

הקדמת ספר הזהר

רבי

חזקיהו*

* נ"א רבי אלעזר. וכן הוא בזהרי חמה ובנוסחת ארץ ישראל

(דף א ע"א)

פְּתַח, כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) (פְּנַחַס רֵלֵג, וּפ' תִּשָּׂא קֶפֶט) כְּשׁוֹשֶׁנָה בֵּין
 הַחוּחִים. מֵאֵן שׁוֹשֶׁנָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. (בְּגִין דְּאִית
 שׁוֹשֶׁנָה וְאִית שׁוֹשֶׁנָה), מַה שׁוֹשֶׁנָה דְּאִיהִי בֵּין הַחוּחִים אִית בֵּיה
 סוּמָק וְחוּר, אוּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִית בֵּיה דִּין וְרַחֲמֵי. מַה
 שׁוֹשֶׁנָה אִית בֵּיה תְּלִיסֵר עָלֵין, אוּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִית בֵּיה
 תְּלִיסֵר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי דְּסַחְרִין לֵה מְכַל סְטֵרְהָא. אוּף
 אֱלֹהִים דְּהָכָא (נִשְׂא דָף קִלָּא ב, וּקְלַח, וּקְמוּ) (שְׁמוֹת קְפוּ א) מִשְׁעֵתָא
 דְּאֲדַכְּר אַפִּיק תְּלִיסֵר תִּיבִין לְסַחְרָא לְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 וּלְנִטְרָא לֵה.

וּלְבַתֵּר אֲדַכְּר זְמַנָּא אַחְרָא. אַמַּאי אֲדַכְּר זְמַנָּא אַחְרָא.
 בְּגִין לְאַפְקָא חֲמֵשׁ עָלֵין תְּקִיפִין דְּסַחְרִין
 לְשׁוֹשֶׁנָה. (פְּנַחַס רֵלֵג וְצ"ע בְּקוּ א), וְאַנּוּן חֲמֵשׁ אֶקְרוּן יְשׁוּעוֹת.
 וְאַנּוּן חֲמֵשׁ וְחֲמִשִּׁין תְּרַעִין. וְעַל רְזָא דָּא כְּתִיב (תְּהִלִּים קטו)
 כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא דָּא כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה. כּוֹס שֶׁל
 בְּרַכָּה אֲצִטְרִיךְ לְמַהוּי עַל חֲמֵשׁ אֲצַבְעֵן וְלֹא יִתִּיר. כְּגִוּוֹנָא
 דְּשׁוֹשֶׁנָה דִּיתְבָּא עַל חֲמֵשׁ עָלֵין תְּקִיפִין דְּוִגְמָא דְּחֲמֵשׁ
 אֲצַבְעֵן. וְשׁוֹשֶׁנָה דָּא אִיהִי (תְּרוּמָה קִלָּא) כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה.
 מֵאֱלֹהִים תְּנִינָא עַד אֱלֹהִים תְּלִיתָא חֲמֵשׁ תִּיבִין. מְכַאן
 וְלֵהֲלָאָה אוּר דְּאֲתַבְּרִי וְאֲתַגְּנִיז וְאֲתַפְּלִיל בְּבְרִית הַהוּא
 דְּעָאֵל בְּשׁוֹשֶׁנָה (ס"א דָּא) וְאַפִּיק בֵּיה זֵרְעָא. וְדָא אֶקְרִי עֵץ
 עוֹשָׂה (סב ב) פְּרִי אֲשֶׁר זֵרְעוּ בּוֹ. וְהַהוּא זֵרַע קִימָא בְּאוֹת

בְּרִית מִמֶּשׁ. וּכְמָה דְדִיוֹקְנָא דְבְרִית אֲזִדְרַע בְּאַרְבְּעִין
 וּתְרִין זְווגִין הֵהוּא (נ"א דְהֵהוּא) זֶרְעָא, כֶּךָ אֲזִדְרַע שְׁמָא
 גְּלִיפָא מְפָרֵשׁ בְּאַרְבְּעִין וּתְרִין אֲתוֹן דְּעוֹבְדָא דְבְרָאשִׁית.
 בְּרָאשִׁית, רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) (צו א, לט ע"ב, ויקרא ד
 ב, לקמן ה) הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאַרְץ. הַנְּצַנִּים, דָּא
 עוֹבְדָא דְבְרָאשִׁית, נִרְאוּ בְּאַרְץ אֵימַתִּי, בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי,
 דְּכָתִיב וּתּוֹצֵא הָאָרֶץ כְּדִין נִרְאוּ בְּאַרְץ. עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ,
 דָּא יוֹם רַבִּיעִי דְהוּהָ בֵּיה זְמִיר עָרִיצִים, מְאֵרֶת חֶסֶר. וְקוּל
 הַתּוֹר, דָּא יוֹם חֲמִישִׁי, דְּכָתִיב יִשְׂרָצוּ הַמִּים וְגו' לְמַעַבְד
 תּוֹלְדוֹת. נִשְׁמַע, דָּא יוֹם שְׁשִׁי דְכָתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם. דְּהוּהָ
 עֲתִיד לְמַקְדָּם עֲשִׂיהָ לְשִׁמְיעָה, דְּכָתִיב (דף א ע"ב) הֲכֵא נַעֲשֶׂה
 אָדָם, וּכְתִיב הֵתֵם נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע. בְּאַרְצֵנוּ, דָּא יוֹם שַׁבַּת
 דְּאִיהוּ דְּיוֹגְמַת אֶרֶץ הַחַיִּים. (שְׁהוּא עוֹלָם הַבָּא. עוֹלָם הַנְּשֻׁמוֹת עוֹלָם

הַנְּחֻמוֹת).

(נ"א דְבַר אַחֵר) הַנְּצַנִּים אֵלִין אַנּוּן אַבְהֵן דְּעָאלוּ בְּמַחְשְׁבָה
 וְעָאלוּ בְּעֵלְמָא דְאֵתִי וְאֵתְגְנִיזוּ תַמְן. וּמִתַּמְן נִפְקוּ
 בְּגִיזוּ וְאֵטְמִירוּ גּוֹ (נ"א בְּדוּ) נְבִיאֵי קְשׁוּט. אֵתִילִיד יוֹסֵף
 וְאֵטְמִירוּ בֵּיה, עָאל יוֹסֵף בְּאַרְעָא קְדִישָׁא וְנִצִּיב לוֹן
 תַמְן, וּכְדִין נִרְאוּ בְּאַרְץ וְאֵתְגְלוּ תַמְן. וְאֵימַתִּי אֵתְחַזּוֹן,
 בְּשַׁעֲתָא דְאֵתְגְלִי קֶשֶׁת בְּעֵלְמָא. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְקֶשֶׁת
 אֵתְחַזִּי כְּדִין אֵתְגְלִין אַנּוּן, וּבְהֵהִיא שַׁעֲתָא עֵת הַזְּמִיר

הִגִּיעַ עֵדֶן לְקַצֵּץ חֵיבִין מֵעֲלָמָא. אֲמַאי אֲשֶׁתְּזִיבוּ, בְּגִין
 דְּהִנְצָנִים נִרְאוּ בְּאַרְץ, וְאֵלְמָלָא דְנִרְאוּ לָא אֲשֶׁתְּאַרוֹן
 בְּעֲלָמָא, וְעֲלָמָא לָא אֶתְקִים.

וּמֵאֵן מְקִים עֲלָמָא וְגָרִים לְאַבְהֶן דְּאֶתְגַּלִּין, קַל יְנוּקֵי
 דְּלַעָאן בְּאוֹרֵיתָא, וּבְגִין אַנוּן רַבִּין דְּעֲלָמָא,
 עֲלָמָא אֲשֶׁתְּזִיב. לְקַבְּלִיהוֹן, (שיר השירים א) תּוֹרֵי זֶהב נַעֲשֶׂה
 לָךְ, אֵלִין אַנוּן יְנוּקֵי רַבִּין עוֹלָמִין דְּכְתִיב, (שמות כ"ד)
 וְעָשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב.

בְּרֵאשִׁית רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח (ישעיה מ) שְׂאוּ (דף ל' א) מְרוֹם
 עֵינֵיכֶם וְרֵאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִים. שְׂאוּ מְרוֹם
 עֵינֵיכֶם לְאֵן אֲתֵר, לְאֲתֵר דְּכָל עֵינֵין תְּלִיאַן לֵיהּ. וּמֵאֵן
 אִיהוּ, פֶּתַח עֵינֵים. וְתַמֵּן תִּנְדָּעוֹן דְּהֵאִי סְתִים עֲתִיקָא
 דְּקִימָא לְשֵׁאלָהּ. בָּרָא אֱלֹהִים. וּמֵאֵן אִיהוּ. מ"י. תְּהוּא (שמות
 ק"מ א) דְּאֶקְרִי מְקַצָּה הַשָּׁמַיִם לְעֵילָא. דְּכֻלָּא קִימָא
 בְּרֵשוּתֵיהּ. וְעַל דְּקִימָא לְשֵׁאלָהּ וְאִיהוּ בְּאַרְחָ סְתִים וְלֹא
 אֶתְגַּלִּיא, אֶקְרִי מ"י, דְּהֵא לְעֵילָא לִית תַּמֵּן שְׂאֵלָה. וְהֵאִי
 קַצָּה הַשָּׁמַיִם אֶקְרִי מ"י.

וְאִית אַחֲרָא לְתַתָּא וְאֶקְרִי מ"ה. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי,
 אֶלָּא קְדָמָא סְתִימָא דְּאֶקְרִי מ"י קִימָא (תרומה קל"ח

א, ויקהל רי"א, בהעלותך קמ"ח ב, ולהלן ט' א, י"ו, קס"ז א, שמות קנ"ז) לְשֵׁאלָהּ,
 כִּיּוֹן דְּשֵׁאל בַּר נֶשׁ וּמִפְּשֵׁשׁ לְאַסְתַּכְּלָא וּלְמַנְדַּע מְדַרְגָּא

לְדַרְגָּא עַד סוּף כָּל דְּרָגִין, כִּיּוֹן דְּמִטִּי תַמָּן, מ"ה. מַה
 יִדְעַת, מַה אִסְתַּכְּלַתָּא, מַה פִּשְׁפִּשְׁתָּא, הָא כֹּלָא סְתִים
 כְּדִקְדַּמִּיתָא.

וְעַל רְזָא דְנָא כְּתִיב, (איכה ב) מַה אֲעִידֶךָ מַה אֲדַמָּה לָךְ.
 כְּד אֲתַחֲרִיב בֵּי מְקַדְשָׁא נִפְק קָלָא וְאִמַר מַה אֲעִידֶךָ
 (ב"א וּמָה וּמָה) אֲדַמָּה לָךְ, בְּהֵוֹא מ"ה אֲעִידֶךָ) בְּכָל יוֹמָא
 וְיוֹמָא, [וְהָא] אִסְהִידַת בְּךָ מִיּוֹמִין קְדַמְאִין דְּכְתִיב, (דברים ל)
 הַעֲדֵתִי בְּכֶם הַיּוֹם אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וּמָה אֲדַמָּה לָךְ
 בְּהֵוֹא גִוְנָא מִמֶּשׁ עֵטְרִית לָךְ בְּעֵטְרִין קְדִישִׁין עֲבָדִית לָךְ
 שְׁלִטְנוּ עַל עַלְמָא דְכְתִיב, (איכה ב) הַזֹּאת "הָעִיר" שִׁיאֲמָרוּ
 כְּלִילַת "יִפִּי" וְגו' קְרִינָא לָךְ (תהלים קכ"ב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה
 כְּעִיר שְׁחָבְרָה לָהּ.

(איכה ב) מַה אֲשׁוּה לָךְ. כְּגוּוֹנָא דְאַנְתָּ יִתְבָּה, הָכִי הוּא
 כְּבִיכּוֹל לְעִילָא. כְּגוּוֹנָא דְלָא עָאֲלִין הַשְׁתָּא בְּךָ עֲמָא
 קְדִישָׁא בְּסִדְרִין קְדִישִׁין, הָכִי אֹמִינָא לָךְ דְלָא אִיעוּל
 אֲנָא לְעִילָא עַד דִּיעֲלוּן בְּךָ אַכְלוּסָךְ לְתַתָּא. וְדָא אִיהוּ
 נַחְמָה דִּילָךְ הוּאִיל דְדַרְגָּא דָא אֲשׁוּה לָךְ בְּכֹלָא. וְהַשְׁתָּא
 דְאַנְתָּ הָכָא גָדוֹל כִּיּוֹן שְׁבָרְךָ. וְאִי תִימָא דְלִית לָךְ קְיִימָא
 וְאִסְתָּא, מ"י (שמות רל"ז ב) יִרְפָּא לָךְ, וְדָאִי הֵוֹא דְרָגָא
 סְתִימָאָה עֲלָאָה דְכֹלָא קְיִימָא בֵּיהּ יִרְפָּא לָךְ וְיִוְקִים לָךְ.

מ"י קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְעֵילָא, מ"ה וְעַד קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְתַתָּא
 (קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְתַתָּא). וְדָא יְרִית יַעֲקֹב דְּאִיהוּ מְבָרִיחַ מִן
 הַקִּצָּה אֶל הַקִּצָּה, מִן הַקִּצָּה קַדְמָאָה דְּאִיהוּ מ"י, אֶל
 הַקִּצָּה בְּתַרְאָה דְּאִיהוּ מ"ה, בְּגִין דְּקָאִים בְּאַמְצָעִיתָא.
 וְעַל דָּא מִי בְּרָא אֱלֹהֵי.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר בְּנֵי פְּסוּק מִיִּלְךָ וְיִתְגַּלִּי
 סְתִימָא דְּרוּזָא עֲלָאָה דְּבְנֵי עֲלָמָא לָא יִדְעִין. שְׁתִּיק
 רַבִּי אֲלַעְזֹר. בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְקָאִים רַגְעָא (נ"א שְׁעָתָא)
 חֲדָא.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר מַאי אֱלֹהֵי. אִי תִימָא כְּכֹבֵיא
 וּמְזֻלִי, הָא אֶתְחַזַּאן תַּמָּן תְּדִיר. וּבַמ"ה אֶתְבְּרִיאֻ
 כְּמָא דְּאֵת אֲמַר, (תהלים לג) בְּדַבַּר יְיָ שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ. אִי עַל
 מְלִין סְתִימִין לָא לְכַתּוּב אֱלֹהֵי דְּהָא אִיתְגַּלִּיא אִיהוּ. אֲלָא
 רוּזָא דָּא לָא אֶתְגַּלִּיא בַּר יוּמָא חַד דְּהוּינָא עַל פִּיָּה יִמָּא,
 וְאֵתָא אֱלִיָּהוּ וְאֲמַר לִי רַבִּי, יַדְעַתְּ מַה הוּא, מִי בְּרָא
 אֱלֹהֵי. אֲמִינָא לִיָּה אֱלִין שְׁמִיָּא וְחִילָהוֹן עוּבְדָּא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיָּךְ הוּא דְּאִית לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַסְתִּפְלָא בְּהוּ וּלְבָרְכָא
 לִיָּה דְּכְתִיב, (תהלים ח) כִּי אֶרְאָה שְׁמִיָּךְ מַעֲשֵׂה (דף ב ע"א)
 אֲצַבְעוֹתֶיךָ וְגו' יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מַה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ.

אָמַר לִי רַבִּי מֶלֶךְ סְתִימָא הוּוּה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְגַלִּי בְּמַתִּיבְתָּא עֲלָאָה וְדָא הוּא. בְּשַׁעְתָּא דְסְתִימָא
דְכָל סְתִימִין בַּעָא לְאַתְגְּלִיָּא, עֲבַד בְּרִישָׁא נְקוּדָ"ה (להלן
ט"ו א, משפטים ק"ה א, ט' ב, שמות רכ"ו ב, רכ"ח א) חֲדָא, וְדָא סְלִיק
לְמַהוּי מַחְשָׁבָה. צִיִּיר בְּהָ כָּל צִיּוּרִין. חֲקַק בְּהָ כָּל גְּלִיפִין.
וְאַגְלִיף גּוּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא סְתִימָא גְּלִיפּוּ דְחַד צִיּוּרָא
סְתִימָאָה קַדְשׁ קְדִישִׁין בְּנִינָא עֲמִיקָא דְנַפְקָא
מִגּוּ מַחְשָׁבָה וְאַקְרִי מ"י שִׁירוּתָא (נ"א ראשיתא) לְבִנִּינָא.
קְיִימָא וְלֹא קְיִימָא. עֲמִיק וְסְתִים בְּשָׁמָא. לֹא אֶקְרִי אֶלָּא
מ"י. בַּעָא לְאַתְגְּלִיָּא וְלְאַתְקְרִי בְּשָׁמָא (דא) וְאַתְלַבֵּשׁ
בְּלְבוּשׁ יֶקֶר דְנִהִיר וּבְרָא אֵלֶּה, וְסְלִיק אֵל"ה בְּשָׁמָא.
אַתְחַבְרוּן אַתּוּון אֵלִין בְּאֵלִין וְאַשְׁתַּלִּים בְּשָׁמָא אֱלֹהִים.
וְעַד לֹא בְרָא אֵלֶּה לֹא סְלִיק בְּשָׁמָא אֱלֹהִים. וְאַנּוּן דְחָבוּ
בְּעַגְלָא (נ"א בעלמא). עַל רְזָא דְנָא אִמְרוּ (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךְ
יִשְׂרָאֵל.

וּכְמָה דְאַשְׁתַּתַּף מ"י בְּאֵלֶּה, הָכִי הוּא שְׁמָא דְאַשְׁתַּתַּף
תְּדִיר. וּבְרְזָא דָא אַתְקִיִים עֲלֵמָא. וּפְרַח אֵלֵיהּ
וְלֹא חֲמִינָא לֵיהּ. וּמַנִּיהּ יַדְעֵנָא מֶלֶךְ (דא) דְאֻקְיָמָנָא
עַל רְזָא וְסְתָרָא דִילָהּ. אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְכֻלְהוּ
חֲבַרְיָא וְאַשְׁתַּטְחוּ קַמִּיהּ. בְּכוּ וְאַמְרוּ אֶלְמָלָא לֹא אַתִּינָא
לְעֲלֵמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן עַל דָּא שְׁמִיא וְחִילִיהוֹן בְּמִ"ה
 אֶתְבְּרִיאוּ, דְּכִתִּיב (תהלים שם) כִּי אֶרְאֶה שְׁמִיךְ מַעֲשֵׂה
 אֶצְבְּעוֹתֶיךָ וְגו' וְכִתִּיב, (תהלים שם) מִ"ה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְהַ" הוֹדֵךְ" עַל" הַשָּׁמַיִם", עַל הַשָּׁמַיִם אִיהוּ
 לְסֻלָּקָא בְּשָׁמָא. בְּגִין דְּבִרָא נְהוֹרָא לְנְהוּרִיָּה וְאֶתְלַבֵּשׁ דָּא
 בְּדָא וְסֻלִיק בְּשָׁמָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא בְּרָא שִׁית בְּרָא
 אֱלֹהִים, דָּא אֱלֹהִים עֲלָאָה, דִּהָא מִ"ה לָא הוּי הַכִּי וְלָא
 אֶתְבְּנִי.

אֱלָא בְּשַׁעֲתָא דְּאֶתְמַשְׁכֵּן אֶתְוּוֹן אֲלִין (מאילין) אֱלָ"ה
 מְלַעֲיָלָא לְתַתָּא. וְאִמָּא אוֹזִיפַת אֶל פְּנֵי הָאֲדוֹן יי,
 וְדָא אֶקְרִי אֲדוֹן כְּמָא דְּאֶתְ אִמָּר, (יהושע ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית
 אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. כְּדִין נִפְקַת ה' וְאֶעֱלֶית יי, וְאֶתְקַשְׁיַטַת
 בְּמֵאנֵי דְּכוּרָא לְקַבְּלִיהוֹן דְּכָל דְּכַר בְּיִשְׂרָאֵל.

וְאֶתְוּוֹן אַחֲרָנִין מְשַׁכֵּן לֹוֹן יִשְׂרָאֵל מְעִילָא לְגַבֵּי אֶתְר דָּא
 (תהלים מב) אֱלֹהֵ אֲזַכְּרָה. אֲדַכְּרָנָא בְּפּוּמָאֵי

וְשַׁפִּיכְנָא דְּמַעָאֵי (ברעות נפשי בגין לאמשכא אתוון אלין) וְכִדִּין אֲדִידֵם
 מְעִילָא עַד בֵּית אֱלֹהִים, לְמַהוּי אֱלֹהִים כְּגוּוֹנָא דִּילִיָּה.
 וּבְמָאֵי, (תהלים מב) בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הֵמוֹן חוּגָג.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר שְׁתִּיקָא דִּילִי בְּנָא מְקַדְשָׁא לְעִילָא
 וּבְנָא מְקַדְשָׁא לְתַתָּא. וּבּוּדָאֵי מְלָה בְּסֻלַּע
 מְשִׁתּוּקָא בְּתַרִּין. מְלָה בְּסֻלַּע מַה דְּאֶמְרָנָא וְאֶתְעֲרָנָא

בֵּיהּ, מִשְׁתּוֹקָא בְּשֵׁתִים מַה דְּשִׁתִּיקְנָא דְּאֲבָרוּ וְאִיבְנוּ
תְּרִין עֲלָמִין כְּחֵדָּא.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן מִפְּאֵן וְלִהְלָאָה שְׁלִימוּ דְקָרָא, דְּכִתִּיב,
(ישעיהו מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, תְּרִין דְּרָגִין אֲנוּן
דְּאִיצְטְרִיךְ לְמַהוּי רְשִׁים כָּל חֵד מִינֵייהוּ. חֵד דָּא דְּאִתְמַר
מ"ה. וְחֵד מ"י. דָּא עֲלָאָה וְדָא תַתָּאָה. דָּא עֲלָאָה רְשִׁים
וְאָמַר (שמות קסח ב', וקלח ב) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, הַמוֹצִיא
הֵהוּא דְּאִשְׁתְּמוּדַע וְלִית כְּפוּתִיָּה. כְּגוּוֹנָא דָּא הַמוֹצִיא לְחַם
מִן הָאָרֶץ. הַמוֹצִיא הֵהוּא דְּאִשְׁתְּמוּדַע דָּא דְּרָגָא תַתָּאָה,
וְכֹלָא חֵד. בְּמִסְפָּר שְׁתֵּין רְבוּא אֲנוּן דְּקִימִין כְּחֵדָּא,
וְאִפִּיקוּ חִילִין לְזִינֵייהוּ דְּלִית לֹון חֲשִׁבְנָא.

(ב"א כְּגוּוֹנָא דָּא) לְכֹלָם, בֵּין אֲנוּן שְׁתֵּין, בֵּין כָּל חִילִין דְּיִלְהוֹן,
בְּשֵׁם יְקָרָא. מַאי בְּשֵׁם יְקָרָא. אִי תִימָא דְּקָרָא לֹון
בְּשִׁמְהַתְהוֹן, לָאוּ הָכִי הוּא, דָּאָם כֵּן בְּשִׁמוּ מִבְּעֵי לִיָּה.
אֲלָא בְּזִמְנָא דְּדִרְגָא דָּא לָא סְלִיק בְּשִׁמָּא (לְעִילָא) וְאֲקָרִי
מ"י, לָא אוֹלִיד וְלָא אִפִּיק טְמִירִין לְזִינֵיָּה אִף עַל גַּב
דְּכִלְהוּ הוּוּ טְמִירִין בֵּיהּ. כִּיּוֹן דְּבִרָא אֲל"ה וְאִסְתַּלַּק
בְּשִׁמִּיָּה וְאֲקָרִי אֱלֹהִים, כְּדִין בְּחִילָא דְּשִׁמָּא דָּא אִפִּיק לֹון
בְּשְׁלִימוּ, וְדָא הוּא בְּשֵׁם יְקָרָא, בְּהֵהוּא שֵׁם דְּיִלְיָה קָרָא
וְאִפִּיק כָּל זִינָא וְזִינָא לְאִתְקִימָא בְּשְׁלִימוּתִיָּה. כְּגוּוֹנָא

דא (שמות לא) ראה קראתי בשם. אדכרנא שמי לאתקיימא
בצלאל על קיום אשלמותיה.

(ישעיה מ) מרוב אונים, מאי מרוב אונים, דא (פקודי רל"א ב)

ריש דרגין, דסליקו ביה כל רעותין ואסתלקו ביה

בארח סתים. ואמיץ כח דא רזא דעלמא עלאה (דף ב ע"ב)

דאסתלק בשם אלהים בדקאמרן. איש לא נעדר מאנון

שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא. ובגין דאיש לא

נעדר, בכל אתר דמיתו ישראל ואתענשו בחובייהו

אתמנון ולא אעדר מאנון (קנ"ז א, שמות כ"ב א) שתין רבוא

אפילו חד. בגין למהוי כלא דיוקנא חדא. כמה דאיש

לא נעדר לעילא, אוף הכי לא נעדר לתתא.

בראשית, רב המנונא סבא אמר, אשכחן אתוון

בהפוכא. בי"ת בקדמיתא ולבתר. ב'

בקדמיתא היינו בראשית. ברא לבתר. אל"ף בקדמיתא

ולבתר. אל"ף בקדמיתא היינו אלהים. את לבתר. אלא

כד בעא קודשא בריך הוא למעבד עלמא, כל אתוון הוו

סתימין, ותרין אלפין שנין עד דלא ברא עלמא הוה

מסתפל קודשא בריך הוא ואשתעשע בהו.

כד בעא למברי עלמא, אתו (מקץ ר"ד א, ויגש ר"ה ב) כל אתוון

קמיה מסופא ארישייהו. שריאת את ת למיעל

ברישא, אמרה, רבון עלמין ניחא קמך למברי בי

עֲלָמָא, דְּאֵנָא חוֹתְמָא דְּגוֹשְׁפִּנְקָא דִּילָךְ אֲמַ"ת, וְאֵת
 אֲתִקְרִיָּאת אֲמַ"ת, יָאוֹת לְמִלְכָּא ^(אֲמַת) לְמִשְׁרֵי בְּאוֹת
 אֲמַ"ת וּלְמַבְרֵי בֵּי עֲלָמָא. אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 יָאוֹת אֲנִת וְזַפְאָה אֲנִת, אֵלָא לִית אֲנִת פְּדָאי לְמַבְרֵי בְּךָ
 עֲלָמָא, הוֹאִיל וְאֲנִת זְמִינָא לְמַהוּי רְשִׁים עַל מְצַחִין
 דְּגוֹבְרִין מְהִימְנִין דְּקִיִּימוּ אוֹרִיתָא מֵאֲלִיָּהּ וְעַד תִּי"ו,
 וּבְרִשִׁימוּ דִּילָךְ יְמוֹתוֹן. וְעוֹד דְּאֲנִת חוֹתְמָא דְּמוֹת. הוֹאִיל
 וְאֲנִת כְּךָ, לִית אֲנִת פְּדָאי לְמַבְרֵי בְּךָ עֲלָמָא. מִיַּד נְפָקַת.
 עֲאֵלַת אֵת שׁ קַמִּיהָ, אֲמַרְהָ קַמִּיהָ, רַבּוֹן עֲלָמִין, נִיחָא
 קַמְךָ לְמַבְרֵי בֵּי עֲלָמָא, דְּבִי אֲתִקְרִי שְׁמֶךָ שִׁד"י,
 וְיָאוֹת לְמַבְרֵי עֲלָמָא בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא. אֲמַר לָהּ, יָאוֹת
 אֲנִת, וְטַב אֲנִת וְקִשׁוּט אֲנִת, אֲבָל הוֹאִיל וְאֲתוּוֹן דְּזִיּוּפָא
 נְטָלִין לָךְ לְמַהוּי עֲמַהוֹן, לָא בְּעֵינָא לְמַבְרֵי בְּךָ עֲלָמָא,
 דְּבַגִּין דְּלֵא יִתְקִיִּים שְׁקָרָא, אֵלָא אִי יִטְלוֹן לָךְ ק ר .
 מִכְּאֵן מָאן דְּבְעֵי לְמִימַר שְׁקָרָא ^(וּיקְהַל רַט"ו ב) יִטּוֹל יִסּוּדָא
 דְּקִשׁוּט בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתֵּר יוֹקִים לִיהָ שְׁקָרָא, דְּהָא
 אֵת שׁ אֵת קִשׁוּט אִיהוּ, אֵת קִשׁוּט דְּאֲבַהֲתָן דְּאֲתִיִּיחְדוּ
 בַּה. ק ר ^(פְּקוּדֵי רַס"ד א', תְּרוּמָה קַמ"ח ב) אֲתוּוֹן דְּאֲתִיִּיחְדוּ עַל
 סְטָרָא בִּישָׁא אֲנוּן וּבַגִּין לְאֲתִקְיִמָּא נְטָלִי אֵת שׁ
 בְּגוֹוִיִּיהוּ וְהוּי קִשְׁר. כִּיּוֹן דְּחַמַּת הָכִי נְפָקַת מְקַמִּיהָ.
 עֲאֵלַת אֵת צ אֲמַרְהָ קַמִּיהָ, רַבּוֹן עֲלָמָא נִיחָא קַמְךָ

לְמַבְרֵי בֵּי עֲלָמָא דְאַנָּא (ס"א דב"י) בֵּי חֲתִימֵינְ צִדִּיקִים, וְאַנְתָּ
 דְּאַתְּ קְרִיאַת צִדִּיק, בֵּי רְשִׁים דְּכֹתִיב, (תהלים יא) כִּי צִדִּיק יִי
 צְדָקוֹת אֶהֱב, וּבֵי יְאוֹת לְמַבְרֵי עֲלָמָא. אֲמַר לָהּ צִדִּי,
 צִדִּיק אַנְתְּ, וְצִדִּיק אַנְתְּ אַתְּ קְרִיאַת, אֲבָל אַנְתְּ צָרִיף
 לְמַהוּי טְמִירָא, לִית אַנְתְּ צָרִיף לְאַתְּגַלְיָא כָּל כֶּף בְּגִין
 דְּלֹא לְמִיָּהב פִּתְחוֹן פֶּה לְעֲלָמָא. מַאי טַעְמָא - אִיְהִי,
 אַתְיָא י' דְּשָׂמָא דְּבְרִית קְדִישָׁא וּרְכִיב עֲלֶהּ (ואתאחד)
 (ואתאחד) בְּהִדְהָ. וְרוּא דָּא כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא
 לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן דּוּ פִּרְצוּפִין בְּרָאוּ. וּבְגִין כֶּף אַנְפּוּי דִּינִי"ד
 מְהֵדֵר לְאַחֲרָא כְּגוּוֹנָא דָּא ז' וְלֹא אַתְּהֵדְרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין
 כְּגוּוֹנָא דָּא הֵן, אֶסְתַּכַּל לְעִילָא כְּגוּוֹנָא דָּא #, אֶסְתַּכַּלַת
 לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא דָּא ä, אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא (תוב)
 (תו), דְּאַנָּא זְמִין לְנִסְרָא לָךְ וְלִמְעַבַּד לָךְ אַפִּין בְּאַפִּין אֲבָל
 בְּאַתְרָא אַחְרָא תִּסְתַּלַּק. נִפְקַת מְקַמִּיהָ וְאַזְלַת.
 עֲאֲלַת אַתְּ פ, אֲמַרְהָ קַמִּיהָ, רַבּוֹן עֲלִמִין נִיחָא קַמָּךְ
 לְמַבְרֵי בֵּי עֲלָמָא דִּהָא פּוּרְקָנָא דְּאַנְתְּ זְמִין
 לְמַעַבַּד בְּעֲלָמָא בֵּי רְשִׁים, וְדָא הוּא פְּדוּת. וּבֵי יְאוֹת
 לְמַבְרֵי עֲלָמָא. אֲמַר לָהּ יְאוֹת אַנְתְּ, אֲבָל בְּךָ אַתְרֵשִׁים
 פִּשְׁעַ בְּטְמִירוּ, כְּגוּוֹנָא דְּחִיּוּיָא דְּמַחֵי וְאַעִיל רִישִׁיהָ בֵּין
 גּוּפִיהָ, הָכִי מֵאן דְּחָב דְּחָב כְּפִיָּה רִישִׁיהָ וְאַפִּיק יְדוּי. וְכֵן ע

עֹן, אַף עַל גַּב דְּאָמְרָה דְּאִית בֵּיה עֲנוּה, אָמַר לָהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא אִיבְרִי בְךָ עֲלֵמָא. נִפְקַת מִקְּמִיָּה.
 עֲאֵלַת אַתְּ סֵ אָמְרָה קְמִיָּה, רַבּוֹן (דד ג ע"א) עֲלֵמִין, נִיחָא
 קַמְךָ לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא, דְּאִית בִּי סְמִיכָא לְנַפְלִין
 דְּכַתִּיב, (תהלים קמח) סוּמְךָ יִי לְכָל הַנוֹפְלִים. אָמַר לָהּ, עַל
 דָּא אַנְתְּ צָרִיךְ לְאַתְרָךְ וְלֹא תִזְוִי מִנִּיָּה, אִי אַתְּ נִפְיִק
 מֵאַתְרָךְ מַה תְּהֵא עֲלֵיִיהוּ (ר' ע"א) דְּאַנּוֹן נִפְיִלִין הוּאִיל וְאַנּוֹן
 סְמִיכִין עֲלֵךְ. מִיֵּד נִפְקַת מִקְּמִיָּה.

עֲאֵלַת אַתְּ נֵ אָמְרָה קְמִיָּה, רַבּוֹן עֲלֵמָא, נִיחָא קַמְךָ
 לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא, דְּבִי כְּתִיב נוֹרָא תְּהִלּוֹת וְתִהְלֵה
 דְּצִדִּיקִים נְאוּה תְּהִלָּה. אָמַר לָהּ, נוּ"ן תּוּב לְאַתְרָךְ, דְּהֵא
 בְּגִינְךָ תָּבַת סִמְךָ לְאַתְרָה וְהוּי סְמִיךְ עֲלֵהּ. מִיֵּד תָּבַת
 לְאַתְרָה וְנִפְקַת מִקְּמִיָּה.

עֲאֵלַת אַתְּ מֵ אָמְרָה קְמִיָּה רַבּוֹן עֲלֵמָא, נִיחָא קַמְךָ
 לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא, דְּבִי אַתְּ קְרִיאַת מְלָךְ. אָמַר לָהּ
 הָכִי הוּא וְדֵאִי, אַבְּל לָא אִבְרִי בְךָ עֲלֵמָא בְּגִין דְּעֲלֵמָא
 אֲצִטְרִיךְ לְמְלָךְ תּוּב לְאַתְרָךְ, אַנְתְּ וְלֹא וְךָ דְּהֵא לָא יְאוּת
 לְעֵלְמָא לְמִיָּקָם בְּלֹא מְלָךְ.

בְּהֵהִיא שְׁעֵתָא נְחַתָּא מִן קְדָמוּהִי אַתְּ כֵ מֵעַל פּוֹרְסִי
 יְקָרִיָּה אֲזַדְעֹזְעַת וְאָמְרָה קְמִיָּה, רַבּוֹן עֲלֵמָא,
 נִיחָא קַמְךָ לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא דְּאַנָּא כְּבוֹדְךָ. וְכַד נְחַתָּת כֵ

מֵעַל כּוֹרְסֵי יִקְרִיֶה אֲזַדְעֻזְעוּ מֵאֲתָן (ח ב) אֶלְךָ עֲלָמִין
 וְאֲזַדְעֻזְעוּ כְּרִסִּיָּא וְכֻלְהוּ עֲלָמִין אֲזַדְעֻזְעוּ לְמִנְפֹּל. אֲמַר
 לָהּ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא כ"ף כ"ף, מָה אֲתָ עֲבִיד הֲכָא, דְּלֹא
 אֲבִרִי בְּךָ עֲלָמָא. תּוֹב לְאַתְרֵךְ דְּהָא בְּךָ כְּלִיָּה (ישעיה י) כְּלָה
 וְנִחְרְצָה אֲשֶׁתְּמַע, תּוֹב לְכֹרְסִיךָ וְהוּי תַּמָּן. בְּהֵיִא שְׁעֵתָא
 נִפְקֵת מִקְמִיָּה וְתַבַּת לְדוֹכְתָהּ.

עֲאֲלַת אַתְּ לִי אֲמַרְהָ קְמִיָּה, רַבּוֹן עֲלָמָא, נִיחָא קַמְךָ
 לְמַבְרִי בִּי עֲלָמָא דְּאֲנָא שִׁירוּתָא דְּשָׁמָא קְדִישָׁא
 וְיֵאוּת לָךְ לְמַבְרִי בִּי עֲלָמָא. אֲמַר לָהּ, דֵּי לָךְ דְּאֲנֵת חֲקִיק
 בִּי, וְאֲנֵת רְשִׁים בִּי, וְכֹל רְעוּתָא דִּילִי בְּךָ סְלִיק, לִית
 אֲנֵת יֵאוּת לְאַתְּעֻקְרָא מִן שְׁמִי. עֲאֲלַת

אַתְּ ט (תרומה קנ"ב ע"א) אֲמַרְהָ קְמִיָּה רַבּוֹן עֲלָמָא נִיחָא קַמְךָ
 לְמַבְרִי בִּי עֲלָמָא דְּאֲנֵת בִּי אֲתִקְרִיָּאת טוֹב וְיִשְׁר.
 אֲמַר לָהּ לֹא אֲבִרִי בְּךָ עֲלָמָא דְּהָא טוֹבְךָ סְתִים בְּגִוּוּךָ,
 וְצַפּוֹן בְּגִוּוּךָ, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים לא) מָה רַב טוֹבְךָ
 אֲשֶׁר צַפְנֵת לִירְאִיךָ הוּאִיל וְגִנִּיז בְּגִוּוּךָ לִית בֵּיה חוּלְקָא
 לְעֲלָמָא דָּא דְּאֲנָא בְּעִי לְמַבְרִי, אֶלָּא בְּעֲלָמָא (שמות קנ"ב א)
 דְּאֲתִי. וְתוּ דְּעַל דְּטוֹבְךָ גִּנִּיז בְּגִוּוּךָ יִטְבְּעוֹן תְּרַעִי
 דְּהִיכְלָא. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (איכה ב) טְבַעוּ בְּאַרְץ שְׁעָרֵיהָ.
 וְתוּ דְּלוֹז לְקַבְלָךְ וְכַד תְּתַחְבְּרוֹן כְּחָדָא הָא לֹז ט, וְעַל דָּא
 אֲתוּוֹן אֵלִין לָא רְשִׁמִּין בְּשַׁבְּטִין קְדִישִׁין.

מִיַּד נִפְקַת מִקְמִיָּה. עֲאֵלַת אֶת זְ אֲמָרָה קְמִיָּה רַבּוֹן
 עֲלֵמָא, נִיחָא קִמְף לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא, דְּבִי נְטָרִין
 בְּנִיךְ שִׁבְתָּ דְּכִתִּיב, (שמות כ) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ.
 אֲמַר לָהּ לֹא אֲבָרִי בְּךָ עֲלֵמָא דְּאַנְתָּ אֵית בְּךָ קִרְבָּא
 וְחִרְבָּא דְּשִׁנְנָא וְרוּמְחָא דְּקִרְבָּא פְּגוּוּנָא דְּנִוּן. מִיַּד נִפְקַת
 מִקְמִיָּה.

עֲאֵלַת אֶת ו אֲמָרָה קְמִיָּה רַבּוֹן עֲלֵמָא, נִיחָא קִמְף
 לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא, דְּאַנָּא אֶת מְשֻׁמְךָ. אֲמַר לָהּ
 וְאוּ אַנְתָּ וְהָ דִּי לְכוּן דְּאַתּוֹן אֲתוּוֹן דְּשָׁמִי דְּאַתּוֹן בְּרוּזָא
 דְּשָׁמִי וְחִקִּיקִין וְגַלִּיפִין בְּשָׁמִי וְלֹא אֲבָרִי בְּכוּ עֲלֵמָא.
 עֲאֵלַת אֶת דְּ וְאֶת גְּ אֲמָרוּ אוּף הָכִי, אֲמַר אוּף לוֹן דִּי
 לְכוּן לְמַהוּי דָּא עִם דָּא דְּהָא מְסַכְנִין לָא
 יִתְבַּטְּלוּן מִן עֲלֵמָא וְצָרִיכִין לְגַמּוּל עֲמַהוֹן טִיבּוּ. דְּלִ"ת
 אִיהוּ מְסַכְנָא, גִּימ"ל גַּמּוּל לָהּ טִיבּוּ, לָא תִתְפָּרְשׁוּן דָּא
 מִן דָּא וְדִי לְכוּן לְמִיזוֹן דָּא לְדִין.

עֲאֵלַת אֶת ב אֲמָרָה לִיָּהּ, רַבּוֹן עֲלֵמָא, נִיחָא קִמְף
 לְמַבְרִי בִּי עֲלֵמָא, דְּבִי מְבָרְכָאן לְךָ לְעִילָא
 וְתַתָּא. אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא וְדַאי בְּךָ אֲבָרִי
 עֲלֵמָא וְאֶת תְּהָא שִׁירוּתָא לְמַבְרִי עֲלֵמָא.
 קִיִּימָא אֶת אֶל לָא עֲאֵלַת. אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶל"ף אֶל"ף לְמָה לִּית אַנְתָּ עֲאֵלַת קְמִיָּה כְּשָׂאָר

כָּל אֲתוּוֹן. אֲמַרְהָ קַמִּיָּה רַבּוֹן עֲלָמָא בְּגִין דְּחַמִּינָא דְכָל
אֲתוּוֹן נִפְקוּ מִן קַמְךָ בְּלֹא תוֹעֲלָתָא מָה אֲנָא אֲעֵבִיד תַּמָּן.
וְתוּ דִּהָא ^(דף ג ע"ב) יְהִיבְתָא לָאֵת בֵּי"ת נְבוֹזָא רַבְרָבָא דָּא,
וְלֹא יְאוּת לְמַלְכָּא עֲלָאָה לְאֲעֵבְרָא נְבוֹזָא דִּיְהֵב לְעֵבְדוּ
וְלִמִּיָּהֵב לְאַחְרָא. אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֱלֹ"ה אֱלֹ"ה
אַף עַל גַּב דָּאֵת בֵּי"ת בַּה אֲבֵרִי עֲלָמָא, אֵת תְּהָא רִישׁ
לְכָל אֲתוּוֹן, לֵית בֵּי יְחוּדָא אֱלָא בְּךָ. בְּךָ יִשְׁרוּן כָּל
חוּשְׁבָנִין וְכָל עוֹבְדֵי דְעֲלָמָא, וְכָל יְחוּדָא לָא הוּי אֱלָא
בְּאֵת אֱלֹ"ה.

וְעֵבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתוּוֹן עֲלָאִין רַבְרָבִין, וְאֲתוּוֹן
תַּתְּאִין זְעִירִין. וּבְגִין כְּךָ בֵּי"ת בֵּי"ת בְּרֵאשִׁית
בְּרֵא. אֱלֹ"ה אֱלֹ"ה אֱלֹהִים אֵת. אֲתוּוֹן מְלַעִילָא וְאֲתוּוֹן
מִתְתָּא, וְכֻלְהוּ כְּחֻדָּא הוּוּ מְעֲלָמָא עֲלָאָה וּמְעֲלָמָא תַּתְּאָה.
בְּרֵאשִׁית רַבִּי יוּדָאִי אֲמַר מַאי בְּרֵאשִׁי"ת, בְּחַכְמָ"ה, דָּא
חַכְמָ"ה, דְּעֲלָמָא קִיָּמָא עֲלָהּ, לְעֲאֲלָא גּוֹ רִזִּין
סְתִימִין עֲלָאִין. ^(בראשית מ ע"ב) וְהָכָא אֲגִלִּיפוּ שִׁית סְטָרִין
רַבְרָבִין עֲלָאִין דְּמִנְהוֹן נִפִּיק כְּלָא, דְּמִנְהוֹן אֲתַעֲבִידוּ
שִׁית מְקוּרִין וְנַחֲלִין, לְעֲאֲלָא גּוֹ יִמָּא רַבָּא. וְהִינּוּ בְּרֵא
שִׁית מְהָכָא אֲתַבְּרִיאֵנוּ. מֵאן בְּרֵא לֹון, הֵהוּא דְלָא אֲדַכְּר
הֵהוּא סְתִים דְלָא יִדִיעַ.

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא, כַּד מָטוּ לְחַד בֵּי
חֻקְלָא, אָמַר לִיה רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי יוֹסִי הָא דְאִמְרִיתוּ
בְּרָא שְׁתֵּי וְדָאֵי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּשִׁית יוֹמִין עֲלָאִין גְּבִי
אוֹרֵייתָא וְלֹא יִתִּיר. אַחֲרָנִין סְתִימִין אַנּוּן.

אֲבָל חֲמִינָן גּוֹ סְטָרֵי בְּרֵאשִׁית דְּאָמַר הָכִי. גְּלִיפִי (גְּלִיפּוּ)
אַגְלִיף הַהוּא סְתִימָאָה קְדִישָׁא גּוֹ מְעוּי דְּחַד טְמִירוּ
דְּנָקִיט (דְּנָקִיד) בְּנִקּוּדָה דְּנַעֲיָן. הַהוּא גְּלִיפִי (גְּלִיפּוּ) אַגְלִיף
וְטְמִיר בֵּיה כְּמֵאן דְּגָנִיז כְּלָא תְּחוּת מִפְתָּחָא חֲדָא, וְהַהוּא
מִפְתָּחָא גָנִיז כְּלָא בְּהִיכְלָא חֲדָא, וְאִף עַל גַּב דְּכְלָא גָנִיז
בְּהַהוּא הִיכְלָא, עֲקָרָא דְּכְלָא בְּהַהוּא מִפְתָּחָא הוּי. הַהוּא
מִפְתָּחָא סְגִיר וּפְתַח.

בְּהַהוּא הִיכְלָא אִית בֵּיה גְּנִיזוּן סְתִימִין סְגִיאִין אֲלִין עַל
אֲלִין. בְּהַהוּא הִיכְלָא אִית תְּרַעֲיָן עוּבְד סְתִימוּ
וְאַנּוּן חֲמִשִּׁין. אַגְלִיפּוּ לְאַרְבַּע סְטָרִין וְהוּוּ אַרְבַּעִין (ס"י
וְחַשְׁע). חַד תְּרַעָא לִית לִיה סְטָרָא, לָא יְדִיעַ אִי הוּא
לְעִילָא, אִי הוּא לְתַתָּא (ס"י) אִיהוּ לְעִילָא אִיהִי לְתַתָּא).
וּבְגִין כֶּךָ הַהוּא תְּרַעָא סְתִימִין.

גּוֹ אַנּוּן תְּרַעֲיָן אִית מִנְעוּלָא חֲדָא, וְחַד אַתְר דְּנָקִיק
לְעֵאלָא הַהוּא מִפְתָּחָא בֵּיה, וְלָא אַתְרֵשִׁים אֲלָא
בְּרֵשִׁמוּ דְּמִפְתָּחָא, לָא יְדַעִין בֵּיה אֲלָא הַהוּא מִפְתָּחָא (ס"י
דְּפְתָחָא) בְּלַחֲדוּדִי. וְעַל רְזָא דְּנָא בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.

בְּרֵאשִׁית דָּא מִפְתָּחָא דְכָלֵּא סְתִים בֵּיהּ, וְהוּא סָגִיר
 וּפְתַח, וְשִׁית תְּרַעִין כְּלִילָן בֵּיהּ. בְּהֵוּא
 מִפְתָּחָא דְסָגִיר וּפְתַח. כִּד סָגִיר אֲנֹן תְּרַעִין וְכִלִּיל לֹון
 בְּגוּיָה (נ"א וְכֵלָה בְּגוּיָה) כְּדִין וְדָאי כְּתִיב בְּרֵאשִׁית מְלָה גְלִיָּא
 בְּכִלִּל מְלָה סְתִימָאָה. וּבְכֹל אֲתֵר בְּר"א מְלָא סְתִימָאָה
 אִיהוּ. סָגִיר וְלֹא פְתַח.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְדָאי הָכִי הוּא, וְשִׁמְעֵנָא לְבוּצִינָא
 קְדִישָׁא דְאָמַר הָכִי, דְמְלָה סְתִימָאָה אִיהוּ בְּרֵא
 סָגִיר וְלֹא פְתַח. וּבְעוּד דְהָוָה סָגִיר בְּמְלָה דְבָרָא, עֲלָמָא
 לֹא הָוִי וְלֹא אֲתַקְיִים, וְהָוָה חָפִי עַל כֹּלָא תַה"ו, וְכִד
 שְׁלֵטָא הָאִי תַה"ו, עֲלָמָא לֹא הָוָה, וְלֹא אֲתַקְיִים.

אִימְתִי הֵהוּא מִפְתָּחָא פְתַח תְּרַעִין וְאֹזְדֵמֵן לְשִׁמוּשָׁא
 וְלִמְעַבַּד תּוֹלְדִין כִּד אֲתָא אַבְרָהָם דְכְּתִיב אֵלֶּה
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם וְתַנִּינֵן בְּאַבְרָהָם. וּמָה
 דְהָוָה כֹּלָא סְתִים בְּמִלַּת בְּרֵא, אֲתַהֲדְרוּ אֲתוּוֹן לְשִׁמוּשָׁא,
 וּנְפִק עֲמוּדָא דְעַבְד תּוֹלְדִין, אֲבַר יְסוּדָא קְדִישָׁא דְעֲלָמָא
 קְיִימָא עֲלֵיהּ.

כִּד הָאִי אֲבַר אֲתַרְשִׁים בְּמִלַּת בְּרֵא כְּדִין רְשִׁים סְתִימָאָה
 עֵילָאָה (נ"א קְדִישָׁא לְגִלְאָה) רְשִׁימוּ אֲחֵרָא לְשִׁמְיָה וְלִיקְרִיָּה.
 וְדָא אִיהוּ מ"י. וּבָרָא אֵלֶּה וְגַם כֵּן שְׁמָא קְדִישָׁא
 דְאֲתַבְרַכָּא דְאִיהוּ מ"ה אֲתַרְשִׁים. וְאַפִּיק מִן בְּרֵא אֲבַר.

וְהוּא רְשִׁים בְּאֵלֶּה מִסְטָרָא דָּא וְאַבְרָם מִסְטָרָא דָּא.
 סְתִימָאָה קְדִישָׁא. אֵלֶּה קְיִימָא. אַבְרָם קְיִימָא. כִּד אֲשַׁתְּלִים
 דָּא אֲשַׁתְּלִים דָּא. גְּלִיף לְהֵאִי אַבְרָהָה. גְּלִיף לְהֵאִי אֵלֶּה

י.

אֲתַעְרוּ אַתּוּן לְאַשְׁלֵמָא לְהֵאִי סְטָרָא וְלְהֵאִי סְטָרָא,
 כְּדִין אֲפִיק מ"ם. נָטִיל חַד לְהֵאִי סְטָרָא וְחַד
 לְהֵאִי סְטָרָא, אֲשַׁתְּלִים שְׁמָא קְדִישָׁא וְאַתְעֵבִיד אֱלֹהִים
 גַּם כִּן שְׁמָא (דף ד ע"א) דְּאַבְרָהָה. כִּד אֲשַׁתְּלִים דָּא אֲשַׁתְּלִים

דָּא.

וַיֵּשׁ אֹמְרִים דְּנָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִי וְשָׂדִי בְּאֵלֶּה
 וְאַתְעֵבִיד אֱלֹהִים. וְנָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִה וְשָׂדִי
 בְּאַבְרָם וְאַתְעֵבִיד אֲבָרָה"ם.

(ומלת מ"י רומז לחמשים שערי בינה ואית פה
 יו"ד אות קדמא דשמה קדישא. ומלת מ"ה רומז למנינא דשמה קדישא, ואית ביה אות
 תננינא דשמה קדישא יהוה. כמא דאת אמר, (תהלים קמד) אשרי העם שכבה לו וגו' (איוב
 כו) תולה ארץ על בלי מ"ה. וכדין אתקנימו תרין עלמין. ביו"ד עלמא דאתי, ובה"א עלמא

דא. כלומר במ"י ברא עולם הבא ובמ"ה ברא עולם הזה. ודין הוא רמו עילא ותתא).

וְכִדִּין עֵבִיד תּוֹלְדוֹת וְנַפְק שְׁמָא שְׁלִים מִה דְּלֵא הוּה
 קָדָם דְּנָא, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, כְּלֵהוּ הוּוּ תְּלִיין עַד דְּאַתְבְּרִי שְׁמִיה
 דְּאַבְרָהָם. כִּיּוֹן דְּאַשְׁתְּלִים שְׁמָא דָּא דְּאַבְרָהָם, שְׁמָא
 קְדִישָׁא אֲשַׁתְּלִים. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים
 אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.

אֲשֶׁת־טַח רַבִּי חֵיִיא בְּאַרְעָא וּנְשָׁק לְעַפְרָא, וּבְכָה וְאָמַר
 עַפְרָא עַפְרָא כִּמָּה אַתְּ קָשִׁי קְדָל, כִּמָּה אַתְּ
 בַּחֲצִיפוּ. דְּכָל מַחְמַדֵּי עֵינָא יִתְבַּלּוּן בְּךָ, כָּל עַמּוּדֵי נְהוּרִין
 דְּעֵלְמָא תִּיכּוּל וְתִידוּק. כִּמָּה אַתְּ חֲצִיפָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא
 דְּהוּה נְהִיר עֵלְמָא, שְׁלִיטָא רַבְרָבָא מִמְנָא דְזִכּוּתִיה
 מְקַיִים עֵלְמָא אַתְבְּלִי בְךָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן נְהִירוּ דְבוֹצִינָא
 נְהִירוּ דְעֵלְמִין אַנְתְּ בְּלִי בְּעַפְרָא וְאַנְתְּ קַיִים וְנִהַג עֵלְמָא.
 אֲשֶׁתּוּמִם רַגְעָא חֲדָא, וְאָמַר עַפְרָא עַפְרָא לָא תִתְגַּאֲי
 דְלָא יִתְמַסְרוֹן בְּךָ עַמּוּדִין דְּעֵלְמָא דְהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן לָא
 אַתְבְּלִי בְךָ.

קָם רַבִּי חֵיִיא וְהוּה בְּכִי. אֲזַל וְרַבִּי יוֹסִי עֲמִיה. מִהֵהוּא
 יוֹמָא אַתְעֵנִי אַרְבַּעִין יוֹמִין לְמַחְמִי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן.
 אָמְרוּ לִיה לִית אַנְתְּ רִשָּׁאי לְמַחְמִי לִיה. בְּכָה וְאַתְעֵנִי
 אַרְבַּעִין יוֹמִין אַחְרֵינִין. אַחְזִיאוּ לִיה בַּחֲזוּוּא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, דְּהוּוּ לְעָאן בְּמַלְהָ דָא דְאָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, וְהוּוּ כִּמָּה אֶלְפִין צִיִּיתִין לְמַלּוּלִיה. אַדְהֲכִי חָמָא
 כִּמָּה גְדַפִּין רַבְרַבִּין עֶלְאִין וְסְלִיקוּ עֲלֵיהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה וְסְלִיקוּ לְמַתִּיבְתָא דְרַקִּיעָא, וְכָל אֶלִין
 גְדַפִּין הוּוּ מְחַפְּאֵן לְהוּ. חָמָא דְמַתְהַדְרִן וּמַתְחַדְשִׁן בְּזִיוּן
 וְנְהִירוּ יִתִיר מְנַהוּרָא דְזִיּוּא דְשְׁמָשָׁא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר יִיעוּל רַבִּי חֵיִיא וְלִיחְמִי בְּכִמָּה

דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַדְתָּא אַנְפִּי צְדִיקֵיָא לְזַמְנָא
 דְּאַתִּי. זַכָּאָה אִיהוּ מֵאן דְּעָאל הָכָא בְּלֹא כְּסוּפָא, וְזַכָּאָה
 מֵאן דְּקָאִים בְּהֵהוּא עֲלָמָא פְּעֻמוּדָא תַקִּיף בְּכֹלָא. וְחָמָא
 דְּהוּה עָאל, וְהוּה קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְשָׂאָר עֻמוּדִין דְּיִתְבִּין
 תַּמָּן. וְהוּא הוּה כְּסִיף וְאַשְׁמִיט גְּרַמִּיה וְעָאל וְיִתִּיב לְרַגְלוּי
 דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן.

קָלָא נָפֵק וְאָמַר מָאִיךְ עֵינֶךְ. לָא תִזְקוּף רִישְׁךָ, וְלֹא
 תִּסְתַּכַּל. מָאִיךְ עֵינֹי וְחָמָא נְהוּרָא דְּהוּה נְהִיר
 לְמַרְחוּק. קָלָא אֶהְדֵּר בְּמַלְקֻדְמִין וְאָמַר עֲלֵאִין טְמִירִין
 סְתִימִין פְּקִיחֵי עֵינָא אַנּוּן דְּמִשְׁטָטִין בְּכָל עֲלָמָא אֶסְתַּכְּלוּ
 וְחָמוּ. תַּתְּאִין (ב"א תנאין) דְּמִיכִין סְתִימִין בְּחוּרִיכּוֹן אֶתְעָרוּ.
 מֵאן מְנַכּוֹן דֵּי חֲשׂוּכָא מְהַפְּכֵן לְנְהוּרָא וְטַעֲמִין מְרִירָא
 לְמַתְקָא עַד לָא יִיתוֹן הָכָא. מֵאן מְנַכּוֹן דְּמַחְפָּאן
 בְּכָל יוֹמָא לְנְהוּרָא דְּנְהִיר בְּשַׁעְתָּא דְּמַלְכָּא פְּקִיד (ויקהל קצ"ו)
 לְאַיְלֵתָא וְאַתִּיִּקֵּר וְאַתְּקֵרִי מַלְכָּא מְכָל מַלְכִין
 דְּעֲלָמָא. מֵאן דְּלֹא מְצַפֵּה דָא בְּכָל יוֹמָא בְּהֵהוּא עֲלָמָא,
 לִית לֵיהּ חוּלְקָא הָכָא.

אַדְהֵכִי חָמָא פְּמָה מִן חַבְרֵיָא סַחְרָנִיה כָּל אַנּוּן עֻמוּדִין
 דְּקֵיִמִין. וְחָמָא דְּסֻלִיקוּ לֹוֹן לְמַתִּיבְתָא דְּרַקִיעָא.
 אֵלִין סֻלְקִין וְאֵלִין נְחַתִּין, וְעִילָא דְּכוּלְהוּ חָמָא מָאִרִי
 דְּגַדְפִּי דְּהוּה אֶתִי וְהוּא אוּמִי אוּמָאָה דְּשְׁמַע מְאַחוּרִי

פֶּרְגוּדָא דְּמִלְכָּא מִפְּקֵד בְּכֹל יוֹמָא וְדְכִיר לְאַיְלִתָּא דִּי
 שְׂכִיבַת לְעַפְרָא, וּבַעֲט בְּעֵיטִין בַּהֲהוּא שַׁעֲתָא בְּתַלְתָּ (שמות)
 מָאָה (מ"ב) וְתִשְׁעִין רְקִיעִין, וְכֹלְהוּ מִרְתֵּתִין וְזַעֲיִן (דף ד ע"ב)
 קַמִּיהָ. וְאוּרִיד דְּמַעֲיִן עַל דָּא, וְנַפְלִי אַנּוּן דְּמַעֲיִן רְתִיחִין
 כְּאִשָּׁא לְגוּ יִמָּא רַבָּא, וּמֵאַנּוּן דְּמַעֲיִן קָאִים הֵהוּא מִמְּנָא
 דִּימָא וְאַתְקִיִּים וְקִדִּישׁ שְׁמִיָּה דְּמִלְכָּא קִדִּישָׁא וְקַבִּיל
 עֲלֵיהָ לְמַבְלַע כֹּל מִימּוּי דְּבִרְאשִׁית וְיִכְנוּשׁ לְהוּ לְגַוְיָה
 בְּשַׁעֲתָא דִּיתְכַנְשׁוּן כֹּל עַמְמִיָּא עַל עַמָּא קִדִּישָׁא, וְיִנְגְבוּן
 מִיָּא, וְיַעֲבְרוּן בְּנִגְיָבוּ.

אַדְהֵכִי שָׁמַע קָלָא דְּאָמַר פֶּנּוּן אֲתֵר, פֶּנּוּן אֲתֵר דְּהָא
 מִלְכָּא מְשִׁיחָא אֲתִי לְמַתִּיבְתָּא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּגִין
 דְּכָל צְדִיקָיָא דְּתַמָּן רִישֵׁי מְתִיבְתָּא וְאַנּוּן מְתִיבְתִי דְּתַמָּן
 רְשִׁימִין אַנּוּן. וְכֹל אַנּוּן חֲבָרִין דִּי בְּכֹל מְתִיבְתָּא סְלָקִי
 מִמְּתִיבְתָּא דְּהֵכָא לְמַתִּיבְתָּא דְּרְקִיעָא. וּמְשִׁיחַ אֲתִי
 בְּכֹל אַנּוּן מְתִיבְתִי וְחָתִים אוּרִייתָא מְפּוּמִיָּהוּ דְּרַבְּנָן.
 וּבַהֲהִיא שַׁעֲתָא אֲתִי מְשִׁיחַ מִתְעַטֵּר מִן (נ"א רִישֵׁי) רִישֵׁי
 מְתִיבְתִי בְּעַטְרִין עֲלָאִין.

בַּהֲהוּא שַׁעֲתָא קָמוּ כֹּל אַנּוּן חֲבָרִיָּא וְקָם רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְהוּהוּ סְלִיק נְהוּרִיָּה עַד רוּם רְקִיעֵ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי
 זְכָאָה אַנְתְּ דְּאוּרִייתְךָ סְלָקָא בְּתַלְתָּ מָאָה וְשַׁבְעִין נְהוּרִין,
 וְכֹל נְהוּרָא וְנְהוּרָא אֲתַפְרֶשֶׁת לְשִׁית מָאָה וְתִלְיִסְר טַעֲמִין

סִלְקִין וְאַסְתְּחִיין בְּנִהְרֵי אַפְרִסְמוֹנָא דְכִיָּא. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא אִיהוּ חֲתִים אֲוִרֵייתָא מִמְתִּיבְתָךְ וּמִמְתִּיבְתָא דְחֻזְקֵיהּ
 מֶלֶךְ יְהוּדָה וּמְגוּ מְתִיבְתָא דְאַחֵיהּ הַשִּׁילוּנִי. וְאַנָּא לָא
 אֲתִינָא לְמַחְתָּם מִמְתִּיבְתָךְ, אֵלָא) מֶאֱרִי דְגַדְפִּין אֲתִי
 הֵכָא, דִּהָא יַדְעָנָא דְלָא יִיעוּל גּוּ מְתִיבְתִי אַחֲרִיתִי אֵלָא
 בְּמִתִּיבְתָךְ.

בְּהֵיא שְׁעָתָא סָח לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן הֵהוּא אֲוִמָּאָה דְאֲוִמֵי
 מֶאֱרִי דְגַדְפִּין. כְּדִין אֲזַדְעוּעַ מְשִׁיחַ וְאֲרִים קְלִיָּה
 וְאֲזַדְעוּעוּ רְקִיעִין וְאֲזַדְעוּעַ יַמָּא רַבָּא וְאֲזַדְעוּעַ לוֹיְתָן
 וְחָשִׁיב עֲלֵמָא לְאַתְהַפְכָּא. אֲדַהֲכִי חָמָא לְרַבִּי חֵיָּיא
 לְרַגְלוֹי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר מָאן יְהִיב הֵכָא בַר נָשׁ לְבִישׁ
 מְדָא דֵהֵהוּא עֲלֵמָא. אָמַר (לִיָּה) רַבִּי שְׁמַעוֹן דָּא אִיהוּ רַבִּי
 חֵיָּיא נִהִירוּ דְבוּצִינָא דְאֲוִרֵייתָא. אָמַר לִיָּה יִתְכַנְּשׁ הוּא
 וּבְנוֹי וְלִיָּהוּוֹן מִמְתִּיבְתָא דִילָךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן זְמָנָא
 יִתִּיָּהִיב לִיָּה. יְהִבוּ לִיָּה זְמָנָא וְנִפְקַ מִתְּמָן מִזְדְּעוּעַ וְזִלְגָן
 עֵינֹוי דְמַעִין. אֲזַדְעוּעַ רַבִּי חֵיָּיא וּבְכָה וְאָמַר זַפָּאָה
 חוּלְקָתוֹן דְצַדִּיקֵיָּיא בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, וְזַפָּאָה חוּלְקֵיהּ דְבַר
 יוֹחָאי דְזַכָּה לְכַךְ. עֲלִיָּה כְּתִיב, (משלי ח) לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ
 וְאוּצְרוּתֵיהֶם אֲמֵלָא.

בְּרַאשִׁית רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח (ישעיה נא) וְאֲשִׁים דְּבַרִּי בְּפִידָא.
 כַּמָּה אֵית לִיָּה לְבַר נָשׁ לְאַשְׁתִּדְלָא בְּאֲוִרֵייתָא

יִמָּא וְלִילִיא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צִיית לְקַלְהוֹן
 דְּאַנוּן דְּמַתְּעִסְקִי בְּאוּרִייתָא, וּבְכֹל מְלָה דְּאַתְחַדְּשׁ
 בְּאוּרִייתָא עַל יְדָא דְּהָהוּא דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, עָבִיד
 רְקִיעָא חָדָא.

תַּנּוּן בְּהֵיא שְׁעָתָא דְּמְלָה דְּאוּרִייתָא אַתְחַדְּשִׁת מְפוּמִּיה
 דְּבַר נָשׁ, הֵהִיא מְלָה סִלְקָא וְאַתְעַתְדַת קַמִּיה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לְהֵיא
 מְלָה וְנָשִׁיק לָהּ וְעֵטֵר לָהּ בְּשַׁבְּעִין עֵטְרִין גְּלִיפִין וּמְחַקְקוֹן.
 וּמְלָה דְּחֻכְמָתָא דְּאַתְחַדְּשָׁא, סִלְקָא וְיִתְבָּא עַל רִישָׁא
 דְּצַדִּיק חֵי עַלְמִין. וְטָסָא מִתְמָן וְשָׁטָא בְּשַׁבְּעִין אֶלְפָּה
 עַלְמִין וְסִלִּיקַת לְגַבֵּי עֵתִיק יוּמִין. וְכֹל מְלִין דְּעֵתִיק יוּמִין
 מְלִין דְּחֻכְמָתָא אַנוּן בְּרִזִין סְתִימִין עֲלָאִין.

וְהֵהִיא מְלָה סְתִימָא דְּחֻכְמָתָא דְּאַתְחַדְּשִׁת הֲכָא כֹּד
 סִלְקָא אַתְחַבְּרַת בְּאַנוּן מְלִין (רְרִזִין) דְּעֵתִיק יוּמִין
 וְסִלְקָא וְנַחְתָּא בְּהַדִּיּהוּ וְעָאֵלַת בְּתַמְנִיסַר עַלְמִין גְּנִיזִין
 דְּעִין לֹא רָאֵתָה אֱלֹהִים זוּלְתָּהּ. נַפְקִי מִתְמָן
 וְשָׁטָאן וְאַתִּין מְלִיאָן וְשִׁלְמִין וְאַתְעַתְדוּ קַמִּי עֵתִיק יוּמִין.
 בְּהֵהִיא שְׁעָתָא אַרְח עֵתִיק יוּמִין בְּהֵיא מְלָה וְנִיחָא קַמִּיה
 מְכָלָא. נָטִיל לְהֵהִיא מְלָה וְאַעֲטֵר לָהּ (שְׁמוֹת י"ד)

בְּתֵלַת מָאָה וְשַׁבְּעִין אֶלְפָּה עֵטְרִין. הֵהִיא מְלָה טָסַת וְסִלְקָא
 וְנַחְתָּא וְאַתְעַבִּידָא רְקִיעָא חָדָא. וְכֹן כֹּל מְלָה וּמְלָה

דְּחֻכְמַתָּא (ס"א אתעבדין) (ס"א רקיעין) קַיִימִין בְּקִיּוּמָא שְׁלִים קַמִּי
 עֲתִיק יוּמִין. וְהוּא קָרִי לֹון שְׁמַיִם חֲדָשִׁים, שְׁמַיִם
 מְחֻדָּשִׁים, סְתִימִין דְּרִזִּין דְּחֻכְמַתָּא עֲלָאָה. וְכֹל אֲנוּן שְׁאָר
 מְלִין דְּאוּרִייתָא דְּמִתְחַדְּשִׁין קַיִימִין קַמִּי (דף ה ע"א) קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְסֻלְקִין וְאֲתַעְבִּידוּ אֲרָצוֹת הַחַיִּים. וְנַחְתִּין
 וּמִתְעַטְרִין לְגַבִּי אֶרֶץ חֵד, וְאֲתַחְדֵּשׁ וְאֲתַעְבִּיד כֹּלָא אֶרֶץ
 חֲדָשָׁה מִהֵיא מְלָה דְּאֲתַחְדֵּשׁ בְּאוּרִייתָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סו) כִּי כַּאֲשֶׁר הַשְׁמַיִם הַחֲדָשִׁים
 וְהָאֶרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה עוֹמְדִים לְפָנַי וְגו'.
 עֲשִׂיתִי לָא כְּתִיב אֶלָּא עוֹשֶׂה, דְּעֵבִיד תְּדִיר מֵאֲנוּן
 חֲדוּשִׁין וְרִזִּין דְּאוּרִייתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נא) וְאֲשִׁים
 דְּבָרִי בְּפִיךָ וּבִצֵּל יָדַי כְּפִיתִיךָ לְנֻטַּע שְׁמַיִם וְלִיסוּד אֶרֶץ.
 הַשְׁמַיִם לָא כְּתִיב אֶלָּא שְׁמַיִם.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵהוּ וּבִצֵּל יָדַי כְּפִיתִיךָ. אֲמַר לִיה
 בְּשַׁעֲתָא דְּאֲתַמְסֵר אוּרִייתָא לְמֹשֶׁה, אֲתוּ כְּמָה
 רְבוּא דְּמִלְאֲכֵי עֲלָאִין לְאוּקְדָא לִיה בְּשִׁלְהוּבָא דְּפּוּמְהוּן,
 עַד דְּחֻפָּא עָלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהִשְׁתָּא דְּהֵאִי מְלָה
 סֻלְקָא וְאֲתַעְטְרַת וְקַיִימָא קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ
 חֲפִי עַל הֵהִיא מְלָה וְכֹסִי עַל הֵהוּא בַר נָשׁ דְּלֹא יִשְׁתַּמּוּדַע
 לְגַבִּיִּהּ אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלֹא יִקְנָאוּן לְגַבִּיָּהּ עַד
 דְּאֲתַעְבִּיד מִהֵיא מְלָה שְׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאֶרֶץ חֲדָשָׁה הֲדָא

הוא דְּכָתִיב וּבִצֵּל יָדַי כְּפִיטִיךָ לְנִטּוּעַ שָׁמַיִם וְלִיסוּד אָרֶץ.
מִכָּאן דְּכָל מְלָה דְּסִתִּים מֵעֵינָא סְלָקָא לְתוּעֵלְתָא עֲלָאָה
הָדָא הוּא דְּכָתִיב, (ישעיה נא) וּבִצֵּל יָדַי כְּפִיטִיךָ. וְאִמַּאי
אֲתַחֲפִי וְאֲתַכְּסִי מֵעֵינָא, בְּגִין לְתוּעֵלְתָא עֲלָאָה. הָדָא
הוּא דְּכָתִיב לְנִטּוּעַ שָׁמַיִם וְלִיסוּד אָרֶץ כְּמָה דְּאֲתַמַּר.

וְלֵאמַר לְצִיּוֹן עַמִּי אַתָּה. וְלֵאמַר לְאַנּוֹן תִּרְעִין וּמִלִּין
דְּמִצּוּיִינִין אֵלִין עַל אֵלִין עַמִּי אַתָּה. אַל תִּקְרִי
(בתיקון יח דף לה ב) עַמִּי אַתָּה, אֱלֹא עַמִּי אַתָּה לְמַהוּי שׁוֹתַפָּא
עַמִּי, מָה אֲנָא בְּמִלּוּלָא דִּילִי עֲבָדִית שָׁמַיִם וְאָרֶץ כְּמָא
דְּאֲתַּ אֲמַר, (תהלים לג) בְּדַבַּר יְיָ שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ, אוּף הָכִי אַתָּה.
זְכַאִין אַנּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא. וְאִי תִימָא דְּמְלָה דְּכָל
בַּר נֶשׁ דְּלֵא יַדַּע עֲבִיד דָּא.

תָּא תְּזִי, הֵהוּא דְּלֵאוּ אֲרַחֲיָה (יתרו פ"ז א) בְּרִזִין דְּאוּרִייתָא
וְחִדֵּשׁ מִלִּין דְּלֵא יַדַּע עַל בּוּרִייהוֹן כְּדָקָא יְאוּת,
הֵהוּא מְלָה סְלָקָא וְנִפְיָק לְגַבֵּי הֵהוּא מְלָה (משלי טז) אִישׁ
תְּהַפּוּכוֹת לְשׁוֹן שְׁקַר, מְגוּ נּוֹקְבָא דְּתֵהוּמָא רַבָּא וְדִלִּיג
חִמֵּשׁ מְאָה פְּרָסִי לְקַבְּלָא לְהֵהוּא מְלָה וְנִטִּיל לָהּ וְאוּזִיל
בְּתֵהוּא מְלָה לְגוּ נּוֹקְבִיָּה וְעֲבִיד בָּהּ רְקִיעָא דְּשׁוּא דְּאֲקָרִי
תֵּהוּ. וְטַס בְּתֵהוּא רְקִיעָא הֵהוּא אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת שִׁיתָא
אֲלֵפִי פְּרָסִי בְּזִמְנָא חָדָא. כִּיּוֹן דֵּהֵאִי רְקִיעָא דְּשׁוּא קָאִים
נִפְקַת מִיַּד (פקודי ער"ה) אֲשֶׁת זְנוּנִים וְאֲתַקִּיף בְּתֵהוּא רְקִיעָא

דְּשׁוּא (נ"א היא) (נ"א ואיש תהפוכות) וְאֶשְׁתַּתְּפַת בֵּיהּ וּמִתְמַן נִפְקַת
 וְקִטְלַת כַּמָּה אֲלָפִין וְרַבּוּוֹן, בְּגִין דְּכֵד קִיִּימַת בְּהֵהוּא
 רְקִיעָא אֵית לָהּ רְשׁוּ וְיִכְלִתָּא לְמַהוּי טָס כֵּל עֲלָמָא
 בְּרַגְעָא חֲדָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ה) הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּחִבְלֵי הַשְּׂוֹא.
 הָעוֹן דָּא דְכוּרָא. וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה חֲטָאָה. מֵאֵן
 חֲטָאָה, דָּא נּוֹקְבָא דְאֶקְרִי חֲטָאָה. אֵיהּ מְשִׁיךְ הַהוּא
 דְאֶקְרִי עוֹן בְּאַנּוֹן חִבְלֵי הַשְּׂוֹא. וּלְבַתֵּר כַּעֲבוֹת הָעֲגָלָה
 חֲטָאָה, לְהֵהִיא נּוֹקְבָא דְאֶקְרִי חֲטָאָה, דִּתְמַן אֶתְתְּקַפַּת
 לְמַהוּי טָס לְקִטְלָא בְּנֵי נְשָׂא. וְעַל דָּא (משלי ז) כִּי רַבִּים
 חֲלָלִים הִפִּילָהּ, מֵאֵן הִפִּילָהּ, דָּא הֵהִיא חֲטָאָה דְקִטְלִית
 בְּנֵי נְשָׂא. מֵאֵן גָּרִים דָּא, תְּלַמִּיד חֲכָם דְלֹא מְטִי לְהוֹרָאָה
 וּמוֹרָה, רַחֲמָנָא לְשׁוֹבֵן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרֵיא בְּמִטּוֹתָא מְנַיִיכוּ דְלֹא תִפְקוּן
 מִפּוּמַיִיכוּ מְלָה דְאוּרִייתָא דְלֹא (יתרו פ"א א) יִדְעֵתוּן
 וְלֹא שְׁמַעֲתוּן מֵאִילְנָא רַבְרְבָא כְּדָקָא יְאוּת, בְּגִין דְלֹא
 תְהוּוֹן גָּרְמִין לְהֵהוּא חֲטָאָה לְקִטְלָא אֲכַלוּסִין דְפֵר נֶשׁ
 לְמַגְנָא. פְּתַחוּ כְּלֵהוֹן וְאָמְרוּ רַחֲמָנָא לְשׁוֹבֵן, רַחֲמָנָא
 לְשׁוֹבֵן.

תָּא חַזִּי, בְּאוּרִייתָא בְּרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלָמָא, וְהָא
 אוּקְמוּהָ דְכְּתִיב, (משלי ח) וְאַהֲיָה אֶצְלוּ אָמוֹן וְאַהֲיָה

שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם וַאֲיֵהוּ אֶסְתַּכַּל בָּהּ זְמַנָּא וַתְּרִין וַתִּלְתָּא
וְאַרְבַּע זְמַנִּין, וּלְבַתֵּר אָמַר לֹון, וּלְבַתֵּר עֶבֶיד בַּה
עֲבִידְתָּא. לְאוּלְפָּא לְבַנֵּי נִשָּׂא דְלָא יִיתוּן לְמַטְעֵי בַה.
כִּמָּא דְאֵת אָמַר, (איוב כד) אִז רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם
חִקְרָה וַיֹּאמֶר לְאָדָם. וְלִקְבִיל אַרְבַּע זְמַנִּין אַנּוּן דְכִתִּיב,
אִז רָאָה, וַיִּסְפְּרָה, הַכִּינָה, וְגַם חִקְרָה, בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מַה דְבִרָא. וְעַד לָא אֶפִיק עֲבִידְתִּיה, אָעִיל אַרְבַּע
תְּבִין בְּקַדְמִיתָא דְכִתִּיב בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת, הָא
אַרְבַּע. וּלְבַתֵּר הַשָּׁמַיִם. אַנּוּן לְקַבִּיל אַרְבַּע זְמַנִּין
דְאֶסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוּרִיתָא עַד לָא יֶפִיק
עֲבִידְתִּיה לְאוּמְנוּתִיה.

רְבִי אֶלְעָזָר הוּה אָזִיל לְמַחְמֵי לְרַבֵּי יוֹסִי בְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן
לְקוֹנִיָּא חֲמוּי (דף ה' ע"ב) וְרַבֵּי אַבָּא בְּהַדְיָה, וְהוּה טָעִין
חַד גְּבֵרָא אֲבַתְרִיָּהוּ. אָמַר רַבֵּי אַבָּא נִפְתַּח פְּתַחַן
דְּאוּרִיתָא דְהָא שְׁעָתָא וְעַדְנָא הוּא לְאַתְתְּקָנָא בְּאַרְחָן.
פְּתַח רַבֵּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (ויקרא ט) אֵת שְׁבֹתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ.
תָּא חַזִּי, בְּשִׁית יוֹמִין בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲלָמָא. וְכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא גְּלִי עֲבִידְתִּיה וַיְהִיב חִילִּיה בְּהַהוּא
יוֹמָא. אִימַתִּי גְּלִי עֲבִידְתִּיה וַיְהִיב חִילִּיה. בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה.
בְּגִין דְאַנּוּן תִּלְתַּת יוֹמִין קַדְמָאִין כּוּלְהוּ הֵווּ סְתִימִין וְלָא
אַתְגְּלוּ, כִּיּוֹן דְאֵתָא יוֹמָא רְבִיעָאָה אֶפִיק עֲבִידְתָּא וְחִילָא

דְּכוּלָּהּוּ. דְּהָא אִשָּׁא וּמִיָּא וְרוּחָא אִף עַל גַּב דְּאַנּוּן תְּלַת יְסוּדִין עֲלָאִין, כְּלָהוּ תְּלִיין, וְלֹא אֲתַגְּלִי עֲבִידְתָּא דְּלָהוּן, עַד דְּאַרְעָא גְּלִי לוֹן, כְּדִין אֲתִידַע אוּמְנוּתָא דְּכָל חַד מִנֵּיהוּ.

וְאִי תִימָא הָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה הָוּה דְּכְתִיב תְּדִשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא וְכְתִיב וַתּוּצֵא הָאָרֶץ (דְּשָׂא). אֲלֹא הָאִי אִף עַל גַּב דְּכְתִיב בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, רְבִיעָאָה הָוּה וְאַתְּכְּלִיל בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לְמַהוּי חַד בְּלֹא פִירוּדָא. וְלִבְתַּר יוֹמָא רְבִיעָאָה אֲתַגְּלִי עֲבִידְתִּיהָ לְאַפְקָא אוּמְנָא לְאוּמְנוּתִיהָ דְּכָל חַד וְחַד. בְּגִין דְּיוֹמָא רְבִיעָאָה אִיהוּ רַגְלָא רְבִיעָאָה דְּכַרְסִיָּא עֲלָאָה.

וְכָל עֲבִידְתֵּיהוּ דְּכְלָהוּ בֵּין יוֹמִין קְדָמָאִין וּבֵין יוֹמִין בְּתַרְאִין הָווּ תְּלִיין בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא הָדָא הוּא דְּכְתִיב (בראשית ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא שַׁבַּת, וְדָא הוּא רַגְלָא רְבִיעָאָה דְּכַרְסִיָּא. וְאִי תִימָא אִי הָכִי, מַהוּ אֲתַ שַׁבְּתוֹתִי תִשְׁמֹרוּ תְּרִין. אֲלֹא שַׁבַּת (תְּרוּמָה קל"ה ב) דְּמַעְלִי שַׁבְּתָא וְשַׁבְּתָא דְּיוֹמָא מִמֶּשׁ לִית לוֹן פִּירוּדָא.

אָמַר (לָהוּ) הַהוּא טִייעָא דְּהוּה טָעִין בְּתַרִּייהוּ, וּמַהוּ וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ. אָמַר לִיהָ דָּא קְדוּשָׁא דְּשַׁבַּת. אָמַר לִיהָ וּמַהוּ קְדוּשָׁא דְּשַׁבַּת. אָמַר לִיהָ דָּא קְדוּשָׁא דְּאַתְמִשְׁכָּא (עֲלִיָּה) מְלַעֲלָא. אָמַר לִיהָ אִי הָכִי עֲבִידְתָּ

לְשַׁבֵּת דְּלֹאוּ אִיהוּ קִדְּשׁ, אֶלֶּא קְדוּשָׁא דְּשְׂרִיא עֲלוּי
מְלַעֲיֵלֵא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא וְהָכִי הוּא (ישעיה נח) וְקָרְאתָ לְשַׁבֵּת עוֹנָג
לְקְדוּשׁ יי מְכוּבָד, אֲדַכֵּר שַׁבַּת לְחוּד וְקְדוּשׁ ה'
לְחוּד. אָמַר לִיָּה אִי הָכִי מֵאֵן קְדוּשׁ ה'. אָמַר לִיָּה קְדוּשָׁא
דְּנַחְתָּא מְלַעֲיֵלֵא וְשְׂרִיא עֲלֵיָּה. אָמַר לִיָּה אִי קְדוּשָׁא
דְּאֵתְמִשְׁכָּא מְלַעֲיֵלֵא אֶקְרִי מְכוּבָד אֶתְחַזִּי דְּשַׁבַּת לָאו
אִיהוּ מְכוּבָד וְכַתִּיב וְכִבְדֹתוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי אֲבָא אֵנַח לְהֵאִי גַבְרָא דְּמִלָּה
דְּחַכְמָתָא אִית בֵּיָּה דְּאַנָּן לָא יִדְעָנָא בָּהּ. (חדותא)
אָמְרוּ לִיָּה אִימָא אַנְתָּ. פְּתַח וְאָמַר, (ויקרא ט) אֵת שַׁבְּתוֹתַי.
אֵת לְאַסְגָּאָה תַּחוּם שַׁבַּת דְּאִיהוּ תְּרִין אֲלַפִּין אֲמִין לְכָל
סְטָרָא (ויקהל ר"ז א). וּבְגִין כֶּךָ אֲסִגִּי אֵת. שַׁבְּתוֹתַי (ב"א ד"א) שַׁבַּת
עֲלָאָה וְשַׁבַּת תַּתְּאָה דְּאַנָּן תְּרִין כְּלִילָן כְּחָדָא וְסַתִּימִין
כְּחָדָא.

אֲשַׁתְּאֵר שַׁבַּת (יתרו צ"ב א' בר"מ) אַחֲרָא דְּלֹא אֲדַכֵּר וְהוּא
בְּכַסּוּפָא. אָמְרָה קַמִּיָּה מְאִרִי דְּעֲלָמָא מִיּוֹמָא
דְּעַבְדַּת לִי שַׁבַּת אֶתְקַרִּינָא וְיּוֹמָא לָאו אִיהוּ בְּלָא לִילִיא.
אָמַר לָהּ בְּרַתִּי שַׁבַּת אַנְתָּ וְשַׁבַּת קַרִּינָא לָךְ, אֲבָל הָא
אַנָּא מְעַטֵּר לָךְ בְּעַטְרָא עֲלָאָה יִתִּיר. אַעֲבַר כְּרוּזָא וְאָמַר
מְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ.

וְדָא שִׁבְתָּ דְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא דְּאִיהִי יִרְאָה, וְשִׁרְיָא בְּהָ
 יִרְאָה. וּמָאן אִיהוּ. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲכֻלִּיל
 וְאָמַר אֲנִי ה'. וְאֲנָא שְׂמַעְנָא מֵאַבָּא דְּאָמַר הָכִי. וְדִיִּיק
 אֶת לְאַסְגָּאָה תְּחוּם שַׁבְּתָּ. שַׁבְּתוּתֵי דָּא עֲגוּלָא (רכ"ט א', תצודה
 ק"פ א', ויקהל ר"ה א) וְרַבּוּעַ דְּלָגוּ, וְאַנּוּן תְּרִין. וְלִקְבִיל אַנּוּן
 תְּרִין אִית תְּרִי קְדוּשָׁתֵי דְּאִית לָנוּ לְאַדְכָּרָא, חַד וַיְכַלּוּ,
 וְחַד קְדוּשָׁא.

וַיְכַלּוּ אִית בֵּיהַ תְּלָתִין וְחַמֵּשׁ תִּיבִין. וּבְקְדוּשָׁה (ובקידושא)
 דְּאַנּוּן מְקַדְּשִׁין תְּלָתִין וְחַמֵּשׁ תִּיבִין. וְסָלִיק כְּלָא
 לְשַׁבְּעִין שְׂמֵהֶן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 אֲתַעְטֵר בְּהוּ. וּבְגִין דְּעֲגוּלָא וְרַבּוּעָא דָּא אַנּוּן שַׁבְּתוּתֵי,
 כְּלִילָן תְּרוּיָהוּ בְּשִׁמּוּר דְּכְתִיב תְּשִׁמּוּרוּ. דְּהָא שַׁבְּתָּ עֲלָאָה
 הָכָא לָא אֲתַכְּלִיל בְּשִׁמּוּר אֶלָּא בְּזִכּוּר, דְּהָא מְלַכָּא עֲלָאָה
 בְּזִכּוּר אֲסִתָּיִים. וְעַל דָּא אֶקְרִי מְלַכָּא דְּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ,
 וְשְׁלָמָא דִּילֵיהּ זִכּוּר אִיהוּ. וְעַל דָּא לִית מַחְלוּקַת לְעֵילָא.
 בְּגִין דְּתִרִין שְׁלוּמוֹת לְתַתָּא חַד יַעֲקֹב וְחַד יוֹסֵף. וּבְגִין
 כְּךָ פְּתִיב תְּרִי זְמַנֵּי (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק
 וְלִקְרוּב. לְרַחוּק דָּא יַעֲקֹב, (דף ר"ע"א) וְלִקְרוּב דָּא יוֹסֵף.
 לְרַחוּק כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (ירמיה לא) מֵרַחוּק יִי גְרָאָה לִי (שמות
 ב) וְתַתְּצַב אַחוּתוֹ מֵרַחוּק. וְלִקְרוּב כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (דברים
 לב) חַדְשִׁים מְקָרוּב בָּאוּ. מֵרַחוּק דָּא נְקוּדָה עֲלָאָה דְּקִימָא
 בְּהִיכְלֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב תִּשְׁמְרוּ אֶת־כְּלִיל בְּשִׁמּוֹר. (ואתחנן ר"ס)
 וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ דָּא נִקְוֵדָה דְקִיּוּמָא בְּאַמְצָעִיתָא
 דְּאִית לְדַחֲלָא מְנָה יִתִּיר מִכְּלָא דְעַנְשִׁיָּה מִיתָה. וְהֵינּוּ
 דְכְתִיב, (שמות לא) מִחֲלָלִיָּה מוֹת יוּמַת. מָאן מִחֲלָלִיָּה. מָאן
 דְּעָאֵל לְגוּ חֲלָל דְּעַגּוּלָא וְרַבּוּעָא לְאַתֵּר דְּהֵהוּא דְנִקְוֵדָה
 (בְּקוּדָה) שְׂרִיא (בִּיָּה) וּפְגִים בֵּיה מוֹת יוּמַת. וְעַל דָּא כְּתִיב
 תִירָאוּ. וְהֵהִיא נִקְוֵדָה אֶקְרִי אַנִּי, וְעַלָּה שְׂרִיא הֵהוּא
 דְסַתִּים עֲלָאָה דְלָא אֶתְגַּלִּיא וְהֵינּוּ יִי וְכֹלָא חַד.

נַחֲתוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא וּנְשַׁקּוּהוּ. אֲמְרוּ וּמָה כָּל
 חֲכָמָתָא דָּא אִית תְּחוֹת יַדְךָ וְאֵת טְעִין אֲבַתְרִין.
 אֲמְרוּ לִיָּה מָאן אַנְתָּ. אֲמַר לֹון לָא תִשְׁאַלֹון מָאן אַנְתָּ,
 אֶלָּא אַנְתָּ וְאַתּוֹן נִיזֵל וְנִתְעַסַק בְּאוּרִיָּתָא וְכֹל חַד יִימָא
 מְלִין דְּחֲכָמָתָא לְאַנְהָרָא אוּרְחָא. אֲמְרוּ לִיָּה מָאן יָהֵב לָךְ
 לְמִיזֵל הַכָּא וּלְמַהוּי (וּלְמַהוּי) טְעוֹן (טְעִין) בְּחַמְרִי, אֲמַר לֹון
 יו"ד עֵבֶד קֶרְבָּא בְּתֵרִין אֶתּוּן בְּכ"ף וְסַמ"ף לְאַתְקִשְׂרָא
 בַּהֲדָאִי (נ"א בְּחָדָא). כ"ף לָא בְּעָא לְאַסְתַּלְקָא וּלְאַתְקִשְׂרָא
 בְּתֵר (נ"א בְּאַתֵּר) דְּלָא יִכְלָא לְמַהוּי רַגְעָא חַדָּא אֶלָּא בֵּיה.
 סַמ"ף לָא בְּעָא לְאַסְתַּלְקָא בְּגִין לְסַעֲדָא לְאַנוּן דְנַפְלִין
 דְּהָא בְּלִי סַמ"ף לָא יִכְלִין לְמַהוּי.

יו"ד אַתָּא לְגַבְּאִי יַחֲדָאָה נְשִׁיק לִי וְגַפִּיָּה לִי בְּכַה עַמִּי
 וְאֲמַר לִי בְּרִי מָה אַעֲבִיד לָךְ, אַבְּל הָא אַנְתָּ

אֶסְתַּלֵּק וְאֲנֵי אֶתְמַלֵּי מִכַּפָּה טָבִין וְאֶתּוּן טְמִירִין עֲלָאִין
 יִקְרִין, בְּתַר כֵּן אֵיתִי לְגַבְיָ וְאֲנֵי אֵהוּי סְעִיד לָךְ וְאֶתּוּן
 לָךְ אַחְסִנְתָּא דִּתְרִין אֶתּוּן עֲלָאִין יִתִּיר מֵאֵלִין דְּאֶסְתַּלְקוּ
 דְּאֲנִין י"ש יו"ד עֲלָאֵה וְשִׁי"ן עֲלָאֵה לְמַהוּי לָךְ אוֹצְרִין
 מְלִיָּא מְכַל. וּבְגִין כֶּךָ בְּרִי זִיל וְהוּי טְעִין חֲמַרִּי. וְעַל דָּא
 אֲנֵי אֲזִיל בְּכֶךָ.

חֲדוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְרַבֵּי אַבָּא וּבְכוּ וְאֲמַרוּ זִיל רְכִיב וְאֲנִין
 נְטַעִין אֲבַתְרָךְ. אָמַר לֹון וְלֹא אֲמַרִּית לְכוּן דְּפִיקוּדָא
 דְּמִלְכָּא אֵיהוּ עַד דְּיִיתִי הֵהוּא דְטָעַן (דְּטָעִין) חֲמַרִּי. אֲמַרוּ
 לֵיהָ הָא שְׂמָךְ לָא אֲמַרְתָּ לָן, אֲתַר בֵּית מוֹתְבָךְ מֵאֵי הוּא.
 אָמַר לֹון אֲתַר בֵּית מוֹתְבִי אֵיהוּ טַב וְעֵיילָא לְגַבְיָ, וְאֵיהוּ
(רִישׁ תִּיקוּן כ"א דף נ"ב ע"א וּבְרַאשִׁית ל"ו ע"ב) מְגַדְלָ חַד דְּפִרְחָ בְּאוּרָא
 רַב וְיִקְרָא. וְאֲנִין דְּדִיִּירִין בֵּיהָ בְּהֵאֵי מְגַדְלָא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְחַד מְסַכְנָא. וְדָא הוּא אֲתַר בֵּית מוֹתְבִי וְגַלְיָנָא
(נ"א) וְעַלְיָנָא) מִתְמָן וְאֲנֵי טְעִין חֲמַרִּי. אֲשַׁגְחוּ רַבֵּי אַבָּא
 וְרַבֵּי אֶלְעָזָר בֵּיהָ וְאֶטְעִים לֹון מְלוּי דְּהוּי מְתִיקִין כְּמִנָּא
 וְדוּבְשָׂא. אֲמַרוּ לֵיהָ שְׂמָא דְּאֲבוּךְ אֵי תִימָא נְנַשִּׁיק עֲפָרָא
 דְּרַגְלָךְ. אָמַר לֹון וְאֲמַאי, לָאו אֹרַח דִּילִי בְּכֶךָ לְאֶתְגָּאֵה
 בְּאוּרִיָּתָא.

אַבְל אַבָּא דִּילִי הָוֵה דִּינִירִיה בִּימָא רַבָּא וְאֵיהוּ הָוֵה חַד
 נוּנָא דְּהָוֵה (תְּקוּנִים נ"ב, וּבְרַאשִׁית לו ע"ב) אֲסַחַר יִמָּא רַבָּא

מִסְטָרָא דָא לְסְטָרָא דָא, וְהוּוּ רַב וַיִּקְרָא וְעַתִּיק יוֹמִין,
 עַד דְּהוּוּ בַלְע כָּל שְׂאָר נוֹנִין דִּימָא, וּלְבַתַּר אֶפִּיק לֹון
 חֵיין וְקִימִין מַלְיִין מִכָּל טָבִין דְּעֵלְמָא. וְשֵׁאֵט יִמָּא בְּרַגְעָא
 חָדָא בְּתוֹקְפֵיהּ, וְאַפִּיק לִי כְּגִירָא בִידָא דְגַבְרַת תְּקִיפָה,
 וְטָמִיר לִי בְּהָהוּא אַתְר דְּאַמְרִית לְכוּ. וְהוּא תַב לְאַתְרֵיהּ
 וְאַגְנִיו בְּהָהוּא יִמָּא.

אַשְׁגַּח רַבֵּי אֶלְעָזָר בְּמִלוּי. אָמַר לֵיה אַנְתָּ הוּא בְּרִיה
 דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא, אַנְתָּ הוּא בְּרִיה דְּרַב הַמְנוּנָא
 סָבָא, אַנְתָּ הוּא בְּרִיה דְּנַהֲרִי דְּאֹרִייתָא וְאַנְתָּ טָעִין
 אֲבַתְרֵן. בְּכוּ כְּחָדָא וּנְשָׁקוּהוּ וְאֹלוּ. אָמְרוּ לֵיה אִי נִיחָא
 קָמִי מֵאַרְנָא לְאוּדְעָא לָן שְׁמִיהָ.

פְּתַח וְאָמַר (שְׁמוּאֵל ב כג) וּבְנִיהוּ בֶן יְהוּדָע. הַאי קָרָא
 אוֹקְמוּהּ וְשִׁפִּיר אִיהוּ. אֲבַל הַאי קָרָא לְאַחֲזָאה רֹזִין
 עֲלָאִין דְּאֹרִייתָא הוּא דְאַתָּא. וּבְנִיהוּ בֶן יְהוּדָע, עַל רֹזָא
 דְּחַכְמַתָּא קָא אַתָּא מְלָה סְתִימָא אִיהוּ, וְשְׁמָא גְרִים. בֶּן
 אִישׁ חַי (ויצא קס"ד א) דָּא צְדִיק חַי עֲלָמִין.

רַב פְּעָלִים, מָאֲרִי דְכָל עוֹבְדִין וְכָל חֵילִין עֲלָאִין, בְּגִין
 דְּכֻלְהוּ נִפְקִין מִנֵּיהּ. יִי צְבָאוֹת אִיהוּ, אוֹת הוּא בְּכָל
 חֵילִין דִּידֵיהּ רְשִׁים הוּא וְרַב מִכְּלָא. רַב פְּעָלִים אִיהוּ
 מְקַבְּצָאֵל הַאי אֵילָנָא רַב וַיִּקְרָא, רַב מִכְּלָא. מֵאֵן אַתְר
 נִפְק, מֵאֵן דְּרַגָּא אַתָּא, אַהֲדַר קָרָא וְאָמַר מְקַבְּצָאֵל

דְּרָגָא עֲלָאָה סְתִימָאָה (דף ר' ע"ב) דְּעֵין לֹא רָאָתָהּ וְגו' דְּרָגָא
 דְּכּוֹלָא בֵּיהּ, וְכִנְיֵשׁ בְּגִינְיָה מְגוּ נְהוּרָא עֲלָאָה, וּמְנִיָּה נְפִיק
 כְּלָא. וְאִיהוּ הֵיכְלָא קְדִישָׁא סְתִימָא דְּכָל דְּרָגִין כְּנִישֵׁין
 וְסְתִימִין בְּגִינְיָה. וּבְגוּפָא דְּהַאי הֵיכְלָא (אילנא) קְיִימִין, כָּל
 עֲלָמִין וְכָל חֵילִין קְדִישֵׁין מִינֵיהּ אֲתָזְנוּ וְקִימִי עַל
 קִיּוּמֵיהוֹן.

הוּא הֶפְה אֶת שְׁנֵי אַרְיָאֵל מוֹאֵב. תְּרִין מְקַדְשֵׁין הָווּ
 קְיִימִין בְּגִינְיָה וְאֲתָזְנוּ מִנֵּיהּ מְקַדֵּשׁ רֵאשׁוֹן וּמְקַדֵּשׁ
 שְׁנֵי, כִּיּוֹן דְּאִיהוּ אֲסִתְלֵק, נְגִידוּ דְּהָוָה נְגִיד מְלַעֲיָלָא
 אֲתַמְנַע, כְּבִיכּוֹל הוּא הֶפְה לֹון וְחָרִיב לֹון וְשָׁצִי לֹון.
 וְכַרְסִיָּא קְדִישָׁא נְפֹלֶת הָדָא הוּא דְּכָתִיב (יחזקאל א) וְאֲנִי
 בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה. הֵהוּא דְּרָגָא דְּאֶקְרִי אֲנִי, הוּא בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה.
 אֲמַאי. עַל נְהַר כְּבַר. עַל נְהַר דְּנְגִיד וְנְפִיק דְּפָסִיק מִימּוּי
 וּמְבוּעוּי וְלֹא אֲנְגִיד כַּד בְּקַדְמִיתָא (כְּדְבְּקַדְמִיתָא).

הָדָא הוּא דְּכָתִיב, (איוב יד) וְנָהַר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ. יַחֲרַב בְּבֵית
 רֵאשׁוֹן וַיִּבֶשׁ בְּבֵית שְׁנֵי. וּבְגִין כֶּךָ הוּא הֶפְה אֶת
 שְׁנֵי אַרְיָאֵל, מוֹאֵב. (ס"א דְּהָא בְּקַדְמִיתָא) מוֹאֵב דְּהוּוּ מֵאֵב
 דְּבִשְׁמִיָּא וְאֲתַחֲרְבוּ וְאֲשַׁתְּצִיאוּ בְּגִינְיָה, וְכָל נְהוּרִין דְּהוּוּ
 נְהִירִין לְיִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ אֲתַחֲשָׁכוּ.

וְתוּ הוּא יֵרַד וְהֶפְה אֶת הָאָרִי. בְּזַמְנִין קְדַמְאִין כַּד הַאי
 נְהַר הָוָה מְשִׁיךְ מִימּוּי לְתַתָּא, הָווּ קְיִימִין יִשְׂרָאֵל

בְּשִׁלְיָמוֹ, דְּדַבְּחִין דְּבַחִין וְקַרְבָּנִין לְכַפָּרָא עַל נַפְשֵׁיהוּ,
 וְכַדִּין הָוּה נַחֲת מְלַעֲיָלָא דִּיּוֹקְנָא דְחַד אַרְיָה וְהוּוּ חֲמָאן
 לִיָּה עַל גַּבֵּי מַדְבַּחָא רַבִּיץ עַל טַרְפֵּיהּ, אֲכִיל קַרְבָּנִין
 כַּגְּבַר תַּקִּיף. וְכֹל כַּלְבִּין הָווּ מִתְטַמְרִין מִקַּמִּיָּה וְלֹא נַפְקֵי
 לְבַר.

כִּיּוֹן דְּגַרְמוֹ חוּבִין אִיהוּ נַחֲת לְגוּ דְרַגִּין דִּלְתַתָּא וְקָטִיל
 לְהַהוּא אַרְיָה, דְּלֹא בָּעָא לְמִיָּהב לִיָּה טַרְפֵּיהּ
 כְּדַבְּקַדְמִיתָא, כַּבִּיכּוֹל קָטִיל לִיָּה. הוּא הִפָּה אֶת הָאָרִי
 וְדַאִי. לְתוּךְ הַבוּר לְעֵינָהָא דְסִטְרָא אַחְרָא בִישָׁא. כִּיּוֹן
 דְּחֲמָאֵת הָכִי הַהוּא סִטְרָא אַחְרָא אֶתְתַּקַּפֵּת (בר"מ פ' בחר קי"א)
 וְשִׁדְרַת לְחַד כַּלְבָּא לְמִיכַל קַרְבָּנִין. וּמָה שְׂמִיָּה דִּהַהוּא
 אַרְיָ"ה אֹרִיא"ל דְּאֲנַפּוּי אֲנַפֵּי אַרְיָה. וּמָה שְׂמִיָּה דִּהַהוּא
 כַּלְבָּא בְּלֹאדָן שְׂמִיָּה. דְּלֹאוּ אִיהוּ בְּכֹלֵל אָדָם, אֱלֹא כַּלְבָּא
 וְאֲנַפֵּי כַּלְבָּא.

בִּיּוֹם הַשְּׁלֵג בִּיּוֹמָא דְגַרְמוֹ חוּבִין וְדִינָא אֶתְדָן לְעֵילָא
 מֵעַם בֵּי דִינָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב לֹא תִירָא
 לְבֵיתָהּ מִשְׁלֵג דָּא דִינָא עֲלָאָה. אֲמַאי בְּגִין דְּכֹל בֵּיתָהּ
 לְבוּשׁ שָׁנִים וַיְכִיל לְמִיסְבַּל אִשָּׁא תַקִּיפָא. עַד כָּאן רִזָּא
 דְקָרָא.

מָה כְּתִיב בְּתַרְיָה (שמואל ב כג) וְהוּא הִפָּה אֶת אִישׁ מִצְרֵי
 אִישׁ מִרְאָה. הָכֹא רִזָּא דְקָרָא אֶתָּא לְאוּדְעָא, דִּי בְּכֹל

זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל חָבוּ אֵיהּ אֶסְתֵּלֶק וּמִנַּע מִנֵּייהּ כָּל טְבִין
 וְכָל נְהוּרִין דְּהוּוּ נְהִירִין לֹון. הוּא הֶכָּה אֶת אִישׁ מְצָרִי דָּא
 נְהוּרָא דִּיהוּא נְהוּרָא דִּיהוּ נְהִיר לֹון לְיִשְׂרָאֵל. וּמֵאן
 אֵיהּ מִשָּׁה. דְּכְתִיב, (שמות ב) וַתֹּאמְרָנָה אִישׁ מְצָרִי הֲצִילָנוּ
 וְגו'. וְתַמְן אֲתִילִיד וְתַמְן אֲתַרְבִּי וְתַמְן אֶסְתֵּלֶיק לְנְהוּרָא
 עֲלָאָה.

אִישׁ מִרְאָה כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (במדבר יב) וּמִרְאָה וְלֹא
 בְּחִידוֹת. אִישׁ כְּמָא דָּאֲתָ אָמַר, (דברים לג) אִישׁ
 הָאֱלֹהִים. כְּבִיכּוֹל בְּעֲלָה דִּיהוּא מִרְאָה כְּבוֹד ה'. דְּזוּכָה
 לְאַנְהֲגָא דְרָגָא דָּא בְּכָל רְעוּתִיהָ בְּאַרְעָא (כ"א ב) מַה דְּלֹא
 זְכִי בַר נֶשׁ אַחֲרָא.

וּבֵיד הַמְצָרִי חֲנִית. דָּא מִטָּה הָאֱלֹהִים דִּיהוּא אֲתַמְסֹר
 בִּידֵיהָ כְּמָא דָּאֲתָ אָמַר, (שמות יז) וּמִטָּה הָאֱלֹהִים
 בְּיָדֵי. וְדָא אֵיהּ מִטָּה דְּאֲתַבְרִי עֶרְב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמִשׁוֹת
 וְחֲקוּק בֵּיה שְׁמָא קְדִישָׁא גְּלִיפָא קְדִישָׁא וּבְהֵאִי חָב בְּסֻלַּע
 כְּמָא דָּאֲתָ אָמַר, (במדבר כ) וַיִּךְ אֶת הַסֻּלַּע בְּמִטְהוּ פְּעֻמִּים.
 אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשָּׁה לָּא יְהִבִית לָךְ מִטָּה
 דִּילִי לְהֵאִי, חֲיִיךְ לֹא יְהֵא בִּידְךָ מִכָּאן וּלְהֵלָאָה.

מִיד (כ"ח ב) וַיִּרְדּוּ אֵלָיו בַּשָּׁבֶט בְּדִינָא קְשִׁיא (שמואל ב כג)
 וַיִּגְזוּל אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמְצָרִי. דְּמַהֲהִיא שְׁעֵתָא
 אֲתַמְנַע מִנֵּיהּ וְלֹא הוּא בִּידֵיהָ לְעֵלְמִין. וַיְהִרְגֵהוּ בְּחֲנִיתוֹ.

עַל הַהוּא חוּבָא דְמָחָא בְּהַהוּא מָטָה, מִתּוּלָא וְלֹא עָאֵל
לְאַרְעָא קְדִישָׁא וְאַתְּמַנַּע נְהוּרָא דָא מִיִּשְׂרָאֵל.

(שמואל ב כג) מִן הַשְּׁלֹשִׁים (ק"ה ב) הֵכִי נִכְבְּד, אֵלִין שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה עֲלָאִין דְּאִיהוּ נְטִיל מְנַהוּן וְאַנְגִיד לְתַתָּא,
וּמְנַיְיָהוּ אִיהוּ הוּוּ נְטִיל וְאַתְקַרְב.

וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָא, אֲנֹוּן הוּוּ אֲתִיאַן לְגַבִּיָּה וַיְהִי לִיָּה
בְּרַעוּתָא דְלִבָּא, וְאִיהוּ לָא הוּי אֲתִי לְגַבִּיָּהוּן. וְאַף
עַל גַּב דְּלֹא עָאֵל בְּמַנְיִנָא וְחוּשְׁבָנָא (דְּחוּשְׁבָנָא) דְּלַהוּן,
(שמואל ב כג) וַיִּשְׁימָהוּ דְּוֹד אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ. דְּלֹא אֲתַפְּרֵשׁ
מְלוּחָא דְּלִבִּיָּה (דף ט"א ע"א) לְעֲלָמִין. לִית פִּירוּדָא לְהוּן לְעֲלָמִין.
דְּוֹד שָׁם לִיָּה לִבִּיָּה וְאִיהוּ לָאוּ לְדוּד. בְּגִין דְּתוּשְׁבַחַן
וְשִׁירִין וְרַחֲמִין דְּסִיְהָרָא עָבִיד לְשִׁמְשָׁא, אִיָּהי מְשִׁיכַת
לִיָּה לְגַבִּיָּה לְמַהוּי דִּיִּוְרִיָּה בְּהַדָּה. וְדָא אִיהוּ וַיִּשְׁימָהוּ דְּוֹד
אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ.

נְפִלוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי אַבְא קַמִּיָּה. אֲדַהְכִי וְהֵכִי לָא
חֲמוּ לִיָּה. קָמוּ וְאַסְתַּכְּלוּ לְכָל סְטָרִין וְלֹא חֲמוּ לִיָּה.
יִתְבוּ וּבְכוּ וְלֹא יְכִילוּ לְמַלְלָא דָא לְדָא. לְבַתַּר שַׁעְתָּא
אָמַר רַבִּי אַבְא וְדָאי הָא דְּתַנִּינָן דְּבְכָל אַרְחָא דְּצַדִּיקִיָּא
אֲזִלִין וּמִילִי דְּאוּרִיָּתָא בִּינְיָיָהוּ, דְּאֲנֹוּן זַכָּאִין דְּהַהוּא
עֲלָמָא אֲתִיאַן לְגַבִּיָּהוּן. וְדָאי דָא הוּא רַב הַמְנוּנָא סְבָא
דְּאַתָּא לְגַבְּן מַהַהוּא עֲלָמָא לְגַלְאָה לֶן מְלִין אֵלִין, וְעַד

לֹא נִשְׁתַּמּוּדַע בֵּיהּ אֲזַל לִיהּ וְאַתְּכִפִּי מִיָּנָן. קָמוּ וְהוּוּ בְּעוּ
 לְמַטְעֵן לְחַמְרֵי וְלֹא אֲזַלוּ, בְּעוּ לְמַטְעֵן וְלֹא אֲזַלוּ. דְּחִילוּ
 וְאַנְחוּ לֹון לְחַמְרֵי. וְעַד יוֹמָא הוּוּ קָרְאֵן לְהַהוּא אֲתֵר, דְּיוֹךְ
 דְּחַמְרֵי.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר (ל"א ב', מ"ד א', י"ח א) וְאָמַר (תהלים לא) מָה רַב
 טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאֶיךָ וְגו'. כִּמָּה הוּא טָבָא
 עֲלָאָה וְיִקְיָרָא דְזַמִּין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַעְבַּד גְּבִי בְּנֵי
 נְשָׂא לְאַנוּן וּזְכָאִין עֲלָאִין דְּחִלִּי חֲטָאָה דְּמִשְׁתַּדְּלִי
 בְּאוּרֵייתָא כַּד עָאֲלִין לְהַהוּא עֲלִמָּא. טוֹבְךָ לֹא פְתִיב
 אֲלֹא רַב טוֹבְךָ. וּמָאֵן אִיהוּ (תהלים קמ"ד) זִכֵּר רַב טוֹבְךָ יִבְיַעוּ.
 וְדָא אִיהוּ עֲנוּגָא דְּחִיִּין דְּנִגְדִין מִעֲלִמָּא דְּאֲתֵי לְגִבִּי חֵי
 עֲלִמִין דְּאִיהוּ זִכֵּר רַב טוֹבְךָ. וְדָאִי אִיהוּ (ישעיה ס"ג) וְרַב טוֹב
 לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְגו'.

תוּ מָה רַב טוֹבְךָ, הֲכָא אֲגְלִיף רְזָא דְּחַכְמַתָּא וְכֹל רְזִין
 אֲתַכְּלִילוּ הֲכָא, מ"ה, כִּמָּה דְּאֲתַמַּר. רַב דָּא אִילְנָא
 ר"ב וְתַקִּיף. בְּגִין דְּאִית אִילְנָא אַחֲרָא זוּטָא מְנִיָּה, וְדָא
 הוּא רַב וְאֶעִיל לִיהּ בְּרוּם רְקִיעִין. טוֹבְךָ דָּא אוּר
 דְּאֲתַבְּרֵי בְּיוֹמָא קַדְמָאָה. אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאֶיךָ בְּגִין דְּגִנִּיז
 לִיהּ לְצַדִּיקֵיָא בְּהַהוּא עֲלִמָּא.

פְּעֻלַת דָּא גֵן עֲדוּן עֲלָאָה. דְּכַתִּיב, (שמות טו) מָכּוֹן לְשַׁבְּתָךְ
 פְּעֻלַת יי, וְדָא הוּא פְּעֻלַת לְחוּסִים בְּךָ. (בראשית מו

ע"ב) נִגַּד בְּנֵי אָדָם דָּא גַּן עֵדֶן דִּלְתַתָּא לְגוּ מְתִיבְתָּא
 דְּרַקִּיעָא בְּהֵוּא גַּן עֵדֶן דִּלְעִילָא. וּפְרַחֵי וְאַסְתַּחֲיִין בְּטַלֵּי
 נְהַרֵּי אַפְרַסְמוּנָא דְכִיָּא וְנַחְתֵּי וְשָׂרָאן (וְשָׂרִיזִין) לְתַתָּא.
 וְלִזְמַנִּין אַתְחִזוּן נִגַּד בְּנֵי אָדָם לְמַעַבְדַּ לֹּון נְסִין כְּמַלְאַכִּין
 עֲלָאִין, כְּגִוּוּנָא דְחִזְינָא הַשְׁתָּא נְהִירוּ דְבוּצִינָא עֲלָאָה
 וְלֹא זְכִינָא לְאַסְתַּכְּלָא וְלִמְנַדַּע רִזִּין דְחַכְמַתָּא יִתִּיר.

פְּתַח רַבֵּי אַבָּא וְאָמַר (שׁוֹפְטִים יג) וַיֹּאמֶר מְנוּחַ אֶל אִשְׁתּוֹ
 מוֹת נְמוֹת כִּי אֱלֹהִים רָאִינוּ, אַף עַל גַּב דְּמְנוּחַ לֹא
 הָוָה יָדַע מַאי עֲבִידְתִּיהָ, אָמַר הוּאֵיל וְכֹתִיב, (שְׁמוֹת לג) כִּי
 לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחֵי, וְדַאי אֲנִן חִזְינָן וּבְגִין כְּךָ מוֹת
 נְמוֹת. וְאֲנִן חִמִּינָן וְזַכִּינָן לְנְהוּרָא דָּא דְהוּה אֲזִיל בְּהַדָּן
 וְנַתְקִיִּים (וְאַתְקִימְנָא) בְּעֲלָמָא. דְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 שְׁדַרְיָה לְגַבְּן לְאוּדַעָא לֹן רִזִּין דְחַכְמַתָּא דְגַלִּי, זַכָּאָה
 חוּלְקָנָא.

אֲזִלוּ, מְטוּ לְחַד טוּרָא וְהוּה נְטִי שְׁמֶשָׁא. שְׂרוּ עַנְפִּין
 דְּאִילָנָא דְטוּרָא לְאַקְשָׁא דָּא בְּדָא וְאָמְרֵי
 שִׁירְתָּא. עַד דְּהוּו אֲזִלִּי, שְׁמַעוּ חַד קָלָא תַקִּיפָא דְהוּה
 אָמַר בְּנֵי אֱלֹהִין קְדִישִׁין אֲנֹון דְאַתְבְּדְרוּ בִּינֵי חִיָּא דְהָאֵי
 עֲלָמָא, אֲנֹון בּוּצִינֵי בְּנֵי מְתִיבְתָּא, אַתְכַּנְשׁוּ לְדוּכְתִּיָּהוּ
 לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא בְּמֵאֲרִיכוֹן בְּאוּרִיָּתָא. דְחִילוּ אֵלִין וְקֵאִימוּ
 בְּדוּכְתִּיָּהוּ וְיִתְבִּי. אֲדַהֲכֵי נְפִיק קָלָא כְּמַלְקַדְמִין וְאָמַר

טַנְרִין תְּקִיפִין פְּטִישִׁין רְמָאִין הָא מְאִרִי דְגִוּוּנִין מְרַקְמָא
בְּצִיּוּרִין קָאִים עַל אֲצִטּוּנָא, עִילוּ וְאַתְכַּנְשׁוּ.

בְּהֵיא שְׁעָתָא שְׁמַעוּ קָל עֲנִפִי דְאִילָנִין רַב וְתִקְיָה וְהוּ
אֲמַרִי (תהלים בט) קוֹל יִי שׁוֹבֵר אֲרָזִים. נִפְלוּ עַל
אֲנַפְיָהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְדַחִילוּ סִגְיָא נִפְלַ עֲלֵיהוּ,
קָאִמוּ בְּבֵהִילוּ וְאֶזְלוּ וְלֹא שְׁמַעוּ מִיַּדִּי. נִפְקוּ מִן טוּרָא
וְאֶזְלוּ.

כִּד מָטוּ לְבֵי רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חֲמוּ לְרַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי תַמָּן. חֲדוּ (דף ז ע"ב) חֲדִי (חֲדָא), רַבִּי
שְׁמַעוֹן אָמַר לֹון וְדַאי אֲרַחָא דְנַסִּין וְאַתִּין עֲלָאִין קָא
עֲבַרְתוּן, דְּאָנָא דְמִיכְנָא הַשְׁתָּא וְחַמִּינָא לְכוּ וְלִבְנֵיהוּ בֶן
יְהוּדָע דְקָא מְשַׁדֵּר לְכוּ תַרִּין עֲטָרִין עַל יְדָא דְחַד סְבָא
לְאֶעֱטָרָא לְכוּ. וְדַאי בְּאַרְחָא דָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה.
תוּ דְחַמִּינָא אֲנַפְיָכוּ מְשַׁנְיִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי יֵאוּת
אֲמַרְתוּן דְחַכָּם עֲדִיף מִנְבִּיא.

אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְשׁוּי רִישֵׁי בֵּין בְּרַכּוּי דְאַבּוּי וְסַח (לֵיה)
עוּבְדָא. דְחִיל רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכָה אָמַר (חֲבֻקֵק ג) יִי
שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרַאתִי. הַאי קָרָא חֲבֻקֵק אָמַר (אֲמָרו)
בְּשַׁעְתָּא דְחַמָּא מִיתַתִּיהָ וְאַתְקַיִים עַל יְדָא דְאַלִישַׁע.
אֲמַאי אֲקָרִי חֲבֻקֵק. בְּגִין דְכַתִּיב, (מלכים ב ד) לְמוֹעֵד הַזֶּה
כָּעֵת חִיָּה אֶת חוּבְקַת בֶּן. וְדַא בְּרִיָּה (בְּרַה) דְשׁוֹנְמִית הָוָה.

וּתְרִין (בשלח מ"ה ע"א) חֲבוּקִין הוּוּ, חַד דְּאִימִיה וְחַד דְּאֵלִישָׁע.
דְּכַתִּיב, (מלכים ב ד) וַיֵּשֶׁם פִּיּו עַל פִּיּו.

אֲשַׁכְּחֵנָּא בְּסִפְרָא דְשְׁלֵמָה מַלְכָּא, שְׁמָא גְּלִיפָּא
דְּשִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמֵהֶן אֲגְלִיף עֲלוּי בְּתַבִּין.
בְּגִין דְּאֲתוּוּן דְּאֲלָפָא בֵּיתָא דְּאֲגְלִיף בֵּיה אַבּוּי בְּקַדְמִיתָא
כַּד מִית פָּרְחוּ מִנִּיה. וְהִשְׁתָּא דְּאֵלִישָׁע חֲבַק לִיה אֲגְלִיף
בֵּיה כָּל אַנּוּן (בשלח נ"א ע"ב) אֲתוּוּן דְּשִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמֵהֶן.
וְאֲתוּוּן דְּאִילִין שִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמֵהֶן גְּלִיפִין אַנּוּן מֵאֲתָן
וְשִׁיתְסַר אֲתוּוּן. וְכֻלְהוּ אֲתוּוּן אֲגְלִיף בְּרוּחִיה (נ"א בדיבורא)
אֵלִישָׁע, בְּגִין לְקַיְמָא לִיה בְּאֲתוּוּן דְּשִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמֵהֶן.
וּקְרָא לִיה חֲבַקוּק. שְׁמָא דְּאֲשֵׁלִים לְכָל סְטָרִין. אֲשֵׁלִים
לְחֲבוּקִין כְּדֹאֲתַמַּר. וְאֲשֵׁלִים לְרִזָּא דְּמֵאֲתָן וְשִׁיתְסַר (פקודי
רמ"ו ע"ב) אֲתוּוּן דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא. בְּתַבִּין אֲתַקִּיִּים לְאַהֲדָרָא
רוּחִיה, וּבְאֲתוּוּן אֲתַקִּיִּים כָּל גּוּפִיה עַל קִיּוּמִיה. וְעַל דָּא
אֲקָרִי חֲבַקוּק.

וְאִיהוּ אָמַר (חבוקק ג) יִי שָׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי, שְׁמַעְנָא
מַה דְּהוּה לִי דְּאֲטַעִימָנָא מֵהֵהוּא עֲלָמָא וְדַחִילָנָא.
שָׂרָא לְמַתְבַּע רַחֲמִין עַל נַפְשִׁיה וְאָמַר (נשא קל"ח ע"ב) ה'
פְּעֻלְךָ דְּעַבְדְּתָ לִי בְּקָרְבַּ שָׁנִים יְהוֹן חֵיִיהוּ. כְּמוּ חֵיִיו. וְכָל
מָאן דְּאֲתַקְשֵׁר בְּאַנּוּן שָׁנִים קַדְמוּנִיּוֹת חֵיִין אֲתַקְשֵׁרוּ
בֵּיה. בְּקָרְבַּ שָׁנִים תּוֹדִיעַ לְהֵהוּא דְּרָגָא דְּלִית (בה) חֵיִין
כָּלִל.

בְּכֹה רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמַר אוֹף אֲנָא מִמָּה דְשִׁמְעֵנָא דְחִילָנָא
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְקִיף יְדוּי עַל רִישֵׁיהּ וְאָמַר
 וּמָה רַב הַמְנוּנָא סָבָא נְהִירוּ דְאוּרִייתָא זְכִיתוֹן אַתּוֹן
 לְמַחְמֵי אַפִּין בְּאַפִּין וְלֹא זְכִינָא בֵּיהּ. נִפְל עַל אַנְפוּי וְחָמָא
 לֵיהּ מְעַקֵּר טוּרִין מִנְהִיר שְׂרָגִין בְּהִיכְלָא דְמַלְכָא מְשִׁיחָא.
 אָמַר לֵיהּ רַבִּי בְּהַהוּא עֲלָמָא תְּהוֹן שְׁבָבִין מָאֲרִי אוּלְפָּנִין
 קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. מִתְּהוּא יוֹמָא הָוָה קָרִי לְרַבִּי
 אֶלְעָזָר בְּרִיהּ וּלְרַבִּי אַבָּא (ט א) פְּנִי"אֵל כְּמָא דְאֵת אָמַר,
 כִּי רָאִיתִי אֱלֹהִים פְּנִים אֶל פְּנִים. (בראשית לב)

בְּרִאשִׁית רַבִּי חֵיִיא פְּתַח (תהלים קיא) רִאשִׁית (י"א ב) חֲכָמָה
 יִרְאֵת יִי שְׁכַל טוֹב לְכָל עוֹשֵׂיהֶם תְּהַלְתּוּ
 עוֹמְדַת לְעַד. רִאשִׁית חֲכָמָה, הָאִי קָרָא הָכִי מְבַעֵי לֵיהּ,
 סוּף חֲכָמָה יִרְאֵת ה', בְּגִין דִּירְאֵת ה' סוּף חֲכָמָה אִיהִי. (נ"א
 אֶלָּא אִיהִי רִאשִׁית) לְעֵאלָא לְגוּ דְרָגָא דְחֲכָמָתָא עֲלָאָה הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (תהלים קיח) פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָקָה. זֶה הַשַּׁעַר לֵה'
 וְדָאִי, דָּאִי לֹא יִיעוּל בְּהָאִי תְרַעָא לֹא יִיעוּל לְעֵלְמִין.
 לְמַלְכָא עֲלָאָה דִּאִיהִי (דאיקו) עֲלָאָה וְטָמִיר וְגָנִיז וְעֵבִיד
 לֵיהּ תְרַעִין אֵלִין עַל אֵלִין וּלְסוּף כָּל תְרַעִין עֵבֵד תְרַעָא
 חַד בְּכָמָה מִנְעוּלִין בְּכָמָה פְּתַחִין בְּכָמָה הִיכְלִין אֵלִין עַל
 אֵלִין. אָמַר כָּל מָאן דְּבַעֵי לְמִיעַל לְגַבְאֵי תְרַעָא דָּא יְהֵא
 קְדַמָּאָה לְגַבְאֵי, מָאן דִּיעוּל בְּהָאִי תְרַעָא יְעוּל. אוֹף הָכִי

תִּרְעָא קַדְמָאָה לְחַכְמָה עֲלָאָה יִרְאֵת ה' אִיהִי. וְדָא אִיהִי
רֵאשִׁית

ב, תִּרְיִן אַנּוּן דְּמִתְחַבְּרִין כְּחֻדָּא, וְאַנּוּן תִּרְיִן נְקוּדִין, חַד
גְּנִיזָא וְטַמִּירָא וְחַד קַיִמָּא בְּאַתְגְּלִיא. וּבְגִין דְּלִית
לְהוּ פִירוּדָא אֶקְרוּן רֵאשִׁית. חַד וְלֹא תִרְיִן. מָאן דְּנִטִּיל
הֵאִי נִטִּיל הֵאִי. וְכֹלָא חַד דְּהֵא הוּא (שְׁמִיָּה) וְשְׁמִיָּה חַד
דְּכְתִיב, (תהלים פג) וַיִּדְעוּ כִּי אֵתָּה שְׁמֹךְ יְיָ לְבַדְּךָ. אִמָּאִי
אֶקְרִי יִרְאֵת ה', בְּגִין דְּאִיהוּ אֵילְנָא דְּטוֹב וְרַע, זְכִי בַר
נֶשׁ הָא טוֹב וְאִי לָא זְכִי הָא (הוּא) רַע. (דף פ"ג ע"א) וְעַל דָּא שְׂרִי
בְּהֵאִי אַתְר יִרְאָה. וְדָא תִרְעָא לְעֵאלָא לְכֹל טוֹבָא
דְּעֵלְמָא. יִשְׁכַּל טוֹב אֵלִין תִּרְיִן תִּרְעִין דְּאַנּוּן כְּחֻדָּא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר יִשְׁכַּל טוֹב דָּא אֵילְנָא דְּחַיִּי דְּאִיהוּ יִשְׁכַּל
טוֹב בְּלֹא רַע כְּלָל. וְעַל דְּלֹא שְׂרִיא בֵּיה רַע אִיהוּ
יִשְׁכַּל טוֹב בְּלֹא רַע. לְכֹל עוֹשִׂיהֶם, אֵלִין חֲסִדֵי דוֹד (ויחי רי"ט
ע"א) הַנְּאֻמָּנִים תְּמַכִּין אֹרִייתָא. וְאַנּוּן דְּתַמְכִּין אֹרִייתָא
כְּבִיכּוֹל אַנּוּן עֲבָדִין. כָּל אַנּוּן דְּלַעָאן בְּאֹרִייתָא לִית בְּהוּ
עֲשִׂיהַּ בְּעוֹד דְּלַעָאן בְּהוּ. אַנּוּן דְּתַמְכִּין לֹון אִית בְּהוּ
עֲשִׂיהַּ. וּבְחִילָא דָּא כְּתִיב תְּהִלְתּוּ עוֹמְדַת לְעַד וְקַיִמָּא
כּוֹרְסִיָּא עַל קִיּוּמִיהַּ כְּדָקָא יָאוּת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּוּ יְתִיב וְלַעִי בְּאֹרִייתָא בְּלִילִיא (אמור צ"ח א)
דְּכֹלָה אֶתְחַבְּרַת בְּבַעֲלָהּ. דְּתַנִּינָן כָּל אַנּוּן חַבְּרִיא

דְּבַנֵי הַיְכָלָא דְכֻלָּה אֶצְטְרִיכוּ בְהֵיא לִילֵיא דְכֻלָּה
 אֲזַדְמַנַת לְמַהוּי לְיוֹמָא אַחְרָא גּוּ חוּפָּה בְּבַעֲלָה לְמַהוּי
 עֲמָה כָּל הָהוּא לִילֵיא, וְלִמְחַדֵי עֲמָה בְּתַקוּנָהא דְאִיהִי
 אַתְתַּקְנַת לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא מְתוּרָה לְנַבְיָאִים וּמְנַבְיָאִים
 לְכַתוּבִים וּבְמַדְרָשׁוֹת דְּקָרְאִי וּבְרַזִי דְחַכְמַתָּא. בְּגִין דְּאֵלִין
 אֲנוּן תִּיקוּנֵין דִּילָה וְתַכְשִׁיטָהּ. וְאִיהִי וְעוֹלַמְתָּהּ אֵאלַת
 וְקִיַּיִמַת עַל רִישֵׁיהוּן וְאַתְתַּקְנַת בְּהוּ וְחַדַת בְּהוּ כָּל הָהוּא
 לִילֵיא. וְלְיוֹמָא אַחְרָא לֹא עֵאלַת לְחוּפָּה אֶלָּא בְּהַדֵּייהוּ.
 וְאֵלִין אֶקְרוּן בְּנֵי חוּפְתָא. וְכִיוּן דְּעֵאלַת לְחוּפְתָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא שְׂאִיל עֲלֵיהוּ וּמְבַרְךְ לוֹן וּמְעִטֵר לוֹן בְּעִטְרָהּ
 דְכֻלָּה. זַפְּאָה חוּלְקָהוּן.

וְהוּא רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְכֻלְהוּ חַבְרֵיִיא ^(בְּהַרְדִּית) מְרַנְנִין בְּרַנָּה
 דְּאוּרֵייתָא וּמְחַדְשֵׁן מְלִין דְּאוּרֵייתָא כָּל חַד וְחַד
 מְנַיִיהוּ. וְהוּא חַדֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְכֻל שְׂאָר חַבְרֵיִיא. אָמַר
 לוֹן רַבֵּי שְׁמַעוֹן, בְּנֵי זַפְּאָה חוּלְקָכוֹן בְּגִין דְּלִמְחָר לֹא
 תִיעוּל כֻּלָּה לְחוּפָּה אֶלָּא בְּהַדֵּיִכוֹ. בְּגִין דְּכֻלְהוּ דְּמַתְקַנִּין
 תַּקוּנָהּ בְּהֵיא לִילֵיא וְחַדָּאן בְּהֵא כְּלָהוּ יְהוּן רְשִׁימִין
 וְכַתִּיבִין בְּסַפְרָא דְּדַכְרַנְיָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבַרְךְ לוֹן
 בְּשַׁבְּעִין בְּרַכָּאן וְעִטְרִין דְּעֵלְמָא עֲלָהּ.

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר ^(תְּהִלִּים ט) ^(תְּרוּמָה קל"ו ב) הַשְּׁמַיִם
 מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וְגו' קָרָא דָּא הָא אוּקִימַנָּא לֵיהּ.

אָבֵל בְּזִמְנָא דָּא דְכֻלָּהּ אֶתְעָרָא לְמִיעַל לַחֻפָּה בְּיוֹמָא
דְּמָחַר אֶתְתַּקְנַת וְאֶתְנַהֲרִית בְּקִישׁוּטָהָא בְּהַדֵּי חֲבַרְיָא
דְּחֻדָּאן עִמָּה כָּל הַהִיא לִילִיא וְאִיהִי חֲדָת עִמָּהוּן.
וּבְיוֹמָא דְּמָחַר כַּמָּה אוֹכְלוּסִין (בְּמָה) חֵיילִין וּמִשְׁרִיין
מִתְכַּנְשִׁין בַּהֲדָה. וְאִיהִי וְכֻלָּהּ מִחֲפָאן לְכָל חַד וְחַד
דְּתַקִּינוּ לָהּ בְּהַאי לִילִיא. כִּיּוֹן דְּמִתְחַבְּרָן בְּחֻדָּא וְאִיהִי
חֲמַת לְבַעֲלָהּ מַה כְּתִיב הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל.
הַשָּׁמַיִם דָּא חֲתָן דְּעָאל לַחֻפָּה. מְסַפְּרִים, מְנַהֲרִין כְּזוּהָרָא
דְּסִפִּיר, דְּנַהֲרִיר וְזוּהִיר מְסִיפִי עֲלֵמָא וְעַד סִיפִי עֲלֵמָא.
כְּבוֹד אֵל, דָּא כְּבוֹד כְּלָה דְּאֶקְרִי אֵל, דְּכְתִיב, (תהלים ז)
אֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם. בְּכָל יוֹמֵי שְׁתָּא אֶקְרִי אֵל,
וְהַשְׁתָּא דְּהָא עָאלַת לַחֻפָּה אֶקְרִי כְּבוֹד, וְאֶקְרִי אֵל. יְקַר
עַל יְקַר. נְהִירוּ עַל נְהִירוּ. וְשִׁלְטָנוּ עַל שִׁלְטָנוּ. כְּדִין
בְּהִיא שְׁעֵתָא דְּשָׁמַיִם עָאל לַחֻפָּה וְאִתִּי וְנַהֲרִיר לָהּ, כָּל
אַנוּן חֲבַרְיָא דְּאֶתְקִינוּ לָהּ כְּלָהּ אֶתְפָּרְשִׁי (אֶתְפָּרְשׁוּ) בְּשִׁמְחָן
תַּמָּן הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים יט) וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הַרְקִיעַ.
מַעֲשֵׂה יָדָיו, אֵלִין אַנוּן מְאִרִי קִימָא דְּבְרִית בְּהַדֵּי כְּלָה,
וְאַנוּן מְאִרִי קִימָא דְּבְרִית אֶקְרוּן מַעֲשֵׂה יָדָיו, כְּמָא דְּאֶתְ
אָמַר, (תהלים צ) וּמַעֲשֵׂה יָדָיו כֹּונְנָהוּ דָּא בְּרִית קִימָא
דְּחֲתִים בְּבִשְׂרָא דְּבַר נֶשׁ.

רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר הַכִּי (קהלת ה) אֵל תַּתֵּן אֶת פִּיךָ

לְחַטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ, דְּלֹא יִהְיֶב בְּרַ נֶשׁ פּוּמִיָּה לְמִיתִי
 לְהִרְהוּרָא בִּישָׂא, וִיְהֵא גָרִים לְמַחֲטִי לְהֵיָא בְּשָׂר קֹדֶשׁ
 דְּחַתִּים בִּיה בְּרִית קֹדִישָׁא. דְּאִילוּ עֶבֶיד פִּן מְשַׁכִּין לִיה
 לְגִיְהֵנָם. וְהֵוּא דְמִמוּנָה עַל גִּיְהֵנָם דּוּמ"ה שְׁמִיָּה. וְכִמְה
 רְבוּא דְמִלְאֲכִי חַבְלָה בַּהֲדִיָּה. וְקֹאִים עַל פְּתָחָא דְגִיְהֵנָם,
 וְכָל אַנּוּן דְּנִטְרוּ בְּרִית קֹדִישָׁא בְּהֵאֵי עֲלָמָא, לִית לִיה
 רְשׁוֹ לְמִקְרַב בְּהוּ.

דְּוֹד מִלְכָּא בְּשַׁעְתָּא דְּאִירַע לִיה הֵוּא עוֹבְדָא דְּחִיל.
 בְּהֵיָא שַׁעְתָּא סָלִיק דּוּמ"ה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְאָמַר לִיה מָאֲרִי דְּעֲלָמָא (דף ח ע"ב) כְּתִיב בַּתּוֹרָה (ויקרא כ) וְאִישׁ
 אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת אִשְׁתּוֹ אִישׁ. וְכְתִיב וְאֵל אִשְׁתּוֹ עֲמִיתְךָ וְגו' .
 דְּוֹד דְּקִלְקַל בְּרִית בְּעֵרוּהָ מֵהוּ. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְּוֹד זָכָאָה הוּא, וּבְרִית קֹדִישָׁא עַל תְּקוּנִיָּה קִיָּמָא,
 דְּהָא גְּלִי קֹדְמִי דְּאִזְדְּמַנַּת לִיה בַּת שְׁבַע מִיּוּמָא דְּאִתְּבְּרִי
 עֲלָמָא.

אָמַר לִיה אֵי קָמְךָ גְּלִי קָמִיָּה לָא גְּלִי. אָמַר לִיה וְתוּ
 בְּהִתִּירָא הוּה מַה דְּהוּה. דְּהָא כָּל אַנּוּן דְּעָאֵלוּ
 לְקִרְבָּא לָא עָאֵל חַד מִנֵּיהוּ עַד דְּאַפְטֵר בְּגִט לְאַנְתְּתִיָּה.
 אָמַר לִיה אֵי הָכִי הוּה לִיה לְאֹרְכָא תְּלַת יָרְחֵי וְלָא
 אֹרִיךְ. אָמַר לִיה בְּמֵאֵי אֹקִים מְלָה בְּאַתֵּר דְּחִיִּישִׁינָן
 דְּהֵיָא מְעוּבְּרַת, וְגְּלִי קֹדְמִי דְּאֹרִיָּה לָא קָרִיב בְּהָ לְעֲלָמִין

דְּהָא שְׁמַי חֲתִים בְּגוּיָה לְסִהְדוּתָא. כְּתִיב אוֹרֵיהּ וּכְתִיב
 אוֹרֵיהּוּ שְׁמַי חֲתוּם בְּהִדְיָה (בְּהִדְיָהוּ) דְּלֹא שְׁמֵשׁ בְּהּ לְעֶלְמִין.
 אָמַר לֵיהּ, מָאֲרִי דְעֶלְמָא הָא מָה דְאִמְרִית אִי קִמְךָ גְּלִי
 דְּלֹא שְׂכִיב בְּהִדְיָה אוֹרֵיהּ, קָמִיָּה מִי גְּלִי, הָוּה לֵיהּ
 לְאוֹרְכָא לָהּ תְּלַת יַרְחֵי. וְתוּ אִי יַדַּע דְּלֹא שְׂכִיב בְּהִדְיָה
 לְעֶלְמִין אֲמַאי שְׁדַר לָהּ דְּוֹד וּפְקִיד עֲלֵיהּ לְשִׁמְשָׁא
 בְּאַנְתִּיתִיהּ דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל ב' י"א) רַד לְבֵיתְךָ וּרְחֹץ רַגְלֶיךָ.

אָמַר לֵיהּ וְדַאי לָא יַדַּע, אָבֵל יִתִּיר מִתְּלַת יַרְחֵי אוֹרֵיךָ
 דְּהָא אַרְבַּע יַרְחֵי הָווּ. דְּהֲכִי תַנִּינָן בְּחֻמְשָׁה וְעֶשְׂרִים
 דְּנִיסָן אַעְבַּר דְּוֹד כְּרוּזָא בְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְהָווּ עִם יוֹאֵב
 בְּשִׁבְעָה יוֹמִין דְּסִיּוֹן וְאִזְלוּ וְחִבְלוּ אַרְעָא דְּבְנֵי עַמּוֹן. סִיּוֹן
 וְתַמּוּז וְאָב וְאֵלוּל אֶשְׁתְּהוּ שָׁם. וּבְאַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים בְּאֵלוּל
 הָוּה מָה דְּהָוּה מִבֵּית שִׁבְעָה. וּבִיּוֹמָא דְּכַפּוּרֵי מַחֲל לֵיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא חוּבָה. וְאִית דְּאִמְרֵי בְּזו' בְּאֶדְר
 אַעְבַּר כְּרוּזָא וְאֶתְפַּנְשׁוּ בְּחַמִּיסָר דְּאִיִּיר, וּבְחַמִּיסָר בְּאֵלוּל
 הָוּה מָה דְּהָוּה מִבֵּית שִׁבְעָה, וּבִיּוֹמָא דְּכַפּוּרָא אֶתְבַּשֵּׁר (שְׁמוּאֵל
 ב' י"ב) גַּם יֵי הַעֲבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת. מַאי לֹא תָמוּת, לֹא

תָּמוּת בִּידָא דְּדוּמָה.

אָמַר דוּמָה מָאֲרִי דְעֶלְמָא הָא מְלָה חֲדָא אִית לִי גַבִּיָּה
 דְּאִיהוּ אֶפְתַּח פּוּמִיָּה וְאָמַר (שְׁמוּאֵל ב' י"ב) חֵי יֵי כִי בִן
 מוֹת הָאִישׁ הָעוֹשֶׂה זֹאת וְאִיהוּ דָן לְנַפְשִׁיהּ טְרוֹנְיָא אִית

לִי עָלֶיָּהּ. אָמַר לִיָּהּ, לִית לָךְ רִשׁוֹ דְּהָא אוּדִי לְגַבְּאִי וְאָמַר
 חֲטָאֲתִי לְהָ וְאָף עַל גַּב דְּלָא חָב. אֲבָל בְּמָה דְּחֲטָא
 בְּאוּרֵיהּ עוֹנֶשָׁא פְתַבִּית עָלֶיָּהּ וְקַבְּל. מִיַּד אֶהְדֵּר דְּוִמָּה
 לְאַתְרֵיהּ בְּפַחֵי נַפְשׁ. וְעַל דָּא אָמַר דְּוִד (תהלים צד) לוֹלִי (צ"ד
 א) יי עֲזָרְתָה לִי כְּמַעַט שְׁכָנָה דְּוִמָּה נַפְשִׁי. לוֹלִי ה' עֲזָרְתָה
 לִי דְּהָוָה אֶפּוֹטְרוּפָא דִּילִי. כְּמַעַט שְׁכָנָה וְגו'. מַהוּ כְּמַעַט,
 כְּחוּטָא דְּקִיק כְּשִׁיעוּרָא דְּאִית בֵּינִי וּבֵין סֵטְרָא אַחְרָא,
 כְּהָוָא שְׁעוּרָא הָוָה דְּלָא שְׁכָנָה דְּוִמָּה נַפְשִׁי.

וּבְגִין כֶּף בְּעֵי לְאַסְתְּמָרָא בַר נָשׁ דְּלָא יִימָא מְלָה כְּדוּד.
 בְּגִין דְּלָא יְכִיל לְמִימַר לְדוּמָה (קהלת ד) כִּי שְׁגָגָה
 הִיא, כְּמָה דְּהָוָה לְדוּד וְנִצַּח לִיָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּדִינָא. לְמָה יְקַצוּף הָאֱלֹהִים עַל קוּלְךָ עַל הָהוּא קוּל
 דְּאִיהוּ אָמַר. וְחַבַּל אֶת מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ דָּא בְּשׁוֹר קֹדֶשׁ בְּרִית
 קְדִישָׁא דְּפָגִים וְאַתְמִשְׁךָ בְּגִיְהֵנָם עַל יְדָא דְּדוּמָה. וּבְגִין
 כֶּף (תהלים ט) וּמַעֲשֵׂה יְדָיו מַגִּיד הֶרְקִיעַ אֱלִין אַנּוּן חֲבַרְיָא
 דְּאַתְחַבְּרוּ בְּכָלָה דָּא וּמְאָרִי קִימָא דִּילָהּ. מַגִּיד וְרָשִׁים
 כָּל חַד וְחַד. מָאן הֶרְקִיעַ. דָּא אִיהוּ (ל"ד א) הֶרְקִיעַ דְּבִיָּה
 חֲמָה וּלְבַנָּה וּכְכַבֵּיא וּמְזִלִי, וְדָא אִיהוּ סֵפֶר (יתרו דף ע"א)
 זְכָרוֹן. אִיהוּ מַגִּיד וְרָשִׁים לָהּ וּכְתִיב לָהּ לְמַהוּי בְּנֵי
 הִיכְלָא וּלְמַעַבַּד רְעוּתָהוֹן תְּדִיר.

(תהלים ט) יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אוֹמֵר, יוֹמָא קְדִישָׁא מְאַנּוֹן יוֹמִין

עֲלֵאִין דְּמִלְכָּא מְשַׁבְּחִין לֹון לְחַבְרֵיָא וְאִמְרִין הֵהִיא מְלָה
דְּאִמַר כָּל חַד לְחַבְרֵיהָ. יוֹמָא לְיוֹמָא יִבְיַע הֵהוּא אוֹמַר
וּמְשַׁבַּח לֵיהּ. וְלִילָה לְלִילָה כָּל דְּרָגָא דְּאִשְׁלִים (נ"א דְּשְׁלִיט)
בְּלִילָא מְשַׁבַּח דָּא לְדָא הֵהוּא דַּעַת דְּכָל חַד מְחַבְרֵיהָ,
וּבְשְׁלִימוֹ (ס"א וּבְרַחֲמִימוֹ) סַגִּי אֶתְעַבִּידוּ לֹון חַבְרִין וּרְחִימִין.
אִין אוֹמַר וְאִין דְּבָרִים בְּשָׂאָר מִילִין דְּעֵלְמָא. דְּלָא
אֶשְׁתַּמְעוּ קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא וְלָא בְּעֵי לְמִשְׁמַע לֹון.
אַבְל הֵנִי מִילֵי בְּכָל הָאָרְץ יִצָּא קוּם. עַבְדִּי (דף ט ע"א) מְשִׁיחָא
אַנּוּן מְלִין מְדוּרֵי עֲלָאִי וּמְדוּרֵי תַתָּאִי (לעיל דף ה' ב'), מֵאֲלִין
אֶתְעַבִּידוּ רְקִיעִין וּמֵאֲלִין אָרְץ מֵהֵהִיא תּוֹשְׁבַתָּא. וְאִי
תֵימָא דְּאַנּוּן מְלִין בְּאַתֵּר חַד. מְשַׁטָּטָא בְּעֵלְמָא בְּקִצָּה
תֵּבַל מְלִיָּהֶם. וּכְיוּן דְּאֶתְעַבִּידָא (דֵּאֲתַאבִּיד) רְקִיעִין מְנַהוּן,
מָאן שְׂרִיא בְּהוּן. הֲדַר וְאִמַר לְשִׁמְשׁ שָׁם אֶהֱל בְּהֶם. הֵהוּא
שְׁמִשָּׂא קְדִישָׁא שְׂוֵי מְדוּרֵיהָ וּמְשַׁכְּנֵיהָ בְּהוּ וְאֶתְעַטֵּר בְּהוּ.
כְּיוּן דְּשְׂרִי בְּאַנּוּן רְקִיעִין וְאֶתְעַטֵּר בְּהוּ, כְּדִין וְהוּא כְּחַתָּן
יּוֹצֵא מִחַפָּתוֹ. חָדִי וְרַהִיט בְּאַנּוּן רְקִיעִין. נְפַק
מִנִּיָּהוּ וְעָאֵל וְרַהִיט גּוּ מְגַדְלָא חָדָא אַחְרָא בְּאַתֵּר אַחְרָא.
מְקַצָּה הַשְּׁמַיִם מוֹצָאוֹ, וְדֵאִי מְעֵלְמָא עֲלָאָה נְפִיק וְאֶתִּיא
(וְאֶתָּא) דְּאִיָּהוּ (לעיל א' ב) קִצָּה הַשְּׁמַיִם לְעִילָא. וְתַקּוּפְתוֹ (על
קְצוּתָם), מָאן תַּקּוּפְתוֹ, דָּא קִצָּה הַשְּׁמַיִם לְתַתָּא דְּאִיָּהִי
תַּקּוּפַת הַשְּׁנָה דְּאַסְחָרָא לְכָל סִיפִין. וְאֶתְקַשְׂרַת מִן

הַשָּׁמַיִם עַד רְקִיעָא דָּא. וְאִין נִסְתָּר מִחֻמְתּוֹ דִּיהֵיא תְּקוּפָה
דָּא וְתְּקוּפָה דְשִׁמְשָׁא דְאַסְחָר בְּכָל סֵטְרָא.

וְאִין נִסְתָּר לִית דְּאַתְּפִסִּי מִנִּיה מְכָל דְּרַגִּין עֲלָאִין דִּיהוּ
כְּלָהוּ מִסְחָרָן וְאַתֵּיִן לְגַבִּיה וְכָל חַד וְחַד לִית מֵאן

דִּיתְפִּסִּי מִינִיה. מִחֻמְתּוֹ בְּשַׁעֲתָא דְאַתְחַמֵּם וְתַב (וְתַאִיב)

לְגַבִּיִּיהוּ בְּתִיּוּבְתָא (בְּתִיאֻבְתָּא) שְׁלִים. כָּל שְׁבַחָא דָּא וְכָל

עֲלוּיָא דָּא בְּגִין אֹרִיִּיתָא הוּא דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים ט) תּוֹרַת ה'

תְּמִימָה. שִׁית זְמַנִּין כְּתִיב הַכָּא ה', וְשִׁית קְרָאִי מִן הַשָּׁמַיִם

מִסְפָּרִים עַד תּוֹרַת יי תְּמִימָה וְעַל רִזָּא דָּא כְּתִיב בְּרָא שִׁית

הָא שִׁית אֲתוּוֹן. בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, הָא

שִׁית תְּבִין. קְרָאִי אַחֲרָנִין לְקַבֵּל שִׁית זְמַנִּין ה' שִׁית קְרָאִי

בְּגִין שִׁית אֲתוּוֹן דִּיהַכָּא. שִׁית שְׁמָהֵן בְּגִין שִׁית תְּבִין

דִּיהַכָּא.

עַד דִּיהוּ יִתְבִּי עָאֵלוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה וְרַבִּי אַבָּא. אָמַר

לוֹן וְדַאי אַנְפִּי שְׁכִינְתָּא אֲתֵיִן, וְעַל (ד ב) דָּא פְּנִי"אֵל

קְרִינָא לְכוּ, דִּהָא חֲמִיתוֹן אַנְפִּי שְׁכִינְתָּא אֲפִין בְּאֲפִין.

וְהַשְׁתָּא דְקָא יִדְעָתוֹן וְגַלִּי לְכוּ קְרָא דּוּבְנִיִּיהוּ בִּן יְהוּדָע,

וְדַאי דְמָלָה דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא אִיהוּ וְקָרָא דְאַבְתְּרִיָּה.

וְהָהוּא דְסִתִּים מְכָלָא אָמְרוּ.

וְהָאִי קְרָא אִיהוּ בְּאַתֵּר אַחֲרָא כְּגוּוֹנָא דָּא. פְּתַח וְאָמַר

(דְּבִרֵי הַיָּמִים א יא) וְהוּא הִכָּה אֶת הָאִישׁ הַמְצָרִי אִישׁ מִדָּה

חֲמֵשׁ בְּאֵמָה, וְכֹלֵא רִזָּא חֲדָא אִיהוּ, מֵהֵאֵי (ס"א הַאי)
 מְצָרִי, הֵהוּא דְאִשְׁתְּמוּדְעַ, (שְׁמוֹת י"א) גְּדוּל מְאֹד בְּאַרְצֵן
 מְצָרִים בְּעֵינֵי עֲבָדֵי וְגו'. רַב וַיִּקְרָא כְּמָה דְגַלֵּי הֵהוּא
 סָבָא.

וְהֵאֵי קָרָא בְּמַתִּיבְתָא עֲלָאָה אֲתַמָּר. אִישׁ מְדָה כֹּלֵא חֲד.
 (שְׁמוֹאֵל ב כג) אִישׁ מְרָאָה וְאִישׁ מְדָה כֹּלֵא חֲד. בְּגִין
 (לְעִיל ה' ע"ב) דְּאִיהוּ שֵׁבֶת וְתַחֲוּמָא דְכְּתִיב, (בְּמַדְבֵּר לז) וַיִּמְדוּתֶם
 מִחוּץ לְעִיר, וְכְּתִיב, (וַיִּקְרָא ט) לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בַּמִּשְׁפָּט
 בַּמִּדָּה. וְעַל דָּא אִישׁ מְדָה אִיהוּ. וְאִיהוּ מִמֶּשׁ אִישׁ מְדָה
 אִיהוּ אֲרַכִּיָּה מְסִיפֵי עֲלָמָא וְעַד סִיפֵי עֲלָמָא. אֲדָם
 הֲרָאֲשׁוֹן חֲכֵי הוּהוּ. וְאִי תִימָא הָא כְּתִיב חֲמֵשׁ בְּאֵמָה. אַנּוּן
 חֲמֵשׁ בְּאֵמָה מְסִיפֵי עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא הוּהוּ.

(דְּבָרֵי הַיָּמִים א י"א) וּבֵיַד הַמְצָרֵי חֲנִית כְּמָא דְאַתְּ אָמַר כְּמִנּוֹר
 אֲוֵרְגִים, דָּא מִטָּה הָאֱלֹהִים דְּהוּהוּ בִּידֵיהּ חֲקִיק בְּשָׂמָא
 גְּלִיפָא מְפָרֵשׁ בְּנִהִירוֹ דְּצִרּוּפֵי אֲתוּוֹן דְּהוּהוּ גְּלִיף בְּצִלְאֵל
 וּמַתִּיבְתָא דִּילֵיהּ דְּאֲקָרֵי אֲוֵרְג דְּכְּתִיב, (שְׁמוֹת לז) מִלֵּא
 אוֹתָם וְגו' חֲרָשׁ וְחֲשֵׁב וְרוֹקֵם וְגו'. וְהֵהוּא מִטָּה הוּהוּ נְהִיר
 שְׂמָא גְּלִיפָא בְּכֹל סְטָרִין בְּנִהִירוֹ דְּחֲכִימִין דְּהוּוּ מְגַלְפִין
 שְׂמָא מְפָרֵשׁ (פְּקוּדֵי ר"ס א) בְּאַרְבְּעִין וְתָרִין גּוּוּנֵי. וַיִּקְרָא מְכָאן
 וְלֵהֲלֵאָה כְּמָה דְּאָמַר זְכָאָה חוּלְקִיָּה. תִּיבּוּ יִקְרִין תִּיבּוּ

וּנְחַדֵּשׁ תְּקוּן דְּכֻלָּהּ בְּהַאי לַיְלִיא. דְּכֻלָּ מָאן דְּאַשְׁתַּתַּף
 בְּהַדְּהָ בְּהַאי לַיְלִיא יְהֵא נְטִיר עֵילָא וְתַתָּא כֹּל הֵהִיא שְׁתָּא
 וַיִּפִּיק שְׁתָּא בְּשִׁלְמָא. עֲלֵייהוּ כְּתִיב (תהלים לד) חוֹנָה מִלְּאֵךְ יִי
 סָבִיב לִירְאִיו וַיַּחֲלִצֵם טַעְמוֹ וְרָאוּ כִּי טוֹב יִי:

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר בְּרַאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. הַאי קָרָא
 אֵית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה. דְּכֻלָּ מָאן דְּאָמַר אֵית אֱלֹהָא
 אַחְרָא אֲשֶׁתְּצִי מִעֲלָמִין. כְּמָה דְּאַתְמַר (ירמיה י) כְּדָנָה תִּמְרוֹן
 לְהוּם אֱלֹהָא (אֱלֹהֵי) דִּי שְׁמִיא וְאַרְקָא לָא עֲבַדוּ יַאֲבְדוּ
 מֵאַרְעָא וּמִן תַּחוּת שְׁמִיא אֱלֹהָ. בְּגִין דְּלִית אֱלֹהָא אַחְרָא
 בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחוּדוּי.

וְהַאי (דף ט ע"ב) קָרָא אֵיהוּ תַרְגוּם בַּר מַמְלָה דְּסוּף קָרָא. אֵי
 תִּימָא בְּגִין דְּמִלְּאָכִין קְדִישִׁין לָא גְזַקְקִין לְתַרְגוּם
 (ב"ח ע"ה א) וְלָא אֲשֶׁתְּמוּדְעֵן בֵּיה, מְלָה דָּא יָאוּת הִיא לְמִימַר
 בְּלִישְׁנָא קְדִישָׁא בְּגִין דִּישְׁמַעוֹן מִלְּאָכִין קְדִישִׁין וַיְהוֹן
 גְזַקְקִין לְאוּדָאָה עַל דָּא. אֱלָא וְדָאִי בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב תַרְגוּם
 דְּלָא גְזַקְקִין בֵּיה מִלְּאָכִין קְדִישִׁין לָא (וְלָא) יִקְנְאוּן בְּבַר
 נֶשׁ לְאַבְאָשָׁא לֵיה, בְּגִין דְּבַהַאי קָרָא בְּכֻלָּלָא אַנּוּן
 מִלְּאָכִין קְדִישִׁין, דְּהָא אַנּוּן אֱלֹהִים אֶקְרוּן וּבְכֻלָּלָא
 דְּאֱלֹהִים הוּוּ, וְאַנּוּן לָא עֲבַדוּ שְׁמִיא וְאַרְקָא. וְאַרְקָא,
 וְאַרְעָא מְבַעֵי לֵיה. אֱלָא בְּגִין (קכ"ז א) דְּאַרְקָא אֵיהִי חֲדָא
 מֵאַנּוּן שְׁבַע אַרְעִין דְּלַתְתָּא. וּבַהַהוּא אַתְרָא אֵית בְּנֵי בְּנוּי

דְּקִינָן. לְבַתֵּר דְּאַתְתָּרֵךְ מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא (כ"ד ב) נְחִית לְתַמָּן
וְעֵבִיד תּוֹלְדוֹת וְאַשְׁתַּבֵּשׁ תַּמָּן דְּלֹא יַדַּע כְּלוּם. וְאַיְהוּ
אַרְעָא כְּפִילָא דְאַתְכַּפֵּל מַחֲשׁוּכָא וְנַהוּרָא.

וְאַיִת תַּמָּן תְּרִין מְמַנָּן שְׁלִיטִין דֵּי שְׁלִטִין דָּא בַּחֲשׁוּכָא
וְדָא בְּנַהוּרָא. וְתַמָּן קִטְרוּגָא דָּא בְּדָא. וְשַׁעְתָּא
דְּנְחִית לְתַמָּן קִין, אֲשַׁתְּתָּפוּ דָּא בְּדָא וְאַשְׁתְּלִימוּ כְּחֵדָא.
וְכֻלָּא חֲזִי דְאַנוּן תּוֹלְדוֹת דְּקִין. וְעַל דָּא אַנוּן בְּתִרִין
רֵאשִׁין כְּתִרִין חִיוּן, בַּר דְּכַד הֵהוּא נַהוּרָא שְׁלִיט נֶצַח
דִּילִיָּה וְנֶצַח עַל אַחֲרָא. וְעַל דָּא אַתְכַּלִּילוּ דֵּי בַּחֲשׁוּכָא
בְּנַהוּרָא וְהוּוּ חַד. אַנוּן תְּרִין מְמַנָּן עֲפֻרִירָא וְקִסְטִימוּן.
וְדִיוקְנָא דְלַהוֹן כְּדִיוקְנָא דְמִלְאַכִּין קְדִישִׁין בְּשִׁית גְּדַפִּין.
חַד דִּיוקְנָא כְּתוּרָא, וְחַד דִּיוקְנָא כְּנִשְׂרָא. וְכַד מִתְחַבְּרָן
אַתְעֵבִידוּ דִּיוקְנָא דְאַדָּם.

כַּד אַנוּן בַּחֲשׁוּכָא מִתְהַפְּכִין לְדִיוקְנָא דְנַחֲשׁ בְּתִרִין
רֵאשִׁין וְאַזְלִין כְּחוּיָא וְטָאסִין גּוּ תַהוּמָא וְאַסְתַּחֲיִין
בִּימָא רַבָּא. כַּד מָטָאן לְשִׁלְשָׁלָאָה דְעֵזָא וְעֵזָא"ל
מִרְגִּזִּין לוֹן וּמִתְעָרִי לוֹן. וְאַנוּן מְדַלְגִין גּוּ טוּרֵי חֲשׁוּכָן
וְחֲשִׁבֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְמִתְבַּע לוֹן דִּינָא. וְאַלִין
תְּרִין מְמַנָּן שְׁאֲטִין בִּימָא רַבָּא וּפְרַחִין מִתַּמָּן וְאַזְלִין
בְּלִילִיָּא לְגַבֵּי (י"ט ב, נ"ה ב) נַעֲמָה אִמְהוֹן דְּשִׁדִּין דְּטָעוּ
אַבְתָּרְהָא דְחִלִין קְדַמָּאִין וְחֲשִׁבִין לְמִקְרַב לְגַבְתָּהּ. וְאַיְהִי

דְּלִיגַת שְׁתֵּי אֲלָפִין פְּרָסִין וְאַתְעֵבִידַת בְּכַמָּה צִיּוּרִין לְגַבֵּי
בְּנֵי נֶשָׂא בְּגִין דִּיטְעוּן בְּנֵי נֶשָׂא אַבְתָּרָה.

וְאֵלִין תְּרִין מִמֶּנּוּ פְּרָחִין וּמִשְׁטָטִין בְּכָל עֲלָמָא וְאַהֲדָרִין
לְאַתְרֵיהוּ. וְאַנּוּן מִתְעָרִין לְאַנּוּן בְּנֵי בְּנֵי דְקִין

בְּרוּחָא דִּיצְרִין בִּישִׁין לְמַעְבַּד תּוֹלְדוֹת. שְׁמִיא דְשִׁלְטִין
תָּמַן לָאו כְּהֵנִי. וְלֹא אוֹלִידַת אַרְעָא בְּחִילָא דְלֵהוֹן זְרוּעָא
(שלח קע"ב א) וְחֻצָּדָא כְּהֵנִי. וְלֹא אַהֲדָרִין אֶלָּא בְּכַמָּה שְׁנִין

וְזַמְנִין. וְאַנּוּן אֱלֹהָא (אֱלֹהִיא) דִּי שְׁמִיא וְאַרְקָא לָא עֲבָדוּ.

יַאבְדוּ מֵאַרְעָא עֵילָאָה דְתַבֵּל, דְּלֹא יִשְׁלָטוּן בָּהּ וְלֹא

יִשְׁטָטוּן בָּהּ וְלֹא יְהוֹן גְּרָמִין לְבְּנֵי נֶשָׂא לְאַסְתָּאבָא

מִמְקָרָה לִילִיא. וְעַל דָּא יַאבְדוּ מֵאַרְעָא וּמִן תְּחוֹת שְׁמִיא

דְּאַתְעֵבִידוּ (לעיל דף ג' א) בְּשִׁמָּא דְּאֱלֹהָ כְּמָה (ב א) דְּאַתְמָר.

וְעַל דָּא הָאִי קָרָא תְּרַגּוּם דְּלֹא יַחֲשְׁבוּן מְלֹאכֵי עֲלָאִי

דְּעֵלִייהוּ אֲמָרִין, וְלֹא יִקְטָרְגּוּ לָן. וְעַל דָּא רְזָא דְּאֱלֹהָ

כְּמָה דְּאַתְמָר אִיהוּ מְלָה קַדִּישָׁא דְּלֹא אַתְחַלְףָּ בְּתַרְגּוּם.

אֲמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, הָאִי קָרָא דְּכְתִיב, (ירמיה י') מִי

לֹא יִרְאֶה מְלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לֶךְ יֵאָתֶה, מֵאִי

שְׁבַחָא אִיהוּ. אֲמַר לִיה אֶלְעָזָר בְּרִי, הָאִי קָרָא בְּכַמָּה

דּוּכְתִי אַתְמָר, אֲבָל וַדָּאִי לָאו אִיהוּ (נ"א ה"ב) דְּכְתִיב, (ירמיה

י') כִּי בְּכָל חֻכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם דְּהָא אַתָּא לְמַפְתַּח

פּוֹמָא דְּחִיבִין דְּחִיבִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יִדַּע

הַרְהוּרִין וּמַחֲשָׁבִין דִּילְהוֹן. וּבְגִין כֶּךָ אֵית לְאוּדְעָא
 שְׁטוּתָא דְלְהוֹן. דְּזַמְנָא חָדָא אַתָּא פִּילוֹסוֹפָא חָדָא
 דְּאוּמוֹת הָעוֹלָם לְגַבְאִי, אִמַר לִי אַתוֹן אֲמַרִין דְּאַלְהֵכוֹן
 שְׁלִיט בְּכֹל רוּמֵי שְׁמִיא. כְּלָהוֹן חֵיילִין וּמִשְׁרִיין לָא
 אֲדַבְּקוֹן וְלֹא יִדְעֵי אַתְר דִּילִיָּה. הָאִי קָרָא לָא אֲסַגִּי יְקָרִיָּה
 כָּל כֶּךָ. דְּכֹתִיב כִּי בְּכֹל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכֹל מַלְכוּתָם מֵאִין
 כְּמוֹךָ. מֵאִי שִׁיקוּלָא דָא לְבַנֵּי נְשָׂא דֵי לִית ^(דף י ע"א) לִין
 קִיּוּמָא.

וְתוּ דְאַתוֹן אֲמַרִין ^(דברים לד) וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל
 כְּמִשָּׁה, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם אֲבַל בְּאוּמוֹת הָעוֹלָם קָם.
 אוּף הָכִי אֲנָא אִימָא בְּכֹל חַכְמֵי הַגּוֹיִם אִין כְּמוֹהוּ, אֲבַל
 בְּחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל אֵית. אִי הָכִי אֱלֹהָא דְאֵית בְּחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּוֹתִיָּה לָאו אִיהוּ עֲלָאָה שְׁלִיטָא. אֲסַתְּפַל בְּקָרָא וְתִשְׁכַּח
 דְּדִיִּיקְנָא כְּדָקָא יְאוּת. אֲמִינָא לִיָּה וְדֵאִי שְׁפִיר קָא
 אֲמַרְתָּ.

מֵאִן מַחֲיָה מִתִּים אֲלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי,
 אַתָּא אִלִּיָּהוּ וְאִלִּישָׁע וְאַחֲיוּ מִתִּיָּא. מֵאִן מוֹרִיד
 גְּשָׁמִים אֲלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי אַתָּא אִלִּיָּהוּ
 וּמִנַּע לִוְן וּנְחִית לִוְן בְּצִלוֹתִיָּה. מֵאִן עֵבֵד שְׁמִיא וְאַרְעָא
 אֲלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, אַתָּא אַבְרָהָם אַתְקִיָּמוּ
 בְּקִיּוּמוֹהִי בְּגִינִיָּה. מֵאִן מְנַהִיג שְׁמִשָּׁא אֲלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, אַתָּא יְהוֹשֻׁעַ וְשָׂכִיף לִיה וּפְקִיד לִיה דִּיקוּם עַל
 קִיּוּמֵיהּ וְאַשְׁתַּכַּךְ וּכְתִיב, (יהושע י) וַיְדוּם הַשֶּׁמֶשׁ וַיֵּרַח עֲמֵד.
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גִזְר גִּזְר דִּין אוּף הָכִי מִשָּׁה גִזְר גִּזְר
 דִּין וְאַתְקִימוּ. וְתוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גִזְר גִּזְרִין
 וְצַדִּיקֵי דִישְׂרָאֵל מִבְּטְלִין לוֹ דְכְתִיב, (שמואל ב כג) צַדִּיק
 מוֹשֵׁל יֵרֵאת אֱלֹהִים. וְתוּ דֵאִיהוּ פְקִיד לֶזֶן לְמַהֲךָ בְּאוֹרְחוּי
 מִמֶּשׁ לְאַתְדַּמָּא לִיה בְּכָלָא. אֲזַל הֵהוּא פִּילוֹסוֹפָא
 וְאַתְגִּייר בְּכַפֵּר שְׁחָלִים וְקָרוּן לִיה יוֹסִי קְטִינָאָה. וְאוֹלִיף
 אוֹרֵייתָא סְגִיָא. וְאִיהוּ בֵּין חֲפִימִין וְזַכָּאִין דֵּהֵהוּא אַתֵּר.
 הַשְׁתָּא אֵית לְאַסְתַּכְּלָא בְּקָרָא וְהָא כְּתִיב, (ישעיה מ) כָּל
 הַגּוֹיִם כָּאִין נִגְדוּ. מְאִי רַבּוּיָא הָכָא. אֲלָא מִי לֹא
 יֵרָאךְ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם וְכִי מֶלֶךְ הַגּוֹיִם אִיהוּ וְלֹא מֶלֶךְ
 יִשְׂרָאֵל. אֲלָא בְּכָל אַתֵּר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעָא
 לְאַשְׁתַּבַּחַא בִּישְׂרָאֵל, וְלֹא אַתְקִרִי אֲלָא עַל יִשְׂרָאֵל
 בְּלַחֲדוּי. דְכְתִיב, (שמות ה) אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הָעִבְרִים,
 וּכְתִיב, (ישעיה מד) כֹּה אָמַר יי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
 וְדֵאִי. אֲמָרוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם פִּטְרוּן אַחֲרָן אֵית לָן בְּשִׁמְיָא
 דֵּהָא מַלְכִּיכוּן לָא שְׁלִיט אֲלָא עַלֵּיכוּ בְּלַחֲדִיכוּן וְעַלְנָא
 לָא שְׁלִיט.

אַתָּא קָרָא וְאָמַר מִי לֹא יֵרָאךְ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם (ב"א) מֶלְכָא
 עֵילָאָה לְרַדָּאָה לֶזֶן וְלֹאֲלִקָאָה לֶזֶן וְלְמַעַבַּד בְּהוֹן

רעותיה. כי לך יאתה לדחלא מנף לעילא ותתא. כי בכל
 חכמי הגוים) אלין שליטין רברבן די ממנן עלייהו. ובכל
 מלכותם בההוא מלכו דלעילא. דהא ארבע מלכוון
 שליטין אית לעילא ושליטין ברעותיה על כל שאר עמין.
 ועם כל דא לית בהו דיעביד אפלו מלה זעירא אלא
 כמה דפקיד לון דכתיב, (דניאל ד) וכמצביה עביד בחיל
 שמיא ודיירי ארעא. חכמי הגוים אנון ממנן ורברבן
 דלעילא דחכמתא דלהון מנייהו הוה. בכל מלכותם
 מלכותא דשליט כמה דאתמר. ודא הוא קרא כפשטיה.
 אבל בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם. האי אשכחנא
 בספרי קדמאי, דאנון משריין וחיילין אף על גב
 דאתפקדן על מלין דעלמא ופקיד לכל חד למעבד
 עבידתא, מאן הוא (סתומא קדישא ולא כרעותיה) דיעביד שום חד
 מנייהו כמוך. בגין דאנת רשים בעילווא, ואת רשים
 בעובדך מפלהו. ודא הוא מאין כמוך יי, מאן הוא
 סתימאה קדישא דיעביד ולהוי כמוך עילא ותתא. ויהא
 דימי לך (בכל) (בכולא), עובדא דמלכא קדישא שמים וארץ,
 אבל אנון (ישעיה מד) תהו וחמודיהם בל יועילו. בקודשא
 בריך הוא כתיב בראשית ברא אלהים וגו', במלכותם
 כתיב והארץ היתה תהו ובהו.
 אמר רבי שמעון לחברייא בני הלולא דא, כל חד

מִנְכוּן יִקְשֹׁט קְשׁוּטָא חַד לְפִלָּה. אָמַר לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה.
 אֶלְעָזָר הֵב נְבוּזָא חַד לְפִלָּה דְּהָא לְמַחַר אֶסְתַּכַּל (קודשא
 בְּרִיךְ הוּא) (נ"א ביה) כִּד יַעוּל לַחֲוֹפָה בְּאַנוּן שִׁירִין וְשִׁבְחִין דִּיהֵבו
 לָהּ בְּנֵי הַיְכָלָא לְקַיִמָא קַמִּיהָ.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (שיר השירים ג) מִי (קע"ו ב) זֹאת עוֹלָה
 מִן הַמְדַבֵּר וְגו', מִי זֹאת, כְּלָלָא דְתַרִּין קְדוּשִׁין
 (קדישין) דְתַרִּין עֲלָמִין בְּחִבּוּרָא חֲדָא וְקְשׁוּרָא חֲדָא. עוֹלָה
 מִמֶּשׁ לְמַהוּי קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁין. דְּהָא קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁין מ"י.
 וְאֶתְחַבְּרָא בְּזֹא"ת. בְּגִין לְמַהוּי (את) עוֹלָה דְאִיהִי קֹדֶשׁ
 קֹדֶשִׁין. מִן הַמְדַבֵּר דְּהָא מִן הַמְדַבֵּר יִרְתָּא לְמַהוּי כְּלָה
 וְלַמִּיעַל לַחֲפָה. תּוּ מִן הַמְדַבֵּר אִיהִי עוֹלָה כְּמָא דְאֵת
 אָמַר, (שיר השירים ד) וּמְדַבְּרָךְ נְאוּה בְּתַהוּא מְדַבֵּר (דף י"ע"ב)
 דְלַחֲשׂוּ בְּשִׁפּוּן אִיהִי עוֹלָה.

וְתַנִּינָן מֵאֵי דְכָתִיב, (שמואל א ד) הָאֱלֹהִים הָאֲדִירִים הָאֵלֶּה
 אֵלֶּה הֵם הָאֱלֹהִים הַמְּפִים אֶת מִצְרַיִם בְּכָל מִכָּה
 בַּמְדַבֵּר. וְכִי כָּל דְעֵבֵד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּמְדַבֵּר
 הוּהוּ, וְהָא בִּישׁוּבָא הוּהוּ. אֵלָּא בַּמְדַבֵּר, בְּדַבּוּרָא, כְּמָא
 דְאֵת אָמַר, (שיר השירים ד) וּמְדַבְּרָךְ נְאוּה. וְכָתִיב, (תהלים עה)
 מַמְדַבֵּר הָרִים. אוּף הָכִי עוֹלָה מִן הַמְדַבֵּר, מִן הַמְדַבֵּר
 וְדֵאֵי. בְּתַהֵיא מְלָה דְפּוּמָא אִיהִי סְלָקָא וְאֶעֱלֵת בֵּין גְּדַפֵּי
 דְאֵמָא, וְלִבְתַר בְּדַבּוּרָא נַחְתָּא וְשִׁרְיָא עַל רִישֵׁיהוּ דְעֵמָא
 קְדִישָׁא.

הֵיךְ סִלְקָא בְּדַבּוּרָא. דְּהָא בְּשִׁירוֹתָא כַּד בַּר נָשׁ קָאִים
 בְּצַפְרָא אִית לִיה לְבָרְכָא לְמַאֲרִיָּה. בְּשַׁעְתָּא דְּפִקְח
 עֵינױ הֵיךְ מְבַרְךְ. הֵכִי הוּוּ עֲבִדִי חֲסִידִי קַדְמָאִי, נִטְלָא
 דְּמִיָּא הוּוּ יְהִיבִי קַמִּיָּהוּ, וּבְזִמְנָא דְּאֲתַעְרוּ בְּלִילִיא אֲסַחֵן
 יַדִּיָּהוּ. וְקִיָּמִי וְלַעֲאן בְּאוּרִיָּתָא וּמְבַרְכִי עַל קְרִיאָתָה
 (וכו'). תַּרְנַגּוּלָא קָרִי וְכַדִּין פְּלַגּוֹת לִילִיא מִמָּשׁ, וְכַדִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ס' ב) אֲשַׁתְּכַח עִם צְדִיקֵיָּא בְּגִנְתָּא
 דְּעַדָּן, וְאֲסִיר לְבָרְכָא בִּידִין מְסוּאָבוֹת וּמְזוּהָמוֹת. (ומְבַרְכִין).

וְכֵן כָּל שַׁעְתָּא.

בְּגִין דְּבִשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ נָאִים, רוּחִיָּה פְּרַחָא מְנִיָּה.
 וּבְשַׁעְתָּא דְּרוּחִיָּה פְּרַחָא מְנִיָּה, רוּחָא מְסַאָבָא זְמִין
 וְשָׂרִיא עַל יְדוּי וּמְסַאָב לֹון וְאֲסִיר לְבָרְכָא בְּהוּ בְּלָא
 נְטִילָה. וְאִי תִימָא אִי הֵכִי הָא בִּימָמָא דְּלָא נָאִים וְלָא
 פְּרַח רוּחִיָּה מְנִיָּה וְלָא שָׂרִיא עֲלִיָּה רוּחָא מְסַאָבָא וְכַד
 עָאֵל לְבֵית הַפְּסָא לָא יְבַרְךְ וְלָא יִקְרָא בְּתוֹרָה אֲפִלוּ מְלָה
 חָדָא עַד דִּיִּסְחִי יְדוּי. וְאִי תִימָא בְּגִין דְּמְלוּכָלְכִים אַנּוּן,
 לָאוּ הֵכִי הוּא, בְּמָה אֲתִלְכְּלוּ. אָלָא ווִי לְבַנִּי עָלְמָא דְּלָא
 מְשַׁגִּיחִין וְלָא יַדְעִין בִּיקְרָא דְּמַאֲרִיָּהוּן וְלָא יַדְעִי עַל מַה
 קְיָימָא עָלְמָא. רוּחָא חָדָא אִית בְּכָל בֵּית הַפְּסָא דְּעָלְמָא
 דְּשָׂרִיא תַמְן וְאֲתַהֲנִי מַהְהוּא לְכְלוּכָא וְטַנּוּפָא וּמִיד שָׂרִי
 עַל אַנּוּן אֲצַבְעֵן דִּידוּי דְּבַר נָשׁ.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמַר כָּל מָאן דְּחָדִי בְּאַנּוֹן מוֹעֲדֵי־א
 וְלֹא יְהִיב חוֹלְקִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא רַע
 עֵין שְׁטַן שׁוֹנֵא אוֹתוֹ וְקָא מְקַטְרַג לִיהּ וְסָלִיק לִיהּ מֵעֲלָמָא
 וְכַמְּה עָקוּ עַל עָקוּ מְסַבֵּב לִיהּ. חוֹלְקִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לְמַחְדֵּי לְמִסְכְּנֵי כְּפוּם מַה דִּיכִיל לְמַעְבַּד. בְּגִין
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹמֵי־א אֲלִין אֲתִי לְמַחְמֵי לְאַנּוֹן
 מְאֲנִין תְּבִירִין דִּילִיָּה, וְעָאֵל עָלֵי־יהוּ וְחָמֵי דְּלֹא אֵית לְהוֹן
 לְמַחְדֵּי, וּבְכִי עָלֵי־יהוּ. סָלִיק לְעֵילָא ^(ובְּעֵי) לְחַרְבָּא עָלְמָא.

אַתָּאֵן בְּנֵי מְתִיבְתָא קָמִיָּה וְאֲמַרִי רַבּוֹן עָלְמָא, רַחוּם
 וְחַנּוּן אֲתִקְרִיאַת יִתְגַּלְגַּלוֹן רַחֲמֶךָ עַל בְּנֶךָ. אָמַר

לוֹן וְכִי ^(בְּנֵי) עָלְמָא לָא ^(דְּעֵין דְּלֹא) עַבְדִּית לִיהּ אֱלֹא עַל חֶסֶד
 דְּכַתִּיב, ^(תהלים פט) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, וְעָלְמָא עַל דָּא
 קִיָּמָא. אֲמַרִי קָמִיָּה מְלֹאכֵי עֲלָאֵי, רַבּוֹן עָלְמָא הָא
 פְּלַנְיָא דְּאֲכִיל וְרוּי וְיִכִּיל לְמַעְבַּד טִיבוּ עִם מְסַכְּנֵי וְלֹא
 יְהִיב לוֹן מִיַּדִּי. אֲתִי הֵהוּא מְקַטְרָגָא וְתַבַּע רְשׁוֹ וְרַדְף
 אֲבַתְרִיָּה דִּיהֵהוּא בְּרַנְשׁ.

מָאן לָן בְּעָלְמָא גְדוֹל מְאִבְרָהֶם דְּעַבַּד טִיבוּ לְכָל בְּרִיִּין.
 בְּיוֹמָא דְּעַבַּד מְשִׁתֵּי־א, מַה פְּתִיב, ^(בראשית כא) וַיִּגְדַּל
 הַיֶּלֶד וַיִּגְמַל, וַיַּעַשׂ אֲבָרָהֶם מְשִׁתָּה גְדוֹל בְּיוֹם הַגְּמִל אֶת
 יִצְחָק. עַבַּד אֲבָרָהֶם מְשִׁתֵּי־א וְקָרָא לְכָל רַבְרְבֵי דָרָא
 לְהֵיָא סְעוּדְתָא. וְתַנִּינָן בְּכָל סְעוּדְתָא דְּחַדּוּה, הֵהוּא

מִקְטָרְגָא אָזִיל וְחָמִי אִי הֵהוּא בַר נָשׁ אֶקְדִּים טִיבוּ
 לְמִסְכְּנֵי, וּמִסְכְּנֵי בְּבֵיתָא, הֵהוּא מִקְטָרְגָא אֶתְפָּרֵשׁ
 מֵהֵהוּא בֵּיתָא וְלֹא עָאֵל תַּמָּן, וְאִי לָאוּ עָאֵל תַּמָּן. וְחָמִי
 עֲרַבּוּבִיא דְחֻדּוּה בְּלֹא מִסְכְּנֵי וּבְלֹא טִיבוּ דְאֶקְדִּים
 לְמִסְכְּנֵי, סְלִיק לְעֵילָא וּמִקְטָרְגָא עָלֵיהּ.

אַבְרָהָם פִּיּוּן דְּזַמִּין לְרַבְרַבִּי דָּרָא, נָחַת מִקְטָרְגָא וְקָם
 עַל פְּתַחַא פְּגֻוּנָא דְּמִסְכְּנָא וְלֹא הוּהּ מָאן
 דְּאֶשְׁגַּח בֵּיהּ. אַבְרָהָם הוּהּ מְשֻׁמֵּשׁ לְאַנּוּן מַלְכִין וְרַבְרַבִּין.
 שָׂרָה אֹנִיָּקַת בְּנִין לְכֻלְהוּ, דְּלֹא הוּוּ מֵהַמְּנִין כַּד אִיהִי
 אֹלִידַת אָלָא אָמְרוּ אֲסוּפֵי הוּא וּמִן שׁוּקָא אִיתִיאוּ לֵיהּ.
 בְּגִין כֶּף אֶתִּיין בְּנֵייהוּ בְּהַדִּייהוּ וּנְטִלַת לוּן שָׂרָה וְאוֹנִיָּקַת
 לוּן קָמִייהוּ. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית כא) מִי מִלָּל (דף יא ע"א)
 לְאַבְרָהָם הַנִּיָּקָה בָּנִים שָׂרָה, בָּנִים וְדָאִי. וְהֵהוּא מִקְטָרְגָא
 עַל פְּתַחַא. אָמְרָה (שָׂרָה) צָחוק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.

מִיֵּד סְלִיק הֵהוּא מִקְטָרְגָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר
 לֵיהּ רַבּוֹן עֲלָמָא אַתְּ אֲמַרְתְּ אַבְרָהָם אוֹהֲבִי, (הא
 אַבְרָהָם) עֶבֶד סְעוּדָתָא וְלֹא יָהֵב לָךְ מִיַּדִּי, וְלֹאוּ לְמִסְכְּנֵי,
 וְלֹא קָרִיב קְדָמָךְ אֲפִילוּ יוֹנָה חַד. וְתוּ אֲמַרְתְּ שָׂרָה דְחֵיִכַת
 בַּהּ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָאן בְּעֲלָמָא כָּאֲבָרְהָם.
 וְלֹא זֹו מִתַּמָּן, עַד דְּבַלְבַל כָּל הֵהִיא חֻדּוּה, וּפְקִיד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְמִקְרַב לְיִצְחָק קָרְבָּנָא, וְאַתְגָּזַר עַל שָׂרָה

דְתָמוֹת עַל צַעֲרָא דְבִרְהוּ. כֹּל הוּא צַעֲרָא גָרִים, דְּלֹא
יְהִיב מִיַּדִּי לְמַסְכְּנֵי.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר מֵאֵי דְכְּתִיב, (ישעיה לז) וַיִּסַּב
חֲזִיקֵיהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֵל ה'. תָּא חֲזִי,
כַּמָּה הוּא חֵילָא תְּקִיפָא דְאוּרִייתָא, וְכַמָּה הוּא עֲלָאָה עַל
כָּלָא. דְּכָל מֵאֵן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא לָא דְחֵיל מְעִילָאֵי
וּמִתְתָּאֵי. וְלֹא דְחֵיל מְמַרְעִין בִּישִׁין דְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ
אֶחֶיד בְּאִילָנָא דְחַיֵּי וַיְלִיף מִיַּנְיָה בְּכָל יוֹמָא.

דְּהָא אוּרִייתָא תּוֹלִיף לְבַר נָשׁ לְמִיזַל בְּאַרְח קְשׁוּט.
תּוֹלִיף לֵיהּ עֵיטָא הֵיךְ יְתוּב קָמִי מְאִרִיָּה לְבַטְלָא
הֵהִיא גְזֻרָה. דְּאֶפִּילוּ אֶתְגְּזֹר עֲלֵיהּ דְּלֹא יִתְבַּטַּל הֵאִי
גְזֻרָה, מִיַּד אֶתְבַּטַּל וְאֶסְתַּלַּק מִיַּנְיָה וְלֹא שְׂרִיא עֲלֵיהּ דְּבַר
נָשׁ בְּהֵאִי עֵלְמָא. וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאֶשְׁתַּדֵּלָא
בְּאוּרִייתָא יִמְמָא וְלִילֵי וְלֹא יִתְעַדֵּי מִיַּנְיָה הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
(יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאִי אֶתְעַדֵּי מִיַּנְיָה
דְּאוּרִייתָא אוֹ אֶתְפַּרְשׁ מִיַּנְיָה כְּאֵלוּ אֶתְפַּרְשׁ מֵאִילָנָא
דְּחַיֵּי.

תָּא חֲזִי, עֵיטָא לְבַר נָשׁ, כִּד אִיהוּ סְלִיק בְּלִילֵיא עַל
עַרְסִיָּה בְּעֵי לְקַבְּלָא עֲלֵיהּ מְלָכוּתָא דְּלְעִילָא בְּלָבָא
שְׁלִים וְלֹאֶקְדָּמָא לְמַמְסַר קָמִיָּה פְּקֻדוֹנָא דְּנַפְשִׁיָּה (בראשית
י"ט ע"ב) וּמִיַּד אֶשְׁתַּזִּיב מִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין וּמִכָּל רוּחִין בִּישִׁין

וְלֹא שְׁלֵטִין עָלֶיהָ. וּבְצַפְרָא קָם מְעַרְסִיהּ בְּעֵי לְבָרְכָא
 לְמַאֲרִיָּה וּלְמִיעַל לְבֵיתֶיהָ וּלְמִסְגָּד קָמִי הֵיכְלֶיהָ בְּדַחֲלוֹ
 סָגִיא, וּבִתְרַ פִּן יִצְלִי צְלוֹתֶיהָ וְיִסַּב עֵיטָא מֵאַנּוּן אֲבָהּן
 קַדִּישִׁין דְּכְתִיב, (תהלים ה) וְאֲנִי בָּרַב חֶסֶדְךָ אָבוּא בֵּיתְךָ
 אֲשֶׁתְּחַוֶּה אֶל הֵיכַל קֹדֶשְׁךָ בִּירְאָתְךָ.

הַכִּי אֲוִקְמוּהָ לָא לְבָעֵי לִיָּה לְבַר נָשׁ לְעֶאֱלָא לְבִי
 כְּנִישְׁתָּא אֶלָּא אִי אֲמַלִּיךְ בְּקַדְמִיתָא בְּאַבְרָהָם יִצְחָק
 וְיַעֲקֹב, בְּגִין דְּאַנּוּן תְּקִינּוּ צְלוֹתָא לְקָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאֲנִי בָּרַב חֶסֶדְךָ אָבוּא בֵּיתְךָ, דָּא
 אֲבָרְהָם. אֲשֶׁתְּחַוֶּה אֶל הֵיכַל קֹדֶשְׁךָ, דָּא יִצְחָק. בִּירְאָתְךָ,
 דָּא יַעֲקֹב. וּבְעֵי לְאַכְלָלָא לֹון בְּרִישָׁא, וּבִתְרַ פִּן יִיעוּל
 לְבִי כְּנִישְׁתָּא וְיִצְלִי צְלוֹתֶיהָ. כְּדִין כְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר
 לִי עֲבָדִי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפָּאֵר.

רַבִּי פִּינְחָס הוּוּ שְׂכִיחַ קָמִי דְרַבִּי רְחוּמָאִי בְּכִיף יִמָּא
 דְּגִנוּסָר. וּבַר נֶשׁ רַב וְקִשְׁיָשָׁא דִּיּוֹמִין הוּוּ וְעֵינּוּי
 אֲסַתְלָקוּ מְלַמְחָמִי. אָמַר לְרַבִּי פִּינְחָס וּדְאִי שְׂמַעְנָא
 דִּיּוֹחָאִי חֲבַרְנָא אִית לִיָּה מְרַגְלִית אַבְן טָבָא, וְאֲסַתְכְּלִית
 בְּנַהוּרָא דֶּהֱהִיא מְרַגְלִית נְפָקָא כְּנַהֲרֵי דְשְׂמִשָׁא מְנַרְתְּקָה
 וְנַהֲרָא כָּל עֶלְמָא. וְהָהוּא נַהוּרָא קָאִים מְשַׁמֵּיָא לְאַרְעָא
 וְנַהֲרֵי כָּל עֶלְמָא עַד דִּיתִיב עֲתִיק יוֹמִין וְיִתִּיב עַל כְּרַסְיָא
 כְּדָקָא יָאוּת. וְהָהוּא נַהוּרָא כְּלִיל כְּלָא בְּבֵיתְךָ. וּמְנַהוּרָא

דַּאתְכִּלִּיל בְּבֵיתְךָ. נֶפֶק גְּהִירוֹ דְקִיק וְזַעִיר וְנִפְיָק לְבַר
וְנִהִיר כֹּל עַלְמָא, זַכָּאָה חוּלְקָךְ. פּוֹק בְּרִי, פּוֹק, זִיל
אַבְתֵּרִיָּה דִּהֵהִיא מְרַגְלִית דְנִהִיר עַלְמָא, דִּהָא שְׁעָתָא
קַיִמָא לָךְ.

נֶפֶק מְקַמִּיָּה וְקָאִים לְמִיעַל בְּהֵהִיא אַרְבָּא וְתַרִּין גּוֹבְרִין
בְּהֵדִיָּה. חָמָא תַרִּין צַפְרִין דִּהוּוּ אַתְיִין וְטָסִין עַל
יַמָּא, רַמָּא לֹון קָלָא וְאִמַר צַפְרִין צַפְרִין דַּאתּוֹן טָאִסִין
עַל יַמָּא, חֲמִיתוֹן דּוֹךְ דְבַר יוֹחָאִי תַמָּן, אֲשַׁתְּהִי פּוֹרְתָא
אִמַר, צַפְרִין צַפְרִין זִילוּ וְאַתִּיבּוּ לִי. פָּרְחוּ וְאַזִּילוּ, עָאלוּ
בִּימָא וְאַזִּילִי לְהוֹן. עַד דְנִפְק, הָא אַנּוֹן צַפְרִין אַתְיִין
וּבְפּוֹמָא דְחָדָא מְנִיָּהוּ פְתַקָּא חָדָא וְכַתִּיב בְּגִוּוּהַ דִּהָא בַר
יוֹחָאִי נֶפֶק מִן מְעַרְתָּא (דְּוָא) וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה. אֶזֶל
לְגַבִּיָּה וְאַשְׁכַּח לִיָּה מְשַׁנְיָא וְגוֹפִיָּה מְלִיָּא חֲלוּדִין. בְּכַה (דף
יא ע"ב) בְּהֵדִיָּה וְאִמַר וּוִי דְחֲמִיתִיךָ בְּכַךְ. אִמַר זַכָּאָה חוּלְקִי
דְחֲמִית לִי בְּכַךְ דְאַלְמִלָּא לָא חֲמִיתָא לִי בְּכַךְ לָא הוּינָא
בְּכַךְ

השלמה מזהחשמות (סימן כג)

תָּא חֲזִי הָאִי הַר לִישָׁנָא דִּתְקִיפּוּ הוּא. אִינּוֹן הָרִים
לְעֵילָא וְאַלִין צְדִיקִים דְאַחִידִן בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
וְאַקְרוּן הַר צִיּוֹן הָרִים דְסַחְרַנִי יְרוּשָׁלַיִם בְּגִין דְאַינּוֹן
מְצוּיִנִין וְאַמְרִין הָאִי לְהָאִי בְּסַטְרָא דִּיחֻדָּא לְשְׁפוּט אַתְּ

הַר עֵשׂוֹ דְקַטְרִיגּוֹ מְקַטְרָגָא מְסַטְרָא דְשְׂמַאלָא בְּהַהוּא
 זְמַנָּא (עובדיה א') וְהִיתָה לִי הַמְּלוּכָה. בְּקַדְמִיתָא אַקְרִי
 מַמְלַכָּה בְּגִין דִּינְקָא לְתַרִין סַטְרִין לִימִינָא וְלִשְׂמַאלָא.
 וְהִשְׂתָּא מְלוּכָה אַקְרִי בְּגִין דִּינְקָא לִימִינָא. הַדָּא הוּא
 דְכַתִּיב (הושע ב') וְאַרְשֶׁתֶּיךָ לִי לְעוֹלָם. וּבְגִין דְגְלוּתָא לָאו
 לְעוֹלָם הוּא דְהָא יִתְבָּא בְּגְלוּתָא.

תָּא חַזִי דְסַמִּיךְ לִיה (זכריה י"ד) וְהִיהָ יִי לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ
 בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִי אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד בְּגִין דְעַד
 הַשְׂתָּא פַד יִשְׂרָאֵל בְּגְלוּתָא שְׂכִינְתָּא עִמָּהוֹן וּמְלָכָא בְּלֹא
 מְטְרוֹנִיתָא לָאו מְלָכָא אִיהוּ. אֲבָל הַהוּא זְמַנָּא וְהִיהָ יִי
 לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִי אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד,
 פַּד אֶתְדַבְּקַת שְׂכִינְתָּא בְּצַדִּיק פְּדִין הוּא יַחֲוּדָא דְהַכִּי
 אוֹלִיפְנָא בְּרוּזָא דְקַרִית שְׁמַע דְבַעֵי בְּרַ נֶשׁ לִיחַדָּא
 לְמַאֲרִיָּה וְלִקְשָׁרָא קְשָׁרִין דְמַהִימְנוּתָא בְּרַעוּתָא דְלְבָא.
 וְכַד מְטִי לְאַחַד אֲבַעֵי לִיה לְכוּוּנָא בְּא' סְתִימָא עֶתִיקָא
 (ס"א עמיקא) דְכָלָא וְח' תְּמַנִּיא דְרַגִין עֶלְאִין מִחַכְמָה
 עֶלְאָה עַד צַדִּיק. וְד' רַבְתָּא אֶתְדַבְּקוּתָא דְפְנֹסַת יִשְׂרָאֵל
 דְאִיהִי חוֹלְקִיָּה דְדוּד דְאַקְרִי עָנִי וְאַבִּיוֹן פַּד אֶתְדַבְּקַת
 לְאִינוֹן דְרַגִין דְלְעִילָא דְרַמִּיזוֹן בְּא"ת. פְּדִין אִיהִי רַבְתָּא
 וְעֶלְמָא פּוֹלִיָּה יְנִיק מִינָהּ וְאִינוֹן שְׂדִים דְאִינוֹן (שיר השירים
 ח') כְּמַגְדְּלוּת אֶז הָיִיתִי בְּעֵינֵי כְּמוֹצָאת שְׁלוֹם.

תָּא חֲזִי הָאֵי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתִמַּר כַּד אֵיהִי
בְּגִלוּתָא עִם בְּנֵהָא בֵּין אוּמִין דְּעֵלְמָא אֶקְרִי זְעִירָא
הָדָא הוּא דְכִתִּיב (שם) אַחֲוֹת לָנוּ קִטְנָה וְעַד יִשְׂרָאֵל
אֲתַדְבְּרוּ בְּאוּרִייתָא וְאֶזְלִין בְּאַרְחָא קְשׁוּט כְּפִדִּין אֲתַמְלִיִּיא
וְשָׁלוֹם אֲתַחֲבַר בְּהוּ. אֲתִיבַת אֵיהִי וְאִמַּרְתּ אֲנִי חוּמָה וְשַׁדִּי
כְּמַגְדְּלוֹת.

בְּהֵוֵא זְמַנָּא דְאֲתַחֲבַר עִמִּי אָז וְשָׁלוֹם. א' רִזָּא
דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא דְכֻלָּא, ז' שְׁבַע דְרָגִין וְשָׁלוֹם
דְּאֶקְרִי צְדִיק פִּיּוֹן דְּהֵנִי דְרָגִין מִתְחַבְּרִין כְּפִדִּין אָז הֵייתִי
בְּעֵינֵינוּ כְּמוֹצֵאת שָׁלוֹם. וּמָאן עֵינֵינוּ. אֵינּוֹן ז' דְרָגִין
דְּאֶקְרוּן עֵינֵי יִי, פְּנֵי יִי, וְכְפִדִּין שְׁלָמָא לְעֵלְמָא וְשִׁרִיִּיא
טִיבוּ דְעֵתִיקָא בְּאַתֵּר דְּדַכְר וְנוֹקְבָא וּבְגִין כֶּף פֶּקֶד מִשָּׁה
בְּאוּרִייתָא וְאִמַּר (דְּבָרִים ו') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יִי אֱלֹהֵינוּ יִי אֶחָד.
לְקִשְׁרָא כּוּלְהוּ קְשָׁרִין דְּמַהִּימְנוּתָא.

תָּא חֲזִי, כָּל הַמְּאָרִיךְ בְּאַחַד מְאָרִיכִין לוֹ יָמֵינוּ וְשָׁנוּתֵינוּ.
מֵאֵי טַעְמָא בְּגִין דְּאֵיהִו אַתֵּר דְּכָל יוֹמִין וְשָׁנִין
דְּעֵלְמָא בֵּיה תְּלִיין בְּרִזָּא דְּאֵינּוֹן דְּרָגִין דְּרִמִּיזִין בְּאַחַד
וְאֵינּוֹן עֲשָׂרָה וְכֻלְהוּ חַד וְאֲתַעְרוּ בֵּיה חֲבַרִיִּיא וְאִמְרוּ
בְּדַלְתָּ וְשִׁפִּיר. בְּגִין דְּהָאֵי אֲתֵרָא דְּדַלְתָּ הִיא וְלִית לָהּ
נְהוּרָא מְדִילִיהָ. וּבְעֵי בָר נָשׁ לְאַרְכָּא בָּהּ וְלֹאֲמִשְׁכָּא לָהּ
בְּרַכָּאן מְאִינּוֹן שִׁית סְטָרִין שִׁית בְּנִין עֲלָאִין עַל יְדֵי
דְּצְדִיק וְאֵינּוֹן שִׁית סְטָרִין רְמִיזִין בַּח' בְּרִזָּא דְּתַמְנִיִּיא.

שִׁית אֲלֵיךָ וְתִרְיֵן לְעֵילָא חֲכָמָה וּבִינָה אַבָּא וְאִמָּא
 לְאוֹסְפָא וְלְאַכְלָלָא לְהוּ לְעֵילָא, וְלְמִיָּהֵב לְהוּ
 בְּרַכָּאן מֵאַבָּא וְאִמָּא עֲלָאָה. דְּהָא לָא שְׂרִיָּא טִיבוּ
 דְּעֵתִיקָא אֶלָּא בְּאַתֵּר דְּשָׁלִים, בְּאַתֵּר דְּאַשְׁתַּכַּח דְּכַר
 וְנוֹקְבָא. הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה
 בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמִּלֶּךְ שְׁלֹמֹה וְגו' בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ וְגו'. בְּיוֹם
 חֲתוּנָתוֹ דִּיִּיקָא. וְעַל דָּא אָמְרוּ וּבְלִבְד שְׁלָא יַחְטוּף בַּחִי"ת
 אֶלָּא בְּעֵי לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן מֵאַתֵּר עֲלָאָה דְּכוּלָּא.
 וְלְאַרְקָא בְּאִינוּן שִׁית בְּנִין. לְבַתָּר לְהָאֵי בֵּת דְּלִית לָהּ
 אַחְסָנָא בְּבֵית אָבוּהָ וְאִמָּא אֶלָּא הָאֵי בְּרָא. וּמְכָאן
 אוֹלִיפְנָא דְּבְרָא יְרִית לְאַבָּא וְלְאִמָּא וּבְרַתָּא לָא, אֶלָּא
 דְּאִית לָהּ מְזוּנֵי מִן בְּרָא אֶלָּא בְּעֵי לְאַרְכָּא בְּהָאֵי דְּל"ת.
 וְתַמָּן אָמְרֵי כַּמָּה בְּעֵי בְּרָ נָשׁ לְאַרְכָּא בְּהָ, כְּשִׁיעוּרָא
 דִּימְלִיךְ יִתָּה לְעֵילָא וְלִתְתָּא וְלְאַרְבַּע זְוויִין
 דְּעֲלָמָא, רְזָא דְּשִׁית סְטָרִין עֲלָאִין דְּכֻלָּהוּ יִתְחַבְּרוּן עִמָּה
 וְלָא יִתְפָּרְשׁוּן לְעֲלָמִין. וְכַד בְּרָ נָשׁ מֵאַרְיָךְ בְּהָאֵי כָּל
 אִינוּן יוֹמִין וּשְׁנֵין עֲלָאִין מוֹסְרִין בְּרַכָּאן עַל רִישִׁיָּה
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִי לִיָּה (יִשְׁעִיָּה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי
 אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאָר.

תָּא חֲזִי כְּלָלָא דְּאוּרִייתָא בְּהָאֵי קָרָא רְמִיזִין וְכֻלְלָא דְּכָל
 אִינוּן אֲמִירָן דְּאַתְבְּרִי בְּהוּן עֲלָמָא בְּאַחַד רְמִיזִין

הָדָא הוּא דְכְתִיב (איוב כ"ג) וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשְׁיִבְנוּ וְנִפְשׁוּ
 אֹתָהּ וַיַּעַשׂ. וּבַהוֹן אֶתְבְּרִי עֲלָמָא וְעַל דָּא תְנִינָן בְּעֶשְׂרֵה
 מֵאֲמֹרוֹת נְבָרָא הָעוֹלָם וְכוּ' וְאוּקְיָמָנָא דְכוּלְהוּ י' וְכֻלְהוּ
 כְּלִילָן בְּקָרָא קְדָמָא דְאוּרִייתָא: (עד כאן מזההשמטות)

השלמה מזההשמטות (סימן כד)

בְּרֵאשִׁית רְזָא דְחַכְמָ"ה. בְּרָא. עֲלָאָה סְתִימָא דְלָא
 אֶתִּידַע (בְּתַר) אֱלֹהִי"ם בִּינָ"ה. א"ת כְּלָלָא
 דְּחֶסֶד וּגְבוּרָ"ה. הַשְּׁמַיִם תְּפֹאֲרֹת וְא"ת כְּלָלָא דְנִצְח
 וְהוּ"ד. וְא"ו הוֹאֵת לְאֶכְלָלָא צְדִי"ק. הָאֲרֶץ כְּלָלָא דְכְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל אֲרֶץ הַחַיִּים וּבְתַר פְּרֻטָא דְאוּרִייתָא בְּרֻזָא דְאֵינּוֹן
 יוֹמִין עֲלָאִין. בְּרֵאשִׁית מֵאֲמַר הוּא לְקַבֵּל דְרָגָא דְחַכְמָ"ה
 וְאֶקְרִי רֵאשִׁית.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר לְקַבֵּל דְרָגָא דְחֶסֶד דְאִיהוּ
 לְיִמִּינָא. דְהָא מִתְמָן נְפִיק נְהוּרָא לְכֻלְהוּ עֲלָמִין
 בְּרֻזָא דְיוֹם, הָדָא הוּא דְכְתִיב (תְּהִלִּים נ"ב) חֹסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם
 וּלְקַבְלֵיהּ לְתַתָּא אֲבֵרָהֶם דְאֶחִיד בְּהָאֵי חוּלְקָא. וּבְגִין כֶּף
 כְּתִיב הָכָא יוֹם אֶחָד, וְהָכָא (יחזקאל לג) אֶחָד הָיָה אֲבֵרָהֶם
 וּבֵיהּ כְּתִיב (ישעיה מ"א) מִי הָעִיר מִמְּזוּרַח בְּרֻזָא דְאוֹר דְנְפִיק
 מִמְּזוּרַח.

וְתָא חֲזִי לָא תְשַׁכַּח בְּכֻלְהוּ ז' זְפֵאִין דְאֶחִידָן לְעִילָא

בְּרֹא דְשִׁמְתֵהוּן בְּשִׁירוֹתָא אֶלְף אֶלָּא אַבְרָהָם וְאַהֲרֹן
 דְאַחֲדִין בְּהַאי חֶסֶד דְּהָא כְּהֻנִּים מְסֻטְרָא דְחֶסֶד אֶתּוּ.
 וְאַף עַל גַּב דְּאַחִיד אַהֲרֹן בְּהוּד, בְּחֶסֶד נְמִי אַחִיד וּמִשָּׁה
 אֶף עַל גַּב דְּאַחִיד בְּנִצָּח, בְּתַפְאַרְת נְמִי אַחִיד. לְאַחֲזֹא
 דְכוּלָּא חַד וְאַבְרָהָם רִישָׁא לְכַלְהוּ זַכָּאִין וּמְנִיָּה אֶתְפָּרְשׁוּ
 לְתַתָּא (רנ"ז ע"א) דְּאִיהוּ לִימִנָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַקְרִי
 כְּהֵן הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (תְּהִלִּים ק"י) אַתָּה כְּהֵן לְעוֹלָם עַל
 דְּבְרַתִּי מִלְּפִי צְדָק. וְאַהֲרֹן בְּגִין דְּאִיהוּ כְּהֵן אַחִיד בְּהַאי,
 אַבְל דְּרָגָא דִּילֵיהּ הו"ד אִיהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל וְכוּ'
 לְקַבֵּל דְּרָגָא דְגְבוּרָה דְאַחִיד תַּמָּן יִצְחָק
 וּלְקַבְּלֵיהּ תַּפְאַרְת (ס"א לְקַבְּלֵיהּ. תַּא חֲזוּ) מִיָּא אֹלִידוּ אֶשָּׁא בְּגִין
 כֶּךָ יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל. וּבְגִין כֶּךָ לְתַתָּא
 אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק (וּבְהַהוּא יוֹמָא) וּבִיּוֹמָא הַהוּא אֶתְבְּרִי
 גִּיהֵנָם דְנִפְיָק מֵהַהוּא אֶשָּׁא תְקִיפָא בְּהַהוּא מַחְלוּקַת וּבְגִין
 כֶּךָ הַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְדִינָא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְקוּוּ הַמַּיִם לְקַבֵּל דָּא דְרָגָא דְתַפְאַרְת
 דְאַקְרִי קוּ הָאֲמֻצְעִי וּלְקַבְּלֵיהּ דִיעֶקֶב דְּאִיהוּ
 תְּלִיתָאִי וְנָטִיל תְּרִין חוּלְקִין בְּהַהוּא דְאֶשׁ וַיִּמֵּם (דְּאֶשׁ הַשָּׁמַיִם)
 מִשָּׁמַיִם וּלְקַבְּלֵיהּ יוֹם תְּלִיתָאִי וְעַל דָּא דְאַקְרִי יֶעֱקֵב
 אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֶהְלִים. שְׁלִים בְּכוּלָּא. שְׁלִים (בְּרַאשִׁית כ"ה)

בְּחֶסֶד. שְׁלִים בְּדִינָא. שְׁלִים בְּמֵיא שְׁלִים בְּאִשָּׁא. יוֹשֵׁב
אֱהָלִים תְּרִין, חֶסֶד וּגְבוּרָה וְנִטִּיל כֹּלָא וְאִתְעֵבִיד בִּידֵיהּ
רַחֲמִין:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׁב מִזְרִיעַ זֶרַע עֵץ
פְּרִי וְגו'. דְּרָגָא דְּצַדִּיק דְּאִקְרִי עֵץ הַחַיִּים וְאִיהוּ
עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּהָא לִית בְּכֻלְהוּ דִּיעֵבִיד פְּרִי בְּרֵ אִיהוּ. זֶרַעוּ
בוּ עַל הָאָרֶץ דִּיִּיקָא. וְלִקְבִלְיָה לְתַתָּא (בראשית מט) בֵּין פּוֹרְת
יוֹסֵף בֵּין פּוֹרְת עֲלֵי עֵין. וְאִקְרִי בְּרִית שְׁלָמָא. וּבְגִין כֶּף
תְּרִי זְמַנֵּי בְּהָאֵי יוֹמָא כִּי טוֹב, חַד לְקַבֵּל דְּרָגָא דְּתַפְאָרָת
וְחַד לְקַבֵּל דְּרָגָא דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא דְּלְעִילָא
וְעֵבִידָתָא אַחְרָא לִית בֵּיהּ אֵלָא זְווג לְאַפְקָא פְּרִי נִשְׁמַתִּין
לְעֵלְמָא, פְּרִי עוֹבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָכִי נִמִּי לְתַתָּא
דְּזוּוּגָא שְׂרִי בֵּיהּ מִשְׁבֶּת לְשַׁבְּת.

תָּא חֲזִי רְזָא עֲלָאָה דְּאוּרִייתָא, מְאִי עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי,
לְקַבֵּל יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא אִיהוּ. וּמְאִי טַעְמָא אֲתַכְּלִיל
בְּיוֹם תְּלִיתָאֵי, רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ. בְּגִין דְּתַנִּינָן רַבִּי שְׁמַעוֹן
בֵּין יוֹחָאֵי אוֹמֵר מְאִי טַעְמָא פְּתִיב בְּאוּרִייתָא (דברים כד) כִּי
יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְלֹא כִי תִלְקַח אִשָּׁה לְאִישׁ בְּגִין דְּאַרְחִיָּה
דְּבַר נֶשׁ לְאַהֲדָרָא וְלִמְתַבַּע אֲנָתוּ. מִתַּל לְבַר נֶשׁ
דְּאִתְאַבִּיד לִיָּה אֲבִדְתָא מְאִרִי דְּאֲבִדְתָא מַחְזֹר לְמַתַבַּע
אֲבִדְתָא דִּילִיָּה, וְהָאֵי צַדִּיק אִישׁ אִקְרִי. הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב
(בראשית מ"ג) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה כְּדִאוּקִימָנָא.

וּכְנָסַת יִשְׂרָאֵל דְּרַמְיָא בְּיוֹם רַבִּיעָאֵי בְּרִזָּא דְּמֵאֲרַת
 חֲסַר סְמִכָּא רַבִּיעָאֵה מְלֻכּוּתָא דְּדוּד.
 בְּגִין כֶּךָ אַף עַל גַּב דְּאֲתֵרִיָּה דְּהָאֵי צְדִיק יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא
 אֲתַכְּלִיל וְאֲתֵרְמִיז בְּיוֹמָא תְּלִיתָאֵי לְמַהוּי סְמִיךְ לְיוֹם
 רַבִּיעָאֵי וְאִיהוּ אֲנָתוּ דִּילִיָּה בְּגִין כֶּךָ מֵאֲרִיָּה דְּאֲבִידָתָא
 מִחֲזוּר עַל אֲבִידָתוּ וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב לְתַתָּא (בראשית מ"ב) וְיוֹסֵף
 הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ.

אַבְל בְּזַמְנָא דְּאֲתֵי דְּאִיהוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים בְּיוֹם שְׁתִּיתָאֵי
 דְּאִיהוּ אֲלָפָא שְׁתִּיתָאֵה כִּד יִיְתִי מְשִׁיחָא, דְּיוֹמָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲלָף שְׁנֵין אַף עַל גַּב דְּכְנָסַת יִשְׂרָאֵל
 חוּלְקָא דִּידָהּ יוֹמָא רַבִּיעָאֵה, אֲזֵלָא וְאֲתֵרְמִיזָא בְּיוֹמָא
 שְׁתִּיתָאֵה לְמַהוּי סְמִיכָא לְבַעְלָה דְּאֲקָרִי צְדִיק יוֹמָא
 דְּשַׁבְּתָא לְתַקְנָא לִיָּה פְתוּרָא וְהָאֵי דְּכְתִיב (זְרֻמָּה ל"א) פִּי
 בְּרָא יְיָ חֲדָשָׁה בְּאָרֶץ נִקְבָּה תְּסוּבָּב גְּבַר דָּא אִיהוּ בְּזַמְנָא
 דְּמְשִׁיחָא דְּאִיהִי בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאֵה וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב וַיְהִי
 עָרֵב וַיְהִי בִקְרַיּוֹם הַשְּׁשִׁי. וּמֵאֵי טַעְמָא אֲתוּסַף ה' מָה דְּלָא
 הוּא פִּן בְּשָׂאֵר יוֹמֵי. אַבְל בְּכָל אֲתֵרָא ה' דָּא כְּנָסַת
 יִשְׂרָאֵל דְּאֲתֵיָּא לְאֲזִדְּוּגָא בְּבַעְלָה יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, כִּד
 יִיְתִי לְבַעְלָה (ס"א לָהּ בַּעְלָה) לְאֲקָמָא לָהּ מֵעַפְרָא. וּבְגִין כֶּךָ
 כְּתִיב (זְשַׁעֲיָה כ"ז) וּבָאוּ הָאוּבָדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר. דָּא צְדִיק
 וּכְנָסַת יִשְׂרָאֵל.

דָּבַר אַחַר מַאי טַעְמָא אַתְּכִלִּיל בְּיוֹם תְּלִיתָאֵי רְזָא
דְּצַדִּיק בְּגִין דְּתַלְתַּת דְּרַגִּין מִימִינָא וּתְלַתָּא
מִשְׁמָאלָא וְאִיהוּ הוּוּה אֲמַצְעִיתָא דְּגוּפָא לֹא שְׁקָאָה לְכוּלָּא
בְּגִין לְמַנְגַּד שְׁקִיּוּתִיהָ לְיוֹם רְבִיעָאֵי דְּאִיהִי כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל
דְּלִית לָהּ נְהוּרָא מְגַרְמָה, סְמִיךְ לְהָאֵי צַדִּיק. וְתָא חֲזִי הָאֵי
יּוֹמָא דְּשַׁבְּתָא אֲסִיר לְמַעַבְד עֲבִידְתָּא בְּגִין כֶּף אַתְּכִלִּילוּ
בֵּיהּ תְּרִין וַיֹּאמֶר, לְקַבַּל תְּרִין דְּרַגִּין וְהוּכְפַל בֵּיהּ כִּי טוֹב.
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת לְקַבַּל דְּרַגָּא דְּצַדִּיק, מְלֻכוּת
דְּלַעֲיָלָא דְּלִית לָהּ נְהוּרָא מְדִילָהּ אֵלָא מָה
דְּאֲתִיִּיהִיב לָהּ עַל יְדֵי דְּצַדִּיק וּבְגִין כֶּף דּוּד לְתַתָּא עָנִי
וְאֲבִיוֹן אֲחִיד בָּהּ וְאֲצַטְרִיךְ לְאוֹסְפָא לִיהּ יּוֹמִין וּשְׁנִין וְהָא
אוּקִימְנָא שְׁבַעִים שָׁנָה דְּיִיקָא וְאֲקָרִי יּוֹם רְבִיעָאֵי:
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם. לְקַבַּל דְּרַגָּא דְּנִצְּחָה דְּאִיהוּ
סְמִכָּא יְמִינָא דְּאוּרִייתָא וּלְקַבְּלִיהּ מִשָּׁה לְתַתָּא
סְמִיךְ לְעֵלְמָא בְּאוּרִייתָא הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב (ירמיה ל"ג) אִם
לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וּלְלִילָהּ וּגְוִי:
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ לְקַבַּל דְּרַגָּא דְּהוּ"ד דְּאֲחִיד
אַהֲרֹן וְאֲקָרִי יּוֹם שְׁתִּיתָאֵי. תָּא חֲזִי אַהֲרֹן לְתַתָּא
אַף עַל גַּב דְּאֲתִי מַחֲס"ד אֲחִיד לְתַתָּא בְּיוֹם שְׁתִּיתָאֵי
דְּאֲקָרִי הוּ"ד וְעֵבִיד קָרְבָּנִין בְּאִינוֹן מִינֵי בְּעִירוֹן דְּכִיִּין
וְאֲתַבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא דִּילִיָּהּ (לְקַרְבָּא) לְאֲקַרְבָּא כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל

דַּאתְרֵמִיזָא בֵּיה (בְּצַד"ק) בְּצַדִּי"ק לְקִשְׂרָא דְרַגִּין
דְּמַהִימְנוּתָא וּלְנַחְתָּא רַחֲמֵי לְעֵלְמָא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם. הַאִי אֲמִירָא לְקַבֵּל דְּרַגָּא
עֲלָאָה דְכֻלָּא סְתִימָאָה דְסְתִימִין. בְּעָא לְמַעְבַּד
יִקְרָא לְדִיוֹקְנָא בְּרֻזָּא דְאָדָם וּבְכֻלְהוּ דְרַגִּין לְתַתָּא יְהִיב
חִילָא לְאַפְקָא כָּל חַד כְּדָקָא חֲזִי לִיה וְעַבַּד אָדָם דְשְׁלִיט
בְכֻלָּא בְעֵלְאֵי וְתַתָּאֵי. וְתָא חֲזִי עַד לָא אֲשְׁלִימוּ אִינוּן
שְׁבַע דְרַגִּין יוֹמִין עֲלָאִין לָא אֲשַׁתְּלִים אָדָם לְעֵילָא. כִּיּוֹן
דְּאֲשַׁתְּלִים לְעֵילָא אָדָם עֲלָאָה, אֲשַׁתְּלִים לְתַתָּא אָדָם
תַּתָּאָה. וּכְלָהוּ עֲלִמִין בְּשְׁלִימוּ. בְּגִין כֶּף שְׁלִטְיָה לְאָדָם
תַּתָּאָה עַל כָּל דְּאֲתַבְּרִי בְעֵלְמָא בְּגִין דְּאָדָם עֲלָאָה שְׁלִיט
עַל כָּלָא. וּבְגִין כֶּף רִמּוּז בְּהַאִי קְרָא שְׁבַע דְרַגִּין. דְּאִית
בֵּיה שְׁבַע דְרַגִּין עֲלָאִין דְּאֲקָרִי בְּהוּ אָדָם דְּלְעֵילָא
וְאֲשַׁתְּלִים בְּהוּ. בְּגִין כֶּף נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ, לְמִיּהֵב לִיה
שְׁפַע מֵהוּא אַתְרָא דְאֲקָרִי חֶסֶד.

תָּא חֲזִי, מֵאן דְּהַאִי צוּלְמָא עֲלִיה, חֶסֶד אֵל לָא אֲעֵדִי
מְנִיָּה וַיִּתְּבֵא עַל רִישִׁיָּה וְאֲתַחְבַּרְת בֵּיה שְׁכִינְתָּא
בְּסִיפָא (בְּסוּפָא) דִּיוֹמוֹי בְּגִין דְּהַאִי חֶסֶד יוֹם רַאשׁוֹן וְאִיהוּ
רִישָׁא דְכָל יוֹמִין דְּלְעֵילָא וְהַאִי צוּלְמָא דְּאֲתִיָּא לִיה מְנִיָּה
לָא אֲסַתְּלַק עַד דְּאֲשַׁתְּלִימוּ יוֹמוֹי בְּהַהוּא דְרַגָּא דְאֲקָרִי
אַחֲרִית הַיָּמִים וְהוּא דְרַגָּא דְצַדִּיק וְאִיהִי שְׁבִיעָאָה, שְׁנַת

השמיטה בהוא דרגא אשלימו יומי דבר נש פד
 אשתלימו שבועין שנין לקבל שבע דרגין, עשרה לכל
 דרגא. הדא הוא דכתיב (תהלים ז) ימי שנותינו בהם שבועים
 שנה. מאן בהם, באינון יומין ושנין דלעילא. ואם
 בגבורות שמנים.

תא חזי, בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא. רזא
 דאינון שב בדרגין (לדעתי צ"ל שבע דרגין) דבהון זכות
 וחובא ברזא דחס"ד וגבורה. דאי הכי לא הוה ליה לבר
 נש למהוי חי בר משבועין. אלא במזלא עלאה עתיקא
 דכלא תליין. בגין כך איהו מוסיף על כל יומי דכל בר
 נש פרעותיה.

ותא חזי הכי אוליפנא בספרא דשלמה מלכא,
 דבלייליא בתראה דחגא, אי יסתכל בר נש
 בצולמא דיליה וחזי ליה שלים, לא אתגזר עלוי מיתה.
 ומאי טעמא בהאי ליליא, בגין דז' יומין דחגא לקבל
 שבועא יומין עלאין אינון. דכל יומין ושנין דעלמא בהו
 תליין, ואינון רמיזין בקרא (דברי הימים א כט) דלך יי' הגדולה
 וגו' שירותא דלהון חס"ד וסיומא דלהון ממ"לכה, כנסת
 ישראל, אחרי"ת הימים. אשתכח שביעאה אחרית.

וכד אתיא האי ליליא דשביעי אתחזי אי אשתלימו
 יומי בהאי אחרית. ואי האי צולמא עלאה חזי

עליה, חס"ד אל יתהדר עליה כדבדקדמיתא ולא מסתפי
 מהאי דינא דצד"ק ואיהי בהדיה בשלימו בחדוותא
 ואהדרת ליה אנפין. ובגין כך אזהר לון קודשא בריך
 הוא לישראל לאשתזבא מדינוי דהאי צד"ק, ולחפאה
 סכת שלמא עלייהו ולמיתב בצלא דמהימנותא. הדא
 הוא דכתיב (ויקרא כ"ג) בסכות תשבו שבעת ימים לאכללא
 להאי דרגא דלעילא ולאוספא ביה ברכה מים (ממנין)
 עלאין, בגין דהאי יומא שביעאה איהו כנסת ישראל
 אנו מקיפין להאי מזבח עלאה באינון תרין למודים
 דאינון ערבי נחל ועבדין בה נסוך המים ויהיב צדי"ק
 באינון שתין דאינון מו' ימי בראשית כלא ברזא
 דחכמתא.

ולבתר (במדבר כ"ט) ביום השמיני עצרת תהיה לכם. עבדו
 כנישתא לאינון שבע יומין עלאין ועבדו יומא
 טבא, בגין דאשתזבתון מדינוי דההוא יומא שביעאה.
 בגין כך פתיב בצלמנו כדמותנו לקבל יומא תנינא
 גבורה, חולקיה דיצחק. כדין אית לבר נש למשוי להאי
 דמותנו ולאדתמי בעובדוי לאינון עלאין. וכל דא למה
 בגין דקודשא בריך הוא יהב בידי דבר נש, דאי בעי בר
 נש למדמי גרמיה לאינון דלעילא אשתלים בהו ולא
 מסתפי מהאי מדת דינא עלאה.

וַיֵּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם לְקַבֵּל דְּרָגָא דְּנַצְ"ח דְּאַחִיד בֵּיהּ מִשֶּׁה
 דַּגַּת הַיָּם בְּהֵוֹא דְּרָגָא אֶתְבְּרִיאוּ וַיְהִיב לֹון
 סְתִימָא דִּסְתִימִין חִילָא לְמִשְׁלַט עַלְיֵיהּ, אִי דְּמִי בַר נֶשׁ
 לְעֵלְאִין, וְאִי לָא דְּמִי לְעֵלְאִין יֵרְדוּ. וְנוּנִי יִמָּא שְׁלַטִּין
 בְּהוּ בְּבַנֵּי נֶשׂא. וּבְגִין כֶּךָ אֲזַהֲרַת לֹון אֹורֵייתָא
 דְּאַתְיֵיהִיבַת עַל יְדֵי דְּמִשֶּׁה (דְּבָרִים ל') וּבַחֲרַת בַּחֲיִים.

תָּא חֲזִי מִשֶּׁה כַּד אֶתְרַמִּי לְיִמָּא לָא שְׁלֹטוּ עַלֵיהּ נוּנִי יִמָּא
 וְלָא אֶסְתַּפִּי מִנֵּיהּ בְּגִין דְּאִיהוּ הָוֵה זְמִין לְקַרְבָּא
 לְעֵילָא וְלֵאֲתֵדְבֵקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִבְתָּר כַּד
 אֶתְדַבֵּק שְׁלִיט עַל נוּנִי יִמָּא. וְרַמְזוּ לְאַהֲרֹן אַחֻי דִּימְחֵי יֵת
 יִמָּא וַיִּמּוּתוּן נוּנִי וְאִיהוּ לָא עֵבִיד חֲכִי, בְּגִין דְּהֵתִיא
 דְּרָגָא דִּילֵיהּ שְׁלִיט עַלְיֵיהּ וּבֵיהּ אֶתְבְּרִיאוּ וְלָא בְּעָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּימְחֵי אִיהוּ, בְּגִין לְאַתְהַפְכָּא לְהוּ
 לְאוֹיִב. וְכַד בַּר נֶשׁ אֲזִיל בְּאַרְחֻי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כְּתִיב עַלֵיהּ (ישעיה מ"ג) כִּי תַעֲבוֹר בַּמַּיִם אִיתָךְ אֲנִי וְגו'. דְּהָא
 וַיֵּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם לְקַבֵּל דְּרָגָא דְּשָׁמַיִם.
 דְּבַהֲהוּא דְּרָגָא שְׁלִיט עַלְיֵיהּ וְדָא תַפְאָר"ת.

וְאַף עַל גַּב דְּבַדְרָגָא דְּנַצְ"ח אֶתְעַבִּידוּ כֹּל נוּנִי יִמָּא
 וְעוֹפִי, לָא כְּתִיב תַּמָּן אֶלָּא עוֹף כַּנָּף אֲבַל הַשְּׁתָא
 קָרִי לְהוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּגִין דְּבַר נֶשׁ לָא שְׁלִיט עַלְיֵיהּ
 אֶלָּא מִסְטָרָא דְּשָׁמַיִם. וּבְבַהֲמָה שְׁלִיט עַלְיֵיהּ בְּרוּזָא

דְהו"ד דִּיהִיב לִיה סִיּוּעָא דְהָא בְּהֵוּא יוּמָא אַתְּבְּרִיאֻ
 בְּעִירָן. וּבְכָל הָאָרֶץ שְׁלִיט בְּרִנָּא דְצְדִיק דְאַקְרִי כ"ל
 וְאִיהוּ שְׁלִיט עַל הָאָרֶץ אֲרַעָא עֲלָאָה. הַכִּי נָמִי בַר נֶשׁ
 לְתַתָּא שְׁלִיט עַל אֲרַעָא תַתָּאָה בְּגִין דְכוּלָּא בֵּיה. וּבְכָל
 הַרְמֵשׁ הַרּוּמֵשׁ עַל הָאָרֶץ שְׁלִיט עֲלֵיהּוּ בַר נֶשׁ מִסִּיּוּעָא
 דְאַתֵּיהִיב לִיה מֵאָרֶץ הַחַיִּים מַלְכוּת עֲלָאָה: (עד כאן

(מחודש מטות)

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּפַקוּדֵי אֹרִייתָא. וְאָמַר פַּקוּדֵי
 אֹרִייתָא דִּיהִב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ
 בְּאֹרִייתָא בְּאֶרֶח כָּלֵל כְּתִיבִי: בְּרַאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.
 הָדָא הִיא פַּקוּדָא קְדֻמָּאָה דְכָלָּא. וְאַקְרִי פַּקוּדָא דָּא
 יִרְאֵת ה' דְאַקְרִי רַאשִׁית. דְכְּתִיב, (תהלים קיא) רַאשִׁית חֲכֻמָּה
 יִרְאֵת יי. (משלי א) יִרְאֵת יי רַאשִׁית דַּעַת. בְּגִין דְמָלְהָ דָּא
 רַאשִׁית אַקְרִי. וְדָא אִיהִי תַרְעָא לְאַעְלָא גּוּ מְהִימְנוּתָא.
 וְעַל פַּקוּדָא דָּא אַתְקִיִּים כָּל עֲלָמָא.

יִרְאָה אַתְפְּרֵשׁ לְתַלְת סְטְרִין. תְּרִין מְנַיִיהוּ לִית בְּהוּ
 עִיקְרָא כְּדָקָא יְאוּת, וְחַד עִיקְרָא דִּירְאָה. אִית בַּר
 נֶשׁ דְדַחִיל מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דִּיחֻוֹן בְּנוּהִי וְלֹא
 יְמוּתוֹן. אוּ דַחִיל מִעוֹנָשָׁא דְגּוּפִיָּה אוּ דְמִמוֹנִיָּה. וְעַל דָּא
 דַּחִיל לִיה תְּדִיר. אֲשַׁתְּכַח יִרְאָה דְאִיהוּ דַּחִיל לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לָא שׁוּי לְעַקְרָא. אִית בַּר נֶשׁ דְדַחִיל מִן

קוֹדֶשׁא בְּרִיףּ הוּא בְּגִין דְּדַחִיל מְעוֹנָשׁא דִּהְהוּא עֲלֵמָא
וְעוֹנָשׁא דְּגִיּהֲנָם. תִּרִין אֲלִין לָאו עֵיקְרָא דִּירָאָה אֲנוּן
וְשִׂרְשָׁא דִּילִיָּה.

יְרָא"ה דִּיאִהִי עֲקָרָא, לְמַדְחַל בַּר נָשׁ לְמֵאֲרִיָּה בְּגִין
דִּיאִהוּ רַב וְשְׁלִיט עֲקָרָא וְשִׂרְשָׁא דְּכָל עֲלָמִין
וְכָלָא קָמִיָּה כְּלָא חֲשִׁיבִין. כְּמָה דְּאֲתַמַּר (דניאל ד) וְכָל דִּיִּירִי
אֲרַעָא כְּלָא חֲשִׁיבִין. וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתִיָּה בְּהֵהוּא אֲתַר
דִּיאֲקָרִי (נ"א ב) יְרָאָה.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאֲמַר ווִי אִי אִימָא ווִי אִי לָא אִימָא.
אִי אִימָא יְנַדְעוֹן חֲיִיבִין הִיף יְפֻלְחוֹן לְמֵאֲרִיָּהוֹן. אִי
לָא אִימָא יֵאבְדוֹן חֲבַרְיָא מְלָה דָא. בְּאַתַּר דִּירָאָה
קִדְיִשָׁא שְׂרִי, מְלַרְע אִית יְרָאָה רְעָה דְּלָקִי וּמְחִי וּמְקַטְרַג
וְאִיָּה רְצוּעָה לְאַלְקָאָה חֲיִיבִיא. וּמָאן דְּדַחִיל בְּגִין עוֹנָשׁ
דְּמְלָקִיוּתָא וְקַטְרוּגָא כְּמָה דְּאֲתַמַּר. לָא שְׂרִיא עֲלִיָּה הֵהִיא
יְרָאָת ה' דִּיאֲקָרִי יְרָאָת ה' לְחַיִּים. אֲלָא מָאן שְׂרִיא עֲלִיָּה
הֵהִיא יְרָאָה רְעָה. וְאַשְׁתַּכַּח דְּשְׂרִיא עֲלִיָּה הֵהִיא רְצוּעָה
יְרָאָה רְעָה וְלָא יְרָאָת ה'.

וּבְגִין כִּף אֲתַר דִּיאֲקָרִי יְרָאָת ה' רֵאשִׁית דַּעַת אֲקָרִי. וְעַל
דָא אֲתַכְּלִיל הָכָא פְּקוּדָא דָא. וְדָא עֲקָרָא וִיסוּדָא
לְכָל שְׂאָר פְּקוּדִין דְּאוּרִיָּתָא. מָאן דְּנָטִיר יְרָאָה (דא) נָטִיר
כְּלָא. לָא נָטִיר יְרָאָה לָא נָטִיר פְּקוּדִי אוּרִיָּתָא, דִּהָא דָא

תִּרְעָא דְכֻלָּא. וּבְגִין כִּן כְּתִיב בְּרֵאשִׁית דְּאִיהִי יִרְאָה,
 בְּרֵא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. דְּמָאן דְּעֵבֵר עַל דָּא
 עֵבֵר עַל פְּקוּדֵי דְּאוּרִייתָא. וְעוֹנֵשָׁא דְּמָאן דְּעֵבֵר עַל דָּא
 הָאִי רְצוּעָה רְעָה אֱלֹקֵי לֵיהּ. וְהֵינּוּ וְהָאָרֶץ הִיתָה תְּהוּ
 וּבְהוּ וְחֻשְׁךָ עַל פְּנֵי תְּהוּם וְרוּחַ אֱלֹהִים. הָא אֱלִין אַרְבַּע
 עוֹנֵשִׁין לְאַעְנֵשָׁא בְּהוּן חִיבֵיָא.

תְּהוּ דָּא חֻנְקָא, דְּכְתִיב, (ישעיה לד) קוּ תְּהוּ (זכריה ב) חֻבַּל מִדָּתָה.
 בְּהוּ דָּא סְקִילָה, אַבְנִין דְּמִשׁוּקְעִין גּוּ תְּהוּמָא רַבָּא
 לְעוֹנֵשָׁא דְּחִיבֵיָא. וְחֻשְׁךָ דָּא שְׂרִיפָה, דְּכְתִיב, (דברים ה)
 וַיְהִי כִּשְׂמֵעְכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֻשְׁךָ (דברים ד) וְהָהָר בּוֹעֵר
 בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֻשְׁךָ כּו'. וְדָא אִשָּׁא תְּקִיפָא דְּעַל
 רִישֵׁיהוּן דְּחִיבֵיָא שְׂרִי לְאוּקְדָא לּוּן. וְרוּחַ דָּא הָרַג
 בְּסִיפָה. רוּחַ סְעָרָה חֲרַבָּא מְשַׁנָּנָא הִיא מְלַהֲטָא בֵּיהּ. כְּמָא
 דְּאֵת אָמַר, (בראשית ג) וְאֵת לֵהֵט הַחֲרָב הַמִּתְּהַפֶּכֶת וְאֶקְרִי
 רוּחַ. הָאִי עוֹנֵשָׁא לְמָאן דְּיַעְבֵּר עַל פְּקוּדֵי אוּרִייתָא.
 וּכְתִיב לְבַתֵּר יִרְאָה, רֵאשִׁית, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּכֻלָּא. מְכָאן
 וְהִלָּאָה שְׂאָר פְּקוּדֵין דְּאוּרִייתָא.

פְּקוּדָא תְּנַיִנָא דָּא אִיהִי פְּקוּדָא. דְּפְקוּדָא דְּיִרְאָה
 אֶתְאַחַדַּת בְּהּ וְלֹא נִפְקָא מִינָהּ לְעֵלְמִין. וְאִיהִי
 אֶהְבִּ"ה. לְמַרְחָם בַּר נָשׁ לְמַאֲרִיָּה רְחִימוּ שְׁלִים. וּמָאן אִיהוּ
 רְחִימוּ שְׁלִים. דָּא אֶהְבָּה רַבָּה דְּכְתִיב, (בראשית יז) הַתְּהַלֵּךְ

לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים שְׁלִים בְּרַחֲמוֹתָא. וְדָא הוּא דְכָתִיב
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹרֶךְ דָּא רַחֲמוֹ שְׁלִימוֹתָא דְאַקְרִי (פקודי)
 אֶהְבֶּה רַבָּה. וְהָכָא אִיהוּ פְּקוּדָא לְמַרְחָם בַּר נִשְׁ
 לְמַאֲרִיָּה כְּדָקָא יְאוּת.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, רַחֲמִיתָא בְּשְׁלִימוֹ אֲנָא שְׁמַעְנָא
 בֵּיתָא. אֲמַר לֵיהּ אִימָא בְּרִי קָמִי דְרַבִּי פִּינְחָס דְהָא
 אִיהוּ בְּהַאי דְרָגָא קָאִים. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶהְבֶּה רַבָּה
 הֵיִינוּ אֶהְבֶּה שְׁלִימוֹתָא בְּשְׁלִימוֹ דְתַרִּין סְטָרִין, וְאִי לָא
 אֲתַכְּלִיל בְּתַרִּין סְטָרִין לָאו (דף יב ע"א) אִיהוּ אֶהְבֶּה כְּדָקָא
 יְאוּת בְּשְׁלִימוֹ.

וְעַל דָּא תַּנְיִנָן בְּתַרִּין סְטָרִין אֲתַפְּרֵשׁ אֶהְבֶּה רַחֲמוֹ
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. אִית מָאן דְּרַחֲמִים לֵיהּ מְגוּ
 דְּאִית לֵיהּ עוֹתָרָא, אֹרְכָא דְיוֹמִין, בְּנִין סַחְרָנִיָּה, שְׁלִיט
 עַל שְׁנָאוֹי, אֲרַחוּי מִתְתַּקְּנָן לֵיהּ, וּמְגוּ כֶּךָ רַחֲמִים לֵיהּ. וְאִי
 לְהַאי יְהֵא בְּהַפּוּכָא וַיְהִי עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא
 גְּלָגוּלָא דְדִינָא קְשִׁיא, יְהֵא שְׁנִיא לֵיהּ וְלָא יְרַחֵם לֵיהּ
 כְּלָל. וּבְגִין כֶּךָ רַחֲמוֹ דָּא לָאו אִיהוּ אֶהְבֶּה דְּאִית לֵיהּ
 עַקְרָא.

רַחֲמוֹ דְּאַקְרִי שְׁלִים הֵהוּא דְּהוּי בְּתַרִּין סְטָרִין בֵּין
 בְּדִינָא בֵּין בְּטִיבוֹ. וְתַקוּנָא דְּאַרְחוּי דְּרַחֲמִים לֵיהּ
 לְמַאֲרִיָּה כְּמָה דְּתַנְיִנָן אֶפְלוּ הוּא נְטִיל נְשַׁמְתָּךְ מִינָךְ. דָּא

אִיהוּ רְחִימוּ שְׁלִים דְּהוּי בְּתָרִין סְטָרִין (יז ע"ב). וְעַל דָּא אִוּר
 דְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית נִפְק וּלְבַתֵּר אֲגָנִיו. כִּד אֲגָנִיו נִפְק
 דִּינָא קִשְׂיָא וְאִתְּכַלִּילוּ תָרִין סְטָרִין כְּחֵדָא לְמַהוּי שְׁלִימוּ
 דָּא אֲהֵבָה כְּדָקָא יְאוּת.

נְטָלִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקִיָּה. אֲתָא רַבִּי פִּינְחָס וּנְשָׁקִיָּה
 וּבִרְכִיָּה וְאָמַר בּוֹדֵאֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁדַרְנֵי
 הָכָא. דָּא הוּא (לעיל דף י"א ע"א) נִהִירוּ דְּקִיק דְּאָמְרוּ לִי
 דְּאִתְּכַלִּיל בְּבֵיתָאֵי וּלְבַתֵּר נִהִיר כָּל עַלְמָא. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר וְדֵאֵי לָא אִיצְטְרִיךְ לְאַתְנָשֵׁי יְרָא"ה בְּכָל פְּקוּדִין,
 כָּל שֵׁכֶן בְּפְקוּדָא דָּא אִצְטְרִיךְ יְרָאָה לְאַתְדַּבְּקָא בְּהֵאֵי.
 הֵיךְ אֲתַדְבְּקָא. אֲהֵבָה אִיָּהּ בְּסִטְרָא חַד טַב כְּמָה דְּאִתְמַר
 דִּיָּהֵב עוֹתָרָא וְטַב אֹרְכָא דְּחַיֵּי בְּנֵי מְזוּנֵי, כְּדִין אִיצְטְרִיךְ
 לְאַתְעָרָא יְרָאָה וּלְמַדְחַל דְּלָא יְגְרוּם חוּבָא. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (משלי כח) אֲשֶׁרִי אָדָם מִפְּחַד תָּמִיד, בְּגִין דְּהָא כְּלִיל
 יְרָא"ה בְּאַהֲבָה.

וְהַכִּי אִצְטְרִיךְ בְּסִטְרָא אַחְרָא דִּדִּינָא קִשְׂיָא לְאַתְעָרָא
 בֵּיהּ יְרָאָה. כִּד חָמֵי דִּדִּינָא קִשְׂיָא שְׂרִיא עֲלוּי, כְּדִין
 יִתְעַר יְרָאָה וַיִּדְחַל לְמֵאֲרִיָּה כְּדָקָא יְאוּת וְלָא יִקְשָׁה לְבֵיהּ.
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כח) וּמִקְשָׁה לְבוֹ יִפּוֹל בְּרָעָה. בְּהֵהוּא
 סְטָרָא אַחְרָא דְּאִקְרִי רָעָה. אֲשֶׁתְּכַח יְרָאָה דְּאִתְאַחַדַּת
 בְּתָרִין סְטָרִין וְאִתְּכַלִּילַת מְנִיָּהּ. וְדָא אִיָּהּ אֲהֵבָה
 שְׁלִימָתָא כְּדָקָא יְאוּת.

פְּקוּדָא תְּלִיתָא לְמַנְדַּע דְּאִית אֱלֹהָא רַבְרָבָא וְשְׁלִיטָאָה
 בְּעַלְמָא. וְלִיִּיחְדָא לִיה בְּכַל יוֹמָא יְחוּדָא כְּדָקָא
 יָאוּת בְּאַנוּן שִׁית סְטָרִין עֲלָאִין. וְלְמַעַבְד לֹון יְחוּדָא חֲדָא
 בְּשִׁית תְּבִין דְּשִׁמַּע יִשְׂרָאֵל וְלִכְוּנָא רְעוּתָא לְעִילָא
 בְּהַדְיָהוּ. וְעַל דָּא אֶחָד אֶצְטָרִיךְ לְאַרְכָּא לִיה ^(ב"א) כְּשִׁית
 בְּשִׁית תְּבִין. וְדָא הוּא דְכְּתִיב יָקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
 אֶל מְקוֹם אֶחָד. יִתְכַנְשׁוּן דְּרַגִּין דִּתְחוּת שְׁמִיָּא לְאַתְאֲחֻדָּא
 בֵּיה ^(יְרָאָה) לְמַהוּי בְּשְׁלִימוּ לְשִׁית סְטָרִין כְּדָקָא יָאוּת. וְעַם
 כָּל דָּא בְּהַהוּא יְחוּדָא אֶצְטָרִיךְ לְקִשְׂרָא בֵּיה יְרָאָה
 דְּאֶצְטָרִיךְ לְאַרְכָּא בְּדַלְ"ת דְּאֶחָד. דְּדַלְ"ת דְּאֶחָד גְּדוּלָּה.
 וְהַיְינוּ דְכְּתִיב וְתִרְאָה הַיְבֶשֶׁת דִּתְתַחְזִי וְתִתְקַשֵּׁר דַּלְ"ת
 דְּאִיהוּ יְבֶשֶׁת בְּהַהוּא יְחוּדָא.

וְלִבְתַּר דְּאִתְקַשֵּׁר תַּמָּן לְעִילָא אֶצְטָרִיךְ לְקִשְׂרָא לָה
 לְתַתָּא בְּאַכְלוּסְהָא בְּשִׁית סְטָרִין אַחַרְנִין
 דְּלַתְתָּא, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֵד. דְּאִית בֵּיה
 שִׁית תְּבִין אַחַרְנִין דִּיחוּדָא. כְּדִין מַה דִּהוּת יְבֶשֶׁת
 אֲתַעֲבִידַת אַרְץ לְמַעַבְד פִּירִין וְאִיבִין וְלִנְטַעָא אִילָנִין.
 וְהַיְינוּ דְכְּתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיְבֶשֶׁת אֶרֶץ בְּהַהוּא יְחוּדָא
 דְּלַתְתָּא אֶרְעָא רְעוּא שְׁלִים כְּדָקָא יָאוּת. וְעַל דָּא כִּי
 טוֹב, כִּי טוֹב תִּירִי זְמַנִּי. חַד יְחוּדָא עֲלָאָה וְחַד יְחוּדָא
 תַּתָּא. כִּיּוֹן דְּאִתְאֲחִיד בְּתִרִין סְטָרִין מִכָּאן וְלַהֲלָאָה

תִּדְשֵׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא. אֶתְתַּקַּנְתָּ לְמַעַבְדַּ פִּירִין וְאִיבִין
כְּדָקָא יָאוּת.

פְּקוּדָא רְבִיעָאָה לְמַנְדַּע דְּה' הוּא הָאֱלֹהִים, כְּמָא דְאַתְּ
אָמַר, (דבריים ד) וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹת אֶל לְבַבְךָ פִּי
יִי הוּא הָאֱלֹהִים. וְלֹאֲתַכְּלֵלָא שְׂמָא דְאֱלֹהִים בְּשְׂמָא דִּיִּי.
לְמַנְדַּע דְּאֲנוּן חַד וְלִית בְּהוּ פְרוּדָא. וְהִינוּ רוּזָא דְכְּתִיב יְהִי
מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. לְמַהוּי תְרִין
שְׂמָהֶן חַד בְּלָא פְרוּדָא כְּלָל. לְאֶתְכְּלֵלָא מְאֹרֶת חֶסֶד
בְּשְׂמָא דְשָׁמַיִם (נ"א דְרָשִׁים) דְּאֲנוּן חַד וְלִית בְּהוּ פְרוּדָא.
נְהוּרָא אוּכְמָא בְּנְהוּרָא חִיוּרָא לִית בְּהוּ פְרוּדָא וְכֹלָא חַד.
וְדָא הוּא עֲנַנָּא חִיוּרָא דִּימָמָא וְעֲנַנָּא דְאַשְׁתָּא
בְּלִילִיָּא. (כְּמָה דְאָמְרוּ חֲבֵרִיָּא) מִדַּת יוֹם וּמִדַּת לַיְלָה. וְלֹאֲתַתְּקַן
דָּא בְּדָא לְאַנְהָרָא כְּמָה דְאַתְמַר לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

וְדָא חוּבָה דְּהוּא נַחֲשׁ קַדְמָאָה חֲבַר לְתַתָּא וְאַתְפְּרֵשׁ
לְעֵילָא. וּבְגִין כְּךָ גַרְם מַה דְּגַרְם לְעֵילָא. בְּגִין
דְּאַצְטְרִיךְ לְאַפְרָשָׂא לְתַתָּא וּלְחַבְרָא לְעֵילָא. וּנְהוּרָא
אוּכְמָא אֲצְטְרִיךְ לְאַתְאַחַדָּא לְעֵילָא בְּחַבּוּרָא חֲדָא.
וְלֹאֲתַתְּקַנָּא לְבַתַּר בְּאַכְלוּסְהָא בִּיחּוּדְהָא וְלֹאֲפְרָשָׂא לָהּ
מִסְטְרָא בִּישָׂא. וְעַם כָּל דָּא אֲצְטְרִיךְ לְמַנְדַּע דְּאֱלֹהִים יִי
כְּלָא חַד בְּלָא פְרוּדָא. ה' הוּא הָאֱלֹהִים. וְכַד יִנְדַּע בַּר
נֶשׁ דְּכֹלָא חַד וְלֹא יִשׁוּי פְרוּדָא, אֲפִילוּ הֵהִיא סְטְרָא

אֲחֵרָא יִסְתַּלַּק מֵעַל עֲלָמָא וְלֹא אֶתְמַשֵּׁךְ לְתַתָּא.
וְהֵיִינוּ רְזָא דְכְּתִיב וְהָיוּ לְמְאֹרוֹת. הָא קְלִיפָה בְּתַר
מוֹחָא סְלִקָא. מוֹחָא אֹר. סְטְרָא אַחֲרָא מוֹת. אֹר
בְּחִבּוּר דְאַתּוּן. מוֹת בְּפִירוּדָא. וְכֹד הָאִי אֹר אֶסְתַּלַּק
מִתַּמָּן, מִתְחַבְּרָא בְּאַתּוּן מוֹת דְּפִירוּדָא. מְאֵלִין אַתּוּן
שְׂרִיאת חוּה וְגֵרְמַת בִּישָׂא עַל עֲלָמָא. כְּמָה דְכְּתִיב,
(בראשית א) וַתֵּרָא הָאֵשָׁה כִּי טוֹב אֶהְדֶּרֶת אַתּוּן לְמַפְרַע
אֲשֶׁתְּאֵר מ"ו וְאַנּוּן אֲזֻלוּ וְנִטְלוּ אוֹת תִּי"ו בְּהַדְיָהוּ וְגֵרְמַת
מוֹתָא עַל עֲלָמָא כְּמָה דְכְּתִיב וַתֵּרָא. אִמֵּר רַבִּי אֶלְעָזָר,
אֲבָא, הָא אוֹלִיפְנָא מ"ם אֲשֶׁתְּאֵרֶת יְחִידָאָה, וְא"ו דְּאִיהוּ
חֵיִין תְּדִיר אֶתְהַפְּכַת וְאֲזֻלַּת (פנחס רל"ו ע"א) וְנִטְלַת תִּי"ו
דְכְּתִיב וַתִּקַּח וַתֵּתֶן וְאֲשֶׁתָּלִים תִּיבָה דָא וְאַתְחַבְּרוּ אַתּוּן.
אִמֵּר לִיה בְּרִיךְ אַנְתָּ בְּרִי וְהָא אוֹקִימְנָא מְלָה דָא.
פְּקוּדָא חֲמִישָׁאָה כְּתִיב, (בראשית מ"ו ע"ב) יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שָׂרָץ
נֶפֶשׁ חַיָּה. בְּהָאִי קָרָא אִית תְּלַת פְּקוּדִין. חַד
לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא. וְחַד לְאַתְעֶסְקָא בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. וְחַד
לְמַגְזֵר לְתַמְנֵיָא יוֹמִין וְלֹאֲעֵבְרָא מִתַּמָּן עֲרֻלְתָּא. לְמַלְעֵי
בְּאוֹרֵייתָא וְלֹאֲשֶׁתְּדֻלָּא בָּהּ וְלֹאֲפִשָׂא לָּהּ בְּכָל יוֹמָא
לְתַקְנָא נְפִשִׁיהּ וְרוּחִיהּ.
דְּכִיּוֹן דְּבַר נָשׁ אֶתְעֶסַק בְּאוֹרֵייתָא (נח ס"ב ע"א) אֶתְתַּקֵּן (ש"ב
ע"א) בְּנִשְׁמַתָּא אַחֲרָא קְדִישָׂא. דְכְּתִיב שָׂרָץ נֶפֶשׁ

חַיָּה. נֶפֶשׁ דִּהְיִיא חַיָּה קִדִּישָׁא. דְּכַד בַּר נֶשׁ לָא אֲתַעְסֵק
בְּאוּרֵייתָא לִית לִיה נֶפֶשׁא קִדִּישָׁא. קְדוּשָׁא דְלַעִילָא לָא
שְׂרִיא עָלוּי. וְכַד אֲשַׁתְּדַל בְּאוּרֵייתָא, בְּהֵהוּא רְחִישׁוּ
דְרְחִישׁ בָּה זְכִי לְהֵהִיא נֶפֶשׁ חַיָּה, וּלְמַהְדַּר כְּמִלְאֲכִין
קִדִּישִׁין. דְּכַתִּיב, (תהלים קג) בָּרְכוּ יְיָ מִלְּאֲכִיו, אֲלִין אַנּוּן
דְּמַתְעַסְקִין בְּאוּרֵייתָא דְאַקְרוּן מִלְּאֲכִיו בְּאַרְעָא.

וְדָא הוּא דְכַתִּיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. הֵאִי בְּהֵאִי
עֲלָמָא. בְּהֵהוּא עֲלָמָא תְּנִינָן דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּא לְמַעַבְד לֹון גְּדַפִּין כְּנִשְׂרִין וּלְאַשְׁטָא בְּכַל עֲלָמָא
דְּכַתִּיב, (ישעיה מ) וְקוֹי יְיָ יַחֲלִיפוּ כַח יַעֲלוּ אֲבַר כְּנִשְׂרִים.
וְהִינוּ דְכַתִּיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ דָּא אוּרֵייתָא דְאַקְרִי
מִים יִשְׂרָצוּן וַיִּפְקוּן רְחִישָׁא דְנֶפֶשׁ חַיָּה מֵאַתַּר דִּהְיִיא חַיָּה
יִמְשְׁכוּן לָהּ לְתַתָּא כְּמָה דְאַתְמַר. וְעַל דָּא אֲמַר דָּוִד (וישב
ק"ב ע"ב) (תהלים נא) לֵב טָהוֹר בָּרָא לִי אֱלֹהִים, לְמַלְעֵי
בְּאוּרֵייתָא, וְכַדִּין וְרוּחַ נְכוּן חֲדַשׁ בְּקַרְבִּי:

פְּקוּדָא שְׁתִּיתָאָה לְאַתְעַסְקָא בְּפַרְיָה וּרְבִיָּה. דְּכָל מָאן
דְּאַתְעַסֵּק בְּפַרְיָה וּרְבִיָּה, גָּרִים (וישב קפ"ו ע"ב)
לְהֵהוּא נָהַר לְמַהוּי נְבִיעַ תְּדִיר וְלָא יִפְסְקוּן מִיִּמּוּי. וַיִּמָּא
אַתְמַלְיָא בְּכַל סְטָרִין. (קנ"ב א) וְנִשְׁמַתִּין חֲדַתִּין מִתְּחַדְדִּשָׁן
וְנִפְקִין מֵהֵהוּא אֵילָנָא. וְחִילִין סְגִיָּאִין אֲתַרְבִּיָּאוּ לְעִילָא
בְּהַדִּי אַנּוּן נִשְׁמַתִּין. הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית א) יִשְׂרָצוּ

הַמַּיִם שְׂרִיץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דָּא בְּרִית קַיִמָּא קַדִּישָׁא נְהָר
 דְּנִגְדִּי וְנִפְיָק, וּמַיָּא דִּילִיָּה אֶתְרַבִּיאוּ וְרַחֲשִׁין רַחֲשָׁא
 וְרַבּוּיָא דְנִשְׁמַתִּיה לְהֵיָא חַיָּה.

וּבְאַנוּן נִשְׁמַתִּין דְּעָאֲלִין בְּהֵיָא חַיָּה נִפְקִי כַּמָּה עוֹפִי
 דְּפִרְחִין וְטָאֲסִין כָּל עֲלָמָא. וְכַד נִשְׁמַתָּא נִפְקָא
 לְהַאי עֲלָמָא הֵהוּא עוֹפָא דְפִרְחָא וְנִפְקָא בְּהַדִּי הַאי נִשְׁמַתָּא
 מֵהֵהוּא אֵילָנָא נִפְקָא עִמִּיהָ. כַּמָּה נִפְקִין בְּכָל נִשְׁמַתָּא
 וְנִשְׁמַתָּא. (קס"א ב', כ"א, מ"א ב) תְּרִין, חַד מִימִינָא וְחַד
 מִשְׁמַאלָא. אֵי זְכִי אַנוּן נְטָרִין לִיָּה דְכְּתִיב, (תהלים צא) פִּי
 מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה לָךְ. וְאֵי לָא אַנוּן מִקְטָרְגִי עֲלִיָּה.

אָמַר רַבִּי פִּינְחָס (דף יג ע"א) תִּלְתָּא אַנוּן דְּקַיִמִי אֶפּוֹטְרוֹפְסִין
 עֲלִיָּה דְבַר נֶשׁ כַּד זְכִי. דְכְּתִיב, (איוב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו
 מִלְּאָךְ מִלִּיץ אֶחָד מִנִּי אֶלְפָּה לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרוּ. אִם יֵשׁ
 עָלָיו מִלְּאָךְ הָא חַד. מִלִּיץ תְּרִי. אֶחָד מִנִּי אֶלְפָּה לְהַגִּיד
 לְאָדָם יִשְׂרוּ הָא תִּלְתָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִשָּׁ, דְכְּתִיב
 יִתִּיר, וַיִּחַנְּנוּ וַיֵּאמְרוּ. וַיִּחַנְּנוּ חַד. וַיֵּאמְרוּ תְּרִין. אָמַר לִיָּה
 לָאוּ הָכִי, אֶלָּא וַיִּחַנְּנוּ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲוֹדוּי,
 דְּהָא לִית רֶשׁוּ לְאַחְרָא אֶלָּא לִיָּה.

אָמַר לִיָּה שְׁפִיר קָא אָמַרְתָּ. וּמַאן דְּאֶתְמַנַּע מִפְּרִיָּה
 וְרַבִּיָּה כְּבִיכּוֹל אֲזַעִיר דִּיוֹקְנָא דְכְּלִיל כָּל דִּיוֹקְנִין.
 וְגָרִים לְהֵהוּא נְהָר דְּלָא נִגְדִּין מִימוּי וּפְגִיִּים קַיִמָּא

קְדִישָׁא בְּכָל סְטָרִין. וְעַלִּיהּ כְּתִיב, (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ
 בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בֵּי. בֵּי וְדָאֵי דָא לְגּוֹפָא.
 וְנִשְׁמַתִּיהּ לָא עֵיִל לְפָרְגוּדָא (דמלכא) כְּלָל וְאַטְרִיד מִהֶהוּא
 עֲלֵמָא,

פְּקוּדָא שְׁבִיעָאָה לְמַגְזֵר לְתַמְנֵיא יוֹמִין וְלֵא עֲבֵרָא
 זוּהֵמָא דְעַרְלָתָא, בְּגִין דִּהֵהִיא חֵיהּ אִיהִי דְרָגָא
 תְּמִינָאָה לְכָל דְרָגִין, וְהֵהִיא נֶפֶשׁ דְּפָרְחָא מִינָהּ אֲצִטְרִיכָא
 לְאַתְחֻזָּאָה קָמָה לְתַמְנֵיא יוֹמִין כְּמָה דְאִיהִי (בראשית ל"ג א)
 דְרָגָא תְּמִינָאָה. וְכִדִּין אֲתַחֲזִי וְדָאֵי דְאִיהִי נֶפֶשׁ חֵיהּ. נֶפֶשׁ
 דִּהֵהִיא חֵיהּ קְדִישָׁא וְלֵא מִסְטָרָא אַחֲרָא. וְדָא אִיהוּ
 יִשְׂרָצוּ הַמִּים. בְּסִפְרָא דְחֲנוּךְ יִתְרַשְׁמוּן מִיָּא דְזֵרְעָא
 קְדִישָׁא רְשִׁימוּ דְנֶפֶשׁ חֵיהּ. וְדָא רְשִׁימוּ דְאֵת יו"ד
 דְאֲתַרְשִׁים בְּבִשְׂרָא קְדִישָׁא מְכָל שְׂאֵר רְשׁוּמִין דְעֲלֵמָא.
 וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. דָּא אֵלִיהוּ דְטָאֵס כָּל עֲלֵמָא
 בְּאַרְבַּע טָאֲסִין לְמַהוּי תַּמְן בְּהֵהוּא גְזִירוּ דְקִיָּמָא
 קְדִישָׁא. וְאַצְטְרִיךְ לְתַקְנָא לִיהּ כְּוִרְסִיָּא וְלֵא דְכָרָא
 בְּפוּמִיהּ דָּא (לך לך צ"ג ע"א) כְּוִרְסִיָּא דְאֵלִיהּ"ו. וְאִי לָאו לָא
 שְׂאֵרֵי תַּמְן. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדוֹלִים. תְּרִין
 אֵלִין עַרְלָה וּפְרִיעָה. גְזִירוּ דְעַרְלָה וּפְרִיעָה לְבַתֵּר. וְאַנּוּן
 דְכַר וְנוֹקְבָא. וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ חֵיהּ הַרוּמְשֵׁת, דָּא רְשִׁימוּ
 דְא"ת קִיָּמָא קְדִישָׁא דְאִיהִי נֶפֶשׁ חֵיהּ קְדִישָׁא

כְּדַקְאֲמַרְן. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם מִיַּיִן עַלְאִין דְּאִתְמַשְׁכוּ
לְגַבְהָ דְּאִתְרְשִׁימוּ דָּא.

וּבְגִין דָּא אִתְרְשִׁימוּ יִשְׂרָאֵל בְּרְשִׁימוּ קְדִישָׁא וְדָכִיו
לְתַתָּא, כְּגִוּוֹנָא דְאַנּוּן רְשִׁימִין קְדִישִׁין,
לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בֵּין סֵטֶר קְדִישָׁא לְסֵטֶרָא אַחֲרָא דְמִסְאָבוּ.
אוּף יִשְׂרָאֵל רְשִׁימִין לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בֵּין (סֵטֶר) קְדוּשָׁא,
לְעַמִּין עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת דְּאִתְיִין מִסֵּטֶרָא אַחֲרָא
דְּמִסְאָבָא כְּמָה דְּאִתְמַר. וּכְמָה דְּרְשִׁים לֹון הָכִי רְשִׁים
בְּעִירֵי וְעוּפֵי דְלֵהוֹן לְבְעִירֵי וְעוּפֵי דְעַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת
כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. זַכָּאָה חוּלְקֵהוֹן דִּישְׂרָאֵל:

פְּקוּדָא תְּמִינָאָה לְמַרְחָם גִּיּוּרָא (על) דְּעָאל לְמַגְזֹר גְּרַמִּיָּה
(יתרו ע' ע"א) וּלְאַעֲלָא תַּחּוֹת גְּדַפּוּי דְשְׁכִינְתָּא.
וְאִיְהִי אֲעִילָא לֹון תַּחּוֹת גְּדַפְהָא לְאַנּוּן דְּמִתְפָּרְשֵׁן מִסֵּטֶרָא
אַחֲרָא מִסְאָבָא וּמִתְקַרְבִּין לְגַבְהָ. דְּכַתִּיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ
נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וְאִי תִימָא דֵּהָאִי נֶפֶשׁ חַיָּה דְכֻלִּילָא
בִּישְׂרָאֵל לְכֻלָּא הִיא אֲזוּדְמִנַּת. הֵדֵר וְאָמַר לְמִינָהּ. כְּמָה
אַכְסֵדְרִין וְאֲדֵרִין דָּא לְגוּ מִן דָּא אִית לָהּ לְהָאִי אָרֶץ
דְּאִיְהִי חַיָּה תַּחּוֹת גְּדַפְהָא.

גְּדַפָּא יְמִינָא אִית לָהּ תַרְיִן אַכְסֵדְרִין. וּמַהֲאִי גְּדַפָּא
אַתְפָּרְשֵׁן לְתַרְיִן אוּמִין (משפטים צ"ה ע"א) אַחֲרַנִּין
דְּאַנּוּן קְרִיבִין בִּיחּוּדָא (נ"א בִּיחּוּסָא) לְיִשְׂרָאֵל לְאַעֲלָא לֹון לְגוּ

אֶכְסֵדְרִין אֱלִין. וְתַחֲוֹת גִּדְפָא שְׁמַאלָא אִית תְּרִין
אֶכְסֵדְרִין אַחֲרָנִין וּמִתְפַּרְשֵׁן לְתֵרִין אוּמִין אַחֲרָנִין דְּאֲנוּן
עֲמוּן וּמוֹאֵב. וְכֻלְהוֹן אֶקְרוּן נֶפֶשׁ חַיָּה. וְכַמָּה אֲדָרִין
סְתִימִין אַחֲרָנִין וְהִיכְלִין אַחֲרָנִין בְּכֹל גִּדְפָא וּגִדְפָא.
וּמְנַיִיהוּ נִפְקוּ רִוּחִין לְאַפְרָשָׁא (שלח לך קס"ח ע"א) לְכֹל אֲנוּן
גִּיּוּרִין דְּמִתְגִּיירִין. וְאֶקְרוּן נֶפֶשׁ חַיָּה, אֲבָל לְמִינָהּ. וְכֻלְהוּ
עֲאֲלִין תַּחֲוֹת גִּדְפוּי דְּשְׁכִינְתָּא וְלֹא יִתִיר.

אֲבָל נִשְׁמַתָּא דִּישְׂרָאֵל נִפְקָא מִגּוּ גּוּפָא דֵּההוּא אֵילָנָא,
וּמִתַּמָּן פְּרַחִין נִשְׁמַתִּין לְגוּ הַאי אֶרֶץ גּוּ מְעָהָא לְגוּ לְגוּ.
וְרוּא (מלאכי ג) כִּי תִהְיוּ אַתֶּם אֶרֶץ חֶפְזִין. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל בֶּן
יֶקֶר דֵּהמוּ מְעָהָא עֲלִיהּ וְאֶקְרוּן (ישעיהו מו) הַעֲמוּסִים מְנַי
בְּטוּן וְלֹא מְגִדְפִין לְבַר. וְתוּ (דף יג ע"ב) גִּיּוּרִין לִית לֹון חוּלְקָא
בְּאֵילָנָא עֲלָאָה כָּל שְׁכֵן בְּגּוּפָא דִּילִיהּ. אֲבָל חוּלְקָא
דְּלֵהוֹן בְּגִדְפִין אִיהוּ וְלֹא יִתִיר. וְגִיּוּרָא תַּחֲוֹת גִּדְפִי
שְׁכִינְתָּא וְלֹא יִתִיר (לך לך צ"ו ע"א) גִּיּוּרִי הַצֶּדֶק אֲנוּן דְּתַמָּן
שְׂרָאן וְאֶתְאַחֲדוּן וְלֹא לְגוּ כַּמָּה דְּאֶתְמַר. וּבְגִין כֶּךָ תּוּצָא
הָאֶרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וּלְמָאן, בְּהֵמָה וּרְמֵשׁ וְחִיתוּ אֶרֶץ
לְמִינָהּ כְּלָהוּ שְׂאֲבִין נֶפֶשׁ מִתְהִיא חַיָּה, אֲבָל כָּל חַד
לְמִינָהּ כְּדָקָא תּוּי לָהּ:

פְּקוּדָא תְּשִׁיעָאָה לְמִיחֹן לְמִסְכְּנֵי וּלְמִיחֵב לֹון טְרַפָּא.
דְּכְתִיב נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ. נַעֲשֵׂה

אֲדָם, מְשׁוֹתָפָא כָּלֵל דְּכָר וְנוֹקְבָא. בְּצִלְמֵנוּ, עֵתִירִי.
 כְּדַמוֹתֵנוּ, מִסְכְּנִי. דְּהָא מִסְטָרָא דְדְכוּרָא עֵתִירִי, וּמִסְטָרָא
 דְּנוֹקְבָא מִסְכְּנִי. כְּמָה דְאֲנוּן בְּשׁוֹתָפָא חֲדָא. וְחָס דָּא עַל
 דָּא, וְיָהִיב דָּא לְדָא וְגַמְיִל לֵיהּ טִיבוּ, הָכִי אֲצִטְרִיךְ בַּר
 נָשׁ לְתַתָּא לְמַהוּי עֵתִירָא וּמִסְכְּנָא בְּחַבּוּרָא חֲדָא, וְלְמִיָּהֵב
 דָּא לְדָא וְלְגַמְלָאָה טוֹבָא דָּא לְדָא.

וְיִרְדּוּ בְדַגְתַּיִם וְגו' רְזָא דְנָן חֲמִינָן בְּסִפְרָא דְשְׁלֵמָה
 מִלְכָּא, דְכָל מָאן דְחָס עַל מִסְכְּנֵי בְרַעוּתָא דְלְבָא,
 לָא מְשִׁתְּנִי דִיּוֹקְנִיהּ לְעֵלָם מְדִיּוֹקְנָא דְאָדָם הָרָאשׁוֹן.
 וְכִיּוֹן דְדִיּוֹקְנָא דְאֲדָם אֲתֵרְשִׁים בֵּיהּ, שְׁלִיט עַל כָּל
 בְּרִיּוֹן דְעֵלְמָא בְּהֵהוּא דִיּוֹקְנָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית
 ט) וּמִוֹרָאכֶם וְחַתְכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְגו' כְּלָהוּ
 זַעֲיִן וְדַחְלִין מֵהֵהוּא דִיּוֹקְנָא דְאֲתֵרְשִׁים בֵּיהּ, בְּגִין דְדָא
 הוּא פְקוּדָא מְעֵלְיָא לְאֲסַתְלָקָא בַּר נָשׁ בְּדִיּוֹקְנִיהּ דְאָדָם
 עַל כָּל שְׂאָר פְּקוּדִין.

מִנָּא לָן מְנַבּוּכְדִנְצָר (חֲתִיבָא). אִף עַל גַּב דְחָלָם הֵהוּא
 חֲלָמָא, כָּל זְמָנָא דְהוּא מִיחַן לְמִסְכְּנֵי לָא שְׂרָא
 עֲלֵיהּ חֲלָמִיהּ. פִּיּוֹן דְאֲטִיל עֵינָא בִישָׂא דְלָא לְמִיחַן
 לְמִסְכְּנֵי, מַה כְּתִיב, (דניאל ד) עוֹד מְלַתָּא בְּפוּם מִלְכָּא וְגו',
 מִיַּד אֲשִׁתְּנִי דִיּוֹקְנִיהּ וְאֲטְרִיד מִן בְּנֵי נְשָׂא. וּבְגִין כִּף
 נַעֲשָׂה אָדָם. כְּתִיב הָכָא עֲשִׂיהּ, וְכְתִיב הָתָם (רות ב) שֵׁם
 הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בּוֹעֵז.

פְּקוּדָא עֲשִׂירָאָה לְאַנְחָא תְּפִלִּין וְלֹא שְׁלֵמָא גְרַמִּיה
 בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה. דְּכִתִּיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ. פֶּתַח וְאָמַר (שיר השירים ז) רֹאשֶׁךָ
 עֲלֶיךָ כַּכְרָמֶל הֵאֵי קָרָא אֹקִימָנָא וְאַתְמַר. אַבְל רֹאשֶׁךָ
 עֲלֶיךָ כַּכְרָמֶל, דָּא רִישָׁא עֲלָאָה תְּפִלִּין דִּרִישָׁא, שְׁמָא
 דְּמִלְכָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא יְדוּד בְּאַתּוּן רְשִׁימִין, כֹּל אֶת וְאֶת
 פְּרֻשְׁתָּא חֲדָא, שְׁמָא קְדִישָׁא גְלִיפָא בְּסִדּוּרָא דְאַתּוּן
 כְּדָקָא יְאוּת. וְתַנּוּ (דברים כח) כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיֵּרְאוּ
 מִמֶּךָ, אֵלֶיךָ תְּפִלִּין דִּרִישָׁא, דְּאַנּוּן שְׁמָא קְדִישָׁא בְּסִדּוּרָא
 דְאַתּוּי.

פְּרֻשְׁתָּא קְדֻמָּאָה (שמות יג) קְדֵשׁ לִי כֹל בְּכֹר. דָּא י דְּאִיְהִי
 קְדֵשׁ. בּוֹכְרָא דְכֹל קוּדְשִׁין עֲלָאִין. פֶּטֶר כֹּל
 רָחֵם, בְּהֵהוּא שְׁבִיל דְּקִיק דְּנַחַת מִן יו"ד דְּאִיְהוּ אֶפְתַּח
 רַחֲמָא (רחמיה) לְמַעַבְד פִּירִין וְאַבִּין כְּדָקָא יְאוּת. וְאִיְהוּ קְדֵשׁ
 עֲלָאָה.

פְּרֻשְׁתָּא תְּנִינָא (שמות יג) וְהָיָה כִּי יִבְיֹאֲךָ. דָּא הַהִיכְלָא.
 דְאַתְפַּתַּח רַחֲמָא (רחמיה) דִּילָהּ מְגוּ יו"ד בְּחַמְשִׁין
 פְּתַחִין אַכְסִדְרָאִין וְאַדְרִין סְתִימִין דְּבִיָּה. דְּהֵהוּא פֶּטֶר
 דְּעֵבִיד יו"ד בְּהֵאֵי הִיכְלָא לְמִשְׁמַע בָּהּ קָלָא דִּי נְפָקָא מְגוּ
 שׁוֹפֵר דָּא. בְּגִין דְּשׁוֹפֵר דָּא הוּא סְתִים בְּכֹל סְטְרִין, וְאַתָּא

יִוָּד וּפְתַח לִיה לְאַפְקָא מִיַּנְיָה קְלָא. וְכִיּוֹן דְּאַפְתַּח לִיה
 תְּקַע לִיה וְאַפִּיק מִיַּנְיָה קְלָא לְאַפְקָא עֲבָדִין לְחִירוֹ.
 וּבִתְקִיעוֹ דְּשׁוּפְרָא דָּא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים. וְכֹךְ זְמִין
 זִימְנָא אַחְרָא לְסוּף יוּמֵיָא. וְכֹל פּוֹרְקָנָא מֵהָאֵי שׁוּפֵר
 אֲתֵיָא. וּבְגִין כֶּךָ אֵית בֵּה יְצִיאַת מְצָרִים בְּפִרְשָׁתָא דָּא.
 דְּהָא מֵהָאֵי שׁוּפֵר אֲתֵי בְּחִילָא דִּיּוּד דְּפִתַּח רַחֲמָא דִּילָהּ
 וְאַפִּיק קְלִיָּה לְפּוֹרְקָנָא דְּעֲבָדִין. וְדָא הָאֵת תְּנִינָא
 דְּשָׂמָא קְדִישָׁא.

פִּרְשָׁתָא תְּלִיתָאָה רוּזָא דִּיחֻוּדָא (דְּבָרִים ו) דְּשָׁמַע יִשְׂרָאֵל.
 דָּא וְא"ו דְּכָלִּיל כְּלָא, וּבִיָּה יְחֻוּדָא דְּכְלָא. וּבִיָּה
 אֲתֵיִיחֻדָּן וְהוּא נְטִיל כְּלָא. פִּרְשָׁתָא רְבִיעָאָה (דְּבָרִים ה) וְהִיא
 אִם שְׁמוּעָ, כְּלִילוֹ דְּתָרִין סְטָרִין (דף יד ע"א) דְּאֲתֵאֲחַדַּת בְּהוּ
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל גְּבוּרָה דְּלִתְתָא. וְדָא הָא בִּתְרָאָה דְּנְטִילָא לִוֹן
 וְאֲתֵכְלִילַת מְנַהוֹן. וְתַפְלִין אֲתוּוֹן דְּשָׂמָא קְדִישָׁא אֲנוּן
 מִמֶּשׁ. וְעַל דָּא רֵאשֵׁף עֲלֵיךְ כְּפַרְמֶל אֲלִין תְּפִלִּין (בא מ"ג א,
 וְאֲתַחְנֵן רַס"ד א) דְּרִישָׁא). (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) וְדִלַת רֵאשֵׁף הָהִיא תְּפִלָּה
 שֶׁל יָד דְּאִיָּהִי מְסַכְנָא לְגַבֵּי עֵילָא אוּף הָכִי שְׁלִימוֹ אֵית
 לָהּ כְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא.

מְלֶךְ אָסוּר בְּרֵהֲטִים קְשִׁיר אִיהוּ וְאֲחִיד בְּאֲנוּן
 בְּתֵי לְאֲתֵאֲחַדָּא בְּהָהוּא שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת.
 וְעַל דָּא מָאן דְּאֲתֵתְקֵן בְּהוּ אִיהוּ הוּי בְּצֻלָם אֱלֹהִים. מָה

אֱלֹהִים אֶת־יַחַד בֵּיה שְׁמָא קְדִישָׁא, אַף הוּא אֶת־יַחַד בֵּיה
שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יֵאוּת. זָכַר וּנְקָבָה בְּרָא אוֹתָם. תְּפִלִּין
דִּישָׁא וּתְפִלָּה שֶׁל יָד וְכֹלָא חַד.

פְּקוּדָא חֲדָסָר לְעֵשְׂרָא מַעֲשָׂרָא דְאַרְעָא. הֲכָא אֵית תְּרִין
פְּקוּדִין. חַד לְעֵשְׂרָא מַעֲשָׂרָא דְאַרְעָא. וְחַד
בְּכוּרֵי דִפִּירֵי אֵילָנָא. דְכְּתִיב (בראשית א) הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת
כָּל עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֹרֵעַ אֲשֶׁר עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ. כְּתִיב הֲכָא
הִנֵּה נָתַתִּי. וְכְּתִיב הָתָם (במדבר יח) וְלִבְנֵי לֹוִי הִנֵּה נָתַתִּי אֶת
כָּל מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל. וְכְּתִיב, (ויקרא כז) וְכֹל מַעֲשֵׂר הָאָרֶץ
מִזֵּרַע הָאָרֶץ מִפְּרֵי הָעֵץ לֵהּ הוּא.

פְּקוּדָא תְּרִיסָר לְאֵייתָאָה בְּכוּרֵי דְאֵילָנָא דְכְּתִיב, (בראשית
א) וְאֵת כָּל הָעֵץ אֲשֶׁר בּוֹ פְּרֵי עֵץ זֹרֵעַ זֹרֵעַ. כָּל
מָאן דְּאֵתְחִזִּי לִי, לְכוּן אֲסִירָא לְמִיכַל. אֲתִיר לֹון וְיָהֵב לֹון
כָּל מַעֲשָׂרָא דִילִיָּה וּבְכוּרִין דְאֵילָנִין. נָתַתִּי לָכֶם, לָכֶם
וְלֹא לְדָרִין דְּבִתְרִיכוּן.

פְּקוּדָא תְּלִיסָר. לְמַעַבְד פּוּרְקָנָא לְבְרִיָּה לְקִשְׂרָא לִיָּה
בְּחֵיִן. דְּתִרִין מְמַנָּן נִינְהוּ חַד דְּחֵיִן וְחַד דְּמוֹתָא
וְקִיָּמִין עֲלִיָּה דְּבַר נָשׁ, וְכַד יִפְרוֹק בַּר נָשׁ לְבְרִיָּה, מִיָּדָא
דְּהוּא מוֹתָא פְּרִיק לִיָּה, וְלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלִיָּה. וְרוּזָא
דָּא וְיָרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה בְּכָלֵל. וְהִנֵּה טוֹב דָּא
מִלְּאָךְ חַיִּים. מְאֹד דָּא מִלְּאָךְ הַמּוֹת. וְעַל דָּא בְּהוּא

פּוֹרְקָנָא אֶתְקַיִים דָּא דְחַיִּים וְאֶתְחַלֵּשׁ הֵהוּא דְמוֹת.
בְּפוֹרְקָנָא דָּא קָנִי לִיָּה חַיִּים כְּמָה דְאֶתְמַר. וְהֵהוּא סְטָרָא
בִּישָׂא שְׂבַק לִיָּה וְלֹא אֶחֱיד בֵּיהּ:

פְּקוּדָא אַרְבֵּיסַר לְנִטְרָא יוֹמָא דְשַׁבְּתָא, דְּאִיהוּ יוֹמָא
דְּנִיּוּחָא מְכַל עוֹבְדֵי בְּרֵאשִׁית. הֵכָא כְּלִילָן תְּרִין
פְּקוּדִין. חַד נְטִירָא דִּיּוֹם הַשַּׁבָּת. וְחַד לְקַדְשָׁא הֵהוּא יוֹמָא
בְּקַדוּשִׁיהּ. לְנִטְרָא יוֹמָא דְשַׁבְּתָא כְּמָא דְאֶדְכַּרְנָא
וְאֶתְעַרְנָא עַלִּיָּהוּ דְּאִיהוּ יוֹמָא דְנִיּוּחָא לְעַלְמִין. וְכַל
עֲבִידֵן בֵּיהּ אֶשְׁתַּכְּלָלוּ וְאֶתְעַבִּידוּ עַד דְּאֶתְקַדֵּשׁ יוֹמָא.
כִּיּוֹן דְּאֶתְקַדֵּשׁ יוֹמָא אֶשְׁתַּאֲרַבְרִיאַה דְּרוּחִין דְּלֹא אֶתְבְּרִי
לוֹן גּוֹפָא. וְכִי לֹא הָוָה יַדַּע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲכָבָא
לְקַדְשָׁא יוֹמָא עַד דִּיתְבַּרוּן גּוֹפִין לְהַנִּי רוּחִין. אֶלֹא
אִילְנָא דְדַעַת טוֹב וְרַע אֶתְעַר הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא דְרַע
וּבְעָא לְאֶתְתַּקְפָּא בְּעַלְמָא וְאֶתְפָּרְשׁוּ כְּמָה רוּחִין בְּכַמָּה
זַיִנִין לְאֶתְתַּקְפָּא בְּעַלְמָא בְּגוֹפִין.

כִּיּוֹן דְּחַמָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדִ, אֶתְעַר מְגוֹ אִילְנָא
דְּחַיִּי נְשִׁיבָא דְרוּחָא וּבְטִשׁ בְּאִילְנָא אַחְרָא וְאֶתְעַר
סְטָרָא אַחְרָא דְטוֹב וְאֶתְקַדֵּשׁ יוֹמָא. דְּהָא בְּרִיאַוּ דְּגוֹפִין
וְאֶתְעַרוּ דְרוּחִין בְּסְטָרָא דְטוֹב אִיהוּ בְּהַאי לִילִיָּא, וְלֹא
בְּסְטָרָא אַחְרָא. וְאֶלְמָלֹא אַקְדִּים סְטָרָא אַחְרָא בְּהַאי
לִילִיָּא עַד דְּלֹא יַקְדִּים סְטָרָא דְטוֹב, לֹא יַכִּיל עַלְמָא

לְמִיָּקָם קָמִיִּהוּ אֲפִילוּ רִגְעָא חָדָא. אַבְל אֲסוּוּתָא אֲקָדִים
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְדָלִיג קָמִיָּה קְדוּשָׁא דְיוֹמָא וְאֲקָדִים
 קָמִי סְטָרָא אַחְרָא וְאֲתִקְיִים עֲלָמָא. וּמָה דְחָשִׁיב סְטָרָא
 אַחְרָא לְאֲתַבְנִי בְּעֲלָמָא לְאֲתַתְקַפָּא, אֲתַבְנִי בְּהַאי לִילִיא
 סְטָרָא דְטוֹב וְאֲתַתְקַף וְאֲתַבְנוּן גּוּפִין וְרוּחִין קְדִישִׁין
 בְּהַאי לִילִיא מִסְטָרָא דְטוֹב. וּבְגִין כֶּךָ עוֹנָתָן דְחַפְיָמִין
 דִּידְעֵי דָא מְשַׁבֵּת (דף יד ע"ב) לְשַׁבֵּת.

דְּהָא כְּדִין חֲמַאת דָּא סְטָרָא אַחְרָא דְכַמָּה דְאִיָּהִי חֲשִׁיבַת
 לְמַעְבַּד, עֲבִידִי (עבִיד) סְטָרָא דְקְדוּשָׁה. אֲזֵלָא
 וּמִשְׁטָטָא בְּכַמָּה חֲיִילִין וְסְטָרִין דִּילָהּ וְחֲמַאת כֹּל אַנּוּן
 דְקָא מְשַׁמְשֵׁי עַרְסִיָּהוּ בְּגִלּוּיָא דְגּוּפִיָּהוּן לְנַהוּרָא
 דְבוּצִינָא, וְכֹל אַנּוּן בְּנִין דְנַפְקִין מִתְּמָן הוּוּ נְכַפִּין דְשָׂרוּ
 עֲלֵיָּהוּ רּוּחִין מִהֶהוּא סְטָרָא אַחְרָא. וְאַנּוּן רּוּחִין
 עַרְטִילָאִין דְחֲיִיבִיא דְאֲקָרוּן מְזִיקִין וְשָׂרִיאַת בְּהוּ לִילִיאַת
 וְקָטִילַת לוּן.

כִּיּוֹן דְאֲתַקְדֵּשׁ יוֹמָא וְשִׁלְטָא קְדוּשָׁה עַל עֲלָמָא, הֵהוּא
 סְטָרָא אַחְרָא אֲזַעֲרַת גְּרָמָה וְאַטְמַרַת כֹּל לִילִיאַת
 דְשַׁבְּתָא וְיוֹמָא דְשַׁבְּתָא, בַּר מִן אֲסִימוּ"ן וְכֹל פֶּת דִּילִיָּה
 דְאֲזִלִּי עַל שְׂרָגִי בְּטְמִירוּ לְמַחְמִי עַל גְּלוּיִי דְשְׁמוּשָׁא,
 וּלְבַתַּר אֲטְמָרוּן גּוּ נּוּקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. כִּיּוֹן דְנַפְק
 שַׁבְּתָא, כַּמָּה חֲיִילִין וּמִשְׁרִיִּין פְּרַחִין וּמִשְׁטָטִין בְּעֲלָמָא,

וְעַל דָּא אַתְקַן שִׁיר שֶׁל פְּגָעִים דְּלֵא יִשְׁלֹטוּן עַל עַמָּא
 קְדִישָׁא. לְאֵן אַתְר מְשֻׁטֵי בְּהַהוּא לִילְיָא. כַּד נִפְקִי
 בְּבַהִילוֹ וְחֻשְׁבִּין לְשִׁלְטָאָה בְּעַלְמָא עַל עַמָּא קְדִישָׁא
 וְחֻמָּאן לֹון בְּצִלוֹתָא וְאַמְרִין שִׁירְתָּא דָּא, וּבְשִׁירוֹתָא
 מְבַדְּלֵי בְּצִלוֹתָא וּמְבַדְּלֵי עַל הַכּוֹס, פְּרַחֵי מִתְמָן וְאִזְלֵי
 וּמְשֻׁטֵי וּמְטָאן לְגוּ מַדְבְּרָא. רַחֲמָנָא לְשִׁיזְבוּן מִנֵּיהּ
 וּמְסֹטְרָן (וּמְסֹטְרָא) בִּישָׁא.

אַמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל תִּלְתָּא אַנוּן גְּרַמִּין בִּישָׁא לְגְרַמֵּיהּ.
 חַד מָאן דְּלֵיִט גְּרַמֵּיהּ. תְּנִינָא מָאן דְּזִרְק נְהָמָא
 אוּ פְרוּרִין דְּאִית בְּהוּ פְּנִית. תְּלִיתָא מָאן דְּאִוְקִיד שְׂרָגָא
 בְּמַפְקָא דְּשַׁבְתָּא עַד לָא מְטוּ יִשְׂרָאֵל לְקַדּוּשָׁא דְּסַדְרָא
 דְּגָרִים לְנוּרָא דְּגִיְהֵנָם לְאַדְלָקָא בְּהַאי נוּרָא עַד לָא מְטָא
 זְמַנֵּיהּ. דְּחַד דְּיוֹכְתָא אִית בְּגִיְהֵנָם לְאַנוּן דְּקָא מְחַלְלֵי
 שַׁבְתוֹת, וְאַנוּן דְּעַנוּשִׁין בְּגִיְהֵנָם לֵיִטִּין לִיהּ לְהַהוּא
 דְּאִוְקִיד שְׂרָגָא עַד לָא מְטָא זְמַנֵּיהּ, וְאַמְרֵי לִיהּ (ישעיה ב)
 הִנֵּה יִי מְטִלְטִלְךָ טִלְטִלָּה גְּבַר וְגו' (ישעיה ב) צְנוּף יִצְנַפְךָ
 צְנִפָּה כַּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יַדַּיִם.

בְּגִין דְּלָאוּ יָאוּת הוּא לְאַדְלָקָא נוּרָא כַּד נִפְיֵק שַׁבְתָּא
 עַד דְּמְבַדְּלֵי יִשְׂרָאֵל בְּצִלוֹתָא וּמְבַדְּלֵי עַל כֶּסֶּא.
 בְּגִין דְּעַד הַהוּא זְמַנָּא שַׁבַּת הוּא, וְקַדּוּשָׁה דְּשַׁבַּת שְׁלִיט
 עֲלֵנָּא. וּבְשַׁעְתָּא דְּמְבַדְּלִין עַל כֶּסֶּא כָּל אַנוּן חֵיילִין וְכָל

אָנוּן מִשְׁרִיין דַּאָתְמָנן עַל יוֹמֵי דְחֹל, כָּל חַד וְחַד יִתִּיב
לְאַתְרִיהּ וּפּוֹלְחָנִיהּ דַּאָתְמָנִי עֲלֵיהּ.

בְּגִין דְּכַד עָאֵל שְׁבַתָּא וְאַתְקַדֵּשׁ יוֹמָא, קֻדְשׁ אֶתְעַר
וְשְׁלִיט בְּעֵלְמָא, וְחֹל אֶתְעַדֵּי מְשׁוֹלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ,
עַד שְׁעֵתָא דְנִפְיָק שְׁבַתָּא לָא תִּיַּיבִין לְאַתְרֵיהּ. וְאַף עַל
גַּב דְנִפְיָק שְׁבַתָּא לָא תִּיַּיבִין לְאַתְרֵיהּ עַד זְמַנָּא דְאִמְרֵי
יִשְׂרָאֵל בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבַדִּיל בֵּין קֻדְשׁ לְחֹל. כְּדִין קֻדְשׁ
אֶסְתַּלַּק, וּמִשְׁרִיין דַּאָתְמָנִיאוּ עַל יוֹמֵי דְחֹל מִתְעַרְיִין
וְתִיַּיבִין לְאַתְרֵיהּ כָּל חַד וְחַד עַל מִטְרִיהּ דַּאָתְפַּקֵּד עֲלֵיהּ.
וְעַם כָּל דָּא לָא שְׁלֵטִין עַד דִּיהוֹן נְהוּרִין מְרוּזָא דְשְׂרָגָא.
וְכִלְהוֹן אֶקְרוּן מְאוּרֵי הָאֵשׁ בְּגִין (דְּמִנְהוּרָא דְנוּרָא דְנִגְדָא) (נ"א דְּמְרוּזָא
דְּעִמּוּדָא דְנוּרָא) וּמִיסוּדָא דְנוּרָא אֶתִּיאַן כְּלָהוּ וְשְׁלֵטִין עַל
עֵלְמָא תַּתָּא. וְכֹל דָּא כַּד בַּר נָשׁ אֲדִלִּיק שְׂרָגָא עַד לָא
שְׁלִימוּ יִשְׂרָאֵל קְדוּשָׁא דְסֻדְרָא.

אַבְל אִי אִיהוּ מִמְתִּין עַד דִּישְׁלִימוּ קְדוּשָׁא דְסֻדְרָא,
אָנוּן חִיַּיבִין דְּגִיְהֵנָם מְצַדִּיקִין עֲלֵיהּ דִּינָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָנוּן מְקִיַּימֵי עַל הַהוּא בַּר נָשׁ כָּל
בְּרַכָּאן דְּקָא אִמְרֵי צְבוּרָא (בְּרַאשִׁית כו) וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים
מִטַּל הַשָּׁמַיִם (דְּבָרִים כח) בְּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר וּבְרוּךְ אַתָּה בְּשָׂדֶה
וְגו'. (תְּהִלִּים מא) אֲשֶׁרִי מְשַׁכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ
יְיָ. בְּיוֹם רָע מְבַעֵי לֵיהּ, מְאִי בְּיוֹם רָעָה. יוֹמָא דְשְׁלֵטָא

הָיָא רָעָה לְמִיסַב נִשְׁמַתִּיהָ. אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל דָּא
 הוּא שְׁכִיב מְרַע לְאַסָּאָה לִיָּה מִחֻבּוּי גַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. דְּבַר אַחַר דָּא יוֹמָא דְדִינָא שְׂרִיא עַל עֲלָמָא
 אֲשֶׁתְּזִיב מִנִּיהָ כְּמָה דְאַתְמַר בְּיוֹם רָעָה יִמְלִיטְהוּ יִי. יוֹמָא
 דְאַתְמַסֵּר דִּינָא לְהָהוּא רָעָה לְשִׁלְטָאָה עַל עֲלָמָא (חסר):

פְּרֻשַׁת בְּרֵאשִׁית

(דף טו ע"א)

(ב"א בְּרֵאשִׁית בְּחֻבְמָתָא דְמַלְכָּא גְלִיף וְכוּ) הוֹרְמָנוּתָא דְמַלְכָּא, גְּלִיף
 גְּלוּפִי (ב"א גְּלִיפּוּ) בְּטְהִירוּ עֲלָאָה בּוֹצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא,
 וְנִפְיָק גּוֹ סְתִימִים דְסְתִימוּ מִרִישָׁא (ב"א מְרֻזָּא) דְאִי"ן סו"ף
 קוּטְרָא (פִּירוּשׁ עֶשֶׂן) בְּגוּלְמָא, נְעִיץ בְּעֻזְקָא לָא חֹוֹר וְלָא
 אוֹכְם וְלָא סוּמְק וְלָא יְרוּק וְלָא גּוּוֹן כְּלָל, כִּד (ב"א תְּדַר)
 מְדִיד מְשִׁיחָא עֶבֶיד גּוּוֹנִין לְאַנְהָרָא, לְגוּ בְּגוּ בּוֹצִינָא
 נְפִיק (ב"א וְנִפְיָק) חַד נְבִיעוּ דְמִנִּיהָ אֲצַטְבְּעוּ גּוּוֹנִין לְתַתָּא.
 סְתִימִים גּוֹ סְתִימִין דְרֻזָּא דְאִי"ן סו"ף בְּקַע וְלָא בְּקַע אוֹיְרָא
 דִּילִיָּה לָא אֲתִיידַע כְּלָל, עַד דְמַגּוּ דְחִיקוּ דְבְּקִיעוּתִיהָ
 נְהִיר (כ' א) נְקוּדָה חַדָּא סְתִימָא עֲלָאָה, בְּתַר הָיָא נְקוּדָה
 לָא אֲתִיידַע כְּלָל, וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי רֵאשִׁית מֵאֲמַר קַדְמָאָה
 דְכָלָא.:

השלמה מזהשמטות (סימן א)

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים "אֵת" הַשָּׁמַיִם "וְאֵת" הָאָרֶץ
 רֵאשִׁי תִיבִין אֵהוּ"ה דְבִיָּה אֲתַבְּרִיאָו שְׁמִיא

וְאַרְעָא א"ה בֵּיה אֲתַבְּרִיאוּ שְׁמִיָּא וְי"ה בֵּיה אֲתַבְּרִיאת
 (אֲתַבְּרִיאוּ) אֲרַעָא וְכָל מָה דְאִית בָּהּ וְהוּא יְהִיב תִּיאוּבְתָא
 בְּכָל אֵילָנִין וְעֵשְׂבִין דִּי בְּאַרְעָא וְהוּא מָה שְׁאַמְרוּ אִין לָךְ
 כָּל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב מִלְמַטָּה שְׁאִין מְמוּנָה עָלֵיו מִלְמַעְלָה
 וְשׁוּמְר אֹתוֹ שְׁמַכָּה אֹתוֹ וְאוּמְר לוֹ גְּדַל שְׁנַאמְר (איוב ל"ח)
 הִידְעַת חֻקֹּת שָׁמַיִם אִם תְּשִׁים מִשְׁטְרוֹ בְּאַרְצֵי: (עד כאן

מדההשמטות):

(דניאל יב) וְהַמְשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ וּמִצְדֵּיקֵי
 הַרְבִּים כַּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד. זֶה־ר סְתִימָא דְסְתִימִין,
 בְּטַשׁ אֲוִירָא דִּילִיָּה (דְמַטִּי וְלֹא מְטִי) (נ"א וְאַנְהִיר) בְּהַאי נְקוּדָה (ס"א
 נְהוּרָא) וְכַדִּין אֲתַפְּשֵׁט הַאי רֵאשִׁית וְעֵבִיד לִיָּה הֵיכְלָא
 לִיקְרִיָּה וְלַתּוֹשְׁבַחְתִּיָּה (יקרא לְהֵיכְלִיָּה וְלַתּוֹשְׁבַחְתָּא). (נ"א וְלִיקְרִיָּה וְלַהֵיכְלִיָּה
 וְלַתּוֹשְׁבַחְתִּיָּה). תַּמָּן זֶרַע זֶרַעא דְקוּדְשָׁא לְאוּלְדָא לְתוֹעֲלָתָא
 דְעֵלְמָא, וְרוּזָא דָא (ישעיהו ו) זֶרַע קִדְשׁ מִצְבָּתָהּ. זֶה־ר דְזֶרַע
 זֶרַעא לִיקְרִיָּה, כְּהַאי זֶרַעא דְמְשִׁי דְאַרְגָּוֹן טָב דְאֲתַחְפִּי
 לְגוֹ וְעֵבִיד לִיָּה הֵיכְלָא דְאִיהוּ תּוֹשְׁבַחְתָּא דִּילִיָּה וְתוֹעֲלָתָא
 דְכֻלָּא. כְּהַאי רֵאשִׁית בְּרָא הֵהוּא סְתִימָא דְלֹא אֲתִידַע
 לְהֵיכְלָא דָא. הֵיכְלָא דָא אֲקָרִי אֱלֹהִים, וְרוּזָא דָא
 בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים.

זֶה־ר דְמַנְיָה כְּלָהוּ מְאֻמְרוֹת אֲתַבְּרִיאוּ בְּרוּזָא
 דְאֲתַפְּשֵׁטוּתָא דְנְקוּדָה דְזֶה־ר סְתִימָא דָא. אִי בְּהַאי

כְּתִיב בְּרָא, לִית תּוֹוּהָא דְכְתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, זֶהר רְזָא דָא בְּרֵאשִׁית קְדֻמָּאָה דְכָלָא
 שְׁמִיָּה אַהִיָּה שְׁמָא קְדִישָׁא גְּלִיפָא בְּסִטְרוֹי (נ"א נְהִיר ונ"א
 בְּגִלְפָא נְהִיר) אֱלֹהִים. גְּלִיפָא בְּעִיטְרָא (נ"א בְּגִלְפָא דְעִיטְרָא)
 אֲשֶׁר הֵיכְלָא טָמִיר וְגַנְיֹז, שְׁרִיאוּתָא דְרְזָא דְרֵאשִׁית.
 אֲשֶׁר רָא"ש דְנִפְיָק מֵרֵאשִׁית.

וְכֹד (דף טו ע"ב) אֶתְתַּקֵּן לְבַתֵּר נְקוּדָה וְהֵיכְלָא (בְּסִדְרָא) (בְּסִדְרָא)
 כְּחֵדָא, כְּדִין בְּרֵאשִׁית כְּלִיל (רֵאשִׁית) רֵאשִׁיתָא עֲלָאָה
 בְּחֻכְמָתָא. לְבַתֵּר אֶתְחַלֵּף גִּוּוֹן הֵהוּא הֵיכְלָא וְאֶקְרִי בֵּית.
 (נ"א וּמִינִיָּה אֶתְחַדֵּשׁ הֵיכְלָא) נְקוּדָה עֲלָאָה אֶקְרִי רָא"ש.
 כְּלִיל דָּא בְּדָא בְּרֵזָא בְּרֵאשִׁית, כְּדֵ אִיְהוּ כְּלָא כְּחֵדָא
 בְּכָלְלָא חֵדָא עַד לָא הוּי יִשׁוּבָא בְּבֵיתָא, כִּיּוֹן דְאֶזְדַּרְע
 לְתַקוּנָא דִישׁוּבָא כְּדִין אֶקְרִי אֱלֹהִים טָמִירָא סְתִימָא:
 זֶהר סְתִים וְגַנְיֹז כְּדֵ בְנִין (ס"א עַד דְבְנִין) בְּגִוּיָּה לְאוּלְדָא
 וּבֵיתָא קְיִימָא בְּפִשְׁטוֹ דְתַקוּנָא דְאַנּוֹן זֶרַע קִדְשׁ.
 וְעַד לָא אֶתְעַדִּיָּאת וְלָא אֶתְפִּשְׁט פְּשִׁיטוֹ דִישׁוּבָא לָא
 אֶקְרִי אֱלֹהִים, אֶלָּא כְּלָא בְּכָלְלָא בְּרֵאשִׁית, לְבַתֵּר
 דְאֶתְתַּקֵּן בְּשְׁמָא (בלק ר"ב) דְאֱלֹהִים אֶפִּיק אַנּוֹן תּוֹלְדִין
 מֵהֵהוּא זֶרַע דְאֶזְדַּרְע בֵּיתָא. מֵאֵן הֵהוּא זֶרַע, אַנּוֹן אֶתּוּוֹן
 גְּלִיפֵן רְזָא דְאוּרִיָּתָא דְנִפְקוּ מֵהֵהִיא נְקוּדָה.

הֵהִיא נְקוּדָה זֶרַע בְּגוֹ הֵהוּא הֵיכְלָא רְזָא (נ"א זֶרַעָא) דְתַלְת

נְקוּדֵינ חֲלָ"ם, שׁוּר"ק, חִיר"ק. וְאֶתְכִלְלוּ דָא בְּדָא
 וְאֶתְעֵבִידוּ רְזָא חֲדָא. קו"ל דְּנִפְיָק בְּחִבּוּרָא חֲדָא. בְּשַׁעְתָּא
 דְּנִפְקָ, נִפְקַת בַּת זִוְגִיָּה בְּהַדְיָה דְּכִלְיָל כֹּל אֲתוּוּן. דְּכִתִּיב
 א"ת הַשָּׁמַיִם, קוּל וּבַת זִוְגוּ. הָאִי קוּל דְּאִיְהוּ שָׁמַיִם
 אִיְהוּ אֱהִי"ה בַּתְרָאָה. זֹהַר דְּכִלְיָל כֹּל אֲתוּוּן וּגְוּוּנִין,
 כְּגֻוּנָא (ב"א זרעא) דָא.

עַד הֲכָא יְהוּה אֱלֹהֵינוּ יְהוּה, אֲלִין תִּלְתָּא דְרָגִין לְקַבֵּל
 רְזָא דָא עֲלָאָה בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. בְּרֵאשִׁית רְזָא
 קְדָמָאָה. בְּרָא רְזָא סְתִימָא לְאֶתְפִּשְׁטָא מִתְּמָן כִּלְא. אֱלֹהִים
 רְזָא לְקִימָא כִּלְא לְתַתָּא. אֶת הַשָּׁמַיִם, דִּלָּא לְאֶפְרָשָׁא לִוּן
 דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחֲדָא.

א"ת פֶּד נְטִיל אֲתוּוּן כְּלֵהוּן כִּלְלָא (פְּקוּדֵי רִל"ד) דְּכִלְהוּ
 אֲתוּוּן אֲנוּן רִישָׁא וְסוּפָא. לְבַתַּר אֲתוּסָף ה"א
 לְאֶתְחַבְרָא כְּלֵהוּ אֲתוּוּן בְּה"א וְאֶתְקַרִי אֲת"ה. וְעַל דָּא
 (נְחֻמִּיָּה ט) וְאֲת"ה מְחִיָּה אֶת כָּלָם. (כ"ח א) אֶת רְזָא אֲרֻנִי וְהָכִי
 אֶקְרִי. הַשָּׁמַיִם דָּא יְהו"ה רְזָא עֲלָאָה.

וְא"ת תְּקוּנָא דְּכַר וְנוֹקְבָא. וְא"ת רְזָא וְיְהו"ה, וְכִלְא
 חַד. הָאֲרִץ דָּא אֱלֹהִים כְּגֻוּנָא עֲלָאָה לְמַעַבְד
 פִּירִין וְאִיבִין. שְׁמָא דָּא כִּלְיָלָא בְּתִלְתַּת דְּיוֹכְתִי, וּמִתְּמָן
 אֲתַפְרֵשׁ שְׁמָא דָּא לְכַמָּה סְטָרִין. עַד הֲכָא רְזָא דְּסִתְרָא
 דְּסִתְרִין דְּגִלִּיד וּבְנֵי וְקִיִּים בְּאַרְח סְתִים בְּסִתְרָא דְּחַד
 קְרָא. מִכָּאן וְלֵהֲלָאָה

השלמה מההשמטות (סימן ב)

מִתְנִיתִין קְטוּרֵי רָמָאי הוֹרְמָנֵי דְבוּרֵיִירֵי קְרִיבוּ שְׁמָעוּ
 מָאן מְנַכּוֹן דְּסָלִיק וְנַחֲת מָאן פְּנֵשׁ רוּחָא
 בִּידוּי יְקוּם וְיִנְדַע בְּשַׁעְתָּא דְּסָלִיק בְּרַעוּתָא דְּרִישָׁא
 חִיּוּרָא לְמַעַבְד יְקָרָא לִיקָרִיָּה סָלִיק חַד טְהִירוּ סְתִימוּ
 בְּרִישָׁא דְכֻלָּא נָשֵׁב בָּהּ וְאַפִּיק קוּמְרִין טְהִירִין מִתְחַבְּרִין
 כַּחְדָּא כֻלָּא וְסָלִיקוּ וְנַחֲתוּ וְאַתְעֵבִיד כֻלָּא חַד וְהֵהוּא
 טְהִירוּ סְתִימוּ כַד נָשִׁיב בָּהּ וְאַנְהִיר אֶקְרִי אַהִי"ה הֵהוּא
 טְהִירוּ סֻלְקָא וְנַחֲתָא וְזָרִיק זִיקִין נְצִיצִין וְאַנְשִׁיב בָּהּ (וְאַפִּיק
 בְּה) וְאַפִּיק חַד חִילָא טְמִירָא וְאַיְקָרִי שְׁמִיָּה אֲשֶׁר אַהִי"ה
 בְּגֻלְפּוּ טְמִיר וְסְתִים אֵינּוֹן קוּמְרִין טְהִירִין דְּאַתְחַבְּרוּ מְגוּ
 חַד טִינְרָא סְתִים נְפָקִי (נְפָקוּ) בְּגֻלּוּפָא בְּחִילָא דְּהֵהוּא טְהִירוּ
 עֲלָאָה וְאַיְקָרִי יְהו"ה.

תּוּ נָשִׁיב בָּהּ וְאַפִּיק זִיקִין נְצִיצִין זֶרְקִין לְכָל עֵיבֵר
 וְאַפִּיק חַד חִילָא טְמִירָא נְצִיץ לְכָל סְטֵר
 וְאַיְקָרִי א"ל (חֶסֶד). תּוּ הֵהוּא טְמִירָא טְהִירוּ סְתִים נָשֵׁב בָּהּ
 וְסֻלְקָא וְנַחֲתָא וְסָלִיק בְּאַלְפָּה וּמֵאַתָּן קִיטוּרִין דְּנוּרָא
 וְאַפִּיק חַד חִילָא טְמִירָא וְאַיְקָרִי אֱלֹהִים וְדָא גְבוּרָה.
 מֵהֵאִי מִתְפַּשְׁטֵן חִילִין טְמִירִין לְהֵטִין לְכָל סְטֵר מְנַהוֹן דִּי
 מִתְקַנֵּן בְּתִיקוּנֵי יְאוּת וּמְנַהוֹן דִּי מִתְקַנֵּן בְּתִיקוּנֵי אַחְרָא.
 תּוּ נָשִׁיב בָּהּ וְאַפִּיק חַד חִילָא טְמִירָא דְּאַיְתְּקָרִי יְהו"ה

מִדַּת רַחֲמִים וְאַקְרִי שָׁמַיִם (תּפֹּאֲרַת), וְקִיּוּמָא בֵּין תְּרִין חִילִין
 דְּאִיקְרוּן צְבֹאוֹת מֵהָאִי נִפְקָן (נִפְקָן) (נִפְרָקוּ) כֹּל חִילִין וְכֹל
 מִשִּׁירֵין עֵילָאִין כֹּל חַד וְחַד לְזִנְיָה לְקִיּוּמָא וְלִהְנַהֲגָא
 עֲלֵמִין עֲלֵיהּ כְּתִיב (תְּהִלִּים פ"ד) " צְבֹאוֹת אֲשֶׁרִי אָדָם בּוֹטַח
 בָּךְ: (עַד כּאֵן מִהַהֲשַׁמְטוֹת)

בְּרֵאשִׁית, בְּרָא שְׁמִי"ת, מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצֵּה הַשָּׁמַיִם,
 שִׁית סְטָרִין דְּמִתְפְּשֵׁטֵן מִרְזָא עֲלָא
 בְּאַתְפְּשֻׁתָא (נ"א מִשְׁלֵשׁ נְקוּדוֹת) דְּבְרָא מְגוּ נְקוּדָה קְדָמָא.
 בְּרָא אֶתְפְּשֻׁתָא דְחַד (נ"א מְגוּ) נְקוּדָה דְלְעֵילָא. וְהִכָּא
 אֲגֵלִיף רְזָא שְׁמָא דְאַרְבְּעִין וְתִרִין אֲתוּון:

(דְּנִיאל י"ב) וְהַמְשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ, כְּגוּוּנָא דְתַנּוּעֵי (נ"א דְטַעֲמֵי)
 דְּמִנְגְּנִי, וּבְנִגּוּנָא דִילְהוֹן אֲזֻלִין אֲבַתְרִייהוּ אֲתוּון
 וְנְקוּדֵי, וּמִתְנַעֲנְעֵן אֲבַתְרִייהוּ כְּחִיילִין בְּתַר מְלַכִּיהוֹן.
 (תְּקוּנִים כ"ד) גּוּפָא אֲתוּון, וְרוּחָא נְקוּדֵי. כְּלָהוּ נְטָלוּ
 בְּמִטְלָנִיהוֹן בְּתַר תַּנּוּעֵי (נ"א טַעֲמֵי) וְקִיּוּמֵי בְּקִיּוּמֵיהוּ. כִּד
 נְגוּנָא דְטַעֲמֵי נְטִיל, נְטִילֵי אֲתוּון וְנְקוּדֵי אֲבַתְרִייהוּ. כִּד
 אִיהוּ פְּסִיק אֲנוּן לָא נְטִלִין וְקִיּוּמֵי בְּקִיּוּמֵיהוּ.

וְהַמְשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ, אֲתוּון וְנְקוּדֵי. כֹּזְהַר נְגוּנָא
 דְטַעֲמֵי. הֲרַקִּיעַ אֶתְפְּשֻׁתָא דְנְגוּנָא כְּגוּן
 אֲנוּן דְּמִתְפְּשֵׁטֵי בְּפִשְׁטוֹ וְאֲזֻלוּ בְּנְגוּנָא. וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים

אֲנֹנִי פְּסוּקֵי דְטַעְמֵי דְפִסְקֵי בְּמִטְלָנִיהוּן דְּבַגִּין כֶּף
 אֲשֶׁתְּמַע מְלָה. יִזְהִירוּ אֲתוּון וְנִקְוֵי וְנִהְרִין כְּחֵדָא
 בְּמִטְלָנִין (בְּמִטְלָנִיהוּן) בְּרֻזָא דְסִתִּימוּ בְּמִטְלָנוּתָא (נ"א בְּאֲנֹן)
 כְּאֲנֹן שְׁבִילִין סִתִּימִין. מֵהֵאֵי אֲתַפְּשֵׁט כֹּלָא. וְהַמְשַׁכְּלִים
 יִזְהִירוּ כֹּזְהַר הֶרְקִיעַ אֲנֹן קִיִּימִין וְסַמְכִין דִּהְהוּא אֲפֻרִיוֹן.
 הַמְשַׁכְּלִים אֲנֹן קִיִּימִין וְסַמְכִין עֲלָאִין דְּאֲנֹן מִסְתַּכְּלִי
 בְּסַכְלָתְנוּ בְּכֹל מַה דְּאֲצִטְרִיךְ הֵהוּא (כט א) אֲפֻרִיוֹן וְסַמְכִין
 (נ"א דְּבִיָּה) דִּילִיָּה. סִתְרָא דָא כְּמָא דְאֵת אֲמַר, (תְּהֵלִים מ"א) אֲשֶׁרִי
 מִשְׁכֵּיל אֶל דָּל. יִזְהִירוּ, דְּאֵי לָא יִזְהִירוּ וְלָא נִהְרִין לָא
 יִכְלִין לְעֵינָא וְלֹאֲסַתְּכָלָא בְּהֵהוּא אֲפֻרִיוֹן בְּכֹל מַה
 דְּאֲצִטְרִיךְ.

כֹּזְהַר הֶרְקִיעַ הֵהוּא דְקִיִּימָא (דף טו ע"א) עַל גְּבִי אֲנֹן
 מִשְׁכְּלִים דְּכֹתִיב בֵּיה (יחזקאל א) וְדַמוֹת עַל רְאִשֵׁי
 הַחִיָּה רְקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא. זֶהַר דִּהְהוּא (דְּהוּא) נִהְיִר
 לְאוּרִיָּתָא. זֶהַר דְּנִהְיִר לְאֲנֹן רְאִשֵׁי דִתְהִיא חִיָּה, וְאֲנֹן
 רְאִשֵׁי אֲנֹן מִשְׁכְּלִים דְּנִהְרִין תְּדִיר וּמִסְתַּכְּלָן לְהֵהוּא
 רְקִיעַ לְהֵהוּא נִהְיִרוּ דְנִפְיִק מִתְּמָן, וְדָא אִיהוּ נִהְיִרוּ
 דְאוּרִיָּתָא דְנִהְיִר תְּדִיר וְלָא פְּסִיק.

השלמה מההשמטות (סימן ל)

ספר הבהיר

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה מַאי דְכָתִיב וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ, מַאי
 מִשְׁמַע הִיְתָה, שְׁכַבְר הִיְתָה. וּמַאי תְהוֹ, דְּבַר
 הַמְתָּהָא אֶת בְּנֵי אָדָם. וּמַאי בְהוּ, דְּבַר שְׂיִישׁ בּוּ מִמֶּשׁ,
 דְּכָתִיב בְהוּ, בּוּ הוּא. עַל שֵׁם מַאי דְכָתִיב (קהלת ז) גַּם אֶת
 זֶה לְעֵמֶת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. בְּרָא בְהוּ וְשֵׁם מְקוֹמוֹ
 בְּשָׁלוֹם. בְּרָא תְהוֹ וְשֵׁם מְקוֹמוֹ בְּרַע. בְהוּ בְשָׁלוֹם דְכָתִיב
 עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. מְלַמֵּד שְׂמֵכָאֵל שֶׁר יְמִינוֹ
 שֶׁל תְּקֵדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִיָּם וּבְרַד. וְגַבְרִיאֵל שֶׁר שְׂמָאֵלוֹ,
 אֵשׁ. וְשֶׁר שָׁלוֹם בִּינֵיהֶם מְכַרְיַע וְהֵיִינוּ דְכָתִיב עוֹשֶׂה
 שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. וּמַנְלָן דְּבְהוּ שָׁלוֹם, דְכָתִיב (ישעיה מדה)
 עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבּוֹרָא רַע, הָא פִּיֶצֶד רַע מִתְהוֹ וְשָׁלוֹם
 מִבְּהוּ, בְּרָא תְהוֹ וְשֵׁם מְקוֹמוֹ בְּרַע, שְׁנַאֲמַר עוֹשֶׂה שָׁלוֹם
 וּבּוֹרָא רַע. בְּרָא בְהוּ וְשֵׁם מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם שְׁנַאֲמַר עוֹשֶׂה
 שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. ע"כ: (עד כאן מההשמטות)

וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וּבְהוּ וְגו', הִיְתָה (ל"ט ב) דִּיִּקָּא
 מְקַדְמַת דְנָא, תְּלַגָּא גּוּ מִיָּא. נְפָקָא מִנָּה זוּהָמָא
 בְּתֵהוּא חִילָא דְתְּלַגָּא בְּמִיָּא, וְאֶקִּישׁ בְּהָ אֶשָּׂא תְּקִיפָא

וְהוּה בַּה פְּסוּלָת, וְאֶתְעֲדִיאַת וְאֶתְעֲבִידַת תְּה"וּ מֵאַתֵּר (נ"א
 מְדוּרָא) דְּזוּהֶמָּא. קִינָא דְּפְסוּלָת. וְבַה"ו בְּרִירוּ דְּאַתְבְּרִיר
 מְגוּ פְּסוּלָת וְאֶתִּישֵׁב בַּה חֶשֶׁךְ, רָזָא דְּאַשָּׂא תְּקִיפָא.
 וְהֵהוּא חֶשֶׁךְ דְּחַפִּי (חפ"י) עַל גִּבִּי הֵהוּא תְּה"וּ עַל גִּבִּי הֵהוּא
 פְּסוּלָת וְאֶתְתְּקַנַּת מִינִיה.

וְרוּחַ אֱלֹהִים, רוּחַ קוּדְשָׁא דְּנַפְיָא מֵאַלְהִים חַיִּים וְדָא
 מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. בְּתַר דְּהָאֵי רוּחַ נָשִׁיב
 אֲבָרִיר דְּקִיקוּ חַד מְגוּ הֵהוּא פְּסוּלָת פְּטִיסָא דְּזוּהֶמָּא. כַּד
 אֲבָרִיר וְאַצְרִיף וְאַצְרִיף זְמָנָא וְתִרִין עַד דְּיִשְׁתְּאַר הֵהוּא
 זוּהֶמָּא דְּלִית בֵּיה זוּהֶמָּא כְּלָל, כַּד הָאֵי תְּהוּ אֲבָרִיר
 וְאַצְרִיף נַפְק מִינִיה (מלכים א' ט) רוּחַ גְּדוּלָה וְחֹזֶק מְפָרֶק
 הָרִים וּמְשַׁבֵּר סֻלְעִים (צו' ל' ע"א) הֵהוּא דְּחַמָּא אֲלִיָּהּ. אֲבָרִיר
 בְּהוּ וְאַצְרִיף וְנַפְק מִינִיה רַעַשׁ דְּכְתִיב, (מלכים א' ט) וְאַחַר
 הָרוּחַ רַעַשׁ. וְאַבְרִיר חֶשֶׁךְ וְאַכְלִיל בְּרָזָא דִּילִיה אֵשׁ
 דְּכְתִיב וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ. אֲבָרִיר רוּחַ וְאַתְפְּלִיל בְּרָזָא

דִּילִיה (יתרו פ"א ב' ותיקון ל"ח) קוּל דְּמָמָה דַּקָּה.

תְּה"וּ אַתֵּר דְּלִית בֵּיה גְּוֹן וְלֹא דְּיִוְקָנָא וְלֹא אֶתְפְּלִיל
 בְּרָזָא דְּדִיּוֹקָנָא. הַשְׁתָּא אִיהוּ בְּדִיּוֹקָנָא כַּד
 מִסְתְּכְּלָן בֵּיה לִית לִיה דְּיִוְקָנָא כְּלָל. לְכֻלָּא אִית לְבוּשָׁא
 לְאַתְלַבְּשָׁא בַר הָאֵי. (דאֶתְחַזֵּי בֵּיה וְלִיתִיה כְּלָל וְלֹא הוּי).

בַּה"ו לְהֵאֵי אֵית לִיה צִיּוּרָא וְדִיּוּקְנָא אַבְנִין מְשַׁקְעִין גּוּ
 גְּלִיפָא (נ"א קְלִיפָה) דְּתַהוּ נַפְקִי גּוּ גְּלִיפָא דְּמְשַׁקְעֵן תַּמָּן.
 וּמִתַּמָּן מְשַׁכִּי תוּעֵלְתָא לְעֵלְמָא בְּצִיּוּרָא דְּלְבוּשָׂא, מְשַׁכִּי
 תוּעֵלְתָא מֵעֵילָא לְתַתָּא וְסִלְקָא מִתַּתָּא לְעֵילָא. וְעַל דָּא
 נְקוּבִין וּמְפוּלְמִין, הַנִּי תַלְיִין בְּאַיּוּרָא. לְזַמְנִין תַּלְיִין
 בְּאַיּוּרָא דְּסִלְקִי מִתַּמָּן לְעֵילָא. לְזַמְנִין מִטְמָרִין בְּיוֹמָא
 דְּעֵיבָא וּמְפִיקִי מִיִּין מְגוּ תְּהוּמָא לְאַתְזָנָא תַּה"ו מִתַּמָּן
 דְּהָא פְּדִין חֲדוּה וּשְׁטוּתָא (נ"א וְשַׁעֲתָא) דְּקָא (נ"א דְּלָא) אַתְּפִשְׁט
 תַּהוּ בְּעֵלְמָא.

חֲשֵׁף הוּא אֶשָּׂא אוֹכְמָא תַקִּיף בְּגוּוֹן. אֶשָּׂא סוּמְקָא תַקִּיף
 בְּחִיזוּ. אֶשָּׂא יְרוּקָא תַקִּיף בְּצִיּוּר. (פְּקוּדֵי רַמ"ג וְתַרּוּמָה
 קב"ח) אֶשָּׂא חִיּוּרָא גּוּוֹן דְּכָלִּיל כְּלָא. חֲשֵׁף תַקִּיף בְּכָל
 אֶשִׁין וְדָא אַתְּקִיף לְתַה"ו. חֲשֵׁף הוּא אֶשָּׂא וְלָאוּ אִיהוּ
 אֶשָּׂא חֲשׂוּכָא בַר פֶּד אַתְּקִיף לְתַהוּ, וְרִזָּא דָּא (בְּרֵאשִׁית כו)
 וְתַכְהִינָה עֵינָיו מִרְאוֹת וַיִּקְרָא אֶת עֵשׂוֹ וְגו'. חֲשֵׁף פְּנֵי רַע
 דְּאַסְבַּר אַנְפִּין לְרַע, וּכְדִין אֶקְרִי חֲשֵׁף דְּשָׂרֵי עֲלִיָּה
 לְאַתְקָפָא לִיָּה. וְרִזָּא דָּא וְחֲשֵׁף עַל פְּנֵי תְּהוּם.

רַו"ח הוּא קוּל דְּשָׂאֲרֵי עַל בַּהוּ וְאַתְקִיף לִיָּה וְאַנְהִיג לִיָּה
 בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיף. וְרִזָּא דָּא (תְּהֵלִים כט) קוּל יי עַל
 הַמַּיִם. וְכֵן רוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. אַבְנִין
 מְשַׁקְעֵן גּוּ תְּהוּמֵי דְּנַפְקִי מִיָּיא מְנַהוֹן. וְעַל דָּא אֶקְרוּן פְּנֵי
 הַמַּיִם. רוּחַ אַנְהִיג וְאַתְקִיף לְאַנּוֹן פְּנִים פְּנֵי תְּהוּם, דָּא

כִּמָּה דְאֶצְטְרִיךְ לִיָּה וְדָא כִּמָּה דְאֶצְטְרִיךְ לִיָּה. תַּה"ו עֲלִיָּה
 שְׂרִיא שֵׁם שַׁד"י. בַּה"ו עֲלִיָּה שְׂרִיא שֵׁם צְבָאוֹת. חֲשָׁף
 עֲלִיָּה שְׂרִיא שֵׁם אֱלֹהִים. רוּחַ עֲלִיָּה שְׂרִיא שֵׁם יְדוּ"ד.
 רוּחַ חֲזֵק מְפָרֵק הָרִים לֹא בְרוּחַ יי וְגו' שְׂמָא דָּא לֹא הוּי
 בֵּיה, דְּהָא שַׁד"י שְׁלֵטָא עֲלִיָּה בְּרֻזָּא (דְּסַתְרָא) דְּתַהוּ.
 וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ יי דְּהָא שֵׁם צְבָאוֹת שְׁלֵטָא
 בֵּיה בְּרֻזָּא דְּבַהוּ. וְעַל דָּא אֶקְרִי בַּהוּ רַעַשׁ דְּלָאוּ
 אִיהוּ בְּלֹא רַעַשׁ. וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בְּאֵשׁ יי דְּהָא שְׂמָא
 דְּאֱלֹהִים שְׁלֵטָא בֵּיה מְסַטְרָא דְּחֲשָׁף. וְאַחַר הָאֵשׁ קוּל
 דְּמָמָה דְּקָה הֲכָא אֲשַׁתְּכַח שֵׁם יְדוּ"ד. אַרְבַּע פְּרָקִין הֲכָא
 דְּאֲנוּן פְּרָקִי גּוּפָא וְאֲבָרִין יְדִיעֵן דְּאֲנוּן אַרְבַּעָה וְאֲנוּן
 תְּרִיסַר וְהֲכָא שְׂמָא גְּלִיפָא

השלמה מזהה שמטות (סימן כו)

רַבִּי בְּנִימֵן לְוִי, מִצָּאתִי פְּתוּב שֵׁם בֵּין י"ב אוֹתִיּוֹת יְהִי יְהִי
 וְהִי וְהִי וְהִי: תַּה"ו בְּמִסְפָּר קָטָן עִם ג' אוֹתִיּוֹת
 גִּימְטְרִיא ש' ש"ד שַׁד"י. בַּהוּ בְּמִסְפָּר קָטָן גִּימְטְרִיא
 צְבָאוֹת פְּזָה ב' ב"ה בַּהוּ. חֲשָׁף בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַפּוֹלֵל
 גִּימְטְרִיא אֱלֹהִים. רוּחַ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַפּוֹלֵל בְּגִימְטְרִיא
 יְהו"ה בְּמִסְפָּר קָטָן. רַעַשׁ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַפּוֹלֵל
 גִּימְטְרִיא בַּהוּ. קוּל דְּמָמָה דְּקָה בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַפּוֹלֵל
 יְהו"ה וְי"ב יוֹתֵר כְּנֻגַד שֵׁם י"ב הַנְּמָסֵר לְאִלְיָהוּ בַּמַּעְרָה.

וְכֵן דָּקָה בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַשְּׁלֶשֶׁה אוֹתִיּוֹת גִּימְטְרִיא
 יב"ק נלעד"ן: (עד כאן מההשמטות)

דִּתְרִיסֵר אֶתּוּון דְּאֶתְמָסֵר לְאֵלֵיהוּ בְּמַעְרָה (מה שגדפס כאן בדפוס
 מנטובה קרימונה לובלין וכתיב אפריון וכו' עד סתימין דלא אתגליין, לפנינו הוא לקמן בדף

כט ע"א ודף ל' ע"ב)

(דף טז ע"ב), (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. מֵהַכָּא
 אִיהוּ שִׁירוֹתָא לְאִשְׁכַּחַא גְּנִיזוּן הֵיךְ אֶתְבְּרִי עֲלֵמָא
 בְּפָרְט. דְּעַד הָכָא הוּהּ בְּכֻלָּל. וּבְתַר אֶתְהַדַּר כְּלָל. לְמַהוּי
 כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל. עַד הָכָא הוּהּ כְּלָא תְּלִיָא בְּאִוִּירָא מְרֻזָּא
 דְּאִין סוּף, כִּיּוֹן דְּאֶתְפְּשֵׁט חֵילָא בְּהִיכְלָא עֲלָאָה רְזָא
 דְּאֱלֹהִים, כְּתִיב בֵּיהּ אֲמִירָה (דכתיב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים. דְּהָא
 לְעֵילָא לָא כְּתִיב בֵּיהּ אֲמִירָה בְּפָרְט. וְאִף עַל גַּב
 דְּבְרֵאשִׁית מֵאֲמָר הוּא, אֲבָל לָא כְּתִיב בֵּיהּ וַיֹּאמֶר.

דָּא וַיֹּאמֶר אִיהוּ קִיִּמָּא לְמִשְׁאֵל וּלְמַנְדַּע. וַיֹּאמֶר חֵילָא
 דְּאֶתְרָם וְאֶרְמוֹתָא בְּחִשָּׂאֵי (ויחי רל"ד ב) מְרֻזָּא דְּאִין סוּף

בְּרֻזָּא (נ"א ברישא) דְּמִחְשְׁבָה. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִשְׁתָּא (לעיל ט"ו ע"ב)
 אוֹלִיד הַהוּא הִיכְלָא מִמָּה דְּאֶתְעַדִּיאַת מְזִרְעָא דְּקַדְשׁ,
 וְאוֹלִיד בְּחִשָּׂאֵי. וְהַהוּא דְּאֶתִּילַד (דאֶתִּילִיד) אֶשְׁתַּמַּע לְבַר.
 מָאן דְּאוֹלִיד לִיהּ אוֹלִיד בְּחִשָּׂאֵי דְּלָא אֶשְׁתַּמַּע כְּלָל, כִּיּוֹן
 דְּנִפְק מִנִּיהּ, מָאן דְּנִפְק, אֶתְעַבִּיד קוֹל דְּאֶשְׁתַּמַּע לְבַר.

יְהִי אוֹר. כָּל מַה דְּנִפְק בְּרֻזָּא דָּא נִפְק. (רל"ב ב) יְהִי עַל רְזָא

דַּאבָּא וְאַמָּא דִּיאִיהוּ י"ה. וּלְבַתֵּר אֲתַהֲדֵר לְנִקּוּדָה
 קַדְמָאָה, לְמַהוּי שִׁירוּתָא לְאַתְפְּשֻׁטָא לְמַלְהָ אַחֲרָא אֹר.
 וַיְהִי אֹר, אֹר דְּכִבְר הָוָה. אֹר דָּא רְזָא סְתִימָא
 אֲתַפְּשֻׁטוּתָא דְאַתְפְּשֻׁט וְאַתְבָּקַע מִרְזָא דְסִתְרָא דְאֹיִר
 עֲלָאָה סְתִימָא. בָּקַע בְּקַדְמִיתָא וְאַפִּיק חַד נִקּוּדָה סְתִימָא
 מִרְזָא דִילִיָּה. דְּהָא אֵין סוּף בָּקַע מֵאֹיִרָא דִילִיָּה וְגַלִּי הָאֵי
 נִקּוּדָה י. כִּיּוֹן דְּהָאֵי י אֲתַפְּשֻׁט, מַה דְּאַשְׁתָּאֵר אֲשַׁתְּכַח
 אֹר מֵהָוָה רְזָא דְּהָוָה אֹיִר סְתִימָאָה.

כַּד אֲשַׁתְּכַח מְנִיָּה נִקּוּדָה קַדְמָאָה י, אֲתַגְּלִי לְבַתֵּר עֲלִיָּה
 (נח ס"ה ע"א) מְטִי וְלֹא מְטִי. כִּיּוֹן דְּאַתְפְּשֻׁט נִפְק וְאִיהוּ
 הוּא אֹר דְּאַשְׁתָּאֵר מֵאֹיִר. וְהֵינּוּ אֹר דְּכִבְר הָוָה, וְהָא
 קִימָא. נִפְק וְאַסְתָּלַק וְאַתְגְּנִיז וְאַשְׁתָּאֵר חַד נִקּוּדָה מְנִיָּה
 לְמַהוּי מְטִי תְדִיר בְּאוּרַח גְּנִיזוּ בְּהֵיָא נִקּוּדָה מְטִי וְלֹא
 מְטִי. נְהִיר בֵּיה בְּאוּרַח נִקּוּדָה קַדְמָאָה דְּנִפְק מְנִיָּה. וּבְגִין
 כַּךְ פְּלֹא אַחִיד דָּא בְּדָא. נְהִיר בְּהָאֵי וּבְהָאֵי.

כַּד סָלִיק פְּלֹא סָלְקִין וְאַתְאַחְדֵּן בֵּיה וְאִיהוּ מְטִי וְאַגְנִיז
 בְּאַתֵּר דְּאִי"ן סו"ף וְכִלָּא חַד אֲתַעְבִּיד. הָהוּא נִקּוּדָה
 דְּאוּר, אֹר אִיהוּ. וְאַתְפְּשֻׁט וּנְהִירוּ בֵּיה שְׁבַע אֲתוּוֹן
 דְּאַלְפָּא בֵּיתָא וְלֹא אַקְרִישׁוּ וְלַחִים הָווּ. נִפְק חֲשָׁךְ לְבַתֵּר
 וּנִפְקוּ בֵּיה שְׁבַע אֲתוּוֹן אַחֲרֵן דְּאַלְפָּא בֵּיתָא וְלֹא אַקְרִישׁוּ
 וְקִימוּ לַחִים. נִפְק רְקִיעַ דְּאַפְרִישׁ מַחְלוּקַת דְּתֵרִין סְטֵרִין

וּנְפָקוּ בֵּיהּ תַּמְנֵיאַ אַתּוּן אַחֲרָנִין. כְּדִין כ"ב. דְּלָגוּ שְׁבַע
 אַתּוּן דְּהָאֵי סֵטְרָא וְשְׁבַע דְּהָאֵי סֵטְרָא, וְאַתְּגְלִיפּוּ כְּלָהוּ
 בְּהֵהוּא רְקִיעַ וְהוּוּ קִימֵי לַחִים. אַקְרִישׁ הֵהוּא רְקִיעַ
 וְאַקְרִישׁוּ אַתּוּן וְאַגְלִימוּ וְאַתְצִיירוּ בְּצִיּוּרֵיהוּ. וְאַגְלִיף
 תַּמָּן אֲוֵרֵיתָא לְאַנְהָרָא לְבַר.

יְהִי אֲוֵר דִּיהוּא אַל גְּדוּל רְזָא דְנַפְיָק מֵאֲוִיר קַדְמָאָה. וְיְהִי
 רְזָא דְחֻשְׁךָ דְאַקְרִי אֱלֹהִים אֲוֵר דְאַתְכְּלִיל שְׁמָאֲלָא
 בְּיַמִּינָא. וּכְדִין מְרֻזָא דְאֵל הוּי אֱלֹהִים, אַתְכְּלִיל יַמִּינָא
 בְּשְׁמָאֲלָא (ל"א ע"א) וְשְׁמָאֲלָא בְּיַמִּינָא

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֲוֵר כִּי טוֹב דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא
 כִּי טוֹב אַנְהִיר עֵילָא וְתַתָּא וּלְכָל שְׂאָר סְטָרִין
 בְּרֻזָא יְדוּ"ד שְׁמָא דְאַחִיד לְכָל סְטָרִין. וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים וְגו'
 אַפְרִישׁ מַחְלוּקַת לְמַהוּי כְּלָא שְׁלִים.

השלמה מההשמטות (סימן ג)

כְּתִיב (בְּרָאשִׁית א') וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֲוֵר יוֹם וּכְתִיב וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאֲוֵר כִּי טוֹב. תָּא חֲזִי הָאֵי אֲוֵר
 דְלַתְתָּא כַּד נְהִיר מַחִילָא דְאַתְיִיְהִיב לֵיהּ מְטוֹב דְלְעֵילָא
 וּבְגִין כַּךְ מְנִין יְמוֹת הַחֲמָה שִׁס"ה מ"ט שְׁבוּעִים, מְנַהוֹן
 לְקַבֵּל הָאֵי דְרָגָא דְצַדִּיק דְאַיְקָרִי טוֹב וְאִיהוּ שְׁבִיעֵי,
 וַיִּנִּיק מְנִיה הָאֵי שְׁמָשָׂא דְלַתְתָּא. שְׁבַעַה שְׁבוּעִים שְׁבַעַה
 זְמַנִּין לְקַבֵּל שְׁבַעַה שְׁבוּעִין ז' זְמַנִּין דְאִיהוּ יְנִיק מְאִימָא

עֲלָאָה דְאֶקְרִי יוֹבְלָא, וְלִקְבֵּלָהּ שְׁנֵי יוֹבֵל דִּלְתָתָא
 אֲשֶׁתְּאָרוּ מִשִּׁס"ה כ"ב יוֹמִין לִקְבֵּל כ"ב אֲתוּוֹן דְּאוּרִיתָא
 דְּעֲלָמָא תַתָּאָה אֲתַקְיִים עָלֵייהּ.

דְּהָא צְדִיק דְּלַעֲיֵלָא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב אִיקְרִי וְכַד אֲשֶׁתְּלִימוּ
 אֵינּוֹן שִׁס"ה יוֹמִין תִּיִיבִין תְּנַיִינוֹת לִקְבֵּלָא מֵהָאִי
 דְּרָגָא דְטוֹב דְּהָאִי דְּרָגָא וְכֹל אֵינּוֹן שְׁבַע דְּרָגִין עֲלָאִין
 תִּיִיבִין תְּנַיִינוֹת לִקְבֵּלָא מֵאִמָּא עֵילָאָה וְהָאִי דְּרָגָא
 דְּסִיְהָרָא דְשְׁלֵטָא בְּלִילִיָּא יִנְקָא מֵהָאִי דְּרָגָא דְאֶקְרִי
 שְׁכִינְתָּא תַתָּאָה דִּינְקָא מֵהָהוּא צְדִיק וּבְגִין דְּהָהוּא (צְדִיק)
 אֲמִלִי לָהּ מֵהֵנְהוּ תְּפִנוּקִין עֵילָאִין וַיִּנְקָא מִנִּיהּ (אִיקְרִי)

סִיְהָרָא.

דְּכַמָּה דְּהָאִי סִיְהָרָא תַתָּאָה לִית לָהּ נְהוּרָא מְגַרְמָה אֶלָּא
 מֵאִי דְאֲתִיִּיהִיב לָהּ מִן שְׁמֵשָׁא, הֵכִי נָמִי הָהוּא
 דְּרָגָא דְלַעֲיֵלָא וְהָאִי דְּרָגָא אִיקְרִי יִמָּא דְּחַכְמַתָּא לַעֲיֵלָא
 וְקִיִּימִי תְרִיסָר שְׁבַטִין עֲלָאִין קְדִישִׁין תַּלְתָּא לְצְפוֹנָא
 וְתַלְתָּא לְדְרוֹמָא וְתַלְתָּא לְמַעְרְבָא וְתַלְתָּא לְמַדִּינְחָא,
 וְהָאִי יִמָּא דְּחַכְמַתָּא עָלֵייהּ.

וְלִקְבֵּלִיהוֹן לְתַתָּא י"ב שְׁבַטִין קִיִּימִין סְחָרְנִי מַדְבַּחָא
 כְּהָאִי גְוּוֹנָא. וְלִקְבֵּל הָאִי דְּרָגָא
 עֶבֶד שְׁלֹמֹה יִמָּא לְתַתָּא עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּקָר. וְהָאִי
 יִמָּא לַעֲיֵלָא אִיקְרִי י"ם מֵאִי טַעְמָא אֶקְרִי יָם אֶלָּא בְּגִין

הַהוּא דְרָגָא דְצַדִּיק דְאִמְלִי לְהָאֵי יָם אֶקְרִי יוֹם דְכְּתִיב
 (בְּרֵאשִׁית א') וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וּכְתִיב (תְּהִלִּים צ"ז) אוֹר
 זְרוּעַ לְצַדִּיק, וְהָאֵי נְהִיר בְּרוּזָא דְשִׁמְא קְדִישָׁא דְבֵיה
 אִמְלִי לְהָאֵי יָם דְאֶקְרִי ה"א תַּתָּא (בְּתְרָאָה דְשִׁמְא קְדִישָׁא). הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב (קְהֵלֶת א') כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם כֹּ"ל דָּא
 דְרָגָא דְצַדִּיק דְאִיקְרִי כָּל בְּגִין דְכָל תְּפִנוּקִין נְפִקִין מִנֵּיה
 הַנְּחָלִים אֵלִין חֲמֵשׁ דְרָגִין דְעֵמִיה הוֹלְכִים אֶל הַיָּם לְאִמְלִי
 (לְמַמְלִי) לָהּ וְהָאֵי דְרָגָא אֶקְרִי בֵּת שְׁבַע וְכַד נְהִיר הָאֵי צַדִּיק
 לְהָאֵי דְרָגָא בְּרוּזָא דְשְׁבַעָה שְׁבוּעִין שְׁבַע זְמַנִּין שְׁמִשָׁא
 תַּתָּאָה נְהִיר בְּרוּזָא דְשְׁבַע שְׁבוּעִין שְׁבַע זְמַנִּין לְסִיְהָרָא.
 בְּגִין כֹּךְ שְׁנַת הַלְבָּנָה שְׁנ"ה יוֹמִין, מ"ט שְׁבוּעִין מְנַהוֹן
 לְקַבֵּל הָאֵי דְרָגָא שְׁבִיעָאָה יִמָּא עֵילָאָה דְנַהָרָא
 מְצַדִּיק בְּמ"ט שְׁבוּעִין נְהוֹרִין עֲלָאִין אֲשֶׁתְּאָרוּ תְרִיסַר
 יוֹמִין לְחוּשְׁבֹן שְׁנ"ה לְקַבְּלֵי י"ב שְׁבֻטִין דְסַחְרָנִי הָאֵי יִמָּא
 לְמִיטַר מְטַרַת מְשַׁכְּנָא בְּתְרִיסַר תְרַעִין עֲלָאִין דְאִית
 בִּירוּשְׁלַיִם עֵילָאָה (וּמְאֹרְחָא) וְאוֹרְחָא דְאִינוּן תְרַעִין עֲלָאִין
 יִנְקִין אִינוּן שְׁבֻטִין מְאִימָא תַּתָּאָה כָּל חַד לְסַטְרִיהַּ כְּדָקָא
 חֲזִי לִיהַּ הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (יְחֻזְקָאֵל מ"ח) שְׁעַר יְהוּדָה אֶחָד וְעַל
 דָּא כְּתִיב (יִשְׁעִיהַּ מ"ג) כָּל הַנְּקָרָא בְשִׁמִּי דָּא דְרָגָא דְצַדִּיק
 דְנְהִיר בְּחֵילָא דְשִׁמִּי וְלְכַבּוּדִי בְרָאֲתִיו לְאַנְהָרָא לְהַהוּא
 אֲתַר דְאֶקְרִי כְבוּדִי בְרָאֲתִיו, וְדָא יִמָּא דְחַכְמַתָּא דְאֶקְרִי
 כְבוּד ה' דְאֲתַגְּלִי בְּמִשְׁכְּנָא.

יִצְרְתִּיּוּ דָּא רְזָא דִּיּוֹם דִּלְתַתָּא דִּיאִהוּ לְקַבֵּל כ"ל
 דְּלַעֲיִלָּא וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה מ"ה) יוֹצֵר אוֹר וְהֵאֵי
 צְדִיק דְּלַעֲיִלָּא לֹא כְּתִיב בֵּיהּ יִצְרָה עַד דִּיתְגַּלִּי עֲבִידְתִּיהּ
 לְתַתָּא וְנִהִיר עֲלֵמָא תַתָּא מִנִּיהּ. אֲפֵּי עֲשִׂיתִּיּוּ דָּא סִיְהָרָא
 לְתַתָּא הָדָא הוּא דְכְּתִיב וּבוֹרָא חֲשֹׁךְ כַּד אֲתַחֲבְרוּ כְּדִין
 עוֹשֶׂה שְׁלוֹם שְׁלָמָא לְעֲלֵמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בְּרָאשִׁית א')
 וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. כְּדִין יַחֲוּדָא לְעִילָא יַחֲוּדָא
 לְתַתָּא שְׁלָמָא לְעִילָא שְׁלָמָא לְתַתָּא.

כְּגוֹוְנָא דָּא יוֹסֵף לְתַתָּא דְהָא אַחִיד בְּצְדִיק דְּלַעֲיִלָּא,
 וְכַד אֲשַׁתְּלִים לְתַתָּא אוֹסִיף שְׁלָמָא בְּכֻלָּהוּ
 עֲלֵמִין וּבְכֹל יוֹמִין עֲלָאִין. כְּתִיב הֲכָא (בראשית ט"ל) וַיְהִי
 כְּדַבְּרָה אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְכְתִיב הֵתֵם (תהלים ס"ח) בְּרוּךְ יְיָ
 יוֹם יוֹם יַעֲמוֹס לָנוּ בְּגִין דְּלָא (כד ל"א) שָׁמַע לָהּ לְאִשְׁת
 פּוֹטִיפַר יוֹם יוֹם, כְּדִין יוֹמִין עֲלָאִין בְּשְׁלָמָא וּבְרַכְתָּא
 בְּכֻלָּהוּ עֲלֵמִין.

(בְּרָאשִׁית א') וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאוֹרוֹת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם תִּמְן
 תִּנְיָן אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי דְכְּתִיב (שיר השירים ד') כָּלֶךְ יִפְהַ
 רְעִיתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ תָּא חֲזִי כְּשִׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֶת עוֹלָמוֹ עֲשָׂאוּ מְאוֹתוֹ הָאוֹר הַנֶּאֱצַל לְמַעְלָה וּבְרָא אֶת
 הַשָּׁמַיִם מְאוֹתוֹ רַקִּיעַ (הָאוֹר) הָרְאִישׁוֹן שֶׁהַכִּינוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וּבְרָאוּ בְּתַחֲלִילָה וְאוֹתוֹ הַרַקִּיעַ הוֹלִיד כָּל שְׂאָר
 הַשָּׁמַיִם (נ"א הַרַקִּיעִים) שְׁנַתְּהוּ מִמֶּנּוּ.

וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אֹתוֹ הִרְקִיעַ הוֹלִיד כָּל
הַמְּאֹרוֹת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שְׁמַקְבֵּל (מלמעלה) לְמַעְלָה
וּפְשָׁרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֹתוֹ רְקִיעַ נָטַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת הַמְּאֹרוֹת וְהִנִּיחָם בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ הִנְקֵרָא רְקִיעַ
הַשָּׁמַיִם, וְאוֹתוֹ רְקִיעַ גְּתִהוּוּה מִן הַשָּׁמַיִם דְּאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה אָמַר רַב הִרְקִיעַ הָעֲלִיּוֹן הוֹלִיד אֶת הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר
תַּחְתָּיו, וְהַשָּׁמַיִם הוֹלִידוּ הָאֵי רְקִיעַ וְנִקְרָא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם
וְנָטַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵנִי מְאֹרוֹת וְנִתְּנָם בּוֹ. הֵדָא הוּא
דְּכָתִיב (פְּרָאשִׁית א') וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵנִי מְאֹרוֹת
וְהִנִּיחָם בְּיַד (נ"א בְּיָד) הִרְקִיעַ לְהִיּוֹת מִמְּשָׁלָה עַל
הָאָרֶץ וּלְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם הַבְּרִיּוֹת וּשְׁנִינָהּ נִתְּנוּ אוֹרָם
בְּשׂוּהָ. אָמְרָה הַלְּבָנָה אֵין נָאָה לְהַשְׁתַּמֵּשׁ וּלְהַתְּנַהֵג בְּשְׁנֵי
כְּתָרִים בְּשׂוּהָ. מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמְּעִיט אוֹתָהּ
וְהֵינּוּ הַכְּפָרָה שֶׁל שְׁעִיר רֹאשׁ חוֹדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (במדבר כ"ח)

חֲטָאת לִי.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב וּבְכֻמָּה אֶתֶר תְּנִינָן דָּא וְלֹא אֶתִּישְׁבָּא
בְּלִבָּאֵי עֵנִינָא, כִּד אֶתָּא רַב נַחְמָן אָתוּ וּשְׁיִילוּהוּ,
מִשְׁמַעֵן אָמַר (נ"א כְּמִשְׁמַעוֹ). אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יַעֲקֹב
כְּלוּם אֶתָּה רוּצָה לַעֲבוֹר עַל דְּבָרֵי חֲבִירֶיךָ, אֲשֶׁתִּיק.
רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא אֶתָּא לְמַחְמֵי לְרַבִּי

אֶלְעֶזֶר חֲתָנִיָּה (שם ע"ד) נִפְקַת בְּרִיתָיָה וְשִׁקְלָת יְדוּהֵי לְנִשְׁקָא
 לְהוֹן, וְאָמַר לָהּ לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֲצִמְךָ מִקְמִיָּה בְּעֲלִיךָ
 דְּאִיְהוּ קַדִּישָׁא. שָׁמַע רַבִּי אֶלְעֶזֶר. אָמַר, כִּפְעֹן יַדְעֵנָּא אֲנָּא
 מִדְּכָרְנָא מְלָה חַד דְּאִיְהִי מִרְגְּלָא יִקְיָרָא דְאַתְמָר עַל
 סִיְהָרָא כְּדַתְנִינֵן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְסִיְהָרָא לְכִי
 וּמַעֲטִי אֶת עֲצִמְךָ דְּחֻשְׁבָּה סִיְהָרָא דְלֹא אֲתִיְהִיב שׁוּלְטָנָא
 לָהּ, אָמַר לִיָּה חֲמוּהִי, אֲנָּא כִּפְךָ שְׁמַעֲנָא וְכִפְךָ הָוָה מְסוּדָר
 בְּלַבָּאִי וּבְגִין דְּלֹא אֶעְבֵּר עַל דַּעְתוּהִי דְּחֻבְרָאִי שְׁתַּקְתִּי.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעֶזֶר וְאָמַר (דְּבָרִים ל"ג) אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְּמוֹךָ
 עִם נוֹשָׁע בְּיַי מִגֵּן עֲזֻרָךְ וְאֲשֶׁר חָרַב גְּאוּתְךָ, אָמַר
 רַבִּי אֶלְעֶזֶר וְכִי גְּאוּתֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּחֲרַב הוּא, לָאוּ הֲכִי,
 דְּהָא חָרַב לַעֲשׂוֹ אֲתִיְהִיבַת דְּכַתִּיב (בְּרַאשִׁית כ"ז) וְעַל חֲרַבְךָ
 תַּחֲיָה אֲלֵא הֲכִי שְׁמַעֲנָא מֵאֲבוּי דְּאֵלִין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים
 דְּכַד שְׁמַעִין מְלָה וְלֹא אֲתִיְשַׁבָּא בְּלַבְּהוֹן וְאִינּוֹן מְגִיחֵי
 קָרְבָּא דִּין עִם דִּין כְּאִינּוֹן מְגִיחֵי קָרְבָּא בַּחֲרָבָא וּבַעֲיִין
 לְקַטְלָא דִּין לְדִין עֲלֵהּ. וּמְלָה דָּא דְקָא אֲמַרִי חֲבָרְנָא כִּפְךָ
 הִיא וְכִפְךָ גְּזָרְנָא בְּרֻזָּא דִּמְתַנִּיתִין דִּילָן.

דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁמְשָׁא וּלְסִיְהָרָא גְּזָר עַל
 שְׁמַשָּׁא לְמַהוּי שׁוּלְטָנָא דַּעֲשׂוֹ וְעַל סִיְהָרָא לְמַהוּי
 בְּעֲלָמָא דִּין שׁוּלְטָנָא דִּיעֻקֵּב וּמְנִי עֲלִיהוֹן תַּקִּיפִין רַבְרַבִּין

עַד דֵּייתוּן תְּרִין אַומֵיִיא אֵלִין וְהָהוּא רַבְרְבָא דְאַתְמַנִּי עַל
 סִיְהָרָא בְּגִין אַומָה דִּיעֵקֵב בְּעָא מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דִּיתֵיִיב שׁוּלְטָנָא לְסִיְהָרָא בְּעֵלְמָא דִּין כְּלוּמַר אַומָה
 דִּיעֵקֵב. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי מָה אֲנָא בְּעֵי אַומָה
 דִּיעֵקֵב (חֶסֶר כֶּאֱו). אֵלָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי לְשִׁלְטָאָה בְּהוּ עַל כֹּל
 אַומֵיִיא אֲבָל בְּעֵלְמָא דִּין לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֲצַמְךָ
 וְהִשְׁתַּעֲבַדִּי בְּגִלוּתָא לְמִזְכִּי לָךְ בְּעֵלְמָא דְאַתִּי.

וְכֹד אַתּוּ אַומָה דִּיעֵקֵב וְאַתְרַעְמוּ קַמִּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, עַל דְּאַתְנַטְל מְנַהוּן שׁוּלְטָנָא וְאַתֵּיִיב לְעֶשׂוּ.
 אֲמַר לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי מָה אַתּוּן בְּעָאן שׁוּלְטָנָא
 בְּעֵלְמָא דִּין דְּהָא אֲנָא עַרְבָנָא לְשִׁלְטָאָה לְכוּ לְעֵלְמָא
 דְאַתִּי עַל כֹּל אַומֵיִיא וּבְגִין כֶּךָ הִבִּיאוּ כִּפְרָה עֲלִי כְּלוּמַר
 עַל אֹתָהּ הִבְטַחָה שְׁאַנִּי עָרַב לְכוּ וְהִבִּיאוּ כִּפְרָה וְהִתְעַסְקוּ
 בַּתּוֹרָה וְעֲלִי לְתַת לְכֶם שְׂכָר טוֹב וְעֲלִי לְהַשְׁלִיט אֶתְכֶם
 עַל כֹּל הָעַמִּים שְׁעַל מְנַת פֶּן מִיעֲטַתִּי אֶת הַיָּרַח בְּעוֹלָם
 אֲתָא רַבִּי יוֹסִי וּנְשָׁקִיָּה בְּרִישִׁיָּה וְקָרָא לְבִרְתִּיהּ וְאֲמַר לֵהּ
 קוּטְפִיזָא דְנַהוּרִיתָא וּבוֹצִינָא דְאַתְפְּרָשָׁא בְּטַבּוּון אִית
 גְּבַךְ, זַכָּאָה אַנְתְּ וְזַכָּאָה חוּלְקִיךָ וְזַכָּאָה חוּלְקִי דְזַכִּינָא
 לְמַחְמִי כֶּךָ.

רַבִּי יוֹנָתָן אֲמַר זְכוּ יִשְׂרָאֵל דְנַהִיר לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְלִית אַנְן צְרִיכִים לְבוֹצִינָא אַחְרָא דְכְּתִיב (יְשַׁעְיָה ס')

וְהָיָה לָךְ יְיָ לְאוֹר עוֹלָם. אָמַר רַבִּי אַבְהוּ, פִּיּוֹן שְׁנַתְחַלֵּף
 לָהּ שׁוֹלֵטָנָא אֵינוֹן מוֹנִין חוֹשְׁבָנָא לְסִיְהָרָא דְבָהּ מִנְהַגְתָּ
 נוֹהֵג כְּצֵאֵן יוֹסֵף וּמוֹם אֵין בָּךְ דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח בָּהּ גְּרַעוֹנָה

בְּגִין מוֹעֲדִין וְזִמְנִין ע"כ: (עד כאן מזהה שמטות)

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים וְגו', מֵהוּ וַיִּקְרָא, קָרָא וְזִמִּין לְאַפְקָא
 מֵהָאֵי אוֹר שְׁלִים דְּקִימָא בְּאַמְצָעִיתָא, חַד נְהִירו
 דְּאִיהוּ יְסוּדָא דְּעֵלְמָא דְּעֵלְיָה קְיָמִין עַלְמִין. וּמֵהָהוּא אוֹר
 שְׁלִים עֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא אֲתַפְּשֵׁט יְסוּדָא חֵי עַלְמִין
 דְּאִיהוּ יוֹם מְסֻטָּרָא דִּימִינָא. וְלַחֲשֵׁךְ קָרָא לַיְלָה, קָרָא
 וְזִמִּין וְאַפִּיק מְסֻטָּרָא דְּחֲשֵׁךְ חַד נוֹקְבָא סִיְהָרָא דְּשִׁלְטָא
 בְּלִילְיָא וְאַקְרִי לַיְלָה רְזָא דְּאֲדַנִּי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. עָאֵל
 יְמִינָא בְּהָהוּא עֲמוּדָא שְׁלִים דְּבְּאַמְצָעִיתָא כְּלִיל בְּרְזָא
 דְּשִׁמְאֵלָא, וְסֻלִּיק לְעֵילָא עַד נְקוּדָה קְדַמָּא וְנִטִּיל
 וְאַחִיד (דף יז ע"א) תַּמֵּן מְלָה (נ"א חִילָא) דְּתַלְתַּת נְקוּדִין חֲלָם
 שׁוֹר"ק חִיר"ק זֶרַע קֶדֶשׁ. דְּהָא לִית זֶרַע דְּאֲזַדְרַע בַּר
 בְּרְזָא דָא, וְאַתְחַבֵּר כְּלָא בְּעֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא. וְאַפִּיק
 יְסוּדָא דְּעֵלְמָא, וּבְגִין כְּךָ אֲקָרִי כָּל דְּאַחִיד לְכָלָא בְּנְהִירו
 דְּתִיאֻבְתָּא.

שְׁמָאֵלָא לָהִיט בְּתוֹקְפָא וְאַרְחָ, בְּכוּלְהוּ דְּרַגִּין אֲרַח
 רִיחָא. וּמֵהָהוּא לְהִיטוּ דְּאֲשָׂא אֲפִיק הָהִיא
 נוֹקְבָא סִיְהָרָא. וְתֵהוּא לְהִיטוּ תְּוָה חֲשֵׁךְ בְּגִין דְּתְּוָה מַחֲשֵׁךְ.

וְתָרִין סְטָרִין אֵלִין אִפִּיקוּ תָרִין דְּרָגִין אֵלִין חַד דְּכַר וְחַד
 נּוֹקְבָא. יְסוּדָא אַחִיד בְּעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא מִהֵוּא
 תּוֹסַפֵּת נְהוּרָא דְהוּה בֵּיה, דְכִיּוֹן דְהֵוּא עַמּוּדָא
 דְאַמְצָעִיתָא אֲשֶׁתְּלִים וְעֵבִיד שְׁלָם לְכָל סְטָרִין, כְּדִין
 אֲתוּסַף בֵּיה נְהִירוּ מֵעִילָא וּמְכַל סְטָרִין בְּחֻדוּה דְכֻלָּא בֵּיה.
 וּמִהֵוּא תּוֹסַפֵּת דְחֻדוּה נָפִיק יְסוּדָא דְעֵלְמִין וְאַקְרִי
 מוּסַף. מִהֵכָא נְפָקִין כָּל חַיִּילִין לְתַתָּא וְרוּחִין וְנִשְׁמַתִּין
 קַדִּישִׁין בְּרוּזָא יְדוּ"ד צְבָאוֹ"ת, אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחֹת.

לֵילָה אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, מְסֻטְרָא דְשְׁמַאלָא מִהֵוּא חֲשָׁף.
 וּבְגִין דְהֵוּא חֲשָׁף תִּיאוּבְתִיָּה לְאַתְכַּלְלָא בְיַמִּינָא
 וְחַלְשׁ תּוֹקְפִיָּה, אֲתַפְּשֵׁט מִנִּיהָ הָאִי לֵילָה. כַּד שְׁאֲרִי
 לְהַתְּפֹשֵׁט הָאִי לֵילָה עַד לָא אֲסַתִּיָּם, הֵוּא חֲשָׁף עָאֵל
 וְאַתְכַּלִּיל בְיַמִּינָא וְיַמִּינָא אַחִיד לִיה, וְאַשְׁתָּאֵר בְּגַרְיֵעוּ
 הָאִי לֵילָה. וּכְמָה דְחֲשָׁף תִּיאוּבְתִיָּה לְאַתְכַּלְלָא בְּאוּר הַכִּי
 לֵילָה תִּיאוּבְתִיָּה לְאַתְכַּלְלָא בְּיוֹם. חֲשָׁף גַּרְע נְהוּרִיָּה,
 וּבְגִין כֶּךָ אִפִּיק דְרָגָא בְּגַרְיֵעוּ וְלֹא בְנְהִירוּ. חֲשָׁף לָא נְהִיר
 אֶלָּא כַּד אֲתַכַּלִּיל בְּאוּר. לֵילָה דְנִפְק מִנִּיהָ לָא נְהִיר אֶלָּא
 כַּד אֲתַכַּלִּיל בְּיוֹם. גַּרְיֵעוּ דְלֵילָה לָא אֲשֶׁתְּלִים אֶלָּא
 בְּמוּסַף. מִה דְאַתּוּסַף הֵכָא גַרְע הֵכָא.

בְּמוּסַף הוּה בֵּיה רוּזָא דְנִקּוּדָה עֲלָאָה וְרוּזָא דְעַמּוּדָא
 דְאַמְצָעִיתָא בְּכָל סְטָרִין, וּבְגִין כֶּךָ אֲתוּסַף בֵּיה

תִּרְיִן אֲתוּוֹן. בְּלִילִיָּא גְרִיעוּ בֵּיהּ אֲלִין תִּרְיִן. כְּדִין קָרָא
 כְּתִיב וַיִּקְרָא וַגִּרַע מִנִּיהּ (ר"ו) (ר"ו) וּכְתִיב קָרָא לִילָהּ. הֲכָא
 רְזָא דְשָׂמָא דְשִׁבְעִין וַתִּרְיִן אֲתוּוֹן גְּלִיפָא דְכְתָרָא עֲלָאָה:
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו', הֲכָא בְּפִרְט
 רְזָא לְאַפְרָשָׁא (בִּין) (תְּרוּמָה קמ"ט ע"ב) מִיִּין עֲלָאִין
 לְתַתָּאִי (לְתַתָּאִין) בְּרִזָּא דְשָׂמָא לָא. (נ"א וְאֲתַבְרִי) הֲכָא
 מַחְלוּקַת בְּרִזָּא דְשָׂמָא לָא. דְעַד הֲכָא רְזָא דִּימִינָא הוּא,
 וְהֲכָא הוּא רְזָא דְשָׂמָא לָא, וּבְגִין כֶּךָ אֲסַגִּיאוּ מַחְלוּקַת (נ"א
 בִּין) בְּגִין דָּא לִימִינָא. יְמִינָא אִיהוּ שְׁלִימָא דְכָלָא, וּבְגִין
 כֶּךָ בִּימִינָא כְּתִיב כָּלָא דְהָא בֵּיהּ תִּלְיִיא כָּל שְׁלִימוּ. כַּד
 אֲתַעַר שְׂמָא לָא אֲתַעַר מַחְלוּקַת. וּבְהָהוּא מַחְלוּקַת
 אֲתַתְּקַף אֲשָׁא דְרוּגְזָא וְנִפְיִק מִנִּיהּ מֵהָהוּא מַחְלוּקַת
 גִּיהֶנָם. וְגִיהֶנָם בְּשָׂמָא לָא אֲתַעַר וְאֲתַדְבֵּק.

חֲכָמַתָּא דְמֹשֶׁה בְּהָא אֲסַתְּפֵל וּבְעוּבָדָא דְבְרֵאשִׁית
 אֲשַׁגַּח. בְּעוּבָדָא דְבְרֵאשִׁית הָוָה מַחְלוּקַת
 שְׂמָא לָא בִּימִינָא, וּבְהָהוּא מַחְלוּקַת דְאֲתַעַר בֵּיהּ שְׂמָא לָא
 נִפְק בֵּיהּ גִּיהֶנָם וְאֲתַדְבֵּק בֵּיהּ. עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא דְאִיהוּ
 יוֹם תְּלִיתָאִי עָאֵל בִּינִייהוּ וְאֲפֹרִישׁ מַחְלוּקַת וְאֲסָפִים
 לְתִרְיִן סְטְרִין. וְגִיהֶנָם נְחִית לְתַתָּא. וְשָׂמָא לָא אֲתַכְּלִיל
 בִּימִינָא וְהָוָה שְׁלָמָא בְּכָלָא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא מַחְלוּקַת קֶרַח בְּאַהֲרֹן שְׂמָא לָא בִּימִינָא.

אֶסְתַּכַּל מֹשֶׁה בְּעוֹבְדֵי דְבְרֵאשִׁית. אָמַר לִי אֶתְחַזֵּי
 לְאַפְרָשָׁא מַחְלוּקַת בֵּין יְמִינָא לְשְׂמָאלָא. אֶשְׁתַּדַּל
 לְאַסְפְּמָא בִּינֵייהוּ. וְלֹא בְּעֵי שְׂמָאלָא וְאֶתְקַף קֶרַח
 בְּתוֹקְפִיהּ. אָמַר וְדַאי גִּיהֶנֶם בְּתוֹקְפָא דְמַחְלוּקַת שְׂמָאלָא
 אֶצְטְרִיךְ לְאַתְדַּבְּקָא ^(ס"א) לְעֵילָא וְלְאַתְכַּלְלָא בִּימִינָא) הוּא
 לֹא בְּעֵי לְאַתְדַּבְּקָא לְעֵילָא וְלְאַתְכַּלְלָא בִּימִינָא, וְדַאי
 יַחוּת לְתַתָּא בְּתוֹקְפָא דְרוּגְזָא דִּילֵיהּ.

וְעַל דָּא לֹא בְּעֵי קֶרַח לְאַסְפְּמָא הָאֵי מַחְלוּקַת בִּינָא
 דְּמֹשֶׁה בְּגִין דְּלֹא הָוּה ^(ל"ג ע"א) לְשֵׁם שְׁמַיִם וְלֹא חֵישׁ
 לְיִקְרָא דְלְעֵילָא וְאַפְחִישׁ עוֹבְדֵי דְבְרֵאשִׁית. כִּיּוֹן דְּחָמָא
 מֹשֶׁה דְּהָוּה מִפְּחִישׁ עוֹבְדֵי דְבְרֵאשִׁית וְאַתְדַּחָא אִיהוּ
 לְבַר, כְּדִין וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד.

וַיַּחַר לְמֹשֶׁה עַל דְּאַפְחִישׁוּ לֵיהּ דְּלֹא אֲסַכִּים הָהוּא
 מַחְלוּקַת. מְאֹד עַל דְּאַפְחִישׁוּ עוֹבְדֵי דְבְרֵאשִׁית.
 וּבְכָלֵא אַפְחִישׁ ^(דף יז ע"ב) קֶרַח בְּעֵילָא וּבְתַתָּא. דְּכַתִּיב, ^{(במדבר}
^{כו)} בְּהַצּוֹתֶם עַל יַי, הָא תַתָּא וְעֵילָא. וְעַל דָּא אֶתְדַּבֵּק כְּמָה
^(במדב) דְּאַתְחַזֵּי לֵיהּ.

מַחְלוּקַת דְּאַתְתַּקֵּן כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא וְסָלִיק וְלֹא נַחִית
 וְאַתְקִיִּים בְּאַרְח מִיֶּשֶׁר, דָּא מַחְלוּקַת דְּשְׂמָאֵי
 וְהִלְל. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפְרִישׁ בִּינֵייהוּ וְאַסְכִּים לוֹן.
 וְדָא הָוּה מַחְלוּקַת לְשֵׁם שְׁמַיִם. וְשְׂמַיִם אַפְרִישׁ מַחְלוּקַת.

וְעַל דָּא אַתְקִיִּים (עלמא). וְדָא הָוָה כְּגִוּוֹנָא דְעוּבָדָא
 דְּבְרַאשִׁית. וְקָרַח בְּעוּבָדָא דְּבְרַאשִׁית אֶכְחִישׁ בְּכֻלָּא.
 וּפְלוּגָתָא דְשָׁמַיִם הָוָה. וּבְעָא לְאַכְחָשָׁא מְלִי דְאוּרִיִּיתָא.
 וְדָאִי בְּאַתְדַּבְּקוּתָא דְגִיְהֵנָם הָוָה. וְעַל דָּא אַתְדַּבֵּק בְּהֵדִיָּה.
 וְרָזָא דָּא בְּסִפְרָא דְאָדָם. חֲשַׁךְ כִּד אַתְעַר אַתְעַר
 בְּתוּקָפִיָּה וּבְרָא בִּיה גִּיְהֵנָם וְאַתְדַּבֵּק בְּהֵדִיָּה בְּהֵוָא
 מַחְלוּקָת. כִּיּוֹן דְשָׁכִיךְ רוּגְזָא וְתוּקָפָא, אַתְעַר מַחְלוּקָת
 כְּגִוּוֹנָא אַחְרָא, מַחְלוּקָת דְרַחֲמִימוּ. וְתַרִּין מַחְלוּקָת הָוּוּ. חַד
 שִׁירוּתָא וְחַד סִיּוּמָא. וְדָא אִיהוּ אֲרַחְהוֹן דְצַדִּיקִיָּא
 שִׁירוּתָא דְלָהוֹן בְּקִשְׁיּוֹ וְסוּפָא דְלָהוֹן בְּנִיחָא. קָרַח הָוָה
 שִׁירוּתָא דְמַחְלוּקָת כְּפּוּם רוּגְזָא וְתוּקָפָא וְאַתְדַּבֵּק
 בְּגִיְהֵנָם. שְׁמַאי סוּפָא דְמַחְלוּקָת כִּד רוּגְזָא בְּנִיחָא
 אֲצַטְרִיךְ לְאַתְעַרָא מַחְלוּקָת דְרַחֲמִימוּ וְלֹא־סַכְמָא עַל יְדָא
 דְשָׁמַיִם.

וְרָזָא דָּא יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל, דָּא
 מַחְלוּקָת קַדְמָאָה אַתְעַרו דְרוּגְזָא וְתוּקָפָא בְעָא
 לְאַפְרָשָׁא וְאַתְעַר גִּיְהֵנָם עַד דְרוּגְזָא וְתוּקָפָא אֲצַטְנָן.
 וְכַדִּין וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ וְגו' אַתְעַר מַחְלוּקָת
 דְרַחֲמִימוּ וְחַבִּיבוּ וְקִיּוּמָא דְעֵלְמָא. וּבְרָזָא דָּא מַחְלוּקָת
 שְׁמַאי וְהַלֵּל. דְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה עָאֵלֵת בְּרַחֲמִימוּ גִבִי תוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב וְהָוּוּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִיִם.

הַבְּדִלָּה אִיהוּ וְדַאי בְּשִׁמְאֵלָא. כְּתִיב הֲכֹא הַבְּדִלָּה, וְיֵהִי
מִבְּדִיל וְכֹתִיב וַיִּבְדֵּל, וְכֹתִיב הַתֵּם (במדבר טז)

הַמְעֵט מִכֶּם כִּי הַבְּדִיל וְגו', וְכֹתִיב (דברים ו) בַּעַת הַהִיא
הַבְּדִיל יִי אֶת שֵׁבֶט הַלְוִי. דָּהָא וְדַאי לִית הַבְּדִלָּה אֶלָּא
בְּשִׁנֵי בְּאַתֵּר שִׁמְאֵלָא. וְאִי תִימָא הַבְּדִלָּה בְּשִׁנֵי אִיהוּ וְדַאי
אִמְאִי הַבְּדִלָּה בְּלוֹי דְאִיהוּ תְּלִיתָאָה. הַבְּדִלָּה בְּשִׁמְעוֹן
אֶצְטְרִיךְ דְאִיהוּ שְׁנֵי. אֶלָּא, אֶף עַל גַּב דְלוֹי אִיהוּ
תְּלִיתָאָה. לְדַעְתָּא דִיעֻקֵּב שְׁנֵי הוּוּ. וְלַעוֹלָם בְּשִׁנֵי הוּוּ,
וְכֹלָא בְּאַרְחָ מִיִּשְׂרָאֵל בְּאַרְחָ שְׁלִים כְּדָקָא יָאוּת.

הַבְּדִלָּה בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת בֵּין אֲנוּן דְשְׁלִיטִין בְּיוֹמֵי חוּל
לְשַׁבַּת. וְכֹד נְפִיק שַׁבַּת סְלָקָא מְגִיחָנָם חַד
סְטָרָא מִעֵינָא בִישָׂא (ס"א סְסִירָא מְמָנָא בִישָׂא) דְבַעָא
לְשַׁלְטָאָה בְּשַׁעְתָּא דְאִמְרִין יִשְׂרָאֵל (תהלים ז) וּמַעֲשֵׂה יְדִינּוּ
כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וְנִפְיֵק מִהֵוּא דְרָגָא דְאִקְרִי שִׁמְאֵלָא (ב"א
שְׁאוּלָה) וְבַעֲי לְאַתְעָרְבָא בְּזַרְעָא דִישְׂרָאֵל וְלְשַׁלְטָאָה
עַלֵייהוּ יִשְׂרָאֵל.

וַיִּשְׂרָאֵל עַבְדֵי עוֹבְדָא בְּהַדָּס וּבִיִּין וְאִמְרֵי הַבְּדִלָּה,
וְאַתְפָּרַשׁ מִנֵּייהוּ, וּמְאִיךְ תְּהוּא סְטָרָא וְעָאֵל
לְדוּכְתִיָּה בְּשְׁאוּל אֶתֵּר דְקָרַח וְסִיעֵתִיָּה תַמָּן דְכְּתִיב, (במדבר
ט) וַיִּרְדּוּ הֵם וְכֹל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׁאוּלָה. וְאֲנוּן לָא נַחְתִּי
תַמָּן עַד דְעַבְדֵי יִשְׂרָאֵל הַבְּדִלָּה מְנַהוֹן דְכְּתִיב, (במדבר ט)
הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה וְגו'.

וְלְעוֹלָם הַבְּדֵלָה בְּשָׁנֵי דְאִיהוּ שְׁמָאֵלָא בְּשִׁירוֹתָא
 וְתוֹקְפָא וְרוּגְזָא דְאַתְעַר שְׁמָאֵלָא בְּמַחְלוּקַת עַד
 לָא שְׁכִיךְ בְּנִיחָא וְאַתְבְּרִי בֵּיהּ גִּיהֶנָם. (יח ב) כְּדִין
 אַתְבְּרִיאוּ כָּל אַנּוּן מִלְּאָכִים דְקַטְרֵגִי לְמַאֲרִיהוֹן לְעִילָא
 וְאֶכִּיל לֹון נוֹרָא וְאַתּוּקְדוּ. וְכֵן כָּל שְׂאָר אַנּוּן דְמַתְבַּטְּלִי
 וְלִית לֹון קִיוּמָא וְאַתְאַכְלוּ בְּנוֹרָא. כְּגוּוּנָא דָא קָרַח
 לְתַתָּא. וְכֹלָא כְּגוּוּנָא דָא.

יְהִי רְקִיעַ אַתְפֹּשֶׁט פְּשִׁטוּ דָא מִן דָא. א"ל קֹטְפָא יְמִינָא
 י"א לְגֹדוֹל אַתְפֹּשֶׁט פְּשִׁטוּ מִן גּוּ מִיֵּיא לְאַשְׁתְּלָמָא
 שְׁמָא דָא א"ל וְלְאַתְכַּלְלָא בְּהֵוּא פְּשִׁטוּ דָא בְּדָא,
 וְאַתְפֹּשֶׁט מֵאֵל אֱלֹהִים הִי"ם אֵלִין אַתְפֹּשֶׁטוּ וְאַתְהַפְּכוּ
 לְמַהוּי מִיֵּין תַּתְּאִין ימ"ה הֵוּא פְּשִׁטוּ דְאַתְפֹּשֶׁט בְּשָׁנֵי,
 מִיֵּין עֲלָאִין הִי"ם זֶה הִי"ם גְּדוֹל. הִי"ם מִיֵּין עֲלָאִין,
 הַפּוּכָא דְאֵלִין אַתּוּוֹן ימ"ה מִיֵּין תַּתְּאִין. כִּיּוֹן דְאַתְתַּקְּנוּ
 אַתְעַבִּידוּ כֹלָא כֹלָלָא חֲדָא וְאַתְפֹּשֶׁט שְׁמָא דָא בְּכַמָּה
 דּוּכְתִי.

מִיֵּין עֲלָאִין דְכוּרִין. וּמִיֵּין תַּתְּאִין נוֹקְבִי. בְּקַדְמִיתָא הוּוּ
 מִים בְּמִים, עַד דְאַתְפָּרְשׁוּ לְאַשְׁתְּמוּדְעָא מִיֵּין
 עֲלָאִין וְתַתְּאִין, דָא אֱלֹהִים (נ"א מִיֵּין עֲלָאִין). וְדָא אַדְנִי" (נ"א
 מִיֵּין תַּתְּאִין). וְדָא ה' עִילָאָה וְה' תַּתְּאָה. מַה כְּתִיב וַיַּעַשׂ
 אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ. אַתְפֹּשֶׁטוֹתָא דָא נָטַל שְׁמָא דָא

אַלְהִים מִיַּיִן עֲלָאִין. וּמִיַּיִן (דף יח ע"א) תַּתָּאִין אַדְנִי. וְעַם כָּל
 דָּא כִּיּוֹן דְּאַשְׁתְּלִימוּ מִיַּיִן דְּכּוּרִין בְּמִיַּיִן נוֹקְבִין, שְׁמָא
 דְּאַלְהִים אַתְּפִשֵׁט בְּכָלֵא.

וְאַף עַל גַּב דְּאַפְרִישׁ בֵּין מִיַּיִן עֲלָאִין לְתַתָּאִין, מַחְלוּקַת
 לָא אַתְּבַטֵּל עַד יוֹם תְּלִיתָאִי וְאַסְכִּים מַחְלוּקַת
 וְאַתְיָשֵׁב כָּלֵא בְּדּוּכַתִּיה בְּדָקָא יְאוּת. וּבְגִין מַחְלוּקַת דָּא
 אַף עַל פִּי דְּאַיְהוּ קִיּוּמָא דְּעֲלָמָא לָא כְּתִיב כִּי טוֹב בְּשַׁנִּי,
 דְּלָא אֲשַׁתְּלִים עוּבְדָא. מִיַּיִן עֲלָאִין וּמִיַּיִן תַּתָּאִין הוּוּ
 כְּחַדָּא וְלָא הוּוּ תּוּלְדִין בְּעֲלָמָא עַד דְּאַתְּפִרְשׁוּ
 וְאַשְׁתְּמוּדְעוּ. וּבְגִין כֶּךָ עֲבְדוּ תּוּלְדִין.

וְעַם כָּל דָּא אַף עַל גַּב דְּהַבְדִּלָּה הוּי בְּשַׁנִּי וּמַחְלוּקַת בֵּיה
 הוּוּ, יוֹם תְּלִיתָאִי אֲסָכִים בְּכָלֵא דְּהוּא שְׁמָא
 דְּאַיְגִלָּף בְּגִלְפּוּי (ס"א יהוה) הוּוּ לְאַסְתְּכְּמָא מִיַּיִן עֲלָאִין
 וּמִיַּיִן תַּתָּאִין ה' עֲלָאָה, ה' תַּתָּאָה, ו' בֵּינֵיהוּ. לְאַשְׁלָמָא
 בְּתַרִּין סְטֵרִין. וְסִימְנָא דָּא מִי הִירְדֵן מִיַּיִן עֲלָאִין קָמוּ גַד
 אַחַד. מִיַּיִן תַּתָּאִין נַחְתּוּ לִימָא. וַיִּשְׂרָאֵל אֲזִילִי
 בְּאַמְצָעִיתָא.

חֲמִשׁ רְקִיעִין כְּתִיבִי הֶכָּא וְחִי הָעוֹלָמִים אֲזִיל בְּהוּ
 וְאַנְהִיג בְּהוּ וְכִלְהוּ כְּלִילֵן דָּא בְּדָא. וְאַלְמָלָא הָאִי
 מַחְלוּקַת דְּאַסְתְּכֶם עַל יְדֵי דְּאַמְצָעִיתָא לָא אַתְּכְּלִילוּ וְלָא
 אֲשַׁתְּיִירוּ (נ"א אַתְּיִשְׁרוּ). חֲמִשׁ מָאָה שָׁנִין אַנוּן דְּאַיְלָנָא דְּחִי

דְּבִיק בְּהוּ לְמַעַבְד אַבִּין וְתוֹלְדֵין לְעֵלְמָא וְכָל מִיּוּמֵי
 דְּבְרֵאשִׁית דְּנִגְדִין וְאֵתְמַשְׁכֵּן מִבְּרֵאשִׁית אֶתְפְּלִגוּ תְּחוּתוּי
 עַל יְדֵיהּ. וְדוּד מְלַכָּא נְקִיט כְּלָא וְאִיהוּ פְּלִיג לְבַתֵּר
 דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל ב' ו) וַיַּחֲלֶק לְכָל הָעָם לְכָל הַמּוֹן וְגו' וְכְתִיב,
 (תְּהִלִּים קד) תִּתֵּן לָהֶם יְלֻקוּטוֹן וְכְתִיב, (מְשָׁלִי לֵא) וְתַקֵּם בְּעוֹד
 לַיְלָה וְתִתֵּן טָרֶף וְגו'.

בְּשַׁעֲתָא דְּאֵתְעַר מַחְלוּקַת בְּתוּקְפָא דְּשִׁמְאֵלָא, אֲסַגִּי
 וְאֵתְקַף הוֹרְפִילָא דְּטִיפְסָא וְנִפְקוּ מִתַּמָּן טְסִירִין
 וְאֶקְרִישׁוּ מִיַּד בְּלָא לַחֻתָּא כְּלָל וְהוּוּ דְּכַר וְנוּקְבָא.
 וּמְנַהֵן אֶתְפָּרְשׁוּ זַיִינִין בִּישִׁין לְזַנְיָהוּ, וְהָכָא תְּקִיפוּ דְּרוּחַ
 מְסֻאָבָא בְּכָל אַנּוּן תּוּקְפִין טְסִירִין. וְאַנּוּן רְזָא דְּעַרְלָה.
 אֲלִין אֶתְקִפוּ בְּזַיִינִין תְּקִיפִין, חַד אֶפְעָה וְחַד נַח"שׁ
 וְתַרוּוּיָהוּ חַד. אֶפְעָה אוּלִיד (ס"א לְשַׁבְעִין) לְשַׁבְעָא שְׁנִין
 בַּחֲבוּרָא חַדָּא, אֶתְהַדֵּר כְּלָא לְשַׁבְעִין שְׁנִין דְּנַחֲשׁ.

הָכָא אִיהוּ רְזָא דְּגִיּהַנְּס דְּאֶקְרִי בְּשַׁבְעִין שְׁמַהֵן. יֵצֵר הָרַע
 בְּשַׁבְעִין שְׁמַהֵן אֶקְרִי. וּבְכַמָּה דְּרָגִין אֶתְפִּשֵׁט מְסֻאָבוּ
 מִהָכָא לְעֵלְמָא וְכְלָא מְרֻזָּא דְּשִׁמְאֵלָא, טַב וּבִישׁ וְאִיהוּ
 יְשׁוּבָא דְּעֵלְמָא. הָכָא שְׁמָא גְלִיפָא דְּתַמְנֵי סְרִי אֶתּוּון
 מְמַנָּא עַל גְּשָׁמֵי רְצוֹן גְּדָבָה וּבְרַכָּה יְשׁוּבָא דְּעֵלְמָא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם וְגו' בְּאַרְחַ קוּ
 לְמַהוּי בְּאַרְחַ מִישָׁר. דְּהָא מְרֻזָּא דְּהֵיאַ נְקוּדָה

קְדָמָא נִפְק כְּלָא בְּסִתִּימוּ. עַד דְּמָטִי וְאַתְּכַנְיֵשׁ לְהִיכְלָא
 עֲלָאָה וּמִתְמָן נִפְיֵק בְּקוּ מִיִּשְׂר לְשָׂאָר דְּרַגִּין. עַד דְּמָטִי
 לְהֵהוּא אֲתֵר חַד דְּכַנְיֵשׁ כְּלָא בְּכֻלָּל דְּכַר וְנוֹקְבָא. וּמֵאֵן
 אִיהוּ חַי עֲלָמִין.

הַמִּים דְּנִפְקִי מִלְעֵיל מֵאֵת ה' עֲלָאָה. מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם ו'
 זַעֲרָא. וְעַל דָּא ו'ו' חַד שָׁמַיִם וְחַד מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם.
 כְּדִין וְתִרְאָה הֵיבְשָׁה דָּא ה' תִּתְאָה. דָּא אֲתַגְּלִי. וְכֻלָּ שְׂאָר
 אֲתַכְּסִי. וּמַגּוּ הַאי בְּתִרְאָה אֲשַׁתְּמַע בְּסוּכְלִתְנוּ הֵהוּא
 דְּאֲתַכְּסִי.

אַל מְקוּם אֶחָד בְּגִין דְּהִכָּא הוּא קְשׁוּרָא דִּיחֻדָּא דְעֲלָמָא
 עֲלָאָה יְהוּ"ה אֶחָד וּשְׁמוּ אֶחָד (תְּרוּמָה קֶלֶד ע"א) תִּרְיִן
 יְחֻדִין חַד דְּעֲלָמָא עֲלָאָה לְאֲתִיחְדָּא בְּדַרְגוּי, וְחַד
 דְּעֲלָמָא תִּתְאָה לְאֲתִיחְדָּא בְּדַרְגוּי. קְשׁוּרָא דִּיחֻדָּא
 דְּעֲלָמָא עֲלָאָה עַד הִכָּא אִיהוּ. חַי עֲלָמִין תְּמָן אֲתַבְּסִים
 וְאַתְקִשְׂר עֲלָמָא עֲלָאָה בִּיחֻדָּא דִּילִיָּה. וּבְגִין כֶּף אֶקְרִי
 מְקוּם אֶחָד. כָּל דְּרַגִּין וְכֻלָּ שְׁיִיפִין מִתְּכַנְיֵשׁ תְּמָן וְהוּוּ
 כְּלָהוּ בֵּיה חַד בְּלָא פִּירוּדָּא כְּלָל. וְלִית דְּרַגָּא דְּאֲתִיחְדָּן
 תְּמָן בִּיחֻדָּא חַד אֶלָּא הַאי, וּבֵיה אֲתַכְּסִיין כְּלָהוּ בְּאַרְח
 סְתִים בְּתִיאֻבְתָּא חַד. עַד הִכָּא בְּדַרְגָּא דָּא אֲתִיחְדָּ
 עֲלָמָא דְּאֲתַגְּלִיָּא בְּעֲלָמָא דְּאֲתַכְּסִיָּא.

עֲלָמָא דְּאֲתַגְּלִיָּא אֲתִיחְדָּ אֻפָּ הִכִּי לְתִתָּא, וְעֲלָמָא

דַּאתְגְּלִיִּיא אִיהוּ עֲלֵמָא דַּתְתֵּא"ה. (ישעיהו ו) וְאַרְאֶה אֶת יִי
 (שמות כד) וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר יד) וְכִבּוּד יִי נִרְאֶה
 (במדבר יז) וַיִּרְא כְבוֹד יִי (יחזקאל א) כְּמִרְאֵה הַקֶּשֶׁת וְגו' כֵּן
 מִרְאֵה הַנִּגְה סְבִיב הוּא מִרְאֵה דְמוֹת כְּבוֹד יִי. וְדֵא אִיהוּ
 רְזָא וְתִרְאֵה הַיִּבְשָׁה.

(יחזקאל א) כְּמִרְאֵה הַקֶּשֶׁת זֶה חַי עֲלֵמִין. וְזֵהוּ אֶת קִשְׁתִּי
 נִתְתִּי בְּעֵנֵן דָּא מַלְכוּת. נִתְתִּי מִן יוֹמָא דַּאתְבְּרִי
 עֲלֵמָא. בְּיוֹמָא (דף יח ע"ב) דְּעֵיבָא דַּאתְחֲזִי קִשְׁת (דאתער שמאלא
 לאתתקפא). מִרְאֵה דְמוֹת כְּבוֹד ה' אֶתְעַר שְׁמֵאלָא
 לְאֶתְתִּקְפָא. נִפְקַת רַחַל וְתִקְשׁ בְּלִדְתָּהּ. מִיכָא"ל בְּסִטְרָא
 דָּא, רְפָא"ל בְּסִטְרָא דָּא, גְּבִרִיא"ל בְּסִטְרָא דָּא. וְאַנּוּן
 גְּוּוּנִין דַּאתְחֲזִיין בְּהֵוּא דְמוֹת חִיּוֹר וְסוּמְק וְיִרוּק.
 כֵּן מִרְאֵה הַנִּגְה סְבִיב. נִהִירוּ דַּאתְכִּסְיִיא בְּגִלְגּוּלָא דְחִיּוֹ
 דְּעֵיבָא. הוּא מִרְאֵה דְמוֹת כְּבוֹד יִי. גְּוּוּנִין דַּאתְיַחְדָּא
 יַחְדָּא תִּתְאֶה לְפּוּם יַחְדָּא דַּאתְיַחְדָּא יַחְדָּא דְלְעִילָא. יִי
 אֱלֵהִינוּ יִי. גְּוּוּנִין סְתִימִין דְּלָא אֶתְחֲזִין וְאֶתְקִשְׁרוּן אֶל
 מְקוּם אֶחָד יַחְדָּא חֲדָא בְּעֵלְאָה. גְּוּוּנִין בְּקִשְׁת לְתִתְא
 לְאֶתְיַחְדָּא בְּהוּ. חִיּוֹר סוּמְק וְיִרוּק כְּגְוּוּנִין סְתִימִין. וְאַנּוּן
 יַחְדָּא אַחְרָא רְזָא וְשְׁמוּ אֶחָד. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד יַחְדָּא דְלְתִתְא. יַחְדָּא עֲלָאָה (דברים ו) שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֵהִינוּ יְהוָה אֶחָד. דָּא לְקַבִּיל דָּא. יְקוּוּ

מְדִידוֹ דְקוֹ וּמִשְׁחַתָּא. הָכָא שִׁית תִּיבִין. וְהָכָא שִׁית תִּיבִין.
 מִשְׁחַתָּא בּוֹצִינָא דְקַרְדִּינּוֹתָא דְכְּתִיב, (ישעיה מ) מִי מִדְּד
 בְּשַׁעְלוֹ מַיִם. וְדָא אִיהוּ יְקוּוּ הַמַּיִם. הָכָא
 שְׁעוּרָא דִּיּוֹצֵר עֲלָמִין (בראשית כג ע"א) יו"ד ה"א וא"ו ה"א,
 קְדוּ"ש קְדוּ"ש קְדוּ"ש דָּא אִיהוּ יְקוּוּ הַמַּיִם. יי צְבָאוֹת.
 דָּא אִיהוּ אֶל מָקוּם אֶחָד בְּרִזָּא דְשָׁמָא דָּא. מְלֵא כָל
 הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. דָּא וְתִרְאֶה הֵיבְשָׁה. רִזָּא גְלִיפָא שְׁמָא
 דִּיחֻדָּא כּוּז"ו בּמוֹכְס"ז כּוּז"ו.

תְּדַשָּׁא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׁב וְגו' הַשְּׁתָּא אֲפִיקַת חֵילָא
 בְּאַנּוֹן מִיִּין דְּאֲתַכְּנָשׁוּ לְאַתֵּר חָד וְנִגְדִין בְּגוּוֹיָה
 גּוֹ טְמִירוֹ סְתִימָאָה. וְנִפְקִין בְּגוּוֹיָה טְמִירִין עֲלָאִין וְחֵיילִין
 קְדִישִׁין. דִּי כָּל אַנּוֹן בְּנִי מְהֵימְנוֹתָא מְתַקְנָן לֹוּן בְּתַקּוּנָא
 דְּמְהֵימְנוֹתָא בְּהֵיָא פּוּלְחָנָא דְּמֵאַרְיָהוֹן.

וְרִזָּא דָּא (תהלים קד) מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבִהְמָה וְגו' דָּא בְּהֵמָה
 דְּרַבִּיעָאָה עַל אֶלְפָּה טוּרִין וּמַגְדִּילִין לָהּ בְּכָל יוֹמָא
 הֵהוּא חֲצִיר. וְחֲצִיר דָּא אַנּוֹן מְלֵאכִין שְׁלִיטִין לְפּוּם
 שְׁעָתָא דְּאֲתַבְּרִיאוּ בְּשַׁנִּי וְקִיִּימִין לְמִיכְלָא דְּהֵאִי בְּהֵמָה.
 בְּגִין דְּאִית אֲשָׁא אַכְלָא אֲשָׁא.

וְעֵשֶׁב לְעֵבוּדַת הָאָדָם עֵשֶׁב דָּא אֲלִין אוֹפְנִין וְחֵיּוֹת
 וְכְרוּבִים. דְּכֻלְהוּ מְתַקְנָן גּוֹ תַקּוּנֵיהוּ וְקִיִּימִין
 לְאַתַּתְקַנָּא בְּשַׁעָתָא דְּבְנֵי נִשָּׂא אֲתִיִּין לְפּוּלְחָנָא

דְּמָאֵרִיהוֹן בְּקָרְבְּנִיהוֹן וּבְצִלוֹתָא דְדָא אִיהוּ עֲבוּדַת
הָאָדָם. וְעֵשֶׁב דָּא אֲזִדְמִן וְאַתְעֵתֵד לְעֲבוּדַת הָאָדָם
לְאַתְתִּקְנָא בְּתִקּוּנִיהָ כְּדָקָא יָאוּת. וְכֵד אֲנּוּן מִתְתִּקְנָן
בְּהֵיא עֲבוּדַת הָאָדָם, לְבַתָּר מִנִּיּהוּ נִפְקִי מְזוּנִי וְטָרְפִין
לְעֵלְמָא דְכְּתִיב (תהלים קד) לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ. וְדָא
אִיהוּ עֵשֶׁב מְזוּרִיעַ זֶרַע, דְּהָא חֲצִיר לָא מְזוּרִיעַ זֶרַע אִיהוּ
אַלָּא אֲזִדְמִן לְמִיכְלָא דְאִשָּׁא קְדִישָׁא. וְעֵשֶׁב לְתִקּוּנָא
דְּעֵלְמָא.

וְכֹל דָּא לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ. כָּל תִּקּוּנֵין דְּבְנֵי נֶשֶׁא
דְּקָא מִתְתִּקְנָא לְהָאֵי עֵשֶׁב אָרֶץ. דְּפּוֹלְחָנָא דְלֵהוֹן
לְמָאֵרִיהוֹן לְסַפְקָא עַל יְדִיהוֹן מִתְהֵיא אָרֶץ טָרְפִי וּמְזוּנִי
לְהָאֵי עֵלְמָא וּלְאַתְבְּרָכָא בְּנֵי נֶשֶׁא מְבָרְכֵן דְלַעִיל (דלעילא).
עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי. דְּרָגָא עַל דְּרָגָא דְכֹר וְנוֹקְבָא. (בראשית
לג ע"א) כִּמְהָ דְעֵץ פְּרִי אֲפִיק חֵילָא דְעֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי,
אוּף הָכָא אֲפִיק אִיהוּ. וּמָאן אִיהוּ אֵלִין אֲנּוּן כְּרוּבִים
וְתַמְרוֹת. מְאֵי תַמְרוֹת. אֵלִין אֲנּוּן דְסִלְקֵי בְתַנְנָא
דְקָרְבְּנָא, וּמִתְתִּקְנֵי בְּהֵדִיָּה וְאַקְמִן (נ"א וְאַקְרוּן) תַמְרוֹת עֲשָׂן.
וְכֹלְהוּ קְיִימִין בְּתִקּוּנֵיהוּ לְעֲבוּדַת הָאָדָם, מַה דְלָא
קְיִימָא בְּן חֲצִיר דְּהָא אֲתַעֲתֵד לְמִיכְלָא דְכְּתִיב, (איוב מ) הִנֵּה
נָא בְּהֵמוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ חֲצִיר כְּבָקָר יֹאכֵל.
עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי דְיוֹקְנָא דְכֹר וְנוֹקְבָא. וְדַמוֹת פְּנִיָּהם

פְּנֵי אָדָם. אֵלֶיךָ לָאוּ אֲנֹנִים כְּאֲנֹנֵי כְּרוּבִים. אֵלֶיךָ אֲפִי
 רַבְרָבִין בְּדִיקְנָא חֲתִימָא. כְּרוּבִים אֲפִי זֹוּטְרֵי כְּרַבִּיין. פְּנֵי
 אָדָם כָּל (ד"ז) דִּיּוֹקְנֵי כְּלִילָן בְּהוּ. בְּגִין דְּאֲנֹנֵי אֲפִין רַבְרָבִין
 וּמִצְטִיירִין בְּהוּ צִיּוּרִין גְּלִיפִין כְּגִלּוּפֵי שְׂמָא מְפֹרֶשׁ
 בְּאַרְבַּע סְטְרֵי דְעֵלְמָא מְזֻרְחָא מְעַרְבֵי צְפוּ"ן וְדְרוּ"ם.

מִיכָא"ל רְשִׁים רְשִׁמוּ לְצַד דְרוּם. וְכָל אֲנַפִּין מִסְתַּכְלִין
 לְגַבִּיהָ. פְּנֵי אָדָם פְּנֵי אַרְיִי"ה פְּנֵי שׁו"ר פְּנֵי
 נֶשֶׁ"ר. אָדָם אִיהוּ דְכַר וְנוֹקְבָא, וְלֹא אֲקָרִי אָדָם בַּר הַנִּי
 וּמִנִּיהָ אֲצִטִּירִין צִיּוּרִין דְרַכְבֵי אֱלֹהִים רַבּוּתִים דְכְתִיב,
 (תהלים סח) רַכְבֵי אֱלֹהִים רַבּוּתִים אֲלֵפֵי שְׁנָאן.

שְׁנָאן כְּלָלָא דְכָלְהוּ צִיּוּרִין שׁו"ר נֶשֶׁ"ר אַרְיִי"ה. וְ דָא
 אִיהוּ אָדָם (דף יט ע"א) פְּשִׁיטוּ דְאֲתַכְלִיל כְּחַדָא (עקב רעד
 ע"א) בְּרֹזָא דְכַר וְנוֹקְבָא, וְכָלְהוּ אֲלֵפִין וְרַבְבֵין כְּלָהוּ. נְפָקִי
 מִהַנִּי רֹזָא שְׁנָא"ן. וּמִהַנִּי דִּיּוֹקְנֵי מִתְפָּרְשִׁין כָּל חַד וְחַד
 בְּסְטְרֵיהוּ כְּמָה דְאֲתַחֲזִי לֹון.

וְאֵלֶיךָ אֲנֹנִים דְקָא מְשַׁלְבֵין חַד בְּחַד וְכָלִיל חַד בְּחַד לְמַהוּי
 כָּל חַד וְחַד כְּלִילָן בְּחַבְרִיָה, שׁו"ר נֶשֶׁ"ר אַרְיִי"ה
 אָדָם אֲתַנְהֵגֵן (בא מג ע"ב) בְּרֹזָא דְאַרְבַּע שְׂמָהֵן גְּלִיפָאן סְלָקִין
 לְאֲתַנְהֵגָא וְלְאַסְתַּכְּלָא.

סְלִיק לְאֲתַנְהֵגָא וְלְאַסְתַּכְּלָא שׁוּר לְאַנְפֵי אָדָם. סְלִיק
 שְׂמָא חַד מִתְעַטְרָא מְחַקְקָא בְּרֹזָא דְתַרִּין גְּוֹוִנִין

וְאִיהוּ א"ל. כְּדִין אֶתְהֵדֵר לְאַחֹרָא וְכוּרְסִיָּה חֲקִיק וְגַלְיָף
לִיָּה. וְאֶתְרִשִׁים לְאַתְנֵהְגָּא בְּרֹזָא דְשִׁמָּא דָּא.

סְלִיק לְאַתְנֵהְגָּא וְלֹאֲסַתְכֻּלָּא (יתרו פ ע"ב, תצא רפא ע"ב) נֶשֶׁר
לְאַנְפֵי אָדָם. סְלִיק שִׁמָּא אַחֲרָא מִתְעַטְרָא מִחֻקְקָא
בְּרֹזָא דְתֵרִין אַנְפִין גְּוּוּנִין לְאַתְנֵהְרָא וְלֹאֲסַתְלָקָא בְּסְלִיקוּ
בְּעַטְוֵרָא דְלַעֲיִלָּא וְאִיהוּ גָדוֹל. כְּדִין אֶתְהֵדֵר לְאַחֹרָא
וְכוּרְסִיָּה חֲקִיק וְגַלְיָף לִיָּה וְאֶתְרִשִׁים לְאַתְנֵהְגָּא בְּרֹזָא
דְשִׁמָּא דָּא.

סְלִיק לְאַתְנֵהְגָּא וְלֹאֲסַתְכֻּלָּא אַרְיָה לְאַנְפֵי אָדָם. סְלִיק
שִׁמָּא אַחֲרָא מִתְעַטְרָא מִתְחַקְקָא בְּרֹזָא דְתֵרִין
אַנְפִין גְּוּוּנִין לְאַתְתְּקַפָּא וְלֹאֲתִישָׂרָא בְּתוּקַפָּא וְאִיהוּ
גְבוּר. כְּדִין אֶתְהֵדֵר לְאַחֹרָא וְכוּרְסִיָּה חֲקִיק וְגַלְיָף לִיָּה
וְאֶתְרִשִׁים לְאַתְנֵהְגָּא בְּרֹזָא דְשִׁמָּא דָּא.

אָדָם אֲסַתְכֻּל בְּכֻלְהוּ וְכֻלְהוּ סְלִקִין וּמִסַּתְכֻּלִין בֵּיָּה. כְּדִין
כֻּלְהוּ אֲצַטְיִירוּ בְּגִלּוּפֵיָּיהוּ בְּצִיּוּרָא דָּא בְּרֹזָא
דְשִׁמָּא חַד דְאַקְרִי נוֹרָא. וְכְדִין פְּתִיב עֲלֵיָּיהוּ (יחזקאל א)
וְדַמּוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם, כֻּלְהוּ כֻּלְיָן בְּהַאי דִּיּוּקְנָא. וְהַאי
דִּיּוּקְנָא כֻּלְיָן לֹון.

וְעַל רֹזָא דָּא אַקְרִי קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא (בחמיה ט) הָאֵל
הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. דְּהַא שְׁמָהּ אֵלִין גְּלִיפִין
אַנּוּן לַעֲיִל (לעילא) בְּרֹזָא דְרֵתִיכָא עֲלָאָה, כֻּלְיָלָא בְּאַרְבַּע

אֲתוּוֹן יְדוּד דְּאִיהוּ שְׁמָא דְכָלִּיל כֹּלָא. דְּיוֹקְנִין אֲלִין
מִחֻקְקוֹן גְּלִיפֵן בְּכוֹרְסִיָּא. וְכוֹרְסִיָּא גְלִיפָא מְרַקְמָא בְּהוּ
חַד לְיַמִּינָא וְחַד לְשְׁמַאלָא וְחַד לְקַמָּא וְחַד לְאַחֹרָא
רְשִׁימָא בְּאַרְבַּע סְטָרִין דְּעֵלְמָא.

כְּרִסִּיָּא כַּד סִלְקָא רְשִׁימָא בְּאַרְבַּע דְּיוֹקְנִין אֲלִין, אֲלִין
אַרְבַּע שְׁמֵהֶן עֲלָאִין נְטֻלִין לְהַאי כְּרִסִּיָּא,
וְכְרִסִּיָּא אֲתַכְלִיל בְּהוּ עַד דְּנַקְטָא וְלַקְטָא נַפְשִׁין וְעַנּוּגִין
דְּכִסּוּפִין. כִּיּוֹן דְּנַקְטָא וְלַקְטָא אַנּוּן עַנּוּגִין וְכִסּוּפִין,
נַחְתָּא מְלִיָּא, כְּאִילְנָא דְּמְלִיָּא עַנְפִּין לְכָל סֵטֶר וּמְלִי
אַבִּין (אִיבִין). כִּיּוֹן דְּנַחְתִּי (דְּנַחְתָּא) נְפָקִי אֲלִין אַרְבַּע דְּיוֹקְנִין
מִצְטִיִּירִין בְּצִיּוּרֵיהוּ גְלִיפֵן מְנַהֲרִין נְצִיצִין מְלַהֲטִין.
וְאַנּוּן זֶרְעִין זֶרְעָא עַל עֵלְמָא, כְּדִין אֲתַקְרִי, עֵשֶׂב מְזֻרִיעַ
זֶרַע, עֵשֶׂב דְּאַנּוּן זֶרְעִין זֶרְעָא עַל עֵלְמָא.

נְפָקָא (כִּיּוֹן) דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם דְּכָלִּיל כָּל דְּיוֹקְנִין. כְּדִין כְּתִיב
עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוּ. אֲשֶׁר זֶרְעוּ בּוֹ עַל
הָאָרֶץ. לֹא אִפְּיֵק זֶרְעָא אֱלֹא לְתוּעֵלְתָא. עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
זֶרְעוּ בּוֹ דֵּיִיקָא. מִכָּאן דְּלִית רִשׁוּ לְבַר נֶשׁ לְאַפְקָא זֶרְעָא
מִנִּיהּ לְבַטְלָא. חֲצִיר (נ"א דְּשֵׁא) (רָזָא) דְּהִכָּא לָאו אִיהוּ מְזֻרִיעַ
זֶרַע. וּבְגִין כֶּף אֲתַבְטַל וְלֹא קִיִּמָּא בְּקִיּוּמָא (י"ט ב', מ"א)
כְּהַנִּי אַחֲרָנִין, דְּלִית לִיהּ דְּיוֹקְנָא לְאַצְטִיִּירָא וְלֹא תַגְלָפָא
בְּדִיּוֹקְנָא וְצִיּוּרָא כָּלָל. אֱלֹא אֲתַחֲזוֹן וְלֹא אֲתַחֲזוֹן. כָּל

אֲנֹן דְּלֹא אֶצְטִיירוּ בְּצִיּוּרָא וְדִיּוֹקְנָא לִית לֹון קִיּוּמָא.
 קִיּוּמִי לְפֻּם שְׁעֵתָא וְאִתְאַכִּילוּ בְּאִשָּׁא דְּאֶכְלָא אִשָּׁא
 וּמִהֲדָרִין כְּמִדְּלִקְדָּמִין וְכֹן בְּכָל יוּמָא.

(ויחי רט"ז) בַּר נֶשׁ לְתַתָּא אִית לִיה דִּיּוֹקְנָא וְצִיּוּרָא, וְלֹא
 אִיהוּ בְּקִיּוּמָא כְּגֻּוּנָא דְּהֵנִי דְּלַעִילָא. צִיּוּרָא וְדִיּוֹקְנָא
 דְּלַעִיל (דְּלַעִילָא). מְצִטִּירִין בְּצִיּוּרִיהוֹן כְּמָה דְּהֵוִיִּין בְּלֹא
 מְלִבוּשָׁא אַחֲרָא לְאֶצְטִיירָא. וּבְגִין כֶּךָ אֲנֹן בְּקִיּוּמָא
 תְּדִיר. צִיּוּרָא דְּאָדָם לְתַתָּא מְצִטִּירִין בְּצִיּוּרִיהוּ
 בְּמְלִבוּשָׁא וְלֹא כְּגֻּוּנָא (בְּגֻּוּנָא) אַחֲרָא, וּבְגִין כֶּךָ קִיּוּמִין
 בְּקִיּוּמָא זְמַן וְעֵדָן. וּבְכָל לִילִיא וְלִילִיא מִתְפַּשֵּׁט רוּחָא
 מִהֵאִי מְלִבוּשָׁא וְסִלְקָא (לַעִילָא). וְתֵהוּא אִשָּׁא דְּאֶכְלָא אֶכִּיל
 לִיה. וּבַתַּר אַתְהֵדֵר כְּמִלְקְדָּמִין וּמְצִטִּירִין בְּלִבוּשֵׁיהוּ.
 וּבְגִין כֶּךָ לִית לֹון קִיּוּמָא כְּאֲנֹן דִּיּוֹקְנִין דְּלַעִיל. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (אִיכָה ג) חֲדָשִׁים לְבַקְרִים. בְּנֵי נֶשׁא דְּאֲנֹן חֲדָשִׁים
 בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא. (דף יט ע"ב) מֵאִי טַעֲמָא, רַבָּה אֲמוּנְתָךְ, רַבָּה
 אִיהוּ וְלֹא זַעִירָא.

רַבָּה אֲמוּנְתָךְ וְהֵאִי רַבָּה דִּיכָלָא לְנִטְלָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא
 וְלֹא אֶכְלָלָא לֹון בְּגֻּוּהַ עֲלָאָה וְתַתָּאָה. אַתַּר רַב וְסִגִּי
 אִיהוּ דְּכָלִיל כָּלָא וְלֹא אַתְמַלִּיָּא יְתִיר. וְרוּזָא דָּא (קִהֲלַת א)
 כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מִלָּא וְגו' אֲזִילִי
 לְגַבֵּי יַמָּא וְיַמָּא נְטִיל לֹון וְאֶכִּיל לֹון בְּגֻּוּיָהּ וְלֹא

אַתְּמַלִּיאַ. וּבִתֵּר אֶפִּיק לֹוּן כְּמַלְקָדְמִין וְאַזְלִי. וּבִגִּין דָּא
רַבָּה אָמוּנְתָךְ.

בְּיוֹמָא דָּא פְּתִיב כִּי טוֹב כִּי טוֹב תִּרִי זְמַנִּי. בְּגִין דְּיוֹמָא
דָּא אַחִיד לְתִרִין סְטָרִין וְאַפְרִישׁ מַחְלוֹקֶת. אָמַר
לְהַאי סְטָרָא כִּי טוֹב וּלְהַאי סְטָרָא כִּי טוֹב וְאַסְפִּים
בִּינֵיהוּ. וּבִגִּין כֶּךָ אֵית בֵּיה תִרִין זְמַנִּין וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר.
הֲכָא רְזָא דְשָׁמָא דְאַרְבַּע אַתּוּן גְּלִיפָא מְחַקְקָא סְלִיק
לְתִרִיסַר אַתּוּן בְּאַרְבַּע דְּיוֹקְנִין בְּאַרְבַּע סְטָרִין רְשִׁים עַל
כּוֹרְסִיא קְדִישָׁא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת וְכוּ'. מְאֹרֶת חֶסֶד. דְּאֶתְבְּרִי
אֶסְכְּרָה לְרַבִּי. דְּבִתֵּר דְּאֶתְגְּנִיז נְהִירוֹ אֹר
קְדָמָא. אֶתְבְּרִי קְלִיפָה לְמוֹחָא, וְהַהִיא קְלִיפָה אֶתְפֹּשֵׁט
וְאַפִּיק קְלִיפָה אַחְרָא. כִּיּוֹן דְּנִפְקַת סְלָקָא וְנַחְתָּא מְטַת
לְגַבִּי אֲנִפִי זּוּטְרִי, בְּעַאת לְאֶתְדַבְּקָא בְּהוּ וְלֹאֲצִטִּירָא
בְּגוּוִיָּהוּ וְלֹא בְּעַאת לְאַפְרָשָׁא מְנִיָּהוּ, אַפְרָשׁ לָהּ
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִתְמָן וְנַחֲתִית לָהּ לְתַתָּא, כִּד בְּרָא אָדָם
בְּגִין לְאֶתְקַנָּא הַאי בְּהַאי עֲלָמָא.

כִּיּוֹן דְּחַמַת לְחוּה דְקָא מִתְדַבְּקָא בְּסְטָרוֹי דְאָדָם דְשִׁפִּירו
דְלְעִילָא וְחַמַת דְּיוֹקְנָא שְׁלִים, פְּרַחָא מִתְמָן,
וּבְעַאת כְּמַלְקָדְמִין לְאֶתְדַבְּקָא בְּאַנְפּוֹי זּוּטְרִי. אַנוּן נְטְרִי
תְרַעִין דְלְעִיל לָא שְׁבָקוּ לָהּ. נְזַף קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהַ

וְאֵטִיל לָהּ בְּשָׂפוּלֵי יָמָא. וְיִתְבַּת תַּמָּן עַד דְּחָטָא אָדָם
 וְאַנְתְּתִיהָ. כְּדִין אֲפִיק לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשָׂפוּלֵי
 יָמָא, וְשִׁלְטָא עַל כָּל אַנּוּן רַבִּי אֲפִי זוּטְרָא דְּבִנֵי נִשָּׂא
 דְּאַתְחֻזּוֹן לְאַעֲנָשָׁא בְּחוּבֵי דְאַבוּהוֹן. וְאִיהִי אֲזֵלָא מְשִׁטָּא
 בְּעֵלְמָא. קָרִיבַת לְתַרְעֵי גֵן עֵדֶן דְּאַרְעָא וְחַמַּת כְּרוּבִים
 נְטְרֵי תַרְעֵי דְגֵן עֵדֶן וְיִתְבַּא תַּמָּן לְגַבֵּי הַהוּא לְהַט הַחֶרֶב
 בְּגֵין דְּהִיא נְפַקַת מִסְטְרָא דְּהַהוּא לְהַט.

בְּשַׁעֲתָא דְּהַהוּא לְהַט אַתְהַפֵּךְ עֶרְקַת וּמְשִׁטְטַת בְּעֵלְמָא
 וְאַשְׁתַּכַּחַת רַבִּי דְּאַתְחֻזּוֹן לְאַתְעֲנָשָׁא וְחַיִּיכַת
 בְּהוּ וְקִטִּילַת לוֹן. וְדָא אִיהוּ (פְּקוּדֵי רִמּוּחַ ע"ב) בְּגַרְיַעוּ דְּסִיְהָרָא
 דְּאַזְעִירַת נְהוּרָא וְדָא מְאַרַת כַּד אַתְיִלִּיד קִין לֹא יִכְלָא
 לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ. לְבַתָּר אַתְקָרִיבַת בְּהַדִּיָּה וְאוּלִידַת רוּחִין
 וְטִיסִין.

אָדָם מְאַה וְתִלְתִין שָׁנִין שָׁמֵשׁ בְּרוּחִין נוֹקְבִין, עַד
 דְּאַתַּת נַעֲמָה וּמַגּוּ שְׁפִירוּ דִּילָהּ טָעוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים
 בַּתְּרָה עֲזָ"א וְעֲזָ"ל וְאוּלִידַת מַנִּיָּהּ. וּמִנָּה אַתְפִּשְׁטוּ
 רוּחִין בִּישִׁין וְשִׁדִּין בְּעֵלְמָא, דְּאִיהִי אֲזֵלַת וּמְשׁוּטְטַת
 בְּלִילִיא (נ"א בְּלִילִית) וְאַזֵּלַת בְּעֵלְמָא וְחַיִּיכַת (נ"א וְחַיִּיכוּ) בְּבִנֵי
 נִשָּׂא וְעַבְדֵי לוֹן דְּאוּשְׁדוֹן קָרִי. וּבְכָל אַתְר דְּאַשְׁכַּחַן בְּנֵי
 נִשָּׂא נִימִין יְחִידָאִין בְּבֵיתָא שָׂרֹן עֲלִיָּהּ וְאַחִידָן לוֹן
 וּמַתְדַּבְּקוּן בְּהוּ וְנַטְלֵי מַנִּיָּהּ תְּאוּבַתָּא וְאוּלִידָן מַנִּיָּהּ.

וְתוֹ (יא ע"א) פָּגְעִין בֵּיהּ בְּמַרְעִין וְלֹא יַדְעוּ. וְכָל דָּא בְּגַרְיַעוּ
דְּסִיְהֵרָא.

מֵאֲרַת כַּד אֲתַתְּקַנַּת סִהְרָא, אֲתַהֲפֹכֵן אֲתוּוֹן (תהלים יח)
אֲמַרַת יי צְרוּפָה. מִגֵּן הוּא לְכָל הַחוּסִים בּוֹ. מִגֵּן
הוּא עַל כָּל אַנּוּן רוּחִין בִּישִׁין וְקִסְטִירִין דְּמִשׁוּטְטִי
בְּעֵלְמָא בְּגַרְיַעוּ דִּילָהּ לְכָל אַנּוּן דְּאֲחִידֵן בֵּיהּ בְּהִימְנוּתִיהּ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

שְׁלֹמֹה מְלֶכָה כַּד נְחִית לְעַמְקָא דְּאַגּוּזָא דְּכַתִּיב, (שיר
השירים ו) אֶל גִּבַּת אַגּוּז יִרְדֹּתִי, נָטַל קְלִיפָה דְּאַגּוּזָא
וְאִסְתַּכַּל בְּכָל אַנּוּן קְלִיפִין וַיַּדְעוּ (נ"א וְאִסְתַּכַּל דְּכָל אַנּוּן לָא נִבְרָאוּ אֱלֹא
מִעֵינוּגָא) דְּכָל אַנּוּן עֵנוּגִין דְּהִנְהוּ רוּחִין קְלִיפִין דְּאַגּוּזָא לָאו
אִיהוּ אֱלֹא לְאֲתַדְבַּקָא בְּכַנִּי נִשָּׂא (נ"א וְלֹאסְטָאָה) וְלֹאסְטָאָב
לִוּן דְּכַתִּיב, (קהלת ב) וְתַעֲנוּגוֹת בְּנֵי אָדָם שָׂדֶה וְשָׂדוֹת.

תוֹ תַעֲנוּגֵי בְּנֵי אָדָם דְּמַתְּעַנְגִי בְּשִׁינְתָא דְּלִילִיא, נַפְקָא
מִנֵּיהּ שְׂדֵה וְשָׂדוֹת. וְכָלֹא אֲצַטְרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְמַבְרֵי בְּעֵלְמָא וְלֹאֲתַקְנָא עֵלְמָא בְּהוּ. וְכָלֹא מִחָא
לְגוּ וְכַמָּה קְלִיפִין חֲפִיא לְמוֹחָא. וְכָל עֵלְמָא פְּהֵא גִוּוּנָא
עֵילָא וְתַתָּא מִרִישׁ רְזָא דְּנִקּוּדָה עֵלְאָה עַד סוּפָא דְּכָל
דְּרִגִין. כְּלָהוּ (דף כ ע"א) אִיהוּ דָּא לְבוּשָׁא לְדָא, וְדָא לְדָא.
דָּא מוֹחָא לְגוּ מוֹחָא וְקְלִיפָה (ס"א מוֹחָא) רוּחָא. דָּא לְגוּ מִן
דָּא. וְדָא לְגוּ מִן דָּא. עַד דְּאֲשַׁתְּכַח דְּהֵאִי קְלִיפָה לְהֵאִי
וְהֵאִי לְהֵאִי.

נְקוּדָה קְדָמָא הוּה נְהִירוּ פְּנִימָא דְלִית לִיה שְׁעוּרָא
 לְמַנְדַּע זְכִיכוּ וְדַקִּיקוּ וְנִקְיוּ דִּילֵיה. עַד דְּאִתְפְּשִׁט
 פְּשִׁיטוּ. וְהָהוּא פְּשִׁיטוּ דִּהְהִיא נְקוּדָה אִתְעֵבִיד חַד הֵיכְלָא
 לְאִתְלַבֶּשָׂא הֵהִיא נְקוּדָה נְהִירוּ דְלָא יָדִיעַ לְסֻגִּיאָו זְכוּכָא
 דִּילֵיה.

הֵיכְלָא דְאִיהוּ לְבוּשָׂא לְהָהוּא נְקוּדָה סְתִימָא אִיהִי
 נְהִירוּ דְלִית לִיה שְׁעוּרָא. וְעַם כָּל דָּא לָאו דַּקִּיק
 וְזָכִיךְ אִיהוּ פְּהֵיא נְקוּדָה קְדָמָא טְמִיר וְגִנְיֻז. הָהוּא
 הֵיכְלָא אִתְפְּשִׁט פְּשִׁיטוּ אֹר קְדָמָא. וְהָהוּא פְּשִׁיטוּ אִיהוּ
 לְבוּשָׂא לְהָהוּא הֵיכְלָא דַּקִּיק וְזָכִיךְ פְּנִימָא יִתִּיר.

מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אִתְפְּשִׁט דָּא בְּדָא וְאִתְלַבֶּשׂ דָּא בְּדָא. עַד
 דְּאִשְׁתַּכַּח דָּא לְבוּשָׂא לְדָא וְדָא לְדָא. דָּא מוּחָא
 וְדָא קְלִיפָה. וְאִף עַל גַּב דְּדָא לְבוּשָׂא. אִתְעֵבִיד אִיהוּ
 מוּחָא לְדִרְגָא אַחְרָא. וְכֹלָא כְּגוּוּנָא דָּא אִתְעֵבִיד הָכִי
 לְתַתָּא. עַד כִּי בְּצֻלָם דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ בְּהָאִי עֲלָמָא מוּחָא
 וְקְלִיפָה רוּחָא וְגוּפָא. וְכֹלָא אִיהוּ תְקוּנָא דְעֲלָמָא.

כַּד הוּת סִיחָרָא בְּשִׁמְשָׂא בְּדַבְּקוּתָא חָדָא, הוּת סִיחָרָא
 בְּנְהִירוּ. כִּיּוֹן דְּאִתְפְּרָשָׂא מִן שִׁמְשָׂא וְאִתְפְּקַדַת עַל
 חִלְהָא, אִזְעִירַת גְּרָמָה, אִזְעִירַת נְהוּרָא. וְאִתְבְּרוּן
 קְלִיפִין עַל קְלִיפִין לְגִנְיֻזוּ דְמוּחָא. וְכֹלָא תְקוּנָא דְמוּחָא.
 וְעַל דָּא יְהִי מְאֵרַת חָסֵר (בְּתִיב). וְכֹל דָּא לְתְקוּנָא דְעֲלָמָא.
 וְדָא הוּא דְכְתִיב לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ:

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת הַגְּדוֹלִים וַיַּעַשׂ רַבּוּיָא
וּתְקוּנָא דְכָלָא כְּדָקָא יָאוּת. אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת
הַגְּדוֹלִים בְּקַדְמִיתָא בְּחִבּוּרָא חֲדָא. רָזָא דָּא שְׁמָא שְׁלִים
כְּחֲדָא יְהוּ"ה אֱלֹהִים אַף עַל גַּב דְּלֹא אִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא
אַלָּא בְּאַרְח סְתִים. הַגְּדוֹלִים דְּאַתְבְּרִיָּאוּ (נ"א דְּאַתְרַבִּיָּאוּ)
בְּשְׁמָא דָּא כְּדָא לְאַתְקְרִי בְּהוּ שְׁמָא דְכָלָא. מִצְפִּין מִצְפִּין
אַלִּין שְׁמֶהּן עֲלֵאִין דְּתַלְיִסְר מְכִילִין דְּרַחֲמִין. הַגְּדוֹלִים, אֲלִין
אַתְרַבִּיָּאוּ וְסֻלְקִין לְעִילָא. בְּגִין דְּאַנּוּן עֲלֵאִין מְרֻזָּא עֲלֵאָה
וְסֻלְקִין לְתוּעֵלְתָּא דְּעֵלְמָא דְּאַתְקִיָּמָא בְּהוּן עֲלֵמִין.
כְּנוּנָא דָּא שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת תְּרוּוּיָּהּ כְּחֲדָא סְלִיקוּ
בְּרַבּוּתָּא חֲדָא.

לֹא אֶתִּישָׁב סִיְהָרָא לְגַבִּי שְׁמִשָּׁא. דָּא אַכְסִיף מְקַמִּי דָּא.
סִיְהָרָא אֲמָרָה (שִׁיר הַשִּׁירִים א) אֵיכָה תִרְעָה. שְׁמִשָּׁא אֲמָרָה
(שם) אֵיכָה תִרְבִּיץ בַּצְּהָרִים. שְׁרָגָא זְעִירָא אֵיכְדִין צְהִיר
בַּצְּהָרִים. (שם) שְׁלָמָה אֶהְיָה כְּעוֹטִיָּה אֵיכְדִין בְּכִסּוּפָא. כְּדִין
אַזְעִירַת גְּרָמָה לְמַהוּי רִישָׁא לְתַתָּאי. דְּכְתִיב צְאִי לְךָ
בְּעַקְבֵי הַצֹּאֵן. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זִילִי וְאַזְעִירִי
גְּרָמָךְ.

וּמִתְמָן לִית לָהּ נְהוּרָא בַר מְשִׁמִּשָּׁא. דְּבְקַדְמִיתָא הוּוּ
יְתִבִי כְּחֲדָא בְּשִׁקּוּלָא. לְבַתֵּר אַזְעִירַת גְּרָמָה בְּכָל
אַנּוּן דְּרַגִּין דִּילָהּ, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי רִישָׁא עֲלֵיָּהּ. דְּהָא

לִית אֲתָתָא בְּרֵבּוּיָא בַר בְּבַעְלָהּ כְּחֵדָא. אֶת הַמָּאֹר הַגָּדוֹל
 יְהוּ"ה. וְאֵת הַמָּאֹר הַקָּטָן אֱלֹהִיִּים סוּף כָּל דְּרָגִין סוּפָא
 דְּמַחְשָׁבָה. בְּקִדְמִיתָא אֲתֵרְשִׁים אִיהוּ לְעִילָא בְּאַתּוּן
 דְּשָׂמָא קְדִישָׁא, אֵת רְבִיעָא דִּילִיהּ. וּלְבַתַּר אֲזַעֲרַת
 גְּרָמָה לְאַתְקָרִי בְּשָׂמָא דְּאֱלֹהִים.

וְעַם כָּל דָּא סִלְקָא לְכָל סְטָרִין לְעִיל בְּאַת ה' בְּחִבּוּרָא
 דְּאַתּוּן דְּשָׂמָא קְדִישָׁא. לְבַתַּר אֲתַפְּשֻׁטוּ דְּרָגִין
 מִסְטָרָא דָּא וּמִסְטָרָא דָּא. דְּרָגִין דְּאַתַּפְּשֻׁטוּ מִסְטָרָא
 דְּלְעִיל (דְּלְעִילָא) אֶקְרוּן מִמְּשַׁלַּת הַיּוֹם. דְּרָגִין דְּאַתַּפְּשֻׁטוּן
 מִסְטָרָא דְּתַתָּא (דְּלַתְתָּא) אֶקְרוּן מִמְּשַׁלַּת הַלֵּילָהּ. וְאֵת
 הַכּוֹכָבִים שָׂאֵר חֵילִין (חֵילִין) וּמְשִׁירֵין דְּלִית לוֹן חוּשְׁבָנָא
 דְּכֻלְהוּ תְּלִיין בְּהַהוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם חֵי הָעוֹלָמִים. דְּכַתִּיב
 וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. לְהַאֲרִי עַל הָאָרֶץ. דָּא
 אָרֶץ עֲלָאָה לְתַתָּא כְּדוּגְמָא דָּא חֵי הָעוֹלָמִים. וְדָא לְהַאֲרִי
 עַל הָאָרֶץ דָּא אָרֶץ תַּתָּאָה כְּדוּגְמָא דְּלְעִיל.

מִלְכוּתָא דְּדוּד. אֲתַתְּקֵן בְּיוֹמָא דָּא (וְדָא חוּבָא) רְגֵלָא וְסִמְכָא
 רְבִיעָא דְּכוּרְסִיָּא, אֲתַתְּקֵנוּ אֲתוּן וְאַתֵּי־שְׂרוּ
 עַל דְּוֹכְתֵי־הוּ. וְעַם כָּל דָּא, עַד יוֹם שְׁתִּיתָאָה דְּאַתַּתְּקֵן
 דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם תְּקוּנָא כְּדָקָא יְאוּת לָא אֲתֵי־שֵׁב בְּדוּכְתֵי־הּ.
 וּכְדִין אֲתַתְּקֵן כּוּרְסִיָּא עֲלָאָה וְכוּרְסִיָּא תַּתָּאָה. וְעַלְמִין
 כְּלָהוּ אֲתֵי־שְׁבוּ בְּדוּכְתֵי־הוּ. וְאַתּוּן כְּלָהוּ אֲתַתְּקֵנּוּ (דף כ ע"ב)
 עַל גְּלָגְלוּי בְּפִשְׁטוּ דְּטוּפְסִירָא דְּקוּטְרָא.

וְיֹמֵא רְבִיעָאָה אִיהוּ יוֹמֵא מֵאִיס מְבוֹנִים כְּמֵא דְאֵת
 אָמַר (תהלים קיח) אָבֵן מֵאִסוּ הַבוֹנִים. הֵדֵא הוּא
 דְכְתִיב, (שיר השירים א) בְּנֵי אִמִּי נִחְרוּ בִּי. דְהֵא נְהוּרָא דָא
 אֲזַעֲרִית גְּרָמָה וּנְהִירוּ דִּילָהּ. וְקְלִיפִין אֲתִקְנוּ עַל
 דְּוִכְתִּייהוּ. כָּל אַנּוּן נְהוּרִין דְּנִתְרִן כְּלָהוּ תִלְיִין בְּהֵאֵי רְקִיעַ
 הַשָּׁמַיִם לְאֲתִקְנָא בְּהוּ כְּוִרְסִיָּא דְדוּד.

אֲלִין נְהוּרִין מְצִיִּירִן צִיּוּרָא דְלִתְתָא לְאֲתִקְנָא צִיּוּרָא
 דְכְלָהוּ דְאַנּוּן בְּכָלְלָא דְאָדָם צִיּוּרָא פְּנִימָאָה. דְכָל
 צִיּוּרָא פְּנִימָאָה אֲקָרִי הָכִי. וּמֵהֲכָא כָּל צִיּוּרָא דְאֲתִכְלִיל
 בְּאֲתִפְשֻׁטוּ דָא אֲקָרִי אָדָם. הֵדֵא הוּא דְכְתִיב, (יחזקאל לד)
 אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם קְרוּיִן אָדָם וְלֹא שָׂאָר עִמִּין עוֹבְדֵי
 עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת.

וְכָל רוּחָא אֲקָרִי אָדָם. רוּחָא דְסִטְר קְדִישָׁא גּוּפָא דִילִיָּה
 לְבוּשָׂא (דְאָדָם) אִיהוּ. וְעַל דָּא כְתִיב, (איוב י) (יתרו סוף עה)
 עוֹר וּבָשָׂר תִּלְבִּישֵׁנִי וְגו' בְּשָׂרָא דְאָדָם לְבוּשָׂא
 אִיהוּ. וּבְכָל אֲתֵר כְּתִיב בְּשָׂר אָדָם, אָדָם לְגוּ. בְּשָׂר
 לְבוּשָׂא דְאָדָם גּוּפָא דִילִיָּה. טְסִירִין דְלִתְתָא דְאֲתִתְתָּךְ
 בְּהִתּוּכָא דְרוּחָא דָא. אֲצִטְיִירוּ מִנִּיהּ צִיּוּרִין דְאֲתִלְבָּשֵׁן
 בְּלְבוּשָׂא אֲחָרָא. כְּגוֹן צִיּוּרָא דְבְעִירֵי דְכִיִּין (דברים יד) שׁוֹר
 יֵשֶׁה כְּשָׁבִים וְיֵשֶׁה עֵזִים אֵיל וְצִבִי וְיַחְמוֹר וְגו' אַנּוּן דְבְעִיִין
 לְאֲתִכְלִילָא בְּלְבוּשָׂא דְאָדָם הֵהוּא רוּחָא פְּנִימָאָה דְאַנּוּן

סְטָרִין (ס"א צִיּוּרִין), סְלִיק בְּהֵוּא שְׁמָא דְאַתְקָרִי בְּה גּוּפָא
 דִּילִיָּה לְבוּשָׁא דְהֵוּא שְׁמָא בְּשַׁר שׁוּר. שׁוּר אִיהוּ
 פְּנִימָאָה דְהֵוּא גּוּפָא. בְּשַׁר דִּילִיָּה לְבוּשָׁא. וְכֵן כְּלָהוּ.
 כְּגִוּוּנָא דָּא בְּסֵטְרָא אַחְרָא מְסַאבָּא, רוּחָא דְאַתְפִּשְׁט
 בְּשַׁאֲר עֵמִין עוּבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת
 נִפְקָא מְסֵטְרָא דְמְסַאבּוּ לָאו אִיהוּ אָדָם. וּבְגִין כֶּךָ לָא
 סְלִיק בְּשְׁמָא דָּא. שְׁמָא דְהֵוּא רוּחָא טָמָא לָא סְלִיק
 בְּשְׁמָא דְאָדָם וְלִית בֵּיה חוּלְקָא. גּוּפָא דִילִיָּה לְבוּשָׁא
 דְהֵוּא טָמָא בְּשַׁר טָמָא יְטָמָא לְגוּ בְּשַׁר לְבוּשָׁא דִילִיָּה,
 בְּגִין כֶּךָ בְּעוּד דִּשְׂרִי הֵוּא רוּחָא בְּהֵוּא גּוּפָא אַתְקָרִי
 טָמָא. נִפְק רוּחָא מֵהֵוּא לְבוּשָׁא לָאו אַקָּרִי טָמָא וְלָא
 סְלִיק הֵוּא לְבוּשָׁא בְּשְׁמָא.

טְסִירִין לְתַתָּא דְאַתְהֵתֵךְ בְּהֵתוּכָא דְרוּחָא דָּא. אֲצִטְיִירִין
 מִיָּנִיה צִיּוּרִין דְאַתְלַבְּשֵׁן בְּלְבוּשָׁא אַחְרָא כְּגִוּ
 צִיּוּרִי בְּעִירִי מְסַאבִּי. וְאוּרִיָּתָא פִּתַּח בְּהוּ (ויקרא יא) וְזֶה לָכֶם
 הַטָּמָא. כְּגִוּן חֲזִיר וְעוּפִי וּבְעִירִי דְהֵוּא סְטָרָא רוּחָא
 סְלִיק בְּהֵוּא שְׁמָא גּוּפָא לְבוּשָׁא דִילִיָּה. וּגּוּפָא בְּשַׁר
 חֲזִיר אַקָּרִי. חֲזִיר לְגוּ בְּשַׁרָּא לְבוּשָׁא דִילִיָּה. וּבְגִין כֶּךָ
 אֲלִין תִּרִין סְטָרִין מֵתְפַרְשֵׁן. אֲלִין אַתְכְּלִילוּ בְּרֻזָּא דְאָדָם.
 וְאֲלִין אַתְכְּלִילוּ בְּרֻזָּא דְטָמָא. כֹּל זִינָא אָזִיל לְזִינִיָּה
 וְאַתְהֵדֵר לְזִינִיָּה.

נְהוֹרִין עֲלָאין דְקָא מְנַהֲרין נְהַרין בְּהוּא רְקיעַ הַשָּׁמַיִם
 וְכוּ' לְאַצְטִיירָא לְתַתָּא צִיּוּרין כְּדָקָא חֲזִי. דְכְּתִיב
 וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקיעַ הַשָּׁמַיִם וְגו'. וְלִמְשׁוֹל בַּיּוֹם
 וּבַלַּיְלָה. שְׁלִטְנוּ דְתַרין נְהוֹרִין דָּא אִיהוּ שְׁלִטְנוּ כְּדָקָא
 חֲזִי.

מְאוּר גְּדוֹל שְׁלִטְנוּ בִּימָמָא. מְאוּר קָטָן שְׁלִטְנוּ בַּלַּיְלָא.
 וְרוּזָא דָּא מֵהֶכָּא שְׁלִטְנוּתָא דְדְכוּרָא בִּימָמָא
 לְמִנְאָה (נ"א לְמִלְאָה) בֵּיתִיהָ דְאַצְטְרִיךְ וְלֹא עֲלָא בֵּיהַ טְרַפָּא
 וּמְזוּנָא. פִּיּוֹן דְעָאֵל לֵילִיא וְנוֹקְבָא נְקִיט כְּלָא לִית
 שׁוֹלְטְנוּ דְבֵיתָא בַר בְּנוֹקְבָא, דְהָא כְּדִין שְׁלִטְנוּ דִּילָהּ (וְלֹא
 דְדְכוּרָא) דְכְּתִיב, (מְשֻׁלֵי לֹא) וְתַקָּם בְּעוֹד לֵילָה וְתַתְּן טְרַף
 לְבֵיתָהּ. הִיא וְלֹא הוּא. מְמִשְׁלַת הַיּוֹם דְדְכוּרָא. מְמִשְׁלַת
 הַלַּיְלָה דְנוֹקְבָא.

(מְאוּר גְּדוֹל דָּא הוּא שְׁמֵשׁא וְאִית בֵּיהַ תְּרִין עֶשֶׂר פְּתַחְזִין. אִית בֵּיהַ תְּרִי עֶשֶׂר שַׁעֲתִי. וְשְׁמֵשׁא
 שְׁלִיט עַל יוֹמָא. מְאוּר קָטָן אִית בֵּיהַ תְּרִי עֶשֶׂר פְּתַחְזִין וְדָא סִיְהֵרָא וְשְׁלִטָא עַל לֵילִיא.
 וְלֵילִיא אִית בֵּיהַ תְּרִיסַר שַׁעֲתִי. וְעַל דָּא בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. שְׁמֵשׁא וְתְרִיסַר
 פְּתַחְזִין אֲתַעְבְּדִין י"ג מְכִילִין וְדַחְמִי. לֵיל סִיְהֵרָא וְתְרִיסַר פְּתַחְזִין וְאֲתַעְבְּדִין י"ג וְאֲתַעְבְּדִין שְׁמֵשׁא
 וְסִיְהֵרָא חַד. וַיּוֹם וְלֵילָה אֶחָד. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד וְרוּזָא דָּא לְעִילָא).
 וְאֵת הַפּוֹכְכִיִּים. פִּיּוֹן דְנוֹקְבָא פְּקִידַת בֵּיתָא וְאֲתַכְּנִיסַת
 לְבַעְלָהּ לִית שׁוֹלְטְנוּ לְבֵיתָא אֶלָּא לְעוֹלַמְתָּן דְאַשְׁתְּאָרִן
 בְּבֵיתָא לְאַתְקָנָא כָּל תְּקוּנֵי בֵּיתָא. וּבַתֵּר אֲתַהֲדַר בֵּיתָא
 לְשְׁלִטְנוּ דְדְכוּרָא בִּימָמָא כְּלָא כְּדָקָא חֲזִי:

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת. דָּא מְאֹר וְדָא מְאֹר.
 בְּגִין כֶּף אַנּוּן נְהוּרִין דְּסִלְקֵי לְעֵילָא אֶקְרוּן מְאֹרֵי
 אֹר. וְאַנּוּן נְהוּרִין דְּנִחְתּוּ לְתַתָּא אֶקְרוּן מְאֹרֵי אִשׁ דְּאַנּוּן
 דְּרַגִּין לְתַתָּא וְשְׁלֵטִי כָּל יוֹמוֹי דְּחוּל. וְעַל דָּא כִּד נְפִיק
 שְׁבֵתָא מְבָרְכִין עַל שְׂרָגָא דְּהָא אֲתִיְהִיב לֹון רְשׁוּ
 לְשִׁלְטָאָה. אֶצְבָּעֵן דְּבַר נֶשׁ אַנּוּן סִתְרָא דְּדִרְגִין וְרוּזִין
 דְּלְעֵילָא, וְאִית בְּהוּ פְּנִימַיִן וְאַחוּרִים. אַחוּרִים אַנּוּן לְבַר
 וְאַנּוּן רְמוּז לְטוֹפְרִין דְּאַצְבָּעֵן. וּבְגִין כֶּף אִית ^(דף כ"א ע"א) רְשׁוּ
 לְאַסְתְּכָלָא בְּטוֹפְרִין בְּמוּצָאי שְׁבֵת דְּהָא נְהָרִין מִהֶהוּא
 שְׂרָגָא וְנְהָרִין מִהֶהוּא אִשׁ לְשִׁלְטָאָה.

אֵלִין אֲתַחְזִיין, אֶצְבָּעֵן לְגוּ לָא אִית רְשׁוּ לְאַתְחִזִּיא
 בְּהֶהוּא שְׂרָגָא דְּהָא מְלַעֲיָלָא נְהָרִין וְאַקְרוּן פְּנִים
 פְּנִימַיִן. וְרוּזָא דָּא וְרֵאִית אֶת אַחוּרֵי וּפְנִי לָא יֵרְאוּ. דְּלָא
 יִסְתְּכַל בַּר נֶשׁ בְּמוּצָאי שְׁבֵת בְּאַצְבָּעֵן לְגוּ בְּשַׁעְתָּא דְּאִמַר
 בּוֹרָא מְאֹרֵי הָאִשׁ. ^(שבת ל"ג) וְרֵאִית אֶת אַחוּרֵי אֵלִין פְּנִים
 דְּלְבַר דְּאַתְרִמִּזוּ בְּטוֹפְרֵי. ^(שם) וּפְנִי לָא יֵרְאוּ אֵלִין אֶצְבָּעֵן
 לְגוּ. אֵלִין שְׁלֵטִי בְּשְׁבֵתָא וְאֵלִין שְׁלֵטִי בְּחוּל.

וּבְיוֹמָא דְּשְׁבֵתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלֵיט בְּלַחוּדוּי
 בְּאַנּוּן פְּנִים פְּנִימַיִן עַל כּוּרְסֵי ^(מ) יִקְרִיָּה וְכִלְהוּ
 אֲתַכְּלִילֵן בֵּיהּ וְשְׁלֵטְנוּתָא דִּילֵיהּ אִיהוּ. וּבְגִין כֶּף אַחְסִין
 נִיחָא לְכָל עַלְמִין. וְיִרְתִּין יְרוּתָא דִּיוֹמָא דָּא עֲמָא קְדִישָׁא

דְּאֶקְרוּן עָמָּא חַד בְּאַרְעָא. מְאוּרֵי אֹר מְסֻטְרָא דִּימִינָא
 דְּאִיהוּ אֹר קְדַמָּא דְּהוּה בְּיוֹמָא קְדַמָּא. דְּבִיּוֹמָא
 דְּשַׁבְּתָא נְהָרִין אַנּוּן מְאוּרֵי אֹר בְּלַחוּדִייהוּ וְשַׁלְטִין.
 וּמִנֵּייהוּ נְהָרִין כְּלָהוּ לְתַתָּא.

וְכַד נְפִיק שַׁבְּתָא גְּנִיזִין ^(אנן) מְאוּרֵי אֹר דְּלֹא אֲתַגְּלִיין.
 וּמְאוּרֵי הָאֵשׁ שַׁלְטִין כָּל חַד וְחַד עַל דְּיֻכְתְּייהוּ.
 אִימְתֵי שַׁלְטִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבְּתָא עַד מַעְלֵי יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא.
 וְעַל דָּא אֲצַטְרִיכוּ לְאַתְנַהֲרָא מֵהָהוּא שְׂרָגָא בְּמוֹצָאֵי
 שַׁבְּתָא.

וְהַחֲיִוֹת רְצוּא וְשׁוּב. דְּלֹא יְכִיל עֵינָא לְמִשְׁלַט בְּהוּ בְּגִין
 דְּאַנּוּן רְצוּא וְשׁוּב. חֲיִוֹת דְּאַתְגְּלִיין אַנּוּן דְּהָהוּא
 אוֹפְן קָאִים בְּגוּוֹיִיהוּ, וּמֵאֵן אִיהוּ דָּא מְטַטְרוּן דְּאִיהוּ רַב
 וַיִּקְרַר מִשְׁאֵר אֵלִין ^(ב"א חֲיִילִין), וְעֲלָאָה חֲמִשׁ מָאָה פְּרִסֵי.
 חֲיִוֹת דְּמְטַמְרֵן אַנּוּן ^(רביעאן) תַּחְתּוֹת תְּרִין אַתּוּן עֲלֵאִין
 דְּאַתְכַּסְיִין. י"ה אַתּוּן שְׁלִיטִין עַל ו"ה. אֵלִין רְתִיכָא
 לְאֵלִין. וְהָהוּא טְמִירָא לְכָל טְמִירִין דְּלֹא אֲתִידַע כְּלָל
 שְׁלִיט עַל כְּלָא וּרְכִיב עַל כְּלָא. חֲיִוֹת דְּאַתְגְּלִיין אַנּוּן
 לְתַתָּא תַּחְתּוֹת אֵלִין עֲלֵאִין דְּמְטַמְרֵן, וְאַתְנַהֲרֵן מִנֵּייהוּ,
 וּנְטֻלִין בְּגִינֵייהוּ.

חֲיִוֹת עֲלֵאִין כְּלָהוּ כְּלִילֵן ^(בראשית לג ע"ב) בְּרַקִיעַ הַשְּׁמַיִם.
 וְעֲלֵייהוּ כְּתִיב יְהִי מְאֹרֹת בְּרַקִיעַ הַשְּׁמַיִם וְהִיוּ

לְמֵאֲוֹרוֹת בְּרֻקֵּי הַשָּׁמַיִם. כִּלְהוֹ תִלְיִין בְּהוּא רֻקֵּי
הַשָּׁמַיִם. רֻקֵּי שְׁעַל גִּבֵּי הַחַיּוֹת דָּא הוּא דְכְתִיב, (יחזקאל
א) וּדְמוּת עַל רֵאשֵׁי הַחַיָּה רֻקֵּי פְעִין הַקָּרַח דָּא הוּא

קְדָמוֹן (נ"א ד' קְדָמָאָה).

דְּהָא מִתְמָן וּלְהֵלָאָה לִית מָאן דִּיכִיל לְאַסְתְּכִלָּא
וּלְמַנְדַּע. מַאי טַעְמָא מְשׁוּם דְּאִיהוּ סְתִים
בְּמַחְשָׁבָה. וּמַחְשָׁבָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא טְמִירָא סְתִימָא
עֲלָאָה. מַחְשָׁבָה דְבַר נֶשׁ בְּכָל עֲלָמָא (ס"א לָא יְכִיל)
לְאַתְדַּבְּקָא וּלְמַנְדַּע לָהּ. מְלִין דְתִלְיִין בְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה
לִית מָאן דִּיכִיל לְאַתְדַּבְּקָא לֹון. מַחְשָׁבָה (עֲלָאָה) מִמֶּשׁ עַל
אַחַת פְּמָה וּפְמָה. לְגוּ מִן מַחְשָׁבָה מָאן אִיהוּ דְעַבִּיד
רְעִיוֹנִי. דְּהָא לִית סוּכְלַתְנוּ לְמִשְׁאַל כָּל שְׁכָן לְמַנְדַּע.

אִי"ן סוּף לִית בֵּיה רְשׁוּמָא כָּלִל וְלֹא תִלְיָא שְׂאֵלְתָא
בֵּיה וְלֹא רְעִיוֹנָא לְאַסְתְּכִלּוּתָא דְמַחְשָׁבָה כָּלִל. מְגוּ
סְתִימָא דְסְתִימָא, מִרִּישׁ גְּחִיתוּ דְאִין סוּף, גְּהִיר גְּהִירוּ
דְקִיק וְלֹא יְדִיעַ. סְתִים בְּסְתִימוּ (נ"א בְּרִשִׁימוּ) כְּחִדּוּדָא
דְמַחְטָא. רְזָא סְתִימָא דְמַחְשָׁבָה לָא יְדִיעַ עַד דְאַתְפְּשִׁט
גְּהִירוּ מִנִּיהּ. בְּאַתֵּר דְאִית בֵּיה רְשִׁימִין דְאַתּוּון כִּלְהוֹ.

מִתְמָן גְּפָקוּ.

בְּרִישׁ כָּלָא. א רִישָׁא וְסוּפָא דְכָל דְרַגִּין. רְשִׁימוּ
דְאַתְרִשִׁים בֵּיה דְרַגִּין כִּלְהוֹ. וְלֹא אֲקָרִי אֲלָא

אָחַד. לְאַחֲזָא דְאָף עַל גַּב דְּאִית בֵּיה דְּיוֹקְנִין סְגִיאִין
 לָאו אִיהוּ אֶלָּא חַד. וְדַאי אִיהוּ אֶת דְּעֶלְאִין וְתַתְּאִין תְּלִיִין
 בֵּיה. רַאשִׁיתָא דְּאֶלֶף טְמִירוּ דְּרִזָּא דְּמַחְשְׁבָה עֲלָאָה.
 וְהֵוּא אֶתְפִּשְׁטוּ דְּהֵוּא רְקִיעַ עֲלָאָה כֹּלָא סְתִים בְּהֵוּא
 רִישָׁא. בְּגִין דְּכַד נְפִיק א' מֵהַאי רְקִיעַ בְּדִיוֹקְנָא דְּרִזָּא
 דְּרִישָׁא דְּמַחְשְׁבָה נְפָקָא. בְּהֵוּא אֶמְצָעִיתָא דְּאֶלֶף שִׁית
 דְּרַגִּין כְּלִילָן בֵּיה רִזָּא דְּכֻלְהוּ חִיות טְמִירִין עֲלָאִין (ס"א
 דְּסֻלִּיקוֹן) (ס"א דְּתִלְיִין) מִגּוּ מַחְשְׁבָה.

חַד נְהִירוּ דְּנְהִיר וְאֶתְגְּנִיזוּ. דְּהָא נְהִירוּ דְּאֶת (ט)
 דְּבֵרֵאשִׁית (ס"א ב' דְּבֵרֵאשִׁית). חוּם הַיּוֹם דְּהוּה
 אֲבֵרָהִם יְתִיב פְּתַח הָאֵהָל דְּאִיהִי פְּתַחַא מִתַּתָּא לְעִילָא.
 וְחוּם הַיּוֹם נְהִיר עַל הֵוּא פְּתַחַא וְנְהִירָא מִתַּמָּן.
 תְּנִינָא נְהִירוּ דְּאֶזִּיל לְאַתְחַשְׁכָּא לְעֵת פְּנוֹת עֶרְב. רִזָּא
 דְּצִלוֹתָא דְּיִצְחָק לְאַתְקִנָּא הַאי דְּרַגָּא דְּכְתִיב,
 (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה לְפָנוֹת עֶרֶב.
 אֶסְתַּכְּלוֹתָא דְּעֶרֶב וְחֻשׁוֹכַן כְּלֵהוּ לְגַבֵּיה. בְּהַאי פְּנוֹת עֶרֶב
 וְאֶסְתַּכַּל נ"א אֶסְתַּחֲן יַעֲקֹב בְּהֵוּא מְמַנָּא דְּעֶשׂוּ.

תְּלִיתָאָה נְהִירוּ דְּכֻלִּיל תְּרִין (דף כא ע"ב) אֶלִין. נְהִירוּ דְּנְהִיר
 בְּאַסּוּוֹתָא. רִזָּא דְּכְתִיב בִּיעֲקֹב (בראשית לב) וַיִּזְרַח
 לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. וְדַאי כַּד אֶתְכֻלִּיל בְּהֵוּא פְּנוֹת עֶרֶב.
 מִכָּאן וְלְהֵלָאָה וְהוּא צוֹלַע עַל יָרְכוּ. דָּא אִיהוּ נְצַח
 יִשְׂרָאֵל.

עַל יִרְכוּ יִרְכוּ פְּתִיב וְלֹא יִרְכִּיו, דָּא דְרָגָא רְבִיעָאָה.
 דְּלֹא (קעא א) אֲתַנְבִּי בַר נֶשׁ מִתְמָן עַד דְּאֲתָא שְׁמוּאֵל,
 וְעַלֵּיהּ פְּתִיב, (שמואל א טו) וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל וְגו', כְּדִין אֲתַקֵּן
 דְּהוּהּ חֲלָשָׁא מִכַּד אֲסַתְפֵּן יַעֲקֹב אֲבִינוּ בַּמִּמְנָא דְעֵשׂוּ.
 (תקונים כ"ה) וַיִּגַע בְּכַף יִרְכוּ כַּד אֲתָא לְגַבֵּי דֵיעֲקֹב נָטַל
 תּוֹקְפָא מֵהָהוּא פְּנוֹת עָרְב בְּדִינָא תְקִיפָא. וַיַּעֲקֹב
 הָוָה אֲתַכְלִיל בֵּיהּ וְלֹא יִכִּיל לֵיהּ. וַיֵּרָא כִּי לֹא יִכּוֹל לוֹ
 וַיִּגַע בְּכַף יִרְכוּ. נָטַל תּוֹקְפָא דְדִינָא מִתְמָן. בְּגִין (קמו א, קסו
 א, קעא א) דִּירְכָא אִיהוּ לְבַר מְגוּפָא. דֵיעֲקֹב גּוּפָא הָוָה,
 וְגוּפִיהּ הָוָה כְּלִיל בְּרוּזָא דְתַרִּין דְרָגִין בְּרוּזָא דְאֲקָרִי אָדָם.
 כִּינּוּן דְנָטַל תּוֹקְפָא לְבַר מְגוּפָא, מִיַּד וַתִּקַּע כַּף יִרְךָ יַעֲקֹב.
 וְלֹא אֲתַנְבִּי בַר נֶשׁ מִתְמָן עַד דְּאֲתָא שְׁמוּאֵל. וְעַל דָּא
 נִצַּח יִשְׂרָאֵל כְּתִיב בֵּיהּ כִּי לֹא אָדָם הוּא. יְהוֹשֻׁעַ
 אֲתַנְבִּי מֵהוּדוּ שֶׁל מֹשֶׁה דְכְתִיב (במדבר כז) וַנִּתַּת מֵהוּדֶךָ
 עָלָיו. הוּד. וְדָא דְרָגָא חֲמִישָׁאָה. נִצַּח יִרְכָא שְׁמָאֵל
 דֵיעֲקֹב. וּבְגִין כַּךְ אֲתָא דוּד וְכְלִיל לֵיהּ בִּימִינָא דְכְתִיב,
 (תהלים יו) נְעִימוֹת בִּימִינֶךָ נִצַּח. יְמִינֶךָ לָא כְּתִיב אֱלֹא
 בִּימִינֶךָ. מַאי טַעְמָא אֲתַחֲלֵשׁ יִרְכָא דֵיעֲקֹב, בְּגִין
 דְּאֲתַקְרַב בֵּיהּ סֵטֶר מְסֹאבָא וְנָקִיט תּוֹקְפָא מִנִּיהּ וְאֲתַעֲכַב
 עַד שְׁמוּאֵל, וְעַל דָּא (שמות קיא ע"א) אֲתָא לְאֲדַכְרָא דְדָא
 אִיהוּ יִרְכָא דִּישְׂרָאֵל דְכְתִיב וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא
 כָּל מִלּוּי הָוּוּ בְּדִינָא בְּשִׁירוּתָא וּבְסוּפָא.

וְתוֹ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלִיל לִיָּה לְבַתַּר בְּהוּד. אִימְתִי
לְבַתַּר דְּמִשַׁח מְלַכִּין. וְעַל דָּא שְׁקִיל אִיהוּ (תרומה קמח)

כְּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן. מַה מִּשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּתָרִין סְטָרִין ^(א"ע)
דְּלְעִילָא, אִף הוּא לְתַתָּא כְּגוּוּנָא דְאַנּוּן תָּרִין סְטָרִין. וּמֵאֵן
אַנּוּן. נִצַּח וְהוּד. כְּגוּוּנָא דְמִשָּׁה וְאַהֲרֹן דְּלְעִילָא. וְכֻלְהוּ
דְּרַגִּין אֲחִידָן דָּא בְּדָא דְכְּתִיב, ^(תהלים טז) מִשָּׁה וְאַהֲרֹן
בְּכַהֲנָיו וּשְׂמוּאֵל בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ. דְּהָא שִׁית סְטָרִין אֲתַכְּלִילוּ
וְאַחִידָן דָּא בְּדָא.

כְּמַה דְּאֵלִין אֲחִידָן מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וּשְׂמוּאֵל, אוּף הָכִי
אֲחִידָן ^(ס"א דָּא בְּדָא) יַעֲקֹב מִשָּׁה וְיוֹסֵף. יַעֲקֹב
מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא. מִית יַעֲקֹב נָטַל מִשָּׁה בֵּיתָא וּמִנֵּי לָהּ
בְּחַיָּו. יוֹסֵף עַל יְדֵי דְיַעֲקֹב וּמִשָּׁה הָוּה צְדִיקָא. (וּתְרוּוּיָהּ לָא

שְׂמִשּׁוּ בֵּיתָא אֵלָא בְּיוֹסֵף בְּגִין דְּחָזָה צְדִיקָא).

יַעֲקֹב בְּיוֹסֵף נָטַל בֵּיתָא דְכְּתִיב, ^(בראשית לו) אֵלָה תוֹלְדוֹת
יַעֲקֹב יוֹסֵף. מִשָּׁה לָא שְׂמִשׁ בַּה עַד דְּנָטַל לִיָּה
לְיוֹסֵף. כִּד נְפַקַת שְׂכִינְתָא מִן גְּלוּתָא לָא יְכִיל לְאַזְדוּגָא
בַּה אֵלָא בְּיוֹסֵף דְכְּתִיב, ^(שמות יג) וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת עַצְמוֹת
יוֹסֵף עִמּוֹ. אִמְאֵי כְּתִיב עִמּוֹ. אֵלָא גּוּפָא לָא אֲזַדּוּג
בְּנוֹקְבָא עַד דְּאַזְדּוּג בְּהַדֵּי בְּרִית. וְעַל דָּא מִשָּׁה נָטַל לִיָּה
לְיוֹסֵף עִמִּיהָ. כִּיּוֹן דְּהָוּה עִמִּיהָ שְׂמִשׁ בְּנוֹקְבָא כְּדָקָא
יְאוּת. וּבְגִין כֶּךָ יַעֲקֹב מִשָּׁה וְיוֹסֵף כְּחָדָא אֲזִלִּי.

יַעֲקֹב מִיַּת וְגוֹפִיָּה אָעָלוּ לִיָּה בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. יוֹסֵף מִיַּת
 גוֹפִיָּה לָא אֶתְקַבֵּר בְּאַרְעָא קְדִישָׁא אֶלָּא גְרָמוּי.
 מֹשֶׁה (מִיַּת) לָא הָאִי וְלָא הָאִי. אִמָּאִי. אֶלָּא יַעֲקֹב בְּעֵלָה
 קְדֻמָּאָה דְּמִטְרוֹנִיתָא הָוָה. מִיַּת יַעֲקֹב אֲזִדְּוּגָא בֵּיה
 בְּמֹשֶׁה. וּבְעוֹד דִּהְוָה מֹשֶׁה בְּהָאִי עֲלָמָא מְנִי לָהּ פְּדָקָא
 יָאוּת וְאִיהוּ הָוָה בְּעֵלָה תְּנִינָא. יַעֲקֹב אָעִילוּ לִיָּה לְאַרְעָא
 קְדִישָׁא גוֹפִיָּה שְׁלִים בְּגִין דְּאִיהוּ גוֹפָא. יוֹסֵף גְרָמוּי וְלָא
 גוֹפִיָּה בְּגִין דְּגְרָמִין אַנּוּן חִיילִין וּמִשְׁרִיין דְּלַעִילָא וְכִלְהוּ
 נַפְקִי מֵהֶהוּא צְדִיק. וְצְדִיק צְבָאוֹת אֶקְרִי. מָאִי טַעֲמָא,
 בְּגִין דְּכָל צְבָאוֹת וּמִשְׁרִיין עֲלָאִין מְנִיָּה נַפְקִין. וְעַל דָּא
 גְרָמוּי דְּאַנּוּן צְבָאוֹת אָעָלוּ בְּאַרְעָא.

מֹשֶׁה הָוָה לְבַר וְלָא עָאֵל תַּמָּן לָא גוֹפִיָּה וְלָא גְרָמוּי
 אֶלָּא אָעֵלַת שְׁכִינְתָּא בְּאַרְעָא. בְּתַר דְּמִיַּת מֹשֶׁה
 וְאַתְהֵדְרַת לְבְּעֵלָה קְדֻמָּאָה וְדָאִי אִיהוּ יַעֲקֹב. מִכָּאֵן
 נוֹקְבָא דְּאַתְנַסִּיבַת בְּתַרִּין, בְּהֶהוּא עֲלָמָא אֶהֱדְרַת
 לְקְדֻמָּאָה. מֹשֶׁה הָוָה לְבַר פִּיּוֹן דְּבְּעֵלָה קְדֻמָּאָה הָוָה
 בְּאַרְעָא.

מֹשֶׁה זָכָה בְּחַיָּו מַה דְּלָא זָכָה בֵּיה יַעֲקֹב. יַעֲקֹב שְׁמִשׁ
 בְּהַ בְּהֶהוּא עֲלָמָא, מֹשֶׁה בְּהָאִי עֲלָמָא. וְאִי תִימָא
 דְּגְרִיעוּ דְּמֹשֶׁה הָוָה. לָאוּ הָכִי. אֶלָּא כִּד נַפְקִי יִשְׂרָאֵל
 מִמִּצְרַיִם מִסְטְרָא דִּיּוֹבְלָא הָוָה. וְכָל אַנּוּן שְׁתִּין רַבְרַבִּין

מֵעֲלָמָא עֲלָאָה הָווּ. (דף כב ע"א) וּבְהָהוּא דְיוֹקְנָא אֲזִלוּ
בְּמִדְבְּרָא וְחַד מְנַהוֹן לָא עָאלוּ בְּאַרְעָא. אֲלָא בְּנִיּוֹן
תּוֹלְדִין דְּלַהוֹן כְּדָקָא חֲזִי דְאַנּוֹן תְּקוּנָא דְסִיְהָרָא. וְכֹל
עוּבְדֵי אַרְעָא תְּקוּנָא דְסִיְהָרָא הָוּה.

מִשָּׁה שְׁמִשׁ בְּסִיְהָרָא בְּעוֹד דְּאִיְהוּ בְּגוּפָא וּמַנִּי לָהּ
לְרַעוּתֵיהָ. כִּד אֲתַפְטֹר מֵהָאֵי עֲלָמָא סְלִיק בְּסִלְקוֹ
עֲלָאָה בְּרוּחָא קְדִישָׁא וְאֲתַתְּדֵר בְּרוּחָא לְיוּבְלָא עֲלָאָה
וְתַמֵּן אֲתַדְבְּקוּ בְּאַנּוֹן שְׁיִתִּין רַבּוּא דְהָווּ דִּילֵיהָ. מַה דְּלָא
הָוּה כִּן לְיַעֲקֹב דְּהוּא אֲתַתְּדֵר בְּרוּחָא לְגוּ שְׁמִטָה מַה דְּלָא
הָוּה כִּן בְּחַיִּיו (בגין) כִּיּוֹן דְּבֵיתָא אַחְרָא הָוּה לֵיהָ.

וְאַרְעָא קְדִישָׁא בְּתַקוּנָא (דְּעֲלָמָא נ"א דְּלַחְתָּא) אֲתַתְּקַנַּת בְּחִילָא
דְּלַעִילָא. וְעַל דָּא לָא אֲתַחְזוֹן לְמַהוּי כְּלַהוּ
כְּחַדָּא. אַנּוֹן דְּעֲלָמָא עֲלָאָה הָווּ בְּלַחְוֵדֵייהוּ כְּלַהוּ בְּרוּחָא.
וְאַנּוֹן דְּעֲלָמָא תַתָּאָה הָווּ בְּלַחְוֵדֵייהוּ כְּלַהוּ בְּגוּפָא. וְלָא
אֲתַחְזוֹן לְמַהוּי אֵלִין וְאֵלִין גּוּ סִיְהָרָא. אֲלָא אֵלִין גּוּ
סִיְהָרָא. וְאֵלִין לְבַר. לְנַהָרָא אֵלִין מְגוּ אֵלִין. וְכֹלְהוּ
דְּעָאלוּ בְּאַרְעָא דְיוֹקְנָא דְקַדְמָאֵי הָווּ. וְלָא הָווּ בְּסִלְקוֹ
עֲלָאָה פְּוִותֵייהוּ. בְּגִין דְּלָא יְהָא דְרָא וְלָא הָוּה מְקַדְמַת
דְּנָא כְּאַנּוֹן קַדְמָאֵי דְאֲתַחְזוּיָא לְהוֹן זִיו יְקָרָא דְמַאֲרִיּוֹן
אֲפִין בְּאַפִּין.

יַעֲקֹב שְׁמִשׁ בְּנִשׁוּי בְּגוּפָא. לְבַתֵּר אֲתַדְבְּק רּוּחָא בְּרוּחָא.

מִשֶׁה אֶתְפָּרֵשׁ מֵאֶתְתִּיתָהּ וְשִׁמְשׁ כַּד אִיהוּ בְּגוּפָא בְּהוּא
רוּחָא קְדִישָׁא. לְבַתֵּר אֶתְדַבֵּק רוּחָא בְּרוּחָא עֲלָאָה טְמִירָא
דְּלַעִילָא. וְכֹל דְּרַגִּין הוּוּ מֵתְדַבֵּקוֹן כְּלָהוּ כְּחֵדָא. רוּחָא
דְּמִשֶׁה דִּיּוּבְלָא אִיהוּ גּוּפִיה דְּשִׁמְטָה. רוּחָא דִּיעֲקֹב
לְאֶתְדַבֵּקָא בְּשִׁמְטָה, גּוּפִיה דְּנִשׁוּי הוּוּ בְּהַאי עֲלָמָא. כֹּל
אַנּוּן נְהוּרִין עֲלָאִין בְּדִיוּקְנָא דְּלַהוֹן לְתַתָּא בְּאַרְעָא (נ"א
בְּדִיוּקְנָא דְּלַהוֹן לְתַתָּא מִנְהוֹן בְּדִיוּקְנָא דְּלַהוֹן לְתַתָּא בְּאַרְעָא) וְכֹלְהוּ תַלְיִין
בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. הֵכָא רְזָא דְּתַרִּין שְׂמַחַן כְּלִילָן כְּחֵדָא
וְשִׁכְלוּלָא דְּלַהוֹן תַּלְתָּא וְאֶתְהַדְרֵן לְחֵד דָּא לְקַבֵּל דָּא.
וְאִיהוּ שְׂמַא גְּלִיפָא מְחַקְקָא כְּלִילָן בְּהַאי בְּרֻזָא
דְּמַהִימְנוּתָא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם (תהלים סד) סוּד יִי לִירְאִיו וְגו'
פֶּתַח הֵהוּא סְבָא דְּסַבִּין וְאָמַר, שְׂמַעוֹן שְׂמַעוֹן
מָאן הוּא דְּאָמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. (וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים)
מֵאִי נִיהוּ הֵכָא הַאי אֱלֹהִים. אֲדַהְכִּי פֶּרַח הֵהוּא סְבָא
דְּסַבִּין וְלֹא חֲמָא לִיה. וּכְמָה דְּשִׁמְע רַבִּי שְׂמַעוֹן דִּיהוּ קָרִי
לִיה שְׂמַעוֹן וְלֹא רַבִּי שְׂמַעוֹן, אָמַר לְחַבְרוּי וְדַאי הַאי הוּא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאֶתְמַר בֵּיה (דְּנִיא ל ז) וְעַתִּיק יוּמִין יִתִּיב.
הָא כְּעַן אִיהוּ שְׂעֵתָא לְמַפְתַּח בְּהַאי רְזָא. דְּוַדַּאי הֵכָא אִית
רְזָא דְּלֹא אֶתְיְהִיב רְשׁוּ לְאֶתְגְּלִיא. וְכַעַן מְשִׁמַּע דְּרְשׁוּתָא
אֶתְיְהִיב לְאֶתְגְּלִיא.

פֶּתַח וְאָמַר לְמַלְכָּא דְהוּא לִיה פֶּמָה בְּנִינִין לְמַבְנִי. וְהוּא
 לִיה אוֹמְנָא. וְהוּא אוֹמְנָא לָא הוּא עֵבֶד מְדַעַם
 אֶלָּא מְרֻשׁוֹ דְּמַלְכָּא כְּמָא דְּאֵת אִמְר, (משלי ח) וְאֵהִי אֶצְלוֹ
 אֲמוֹן. מַלְכָּא וְדַאי אִיהוּ חֲכָמָה עֵלְאָה לְעֵילָא. וְעַמּוּדָא
 דְּאִמְצַעִיתָא (איחוד) מַלְכָּא לְתַתָּא. אֱלֹהִים אוֹמְנָא לְעֵילָא
 וְדָא אִימָא עֵלְאָה. אֱלֹהִים אוֹמְנָא לְתַתָּא וְדָא שְׂכִינְתָא
 (תקונים ע"ב דף צ"א א) דְּלְתַתָּא.

וְאֵתְתָא לִית לָה רֻשׁוֹ לְמַעְבַּד מְדַעַם בְּלָא רֻשׁוֹת בְּעֵלְהָ.
 וְכָל בְּנִינִין דְּהוּוּ בְּאַרְח אֶצְלוֹתָא הוּוּ אִמְר
 אַב"א בְּאִמְרָה לְגַבִּי אַמ"א יְהֵא כְּדִין וְכְדִין, וּמִיד הוּוּ.
 כְּמָא דְּאֵת אִמְר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר
 הוּוּ אִמְר לְאֱלֹהִים, יְהִי אוֹר. מְאִרִי דְּבְנִינָא אִיהוּ אוֹמְר
 וְאוֹמְנָא עֵבִיד מִיד. וְהֲכִי כָל בְּנִינִין בְּאַרְח אֶצְלוֹתָא הוּוּ
 אִמְר יְהִי רְקִיעַ, יְהִי מְאֲרֹת, וְכֹלָא אֶתְעֵבִיד מִיד. כִּד מְטָא
 לְעֵלְמָא דְּפְרוּדָא דְּאִיהוּ עוֹלָם הַנְּבֻדָּלִים, אִמְר אוֹמְנָא
 לְמְאִרִי בְּנִינָא נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ. אִמְר מְאִרִי
 בְּנִינָא וְדַאי טַב הוּוּ לְמַעְבַּד לִיה. אֲבָל עֲתִיד הוּוּ
 לְמַחֲטִי קַמְךָ בְּגִין דְּאִיהוּ כְּסִיל הֲדָא הוּוּ דְּכְתִיב, (משלי י)

בֵּן חָכָם יִשְׁמַח אָב וּבֵן כְּסִיל תּוֹגַת אָמוּ.

אִיהִי אִמְרָה בְּתַר דְּחוּבִיָּה תְּלִיא בְּאַמ"א וְלָא בְּאַב"א
 אֲנָא בְּעֵינָא לְמַבְרִי לִיה בְּדִיוֹקְנָא דִּילִי. הֲדָא הוּוּ

דְּכַתִּיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְלֹא בְעַא
 לְאִשְׁתַּתְּפָא בֵּיה אַבְ"א. בְּזִמְנָא דְחָב מַה כְּתִיב (דף כב ע"ב)
 (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵכֶם שָׁלַחָה אִמְכֶם. אִמַר מַלְכָא לְאַמְ"א וְלֹא
 אִמְרִית לָךְ דְּעֵתִיד הוּא לְמַחֲטִי. בְּהַהוּא זִמְנָא תַרִּיף לִיה
 וְתַרִּיף אִמָּא עִמִּיה. וּבְגִין דָּא כְּתִיב, (משלי י) בֵּן חָכָם יִשְׁמַח
 אָב וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת אָמוֹ. בֵּן חָכָם, דָּא אָדָם דְּאִיהוּ בְּאַרְח
 אֲצִילוֹת. וּבֶן כְּסִיל, דָּא אָדָם דְּבְרִיאָה.

קָמוּ כְּלָהוּ חֲבַרְיָא וְאִמְרוּ רַבִּי רַבִּי, וְכִי אֵית פִּירוּדָא בֵּין
 אַבְ"א וְאַמְ"א דְּמִסְטָרָא דְּאַבְ"א אִיהוּ בְּאַרְח
 אֲצִילוֹת וּמִסְטָרָא דְּאִימְ"א בְּבְרִיאָה. אִמַר לֹון חֲבַרְיָא
 חֲבַרְיָא לָאו הָכִי הוּא, דְּהָא אָדָם דְּאֲצִילוֹתָא דְּכַר
 וְנוֹקְבָא הוּא מִסְטָרָא דְּאַבָּא וְאַמְ"א. וְדָא אִיהוּ וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. יְהִי אֹר מִסְטָרָא דְּאַבָּא, וַיְהִי
 אֹר מִסְטָרָא דְּאַמְ"א. וְדָא אִיהוּ אָדָם דּוּ פְּרָצוּפִין.

אַבְל לְהָאִי לִית בֵּיה צֶלֶם וּדְמוּת. אֶלָּא אִמָּא עֲלָאָה הוּא
 לִיה חַד כְּפֻנְי דְּסָלִיק לְחוּשְׁבֵּן אֱלֹהִים. וְהַהוּא כְּפֻנְי
 אִיהוּ אֹר וְחֻשְׁך. וּבְגִין הַהוּא חֻשְׁך דְּהוּא בְּהַהוּא כְּפֻנְי,
 אִמַר אַבָּא דְּעֵתִיד לְמַחֲטִי לְאָדָם דְּאֲצִילוֹת (נ"א דְּבְרִיאָה)
 דְּאִיהוּ אֹר לְבוּשׁ עֲלָא"ה (נ"א עֲלִיּוֹן).

וְהָאִי אִיהוּ אֹר דְּבְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן
 דְּגִנְזוּ לְצְדִיקֵיָא. וְהַהוּא חֻשְׁך דְּאֲתַבְרִי בְּיוֹמָא

קִדְמָאָה לְרִשְׁעֵיִיא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמואל א ב) וּרְשָׁעִים
 בַּחֲשָׁף יִדְמוּ, וּבְגִין הֵהוּא חֲשָׁף דִּהְוָה עֲתִיד לְמַחֲטִי לְהֵהוּא
 אֹר, לָא בַּעַא אַבָּא לְאַשְׁתַּתְּפָא בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא אָמַר
 נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ הֵהוּא אֹר. כְּדַמוּתֵנוּ הֵהוּא חֲשָׁף
 דְּאִיהוּ לְבוּשָׂא לְאֹר. כְּגֻוּנָא דְגֻוּפָא דְאִיהוּ לְבוּשָׂא
 לְנִשְׁמַתָּא הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר תִּלְבִּישֵׁנִי.
 חֲדוּ כְּלֵהוּ וְאָמְרוּ זַכָּאָה חוּלְקָנָא דְזַכִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין
 דְּלָא אֲשַׁתְּמְעוּ עַד כְּעָן.

פְּתַח עוֹד רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (דברים לב) רְאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי
 אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עַמְדִי וְגו'. אָמַר חֲבַרְיָא
 שְׁמַעוּ מְלִין עֲתִיקִין דְּבַעֲינָא לְגַלְאָה בְּתַר דְּאַתִּיְהִיב רְשׁוּ
 עֲלָאָה לְמִימַר. מְאִי נִיהוּ דְּאָמַר רְאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי
 הוּא. אֲלָא דָּא הוּא עֵילַת עַל כָּל עֲלָאִין. הֵהוּא דְּאַתְקַרִּי
 עֵלַת הָעֵלוֹת עֵלַת מְאֲלִין עֵלוֹת. דְּלָא יַעֲבִיד חַד מְאֲלִין
 עֵלוֹת שׁוּם עוּבְדָא עַד דְּנִטִּיל רְשׁוֹת מֵהֵהוּא דְּעֵלִיָּהּ. כְּמָה
 דְּאוּקִימָנָא לְעֵילָא בְּנַעֲשֶׂה אָדָם.

נַעֲשֶׂה וְדָאִי. עַל תְּרִין אַתְמָר. דְּאָמַר דָּא לְהֵהוּא
 דְּלְעֵילָא מִינִיָּה נַעֲשֶׂה. וְלָא עָבִיד מְדַעַם אֲלָא
 בְּרִשׁוּ וְאֲמִירָה מֵהֵהוּא דְּלְעֵילָא מִינִיָּה. וְהֵהוּא דְּלְעֵילָא
 מִינִיָּה לָא עָבִיד מְדַעַם עַד דְּנִטִּיל יַעֲצָה מִחֲבַרְיָה. אֲבַל
 הֵהוּא דְּאַתְקַרִּי עֵלַת עַל כָּל עֵלוֹת דְּלִית לְעֵילָא מִינִיָּה וְלָא

לְתַתָּא שׁוּה לִיה. כְּמַא דְּאֵת אָמַר, (ישעיה מ) וְאֵל מִי
 תְּדַמְיוּנִי וְאֵשׁוּה יֵאמַר קְדוּשׁ. אָמַר רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי
 הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי, דְּנִטִּיל יַעֲצָה מִנִּיה. כְּגִוּוּנָא
 דְּהֵהוּא דְּאָמַר וִיֵאמַר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם.

קָמוּ כְּלָהוּ חֲבַרְיָא וְאָמְרוּ רַבִּי הֵב לָנָא רִשׁוּ לְמַלְלָא
 בְּהַאי אַתָּר. אָמְרוּ וְהָא לָא אוֹקְמַת לְעֵילָא דְּעֵלוֹת
 הָעֵלוֹת אָמַר לְכַתְּרָא נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמַר לוֹן הוּוּ שְׁמַעִין
 אוּדְנִיכוּ מַה דְּפוּמְכוֹן מְמַלְלָן. וְהָא לָא אָמַרִית לְכוּ
 הַשְׁתָּא דְּאִית דְּאֵתְקַרִי עֲלֵת הָעֵלוֹת וְלָאוּ אִיהוּ הֵהוּא
 דְּאֵתְקַרִי עֲלֵת עַל כָּל עֵלוֹת. דְּלְעֵלַת עַל כָּל עֵלוֹת לִית
 לִיה תְּנִינָא דְּנִטִּיל יַעֲצָה מִנִּיה דְּאִיהוּ יַחִיד קָדָם כָּלָא
 וְלִית לִיה שׁוּתְפָא.

וּבְגִין דָּא אָמַר רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים
 עִמָּדִי דְּנִטִּיל יַעֲצָה מִנִּיה, דְּלָא אִית לִיה תְּנִינָא
 וְלָא שׁוּתְפָא וְלָאוּ חוּשְׁבָנָא. דְּאִית אַחַד בְּשִׁתּוּף כְּגִוּוֹן דְּכַר
 וְנוֹקְבָא וְאֵתְמַר בְּהוֹן (ישעיה נא) כִּי אַחַד קָרְאֲתִיו אֲבַל אִיהוּ
 חַד בְּלָא חוּשְׁבָן וְלָא שִׁתּוּף. וּבְגִין דָּא אָמַר וְאִין אֱלֹהִים
 עִמָּדִי. קָמוּ כְּלָהוּ וְאֵשְׁתַּטְּחוּ קַמִּיה וְאָמְרוּ זַכָּאָה בַר נֶשׁ
 דְּמֵאֲרִיה אֶסְתַּכְּבּוּ עִמִּיה לְגַלְאָה רְזִין טְמִירִין דְּלָא הוּוּ
 מַתְגַּלְיִין לְמַלְאֲכֵיִיא קְדִישֵׁיִיא.

אָמַר לוֹן חֲבַרְיָא, אִית לָן לְאֵשְׁלֵמָא קָרָא, דְּכַמְה רְזִין

טְמִירִין אֵית בְּהַאי קְרָא. (דברים לב) אֲנִי אֲמִית וְאַחֶיָּה וְגו' אֲנִי אֲמִית וְאַחֶיָּה בְּסִפְרֵן. אַחֶיָּה מִסְטָרָא דִּימִינָא חֵי. וּמִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא מוּתָא. וְאִי לָא אִסְתַּכְּמֵן תְּרוּיָהּ בְּעִמּוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא לָא אֲתַקִּיִּים דִּינָא. דְאֲנוּן בְּמוּתָב תִּלְתָּא כְּחֵדָא. וּלְזִמְנִין (דף כג ע"א) אִסְתַּכְּמוּ תִלְתָּא לְמַעַבְד דִּינָא, וְיִיתִי י"ד (ימינא) דִּיאֵיָּה פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים דִּיאֵיָּהוּ יְדוּ"ד יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְדָא שְׂכִינְתָּא אֲתַקְרִי יַד יְמִין מִסְטָרָא דְחֶסֶד. יַד שְׂמַאל מִסְטָרָא דְגְבוּרָה. יַד יְדוּ"ד מִסְטָרָא דְעִמּוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא. כִּד בַּר נֶשׁ תָּב בְּתִיּוּבְתָא הַאי יַד שְׁזִיב לֵיה מִן דִּינָא. אֲבָל כִּד דָּן עֲלַת עַל כָּל הָעֲלוֹת אֲתַמַּר בֵּיה וְאִין מִיַּדִּי מִצִּיל.

וְעוּד תִּלְת זִמְנִין אֲתַמַּר בְּהַאי קְרָא אֲנִי אֲנִי אֲנִי. דִּיאֵית בְּהוֹן א' א' א' י' י' י'. דִּיאֲתַרְמִיזוּ בִּיּוּ"ד ה"י וְא"ו ה"י, יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְאֵית בְּהוֹן ג' ווִין ו' ו' ו' ו' וְאַחֶיָּה וְאֲנִי וְאִין דִּיאֲתַרְמִיזוּ בְּאֵלִין שְׂמַהֲן. וְעַם כָּל דָּא דִּיהַאי קְרָא הָא אֲוִקְמוּהָ חֲבַרְיָא לְגַבֵּי אֱלֹהִים אַחֲרִים. כְּמָא דָּאֲתָ אֲמַר רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ דִּיאֲתַמַּר בְּהוּ אֲנִי וְה"ו. וְאִין אֱלֹהִים עֲמַדִּי דָּא סַמְא"ל וְנַח"ש. אֲנִי אֲמִית וְאַחֶיָּה, אֲנִי אֲמִית בְּשְׂכִינְתִּי לְמָאן דִּיאֵיָּהוּ חֵיב. וְאֲנִי אַחֶיָּה בְּה לְמָאן דִּיאֵיָּהוּ זַכָּאי. וְאִין מִיַּדִּי מִצִּיל דָּא י"ד יְדוּ"ד דִּיאֵיָּהוּ יְהו"ה, יו"ד

ה"א וא"ו ה"א ואִיהוּ כּוּז"ו בּמוכס"ז כּוּז"ו וּכְלָא קְשׁוּט.
 אָבֵל מַה דְּאִתְמַר לְעֵילָא עֵלְת עֵלְאָה דְּאִיהוּ עֵלְת עַל כָּל
 הָעֵלוֹת. וְהֵאֵי רְזָא לָא אִתְמַסֵּר לְכָל חֲפִימָא וּנְבִיאָה (נ"א
 אָבֵל מַה דְּאִתְמַר לְעֵילָא עַל עֵלְאָה דְּאִיהוּ עַל הָעֵלוֹת הֵאֵי רְזָא לָא אִתְמַסֵּר אֱלָא לְכָל חֲפִימָא
 וּנְבִיאָה).

תָּא חַזִּי כַּמָּה עֵלוֹת אַנּוּן סְתִימִין דְּאַנּוּן מִתְּלַבְּשִׁין וְאַנּוּן
 מוֹרְכָבִין בְּסַפִּירָן, וְסַפִּירָן מִרְכָּבָה לְגַבִּייהוּ, דְּאַנּוּן
 טְמִירִין מִמַּחֲשַׁבְתָּא דְּבְנֵי נִשְׂא, וְעֵלְיִיהוּ אִתְמַר (קדלת ה) כִּי
 גְבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ שׁוּמֵר וְגו'. נְהוּרִין מְצוּחְצָחִין אֵלִין עַל
 אֵלִין. וְאֵלִין דְּמִקְבְּלִין אַנּוּן חֲשׂוּכִין מֵאַחַרְנִין דְּעֵלְיִיהוּ
 דְּמִקְבְּלִין מְנִייהוּ. וְעֵלְת (על כל) הָעֵלוֹת לִית נְהוּרָא קְיִימָא
 קְמִיָּה דְּכָל נְהוּרִין מִתְּחַשְׁכֵּן קְמִיָּה.

השלמה מדהשמטות (סימן ל"ג)

זי"ן מאי עֵבִידְתִּיה, כְּמִנֵּן יְמֵי הַשָּׁבוּעַ. לְלַמֶּדְךָ שְׁכַל
 יוֹם יֵשׁ לוֹ כַּחַ. וּמֵאֵי עֵבִידְתִּיה הֵכָא לְלַמֶּדְךָ שְׁכַשְׁמ
 שְׁיֵשׁ חֲכָמָה גְּדוּלָּה בְּאוּזֵן לְאִין תְּכַלִּית, כֶּךָ יֵשׁ הַכַּח הַהוּא
 בְּכָל הָאֲבָרִים, וּמֵאֵי אֲבָרִים, שְׁבַע שְׁיֵשׁ בְּאָדָם. דְּכַתִּיב
 כִּי בְּצֹלָם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. ע"כ: (עד כאן מדהשמטות)

רְעִיא מְהִימָנָא

השלמה מדהשמטות (סימן ד)

אָמַר לִיָּה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא בְּתָר
 דְּאָמַר (בְּרֵאשִׁית א') גַּעֲשֵׂה אָדָם
 בְּצֹלָמֵנוּ בְּדְמוּתֵנוּ מֵאֵי גִיְהוּ

דְּבַר אַחַר גַּעֲשֵׂה אָדָם
 בְּצֹלָמֵנוּ בְּדְמוּתֵנוּ, הָא
 אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא עַל מְלֹאכֵי
 הַשָּׂרָת דְּאַנּוּן אָמְרֵי הֵאֵי

דְּאָמַר לְבָתֵּר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ, אָמַר לִיה
 מָה דְּאוֹקְמוּנָה עַל דָּא מְאָרִי
 מִתְּנִיתִין דְּמִנְהוֹן אָמְרוּ (הוּא)
 נִבְרָא וּמִנְהוֹן (אָמְרוּ) לָא נִבְרָא
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּרָא
 לִיה, דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א')
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 בְּצִלְמוֹ. אָמַר לִיה אִי הָכִי
 אִיהוּ לָא יְהִיב חִלְקָא בְּיַד
 חַד מִנְיָהוּ וְלָא אַתְּעֵבִיד
 בְּדִיּוֹקְנָא דִּילְהוֹן אֱלֹא
 בְּאִיּוֹנִין דְּמִלְכָּא בְּצִלְמוֹ
 כְּדִמּוּתוֹ דְּאִיהוּ צִלְמֵ וּדְמּוּת
 תְּבִנִיתוֹ. אָמַר הָכִי
 אֲשֶׁת־מוֹדֵעַ. אָמַר חַס וְשָׁלוֹם.
 אֱלֹא אָנָּא אִימָא דְּאַתְּבְּרִי
 בְּכִלָּא וְאֲשֶׁלִּישִׁיָּה עַל כִּלָּא.
 דְּאִי הָוָה יְהִיב כָּל חַד
 חוּלְקִיָּה בְּזִמְנָא דְּהָוָה פְּעִסִּיָּה
 עֲלִיָּה כָּל חַד הָוָה נְטִיל
 חוּלְקִיָּה מִנְיָה, כִּי בְּמָה
 נְחָשֵׁב הוּא. אֱלֹא קוּדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא בְּרָא לִיה כָּל חַד
 בְּדִיּוֹקְנִיָּה, דָּא מְלָכוּת
 קוּדְשָׁא דְּאִיהִי תְּמוּנַת כָּל,

קָרָא. אָמַר לְהוּ בְּתֵר דְּהוּ
 יִדְעִין מַה דְּהָוָה וּמַה דְּעֵתִיד
 לְמַהוּי וְאַנּוּן הוּוּ יִדְעִין
 דְּעֵתִיד לְמַחְטִי אִמָּאִי בְּעוּ
 לְמַעְבַּד לִיה. וְלָא עוּד אֱלֹא
 דְּעוּא וְעוּזָל הוּוּ מְקַטְרְגִי
 עֲלִיָּה בְּזִמְנָא דְּאָמַר שְׂכִינְתָּא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא נַעֲשֶׂה
 אָדָם, אָמְרוּ מָה אָדָם
 וְתִדְעָהוּ. מָה אַתְּ בְּעִי לְמַבְרִי
 אָדָם, וְתִדְעָהוּ דְּעֵתִיד
 לְמַחְטִי קַמְךָ בְּאַתְתָּא דִּילִיָּה
 דְּאִיהִי חֲשָׁךְ. דְּאוּר (מ"י דף כ"ח)
 אִיהוּ דְּכוּרָא וְחֲשָׁךְ נוֹקְבָא
 שְׂמָאֱלֹא חֲשָׁךְ דְּבְרִיאָה.
 בְּהָוָה זִמְנָא שְׂכִינְתָּא
 אָמַרַת לוֹן בְּהִיא דְּאַתּוֹן
 מְקַטְרְגִין אַתּוֹן עֵתִידִים
 לְמִנְפֵּל. כְּדְכְתִיב וַיִּרְאוּ בְּנֵי
 הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי
 טוֹבוֹת הֵנָּה וְגו' (חֲשָׁקוֹ בְּהוֹן)
 וַטְעוּ בְּהוֹן וְאַפִּיל לוֹן
 שְׂכִינְתָּא מְקוּדוּשָׁה דְּלְהוֹן.

דָּבָר אֲסֵתְכֶל קוֹדֶשׁא בְּרִין
 הוּא וּבְרָא עֲלֵמָא וְכֹל בְּרִין
 דְּבְרָא בְּעֲלֵמָא וְכֹלל בָּהּ
 עֲלָאין וְתַתָּאין בְּלֵא פִירוּדָא
 כָּלל וְכֹלל בָּהּ עֶשֶׂר סְפִירן
 וְכֹל שְׁמֵהן וּבְנוּיין וְהוּיין
 וְעֵלַת כָּל כְּלָא דְאִיהוּ אֲדוּן
 עַל כְּלָא וְלִית אֱלֹהָא בְּר
 מַנְיָה וְלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּכֹל
 עֲלָאין וְתַתָּאין פְּחוּת מַנְיָה.
 בְּגִין דְּאִיהוּ קֶשֶׁר דְּכֻלְהוּ
 שְׁלִימוּ דְּכֻלְהוּ לְקַיִמָא בִּיה
 וּמְלֻכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה. וּבְגִין
 דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח עֵלַת עַל כְּלָא
 בְּעֲלָאין וְתַתָּאין פְּחוּת
 מַנְיָה אֲפִילוּ בְּחַד מַנְיָהוּ
 (אֲתַקְרִיאת) אֲתַקְרִיבַת אֲמוּנַת
 יִשְׂרָאֵל. וּמִסְטָרָא דְעֵלַת עַל
 כְּלָא אֲתַמַּר בָּהּ (דְּבָרִים ד') בִּי
 לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אֲבָל
 מִסְטָרָא דְשָׂאֵר עֲמִין אֲתַמַּר
 בְּהוּ (בָּהּ) (בַּמְדַּבֵּר י"ב) וְתְמוּנַת יִי
 יִבִּיט. אֲתָא בּוֹעֲזֵנָא קְדִישָׁא
 וְשָׂאֵר חֲבַרְיָא וְאֲשַׁתְּמַחוּ
 קַמֵּיהּ וְאָמְרוּ כְּעֵן לִית מָאן
 דִּיכִיל לְמִיטַל מַנְיָה חוּלְקִיהּ

אָמְרוּ חֲבַרְיָא רַבִּי רַבִּי,
 אֲדֵהֲכִי (ב"א א"י ה"כ) עֲנָא
 וְעֻזָּא לָא הוּוּ מְשַׁקְרִין
 בְּמַלּוּלֵייהוּ. דְּוֹדָא בְּנוֹקְבָא
 עֲתִיד אָדָם לְמַחְטִי. אָמַר
 לְהוּ הָכִי אָמְרָה שְׁכִינְתָא
 אַתּוּן אֲזַדְמַנְתּוּן לְקַטְרָגָא
 קְדָמִי יִתִּיר מַחִילָא דְמְרוּמָא,
 אִי אַתּוּן הוּיִתּוּן שְׁפִירִין
 מֵאָדָם בְּעוֹבְדֵיכּוּ יָאוֹת לְכוּ
 לְקַטְרָגָא עֲלֵיהּ. אֲבָל אִיהוּ
 עֲתִיד לְמַחְטִי בְּאַתְתָא חָדָא,
 אַתּוּן בְּנָשִׁין סְגִיָאין.
 חֲבַתִּיכוּן יִתִּיר מִבְּנֵי נֶשֶׁא
 כְּמָה דְכְּתִיב וַיִּרְאוּ בְּנֵי
 הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם
 וְגו', אֶת בַּת הָאָדָם לֹא
 נָאֶמְרָה, אֲלֹא אֶת בְּנוֹת
 הָאָדָם. וְלֹא עוֹד אֲלֹא אִם
 אָדָם חָב הָא אֲקָדִים לִיה
 תְּשׁוּבָה לְאַהֲדָרָא לְמֵאֲרִיהּ
 לְאַתְקָנָא בְּמָה דְחָב.

דְּלֹא יְהִיב לִיה חַד מֵעֲלָמָא
 אֱלֹא בּוֹרֵא עֲלָמִין עֲלֵת עַל
 כְּלָא, וּבִיה תְּלִיָא עוֹנְשִׁיה
 אֹו אַנְרִיה וְלֹא בְּמִלְאָךְ
 וְשָׂרְף וְלֹא בְּשׁוּם בְּרִיה
 דְּעֲלָמָא וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּה
 רַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין הַמְּשִׁתָּף שֵׁם
 שְׁמַיִם וּדְבַר אַחַר גַּעֲקַר מִן
 הָעוֹלָם. ע"כ: (עַד כֵּאֵן מִדְּהַשְׁמִטוֹת)

אָמְרוּ לִיה חֲבַרְיָא (רַבִּי רַבִּי) אִי
 הָכִי אֲמַאי פּוֹלֵי הָאִי.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחֲבַרְיָא
 אִי לָא דִּהוּה הָכִי דְּבָרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִצְרָא
 טָבָא וּבִישָׁא דְּאֲנוּן אוֹר
 וְחֻשְׁךָ לָא הוּה זְכוּ וְחוּבָה
 לְאָדָם דְּבַרְיָאָה. אֱלֹא (בְּגִין)

דְּאֲתַבְרִי מִתְרוּוִיָּהוּ, וּבְגִין דָּא (דְּבָרִים ל) רִאֵה נִתְתִּי לְפָנֶיךָ
 הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְגו'. אָמְרוּ לִיה פּוֹלֵי הָאִי אֲמַאי. וְלֹא
 הוּה שְׁפִיר דְּלֹא אֲתַבְרִי דְּלֹא לְמִיחַב וְלְגִרְמָא כָּל מַה
 דְּגָרִים לְעִילָא וְלֹא הוּה לִיה לָא עוֹנֵשׁ וְלֹא שָׂכַר.
 אָמַר לוֹן מִן הַדִּין הוּה לִיה לְמַבְרִיָּה כֶּף. בְּגִין דְּאוֹרִיָּתָא
 בְּגִינִיה אֲתַבְרִיָּאת דְּכִתִּיב בֵּה עוֹנֵשׁ אֶלְרִשִׁיעִיָּא
 וְאֶגְרָא לְצַדִּיקֵיָּא וְלֹא הוּה אֶגְרָא לְצַדִּיקֵיָּא וְעוֹנֵשׁ
 לְרִשִׁיעִיָּא אֱלֹא בְּגִין אָדָם דְּבַרְיָאָה (יִשְׁעִיָּה מִדָּה) לָא תְּהוּ
 בְּרָאָה לְשַׁבַּת יִצְרָה. אָמְרוּ וְדַאי כְּעַן שְׁמַעְנָא מַה דְּלֹא
 שְׁמַעְנָא עַד הַשְּׁתָא, דּוּדַאי לָא בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מִלְתָּא דְּלֹאוּ אִיהוּ צְרִיךְ. וְלֹא עוֹד אֱלֹא אוֹרִיָּתָא
 דְּבַרְיָאָה (דף כג ע"ב) אִיהוּ לְבוּשָׁא דְּשְׁכִינְתָּא. וְאִי אָדָם לָא
 הוּה עֲתִיד לְמַבְרִי (לְמַחֲטִי) הוּת שְׁכִינְתָּא בְּלֹא כְּסוּיָּא
 כְּגוּוֹנָא דְּעַנִּי. וּבְגִין דָּא כָּל מָאן דְּחַב כְּאֵלוּ אֶפְשִׁיט
 לְשְׁכִינְתָּא מְלְבוּשָׁהָ. וְהָאִי אִיהוּ עוֹנֵשׁ אֶלְרִשִׁיעִיָּא דְּאָדָם.

וְכָל מָאן דְּמִקְיִים פְּקוּדֵין דְּאוּרֵייתָא כְּאֵלוּ הוּא לְבִישׁ
 לְשְׁכִינְתָא בְּלְבוּשָׁהּ. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ בְּכִסּוּיָא
 דְּצִיצִית (וּתְפִלִּין) (שְׁמוֹת כב) כִּי הִיא כְּסוּתוֹ לְבִדָּה הִיא שְׁמֶלְתוֹ
 לְעוּרוֹ בְּמָה יִשְׁכַּב בְּגָלוּתָא וְהָא אוּקְמוּהָ. תָּא חֲזִי, חֲשֶׁךְ
 אִיהוּ אוּכְמוֹ דְּאוּרֵייתָא אוּר חֲיוּרוֹ דְּאוּרֵייתָא.

השלמה מזהשמטות (סימן ה)

חֲוּרוֹ דְּאוּרֵייתָא וְכַד אִיהוּ אוּר מִתְלַבֵּשׁ בְּחֲשֶׁךְ אֲתָמַר
 בְּאוּרֵייתָא (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֹאוּה וְכַד
 אֲסִתְּלַק מִתַּמָּן אוּר דְּאִיהוּ חֲוּרוֹ אֲמָרָה אַל תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי
 שְׁחַרְחֹרֶת וְאוּרֵייתָא כְּגוֹנָא דְּבֵת עֵינָא דְּאִיהִי אוּכְמָא
 וְשִׁפִּירָא בְּאוּר דְּנִהִיר בָּהּ וּבְגִין דָּא בֵּת עֵינָא וְאוּר דְּנִהִיר
 בָּהּ אֲמָרָה (תְּהִלִּים כז) יִי אוּרֵי וְיִשְׁעֵי מִמִּי אִירָא אוּרֵי אוּר יִי
 דְּאִיהִי בֵּת עֵין וְתָרִין גּוֹנִין אִית לִיה אוּר מְלַגְאוּ וְחֲשֶׁךְ
 מְלַבֵּר לְמַהוּי שְׁלִטָּאָה בְּהוּ עַל כָּל קְלוּסִין (קְלִיפִין) הֲדָא הוּא
 דְּכִתִּיב (תְּהִלִּים ק"ג) וּמְלָכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. בְּלְבוּשָׁא דְּאוּר
 אִיהִי שְׁלִיטַת עַל כָּל אֵינוֹן דְּאֲתָמַר בְּהוֹן (שְׁמוֹת י') וּלְכָל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל הָיָה אוּר בְּמוֹשְׁבוֹתָם וּבְלְבוּשָׁא אוּכְמָא שְׁלִיטַת
 עַל חֲיִיבֵיא דְּאֲתָמַר בְּהוֹן (שְׁמוּאֵל א' ב') וּרְשָׁעִים בְּחֲשֶׁךְ יִדְמוּ.
 וְעוֹד אוּר אִיהוּ מְסֻטְרָא דִּימִינָא דְּאִיהוּ אוּר יוֹם קְדָמָאָה
 דְּאֲתָמַר בֵּיה (פְּרָאשִׁית א') יְהִי אוּר דָּא אֲבָרְהָם וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים לְאוּר יוֹם. חֲשֶׁךְ מְסֻטְרָא דְּשְׁמָאֲלָא דְּאֲתָמַר בֵּיה
 בִּיצְחָק (פְּרָאשִׁית כ"ז) וְתִכְהִין עֵינָיו מִרְאוֹת וְלִחֲשֶׁךְ קָרָא לִילָה

יַעֲקֹב דְּאֵת־לֶבֶשׁ מִתְרוֹיְהוּ בְּאוֹר דִּי־מִינָא וּבַחֲשָׁךְ דְּשִׁמְאֵלָא
וּבִתְרוֹיְהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא אִיהוּ עֲמוּד.

(שמות י"ג) עֲמוּד הָעֶנָן יוֹמָם וְעֲמוּד הָאֵשׁ לַיְלָה לְפָנֵי הָעָם.
עָנָן מִסְטָרָא דִּילִיָּה מִיָּא, חֲשָׁךְ מִסְטָרָא דִּילִיָּה אִשָּׁא עֲמוּד
אִיהוּ שָׁלוֹם בִּינֵי־יְהוּ. הָדָא הוּא דְכָתִיב (איוב כ"ה) עוֹשֶׂה
שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו וְכֹד אִיהוּ בְּאַמְצָעִיתָא (שמות ט"ז) וְלֹא קָרַב
זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה, לֹא קָרִיב מִיָּא לְאִשָּׁא וְלֹא אִשָּׁא
לְמִיָּא דְאִיהוּ אֶפְרִישׁ בִּינֵי־יְהוּ. וְדָא אִיהוּ מַחְלוּקַת בֵּית
הַלֵּל וּבֵית שִׁמְאֵי שְׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם וּלְקַבְלֵי־יְהוּ תְרִין
אַמּוּרָאֵי דְרַקִּיעָא מִיכָּאֵל וּגְבַרְיָאֵל וְשָׁר שָׁלוֹם מְכַרְיַע
בִּינֵיהֶם דְאִיהוּ נוֹרִיאֵ"ל, אוֹרִיאֵל אֶתְקָרִי מִסְטָרָא דִּי־מִינָא
נוֹרִיאֵל מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא וְאִיהוּ אָדָם דְלִתְתָא מִטְטְרוּ"ן
שָׁמַיָּה שְׁלִיט עַל כָּל מְאָרִי מִתְנִיתִין הָדָא הוּא דְכָתִיב
(בראשית א') וַיֵּרְדוּ בְדָגַת הַיָּם אֵלָיִן תִּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּמִתְרַבִּין
בִּימָא דְאוֹרִיִּיתָא דִּירְתֵי מִתְמָן נֶפֶשׁ חַיָּה.

וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם אֵלָיִן מְאָרִי דְזֻכּוּן דְּבִזְכוּתֵהוּן פְּרַחִין
לְעֵילָא וַיֵּרְתִּין מִתְמָן רוּחָא דְאִיהוּ עוֹף יַעוּפָף
בְּגַדְפִּין בְּפִקוּדִין דְעֵשָׂה. וּבְבִהְמָה אֵלָיִן עֲמִי הָאָרֶץ
דְּאֶתְמַר בְּהוּן (במדבר י"ד) אֵל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֹנוּ

הֵם. (ער כאן מדהשמטות)

(ואי צלותא לאו איהי שלימא במה מלאכי חבלה רדפין אבתרה במא דאת אמר, (איכה א)
כל רדפייה השיגוה וגו'. ובגין דא מצלין (תהלים עח) והוא רחום יכפר עון דא סמאל
דאיהו נחש. ולא ישחית דא משחית. והרבה להשיב אפן דא אף. ולא יעיר כל חמתו דא

חמה. בגין דלא ירדפון בתר צלותא. וכמה מלאכי חבלה תליין מנייהו. שבעה ממנן אנון ותליין מנייהו שבועין. ובכל רקיעא ורקיעא אנון מקטרגין ותליין מנייהו עשרה אלף רבוא. ואי צלותא סלקא שלימא בעטופא דמצנה ותפלין על רישא ודרועא, אתמר בהו (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם ידוד נקרא עליך ויראו ממך. שם יי אוקמוה דאיהי תפלין דרישא. ומאן דחזי שם ידוד על רישא, בצלותא דאיהי (ידוד) אדנ"י, מיד פלהון ברחוק. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים צא) יפול מצדך אלף וגו'.

השלמה מזהשמטות (המשך)

כְּ נְהוּרָא אִיהוּ (תהלים ל"ג) רַנְנוּ צְדִיקִים בְּיְיָ וְדָא דְרָגָא דְצְדִיק חַי עַלְמִין וּמִתְמַן רְנָה וַיְבִיָּה פּוֹרְקָנָא הָדָא הוּא דְכְתִיב ^{(ירמיה} צִמַח צְדִיק וְדָאֵי דְאִיהוּ עֵשִׂירָאָה וְצְדִיק נָטִיל מִשְׁמָאלָא וְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא מִימִינָא הָדָא הוּא דְכְתִיב ^(דברים ל"ג) מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ.

תָּא חַזִּי כָּל אַתּוּן אֵינון מְסֻטָּרָא דְאַתּוּן דְאוּרִייתָא דְכְלִילָן בְּשְׁכִינְתָּא וְצְדִיק אִיהוּ נָטִיל לְשְׁמָאלָא קֶץ חַי דְאִיהוּ יִצְחָק בְּהַפּוּךְ חַי עַלְמִין קָשִׁיר בְּשְׁמָאלָא וְשְׁכִינְתָּא תַתָּא מְסֻטָּרָא דְשְׁמָאלָא אֶתְמַר בָּהּ וְהָאֶרֶץ הִיְתָה מְסֻטָּרָא דִימִינָא תוּהוּ וּבְהוּ בּוּ הוּא מְסֻטָּרָא דְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא וְחֻשְׁךְ עַל פְּנֵי תְהוּם דָּא שְׁכִינְתָּא תַתָּא וּמֵאֵן גָּרִים לִיָּה ^(לה) הָאֵי אָלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קוּדֵם דְבָרָא עַלְמָא הוּא סְתִים יְהוּ"ה לְבַתַּר אֶתְפְּשֻׁטַת ה' לְתַתָּא וְאַתְמַר בָּהּ וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תוּהוּ וּבְהוּ וְרִזָּא דְמִלְּהָ אָלָה "תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם" וְהָאֶרֶץ בְּהַבְּרָאָם בְּה' בְּרָאָם הָרִי לָךְ דֵּהוּה לְבוּשָׁהָ תוּהוּ.

וּבְגִין דָּא כִּי לֹא הִמְטִיר יי אֱלֹהִים עַד לָא הוּא נְחִית

נְבִיעוּ עֲלֵהּ בְּגִין דְּאָדָם אִין דְּהוּה בַּעֲלָהּ לְעֵילָא סְתִים
 בְּאִין עַד דְּאֶתְפְּשִׁט ה' מִן יִה"ו דְּאִיהוּ בִּינָה דְּאִיהוּ
 מְקוּרָא דְּנְבִיעוּ דְּאִיהִי נְקוּדָה סְתִימָא וּמַתְמָן וְהִשְׁקָה אֶת
 כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה וְקוּדָם דְּנִחְתַּת הוּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בּוֹנֵה עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן, בְּגִין דָּא הוּה נְבִיעוּ נְחִית בְּהֵהוּא
 זְמַנָּא הוּא שִׁירוּתָא מְחֻסְד הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים פ"ט)
 אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֻסְד יִבְנֶה וּבְגִין דָּא לֹא תוּהוּ בְּרָאָה לְשַׁבַּת
 יִצְרָה וְאֶתְמַר בָּהּ לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוּ דְּלֹא תוּהוּ
 בְּרָאָה.

וּבְזְמַנָּא דְּהוּה תוּהוּ אֲמַר אֱלֹהִים לְנַח קִין כָּל בֶּשָׂר בָּא
 לְפָנַי וְגו' קִין דִּי צָחַק דְּאֶתְמַר בִּיה כִּי אוֹתֶךָ
 רָאִיתִי צָדִיק לְפָנַי דְּאִי אַנְתָּ הוּיִת בְּעֵי רַחֲמֵי עָלְיִיהוּ לֹא
 אֶתְחַרְבוּ וְאִיהוּ הוּה אֲמַר לִיה בְּרַמּוּז בְּגִין דִּיבְעֵי רַחֲמֵי
 עָלְיִיהוּ וְלֹא יְמוֹת מְשִׁיחַ דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דְּשִׁמְאֵלָא.
 אֲמַר לִיה וְהָא בּוֹנֵה עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן קוּדָם דְּאֶתְבְּרִי
 עֲלֵמָא הוּה אֲלָא מַגִּיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא הוּה בְּמַחְשַׁבְתִּיהָ כָּל דְּרִין דְּהוּה בּוֹנֵה וְאֶתְחַרְבוּ
 קוּדָם דְּאֶתְבְּרִיאוּ חֲזָא דְּהוּו עֲבָדִין עוֹבְדִין דִּיתְחַרְבוּ וְכִיוּן
 דְּבָרָא חֲשַׁב כְּאִילוּ חֲרִיב לֹון וְדָא מְמַלְל עַד סוּף יוֹמִין
 דְּאֵלִין תּוֹלְדִין בִּישִׁין וְהוּו גְרַמִּין דְּנַהַר יַחְרַב וְיִבֵּשׁ יַחְרַב
 בְּבֵית רֵאשׁוֹן וְיִבֵּשׁ בְּבֵית שְׁנֵי נְבִיעוּ דִּילִיה בְּתַרִּין עֲלֵמִין

שְׁכִינְתָא עֲלָאָה וּשְׁכִינְתָא תַתָּאָה וּלְנַח אַתְגְּלִיָּא מָה
 דְהוּה וּמָה דְעָתִיד לְמַהוּי וְלֹא בְעָא רַחֲמֵי עָלֵיהוּ עַד
 דְאַתָּא מֹשֶׁה וּבְעָא רַחֲמֵי דְעָתִידִין הוּוּ יִשְׂרָאֵל דְלֹא יִפְקוּן
 אֲלֵא חַד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמְּשַׁפְּחָה מִסְטָרָא דְגְבוּרָה דְהוּי
 דִּינִינִין וְיִתְחַזֵּר עַלְמָא לְתַהוּ.

וּבְגִין דְבְעָא מֹשֶׁה רַחֲמִין עָלֵיהוּ שְׂמַאל דְּוֹחָה וְלֹא
 יִפְקוּן בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל וְיִמִּין מְקַרְבָּא דְאִיהִי יְמִינָא
 מְטִי כְּלָפֵי חֶסֶד וּמֹשֶׁה בְּגִין דְיִהֵב גְּרַמְיָה עָלֵיהוּ יִהֵב
 תּוֹקְפָא לְדִרְגִיָּה דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְאִיהִי
 אֹרִייתָא דְאַתִּייהִיבַת בְּיְמִינָא הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (דְּבָרִים ל"ג)
 מִיְמִינוּ אֵשׁ דֵּת לָמוּ וּבְגִין דָּא פּוֹרְקָנָא בֵּיהּ תְּלִיָּא הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב (פְּרָאשִׁית מ"ט) לֹא יִסוּר שִׁבְט מִיְהוּדָה עַד כִּי יִבֵּא
 שִׁילָה דְאִיהוּ מֹשֶׁה בְּחַוְשֵׁבְנָא.

יְסוּד צְדִיק בֵּיהּ סו"ד תְּהָא שְׂמַאל דְּוֹחָה אַף עַל גַּב
 דְּאוּקִימָנָא בֵּיהּ (בְּרָאשִׁית מו) כֹּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לִיעֶקֶב
 מִצְרִימָה שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ בְּגִין דְאַתְקֶשֶׁר בְּשְׂמַאלָא וְיִמִּין
 מְקַרְבַּת בְּגִין דְתִלְיָא מְנִיָּה עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְס"ו
 אֵינוֹן שְׁשִׁים מִסְכָּתוֹת וְשִׁיתָא סְדְרֵי מְשֻׁנָּה דְאַתִּייהִיבוּ
 מְגִבוּרָה דְאִיהִי שְׂמַאלָא שְׁשִׁים גְבוּרִים אַתְקָרִיאוּ דְנִטְלָן
 מְגִבוּרָה דְתַמָּן אֹרִייתָא דְבַעַל פֶּה דְאִיהִי שְׁכִינְתָא תַתָּאָה
 כְּלָלָא דְס' מִסְכָּתוֹת וְשִׁיתָא סְדְרֵי מְשֻׁנָּה דְתוֹרָה שְׂבַכְתָּב

לְפֹמָא לָא גְלִי בְּגִין דְּעֵתִידָה שְׁמַאל דְּאִיהִי פֹמָא
לְאֲדַחֲיִיא.

וּבְגִין כֶּךָ אִיהוּ סְתִים הֶכִי פּוֹרְקָנָא בְּלַבָּא וּפֹמָא דְּאִיהוּ
גְּלִיִּיא לָא אֲתַגְלִי פּוֹרְקָנָא וּבְגִין דְּכֹלָא תְּלִיִּיא
בִּימִינָא אֲמַר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה נ"ג) וְזִרְוּעֵי יַי עַל מִי נִגְלָתָה עַל
מִי וְדָאִי דְּאֲתַמַּר בֵּיה (אֵיכָה ב) מִי יִרְפָּא לָךְ הֵדָא הוּא דְּכֹתִיב
(אֵיכָה ב) מָ"ה אֲעִידֶךָ מָ"ה אֲדַמָּה לָךְ (שְׁמוֹת ג) וְאֲמַרוּ לִי מָה
שְׁמוֹ בְּמָ"ה יִיְתִי זְמַנָּא וּבְמָ"ה אֲסוּוֹתָא הֵדָא הוּא דְּכֹתִיב
(אֵיכָה ב) מָה אֲשׁוּה לָךְ וְאֲנַחְמֶךָ וְגו' מִי יִרְפָּא לָךְ, דְּמִשָּׁה
אִיהוּ מָה שְׁמוֹ וּבִיה תְּהֵא נַחְמָתְךָ וּבְגִין דָּא כְּפַל קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא שְׁמִיה מִשָּׁה חַד עַל פּוֹרְקָנָא קַדְמָאָה וְחַד
עַל בְּתַרְיִיתָא וּבְגִין דָּא (שְׁמוֹת יד) אֲזִי יִשִּׁיר מִשָּׁה אֲזִי שִׁיר לָא
נֶאֱמַר אֵלָא אֲזִי יִשִּׁיר.

עֲשִׂירָאָה בְּתַפְלָה וְדָא שְׁכִינְתָא עֲלָה אֲתַמַּר (תְּהִלִּים י"ז)
תְּפִלָּה לְדוּד שְׁמַעָה יַי צְדָק וְדוּד בְּרוּחַ קוּדְשָׁא
אֲמַר בְּאַחֲרִית יוֹמִין דְּגִלוּתָא, אֲמַר עַל יִשְׂרָאֵל (תְּהִלִּים י"ז)
בַּחֲנֻת לְבִי פִקְדוֹת לִילָה. וְלִית לִילָה אֵלָא גְלוּת וְאִיּוֹב מָה
דְּאֲמַר כּוּלָּא הוּא מִשָּׁל עַל יִשְׂרָאֵל דְּאֲמַר (אִיּוֹב ז) כֹּלָה עֲנָן
וַיִּלָּךְ, וְשָׁטָן בְּעָא לְקַטְרָגָא לִיה וְאֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
(אִיּוֹב לד) אִיּוֹב לָא בְּדַעַת יְדַבֵּר אוּף בִּיעֻקֵּב בְּגִין דְּחֻזָּא
בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא דּוּחְקָא דְּגִלוּתָא (עַד כּאן מִזְהַה שְׁמֹטוֹת)

וַיַּעֲקֹב בְּגִין דְּחֲמָא בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא דּוּחָקָא דְגְלוּתָא
בְּתַרְתָּא בְּסוּף יוּמֵיִיא (אָמַר (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בְּמִקְוֵים וַיִּלְךְ שָׁם

כִּי בָא הַשְּׁמֶשׁ וּבָא לִילֵיא דְגְלוּתָא וְאָמַר) (בראשית לב) וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד
וַיֵּצֵר לוֹ. וּפְלִיג עֲמָא קְדִישָׁא בְּגְלוּתָא לְג' סְטָרִין. כְּמָא
דְּאֵת אָמַר, (בראשית לג) וַיִּשֶׂם אֶת הַשְּׂפָחוֹת וְאֵת יִלְדֵיהֶן
רֵאשׁוֹנָה בְּרִישָׁא בְּגְלוּתָא דְאָדוּם, וְאֵת לָאָה וַיִּלְדֶיהָ
אַחֲרוֹנִים. וְאֵת רָחֵל וְאֵת יוֹסֵף אַחֲרוֹנִים. וּבְגִין דְּחֲמָא בְּתַר
כֵּן עֲנִיּוּתָא וְצַעֲרָא דְלֵהוֹן אָמַר (בראשית כח) וּשְׁבַתִּי בְּשָׁלוֹם
אֶל בֵּית אָבִי וְאָמַר וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבְגַד לְלְבוֹשׁ.

וְדוּד בְּגִין גְלוּתָא אָמַר (שמואל ב ז) רָעַב וְעַיִף וְצָמָא
בְּמַדְבָּר, בְּגִין דְּחֲמָא שְׂכִינְתָּא חֲרָבָה יְבִשָׁה הָיָה
נְטִיל צַעֲרָא בְּגִינְהָא. לְבַתַּר דְּחֲמָא דְהַדְרִין יִשְׂרָאֵל
(בְּתִשְׁבָּעָה) בְּחֻדוּהָ, תִּקְיָן עֶשֶׂר מֵינֵי נְגוּנִין. וּבְסוּף פְּלָהוּ אָמַר
(תהלים קב) תִּפְלָה לְעַנִּי כִּי יַעֲטוּף (נ"א תִּקְיָן י' מֵינֵי תִילִים, וּבְסוּף פְּלָהוּ תִפְלָה
לְדוּד הַסָּה י' אֲזוּרָה עֲנִי. וְדָא דְפְלָהוּ צְלוּתִין דְּבְגִינְיָהוּ מִתְעַטְפִין קָדָם מִלְכָּא. וְלֹא הוּוּ עֲאֲלִין
עַד דְּיִיעוּל צְלוּתָא דְעַנִּי אָמַר תִּפְלָה לְעַנִּי כִּי יַעֲטוּף) וְהִיא צְלוּתָא דְעֵטִיף כָּל
צְלוּתִין קְדָמָהּ עַד דְּיִיעוּל צְלוּתָא דִילֵיהָ. בְּגִין דָּא
אַקְדִים עֲנִי לְכָלְהוּ.

מֵאֵן צְלוּתָא דְעַנִּי. דָּא צְלוּתָא דְעַרְבִית דְּאִיהִי רְשׁוּת
בְּפִנֵי עֲצָמָה בְּלֹא בַעֲלָהּ. וּבְגִין דְּאִיהִי בְּלֹא בַעֲלָהּ
אִיהִי עֲנִיָּיהָ יְבִשָׁה (בְּרִשׁוּת כָּל אִינִשׁ) וְצַדִּיק עֲנִי יְבִשׁ דָּא זֶרְעָא

דִּיעֲקֹב דְּאִיהוּ בְּרִשׁוֹת כָּל אוֹמִין דְּעָלְמָא וְדַמְיָא לְצִלוֹתָא
דְּעַרְבִית דְּאִיהִי לִילְיָא דְּגָלוֹתָא.

וְצִלוֹתָא דְּשַׁבַּת אִיהִי צְדָקָה לְעַנִּי כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ מֵאֲרִי
מִתְנִיתִין שְׁמֵשׁ בְּשַׁבַּת צְדָקָה לְעַנְיִים (דְּעַנְיִים

מִתְנַחֲמִי בְּאַרְח דְּשִׁמְשָׁא (בְּשַׁבְּתָא) דְּשַׁבְּתָא). וּבְגִין דָּא צְרִיף בַּר נֶשׁ
לְמַהוּי אִיהוּ כְּעַנִּי לְתַרְעָא דְּמַלְכָּא בְּצִלוֹתָא דְּעַמִּידָה בְּכָל
שִׁית יוֹמִין דְּחוֹל בְּגִין שְׁכִינְתָּא. וּמִתְעַטֵּף לָהּ בְּעֵטוּפָא
דְּמִצּוּה דְּצִיצִית כְּעַנִּי. וִיְהֵא בְּתַפְּלִין כְּאַבְיוֹן לְגַבֵּי תַרְעָא
דְּאִיהוּ אַדְנִי. דְּהֵכִי סָלִיק לְחוּשְׁבִּין הֵיכָ"ל. וְדָא אִיהוּ
אַדְנִי שְׁפַתֵי תַפְתָּח.

וְכֵד אַפְתַּח פּוּמִיָּה בְּצִלוֹתָא דְּעַרְבִית נִשְׂרָא קָא נְחִית
בְּיוֹמִין דְּחוֹלָא לְקַבְּלָא בְּגַדְפָּהָא צִלוֹתָא דְּלִילְיָא.
וְדָא נוֹרִיא"ל אַתְקָרִי אוֹרִיא"ל מִסְטָרָא דְּחֶסֶד,
וְנוֹרִיא"ל מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה דְּאִיהוּ נוֹר דְּלִיק, דְּאַתְמַר בֵּיהּ
(דְּנִיא ל ז) נְהַר דִּינּוֹר וְגו'.

וּבְצִלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית אַרְיָה נְחִית לְקַבְּלָא צִלוֹתָא
בְּדְרוּעוּי וְגַדְפוּי דְּאַרְבַּע גַּדְפִּין (ס"א אִית) לְכָל
חַיָּה דָּא מִיכָאֵל. וּבְצִלוֹתָא דְּמִנְחָה שׁוֹר נְחִית לְקַבְּלָא (נ"א
צִלוֹתָא) בְּקַרְנוּי וְגַדְפוּי וְדָא גַבְרִיאֵל. וּבְשַׁבַּת נְחִית קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּג' אַבְהֵן לְקַבְּלָא בֵּת יַחֲידָא דִּילִיָּה בְּהוֹן. וְדָא
רְזָא דְּשַׁבַּת ש' ב"ת יַחֲידָא דִּילִיָּה. בְּהֵהוּא זְמַנָּא חִיוּן

עֲלֵאִין דְּאֵתְקֵרִיאוּ בְּשִׂמְא דֵּי פִתְחִין וְאִמְרִין (תהלים כד) שְׂאוּ
שְׁעָרִים רָאשִׁיכֶם וְהִנְשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם.

בְּהֵוֹא זְמַנָּא מִתְּפִתְחִין שְׁבַעַה הֵיכְלִין. הֵיכַל קְדָמָא
הֵיכְלָא דְאַהֲבָה. תְּנִינָא הֵיכְלָא דִּירָאָה.
תְּלִיתָא הֵיכְלָא דְרַחֲמֵי. (תקונים כב). רְבִיעָא הֵיכְלָא
דְנְבוּאָה דְאַסְפֵּקְלָרִיָּא דְנִהְרָא. (דף כד ע"א) חֲמִישָׁא הֵיכְלָא
דְנְבוּאָה דְאַסְפֵּקְלָרִיָּא דְלֹא נִהְרָא. שְׁתִּיתָא הֵיכְלָא
דְצַדִּיק. שְׁבִיעָא הֵיכְלָא דְדִי"ן.

וְעֲלֵייהוּ אֶתְמַר בְּרֵאשִׁית בְּרָא שְׁי"ת. אֱלֹהִים הֵיכְלָא
שְׁבִיעָאָה. וְהָכִי אֲנִין ז' הֵיכְלִין לְתַתָּא
וְלִקְבֻלֵייהוּ שְׁבַעַה קָלִין דְּהָבוּ לֵי"י. וִי"ח אֲזַכְרוֹת דְּבֵיהּ,
דְּבַהוֹן שָׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּי"ח עֲלָמִין (תהלים סח) בְּרַכְב
אֱלֹהִים רְבוּתִים אֲלֵפֵי שְׁנָאן דְּאֲנִין י"ח רְבוּוֹן עֲלָמִין
וְכַמָּה נְטוּרֵי תְרַעִין אֵית לְהֵיכְלִין דְּמִקְבְּלִין צְלוֹתִין, וְכַל
צְלוֹתָא לָא תִיעוּל אֱלָא בְּמִדָּה בְּמִשְׁקַל. וְלִית מָאן דְּקָאִים
קָמֵי תְרַעָא דְצְלוֹתָא. וְעֲלֵיהּ אֶתְמַר (תהלים קכז) לֹא יְבוֹשׁוּ פִי
יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בְּשַׁעַר. דְּאֵיהִי תְרַעָא דְמִלְכָּא. בְּגִין
דְּצְלוֹתָא אֵיהִי מְצוּה וְדָא שְׁכִינְתָּא. וְאוּרִיָּתָא דָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. לָא צְרִיךְ הַפְּסָקָה בֵּינֵיהוּ. וְצְרִיךְ לְסַלְקָא
תּוֹרָה וּמְצוּה בְּרַחֲמֵי וּדְחִילוּ.

דְּכָל פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּלָהוּ תְלִיין מִן שָׁם

יְדוּד. כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא רָזָא דָא שְׁמִי עִם י"ה שִׁס"ה
 מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְזֶה זְכָרִי עִם ו"ה רַמ"ח מִצּוֹת עֲשֶׂה.
 וְהָא הֶכָּא שִׁס"ה וְרַמ"ח. וְאַנּוּן רַמ"ח תִּיבִין בְּקִרְיַת שְׁמַע
 וְאַתִּי הִיבּוּ מִרְחִימוּ ^(דַּאֲת י) וְדַחִילוּ דַּאֲת ה'. וּבְגִין דָּא תְּקִינּוּ
 הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה וְאַנּוּן כְּלִילָן בְּאַבְרָהָם
 דַּאֲתַמֵּר בִּיה זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבֵי.

השלמה מזהשמטות (סימן ו)

זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבֵי. לִית מָאן דְקָאִים קָמִיה תַרְעָא
 דְצִלוֹתָא וְעָלִיה אֲתַמֵּר ^(תהלים קכ"ז) לֹא יְבוֹשׁוּ כִי
 יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בִּשְׁעַר דְאִיהוּ תַרְעָא דְמִלְכָא בְּגִין
 דְצִלוֹתָא אִיהִי מִצּוֹה וְדָא שְׁכִינְתָא וְאוֹרִייתָא דָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְלֹא צָרִיךְ הַפְסָקָה בִּינֵיהוּ וְצָרִיךְ לְסִלְקָא תוֹרָה
 וּמִצּוֹה בְּדַחִילוּ וּרְחִימוּ דְכָל פְּקוּדֵין דַּעֲשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה
 כְּלָהוּ תְלִיין מִן שֵׁם יְהו"ה כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא רָזָא דָא שְׁמִי
 עִם י"ה שִׁס"ה מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה וְזֶה זְכָרִי עִם ו"ה רַמ"ח
 מִצּוֹת עֲשֶׂה וְהָא הֶכָּא רַמ"ח וְשִׁס"ה וְאַינּוּן רַמ"ח תִּיבִין
 בְּקִרְיַת שְׁמַע וְאַתִּי הִיבּוּ מִרְחִימוּ וְדַחִילוּ דַּאֲת ה' וּבְגִין
 דָּא תְּקִינּוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה וְאַינּוּן כְּלִילָן
 בְּאַבְרָהָם דַּאֲתַמֵּר בִּיה ^(ישעיה מ"א) זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבֵי.
 תְּפִילִין אֵינּוּן עוּז דַּאֲתִי הִיבּוּ מִירָאָה דַּאִיהוּ לְשִׁמְאֵלָא
 וְדָא פְּחַד יִצְחָק דַּתְּמָן כָּל מְקַטְרְגִין סְלָקִין

לְמַתְּבַע כָּל דֵּינִין וּבִגְיִן דָּא (ישעיה סב) וּבְזָרוּעַ עוֹזוּ, דָּא
 תְּפִילִין י"ה בִּירָאָה ו"ה בְּאַהֲבָה הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (תהילים
 ל"א) אֶהְבֹּ אֶת יְיָ כָּל חֲסִידָיו תָּא חַזִּי (ס"א ת"ת) יְהו"ה כְּלִיל
 כָּלֵא וּבִגְיִן דָּא אֲתָמַר בִּיעֲקֹב (בראשית כט) וְהִנֵּה יְהו"ה נֹצֵב
 עָלָיו דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא לְבַתָּר דְּאַתְקַם. (כתוב בדפוס
 עד בדיוקנא דמאריה ודאי) דְּכַד צְלוּתָא דִּילֵיהּ סִלְקָא לְעִילָא
 כְּרוּזָא נְפִיק מְרְקִיעִין וַיִּמָּא הָבוּ יְקָרָא לְדִיוֹקְנָא דְמַלְכָּא
 וְלִית תְּרַעָא דְקָאִים קָמִיהּ הָאִי צְלוּתָא, (תהלים נ"א) אֲדָנִי
 שִׁפְתֵי תִפְתַּח לְאַפְקָא מְזוּנָא לְבָנִין קְדִישִׁין דְּבֵהֲאִי הֵיכְלָא
 תַּמָּן מְזוּנָא.

בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי מִסְטָרָא דְעֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְאִיהוּ
 (שמות ה) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל וְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דְנִפְיֵק
 מִחַיִּים דְלְעִילָא וְאִיהוּ אֵילָנָא דְמְזוּן לְכוּלָּא בֵּיהּ וּבְנִין
 דְשְׁכִינָה אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, חַיִּים דִּילָהּ אֹרִייתָא,
 מְזוּנָא דִילָהּ צְלוּתָא דְחֻשְׁבָּא לְקַרְבָּנָא. וּבְגִלוּתָא אֲתָמַר
 לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל (בראשית לב) הָבָה לִי בָנִים וּשְׁכִינָתָא אִיהִי
 קַרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְמִקְבֵּל לָהּ בִּימִינָא וּשְׁמָאלָא
 וְגוּפָא וַיְחוּדָא דִּילֵיהּ עֲמָה בְּצַדִּיק דְאִיהוּ אוֹת תְּפִילִין
 וְשִׁבְתָּ וַיָּמִים טוֹבִים.

וְאִית לְמִשְׁאֵל לְמָה מְצִלָּאן לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְכֻמָּה
 דְרַגְיִן, זְמַנִּין מְצִלִּין לֵיהּ בְּסִפְרָה יְדִיעָא וּבְמִדָּה

יִדְעָא לְזַמְנִין צְלוֹתָא לִימִינָא הֲדָא הוּא דְאִתְמַר הַרוּצָה
 לְהַחֲפִים יְדָרִים. לְזַמְנִין לְשִׁמְאֵלָא, הֲדָא הוּא דְאִתְמַר
 הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין, לְזַמְנִין דְאָבָא וְאִמָּא לִימִינָא
 וְלְשִׁמְאֵלָא אֵינוֹן לְזַמְנִין לְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא לְזַמְנִין
 לְצִדִּיק כּל צְלוֹתָא סְלָקָא לְדַרְגָּא יִדְעָא אֶלָּא וְדָאי יְהוּ"ה
 אִיהוּ בְּכֹל סְפִירָה וְסְפִירָה וְצְלוֹתָא אִיהִי שְׂכִינְתָּא.

בְּזַמְנָא דְבַעֵי לְרַחֲמָא עַל עֵלְמָא סְלִיקַת בִּימִינָא
 וּבְזַמְנָא דְבַעֵי לְמַעֲבַד דֵּינָא בְּעֵלְמָא סְלִיקַת
 בְּשִׁמְאֵלָא וְכוּלָּא לְגַבֵּי יְהוּ"ה דְאִיהוּ בְּכֹל אֶתֶר וּבְגִין דָּא
 זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה עוֹלָה לִי וְדָא צְלוֹתָא דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא
 קָרְבָּן לִי וְדָא צְלוֹתָא דְאִיהִי קָרְבָּנָא דִּילֵיהּ וְכֹד סְלָקָא
 לְגַבֵּיהּ צָרִיךְ לְאַכְלָלָא עִמָּה כּל סְפִירָן דְלִית קְדוּשָׁה פְּחוֹת

מֵעֲשָׂרָה. (עד כאן מזהה שמטות)

יִשְׂרָאֵל דְסְלִיק בִּיּוֹד ה"א וְא"ו ה"א. וְרוּזָא דְמִלָּה
 יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לְהַבְרָאוֹת. מַחֲשָׁבָה
 חָשׁ"ב מ"ה, וּבִיהּ תְּשַׁכַּח שְׁמָא קְדִישָׁא. וּבְגִין יַעֲקֹב
 דְאִיהוּ יִשְׂרָאֵל אִתְמַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
 בְּדִיוֹקְנָא דְמֵאֲרִיָּה.

בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא. דְאִיהוּ
 בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּי"ם, וְאִיהוּ
 אֵילָנָא דְמְזוּז"ן לְכֹלָא בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל מְזוּנָא

דִּילִיָּה צְלוֹתָא דְחֻשִׁיבָא לְקַרְבְּנָא. וּבְגָלוֹתָא אֲתָמַר (בראשית)
 הָבֵה לִי בָנִים וְאִם אֵין מִתָּה אָנֹכִי. וּשְׁכִינְתָא אִיהִי
 קַרְבְּנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִינִיָּה בְּיַמִּינָא וּשְׁמָאֲלָא
 וְגוֹפָא. וְכַד סִלְקָא לְגַבִּיָּה צָרִיךְ לְאַכְלָלָא עֲמִיָּה כָּל עֶשֶׂר
 סְפִירָן. דְּלִית קְדוּשָׁה פְּחוֹת מֵעֲשָׂרָה דְּאִיהוּ קְדוּשָׁה
 דִּילִיָּה. וּבְגִין דָּא כַּד בַּר נָשׁ בְּעֵי לְסִלְקָא צְלוֹתִיָּה בְּכָל
 תְּנוּעֵיָּה. (א) (א) חִיּוּיָא בְּעֵי לְקַטְרָגָא לְצְלוֹתָא, צָרִיךְ
 לְמַעַבְדַּ לִּיָּה קִירְטָא, וְרוּזָא דְמַלְהָ זַרְקָא מִקַּף שׁוֹפֵר הוּלְךְ
 סְגוּלָתָא:

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר עֲלֵאִין שְׁמַעוּ. תְּתַאֲיִן אֲתַכְנָשׁוּ.
 אֲלִין מְאָרִי מְתִיבְתָא דְלְעִילָא וְתַתָּא. אֲלִיָּהוּ
 בְּאוּמָאָה עֲלֶךְ טוֹל רְשׁוֹ וּנְחִית הָכָא, דְּהָא קַרְבָּא סְגִיָּאָה
 אֲזִדְמִן. חֲנוּךְ מִמְנָא נְחִית הָכָא, אַנְתָּ וְכָל מְאָרִי
 מְתִיבְתָא דְתַחוֹת יְדֶךְ. דְּלֵא לִיקְרָא דִּילִי עֲבִידְנָא, אֲלֵא
 לִיקְרָא דְשְׁכִינְתָּא.

פְּתַח כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר. זַרְקָא וְדָאִי בְּמִיתְךָ לְסִלְקָא
 צְלוֹתָא לְהֵוּא אֲתַר יְדִיעַ, כְּמָה דְּהֵהִיא אַבְנָא
 דְּקִירְטָא דְּאֲזִדְרִיקַת לְאֲתַר יְדִיעַ, הָכִי צָרִיךְ לְסִלְקָא
 מִחֻשְׁבְּתִיָּה בְּצְלוֹתִיָּה בְּהֵהִיא תְּגָא אַבְן מוּכְלָלַת וּמַעוּטְרַת.
 דְּאֲתָמַר בַּהּ כָּל הַזִּקְוֶה זִקְוֶה בְּשֵׁם דְּצָרִיךְ לְסִלְקָא לָהּ תַּמָּן.
 וּבְהֵהוּא (אֲתַר דְּסִלִּיק) לָהּ לְגַבִּי בְּעֵלָה אֲפִילוּ נְחֻשׁ כְּרוּךְ עַל

עֲקֹבוּ לֹא יִפְסִיק. אַף עַל גַּב דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְאִתְּהּ תְּשׁוּפְנוּ
 עֲקֹב. הֵהִיא אָבִן דְּאִיהִי י' דִּיעֲקֹב דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית מט)
 מִשָּׁם רוּעָה אָבִן יִשְׂרָאֵל לֹא יִפְסִיק. וְצָרִיךְ לְסַלְקָא (ב"א לז)
 עַד אֵין סוּף. וְכַד נַחֲתִית לָהּ אִתְמַר בֵּיהּ כַּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ
 בְּבִרוּף, דְּצָרִיךְ לְנַחֲתָא (ב"א לח) עַד אֵין תַּכְלִית, וְלֹא יִפְסִיק
 (ב"א לז) מִנִּיהּ לֹא לְעֵילָא לֹא לְתַתָּא.

לְזַמְנִין אִיהוּ בַּעֲלָהּ ו' בְּצַדִּיק בְּשִׂית פְּרָקִין דְּתָרִין שׁוֹקִין
 נַחַת לְגַבָּהּ בְּתָרִין שׁוֹקִין. לְזַמְנָא אִיהוּ בַּעֲלָהּ ו'
 בְּתָרִין (ב"א דרועין) שִׂית פְּרָקִין דְּסְלִיקַת לְגַבָּהּ בְּתָרִין דְּרוּעִין.
 לְזַמְנִין אִיהוּ בִּן אֲבָא וְאֲמָא בִּן י"ה צָרִיךְ לְסַלְקָא. (ס"א לה
 לְעֵילָא וְכַד) לְעֵילָא לָהּ. וְכַד סְלִיקַת תַּמָּן לְזַמְנִין אִיהִי
 בַּהֲפּוּכָא ו' וּבִין י' י' כְּגִוּוֹנָא דָּא א צָרִיךְ לְסַלְקָא לְגַבִּיהּ
 דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים קיח) אָבִן מֵאִסּוּ הַבּוֹנִים הִתְתָּה לְרֹאשׁ פְּנֵה.
 וְכַד אִיהִי סְלִיקַת לְעֵילָא, בְּרִישָׁא דְכָל רִישֵׁין סְלִיקָא.
 וּבְגִינָה מְלֵאכְיָא אֲמָרִין (דף כד ע"ב) אִי"ה מְקוּם כְּבוֹדוֹ.
 וְכַד סְלִיקַת לֹא' (לְעֵילָא) כְּגִוּוֹנָא דָּא א, אִיהִי תַגָּא בְּרִישָׁא
 דָּא' עֲטָרָה עַל רִישִׁיהּ פֶּתֶ"ר. וְכַד נַחֲתָא נְקוּדָא לְתַתָּא
 וְאִתְעֲטַרַת נַחֲתִית בֵּיהּ כְּגִוּוֹנָא דָּא (ב"א קמ"ז). וְכַד סְלִיקַת
 אֲתַקְרִי תַגָּא בְּרֹזָא דְטַעֲמִי. וְכַד נַחֲתִית אֲתַקְרִיאַת נְקוּדָה.
 וְכַד מְתִיחַד עֲמָה אִיהִי (אֲתַקְרִיאַת אוֹת) ז' כְּלִילָא מִנִּיהּ אוֹת
 בְּרִי"ת דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה דְּכֻלָּא.

וּבִוּדָּאֵי הָאֵי אַבְנָא הִיא בְּנֵיִיא דְכָל עֲלָמִין. וּבְגִין דָּא
 (דברים סה) אָבִן שְׁלִימָה וְצַדִּיק יִהְיֶה לָּךְ. אִיהִי מְדָה
 בֵּין כָּל סְפִירָה. וּסְפִירָה דְכָל סְפִירָה. (נ"א וְכָל סְפִירָה) בַּה
 סְלִיקַת לְעֵשֶׂר. שִׁיעוּר דִּילָהּ וּבַה (נ"א ו' בַּה) אֶתְעֵבִידַת אִמָּה
 עֵשֶׂר אַמּוֹת אוֹרָךְ בֵּין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה. וְרִזָּא דְמִלָּה
 עֵשֶׂר אַמּוֹת אוֹרָךְ הִקְרַשׁ וּבֵין כָּלָא מֵאָה. אִיהוּ י' בֵּין פֶּרֶק
 וּפֶרֶק עֵשֶׂר זְמַנִּין סִלְקָא לְמִדָּה. (מֵאָרִי) דְמֵאָה אִמָּה.
 כָּל מְדָה וּמְדָה אֶתְקָרִי עוֹלָם. וְאַנּוּן י"ו שִׁיעוּר וּמְדָה. ו'
 שְׁקַל י' מְדָה דִּילִיָּה. וְשִׁיעוּרָא דְמְדָה חֲמִשׁ אַמּוֹת
 אוֹרָךְ וְחֲמִשׁ אַמּוֹת רַחֵב. וְאַנּוּן לְקַבֵּל שִׁיעוּרָא דְכָל רְקִיעַ
 דְמַהֲלָךְ ת"ק אוֹרְפִיָּה וְת"ק פּוֹתֵיִיָּה. וְאַנּוּן ה"ה. הָרִי לָךְ
 שִׁיעוּר קוּמָה בְּאַתּוּן ידו"ד. דָּאת ו' אִיהוּ רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם.
 חֲמִשׁ רְקִיעֵין דִּילִיָּה ה' אֵלִין אֶתְקָרִיאוּ ה' שָׁמַיִם ה' חֲמִשׁ
 רְקִיעֵין דְכֻלִּילִין בְּשָׁמַיִם. חֲמִשׁ עֲלָאִין שָׁמַיִם הַשָּׁמַיִם. וְאַנּוּן
 ה"ה חֲמִשׁ בְּחֲמִשׁ. ו' רְקִיעַ שְׁתִּיתָאָה לוּן. י' שְׁבִיעָאָה לוּן
 י' שְׁבַעָה בְּשְׁבַעָה וְסִלְקִין י"ד. וְהָכִי אַנּוּן אֲרַעִין שְׁבַעָה
 עַל גְּבִי שְׁבַעָה כְּגִלְדֵי בְּצָלִים. וְכֻלְהוּ רְמִיזוֹן בְּתַרִּין עֵינִין.
 י' אֶתְקָרִי עוֹלָם קָטָן. ו' עוֹלָם אֲרִיךְ, וְכָל מָאן דְּבַעִי
 לְמִשְׁאֵל שְׁאֵלְתִין לְגַבִּי עוֹלָם אֲרִיךְ צָרִיךְ לְאַרְכָּא
 בֵּיה. וְכָל מָאן דְּשְׁאֵיל בְּעוֹלָם קָצֵר צָרִיךְ לְקַצָּרָא. וְעַל
 דָּא אוּקְמוּהָ בְּמָקוֹם שְׁאֲמָרוּ לְקַצֵּר אִין אָדָם רִשְׁאֵי
 לְהֶאֱרִיךְ.

לְקַצֵּר בְּצִלוֹתֵינוּ (במדבר יב) אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ. בְּנִקּוּדָה
 דִּי'. לְהֶאֱרִיף (מסִטְרָא דְאוֹת ו'). וּלְהַתְנַפֵּל (דברים ט) (בְּאֵת פ'
 וּבֹלָא פ"ו). וְאַתְנַפֵּל לְפָנַי יי פֿראשׁוֹנָה מ' יוֹם וּמ' לַיְלָה כִּלְא
 (חד). מ"ם י' נִקּוּדָה בְּאַמְצַע אֲתַעְבִּיד מִי"ם מִסִּטְרָא
 דְּחֶסֶד צְרִיף לְאַרְכָּא בְּצִלוֹתָא וּבִשְׂמַא קְדִישָׁא וְסֻלִיק
 ידו"ד בְּרַבִּיעַ (וְצְרִיף) לְאַרְכָּא בְּתַנוּעָה דָּא דְאִיהוּ רִזָּא
 דְּתַקִּיעָה. לְקַצֵּר מִסִּטְרָא דְשְׁבָרִים בִּינוּנִי, לָא בְּקַצִּירוֹ
 וְלָא בְּאַרִיכוֹ. בְּתַרוּעָה דְעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא דְאִיהִי
 שְׁלִשְׁתַּת דְּתַרוּוִייהוּ שְׁקַל הַקֶּדֶשׁ.

לְקַבִּיל רַבִּיעַ דְּסֻלִיק אִיהוּ חוֹלָם, שְׁבָרִים לְקַבִּיל שְׂבָא.
 דָּא בְּעָא לְסֻלְקָא קָלָא וְדָא בְּעָא לְנַחְתָּא לָהּ.
 וּבְגִין דָּא אַנוּן שְׁבָרִים בְּחִשָׁאֵי שְׂכִינְתָּא תַתָּא וְקָלָא לָא
 יִשְׁתַּמַּע כְּמָא דְאֵת אָמַר, (שמואל א א) וְקוּלָה לָא יִשְׁמַע.
 תַּרוּעָה דָּא שְׁלִשְׁתַּת אַחִיד בְּתַרוּוִייהוּ. וְאִית פְּגוּוּנָא
 דְּרַקִּיעַ הַמְּאָרִיף בֵּיה תִיבָה וְאִיהִי נִקּוּדָה חִירִיק פְּגוּוּנָא
 דְּחוֹלָם. לִית נִקּוּדָה דְלִית פְּגוּוּנָא דִילָהּ בְּטַעֲמִי. סְגוּל
 לְגַבִּי סְגוּלָתָא. שְׂבָא לְגַבִּי זָקָף גְּדוּל. כִּלְהוּ תַשְׁכַּח לִוּן
 נִקּוּדֵי לְגַבִּי טַעֲמִי לְמָאן דִּידַע רִזִּין טְמִירִין. פִּתַּח וְאָמַר
 זְרָקָא מִקַּף שׁוּפֵר הוּלְף סְגוּלָתָא. (פִּתַּח נִקּוּדַת יְמִין יי מִלְךְ. נִקּוּדַת סְגוּל
 שְׂמָאֵלָא יי מִלְךְ. בְּאַמְצַעִיתָא יי יְמִלוּף לְתַתָּא. רַבִּי אַחָא אָמַר יי מִלְךְ דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה. יי
 מִלְךְ דָּא תַפְּאָרַת. יי יְמִלוּף דָּא אַרְוֹן הַבְּרִית):

השלמה מזהשמטות (סימן מא)

תֵּאֲנֵא עֲמוּד אֶחָד מִן הָאָרֶץ עַד לְרִקְיעַ וְצַדִּיק שְׂמוֹ עַל
 שֵׁם הַצַּדִּיקִים וּכְשִׁי־שָׂרָאֵל צַדִּיקִים מִתְגַּבֵּר וְאִם
 לֹא מִתְחַלֵּשׁ וְהוּא סוּבֵל כָּל הָעוֹלָם דְּכָתִיב (מְשָׁלִי י') וְצַדִּיק
 יִסוּד עוֹלָם. וְאִם חָלַשׁ לֹא יוּכַל לְהִתְקַיֵּים הָעוֹלָם. עַד

כאן: (עד כאן מזהשמטות)

השלמה מזהשמטות (סימן ז)

מִדְרָשׁ רוֹת: הַצַּדִּיק אֲבָד כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יָבֵא הַשְּׁפַע אֲבָד
 וְעָלָיו נֶאֱמַר (יִשְׁעִיָּה י"ט) וְנִהַר יִחַרֵּב וַיִּבֶשׁ וּבִעַת
 הַבְּרָכָה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים ה') כִּי אֵתָהּ תִּבְרַךְ צַדִּיק בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ
 צַדִּיק:

השלמה מזהשמטות (סימן ח)

סֵפֶר הַבְּהִיר: תֵּנָא עֲמוּד אֶחָד מִן הָאָרֶץ עַד לְרִקְיעַ
 וְצַדִּיק שְׂמוֹ עַל שֵׁם הַצַּדִּיקִים וּכְשִׁי־שָׂרָאֵל צַדִּיקִים
 מִתְגַּבֵּר וְאִם לֹא מִתְחַלֵּשׁ וְהוּא סוּבֵל כָּל הָעוֹלָם דְּכָתִיב
 (מְשָׁלִי י') וְצַדִּיק יִסוּד עוֹלָם וְאִם חָלַשׁ לֹא יוּכַל לְהִתְקַיֵּים
 הָעוֹלָם ע"כ: (עד כאן מזהשמטות)

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ (ר"ת תה"ו) הָא אוּקְמוּהָ כָּל
 אֲתָר דְּכָתִיב אֵלֶּה פָּסַל אֶת הָרֵאשׁוֹנִים וְאֵלִין
 תּוֹלְדֵין דִּתְהוּ דְאִתְרַמְיִזוּ בְּקָרָא תְּנַיִנָא וְהָאָרֶץ הִיתָה
 תְּהוּ. וְאֵלִין אַבּוּן דְאִתְמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא עֲלֵמִין

וּמַחְרִיבֵן. וּבְגִין דָּא אַרְעָא הָוּה תּוֹהָה וּבּוֹהָה. אֵיף בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמִין לְחַרְבָּא לֹון. שְׁפִיר הָוּה דְּלֵא
 לְבְרִי לֹון. אֶלָּא וּדְאֵי הֶכָּא אֵיפָּא רִזָּא. מַאי אֵיְהוּ
 וּמַחְרִיבֵן. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יִשְׁצִי עוּבְדֵי יְדוּי. וְלֵא
 עוּד אֶלָּא דָּא שְׁמַיָּא אֲתַמַּר בְּהוּ (ישעיה נא) כִּי שָׁמַיִם כָּעֲשׂוּן
 נִמְלָחוּ וְגו'. אִם כֵּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד וּמַחֲי.

אֶלָּא רִזָּא דְּמַלְהָ כְּדִין הוּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא
 עֲלָמָא וּבְרִייה בְּאוּרִייתָא כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ
 בְּרֵאשִׁית, דְּאֲתַמַּר בָּהּ (משלי ח) יִי קִנְנִי רֵאשִׁית דְּרַכּוּ.
 וּבְהֵאֵי רֵאשִׁית בְּרָא יְת שְׁמַיָּא וְיְת אַרְעָא וְאֵיְהִי סְמִיךְ לֹון
 בֵּיהּ. בְּגִין דְּבְרִית כְּתִיב בֵּיהּ בְּבִרְא' שְׁי'ת. וְאֲתַמַּר בֵּיהּ
 (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'. וְאֶלִּין אַנּוּן
 דְּאֲתַמַּר בְּהוּן (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לִי וְגו'. וְאֵיְהִי אֶרֶץ
 הַחַיִּים כְּלִילָא מְשַׁבַּע אֶרְעִין דְּעַלְיֵיהוּ אֲמַר דְּוּד מְלַכָּא
 (תהלים קיו) אֲתַהֲלֵךְ לִפְנֵי יִי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים.

וּבְרָא שְׁמַיָּא וְאַרְעָא (דף כה ע"א) בְּתַרְיָה עַל תַּה"ו, וְלִית תַּמָּן
 יְסוּדָא דְּאֵיְהוּ בְּרִי"ת דְּסְמִיךְ לֹון. בְּגִין דָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְמִיתָן אוּרִייתָא לְאוּמִין דְּעַלְמָא עוּבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת דְּאֵיְהוּ בְּרִית מִלָּה מִמַּש, וְלֵא בְּעוּ
 לְקַבְּלָא לֵיהּ, וְאַשְׁתַּאֲרַת אַרְעָא חֲרַבָּה וַיִּבְשָׁה.
 וְדָא אֵיְהוּ יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד

וְתִרְאֶה הַיְבֻשָּׁה. יִקְווּ הַמַּיִם דָּא אֹרִייתָא. אֶל מְקוּם אֶחָד
 אֱלִין יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּנִשְׁמַתִּיהוּ תַלְיִין מִהוּא אֶתְר
 דְּאֶתְמַר בֵּיהּ בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוּמוֹ. כְּבוֹד יְיָ שְׂכִינְתָא
 תַּתָּא. מִמְקוּמוֹ שְׂכִינְתָא עֲלָא. וְכִיּוֹן דְּאֲנוּן נִשְׁמַתִּיהוּ
 מִתַּמָּן, שְׂרִיא עֲלֵייהוּ וְדֵאי יְדוּד וְאֶתְמַר בְּהוּן (דְּבָרִים לב) כִּי
 חִלַּק יְיָ עִמוֹ. וְדֵא אִיהוּ יִקְווּ הַמַּיִם אֶל מְקוּם אֶחָד.

וְאֹרִייתָא אִיהִי יִשׁוּבָא דְעֲלָמָא. וְאוּמִין דְּעֲלָמָא עוּבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת דְּלֵא קְבִילוּ לָהּ אֶשְׁתְּאָרוּ
 חֲרַבִין וַיְבִשִׁין. וְדֵא אִיהוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרָא עֲלָמִין
 וּמִחֲרִיבֵן אֱלִין דְּלֵא נָטְרִי פְקוּדֵי אֹרִייתָא, לָא דִישְׁצִי
 אִיהוּ עוּבְדוּי כְּמָה דְחֲשַׁבִין בְּנֵי נִשָּׂא. וְלָמָּה יִשְׁצִי לוֹן
 לְבַנוּי דְּאֶתְמַר בְּהוּן בְּהַבְרָאם בְּה' בְּרָאם. וְאֱלִין אֲנוּן
 דְּמַתְּגִירִין מֵאוּמִין דְּעֲלָמָא. בְּגִינְיֵיהוּ נִפְלַת ה' זַעֲרָא
 דְּאֲבָרְהָם בְּאֵלְפָּ חֲמִישָׁאָה דְּהוּא ה'. דְּאִיהוּ חֲרַב וַיְבִשׁ.
 חֲרַב בְּבֵית רֵאשׁוֹן וַיְבִשׁ בְּבֵית שְׁנֵי.

וּמִשָּׁה בְּגִין דְּבָעָא לְאֶעְלָא גִיּוּרִין תַּחֲתֵּי גְדַפּוּי
 דְּשְׂכִינְתָא וְחָשִׁיב דְּהוּוּ מֵאֱלִין דְּאֶתְבְּרִיאָו בְּה'
 וְהַב בְּהוּן אֶת ה' דְּאֲבָרְהָם, גְּרָמוּ לִיהּ יְרִידָה כְּמָא דְּאֶתְ
 אֲמַר, (שְׁמוֹת לב) לֵךְ יֵרַד כִּי שָׁחַת עִמָּךְ. בְּגִין דְּלֵא קְבִילוּ
 לְאֶת ה' בְּדַחֲלוּ דִיּוּד וּבְרַחֲמֵי דְּה'. נַחֲתֵי אִיהִי מִדְּרַגְיָה
 דְּאִיהוּ ו'.

וְאֵת ו' נְחֹתַת עֲמִיָּה בְּגִין דְּלֹא יִתְאַבֵּיד בִּינֵייהוּ דְעֵתִיד
 אִיהוּ בְּרֻזָּא דְגִלְגּוּלָּא לְאַתְעֲרָבָא בִּינֵייהוּ בְּגִלּוּתָא
 בֵּין עֲרָב רַב דְּאַנּוּן נְשַׁמְתֵּייהוּ מִסְטָרָא דְאַלִּין דְאַתְמַר
 בְּהוּן (ישעיה נא) כִּי שָׁמַיִם כָּעֵשֶׂן נִמְלָחוּ וְגו'. וְאַלִּין אַנּוּן
 דְּלֹא בְּעָא נַח רַחֲמֵי עֲלֵייהוּ. וְאַתְמַר בְּהוּן וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ
 בְּגִין דְּהוּוּ מְאַלִּין דְאַתְמַר בְּהוּן (דברים כה) תִּמְחָה אֶת זֵכֶר
 עֲמֶלְק. וּמֹשֶׁה לֹּא אֶסְתַּמֵּר מִנֵּייהוּ וְאַפִּיל ה' בִּינֵייהוּ.
 וּבְגִין דָּא אִיהוּ לֹא יַעוּל לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל עַד דִּיתוּב ה'
 לְאַתְרָהּ. וּבְגִין דָּא נְחַת אִיהוּ מִדְּרָגִיָּה, וְנַחֲתִית בֵּיהּ ו'.
 וּבְגִין דָּא ה' נְפִלַת, ו' יוֹקִים לָהּ, ו' דְּמֹשֶׁה.

וּבְגִין דְּה"א זְעִירָא ה' דַּאֲבֵרְהֶם דְּאִיְהִי דְּהַבְּרָאִם אֶתְעֲזֹר
 אִיהוּ בְּגִינָהּ, וְאַתְמַר בֵּיהּ (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לְיָמִין
 מֹשֶׁה וְגו'. וְאַפִּיק לָהּ מִתַּמָּן בְּחִילָא דְּו' וְאַיִתִּי לָהּ עֲמִיָּה.
 מִיַּד שְׂרִיא עֲלִיהּ י"ה וְאַשְׁתְּלִים אֹמָאָה (דְּאַתְמַר) (שמות יז) כִּי
 יָד עַל כַּס יָהּ מִלְחָמָה לִּי וְגו'. מְאִי מְדַר דֵּר. דָּא מֹשֶׁה
 דְּאַתְמַר בֵּיהּ (קהלת א) דוֹר הוֹלִיךְ וְדוֹר בָּא. וְהָא אוּקְמוּנָה
 דְּלִית דוֹר פְּחוּת מִס' רַבּוּא. וְדָא מֹשֶׁה דְּאַתְמַר בֵּיהּ
 דְּאַנְתָּתָא חֲדָא יִלְדָּה ס' רַבּוּא בְּכָרַס אַחַת.

(במדבר קנ"ט) וְחָמֵשׁ מִיָּנִין אַנּוּן בְּעֲרָב רַב וְאַנּוּן (סי' נג"ע ר"ע)
 נ'פִּילִים ג'בוּרִים ע'נְקִים ר'פָּאִים ע'מְלָקִים.
 וּבְגִינֵייהוּ נְפִלַת ה' זְעִירָא מֵאַתְרָהּ. בְּלַעַם וּבְלָק

מִסְטָרָא דְעַמְלֵק הוּוּ. טוֹל ע"ם מִן בְּלָעַם ל"ק מִן בְּלָק
 אֲשֶׁת־אֶר בְּבַל (בראשית יא) כִּי שָׁם בְּלַל ה' שְׁפַת כָּל הָאָרֶץ.
 וְאֵלִין אַנּוּן דְּאֲשֶׁת־אֶרוּ מֵאֵלִין דְּאֶתְמַר בְּהוּן (בראשית ז) וַיִּמַּח
 אֶת כָּל הַיְקוּם, וּמֵאֵלִין דְּאֲשֶׁת־אֶרוּ מִנְהוּן בְּגִלּוּתָא
 רְבִיעָאָה אַנּוּן רִישֵׁין בְּקִיּוּמָא סְגִי. וְאַנּוּן קִיּוּמִין עַל
 יִשְׂרָאֵל כְּלִי חָמֶס. וְעַל־יֵהוּ אֶתְמַר (בראשית ו) כִּי מָלְאָה
 הָאָרֶץ חָמֶס מִפְּנֵיהֶם, אֵלִין אַנּוּן עַמְלֵקִים.

נְפִילִים עַל־יֵהוּ אֶתְמַר (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת
 בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טוֹבוֹת הֵנָּה. וְאֵלִין אַנּוּן מִינָא
 תְּנַיִנָא מֵאֵלִין נְפִילִים מְלַעִילָא. דְּכַד בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְמַעַבְד אָדָם דְּאֶמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ וְגו'. בְּעָא
 לְמַעַבְד לִיה רִישָׁא עַל עֲלָאִין לְמַהוּי אִיהוּ פְּקִיד עַל
 כְּלָהוּ. וְלְמַהוּי אַנּוּן פְּקִידִין עַל יְדוּי. כְּגוּוּנָא דִּיוֹסְף
 דְּאֶתְמַר בֵּיה (בראשית מא) וַיִּפְקֹד פְּקִידִים עַל הָאָרֶץ. אַנּוּן
 (לעיל כ"ג א) בְּעוּ לְקַטְרָגָא לִיה וְאֶמְרוּ (תהלים ה) מָה אָנוּשׁ כִּי
 תִזְכְּרֵנוּ וְגו' דְּעֵתִיד לְמַחֲטִי קַמְךָ. אֶמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אִי אַתּוּן הוּיִתוּן לְתַתָּא כְּוֹתִיָהּ, יְתִיר הוּיִתוּן חֲבִין
 מִנִּיהּ. מִיָּד וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם וְגו' חֲשָׁקוּ
 בְּהוּן וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶפִּיל לוֹן לְתַתָּא בְּשִׁלְשָׁלָאן.

וְאַנּוּן (דף כה ע"ב) עַז"א וְעוֹז"ל דְּמַנְיֵיהוּ נִשְׁמַתְהוּן דְּעָרְב
 רַב דְּאַנּוּן נְפִילִים דְּאֶפִּילוּ גְרַמִּיָּהוּ לְזִנּוֹת בְּתַר

נְשִׂיא דְאֲנוּן טְבָאן. וּבְגִין דָּא אֲפִיל לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְעַלְמָא דְאֲתִי דְלָא יְהֵא לֹון חוּלְקָא תַמָּן וְיֵהִיב לֹון
 אֲגַרְיֵיהוּ בְּהֵאֵי עֲלָמָא כְּמָא דְאֲתָ אָמַר, (דברים ז) וּמִשְׁלָם
 לְשׁוֹנְאֵיו אֶל פְּנֵיו לְהֶאֱבִידוּ וְגו'.

גְבוּרִים מִינָא תְּלִיתָאָה עֲלֵייהוּ אֲתָמַר הֵמָּה הַגְּבוּרִים
 וְגו' אֲנִשֵׁי הַשֵּׁם. וְאֲנוּן מְסֻטְרָא דְאֵלִין דְאֲתָמַר
 בְּהוּן (בראשית יא) הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עֵיר וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. וּבְנִין
 בְּתִי כְּנִסְיוֹת וּמְדַרְשׁוֹת וְשׁוֹיִין בְּהוּן סֵפֶר תּוֹרָה וְעֵטְרָה עַל
 רִישׁוֹי, וְלָא לְשֵׁמָא דֵיִי, אֶלָּא לְמַעַבְד לֹון שֵׁם. הֵדָּא הוּא
 דְכָתִיב וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם, וְסֻטְרָא אַחְרָא מִתְּגַבְרִין עַל
 יִשְׂרָאֵל דְאֲנוּן כְּעַפְרָא דְאַרְעָא. וְגִזְלִין לֹון וְאֲתַבְרַת
 עֲבִידְתָּא וְעֲלֵייהוּ אֲתָמַר (בראשית ז) וְהַמִּים גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד
 עַל הָאָרֶץ.

רְפָאִים מִינָא רְבִיעָאָה. אִם יַחְזוּן לְיִשְׂרָאֵל בְּדוּחְקָא
 מִתְּרַפִּין מִנֵּיהוּ. וְאִית לֹון רְשׁוֹ לְשׁוֹבָא לֹון וְלָא
 בְּעָאן. וּמִתְרַפִּין מְאֹרֵייתָא וּמֵאֵלִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ
 לְמַעַבְד טַב עִם עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. עֲלֵייהוּ אֲתָמַר
 רְפָאִים בַּל יִקוּמוּ, בְּזִמְנָא דֵייתִי פְּקִידָה לְיִשְׂרָאֵל
 אֲתָמַר בְּהוּן (ישעיה כו) וְתֹאבֵד כָּל זִכָּר לְמוֹ.

עֲנֻקִים מִינָא חֲמִישָׁאָה דְאֲנוּן מְזֻלְזִלִין לְאֵלִין דְאֲתָמַר
 בְּהוּן (משלי א) וְעֲנֻקִים לְגַרְגְרוֹתֶיךָ. וְעֲלֵייהוּ אֲתָמַר

(דברים ב) רְפָאִים יִחְשְׁבוּ אִף הֵם פְּעֻנְקִים שְׁקִילִין דָּא לְדָא.
 אֵלִין אַנּוּן דְּאֵהֲדֵרוּ עֲלֵמָא לְתֵהוּ וּבֵהוּ. וְרוּזָא דְמִלָּה
 (דבגניידו) חָרַב בֵּי מַקְדָּשָׁא וְהָאָרֶץ הִיְתָה תֵהוּ וּבֵהוּ דְאִיהִי
 עֲקָרָא וַיִּשׁוּבָא דְעֵלְמָא. מִיַּד דִּיִּיתִי אֹר דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יִתְמַחֵן מִן עֵלְמָא וַיִּתְאַבְדּוּן. אַבְל פּוֹרְקָנָא לָאו
 אִיהִי תְלִיא אֶלָּא בְּעַמְלֵק עַד דִּיתְמַחֵי דְבֵיה אֹמָאָה וְהָא
 אוֹקְמוּהָ.

דְּבַר אַחַר אֵלֵה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְגו' אֵלִין אַנּוּן דְּאֵתְמַר
 בְּהוּן (שמות לב) אֵלֵה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל. בְּיוֹמָא דִּיתְמַחֵן
 אֵלִין כְּאֵלוּ הֵהוּא יוֹמָא עֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמִיא
 וְאַרְעָא הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יִי אֱלֹהִים
 אָרֶץ וְשָׁמַיִם. בְּהֵהוּא זְמַנָּא יְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם
 שְׁכִינְתֵיהּ וַיִּתְחַדֵּשׁ עֲלֵמָא הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה טו) כִּי
 כָּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הִחְדָּשִׁים וְהָאָרֶץ הִחְדָּשָׁה וְגו' דָּא אִיהוּ
 בְּיוֹם עֲשׂוֹת.

בְּהֵהוּא זְמַנָּא וַיִּצְמַח יִי אֱלֹהִים מִן הָאָדָמָה כָּל עֵץ נִחְמַד
 וְגו'. אַבְל בְּקַדְמִיתָא עַד דִּיתְמַחֵן אֵלִין לָא
 נְחִית מִטְּרָא דְאוּרִיִּיתָא. וַיִּשְׂרָאֵל דְּדַמְיִין לְעֲשָׂבִים
 וְלְאֵילָנִין לָא יִצְמַחֵן. וְרוּזָא דְמִלָּה וְכֹל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה טָרַם
 יְהִיָּה בְּאָרֶץ וְכֹל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה וְגו', בְּגִין דְּאָדָם אֵין דְּאֵנּוּן
 יִשְׂרָאֵל בְּבֵי מַקְדָּשָׁא לְעֵבוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּקַרְבָּנִין.

דְּבַר אַחַר וְכֹל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה, דָּא מְשִׁיחַ רֵאשׁוֹן טָרַם יְהִיָּה
 בְּאַרְעָא. וְכֹל יַעֲשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרַם יִצְמַח דָּא מְשִׁיחַ
 שְׁנִי. וְלָמָּה בְּגִין דְּלִית תַּמָּן מִשָּׂה לְמַפְלַח לְשְׁכִינְתָּא
 דְּעֵלְיָה אֲתַמַּר וְאָדָם אֵין לַעֲבוּד אֶת הָאָדָמָה. וְרִזָּא דְמַלְּהָ
 (בראשית מט) לֹא יִסּוּר יִשְׁבֹּט מִיְהוּדָה דָּא מְשִׁיחַ בֶּן דְּיוּד.
 וּמְחֻזְקָא מִבֵּין רַגְלֵיו דָּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. עַד כִּי יָבוֹא
 שִׁיל"ה דָּא מִשָּׂה חֲשַׁבֵּן דָּא כְּדָא. וְל"ו יְקַה"ת עַמִּים,
 אֲתוּוֹן וְל"ו יְקַה"ת.

דְּבַר אַחַר וְכֹל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה אֲלִין צְדִיקְיָא דְאַנּוֹן מְסֻטָּרָא
 דְּצְדִיק ח"י עֲלָמִין. שִׁיחַ ש' ח"י. ש תִּלְת עֲנַפִּין
 דְּאֵילָנָא וְאַנּוֹן ג' אֲבָהֶן וּמִן ח"י עֲלָמִין. לְשׁוֹן אַחַר וְכֹל
 יַעֲשֶׂב הַשָּׂדֶה ע"ב שִׁי"ן. תִּלְת עֲלִין דְאַנּוֹן ש יֵאֱהַדוּנָה"י.
 וְאַנּוֹן ע"ב עֲנַפִּין דְּתַלְיִין בְּהוֹן בְּחוּשְׁבֵּן ע"ב. כְּלָהּ לֹא
 אֲתֵאֱחָדִין בְּאַתְרָא דְאֵיהִי שְׁכִינְתָּא עַד דְּיִיתִי הֵהוּא
 דְּאֶקְרִי אֲד"ם דְּאֵיהִו יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְדָא אֵיהִו
 וְאֲד"ם אֵין לַעֲבוּד אֶת הָאָדָמָה.

וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בֵּיהּ וְכֹל יַעֲשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרַם יִצְמַח עַד
 דְּיִצְמַח צְדִיק"ק. וּמִנִּיהּ (תהלים פה) אָמֵת מֵאַרְצֵן תִּצְמַח
 דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (דניאל ח) וְתִשְׁלַךְ אָמֵת אֶרְצָה. וְתִלְמִידֵי חֲכָמִים
 דְּאַנּוֹן דְּשִׁאִין לֹא צְמַחִין בְּגִלוּתָא עַד דְּאָמֵת מֵאַרְצֵן
 תִּצְמַח, וְדָא מִשָּׂה דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (מלאכי ב) תּוֹרַת אָמֵת הִיִּתָּה

בְּפִיָּהּ דְּלֹא יְהֵא מָאן דְּדָרִישׁ לְשִׁכְיִנְתָּא פּוֹתִיָּהּ. וּבְגִין דָּא
 וְאָדָם אִין לְעֵבוֹד. וּמִיָּד דְּאִיְהוּ יִיתִי, מִיָּד וְאִ"ד יַעֲלֵה מִן
 הָאָרֶץ אִ"ד מִן אֲדָנִי סָלִיק לִיָּה ו' וְאֶתְעַבִּיד בַּה
 אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. מִיָּד וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה מִנִּיָּה
 אֶתְשַׁקֵּיין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּע' אֲנַפִּין דְּאוֹרֵיָּתָא. דְּבַר אַחַר
 וְאִד יַעֲלֵה מִן הָאָרֶץ תְּרַגּוּמוֹ וְעֲנָא יִסְתַּלַּק מִן אֲרַעָא.
 הֵהִיא דְּאֶתְמַר בַּה (שְׁמוֹת מ) כִּי עֲנַן יִי עַל הַמִּשְׁכָּן וְגו' וּבִיָּה
 מֵתְשַׁקֵּיין תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים בְּאֲרַעָא בְּהֵהוּא זְמַנָּא:

וַיִּצַר יי אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם אֲלֵין יִשְׂרָאֵל. בְּהֵהוּא זְמַנָּא
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא צִיִּיר לֹון בְּצִיּוּרִין דְּעֵלְמָא דִּין
 וְעֵלְמָא דְּאֵתִי. וַיִּצַר בְּהֵהוּא זְמַנָּא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֵיִל לֹון בְּשָׁמִיָּה בְּצִיּוּרָא דְּב' יוֹדִי"ן י' י' ו' בֵּינֵיָּהּ
 דְּאֲנֹון סָלְקִין לְחֻשְׁבוֹן יְהו"ה. וַיְהוֹן מְצוּיָּרִין בְּאֲנַפּוּי
 בְּאֲנַפִּין דִּילְהוֹן בְּתֵרִין יוֹדִי"ן בְּחוּטְמָא דִּילְהוֹן בְּאֵת ו'.
 וּבְגִין דָּא אָמַר קָרָא (בְּמִדְבָר כג) כִּי מֵרָאשׁ צוּרִים אֲרָאֲנוּ.
 אֲלֵין אֲנֹון צִיּוּרִין דְּשָׁמָא קְדִישָׁא. וַיְהוֹן מְצוּיָּרִין
 בְּאֲנַפִּיָּהּ בְּתֵרִין לֹוחִין יְקִירִין דְּאֲנֹון י' י' דְּאִיְהוּ ו' חֲרוֹת
 עֲלֵיָּהּ. וְעוֹד צִיִּיר לֹון לְכָל דוֹר בְּבֵת זֹוגִיָּה עֲלָאָה דָּא
 י"ה וְאֲנֹון ו' יְחוּדָא דְּתֵרוּוּיָּהּ. וְצִיִּיר לֹון בְּאֲנֹון דְּצִיּוּרָא
 דְּלַעֲיָלָא דְּאִיְהוּ יִשְׂרָאֵל עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא כָּלִיל
 שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה וְתַתָּאָה דְּאֲנֹון קְרִיָּאת שְׁמַע עֲרַבִּית

וְקָרִיאת שְׁמַע שְׁחֵרִית וְעַלֵּיהוּ אֵתְמַר עֶצֶם מֵעֶצְמִי וּבִשְׂר
מִבְּשָׂרִי.

וּמִיֵּד בְּהֵוֹא זְמַנָּא נָטַע לֹון לְיִשְׂרָאֵל בְּגִנְתָּא דְעֵדֹן
קְדִישָׁא הֵדָא הוּא דְכֹתִיב וַיִּטַּע יי (כ"ח א) אֱלֹהִים
אֲב"א וְאֲמ"א. ג"ן דָּא שְׁכִינְתָּא תְתָאָה. עַד"ן דָּא אֲמָא
עֲלָאָה. אֶת הָאָדָם דָּא עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא. אִיהִי תְהֵא
נָטַע דִּילֵיהּ, בֵּת זִוְגִיָּה וְלֹא תִזְוִי מִנִּיהּ לְעֵלָם. וְתְהֵא
עֲדוּנָא דִּילֵיהּ. וַיִּשְׂרָאֵל קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נָטַע לֹון
בְּהֵיָא זְמַנָּא נָטַעָא קְדִישָׁא בְּעֵלְמָא כְּמָא דָּאֵת אָמַר,
(ישעיהו ס) נִצַּר מִטְעֵי מַעֲשֵׂי יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים. אָבָא וְאֲמָא. כָּל עֵץ נֶחְמַד דָּא
צִדִּיק. וְטוֹב לְמֵאֲכֹל דָּא עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא
דְּבֵיהּ הוּא זְמִין (ב"א זְמִינָא) מְזוּן לְכֹלָא דְכֹלָא בֵּיהּ. וְלֹא
אֲתַפְרַנְס צִדִּיק אֶלָּא מִנִּיהּ וּשְׁכִינְתָּא מִנִּיהּ, וְלֹא צְרִיכִין
לְתַתְּאִין (דִּילְהוּן). אֶלָּא פּוֹלְהוּ גְזוּנִין לְתַתָּא עַל יָדֵיהּ.
דְּבִגְלוּתָא לָא הוּוּ לְשְׁכִינְתָּא וְלַח"י עֲלָמִין מְזוּנָא אֶלָּא
בַּח"י בְּרַכָּאן דְּצִלוּתָא. אֲבַל בְּהֵוֹא זְמַנָּא אִיהוּ יְהֵא
מְזוּנָא לְכֹלָא.

וְעֵץ הַחַיִּים דְּהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי יְהֵא נָטִיעַ בְּגוּ גִנְתָּא
דְּאֵתְמַר בֵּיהּ (בראשית ג) וְלָקַח גַּם מִעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל
וְחֵי לְעוֹלָם. וּשְׁכִינְתָּא לָא שְׁלֵטָא עֲלֵהּ אֵילָנָא דְסִטְרָא

אַחֲרָא דְאַנּוּן עֶרְבַּ רַב דְאַנּוּן (סוף תצא) עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע.
 וְלֹא תִקְבֵּל בָּהּ עוֹד טָמֵא הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (דברים לב) יִי
 בְּדָד יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוּ אַל נִכְר. וּבְגִין דָּא לֹא מְקַבְּלִין גְּרִים
 לְיָמוֹת הַמָּשִׁיחַ. וְתֵהּא שְׁכִינְתָּא כַּגִּפְנָא דְלֹא מְקַבְּלָא
 נִטְעָא מִמֵּינָא אַחֲרָא.

וְיִשְׂרָאֵל יִהוּן כָּל עֵץ נִחְמַד לְמִרְאָה. וְיִתְחַזֵּר עַלֵּיהוּ
 שׁוֹפְרָא דְאַתְמַר בֵּיהּ (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם
 אֶרֶץ תְּפֹאֲרַת יִשְׂרָאֵל. וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אֲדַחֲיִין מִנֵּיהוּ
 וְלֹא מִתְדַבְּקִין וְלֹא מִתְעַרְבִין בְּהוּן. דְּהָא אַתְמַר בִּישְׂרָאֵל
 וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ דְאַנּוּן עֶרְבַּ רַב.
 וְגַלִּי לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְבֵיּוֹם אַכְלוּ מִמֶּנּוּ גְּרָמוּ
 דְאַבְדּוּ ב' אָבְדִין דְאַנּוּן בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. דָּא אִיהוּ
 כִּי בֵיּוֹם אַכְלָךְ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת ב' פְּעָמִים. וְאַנּוּן גְּרִימוּ
 דְצַדִּיק יַחֲרַב וְיִבֵּשׁ בְּבֵית רֵאשׁוֹן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה,
 וּבְבֵית שְׁנִי דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַתָּאָה. דָּא אִיהוּ (ישעיה ט) וְנָהַר
 יַחֲרַב וְיִבֵּשׁ. וְנָהַר דָּא (ב"א ו) יַחֲרַב בְּה' תַתָּאָה בְּגִין
 דְאַסְתֵּלַק מִנִּיהּ נְבִיעוּ דִּי לְאִין סוּף.

וּמִיַּד דִּיפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא עֲמָא קַדִּישָׁא לְחוּד,
 מִיַּד נָהַר דְּהוּה חָרַב וְיִבֵּשׁ אַתְמַר בֵּיהּ וְנָהַר יוֹצֵא
 מֵעַדָן דָּא ו' לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וְנָהַר דָּא עֲמוּדָא
 דְאַמְצַעִיתָא. יוֹצֵא מֵעַדָן דָּא אֲמָא עֲלָאָה, לְהַשְׁקוֹת אֶת

הֲגֵן דָּא שְׂכִינְתָא תְּתָאָה. דְּבַהֲהוּא זְמַנָּא אֲתָמַר בְּמִשָּׁה
 וּבִישְׂרָאֵל (ישעיה נח) אֲזַ תְּתַעֲנַג עַל יֵי בְּעֻנְג דְּאִיהוּ ע' עֲדָן
 נ' נָהָר ג' גֵּן. וְאֲתַקְיִים קָרָא (שמות טו) אֲזַ יִשִּׁיר מִשָּׁה וְגו'
 שָׂר לֹא נֶאמַר אֶלָּא יִשִּׁיר. וְאֲתַהֲפֹךְ לְעַרְב רַב
 עֲנִיג לְנִגְעַע וְלֹאֻמִּין דְּעֻלְמָא עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת
 כְּגֻוּנָא דְּפֻרְעָה וּמְצָרָאֵי דְּפֻרְחָ בְּהוֹן שְׁחִין אֲבַעְבוּעוֹת.
 אַבְל לְיִשְׂרָאֵל יְהֵא עֲנִיג.

וְדָא אִיהוּ וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֲדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. וּמִשָּׁם
 יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים. דְּאֲנֹן חֶסֶד דְּרוּעָא
 יְמִינָא. וּבַהֲהוּא זְמַנָּא הָרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים. וּמַחֲנָה
 מִיכָא"ל אֲתַשְׁקִיין מְנִיָּה וְעַמִּיָּה מִטָּה יְהוּדָה וְתָרִין שְׁבֻטִין.
 גְּבוּרָה דְּרוּעָא שְׂמָאֵלָא. וּבַהֲהוּא זְמַנָּא הָרוּצָה לְהַעֲשִׁיר
 יִצְפִּין. וּמַחֲנָה גְּבֻרִיא"ל אֲתַשְׁקִיין מְנִיָּה וְעַמִּיָּה מִטָּה דָן
 וְתָרִין שְׁבֻטִין. נְצַ"ח שׁוּקָא יְמִינָא וּמְנָה אֲתַשְׁקִיין
 מְשֻׁרְיָא דְּנֹרִיא"ל וְעַמִּיָּה מִטָּה רְאוּבֵן וְתָרִין שְׁבֻטִין
 עַמִּיָּה. הו"ד שׁוּקָא שְׂמָאֵלָא דְּעֻלָּה אֲתָמַר לְיַעֲקֹב (בראשית
 לב) וְהוּא צוֹלַע עַל יָרְכוּ וּמְנִיָּה אֲתַשְׁקִיין מְשֻׁרְיָא דְּרַפָּאֵל
 דְּאִיהוּ מְמַנָּא עַל אֶסּוּוֹתָא דְּגָלוּתָא וְעַמִּיָּה מִטָּה אֶפְרַיִם
 וּב' שְׁבֻטִין.

דְּבַר אַחַר וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים אֵלִין אֲנֹן
 אַרְבַּעָה דְּנִכְנְסוּ לְפֻרְדִּס. חַד עָאֵל בְּפִישׁוּ"ן דְּאִיהוּ

פִּי שׁוֹנֵה הַלְּכוֹת. תִּנְיִינָא עָאל בְּגִיחוּ"ן. וְתַמָּן הוּא קְבוּר
הֵהוּא דְאַתְמָר בֵּיה (ויקרא יא) כָּל הוֹלֵךְ עַל גַּחוֹן, גַּבְרִיאֵל
גָּבַר אֵל עֲלֵיה אַתְמָר (איוב א) לְגַבְר אֲשֶׁר דִּרְכוּ נִסְתָּרָה וַיִּסְךְ
אֱלוֹהַּ בְּעֵדוֹ. וְלֹא יֵדַע גָּבַר יֵת קְבוּרָתִיהָ עַד יוֹמָא הַדִּין
דְּאַתְגְּלִיָּא תַמָּן. וְדָא אִיהוּ רִמְזוּ וְלַחֲפִימָא בְּרַמִּיזָא.
תְּלִיתָאָה עָאל בַּחֲדָק"ל חַד קַל וְדָא לִישְׁנָא חֲדִידָא קָלָא
לְדַרְשָׁא. רְבִיעָאָה עָאל בַּפְּר"ת דְּאִיהוּ מוּחָא דְבֵיה פְּרִיָּה
וְרַבִּיָּה. בֶּן זוּמָא וּבֶן עֲזַאי דְּעָאלוּ בְּקִלְפִין דְּאוּרִייתָא הוּוּ
לְקָאן בְּהוֹן. רַבִּי עֲקִיבָא (פקודי רנ"ד ע"א) דְּעָאל בְּמוּחָא אַתְמָר
בֵּיה דְּעָאל בְּשָׁלֹם וְנִפְק בְּשָׁלֹם.

(אמר רבי אלעזר, אבא, יומא חד הווינא בבי מדרשא, ושאלו חבריאי מאי ניהו דאמר רבי
עקיבא לתלמידוי כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתבנון
גרמיכו דכתיב, (תהלים קא) דובר שקרים לא יבון לנגד עיני. אדהכי הא סבא דסבין קא
נחית אמר לון רבנן, במאי קא תשתדלון. אמרו ליה ודאי בהא דאמר רבי עקיבא לתלמידוי
כשתגיעו לאבני שיש וכו'. אמר לון ודאי רזא עלאה אית הכא. והא אוקמוה במתיבתא
עלאה. ובגין דלא תטעון נחיתנא לכו ובגין (דאתגליא) רזא דא ביניכו דאיהי רזא עלאה
טמירא מבני דרא.

בְּדָאי אַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אַנּוּן דְּמַנְהוּן מִיין דְּכִיין נְפִקִין. וְאַנּוּן רַמְיזִין בְּאַת א רִישָׁא וְסוּפָא. ו'
דְּאִיהוּ נְטוּי בִּינְיָהוּ אִיהוּ עַץ הַחַיִּים. מֵאַן דְּאִכִּיל מְנִיָּה וְחֵי לְעֵלַם. וְאַלִּין ב' יוֹדִין אַנּוּן רַמְיזִין
בוֹיִצְר. וְאַנּוּן תְּרִין יִצִירוֹת. יִצִירָה דְּעֵלָאִין וַיִּצִירָה דְּתַתְּאִין. וְאַנּוּן חֲכָמָה בְּרָאשׁ וְחֲכָמָה בְּסוּף.
תַּעֲלוּמוֹת חֲכָמָה. וְדָאי אַנּוּן תַּעֲלוּמוֹת מְחֲכָמָה עֲלָאָה דְּתַחוּת בְּתַר עֲלָאָה.

וְאַנּוּן לְקַבֵּל ב' עֵינִין דְּבַהוֹן (שמות יח א) תְּרִין דְּמַעִין נְחֻתוּ בִּימָא רַבָּא. וְאַמְאֵי נְחֻתוּ. בְּגִין
דְּאוּרִייתָא מַתְרִין לוּחִין אִלִּין הָהּ מִשָּׁה נְחִית לִישְׁרָאֵל. וְלֹא זָכוּ בְּהוֹן וְאַתְבְּרוּ וּנְפְלוּ. וְדָא גְרִים
אַבוּדָא דְּבֵית רֵאשׁוֹן וְשְׁנֵי. וְאַמְאֵי נְפְלוּ בְּגִין דְּפָרַח ו' מְנִיָּהוּ דְּאִיהוּ ו' דְּוִיִּצְר. וַיְהִיב לון אַחֲרִינִין

מסֵטְרָא דְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע דְּמִתְמַן אֲתִיבֵיהֶבֶת אֲוִרֵיתָא בְּאֶסּוֹר וְהֵתֵר מִיְמִינָא חַיִּי וּמִשְׂמָאלָא מוֹתָא.

וּבְגִין דָּא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוּי בְּשִׁתְּגִיעוּ לְאֲבָנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אֵל תֹּאמְרוּ מִים מִים. לָא תְהוּוּ שְׁקִילִין אֲבָנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר (נ"א דְאֲנוּן ב' יוֹדִין דְּוִיִּצְר חֲכָמָה עֲלָאָה וְחֲכָמָה תַּתְּאָה) לְאֲבָנִין אַחֲרָנִין דְאֲנוּן חַיִּי וּמוֹתָא דְּמִתְמַן (קְהַלֵּת י) לֵב חֲכָם לִימִינוּ. וְלֵב פְּסִיל לְשִׂמְאָלוּ. וְלֵא עוֹד אֵלָא אֲתוּן תַּסְתַּכְּנוּן גְּרַמִּיכוּ. בְּגִין דְּאֵלִין דְּעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אֲנוּן בְּפִרוּדָא. וְאֲבָנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אֲנוּן בְּיְחוּדָא בְּלֵא פִירוּדָא בְּלָל. וְאִי תִימְרוּן דְּהָא אֶסְתַּלַּק עֵץ הַחַיִּים מִנִּיְהוּ וּנְפְלוּ וְאִית פִירוּדָא בִּינֵיהוּ. דּוּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנִגְדַּר עֵינֵי דְּהָא לִית תַּמָּן פִירוּדָא לְעֵילָא. דְּאֵלִין דְּאֲתַבְּרוּ מֵאֲנוּן הוּוּ. אֲתוּ לְנִשְׁקָא (דף כו ע"א) לִיָּה פֶּרַח וְאֶסְתַּלַּק מִנִּיְהוּ.

דְּבַר אַחַר וְנִהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. בּוֹדָאֵי לְעֵילָא בְּעֵץ חַיִּים תַּמָּן לִית קְלִיפִין נוֹכְרָאִין הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים
 ה) **לֹא יְגוֹרְךָ רַע. אֲבָל בְּעֵץ הַדֶּלֶתָתָא אִית קְלִיפִין נוֹכְרָאִין וְדָאֵי. וְאִיהוּ נְטוּעַ בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּזִעִיר אִפִּין. דְּאִיהוּ חֲנוּף מִטְטְרוּן דְּגִן עֵדֶן דְּלְעֵילָא. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית תַּמָּן עֲרֻטוּמָא, לְמִיְהוּי תַּמָּן נִפְתָּל וְעַקְשׁ. וּבְגִין דָּא וְנִהַר יוֹצֵא וְגו' וְיִכְיִלְנָא לְמִימַר בְּמִטְטְרוּן יוֹצֵא מֵעֵדֶן מֵעֵדוּן דִּילִיָּה. לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן גֵּן דִּילִיָּה פְּרִדְס (תִּיקוּן כ"ד) דִּילִיָּה דְּתַמָּן עָאֵלוּ בֶּן עֲזָאֵי וּבֶן זוּמָא וְאַלִישֶׁע. וְקְלִיפִין דִּילִיָּה מִסְטְרָא דָּא טו"ב וּמִסְטְרָא דָּא רַע. וְדָא אֶסּוֹר וְהֵתֵר כְּפִשָׁר וּפְסוּל טוּמְאָה וְטְהָרָה.**

קָם חַד סָבָא וְאָמַר רַבִּי רַבִּי הָכִי הוּא וְדָאֵי. אֲבָל עֵץ חַיִּים לֹא אֲתִקְרִי אִיהוּ. אֵלָא הָכִי הוּא רְזָא דְּמַלְאָה וְיִצְרַח חַד יְצִירָה דְּטוֹב וְחַד יְצִירָה דְּרַע. דָּא אִיהוּ עֵץ

הַדַּעַת טוֹב וְרַע. עַיִן דָּא אָדָם זַעֲרָא מִסְטָרָא דְחַיִּים מְנִיָּה
 וּמִסְטָרָא דְמוֹתָא מְנִיָּה. תַּמָּן ב' יִצְרֹת דִּילִיָּה דְאַנּוּן
 אֲסוּר וְהֵתֵר, וְעַלִּיָּה אֲתַמָּר וַיִּיצֹר יי אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 עֵפֶר מִן הָאָדָמָה.

וַיִּפַּח בְּאָפִיו נְשִׁמַת חַיִּים. דָּא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה. עֵדָן
 תִּיּוֹבְתָא. וְעַלָּה אֲתַמָּר וְעַיִן הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן דָּא
 עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא. הַגֶּן שְׂכִינְתָא תַתְּאָה. תְּלַת קְטִירִין
 אַנּוּן נְשִׁמַתָּא רוּחָא נְפִשָׁא לְגַבִּיָּה. וּבְהוֹן וַיְהִי הָאָדָם
 לְנֶפֶשׁ חַיָּה. דְּאִיהוּ מִפִּיו מִמָּשׁ אֲתַקְרִי לְשְׂכִינְתָא דְּאִיהִי
 נְשִׁמַת חַיִּים. מִיַּד דְּאָמַר מְלִין אֵלִין סָלִיק לְעֵילָא. אָמַר
 רַבִּי שְׂמַעוֹן חֲבֵרִיָּא בּוֹדָאִי מְלֵאכָא הוּהוּ. וּבּוֹדָאִי סְמִיךְ
 אֵית לְנָא מְכַל אֲתֵר.

פְּתַח קָרָא אֲבַתְרִיָּה: וַיִּקַּח יי אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיְנִיחָהוּ
 בְּגֵן עֵדֶן וְגו'. וַיִּקַּח מֵאֵן נָטִיל לִיָּה. אֵלָא נָטִיל לִיָּה
 מִד' יְסוּדִין דְּאֲתַמָּר בְּהוֹן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה לְאַרְבַּעָה
 רָאשִׁים. אֲפֹרִישׁ לִיָּה מְנַהוֹן וְשׁוּי לִיָּה בְּגַנְתָּא דְּעֵדָן.
 כְּגוּוֹנָא דָּא יַעֲבֹד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ דְּאֲתַבְּרִי
 מִד' יְסוּדִין. בְּזִמְנָא דְּתַב בְּתִיּוֹבְתָא וּמִתְעַסֵּק
 בְּאוּרִיָּתָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לִיָּה מִתַּמָּן. וְעַלִּיָּהוּ
 אֲתַמָּר וּמִשָּׁם יִפְרֹד. אֲפֹרִישׁ נְפִשִׁיָּה מִתְּאֹוָה דִּילְהוֹן וְשׁוּי
 לִיָּה בְּגַנְתָּא דִּילִיָּה דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא. לְעַבְדָּה בְּפִקּוּדִין

דְּעָשָׂה. וּלְשִׁמְרָהּ בְּפִקּוּדֵינָּה דְּלֹא תַעֲשֶׂה. אִי זָכָה לְנִטְרָא
 לָהּ אִיהוּ יְהֵא רִישָׁא עַל ד' יְסוּדֵינָּה. וְאַתְּעֵבִיד נְהָר
 דְּאַתְּשִׁקִּינָּה עַל יְדֵיהּ וְלֹא עַל יְדָא אַחְרָא וְאַשְׁתְּמוּדְעִין
 בֵּיהּ דְּאִיהוּ רַבּוּן וְשְׁלִיט עַלִּיהוּ.

וְאִי עֵבֵר עַל אֲוֵרֵיתָא אַתְּשִׁקִּינָּה מִמְרִירוּ דְּאִילְנָא דְּרַע
 דְּאִיהוּ יִצְר הָרַע. וְכָל אַבְרִין דְּאַנּוּן מִד' יְסוּדֵינָּה
 אַתְּמַר בְּהוּן (שְׁמוֹת א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם וְגו' וַיִּמְרְרוּ בְּמִרְרוּ
 דְּמָרָה. וְלִגְבֵי אַבְרִין קְדִישִׁין דְּגוּפָא דְּאַנּוּן מִסְטְרָא דְּטוֹב
 עַלִּיהוּ אַתְּמַר (שְׁמוֹת טו) וַיָּבֹאוּ מִרְתָּהּ וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת
 מִים מִמָּרָה וְגו'. כְּגוֹוְנָא דָּא אֲמָרוּ מְאִירֵי מִתְּנִיתִין וַיִּמְרְרוּ
 אֶת חַיֵּיהֶם בְּעִבּוּדָה קָשָׁה בְּקוּשִׁיא. בְּחוּמָר בְּקַל וְחוּמָר.
 וּבְלִבְנִים בְּלִבּוֹן הִלְכְתָּא. וּבְכָל עִבּוּדָה בְּשֻׁדָּה דָּא
 בְּרִייתָא. אֶת כָּל עִבּוּדְתָם וְגו' דָּא מְשֻׁנָּה.

אִם תִּיַיְבִין בְּתִיּוּבְתָא אַתְּמַר בְּהוּן (שְׁמוֹת טו) וַיִּזְרְחוּ ה' עֵץ.
 וְדָא עֵץ חַיִּים וַיִּבְיָה וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. וְדָא מְשָׁה מְשִׁיחַ
 דְּאַתְּמַר בֵּיהּ (שְׁמוֹת יז) וַיִּמָּטֶה הָאֱלֹהִים בִּידוֹ. מְטָה דָּא
 מִטְרֹן מִסְטְרִיהּ חַיִּים וּמִסְטְרִיהּ מִיתָה. כִּד אַתְּהַפֵּךְ
 לְמִטָּה אִיהוּ עֵזֶר מִסְטְרָא דְּטוֹב. כִּד אַתְּהַפֵּךְ לְחֻיָּא אִיהוּ
 כְּנַגְדוֹ. מִיֵּד (שְׁמוֹת ד) וַיִּנֶּס מֹשֶׁה מִפְּנֵיו.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַר לֵיהּ בִּידָא דְּמֹשֶׁה וְאִיהוּ
 אֲוֵרֵיתָא דְּבַעַל פָּה דְּבִיהּ אֲסוּר וְהִתֵּר. מִיֵּד

(לעיל ו ע"ב) דְּמָחָא בֵּיהּ בְּטִינָא נָטַל לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בִּידֵיהּ. וְאֶתְמַר בֵּיהּ (שמואל ב כג) וַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשָּׁבֹט לְמַחֲאָה
 לִיהּ בֵּיהּ. וְשִׁב"ט אִיהוּ יֵצֵר הָרַע חוּיָא. וְכֻלָּא אִיהוּ
 בְּגִלוּתָא מִחֲמַת דִּילֵיהּ. וְעוּד וּמִשָּׁם יִפְרֹד. וְזָפָא אִיהוּ בַר
 נָשׁ דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא. דְּבִזְמַנָּא דְּנָטִיל לִיהּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מֵהַאי גּוּפָא מִד' יְסוּדִין, אֶתְפָּרֵשׁ מִתְּמָן וְאִזִּיל
 לְמַהוּי רִישָׁא בְּד' (דף כז ע"ב) חִיוּן וְאֶתְמַר בְּהוּן עַל כַּפֵּים
 יִשְׁאוּנְךָ וְגו':

וַיֵּצֵא יי אֱלֹהִים וְגו' הָא אוּקְמוּהָ לִית צוּ אֶלָּא עֲבוּדָה זָרָה
 דְּמִתְּמָן אֱלֹהִים אַחֲרִים וְאִיהִי בַכְּבֹד. דְּמִינָה תְּכַבֵּד
 הָעֲבוּדָה דְּאִיהִי עֲבוּדָה זָרָה לִיהּ וְהַכְּבֹד כּוּעֵס. וְהָא
 אוּקְמוּהָ כָּל הַכּוּעֵס כְּאֵלוּ עוּבֵד עֲבוּדָה זָרָה דָּא אִיהוּ
 וַיֵּצֵא. עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוּת דְּמִים כְּמָא דָּאֵת אָמַר,
 (בראשית ט) בְּאָדָם דְּמוּ יִשְׁפָּךְ. וְדָא מְרָה חֲרַבָּא דְּמִלְּאךְ הַמּוֹת
 כְּמָא דָּאֵת אָמַר, (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מְרָה כְּלַעֲנָה חֲדָה כְּחֲרַב
 פִּיּוֹת. לְאָמַר דָּא גְלוּי עֲרִיּוֹת וְדָא טְחוּל עֲלֵיהּ אֶתְמַר (משלי
 ל) אֶכְלָה וּמִחֲתָה פִּיהָ וְגו' דְּטְחוּל לִית לִיהּ פּוּמָא וְעֶרְקִין
 וְאֶתְשַׁקֵּיָא מִעֲכִירוּ דְּדָמָא אוּכְמָא דְּכָבֵד וְלָא אֶשְׁכַּחְנָא
 לִיהּ פּוּמָא. וְדָא אִיהוּ אֶכְלָה וּמִחֲתָה פִּיהָ וְגו'. כָּל שׁוּפְכֵי
 דְּמִים מִמְרָה אַנּוּן. דְּעֶרְקִין דְּדָמָא דְּלִבָּא מִיַּד דְּחֻזָּאן מְרָה
 כְּלָהוּן בְּרַחֲמֵי קְדָמָה.

וְעַרְיִין כְּלֵהוּ אֶתְכַסִּיין בְּחִשׁוּכָא בְּדָם אוּכְמָא דְטָחול.
 מֵאן דְּעֵבֵר עַל שְׂפִיכַת דְּמָא וְעֵבֻדָּה זָרָה וְגִלּוּי
 עֲרִיּוֹת גְּלִיָּא נִשְׁמַתִּיה בְּכָבֵד מָרָה טָחול וְדִיִּינִין לִיה
 בְּגִיְהָנָם וְתִלַּת מִמֶּנּוּן עַלִּיִּהוּ מִשְׁחִית אַף וְחִימָה. ט"ו עַרְיִין
 אַנּוּן כְּחֻשְׁבָּן י"ה. וְשִׁית אַחֲרֵנִין כְּחֻשְׁבָּן ו'. קָדָם דְּגָלוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא וְשְׁכִינְתָא עִמָּהוּן. מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְיִשְׂרָאֵל (ויקרא יח) עֲרוֹת אִמָּךְ לֹא תִגְלֶה. וְדָא גְּלוּתָא אִיהוּ
 גְּלוּי עֲרוֹתָה דְּשְׁכִינְתָא הֵדָּא הוּא דְּכָתִיב, (ישעיה ג)
 וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם. וְעַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת גְּלוּ יִשְׂרָאֵל
 וְשְׁכִינְתָא בְּגִלוּתָא. וְדָא אִיהִי עֲרוּה דְּשְׁכִינְתָא. וְהִיא
 עֲרוּה אִיהִי לִילִית אִמָּא דְּעֵרֵב רַב. וְעֵרֵב רַב אַנּוּן עֲרִיּוֹת
 דִּילָהּ וְעֲרִיּוֹת דִּישְׂרָאֵל דְּלַעֲיִלָּא דְּעַלִּיהּ אֶתְמַר (ויקרא יח)
 עֲרוֹת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה.

וְאַנּוּן אֶפְרִישִׁין בֵּין ה' ה' דְּלָא אֶתְקָרִיב ו' בֵּינֵיהוּ הֵדָּא
 הוּא דְּכָתִיב, (אחרי מות ע"ד) עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא
 תִגְלֶה. וְאַנּוּן שְׁכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה. דְּבִזְמַנָּא דְּעֵרֵב רַב
 דְּאַנּוּן (ס"ג נג"ע ר"ע) נְפִילִים גְּבוּרִים עֲמִלְקִים רְפָאִים
 עֲנָקִים בֵּין ה' ה', לִית רְשׁוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַרְבָּא
 בֵּינֵיהוּ. וְרִזָּא דְּמִלָּה (ישעיה יט) וְנָהָר יַחֲרַב וַיִּבֶשׂ יַחֲרַב בְּה'
 עֲלָאָה וַיִּבֶשׂ בְּה' תַתָּאָה. בְּגִין דְּלָא יִתְפָּרְנְסוּן עֵרֵב רַב מִן
 ו' דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים. וּבְגִין דָּא לִית קָרִיבוּ לוֹ בֵּין ה' ה'
 בְּזִמְנָא דְּעֵרֵב רַב בֵּינֵיהוּ.

וְלִית רְשׁוֹ לְאֵת י' לְקָרְבָּא בְּה' תְּנַיִינָא הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 עֲרוֹת כַּלְתֶּךָ לֹא תַגְלֶה. וְאֲנוּן אֶפְרִישׁוּ בֵּין ו' לְה'
 עֲלָאָה הֲדָא הוּא דְכְּתִיב עֲרוֹת אִשָּׁת אָבִיךָ לֹא תַגְלֶה. דִּי
 אִיהוּ אָב. ה' אִם. ו' בֵּן. ה' בֵּת. וּבְגִין דָּא מְנִי לְגַבִּיָּה ה'
 עֲלָאָה. עֲרוֹת אִשָּׁת אָבִיךָ לֹא תַגְלֶה. עֲרוֹת אַחוּתְךָ בֵּת
 אָבִיךָ דָּא ה' תַּתָּאָה. אֵת בֵּת בְּנֵה וְאֵת בֵּת בְּתֵה אֲנוּן ה"א
 ה"א דְאֲנוּן תּוֹלְדִין דְּה'. עֲרוֹת אַחֵי אָבִיךָ דָּא יו"ד דְאִיהוּ
 תּוֹלְדָה דְאֵת י' וְאִיהוּ אַח לְוָא"ו.

סוּף סוּף בְּזִמְנָא דְעַרְב רַב מְעוֹרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל לִית קְרִיבו
 וְיַחְוּדָא בְּאַתְוּוֹן שֵׁם יְדו"ד, וּמִיַּד דִּיתְמַחוּן מְעֻלְמָא
 אֲתַמַּר בְּאַתְוּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (זכריה ד) בַּיּוֹם הַהוּא
 יִהְיֶה יְדו"ד אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. וּבְגִין דָּא אָדָם דְאֲנוּן
 יִשְׂרָאֵל אֵית לוֹן יַחְוּדָא בְּאוֹרֵייתָא דְאֲתַמַּר בְּה' (משלי ג) עֵץ
 חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּה'. וְאִיהִי מְטְרוֹנִיתָא מְלָכוּ"ת.
 דְּמִסְטְרָהָא אֲתַקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. וּבְגִין דָּא אָמַר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא טוֹב הֵיּוֹת הָאָדָם לְבִדּוֹ אַעֲשֶׂה לוֹ
 עוֹז כְּנַגְדּוֹ דָּא מְשֻׁנָּה אֲתַתָּא דְהַהוּא נַעַר וְאִיהוּ (נ"א וְאִיָּה)
 שְׁפַחָה דְשְׁכִינְתָּא. וְאִי זָכוּ יִשְׂרָאֵל אִיהִי עוֹז לוֹן בְּגָלוּתָא
 מִסְטְרָא דְהַתֵּר טְהוֹר כְּשׁוֹר. וְאִי לָאו אִיהִי כְּנַגְדּוֹ מִסְטְרָא
 דְטָמָא פְּסוּל אָסוּר. טְהוֹר הַתֵּר כְּשׁוֹר אִיהוּ יֵצֵר הַטּוֹב.
 פְּסוּל טָמָא אָסוּר אִיהוּ יֵצֵר הָרַע.

וְאֶתְתָּא דְאִית לָהּ דַּם טוּהַר וְדַם גְּדָה מִסְטָרָא דְמִשְׁנָה
 אִיהִי שְׂוִיא לִיָּה וְלֹא אִיהִי בֵּת זִוְגִיָּה יְחֻדָּא
 דִּילִיָּה. דְּלִית יְחֻדָּא עַד דְּעַרְב רַב יִתְמַחֵן מִעֲלָמָא. וּבְגִין
 דָּא (לעיל כו ע"ב) אֶתְקַבֵּר מִשָּׁה לְבַר מֵאֲרַעָא קִדִּישָׁא.
 וּקְבוּרָתָא דִּילִיָּה מִשְׁנָה אִיהִי וְלֹא יַדַּע גְּבַר יֵת קְבוּרָתִיהָ
 עַד יוֹמָא הַדִּין. קְבוּרָתָא דִּילִיָּה מִשְׁנָה דְשִׁלְטָא עַל
 מִטְרוּנִיתָא דְאִיהִי קַבְלָה לְמִשָּׁה. וּמִלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא (דף כח
 ע"א) מִתְפָּרְשָׁא מִבְּעֻלָּהּ. בְּגִין דָּא (משלי ל) תַּחַת שְׁלֹשׁ רַגְזָה
 אֶרֶץ וְכוּ' תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ הָא אִיהוּ עֶבְדָּא יְדִיעָא.
 וְשִׁפְחָה דָּא מִשְׁנָה. וְנִבֵּל כִּי יִשְׁבַּע לָחֶם דָּא עַרְב רַב, עִם
 נִבֵּל וְלֹא חֲכָם.

עוֹד פִּתַּח וְאָמַר. וַיֵּצֵר ה' אֱלֹהִים מִן הָאָדָמָה כָּל חַיַּת
 הַשָּׂדֶה וְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם. וְוִי לְעֵלְמָא דְאַנּוֹן אֲטִימִין
 לְבָא וְסַתִּימִין עֵינִין דְּלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּרִזֵּי דְאֹרִייתָא וְלֹא
 יַדְעִין. דְּוֹדָאִי חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעוֹף הַשָּׁמַיִם אַנּוֹן עִמֵּי הָאָרֶץ.
 וְאַפִּילוּ בְּאֵלִין דְּאַנּוֹן נִפְּשׁ חַיָּה לָא אֲשַׁתְּכַח עוֹר בְּהוֹן
 לְשִׁכְנִיתָא בְּגָלוּתָא וְלֹא לְמִשָּׁה דְאִיהוּ עִמָּה. דְּבִכָּל
 (בגלותא) זְמַנָּא דְּגָלַת שְׁכִינְתָּא לָא זִו מְנָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא מֵאֵן יִהִיב עוֹבְדָא דְאָדָם בִּישְׂרָאֵל
 וּבְמִשָּׁה. אָמַר לִיָּה בְּרִי וְאַנְתָּ אֲמַרְתָּ הֲכִי וְכִי לָא
 אוֹלִיפַת (ישעיהו מו) מְגִיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית. אָמַר לִיָּה הֲכִי

הוּא וְדָאִי. וּבְגִין דָּא מִשֶׁה לָּא מִית וְאָדָם אֶתְקָרִי אִיהוּ.
 וּבְגִינִיה אֶתְמַר בְּגִלוּתָא בְּתֵרָאָה וְלֵאדָם לֹא מִצָּא עֵזֶר
 אֱלֹא כְּלָהוּ כְּנַגְדּוֹ. וְכֵן עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא אֶתְמַר בֵּיה
 וְלֵאדָם לֹא מִצָּא עֵזֶר דְּאִפִּיק שְׂכִינְתֵיה מִן גְּלוּתָא הֵדָא
 הוּא דְכֹתִיב (שְׁמוֹת ב) וַיִּפֶן כָּה וְכָה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. וּמִשֶׁה
 אִיהוּ בְּדִיוקְנִיה מִמֶּשׁ דְּאֶתְמַר בֵּיה לֹא מִצָּא עֵזֶר כְּנַגְדּוֹ.
 בַּהֲהוּא זְמַנָּא וַיִּפֹּל יְיָ אֱלֹהִים תְּרִדְמָה עַל הָאָדָם. יי
 אֱלֹהִים אָבָא וְאִמָּא. תְּרִדְמָה דָּא גְּלוּתָא דְאֶתְמַר
 בֵּיה (בְּרֵאשִׁית טו) וְתְרִדְמָה נִפְלָה עַל אַבְרָם. אֶרְמִי לִיה עַל
 מִשֶׁה וַיִּישָׁן. לִית שִׁינָה אֱלֹא גְלוּתָא. וַיִּקַּח אַחַת
 מִצְלָעוֹתָיו. מִצְלָעוֹתָיו דְמָאן. אֱלֹא מֵאֲלִין עוֹלָמִין
 דְּמִטְרוֹנִיתָא נְטִלוּ אָבָא וְאִמָּא חַד מִנֵּיהוּ וְאִיהוּ סִטְרָא
 חוּרָא. יָפָה כְּלָבְנָה. וַיִּסְגֹּר בְּשָׂר תַּחְתָּנָה, דָּא בְּשָׂר
 דְּאֶתְמַר בֵּיה בְּשָׁגָם הוּא בְּשָׂר בְּשָׂר דְּמִשֶׁה סוּמְקָ. וְעַלִּיה
 אֶתְמַר פְּנֵי מִשֶׁה כְּפָנֵי חַמָּה. וּבְגִין דָּא (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) יָפָה
 כְּלָבְנָה בְּרָה כְּחַמָּה.

דְּבַר אַחַר וַיִּסְגֹּר בְּשָׂר בְּעָאן לֵאגְנָא בַּה עַלִּיה הֵדָא הוּא
 דְכֹתִיב וַיִּסְגֹּר ה' בְּעֵדוֹ. דְּבַר אַחַר וַיִּסְגֹּר כְּמָא דְאֶתְ
 אִמֶּר, (לֹא ע"א) (שְׁמוֹת כח) לְעוֹמֵת הַמְּסַגֶּרֶת, מְסַגֶּרֶת מִתְקִימָת,
 דְּבַה מִטְרוֹנִיתָא (יחזקאל מו) יְהִיָּה סְגוּר שִׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה:
 וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלֶע, הֵכָא (תצא רפ ע"ב) אֶתְרַמִּיז רִזָּא

דִּיבּוּם דְּאָמְרוּ בֵּיהּ פִּיּוֹן שְׁלֵא בְּנָה שׁוּב לֹא יִבְנֶה, הִדָּא
 הוּא דְכְתִיב, (דברים סד) אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו. אֲבָל
 לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתָמַר בֵּיהּ וַיִּבֶן יי אֱלֹהִים אֲבָא
 וְאֲמָא בְּנֵי לָהּ לְגַבֵּיהּ הִדָּא הוּא דְכְתִיב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה'.
 ו' דְּאִיהוּ בֶן י"ה אֲבָא וְאֲמָא. עֲלִייהוּ אֲתָמַר וַיִּבֶן יי
 אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע. אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם דָּא עֲמוּדָא
 דְּאֲמָצְעִיתָא. וַיְבִיאָהּ אֶל הָאָדָם אֵייתִי לִיָּהּ לְגַבֵּי צֶלַע
 דְּנָטִיל מִן ה' עוֹלִימָא דִּילָהּ.

וְעֵלָה אֲתָמַר (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נָאִם יי חוֹמַת אֵשׁ
 סְבִיב. וּבְגִין דָּא בְּטוּרָא דָּא אֲתַבְּנֵי בֵּי מְקוּדְשָׁא.
 עַל יְדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא קִיִּמָּא (מ"י דף קי"ט) לְדָרֵי
 דְרִין. וְעֵלִיָּהּ אֲתָמַר (חגי ב) גָּדוֹל יִהְיֶה כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה
 הָאֲחֵרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן. דְּקַדְמָאָה אֲתַבְּנֵי עַל יְדָא דְבַר נֶשׁ
 וְהֵא עַל יְדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין דָּא (תהלים קכז) אִם
 ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שׁוּא עֲמְלוּ בּוֹנֵיו בּוּ.

וְכֵן אֲתָמַר בְּמִשָּׁה וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע. כְּמָא דְאֲתָ
 אָמַר, (שמות כו) וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשְּׁנִית. צֶלַע וְהֵא
 מְסֻטָּרָא דְחֶסֶד חוּר מִתַּמָּן אֲתַקְרִיאַת סִיְהָרָא. וַיִּסְגֹר בְּשָׂר
 תַּחְתָּנָה (תיקון כ"א וכו' ע"ב) בְּשָׂר דְּאִיהוּ סוּמְק מְסֻטָּרָא דְגְבוּרָה
 וְאֲתַכְּלִיל בְּתַרוּוִיָּהּ. בְּהֵוָא זְמַנָּא (שיר השירים ב) שְׁמָא לּוּ
 תַּחַת לְרֵאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ תַּחְבֵּקְנֵי.

זֹאת הַפַּעַם עֵצִים מֵעֲצָמַי וּבֶשֶׁר מִבְּשָׂרִי דָא שְׂכִינְתָא
 נַעֲרָה הַמְּאֹרְסָה לְגַבִּי עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא אֲתָמַר
 בַּה זֹאת הַפַּעַם וְגו' אֲנָא יְדַעְנָא דְאִיְהִי עֵצִים מֵעֲצָמַי
 וּבֶשֶׁר מִבְּשָׂרִי. לְזֹאת וְדָא יִקְרָא אִשָּׁה מְסֻטְרָא עֲלָאָה
 דְּאִיְהִי אִמָּ"א. כִּי מֵאִישׁ לָקַחְתָּה זֹאת, מְסֻטְרָא דְאִבָּ"א
 דְּאִיְהוּ י'. וְכֵן מֹשֶׁה בְּדִיוֹקְנָא דִּילִיָּה לְתַתָּא.

בַּהֲהוּא זְמַנָּא יִזְכּוּ יִשְׂרָאֵל כָּל חֵד וְחֵד לְבַת זִוְגִיָּה. וְדָא
 אִיְהוּ דְכְּתִיב, ^(יחזקאל לו) וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חֵדֶשׁ וְרוּחַ
 חֵדָּשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וּכְתִיב, ^(יואל א) וְנִבְאוּ בְּנֵיכֶם
 וּבְנוֹתֵיכֶם וְגו' וְאֵלִין ^(דף כז ע"ב) אֲנִינֵן נִשְׁמַתִּין חֵדְתִּין
 דְּעֵתִידִין לְמַהוּי עַל יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְאִוְקְמוּהָ אִין בֶּן דָּוִד
 בָּא עַד שֵׁיכְלוּ כָּל נְשָׁמוֹת שְׁבַגּוּף וְאִז הַחֵדְשׁוֹת יִבּוֹאוּ.
 בַּהֲהוּא זְמַנָּא מֵתְעַבְרִין עַרְב רַב מֵעֲלָמָא, וְאֲתָמַר
 בִּישְׂרָאֵל וּבְמֹשֶׁה כָּל חֵד בְּבַת זִוְגִיָּהוּ וַיְהִי
 שְׁנֵיָהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוּ וְלֹא יִתְבוּשְׁשׁוּ. דְּאֲתַעְבַּר
 עָרוּה מֵעֲלָמָא דְאֵלִין אֲנִינֵן דְּגָרְמוּ גְלוּתָא, עַרְב רַב וְדָא.
 וְעַלִּיָּהוּ אֲתָמַר. וְהִנְחֵשׁ הָיוּ עָרוּם מִכָּל חֵיַת הַשָּׂדֶה וְגו'
 עָרוּם לָרַע מִכָּל חֵיּוֹן דְּאֹמִינֵן דְּעֲלָמָא עוֹבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. וְאֲנִינֵן בְּנוֹי דְּנַחֲשׁ הַקְּדָמוֹנִי דְּפִתִי לְחֹהָ.
 וְעַרְב רַב וְדָא אֲנִינֵן הָיוּ זִוְהָמָא דְאֵטִיל נַחֲשׁ בְּחֹהָ.
 וּמַהֲהִיא זִוְהָמָא נָפֵק קִינֵן וְקָטַל לְהַבֵּל רוּעָה צֹאן דְּאֲתָמַר

בֵּיהּ בְּשִׁגְם הוּא בְּשָׂר בְּשִׁגְם זֶה הֶבֶל. בְּשִׁגְגָם וַדַּאי אִיהוּ
 מִשָּׁה וְקָטִיל לִיהּ וְאִיהוּ הָוה בְּרָא בּוֹכְרָא דְאָדָם.
 וְעָם כָּל דָּא מִשָּׁה בְּגִין לְכִסְפָּא עַל עַרְיִיתָא דְאֲבוּהִי נָטַל
 בַּת יִתְרוֹ דְאֶתְמַר בֵּיהּ (שׁוֹפְטִים א) וּבְנֵי קִינֵי חוּתָן
 מִשָּׁה, וְהָא אִוְקְמוּהּ אִמַּאי אֶתְקַרֵי קִינֵי שְׁנַפְרַד מְקִין.
 כְּמָא דְאֶתְ אִמְר, (שׁוֹפְטִים ד) וְחֵבֵר הַקִּינֵי נְפַרַד מְקִין. וּלְבַתָּר
 בְּעָא לְאֶהֱדָרָא עֵרֵב רַב בְּתִיּוּבְתָא לְכִסְפָּא עַרְיִיתָא
 דְאֲבוּהִי. דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִחֻשְׁבָּה טוֹבָה מְצַרְפָּה
 לְמַעֲשָׂה, וְאִמְר לִיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְגֻזְעָא בִישָׂא
 אֲנוּן, תְּסַתְמַר מִנֵּיִיהּ. אֲלִין אֲנוּן חוֹבָה דְאָדָם דְאִמְר לִיהּ
 וּמֵעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ. אֲלִין אֲנוּן חוֹבָה
 דְּמִשָּׁה וַיִּשְׂרָאֵל.

וּבְגִינֵיִיהּ גָּלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא וְאֶתְתַּרְכוּ מִתַּמָּן הִדָּא
 הוּא דְכְּתִיב וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם. וְאָדָם יִשְׂרָאֵל
 וַדַּאי. וּמִשָּׁה בְּגִינֵיִיהּ אֶתְתַּרְךְ מֵאֶתְרִיהּ וְלֹא זָכָה לְמִיעַל
 בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. דְּבְגִינֵיִיהּ עֵבֵר מֵאִמְר דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא וְחַב בְּסַלְע דְּמַחָא בֵּיהּ דְּלֹא אִמְר לִיהּ אֱלֹא (בְּמַדְבֵּר כ)
 וְדִבְרַתָּם אֶל הַסַּלְע וְאֲנוּן גָּרְמוּ. וְעָם כָּל דָּא מִחֻשְׁבָּה
 טוֹבָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְפָּה לְמַעֲשָׂה דְאִיהוּ לָא קָבִיל
 לֹון וַיְהִיב בְּהוֹן אוֹת בְּרִית אֱלֹא לְכִסְפָּא עַרְיִיתָא דְאֲבוּהִי.
 וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִמְר לִיהּ (בְּמַדְבֵּר ד) וְאַעֲשֵׂה אוֹתְךָ לְגוֹי

גְּדוֹל וְעֶצוֹם מִמֶּנּוּ. וּבְגִינֵייהוּ אָמַר (שמות לב) מִי אֲשֶׁר חָטָא
 לִי אֶמְחֶנּוּ מִסִּפְרֵי, דְּאֲנֹן מִזְרְעָא דְעַמְלָק דְּאֶתְמַר בֵּיה
 (דברים כד) תִּמְחָה אֶת זֶכֶר עַמְלָק וְאֲנֹן גְּרָמָא לְתַבְרָא תִרִין
 לוּחִין דְּאוּרֵייתָא. וּמִיֵּד.

וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ יִשְׂרָאֵל כִּי עֲרוּמִים הֵם
 בְּטוֹנָא דְמִצְרַיִם דְּהוּוּ בְּלֹא אוּרֵייתָא וְאֶתְמַר
 בְּהוּ (יחזקאל טז) וְאֶת עֲרוֹם וְעָרְיָה. וְאִיּוֹב בְּגִין דָּא אָמַר ב'
 זְמַנֵּי (איוב א) עָרוֹם יֵצְאֵתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרוֹם אָשׁוּב שָׁמָּה.
 מַה דְּהוּוּ מִשָּׁה אֶתְהַפֵּךְ לְעָרֵב רַב לְשִׁמְ"ה וּלְשְׁנֵינָה.
 אָשׁוּב שָׁמָּה הֲכָא רְמִיז דְּעֵתִיד לְאֶתְחַזְרָא בִּינֵייהוּ
 בְּגִלוּתָא בְּתַרְאָה וְאֶזִּיל בִּינֵייהוּ לְשִׁמְ"ה וְאִיהוּ אָמַר (איוב
 א) ה' גָּתַן וְה' לָקַח יְהִי שֵׁם ה' מְבוֹרָךְ.

וּבְזִמְנָא דְּאֶתְבְּרוּ תִרִין לוּחִין דְּאוּרֵייתָא. וְאוּרֵייתָא דְּעַל
 פֶּה אֶתְמַר בְּהוֹן וַיִּתְּפְרוּ עָלֶיהָ תְּאֵנָה. אֶתְכַסּוּ
 בְּכַמָּה קְלִיפִין מְעָרֵב רַב בְּגִין כִּי עֲרוּמִים הֵם דְּלֹא יִתְגַּלִּי
 עָרִיתֵיהוּ. וְכִסּוּיָא דִּילְהוֹן כְּנַפֵּי צִיצִית וְרִצּוּעִין דְּתַפִּילִין.
 עָלֵייהוּ אֶתְמַר. וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת
 עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם. אֲבָל לְגַבֵּי צִיצִיּוֹת וַיִּתְּפְרוּ עָלֶיהָ תְּאֵנָה.
 וַיַּעַשׂוּ לָהֶם חֲגוּרוֹת דָּא אִיהוּ (תהלים מוה) חֲגוּר חֲרָבָךְ עַל יַרְךָ
 גְּבוּר. וְדָא קְרִיאַת שְׁמַע דְּאֶתְמַר בֵּיהָ (תהלים קמט) רוּמָמוֹת
 אֵל בְּגְרוֹנָם וְגו'. דָּא הוּא וַיַּעַשׂוּ לָהֶם חֲגוּרוֹת:

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהִים וְגו' כַּד קָרִיבוּ לְטוֹרָא
דְּסִינֵי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (דברים ד) הִשְׁמַע עִם קוֹל

אֱלֹהִים מִדְּבַר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ וְגו' וְעַרְב רַב מִיתוּ. וְאַנּוֹן הוּוּ
דְאָמְרוּ לְמֹשֶׁה (שמות כ) וְאֵל יִדְבַר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת
וְאִשְׁכַּחוּ אוֹרֵייתָא. וְאַלִּין אַנּוֹן עִמִּי הָאָרֶץ דְאִתְמַר בְּהוֹן
(דברים כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה בְּגִין דְאַנּוֹן מִסְטָרָא
דִּהְהוּא חֵוּיָא דְאִתְמַר בֵּיה אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה.

וְהָא כַּמָּה עַרְבוּבִין אַנּוֹן בִּישִׁין בְּעִירָן וְחִיוּוֹן. אַבְל אֵית
עַרְבוּבִיָּא מִסְטָרָא דְנַחֲשׁ. וְאֵית עַרְבוּבִיָּא מִסְטָרָא
דְאֹמִי עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת דְדָמוּ לְחִיוּוֹן וּבְעִירָן
דְחַקְלָא. וְאֵית עַרְבוּבִיָּא מִסְטָרָא דְמִזִּיקִין דְנִשְׁמַתָּן (דף כט
ע"ב) דְחִיִּיבִיָּא אַנּוֹן מִזִּיקִין דְעֵלְמָא מִמֶּשׁ. וְאֵית עַרְבוּבִיָּא
דְשִׁדִּים וְרוּחִין וְלִילִין וְכֹלָא מְעוֹרְבִין בִּישְׂרָאֵל. וְלֹא אֵית
בְּכֻלְהוּ לְטִיָּא כַּעֲמֵלְק דְאִיהוּ חֵוּיָא בִישָׂא אֵל אַחַר. אִיהוּ
גְלוּי לְכָל עָרִיין דְעֵלְמָא רוּצַח אִיהוּ וּבֵת זוּגִיָּה סַם מוֹת
עֲבוּדָה זָרָה. וְכֹלָא סַמָּא"ל. וְאֵית סַמָּא"ל וְאֵית סַמָּא"ל,
וְלֹאוּ כְּלָהוּ שׁוּיִין. אַבְל הָהוּא סְטָרָא דְחֵוּיָא אִיהוּ לְטִיָּא
עַל כֹּלָא.

וַיִּקְרָא יי אֱלֹהִים אֵל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָּה. הָכָא רְמִיז
לֵיה דְעֵתִיד לְחַרְבָּא בִּי מִקְדָּשָׁא וּלְמַבְכֵי בְּה
אֵיכָּה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה א) אֵיכָּה יֹשְׁבֵה בְּדָד א"י

כ"ה. וְלִזְמַנָּא דְאֵתִי עֵתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַעֲרָא כָּל
זַיִנִין בִּישִׁין מְעַלְמָא כְּדַכְתִּיב, (ישעיהו סד) בְּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח.
כְּדִין תָּב כִּלְא לְאֵתְרִיהּ כְּדַכְתִּיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
יְיָ אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד:

בְּרֵאשִׁית

תְּנִינִין כָּל שְׁלֹמָה דְאֵתְמַר בְּשִׁיר הַשִּׁירִים בְּמִלְכָּא
דְּשְׁלֹמָא דִּילֵיהּ. בְּמִלְךְ (ס"א בְּנוֹקְבֵי מִלְכָּא) סִתָּם
בְּנוֹקְבָא. מְלָה (נ"א מְלָךְ) תַּתְּאָה בְּעֵלְאָה. וְרוּז דְּמְלָה דִּירְתָא
תַּתְּאָה לְעֵלְאָה תְּרוּוֹיֵיהּ כְּחַד. וְהִינוּ בֵּי"ת דְּכְתִיב, (האזינו
רצא א) (משלי סד) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. וְכְתִיב (שיר השירים ג) אֶפְרַיִן
עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמָה מְעַצֵּי הַלְּבָנוֹן. אֶפְרַיִן דָּא תְּקוּנָא
דְּעֵלְמָא תַּתְּאָה מְעַלְמָא עֵלְאָה.

דְּעַד לָא בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלְמָא הוּוּה סִתָּים
שְׁמִיָּה בֵּיהּ וְלָא (נ"א הוּוּה) הוּא שְׁמִיָּה סִתָּים בְּגוּיָה חַד
וְלָא קִיִּימָא מְלָה (וְהוּא הוּוּה בְּלַחֲדוּי) עַד דְּסִלִּיק בְּרַעוּתָא (דְּמַחֲשָׁבָה
לְקִיִּימָא כִּלְא בְּמִטּוֹן דְּסִמִּיטְרָא) לְמַבְרֵי עֵלְמָא וְהוּוּה רְשִׁים וּבְנֵי וְלָא
קִיִּימָא, עַד דְּאֵתְעֵטַף בְּעֵטוּפָא חַד דְּזִיְהֵרָא (עֵלְאָה דְּמַחֲשָׁבָה)
וּבְרָא עֵלְמָא (נ"א יְמִינָא דְּעֵלְמָא קְדָמָה) (נ"א שְׁמַיִם). וְאֶפִּיק (אֵילָנִין)
אַרְזִין עֵלְאִין רַבְרַבִּין מֵהָהוּא נְהוּרָא (נ"א וְזִינָא רַבָּא) זִיְהֵרָא
עֵלְאָה (נ"א חַד דְּזוּהַר יְמִינָא עֵלְאָה), וְשׁוּי רְתִיכוּ עַל תְּרִין וְעֵשְׂרִין
אַתּוּן רְשִׁימִין אֲתַגְלִיפוּ בְּעֵשֶׂר אַמִּירִין וְאַתֵּיִשְׁבוּ. הַדָּא

הוא דְּכָתִיב מֵעֵצֵי הַלְּבָנוֹן. וְכָתִיב, (ויצא קסב ב) (תהלים קד) אֲרָזִי

לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע (דָּהָא מֵאֲלִין עֲבִיד נְהוּא אֶפְרַיִם).

עֲשֵׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, לוֹ לְגִרְמִיָּה, לוֹ לְתַקּוּנִיָּה, לוֹ לְאַחֲזָאָה יִקְרָא עֲלָאָה. לוֹ לְאוֹדְעָא דְאִיהוּ חַד

וְשִׁמְיָהּ חַד כְּמָה דְאֵת אִמְר, (זכריה יד) (יְהִיָּה יְהוּ"ה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד וְכָתִיב)

(תהלים פג) וַיִּדְעוּ כִּי אֵתָּה שְׁמֶךָ יְיָ לְבַדְּךָ.

בְּמָטוֹן דְּקִלְפוֹי. קִסְטוֹרִין יִדְיָעָא. נָטִיף לְסִטְרָא דָּא לְעֵילָא. נָטִיף לְיִמִּינָא. סִטָּא לְשִׁמְאֵלָא. נְחִית

לְתַתָּא. וְכֵן לְאַרְבַּע זְוִיִּין. מַלְכוֹ אֶתְפָּרֵשׁ לְעֵילָא וְתַתָּא וּלְאַרְבַּע זְוִיִּין לְמַהוּי חַד. נִהְרָא עֲלָאָה נְחִית לְתַתָּא.

וְעֲבִיד לִיָּה יִמָּא רַבָּא. כְּמָה דְאֵת אִמְר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מָלֵא. דְּהָא הוּא כְּפִיֵּשׁ כְּלָא

וְשָׂאִיב לִיָּה בְּגוּיָה. כְּמָא דְאֵת אִמְר (שיר השירים ב) אֲנִי חֲבֻצֶלֶת הַשָּׂרוֹן שׁוֹשְׁנַת הָעֵמְקִים. וְאִין שָׂרוֹן אֵלָא אֲתָר

יִמָּא רַבָּא דְשָׂאִיב כָּל מִימִין דְּעֵלְמָא דְאֶפִּיק וְשָׂאִיב וְנִהִיר (וְעֵאלִין בֵּיהּ. בְּגִינֵי כֹף דָּא אֶפִּיק וְדָא שָׂאִיב, נְהִיר) דָּא בְּדָא בְּאוֹרְחִין יִדְיָעֵן

(נְחֻלְיָא כְּפֹן עֲלוּיָהּ). וְכִדְיִן עֲלִיָּהוּ כְּתִיב, (משלי כד) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. וְעַל דָּא בַּיִת בְּרֵאשִׁית. (נ"א וְעַל דָּא בַּיִת דְּעֵלְמָא מֶלֶךְ סִתָּם) (בַּיִת

עֲלָאָה אֲתַבְּנֵי בְּחֻכְמָה. וְכֵן תַּתָּאָה אוֹף הָכִי). אֲבַל בַּיִתָּא עֲלָאָה רַבְרַבָּא יִשׁוּבָא דְעֵלְמָא. מֶלֶךְ סִתָּם בַּיִתָּא תַתָּאָה.

(תהלים ג) וְהַמֶּלֶךְ יִשְׁמַח בְּאֱלֹהִים, (כד אֲתַעַר גְּבוּרָה) עֲלָאָה

לְאַחַד בֵּיה תַחֲוֹת רִישִׁיה וּלְקֶרְבָּא לִיה בְּחֻדָּה לְמַהוּי
 כְּלָא חַד. וְהַמְלִךְ יִשְׁמַח בְּאַלְהִים חֻדוּ נְהוּרָא דְאַפִּיק (נ"א
 בְּנְהוּרָא) (דְּנְהוּרָא) דְּנַפִּיק בְּחַד שְׁבִילָא טָמִיר וּגְנִיזוּ וְעִיל בֵּיה
 (ב/ תריז) דְּאַנּוּן חַד וְעַל דָּא עֲלָמָא אֲשַׁתְּכַלֵּל בְּקִיּוּמָא
 שְׁלִים.

וְהַמְלִךְ יִשְׁמַח בְּאַלְהִים עֲלָמָא (נ"א בְּדָרָא עֲלָאָה) תַּתָּא חַדִּי
 בְּעֲלָמָא עֲלָאָה (נ"א סְתִימָא הַהוּא דְשֻׁדְר) עֲמִיקָא (חֻדוּ דְנְגִיד
 וּנְפִיק בְּאֵן אַתְר חֻדִי. בְּאַלְהִים. בֵּיה חֻדִי. בֵּיה שֻׁדְר) חַיִּים לְכֻלָּא. חַיִּי מִלְכָּא
 אֶקְרוּן. דָּא עֶקְרָא (דף כט ע"ב) דְּבֵיתָא. בֵּיתָא דָּא בְּנֵי בֵּיתָא
 דְּעֲלָמָא. וּבְנֵי עֲלָמָא. וְדָא הוּא בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים ב'
 רֵאשִׁית. רֵאשִׁית חֲכָמָה כַּד כְּנִישׁ כְּלָא לְגִוְיָה וְאַתְעֵבִיד
 יִמָּא רַבָּא לְשֹׂאבָא כְּלָא.

יִמָּא דְקָאפוּ מִימּוּי. שְׂאִיב כָּל מִימִין דְּעֲלָמָא. וּכְנִישׁ לּוֹן
 לְגִוְיָה. וּמִיִּין אֲזֻלִּין וְשֹׂאטִין וְאַשְׁתַּאבְּן בֵּיה. וְדָא
 נְפִיק מְגוּ עֲלָאָה. וְסִימְנִיה דְּרֻזָּא דָּא (אִיּוּב לַח) מְבַטֵּן מִי יִצָּא
 הַקְּרַח דְּמִימּוּי גְּלִידִין בֵּיה לְשֹׂאבָא אַחַרְנִין.

הַאִי קְרַח (לְקַמֵּן נב א) יִמָּא דְקָפָא לָא נְגַדִין מִימּוּי. אֶלָּא
 בְּשַׁעֲתָא דְתוֹקָפָא דְדָרוּם מָטִי לְגַבִּיה וּמְקָרִיב לִיה
 בְּהַדִּיה. כְּדִין מִיָּא דְהוּוּ גְּלִידִין בְּסִטְרָא דְצָפוֹן מְשַׁתְּרָן
 וּנְגַדִין. דְּהָא מְסִטְרָא דְצָפוֹן גְּלִידִי מִיָּא וּמְסִטְרָא דְדָרוּם
 מְשַׁתְּרָן. וּנְגַדִין לְאַשְׁקָאָה כָּל אַנּוּן חֵיוֹת בְּרָא כְּמָא דָּאֵת

אָמַר (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שְׂדֵי וְגו' וְאֵלֵּין אֶקְרוּן הָרִי
 בְּתַר טוּרֵין דְּפִירוּדָא. דְּכֻלְהוּ מִשְׁתַּקְיִין כַּד סְטָרָא דְדָרוּם
 שְׂאֵרֵי לְקַרְבָּא בְּהַדִּיהָ. וְכַדִּין מֵיָא נִגְדִין. וּבְחִילָא דָא
 עֲלָאָה דְנִגִּיד כֹּלָא הוּוּ בְרַבּוּ בְּחֵדוּ.

כַּד מַחְשָׁבָה סְלִיק בְּרַעוּ (דְחֻדָּה) מִטְמִירָא דְכָל טְמִירֵין.
 מְטִי (וְאִתְנַגִּיד) מַגְוִיָּה חַד נְהָר. (בְּתָרָא טְמִירָא) וְכַד מִתְקַרְבִּין
 דָּא בְדָא בְּחַד שְׁבִיל דְלָא יִדְיעַ לְעִילָא וְתַתָּא וְהַכָּא הוּוּ
 רֵאשִׁיתָא דְכֹלָא. וּב' מַלְךְ סְתָם מֵהָאֵי רֵאשִׁיתָא אֲשֶׁתְּכֻלָּל
 וְדָמִי דָּא לְדָא.

(וּבְחִילָא דָּא) בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם, (סְתָמָא נְקוּדָה סְתִימָא דְנִגְדִין מִימּוּי
 וּנְפִקִין בְּרָא) (נ"א בְּתַר דְנִפְקִין בְּרָא) (וּנ"א) נְהָרָא דְנִפְיִק בְּה"א
 עֲלָאָה) (וּנ"א) נְהוּרָא דְנִגִּיד וְאִפִּיק בְּרָא) וְאִפִּיק קוּל מַגְוִיָּה.
 וְדָא אֶקְרִי קוּל הַשׁוֹפָר. וְהֵיִינוּ בְרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם
 (וְאִיהוּ) דְאִיהוּ קוּל הַשׁוֹפָר (נ"א וְאִיהוּ הַשׁוֹפָר). וְשָׁמַיִם שְׁלִיטִין
 בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ עֲלָאָה עַל אַרְעָא. וְסִימְנִיךְ בֶּן יֵשׁי ח"י עַל
 הָאֲדָמָה. דְחַיִּים תִּלְיִין בְּבֶן יֵשׁי. (וּבְנָא"ו נִגְדִין לִיהָ). וּבְהוּ שְׁלִיט
 בְּכֹלָא. וְאַרְעָא מֵינִיָּה אֲתוּנָת. הָדָא הוּוּ דְכְּתִיב וְאֵת
 הָאָרֶץ. וְא"ו דְאֲתוּסַף לְשִׁלְטָאָה בְּמִזוּנֵי עַל אַרְעָא.
 א"ת לְעִילָא וְהוּוּ חִילָא דְכֻלְלָא דְעֵשְׂרִין וְתֵרִין אֲתוּוּן
 דְאִפִּיק א"ת א' ת' אֱלֹהִים דָּא וְיֵהִיב לְשָׁמַיִם כְּמָא
 דְאֵת אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לּוֹ אָמוּ בְיוֹם

חֲתוּנָתוֹ. וְהֵינּוּ אֶת הַשָּׁמַיִם לְאַכְלָלָא דָּא בְּדָא וּלְחַבְרָא
 לֹון דָּא בְּדָא לְאַתְקִימָא כְּחֻדָּא בְּאַנוּן חַיִּי מְלָכָא מְלַךְ
 סֵתָם לְאַתְזָנָא מִינֵיהּ שָׁמַיִם. וְאֵת הָאָרֶץ חֲבוּרָא דְדִכְר
 וְנוֹקְבָא דְאַתְגְּלִיפּוּ בְּאַתְוֹן רְשִׁימִין. וְחַיִּי מְלָכָא דְאַתְנַגִּידוּ
 מִן שָׁמַיָּא דְשָׁמַיִם נַגְדִין לֹון לְקִימָא אֲרַעָא וְכָל אַכְלוּסִין
 דִּילָהּ.

וְרוּזָא דְאַלְהִים עֲלָאָה עֶבֶד שָׁמַיִם וְאָרֶץ לְקִיּוּמָא. וְאַפִּיק
 לֹון כְּחֻדָּא בְּחִילָא דְלְעִילָא רֵאשִׁיתָא דְכָלָא.
 כְּגוּוּנָא דָּא רוּזָא עֲלָאָה נְחִית לְתַתָּא. וְהֵאִי בְּתַרְאָה עֶבֶיד
 שָׁמַיִם וְאָרֶץ לְתַתָּא.

וְרוּזָא דְכָלָא ב' תְּרִין עֲלָמִין נִינְהוּ וּבְרָאוּ עֲלָמִין. דָּא
 עֲלָמָא עֲלָאָה וְדָא עֲלָמָא תַתָּאָה. דָּא כְּגוּוּנָא דְדָא.
 דָּא בְּרָא שָׁמַיִם וְאָרֶץ. וְדָא בְּרָא שָׁמַיִם וְאָרֶץ. וְעַל דָּא ב'
 תְּרִין עֲלָמִין נִינְהוּ. דָּא אַפִּיק תְּרִין עֲלָמִין. וְדָא אַפִּיק
 תְּרִין עֲלָמִין, וְכָלָא בְּחִילָא דְרֵאשִׁית עֲלָאָה.

נְחִית עֲלָאָה בְּתַתָּאָה וְאַתְמַלִּיָּא בְּאַרְח דְּחַד דְּרָגָא דְשָׁרִי
 עֲלָהּ. כְּגוּוּנָא דְהָהוּא שְׁבִיל סְתִים וְטָמִיר וְגַנִּיז
 לְעִילָא. בַּר דְּחַד שְׁבִיל דְקִיק. וְחַד אֲרַח. הָהוּא דְלְתַתָּא
 אֲרַח כְּמָא דְאַתְ אָמַר, (משלי ד) וְאַרְח צְדִיקִים כְּאוֹר נוֹגֵה.
 וְהָהוּא דְלְעִילָא שְׁבִיל דְקִיק כְּדְכְתִיב, (איוב כח) נְתִיב לָא
 יִדְעוּ עֵיט. וְרוּזָא דְכָלָא (ישעיה מג) הַנּוֹתָן בַּיָּם דְרָךְ וּבַמַּיִם

עֲזִים נְתִיבָה. וְכָתִיב, (תהלים עז) בַּיָּם דְּרַפֶּךָ וּשְׁבִילְךָ בַּמַּיִם
רְבִים. עָלְמָא עֲלָאָה כַּד אַתְּמַלְיִיא וְאַתְּעַבְרָא כְּנוֹקְבָא
דְּמַתְעַבְרָא מִן דְּכוּרָא אַפִּיקַת תְּרִין בְּנִין כְּחַד, דְּכַר
וְנוֹקְבָא, וְאַנּוּן שָׁמַיִם וְאַרְץ כְּגִוּוּנָא עֲלָאָה.

מִמִּימוּי דְּשָׁמַיָא אַתְּזֵן אַרְעָא וּמִימוּי אֲשֶׁתֵּדֵן בְּגִוּוּהַ,
אַלָּא דְעֲלָאֵי דְכַר וְתַתָּאֵי נּוֹקְבָא. וְתַתָּאֵי מִן
דְּכוּרָא אַתְּזֵנּוּ. וּמִיִּין תַּתָּאִין קָרָאן לְעֲלָאִין כְּנוֹקְבָא
דְּפַתִּיחָא לְדְכוּרָא וְשִׁדְתָּ מִיָּא לְקַבֵּל מִיָּא דְדְכוּרָא לְמַעַבְד
זְרַעָא. וְנוֹקְבָא מִן דְּכוּרָא אַתְּזֵנַת. הֵדָּא הוּא דְכָתִיב וְאַת
הָאָרֶץ בְּתוֹסֶפֶת וַיִּזְכֹּר כְּמָה דְאַתְמַר.

כְּתִיב, (ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהַ
וְגו'. אַתְּוּן אַתְּחַקְקוּ (דף 2 ע"א) בְּעוֹבְדָא דְכֹלָא.
בְּעוֹבְדָא דְעֲלָאָה וּבְעוֹבְדָא דְתַתָּאָה. לְבַתַּר אַתְרֵשִׁימוּ
אַתְּוּן וְאַתְּחַקְקוּ בְּקָרָא. ב' בְּרֵאשִׁית בְּרָא. א' אֱלֹהִים אֶת.
ב' רֵאשִׁית בְּרָא וְדָאֵי. כְּמָה דְאַתְמַר בִּי"ת בְּרָא וְדָאֵי
בְּחִילָא עֲלָאָה (בְּתַקִּיפּוּ דְרִזָּא דְאַנּוּן אַתְּוּן). ב' נּוֹקְבָא. א' דְכַר. כְּמָה
דְּב' בְּרָא וְדָאֵי בְּחִילָא דְלְעִילָא. הָכִי א' אַפִּיק אַתְּוּן
הַשָּׁמַיִם כְּלָלָא דְעֵשְׂרִין וְתַרְתִּין אַתְּוּן. ה' אַפִּיק שָׁמַיִם
לְמִיּהַב לִיָּה חַיִּין (נ"א וְלֹא שְׁקָאָה) וְלֹא שְׁרָשָׂא לִיָּה.

וְאַתְּ הָאָרֶץ. ו' אַפִּיק הָאָרֶץ לְמִיּהַב לָהּ מְזוּנָא וְלֹא אַתְקָנָא
לָהּ וְלְמִיּהַב לָהּ סְפוּקָא דְאַתְחַזִּי לָהּ. וְאַתְּ הָאָרֶץ,

דְּנָטִיל וְאִ"ו אָ"ת כִּלְלָא דְעֶשְׂרִין וְתֵרִין אֲתוּוּן וּמְתוּן
 אֲרַעָא. וְאֲרַעָא כִּלְלִיל לֹון לְגִוּוּהַ כְּמָא דְאֵת אֲמַר, (קְהֵלַת א)
 כֹּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. וְהֵיִינוּ רִזָּא וְאֵת הָאָרֶץ.
 דְּכַנְיֵשׁ כִּלְלָא לְגִוּוּהַ וְקַבְלִית לֹון הָאָרֶץ נִטְלָא הָאָרֶץ. וְאִ"ת
 דָּא שָׁמַיִם וְאָרֶץ כְּחֻדָּא. אִ"ת הַשָּׁמַיִם רִזָּא דְשָׁמַיִם וְאָרֶץ
 כְּחֻדָּא (הָאָרֶץ נִטְלִית ו).

וְקַבִּילַת לֹון לְאֲתוּנָא. מָטוּן מְלָה בְּקוּלְפוּי שְׂכִיחִי.
 קוּסְטְרָא דְקוּטְרָא בְּאֲרַעָא שְׂכִיחִי. כִּד אֲשָׂא
 דְמְלַהֲטָא נָגִיד וְאֲתַעַר מִשְׁמַאלָא אַחִיד בַּהּ וְסִלְקָא תְּנַנָּא
 כְּמָא דְאֵת אֲמַר (שְׁמוּת יט) וְהָר סִינֵי עֵשֶׂן כִּלּוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר
 יֵרֵד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ. דָּא אֲשָׂא וְדָא תְּנַנָּא. וְכִתִּיב, (שְׁמוּת יט)
 וְאֵת הָהָר עֵשֶׂן. מְגוּ דְאֲשָׂא כִּד נְחִית אַחִידוֹן דָּא בְּדָא
 תְּנַנָּא בְּאֲשָׂא. וְכִדִּין בְּסִטְר שְׁמַאלָא קִיִּימָא כִּלְלָא. וְהֵיִינוּ
 רִזָּא (יִשְׁעִיָּה מֵד) אֶף יָדֵי יִסְדָּה אָרֶץ. וְיִמִּינֵי טַפְחָה שָׁמַיִם.
 בְּחִילָא דִּימִינָא לְעִילָא. כִּי הָאִי גּוּוּנָא אֲתַעֲבִידוּ שְׁמִיָּא
 דְּאִיהוּ דְכַר. וְדְכַר מִסְטְרָא דִּימִינָא קָא אֲתִי וְנוֹקְבָא
 מִסְטְרָא דְשְׁמַאלָא. (לְעִיל א ע"ב).

שָׂאוּ מְרוּם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִים. עַד הַכָּא
 אֲסַתְּלִקוּ מְלִין דְּלָא לְשַׁאֲלָא כְּדִלְעִילָא. דְּחַכְמָה
 אֲשַׁתְּכִלִּיל מֵאִין וְלָא קִיִּימָא לְשַׁאֲלָא דְסִתִּים וְעַמִּיק לִית
 דִּיקוּם בֵּיהּ. כִּיּוֹן דְּאֲתַפְּשֵׁט נְהוּרָא עַמִּיקָא נְהוּרִיָּה קִיִּימָא

בְּשֵׁאלְתָא אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ סְתִים מְפֻלָּא דְלִתְתָּא. וְקָרְאן
לִיה עַל פּוּם שְׂאִילְתָּא מ"י. מִי בְרָא אֱלֹה.

וְהִינוּ רְזָא דְקָאמְרוּן (לקמן פה ע"ב) (איוב לח) מְבֻטָן מִי יִצָּא
הַקְּרָת. מְבֻטָן מִי וְדָאִי (יִצָּא הַקְּרָת) הֵהוּא דְקִימָא
לְשֵׁאלְתָּא. וְלִית לְשֵׁאלָא מַה לְעִילָא מַה לְתִתָּא. אֱלֹא
לְשֵׁאלָא אֲתֵר דְנִפְקָן לְמַנְדַּע. וְלֹא לְמַנְדַּע לִיה. דִּהָא לָא
יְכַלִּין. אֱלֹא קִימָא לְשֵׁאלְתָּא וְלֹא לְמַנְדַּע בֵּיה.

בְּרֵאשִׁית ב' רֵאשִׁית. רֵאשִׁית מְאָמֵר הוּא. אוּ נִימָא
דְּבְרֵאשִׁית אִיהוּ מְאָמֵר. אֱלֹא עַד לָא נִפְיָק
וְאֲתַפְּשֵׁט חִילִּיה (לעיל טו ע"ב) וְכֻלָּא סְתִים בֵּיה. בְּרֵאשִׁית
אִיהוּ וּמְאָמֵר אִיהוּ. כִּיּוֹן דְנִפְיָק וְאֲתַפְּשֵׁט מִנִּיה חִילִּין,
רֵאשִׁית אֱקָרִי וְהוּא מְאָמֵר בְּלַחֲדוּי. מ"י שְׂאִילְתָּא הֵהוּא
דְּבָרָא אֱלֹה. לְבַתֵּר כַּד אֲתַפְּשֵׁט וְאֲשַׁתְּכַלֵּל אֲתַעֲבִיד י"ם
וּבְרָא לְתִתָּא. וְכֻלָּא עֲבִיד כְּהוּא גְּוֹנָא מִמֶּשׁ דְּלַעִילָא.
דָּא לְקַבֵּל דָּא וְדָא כְּגוּוֹנָא דְדָא. וְתֵרוּוִייהוּ ב'.

כְּתִיב, (שיר השירים א) עַד שְׁהַמְלִךְ בְּמִסְבוּ. בְּמִסְבוּ
לְאֲתִיִּשְׁבָּא בְּמִלְכוּ תִתָּא. בְּרֵזָא דִּהֵהוּא
חֲבָרוּתָא וְתַפְנוּקָא דִּהֵהוּא חֲבִיבוּתָא דְבַעֲדָן עֲלָאָה בְּהֵהוּא
שְׁבִיל דְסְתִים וְגַנִּיז וְלֹא אֲתִידַע וְאֲתַמְלִיִּיא מִנִּיה וְנִפְקָא
בְּנַחֲלִין יְדִיעֵן. גְּרַדִּי נָתַן רִיחוּ דָּא מְלָכָא תִתָּא. דְּבְרָא
עֲלָמָא לְתִתָּא כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא וְסֻלִּיק רִיחָא טָבָא עֲלָאָה

לְשִׁלְטָאָה וְלִמְעַבְד וְיִכִּיל וְשְׁלִיט וְנִהִיר בְּנִהוּרָא עֲלָאָה.
 בְּתֵרִין גְּוֹוִינִין אֲתַבְּרִי עֲלֵמָא, בְּיִמִּינָא וּבְשִׁמְאֵלָא
 בְּשִׁיתָא יוֹמִין עֲלָאִין. שִׁיתָא יוֹמִין אֲתַעֲבִידוּ
 לְאַנְהָרָא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שְׁמוֹת לֵא) כִּי שִׁשֶּׁת יָמִים עָשָׂה יי
 אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְאֵלֶיךָ פְּרוּן אֲרַחֲנִין וְעַבְדוּ שִׁיתִין
 נוֹקְבִין לְתֵהוּמָא רַבָּא. וְאַנּוּן שִׁיתִין נוֹקְבִין לְאַעֲלָאָה מִיָּא
 דְנַחֲלֵי גוּ תֵהוּמָא. וְעַל דָּא (הָא תְּנִינִין) הַשִּׁיתִין מִשִּׁשֶּׁת יָמֵי
 בְּרֵאשִׁית נִבְרָאוּ וְאַנּוּן הוּוּ שְׁלֵמָא דְעֲלֵמָא:

וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוּ וּבֵהוּ סוֹסְפִיתָא דְקָמְרִי גוּ קוּלְטוּי
 דְהוּהָ בְּקַדְמִיתָא וְלֹא אֲתַקְיִימַת. הִיְתָה כְּבָר
 וּלְבַתֵּר אֲתַקְיִימַת. בְּאַרְבַּעִין וְתֵרִין אֲתוּוּן אֲתַגְלִיף עֲלֵמָא
 וְאֲתַקְיִימַת. וְכִלְהוּ עֲטוּרָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא. כַּד מִצְטָרְפִין
 סְלָקִין (דף ל ע"ב) אֲתוּוּן לְעֵילָא וְנַחֲתִין לְתַתָּא מִתְעַטְרִין
 בְּעֲטָרִין בְּאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלֵמָא וְיִכִּיל עֲלֵמָא לְאַתַּקְיִימָא.
 וְאֵלֶיךָ אֲתַקְיִימִין בְּעוֹבְדוּי דְעֲלֵמָא (נ"א דְמִלְכָּא). טוֹפְסָרָא
 דְקִילְטָא בְּהַנִּי שְׁכִיחִי (בְּחוֹתְמָא) דְגוּשְׁפִּנְקָא. עָאֵלוּ וְנִפְקוּ
 אֶת וְאֶת וְאֲתַבְּרִי עֲלֵמָא. עָאֵלוּ גוּ חוֹתְמָא וְאַצְטָרְפוּ
 וְאֲתַקְיִימִין עֲלֵמָא.

בְּקוּלְפִי דְחוּיָא רַבְרָבָא מָחוּ וְעָאֵלוּ תְּחוֹת נוֹקְבֵי דְעַפְרָא
 אֶלְף וְחֲמֵשׁ מָאָה אֲמִין. לְבַתֵּר תֵּהוּמָא רַבָּא הוּהָ
 סְלִיק בְּחֲשׂוּכָא וְחֲשׂוּכָא חָפִי כְּלָא. עַד דְנִפְקַן נְהוּרָא (לְעֵיל)

טו א) וּבְקַע בַּחֲשׂוֹכָא וְנִפְק וְאֶתְנַהִיר דְּכִתִּיב, (איוב יב) מְגַלָּה
עֲמוּקוֹת מְנֵי חֲשָׁךְ וַיּוֹצֵא לְאוֹר צִלְמוֹת.

מֵיָא אֶתְקֵלוּ בְּתִיקְלָא אֶלְפֵי וְחַמֵּשׁ מֵאָה בְּאַצְבָּעָאן. תִּלְתַּת
נְטִיפּוּ גּוּ תִיקְלָא. פִּלְגּוּ מִנִּייהוּ לְקִיּוּמָא וּפִלְגּוּ
דְּעָאלוּ לְתַתָּא. אֵלִין סְלִקִין וְאֵלִין נַחְתִּין. כִּיּוֹן דְּסִלְקִין
בְּסִלְקִין דִּידָא. קָאִים תִּיקְלָא בְּאוֹרַח מִיִּשְׂר וְלֹא סִטָּא
לְיַמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא. הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב, (ישעיה מ) מִי מִדְּד
בְּשַׁעְלוּ מֵיִם וְגו'.

כָּלָא הָוָה בֵּיהּ בְּאַרְעָא סְתִים וְלֹא אֶתְגַּלִּיָּא. וְחִילָא
וְתַקְפָּא וּמֵיָא גְלִידִין בְּגוּוָה וְלֹא נְגִידוּ וְלֹא
אֶתְפִּשְׁטוּ. עַד דְּאֶנְהִיר עֵלְהּ נְהוּרָא דְּלַעִילָא וְנְהוּרָא
מִחַתָּת בְּקוּלְטוּי וְאַשְׁתַּרְיָאוּ חִילָהּ. הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וַיְהִי אוֹר. דָּא הוּא אוֹר קְדָמָא
עֲלָאָה דְּהוּוָה מִקְדָּמַת דְּנָא.

וּמַהֲכָא נִפְקוּ כָּל חִילִין וְתוּקְפִין. וְאַרְעָא אֶתְבְּסַמַּת
וְאַפִּיקַת חִילָהּ לְבַתֵּר. כִּיּוֹן דְּנְהִיר (וְנַחֲתִית) הָוָה
אֶסְתַּלַּק נְהוּרִיָּה מִסִּיפֵי עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא. כַּד
אֶסְתַּכַּל בְּחִיבֵי עֲלָמָא אֶתְגַּנִּיז וְאַתְטַמִּיר וְלֹא נִפִּיק אֶלָּא
בְּשַׁבִּילוּי סְתִימִין דְּלֹא אֶתְגַּלִּיָּין:

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. תַּנֵּן כָּל חֲלָמָא דְּקִיּוּמָא
בְּקִיּוּמָא דְּכִי טוֹב שְׁלָמָא הוּא לְעִילָא וְתַתָּא. חָמִי

אֲתוּוֹן כְּפּוּם אֲרַחֲוִי כָּל חֵד וְחֵד. חָמָא ט' טַב לִיָּה טַב
 לְחַלְמִיָּה דְהָא אֲוֲרִייתָא פִּתַּח בֵּיה כִּי טוֹב. נִהִיר מְסִיפֵי
 עֲלָמָא לְסִיפֵי עֲלָמָא. ט' טַב. טוֹב הוּא, טַב נִהִירוּ
 בְּאַשְׁלָמוֹתָא.

ט' תְּשִׁיעָאָה דְכֻלָּא. אֵת דְּאַתְנַהִיר מִעֲלָאָה רֵאשִׁיתָא
 וְאַתְכְּלִיל בֵּיה וְאַתְעֵבִיד בְּסִתִּימוּ דְנִקּוּדָה רְזָא דִי'
 דְהִיא נִקּוּדָה חֲדָא. ו' מַחִילִיָּה נִפְיָק. בֵּיה אֲתְעֵבִיד שְׁמַיִם.
 כַּד אֲסִתִּיִּים בְּנִקּוּדָה חֵד וְאַתְגְּנִיז גּוֹ, אֲתַנְהַרָא ב'. מְנִיָּה
 נִפְקוּ עֲלָאָה וְתַתָּאָה. עֲלָאָה טְמִירָא. תַּתָּאָה אֲתַגְּלִיָּא
 בְּרֻזָא דְתִרִין. וְקִיִּמָא בְּחִילָא דְלַעִילָא.

וְדָא הוּא טו"ב. אֵלִין תְּלַת אֲתוּוֹן טו"ב אֲתַכְּלִילוּ לְבַתֵּר
 לְצַדִּיקָא דְעֲלָמָא דְכְּלִיל כֻּלָּא לְעִילָא וְתַתָּא כְּמָא
 דְאַתְ אָמַר, (ישעיה ג) אָמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב. בְּגִין דְנִהִירוּ
 עֲלָאָה כְּלִילָא בֵּיה דְכְּתִיב, (תהלים קמח) טוֹב יִי לְכָל וְרַחֲמִיו
 עַל כָּל מַעֲשָׂיו. לְכָל כְּתִיב דָּא סִתְמָא דְמַלְאָה בְּגִין
 לְאַנְהַרָא יוֹמָא חֵד דְנִהִיר לְכֻלָּא. עֲלָאָה עַל כֻּלָּא. עַד כָּאן
 סִתְמָא דְמַלְיָן.

השלמה מההשמטות (סימן ז"ך)

לְמָה בֵּי"ת דּוֹמָה לְאָדָם שְׁנוּצָר בְּחֻכְמָה שְׁסִתּוּם מְכָל צַד
 וּפְתוּחָ מְלַפְנֵיו וְהֶאֱלָף פְּתוּחָה מֵאַחֲרָיו רוּצָה לוֹמַר
 כִּי הִיא פְּתוּחָה לְקַבֵּל מִן הַכֶּתֶר וַיֵּשׁ לָהּ פִּתַּח לְהַשְׁפִּיעַ
 לְאַחֲרֵימָם. (עד כאן מההשמטות)

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. וְזֹא דְרֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם חֲלָה
 תְּרִימוֹ תְרוּמָה. דָּא חֲכָמָה עֲלָא דְאִיהִי
 רֵאשִׁית. ב' בֵּיתָא דְעֲלָמָא לְאֵתְשֻׁקָא מֵהֵוּא נֶהַר דְעֵייל
 בֵּיה. וְזֹא דְכְתִיב וְנֶהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן.
 וְנֶהַר דְאֶכְנִישׁ כֹּלָא מֵעוֹמְקָא עֲלָא וְלֹא פְסִיקוּ מִיִּמּוּי
 לְעֲלָמִין לְאִשְׁקָא לְגַנְתָּא.

וְהֵוּא עֲמָקָא עֲלָא בֵּית רֵאשׁוֹן בְּרֵאשִׁית אֶסְתֵּיִמוּ בֵּיה
 אֶתּוּן בְּחַד שְׁבִיל דְקִיק דְגָנִיו בְּגוּיָה. וּמְגוֹ הֵוּא
 עוֹמְקָא נִפְקוּ תְרִין חֵילִין דְכְתִיב אֶת הַשָּׁמַיִם. שָׁמַיִם לֹא
 כְּתִיב אֶלָּא הַשָּׁמַיִם. מְגוֹ הֵוּא עוֹמְקָא דְסִתִּים מְכֻלָּא.
 וְאֵת הָאָרֶץ סִתִּימָא דָּא אֶפִּיק לְהֵאֵי אָרֶץ.

אֲבַל בְּכֻלָּלָא דְשָׁמַיִם הִוָּה. וְנִפְקוּ כְּחַדָּא מִתְדַבְּקָא
 בְּסִטְרוּי דָּא בְדָא. כֹּד אֶתְנַהִיר רֵאשִׁיתָא דְכֻלָּא,
 שָׁמַיִם נִטְלוּ לָהּ וְאוֹתִיבוּ לָהּ בְּאֶתְרָהּ, דְכְתִיב וְאֵת הָאָרֶץ.
 וְאֵת מְכֻלָּלָא דְאֶתּוּן דְאֶנוּן א"ת. כֹּד אֶתְהַדְרַת אֶרְעָא
 לְמִיתַב בְּאֶתְרָהּ וְאֶתְפָּרַשׁ (דף לא ע"א) מְסִטְרוּי דְשָׁמַיִם, הִוָּת
 תּוֹהָה וּבוֹהָה לְאֶתְדַבְּקָא בְּשָׁמַיִם כְּחַדָּא (ב"א בְּקַדְמִיתָא)
 בְּקַדְמִיתָא. בְּגִין דְחֻמַּת לְשָׁמַיִם נְהִירִין וְהִיא אֶתְחַשְׁכַּת.
 עַד דְנִהוּרָא עֲלָא נִפְקַ עֲלָהּ וְאֶנְהִיר לָהּ וְתַבַּת בְּאֶתְרָהּ
 לְאֶסְתַּכְּלָא בְּשָׁמַיָא אֶפִּין בְּאֶפִּין. וְכִדִּין אֶתְתַּקַּנַּת אֶרְעָא
 וְאֶתְבְּסַמַּת.

נִפְקַן נְהוֹרָא בְּסִטְרָא יְמִינָא (לעיל ז') וְחֲשׂוּכָא בְּסִטְרָא
 שְׂמָאלָא. וְאַפְרִישׁ לֹון לְבִתְרָא בְּגִין לְאַתְכַּלְלָא דָא
 בְּדָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין
 הַחֹשֶׁךְ. וְאִי תִימָא הוּהּ הַבְּדִלָה מִמַּשׁ. לָא. אֵלָא יוֹם אֲתִי
 מִסְטָרָא דְנְהוֹרָא דְאִיהוּ יְמִינָא. וְלִילָה מִסְטָרָא דְחֲשׂוּכָא
 דְאִיהוּ שְׂמָאלָא. וְכַד נִפְקוּ כְּחֵדָא אֲפְרִישׁ לֹון. וְהַבְּדִלָה
 הוּהּ מִסְטְרוֹי לְאַסְתַּכְּלָא אֲפִין בְּאֲפִין וְלְאַתְדַּבְּקָא דָא בְּדָא
 לְמַהוּוּ כְּלָא חֵד.

וְאִיהוּ אֲקָרִי יוֹם וְקָרִי לֵיהּ יוֹם. וְאִיהִי קָרִי לֵילָה כְּמָא
 דְאַתְ אָמַר וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וְגו'. מַהוּ
 וְלַחֹשֶׁךְ. דָּא חֹשֶׁךְ דְאַחִיד לְלִילָה דְלִית לָהּ נְהוֹרָא מְגַרְמָה
 (ס"א) וְהִיא אֲתִקְרִי לֵילָה דְכְּתִיב וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לֵילָה בְּגִין
 דְאַחִיד בָּהּ חֹשֶׁךְ וְלִית לָהּ נְהוֹרָא מְגַרְמָה) וְאַף עַל גַּב
 דְאַתָּא מִסְטָרָא דְאִשָּׁא דְאִיהִי חֹשֶׁךְ. אֲבָל חֹשֶׁךְ עַד
 דְאַתְנַהִיר מִסְטָרָא דְיוֹם, יוֹם נְהִיר לְלִילָה, וְלִילָה לָא
 נְהִיר עַד זְמַנָּא דְכְּתִיב, (תהלים קלט) וְלִילָה כִּיּוֹם יֵאִיר
 כְּחֻשְׁכָּה כְּאוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר קַפִּץ בְּקַדְמִיתָא וְדַרְשׁ (שם כט) קוּל יִי עַל
 הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד הַרְעִים יִי עַל מַיִם רַבִּים. קוּל יִי
 דָּא קוּל עֲלָאָה דְמִמְנָא עַל הַמַּיִם דְנִגְדִין מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא
 עַד דְמִתְכַּנְּשִׁי לְאַתְרָא חֵד בְּכַנּוּפִיא חֵדָא. הַהוּא קוּל עֲלָאָה

מִשְׁדֵּר לְאַנּוּן מִיַּיִן בְּאַרְחֵייהוּ כָּל חַד וְחַד כְּפּוּם אֲרַחֲיָה.
כִּהְיֵי גִנָּא דְמִמְנָא עַל מִיָּא לְשֵׁדֵר לֹון לְכָל אֲתֵר וְאֲתֵר
כְּדַחֲזֵי לֵיהּ. כִּךְ קוּל יֵי מִמְנָא עַל מִיָּא.

אֵל הַכְּבוֹד הֶרְעִים כְּמָא דְאֵת אֵמֵר, (איוב כו) וְרַעִים
גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבוּנֵן. דָּא סִטְרָא דְאֵתִיָּא מִן גְּבוּרָה
וְנִפְקָא מִינֵיהּ. דְּבַר אַחֵר אִ"ל הַכְּבוֹד הֶרְעִים דָּא יְמִינָא
דְּנִפְקָא מִנֵּיהּ שְׁמָא לָא. ה' עַל מַיִם רַבִּים. ה' דָּא חֲכַמָּה
עֲלָאָה דְאֶקְרִי יו"ד (עין דְּקִימָא) עַל מַיִם רַבִּים עַל הַהוּא
עוֹמְקָא סְתִימָאָה דְנִפְיֵק מִנֵּיהּ כְּמָא דְאֵת אֵמֵר (תהלים עז)
וְשִׁבִילְךָ בְּמַיִם רַבִּים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּרִישׁ פְּלוּגָתָא וְאֵמֵר. פֶּתַח קָרָא וְאֵמֵר
כְּתִיב, (שמות כד) לְעַמַּת הַמְּסֻגֶּרֶת תִּהְיֶינָה הַטְּבָעוֹת
בְּתַיִם לְבַדִּים. מָאן הַהוּא מְסֻגֶּרֶת, דָּא הוּא אֲתֵר סְגִיר
דְּלֵא פְתִיחָא בַר בְּשִׁבִיל חַד דְּקִיק דְאֵתִידַע בְּגִנְיֹו
לְגַבִּיָּה. וּבְגִינֵיהּ אֲתַמְלִי וְרָשִׁים תִּרְעִין לְאֲדִלְקָא בּוֹצִינִין.
וּבְגִין דְאִיהוּ אֲתֵר גְּנִיז וְסִתִּים אֶקְרִי מְסֻגֶּרֶת וְדָא הוּא
עֲלָמָא דְאֵתִי. וְהַהוּא עֲלָמָא דְאֵתִי אֲתַקְרִי מְסֻגֶּרֶת.

תִּהְיֶינָה הַטְּבָעוֹת אֵלֶיךָ עֲזָקָן עֲלָיִן דְאֵתֵאֲחֲדֵן דָּא
בְּדָא מִיָּא מְרוּחָא וְרוּחָא מְאֻשָּׁא וְאֻשָּׁא מִמִּיָּא.
כְּלַהוֹן אֲתַאֲחֲדֵן דָּא בְּדָא וְנִפְקֵן דָּא מִן דָּא בְּהַנִּי (ס"א כְּהַנִּי)
עֲזָקָן, וְכְלַהוֹן מְסֻתְפֵלֵן לְגַבִּי הַהוּא מְסֻגֶּרֶת. דְּבִיָּה

מֵתֶאֱחָד לְהֵהוּא נִהְרָא עֲלָאָה לְאַשְׁקָאָה לֹון וְאַתְאֲחָדִן
בֵּיתָה.

בְּתִים לְבַדִּים. הֵנִי עֲזָקָאן מְלֵאִין (עִילָאִין) אֲנֹון בְּתִים
וְאַתְרִין לְבַדִּים דְּאֲנֹון רְתִיכִין דְּלִתְתָא. בְּגִין דְּדָא
אַתִּי מְסֻטְרָא דְאַשָּׂא. וְדָא מְסֻטְרָא דְמִיא. וְדָא מְסֻטְרָא
דְרוּחָא וְכֹן פְּלֵהוּ בְּגִין לְמַהוּי רְתִיכָא לְאַרְוֹנָא. וְעַל דָּא
מָאן דְּמִקְרַב יְקָרַב בְּאַלִּין בַּדִּים וְלֹא בַּמָּה דְּלָגוּ. לֶךְ לֶךְ
אַמְרִין נְזִירָא, סְחֹור סְחֹור לְכַרְמָא לָא תְקַרְב. בַּר אֲנֹון
דְּאַתְחִזִּין לְשִׁמְשָׁא לָגוּ. לֹון אֲתִיְהִיב רְשֻׁתָא לְאַעֲלָאָה
לְשִׁמְשָׁא וְלִקְרָבָא. וְעַל דָּא פְּתִיב, (בַּמְדַּבֵּר א) וְהִזְר הַקָּרַב
יּוֹמַת.

בֵּית דְּבְרֵאשִׁית רַבְרָבָא. רַבִּי יוֹסִי שְׂאִיל לֵיהּ. וְאַמֵּר הֵאֵי
שִׁתָּא יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית דְּקָא תְנִינֵן מָאן אֲנֹון. אֵמֵר
לֵיהּ הֵינֵנוּ דְכְּתִיב (תְּהִלִּים קד) אֲרֹזֵי לְבַנּוֹן אֲשֶׁר נָטַע. כְּמָה
דְּאַלִּין אֲרֹזִין נְפָקִין מִן לְבַנּוֹן. הָכִי נִמִּי אֲנֹון שִׁתָּא יוֹמִין
נְפָקִין מִן בְּרֵאשִׁית.

וְאַלִּין שִׁתָּא יוֹמִין עֲלָאִין קָרָא פְּרִיש לֹון דְכְּתִיב, (דְּבַרִּי
דִּימִים א כט) לֶךְ יִי הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְגו'.

כִּי כֹל דָּא צְדִיק. בְּשִׁמִּים דָּא תְּפָאֶרֶת. וּבְאַרְצֵן דָּא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. כְּתַרְגוּמוֹ דֵּי אַחִיד בְּשִׁמִּיא וּבְאַרְעָא. כְּלוֹמֵר
דִּיסוּדָא דְעֲלָמָא דְאַקְרִי כֹל, אִיהוּ אַחִיד בְּתְּפָאֶרֶת דְאַקְרִי
שְׁמִים, וּבְאַרְצֵן (דף לא ע"ב) דְאַקְרִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא בְּרֵאשִׁית, ב' רֵאשִׁית הִיא (חֲכֵמָה, כְּמָה דְתַרְגֵּם יוֹנָתָן
 בְּרֵאשִׁית בְּחֲכֵמָתָא) בְּגִין דְּאִיהִי תְנִינָא לְחֹשְׁבָנָא וְאֶקְרִי
 רֵאשִׁית. בְּגִין דְּהֵאֵי כְּתָרָא עֲלָאָה טְמִירָא הִיא קְדֻמָּאָה.
 וְעַל דְּלֹא עֵייל בְּחֹשְׁבָנָא, תְנִינָא הִי רֵאשִׁית. בְּגִין דָּא
 ב' רֵאשִׁית. וְעוּד כְּמָה דְחֲכֵמָה עֲלָאָה אִיהִי רֵאשִׁית. חֲכֵמָה
 תְּתָאָה רֵאשִׁית נְמִי הוּיָא. וְעַל דָּא לִית לְאַפְרָשָׁא ב' מִן
 רֵאשִׁית.

בְּרֵאשִׁית מֵאֲמַר קָרִינָן לִיה וְהֵכִי הוּא. וְשִׁיתָא יוֹמִין
 נְפָקִין מִינָהּ וְאֶתְכִלִּין בֵּיה. וְאֵלִין אֶקְרוּן
 כְּגִוּוּנָא דְאֵלִין אַחֲרָנִין. בְּרָא אֱלֹהִים. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב
 וְנָהָר יוּצָא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. מֵאִי לְהַשְׁקוֹת אֶת
 הַגֶּן לְאַשְׁקָאָה וְלִקְיִימָא לִיה וְלֹאֲסַתְּכָלָא בֵּיה בְּכָל מָה
 דְאַצְטְרִיךְ. אֱלֹהִים אֱלֹהִים חַיִּים, דְּמִשְׁמַע בְּרֵאשִׁית בְּרָא
 אֱלֹהִים וְדֵאֵי עַל יְדָא דְהָהוּא נִהְרָא בְּגִין לְאַפְקָא כְּלָא
 וְלֹאֲשְׁקָאָה כְּלָא.

אֶת הַשָּׁמַיִם חֲבוּרָא דִּכְר וְנוֹקְבָא כְּדָקָא חֲזִי. לְבַתָּר הֵאֵי.
 בֵּיה אֶתְבְּרִי עֲלֵמָא לְתַתָּא. בֵּיה יְהִיב חֵילָא לְכָלָא.

השלמה מהדהשמטות (סימן כ"ח)

וּמִנָּא לָן דְּשָׁמַיִם הִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכְּתִיב (מְלָכִים א'
 ח) וְאֶתְהַ תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. אֲטוּ שְׁלֵמָה מִתְפַּלֵּל אֶל
 הַשָּׁמַיִם שִׁישְׁמְעוּ תְפִלָּתוֹ, אֶלָּא שְׁנַקְרָא שְׁמֵן עַל שְׁמוֹ.

וְלָמָּה נִקְרָא שָׁמַיִם אֵלָּא שֶׁהוּא עָגוּל כְּמוֹ רֹאשׁ וּמְלֻמֵּד
 שָׁמַיִם מִימֵינוּ וְאֵשׁ מִשְׁמָאלוֹ וְהוּא בְּאִמְצַע שְׂא מַיִם,
 מֵאֵשׁ וּמַמֵּיִם וּמִכְנִיס בֵּינֵיהֶם שְׁלוֹם, בָּא הָאֵשׁ וּמִצָּא
 מִצְדוֹ מִדַּת הָאֵשׁ. בָּא מַיִם וּמִצָּא מִצְדוֹ מִדַּת הַמַּיִם וְהֵינּוּ
 (איוב כ"ה) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, מֵאֵי שָׁמַיִם מְלֻמֵּד שֶׁגִּבַּל
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵשׁ וּמַיִם וְטַפְחָן זֶה בְּזֶה וְעָשָׂה מֵהֵן
 רֹאשׁ לְדַבְּרֵיוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים קי"ט) רֹאשׁ דְּבִרְךָ אֲמַת. ע"כ.

(עד כאן מזההשטות)

א"ת הַשָּׁמַיִם דְּמִשְׁמַע דְּשָׁמַיִם אֲפִיקוּ אֶת בְּחִילָא דְּרוּא
 דְּאֱלֹהִים חַיִּים בְּתַר דְּרֵאשִׁית אֲפִיק לֵיהּ.
 כִּיּוֹן דְּהָאֵי אֲפִיק כֹּלָא וְכֹלָא אֲתֵיִישׁב בְּדוּכְתִּיהַ פְּחַד.
 עֲזָקָא דָא בְּתַרִּיתָא אֲתַעְבִּידַת רֵאשִׁית. וּבִהָאֵי
 רֵאשִׁית אֲפִיק נְהוּרִין עֲלָאִין וְשָׂרִי נְהָרָא וְשָׂרִי מֵיָא
 לְנִגְדָא לְקַבְּלָא לְתַתָּא. וְעַל דָּא בְּרֵאשִׁית וּדְאֵי בְּרֵא
 אֱלֹהִים. בֵּיהַ בְּרֵא עֲלָמָא תַתָּאָה. בֵּיהַ אֲפִיק נְהוּרִין. בֵּיהַ
 יְהִיב חִילָא לְכֹלָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר עַל דָּא פְּתִיב, (ישעיה י) הִיתְפָּאָר הַגְּרִזָּן
 עַל הַחֹוצֵב בּוֹ. שְׁבַחָא דְּמָאן, לָאו דְּאוּמָנָא הוּא. כֶּף
 בְּהָאֵי רֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים עֲלָאָה אֶת הַשָּׁמַיִם. שְׁבַחָא
 דְּמָאן דְּאֱלֹהִים הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָאֵי דְּכַתִּיב, (דברים ד)
 אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרוּבִים אֵלָיו. קְרוּבִים. קְרוּב מִבְּעֵי לֵיהּ.

אֵלָא אֱלֹהִים עֲלָאָה. אֱלֹהִים דְּפִתְחַד יִצְחָק. אֱלֹהִים בְּתִרְאָה.
 וּבְגִינֵי כְּף קְרוּבִים (לקמן קלה א) וּגְבוּרוֹת סְגִיאיִן אֲנוּן דְּנִפְקִין
 מִחַד וּכְלֵהוּ חַד.

השלמה מההשמטות (סימן כ"ט)

וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ. בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה
 בְּאֵלִין קְלִיפִין הָוָה בּוֹנֵה עֲלָמִין וּמַחְרִיבֵן וְהָא
 אוּקְמוּהָ דְלִית הַשְּׁפָעָה בְּכָל עֲלָמִין, וְנִהַר דְּאִיהוּ צַדִּיק
 יִחַרַב וַיִּבֶשׂ בְּתֵרִין עֲלָמִין, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאִתִּי.
 וְאִית מָאן דְּאָמַר דְּסָלִיק בְּמַחְשַׁבְתִּיהָ לְמַבְנֵי עֲלָמִין
 וְלִהְחָרִיבֵן. וְאָמַר דִּין מְהֵנִין לִי וְדִין לָא מְהֵנִין לִי. אֵלִין
 דְּאִתְמַר בְּהוֹן אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ מְהֵנִין לִי. וְאַחֲרָנִין
 דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וּבִהוּ דְאִחְזִי עַל עֲלָמִין
 דְּסָלִיק בְּרַעוּתִיהָ לְמַבְנֵי לוֹן וְלֹא עֵבִיד לוֹן עֲלִיהוּ אִתְמַר
 תְּהוֹ וּבִהוּ. וּבְזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֵלִין קְלִיפִין
 אִתְמַר בֵּיה (איכה ג) סְכוּתָהּ בְּעֵנָן לָךְ מֵעֵבוֹר תִּפְלָה.

תְּהוֹ וְחֻשְׁךָ עֲלִיהוּ אִתְמַר (שמות י"ד) וַיְהִי הָעֶנָן וְהַחֻשְׁךָ
 וְאֵלִין קְלִיפִין דְּאַגּוּזָא, מוּחָא מְלַגָּאוּ דְתִלְיָא (דתלת)
 לְד' סְטֵרִין דָּא יְהו"ה דְּאִיהוּ לָא קְבִיל מִסָּאָבוּ, כְּמָה דְאִתְ
 אָמַר (ירמיה כ"ג) הֲלֹא כֹה דִּבַּרְתִּי כָּאֵשׁ נֹאֵם יי. מָה אִשָּׁא לָא
 מְקַבֵּל טוּמְאָה הֲכִי שְׁמִיָּה לָא מְקַבֵּל טוּמְאָה. וּבְזִמְנָא
 דְּמִתְגַּבְּרִין אֵלִין קְלִיפִין וְאִתְבְּרוּן מְאַגּוּזָא, צְלוּתָא דְאִיהִי

שְׁכִינַתָּא אַדְנִי, סְלִקָּא לְגַבֵּי בְּעֵלָה דְּאִיהוּ יְהוּ"ה וְסְלִיקַת
 כּוֹלָהּ, דְּבִזְמַנָּא דְּאִיהוּ מִתְּכַסֵּי מִינָהּ בְּאַלִּין קְלִיפִין, אִיהִי
 אֶתְקַרֵּיאת עֲנִיָּה יְבֻשָׁה וְלִית לָהּ אֵלָא מָה דִּיהֲבִין עֲבָדִין
 בַּחֲשָׂאֵי.

וּבְהָהוּא זְמַנָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְפָּשֵׁט מֵאַלִּין
 קְלִיפִין אֶתְמַר (ישעיה ל') וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיךְ
 וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיךְ. וּמָה דְּהוּהּ יְבֻשָׁה אֶתְמַר
 בְּהַ, מְלֵא פֶל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְאֶתְקַרֵּיאת בְּרַכָּה דִּילֵיהּ,
 קַרְבָּנָא דִּילֵיהּ, עוֹלָה דִּילֵיהּ, דְּאוּקִיד כָּל אֲלִין קְלִיפִין.
 וְסְלִיקַת לְגַבֵּיהּ קְטֹרֶת. קְשׁוּרָא דִּילֵיהּ, עוֹלָה דִּילֵיהּ,
 דְּכֹתִיב (ויקרא ו') זֹאת תֹּרַת הָעוֹלָה, הִיא הָעוֹלָה בְּצִלוֹתָא
 דְּשַׁחֲרִית, הִיא הָעוֹלָה לְגַבֵּיהּ בְּצִלוֹתָא דְּמִנְחָה בְּכַמָּה
 רִיחִין וּבוֹסְמִין דְּגֵן עֵדֶן דְּאִיהִי גֵן דְּאוּרִייתָא. הֲדָא הוּא
 דְּכֹתִיב, (שיר השירים ד') גֵן נְעוּל אַחוֹתֵי כָלָה, סְתִימָא דְּלֹא
 אֶתְפַּתַּחַת אֵלָא לְגַבֵּי בְּעֵלָה.

וְכֹד יִיתֵי בְּעֵלָה (תהלים נ"א) אֲדִנִּי שְׁפַתֵי תִפְתַּח דְּאִיהִי בְּבֹא
 עֲלָאָה אֶתְפַּתַּחַת לְגַבֵּיהּ כְּתָרִין (בתרין) סְמִיכִין קְשׁוּט
 וְקַבִּילַת לֵיהּ בְּתָרִין דְּרוּעִין, הֲדָא הוּא דְּכֹתִיב (שיר השירים ב')
 שְׁמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשֵׁי וַיִּמְנֹו תַחֲבַקְנִי. יְהוּ"ה נְחִית לְגַבֵּהּ
 וְדָא הוּא רְזָא אֲמִין (דְּאֲמִין) גִּמְטְרִיא יֵאֵהֱדוּנָה"י דְּאִיהוּ
 חֲבוּרָא דְּתָרִין שְׁמַהֵן בְּאַתּוּוֹן. וּבְגִין דָּא גְדוּל הָעוֹנָה אֲמִן

יוֹתֵר מִן הַמְּבֹרָךְ בְּזִמְנָא דְאֵינוֹן תְּרִין בְּרִישָׁא דְצַדִּיקָא.
 אַבְל כִּד אֵינוֹן בְּרִישָׁא דְחַיִּיבֵיִיא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֲמַרְת
 לְגַבֵּייהוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים א') אַל תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת
 מֵאֵלִין דְשִׁרְיִין לְפִתְאָה לְבַנֵּי נְשָׂא כְּמַה דְהוּ דְהוּ מִפְתִּין
 לְיִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא בְּשִׁית שְׁעֵתִין, הֵדָא הוּא דְכָתִיב (שְׁמוֹת
 ל"ב) וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשֵׁשׁ מִשֶּׁה לָּרְדַת מִן הָהָר. וְאוֹקְמוּנָהּ
 מֵאִי כִּי בִשֵׁשׁ, אֶלָּא בְּשִׁית שְׁעֵתִין עֲבָדוּ יֵת עֲגָלָא בְּגִין
 לְאַפְרָשָׁא לֹון מְשַׁבַּע. הֵדָא הוּא דְכָתִיב (שְׁמוֹת י"ב) אַךְ בַּיּוֹם
 הָרֵאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֵר, אַךְ חֵלֶק בֵּין שֵׁשׁ לְשַׁבַּע.
 וּבְגִין דָּא אֲמַרְהַ כְּנֻסַת לְיִשְׂרָאֵל שְׁשׁוּפְתַנִּי הַשֶּׁמֶשׁ גָּרְמוּ
 דְאַסְתִּלַּק מִנִּי ו' דְאֵיהוּ הַשֶּׁשׁ וְאוֹר הַשֶּׁשׁ דְהוּ
 נִהִיר בְּסִתְרָא דְשִׁית תִּיבִין דְאֵינוֹן (דְּבָרִים ו') שִׁמַּע יִשְׂרָאֵל יִי
 אֱלֹהֵינוּ יִי אֶחָד, בְּנֵי אֲמִי נִחְרוּ בִּי, נִיחַר גְּרוֹנִם דְבִטְיִלוּ
 קִרְיַת שְׁמַע דְאַתְמַר בֵּיהּ (תְּהִלִּים קמ"ט) רוּמְמוֹת אֵל בְּגְרוֹנִם,
 וּבְגִין דָּא שְׁמוּנֵי נוּטְרָה אֶת הַפְּרָמִים, דְאֵינוֹן שְׂאֵר אוּמִין
 עָרַב רַב. וּבְגִין דָּא פְרָמֵי שְׁלִי לֹא נְטָרְתִי וּבְגִין דָּא אֵינוֹן
 עָרַב רַב מְצַלִּיחִין בְּכֻלָּא.

כְּתָנוֹת עוֹר חֲשׂוּכִין דְעֵינִין דְאַתְמַר בְּהוֹן (בֿראשֿית כ"ז)
 וְתַכְהִינְ עֵינֵיו מֵרְאוֹת, לְאַסְתִּכְלָא לְאֵלִין דְאַתְמַר
 בְּהוֹן (יחזקאל א') נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאַרְאֵה מֵרְאוֹת אֱלֹהִים
 דְאֵינוֹן חֲמֵשׁ אוֹר דְעוּבְדָא דְבֿראשֿית כְּתָנוֹת אוֹר אֵינוֹן.

וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ. וְהָאָרֶץ הוּא חֵד. תְּהוֹ תֵרִין. בְּהוֹ תִלָּת.
 חֶשֶׁךְ אַרְבַּע. תְּהוֹם חֶמֶשׁ. וְאַרְבַּע אֵינוֹן דְּכִלְיָן בְּגוֹפֵא
 וְאֵינוֹן אַרְבַּע יְסוּדִין דְּאֵינוֹן קְלִיפִין דְּאַגוּזָא, וּבְגִין דָּא
 וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ. וְאוּקְמוּהָ הִיְתָה מְקַדְמָת דְּנָא, דְּהֵכִי
 אֶרְחָא דְּקְלִיפִין דְּמְקַדְמִין לְמוֹחָא.

וְרוּחַ אֱלֹהִים דָּא רוּחָא דְּמְשִׁיחָא, דְּמִיד דִּיְהֵא מְרַחֶפֶת
 עַל אַנְפֵי מִיָּא דְּאוּרִייתָא מִיד יְהֵא פּוֹרְקָנָא, הֵדָא
 הוּא דְּכֶתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וַיִּשְׁלַחְהוּ יְיָ
 אֱלֹהִים, מִיד (למשיחא) מְשִׁיחָא דְּהוּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן בְּמָה
 דְּאֶתְמַר בֵּיהּ וַיִּשְׁלַחְהוּ מִגֵּן עֵדֶן מֵעֵדֶן דִּילֵיהּ. וְאַמָּאי
 לְעֵבוֹד אֶת הָאָדָמָה דְּאֵיהִי שְׂכִינְתָּא בְּגִין דָּא וַיִּשְׁלַחְהוּ
 מִיד, דִּיפּוּק מִתַּמָּן.

וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם לְגֵן עֵדֶן אֶת הַכְּרוּבִים דְּאֵינוֹן מְשִׁיחַ בֵּן
 דָּוִד וּמְשִׁיחַ בֵּן יוֹסֵף דְּמְשַׁכָּא רוּחָא דְּמְשִׁיחָא
 דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, וְרוּחַ אֱלֹהִים דָּא שִׁלְ"ה הֵהוּא דְּאֶתְמַר בֵּיהּ
 וְאַצְלָתִי מִן הָרוּחַ, דְּהֵכִי סָלִיק שִׁלְה מִשָּׁה בְּחוּשְׁבָנָא.
 וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם, דְּאַקְדִים שִׁלְה לְתַרוּוִיְהוּ בְּגִין דִּיְהֵא
 מְרַחֶפֶת עַל אַנְפּוּי דְּאוּרִייתָא וּפּוֹרְקָנָא בֵּיהּ תְּלִיָּא וְהֵא
 אוּקְמוּהָ.

וְאֵת לְהַט הַחֶרֶב הַמְתַּהַפֶּכֶת מִיד יְהֵא בִידֵיהּ. וּמָאי נִיהוּ,
 מִטָּה מִטְט"רוֹן דְּאֶתְהַפֵּךְ מִמִּטָּה לְנַחֵשׁ וּמִנַּחֵשׁ

לְמִטָּה. וְעוֹד מִטָּה דָּא שְׂכִינְתָּא תַתָּאָה וְאִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל
כְּלַפֵּי חֶסֶד לְיַמִּינָא וְיִפְקוּן בְּרַחֲמֵי. וְאִם לָאוּ מִטָּה כְּלַפֵּי
חוּבָה לְסִטְרָא דְגְבוּרָ"ה דִּתְמָן נַחֲשׁ, אֵל אַחֵר. דִּתְבַע
לְשִׁפּוֹךְ דְּמָא וְאֶתְקַטִּיל מְשִׁיחַ וְסִגְיֵינ מִיִּשְׂרָאֵל. וּבְגִין
דָּא אֲתָמַר (רות ג) שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר דְּאִיהוּ בִקֵּר דְּאַבְרָהָם
דִּיְהֵא מִטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד וּבְגִין דָּא וְאֵת לְהַט הַחֶרֶב
הַמְתַּהֲפֶכֶת וְכֹלָא לְשִׁמּוֹר אֵת דְּרַךְ עֵץ הַחַיִּים דְּאִיהִי
אוֹרֵייתָא דְּאֲתָמַר בְּהָ עֵץ חַיִּים הִיא וְאִיהִי אוֹרֵייתָא דְּבַעַל
פֶּה. אִם זָכָה בַר נֶשׁ, אִיהִי סַם חַיִּים דִּילֵיהּ. וְאִם לָאוּ,
הִיא מְתַהֲפֶכֶת לֵיהּ לְסַם הַמּוֹת. וְהָא אוֹקְמוּהָ מְאִירִי
מִתְנִיתִין חֲכִי, כְּגוֹוְנָא דְּמִטָּה דְּאֶתְהַפֵּךְ לְנַחֲשׁ וּמִנַּחֲשׁ
לְמִטָּה. וּבְזַמְנָא הַהוּא יִתְמַחוּן מִן עַלְמָא כָּל אֵינוֹן דְּאֲתָמַר
בְּהוֹן (שמות ז) וַיַּעֲשׂוּ בֵּן חֲרָטוּמֵי מִצְרַיִם בְּלִטְיָהֶם: (עד כאן

מזההשמטות)

השלמה מזההשמטות (סימן ל)

אֲמַר רַבִּי בְּרַכְיָה מַאי דְּכָתִיב וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ, מַאי
מִשְׁמַע הִיְתָה, שְׂפָכֶר הִיְתָה. וּמַאי תְּהוֹ, דְּבַר
הַמְתָּהָא אֵת בְּנֵי אָדָם. וּמַאי בְּהוּ, דְּבַר שֵׁשׁ בּוּ מִמֶּשׁ,
דְּכָתִיב בְּהוּ, בּוּ הוּא. עַל שֵׁם מַאי דְּכָתִיב (קהלת ז) גַּם אֵת
זֶה לְעֵמֶת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. בְּרָא בְּהוּ וְשֵׁם מְקוֹמוֹ
בְּשָׁלוֹם. בְּרָא תְּהוֹ וְשֵׁם מְקוֹמוֹ בְּרַע. בְּהוּ בְּשָׁלוֹם דְּכָתִיב

(איוב כד) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. מְלַמֵּד שְׁמֵכָאֵל שֶׁר יְמִינוֹ
 שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִיָּם וּבָרַד. וְגַבְרִיאֵל שֶׁר שְׁמָאֵלוֹ,
 אֵשׁ. וְשֶׁר שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם מְכַרְיַע וְהֵינּוּ דְכָתִיב עוֹשֶׂה
 שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. וּמַנְלָן דְּבֵהוּ שְׁלוֹם, דְּכָתִיב (ישעיה מד)
 עוֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע, הָא פִּיצַד רָע מִתְּהוּ וְשְׁלוֹם
 מִבְּהוּ, בְּרָא תְּהוּ וְשָׁם מְקוֹמוֹ בְּרָע, שְׁנֵאמַר עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 וּבוֹרֵא רָע. בְּרָא בְּהוּ וְשָׁם מְקוֹמוֹ בְּשְׁלוֹם שְׁנֵאמַר עוֹשֶׂה
 שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו ע"כ: (עד כאן מזההשטות)

תּוֹסֵפֶת

בְּרֵאשִׁית בְּרָא רִמּוֹ לְכַתְּרֵי
 חֲכָמָה. אֱלֹהִים רוֹמֵז לְבִינָה.
 אֵת רוֹמֵז לְגְדוּלָה וְגַבּוּרָה.
 הַשְּׁמַיִם דָּא הוּא תַּפְאֲרָת.
 וְאֵת רוֹמֵז לְנִצְיָת הוֹ"ד יְסוּ"ד.
 הָאֲרִיזֵן רוֹמֵז לְמַלְכוּת: (עד כאן

תּוֹסֵפֶת)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי
 אוֹר. (ויאמר אלהים למי הוא אומר אינו
 אומר אלא לאחרים. יהי (לעיל בב) אוֹר
 לְעוֹלָם הַזֶּה. וַיְהִי אוֹר לְעוֹלָם הַבָּא). וְדָא

(דא) אֵיהוּ נְהוּרָא

דְּבְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּקַדְמִיתָא. וְהוּא נְהוּרָא

דְּעִינָא. וְהוּא נְהוּרָא דְּאַחֲזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם
 קְדָמָא וְהוּי חֲזִי בֵּיה מְסִיפֵי עֲלָמָא וְעַד סִיפֵי עֲלָמָא.
 וְהוּא נְהוּרָא דְּאַחֲזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדוּד וְהוּא מְשִׁבַח
 וְאֹמֵר (תהלים לא) מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירֵאִיךָ. וְהוּא
 נְהוּרָא דְּאַחֲזֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה וְחָמָא בֵּיה
 מְגַלְעַד וְעַד דִּן.

וּבְשַׁעֲתָא דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיקוּמוֹן תְּלַתָּא

דְּרִין חַיִּיבִין. וְאַנּוֹן דְּרָא דְאַנּוּשׁ וְדָרָא דְטוֹפְנָא וְדָרָא
 דְּפִלְגָּה (ב"א גְּנִיז לִיה) בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּמְּשׁוֹן בֵּיהּ, וְיֵהֵב יִתִּיה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה וְאַשְׁתַּמְּשׁ בֵּיהּ תְּלַת יְרַחֲוִין
 דְּאַשְׁתַּאֲרוֹן לִיה מִיּוֹמֵי עֲבוּרָא דִּילִיה. כְּמָא דְאַתְּ דָּאֵת אִמֵּר,
 (שמות ב) וְתִצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרַחֲוִים.

וּבַתֵּר תְּלַת יְרַחֲוִין עָאֵל קָמִי פִּרְעָה נְטִיל לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מִנִּיהּ. עַד דְּקָאִים עַל טוּרָא דְסִינַי
 לְקַבְּלָא אֲוֵרֵיתָא וְהִדְר לִיה תְּהוּא נְהוּרָא וְאַשְׁתַּמְּשׁ בֵּיהּ
 כָּל יוֹמוֹי. וְלֹא יִכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִקְרַב בְּהַדִּיה עַד דְּיֵהֵב
 מִסּוּהָ עַל אֲנָפוּי כְּמָא דְאַתְּ אִמֵּר, (שמות לד) וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁת
 אֱלֹוֵי. וְאַתְּ עֲטַף בֵּיהּ כְּטֻלִית. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קד)
 עוֹטָה אֹר כְּשֶׁלֶמָה.

יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. כָּל מֵה דְאִתְמַר בֵּיה וַיְהִי הוּא בְּעֵלְמָא
 דִּין וּבְעֵלְמָא דְאִתִּי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֹר דְּבִרָא
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעוּבְדָא דְבְרֵאשִׁית הָוּה סְלִיק נְהוּרִיה
 מְסִיפֵי עֵלְמָא עַד סִיפֵי עֵלְמָא וְאִתְגַּנִּיז.

מֵאֵי טַעְמָא אִתְגַּנִּיז. בְּגִין דְּלֹא יִתְהַנּוּן מִנֵּיה חֲיִיבֵי
 עֵלְמָא. וְעֵלְמִין לָא יִתְהַנּוּן בְּגִינֵיהוֹן. וְהוּא טָמִיר
 לְצַדִּיקָא, לְצַדִּיק דִּיקָא (דף לב ע"א) דְּכָתִיב, (תהלים צו) אֹר
 זָרוּעַ לְצַדִּיק וּלְיֹשְׁרֵי לֵב שְׂמַחָה וּכְדִין יִתְבַּסְּמוּן עֵלְמִין
 וַיְהוֹן כֹּלָא חֵד. וְעַד יוֹמָא דִּיהָא עֵלְמָא דְאִתִּי הוּא טָמִיר
 וּגְנִיז.

הֵהוּא נְהוּרָא נָפֶק מִגּו חֲשׂוּכָא דְאִתְגַּלְפָּא בְּקִלְפוּי
 דְּטָמִירָא דְכֹלָא. עַד דִּמְהֵהוּא נְהוּרָא דְאִתְגַּנִּיז
 אִתְגַּלְיָהּ בְּשִׁבִיל חֵד טָמִירָא לְחֲשׂוּכָא דְלִתְתָא וּנְהוּרָא
 שְׂאֵרֵי בֵּיה. מָאן חֲשׂוּכָא דְלִתְתָא. הֵהוּא דְאִקְרִי לִילָה
 דְּכָתִיב בֵּיה וְלַחֲשֶׁךְ קָרָא לִילָה.

וְעַל דָּא תְנִינן מֵאֵי דְכָתִיב, (איוב יב) מְגַלָּה עֲמוּקוֹת מִנֵּי
 חֲשֶׁךְ. רַבִּי יוֹסִי אֹמַר אֵי תִימָא מִחֲשֶׁךְ סְתִים
 אִתְגַּלְיִין. הָא חֲזִינן דְּטָמִירִין אֲנוּן כָּל אֲנוּן כְּתָרִין עֵלְאִין
 וְקָרִינן עֲמוּקוֹת. מַהוּ מְגַלָּה. אֶלָּא כָּל אֲנוּן טָמִירִין עֵלְאִין
 לָא אִתְגַּלְיִין אֶלָּא מִגּו הֵהוּא חֲשׂוּכָא דְאִיהוּ בְּרֻזָּא
 דְּלִילָא. (וַיְהִי כֹלָא חֵד בְּרֻזָּא דְוָהִיָּה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה בְּרֻזָּא חֵדָּא וְעַד יוֹמָא

דִּינִי הוּא גִּנּוּ וְטָמִיר (שׁיךְ לַעִיל בַּשְּׁטָה ב) תָּא תְּנִי, כָּל אַנּוּן עֲמִיקִין
 סְתִימִין דְּנִפְקִי מִגּוּ מַחְשָׁבָה וְקָלָא נְטִיל לֹון לָא אַתְּגַלִּיין
 עַד דְּמַלְה מְגַלְה לֹון. מָאן מַלְה הֵינּוּ דְבוּר.

וְהֵא דְבוּר אֶקְרִי שַׁבַּת. וּבְגִין דְּשַׁבַּת אֶקְרִי דְבוּר, דְבוּר
 דְּחֹול אֶסוּר בְּשַׁבַּת. (גליון מהרש"ב וְכָף הָהָה עֶבֶיד רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּד

חֲמִי לְאַמִּיָּה דְּהוֹת מִשְׁתַּעֲיָא הָהָה אָמַר לֵהּ אַמָּא, שְׁתּוּקִי שַׁבַּת הוּא וְאַסִּיר). בְּגִין
 דְּדְבוּר דָּא בְּעֵיא לְשַׁלְטָאָה וְלָא אַחֲרָא. וְהֵא דְבוּר דְּאִיהוּ
 אֶתִּי מְסֻטָּרָא דְּחֻשְׁךָ מְגַלְה עֲמוּקוֹת מְגִוִּיָּה. וּמִשְׁמַע מְנִי
 חֻשְׁךָ. הֵהוּא דְּאֶתִּי מְסֻטָּרָא דְּחֻשְׁךָ דְּכְתִיב מְנִי דְּיִיקָא.

השלמה מזהה שמטות (סימן ל"א)

יִשָּׁב רַבִּי בּוֹן וְדָרַשׁ מֵהוּ דְּכְתִיב (ישעיה מדה) יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרָא
 חֻשְׁךָ. אֶלָּא אוֹר שְׁיֵשׁ בּוֹ מִמַּשׁ כְּתִיב בּוֹ יִצְרָה.

חֻשְׁךָ שְׁאִין בּוֹ מִמַּשׁ כְּתִיב בּוֹ בְּרִיאָה כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (עמוס
 ד) יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרָא רוּחַ. אִי בְּעִית אִימָא אוֹר שְׁיֵשׁ בּוֹ
 מִמַּשׁ, כְּתִיב בּוֹ עֲשִׂיהָ. דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר
 וַיְהִי אוֹר. וְאִין הוּיָה אֶלָּא עֲשִׂיהָ וְקָרִי בֵּיהּ יִצְרָה. חֻשְׁךָ
 דְּלָא הוּהּ בֵּיהּ עֲשִׂיהָ אֶלָּא הַבְּדִלָה וְהַפְּרָשָׁה קָרִי בֵּיהּ
 בְּרִיאָה כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר הַבְּרִיא פְּלוּנִי וְכוּ'. אָמַר רַבִּי
 בְּרַכְיָה מֵהוּ דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר וְלָא
 אָמַר וְהָיָה. מְשַׁל לְמַלְךְ שְׁהָיָה לוֹ חֶפְץִין נְאֻה וְהַקְצָהוּ עַד
 שְׁזִימָן לוֹ מְקוּם וְשִׁמְהוּ שֵׁם הַדָּא הוּא דְּכְתִיב יְהִי אוֹר וַיְהִי
 אוֹר שְׁכַבְרָה הִיָּה. ע"כ: (עד כאן מזהה שמטות)

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵי הָכִי מֵאֵי דְכְתִיב וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין
הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. אָמַר לִיה, אֹר אֶפִּיק יוֹם וְחֹשֶׁךְ
אֶפִּיק לַיְלָה. לְבַתֵּר חֶבֶר לֹון כְּחָדָא וְהוּוּ חַד דְכְתִיב וַיְהִי
עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. דְּלִיְלָה וַיּוֹם אֶקְרוּן חַד. וְהֵאֵי
דְכְתִיב וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (דְּאֶפְרִישׁ מִחֻלּוּקָת)

דָּא בּוֹמְנָא דְגְלוּתָא דְאֶשְׁתַּכַּח פְּרוּדָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק עַד הָכָא דְכוּרָא בְּאֹר וּנְוִקְבָא בְּחֶשׁוּכָא.
לְבַתֵּר מִתְחַבְּרֵן כְּחָדָא לְמַהוּי חַד. בְּמֵאֵי אֶתְפְּרֶשְׁאֵן
לְאֶשְׁתְּמוּדְעָא בֵּין נְהוּרָא וּבֵין חֶשׁוּכָא. מִתְפְּרֶשְׁן דְרַגִּין
וְתַרוּוּיֵיהוּ כְּחַד הוּוּ. דְהָא לִית נְהוּרָא אֶלָּא בְּחֶשׁוּכָא וְלִית
חֶשׁוּכָא אֶלָּא בְּנְהוּרָא. וְאֶף עַל גַּב דְּאֶנוּן חַד אֶתְפְּרֶשְׁן
בְּגוּוּנִין וְעַם כָּל דָּא אֶנוּן חַד דְכְתִיב יוֹם אֶחָד.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר עַל בְּרִית עֲלָמָא אֶתְבְּרִי וְאֶתְקִיִּים
דְכְתִיב, (יִרְמִיָּה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקוֹת
שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. מָאן בְּרִית דָּא צְדִיק יְסוּדָא
דְעֲלָמָא דְאִיהוּ רִזָּא דְזִכּוּר. וְעַל דָּא עֲלָמָא קִיִּמָּא בְּבְרִית
יוֹמָם וְלַיְלָה כְּחָדָא דְכְתִיב אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה
חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. חֻקוֹת שָׁמַיִם דְנִגְדִין וְנִפְקִין
מֵעֵדֵן עֲלָאָה.

פְּתַח וְאָמַר, (שׁוֹפְטִים ד) מְקוֹל מְחַצְצִים בֵּין מִשְׁאֲבִים שָׁם
יִתְנוּ צְדָקוֹת ה' וְגו'. מְקוֹל מְחַצְצִים דָּא קוֹל יַעֲקֹב.

מִחֲצִצִּים כְּמֵא דְאֵת אָמֵר, (שמואל א יז) אִישׁ תְּבִינִים. בֵּין
מִשְׁאֲבִים דְּאִיהוּ יְתִיב בֵּין אַנּוּן דְּשִׁאֲבִין מִיָּא מְלַעֲיֵלָא
וְהוּא נָטִיל בְּתַרִּין סְטָרִין וְכִלִּיל לְהוּן בְּגוּיָה.

שָׁם יִתְנוּ צְדָקוֹת יי. תַּמָּן הוּא אֲתֵר מְהֵימְנוּתָא
לְאֵתִּדְבָקָא. שָׁם יִתְנוּ צְדָקוֹת יי. תַּמָּן יִנְקִין צְדָקוֹת
יי וְשִׁאֲבִין. צְדָקוֹת פְּרוּזוֹנו (בִּישְׂרָאֵל) דָּא צְדִיק דְּעֵלְמָא
דְּאִיהוּ קַיִים וְקַדִּישׁ, וְאִיהוּ שְׂאִיב וְנָטִיל כֹּלָא וּמְפִיר
לְגַבֵּי יַמָּא רַבָּא אַנּוּן מִיִּין עֵלְאִין. בִּישְׂרָאֵל, דִּישְׂרָאֵל
יִרְתּוּ קַיִים דָּא. וְיִהְיִיה לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרוּתַת
עֵלְמִין.

תּוֹסַפְתָּא

תְּנִינָן מֶל וְלֹא פֶרַע אֵת הַמִּלָּה
כְּאִילוּ לֹא מֶל. בְּגִין דְּתַרִּין
דְּרַגִּין אַנּוּן מִלָּה וּפְרִיעָה. זְכוּר
וְשִׁמּוֹר. צְדִיק וְצַדִּיק. דְּכַר
וְנוֹקְבָא. אוֹת בְּרִית דָּא יוֹסֵף
וּבְרִית דָּא רַחֵל. וְאַצְטְרִיךְ
לְחַבְרָא לֹון. וּבְמָה מְחַבֵּר לֹון.
כַּד אִיהוּ גְזִיר וּפְרִיעַ. וּמָאן
דְּגְזִיר וְלֹא פְרִיעַ כְּאִילוּ עֲבָדוּ
בִּינֵיהוּ פְרוּדָא, (עד כאן תוספתא)

כִּיּוֹן דִּישְׂרָאֵל שְׁבִקוּ לִיה
דְּהוּ גְזִרִין וְלֹא
פְרַעִין. מַה כְּתִיב, (שופטים ה)
אֲז יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים עִם יי.
יִרְדּוּ לְשַׁעְרִים, אַנּוּן שַׁעְרֵי
צְדָק הֵווּ יִתְבִּין לְתַרְעֵי וְלֹא
עֵאלִין לְגוּ. וּבְהֵהוּא זְמַנָּא (דף
לב ע"ב) כְּתִיב, (שופטים ב) וַיַּעֲזְבוּ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת יי וְגו'. עַד

דְּאֵתַת דְּבוּרָה וְנַדִּיבַת לֹון בְּהֵאֵי כְּמַה דְּכְתִיב, (שופטים ה)
בְּפְרוּעַ פְּרַעוֹת בִּישְׂרָאֵל וְגו'.

וְעַל דָּא כְּתִיב חֲדָלוּ פְרוּזוֹן בִּישְׂרָאֵל. חֲדָלוּ פְרוּזוֹן, דָּא

הוא פְּרֻזֹנוּ דְקָא אֲמָרְן. חֲדָלוּ פְּרֻזֹן, קַיִים קַדִּישָׁא דְלֹא
 אֲתַפְּרְעוּן. (שופטים ה) עַד שִׁקְמַתִּי דְבוּרָה שִׁקְמַתִּי אִם
 בִּישְׂרָאֵל. מֵאִי אִם. אֵלָא אָנָּא נְחֲתִית מִיּוֹן עֲלָאִין מֵעִילָא
 לְקַיִמָּא עֲלִמִין, בִּישְׂרָאֵל סִתָּם לְעִילָא וְתַתָּא, לְאַחֲזָאָה
 דְעֲלֵמָא לֹא אֲתַקַּיִים אֵלָא עַל קַיִמָּא דָּא. וְרֻזָּא דְכֻלָּא
 (משלי י) וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם כְּתִיב, (לך לך עז ע"א).

תִּלְתַּת נַפְקִי מִחֵד. חֵד בְּתִלְתַּת קַיִמָּא עָאל בֵּין תְּרִין. תְּרִין
 יִנְקִין לְחֵד, חֵד יִנְיֵק לְכַמָּה סְטָרִין. פְּדִין כֻּלָּא חֵד.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד יוֹם דְעָרֵב
 וּבֹקֶר כֻּלִּיל כַּחֲדָא. הֵינּוּ רֻזָּא דְבְּרִית יוֹמָם וְלַיְלָה וּבֵיה
 כֻּלָּא חֵד:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין
 מַיִם לְמַיִם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר שְׁבַעַה רְקִיעִים אֲנוּן
 לְעִילָא. וְכֻלְהוּ קַיִמָּא בְּקַדוּשְׁתָּא עֲלָאָה. וְשְׁמָא קַדִּישָׁא
 בְּהוּ אֲשַׁתְּכַלֵּל. וְדָא רְקִיעָא הוּא בְּאַמְצָעוֹת מִיָּא.
 דָּא רְקִיעַ קַיִמָּא עַל גְּבִי חַיּוֹתָא אַחֲרָנִין. וְאִיהוּ אֲפְרִישׁ
 בֵּין מִיּוֹן עֲלָאִין לְמִיּוֹן תַּתָּאִין. וּמִיּוֹן תַּתָּאִין קָרְאִין
 לְעֲלָאִין. וּמֵהָאִי רְקִיעַ שְׁתָּאן לוֹן. דָּא הוּא דְמַפְרִישׁ
 בֵּינֵיהוּ. בְּגִין דְכֻלְהוּ מִיָּא בֵּיהּ כֻּלִּילָן. וְלְבַתֵּר נְחִית לוֹן
 לְהַנִּי חַיּוֹתָא וְשְׂאֵבִין מִתַּמָּן.

כְּתִיב, (שיר השירים ד) גֵּן נְעוּל אַחוּתִי כֻלָּה גַל נְעוּל מְעִין
 חָתוּם. גֵּן נְעוּל, דְּכֻלָּא אִסְתִּים בֵּיה. דְּכֻלָּא
 אֲתַכְלִיל בֵּיה. גַּל נְעוּל, דְּהֵהוּא נְהָר נָגִיד וְנִפְיָק וְעֵייל
 בֵּיה וְכֻלִּיל וְלֹא אִפְיָק וְקָרְשִׁי מִיָּא בֵּיה וְקִימִי. מִיָּא
 טַעֲמָא בְּגִין דְּרוּחַ צְפוּן נָשִׁיב בְּאַנוּן מִיָּא וְאֲתַקְרִישׁוּ וְלֹא
 נִפְקִי לְבַר עַד דְּאֲתַעְבִּיד קָרַח (לעיל כט ב) וְאֲלַמְלֵא סִטְרָא
 דְּדָרוּם דְּאִקִּישׁ תַּקְפִּיה דְּהֵאִי קָרַח לָא נִפְקִי מִנֵּיה מִיָּא
 לְעֵלְמִין.

וְחִיזוּ דְּהֵהוּא רְקִיעָא עֲלָאָה כְּחִיזוּ דְּהֵאִי קָרַח
 דְּמִתַּקְרָשָׁא וּמְכַנְסִים בְּגוּיָה כָּל אַנוּן מִיָּין. כֶּךָ הֵהוּא
 עֲלָאָה דְּעֵלִיָּה כְּנִישׁ כָּל אַנוּן מִיָּין וְאַפְרִישׁ בֵּין מִיָּין
 עֲלָאִין לְמִיָּין תַּתְּאִין. וְהֵאִי דְּאֲמָרְן יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם.
 בְּמַצִּיעוֹת. לָאוּ הָכִי. אֲלָא יְהִי כְּתִיב. הֵהוּא דְּהוּי מִנֵּיה
 בְּמַצִּיעוֹת מִיָּא הוּי. וְאִיהוּ לְעֵיל דְּקִימָא עַל רִישָׁא
 דְּחִיּוֹתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵית קְרוּמָא בְּמַצִּיעוֹת מַעוּי דְּבַר נָשׁ
 דְּאִיהוּ פְּסִיק מִתְתָּא לְעֵילָא וְשָׂאִיב מַעִילָא וְיַהִיב
 לְתַתָּא. כֶּךָ גּוּוּנָא דָּא רְקִיעַ אִיהוּ בְּאַמְצַעִיתָא וְקִימָא עַל
 אַנוּן חִיּוֹתָא דְּלְתַתָּא. וְאִיהוּ פְּרִישׁ בֵּין מִיָּין עֲלָאִין
 לְתַתָּאִין. תָּא חֲזִי, אַנוּן מִן אַעְדוּ וְאוּלִּידוּ חֲשׁוּכָא. וְעַל
 רָזָא דָּא כְּתִיב, (שמות כו) וְהַבְדִּילָהּ הַפְּרוּכַת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ
 וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח (תהלים קד) הַמִּקְרָה בְּמִים עֲלִיּוֹתָיו וְגו' בְּמִים
 אֵלֶּיךָ מִיַּיִן עֲלֵאֵיךָ דְּכֻלָּא דְּבַהּוּ תִּקְיִן בֵּיתָא כְּמָא
 דְּאֵת אֲמַר, (משלי כד) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת וּבִתְבוּנָה יִתְכַוֵּן.
 הַשָּׁם עָבִים רְכוּבוֹ. רַבִּי יִיסָא סָבָא פְּלִיג עָבִים ע"ב י"ם.
 עַב דְּאִיהוּ חֻשְׁךָ שְׂמָאֵלָא דְּקִיָּמָא עַל יָם דָּא.
 הַמְהִלְךָ עַל כְּנַפֵּי רוּחַ דָּא רוּחָא דְּמִקְדְּשָׁא עֲלָאָה. וְרוּחָא
 דָּא (שמות כד) שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב. כְּתִיב (תהלים יח) וַיִּרְכַּב עַל
 כְּרוּב וַיַּעֲוֹף וַיֵּדָא עַל כְּנַפֵּי רוּחַ. וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב חַד
 לְבַתָּר אֵיגְלִי עַל כְּנַפֵּי רוּחַ וְעַד דְּהָאֵי אֲתַעַר לָא אֲתַגְלִי
 בְּהָאֵי.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר כְּתִיב, (איוב כח) וּמִים תִּפֵּן בַּמַּדָּה. בַּמַּדָּה
 מִמַּשׁ אֲתַקִּין לָהּ כַּד מָטוּן לְגוּוּהָ. וְאַנּוּן תִּקּוּנָא
 דְּעֲלָמָא כַּד מָטוּן מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה. אָמַר רַבִּי אֲבָא כַּד הוּוּ
 קְדָמָאֵי אָמְרֵי כַּד הוּוּ מָטָאן לְהָאֵי אֲתַר מְרַחֲשֵׁן שְׁפוּן
 דְּחַפְיָמִין וְלָא אָמְרִין מְדֵי בְּגִין דְּלָא יִתְעַנְשׁוּן.
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר אֵת קְדָמָאָה דְּאֲתוּוּן הָוּה שְׁטִיָּא עַל
 אַנְפוּי דְּקִיטְרָא דְּכִיָּא וְאֲתַעֲטַר מְלָרַע מְלָעִילָא
 וְסָלִיק (דף לג ע"א) וּנְחִית וּמִיָּא מִתְגַּלְפִּי בְּגִלּוּפִיָּהּ וּמִתִּיִּשְׁבָן
 בְּדוּכְתִיָּהּ וְאֲתַכְּלִילוּ חַד בְּחַד. וְכֵן אֲתוּוּן כְּלָהּ כְּלִילָן דָּא
 בְּדָא וּמִתְעֲטָרן דָּא בְּדָא עַד דְּאֲתַבְּנִי עֲלִיָּהּ בְּנִינָא
 וַיִּסּוּדָא.

וְכֹד אֶתְבְּנִיאוּ כָּלֵהוּ וְאֶתְעַטְרוּ. הוּוּ מִיַּיִן עֶלְאִין
 מִתְעַרְבִין בְּמִיַּיִן תַּתְאִין וְאֶפִּיקוּ בֵּיתָא דְעֶלְמָא (ועל
 דא אפיקו תרין גהורין חד דאקרי ארץ ונהורא דאקרי שמים) וְעַל דָּא ב' אֶתְחַזִּי
 בְּרִישָׁא וּמִיַּיִן סִלְקִין וְנַחְתִּין עַד דְּהָאִי רְקִיעַ הוּוּ וְאֶפְרִישׁ
 לוֹן. וּמַחְלוּקַת הוּוּ בְּשַׁנֵּי דְבֵיהּ אֶתְבְּרִי גֵיהֶנּוּם דְּאִיהוּ נוֹרָא
 דְּדִלִיק כְּמָא דָּאֵת אָמַר, (דברים ד) אִשׁ אוֹכְלָה הוּא. וְזִמִּין
 לְאֶשְׂרָאָה עַל רִישֵׁיהּוּ דְחִיבִיא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מֵהָכָא כָּל מַחְלוּקַת דְּאִיהוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם
 סוּפָה לְהִתְקַיִים. דְּהָא הָכָא מַחְלוּקַת דְּאִיהוּ לְשֵׁם
 שָׁמַיִם הוּוּ וְשָׁמַיִם בְּהָאִי אֶתְקַיִים. לְבַתַּר דָּא דְכַתִּיב
 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרְקִיעַ שָׁמַיִם וְגו'. בְּקַטְפִּירָא דְעִילִיתָא
 בְּקַסְטִייהּוּ שְׁכִיחִי וְאֶתְקַיִמוּ. דְּהָא תַנִּינָן כְּתִיב, (שמות כו)
 וְהַבְדִּילָהּ הַפְּרוּכַת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים
 דְּיִיקָא, דְּהָא אִיהוּ רְקִיעַ דְּמִפְרָשׁ בְּגוּ בְּאַמְצָעִיתָא.

תָּא חַזִּי, כְּתִיב לְבַתַּר יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל
 מְקוֹם אֶחָד. מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם מִמַּשׁ. אֶל מְקוֹם אֶחָד.
 לְאַתַּר דְּאֶקְרִי אֶחָד. וְאִיהוּ יָם תַּתְאָה דְּהָא אִיהוּ אֲשֻׁלִים
 לְאַחַד. וּבְלֹא אִיהוּ לָא אֶקְרִי אֶחָד. וּמִשְׁמַע דְּכַתִּיב יְקוּוּ
 דְּבֵיהּ מִתְכַּנְּשִׁין כָּלֵהוּ מִיָּא כְּמָא דָּאֵת אָמַר, (קהלת א) כָּל
 הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'.

רַבִּי יִיסָא אָמַר אֶל מְקוֹם אֶחָד, דָּא אִיהוּ אַתַּר דְּכַתִּיב

בֵּיה (ישעיה נד) וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט. דִּהָא אִיהוּ נְטִיל
כָּלָא וְשָׂדֵי בִימָא וּבִיה אֶתְתַקְנַת אַרְעָא דְכְתִיב וְתִרְאֶה
הִיבְשָׁה דָּא הוּא אַרְץ. כְּמָא דְאֵת אִמַר וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
לִיבְשָׁה אַרְץ.

אִמַּאי אִקְרִי יִבְשָׁה. אִמַר רַבִּי יִצְחָק הֵיִינוּ דְכְתִיב (דברים
טו) לֶחֶם עֹזְנִי לֶחֶם עָנִי כְּתִיב. וּבְגִין דְּאִיהוּ לֶחֶם
עָנִי אִקְרִי יִבְשָׁה. וְשָׂאִיב בְּגִוּוּהַ כָּל מִימִין דְּעֵלְמָא וְאִיהִי
יִבְשָׂא הוּי. עַד דְּאֵתֵר דָּא אִמְלִי לָהּ וּכְדִין נְגִדִין מִיָּא
אוֹרַח דְּאֵנוּן מְקוֹרוֹת.

וּלְמַקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים דָּא הוּא בֵּית כְּנִישׁוֹת מִיִּין
דְּלְעִילָא דְתַמָּן מִתְכַּנְּשִׁין כָּל מִיָּא וּמִתַּמָּן נְגִדִין
וּנְפַקִין.

השלמה מזהשמטות (סימן ל"ב)

שְׁבִיעֵי הוּי בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל עוֹלָם וּמִשָּׁם בָּא זֶרַע שֶׁל
יִשְׂרָאֵל כִּי חוּט הַשְּׂדֵרָה מְשׁוּף מִן הַמוֹחַ שֶׁל אָדָם
וּבָא לְאִמָּהּ וּמִשָּׁם הוּא הַזֶּרַע דְכְתִיב (ישעיה מ"ג) מִמִּזְרַח
אֲבִיא זֶרַעַךְ, כְּשֵׁי־יִשְׂרָאֵל טוֹבִים מִזֶּה הַמָּקוֹם אֲבִיא זֶרַעַךְ
יִתְחַדֵּשׁ לָךְ זֶרַע חֲדָשׁ, וּכְשֵׁי־יִשְׂרָאֵל רָעִים מִן הַזֶּרַע שֶׁכָּבַר
בָּא לְעוֹלָם דְכְתִיב (קהלת א) הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. דוֹר שֶׁכָּבַר בָּא.
וּמִאי מִמְעָרֵב אֶקְבְּצֶךָ, מֵאוֹתָהּ מִדָּה שְׁנוּטָה תִּמְיֵד
לְמַעְרָב. וְלָמָּה אִיקְרִי מַעְרָב, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם מִתְעָרֵב כָּל

הַזֶּרַע. מִשָּׁל לְמָה הַדָּבָר דּוּמָה, לְבֵן מֶלֶךְ שֶׁהִיָּה לוֹ כִּלְהַ
נָאָה וְצִנּוּעָה בְּחִדְרוֹ, וְהִיָּה לּוֹקַח מִבֵּית אָבִיו עוֹשֶׁר וּמְבִיא
לָהּ תַמִּיד וְלוֹקַחַת הַכֹּל וּמְצַנְעַת אוֹתוֹ תַמִּיד וּמְעַרְבַת
הַכֹּל. לְסוֹף יָמִים בִּיקָשׁ לְרֵאוֹת מָה אָסַף וּמָה קִיבֵץ הֵיִינוּ
דְּכֹתִיב וּמְמַעְרַב אֶקְבֹּצֶךָ. וּמֵאֵי גִיהוּ בֵּית אָבִיו דְּכֹתִיב
מִמְזוּרַח אָבִיא זֶרַעךָ מִלְּמַד שְׁמִמְזוּרַח מְבִיא וְזוֹרַע בְּמַעְרַב
וְאַחַר כֵּךְ הוּא מְקַבֵּץ מָה שֶׁזֶרַע. ע"כ: (עד כאן מזהה שמטות)

אָמַר רַבִּי חֵיִיא מְקוּהַ הַמֵּיִם דָּא צְדִיק. דְּכַד מְטָא לְמְקוּהַ
הַמֵּיִם כְּתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב וּכְתִיב, (ישעיה ג)
אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב. (וכן אור קדמא טוב אקרי. וכן פלהו כתיב בהו כִּי טוֹב.
בר יומא תננינא דלא כתיב ביה כִּי טוֹב). רַבִּי יוֹסִי אָמַר יִשְׂרָאֵל מְקוּהַ
אִיהוּ. דְּכֹתִיב, (ירמיה יז) מְקוּהַ יִשְׂרָאֵל יֵי.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר דָּא צְדִיק. הֵינוּ דְּכֹתִיב קָרָא יָמִים. בְּגִין
דְּנַחְלִין וּמְבוּעִין וּנְהַרִין פְּלָהוּ נְטִיל לֹון וְאִיהוּ
מְקוּרָא דְּכֹלָא וְאִיהוּ נְטִיל פְּלָא בְּגִינֵי כֵךְ יָמִים. וְעַל דָּא
וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב וּכְתִיב, (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב.
וּבְגִין דְּאֶתְרָשִׁים אִיהוּ אֶפְרִישׁ בֵּין יוֹמָא קְדָמָא
לְתַלִּיתָא וְלָא אֶתְמַר כִּי טוֹב בְּגוּיָהוּ. דְּהָא
בְּיוֹמָא תַלִּיתָא עָבַדַת אַרְעָא אִיבִין מְחִילָא דְּהָאֵי צְדִיק.
דְּכֹתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׁב מְזַרְעֵ
זֶרַע עֵץ פְּרִי. מֵאֵי עֵץ פְּרִי. דָּא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע דְּאִיהוּ

עֶבֶד אִיבִין וּפְרִין. עוֹשֶׂה פְּרִי דָא צְדִיק יְסוּד דְּעֵלְמָא.
 לְמִינוּ דְּכָל בְּנֵי נֶשָׂא דְּאִית לֹון רוּחָא קְדִישָׁא. דְּאִיהוּ
 אִיבָא דְּהֵהוּא אִילְנָא רְשִׁים בְּהוּ רְשִׁמָּא לְמִינוּ.
 וּמְאִי אִיהוּ, בְּרִית קְדֻשׁ בְּרִית שְׁלוֹם. וּבְנֵי מְהִימְנוּתָא
 לְמִינוּ, לְמִינוּ עָאֲלִין וְלֹא מִתְּפַרְשָׁן מִנִּיהּ. וְצְדִיק עוֹשֶׂה
 פְּרִי הוּא. וְהֵהוּא אִילְנָא אֲתַעְבְּרַת וְאֲפִיקַת הֵהוּא פְּרִי
 לְמִינוּ. לְמִינוּ דְּהֵהוּא עוֹשֶׂה פְּרִי דִּיהוּי כְּפוּתִיהּ.
 זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאן דְּדָמִי לְאַמִּיָּה וּלְאַבּוּי. וְעַל פֶּן
 רְשִׁמָּא קְדִישָׁא בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה בְּגִין דִּידְמִי
 לְאַמִּיָּה. (בְּגִין דְּהִיא דְּרָגָא תְּמִינָאָה וְהִיא נְפִשָׁא דְּפֶרַח מְנַה אֲעֻטְרִיכַת לְאַתְחַזְזָא קַמָּה
 לְתַמְנִיא יוֹמִין) וְכֹד אֲתַפְרַעַת וְאַתְגַּלִּיָּא רְשִׁמָּא קְדִישָׁא בְּגִין
 דִּידְמִי לְאַבּוּי. וְעַל דָּא יַעֲזַב פְּרִי דָא אֲמָא. עוֹשֶׂה פְּרִי דָא
 בְּרִית קְדֻשׁ אֲבּוּי. לְמִינוּ דִּידְמִי לִיהּ וְאַתְרִשִׁים בֵּיהּ.
 אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ. זָרְעוּ בּוֹ. זָרַע בּוֹ מִבְּעֵי לִיהּ.
 מֵאִי זָרְעוּ בּוֹ. אֶלָּא זָרַע וְאִ"ו בּוֹ. עַל הָאָרֶץ הַכִּי
 הוּא וְדָאִי. דְּהֵא הֵהוּא זָרַע אֲשֶׁדִי עַל אֲרַעָא. זַכָּאָה
 חוּלְקִיָּהוֹן דִּישְׂרָאֵל דְּאֲנוּן קְדִישִׁין וְדְמִיִּין לְקְדִישִׁין. וְעַל
 דָּא וְדָאִי כְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמְּךָ כָּלֶם צְדִיקִים. כָּלֶם צְדִיקִים
 וְדָאִי. דְּהֵא מְהִנֵּי נְפִקוּ וּלְהִנֵּי דְמִיִּין. זַכָּאִין אֲנוּן בְּעֵלְמָא
 דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי.

(דף לג ע"ב)

אָמַר רַבִּי חֵיִיא כְּתִיב, (ירמיה י ונא) עוֹשֶׂה אֲרֶץ בְּכַחוּ. מֵאִי

עוֹשֶׂה אֶרֶץ (בְּכֹחוֹ. עָשָׂה אֶרֶץ מִבְּעֵי לַיָּהּ. אֵלֹא עוֹשֶׂה וְדָאֵי תְדִיר וּמִתְקַן קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא לְהֵאֵי אֶרֶץ) דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְעֵילָא. בְּכֹחוֹ דָּא
 צְדִי"ק. מִכִּין תִּבְל בְּחֻכְמָתוֹ. תִּבְל דָּא אֶרֶץ דְּלִתְתָּא.
 בְּחֻכְמָתוֹ דָּא צְדָק דְּכֻתִּיב וְהוּא (תהלים ט) יִשְׁפּוּט תִּבְל
 בְּצְדָק. עוֹשֶׂה אֶרֶץ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּהוּא מִתְקִין
 אֶרְעָא וּמִתְקִין אֶרְחוּי. וּבְמָה. בְּכֹחוֹ פְּדָקָא מְרֹן.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּאַתּוּן גְּלִיפִן דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אֵית קוּטְרִי
 דְּאַתּוּן כ"ב קְטִירִין פְּחָדָא. תְּרִין אַתּוּן דָּא סְלִיק
 וְדָא נְחִית וְדִסְלִיק נְחִית וְדִנְחִית סְלִיק. וְסִימָן דָּא (ישעיה מדה)
 א"ך ב"ך א"ל.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר טִיפְסָא דְּשִׁיקְלָא בְּאַמְצָעִיתָא קִימָא.
 וְסִימָן (ויקרא ט) בְּמִדָּה בְּמִשְׁקַל וְגו'. מִשְׁקַל לִישָׁן
 דְּקִימָא בְּאַמְצָעִיתָא. וְרוּזָא דָּא (שמות ל) שְׁקַל הַקֹּדֶשׁ כְּתִיב.
 וּמֵאֲזֵנִים בֵּיה קִימָן וְאַתְקְלוּ. מָאן מֵאֲזֵנִים כְּמָא דְּאַתָּ
 אָמַר, (ויקרא ט) מֵאֲזֵנֵי צְדָק. וְכִלְהוּ קִימִין בְּמִשְׁקַל בְּשִׁיקְלָא
 הַקֹּדֶשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּשִׁיקְלָא הַקֹּדֶשׁ דָּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק כְּתִיב, (תהלים לג) בְּדַבַּר יְיָ שָׁמַיִם נִעְשׂוּ
 וּבְרוּחַ פִּיּו כָּל צְבָאָם. בְּדַבַּר יְיָ שָׁמַיִם נִעְשׂוּ. אֵלִין
 שְׁמֵיָא דְּלִתְתָּא דְּאַתְעֵבִידוּ בְּדַבַּר שָׁמַיִם דְּלְעֵילָא. בְּרוּחַ.
 דְּאַפִּיק קָלָא עַד דְּמִטִּי לְהֵהוּא נְהַר דְּנִגִּיד וְנִפִּיק וְלָא
 פְּסִקִין מִימּוּי לְעֵלְמִין. וּבְרוּחַ פִּיּו כָּל צְבָאָם. כְּלָהוּ תִתְּאֵי
 קִימִין בְּרוּחַ דְּאִיהוּ דְּכַר.

(תהלים קד) מִשְׁקֵה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרֵי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע
הָאָרֶץ. מִשְׁקֵה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו. מֵאֵן עֲלִיּוֹתָיו
כְּדָקָא מְרוֹן. דְּכַתִּיב, (תהלים קד) הַמְקַרֵּה בַּמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו. מִפְּרֵי
מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ. רִזָּא דְהֵהוּא נָהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק
לְתַתָּא הָדָא הוּא דְכַתִּיב עוֹשֶׂה פְּרֵי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ וְגו' **וְהָא אַתְּמַר:**

יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ. יְהִי מְאֹרֶת
חֶסֶד. רַבִּי חֲזַקְיָה אֹמֵר מְאֹרֶת דְּשְׂרִיא בֵּיה תּוֹקְפָא
דְּדִינָא. קִילְטָא דְּדִינָא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר יְהִי מְאֹרֶת לְתַתָּא
אִיהִי סִיְהָרָא דְּבַה תִּלְיָא אֲסַפְרָה לְרַבִּי עֲלָמָא. וּבַה תִּלְיָא
מְאֹרֶת. בְּגִין דְּאִיהִי נְהוֹרָא זּוּטְרָא מְכַל נְהוֹרִין. וְזַמְנִין
דְּאִתְחַשְׁכָּא וְלֹא מְקַבְּלָא נְהוֹרָא.

בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. דָּא הוּא רְקִיעָא דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּכֻלָּהוּ.
בְּגִין דְּנִטְיִל כָּל נְהוֹרִין וְהוּא נְהִיר לְהַאי נְהוֹרָא
דְּלֹא נְהָרָא (וְהוּא תִּלְיָא בֵּיה בְּגִין דְּאִתְדַבֵּק בָּהּ הַהוּא מְאֹרֶה וּבֵיה תִּלְיִין לְתַתָּא כָּל

אֲנָן וְיִיגִין אַחֲרֵנִין בְּגִין וְעִירוּ דְּנְהוֹרָא).

רַבִּי יִצְחָק אָמַר וְאִפִּיק (ב"א וְאִפִּילוּ) הַאי רְקִיעָא דְּלֹא
נְהִיר. וְקָרִינָן לֵיה מְלָכוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאָרֶץ
הַחַיִּים. הַשָּׁמַיִם אִיהוּ (דְּנְהִיר) הַאי רְקִיעַ. בְּגִינֵי כֶּף יְהִי
מְאֹרֶת חֶסֶד ו'. מֵאֵי טַעְמָא דְּהָא בְּלֹא וְאִ"ו מוֹתָא הוּא
בְּעֲלָמָא.

יְהִי מֵאֲרֹת כָּלֹא בֵּיהַ תְּלִיא לְאֶכְלָלֹא לִילִית בְּעֶלְמָא.
 כְּתִיב, (איוב ג) קָטַן וְגָדוֹל שָׁם הוּא. וְכִתִּיב, (ישעיה לג) כִּי
 אִם שָׁם אֲדִיר יִי לָנוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה לד) אַךְ שָׁם
 הִרְגִיעָה לִילִית וּמִצָּאָה לָהּ מִנוּחַ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר יְהִי מֵאֲרֹת. אֶסְפֵּק לְרִיאָה דְלֹא נִהְרָא
 מִגְרָמָה. אֶלֹא עַל יְדֵא דְנִהְרִין עֲלֵאִין דְנִהְרִין לָהּ
 כְּעִשְׁשִׁיתָא דְלִקְטָא נִהוּרָא דְנִהִיר. כְּתִיב, (יהושע ג) הִנֵּה
 אַרְוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. הִנֵּה אַרְוֹן דָּא אֶסְפֵּק לְרִיאָה
 דְלֹא נִהְרָא. הַבְּרִית אֶסְפֵּק לְרִיאָה דְנִהְרָא. הִנֵּה אַרְוֹן דָּא
 הִיא מֵאֲרֹת. אַרְוֹן תִּיבּוּתָא לְאֶעְלָאָה בְּגוּיָה תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב.
 הַבְּרִית דָּא שְׁמִשָּׂא דְנִהִיר לָהּ. וְאִיהִי בְרִית בְּהַדִּיָּה אַרְוֹן
 הַבְּרִית דְיִיקָא. אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. הַבְּרִית דְאִיהוּ אֲדוֹן כָּל
 הָאָרֶץ.

וּבְגִין דְהָאִי אַרְוֹן אִיהוּ אֲדוֹן. בְּגִין שְׁמִשָּׂא דְנִהִיר לָהּ
 וְנִהִיר לְכָל עֶלְמָא. הֵכִי אֶתְקָרִי (דף לד ע"א) וּמְנִיָּה
 נִקְטָא שְׂמָא. וְאֶתְקָרִי הָאִי אַרְוֹן אֲדוֹן בְּרֹזָא דְאֶלֹ"ה דְלֹת
 נוּ"ן יו"ד. כְּמָה דְאֶמְרִינָן צְדִיק וְצַדִּיק כֶּךָ אֲדוּ"ן אֲדנ"י
 דָּא בְדָא תְלִיין.

תָּא חֲזִי, כְּכַבִּים וּמְזֻלוֹת בְּבְרִית קִיִּימִין דְאִיהוּ (שְׁמִשָּׂא
 דְקִיאֲמָרוֹ וְדָא) רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם דְרְשִׁימִין בֵּיהַ וּגְלִיפִין בֵּיהַ
 כְּכַבִּים וּמְזֻלוֹת וּבֵיהַ תְלִיין לְאֶנְהָרָא. רַבִּי יִיסָא סָבָא הוּוּ

אָמַר הָכִי יְהִי מֵאֲרֵת דְּתַלְיָא בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם וְדָא סִיְהָרָא
 דְּתַלְיָא בֵּיתָה. כִּיּוֹן דְּכָתִיב וְהָיוּ לְמְאֹרוֹת הָא שְׁמֵשָׁא (כאן
 חסר) וּלְמוֹעֲדִים דְּהָא זְמַנְיָא וְחֲגִין יְרַחֲוּן וְשַׁבְּתֵי בְּהוּ
 תַלְיָאן וְהוּוּ.

וְכֹלָא בְּעֵבִידְתָּא קַדְמָאָה עֲלָאָה. דְּשָׁמִיָּה קַדְיִשָׁא
 אֲתַאֲחִיד בֵּיתָה. וְאִיהוּ הוּא כֹלָא. שְׁבַעָה פְּכַבֵּי אַנּוּן
 לְקַבֵּל שְׁבַעָה רַקִּיעִין וְכֹלְהוּ מִדְּבַרֵי עֲלָמָא. וְעֲלָמָא עֲלָאָה
 עֲלִיָּהּ. וְתַרִּין עֲלָמִין נִינְהוּ עֲלָמָא עֲלָאָה וְעֲלָמָא תַתָּאָה.
 תַתָּאָה כְּגוֹוֵנָא דְלַעִילָא דְכָתִיב, (דְּבַרֵי הַיָּמִים א טז) מִן הָעוֹלָם
 וְעַד הָעוֹלָם. מֶלֶךְ עֲלָאָה. וּמֶלֶךְ תַתָּאָה.

כְּתִיב יי מֶלֶךְ יי מֶלֶךְ יי מֶלֶךְ לְעוֹלָם וְעַד. יי מֶלֶךְ
 לְעִילָא. יי מֶלֶךְ בְּאַמְצַעִיתָא. ה' יְמִלוּךְ לְתַתָּא. רַבִּי
 אַחָא אָמַר יי (נ"א דָּא חֲכָמָה עִילָאָה) מֶלֶךְ דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה
 דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְאֲתִי. יי מֶלֶךְ דָּא תַפְאָרֵת יִשְׂרָאֵל. יי
 יְמִלוּךְ דָּא אַרְוֹן הַבְּרִית (נ"א רַבִּי אַחָא אָמַר יי מֶלֶךְ דָּא חֲכָמָה עֲלָאָה. יי מֶלֶךְ

דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה דְאֲתִי. יי יְמִלוּךְ דָּא תַפְאָרֵת יִשְׂרָאֵל).

אַתָּא זְמַנָּא אַחְרָא דְיוֹד וְאַהֲדַר לֹוֹן מִתַתָּא לְעִילָא. וְאָמַר
 (תהלים י) יי מֶלֶךְ עוֹלָם וְעַד. יי מֶלֶךְ לְתַתָּא. עוֹלָם
 בְּאַמְצַעִיתָא. וְעַד לְעִילָא. דְתַמָּן וִיעוּדָא וְקִיּוּמָא
 וְאַשְׁלִימוּתָא דְכֹלָא. מֶלֶךְ לְעִילָא יְמִלוּךְ לְתַתָּא.
 רַבִּי אַבָּא אָמַר כֹּל הַנִּי מְאֹרוֹת כְּלָהוּ מִתְחַבְּרִין בְּרַקִּיעַ

הַשָּׁמַיִם. לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא. מֵאֵן הוּא
 רְקִיעָא דְנַהִיר עַל אַרְעָא. הוּי אִימָא דָּא נָהַר דְנַגִּיד
 וְנַפִּיק מֵעֵדן דְכְּתִיב וְנָהַר יוֹצֵא מֵעֵדן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן.
 תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּסִיְהָרָא שְׁלֵטָא וְאִתְנַהִיר מִהֵהוּא נִהָרָא
 דְנַגִּיד וְנַפִּיק. כָּל אַנּוּן שְׁמִיָּא דִלְתַתָּא וְחִילִיָּהוּן
 כְּלָהוּן אֲתוּסְפֵן נִהוּרָא. וְכַכְבֵּיָא דְמִמֶּנּוּן עַל אַרְעָא כְּלָהוּ
 שְׁלֵטִין וּמַגְדִּלִין צְמַחִים וְאֵילָנִין. וְעֵלְמָא אֲתַרְבִּי בְּכָלְהוּ.
 וְאַפִּילוּ מִיָּא וְנוּנֵי יִמָּא כְּלָהוּ בְּרַבּוּ יִתִיר. וְכַמָּה גְרַדִּינֵי
 נִימוּסִין שְׁאֵטוּן בְּעֵלְמָא. בְּגִין דְכְּלָהוּ בְּחֻדּוּהָ בְּרַבּוּ חִילָא.
 כִּד חֻדּוּהָ הוּא בְּבִי מִלְכָּא אִפִּילוּ אַנּוּן מִבֵּי תַרְעֵי. וְאַפִּילוּ
 אַנּוּן מִדְּבֵי טַרְנֵשִׁי (נ"א טַרְטֵשִׁי). כְּלָהוּ חֻדָּן וְשְׁטָאן בְּעֵלְמָא.
 וְרַבִּי דְעֵלְמָא בְּעֵינָן לְאַסְתְּמָרָא.

רַבִּי אַחָא אָמַר. וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְכִד
 כְּלָהוּן קַיִמִין בֵּיהּ כְּדִין חֻדּוּתָא דָּא עִם דָּא, כְּדִין
 סִיְהָרָא אֲזַעִירַת נִהוּרָא מִקַּמֵּי שְׁמֵשָׁא. כָּל מַה דְנַטִּיל בְּגִין
 לְאַנְהָרָא לָהּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

רַב יִצְחָק אָמַר כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר
 הַחֲמָה וְאֹר הַחֲמָה יְהִיָּה שְׁבַעַתִּים כְּאֹר שְׁבַעַת
 הַיָּמִים. מֵאֵן שְׁבַעַת הַיָּמִים. אֵלִין אַנּוּן שְׁבַעַת יוּמִין
 דְּבְרֵאשִׁית. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אֵלִין אַנּוּן שְׁבַעַת יָמֵי
 הַמְּלֹאִאִים. מְלֹאִאִים וְדָאִי. בְּגִין דִּהֵהוּא זְמַנָּא אֲתַבְּסֵם

עֲלָמָא וְאִתְהַדַּר בְּאִשְׁלָמוֹתֶיהָ וְלֹא אִתְפָּגְיִים סִיְהָרָא בְּגִין
 חוּיָא בִישָׂא דְכְּתִיב בֵּיהּ (משלי טז) וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֲלוֹהֵי.
 וְאִימַתִּי יְהִי דָּא בְּזִמְנָא דְכְּתִיב, (ישעיה כה) בְּלַע הַמּוֹת
 לְנִצָּחַת. וְכִדִּין פְּתִיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשְׁמוֹ
 אֶחָד:

יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 אֵלִין מִיִּין תַּתְּאִין דְּרַחֲשִׁין זַיִינִין כְּגִוּוֹנָא
 דְּלַעִילָא. אַנּוֹן עֲלָאִי וְאַנּוֹן תַּתְּאִי. רַבִּי חֵיִיא אָמַר עֲלָאִי
 אֶפִּיקוּ נֶפֶשׁ חַיָּה. וּמַאי נִיהוּ. דָּא נֶפֶשׁ דְּאָדָם קַדְמָאָה
 כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל
 הָאָרֶץ אֵלִין שְׁלִיחֵי עֲלָאִין דְּאִתְחַזְוֹן לְבְנֵי נֶשָׂא בְּחִיזוֹ דְּבַר
 נֶשׁ. מִשְׁמַע דְּכְּתִיב יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. בְּגִין דְּאִתְּ אַחֲרָנִין
 דְּלֹא אִתְחַזְוֹן אֶלָּא בְּרוּחָא מִמֶּשׁ לְפּוּם סְכֻלְתָּנוּ דְּבְנֵי
 נֶשָׂא.

(דף לד ע"ב)

בְּגִינֵי כֶּךָ לֹא פְּתִיב בְּאֵלִין לְמִינָהּ כְּאַנּוֹן אַחֲרָנִין
 דְּכְּתִיב בְּהוּ וְאִתְּ כָּל עוֹף כְּנָף לְמִינָהּ, בְּגִין
 דְּאֵלִין לֹא מְשַׁנְיִין מִמִּינֵיהוּ לְעֲלָמִין כְּהַנִּי אַחֲרָנִין דְּלֹא
 פְּתִיב בְּהוּ לְמִינָהּ. וְאִי תִימָא אִתְּ בְּהוּ דְּמְשַׁנְיִין דָּא מִן
 דָּא. הֵכִי הוּא וְדָאִי דְּהָא אִתְּ בְּהוּ דְּמְשַׁנְיִין אֵלִין מֵאֵלִין
 בְּגִינֵי כֶּךָ פְּתִיב וּמִשָּׁם יִפְרֹד:

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּיִמִּים הַגְּדֹלִים. אֵלֶיךָ לְוִיָּתָן וּבֵת
 זֹגֹג. אֶת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרוֹמְשֶׁת. דָּא נֶפֶשׁ דִּיהִיא חַיָּה
 דְּאִיהִי רוֹמְשֶׁת לְד' סְטְרֵי עֲלְמָא. וּמָאן אִיהִי חַיָּה דְּאִיהִי
 רוֹמְשֶׁת. הוּי אִימָא דָּא לִילִית. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם
 לְמִינֵיהֶם. דְּמִיין מַגְדְּלִין לֹון. דְּכַד אָתִי סְטְרָא דְדָרוֹם
 שָׂרְאן מִיין וְנַגְדִין לְכָל סְטְרִין וְאַרְבֵּי יַמָּא אֲזִלִין וְעֵבְרִין
 כְּמָה דְאָתְּ אָמַר, (תהלים קד) שָׁם אֲנִיֹּת יִהְלְכוּן לְוִיָּתָן זֶה
 יִצְרֹת לְשַׁחַק בּוֹ.

וְאֵת כָּל עוֹף כְּנָף לְמִינֵהוּ. כְּמָה דְאָתְּ אָמַר (קהלת י) כִּי עוֹף
 הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנַפַּיִם יִגִּיד דְבָר.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר כְּלָהוֹן מְשִׁית גְּדַפִּין וְלֹא מְשַׁנְיִין לְעֲלָמִין.
 וּבְגִינֵי כַף כְּתִיב לְמִינֵהוּ. מֵאֵי לְמִינֵהוּ. לְזַיִּינָא דְלַעִילָא.
 וְאֵלֶיךָ טָאסֹן וְשָׂאטֹן עֲלְמָא בְּשִׁית וְחַמָּאן עוֹבְדִין דְּבַנֵּי
 נְשָׂא וְסִלְקִין לֹון לְעִילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת י) גַּם
 בְּמַדְעָה מֶלֶךְ אֵל תִּקְלָל וְגו'.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר הָרוֹמְשֶׁת, הַשּׁוֹרְצָת מִבְּעֵי לִיה. אֲלֵא
 כְּדָא מְרִינֵן רַמְשׁ לִילִיא. וְעַל דָּא (תהלים קד) בּוֹ תִרְמוֹשׁ
 כָּל חַיָּתוֹ יַעַר. דְּכִלְהוּ שְׁלִטָאן בְּשַׁעֲתָא דְאִיהִי שְׁלִטָא.
 וּפְתַחֲזִין שִׁירְתָא בְּתֵלַת סְטְרִין דְּפִלְגּוּ לִילִיא. וְזֹמְרֵי
 שִׁירְתָא וְלֹא מְשַׁתְּכֵי. וְעַל אֵלֶיךָ כְּתִיב, (ישעיה סב)
 הַמְזַפְּרִים אֶת ה' אֵל דְּמֵי לְכֶם.

רַבִּי שְׁמֵעוֹן קָם וְאָמַר מִסְתַּכֵּל הוּינָא, דְכַד בְּעָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי אָדָם, אֲזִדְעִזְעוּ כָּל עֲלָאִין
 וְתַתְּאִין. וְיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה הוּא סָלִיק בְּדַרְגוּי עַד דְּסִלְקָא
 רְעוּתָא עֲלָאָה וְנִהִיר שִׁירוּתָא דְכָל נְהוּרִין. וּפְתַח תְּרַעָא
 דְּמִזְרַח דְּהָא מִתְּמָן נְהוּרָא נְפִיק. וְדָרוּם אַחְמִי תוֹקְפִי
 דְּנְהוּרָא דִּירִית מִרִּישָׁא וְאַתְתַּקְּףָּהּ בְּמִזְרַח. מִזְרַח אַתְקִיף
 לְצָפוֹן וְצָפוֹן אַתְעַר וְאַתְפַּשֵּׁט וְקָרִי בַחִיל סְגִי לְמַעְרַב
 לְמַקְרַב וְלֹא שְׁתַּתְּפֹא בַּהֲדִיָּה. כְּדִין מַעְרַב סִלְקָא בְּצָפוֹן
 וְאַתְקִשְׁר בֵּיהּ. לְבַתַּר דָּרוּם אַתְיָא וְאַחִיד בְּמַעְרַב. וְסַחְרִין
 לִיָּה דָּרוּם וְצָפוֹן דְּאֲזִלִּין גְּדָרֵי גִנְתָּא. כְּדִין מִזְרַח קָרִיב
 בְּמַעְרַב וּמַעְרַב שְׂרִיא בְּחֻדוּה וּבְעָאָת מַכְלָהוּ וְאָמַר נַעֲשֵׂה
 אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ. דְּלֵהוּי כְּגוּוֹנָא דָּא בְּאַרְבַּע סְטָרִין
 וְעִילָא וְתַתָּא. וּמִזְרַח אַתְדַּבֵּק בְּמַעְרַב וְאַפִּיק לִיָּה. וְעַל

דָּא תַנִּינָן אָדָם מֵאַתַּר דְּבֵית הַמְּקַדֵּשׁ נִפְק.

תּוּ נַעֲשֵׂה אָדָם. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְאַלִּין תַּתְּאִי
 דְּאָתוּ מִסְטָרָא דְּלְעִילָא. רְזָא דְשִׁמָּא דָּא דְּסִלִּיק אָדָם.
 אָדָם מְרֻזָּא סְתִימָא עֲלָאָה. אָדָם רְזָא דְאַתּוּוּן. דְּהָא אָדָם
 כָּלִיל לְעִילָא וְכָלִיל לְתַתָּא. אָדָם אַחַד לְעִילָא לְעִילָא. ׀
 סְתִימָא דְּאִיָּה ׀ מְלַבְרָבָה הַמְשָׁרָה. ד' תַּתְּאָה דְּסְתִימָא
 בְּמַעְרַב. וְדָא כָּלְלָא דְּלְעִילָא וְתַתָּא. אַתְתַּקֵּן לְעִילָא
 אַתְתַּקֵּן לְתַתָּא.

אֵלֶיךָ אֶתְּוֹן כִּד נִחַתָּ לְתַתָּא כְּלָהּ כְּחֵדָּא בְּאַשְׁלָמוֹתֶיהָ
 אֲשֶׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא. וְנוֹקְבָא בְּסִטְרוֹי אֶתְדַבְּקַת.
 עַד דְּאַפִּיל עֲלוּיָהּ שְׁנַתָּא וּדְמוּךְ. וְהוּה רְמִי בְּאַתֵּר דְּבִי
 מְקַדְשָׁא לְתַתָּא.

וְנִסְר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתַקִּין לָהּ כְּמָה דְּמִתְקַנִּין
 לְכָלָה וְאַעֲלָא לִיָּה. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב וַיִּקַּח אַחַת
 מִצְּלָעוֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחֲתָנָה. וַיִּקַּח אַחַת דְּיִיקָא.
 בְּסִפְרֵי קַדְמָאִי אֲשַׁכְחָנָא (ויקרא יט ע"א) דָּא לִילִית קַדְמִיתָא
 דְּהוֹת עֲמִיָּה וְאַתְעַבְרַת מִנִּיָּה וְלֹא הוֹת לְקִיבְלִיָּה עֶזֶר כְּמָה
 דְּכְתִיב וְלֹא אָדָם לֹא מָצָא עֶזֶר כְּנֻגְדוֹ. מֵאִי עֶזֶר סִמְךָ. עַד
 הֵהִיא שְׁעַתָּא דְּכְתִיב לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה
 לוֹ עֶזֶר כְּנֻגְדוֹ. תָּא חֲזִי אָדָם בְּתַרְאָה דְּכֻלָּא הוּה. הָכִי
 אֶתְחֲזִי לְמִיתִי עַל עֲלָמָא שְׁלִים.

תּוֹ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב וְכֹל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה טָרֵם יִהְיֶה
 בְּאַרְצָךְ וְכֹל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרֵם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר יְיָ
 אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְגו'. וְכֹל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה אֵלֶיךָ (דף לה ע"א)
 אֵילָנִין רַבְרַבִּין לְנִטְיֵעוּ לְבַתֵּר וְהוּוּ זְהִירִין.

תָּא חֲזִי, אָדָם וְחַוָּה דָּא בְּסִטְרָא דְּדָא אֶתְבְּרִיאֻוּ. מֵאִי
 טַעְמָא לָא אֶתְבְּרִיאֻוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. בְּגִין דְּכְתִיב כִּי
 לֹא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְזוּוּגָא לָא אֲשֶׁתְּכַח
 בְּתַקוּנָיָה כְּדָקָא יְאוּת. וְכֹד אֶתְתַּקְּנוּ הָאִי דְּלַתְתָּא
 וְאַתְהֲדְרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין כְּדִין אֲשֶׁתְּכַח לְעֵילָא.

מִנְלָן מִן הַמִּשְׁפָּן דְּכְתִיב, (שמות מ) הוּקַם הַמִּשְׁפָּן בְּגִין
 דְּמִשְׁפָּן אַחְרָא אֲתָקַם עִמֵּיהּ. וְעַד לָא אֲתָקַם
 לְתַתָּא לָא אֲתָקַם לְעֵילָא. אוּף הָכָא כִּד אֲתָתְקַם לְתַתָּא
 אֲתָתְקַם לְעֵילָא. וּבְגִין דְּעַד כְּעַן לָא אֲתָתְקַן לְעֵילָא לָא
 אֲתַבְּרִיאוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וְקָרָא אוּכַח דְּכְתִיב כִּי לָא
 הַמְטִיר יי אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ. וּבְגִינֵי כֵךְ וְאָדָם אֵין דְּלָא
 הוּהּ בְּתַקוּנֵיהּ.

וְכִד אֲשַׁתְּלִימַת חוּהּ אֲשַׁתְּלִים אָדָם. וְקַדָּם לָכֵן לָא
 אֲשַׁתְּלִים. וְרוּזָא דָּא דְּעַד כְּעַן לָא אֵית אֲתָ סְמֶךְ
 בְּפִרְשָׁתָא. וְאָף עַל גַּב דְּחִבְרִיָּא אֲמָרוּ. אַבְל סְמֶךְ דָּא
 יְעוּר. וְדָא יְעוּר דְּלְעֵילָא דְּאֲתַהֲדֵר לְעֵילָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין
 דְּכַר וְנוֹקְבָא. אֲסַתְּמֶךְ דָּא לְקַבֵּל דָּא וְדָאֵי. (תהלים קיא)
 סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִים בְּאֵמַת וְיִשְׂר. סְמוּכִים, דָּא
 דְּכַר וְנוֹקְבָא דְּאַנוּן סְמוּכִים כְּחֵדָא (ב"א דַּאנוּן סְמוּכִים עוֹלָם תַּתְּאָה
 בְּעוֹלָם עֲלָאָה דְּעַד לָא אֲתַתְּקַן עוֹלָם תַּתְּאָה לָא אֲתַתְּקַן הַחוּזָא עוֹלָם דְּקַאמְרוּ) (האי עוֹלָם
 דְּקַא אַמְרוּן תְּלִיא בְּעוֹלָם דְּלַתְּתָא וְכִד לָא אֲתַתְּקַן עוֹלָם דְּלַתְּתָא לָא אֲתַתְּקַן הַחוּזָא עוֹלָם דְּקַא
 אַמְרוּ).

כִּי לָא הַמְטִיר יי אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ. דְּהָא דָּא בְּדָא סְמִיךְ.
 עוֹלָם דָּא תַּתְּאָה כִּד אֲתַתְּקַן וְאֲתַהֲדֵרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין
 וְאֲתַתְּקַנוּ אֲשַׁתְּכַח סְמֶךְ לְעֵילָא. דְּהָא מְקַדְּמַת דְּנָא לָא
 הוּהּ עוּבְדָא בְּתַקוּנָא (ב"א עוֹלָם בְּתַיְקוּנֵיהּ) בְּגִין דְּלָא
 הַמְטִיר יי אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְדָא בְּדָא תְּלִיָּא.

מִה פְּתִיב בְּתַרְיָה וְאֵד יַעֲלָה מִן הָאָרֶץ דָּא תְּקוּנָא
 דְּלִתְתָּא לְבִתֵּר וְהַשְּׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה. וְאֵד
 יַעֲלָה מִן הָאָרֶץ דָּא תִּיאוּבְתָא דְּנוֹקְבָא לְגִבֵּי דְּכוּרָא. דְּבַר
 אַחַר מְאִי טַעְמָא לֹא הִמְטִיר בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח תְּקוּנָא
 דְּיַעֲלָה מִן הָאָרֶץ. וְעַל דָּא מִן אֲרַעָא תִּתָּאָה אֲתַעַר
 עוּבְדָא לְעִילָא.

תָּא חוּזִי, תְּנֻנָא סָלִיק מִן אֲרַעָא בְּקַדְמִיתָא. וְעַנְנָא
 אֲתַעַר. וְכֹלָא אֲתַחֲבַר לְבִתֵּר דָּא בְּדָא. כְּגוּוּנָא דָּא
 תְּנֻנָא דְּקָרְבָנָא אֲתַעַר מִתְתָּא וְעֵבִיד שְׁלִימוֹ לְעִילָא
 וְאֲתַחֲבַר כֹּלָא דָּא בְּדָא וְאֲשַׁתְּלִימוֹ כְּגוּוּנָא דָּא לְעִילָא.
 אֲתַעְרוּתָא שְׂרִי מִתְתָּא וְלְבִתֵּר אֲשַׁתְּלִים כֹּלָא. וְאֲלַמְלָא
 דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל שְׂרִיא בְּאֲתַעְרוּתָא בְּקַדְמִיתָא, לָא אֲתַעַר
 לְקַבְלָהּ הֵהוּא דְּלְעִילָא. וּבְתִיאוּבְתָא דְּלִתְתָּא אֲשַׁתְּלִים
 לְעִילָא.

רַבִּי אָבָא אָמַר אֲמַאי כְּתִיב וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן וְעֵץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרָע. עֵץ הַחַיִּים הָא תְּנִינָן דְּמַהֲלֵךְ חֲמִשׁ
 מֵאָה שָׁנִין הוּוּ. וְכֹל מִימּוּי דְּבְרֵאשִׁית מִתְּפַלְגִין תְּחוּתוּי.
 עֵץ הַחַיִּים בְּמַצִּיעוֹת דְּגִנְתָּא מְמַשׁ וְהוּא נָטִיל כָּל מִימּוּי
 דְּבְרֵאשִׁית וּמִתְּפַלְגִין תְּחוּתוּי.

דְּהָא הֵהוּא נְהַר דְּנִגִיד וְנִפִיק הוּא שְׂרִיא עַל הֵהוּא גִנְתָּא
 וְעִילָא בֵּיה וּמִתְמָן מִתְּפַלְגִין מִיָּא לְכַמָּה סְטָרִין.

וְנָטִיל כָּל־אֵל הָהֵיא גִּנְתָּא. וְלִבְתֵּר נִפְקֵי מִינָהּ וּמִתְפַּלְגִּין
 לְכַמָּה נַחְלִין לְתַתָּא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל
 חַיְתוֹ שָׂדֵי. כְּמָה דִּנְפַקִין מִהֵוּא עֲלָמָא עֲלָאָה וְאַשְׁקֵי
 לְאַנּוּן טוֹרִין עֲלָאִין דְּאַפְרִסְמוּנָא דְכִיָּא. לְבַתֵּר כַּד מִטָּאן
 לְעֵץ הַחַיִּים מִתְפַּלְגִין תַּחְתּוֹתוֹי בְּכָל סֵטֶר כְּפּוּם אֲרַחוּי.

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אֲמַאי אֲקָרִי הָכִי. דְּהָא עֵץ דָּא לָאו
 אִיהוּ בְּאַמְצָעִיתָא. אֲבָל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע מֵאִי
 הוּא. אֲלָא בְּגִין דִּינִקָּא מִתְרִין סֵטְרִין וַיִּדַע לֹון כְּמָאן
 דִּינִיק מִתְקָא וּמְרִירָא. וּבְגִין דִּינִקָּא מִתְרִין סֵטְרִין וַיִּדַע
 לֹון וְשִׂרְיָא בְּגוֹוִיָּיהוּ אֲקָרִי הָכִי טוֹב וְרַע. וְכָל אַנּוּן נְטִיעֵין
 שְׂרִיין עֲלִיָּיהוּ.

וּבֵיהּ אַחֲדָן נְטִיעֵין אַחֲרָנִין עֲלָאִין וְאַנּוּן אֲקָרוּן אַרְזֵי
 לְבָנוֹן. מָאן אַנּוּן (לעיל לא א) אַרְזֵי לְבָנוֹן. אַנּוּן שִׁית
 יוֹמִין עֲלָאִין שִׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית דְּקָאֲמַרְן. אַרְזֵי לְבָנוֹן
 אֲשֶׁר נָטַע. נְטִיעוֹת וְדַאי דְּאַתְקִימוּ לְבַתֵּר. מְכָאן
 וְלַהֲלָאָה סִמְךָ מֵאִי הִיא וַיִּסְגֹּר בֶּשֶׁר תַּחְתָּנָה. בְּסֵטְרוֹי
 הוּהוּ. וְהוּהוּ דָא בְּסֵטְרוֹי דְדָא. וְדַאי עֶקְרָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְשִׁתִּיל (דף ל"ח ע"ב) לֹון בְּאַתֵּר אַחֲרָא וְאַתְהִדְרוּ אַנְפִּין
 בְּאַנְפִּין לְקִיוְמָא. כְּגוּוְנָא דָא סְמִיכָן עֲלִמִין. עֶקְרָן קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְשִׁתִּיל לֹון בְּאַתֵּר אַחֲרָא וְאַתְקִימוּ בְּקִיוְמָא
 שְׁלִים.

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא מְנַלְן דְּאָדָם וְחַוְיָה נְטִיעִין הוּוּ. דְּכַתִּיב,
 (ישעיה ט) נִצַּר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר. מַעֲשֵׂה

יָדַי דִּיִּיקָא. דִּלָּא אֲשַׁתְּדִלוּ בְּהוֹן בְּרִיִּין אַחֲרֵינִין. וְכַתִּיב,
 (ישעיה יז) בְּיוֹם נִטְעַף תִּשְׁשִׁיגִי דְּבַהֲהוּא יוֹמָא דְּאֲתַנְטְעוּ

בְּעֵלְמָא סָרְחוּ. תַּנּוּן הַנְּטִיעוֹת פְּקַרְנֵי חֲגָבִים הוּוּ וְנַהוּרָא
 דְּלַהוֹן דְּקִיק וְלָא הוּוּ נְהָרִין. כִּיּוֹן דְּאֲתַנְטְעוּ וְאֲתַתְּקֵנוּ.

אֲתַרְבִּיאוּ בְּנַהוּרָא וְאֲקָרוּן אַרְזֵי לְבָנוֹן. וְאָדָם וְחַוְיָה עַד
 דְּאֲתַנְטְעוּ לָא אֲתַרְבִּיאוּ בְּנַהוּרָא וְלָא סְלִיקוּ רִיחָא וְדָאֵי.

אֲתַעְקְרוּ וְאֲשַׁתִּילוּ וְאֲתַתְּקֵנוּ כְּדָקָא יְאוּת:

וַיֵּצֵאוּ יְיָ אֱלֹהִים. הָא תַּנְיִנָן לִית צוֹ אֲלָא עֲבוּדָה זָרָה. יְיָ
 זוֹ בְּרַכַּת הַשָּׁם. אֱלֹהִים אֵלֹו הַדִּיִּינִין. עַל הָאָדָם זוֹ

שְׁפִיכַת דְּמִים. לְאֹמַר זוֹ גְלוּי עֲרִיוֹת. מִכָּל עֵץ הַגֵּן וְלָא
 גֹּזֵל. אֲכַל תֹּאכַל וְלָא אֲבַר מִן הַחַי וְשִׁפִּיר.

מִכָּל עֵץ הַגֵּן אֲכַל תֹּאכַל. דְּשָׂרִיא לִיָּה פְּלָא דְּלִיכְלִינְהוּ
 בִּיחּוּדָא. דְּהָא חֲזִינָן אֲבָרְהָם אֲכַל, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב

וְכָל נְבִיאִים אֲכָלוּ וְחַיּוּ. אֲבָל אֵילָנָא דָּא אֵילָנָא דְּמוֹתָא
 אֵיָהוּ (פְּמָה דְּכַתִּיב וּמַעֲץ הַדְּרַע טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ) מֵאֵן דְּנִטִּיל לִיָּה

בְּלַחּוּדוּי מַיִית. דְּהָא סְמָא דְּמוֹתָא נִטִּיל (בְּגִין דְּאֵיָהוּ מִפְּרִישׁ לִיָּה מִן
 חִיָּין). וְעַל דָּא כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת בְּגִין דְּקָא

פְּרִישׁ נְטִיעִין.

רַבִּי יְהוּדָה שְׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא דְּתַנְיִנָן אָדָם

הָרֵאשׁוֹן מוֹשֵׁף בְּעַרְלָתוֹ הָוָה, מֵאִי הוּא. אָמַר לִיה דְּפָרִישׁ
 בְּרִית קֹדֶשׁ מֵאַתְרֵיהּ וּמְחֻלְקֵיהּ. וְדַאי מוֹשֵׁף בְּעַרְלָה הָוָה.
 וְשָׁבַק בְּרִית קֹדֶשׁ וְדַבֵּק בְּעַרְלָה וְאַתְפֹּתָהּ בְּמִלָּה דְנַחֲשׁ.
 וּמְפָרִי הָעֵץ דָּא אֶתְתָּא. לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ בְּגִין דְכֹתִיב,
 (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת שְׂאוֹל צִעְדֶיהָ יִתְמוֹכוּ. וּבֵהָאִי
 הוּי פָּרִי, דִּהָא בְּאַחְרָא לָא הוּי פָּרִי. כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ
 מוֹת תָּמוּת. בְּגִין דָּא אֵילָנָא דְמוֹתָא הוּי כְּדָקָא מְרֹן.
 דְכֹתִיב רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת:

(והנחש הזה ערום מפל חית השדה) רַבִּי יוֹסִי אָמַר הָאִי אֵילָנָא דְקָא
 אֲמַרְן הָוָה מִתְשַׁקֵּי מְלַעֲיִלָא וְאַתְרַבֵּי וְהוּהוּ חֲדִי כְּמָא
 דְאַתְ אָמַר וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. הַגֶּן דָּא
 אֶתְתָּא. וְנָהָר דָּא הָוָה עֵייל בֵּיהּ וְאַשְׁקֵי לִיה וְהוּהוּ כְּלָא
 חָד (ובדין יי אָחַד וְשִׁמּוֹ אָחַד). דִּהָא מִתְמָן וְלִתְתָּא אִיהוּ פִּירוּדָא
 דְכֹתִיב וּמִשָּׁם יִפְרֹד.

וְהַנְּחָשׁ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר דָּא יִצְרַר הָרַע. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר
 נַחֲשׁ מִמֶּשׁ. אֲתוּ לְקַמֵּיהּ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹן
 וְדַאי כְּלָא חָד. וְסַמָּא"ל הָוָה וְאַתְחֲזִי עַל נַחֲשׁ וְצוּלְמִיהּ.
 דְנַחֲשׁ דָּא אִיהוּ שְׁטָן וְכְלָא חָד.

תְּנִינָא בְּהֵיא שְׁעֵתָא נַחַת סַמָּא"ל מִן שְׁמִיא רָכִיב עַל
 נַחֲשׁ דָּא וְצוּלְמִיהּ הוּוּ חֲמָאן כָּל בְּרִיין וְעַרְקוֹן
 מִנֵּיהּ. וּמִטּוֹ לְגַבֵּי אֶתְתָּא בְּמַלְיָן וּגְרִימוֹ מוֹתָא לְעֵלְמָא.

וְדַאי בְּחֻמָּה אֵייתִי סמא"ל לְוֹטִין עַל עֲלָמָא וְחַבֵּל
 אֵילָנָא קַדְמָאָה דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא. וּמְלָה
 דָּא הוּי תְּלִי עַל סמא"ל עַד דְּאַתָּא אֵילָנָא אַחְרָא קְדִישָׁא
 דְּאִיהוּ יַעֲקֹב וְנִטְל מִנֵּיהּ בְּרַכָּאן דְּלֹא יִתְבָּרַךְ סמא"ל
 לְעֵילָא וְעֵשׂו לְתַתָּא. דְּהָא יַעֲקֹב דּוּגְמָא דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן
 הוּוּ (וְשׁוּפְרִיָּה) דְּיַעֲקֹב שׁוּפְרִיָּה דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן הוּוּ. וְעַל דָּא
 כְּמָה דְּמִנַּע סמא"ל בְּרַכָּאן מֵאֵילָנָא קַדְמָאָה. הָכִי נִמִּי
 מִנַּע יַעֲקֹב דְּאִיהוּ אֵילָנָא דּוּגְמָא דְּאָדָם מִסמא"ל בְּרַכָּאן
 מִלְּעֵילָא וּמִתַּתָּא. וְיַעֲקֹב דִּידֵיהּ נִטְל בְּכָלָא. וְעַל דָּא
 (בראשית לב) וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ.

כְּתִיב וְהִנְחֵשׁ הָיָה עָרוֹם דָּא יֵצֵר הָרַע דָּא מִלְּאֲךָ הַמּוֹת.
 וּבִגִּין דְּנִחְשׁ אִיהוּ מִלְּאֲךָ הַמּוֹת גְּרַם מוֹתָא לְכָל
 עֲלָמָא. וְדָא הוּא רִזָּא דְּכְתִיב, (בראשית ו) קִין כָּל בִּשָׂר בָּא
 לְפָנַי. דָּא הוּא קִצָּא דְּכָל בִּשָׂרָא דְּנִטְל נִשְׁמַתָּא לְכָל
 בִּשָׂרָא וְאִקְרִי הָכִי.

השלמה מזהה שמטות (סימן ל"ד)

נִשְׁמַת הַזֹּכֵר, מִן הַזֹּכֵר. וְנִשְׁמַת הַנְּקֵבָה, מִן הַנְּקֵבָה.
 וְהֵינּוּ דְּקָא אֲזִיל נִחְשׁ בְּתֵרָה דְּחוּהָ. אָמַר, הוּאִיל
 וְנִשְׁמַתָּה מִן הַצִּפּוֹן אֲסִיתְנָה מְהֵרָה. וּמֵאִי הִסְתָּה הוּוּ,
 מִשׁוּם דְּבָא עָלֶיהָ. שְׂאֵלוּ תִלְמִידוּי, עוּבְדָא הִיכִי הוּוּ.
 אָמַר לָהֶם, סמ"אל הָרַשָּׁע קָשָׁר עִם כָּל צְבָאוֹת מַעְלָה עַל

רבו. מִשׁוּם דִּאֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם
 וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם. אָמַר, הֵיאֵךְ אוֹכֵל לְהַחֲטִיאוֹ וּלְגַרְשׁוֹ
 מִלְּפָנָיו. יֵרֵד עִם כָּל חַיִּילוֹתָיו וּבִיקֶשׁ לוֹ בְּאֶרֶץ חֶבֶר
 כְּמוֹתוֹ וּמִנּוּ נֶחֱשׁ, וְהָיָה לוֹ דְמוּת גָּמֵל. רָכַב עָלָיו וּבָא לוֹ
 אֶצֶל הָאִשָּׁה. אָמַר לָהּ, אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ
 מִכָּל עֵץ הַגֵּן. אָמַר אֲבִקֶשׁ יוֹתֵר וְאוֹסִיף, כִּדֵּי שְׁתַּגְרַע
 הִיא. אָמְרָהּ, לֹא מִנְעַנּוּ אֶלָּא מֵעַץ הַדַּעַת אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן
 אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בוֹ פֶּן תָּמוּתוּן.
 וְהוֹסִיפָה ב' דְּבָרִים, אָמְרָהּ מִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן
 אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ, וְלֹא נֹאמַר לָהּ אֶלָּא מֵעַץ
 הַדַּעַת. וְאָמְרָהּ, לֹא תִגְעוּ פֶּן תָּמוּתוּן.

מָה עָשָׂה סַמ"אל הַרְשַׁע הַלֵּךְ וּנִגַע בְּאֵילָן וְהוּהוּ הָאֵילָן
 צוּחַ וְאָמַר ^(תהלים ל"ו) אֵל תְּבוֹאֲנִי רַגְלִי גָאוּה וַיֵּד
 רְשָׁעִים אֵל תְּנִידְנִי, אֵל תִּגַע בִּי. שְׁנֵאמַר וַיֵּד רְשָׁעִים אֵל
 תְּנִידְנִי. הַלֵּךְ וְאָמַר לְאִשָּׁה, הֲרִי נִגַעְתִּי בְּאֵילָן וְלֹא מָתִי,
 אַף אֶת תִּגְעֵי בְּאֵילָן וְלֹא תָמוּתִי. הִלְכָה הָאִשָּׁה וּנִגַעָה
 בְּאֵילָן וּרְאָתָה מִלְּאֵךְ הַמּוֹת בָּא כְּנִגְדָהּ, אָמְרָה אוּלַי
 עֲכָשִׂיו אֲנִי מָתָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לוֹ אִשָּׁה
 אַחֲרַת וְנוֹתְנָה לְאָדָם הַרִינִי גוֹרְמַת לוֹ שִׁיאֲכַל עִמִּי אִם
 נָמוּת, נָמוּת שְׁנִינוּ. וְאִם נִחִיָּה, נִחִיָּה שְׁנִינוּ. וְלִקְחָהּ
 מִפְּרִיו וְנִתְּנָה גַם לְבַעֲלָהּ, נִתְּפָקְחוּ עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וְקָהוּ

שְׁנָיו. אָמַר לָהּ מֵהוּ זֶה שֶׁהֵאכֵלְתָּנִי שְׁקָהוּ שְׁנָיִ, כִּף קָהוּ
 שְׁנָיִ כָּל הַבְּרִיּוֹת. יֵשֶׁב לוֹ בְּדִין אֲמַת שְׁנֵאמַר (תהלים ט'
 יִשְׁבֵּת לְכֶסֶּא שׁוֹפֵט צְדָק. קָרָא לְאָדָם וְאָמַר לוֹ, לְמָה
 בְּרַחַת מִפָּנָי. אָמַר לוֹ, אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בְּגֹן וְרַעְדוּ
 עֲצָמוֹתַי וְאִירָא כִּי עִירוֹם אָנֹכִי וְאַחֲבֵא. כִּי עִירוֹם אָנֹכִי,
 מִפְּעֻלִי. כִּי עִירוֹם אָנֹכִי, מִצְוֵיִי. כִּי עִירוֹם אָנֹכִי, מִמַּעֲשֵׂי
 וְאַחֲבֵא.

מָה הָיָה לְבוֹשׁוֹ שֶׁל אָדָם עוֹר שֶׁל צְפוּרָן, וְהַפְּשִׁיטוֹ
 מִעָלָיו. רָאָה עֲצָמוֹ עִירוֹם, שְׁנֵאמַר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי
 עִירוֹם אַתָּה. אָמַר אָדָם לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְבוּנוּ
 שֶׁל עוֹלָם, כְּשֶׁהֵיטִי לְבִדִי שָׁמָּה חֲטָאתִי לְךָ, אֵלֶּא הָאִשָּׁה
 שֶׁהִבֵּאתָ לִי הִיא הִדִּיחָה אוֹתִי מִדְּבָרֶיךָ. שְׁנֵאמַר הָאִשָּׁה
 אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי הִיא נִתְּנָה לִי מִן הָעֵץ. אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, לֹא דִיִּיךְ שֶׁחֲטָאת אֵלֶּא שֶׁחֲטָאת לְאָדָם.
 אָמְרָה לְפָנָיו רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הִנְחֵשׁ הַשִּׂיאֲנִי לְחֲטוֹא
 לְפָנֶיךָ. הִבִּיא שְׁלִשְׁתָּן וְגִזַּר עֲלֵיהֶן גְּזֵרוֹת דִּין ט' קְלָלוֹת
 וּמּוֹת וְהַפִּיל סַמ"אֵל וְאֶת הַכֶּתֶף שֶׁלוֹ מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתָן מִן
 הַשָּׁמַיִם, וְקִצֵּץ רַגְלָיו שֶׁל נְחֹשׁ וְאִירְרוּ מִכָּל חַיָּה וּמִכָּל
 בְּהֵמָה וּפְקַד עָלָיו שִׁיְהִיָּה מִפְּשִׁיט אֶת עוֹרוֹ אַחֲרֵי שִׁבְעַ

שָׁנִים. ע"כ: (עד כאן מזההשמטות)

וַיֹּאמֶר אֵל הָאִשָּׁה אֶף. רַבִּי יוֹסִי אָמַר. בְּאֶף פָּתַח וְאֶף

אֲטִיל בְּעֶלְמָא. אָמַר לָהּ (דף 17 ע"א) לְאַתְתָּא בְּאִלְנָא דָּא בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלְמָא וְדָאִי. אֲכָלוּ מִנֶּיהָ וְהֵייתֶם
 כְּאַלְהִים יוֹדְעֵי טוֹב וְרַע. דִּהָא אִיהוּ הָכִי הוּי אֱלֹהִים
 שְׁמִיָּה עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וְעַל דָּא וְהֵייתֶם כְּאַלְהִים
 יוֹדְעֵי וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לָּא אָמַר הָכִי. דְּאֵלּוּ אָמַר בְּאִלְנָא דָּא
 בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלְמָא, יְאוּת הוּוּה. כִּי הוּא
 כַּגְּרוֹן בְּיַד הַחוּצָב בּוּ. אֲבָל לָא אָמַר אֱלָא מֵאִלְנָא דָּא
 אֲכַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְדִין בְּרָא עֲלְמָא, וְכָל אוֹמֵן סָנִי
 לְחַבְרִיָּה, אֲכָלוּ מִנֶּיהָ וְאִתּוֹן תַּהוֹן בְּרָאן עֲלָמִין. וְעַל דָּא
 כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶּם מִמֶּנּוּ וְגו' וּבְגִין דְּאִיהוּ
 יָדַע דָּא אֲפַקִּיד לְכוּ עֲלֵיהָ דְּלָא תִּיכְלוּ מִנֶּיהָ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּכֻלָּא מְלִילוּ שְׁקָרָא. בְּשִׁירוּתָא דְּאָמְרוּ
 שְׁקָרָא הוּוּה. דְּכַתִּיב אֵף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לָא תֹאכַל
 מִכָּל עֵץ הַגֶּן. וְלָאוּ הָכִי. דִּהָא כְּתִיב מִכָּל עֵץ הַגֶּן אֲכַל
 תֹּאכַל וְכֻלְהוּ שְׁרָא לֵיהָ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָא תַּנְיִנָן דְּפַקִּיד לֵיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עַל עֲבוּדָה זָרָה דְּכַתִּיב וַיִּצּוּ. יי עַל בְּרַכַּת הַשֵּׁם.
 אֱלֹהִים עַל הַדִּינִין. עַל הָאָדָם עַל שְׁפִיכַת דָּמִים. לְאָמַר
 עַל גְּלוּי עֲרִיוֹת. וְכִי כַּמָּה אֵינְשֵׁי הוּוּ בְּעֶלְמָא דְּאִיהוּ
 אֲצַטְרִיךְ דָּא. אֱלָא וְדָאִי כֻלָּא עַל הָאִי אִילְנָא הוּוּה.

בְּגִין דְּבִיה אַחֲדָן כָּל אֲלִין פְּקוּדִין. דְּכָל מָאן דְּנָטִיל
 לִיה בְּלַחֲדוּי עֵבִיד פְּרִישׁוּ. וְנָטִיל לִיה בְּאוּכְלוּסִין
 דְּלַתְתָּא דְּאַחֲדָן בִּיה. וְנָטִיל עֲבוּדָה זָרָה וְשְׁפִיכוּת דְּמִים
 וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת. עֲבוּדָה זָרָה בְּאַנּוּן רַבְרַבִּי מִמֶּנּוּן. שְׁפִיכוּת
 דְּמִים בְּהַאי אֵילְנָא תְּלִיין דְּאִיהוּ בְּסִטְר גְּבוּרָה. וְסַמָּא ל
 אַתְּפִקְד עַל דָּא. גִּלּוּי עֲרִיּוֹת אִשָּׁה הִיא וְאַנְתְּתָא אֲקָרִי.
 וְאַסִּיר לְזַמְנָא לְאַנְתְּתָא בְּלַחֲוּדָהָא אֲלָא עִם בַּעֲלָהּ דְּלָא
 יְהֵא חֲשִׁיד בְּגִלּוּי עֲרִיּוֹת. וְעַל דָּא בְּכֻלְהוּ אַתְּפִקְד בְּהַאי
 אֵילְנָא. כִּיּוֹן דְּאֲכַל מִנִּיה בְּכֻלְהוּ עֵבֵר, דְּהֵא כֻּלָּא אַחֲד
 בִּיה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וּדְאִי מְלָה דָּא הָכִי הוּא. דְּאַסִּיר
 לְאַתִּיחְדָּא עִם אַנְתְּתָא בְּלַחֲוּדָהָא אֲלָא אִם כֵּן בַּעֲלָהּ
 עֲמָה. מַה עֵבֵד הֵהוּא רָשָׁע. אָמַר הָא מְטִיתִי לְהַאי אֵילְנָא
 וְלָא מַתִּי אוּף אַתְּ קָרִיב וּמְטִי בִּידְךָ בִּיה וְלָא תִּמּוּת. וּמְלָה
 דָּא הוּא אוּסִיף לָהּ מִגְּרַמִּיתָה.

מִיָּד וְתֵרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב וְגו'. בְּמַה חֲמַאת. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק הֵהוּא אֵילְנָא ^(שְׂדָה) סְלִיק רִיחִין כְּמָא דְּאַתְּ
 אָמַר, ^(בראשית כז) כִּרִּיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יי. וּבְגִין הֵהוּא רִיחַ
 דְּהוּה סְלִיק חֲמַדַּת לִיה לְמִיכַל מִנִּיה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר
 רְאִיָּה הוּת. אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה וְהֵא כְּתִיב וְתִפְקַחְנָה
 עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. אָמַר לִיה הַאי רְאִיָּה בְּשִׁיעוּרָא דְּאֵילְנָא

נְקֻטָּת לִיָּהּ (נ"א) שִׁיעוּרָא דְלִבָּא הוּת) דְּכְתִיב וַתֵּרָא הָאִשָּׁה
 דִּיִּיקָא:

וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב. חֲמַאת וְלֹא חֲמַאת. כִּי טוֹב. חֲמַאת
 כִּי טוֹב וְלֹא אֲתֵיִשְׁבֵּת בֵּיהּ. מַה פְּתִיב לְבַתֵּר
 וַתִּקַּח מִפְּרִיּוֹ וְלֹא פְתִיב וַתִּקַּח מִמֶּנּוּ. וְהִיא אֲתֵדְבַקַת
 בְּאַתֵּר דְּמוּתָא. וּגְרִימַת לְכָל עֲלֵמָא מוּתָא. וְאַפְרִישֵׁת חֵי
 מִן מוּתָא. וּבְחוּבָא דָּא גָרִים פְּרִישוּתָא לְאַפְרָשָׁא אֲתֵתָא
 מִבְּעֵלָהּ. דְּהָא קו"ל מְדַבּוּר לֹא מִתְפָּרֶשֶׁן לְעֲלָמִין. וּמֵאֵן
 דְּמִפְרִישׁ קוּל מְדַבּוּר אֲתֵאֲלֵם וְלֹא יְכִיל לְמַלְלָא. וְכִיּוֹן
 דְּאֲשֵׁתְקַל מִנִּיהּ מְלוּלָא אֲתֵיִהִיב לְעֵפְרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתִיב, (תהלים לט) נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה
 הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וְכֹאֲבִי נְעַפְרָא. נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה. הָאִי
 קָרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ בְּגִלוּתָא. מַאי טַעְמָא בְּגִין
 דְּקוּל מְדַבֵּר לִיָּהּ לְדַבּוּר. כִּיּוֹן דְּאִיְהִי בְּגִלוּתָא קוּל
 אֲתֵפְרֵשׁ מִיָּנָה וּמְלָה לֹא אֲשֵׁתַמַּע וְעַל דָּא נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה
 וְגו'. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּהַחֲשִׁיתִי מְטוֹב דְּלֹא אֲזִיל קוּל
 בְּהִדָּה. וְיִשְׂרָאֵל אָמְרִי (תהלים סד) לֵךְ דוּמִיָּה תְהִלָּה. מַאי
 דוּמִיָּה, דָּא תְהִלָּה לְדוּד. דְּאִיְהִי דוּמִיָּה בְּגִלוּתָא וְשִׁתִּיקָא
 בְּלֹא קוּל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי לֵךְ. בְּגִינְךָ אִיְהִי דוּמִיָּה
 וְשִׁתִּיקָא דְּאֲסֵתְלָקָא מִנָּה קוּל.

השלמה מזההשמטות (סימן ל"ה)

וּבְלֹא מְחִיר יִין וְחֻלְבֵּי, מַה עֲנִין זֶה אֲצֵל זֶה. אָלָא

מִלְמַד שֶׁהַיֵּין הוּא פֶּחַד וְחֶלֶב הוּא חֶסֶד. וּמִפְּנֵי מָה הַזֹּכִיר
 יֵין תְּחִילָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרוֹב אֵלֵינוּ יוֹתֵר, יֵין וְחֶלֶב
 סֹלֶקָא דְעֵתָךְ, אֵלֹא אֵימָא דְמוֹת יֵין וְחֶלֶב. ע"כ. (עד כאן

מזההשמטות)

וְתִקַּח מִפְּרִיו הָא תַּנִּינָן סַחֲטָה עֲנָבִים וַיְהִיבֵת לִיה וּגְרִימוֹ
 מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא. דִּהָא אֵילָנָא דָא בֵּיה שְׂרִיא
 מוֹתָא. וְהוּא אֵילָנָא דְשִׁלְטָא בְּלִילִיא. (דף לו ע"ב) וְכֹד אֵיהִי
 שְׁלִטָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא טַעְמוֹ טַעְמָא דְמוֹתָא. אֵלֹא אַנּוּן
 בְּנֵי מְהִימְנוֹתָא מְקַדְמֵי וַיְהִיבּוּ לִיה נַפְשֵׁיהוּ בְּפִקְדוֹנָא.
 וּבְגִין דְּאֵיהוּ בְּפִקְדוֹנָא. אֶתְהַדְרוּ נַפְשָׁן לְאַתְרֵיהוּ. וְעַל
 דָּא (תהלים צב) וַאֲמוֹנְתָךְ בְּלִילוֹת, כְּתִיב.

וְתִפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. רַבִּי חֲזִיא אָמַר דִּהָא אֶתְפַּקְחוּ
 לְמַנְדַּע בִּישׁוּן דְּעֲלָמָא מַה דְּלֹא יִדְעוּ עַד
 הַשְׂתָּא. כִּיּוֹן דִּידְעוּ וְאֶתְפַּקְחוּ לְמַנְדַּע בִּישׁ. כִּדִּין יִדְעוּ כִּי
 עְרוּמִים הֵם. דְּאֶבְדּוּ זַהְרָא עֲלָאָה דְּהוּא חֲפִי עֲלֵייהוּ
 וְאֶסְתַּלַּק מִנֵּיהוּ. וְאֶשְׁתַּאֲרוּ עְרוּמִים מִנֵּיהּ. וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵהּ
 תְּאֵנָה. אֶתְדַּבְּקוּ לְאַתְחַפָּאָה בְּאַנּוּן צוּלְמִין דִּהָהוּא אֵילָנָא
 דְּאֶכְלוּ מִנֵּיהּ דְּאֶקְרוּן טְרַפֵּי דְּאֵילָנָא. וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגוּרוֹת.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר כִּיּוֹן דִּידְעוּ מֵהָאֵי עֲלָמָא וְאֶתְדַּבְּקוּ בֵּיהּ.
 חָמוּ דִּהָאֵי עֲלָמָא מִתְדַּבֵּר עַל יְדָא דְּאַנּוּן טְרַפִּין דְּאֵילָנָא.
 וְעַבְדּוּ לְהוֹן תּוּקְפָא לְאַתְתַּקְפָּא בְּהוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא. וְכִדִּין

יָדְעוּ כָּל זַיִינֵי חַרְשֵׁין דְּעֵלְמָא. וּבְעוּ לְמַחְגַּר זַיִינֵין בְּאַנוּן
טְרַפֵּי אֵילָנָא בְּגִין לְאַגָּנָא עַלֵייהוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כְּדִין תְּלַת עָאֵלוּ בְּדִינָא וְאֵתְדַנוּ.
וְעֵלְמָא תַתָּאָה אֵתְלִטֵיָא. וְלֹא קֵיִמָּא בְּקִיּוּמִיהָ בְּגִין
זוּהָמָא דְנַחֲשׁ עַד דְּקֵיִימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְסִינֵי. לְבַתֵּר
אַלְבִּישׁ לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלְבוּשֵׁין דְּמִשְׁכָּא אֵתְהַנִּי
מִנֵּיהוּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב כְּתָנוּת עוֹר. בְּקַדְמִיתָא הוּוּ
כְּתָנוּת אֹור דְּהוּוּ מִשְׁתַּמְשֵׁין בְּהוּ בְּעֵלְאִין דְּלְעִילָא. בְּגִין
דְּמִלְאַכֵי עֵלְאִין הוּוּ אֵתֵיִן לְאַתְהֵנָּא מִהֵהוּא נְהוֹרָא. הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ח) וַתַּחֲסֶרְהוּ מֵעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר
תַּעֲטֶרְהוּ. וְהִשְׁתָּא דְחָבוּ כְּתָנוּת עוֹר. דְּעוֹר אֵתְהַנִּי מִנֵּיהוּ
וְלֹא נִפְשָׁא.

לְבַתֵּר אֹולִידוּ בְּרָא קַדְמָאָה בְּרָא דְזוּהָמָא הוּוּ. תְּרִין
אָתוּ עֵלְהָ דְחוּהָ וְאֵתְעַבְרַת מִנֵּיהוּ וְאֹולִידַת תְּרִין.
דָּא נֶפֶק לְזַיִנִיהָ וְדָא נֶפֶק לְזַיִניהָ. וְרוּחַ דְּיִלְהוֹן אֵתְפָּרְשׁוּ,
דָּא לְסִטְרָא דָּא וְדָא לְסִטְרָא דָּא. דָּא דְמִי לְסִטְרוּי וְדָא
דְּמִי לְסִטְרוּי. מִסְטְרָא דְקִין כָּל מְדוּרִין דְּסִטְרָא דְזַיִינֵין
בִּישֵׁין וְרוּחִין וְשִׁדִּין וְחַרְשֵׁין אֵתֵיִן. מִסְטְרָא דְהַבֵּל סִטְרָא
דְּרַחְמֵי יִתִיר וְלֹא בְשָׁלִימוּ. חֲמַר טַב בְּחֲמַר בִּישׁ. וְלֹא
אֵתְתַקֵּן בְּהַדִּיָּה עַד דְּאֵתָא שֵׁת וְאֵתֵיִחְסוּ מִנִּיהָ כָּל אַנוּן
דְּרִין דְּזֹכָאֵי עֵלְמָא וּבִיהָ אֵשְׁתִּיל עֵלְמָא. וּמְקִין אֵתֵיִן כָּל
אַנוּן חֲצִיפִין וְרִשְׁעִים וְחַיִּיבֵי עֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּשַׁעֲתָא דְחַב קִינ הוּהּ מִסְתַּפִּי. בְּגִין
 דְּחָמָא קָמִיהּ זִינֵי מִשְׁרִיין מְזִינִין וְאֲתִיין לְקַטְלָא
 לֵיהּ. וְכֹד אֶהְדֵּר בְּתִשׁוּבָה מֵאֵי קָאֵמַר הֵן גִּרְשֵׁת אֹתִי
 הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפְּנֵיךְ אֶסְתֵּר. מֵאֵי מִפְּנֵיךְ
 אֶסְתֵּר. אֶלָּא אֵהָא סְתִיר מִבְּנֵינָא דִּילִי. רַבִּי אַבָּא אָמַר
 כְּמָא דְאֵת אָמַר, (תהלים כב) וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ (שמות א)
 וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו. וְעַל דָּא וּמִפְּנֵיךְ אֶסְתֵּר מֵאֲנוּן פְּנִים
 דִּילָךְ אֵהָא נִסְתֵּר דְלָא יִשְׁגָּחוּן בֵּי. וְעַל דָּא וְהִיָּה כָּל
 מוֹצְאֵי יַהֲרֹגֵנִי:

וַיֵּשֶׁם ה' לְקִין אוֹת לְבַלְתִּי וְגו'. מֵאֵי אוֹת. אוֹת אֶחָד
 מֵעֲשָׂרִין וַתְּרִין אֲתוּוֹן דְּאוֹרֵייתָא יֵהֵב עֲלֵיהּ
 לְאַגְנָא עֲלֵיהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מֵאֵי דְכְּתִיב וַיְהִי בַּהִיּוֹתָם
 בַּשָּׂדֶה. מֵאֵי בַּשָּׂדֶה. דָּא אֲתַתָּא. וְעַל דָּא קָם וּקְטִיל לֵיהּ.
 דְּהָא מִסְטָרָא דָּא יָרִית לְקַטְלָא מִסְטָרָא דְסַמְא"ל דְּגָרִים
 מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא. וְקַנֵּי קִינ לְהַבֵּל עַל נוֹקְבֵיהּ. רַבִּי חִיָּיא
 אָמַר הָא חֲזִינָן דְּכְּתִיב וַיַּחַר לְקִין מְאֹד וַיִּפְלוּ פָּנָיו עַל
 דְלָא אֲתַקְבִּיל קַרְבָּנֵיהּ. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא וְכֹלָא הוּוּ
 לְקַבְלֵיהּ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה מֵאֵי דְכְּתִיב הֲלֹא אִם תִּיטִיב שְׂאת וְאִם
 לֹא תִיטִיב לְפַתַּח חֲטָאת רוּבֵץ. אֶלָּא הָכִי קָאֵמַר
 הֲלֹא אִם תִּיטִיב עוֹבְדֵךְ שְׂאת. מֵאֵי שְׂאת. כְּדְכְּתִיב (בראשית

יְתֵר שְׂאת דְּהָא בּוּכְרָא שְׁבַחָא אִית לִיה בְּכֻלָּא תְּדִיר. (ט)
 וְתִלְיִיא בְּעוּבְדוּהִי. וְעַל דָּא אִם תִּיטִיב שְׂאת. וְאִם לֹא
 תִּיטִיב לִפְתַּח חֲטָאת רוּבִץ.

מֵאִי לִפְתַּח. דָּא פִּתְחָא (דף 12 ע"א) דְּלַעֲיִלָּא דְּמַנְיָה נְפָקִין
 דִּינִין עַל עוּבְדִין בִּישִׁין דְּעֵלְמָא. פִּתַּח כְּמָא דְּאֵת
 אִמֵּר (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק. וְלֵהֱוֹא פִּתַּח, חֲטָאת
 רוּבִץ דָּא מִלְּאֲךָ הַמּוֹת. וְהוּא זְמִין לְאַתְפָּרְעָא מִינְךָ.
 תָּא חֲזִי, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה אֲתִילִיד אָדָם. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְדָאי
 רֻזָּא לְעֵילָא וְתַתָּא. רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְעֵילָא. רֵאשׁ הַשָּׁנָה
 לְתַתָּא. (סוף כי תצא) בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עֶקְרוֹת נְפָקְדוֹת. מְנַלָּן
 דְּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה. דְּכָתִיב, (בראשית כא) וַיִּפָּקֵד אֶת שָׂרָה
 וַיִּי דִּיִּיקָא דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה. וּבְגִין דְּנִפְיָק אָדָם מְרֵאשׁ
 הַשָּׁנָה (ד"א וּנְפִיק) נְפִיק בְּדִינָא וְעֵלְמָא קִיִּימָא בְּדִינָא.
 וּבְגִינֵי כֶּךָ לִפְתַּח וְדָאי. חֲטָאת רוּבִץ בְּגִין לְאַתְפָּרְעָא
 מִינְךָ. וְאֵלֶיךָ תִּשׁוּקְתוּ עַד דְּתִשְׁתַּצִּי.

וְאַתָּה תִּמְשׁוּל בּוּ. רֻזָּא הוּא דְּכָתִיב, (נחמיה ט) וְאַתָּה מְחִיָּה
 אֶת כָּלָם. מְפָאן אִמְרוּ לָא שְׁלִיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֶלָּא בְּזַמְנָא דִּישְׁתַּצוּן חִיִּיבֵי עֵלְמָא. וְעַל דָּא פִּיּוֹן
 דְּמִלְּאֲךָ הַמּוֹת יִשְׁצִי לֹון. כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט
 עֲלוּי דְּלָא יְפוּק לְאַבְאָשָׁא עֵלְמָא דְּכָתִיב וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוּ
 (בתיובתא) וְאַתָּה דִּיִּיקָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּקוּטְרָא דְּפִלְגָא קַפְסִירָא (קסטי"א) שְׁכִיתָ.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ בְּתִיּוּבָתָא. רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר כִּד הוּוּ אֲנוּן דְּרִין דְּקִין אֲזִלִּין בְּעֵלְמָא הוּוּ
 מְטֻרְטְשֵׁי אֲרַעָא וְהוּוּ דְּמִיִּין לְעֵלְאִי וְתַתְּאִי. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק עֲזֹ"א וְעֲזֹא"ל כִּד נִפְלוּ מֵאַתָּר קְדוּשַׁתִּיהוּ
 מְלַעִילָא, חָמוּ בְּנַת בְּנֵי נִשָּׂא וְחָטְאוּ וְאוּלִידוּ בְּנִין, וְאֵלִין
 הוּוּ נְפִילִים דְּכֹתִיב הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ.

רַבִּי חֵיָא אָמַר בְּנוֹי דְּקִין הוּוּ בְּנֵי אֱלֹהִים. דְּהָא כִּד אָתָּא
 סַמְא"ל עַל חוּה אֲטִיל בָּהּ זוּהֵמָא וְאַתְעֵבְרַת
 וְאוּלִידַת לְקִין. וְחִיזוּ דִילִיָּה לָא הָוּת דְּמִי לְשָׂאָר בְּנֵי
 נִשָּׂא. וְכָל אֲנוּן דְּאַתְיִין מִסְטָרָא דִילִיָּה לָא הוּוּ אֲקָרוּן
 אֲלָא בְּנֵי הָאֱלֹהִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְאֲפִילוּ אֲנוּן (בְּנֵי) נְפִילִים הָכִי אֲקָרוּן.
 הֵמָּה הַגְּבוּרִים. שְׁתִּין הוּוּ בְּאֲרַעָא כְּחוּשְׁבָן
 דְּלַעִילָא. כְּתִיב הֲכָא הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מַעוֹלָם וְכֹתִיב
 הָתָם (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר
 הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מַעוֹלָם מִמֶּשׁ. מַעוֹלָם דְּיִיקָא. אֲנִשֵּׁי
 הַשֵּׁם, מֵאִי שֵׁם דָּא הוּא עוֹלָם דְּקָאֲמָרָן. אֲנִשֵּׁי הַשֵּׁם
 דְּיִיקָא. כְּתִיב הֲכָא אֲנִשֵּׁי הַשֵּׁם וְכֹתִיב הָתָם (וִיקְרָא כד) בְּנִקְבוּ
 שֵׁם, וְכֹתִיב, (וִיקְרָא כד) וַיִּקְוּ בֶן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת
 הַשֵּׁם.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ו)

רַבִּי חֵיָא אָמַר מַעוֹלָם דָּא הוּוּ, וְגוּבְרִין גְּבֻרִין דְּסִטְרָא
 בִּישָׂא הוּוּ, דְּכְתִיב אַנְשֵׁי הַשָּׁם. אַנְשֵׁי שָׁם לֹא
 כְּתִיב, אֲלֵא אַנְשֵׁי הַשָּׁם פְּגוּנָא דָּא כְּתִיב, זְכוּר רַחֲמִיךָ
 יי וְחִסְדִּיךָ כִּי מַעוֹלָם הָמָה, מַעוֹלָם וְדָאֵי נָטִיל לֹון קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאִינוּן אֲבָהֶן קַדְמָאֵי לְמַהוּי רְתִיכָא קַדִּישָׁא
 לְעִילָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַעוֹלָם דָּא אִיהוּ מְטָתוּ שְׁלִשְׁלֵמָה

דְּכְתִיב וְכוּ': (עד כאן מההשמטות)

רַבִּי חֵיָא אָמַר מַעוֹלָם מִמֶּשׁ הוּוּ. וּמַעוֹלָם דְּלִתְתָּא נָטִיל
 לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָא דְּאֵת אָמַר (דָּא הוּוּ וְגוּבְרִין

גְּבֻרִין דְּסִטְרָא בִּישָׂא הוּוּ דְּכְתִיב אַנְשֵׁי שָׁם אַנְשֵׁי הַשָּׁם לֹא כְּתִיב אֲלֵא אַנְשֵׁי שָׁם פְּגוּנָא דָּא
 כְּתִיב) (תהלים כה) זְכוּר רַחֲמִיךָ יי וְחִסְדִּיךָ כִּי מַעוֹלָם הָמָה.
 מַעוֹלָם וְדָאֵי. וּמַעוֹלָם דְּלִתְתָּא נָטִיל לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וְאִינוּן אֲבָהֶן קַדְמָאֵי לְמַהוּי רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעִילָא.
 אוּף הָכָא הָמָה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מַעוֹלָם. מַעוֹלָם וְדָאֵי נָטִיל
 לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר מַעוֹלָם (ובמאי הוּא)
 דָּא מְטָתוּ שְׁלִשְׁלֵמָה דְּכְתִיב, (שיר השירים ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים
 סָבִיב לָהּ. רַבִּי אַחָא אָמַר פְּלָהוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֲקָרוּן (ד"א

ל"ג דְּהָא עַד לֹא אֲתַבְּסַמַּת). (חסר כאן עיין סוף הספר):

תּוֹסַפּוֹתָא

אָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ ז"ל בְּשַׁעֲתָא דְּבִרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם פְּרָא לִיה
 בְּגִינְתָא דְּעָדוּן וְצוּהוּ עַל שְׁבַע מְצוּוֹת. חָב וְאֲתַגְרֹשׁ מִגִּינְתָא דְּעָדוּן. וְתִרִי
 מְלֹאכֵי שְׁמִיא עֲזָא וְעֲזָאֵל אָמְרוּ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵלוּ הוּינָא אָנָן

בְּאַרְעָא הוּינָא זְכָאין. אָמַר לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי אַתּוּן יְכַלִּין עַל
 יִצְרָא בִישָׁא, אָמְרוּ קַמֵּיהּ יְכַלִּין. מִיַּד אֶפִּיל לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָא
 דְּאַתְּ אָמַר הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאַרְצָן וְכַתִּיב הַגְּבוּרִים וְגו'. וּבִשְׁעַתָּא דְנַחְתּוּ
 לְאַרְעָא עָאֵל בְּהוּ יִצְרָא בִישָׁא שְׁנַאֲמַר וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר
 בַּחֲרוּ, חֲבּוּ וְאַתְעֲקְרוּ מִקְדוּשְׁתֵּיהוּ, (עד כאן התוספתא)

תָּא חַזִּי, כְּלֵהוּן נְטִיעֵן הָיוּ סְתִימִין רְשִׁימִין דְּקִיקִין
 בְּאַתְרָא חָד. לְבַתַּר עֲקָרָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְאַשְׁתִּיל לֹון בְּאַתַּר אַחְרָא וְאַתְקִימוּ. רַבִּי יִיסָא שָׂאֵל
 מֵאִי דְכַתִּיב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרוּא אֱלֹהִים
 אָדָם בְּדַמוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתָם זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ
 אוֹתָם. אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא רִזָּא עֲלָאָה הוּא. תְּנִינָן תְּלַת

סְפָרִין פְּתִיחַן בְּרֵאשִׁית הַשָּׁנָה חַד דְּצַדִּיקִים גְּמוּרִים (דף 12 ע"ב)
 וְכו'. סֵפֶר עֲלָאָה דְּהָא מְנִיָּה נֶפֶק כְּלָא. נֶפֶיק מְנִיָּה כְּתִיבָה.
 סֵפֶר אֲמֻצְעִיתָא כְּלָלָא דְּעִילָא וְתַתָּא (ס"א) סֵפֶר דְּאִיהוּ
 כְּלָלָא דְּלְעִילָא וְתַתָּא וְאַחִיד לְכָל סְטָרִין רִזָּא וְכו') (כפי זה

התקון נמצא בשני ספרי היד) (ואחיד לכל סטריין רזא דאדם קדמאה, ספר תליתאה דאקרי
 (נ"א ואקרי) תורה) דתורה שכתב אדם קדמאה. ספר (ס"א
 תליתאה) דאקרי תולדות אדם ונדא איהו דצדיקים
 גמורים. הַדָּא הוּא דְכַתִּיב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם דָּא צַדִּיק
 וְדָאִי דְעֵבִיד תּוֹלְדוֹת.

בְּיוֹם בְּרָא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמוֹת אֱלֹהִים. דְּהָא וְדָאִי כְּדִין
 אַתְתַּקֵּן כְּלָא לְעִילָא וְתַתָּא וְאַתְקִימוּ בְּדוּגְמָא
 חָדָא. זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם סְתָם חַד אֶתְכַלִּיל בְּחַד.

מִתְנִיתִין (ד"א וכו') פְּתִיב, (משלי יח) מְגִדֵּל עוֹז שֵׁם יי בּוּ יְרוּץ
צְדִיק וְנִשְׁגָּב. דָּא הוּא סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם דְּרַהִיט בְּהַהוּא
מְגִדֵּל (צו ב). הָאִי מְגִדֵּל מֵאִי עֲבִידְתִּיהָ. אֵלָא דָּא הוּא
מְגִדֵּל דְּיֹד. וְדָא הוּא מְגִדֵּל עוֹז שֵׁם יי. וְכֹלָא חַד. הַכָּא

	יְדִיעָא לְבַנֵּי מְהִימְנוּתָא	
מבש	עוי	מיין
דא	הוא	ודאי ספר
תולדות.	(אית דלא גרסי)	(אדם לבני
מְהִימְנוּתָא	סודו	מְגִדֵּל עוֹז שֵׁם יי בּוּ יְרוּץ
צדיק וְנִשְׁגָּב	יהו"ה	צדיק)
		(אדם לבני
		מְהִימְנוּתָא).

וְאָמַר רַבֵּי אַבָּא (לקמן נה ב) סֵפֶר וְדָאִי (נְחֻתוֹ) (נְחִית) לִיָּה לְאָדָם
הָרֵאשׁוֹן. וְבִיָּה הָוָה יַדַּע חֲכֻמַּתָּא עֲלָאָה. וְסִפְרָא דָּא
מָטָא לְבַנֵּי אֱלֹהִין חֲפִימֵי דָּרָא. וּמָאן דְּזָכִי לְאִשְׁגָּחָא בֵּיה
יַדַּע בֵּיה חֲכֻמָּה עֲלָאָה. וּמִשְׁגִּיחִין בֵּיה וַיִּדְעִין בֵּיה. וְסִפְרָא
דָּא נְחִית לִיָּה מְאָרִי דְרִזִּין. וְתִלַּת שְׁלִיחִין מִמֶּנּוּן קַמִּיהָ.
וּבִשְׁעָתָא דְנִפְק אָדָם מִגְּנֻתָּא דְעֵדָן אַחִיד בְּהַהוּא סִפְרָא.
כַּד נִפְיִק (מִיָּבִיָּה) טָאָס מִנִּיָּה (לְתַרְעָא) צְלִי וּבְכִי קַמִּי מְאָרִיָּה
וְאִתִּיבּוּ לִיָּה כְּמִלְקָדְמִין. בְּגִין דְלָא תַתְנַשִּׁי חֲכֻמַּתָּא מִבְּנֵי
נְשָׂא וַיִּשְׁתַּדְּלוּן לְמַנְדַּע לְמְאָרִיָּהוּן.

וְכֵן תְּנִינן סֵפֶר הָוָה לִיָּה לְחַנוּךְ. וְדָא סֵפֶר מְאָתֵר דְסִפְרָא
דְתּוֹלְדוֹת אָדָם הָוָה. וְדָא הוּא רִזָּא דְחֲכֻמַּתָּא. דְהָא
מְאָרְעָא אֶתְנַטִּיל הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאִינְנוּ כִּי לְקַח אֹתוֹ

אֱלֹהִים. וְהוּא הַנְּעֵר. כְּדַכְּתִיב, (משלי כ"ב) חֲנוּךְ לַנְּעֵר עַל פִּי דְרָכּוֹ.

וְכָל גְּנוּזֵי עֲלָאֵי אֶתְמַסְרֵן בִּידֵיהָ. וְדָא מְסִיר וְיֵהִיב וְעֵבִיד שְׁלִיחוּתָא. וְאַלְף (לקמן נו) מִפְתָּחֵן אֶתְמַסְרֵן בִּידֵיהָ. וּמָאָה בְּרַכָּאן נָטִיל בְּכָל יוּמָא וְקִשְׁיֵר קִשְׁיֵרִין לְמֵאֲרִיָּה. מִעֲלָמָא נָטִיל לֵיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁמוּשֵׁיהָ הֵדָא הוּא דַכְּתִיב פִּי לְקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים.

וּמִן דָּא אֶתְמַסֵּר סִפְרָא דְאֶקְרִי סִפְרָא דְחֲנוּךְ. בְּשַׁעְתָּא דְאֶחִיד לֵיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמִי לֵיהָ כָּל גְּנוּזֵי עֲלָאֵי. אַחְמִי לֵיהָ אֵילְנָא דְחַיִּי בְּגוּ מְצִיעוֹת גְּנָתָא וְטִרְפוּי וְעֵנְפוּי. וְכֹלָא חֲמִינֵן בְּסִפְרֵיהָ. וְכַאֲיִן אֲנֹן חֲסִידֵי עֲלָאִין דְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה אֶתְגְּלִי לְהוּ וְלֹא אֶתְנַשִּׁי מִנֵּיהוּ לְעֲלָמִין כְּמָא דַּאֲתָא אָמַר, (תהלים כד) סוּד ה' לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם:

וַיֹּאמֶר יי לא יִדוֹן רוּחִי בְּאֲדָם לְעוֹלָם בְּשַׁגָּם הוּא בְּשָׂר וְגו'. (חסר) רַבִּי אֶחָא אָמַר בְּהֵהוּא זְמַנָּא הוּוּה הֵהוּא נִהְרָא דְנַגִּיד וְנַפְיָק, אֶפְיָק רוּחָא עֲלָאָה מֵאֵילְנָא דְחַיִּי וְאַרְיָק בְּאֵילְנָא (דִּשְׁרִיָּא בֵּיהּ מוּתָא) (מֵאֵילְנָא דְמוּתָא) וְאֶתְמַשְׁכֵּן רוּחִין בְּגוֹוִיָּהוּ דְבְנֵי נְשָׂא יוּמִין (זְמַנִּין) סְגִיאִין. עַד דְּסִלְקוּ בִישׁוּן וְאֶתְעַתְדוּ לְפִתְחָא. כְּדִין אֶסְתַּלַּק רוּחָא עֲלָאָה מֵהֵהוּא אֵילְנָא בְּשַׁעְתָּא דְפִרְחָא נְשַׁמְתִּין בְּבִנֵי (מִבְּנֵי) נְשָׂא הֵדָא הוּא

דְּכָתִיב לֹא יִדוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעוֹלָם. לְמִיָּהֵב לְעוֹלָם
בְּשַׁעֲתָא דְּפִרְחוּ נְשָׁמְתִין בְּבְנֵי נֶשָׂא.

בְּשִׁגָּם הוּא בֶּשֶׂר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר (דְּבִי רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר) (לְקַמֵּן
צ"ח ע"א) בְּשִׁגָּם דָּא מִשָּׁה. דְּאִיהוּ נְהִיר לְסִיְהָרָא.

וּמַחִילָא דָּא קַיִימִין בְּנֵי נֶשָׂא בְּעֵלְמָא יוֹמִין (זְמַנִּין) סְגִיִּיאִין.
וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, רִמְזוּ לְמִשָּׁה דְּעַל יְדֵיהּ תּוֹרָה
אֲתִיְהִיבַת. וּכְדִין יָרִיק (ס"א זָרִיק) חֵיִין לְבְנֵי נֶשָׂא מִהֶהוּא
אֵילָנָא דְּחֵיִין. וְכֹךְ הָוָה. אֵלְמָלָא דְּחָבּוּ יִשְׂרָאֵל הַדָּא הוּא
דְּכָתִיב (שְׁמוֹת ל"ב) חָרוֹת עַל הַלְּחוֹת, חָרוֹת מִמְּלֶאךָ הַמּוֹת.
דְּהָא אֵילָנָא דְּחֵיִי הָוָה מְשִׁיךְ לְתַתָּא.

וְעַל דָּא בְּשִׁגָּם דְּאִיהוּ בֶּשֶׂר קַיִימָא מְלָה לְאַרְקָא
(לְאַתְרַחְקָא) רוּחָא דְּחֵיִי. בְּשִׁגָּם אָחִיד לְתַתָּא אָחִיד

לְעֵילָא. וְעַל דָּא תַנִּינֵן מִשָּׁה לָא מִית אָלָא אֲתַכְנִישׁ (דף לח
ע"א) מְעֵלְמָא וְהוּוּ נְהִיר לְסִיְהָרָא. דְּהָא שְׁמִשָּׂא אַף עַל גַּב
דְּאֲתַכְנִישׁ מְעֵלְמָא לָא מִית אָלָא עָאל וְאַנְהִיר לְסִיְהָרָא.
כֹּךְ מִשָּׁה. דְּבַר אַחַר בְּשִׁגָּם הוּא בֶּשֶׂר בְּמִשְׁיָכוּ דְּרוּחָא
בְּבְנֵי נֶשָׂא זְמַנָּא רַבָּה אֲתַהֲדַר לְמַהוּי בֶּשֶׂר לְאַתְמִשְׁכָּא
בְּתַר גּוּפָא וְלֹא שְׁתַּדְלָא בְּעוּבְדִין דְּהָאִי עֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל (לְקַמֵּן נַה ב דָּרִין דְּאֲשַׁתְּכְּלוּ מִשַׁת כְּלָהוּ צְדִיקֵי וְחֹסֵידֵי.

לְבַתַּר אֲתַפְּשׁוּ וְאוּלִידוּ וְאוּלִיפוּ אוּמְנוּתָא (וְדַחְבְּמָתָא) דְּעֵלְמָא לְשַׁצָּאָה

בְּרוּמְחִין וְסִיִּיפִין. עַד דְּאֲתָא נַח וְאַתְקִין לֹון תְּקוּנָא

דְּעִלְמָא וְלִמְפֻלַּח וְלֹאֲתַקְנָא אֲרַעָא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא
 הוּוּ זְרַעִין וְחֻצְדִּין. לְבַתֵּר אֲצַטְרִיכוּ לְהָאֵי דְכְּתִיב עוֹד כָּל
 יְמֵי הָאָרֶץ וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַקְנָא עִלְמָא
 וְלֹאֲתַקְנָא רוּחָא בְּבִנְי נְשָׂא בְּגִין דִּיּוֹרְכוֹן יוֹמִין
 לְעִלְמִין הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה סד) כִּי פִימֵי הָעֵץ יְמֵי עֲמִי
 וְגו' וְכְתִיב, (שם כד) בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמַחָה יֵי אֱלֹהִים
 דְּמַעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֶרְפַּת עֲמוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי
 יֵי דִבֵּר:

עַד פֶּאן אֲשֶׁתְּכֻלּוּ מִלִּין מִפֶּאן וְלִהְלֵאָה תְּקוּנָא
 דְּפִרְשֵׁתָא:

בֿראשֿית

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא תַּנִּינֵן דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עִלְמָא גְּלִיף בְּגִילּוּפֵי דְרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא גּוֹ
 טְהִירִין בְּרִזִין עֶלְאִין. וְגִלְיָה לְעִילָא וְגִלְיָה לְתַתָּא וְכֻלָּא
 בְּרִזָּא חֲדָא. וְעֵבִיד עִלְמָא תַתָּא פְּגוּוּנָא דְעִלְמָא עֶלְאָה.
 וְדָא קָאִים לְקַבִּיל דָּא. לְמַהוּי כֻלָּא חַד בִּיחּוּדָא חֲדָא.
 וּבְגִין כֶּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִיף גְּלִיפֵי דְאַתּוּוֹן עִילָא
 וְתַתָּא. וּבְהוּ בְּרָא עִלְמִין.

וְתָא חֲזִי, פְּגוּוּנָא דְעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִלְמָא הָכִי

נִמְי בְּרָא לִיָּה לְאָדָם קִדְמָאָה. פָּתַח וְאָמַר, (הושע ו) וְהִמָּה
כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית וְגו'. דְּהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲעֵטֵר
לִיָּה בְּעֵטְרִין עֲלָאִין. וּבְרָא לִיָּה בְּשִׂית סְטָרִין דְּעֲלָמָא.
לְמַהוּי שְׁלִים בְּכֻלָּא. וְכֻלָּא זַעְאן וּדְחֻלָן מִקְמִיָּה. דְּהָא פִּד
אֲתַבְרִי אָדָם אֲתַבְרִי בְּדִיּוֹקְנָא עֲלָאָה. וְהוּוּ מִסְתַּכְלָן
בְּהִהוּא דִּיּוֹקְנָא וְזַעְאן וּדְחֻלָן מִקְמִיָּה. וּלְבַתֵּר אָעִיל לִיָּה
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדָן לְאֲתַעֲדָנָא תַּמָּן בְּעֵדוּנִין
עֲלָאִין. וְהוּוּ מְלֹאכִין עֲלָאִין סְחָרִין לִיָּה וּמִשְׁמֻשֵׁין קְמִיָּה.
וְרִזִין דְּמָרִיָּהוּן הֵוּוּ אוּדְעִין לִיָּה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאָעִיל לִיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְגִנְתָּא
דְּעֵדָן, הֵוּוּ חָמִי וְאִסְתַּכְלָן מִתַּמָּן כָּל רִזִין עֲלָאִין וְכֻל
חֲכַמְתָּא. בְּגִין לְמַנְדַּע וּלְאִסְתַּכְלָא בִּיקְרָא דְּמָרִיָּה.

שְׁבַעָה הֵיכְלִין מְדוּרִין אַנּוּן לְעִילָא דְּאַנּוּן רְזָא
דְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה. וְשְׁבַעָה הֵיכְלִין אַנּוּן לְתַתָּא

(בְּגוּוּנָא דְּלַהוּן חַד לְקַבִּיל חַד. שְׁבַעָה מְדוּרִין וְהֵיכְלִין אַנּוּן לְתַתָּא) כְּגוּוּנָא

דְּלְעִילָא. וְאַנּוּן שִׂית כְּגוּוּנָא עֲלָאָה וְחַד טָמִיר וְגִנְזִי אִיָּהוּ
לְעִילָא. וְכֻל אֵלִין אַנּוּן בְּרִזָּא עֲלָאָה. בְּגִין דְּכֻל הַנִּי
הֵיכְלִין אִית בְּהוּ כְּגוּוּנָא דְּלְעִילָא. וְאִית בְּהוּ כְּגוּוּנָא
דְּלְתַתָּא. לְמַהוּי כְּלִיל בְּדִיּוֹקְנָא דְּרִזָּא דְּלְעִילָא וּבְדִיּוֹקְנָא
דְּרִזָּא דְּלְתַתָּא, וּבְהוּ הֵוּוּ דִּיּוּרִיָּה דְּאָדָם.

וּלְבַתֵּר דְּאֲתַתְרַךְ מְגִנְתָּא דְּעֵדָן אֲתַקִּין לוּן קוּדְשָׁא בְרִיךְ

הוא לנשמתהון דצדיקיא לאשתעשעא בהו כדקא חזי
 מזיוא דיקרא עלאה. וכל חד וחד אתתקן כגוונא
 דלעילא וכגוונא דלתתא כמה דאוקימנא.

היכלא קדמאה. אתר דאיהו מתתקן לתתא למהוי
 כגוונא דלעילא. והא אתערו חברייא נמוסי

דגנתא דעדן כמה דאיהו ברזא עלאה (דאיהו מתקן לגו, גו טמירא

דרזא דלתתא גניז וסתים מכל) (נ"א ואיהו מתתקן לגו וסתים מכולא) ולא שלטא

ביה עינא. בר נשמתהון דצדיקיא. למהוי (דף לח ע"ב) גליפן

לעילא ותתא. ולאסתכלא מתמן ברזא דמריהון ובענוגא
 דלעילא.

ואלין אנון צדיקיא דלא אחלפו יקרא דמריהון בגין
 דחלא אחרא. כתיב, (משלי יב) אשת חיל עטרת

בעלה, רזא דמהימנותא לאתדבקא בר נש במריה

ולדחלא מניה תדיר ולא יסטי לימינא ושמאלא. והא

אוקימנא דלא יהך בר נש בתר דחלא אחרא דאקרי

אש"ת זנוני"ם. ובגין כך כתיב, (משלי ז) לשמרך מאשה

זרה מנכריה אמריה החליקה.

היכלא דא קאים בדיוקנא דרזא עלאה. בגין דכד

נשמתין דצדיקיא נפקי מהאי עלמא, עאלין גו

אלין היכלין די בגנתא דעדן דלתתא. ותמן (עאלין) יתבין

כל חד וחד כל ההוא זמנא דאצטריכא נשמתא למיתב

תמן.

וּבְכָל הַיְכָלָא וְהַיְכָלָא אֵית דִּיּוֹקְנִין כְּגֹוּנָא (עלֵאָה)
 דְּלַעֲיִלָא וְדִיּוֹקְנִין כְּגֹוּנָא (תַּתְאָה) דְּלַתְתָּא. וְתַמָּן
 אֲתַלְבֶּשֶׁת נִשְׁמַתָּא בְּלְבוּשֵׁין כְּגֹוּנָא דֵּהֲאֵי עֲלֵמָא.
 וְאֲתַעְדַּנְתַּ תַּמָּן כָּל הָהוּא זְמַנָּא דְּאַצְטְרִיכַת עַד דְּמִטִּי
 זְמַנָּא לְסִלְקָא לְאַתֵּר עֲלָאָה כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ. וּמַגּוּ הָהוּא
 מֵאֲנָא דֵּאֲתַלְבֶּשֶׁת בֵּיה חֲמַאת דִּיּוֹקְנִין עֲלֵאִין לְאַסְתְּכָלָא
 בִּיקְרָא דְּמַרְיָהוּן.

בֵּהֲאֵי הַיְכָלָא אֵית נְהוּרִין עֲלֵאִין לְאַסְתְּכָלָא. בְּנִשְׁמַתְהוּן
 דְּאַנּוּן גִּיּוּרִין דֵּאֲתַגִּיִּירוּ קִיִּימִין תַּמָּן וְעֵאלִין תַּמָּן
 לְאַסְתְּכָלָא בִּיקְרָא עֲלָאָה וּמִתְלַבֶּשֶׁן תַּמָּן בְּלְבוּשָׁא חָדָא
 דְּנְהוּרָא דְּנְהִיר וְלֹא נְהִיר. וְהָהוּא הַיְכָלָא מִקְפָּא מֵאֲבָן
 טָבָא וְדֵהָבָא.

וְתַמָּן אֵיהוּ פִּתְחָא חָדָא דְּנַחֲתִית לְקַבֵּל פִּתְחָא דְּגִיָּהֲנָם.
 מִתַּמָּן מִסְתְּכָלָן בְּכָל אַנּוּן חִיִּיבִי (דִּישְׂרָאֵל) (ב"א) דְּעוּבְדֵי
 עֲבוּדָה זָרָה) דְּלֹא עָאלוּ בְּבְרִית קִיִּימָא קִדִּישָׁא וְאֲתַתְּרוּ
 בְּאַנּוּן מִלְּאֲכֵי חֲבָלָה דְּטְרָדִי לֹון בְּנוּרָא דְּדִלִיק. וְאַנּוּן
 חֲמָאן וְחָדָאן עַל דֵּאֲתַגִּיִּירוּ.

וְתַלִּית זְמַנִּין בִּיּוֹמָא נְהִרִין מַגּוּ נְהִירוּ עֲלָאָה וּמִשְׁתַּעֲשְׁעֵן
 תַּמָּן. וְעֵילָא מְנַהוּן עוּבְדֵיה וְאַנְקְלוּס גִּיּוּרָא
 וּשְׂאָר גִּיּוּרִין דֵּאֲתַגִּיִּירוּ. כְּגֹוּנָא דָּא לְעֵילָא כַּד זְכָאן
 לְסִלְקָא נִשְׁמַתְהוּן לְאַתְעֲטָרָא תַּמָּן:

הִיכָלָא תַנְיִינָא. הִיכָלָא דָא קַיְימָא לְגוּ מַהֲאֵי הִיכָלָא
קַדְמָאָה, וְהֵאֵי

(פְּתִיחָא אִיהוּ סְמִיךְ לְגוּ מְעַרְתָּא) (נ"א הִיכָלָא סְמִיךְ

לְמְעַרְתָּא) דְאֵבְהֵן. וְהֵאֵי הִיכָלָא נְהִיר מְקַדְמָאָה. הֵכָא אֵית פִּל
אַבְנִין יְקִירִין דְמִקְפִּין לֵיה.

בְּגוּ דְהֵאֵי הִיכָלָא, אֵית נְהִירוּ חַד פְּלִיל מְכַל גְּוֹוִנִין
וְאִיהוּ נְהִיר מֵעִילָא לְתַתָּא. בְּהֵאֵי הִיכָלָא קַיְימִין (כֹּל)
אַנּוּן דְסִבְלוּ יְסוּרִין וּמְרַעִין בְּהֵאֵי עֲלָמָא בְּגִין לְאַתְתְּקִנָּא.
וְהוּ מוֹדֵן וּמְשַׁבְּחֵן לְמַרְיָהוֹן כֹּל יוֹמָא. וְלֹא הוּ מְבַטְלִין
צְלוֹתֵיהוּ לְעֲלָמִין.

לְגוּ מַהֲאֵי הִיכָלָא קַיְימִין כֹּל אַנּוּן דְמִקְדְּשִׁין (בְּכֹל יוֹמָא)
בְּכֹל חֵילָא שְׂמָא דְמַרְיָהוֹן וְאַתִּיבוּ אֲמִן יְהֵא שְׂמִיָּה
רְבָא מְבַרְךְ בְּכֹל חֵילָא. וְאַלִּין אַנּוּן קַיְימִין לְגוּ בְּגוּ הֵאֵי
הִיכָלָא. וְהֵהוּא נְהוּרָא דְכִלִּיל כֹּל גְּוֹוִנִין נְהִיר לֹון. מַהֲהוּא
נְהִירוּ קַיְימִין וְחֲמָאן נְהוּרִין אַחַרְנִין דְאַתְאַחַדֵּן וְלֹא
אַתְאַחַדֵּן בְּגוּוֹיֵיהוּ. וְעִילָא מְנַהוֹן מְשִׁיחַ דְאִיהוּ עֲאֵל
וְקֵאִים בִּינֵיֵיהוּ וְנַחֲתֵת לֹון.

אִיהוּ נְטִיל מַהֲאֵי הִיכָלָא וְעֲאֵל בְּהִיכָלָא תְּלִיתָאָה וְתַמָּן
כֹּל אַנּוּן בְּנֵי מְרַעִין וְכֹאֲבִין יְתִיר וְכֹל אַנּוּן דְרִדְקִי
דְבֵי רַבֵּן דְלֹא אֲשְׁלִימוּ יוֹמִין. וְכֹל אַנּוּן דְעֲצָבִין עַל חֲרוּב
בֵּי מְקַדְשָׁא (וְאוּשִׁידוּ) וְהוּ אוּשְׁדִין דְמַעִין. כְּלַהוֹן קַיְימִין
בְּהֵהוּא הִיכָלָא, וְאִיהוּ מְנַחֵם לֹון.

וְנָטִיל מֵהָאֵי הֵיכְלָא וְעָאֵל בְּהֵיכְלָא רְבִיעָאָה, וְתַמָּן כָּל
 אַנּוּן אַבְלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם וְכָל אַנּוּן קְטוּלֵי דְשָׂאֵר
 עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוּכָבִים וּמַזְלוֹת. וְאִיהוּ שְׂרִי וּבְכִי. (ד) לט ע"א
 וְכִדִּין כָּל אַנּוּן נְשִׂיאֵין דְזֹרְעָא דְדוּד כְּלָהוּ אַחֲדִין
 בֵּיהּ וּמִנְחָמִין לֵיהּ.

שְׂאֵרֵי תְנַיִנוֹת וּבְכִי עַד דְקָלָא נָפִיק וּמִתְאַחַד בְּהֵהוּא
 קָלָא וְסָלִיק לְעֵילָא וְאֶשְׁתְּהִי תַמָּן עַד רִישׁ יְרַחָא.
 וְכַד נְחִית נְחַתִּין עֲמִיהּ כַּמָּה נְהוּרִין וְזִיוִין מְנַהֲרִין לְכָל
 אַנּוּן הֵיכְלִין וְאַסּוּוֹתָא וְנְהוּרָא לְכָל אַנּוּן קְטוּלִין וּבְנֵי
 מְרַעִין וּמְכַאוּבִין דְסָבִילוּ עֲמִיהּ דְמַשִּׁיחַ.

וְכִדִּין פּוּרְפִירָא לְבִישׁ. וְתַמָּן חֲקִיקִין וְרְשִׁימִין כָּל אַנּוּן
 קְטוּלֵי דְשָׂאֵר עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוּכָבִים וּמַזְלוֹת
 בְּהֵהוּא פּוּרְפִירָא. וְסָלִיק הֵהוּא פּוּרְפִירָא לְעֵילָא וְאַתְחַקֵּק
 תַמָּן גּוּ פּוּרְפִירָא עֲלָאָה דְמַלְפָא. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא זְמִין
 לְאַלְבָּשָׁא הֵהוּא פּוּרְפִירָא וְלַמִּידָן עַמִּין דְכְּתִיב, (תהלים קי)
 יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גּוֹיּוֹת. עַד דֵּי אַתָּא וְנָחִים לוֹן וְנַחַתִּין
 עֲמִיהּ (במדה) נְהוּרִין וְעֵדוּנִין לְאַתְעֵדְנָא וְכַמָּה מְלֶאכִין
 וְרַתִּיכִין עֲמִיהּ. כָּל חַד וְחַד בְּמַלְבוּשָׁא (נ"א וּבִידָא דְכָל חַד וְחַד
 מְלַבּוּשָׁא) לְאַתְלַבְּשָׁא בְהוּ כָּל אַנּוּן נְשִׁמְתִין דְקְטוּלִין וְתַמָּן
 מִתְעֵדְנִין כָּל הֵהוּא זְמַנָּא דְאִיהוּ סָלִיק וְנַחֲתִית.

לְגוּ מֵהָאֵי הֵיכְלָא קִימִי גּוּ דְרָגָא עֲלָאָה אַנּוּן עֲשָׂרָה

רְבֵרְבִין מִמֶּנּוּן (בגון) רַבִּי עֲקִיבָא וְחֲבֵרוּי. וְכִלְהוּ סִלְקִי
 בְּסִלְקוֹ. גוֹ אֲסַפְקֵלְרִיָּאָה דְלְעִילָא, וְנַהֲרִין בְּזִיו יִקְרָא
 עֲלָאָה. עֲלֵייהוּ פְתִיב (ישעיה טד) עֵין לֹא רִאתָ אֱלֹהִים
 וּזְלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לּוֹ:

בְּהִיכְלָא חֲמִישָׁאָה קַיִמִין כָּל אַנּוּן מְאָרִיהוֹן דְתִיּוּבְתָא
 שְׁלִימָתָא דְתָבוּ מַחֲטָאִיהוֹן וְאַתְנַחְמוּ בְהוּ
 וְנִפְקַת נִשְׁמַתִּייהוּ בְדַכִּיו (וכל אַנּוּן מְאָרִיהוֹן דְתִיּוּבְתָא) וְכֹל אַנּוּן
 דְקִדְיִשׁוּ שְׁמָא דְמְרִיהוֹן וְקַבִּילוּ עֲלֵייהוּ מוּתָא. וּבְתַרְעָא
 דְהֵאֵי הֵיכְלָא (פִתְחָא) קָאִים מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ יְהוּדָה דְקַבִּיל לִיה
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְתִיּוּבְתָא שְׁלִימָתָא וְחֲתַר לִיה חֲתִירָא
 לְקַבְלָא לִיה.

וְלָגוּ מֵהֵאֵי הֵיכְלָא קַיִמִין כָּל אַנּוּן מְאָרִיהוֹן דְתִיּוּבְתָא
 תְּקִיפָא. דְנִשְׁמַתְהוֹן נִפְקַת בְּשַׁעֲתָא דְאַתְמַרְמְרוּ עַל
 עוּבְדִיהוֹן. וְאַלִין מִתְעַדְנִין בְּעֵדוּנָא עֲלָאָה בְכֹל יוּמָא
 וְיוּמָא. וְתֵלַת זְמַנִין בְּיוּמָא נְהִירוּ עָאֵל בְּהֵוָא הֵיכְלָא
 דְמִתְעַדְנִין בִּיהַּ כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לִיה. וְכֹל חַד נְכוּהַ
 מְנַהֲרוּ דְחוּפָה דְחֲבֵרִיהַּ בֵּין לְתַתָּא בֵּין לְעִילָא. הֵאֵי
 הֵיכְלָא קַיִמָא עַל אַנּוּן הֵיכְלִי תַתָּאי. וְאַפִּילוּ צְדִיקִים
 גְּמוּרִין לָא יְכֻלִין לְאַעֲלָאָה בְּגוֹ (הַוּוּא) הֵאֵי הֵיכְלָא וְלְמִיקָם
 בִּיהַּ. וְהֵאֵי אִיהוּ דְרָגָא עֲלָאָה עַל כֹּלָא (בִּיהַּ) בַר דְרָגָא
 דְחֲסִידֵי דְאִיהוּ דְרָגָא עֲלָאָה עַל כֹּלָא:

הַיִּכָּלָא שְׁתִּיתָאָה הַיִּכָּלָא דָא הַיִּכָּלָא דְחַסִּידֵי. הַיִּכָּלָא דָא
הַיִּכָּלָא עֲלָאָה עַל כְּלָא. וְהָאֵי הוּא הַיִּכָּלָא
דְקִיָּמָא עַל כְּלָא. הַיִּכָּלָא דִּימִינָא לִית מָאן דִּיקִים בֵּיהּ.
אַלָא אַנּוּן חַסִּידִים קְדִישִׁין וְכֹל אַנּוּן דְמִרְחֵמֵי לְמַרְיָהוּן
בְּרַחֲמֵי סַגִּי. וּלְפִתְחָא דְהָאֵי הַיִּכָּלָא קִיָּמָא כָּל אַנּוּן
דְמִיָּחֲדֵי יַחֲוּדָא דְמַרְיָהוּן בְּכֹל יוֹמָא. וְאַלִּין עָאֲלִין בְּהָאֵי
הַיִּכָּלָא וְזִמִּינִין לְסִלְקָא בְּקַדְמִיתָא.

וְעִילָא מִהָאֵי פִתְחָא אַבְרָהָם יְמִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וּלְפִתְחָא אַחֲרָא קִיָּמָא יִצְחָק דְאֲתַעְקַד עַל גַּבִּי
מִדְבַּחָא וְהוּהוּ קָרְבְּנָא שְׁלִים קָמִיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וּלְפִתְחָא אַחֲרָא לְגוּ קִיָּמָא יַעֲקֹב שְׁלִימָא וְתַרְיִסֵר שְׁבַטִין
סַחֲרִנִיהּ וְשְׁכִינְתָא עַל רִישֵׁיהּוּ.

וְכַד יִשְׂרָאֵל בְּעָקוּ אֲתַעְרוּ תְּלַת אַבְהֵן וּמִתַּעְרֵי לָהּ
לְשְׁכִינְתָא לְאַגְנָא עֲלִיָּהּוּ. וְכַדִּין אִיהִי סִלְקָא
וְאֲתַעֲטָרָא לְעִילָא וְאַגְנָא עֲלִיָּהּוּ דִּישְׂרָאֵל. וְכַמָּה דְאִית
הַיִּכָּלִין לְתַתָּא בְּגִנְתָּא דְעֵדוּן, הָכִי נָמִי לְעִילָא אִית הַיִּכָּלִין
מִתְקַנְן דְאַנּוּן רְזָא דְמַהִימְנוּתָא. וְכֹל (אנּוּן) הַנִּי הַיִּכָּלִין
כְּלָהּוּ מִתְקַשְׁרֵן וּמִתַּעֲטְרֵן בְּחַד הַיִּכָּלָא דְאִיהּוּ

הַיִּכָּלָא שְׁבִיעָאָה וְהָאֵי הַיִּכָּלָא אִיהּוּ גְנִיז וְסַתִּים מְכַל
שְׂאָר הַיִּכָּלִין. בְּאַמְצָעִיתָא דְהָאֵי הַיִּכָּלָא קָאִים
חַד עַמּוּדָא (דף לט ע"ב) דְאִיהּוּ בְּגוּוּנִין סַגִּיאִין יְרוּק חוּוּר סוּמְק

אוֹכֶם. וְכֵן נִשְׁמָתִין סִלְקִין אַנּוּן עָאֲלִין גּוּ הַאי הֵיכְלָא.
מֵאן דְּאִתְחַזֵּי לְהַאי גִּוּוֹן סִלְיָא בֵּיתָהּ. וּמֵאן דְּאִתְחַזֵּי לְהַאי
גִּוּוֹן סִלְיָא בֵּיתָהּ. כֹּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ.

וְאֵלִין שִׁית הֵיכְלִין אַנּוּן לְמַדּוּרָא כְּדָאֲמַרְן. וּשְׁבִיעָאָה
לֹא אִיהוּ לְמַדּוּרָא. וְשִׁית כֹּלָא בְּרֹזָא דְשִׁת. וְעַל
דָּא כְּתִיב בְּרָא שִׁית. שִׁית דְּרַגִּין לְעִילָא שִׁית דְּרַגִּין
לְתַתָּא וְכֹלָא רֹזָא חֲדָא.

תָּא חֲזִי, בְּרֵאשִׁית. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר תְּרִין בְּתִין הוּוּ, בֵּית
רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. דָּא עֲלָאָה וְדָא תַתָּאָה. תְּרִין
הֵהִי"ן אַנּוּן, דָּא עֲלָאָה וְדָא תַתָּאָה וְכֹלְהוּ חַד. ב' עֲלָאָה
פְּתַחא תְּרַעִין לְכֹל סִטְרָא. דְּהַכִּי הוּא דְכֹלִיל דָּא בְּדָא.
רֵאשִׁית. כְּדִין הוּא רֵאשִׁית לְאֲעֵלָא בְּחוּשְׁבָנָא דְּבִנְיָנָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵאשִׁית דָּא כֹּלָא דִּיּוֹקְנָא
(ד"א דִּיּוֹקְנָא) דְּכֹל דִּיּוֹקְנִין כֹּלִילִין בֵּיתָהּ. דָּא רֹזָא
דְּכְתִיב, (יחזקאל א) הוּא מֵרָאָה דְּמוֹת כְּבוֹד יי, חִיזוּ דְּאִתְחַזּוּן
בֵּיתָהּ שִׁית אַחֲרָנִין. וְדָא הוּא בְּרֵאשִׁית בְּרָא שִׁית.

תָּא חֲזִי, כֵּד עָאֲלִין בְּהַאי חִיזוּ שִׁית גּוּוֹנִין, הִיא אֲתְקִינַת
גְּרָמָא לְאַחֲזָאָה לֹוֹן וְלִמְפַעֵל בְּהוּ אומְנוֹתָא דְּעֲלָמָא.
וְאִי תִימָא דְּהַאי אומְנוֹתָא דְּעֲלָמָא מְדַרְגָּא דָּא הוּא.
כְּתִיב בְּרָא שִׁית. שְׁבַחָא דְּשִׁית אִיהוּ דְּעַבְדֵי אומְנוֹתָא
בְּהַאי.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת הַזִּמְרִיר
 הַגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הַנְּצַנִּים (נִרְאוּ בְּאֶרֶץ)
 דָּא הוּא רְזָא דְשִׁית דְּרַגִּין (גְּלִיזֵן הַרש"ב) עָלָה וְאִיהִי שְׁבִיעָאָה.
 וְאֵלִין אַנּוּן שִׁית דְּרַגִּין דְּרַגָּא דְּאַבְרָהָם וְדְרַגָּא דְּיִצְחָק
 וְדְרַגָּא דְּיַעֲקֹב וְיִכִּי"ן וְבוֹע"ז וְיוֹס"ף כְּלָהוּ אֶתְחַזּוּ בְּאַרְעָא
 דְּכַתִּיב נִרְאוּ בְּאֶרֶץ. בְּאֶרֶץ דָּא הִיא קֶרְתָּא קַדִּישָׁא דְּאֶרֶץ
 (יִשְׂרָאֵל). נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, בְּגִין דְּאַנּוּן דִּיּוֹקֵנִין לְאַתְחַזּוּאָה
 בְּהַאי דְּרַגָּא. עֵת הַזִּמְרִיר הַגִּיעַ, דְּהָא כְּדִין מְשַׁבַּח וּמְהַדֵּר
 כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תַּחֲלִים ל) לְמַעַן יִזְמַרְךָ כְּבוֹד וְלֹא יָדוּם.
 וּבְגִין כְּךָ אֶקְרִי מְזֻמּוֹר כְּמָה דְּתַנִּינָן דְּכַתִּיב מְזֻמּוֹר לְדוֹד
 דְּשָׂאֲרִית עָלֶיהָ שְׁכִינְתָּא בְּרִישָׁא. וְדָא הוּא עֵת הַזִּמְרִיר
 הַגִּיעַ. רַבִּי חֲזִיא אָמַר דְּהָא כְּדִין מָטָא זְמָנָא לְשַׁבְּחָא.
 רַבִּי אַבָּא אָמַר עֲלָמָא עֲלָאָה סְתִים וְכָל מְלוֹי סְתִימִין.
 בְּגִין דְּקִימָא בְּרֻזָּא עֲלָאָה יוֹמָא דְּכָל יוֹמִין (רוּמָא דְּכָל
 רוּמִין). וְכַד בְּרָא וְאַפִּיק, אַפִּיק אֵלִין שִׁית. וּבְגִין דְּאִיהוּ
 סְתִים דְּכָל מְלוֹי סְתִימִין, אָמַר בְּרֵאשִׁית בְּרָא שִׁית יוֹמִין
 עֲלָאִין. וְלֹא אָמַר מָאן בְּרָא לְהוֹן. בְּגִין דְּאִיהוּ עֲלָמָא
 עֲלָאָה סְתִימָא.

וּלְבַתֵּר גְּלִי וְאָמַר לָן עֲבִידְתָּא תַּתָּאָה. וְאָמַר מָאן בְּרָא
 לִיהָ, בְּגִין דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּקִימָא בְּאַתְגְּלִיָּא.
 וְאָמַר בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְלֹא כְּתִיב

בְּרָא סְתִים (ד"א בְּאֶרֶח סְתִים) בְּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם. בְּגִין
 דְּאִיהוּ עֲלָמָא בְּאֶתְגְּלִיא וְאִמַר בְּרָא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים וְדָאִי
 שְׂמָא בְּאֶתְגְּלִיא. קִדְמָאָה בְּסִתִּימָא דְּאִיהוּ עֲלָאָה. תַּתָּאָה
 בְּאֶתְגְּלִיא. לְמַהוּי תְּדִיר עוּבְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְתִים
 וְגְלִיא. וְרוּזָא דְּשְׂמָא קְדִישָׁא הָכִי הוּא סְתִים וְגְלִיא. אֶת
 הַשָּׁמַיִם לְאַסְגָּאָה שָׁמַיִם תַּתָּאִי לְתַתָּא. וְאֶת הָאָרֶץ
 לְאַכְלָלָא אָרֶץ דְּלַתַּתָּא. וְלַאֲסְגָּאָה (לח) כֹּל עוּבְדָהָא
 כְּגוּוּנָא דְּלְעִילָא:

וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוּ וּבְהוּ כְּדִקְאֻמְרוּן. וְהָאָרֶץ דָּא אָרֶץ
 עֲלָאָה דְּלִית לָהּ נְהוּרָא מְגֻרְמָה. הִיְתָה.
 בְּקִדְמִיתָא כְּבַר הוּת כְּדִקָּא יְאוּת. וְהִשְׁתָּא תְּהוּ וּבְהוּ
 וְחִשְׁךְ. הִיְתָה דְּיִיקָא. לְבַתַּר אֲזַעֲרִית גְּרָמָה וְאֲזַעֲרִית
 נְהוּרָא. תְּהוּ וּבְהוּ וְחִשְׁךְ וְרוּחַ אַרְבַּע יְסוּדֵי עֲלָמָא
 דְּאִשְׁתַּכְּלָלוּ בָּהּ.

דְּבַר אַחַר וְאֶת הָאָרֶץ כְּדִקְאֻמְרוּן לְאַסְגָּאָה אַרְעָא
 דְּלַתַּתָּא דְּאִיְהִי אֲתַעְבִּידַת בְּכִמָּה מְדוּרִין (בְּהוּרִין) כְּלָא
 כְּגוּוּנָא עֲלָאָה. וְדָא הוּא וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוּ וּבְהוּ וְחִשְׁךְ
 וְרוּחַ. אֵלִין אַנּוּן מְדוּרֵי אַרְעָא. אָרֶץ. אַדְמָה. גֵּיא. נְשִׁיָּה.
 צִיָּה. אַרְקָא. תַּבַּל. וְגְדוּל שְׁבַכּוּלָם תַּבַּל דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים ט)
 וְהוּא (דף נ ע"א) יִשְׁפּוּט תַּבַּל בְּצַדֵּק.

אִמַר רַבִּי יוֹסִי מָאן הוּא צִיָּה. אִמַר לִיָּה דָּא הוּא אֲתַר

דְּגִיּהֲנָם כְּמֵא דְאֵת אֲמַר צִיָּה וְצִלְמוֹת. וְרָזָא דָּא כְּתִיב,
 (ד"א דְּכְתִיב) (בְּמִלַּת) וְחֻשֶׁף עַל פְּנֵי תְּהוֹם. דָּא רָזָא אֶתְר
 דְּגִיּהֲנָם. דָּא הוּא צִיָּה אֶתְר דְּמִלְּאָךְ הַמּוֹת כְּדִקְאֲמַרְן
 דְּאִיהוּ מִחֻשִׁיךְ אֲנִפִּייהוּ דְּבְרִייתָא. וְדָא הוּא אֶתְר דְּחֻשֶׁף
 עֲלָאָה.

תַּה"ו דָּא נְשִׂי"ה דְּלָא אֶתְחַזִּיא בָּהּ חִיזוּ כְּלָל עַד
 דְּאֶתְנַשִּׂי מִכְּלָא. וְעַל דָּא אֶתְקַרִי נְשִׂיָּה. וּבְהוּ דָּא
 אֶרְקָא אֶתְר דְּלָא אֶתְנַשִּׂי. רַבִּי חֵיִיא אֲמַר דָּא גִיא. וְרוּחַ
 אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת דָּא לְקַבֵּל תִּבְל דְּאֶתְזוֹן מְרוּחַ אֱלֹהִים,
 וְכִלָּא כְּחַד הוּא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא אֵית לְאָרְץ עֲלָאָה. שְׁבַעָה מְדוּרִין אֲנוּן
 לְעֵילָא דְּרָגָא עַל דְּרָגָא וּבְכֻלְהוּ מְדוּרִין מְלֶאכִי
 עֲלָיִי אֵלִין עַל אֵלִין. הֵכִי נִמְי לְתַתָּא. וְכִלָּא אַחִיד דָּא
 בְּדָא לְמַהוּי כְּלָא חָד. שְׁבַעָה מְדוּרִין אֲנוּן לְעֵילָא. וְהָא
 אֶרְץ עֲלָאָה אַחִידַת לוֹן וְכֻלְהוּ קִיִּמִין בָּהּ. וּבְכֻלְהוֹן קִיִּמָּא
 תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּרָגִין פְּרִישָׁן דָּא מִן דָּא.
 וְאֶתְרִין פְּרִישָׁן דָּא מִן דָּא:

מְדוּרָא קְדָמָאָה לְתַתָּא הוּא אֶתְר בֵּי חֻשׁוֹף דְּלָא נְהִיר.
 וְהוּא מִתְתַקֵּן לְמְדוּרֵי רוּחֵי וְקַסְטִירֵי וְעֲלֵעוּלֵי
 תְּקִיפִין דְּלָא אֶתְחַזִּיין. וְלָא אֵית בֵּיהּ נְהוּרָא וְלָא חֻשׁוֹכָא
 וְלָא דְיוֹקְנָא כְּלָל. וְתַמָּן לָא יִדְעִין בֵּיהּ יִדְיעָא כְּלָל דְּלָאו
 בֵּיהּ צוּרָה גּוֹ כְּלָל פּוֹרְסִיָּא (סוֹרְטָא).

וְעַל הַהוּא אֶתֶר מִמֶּנָּה חַד מִלְאָכָא טְהוּרִיאל שְׁמִיָּה.
 וְעִמִּיָּה שְׁבַעִין מִמֶּנָּה מְעוֹפְפִין. וְאֶתְמַחֹן מִזִּיקֵי
 שְׁבִיבִין ^(דְּעֵלִיָּהוּ) וְלֹא קִיִּימִין וְלֹא אֶתְחַזֵּין וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִי.
 וְכַד אֶתִּי צִפְרָא כְּלֵהוּ ^(יט א) מִתְּחַדְּשָׁן וְלֹא קִיִּימִי. כַּד מִטָּאן
 לְגַבִּי הַהוּא ^(דְּהֵא) אֶתֶר אֲבָדִין וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין וְעֵאלִין בְּחַד
 נּוֹקְבָא דְתֵהוּמָא וְלֹא אֶתְחַזֵּין. כַּד אֶתְרַמִּישׁ לִילִיָּא
 אֶתְמַחֹן מֵאַנּוֹן שְׁבִיבִין עַד דְּמִטֵּי צִפְרָא:

מְדוֹרָא תְּנִינָא הוּא אֶתֶר דְּנִהִיר יִתִּיר וְאִיהוּ חֲשׂוֹךְ.
 אֲבָל לָא חֲשׂוֹךְ כְּהַהוּא קְדַמָּא. וְהוּא מִתְתַּקֵּן
 לְמְדוּרֵי מִלְאָכִין עֲלָאִין דִּי מִמֶּנָּה עַל עוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא
 וְלְמַסְטִי ^(ד"א לְמַסְטִי) לְהוֹן בְּהַהוּא אֲרַח בִּישָׂא דְאַנּוֹן
 אֲזֻלִּין. וְהַהוּא אֶתֶר אֶתְחַזֵּי יִתִּיר מִן קְדַמָּא. וְאֵלִין
 מִלְאָכִין אִית לְהוֹן קְרָבָא ^(קוֹרְבָא) עִם בְּנֵי נְשָׂא וּמִתְזַנֵּן
 מִרִּיחָא ^(וּמִתְדַבֵּן) וּבּוֹסְמָא דְלִתְתָא לְסֻלְקָא בְּתוֹעֵלְתָא
 וְלֵאנְהָרָא יִתִּיר.

וְעֵלִיָּהוּ חַד מִמֶּנָּה קְדוּמִיאל שְׁמִיָּה. וְאֵלִין פְּתַחִין
 שִׁירְתָא וּמִשְׁתַּכְּכִי וְאֲזֻלִין לֹון. וְלֹא אֶתְחַזֵּין עַד
 דִּישְׂרָאֵל לְתֵתָא פְּתַחִי וְאֲמָרִי שִׁירְתָא. כְּדִין קִיִּימִן
 בְּדוּכְתֵיָּהוּ וְאֶתְחַזֵּן נְהִירִין יִתִּיר. תְּלַת זְמַנִּין בִּיוֹמָא
 מְקַדְּשֵׁי קְדוּשְׁתָּא. וְכַד יִשְׂרָאֵל עָסְקִי בְּאוּרִיָּתָא כְּלֵהוֹן
 טָאסִין וְסֵהְדִי ^(אַנּוֹן) סֵהְדוּתָא לְעֵילָא. וְקוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא
 חַיִּים עֵלִיָּהוּ:

מְדוֹרָא תְּלִיתָא הוּא אַתְר דְּשְׁבִיבִין וְקַטוֹרִין. וְתַמָּן
נְגִידוֹ דְנֶהֱר דִּינּוֹר דְּנֶגֶד וְנֶפֶיק דְּאִיהוּ בִּי
מוֹקְדָא דְנֶפְשֵׁיהוּ דְרִשְׁעֵיָא. דְּמַתְמָן נַחִית אֶשָּׂא עַל
רִשְׁשֵׁיהוּ דְרִשְׁעֵיָא, וְתַמָּן מְלֹאכֵי חֶבְלָה דְטָרְדֵי לָהּ.

וְתַמָּן אֲשַׁתְּכַח דְלִטוֹרֵיָא עֲלֵייהוּ דִישְׂרָאֵל לְזַמְנִין
וְלֹאֲסַטָּא לֹון. בַּר בּוֹמְנָא דְנֶסְבִי אֲסוּוֹתָא לְדַחֵיָא
לִיה. וְחַד מְמַנָּא עֲלֵייהוּ מְסַטָּרָא דְשְׂמַאֲלָא כְּלָהּ מְסַטָּרָא
דְחֻשְׁךָ כְּמָה דְאַתְרָא אֲמַר וְחֻשְׁךָ עַל פְּנֵי תְהוּם. וְסַמַּל
חֵיבָא אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן:

מְדוֹרָא רְבִיעָא הוּא אַתְר דְנֶהֱר. וְתַמָּן הוּא נְהִירוֹ
לְמֹאכֵי עֲלָי דִי בְסֵטֵר יִמִּנָּא. וּפְתַחוּ שִׁירְתָּא
וְסִימֵי וְלֹא אֲזִלִין לְאַעְבְּרָא כְּהִנֵּי קְדַמָּי (דף מ ע"ב) דְפִתְחִין
שִׁירְתָּא וּמִתּוֹקְדִין וּמִתְעַבְּרִין בְּנוֹר דְלִיק וְתַבִּין וּמִתְחַדְשִׁין
כְּמִלְקַדְמִין. וְהִנֵּי קִימִין בְּדוּכְתֵייהוּ וְלֹא מִתְעַבְּרִין. וְהִנֵּי
מְלֹאכֵי דְרַחְמֵי דְלֹא מְשַׁנֵּיין לְעֵלְמִין.

וְעֲלֵייהוּ כְּתִיב, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מְלֹאכֵי רֹחוֹת וְגו'
וְאֵלִין עֲבָדִין שְׁלִיחוֹתֵייהוּ בְּעֵלְמָא וְלֹא אֲתַחְזוּן
לְבִנֵי נְשָׂא בַר בְּחֻזּוֹא אוֹ בְּסַטָּרָא אַחְרָא (ל"ד א) בְּסַכְלַתְנוּ
סִגִּי. וְחַד מְלֹאכֵי מְמַנָּא עֲלֵייהוּ פְּרַאֵל שְׁמִיָּה. וּבִיָּה
פְּתִיחִין מִפְתָּחִין דְרַחְמֵי לְאַנּוֹן דְתֵיבִין לְגַבִּיָּה דְמְאַרְיָהוֹן.
וּפְתַחִין תְּרַעִין לְאַעְבְּרָא צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן:

מְדוֹרָא חֲמִישָׁאָה הוּא מְדוֹרָא דְנְהִיר בְּנְהִירוּ יִתִיר
 מִכְּלָהּוּ קְדָמָאִי. וְאִית בֵּיה מְלֶאכִין מְנַהוֹן אִשָּׁא
 וּמְנַהוֹן מִיָּא. לְזִמְנִין אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּרַחֲמֵי וּלְזִמְנִין אֲשֶׁתְּכַחוּ
 בְּדִינָא. אֵלִין בְּסִטְרָא דָּא וְאֵלִין בְּסִטְרָא דָּא. לְזִמְנִין
 נְהָרִין אֵלִין וְחֲשָׁכִין אֵלִין. וְאֵלִין מְמַנְן לְזִמְרָא לְמֵאֲרִיָּהוֹן.
 אֵלִין בְּפִלְגוֹת לִילִיָּא. וְאֵלִין כַּד סְלִיק נְהוֹרָא. וְחַד מְמַנָּא
 עֲלֵיָּהוּ קְדִישָׁאֵל שְׁמִיָּה.

כַּד אֲתַפְּלַג לִילִיָּא וְאֲתַעַר רוּחַ צָפוֹן וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲתִי (ס ע"ב) לְאֲשֶׁתְּעֲשָׂא עִם צְדִיקֵיָּא בְּגִנְתָּא דְעֶדֶן.
 כְּדִין רוּחַ צָפוֹן אֲקִישׁ וּמָטָא לְאַנוּן דְּמִמְנָן בְּפִלְגוֹת לִילִיָּא
 לְזִמְרָא. וְכִלְהוּ מְזִמְרִין וּפְתַחֲחִין שִׁירְתָּא. וְכַד אֲתִי צְפָרָא
 וּמִתְחַבֵּר קְדָרוֹתָא דְצְפָרָא בְּנְהוֹרָא. כְּדִין כְּלָהּוּ אַחֲרָנִין
 אֲמַרִין שִׁירְתָּא. וְכֹל כְּכַבִּי רְקִיעָא וְכֹל שְׂאֵר מְלֶאכִין
 (דְּלִתְתָּא) מְסִייעִין לוֹן כְּמָה דְכְּתִיב, (איוב לח) בָּרֶן יַחַד כְּכַבִּי
 בְּקָר וִירִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. עַד דִּישְׂרָאֵל נְטִילֵי שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַתָּא אֲבַתְרִיָּהוּ:

מְדוֹרָא שְׁתִּיתָּאָה הוּא מְדוֹרָא עֲלָאָה קָרִיב לְמַלְכוּ
 שְׁמִיָּא. וּבֵיה אַרְבִּין וְנְהָרִין וְנַחֲלִין דְּמִתְפַּלְגִין מִן
 יָמָא וְכִמָּה נוֹנִין אַנוּן דְּמִרְחֲשֵׁן לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא.
 וְעִילָא מְנַהוֹן סָרְכִין מְמַנְן. וְחַד מְמַנָּא עֲלֵיָּהוּ וְאוּרִיָּאֵל
 שְׁמִיָּה. וְהוּא מְמַנָּא עַל כָּל אֵלִין תְּתַאֲיִן.

וְכִלְהוּ נְטִלֵי בְשַׁעְתִּי וְרִגְעֵי כַּד נְטִלֵי אַרְבֵּי לְסִטְרָא דָּא
 וְלְסִטְרָא דָּא. כַּד נְטִלֵי אַרְבֵּי לְסִטְרָא (דְרוּם) מְזֻרְחָ
 מִמֵּנָא דְקִיּוּמָא עֲלֵייהוּ לְהֵהוּא סִטְרָא הוּא מִיכָא"ל דְּאִתָּא
 מִימִינָא. וְכַד נְטִלֵי אַרְבֵּי לְסִטְרָא צְפוֹן מִמֵּנָא דְקִיּוּמָא
 עֲלֵייהוּ לְהֵהוּא סִטְרָא הוּא גְבֻרִיאַל דְּאִתִּי מִסִּטְרָא
 דְּשְׂמַאלָא. וְכַד נְטִלֵי אַרְבֵּי לְסִטְרָא (מְזֻרְחָ) דְרוּם הָא תַּמָּן
 אִיהוּ מִמֵּנָא דְקִיּוּמָא עֲלֵייהוּ לְהֵהוּא סִטְרָא רְפָאֵל (ב"א
 אורִיאַל) שְׁמִיָּהּ וְהוּא לִימִינָא. וְכַד נְטִלֵי אַרְבֵּי לְסִטְרָא מְעֻרְבָ
 מִמֵּנָא דְקִיּוּמָא עֲלֵייהוּ לְהֵהוּא סִטְרָא הוּא אורִיאַל (ב"א
 רְפָאֵל) וְאִיהוּ לְבִתְרָאָה:

מְדוּרָא שְׁבִיעָאָה הוּא מְדוּרָא עֲלָאָה עַל כֻּלָּא. וְתַמָּן לָא
 אֲשַׁתְּכַחוּ בַר נְשִׁמְתָהוֹן דְּצִדִיקִיָּא דְתַמָּן
 מִתְעַדְנִין בְּהֵהוּא זִיְהֵרָא עֲלָאָה. וּמִתְעַדְנִין בְּעֵדוּנִין
 וְתַפְנוּקִין (עֲלָאָה) עֲלָאִין. וְתַמָּן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ בַר אַנּוּן זַכָּאִין.
 וְגַנְזֵי שְׁלוּם וּבִרְכָה וּנְדָבָה. כֻּלָּא הוּא כְּגוּוּנָא עֲלָאָה וְהָא
 אֲמָרוּ חֲבֵרִיאַא.

כִּדִּין הוּא לְאַרְץ דְּלִתְתָא בְּשִׁבְעָה מְדוּרִין. וְכִלְהוּ כְּגוּוּנָא
 דְּלְעִילָא. וּבְכִלְהוּ אִית זִינִין כְּחִיזוּ בְּנֵי נְשָׂא. וְכִלְהוּ
 מוֹדֵן וּמְשַׁבְּחֵן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלִית מָאן דִּיִּדַע יְקָרִיָּה
 כְּאַנּוּן דְּאַנּוּן בְּמְדוּרָא עֲלָאָה. וְאַלִּין חֲזָאן יְקָרִיָּה כְּדָקָא
 יְאוּת לְמַפְלָח לִיָּה וְלְשַׁבְּחָא לִיָּה וְלֹאֲשַׁתְּמוּדַע יְקָרִיָּה.

וְעַלְמָא דָּא עֲלָאָה דְּאִיהוּ תַּבַּל לָא קַיְימָא בְּקִיּוּמִיהּ
אָלָא בְּגִינֵיהוּן דְּצַדִּיקֵיָא דְּאֲנוּן גּוֹפִין קְדִישִׁין.

כְּגוּוֹנָא דְּלְעִילָא לָא קַיְימָא הֵהוּא מְדוּרָא (דף מא ע"א)
שְׂבִיעָאָה אָלָא לְנִשְׁמַתְהוּן דְּצַדִּיקֵיָא. הָכִי נִמְי הֵאִי
מְדוּרָא שְׂבִיעָאָה לְתַתָּא לָא קַיְימָא אָלָא לְגוֹפִיְהוּן
דְּצַדִּיקֵיָא. לְמַהוּי פְּלָא חַד דָּא כְּגוּוֹנָא דְּדָא. (בוהר גדול דפוס

מנטובה קרימונה לובלין מתחיל כאן ויאמר אלקים כו' אמר רבי יצחק שהוא בוהר קטן לקמן

(בדף מה ע"ב)

תָּא חַזִּי, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂבַעָה מְדוּרִין אֲנוּן דְּקָאֲמַרְן.
וּבְגוֹ אֲנוּן אֵית ז' הֵיכְלִין מֵאֲנוּן רַזִּי מְהִימְנוּתָא
לְקַבֵּל ז' רְקִיעִין עֲלָאִין. וּבְכָל הֵיכְלָא וְהֵיכְלָא אֵית רוּחִין
עֲלָאִין.

הֵיכְלָא קְדָמָאָה הָכָא אֵית רוּחָא דְּאֲתַמְנָא עַל נִשְׁמַתְהוּן
דְּגִרִין דְּאֲתַגִּירוּ. וְרַחֲמִיאל שְׁמִיָּה. וְאִיהוּ נְטִיל
לוֹן וְאֲתַהֲנוּן מִזִּיו יְקָרָא דְּלְעִילָא.

הֵיכְלָא תְּנִינָא אֵית רוּחָא חָדָא אֲהִינָאל שְׁמִיָּה. וְדָא
קַיְימָא עַל כָּל אֲנוּן נִשְׁמַתִּין דְּרַבִּי דְּלָא זְכוּ
בְּהֵאִי עֲלָמָא לְמַלְעֵי בְּאוּרֵיָתָא. וְאִיהוּ קַיְימָא עֲלֵיָּהוּ
וְאוּלֵיף לוֹן.

הֵיכְלָא תְּלִיתָאָה בְּהֵאִי אֵית רוּחָא חָדָא אֲדַרְהִינָאל
שְׁמִיָּה. וְאִיהוּ קַיְימָא עַל נִשְׁמַתְהוּן דְּאֲנוּן

דְּאֵהֲדֵרוּ בְּתִיּוּבְתָא וְלֹא אֵהֲדֵרוּ. כְּגוֹן דְּחֲשִׁיבוּ וְעַד לֹא
 אֵהֲדֵרוּ בְּהוּ מִיתוּ. אֲלִין טְרַדִּין לֹון בְּגִינְהֶם. וּלְבַתַּר עָאֲלִין
 לֹון לְהֵא רִוְחָא מְמַנָּא וְנָטִיל לֹון. וְחַמְדָּן לְאַתְהַנָּא מְזִי
 יְקָרָא דְמֵאֲרִיהוֹן וְלֹא אֵתְהַנּוּן. וְאֲלִין אֲקֵרוּן בְּנֵי בֶשֶׁר.
 וְעֲלִייהוּ כְּתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מֵדֵי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמֵדֵי שַׁבַּת
 בְּשַׁבְּתוֹ יָבֵא כָּל בֶּשֶׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יי:

הֵיכְלָא רְבִיעָאָה הָכָא קְיִימָא חַד רִוְחָא גִרְרִיהָאֵל (נ"א
 גַּהֲדַח"אֵל) שְׁמִיָּה. דָּא קְיִימָא עַל כָּל אַנּוּן נְשַׁמְתִּין
 דְּקִטּוּלֵי דְשָׂאֵר עַמִּין (עוֹבְדֵי בּוֹכְבִּים וּמְזִלוֹת) לְעָאֲלָא לֹון גּוֹ
 פּוֹרְפִירָא דְמַלְכָּא. וְאַתְרֵשִׁימוּ תַמָּן עַד יוֹמָא דִּינְקוּם לֹון
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קי) יִדִּין בַּגּוֹיִם מַלְא גּוֹיֹת
 מַחֲץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה:

הֵיכְלָא חֲמִישָׁאָה הָכָא קְיִימָא חַד רִוְחָא דְאֲקָרִי
 אֲדִירִיאֵל וְדָא קְיִימָא עַל כָּל אֲלִין נְשַׁמְתִּין (חֶסֶר)

(הֵיכְלָא שְׁתִּיתָאָה צִדְקִיאֵל הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה מִיכָא"ל) (נ"א דְחֲסִידֵי) (דְאַחֲזִין בְּתִיּוּבְתָא)
 דְאַתְקִימוּ בְּהֵהוּא סְטָרָא. וְאֲלִין אַנּוּן לְעִילָא מְכֻלְהוּ דֵי
 בְּמִדּוּרָא דָּא עֲלָאָה עַל כָּלָא וּמִיכָא"ל (שְׁמִיָּה) רַב מְמַנָּא
 עַל כָּלָהוּ קְיִימָא (דְקִימִין) בֵּיהּ. וְכַמְּה אֶלְפָּה וְרַבְבָּן כְּלָהוּ
 קְיִימִין תְּחוּתִיָּה בְּהֵהוּא סְטָרָא. וְתַמָּן מֵתְעַדְדִין אַנּוּן
 נְשַׁמְתִּין דְחֲסִידֵי בְּהֵהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה דְנַגְדָּא מְעֲלָמָא
 דְאַתֵּי.

תָּא חֲזִי (חסר כאן היכל ו' ז) .. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵאֵן הוּא דִּידַע
 לְסִדְרָא צְלוֹתָא (קמיה) דְּמַרִּיהַּ כְּמִשָּׁה. בְּשַׁעְתָּא
 דְּאֶצְטְרִיף לִיהַּ לְסִדְרָא צְלוֹתִיהַּ בְּאַרְיִכוֹת סִדְר. וּבְשַׁעְתָּא
 דְּאֶצְטְרִיף לִיהַּ לְקַצְרָא הֵכִי נִמִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָא אֲשַׁכְּחָנָא בְּסַפְרֵי קְדָמָי סִדְוֵרָא
 דְּרִזִּי דְרִזִּין בְּקִשׁוֹרָא חָדָא. וּמִנִּין דְּאֶצְטְרִיף
 לְסִדְרָא צְלוֹתִיהַּ כְּדָקָא יָאוּת. וְלִקְשָׁרָא קְשָׁרִין לְבִסּוּמִי
 לְמַאֲרִיָּה כְּדָקָא יָאוּת. וְלִמְנַדַּע לִיְחַדָּא יְחֻדָּא שְׁלִימְתָא
 לְמִקְרַע רְקִיעִין וְלֵאֲפִתְחָא תְרַעִין וּפְתַחִין דְּלָא יְהֵא מָאן
 דִּימְחִי בִידֵיהַּ.

זְכָאִין אַנּוֹן צְדִיקָיָא דְאַנּוֹן יְדַעִי לְמִפְתִּי לְמַאֲרִיָּהוֹן
 וְלְבִטּוּלִי גְזִרִין וְלֵאֲשָׁרָא שְׁכִינְתָא בְּעֵלְמָא
 וְלִנְחַתָּא בְּרַכָּאן וְלִמְעַדִּי מַאֲרִיָּהוֹן דְּדִינִין דְּלָא יִשְׁלֹטוֹן
 בְּעֵלְמָא. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (תהלים קו) מִי יִמְלֹל גְּבוּרוֹת
 יְיָ וְגו'. מָאן יִגְלִי עֶפְרָא מֵעֵינָךְ אַבְרָהָם חֲסִידָא יְמִינָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּגִלִּי לָךְ רֹזָא דְרִזִּין. וְשָׁרִיֵּאת
 צְלוֹתִין בְּעֵלְמָא. וְאַתְגְּלִיִּין לָךְ הֵיכְלִי דְמִלְפָּא עֲלָאָה.

שְׁבַעָה הֵיכְלִין קְדִישִׁין אַנּוֹן. וְאַנּוֹן קְיָיִמִין בְּתַרְעִין
 בְּקִיּוּמָא. וּבְכָל חַד וְחַד עָאֵל (דף מא ע"ב) צְלוֹתָא
 דְּיְחֻדָּא (ד"א ל"ג דְּמַרִּיהַּ) דְּמָאן דִּידַע לְבִסּוּמִי לְמַאֲרִיָּה
 וְלִיְחַדָּא יְחֻדָּא בְּשְׁלִימוֹ. דִּידַע לְאֲעֵלָא בְּכִלְהוֹ וְלִקְשָׁרָא

קִשְׁרִין אֲלִין בְּאֲלִין רוּחָא בְּרוּחָא. רוּחָא תַתְּאָה בְּרוּחָא
עֲלָאָה כְּתִיב, (ישעיה כו) יִ בְּצַר פְּקֻדוֹךָ צָקוֹן לַחֹשׁ מוֹסְרֶךָ
לְמוֹ:

(* (עין בפרדס בשער היכלות הקדושות והיכלות התמורות).

הֵיכְלָא קְדָמָאָה כְּתִיב, (שמות כד) וְתַחַת רַגְלָיו כִּמְעֵשָׂה
לְבַנַּת הַסִּפִּיר וּכְעֵצִים הַשָּׁמַיִם לְטָהָר. רִזָּא דְרִזִּין
(ד"א אית) רוּחַ דְּאֲקָרִי סְפִירָא. כְּסִפִּירוּ דְּאֲבָן טָבָא נְצִיץ
לְתִרִין סְטִרִין. נְהוּרָא חַד סְלִיק וְנַחֲתִית. וְהָהוּא נְהוּרָא חַוּוּר
נְצִיץ לְכָל סֵטֵר עֵילָא וְתַתְּאָה וּלְאַרְבַּע סְטִרֵי עֲלֵמָא.
נְהוּרִיָּה תְלִיין סְתִים וְגִלְיָא.

מְנְהוּרָא דָּא מִתְּפָרְשִׁין ד' נְהוּרִין לְד' סְטִרִין. וְכִלְהוּ
נְהוּרִין חַד נְהוּרָא. כְּבוּצִינָא דְשִׁרְגָא דְדְלִיק
וְנְצִיץ נְהוּרִין לְחִיזוּ דְעֵינִין דְּבְנֵי נְשָׂא. וְאַנּוּן נְהוּרִין
דְשִׁרְגָא סְלִקִין וְנַחֲתִין אֲזֵלִין וְתִיבִין מְגוּ הָהוּא אֲשָׂא
דְנְהוּרָא דְשִׁרְגָא דְדְלִיק וְכִלְהוּ חַד נְהוּרָא. הָכִי נְמִי אֲלִין.
וְנְצִיץִין כִּלְהוּ נְהוּרִין כְּחִיזוּ דְנַחֲשָׂא בְטִישָׂא בְּסוּמְקָא כְּמָה
דְאַתְמָר (יחזקאל א) וְנוּצְצִים כְּעֵין נַחֲשֵׁת קָלֵל. דָּא הוּא
לְיִמִּינָא.

לְשִׁמְאָלָא אֵית רוּחָא דְאֲקָרִי לְבָנָה. וְדָא אֲתַכְלִיל
בְּרוּחָא קְדָמָאָה וְעָאֵל דָּא בְּדָא. נְהוּרִיָּה
סוּמְקָ וְחַוּוּר כְּחַדָּא. בְּגִין דְנִפְקָא מְאַנּוּן נְהוּרִין קְדָמָאִין.

כַּד אָתוּ נְהוּרִין דְּדָא מָטוּ בְּנְהוּרִין קַדְמָאין וְאִתְכֻלִּילוּ בֵּיהּ
 וְאַנּוּן חַד. וְאִתְחַנּוּן נְהוּרֵי קַדְמָאין בְּלַחֲדֵיהוּ. וְלֹא
 אִתְגַּלְיִין אַנּוּן אַחֲרָנִין וְלֹא אִתִּידְעוּ דְּעָלוּ בְּגוּוּיֵיהוּ
 וְאִתְטַמְרוּ בֵּיהּ. כְּמָא דְּאִתְ אָמַר (בראשית מא) וְלֹא נוֹדַע פִּי
 בָּאוּ אֶל קַרְבָּנָהּ וְגו'. וְדָא הוּא רוּחָא בְּרוּחָא דְּאַנּוּן חַד.
 נְהוּרִין בְּנְהוּרִין דְּאַנּוּן חַד. וְהֵכָא אַנּוּן תְּרִין תְּרַעִין (רקיעין)
 תְּתָאין מְאַנּוּן רְקִיעִין דְּאַקְרוּן (ס"א שְׁמַיִם) שְׁמַיִם הַשְׁמַיִם

(רקיע).

מִתְרִין רוּחִין אֵלִין מְנַצְצִין אִתְבְּרִיאוּ אַנּוּן אוֹפְנִין דְּאַנּוּן
 קְדִישִׁין. דְּדִינֵיהוּ כְּדִינָא דְּחַיּוֹת כְּדַכְתִּיב, (יחזקאל
 א) מִרְאָה הָאוֹפְנִים וּמַעֲשֵׂיהֶם וְגו'. וְדָא הוּא דְּכְתִיב וּדְמוֹת
 הַחַיּוֹת מִרְאִיהֶן כְּגַחְלֵי אֵשׁ בּוֹעֲרוֹת כְּמִרְאָה הַלְּפִידִים הִיא
 מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת. מָאן הִיא, דָּא רוּחָא קְדִישָׁא אֲתַר
 דְּנִפְקוּ מִנֵּיהּ וְאִיהִי נְהִיר לוֹן. דְּכְתִיב וְנוֹגַהּ לְאֵשׁ וּמִן
 הָאֵשׁ יוֹצֵא בָּרֵק.

כַּד אִתְכֻלִּיל רוּחָא בְּרוּחָא נְפִיק מְנִיֵּיהוּ נְהִירוּ דְּחַד
 חַיּוֹתָא רְמִיזוּ (ב"א רמ"א) עַל ד' אוֹפְנִין. וְהָא דְּיוֹקְנָא
 דִּילֵיהּ כְּאַרְיֵה שְׁלִיט עַל אֶלְפָּה וְתַלְתַּת מְאָה רְבוּא דְּאוֹפְנִין
 אַחֲרָנִין. גְּדַפְהָא דְּנִשְׂרָא הִיא אִתְמַנָּא עַל (ב"ל) אַנּוּן
 אוֹפְנִים. בְּד' גְּלַגְלִים נְטֻלִין כָּל חַד וְחַד מְאַנּוּן אַרְבַּע.
 בְּכָל גְּלַגְלָא וְגְּלַגְלָא תַלְתַּת סְמֻכִין. וְאַנּוּן תְּרִיסַר סְמֻכִין

בְּד' גַּלְגָּלִין. רוּחָא דָא שְׁלֵטָא עַל כֻּלָּא. מִהֲכָא נִפְקוּ. וְדָא
רוּחָא קַיִימָא לְכֻלְהוּ. (ד"א ו"הא) מִינָה אֲתֻזְנוּ.

אֵלִין ד' (ד"א ל"ג אופנים) ד' אַנְפִין לְכֻל חַד וְחַד. וְכֻל אַנּוּן
אַנְפִין אֲסִתְכִיין לְאַרְבַּע סְטָרִין דִּהְהוּא חֵיוֹתָא
דְקַיִימָא עֲלֵייהוּ. כַּד נְטֻלִין אֵלִין אַרְבַּע תַּחוֹת הֵהוּא
חֵיוֹתָא. עָאֵלוּ דָא בְּדָא וּמִשְׁלֹבֵן דָּא בְּדָא כְּמָא דָאֵת
אֲמַר, (שמות כז ולו) מִקְבִּילוֹת הַלּוּלָאוֹת אִשָּׁה אֶל אַחוֹתָהּ.
לְאֵתְכַלְלָא חֲדָא בְּחֲדָא וּלְאֵעֲלָא דָא בְּדָא. כַּד נְטֻלִין אַנּוּן
גַּלְגָּלִין אֲשֶׁתְמַע קָל נְעִימוֹתָא בְּכֻל אַנּוּן חֵילִין דִּלְתַתָּא
לְזִינֵייהוּ.

תַּחוֹת הַיְכָלָא דָא מִתְפָּרְשִׁין חֵילִין לְבַר לְכַמָּה סְטָרִין
דְרַקִיעִין דִּלְתַתָּא עַד דְמָטוּ לְכַכְבָּא דִּשְׁבֻתָאִי.
כֻּלְהוּ אֲסִתְכִיין לְהַיְכָלָא דָא. מִתְמָן אֲתֻזְנוּ. כֻּל אֵלִין דִּי
בְּהַיְכָלָא דָא כֻּלְהוּ אֲסִתְכוּ לְהֵהוּא רוּחָא דְכְּתִיב, (יחזקאל א)
אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הַרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ לֹא יִסְבוּ בְּלִכְתָּן.
וְדָא הוּא הַיְכָלָא דְאַקְרִי לְבַנַּת הַסְּפִיר.

רוּחָא דָא דְכֻלִּיל רוּחָא אַחֲרָא תְנִינָא סְלֻקָא וְנַחַתָּא
נְהוּרִיָּה דְלֹא שְׂכִיף (שִׁבְק) לְעֵלְמִין כְּנוּרָא דְשִׁמְשָׁא
גּוּ מִיָּא. לִית מָאן דְקָאִים עֲלֵיהּ. בַּר רַעוּתִיָּה דְבַר נֶשׁ
זְכָאָה, בְּהֵהוּא צְלוֹתָא דְעָאֵלֵת בְּהֵהוּא הַיְכָלָא וְסְלֻקָא
לְקֻשְׂרָא קֻשְׂרִין בְּשְׁלִימוּ בְּשֵׁרוֹתָא (דף מב ע"א) דְרוּחַ (ב"א

דְּנִהוּרָא) דָּא פֿדְקָא חֲזִי. פֿדִין נִהוּרָא אֲתַעֲטַף בֵּיהּ וְחָדִי
 בֵּהּ וְסִלְקָא עִמָּה לְאֲתַקְשָׁרָא בְּקִשׁוּרָא דְהִיכְלָא תַנִּינָא.
 לְאֲתַפְלְלָא רוּחָא דְכִלִּיל בְּרוּחָא אַחֲרָא עֲלָאָה דְעִלְיָה.
 וְרוּחָא דָּא דְכִלִּיל כִּלִּיל בֵּיהּ הֵהִיא חִיוּתָא וְכֹל אַפּוֹן
 אוּפְנִין וְגִלְגְּלִין וְאֲתַאֲחֲדוּן בֵּיהּ פְּגוּוּנָא
 דְאֲתַאֲחֲדָא אֶשָׁא בְּמִיא, וּמִיא בְּאֶשָׁא. דְרוּם בְּצַפּוֹן, צַפּוֹן
 בְּדְרוּם. מְזֻרְחָ בְּמַעְרֵב, וּמַעְרֵב בְּמְזֻרְחָ. הֵכִי אֲתַאֲחֲדוּן
 פְּלָהוּ דָּא בְּדָא וְאֲתַקְשָׁרוּן דָּא בְּדָא. הֵהוּא רוּחָא סִלְקָא
 לְאֲתַקְשָׁרָא. וְהֵהִיא חִיוּתָא אֲסִתְכִיָּא לְעִילָא לְגַבֵּי הִיכְלָא
 תַנִּינָא וְאֲסִתְכִיָּין דָּא בְּדָא.

בְּאַמְצַעִיתָא דְהִיכְלָא דָּא נַעֲיץ חַד עֲמוּדָא דְסִלְקָא עַד
 אַמְצַעִיתָא דְהִיכְלָא אַחֲרָא. וְאִיהוּ נָקִיב
 וְנַעֲיץ (נ"א נְתִיב נַעֲיץ) מִתְתָּא לְעִילָא לְאֲתַדְבַּקָא רוּחָא בְּרוּחָא
 וְכֹן עַד לְעִילָא מְכֻלְהוּ. לְמַהוּי פְּלָהוּ רוּחָא חֲדָא כְּמָא דָּאֲתַ
 אַמְר, (קחלת ג) וְרוּחַ אֶחָד לְכָל:

הִיכְלָא תַנִּינָא כְּתִיב, (שמות כד) וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטוּהָר.
 הֵכָא אִיהוּ תְהוּא רוּחָא דְאַקְרִי זְהָר. וְקִימָא
 בְּחַוּוּרְתָא תְדִיר. דְלָא אֲתַעֲרְבוּ גּוּוּנֵיוּ בְּאַחֲרָא. וְאִיהוּ
 עֶצֶם דְלָא אֲשַׁתְּנִי לְעֵלְמִין. דָּא לָאו אִיהוּ בְּאַתְגְּלִיא הֵכִי
 לְאַתְנַצָּא כְּאַחֲרָא. דָּא קָשִׁי לְאַתְגְּלִיא. כְּסִתִּימוּ דְעִינָא
 דְכַד מִתְגְּלַגְלָא אֲזִדְהָר וְנַצִּיץ בְּגִלְגּוּלָא. וְדָא אוּף הֵכִי.

בְּגִין דְּכַד תְּהוּא רוּחָא קַדְמָאָה סְלִקָא מְגַלְגַל בְּגַלְגּוּלָא
וְגַלְי לֵיהּ, וְאַתְקַשְׁר בְּהַדְיָה בְּקִשּׁוּרָא דְחַוּוּרְתָא דְעִינָא גּוּ
גּוּוֹן אַחְרָא דְאִיהוּ דְקִיק מִינֵיהּ דְשִׁאֲרֵי עֲלוּי.

מִתְגַּלְגַּלָא רוּחָא דָא מְגוּ רוּחָא דְלִתְתָא. נְהוּרָא דְלִתְתָא
אַסְחַר לְגַלְגַּלָא (ב"א וְגַלְגַל) נְהוּרָא דָא וְאַתְנַהִיר.

וְלֹא יָכִיל לְאַתְנַהֲרָא עַד דְאַחִיד תְּתָאָה בֵּיהּ וְאַתְקַשְׁר
בְּהַדְיָה וּכְדִין אַנְהִיר. וְאַחִיד בְּנְהוּרָא דְלִתְתָא (ד"א ל"ג דְהוּה
נְהִיר) דְהוּא כְּלִיל וְלֹא אֲשַׁתְּנִי כְּלָל. אֵלֹא אַתְגַּלְיָא
בְּגִינֵיהּ בְּגַלְגּוּלָא דִילֵיהּ. וְכַד נְהוּרָא דָא מִתְגַּלְגַּלָא נְטִיל
נְהוּרָא אַחְרָא לְסִטְר שְׁמַאלָא וְאַתְגַּלְגַּלָא בְּהַדְיָה וְאַסְתַּחַר
עֲמִיהּ. וְרוּזָא דָא כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) חֲמוּקֵי יִרְכִיז כְּמוֹ

חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמֵן. וְכַפָּאָה אִיהוּ מָאן דִּידַע לְגַלְגַּלָאָה
(ב"א לְגַלְגַּלָא) נְהוּרִין. רוּחָא אַחְרָא אַתְכְּלִיל בְּהַדְיָה

וְאַסְתַּחַר (וְאַנְהִיר) וְנְהִיר סַחְרָנִיהּ בְּגּוּוֹן תְּכֵלָא וְחַוּוּר. תְּהוּא

חַוּוּר אַתְקַשְׁר בְּחַוּוּר דָא. וְהַהוּא תְּכֵלָא אַתְקַשְׁר בְּסוּמְקָא

דְנְהוּרָא תְּתָאָה דְלְסִטְר שְׁמַאלָא. וְאַתְכְּלִילוּ דָא בְּדָא וְהוּו

חַד. וְאַקְרוּן עֵצִים הַשְּׁמַיִם. וְכָל מַה דְלִתְתָא וְהַהוּא הֵיכְלָא

דְלִתְתָא כְּלָא אַתְכְּלִיל חָכָא. וּבְגִין דְכְּלָא אַתְכְּלִיל חָכָא

אַתְקַרִי עֵצִים הַשְּׁמַיִם.

מְכַלְלָא דְנְהוּרִין אֵלִין אַתְבְּרִיאוּ אַנּוּן שְׂרָפִים דְשִׁית

גְּדַפִּין כְּמָא דְאַתְ אָמַר (ישעיהו ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים

מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כַּנְפֵיִם שֵׁשׁ כַּנְפֵיִם לְאַחַד. כִּלְהוֹ בְּשֵׁשׁ.
 בְּגִין דְּכִלְהוֹ מֵעַצָּם הַשָּׁמַיִם. אֵלִין אַנוּן דְּאוּקִידוּ לְאַנוּן
 דְּלֹא חֵיִשִּׁי עַל יְקָרָא דְּמֵאֲרִיהוֹן. וְרוּזָא דְּאַשְׁתִּמֵּשׁ בְּתַגָּא
 חֲלָף. מָאן דְּקָאֲרִי וְתַנִּי שִׁית סְדָרִי מְשַׁנָּה דָּא הוּא מָאן
 דִּידַע לְסְדָרָא וְלִקְשָׁרָא קְשׁוּרָא יְחוּדָא דְּמֵאֲרִיָּה פְּדָקָא
 יְאוּת. אֵלִין אַנוּן דְּמִקְדָּשִׁין שְׁמָא קְדִישָׁא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן בְּכָל
 יוֹמָא תְּדִיר.

כִּד מִתְגַּלְגֵּלָן נְהוּרִין נִפְק מִנֵּיהוּ נְהִירוּ דְּחַד חִוּוּתָא.
 דְּאִיְהִי קְיִימָא וְרִמָּיָא עַל ד' חִוּוּן שְׁלִיטִין עַל קָמָאִי
 דְּכִלְיָלוּ לֹון בְּגוּוֹיָהוּ. וּבְאֵלִין כִּד נְטָלִין אֲתַכְפִּיין שְׁרָפִים
 תַּתָּאִי נְחָשִׁים דְּנִפְקִי מִגּוֹ הַהוּא נְחָשׁ שְׁרָף דְּגָרִים מוּתָא
 לְכָל עֲלָמָא.

אֵלִין חִוּוּן אֲנִפִּי נְשֵׁר מְסַתְּכָלָן לְגַבִּי הַהוּא חִוּוּתָא נְשָׂרָא
 עֲלָאָה דְּעֲלִיָּהוּ, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ל) דֶּרֶךְ
 הַנְּשֵׁר בְּשָׁמַיִם. רוּחָא דָּא שְׁלֵטָא עַל כָּלָא. הַהִיא חִוּוּתָא
 דְּרָמִיז (נ"א דְּרָמָא) עַל כִּלְהוֹ אֲסַתְּכִיָּא לְעִילָא וְכִלְהוֹ לְגַבִּיָּה
 (ד"א לְגַבִּיָּה).

כִּלְהוֹ כִּד נְטָלִין מְזֻדְעֻזְעִין כְּמָה חֵיִלִין. מְנַהוֹן נְהִירִין.
 מְנַהוֹן מִתְתַּבְּרִי (נ"א מְסַתְּבְּרִי מְקַמִּיהוֹן) מְקִיּוּמִיָּהוֹן (מִימִיָּהוֹן)
 וְאוּקִידוּן לֹון בְּנוּרָא וְאַתִּיין וּמִתְחַדְּשֵׁן כְּמִלְקַדְמִין. כִּלְהוֹ
 עֲאֵלִין תַּחּוֹת הַהוּא חִוּוּתָא מְסַתְּרִין תַּחּוֹת גְּדַפְהָא
 לְאַכְלָלָא לֹון לְעִילָא.

אֲנֹן ד' חִיוּן (דף מב ע"ב) סִלְקִין כַּד רוּחָא אֲזַדְהָר בְּגוּ הַהוּא
 חִיוּוּתָא. אַרְבַּע גַּלְגְּלִין לְכָל חַד וְחַד. גַּלְגְּלָא חָדָא
 אֲסַתְכִי לְסִטְר מְזֻרְחָ. תְּלַת סְמִכִין נְטֻלִין לִיהַ וְאֲסַתְכִיִּין
 לְאַמְצַעִיתָא. וְגַלְגְּלָא חָדָא אֲסַתְכִי לְסִטְר מְעַרְבָ, וְתֵלַת
 סְמִכִין נְטֻלִין לִיהַ וְאֲסַתְכִיִּין לְאַמְצַעִיתָא. וְגַלְגְּלָא חָדָא
 אֲסַתְכִי לְסִטְר דְּרוּם. וְתֵלַת סְמִכִין נְטֻלִין לִיהַ וְאֲסַתְכִיִּין
 לְאַמְצַעִיתָא. וְגַלְגְּלָא אַחְרָא אֲסַתְכִי לְסִטְר צְפוֹן וְתֵלַת
 סְמִכִין נְטֻלִין לִיהַ וְאֲסַתְכִיִּין לְאַמְצַעִיתָא. וְכִלְהוּ סְמִכִין
 תְּרִיסַר נְטֻלִין מְגוּ אַמְצַעִיתָא. וְהַהוּא אַמְצַעִיתָא סְגִיר
 וּפְתַח. וְכָל גַּלְגְּלָא וְגַלְגְּלָא כַּד נְטֻלָא קָלָא אֲשַׁתְמַע
 בְּכִלְהוּ רְקִיעִין.

אֵלִין אַרְבַּע חִיוּן (ד"א דְלַעִילָא) כְּלָהוּ (מִתְלַבְשֻׁן) (ס"א אֲשַׁתְלַבֵּן)
 דָּא בְּדָא. וְעֵאלִין אֲנֹן אוֹפְנִים דְּלִתְתָא בְּגוּ אֵלִין
 חִיוּן דְּלַעִילָא כְּלִילֵן אֵלִין בְּאֵלִין, רוּחָא דָּא דְּאֲתְכְּלִיל
 בְּאֲנֹן רוּחִין מְלַהֲטָא וְסִלְקָא לְאַתְאֲחָדָא לְעֵילָא וְקִימָא
 לְאַתְאֲחָדָא וְלְאַתְקְשָׁרָא בְּרַעוּתָא דְּבַר נֶשׁ זְכָאָה בְּהַיָּא
 צְלוּתָא דְּצֵלִי. דְּכַד סִלְקָא וְעֵאלַת בְּהַהוּא הֵיכְלָא נְטִיל
 כְּלָא וְכִלְהוּ נְטֻלִין בְּהַדָּה וְאֲתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא עַד
 דְּאֲתְכְּלִילוּ בְּהַהוּא רוּחָא. וְהַהוּא רוּחָא נְטֻלָא בְּרַעוּתָא
 דְּקְשׁוּרָא דְּיַחְוּדָא דְּצְלוּתָא דְּמִיחְדָּא כְּלָא עַד דְּמָטוּ כְּלָהוּ
 לְהֵיכְלָא תְּלִיתָאָה כְּלִילֵן דָּא בְּדָא כְּדִקְדַּמָּא, אֲשָׁא

בְּמִיָּא, וּמִיָּא בְּאַשָּׁא. רוּחָא בְּעַפְרָא, וְעַפְרָא בְּרוּחָא. מְזֻרְח
 בְּמַעְרָב, מַעְרָב בְּמְזֻרְחָ. צָפוֹן בְּדָרוֹם, דָּרוֹם בְּצָפוֹן. וְהָכִי
 הָנִי פְּלֵהוּ מִתְקַשְׁרוֹן דָּא בְּדָא וּמִתְאַחְדוֹן דָּא בְּדָא וּמִשְׁלֵבֵן
 דָּא עִם דָּא. וְכֵן כַּמָּה חֵילִין וּמִשְׁרֵיין דְּאַתְאַחְדוּ (ב"א
 דְּנַחְתִּי) לְתַתָּא וְאַתְעָרְבוּ בְּאַנוֹן תַּתְּאִי עַד דְּמָטוּ לְכַכְבָּא
 דְּצִדְקָא וְתַמְן כַּמָּה מְמַנֵּן עַל עֲלָמָא.

וְכַד רוּחָא דָּא דְּאַתְכִּלִּיל (ד"א אַתְכִּלִּיל) מְכִלְהוּ וְכִלְהוּ
 כְּלִילָן בֵּיהּ. סְלִיק וְאַתְאַחַד וְעָאל בְּגוּ הֵיכְלָא
 תְּלִיתָאָה עַד דְּאַתְאַחַד בְּרוּחָא דְּתַמְן בְּגוּ הֵהוּא עֲמוּדָא
 דְּקָאִים בְּאַמְצָעִיתָא. וְכַדִּין כְּלָא אֲשֵׁתְלִים עַד הָכָא כְּדָקָא
 יָאוּת. וְכִלְהוּ רוּחָא חָדָא כְּלִיל מְכִלָּא וּשְׁלִים מְכִלָּא כַּמָּא
 דָּאָת אָמַר וְרוּחַ אֶחָד לְהַנָּה. הָכָא הִכְרַעַה לְאַתְדִּבְקָא
 בְּמֵאַרְיָה:

הֵיכְלָא תְּלִיתָאָה. הֵיכְלָא דָּא אִיהוּ הֵיכְלָא דְּהֵהוּא רוּחָא
 דְּאַקְרִי נְגַה, רוּחָא דָּא אִיהוּ דְּכִיָּא בְּרִיר
 מְכִלְהוּ. לִית לִיה גּוּוֹן דְּאַתְחֲזִי בֵּיה לָאו חוּר וְלָאו יְרוּק
 וְלָאו אוּכְם וְלָאו סוּמָק. וּבְגִין כֶּךָ אַקְרִי טוּהַר. דְּכִיָּא
 בְּרִירָא מְכִל אֵלִין תַּתְּאִין. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ דְּכִיָּא
 מְכִלָּא, לָא אֲתַחֲזִי עַד דְּאֵלִין תַּתְּאִי מִתְגַּלְגְּלָן וְאַחִידוֹן (ב"א
 וְכֵרָאן) בֵּיה וְעָאֵלִין בְּגִיָּה (ב"א בֵּיה). כִּיּוֹן דְּעָאֵלִין בְּגִיָּה כְּדִין
 אַחֲזִי נְהוּרִיָּה וְלָא גּוּוֹן חַד מְכִלְהוּ.

כֹּד אֲשֶׁתֵּלִים הָאֵי רוּחָא מִכְּלָהוּ תַתָּאֵי, אֲפִיק מִנִּיה
נְהוּרָא דְכָלִּיל בְּתֵלַת נְהוּרִין. אֲנֹן תְּרִין נְהוּרִין
סִלְקִין וְנִחְתִּין וְנִצְצִין. בְּהוּא נִצּוּצָא אֲתַחְנוּן עֶשְׂרִין
וְתִרִין נְהוּרִין מִשְׁנַיִן דָּא מִן דָּא וְכֻלְהוּ חַד נְהוּרָא.
וְעֵאלִין בְּגוּ הוּא חַד נְהוּרָא. וְהוּא נְהוּרָא כָּלִיל לֹון.
וְלֹא נְהִיר, בַּר בּוּמְנָא דְאֵלִין נְהוּרִין דִּלְתַתָּא סִלְקִין
וְהוּא רְעוּתָא דְצִלוּתָא נְטִיל לְכֻלְהוּ. כְּדִין הוּא
נְהוּרָא נְפִיק מְגוּ הוּא רוּחָא. אֲתַנְהִיר הוּא נְהוּרָא
וְאֲפִיק אֵלִין תְּרִין נְהוּרִין נִצְצִין וְאֲתַחְנוּן כְּחוּשְׁבֵן כ"ב
אֲתוּון דְאֹרִייתָא. לְבַתַּר מִתְּהִדְרִין וְכֻלִּילֵן בְּהוּא נְהוּרָא.
כָּל אֲנֹן נְהוּרִין תַּתָּאֵי (בְּאֲנֹן נְהוּרִין) כְּלַהוּן כָּלִילֵן בְּהַנִּי
נְהוּרִין (תַּתָּאֵין) וְכֻלְהוּ בְּנְהוּרָא דָּא. הָאֵי נְהוּרָא אִיהוּ
כָּלִיל בְּגוּ הוּא רוּחָא. וְהוּא רוּחָא קִימָא בְּהִכְלָא
תְּלִיתָא דָּא. וְלֹא קָאִים לְאֲתִישְׁבָּא אֶלָּא בְּגוּ הִיכְלָא
רְבִיעָא דִּתְאוּבְתִיה לְסִלְקָא לְגוּיָה.
אֵלִין נְהוּרִין דִּנְפְקוּ מְגוּ הוּא רוּחָא כֹּד מְנִצְצִין
מִתְּחַבְּרֵן כְּלָהוּ נְהוּרִין דִּנִּצְצֵן. בְּשַׁעְתָּא דִּנְפְקִי מְגוּ
הוּא נְהוּרָא חָדָא וְדַחְקִין (נ"א וְדַחְקִין) לְאֲתַנְצָא. נְפְקִי
מִנִּיָּהוּ חַד חִיּוּתָא קְדִישָׁא רַבְרְבָּא דִּיוֹקְנָהא כְּחִיּוּזוּ דְכָל
אֲנֹן (דף מג ע"א) שְׂאָר חִיּוּתָא דִּיוֹקְנָא דְאֲרִיָּה וְדִיוֹקְנָא דְנֶשֶׁר
כָּלִילֵן כְּחָדָא וְאֲתַעְבִּידוּ בָּהּ חַד דִּיוֹקְנָא מִנִּיָּהוּ.

תַּחֲתֵי חַיֹּתָא אֵית ד' אוֹפְנִין עֲלָיִן (חִיזוּ דְלֵהוֹן) כְּחִיזוּ
 דְתַרְשִׁישׁ מְרַקְמָן בְּכִלְיָו דְכָל גְּוֹנִין. וְשִׁית מְאָה
 אֶלְף רְבּוּא (רַבְרָבּוּ) כְּלֵהוּ בְּגוּוֹיָהוּ. וְאֵלִין ד' אוֹפְנִים בְּתַמְנִיא
 גְּדַפִּין כְּלֵהוּ. וְכִלְהוּ נְפֻקִין מְגוּ נְהִירוּ דְתֵהוּא חַיֹּתָא
 דְשֻׁלְטָא עֲלֵיָהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְנֻצִין הֵהוּא נְהוּרָא מִפְקָא
 חַיִּילִין חַיִּילִין אֵלִין.

וְאֵלִין ד' דְתַחֲתֵיהּ קַיִימִין בְּד' סְטָרִין דְעֲלָמָא בְּד' אַנְפִּין
 כָּל חַד וְחַד. תְּרִין אַנְפִּין מְסַתְּפִלָן לְגַבֵּי הֵהוּא
 חַיֹּתָא. וְתִרִין אַנְפִּין מְחַפִּיין בְּגַדְפֵיָהוּ מְאֻנּוּן נְהוּרִין
 דְנֻצִין דְלֵא יְכִלִין לְאַסְתְּפִלָא.

בְּכָל זְמַנָּא דְנֻטְלֵי אֵלִין בְּד' גִּלְגֻלִין (ד"א וְתִרִיסַר) (וְתִרִין)
 סְמִכִין כְּקַדְמָאֵי אֲתַעְבִּיד מֵהֵהוּא זִיעָא דְלֵהוֹן כְּמָה
 חַיִּילִין וּמִשְׁרִיין דְכִלְהוּ מִשְׁבַּחִין וּמִזְמִירֵי דְלֵא מִשְׁתַּכְּבִי
 לְעֲלָמִין. וְלֵא אֵלִין לֵית לוֹן שְׁעוּרָא.

אַרְבַּע פְּתַחִין אֵית לְהִיכְלָא דָא לְאַרְבַּע סְטָרִין דְעֲלָמָא.
 עֶשֶׂר מְמַנּוּן בְּכָל פְּתַחָא וּפְתַחָא. וּבְזַמְנָא דְכִלְהוּ
 דֵי בְּגוּ הִיכְלִין דִּלְתַתָּא. וְאַנּוּן הִיכְלִין סֻלְקִין בְּרַעוּ
 דְצִלוּתָא דְכִיָּיא. כְּלֵהוּ פְתַחִין פְתַחִין. עַד דְכִלְיָלָן כְּלֵהוּ
 אֵלִין בְּאֵלִין. וּמִשְׁלַבִּין אֵלִין בְּאֵלִין. וְעֵאלִין כְּלֵהוּ מְמַנּוּן
 גּוּ מְמַנּוּן. מִשְׁרִיין גּוּ מִשְׁרִיין. אוֹפְנִים בְּחִיּוֹת וְחִיּוֹת
 בְּאוֹפְנִים. בְּאֵלִין אוֹפְנִים, נְהוּרִין בְּנְהוּרִין רוּחָא בְּרוּחָא.
 עַד דְעֵאלוּ בְּרוּחָא דָא.

בְּהִיכָלָא דָא אֵית דּוּכְתָא חָדָא כְּחִזּוּ דְדַהֲבָא דְנֻצִיץ.
 וְתַמָּן גְּנִיזִין כַּמָּה חֵיילִין וּמִשְׁרִיין דְלָא סְלָקִין
 וְלָא מִתְעַטְרִין לְעֵילָא אֲלָא בְּשַׁעְתָּא דְכָל אֲלִין קְשָׁרִין
 קְשִׁירָן וְהִיכָל נָטִיל לְאַתְעַטְרָא כְּלַהוֹן נִפְקִין מִלִּיין
 בְּדִינָא. וְאַקְרוּן מְאָרִי תְרִיסִין. שְׁלִיחַן בְּעֶלְמָא מְגוּ מְאָרִי
 דִּינִין דִּי בְּהִיכָלָא רְבִיעָאָה. בְּהַאי דּוּכְתָא תְלִיין בְּאַרְבַּע
 סְטָרִין שִׁית מָאָה אֲלֶף רַבּוּון מְגִינִים דְדַהֲבָא לְכָל סְטָר
 וְסְטָר. וְכֵן לְתַתָּא מִנִּיּהוּ שׁוּרִין מִקְפָּן וְאַנּוּן שְׁתִּין.

וְכָל הַנִּי מְגִינִים כְּלַהוּ מְגִיחִין קְרַבִּין סִיפִין וְרוּמְחִין
 לְבַר בְּכָל אַנּוּן שְׁלִיחֵי דִינִין דְּעֶלְמָא עַד דְּמָטוּ
 דְּרַגִּין בְּדַרְגִּין לְכַכְבָּא דְּמְאָרִים. וְכֵדִין הִיכָלָא סְלָקָא
 וְאַתְעַטְרַת בְּהַהוּא רוּחָא בְּכָל אַנּוּן חֵיילִין וְאַשְׁתָּאֵר הַהוּא
 דּוּכְתָא בְּאַתְרֵיהּ. וְהַהוּא דּוּכְתָא אֲקָרִי תָא הָרְצִים. אַנּוּן
 שְׁלִיחִין מְרַהֲטֵי לְאַשְׁלָמָא דִּינִין וּפְרַעֲנִין בְּכָל סְטָרִי
 עֶלְמָא.

כַּד סְלָקָא צְלוּתָא נָטִיל כָּל הַנִּי נְהוּרִין וּמִשְׁרִיין וְקִשְׁר
 קְשָׁרִין וְאַתְפְּלִילוּ כְּלַהוּ כְּחָדָא. עַד דְּאַתְקִשְׁר רוּחָא
 בְּרוּחָא וְאַנּוּן חָד. וְעָאלוּ גוּ הַהוּא עֲמוּדָא לְאַתְפְּלָלָא
 בְּרוּחָא דְּהִיכָלָא רְבִיעָאָה. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה מֵאן דִּידַע רְזָא
 דְּמְאָרִיָּה וְאַרִים דְּגִלְיָה בְּאַתֵּר דְּאַצְטְרִיךְ.

וְתָא חֲזִי כְּלָא אֲצְטְרִיךְ דָּא לְדָא וְדָא לְדָא לְאַשְׁלָמָא דָּא

עִם דָּא וְלֹא תִנְהַרָא דָּא בְּדָא עַד דְּסָלִיק כֹּלָא לְאַתְר
 דְּאַצְטְרִיךְ שְׁלִימוֹ. מִתַּתָּא בְּקִדְמִיתָא וּמְלַעֲיָלָא לְבַתֵּר.
 וּכְדִין אִיהוּ שְׁלִימוֹ בְּכֹל סְטָרִין וְאַשְׁתְּלִים כֹּלָא כְּדִקָּא
 יָאוּת. מָאן דִּידַע רְזִין אֵלִין וְעֵבִיד שְׁלִימוֹ. דָּא אִיהוּ
 מִתְדַּבֵּק בְּמֵאֲרִיָּה וּבְטִיל כָּל גְּזָרִין קָשִׁין. וְאִיהוּ אֲעֵטֵר
 לְמֵאֲרִיָּה וּמְשִׁיךְ בְּרַכָּאן עַל עֲלָמָא. וְדָא אִיהוּ בַר נֶשׁ
 דְּאַקְרִי צְדִיקָא עֲמוּדָא דְּעֲלָמָא וְצִלוֹתִיהָ לָּא אֶהְדֵּר
 רִיקְנִיָּא וְחוּלְקִיָּה בְּעֲלָמָא דְּאַתִּי, וְאִיהוּ בְּחוּשְׁבֹן בְּנֵי
 מְהִימְנוּתָא.

תָּא חֲזִי כָּל הַנִּי הֵיכְלִין וְכָל הַנִּי חֲיוֹתָא וְכָל הַנִּי חֲזִילִין
 וְכָל הַנִּי נְהוּרִין וְכָל הַנִּי רוּחִין כֹּלְהוּ אֲצְטְרִיכוּ דָּא
 לְדָא. בְּגִין לְאַשְׁתְּלָמָא מִתַּתָּא. וְלֹא שְׁתְּלָמָא לְבַתֵּר
 מְלַעֲיָלָא. אֵלִין הֵיכְלִין אַנּוּן מִתְדַּבְּקִין דָּא בְּדָא.

וְכֹלְהוּ כְּגוּוּנִין דְּלַעֲיָלָא (נ"א דְּעֵינָא) מִתְדַּבְּקִין דָּא עִם דָּא.
 כָּל מַה דִּי בְּגוּוּיָּהוּ אַנּוּן כִּתְּהוּא חֲזוּ דְּמִתְחַזִּיָּא
 (יז א, טב) בְּסִתִּימוּ כִּד מִתְגַּלְגֵּלָא עֵינָא וְאַתְחַזִּי הֵהוּא זִהְרָא
 נְצִיץ. וְהֵהוּא מַה דְּלֹא אֶתְחַזִּי (בִּידָה) בְּתֵהוּא גְּלַגּוּלָא. אִיהוּ
 הֵהוּא רוּחָא דְּשִׁלְטָא עַל כֹּלָא. וּבְגִין כִּפְךְ קִיָּמָא דָּא בְּדָא
 דְּרַגִּין עַל דְּרַגִּין (וְדַרְגִּין עַל דְּרַגִּין) עַד דְּאַתְעֵטֵר כֹּלָא (דף מג ע"ב)

כְּדִקָּא יָאוּת.

וְתָא חֲזִי אֲלִמְלָא כָּל אַנּוּן גּוּוּנִין דְּעֵינָא דְּאַתְחַזִּיין, כִּד

אֶסְתִּים עֵינָא וְאַתְגַּלְגַּלָּא בְּגַלְגַּלָּא לָא אֶתְחַזֵּין אַנּוּן
 גְּוּוּנִין דְּזִהְרִין. וְאַלְמָלָא אַנּוּן גְּוּוּנִין, לָא אֶתְדַבֵּק הֵהוּא
 דְּסִתִּים דְּשִׁלְטָא עַל־יֵהוּ. אֶשְׁתַּכַּח דְּכֻלָּא תִּלְיִיא דָּא בְּדָא
 וְאַתְקִשֵׁר דָּא בְּדָא כַּד אֶתְכַלִּיל כֻּלָּא כַּחְדָּא בְּהִיכְלָא
 תִּלְיִתָּאָה. וְרַעוּתָא דְּצִלוּתָא סִלְקָא לְאַתְעֵטְרָא בְּהִיכְלָא
 רְבִיעָאָה. כְּדִין כֻּלָּא חַד. וְרַעוּתָא חַדָּא וְקִשּׁוּרָא חַדָּא.
 הֵכָא הִשְׁתַּחֲוָּאָה לְאַתְרָצָאָה בְּמֵאֲרִיָּה:

הִיכְלָא רְבִיעָאָה, הִיכְלָא דָּא אִיהוּ מְשַׁנְיָא מִכְּלָהוּ.
 אַרְבַּע הִיכְלִין לְדָא. דָּא לְגוּ מִן דָּא וְכֻלְהוּ חַד
 הִיכְלָא. הֵכָא אִיהוּ רוּחָא דְּאַקְרִי זְכוּת, בְּאַתֵּר דָּא מִתְהַפֵּךְ
 זְכוּת דְּכָל בְּנֵי עֵלְמָא. רוּחָא דָּא נָטִיל כֻּלָּא. מְנִיָּה נִפְקוּ
 שְׁבַעִין נְהוּרִין כֻּלְהוּ מְנַצֵּצִין. וְכֻלְהוּ בְּעַגּוּלָא דְּלָא
 מִתְפַּשְׁטִי כְּאַלִּין אַחֲרָנִין. מִתְדַבְּקִין דָּא בְּדָא וְנִהְיִירִין דָּא
 בְּדָא אַחֲדָן דָּא בְּדָא. כָּל זְכוּיִין דְּעֵלְמָא קָמִי אֵלִין נְהוּרִין
 קָיִימִין. מִכְּלָהוּ נִפְקִי תְרִין נְהוּרִין שְׁקוּלִין כַּחְדָּא דְּקָיִימִי
 קָמִיָּהוּ תְדִירָא.

לְקַבֵּל אֵלִין אַנּוּן שְׁבַעִין רַבְרָבִין מִמֶּנּוּ לְבַר דְּסִחְרִין כָּל
 (דְּבִי) (ד"א אַנּוּן) אַרְבַּע הִיכְלִין. שְׁבַעִין נְהוּרִין אֵלִין
 וְתָרִי נְהוּרִין דְּקָיִימִין קָמִיָּהוּ כֻּלְהוּ פְּנִימָאִין גּוּ לְגוּ. וְרִזָּא
 דָּא דְּכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) בְּטַנְךָ עֲרַמַת חֲטִים סוּגָה
 בְּשׁוֹשָׁנִים.

לְקַמִּי נְהוּרִין אֵלִין עָאֵלִין כּל זְכוּ. וְכַל עוֹבְדִין דְּעֵלְמָא
לְאַתְדַּנָּא. תְּרִין נְהוּרִין אֵלִין אַנּוּן סְהַדִּי סְהַדוּתָא.

בְּגִין (דְּאֲנּוּן) דְּאִית שְׁבַעָה עֵינֵי יֵי דְמִשְׁטָטִי בְּכַל אַרְעָא (ס"א
כֵּן כָּל) כָּל מַה דְּאַתְעֵבִיד בְּעֵלְמָא אַתְרֵשִׁים בְּהַהוּא
עוֹבְדָא מִמֶּשׁ וְהַהוּא זְכוּתָא מִמֶּשׁ וְקִימִי בְּקִיּוּמֵיהוּ.
וְאֵלִין תְּרִין נְהוּרִין חֲמָאן בְּהוּ וּמְסַתְּכְלוּן וְסְהַדִּי קַמִּי אֵלִין
ע' נְהוּרִין. אֵלִין ע' גְּזָרִי גְּזָרִין וְדֵינֵי דֵינִין הֵן לְטַב הֵן
לְבִישׁ. וְהַכָּא אִיהוּ אַתְר דְּזְכוּתָא.

רוּחָא דָּא בִּיה אַתְרֵשִׁימוּ אַתּוּן תְּלַת דְּאֲנּוּן (קִנְט ע"א) יְה"ו,
דְּכַד אֵלִין אַתּוּן מִתְדַבְּקוּן בְּהַאי אַתְר
בְּאַתְדַבְּקוּתָא דְּדְכוּרָא וְנוֹקְבָא כִּדִּין אַתְרֵשִׁימוּ בִּיה וְלֹא
אַתְעֵדוּן מִתְמָן. לְבַתֵּר נִפְק חַד נְהוּרָא נְהִיר לְאַרְבַּע
סְטְרִין. הַאי נְהוּרָא אֶפִּיק תְּלַת אַחַרְנִין דְּאֲנּוּן תְּלַת בְּתֵי
דֵינָא דְּדֵינֵינִין דֵּינִין אַחַרְנִין בְּמַלִּין דְּעֵלְמָא בְּעוּתְרָא
בְּמִסְכְּנֵנוּ בְּמַרְעִין בְּשְׁלִימוּ בְּכַל אַנּוּן שְׂאָר מַלִּין דְּעֵלְמָא
אַתְדִּן בְּהוּ. חַד הֵיכְלָא לְאַנּוּן ע' קְדַמָּאי לְגוּ. תְּלַתָּא
לְאֵלִין תְּלַתָּא אַחַרְנִין.

סְלֻקָּא הַאי רוּחָא וְכֻלִּיל כָּל אַנּוּן דְּלַתְתָּא. וְאַפִּיק חַד
חִיּוּתָא קְדִישָׁא מִתְלַהֲטָא וְעֵיילִין לָהּ כְּעֵינֵי
אִינְשָׁא לְאַשְׁגַּחַא בְּאַלְפִין וְרַבּוּא רַבּוּן חִיילִין
מְאַרִיֵהוּן דְּדֵינָא. כְּלָהוּ נְטֻלִין פְּתַקִּין וּפְתַחִין וְסַגְרִין
בְּעֵלְמָא וְאַשְׁלִימוּ דֵינָא.

תַּחֲוֹת הָאֵי חֵיוֹתָא ד' שְׂרָפִים מְלַהֲטֵן כְּלָהּוּ כְּחֹזֵר וְשׁוֹשֵׁן
 וְשִׁבִיבֵי דְאַשָׁא. סְלָקִין ע"ב גְּלַגְלִין לְכָל חַד
 מְלַהֲטֵן בְּאַשָׁא. כַּד נִטְלִין אֶתְעֵבִיד נְהָר חַד דֵּי נֹרָא. אֶלְף
 אֶלְפִין מְשֻׁמְשִׁין לְהֵוּא נֹרָא, מִתְמָן נְפָקִי כַּמָּה חֵיילִין.
 כַּד גְּלַגְלִין נִטְלִין. כַּמָּה אַנּוּן רַבּוּא רַבּוּן דִּיקוּמוּן מְנַיִיהוּ
 בְּגוּ הֵוּא נֹרָא. תַּחֲוֹת הֵיכְלָא תַנְיִנָא נְפָקִי חֵיילִין
 דְּמִזְמְרִין וְאֶתִיין לְקַרְבָּא הֶכָא וְאֶתּוּקְדוּן כְּלָהּוּ.

כָּל אַנּוּן (ט ט א) מְמַנָּן דְּעֵלְמָא דְּאֶתְמַנּוּן לְשִׁלְטָאָה מֵהֶכָא
 נְפִיק דִּינְהוּן לְשִׁלְטָאָה מְגוּ הֵוּא רוּחָא דְּאֶתְרִשִׁים
 בְּתֵלַת אֶתּוּן. וּמֵהֶכָא מְעַבְרִין קִיּוּמֵייהוּ מְעֵלְמָא וְאֶתְדַנּוּ
 בְּהָאֵי נֹרָא דְּנַגִּיד וְנְפִיק. דִּלָּא אֶתְמַסֵּר בְּהָאֵי הֵיכְלָא.
 בְּגִין דְּאֶתְרִשִׁמוּ בְּתֵלַת (ד"א תֵּלַת) אֶתּוּן הֶכָא הָאֵי רוּחָא
 אֶתְכְּלִיל בְּהוּ. הֵהִיא חֵיוֹתָא אֶפִּיק חֵיילִין וּמְשַׁרְיִין דְּלִית
 לְהוּן חוּשְׁבָנָא.

כָּל דִּינִין דְּעֵלְמָא מֵהָאֵי הֵיכְלָא נְפָקִי הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ.
 בַּר (קפא ע"א) תֵּלַת בְּנֵי חֵי"י וּמִזּוּנֵי. דִּלָּא אֶתִיֵּיהַב
 רְשׁוּ בְּאַתֵּר דָּא. דִּהָא בְּהֵוּא נְהָר עֵלְאָה דְּכָל נְהוּרִין
 נְגַדִין מְנַיִה קִיּוּמָא מְלָה. בְּאַמְצְעִיתָא (דף מד ע"א) דִּהֵיכְלָא דָּא
 הוּא אֶתֵּר מְתַקְנָא לְקַבֵּל רוּחָא דְּלְעֵילָא בְּגוּ רוּחָא דָּא
 וְדָא סְלָקָא בְּהוּ.

תַּרִּין עֶשֶׂר פְּתַחִין אַנּוּן לְהֵיכְלָא דָּא. בְּכָל פְּתַחָא וּפְתַחָא

כָּל אַנּוּן סָרְכִין וּמִמֶּנּוּ דְאַנּוּן מִכְרִזִי לְאוֹדְעָא לְתַתָּא כָּל
אַנּוּן דִּינִין דְזִמִּינִין לְנַחְתָּא לְתַתָּא. כִּמָּא דַּאתְ אִמֵּר, (דניאל
ד) קָרָא בְחִיל וְכֵן אִמֵּר גּוֹדוּ אִילְנָא וְגו'.

וּמִגּוּ פְרוּזִי אֵלִין נְטִילִי מְלָה כָּל מַרְיָהוֹן דְגִדְפִין עַד
דְאוֹדְעֵי מְלָה לְרָקִיעַ (קב"ה א) דְחַמָּה. וּמִתְמַן כַּד נְפִיק
שְׁמֵשָׁא נְפִיק מְלָה וְאֵת־שְׁטִיָּא בְעֵלְמָא עַד דְמָטִי לְהֵהוּא
חֵיזִיא דְרָקִיעָא (קב"ה א) דְכָל כִּכְבֵּי דְרָקִיעָא גְלִידוּ בֵּיה
דְאִיהוּ בְאַמְצָעִיתָא דְרָקִיעָא.

וְשְׁמַעִין מְלָה וְנִקְטִין לָהּ אַנּוּן סָרְכִין דְתַחוּת (שְׁמֵיָא) (ד"א
שְׁמֵשָׁא) וְאַנּוּן דְמִמֶּנּוּ עַל הֵהוּא חֵיזִיא וּמִתְמַן
אַתְפִּשֵׁט לְעֵלְמָא. וְאַפִּילוּ רֹחִין וְשַׁדִּין וְאַפִּילוּ עוֹפֵי
שְׁמֵיָא מוֹדְעֵי לִיהּ בְעֵלְמָא. פְרוּזִין תְּבִין וְסַתְמִין פְתַחִין.
לָא סִלְקָא (לְאַסְתְּלָקָא) רֹחָא בְרוּחָא עַד דְכִלְהוּ רֹחִין תַּתָּאי
כִּלְהוּ חַד בְּהַדִּי (רוּחָא בְתַר) הֵאי רֹחָא וְכִלְהוּ אֵתְכִלְיִלִין
וְעֵאלִין דָּא בְדָא עַד דְאַתְעֵבִיד כִּלְא חַד.

בַּר נֶשׁ כַּד אִיהוּ בְבִי מַרְעִיָה הִכָּא אֲתַדִּן הֵן לְחַיִּים הֵן
לְמוֹת. חֵיין תְּלִיָּא לְעֵילָא אִי אֲתַדִּן הִכָּא לְחַיִּים
יְהִי חֵיין מְלֵעִילָא וְאִי לָא, לָא יְהִיבִין. זַפָּאָה חוּלְקִיָה
מֵאַן דְאַתְדַּבֵּק בְּמֵאַרִיָה וַיַּעוּל וְנְפִיק. הִכָּא קִידָה בְאַנְפִין
בְאַרְעָא לְאַתְגַּבְרָא עַל דִּינָא. עַל הֵאי הִיכְלָא אֲתַמֵּר (דבריים
כב) אֵל אֲמוּנָה וְאִין עוּל וְגו'.

הִיכָלָא חֲמִישָׁאָה. הִיכָלָא דָא הִיכָלָא דְבִרְקָא זְהִיר.
 דְאִיהוּ רוּחָא דְמוֹזְהִיר נְהִיר לְאַנּוּן תְּתָאִי. רוּחָא
 דָא אִיהוּ כְּלִיל וּפְתַח וְסָגִיר נְהִיר וְנַעֲיִן לְכָל סְטָרִין.
 מְנַעֲיֵצוּ דָא נְהִיר חַד נְהוּרָא כְּעִין אַרְגּוּוּנָא. נְהוּרָא דָא
 כְּלִיל כָּל (ד"א כָּלֵל) גּוּוּנִין דְנְהָרִין. נְהוּרָא חוּר וְאוּכִם
 סוּמָק וִירוּק. אֲתַכְּלִילֵן אֲלִין בְּאֲלִין. אֲתַרְקִים חוּר
 בְּסוּמָק. אוּכִם בְּירוּק. לְבַתֵּר חוּר בְּאוּכִם וְאֲתַעְבִּיד חַד
 חִיוּתָא מְרַקְמָא וְאֲתַכְּלִיל בְּהָ יְרוּק וְסוּמָק. דְיוּקְנָהָא
 כְּדִיוּקְנָא דְבֵר נֶשׁ דְכְּלִיל כָּל דְיוּקְנִין.

מִינָה נִפְקוּ ד' סְמִכִין דְאַנּוּן חִיוּן רַבְרָבָן עַל אֲלִין
 דְלִתְתָא. חַד אֲקָרִי אוּפֵן דְאִיהוּ תְרִין. בְּגִין דְכַד
 אֲתַחֲזִי הָאִי אֲתַנְהִיר אַחְרָא בְּגוּוִיָה. דְבִיק דָא בְּדָא. עָאל
 דָא בְּדָא. לְבַתֵּר עָאל אַחְרָא דָא בְּדָא וְאֲתַחֲזוּן ד' רִישִׁין
 לְד' סְטָרִין דְעֵלְמָא וְכִלְהוּ חַד גּוּפָא. וְאֲלִין אַנּוּן דְכְּתִיב
 בְּהוּ (יחזקאל א) כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוּפֵן בְּתוֹךְ הָאוּפֵן, וְכִלְהוּ אֲלִין
 קְשִׁירִין דָא בְּדָא. כְּחִזּוּ (ב"א דְחִזּוּן) דְחִיוּן עֵלְאִין דְלָא
 מְתַפְרָשֵׁן לְעֵלְמִין. הָאִי חִיוּתָא דְאַרְבַּע גּוּוּנִין מְרַקְמָן
 אַחֲדָן אֲלִין בְּאֲלִין לְד' סְטָרִין. מֵהֶכָא כַּד נְטֵלָא חִיוּתָא
 דָא נְטֵלָא לְתַרִין סְטָרִין.

הָאִי רוּחָא דְבִרְקָא אֲתַכְּלִיל בְּתַרִין רוּחִין. רוּחָא דָא
 דְבִרְקָא אֲפִיק חַד חִיוּתָא וְכָל אַנּוּן נְהוּרִין. רוּחָא

אַחֲרָא אַתְנַהִיר מִנִּיה דְּאַקְרִי רוּחָא מְלַהֲטָא נְהַרִין מִנִּיה
 תְּרִין נְהוּרִין דְּאַנוּן אַרְבַּע. וְאַלִין נְהוּרִין מִתְהַפְּכִין
 בְּגוּוּנִין. וְהָכָא אִיהוּ (בראשית א) לַהֲטֵ הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת. אֵלִין
 אַנוּן נְהוּרִין דְּמִתְהַפְּכִין שְׁנַנָּא דְּחַרְבָּא (ואלִין גְּלִיף) וְאַלִין
 קְיִימִי עַל הַיְכָלָא דְּלַתְתָּא. בְּגִין דְּהָאִי לַהֲטֵ הַחֶרֶב קְיִימָא
 עַל אַנוּן ע' נְהוּרִין דְּבִי דִינָא. מִהָכָא כָּל אַנוּן דְּיִינִין
 דְּדִינֵי דִינָא חַרְבָּא תְּלִיָּא עַל רִישֵׁיהוּ מְלַעִילָא.

הָאִי לַהֲטֵ הַחֶרֶב דְּאַלִין אַנוּן נְהוּרִין דְּלִסְטֵר שְׁמַאלָא
 אֲפִיקוּ חַד חִיּוּתָא אַחֲרָא דְּקִימָא עַל ד' דְּלָא קְיִימִי
 בְּקִיּוּמֵיהוּ תְּרִי מִימִינָא וְתְּרִי מִשְׁמַאלָא. כַּד רוּחָא
 דְּחִיּוּתָא הָאִי עָאֵל בְּאַלִין. נְצִיץ מִנִּיהוּ תְּרִי נִיצוּצִין
 מְלַהֲטִין. וְנִפְקִי מִהָאִי הַיְכָלָא לְבַר וּמִתְהַפְּכִי תְּדִיר. אֵלִין
 נִיצוּצִין (נג ב) מְלַהֲטִין לְזַמְנִין נוֹקְבֵי לְזַמְנִין גּוּבְרֵי לְזַמְנִין
 רוּחִין לְזַמְנִין עִירִין קְדִישִׁין.

מֵאִי טַעְמָא בְּגִין דְּכַד אַתְּכִלִּיל הָאִי חִיּוּתָא בְּחִיּוּתָא
 קְדָמָא, מְגוּ תְּקִיפּוּ דְּאַתְּכִלִּילִין דָּא בְּדָא, נִפְקָא
 חַד נִצוּצָא מְלַהֲטָא תְּדִיר דְּלָא אַתְּדַעַךְ לְעֵלְמִין, וְשִׂאטָא
 וְאַזְלָא אַבְתַּרִיָּהוּ דְּאַיְנוּן תְּרִין נִיצוּצִין.

וְהַשְׁתָּא אִינּוּן גּוּבְרִין וְעַבְדִּין שְׁלִיחוּתָא בְּעֵלְמָא, וְעַד
 לָא מְסִימִי מִתְּדַעְכִּי (כדף) וְהָהוּא נִיצוּצָא בְּטִשׁ
 בְּהוּ (דף מד ע"ב) וְנַהִיר לֹון וְאַתְּחַדְשׁוּן כְּמִלְקַדְמִין וְאַיְנוּן

נוֹקְבֵי וְאֲזֵלֵי וְשֹׁאטֵן וְעַד לֹא מְסִימֵי מִתְדַעְכִּי. וְהָאֵי
נִיצוּצָא בְטַשׁ בְּהוּ וְנִהִיר לֹון וְאִתְהִדְרֵן כְּמִלְקָדְמִין, בְּגִין
דִּתְהוּא נִיצוּצָא כְּלִיל מְכֻלָּא כְּלִיל מַד' גּוּוּנִין וּבְגִין דָּא
אֵינוּן מִתְהַפְכִין לְכָל הַנִּי גּוּוּנֵי.

רוּחָא דָּא אִתְכְּלִיל בְּרוּחָא אַחְרָא כְּדִקְאֲמָרֵן וְאִתְחַזֵּן
תְּרִין כְּחַדָּא, וְלֹא כְּאַחֲרָנִין קְדָמָאִין דְּכַד אִתְכְּלִיל
דָּא בְּדָא לֹא אִתְחַזֵּי בַר חָד. וְהִכָּא אִתְחַזֵּן תְּרִין וְקִימֵי
בְּחִבִּיבוּתָא כְּלִילָן מְכֻלְהוּ תַתָּאִי, וְאַף עַל גַּב דְּאֲנוּן תְּרִין
אֲנוּן חָד. כִּד אִתְפְּשֵׁט (נ"א בַר דְּאִתְפְּשֵׁט) רוּחָא בְּרוּחָא וְאִתְחַזֵּן
בְּחִבִּיבוּתָא כְּלִילָן מְכֻלְהוּ תַתָּאִי, וְדָא (ד"א דָּא) הוּא רוּחָא
דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) שְׁנֵי שְׁדִיךְ כְּשְׁנֵי עֶפְרַיִם תְּאוּמֵי צְבִיָּה
הַרוּעִים בִּשְׁוֹשְׁנִים.

וְכַד תְּרִין רוּחִין מִתְפְּשֵׁטֵן דָּא בְּדָא בְּחִבִּיבוּתָא כְּדִין
אִתְהִדְרֵן הָאֵי הֵיכְלָא וְאַקְרִי הֵיכְלָא אֶהְבָּה הֵיכְלָא
דְּרַחֲמוּתָא, הֵיכְלָא דָּא קָאִים תְּדִיר בְּקִיּוּמֵיהָ, אִתְגַּנְיז
בְּרוּחָא דְרִזִּין לְמָאן דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְדַבְּקָא בֵּיהּ. וְהִכָּא
כַּתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) אֵתֵן אֶת יְדֵי לְךָ. לְבַתֵּר כִּד נִהֲרִין תְּרִין
רוּחִין דְּאֲנוּן חָד נְפֻקֵי כְּמָה חֵיילִין לְכַמָּה סְטָרִין אֲלֻפִין
וּרְבוּוֹן דְּלִית לֹון שְׁיַעוּרָא, מְנַהוּן אַקְרוּן דְּוִדָּאִים. מְנַהוּן
גְּפָנִים. מְנַהוּן רְמוּנִים. עַד דְּמָטוּ כְּמָה חֵיילִין לְבַר עַד
הֵהוּא כְּכַבָּא דְּאַקְרִי נְגַה וְכֻלְהוּ בְּחִבִּיבוּ דְּלֹא מִתְפְּרָשִׁין

לְעֵלְמִין, בְּהֶכָּא פְּתִיב, (שיר השירים ח) אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל
הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ. הֶכָּא (ד"א פְּתִיב) הַשְׁתַּחֲוֹאָה
וּפְרִישׁוֹ דִּידִין לְאַתְדַּבְּקָא בְּרַחֲמֵימוּ דְמֵאֲרִיָּה:

הֵיכְלָא שְׁתִּיתָאָה הֶכָּא הוּא רִוְחָא דְאַקְרִי חו"ט הַשְּׁנִי,
רְזָא דְכְּתִיב, (שיר השירים ד) כְּחוֹט הַשְּׁנִי שְׁפֹתוֹתֶיךָ,
הֵאִי הֵיכְלָא (הֵיכְלָא דְאַקְרִי) אֶקְרִי הֵיכְל הַרְצוֹן, הֶכָּא רִוְחָא
דְאִיהוּ רַעֲוָא דְכָל הַנִּי רִוְחִין תַּתְּאִין רַהֲטִין אַבְתָּרִיָּה
לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ בְּנִשְׁיָקָה בְּרַחֲמֵימוֹתָא.

הֵאִי רִוְחָא אַתְכְּלִיל בְּשִׁית. וְקִימָא בְּשִׁית. אַתְכְּלִיל
בְּשִׁית דְלַתְתָּא בְּהִדִּיָּה. וְקִימָא בְּשִׁית עֲלָאִין. וּבְגִין
כֶּךָ הֵאִי רִוְחָא אֶפִּיק תְּרִיסַר נְהוּרִין כְּלִילָן כְּלָהוּ מַתְתָּא
וּמְלַעֲיָלָא, הַנִּי תְּרִיסַר נְהוּרִין אַנּוֹן חֲדוֹן לְסֻלְקָא לְעִילָא
וּלְקַבְלָא כָּל אַנּוֹן דְלַתְתָּא.

הֵיכְלָא דָּא דְאִיהוּ רְצוֹן רַעֲוָא דְכָלָא, מָאן דְקָשַׁר
קְשָׁרִין, וְסֻלְיָק לֹון הֶכָּא, דָּא הוּא דְאַפִּיק רְצוֹן
מִיַּי בְּחִבִּיבוֹתָא. בְּגוֹ הֵיכְלָא דָּא אַתְכְּנִישׁ מִשָּׂה בְּרַחֲמֵימוּ
דְנִשְׁיָק נִשְׁיָקִי רַחֲמֵימוֹתָא. הֵאִי הוּא הֵיכְלָא דְמִשָּׂה. רִוְחָא
דָּא רִוְחָא דְרַחֲמֵימוֹתָא, רִוְחָא דְיַחְוּדָא דְאַמְשִׁיךְ רַחֲמֵימוּ לְכָל
סְטָרִין.

וְאַנּוֹן (ד"א אַנּוֹן) תְּרִיסַר נְהוּרִין סְלָקִין וְלַהֲטִין. מְנַצִּיצוּ
דְלָהוֹן נְפָקִי אַרְבַּע חִיוּן קַדִּישִׁין רַחֲמֵי דְאַהֲבָה,

אֵלֶיךָ אֶקְרוֹן חַיּוֹת גְּדוֹלוֹת לְאַתְחַבְּרָא אֲנֹנִי זֹמְטִי
 לְאַתְכַּלְלָא בְּהוּ, דְכְּתִיב, (תהלים קד) חַיּוֹת קִטְנֹת עִם
 גְּדוֹלוֹת.

אֵלֶיךָ אֶחִידֵן דָּא בְּדָא לְד' סְטְרִין, כְּאַגּוּזָא דְמִתְחַבְּרָא
 לְד' סְטְרִין, וּבְגִין כַּף אֶקְרִי הֵיכְלָא דָּא, גִּנַּת אֶגּוּז
 דְכְּתִיב, (שיר השירים ו) אֶל גִּנַּת אֶגּוּז יִרְדְּתִי, מֵאֵי אֶל גִּנַּת
 אֶגּוּז, בְּגִינֵיהּ דְגִּנַּת אֶגּוּז יִרְדְּתִי דְאִיהוּ הֵיכְלָא דְרַחֲמֵמוּ
 לְאַתְדַּבְּקָא דְכוּרָא בְּנוּקְבָא.

אֵלֶיךָ אֲרַבַּע מִתְפָּרְשֵׁן לְתַרְסֵר, תֵּלֵת תֵּלֵת לְכָל סְטֵר. כָּל
 אֲנֹנִי תֵתָאֵי כְּלִילָן בְּהוּ. וּבְהוּ קַיִמִין רוּחִין בְּרוּחִין
 נְהוּרִין בְּנְהוּרִין, כְּלָהוּ אֵלֶיךָ בְּאֵלֶיךָ עַד דְאַתְעֲבִידוּ חַד.
 וּכְדִין הָאֵי רוּחָא דְכְּלִיל מְכָלָהוּ סְלָקָא לְאַתְעֲטָרָא (נ"א
 לְאַתְעֲרָא) בְּרוּחָא דְלַעֲיִלָא הָהוּא דְאֶקְרִי שְׁמִי"ם וּזְמִין לֵיהּ
 לְאַתְחַבְּרָא בְּהַדִּיהּ, כִּיּוֹן דְאַתְקְשְׁרוּ כְּלָהוּ דְלִתְתָא בְּהַדִּיהּ
 אָמַר (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ, וּכְדִין אִיהוּ חֲדוּהָ
 לְאַתְקְשְׁרָא רוּחָא בְּרוּחָא וּלְאַשְׁתַּלְמָא דָּא בְּדָא, כְּדִין
 אִיהוּ שְׁלִימוּ בְּחַבּוּרָא חֲדָא.

כִּיּוֹן דְהָאֵי רוּחָא אֶתְחַבְּרָא בְּהַדִּיהּ וְאַשְׁתַּלֵּים דָּא בְּדָא
 וְאַתְנַהִירוּ דָּא בְּדָא בְּכָל שְׁלִימוּ כְּדָקָא חֲזִי בְּהָאֵי

רְעוּתָא דְצִלֵי בַר נֶשׁ זַכָּאָה דְסְלִיק כּוּלָא כְּדָקָא חֲזִי, (דף מ"ח

ע"א) עַד הָהוּא אֶתֶר לְחַבְּרָא רַחֲמֵמוּ דָּא בְּדָא, כְּדִין (ד"א שְׁמִיא

אֶתְחַבֵּר בְּרוּחָא דְא בְּרַחֲמֵי בְּשַׁלְמֵי בְּאַנְהוּתָא מִתְדַבְּקֵן דְּא בְּדָא, כְּדִין) כָּל אַנּוּן
 הֵיכְלִין וְכָל אַנּוּן רוּחִין דְּאֵתְכִלְלוּ בְּהַאי כָּל חַד וְחַד
 מֵאַנּוּן רוּחִין וְהֵיכְלִין דְּאַנּוּן בְּכִלְלָא דְּשָׁמַיִם כָּל חַד וְחַד
 נְטִיל הַהוּא הֵיכְלָא וְהַהוּא רוּחָא (בְּאַתֵּר) דְּאֵתְחַזֵּי לֵיהּ
 לְאֵתְחַבְּרָא בְּהַדִּיהּ וְלֹאֲשַׁתְּלֵמָא בְּהַדִּיהּ כְּדָקָא יָאוּת.

(ד"א) בְּגִין דְּהַהוּא רוּחָא שְׁתִּיתָאָה דְּאַקְרִי שְׁמִיא רוּחָא
 קְדִישָׁא לְעִילָא נְטִיל הֵיכְלָא דְּא רוּחָא דְּא דְּאַקְרִי
 רְצוּן סְלִיק לֹון לְגַבִּייהוּ בְּהַהוּא יְחוּדָא. וְהַכִּי אֶתְחַבְּרֵן
 רְצוּן לְאֵתְנַשְׁקָא) (כּוּן צ"ל הַרְש"ב) (נ"א בְּגִין דְּהַהוּא רוּחָא שְׁתִּיתָאָה דְּאַקְרִי רְצוּן

סְלִיק לֹון לְגַבִּייהוּ בְּהַהוּא יְחוּדָא וְהַכִּי אֶתְחַבְּרֵן שְׁמַיִם דְּאִיהִי רוּחָא קְדִישָׁא לְעִילָא נְטִיל
 הֵיכְלָא דְּא רוּחָא דְּא דְּאַקְרִי רְצוּן לְאֵתְנַשְׁקָא) דְּא בְּדָא. לְאֵתְחַבְּרָא דְּא
 בְּדָא לְאֵשַׁתְּלֵמָא דְּא בְּדָא. וְרוּזָא דְּא (בְּרֵאשִׁית כט) וַיִּשַׁק יַעֲקֹב
 לְרַחֵל וְגו'.

אַבְרָהָם דְּאִיהוּ יְמִינָא לְעִילָא נְטִיל (ד"א ל"ג) הֵיכְלָא
 דְּקְאֶמְרֵן) (הֵיכְל אַהֲבָה) רוּחָא דְּאַקְרִי אַהֲבָה
 לְאֵתְקַשְׂרָא דְּא בְּדָא לְאֵתְחַבְּרָא דְּא בְּדָא לְמַהוּי חַד
 וְסִימְנִיד (בְּרֵאשִׁית יב) הִנֵּה נָא יַדְעָתִי כִּי אִשָּׁה יִפֶּת מְרָאָה אֶת.
 וְשִׁפִּירוּ דְּאֵתְתָא בְּאַנּוּן שְׁדִים.

יְצַחַק דְּאִיהוּ שְׁמַאֲלָא נְטִיל הַהוּא הֵיכְלָא (פְּקוּדֵי רַנ"ו א דְּבִי דִּינָא

דְּכָל דִּינִין מִתְעַרְיֵן מִתְמַן רוּחָא דְּאַקְרִי וְכוּתָא לְאֵתְחַבְּרָא דְּא בְּדָא וְלֹאֲשַׁתְּלֵמָא

דְּא בְּדָא לְמַהוּי כְּלָא חַד כְּדָקָא יָאוּת. שְׁאָר גְּבִיאִים נְטִלִין תַּרְיֵן הֵיכְלִין (ד"א) דְּלֵתְתָא),

תִּרְיִן רוּחִין נוֹגֵ"ה וְזוֹה"ר, בְּרֻזָּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ז) תְּמוּקֵי
 יִרְכִיבֵי וְגו' לְאַתְקַשְׂרָא אֵלִין בְּאֵלִין לְמַהוּי חַד.
 יוֹסֵף הַצְּדִיק עֲמוּדָא דְעֵלְמָא (פקודי רנח א) נְטִיל הֵיכְלָא
 דְסַפִּיר רוּחָא דְאִקְרִי לְבַנַּת הַסַּפִּיר, וְאִף עַל גַּב
 דְכְּתִיב, (שמות כד) וְתַחַת רַגְלָיו, בְּגִין יִקְרָא דְמַלְפָּא, וְהַכִּי
 הוּא וְדָאִי. וְלִבְתַּר עֲמוּדָא דָּא נְטִיל יְתִיר דְאִיהוּ רֻזָּא
 דְרֻזִין בְּאַתֵּר דְהֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה. עַד הָכָא מִתְחַבְּרִין דְרַגְיִן
 וּמִתְחַבְּרִין דָּא בְּדָא לְאַשְׁתַּלְמָא דָּא עִם דָּא לְמַהוּי פְּלָהוּ
 חַד. כֹּלָּא כְּדָקָא חֲזִי. וְכַדִּין (מלכים א יח) " הוּא הַאֱלֹהִים וְגו'.
 זַפְּאָה חוּלְקִיָּה בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאִתִּי מָאן דִּידַע
 לְקַשְׂרָא לֹון וְלֹאֲתִדְבַקָּא בְּמֵאֲרִיָּה.

הָכָא הַכְרַעָה (ד"א ל"ג) בְּהַכְרַעָה הָכָא וּמוֹסִיף הַוּוּי"ן)
 וְהַשְׁתַּחֲוֹאָה, וְקִידָה, וּפְרִישׁוֹ דְכַפִּיִן, וּנְפִילָה דְאִפִּין
 לְאַמְשַׁכָּא רְעוּתָא דְרוּחָא עֲלָאָה נְשַׁמְתָּא דְכָל נְשַׁמְתִּין
 דְאִיהוּ תְלִיא לְעֵילָא עַד אִין סוּף. (ד"א ל"ג) סוּף) דְמַנִּיָּה
 נְפִיקִי נְהִירוֹ וּבְרַכָּאן לְאַשְׁלַמָּא כֹּלָּא מְלַעִילָא כְּדָקָא
 יָאוּת. וְלְמַהוּי כֹּלָּא בְּשִׁלְמוֹ מִתַּתָּא וּמְלַעִילָא וְכָל אַנְפִּין
 נְהִירִין בְּכָל סְטֵרִין כְּדָקָא יָאוּת. כְּדִין כָּל גְּזֵרֵי דִינִין
 מִתְבַּטְּלִין וְכָל רְעוּתָא אֲתַעְבִּיד לְעֵילָא וְתַתָּא. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֲתַפְּאֵר. וְכְתִיב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שָׁכְכָה לוֹ אֲשֶׁרֵי
 הָעַם שִׁיִּי אֱלֹהִיו:

הִיכָלָא שְׂבִיעָאָה הִיכָלָא דָא לָאוּ בֵּיהּ דִּיּוֹקְנָא מִפּוֹשׁ,
 כִּלְאָ אִיהוּ בְּסִתִּימוּ וְגו' (ד"א גו) רְזָא דְרִזִּין,
 פְּרוּכְתָא דְפְרִיסָא (ד"א פְּרִיסָא) קְיִימִין כְּלָהוּ הִיכָלִין דְּלָא
 לְאַתְחִזָּאָה תְּרִין פְּרוּבִים (ד"א ל"ג דָא מִן דָא קְיִימִין), לְגו
 מִן דָא קְיִימָא כְּפּוּרְתָא דִּיּוֹקְנָא דְקֻדְשׁ קוּדְשִׁין, בְּגִין כְּפֻ
 הִיכָלָא דָא אֶקְרִי קֻדְשׁ הַקְּדוּשִׁים. הֵאֵי קֻדְשׁ הַקְּדוּשִׁים
 אַתְרַ מִתְתַּקְנָא לְהֵוּא נְשֻׁמְתָא עֲלָאָה כְּלָלָא דְכִלְאָ
 עֲלִמָא דְאֵתִי לְגַבֵּי הֵאֵי (נ"א עֲלִמָא) עֲלֵאֵי.

דְּהָא כַּד מִתְחַבְּרִין כְּלָהוּ רוּחֵי דָא בְּדָא וְאַשְׁתְּלִימוּ דָא
 עִם דָא כְּדָקָא חֲזִי, כְּדִין אֲתַעַר רוּחָא עֲלָאָה
 נְשֻׁמְתָא דְכִלְאָ לְגַבֵּי עֵילָא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין,
 לְאַתְעָרָא עַל כִּלְאָ לְאַנְהָרָא לֹון מֵעֵילָא לְתַתָּא.
 וְלֵאשְׁלֵמָא לֹון לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין.

וְכַד כִּלְאָ (נ"א אִיהוּ) בְּשֻׁלְיָמוּ בְּנִהִירוּ דְכִלְאָ וְנַחֲתִת נְהִירוּ
 עֲלָאָה, כְּדִין הֵאֵי הִיכָלָא שְׂבִיעָאָה אִיהוּ הִיכָלָא
 סְתִימָאָה בְּסִתִּימוּ דְכִלְאָ לְקַבְלָא הֵוּא קֻדְשׁ הַקְּדוּשִׁים
 נְהִירוּ דְנַחֲתִת וְלֵאשְׁמֵלִיָּא מִתְמֵן כְּנִוְקְבָא דְמִתְעַבְרָא מִן
 דְכוּרָא וְאַתְמֵלִיָּא, וְלֵא אֲתַמְלִיָּא אֶלָא מֵהֵאֵי הִיכָלָא
 דְמִתְתַּקְנָא לְקַבְלָא הֵוּא נְהִירוּ עֲלָאָה, וְרְזָא דָא הִיכָלָא
 שְׂבִיעָאָה אִיהוּ אַתְרַ דְּחַבּוּרָא דְזוּוּגָא, לְאַתְחַבְּרָא
 שְׂבִיעָאָה בְּשְׂבִיעָאָה לְמַהוּי (דף מה ע"ב) כִּלְאָ חַד שְׁלִימוּ (ד"א

חַד) כְּדָקָא חֲזִי.

וּמֵאֵן דִּידַע לְקַשְׂרָא יְחוּדָא דָּא זַכָּאָה חוּלְקִיָּה רְחִים
 לְעֵילָא רְחִים לְתַתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (אִיחָו) גְּזִיר
 וְאִיהוּ מְבַטֵּל. סִלְקָא דַּעְתִּין דְּאִיהוּ מְקַטְרָגָא בְּמֵאֲרִיָּה,
 לָאוּ הָכִי, אֶלָּא בְּגִין דְּכַד אִיהוּ קְשִׁיר קְשִׁירִין וְיַדַּע
 לְיַחְדָּא יְחוּדָא וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין וְכָל שְׁלִימוֹ אֲשַׁתְּכַח
 וְכָלָא אֲתַבְּרָכָא פְּדָקָא יָאוּת, פֶּל דִּינִין מִתְעַבְּרִין
 וּמִתְבַּטְּלִין וְלֹא אֲשַׁתְּכַח דִּינָא בְּעֵלְמָא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה
 בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי. דָּא הוּא לְתַתָּא דְּכַתִּיב בֵּיה
 (מִשְׁלֵי י) וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם דָּא הוּא קִיּוּמָא דְּעֵלְמָא. בְּכָל
 יוּמָא קֶאֱרִי עֲלוּי פְּרוּזָא (יִשְׁעִיָּה מֵא) וְאֲתָה תְּגִיל בֵּי בְּקֶדוּשׁ
 יִשְׂרָאֵל תַּתְּהַלֵּל.

כְּגִוּוּנָא דָּא קְרַבְנָא (ד"א ל"ג דָּא) סִלְקָא תְּנֻנָּא וּמְסַתְּפִקִין
 (ד"א בֵּיה) פֶּל חַד וְחַד פְּדָקְחֻזִי לִיָּה, וְכַהֲנִי
 בְּרַעוּתָא וְלוֹאֵי בְּבִסִּימוֹ דְּשִׁירְתָּא. דָּא אֲתַכְּלִיל בְּדָא,
 וְעֵיילִי הֵיכְלָא בְּהֵיכְלָא רוּחָא בְּרוּחָא עַד דְּמִתְחַבְּרִין
 בְּדוּכְתִּיָּהוּ פְּדָקָא חֻזִי לִיָּה שְׁיִיפָּא בְּשְׁיִיפָּא וְאֲשַׁתְּלִימוֹ דָּא
 בְּדָא וְאֲתִיִּיחְדוּ דָּא בְּדָא עַד דְּאַנּוּן חַד (ד"א ל"ג) (וְאֲתַנְהַרִין)
 וְנַהֲרִין דָּא בְּדָא.

כְּדִין נְשַׁמְתָּא עֲלָאָה דְּכָלָא אֲתִיָּא מְלַעִילָא וְנַהֲרִין לֹוּן,
 וְהוּוּ נְהִירִין פְּלָהוּ בּוּצִינִין בְּשְׁלִימוֹ פְּדָקָא חֻזִי, עַד
 דְּתַהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה אֲתַעַר וְכָלָא אֲעִיל לְגַבִּי קַדְשׁ

הַקְּדָשִׁים, וְאֶת־בְּרָכָא וְאֶת־מַלְיָא כְּבִירָא דְמִיין נְבַעִין וְלֹא
פְּסָקִין, וְכֻלְהוּ. מִתְּבַרְכָּאן לְעֵילָא וְתַתָּא.

הַכָּא רְזָא דְרִזִּין, הֵהוּא דְלֹא אֶתְיִידַע וְלֹא אָעִיל
בְּחֻשְׁבָּנָא. רְעוּתָא דְלֹא אֶתְפֹּס לְעַלְמִין בְּסִים לְגוּ
לְגוּ בְּגוּוּיָהוּ, וְלֹא אֶתְיִידַע הֵהוּא רְעוּתָא וְלֹא אֶתְפֹּס
לְמַנְדַּע (ד"א ל"א) (ל"ז) וְכִדִּין כֻּלָּא רְעוּתָא חֲדָא עַד אֵין סוּף
וְכֻלָּא אִיהוּ בְּשִׁלְיָמוּ מִתַּתָּא וּמְלַעִילָא וּמְגוּ לְגוּ. עַד
דְּאֶתְעֵבִיד כֻּלָּא חֲדָ. הֵאֵי רְעוּתָא לֹא אָעִיל לְגוּ אַף עַל
גַּב דְּלֹא אֶתְיִידַע עַד דְּכֻלָּא אֲשַׁתְּלִים וְאֶתְנַהִיר בְּקַדְמִיתָא
בְּכֻלְהוּ סְטָרִין. כִּדִּין בְּסִים הֵהוּא רְעוּתָא (ד"א ל"א) (לְכֻלָּא) וְלֹא
(ד"א דְלֹא) אֶתְפֹּס לְגוּ בְּגוּ בְּסִתִּימוּ, וְכִדִּין זַכָּאָה חוּלְקִיָּה
מָאן דִּיתְדַבֵּק בְּמֵאֲרִיָּה בְּהֵיא שַׁעֲתָא, זַכָּאָה אִיהוּ
לְעֵילָא זַכָּאָה אִיהוּ לְתַתָּא עֲלִיָּה כְּתִיב, (מְשֻׁלִי כג) יִשְׁמַח
אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ.

תָּא חֲזִי, פִּיּוֹן דְּכֻלְהוּ אֲשַׁתְּלִימוּ דָא בְּדָא וְאֶתְקִשְׁרוּ דָא
בְּדָא בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא וְנִשְׁמַתָּא עֲלָאָה נְהִיר לִוְן
מִסְטָרָא דְלַעִילָא, וְכֻלְהוּ נְהוּרִין אַנּוּן בּוּצִינָא חֲדָא
בְּשִׁלְיָמוּ, כִּדִּין רְעוּתָא חֲדָא דְמַחְשָׁבָה (ד"א בְּמַחְשָׁבָה) אֶתְפֹּס
(ד"א לְגוּ לְגוּ דְנְהִירוּ דְסִלְיָק עַל כֻּלָּא וּבְגוּ לְגוּ בְּהֵהוּא
רְעוּתָא בְּמַחְשָׁבָה אֶתְפֹּס) נְהִירוּ דְלֹא אֶתְפֹּס וְלֹא אֶתְיִידַע
בְּרֵ הֵהוּא רְעוּ דְמַחְשָׁבָה תְּפִיס וְלֹא יַדַּע מַה תְּפִיס אֶלָּא

דְּאִתְנַהֵיר וְאִתְבַּסַּם הֵהוּא רְעוּ דְמַחְשָׁבָה וְאִתְמַלִּיָּא כְּלָא
וְאִשְׁתְּלִים כְּלָא וְאִתְנַהֵיר וְאִתְבַּסַּם כְּלָא כְּדָקָא יָאוּת. וְעַל
דָּא כְּתִיב, (תהלים קמד) אֲשֶׁר־י הָעַם שָׁפְכָה לוֹ וְגו'.

מֵאֵן דְּזָכִי לְאִתְדַבְּקָא בְּמֵאֲרִיָּה כְּהֵאֵי גְוּוֹנָא, יְרִית עֲלִמִין
כְּלָהוּ, רְחִימָא לְעֵילָא רְחִימָא לְתַתָּא, צְלוּתִיה לָא
אַהֲדָרָא רִיקְנִיָּא, דָּא אִתְחַטִּי קִמִּי מֵאֲרִיָּה כְּבָרָא קִמִּי אָבוּי
וְעֵבִיד לִיה רְעוּתָא בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ, וְאִימְתִּיה שְׁלִיט
עַל כָּל בְּרִיין אִיהוּ גְזִיר וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד. עֲלִיה
כְּתִיב, (איוב כב) וְתַגְזֹר אֶמֶר וַיִּקָּם לָךְ וְעַל דְּרַכִּיךָ נִגְהָ אֹר:
(נדפס בריש זחר חדש) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר וְגו'.

אֶמֶר רַבִּי יִצְחָק מִכָּאן דְּעִקְרוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַנִּי
נְטִיעֵן (ד"א) וְשִׁתִּיל לֹון מְשֻׁמַּע דְּכְתִיב יְהִי. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר אֹר שְׁכַבְרָה הָיָה תִנּוּן, מְשֻׁמַּע דְּכְתִיב וַיְהִי אֹר, וְהָיָה
לָא כְּתִיב אֱלֹא וַיְהִי. וְכַד אִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּאַנּוֹן דְּרִין דְּרִשִׁיעֵיָּא. גְּנִיז לִיה לְצַדִּיקֵיָּא הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב, (תהלים צו) אֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שִׁמְחָה וְהָא
אִתְמַר, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה

מא) מִי הָעִיר מִמְזֻרְחָ וְגו'.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. מֵאֵי רָאָה, אֶמֶר רַבִּי
חֵיָּא כְּדָקָא מֶרְוֵן חָמָא בְּעוּבְדֵיהוּ דְּרִשִׁיעֵיָּא וְגִנִּיז
לִיה. רַבִּי אַבָּא אֶמֶר וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב לְגִנּוּז

אוֹתוֹ. וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר), (נ"א וְשֵׁתִיל לֹן דְּכְתִיב וַיְהִי אוֹר מֵאֵי
 מִשְׁמַע אוֹר שְׁכָבֵר הָיָה אוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹר לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא וַיְהִי לֹמֵר שְׁכָבֵר הָיָה
 וּכְתִיב אוֹר זָרוּעַ לְצַדִּיק וְגו' וְהֵאֵי הוּא דְכְתִיב מִי הַעִיר מִמְּזֻרָח וְגו'. וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר
 וַיְבַדֵּל אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּדָאֲמָרְן דְּרִמָּא בְּעוֹבְדֵי יְהוֹן דְּרִשְׁעֵי עֵינָא וְגַנְיָ לִיה. רַבִּי אַבָּא אָמַר חֲמָא
 דְּסֻלְיָק נְהוּרִיה מְסִיפֵי עֲלֵמָא עַד סִיפֵי עֲלֵמָא, וְכִי טוֹב
 הוּא (דף מו ע"א) לְאַגְנוּזָא לִיָּה דִּלָּא יֶהְנוֹן מִנִּיה חֵיבֵי עֲלֵמָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב דִּלָּא
 יִשְׁתַּכַּח בֵּיה רְתֻחָא, פְּתִיב הַכָּא כִּי טוֹב וּכְתִיב הַתָּם
 (במדבר כד) כִּי טוֹב בְּעֵינַי יִי לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְסוּפָא דְקָרָא
 (ד"א אוֹכַח) וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וּבְגִין כִּף
 לֹא אִשְׁתַּכַּח בֵּיה רְתֻחָא וְאַף עַל גַּב דְּשִׁיתָף לֹן קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא כְּחֻדָּא.

תָּא חֲזִי, נְהִירוֹ עֲלָאָה לְמַהוּי נְהִיר הָאֵי אוֹר. וַיִּמְהֶהוּא
 נְהִירוֹ חֲדוֹ לְכֻלָּא בֵּיה. וְהוּא יִמִּינָא לְאַתְעֻטְרָא
 גּוּלְפוּי (נ"א גְּלִיפִי) גְּלִיפִין בְּהַדִּיָּה וְהָא אֶתְמָר. כְּתִיב, (תהלים לא)
 מָה רַב טוֹבֶךָ אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירֵאִיךָ פַּעֲלַת לַחֹסִים בְּךָ. מָה
 רַב טוֹבֶךָ דָּא אוֹר קַדְמָאָה דְּגַנְיָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 לִירֵאִיךָ לְצַדִּיקִים לְאַנּוֹן דְּחִלֵי חֲטָאָה כְּדִקְאֲמָרְן.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ז)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן שְׁנֵי אוֹרִים
 הַגְּדוּלִּים הָיוּ, דְּכְתִיב וַיְהִי אוֹר. וְעֲלִיו נֶאֱמַר כִּי

טוֹב. וְלָקַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָאֶחָד וּגְנָזוּ לְצַדִּיקִים
 לְעֵתִיד לָבֵא דְכָתִיב מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ
 פְּעֻלַּת לַחֹסִים בְּךָ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם. מְלַמֵּד שְׂאוֹר הָרֵאשׁוֹן
 אֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ דְכָתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
 הָאֹר כִּי טוֹב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב
 מְאֹד. רָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, רָאָה
 טוֹב מְאֹד, מְזַהֵר וּבִהִיר.

וְלָקַח מְאוּרוֹ הַטוֹב וְכָלֵל שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת
 הַחֲכָמָה וּנְתָנוּ לְעוֹלָם הַזֶּה. וְהֵינּוּ דְכָתִיב (משלי ד)
 כִּי לָקַח טוֹב נִתְתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ. הוּי אֹמֵר
 אוֹצְרָה שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַעֵל פֶּה. וְאָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 אִם יִשְׁמְרוּ זֹאת הַמִּצְוָה בְּעוֹלָם הַזֶּה שְׂזֹאת הַמִּצְוָה נִחְשָׁבֶת
 בְּכָלֵל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהִיא תּוֹרָה שְׁבַעֵל פֶּה. יִזְכּוּ לְחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא הַטוֹב הַגָּנוּז.

וּמֵאֵי נִיהוּ עֲוֹנוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְכָתִיב (חבקוק א)
 וְנִגְּהָ כָּאוֹר תִּהְיֶה. עֵתִיד הַנִּגְּהָ שְׁנִלְקַח מִהָאוֹר
 הָרֵאשׁוֹן לְהִיּוֹת כָּאוֹר, אִם יִקְיִימוּ בְּנֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה
 אֲשֶׁר כְּתוּבָתִי לְהוֹרוֹתָם. וְכָתִיב (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר
 אָבִיךָ וְאַל תִּיטוֹשׁ תּוֹרַת אֲמִיךָ. וְכָתִיב (חבקוק א) קַרְנִים מִיָּדוֹ
 לוֹ וְשֵׁם חֲבִיּוֹן עֲזָה, וּמֵאֵי חֲבִיּוֹן עֲזָה. אֵלָּא אוֹתוֹ הָאוֹר
 שְׁגָנָז וְהַחֲבִיָּא שְׁנֵאמַר (תהלים ל"ד) צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ, וְזֶה

שְׁנַשְׂאֵר לָנוּ. (תהלים ל"ד) פְּעַלְתָּ לַחֹסִים בָּךְ, אוֹתָם שְׁחֹסִים
בְּצַלְךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְשׁוֹמְרִים תּוֹרַתְךָ וּמְקַיְימִים מִצְוֹתֶיךָ
וּמְקַדְּשִׁים שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל וּמַיִיחֲדִים בְּסֶתֶר וּבַגְּלוּי, שְׁנֵאמַר,
נֶגֶד בְּנֵי אָדָם.

אָמַר רַבִּי רְחוּמָאֵי, מְלַמֵּד שֶׁהִיא אוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל וְתוֹרָה
אוֹרָה. שְׁנֵאמַר, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר,
וְאָמַר נֵר זו מִצְוָה. וּמִצְוָה זוֹ תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. אוֹר, זוֹ
תוֹרָה שְׁבִכְתָּב. אֵלֶּא מִתּוֹךְ שְׁכָבֵר נִתְקַיְיִם הָאוֹר קָרִי לָהּ
אוֹר. מִשָּׁל לְמָה הַדָּבָר הוֹמָה לְאָדָם צָנוּעַ בְּסִיפֵי הַבַּיִת אֵף
עַל פִּי שְׁיוֹם הוּא וְאוֹר גָּדוֹל בְּעוֹלָם, אֵין אָדָם רוֹאֶה
בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ אֵלֶּא אִם כֵּן הַכְּנִיס בּוֹ נֵר. נֵר תוֹרָה שְׁבַעַל
פֶּה, אֵף עַל פִּי שֶׁהִיא נֵר, צְרִיכָה לָהּ תוֹרָה לְפָרֵק
קוֹשְׁיוֹתֶיהָ וּלְבַאֵר סוּדוֹתֶיהָ. וּמָאֵי נִיהוּ יֵרֵאת יֵי, זֶה הָאוֹר
הָרֵאשׁוֹן.

דְּאָמַר ר' מֵאִיר מְהוּ דְכַתִּיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי
אוֹר וְלֹא אָמַר לִיה וַיְהִי כֵן. מְלַמֵּד שֶׁהָאוֹר הַהוּא
גָּדוֹל וְאֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְהַסְתִּיל בּוֹ. גְּנֻזוֹ הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבֹא וְהִיא מִדַּת כָּל סְחוּרָה
שְׁבַעַל עוֹלָם וְהוּא כַּח אָבִן יְקָרָה שְׁקוֹרִין סוּחֲרָת. וְדָר וְעַל
מָה הִיא מִדַּת דָּר, אֵלֶּא מְלַמֵּד שְׁלִקַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִזִּיּוֹה אַחַת מֵאֲלֹפִים, וּבְנָה מִמֶּנָּה אָבִן יְקָרָה נֶאֱחָה
וּמְקוֹשְׁטָת וְכָלֵל בַּהּ כָּל הַמִּצְוֹת.

בֹּא אֲבָרְהָם וּבִיקֵשׁ כַּחוֹ לְתֵת לוֹ, נִתְּנוּ לוֹ אֲבָן יִקְרָה זֶה
 וְלֹא רָצָה אוֹתָהּ, זָכָה וְנִטַּל מִדְּתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִיכָה ד') תִּתֵּן
 אֲמַת לִיעֶקֶב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. בֹּא יִצְחָק וּבִיקֵשׁ כַּחוֹ וְנִתְּנוּ
 לוֹ, וְלֹא רָצָה בָּהּ. זָכָה וְנִטַּל מִדְּתוֹ שֶׁהִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה
 דִּהְיִינוּ הַפְּחָד. דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית ל"א) וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפָחַד

אָבִיו יִצְחָק.

בֹּא יַעֲקֹב וּרְצָה בָּהּ וְלֹא נִתְּנוּהוּ לוֹ, אָמַר לִיה הוֹאִיל
 וְאַבְרָהָם מִלְּמַעְלָה וַיִּצְחָק לְמַטָּה, אַתָּה תִּהְיֶה
 בְּאֲמִצֵּעַ וְתִכְלוּל שְׁלֹשֶׁת דְּכָתִיב תִּתֵּן אֲמַת לִיעֶקֶב. וּמֵאִי
 אֲמִצֵּעַ, הֵינּוּ שָׁלוֹם. וְהֵא כְּתִיב תִּתֵּן אֲמַת לִיעֶקֶב, אֲמַת
 וְשָׁלוֹם חַד הוּא. כִּמָּה דַּאת אָמַר (אֶסְתֵּר ט') דְּבִרֵי שָׁלוֹם וְאֲמַת
 (יִשְׁעִיָּה ט"ל) כִּי שָׁלוֹם וְאֲמַת יִהְיֶה בִימֵי וְהֵינּוּ דְּכָתִיב (יִשְׁעִיָּה נ"ח)
 וְהֵאכְלִתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. דִּהְיִינוּ נַחֲלָה גְּמוּרָה דְּאִית
 לִיה הַחֶסֶד וְהַפְּחָד וְהָאֲמַת וְהַשָּׁלוֹם. וְלִפִּיכֶךָ אָמַר (תְּהִלִּים
 קי"ח) אֲבָן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֵאשׁ פִּינָה.

אֲבָן מֵאֶסוּ אֲבָרְהָם וַיִּצְחָק שְׁבָנוּ אֶת הָעוֹלָם, הִיְתָה עֲתָה
 לְרֵאשׁ פִּינָה. וְלָמָּה מֵאֶסוּ בָּהּ וְהֵלֵא נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כ"ו)
 יַעֲקֹב אֲשֶׁר שָׁמַע אֲבָרְהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֵרְתֵי מִצּוֹתַי
 חֲקוֹתַי וְתוֹרוֹתַי. מֵאִי מִשְׁמֵרְתֵי, אָמַר מִדַּת חֶסֶד. כָּל יְמֵי
 הַיּוֹם אֲבָרְהָם בְּעוֹלָם לֹא הוּצַרְכְּתִי אֲנִי לַעֲשׂוֹת מִלְּאכְתִּי,
 שֶׁהִרִי אֲבָרְהָם עָמַד שָׁם בְּמִקוּמִי. וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֵרְתֵי,

בְּמִדָּה זֹה הִיָּתָה מִלְאכָתִי שְׁאֲנִי מִזְכָּה אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ
 וְאֶפִּילוּ נִתְחַיִּיבוּ, אֲנִי מִזְכָּה אוֹתָם. וְעוֹד מִשִּׁיבָם וּמִבִּיא
 בְּלִבָּם לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אֲבִיהֶם. כֹּל זֶה עָשָׂה אֲבִרָהּם וּכְתִיב
 (בראשית כ"א) וַיִּטַּע אֶשֶׁל בְּבֵאֵר שְׁבַע. סִידֵר לַחֲמוּ וּמִימִיו
 לְכֹל בָּאֵי עוֹלָם וְהָיָה מִזְכָּה וּמִדְּבַר עַל לִבָּם, לְמִי אַתֶּם
 עוֹבְדִים, עֲבַדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְהָיָה דוֹרֵשׁ
 לָהֶם, עַד שֶׁהָיוּ בָּאִים וְשָׁבִים.

וּמִנֶּלֶן שְׂאֵף הַחַיִּיבִים הָיָה מִזְכָּה, שְׁנֵאמַר הַמְּכֹסֶה אֲנִי
 מֵאֲבִרָהּם וְאֲבִרָהּם הָיָה יְהִיָּה וְגו'. אֵלֶּא אֲזַכְּהוּ
 שִׁיבִקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים וְיִזְכָּה. וְכִי אֶפְשֶׁר לומר שְׁלֵא יִדַּע
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא יִכְלוּ לְהִנְצֵל. אֵלֶּא זְכוּתוֹ קָאמַר.
 מִכָּאן אָמְרוּ בָּא לִיטְהַר מִסִּייעִין אוֹתוֹ. בָּא לִיטְמֵא פּוֹתְחִין
 לוֹ מֵאֵי פּוֹתְחִין לוֹ, אוֹתָן הַפְּתוּיָחִים תְּמִיד. מִצּוֹתֵי חֲקוֹתֵי
 וְתוֹרוֹתֵי, אָמַר, הוֹאִיל וְלֹא חֲפְצָתִי בָּהּ אֶשְׁמֹר מִצּוֹתֶיהָ.
 מֵאֵי תוֹרוֹתֵי, אֵלֶּא אֶפִּילוּ הוֹרָאוֹת וּפְלִפּוּלִים שְׁמוֹרִים
 לְמַעֲלָה, הוּא יִדְעֵם וּפְלִפֵּל וְקִימָם.

וּמֵאֵי מִשָּׁם רוּעָה אָבֵן יִשְׂרָאֵל, הוּי אוֹמֵר צְדָק הַעֲלִיּוֹן.
 וּמֵאֵי הָאוֹר הַגָּדוֹל הַצָּפוֹן, הֵינּוּ סוֹחֲרֵת. וְהָאָבֵן
 שְׁדָרָה לְמִטָּה הֵימָנָה נִקְרָאת דָּר, וּמֵאֵי הוּא מִידוֹ לוֹ,
 הֵינּוּ חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת שֶׁל יָד יְמִין: (עד כאן מדהשמטות)
 וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְרַיּוֹם אֶחָד. וַיְהִי עָרֵב מִסְטָרָא דְחֻשָּׁךְ,

וַיְהִי בִקְרַב מִסְטָרָא דְאֹר, וּמִגּוֹ דְאַנּוֹן מִשְׁתַּתְּפִי כְּחֵדָא
כְּתִיב יוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מֵאֵי טַעְמָא בְּכָל יוֹמָא
וְיוֹמָא כְּתִיב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְרַב. לְמַנְדַּע דִּהָא לִית יוֹם
בְּלֹא לֵילָה וְלִית לֵילָה בְּלֹא יוֹם וְלֹא אֲבַעוֹן לְאַתְפָּרְשָׁא.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי הֵהוּא יוֹם דְנִפְק אֹר קְדַמָּא אֲתַפְּשִׁט
בְּכֻלְהוּ יוֹמֵי, דְכְתִיב בְּכֻלְהוּ יוֹם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
מִשְׁמַע דְכְתִיב בְּכֻלְהוּ בִקְרַב, וְלֹא בִקְרַב אֶלָּא מִסְטָרָא
דְאֹר קְדַמָּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר יוֹמָא קְדַמָּא אֲזִיל עִם
כְּלָהוּ וְכֻלְהוּ בֵּיהּ, בְּגִין לְאַחֲזָא דִלָּאוּ בְּהוּ פִירוּדָא וְכֻלָּא
חַד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, יְהִי (ד"א ל"ג אור) אֲתַפְּשִׁטוּתָא
דְהָאֵי אֹר לְתַתָּא, וְאֵלִין אַנּוֹן מִלְּאַכִּין
דְאַתְבְּרִיאוּ בְיוֹמָא קְדַמָּא אֵית לוֹן קִיּוּמָא לְאַתְקִיּוּמָא
לְסִטְר יְמִינָא. וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. אֶת
לְאַתְכַּלְלָא אֲסַפְקִלְרִיָּא דִלָּא נְהָרָא עִם אֲסַפְקִלְרִיָּא
דְנְהָרָא דְאַתְמָר (ד"א ביה) כִּי טוֹב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת
לְאַתְכַּלְלָא (ד"א לְאַכְלָלָא) וְלְאַסְגָּא כְּלָהוּ מִלְּאַכִּין
דְאַתְיִין מִסְטָרָא דְאֹר דָּא, וְכֻלְהוֹן נְהָרִין כְּקְדַמִּיתָא
בְּקִיּוּמָא שְׁלִים:

יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּהָאֵי אֲתַפְּרָשׁוּ

מִיַּיִן עֲלָאִין מִמִּיַּיִן תַּתָּאִין. רְקִיעַ פְּשִׁיטוּתָא
 דְּמִיַּיִן וְהָא אַתְמָר. וִיהִי מִבְּדִיל בֵּין מִיַּיִן עֲלָאִין לְתַתָּאִין:
 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ. בְּסִגְיָאוּ עֲלָאָה. וִיהִי רְקִיעַ לָא
 כְּתִיב, אֶלָּא וַיַּעַשׂ, דְּאִסְגִּי לִיה בְּרַבּוּ סִגְיָא. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק בְּשָׁנֵי אַתְבָּרִי גִיְהֵנָם לְחֵיבֵי עֲלָמָא, בְּשָׁנֵי
 אַתְבָּרִי מַחְלוּקָתָא. בְּשָׁנֵי לָא אֲשַׁתְּלִים בֵּיה עֲבִידְתָּא, וּבְגִין
 כֶּךָ לָא כְּתִיב בֵּיה כִּי טוֹב, עַד דְּאַתָּא יוֹם תְּלִיתָאָה
 וְאֲשַׁתְּלִים בֵּיה עֲבִידְתָּא, בְּגִין כֶּךָ כִּי טוֹב תְּרִי זְמַנִּי, חַד
 עַל אֲשַׁלְמוֹת עֲבִידְתָּא דְיוֹם שְׁנֵי, וְחַד לְגַרְמִיָּה. בְּיוֹם
 תְּלִיתָאִי אַתְתַּקֵּן יוֹם שְׁנֵי וְאַתְפַּרֵּשׁ בֵּיה מַחְלוּקָתָא. וּבֵיה
 אֲשַׁתְּלִימוּ רַחֲמֵי עַל חֵיבֵי גִיְהֵנָם. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה
 מִשְׁתַּכְּכִין שְׁבִיבִין דְּגִיְהֵנָם. בְּגִינֵי כֶּךָ אַתְכַּלִּיל בֵּיה יוֹם
 שְׁנֵי וְאֲשַׁתְּלִים בֵּיה.

רַבִּי חֵיָא הָוָה יְתִיב קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיה הָאִי
 אֹר בְּיוֹם רֵאשׁוֹן וְחֻשְׁךָ בְּיוֹם שְׁנֵי וְאַתְפַּרְשׁוּ מִיָּא
 וּמַחְלוּקָתָא הָוָה בֵּיה, אֲמַאי לָא אֲשַׁתְּלִים בְּיוֹם רֵאשׁוֹן
 דְּהָאִי יְמִינָא כְּלִיל לְשִׁמְאָלָא, אָמַר לִיה עַל דָּא הָוָה
 מַחְלוּקָתָא, וְתִלִּיתָאָה בְּעֵי לְמִיעַל בֵּינֵיהוּ לְאַכְרָעָא
 וְלֹאֲסַגָּאָה בְּהוּ שְׁלָם:

תְּדַשָּׁא הָאָרְץ דְּשָׂא, אַתְחַבְרוּתָא דְמִיַּיִן עֲלָאִין בְּתַתָּאִין
 לְמַעַבְד פִּירִין. מִיַּיִן עֲלָאִין (ד"א פִּירִין וְרַבִּין)

וְעַבְדֵי אִיבִין, וְתַתְּאֵי קָרְאן לֹוֹן לְעֵלְאִין כְּנוֹקְבָא לְגַבֵּי
 דְּכוּרָא, בְּגִין דְּמִיִּין עֵלְאִין דְּכוּרִין וְתַתְּאֵי נוֹקְבִין.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר כָּל דָּא הוּא לְעֵילָא וְהוּא לְתַתָּא. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי אֵי הָכִי אֱלֹהִים דְּקָא אָמְרוּן (ד"א אָמַר) מֵאֵן
 אֱלֹהִים, (ד"א ל"ג אֱלָא אֱלֹהִים סְתָם) אֱלֹהִים חַיִּים לְעֵילָא, וְאֵי
 תִּימָא לְתַתָּא אֱלֹהִים סְתָם. אֱלָא לְתַתָּא אִיהוּ תּוֹלְדוֹת, (דף
 מו ע"ב) כִּמְה דָּאֵת אָמַר אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהַבְּרָאָם וְאִמְרִינָן בְּה' בְּרָאָם, וְהָהוּא (ס"א דְּלְעֵילָא)
 לְעֵילָא אֲבָהֶן דְּכֻלָּא הוּא אִיהִי עֲבִידְתָּא, וְעַל דָּא אֲרַעָא
 עֲבַדְתַּ תּוֹלְדוֹת, דְּהָא הִיא מִתְעַבְּרָא כְּנוֹקְבָא מִן דְּכוּרָא.
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר כָּל חֵילִין הֵווּ בְּאַרְעָא וְלֹא אֶפִיקַת
 חֵילָהָא וְאֲנוּן תּוֹלְדוֹתֶיהָ עַד יוֹם (חַמְיִשִּׁי) הַשְּׁשִׁי דְּכַתִּיב
 תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְאֵי תִימָא וְהָא כְּתִיב וְתוֹצֵא
 הָאָרֶץ דָּשָׂא. אֱלָא אֶפִיקַת תְּקוּן חֵילָהָא לְאַתֵּי־שְׁבָא
 כְּדָקָא יָאוֹת וְכֻלָּא הָוָה גְּנִיז בְּהָ עַד דְּאַצְטְרִיךְ. דְּהָא
 בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב צְדִיָּיא וְרִיקְנִיא כְּתַרְגוּמוֹ, וּלְבַתַּר
 אֲתַתְּקַנַּת וְאַתֵּי־שְׁבַת וְקַבִּילַת זְרַעָא וְדִשְׁאִין וְעֵשְׁבִין
 וְאֵילָנִין כְּדָקָא יָאוֹת, וְאַפִּיקַת לֹוֹן לְבַתַּר. וּמְאֹרוֹת הָכִי
 נְמִי לָא שְׁמֵשוּ נְהוּרָא דְּלֵהוֹן עַד דְּאַצְטְרִיךְ:

יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקיעַ הַשָּׁמַיִם (ד"א) מְאֹרֶת פְּתִיב חָסֵר),
 לְאֶכְלָלָא חוּיָא בִישָׂא דְאַטִּיל זִוְהָמָא וְעֵבֵד פִּירוּדָא דְלָא
 מְשִׁמֵּשׁ שְׁמֵשׂא בְּסִיְהָרָא. מְאֹרֶת לוּוֹטִין, וְעַל דָּא גָרִים
 דְּאֵתְלִטְיָא אַרְעָא דְכְּתִיב אַרְוֵרָה הָאֲדַמָּה, וּבְגִין כֶּף
 מְאֹרֶת כְּתִיב, (חד), יְהִי מְאֹרֶת דָּא סִיְהָרָא. רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם
 דָּא שְׁמֵשׂא, וְתִרְוּיָהּ בְּכֻלָּא חָדָא לְאֲזִדּוּגָא לְאַנְהָרָא
 עַלְמִין לְעִילָא וְתַתָּא. מְשִׁמֵּעַ דְכְּתִיב עַל הָאָרֶץ וְלֹא כְּתִיב
 בְּאָרֶץ דְּמְשִׁמֵּעַ לְעִילָא וְתַתָּא, חוּשְׁבֵן דְּכֻלָּא בְּסִיְהָרָא
 הוּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר גִּימְטְרִיאוֹת וְחֻשְׁבוֹן תְּקוּפוֹת וְעֵבוּרִין
 כֻּלָּא הוּא בְּסִיְהָרָא, דְּהָא לְעִילָא לָאו אִיהוּ. אָמַר
 לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר וְלֹא וְהָא כִּמְהַ חוּשְׁבֵּנִין וְשִׁיעוּרִין קְעֵבְדִי
 חֲבֵרִיָּא. אָמַר לִיה לָאו הֵכִי, אֶלָּא חוּשְׁבֵּנָא קְיִימָא
 בְּסִיְהָרָא וּמִתְמָן יַעוּל בַּר נָשׁ לְמַנְדַּע לְעִילָא. אָמַר לִיה
 וְהָא כְּתִיב וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים. אָמַר לִיה לְאֵת
 כְּתִיב חָסֵר. אָמַר לִיה הָא כְּתִיב וְהָיוּ, אָמַר לִיה הוּיִין
 כְּלָחוֹן דִּיהוּוֹן בֵּיה, כְּאַסְפּוּקָא דָּא דְּאֵתְמַלְיָא מְכֻלָּא,
 אֲבָל חוּשְׁבֵּנָא דְּכֻלָּא בְּסִיְהָרָא הוּא.

תָּא חֲזִי, נְקוּדָה חַד אֵית וּמִתְמָן שִׁירוּתָא לְמַמְנִי, דְּהָא
 מַה דְּלָגוּ דְּתַהִיא נְקוּדָה לָא אֵתִידַע וְלֹא אֵתִיָּהּ
 לְמַמְנִי, וְאֵית נְקוּדָה לְעִילָא סְתִים דְּלָא אֵתְגַלִּיא כֻּלָּל
 וְלֹא אֵתִידַע וּמִתְמָן שִׁירוּתָא לְמַמְנִי כֻּלָּ סְתִים וְעוּמְקָא.

הָכִי נָמִי אֵיִת נְקוּדָה לְתַתָּא דְאַתְגְּלִיא, וּמִתְמָן הוּא
 שִׁירוּתָא לְכָל חוּשְׁבָנָא וּלְכָל מְנִין, וְעַל דָּא הִכָּא הוּא
 אַתְר לְכָל תְּקוּפּוֹת וְגִימְטְרִיאֹת וְעִבּוּרִין וְזִמְנִין וְחִגִּי
 וְשִׁבְתֵּי. וַיִּשְׂרָאֵל דְּדַבְּקֵי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבָדֵי חוּשְׁבָן
 לְסִיְהָרָא וְאַנּוּן דְּבִקִּין בֵּיהּ וְסִלְקִין לֵיהּ לְעֵילָא, דְּכַתִּיב,
 (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹקֵיכֶם וְגו':

יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָא
 אוּקְמוּהָ דְאַנּוּן מִיִּין רְחִישׁוּ וְאוּלִידוּ כְּגוּוּנָא
 דְלְעֵילָא וְהָא אַתְמַר. וְעוּף יְעוּפָה עַל הָאָרֶץ. יְעוּף מִבְּעֵי
 לֵיהּ, מֵהוּ יְעוּפָה.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן רָזָא הוּא. וְעוּף דָּא מִיכָא"ל דְּכַתִּיב,
 (ישעיהו ו) וַיַּעַף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים. יְעוּפָה (ד"א ל"ג

יְעוּף מִבְּעֵי לֵיהּ אָלָא) דָּא גְּבַרִיא"ל דְּכַתִּיב, (דניאל ט)
 וְהָאִישׁ גְּבַרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחִזּוֹן בְּתַחֲלָה מוּעָף בִּיעָף.

(ד"א ל"ג וְדָא הוּא יְעוּפָה), עַל הָאָרֶץ (נ"א דָּא אֲלֵיהּ
 דְאַשְׁתַּכַּח תְּדִיר בְּאַרְעָא וְלֹא מִסְטְרָא דְאַבָּא וְאַמָּא

אַשְׁתַּכַּח דְּאִיהּ (ס"א וְאִיהּ טָאָס עֲלָמָא) בְּד' טָאָסִין
 דְּכַתִּיב, (מלכים א יח) וְרוּחַ ה' יִשָּׂאֲךָ עַל אֲשֶׁר לֹא אֲדַע. וְרוּחַ

ה' חַד. יִשָּׂאֲךָ תְּרִין. עַל אֲשֶׁר תִּלַּת, לֹא אֲדַע אַרְבַּע.

עַל פְּנֵי דָּא מְלֶאךָ הַמּוֹת) דְּהוּא (אֵיִת דְּלֹא גְרָסִי) (חֲשׂוּף אַרְעָא. עַל
 פְּנֵי) (נ"א אַחְשִׁיךְ פְּנֵי עֲלָמָא וְכַתִּיב בֵּיהּ וְחֲשֹׁךְ עַל פְּנֵי

תְּהוּם), רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. כְּדָאֲמַרְןָ עוּלָהּ וּמִסְטִין וְכו'.

אָמַר רַבִּי אֲבָא וְהָא מְלֹאךְ הַמּוֹת בְּשָׁנֵי אֲתַבְרִי. אֵלָא עַל
הָאָרֶץ דָּא רְפֵא"ל דְּאִיהוּ מִמְנָא לְאַסּוּוֹתָא דְאַרְעָא
דְּבִגְיָנִיָּה אֲתַרְפִּיאת אַרְעָא וְקִיָּים בַּר נָשׁ עֲלָה וְרַפִּי לְכָל
חִילִיָּה. עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם דָּא אֹרִיא"ל, וְכֹלָא הוּא
בְּקֵרָא.

וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב בְּתַרְיָה וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתְּנִינִים
הַגְּדוֹלִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר ^(ד"א) הָא אֹקִימְנָא
אֵלִין לְוִיָּתָן וּבֵת זֹגוּ). אֵלִין אַנּוּן שְׁבַעֲיָן מִמְּנָן רַבְרָבָן עַל
שְׁבַעֲיָן עֲמִין, וּבְגִין כֶּךָ אֲתַבְרִיאֵנוּ כְּלָהוּ לְמַהוּי שְׁלִיטָאן
עַל אַרְעָא. וְאֵת כָּל נַפְשׁ הַחַיָּה הָרוּמְשַׁת אֵלִין אַנּוּן
יִשְׂרָאֵל דְּאַנּוּן ^(דף יז ע"א) נַפְשׁ וְדָאִי דְּהֵהוּא חַיָּה וְאַקְרוּן גּוֹי
אַחַד בְּאַרְצָא. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם דְּאַנּוּן מִשְׁתַּדְּלִין
בְּאֹרִיָּתָא. וְאֵת כָּל עוֹף כְּנָף לְמִינָהוּ אֵלִין צְדִיקֵיָּא
דְּבַהוֹן וּבְגִין כֶּךָ אַנּוּן נַפְשׁ חַיָּה. דְּבַר אַחַר וְאֵת כָּל עוֹף
כְּנָף כְּדָקָא אֲתַמָּר אֵלִין אַנּוּן ^(לעיל לד א) שְׁלוּחֵי עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא נַפְשׁ חַיָּה דְּאַנּוּן ^(ד"א אַנּוּן) יִשְׂרָאֵל, בְּגִין
דְּאַנּוּן בְּנֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ^(ד"א) בְּנִין לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא) וְנִשְׁמַתְהוֹן קְדִישִׁין מִנִּיהּ אֲתִיָּין. נַפְשָׁאן
דְּשָׂאָר עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת מָאן אֲתַר
הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵאַנּוּן סְטְרֵי שְׁמָאֵלָא דְּמִסְאֲבֵי לֹון
אֵית לֹון נִשְׁמַתִּין. וּבְגִין כֶּךָ כְּלָהוּ מִסְאֲבִין, וּמִסְאֲבִין
לְמָאן דְּקָרַב בְּהַדְּיָהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגו' כְּלֵהוֹן שְׂאֵר
 חִיוּן אַחֲרָנִין כָּל חֵד וְחֵד כְּפֹם זַיְנִיה, וְאָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר הַאִי מְסִיֵּעַ לְמָה דְאִמְרֵן נֶפֶשׁ חַיָּה אֵלֵין יִשְׂרָאֵל
 דְאֵנֹן נֶפֶשׁ חַיָּה קִדְיִשָׁא עֲלָאָה. בְּהֵמָה וְרִמָּשׁ וְחִיתוֹ אָרֶץ
 אֵלֵין שְׂאֵר עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבֵּיּם וּמְזֻלוֹת דְלָאוּ
 אֵנֹן נֶפֶשׁ חַיָּה אֶלָּא (ד"א ערלה) כְּדִקְאִמְרֵן:

השלמה מזהשמטות (סימן כה)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זֹרַע זֹרַע
 לְקַבֵּל דְרָגָא דְבִינָ"ה דְאִקְרִי אֱלֹהִים דְכִיוּן
 דְאִימָא עֲלָאָה חֲמָאָת לֹן שְׁלֵמִין יְהִיב לֹן תְּפִנוּקִין
 מְלַעִילָא לְאִתְקִימָא בְעֲלָמָא. תָּא חֲזִי, אָדָם קִדְמָאָה
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לִיה כָּל עֵשֶׂב זֹרַע זֹרַע וְלָא יְהִיב
 לִיה רִשׁוֹ לְמִיכָל בְּעִירֵי וְעוֹפֵי שְׁמַיָא, בְּגִין דְגַלִּי קַמִּיָּה
 דְהוּא זְמִין לְאִתְפַּתָּאָה בְּהַהוּא נַחֲשׁ דְאִיהוּ עְרוּם מְכָל חַיִּת
 הַשָּׂדֶה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲרַחֲקִינִיה מִנִּיה וְלָא יְהִיב
 לִיה עֶסֶק בֵּיה וְלָא בְּבִעִירֵי וְלָא בְּעוֹפֵי בְּגִין דְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא אָרִים לִיה לְבַר נֶשׁ מְכָשׁוּל מְקַמִּיָּה, מְאִים
 יִתְקַיֵּים בְּעֲלָמָא.

אָבֵל כֵּד אֶתָּא נַח דְאִקְרִי צְדִיק מָה כְּתִיב בֵּיה (בְּרָאשִׁית ח)
 וַיְבֹן נַח מִזְבֵּחַ לַיהוָה וְהָא אוֹקִימָנָא הֵהוּא מִזְבֵּחַ
 דְאִקְרִיב בֵּיה אָדָם הָרָאשׁוֹן. וּמְאִי טַעְמָא וַיְבֹן בְּגִין

דְּחִיבֵי עֲלָמָא עֲבָדֵי בְּהַ פְּגִימוּ. אֲתָא נַח וְקָרִיב הֵהוּא
 מְזַבַּח בְּבַעְלָה הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ חֹסֶר,
 כִּד חָמָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאֲתַקְרִיב הֵהוּא מְזַבַּח וְקָרִיב
 הֵנְהוּ בְּעִירֵי דְכֵי יִהֵב לֵיהּ רִשׁוֹ לְמִיכָל כְּלָהוּ בְּעִירֵי. מַאי
 טַעְמָא, בְּגִין דְאֲתַקִּיף בְּהֵהוּא בְּרִית עֵץ הַחַיִּים, וְקָרִיב
 לֵיהּ בְּעֵץ הַדַּעַת וְעַבְד יְחוּדָא בְּקַדְמִיתָא אֶלָּא דְלִבְתָּר
 אֲתַפְתָּא דְבַעַא לְמַבְדֵּק בְּהֵהוּא חוּבָה וְלֹא לְאֲתַדְבֵּק בֵּיהּ
 וְאֶפִּילוּ הָכִי לֹא אֲשַׁתְּזִיב מִנִּיהּ וְנָצִיב הֵהוּא כְּרָמָא.

תָּא חוּזִי, אָדָם דְּזִמִּין לְאֲתַפְתָּא בְּאִילָנֵי לָא יִהֵב לֵיהּ
 אִילָנֵי וְאֲרַחֲקִינְהוּ מִנִּיהּ דְּהָא לָא אֲדַכֵּר לֹון אֶלָּא
 דְּאִיהוּ עַבְד גְּרַמִּיה חוּל וְנָצִיב הֵהוּא כְּרָמָא דְאֶקְרִי בֵּית
 יִשְׂרָאֵל. בְּקַדְמִיתָא אֲשַׁתְּלִים בֵּיהּ וְחַפִּיא עָלֶיהּ (וְאֲשַׁתְּזִיב)
 אֲשַׁתְּזִיב בָּהּ. וּמֵאן אִיהִי בֵּית יִשְׂרָאֵל דָּא תִיבָה דְאֶקְרִי
 אַרְוֹן הַבְּרִית. וְהַשְׁתָּא כִּד בַּעַא לְמַבְדֵּק, מָה כְּתִיב (בְּרַאשִׁית
 ט) וַיִּשֶׁת מִן הַיֵּין, כְּמָה דָּאֲתָ אֲמַר, וַתִּקַּח מִפְּרִיו. לְבַתָּר
 וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֶהְלֵה. גְּלִי הֵהוּא פְּרָצָה בְּקַדְמִיתָא בְּגוּ
 מִשְׁכַּנִּיה בְּגוּ לְגוּ. וְאִי לָאו הֵהוּא מְדַבְּחָא דְאֶגִּינַת עָלֶיהּ
 מְשׁוּם דְאֲתַדְבֵּק בָּהּ בְּקַדְמִיתָא הוּהּ נְתַפְס מִיד. וְעַם כָּל
 דָּא כִּד לָא עַבְד לֵיהּ אֶלָּא לְמַבְדֵּק, כְּסִי עָלֶיהּ אֲוִרִיתָא
 וְלֹא פְּרַסְמִיה כְּמָה דְפְּרַסִּים לְאָדָם. וְהֵהוּא מְדַבְּחָא הוּא
 כְּפָרָה עָלֶיהּ.

תָּא חֲזִי, מְזַבַּח שֶׁל בֵּית עוֹלָמִים הוּא תְּלָתִין וּתְרִין עַל
 תְּלָתִין וּתְרִין אָמָה (וְהִיא) הִיא רְמִיזָא בְּתֵרִין וּתְלָתִין
 נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חֲכָמָה. דְּהָא חֲכָמָה תְּתָאָה אַקְרִי, עָלָה
 אָמָה וּכְפִנְס אָמָה, זְהוּ יְסוּ"ד לְקַבֵּל (צְדִיק) צְד"ק דְּלַעֲיִלָא
 דְּהָא כְּגוּוֹנָא דְּכוּלְהוּ דְּרַגִין אֵית בָּהּ וְכֻלְהוּ אֲתַחֲזִיין בָּהּ
 דְּהָא מְרָאָה אַקְרִי.

עָלָה חֲמֵשׁ וּכְפִנְס אָמָה, זְהוּ סוּבְב לְקַבֵּל הֵהוּא דְּרַגָא
 דְּאֲתַדְבֵּק בָּהּ דְּאִיהוּ סוּבְב לְהֵהוּא מְזַבַּח הַדָּא הוּא
 דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) וַיִּמְיֵנו תְּחַבְּקֵנִי דְּהָא מִיְסוּ"ד עַד הֵהוּא
 דְּרַגָא חֲמֵשָׁה דְּרַגִין אֵינוּן.

עָלָה שְׁלֹשׁ וּכְפִנְס אָמָה, אֵלוּ קַרְנוֹת לְקַבֵּל אֵינוּן תְּלָתָא
 דְּרַגִין דְּאֲתִיין לָהּ מִנִּייהוּ תְּקִיפּוּ עֲלָאָה וְשַׁפַּע.
 וּבְגִין כֶּךָ דְּוֹד שְׁנַמְשָׁח בְּקֶרֶן נִמְשָׁכָה מְלֻכוֹתוֹ בְּגִין דְּאִיהוּ
 בְּאֵינוּן קַרְנוֹת הַמְּזַבַּח תְּקִיפּוּ דְּמִדְּבַחָא עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, אַרְבַּע קַרְנוֹת, אָמָה עַל אָמָה אֵית בֵּיהּ בְּמְזַבַּח,
 בְּגִין דְּאִיהוּ כְּפִסָּא דְּוֹד יוֹם רְבִיעָאִי לְתַת לָהּ שַׁפַּע
 מֵאֵינוּן שְׁלֹשׁ אַמּוֹת לְאֵינוּן אַרְבַּע קַרְנוֹת. וְכַד הוּוּ
 מְקַרְיבִין כְּהֵנִי מִסְטָרָא דְּחֶסֶד עֲלֵת הַתְּמִיד לְגַבֵּי מְזַבַּח
 הוּוּ מְקַרְיבִין לֵיהּ הֵהוּא אֲתָרָא דְּאַקְרִי מְזַבַּח. וְכַד הוּוּ
 עֲבָדִין מְתַנּוֹת מְדָמָא דְּעוֹלָה הוּוּ סְלָקִין וְהוּוּ אֲזֵלִין בְּהֵהוּא
 סוּבְב דְּאִיהוּ דְּרַגָא דִּידְהוּ וְחוּלְקִיָּה דְּאֲבוּהוֹן דִּיהֵבִין שְׁתֵּי

מִתְנֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע לְקַבֵּל הֵהוּא אֶתְרָא דְאַקְרֵי עוֹלָה.
 וְלִקְבֵּל שְׁתֵּי מִתְנֹת דֵּהֵהוּא בּוֹכְרָא דְנִטִּיל תְּרִין חוּלְקִין
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית כד) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב
 אֱהָלִים רַחֲמֵי וְדִינָא וְנָסִיב הֵהוּא צְדִיק תְּרִין חוּלְקִין
 דִּי־דִיהַ הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (דברי הימים א ה) גִּתָּהּ בְּכָרְתּוֹ לְיוֹסֵף
 וְתִרְיָן חוּלְקִין דְּאָבוּי וְנָסִיב כָּלָא הָאֵי כָּ"ל וְאַמְלִי לְהֵהוּא
 אֶתְרָא דְאַקְרֵי יָם. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

הָאֵי מְזַבַּח הָעוֹלָה הוּהוּ גַבִּיּהּ, הָא (האֵי) ט' אַמּוֹת לְקַבֵּל
 ט' דְּרָגִין דְּאִיכָא עַד צְדִיק תְּשִׁיעָאָה דְכוּלָא טו"ב
 וְדָאֵי. וְאִיהוּ כְּבַנִּין אוֹצָר רַחֲבָה מְלֻמָּטָה וְקִצְרָה מְלֻמְעָלָה
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּבְנוּ יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן
 הָאָדָם לְאִשָּׁה. וְהָאֵי מְזַבַּח עֲלָאָה הִיא אֲשֶׁתּוֹ דְּאָדָם
 דְּלַעִילָא וּבְגִין כֶּךָ אַקְרֵי מְזַבַּח עוֹלָה כְּמָה דְּאֵת אָמַר (יהושע
 א) אַרוֹן הַבְּרִית וְדָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְאַקְרֵי מְזַבַּח מְאִי
 טַעֲמָא אַקְרֵי הֵכִי בְּגִין דְּכַד בְּנֵי עֵלְמָא לָא מְכַשְׂרִין
 עוֹבְדֵיהוּ אִיהִי דְּבַחָא לֹון הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (ויקרא כ"ו) וְהִפְתִּי
 אֶתְכֶם אֶף אֲנִי. דֵּהָא כָּל מְאֵנִי קָרְבָא דְּמִלְכָא בִּידִיהַ
 אֶתְמָסְרוּ הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (שיר השירים א) הִנֵּה מִטָּתּוֹ
 שְׁלִשְׁלֹמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. וּבְגִין כֶּךָ אוֹרֵייתָא
 שְׁלִימְתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַהֲבָה לֹון לְיִשְׂרָאֵל לְמִזְפֵי בַּהּ

לְחַיֵּי עֲלָמָא לְאַשְׁתַּזְבָּא מְדִינוּי דְהָהוּא מְזַבְּחָ. מָה דְלִית
רְשׁוּ לְגַבְרָא אַחְרָא לְקַרְבָּא לְגַבְתָּ.

וְכִי תִימָא הָא חֲמִינָא מְשָׁה קָרִיב לְגַבְתָּ שְׁבַעַה יוֹמִין
בְּקַדְמִיתָא, תָּא חֲזִי כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ב') שְׁמֵאלוּ תַחַת
לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי. הָאִי קָרָא עַל (רנ"ח ע"ב) כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל אֲתַמָּר כַּד אִיהִי שְׁרִיָּא בְּאַרְעָא בְּכָל אִינוּן שְׁבַעַה
יוֹמִין כְּלָהוּ בְשְׁלִימוּ הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (ויקרא ח') שְׁבַעַת יָמִים
יִמְלֵא אֶת יַדְכֶם וּבְגִין כֶּן אֶקְרוּן שְׁבַעַת יָמֵי הַמְלוּאִים
דִּיִּקָּא.

וּמְשָׁה דְאִיהוּ לְוִי מְסֻטָּרָא דָּא קָרִיב בְּקַדְמִיתָא לְגַבֵּי
הָאִי מְזַבְּחָ. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב שְׁמֵאלוּ תַחַת
לְרֵאשִׁי מֵאִי רֵאשִׁי אֶלָּא בְּרִישָׁא כַּד אֲתַדְבַּקַת הָאִי מְזַבְּחָ
בְּהָהוּא עוֹלָה שְׁמֵאלוּ אֲתַקְרִי בְּקַדְמִיתָא, וְעַם כָּל דָּא
אֲתַעְרוּ חֲבַרְיָא בְּחֻלּוּק לְבָן שְׂאִין בּוּ אִימָרָא שִׁימְשׁ. הֵדָּא
הוּא דְכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ל') מִחֲשׂוֹף הִלְבָּן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת.
בְּגִין דְּאָף עַל גַּב דְּאִיהוּ מְסֻטָּרָא דְדִינָא אֲתַלְבַּשׁ בְּחֻס"ד
וְקָרִיב לְגַבְתָּ וְאֲתַעַר חֻס"ד עֲלָאָה בְּעֲלָמָא.

וּמֵאִי קָרִיב פֶּר בְּרִישָׁא תְּמִיד שֶׁל שְׁחַר עוֹלָה וְדָאִי.
וּלְבַתָּר קָרִיב פֶּר חֲטָאת לְמִיָּהֵב שְׁלָמָא בֵּין הָהוּא
פֶּר חֲטָאת וְאֶהְרֹן דְּחָב לְגַבְתָּ כַּד עֵבֵד עֲגָלָא (ס"א עוֹלָה) וְדָא
כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל וְהַחֲטָאת לְקַבְּלָהּ אִיהוּ. וְדָא פֶּר כֶּהֵן מְשִׁיחַ

כִּד אִיהוּ חָב לְגַבֵּי מִזְבַּח מָה דְלָא אִית בְּגַבְר אַחְרָא אֶלָּא
 נִוְקְבַתָּא לְחֻטָּאת וּלְבַתָּר קָרִיב עוֹלָה לְגַבְהָ. כִּיּוֹן
 דְּאִתְקָרִיב עוֹלָה לְגַבֵּי הָאִי מִזְבַּח כְּדִין מְלוֹאִים הוּא.
 מְלוֹאִים לְעֵילָא מְלוֹאִים לְתַתָּא וְכִלְהוּ עֲלָמִין בְּחֻדוּהָ,
 דְּהָא מְטְרוֹנִיתָא אֶתְחַבְרַת בְּבַעְלָהּ וְכִדִּין קָרִיב לְגַבֵּי הָהוּא
 מִזְבַּח אֵיל הַמְלוֹאִים.

וַיְהִיב מִהֵהוּא דְמָא עַל תַּנּוּךְ אוֹדְנָא דְאַהֲרֹן בְּגִין דְּתַהוּי
 רְכִיכָא לְמִשְׁמַע בְּרְכִיכוּ וְלֹא בְקִשְׁיוּ. וַיִּקְבַּל מְלִי
 דְּאוֹרִייתָא דְלָא לְאַפְרָדָא תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה מִתוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב וְלֹא שְׁלֵמָא עֲלָמִין כִּלְהוּ וְכֵן לְבַנּוּי. וּפְקִיד לֹון
 דִּיתְבוּן בְּהֵהוּא תְרַעָא דְהֵהוּא אֶהֱל לְמִיטְר הָהוּא אֶתְרָא
 דְּלֹא יִתְקַרְב עָרֵל וְטָמֵא וַיִּשְׁתַּלְמֹון ^(כְּלָהוּ) כִּלְהוּן שְׁבַעָה
 יוֹמִין עֲלָאִין וַיִּסְתַּלְקוּן בְּהֵהוּא דְרָגָא דְחֻסְדִּי דְּאִיהוּ
 מִתְתָּא לְעֵילָא שְׁבִיעָאָה דְּהָא אֵינּוֹן בְּקַדְמִיתָא אֶתְדַבְּקוּ
 בְּהֵהוּא פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד וּלְבַתָּר אֶסְתַּלְקוּ לְעֵילָא. וּלְבַתָּר
 מָה כְּתִיב וַיִּמְיֵנוּ תַחְבְּקֵנִי הָדָא הוּא דְכְּתִיב ^(וַיִּקְרָא ט') וַיְהִי
 בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּפְקִיד לִיָּה לְמִיסַב הָהוּא
 עָגַל דְּחָב בֵּיהּ וַיִּקְרַבִּינִיהּ לְגַבִּיהּ הָהוּא מִזְבַּח וְאִיהוּ הָוָה
 כְּסִיף לְקַרְבָּא לְגַבִּיהּ דְּדַחִיל מְשַׁלְהוּבוּי.

אָמַר לִיָּה מֹשֶׁה ^(ש) קָרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חֻטָּאתְךָ
 בְּקַדְמִיתָא וְהֵב מִהֵהוּא דְמָא בְּאֵינּוֹן קָרְנוֹת בְּגִין

דָּחַב בְּקִדְמֵיתָא לְגַבֵּייהוּ וּמִנֵּע מִנְהוֹן בְּרִכְאָן וּלְבַתָּר (שם)
 וְאֵת הַדָּם יִצַק אֶל יִסּוּד הַמְזֻבַּח לְאַצְקָא בְּהָ הַהוּא יִסּוּד.
 מֵאֵי יִצַק כִּמָּה דְאֵת אֵמֵר (מְלָכִים א' ז') וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוֹצֵק.
 וּלְבַתָּר קָרִיב לְהַהוּא מְזֻבַּח הַהוּא עוֹלָה וְעֵבֵד בְּקִדְמֵיתָא
 רֹאשׁ וּלְבַתָּר רְגֵל. וּלְבַתָּר עַל יִשְׂרָאֵל קָרִיב
 יִשְׁעִיר עֲזִים דִּהָא מִהַהוּא סְטָרָא דִּיצַר הָרַע אֲתַדְבִּקוּ
 בְּעֵבוּדָה זָרָה וּלְבַתָּר עֵגֶל וְכֶבֶשׂ לְעוֹלָה. תָּא חֲזִי
 בְּקִדְמֵיתָא עֵגֶל לְחֻטָּאת פִּיּוֹן דְּקָרִיב לִיה בְּשְׁלִימוּ לְגַבֵּיהָ
 אֲמִיָּה לְבַתָּר קָרִיב לִיה לְגַבֵּי אָבוּי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 לְעוֹלָה, וּלְבַתָּר שׁוֹר וְאֵיל לְשְׁלָמִים דִּהָא שְׁלָמָא בְּכֻלְהוּ
 עֲלָמִין וְהָאֵי שׁוֹר דְּסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא.

וְאֵילוּ דִּיצַחֵק לָא עֵבֵדִין דִּינָא אֶלָּא לְשְׁלָמִים שְׁלָמָא
 לְעֵילָא שְׁלָמָא לְתַתָּא וּכְדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 פִּתַח עַלְיֵיהוּ (תהלים קל"ג) הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נָעִים שְׁבַת אַחִים
 גַּם יַחַד. שְׁבַת שְׁבַת אַחִים יְמִינָא וּשְׁמָאֲלָא מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן.
 גַּם לְאַכְלָלָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל יַחַד. צַדִּיק פְּלֹא בִּיחֻדָּא
 (שְׁלִימָא) שְׁלִימָתָא כְּדִין מָה כְּתִיב כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ
 יוֹרֵד עַל הַזֶּקֶן פִּיּוֹן דְּאֲתַחְבְּרוּ דְכָר וְנוֹקְבָא שְׁלִים בְּגִין כֶּף
 כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ בְּקִדְמֵיתָא עֲתִיקָא דְכוּלָּא רִישָׁא
 דְכָל רִישִׁין.

יֹרֵד עַל הַזֶּקֶן דָּא חֶסֶד וּגְבוּרָה וְתַפְאֶרֶת דְכוּלְהוּ

אֶקְרוֹן זֶקֶן. (בְּרֵאשִׁית כ"ד) וְאַבְרָהָם זֶקֶן. (שם כ"ז) וַיְהִי כִּי זֶקֶן
 יִצְחָק. (שם מ"ח) וְעַיְנַי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוּ מִזֶּקֶן. עַל פִּי מְדוּתָיו.
 דָּא צְדִיק וְאִיהִי פִי מְדוּתָיו. וּלְבַתָּר כְּטַל חֶרְמוֹן שְׁיֹרֵד
 עַל הַרְרֵי צִיּוֹן. אֲלֵיִן שְׁבַע הָרִים דְּאֶקְרוֹן הַרְרֵי צִיּוֹן. פִּי
 שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה. כִּיּוֹן דְּאֶתְחַבְּרוּ. חַיִּים עַד הָעוֹלָם
 דָּא יַעַן חַיִּים בְּהֵוּא עוֹלָם. וְכֹל דָּא בְּגִין הֵנְהוּ קָרְבָּנִין
 דְּמַתְּעָרִין טִיבוּ לְעִילָא וְתַתָּא.

וּלְבַתָּר הָכִי כְּהֵנִי דְּמַסְטָרָא דְּחַס"ד קָרְבִּין לְגַבִּיָּה דְּהֵהוּא
 מְזִבְחָ מַה דְּלִית רִשׁוּ לְגַבְרָא אַחְרָא לְקָרְבָּא.
 וְנִכְסִין נִכְסֵי קוּדְשִׁין בְּצַפּוֹנָא דְּמְזִבְחָ, בְּגִין דְּבַסְטָר
 צַפּוֹנָא דְּאִית בָּהּ, כֹּד קָרִיב גְּבוּרָה לְגַבִּיָּה עַבְדָּא אִינוּן
 נוֹקְמִין, בְּגִין כֹּף עַבְדִּין כְּהֵנִי שְׁלָמָא בְּעַלְמָא דְּלֹא יְתוּקְד
 עַלְמָא בְּשִׁלְהוּבוּי דְּמְזִבְחָ. וְכִדִּין חַיִּים נַחְתִּין לְעַלְמָא הֵדָּא
 הוּא דְּכְתִיב (מְלָאכִי ב') בְּרִיתִי הִיְתָה אֶתּוּ חַיִּים וְהַשְּׁלוֹם.
 מַאי טַעְמָא חַיִּים בְּגִין דְּהוּא עֶבֶד שְׁלוֹם.

וְכֵהֲנִי עַבְדִּין שְׁלוֹם בְּקָרְבָּנָא מַאי קָרְבָּנָא לְבֹן וְאָדוּם.
 חֶלֶב וְדָם. חֶלֶב לְקַבֵּל הֵהוּא דְּרָגָא שׁוֹפְרָא
 דְּכוּלָּא. חֶלֶב הָאָרֶץ מְתַרְגְּמִינָן שׁוֹפְרָא דְּאֶרְעָא. דָּם
 לְקַבֵּל הֵהוּא דְּרָגָא דְּאֶקְרִי נַפְשׁ דְּכְתִיב (יִרְמִיָּה נ"א) נִשְׁבַּע יְיָ
 צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ (עֲמוֹס ו' נִשְׁבַּע יְיָ בְּנַפְשׁוֹ). וְיַבֵּר נֶשׁ כֹּד קָרִיב הֵאֵי
 דְּמָא כְּאֵילוּ מְקָרִיב נַפְשִׁיהָ הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב (וִיקְרָא י"ד) פִּי
 הַדָּם הוּא בְּנַפְשׁ יְכַפֵּר.

וּבְגִין כֶּךָ אֶזְהַר לֹוֹן אֹרֵיִיתָא, מֵאֵן דִּיכּוּל מֵהֵוּא חֶלֶב
 וְדָם דְּמִקְרָבִין מִנִּיהַ לְמִדְבַּחָא יִשְׁתַּצִּי מֵהֵוּא
 מִדְבַּחָא, הֵאִי דְכָתִיב וּנְכַרְתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מְעַמִּיהָ. מֵאִי
 טַעְמָא בְּגִין דְהוּהָ לִיָּה לְמִקְרָבִיהַ לְהֵוּא חֶלֶב עַל מִדְבַּחָא
 וְהֵוּא דָם בִּיסוּד לְאַכְלָלָא מִדַּת יוֹם בְּלִילָה וּמִדַּת לֵילָה
 בְּיוֹם.

וּבְעוֹלָת הַתָּמִיד דְאִיהִי כֹלְלָא דְכוֹלָא לְכַפָּרָא עַל כָּל
 יִשְׂרָאֵל עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֵׂה הַנִּיתָק
 לַעֲשֵׂה. מֵאִי טַעְמָא בְּגִין דְהָא אַרְבָּא (ס"ת אַתְרָא) נִרְגָא
 דְעוֹלָה עֲשֵׂה אִיהוּ. וְעַבְדִּין לִיָּה מִתְנּוֹת לְאַכְלָלָא לְהֵוּא
 אַתְרָא דְאַקְרִי כ"ל וּלְיִשְׂרָאֵל.

וּלְאֵן אַתְרָא יְהִבִּין אֵינּוֹן מִתְנּוֹת. חֲדָא בְּקֶרֶן מְזֻרְחִית
 צְפוֹנִית לְאַתְעָרָא מְזֻרְחָא דְאִיהוּ רַחֲמֵי וּלְאַתְעָרָא
 צְפוֹן בְּחֻדּוֹהַ לְגַבִּיהַ דְהֵוּא מְזֻבַּח. וּלְבַתָּר בְּקֶרֶן מְעַרְבִית
 דְרוּמִית לְאַכְלָלָא הֵוּא מְזֻבַּח דְאַקְרִי מְעַרְבַּ בְּדֶרוּם
 דְאִיהוּ חֶסֶד. וּבְגִין כֶּךָ כֹּלְלָא חֲדָא מִתְנָה הֲדָא הוּא דְכָתִיב
 שְׂמֹאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיְמִינוּ תַחְבֵּקְנִי. שְׂמֹאלוֹ דְמְזֻרְחָא
 דְאִיהוּ צְפוֹן תַּחַת לְרֵאשִׁי בְּקַדְמִיתָא. וְהֲדָר וַיְמִינוּ
 תַּחְבֵּקְנִי דְאִיהוּ חֶסֶד.

דְּבַר אַחַר מֵאִי טַעְמָא דְלֹא יְהִבִּין מִתְנָה בְּקֶרֶן דְרוּמִית
 מְזֻרְחִית, צְפוֹנִית מְעַרְבִית. דְהָא הֵוּא קֶרֶן דְרוּמִית

מְזַרְחִית אִיהוּ בְּקִדְמִיתָא כַּד סִלְקִין כְּהֵנִיא בְּהוּא כְּבֵשׁ
 דְּבַדְרוּם סְטָרָא וְחוּלְקָא דִּידְהוּ דְּאִיהוּ חֶסֶד. וְאִמְרִין כָּל
 פְּנִיּוֹת שְׂאֵתָה פּוֹנֶה אִיהוּ אֶלָּא דֶּרֶךְ יָמִין לְמִזְבֵּחַ בְּגִין
 לְחַבְרֵן סְטָרָא דְּמִזְרַח בְּהוּא מִזְבֵּחַ וְהוּא לִיָּה לְכַהֲנָא
 לְמִיָּהב מִתְנָה בְּקִדְמִיתָא בְּהוּא קָרַן דְּרוּמִית מְזַרְחִית
 דְּהֵאִי אִיהוּ קִדְמָאָה לְאִינוּן דְּרִגִין וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאִתְעַר
 לְגַבְהָ חֶסֶד בְּקִדְמִיתָא. הָא אִתְעַרוּ חֲבַרְיָא וְאִמְרִין בְּגִין
 דְּכְתִיב (ויקרא ד') אֵל יִסוּד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה מִן יִסוּד לְמִזְבֵּחַ שֶׁל
 עוֹלָם (ס"א עוֹלָה) כְּלוּמַר קָרַב יִסוּד דְּאִיהוּ צִדִּיק לְגַבְהָ, וְקָרַן
 דְּרוּמִית מְזַרְחִית לֹא הִיָּה לָּהּ יִסוּד.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב בֵּיהּ בִּיהוּדָה (בְּרֵאשִׁית ל"ז) לָכוּ וְנִמְכַרְנוּ
 לְיִשְׁמַעֲאֵלִים. וּבְגִין דְּאִיהוּ חָב לְגַבֵּי הַהוּא יִסוּד
 וְאִפְרָשִׁיה מֵהַהוּא אֶרֶץ עֵלְאָה וְיָהֵב יַעֲצָה לְמִזְבֵּן יִתִּיה.
 בְּגִין כֶּךָ בְּהוּא חוּלְקָא דִּידִידִיה לָּא הוּא לִיָּה יִסוּד. וְהַכִּי
 תַּנִּינָן מָה הוּא חוּלְקִיָּה דִּיהוּדָה הַר הַבַּיִת וּלְשָׁכְיוּ בְּעִזְרוֹת.
 וּמָה הִיָּה חוּלְקִיָּה דְּבִנְיָמִן דְּאִיהוּ צִדִּיק לְתַתָּא אוּלָם וְהִכָּל
 וּבֵית קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים וְרִצּוּעָה נִפְקָא מִחוּלְקִיָּה דִּיהוּדָה
 דְּאִיהִי כְּלָפֵי מְזַרְחָ דְּהָא דְּגָלוּ נָמִי מִמְזַרְחָ הוּא וְנִכְנַסָּה
 בְּחוּלְקִיָּה דְּבִנְיָמִן. וְעֵלָּה אִתְבְּנִי מִדְּבַחָא דְּהָא מִדְּבַחָא
 חוּלְקִיָּה דִּיהוּדָה הוּא כְּדִאוּקִימְנָא (בְּרֵאשִׁית ל') וְתַעֲמֹד מְלֻדָּת
 דְּקִימָא כּוּרְסִיָּא עַל סְמֻכּוּהִי וְהוּא סְמֻכָּא רְבִיעָאָה לְקַבֵּל

כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי רְבִיעָאָה וְכַתִּיב בָּהּ (תהלים קי"ח) אָבָן
מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֵאשׁ פְּנֵה.

וְדוֹד בְּרִיה אֶחִיד בֵּיה בְּהֵוּא מִזְבַּח כְּדְאוּקִימָנָא בְּרוּזָא
דְּמֵהִימְנוּתָא וּבְנִימָן הַצְּדִיק מְצַטְעַר עָלֶיהָ לְקָרְבָּא
יְתָה לְגַבִּיחָה, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב (דְּבָרִים ל"ג) חוֹפֶף עָלָיו כָּל
הַיּוֹם. בְּגִין כֶּךָ זָכָה בְּנִימָן הַצְּדִיק לְתַתָּא וְנַעֲשֶׂה אוֹשְׁפִיזָא
לְגַבוּרָהּ הֵדָא הוּא דְכַתִּיב (דְּבָרִים ל"ג) וּבֵין כְּתָפָיו שָׁכַן
דְּאִיהוּ חוֹלְקִיהָ בַּמַּעֲרָב וְהַשְׁתָּא שְׂכִינְתָּא בֵּין תְּרִין
צְדִיקִים. צְדִיק לְעֵילָא יוֹסֵף הַצְּדִיק. לְתַתָּא בְּנִימָן. הַאי
בְּעָלָה דְּמִטְרוֹנִיתָא וְהַאי אוֹשְׁפִיזָא. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב (תהלים
קי"ג) מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת דָּא עֲלָמָא דְאַתְּכֹלִיא (ס"א דְאַתְּגַלִּיָּיא)
דָּא שְׂכִינְתָּא תַתָּא דְאִיהִי עֵקֶרֶת הַבַּיִת. עֵיקְרָא דְהַאי
עֲלָמָא רַחַל בֵּין תְּרִין צְדִיקִים לְעֵילָא וְתַתָּא.

בְּגִין כֶּךָ אֶתְקַרֵּי בֵּי מְקַדְשָׁא בֵּית עוֹלָמִים. מִזְבַּח שֶׁל
בֵּית עוֹלָמִים הוּא בְּאַחְסַנְתִּיהָ דְּבְנִימָן. אֲבָל כִּד
שְׂרִיָּיא שְׂכִינְתָּא בְּאַחְסַנְתִּיהָ דִּיוֹסֵף בְּשִׁילָה לֹא קָאֲרִי לָהּ
בֵּית עוֹלָמִים דְּהַא עוֹלָם הוּ"ד לְעֵילָא וְתַתָּא אִם הַבְּנִים
שְׁמַחָה דָּא שְׂכִינְתָּא בְּגִין כֶּךָ הַלְלוּיָהּ.

תָּא חֲזִי כִּד אֲזַדְבָּן הֵוּא צְדִיק לְמַצְרַים בְּנִימָן אַחוּהִי
הוּא צְדִיק לְתַתָּא וְנָטַל אֶתְרִיהָ דְלֹא לְאַתְפַּגְמָא
וְלְאַיְנוּן עֲשָׂרָה בְּנִין דְּהוּוּ לִיהָ קָרָא לוֹן עַל שְׁמִיהָ דְּהֵוּא

צְדִיק כְּדֹאֻקְמוֹה חֲבֵרִיָּא בְּלַע עַל שֵׁם שְׁנַבְלַע בֵּין
הָאוּמוֹת בְּגִין כֶּף תְּנִינָן הִיִּסוּד הָיָה מְהַלֵּךְ עַל פְּנֵי כָּל
הַמְעָרָב וְעַל פְּנֵי כָּל הַצָּפוֹן אוֹכֵל בַּמִּזְרָח חֲצֵי אִמָּה
וּבַדְרוֹם חֲצֵי אִמָּה בְּגִין דְּחֻלְקִיָּה דְּבִנְיָמִן הוּא מְעָרָב בְּגִין
כֶּף אֵית לִיה יִסוּד דְּהָא הוּא שְׁלִיט הוּא לְגַבֵּי הַהוּא צְדִיק
יִסוּד עוֹלָם אֲבָל בְּחֻלְקִיָּה דִּיהוּדָה דְּאִיהוּ מִזְרָח לָא הוּא
לִיה יִסוּד דְּהָא אִיהוּ אֲרַחֲקִיָּה מִנִּיה דִּיהָב יַעֲצָה לְמִזְבְּנִיה
לְמַצְרִים.

תָּא חֲזִי סְדָרָא דְּדַגְלִים הָרִי הוּא סְחָרְנִי הַהוּא מִדְּבַחָא
דְּעוֹלָה דְּאֶקְרִי מִשְׁכָּנָא. יְהוּדָה וְדִסְמִיכִין לִיה
בַּמִּזְרָח. וּמֵאן סְמִיכִין יִשְׁשָׁכָר דְּאֶגִּין עָלִיה בְּחִילָא
דְּאוּרִיִּיתָא. וְלִבְתָּר זָבִלוֹן דְּסְמִיךְ לִישְׁשָׁכָר דִּיהָב לִוֵּן
מְלָאֵי וְחִילָא לְאַתְעֶסְקָא בְּאוּרִיִּיתָא. אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
וּבִנְיָמִן לְמַעָרָב. רְאוּבֵן וְדִסְמִיכִין לִיה בַּדְרוֹם דָּן וְדִסְמִיכִין
לִיה בַּצָּפוֹן.

וְתָא חֲזִי כְּתִיב בֵּיה בְּהוּא צְדִיק (בְּרֵאשִׁית ל"ז) וְהוּא נַעַר אֶת
בְּנֵי בְּלָהָה וְכְתִיב בְּבִנֵי לָאָה (שם) וַיִּשְׁנֹאוּ אוֹתוֹ בְּגִין
כֶּף תְּנִינָן הָאֵי יִסוּד הָיָה מְהַלֵּךְ עַל פְּנֵי כָּל הַמְעָרָב דְּהָא
חֻלְקִיָּה דְּאֶחוּי דְּנִטְר הַהוּא אֶתְרָא וְדְבִנּוּי הוּא. וְעַל פְּנֵי
כָּל הַצָּפוֹן בְּגִין דְּהִנְהוּ דְּהוּוּ שְׂרָאן בַּצָּפוֹן לָא הוּוּ שְׁנֵאִין
לִיה. אוֹכֵל בַּמִּזְרָח חֲצֵי אִמָּה. בְּגִין דְּעֶבֶד יְהוּדָה פְּלָגוּ

הַצֵּלָה וְאָמַר מָה בַצַּע וְלֹא שָׁבַק (לֹחַן) לְמַקְטְלֶיהָ. וּבְדָרוֹם
 חֲצִי אִמָּה בְּגִין דְּרֵאוּבֵן אָמַר (בְּרֵאשִׁית ל"ז) לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִיַּדָּם
 וְגַד נָמִי דִּהְוֵה שָׂרִי תַמָּן לֹא הָוֵה סָנִי לִיָּה.

תָּא חֲזִי כַמָּה עֶקִימִין אֵינֹון בְּנֵי נִשָּׂא דְלֹא בַעָאן
 לְאַשְׁתְּדִלֵי בְּאַרְחָא דְחֵי דְאוּרִית לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְבִנּוּי וְאוּזְהַר לֹון עֲלֵה וְאָמַר (יְהוֹשֻׁעַ א') וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם
 וְלַיְלָה דְלִית לָךְ רִשׁוֹ לְאַפְרָשָׁא יוֹם מְלִילָה. וּבְגִין כֶּךָ
 יְהוּדָה אָף עַל גַּב דְּחוּלְקִיָּה וְעַדבִּיָּה הָוֵה מְעָרַב דְּאִיהוּ
 לִילָה כַּד הָוֵה שָׂאֲרֵי סַחְרֵנִיָּה הֵהוּא מְשַׁכְּנָא אֶתְדַבֵּק
 בְּמִזְרַח דְּאִיהוּ יוֹם וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רִמְזוּ לִיָּה וְאָמַר לִיָּה
 (דְּבָרִים ל') וּבְחֶרֶת בְּחַיִּים דְלֹא לְאַפְרָשָׁא יוֹם מְלִילָה וּמֵאן
 דְּפָרִישׁ לֹון גָּרִים מוֹתָא. וּבְהֵהוּא חוּבָה מִיתוּ בְּנּוּי בְּגִין
 דְּחִבְלוּ אוּרְחִיהוֹן וְלֹא דְבִיקוּ יוֹם בְּלִילָה בְּגִין דְלֹא
 אֲשְׁתְּדִלוּ כְּדָקָא חֲזִי לְחַבְרָא חוּרָא בְּסַמְקָא בְּגִין לְכַפְרָא
 הֵהוּא חוּבָה דִּילִיָּה דְאַפְרִישׁ לֹון בְּקַדְמִיתָא.

כַּד זָבִין לְהֵהוּא צְדִיק דְּאֶקְרִי יוֹם דְּאַפְרָשִׁיָּה מְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל דְּאֶקְרִי לִילָה. וְרִמְזוּ לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְקַרְבָּא מִזְרַח בְּמְעָרַב וְאָמַר לִיָּה (בְּמִדְבָר ב') וְהַחֹזֶנִים קִדְמָה
 מִזְרַחָה דְגַל מַחְנֵה יְהוּדָה לְקַרְבָּא מִזְרַח לְמְעָרַב לְמִיָּהב
 לִיָּה שְׁפַע בְּרַכָּאן מְלַעִילָא.

וּבְנֵי יוֹסֵף וּבְנֵימָן אָף עַל גַּב דְּבִנְיָמֵן הָוֵה מִתְדַבֵּק

בְּמִזְרָח, רָמַז לִיה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשְׁרֵי בְּמַעְרָב
 לְקָרְבָא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי צַדִּיק כְּלָא בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל הָדָא
 הוּא דְכָתִיב (דְּחֻשַׁע י"ד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי יְיָ וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם.
 וְרֵאוּבֵן דְּאֵתְדַבֵּק בְּסִטְרָא דְחֻסָּד יִשְׂרָאֵל בְּדְרוּמָא. וְדָן בְּגִין
 לְכַפְרָא הֵהוּא חוּבָא דְעַגְלָא דִיקְבִּלּוֹן בְּנוֹי וְאִיהוּ מְסִטְרָא
 דְּצַפּוֹנָא יִשְׂרָאֵל לְצַפּוֹנָא לְכַפְרָא הֵהוּא חוּבָא.

בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב בַּיָּם שְׁעָשָׂה שְׁלֹמָה עֲשָׂרָה עַל עֲשָׂרָה
 (מְלָכִים א' ז') וְקוֹ שְׁלֹשִׁים בְּאֵמָה יָסוּב. כְּלָא בְּרוּזָא
 דְּחֻכְמָתָא. כְּתִיב בֵּיה עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם עֲשָׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה
 פּוֹנִים צַפּוֹנָה וְשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יָמָה וְשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים נֶגְבָּה
 וְשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים מִזְרָחָה וְהֵימָּה עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה הֵהוּא יָמָא
 דְּחֻכְמָתָא אֶתְתַּקֵּן בְּהוּ.

תָּא חֲזִי כִּד הוּו עֲבָדִין כְּהֵנִיא הֵהוּא חֲטָאת לְכַפְרָה חוּבִין
 דְּלָא תַעֲשֶׂה הוּוה דְאִית בְּהוּ כְּרַת. וְעוֹלָה לְכַפְרָה עַל
 מֵאן דְּלָא עֲבִיד מְצוֹת עֲשֶׂה אֲתִי וּמֵהֵהוּא סִטְרָא אֲתִי
 עוֹלָה דְאִיהוּ זָכָר. וְכָתִיב (שְׁמוֹת כ') זָכֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
 מְצוֹת עֲשֶׂה וּבְגִין כֶּךָ אָנוּ מִקְרִיבִין בְּשַׁבָּת תִּרִין אֲמַרִין
 דְּמוֹסָף עוֹלָה בְּגִין דְּבִתְהוּא דִּימִינָא אֶתְוֹסָף לְהֵהוּא צַדִּיק
 נְהִירוּ דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא.

כִּד אֶתְדַבֵּק בְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל דְאִיהִי שְׁמוֹר לָא תַעֲשֶׂה
 בְּגִין כֶּךָ אִית בֵּיה בְּשַׁבָּת עֲשֶׂה וְלָא תַעֲשֶׂה דְאִית בֵּיה

כִּרְתִּי דְהָא מֵאן דְּעֵבֵד פְּגִימוּ בְּהוּא אַתְּרָא דְאַקְרִי לֹא
 תַּעֲשֶׂה וְאַפְרִישׁ זְווגָא דִּילְהוֹן אֲשַׁתְּצִי מִתַּמְן נַפְשָׁא
 דִּילֵיהּ. וּמֵאן אִיהוּ, מֵאן דְּעֵבֵד עוֹבְדִין דְּחוּל בְּשַׁבְּתָא
 בְּקִדְשׁ דְּאַתְדַּבֵּק בְּשַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹן וְכֻלְהוּ עֲלָמִין בְּחֻדְוָה
 בְּנִהִירוּ אַבְל מֵאן דְּלֹא עֵבֵד אֶלָּא בְּשַׁגְּגָה מִקְרִיב חַטָּאת
 לְקַבֵּל הֵהוּא דְרָגָא דְמִזְבֵּחַ.

וּבְרֵאשׁ חוּדְשׁ דְּאִיהוּ חֲדָתוּתָא דְסִיְהָרָא אֲנָן מִקְרִיבִין
 (במדבר כ"ח) פָּרִים בְּנֵי בְקָר שְׁנַיִם דְּהָא מִסְטָרָא
 דְּפָרָה אֲדוּמָה תְּמִימָה אָתוּ וְאִינוּן לְעִילָא לְאַשְׁלָמָא
 פְּגִימוּ דִּילָהּ וּלְמִיּהֵב לָהּ שְׁפַע עַל חַד תִּרִין מִהֵהוּא אַתְר
 דְּאַקְרִי עוּלָהּ וְאַתּוּסָף בְּהֵהוּא זְמַנָּא נִהִירוּ לְסִיְהָרָא אֵיל
 אַחַד לְקַרְבָּא לָהּ אֵילוּ דִּי צַחֲקָא (שיר השירים ב') שְׁמַאלוּ תַחַת
 לְרֵאשִׁי כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁבַעָה לְחַבְקָא לָהּ יְמִינָא
 וְשְׁבַעָא דְכָרִין אַתְקַרְבִּין בָּהּ תְּמִימִים שְׁלָמִין בְּכוּלָּא וְאֲנָן
 מִקְרִיבִין שְׁעִיר עֲזִים אַחַד לְחַטָּאת דְּהֵאֵי חַטָּאת מִהֵאֵי
 סְטָרָא דְפָר חַטָּאת אָתֵי דְכְּתִיב שְׁמוֹר. וְשְׁמוֹר לֹא תַעֲשֶׂה
 אִיהוּ וְאֲנָן מִקְרִיבִין שְׁעִיר חַטָּאת דְּאָתֵי עַל לֹא תַעֲשֶׂה.

בְּמוֹסָף דִּינְדָּה בְּרֵאשׁ חוּדְשׁ דְּאָתֵי לְכַפָּרָה עַל טוּמְאָת
 מִקְדָּשׁ וְקִדְשֵׁי דְכְּתִיב (יחזקאל מ"ג) וְלֹא יִטְמְאוּ עוֹד
 בֵּית יִשְׂרָאֵל שֵׁם קִדְשֵׁי דְלֹא יִתְקַרֵּב בְּכַנְסוֹת יִשְׂרָאֵל עָרֵל

וְטָמֵא. אָבֵל מוֹסֵף דְּשֶׁבֶת לִיכָּא לְקָרְבָּא בְּגִין דְּהָא אֲתַגְלִי
 עֲתִיקָא קְדִישָׁא וְנִהִיר בְּהֵוּא רְצוֹן לְכֻלְהוּ עֲלָמִין וְכֻלָּא
 אֲשַׁתְּכַח בְּנִהִירוֹ, דְּהָא שֶׁבֶת בְּלֵא דִינָא פִּלְל אִיהוּ וְלֵא
 שְׁלִיט חוּיָא עֲקִימָא וְכֵהֲנִי מִסְטָרָא דְחֶסֶד נְכֻסִין יִתִּיה
 בְּצַפּוֹנָא דְּמִזְבֵּחַ וְאִפִּילוּ יִשְׂרָאֵל יִכְלִין לְמַעֲבַד, בַּר דְּלִית
 לוֹן רִשׁוּ לְמִקְרַב לְהֵוּא לְמִזְבֵּחַ לְקָרְבָּא אָבֵל לְמִיכֶס
 שְׂרִי.

וּבְצַפּוֹנָא אִיהוּ אֲתַרִּיה דְּהֵוּא שְׁעִיר דְּהָא שְׁעִיר
 מְצַפּוֹנָא יְנִיק וְאֲנָן מְקָרְבִין דְּמָא לְמִדְּבַחָא
 וְעֵבְדִין ד' מִתְּנֹת עַל ד' קָרְנֹת בְּגִין לְאַקְפָּא לָהּ מִפְּל
 סְטָרִין דְּלֵא יִתְקַרַב מֵאֵן דְּלֵא חֲזִי לְקָרְבָּא לְקֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים
 וְהֵאִי חֲטָאת דְּעֵבְדִין מִנִּיה קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים, אִיהוּ דְּלֵא
 יִתְעַר סְטָרָא דְּמִסְאָבָא מִנִּיה בְּעֵלְמָא.

וְתֵא חֲזִי בְּעוֹלָה ב' מִתְּנֹת שְׁהֵן אַרְבַּע רְזָא דִּיחֻדָּא
 דְּמִתְיַחַד עוֹלָה בְּמִזְבֵּחַ. אָבֵל חֲטָאת אַרְבַּע מִתְּנֹת
 דְּלֵאוּ אִינוּן אֶלָּא לְנִטְרָא וְלֵאקְפָּא אִינוּן גְּבוּרִין דִּיאִינוּן
 מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה לְהֵוּא מְטָה פּוֹרְסִיָּא קְדִישָׁא
 וְלֵאשְׁלָמָא הֵוּא פְּגִימוּ דְּעֵבְדוּ בָּהּ. וּמֵאֵן דְּגָרִים לוֹן לְבָנֵי
 נְשָׂא לְמַעֲבַד הֵוּא חוּבָה מִסְטָרָא דְּשְׁעִיר אֲתִי, בְּגִין כִּף
 חֲטָאת יִחִיד שְׁעִירָה וְחֲטָאת נְשִׂיא שְׁעִיר, וְחֲטָאת כְּהֵן
 מְשִׁיחַ פָּר, כּוֹלְהוּ מִסְטָרָא דְּשְׁמָא לֵא.

וּלְזַמְנֵינִי קָרִיב יִחִיד כְּשֶׁבָה לְקַבֵּל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְכִלְהוּ
 שָׂאָר מִצּוֹת. אֲלֵא בַעֲבוּדָה זָרָה דְצַבּוּר מְקַרְבִּין
 פֶּר לְעוֹלָה וְשָׁעִיר לְחַטָּאת וְהָהוּא חַטָּאת חֶסֶר אִיהוּ בְּלֹא
 אֱלֹהִי. בְּגִין דְּאִיהוּ גְרִיעוֹת סִגְיָאָה דְהָא חַטָּאת לִישְׁנָא
 דְגְרִיעָא הוּא דְכָתִיב (מְלָכִים א' א') וְהֵייתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה
 חַטָּאִים. וְכֹל חַד עֵז בַּת שְׁנַתוֹ מִסְטָרָא דְשְׁמַא לָא. וְהָהוּא
 פֶּר דוֹרוֹן לְעֵילָא אִיהוּ לְצַדִּיק דְאִפְרִידוּ הָהוּא אֲרוֹן
 מִהָהוּא בְרִית. וְשָׁעִיר לְחַטָּאת לְקַבֵּל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְמִנְעוּ
 מִינָהּ בְּרַכָּאָן. וְעַם כֹּל דָּא יִחִיד כַּד חָב בְּכִלְהוּ מִצּוֹת לֹא
 תַעֲשֶׂה דְאִית בְּהוּ כְּרַת. שְׁעִירַת עֲזִים בְּעֵי לְקַרְבָּא
 לְכַתְּחֵלָה, אֲלֵא כַּד לִית לִיה דִּיקָרִיב כְּשֶׁבָה.

וְתֵא חֲזֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל רְבִיעִית הִיא לְיוֹמֵי וּבְגִין כֶּף ד'
 מִתְּנֹת בְּעֵיא, וְסֻלִּיק הָהוּא רִיחַ נִיחַח מֵאִינוֹן
 אֲמַרִּין. וְכַדִּין נִיחָא לְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא עֲבַדַּת נְוִקְמִין
 דְהָא בְּשׁוּגְגָה הָוָה. (בַּמְדַּבֵּר כ"ח) וּבַחֹדֶשׁ הָרֵאשׁוֹן דְּאִיהוּ
 אַרְבַּעַה עַל עֶשֶׂר עַבְדִּינָן פֶּסַח בְּגִין דִּיהוּי דְכִיר לָן לְעֵלָם
 הוּא פֶּסַח דְעַבְד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, דְקָטַל הָהוּא
 טָלָה וְאִפִּיק שְׁכִינְתָא וְיִשְׂרָאֵל מֵאֲתָרָא מְסֻבָּא וְאֲתַחְבַּר
 אַרְבַּעַה בְּעֶשֶׂר כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַחְבַּרָא בְּעֶשֶׂר דְּאִיהוּ
 צַדִּיק וְרַמְיֹז אֲתַרִּיה בְּעֶשֶׂר. וְכַדִּין פֶּסַח לִי,

וּבְגִין כֶּף מֵאֵן דְּאִיהוּ טְהוֹר וְיִסְתַּלַּק מִנִּיה הָהוּא עַרְלָה

וַיִּתְחַזֵּי רְשִׁימָא קְדִישָׁא דְצְדִי"ק דְּאִיהוּ י' בֵּיהּ וְלֹא קָרִיב
 פֶּסַח לִי (דְּאִיהוּ) כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל לְצְדִיק דְּהוּא חֲזִי לְקָרְבָּא
 לְמִקְדָּשָׁא וְלֹא עָרַל וְטָמֵא, דְּאִי לֹא קָרִיב אֵית בֵּיהּ פֶּרֶת.
 וּמֵאֵי טַעְמָא דְּהָא כֹּל אֹרִייתָא לֹא אֵית בָּהּ פֶּרֶת אֶלָּא
 עַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. מֵאֵי (וּמֵאֵי) טַעְמָא בְּפֶסַח וּמִילָהּ
 דְּאִינוּן מְצוֹת עֲשֶׂה פֶּרֶת. אֶלָּא בְּגִין דְּדִרְגָּא קָא גָּרִים
 דְּאִיהֵי כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהֵי פֶסַח, וְאֶקְרִי (אֶקְרִי) מְצוֹת לֹא
 תַעֲשֶׂה, בְּעֵיִא לְאַתְחַבְּרָא בַּעֲשֶׂה וְלֹא תִכְלֹלָא בֵּיהּ מִדַּת
 לִילָה בְיוֹם.

וּמֵאֵן אִיהוּ דָּא צְדִי"ק, דְּאִיהוּ מִילָהּ וּמְצוֹת עֲשֶׂה
 וְאַתְכְּלִיל בְּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מִדַּת יוֹם בְּלִילָה. וְאִי
 לֹא אֶתְגַּזֵּר בְּרִנְשׁ לֹא אֶתְחַזֵּי לְקָרְבָּא לוֹן, בְּגִין כִּף
 קִימָא מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה עָלֶיהָ וְדִיִּינַת לִיהּ בְּפֶרֶת, דְּלֹא
 יִיעוּל נְפִשִׁיהּ לְמִקְדָּשָׁא. וְכֵן בְּפֶסַח בְּעֵיִא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 לְאַתְחַבְּרָא בְּבַעֲלָהּ וְאִי לֹא עֲבִיד בְּרִנְשׁ וְלֹא קָרִיב פֶּסַח
 לִי, קִימָא עָלֶיהָ וְדִיִּינַת לִיהּ וְלֹא אֶפִּיקַת יְתִיב מִתְּחוּת
 יְדָא דְּפֶרֶעָה וְאַשְׁתַּצִּיאַת נְפִשִׁיהּ מֵאַתְרָא קְדִישָׁא,
 וְאַשְׁתַּאֲרַת בְּאַתְרָא מְסֹאבָּא בְּמִצְרַיִם. דְּהָא יִשְׂרָאֵל אִי
 לֹא עֲבִידוּ הֵנִי תֵרִין פְּקוּדִין לֹא נִפְקוּ מִתְּמֵן.

וּבְגִין כִּף כְּתִיב (דְּבָרִים י"ז) שָׁמֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעֲשִׂיתָ
 פֶּסַח לִי אֱלֹהֶיךָ. שָׁמֹר, כְּלָלָא דְּנוֹקְבָא לֹא

תַּעֲשֶׂה. אֶת, כֹּלֵלָא דְכּוֹלָא. חֲדָשׁ הָאָבִיב דְּהָא בְּהָהוּא
 שְׁעָתָא שְׁעוּרָה אָבִיב וּמְקַרְבִּין מִנִּיהַ עוֹמֵר עֲשִׂירִית
 הָאִיפָה מִמְּחֻרַת הַשַּׁבָּת אִיהוּ, וְסַפְרִין שְׁבַע שְׁבוּעִין
 שְׁלֵמִין לְאַסְתִּלְקָא לְעֵילָא וּלְקַבְלָא מֵאִינוּן חֲמִשִּׁין יוֹמִין
 עֲלָאִין דְּאִימָא עֲלָאָה אֹרִייתָא. דְּאֶקְרִי לְחַם דְּכֹתִיב (משלי

ט) לְכוּ לַחֲמוּ בִלְחָמִי.

וְאַנָּן מְקַרְבִּין בְּיוֹמָא דְחֲמִשִּׁין דְּאֶתִּייהִיב בֵּיהַ אֹרִייתָא
 שְׁתֵּי הַלְחָם, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה.
 וְנַחֲתִית טִיבוּ דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא דְּאִימָא עֲלָאָה בְּאִינוּן שְׁבַע
 שְׁבוּעִין שְׁלֵמִין בְּכוֹלָא. וְכֹל חַד מֵאִינוּן שְׁבַע דְּרַגְיִן כִּלְיִל
 בְּשַׁבְעָה כְּדִאֻקִּימָנָא בְּרֹזָא דְמְהִימְנוּתָא. בְּגִין כֶּךָ (דברים ט"ז)
 שְׁמֹר אֶת חֲדָשׁ הָאָבִיב וְעֲשִׂיתָ פֶסַח לַיְי, קָרִיב לֹוּן
 בְּיַחְוּדָא. דְּהָא בֵּיהַ אֶפְקֹד מִמְצָרִים לַיְלָה, וְתִשְׁלִים לְהָאִי
 דְּרַגָּא דְּאֶקְרִי לַיְל שְׁמוּרִים, וְתִקְרִיב דְּכוּרָא לְגַבְהַ
 וְתִתְקְרִי לַיְלָה שְׁלִימָא.

וְתָא חֲזִי נַעֲרָה בְּתוּלָה עַד לָא אֶתְקְרִיב דְּכוּרָא לְגַבְהַ
 אֶקְרִי נַעַר, לְבַתָּר אֶקְרִי נַעֲרָה. הֵדָא הוּא דְּכֹתִיב
 (דברים כ"ב) וְנָתַנּוּ לְאָבִי הַנַּעֲרָה, שְׁלִימָא דִּיִּיקָא. וְדָא אִיהוּ
 כְּדִ אֶשְׁתַּכַּחַת שְׁלִימָא וְלָא אֶתְקְרִיב מֵאֵן (ס"א לְמֵאֵן) דְּלָא
 אֶתְחַזִּי. אוּף הָכָא בְּקֹדְמִיתָא לַיְל שְׁמוּרִים לְבַתָּר, הַלַּיְלָה
 הַזֶּה לַיְי, כְּדִ אֶתְקְרִיב זֶה לְזֹאת. בְּגִין כֶּךָ לָא אֶתְחַזִּי
 לְאֶתְקְרִיבָא בְּהָהוּא פֶסַח עָרַל וְטָמֵא.

וְדָמָה טָעוֹן מִתְּנָה אַחַת דֵּי־יִקָּא, כְּמָה דָּא אָמַר (שיר השירים)
 (ר) אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה. הִיא
 נִטְרַת בְּנֵהָא דְלָא יִסְתַּאבּוֹן בְּנִמוּסֵי־הוּ יִשְׂרָאֵל, בְּגִין כֶּךָ
 שְׁבִיטִי יְהִי נִפְקוּ מִתַּמָּן וְאַתְחַבְּרַת יו"ד בַּה"א וְלֹא בַּאֲתַר
 אַחְרָא כְּמָה דְעֵבְדוּ אֵינוֹן. אֲבָל כִּד נִפְקוּ מִבְּבַל דְּאִסְתַּאבּוּ
 תַּמָּן, סְאִיבּוּ מִקְדֵּשָׁא. בְּגִין כֶּךָ חוּיִיא שְׁלִיט בְּהוּ וְלֹא
 אֲשַׁתְּכַח שׁוּלְטָנוּתָא לְיִשְׂרָאֵל בְּהֵוּא זְמַנָּא, בְּגִין דְּסְאִיבּוּ
 מִקְדֵּשָׁא בְּנָשִׁים נְכָרִיּוֹת. מִכָּאן מֵאן דְּמִסְאֵב גְּרַמִּיָּה
 לְתַתָּא, מִסְאֵב לְעִילָא. וּמֵאן דְּקִדֵּישׁ גְּרַמִּיָּה לְתַתָּא
 מִקְדֵּשׁ לְעִילָא. וְעַל דָּא רְאוּיִין הוּוּ דִּיתְעַבְדַּד לְהוּ נִיסָא
 בְּהֵיָא שְׁעַתָּא דְנִפְקוּ מִבְּבַל כְּשַׁעַתָּא דְנִפְקוּ מִמְצָרִים.
 אֶלָּא דְגָרִים חוּבָא.

וּבַחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר לְיַרְחָא קְדַמָּאָה חוּלְקָא דְאַבְרָהָם דְּאִיהוּ
 קְדַמָּאָה וְאַחִיד בְּדַרְגָּא דְחֶסֶד. אֲנִן מִקְרִיבִין
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְרִין פָּרִים לְאוּסְפָּא תְרִין חוּלְקִין
 לְדַרְגָּא דְחֶסֶד מֵעֲתִיקָא קְדִישָׁא. אִיל אַחַד לְקַבֵּל דְרָגָא
 דִּיצְחָק וּבְעֵינָן אִיל לִישָׁנָא דְתַקִּיפּוּ, בְּגִין דְּחוּלְקָא דִּי־דִיהַ
 תַּקִּיפּוּ מִיָּא. וּבְעֵינָן דִּי־סִתְפִּם תְּהוּא דְרָגָא דְגְבוּרָה בְּחֶסֶד
 עֲלָאָה לְמַעַבְדַּד טִיבּוּ עִם כָּל יִשְׂרָאֵל. וְלֹאֲתַפְרַעָא מֵאֵינוֹן
 דְּעֶאקִין לֹון וְלֹאֲסַחְרָא לִיהַ סְטְרָא דְמִיִּין, הֵאִי דְכְּתִיב
 מִחֲשׁוֹף הַלְבָן. (בְּרֵאשִׁית ל')

שְׁבַעַה כְּבָשִׁים תְּמִימִים. לְקַבֵּל כְּלֵהוּ דְרָגִין דִּישְׁתְּלִמוֹן
 בֵּיתָה. וְכֵן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא שְׁבַעַה אֲמַרִין בְּיוֹמָא
 קַדְמָאָה דְכוּלְהוּ שְׁבַעַה יוֹמִין עֲלָאִין כָּל חַד אֲשֵׁתְלִים
 בְּרֻזָא דְשְׁבַע וִיהוֹן שְׁבַע שְׁבָתוֹת תְּמִימוֹת לְקַבְּלָא נְהִירוֹ
 עֲלָאָה דְאוּרִייתָא. שְׁעִיר חֲטָאת לְכַפֵּרָה עַל סְאִיבוֹ
 דְמַקְדִּישָׁא וְלֹא יֵהָא לִיה רִשׁוֹ לְהֵהוּא שְׁעִיר לְעַרְבָבָא וְלֹא
 לְאַסְטָנָא עַל יִשְׂרָאֵל.

(במדבר כ"ח) וּבַיּוֹם הַבְּפוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה. לְקַבֵּל
 דְרָגָא דִיעֶקֶב דֵּהָא כְּדִין אֲשֵׁתְלִים עֲלֵמָא וְאֲתַחְדֵּשׁ.
 וְאַנּוֹן מְנִינּוֹן שְׁבַע שְׁבוּעִין בְּגִין לְחַבְרָא כְּלָא בְּיוֹבְלָא
 עֲלָאָה דִיֵּהָבָא לְהָאִי בְרָא בּוֹכְרָא עֲטָרָה דְאוּרִייתָא
 דְאֲתַכְּלִילַת בְּמ"ט אַנְפִּין וְנִפְקָא מִחֲכָמָה עֲלָאָה בְּאִינוֹן
 חֲמִשִּׁין שְׁעָרֵי בֵינָה. וְאֲתִיֵּהִיבַת לְהָאִי בְרָא בּוֹכְרָא עַל
 יַדֵּי דְמִשָּׁה דְאַחִיד נְמִי בְּהָאִי דְרָגָא הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (שיר
 השירים ג') צֵאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה, בְּמִלְכָּא
 דְשְׁלֵמָא כְּלָא דִילֵיהָ. (דקא) דֵּהָא אוּקְיָמְנָא דֵּהָאִי דְרָגָא
 שְׁלִים מְכָל סְטָרִין וּשְׁלִים אַקְרִי בְּרֻזָא דְמְהִימְנוּתָא דְכְּתִיב
 (בְּרֵאשִׁית כ"ה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ. דָּא כַּד
 אֲתִיֵּהִיבַת (אוּרִייתָא). וּבַיּוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ. כַּד אֲתַבְּנִי בִּי
 מְקַדִּישָׁא:

תָּא חֲזִי כְּתִיב בְּחֻדְשׁ הַשְּׁלִישִׁי דְאֲתַחְבַּר הָאִי דְרָגָא

דְּאֶקְרִי שְׁלִישֵׁי בַחֲדָשׁ וְהִיא חֲתוּנָתוֹ, עַל דָּא פְּתִיב (שמות
 י"ט) וַיַּחַן שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר. הַאִי דְרָגָא בְּרָא בּוֹכְרָא.
 נֶגֶד הָהָר לְקַבֵּל הַהוּא הֵר דְּאֶתְיִידַע דְּאִיהוּ זְעִיר מִכָּל
 טוּרֵיָא דְלְעִילָא דְאִיהוּ רַם וְנִשָּׂא פֶד אֶתְחַבֵּר לְעִילָא
 וְאֶקְרִי הֵר סִינַי דְּהָא ז' טוּרִין וְז' יוּמִין וְז' אַרְצוֹת בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֶלְמָא דְאִינוּן לְקַבֵּל שְׁבַעָה יוּמִין
 עֲלָאִין וְלֹא בַחַר מִכְּלָהוּ לְמִיָּהב אֹרִייתָא אֱלָא בְּהַר סִינַי
 דְּאִיהוּ רְזָא דְכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וּבַיָּם כְּנַרְת נְמִי דְאֶתִי מִתְּמָן
 תְּכַלַּת דְּדָמִי לְכֻסָּא הַכְּבוֹד. כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. כְּנַרְת דָּא
 צְדִי"ק וְהֵאִי יָם דְּכְּנַרְת הוּא כְּדְאֹקְמוּהַ חֲבַרְיָא.

כְּנוֹר הִיָּה תְלוּי לְמַעְלָה מִמַּטָּתוֹ שֶׁל דוֹד, וּבְשַׁעָה שְׂרוּחַ
 צְפוֹנִית מְנַשְׁבֶּת בּוֹ מִנְגֵן מְאֵלִיו. וְדוֹד קָם לְמַלְעִי
 בְּאֹרִייתָא חֲצוֹת לִילָה לְאֶתְחַבֵּרָא בְּכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. וּבְאַרְצֵן
 יִשְׂרָאֵל שְׁבִיעָאָה דְכוּלָּא נְקוּדָה אֲמַצְעִיתָא דְאַרְעָא
 תְּתַאָּה, בַּחַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאִיהִי לְקַבֵּל נְקוּדָה
 עֲלָאָה.

מְאִי טַעְמָא בֵּיה בְּהַר סִינַי דְלְעִילָא לְמִיָּהב בֵּיה
 אֹרִייתָא שְׁבַכְתָּב וְסִימְנִיךְ בְּהֵאִי אַרוֹן לְמִיָּהב בֵּיה
 בְּרִית, בְּגִין דְּבְּהֵאִי אַרוֹן מוֹנַחִין כָּל גְּנִיזִין טְבִין, וְתוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב דְּאֶקְרִי בְּרִית בֵּיה מוֹנַחָא. וְכָל מְאֵנִי קֶרְבָּא
 דְּמִלְכָּא בִידֵיה אֶתְמַסְרוּ, וְכָלְהוּ עֲלָמִין דְלִתְתָּא מִיָּנָה

יִנְקִין. זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְמִיטֵר אֹרֵייתָא כְּדִין יִהְיֶה לֹון כָּל
טִיבוֹ דְעֵלְמָא. וְאִי לָא כְּדִין יִסְרַת לֹון, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
(ויקרא כ"ו) וַיִּסְרֹתִי אֶתְכֶם אַף אֲנִי, דָּא פְּנֹסַת יִשְׂרָאֵל. וְכַד
תְּחַבֵּר בְּאַנְ"י דְלָ"ת דִּילָה אֶקְרִי אֲדַנְ"י וְדֵינָא לְעֵלְמָא.
בְּגִין כְּף כְּתִיב (דְּבָרִים ד') וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה. בְּזֹאת
אֶתִּיִּהְיֶה יִבַּת אֹרֵייתָא.

תָּא חַזִּי אֹרֵייתָא שְׂבַכְתָּב צְדִי"ק אֶקְרִי, וּמוֹנַח בְּזֹאת
דְּהָאִי בְּרִית מְנַחָא בֵּיהּ, דְּכְּתִיב אַרְוֹן הַבְּרִית בְּגִין
דְּמוֹנַח בֵּיהּ בְּרִית דְּאִיהוּ צְדִי"ק בְּגִין כְּף וְזֹאת הַתּוֹרָה
אֶתְחַבֵּר וְא"ו בְּזֹאת וְכִדִּין אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה סִם חֵיִן
לְעֵלְמָא. דְּהָא אִילְנָא דְחַיִּי אֶתְדַבֵּק בֵּיהּ. וְכַד לָא מְכַשְׂרִין
בְּנֵי נְשָׂא עֹבְדֵיִיהוּ, אֶסְתַּלַּק וְא"ו מְזֹאת. וְכִדִּין כְּתִיב
(ויקרא י"ד) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצֹרַע, וְזֵהוּ חָשׁוּב כִּמְת.

וְכְּתִיב (במדבר י"ט) זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱל
אֶסְתַּלַּק ו' מְזֹאת וְעַבִּיד הָאִי אֶהֱל נוֹקְמִין, הֵיִינוּ
דְּכְּתִיב (סו) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יי. וּבְגִין דְּלָא
אֶתְחַבֵּר ו' בְּה', גְּרָמוּ דְסָאִיבוּ מְקַדְשָׁא וְגָרִימוּ לֹון מוֹתָא.
דְּהָא מֵאֵן דְּאֶפְרִישׁ לֹון, גָּרִים מוֹתָא לְנַפְשִׁיהּ, עַד דְּאֶתַּת
פְּרָה וְכַפְרָה עַל בְּנֵהּ. וְעַבְדִּין מִינָהּ הַזָּאָה עַל טְמֵאֵי
מֵתִים.

זֹאת הַתּוֹרָה דְּלָא אֶתְחַבֵּר בְּה וְא"ו עַד דְּעַבְדוּ הַזָּאָה

לְאִינוּן כְּלֵי מִדִּין. וּלְבַתֵּר (דְּבָרִים ד') וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם
 וְגו' חַיִּים אֶתְדַבֵּק בָּהּ. (דְּבָרִים ל"ג) וְזֹאת הַבְּרָכָה, בְּרָכָה
 אֶתְדַבֵּק בָּהּ בְּהֵאֵי זֹאת. אֲבָל כָּל אֲתֵר דִּתְשַׁפַּח בְּאוֹרֵייתָא
 זֹאת הַתּוֹרָה בְּלֹא וַא"ו, בְּגִין חוּבָה (ויקרא י"ג) זֹאת תּוֹרַת נִגְעַ
 צֶרַעַת. (ויקרא י"ד) זֹאת הַתּוֹרָה לְכָל נִגְעַ הַצֶּרַעַת (במדבר ה) זֹאת
 תּוֹרַת הַקְּנָאוֹת. בְּגִין דְּסָאיְבוּ גְרַמִּיהוֹן וְסָאיְבוּ מִקְדָּשָׁא.
 (ויקרא ו) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, לֹא כְּתִיב בֵּיהּ וַא"ו עַד דִּיעֲבֹדוּ
 לָהּ שְׁלִימוּ בְּנֵי אֶהְרֹן לַחֲבֵרָא לְזֹאת בְּבַעְלָהּ. (ויקרא ו) וְזֹאת
 תּוֹרַת הַמִּנְחָה, לֹא אֶתִּיאַ עַל חֲטָא, דִּהָא נִדְבָה הִיא. אוּ
 דֶּאֶתִּיאַ עִם עוֹלָה וְהָא עֲבָדָא עוֹלָה שְׁלִימוּ. (ויקרא ו) זֹאת
 תּוֹרַת הַחֲטָאת אֶתִּיאַ עַל חֲטָא דְּסָאיְבוּ לְהֵאֵי זֹאת.

וְזֹאת תּוֹרַת הָאֵשׁ בְּגִין דְּלֹא עֲבָדוּ כָּל כֶּף פְּגִימוּ, וּבְגִין
 כֶּף אֶתִּיאַ דְּכוּרָא וְלֹא נוֹקְבָא (ויקרא ז) וְזֹאת תּוֹרַת
 זֶבַח הַשְּׁלָמִים בְּגִין דֶּאֶתִּיין לְשִׁלְמָא אֶתְחַבֵּר בָּהּ וַא"ו. (שם)
 זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה לְמִנְחָה וְלַחֲטָאת, בְּגִין חֲטָאת דֶּאִית
 בְּקָרָא, וְחוּטָא אֶחָד יֵאָבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה. דָּא אוֹקִימְנָא (רס"א
 ע"א) בְּכָל אֶתְרָא וַא"ו מוֹסִיף עַל עֲנִין רֵאשׁוֹן.

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם וְגו' מֵאֵי טַעְמָא וַא"ו, הָא לֹא
 אָמַר זֹאת בְּקִדְמִיתָא, אֲמַאי כְּתִיב וְזֹאת, בְּגִין סַם
 חַיִּים דֶּאֶתְדַבֵּק בָּהּ. (דְּבָרִים ל"ג) וְזֹאת הַבְּרָכָה, בְּגִין בְּרָכָה אַף
 עַל גַּב דְּלֹא כְּתִיב זֹאת בְּקִדְמִיתָא, אוּ מְלָה עַל מָה דִּיִּיתִי.

אָבֵל בְּכוֹלָהוּ מֵאֵי טַעֲמָא לָא כְּתִיב וְזֹאת. בְּגִין דְּלֹא
 אֶתְדַבֵּק וְא"ו. וְהֵאֵי דְכְּתִיב וְזֹאת תּוֹרַת הָאֱשֶׁם בְּגִין
 דְּכְּתִיב לְעִיל זֹאת תּוֹרַת הַחֲטָאת, וְא"ו מוֹסִיף עַל עֲנִין
 רֵאשׁוֹן. בְּגִין כֶּךָ אֶתִּיחֵיבַת אוֹרֵייתָא בְּהֵאֵי זֹאת.

וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב (ויקרא כ"ו) אַף אֲנִי אֶעֱשֶׂה זֹאת, אֶסְלַק
 מִינָהּ וְא"ו וְתַעֲבִיד בְּהוּ נוֹקְמִין וְכוּלָּהוּ קָרְבָּנִין
 אֶתִּיין לְקָרְבָּא לְהֵאֵי זֹאת לְעִילָא בְּהֵאֵי שְׁלִישִׁי. וְאֲנִן
 מְקָרְבִין בְּהֵאֵי יוֹמָא תְּרִין פָּרִים בְּמוֹסָף, לְאוֹסְפָא לִיה
 תְּרִין חוּלְקִין. אֵיל אֶחָד, לְאֶתְחַבְּרָא לִיה אֵילָא דְגְבוּרָ"ה.
 שְׁבַעָה אֲמַרִין לְקַבֵּל כּוּלָּהוּ דְרַגִין דִּיחֲדוּן בְּהֵאֵי הַלּוּלָא.
 שְׁעִיר עֲזִים, לְכַפָּרָא עַל דְּסָאִיבוּ מְקַדְשָׁא חֵיִיבִין
 דְּלַתְתָּא. (במדבר כ"ט) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, לְקַבֵּל דְרַגָּא דִּיִּצְחָק
 דִּיתְחַבְּרָ בִיה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִרִין פָּרִים. הֵאֵי דְכְּתִיב
 (בְּרֵאשִׁית ח') וַתֵּנַח הַתִּיבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשַׁבְּעָה עֶשֶׂר,
 דְּאֶתוֹסְפָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי שְׁבִיעִית עַל עֶשֶׂר סְמִיכָא
 לְעֶשְׂרָה. בְּגִין כֶּךָ פֶּר אֶחָד לְאוֹסְפָא לִיה חֵילָא דְּאִימָא
 עֲלָאָה לְמִידָן עֲלֵמָא. אָבֵל תְּרִין לָא, בְּגִין דְּלֹא יִכִּיל
 עֲלֵמָא לְמִסְבַּל דִּינָא תְּקִיפָא.

אֵיל אֶחָד, גְבוּרָה דִּילִיָּה לִישְׁנָא דְתְּקִיפּוּ, (תהלים כ"א)
 אֵילוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה. וְהֵאֵי אֵיל תְּשַׁכַּח בְּכוּלָּהוּ
 מוֹסְפִין, דְּמוֹסִיפִין חֵילָא דְגְבוּרָה עֲלֵייהוּ. בַּר מְשַׁבְּתָא

דְּאִית בֵּיה נִיחָא, וְלִית בֵּיה דִּינָא כָּלִל. דְּאִתְגְּלִיִּיא
 עֲתִיקָא קְדִישָׁא חִידוֹ וְטַבְאן לְכוּלְהוּ עֲלָיִן (ס"א ע'למין).
 (במדבר כ"ח) כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה, לְמִיּהֵב חֵילָא לְכוּלְהוּ דְרַגִּין.
 שְׁעִיר עֲזִים דְּלֹא יִתְחַזִּי סְאִיבוּ בְּמִקְדָּשָׁא בְיוֹמָא דְדִינָא
 וּבִהָאֵי יוֹמָא אֶתְחַפֵּר גְּבוּרָה עֲלָאָה בְּדִינָא תַתָּאָה דְרֵאשׁ
 חוֹדֶשׁ לְמִידָן עֲלֵמָא.

תָּא חֲזִי גְבוּרָה דִּינָא קְשִׁיא, כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל דִּינָא רַפִּיא.
 אַךְ חוֹבַת הַיּוֹם פֶּר אֶחָד, בְּגִין דִּיכִיל עֲלֵמָא לְמַסְבֵּל.
 וּבְגִין כֶּף בְּרִישׁ יִרְחָא תְרִין פָּרִים דְּהִיא כְּפָרָה. בְּעֲשָׂרָה
 לְיִרְחָא לְקַבֵּל דְרַגָּא דְמִשָּׁה, בְּמוֹסָף דִּילִיָּה פֶר בֶּן בֶּקָר
 אֶחָד, דְּלֹא אֶתוּסָף בֵּיה דִּינָא כָּל כֶּף בְּגִין דְּהוּא יוֹמָא
 דְּכְפָרָה. אִיל אֶחָד תְּקִיף, לְתַבְרָא רְשִׁיעֵי עֲלֵמָא, וּבְעֵינָן
 לְמַעַבְד נִיִּיחָא לְשַׁכְּכָא רַגְזָא. כְּבָשִׂים שְׁבַעָה, לְאוּסָפָא
 לְכוּלְהוּ דְרַגִּין. שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד, אֶתוּסָף הֵכָא בְּחוֹבַת
 הַיּוֹם לְכַפֵּרָא עַל סוּאֲבַת מִקְדָּשָׁא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְרִיף
 הוּא מְלַעֲיֵלָא מְכַפֵּר כָּלָא. וְלֹא יִשְׁתַּאֵר סְאִיבוּ בְּעֲלֵמָא.
 בְּגִין כֶּף, חַד בְּיוֹמָא, לְכַפֵּרָא קַדְשׁ הַקְּדָשִׁים חַד זְמָנָא
 בְּשִׁתָּא, בְּגִין דְּלֹא אֶשְׁתַּכַּח כָּל כֶּף סְאִיבוּ תַמָּן. וְחַד
 לְבָרָא, לְמַזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח סְאִיבוּ בְּעֲלֵמָא.
 בְּחַמְשָׁה עֶשֶׂר לְיִרְחָא לְקַבֵּל דְרַגָּא דְאַתְרוּן דְאַחִיד בְּהו"ד
 וְאֶסְתַּלַּק נְמִי בְּחַס"ד.

וּבְגִין כֶּךָ בְּהַאי זְמַנָּא אֲפִילוּ עִם כָּל אוֹמִין דְּעִלְמָא
 עֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טִיבוּ. בְּגִין דְּאַתּוּסָּף
 חֶסֶד דְּאַהֲרֹן עִם חֶסֶד דְּאַבְרָהָם וְאַיִנוּן מְקַרְבִּין בֵּיהּ
 בְּשִׁבְעָה יוֹמִין קְרַבְנִין עֲלוּוֹן, בְּגִין דִּיחֲדוּ כּוּלִּיהּ עֲלִמָּא
 בְּחֻדּוּתָא דִּישְׂרָאֵל. ע' פְּרִים לְקַבֵּל ע' אוֹמִין עוּבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת דְּעִלְמָא, וּבִיוֹמָא קִדְמָאָה פְּרִים שְׁלֹשָׁה
 עֶשְׂר. לְאַחֲזָאָה דְּלָאוּ אִינוּן כְּדָאי לְאַתְקִימָא בְּעִלְמָא,
 אֲלָא בְּטִיבוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִית בֵּיהּ תְּלִיסַר
 מְכִילָן דְּרַחֲמֵי.

אַלִּים שְׁנַיִם לְמַהוּי תְּקִיפּוּ לְהַהוּא דְּרִגָּא דְּחֶסֶד עֲלָאָה
 עַל חַד תְּרִין מַמָּה דְּמְקַרְבִּין בְּכוּלָּהּוּ מוּסָּפִין בְּגִין
 דְּהַאי חֲגָא אִיהוּ לְקַבֵּל דְּרִגָּא דְּאַהֲרֹן דְּאַחִיד בְּדְרִגָּא
 שְׁתִּיתָאִי. וְאַקְרִי יוֹם שְׁתִּיתָאִי. יוֹמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲלָף שְׁנִין. וּבְהַהוּא יוֹמָא זְמַין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאוּסָּפָא עַל חַד תְּרִין טִיבוּ לְעִמִּיהּ. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב (שְׁמוֹת
 ט"ז) וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהִכִּינוּ אֶת אֲשֶׁר יְבִיאוּ, אֲזִי וְהָיָה
 מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם, וּבְכֻלָּהּוּ דְּרִגִין דְּלְעִילָא
 אַתּוּסָּף בְּרַכָּאָן.

וּבְהַהוּא יוֹמָא יִיתִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא וְיִתְקַרֵּי חַג הַאֲסִיף
 דִּיכְנִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ גְּלוּתָא דְּעִמִּיהּ,
 הֲדָא הוּא דְּכְתִיב (יִשְׁעִיָּה י"א) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף יְיָ שְׁנֵית

יָדוּ לְקִנּוּת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ. וַיִּתְקַרֵּי חַג הַסְּכּוֹת, דְּכֻלְּהוּ
 שְׁבַעַה דְּרַגִּין חֲפִיִּין עַל יִשְׂרָאֵל כְּסוּפָה וּבְגִין כְּךָ כּוּלְּהוּ
 עֲנֵי כְבוֹד אֲזִלִּין עִם יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא בְּזִכּוּתָא דְּאַהֲרֹן
 בְּגִין כְּךָ י"ד אֲמַרִּין בְּכָל יוֹמָא.

וּבְשִׁבְעָה יוֹמִין הָא שְׁבַעַתִּים וַיִּנְהִיר שְׁבַעַתִּים נְהִירוֹ
 דְּשִׁמְשָׁא. וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא יְרַחֵם עַל עַלְמָא
 וְשַׁעִיר עֲזִים אֶחָד חֲטָאת לְכַפָּרָא עַל סְאִיבוֹ מִקְדָּשָׁא
 דְּסְאִיבוֹ אוּמֵי עַלְמָא עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת בְּיוֹמָא
 תְּנִינָא לְקַבֵּל דְּרַגָּא דִּיצְחָק. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לְקַבֵּל דְּרַגָּא
 דִּיעֶקֶב. בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה לְקַבֵּל דְּרַגָּא דִּיוֹסֵף. בְּיוֹמָא
 חֲמִישָׁאָה לְקַבֵּל דְּרַגָּא דְּמֹשֶׁה. בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה לְקַבֵּל
 דְּרַגָּא דְּאַהֲרֹן:

וְתָא חֲזִי בְּהַאי חֲגָא וּבְחֲגָא דְּפִטְרֵירוּ, שְׁבַעַה יוֹמֵי דְּכֻלִּילָן
 כּוּלְּהוּ יוֹמִין דְּלַעִילָא בְּהוּ. מָה דְּלִית כֵּן בְּשְׂאֵר חֲגִין
 דְּמִקְרַבִּין בְּהוּ מוּסָף, אֶלָּא הֵינּוּ דְּאוּקִימְנָא בְּרִזָּא
 דְּמַהִימְנוּתָא (בְּרַאשִׁית ל') מַחֲשׁוּהַ הֶלְבֵן אֲשֶׁר עַל הַמִּקְלוֹת,
 דִּי לְכָל אֵינּוּן שְׁבַעַה שְׁבַעַה דְּרַגִּין אֲסַחֵר לֹון בְּסִטְרָ
 דְּחֶסֶד חֲגָא דְּפִטְרָא, לְקַבֵּל אַבְרָהָם דְּאֲתֵי מִחֶסֶד בְּגִין
 כְּךָ כּוּלְּהוּ דְּרַגִּין תַּמּוֹן. דִּהָא לְכוּלְּהוּ דְּרַגִּין אֲסַחֵר יַעֲקֹב
 שְׁלִימָא לְסִטְרָא דְּחֶסֶד. הָאֵי חֲגָא לְקַבֵּל דְּרַגָּא דְּאַהֲרֹן
 דְּאַחִיד בְּחֶסֶד, כּוּלְּהוּ עֲמִיהָ.

דָּבָר אַחֵר, בְּגִין דְּכוּלְהוּ דְרַגִּין וְכוּלְהוּ זַפְּאִין, כִּד נִפְקוּ
 יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַגְּלִי תַמָּן
 בְּכַתְרוּי וְזַמִּין לְמַעַבְד כֵּן בְּיוֹמֵי דֵיִיִּתִי מְשִׁיחָא. בְּגִין כֶּף
 כּוּלְהוּ פְתָרִין רְמִיזִין הֶכָּא וְהֶכָּא וְנִטְלִין עַל חַד תְּרִין שְׁבַע
 בְּרַכָּאן הֶכָּא מֵהֶתֶם. וְהֶתֶם עַל חַד שְׁבַעַה מְשָׂאָר מוּסָפִין,
 הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב (מִיכָה ז) כִּימִי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ
 נִפְלְאוֹת. כִּיּוֹם צֵאתְךָ הָיָה לֵיהּ לְמִימְרָא. מֵאִי כִימִי. דְּכוּלְהוּ
 יוֹמִין עֲלָאִין אֲזַדְמְנוּ הֶתֶם וְאֲזַדְמְנוּ הֶכָּא. בְּגִין כֶּף
 נִפְלְאוֹת נ' פְּלָאוֹת, חֲמִשִּׁין פְּלָאוֹת. דֵּהָא נ' תְּרַעִין
 דְּבִינָ"ה פִּתְחָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא לֹון מִתַּמָּן.
 וּבְגִינֵי כֶּף בְּאוֹרֵיִיתָא אֲדַכֵּר יְצִיאַת מִצְרַיִם נ' זַמִּין לְקַבֵּל
 נ' תְּרַעִין כְּדִין יַעֲבִיד לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא. וּמֵאִי אֲרָאֲנוּ. אֵלָּא
 אֲרָאֲנוּ לְהֵהוּא סָבָא דְחֻזָּא בְּקֻדְמִיתָא דְכַתִּיב (שְׁמוֹת י"ד) וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה. כְּדִין זַמִּין לְמַחֲזֵי פּוֹרְעֵנוּתָא
 דְּאָדוּם.

דָּבָר אַחֵר, דְּבְגִינְהוֹן דְּשְׁבַעַה צְדִיקֵיִיא, זַמִּין קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא לְכָל אוֹמִין דְּעֵלְמָא וְלֹא
 יִשְׁתַּאֲר בְּעֵלְמָא אֵלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי
 וַיִּשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּגִין כֶּף הֶכָּא שְׁבַעַה יוֹמִין. תָּא חֲזֵי,
 דְּבְגִין כֶּף מִתְמַעֲטִין וְהוֹלְכִין. וּבִיּוֹמָא תְּמִינָאָה שְׁלֻטִין
 יִשְׂרָאֵל לְחֻדְיֵיהוּ בְּעֵלְמָא וּמְקַרִּיבִין פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד,

רְזָא דִּיחֻודָא. שְׁבַעָה כְּבָשִׁים לְקַבֵּל שְׁבַעָה דְרַגִּין. שְׁעִיר
 עֲזִים, אֶף עַל גַּב דְּבַהּהוּא זְמָנָא יַעֲבְרִינִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מֵעֲלָמָא, עִם כָּל דָּא יִשְׁתַּאֲר מִנִּיה דְּלֹא יִתְבַּטְּלוּן
 מִפְּרִיָה וְרַבִּיָה. וּבַהּהוּא זְמָנָא יִפְקוּן מִים חַיִּים מִחֲכָמָה
 עֲלָאָה (זכריה י"ד) חֲצִיִּים אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי דָּא חֶסֶד עֲלָאָה
 וְחֲצִיִּים אֶל הַיָּם הָאֲחֵרוֹן דָּא גְבוּרָה תַתָּאָה וּגְבוּרָה
 עֲלָאָה. בְּקִיץ וּבַחֹרֶף בְּסִטְרָא דְאִשָּׁא וּבְסִטְרָא דְמִיָּא.
 דְּלֹא יִשְׁתַּאֲר דִּינָא בְּעֲלָמָא אֱלֹא כֹּלָא רַחֲמֵי וְחַיִּים וְחִירוֹ
 בְּעֲלָמָא:

וְתָא חַזִּי בְּהַאי חֲגָא עַבְדִּין נְסוּף הַמָּיִם. נְבִיעַ דְּחֶסֶד
 בְּאֵינוֹן שְׁתִּין מִשְׁשַׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְכוּלְהוּ שְׁבַעָה
 יוֹמִין עֲלָאִין מְקַבְּלִין מֵאֵינוֹן מַיִם חַיִּים דְּנִפְקִין מִירוּשְׁלַיִם
 עֲלָאָה טְמִירָא. וּבְאֵן אֲתֵר רְמִיז לְאֵינוֹן מַיִם חַיִּים, בְּאֵינוֹן
 שִׁיתִין. וְחֲסִידֵי וְצַדִּיקֵי חֲדָאן בְּהַאי הִלּוּלָא, בְּגִין דְּרְמִיזָא
 לְהַהוּא טִיבוּ דְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד כַּד יַעֲבֹר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְאִיבוּ מֵאַרְעָא דִּיחֲתוּן אֵינוֹן מַיִם חַיִּים
 טְהוּרִים בְּאֵינוֹן שִׁיתִין, בְּהַהוּא מְזַבַּח עֲלָאָה הַהוּא יָם
 הָאֲחֵרוֹן. וְאֵינוֹן תְּלָתָא לֹוֹגִין מַיִם י"ח בְּצִיִּים לְקַבֵּל צַדִּיק
 דְּאֶקְרִי ח"י הָעוֹלָמִים, וְעַל יְדֵיה מַיִם נַחְתִּין בְּאֵינוֹן
 שִׁיתִין.

וְתָא חַזִּי הִלֵּל הַזֶּקֶן כַּד הוּה חֲדֵי בְּהַאי הִלּוּלָא אָמַר אִם

אֲנִי כָּאֵן הַכֹּל כָּאֵן. וְאִם אֵין אֲנִי כָּאֵן מִי כָּאֵן. הוּא רְמִיז
 וְאָמַר אֵי שְׁכִינְתָּא דְאֶקְרִי אֲנִי שְׁרִיָּא כָּאֵן. הַכֹּל כָּאֵן
 הֵהוּא אַתְרָא דְאֶקְרִי כֹּל דְאֵתִי לְאַזְדְּוּגָא בְּהַ. וְאִם אֵין
 אֲנִי כָּאֵן מִי כָּאֵן. דֵּהָא לָא חֲשִׁיבָא טִיבוּ שְׁלִימָא בְּגִין
 דְשְׁכִינְתָּא לָא שְׁרִיָּא בְּאַרְעָא קִדְיִשָׁא. אָבֵל כַּד יִשְׁתַּלְמוּ
 אֵינוּן פְּרִים כְּדִין כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה י"ב) וְשֹׂאבֹתֶם מַיִם בְּשִׁשׁוֹן
 מִמַּעַיְינֵי הַיְשׁוּעָה. מֵאֵן אֵינוּן. שִׁית מְעַיְינֵי דְאֵינוּן
 מְרִיקִין בְּהֵאֵי יְשׁוּעָה וּכְדִין עֲלָמָא כּוּלִיָּהּ בְּחֻדְוָה בְּגִין
 דְנִפְקָא שְׁכִינְתָּא מִבֵּין הֵהוּא סְאִיבוּ דְשָׂאָר עֲמִין, בְּגִין כִּף
 (בַּמְדַּבֵּר כ"ט) בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם.

תָּא חֲזִי עֶשֶׂר נְטִיעוֹת עֲרֵבָה וְנִסּוּךְ הַמַּיִם הַלָּכָה לְמֹשֶׁה
 מִסִּינֵי. שָׂאָר מְלִי דְאֹרִייתָא תּוֹרָה. וְהִכָּא הַלָּכָה.
 מֵאֵי טַעְמָא, אֶלָּא בְּגִין דֵּהֵאֵי אַתְרָא דְאֶקְרִי הַר סִינֵי,
 תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה אֹלִיפֶת לִיָּה לְמֹשֶׁה לְקִשְׂרָא קִשְׂרִין
 דְמַהִימְנוּתָא. אֵינוּן עֶשֶׂר נְטִיעִין דְנִצְבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא, דֵּהֵא אֶחִיד לֹון בְּהֵהוּא אַתְרָא דְאֶקְרִי עֲרֵב שְׁבִיעִית
 וַיַּעֲבֹדוּן פְּרִי בְּהֵהוּא בֵּית סְאָה, בְּגִין דְאֵייתִי מְזוּנָא
 לְעֲלָמָא בְּהֵאֵי שְׁבִיעִית. דְלִית לֹון מְזוּנָא אֶלָּא מֵהֵהוּא
 שְׁתָּא שְׁתִּיתָאָה דְזֹרְעִין בְּהַ זֹרְעִין, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב (הוֹשֵׁעַ
 י') זֹרְעוּ לָכֶם לְצַדִּיקָה קִצְרוּ לְפִי חֶסֶד, מָה דְזֹרְעִין יְהֵא
 לְהֵהוּא אַחְרָא דְאֶקְרִי צַדִּיקָה שְׁלִימָה, וּכְדִין וּקִצְרוּ לְפִי

חֶסֶד כְּדִין יְהֵא טִיבוּ עֲלָאָה. וּמֵאן אִיהוּ לְפִי (פ"י) חֶסֶד דָּא
אֲבֵרָהֶם.

וְתֵא חֲזִי לְתַתָּא שְׁבַעָה עֲבִידֵן אִית בִּינִיהוֹן. זְרִיעָה
לְקַבֵּל אִימָא עֲלָאָה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מ"ז) הֵא
לְכֶם זֶרַע. קְצִירָה לְקַבֵּל דְרָגָא דְאֲבֵרָהֶם הֵדָא הוּא
דְכְתִיב וְקִצְרוּ לְפִי חֶסֶד. דִּישָׁה בַּחֲרוּץ לְקַבֵּל דְרָגִיָּה
דִּיצְחָק דְעֵבִיד דִּינָא וְאֲפֹרִישׁ תַּכֵּן מִהֵהוּא בָר. דִּינָא
אֲפֹרִישׁ מִנִּיה וְעֵבֵד דִּינָא בְרִשְׁעֵי עֲלָמָא וְכְדִין אִינְהוּ
כְמוּץ לְפָנֵי רוּחַ. וְהֵא רוּחַ דָּא דְרָגָא דִיעֶקֶב דְכְתִיב
(בְּרֵאשִׁית מ"ה) וַתַּחֲי רוּחַ יַעֲקֹב, וְלְקַבְּלִיה זִוְרָה וְהוּא מוּץ
לְאִשָּׁא אֲתִיָּהִיב לְמִיכָל. טוּחָן לְקַבֵּל דְרָגָא דְמִשָּׁה. לְ"ש
לְקַבֵּל דְרָגָא דְאֲהֶרֶן. אוּפָה לְקַבֵּל דְרָגָא דְצַדִּיק
וְאֲתַעֲבִיד לְחָם בִּידוּ דְצַדִּיק בְּהֵהוּא אוּר דְאִית בְּצִיּוֹן,
הֵדָא הוּא דְכְתִיב (תְּהִלִּים קל"ו) נוֹתֵן לֶחֶם לְכֹל בֶּשֶׂר.
בְּקַדְמִיתָא לְכ"ל וְלִבְתַּר לְהֵהוּא אֲתַר דְאֲקָרִי בֶשֶׂר וּמֵאִי
לֶחֶם דָּא קִיּוּמָא.

וּבְהֵאִי שְׂתָא שְׁבִיעֶתָא לָא עֲבִידֵן עֲבִידְתָא, אֶלָּא אַכְלִין
הֵהוּא לֶחֶם דְאֲתִיָּהִיב לְהוּ מִשְׂתָּא שְׂתִיתָאָה.
וְכוּלְהוּ עֲלָמִין בְּחֻדוּה נִיחִין וְכוּלְהוּ מִסְכְּנֵי וְעֵתִירֵי כּוּלְהוּ
שׁוֹיֵן בְּהֵאִי אֲתַר, דְהֵא כּוּלְהוּ תַתָּאי מֵהֵאִי שְׂתָא שְׁבִיעֶתָא
מִתְזַנֵּין. וְאִי בָר נֶשׁ עֵבִיד בְּאִינוּן פִּירִין סְחוּרְתָא. הֵאִי

דְּאִתְרָא דְעֵנִיּוֹתָא מְנַע מִנִּיהּ בְּרַכָּאן, בְּגִין כֶּךָ מְנַע מִנִּיהּ
 בְּרַכָּאן. וּבְעֵי בַר נָשׁ לְאַחֲזָאָה דְהָאִי אֲרַעָא קְדִישָׁא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵית לָהּ נִיחָא בְּבַעְלָהּ וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא יְהִיב לָחֶם לְהָאִי כ"ל. וְכ"ל לְהֵהוּא אִתְרָא דְאֶקְרִי
 בְּש"ר מִבְּשָׂרִי, וְלִית לָהּ נְהוּרָא מְדִילָהּ אֶלָּא הִנְהוּ סְפִיחִי
 דְשְׂתִיתָאָה דְאֶזְדָּרְעוּ בָּהּ מִמִּילָא.

וּבְעֵי בַר נָשׁ בְּהֵהוּא עָרַב שְׂבִיעִית לְמַעַבְדַּ עֲבִידְתָּא
 דְאֲרַעָא בְּאִינוּן עֶשֶׂר נְטִיעֵן אֶשְׁתְּלִימוּ בָּהּ
 דְתִתְיַחַד הָאִי אֲרַעָא בְּהוּ, וְלֹא תִתְפָּרֵשׁ מִנִּיְהוּ וְתִתְקַרִי
 אֶף הִיא נְטִיעָה, נְצִיבוּ דְנֶצֶב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. בְּגִין
 דְלֹא יִתְמַנַּע מִינָהּ הֵהוּא טִיבוּ דְאֵית לָהּ עִם בְּעֵלָהּ, נִיחָא
 בְּשְׂבִיעִית. בְּגִין כֶּךָ אָדָם בְּיוֹמָא שְׂתִיתָאָה אֶתְבְּרִי
 וְאֶזְדָּוּגַת עֲמִיהּ בַּת זוּגִיָּה לְאֶתְעַנְגָּא בְּשַׁבְּתָא, וְהִשְׁתָּא
 אֶזְדָּוּגַת צַד"ק בְּשְׂתִיתָאָה לְמִיְהִב נְהִירוּ לְהָאִי הַר סִינִי.
 וְתָא חֲזִי, הַר חוֹרֵב אֶתְקַרִי כַּד אֶזְדָּוּג עֲמִיהּ וְא"ו. וְאִי
 בְּנֵי נְשָׂא מִפְּרִישִׁין וְא"ו מִינָהּ, אֶקְרִי חֶרֶב לִי,
 דְהָא חֶרֶב פְּתִיב, וְעַבְדָּא נּוֹקְמִין. בְּגִין כֶּךָ הִלְכָה לְמִשָּׁה
 מִסִּינֵי תוֹרָה שְׂבַעַל פָּה דִּיכְלָלוֹן יְתָהּ בְּאִינוּן עֶשֶׂר נְטִיעֵן
 עָרַב שְׂבִיעִית, וְיִיתִי מְזוֹנָא לְעֵלְמָא בְּשְׂבִיעִית. דְהוּא
 אִתְרָא דְלִית לָהּ נְהוּרָא אֶלָּא מָה דְאֶתִּיְהִיב לָהּ מֵהֵהוּא
 וְא"ו.

וְתָא חֲזִי יִשְׂרָאֵל כַּד עֲבָדוּ עֲגָלָא וְאַפְרִישׁוּ בְּרֻכָּאן מֵהָאֵי
 הַר חוֹרֵב דְּאַפְרִישׁוּ מִנִּיהּ וְאָ"ו וְקִצְיָצוּ בְּנִטְיַעוֹת
 בְּאַיְנוּן נְטִיעָן, מָה כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
 יַעֲדִים מֵהַר חוֹרֵב. הֵהוּא עֲדֵי עֲלָאָה, תְּפֻלִּין דְּרִישָׁא
 וְדַרוּעָא דְשׁוּוּיִין בְּיַד כְּהֵה אֲעֵדִיאוּ מִנְהוֹן. וּמֵאֵן אֲתַר
 אֲתִיִּהֵיב לֹן, מֵהַר חוֹרֵב כַּד אֲזַדְוּוּג בָּהּ וְאָ"ו. וְהִשְׁתָּא
 (מִשְׁלִי ט"ז) וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֱלוֹף וְאֲתַעְרוּ עֲלִיהוֹן חֲרֵב.

בְּגִין כֶּךָ בְּנֵי לֹוי דְּעֲבָדוּ לוֹיָהּ לְהָאֵי אֲתַרָא, אֲתַפְּרַעוּ
 מִנְהוֹן. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ב) וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה
 בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לִי אֵלֵי וַיֵּאסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי
 לֹוי, דְּהָא לָא עֲבָדוּ פְּרוּדָא אֱלָא לוֹיָהּ. וְאֵמַר לֹן מֹשֶׁה
 (שְׁמוֹת ל"ב) כֹּה אָמַר יְיָ עֲבְרוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה,
 בְּגִין דְּהָאֵי כ"ה יְהֵבַת לֹן רְשׁוּתָא לְמַעַבְדַּד דֵּינִין וּמֵאֵן
 אִיהוּ כ"ה, דָּא הַר חוֹרֵב וּבְגִין כֶּךָ קִטְלוּ מִנְהוֹן כְּשִׁלְשֵׁת
 אֱלֹפֵי אִישׁ, שְׁלִשֵׁת לָא אֲתַמַּר, אֱלָא כְּשִׁלְשֵׁת לְקַבֵּל
 הִנְהוּ תִלְתָּא דְרַגִּין דְּהוּוּ מִלְּיִין לְהָאֵי בְּאֵר. הֵדָא הוּא
 דְכְּתִיב (בְּרָאשִׁית כ"ט) וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי צֹאן רוֹבְצִים
 עֲלֶיהָ. בְּגִין דְּאַיְנוּן גְּרַמוּ דִּיסְתְּלִקוֹן מִינָהּ וְהָא אוּקְמוּתָּ.
 בְּגִין כֶּךָ פְּקִידַת לִיָּהּ הָאֵי תוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה לְמֹשֶׁה עַל
 אִינוּן עֶשֶׂר נְטִיעָן וְעֲרָבָה דִּיקִיפּוֹן לְהָאֵי מִזְבַּח
 בְּאַיְנוּן עֲרָבֵי נַחַל לְקַבֵּל תְּרִין דְּרַגִּין דְּמְקִיפִין לְעִילָא

דְּאִינוּן נַצ"ח הו"ד. וְכִדִּין יַעֲבֹדוּן נְסוּף הַמַּיִם מֵאִינוּן מַיִם
חַיִּים דְּאִתִּין עַל יְדֵי דְצַדִּיק וְלֹא יִמְנְעוּן מֵהָאֵי מִזְבַּח
טִיבוּ עֲלָאָה.

וְתֵא חֲזִי כָּל שְׂאָר יוֹמֵי דְשָׂתָא בְּהָאֵי מִזְבַּח עֲבָדִין נְסוּף
הַיִּין, רְמִיז לְדִינָא דְעֵייל בָּהּ לְמִידָן עֲלָמָא. אָבֵל
בְּחַג עֲבָדִין אוּף בְּמַיִם חַיִּים. דְּהָא חַיִּים וְנִהִירוּ אֶתְּוֹסְף
בְּהָהוּא זְמַנָּא (ישעיה י"א) כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת יְיָ כַּמַּיִם
לַיִם מְכֹסִים.

עֲשָׂרָה פְּעָמִים נִמְנוּ יִשְׂרָאֵל, אַחַת בִּירִידָתָן לְמִצְרַיִם
דְּכְתִיב (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הִבָּאָה
מִצְרַיִמָּה וְכו' (וגו'). וְאַחַת בְּעֲלִיַּתָּן דְּכְתִיב (שמות י"ב) כָּשֶׁשׁ
מֵאוֹת אֶלְפָּה. וְשָׁנִים בְּחֻמְשׁ הַפְּקוּדִים וְשָׁנִים בְּיַמֵּי שְׂאוּל,
א' בְּבֹזֵק וְא' בְּטִלָּאִים, וְא' בְּיַמֵּי דָּוִד (שמואל ב' כ"ג) וְיִתְּן יוֹאָב
אֶת מִסְפַּר הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ. וְא' בְּיַמֵּי עֲזָרָא (עזרא ב') כָּל
הַקְּהָל כְּאַחַד. וְא' לְעֵתִיד לְבֹא (ירמיה ל"ג) עוֹד תַּעֲבוֹרְנָה
הַצֹּאֵן עַל יְדֵי מוֹנֵה.

אַשְׁרֵי אָדָם מִצָּא חֲכָמָה, דָּא אָדָם עֲלָאָה דְאַשְׁרֵי עֲלוּי
טִיבוּ דְעֵתִיקָא. אִימַתִּי, כִּד מָטָא חֲכָמָה כְּמָה
דְּאֵת אָמַר (משלי י"ח) מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפַּק רְצוֹן מֵיַי.
דָּא רַעוּא דְעֵתִיקָא וּמָאֵי אִיהוּ הָאֵי חֲכָמָה, דָּא חֲכָמָה
זַעִירָא דְהִיא רַבְרַבָּא בְּאֶתְחַבְרוּתָא לְעִילָא. מִצָּא, מָאֵי

מֵצֵא כְּגוֹן דְּאִשְׁתַּכַּח בְּכָלֵא. וְאָדָם יִפְיֵק תְּבוּנָה דְּבַעֵי
 לְעֵינָא וְלֹא־סִתְּפֵלֵא וְלֹא־פִקָּא מֵעוּמְקָא עֲלָאָה תְּבוּנָה,
 לְאִנְהָרָא לְהָאֵי חֲכָמָה. וְעַל יְדֵי דִמְאֵן אֲתַנְהִירַת עַל יְדֵי
 עֲלָאָה דִּמְפִיק רְצוֹן מִלְּעִילָא לְאִנְהָרָא לָהּ:

השלמה מזה שמטות (סימן לח)

שֶׁבַע צִוְרוֹת קְדוֹשׁוֹת יֵשׁ לוֹ לְהִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכוּלָן
 כְּנִגְדָן בְּאָדָם, שְׁנֵאמַר בְּצֵלָם אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ
 זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָא אוֹתָם. וְאֵלוֹ הֵן שׁוֹק יָמִין וּשְׂמָאל. יָד
 יָמִין וּשְׂמָאל גּוּף וּבְרִית הָרִי שֵׁשׁ. וְהָא אִמְרַת שֶׁבַעָה.
 שֶׁבַע הוּי בְּאִשְׁתּוֹ וְהוּי לְבָשָׂר אֶחָד.

מִשָּׁל לְמָה הַדְּבַר דּוּמָה, לְמַלְךְ שְׁעֵלָה בְּלָבוֹ לִיטַע בְּגִנּוֹ
 תִשְׁעָה אֵילָנִין זְכָרִים וְהוּי כְּלָם דְּקָלִים, אָמַר
 כְּשִׁיְהוּי כְּלָם מִין אֶחָד, אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּים. מָה עָשָׂה,
 נִטַּע אֶתְרוּג בֵּינֵיהֶם וְהוּא אֶחָד מֵאוֹתָן הִתְשַׁעָה שְׁעֵלָה
 בְּלָבוֹ לְהִיּוֹת זְכָרִים וְאֶתְרוּג מֵאֵי הוּי, נְקֵבָה וְהֵינּוּ דְכָתִיב

(ויקרא כ"ג) פְּרִי עֵץ הַדֵּר כִּפְתַת תְּמָרִים (ע"ב).

זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאֵם. אֶפְשָׁר לֹמַר כֵּן וְהָא כְּתִיב וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֵלְמוֹ בְּצֵלָם אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ
 וְגו' וְאַחַר כֵּךְ אָעֲשָׂה לוֹ עֵזֶר כְּנִגְדּוֹ. וַיִּקַּח אֶחַת
 מִצְּלָעוֹתָיו וַיִּסְגַּר בָּשָׂר תַּחְתָּנָה. אֲלָא אֵימָא, דְּכָתִיב
 יִצְרָה וְכָתִיב בָּהֵן עָשִׂיהָ וְכָתִיב בָּהֵן בְּרִיאָה. עָשִׂיהָ

דְּכַתִּיב זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָא אוֹתָם, בְּעֵת הַרְפִּיב הַנְּשָׁמָה עַל
הַגּוּף וְאִסְפָּה הַכֹּל. וּמִנֶּלֶן דְּהָאֵי יִצְיָרָה לְיִשְׁנָא דְאִסּוּפֵי הוּא
דְּכַתִּיב, וַיִּיצַר יְיָ אֱלֹהִים כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם
וַיֵּבֵא אֶל הָאָדָם, וַהֲיִינוּ דְכַתִּיב עַל הָאָדָם זָכַר וּנְקֵבָה
בְּרָאָם וַיְבָרַךְ אוֹתָם (ע"ב).

בְּצִלָּם אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ בְּכָל אַבְרָיו וְכָל חִלְקָיו, וְהָא
אַמְרִינָן וַא"ו וּלְמָה הוּא דוּמָה לְעוֹטָה אֹר
כְּשִׁלְמָה וְהָאֵי וַא"ו אֵינָה אֶלָּא שֵׁשׁ קְצוּוֹת. אֲמַר לֵיהּ,
בְּרִית מִלָּה וְזוּוּגוֹ שֶׁל הָאָדָם חֲשִׁבִינָן אַחַד. שְׁתֵּי יָדָיו ג'.
רֵאשׁוֹ וְגוּפּוֹ ה'. שְׁתֵּי שׁוֹקָיו ו'. וּפְנֵגְדָם כְּמוֹתָם בְּשָׁמַיִם
דְּכַתִּיב (קְדֻלַּת ז') גַּם אֵת זֶה לְעֵמֶת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. וַהֲיִינוּ
יָמִים (שְׁמוֹת ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת
הָאָרֶץ וְלֹא אָמַר בְּשֵׁשֶׁת יָמִים מְלַמֵּד שְׁכָל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ
לוֹ כַחוֹ (ע"ב): (עַד כַּאֲן מִזְהַשְׁמִטוֹת)

השלמה מזההשמטות המשך הנ"ל

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וְגו'. פְּקוּדָא דָּא לְאֵתְעִסְקָא
בְּהָאֵי עֲלָמָא בְּפָרְיָה וּרְבִיָּה וּלְמַעְבַּד תּוּלְדִין
לְאֵתְפִשְׁטָא שְׁמָא קְדִישָׁא לְכָל סְטָרִין וּלְמַלְקֵט רוּחִין
וּנְשַׁמְתִּין לְמַהוּי יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתַתָּא.
דְּכָל מָאן דְּלֹא אֲתַעְסַק בְּפָרְיָה וּרְבִיָּה אֲזַעִיר דִּיּוֹקְנָא
דְּמָרְיָה דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּהָאֵי עֲלָמָא. וְגָרִים דְּלֹא שְׂרִיָּא

שְׁכִינְתָא בְּהַאי עֲלָמָא דְכַמְּה דְאַתּוּסְפָן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין,
הֲכִי אַתּוּסְפָ לְנַחְתָא (ב"א דוּגְמָתָא) בְּהַאי עֲלָמָא זִיו יִקְרָא
דְּמִלְכָא דְכְּתִיב (מִשְׁלֵי י"ד) בְּרַב עִם הַדְּרַת מֶלֶךְ וּבַאֲפֹס לְאֵם
מַחְתַּת רוּזוֹן.

הַדְּרַת מֶלֶךְ דָּא זִיו יִקְרָא דְּמִלְכָא דְאַתּוּסְפָ לְנַחְתָא בְּהַאי
עֲלָמָא, מַחְתַּת רוּזוֹן דָּא זְעִירוּ דְדִיּוּקְנָא דְּמִלְכָא
דְּאֲזַעִיר מֵהַאי עֲלָמָא, הֲכִי אֲזַעִיר מֵעֵילָא. דְּהָא הֵהוּא
זִיוָא לָא נַחִית, וְאַתְחַשְׁבַּ עַל הֵהוּא בְּרַ נֶשׁ כְּאֵילוּ אוּשִׁיד
דְּמִין דְּגָרַע דִּיּוּקְנָא דְלִתְתָא כְּגוּוּנָא דְלֵעֵילָא דְכְּתִיב פִּי
בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וְאִיהוּ אֲזַעִיר צֶלֶם אֱלֹהִים
לְתַתָּא, וְדַמוֹת וְדִיּוּקְנָא לֵעֵילָא. וְעַל דָּא אֲצַטְרִיךְ בְּרַ נֶשׁ
לְאַתְעַסְקָא בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה וּלְמַעַבְד צֶלֶם אֱלֹהִים לְאַסְגָּאָה
יִקְרָא דִּי בְּכָל סְטְרִין: (עד כאן מֵהַהֲשַׁמְטוֹת)

הַשְׁלֵמָה מֵהַהֲשַׁמְטוֹת (סִימָן לַח) רַעִיא מְהִימְנָא
פְּקוּדָא דָּא לְקַיִים פְּרִיָּה וּרְבִיָּה לְקַיִים בֵּן וּבַת. בְּגִין דְּאֵב תַּמָּן י',
וְאֵם תַּמָּן ה', בֵּן תַּמָּן ו', בַּת תַּמָּן ה'. וְאֵב וְאֵם דְּלִית לֹון
בֵּן וּבַת, גַּם י"י לָא שְׂרִיא עֲלֵיהוּ, וּכְגוּוּנָא דָּא בְּעוּבָדָא
דְּבְרָאשִׁית אָמַר פְּרוּ וּרְבוּ. פְּרוּ מְסִטְרָא דִּימִנָא וּרְבוּ מְסִטְרָא
דְּשְׂמָאלָא דְבִיָּה בְּרָא אֱלֻקִים כְּלָא, וּבְרָא דָּא עַמוּדָא
דְּאֲמַצְעִיתָא. אֶת הָאָרֶץ דָּא שְׁכִינְתָא. וְאַמַּי צְרִיךְ ד', בְּאֵב וְאֵם
בֵּן וּבַת. בְּגִין דְּהָא אֲתַקְדְּשׁוּ וְאַתְבְּרְכוּ בְּשֵׁלֶשׁ קְדוּשׁוֹת וְשִׁבְעַ
בְּרַכָּאן דְּאֵינוּן י', צְרִיכִין לְמַהוּי ד' אַתּוּוֹן דְּשְׂרִיין עֲלֵיהוּ עֲשָׂרָה,
לְמַהוּי בְּרַ נֶשׁ רִשׁוֹת הַיְחִיד לְמַאֲרִיָּה, דְּרַחֲבּוּ ד' וּנְבָהּוּ י'. וּמָאן

דְּמַתְעַסֵּק בְּאוֹרֵיָתָא וּבְמַצּוֹה בְּדַחֲלוֹ וּבְרַחֲמוֹ דְּמֵאֲרִיָּה בְּאַתְר
 דִּירָאָה שְׂרָיָא תַּמָּן י', בְּאַתְר דְּאַהֲבָה שְׂרָיָא תַּמָּן ה'. בְּאַתְר
 דְּתוֹרָה שְׂרָיָא ו', וּבְאַתְר דְּמַצּוֹה שְׂרָיָא ה'. בְּאַתְר דְּמַחְשָׁבָה
 דְּאַתְמָר בְּה (שמואל ב ז) וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם, כְּלִיל מְכֻלָּא. שְׂרָיָא
 בֵּיה יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. (תהלים קכ"ז) אִם יִי לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא
 עֲמֻלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, מָאִי שְׂוֹא עֲמֻלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, אֵינּוֹן סְפֵא"ל וְנַחֲשׁ ע"כ:

(עד כאן מההשמטות)

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, דְּאַתְכְּלִיל בְּשִׁית סְטָרִין
 כְּלִיל מְכֻלָּא כְּגוֹוְנָא דְלַעֲיָלָא, בְּשִׁיפֵי מְתַקְנָן
 בְּרֻזָּא דְחַכְמָתָא כְּדָקָא יָאוֹת כְּלָא תְקוּנָא עֲלָאָה. נַעֲשֶׂה
 אָדָם רֻזָּא דְכֹר וְנוֹקְבָא כְּלָא בְּחַכְמָתָא קְדִישָׁא עֲלָאָה.
 בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ לְאַשְׁתַּכְּלֵלָא דָּא בְּדָא לְמַהוּי (ד"א ל"ג חד)
 הוּא יְחִידָאִי בְּעֲלָמָא שְׁלִיט עַל כְּלָא:

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה (ד"א כָּלֵל) וַהֲנֶה טוֹב
 מְאֹד, הֲכָא אֲתַתְּקֵן מַה דְּלָא אֲתַמָּר כִּי טוֹב בְּשַׁנֵּי
 בְּגִין דְּאַתְבְּרִי בֵּיה מוֹתָא, וְהֲכָא אֲתַמָּר וַהֲנֶה טוֹב מְאֹד.
 וְאֲזֵלָא כְּמָה דְּאֲמַרִי חֲבַרְיָא וַהֲנֶה טוֹב מְאֹד זֶה מוֹתָא.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲנֶה טוֹב מְאֹד, וְכִי לֹא
 חָמָא לֵיה קוּדֵם. אֲלָא כְּלָא חָמָא לֵיה קוּדֵשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וּמֵאֵן דְּאֲמַר אֶת כָּל, לְאַסְגָּאָה כָּל דְּרִין דִּיִּיתוּן
 לְבַתֵּר כֵּן, וְכֵן כָּל מַה דִּיתְחַדֵּשׁ בְּעֲלָמָא בְּכָל דְּרָא וְדָרָא
 עַד לֹא יִיתוּן לְעֲלָמָא. אֲשֶׁר עָשָׂה, דָּא כָּל עוֹבְדֵין

דְּבֵרֵאשִׁית, דְּתַמֵּן אֶתְבְּרֵי יְסוּדָא וְעֶקְרָא לְכֹל מַה דְּיֵייתִי
וּיְתַחַדֵּשׁ בְּעֶלְמָא לְבַתֵּר כֵּן. וּבְגִין כֶּן חֲמָא לִיה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא עַד לָא הָוֵה וְשׁוּי כִּלְא בְּעוּבְדָא דְּבֵרֵאשִׁית. יוֹם
הַשְּׁשִׁי, מֵאֵי שָׁנָא בְּכֻלְהוּ יוֹמֵי דְלָא אֶתְמַר בְּהוּ ה"א,
אַלְא הֶכָּא כַּד אֶשְׁתַּכְּלַל עֲלֵמָא אֶתְחַבְּרַת נוֹקְבָא בְּדְכוּרָא
בְּחַבּוּרָא חַד, ה' בִּשְׁשִׁי (ד"א דַּאִיהוּ ס"א יְסוּד) לְמַהוּי כִּלְא
חַד. וַיִּכְלוּ, אֶשְׁתַּכְּלְלוּ כִּלְא חַד (ד"א כַּחַד). אֶשְׁתַּכְּלְלוּ
מִכִּלְא וְאֶשְׁתַּלִּימוּ בְּכִלְא:

וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח (תהלים
לא) מַה רַב טוֹבֵךְ אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירֵאִיךָ פְּעֻלַּת
לְחוּסִים בְּךָ נֶגְדַת בְּנֵי אָדָם. תָּא חַזִּי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּרָא לְבַר גֵּשׁ בְּעֶלְמָא, וְאֶתְקִין לִיה לְמַהוּי שְׁלִים
בְּפוּלְחָנִיה וְלֵאֶתְתַקְנָא אֲרַחוּי, בְּגִין דְּיִזְכִּי לְנַהוּרָא עֲלָאָה
דְּגַנְיֻז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקֵיָא כִּמָּא דַּאתְ אָמַר,
עֵין לָא רְאָתָה אֱלֹהִים זוּלְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוּ. (ישעיה טד)

השלמה ממהשמטות (סימן ט"ל)

יֵשֵׁב רַבִּי בְּרַכְיָה וְדֵרֵשׁ מֵאֵי הָאֵי דְקָא אֶמְרִינֵן כֹּל יוֹמָא
הַעוֹלָם הֵבֵא, וְלֹא יִדְעִינֵן מֵאֵי קָאמַר, הַעוֹלָם הֵבֵא
מִתְרַגַּם עֲלֵמָא דַּאתִּי מְלַמֵּד שְׁקוּדָם שְׁנַבְרָא הַעוֹלָם עָלָה
בְּמַחֲשָׁבָה לְבְרוּא אֹר גָּדוֹל לְהָאִיר וְנַבְרָא אֹר גָּדוֹל
שְׂאִין כֹּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְשָׁלוּט בּוּ, צָפָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

שְׂאִינָן יְכוּלִין לְסוּבְלוֹ לְקַח שְׂבִיעֵי וְשֵׁם לָהֶם בְּמִקוּמוֹ
וְהַשָּׂאָר גָּנְזוּ לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבֹא. אָמַר אִם יִזְכּוּ בְּזֶה
הַשְּׂבִיעֵי וַיִּשְׁמְרוּהוּ, אֶתֵּן לָהֶם זֶה לְעוֹלָם אַחֲרוֹן. וְהֵינּוּ
דְּכֻתִּיב, הָעוֹלָם הַבֹּא. שְׂכַבְר בָּא מִקּוּדֵם שִׁשֶׁת יָמֵי
בְּרָאשִׁית. הֵדָא הוּא דְּכֻתִּיב, (שם ל"א) מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר
צָפַנְתָּ לִירֵאִיךָ פְּעֻלָּתְךָ לְחוֹסִים בְּךָ נֶגְדַּ בְּנֵי אָדָם: (עד כאן

(מדהשמטות)

וּבְמָה (ס"א זכִי בר נש) יִזְכִּי לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְהָהוּא נְהוּרָא,
בְּאוּרֵייתָא. דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא בְּכָל
יוֹמָא יִזְכִּי לְמַהוּי לִיָּה חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְּאִתִּי, וַיִּתְחַשֵּׁב
לִיָּה כְּאֵלוֹ בְּאֵנִי עֵלְמִין, דְּהָא בְּאוּרֵייתָא אֶתְבְּנֵי עֵלְמָא
וְאִשְׁתַּכְּלַל הֵדָא הוּא דְּכֻתִּיב, (משלי ג) יִי בַחֲכָמָה יִסַּד אָרֶץ
כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָה, וְכֻתִּיב, (משלי ח) וְאֶהְיָ אֶצְלוֹ אֱמוּן
וְאֶהְיָ שֶׁשְׁשׁוּעִים יוֹם וְכָל דְּאִשְׁתַּדֵּל בָּהּ שְׂכַלִּיל
עֵלְמִין וְקִיִּים לִיָּה.

וְתָא חַזִּי, בְּרוּחָא עֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵלְמָא,
וּבְרוּחָא מְתַקֵּימָא, רוּחָא דְּאֲנּוּן דְּלַעָאן
בְּאוּרֵייתָא, וְכָל שְׁפָן רוּחָא דְּהַבֵּל דְּרַבִּי דְּבִי רַב. מָה רַב
טוֹבָךְ דָּא טוֹבָא דְּאֶתְגַּנִּיז. לִירֵאִיךָ לְאֲנּוּן דְּחִלִּי חֲטָאָה.
פְּעֻלָּתְךָ לְחוֹסִים בְּךָ. מֵאֵי פְּעֻלָּתְךָ דָּא עוּבְדָּא דְּבְרָאשִׁית.
רַבִּי אָבָא אָמַר דָּא גֵּן עֵדֶן, דְּהָא בְּאוּמְנוּתָא עֵבִיד לִיָּה

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא. לְאַתְתְּקַפָּא
 בֵּיה צְדִיקָיָא (דף מז ע"ב) הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים לא) פְּעֻלַת
 לַחֲוֹסִים בָּךְ, נֶגְד בְּנֵי אָדָם, דִּהָא הוּא נֶגְד (בְּנֵי) אָדָם.
 וְאַחְרָא נֶגְד עֲלָאִין קִדִּישִׁין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן גַּן עֵדֶן
 לַעִילָא וְנֶגְד בְּנֵי אָדָם הוּי (ואפילו אַחְרָא נֶגְד בְּנֵי אָדָם הוּי)

לְאַתְכַּנְשָׁא בֵּיה צְדִיקָיָא דְעַבְדֵי רַעוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן.
 וַיְכַלּוּ, דְכָלוּ עוֹבְדֵי דְלַעִילָא וְעוֹבְדֵי דְלַתְתָּא. הַשְּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ לַעִילָא וְתַתָּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר עוֹבְדָא
 וְאוֹמְנוֹתָא דְאוֹרִייתָא שְׂבַכְתָּב וְעוֹבְדָא וְאוֹמְנוֹתָא דְתוֹרָה
 שְׂבַעַל פֶּה. וְכָל צְבָאָם אֵלִין פְּרִטֵי דְאוֹרִייתָא אֲפִין
 דְאוֹרִייתָא שְׂבַעִים פָּנִים לְתוֹרָה. וַיְכַלּוּ, דְאַתְקִימוּ
 וְאַשְׁתַּכְּלָלוּ דָא בְּדָא. שְׁמַיִם וְאָרֶץ פְּרִט וְכָלֵל. וְכָל
 צְבָאָם, רַזִּי דְאוֹרִייתָא דְכִיאֵן דְאוֹרִייתָא מְסֻבָּן
 דְאוֹרִייתָא.

השלמה מההשמטות (סימן מ')

שְׁמִינֵי מָאֵי הוּי, יֵשׁ לוֹ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא צְדִיק אֶחָד
 בְּעוֹלָם וְחַבִּיב לוֹ מִפְּנֵי שְׁמֻקִּיִּים כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ
 וְהוּא יְסוּדוֹ וְהוּא מְכַלְכְּלוֹ וּמְצַמִּיחוֹ וּמַגְדִּילוֹ וּמְשַׁמְחוֹ.
 אֲהוּב וְחַבִּיב לְמַעְלָה, נוֹרָא וְאֲדִיר לְמַטָּה. מְתוּקָן וּמְקוּבֵל
 לְמַעְלָה, מְתוּקָן וּמְקוּבֵל לְמַטָּה. וְהוּא יְסוּד הַנְּפֻשׁוֹת כָּלָם.
 אֲמַרְתָּ שְׁמִינֵי וְאֲמַרְתָּ יְסוּד הַנְּפֻשׁוֹת כָּלָם, וְהָא כְּתִיב

וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ. אֵין שְׁבִיעִי הָיִ, אֱלֹא מְשׁוּם
 דְּמִכְרִיעַ בֵּינֵיהוּ, וַיֵּשׁ אֵינוֹן תֵּלֶת לָרַע וְתֵלֶת לְעִיל, וְהוּא
 דְּאֶכְרַע בֵּינֵיהוּ. וּמֵאֵי טַעְמָא אֶקְרִי שְׁבִיעִי, וְכִי הוּא
 בְּשְׁבִיעִי, לֹא. אֱלֹא מִפְּנֵי שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁבַת
 בְּשֶׁבַת בְּאוֹתָהּ הַמָּדָה. דְּכִתִּיב (שמות ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים
 עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁבַת
 וַיִּנְפֹּשׁ. מְלַמֵּד שְׁכָל יוֹם וַיּוֹם יֵשׁ לוֹ מֵאֵמֶר אֶחָד שֶׁהוּא
 אֲדוֹן לוֹ, לֹא מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִבְרָא בּוֹ, אֱלֹא מִפְּנֵי שֶׁהוּא

פּוֹעֵל בְּעוֹלָם פְּעוּלָה הַמְסוּרָה לוֹ בִּידוֹ.

פְּעָלוֹ כָּלָם פְּעוּלָתָם וְקִיּוּמוֹ מַעֲשֵׂיהֶם לְבַד, בָּא יוֹם
 הַשְּׁבִיעִי וּפְעָל פְּעוּלָתוֹ. שְׂמַחוּ כָּלָם וְאִף הִקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. וְלֹא עוֹד אֱלֹא שְׂגַדְלָה נִשְׁמַתוֹ, דְּכִתִּיב וּבַיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי שֶׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ. וּמֵאֵי הָיִ שְׁבִיתָה זֶה דְּלֹא הָיִ בַּה
 מְלֹאכָה, וְהָיִ הַנְּחָה. דְּכִתִּיב שֶׁבַת. מְשָׁל לְמָה הַדְּבַר
 דְּוָמָה, לְמַלְךְ שֶׁהָיִ לוֹ שִׁבְעָה גְנוֹת, וּבְגִן הָאֲמֻצְעֵי מַעֲיָן
 נָאֵה נוֹבֵעַ מִמְּקוֹר מַיִם חַיִּים, ג' מִימֵינוּ וּג' מִשְׁמֵאלוֹ.
 וּמִיֵּד שְׁפוּעֵל בְּעוֹלָם, אֲזִי מִתְמַלֵּא וְשִׁמְחִים כָּלָם. וְאוֹמְרִים
 לְצַרְכְּנוּ הוּא מִתְמַלֵּא וְהוּא מְשָׁקָה אוֹתָם וּמַגְדֵּלֵם וְהֵם
 מְמַתִּיבִין וְשׁוֹבְתִין וְהוּא מְשָׁקָה אֶת הַשִּׁבְעָה. וְהֵא פְתִיב
 מִמְּזֻרְחָ אֲבִיא זְרַעַךְ וְהָיִ חַד מְנַהוֹן וּמְשָׁקָה לִיהֵ.
 אֱלֹא אֵימָא הוּא מְשָׁקָה אֶת הַלֵּב וְהַלֵּב מְשָׁקָה אַחַר כֵּן

כֹּלָם. וּמֵאֵי גִיחוּ מִדָּה שְׁבִיעִית הָיִי אֹמֵר זֶה מִדַּת טוֹבוֹ
שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מֵאֵי טַעְמָא אָמַר אֶת שַׁבְּתוֹתַי, וְלֹא אָמַר אֶת שַׁבְּתַי.
מִשָּׁל לְמָה הִדְבֵּר דּוּמָה, לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ כֹּלָה נָאָה
וְכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ מְזַמֵּינָה יוֹם אֶחָד לְהִיּוֹת עִמּוֹ. וְהַמְּלֶכֶךְ
יֵשׁ לוֹ בָּנִים נָאִים וְאֶהוּבִים אָמַר לָהֶם הוֹאִיל וְכֵן שְׂמַחוּ
אַתֶּם גַּם כֵּן בְּיוֹם שְׂמַחְתִּי כִּי אֲנִי בְּשִׁלְכֶם אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל
וְאַתֶּם גַּם כֵּן הִדְרוּ אוֹתוֹ. וּמֵאֵי זְכוּר וְשָׁמוֹר זְכוּר לְזָכַר
וְשָׁמוֹר לְנִקְבָּה. מֵאֵי טַעְמָא (ויקרא י"ט) וּמִקְדָּשֵׁי תִירְאוּ.
שְׁמְרוּ עֲצֻמְכֶם מִהֲרַהוּר, כִּי מִקְדָּשֵׁי קָדוֹשׁ הוּא לְמָה (ויקרא
ב) כִּי אֲנִי יְיָ מִקְדָּשְׁכֶם, אֲנִי בְּכָל צָד. ע"כ: (עד כאן מדהשמטות)
וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּא תוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה דְאִיהוּ
יוֹם שְׁבִיעִי, וַיְבִיָּה אֶשְׁתַּכְּלֵל עֲלֵמָא דְאִיהוּ קִיּוּמָא
דְּכֹלָא. מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וְלֹא כָּל מְלֹאכְתּוֹ, דְּהָא תוֹרָה
שְׁבַכְתָּב אֲפִיק כֹּלָא בְּתוֹקְפָא דְכְּתַב דְּנַפִּיק מִחֲכֻמַּתָּא.
תְּלַת זְמַנִּין הָכָא בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי. וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם
הַשְּׁבִיעִי. הָא תְּלַת. וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא תוֹרָה
שְׁבַעֲל פֶּה, דְּעַם יוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּא אֶשְׁתַּכְּלֵל עֲלֵמָא כְּדָקָא
אַמְרֵן.

וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא יְסוּדָא דְעֵלְמָא. בְּסַפְרָא

דְּרַב יִיבָא סָבָא דָּא יוּבְלָא וְעַל כֶּךָ פְּתִיב הֵכָא מִכָּל
מְלֹאכְתּוֹ דְּכֻלָּא נִפְיֵק מִנֵּיהּ. וְאַנְן דָּא יְסוּדָא כְּדִקְא־מֶרֶן
דִּהָא נִיּיחָא בֵּיהּ הוּהּ יִתִּיר מִכָּלָא.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. דָּא כְּהֵן גְּדוּל דְּמִבְּרֶךְ
לְכֻלָּא וְהוּא נָטִיל בְּרִישָׁא דִּתְנִן כְּהֵן נוּטֵל בְּרֵאשִׁי,
וּבְרַכָּאן בֵּיהּ שְׂרִיין לְבִרְכָא וְאַקְרִי שְׁבִיעִי. רַבִּי יִיסָא סָבָא
אָמַר הָנִי תְרִי חַד בִּיסוּדָא דְּעֵלְמָא אִיהוּ, וְחַד בְּעַמּוּדָא
דְּאַמְצָעִיתָא. (ד"א ל"ג) (אָבְל הָנִי תֵלַת חַד בְּמַעְלֵי שַׁבְתָּא דְּלִילָא וְחַד דִּיומָא וְחַד

דְּעֵלְמָא דְּאִתִּי דְּאִיהוּ שַׁבַּת הַגְּדוּל).

וְכֵן (ד"א ל"ג וַיִּקְדַּשׁ) אוֹתוֹ, לְמָאן, לְהֵהוּא אֲתֵר דָּאֵת
קְיִימָא בֵּיהּ שְׂרִיא כְּמָא דָּאֵת אָמַר, (שְׁמוּאֵל ב טו) וְהִרְאֵנִי
אוֹתוֹ וְאֵת גְּוָהוּ. וּבֵהָאִי אֲתֵר שְׂרִיין כָּל קְדוּשִׁין לְעִילָא
(ד"א דְּלְעִילָא), וְנִפְקִי מִנֵּיהּ לְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל לְמִיָּהֵב לָהּ
תְּפִנוּקָא לְחָם פִּנְג, וְאַזְלָא הָא כְּמָה דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית מֵט)
מֵאֲשֶׁר שְׁמִנָה לְחֶמּוֹ וְהוּא יִתֵּן מִעֲדָנֵי מֶלֶךְ, מֵאֲשֶׁר דָּא
קְיִים שְׁלִים דִּהוּהּ (ד"א ל"ג) (לִיָּה) לְחָם עוֹנֵי אֶתְהַדֵּר לְמַהוּי
לְחָם פִּנְג. וְהוּא יִתֵּן מִעֲדָנֵי מֶלֶךְ. מֵאֵן מֶלֶךְ, דָּא כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל. הוּא יְהִיב (ד"א לָהּ) כָּל תְּפִנוּקִין דְּעֵלְמִין, וְכָל
קְדוּשִׁין דְּנִפְקִין מִלְּעִילָא מֵהָאִי אֲתֵר נִפְקִין. וְעַל דָּא
וַיִּקְדַּשׁ אוֹתוֹ, הֵהוּא אֲתֵר קְיִימָא.

כִּי בּוֹ שַׁבַּת. בֵּיהּ נִיּיחָא דְּכֻלָּא, (ד"א בֵּיהּ נִיּיחָא) דְּעֵלְאִין

וְתַתְּאִין. בֵּיה שַׁבְּתָא (ד"א אַתְיָא) לְנִיחָא. אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים
מִכְּלָלָא דְזָכוּר נִפְקָא שְׁמוֹר לְאַתְקֵנָא עֲבִידְתָּא דְעֵלְמָא.
לְעִשׂוֹת דָּא אֹמְנָא דְעֵלְמָא. לְמַעַבְד עֲבִידְתָּא דְכֻלָּא. (ס"א
אֲשֶׁר בָּרָא אֹמְנָא אֶצְטְרִיךְ לְעֵלְמָא וְכֹל עֲבִידְתָּא דְכֻלָּא).
תּוּ פֿרִישׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה וְאָמַר, כְּתִיב, (דְּבָרִים ז) שׁוֹמֵר
הַבְּרִית וְהַחֶסֶד. שׁוֹמֵר דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הַבְּרִית דָּא
יְסוּדָא דְעֵלְמָא. וְהַחֶסֶד דָּא אַבְרָהָם, דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הִיא
שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד, וְאַקְרִי שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, דָּא הוּא
נָטִיר פֿתְחָא דְכֻלָּא, בֵּיה תַלְיִין כָּל עֲבִידֵן דְעֵלְמָא וְדָאִי,
אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לְעִשׂוֹת, לְשִׁכְלָלָא לְאַתְקֵנָא כֻּלָּא כָּל
יּוֹמָא וְיוֹמָא וְלֹא־פֿקָא רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין (קְדִישִׁין לְעֵלְמָא), וְאַפִּילוּ
רוּחִין וְשַׁדִּין.

וְאִי תִימָא דְלָאו אַנּוּן תְּקוּנָא דְעֵלְמָא. לָאו הָכִי. דְהָא
אַנּוּן לְתְּקוּנָא דְעֵלְמָא הוּוּ וְלֹא־לְקָאָה בְּהוּ לְחִיִּבֵי
עֵלְמָא דְאַנּוּן אָזְלִין לְקַבְּלֵיהוּ לְאוּכְחָא לְהוּ. וּמָאִי דְאָזִיל
לְשִׁמְאָלָא אַתְאַחִיד בְּסִטְרָא שְׁמָאֵלָא לְקַבְּלֵיהוּ (ס"א) לְקִי
בְּהוּ) בְּגִינֵי כֶךְ לְתְּקוּנָא הוּוּ.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב בְּשִׁלְמָה (שְׁמוּאֵל ב ז) וְהוֹכַחְתִּיו בְּשַׁבֹּט
אַנְשִׁים וּבְנִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. מָאֵן (קֶסֶט ע"ב) נִגְעֵי בְּנֵי
אָדָם. אֵלִין אַנּוּן מְזִיקִין. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאַתְבְּרִיאַן

אֶת־קִדְשׁ יוֹמָא וְאֶשְׁתַּאֲרוּ רוּחָא בְּלֹא גּוֹפָא. וְאֵלִין אַנּוּן
 בְּרִיין דְּלֹא (ד' ח"ב ע"א) אֶשְׁתַּכְּלְלוּ (ד"א ל"ג) (וְלֹא אֶתְיִסְדּוּ) וּמִסְטֵר
 שְׂמֵאלָא אַנּוּן זוּהֵמָא דְדִהֲבָא, וְעַל דָּא בְּגִין דְּלֹא
 אֶשְׁתַּכְּלְלוּ וְאַנּוּן פְּגִימִין, שְׂמֵא קִדְיִשָּׁא לֹא שְׂרִיא בְּהוּ
 וְלֹא אֶתְדַבְּקוּ בֵּיהּ, וּדְחִילוּ דְלֵהוּן מִשְׂמֵא קִדְיִשָּׁא אִיהוּ
 וְזַעִין וּדְחִלִין מִנִּיהּ, וְשְׂמֵא קִדְיִשָּׁא לֹא שְׂרִיא בְּאַתֵּר
 פְּגִים.

וְתֵא חֲזִי הָאִי בַר נֶשׁ דְּאֶתְפְּגִים דְּלֹא שְׂבַק בַּר בְּהָאִי
 עֲלֵמָא, כִּד נִפְק מִנִּיהּ לֹא אֶתְדַבְּק בְּשְׂמֵא קִדְיִשָּׁא
 (לְעֵיל יג א) וְלֹא עָאֲלִין לִיהּ בְּפִרְגוּדָא, בְּגִין דְּאִיהוּ פְּגִים וְלֹא
 אֶשְׁתַּלִּים, וְאֵילנָא דְאֶתְעַקֵּר בְּעֵיא נְטִיעָא זְמַנָּא אַחֲרָא,
 בְּגִין דְּשְׂמֵא קִדְיִשָּׁא אֶשְׁתַּלִּים בְּכַל סְטֵרִין. וּפְגִימוּ לֹא
 אֶתְדַבְּק בֵּיהּ לְעֵלְמִין.

וְתֵא חֲזִי הָנִי בְּרִיין פְּגִימִין אַנּוּן מְעִילָא וּמִתְתָּא, וּבְגִינֵי
 כִּךְ לֹא מִתְדַבְּקוּן לְעֵילָא וְלֹא מִתְדַבְּקוּן לְתַתָּא.
 וְאֵלִין דְּכְתִיב בְּהוּ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לְעֲשׂוֹת דְּלֹא
 אֶשְׁתַּלִּימוּ עֵילָא וְתַתָּא. וְאִי תִימָא הָא רוּחִין אַנּוּן אִמָּאִי
 לָאו (ד"א אֶשְׁתַּלִּימוּ) לְעֵילָא, אֲלֵא פִיּוֹן דְּלֹא אֶשְׁתַּלִּימוּ
 לְתַתָּא בְּאַרְעָא לֹא אֶשְׁתַּלִּימוּ לְעֵילָא. וּכְלֵהוּ מִסְטֵר
 שְׂמֵאלָא קָא אֶתְיִין וּמִתְכַּסְיִין מְעִינָא דְבְנֵי נֶשׂא וְקִיִּימִי
 לְקַבְּלֵיהוּ לְאַבְאָשָׁא לּוֹן. תְּלַת לּוֹן כְּמִלְאָכִי הַשְּׂרַת. וְתַלַּת
 לּוֹן כְּבְנֵי נֶשׂא. (לְעֵיל כה א) וְהָא אוּקְמוּהָ.

בַּתֵּר דַּאֲתַבְרִיאוּ רוּחִין (ד"א ל"ג אַטְמֶרוּ) אֲשֶׁתֶּאֱרוּ אַנּוּן
רוּחִין בַּתֵּר רַחֲמֵי דְנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא לִילִיָּא
דְּשִׁבְתָּא וְיוֹמָא דְשִׁבְתָּא, פִּיּוֹן דְּנַפְק קְדוּשַׁתָּא דְיוֹמָא וְלֹא
אֲשֶׁתֶּלִּימוּ, נִפְקוּ לְעֵלְמָא וְשִׁטָּאן לְכָל סְטֵרִין, וּבְעִיָּא
עֵלְמָא לְאַתְנַטְרָא מְנַיְיהוּ. דְּהָא פְּדִין כָּל סְטֵר שְׂמַאלָא
אַתְעָר, וְאִשָּׁא דְגִיְהֵנָם מְלַהֲטָא, וְכָל אַנּוּן דְּבִסְטֵר
שְׂמַאלָא אֲזֻלִּין וְשִׁטָּאן בְּעֵלְמָא. וּבְעָאן לְאַתְלַבְּשָׁא
בְּגוּפָא וְלֹא יִכְלִין. פְּדִין בְּעִינָא לְאַסְתְּמֶרָא מְנַיְיהוּ,
וְאַתְקִינוּ שִׁיר דְּפִגְעִים בְּכָל שְׁעָתָא דְּדַחֲלוּ דְלַהוֹן שְׂרִיָּא
בְּעֵלְמָא.

תָּא חַזִּי, כִּד אַתְקַדְּשׁ יוֹמָא בְּמַעְלֵי שִׁבְתָּא סוּפַת שְׁלוֹם
שְׂרִיָּא וְאַתְפְּרִיסַת בְּעֵלְמָא. מָאן סוּפַת שְׁלוֹם, דָּא
שִׁבְתָּא, וְכָל רוּחִין וְעֵלְעוּלִין וְשִׁדִּין וְכָל סְטֵרָא דְמִסְאֲבֵי
כְּלָהוּ טְמִירִין וְעָאֲלִין בְּעִינָא דְרִיחֵיָּא דְנוֹקְבָא דְתַהוּמָא
רַבָּא. דְּהָא פִּיּוֹן דַּאֲתַעֵר קְדוּשַׁתָּא עַל עֵלְמָא, רוּחַ
מִסְאֲבָא לֹא אַתְעֵר בְּהַדִּיָּה. וְדָא עָרִיק מְקַמֵּיהּ דְּדָא.

וְכִדִּין עֵלְמָא בְּנִטִּירוּ עֵלְאָה וְלֹא בְּעִינָן לְצֵלְאָה עַל
נִטִּירוּ כְּגוֹן שׁוֹמֵר אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְעַד אָמֵן.
דְּהָא דָּא בְּיוֹמָא דְחוּל אַתְתַּקֵּן דְּעֵלְמָא בְּעִיָּא נִטִּירוּ. אָבֵל
בְּשִׁבְתֵּי סוּפַת שְׁלוֹם אַתְפְּרִיסָא עַל עֵלְמָא וְאַתְנַטִּיר בְּכָל
סְטֵרִין. וְאַפִּילוּ חֵיבֵי גִיְהֵנָם נִטִּירִין אַנּוּן, וְכֹלָא בְּשִׁלְמָא

אֲשֶׁתִּכְחָא עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וּבְגִין כֶּךָ בְּקְדוּשָׁא דְיוֹמָא
 מְבָרְכִין הַפּוֹרֵס סִכַּת שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 וְעַל יְרוּשָׁלַם. אַמַּאי עַל יְרוּשָׁלַם, אֵלָּא דָּא הִיא מְדוּרָא
 דְּתַהִיא סִכָּה. וּבַעֲיָנָא לְזַמְנָא לְהֵהִיא סִכָּה דְּאִתְּפָרַסַת
 עֲלָנָא וּלְמִשְׁרָא עֲמָנָא וּלְמַהוּי (ד"א מְגִינָא) עֲלָנָא כְּאִמָּא
 דְּשִׂרְיָא עַל בְּנִין, וּבְגִין דָּא לָא דְּחָלִין מִכָּל סִטְרִין, וְעַל
 דָּא הַפּוֹרֵס סוֹכַת שְׁלוֹם עָלֵינוּ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל מְבָרְכִין וּמוֹזְמִין לְהֵאִי סִכַּת
 שְׁלוֹם אוֹשְׁפִיזָא קְדִישָׁא וְאִמְרֵי הַפּוֹרֵס סִכַּת שְׁלוֹם,
 כְּדִין קְדוּשָׁתָא עֲלָאָה נַחְתָּא וּפְרִיסַת גְּדַפְהָא עֲלֵיהּ
 דְּיִשְׂרָאֵל וּמַכְסִּיא לֹון כְּאִמָּא עַל בְּנִין, וְכַל זִינִין בִּישִׁין
 אֲתַכְנִישׁוּ מִעֲלָמָא, וְיַתְבִּי יִשְׂרָאֵל תַּחֲוַת קְדוּשָׁתָא
 דְּמֵאֲרִיהוֹן, וּכְדִין דָּא סִכַּת שְׁלוֹם יְהִיב נְשִׁמְתִין חֲדַתִּין
 לְבִנְהָא, מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּבִיה נְשִׁמְתִין שִׂרְיִין (ס"א) וְכְדִין
 זְמַן זְוֹגָא וְנִטְלַת נְשִׁמְתִין וּבַה שִׂרְיִין) וּמְנִיָּה נְפָקִין. וְכִיוּן
 דְּשִׂרְיָא וּפְרִיסַת גְּדַפְהָא עַל בְּנָהָא. אֲרִיקַת נְשִׁמְתִין חֲדַתִּין
 לְכָל חַד וְחַד.

תּוּ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל דָּא תַּנִּין שַׁבַּת דְּוִגְמָא דְּעֲלָמָא
 דְּאֲתִי אִיהוּ, הֵכִי הוּא וְדָאִי, וְעַל דָּא שְׁמִיטָה וְיֹוֹבֵל
 דְּוִגְמָא דָּא בְּדָא. וְשַׁבַּת וְעֲלָמָא דְּאֲתִי הֵכִי הוּא. וְהֵהוּא
 תּוֹסַפַּת דְּנְשִׁמְתָא מְרֻזָּא דְּזְכוּר קָא אֲתִיא עַל הֵאִי סִכַּת

שְׁלוֹם דְּנִטִיל (דף מח ע"ב) מֵעֲלָמָא דְאֵתִי וְדָא תּוֹסַפֶּת יְהִיבֵת
 לְעֲלָמָא קַדִּישָׁא. וּבְהֵוּא תּוֹסַפֶּת חֲדָאן וְיִתְנַשִּׁי מִנִּיּהוּ
 כָּל מַלְיָן דְּחוּל וְכָל צַעֲרִין וְכָל עָאקִין כִּמָּא דְאֵת אָמַר
 (ישעיה ד) בְּיוֹם הַנִּיחַ יִי לָךְ מֵעֲצָבְךָ וּמִרְגֹזְךָ וּמִן הָעֵבֶדְהָ
 הַקִּשָּׁה וְגו'.

וּבְלִילִיא דְשַׁבְּתָא בְּעֵי בַר נַשׁ לְאַטְעָמָא מִכְּלָא, בְּגִין
 לְאַחֲזָא דְהָאִי סַכַּת שְׁלוֹם מִכְּלָא אֲתַכְּלִילֵת,
 וּבְלָבֵד דְּלֹא יִפְגִּים מִיכְּלָא חֲדָא לְיוֹמָא, וְאֵית דְּאָמְרִי
 תְּרִין, לְתִרִין סְעוּדָתִי אַחֲרָנִין דְּיוֹמָא, וְשִׁפִּיר. וְכָל שְׁפֹן
 אִי סָלִיק יִתִּיר לְיוֹמָא וְיִכִּיל לְמִטְעָם מִמִּיכְּלִין אַחֲרָנִין
 וְלִזְעִירִי בְּתִרִי תַבְּשִׁילִין סִגְיָא, וְאוּקְמוּהָ חֲבֵרְיָא.

בַּר שֶׁל שַׁבַּת לְנַשִּׁי עָמָא קַדִּישָׁא אֲתִיּהִיבֵת לְאַדְלָקָא,
 וְחֲבֵרְיָא הָא אָמְרוּ דְּאִיּהִי כִּפְתָהּ בּוֹצִינָא דְעֲלָמָא
 וְאַחֲשִׁיכַת לִיהָ כּו' וְשִׁפִּיר. אָבֵל רִזָּא דְמִלָּה. הָאִי סַכַּת
 שְׁלוֹם מִטְרוֹנִיתָא דְעֲלָמָא הִיא וְנִשְׁמַתִּין דְּאַנּוֹן בּוֹצִינָא
 עֲלָאָה בָּהּ שְׂרִיין. וְעַל דָּא מִטְרוֹנִיתָא בְּעִיא לְאַדְלָקָא,
 דְּהָא בְּדוּכְתָהּ אֲתֵאֲחֵדֵת וְעֵבֶדֶת עוּבְדָא.

וְאֲתֵתָא בְּעִיא בְּחֵדוּהָ דְלָבָא וְרַעוּתָא לְאַדְלָקָא בּוֹצִינָא
 דְשַׁבְּתָא, דְּהָא יִקְרָא עֲלָאָה הִיא לָהּ וּזְכוּ רַב
 לְגִרְמָה לְמִזְכֵּי לְבַנִּין קַדִּישִׁין דִּיהוֹן בּוֹצִינָא דְעֲלָמָא
 בְּאוּרִייתָא וּבְדַחֲלֵתָא, וְיִסְגוֹן שְׁלָמָא בְּאַרְעָא, וְיִהִיבֵת

לְבַעֲלָהּ אֹרְכָא דְחַיִּין, בְּגִין כֶּךָ בְּעֵיא לְאַזְדַּהְרָא בֵּהּ.
 תָּא חַזִּי, שֵׁבֶת לֵילֵיא וְיומָא זְכוֹר וְשִׁמּוֹר אִיהוּ כְּחֵדָא,
 וְעַל דָּא פְּתִיב זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ וּכְתִיב
 שִׁמּוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, זְכוֹר לְדַכּוּרָא שִׁמּוֹר לְנוֹקְבָא וְכֻלָּא
 חֵד. זַכְּאִין אַנּוּן יִשְׂרָאֵל חוֹלְקִיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עַדְבִּיה וְאַחַסְנִתִּיה עַלֵּייהוּ פְּתִיב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם
 שָׁכְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁיִי אֶלְקִיו.

השלמה מזהה שמטות (סימן מ"ב)

רַבִּי חֲנִינָא פְּרִישׁ כָּל חֵד עַל קְיוּמָא. שָׁשׁוֹן חֵד. שְׁמַחָה
 תְּרִין. חֲתָן תְּלָת. כֻּלָּה אַרְבַּע. גִּילָה דֵּי צֶה אֶהְבָּה
 אַחֻה שְׁלוֹם וְרִיעוּת י' כְּנַגְדַּ עֲשָׂרָה מֵאֲמָרוֹת שְׁבַהֵן נִבְרָא
 הָעוֹלָם. ע"כ: (עד כאן מזהה שמטות)

וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם וְגו'.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתִיב, (איוב כח) אֱלֹהִים הִבִּין דְּרַפָּה
 וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ. הָאִי קָרָא גּוּוּנִין סְגִיאִין אִית בֵּיה.
 אֶלָּא מֵהוּ אֱלֹהִים הִבִּין דְּרַפָּה. כְּמָא דְאֵת אָמַר וַיִּבֶן יְיָ
 אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע דָּא תוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה דְאִית בֵּה דְרַךְ,
 כְּמָא דְאֵת אָמַר, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דְּרַךְ, בְּגִינֵי כֶּךָ
 אֱלֹהִים הִבִּין דְּרַפָּה.

וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ. מָאן מְקוֹמָהּ, דָּא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב
 דְּאִית בֵּה דְעַת. (דעת ותבונה פחד אֶלּוֹ) יְיָ אֱלֹהִים שֵׁם

מֵלֵא לְאַתְקֵנָא לָהּ בְּכֻלָּא. וְעַל דָּא אַתְקֵרִיאַת חֲכָמָה
וְאַתְקֵרִיאַת בִּינָה. בְּגִין דְּהוּה בְּשֵׁם מֵלֵא יִי אֱלֹהִים בְּכֻלָּא
בְּשְׁלִימוּ בְּתָרֵי שְׁמָהֵן.

אַתְ הַצִּלַּע דָּא אֲסַפְקֵלְרִיָּאָה דְלָא נִהְרָא כְּמָא דְאַתְ אָמַר,
(תהלים לה) וּבְצִלְעֵי שְׁמָחוּ וְנֶאֱסַפּוּ. אֲשֶׁר לָקַח מִן
הָאָדָם, בְּגִין דְּהָא מִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב נִפְקַת. לְאִשָּׁה,
לְאַתְקֵשְׂרָא בְּשִׁלְהוּבָא דְסִטְר שְׁמָאֵלָא, דְּהָא אֹרִייתָא
מִסִּטְרָא דְגְבוּרָה אַתְיָהִיבַת. לְאִשָּׁה, לְמַהוּי (נח ע' א) אִשׁ ה'
קִטִּיר כְּחֵדָא.

וַיְבֹאֶה אֶל הָאָדָם. בְּגִין דְלָא בַעֲיָא לְאַשְׁתַּכְחָא
בְּלַחֲוּדָהָא אֶלָּא לְאַתְכַּלְלָא וּלְאַתְחַבְרָא בִּתּוֹרָה
שְׁבַכְתָּב. כִּיּוֹן דְאַתְחַבְרַת בְּהַדְיָה הוּא יוֹזֵן לָהּ וַיִּתְקַן לָהּ
וַיִּתֵּן לָהּ מֵה דְאַצְטְרִיךְ הֵיִינוּ דְכְתִיב וְאֵת הָאָרֶץ וְהָא
אוֹקִימְנָא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא מָאן דְאַנְסִיב בְּרַתִּיָּה עַד לָא
תִיעוּל לְבַעֲלָהּ, אָבוּהָ וְאַמָּהּ מִתְקַנִּין לָהּ וַיְהִיבִין לָהּ כֹּל
מֵה דְאַצְטְרִיךְ, כִּיּוֹן דְאַתְחַבְרַת בְּבַעֲלָהּ הוּא יוֹזֵן לָהּ וְהוּא
יִתֵּן לָהּ מֵה דְבַעֲיָא.

תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב וַיְבִין יִי אֱלֹהִים אֶת הַצִּלַּע.
דְּאַבָּא וְאַמָּא אַתְקִינּוּ לָהּ (בכ"ד קשוטין. וַיבֹאֶה בְּגִי' כ"ד) וּלְבַתֵּר
וַיְבִיָּאָה אֶל הָאָדָם (וְעֵאֵלָא לִיָּהּ בְּחֻמְשׁ קָלִין (ירמיהו ב) קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שְׁמֻחָה
קוֹל חֲתָן וְקוֹל כְּלָה קוֹל מִצְעָלוֹת חֲתָנִים) לְאַתְקֵשְׂרָא כְּלָא כְּחֵדָא

וְלֹא־תִחְבְּרָא חַד בְּחַד. וְהוּא יְהִיב (ליה) מַה דְּאֶצְטְרִיף.
 דְּבַר אַחַר אֱלֹהִים הֲבִין דְּרַפָּה, כִּד בְּרֵתָא בְּבֵי אַמָּא, הֵיא
 אֶסְתְּכֵלָא בְּכָל יוֹמָא בְּכָל מַה דְּבַעֲיָא בְּרֵתָה
 דְּכֹתִיב, (איוב כח) אֱלֹהִים הֲבִין דְּרַפָּה, פִּיּוֹן דְּחִבְרַת לָהּ
 בְּבַעֲלָהּ הוּא יְהִיב לָהּ כָּל מַה דְּבַעֲיָא וְיִתְקַן עוֹבְדָהָא,
 הָדָא הוּא דְּכֹתִיב וְהוּא יִדַּע אֶת מְקוֹמָהּ (וְהָאֵי קָרָא בְּרִזִין עֲלָאִין
 אֶתְקַשְׁר) (דף מט ע"א) (ד"א) הָאֵי קָרָא עַל חֲכֻמַּתָּא עֲלָאָה אֶתְמַר
 וְאֶתְקַשְׁר בְּרִזִין עֲלָאִין, דְּהָא נְקוּדָה קְדַמָּאָה לִית מֵאֵן
 דִּידַע בַּהּ כְּלָל, אֲבָל אֱלֹהִים הֲבִין דְּרַפָּה דָּא עֲלָמָא
 דְּאֵתִי, וְהוּ"א דָּא טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין סְתִימָא דְּאֶקְרִי
 הוּ"א וְלֹא יִדַּע בְּשֵׁמָא).

כְּתִיב וַיִּיצֶר יי אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם. הֲכָא אֲשֶׁתְּכֵלָל בְּכָלָא
 בְּיִמִּינָא וּבְשֵׁמָאלָא, וְהָא אוֹקִימָנָא דְּאֶתְכֵלִיל
 בְּיַצֵּר הַטּוֹב, אֲבָל וַיִּיצֶר יי אֱלֹהִים בְּיַצֵּר טוֹב וּבְיַצֵּר רָע.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ג)

ס"א יַצֵּר טוֹב וַיִּיצֶר רָע דְּאִיהוּ חֲדוּה וְאִיִּיתִי לָהּ לְגַבִּיָּה,
 וְלַעֲיֵלָא סְטָרָא דְּצָפוֹן מִמֶּשׁ דְּאִיהוּ חֲדוּה בְּלֹא
 זוּהָמָא דְּיַצֵּר הָרַע אֶחִיד בִּיה (נ"א ביה). בְּקַדְמִיתָא דְּכֹתִיב
 שְׂמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי וּלְבַתֵּר וַיִּמְיֵנוּ תַחְבֵּקְנִי וְאֶתִּיִּהִיבַת
 בֵּין יְמִינָא לְשֵׁמָאלָא (נ"א וּשְׂמָאלָא) (לְאֶתְחַנָּא) וְעַל דָּא וַיִּיצֶר יי

אֱלֹהִים שֵׁם מְלֵא לְגַבִּי תְרִין סְטָרִין אֲלִין. אֶת הָאָדָם וְכו') (עד כאן מההשמטות)

אִמְאִי, אֶלָּא יִצַּר טוֹב לִיה לְגַרְמִיָּה. יִצַּר הָרַע לְאַתְעָרָא
 לְגַבֵּי נּוּקְבִיָּה. (ס"א) וּמִסֵּטֶר שְׁמָאֵלָא אֶתְעַר תְּדִיר
 לְגַבֵּי נּוּקְבֵא), רִזָּא דְמִלָּה מְכָאן אֹלִיפְנָא דְצַפּוֹן אֶתְעַר
 תְּדִיר לְגַבֵּי נּוּקְבֵא וְאַתְקִשֵּׁר בְּהֵדָה וּבְגִין כֶּף אֶתְקַרִּיאַת
 אִשָּׁה.

וְתָא חֲזִי, יִצַּר טוֹב וְיִצַּר הָרַע בְּגִין דְּאַתְיִיְהֵבַת נּוּקְבֵא
 בִּינִיָּהוּ (נ"א) דְּנוּקְבֵא אֶתְכְּלִילַת בְּהוּ) וְאַתְקִשְׂרָא
 בְּהֵדִיָּהוּ, וְלֹא מִתְקִשְׂרָא עַד דְּיִצַּר הָרַע אֶתְעַר לְגַבֵּה
 וּמִתְקִשְׂרָן דָּא בְּדָא. וְכִיוֹן דְּמִתְקִשְׂרָן דָּא בְּדָא, כְּדִין
 אֶתְעַר יִצַּר טוֹב דְּאִיהוּ חֲדוּה וְאִיִּתִּי לָהּ לְגַבֵּיָּה (וּבְדִין אֶתְיִיְהֵבַת
 בִּינִיָּהוּ לְאַתְקִנָּא, וְעַל דָּא וְיִצַּר יִי אֱלֹהִים שֵׁם מְלֵא לְגַבֵּיָּה יִצַּר טוֹב וְיִצַּר רַע) (ד"א
 וְלַעִילָא סְטָרָא דְצַפּוֹן מִמֶּשׁ דְּאִיהִי חֲדוּה בְּלֹא זִוְהָמָא
 דְּיִצַּר הָרַע אֶחֱיד בְּהָ בְּקַדְמִיתָא, דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב)
 שְׁמֵאלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי וּלְבַתֵּר וַיִּמְיֵנוּ תַחְבֻּקֵנִי, וְאַתְיִיְהֵיבַת
 בֵּין יְמִינָא וּשְׁמֵאלָא לְאַתְזָנָא, וְעַל דָּא וְיִצַּר יִי אֱלֹהִים
 שֵׁם מְלֵא לְגַבֵּי תְרִין סְטָרִין אֵלִין).

אֶת הָאָדָם הָאֵא אֹקִימָנָא. אֲבָל דְּכֵר וְנוּקְבֵא כְּחֵדָא (ד"א
 וְלֹא הוּו) מִתְפָּרְשָׁן לְמַהוּי אַפִּין בְּאַפִּין. מַה כְּתִיב
 עֶפְר מִן הָאָדָמָה הִשְׁתָּא קְיִימָא לְאַתְקִנָּא. תָּא חֲזִי אֶתְתָּא
 כְּד אֶתְחַבְּרַת בְּבַעֲלָהּ, אֶתְקַרִּיאַת עַל שֵׁם בְּעֵלָהּ, אִישׁ
 אִשָּׁה, צְדִי"ק צְדִי"ק, אִיהוּ עוֹפֵר וְאִיהִי עֶפְר. (ד"א ל"ג) (וּבְדִין)

אִיהוּ צְבִי וְאִיהִי צְבִיָּה (ד"א כְּמֵא דְאֵת אִמְר) (יחזקאל ב) צְבִי
הִיא לְכָל הָאָרְצוֹת.

כְּתִיב, (דברים טז) לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲצֶל מִזְבַּח
יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לְךָ. אֲצֶל מִזְבַּח, וְכִי
לְעִילָא מְנִיָּה אוּ בְּאַתְר אַחְרָא מָאן שְׂרִיָּיה. אֵלֵא הָא
אוּקִימְנָא (קפ"ב ע"ב) אֲשֶׁר דָּא בְּעֵלָה דְאֵתְתָא (ד"א ה"א)
אֲתַקְרִיאת עַל שׁוּם בְּעֵלָה אֲשֶׁרָה. (נ"א ח"ר הִם אֲשֶׁר ה"א) וְעַל
דָּא כְּתִיב, (מלכים ב כג) לְבַעַל וְלֹא־שָׂרָה. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב לֹא
תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲצֶל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ. לְקַבֵּל (נ"א
אֲשֶׁרָה) אֲתֵר דִּתְהוּא מִזְבַּח יְיָ, דִּתְהָא מִזְבַּח יְיָ אִיהוּ קִיִּמָּא
עַל דָּא, וְעַל דָּא לְקַבְּלָה לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרָה אַחְרָא.

תָּא חֲזִי, בְּכָל אֲתֵר כָּל אַנּוּן פְּלַחֵי שְׁמֵשָׁא אֶקְרוּן עוֹבְדֵין
לְבַעַל, וְאַנּוּן דִּפְלַחִין לְסִיְהָרָא אִיקְרוּן עוֹבְדֵי
אֲשֶׁרָה, וְעַל דָּא לְבַעַל וְלֹא־שָׂרָה, וְאֲשֶׁרָה אֲתַקְרִי עַל שׁוּם
בְּעֵלָה אֲשֶׁרָה. אִי הָכִי אֲמַאי אֲתַעְבֵּר שְׁמָא דָּא. אֵלֵא
אֲשֶׁרָה עַל שׁוּם דְּכְתִיב (בראשית ל) בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת
וְהוּא (ד"א ה"א) דְּלֹא אֲשֶׁרוּהָ שְׂאֵר עֲמִין וְקִיִּמָּא אַחְרָא
תְּחוּתָהּ, וְלֹא עוֹד אֵלֵא דְכְתִיב (איכה א) כָּל מְכַבְּדֵיהָ
הִזְלִינָהּ, וּבְגִין כֶּךָ (נ"א אֲתַעְבִּיד) אֲתַעְבֵּר שְׁמָא דָּא, וּבְגִין דְּלֹא
יִתְתַּקְפוּן אַנּוּן דְּעַבְדֵי שְׂאֵר עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים
וּמְזֻלוֹת, וְקִרְיָנָן מִזְבַּח דְּאִיהוּ מֵאֲדָמָה, דְּכְתִיב, (שמות ב)
מִזְבַּח אֲדָמָה וְגו' בְּגִינֵי כֶּךָ עֶפְר מִן הָאֲדָמָה.

וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים. (מלה אתכליל אבל ויפח באפיו) אֶתְכֹלִיל
 נְשִׁמַת חַיִּים בְּהוּא עֶפֶר, כְּנוֹקְבָא דְמַתְעַבְרָא מִן
 דְכוּרָא דְהָא מִתְחַבְרֵן וְאֶתְמַלִּיָּא הָאֵי עֶפֶר מְכֹלָא, וּמְאֵי
 אִיהוּ, רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין. וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, הַשְׁתָּא
 אֶתְתַּקֵּן וְקַיִים אָדָם לְאֶתְקַנָּא וְלִמְיוֹן לְנֶפֶשׁ חַיָּה.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ד)

אָמַר לִיָּה (שיר השירים ז) לָכֵּה דוּדֵי נִצָּא הַשָּׁדָה לְכוּ לְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְטַיִל וְאֵל אֲשֵׁב תָמִיד בְּמָקוֹם אֶחָד
 וּמְאֵי ל"ב אָמַר לִיָּה, אִם כֵּן בֶּן זוּמָא מִבְּחוּץ וְאֶתָּה עִמּוֹ
 ל"ב הוּא (דחוא) שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם וְהָיוּ סְתוּמִים וּבָהֶם נִבְרָא
 הָעוֹלָם. וּמְאֵי שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם אָמַר לִיָּה ל"ב נְתִיבוֹת
 מְשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהִיא יוֹשֵׁב בְּחֲדָרֵי חֲדָרִים וּמְנִין הַחֲדָרִים
 ל"ב. וְלִכְלֹ אֶחָד מִן הַחֲדָרִים יֵשׁ נְתִיב נָאָה לְמֶלֶךְ זֶה
 לְהַכְנִס (הבל) בְּחֲדָרוֹ עַל דֶּרֶךְ נְתִיבוֹת. אָמַר, לֹא נָאָה לוֹ
 שְׁלֹא לְגִלוֹת פְּנִינּוֹ וּמִשְׁכַּנּוֹתָיו וּגְנָזָיו וְחִמּוּדוֹתָיו. אָמַרְתָּ
 לֹא. מָה עָשָׂה, נָגַע בְּבֵת וּפְלָל בָּהּ כָּל הַנְּתִיבוֹת
 וּמִלְבוּשֵׁיהָ וְהַרוּצָה לְהַכְנִס (ס"א להסתכל בעיניה) בְּפָנָיִם, יִסְתַּפֵּל
 הֵנָּה. וּנְשָׂאָה לְמֶלֶךְ.

גַּם נִתְּנָה לוֹ בְּמִתְנָה. וְלַפְעָמִים קוּרָא אוֹתָהּ בְּאֶהְבָּתוֹ,
 (בת) אַחֲוֵתִי כִּי מִמָּקוֹם אֶחָד הָיוּ וְלַפְעָמִים קוּרָא אוֹתָהּ
 בְּתִי, כִּי בָתּוֹ הִיא. וְלַפְעָמִים קוּרָא אוֹתָהּ אִמִּי. וְעוֹד כִּי

אֵין דִּין אִם אֵין חֲכָמָה, שְׁהָרִי נֶאֱמַר (מלכים א' ה') וַיִּי נִתַּן
 חֲכָמָה לְשִׁלְמָה. וְאַחַר כֵּן דָּן אֶת הַדִּין עַל מִתְּכַוֵּנָתוֹ
 דְּכַתִּיב (מלכים ג) וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת הַמְּשֻׁפֵּט וְגו'. כִּי
 רָאוּ כִּי חֲכָמָה אֱלֹהִים בְּקִרְבוֹ וְגו'.

וְמָה חֲכָמָה נִתַּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׁלְמָה. שְׁלֹמֹה נִשְׂא
 שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדֹאמְרֵינוּ, כִּלְ שְׁלֹמֹה
 שְׁבַשְׂיֵר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ, לְבַד מֵאַחַד. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הוֹאִיל וְשִׁמְךָ כְּשִׁמִּי, אֲשִׂיא לְךָ בְּתִי. וְהָא נִשְׂוֹאָה
 הִיא, אָמַר לֵיהּ, בְּמִתְּנָה נִתְּנָה לוֹ הַשֵּׁם. וַיִּי נִתַּן חֲכָמָה
 לְשִׁלְמָה וְלֹא פִירֶשׁ. וְהִיכֵן פִירֶשׁ, לְהֵלֵךְ. כִּי רָאוּ כִּי חֲכָמָת
 אֱלֹהִים בְּקִרְבוֹ לַעֲשׂוֹת מְשֻׁפֵּט ((נ"א וּמֵאֵי מְשֻׁפֵּט אֱלֹא כֹּל זְמַן שְׂאֲדָם
 עוֹשֶׂה מְשֻׁפֵּט חֲכָמָת אֱלֹהִים בְּקִרְבוֹ)) וּמֵאֵי לַעֲשׂוֹת מְשֻׁפֵּט, הוּי אֹמַר
 שְׂאוֹתָה חֲכָמָה שְׁנִתְּנָה אֱלֹהִים וְשֶׁהִיא עִמּוֹ בְּחִדְרוֹ, הִיא
 בְּקִרְבוֹ. זֹאת עוֹזְרָתוֹ וּמְקַרְבָּתוֹ וְאִם לָאוּ מִרְחַקְתּוֹ וְלֹא
 עוֹד אֱלֹא מִיִּסְרָתוֹ דְּכַתִּיב (ויקרא כ"ו) וַיִּסְרָתִי אֶתְכֶם אֶף אֲנִי:

(עד כאן מזההשמטות)

וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים, אוֹף הֶכִי נִמִּי בְּשֵׁם מְלֹא, דִּהָא אֲבָא
 וְאֲמַא אֶתְקִינּוּ לָהּ עַד לָא אֶתְתָּ לְבַעֲלָהּ. אֶת הַצִּלְע
 כְּמֵא דְאֶתְ אָמַר, (שיר השירים א) שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנֹאוּה בְּנוֹת
 יְרוּשָׁלַם, אִסְפְּקִלְרִיָּא דִּלָּא נִהְרָא, אֲבַל אֲבָא וְאֲמַא
 אֶתְקִינּוּ לָהּ לְאֶתְפִּיִסָּא בַעֲלָהּ בַּהֲדָה.

וַיְבֹאֶה אֶל הָאָדָם. מִהֲכֹא אֹלִיפְנָא דְבַעָאן אָבֹא וְאִמָּא
 דְכֻלָּה לְאַעְלָה בְּרִשׁוּתִיהָ דְחַתָּן. כְּמָא דְאֵת אָמֵר,
 (דברים כב) אֵת בְּתִי נִתְתִי לְאִישׁ הַזֶּה וְגו'. מִכָּאן וְאִילָךְ
 בַּעְלָה יִיתִי לְגַבְהָ, דְהָא בֵּיתָא דִּילָהּ הוּא דְכְּתִיב, (בראשית
 כט) וַיָּבֹא אֵלֶיהָ. וַיָּבֹא גַם אֶל רְחֵל, בְּקִדְמִיתָא וַיְבֹאֶה אֶל
 הָאָדָם דְּעַד הֲכֹא אֵית לְאָבֹא וְלִאִמָּא לְמַעְבַּד, לְבַתָּר אִיהוּ
 יִיתִי לְגַבְהָ וְכֹל בֵּיתָא דִּילָהּ הוּא, וַיִּטּוֹל רִשׁוּת מִינָהּ.

וְעַל דָּא אֶתְעֲרֹנָא דְכְּתִיב, (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם וַיִּלֶן
 שָׁם, דְּנִטִּיל רִשׁוּ בְּקִדְמִיתָא. מִכָּאן אֹלִיפְנָא דְמָאן
 דְּמִתְחַבֵּר (דף מט ע"ב) בְּאַנְתִּיתִיהָ בְּעֵי לְמַפְגַּע לָהּ וּלְבִסְמָא לָהּ
 בְּמַלְיָן, וְאִי לָאוּ לָא (קמח ב) יְבִית לְגַבְהָ. בְּגִין דִּיהָא רְעוּתָא
 דְלַהוֹן כְּחָדָא בְּדִלָא אַנִּיסוּ.

וַיִּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, לְאַחֲזָאָה דְאַסִּיר לִיהָ לְבַר נֶשׁ
 לְשִׁמְשָׁא עֲרִסִיהָ בִּימָמָא. וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם
 מֵרֵאשׁוּתָיו, הֲכֹא אֹלִיפְנָא דְאַפִּילוּ יְהוֹן לְמַלְכָּא עֲרִסִי
 דְדַהְבָּא וּלְבוּשֵׁי יָקָר לְמִיבַת בְּהוּ וּמְטְרוֹנִיתָא תְּתַקִּין לִיהָ
 עֲרִסָא מִתְתַקֵּן בְּאַבְנִין, יִשְׁבּוּק דִּילִיהָ וַיְבִית בְּמָה דְאִיהִי
 תְּתַקִּין דְכְּתִיב וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב הֲכֹא וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם וְגו'.
 הָא בְּסִימוּ דְמַלְיָן לְאַמְשָׁכָא עֲמָה חֲבִיבוּתָא,
 וְלְאַמְשָׁכָא לָהּ (עמדה) לְרְעוּתִיהָ לְאַתְעֲרָא עֲמָה רְחִימוּתָא.

חָמִי כִּמָּה בְּסִימֵינִי אֲנֹנִי מְלִין, כִּמָּה מְלִי דְרַחֲמֵימוֹתָא אֲנֹנִי,
עֲצָם מֵעֲצָמֵי וּבֶשֶׁר מִבְּשָׂרִי, בְּגִין לְאַחֲזֹאָה לָּהּ דְאֲנֹנִי חַד
וְלֹא אֵית פִּירוּדָא בִּינֵיהוּ בְּכֻלָּא.

הַשְׁתָּא שָׂרִי לְשִׁבְחָא לָּהּ. לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה דָּא הִיא
דְלֹא יִשְׁתַּכַּח כְּוֹתָהּ. דָּא הִיא יִקְרָא דְבֵיתָא
כְּלָהוֹן נָשִׁין גְּבִיהַּ כְּקוּפָא בְּפָנֵי בְּנֵי נָשָׂא. אֲבָל לְזֹאת יִקְרָא
אִשָּׁה שְׁלִימוֹ דְכֻלָּא לְזֹאת וְלֹא לְאַחֲרָא. כֻּלָּא הוּא מְלִי
רַחֲמֵימוֹתָא כִּמָּא דְאֵת אָמַר, (משלי לא) רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל
וְאֵת עֲלִית עַל כָּלָנָה:

עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ
לְבָשָׂר אֶחָד, כֻּלָּא לְאַמְשַׁכָּא לָּהּ בְּרַחֲמֵימוֹ וְלְאַתְדַּבְּקָא
בְּהַדְּדָהּ, כִּיּוֹן דְאֵתְעַר לְגְבִיהַּ כָּל מְלִין אֲלִין, מַה כְּתִיב
וְהִנַּחֵשׁ הָיָה עָרוֹם וְגו'. הָא אֵתְעַר יִצְרַר הָרַע לְאַחֲדָא בַּהּ
בְּגִין לְקַשְׂרָא לָּהּ בְּתִיאֻבְתָּא דְגוּפָא וְלְאַתְעָרָא לְגְבִיהַּ
מְלִין אַחֲרָנִין דִּיִּצְרַר הָרַע אֵתְעַנַּג בַּהּ.

עַד לְבַתֵּר מַה כְּתִיב וְתָרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל
וְכִי תֵאֻוָּה הוּא לְעֵינַיִם וְתִקַּח מִפְּרִיו וְתֹאכֵל, קְבִילַת
לִיה בְּרַעוּתָא וְתִתֵּן גַּם לְאִשָּׁה עֲמָה (ויאכל) הָא כְּדִין הִיא
אֵתְעָרָא לְגְבִיהַּ בְּתִיאֻבְתָּא (נ"א בְּתִיאֻבְתָּא) לְאַתְעָרָא (נ"א לְמִיחָב)
לִיה רַעוּתָא וְרַחֲמֵימוֹ, דָּא מְלָה לְאַחֲזֹאָה עוּבְדָא לְבְנֵי נָשָׂא
כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֵי הָכִי בְּמַאי נֹוֹקִים לִיה לְעֵילָא יִצְר
הָרַע דְּאַחִיד בַּהּ בְּנוֹקְבָא, אָמַר לִיה, הָא אַתְּ עָרָא
אַלִּין לְעֵילָא וְאַלִּין לְתַתָּא יִצְר טוֹב וְיִצְר רָע. יִצְר טוֹב
מִיִּמְנָא וְיִצְר רָע מִשְׂמַאלָא, וּשְׂמַאלָא לְעֵילָא אַחִיד
בְּנוֹקְבָא לְקִשְׂרָא לָהּ כְּחֵדָא (נ"א לְאַתְקִשְׂרָא בִיה) בְּגוֹפָא
כְּמַא דְאַתְ אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׂמַאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי וְגו',
וְעַל דָּא מְלִין אַתְּ פֻּרְשָׁן לְעֵילָא וְתַתָּא עַד הָכָא, מְכַאן
וְלַהֲלָאָה מְלִין בְּזוּטְרָא (נ"א בְּזוּטָא) דְּזִיפְתָא לְזַעֲרִיָּה דְּטִינְקִין
לְפֻרְשָׁא מְלָה, וְהָא אַתְּ עָרוּ בִיה חֲבַרְיָא.

רַבִּי שְׂמַעוֹן הָוּה אֲזִיל לְטַבְּרִיָּה, וְהוּו עַמִּיָּה רַבִּי יוֹסִי
וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִיָּא. אַדְהָכִי חֲמוּ לִיה לְרַבִּי פְּנַחֶס
דְּהוּוה אֲתִי. כִּיּוֹן דְּאַתְחַבְּרוּ כְּחֵדָא, גַּחְתּוּ וְיִתְבוּ תַחֲת
אַילָנָא חַד מְאִילָנֵי טוֹרָא. אָמַר רַבִּי פְּנַחֶס הָא יִתִּיבְנָא,
מְאִלִּין מְלִי מַעֲלִייתָא דְאַתְ אָמַר בְּכַל יוֹמָא בְּעֵינָא
לְמִשְׁמַע.

פְּתַח רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר (בראשית יג) וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו מִנְּגֹב וְעַד
בֵּית יֵאל עַד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֲהֵלָה בְּתַחֲלָה
בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעֵי. וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו, לְמִסְעוֹ מִבְּעֵי לִיה.
מַאי לְמִסְעָיו. אֶלָּא תַרִּין מְטַלְנִין אַנּוּן. חַד דִּידִיָּה וְחַד
דְּשְׂכִינְתָא. דְּהָא כָּל בַּר נָשׁ בְּעֵי לְאַשְׁתַּכְּחָא דְּכַר וְנוֹקְבָא
בְּגִין לְאַתְקַפָּא מְהִימְנוּתָא. וְכַדִּין שְׂכִינְתָא לָא אַתְּ פֻּרְשָׁא
מְנִיָּה לְעַלְמִין.

וְאִי תִימָא מָאן דְּנִפְיָא לְאַרְחָא דְלֹא אֲשַׁתְּכַח דְּכָר
וְנוֹקְבָא, שְׁכִינְתָא אֲתַפְּרָשָׁא מִנִּיהּ. תָּא חֲזִי, הֵיא
מָאן דְּנִפְיָא לְאַרְחָא (קסח א) יִסְדֵּר צְלוֹתָא קָמִי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין לְאַמְשַׁכָּא עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָא דְמַרְיָה עַד לֹא
יִפּוּק לְאַרְחָא בְּזִמְנָא דְאֲשַׁתְּכַח דְּכָר וְנוֹקְבָא. פִּיּוֹן דְּסִדֵּר
צְלוֹתֵיהּ וְשִׁבְחֵיהּ וְשְׁכִינְתָא שְׁרִיָּא עֲלֵיהּ יִפּוּק. דְּהֵא
שְׁכִינְתָא אֲזִדְוּגַת בְּהַדְיָה. בְּגִין דִּישְׁתְּכַח דְּכָר וְנוֹקְבָא.
דְּכָר וְנוֹקְבָא בְּמַתָּא. דְּכָר וְנוֹקְבָא בְּחֻקְלָא. הֵדָּא הוּא
דְּכָתִיב, (תהלים פד) צֶדֶק לְפָנָיו יִהְיֶה וְיִשָּׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו.
תָּא חֲזִי, כָּל (ד' נ ע"א) זְמַנָּא דְּבַר נֶשׂ אֲתַעֲכֵב בְּאַרְחָא (בְּכָל
חִלְיָה) בְּעֵי לְנִטְרָא עוֹבְדוּי. בְּגִין דְּזוּוּגָא עֲלָאָה לֹא
יִתְפַּרֵּשׁ מִנִּיהּ וְיִשְׁתְּכַח פְּגִים בְּלֹא דְכָר וְנוֹקְבָא. בְּמַתָּא
אֲצַטְרִיךְ כַּד נּוֹקְבִיָּה עֲמִיָּה, כָּל שְׁכֵן הָכָא דְּזוּוּגָא עֲלָאָה
אֲתַקְשְׂרַת בֵּיהּ. וְלֹא עוֹד אֱלָא דְּהֵא זּוּוּגָא עֲלָאָה נְטִיר
לִיהּ בְּאַרְחָא וְלֹא מִתְפַּרֵּשׁ מִנִּיהּ עַד דִּיתוּב לְבֵיתֵיהּ.
בְּשַׁעֲתָא דְּעָאֵל לְבֵיתֵיהּ בְּעָא לְחַדְתָּא דְּבֵיתֵהּ (בֵּיתֵיהּ).
בְּגִין דְּדְבִיתֵהּ גְּרָמָא לִיהּ הֵהוּא זּוּוּגָא עֲלָאָה.
פִּיּוֹן דְּאֲתָא לְגַבְהָ בְּעֵי לְחַדְתָּא לָהּ בְּגִין תְּרִין גּוּוּנֵי. חַד
בְּגִין חֲדוּתָא דְּהֵהִיא זּוּוּגָא חֲדוּתָא דְּמִצּוּהָ הִיא וְחֲדוּתָא
דְּמִצּוּהָ חֲדוּתָא דְּשְׁכִינְתָא אִיהּ.
וְלֹא עוֹד אֱלָא דְּאֲסַגִּי שְׁלוּם סַתָּם (לְתַתָּא) (נ"א לְאַתְתָּא) הֵדָּא

הוּא דְכָתִיב, (איוב ה) וַיֵּדַעַת כִּי שְׁלוֹם אֶהְלֶךְ, וּפְקֻדַת נֹוֶךְ
 וְלֹא תַחֲטָא. וְכִי אֵי לֹא פִקִּיד לְאַתְתִּיהָ חֲטָא אִיהוּ. הֲכִי
 הוּא וְדֵאֵי. בְּגִין דְּגָרַע יִקָּר זְוִיגָא עֲלָאָה דְּאַזְדוּגַת בֵּיה
 וְדְבִיתָהּוּ גָרְמָא לִיהָ. וְחַד דְּאֵי מִתְעַבְרָא אֶתְתִּיהָ זְוִיגָא
 עֲלָאָה אֲרִיקַת בָּהּ נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא דְּהֵאֵי בְרִית אֲקָרִי
 בְרִית דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא בְּעֵי לְכוּנָא בְּחֻדוּתָא
 דָּא כְּמָה דְּבְעֵי בְּחֻדוּתָא דְּשַׁבַּת (דְּאַנּוֹן חֲפִימִין) דְּאִיהוּ זְוִיגָא
 דְּחֲפִימִין. וְעַל דָּא וַיֵּדַעַת כִּי שְׁלוֹם אֶהְלֶךְ דְּהֵא שְׁכִינְתָּא
 אֶתְיָא עִמָּךְ וְשָׂרִיא בְּבִיתְךָ. וְעַל דָּא (איוב ה) וּפְקֻדַת נֹוֶךְ
 וְלֹא תַחֲטָא. מֵאֵי וְלֹא תַחֲטָא. לְשִׁמְשָׁא קָמִי שְׁכִינְתָּא
 חֻדוּתָא דְּמִצּוּהָ.

כְּגִוּוֹנָא דָּא תְּלַמִּידי חֲכָמִים דְּמִתְפָּרְשֵׁן מִנְּשִׁייהוּ כֹּל
 אֲנּוֹן יוֹמִין דְּשַׁבַּתָּא בְּגִין לְאַתְעַסְקָא בְּאוֹרֵייתָא.
 זְוִיגָא עֲלָאָה אֲזְדוּג בְּהוּ וְלֹא מִתְפָּרְשָׁא מִנִּייהוּ בְּגִין
 דִּישְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא. פִּיּוֹן דְּעָאֵל שַׁבַּת בְּעֵינֵי תְּלַמִּידי
 חֲכָמִים לְחֻדְתָּא לְדְבִיתָהּוּ בְּגִין יִקָּר זְוִיגָא עֲלָאָה. וְלְכוּנָא
 לְבִייהוּ בְּרַעוּתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן כְּמָה דְּאַתְמָר.

כְּגִוּוֹנָא דָּא, הֵאֵי מֵאֵן דְּאַתְתִּיהָ בְּיוֹמי מְסֻאָבוּ דִּילָהּ
 וְנָטִיר לָהּ כְּדָקָא יָאוּת. כֹּל אֲנּוֹן יוֹמִין זְוִיגָא
 עֲלָאָה אֲזְדוּג בְּהִדְיָה דִּישְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא. פִּיּוֹן
 דְּאַתְדְּכִיאַת אֶתְתִּיהָ בְּעֵי לְחֻדְתָּא לָהּ חֻדוּהָ דְּמִצּוּהָ חֻדוּהָ

עֲלָאָהּ. וְכִלְהוּ טַעְמֵי דְקָא אֲמָרְן בְּחַד דְּרָגָא סְלָקִין. סְתָמָא
דְּמָלָה כָּל אַנּוּן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא בְּעֵיִן לְכוּוּנָא לְבָא
וְרַעוּתָא בְּהָאֵי.

וְאֵי תִימָא אֵי הָכֵי שְׁבַחָא הוּא דְּבַר נֶשׁ כַּד נִפְיֵק לְאַרְחָא
יִתִיר מִן בֵּיתִיהָ בְּגִין זְווגָא עֲלָאָה דְּאוּדוּוּגַת בְּהִדְיָה.
תָּא חֲזִי, בְּזִמְנָא דְּבַר נֶשׁ הוּא בְּבֵיתִיהָ, עֲקָרָא דְּבֵיתָא
דְּבֵיתָהּוּ. בְּגִין דְּשְׁכִינְתָא לָא אֲתַעְדִּי מִן בֵּיתָא בְּגִין
דְּבֵיתָהּוּ. כְּמָה דְּתַנִּינֵן דְּכְתִיב, (בראשית כד) וַיְבִיאָהּ יִצְחָק
הָאֵלֶּלֶה שָׂרָה אִמּוֹ, דְּשִׁרְגָא אֶתְדִלְקַת, מֵאֵי טַעְמָא בְּגִין
דְּשְׁכִינְתָא אֶתְתַּ לְבֵיתָא.

רְזָא דְּמָלָה אֲמָא עֲלָאָה לָא אֲשַׁתְּכַחַת גְּבִי דְּכוּרָא אֶלָּא
בְּזִמְנָא דְּאֶתְתַקְנַת בֵּיתָא וְאֶתְחַבְּרוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא,
כְּדִין אֲמָא עֲלָאָה אַרְיֵקַת בְּרַכָּאן לְבְרוּפֵי לוּן. כְּגוּוּנָא דָּא
אֲמָא תַתָּאָה לָא אֲשַׁתְּכַחַת לְגְבִי דְּכוּרָא אֶלָּא בְּזִמְנָא
דְּאֶתְתַקְנַת בֵּיתָא וְאֶתִי דְּכַר לְגַבְהָ דְּנוֹקְבִיָּה וְאֶתְחַבְּרוּ
כְּחַדָּא כְּדִין אֲמָא תַתָּאָה אַרְיֵקַת בְּרַכָּאן לְבְרַכָּא לוּן.
וְעַל דָּא בְּתָרֵי נּוֹקְבִין אֲתַעֲטַר דְּכוּרָא בְּבֵיתִיהָ כְּגוּוּנָא
דְּלְעִילָא. וְהֵינּוּ רְזָא דְּכְתִיב, (בראשית מט) עַד תֵּאוֹת
גְּבַעוֹת עוֹלָם. הָאֵי ע"ד תִּיאֻבְתָּא דְּגַבְעוֹת עוֹלָם בֵּיהָ.
נוֹקְבָא עֲלָאָה לְאֶתְקַנָּא לִיהָ וְלֹאֲעֲטָרָא לִיהָ וְלְבְרַכָּא לִיהָ.
נוֹקְבָא תַתָּאָה לְאֶתְחַבְּרָא בֵּיהָ וְלֹאֲתַזְנָא מִנִּיהָ.

וּכְגֹוֹנָא דָּא לְתַתָּא פִּד דְּכוּרָא אִינְסִיב, תְּאֹות גְּבֻעֹות
 עוֹלָם לְגַבִּיּה וְאֶתְעֵטֵר בְּתָרֵי נוֹקְבֵי חַד עֶלְאָה
 וְחַד תְּתָאָה. עֶלְאָה לְאַרְקָא עֲלִיָּה בְּרַכָּאן. תְּתָאָה לְאַתְזֹנָא
 מִנִּיָּה וְלְאַתְחַבְרָא בְּהִדִּיָּה. וּבַר נֶשׁ בְּבִיתִיָּה תְּאֹות גְּבֻעֹות
 עוֹלָם לְגַבִּיּה וְאֶתְעֵטֵר בְּהוּ.

פִּד נְפִיק בְּאַרְחָא לָאו הָכִי. אִימָא עֶלְאָה אֶתְחַבְרַת
 בְּהִדִּיָּה וְתְתָאָה אֶשְׁתְּאַרַת. פִּד תָּב לְבִיתִיָּה בְּעֵי
 לְאַתְעֵטֵרָא בְּתָרֵי נוֹקְבֵי פִּדְקָאֲמָרְן. אֲמַר רַבִּי פְּנַחַס אֲפִילוּ
 בְּקִלְיִפֵי סַנְפוּרֵי קֵטְרָא לָא פְּתַחִי (דף נ"ב) עֵטְרָא קִמָּד.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּגֹוֹנָא דָּא אֹורִיָּתָא קָאִים בֵּין תְּרֵי
 בְּתִים, כְּמָה דְּכְתִיב, (ישעיה ח) לְשָׁנֵי בְּתֵי יִשְׂרָאֵל
 וְגו'. חַד סְתִימָא עֶלְאָה. וְחַד אֶתְגַּלִּיא יִתִּיר. (סְתִימָא) עֶלְאָה
 (דָּא) קוֹל גְּדוֹל דְּכְתִיב, (דברים ח) קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף. וְהֵאֵי
 קוֹל פְּנִימָאָה אִיהוּ דְּלֹא אֶשְׁתַּמַּע וְלֹא אֶתְגַּלִּיא. וְדָא הוּא
 פִּד נְבִיעַ בֵּי גְרוֹן אֲפִיק (בִּיָּה) ה' בְּחֶשְׁאֵי וְנְבִיעַ תְּדִיר וְלֹא
 פִּסְק. וְאִיהוּ דְּקָה פְּנִימָאָה דְּלֹא אֶשְׁתַּמַּע לְעֶלְמִין.

וּמַהְכָּא נְפָקָא אֹורִיָּתָא דְּאִיהוּ קוֹל יַעֲקֹב. וְהֵאֵי
 אֶשְׁתַּמַּע (ד"א דְּאֶשְׁתַּמַּע) דְּנְפָקָא (ד"א נְפָקָא)
 מַהְהִיא דְּלֹא אֶשְׁתַּמַּע. וְלְבַתֵּר אֶתְאַחִיד דְּבוּר בְּהִדִּיָּה
 וְנִפְק לְבַר מַחִילִיָּה וּמִתְקַפִּיָּה. וְקוֹל דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ
 אֹורִיָּתָא אֶחִיד בֵּין תְּרֵי נְקֻבֵי. אֶחִיד בְּהֵאֵי פְּנִימָאָה דְּלֹא
 אֶשְׁתַּמַּע. וְאַחִיד בְּהֵאֵי דְּלְבַר דְּאֶשְׁתַּמַּע.

תִּרְיִן אֲנֹן דְּלֹא אֲשַׁתְּמְעוּ וּתְרִין אֲנֹן דְּאֲשַׁתְּמְעוּ. תִּרְיִן
 דְּלֹא אֲשַׁתְּמְעוּ, דָּא הוּא חֲכָמָה עֲלָאָה סְתִימָאָה
 דְּקִימָא בְּמַחְשְׁבָה דְּלֹא אֲתַגְּלִיא וְלֹא אֲשַׁתְּמַע. לְבַתֵּר
 נִפְקָא וְאֲתַגְּלִיא זְעִיר בְּחֻשָּׁאֵי דְּלֹא אֲשַׁתְּמַע הֵהוּא דְּאֶקְרִי
 קוּל גְּדוּל דְּהוּא דִּק וְנִפְיָק בְּחֻשָּׁאֵי.

תִּרְיִן אֲנֹן דְּאֲשַׁתְּמְעוּ, אֲנֹן דְּנִפְיָקֵי מֵהֲכָא קוּל דְּיַעֲקֹב
 וְדַבּוּר דְּאֲתַאֲחִיד בְּהַדְּיָה. הַאי קוּל גְּדוּל דְּאִיהוּ
 בְּחֻשָּׁאֵי וְלֹא אֲשַׁתְּמַע. אִיהִי בִי"ת לְחֲכָמָה עֲלָאָה. וְכֹל
 נִוְקְבָא בִי"ת אֶקְרִי. וְהַאי דַּבּוּר בְּתַרְאָה אִיהוּ בֵּית לְקוּל
 דְּיַעֲקֹב דְּאִיהוּ אֲוִרִייתָא. וְעַל דָּא אֲוִרִייתָא שְׂרִיא בְּבִי"ת.
 בִּי"ת רֵאשִׁית.

פִּתְחָ וְאָמַר בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, הֵינֵנו דְּכֹתִיב וַיְבֹרֵךְ
 אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלֶע. אֶת הַשָּׁמַיִם הֵינֵנו דְּכֹתִיב
 וַיְבִיאָה אֶל הָאָדָם. וְאֶת הָאָרֶץ כִּמָּא דָּאֵת אָמַר וְעֵצִים
 מִעֵצִים. וְדָאֵי הַאי אִיהִי אָרֶץ הַחַיִּים.

תּוּ פִּתְחָ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (תהלים ק) נָאִם יִי לְאֲדוֹנֵי שָׁב
 לִימִינִי עַד אֲשִׁית אוֹיְבֶיךָ הַדּוֹם לְרַגְלֶיךָ. נָאִם יִי
 לְאֲדוֹנֵי, דְּרַגָּא עֲלָאָה לְדְרַגָּא תַתָּאָה קָאֲמַר שָׁב לִימִינִי,
 לְאֲתַקְשָׂרָא מְעַרְבִית בְּדְרוּמִית שְׁמַאֲלָא בִימִינָא. בְּגִין
 לְתַבְרָא חִילִיחוֹן דְּשָׂאָר עֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. נָאִם
 יִי לְאֲדוֹנֵי, נָאִם יִי דָּא יַעֲקֹב. לְאֲדוֹנֵי דָּא (יחושע א) אָרוֹן

הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. דְּבַר אַחַר נָאִם יי דָּא יוֹבְלָא.
 לְאֲדוֹנֵי דָּא שְׁמִיטָה. דְּכָתִיב בִּיה (שְׁמוֹת כ"א) אֶהְבֵּתִי אֶת
 אֲדוֹנֵי. שֵׁב לִימִינֵי דֵּהָא יְמִינָא בִּיּוֹבְלָא שְׂרִיא. וּשְׁמִיטָה
 בְּעֵי לְאַתְקֶשְׂרָא בִּימִינָא.

תָּא חֲזִי, שְׁמִיטָה דָּא לָא אֶתְקֶשְׂרָא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים
 בִּימִינָא וּבְשִׁמְאָלָא מִיּוּמָא דְּאַשְׁתַּכַּחַת, כִּד בְּעֵיא
 לְאַתְקֶשְׂרָא אוֹשִׁיט דְּרוּעָא שְׁמָאֲלָא לְקַבְּלָהּ וּבְרָא עֲלֵמָא
 דִּין. וּבְגִין דֵּהוּא מְסֻטְרָא דְּשִׁמְאָלָא לִית בֵּיה קִיּוּמָא עַד
 זְמָנָא דְּאַלְף שְׁבִיעָאָה. דְּבַהֲהוּא יוּמָא לְחוּד אֶתְקֶשְׂרָא כְּדִין
 בִּימִינָא. וּכְדִין תְּהוּי בֵּין יְמִינָא וּשְׁמָאֲלָא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים
 וַיִּשְׁתַּכַּחֲוֹן שְׁמִים חֲדָשִׁים וְאַרְץ חֲדָשָׁה וּכְדִין לָא תַעֲדִי
 מִתַּמָּן לְעֲלָמִין.

אִי הָכִי בְּמַאי נּוֹקִים שֵׁב לִימִינֵי. אָלָא עַד זְמָנָא יְדִיעָא
 דְּכָתִיב עַד אֶשִׁית אוֹיְבֶיךָ הַדּוֹם לְרַגְלֶיךָ וְלֹא תִדְרִי.
 אֲבָל בַּהֲהוּא זְמָנָא לָא תַעֲדִי מִתַּמָּן לְעֲלָמִין דְּכָתִיב, (ישעיה
 ט) כִּי יִמִּין וּשְׁמָאֲלָא תִפְרוּצִי לְמַהוּי כֹּלָא חַד.

תָּא חֲזִי, אֶת הַשְּׁמִים דָּא שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה. וְאֶת הָאָרֶץ
 דָּא שְׁכִינְתָּא דִּלְתַתָּא בְּאַתְחַבְרוּתָא דְּדַכְר וְנוֹקְבָא
 כְּחַדָּא. וְהָא אֶתְמַר כְּמָה דְּאַתְעֵרוּ בֵּיה חֲבַרְיָא עַד כְּעָן.
 בְּעוּ (ד"א בעא) לְמִיזֵל. קָמוּ. אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה הָכָא
 גַּבְּן. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאֲמַר, תְּרִי קָרְאִי כְּתִיבִי,

(דברים ד) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אִשׁ אוֹכְלָה הוּא. וּכְתִיב הַתָּם (דברים ד)
 וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּיַּי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. הַנִּי קְרָאִי
 אוֹקִימָנָא לְהוּ בְכֻמָּה אַתָּר וְאַתְעֲרוּ בְהוּ חֲבַרְיָא. תָּא חֲזִי,
 כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אִשׁ אוֹכְלָה הוּא, הָא אַתְמַר מְלָה דָּא בְּגוּ
 חֲבַרְיָא דְאִית אֶשָּׁא אַכְלָא אֶשָּׁא (וְאִית אֶשָּׁא) וְאֶכִּיל לָהּ וְשָׂצִי
 לָהּ. בְּגִין דְאִית אֶשָּׁא תְקִיפָא מֵאֶשָּׁא וְאוֹקִמוּנָהּ.

אַבְל תָּא חֲזִי, מָאן דְּבַעֵי לְמַנְדַּע חֲכַמְתָּא דִּיחֻדָּא
 קְדִישָׁא. יִסְתַּכַּל בְּשִׁלְהוּבָא דְסִלְקָא מְגוּ גַחְלָתָא.
 אוּ מְגוּ בּוֹצִינָא דְדִלִיק. דְּהָא שִׁלְהוּבָא לָא סִלְקָא אֶלָּא (ד)
 כַּד אַתְאַחִיד בְּמְלָה גִסָּה (נ"א אַחְרָא).

תָּא חֲזִי, בְּשִׁלְהוּבָא דְסִלְקָא אִית תְּרִין נְהוּרִין. חַד נְהוּרָא
 חוּרָא דְנְהִיר. וְחַד נְהוּרָא דְאַתְאַחִיד בָּהּ אוֹכְמָא אוּ
 תְכָלָא. הַהוּא נְהוּרָא חוּרָא אִיהוּ לְעִילָא וְסִלְקָא בְּאוּרַח
 מִישׁוּר. וְתַחֲוּתִיהּ הַהוּא נְהוּרָא תְכָלָא אוּ אוֹכְמָא דְאִיהוּ
 פְּרַסְיָא לְהַהוּא חוּרָא.

וְהַהוּא נְהוּרָא חוּרָא שְׂאֲרֵי עֲלוּיָהּ וְאַתְאַחִידוּ דָּא בְּדָא
 לְמַהוּי כְּלָא חַד. וְהַהוּא נְהוּרָא אוֹכְמָא אוּ גּוּן
 תְכָלָא דְאִיהוּ לְתַתָּא הוּא פְּרַסְיָא דִיקַר לְהַהוּא חוּרָא.
 וְעַל דָּא רְזָא דְתְכָלְתָּא. וְהַאי פְּרַסְיָא תְכָלָא (א) אוֹכְמָא
 אַתְאַחַד בְּמְלָה אַחְרָא לְאַתְדִלְקָא דְהוּא מִתְתָּא וְהַהוּא
 אַתְעַר לִיָּה לְאַתְאַחַדָּא בְּנְהוּרָא חוּרָא (ס"א עֲלָאָה).

וְדָא תְּכֻלָּא אוּכְמָא לְזַמְנִין אֶתְהַדַּר סוּמְקָא. וְהָהוּא
 נְהוּרָא חוּרָא דְעֵלְיָה לָא אֶשְׁתַּנִּי לְעֵלְמִין דְּהָא
 חוּרָא הוּא תְּדִיר. אֲבָל הָאִי תְּכֻלָּא אֶשְׁתַּנִּי לְגוּוּנִין אֲלִין.
 לְזַמְנִין תְּכֻלָּא אוּכְמָא. וְלְזַמְנִין סוּמְקָא. וְהָאִי אֶתְאַחִיד
 לְתַרְיִן סְטָרִין. אֶתְאַחִיד לְעֵילָא בְּהָהוּא נְהוּרָא (ס"א
 עֵילָאָה) חוּרָא. אֶתְאַחִיד לְתַתָּא בְּהָהוּא מְלָה דְתַחֲתוּי
 דְמַתְקָנָא בֵּיהּ לְאַנְהָרָא (מלין דְשׁוּיִן לִיהּ לְאֲדִלְקָא) וְלְאַתְאַחֲדָא
 בֵּיהּ.

וְדָא אֶכְלָא תְּדִיר וְשָׂצִי לְהָהוּא מְלָה דְשׁוּיִן לִיהּ. דְּהָא
 בְּכָל מָה דְאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ לְתַתָּא וְשָׂרִיא עֲלוּי הָהוּא
 נְהוּרָא תְּכֻלָּא שָׂצִי לִיהּ וְאֶכִּיל לִיהּ. בְּגִין דְאֹרְחוּי הוּא
 לְשִׂצָאָה וְלִמְהוּי אֶכִּיל. דְּהָא בֵּיהּ תְּלִיא שְׂצוּ דְכֻלָּא מוּתָא
 דְכֻלָּא. וּבְגִינִי כֻךְ אִיהִי אֶכִּיל כָּל מָה דְאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ
 לְתַתָּא.

וְהָהוּא נְהוּרָא חוּרָא דְשָׂרִיא עֲלוּי לָא אֶכִּיל וְלָא שָׂצִי
 לְעֵלְמִין וְלָא אֶשְׁתַּנִּי נְהוּרִיָּה. וְעַל דָּא אָמַר מִשָּׁה
 כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. אוֹכְלָה וְדָאִי. אֶכִּיל וְשָׂצִי
 כָּל מָה דְשָׂרִיא תַּחֲתוּי. וְעַל דָּא אָמַר יִי אֱלֹהֶיךָ וְלָא
 אֱלֹהֵינוּ. בְּגִין דְמִשָּׁה בְּהָהוּא נְהוּרָא חוּרָא דְלְעֵילָא הוּא
 דְלָא שָׂצִי וְלָא אֶכִּיל.

תָּא חוּזִי, לִית לִיהּ אֶתְעָרוּתָא לְאַתְדִּלְקָא הָאִי נְהוּרָא

תִּכְלָא לְאַתְאֲחַדָּא בְּנִהוּרָא חוּרָא, אֶלָּא עַל יַדֵּי יִשְׂרָאֵל
דְּאֲנֹן מִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ תַּחֲתוּי.

וְתָא חוּי, אִף עַל גַּב דְּאַרְחִיָּה דֵּהֲאֵי נִהוּרָא תִּכְלָא
אוּכְמָא לְשִׁיצָאָה כָּל מַה דְּאַתְדַבְּק בֵּיהּ תַּחֲתוּי.

יִשְׂרָאֵל מִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ תַּחֲתוּי וְקִיּוּמֵן בְּקִיּוּמָא דְהָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים. בֵּי
אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא אֱלֹהֵינוּ (אֶלָּא בֵּי אֱלֹהֵיכֶם). בְּהוּא נִהוּרָא תִּכְלָא
אוּכְמָא דְאָכִיל וְשָׂצִי כָּל מַה דְּאַתְדַבְּק בֵּיהּ תַּחֲתוּיָהּ.

וְאַתּוֹן מִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ וְקִיּוּמֵי. דְּכְתִיב חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם.
וְעַל נִהוּרָא חוּרָא, שְׂרִיָּא לְעִילָא נִהוּרָא סְתִימָא
דְּאָקִיף לֵיהּ. וְרָזָא עֲלָאָה הָכָא. וְכֹלָא תִּשְׁכַּח
בְּשִׁלְהוּבָא דְסָלִיק וְחֲכַמְתִּין דְּעֲלִיּוּנִין בֵּיהּ. אַתָּא רַבִּי
פְּנַחַס וּנְשָׁקִיָּה. אָמַר בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְאִיעֲרַעְנָא הָכָא. אֲזִלוּ
עֲמִיָּה דְרַבִּי פְּנַחַס תַּלְתַּת מִלִּין.

אַהֲדֵרוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחַבְרִיָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָא
דְּאָמְרוּן רָזָא דְחֲכַמְתָּא אִיהוּ בִּיחּוּדָא קְדִישָׁא.
דְּבַגִּין כֶּךָ ה"א בְּתַרְאָה דְשִׁמָּא קְדִישָׁא אִיהוּ נִהוּרָא
תִּכְלָא אוּכְמָא דְאַתְאֲחִיד בֵּיה"ו דֵּהוּא נִהוּרָא חוּרָא
דְנִהִיר.

תָּא חוּי, לְזַמְנִין הָאֵי נִהוּרָא תִּכְלָא ד'. וְלְזַמְנִין ה'. אֶלָּא
בְּזַמְנָא דְלָא מִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא לְאֲדַלְקָא

לִיָּה לְאֵתְאֲחָדָא בְּנֵהוּרָא חוּרָא, אִיהוּ ד'. וּלְזִמְנָא
 דְּמִתְעָרִי לִיָּה לְאֵתְחַבְּרָא עִם נֵהוּרָא חוּרָא כְּדִין אֲקָרִי ה'.
 מְנַלְן דְּכְתִיב, (דברים כב) כִּי יִהְיֶה נַעֲרָה בְּתוּלָה, נַעַר כְּתִיב
 בְּלֹא ה'. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּלֹא אֵתְחַבְּרַת בְּדְכוּרָא. וּבְכָל
 אֲתֵר דְּלֹא אֲשַׁתְּכּוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא, ה"א לָא אֲשַׁתְּכַח
 וְסֻלְקָא מִתְּמָן וְאֲשַׁתְּאֵר ד'.

דְּהָא אִיהִי כָּל זִמְנָא דְּאֵתְחַבְּר בְּנֵהוּרָא חוּרָא דְּנִהִיר
 אֲקָרִי ה'. דְּהָא כְּדִין כְּלֹא אֵתְחַבְּר כְּחָדָא. אִיהִי

אֲתֵדְבַקַת בְּנֵהוּרָא חוּרָא, וְיִשְׂרָאֵל מִתְדַבְּקֵן בֵּה (ד"א ל"ג
 לְתַתָּא) וְקִימָא תְּחוּתָה לְאֲדֻלְקָא לָהּ. וְכְדִין כְּלֹא חַד. וְדָא
 הוּא רְזָא דְּקַרְבְּנָא. דְּתַנְנָא דְּסֻלִיק אֲתַעַר לִיָּה לְהֵאִי
 נֵהוּרָא תְּכֻלָּא לְאֲדֻלְקָא. וְכַד אֲתֵדֻלְק אֵתְחַבְּר (דף נא ע"ב)
 בְּנֵהוּרָא חוּרָא וְיִשְׂרָאֵל דְּלִיק בְּיַחְוּדָא חַד.

וּבְגִין דְּאֲרַחֲיָה דְּהֵאִי נֵהוּרָא תְּכֻלָּא לְשִׁיצָאָה וְלִמְהוּי
 אֲכִיל כָּל מַה דְּאֲתֵדֻבַק בֵּיה תְּחוּתִיָּה. כַּד רַעוּא

אֲשַׁתְּכַח וְיִשְׂרָאֵל דְּלִיק בְּחַבְּוּרָא חַד כְּדִין כְּתִיב, (מלכים א יח)
 וּתְפּוֹל אִשׁ ה' וּתֹאכַל אֶת הָעוֹלָה וְגו'. וְכְדִין אֲתֵיִדַע
 דְּתֵהִיא שְׂרָגָא דְּלִיק בְּחַבְּוּרָא חַד וְקִשׁוּרָא חַד. נֵהוּרָא
 תְּכֻלָּא אֲתֵדֻבַק בְּנֵהוּרָא חוּרָא וְאִיהוּ חַד. אֲכִיל תְּחוּתִיָּה
 תְּרַבִּין וְעֵלְיוֹן. דְּמִשְׁמַע דְּהָא לָא אֲכִיל (נ"א וְאִיהוּ וְעֵלְיוֹן דְּהָא לָא
 אֲכִיל) תְּחוּתִיָּה, אֲלֹא בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ סֻלִיק (נ"א דְּלִיק) וְכֻלָּא

אֶתְקַשֶׁר וְאֶתְחַבֵּר בְּנְהוֹרָא חוּרָא. וְכַדִּין שְׁלֵמָא דְעֲלָמִין
כְּלָהוּ, וְכוּלָא אֶתְקַשֶׁר בִּיחּוּדָא חַד.

וּלְבַתֵּר דְּסִיִּים לְשִׁיצָאָה תְּחוּתִיָּה הַאי נְהוֹרָא תְּכֻלָּא,
מִתְדַבְּקוֹן בֵּיהּ תְּחוּתִיָּה כְּהַנִּי וְלִיּוּאֵי וַיִּשְׂרָאֵל.

אֲלִין בְּחֻדּוּה דְּשִׁיר. וְאֲלִין בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא וְאֲלִין
בְּצֻלוּתָא. וְשִׂרְגָא דְּלִיק עֲלֵיהּ. וְאֶתְדַבְּקוּ נְהוּרִין כְּחַד
וְנְהִירִין עֲלָמִין וּמִתְבָּרְכִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

וְכַדִּין וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם.
וְאַתֶּם, אַתֶּם מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא ו' לְאוֹסְפָא עַל

תְּרַבִּין וְעֲלוּן דְּאַנּוֹן מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ וְאַכְלִין וְשַׁצָּאֵן. וְאַתּוֹן
מִתְדַבְּקוֹן בֵּיהּ בְּהַהוּא נְהוֹרָא תְּכֻלָּא אוֹכְמָא דְּאַכְלָא וְאַתּוֹן

קִימִין הַדָּא הוּא דְּכְתִיב חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם. (ס"א) וְתַכְלַת
וְאַרְגָּמֹן), כֹּל גְּוּוּנִין טָבִין לְחֻלְמָא, בַּר מִתְכֻלָּא דְּאִיהוּ

אֲכִיל וְשַׁצִּי תְּדִיר. וְאִיהוּ אִילְנָא דְּבֵיהּ מוּתָא וְשִׂרְיָא עַל
עֲלָמָא תַתָּאָה. וּבְגִין דְּכֻלָּא שִׂרְיָא תְּחוּתִיָּה אִיהוּ אֲכִיל

וְשַׁצִּי.

וְאִי תִימָא הָכִי נָמִי שִׂרְיָא בְּשִׁמְיָא לְעִילָא וְכֻמָּה חִילִין
אַנּוֹן לְעִילָא וְכֻלְהוּ (שַׁצִּי וְאַכִּיל) קִימִי. תָּא חֲזִי, כֹּל

אַנּוֹן דְּלְעִילָא בְּהַהוּא נְהוֹרָא תְּכֻלָּא אֶתְכַלְלָן. אֲבַל תַּתָּאִי
לְאוּ הָכִי דְּאַנּוֹן מְלָה גְּסָה עֲלָמָא (נ"א אַחֲרָא לְתַתָּא עַל מַדָּה)

דְּקִימָא וְשִׂרְיָא עֲלֵיהּ. וּבְגִין כֶּךָ אֲכִיל וְשַׁצִּי לוֹן. וְלִית

לָהּ מֶלֶךְ אַחֲרָא לְתַתָּא בְּעֶלְמָא דְלָא אֲשַׁתְּצִי. בְּגִין
דְּנְהוּרָא תְּכֻלָּא שְׂצִי לְכָל מַה דְּקִימָא עֲלֵיהּ.

בְּאַרְבְּעִין וְחֲמִשׁ גְּוֹנֵי זִינֵי נְהוּרִין אֲתַפְּלִיג עֶלְמָא.
שְׂבַעָה מִתְּפֻלְגִין לְשְׂבַעָה תְּהוּמִין. כָּל חַד

בְּטַשׁ בְּתֵהוּמָא דִּילֵיהּ וְאַבְנִין מִתְּגַלְגְּלִין בְּגוּ תְּהוּמָא.

וְעֵייל הֵהוּא נְהוּרָא בְּאַנּוּן אַבְנִין וְנִקְבַּ לּוּן. וּמִיָּא נְפָקוּ

בְּהוּ וְשָׁקְעִין כָּל חַד וְחַד עַל תְּהוּמָא וְחַפֵּיָּא לְתַרִּין סְטָרִין.

נְפָקוּ מִיָּא בְּאַנּוּן נוֹקְבִין וְעָאל נְהוּרָא וּבְטַשׁ לְאַרְבַּע

סְטָרֵי תְּהוּמָא. מִתְּגַלְגְּלָא נְהוּרָא בְּחִבְרָתָהּ וְאַעְרְעוּ

בְּחַד וּפְלִגִין מִיִּין וְאַחֲדוּן כָּל אַנּוּן שְׂבַעָה בְּשְׂבַעָה תְּהוּמֵי.

וְכִרְאֵן (ס"א שְׂרָאֵן) בְּחֻשׁוּכֵי תְּהוּמָא. וְחֻשׁוּכֵי אַנּוּן אֲתַעְרְבֵי

בְּהוּן. וְסֻלְקִין מִיָּא וְנִחְתִּין וּמִתְּגַלְגְּלִין בְּאַנּוּן נְהוּרִין.

וְאַתַּעְרְבוּ כְּחַדָּא נְהוּרִין וְחֻשׁוּכִין וּמִיִּין וְאַתַּעְבִּידוּ מִנִּיָּהוּ

נְהוּרִין דְּלָא אֲתַחֲזָאֵן חֻשׁוּכָאֵן.

בְּטַשׁ כָּל חַד בְּחִבְרִיהּ. וּמִתְּפֻלְגִין לְשְׂבַעִין וְחֲמִשׁ צְנוּרֵי

תְּהוּמָא וּבְהוּ נִגְדָן מִיָּא. כָּל צְנוּרָא וְצְנוּרָא סָלִיק

בְּקָלִיהּ (וְאַתְּעוּזָן) וְאַזְדַּעְזַעַן תְּהוּמִין. וְכַד הֵהוּא קָלָא

אֲשַׁתְּמַע, כָּל תְּהוּמָא קָרִי לְחִבְרִיהּ וְאָמַר פְּלִיג מִימָךְ

וְאַעוּל בְּךָ. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים מ"ב) תְּהוּם אֶל תְּהוּם

קוּרָא לְקוּל צְנוּרֵיךְ.

תְּחוּת אֵלִין תְּלַת מְאָה (נ"א וְשִׁתִּין) וְתַמְנִין (וְחַמְשָׁה) גִּידִין.

מְנַהֵן חֲוָרִין מְנַהֵן אוֹכְמִין מְנַהֵן סוּמְקִין. אֶתְכִּלְלוּ דָא
 בְּדָא וְאֶתְעֵבִידוּ גְּוֹן חָד. אֲנֹן גִּידִין אֶתְרַקִּימוּ בְּשִׁבְעַ
 עֶשְׂרֵה רְשָׁתוֹת. וְכָל חָד רְשָׁת גִּידִין אֶקְרִי (אֶתְרַקִּימוּ)
 אֶתְרַקִּימוּ דָא בְּדָא וְנַחְתִּין בְּשִׁפּוּלֵי תְהוּמֵי. תַּחֲוֹת אֲלִין.
 תְּרִין רְשָׁתִין קְיִימִין כְּחִיזוּ דְפִרְזֻלָּא. וְתְרִין רְשָׁתִין אַחֲרָנִין
 כְּחִיזוּ דְנַחְשָׂא.

תְּרִין פְּרֻסוּן קְיִימֵי עֲלִייהוּ חָד מִימִינָא וְחָד מִשְׁמָאלָא.
 כָּל אֲנֹן רְשָׁתִין מִתְחַבְּרָן כְּחָדָא וּמִיין נַחְתִּין מֵאֲנֹן
 צְנוּרִין וְעֵאלִין בְּאֲלִין רְשָׁתִין. אֲנֹן תְּרִי פְּרֻסוּן חָד
 פְּרֻסִיָּא דְרַקִּיעָא אוֹכְמָא, וְחָד פְּרֻסִיָּא דְרַקִּיעָא סִסְגוּנָא.
 אֲלִין תְּרִין פְּרֻסוּן כַּד אֲנֹן סִלְקִין סִלְקִין (בְּחָד) בְּהֵוֹא
 פְּרֻסִיָּא דְרַקִּיעָא אוֹכְמָא. וְכַד נַחְתִּין נַחְתִּין בְּהֵוֹא
 פְּרֻסִיָּא דְרַקִּיעָא סִסְגוּנָא.

אֲלִין תְּרִין פְּרֻסוּן חָד מִימִינָא וְחָד מִשְׁמָאלָא. וְהֵוֹא
 פְּרֻסִיָּא דְרַקִּיעָא אוֹכְמָא מִימִינָא. וְהֵוֹא פְּרֻסִיָּא
 דְרַקִּיעָא סִסְגוּנָא מִשְׁמָאלָא. (דף נב ע"א) כַּד סִלְקִין בְּפְרֻסִיָּא
 דְרַקִּיעָא אוֹכְמָא, מֵאִיךְ פְּרֻסִיָּא דְרַקִּיעָא שְׁמָאלָא וְנַחְתִּין
 בֵּיתָא.

מִתְגַּלְגְּלִין פְּרֻסוּן חָד בְּחָד (ס"א נַחְתִּי וְנַקְטִין) נַקְטִין כָּל
 אֲנֹן רְשָׁתִין בְּגוּוֹיֵיהוּ וְעֵאלִין לֹון בְּשִׁפּוּלָא
 דְתְהוּמָא תַּתָּאָה. קָאִים חָד פְּרֻסִיָּא וְסִלְקִין לְעֵילָא מְכָל

אֲנֹן תְּהוּמִי. וְקָאִים פְּרֻסְיָא אַחְרָא לְתַתָּא דְכָל תְּהוּמִי.
 בֵּין תְּרִין פְּרֻסוּן אֵלִין מִתְגַּלְגְּלִין כָּל אֲנֹן תְּהוּמִי. וְכָל
 אֲנֹן צְנוּרִין אֲתַנְעָצוּ בֵּין תְּרִין פְּרֻסוּן אֵלִין.

שְׁבַעִין וְחֲמִשׁ (ד"א ל"ג נְהוּרִין) צְנוּרִין אֲנֹן. שְׁבַעַה אֲנֹן
 עֲלָאִי דְכָלָא. וְכָל אֲנֹן אַחְרָנִין אַחֲרִידֵן בְּהוּ.
 וְכִלְהוּ נְעִיצִי בְּגַלְגְּלוּי דְהָאִי פְּרֻסְיָא בְּסִטְרָא דָא. וְנְעִיצִין
 בְּגַלְגְּלוּי דְהָאִי פְּרֻסְיָא בְּסִטְרָא דָא.

בְּהוּן מִיִּין (נ"א בְּתְהוּמִיא) סְלָקִין וְנַחְתִּין. אֲנֹן דְנַחְתִּין פְּרָאן
 בְּתְהוּמִי וּבְקַעֵי לֹון. אֲנֹן דְסְלָקִין עֲלָאִין בְּאֲנֹן
 נוֹקְבֵי אֲבָנִין וְסְלָקִין וּמְלִיִין לְשַׁבַּע יְמִין. עַד פֶּאן שְׁבַעַה
 גְּוֹנֵי נְהוּרִין בְּרֹזָא עֲלָאָה.

שְׁבַעַה נְהוּרִין אַחְרָנִין מִתְפַּלְגִין לְשַׁבַּעַה יְמִים. וַיִּמָּא חַד
 כְּלִיל לֹון. תְּהוּא יִמָּא חַד, אִיהוּ יִמָּא עֲלָאָה
 דְכִלְהוּ שְׁבַע יְמִין כְּלִילֵן בֵּיה. שְׁבַעַה נְהוּרִין אֵלִין עֲאֵלִין
 לְגוּ תְהוּא יִמָּא וּמַחְאֵן לִיָּה לִימָא (לְשַׁבַּעִין) לְשַׁבַּעַה סְטְרִין.
 וְכָל סְטְרָא וְסְטְרָא אֲתַפְּלַג לְשַׁבַּעַה נַחְלִין. כְּדַכְתִּיב, (ישעיה
 יא) וְהִפְּהוּ (שְׁמוֹת רַמְבַּד ב) לְשַׁבַּעַה נַחְלִים וְגו' וְכָל נַחְלָא וְנַחְלָא
 אֲתַפְּלַג לְשַׁבַּעַה נְהָרִין. וְכָל נְהָרָא וְנְהָרָא אֲתַפְּלַג לְשַׁבַּעַה
 אֲרַחִין. וְכָל אֲוֶרְחָא וְאֲוֶרְחָא אֲתַפְּלַג לְשַׁבַּעַה שְׁבִילִין. וְכָל
 מִימּוּי דִימָא כְּלְהוּן עֲאֵלִין לְגְוִיָּהוּ.

שְׁבַעַה נְהוּרִין סְלָקִין וְנַחְתִּין לְשַׁבַּעַה סְטְרִין. שְׁבַעַה

נְהוֹרִין עֲלָאִין עָאלִין לְגוּ יִמָּא. שְׂתָא אַנוּן וּמַחַד עֲלָאָה
 נַפְקִי. כְּמָה דְנִטְיֵל יִמָּא הָכִי פְּלִיג מִימּוּי לְכָל אַנוּן יִמִּין.
 לְכָל אַנוּן נְהָרִין. חַד תְּנִינָא לְתַתָּא בְּסִטְר שְׂמַאלָא שְׂאֵט
 בְּכָל אַנוּן נְהָרִין אֲתִי בְּסִטְר קִשְׁקֻשׁוּי כְּלָהוּן תְּקִיפִין
 כְּפֻרְזָלָא וּמִטְי לְשְׂאֲבָא וְשְׂאִיב אֲתָרָה. וְכָל אַנוּן נְהוֹרִין
 אֲתַחְשְׁכֵן קָמִיָּה. פּוּמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה מְלַהֲטָא אֶשָּׂא (חֲדוּד דְלִישְׁנִיָּה)

חֲדוּד לִישְׁנִיָּה כְּחֻרְבָּא תְּקִיפָא.

עַד דְּמִטְי לְמִיעֵל לְמַקְדָּשָׁא גּוּ יִמָּא וְכִדִּין סְאִיב מַקְדָּשָׁא
 וְאֲתַחְשְׁכֵן נְהוֹרִין. וְנְהוֹרִין עֲלָאִין סְלָקִין מִן יִמָּא.
 כִּדִּין יִמָּא מִתְּפֻלְגִין מִימּוּי בְּסִטְר שְׂמַאלָא וְיִמָּא קָאֲפִי
 וְלֹא נִגְדִין מִימּוּי. וְעַל דָּא רְזָא דְמִלָּה כְּמָה דְכָתִיב וְהִנְחֵשׁ
 הָיָה עָרוֹם מִכָּל חֵית הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ אֱלֹהִים. רְזָא
 דְחוּיָא בִישָׂא נְחִית מִתַּתָּא לְעִילָא (ס"י מִעִילָא לְתַתָּא)
 וְהוּא שְׂאֵט עַל אֲפִי מִיִּין מְרִירָן. וְנְחִית לְאַפְתִּי לְתַתָּא עַד
 דְּיַפְלוּן גּוּ רִשְׁתּוּי.

הָאִי חוּיָא הִיא מוּתָא דְעֲלָמָא. וְהוּא עָאל בְּמַעוּי דְסִתִּים
 דְּבֵר נֶשׁ, הוּא לְסִטְר שְׂמַאלָא. וְאִית חוּיָא אֲתָרָא
 דְחַיִּי בְּסִטְר יִמִּינָא. תְּרוּוּיָהּ אֲזִלִּי עֲמִיָּה דְּבֵר נֶשׁ. כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ.

מִכָּל חֵית הַשָּׂדֶה דְהָא כָּל שְׂאֵר חִיוֹן דְחַקְלָא לִית בְּהוּ
 חֲפִים לְאַבְאָשָׁא כְּהָאִי. בְּגִין דְּאִיְהוּ זוּהֶמָּא דְדַהְבָּא.

וְוִי לְמֵאן דְּאִתְמַשִּׁיךְ אֲבַתְרִיָּה. דְּאִיהוּ גְרָיִם לִיָּה מוֹתָא
וּלְכָל דְּאִתְיִין אֲבַתְרִיָּה. וְהָא אוּקְמוּהָ. אָדָם אֲמַשִּׁיךְ
אֲבַתְרִיָּה לְתַתָּא וְנַחֲתִית לְמַנְדַּע בְּכָל מַה דְּלַתְתָּא. כְּמַה
דְּנַחֲתִית, הָכִי אֲתַמְשִׁיךְ רְעוּתִיָּה וְאַרְחוּי אֲבַתְרִיָּהוּ עַד
דְּמַטִּין לְהָאִי חוּיָא וְחָמוּ תִיאוּבְתִיָּה דְּעֵלְמָא וְשָׁטוּ אֲרַחוּי
בְּאַתְרָא דָּא. כְּדִין קָם וְאֲתַמְשִׁיךְ אִיהוּ אֲבַתְרִיָּהוּ דְּאָדָם
וְאִתְתִּיָּה וְאִתְדַבֵּק בְּהוּ וְגְרָיִם לְהוּ מוֹתָא וּבְכָל דְּרִי דְּאָתוּ
אֲבַתְרִיָּה. עַד דְּמָטוּ יִשְׂרָאֵל לְטוּרָא דְּסִינֵי לָא פִּסְקָא זוּהֵמָא
דִּילִיָּה מֵעֵלְמָא. וְהָא אֲתַמְר. כִּיּוֹן דְּחָטוּ וְאִתְדַבְּקוּ בְּאִילָנָא
דְּשָׂרְיָא בֵּיה מוֹתָא לְתַתָּא. מַה כְּתִיב וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְיָ
אֱלֹהִים מִתְּהַלֵּךְ בְּגֵן. מִהֵלֶךְ אֵין כְּתִיב כָּאן. אֶלָּא מִתְּהַלֵּךְ.
תָּא חוּי, עַד לָא חָטָא אָדָם, הוּוּ סָלִיק וְקָאִים בְּחַכְמָה
דְּנִהֲרוּ עֵלְאָה. וְלָא הוּוּ מִתְפָּרֵשׁ מֵאִילָנָא דְּחֵיִי.
כִּיּוֹן דְּאִסְגִּי תִיאוּבְתָא לְמַנְדַּע וְלִנְחַתָּא לְתַתָּא, אֲתַמְשִׁיךְ
אֲבַתְרִיָּהוּ, עַד דְּאֲתַפְּרֵשׁ מֵאִילָנָא דְּחֵיִי. וַיַּדַּע רָע וְשָׁבַק
טוֹב. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפִיץ רָשָׁע אַתָּה
לֹא יִגוֹרְךָ (דף נב ע"ב) רָע. מֵאן דְּאֲתַמְשִׁיךְ בְּתַר רָע, לִית לִיָּה
דִּירָה עִם אִילָנָא דְּחֵיִי.

וְעַד לָא חָטָאוּ הוּוּ שְׁמַעִין קָלָא מְלַעִילָא וְהוּוּ יַדְעִי
חַכְמָתָא עֵלְאָה וְקִיּוּמִי בְּקִיּוּמָא דְּזִיְהָרָא עֵלְאָה וְלָא
דְּחֵלִי. כִּיּוֹן דְּחָטָאוּ אֲפִילוּ קָלָא דְּלַתְתָּא לָא הוּוּ יַכְלִין

לְמִיָּקָם בֵּיהּ. כְּגִוּוֹנָא דָּא עַד לֹא חָבוּ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעֲתָא
 דְּקִיָּמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי אֲתַעְבֵּר מִנֵּיהּוּ זִוְהֵמָא
 דְּהֵאֵי חוּיָא. דְּהֵא כְּדִין בְּטוֹל יֵצֵר הָרַע הָוֵה מַעְלָמָא וְדָחוּ
 לֵיהּ מִנֵּיהּוּ. וְכְדִין אֲתַאֲחִידוּ בְּאֵילָנָא דְּחַיִּי וְסִלְקוּ לְעֵילָא
 וְלֹא נַחְתּוּ לְתַתָּא.

כְּדִין הָווּ יַדְעִין וְחֵמָאן אֲסַפְקִלְרִיאַן עֲלָאִין וְאֲתַנְהַרִין
 עֵינֵיהּוּ וְחֵדָאן לְמַנְדַּע וְלְמִשְׁמַע. וְכְדִין חָגַר לֹון
 קוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא חֲגוּרִין דְּאֲתוּוֹן דְּשָׁמִיָּה קְדִישָׁא דְּלֹא
 יִיכּוֹל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּוּ הֵאֵי חוּיָא וְלֹא יִסָּב לֹון
 כְּקַדְמִיתָא. כִּיּוֹן דְּחֵטָאוּ בְּעַגְלָא אֲתַעְבֵּר מִנֵּיהּוּ כָּל אַנּוֹן
 דְּרַגִּין וְנַהוּרִין עֲלָאִין. וְאֲתַעְבֵּרוּ מִנֵּיהּוּ אַנּוֹן חֲגִירוּ
 מְזִינִין דְּאֲתַעְטְרוּ מִשְׁמָא עֲלָאָה קְדִישָׁא. וְאֲמַשִּׁיכוּ
 עֲלֵיהּוּ חוּיָא בִּישָׁא כְּמִלְקַדְמִין וְגֵרְמוּ מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא.
 וְלְבַתֵּר מַה כְּתִיב (שְׁמוֹת לג) וַיֵּרָא אֶהְרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
 מֹשֶׁה וְהִנֵּה קֶרֶן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹוֵי.

תָּא חוּי, מַה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא (שְׁמוֹת יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת
 הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְכֹלְהוּ חֵמָאן זְהַרִין עֲלָאִין וּמִתְנַהַרִין
 בְּאֲסַפְקִלְרִיאַ דְּנַהֲרָא דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת
 הַקּוֹלוֹת. וְעַל יָמָא הָווּ חֵמָאן וְלֹא דְּחַלִּין דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת טו)
 זֶה אֵלַי וְאַנּוּהוּ. לְבַתֵּר דְּחֵטּוּ, פְּנֵי הַסֶּרְסוּר לֹא הָווּ יְכַלִּין
 לְמַחְמֵי דְּכְתִיב (שְׁמוֹת לד) וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹוֵי.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב בְּהוּ (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
 עֲדִים מֵהַר חוֹרֵב. דְּאִתְעַבְּר מִנִּיּהוּ אַנּוּן מִזִּינָן
 (דִּאִתְחַבְּרוּ בְּהוּ ד"א דְּאִתְחַגְּרוּ בְּהוּן) בְּטוֹרָא דְּסִינֵי בְּגִין דְּלֹא
 יִשְׁלוּט בְּהוּ הֵהוּא חוּיָא בִּישָׂא. פִּיּוּן דְּאִתְעַבְּר מִנִּיּהוּ מַה
 פְּתִיב, (שמות לג) וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ
 לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מַאי הָאֵי קָרָא לְגַבֵּי הָאֵי. אֶלָּא פִּיּוּן
 דִּידַע מִשָּׁה דְּאִתְעַבְּרוּ מִנִּיּהוּ דִּישְׂרָאֵל אַנּוּן זִינָן
 עֲלָאִין, אָמַר הָא וּדְאֵי מִכָּאן וּלְהֵלְאָה חוּיָא בִּישָׂא יִיִתִי
 לְדִיִּירָא בִּינִיּהוּ, וְאֵי יָקוּם מִקְדָּשָׁא הָכָא בִּינִיּהוּ,
 יִסְתָּאב. מִיָּד וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה
 הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה. בְּגִין דְּחָמָא מִשָּׁה דְּהָא כְּדִין יִשְׁלוּט
 חוּיָא בִּישָׂא מַה דְּלֹא הָוָה מִקְדָּמַת דְּנָא.

וְקָרָא לוֹ אֵהָל מוֹעֵד, וְכִי לֹא הָוָה בְּקַדְמִיתָא אֵהָל
 מוֹעֵד. אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא אֵהָל סָתָם, הַשְׁתָּא אֵהָל
 מוֹעֵד. מַאי מוֹעֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטַב. וְרַבִּי אַבְא אָמַר
 לְבִישׁ. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטַב מַה מוֹעֵד דְּאִיהוּ יוֹם חֲדוּה
 דְּסִיְהָרָא דְּאִתּוּסְפָא בֵּיהּ קְדוּשָׁה (מַה מוֹעֵד) לֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ
 פְּגִימוֹתָא. אוּף הָכָא קָרָא לָהּ בְּשֵׁמָא דָּא לְאַחֲזָאָה דְּהָא
 אִתְרַחֵיק (חוּיָא) אֵהָל מִבִּינִיּהוּ וְלֹא אִתְפְּגִים וְעַל דָּא וְקָרָא
 לוֹ אֵהָל מוֹעֵד פְּתִיב.

וְרַבִּי אַבְא אָמַר לְבִישׁ דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הָוּה אֱהֵל סְתָם
 כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה לג) אֱהֵל בַּל יִצְעָן בַּל יִסַּע
 יִתְדוּתֵיו לְנִצָּחַת. וְהִשְׁתָּא אֱהֵל מוֹעֵד. בְּקַדְמִיתָא לְמִיּהַב
 חֵיִין אַרוּבִין לְעֵלְמִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ מוֹתָא. מְכַאן
 וְלֵהֲלָאָה אֱהֵל מוֹעֵד כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד
 לְכָל חַי. הִשְׁתָּא אֲתִיִּיְהִיב בֵּיה זְמַנָּא וְחֵיִין קְצוּבִין
 לְעֵלְמָא. בְּקַדְמִיתָא לָא אֲתַפְּגִים, וְהִשְׁתָּא אֲתַפְּגִים.
 בְּקַדְמִיתָא חֲבָרוּתָא וְזוּגָא דְסִיְהָרָא בְּשִׁמְשָׁא דְלֹא יַעֲדוּן.
 הִשְׁתָּא אוֹהֵל מוֹעֵד זְווגָא דְלֵהוּן מְזַמֵּן לְזַמֵּן. וּבְגִינֵי כֶּף
 וְקָרָא לוֹ אֱהֵל מוֹעֵד מַה דְּלֹא הָוּה קוּדָם.

השלמה מההשמטות (בין סימן מד – מה)

תוספתא אמר ליה רבי אלעאי השייך לדף נ"ב ע"ב שורה ל"ב דרבי שמעון הוה יתיב תמצא

בחלק השלישי דף קס"ב ע"ב

והאדם ידע וכו' וכי לא אשתמודע עד מאמר ותוסף ללדת השייך לדף נ"ד ע"א קודם מאמר

והאדם ידע וכו' תמצא בתקונים תקון ס"ט מדף קי"ד ע"א עד קי"ז ע"ב.

מן ותוסף ללדת עם הנאמרים הנמשכים אחריו עד מאמר ותוסף וכו' תא חזי הבל איהו הלב

בתקון הנזכר לעיל מדף ק"ג ע"א עד קי"ד ע"ב.

מן ותוסף וכו' תא חזי הבל הנזכר לעיל עם מאמרים אחרים עד זה ספר תולדות אדם שם

מדף קי"ז ע"א עד קי"ח ע"ב.

מן זה ספר הנזכר לעיל עד תיבות בשערא בגוונין דשערא וכו' סוף תקון ע' בהגהה דף קל"ז

ע"ב (עד כאן מההשמטות)

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה יְתִיב לִילִיא חַד וְלַעֲי בְּאוֹרֵייתָא. וְהוּ
 יְתִבִי קַמֵּיהּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה הָא פְּתִיב, (שמות לג) וַיִּתְנַצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
 עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב, וְקֹאמְרִינָן דְּגַרְמוּ מוֹתָא עֲלֵיהּוּ מִהֶהוּא
 זְמַנָּא וְלַעֲיִלָּא, וְשְׁלִיט בְּהוּ הֶהוּא חוּיָא בִישָׂא דְּאֶעְדוּ לִיה
 מִנֵּיהּוּ בְּקַדְמֵיתָא. יִשְׂרָאֵל תִּינַח. יְהוֹשֻׁעַ דְּלֹא חָטָא,
 אֶעֱדִי (ד"א אֶתְעֵדִי) מִנֵּיהּ הֶהוּא זַיִנָּא עֲלָאָה דְּקַבִּיל עֲמַהוּן
 בְּטוֹרָא דְּסִינַי אוּ לָא.

(דף נג ע"א):

אִי תִימָא דְּלֹא אֶעֱדִי (ד"א אֶתְעֵדִי) מִנֵּיהּ, אִי חָכִי אִמָּאִי
 מִית כְּשָׂאָר בְּנֵי נִשָּׂא. אִי תִימָא דְּאֶתְעֵדִי מִנֵּיהּ,
 אִמָּאִי. וְהָא לָא חָטָא. דְּהָא אִיהוּ עִם מִשָּׁה הָוָה בְּשַׁעֲתָא
 דְּחָבּוּ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא (ד"א ל"ג דְּהָא) דְּלֹא קַבִּיל הֶהוּא
 עֲטָרָא בְּטוֹרָא דְּסִינַי כְּמָה דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל, אִמָּאִי.
 פְּתַח וְאָמַר, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יִי צַדְקוֹת אָהֵב יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ
 פְּנִימוּ. הָאִי קָרָא אָמְרוּ בֵּיהּ חֲבֵרֵיִיא מֵאִי דְּקָאמְרוּ.
 אָבֵל כִּי צַדִּיק יִי, צַדִּיק הוּא וְשְׁמִיהּ צַדִּיק, וּבְגִינֵי כָךְ
 צַדְקוֹת אָהֵב. יִשְׂרָאֵל, אִיהוּ יִשְׂרָאֵל. כְּמָא דְּאֶתְ אָמַר צַדִּיק
 וְיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא יַחְזוּ פְּנִימוּ כָּל בְּנֵי עֲלָמָא וַיִּתְקַנוּ אֲרַחֲיִיהוּ
 לְמִיָּהֶךְ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל כְּדָקָא יָאוּת. תָּא חֲזִי, כַּד דְּאִין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא לָא דָּן לִיה אֶלָּא לְפּוּם רוּבִין
 דְּבְנֵי נִשָּׂא.

וְתָא חֲזִי, כַּד חָב אָדָם בְּאִילָנָא דְאָכַל מִנֶּיהָ, גָּרַם
 לְהֵהוּא אִילָנָא דְשָׂרִי בֵּיהּ מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא. וְגָרִים
 פְּגִימוּ לְאַפְרָשָׁא אֲתַתָּא מִבְּעַלְהָ. וְקָאִים חוּבָה דְפְגִימוּ דָא
 בְּסִיְהָרָא עַד דְקִיִּימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְסִינֵי. כִּיּוֹן דְקִיִּימוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְסִינֵי אֲתַעְבֵּר הֵהוּא פְגִימוּ דְסִיְהָרָא
 וְקִיִּימָא לְאַנְהָרָא תְדִיר.

כִּיּוֹן דְחָבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא, תִּבְתַּת כְּמִלְקַדְמִין סִיְהָרָא
 לְאַתְפַּגְמָא. וְשִׁלְטָא חוּיָא בִישָׂא וְאַחִיד בָּהּ וּמְשִׁיף
 לָהּ לְגַבִּיּהּ. וְכַד יַדַּע מִשָּׁה דְחָבוּ יִשְׂרָאֵל וְאַתְעֵבֵר מִנִּיְהוּ
 אַבּוּן זַיִינִין קְדִישִׁין עֲלָאִין, יַדַּע וְדָאִי דְהָא חוּיָא אַחִיד
 בֵּיהּ בְּסִיְהָרָא לְאַמְשַׁכָּא לָהּ לְגַבִּיּהּ וְאַתְפַּגִּימַת. כְּדִין אֲפִיק
 לָהּ לְבַר.

וְכִיּוֹן דְקִיִּימָא לְאַתְפַּגְמָא אַף עַל גַּב דִּיהוּשַׁע קָאִים
 בְּעֵטְרָא דְזַיִינִין דִּילִיָּהּ, כִּיּוֹן דְפְגִימֵי שְׂרִיא בָּהּ
 וְאַתְהֵדֶרַת כְּמָה דְאַתְפַּגִּימַת בְּחוּבָא דְאָדָם, לָא יְכִיל בַּר
 נָשׁ לְאַתְקִיִּימָא. בַּר מִשָּׁה דְהוּהוּ שְׁלִיט בָּהּ וּמוֹתִיָּהּ הוּהוּ
 בְּסֵטְרָא אַחְרָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא לָא הוּהוּ רְשׁוּ בָּהּ לְקִיִּימָא
 לִיהוּשַׁע תְּדִיר וְלָא לְאַחְרָא. וְעַל כֶּף אַהֵל מוֹעֵד קָרִי לִיָּהּ.
 אַהֵל דְהָא שְׂרִיא בֵּיהּ זְמַן קָצִיב לְכָל עֲלָמָא.

וְעַל דָּא רְזָא דְמִלָּה, אִיתַּת יְמִינָא לְעִילָא וְאִיתַּת יְמִינָא
 לְתַתָּא. אִיתַּת שְׂמַאלָא לְעִילָא וְאִיתַּת שְׂמַאלָא לְתַתָּא.

אֵית יְמִינָא לְעֵילָא בְּקִדְשָׁה עֲלָאָה. וְאֵית יְמִינָא לְתַתָּא
 דְּאִיהוּ בְּסִטְרָא אַחֲרָא. אֵית שְׁמַאלָא לְעֵילָא בְּקִדְשָׁה
 עֲלָאָה לְאַתְעָרָא רְחִימוּתָא לְאַתְקִשְׂרָא סִיְהָרָא בְּאַתְר
 קְדִישָׁא לְעֵילָא לְאַתְנַהָרָא. וְאֵית שְׁמַאלָא לְתַתָּא
 דְּאַפְרִישׁ רְחִימוּתָא דְלְעֵילָא וְאַפְרִישׁ לָהּ מְלֵאנַהָרָא
 בְּשִׁמְשָׁא וְלְאַתְקַרְבָּא בְּהַדִּיָּה. וְדָא הוּא סִטְרָא דְחוּיָא
 בִּישָׂא.

דְּכִד שְׁמַאלָא דָּא דְלְתַתָּא אַתְעָרַת כְּדִין מְשִׁיךְ לָהּ
 לְסִיְהָרָא וְאַפְרִישׁ לָהּ מְלֵעֵילָא וְאַתְחַשְׁכַּת נְהוּרָאָה
 וְאַתְדַּבְּקַת בְּחוּיָא בִּישָׂא. וְכְדִין שְׂאִיבַת מוּתָא לְתַתָּא
 לְכֻלָּא וְאַתְדַּבְּקַת בְּחוּיָא וְאַתְרַחֲקַת מְאִילְנָא דְחֵיָּיא.
 וְעַל דָּא גָּרִים מוּתָא לְכֻל עֲלֵמָא. וְדָא הוּא דְכְדִין
 אֶסְתָּאבַת מְקִדְשָׁא עַד זְמַן קְצִיב דְּאַתְקַנַּת סִיְהָרָא
 וְתַבַּת לְאַנְהָרָא וְדָא הוּא אֶהֱל מוּעַד. וְעַל דָּא יְהוֹשֻׁעַ לָא
 מִית אֶלָּא בְּעֵיטָא שֶׁל נַחַש דָּא דְקָרִיב וּפְגִים מְשַׁכְּנָא
 כְּדִקְדַּמִּיתָא. וְדָא הוּא רְזָא דְכְתִיב, (שְׁמוֹת ל) וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוּן
 נֶעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהָל. דְּאֶף עַל גַּב דְּאִיהוּ נֶעַר
 לְתַתָּא לְקַבְּלָא נְהוּרָא, לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהָל. כְּמָה
 דְּאַתְפְּגִים דָּא הָכִי נָמִי אַתְפְּגִים דָּא. אֶף עַל גַּב דְּזֵינָא
 קְדִישָׁא הוּוּה לֵיהּ. כִּיּוֹן דְּאַתְפְּגִים סִיְהָרָא הָכִי הוּא וְדָאִי
 לֹא אֶשְׁתַּזִּיב בְּלַחֲדוּי מִנִּיה מַהְהוּא גּוּוּנָא מִמֶּשׁ.

תָּא חֲזִי, כְּגִוּוֹנָא דָּא פִּיּוֹן דְּחָב אָדָם נְטִל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְנִיָּה אַנּוּן זַיְיָנִי אַתּוּן נְהִירִין קְדִישִׁין דְּאֵעֲטֵר
 לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִדִּין דְּחִלוּ וַיִּדְעוּ דְּהָא אַתְּפִשְׁטוּ
 מְנִיָּהּ הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּדְעוּ פִּי עֲרוּמִים הֵם. בְּקַדְמִיתָא
 הוּוּ מִתְּלַבְּשָׁן בְּאַנּוּן כְּתָרִי יִקָּר מְזַיְינִין דְּאַנּוּן חִירוּ מְכֻלָּא.
 פִּיּוֹן דְּחָבוּ אַתְּפִשְׁטוּ מְנִיָּהּ. וְכִדִּין יִדַּע דְּהָא מוּתָא קָרִי
 לוֹן. וַיִּדְעוּ דְּאַתְּפִשְׁטוּ מִחִירוּ דְּכֻלָּא. וְגַרְמוּ מוּתָא לוֹן
 וְלִכְל עֲלָמָא

(דף נג ע"ב), וַיִּתְּפְרוּ עָלֶיהָ תְּאַנְהָ הָא (לו ב) אוֹקִימְנָא דְּאוֹלִיפּוּ
 כָּל זַיְיָנִי חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין וְאַחִידוּ בְּהָאִי דְּלִתְתָּא כְּמָה
 דְּאַתְמַר. וְהָיָא שְׁעֵתָא אַתְּגַרַּע זְקִיפּוּ וְקוּמָה דְּאָדָם מֵאַה
 אַמִּין. וְכִדִּין אַתְּעֵבִיד פְּרוּדָא וְקָאִים אָדָם בְּדִינָא
 וְאַתְלָטִיא אַרְעָא וְהָא אוֹקִימְנָא:

וַיִּגְרֵשׁ אֶת הָאָדָם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לָא יִדְעֵנָא מָאן
 עֵבִיד תְּרוּכִין לְמָאן. אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד
 תְּרוּכִין לְאָדָם אִי לָא. אָבֵל מְלָה אַתְּהַפִּיךְ וַיִּגְרֵשׁ אֶת,
 אִ"ת דִּיִּיקָא. וּמָאן גֵּרֵשׁ אֶת, הָאָדָם. הָאָדָם וְדָאִי גֵרֵשׁ
 אֶת. וּבְגִין דָּא כְּתִיב וַיִּשְׁלַחְהוּ יְיָ אֱלֹהִים מִגֵּן עֵדֶן. אַמַּאי
 וַיִּשְׁלַחְהוּ, בְּגִין דְּגֵרֵשׁ אָדָם אֶת כְּדִקְאֻמְרָן. וַיִּשְׁכֹּן, אִיהוּ
 אֲשֶׁרִי לוֹן בְּאַתֵּר דָּא דְּאִיהוּ גָרִים וְסִתִּים אוֹרְחִין וְשְׁבִילִין
 וְאֲשֶׁרִי דִּינִין עַל עֲלָמָא וְאַמְשִׁיךְ לוֹוֹטִין מֵהָהוּא יוּמָא
 וְלַעִילָא.

וְאֵת לַהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, כָּל אֲנוּן דְּשָׂרִיין בְּקוּזְפֵי
 דִּינִין עַל עֲלָמָא, דְּמִתְהַפְּכִין לְגוּוּנִין סַגִּיאִין בְּגִין
 לְאִתְפָּרְעָא מֵעֲלָמָא. לְזִמְנִין גּוֹבְרִין לְזִמְנִין נָשִׁין לְזִמְנִין
 אִשָּׁא מְלַהֲטָא וּלְזִמְנִין רוּחִין דִּלִּית מָאן דְּקָאִים בְּהוּ. וְכֹל
 דָּא לְשִׁמּוֹר אֵת דְּרַף עֵץ הַחַיִּים דִּלָּא יוֹסִיפּוֹן לְאֲבִאֲשָׁא
 בְּקַדְמִיתָא. לַהֵט הַחֶרֶב, אֲנוּן דְּמִלַּהֲטָאן אִשָּׁא וְקוּסְטִירֵי
 עַל רֵאשִׁיהוֹן דְּרִשְׁיַעֲיָא וְחִיבֵיָא. וּמִתְהַפְּכִין גּוּוּנִין לְכַמָּה
 זַיִנִין לְפּוּם אֲרַחֲיִיהוּ דְּבְנֵי נִשָּׂא. וְעַל דָּא לַהֵט כְּמָא דָּאֵת
 אָמַר (מִלְאכֵי ג) וְלַהֵט אוֹתָם הַיּוֹם הַבָּא וְגו' וְהָא אֵתְמַר.
 הַחֶרֶב דָּא חֶרֶב לַה' כְּמָא דָּאֵת אָמַר, (ישעיה ד) חֶרֶב לַה'
 מִלֵּאָה דָּם וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לַהֵט הַחֶרֶב (אֶפִּילוּ) כָּל אֲנוּן קַסְטֵרִין
 דִּלְתַתָּא דְּמִתְהַפְּכִין מְדִיוֹקְנָא לְדִיוֹקְנָא כְּלַהוֹן
 מִמֶּנּוּן עַל עֲלָמָא לְאֲבִאֲשָׁא וּלְאִסְטָאָה לוֹן לְחִיבֵי עֲלָמָא
 דְּעֵבְרִין עַל פְּקוּדֵי דְּמֵאֲרִיהוֹן.

תָּא חוּי, כִּיּוֹן דְּחָב אָדָם אֲמִשְׁיָךְ עֲלִיהּ כְּמָה זַיִנִין בִּישִׁין
 וְכַמָּה גְרַדִּינֵי נְמוּסִין וְדַחִיל מְכַלְהוּ וְלָא יְכִיל
 לְקַיִמָּא עֲלִייהוּ. שְׁלֵמָה יַדַּע חֲכַמְתָּא עֲלָאָה וְשׁוּי לִיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲטָרָא דְּמַלְכוּתָא וְהוּוּ דְּחָלוּ מִנִּיהּ כָּל
 עֲלָמָא. כִּיּוֹן דְּחָב אֲמִשְׁיָךְ עֲלִיהּ כְּמָה זַיִנִין בִּישִׁין וְכַמָּה
 גְרַדִּינֵי נְמוּסִין וְדַחִיל מְכַלְהוּ וְכַדִּין יְכִילוּ לְאֲבִאֲשָׁא לִיהּ
 וּמָה דְּהוּוּ בִּינְדִיהּ נְטִלוּ מִנִּיהּ.

וְעַל דָּא בְּמַה דְּאִזִּיל בַּר נֶשׁ וּבַהֲהוּא אֲרַחָא דְּאֵתְדִבְק
 בֵּיתָהּ, הָכִי מְשִׁיךְ עֲלֶיהָ חֵילָא מְמַנָּא דְּאִזִּיל לְקַבְּלֶיהָ.
 כֶּךָ אָדָם הוּא מְשִׁיךְ עֲלֶיהָ חֵילָא אַחֲרָא מְסֹאֵב. דְּסֹאֵיב
 לִיה וּלְכָל בְּנֵי עֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, כִּד חָב אָדָם מְשִׁיךְ עֲלֶיהָ חֵילָא מְסֹאֵבָא וְסֹאֵיב
 לִיה וּלְכָל בְּנֵי עֲלָמָא. וְהָאִי הוּא חוּיָא בִישָׂא דְּאִיהוּ
 מְסֹאֵב וְסֹאֵיב עֲלָמָא. דְּתַנִּינָן כִּד אֲפִיק נְשִׁמְתִין מִבְּנֵי
 נְשָׂא, אֲשֶׁתְּאֵר מְנִיָּה גּוּפָא מְסֹאֵב וְסֹאֵיב בֵּיתָא. וְסֹאֵיב
 לְכָל אַנּוּן דְּמִקְרַבִין בֵּיתָהּ. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (במדבר ט)
 הַנּוֹגֵעַ בְּמַת וְגו'. וְעַל דָּא כִּיּוֹן דְּאִיהוּ נְטִיל נְשִׁמְתָא
 וְסֹאֵיב גּוּפָא כִּדִין אֲתִיָּהִיב רֶשׁוּ לְכָל אַנּוּן סְטְרֵי מְסֹאֵבָן
 לְשָׂרְיָא עֲלוּי. דְּהָא הֵהוּא גּוּפָא אֲסִתָּאֵב מְסֹטְרָא דְּהֵהוּא
 חוּיָא בִישָׂא דְּשָׂרְיָא עֲלוּי. וְעַל דָּא בְּכָל אֲתַר דְּהֵהוּא חוּיָא
 בִישָׂא שָׂאֲרֵי מְסֹאֵב לִיה וְאֲסִתָּאֵב.

וְתָא חֲזִי, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא בְּשַׁעְתָּא דְּנִיָּמִי עַל עַרְסִיָּהּ
 בְּלִילִיָּא, וְלִילִיָּא פְּרִישׁ גְּדַפְהָא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא
 טַעְמֵי טַעְמָא דְּמוֹתָא. וּמַגּוּ דְּטַעְמֵי טַעְמָא דְּמוֹתָא הָאִי
 רוּחָא מְסֹאֵבָא שְׂטִיָּא עַל עֲלָמָא וְסֹאֵיב (על) עֲלָמָא (ד"א ל"ג
 בְּגוּ קַפְטְרָא דִּילִיָּה) וְשָׂרְיָא עַל יְדוּי דְּבַר נֶשׁ וְאֲסִתָּאֵב.
 וְכִד אֲתַעַר וְאֲתַהֲדַר לִיה נְשִׁמְתִיָּה, בְּכָל מַה דְּיִקְרַב
 בִּידוּי כְּלָהּ מְסֹאֵבִי, בְּגִין דְּשָׂרְיָא עֲלִיָּהּ רוּחַ

מִסָּאבָא. וְעַל דָּא לָא יִסַּב בַּר נָשׁ מְנוּי לְאַלְבָּשָׁא מִמָּאן
 דְּלָא נָטִיל יְדוּי. דְּהָא אֲמַשִּׁיךְ עֲלִיהּ הֵהוּא רוּחַ מִסָּאבָא
 וְאַסְתָּאב. וְאִית לִיהּ רִשׁוּ לְהָאִי רוּחַ מִסָּאבָא לְשָׂרְיָא בְּכַל
 אֲתַר דְּאִשְׁתַּכַּח רִשִּׁמוּ מִסְטָרִיהּ.

וְעַל דָּא לָא יִטּוּל יְדוּי בַּר נָשׁ מִמָּאן דְּלָא נָטִיל יְדוּי
 בְּגִין דְּאֲמַשִּׁיךְ עֲלִיהּ הֵהוּא רוּחַ מִסָּאבָא וְקָבִיל לִיהּ

הָאִי דְנָטִיל מִיָּא מְנִיָּה וְאִית לִיהּ רִשׁוּ לְשָׂרְיָא עֲלוּי (דף נד ע"א)
 דְּבַר נָשׁ. בְּגִין כֶּךָ בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַסְתָּמָרָא בְּכַל סְטָרוּי
 מִסְטָרָא דְהָאִי חוּיָא בִישָׂא דְלָא יִשְׁלוּט עֲלוּי. וְזִמִּין
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְעֵלְמָא דְאֲתִי לְאַעְבְּרָא לִיהּ מֵעֵלְמָא.
 הָדָא הוּא דְכָתִיב, (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטּוּמְאָה אֲעֵבִיר מִן

הָאָרֶץ (ויכד'יז) (ד"א וכת"ב) (ישעיה כב) בַּלַּע הַמּוֹת לְנֹצַח וְגו':

וְהָאָדָם יָדַע אֵת חוּהָ אֲשֶׁתּוֹ וְגו'. רַבִּי אַבָּא פָתַח (וְאָמַר)

(קהלת ג) מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא
 לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ. הָאִי
 קָרָא כַּמָּה גְּוּוּנִין אִית בֵּיהּ. וְהָכִי הוּא כָּל מְלוּי דְאֹרִייתָא
 כַּמָּה גְּוּוּנִין בְּכָל חַד וְחַד וְכֻלְהוּ יָאוּת וְהָכִי אֲנוּן. וְכָל
 אֹרִייתָא מִתְפָּרְשָׁא בְּשִׁבְעֵין אֲנָפִין. לְקָבִיל שְׁבַעֵין סְטָרִין
 וְשִׁבְעֵין עֲנָפִין. וְהָכִי הוּא בְּכָל מְלָה וּמְלָה דְאֹרִייתָא. וְכָל
 מְאִי דְנִפְיָק מִכָּל מְלָה וּמְלָה כַּמָּה גְּוּוּנִין אֲתִפְרָשָׁן מְנִיָּה
 לְכָל סְטָרִין.

תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נָשׁ אָזִיל בְּאַרְחָ קְשׁוּט, הוּא אָזִיל
 לְיַמִּינָא, וְאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחָא קְדִישָׁא עֲלָאָה
 מֵעִילָא. וְהָאִי רוּחַ סְלִיךְ בְּרַעֲוִתָא קְדִישָׁא לְאַתְאַחַדָא
 לְעִילָא וְלְאַתְדַבְּקָא בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה דְלֹא אֶתְעֵדִי מִנִּיהּ.
 וְכַד בַּר נָשׁ אָזִיל בְּאוּרְחָ בִישׁ וְסֻטִי אַרְחוּי, הוּא אַמְשִׁיךְ
 עֲלֵיהּ רוּחַ מְסֻאָבָא דְלְסֻטְר שְׁמֵאלָא, וְסֻאִיב לִיהּ וְאַסְתָּאב
 בֵּיהּ. כְּמָא דְאַתְ אָמַר, (ויקרא יא) וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמְתֶם
 בָּם. אֶתָּא לְאַסְתָּאבָא מְסֻאָבִין לִיהּ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְבַר נָשׁ אָזִיל בְּאַרְחָ קְשׁוּט וְאַמְשִׁיךְ
 עֲלֵיהּ רוּחָא קְדִישָׁא עֲלָאָה וְאַתְדַבֵּיק בֵּיהּ, בְּרָא
 דְיוֹלִיד וְיַפּוּק מִנִּיהּ לְעֵלְמָא, הוּא מְשִׁיךְ עֲלֵיהּ קְדוּשָׁה
 עֲלָאָה, וְיֵהֵא קְדִישׁ בְּקְדוּשָׁה דְמֵאֲרִיָה. כְּמָה דְכַתִּיב, (ויקרא
 כ) וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים וְגו'. וְכַד אִיהוּ אָזִיל
 בְּסֻטְר שְׁמֵאלָא, וְאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ מְסֻאָבָא וְאַתְדַבֵּיק
 בֵּיהּ, בְּרָא דְיַפּוּק מִנִּיהּ לְעֵלְמָא הוּא אַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ
 מְסֻאָבּוֹ וְיַסְתָּאב בְּמְסֻאָבּוֹ דֵּהֵהוּא סֻטְרָא.

וְעַל דָּא פְּתִיב מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא
 לְמַעְלָה. כַּד אִיהוּ בְּאַתְדַבְּקוֹת יַמִּינָא סְלֻקָא הִיא
 לְעִילָא. וְכַד אִיהוּ בְּאַתְדַבְּקוֹת שְׁמֵאלָא הֵהוּא סֻטְר
 שְׁמֵאלָא דְאִיהוּ רוּחַ מְסֻאָבּוֹ נְחִית מֵעִילָא לְתַתָּא וְשׁוּי
 דְיוֹרִיָה בְּבַר נָשׁ וְלֹא אֶעֱדִי מִנִּיהּ. וּבְרָא (ומדה) דְאֹלִיד

בְּהֵוֹא (רוח) מְסֹאֲבוּ אִיהוּ הָוִי בְּרִיָּה מֵהֵוֹא רוּחַ מְסֹאֲב
אִיהוּ הֵוֹא בְּרָא.

אָדָם אֶתְדַבֵּק בְּהֵוֹא רוּחַ מְסֹאֲב וְאֶתְתִּיָּה אֶתְדַבְּקָא בִּיָּה
בְּקַדְמִיתָא וְנִטְלַת וְקַבִּילַת הֵוֹא זִוְהֵמָא מִנִּיָּה
אוֹלִיד בַּר. הָאִי בְּרָא בְּרָא דְרוּחַ מְסֹאֲבָא אִיהוּ. וְעַל דָּא
תְּרִין בְּנִין הָווּ. חַד מֵהֵוֹא רוּחַ מְסֹאֲב וְחַד כַּד תַּב אָדָם
בְּתִיּוּבְתָא. וּבְגִינֵי כַךְ הָאִי מְסֹטְרָא מְסֹאֲבָא. (וְדָא ד"א וְהָאִי)
מְסֹטְרָא דְכִיָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר בְּשַׁעֲתָא דְאִטִּיל נַחֲשׁ הֵוֹא זִוְהֵמָא בַּה
בְּחֻיָּה קַבִּילַת לִיָּה. וְכַד אֶשְׁתַּמֵּשׁ עִמָּהּ אָדָם אוֹלִידַת
תְּרִין בְּנִין. חַד מֵהֵוֹא סְטְרָא מְסֹאֲבָא וְחַד מְסֹטְרָא דְאָדָם.
וְהָוִי דְמִי הֶבֶל בְּדִיוֹקְנָא דְלַעִילָא וְקִין בְּדִיוֹקְנָא דְלַתְתָּא.
וּבְגִין כַּךְ אֶתְפָּרְשׁוּ אֶרְחִיָּהוּ דָּא מִן דָּא. וְדָאִי קִין בְּרָא
דְרוּחַ מְסֹאֲבָא הָוִה דְאִיהוּ חֻיָּא בִּישָׂא. (וְהֶבֶל בְּרָא דְאָדָם) הָוִה.
וּבְגִין דְקִין אֶתָּא מְסֹטְרָא דְמִלְאָךְ הַמּוֹת קִטִּיל לִיָּה לְאַחֻיָּה.
וְהוּא בְּסֹטְרָא דִילִיָּה. וּמִנִּיָּה כָּל מְדוּרִין בִּישִׁין וּמִזִּיקִין
וְשַׁדִּין וְרוּחִין אֶתְיִין לְעֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, קִין, קִינָא דְמְדוּרִין בִּישִׁין דְאֶתוּ
מְסֹטְרָא דְמְסֹאֲבָא לְעֵלְמָא. וּלְבַתָּר אִיִּתִּיָּאוּ
קַרְבָּנָא. דָּא אֶקְרִיב מְסֹטְרָא דִילִיָּה וְדָא אֶקְרִיב מְסֹטְרָא
דִילִיָּה. הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קִין מִפְּרִי

הָאָדָמָה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, מֵאֵי מִקֵּץ יָמִים, דָּא הוּא קֵץ כָּל בְּשָׂר. וּמֵאֵן אִיהוּ דָּא מִלְּאַף הַמּוֹת. וְקִינ מִהֵהוּא קֵץ יָמִים אֲיִיתִי קָרְבָּנָא. דִּיִּיקָא דִּקְאָמַר מִקֵּץ יָמִים וְלֹא אָמַר מִקֵּץ יָמִין. וּבְגִין כֶּף פְּתוּב בְּדַנְיָאֵל (דְּנִיאֵל יב) וְאַתָּה לָךְ לְקֵץ וְתַנּוּחַ וְתַעֲמוּד לְגוֹרְלָךְ. אָמַר לִיה לְקֵץ הַיָּמִים אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין. אָמַר לִיה לְקֵץ הַיָּמִין. וְקִינ מִקֵּץ הַיָּמִים אֲיִיתִי, (דף נד ע"ב)

וַיֵּבֵא קִינ מִפְּרֵי הָאָדָמָה. כִּמָּא דְאַתָּה אָמַר וּמִפְּרֵי הָעֵץ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִפְּרֵי הָאָדָמָה כִּמָּא דְאַתָּה אָמַר, אוֹי לְרַשָּׁע רַע כִּי גִמּוּל יִדּוּ וְגו'. (כִּי פְרִי מַעֲלָלֵיהֶם יֵאָכְלוּ. פְּרִי מַעֲלָלֵיהֶם יֵאָכְלוּ דָּא מִלְּאַף הַמּוֹת יֵאָכְלוּ) (נ"א גִּמּוּל יִדּוּ דָּא מִלְּאַף הַמּוֹת. יַעֲשֶׂה לוֹ דְּאַתְּמִשְׁף) עֲלִייהוּ וַיִּתְּדַבֵּק בְּהוּ לְקַטְלָא לֹון וְלִסְאָבָא לֹון. וְעַל דָּא קִינ אֶקְרִיב מִסְטָרָא דִּילִיה. וְהֶבֶל הֵבִיא גַם הוּא מִבְּכוֹרוֹת לְאַסְגָּאָה סְטָרָא עֲלָאָה דְאַתִּיא מִסְטָר קְדוּשָׁתָא (ד"א מִסְטָרָא קְדִישָׁא). וּבְגִינֵי כֶּף וַיִּשַׁע יֵי אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ וְאֶל קִינ וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה. לֹא קִבִּיל (לֹון) (ד"א לִיה) קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא וַיַּחַר לְקִינ מְאֹד. וַיִּפְּלוּ פָּנָיו דְּהָא לֹא אֶתְקַבִּילוּ אֲנָפוּי, אֲנָוֹן אֲנָפִין דְּסִטְרוּי וְקִבִּיל לִיה לְהֶבֶל. וּבְגִינֵי כֶּף פְּתוּב וַיְהִי בְּהִיּוֹתָם בְּשָׂדֵה. בְּשָׂדֵה דָּא אֶתְתָּא. כִּמָּא דְאַתָּה אָמַר (דְּבָרִים כב) כִּי בְּשָׂדֵה מְצָאָה, וְקִינ קִנֵּי עַל נוֹקְבָא יִתִּירָה דְאַתִּילִידַת עִם הֶבֶל דְּכִתִּיב וְתוֹסֵף לְלֶדֶת וְהָא אֶתְתָּמַר:

הֲלֹא אִם תִּיטִיב שְׂאֵת כְּמָה דְאִתְמַר. אֲבָל שְׂאֵת כְּדָאֲמַר
 רַבִּי אֲבָא שְׂאֵת תְּסַתְּלַק לְעֵילָא וְלֹא תִיחֹות לְתַתָּא.
 אֲמַר רַבִּי יוֹסִי הֵאֵי מְלָה הֲשַׁתָּא אִתְמַר וְיָאוּת הוּא. אֲבָל
 הֲכִי שְׂמַעְנָא שְׂאֵת יִסְלַק מִינְךָ וְיִשְׁבּוּק לְךָ אֶת־דְּבִקוּתָא
 דָּא דְרוּחַ מְסֻאָבָא.

וְאִי לָא לְפַתַּח חֲטָאת רוּבִין. מֵאִי לְפַתַּח דָּא דִּינָא עֲלָאָה
 דְּאִיהוּ פְּתַחַא דְּכֻלָּא כְּמָא דְּאִתְ אֲמַר (תהלים קיח) פְּתַחוּ
 לִי שַׁעְרֵי צְדָק. חֲטָאת רוּבִין הֵהוּא סְטָרָא דְּאִתְדְּבִקַת בֵּיה
 וְאִתְמַשְׁכַת עֲלֵךְ יֵהָא נָטִיר לְךָ לְאִתְפָּרְעָא מִנְךָ כְּתֵרְגוּמָא.
 אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חוּי, בְּשַׁעְתָּא דְּקָטִיל קִין לְהַבֵּל,
 לָא הוּהוּ יַדַע הִיךָ (נפיק) (ד"א יפיק) נְשַׁמְתִּיה מִנִּיה.
 וְהוּהוּ נְשִׁיךְ לִיה בְּשִׁינִיה כְּחוּיָא. וְהָא אוּקְמוּהוּ חֲבֵרִיא. בֵּיה
 שַׁעְתָּא לִיִּט לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהוּהוּ אוּזִיל לְכָל
 סְטָרֵי עֲלָמָא, וְלֹא הוּהוּ אֲתֵר דְּמִקְבֵּל לִיה. עַד דְּאִטְפַּח עַל
 רִישֵׁיה וְתַב קָמִי מְאֵרִיה. וְקַבִּילַת לִיה אֲרַעָא בְּמִדּוּרָא
 לְתַתָּא.

רַבִּי יוֹסִי אֲמַר אֲרַעָא קַבִּילַת לִיה לְמִיהוּ בָּה דְּכְתִיב
 וַיִּשֶׁם יי לְקִין אוֹת. רַבִּי יִצְחָק אֲמַר לָאו הֲכִי. אֲלֹא
 לְתַתָּא קַבִּילַת לִיה אֲרַעָא בְּמִדּוּרָא חָדָא דְּתַחֲוֹתָהּ דְּכְתִיב
 הֵן גִּרְשַׁת אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
 גּוֹרֵשׁ. אֲבָל לְתַתָּא לָא גּוֹרֵשׁ. וּבָאן אֲתֵר קַבִּילַת לִיה

אַרְעָא, בְּאַרְקָא. וְכֹל אַנּוּן דְּדִירֵי תַמָּן עֲלִיהוּן כְּתִיב (ירמיה
 6) יֵאבְדוּ מֵאַרְעָא וּמִתְחֹת שְׁמֵיָא אֱלֹהִי. וְתַמָּן שְׁוֵי מְדוּרֵיהָ.
 וְהֵיינו דְּכְתִיב וַיֵּשֶׁב בְּאַרְץ נוֹד קְדָמַת עֵדֶן.

תּוֹסַפְתָּא

כִּינּוּן דְּאָמַר קִינּוּ גְדוֹל עוֹנֵי מְנַשָּׂא, מְחַל לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּלַגוּ
 מֵעוֹנֵנְשֵׁיהָ. בְּגִין דְּגִזֹּר עֲלִיהָ בְּקִדְמִיתָא וְאָמַר לִיה נַע וְנָד תְּהִיָּה בְּאַרְץ
 וְהִשְׁתָּא אֲשֶׁתָּאֵר בְּנוֹד בְּלַחֲוֹדוּי. הֵדָּא הוּא דְכְתִיב וַיֵּצֵא קִינּוּ מִלְּפָנֵי ה'
 וְגו'. כְּלוּמַר דְּכַד נִפְק מִן קָדָם ה', הָוָה בְּגִין לְמַהוּי נָד בְּאַרְעָא וְלֹא נַע.
 וְעוֹד אָמְרוּ כַד נִפְק קִינּוּ מִן קָדָם ה', אָמַר לוֹ אָדָם בְּרִי מָה אֲתַעֲבִיד עַל
 דִּינָךְ. אָמַר לוֹ קִינּוּ אָבֵא כְּבָר אֲתַבְּשְׁרִית דְּמְחַל לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנוֹד
 בְּלַחֲוֹדוּי. אָמַר לוֹ הֵיאֵךְ הוּא. אָמַר לוֹ בְּגִין דְּתַבִּית וְאוֹדִית קַמִּיהָ. אָמַר
 אָדָם וְכִי דִין הוּא רַב וְתַקִּיף חֵילָא דְתִשׁוּבָה וְאַנָּא לָא יְדִיעַת. שְׂרָא
 לְשַׁבְחָא לְמַרְיָה וְלֹאֹדָאָה לִיה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים צב) מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם
 הַשַּׁבָּת טוֹב לְהוֹדוֹת לָהּ. כְּלוּמַר טוֹב לְשַׁבְחָא וְלֹאֲתַבָּא וְלֹאֹדָאָה קַמִּיהָ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (עד כאן תוספתא)

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵהֵהִיא שְׁעֵתָא דְקָטִיל קִינּוּ לְהַבֵּל,
 דְּאֲתַפְּרֵשׁ (ד"א אֲתַפְּרֵשׁ) אָדָם מֵאֲתַתִּיהָ. תִּרִין רוּחִין
 נוֹקְבִין הֵווּ אֲתֵיין וּמְזִדּוּגֵן עִמִּיהָ, וְאוֹלִיד רוּחִין וְשִׁדִּין
 דְּשָׂאטֵן בְּעֵלְמָא. וְלֹא תַקְשִׁי לָךְ הָאִי. דְּהָא בַר נֶשׁ כַּד
 אִיהוּ בְּחַלְמִיהָ אֲתֵיין רוּחִין נוֹקְבִין וְחֵיכֵן עִמִּיהָ וּמִתְחַמְמָן
 מִנִּיהָ וְאוֹלִידִין לְבַתֵּר. וְאַלִּין אֲקָרוּן נְגַעֵי בְּנֵי אָדָם. וְלֹא
 מִתְהַפְּכֵן אֲלָא לְדִיוֹקְנֵי בְּנֵי נֶשָׂא. וְלִית לוֹן שְׁעָרִין
 בְּרִישָׁא. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּשִׁלְמָה (שמואל ב ז) וְהוֹכַחְתִּיו בְּשִׁבְט

אֲנָשִׁים וּבְנֵי אָדָם. וְאֶפְיָלוּ כִּהְיָה גִּוּוֹנָא רוּחִין
 דְּכוּרִין אֲתֵיין לְנָשִׁי עֲלָמָא וּמִתְעַבְרָן מִנֵּיהּ וְאוּלִּידָן
 רוּחִין. וְכֻלְהוֹן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם אֲקָרוּן.

בְּתַר מָאָה וּתְלָתִין שָׁנִין אֲתַלְבַּשׁ אָדָם ^(דף נה ע"א) בְּקִינוּיָא
 וְאֲתַחְבַּר בְּאַתְתִּיהּ וְאוּלִּיד בַּר וּקְרָא שְׁמִיהּ שִׁ"ת.

רְזָא דְסוּפָא דְאַתּוּן בְּקִיטְרֵי גְלִיפּוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רְזָא
 דְרוּחָא דְאַתְאָבִיד דְאַתְלַבַּשׁ בְּגוּפָא ^(דְאֲרַעָא) אַחְרָא בְּעֲלָמָא
 הָדָא הוּא דְכָתִיב כִּי שֵׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחַר תַּחַת הַבֶּל.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה כְּתִיב וַיֻּלַּד בְּדַמּוּתוֹ ^(ע"י בסי' ט) כְּצִלְמוֹ

מִשְׁמַע דְּבְנִין אַחְרָנִין לָא הוּוּ ^(בְּדַמּוּתוֹ כְּצִלְמוֹ וּמְלָה דְאֵל הוּא)

בְּדִיוֹקְנָא דִּילֵיהּ. וְדָא בְּדַמּוּתוֹ כְּצִלְמוֹ בְּתִיקוּנָא דְגוּפָא
 וּבְתִיקוּנָא דְנַפְשָׁא בְּאַרְחַ מִישָׁר. ^(ב"א) וּמְלָה דָּא הוּא כְּמָה
 דְאַתְמַר. וְאָמַר רַבִּי אַבָּא מִשְׁמִיהּ דְרַבִּי יִיסָא) כְּמָה דְאָמַר

רַבִּי שְׁמַעוֹן מִשְׁמִיהּ דְרַב יִיבָא סָבָא בְּנִין אַחְרָנִין
 בְּאַתְדְּבָקוּתָא דְזוּהָמָא דְנַחֲשׁ וְהָהוּא דְרָכִיב בֵּיהּ דְאִיהּ

סַמָּאל הוּוּ. וּבְגִינֵי כֶּךָ לָא הוּוּ בְּדִיוֹקְנָא דְאָדָם. וְאִי תִימָא
 הָא אֲמַרְתְּ דְהַבֶּל מְסַטְרָא אַחְרָא הוּוּ. הֲכִי הוּא. אַבְל

תְּרוּוִייהוּ לָא הוּוּ בְּדִיוֹקְנָא דְלִתְתָּא.

אָמַר ^(ד"א) לֵיהּ) רַבִּי יוֹסִי וְהָא כְּתִיב וְהָאָדָם יָדַע אֶת חוּהָ

אֲשֶׁתוֹ וְתַהֲרַ וְתִלְד אֶת קִין. וְלֹא ^(ד"א) אָמַר לֵיהּ הֲכִי

הוּא. אַבְל תְּרוּוִייהוּ לָא הוּוּ בְּדִיוֹקְנֵיהּ. דְלֹא) כְּתִיב וַיֻּלַּד

אֶת קִינָּה. וְאֶפִּילוּ בְהֶבֶל לֹא כְּתִיב וַיּוֹלֵד אֶלָּא וְתוֹסֵף לְלֶדֶת
אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל. וְדָא הוּא רִזָּא דְמַלְאָה. אֲבָל בְּהַאי מַה
כְּתִיב, וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מָאָה וּתְלַתִּין שְׁנִין אֶתְפָּרַשׁ אָדָם
מֵאֲתַתִּיהָ. וְכָל אַנּוּן מָאָה וּתְלַתִּין שְׁנִין הָוָה אוֹלִיד
רוּחִין וְשִׁדִּין בְּעֵלְמָא. בְּגִין הָהוּא חִילָא דְזוּהַמָּא דְהָוָה
שְׂאִיב בֵּיהָ. כִּיּוֹן דְחֻסִּיל מְנִיָּה תְּהוּא זוּהַמָּא, תָּב וְקַנְיָ
לְאַנְתַּתִּיהָ וְאוֹלִיד בַּר. כְּדִין כְּתִיב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ
(דְּאֵעִדִּי) כְּצִלְמוֹ.

תָּא חֲזִי, כָּל בַּר נָשׁ דְּאֲזִיל לְסִטְרָ שְׂמַאלָא וְסָאִיב
אַרְחֻי, כָּל רוּחֵי מְסָאִבֵּי מְשִׁיךְ עַל גְּרַמִּיָּה וְרוּחַ
מְסָאִב אֶתְדִּבֵּק בֵּיהָ וְלֹא אֲעִדִּי מְנִיָּה. וְאֶתְדִּבְקוּתָא (דְּיִלִּידָה)
דְּתְהוּא רוּחָא מְסָאִב הָוִי בְּהַאי בַר נָשׁ וְלֹא בְּאַחֲרָא.
וּבְגִינֵי כֵךְ אֶתְדִּבְקוּתָא דְלֶהוֹן לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּאַנּוּן
דְּמִתְדִּבְקִין בְּהוּ. זְכָאִין אַנּוּן צְדִיקָא דְאֲזִלִּי בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל
וְאַנּוּן זְכָאִי קְשׁוּט וּבְנִיָּהוֹן זְכָאִין בְּעֵלְמָא וְעַלִּיָּהוּ כְּתִיב,
כִּי יִשְׂרָאֵל יִשְׁכְּנוּ אֶרֶץ.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא מַאי דְכְּתִיב וְאַחֹת תּוֹבֵל קִינָּה נְעֻמָּה.
מַאי אִירִיא הָכָא דְקָאֵמַר קָרָא דְשְׁמָה נְעֻמָּה. אֶלָּא
בְּגִין דְטַעֲיִין בְּנֵי נָשָׂא אֲבַתְרָה וְאֶפִּילוּ רוּחִין וְשִׁדִּין. רַבִּי
יְצַחְקָא אָמַר אַנּוּן בְּנֵי הָאֱלֹהִים עָזָא וְעֻזְאֵל טָעוּ בַתְרָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר אֲמֵן שֶׁל שְׂדִים הֵוֹת. דְּמִסְטָרָא דְקִינָן
נִפְקֵת. וְהִיא אֶתְמַנֵּת עַל לֵילִיא (עם לילית) בְּאַסְכְּרָה
דְּרַבֵּי. אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא וְהָא אָמַר מַר דְּהִיא אֶתְמַנֵּת
לְחַיִּיכָא בְּבִנֵי נָשָׂא. אָמַר לִיה הָכִי הוּא וְדַאי דְּהָא אִיהִי
אֶתִיית וְחַיִּיכָא בְּהוּ בְּבִנֵי נָשָׂא, וְלִזְמַנִּין דְּאוֹלִידַת רוּחִין
בְּעֵלְמָא מְנַיְהוּ וְעַד כָּאן אִיהִי קַיִימַת לְחַיִּיכָא בְּהוּ בְּבִנֵי
נָשָׂא.

אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא וְהָא אַנּוּן מִתִּין (קל א) כְּבִנֵי נָשָׂא,
מֵאִי טַעְמָא אִיהִי קַיִימַת עַד הַשְּׁתָּא. אָמַר לִיה הָכִי
הוּא. אֲבָל לִילִית וְנַעֲמָה וְאַגְרַת בֵּת מַחֲלַת דְּנִפְקֵת
מִסְטָרָא דְלִהוֹן כְּלִהוּ קַיִימוֹת עַד דִּיבְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, רוּחַ מְסֻבָּא מֵעֵלְמָא דְכְּתִיב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ
הַטְּמָאָה אֶעֱבִיר מִן הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְוִי לֹון לְבִנֵי נָשָׂא אַנּוּן דְּלֵא יִדְעִין
וְלֵא מִשְׁגִּיחִין וְלֵא מִסְתְּכְּלִין וְכִלְהוּ אֲטִימִין דְּלֵא
יִדְעִין כְּמָה מְלִיָּא עֵלְמָא מְבַרִיין מְשַׁנִּין דְּלֵא אֶתְחַזוּן
וּמְמִלִין סְתִימִין. דְּאַלְמֵלָא (יחייב) אֶתִיִּיב רְשׁוּ לְעִינָא
לְמַחְזִי, יִתְמַהוֹן בְּנֵי נָשָׂא הֵיךְ יִכְלִין לְאַתְקַיִימָא בְּעֵלְמָא.
תָּא חֲזִי, הֵאִי נַעֲמָה אֲמָא דְשְׂדִין הֵוֹת. וּמִסְטָרָה אֶתִיִּין
כָּל אַנּוּן שְׂדִין דְּמִתְחַמְּמָן מְבִנֵי נָשָׂא וְנִטְלִי רוּחַ
תִּיאוּבְתָא מְנַיְהוּ וְחַיִּיכָת בְּהוֹן דְּעַבְדֵי לֹון בְּעֵלֵי קְרִיין.

וּבְגִין דְּבַעַל קָרִי אֲתִי מִסְטָרָא דְרוּחַ מְסֻבָּא, בְּעִי
 לְאַסְחָאָה גְרַמִּיָּה לְאַתְּדַכָּאָה מִנִּיהּ. וְהָא אוּקְמוּהּ חֲבַרְיָא:
 זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם לְדִיּוּקְנֵי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אַחְמִי
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאָדָם דִּיּוּקְנֵי דְכָל אַנּוּן דְרִין
 דִּיִּיתוּן לְעֵלְמָא. וְכָל חֲפִימֵי עֵלְמָא וּמַלְכֵי עֵלְמָא דְזַמִּינִין
 לְקַיִמָּא עֲלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל. (פד) מִטָּא לְמַחְמֵי דְדוּד מְלָכָא
 דִּישְׂרָאֵל דְּאֲתִיִּילִיד וּמִית. אָמַר לִיָּה (ד"א ל"ג אָמַר וְכוּ) (קמ)
 א, (קסח א) מְשַׁנִּין דִּילֵי (אוּסִיף) אוּזִיף לִיָּה ע' שְׁנִין. וְגַרְעוּ
 מֵאָדָם ע' שְׁנִין וְסָלִיק לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְדוּד.

וְעַל דָּא שֶׁבַח דְדוּד וְאָמַר (תהלים צב) כִּי שִׁמְחַתְנִי (דף נה ע"ב) ה'
 בְּפַעֲלֶךָ בְּמַעֲשֵׁי יַדֶּיךָ אַרְבָּן. מֵאֵן גָּרַם לִי חֲדוּהָ (בְּהַא')
 בְּעֵלְמָא, פְּעֵלְךָ דָּא הוּא אָדָם קְדַמָּאָה דְּאִיהוּ פְּעֵלוּ
 דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלֹא פְּעֵלוּ דְּבִשְׂר וְדָם. מַעֲשֵׂה יַדֵּי
 דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְלֹא מִבְּנֵי נֶשָׁא. וְעַל דָּא גָרְעֵי אַנּוּן
 שֶׁבַעִין שְׁנִין מֵאָדָם, מֵאֵלָף שְׁנִין דְּהוּהָ לִיָּה לְאַתְּקַיִמָּא
 בְּהוּ. וְאַחְמֵי לִיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כָּל חֲפִימֵי דְרָא וְדָרָא.
 עַד דְּמִטָּא לְדָרִיָּה דְרַבִּי עֶקִיבָא. וְחֲמֵי אוּרִיִּיתָא דִּידִיָּה
 וְחַדִּי. חֲמֵי מִיתַתִּיָּה וְעֶצִיב. פֶּתַח וְאָמַר (תהלים קלט) וְלִי מָה
 יִקְרוּ רַעִיף אֵל מָה עֲצֻמוּ רַאשֵׁיהֶם:

זֶה סֵפֶר, סֵפֶר וְדָאִי. וְהָא (לעיל לו ב) אוּקְיָמָנָא דְכַד הָוָה
 אָדָם בְּגִנְתָּא דְעֶדֶן נְחִית לִיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא

סֵפֶרָא עַל יְדָא דְרִזְיָאל מְלֹאכָא קְדִישָׁא מְמַנָּא עַל רִזִּי
 עֲלָאִין קְדִישִׁין וּבִיָּה גְלִיפִין גְּלוּפִי עֲלָאִין וְחֲכֻמָּה קְדִישָׁא.
 וְשִׁבְעִין וְתֵרִין זִינֵי דְחֲכֻמָּתָא הֵווּ מִתְפָּרְשֵׁן מִנֵּיהּ לְשִׁית
 מָאָה וְשִׁבְעִין גְּלִיפִין דְרִזִּי עֲלָאִי.

בְּאַמְצָעִיתָא דְסֵפֶרָא גְלִיפָא דְחֲכֻמָּתָא לְמַנְדַּע אֶלְפָּה
 וְחֲמֵשׁ מָאָה מִפְּתַחֲוֹן דִּלָּא אֲתַמְסְרוֹן לְעֲלָאִי
 קְדִישִׁי. וְכֻלְהוּ אֲסִתִּימוּ בֵּיהּ בְּסֵפֶרָא עַד דְמָטָא ^(ד"א) לִיָּה
 לְאָדָם, פִּיּוֹן דְמָטָא) לְגַבֵּי דְאָדָם, ^(מַנְיָה) הֵווּ מִתְכַּנְּשִׁי
 מִלְּאֲכִי עֲלָאִי לְמַנְדַּע וּלְמִשְׁמַע. וְהֵווּ אֲמָרֵי ^(תהלים נז) רוּמָה
 עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדָהּ.

בְּהַ שְׁעָתָא אֲתֵרְמִיז לְגַבֵּיהּ הִדְרַנִּיאַל מְלֹאכָא קְדִישָׁא
 וְאָמַר לִיָּה, אָדָם, אָדָם, הֵוִי גְנִיז יִקְרָא דְמֵאָרְךָ דִּלָּא
 אֲתִיָּהִיב רְשׁוּתָא לְעֲלָאִי לְמַנְדַּע בִּיקְרָא דְמֵרְךָ בַּר אַנְתָּ.
 וְהֵוִה עֲמִיָּה טָמִיר וְגְנִיז הֵהוּא סֵפֶרָא עַד דְנִפְקַן אָדָם
 מִגְּנֻתָא דְעֵדָן. דְהָא בְּקַדְמִיתָא הָוִה מְעִיִן בֵּיהּ וּמִשְׁתַּמֵּשׁ
 כָּל יוֹמָא בְּגִינְזִיא דְמָרִיָּה וְאַתְגְּלִיִן לִיָּה רִזִּין עֲלָאִין מַה
 דִּלָּא יִדְעוּ שְׁמַשִּׁי עֲלָאִין. פִּיּוֹן דְחֲטָא וְעֵבֵר עַל פְּקוּדָא
 דְמָרִיָּה פָּרַח הֵהוּא סֵפֶרָא מִנֵּיהּ. וְהֵוִה אָדָם טַפַּח עַל
 רִישׁוּי וּבְכִי וְעָאֵל בְּמִי גִיחֻן עַד קַדְלִיָּה וּמִיָּא עֲבָדִין
 גּוּפִיָּה חֲלָדִין חֲלָדִין וְאַשְׁתַּנֵּי זִוִּיָּה.

בְּשְׁעָתָא הַהִיא רְמִז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַפְּאֵל וְאַתִּיב

לִיָּה תֵהוּא סִפְרָא וּבֵיהּ הָוָה מִשְׁתַּדֵּל אָדָם וְאַנְחָ לִיָּה לְשֵׁת
 בְּרִיָּה וְכֵן לְכָל אַנּוּן תּוֹלְדוֹת עַד דְּמָטָא לְאַבְרָהָם וּבֵיהּ
 הָוָה יָדַע לְאַסְתַּפְלָא בִּיקְרָא דְמָאֲרִיָּה וְהָא אֶתְמַר. וְכֵן
 לְחַנוּךְ אֶתְיִיְהֵב לִיָּה סִפְרָא וְאַסְתַּפֵּל מִנִּיָּה בִּיקְרָא עֲלָאָה:

סְתָרֵי תוֹרָה

השלמה מזהשמטות (סימן ט)

וְיוֹלֵד בְּדַמּוּתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת אוֹלִיפְנָא מֵהָכָא דְאַחֲרִינָן
 לָא הָוּוּ בְּדִיוֹקְנָא דִּילִיָּה וְדָא בְּדַמּוּתוֹ כְּצִלְמוֹ אֶתְעֵבִיד בְּתִיקוּנָא
 דְּגוּפִיָּה וּבְתִיקוּנָא דְנַפְשָׁא בְּאוֹרַח מִיִּשְׂרָ כְּדָקָא יָאוּת.

תָּא חֲזִי נְחֹשׁ אֲטִיל זוֹהֵמָא בְּחוּהָ וְהָהוּא זוֹהֵמָא הָוָה מְכַשְׁכְּשָׁא
 בְּמַעְהָא וְלָא יָכִיל לְאַצְטִיירָא בְּגִין דְּעַד לָא חָטָא אָדָם הָוּוּ
 אֶתְוּוֹן בְּאַלְפָּא בֵּיתָא מִתְתַּקְנִי בֵּיהּ וְאַתְצִיירָן בֵּיהּ בְּהָאֵי עֲלָמָא עַד
 דְּמָטָת לָאֵת כ"ף אֶתְתַּקְנּוּ דְכָר וְנוֹקְבָא בְּחַבִּיבּוֹ בְּגַנְתָּא וּמְלָאכִי עֲלָאֵי
 קַמִּיָּהוּ מִיד אַבְאִישׁ לְסַמ"אל בְּרַקִּיעָא וְנַחַת וְרַכָּב עַל נְחֹשׁ תַּקִּיף
 וְאַחֲזִי קַמִּיָּה מִיָּא אֶתְעַרְבוּ אֶתְוּוֹן כְּדִין אֶתְחַבֵּר סַמ"אל בְּהָהוּא נְחֹשׁ
 וְאַתְעֵבִידוּ חַד, וְנָטְלוּ אֶתְוּוֹן וְעֵבִידוּ מִתְמָן וְהִלָּאָה אוּמְנוּתָא בִּישָׂא
 בְּאַתְוּוֹן צ"ד צ"ד וְהֵינּוּ צ"ץ וְצָדוּ לְהוּ בְּפִתּוּיָא בִּישָׂא וְעֵבִידוּ
 אוּמְנוּתָא יִתִּיר בְּאַתְוּוֹן ק"ר אוּמְנוּת דְּשִׁקְרָא בְּגִין דְּאַתְהִדְרוּ לְאַפְכָּא
 (לְהַפְכָּא) אֶתְוּוֹן בְּאוּמְנוּתָא בִּישָׂא. קו"ף דְּלָא יָכִיל לְקַיְמָא דִּילִית לָהּ
 רַגְלִין קוּפָא קַמִּיָּה בְּנֵי נְשָׂא לִית לִיָּה קִיּוּמָא.

רִי"ש רַע, אֵלִין אֶתְהַפְכוּ בְּאוּמְנוּתָא בִּישָׂא עַל דְּנַפְלוּ אָדָם וְאַתְתִּיָּה
 וּבְאַלִּין אֶתְוּוֹן ק"ר אוֹלִידוּ בְּנִין וְלָא הָוּוּ בְּקִיּוּמָא בְּדִיל זוֹהֵמָא
 דְּנְחֹשׁ דְּאַשְׁתְּאִיב בְּחוּהָ מֵהָהוּא זוֹהֵמָא מִמֶּשׁ אֶתְיִלִּיד קִין וּבְגִין דָּא

אֲשֶׁתְּכָח קָטוּלָא בְּגִין דְּנַחַשׁ אוּמְנוּתָא דִּילֵיהּ קָטוּלָא הוּא וְאֲתַעְכְּבוּ
אֲתוּוֹן עַד הָכָא.

בְּשַׁעֲתָא דְתַב אָדָם בְּתִיּוּבְתָא וְאַהֲדַר כְּמַלְקָדְמִין לְשַׁמְשָׂא בְּנוֹקְבִיהַ
מָה כְּתִיב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ דָּא הָוָה מִתִּיקוּנָא דְרוּחָא
וְגוֹפָא פְּדָקָא יְאוּת וְכִדִּין כְּתִיב (קִהְלַת ה') יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נִעְשָׂה עַל
הָאָרֶץ וְאַהֲדָרוּ אֲתוּוֹן בְּשִׁירוּתָא דְשִׁי'ן וְתִי'וֹ דְכְּתִיב (פְּרָאשִׁית ד') כִּי
שָׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֲרֵי תַחַת הֶבֶל שֵׁת הוּא בְּצִלְמֵם וּדְמוּת דְקִדְמָאִי
לָאוּ הִכִּי וּמַהְכָּא אֲתַבְּנִי עַלְמָא בְּגוּוֹנָא אַחֲרָא דְאַלְפָא בֵּיתָא, קִינָן
וּמַהְלֵלְאֵל יֶרֶד, אֲתוּסָף לְאַתְקָנָא סִידוּרָא דְעַלְמָא בְּשִׁבְעַ קְטָרִין
סְגֻלְגֻלִין.

שְׁבַע אַרְצוֹת אֵינּוּן דָּא לְעֵילָא מִן דָּא כְּמָה דְאֵינּוּן שְׁבַעַה רְקִיעִין דָּא
לְעֵילָא מִן דָּא וְאֵינּוּן אַרְיָ אֲדַמָּה אַרְקָא גִיא נְשִׂיָה צִיָּה תִבְל.
תִּבְל לְעֵילָא מְכַלְהוּ, דְכְּתִיב (תְּהִלִּים ט') וְהוּא יִשְׁפּוֹט בְּצִדְקָא כֹּד נָפֵק
אָדָם מִגְּנֵתָא דְעֵדֶן וְאֲתַתְּרַף מִתְּמָן אֲתַרְמִי לְהֵהוּא דְאִיְקָרִי אַרְיָ וְאִיהוּ
אַתְרַ חֲשׂוּף דְלִית תְּמָן נְהִירוֹ כְּלָל וְלֹא מְשַׁמֵּשׁ כְּלוּם וְכִיּוֹן דְאָדָם עָאֵל
תְּמָן דְחִיל דְחִילוֹ סָגִי וְלֵהֵט הַחֲרַב הַמִּתְהַפֵּכֶת הָוָה מְלַהֲטָא בְּכָל
סְטָרִין גּוֹ אַרְיָ.

כִּיּוֹן דְנָפֵק שְׁבַת וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה אֲפִיק קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לֵיהּ לְהֵהוּא
אַתְרַ דְאִיְקָרִי אֲדַמָּה דְכְּתִיב (פְּרָאשִׁית ג') לְעַבּוֹד אֶת הָאֲדָמָה, בְּהֵאִי
אִית נְהִירוֹ דְנְהִיר וְדִיוֹקְנִין דְכְּכַבֵּיא וּמְזֵל, וְתְמָן יוּמָא וְצִיּוּרִין דְבְּנִי
נְשָׂא עַלְאִין גְּבָרִין דְנָפְקוּ מֵאָדָם בְּמֵאָה וְתַלְתִּין שְׁנִין דְקָא הָוָה
מְשַׁמֵּשׁ בְּרוּחֵי נּוֹקְבֵי וְאֵינּוּן עֲצִיבִין תְּדִיר, תְּלִיא בְּהוּ חֲדוּה וְאֵלִין
מְשַׁטְטִי וְנָפְקִי לְעַלְמָא דָּא וּמִתְהַפְּכוּ לְסִטְרָא בִּישָׂא וּמִתְהַדְּרוּן תְּמָן
וְצֵלָאן צְלוּתָא וּמִתְיִשְׁבוּן בְּדוּכְתִיָּהוּ תְּמָן, וְזֶרַעִין וְזֶרַעִין בְּרִיחִין,
וְאֲכִלִי. וְחֲטִיין לִית תְּמָן וְלֹא חַד מְזוּ מִינֵי תְּבוּאָה.

בְּהַאי אֶתֶר אֶתְלִיד קִוּוּ וְהִבֵּל, כִּיּוֹן דְחָטָא קִוּוּ אַחִית לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מֵהָהוּא אֶתֶר דְאֶקְרִי אֲדָמָה כְּתִיב (בראשית ד') הֵן
 גִּרְשַׁת אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵהָהוּא אֶתֶר דְאֶקְרִי אֲדָמָה
 וְהִיִּיתִי נֶעַ וְנָד בְּאֶרֶץ בְּגִין דְתַמָּן אֲתִדְחָא וְאֲתַתְּרֵךְ.

וְהָיָה כָּל מוֹצְאֵי יְהִרְגֵנִי בְּהָהוּא לְהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת וְהָיָה דְחִיל
 וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה וְסָלִיק לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַרְקָא וְהָיָה
 תַּמָּן וְאוֹלִיד בְּנִין בְּאַרְקָא וּבְאַרְקָא אִית נְהִירוּ דְנְהִיר מִגּוּ שְׁמִשָּׁא,
 וְזֶרְעִין זֶרְעִין וְנִטְעִין אֵילָנִין וְלִית תַּמָּן חֲטִיין וְלֹא מְאִינוּן שְׁבַע זַיִנֵי
 תְּבוּאָה. כָּל אֵינוּן דְתַמָּן אֵינוּן מִתּוֹלְדִין דְקִוּוּ וְאֵינוּן בְּתַרְיִין רִישִׁין
 מִנְהוֹן גְּבַרִין עֲלָאִין וּמִנְהוֹן גְּבַרִין זַעֲרִין וְלִית בְּהוּ דַעְתָּא שְׁלִים
 כְּשָׂאָר בְּנֵי נֶשָׂא דְהַכָּא, לְזַמְנִין אֵינוּן זְכָאִין וְאֲתַהֲדְרוּן לְסִטְרָא טְבָא
 וְלְזַמְנִין אֲתַהֲדְרוּן לְסִטְרָא בִישָׂא וּמוֹלִידִין וּמִתִּין כְּשָׂאָר בְּנֵי נֶשָׂא.

אָדָם הָיָה בְּאֲדָמָה (וְאַרְקָא) עַד דְאוֹלִיד שֵׁת וּמִתַּמָּן סָלִיק לְעִילָא ד'
 דְרָגִין וְסָלִיק לְהַאי אֶתֶר דְאֶקְרִי תַבֵּל וְדָא תַבֵּל אִיהוּ עֲלָאָה
 דְכֻלְהוּ דְרָגִין. כִּיּוֹן דְסָלִיק סָלִיק לְאֶתֶר בֵּית מִקְדָּשָׁא דְאֶקְרִי בְּאֵינוּן
 שְׁמָהוּן דְהָיָה דִיּוֹרִיָּה בָּה אֶרֶץ אֲדָמָה דְהַכִּי אֶקְרִי דְלִיג אָדָם תְּלַת
 דּוּכְתֵי גִיא, נְשִׂיָּה, צִיָּה, גִיא אִיהוּ אֶתֶר וְדּוּכְתָא סְגִי כְּהַאי פּוּתִיא
 וְאַרְכָּא דְגִיָּהֲנָם בְּגִיא וּנְשִׂיָּה וְצִיָּה אֲתַבְּדְרוּ דְבָנוּ מִגְדָּלָא וְאוֹלִידוּ
 תַּמָּן עַל דְאַרְגִּיזוּ לְמַלְכָּא עֲלָאָה בְּגִין דָּא קָרִיב לְנוּרָא דְדָלִיק.

וְאִית בְּנֵי נֶשָׂא יְקִירֵי בְּכָל עוֹתָרָא וְעַפְרוֹת זֶהָב וְאַבְנֵין יְקִירִין מְאֵן
 דַּעְאֵל תַּמָּן וְהָיָה מִתַּבֵּל בְּחֲמִידוּ דְהָהוּא עוֹתָרָא יְהִבִין לִיה
 וְסָלִיק לְזַמְנִין לְדּוּכְתָא דְאֶקְרִי נְשִׂיָּה כְּגוֹן דְאַתְנָשׁוּ תַּמָּן וּנְחִית לְהַאי
 גִיא וְלֹא יָדַע אֶתֶר דְהָיָה מִתַּמָּן. גִיא דָּא הוּא בְּאַמְצָעוּתָא דַּעִילָא
 וְתַתָּא וְדָא אֵיקְרִי גִיא בֶן הַנוֹם. וּרְצוּעָה חֲדָא נְפָקָא מִתַּמָּן לְעִילָא

לְהָאֵי תִבֵּל וְאִיקָרִי אוּף הָכִי גֵיא בֵּן הַנוּם וְתַמָּן פִּתְחָא דִּגְיֵהָנָם.

אֵינוֹן בְּנֵי נָשָׂא דְתַמָּן כּוֹלְהוּ יְדַעֵי חֲרָשִׁין וְחַכְמָאן יְקִירִין וְתַמָּן זֹרְעֵי
וְנִטְעֵי אֵילָנִין וְלִית תַּמָּן חֲטִין וְלֹא חַד מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים. בְּנִשְׂיָה
אֵית בְּנֵי נָשָׂא כּוֹלְהוּ קְטִיעִין זְעִירִין וְלִית לְהוֹן חוּטְמִין בְּרַ תְּרִין
נּוֹקְבִין דְּנַפְיָק בְּהוּ רוּחָא וְכֹל מָה דְעַבְדֵי מִיַּד מִשְׁתַּכְּחֵי וְעַל דָּא אִיקָרִי
נִשְׂיָה וְזֹרְעֵי וְנִטְעֵי אֵילָנִין וְלִית תַּמָּן חֲטִין וְלֹא מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים.

צִי"ה אֵיהוּ אֲתֵר כְּשִׁמְיָה בֵּיה יְבִשׁוּתָא בְּכוּלָא וְתַמָּן בְּנֵי נָשָׂא שְׁפִירָן
בְּחִיזוּ וּמַגּוּ דְאֵיהוּ צִיָּה פֶּד יְדַעֵי אֲתֵר דְּמִקּוּרָא דְמִיין נְבָעִין
עָאֲלִין תַּמָּן וְלִזְמַנִּין דְּסִלְקִין מַגּוּ אֲתֵר דְּמִיָּא וְסִלְקִין לְהָאֵי תִבֵּל וְאֵינוֹן
בְּנֵי מְהִימְנוּתָא יְתִיר מִבְּנֵי נָשָׂא אַחֲרָנִין וּבִינֵיהוּ דִּיּוּרִין טָבִין
וְעוֹתָרָא סְגִי וְזֹרְעֵי מַגּוּ יְבִשׁוּתָא דְהָתָם וְנִטְעֵי אֵילָנִין וְלֹא מִצְלִיחִין
וְתִיאֻבְתָּא דִּילְהוֹן לְבִנֵי נָשָׂא דְהָכָא. וּמִכְּלָהוּ לִית דְּאֲכִלֵי גַהֲמָא פֶּד
(ס"א בר) אֵלִין דְּהָכָא דְבַתְּבֵל הָכָא לְעִילָא מְכַל אֵלִין תִּבֵּל וְכַתִּיב (תהלים

ט) וְהוּא יִשְׁפוֹט תִּבֵּל בְּצֶדֶק.

כְּגוּוֹנָא דְכָל אֵלִין אֲרַעָאן אֵית בְּהָאֵי תִבֵּל וְכֹל אֵלִין שְׁמָהּ אֵית לָהּ
אוּף הָכִי בְּגִין דְאֵיהִי שְׁבִיעָאָה אֵית הָכָא כְּגוּוֹנָא דְאֵינוֹן
דּוּכְתִי תַחֲוּמִין וְדּוּכְתִי הָכָא וְאִיקָרִי פֶל חַד וְחַד כְּגוּוֹנָא דְהָהוּא
דּוּכְתָא דְלַתְתָּא. וְכֹל אֵלִין בְּדִיּוּרִין דְבִנֵי נָשָׂא מִשְׁנַיִן אֵלִין מְאֲלִין
(תהלים ק"ד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיהֶּיּוּ כֹלָם בְּחִכְמָה עֲשִׂית מְלֵאָה הָאָרֶץ קִנְיָנָהּ

ע'כ: (ער כאן מזהה שמטות)

זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאָם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רַזִּין עֲלָאִין
אֲתַגְלִיִּין בְּהַנִּי תְרִי קְרָאִי. זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאָם,
לְמַנְדַּע יְקָרָא עֲלָאָה רָזָא דְמְהִימְנוּתָא דְמַגּוּ רָזָא דְנָא
אֲתַבְרִי אָדָם. תָּא תְּזִי בְּרָזָא דְאֲתַבְרִיאוּ שְׁמַיִם וְאָרֶץ

אֶת־בְּרִי אָדָם. בְּהוּ כְּתִיב אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 (בְּהִבְרָאִים). בְּאָדָם כְּתִיב זֶה סֵפֶר תוֹלְדוֹת אָדָם. בְּהוּ כְּתִיב
 בְּהִבְרָאִים. בְּאָדָם כְּתִיב בְּיוֹם הַבְּרָאִים. זָכַר וּנְקָבָה בְּרָאִים.
 מִהֵכָא (אוֹלִיפְנָא) כָּל דְּיוֹקְנָא דְּלֹא אֶשְׁתַּכַּח בֵּיה דְּכֹר וְנוֹקְבָא
 לָאו אִיהוּ דְּיוֹקְנָא עֲלָאָה כְּדָקָא חֲזִי. וּבְרִזָּא דְּמִתְנִיתִין
 אוֹקִימְנָא.

תָּא חֲזִי, בְּכָל אֲתֵר דְּלֹא אֶשְׁתַּכַּחוּ דְּכֹר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שְׂוִי מְדוּרִיָּה בְּהוּא אֲתֵר.
 וּבְרַכָּאן לָא אֶשְׁתַּכַּחוּ אֵלָּא בְּאֲתֵר דְּאֶשְׁתַּכַּח דְּכֹר וְנוֹקְבָא.
 דְּכְתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם בְּיוֹם הַבְּרָאִים.
 וְלֹא כְּתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ אָדָם. דְּאֶפִּילוּ
 אָדָם לָא אֶקְרִי אֵלָּא דְּכֹר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מִיּוֹמָא דְּאֶתְחַרְבַּ בִּי מִקְדֶּשָׁא בְּרַכָּאן לָא
 אֶשְׁתַּכַּחוּ בְּעֵלְמָא וְאֶתְאֲבִידוּ בְּכָל יוֹמָא. דְּכְתִיב,
 (ישעיה נז) הַצְּדִיק אֲבַד. מֵאִי אֲבַד, אֲבַד בְּרַכָּאן דְּהוּוּ שְׂרִיין
 בֵּיה כְּמָה דְּכְתִיב, (משלי י) בָּרְכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק. וְכְתִיב,
 (ירמיה ז) אֲבָדָה הָאֲמוֹנָה. כְּגוֹוְנָא דָּא כְּתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתָם
 וְכְתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים. מִשָּׁת אֶתִּיחֶסוּ כָּל דְּרִי
 עֲלְמָא וְכָל אַנּוּן צְדִיקִי קָשׁוּט דְּהוּוּ בְּעֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֵלִין אֲתוּון בְּתֵרָאִין דְּהוּוּ בְּאוֹרִייתָא
 (לְאֶשְׁתַּכַּח) אֶשְׁתַּכַּחוּ בְּתֵר דְּעֵבֵר אָדָם עַל אֲתוּון

דְּאוֹרֵייתָא כְּלָהוּ (בְּסֵדֶר תִּשְׁר"ק, וּבְגִין כִּי קָרָא לְהֵוּא בְּרָא דְאִיהוּ כְּדְמוּתוֹ (דף נו ע"א) בְּצִלְמוֹ שֵׁ"ת דְּאֲנוּן קִיּוּמָא דְּאַתּוּן). וּבְתִיּוּבְתִיָּה (ס"א וּבְתִיּוּבְתִיָּה) לְקַמֵּי מְאָרִיָּה אַחִיד בְּאַלִּין תְּרִין. וּמְכַדִּין אַתְהֶדְרוּ אַתּוּן לְמַפְרַע בְּסֵדֶר תִּשְׁר"ק.

וּבְגִין דָּא קָרָא לְהֵוּא בְּרָא דְאַתִּילִיד לִיָּה דְאִיהוּ בְּדְמוּתוֹ כְּצִלְמוֹ שֵׁ"ת דְּאֲנוּן סִיּוּמָא דְּאַתּוּן. וְלֹא אַתְתְּקִנּוּ אַתּוּן עַד דְּקִיּוּמוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי. וּכְדִין אַתְהֶדְרוּ אַתּוּן עַל תְּקוּנַיָּיהוּ כִּיּוּמָא דְּאַתְבְּרִיאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְאַתְבַּסֵּם עֲלֵמָא וְקִיּוּמָא עַל קִיּוּמִיָּה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר יוּמָא דְּעֵבֶר אָדָם עַל פְּקוּדָא דְּמְאָרִיָּה, בְּעֵינֵי שָׁמַיִם וָאָרֶץ (לְאַתְנַפָּא) לְאַתְעַקְרָא מֵאַתְרֵיָּיהוּ. מֵאֵי טַעְמָא בְּגִין דְּאֲנוּן לָא קִיּוּמוֹ אֶלָּא עַל בְּרִית דְּכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוּמָם וְלִילָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. וְאָדָם עֵבֶר בְּרִית שְׁנַאֲמַר (הושע ו) וְהֵמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית. וְאַלְמָלָא דְּגָלִי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּזַמִּינִין יִשְׂרָאֵל לְקִיּוּמָא עַל טוֹרָא דְּסִינַי לְקִיּוּמָא הַאי בְּרִית, לָא אַתְקִיִּים עֲלֵמָא (דִּין). רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר כָּל מָאן דְּאוּדֵי עַל חֻטְאֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂבִיק לִיָּה וּמַחִיל עַל חוּבֵיָּה. תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, עֵבֶד הַאי בְּרִית וְקִיּוּמָא עֲלֵיָּה עֲלֵמָא. מְנַלֵּן דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית) בְּרָא שֵׁ"ת, דָּא בְּרִית דְּעֲלֵמָא קִיּוּמָא עֲלֵיָּה. שֵׁ"ת דְּמִנֵּיָּה

נְגִידִין וְנִפְקָא בְּרִכָּאן לְעֵלְמָא וְעֵלְיָה אֶתְבְּרִי עֵלְמָא.
וְאָדָם עֵבֶר עַל הָאִי בְרִית וְאֶעְבֵּר לִיָּה מֵאֶתְרִיָּה (ס"א
מַעֲמִיָּה).

הָאִי בְרִית אֶתְרִמִּיזַת בְּאֶת יו"ד אֶת זַעֲרָא עֶקְרָא
וְיִסוּדָא דְעֵלְמָא. כַּד אֹלִיד בַּר, אֹדִי עַל חֶטְאוֹ
וְקָרָא שְׁמִיָּה ש"ת. וְלֹא אֲדַכֵּר בֵּיהּ יו"ד לְמַהוּי שִׁית, בְּגִין
דְּעֵבֶר עֵלְיָה. וּבְגִין כֶּךָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא (מַחְבָּא) מִיַּנְיָה
אֶשְׁתִּיל עֵלְמָא וְאֶתִּיחֶסוּ כָּל דְרֵי זַכָּאָה דְעֵלְמָא (מִשְׁת).

וְתָא חֲזִי, כַּד קָיִמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי, עָאֵל בֵּין
תְּרִין אֲתוּוֹן אֱלִין רְזָא דְבְרִית. וּמָאן אִיהוּ בִי"ת.
וְעָאֵל בֵּין תְּרִין אֲתוּוֹן דְאֶשְׁתְּאָרוּ וְיַהֲיֵב לִיָּה לְיִשְׂרָאֵל.
וְכַד עָאֵל בִּי"ת רְזָא דְבְרִית בֵּין תְּרִין אֲתוּוֹן אֱלִין דְאֲנֹוֹן
שִׁין תִּי"ו (עָאֵלוּ) וְאֶתְעֵבִידוּ שְׁב"ת. כִּמָּא דְאֶתְ אִמֵּר, (שְׁמוֹת
לֵא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת
לְדוֹרוֹתֵם בְּרִית עוֹלָם. כִּמָּא דְהוּא שִׁירוֹתָא דְעֵלְמָא
לְאֶתִּיחֶסוּ בְּהוּ כָּל דְרֵי עֵלְמָא מֵאֱלִין תְּרִין אֲתוּוֹן ש"ת
הוּוּ תְלִין עַד דְאֶשְׁתְּכַלֵּל עֵלְמָא כַּדְקָא יָאוֹת וְעָאֵל
בִּינְיָהוּ בְרִית קְדִישָׁא וְאֶשְׁתְּכַלֵּל בְּשְׁלִימוֹ וְאֶתְעֵבִידוּ
שְׁב"ת.

אִמֵּר רַבִּי יוֹסִי אֱלִין תְּרִין אֲתוּוֹן אֶשְׁתְּכַלְלוּ בְּאֶת בִּי"ת
וְכַד (אֶתְהַדְרֵר אֲתוּוֹן לְמַפְרַע מִן יוֹמָא דְאֶתִּילִיד שְׁת אֶתְהַדְרוּ אֲתוּוֹן בְּכָל דְרָא

וְדָרָא עַד דְמִטִּי יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְסִינַי וְאֶתְתְּקִנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְתַתָּא אֶתְהַדְרוּ. וּבְכָל דְרָא וּדְרָא הוּהּ
גָּפִיף עֲלָמָא בְּאַתּוּן וְלֹא מִתְּשִׁבִין בְּדוּכְתִּייהוּ. כִּד
אֶתְיִיְהֵבַת אוֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל אֶתְתַּקֵּן כֹּלָא (נ"א אַתּוּן בְּלִהוּ

אַתְתַּקְנו) (כאן שייך מאמר בסתרי אותיות בוהר חדש דף י, ובדפוס ויניציאה דף יג ב' ויחי
אדם כו' ע"ש) רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמַר בְּיוֹמֵי אָנוּשׁ הוּוּ חֲפִימִין בְּנֵי
נְשָׂא בְּחֻמְהָ דְחַרְשִׁין וְקוֹסְמִין וּבְחֻמְתָּא לְמַעְצָר לְחִילֵי
דְשִׁמְיָא. וְלֹא הוּוּ בַר נֶשׁ מִיּוֹמָא דְנִפְקָא אָדָם מִגְּנֵתָא
דְעֵדָן וְאַפִּיק עֲמִיהָ חֻמְתָּא דְטֵרְפֵי אֵילָנָא דְאֶשְׁתַּדֵּל בָּהּ.
דְהָא אָדָם וְאֶתְתִּיהָ וְאַנּוּן דְנִפְקוּ מִנִּיהָ עַד דְאַתָּא אָנוּשׁ,
שְׂבִיקוּ לָהּ.

כִּד אַתָּא אָנוּשׁ חֻמָּא לֹון וְחֻמָּא חֻמְתַּהוּן מִשְׁנַיִן (ס"א
מִשְׁטַיִן) עֲלָאִין. וְאֶשְׁתַּדְלוּ בְּהוּן וְעַבְדִּין (ב"ה)
עַבְדֵּתִין וְחַרְשִׁין וְקוֹסְמִין וְאוֹלִיפּוּ מִנְהוּן עַד דְאַתְּפִשְׁטַת
הֵיִיא חֻמְתָּא בְּדָרָא דְמַבּוּל. וְכִלְהוּ הוּוּ עַבְדֵי עַבְדֵּתִייהוּ
לְאַבְאָשָׂא.

וְהוּוּ מִתְתַּקְפֵי לְגַבֵי נַח בְּאַנּוּן חֻמְתָּן. וְאַמְרֵי דְלֹא יְכִיל
דֵינָא דְעֲלָמָא לְאַשְׂרָאָה עֲלִייהוּ, דְהָא אָנּוּן עַבְדֵי
חֻמְתָּא לְדַחֲיָא לְכָל אָנּוּן מְאֵרֵי דְדִינָא. וּמֵאָנוּשׁ שְׂרִיאוּ
כִּלְהוּ לְאַשְׁתַּדְלוּ בְּאַלִּין חֻמְתָּן הֵדָא הוּוּ דְכְּתִיב אַז הוּחַל
לְקָרָא בְּשֵׁם יי.

רַבִּי יֶצְחָק אָמַר כָּל אָנּוּן זְפֵאִין דְהוּוּ בְּהוּ לְבַתָּר בְּהֵוּא

דָּרָא, כְּלֵהוּ הוּוּ מִשְׁתַּדְּלֵי לְמַחָאָה בְּהוּ (נ"א בגין דְּלֵא אֲתַעְנָשׁוּ עֲלֵיהוּ)
כְּמוּ יָרַד מִתּוֹשְׁלַח וְחֲנוּף. וְלֵא יְכִילוּ. עַד דְּאֲתַפְשָׁטוּ
חַיִּיבִין מְרִדֵי בְּמֵאֲרִיִּהוֹן וְאֲמַרִי (איוב כא) מַה שְׂדֵי כִי
נַעֲבַדְנִי.

וְכִי הָאֵי טַפְשׁוּתָא הוּוּ קָא אֲמַרִי. אֶלֵא בְּגִין דְּהוּוּ יִדְעֵי
כָּל אַנּוּן חֲכָמְתָן וְכֵלֵהוּ מִמֶּנּוּ דְּעֵלְמָא דְּאֲתַפְקֶדָן
עֲלֵייהוּ וְהוּוּ מְרַחֲצָן בְּהוּ. עַד דְּאֲתִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲלָמָא כְּדָקָא הוּהוּ. דְּהָא (דף נו ע"ב) בְּקַדְמִיתָא הוּוּ מִים בְּמִים.
וְלִבְתָּר אֲתִיב לִיָּה לְעֵלְמָא כְּדָקְדְּמִיתָא. וְלֵא אֲתַחֲרִיב
מִכְּלָא. דְּהָא בְּרַחֲמִין אֲשַׁגַּח עֲלֵייהוּ. דְּכַתִּיב, (תהלים כט) יִי
לְמַבּוּל יִשָּׁב. וְלֵא כְּתִיב אֱלֹהִים.

בְּיוֹמוּי דְּאֲנוּשׁ אֶפְלוּ יְנוּקֵי דְּהֵהוּא (יומא) דָּרָא כְּלֵהוּ הוּוּ
מִשְׁגָּחַן בְּחֲכָמְתָאן עֲלָאִין וְהוּי מִסְתַּכְּלָן בְּהוּ.
אֲמַר רַבִּי יִיסָא אֵי הָכִי טַפְשִׁין הוּוּ דְּלֵא הוּוּ יִדְעִין דְּזֻמִּין
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִיִּתָּאָה עֲלֵייהוּ מִי טוֹפְנָא וַיְמוּתוּן
בְּהוּ.

אֲמַר רַבִּי יִצְחָק מְנַדַּע יִדְעֵי. אֲבָל אֲחִידוּ טַפְשׁוּתָא
בְּלִבֵּייהוּ. דְּאֲנּוּן הוּוּ יִדְעֵי הֵהוּא מְלֵאכָא דְּמִמְנָא
עַל אֲשָׁא וְהֵהוּא דְּמִמְנָא עַל מִיָּא וְהוּוּ יִדְעִין לְמַעְצָר לוֹן
דְּלֵא יְכִלִּין לְמַעְבַּד דִּינָא עֲלֵייהוּ. וְאֲנּוּן לָא הוּוּ יִדְעֵי
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט עַל אַרְעָא וּמִנִּיָּה יִיִתִי דִּינָא
עַל עֲלָמָא.

אֵלָּא הוּוּ חֲמָאן דְּעֵלְמָא אַתְּפַקְד בִּידָא דְאַנוּן מִמֶּנּוּן וּבְהוּ
 כָּל מְלֵי עֵלְמָא. וּבְגִינֵי כֶּף לָא הוּוּ מִסְתַּכְּלָן בֵּיה
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלֹא מִשְׁגִּיחִין בְּעֵבִידְתֵּיהּ. עַד
 דְּאַרְעָא אַתְחַבְּלַת. וְרוּחַ קוּדְשָׁא אֲכַרִּיז בְּכָל יוֹמָא וְאָמַר
 (תהלים קד) יִתְמוּ חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ וְרִשְׁעִים עוֹד אֵינָם.
 וְאוּרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹון כָּל הַהוּא זְמַנָּא דְאַנוּן
 זְכָאִין יֵרַד וּמְתוּשֶׁלַח וְחֲנוּךְ קִיִּימִין בְּעֵלְמָא. כִּיּוֹן
 דְּאַסְתִּלְקוּ מֵעֵלְמָא, וּכְדִין אֲנַחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא
 עֲלֵייהוּ וְאַתְאֲבִידוּ כִּמָּא דְאַתְּ אָמַר, (בראשית ז) וַיִּמְחוּ מִן

הָאָרֶץ (כאן שייך מאמר בז"ח דף ס"ו ובדפוס וניציאה מ"ב א' ע"ש):

וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וַאֲיַנְנוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ
 אֱלֹהִים. רַבִּי יוֹסִי פֶתַח (שיר השירים א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ
 בְּמִסְבוֹ נְרַדִּי נִתַּן רִיחוֹ. הָאִי קָרָא אַתְמָר. אַבְלַתָּא חֲזִי, כֶּף
 אַרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אַתְדַּבֵּק בֵּיה
 וְהוּא אֲשֵׁרִי דִּיּוּרִיָּה עֲלֵיהּ. וַיִּדַע דְּלִבָּתַר יוֹמִין יִסְרַח.
 אֲקָדִים וְלָקִיט רִיחֵיהּ טַב מִנִּיהּ וְסָלִיק לֵיהּ מֵעֵלְמָא.
 הֵדָּא הוּא דְכָתִיב עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ נְרַדִּי נִתַּן רִיחוֹ. עַד
 שֶׁהַמֶּלֶךְ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּמִסְבוֹ דָּא הַהוּא
 בַּר נָשׁ דְּאַתְדַּבֵּק בֵּיה וְאֹזִיל בְּאַרְחוּי. נְרַדִּי נִתַּן רִיחוֹ,
 אַנוּן עוֹבְדִין טְבִין דְּבִיָּה דְּבְגִינְהוּן יִסְתַּלֵּק מֵעֵלְמָא עַד
 דְּלֹא מִטָּא זְמַנִּיהּ.

וְעַל דָּא הוּה שְׁלֵמָה מְלָכָא אָמַר (קהלת ח) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר
 נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים וְגו'. יֵשׁ צַדִּיקִים
 אֲשֶׁר מְגִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, כְּמָה דְאוּקִימָנָא
 דְבִגִין דְעוֹבְדֵיהוֹן טָבִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא סָלִיק לֹון
 מְעֻלְמָא (בְּגִין דְלֵא יִסְרַחוּ יַחֲיוּ). וּמְגוֹ רְחִימוּתָא בְּהוּ מְסָלֵק לְהוֹן)
 עַד לָא מְטָא זְמַנְיָהוּ. וְעֵבִיד בְּהוֹן דִּינִין. וְיֵשׁ רְשָׁעִים
 אֲשֶׁר מְגִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 אוֹרִיךְ לֹון יוֹמִין וְאוֹרִיךְ רוּגְזִיָּה בְּהוּ. וְכֹל דָּא כְּמָה
 דְאַתְמַר. אֲלִין בְּגִין דְלֵא יִסְרַחוּ. וְאֲלִין בְּגִין דְלֵהֲדֵרוּ
 לְגַבִּיָּה. אוּ בְּגִין דִּיפּוּק מְנִיָּהוּ בְּגִין דִּמְעֻלֵּי.

תָּא חֲזִי חֲנוּךְ זַכָּאָה הוּה. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חָמָא לִיָּה
 דִּיִּסְרַח לְבַתֵּר. וְלָקִיט לִיָּה עַד לָא יִסְרַח. הֲדָא הוּא
 דְכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) וְלָלִקוּט שׁוֹשְׁנִים. בְּגִין דִּיֵּהֲבִי רִיחָא
 טַב לָקִיט לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַד לָא יִסְרַחוּ. וְאִינְפוּ
 כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים. וְאִינְפוּ, לְאַרְכָּא יוֹמִין כְּשֶׁאֵר בְּנֵי
 נְשָׂא דִּהוּוּ אוֹרְכֵי יוֹמִין. מֵאֵי טַעְמָא בְּגִין דְלָקַח לִיָּה
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַד לָא מְטֵי זְמַנְיָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר חֲנוּךְ נָטִיל לִיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 מֵאַרְעָא וְאַסְקִיָּה לְשָׁמַי מְרוּמִים וְאַמְסֵר בִּידֵיהּ כֹּל
 גְּנֹזֵי עֲלָאִין (לַעִיל לז ב) וּמ"ה מִפְּתַחַן סְתָרֵי גְלִיפִין דְּבְּהוּ
 מִשְׁתַּמְשֵׁי מִלְּאֲכֵי עֲלָאֵי וְכֹלְהוּ אֶתְמָסְרוּ בִּידֵיהּ. וְהָא
 אוּקִימָנָא:

וַיֵּרָא יי כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בְּאָרֶץ וְכָל יֵצֵר מַחֲשָׁבוֹת
 לְבוֹ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפִיץ רָשָׁע
 אֶתָּה לֹא יְגוֹרְךָ רָע. הַאִי קָרָא אֶתְמָר וְאוּקְמוּהָ. אֲבִלְתָּא
 חֲזִי, מֵאֵן דְּאֶתְדַבֵּק בְּיֵצֵר הָרַע וְאֶתְמַשִּׁיךְ אֲבִתְרִיהָ
 וַיִּסְתָּאב הוּא וַיִּסְאָבוּן לִיהָ כְּמָה דְּאֶתְמָר.

כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם, כָּל בִּישׁוּן הוּוּ עֲבִדִי, וְלֹא אֲשַׁתְּלִים
 חוֹבִייהוּ עַד דְּהוּוּ אוֹשְׁדִין דְּמִין לְמַגְנָא עַל אַרְעָא.
 וּמֵאֵן אֲבוּן דְּהוּוּ מַחְבְּלִין אֶרְחִייהוּ עַל אַרְעָא. הֵדָא הוּא
 דְּכֹתִיב רַק רַע כָּל הַיּוֹם. כְּתִיב הֲכֵא רַק רַע (דף נז ע"א) וְכֹתִיב
 הַתֵּם (לֹא יְגוֹרְךָ רָע, וְכֹתִיב) (בראשית לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע
 בְּעֵינַי יי.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי וְכִי רַע לָאו אִיהוּ רָשָׁע. אֲמַר לִיהָ, לֹא.
 רָשָׁע אֶפְלוּ אָרִים יְדִיהָ לְגַבִּי חֲבָרִיהָ, אַף עַל גַּב
 דְּלֹא עֲבִיד לִיהָ מִיַּדִּי אֶקְרִי רָשָׁע. כְּמָה דְּכֹתִיב, (שמות ב)
 וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע לְמָה תִּפֶּה רַעְךָ. הַפִּיתָ לֹא כְּתִיב אֶלֶּא תִּפֶּה.
 אֲבִל רַע לֹא אֶקְרִי אֶלֶּא מֵאֵן דְּמַחְבֵּל אֶרְחִיהָ וְסֵאִיב
 גְּרַמִּיהָ וְסֵאִיב אַרְעָא וַיְהִיב חִילָא וְתוּקָפָא לְרוּחַ
 מְסֻאָבָא דְּאֶקְרִי רַע דְּכֹתִיב רַק רַע כָּל הַיּוֹם. וְלֹא עֵאל
 בְּפִלְטְרִין וְלֹא חָמִי אֶפִּי שְׂכִינְתָּא. בְּגִין דְּבַהֲאִי
 אֶסְתַּלַּק שְׂכִינְתָּא מֵעֲלָמָא.

מִנְלָן מֵיַעֲקֹב. דְּכַד אֶסְתַּלַּק שְׂכִינְתָּא מִנִּיהָ חָשִׁיב

דְּבַבְנוּהִי הָיָה פִּיסוּל דְּבִגְיִנְיָהּ אֶתְתַּקַּף בְּעֶלְמָא רוּחָא
 מְסַאבָּא וְגַרְע נְהוּרָא מִן סִיְהָרָא וּפְגִים לָהּ. וְאִי תִימָא
 אֲמַאי. בְּגִין דְּדָא סְאִיב מִקְדָּשָׁא וְאֶסְתְּלִקָּא שְׂכִינְתָּא
 מִעֲלוּי דִּיעֶקֶב. כָּל שְׁכֵן הָהוּא דְּמְסַאב אֶרְחִיָּה וְסְאִיב
 גְּרַמִּיָּה דִּהוּא אֶתְקִיף לִיָּה לְרוּחָא מְסַאבָּא. וּבְגִין כִּף פֶּד
 אֶסְתָּאב אֶקְרִי רַע.

תָּא חֲזִי, כִּד בַּר נֶשׁ אֶסְתָּאב לָּא יִתְפַּקֵּד מִעַם קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְטַב. וּבְכָל זְמַנָּא אֶתְפַּקִּיד מִהָהוּא
 דְּאֶתְקְרִי רַע לְבִישׁ. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (משלי יט) וְשָׁבַע יֶלֶן
 בַּל יִפְקֹד רַע, כִּד אֲזִיל בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, כִּדִּין בַּל יִפְקֹד רַע.
 וְעַל דָּא כְּתִיב רַק רַע כָּל הַיּוֹם. וְכְתִיב לֹא יִגּוּרְךָ רַע. וְדָא
 אֶקְרִי רַע וְלֹא אֶקְרִי רְשָׁע. וְכְתִיב (תהלים כג) גַּם כִּי אֶלְךָ
 בִּגִּיא צְלָמוֹת לֹא אִירָא רַע כִּי אַתָּה עֲמַדִּי:

וַיִּנָּחֶם יי כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ.
 רַבִּי יוֹסִי פֶתַח (ישעיה ה) הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּחֻבְלֵי
 הַשּׁוֹא וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה חֲטָאָה. הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן אֵלֶין בְּנֵי
 נֶשׂא דְּחֲטָאֵן קָמִי מְאִרְיָהוֹן בְּכָל יוֹמָא, וְאֶתְדַּמֵּן בְּעִינְיָהּ
 אַנּוּן חוּבִין דְּאַנּוּן כְּחֻבְלֵי הַשּׁוֹא. וְחֻשְׁבִּין דִּהוּא עוּבְדָּא
 דְּעֵבְדִּין וְהָהוּא חוּבָא דְּעֵבְדִּין דְּלָאוּ אִיהוּ כְּלוּם וְלֹא
 אֲשַׁגַּח בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד דְּעֵבְדִּין לְהָהוּא חוּבָא
 תְּקִיף וְרַבִּי כַּעֲבוֹת הָעֲגָלָה דְּאִיהוּ תְּקִיף דְּלֹא יְכִיל
 לְאֲשַׁתְּצָאָה.

וְתָא חֲזִי כַּד עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בְּחַיִּיבִי
 עֲלָמָא, אַף עַל גַּב דְּאֲנֹן חֲטָאן קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְאַרְגִּזִין לֵיהּ כָּל יוֹמָא. לָא בְּעֵי לְאוּבְדָא לְהוּ
 מִעֲלָמָא. וְכַד אֲשַׁגַּח בְּעוּבְדֵיהוֹן אֲתַנְחַם עֲלֵיהוּ עַל
 דְּאֲנֹן עוּבְדֵי יְדוּי וְאוּרִיךְ לֹון בְּעֲלָמָא.

וּבְגִין דְּאֲנֹן עוּבְדֵי יְדוּי נָטִיל נַחְמָה וְאֲתַנְחַם עֲלֵיהוּ
 וְחַיִּים עֲלֵיהוּ. וְכַד בְּעֵי לְמַעַבְד בְּהוּ דִּינָא כְּבִיכּוּל
 עָצִיב (ד"א ל"ג) חֲדוּן לָא תִיעוּל קַדְמוּהִי) דְּכִיוּן דְּעוּבְדֵי יְדוּי
 אֲנֹן, עָצִיב עֲלֵיהוּ. כְּמָא דָּאֵת אָמַר, (דניאל ו) וְדַחּוּן לָא
 הִנְעֵל קַדְמוּהִי.

כְּתִיב, (ס"א) וְהָא כְּתִיב) (תהלים צו) הוּד וְהָדָר לְפָנָיו עוֹז
 וְחֲדוּהָ בְּמִקוּמוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי תָא חֲזִי, וַיִּתְעַצֵּב
 אֶל לְבוֹ כְּתִיב. אֶל לְבוֹ עָצִיב וְלָא לְאֵתֵר אַחֲרָא. לְבוֹ
 כְּמָא דָּאֵת אָמַר, (שמואל א ב) כַּאֲשֶׁר בַּלְבָּבִי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר וַיִּנְחַם יְיָ כְּמָא דָּאֵת אָמַר (שמות לב) וַיִּנְחַם
 יְיָ עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. רַבִּי יִיסָא אָמַר
 לְטַב. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר לְבִישׁ. רַבִּי יִיסָא אָמַר לְטַב, כְּמָה
 דָּאֵתֵמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִים עַל דְּאֲנֹן עוּבְדֵי יְדוּי
 וְחַיִּים עֲלֵיהוּ. וַיִּתְעַצֵּב בְּגִין דְּאֲנֹן חֲטָאן קָמִיהָ.

וְרַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר לְבִישׁ דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי
 לְאוּבְדָא לְחַיִּיבִי עֲלָמָא נָטִיל נִיחוּמִין עֲלֵיהוּ

וְקָבִיל גִּיחוּמֵינִי. כְּבִיכּוֹל כְּמֵאן דְּמִקְבֵּל גִּיחוּמֵינִי עַל מַה
דְּאֲבִיד. כִּיּוֹן דְּקָבִיל גִּיחוּמֵינִי וְדַאי דִּינָא אֶתְעַבַּד וְלֹא
תִּלְיָא מִלְתָּא בְּתִשּׁוּבָה.

אֵימַתִּי תִּלְיָא בְּתִשּׁוּבָה, עַד לָא קָבִיל תַּנְחוּמֵינִי עֲלֵייהּ.
הָא קָבִיל תַּנְחוּמֵינִי עֲלֵייהּ לָא תִּלְיָא מִלְתָּא
בְּתִשּׁוּבָה כְּלָל וְדִינָא אֶתְעַבַּד. וְכַדִּין אוֹסִיף דִּינָא עַל
דִּינָא, וְאֶתְקִיף (לקמן ע"ב) לְהֵהוּא אַתְר דְּדִינָא, לְמַעַבַּד דִּינָא
וְאוּבִיד לוֹן לְחַיִּיבֵיָא מִן עֲלָמָא. וְכֹלָא בְּקָרָא דְכִתִּיב
וַיִּנָּחֵם יי. קָבִיל תַּנְחוּמֵינִי. וּלְבַתֵּר וַיִּתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ. יֵהֵב
תּוֹקְפָא לְדִינָא לְמַעַבַּד דִּינָא.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר וַיִּנָּחֵם יי כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּאָרֶץ. נִטַּל
תַּנְחוּמֵינִי וְחֲדוּה, כַּד עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאָדָם
בָּאָרְעָא דְאִיהוּ כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה וְכֹל מִלְאֲכֵי עֲלָאֵי מְשַׁבְּחִין
לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא כַּד חָמוּ לִיהּ בְּדִיוקְנָא עֲלָאָה
וְאָמְרוּ (דף נ"ב) (תהלים ח) וַתִּחַסְּרֵהוּ מֵעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר
תִּעְטָרֵהוּ. לְבַתֵּר כַּד חָטָא אָדָם אֶתְעַצֵּב קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא
עַל דְּחָטָא. דִּיֵּהֵב פְּתַחוֹן פֶּה לְמִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת דְאָמְרוּ קַמִּיָּה
בְּקַדְמֵיתָא כַּד בְּעָא לְמַבְרֵי לִיָּה, מַה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וּבִן
אָדָם כִּי תִפְקֹדְנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וַיִּתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ בְּגִין דְּבַעֵי לְמַעַבַּד
בְּהוּ דִּינָא שְׁנֵאמַר (דברי הימים ב' ב) בְּצֵאת לְפָנַי הַחֲלוּץ

וְאוֹמְרִים הוּדוּ לַיְי כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק
 אֲמַאי לֹא כְּתִיב הָכָא כִּי טוֹב. אֶלָּא בְּגִין דְּאוּבִיד עוּבְדֵי
 יְדוּי קִמְיִיהוּ דִּישְׂרָאֵל. כְּגוּוֹנָא דָּא כַּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל עֲבָרִין
 יִמָּא. אָתוּ מִלְּאֲכִי עֲלָאִי לְמִימַר שִׁירָה קִמְיָה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּוּ בְּהַהוּוּא לִילִיא. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ
 וּמָה עוּבְדֵי יְדֵי טְבַעִין בִּימָא וְאִתּוֹן אֲמַרִין שִׁירָה. כְּדִין
 (שְׁמוֹת יד) וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה. אוּף הָכָא בְּכָל
 זְמַנִּין דְּאִיבוּד רְשִׁיעִיא אִיהוּ מִעֲלָמָא כְּדִין עֲצִיבוּ
 אֲשַׁתְּכַח עֲלִייהוּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר בְּשַׁעֲתָא דְּחָב קִמְי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ
 אָדָם וְעֵבֶר עַל פְּקוּדוּי, כְּדִין אֲשַׁתְּכַח עֲצִיבוּ קִמְיָה.
 אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ אָדָם וּוִי דְּחַלְשַׁת חֵילָא
 עֲלָאָה. בְּהַאי שַׁעֲתָא אֲתַחֲשַׁכְתָּ נְהוּרָא חַד. מִיַּד תְּרִיךְ לִיה
 מְגַנְתָּא דְּעֵדוֹן.

אָמַר לִיה אָנָּא אַעֲלִית לָךְ לְגַנְתָּא דְּעֵדוֹן לְקַרְבָּא
 קְרַבְנָא. וְאִתְּ פְּגִימַת מְדַבְּחָא דִּלָּא אֲתַקְרַב קְרַבְנָא.
 מְכַאן וּלְהֵלָאָה לְעֵבוּד אֶת הָאֲדָמָה. וְגִזַּר עֲלִיה מִיתָה. וְחַס
 עֲלִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ וְגַנְיָ לִיה בְּשַׁעֲתָא דְּמִית סְמִיךְ
 לְגַנְתָּא.

מָה עֵבֶד אָדָם עֵבֶד מְעַרְתָּא חָדָא וְאֲתַטְמַר בְּהַ הוּוּ
 וְאֲתַתִּיה. מְנָא יַדְע. אֶלָּא חָמָא חַד נְהוּרָא דְּקִיק עֵייל

בְּהוּא אֲתֵר דְּנִפְיָק מִגְּנֵתָא דְּעֵדָן וְתָאב תִּיאוּבְתִיָּה
 לְקַבְּרִיָּה. וְתַמָּן הוּא אֲתֵר סָמוּךְ לְתִרְע דְּגִנְתָּא דְּעֵדָן.
 תָּא חֲזִי, לָא אִסְתַּלַּק בַּר נָשׁ מִעֲלָמָא עַד דְּחָמִי לִיָּה
 לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן. שְׂאִיל לִיָּה עַל מָה אֲזִיל מִעֲלָמָא
 וְהִיךְ נִפְיָק. הוּא אָמַר לִיָּה וּוִי דְּבִגְיָנָךְ נִפְקָנָא מִעֲלָמָא.
 וְהוּא אֲתִיב לִיָּה בְּרִי אָנָּא עֵבְרִית עַל פְּקוּדָא חֲדָא
 וְאֲתַעְנַשִׁית בְּגִינָה. חָמִי אֲתָּ כֶּמָה חוּבִין וְכֶמָה פְּקוּדִין
 דְּמֵאֲרָךְ עֵבְרִית.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא עַד כְּדוּ יוֹמָא קָאִים אָדָם הָרֵאשׁוֹן וְחֲזִי
 בְּאַבְהֵן תְּרִין זְמַנִּין בְּיוֹמָא וְאוּדִי עַל חוּבוֹי. וְאַחֲמִי
 לֶזֶן תְּהוּא אֲתֵר דְּהוּה בֵּיה בִּיקָרָא עֲלָאָה. וְאַזִּיל וְחָמִי כָּל
 אַנּוּן צְדִיקָיָא וְחִסִּידִי דְּנִפְקוּ מִנִּיה וְיִרְתוּ לְהֵהוּא יְקָרָא
 עֲלָאָה דְּבִגְנֵתָא דְּעֵדָן. וְאַבְהֵן כְּלֵהוֹן אוּדָן וְאַמְרִין (תהלים
 לו) מַה יְקָר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנַפְיָךְ יַחֲסִיּוּן.
 רַבִּי יִיסָא אָמַר כְּלֵהוּ בְּנֵי עֲלָמָא חֲמָאן לִיָּה לְאָדָם
 הָרֵאשׁוֹן בְּשַׁעֲתָא דְּמִסְתַּלְקִי מִן עֲלָמָא, לְאַחֲזָאָה
 סֵהֲדוּתָא דְּבִגְיָן חוּבוֹי דְּבַר נָשׁ אִיהוּ אִסְתַּלַּק מִעֲלָמָא וְלָא
 בְּגִינִיה דְּאָדָם. כֶּמָה דְּתַנִּינָן אִין מִיתָה בְּלָא חֲטָא. בַּר
 אַנּוּן תְּלֵתָא דְּאִסְתַּלְקוּ בְּגִין תְּהוּא עֵיטָא דְּנַחֲשׁ הַקְּדָמוֹנִי.
 וְאַלִּין אַנּוּן, עֲמָרָם לְוִי וּבְנֵימִין. וְאִית דְּאֲמָרִי אוּף נְמִי
 יִשִּׁי. דְּלָא חָבוּ וְלָא אֲשַׁתְּכַח עַלִּיָּהוּ חוּבָא דִּימוּתוֹן בֵּיה,

בַּר דְּאֲדַכֵּר עַל־יֵיהוּ הַהוּא עֵיטָא דְנַחֲשׁ פְּדֵאֲמָרָן.
 תָּא חֲזִי, כְּלַהוֹן דְרִין דְהוּוּ בְיוֹמוֹי דְנַחֲ כְּלַהוּ אֲפֻשִׁטוּ
 חוּבִין עַל עֲלָמָא בְּאַתְגְּלִיא לְעֵינֵיהוֹן דְכֻלָּא. רַבִּי
 שְׁמַעוֹן הוּוּ אָזִיל יוֹמָא חַד בְּפִילֵי דְטַבְרִיָה, חֲמָא בְנֵי
 נְשָׂא דְהוּי מְקַטְרֵי בְקִיטְרָא דְקֻשְׁתָּא בְקוּלְפָא דְקַנְסִיר.
 אָמַר וּמַה חוּבָא דָא בְּאַתְגְּלִיא לְאַרְגָּזָא לְמַרְיָהוֹן. יַהִיב
 עֵינױי בְּהוּ וְאַתְרַמִּינּוּ לְגוּ יִמָּא וּמִיתוּ.

תָּא חֲזִי, כֹּל חוּבָא דְאַתְעֵבִיד בְּאַתְגְּלִיא דְחִי לָהּ
 לְשִׁכְיַנְתָּא מֵאַרְעָא וּסְלִיקַת דִּינִירָה מֵעֲלָמָא. אֱלִין
 הוּוּ אֲזִלִין בְּרִישָׁא זְקִיף וְעֵבֵדֵי חוּבֵיֵיהוּ בְּאַתְגְּלִיא וּדְחוּ
 לָהּ לְשִׁכְיַנְתָּא מֵעֲלָמָא. עַד דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ דְחָא לֹוֹן
 וְאַעֲבִיר לֹוֹן מִנִּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב (מְשֻׁלֵי כֹהֵן) הָגוּ רָשָׁע לְפָנַי
 מְלֶךְ וְגו' הָגוּ סִגִּים מִכֶּסֶף וְגו':

וַיֹּאמֶר יי לֹא יִדוֹן רוּחֵי בְּאַדָּם לְעוֹלָם בְּשִׁגְמָם הוּוּ בְּשָׂר
 וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּוּ עֲלָמָא עֵבֵד לְהֵאֵי עֲלָמָא לְאַשְׁתַּמְשָׂא (דף נח ע"א)
 כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא. וְכִד בְּנֵי עֲלָמָא אֲנוּן זַכָּאִין דְאַזְלֵי
 בְּאַרְחַ מִישָׂר, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ אֲתַעֲר רּוּחָא דְחֵי
 דְלַעִילָא עַד דְמָטוּ אֲנוּן חֵיִין לְאַתֵּר דִּיעֵקֵב שְׂרִיא בֵּיהּ.
 וּמִתַּמָּן נְגִדֵי אֲנוּן חֵיִין עַד דְאַתְמְשִׁיךְ הַהוּוּ רּוּחָא לְהֵאֵי
 עוֹלָם דְדוּד מְלָפָא שְׂרִיא בֵּיהּ. וּמִתַּמָּן נְגִדֵי

בְּרַכָּאן לְכֻלְהוּ אַנּוּן תְּתַאי. וְהָהוּא רוּחָא עֲלָאָה אֶתְנַגִּיד
וְאֶתְמַשִּׁיךְ לְתַתָּא וַיְכַלִּין לְאֶתְקַיְימָא בְּעֲלָמָא. וּבְגִינֵי כֶּף
לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ דָּא הוּא עוֹלָם דְּדוֹד מִלְכָּא. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב
לְעֹלָם בְּלֹא וָאִו. דְּהָא כֹּד ^(אִידוּ) הָהוּא רוּחָא אֶתְנַגִּיד
לְהָהוּא עוֹלָם, מִתְמָן נִפְקֵי בְּרַכָּאן וְחִיִּין לְכֻלָּא
לְאֶתְקַיְימָא. הַשְּׁתָּא דְּחָבוּ בְּנֵי נְשָׂא אֶסְתַּלַּק כֻּלָּא. בְּגִין
דְּלֹא יִמְטֵי הָהוּא רוּחָא דְּחִיֵּי לְהָאֵי עוֹלָם לְאֶתְהַנְּאָה מִנִּיה
תְּתַאי וּלְאֶתְקַיְימָא בֵּיה. בְּשִׁגְם הוּא בְּשָׂר בְּגִין דְּלֹא יִתְרַק
הָאֵי רוּחָא לְהָאֵי עוֹלָם. מֵאֵי טַעְמָא דְּלֹא לְאַסְגָּאָה נַחֲשׁ
תְּתַאָּה. דְּדַרְגִּין דִּיתְתַּקְּוָה בֵּיה ^{(ד"א ל"ג} וּבְעֵינָן) רוּחָא
דְּקִדּוּשָׁא דְּלֹא יִתְעַרְבַּ בְּרוּחַ מְסֻבָּ.

בְּשִׁגְם הוּא בְּשָׂר דָּא נַחֲשׁ קִדְמָאָה דִּיתְבַּרַּךְ בְּגִין כֶּף
הוּא בְּשָׂר כְּמָא דָּאֵת אָמַר, ^(בראשית ו) קִץ כָּל בְּשָׂר
בָּא לְפָנַי וְאָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן דָּא מִלְּאַךְ הַמּוֹת. וְהִיוּ יָמָיו
מָאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֹרִיכוּ דְּקוֹסְטִירָא דְּקִיטְרָא:

הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאַרְצָא. תַּנִּי רַבִּי יוֹסִי אֵלִין עֲזָא וְעֻזָּא"ל.
כְּמָה דְּאֶתְמַר דְּאַפִּיק ^{(ד"א} דְּאַפִּיל) לֹון קוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְקִדּוּשָׁתָא דְּלְעִילָא. וְאֵי תִימָא וְהִיךְ יִכְלוּ
לְאֶתְקַיְימָא בְּהָאֵי עֲלָמָא. אָמַר רַבִּי חִיָּיא אֵלִין הוּוּ מֵאַנּוּן
דְּכְתִיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. וְהָא אֶתְמַר דְּאַלִּין אֶתְחַזּוּ
לְבַנֵּי נְשָׂא כְּחַזּוּ דְּלְהוֹן. וְאֵי תִימָא הִיךְ יִכְלִין לְאֶתְהַפְּכָא.

הָא אֲתָמַר דְּאֲתַהֲפֹכֵן לְכַמָּה גְּוֹוִינִין וּבִשְׁעֵתָא דְנַחְתֵּי
 אַגְלִימוּ בְּאוּרָא דְעֶלְמָא וְאֲתַחֲזִיזוּן כְּבַנֵּי נָשָׂא.
 וְהֵנִי עֲזָ"א וְעֵזָא"ל דְּמַרְדּוּ לְעֵילָא וְאַפִּיל לֹון קוּדְשָׂא
 בְּרִיךְ הוּא וְאַגְלִימוּ בְּאַרְעָא וְאֲתַקְיִימוּ בֵּיהּ וְלֹא
 יִכִּילוּ לְאֲתַפְשֻׁטָא מִנֵּיהּ. וְלִבְתַּר טָעוּ בְּתַר נָשִׂי עֶלְמָא.
 וְעַד כְּעַן יוֹמָא דָּא אַנּוּן קְיִימֵי וְאוּלְפֵי חֲרָשִׁין לְבַנֵּי נָשָׂא
 וְאוּלִידוּ בְּנִין וְקָרוּ לְהוּ עֶנְקִים גְּבַרִין. וְאַנּוּן נְפִילִים
 אַקְרוּן בְּנֵי אֱלֹהִים. וְהָא אֲתָמַר.

השלמה מזהה שמטות (סימן מ"ו)

אֲמַר רַבִּי רְחוּמָאֵי כְּבוֹד וְלִב הָרִי הֵן אֶחָד אֶלָּא שְׁכָבוֹד
 נִקְרָא עַל שֵׁם מַעְלָה וְלִב אֲתַקְרִי עַל שֵׁם פְּעוּלַת
 מָטָה. וְהֵינּוּ כְּבוֹד הַשֵּׁם וְהֵינּוּ לִב הַשָּׁמַיִם. מָאֵי נִיהוּ
 (לְשַׁעֲרָה ר') מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ אֶלָּא כָּל אוֹתָהּ אָרֶץ
 שְׁנִבְרָאת בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁהוּא לְמַעְלָה כְּנֶגֶד אָרֶץ יִשְׂרָאֵל
 מְלֹאָה מִכְּבוֹד הַשֵּׁם וּמָאֵי נִינְהוּ חֲכָמִים דְּכָתִיב (מִשְׁלֵי ג')
 כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחִלוּ וְכָתִיב (יִחְזַקְאֵל ג') בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ.
 וּמָאֵי הֵוֵי כְּבוֹד זֶה. מְשָׁל לְמָה הַדְּבַר דּוּמָה לְמַלְךְ שֶׁהִיא
 לוֹ מִטְרוֹנִיתָא בְּחֻדְרוֹ שְׁכָל חֵיילָיו מִשְׁתַּעֲשָׁעִין בָּהּ
 וְהֵוֵי לָהּ בְּנִים וּבָאִים כָּל הַיּוֹם לְרֵאוֹת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּמְבָרְכִין
 אוֹתוֹ אֲמָרוּ לוֹ אָנָּה אֱמַנּוּ אֲמַר לָהֶם לֹא תוּכְלוּ לְרֵאוֹתָהּ
 עֲתָה. אֲמָרוּ בְּרוּכָה תִּהְיֶה בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיא. וּמָאֵי דְכָתִיב

מִמְקוֹמוֹ מִכָּלֵל דְּלִיכָא דִּידַע אֶת מְקוֹמוֹ מִשָּׁל
 לְמִטְרוֹנִיתָא שְׂבָאָה מִמְקוֹם רְחוֹק וְלֹא יָדְעוּ מֵאִין בָּאָה
 עַד שָׂרְאוּ שֶׁהִיא אִשֶׁת חֵיל נָאָה וְהַגּוֹנָה בְּכָל מַעֲשֵׂיהָ,
 אָמְרוּ זֹאת וְדָאֵי מִן הָאֹר נִלְקָחָה כִּךְ בְּמַעֲשֵׂיהָ הָאִירָה אֶת
 הָעוֹלָם. שָׂאֲלוּ אוֹתָהּ מֵאִין אֶת אִמְרָה לָהֶם מִמְקוֹמֵי אָמְרוּ
 אִם כֵּן גְּדוּלִים אֲנִשֵׁי מְקוֹמָךְ בְּרוּכָה תְּהִי וּמְבוֹרָךְ
 מְקוֹמָךְ.

וְכִי אֵין כְּבוֹד יִי אֶחָד מִצְבָּאוֹתָיו לֹא גָרַע אֲמַאי מְבָרְכִין
 לֵיה. אֶלָּא מִשָּׁל לָמָּה הִדְבָּר דּוּמָה, לְאִישׁ שֶׁהָיָה לוֹ
 גֵּן נָאָה וְחוּץ לְגֵן בְּקִרְוֹב מִמְּנֹו חֲתִיכַת שְׂדֵה. וְאִם הִשְׁקָה
 הֵגֵן בְּתַחֲלֵת שְׁקִיּוֹתוֹ הִלְכוּ לָהֶם הַמַּיִם עַל כָּל הֵגֵן. אַךְ
 אוֹתָהּ חֲתִיכָה שֶׁל שְׂדֵה שֶׁהִיא אֵינָה דְבוּקָה, אַף עַל פִּי
 שֶׁהַכֹּל אֶחָד הוּא לְפִיכָךְ פִּתַּח לָהּ מְקוֹם וְהִשְׁקָה לָהּ לְבִדְהָ.

(עד כאן מזהה שמטות)

וַיֹּאמֶר יִי אֲמָחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי
 הָאָדָמָה. רַבִּי יוֹסִי פִּתַּח (ישעיה נח) כִּי לֹא מִחֲשָׁבוֹתַי
 מִחֲשָׁבוֹתֵיכֶם.

תָּא חֲזִי, כִּד בַּר נָשׁ בְּעֵי לְנִקְמָא מֵאַחֲרָא שְׁתִּיק וְלֹא
 אָמַר מִיָּדִי. דְּאֵילוּ אוֹדְעִיהּ יִסְתַּמַּר וְלֹא יִכִּיל לֵיה.
 אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאוּ הָכִי עָבִיד. לֹא עָבִיד דֵּינָא
 בְּעִלְמָא עַד דְּאֶכְרִיז וְאוֹדַע לְהוּ זְמַנָּא תְּרִין וְתִלְתָּא. בְּגִין

דָּלָא אִיתָאי דִּימְחֵי בִּינְדִיָּה דִּיִּמָּא לִיָּה מָה עֲבַדַּת וְלֹא
יִסְתַּמַּר מְנִיָּה וְלֹא יִכִּיל לְקִיִּמָּא קִמִּיָּה.

תָּא חֲזִי, וַיֹּאמֶר יי אֲמַחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בִּרְאִיתִי מֵעַל
פְּנֵי הָאָדָמָה. אֹדַע לֹוֹן עַל יְדָא דְנַח וְאֲתֵרִי בְּהוֹן
כְּמָה זְמַנִּין וְלֹא שְׁמַעִי. בְּתַר דָּלָא שְׁמַעוּ, אִיִּיתִי עֲלִיָּהוֹן
דִּינָא וְאוּבִיד לֹוֹן מֵעַל אִפִּי אַרְעָא.

תָּא חֲזִי מָה פְּתִיב בֵּיָּה בְּנַח וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ (ס' א) נַח
לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשָׂנוּ. (זֶה מִקוּמוֹ בַדָּף ס' וּבְתוּס' בַּהֲגַהֶת

הַאֲר"י) (ס"א אֲמַאי הֲכָא לֵאמֹר. וְאֲמַאי זֶה. אֶלָּא לֵאמֹר דָּא
אֲתַתָּא. זֶה דָּא צְדִיק. רְמֹז דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לִיָּה
לְנַח בְּיִתָּא דְאַרְעָא. לֵאמֹר. מַאי לֵאמֹר. אֶלָּא אֲתַר דָּא
קָרִי לִיָּה נַח וּמַאן אִיָּהוּ אַרְעָא קְדִישָׁא. לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ
עֲבַד לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא כְּגוּוּנָא עֵילָאָה. פְּתִיב
הֲכָא זֶה יִנְחַמְנוּ וּכְתִיב הֵתֵם (ישעיה כה) זֶה יי קוֹיְנוּ לֹו. זַכְּאִין
אַנּוֹן צְדִיקִיָּא דְרְשִׁימִין בְּרְשִׁימוֹ דְגוּשְׁפִּנְקָא דְמִלְכָּא
עֵילָאָה לְמַהוּי בְּשִׁמְיָה רְשִׁימִין. וְאִיָּהוּ שׁוּי שְׁמַהֲן בְּאַרְעָא
כְּדָקָא יָאוּת. פְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נַח, וּכְתִיב, (בראשית כה)
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. אֲמַאי לָא פְּתִיב אֶת. אֶלָּא הֵתֵם דְרָגָא
(הַדָּא) וְהֲכָא דְרָגָא אַחְרָא. כְּמָא דְאֶת אֲמֹר (ישעיה ו) וְאַרְאָה
אֶת ה'. וְאַרְאָה יי לָא פְּתִיב אֶלָּא אֶת יי. אוּף הֲכָא וַיִּקְרָא
שְׁמוֹ יַעֲקֹב דְרָגָא דִּילִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמֶּשׁ קָרִי לִיָּה
יַעֲקֹב. אֲבַל הֲכָא א"ת, לְאַכְלָלָא שְׁכִינְתָּא).

מִנָּא הוּה ידע. אלא בשעתא דלייט קודשא בריך הוא
 עלמא דכתיב ארוהה האדמה בעבורך. אמר אדם
 קמי (דף נח ע"ב) קודשא בריך הוא, רבונו של עולם עד מתי
 יהא עלמא בלטייתא. אמר ליה עד דיתיליד לך בן מהול
 כגוונא דילך. והווי מחפאן עד שעתא דאתיליד נח. וכיון
 דאתיליד (נח נט ב) חמא ליה גזיר רשים באת קדישא.
 וחמא שכינתא מתדבקא בהדיה. כדין קרא שמייה על מה
 דעביד לבתר.

בְּקִדְמִיתָא לָא הוּו ידעי למזרע ולמחצד ולמחרש והווי
 עבדי פולחנא דארעא בידייהו. כיון דאתא
 נח אתקין אומנותא להו וכל מאנין (צ ב) דצריכין לתקנא
 ארעא למעבד פירין. הדא הוא דכתיב זה ינחמנו
 ממעשנו ומעצבון ידינו, מן האדמה. דאיהו אפיק ארעא
 ממה דאתלטייא. דהווי זרעין חטין וקצרין גובין ודרדרין.
 ובגיני כך פתיב איש האדמה.

רבי יהודה אמר איש האדמה כמא דאת אמר, (רות א)
 איש נעמי. בגין דאקרי צדיק ואפיק לה לארעא
 בקרבנא דעבד ממה דאתלטייא דכתיב לא אוסיף לקלל
 עוד את האדמה בעבור האדם. ובגין דא אקרי איש
 האדמה. ועל דא קרא ליה שמא על מה דייתי.
 רבי יהודה פתח (תהלים מו) לכו חזו מפעלות אלהים אשר

שֵׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּנָה וְאֶתְמַר. אֲבָל לְכוּ
 חֲזוּ וְגו'. (מאי חזו כמא דאת אמר, ישעיה כא) חזות קשה הוגד לי.
 בעובדוי דקודשא בריך הוא אתגלי נבואה עלאה לבני
 נשא. אשר שם שמות בארץ. שמות ודאי דהא שמא
 גרים לכלא) (והוא לשון שממון) דאלו הוו מפעלות יוד הא ואו
 הא שם קיום בארץ, אבל בגין דהוו מפעלות שמא
 דאלהים שם שמות בארץ.

אמר ליה רבי חייא השתא אתערת להאי. לאו, אנא
 הכי אמינא ליה. בגין דבין שמא דא ובין שמא
 דא כלא הוא שבחא. אבל אנא אמינא ליה כמה
 דאתערו חבריא דשוי שמיהן. שמות בארץ שמות ממש

(שם בארץ ואמאי בגין לאשתמשא בהו עלמא ולמהוי קיומא בעלמא).

רבי יצחק אמר כלא הוא. ואפילו מה דאמר רבי יהודה
 שפיר קאמר. דאלו יהא עלמא בשמא דרחמי
 יתקיים עלמא, אבל בגין דאתברי עלמא על דינא
 וקיימא על דינא שם שמות בארץ ושפיר הוא דאלמלא
 כך לא יכיל עלמא לאתקיימא מקמי חוביהון דבני נשא.
 תא חזי, נח פד אתייליד קרון ליה על שמא דנחמה (נח)

נייחא ליה, נייחא לעלמא, נייחא לאבהון, נייחא לבנין, נייחא לעלאין, נייחא לתתאין.

נייחא לעלמא דין, נייחא לעלמא דאתי) וללהוי (ד"א ולמהוי) שמא גרים. אבל
 (נ"א לגבי) קודשא בריך הוא לאו הכי. נח בהפוך אתוון חן
 כמא דאת אמר ונח מצא חן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי חָן הֵינּוּ נַח. בְּצַדִּיקֵיָא שְׁמִיהוֹן גָּרִים
 לְטַב. בְּחַיִּיבֵיָא שְׁמִיהוֹן גָּרִים לְבִישׁ. בְּנַח פְּתִיב וְנַח
 מְצָא חָן בְּעֵינֵי יי. בְּעַר בְּכוֹר יְהוּדָה אֶתְהַפְּכוּ אֶתְוִי
 לְבִישׁ. ע"ר ר"ע. רַע בְּעֵינֵי יי.

תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּאֶתְיִילִיד נַח חָמָא עוּבְדִיהוֹן דְּבַנֵּי נָשָׂא
 דְּאֲנוּן חָטְאן קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּה גְּנִיז
 גְּרַמִּיה וְאֶשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיה. בְּגִין דְּלֹא לְמַהֲרָ
 בְּאוּרְחֵיהוּ. וְכִי תֵאמַר בְּמָה אֶשְׁתַּדַּל. בְּהוּא (ל"ב) סְפָרָא
 דְּאָדָם וְסְפָרָא דְּחַנוּף וְהוּה אֶשְׁתַּדַּל בְּהוּ לְמַפְלַח לְמֵרִיה.
 תָּא חֲזִי, דְּהֵכִי הוּא דְּהָא נַח מְנָא הוּה יַדַּע לְקָרְב קָרְבָּנָא
 לְמֵרִיה. אֶלָּא בְּגִין דְּאֶשְׁכַּח חֲכָמָתָא עַל מַה מֵתְקִיָּים
 עֲלָמָא וַיַּדַּע דְּעַל קָרְבָּנָא מֵתְקִיָּים. וְאֶלְמָלָא קָרְבָּנָא לָא
 הוּוּ קִיָּיִמִי עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּה אָזִיל בְּאַרְחָא וְהוּוּ עֲמִיה רַבִּי אֶלְעָזָר
 בְּרִיה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֵיָא. עַד דְּהוּוּ אָזִיל, אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַבּוּהֵי אֲרַחָא מֵתְקָנָא קָמֵן בְּעֵינָן לְמִשְׁמַע
 מְלִי דְּאוּרֵיָתָא. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (קהלת י) גַּם בְּדַרְךָ
 כְּשֶׁהִסָּכַל הוֹלֵךְ לְבוֹ חֶסֶר וְגו'. כַּד בַּר נָשׁ בְּעֵי לְאַתְקָנָא
 אֲרַחֲיָה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד לָא יִפּוּק לְאַרְחָא בְּעֵי
 לְאַמְלָכָא בֵּיה וּלְצִלֵי קָמִיה עַל אֲרַחֲיָה. כְּמָה דְּתַנִּינָן
 דְּכַתִּיב, (תהלים פה) צָדֵק לְפָנָיו יִהְיֶה וַיִּשֶׁם לְדַרְךָ פְּעַמְיוֹ.
 דְּהָא שְׁכִינְתָא לָא אֶתְפָּרְשָׂא מִנֵּיה.

וּמֵאֵן דְּאִיהוּ לָא מְהִימְנָא בְּמַרְיָה, מַה כְּתִיב (דף נט ע"א) בֵּיהּ
 וְגַם בְּדַרְךָ כְּשֶׁהֶסְכֵּל הוֹלֵךְ לְבוֹ חֶסֶר. מֵאֵן לְבוֹ. דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלֹא יְהֵךְ עֵמִיה בְּאַרְחָא וְגֵרַע מִן
 סִייעֵתִיה בְּאַרְחִיה. בְּגִין דִּתְהוּא בַר נָשׁ דְּלֹא מְהִימֵן בֵּיהּ
 בְּמַאֲרִיה עַד לָא יִפּוּק בְּאַרְחָא לָא בְּעֵי סִיעֵתָא דְמַאֲרִיה.
 וְאִפִּילוּ בְּאַרְחָא כִּד אִיהוּ אֲזִיל לָא אֲשֶׁתִּדְל בְּמִלֵּי
 דְאֹרִייתָא. וּבְגִינֵי כֶךָ לְבוֹ חֶסֶר דְלֹא אֲזִיל
 בְּהַדְיָה דְמַרְיָה וְלֹא אֲשֶׁתִּכַּח בְּאַרְחִיה. וְאִמַר לְכֹל סְכָל
 הוּא, אִפְלוּ כִּד שְׁמַע מְלָה דְמְהִימְנוּתָא דְמַאֲרִיה, הוּא
 אִמַר דְטַפְשׁוּתָא הוּא לְאֲשֶׁתִּדְלָא בֵּיהּ. כִּהֲאֵי דְשֶׁאִילוּ לְבַר
 נָשׁ (חד) עַל אֵת קִימָא דְרְשִׁימוּ בְּבִשְׂרִיה דְבַר נָשׁ. וְאִמַר
 לָאו אִיהוּ מְהִימְנוּתָא. שְׁמַע רַב יִיבָא סְבָא וְאִסְתַּכַּל בֵּיהּ
 וְאֲתַעְבִּיד תְּלָא דְגֵרְמִי. וְאֲנֵן בְּהֵאֵי אֹרְחָא בְּסִיעֵתָא
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵינֵן לְמִימַר מִלֵּי דְאֹרִייתָא.
 פִּתְחָא וְאִמַר (תהלים 15) הוֹרְנִי יְיָ דְרַכְךָ אֶהְלֵךְ בְּאַמְתְּךָ יַחַד
 לְבָבִי לִירְאָה שְׁמֹךְ. הֵאֵי קָרָא קִשְׂיָא. דִּהָא תְנִינֵן
 כִּלְאָה הִיא בִידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּר לְמַהוּי זַכָּאָה אוּ
 חִיבָא. וְדוּד הֵיךְ תָּבַע דָּא מַעַם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא
 דוּד הָכִי קָאִמַר. הוֹרְנִי יְיָ דְרַכְךָ. הֵהוּא אֶרַח מִישׁוּר
 וּמִתְקַנָּא לְגַלְאָה עֵינֵי וּלְמַנְדַּע לֵיהּ, וּלְבַתַּר אֶהְלֵךְ
 בְּאַמְתְּךָ אִיהֵךְ בְּאַרְחָא קְשׁוּט וְלֹא אִסְטִי לְיִמִּינָא

וְלִשְׁמֵאלָא. יַחַד לְבַבִּי מֵאֵן לְבַבִּי. כְּמֵא דְאֵת אִמֵּר (תהלים
עג) צוֹר לְבַבִּי וְחֻלְקִי. וְכָל דָּא אֲנָא תְּבַע לִירָאָה אֶת שְׁמֶךְ.
לְאֵת דְּבִקָּא בְּדַחֲלֵתְךָ, לְאִסְתַּמְרָא אֹרְחֵי כְּדָקָא יְאוּת.
לִירָאָה שְׁמֶךְ אַתְר חוּלְקֵי דְבִיָּה שְׂרִיא דַּחֲלֵתָא לְמַדְחַל.
תָּא חֲזִי, כָּל בַּר נֶשׁ דְּדַחֲלִיל לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
שְׂרִיא עֲמִיָּה מְהִימְנוּתָא כְּדָקָא יְאוּת דְּהָא הֵהוּא בַּר
נֶשׁ שְׁלִים בְּפוּלְחָנָא דְמַרְיָה. וּמֵאֵן דְּלָא שְׂרִיא בֵּיה דַּחֲלָא
דְמַרְיָה לָא שְׂרִיא עֲמִיָּה מְהִימְנוּתָא וְלָאוּ אִיהוּ כְּדָאֵי
לְמַהוּי לִיָּה חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְאֵתִי.

תְּו פִּתַּח וְאִמֵּר, (משלי ד) וְאֵרַח צְדִיקִים כְּאוֹר נוֹגֵה הוּלֵךְ
וְאוֹר עַד נְכוּן הַיּוֹם. זְכָאִין אַנּוּן צְדִיקָא בְּעֵלְמָא דִּין
וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי בִיקְרִיהוּן.
תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וְאֵרַח צְדִיקִים כְּאוֹר נוֹגֵה. מֵאֵי כְּאוֹר
נוֹגֵה. כִּהְהוּא נְהוּרָא דְנִהִיר דְבִרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּעוּבְדָא דְבְּרֵאשִׁית, דָּא הוּא דְגַנְיֻז לֹון לְצְדִיקָא לְעֵלְמָא
דְאֵתִי. הוּלֵךְ וְאוֹר דְּאִיהוּ סְלִיק בְּנְהוּרִיָּה תְּדִיר וְלָא גְרַע
מִנִּיה. אֲבָל בְּחִיבֵיָּא מַה כְּתִיב, (משלי ד) דֶּרֶךְ רְשָׁעִים
כְּאִפְלָה, לָא יִדְעוּ בְּמַה יִכְשְׁלוּ. לָא יִדְעוּ, וְכִי לָא יִדְעִין.
אֲלָא חִיבֵיָּא אֲזִלִּי בְּעַקְיָמוּ דְאַרְחָא בְּהֵאֵי עֵלְמָא. וְלָא
בְּעָאן לְאִסְתַּכְלָא דְזֻמִּין (ד"א ל"ג לון) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמִידֵן לְהוּ בְּהֵהוּא עֵלְמָא וְלֵאעֲלָאָה לֹון בְּדִינָא דְגִיְהִנָּם.

וְאֲנֹנִי צְוֹחִין וְאֹמְרִין וְוִי לָן דְּלֵא אֹרִיכְנָא אֹדְנִין וְלֵא
 אֲצִיתְנָא בְּהֵוּא עֲלֵמָא. וּבְכָל יוֹמָא אֹמְרִי וְוִי דָא (רלז ב).
 תָּא חֲזִי, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא לֹון לְצַדִּיקָא
 לְעֲלֵמָא דָּאֲתִי, וְלִמְיָהֵב לֹון אֲגַר חוּלְקָהוֹן אֲתֵר
 דְּעֵינָא לָא שְׁלֵטָא לְמִיָּקָם עֲלֵיהּ כְּמָא דָּאֲתֵר אֹמַר, (ישעיה סד)
 עֵין לָא רָאֲתָה אֱלֹהִים זֹולְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לֹו. וּכְתִיב,
 וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בֵּי. וּכְתִיב,
 וְעִסּוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אַפֶּר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם.
 זְכָאִין אֲנֹנִי צַדִּיקָא בְּעֲלֵמָא דִּין וּבְעֲלֵמָא דָּאֲתִי. עֲלֵיִהּ
 כְּתִיב (ישעיה ס) צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ. וּכְתִיב, (תהלים
 קמ) אֶךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ. בְּרוּךְ
 יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן (חסר):

פְּרִשְׁת תּוֹלְדוֹת נַח

(דף נט ע"ב) אֱלֹהֵי תּוֹלְדוֹת נַח, רַבִּי חֲזִי אֲפָתַח (ישעיה ס) וְעִמָּךְ
 כָּלִם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְעֵי
 מַעֲשֵׂה יַדֵּי לְהַתְּפָאֵר. זְכָאִין אֲנֹנִי יִשְׂרָאֵל דְּמִשְׁתַּדְּלִי
 בְּאֹרִיִּיתָא, וַיִּדְעֵי אֲרַחֲנִין דְּאֹרִיִּיתָא, דְּבִגְיָנָה יִזְכּוּן
 לְעֲלֵמָא דָּאֲתִי.
 תָּא חֲזִי, כָּל יִשְׂרָאֵל אֵית לֹון חוּלְקָא לְעֲלֵמָא דָּאֲתִי.

מֵאִי טַעֲמָא בְּגִין דְּנִטְרִין בְּרִית דְּעֵלְמָא אֲתַקִּיִּים עֲלֵיהּ.
כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה חֻקּוֹת
שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל דְּנִטְרִי בְּרִית
וְקִבִּילוּ לֵיהּ אֵית לֹון חוֹלְקָא בְּעֵלְמָא דְּאֵתִי.

וְלֹא עוֹד אֶלָּא בְּגִין כֶּךָ אֶקְרוּן צְדִיקִים. מִכָּאן אוּלְפִנָּא
כֹּל מָאן דְּנִטְרִי הֵאֵי בְּרִית דְּעֵלְמָא אֲתַקִּיִּים עֲלֵיהּ.
אֶקְרִי צְדִיק. מִנָּא לָן מִיּוֹסֶף. בְּגִין דְּנִטְרִי לֵיהּ לְבְרִית
עֵלְמָא, זָכָה דְּאֶקְרִי צְדִיק. וְעַל כֶּךָ וְעַמְדָּא כְּלָם צְדִיקִים
לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אֵלֶּה בְּכָל אֲתַר פִּסְלֵי אֶת הָרָאשׁוֹנִים
תְּנִינָן וְכוּ'. מַה כְּתִיב לְעֵילָא בְּפִרְשָׁתָא דְּבְרָאשִׁית
(בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד
וְגו'. הֵהוּא נָהָר דְּנִגִּיד וְנִפִּיק וְעֵייל לְגִנְתָּא וְאֶשְׁקִי לֵיהּ
מִשְׁקִיו דְּלְעֵילָא וְעֵבִיד לֵיהּ נִיחָא וְעֵבִיד אִיבִין וְרַבִּי
זְרַעִין. וְהוּא כְּדִין נִיחָא לְכֻלָּא. וְדָא נִיחָא לֵיהּ לְגִנְתָּא.
וְדָא עֵבִיד נִיחָא בֵּיהּ (ב"א) לְגִנְתָּא. וְגִנְתָּא נִיחָא בֵּיהּ).

כְּמָא דְּאֵת אָמַר (בראשית ג) כִּי בּוֹ שָׁבַת. וְכְתִיב, (בראשית ב)
וַיִּשְׁבּוּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וְדָא רוּזָא דְּמַלְהָ דָּא עֵבִיד תּוֹלְדוֹת
וְלֹא אַחְרָא.

תַּא חֲזִי (כח ב כגוונא דא נח לתתא. קיימא קדישא הנה דוגמא דלעילא. ועל דא אקרי
איש האדמה. ורוזא אולפנא, דהא נח אצטריר לתיבה לאתחברא בה. ולקיימא זרעא
דכולא דכתיב לחיות זרע.)

מֵאֵן תִּיבָה. דָּא (דא) (לג ב) אַרְוֹן הַבְּרִית. וְנַח וְתִיבָה לְתַתָּא
הָכִי הָווּ פְּדוּגְמָא (דא) דְּלַעֲיִלָּא. נַח פְּתִיב בֵּיהּ בְּרִית
דְּכְתִיב וְהִקְיִמוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ וְגו'. וְעַד דְּאִתְקִיִּים
בֵּיהּ בְּרִית לָא עָיִיל לְתִיבּוּתָא. דְּכְתִיב וְהִקְיִמוּתִי אֶת
בְּרִיתִי אִתְּךָ וּבִאתְּ אֶל הַתִּיבָה. וּכְדִין הָוָה תִּיבָה אַרְוֹן
הַבְּרִית. תִּיבָה וְנַח כְּלָא פְּגוּוּנָא דְּלַעֲיִלָּא. וּבְגִין דְּהֵאִי
בְּרִית לְעִילָּא הוּא עָבִיד תּוֹלְדוֹת. פְּגוּוּנָא דָּא נַח (ד"א
לְתַתָּא) אִיהוּ עָבִיד תּוֹלְדוֹת. בְּגִינֵי כֶּךָ (כְּמָא דְּאִתְּ אִמְר) אֵלֶּה
תּוֹלְדוֹת נַח.

נַח אִישׁ צְדִיק. הָכִי הוּא וְדָאִי פְּגוּוּנָא דְּלַעֲיִלָּא. וְעַל דָּא
(משלי י) וְצְדִיק יִסּוּד עוֹלָם כְּתִיב. וְאַרְעָא עַל דָּא
אִתְקִיִּמת. דְּהֵא אִיהוּ עֲמוּדָא דְּעֵלְמָא קִיִּמָּא עֲלִיהּ. וּמֵאֵן
אִיהוּ דָּא צְדִיק. וְנַח אֶקְרִי צְדִיק לְתַתָּא. וְרוּא (נ"א דא)
דְּכְלָא, אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נַח, דִּיִּקָּא, דְּלָא אִתְפְּרִשׁ
מִנֵּיהּ לְעֵלְמִין. וְלִמְהוּי הוּא בְּאַרְעָא פְּגוּוּנָא דְּלַעֲיִלָּא אִישׁ
צְדִיק יִסּוּדָא דְּעֵלְמָא. בְּרִית שְׁלוֹם שְׁלֵמָא דְּעֵלְמָא. אִישׁ
הָאֲדָמָה וְדָאִי. וְעַל דָּא (בראשית ו) וְנַח מֵצָא חֵן בְּעֵינֵי יי.
תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו. מָאִי בְּדוֹרוֹתָיו, אֵלִין אַנּוּן דְּנַפְקוּ
מִנֵּיהּ. הוּא אֲשֵׁלִים לְכֻלְהוּ. וְהוּא הָוָה שְׁלִים
מִכְּלָהוּ. תָּמִים הָיָה דְּאִתְיִילִיד מְהוּל דְּכְתִיב הִתְהַלֵּךְ לְפָנֵי
וְהָיָה תָּמִים. בְּדוֹרוֹתָיו וְלֹא בְּדָרִין דְּעֵלְמָא דְּהֵא מִנֵּיהּ
נַפְקוּ (תּוֹלְדוֹת בְּעֵלְמָא).

תוספתא

למה נח נח תרי זמני. אלא כל צדיק וצדיק די בעלמא אית ליה תרין רוחין. רוחא חד בעלמא דין ורוחא חד בעלמא דאתי. והכי תשכח בכלהו צדיקי משה משה, יעקב יעקב, אברהם אברהם, שמואל שמואל, שם שם. בר מיצחק דלא פתיב ביה כמה דכתיב בהו. בגין דיצחק בשעתא דאתקרב על גבי מדבחא נפקת נשמתיה דהות ביה בהאי עלמא. וכיון דאתמר ביה באברהם, ברוך מחיה המתים תבת ביה נשמתיה דעלמא דאתי. בגין דא תשכח דלא יחד קודשא בריך הוא שמייה אלא על יצחק בגין דאתחשב כמת ועל דא רמז קרא ואמר (איוב ז) הן בקדושו לא יאמין וגו'.

דבר אחר אלה תולדות בגין דהוה צדיק שבח ליה תרי זמני. תמים היה בדורותיו, אבל בדרין אחרנין אינו נחשב לכלום, כמו דרא דאברהם

ודרא דמשה ודרא דדוד. דבר אחר חמי מאי עבד בדרא דכלהו חייבים,

קל וחומר אלו היה בדרא דכלהו צדיקים: (עד כאן תוספתא)

תא חזי, נח אתחזי מיומא דאתברי עלמא למיהוי בתיבה בחבורא חד ולמיעל בה, ועד לא אתחברו כחדא לא הוה עלמא פדקא יאות, לבתר מה פתיב, (בראשית ט) ומאלה נפצה כל הארץ. מהו נפצה. כמה דאת אמר, (בראשית ב) ומשם יפרד. דמתמן אשתכח פרודא ואתבדרו תולדות לכל סטרין וכלא חד פדוגמא חדא. בגיני כף אלה תולדות נח. אלה ודאי דהא יסודא דעלמא איהו דעביד (דף ט ע"א) תולדות לקיימא בארעא. אתא רבי אבא ונשקיה. אמר אריא בחיליה טינרא נקיב ותבר. כף הוא ודאי. ותא חזי, משיעורא דתיבותא אונה נמי הכי הוא.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח (תהלים מו) לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת (בדפוס קרימונא
אלקים, ועי' מ"ש לעיל נח ב) יִי אֲשֶׁר שָׁם שִׁמּוֹת בְּאָרֶץ. הַאִי
קָרָא הָא אֶתְמַר וְאוֹקְמוּתָ. אֲבָל לְכוּ חֲזוּ, מֵאִי חֲזוּ. כְּמֵא
דַּאתְ אָמַר, (ישעיה כא) חֲזוֹת קָשָׁה הוֹגֵד לִי. בְּעוֹבְדוֹי
דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד, אֶתְגַּלִּי נְבוּאָה עֲלָאָה לְבְנֵי
נְשָׂא. אֲשֶׁר שָׁם שִׁמּוֹת, שִׁמּוֹת וְדַאי, דְּהָא שְׂמָא גָרִים
לְכָלָא.

כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נח לֵאמֹר זֶה וְגו' אֲמַאי הַכָּא
לֵאמֹר. וְאֲמַאי זֶה. אֶלָּא (הובא לעיל דף נח א' לשון חז)
לֵאמֹר דָּא אֶתְתָּא. זֶה דָּא צִדִּיק. (רמזו כמזו דקודשא בריך הוא קרא ליה
נח נייקא דארעא. לאמר, מאי לאמר. אלא אתר דא קרי ליה נח. ומאן איהו ארעא קדישא.
לאמר זח ינחמנו מנעשנו וגו'. עבד ליה קודשא בריך הוא לתתא כגוונא עלאה) (נ"א זח
דא צדיק וכן נח (לאמר, נח) דא צדיק. לֵאמֹר דָּא נִוְקְבָא. בְּגִין דְּלָא
מִתְפָּרְשֵׁן דָּא מִן דָּא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לֵאמֹר דָּא אֶרְעָא
קְדִישָׁא) (וְזֶה אֲמַת) (כצ"ל באמת בהגהת ד"א. הרש"ב) כְּתִיב הַכָּא זֶה
יִנְחַמְנוּ, וּכְתִיב הַתָּם (ישעיה כח) זֶה יִי קוֹיְנוּ לוֹ. זַכַּיִן אֲנוּן
צִדִּיקָא דְרִשִׁימִין בְּרִשִׁימוֹ דְּגוֹשְׁפִּנְקָא דְּמִלְכָּא לְמַהוּי
בְּשִׁמְיָה רִשִׁימִין וְאִיהוּ שְׂוִי שְׂמָתָן בְּאֶרְעָא כְּדָקָא יְאוּת.
כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נח. וּכְתִיב, (וישב קפו ב) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ
יַעֲקֹב. אֲמַאי לָא כְּתִיב אֶת. אֶלָּא הַתָּם דְּרָגָא
אֲחָרָא (ד"א חדא) וְהַכָּא דְּרָגָא אוֹחָרָא. (נ"א אֶת, כְּמָה דַּאתְ

אָמַר וְאַרְאֶה אֶת יִי) פְּדַכְתִּיב, (ישעיה ו) וְאַרְאֶה אֶת יִי.
 וְאַרְאֶה יִי לֹא כְּתִיב אֶלֶּא אֶת יִי. אוֹף הֵכֵא בְּנַח וַיִּקְרָא
 אֶת שְׁמוֹ נַח. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב דְּרָגָא דִּילִיָּה, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מִמֶּשׁ קָרָא לִיָּה יַעֲקֹב. אֲבַל הֵכֵא אֶת
 לְאַתְּכַלְלָא שְׂכִינְתָּא. (נ"א דהיא דרגא אקרא לתתא):

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נַח וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח (תהלים קיב) טוֹב
 אִישׁ חוֹנֵן וּמְלוֹה יִכְלֹל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט. טוֹב אִישׁ,
 דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאֶקְרִי טוֹב. כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים
 קמח) טוֹב ה' לְכֹל. וְכְתִיב, (שמות טו) ה' אִישׁ מְלַחֵמָה. לְהֵאִי
 כָּל חוֹנֵן וּמְלוֹה. לְאַתֵּר דִּלִּית לִיָּה מְדִילִיָּה. וְהֵוּא אֶתֵּר
 מִנִּיָּה אֶתְזֵן יִכְלֹל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט, דְּהָא הֵוּא דְּבַר לֹא
 אֶתְזֵן אֶלֶּא בְּמִשְׁפָּט כְּמָה דְּאֶתֵּר אֶמַר (תהלים פט) צְדָק וּמִשְׁפָּט
 מְכוֹן כְּסָאָךְ.

דְּבַר אַחַר טוֹב אִישׁ, דָּא צְדִיק דְּכְתִיב, (ישעיה א) אֶמְרוּ
 צְדִיק כִּי טוֹב כִּי פְּרִי מַעֲלָלֵיהֶם יֹאכְלוּ. רַבִּי יוֹסִי
 אָמַר דָּא נַח דְּכְתִיב נַח אִישׁ צְדִיק. רַבִּי יִצְחָק אָמַר דָּא
 שְׁבַחָא דְּשִׁבְתָּ, דְּבִיָּה פִּתַּח טוֹב, דְּכְתִיב, (תהלים צב) טוֹב
 לְהוֹדוֹת לָהּ.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר כֹּלֵא חַד וְכֹלְהוּ מְלָה חֲדָא אָמְרוּ. וְדָא
 עֲבִיד תּוֹלְדוֹת בְּעֵלְמָא. תּוֹלְדוֹת דְּעֵלְמָא מָאן אַנּוּן.
 אֵלִין נְשַׁמְתְּהוּן דְּצְדִיקָא דְּאַנּוּן אִיבָא דְּעוּבְדוּי דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מִתְעַטֵּר בְּעֵטְרוֹי, מִתְעַטֵּר מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא. מֵעֵילָא מֵאֲתַר
 דְעַמִּיקָא דְכֻלָּא. מִתְעַטֵּר מִתַּתָּא בַּמָּה. בְּנִשְׁמַתְהוֹן
 דְצִדִּיקָיָא. כְּדִין אֲתוּסְףָּ חַיִּים מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא. וְאֲתַכְּלִיל
 אֲתַר מְקוּדְשָׁא מְכַל סְטָרִין וּבִירָא אֲתַמְלִיָּיא וְיִמָּא
 אֲשַׁתְּלִים, וּכְדִין יֵהֵב לְכֻלָּא.

כְּתִיב, (משלי ה) שִׁתָּה מִים מְבוֹרֵךְ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֲרֵךְ.
 אֲמַאי (הַכָּא) בּוֹרֵךְ בְּקִדְמִיתָא וּלְבַתָּר בְּאֲרֵךְ. דְהָא
 בּוֹר לָא אֲקָרִי אֲלָא רִיקְנִיָּא דְלָא נְבִיעַ. בְּאֵר מִיִּן
 דְנִבְעִין. אֲלָא כֻלָּא אֲתַר חַד הוּא. אֲלָא אֲתַר דְמִסְכְּנִי (נ"א
 דְמִסְכְּנוֹתָא) אֲחִידָן בֵּיהּ אֲקָרִי בּוֹר. דְלִית לִיהּ מְדִילִיהּ אֲלָא
 מַה דִּיהֵבִין בְּגִוּיָּהּ. וּמֵאֵן אִיהוּ דְלִי"ת. לְבַתָּר אֲתַעֲבִיד
 בְּאֵר דְאִיהוּ נְבִיעַ וּמְלִיָּא (ד"א דְמְלִיָּא) מְכַל סְטָרִין. וּמֵאֵן
 אִיהוּ ה"א. אֲתַמְלִיָּיא מֵעֵילָא (דף ט ע"ב) וְנִבְיעַ מִתַּתָּא.
 אֲתַמְלִיָּיא מֵעֵילָא כְּמַה דְאֲמָרֵן. וְנִבְיעַ מִתַּתָּא מִנְשַׁמְתְהוֹן
 דְצִדִּיקָיָא.

דְבַר אַחַר שִׁתָּה מִים מְבוֹרֵךְ, דָּא דְוֹד מְלָכָא דְכְּתִיב בֵּיהּ
 (שמואל ב כג) מִי יִשְׁקֵנִי מִים מְבוֹר בֵּית לָחֶם. אִית מָאֵן
 דְיִימַר, וְנוֹזְלִים דָּא יִצְחָק. מִתּוֹךְ דָּא מִשָּׁה דְאִיהוּ
 בְּאֲמָצְעֵיתָא. בְּאֲרֵךְ דָּא אֲהֵרֹן דְאֲתַקְרִי בְּאֵר מִים חַיִּים.
 וְדוּד מְלָכָא דְאֲתַחֲבַר עִמָּהוֹן. וְנוֹזְלִים דָּא אֲבִרְהָם. מִתּוֹךְ,

דָּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ בְּאַמְצָעִיתָא. בְּאַרְךָ דָּא יִצְחָק דְּאֶקְרִי
בְּאַר מַיִם חַיִּים. הָא בְּהַאי קָרָא אֲשֶׁתְּכַח רְתִיכָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה מְאַבְהֵן. וְדוּד מְלָכָא אֲתַחֲבַר עֲמַהוֹן.

תִּיאוּבְתָא דְנוֹקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא לָאו אִיהוּ אֱלָא פִּד
עֵייל רוּחָא בְּה וְאַשְׁדַּת מִיָּיא לְקַבְלָא מִיִּין
עֲלָאִין דְּכוּרִין. כֶּךָ כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל לָא אֲתַעֲרַת תִּיאוּבְתָא
לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֱלָא בְּרוּחָא דְצַדִּיקָא דְעָאֲלִין
בְּגוּוּהָ. וְכַדִּין נְבַעִין מִיָּיא מְגוּוּהָ לְקַבְלָא מִיִּין דְּדְכוּרָא.
וְכֻלָּא אֲתַעֲבִיד תִּיאוּבְתָא חֲדָא ^(ס"א) וְצַבוּרָא חֲדָא וְצַרוּרָא
חֲדָא וְקְשׁוּרָא חֲדָא. וְדָא הוּא רַעוּא דְכֻלָּא וְטִיּוּלָא
דְּמִטִּייל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא.

תָּא חֲזִי, כָּל אַנוּן תּוֹלְדוֹת דְּגִנְתָּא דְעַדוֹן לָא נְפַקִּין
מְצַדִּיק. אֱלָא פִּד עֵייל בְּהַאי תִּיבָה בְּחַבּוּרָא חֲדָא.
וְכֻלָּא גְנִיזִין בָּהּ. וְלְבַתָּר מִינָה נְפַקִּין. אוּף הֲכָא נַח אִישׁ
צַדִּיק לָא אֲפִיק תּוֹלְדוֹת לְמַפְרִי בְּעֲלָמָא עַד דְּעָאֲל
לְתִיבָה וְאַתְכַּנְּשׁ כֻלָּא בָּהּ וְהוּוּ גְנִיזִין בָּהּ. וְלְבַתָּר מִנָּה
נְפַקוּ לְמַפְרִי בְּעֲלָמָא וְלֹאֲתַקִּימָא בְּאַרְעָא. וְאַלְמִלָּא
דְּנְפַקוּ מְגוּ תִּיבָה לָא אֲתַקִּימוּ בְּעֲלָמָא. וְכֻלָּא כְּגוּוּנָא
דְּלְעִילָא. מְגוּ תִּיבָה נְפַקִי לְעִילָא. מְגוּ תִּיבָה נְפַקִי
לְתַתָּא. דָּא כְּגוּוּנָא דָּא. ^(מגו) וְהֲכָא אֲתַקִּיִּים עֲלָמָא וְלָא
מְקַדְמַת דְּנָא. דְּבַגִּינִי כֶּךָ פְּתִיב וְנוּזְלִים מִתּוֹךְ בְּאַרְךָ.

וּכְתִיב וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים (אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְגו' כְּכַתּוּב בַּדֶּף ט ב א):
 וּתְשַׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה פִּיּוֹן
 דְּכְתִיב וּתְשַׁחַת הָאָרֶץ אִמְאֵי לְפָנֵי הָאֱלֹהִים.
 אֲלֵא פִיּוֹן דְּעַבְדוּ חוּבֵיהוֹן בְּאַתְגְּלִיא לְעֵינֵיהוֹן דְּכֻלָּא כְּדִין
 לְפָנֵי הָאֱלֹהִים כְּתִיב.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר אֲנָא אִפְכָּא אִמְרִית. וּתְשַׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי
 הָאֱלֹהִים. בְּקַדְמִיתָא לְפָנֵי הָאֱלֹהִים דְּלֵא הוּוּ עַבְדֵי
 בְּאַתְגְּלִיא. לְפָנֵי הָאֱלֹהִים עַבְדוּ וְלֵא לְפָנֵי בְנֵי נִשְׂא.
 וּלְבִסוּף עַבְדוּ בְּאַתְגְּלִיא הֵדָּא הוּוּ דְכְתִיב וּתְמַלֵּא הָאָרֶץ
 חַמָּס. דְּלֵא הוּוּ אֲתֵר בְּכָל אֶרְעָא דְּלֵא הוּוּ בְּאַתְגְּלִיא.
 וּבְגִין כֶּךָ בְּתַרִּי גְוּוֹנֵי אָמַר קָרָא.

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ. רַבִּי אַבָּא אָמַר מִיּוֹמָא דְּעַבְרָא אָדָם עַל
 פְּקוּדָא דְּמָרִיָּה כָּל בְּנֵי עֲלָמָא דְּאֲתִילִידוּ לְבֵתֵר
 אֶקְרוּן בְּנֵי הָאָדָם. וְלֵא לְשִׁבְחָא אֶקְרוּן הַכִּי. אֲלֵא כַּמָּאן
 דְּאָמַר בְּנוֹי דְּהָהוּא דְּעַבְרָא עַל פְּקוּדָא דְּמָרִיָּה. פִּיּוֹן דְּאֲתָא
 נֹחַ, אֶקְרוּן בְּנֵי עֲלָמָא עַל שְׁמִיָּה דְּנֹחַ. תּוֹלְדוֹת נֹחַ
 לְשִׁבְחָא. דְּקָאִים לוֹן בְּעֲלָמָא. וְלֵא תּוֹלְדוֹת הָאָדָם
 דְּאֶעְבוּר לוֹן מִעֲלָמָא וְגָרִים מוֹתָא לְכֻלְהוּ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי, אֵי הַכִּי, הָא כְּתִיב לְבֵתֵר וַיֵּרֶד יִי
 לְרֵאוֹת אֶת הָעֵיר וְאֵת הַמְּגִדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי
 הָאָדָם. בְּנֵי הָאָדָם כְּתִיב וְלֵא כְּתִיב בְּנֵי נֹחַ. אָמַר לִיָּה בְּגִין

דְּאָדָם (דְּחָטָא ד"א חטא) קָמִי מַרְיָה טַב לִיָּה דְלָא אַבְרִי וְלָא
יִכְתּוּב עֲלֵיהָ הָאִי קָרָא.

אֱלֹא תָא חֲזִי, פְּתִיב (משלי י) בֵּן חָכָם יִשְׁמַח אָבִי. כִּד בְּרָא
טַב, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא דְכָרִין לִיָּה לְאַבּוּי לְטַב. וְכִד
אִיהוּ בִישׁ, כָּלָא דְכָרִין לִיָּה לְאַבּוּי לְבִישׁ. אָדָם בְּגִין
דְּחָטָא וְעֵבֵר עַל פְּקוּדָא דְמַרְיָה, כִּד אָתוּ אַנּוּן דְּמַרְדּוּ
בְּמַרְיָהוֹן מַה פְּתִיב אֲשֶׁר בְּנֵו בְּנֵי הָאָדָם בְּנֵוִי (ע"א א) דְּאָדָם
קְדַמָּאָה דְּמַרְדַּ בְּמַרְיָה וְעֵבֵר עַל פְּקוּדֵיהָ. וּבְגִינֵי כֶף אֱלֹה
תּוֹלְדוֹת נָח. אֱלֹה וְלָא קְדַמָּאִי. אֱלֹה דְנִפְקוּ וְעָאֵלוּ גּוֹ
תִיבָה וְאַפִּיקוּ תּוֹלְדִין לְעֲלָמִין וְלָא תּוֹלְדוֹת אָדָם דְנִפְק
מִגְּנָתָא דְעֵדָן וְלָא אִפִּיק לֹון מִתַּמָּן.

תָא חֲזִי, אֵלוּ אִפִּיק אָדָם תּוֹלְדוֹת מִגְּנָתָא דְעֵדָן, לָא
יִשְׁתַּצּוֹן לְדַרְי דָּרִין. וְלָא אֶתְחַשֵּׁף נְהוּרָא דְסִיְהָרָא
לְעֲלָמִין. וְכִלְהוּ הוּוּ קִיִּימִין לְעֲלָמִין. וְאַפִּילוּ מִלְּאֲכִי עֲלָאִי
לָא קִיִּימִי קָמִיִּיהוּ בְּנְהוּרָא וְזִיּוּא וְחַכְמָתָא. כְּמָא דָּאֶת
אָמַר בְּצֻלָם אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוּ. אֲבַל פִּיּוֹן דְּגָרִים (דף סא ע"א)
חָטָאָה וְנִפְק אִיהוּ מִגְּנָתָא דְעֵדָן וְעֵבֵד תּוֹלְדוֹת לְבַר. לָא
אֶתְקִיִּימוּ בְּעֲלָמָא וְלָא הוּי כְּדָקָא חֲזִי.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה וְכִי הֵיךְ יִכְלִין לְמַעְבַּד תּוֹלְדוֹת תַּמָּן
דְּהָא אֲלִמְלָא לָא אֶתְמַשִּׁיף עֲלֵיהָ יִצַּר הָרַע וְחָטָא
אֶתְקִיִּים אִיהוּ בְּעֲלָמָא בְּלַחּוּדוּי וְלָא יַעֲבִיד תּוֹלְדוֹת.

כְּגֹוֹנָא דָּא אֶלְמָלָא דְחָבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וְאִמְשִׁיכוּ
 עֲלֵיהוּ יִצְרַר הָרַע לֹא עֲבָדוּ (במדבר קפט א) תּוֹלְדוֹת לְעֵלְמִין
 וְלֹא יִיתוּן דְרִין אַחֲרָנִין לְעֵלְמָא.

אִמַר לִיה אֶלְמָלָא לֹא חֲטָא אָדָם לֹא עָבִיד תּוֹלְדוֹת
 כְּגֹוֹנָא דָּא מְסִטְרָא דִּיצְרַר הָרַע. אֲבַל עָבִיד
 תּוֹלְדוֹת מְסִטְרָא דְרוּחָא קְדִישָׁא. דִּהֲשָׁתָא לֹא עָבִיד
 תּוֹלְדוֹת אֶלָּא מְסִטְרָא דִּיצְרַר הָרַע. וּבְגִין דְכָל תּוֹלְדוֹת
 דְבְנֵי נְשָׂא כְּלָהוּ מְסִטְרָא דִּיצְרַר הָרַע, בְּגִין כֶּף לִית לֹון
 קִיוִם. וְאִי אֶפְשָׁר לֹון לְאַתְקִימָא, דִּסְטְרָא אַחֲרָא אֶתְעַרְב
 בְּהוּ. (ד"ח ל"ג) וְאֶפְשָׁר לֹון בְּסִטְרָא אַחֲרָא).

אֲבַל אֶלְמָלָא לֹא חֲטָא אָדָם וְלֹא אֶתְתְּרַךְ מַגְנָתָא דְעֶדְן.
 הוּה עָבִיד תּוֹלְדוֹת מְסִטְרָא דְרוּחַ קוּדְשָׁא דְקְדִישִׁין
 כְּמִלְאכֵי עֲלָאִין קְיִימִין לְדְרִי דְרִין כְּגֹוֹנָא דְלְעִילָא. כִּיוִן
 דְחֲטָא וְאוּלִיד בְּנִין לְבַר מַגְנָתָא דְעֶדְן, וְלֹא זָכָה לְאַפְקָא
 לֹון מַגְנָתָא, לֹא אֶתְקִימוּ אֶפְלוּ לְאַשְׁתְּרָשָׁא בְּעֵלְמָא דָּא.
 עַד דְאַתָּא נַח דְאַיְהוּ צְדִיק וְעָאל בְּתַבָּה. וּמִן תַּבָּה נְפָקוּ
 כָּל דְרִין דְעֵלְמָא. וּמִתְמָן אֶתְבְּדְרוּ לְכָל אַרְבַּע רוּחֵי
 עֵלְמָא. (שייך לקמן ריש סב):

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה. אִמַּי נִשְׁחָתָה.
 בְּגִין כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׁר אֶת דְרָכּוֹ, כִּמָּה דְאַתְמָר.
 רַבִּי חֵיִיא פִּתַח קָרָא וְאָמַר (יזנה ג) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת
 מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדְרָכָם הָרַעָה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבִנֵּי נִשָּׂא זְכָאן וְנִטְרֵי פְּקוּדֵי
 דְּאוּרֵייתָא, כְּדִין אֶרְעָא אֶתְתַּקְּפַת, וְכָל חֵידוֹ
 אֶשְׁתַּכַּחַת בֵּהּ. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא שְׂרִיא עַל
 אֶרְעָא. וְכִדִּין כֹּלָא עֲלָאי וְתַתָּאי בְּחֻדוּהָ. וְכֹד בְּנֵי נִשָּׂא
 מִחֻבְלָן אֶרְחִייהוּ וְלֹא נִטְרֵי פְּקוּדֵי אוּרֵייתָא וְחֻטָּאן קָמִי
 מְאֵרִיהוֹן, וְכִדִּין כְּבִיכּוֹל דְּחִיין לָהּ לְשְׂכִינְתָּא מְעֻלְמָא
 וְאֶשְׁתַּאֲרַת אֶרְעָא מִחֻבְלָא. דְּהָא שְׂכִינְתָּא אֶתְדַחֵיָא וְלֹא
 שְׂרִיא עָלָהּ וְכִדִּין אֶתְחַבְּלַת. מַאי טַעְמָא אֶתְחַבְּלַת. בְּגִין
 דְּשְׂרִיא רוּחָא אַחְרָא עָלָה דְּמִחֻבְלָא עֲלָמָא. וְעַל דָּא
 אִמְרִינן דִּישְׂרָאֵל יְהִי עוֹז לְאֱלֹהִים דְּמִקְיָיִמִין עֲלָמָא.
 אֱלֹהִים דָּא שְׂכִינְתָּא.

וְאִם חֶסֶד וְשָׁלוֹם אֵי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּכַּחוּ חֵיבִין מַה כְּתִיב,
 (תהלים ו) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים וְגו' מְשׁוּם דְּרֻשַׁת
 הִכִּינוּ לַפְּעָמִי. כִּפְפָה נַפְשִׁי בְּסִבַּת חֲמָס וְשִׁנְאָת חַנּוּם. כְּרוּ
 לְפָנַי שׁוֹחָה וְגו' כְּגוּוּנָא דְּדוֹר הַמַּבּוּל דְּבְּגִין חֲמָס דְּהוֹת
 בִּינִיָּהוֹן הָוָה בִּינִיָּהוֹן שִׁנְאָה וְדַבְּבוּ.

יְכוֹל אִף בְּאֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל כֵּן. וְהָא תְּנִינן אֶרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל לָא שְׂרִיא עָלָהּ רוּחָא אַחְרָא וְלֹא מִמְנָא
 אַחְרָא בַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי. תָּא חֲזִי, דְּאֶרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל הֵכִי הוּא דְּלֹא שְׂרִיא עָלָהּ (פד ע"ב) מִמְנָא וְלֹא
 שְׁלִיחָא אַחְרָא בַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי. אֲבַל

שַׁעֲתָא חֲדָא שְׂרִיא עֲלָה לְחַבְלָא בְּנֵי נִשָּׂא. מִנְלָן מִדּוֹד
 דְּכַתִּיב, (דברי הימים א כא) וַיֵּרָא דוֹד אֶת מִלְאֲךָ יִי וַחֲרָבוֹ
 שְׁלוֹפָה בִּידוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַם וּכְדִין אֶת־חַבְלַת אֶרְעָא.
 אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶפְלוּ בַּהֵיא שַׁעֲתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא הוּא. פְּתִיב הָכָא מִלְאֲךָ יִי. וְכַתִּיב הָתָם (בראשית

מד) הַמִּלְאֲךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי. וְכַתִּיב (שמות יד) וַיִּסַּע מִלְאֲךָ
 הָאֱלֹהִים. הֵן לְטַב וְהֵן לְבִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט
 עֲלָה. לְטַב בְּגִין דְּלֹא אֶת־מִסְרָא תַּחֲוֹת שְׂאָר מִמֶּנּוּ, וְכַל
 דְּיִירִי עֲלֵמָא יְכַסְפוֹן מִן עוֹבְדֵי־הוּ. לְבִישׁ בְּגִין דְּלֹא יַחֲדוֹן
 אֲנוֹן לְשִׁלְטָאָה עֲלָה. וְאִי תִימָא (ד"א ל"ג לא) וְהָא פְּתִיב,
 כִּי רִאֲתָה גּוֹיִם בָּאוּ מִקְדָּשֶׁה וַחֲרִיבוּ בֵּיתָא וְאִי לֹאו
 שְׁלֵטִין אֲנוֹן מִמֶּנּוּ לָא אֶת־חָרַב מִקְדָּשָׁא.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב כִּי אֶתָּה עֲשִׂיתָ וְכַתִּיב עֲשֵׂה יִי אֶת אֲשֶׁר
 זָמַם. תָּא חֲזִי, פְּתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וַהֲנִיָּה
 נִשְׁחַתָּה. נִשְׁחַתָּה וְדַאי פָּמָה דְּאֶתְמַר. הָכִי נִמִּי (יונה ג) וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדֶּרֶכָם הֲרָעָה. דִּהָא כְּדִין
 אֶרְעָא קָרָאת לְעִילָא וְסִלְקָא בְּסִלְקוֹ עֲלָאָה וּמִקְשָׁטָא
 אֲנַפְהָא. כְּנֹקְבָא דְּמִקְשָׁטָא לְגַבִּי דְּכוּרָא. הָכִי נִמִּי
 אֶרְעָא. דִּהָא גְּדִילַת בְּנִין זַכָּאִין לְמִלְכָּא.

וְהָכָא דְּלֹא תָבוּ דְרָא דְטוֹפְנָא מַה פְּתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאָרֶץ וַהֲנִיָּה נִשְׁחַתָּה וְגו' פֶּאֶתְתָּא דְּאֶסְתָּאֲבַת

וְאֶסְתִּירַת אַנְפָּהָא מִבְּעַלָּהּ. וּבִזְמַנָּא דְאַסְגִּיאוּ חוּבֵי בְּנֵי
 נִשָּׂא בְּאַתְגָּלִיָּא, אַרְעָא שְׁוִיתָא אַנְפָּהָא כְּנוֹקְבָא דְלִית לָהּ
 כְּסוּפָא מְכֻלָּא כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה כב) וְהָאֶרֶץ חֲנָפָה תַּחַת
 יוֹשְׁבֵיהָ. וְעַל דָּא וִירָא כִּי נִשְׁחַתָּה וּדְאִי. מֵאִי טַעְמָא בְּגִין
 כִּי הִשְׁחִית כָּל (דף ט"א ע"ב) בְּשָׂר אֶת דְּרַכּוּ עַל הָאֶרֶץ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אֲזַל לְגַבִּיָּה דְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 לְקוֹנִיָּא חָמוּי. כִּיּוֹן דְּחָמָא לִיָּה אֶתְקִין לִיָּה תוּפְסִיתָא
 (ט"א טוּפְסִיסָא) דְּקוּמְרָא בְּמָטוֹן דְּקוּלְפָּא וִיתִיבוּ. אָמַר לִיָּה
 חָמוּי אֶפְשָׁר דְּשִׁמְעַתְּ מֵאַבוּךְ הָאִי דְכֹתִיב (איכה ב) עֲשֵׂה יִי
 אֲשֶׁר זָמַם בְּצַע אֶמְרָתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה מִיָּמֵי קָדָם.

אָמַר לִיָּה הָא אֻקְמוּהָ חֲבַרְיָא. בְּצַע אֶמְרָתוֹ, דְּבִזְע
 פּוֹרְפִירָא דִּילִיָּה. אֲשֶׁר צִוָּה מִיָּמֵי קָדָם, דְּהָא
 פּוֹרְפִירָא פְּקִיד לָהּ מֵאַנּוּן יוֹמֵי קְדָמָאִי עֲלָאִי, וּבִיּוֹמָא
 דְּאַתְחַרִּיב בֵּי מְקַדְשָׁא בְּזַע לָהּ. בְּגִין דְּהָאִי פּוֹרְפִירָא אִיְהִי
 יְקָרָא דִּילִיָּה וְתִקּוּנָא דִּילִיָּה וּבְזַע לִיָּה.

אָמַר לִיָּה עֲשֵׂה יִי אֲשֶׁר זָמַם. וְכִי מִלְכָּא חָשִׁיב (קודם)
 לְאַבְאָשָׁא לְבִנּוּי עַד לָא יִיתוּן לְמַחְטִי. אָמַר לִיָּה
 לְמִלְכָּא דְהָוָה לִיָּה מָאן יְקָר, וּבְכָל יוֹמָא הָוָה דְּחִיל עֲלִיָּה
 דְּלָא יתְבַר וְהָוָה מְסַתְּפַל בֵּיָּה וְתִקִּין בְּעֵינּוּי. לְיוֹמִין אֶתְא
 בְּרִיָּה וְאַרְגִּיזוּ לִיָּה לְמִלְכָּא, נָטַל מִלְכָּא הָהוּא מָאן יְקָר
 וְתִבַר לִיָּה. הֵדָּא הוּא דְכֹתִיב עֲשֵׂה יִי אֲשֶׁר זָמַם.

תָּא חֲזִי, מִן יוֹמָא דְאַתְבְּנִי בֵּי מִקְדָּשָׁא הָוּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מִסְתַּכַּל בֵּיהּ וְחָבִיב עֲלֵיהּ סְגִי וְהוּה דְחִיל
 עֲלֵייהּ דִּישְׂרָאֵל דִּיחֲטוּן וִיחָרַב בֵּי מִקְדָּשָׁא. וְכֵן בְּכַל
 זְמַנָּא דִּהוּה אָתִי לְגַבֵּי בֵּי מִקְדָּשָׁא הָוּה לְבִישׁ הַהוּא
 פּוֹרְפִירָא. לְבַתַּר דְּגָרְמוּ חוּבִין וְאַרְגִּיזוּ קָמִי מִלְכָּא
 אֲתַחֲרַב בֵּי מִקְדָּשָׁא וּבְזַע הַהוּא פּוֹרְפִירָא (ד"א גריס חבי הוה)
 פּוֹרְפִירָא וְאֲתַחֲרַב בֵּי מִקְדָּשָׁא) הֵינּוּ דְכָתִיב עֲשֵׂה יְיָ אֲשֶׁר
 זָמַם.

בְּצַע אִמְרָתוֹ וְגו' (האי אמרתו בקדמיתא יתבא בראש אמרה. ודא אתעטרו

עטרא לרישא ואילן נאה לפניו. ואיהי מימי קדם ודאי. וכדין עציבו קמיה בבתי

בְּרַאי וְדַאי וְהֵן (ישעיה לג) אֲרָאֲלֶם צַעְקוֹ חוּצָה. (ישעיה כב) וַיִּקְרָא יְיָ
 צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא וְגו') הֵינּוּ בְּזְמַנָּא דְאַתְחָרִיב בֵּי
 מִקְדָּשָׁא. אֲבָל בְּזְמַנָּא אַחְרָא לִית חֲדוּה קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא כְּזְמַנָּא דְאַתְאֲבִידוּ חֵיבֵי עֲלֵמָא וְאַנּוּן דְאַרְגִּיזוּ
 קָמִיהּ הָדָא הוּא דְכָתִיב, (משלי יא) וּבִאֲבוֹד רְשָׁעִים רָנָה. וְכֵן
 בְּכַל דְרָא וְדָרָא דְעֵבִיד דֵּינָא בְּחֵיבֵי עֲלֵמָא. חֲדוּה
 וְתוֹשְׁבַתָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאִי תִימָא הָא תְּנִינָן דְלִית חֲדוּה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כַּד אִיהוּ עֵבִיד דֵּינָא בְּחֵיבֵיָא. אֲלֵא תָא חֲזִי,
 בְּשַׁעְתָּא דְאַתְעֵבִיד דֵּינָא בְּחֵיבֵיָא, חֲדוּן וְתוֹשְׁבַתָּן קָמִיהּ
 עַל דְאַתְאֲבִידוּ מֵעֲלֵמָא. וְהֵי מִיֵּלִי כַּד מָטָא הַהוּא זְמַנָּא

(קיג ב, קבא ב) דְּאוּרִיךְ לֹון וְלֹא תֹאבֵן לְגַבִּיּה מַחֻבֵּיּהוּ. אָבֵל
 אִי אֶתְעֵבִיד בְּהוּ דֵינֹא עַד לֹא מָטֹא זְמַנֵּיּהוּ, (ועד דְּלֹא אֶשְׁתַּלִּים
 חֻבֵּיּהוּ, כְּמֹא דְאֶתְ אָמֵר, (בראשית טו) כִּי לֹא שְׁלֹם עֶון הָאִמּוּרִי עַד
 הִנֵּה, כְּדִין לֵית חֲדוּה קַמֵּיה וּבֹאִישׁ קַמֵּיה עַל דְּאֶתְאֲבִידוּ.
 וְאִי תִימָא אִיהוּ עַד לֹא מָטוּ זְמַנֵּיּהוּ אִמָּאִי עֵבִיד בְּהוּ
 דֵינֹא. אָלֹא אַנּוּן גְּרַמִּין בִּישָׂא לְגַרְמֵיּהוּ. דְּהֵא
 קוּדְשָׂא בְרִיךְ הוּא לֹא עֵבִיד בְּהוּ דֵינֹא עַד לֹא מָטֹא
 זְמַנֵּיּהוּ. אָלֹא בְּגִין דְּמִשְׁתַּתְּפִי בְּהַדֵּיּהוּ דִּישְׂרָאֵל
 לְאֲבֹאשָׂא לֹון. וּבְגִין כֶּף עֵבִיד בְּהוּ דֵינֹא וְאוּבִיד לֹון
 מִעֲלָמָא בְּלֹא זְמַנָּא. וְדֵא הוּא דְּאֲבֹאִישׁ קַמֵּיה. וּבְגִין כֶּף
 אֶטְבַּע מִצְרָאִי בִימָא. וְאוּבִיד שְׁנֵאִיּהוּן דִּישְׂרָאֵל בִּימֵי
 יְהוֹשָׁפָט. וְכֵן כְּלָהוּ. דְּהֵא בְּגִינֵיהוּן דִּישְׂרָאֵל אֶתְאֲבִידוּ
 בְּלֹא זְמַנָּא.

אָבֵל כַּד אֶשְׁתַּלִּים זְמַנָּא דְּאוּרִיךְ לֹון וְלֹא תָבוּ. כְּדִין
 חֲדוּה וְתוֹשְׁבַחְתָּא קַמֵּיה עַל דְּאֶתְאֲבִידוּ מִעֲלָמָא.
 בַּר בְּזְמַנָּא דְּאֶתְחָרִיב בִּי מִקְדֵּשָׂא. דְּאֶף עַל גַּב דְּאֶשְׁתַּלִּים
 זְמַנָּא דְּלָהוּן דְּאַרְגִּיזוּ קַמֵּיה, לֹא הוּה חֲדוּה קַמֵּיה.
 וּמַהְהוּא זְמַנָּא לֹא הוּה חֲדוּה לְעִילָא וְתַתָּא:
 כִּי לִימִים עוֹד שְׁבַעָה אָנֹכִי מִמְטִיר עַל הָאָרֶץ אַרְבַּעִים
 יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הֵנִי
 אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה מֵאִי עֵבִידְתֵּיּהוּ. אָלֹא

אַרְבָּעִים יוֹם לְאַלְקָאָה חִיִּיבֵי עֲלָמָא וּכְתִיב, (דברים כד)
 אַרְבָּעִים יִכְנֹוּ לֹא יוֹסִיף, לְקַבֵּל אַרְבַּע סְטָרֵי עֲלָמָא לְכָל
 חַד עֲשָׂרָה. בְּגִין דְּבַר נֶשׁ מֵאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלָמָא אֲתַבְרִי.
 וְעַל דָּא וּמַחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם. וְאַצְטָרִיךְ אַרְבָּעִים
 לְאַלְקָאָה וּלְאַתְמַחֵי עֲלָמָא.

רַבִּי יִצְחָק הָוָה שְׂכִיחַ קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר לִיָּה הָאִי
 קָרָא (דקאמרי) דְכְתִיב וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ (דף טב ע"א) לְפָנַי
 הָאֱלֹהִים. אִי בְנֵי נֶשָׂא חֲטָאן אַרְעָא בְּמָה. אָמַר לִיָּה בְּגִין
 דְכְתִיב כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְרָכֹו כְּמָה דְאַתְמַר.
 כְּגִוּוֹנָא דָּא (ויקרא יח) וַתִּטְמָא הָאָרֶץ וַאֲפָקוּד עֲוֹנָה עָלֶיהָ.
 אֲלֹא בְנֵי נֶשָׂא חֲטָאן וְאִי תִימָא אַרְעָא בְּמָה, אֲלֹא עֲקָרָא
 דְאַרְעָא בְנֵי נֶשָׂא אַנּוּן. וְאַנּוּן מְחַבְּלִין אַרְעָא וְהִיא
 אֲתַחְבַּלַת. וְקָרָא אוֹכַח דְכְתִיב וַיִּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ
 וְהִנֵּה נִשְׁחַתָּה כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְרָכֹו עַל הָאָרֶץ.
 תָּא חֲזִי, כָּל חֲטָאוֹי דְבַר נֶשׁ כְּלָהוּ חַבְלוּתָא דִּילִיָּה תְלִיִין
 בְּתִשׁוּבָה. וְחֲטָאָה דְאוֹשִׁיד זֶרְעָא עַל אַרְעָא וּמְחַבְּלָא
 אַרְחִיָּה וְאַפִּיק זֶרְעָא עַל אַרְעָא, מְחַבֵּיל לִיָּה וּמְחַבֵּיל
 אַרְעָא. וְעָלִיָּה כְּתִיב, (ירמיה ב) נִכְתַּם עֲוֹנֶךָ לְפָנַי. וּכְתִיב בֵּיה
 (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְוֹרֶךְ רָע. בַּר
 בְּתִשׁוּבָה סִגִּי. וּכְתִיב, (בראשית לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע
 בְּעֵינַי יְיָ וַיִּמִּיתֵהוּ יְיָ וְהָא אֲתַמַּר.

אָמַר לִיה אֲמַאי דָּאִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא בְּמִיא
וְלֹא בְּאִשָּׁא וְלֹא בְּמַלְאָה אַחֲרָא. אָמַר לִיה רְזָא הוּא

דְּהָא אַנּוּן חֲבִילוֹ אֲרַחֲיִיהוּ בְּגִין דְּמִיִּין עֲלָאִין וּמִיִּין תַּתָּאִין
לֹא אֶתְחַבְּרוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּדָקָא יְאוּת. וּמֵאֵן אֵלִין מִיִּין
עֲלָאִין בִּינָה. וּמִיִּין תַּתָּאִין מְלָכוֹת. ה"א עֲלָאָה ה"א
תַּתָּאָה. וְכַד אַנּוּן מְחַבְּלִין, אֶסְתַּלַּק י"ו דְּהוּא דְּכַר,
וְאֶשְׁתָּאֵר ה"א בַּה"א (וּמִיִּין בְּמִיִּין. מֵאֵן אַנּוּן דְּחֲבִילוֹ אֲרַחֲיִיהוּ. כְּגוּוֹנָא דָּא מִיִּין

דְּכּוּרִין וְנוֹקְבִי. וְעַל דָּא אֶתְדַּנּוּ בְּמִיא כְּמִיא דְּאַנּוּן חֲבוּ. וּמִיִּין הוּוּ רְתִיחֻן וּפְשֻׁטוּ מִשְׁכָּא מִנְיִיהוּ
כְּמִיא דְּחֲבִילוֹ אֲרַחֲיִיהוּ בְּמִיִּין רְתִיחֻן. דִּינָא לְקַבֵּל דִּינָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב נְבֻקְעוּ כָּל
מַעְיִינֹת תְּהוֹם רַבָּה, הָא מִיִּין תַּתָּאִין. וְאֶרְוּבוֹת הַשָּׁמַיִם
נִפְתָּחוּ דָּא מִיִּין עֲלָאִין. מִיִּין עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא. וּמִטּוּ לְגַבִּי
טוּרִין רַבְרָבִן וְאֶשְׁכַּחוּ בִּינֵי טוּרִיא גְרַמִּי בְּנֵי נָשָׂא
דְּהוּוּ מֵאַנּוּן בְּנֵי טוּפָנָא. וּפְסַעוּ תְּלַת מָאָה פְּסִיעֵן בְּגַרְמָא
חָדָא. תְּוֹוהוּ. אָמְרוּ הֵיִינוּ דְּאָמְרוּ חֲבַרְנָא דְּאַנּוּן לָא הוּוּ

מִסְתָּפִי מְדִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמִיא דְּכְתִיב, (איוב כא)
וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִפָּנָיו וְדַעַת דְּרַכִּיף לֹא חִפְצָנוּ. מָה
עֲבָדוּ. הוּוּ סְתִימִין בְּרַגְלֵיהוּ מִבּוּעֵי תְּהוּמָא. וּמִיִּין נְפָקִין
רְתִיחֻן וְלֹא יִכִּילוּ לְמִיקָם בְּהוּ, עַד דְּהוּוּ נִשְׁמַטִּין וְנִפְלוּ
בְּאַרְעָא וּמִיִּיתִין:

וַיּוֹלֵד נַח שְׁלֹשָׁה בָּנִים וְגו'. אָמַר רַבִּי חֲזִיא לְרַבִּי יְהוּדָה

תָּא וְאִימָא לָךְ מְלִי דְשִׁמְעָנָא בְּהַאי. מְתַל לְבַר לְבַר נֶשׁ
 דְּאֵעִיל לְנוֹקְבָא דְמַעְרִיא ^{(ד"א} אִיבָא דְמַעְהָא) בְּזִמְנָא
 חַדָּא. וְנִפְקִי תְרִין אוּ תְלַתָּא בְּנִין. ^(כַּל) חַד מִתְפְּרָשָׁא
 מֵאַחְרָא בְּאַרְחוּי בְּעוּבְדוּי. דָּא זַכָּאָה וְדָא חֵיִיבָא וְדָא
 בִּינוּנִי. אוּף הָכָא נְמִי תְלַת קְטָרִי דְרוּחָא אֶזְלִין וְשִׁטְאן
 וְאַתְכְּלִילִן בְּתַלַּת עֲלָמִין.

תָּא חֲזִי, נִשְׁמַתָּא נִפְקָאָת וְאֵעִיל בֵּין טוּרִי פְּרוּדָא
 וְאַתְחַבֵּר רוּחָא בְּנִשְׁמַתָּא. נְחִית לְתַתָּא אֶתְחַבֵּר נִפְשׁ
 בְּרוּחַ וְכֻלְהוּ ^{(אֶזְלִי ד"א} נְחַתִּין) וּמִתְחַבְּרִין דָּא עִם דָּא. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה נִפְשׁ וְרוּחַ כְּלִילִן דָּא עִם דָּא. נִשְׁמַתָּא שְׂרִיא
 בְּאַרְחוּי דְבַר נֶשׁ. ^(וְדָאִי) וְהִיא מְדוּרָא טְמִירָא דְלֹא אֶתִּידַע
 אֶתְרָהָא.

אַתָּא בַר נֶשׁ לְאַתְדַּכָּאָה, מְסִייעִין לִיה בְּנִשְׁמַתָּא
 קְדִישָׁא וְדַכָּאן לִיה וּמִקְדָּשִׁין לִיה וְאַקְרִי קְדוּשׁ.
 לָא זָכָה וְלֹא אֶתִי לְאַתְדַּכָּאָה, תְּרִין דְרָגִין פְּתִיחִין דְאַנוּן
 נַפְ"שׁ וְרוּ"חַ בֵּיה. נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא לִית בֵּיה ^{(סִינְעָא דְלַעִילָא וְדָא}
^{כַּפּוּם אֶרְחִיָּה).} וְלֹא עוֹד אֶלָּא דָּאִי יִסְתָּאב מְסַאבִּין לִיה.
 וְסִינְעָא דְלַעִילָא אַעֲדִיו מִינֵיה. מְכָאן וְלַהֲלָאָה כָּל חַד
 לְפּוּם אֶרְחִיָּה.

תּוֹסַפְתָּא

קְטוּרִי רְמָאִי, דְקַסְטוּרִי דְהוּסְטְרָא ^{(ס"א} דְהַהוּא סְטְרָא) אַנן פְּתִיחִין עֵינִין
 פְּתִיחִין אוּדְנִין. קַל מִן קַלִּיא נְחִית מְעִילָא לְתַתָּא. מְתַבֵּר טוּרִין
 וְטַנְרִין. מָאן אַנּוּן דְחַמָּאן וְלֹא חַמָּאן. אֶטִּימִין אוּדְנִין. סְתִימִין עֵינִין. לָא

חֲמָאן וְלֹא שָׁמְעִין לָא יְדַעִין בְּסִכְלָתְנֹן, חַד דְּכִלְיָלָא בְּתַרִּין בְּגוּוֹיֵיהּוּ.
דְּחִיִּין לֵיהּ לְבַר.

אַנּוּן מִתְדַבְּקוֹן בֵּין (ס"א ביה) בְּאַנּוּן תְּרִי, חַד אוּמְנָא דְאוּמְנָא לֹא שְׂרִיא
(ס"א שְׁוִוִּין) בְּגוּוֹיֵיהּוּ. לֹא עֲאֵלִין בֵּין סְפָרִי קְדִישִׁין. כָּל אַנּוּן דְאוּמְנָא
דָּא לֹא (דף טב ע"ב) שְׂרִיא בְּגוּוֹיֵיהּוּ לֹא אֲכַתְבוּ בְּסְפָרִי דְכַרְנֵיִא אֲתַמְחֹן
מִסְפָּרָא דְחֵי כְּמָא דָּאֵת אָמַר (תהלים ט) יִמְחוּ מִסְפָּר חַיִּים וְעַם צְדִיקִים
אֵל יִכְתְּבוּ.

ווי לון כד יפקון מהאי עלמא ווי לון (לחיייהון). מאן יתבע לון כד יתמסרון
בידא דדומה ויתוקדון בנורא דדליק ולא יפקון מניה בר בריש ירחי
ושבתי כמא דאת אמר, (ישעיה טו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת
בשבתי יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יי. לבתר כרוזא דבסטר
צפון אכריו עלייהו ואמר (תהלים ט) ישובו רשעים לשאולה וגו'. כמה
חבילי טריקין אתכנשו עלייהו בארבע סטרין. אשא מלהטא בגי כן
הנב.

תלת זמנין ביומא מתפקדון (ס"א מתוקדון). ולא עוד אלא בזמנא דישראל
אתיבו בקול רם אמן יהא שמיה רבא מברך, קודשא בריך הוא
אתמלי רחמין וחייס על כלא. ורמיז למלאכא דממנא על תרעי דגיהנם
סמריאל שמיה ותלת מפתחן בידיה ופתח תלת תרעין דבסטר מדברא
וחמאן נהורא דהאי עלמא. אתא תננא דנורא וסתים אורחין.

כדין תלת ממנן דתחות ידייהו תלת מגרופין מנשבון בידייהו ואתיבו
תננא לאתרייהו ורווחין לון שעטא ופלגות שעטא. ולבתר תייבין
לאשייהו. וכן תלת זמנין ביומא ובכל זמנין דאמרי ישראל אמן יהא
שמיה רבא מברך וכו' אנו רווחין לון. זכאין אנו צדיקיא דאורחיהון
מנהרא בההוא עלמא לכל סטרין כמא דאת אמר, (משלי ד) ואורח צדיקים
כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום (עד כאן לשון התוספתא):

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בִּגְיֵהֲנָם אֵית מְדוּרִין עַל מְדוּרִין תְּנִינִין
תְּלִיתָאִין עַד שְׁבַע. וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. וּזְכָאִין

אֲנֹן צְדִיקָיָא דְאֲנֹן מִסְתַּמְרִין מִחוּבֵי חַיִּיבֵיָא וְלֹא אֲזִיל
 בְּאַרְחֵיהּ וְלֹא מִסְתַּאֲבֵי בְהוּ. וְכֹל מֵאֵן דְּאִסְתַּאֲב כַּד אֲזִיל
 לְהֵהוּא עֲלֵמָא, נַחִית לְגִיְהֵנָם. וְנַחִית עַד מְדוֹרָא תַתָּאָה.
 וְתִרִין מְדוֹרִין אֲנֹן דְּסִמִּיכִין דָּא עִם דָּא שְׂאוּל וְאַבְדוֹן.
 מֵאֵן דְּנַחִית לְשְׂאוּל דְּיִינִין לִיה תַּמָּן וּמִקְבֵּל
 עֲנִשִּׂיה וּסְלִיקוּ לִיה לְמְדוֹרָא אַחְרָא עֲלָאָה. וְכֵן דְּרָגָא
 בְּתַר דְּרָגָא עַד דְּאֲנֹן סִלְקִין לִיה. אֲבָל מֵאֵן דְּנַחִית
 לְאַבְדוֹן לֹא סִלְקִין לִיה לְעֵלְמִין. וּבְגִין כֶּף אַקְרִי אֲבְדוֹן
 דְּהָא אֲבִיד הוּא מְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי נַח זַכָּאָה, הִוָּה אֲתֵרִי בְּבִנֵי דְרִיָּה וְלֹא הוּוּ שְׂמַעֵי
 לִיה. עַד דְּקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵייתִי עֲלֵיהּ דִּינָא
 דְּגִיְהֵנָם. מֵאֵי דִינָא דְּגִיְהֵנָם אֲשָׁא וְתִלְגָּא. מֵיָּא וְאַשָׁא.
 דָּא צְנִינָא וְדָא רְתִיחָא. וְכִלְהוּ בְּדִינָא דְּגִיְהֵנָם אֲתַדְּנוּ
 וְאַתְּאֲבִידוּ מֵעֲלֵמָא. וּלְבַתַּר אֲתַקְיִים עֲלֵמָא כְּדָקָא חֲזִי
 לִיה. וְעָאֵל נַח בְּתַבָּה וְאַעִיל בְּהָ כֹּל זִינָא וְזִינָא ^{(ד"א}
 מְבַרִיין) דְּעֲלֵמָא. וְדָאֵי נַח עֵץ עוֹשֶׂה פְרִי הוּוּ. וְנִפְקוּ מִן
 תַּבָּה כֹּל זִינֵי עֲלֵמָא כְּגוֹוְנָא דְּלְעִילָא.

תָּא חֲזִי, כַּד הָאֵי עֵץ עוֹשֶׂה פְרִי אֲתַחַבֵּר בְּעֵץ פְּרִי כֹּל
 אֲנֹן זִינִין דְּלְעִילָא חִיוּן רַבְרָבִן וְזַעֲרֹן וְכַמָּה זִינִין
 וְכֹל חַד לְזִינִיה כְּמָא דְּאֵת אֵמֵר, ^(תהלים קד) חִיּוֹת קִטְנוֹת עִם
 גְּדוֹלוֹת. כְּגוֹוְנָא דָּא נַח בְּתַבָּה. וְכִלְהוּ נִפְקוּ מִן תִּיבּוֹתָא

וְאֶת־קַיִים עֲלָמָא פְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ נֹחַ אִישׁ
הָאֲדָמָה אֶקְרִי. נֹחַ אִישׁ צַדִּיק אֶקְרִי וְהָא אֹיְקָמוּהָ.
רַבִּי חֵיִיא אָמַר תְּלַת מָאָה שָׁנִין עַד לָא אָתִי טוֹפְנָא הָוָה
נֹחַ אֶתְרִי בְּהוּ עַל עוֹבְדֵיהוֹן וְלֹא הָוּוּ שְׁמַעִין לֵיהּ.
עַד דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשָׁלִים זְמַנָּא דְּאוּרִיךְ לֹון
וְאֶת־אֲבִידוֹ מֵעֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב לַעֲיִלָא וַיְהִי כִּי הִחַל הָאָדָם לָרוֹב עַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יִלְדוּ לָהֶם. וְהוּוּ אֶזְלִין עֲרֻטִילָאִין
לַעֲיִנֵיהוֹן דְּכֻלָּא. מַה פְּתִיב, (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים
אֶת בָּנוֹת הָאָדָם וְגו'. וְדָא הָוָה יְסוּדָא וְעַקְרָא לְמִיגַד
בְּחוּבֵיהוֹן עַד דְּגָרִים לֹון לְאַשְׁתַּצָּאָה מֵעֲלָמָא. וּבְגִין כֶּךָ
אֶתְמַשְׁכָּאן בְּתַר יֵצֵר הָרַע וּבְגִזְעוּי וְשִׁרְשׁוּי. וְדָחוּ
מִהֵימְנוּתָא קְדִישָׁא מִבִּינֵיהוּ. וְאֶסְתַּאֲבוּ (נ"א וְאִיתְּאֲבִידוּ) כְּמַה
דְּאֶתְמַר. בְּגִין כֶּךָ קִץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי, לְאַלְפָּא
קְטִיגוּרִיא עֲלֵיהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ קִץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי.

השלמה מזהה שמטות (סימן י)

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר זַכָּאָה חוּלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוֹן וַיְהִיב לְהוֹן אוּרִייתָא קְדִישָׁא
וְאֶזְהַר לֹון וַיְהִיב לֹון עֵיטָא לְאַסְתַּמְרָא מֵעִילָא וְתָתָא בְּגִין
דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ בְּרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִינּוֹן יַדְעֵי

לְדַחֵיָא מִנִּיֵּהוּ כָּל מְקַטְרָגִין וְכָל קַסְטִירִין בְּגִין דִּיהוֹן
 חוֹלְקָא דְעַדְבֵיהּ וְאַחֲסַנְתֵיהּ כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (דְּבָרִים ל"ב) כִּי
 חָלַק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

תָּא חֲזִי בְיוֹמָא דְרָאשׁ הַשָּׁנָה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְתִיב
 בְּדִינָא עַל עֲלָמָא וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא יְתִיב בְּחוֹשְׁבָנָא
 וְלֹא אֵית מָאן דְלֹא עָאל בְּחוֹשְׁבָנָא וְסַפְרִין דְחִיִּין וּמַתִּין
 פְּתִיחֹן בְּתַהוּא יוֹמָא וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגִין דְאַתְרָעִי
 בְּהוּ יְהֵב לוֹן עֵיטָא לְאַשְׁתַּזְבָּא מִכָּל קַטְרוּגִין דְלַעִילָא
 דְאִינוּן אַתְמָנֹן וְכֹן בְּכָל זְמָנָא דְדִינָא שְׂרִיָא עַל עֲלָמָא.
 בְּהַאי יוֹמָא אֲזַדְמָנֹן יִשְׂרָאֵל לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי עָלֵיהּ וּבְמָה
 בְּשׁוֹפָר. דְהָא קָלָא דְנַפְיָק סָלִיק לְעִילָא וְאַתְעַר שׁוֹפָר
 דְלַעִילָא כְּדִין (וּמַתְעַר) אַתְעַרוּ רַחֲמֵי מֵאַתְרֵיהּ וְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא קָם מְכוּרְסֵיָא דְדִינָא וְיְתִיב בְּכוּרְסֵיָא דְרַחֲמֵי
 וְרַחֲמֵי עָלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל וְלֹא אַתְיֵיהִיב רֶשׁוּ לְמַקְטְרָגָא.

וְיִשְׂרָאֵל יְתִיב קָמֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּתִיּוּבְתָא וְתַקְעֵי
 שׁוֹפָר (וּמַתְעַר) וְאַתְעַרוּ רַחֲמֵי דְהָא הַהוּא קָלָא
 דְנַפְיָק אַתְעַרוּתָא דְרַחֲמֵי אִיהוּ וּכְדִין דְלְטוּרָא לָא יְכִיל
 לְקַיְמָא קָמֵי כּוּרְסֵיָא דְרַחֲמֵי דְהָא לָא אֲתִי מִתְּהוּא
 סְטָרָא וְלֹא אַשְׁתַּכַּח קְטִיגוּרֵיָא.

בְיוֹמָא דְכַפּוּרֵי דְאִיהוּ חֲתִימָא דְדִינָא וְקַיְמֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּקַדוּשְׁתָּא דְמַרְיֵיהּ בְּתַהוּא יוֹמָא בְּגִין דְלֹא

יִקְרַב דְּלִטּוֹרָא לְמִקְדָּשָׁא יְהִיבִין לִיה שְׁעִיר דְּאֲתִי מִסְטָרָא
 דְּרוּחָא מְסֻאָבָא וְהוּא מְסֻאָבָא וְרוּחַ מְסֻאָבָא אֲתַהֲנִי בֵּיה
 (וְדוּא) הוּא אֲתַעְסֵק בֵּיה וְלֹא אֲתִקְרַב לְמִקְדָּשָׁא לְסֻאָבָא
 (מְסֻאָבָא) וּכְדִין אֲנַפִּין נְהִירִין וַיִּשְׁרָאֵל מִשְׁתַּזְבִּין מִנִּיהָ.

בְּזִמְנָא אַחְרָא כַּד סָגִי (סָגִיין) חוּבֵי בְנֵי נֶשָׂא הָאֵי דְלִטּוֹרָא
 בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא אֲתַעֵר עַל חוּבֵי עֲלָמָא כְּדִין
 אִיהוּ אֲתִי וְאֲשַׁתְּכַח דְּלִטּוֹרָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וַיִּסְתָּאֵב מִקְדָּשָׁא וְכָל אֲנַפִּין עֲצִיבִין וְדִינָא אֲשַׁתְּכַח וְעַל
 דָּא (בְּרֵאשִׁית ו') קִץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי, בָּא לְפָנַי וְדָאֵי
 לְמַתְבַּע חוּבֵי עֲלָמָא בְּגִין דְּאִינוּן גְּרָמוּ: (עד כאן מזהה שמטות)

(אֲחֻרָנָא לְמַלְחָה קְדָמָאָה קִץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. בָּא לְפָנַי וְדָאֵי בְּגִין דְּאִינוּן גְּרָמוּ). רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצֵּי וּמַדַּת יָמֵי מָה הִיא
 אֲדַעָה מָה חֲדַל אָנִי. אָמַר (לעיל ג' א) יְהוּדָה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, תִּרִין קִצִּין אֲנוּן, חַד לִימִינָא וְחַד לְשִׁמְאֵלָא, וְאֲנוּן
 תִּרִין אֲוֹרְחִין לְמִיָּהָר בְּהוּ בְנֵי נֶשָׂא לְהַהוּא עֲלָמָא.

קִץ לִימִינָא דְכְּתִיב, (דניאל יב) לְקִץ הַיָּמִין, וְקִץ לְשִׁמְאֵלָא
 דְכְּתִיב, (איוב כח) קִץ שָׁם לַחֲשָׁךְ וְלְכָל תַּכְלִית הוּא

חֻקָּר (אָבֹן אוּפֵל וְצִלְמוֹת. מֵאֵי וְלְכָל תַּכְלִית הוּא חֻקָּר, מֵאֵן הוּא חֻקָּר. אֵלָא הַהוּא קִץ
 לְשִׁמְאֵלָא דְמַחֲשִׁיף אֲפִיהוֹן דְּבְרִיָּתָא) מֵאֵי וְלְכָל תַּכְלִית, בְּזִמְנָא דְדִינָא
 שְׂרִיא עַל עֲלָמָא לְשִׁיזָאָה אָבֹן אוּפֵל וְצִלְמוֹת. קִץ שָׁם
 לַחֲשָׁךְ. דָּא מְלֵאךְ הַמּוֹת, דָּא נַחֲשׁ, קִץ כָּל בָּשָׂר, קִץ שָׁם

לְחֶשֶׁךְ, דָּהָא מִסְטָרָא דְהַתּוֹכָא דְדַהֲבָא קֶאֱתִי. וְלִכְל
 תַּכְלִית בְּזִמְנָא דְדִינָא שְׂרִיָא עַל עֲלָמָא הוּא חוֹקֵר לְמַהוּי
 קְטִיגוֹרִיָא לְעֲלָמָא לְאַחֲשָׁכָא אֲפִיּהוֹן דְּבְרִיִּיתָא וְכוּ'. (דף טג
 ע"א)

אֲמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַנְיָאֵל וְאַתָּה לֵךְ לְקֹץ
 וְתַנּוּחַ. אֲמַר לִיה מְנוּחָה בְּהַאי עֲלָמָא אוּ בְּהַהוּא
 עֲלָמָא, אֲמַר לִיה בְּהַהוּא עֲלָמָא כְּמָא דְאַתָּה אֲמַר יְנוּחוּ
 עַל מְשַׁכְּבוֹתֵם. (דניאל יב) (וְתַעֲמוּד לְגוֹרְלָךְ לְקֹץ הַיָּמִין. אֲמַר לִיה לְאֵן אַתָּר דְּהָא

לֹא יִדְעָנָא מַה יְהֵא עֲלֵי בְּהַהוּא עֲלָמָא. אֲמַר לִיה וְתַנּוּחַ). אֲמַר לִיה בְּזִמְנָא
 דִּיקוּמוֹן מֵעַפְרָא אֵיקוּם בִּינֵייהוּ אוּ לָאוּ. אֲמַר לִיה
 וְתַעֲמַד. אֲמַר לִיה הָא יִדְעָנָא דִּי יְקוּמוֹן כְּתוּת כְּתוּת,
 מְנַהוֹן דְּזַכָּאֵי קְשׁוּט וּמְנַהוֹן דְּחִיִּיבֵי עֲלָמָא, וְלֹא יִדְעָנָא
 עִם מָאן מְנַהוֹן אֵיקוּם. אֲמַר לִיה לְגוֹרְלָךְ. אֲמַר לִיה הָא
 אֲמַרְתָּ וְאַתָּה לֵךְ לְקֹץ. אֵית קֹץ לְיַמֵּינָא וְאֵית קֹץ
 לְשְׂמָאלָא, וְלֹא יִדְעָנָא לְאֵן קֹץ. לְקֹץ הַיָּמִין אוּ לְקֹץ
 הַיָּמִים. אֲמַר לִיה לְקֹץ הַיָּמִין.

אוּף הָכָא דָּוִד אֲמַר לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (תהלים לט)
 הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצִּי. מָה אֵיהוּ חוּלְקַ עַדְבִּי. וְלֹא נֹחַ
 דְּעֵתִיָּה עַד דְּאַתְּבֶשֶׁר דִּיהוּי לְיַמֵּינָא דְכְּתִיב, (תהלים קי) שֵׁב
 לְיַמֵּינִי. תָּא חֲזִי, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר לִיה לְנֹחַ
 קֹץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי. מָאן אֵיהוּ. דָּא קֹץ דְּאַחֲשָׁךְ אֲפִיּהוּ

דְּבַר־יִתָּא דְאִיהוּ קָץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא
 חֵיבֵי עֲלָמָא מְקַדִּימִין לֵיהּ וּמְשַׁכְּן לֵיהּ עַל־יְהוּ לְאֲחֻשְׁכָּא
 לֹון. דְּכִיּוֹן דִּיהֵבֵי לֵיהּ רְשׁוּתָא נָטִיל נְשֻׁמְתָּא. וְלֹא נָטִיל
 עַד דִּיהֵבֵי לֵיהּ רְשׁוּתָא. וְעַל דָּא בָּא לְפָנַי לְמִיטִל רְשׁוּ
 לְאֲחֻשְׁכָּא אֲפִי־הוּ דְבַנֵּי עֲלָמָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ וְהַנְּנֵי מְשַׁחִיתֵם
 אֶת הָאָרֶץ. וְעַל דָּא עֵשָׂה לָךְ תִּבְתַּת עֲצֵי גּוֹפֶר בְּגִין
 לְאֲשַׁתְּזָבָא וְלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֶיךָ.

תָּא חֲזִי, תְּנִינָן בּוֹזְמָנָא דְמוֹתָא אִית בְּמִתָּא אוּ בְעֲלָמָא
 דְּאֲתִי־יְהִיב רְשׁוּ לְמִלְאָךְ הַמּוֹת לְחַבְלָא). לֹא
 יִתְחַזִּי בַר נֶשׁ בְּשׁוּקָא. בְּגִין דְּאִית לֵיהּ רְשׁוּ לְמַחְבְּלָא
 לְחַבְלָא כְּלָא. בְּגִינֵי כֶּךָ אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי
 לָךְ לְאֲסַתְמָרָא וְלֹא תְחַזִּי גְרַמְךָ קַמִּי דְמַחְבְּלָא דְלֹא
 יִשְׁלוּט עֲלֶיךָ.

וְאִי תִימָא מָאן יְהִיב הָכָא מַחְבְּלָא. דְּהָא מִיִּין הוּוּ
 וְאֲתַגְבְּרוּ. תָּא חֲזִי, לִית לָךְ דִּינָא בְּעֲלָמָא אוּ פַד
 אֲתַמְחִי אוּ פַד אֲתַמְסֵר עֲלָמָא בְּדִינָא, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח
 הַהוּא מַחְבְּלָא דְאֻזִּיל בְּגוּ אַנּוּן דִּינִין דְּאֲתַעְבִּידוּ בְּעֲלָמָא.
 אוּף הָכִי הָכָא טוֹפְנָא הוּוּ, וּמַחְבְּלָא אֻזִּיל בְּגוּ טוֹפְנָא.
 וְאִיהוּ אֲקָרִי הָכִי דְאֲתַכְּלִיל בְּשֻׁמָּא דָּא. וְעַל דָּא אָמַר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַח לְטַמְרָא גְרַמִּיהּ וְלֹא יִתְחַזִּי
 בְּעֲלָמָא.

וְאִי תִימָא הָאִי תִיבּוּתָא אֲתַחְזִי בְּגוּ הָאִי עֲלָמָא וּמְחַבְּלָא
 אֲזִיל בְּגִוּוּיָהּ. כָּל זְמָנָא דִּלָּא יִתְחַזִּי אִפִּי דְבַר נֶשׁ
 קָמִי מְחַבְּלָא לָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ. מְנַלֵּן מִמְצָרִים
 דְּכַתִּיב, (שמות יב) וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד
 בֶּקֶר. מֵאִי טַעְמָא בְּגִין דְּאִיהוּ אֲשַׁתְּכַח וְיְכִיל הוּא לְחַבְּלָא.
 וְלֹא אֲצַטְרִיךְ לְאַתְחַזְּאָה קָמִיָּה. בְּגִין כֶּף הָוּה גְּנִיזוּ נַח וְכָל
 אַנּוּן דְּעַמִּיָּה בְּתִיבּוּתָא. וּמְחַבְּלָא לָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה
 עֲלֵיהּ:

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזִיל בְּאַרְחָא. אֶעְרַע בְּהַנִּי טוּרִי
 דְּקַרְדוּ, חֲמוּ רְשִׁימִין בְּקִיעִין בְּאַרְחָא דִּהוּוּ מִן יוּמִי
 דְּטוּפְנָא. אָמַר לִיה רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי בְּקִיעִין דִּהוּוּ
 מִיּוּמִי דְּטוּפְנָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁבִיק לֹון לְדָרִי דְרִין
 בְּגִין דִּלָּא יִתְמַחִי חוּבִיָּהוּן דְּרְשִׁיעֵיָא קָמִיָּה.

דְּכֶךְ אַרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְזַכָּאִין דְּעַבְדִּין
 רְעוּתִיָּה, בְּעֵי דִּידְכָרוּן לְהוּ לְעִילָא וְתַתָּא וְלֹא
 יִתְנַשִּׁי הוּכְרַנִּיָּהוּן לְדָרִי דְרִין לְטַב. כְּגִוּוּנָא דָּא לְרְשִׁיעֵיָא
 דִּלָּא עַבְדִּין רְעוּתִיָּה, בְּגִין דִּלָּא יִתְנַשִּׁי חוּבִיָּהוּ וְלֹא דְכָרָא
 עֲנֻשִׁיָּהוּ וְדְכָרַנִּיָּהוּן לְבִישׁ לְדָרִי דְרִין. הֵיִינוּ דְכַתִּיב, (ירמיה
 ב) נִכְתַּם עֲוֹנְךָ לְפָנַי וְגו'.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר (ישעיה י) צַהֲלִי קוֹלְךָ בַּת גְּלִים
 הַקְּשִׁיבִי לִישָׁה עֲנִיָּה עֲנֹתוֹת. הָאִי קָרָא אוּקְמוּנָה

חֲבָרְיָא. אָבֵל הָאֵי קָרָא עַל כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֶתְמַר. צִהְלֵי
 קוֹלְךָ בֵּת גְּלִים, בְּרִיתִיהָ דְאֲבָרְהָם אָבִינוּ הָכִי אוּקְמוּהָ בֵּת
 גְּלִים כְּדַכְתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) גַּל נְעוּל. גְּלִים אַנּוּן נְהוּרִין
 דְּמִתְכַּנְּשֵׁי וְאֲזִילֵי וְעָאֲלִין לְגוּוּהָ וּמְלִיִּין לָהּ כְּדַכְתִּיב, (שִׁיר
 הַשִּׁירִים ד) שְׁלַחֲךָ פְּרֻדָּס רְמוּנִים.

הַקְּשִׁיבִי לַיִשָּׁה כְּמָא דְאֵת אָמַר (אִיּוֹב ד) לַיִשׁ אוּבַד מִבְּלֵי
 טָרְף. לַיִשׁ דְּכָר. לַיִשָּׁה נוּקְבָא. אִמַּאי אֶקְרִי
 לַיִשׁ, אֵי מְשׁוּם (מִשְׁלֵי ל) דְּכַתִּיב לַיִשׁ גְּבוּר בְּבִהְמָה, אוּ
 מְשׁוּם דְּכַתִּיב לַיִשׁ אוּבַד מִבְּלֵי טָרְף. אֶלָּא כֻּלָּא אִיהוּ לַיִשׁ
 גְּבוּרָה תַתָּאָה וּדְאֵתִי מִגְּבוּרָה עֲלָאָה. לַיִשׁ אוּבַד מִבְּלֵי
 טָרְף, בְּשַׁעֲתָא דְאַנּוּן נְחָלִין מִסְתַּלְקִין וְלֹא עָאֲלִין לְגוּוּהָ,
 כְּדִין אֶתְקַרֵי לַיִשָּׁה דְאֲבִידַת מִבְּלֵי טָרְף. דְּכַתִּיב לַיִשׁ
 אוּבַד מִבְּלֵי (דף סג ע"ב) טָרְף וּבְנֵי לָבִיא יִתְפְּרְדוּ.

וּמָה דְאָמַר לַיִשָּׁה הֵיִינוּ עֲנִיָּה עֲנָתוֹת מִסְכְּנָא דְמִסְכְּנוֹתָא
 כְּמָא דְאֵת אָמַר, (יִרְמִיָּה א) מִן הַפְּהֻנִים אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת
 וּכְתִיב, (מַלְכִים א ב) עֲנָתוֹת לְךָ עַל שְׁדִיךְ. מַאי אִירִיא. אֶלָּא
 כָּל זְמָנָא דְדוּד מְלָפָא הוּוּהָ קִיָּים, אֶסְתַּלַּק אָבִיתָר
 בַּעֲוִיתָרָא וּבְכֻלָּא. לְבַתָּר אָמַר לִיהָ שְׁלֵמָה עֲנָתוֹת לְךָ עַל
 שְׁדִיךְ.

אִמַּאי קָרִי לִיהָ שְׁלֵמָה הָכִי. אֶלָּא אָמַר לִיהָ בְּיוּמָךְ הוּוּהָ
 אָבָא בְּמִסְכְּנוֹ וְהַשְׁתָּא לְךָ עַל שְׁדִיךְ. הַשְׁתָּא אִית

לֹאמַר אֲמֵאֵי אֶקְרִי אֲבִיָּתֶר עֲנֹתוֹת. אֵי תִימָא דְהוּה מִן
 עֲנֹתוֹת, הָא תְּנִינֵן דְּכְתִיב, (שמואל א כב) וַיִּמְלֹט בֵּן אֶחָד
 לְאַחִימֶלֶךְ בֶּן אַחִיטוֹב וְשֵׁמוֹ אֲבִיָּתֶר. וְהוּא מְנוּב הוּה,
 דְּהָא נוּב עִיר הַפְּהֵנִים הוּה. וְאַף עַל פִּי דְאָמְרוּ דְהִיא נוּב
 הִיא עֲנֹתוֹת וְאֲמֵאֵי לָהּ אֶקְרִי עֲנֹתוֹת בְּגִין דְּנַחְתַּת לְמִסְכְּנֹו
 וְאֲתֵאֱבִיד קֶרְתָּא עַל יְדָא דְשָׂאוּל וְאֲתֵאֱבִידוּ פְּהֵנֵי. אֶלָּא
 עֲנֹתוֹת כְּפַר הוּה, וְלֹאוּ הוּא נוּב, וְעַל דָּא קְרִי לִיה אֲבִיָּתֶר
 עֲנֹתוֹת, בְּגִין דְאָמַר (מלכים א ב) וְכִי הִתְעַנִּית בְּכָל אֲשֶׁר
 הִתְעַנְּהָ אֲבִי. וּמִקֶּרְתָּא דְנוּב הוּה, וְעַל מִסְכְּנֹו דְדוּד דְהוּה
 בְּיוֹמוֹי אֶקְרִי לִיה הַכִּי.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא בְּמִסְכְּנוֹתָא הוּה עֲלֵמָא מִיּוֹמָא דְעֵבֶר
 אָדָם עַל פְּקוּדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְאָתָא נַח
 וְקָרִיב קֶרְבַּן וְאֲתֵיִישַׁב עֲלֵמָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לָא אֲתֵיִישַׁב
 עֲלֵמָא וְלֹא נִפְקָא אֶרְעָא מְזוּהֵמָא דְנַחֲשׁ עַד דְקִיִּימוּ
 יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי וְאֲתֵאֱחִידוּ בְּאֵילָנָא דְחֵי כְּדִין
 אֲתֵיִישַׁב עֲלֵמָא.

וְאֵלְמָלָא דְהִדְרוּ יִשְׂרָאֵל וְחָאבוּ קַמִּיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לָא הוּוּ מִתִּין לְעֲלֵמִין. דְהָא אֲתִפְסִק
 מְנַיְיהוּ זוּהֵמָא דְנַחֲשׁ. פִּיּוֹן דְחָבוּ כְּדִין אֲתִבְרוּ אַנּוּן לוּחֵי
 קְדָמָאֵי, דְהוּוּ בְּהוּ חִירוּ דְכָלָא. חִירוּ דְהָהוּא נַחֲשׁ דְאִיהוּ
 קִץ כָּל בְּשָׂר. וְכַד קָמוּ לִיּוֹאֵי לְקַטְלָא קַטְלָא, כְּדִין אֲתֵעַר

חַוִּיא בִּישָׂא וְהוּהּ אָזִיל קַמֵּייהוּ וְלֹא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ,
 בְּגִין דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל מְזֻדְרָזִין כְּלָהוּ בְּחִגְרֵוּ מְזִינָן וְלֹא יִכִּיל
 הֵהוּא נָחֵשׁ לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ. וְכִיּוֹן דְּאָמַר לְמֹשֶׁה (שְׁמוֹת לג)
 וְעַתָּה הוֹרֵד עִדְיָךְ מֵעֲלֶיךָ, אֲתִיּוּיָב רְשׁוֹ לְהֵאֵי נָחֵשׁ
 לְשַׁלְטָאָה עֲלֵייהוּ.

תָּא חַוִּי, מַה כְּתִיב, (שְׁמוֹת לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
 עֲדָיִם מֵהַר חֶרֶב. וַיִּתְנַצְּלוּ וַיִּנְצְלוּ מִבְּעֵי לֵיהּ. אֲלֹא
 וַיִּתְנַצְּלוּ עַל יְדֵא דְאַחְרָא בְּגִין דְּאֲתִיּוּיָב רְשׁוֹ לְנָחֵשׁ
 לְשַׁלְטָאָה. אֶת עֲדָיִם מֵהַר חֶרֶב דְּקִבְלוּ מִטּוֹרָא דְּחֶרֶב כַּד
 אֲתִיּוּיָב אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי חַיִּיא נַח דְּהוּהּ צַדִּיק אֲמַאי לָא הוּהּ בְּטִיל
 מוֹתָא מֵעֲלָמָא. אֲלֹא בְּגִין דְּעַד לָא סָלְקַת זִוְהָמָא
 מֵעֲלָמָא. וְעוֹד דְּאֲנּוֹן לָא הוּוּ מְהִימְנִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְכִלְהוּ אַחִידֵן בְּטַרְפֵּי אֵילָנָא לְתַתָּא וּמִתְלַבְּשָׁן בְּרוּחַ
 מְסֻבָּא. וְתוּ לְבַתַּר אוֹסְפוּ לְמַחֲטֵי וּלְמַהֲךְ בַּתַּר יֵצֵר הָרַע
 כַּד בְּקַדְמִיתָא.. וְאוֹרִייתָא קַדִּישָׁא דְּאִיהֵי אֵילָנָא דְּחַיִּי
 אֲפִתִּי לָא נַחִית לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא. וְתוּ דְּאִיהוּ
 אֲמֻשִׁיךְ לֵיהּ בְּעֲלָמָא לְבַתַּר דְּכְתִיב וַיִּשְׁתַּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר
 וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֲהֵלָהּ וְהָא אֲתָמַר.

עַד דְּהוּוּ אָזְלִי, חָמוּ חַד יוֹדָאֵי דְּהוּהּ אֲתִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 הָאֵי בַר נֶשׁ יוֹדָאֵי אִיהוּ וְאֲתַחֲזִי. כַּד מָטָא גַבְיֵיהוּ

שְׂאִילוֹ לִיהָ. אָמַר לֹוֹן שְׁלִיחָא דְמִצְוָה אָנָּא. דִּהָא אָנֹן
 דִּיִּירִי בְּכַפֵּר דְרָאמִין, וּמְטִי זְמַנָּא דְחַג, וְאָנֹן צְרִיכִין לְוֹלָב
 וְזִינִין דְעַמִּיהָ, וְאָנָּא אָזִיל לְקַטְעָא לֹוֹן לְמִצְוָה. אָזִלוּ
 כְּחֻדָּא. אָמַר לָהּוּ הָהוּא יוֹדָאי הֵינִי אַרְבַּע מִינִין דְלוֹלָב
 דְבִכְלָהּוּ אַתָּאן לְרַצְוִי עֲלֵמָא ^(ב"א) (עַל מִיָּא) שְׁמַעְתוֹן
 אַמְאִי אָנֹן צְרִיכִין לֹוֹן בְּחַג. אָמַר לִיהָ כְּבָר אַתְּעֵרוּ בְּהוּ
 חֲבַרְיָא. אָבֵל אִי מְלָה חֻדְתָּא אִיהוּ תַּחֲוֹת יָדָךְ אִימָא לָהּ.
 אָמַר לֹוֹן וְדָאי הָהוּא אַתְר דְאָנֹן דִּיִּירִי בֵּיהּ הוּא זְעִיר
 וְכֻלְהוּ עָסְקִי בְּאוּרִיָּתָא. וְאִית עֲלֵן צוּרְבָא מֵרַבָּנֹן
 רַבִּי יִצְחָק בַּר יוֹסִי מַחֲזִנָּא שְׁמִיָּה. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אָמַר
 לֹן מְלִין חֻדְתִּין בְּאוּרִיָּתָא. וְאָמַר דִּהָא בְּחַג זְמַנָּא הוּא
 לְשִׁלְטָאָה. (יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין בְּהָהוּא זְמַנָּא, וְנִקְיִטְנָא לְוֹלָב דְמַתְחֻזִי דְאָנֹן נְצִיחָנָא עַלְיָהּוּ

עַל כָּל אַנּוֹן דְאִקְרוּן דְמִן הָעַם וְלְשִׁלְטָאָה עַלְיָהּוּ) (אָזִי עֵבֶר עַל נִפְשָׁנוּ הַמִּים הַזֵּדוֹנִים בְּרוּךְ

יְיָ שְׁלֵא נִתְנָנוּ טָרַף לְשִׁנְיָהֶם. וְכִי אִית שְׁנַיִם לַמִּים, אֶלְא) (ס"א דְכָל אַנּוֹן רַבְרַבִּין)

אַנּוֹן שְׂאָר עַמִּין. אַנּוֹן רַבְרַבִּין מִמֶּנּוּ עַל שְׂאָר עַמִּין
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת וּמַתְבָּרְכָאן מִסְטְרִיָּהּוּ
 דִּישְׂרָאֵל וְקָרִינֵן לֹוֹן מִים הַזֵּדוֹנִים. כְּמָא דַּאתְ אָמַר,

(תהלים קכד) הַמִּים הַזֵּדוֹנִים.

וּבְגִין לְשִׁלְטָאָה עַלְיָהּוּ אַתִּינָא בְּרוּזָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא

בְּאַנּוֹן אַרְבַּע מִינִין שְׁבִלְוֹלָב לְרַצְוִי לִיהָ לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא ^(עַלְיָהּוּ) וְלְשִׁלְטָאָה ^(דף טו ע"א) עַלְיָהּוּ בְּרוּזָא דְשְׂמָא

קדישא. ולא תערא עלן מיין קדישין לנסכא על גבי מדבחא.

תו אמר לון בראש השנה אתערוותא קדמאה איהו בעלמא. מאי אתערוותא קדמאה. דא בי דינא דלתתא (נ"א דא ראש השנה ממש) דאתער למידן עלמא. וקודשא בריך הוא יתיב על עלמא בדינא ודאין עלמא. ושלטא האי בי דינא למידן עלמא, עד יומא דכפורי דנהרין אנפהא, ולא אשתכח חויה דלטורא בעלמא. דאיהו אתעסק במה דאתיין ליה ההוא שעיר דאיהו מסטרא דרוח מסאבא כדקא חזי ליה. ובגין דאתעסק בההוא שעיר לא קריב למקדשא.

ושעיר דא כההוא שעיר דראש חדש דאתעסק ביה ואנהירו אנפהא דראש השנה (נ"א כף בראש השנה) (נ"א

אנהירו) (אנפוי דמקדשא). ועל דא ישראל פלהו משפחין רחמי קמי קודשא בריך הוא ואתעבר חובייהו. ורזא חדא אמר לון ולא אתייהיב רשו לגלאה בר לחסידי קדישין עליונין חפמיין. אמר רבי יוסי מאן איהו. אמר לון עד לא בדיקנא בכו.

אזלו. לבתר אמר לון. כד סיהרא אתקריבת בשמשא. אתער קודשא בריך הוא סטרא דצפון ואחיד בה ברחימו ומשיך לה לגביה, ודרום אתער מסטרא אחרא.

וְסִיְהָרָא סֶלְקָא וּמִתְחַבְרָא בְּמִזְרַח. וְכִדִּין יִנְקָא מִתְרִין
 סְטְרִין וְנִטִּילַת בְּרָכָאן בְּחֲשָׁאֵי, וְכִדִּין אֶתְבְּרָכָא סִיְהָרָא
 וְאֶתְמַלִּיָּיא. וְהָכָא אֶתְקַרִּיבַת אֶתְתָא בְּבַעֲלָהּ.

כְּמָה דְאִית רְזָא דִּיּוֹקְנָא שִׁיפִי (נ"א בְּתִיקוּנֵי דְשִׁיפִי) דְאָדָם
 וְתִיקוּנֵי. הָכִי נִמִּי אִית (נ"א אִיהוּ) רְזָא דִּיּוֹקְנָא
 דְשִׁיפִי נּוֹקְבָא וְתִקוּנֵי דְנוֹקְבָא. וְכֹלָא פְרִישׁ בְּגוּוֹן. הָכִי
 נִמִּי אִית לְעִילָא (ד"א מָאן) אַחִיד בְּהָ וְאֶתְעַר לְקַבֵּל
 בְּרַחֲמֵי הָכִי נִמִּי אִית לְתַתָּא רְזָא וְתִקוּנָא דְאָדָם תַּתָּא
 אַחֲרָא תַּחוֹת סִיְהָרָא (ד"א וְתִקוּנָא דְנוֹקְבָא).

כְּמָה דְדְרוּעָא שְׂמַאלָא (תשׂא קצד ב, פְּקוּדֵי רִלְג ב) לְעִילָא אַחִיד
 בְּהָ וְאֶתְעַר לְקַבֵּל בְּרַחֲמֵי. הָכִי נִמִּי אִית לְתַתָּא.

(וְוִי הָעֲמוּנִים כְּלָהוּ קִימֵי שִׁיפִין לְאֶתְאֲחָדָא דָּא בְּדָא וְלְאֶתְקֶשְׂרָא דָּא בְּדָא קֶשְׁרֵי מְהִימְנֹתָא
 סְטְרָא דְקְדוּשָׁא מְסֻטְרָא דְרוּחַ מְסַאבָּא דְאִיהוּ רְזָא דְנַחֲשׁ לְתַתָּא). הָאִי נַחֲשׁ אִיהוּ
 דְרוּעָא שְׂמַאלָא דְרוּחַ מְסַאבָּא. וְאַחִיד בֵּיהָ מָאן דְרַכִּיב
 בֵּיהָ וְקָרְבָּא לְגַבֵּי דְסִיְהָרָא וּמְשִׁיךְ לָהּ בֵּינֵיהוּ נ"א
 בְּדַבִּיקוּ דְקוּטְפָא וְאַסְתַּאבַּת.

וְכִדִּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מְקַרְבִּין שְׁעִיר. וְהָהוּא נַחֲשׁ
 אֶתְמִשְׁךְ אֲבַתְרִיָּה דְהָהוּא שְׁעִיר. וְסִיְהָרָא
 אֶתְדַכִּיָּאת וְסֶלְקָאת לְעִילָא וְאֶתְקֶשְׂרַת לְעִילָא
 לְאֶתְבְּרָכָא. וְנִהִירִין אֲנַפְהָא מֵהּ דְאֶתְחַשְׁכַּת לְתַתָּא.
 כִּדִּין הָכָא בְיוֹמָא דְכַפּוּרֵי כִּיּוֹן דְהָהוּא חוּיָא בִישָׂא

אַתְּעֶסֶק בְּהוּא שְׁעִיר. סִיְהָרָא אַתְּפְרֻשַׁת מְנִיָּה וְאַתְּעֶסֶקַת
 (בְּיִשְׂרָאֵל) לְאוֹלָפָא עֲלֵייהוּ סְנִיגוּרִיא וְסוֹכְכַת עֲלֵייהוּ כְּאַמָּא
 עַל בְּנִין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ לֹון מְלַעֲיֵלָא וּמְחִיל
 לֹון.

לְבַתֵּר יִשְׂרָאֵל כַּד מָטוּ לַחַג מִתְעָרִי סְטָרָא דִּימִינָא
 לְעֵילָא. בְּגִין דִּיתְקַשְׁר בֵּיה סִיְהָרָא וְיִתְנַהֲרוּ
 אֲנַפְהָא כַּדְקָא חֲזִי. וְכַדִּין פְּלַגַת (יְדָב) חוֹלְקָא דְבִרְכָאן לְכָל
 אַנּוּן מִמֶּנּוּ דְלִתְתָא דִּיתְעֶסְקוּן בְּחוֹלְקֵהוּן. וְלֹא יִיתוּן
 לִיְנָקָא וְלִקְרָבָא בְּסְטָרָא דְחוֹלְקֵהוּן דִּישְׂרָאֵל.

כְּגוּוּנָא דָא לִתְתָא כַּד שָׂאָר עֲמִין אַתְּבְּרָכוּן. כְּלֵהוּן אַנּוּן
 מִתְעֶסְקִין בְּאַחְסַנַת חוֹלְקֵהוּן. וְלֹא הוּוּ אַתְּיִין
 לְאַתְעֶרְבָא בְּהַדִּייהוּ דִּישְׂרָאֵל וְלַחְמָדָא חוֹלְקֵ אַחְסַנַתִּיהוּן.
 וּבְגִין כֶּךָ יִשְׂרָאֵל אַנּוּן מְשַׁכִּין בְּרְכָאן לְכָל אַנּוּן מִמֶּנּוּ
 בְּגִין דִּיתְעֶסְקוּן בְּחוֹלְקֵהוּן וְלֹא יִתְעֶרְבוּן בְּהַדִּייהוּ.

וְכַד סִיְהָרָא אַתְּמְלִי בְּרְכָאן לְעֵילָא כַּדְקָא יְאוּת. יִשְׂרָאֵל
 אַתְּיִין וְיִנְקִין מִינָה בְּלַחוּדִייהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב (בְּמִדְבָר
 כּט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תִּהְיֶה לָכֶם. מֵאֵי עֲצַרְתָּ, כְּתַרְגוּמוֹ
 כְּנִישׁוֹ. כָּל מָה דְכְנִישׁוֹ מֵאַנּוּן בְּרְכָאן עֲלֵאִין. לָא יִנְקִין
 מְנִיָּה עֲמִין אַחְרַנִּין בַּר יִשְׂרָאֵל בְּלַחוּדִייהוּ. וּבְגִין כֶּךָ
 כְּתִיב עֲצַרְתָּ תִּהְיֶה לָכֶם. לָכֶם וְלֹא לְשָׂאָר עֲמִין. לָכֶם וְלֹא
 לְשָׂאָר מִמֶּנּוּ.

וְעַל דָּא אַנּוּן מְרַצִּין עַל הַמַּיִם לְמִיּהַב לֹון חוּלֵק בְּרַכָּאן
 דִּיתְעַסְקוֹן בֵּיהּ. וְלֹא יִתְעַרְבוּן לְבַתַּר בְּחֻדוֹתָא
 דִּישְׂרָאֵל כִּד יִנְקִין בְּרַכָּאן עֲלָאִין. וְעַל הַהוּא יוֹמָא כְּתִיב
 הוֹדִי לִי וְאֲנִי לוֹ. דְּלֹא אֶתְעַרְב אֹחֲרָא בַּהֲדָן.

לְמַלְכָּא דְזִמְן רְחִימוּי בְּסַעוּדַתָּא עֲלָאָה דְעֵבִיד לִיהּ
 לְיוֹמָא רְשִׁימָא. הָא רְחִימוּי דְמַלְכָּא יִדַּע

דְּמַלְכָּא (דף טו ע"ב) אֶתְרַעֵי בֵּיהּ. אֲמַר מַלְכָּא הַשְּׂתָא אֲנָא בְּעֵי
 לְמַחְדֵּי עִם רְחִימָאִי. וְדַחִילָנָא דְכִד אֲנָא בְּסַעוּדַתָּא עִם
 רְחִימָאִי יַעֲלוֹן כָּל אַנּוּן קַסְטוּרִי מִמֶּנּוּ וּיִתִּיבוּן עִמָּנָא
 לְפַתוּרָא לְמַסְעַד סַעוּדַתָּא דְחֻדוּה עִם רְחִימָאִי. מָה עֵבִיד
 אֲקַדִּים הַהוּא רְחִימוּי קוּסְטוּרִין דִּירוּקִי וּבְשָׂרָא דְתוּרִי
 וְאֲקַרִּיב קַמִּיִּהוּ דְאַנּוּן קַסְטוּרִי מִמֶּנּוּ לְמִיכָל. לְבַתַּר יִתִּיב
 מַלְכָּא עִם רְחִימוּי לְהַהִיא סַעוּדַתָּא עֲלָאָה מְכָל עֵדוּנִין
 דְעֲלָמָא. וּבַעוּד דְאִיהוּ בְּלַחֻדוּי עִם מַלְכָּא שְׂאִיל לִיהּ כָּל
 צְרַכּוּי וְיַהִיב לִיהּ. וְאַחְדֵּי מַלְכָּא עִם רְחִימוּי בְּלַחֻדוּהִי
 וְלֹא אֶתְעַרְבִין אַחֲרָנִין בִּינֵיִּיהוּ. כֶּף יִשְׂרָאֵל עִם קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין כֶּף כְּתִיב בַּיּוֹם הַשְּׂמִינִי עֲצַרְת תַּהֲיִה
 לָכֶם.

אֲמַרוּ רַבֵּי יוֹסִי וְרַבֵּי חֲזִיָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְקִין
 אֹרְחָא קַמֶּן. וְכַאִין אַנּוּן דְמַשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵיִתָּא.
 אֲתִי נְשַׁקּוּוּהוּ. קָרָא עֲלֵיהּ רַבֵּי יוֹסִי (ישעיה נד) וְכָל בְּנֵיךְ

לְמוֹדֵי יי וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ. כִּד מָטוּ בִּי חֶקֶל יִתִּיבוּ. אָמַר
 הַהוּא בַר נֶשׁ מֵאֵי שְׁנָא דְכְּתִיב, (בראשית יט) וַיִּי הַמְּטִיר עַל
 סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה וְגו'. (גדפס בפקודי רכז ב) וּמֵאֵי שְׁנָא בְּטוֹפְנָא
 דְכְּתִיב אֱלֹהִים אֱלֹהִים בְּכָל אֲתַר. (אמאי) וְלֹא כְּתִיב וַיִּי
 (בכלא).

אֱלֹא תַנִּינן בְּכָל אֲתַר דְכְּתִיב וַיִּי הוּא וּבֵית דִּינּוּ. אֱלֹהִים
 סָתָם דִּינָא בְּלַחֲדוּי. אֱלֹא בְּסְדוֹם אֲתַעְבִּיד דִּינָא
 וְלֹא לְשִׁיצָאָה עֲלֵמָא. וּבְגִין כֶּךָ אֲתַעְרַב אִיהוּ בְּהַדֵּי דִינָא.
 אֲבַל בְּטוֹפְנָא כָּל עֲלֵמָא שְׂצִי וְכָל אַנּוּן דְאֲשַׁתְּכַחוּ (נ"א
 בְּלַחֲדוּי) בְּעֲלֵמָא.

וְאִי תִימָא (ד"א דְהָא) נַח וּדְעַמִּיה (ד"א אֲשַׁתְּזִיבוּ). (נ"א דְהָא)
 סָתָם מְעִינָא הוּהוּ דְלֹא אֲתַחְזִי. וְעַל דָּא כָּל מַה
 דְאֲשַׁתְּכַח בְּעֲלֵמָא שְׂצִי לִיהּ. וְעַל דָּא וַיִּי בְּאֲתַגְלִיא וְלֹא
 שְׂצִי כְלָא. אֱלֹהִים בְּעֵי סְתִימוּ וּבְעֵי לְאֲסַתְּמָרָא דְהָא כְּלָא
 שְׂצִי. וְעַל דָּא אֱלֹהִים בְּלַחֲדוּי הוּי.

וּרְזָא דָּא (תהלים כט) יי לִמְבוּל יִשָּׁב. מַהוּ יִשָּׁב. אֲלֵמָלָא
 קָרָא כְּתִיב לָא יְכַלִּינן לְמִימַר. יִשָּׁב בְּלַחֲדוּי דְלֹא
 אֲתִיא עִם דִּינָא. כְּתִיב הֲכָא יִשָּׁב, וְכְּתִיב הֲתָם (ויקרא יג)
 בְּדָד יִשָּׁב בְּלַחֲדוּי.

וּבְגִין דְנַח הוּהוּ סָתָם מְעִינָא. לְבַתַּר כִּד אֲתַעְבִּיד דִּינָא
 וְשְׂצִי עֲלֵמָא וְנַח רוּגְזִיהּ מַה כְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים

אֶת נֹחַ וְגו'. דִּהָא כִּד שְׂצִי עֲלֵמָא לָא אֲדַכֵּר דְּסָתִים
 מֵעֵינָא הָוֵה. וְרוּא (דא) אֲוֹלִיפְנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָתִים
 וְגִלְיָא. גִּלְיָא הוּא בִּי דִינָא דְלִתְתָּא. סָתִים הוּא אֲתֵר דְּכָל
 בְּרַכָּאן נְפֻקֵי מִתְמָן. וּבְגִין כֶּךָ כָּל מְלוֹי דְּבֵר נֶשׁ דְּאַנּוּן
 בְּסָתִימוּ בְּרַכָּאן שְׂרִיין עֲלוּי. וְכָל דְּאַנּוּן בְּאַתְגְּלִיָּא הֵוֵא
 אֲתֵר דְּבִי דִינָא שְׂרִיאן עֲלוּי בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתֵר בְּאַתְגְּלִי
 וְהֵוֵא דְּאֶקְרִי רַע עֵין שְׁלִיט עֲלֵיהּ, וְכֹלָא הוּא בְּרוּא
 עֲלָאָה כְּגֹוּנָא דְּלְעִילָא.

בְּכַה רַבִּי יוֹסִי וְאֶמַר זַכָּאָה דְּרָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂרִיא
 בְּגִוּיָּה דִּהָא זְכוּתָא דִּילֵיהּ אֲזַמִּין לָן בְּטוּרֵי מְלִין
 עֲלֵאִין כְּאֵלִין (עד כאן). אֶמַר רַבִּי יוֹסִי הָאִי בֵּר נֶשׁ לְאוּדְעָא
 לָן מְלִין אֵלִין קָא אֲתִי וְשִׁדְרִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבְּן.
 כִּד אֲתוּ וְסִדְרוּ מְלִין קָמִיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֶמַר וְהָאִי שְׁפִיר
 קָא אֶמַר. (גדפס בפקודי רסח ב).

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוֵה יְתִיב יוֹמָא חַד קָמִיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָבוּי. אֶמַר לֵיהּ הָאִי קִין כָּל בֶּשֶׂר אֲתַהֲנִי מֵאַנּוּן
 קֶרְבָּנִין דִּהוּוּ יִשְׂרָאֵל מְקֶרְבִין עַל גַּבֵּי מִדְּבַחָא אוּ לָא.
 אֶמַר לֵיהּ כֹּלָא הוּוּ מִסְתַּפְּקֵי כְּחֻדָּא לְעִילָא וְתַתָּא.
 וְתָא חֲזִי כַּהֲנֵי וְלִיּוֹאֵי וְיִשְׂרָאֵל אַנּוּן אֶקְרוּן אָדָם בְּחַבּוּרָא
 דְּאַנּוּן רַעוּתִין קִדִּישִׁין דְּסִלְקִין מְגֹוּיָּיהוּ. הֵוֵא
 כְּשֶׁבֶא אוּ אֶמַרָא אוּ הֵהִיא בַּהֲמָה דְּקֶרְבִין אֶצְטְרִיךְ עַד

לֹא יִתְקַרֵּב עַל גְּבִי מַדְבַּחַא לְפָרְשָׁא עֲלֵהּ כָּל חֲטָאִין וְכָל
רְעוּתִין בִּישׁוּן לְאַתּוּדָאָה עֲלֵהּ. וְכַדִּין הֵהִיא אֶתְקַרֵּי בְּהֵמָה
בְּכָלֵא בְּגוּ אַנּוּן חֲטָאִין וּבִישׁוּן וְהִרְהוּרִין.

כְּגֻוּנָא דְקַרְבָּנָא דְעֻזְאֻל דְכָתִיב (ויקרא יו) וְהִתּוּדָה עָלֶיךָ
אֵת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. הָכִי נִמְי הָכָא.
וְכַד סִלְקָא עַל גְּבִי מַדְבַּחַא מְטוּלָא עַל חַד תְּרִין. וּבְגִין
כֶּךָ דָּא סִלְקָא לְאַתְרֵיהּ. וְדָא סִלְקָא לְאַתְרֵיהּ. דָּא בְּרֻזָּא
דְאָדָם וְדָא בְּרֻזָּא דְבַהֲמָה כְּמָה דָּאֵת אָמַר (תהלים לו) אָדָם
וּבַהֲמָה תוֹשִׁיעַ יִי.

חֲבִיתִין וְכָל שְׂאָר מְנַחוֹת לְאַתְעָרָא רִוְחָא קְדִישָׁא
בְּרַעוּתָא דְכַהֲנֵי וּשְׂיִרְתָּא דְלִיּוּאֵי וּבְצִלוּתָא
דְיִשְׂרָאֵל. וּבַהֲהוּא תַנּוּנָא וְשִׁמְנָא וְקִמְחָא דְסִלִּיק מִתְרֻוּן
וּמִסְתַּפְקִין (ס"א וּמִתַּפְנִקִין) (ס"א וּמִתַּפְשִׁטִין) (דף סה ע"א) כָּל
שְׂאָר מְאָרֵי דְדִינִין דְלֹא יִכְלִין לְשַׁלְטָאָה בְּהֵהוּא דִינָא
דְאַתְמָסֵר לוּן. וְכָלֵא בּוֹזְמָנָא חֲדָא. תָּא חֲזִי, כָּלֵא אֶתְעֵבִיד
בְּרֻזָּא דְמַהִימְנוּתָא לְאַסְתַּפְקָא דָּא בְּדָא, וְלְאַסְתַּלְקָא
לְעִילָא מָאן דְאַצְטְרִיךְ עַד אֵין סוּף. (גדפס בפקודי רכא א, רסח ב)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אַרְיִמַת יְדָאֵי בְּצִלוּתִין לְעִילָא, דְכַד
רְעוּתָא עֲלָאָה לְעִילָא לְעִילָא קְיִימָא עַל הֵהוּא
רְעוּתָא דְלֹא אֶתִידַע וְלֹא אֶתַּפֵּס כָּלֵל לְעֵלְמִין רִישָׁא
דְסִתִּים יִתִּיר לְעִילָא. וְהֵהוּא רִישָׁא אֶפִּיק מֵאֵי דְאַפִּיק וְלֹא
יְדִיעַ וְנִהִיר מֵאֵי דְנִהִיר כָּלֵא בְּסִתִּימוּ.

רְעוּ דְמַחְשְׁבָה עֲלָאָה לְמַרְדֵּךְ אֲבִתְרִיהּ וְלֵאֲתַנְהָרָא מְנִיָּה.
 חַד פְּרִיסוּ אֲתַפְרִיס. וּמְגוּ הֵהוּא פְּרִיסָא בְרִדִּיפּוּ
 דִּתְהִיא מַחְשְׁבָה עֲלָאָה מְטִי וְלֹא מְטִי עַד הֵהוּא פְּרִיסָא
 נְהִיר מַה דְנִהִיר. וּכְדִין (ס"א תהוא) אִיהוּ מַחְשְׁבָה עֲלָאָה
 נְהִיר בְּנִהִירוֹ (בְּסִתִּימוֹ) סָתִים דְלֹא יִדְיעַ וְהֵהוּא מַחְשְׁבָה לֹא
 יִדְעַ. כְּדִין בְּטֵשׁ הַאי נְהִירוֹ דְמַחְשְׁבָה דְלֹא אֲתִידַע
 בְּנִהִירוֹ דְפְרִסָא דְקִימָא דְנִהִיר מִמָּה דְלֹא יִדְיעַ וְלֹא
 אֲתִידַע וְלֹא אֲתַגְלִיָּא. וּכְדִין (נ"א תהא) דֹּא נְהִירוֹ דְמַחְשְׁבָה
 דְלֹא אֲתִידַע בְּטֵשׁ בְּנִהִירוֹ דְפְרִיסָא וְנִהִירִין כְּחַדָּא
 וְאֲתַעֲבִידוּ תִשְׁעַ הַיְכָלִין.

וְהַיְכָלִין לֹא אֲנֹן נְהוֹרִין וְלֹא אֲנֹן רוּחִין וְלֹא אֲנֹן
 נְשִׁמְתִין. וְלֹא אִית (אִיהוּ) מָאן דְקִימָא בְּהוּ.
 רְעוּתָא דְכָל תִּשְׁעַ נְהוֹרִין דְקִימִי כְּלֵהוּ בְּמַחְשְׁבָה דֹּאִיהוּ
 חַד מְנִיָּהוּ בְּחוּשְׁבְּנָא כְּלֵהוּ לְמַרְדֵּךְ בְּתַרְיָהוּ בְּשַׁעֲתָא
 דְקִימִי בְּמַחְשְׁבָה וְלֹא מִתְדַבְּקוּ וְלֹא אֲתִידַעוּ. וְאֵלִין לֹא
 קִימִי לֹא בְרְעוּתָא וְלֹא בְּמַחְשְׁבָה עֲלָאָה (נ"א עֲלֵאִין). תְּפִסִין
 בַּהּ וְלֹא תְפִסִין. בְּאֵלִין קִימִי כָּל רוּזִי דְמַהִימְנוּתָא וְכָל
 אֲנֹן נְהוֹרִין מְרִזָּא דְמַחְשְׁבָה עֲלָאָה (דְלִתְמָא ד"א וְלִתְמָא)
 כְּלֵהוּ אֲקָרוּן אֵין סוּף. עַד הֵכָא מְטוּ נְהוֹרִין וְלֹא מְטוּן וְלֹא
 אֲתִידַעוּ. לֹא הֵכָא רְעוּתָא וְלֹא מַחְשְׁבָה.

(כְּדִין ד"א כַּד) נְהִיר מַחְשְׁבָה וְלֹא אֲתִידַע (יִדְיעַ) מִמָּאן דְנִהִיר.

כְּדִין אֶת־לֶבֶשׁ וְאֶסְתִּים גּוֹ בִּינָה וְנִהִיר לְמֵאן דְּנִהִיר וְאֶעִיל
 דָּא בְּדָא עַד דְּאֶתְכֻלִּילוּ כְּלָהוּ כְּחֻדָּא. וּבְרוּזָא דְקָרְבְּנָא כַּד
 סָלִיק כְּלָא אֶתְקַשְׁר דָּא בְּדָא וְנִהִיר דָּא בְּדָא. כְּדִין קִיִּימִי
 כְּלָהוּ בְּסָלִיקוּ וּמַחְשָׁבָה אֶתְעַטֵּר בְּאִין סוּף. הֵהוּא נִהִירוּ
 דְּאֶתְנִהִיר מִנִּיהַ מַחְשָׁבָה עֲלָאָה (דְּלֵא אֶתְיַדַּע בְּהַ כְּלָל) אֶקְרִי אִין
 סוּף. וּמִנִּיהַ אֶשְׁתַּכַּח וְקִיִּימָא וְנִהִיר לְמֵאן דְּנִהִיר וְעַל דָּא
 כְּלָא קָאִים. זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצִדִּיקִיא בְּעֲלָמָא דִּין
 וּבְעֲלָמָא דְּאֶתִּי.

תָּא חֲזִי, הָאִי קִין כָּל בֶּשֶׂר, כְּמָה דְּקָשׁוּרָא אֶשְׁתַּכַּח
 לְעֵילָא בְּחֻדוֹ, אוּף הַכִּי נָמִי לְתַתָּא בְּחֻדוֹתָא.
 וְרַעוּתָא לְאֶסְתַּפְּקָא כְּלָא לְעֵילָא וְתַתָּא. וְאִימָא קִיִּימָא
 עֲלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל כְּדָקָא יְאוּת.

תָּא חֲזִי, בְּכָל רִישֵׁי יֶרְחָא וְיֶרְחָא כַּד סִיְהֶרָא מִתְחַדֵּשָׁא
 יְהִיבִין לֵיהּ לְהָאִי קִין כָּל בֶּשֶׂר חוּלְקָא חֻדָּא יִתִּיר עַל
 קָרְבְּנִין לְאֶתְעַסְקָא בֵּיהּ וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחוּלְקִיהַ. וְיִהָא סֵטְרָא
 דִּישְׂרָאֵל בְּלַחֻדֵּיהוּ. בְּגִין דִּיתְאַחֲדוֹן בְּמַלְכִּיהוֹן, וְדָא
 אִיהוּ שְׁעִיר. בְּגִין דְּאִיהוּ בְּחוּלְקָא דְּעֵשׂוֹ דְּכַתִּיב בֵּיהּ
 שְׁעִיר (בְּרַאשִׁית כו) הֵן עֵשׂוֹ אָחִי אִישׁ שְׁעִיר. וְעַל דָּא אִיהוּ
 אֶשְׁתַּמֵּשׁ בְּחוּלְקִיהַ. וְיִשְׂרָאֵל אֲנֹן מִשְׁתַּמֵּשִׁין בְּחוּלְקִיהוֹן.
 וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (תְּחִלִּים קלח) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יֵהּ יִשְׂרָאֵל
 לְסַגּוּלָתוֹ.

תָּא חֲזִי, הָאִי קִץ כָּל בֶּשֶׂר, כָּל רְעוּתִיהָ לָאוּ אִיהוּ אֱלָא
 בְּבִשְׂרָא תְּדִיר וּבְגִין כֶּךָ תְּקוּנָא דְּבִשְׂרָא תְּדִיר
 לְגַבִּיהָ וְעַל דָּא אֲקָרִי קִץ כָּל בֶּשֶׂר. וְכֹד אִיהוּ שְׁלִיט,
 שְׁלִיט עַל גּוֹפָא וְלֹא עַל נִשְׁמָתָא. נִשְׁמָתָא סְלֵקָא לְאַתְרָא
 וּבִשְׂרָא אֲתִיְהִיב לְאַתְרָא דָּא. כְּגוּוּנָא דָּא בְּקַרְבְּנָא דְּרְעוּתָא
 סְלֵקָא לְאַתְרָא חַד, וּבִשְׂרָא לְאַתְרָא חַד.

וּבַר נֶשׁ דְּאִיהוּ זַכָּאָה אִיהוּ קַרְבְּנָא מִמֶּשׁ לְכַפְרָה. וְאַחֲרָא
 דְּלָאוּ אִיהוּ זַכָּאָה, לָאוּ אִיהוּ קַרְבְּנָא בְּגִין דְּבִיהָ
 מוּמָא דְּכְתִיב, (ויקרא כב) כִּי לֹא לְרִצּוֹן וְגו'. וְעַל דָּא צְדִיקָא
 כְּפָרָה אֲנוּן דְּעֵלְמָא וְקַרְבְּנָא אֲנוּן בְּעֵלְמָא (עד כאן):

תָּא חֲזִי, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קִץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי.
 לְמִיטַל רְשׁוּ לְאַחֲשָׁכָא אֲפִיְהוּ (דף טו ע"ב) דְּבַנֵּי עֵלְמָא.

וּבְגִינֵי כֶּךָ הֲנֵנִי מִשְׁחִיתֶם אֶת הָאָרֶץ. (ועל דָּא עֲשֵׂה לָךְ תַּבַּת עֲצֵי
 גּוֹפֵר בְּגִין לְאַשְׁתּוּבָא פִּה וְלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵךְ. רַבֵּי חֲזִיָּא וְרַבֵּי יוֹסִי הוּוּ אֲזִילֵי בְּאַרְחָא אֲמַר
 חַד) כְּתִיב וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּכָל אֲשֶׁר צִוְּהוּ ה'.

השלמה מזהה שמטות (סימן יא)

צִוְּהוּ ה'. אָמַר רַבֵּי יוֹסִי זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאֲתִיְהִיב
 לְהוֹן אֲוִרִיתָא קְדִישָׁא וְאֵינּוּן מִשְׁתַּדְּלֵי בֵּה יִמְמָא
 וְלִילֵי. תָּא חֲזִי דְּהָא מִשְׁמַע דְּאֲלוּלֵי דְּאֲשְׁתַּכַּח נַח עִם
 תִּיבוּתָא בְּאַתְחַבְּרוּתָא כַּחְדָּא לָא אֲשְׁתַּזִּיב (ובגין כף) אִסְתִּים
 מִן עֵינָא בְּגוּ תִיבוּתָא. קָמוּ וְאֲזִלוּ. אָמַר הֵהוּא יוֹדָאֵי

בּוֹדֵאי כְּתִיב עֲשֵׂה לָךְ תִּיבַת עֲצֵי גּוֹפֶר, לָךְ לְגִרְמָךְ בְּגִין
לְאַתְחַבְּרָא בַּהֲדָה וּלְאַשְׁתַּזְבֵּא בָּהּ מָה כְּתִיב וַיַּעַשׂ נָח כְּכֹל

אֲשֶׁר צִוְּהוּ וְגו' (עד כאן מזהה שמטות)

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וְנָח בֶּן יִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְגו'. וְכִי
אֲמַאי אֲתָא חוֹשְׁבֵנָא דָּא לְמַמְנִי. אֵלָא אֵילוּ לָא הוּוּ
נָח בֶּן יִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לָא יִיעוּל לְתִיבּוֹתָא וְלָא יִתְחַבֵּר
בַּהֲדָה. פִּיּוֹן דְּאַשְׁתְּלִים בְּיִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה כְּדִין אֲתְחַבֵּר
בַּהֲדָה.

וְעַל דָּא מִן יוֹמָא דְּאַשְׁתְּלִים חוֹבִייהוּ דְּבְנֵי עֲלָמָא אוֹרִיךְ
לוֹן קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ עַד דְּאַשְׁתְּלִים נָח בְּיִשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה וְאַשְׁתְּלִים דְּרַגְיָה כְּדָקָא יָאוֹת וְהוּוּ צְדִיק
שְׁלִים. וְכְדִין עָאל לְתִיבּוֹתָא. וְכֹלָא כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיָלָא:

וְנָח בֶּן יִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה כְּמָה דְּאֲמָרֵן. וּבְגִינֵי כֶּךָ לָא
אֲתָמַר כְּבִן יִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה. (ד"א ל"ג) לְקַבִּיל שִׁית
סְטָרִין דְּעֲלָמָא). תּוּ פִתַּח וְאָמַר וְאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת
הַמַּבּוּל מִיָּם. מַאי טַעְמָא הִנְנִי פִיּוֹן דְּאָמַר וְאֲנִי. אֵלָא אֲנִי
אֲנִכִי (נ"א הַנְּבִי) כֹּלָא מְלָה חֲדָא הִיא.

תָּא חֲזִי, בְּכֹל אֲתַר אֲנִי אֲתַעְבִּיד גּוֹפָא לְנִשְׁמַתָּא וְדֵאי
דְּמִקְבֵּלָא מִמָּה דְּלַעֲיָלָא. וּבְגִין כֶּךָ אֲתַרְמִיז בְּאֵת
קַיִמָא דְּכְתִיב אֲנִי הִנֵּה בְּרִיתִי אֲתָךְ. אֲנִי דְּקַיִמָא
בְּאֲתַגְלִיָּא מְזוּמְנַת לְמַנְדַּע. אֲנִי כְּרַסִּיא לְמָה דְּלַעֲיָלָא.

אֲנִי דְעֵבִידְנָא נּוֹקְמִין לְדְרֵי דְרִין. וְאֲנִי כְּלִיל דְכֹר וְנוֹקְבָא
כְּחֻדָּא. לְבַתֵּר אֶתְרִשִׁים בְּלַחֲדוּדֵי דְאֶזְדַּמֵּן לְמַעְבַּד דִּינָא.
הִנְנִי. מִבִּיא אֶת הַמְּבּוּל מֵיִם.

כִּיּוֹן דְאָמַר מִבִּיא אֶת הַמְּבּוּל לָא יִדְעָנָא דְאִיהּ מֵיִם.
אֶלָּא אֶת הַמְּבּוּל לְאַסְגָּאָה מְלֵאָךְ הַמּוֹת, דְאָף עַל
גַּב דְמִיָּא הוּוּ. מְחַבְּלָא (לְחַבְּלָא בְּהוֹן מְחַבְּלָא) (ד"א הוּוּ) אֶזִּיל
בְּעֵלְמָא לְשִׁיצָאָה בְּאֲנוּן מִיּוֹן. אֲנִי יִי, הָכִי תַנִּינֵן נְאֻמָּן
אֲנָא לְשֵׁלְמָא אֲגַר טַב לְצַדִּיקֵיָא וְלֹאֲתַפְרַע מְרִשִׁיעֵיָא.
וּבְגִין כֶּף אֲבִטַח לֹון קְרָא לְצַדִּיקֵיָא בְּאֲנִי לְשֵׁלְמָא אֲגַר
טַב דְלֵהוֹן לְעֵלְמָא דְאֲתִי. וְאֲגֻזִים לְרִשִׁיעֵיָא לְאֲתַפְרַע
מִנִּיָּהוּ לְעֵלְמָא דְאֲתִי בְּאֲנִי.

לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר. כְּמָה דְאֻקִּימְנָא דְדָא הוּוּ מְחַבְּלָא
דְעֵלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שְׁמוֹת י"ב) וְלֹא יִתֵּן
הַמִּשְׁחִית לְבֹא אֶל בְּתִיכֶם לְנִגּוּף. וְדָא הוּוּ לְשַׁחַת כָּל
בְּשָׂר מִסְטָרָא דְקִץ כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנֵי. דְהָא כִּיּוֹן דְמִטָּא
זְמָנָא דְאֻרִיךְ לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ (ד"א ל"ג) וְאֻרִיךְ לֹון
עַד דְאֲשִׁלִּים נֹחַ לְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה כְּדִין לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר.
אָמַר הָכִי אֻלְפִנָּא מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי יִצְחָק (ס"א) בְּרַבִּי יוֹסִי
מְחֻזָּאִי) דְאָמַר לֵן (נ"א הָאִי דְאֻמְרֵי לְכוּן).

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה לז) אֲמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְהוָה בְּאֶרֶץ
הַחַיִּים לֹא אֶבִּיט אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חָדְל. אֲמַרְתִּי

לֹא אֶרְאֶה יְהוָה, כַּמָּה אֲטִימִין אַנּוּן בְּנֵי נֶשֶׁא דְלֹא יַדְעִין
 וְלֹא מִשְׁגִּיחִין בְּמַלְי דְאֹרִייתָא, אֶלֶּא מִסְתַּכְּלֵי בְּמַלּוּי
 דְעֶלְמָא וְאֶתְנַשִּׁי מִנִּייהוּ רִיחָא דְחַכְמַתָּא.

דְכִד בַּר נֶשֶׁא אֶסְתַּלַּק מֵהַאי עֶלְמָא וַיְהִיב חוֹשְׁבָנָא
 לְמַאֲרִיָּה מִכָּל מַה דְעַבַּד בְּהַאי עֶלְמָא בְּעוֹד דְאִיְהוּ
 קָאִים רִיחָא וְגוֹפָא בְּחָדָא וְחַמֵּי מַה דְחַמֵּי, עַד דְאֹזִיל
 לְהַהוּא עֶלְמָא וּפְגַע לִיָּה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן יְתִיב לְתַרְעָא
 דְגַנְתָּא דְעַדָן לְמַחְמֵי כָּל אַנּוּן דְנִטְרוּ פְקוּדֵי דְמַאֲרִיָּהוּן
 וְחַדֵּי בְּהוּ.

וְכַמָּה צְדִיקָא סַחֲרִנִּיָּה דְאָדָם. אַנּוּן דְאֶתְמַנְעוּ מֵאַרְחָא
 דְגִיְהֵנָם וְסָטוּ לְגַבֵּי אַרְחָא דְגֵן עַדָן. וְאֵלִין אֶקְרוּן
 יוֹשְׁבֵי חֲדַל. וְלֹא כְּתִיב יוֹשְׁבֵי חֲלָד. בְּגִין דְלֹא הוּוּ כְּמוֹ
 חוּלְדָה דְגֵרָרָא וּמִנְחָא וְלֹא יַדְעָא לְמֵאן שְׂבָקָא. אֶלֶּא
 יוֹשְׁבֵי חֲדַל. כַּמָּא דְאֶתְ אָמַר, (ישעיה ב) חֲדַלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם
 וְגו' (אֶלֶּא יוֹשְׁבֵי חֲדַל) דְאֶתְמַנְעוּ לֹון מֵאַרְחָא דְגִיְהֵנָם. וְאֶתְקִיפוּ
 בְּהוּ לְאַעְלָא לְהוּ בְּגַנְתָּא דְעַדָן.

דְבַר אַחַר יוֹשְׁבֵי חֲדַל אַנּוּן מְרִיָּהוּן דְתִשׁוּבָה דְמַנְעוּ
 גְרַמֵּייהוּ מֵאַנּוּן חוּבִין דְחִיבֵיָּא. וּבְגִין דְאָדָם
 הָרֵאשׁוֹן תָּב בְּתִיּוּבָתָא קָמֵי מַאֲרִיָּה. יְתִיב (נ"א ע"ב) עַל אַנּוּן
 דְאֶתְמַנְעוּ מִחוּבִיָּהוּן וְאַנּוּן בְּנֵי חֲדַל. כַּמָּא דְאֶתְ אָמַר,
 (תהלים לט) אֲדַעָה מַה חֲדַל אָנִי. וּבְגִין כֶּךָ אִיְהוּ יְתִיב לְתַרְעָא

דְּגַנְתָּא דְּעַדְנָן וְחַדֵּי בְּהוּ בְּצַדִּיקֵי דְּאַתְיִין בְּהוּא אֹרְחָא
 דְּגַנְתָּא דְּעַדְנָן.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב אֲמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יְהוָה. וְכִי מֵאֵן יִכִּיל
 לְמַחְמֵי יְהוָה. אֲלֵא סוּפָא דְקָרָא אֹכַח דְּכְתִיב יְהוָה בְּאַרְץ
 הַחַיִּים. תָּא חֲזִי, כַּד (תרומה קמא) סִלְקִין נִשְׁמַתִּין לְאַתְר
 צְרוּרָא דְחַיִּי. תַּמָּן מִתְהַנֵּן בְּזוּהָרָא דְאַסְפְּקִלְרִיָּא דְנִהָרָא
 דְנִהָר (דף 10 ע"א) מֵאַתְר עֲלָאָה דְכֻלָּא. וְאֵילוּ לֹא מִתְלַבְּשָׁא
 נִשְׁמַתָּא בְּזוּהָרָא דְלְבוּשָׁא אַחְרָא לֹא תִיכּוּל לְאַתְקַרְבָּא
 לְמַחְמֵי הַהוּא נְהוּרָא. וְרוּזָא דְמִלָּה כְּמַה דִּיהִבִּי לְנִשְׁמַתָּא
 לְבוּשָׁא דְמִתְלַבְּשָׁא בֵּיה לְמִיקָם בְּהַאי עֲלָמָא. הֲכִי נִמְי
 יְהִי לָהּ לְבוּשָׁא דְזוּהָרָא עֲלָאָה לְמִיקָם בֵּיה בְּהוּא עֲלָמָא
 וְלֹא־סִתְפְּלָא בְּגוּ הַהוּא אֲסְפְּקִלְרִיָּא דְנִהָרָא מְגוּ הַהוּא
 אַרְץ הַחַיִּים.

תָּא חֲזִי, מִשָּׁה לֹא יִכִּיל לְקַרְבָּא לְאַסְתְּפְּלָא בְּמַה
 דְאַסְתְּפְּלָא אֲלֵא כַּד אֲתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא אַחְרָא כְּמַא
 דְאַתְ אֲמַר (שמות כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֲנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר.
 וְתַרְגּוּם בְּמִצִּיעוֹת עֲנָנָא. וְאַתְלַבֵּשׁ בְּהַ כְּמַאֵן דְּאַתְלַבֵּשׁ
 בְּלְבוּשָׁא. וּבְגִין דָּא (שמות כ) וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרֹפֶל אֲשֶׁר
 שָׁם הָאֱלֹהִים וּכְתִיב, (שמות כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֲנָן וּגו'
 וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וַיִּכִּיל
 לְאַסְתְּפְּלָא בְּמַה דְאַסְתְּפְּלָא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא מִתְּלַבְּשִׁין נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא בְּהוּא
 עֲלָמָא בְּלְבוּשָׁא כְּגִוּוֹנָא דְּהוּא עֲלָמָא דְּלֹא
 יִתְנַהֵג אֲלֵא בְּלְבוּשָׁא כְּגִוּוֹנָא דָּא וְקִיָּמִי לְאַסְתְּפֻלָּא
 בְּנְהוּרָא דְּנְהִיר בְּהוּא אַרְץ הַחַיִּים. וְזִהוּ יְהִי יְהִי בְּאַרְץ
 הַחַיִּים. דְּהוּה סְבִיר דְּלֹא יִזְכִּי לְהוּא נְהוּרָא וְלְהוּא
 אֲסְתְּפֻלוֹתָא בְּגִין דְּנְהוּרָא דְּנִגִיד פְּסִיק לִיה וְלֹא אוֹלִיד.
 לֹא אֲבִיט אָדָם עוֹד דָּא אָדָם קִדְמָאָה כְּמָה דְּאִתְמַר.

וְכֹל דָּא לְמָה. בְּגִין דְּאִמַר לִיה נְבִיאָה פִי מִת אֲתָה בְּהֵאִי
 עֲלָמָא וְלֹא תַחֲיָה לְהוּא עֲלָמָא. בְּגִין. דְּמָאן דְּלֹא
 אוֹלִיד בְּנִין בְּהֵאִי עֲלָמָא, כִּד נְפִיק מִנִּיה מְתַרְכִין לִיה ^(תודה)
 מְכֹל מַה דְּאִמְרָן. וְלֹא שְׂרִיא לְמַחְמִי בְּהוּא נְהוּרָא דְּנְהִיר
 (כֹּל שְׁכֹן וְכֹל שְׁכֹן שְׂאֵר עֲמֵא וְשְׂאֵר בְּנֵי נְשָׂא). וּמָה חֲזַקְיָה דְּהוּה לִיה זְכוּת
 אֲבוֹת וְאִיהוּ זִכָּאָה צַדִּיק וְחֲסִידָא כְּךָ. כֹּל שְׁכֹן מָאן דְּלִית
 לִיה זְכוּת אֲבוֹת וְחֲטִי קָמִי מְאָרִיָּה.

הֵאִי לְבוּשָׁא דְּקִאֲמְרָן אִיהוּ ^(אנון) מַה דְּאִמְרוּ חֲבֵרִיא
 חֲלוּקָא דְּרַבָּנָן דְּאִתְלַבְּשִׁין בְּהוּא עֲלָמָא. זִכָּאָה
 חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקָא דְּגִנְזוּ לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה
 טְבִין וְעִידוּנִין לְהוּא עֲלָמָא, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב, ^(ישעיה סד) עֵין
 לֹא רֵאתָ אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ:

וְאֲנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת הַמְּבּוּל מִים עַל הָאָרֶץ. רַבִּי יְהוּדָה
 פֶּתַח ^(במדבר כ) הֵמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

אֶת יי וַיִּקְדַּשׁ בָּם. וְכִי בְּאַתֵּר אַחֲרָא לֹא רְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת יי. מֵאֵי שָׁנָא הֲכָא דְקָאֲמַר הֵמָּה מִי מְרִיבָה וְלֹא
אַחֲרֵנִין. אֲלֹא הֵינִי מִי מְרִיבָה הוּוּ וְדַאי דִּיהִבוּ חֵילָא
וְתוֹקְפָא לְמֵאֲרִיחוֹן דְּדִינָא לְאַתְתַּקְפָּא. בְּגִין דְּאִית מִיין
מְתוֹקִין וְאִית מִיין מְרִירָן. אִית מִיין צְלִילָן וְאִית מִיין
עֲכִירָן. אִית מִיין שְׁלָם וְאִית מִיין קֶטְטוּ. וְעַל דָּא הֵמָּה מִי
מְרִיבָה אֲשֶׁר רְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יי, דְּאֲמַשִּׁיכוּ עַלֵייהוּ
לְמָאן דְּלֹא אֲצֻטְרִיף וְאִסְתְּאִיבוּ בֵּיהּ הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
וַיִּקְדַּשׁ בָּם.

אָמַר לִיה רַבִּי חֲזַקְיָה אִי הָכִי מֵאֵי וַיִּקְדַּשׁ וַיִּקְדְּשׁוּ מִבְּעֵי
לִיה. אֲלֹא מְלָה אִסְתְּלִיקַת. וַיִּקְדַּשׁ אֶתְפָּגִים מָאן
דְּלֹא אֲצֻטְרִיף. כְּבִיכּוֹל דְּאַתְפָּגִימַת סִיְהָרָא. וַיִּקְדַּשׁ לָאו
לְשִׁבְחָא אִיהוּ הֲכָא. וְאַנִּי הֲנֵנִי מִבִּיא אֶת הַמְּבּוּל כְּמָה
דְּאוּקִימְנָא לְאִיִּתְאָה מְחַבְּלָא עַלֵייהוּ כְּמָה דְּאַנּוֹן
אִסְתְּאִיבוּ בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי וּוִי לֹוֹן לְרִשִׁיעִיָּא דְּלֹא בְּעָאן לְאַתְבָּא קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא עַל חוּבִיהוֹן בְּעוּד דְּאַנּוֹן בְּהֵאִי
עַלְמָא. דְּכַד בַּר נָשׁ אָתִיב וְאַתְנַחֵם עַל חוּבוֹי. קוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא מְחִיל לִיה. וְכָל אַנּוֹן דְּמִתְתַּקְפִּין בְּחוּבֵיהוּ וְלֹא
בְּעוּ לְאַתְבָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא עַל ^(חוּבוֹי) חוּבִיהוֹן.
לְבַתֵּר ^(יְנַפְלוֹ) יְנַפְלוּ לְגִיהֵנָם וְלֹא יִסְקוּן לִיה מִתְמָן לְעַלְמִין.

תָּא חֲזִי, בְּגִין דְּאִתְקִיפוּ לְבֵייהוּ כָּל אַנּוּן דְּרָא דְנַח וּבְעוּ
 לְאַחֲזָאָה חוּבֵייהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֵייתִי דִּינָא עֲלֵייהוּ בְּהוּא גּוּוּנָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק
 וְאַפִּילוּ כַּד חָטִי בַר נֶשׁ בְּאַתְפְּסִיָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 רַחֲמָן. וְאִי תַב בַּר נֶשׁ לְגַבִּיָּה חָפִי עֲלֵיהּ וּמְחִיל לֵיהּ וְשָׁבִיק
 לֵיהּ. וְאִי לָא, גָּלִי לֵיהּ לְעֵינֵי כָּלָא. מְנַלן מְסוּטָה.

וְהָכִי נָמִי אֶתְמַחֲוֹן אֵלִין חֲיִיבֵיָּא מֵאַרְעָא בְּאַתְגְּלִיָּא.
 וְהֵיךְ אֶתְמַחֲוֹן. אֱלָא דְהוּוּ נְפָקִי מִיָּא וְהוּוּ רְתִיחֲוֹן
 מִן תְּהוּמָא וְסִלְקִי וְאַעְבַּר מִנֵּייהוּ מְשָׁכָא. וְכִיּוֹן דְּאַעְבַּר
 מִנֵּייהוּ מְשָׁכָא הָכִי נָמִי בְּשָׂרָא וְלָא אֶשְׁתְּאַרוּ אֱלָא
 בְּגַרְמֵייהוּ לְחוּד. לְקִיָּמָא דְכְּתִיב וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ. וְכָל
 אַנּוּן גְּרָמִי אֶתְפַּרְדֵּן דָּא מִן דָּא וְלָא אֶשְׁתְּאַרוּ כְּחֻדָּא.
 וּמְכָלָא אֶתְעַבְּרוּ מֵעֲלָמָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר וַיִּמְחוּ מִן
 הָאָרֶץ, מֵאִי וַיִּמְחוּ, כְּמָא דְאַתְ דָּא אָמַר יִמְחוּ מִסְפָּר חַיִּים.
 מְכָאן אֲוֹלִיפְנָא דְלִית לֹון תְּחִיָּה לְעֲלָמִין וְלָא יְקוּמוּן
 בְּדִינָא.

(דף 10 ע"ב)

וְהֵקִימוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְךָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵהֶכָּא
 קִיּוּמָא דְבְּרִית לְעֵילָא כְּקִיּוּמָא דְבְּרִית
 לְתַתָּא. מִשְׁמַע דְּכְּתִיב אִתְךָ. וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מְכָאן
 אֲוֹלִיפְנָא דְכַד זְכָאִין אַנּוּן בְּעֲלָמָא אֶתְקִיָּים עֲלָמָא

לְעֵילָא וְתַתָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה סְתִים אִיהוּ. כַּד
 אֲתַעְרוּתָא דְדַכּוּרָא לְגַבֵּי נּוֹקְבָא כַּד אִיהוּ מְקַנֵּי לָהּ.
 תָּא חוּזִי, רָזָא דְמְלָה כַּד צַדִּיקָא אִיהוּ בְּעַלְמָא מִיַּד
 שְׂכִינְתָא לָא אֲתַעְדִּיאַת מִיָּה וְתִיאּוּבְתָא דִילָהּ בֵּיהּ.
 כַּדִּין תִּיאּוּבְתָא דְלַעִילָא לְגַבֵּהּ בְּרַחֲמֵי כְּתִיאּוּבְתָא
 דְדַכּוּרָא לְנוֹקְבֵיהּ כַּד אִיהוּ מְקַנֵּי לָהּ. וְעַל דָּא וְהַקִּימוּתִי
 אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ. אֲתַעַר תִּיאּוּבְתָא בְּגִינְךָ. כְּגֻוּנָא דָּא
 (בראשית יז) וְאֶת בְּרִיתִי אֶקִּים אֶת יִצְחָק.

וְהַקִּימוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ לְמַהוּי אֶת בְּרִיתִי בְּעַלְמָא.
 וּלְבַתֵּר וּבָאֵת אֶל הַתְּבָה, דְּאֶלְמִילָא לָאו אִיהוּ
 צַדִּיק (בְּרִית) לָא יִיעוּל לְתִיבּוּתָא דִּהָא לָא אֲתַחְבֵּר לְתַבָּה
 בַּר צַדִּיק, וּבְגִינֵי כָךְ וּבָאֵת אֶל הַתְּבָה וְהָא אֲתַמַּר.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּכָל זְמַנָּא דְבְנֵי נְשָׂא יִתְאַחַדוּן בְּבְרִית
 דָּא, וְלָא יִשְׁבְּקוּן לֵיהּ, לֵית עִם וְלִישָׁן בְּעַלְמָא
 דִּיִּכּוּל לְאַבְּאָשָׁא לּוֹן. וְנַח אֲתַקִּיף בְּבְרִית דָּא וְנָטַר לֵיהּ,
 בְּגִינֵי כָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא נָטַר לֵיהּ (וְכָל דִּילֵיהּ). וְכָל בְּנֵי
 דְרִיהּ לָא נָטְרוּ לֵיהּ, בְּגִין כִּף קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲעֵבַר
 לּוֹן מְעַלְמָא. וְהָא אֲתַמַּר בְּהָהוּא חוּבָא מִמָּשׁ דְּאֲנוּן חָאבוּ
 בְּהָהוּא גּוּוּנָא אֲתַמְחוּן מְעַלְמָא.

רַבִּי יְהוּדָה הָוָה שְׂכִיחַ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהוּוּ עָסְקִי
 בְּהָאֵי קָרָא דְכְּתִיב, (מלכים א יח) וַיִּרְפָּא אֶת מְזֻבַּח ה'

הַהָרוֹס. מֵאֵי וִירָפָא. תָּא חֲזִי, בִּימֵי אֱלִיהוּ, יִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ
שְׁבָקוּ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁבָקוּ בְּרִית קַיִמָּא
דְּלָהוֹן. כִּד אַתָּא אֱלִיהוּ וְחַמָּא דְקָא שְׁבָקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הֵאֵי בְּרִית קַיִמָּא וְאַעֲבָרוּ מִנֵּיהוּ הֵאֵי בְּרִית.

כִּיּוֹן דְּחַמָּא אֱלִיהוּ כִּךְ אַתָּא לְאַתְקֵנָא מְלָה לְדוּכְתִּיָּה.
כִּיּוֹן דְּקָרִיב מְלָה לְדוּכְתִּיָּה אַתְסִי כְּלָא. הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב וִירָפָא אֶת מְזֻבַּח יְיָ הַהָרוֹס. דָּא בְּרִית קַיִמָּא (ד"א
ל"ג) דָּאֲתָא לְאַתְקֵנָא מְזֻבַּח יְיָ הַהָרוֹס בְּרִית קַיִמָּא) דְּהוּא
שְׁבִיק מִעֲלָמָא. וְכְתִיב, (מלכים א' יח) וַיִּקַּח אֱלִיהוּ שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה אַבְנִים לְמִסְפָּר שְׁבִטֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דָּא הוּא תְּקוּנָא
דְּמְזֻבַּח יְיָ.

אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְיָ אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמִךְ. מֵאֵי
טַעְמָא אֲדַכְּרַהּ הַכָּא יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא וְדָאֵי יִשְׂרָאֵל
יִהְיֶה שְׁמִךְ וְדָאֵי לְאַסְתִּלְקָא לְעִילָא וְלֹאֲתַבָּא בְּרִית
קַיִמָּא לְאַתְרֵיהּ. וְהֵינּוּ דְכְתִיב כִּי עֲזָבוּ בְּרִיתְךָ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כִּךְ אֶת מְזֻבְחוֹתֶיךָ הָרָסוּ.

תָּא חֲזִי, כִּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל נָטְרוּ קַיִמָּא קַדִּישָׁא כְּדִין
עֲבָדֵי קִיּוּמָא לְעִילָא וְתַתָּא. וְכִד שְׁבָקֵי לְהֵאֵי בְּרִית
כְּדִין לָא אֲשַׁתְּכַח קִיּוּם לְעִילָא וְתַתָּא דְכְתִיב, (ירמיה לג) אִם
לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי.
וּבְגִין כִּךְ וִירָפָא אֶת מְזֻבַּח יְיָ הַהָרוֹס. וְכִי רְפוּאָה אִיהוּ.

הָכִי הוּא וְדַאי דְהָא מְקַיִים לְהֵהוּא אֲתֵר דְמַהִימְנוּתָא
תְּלִיא בֵיה.

תָּא חַוִּי, אוּף הָכִי פְּנַחַס בְּשַׁעְתָּא דְקַנִּי לְעוּבְדָא דְזוּמְרִי
אֲתַקִּין לְהָאִי בְרִית בְּאַתְרֵיהּ. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, (במדבר
כה) הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וְכִי סִלְקָא דַעְתָּךְ
דְּבְגִין פְּנַחַס הָוֵה. וּמַה קִּטְטָא הָוֵה לִיה לְפְנַחַס בְּהָאִי
בְרִית. אֶלָּא הָכֵא אֲתַקְשֵׁר מְלָה בְדוּכְתִיָּהּ. הִנְנִי נֹתֵן לוֹ
אֶת בְּרִיתִי. וּמַה אֲתֵן לוֹ שְׁלוֹם (לְאַתְחַבְּרָא כָּל חַד בְּדוּכְתִיָּהּ)
לְאַתְחַבְּרָא בְרִית בְּאַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת
בְּרִיתִי (שְׁלוֹם). וּמַה (נ"א אִיהוּ) שְׁלוֹם דְּאִיהוּ אֲתֵרִיהּ לְאַתְחַבְּרָא
בְּהַדִּיָּהּ. מַה דְּאַתְפָּרֵשׁ מְנִיָּה בְּחוּבֵיָּהּ. בְּגִינֵיהּ אֲתַחְבֵּר
בֵּיהּ. וְעַל דָּא הוּאִיל וְהוּא אֲתַקִּין מְלָה בְדוּכְתִיָּהּ, מְכַאן
וְלַהֲלָאָה וְהִיתָה לוֹ וְלִזְרַעוֹ אַחֲרֵיוּ בְרִית כְּהַנֵּת עוֹלָם, תַּחַת
אֲשֶׁר קִנָּא לְאַלְהֵיוּ וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לִית לָךְ מְלָה בְּעַלְמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא קַנִּי לָהּ כְּמוֹ חוּבָא דְבְרִית כְּמָא דְאַתְ אָמַר,
(ויקרא כו) חָרַב נֹקְמַת נָקַם בְּרִית. וְתָא חַוִּי, לָא אֲשַׁתְּלִים
חוּבָא דְדָרָא דְטוּפְנָא, אֶלָּא בְּגִין דְּחָבוּ בְּחַבִּילוֹ (דְּאַרְחִיָּהּ)
עַל אַרְעָא. וְאַף עַל גַּב דְּהוּוּ מְקַפְחֵי דָּא לְדָא כְּדַכְתִּיב
וְתַמְלָא הָאָרֶץ חָמַס (וְחָמַס מִכְּלָא הִנְהוּ וּבְגִין כֶּף) וְכַתִּיב כִּי (דף טו ע"א)
מְלָאָה הָאָרֶץ חָמַס מִפְּנֵיהֶם. מְכַל מְקוּם וְתַשְׁחַת הָאָרֶץ

לפני האלהים. והנני משחיתם מדה פנגד מדה, הנני משחיתם בחובא דחבלותא.

ואית דאמרי דלא אשתלים קסטייהו אלא בחובא דחמס דהוו מקפחין דא לדא דהוו בישין לשמים ולבריות. תא חזי, כמה אנון ממנן מלעילא דאתפקדן על קלי דאנון דמסרי דינא על חבריהון על מה דעבדי לון. ועל דא פתיב פי מלאה הארץ חמס מפניהם. ובגין כך פתיב והנני משחיתם את הארץ:

ויאמר יי לנח בא אתה וכל ביתך. אמר רבי שמעון אמאי בכלהו (ד"א ל"ג אמר) אלהים והכא יי. מאי שנא הכא דאתמר יי שמא עלאה דרחמי. אלא רזא איהו דאוליפנא. לאו אורח ארעא לקבלא אתתא אושפינא בהדה אלא ברשו דבעלה.

אוף הכי (במי נח) נח בעא לאעלא בתיבותא לאתחברא בהדה. ולא הוה (ליה) יאות עד דבעלה דתיבה יהב ליה רשו לאעלאה (בהדה). דכתיב בא אתה וכל ביתך אל התבה. ובגין כך אקרי הכא יי בעלה דתיבה. וכדין עאל נח ואתחבר בהדה. וכן אוליפנא דלית ליה רשו לאושפינא למיעאל לביתא אלא ברשו בעלה מאריה דביתא, הדא הוא דכתיב לבתר ויבא נח וגו'.

תא חזי, מה פתיב פי אותך ראיתי צדיק לפני בדור

הָזֶה. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דִּלָּא יִקְבֵּל בַּר נֶשׁ אוֹשְׁפִיזָא בְּבֵיתֶיהָ
 אִי אִיהוּ חֲשִׁיד בֵּיה דְּאִיהוּ חֲיִיבָא. אֶלָּא אִי קָאִים בְּעֵינױ
 לְזַכָּאָה דִּלָּא חֲשִׁיד בְּעֵינױ כָּלֵל. הֲדָא הוּא דְכָתִיב בָּא
 אֶתְה וְכֹל בֵּיתְךָ אֶל הַתְּבָה, מֵאִי טַעְמָא בְּגִין כִּי אוֹתְךָ
 רֵאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה.

וְאוֹלִיפְנָא דְּאִי יִהְיֵב לֵיה רְשׁוּ בְּלַחֲדוּי וְלָא יִהְיֵב רְשׁוּ
 לְכָל אַנּוּן דְּאֶתְיִין עֲמִיהָ, לָא יִיעוֹל לּוֹן
 לְבֵיתָא. הֲדָא הוּא דְכָתִיב בָּא אֶתְה וְכֹל בֵּיתְךָ אֶל הַתְּבָה.
 לְכָלֵּא יִהְיֵב רְשׁוֹתָא לְמִיעֵל. וּמְקָרָא דָּא אוֹלִיפְנָא רְזָא
 דְּאַרְחױ דְּאַרְעָא. (ד"א ל"ג) בָּא אֶתְה וְכֹל בֵּיתְךָ אֶל הַתְּבָה
 וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח (תהלים כד) לְדוֹד מְזֻמּוֹר לֵיִי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהָ
 תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ. הָא תַנִּינָן לְדוֹד מְזֻמּוֹר דְּאָמַר
 שִׁירְתָּא וּלְבַתֵּר שְׂאֲרַת עֲלִיהָ רוּחַ קַדִּישָׁא, מְזֻמּוֹר לְדוֹד
 דְּשְׂאֲרַת עֲלִיהָ רוּחַ קַדִּישָׁא וּלְבַתֵּר אָמַר (לָה) שִׁירְתָּא.

לֵיִי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהָ, הֵאִי קָרָא עַל אֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל
 אֶתְמַר דְּאִיהִי אֶרְעָא קַדִּישָׁא. וּמְלוֹאָהָ דָּא שְׂכִינְתָּא
 כְּמָא דְּאֶתְ אָמַר, (דברי הימים ב ה) כִּי מָלָא כְבוֹד יְיָ אֶת בֵּית
 יְיָ. וְכָתִיב, (שמות מ) וְכְבוֹד יְיָ מָלָא אֶת הַמִּשְׁכָּן. מֵאִי מָלָא
 וְלָא מִלָּא. אֶלָּא מָלָא וַדָּאי דְּאֶתְמַלְיָא מְכָלֵּא.
 דְּאֶתְמַלְיָא מִן שְׂמֵשָׁא. סִיְהָרָא שְׁלִים בְּכָל סְטָרִין. מָלָא

מִכָּל טוֹבא דְלַעִילָא. כְּאִסְקוּפָא דָא דְאִתְמַלְיָא מִכָּל
טוֹבא דְעֵלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב לִיִּי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהָ. תִּבְל
וְיֹשְׁבֵי בָהּ דָּא שָׂאֵר אֲרַעָאן.

דְּבַר אַחַר לִיִּי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהָ דָּא אֲרַעָא קְדִישָׁא עֲלָאָה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בָהּ. וּמְלוֹאָהָ אֲלִין
נְשִׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקֵיִיא (ד"א ל"ג דְּבִלְחוֹן מְלִיִּין לֵה) אִתְמַלְיָא (ד"א
דְּאִתְמַלְיָא) מְנִייהוּ מִחִילָא דְעַמּוּדָא חַד דְּעֵלְמָא קְיִימָא
עֲלִיהָ. וְאִי תִימָא עַל חַד קְיִימָא.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב, (תהלים כד) כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּהָ.

השלמה מזהה שמטות (סימן מ"ז)

עַל יָמִים יִסְדָּהָ, אֲלִין חֲפִימִין דְּיִשְׂרָאֵל רַבְרַבִּיא דְּיִסְדָּן
אוֹרֵיִיתָא וְחַכְמַתָּא דְּאִתְקַרִיאת הַיָּם הַגָּדוֹל וְכֵן הוּא
אוֹמֵר (קִהְלֵת א') וְעַל נְהָרוֹת אֲלִין תְּלַמִּידֵיִיא דְּאִינוּן רַבְרַבִּין
מִן נְהָרָא. וְכֵן הָרַב גָּדוֹל מִן הַתְּלַמִּידִים. וְאִינוּן מְחַדְדִין
אֶת הָרַב בְּקוּשִׁיּוֹתֵיהֶן. וְהוּא מְתַרְץ לֹון כָּל הַקּוּשִׁיּוֹת וְאִינוּ
מְתַרְשֵׁל. כְּמוֹ הַנְּהָרוֹת שְׁנַמְשְׁכִין לָיִם וְאִינוּ מְלָא שְׁנַאֲמַר
כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. וְהִרְאִיהָ אֲמַרוּ אַחֲרֵי כֵן מִי
יַעֲלֶה בְּהַר יִי. כִּי אִין מַעֲשָׂה בְּלָא חַכְמָה. כִּי הַתְּלַמוּד
מִבִּיא לִיְדֵי מַעֲשָׂה: (עד כאן מזהה שמטות)

כִּי הוּא. מֵאֵן הוּא. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּמָא דְּאִתְ
אֲמַר הוּא עֲשָׂנוּ. וְכְתִיב, (איוב כח) כִּי הוּא לְקַצוֹת הָאָרֶץ

יְבִיט.

עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהֻרוֹת יִכּוֹנְנָה אֵלָיִן שְׁבַעַה עֲמוּדִים
 דְּקִיָּמָא (ארעא) עֲלֵייהוּ וּמְלִיִּין לָהּ. הִיא אֶתְמַלִּיִּיא
 מִנֵּיהוּ, הֵיךְ אֶתְמַלִּיִּיא מִנֵּיהוּ. בְּשַׁעְתָּא דְּאִסְגִּיאוּ זַכָּאִין
 בְּעֵלְמָא כְּדִין אֲרַעָא דָּא עֲבַדַּת פִּירִין וְאֶתְמַלִּיִּיא מִכְּלָא.
 וּבְשַׁעְתָּא דְּאִסְגִּיאוּ חִיִּיבִין בְּעֵלְמָא כְּדִין כְּתִיב, (איוב יד)
 אֲזָלוּ מִיָּם מִנִּי יָם וְנָהָר יִחַרֵּב וַיִּבֶשׁ. אֲזָלוּ מִיָּם
 מִנִּי יָם, דָּא אֲרַעָא קִדִּישָׁא דְּאִמְרָן דְּאֶשְׁתַּקִּיא מִשְׁקִיו
 עֲלָתָהּ. וְנָהָר יִחַרֵּב וַיִּבֶשׁ, הֵהוּא עֲמוּדָא חַד דְּקָאִים עֲלָהּ
 לְאֶתְנַהֲרָא מִנֵּיהּ. וְנָהָר יִחַרֵּב וַיִּבֶשׁ כִּמָּא דָּאֵת אִמְרָ (ישעיה
 נז) הַצְּדִיק אֲבַד.

וְאִמְרָ רַבִּי יְהוּדָה בְּהֵוָה זְמַנָּא דְּאֶתְאַבִּידוּ אַנּוּן חִיִּיבִין
 מִעֵלְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (עציב) (נ"א אֶסְתַּבַּל) אֶשְׁתַּדַּל
 עַל עֵלְמָא וְלֹא חֲמָא מֵאֵן (דְּקָאִים) דְּאִגִּין עוֹלָהּ. וְאִי תִימָא
 הָא נַח, דְּהָוָה לִיָּה לְאַגְנָא עַל (דְּרִיָּה) גְּרַמִּיָּה וְלֹאֲפַקָא מִנֵּיהּ
 תּוֹלְדִין לְעֵלְמָא. הֵדָּא הוּא דְּכָתִיב כִּי אוֹתָךְ רָאִיתִי צְדִיק
 לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה. בְּדוֹר הַזֶּה דִּיִּיקָא.

רַבִּי יוֹסִי (דף 10 ע"ב) אִמְרָ בְּדוֹר הַזֶּה דָּא שְׁבַחָא דִּילִיָּה דְּהָוָה
 בְּהֵוָה דָּרָא חִיִּיבָא וְאֶשְׁתַּכַּח כּוּלֵי הָאִי אִישׁ צְדִיק
 תָּמִים (וְדָאִי וְלֹא בְּדָרָא דִּילִיָּה אֵלָא) (ס"א וְדָא דִּי לִיָּה) וְאֶפִּילוּ בְּדָרָא
 דְּמִשָּׁה, אֲבָל לָא הָוָה יְכִיל לְאַגְנָא עַל עֵלְמָא. בְּגִין דְּלֹא
 אֶשְׁתַּכַּחוּ עֲשָׂרָה בְּעֵלְמָא כִּמָּא דָּאֵת אִמְרָ, (בראשית יח) אוֹלֵי

יִמְצְאוּן שָׁם עֵשֶׂרָה וְלֹא אֶשְׁתַּכְּחוּ תַּמָּן, אוֹף הֶכָא לָא
 אֶשְׁתַּכְּחוּ עֵשֶׂרָה. אֶלָּא הוּא וּתְלַת בְּנוֹי וְנוֹקְבֵייהוּ וְלֹא הוּוּ
 עֵשֶׂרָה.

סְתָרֵי תוֹרָה (בְּזוֹהַר יֶשֶׁן נִמְצָא דה)

השלמה מזה שמטות (סימן יב)

מֵה הַשִּׁיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַח כְּשִׁיצָא מִן הַתִּיבָה וְרָאָה אֶת
 הָעוֹלָם חָרֵב וְהִתְחִיל לְבַכּוֹת לְפָנָיו וְאָמַר רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם
 נִקְרָאתָ רַחוּם הִיָּה לָךְ לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶךָ וְכוּ'. הַשִּׁיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְאָמַר. רַעִיָּא שְׁטִיָּא, הַשְׁתָּא אֲמַרְתָּ דָּא, לָמָּה לֹא אֲמַרְתָּ בְּשַׁעֲתָא
 דְּאֲמַרְתָּ לָךְ, כִּי אוֹתָךְ רָאִיתִי צְדִיק לְפָנַי וְגו'. וְאַחַר כֵּן, הִנְנִי מְבִיא
 אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם. וְאַחַר כֵּן, עֲשֵׂה לָךְ תִּיבַת עֲצֵי גּוֹפֵר. כָּל הָאִי
 אֶתְעַכְּבִית וְאֲמַרְתָּ לָךְ בְּגִין דְּתַבְעִי רַחֲמִין עַל עַלְמָא. וּמְכִדִין
 שְׁמַעְתָּא דְּתַשְׁתְּזִיב בְּתִיבּוֹתָא לָא עָאֵל בְּלַבָּךְ לְמַבְעֵי רַחֲמִין עַל
 יִשׁוּבָא דְעַלְמָא וְעַבְדַּת תִּיבּוֹתָא וְאֶשְׁתְּזִיבַת וּכְעַן דְּאֲתַאבִּיד עַלְמָא
 פְּתַחַת פּוּמָךְ לְמַלְלָא קְדָמִי בְּעֵינִין וְתַחְנוּנִים. כִּיּוֹן דְּחָזָא נַח כֵּן, אֶקְרִיב
 קַרְבָּנִין וְעַלְוֹן דְּכְתִיב (בְּרַאשִׁית ח') וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל
 הָעוֹף הַטְּהוֹר וְגו'.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בַּא וְרָאָה מָה בֵּין צְדִיקִים שְׁהִיּוּ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל אַחַר
 נַח וּבֵין נַח, נַח לֹא הִגִּין עַל דּוֹרוֹ וְלֹא הִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם כְּאַבְרָהָם,
 דְּכִיּוֹן דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם (בְּרַאשִׁית י"ח) זַעֲקַת סְדוּם
 וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה מִיַּד וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר וְגו' וְהִרְבָּה תַּחְנוּנִים לְפָנָי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁשָּׂאֵל שְׂאֵם יִמְצָא עֵשֶׂרָה צְדִיקִים שִׁיכְפֹּר
 לְכָל הַמָּקוֹם בְּעַבּוּרָם, וְחָשַׁב אַבְרָהָם שְׁהִיּוּ בְּעֵיר עִם לוֹט וְאֶשְׁתּוֹ
 וּבְנוֹתָיו עֵשֶׂרָה צְדִיקִים וּלְפִיכֵן לֹא הִתְפַּלֵּל.

אָחַר כִּף בָּא מִשֶּׁה וְהִתְפַּלֵּל וְהִגִּין עַל דּוֹרוֹ כִּיּוֹן שָׁאֵמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא (שְׁמוֹת ל"ב) סָרוּ מִהָר מִן הַדֶּרֶךְ. מִיַּד עָמַד מִשֶּׁה בַּתְּפִלָּה וַיַּחֲלֵ
 מִשֶּׁה וְגו' עַד שָׁאֲחֻזְתּוּ חֲלַחְלָהּ. רַבְּנָן אֲמַרִי, לֹא הִנִּיחַ מִשֶּׁה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עַד שֶׁנִּתְּן נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא
 דְּכָתִיב (שם) וְאִם אֵין מַחְנִי נָא מִסְפָּרָה אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ אֲמַר רַבִּי יוֹסִי
 מִהֲכָא (תְּהִלִּים ק"ו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם לוֹלֵא מִשֶּׁה בְּחִירוֹ עָמַד בַּפֶּרֶץ
 לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מָה רָאָה נַח שְׁלֵא בִיקֵשׁ רַחֲמִים עַל דּוֹרוֹ. אָמַר
 בְּלִבּוֹ אוּלַי לֹא אֲמַלֵּט דְּכָתִיב (בְּרֵאשִׁית ז') כִּי אוֹתָךְ רָאִיתִי צְדִיק
 לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה כְּלוּמַר לְפִי הַדּוֹר וּלְפִיכֶךָ לֹא בִיקֵשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶפִּילוּ (הֲכִי) הַכִּיר הָוָה לִיָּה לְמַבְעֵי רַחֲמִין עַל עֲלָמָא
 בְּגִין דְּנִיחָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דִּיִּמַר טָבָא עַל בְּנוֹי. מִנָּא
 לָן מְגִדְעוֹן בְּרַ יוֹאֵשׁ דְּלֵא הָוָה זָכָאִי וְלֵא בְרַ זָכָאִי וּמְשׁוּם דְּאָמַר
 טִיבוּתָא עַל יִשְׂרָאֵל, אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (שׁוֹפְטִים ו') לָךְ
 בְּכַחַךְ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִדִּין. מָהוּ בְּכַחַךְ זֶה טִיבוּתָא
 דְּאָמַרְתָּ עַל בְּנֵי. (עַד כֵּאֵן מִזֶּה שְׁמֻתָא)

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׂאִיל לִיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, הָא תְּנִינָן
 בְּשַׁעְתָּא דְּעָלְמָא אֲתַמְלִיִּיא חוּבֵי בְּנֵי נְשָׂא וְדִינָא
 נַפְק, וּוִי לְהֵוּא זָכָאִה דְּאֲשַׁתְּכַח בְּעָלְמָא דְּאִיְהוּ אֲתַפְס
 בְּחוּבֵי דְּחִיבֵיָּא בְּקַדְמִיתָא. נַח אִיךְ אֲשַׁתְּזִיב דְּלֵא אֲתַפְס
 בְּחוּבֵיָּהוּ. אָמַר לִיָּה הָא אֲתַמַּר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא
 לְאַפְקָא מִנִּיהַ תּוֹלְדִין לְעָלְמָא מְגוֹ תִיבוּתָא. וְתוּ דְּהָא
 דִּינָא לֹא יִכְלָא לְשַׁלְטָאָה עֲלוּי בְּגִין דְּהוּא טְמִיר וְגִנִּיז
 בַּתְּבָה וְאֲתַכְסִּיָּא מַעִינָא.

וְתֵא תְּזִי, כְּתִיב, (צְפַנְיָה ב) בִּקְשׁוּ צְדָק בִּקְשׁוּ עֲנוּה אוּלַי
 תִּסְתָּרוּ בְּיוֹם אַף יי. וְנַח בִּקְשׁ צְדָק וְעָאֵל בְּגִוּוּהַ

לְשַׁלְטָאָה וּלְקַטְרָגָא לִיה. הֲכֵא אֶתְרַמִּיז לְאַנּוּן קַדִּישִׁי
עַלְיוֹנִין לְמַנְדַּע בְּרוּא דְאַתּוּן קַדִּישִׁין עַלְאִין הַפּוּכָא
דְאַתּוּן כ"ב לְאַתְמַחִי לְאַנּוּן חֵיבִיָּא. וְעַל דָּא וַיִּמְחוּ מִן
הָאָרֶץ פְּתִיב. בֵּא אֶתְהָ וְכֹל בֵּיתְךָ.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לִימִין מִשָּׁה זְרוּעַ תְּפֹאֲרֹתוֹ
בּוֹקַע מַיִם מִפְּנִיָּהֶם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם. (נ"א זרוע
תְּפֹאֲרֹתוֹ) דָּא זְכוּתָא דְאַבְרָהָם דְּאִיהוּ יְמִינָא מִמִּשָּׁה.
תְּפֹאֲרֹת דְּמִשָּׁה. וּבְגִין כֶּךָ בּוֹקַע מַיִם מִפְּנִיָּהֶם. דְּהָא
זְכוּתָא דְאַבְרָהָם בּוֹקַע מַיִם אִיהוּ. וְכֹל דָּא לְמָה לַעֲשׂוֹת
לוֹ שֵׁם עוֹלָם.

תָּא חֲזִי, מַה בֵּין מִשָּׁה לְשָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא. בְּשַׁעֲתָא
דְּאָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה (שמות לב) וְעַתָּה
הַנִּיחָה לִּי וְגו'. וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְגו'. מִיַּד אָמַר
מִשָּׁה וְכִי אֶשְׁבּוֹק דִּינְהוֹן דִּישְׂרָאֵל בְּגִינִי. הַשְׁתָּא יִימְרוּן
כָּל אַנּוּן בְּנֵי עֲלָמָא דְאַנָּא קַטְלִית לּוֹן לְיִשְׂרָאֵל. כְּמָה
דְּעַבַד נָח.

דְּכִיּוֹן דְּאָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּישׁוּיב לִיה
בְּתִיבּוּתָא (כְּמָה דְּאַתְמַר) דְּכְתִיב וְאֲנִי הֲנַנִּי מִבִּיא אֶת
הַמַּבּוּל מִיַּם וְגו'. וְכְתִיב וּמַחִיתִי אֶת כָּל הַיְּקוּם אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וְאֲנִי הֲנַנִּי מְקִיָּם אֶת בְּרִיתִי וְגו'
וּבָאת אֶל הַתְּבֵה פִּיּוֹן דְּאָמַר לִיה דִּישְׁתְּזִיב הוּא וּבְנוֹי לָא
בְּעָא רַחֲמִין עַל עֲלָמָא וְאַתְאַבִּידוּ. וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרוּן מִי
הַמַּבּוּל עַל שְׁמִיָּה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נד) כִּי מִי נָח זֹאת
לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבּוֹר מִי נָח.

אָמַר מֹשֶׁה הַשְּׁתָּא יִימְרוּן בְּנֵי עֲלָמָא דְאַנָּא קְטִילַת לוֹן
 בְּגִין דְּאָמַר לִי וְאַעֲשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גְּדוֹל. הַשְּׁתָּא
 טַב לִי דְיֵאֱמֹנַת וְלֹא יִשְׁתַּצֹּן יִשְׂרָאֵל. מִיַּד וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת
 פְּנֵי יְיָ אֱלֹהָיו. בַּעַא רַחֲמִין עַלֵּיהוּ וְאֶתְעַר רַחֲמֵי עַל
 עֲלָמָא.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק שִׁירוּתָא דְּבַעַא רַחֲמֵי עַלֵּיהוּ מֵאֵי
 קָא־מַר. לָמָּה יִי יַחֲרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ. וְכִי מְלָה דָא
 אֵיךְ אָמַר לִיה מֹשֶׁה לָמָּה. וְהָא עֲבָדוּ כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת
 כְּמָא דְאֵת אָמַר עָשׂוּ לָהֶם עֲגָל מִסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ
 אֱלֹה וְגו'. וּמֹשֶׁה אָמַר לָמָּה. אֱלֹא הָכִי אוֹלִיפְנָא מֵאֵן
 דְּמַרְצָה לְאַחֲרָא לָא בַּעֵי לְמַעַבְדַּד הֵהוּא חוּבָא (דְּאֵיהוּ) רַב,
 אֱלֹא יִזְעִיר לִיה קַמֵּיהּ. וְלִבְתַּר יִסְגִּי לִיה קַמֵּיהּ אַחֲרָא (ד"א
 ל"ג חֵיִבָּא) דְּכֹתִיב אַתֶּם חֲטָאתֶם חֲטָאתֶם חֲטָאתֶם גְּדוֹלָה.

וְלֹא שָׁבִיק לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּמָסַר גְּרַמֵּיהּ
 לְמוֹתָא דְּכֹתִיב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם אֵין
 מְחַנֵּי נָא מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְחִיל
 לוֹן דְּכֹתִיב וַיִּנָּחֶם יְיָ עַל הָרָעָה וְגו'. וְנַח לָא עֲבַד כֵּן אֱלֹא
 בַּעַא לְאַשְׁתַּזְבָּא וְשָׁבִיק כָּל עֲלָמָא.

וּבְכָל זְמַנָּא דְּדִינָא שְׂרִיא עַל עֲלָמָא, רוּחַ קוּדְשָׁא אָמַר
 וְוִי דְלָא אֲשַׁתְּכַח כְּמֹשֶׁה דְּכֹתִיב (ישעיה ס"ג) וַיִּזְכּוּר (ימי
 עולם מֹשֶׁה עֲמוֹ) (וגו') אֵיהּ הַמַּעֲלָם מֵיָם וְגו'. דְּכֹתִיב (שמות יד)

וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה מֶה תַּצְעַק אֵלַי. דְּהָא אִיהוּ בְּצִלּוֹתָא
 סָלִיק לֹון מִן יַמָּא. וּבְגִין דְּשׁוּי גְרַמְיָה בְּצִלּוֹתָא עַל־יִיהוּ
 דִּישְׂרָאֵל בִּימָא. אִיקְרִי (על שְׁמִיחָה) הַמַּעֲלָם מַיִם. דְּאִיהוּ אֲסִיק
 לֹון מִן יַמָּא.

אִיָּה הַשָּׁם בְּקֶרְבּוֹ אֶת רוּחַ קְדָשׁוֹ דָּא אִיהוּ מֹשֶׁה דְּאֲשָׁרִי
(דף סח ע"א) שְׂכִינְתָא בִּינֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל. מוֹלִיכֶם
 בְּתַהֲמוֹת כֶּד אֲתַבְקְעוּ מִיָּא וְאֲזִלוּ בְּגוּ תַּהוּמֵי בִּיבְשִׁתָּא
 דְּגִלְדוּ מִיָּא (וכֵּלָא אֲתַמַּר עַל מֹשֶׁה). (נ"א) וְעַל דָּא אִיקְרִי מֹשֶׁה עֲמוֹ
 בְּגִין דְּאֲמַסֵּר גְרַמְיָה עַל יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אַף עַל
 גַּב דְּזַכָּאָה הָוּה נֹחַ לָאוּ אִיהוּ כְּדָאי (בְּגִין) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא יִגִּין עַל עֲלָמָא בְּגִינֵיהּ.

תָּא חַזִּי, מֹשֶׁה לָּא תָּלַה מְלָה בְּזִכּוֹתֵיהּ אֶלָּא בְּזִכּוֹת אַבְהָן
 קְדָמָאִי. אַבְל נֹחַ לָא הָוּה לֵיהּ בְּמָאן דִּיתְלִי בְּזִכּוֹתָא
 כְּמֹשֶׁה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְעַם כָּל דָּא כִּיּוֹן דְּאָמַר לֵיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְהַקְּמַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְךָ הָוּה לֵיהּ
 לְמַבְעֵי רַחֲמֵי עַל־יִיהוּ. וְקַרְבָּנָא דְּאִקְרִיב לְבַתֵּר, דִּיקְרִיב
 לֵיהּ מִן קְדָמַת דְּנָא דְּלָמָא יִשְׁכַּךְ רוּגְזָא מַעֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַאי הָוּה לֵיהּ לְמַעַבְדַּ דְּהָא חֲיִיבֵי
 עֲלָמָא הָווּ מְרַגְיִזִין קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִיהוּ
 יִקְרִיב קַרְבָּנָא. אֶלָּא וְדָאי נֹחַ דְּחִיל עַל גְרַמְיָה הָוּה, בְּגִין
 דְּלָא יַעֲרַע בֵּיהּ מוֹתָא בְּגוּ חֲיִיבֵי עֲלָמָא דְּהָוּה חַמִּי

עוֹבְדֵיהוֹן בִּישָׂא כָּל יוֹמָא, וְהֵיךְ מְרַגְזוֹן קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא כָּל יוֹמָא.

רַבִּי (אֶלְעָזָר פְּתַח) יִצְחָק אָמַר כָּל זְמַנָּא דְחֵיבֵי עֲלֵמָא
אֲסַגִּיאוּ, זַכָּאָה דְאִשְׁתַּכַּח בֵּינֵיהוּ הוּא אֲתַפֵּס
בְּקַדְמֵיתָא. דְכָתִיב, (יחזקאל ט) וּמִמְקַדְשֵׁי תַחֲלוּ. וְתַנִּינוּן אַל
תִּקְרִי מִמְקַדְשֵׁי אֱלֹא מִמְקוּדְשֵׁי. וְנַח הֵיךְ שׁוֹזִיב לִיה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין כָּל אַנּוּן חֵיבֵיָא. אֱלֹא בְּגִין
דִּיפְקוֹן מַנְיָה תּוֹלְדִין בְּעֲלֵמָא דִּיהוּ צְדִיק כְּדָקָא יְאוּת.
וְתוּ דְאִיהוּ אֲתָרִי בְּהוּ כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא וְלֹא קָבִילוּ מַנְיָה,
וְקִיִּים בְּנַפְשֵׁיהָ קָרָא דְכָתִיב, (יחזקאל א) וְאֲתָה פִּי
הַזֹּהֲרָתָ רָשָׁע וְגו'. וְכָתִיב וְאֲתָה אֶת נַפְשְׁךָ הַצַּלְתָּ. מִכָּאן
כָּל מֵאן דְאֲזַהֵר לְחֵיבָא אֶף עַל גַּב דְלֹא קָבִיל מַנְיָה הוּא
שׁוֹזִיב לִיה לְגַרְמִיָּה וְהֵהוּא חֵיבָא אֲתַפֵּס בְּחוּבֵיהָ. וְעַד
כַּמָּה יִזְהַר לִיה עַד דִּימַחֵי לִיה הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

רַבִּי יוֹסִי הוּוּה שְׂכִיחַ קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן יוֹמָא חַד, אָמַר
לִיה מֵאֵי חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁיצָאָה כָּל חֵיִוֹת
בְּרָא וְעוֹף שְׁמִיָּא עֲמַהוֹן דְחֵיבֵיָא. אִי בְּנֵי נְשָׂא חָטְאן
בְּעִירֵי וְעוֹפֵי שְׁמִיָּא וּשְׂאָר בְּרִיִּין מַה חָטוּ. אָמַר לִיה בְּגִין
דְכָתִיב פִּי הַשְּׁחִית כָּל בֶּשָׂר אֶת דְרָכּוֹ עַל הָאָרֶץ. כְּלָהוּ
הוּוּ מַחְבְּלֵי אֲרַחְיָיהוּ. שְׁבִקֵי זִינְיָהוּ וְדַבְּקוּ בְּזִינָא אַחְרָא.
תָּא חֲזִי, אַנּוּן חֵיבֵי עֲלֵמָא גְרַמוּ הָכִי לְכָל בְּרִיִּין. וּבְעוֹן

(לְאִשְׁכַּחָא) לְאִפְכָּשָׁא עוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית. וְאֲנֹן גְּרָמוּ לְכָל
 בְּרִיין לְחַבְלָא אֲרַחֲיִיהוּ כְּמָה דְאֲנֹן מְחַבְּלָן. אֲמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲתוֹן בְּעִיתוֹ (לְאִשְׁכַּחָא) לְאִפְכָּשָׁא עוֹבְדֵי יְדֵי, אֲנָא
 אֲשָׁלִים רְעוּתָא דְלִכּוֹן וּמְחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
 מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה. אֲהַדְרַר עֲלָמָא לְמֵיין כְּמָה דְהוּה
 בְּקַדְמִיתָא מֵיין בְּמֵיין וְהָא אֲתַמַּר. מִכָּאן וּלְהֵלָאָה אֲעֵבִיד
 בְּרִיין אַחֲרָנִין בְּעֲלָמָא כְּדָקָא יְאוּת:

וַיְבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ. רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח
 וְאָמַר (יִרְמִיָּה כג) אִם יִסְתֵּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא
 אֲרֹאנוּ נְאֻם יי. כְּמָה אֲנֹן בְּנֵי נִשָּׂא אֲטִימִין לְבָא סְתִימִין
 עֵינֵינָן דְלֹא מְשַׁגְּיחִין וְלֹא יִדְעִין בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן דְכָתִיב
 בֵּיהּ הֲלֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מִלֵּא. הֵיךְ בָּעוֹן בְּנֵי
 נִשָּׂא לְאִסְתַּתְרָא מְחוּבֵיִיהוּ וְאֲמַרִי מִי רוּאֲנוּ וּמִי יוֹדְעֵנוּ.
 וְכָתִיב, (ישעיה כט) וְהָיָה בְּמַחֲשָׁף מַעֲשֵׂיהֶם. לְאֵן יִתְטַמְּרוּן
 מִקְּמִיָּה.

לְמַלְכָּא דְבָנָה פְּלִטְרִין וְעַבְד תְּחוּת אֲרַעָא טְמִירִין
 פְּצִירִין. לְיוֹמִין מָרְדוּ בְּנֵי פְּלִטְרִין בְּמַלְכָּא
 אֲסַחַר (אֲצַעַר) עֲלֵיִיהוּ מַלְכָּא בְּגֵיִסוּי. מָה עֲבָדוּ עָאֵלוּ
 וְטְמִירוּ גְרַמֵיִיהוּ תְּחוּת נּוֹקְבֵי פְּסִירִין. אֲמַר מַלְכָּא אֲנָא
 עֲבָדִית לֹן וּמְקַמָּי אֲתוֹן בָּעָאן לְאִתְטַמְּרָא, הֲדָא הוּא
 דְכָתִיב אִם יִסְתֵּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֲרֹאנוּ נְאֻם יי.

אָנָּא הוּא דְעֵבְדִית נּוֹקְבֵי פְּסִירִין וְעֵבְדִית חֲשׁוֹכָא וְנִהוּרָא
וְאַתּוֹן אִיךָ יְכַלִּין לְאַתְטַמְרָא קַמָּאִי.

תָּא חֲזִי, כִּד בַּר נָשׁ חֲטִי קָמִי מְאָרִיָּה וְאַמְשִׁיךְ גְּרַמִּיָּה
לְאַתְפְּסִיא. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵבִיד בֵּיהּ דִּינָא
בְּאַתְגְּלִיא. וְכִד בַּר נָשׁ אֲדַכִּי גְרַמִּיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
בְּעֵי לְאַסְתְּרָא לִיָּה דְלָא יִתְחַזִּי בְּיוֹם אַף יִי. דְּוַדַּאי אֲבַעִי
לִיָּה לְאַיִנֵּשׁ ^(דף סח ע"ב) דְּלָא יִתְחַזִּי קָמִי מְחַבְּלָא כִּד שְׂרִיא
עַל עַלְמָא דְלָא יִסְתַּפֵּל בֵּיהּ. דְּהָא כָּל אַנּוּן דִּיִּתְחַזִּין קָמִיָּה
אֵית לִיָּה רְשׁוֹ לְחַבְּלָא.

וְהֵיִינוּ דְקָאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כָּל בַּר נָשׁ דְּעֵינִיָּה בִישָׂא,
עֵינָא דְמְחַבְּלָא שְׂרִיא עֲלוּי. וְאִיהוּ מְחַבְּלָא
דְּעַלְמָא אֲקָרִי. וְלַבְּעֵי לִיָּה לְאַיִנֵּשׁ לְאַסְתְּרָא מְנִיָּה וְלָא
לְאַתְקַרְבָּא בַּהֲדִיָּה דְלָא יִתְזַק ^(קַמִּיָּה). וְאַסִּיר לְמַקְרַב בַּהֲדִיָּה
בְּאַתְגְּלִיא. וּמְשׁוּם הָכִי מְאִישׁ רַע עֵין בְּעֵי לְאַסְתְּרָא
מְנִיָּה. מְקָמִי מְלֵאךְ הַמּוֹת עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

מַה פְּתִיב בְּבַלְעָם ^(בַּמְדַּבֵּר כּד) וּנְאָם הַגָּבֵר שְׁתֵּם הָעֵין.
דְּעֵינָא בִישָׂא הוּוּה לִיָּה וּבְכָל אַתְר דְּהוּוּה מְסַתְּפַל בֵּיהּ
הוּוּה אֲמְשִׁיךְ עֲלִיָּה רוּחַ מְחַבְּלָא. וּבְגִין כֶּף הוּוּה בְּעֵי
לְאַסְתְּפֵלָא בְּהוּ בִישְׂרָאֵל בְּגִין דִּישְׂצִי בְּכָל אַתְר דְּעֵינִיָּה
הוּוּה מְסַתְּפַל. מַה פְּתִיב וַיִּשָּׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו דְּזַקִּיף
עֵינָא חַד וּמְאִיךְ עֵינָא חַד בְּגִין לְאַסְתְּפֵלָא בְּהוּ בִישְׂרָאֵל
בְּעֵינָא בִישָׂא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שׁוֹכֵן לְשֶׁבֶט־יו. וְחָמָא דְשְׂכִינְתָא חֲפִיא עֲלֵיהּ וּרְבִיעָא עֲלֵיהּ מִתְתַּקְנָא בְּתַרִּיסַר שְׁבֻטִין תְּחוּתָהּ וְלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָא עֲלֵיהּ עֵינֵיהּ. אָמַר אֵיךְ אֵיכּוֹל לְהוֹן דְּהָא רוּחַ קְדִישָׁא עֲלָא רְבִיעָא עֲלֵיהּ וְחֲפַת לֹון בְּגַדְפָּהָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב פָּרַע שָׁכַב כְּפָאֵרִי, וּכְלָבִיא. מִי יִקְיָמְנוּ מִי יִקְיָמְנוּ מִעֲלֵיהּ בְּגִין דִּיתְגַּלִּין וְשַׁלְטָא עֵינָא עֲלֵיהּ.

וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְחֲפִיא לְנַח לְאַסְתְּרָא מִעֵינָא דְלֹא יָכִיל רוּחַ מְסֻבָּא לְשַׁלְטָא עֲלֵיהּ בְּגִין דְּלֹא יִתְחַבֵּל וְהָא אֲתַמְר. וַיָּבֵא נָח כֶּמֶה דְּאֲתַמְר לְאַסְתְּרָא מִעֵינָא. מִפְּנֵי מִי תַּמְבּוּל (דְּדָא) דִּמְיִין דְּחָקוּ לֵיהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי חָמָא מְלֵאךְ הַמּוֹת דְּהוּא אֲתִי (ד"א ל"ג) לְגַבִּיּהּ וּבְגִין כֶּךָ עָאֵל לְתִיבּוּתָא

וְאַסְתְּמַר בָּהּ תְּרִיסַר יְרַחֵי (שְׁתָּא). וְאַמַּאי תְּרִיסַר יְרַחֵין. פְּלִיגֵי בָּהּ רַבִּי יִצְחָק וּרְבִי יְהוּדָה. חַד אָמַר י"ב יְרַחֵין דְּכֶךָ אִיהוּ דִּינָא דְּחִיבָא. וְחַד אָמַר לְאַשְׁלָמָא צְדִיק (נ"א צְרִיךְ) דְּרַגִּין תְּרִיסַר וּשְׁאָר דְּרַגִּין דְּאֲתַחֲזִי לְאַפְקָא מִן תִּיבָה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר שְׁתָּא יְרַחֵי אַנּוּן בְּמִיא וְשִׁיתָא יְרַחֵי בְּאַשָׁא. וְהָא הֲכָא מִיָּא הוּוּ אַמַּאי תְּרִיסַר יְרַחֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּתַרִּי דִּינִין דְּגִיחָנָם אֲתַדְּנוּ בְּמִיא

וְאִשָּׁא. בְּמִיָּא דְּמִיִּין דְּנַחְתוּ עַל־יְהוּ מְלַעֲיִלָּא הוּוּ צְנִינִין
 כְּתִלְגָּא. בְּאִשָּׁא דְּמִיִּין דְּנַפְקִי מִתַּתָּא הוּוּ רְתִיחֹן כְּאִשָּׁא.
 וְעַל דָּא בְּדִינָא דְּגִיְהֵנָם אֲתַדְּנוּ בְּאִשָּׁא וּמִיָּיא (ובגין כך תריסר
 ירחי הוּוּ דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר דִּינָא דְּחִיבִיָּיא בְּגִיְהֵנָם תְּרִיסַר יְרַחֵי הוּוּ וְהָא אֹקְמוּהָ. וְעַל דָּא כֹּל
 אַנּוּן חִיבִי עֲלֵמָא אֲתַדְּנוּ בְּתִרִין דִּינִין אֲלִין בְּמִיָּא וְאִשָּׁא) עַד דְּאִשְׁתַּצִּיאוּ
 מִעֲלָמָא. וְנַח הוּוּ מִסְתַּתֵּר בְּתִיבוּתָא וְאֲתַכְּסִי מֵעִינָא
 וּמַחְבֵּלָא לָא קָרִיב לְגַבִּיָּיהָ, וְתִיבוּתָא אִיְהִי הוּוּ שְׂטִיָּא עַל
 אֲנִפֵּי מִיָּא כְּמָא דָּאֲתָּ אָמַר וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתִּיבָה וַתָּרֶם מֵעַל
 הָאָרֶץ.

אַרְבַּעִים יוֹם לָקוּ. דְּכְתִיב וַיְהִי הַמַּבּוּל אַרְבַּעִים יוֹם עַל
 הָאָרֶץ וְגו'. וְכֹל שְׂאָר זִמְנָא אֲתַמְחוּן מִעֲלָמָא.
 הֵדָּא הוּוּ דְּכְתִיב וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ. וְוִי לֹוֹן לְאַנּוּן חִיבִיָּיא
 דְּהָא לָא יְקוּמוּן לְאַחֵיָּיא בְּעֲלָמָא לְמִיָּקָם בְּדִינָא הֵדָּא הוּוּ
 דְּכְתִיב וַיִּמְחוּ כְּמָא דָּאֲתָּ אָמַר, (תהלים ט) שָׁמַם מַחִית לְעוֹלָם
 וְעַד. דְּאֲפִילוּ לְמִיָּקָם בְּדִינָא לָא יְקוּמוּן:
 וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתִּבָּה וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ. רַבִּי אֲבָא פְּתַח
 (תהלים נז) רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כֹּל הָאָרֶץ
 כְּבוֹדָּךְ. וְוִי לֹוֹן לְחִיבִיָּיא דְּאַנּוּן חֲטָאן וּמַרְגִּיזִין לְמַאֲרִיְהוּן
 בְּכֹל יוֹמָא. וּבְחֻבִיָּיָהּ דְּחִיִּין לָהּ לְשְׂכִינְתָּא מַאֲרַעָא.
 וּגְרַמִּין דְּתַסְתַּלֵּק מִעֲלָמָא. וּשְׂכִינְתָּא אֲקָרִי אֱלֹהִים. וְעַלָּה
 כְּתִיב רוּמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה דְּדַחֲיִין לָהּ לְבַר.
 וְתָרַם מֵעַל הָאָרֶץ, דְּלֹא שְׂרִיָּא בְּעֵלְמָא וְאַסְתְּלֶקֶת
 מִנָּה. וְכֹד אִסְתְּלֶקֶת מֵעֵלְמָא, הָא לִית מֵאן דִּישְׁגַּח
 בְּעֵלְמָא וְדִינָא שְׁלִטָא ^(בְּדִינָא) כְּדִין עֵלּוּי. וְכֹד יִתְמַחֲוֹן חֵיִיבֵי
 עֵלְמָא וַיִּסְתְּלֶקֶן מִנִּיהָ ^(דְּעֵלְמָא), שְׂכִינְתָא אֶהְדֶּרֶת מְדוֹרָה
 בְּעֵלְמָא.

אָמַר לִיה רַבִּי יִיסָא, אִי הָכִי הָא אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל
 דְּאִתְמַחֲוֹן חֵיִיבֵי דְהוּוּ בְּהֵוּא זְמַנָּא אַמַּאי לֹא
 אֶהְדֶּרֶת שְׂכִינְתָא לְאַתְרָה כְּדַבְּקֶדְמִיתָא. אָמַר לִיה בְּגִין
 דְּלֹא אֲשַׁתְּאָרוּ בָּהּ שְׂאָר זַכָּאֵי עֵלְמָא. אֶלָּא ^(אַבְל) בְּכָל אֲתַר
 דְּאִזְלוּ נַחְתָּת וּשְׂוִיָּאת ^(דף סט ע"א) מְדוֹרָה עֲמַהוֹן. וּמַה בְּאַרְעָא
 נּוֹכְרָאָה אֲחָרָא לֹא אֲתַפְרֶשָׂא מִנִּיהוּ, כָּל שְׁכֵן אִי
 אֲשַׁתְּאָרוּ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא.

וְהָא אֲתַמַּר. בְּכָל חוּבִין דְּחֵיִיבֵי עֵלְמָא דְּחֵיִין לָהּ
 לְשְׂכִינְתָּא. חַד מִנִּיהוּ מֵאן דְּמַחְבֵּל אַרְחִיָּה עַל
 אַרְעָא כְּדִאֲמָרֵן. וּבְגִין כֶּף לֹא חָמִי אַנְפִּי שְׂכִינְתָּא וְלֹא
 עֵאל בְּפִלְטָרִין. וְעַל דָּא פְּתִיב בְּאִלִּין וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ
 אִתְמַחֲוֹן מִן כְּלָא.

תָּא חֲזִי, בְּהֵוּא זְמַנָּא דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַחֲיָאָה מִתִּיָּא, כָּל אַנּוּן מִתִּין דִּישְׁתַּכְּחוּן לְבַר
 בְּשְׂאָר אַרְעִין נּוֹכְרָאִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִבְרָא לּוֹן

גּוֹפִיּוֹהוּ ^(נ"א) יוֹקִים לֹון בְּגוֹפִיּוֹהוּ) כְּדָקָא חֲזִי. דְּהָא גְרָמָא
 חַד דְּאִשְׁתָּאֵר בֵּיהּ בְּבַר נֶשׁ תַּחֲוֹת אֲרַעָא הֵהוּא גְרָמָא
 יתְעַבִּיד כְּחֻמִּירָא בְּעִיסָה וְעֵלְיָה יבְנֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 כָּל גּוֹפָא.

וְלֹא יְהִיב לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נִשְׁמַתִּין אֶלָּא בְּאֲרַעָא
 דִּישְׂרָאֵל. דְּכְתִיב, ^(יחזקאל לוז) הִנֵּה אֲנִי פּוֹתַח אֶת
 קְבֻרוֹתֵיכֶם וְהֵעֵלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עִמִּי וְהִבֵּאתִי
 אֶתְכֶם אֶל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל. דִּיתְגַּלְגְּלוֹן תַּחֲוֹת אֲרַעָא.
 וּלְבַתֵּר מֵה פְתִיב וְנִתְתִּי רוּחִי בְכֶם וְחִיִּיתֶם וְגו'. דְּהָא
 בְּאֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל יִקְבְּלוֹן נִשְׁמַתִּין כָּל ^(אבון) בְּנֵי עֲלָמָא. בַּר
 אֲלִין ^(דְרָא דְטוֹפְנָא) דְּאִסְתָּאֵבוּ וְסִאִיבוּ אֲרַעָא. בְּאֲלִין כְּתִיב
 וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ. מִן הָאָרֶץ דִּיִּיקָא. וְאִף עַל גַּב דְּאִקְשׁוּ
 וְאִפְלִיגוּ קְדַמָּאי עַל דָּא. וַיִּמָּחוּ כְּמָא דְאֵת אִמֵּר, ^(תהלים סט)
 יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים.

אִמֵּר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדָאי לִית לֹון חוּלְקָא בְּעֲלָמָא
 דְּאֵתִי דְכְתִיב וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ. וְכְתִיב לְעוֹלָם
 יִירָשׁוּ אָרֶץ. אֲבַל יְקוּמוֹן בְּדִין. וְעֵלְיָהוּ כְּתִיב, ^(דניאל יב)
 וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֶפֶר יִקִּיצוּ אֱלֹה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֱלֹה
 לְחַרְפוֹת וּלְדָרְאוֹן עוֹלָם. וּפְלוּגָתָא בְּהָא אֲבַל כְּלָא כְּמָה
 דְּאוּקְמוּיָה חֲבַרְיָא:

וַיִּמָּח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. רַבִּי אַבָּא

אָמַר (אֵת כָּל) לְאֶכְלָלָא כָּל אַנּוּן שְׁלִיטִין דְּשְׁלִטִין מִמֶּנּוּן עַל
 אֶרְעָא. וְדָא הוּא הֵיקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. דְּכִד עָבִיד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בְּבִנֵי עֲלָמָא אֲעֵבֵר לְאַנּוּן
 שְׁלִיטִין דִּמִּמֶּנּוּן עַלִּייהוּ בְּקִדְמִיתָא וּלְבִתָּר לְאַנּוּן דִּיתְבִּי
 תַּחֲוֹת גְּדַפְיִיהוּ דְכְּתִיב (ישעיה כד) יִפְקוּד יְיָ עַל צְבָא הַמָּרוֹם
 בַּמָּרוֹם וּלְבִתָּר עַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה.

וְהִיךְ מִתְעַבְרָן קַמִּיהָ. אֶלָּא אֲעֵבֵר לוֹן בְּנוֹרָא דְדִלִיק
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכֵלָה
 הוּא אֵל קָנָא. אֶשָׁא (הוא) דְאֶכִּיל אֶשָׁא. הַהוּא יִקּוּם
 דְעַלִּייהוּ (נ"א מִעֵבֵר) בְּאֶשָׁא. וְאַנּוּן דִּיתְבִּי תַּחֲוֹתִייהוּ בְּמִיָּא.
 וּבְגִינֵי כֶּךָ וַיִּמַּח אֶת כָּל הֵיקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.
 וּלְבִתָּר מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף הַשָּׁמַיִם
 וַיִּמַּחוּ מִן הָאָרֶץ. כָּל אֲלִין דִּלְתַתָּא. וַיִּשְׁאַר אֶךְ נֹחַ. אֶךְ
 לְמַעוּטֵי. דְלָא אֶשְׁתָּאֲרוּ בְעֲלָמָא בַר נֹחַ וּדְעַמִּיהָ
 בְּתִיבּוּתָא. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר חֲגִיר הוּא דְאֶכִּישׁ לֵיהּ אַרְיָא
 וְהָא אוּקְמוּהָ:

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה
 אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבֵה. רַבִּי חֵיִיא פִתַּח (משלי כב) עָרוֹם
 רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. הָאִי קָרָא אֶתְמַר עַל נֹחַ דְעָאֵל
 לְתִיבּוּתָא וְאֶסְתַּתֵּר בָּהּ. וְעָאֵל לָגוּ תִיבּוּתָא בְּזִמְנָא דְמִיָּיא
 דְחִקּוּ לֵיהּ. וְהָא אֶתְמַר דְעַד לָא עָאֵל לְתִיבּוּתָא חָמָא לֵיהּ

לְמַלְאֲךָ הַמּוֹת דְּאֵזִיל בִּינֵייהוּ וְאַסְחָר לֹון. פִּיּוֹן דְּחָמָא
 לֵיהּ, עָאל לְתַבָּה וְאַסְתַּתֵּר בְּגִיָּה. הִדָּא הוּא דְכְתִיב עָרוֹם
 רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. רָאָה רָעָה דָּא מַלְאֲךָ הַמּוֹת וְנִסְתָּר
 מִקַּמִּיהּ הִדָּא הוּא דְכְתִיב מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר. (וְנִסְתָּר לֹא כְּתִיב),
 אֲהַדְרַר עַל מַה דְּאִתְמַר בְּזִמְנָא דְּמוֹתָא שְׂרִיא
 בְּעֵלְמָא בַר נָשׁ חֲפִים יִסְתָּר וְלֹא יִקּוּם לְבַר וְלֹא יִתְחַזֵּי
 קַמִּי מִחֲבֻלָּא. בְּגִין דְּכִיּוֹן דְּאִתֵּיחִיב לֵיהּ רְשׁוּ, יַחֲבִל כָּל
 אַנּוּן דִּישְׁתַּכְּחוּן קַמִּיהּ וְיַעֲבְרוּן קַמִּיהּ בְּאַתְגְּלִיָּא. וְסוּפָא
 דְּקָרָא וּפְתָאִים עָבְרוּ וְנַעֲנָשׁוּ עָבְרִין קַמִּיהּ וְאִתְחַזֵּיין קַמִּיהּ
 וְנַעֲנָשׁוּ.

דְּבַר אַחַר עָבְרוּ, עָבְרוּ פְּקוּדָא (דָּא) (נ"א דְּמֵאֲרִיחוֹן) וְנַעֲנָשׁוּ.
 דְּבַר אַחַר עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר דָּא נָח. וּפְתָאִים
 עָבְרוּ וְנַעֲנָשׁוּ אֲלִין בְּנֵי דְרִיָּה. (וְנַעֲנָשׁוּ), פִּיּוֹן דְּאַסְתַּתֵּר
 וְאַשְׁתַּהֵי תַמָּן כָּל הַהוּא זִמְנָא. (דף טט ע"ב) לְבַתֵּר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
 אֶת נָח.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן (וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נָח) תָּא חֲזִי בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא
 אֲתַעֲבִיד לָא כְּתִיב בֵּיהּ זְכִירָה. פִּיּוֹן דְּאִתְעֲבִיד (בֵּיהּ)
 דִּינָא וְאִתְאַבִּידוּ חֲיִיבֵי עֲלֵמָא, כְּדִין כְּתִיב בֵּיהּ זְכִירָה.
 דְּהָא כִּד דִּינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא אִתְחַבְּרוּתָא לָא אֲשַׁתְּכַח.
 וּמִחֲבֻלָּא שְׂרִיא עַל עֲלֵמָא. פִּיּוֹן דְּאִתְעֲבַר דִּינָא וְאַשְׁתַּכִּיף

רוֹגְזָא, תָּב כֹּלָא לְאַתְרֵיהּ. וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב הָכָא וַיִּזְכֹּר
אֱלֹהִים אֶת נָח. דְּבִיּה שְׂרִיא זְכוּר. דְּנָח אִישׁ צַדִּיק פְּתִיב
בֵּיהּ.

כְּתִיב, (תהלים פט) אַתָּה מוֹשֵׁל בְּגֵאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא גְלוֹי
אַתָּה תִּשְׁבַּחֵם. בְּשַׁעֲתָא דִּימָא קָפִיץ בְּגַלְגּוּלֵי
וַתְּהוּמֵי סְלָקֵי וְנַחְתִּי, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׂדֵר חַד חוּטָא
מִסְטָרָא דִּימִינָא וּמְשִׁיךְ גַּלְגּוּלֵי וְשַׁכִּיךְ זַעֲפִיּה וְלִית מֵאן
דִּידַע לֵיהּ.

יִוְנָה נָחַת לִימָא וְאוֹזְהֵמָן לֵיהּ תֵּהוּא נוּנָא וּבִלְע לֵיהּ. הֵיךְ
לָא נִפְקַת נִשְׁמַתִּיה מִנִּיה וְלָא פִּרְחָא מִיָּד. אָלָא
בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁלִיט בְּהֵהוּא גְאוּתָא דִּימָא.
וְהֵהוּא גְאוּתָא דִּימָא הוּא חַד חוּטָא דְשִׁמְאָלָא דְסְלִיק לֵיהּ
לִימָא לְעֵילָא וּבִיּה אֶסְתַּלַּק. וְאִי לָאו הֵהוּא חוּטָא דְמִטִּי
לֵיהּ מִסְטָרָא דִּימִינָא לָא סְלָקָא לְעַלְמִין. דְכַד (דְּכִיּוֹן)
דֵּהֵהוּא חוּטָא נַחֲתִית לִימָא וַיִּמָּא אֶתְאַחִיד בָּהּ כְּדִין אֶתְעַרְיִן
גַּלְגּוּלֵי וְשִׁאֲגֵן לְמִטְרָה טְרַפָּא. עַד דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
אֶתִיב לֵיהּ (לִין) לְאַחֹרָא וְתַבִּין לְאַתְרֵיהּ.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב בְּשׂוֹא גְלוֹי אַתָּה תִּשְׁבַּחֵם. תִּשְׁבַּחֵם
לְאַנוּן גְּלִי יִמָּא. תִּשְׁבַּחֵם תְּתַבַּר לִוְן לְאַתְבָּא
לְאַתְרֵיהּ. דְּבַר אַחַר תִּשְׁבַּחֵם מִמֶּשׁ שְׁבַחָא הוּא לִוְן בְּגִין
דְּסְלָקִין בְּתִיאֻבְתָּא לְמַחְמִי. מִכָּאן כָּל מָאן דְּכָסִיף

לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמַנְדַּע אַף עַל גַּב דְּלָא יִכִּיל (נ"א ולא יִהְיֶינָּה לִיה
 שְׂבָחָא) שְׂבָחָא אִיהוּ דִּילֵיהּ וְכֻלָּא מְשַׁבְּחָן לִיהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נַח כַּד הָוּה בְּתִיבָה דְחִיל הָוּה דְלָא יִדְפֵּר
 לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלְמִין. וְכִיּוֹן דְּאִתְעַבִּיד
 דִּינָא וְאִתְעַבְּרוּ חַיִּיבֵי עֲלָמָא כְּדִין מַה כְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
 אֶת נַח.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַרְתָּא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דְדִינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא
 לָא לִיבְעֵי לִיהּ לְאִינִישׁ דִּיִּדְפֵּר שְׂמִיָּה לְעֵילָא (קמ"ה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא). דִּהָא אִי אֲדַכְּר שְׂמִיָּה יִדְכְּרוּן חוּבוֹי
 (בְּלִדּוֹ) וַיִּיתוֹן לְאִשְׁגָּחָא בֵּיהּ. מְנַלְן מְשׁוֹנְמִית, דִּהָהוּא יוֹמָא
 יוֹם טוֹב דְּרָאשׁ הַשָּׁנָה הָוּה וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין
 עֲלָמָא. וְכַדִּין אָמַר לִיהּ אֱלִישַׁע (מַלְכִים ב ד) הֵישׁ לְדַבֵּר לָךְ
 אֶל הַמֶּלֶךְ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַדִּין אֶקְרִי מֶלֶךְ. מֶלֶךְ
 הַקְּדוֹשׁ מֶלֶךְ הַמְּשַׁפֵּט. וְתֵאמֶר בְּתוֹךְ עַמֵּי אֲנָכִי יוֹשְׁבַת.
 לָא בְּעֵינָא דִּיִּדְכְּרוּן לִי וַיִּשְׁגָּחוּן בִּי אֶלָּא בְּתוֹךְ עַמֵּי. מֵאֵן
 דְּעֵייל רִישִׁיהּ בֵּין עַמָּא (בְּלָא) לָא יִשְׁגָּחוּן עֲלֵיהּ לְמִידָן לִיהּ
 לְבִישׁ. בְּגִינֵי כַךְ אָמְרָה בְּתוֹךְ עַמֵּי.

תָּא חַזִּי, נַח בְּשַׁעְתָּא דְּרוּגְזָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא לָא אֲדַכְּר.
 כִּיּוֹן דְּדִינָא אִתְעַבְּר מַה כְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח
 הַשָּׁתָּא אֲדַכְּר שְׂמִיָּה. דְּבַר אַחַר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח כְּמָה
 דְּאִתְ אָמַר וַאֲזַכֵּר אֶת בְּרִיתִי.

רַבִּי חֲזַקְיָה הָוּה אָזִיל מִקְפוּטְקֵיא לְלוּד. פָּגַע בֵּיהּ רַבִּי
 יִיסָא. אָמַר לֵיהּ תְּוֹהֵנָא עֲלֶךָ דְּאַתְּ בְּלַחֲוֹדְךָ. דְּהָא
 תְּנִינָן דְּלֹא יְפוּק בַּר נָשׁ יַחֲדָאי בְּאַרְחָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּיא
 חַד אָזִיל בְּהֲדָאי וְאִיהוּ אֲתִי אֲבַתְרָאי. אָמַר לֵיהּ וְעַל דָּא
 תְּוֹהֵנָא אֵיךְ אָזִיל בְּהֲדַךְ מֵאֵן דְּלֹא תִשְׁתַּעֵי בֵּיהּ מְלִי
 דְּאוֹרֵייתָא. דְּהָא תְּנִינָן כָּל מֵאֵן דְּאָזִיל בְּאַרְחָא וְלֹאוּ
 עִמֵּיהּ מְלִי דְּאוֹרֵייתָא אֶסְתַּכֵּן בְּנַפְשֵׁיהּ. אָמַר לֵיהּ הֲכִי הוּא
 וְדָאי.

אֲדַהֲכִי מָטָא הֵהוּא רַבִּיא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִיסָא בְּרִי מֵאֵן
 אֲתֵר אַנְתָּ. אָמַר לֵיהּ מִקְרָתָא דְּלוּד וְשִׁמְעָנָא
 דְּהָאי בַּר נָשׁ חֲפִים אָזִיל תַּמָּן וְזַמִּינָא גְרַמָּאי לְפוּלְחָנֵיהּ
 וְלַמִּיהָ בְּהֲדִיהּ. אָמַר לֵיהּ בְּרִי יַדְעַתְּ מְלִי דְּאוֹרֵייתָא.
 אָמַר לֵיהּ יַדְעָנָא דְּהָא אַבָּא הָוּה אוֹלִיף לִי בְּפַרְשֵׁת
 קַרְבָּנוֹת וְאַרְכִּינָא אוּדְנָאי לְמָאי דְּהוּה אָמַר עִם אַחֵי
 דְּאִיהוּ קְשִׁישָׁא מְנָאי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִיסָא בְּרִי אֵימָא לִי.
 פְּתַח וְאָמַר וַיְבִן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיְי וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה
 וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עוֹלוֹת בַּמִּזְבֵּחַ. וַיְבִן נֹחַ
 מִזְבֵּחַ, דָּא אִיהוּ מִזְבֵּחַ דְּאַקְרִיב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה. נֹחַ (ד)
 ע"א (א) אֵמָאי קְרִיב עוֹלָה. דְּהָא עוֹלָה לָא סַלְקָא אֶלָּא בְּגִין
 הֲרַהוּרָא דְּלָבָא (דְּרַעוּתָא) וְנֹחַ בְּמָה חָב. אֶלָּא נֹחַ הֲרַהֵר וְאָמַר
 הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְזַר דֵּינָא עַל עַלְמָא דִּיתְחַרְבַּ,

דִּילְמָא בְּגִין דְּשׁוֹיב לִי כָּל זְכוּתָא פָּקַע לִי וְלֹא יִשְׁתַּאֲר
לִי זְכוּ בְּעֵלְמָא. מִיַּד וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה.

הַהוּא מִזְבֵּחַ דְּאַקְרִיב בֵּיהּ אָדָם הָרֵאשׁוֹן הוּא. אִי הָכִי
אַמַּאי וַיִּבֶן. אֲלֵא בְּגִין דְּחִיבֵי עֲלֵמָא גָּרְמוּ דְּלֹא
קִיַּמָּא בְּדוּכְתִּיהּ. פִּיּוֹן דְּאֵתָא נֹחַ כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּבֶן. וַיַּעַל
עוֹלוֹת עֲלֵת כְּתִיב חֲדָא (הוּא). כְּתִיב, (ויקרא א) עוֹלָה הוּא
אִשָּׁה רִיחַ גִּיחַח לַיהוָה (לעולם עולה סֶלְקָא דְּכַר. אִי) עוֹלָה סֶלְקָא דְּכַר
וְלֹא סֶלְקָא נּוֹקְבָא דְּכְתִיב זָכָר תָּמִים יִקְרִיבוּנּוּ. אַמַּאי
כְּתִיב אִשָּׁה דְּהָא אִשׁ בְּעִי לְאַשְׁתַּכַּח תַּמּוֹן.

אַלֵּא אַף עַל גַּב דְּעוֹלָה אֶתְקָרִיב דְּכַר. וְלֹאֲתִרִיהּ
אֶתְקָרִיב. נּוֹקְבָא לֹא בְּעִיָּא לְאַתְפָּרְשָׁא מִנִּיהּ,
אַלֵּא בַּהּ אֶתְקָרִיב בְּגִין לְחַבְרָא דָּא בְּדָא. דְּסֶלְקָא נּוֹקְבָא
לְגַבֵּי דְּכוּרָא לְאַתְחַבְרָא כְּחֲדָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִשָּׁה לְשׁוּם
אִישִׁים.

נֹחַ אֶצְטְרִיף לִיהּ לְמַקְרַב עוֹלָה. דְּאִיהּ בְּאַתֵּר דְּדְּכוּרָא.
עַבְדֵּי לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאַתְחַבְרָא וְלֹאֲעֲלָאָה
בְּתִיבָה. וְעַל דָּא אֶקְרִיב עוֹלָה. עוֹלָה הוּא אִשָּׁה. אִשׁ ה'
דְּאַתְחַבֵּר (בַּה) שְׁמָאֲלָא בְּנוֹקְבָא. דְּהָא (כָּל) נּוֹקְבָא מְסֻטְרָא
דְּשְׁמָאֲלָא קָא אֲתִיָּא וְדְּכוּרָא מְסֻטְרָא דִּימִינָא
בְּאַתְדְּבִקוּתָא דָּא בְּדָא. וּבְגִין כֶּף אֶקְרִי נּוֹקְבָא אִשָּׁה.
אִשָּׁה קְטִירוּ דְּרַחֲמֵי דְּאֶחִיד בַּהּ שְׁמָאֲלָא לְסֶלְקָא לָהּ

לְעֵילָא וּלְאַתְקֻשְׁרָא כְּחָדָא. וּבְגִין כֶּךָ (ד"א פְּתִיב) עוֹלָה
 הוּא אִשָּׁה. קְשִׁירוּ דְדַכְר וְנוֹקְבָא דָּא בְדָא:
 וַיֵּרַח יי אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ. וּכְתִיב אִשָּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ. אִשָּׁה
 הִכִּי שְׁמַעְנָא תַנְנָא וְאִשָּׁא מְחַבְרִין כְּחָדָא. דְּהָא
 לִית תַּנְנָא בְּלָא אִשָּׁא כְּמָה דְכְּתִיב (שמות ט) וְהָרַסִּינִי עֵשֶׂן
 כְּלוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יי בָּאֵשׁ.

תָּא חֲזִי (נשא קלו, קלח) אִשׁ נִפְיָק מְלָגְיו וְאִיהוּ דַּק. וְאַחֲד
 בְּמַלְה אַחְרָא לְבַר דְּלָאו אִיהוּ דַּק הִכִּי וְאַתְאַחֲדֵן דָּא
 בְּדָא וּכְדִין תַּנְנָא סְלָקָא. מְאִי טַעְמָא בְּגִין דְּאַתְאַחֲדִיד
 אִשָּׁא בְּמַלְה דְּרַגִּישׁ. וְסִימְנִיד חוּטְמָא דְנִפְיָק בֵּיהּ תַּנְנָא
 מְגוּ אִשָּׁא.

וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים לג) יִשְׁיִמוּ קְטוֹרֶה בְּאַפְךָ. בְּגִין
 דְּאַהֲדַר אִשָּׁא לְאַתְרֵיהּ. וְחוּטְמָא (אתְרֵיגִישׁ) אֶתְכַנְיֵשׁ
 בְּהַהוּא רֵיחָא לְגוּ לְגוּ עַד דְּאַתְאַחֲדִיד כְּלָא וְתַב לְאַתְרֵיהּ.
 וְאַתְקָרִיב כְּלָא לְגוּ מְחַשְׁבָּה וְאַתְעֵבִיד רַעוּתָא חָדָא. וּכְדִין
 רֵיחַ נִיחֹחַ. דְּנַח רוּגְזָא וְאַתְעֵבִיד נִיחָא.

דְּהָא תַּנְנָא אֶתְכַנְיֵשׁ וְעֵייל וְקָמִיט בְּאִשָּׁא וְאִשָּׁא אַחֲד
 בְּתַנְנָא וְעֵיילִי תְרוּוִייהוּ לְגוּ לְגוּ עַד דְּנַח רוּגְזָא.
 וְכַד אֶתְאַחֲדִיד (אֶחֲדִיד) כְּלָא דָּא בְדָא וְנַח רוּגְזָא, כְּדִין הוּא
 נִיחָא, וְקְשִׁירוּ חַד וְאַתְקָרִי נִיחָא. נִיחָא דְרוּחָא חֲדוּתָא
 דְּכְלָא כְּחָדָא. נְהִירוּ דְבוּצִינִין נְהִירוּ דְאַנְפִּין. וּבְגִין כֶּךָ

כְּתִיב, וַיֵּרַח יי אֶת רֵיחַ הַנִּיחַח. כִּמְאֵן דְּאֶרְח וְכִנְיֵשׁ כִּלְא
לְגוֹ אֶתְרִיה.

אֶתְא רַבִּי יִיסָא וּנְשָׁקִיה. אָמַר וּמָה כֹּל הֵדִין טָבָא אֵית
תְּחוֹת יְדָךְ וְלֹא יִדְעָנָא בֵּיה. אָמַר אֶהְדְּרָנָא מִן
אוֹרְחָא, וְנִתְחַבֵּר בְּהֶדְךָ. אֶזְלוּ. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה אֶרְחָא דָא
בְּהַדִּי שְׂכִינְתָא נְהָךְ דִּהָא מִתְקַנָּא קִמֵּן. אֶחֱיד בִּידָא
דִּתְהוּא יְנוּקָא וְאֶזְלוּ. אָמְרוּ לִיה אֵימָא לָן קָרָא חַד מֵאַנּוּן
דְּאָמַר לָךְ אַבוּךְ.

פְּתַח תְּהוּא יְנוּקָא וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) יִשְׁקֵנִי מִנְשִׁיקוֹת
פִּיהוּ, דָּא הוּא תְּאוּבְתָא עֲלָאָה דִּיפּוּק (דְּנִפְקָא)
רְעוּתָא מִפּוּמָא לְנִשְׁקָא וְלֹא נִפִּיק מִחוּטְמָא כַּד אֶשָּׂא
נִפְקָא, דִּהָא כַּד אֶתְחַבֵּר פּוּמָא לְנִשְׁקָא נִפִּיק אֶשָּׂא
בְּרְעוּתָא בְּנִהִירוֹ דְּאַנְפִּין בְּחֶדְוָה דְּכִלְא בְּאַתְדִּבְקוּתָא
דְּנִיחָא.

וּבְגִין כֶּךָ פִּי טוֹבִים דּוֹדִיךָ מִיַּיִן. מִתְּהוּא יַיִן (יז) דִּמְחַדִּי
וְנִהִיר אַנְפִּין וְחִיִּכִין עֵינִין וְעֵבִיד רְעוּתָא. וְלֹאוּ
מִיַּיִן דִּמְשַׁפֵּר (דְּשָׁכִיר) וְעֵבִיד רוּגְזָא וְאַחֲשִׁיךְ אַנְפִּין וְלֶהֱטָאן
עֵינִין יַיִן דְּרוּגְזָא. וְעַל דָּא בְּגִין דְּחַמַּר דָּא טַב, נִהִיר
אַנְפִּין וְחַדִּי עֵינִין וְעֵבִיד תִּיאוּבְתָא דְּרַחֲמִימוּ, מִקְרִיבִין
לִיה כֹּל יוּמָא עַל גְּבִי מְדַבְּחָא (דף ע"ב) שְׁעוּרָא דְּמֵאן
דְּשִׁתִּי לִיה חֲדִי לִיה וְעֵבִיד לִיה נִיחָא דְּכְתִיב (במדבר כח)

וְנִסְכּוֹ יֵינן רְבִיעִית הַהֵינן. וּבִגִּין כֶּךָ פִּי טוֹבִים דּוֹדִיךָ מֵיֵינן.
מֵהָהוּא יֵינן דְּאֶתְעַר רְחִימוֹתָא וְתִיאֹבְתָא.
וְכֻלָּא כִּמְה דְלִתְתָא אֶתְעַר רְחִימוֹתָא דְלַעֲיִלָא. תְּרִין
שְׁרַגִּין כִּד אֶתְדַעֵךְ נְהוּרָא דְלַעֲיִלָא בְתַנְנָא דְסַלִּיק
מֵהָהוּא דְלִתְתָא אֶתְדַלִּיק הָהוּא דְלַעֲיִלָא. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה
הָכִי הוּא וְדַאי דְעַלְמָא עֲלָאָה תִלְיָא בְתַתָּא וְתַתָּאָה
בְעֲלָאָה, וּמִזְמַנָּא דְאֶתְחַרֵּיב בֵּי מִקְדָּשָׁא בְרַכָּאן לָא
אֶשְׁתַּכְּחוּ לַעֲיִלָא וְתַתָּא. לְאַחֲזָאָה דְדָא בְדָא תִלְיָא.
וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְרַכָּאן לָא אֶשְׁתַּכְּחוּ וּלְוֹוֹטִין אֶשְׁתַּכְּחוּ,
דְּהָא יְנִיקוּ דְכֻלָּא בְהָהוּא סִטְרָא נְפִיקִי (ד"א) וּבְרַכָּאן
לָא נְפִיקִי), מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל לָא שְׁרִיין בְּאַרְעָא
וְלָא פְלַחִי פּוֹלְחָנָא דְאַצְטְרִיךְ לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין
וְלֹא־שְׁתַּכְּחָא בְרַכָּאן, וּבִגִּין כֶּךָ לָא מִשְׁתַּכְּחִי לַעֲיִלָא
וְתַתָּא, וְעַלְמָא לָא יְתִיב בְּקִיּוּמִיהָ כְּדָקָא יְאוּת.
וְאָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה לָא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה
בְּעֵבוֹר הָאָדָם. מַאי הוּא, אָמַר רַבִּי יִיסָא הָכִי
שְׁמַעְנָא מֵרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּאָמַר כֹּל זְמַנָּא דְאִשָּׁא דְלַעֲיִלָא
אוֹסִיף לְתַקְפָּא, תַּנְנָא דְאִיהוּ דִינָא דְלִתְתָא אֶתְקִיף
רוּגְזָא וְשָׂצִי כֻלָּא. בְּגִין דְּכִד נְפִיק אִשָּׁא לִית לִיה פֶּסֶק
(קמ"ה) עַד דִּישְׁתַּלִּים דִּינָא. וְכִד דִּינָא דְלִתְתָא לָא אוֹסִיף
לְאַתְתַּקְפָּא בְּדִינָא דְלַעֲיִלָא עֵבִיד דִּינָא וּפְסִיק וְלָא

יִשְׁתַּלֵּם דִּינָא לְשִׁיצָאָהּ. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב לֹא אוֹסִיף לְמִיָּהֵב
תּוֹסֶפֶת לְאַתְתְּקָפָא דִּינָא דְלַתְתָּא.

אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא שְׁמַעְנָא בְּגִין דְּכְתִיב אַרְוֵרָה אַרְוֵרָה הָאֲדָמָה
בְּעִבּוּרָךְ. דִּהָא בְּהֵיִיא שְׁעַתָּא דְּאַתְלִטִּיא אַרְעָא
בְּחוּבָא דְּאָדָם. אַתְיִיְהִיב רְשׁוֹ לְשִׁלְטָאָה עֲלָהּ הֵהוּא חוּיָא
בִּישָׂא דְּאִיהוּ מְחַבְּלָא דְּעֵלְמָא וְשָׂצִי בְּנִי עֲלֵמָא. מֵהֵהוּא
יוֹמָא דְּקָרִיב נֹחַ קָרְבָּנָא, וְאַרְח לִיָּה קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא,
אַתְיִיְהִיב רְשׁוֹ לְאַרְעָא לְנַפְקָא מִתַּחֲוֹת הֵהוּא נַחֲשׁ וְנַפְקָא
מִמְסַאָבָא. וְעַל דָּא מְקָרִיבִין יִשְׂרָאֵל קָרְבָּנָא לְקוּדְשָׂא
בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְאַנְהָרָא אִפִּי אַרְעָא.

השלמה מזהשמטות (סימן יג)

עוֹד פֶּתַח הֵהוּא יְנוּקָא וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א') לְרִיחַ שְׁמֹנֶיךָ
טוֹבִים. לְרִיחַ מָאן, אֶלָּא אֵית רִיחַ וְאֵית רִיחַ. רִיחַ
הַקָּרְבָּן וְרִיחַ הַקְּטוֹרֶת. רִיחַ הַקָּרְבָּן מְקָרִיב וּמֵיִיחַד כָּל
אֵינוֹן שְׁבִטִיָּא דְּהִיכְלָא דְּבֵית דָּוִד וְרִיחַ הַקְּטוֹרֶת מְקָרִיב
וּמֵיִיחַד וְאַנְהִיר אֵינוֹן בּוֹצִינִין עֲלָאִין נְהִיר (בְּהִיר)

אַפְרִסְמוֹנָא דְּכִיָּא

וְעַל דָּא תְרִין מְדַבְּחִין הִיוּ, מְזִבַּח הַקְּטוֹרֶת וּמְזִבַּח הָעוֹלָה
מְזִבַּח הַקְּטוֹרֶת אִיהוּ פְּנִימָאָה מְזִבַּח הָעוֹלָה אִיהוּ
לְבַר. רִיחַ מְזִבַּח הָעוֹלָה מִתְקִין לְאַנְהָרָא בּוֹצִינִין תַּתְּאִין,
רִיחַ מְזִבַּח הַקְּטוֹרֶת מִתְקִין לְאַנְהָרָא בּוֹצִינִין עֲלָאִין. וְעַל

דָּא לְרִיחַ שְׁמַנְיָךְ טוֹבִים לְרִיחַ דְּהֵהוּא קְטוֹרֶת שְׁמַנְיָךְ
טוֹבִים.

בֹּא וּרְאֵה שְׁתֵּי מִזְבְּחוֹת הֵן מִזְבֵּחַ פְּנִימִי לְעֵילָא מִזְבֵּחַ
חִיצוֹן לְתַתָּא. מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי הוּא שְׁלָם וְזֶהוּ דְכָתִיב
הַמִּזְבֵּחַ בְּתוֹסֶפֶת הִ"א וְכֹף הוּא בְּכָל מָקוֹם. וּמִזְבֵּחַ
הַחִיצוֹן הוּא חָסֵר הִ"א כְּמוֹ נַעֲרָה נַעֲרָה חָסֵר ה' אֲשֶׁת־כַּח
דְּמֵאת־עֲרוּתָא דְּמִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי (ס"א הַחִיצוֹן) שֶׁל מִטָּה אֲתַעֲר
מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה וּבְמָה אֲתַעֲר בְּרִיחַ (ס"א דְּמֵאת־עֲרוּתָא

דְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל מִטָּה אֲתַעֲר מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל מַעְלָה וּבְמָה אֲתַעֲר בְּרִיחַ הַקְּרָבָנוֹת. וּבְרִיחַ
הַקְּטוֹרֶת שֶׁל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מִטָּה אֲתַעֲר מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה, וּבְמָה אֲתַעֲר בְּרִיחַ
הַקְּטוֹרֶת. וְעַל דָּא) הַקְּטוֹרֶת שֶׁל מַעְלָה וְאֲתַעֲר רִיחַ
הַקְּרָבָן שֶׁל מִטָּה וְעַל דָּא (שִׁיר הַשִּׁירִים א') לְרִיחַ שְׁמַנְיָךְ טוֹבִים
אֵינּוֹן בּוֹצִינִין נְהַרִין וְנַצִּיצִין. כְּתִיב הֲכֹא טוֹבִים וְכָתִיב
הֵתָם (בְּרֵאשִׁית א') וַיֵּרֶא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב: (עַד כֹּאן

(מִדְּהַשְׁמִטוֹת)

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה יְאוֹת הוּא (דְּהִיא) וְהֵאֵי הָוָה תְּלִי עַד
דְּקִימוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי. אָמַר רַבִּי יִיסָא
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַעִיר לָהּ לְסִיְהָרָא וְשִׁלְטָא הֵהוּא
נַחֲשׁ, אֲבָל בְּגִין חוּבָא דְּאָדָם אֲתַלְטִיָּא בְּגִין לְמִילַט
עֲלָמָא. בְּהֵהוּא יוֹמָא (דְּאֲתִיְהִיבַת אוֹרִיָּתָא) נִפְקַת אֲרַעָא מֵהֵהִיא
קָלְלָה וְקִימָא סִיְהָרָא בְּהֵהִיא גְרִיעוּתָא, בַּר בְּשַׁעְתָּא

דְּקוֹרְבָנָא אֲשֶׁתְּפָחוּ בְּעֵלְמָא וַיִּשְׂרָאֵל יִתְבִּין עַל אַרְעֵהוֹן.
 אָמַר רַבִּי יִיסָא לְהֵהוּא יְנוּקָא מֵה שְׁמָה, אָמַר לִיה אֲבָא.
 אָמַר לִיה אֲבָא תְּהָא בְּכֻלָּא בְּחֻכְמָה וּבְשִׁנִּין. קָרָא
 עֲלֵיה (משלי כג) יִשְׁמַח אֲבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֹתֶיךָ.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה וּזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבְרָא רוּחַ
 מִסַּאבָּא מִן עֵלְמָא כְּמָה (ד"א ל"ג דְּאִתְמַר) דְּכִתִּיב,
 (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ. וְכִתִּיב, (ישעיה
 כח) בְּלַע הַמּוֹת לַנְּצַח וּמָחָה יְיָ אֱלֹהִים דְּמַעָה מֵעַל כָּל פְּנִים
 וְחִרְפַת עַמּוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יִי דְבַר.

וּזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא וְלֶאֱפָקָא לָהּ
 מִחֲשׁוּכָא בְּגִין הֵהוּא חוּיָא בִישָׁא. כְּמָה דְּכִתִּיב,
 (ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה
 שְׁבַעֲתַיִם כְּאֹרֶךְ שְׁבַעֲת הַיָּמִים. מֵאֵי אֹרֶךְ, הֵהוּא אֹרֶךְ
 דְּגִנְיָא לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדָא דְּבְרָא שִׁית:

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֵת בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ
 וּגו'. רַבִּי אֲבָא פִתַּח וְאָמַר, (משלי י) בְּרַכַּת יְיָ הִיא
 תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסִיף עֶצֶב עִמָּה. בְּרַכַּת יְיָ דָּא שְׂכִינְתָּא
 דְּאִיְהִי אִתְּפַקְדָּא עַל בְּרַכָּאן דְּעֵלְמָא, וּמִנָּה נְפִיקִי בְּרַכָּאן
 לְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי מַה כְּתִיב בְּקִדְמִיתָא וַיֹּאמֶר יְיָ לְנֹחַ בֵּא אִתָּה וְכָל
 בֵּיתְךָ אֶל הַתִּיבָה וּגו'. כְּמָה דְּאִתְמַר דְּמֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא

יָהֵב לַיהוָה רִשׁוֹ לְמִיעָאֵל. לְבַתֵּר אֶתְתָּא אִמְרָה לַיהוָה לְנִפְקָא.
 בְּקִדְמִיתָא עָאֵל בְּרִשׁוֹתָא דְבַעְלָה, לְסוּף נִפְקָ בְּרִשׁוֹ
 דְאֶתְתָּא. מִכָּאן אֲוֹלִיפְנָא מֵאֲרִיָּה (דף ע"א א') דְּבִיתָא יַעֲיִל
 וְאֶתְתָּא תְּפִיק, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ
 לֵאמֹר צֵא מִן הַתֶּבֶת. דְּרִשׁוּ הִוּוּ בִידְהָא לְאַפְקָא לַיהוָה
 לְאוֹשְׁפִיזָא וְלֹא לְאַעְלָא לַיהוָה.

כִּיּוֹן דְנִפְקָ יָהֵב מִתְנֵן לָהּ, בְּגִין דְאִיְהִי בְּבִיתָא וּבִיתָא
 בִּידְהָא. וְאֲנוּן מִתְנֵן דְיָהֵב לָהּ בְּגִין לְאַסְגָּאָה לָהּ
 רְחִימוֹתָא בְּבַעְלָה. מִכָּאן אֲוִלִיפְנָא אֲוֹרַח אֲרַעָא
 לְאוֹשְׁפִיזָא. (לְמִיָּהֵב בִּידָא דְבַעְלָה כּד נִפְקָ יָהֵב מִתְנֵן לְאַתְתִּיָּה וְלֹא בִידָהּ וּבְגִין כּרַ בִּיּוֹן

דְיָהֵב לַיהוָה מִתְנֵן) וְעַל דָּא לְבַתֵּר דְיָהֵב לָהּ מִתְנֵן לְאַסְגָּאָה לָהּ
 רְחִימוֹתָא בְּבַעְלָה (ב"א)

כִּיּוֹן דְנִפְקָ יָהֵב מִתְנֵן וּנְבֻזְבוֹן בִּידָא דְבַעְלָה לְמִיָּהֵב
 לְאַתְתִּיָּה וְלְמַחְדֵי בָּהּ וְלְאַסְגָּאָה לָהּ רְחִימוֹתָא
 בְּבַעְלָה, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב וַיִּקַּח מִכָּל וָגוֹ' וַיַּעַל עוֹלוֹת
 בְּמִזְבֵּחַ, אֵלִין מִתְנֵן דְיָהֵב בִּידָא דְבַעְלָה בְּגִין לְאַסְגָּאָה לָהּ
 רְחִימוֹתָא בְּעֵלְמָא, וּמִכָּאן אֲוִלִיפְנָא אֲוֹרַח אֲרַעָא
 לְאוֹשְׁפִיזָא דְיָהֵב מִתְנֵן בִּידָא דְבַעְלָה לְאַתְתִּיָּה וְלֹא
 בִּידְהָא, וְעַל דָּא וַיַּעַל עוֹלוֹת בְּמִזְבֵּחַ, קוֹרְבָּנָא לְדְכוּרָא
 לְאַסְגָּאָה רְחִימוֹתָא בְּבַעְלָה בְּרַכָּא לַיהוָה) בְּרַכָּא לַיהוָה,
 דְכָתִיב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בְּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ

וּרְבוּ וְגו'. וּבְגִין כֶּף פְּתִיב, (משלי י) בְּרַפְתַּי יִּי הִיא תַעֲשִׂיר.
וְדַאי כְּמָה דַּאֲתַמַּר.

וְלֹא יוֹסִיף עֶצֶב עִמָּה. רָזָא דְכְּתִיב בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה.
עֶצְבוֹן עֲצִיבוּ וְרוּגְזָא בְּלֹא נְהִירוּ דַּאֲנַפִּין. כִּד
אֲתַחֲשֵׁף סִיְהָרָא וּבִרְכָאן לָא מִשְׁתַּפְּחִי. בְּעֶצְבוֹן סִטְרָא
דְרוּחָא אַחְרָא דַּאֲמַנַע בְּרַכָּאן מִעֲלָמָא, וּבְגִין כֶּף וְלֹא
יוֹסִיף עֶצֶב עִמָּה. וְדָא הוּא רָזָא דְכְּתִיב, (בראשית ח) לֹא
אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה:

וּמוֹרְאֲכֶם וְחַתְּכֶם יִהְיֶה. מִכָּאן וּלְהֲלָאָה יִהְיֶה לְכוּן
דְיוֹקְנִין דְּבְנֵי נְשָׂא דְהָא בְּקַדְמִיתָא לָא הוּוּ
דְיוֹקְנִין דְּבְנֵי נְשָׂא. תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא פְּתִיב, (בראשית ט)
בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וּכְתִיב, (בראשית ה) בְּדַמוֹת
אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ. כִּיּוֹן דְּחֲטוּ אֲשַׁתְּנוּ דְיוֹקְנֵיהוּ מִהֵהוּא
דְיוֹקְנָא עֲלָאָה וְאֲתַהֲפְכוּ אֲנוּן לְמַדְחַל מְקַמֵי חִיוּן בְּרָא.
בְּקַדְמִיתָא כָּל בְּרִיּוֹן דְּעֲלָמָא זָקֵפֵן עֵינִין וְחֲמָאן
דְיוֹקְנָא קְדִישָׁא עֲלָאָה וְזַעֲאן וְדַחְלִין
מְקַמֵיה. כִּיּוֹן דְּחֲטוּ אֲתַהֲפַךְ דְיוֹקְנֵיהוּ מִעֵינֵיהוּ לְדְיוֹקְנָא
אַחְרָא. וְאֲתַהֲפַךְ דְּבְנֵי נְשָׂא זַעֲיֵן וְדַחְלִין קַמֵי שְׂאָר בְּרִיּוֹן.
תָּא חֲזִי, כָּל אֲנוּן בְּנֵי נְשָׂא דְלֹא חֲטָאן קַמֵי מְאָרִיהוּן
וְלֹא עֲבָרִין עַל פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא. זִיו דְיוֹקְנָא דְלַהוּן
לֹא אֲשַׁתְּנֵי מִחִיזוּ דְדְיוֹקְנָא עֲלָאָה. וְכָל בְּרִיּוֹן דְּעֲלָמָא

זַעִין וְדַחֲלִין קַמִּיה. וּבִשְׁעַתָּא דְּבְנֵי נֶשָׂא עֲבָרִין עַל פְּתַגְמֵי
 אֹרִייתָא, אֶתְחַלֵּף דְּיוֹקְנָא דְּלֵהוֹן וְכֻלְהוֹן זַעִין וְדַחֲלִין
 מְקַמֵּי בְרִיין אַחֲרָנִין, בְּגִין דְּאֶתְחַלֵּף דְּיוֹקְנָא עֲלָאָה
 וְאֶתְעַבֵּר מִנִּייהוּ, וְכִדִּין שְׁלִטֵי בְּהוּ חֵיות בְּרָא, דִּהָא לָא
 חֲמוּ בְּהוּ הֵהוּא דְּיוֹקְנָא עֲלָאָה פְּדַקְחֵזִי.

וְעַל כֵּן הִשְׁתָּא פִּיּוֹן דְּעֲלָמָא אֶתְחַדֵּשׁ כְּמִלְקַדְמִין, בְּרִיךְ
 לֹון בְּרַכָּה דָּא וְשְׁלִיט לֹון עַל כֻּלָּא, כְּמָא דְּאֵת אֵמַר
 וְכַל דְּגֵי הַיָּם בְּיַדְכֶם נִתְּנוּ. וְאַפִּילוּ נֹוֹנֵי יַמָּא. רַבִּי חֵיִיא
 אֵמַר בְּיַדְכֶם נִתְּנוּ. מְקַדְמַת דְּנָא. דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֲלָמָא מְסַר כֻּלָּא בִּידֵהוֹן דְּכֹתִיב וּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם
 וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו'.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ. רַבִּי חֲזַקְיָה פִּתַח (תהלים לב) לְדוֹד
 מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרֵי נִשְׁוֵי פִּשְׁעֵי כְּסוּי חֲטָאָה. הַאי קָרָא
 אוּקְמוּהָ, אֲבָל קָרָא דָּא בְּרֹזָא דְּחֲכַמְתָּא אֶתְמַר. דִּהָא
 תְּנִינָן בְּעֶשְׂרָה זִינֵי שְׁבַחָא שְׁבַח דּוֹד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְחַד מִנִּייהוּ מִשְׁכִּיל. וְהוּא דְּרָגָא חַד מֵאַנוּן עֶשְׂרָה. וְדוֹד
 אֶתְקִין גְּרַמִּיה עַד לָא יִשְׂרֵי עֲלוּי הַאי דְּרָגָא.

אֲשֶׁרֵי נִשְׁוֵי פִּשְׁעֵי, דִּהָא בְּשְׁעַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶתְקִיל חוּבֵי וְזַכּוּוֹן דְּבְנֵי נֶשָׂא דִּהֵהוּא (ד"א) פַּד
 (הוּא) תִּיקְלָא דְּבַסְטֵר חוּבִין מְסַתְּלָקִין וְאַנוּן אוּחֲרָנִין
 זַכֵּיין דְּאַנוּן בְּתִיקְלָא אַחֲרָא מְכַרִּיעִין לְתַתָּא דָּא הוּא
 נִשְׁוֵי פִּשְׁעֵי.

כְּסוּי חֲטָאָה בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא דִּיהָא
 מִחֲפִיא דְלֹא יִשְׁלוּט עֲלוּי מִחֲבֵלָא, כְּמָה דִּהוּה לְנַח
 דְכִסִּי לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִהֵוּא חֲטָאָה דְאִמְשִׁיךְ
 עֲלִיהָ אָדָם עַל עֵלְמָא. דְכִיּוֹן דְחֲטָאָה דָּא אֲנִגִיד אָדָם עַל
 עֵלְמָא, שְׂאָר בְּרִיּוֹן שְׁלֵטָאן וּבַר גָּז דְחִיל מְנִיּוּהוּ וְעֵלְמָא
 לָא אֲתַקִּין בְּתַקוּנִיהָ. וּבְגִין כֶּךָ כֶּד נִפְק נַח מִתִּיבּוּתָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַכִּיהָ. דְכְּתִיב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נֹחַ
 וְאֶת בָּנָיו וְגו':

וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ. בְּהַנִּי בְּרַכָּאן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ נּוֹקְבֵי, אֶלְא
 אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו, אֲבָל נּוֹקְבֵי לָא אָמַר קָרָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַתֶּם כָּלְלֹא דְדַכּוּרֵי (דף עא ע"ב) וְנוֹקְבֵי
 כְּחֻדָּא. וְתוּ אֶת נֹחַ לְאִסְגָּאָה נּוֹקְבִיהָ. וְאֶת בָּנָיו לְאִסְגָּאָה
 נּוֹקְבֵי דְלֵהוֹן.

וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב אַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ לְמַעַבְד תּוֹלְדוֹת מְכָאן
 וּלְהֵלְאָה שְׂרָצוּ בְּאַרְצָן. וְהִכָּא יְהִיב לֹון קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא שְׁבַע פְּקוּדֵי אֲוִרִיתָא לֹון וּלְכָל דְאָתוּ
 אֲבַתְרִיּוּהוּ, עַד דְקִיּוּמוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְסִינֵי וְאֲתִיּוּב
 לֹון כָּל פְּקוּדֵי אֲוִרִיתָא כְּחֻדָּא:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ וְגו'. זֹאת אוֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲנִי
 נוֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וְגו'. אֶת קִשְׁתִּי נֹתַתִּי בְּעַנְן.
 נֹתַתִּי מִקְדַּמַּת דְנָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח (יחזקאל א) וּמִמַּעַל

לְרַקִּיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כַּמְרָאָה אֲבָן סַפִּיר דְּמוֹת כְּפֹא.
 מֵה כְּתִיב לְעֵילָא וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְּפִיָּהֶם כְּקוֹל מַיִם
 רַבִּים כְּקוֹל שְׂדֵי בְּלֻכְתָּן. אֵלֵין אַרְבַּע חִיוּוֹן רַבְרָבָן עֲלָאִין
 קַדִּישִׁין דְּהֵהוּא רַקִּיעַ מִתְתַּקְנָא עֲלֵיהוּ. וְכִלְהוּ גַדְפִּיָּהוּ
 (ד"א ל"ג פְּרִישָׁן) מִתְחַבְרָאן דָּא בְּדָא לְחַפִּיָּא גּוּפִיָּהוּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּאֲנוּן פְּרִשֵׁי גַדְפִּיָּהוּ, אֲשַׁתְּמַע קוֹל גַּדְפִּין
 דְּכִלְהוּ דְּאֲמַרֵי שִׁירְתָּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב
 כְּקוֹל שְׂדֵי. דְּלֹא אֲשַׁתְּכִיף לְעֵלְמִין. כִּמָּה דְכְּתִיב, (תהלים ל)
 לְמַעַן יִזְמַרְךָ כְבוֹד וְלֹא יִדּוּם. וּמַאי אֲמַרֵי, (תהלים צח) הוֹדִיעַ
 יְיָ יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גְּלָה צְדָקָתוֹ.

קוֹל הַמְּלָאָה כְּקוֹל מַחְנָה, כְּקוֹל מִשְׁרִייתָא קַדִּישָׁא כַּד
 מִתְחַבְרָן כָּל חִילִין עֲלָאִין לְעֵילָא. וּמַאי אֲמַרֵי
 קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.
 אֶהְדְּרוּ לְדָרוֹם אָמְרוּ קָדוֹשׁ, אֶהְדְּרוּ לְצָפוֹן אָמְרוּ קָדוֹשׁ.
 אֶהְדְּרוּ לְמִזְרַח אָמְרוּ קָדוֹשׁ. אֶהְדְּרוּ לְמַעְרָב אָמְרוּ בְרוּךְ.
 וְהָאִי רַקִּיעַ קָאִים עַל רִישֵׁיהוּן. וּבְכָל אֲתַר דְּאִיהִי
 אֲזֵלָא, אֲסַחְרוּ אֲפִין לְהֵהִיא סִטְרָא דְּאֲתַכְּלִילוּ
 אֲנַפִּין בֵּיהּ. אֲסַחְרוּ אֲנַפִּין לְאַרְבַּע זְווִיָּין, וְכִלְהוּ מִסְתַּחְרִין
 לְתַתָּא. בְּרַבּוּעָא דִּילִיָּה אֲתַגְּלִיפַת בְּאַרְבַּע אֲנַפִּין, אֲנַפִּי
 אַרְיָה. אֲנַפִּי נִשְׂרָא. אֲנַפִּי שׁוֹר. אֲנַפִּי אָדָם. גְּלִיף בְּכִלְהוּ
 אָדָם. אֲנַפִּי אַרְיָ"ה אָדָם. אֲנַפִּי נִשְׂרָא אָדָם. אֲנַפִּי שׁוֹ"ר

(ד"א אדם). כָּלְהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ. וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב וּדְמוּת פְּנִיָּהֶם
פְּנֵי אָדָם.

וְהָאֵי רְקִיעַ דְּאִתְרַבַּע כָּלְהוּ גְּוֹנִין כְּלִילָן בֵּיהּ, אַרְבַּע
גְּוֹנִין אִתְחַזְיִין בֵּיהּ גְּלִיפִין בְּאַרְבַּע אַרְבַּע. בְּאַרְבַּע
גְּלִיפִין רְשִׁימִין טְהִירִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. כִּד מִתְפַּרְשָׁאן
גְּוֹנִין דְּאֲנוּן אַרְבַּע סְלָקִין תְּרִיסַר. גְּוֹן יָרֵק. גְּוֹן סוּמָק.
גְּוֹן חוּור. גְּוֹן סַפִּיר דְּאִתְכְּלִילוּ מִכָּל גְּוֹנִין. הֵדָא הוּא
דְּכְתִיב, (יחזקאל א) כַּמְרָאָה הַקִּשְׁתָּ אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵנַן בְּיוֹם
הַגִּשְׁמִים כִּן מְרָאָה הַנּוֹגֵה סָבִיב הוּא מְרָאָה דְּמוּת כְּבוֹד יְיָ.
חִיזוּ דְּגְוֹנִין דְּכֻלָּא. וּבְגִין כֶּךָ אֵת קִשְׁתִּי נִתְתִּי בְּעֵנַן.

מֵאֵי קִשְׁתִּי, כְּמָה דְּאִתְמַר בְּיוֹסֵף דְּכְתִיב, (בראשית מט)
וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ. בְּגִין דְּיוֹסֵף צְדִיק אַקְרִי,
וּבְגִין כֶּךָ קִשְׁתּוֹ דָּא בְּרִית דְּקִשְׁתָּ דְּאִתְכְּלִיל בְּצְדִיק,
דְּבְרִית דָּא בְּדָא אִתְאַחִיד. וּבְגִין דְּנַח הוּא צְדִיק, קִיִּמָּא
דִּילִיָּה קִשְׁתָּ.

וַיִּפְּוּזוּ. מֵאֵי וַיִּפְּוּזוּ, אֲנַהֲירוּ בַּחֲמִידוּ דְּכֻלָּא. כְּמָא דְּאִתְ
אָמַר (תהלים ט) הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב וּמִפֶּזֶז רַב וּמִתּוֹקִים.
אִתְנַהֲירוּ בְּנַהֲירוּ עֲלָאָה כִּד נָטַר בְּרִית. וּבְגִין כֶּךָ אַקְרִי
יוֹסֵף הַצְּדִיק. עַל דָּא אַקְרִי הַקִּשְׁתָּ בְּרִית, כְּלִיל דָּא בְּדָא.
זֵהָרָא יִקְרָא עֲלָאָה חִיזוּ דְּכָל חִיזוּ חִזוּ כְּחִיזוּ טְמִירִין (ב"א
טמירא) גְּוֹנִין טְמִירִין. גְּוֹנִין דְּלָא אִתְגְּלִיִּין. וְלִית

רָשׁוּ לְאַסְתַּכְּלָא בְּעֵינָא בְּקִשְׁתַּת כַּד אֶתְחַזִּי בְּעֶלְמָא דְלֹא
 יִתְחַזִּי קְלָנָא בְּשְׂכִינְתָּא. וְכֵן גְּוֹנִין דְּקִשְׁתַּת הוּא חִיזוּ
 סוֹסְטִיפָא קְטִירָא כְּחִיזוּ יִקְרָא עֲלָאָה דְלֹא לְאַסְתַּכְּלָא.
 וְכִיּוֹן דְּאַרְעָא חֲמַאת לְהַאי קִשְׁתַּת קִיִּמָּא קְדִישָׁא,
 אֶתְקִיִּמַת בְּקִיּוּמָא. וְעַל דָּא וְהֵיִתְהָ לְאוֹת בְּרִית
 בֵּין אֱלֹהִים וְגו'. הַאי דְאַמְרֵן דְּאַלִּין תְּלַת גְּוֹנִין וְחַד
 דְּאַתְּכְּלִיל בֵּינֵיהוּ כְּלָהוּ רִזָּא חֲדָא. וּבְגוּ עֲנָנָא סְלָקָא
 לְאַתְחַזָּאָה. (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לְרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ
 כְּמִרְאָה אֲבָן סְפִיר. הַאי הִיא אֲבָן שְׁתֵּיָה דְּאִיהִי נְקוּדָה
 חֲדָא דְּכָל עֲלְמָא. וְקִיִּמָּא עֲלָה קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים. וּמֵאִי
 הִיא, כְּרִסְיָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דְּאִיהִי מִמְּנָא עַל אֲלִין
 אַרְבַּע דְּמוֹת כְּפָא בְּאַרְבַּע סְמִכִין, וְדָא הוּא תוֹרָה שְׁבַעַל
 פְּתָה.

וְעַל דְּמוֹת הַכְּפָא דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עֲלִיו מִלְּמַעְלָה.
 דָּא הוּא תוֹרָה שְׁבַבְכְּתָב. מִכָּאן דְּתוֹרָה שְׁבַבְכְּתָב יִשׁוּוֹן
 יִתָּה עַל תוֹרָה שְׁבַעַל פְּתָה. בְּגִין דְּהַאי כְּרִסְיָא
 לְדָא, כְּמִרְאָה אָדָם דְּאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דִּיעֵקֵב דְּאִיהוּ יִתִּיב
 עֲלָה.

רַבִּי יְהוּדָה קָם לִילִיא חַד לְמַלְעֵי בְּאוּרִיִּיתָא בְּפִלְגּוּ
 לִילִיא בְּבִי אוּשְׁפִיזָא בְּמַתָּא מַחְסִיא. וְהוּא תַמְן
 בְּבִיתָא חַד יוֹדָאי דְּאַתָּא בְּתַרִּי קְסִירָא דְּקִטְפִירָא. פְּתַח

רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר (בראשית כח) וְהָאֲבָן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי
מִצְבָּה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים. דָּא הִיא אֲבָן שְׁתִּיָּה דְמַתְמָן
אֲשֶׁתִּיל עֲלָמָא וְעָלָה אֶתְבְּנִי בֵּי מַקְדָּשָׁא.

זְקַף רִישִׁיָּה הָהוּא יוּדָאִי וְאָמַר לָהּ הֵיא מְלָה אֵיךְ אֶפְשָׁר,
וְהָא אֲבָן שְׁתִּיָּה עַד לָא אֶתְבְּרִי עֲלָמָא הוּת וּמִינָה
אֲשֶׁתִּיל עֲלָמָא, וְאֵת אֲמַרְתָּ וְהָאֲבָן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמַתִּי
מִצְבָּה. דְּמִשְׁמַע דִּיעֶקֶב שׁוֹי לָהּ הַשְׁתָּא דְכְּתִיב, (בראשית כח)
וַיִּקַּח אֶת הָאֲבָן אֲשֶׁר שָׁם מֵרֵאשׁוֹתָיו. וְתוּ דִיעֶקֶב בְּבֵית
יָל הוּהוּ וְהֵאִי אֲבָנָא הוּת בִּירוּשָׁלַם.

רַבִּי יְהוּדָה לָא אִסְחָר רִישִׁיָּה לְגַבִּיָּה, פְּתַח וְאָמַר (עמוס ד)
הַכּוֹן לְקִרְיַת אֱלֹקֵיךָ יִשְׂרָאֵל. וְכְּתִיב, (דברים כו) הַסִּפַּת
וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל. מְלִי דְאֹרִיִּיתָא בְּעֵיִן כְּוֹנָה. וּמְלִין
דְּאֹרִיִּיתָא בְּעָאן לְאַתְתַּקְנָא בְּגוּפָא וְרַעוּתָא כְּחֻדָּא. קָם
הָהוּא יוּדָאִי וְאֶתְלַבֵּשׁ, וְיִתִּיב לְגַבִּיָּה דְרַבִּי יְהוּדָה, וְאָמַר
זְכָאִין אַתּוֹן צְדִיקָא דְמִשְׁתַּדְּלִי בְּאֹרִיִּיתָא יוֹמָא וְלִילִי.
אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה הַשְׁתָּא דְכּוֹוֹנַת גְּרַמָּךְ, אֵימָא מִלְךְ
דִּנְתַּחְבַּר כְּחֻדָּא. דְּהָא מְלִי דְאֹרִיִּיתָא בְּעֵיִן תְּקוּנָא
דְּגוּפָא וְתְקוּנָא דְלִבָּא. וְאֵי לָאו בְּעַרְסָאִי שְׁכִיבְנָא
וּבְלִבָּאִי אֲמַרְנָא מְלִין. אֶלָּא הָא תְּנִינָן דְאַפִּילוּ חַד דִּיתִיב
וְלַעֲי בְּאֹרִיִּיתָא שְׁכִינְתָּא אֶתְחַבַּרַת בְּהַדִּיָּה, וּמָה שְׁכִינְתָּא
הָכָא וְאַנָּא שְׁכִיב בְּעַרְסָאִי. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְבְּעֵיִן
צַחוּתָא.

וְתוֹ דְכָל בֵּר נֶשׁ (אחרי מות סז א) דְקָם לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא
 מְפַלְגוּ לִילִיא כַּד אֲתַעַר רוּחַ צְפוֹן (בפּלגוּ דלִילִיא)
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵי לְאַשְׁתַּעְשְׂעָא עִם צְדִיקָא בְּגַנְתָּא
 דְעַדְנָן. וְהוּא וְכָל צְדִיקָיָא דְבְּגַנְתָּא כְּלָהוּ צִייתִין (ליה וצִייתִין)
 לְאַלִין מְלִין דְנִפְקֵי מִפּוּמִיָּה. וּמָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל
 צְדִיקָיָא מִתְעַדְנִין לְמִשְׁמַע מְלִי דְאוֹרֵייתָא בְּשַׁעְתָּא דָּא
 וְאַנָּא אֶהָא שְׂכִיב בְּעַרְסָאִי. אֲמַר לִיָּה הַשְׁתָּא אֵימָא מִילָךְ.
 אֲמַר לִיָּה שְׂאִילְנָא עַל מָה דְאַמַּרְתָּ בְּפִסּוּקָא דָּא (רזא דאָבּוֹ
 שְׁתִּיָּה דְאַמַּרְתָּ) וְהָאָבֹן הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצָּבָה יִהְיֶה
 בֵּית אֱלֹהִים דְדָא אָבֹן שְׁתִּיָּה. (הַשְׁתָּא דְצִייתָ לְמִלִּי) הֵיךְ אֶפְשָׁר,
 דְהָא אָבֹן שְׁתִּיָּה עַד לָא אֲתַבְּרִי עַלמָא הוּת וּמְנָה אֲשַׁתִּיל
 עַלמָא, וְאֵת אֲמַרְתָּ אֲשֶׁר שִׁמְתִי, דְמִשְׁמַע דִּיעֶקֶב שׁוּי לָהּ
 הַשְׁתָּא. וְכֹתִיב וַיִּקַּח אֶת הָאָבֹן אֲשֶׁר שָׁם מֵרֵאשׁוֹתָיו.
 וְתוֹ דִּיעֶקֶב בְּבֵית אֵל הוּהוּ וְאַבְנָא דָּא הוּת בִּירוּשְׁלָם.
 אֲמַר לִיָּה כָּל אֶרְעָא דִישְׂרָאֵל אֲכַפֵּל תְּחוּתוּי וְהָהוּא
 אָבֹן תְּחוּתִיָּה הוּת. אֲמַר לִיָּה אֲשֶׁר שָׁם פְּתִיב. וְכֹתִיב
 וְהָאָבֹן הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצָּבָה. אֲמַר לִיָּה אֵי יַדְעַת מְלָה
 אֵימָא לָהּ.

פְּתַח וְאֲמַר, (תהלים יז) אֲנִי בְצַדִּיק אֲחֻזָּה פְּנִיךְ אֲשַׁבְּעָה
 בְּהַקִּיץ תִּמּוֹנְתֶךָ. דוּד מְלַכָּא חֲבִיבוּתָא וּדְבִקוּתָא
 דִּילִיָּה בְּהָאִי אָבֹן הוּהוּ. וְעַלָּה אֲמַר (תהלים קיח) אָבֹן מֵאֶסוּ

הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. וְכֹד בְּעָא לְאַסְתְּכֵלָא בְּחִיזוּ
 יִקְרָא דְמָרִיָּה, נְטַל לְהֵאֵי אַבְן בִּידֵיהּ בְּקִדְמִיתָא וּלְבַתֵּר
 עֵיִל.

בְּגִין דְּכָל מָאן דְּבָעֵי לְאַתְחַזָּאָה קָמֵי מָרִיָּה, לָא אָעִיל
 אֲלָא בְּהֵאֵי אַבְן. דְּכִתִּיב, (ויקרא יג) בְּזֹאת יִבֵּא אֶהְרֹן
 אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְדוֹד מְשִׁבַח גְּרָמִיָּה וְאָמַר אֲנִי בְּצַדֵּק אֶחְזֶה
 פְּנִיךָ. וְכָל אֲשֶׁת־דְּלוּתִיָּה דְּדוֹד לְאַתְחַזָּאָה בְּהֵאֵי אַבְן
 כְּדָקָא יְאוּת לְגַבֵּי דְלַעִילָא.

תָּא חֲזִי, אֲבִרְהֵם אֶתְקִין צְלוּתָא דְצַפְרָא וְאוֹדַע טִיבוּ
 דְמָרִיָּה בְּעֵלְמָא. וְאַתְקִין הֵהִיא שְׁעָתָא בְּתַקוּנָהָא
 כְּדָקָא יְאוּת דְּכִתִּיב, (בראשית כב) וַיִּשְׁכֶּם אֲבִרְהֵם בְּבִקְרָ.
 יִצְחָק אֶתְקִין צְלוּתָא דְמִנְחָה וְאוֹדַע בְּעֵלְמָא דְאִית דִּין
 וְאִית דִּיין דִּיכּוֹל לְשׁוּבָא וּלְמִידֵן עֵלְמָא.

יַעֲקֹב אֶתְקִין צְלוּתָא דְעַרְבִית, וּבְגִין צְלוּתָא דָּא
 דְאֶתְקִין מַה דְלָא אֶתְקִין בְּרַ נֶשׁ מְקַדְמַת דְנָא
 כְּדָקָא יְאוּת. בְּגִין כֶּף שִׁבְחַ גְּרָמִיָּה וְאָמַר (דף עב ע"ב) וְהָאֲבֹן
 הַזֶּה אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה. דְעַד הֵהִיא שְׁעָתָא לָא שְׂוִי לָהּ
 אַחֲרָא כְּפוּתִיָּה.

וּבְגִין כֶּף וַיִּקַּח אֶת הָאֲבֹן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשׁוֹתָיו וַיִּשָּׂם
 אוֹתָהּ מִצְבָּה. מֵאֵי מִצְבָּה דְהוּהּ נְפִילָה וְאוּקִים לָהּ.
 וַיִּצּוֹק שָׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ. דְהָא בִיעֲקֹב תְּלִיא מִלְתָּא

לְמַעַבְד יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא. אֲתָא רַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקִיָּה,
אָמַר לִיָּה וְכָל הָאֵי יַדְעָתָּ (תהיף) וְאֵת מִשְׁתַּדֵּל בְּסַחֲוֹרְתָא
וּמִנַּח חַיֵּי עֲלָמָא. אָמַר לִיָּה דְהָוָה דְחִיקָא לִי שְׁעָתָא, וְאֵית
לִי תַרְיֵן בְּנִין וְקַיִמִין כָּל יוֹמָא בְּבֵי רַב וְאֲנָא אֲשַׁתְּדַלְנָא
עַל מְזוּנֵייהוּ וְלִמְיָהּ לֹון אֲגַר לְמוֹרֵייהוּ בְּגִין דִּישְׁתַּדֵּלוֹן
בְּאוֹרֵייתָא.

פְּתַח וְאָמַר, (מלכים א ב) וּשְׁלֹמָה יָשָׁב עַל כֶּסֶף דְּוֹד אָבִיו
וְתַכּוֹן מַלְכוּתוֹ מְאֹד. מֵאֵי שְׁבַחָא דָּא. אֵלָא דְאֲתַקִּין
אָבִן שְׁתִּיָּה וְשׂוּי עֲלָה קַדְשׁ הַקְּדָשִׁים וּכְדִין וְתַכּוֹן מַלְכוּתוֹ
מְאֹד. וּכְתִיב, (בראשית ט) וּרְאִיתִיָּה לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. דְּהָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִּיאוּבְתָא דִּילִיָּה בְּהַ תְּדִיר, וּמֵאֵן דְּלֹא
אֲתַחְזִי בְּהַ לָּא אָעִיל קָמִי מְאָרִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב וּרְאִיתִיָּה
לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם.

וּרְאִיתִיָּה. מֵאֵי וּרְאִיתִיָּה, רְזָא הוּא כְּמָא דְאֵת אָמַר
(יחזקאל ט) וְהִתְוִיתָ תִּיו עַל מְצַחֹת וְגו'.
לְאֲתַחְזִיָּה עֲלֵייהוּ. וְאֵיכָא דְאֲמַרִי דָּא רְשִׁימוֹ דְאֵת
קַדְיִשָׁא דִּי בְּבִשְׂרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וּדְאֵי כְּלָא הוּא. (ד"א הכי) אֲבָל הָאֵי
קָשְׁת דְאֲתַחְזִי בְּעֲלָמָא בְּרְזָא עֲלָה קַיִמָּא. וְכַד
יִפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא זְמִינָא הָאֵי קָשְׁת לְאֲתַקְשָׁטָא
בְּגוּוֹנֵי כְּכָלָה דָּא דְמִתְקָשְׁטָא לְבַעֲלָה. אָמַר לִיָּה הֵהוּא

יִוְדְאֵי כֶּךָ אָמַר לִי אָבָא כַּד הָוָה מְסַתְּלָק מֵעֲלָמָא (אָמַר לִי)
 לָא תְצַפִּי לְרַגְלֵי דְמְשִׁיחָא עַד דִּיתְחַזִּי הָאֵי קֶשֶׁת בְּעֲלָמָא
 (ד"א ל"ג בְּעֵנָא) מִתְקַשְׁטָא בְּגוּוּנֵי נְהִירִין וְיִתְנַהִיר לְעֲלָמָא.
 וּכְדִין צַפִּי לֵיהּ לְמִשִּׁיחָא.

מִנְלָן, דְכְתִיב וּרְאִיתִיהָ לְזִכְרָא בְרִית עוֹלָם. וְהִשְׁתָּא
 דְאִתְחַזִּיא בְּגוּוּנֵין חֲשׂוּכִין מִתְחַזִּיא לְדוּכְרָנָא (וְדִיא
 לְזִכְרָא) דְלָא יִיְתִי מִבּוּל. אֲבָל בְּהֵיא זְמַנָּא אִתְחַזִּיא
 בְּגוּוּנֵין נְהִירִין וּמִתְקַשְׁטָא בְתַקוּנָא כְּכֹלָה דְמִתְקַשְׁטָא
 לְבַעֲלָהּ וּכְדִין לְזִכְרָא בְרִית עוֹלָם וְיִדְכֹר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לְהָאֵי בְרִית דְאִיהוּ בְּגִלוּתָא וְיָקִים לָהּ מֵעַפְרָא הַדָּא הוּא
 דְכְתִיב, (הוֹשֵׁעַ ג) וּבִקְשׂוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מֶלֶכְכֶם.
 וּכְתִיב, (יִרְמִיָּה ל) וְעַבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִד מֶלֶכְכֶם
 אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם, אֲשֶׁר אָקִים מֵעַפְרָא כִּמָּא דְאִתְ אָמַר,
 (עֲמוֹס ט) אָקִים אֶת סֹכֶת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת. וְעַל דָּא וּרְאִיתִיהָ
 לְזִכְרָא בְרִית עוֹלָם וּלְאִקְמָא לָהּ מֵעַפְרָא.

וְאָמַר הָכִי אָבָא דְבִגִין כֶּךָ אֲדִכֹּר בְּאוּרִייתָא פּוּרְקָנָא
 דִּישְׂרָאֵל וּדְכוּרָנָא דִּילָהּ. וְדָא הוּא דְכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה
 נד) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֵבֹר מִי נַח עוֹד עַל הָאָרֶץ כִּן
 נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצוּף עֲלֶיךָ וּמִגְעָר כֶּךָ:

וַיְהִיו בְּנֵי נַח הַיּוֹצְאִים מִן הַתְּבָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר כִּיּוֹן
 דְכְתִיב וַיְהִיו בְּנֵי נַח. אֲמַאי אָמַר הַיּוֹצְאִים מִן

הַתְּבָה. וְכִי בָּנִין אַחֲרָנִין הָיוּ לֵיהּ דְּלֹא נִפְקֵי מִן תִּיבוֹתָא.
 אָמַר לֵיהּ רַבִּי אָבָא אִין. דְּהָא לְבַתֵּר אוֹלִידוּ בְּנוֵי בָּנִין.
 דְּכִתִּיב וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת שֵׁם וְגו'. וְאֲנֹן לֹא נִפְקֵי מִגּוֹ
 תִּיבוֹתָא. וּבְגִין כֹּךְ כְּתִיב הַיּוֹצֵאִים מִן הַתִּיבָה שֵׁם חַם
 וַיִּפֹּת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר אֵילֹו הַיּוֹנָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא כַּד יְהִיב
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְפָרָא דְחֲנוּךְ בְּעֵלְמָא וְסְפָרָא
 דְאָדָם, אֶתְקִיפְנָא דְלֹא יִשְׁתַּכְּחוּן בֵּינֵי אַנְשָׁא, בְּגִין דְּלֹא
 חֵיִישׁוּ כָּל חֲכָמָאן לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ וְטָעֵן בְּמַלְיָן אַחֲרָנִין
 לְאַפְקָא מִרְשׁוֹ עֲלָאָה לְרִשׁוֹ אַחֲרָא. וְהַשְׁתָּא הָא חֲפִימֵי
 עֲלָמָא יִדְעִין מַלְיָן וְסַתְּמִין לוֹן וּמַתְתַּקְּפֵי בְּפוּלְחָנָא
 דְּמֵאֲרִיִּהוֹן.

וְהָאִי קָרָא אֲשַׁכְּחָנָא בְּרוּזָא דְרוּזִין. (תּוֹסְפְתָא) דְּכַד אֲתַעַר
 חֲדוּה דְכָל חֲדוּוֹן טְמִירָא סְתִימָא סְבַתָּא דְסַבְתִּין
 אֲנַהִיר מְנִיָּה נַהִירוּ דְקִיקָא. חֲדוּה דְכָל חֲדוּוֹן נַהִיר לְיַמִּינָא
 בְּמִשַׁח רְבוּת עֲלָאָה. וְנַהִיר לְשִׁמְאָלָא בְּחֲדוּוה דְחֲמִרָא
 טַב, נַהִיר לְאַמְצָעִיתָא בְּחֲדוּוה (ד"א דְאַרְגֻּוֹנָא) דְתַרִּין
 סְטְרִין. רוּחַ אֲתַעַר וְרוּחַ סִלְקָא וְאֲתִיִּיהִיב בְּרוּחָא.

דְּבִקָן דָּא בְּדָא. תְּלַת עָאֲלִין בְּתַלְת. מְגוֹ תְּלַת נִפְקָא חַד
 בְּרִית דְּדַבְּקָא בְּבְרִית. אֲתַעְבְּרַת רוּחַ דְּסִלְקָא,
 מַתְעַבְּרַת מְנִיָּה. כַּד אֲתִיִּיהִיבַת בְּתַרִּין סְטְרִין אֲתַדְּבִקוּ

רוּחָא בְרוּחָא (ד' עג ע"א) וּמִתְעַבְרָן מִתְלַת בְּנִין. וְנַח וְתִיבָה
נִפְקוּ מִנֵּיהוּ תְלַתָּא, כְּגוּוּנָא דְתְלַתָּא (דלתתא) עֲלֵאִין,
וְאֵלִין אַנוּן דְנִפְקוּ מִגּוּ תִיבּוּתָא שֵׁם וְחַם וַיִּפֹּת. שֵׁם
דְּבַסְטֵר יִמִּינָא, חַם דְּבַסְטֵר שְׂמֵאלָא. יִפֹּת אֲרִגּוּוּנָא
דְּכֻלִּיל לֹוּן.

וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן. זִוְהֵמָא דְדַהֲבָא תְחוּת קְסִטִּיפִין.
אֲתַעְרוּתָא דְרוּחָא מִסָּאבָא דְנַחֲשׁ קַדְמָאָה. וּבְגִין כֶּךָ
רְשִׁים וְאָמַר, וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן. דְּאִיִּתִּי לְוּוּטִין עַל
עֲלָמָא. הֵהוּא כְנַעַן דְּאֲתִלְטִיא. הֵהוּא כְנַעַן דְּאֲחֻשִׁיף
אַנְפִּי בְרִיִּין.

וּבְגִין כֶּךָ (כְּלָהוּ) לָא נִפִּיק מִגּוּ כְּלָלָא דְכֻלָּהוּ אֵלָא דָא
דְּכֻתִּיב וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן. הֵהוּא דְּאֲחֻשִׁיף
עֲלָמָא, וְלָא כְּתִיב בְּכֻלָּלָא דָא וְשֵׁם הוּא אָבִי כֶּךָ אוּ יִפֹּת
הוּא אָבִי כֶּךָ, אֵלָא מִיַּד קַפֶּץ וְאָמַר וְחַם הוּא אָבִי כְנַעַן.
וְדֵאִי.

וְעַל דָּא פִּד אֲתָא אַבְרָהָם מֵהַ כְּתִיב (בראשית יב) וַיַּעֲבֹר
אַבְרָם בְּאֶרֶץ. דְּעַד לָא הָוָה קִיּוּמָא דְאַבְרָהָן וְלָא אָתוּ
זַרְעָא דִּישְׂרָאֵל בְּעֲלָמָא, דִּיפּוֹק שְׂמָא דָא וַיִּיעוּל שְׂמָא
עֲלָאָה קְדִישָׁא. פִּד הוּוּ זַכָּאִין יִשְׂרָאֵל אֲקָרִי אֲרַעָא עַל
שְׂמָא דָא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. פִּד לָא זָכוּ אֲקָרִי אֲרַעָא עַל שְׂמָא
אַחֲרָא, אֶרֶץ כְּנַעַן.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ט) וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים
יְהִי לְאַחֵיו. דְּאִיהוּ אֲיִיתִי לְוֹטִין עַל עֲלָמָא.

וּבְנַחֲשׁ מַה כְּתִיב, (בראשית ג) אֲרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה. הֵיִינוּ
דְּכְתִיב עֶבֶד עֲבָדִים. וְעַל דָּא כְּתִיב שֵׁם חָם וַיִּפֹּת. תִּלְתַּת
אֱלִין בְּנֵי נֹחַ הַיּוֹצְאִים מִן הַתִּיבָה כַּדְקָא מְרִינָן:

שְׁלֹשָׁה אֱלֹהֵי בְנֵי נֹחַ. קִיּוּמָא דְּכָל עֲלָמָא, קִיּוּמָא דְּרוּזָא
עֲלָאָה. וַיִּמְאֲלָה נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ. הֵיִינוּ רוּזָא (ד'א)

דְּתִלְתַּת גְּוֹוִינִין עֲלָאִין. דְּכַד הָהוּא נִהַר דְּנִגִּיד וַנְּפִיק אֲשָׁקִי
לְגַנְתָּא בְּחִילָא דְּתִלְתַּת אֱלִין עֲלָאִין. וּמִתְמָן אֲתַפְּרָשׁן
גְּוֹוִינִין דְּלִתְתָּא כָּל חַד וְחַד כְּלִיל בְּחִבְרִיָּה, לְאַחְזָאָה
דִּיקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַפְּשֵׁט לְעִילָא וְתַתָּא, וְאִיהוּ
חַד בְּעֲלָאִי וְתַתָּאִי.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תִּלְתַּת גְּוֹוִינִין אֱלִין בְּכָל אַנּוּן דְּאֲתִיִּין
מִסְטֵר דְּקְדוּשָׁה, וּמִחִיזוּ דְּתִלְתַּת גְּוֹוִינִין אֱלִין
מִתַּפְּרָשָׁן לְכָל אַנּוּן דְּאֲתִיִּין מִסְטֵרָא דְּרוּחָא אַחֲרָא. וְכַד
תְּסַתְּכַל בְּרוּזָא דְּדַרְגִּין תִּשְׁכַּח הֵיךְ מִתַּפְּרָשׁן גְּוֹוִינִין לְכָל
אַנּוּן סְטֵרִין עַד דְּעֵיִלִין לְתַתָּא בְּרוּזָא דְּאַנּוּן שְׁבַעָה
וְעֵשְׂרִין צְנוּרִין (סְטֵרִי) דְּדָשִׁי דְּחַפִּיִּין לְתַהוּמִי.

וְכֹלָא יְדִיעָא לְחַכְמִין עֲלִיוִינִין. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן
דְּצִדִּיקָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעִי בִּיקְרִיָּהוֹן

וְגַלִּי לֹון סְטֵרִין עֲלָאִין דְּחַכְמַתָּא, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב, (תהלים כה)
סוּד יִי לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (ישעיה בה) יי אֱלֹהֵי אֲתָה אַרְוִמְךָ
 אוֹדָה שְׁמֶךָ כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא עֲצוֹת מִרְחוֹק אֲמוֹנָה
 אֲמֵן. כִּמָּה אֵיךְ לֹוֹן לְבַנֵּי נִשָּׂא לְאַסְתִּכָּלָא בִּיקְרָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלִשְׁבַּחָא לִיקְרִיָהּ. בְּגִין דְּכָל מֵאן
 דִּידַע לְשַׁבַּחָא לְמֵאֲרִיָה כְּדָקָא יְאוּת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֵבִיד לִיָּה רְעוּתִיָּהּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְאַסְגֵּי בְּרַכָּאן לְעִילָא
 וְתַתָּא.

וְעַל דָּא מֵאן דִּידַע לְשַׁבַּחָא לִיָּה לְמֵאֲרִיָּה וְלִיַּחְדָּא
 שְׁמִיָּה, חֲבִיב הוּא לְעִילָא וְחָמִיד לְתַתָּא וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בֵּיָּה (נ"א בִּיקְרִיָּה), וְעִלִּיָּה כְּתִיב, (ישעיה
 מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדֵי אֲתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר:
 וַיַּחַל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי.
 חַד אָמַר מִגֵּן עֵדֶן (אֶתְרַכַּבְת) אֶתְתַּרְכַּת וּנְצִיב לָהּ הָכָא.
 וְחַד אָמַר בְּאַרְעָא הֹוֹת וְעַקְר לָהּ וְשִׁתְּל לָהּ, וּבִהָהוּא יוֹמָא
 עֲבַדַּת אֵיבִין וְנִיצַת לְבַלְבִּין וְעַנְבִּים וְהוּא סְחִיט לָהּ וְשִׁתֵּי
 מִן חֲמָרָא וְרוּי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רְזָא דְחֲכַמְתָּא אִיהוּ הָכָא בְּהַאי קָרָא.
 כַּד בַּעָא נַח לְמַבְדַּק בְּהָהוּא חוּבָא דְבַדַּק אָדָם
 הָרָא שׁוֹן. לָאו לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיָּה, אֶלָּא לְמַנְדַּע וְלְאַתְקַנָּא
 עֲלֵמָא וְלֹא יְכִיל. סְחַט עַנְבִּים לְמַבְדַּק בְּהָהוּא כָּרֶם. כִּיּוֹן
 דְּמִטָּא לְהַאי, (ד"א כְּדִין) וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל. וְלֹא הוּא לִיָּה

חִילָא לְמִיקָם. וּבְגִין כֶּךָ וַיִּתְגַּל גְּלִי פְרָצָה דְעֶלְמָא דִּיהוּה
 סְתִים. בְּתוּךְ אֶהְלָה כְּתִיב בְּה"א. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאֵל
 תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ. בְּתוּךְ (דף עג ע"ב) אֶהְלָה דִּיהוּוּא פְרָם.
 כְּגִוּוֹנָא דָּא בְּנֵי אֶהְרֹן דִּתְנִינֵן שְׁתוּיֵי יִין הוּוּ. וְכִי מֵאֵן
 יְהִיב לֹוֹן חֲמָרָא בְּהוּוּא אֶתֶר לְמִשְׁתֵּי. אִי סִלְקָא
 דְעֶתְרָךְ דְאֵנֹוֹן חֲצִיפִין הוּוּ דְרוּוֹ חֲמָרָא. לָאוּ הֲכִי, אֶלָּא
 וְדֵאִי מִהוּוּא חֲמָרָא רוּוֹ דְכְּתִיב, (ויקרא י) וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי יי
 אֵשׁ זָרָה. כְּתִיב הֲכֵא אֵשׁ זָרָה וְכְתִיב הֲתָם (משלי ז) לְשִׁמְרָךְ
 מֵאִשָּׁה זָרָה וְכֹלָא חַד מְלָה.

וְכֵן כְּגִוּוֹנָא דָּא וַיִּשֶׁת מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל. וְעַל דָּא
 אֶתְעַר חָם אָבִי כְנָעַן כְּמָה דְאֶתְמַר וְאֶתְיְהִיב אֶתֶר
 לְכְנָעַן לְשִׁלְטָאָה, וּמֵאִי דִּיהוּה הָדִין צְדִיק בְּרוּזָא דְבְרִית
 סְרִסוּ. וְתַנְיָא דְאֶעְבַּר מִיַּנְיָה הוּוּא קִיּוּמָא.

וּבְגִין כֶּךָ אָמַר אַרְוּר דִּיהָא לְוֹוִטִין אֶתְעַרוּ בְּקַדְמִיתָא עַל
 יְדֵיהּ בְּעֶלְמָא. (ועל דָּא וַיֹּאמֶר אַרְוּר כְּנָעַן דִּיהָא לְוֹוִטִין יִיתוֹן עַל עֶלְמָא
 בְּקַדְמִיתָא). עֶבֶד עֶבְדִּים יִהְיֶה כְּמָא דְאֶתְ אָמַר אַרְוּר אֶתְהּ
 מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו'. כֹּלָא יִתְתַּקֵּן לְזַמְנָא דְאֶתִי וְהוּוּא לָא
 יִתְתַּקֵּן. וְכֹלָא יִפְקוֹן לְחִירוֹ וְהוּוּא לָא יִפּוּק. וְרוּזָא אִיהוּ
 לְאֵנֹוֹן דִּידְעֵי אַרְחוּי וּשְׁבִילֵי דְאוּרִיִּיתָא.

פֶּתַח וְאָמַר (תהלים נא) כִּי פִשְׁעֵי אָנִי אֲדַע וְחַטָּאתִי נִגְדִי
 תְּמִיד. כְּמָה אִית לֹוֹן לְבַנֵּי נְשָׂא לְאֶסְתְּמָרָא

מְחוּבֵייהוּ מִקְמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא לְבַתֵּר דְּחֻטָּא בַר
נָשׁ רָשִׁים הוּא חוּבֵיהָ לְעֵילָא וְלֹא אֶתְמַחֵק בַּר בְּתוּקָפָא
דְּתִיּוּבְתָא סָגִיא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (ירמיה ב) כִּי אִם תִּכְבְּסִי
בְּנֶתֶר וְתִרְבִּי לֶךְ בּוֹרִית נִכְתָּם עֲוֹנֶךָ לְפָנַי.

תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּחָב בַּר נָשׁ קְמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמָנָא
חָדָא עֵבִיד רְשִׁימוּ. וְכֹד חָב בֵּיהּ זְמָנָא תְּנִינָא
אֶתְתַּקַּף הֵהוּא רְשִׁימוּ יִתִּיר. חָב בֵּיהּ זְמָנָא תְּלִיתָא
אֶתְפֻּשֵׁט הֵהוּא כְּתָמָא מִסְטָרָא דָּא לְסֻטָּרָא דָּא, כְּדִין
כְּתִיב נִכְתָּם עֲוֹנֶךָ לְפָנַי.

תָּא חֲזִי, דְּדוּד מְלָכָא כִּיּוֹן דְּחָב קְמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עַל עֶסְקָא דְּבֵת שֶׁבַע, חָשִׁיב דְּהֵהוּא חוּבָא אֶתְרָשִׁים
עֲלֵיהָ לְעֶלְמִין. מַה כְּתִיב, (שמואל ב יב) גַּם יִי הַעֲבִיר חֲטָאתְךָ
לֹא תָמוּת. (קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) אַעֲבַר הֵהוּא רְשִׁימוּ מִקְמֵיהָ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא וְהָא תְּנִינָן דְּבֵת שֶׁבַע דִּילֵיהּ דְּדוּד
מְלָכָא הוּת מִן יוּמָא דְּאַתְּבְּרִי עֲלָמָא, אַמְאֵי יְהֵבָה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוּרֵיהּ הַחֲתִי מִן קְדָמַת דְּנָא. אָמַר
לֵיהּ הַכִּי אוּרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַף עַל גַּב דְּאַתְתָּא
אַזְמִינָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמַהוּי דִּילֵיהּ, אַקְדִּים אַחֲרָא וְנִסִּיב
לָהּ עַד דְּמֻטָּא זְמַנִּיהּ דְּהָאֵי. כִּיּוֹן דְּמֻטָּא זְמַנִּיהּ, אֶתְדַּחֲיָא
הָאֵי דְּנִסִּיב לָהּ מִקְמֵי הָאֵי אַחֲרָא דְּאַתִּי לְבַתֵּר וְאַסְתַּלַּק
מִעֲלָמָא. וְקָשִׁי קְמֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא לֵיהּ
מִעֲלָמָא עַד לֹא מָטִי זְמַנִּיהּ מִקְמֵי הָאֵי אַחֲרָא.

וְרָזָא דְבַת שְׁבַע דְּאִתִּייהִיבַת לְאוּרִיָּה הַחֲתָי (פְּדָאֲמָרָן)
 בְּקִדְמִיתָא, פּוּק וְדוּק וְתִשְׁכַּח. אֲמַאי אִתִּייהִיבַת
 אֶרְעָא קְדִישָׁא לְכַנְעַן עַד לָא יִיתוּן יִשְׂרָאֵל. וְתִשְׁכַּח מְלָה
 דָּא. וְכֻלָּא רָזָא חֲדָא אִיהוּ וּמְלָה חֲדָא.

תָּא חֲזִי, דְּוֹד אָף עַל גַּב דְּאוּדִי עַל חוּבִיָּה וְתַב
 בְּתִיּוּבַתָּא, לָא אַעֲדִי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה מֵאַנּוּן חוּבִין
 דְּחַב, וּמִהָהוּא חוּבָא דְבַת שְׁבַע, בְּגִין דְּדַחִיל עַלִּיָּהוּ
 תְּדִיר דִּילְמָא גָרִים חַד מִנִּיָּהוּ וּיקָטְרַג עֲלִיָּה בְּשַׁעְתָּא
 דְּסַפְּנָה. וּבְגִין כֶּף לָא אַנְשֵׁי לֹון מִינִיָּה וּמִרַעוּתִיָּה.

דְּבַר אַחַר כִּי פִשְׁעֵי אֲנִי אֲדַע כִּלְהוּ דְּרַגִּין דְּתַלְיִין בְּהוּ
 חוּבֵי בְנֵי נְשָׂא אֲנִי אֲדַע. וְחֲטָאֲתִי נְגִדִי תְּמִיד דָּא
 פְּגִימוּ דְּסִיְהָרָא דִּלָּא נִפְקָא מִסְּאוּבַתָּא עַד דְּאֲתָא שְׁלֵמָה
 וְאֲתַנְהִירַת בְּאִשְׁלָמוּתָא. וּכְדִין אֲתַבְּסָם עֲלֵמָא וּיְתִיבוּ
 יִשְׂרָאֵל לְרַחֲצֵן דְּכַתִּיב, (מַלְכִים א ה) וַיֵּשֶׁב יִהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל
 לְבִטַח אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ. וְעַם כָּל דָּא וְחֲטָאֲתִי
 נְגִדִי תְּמִיד. וְלָא אֲתַפְּסֵק מֵעֲלֵמָא. עַד דְּיִיתִי מִלְּכָא
 מְשִׁיחָא לְזִמְנָא דְּאֲתִי כִּמָּה דְּאֲתַמָּר (זְכַרְיָה יג) וְאֵת רוּחַ
 הַטּוֹמָאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ:

הוּא הָיָה גְבוּר צִיד לְפָנַי יי עַל כֵּן יֵאמֶר כְּנַמְרוֹד גְּבוּר
 צִיד לְפָנַי יי. תָּא חֲזִי, הוּא הָוָה גְּבוּר תְּקִיף. לְבוּשׁוּי
 דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן הָוָה לְבִישׁ וְהוּא יַדַּע לְמִיצַד צִידָה
 דְּבַרִּיתָא בְּהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר נִמְרֹד הָוּה מְפִתִּי לְבְרִייתָא לְמִיהָף
 בְּתַר פּוֹלְחָן דְּעִבּוּדָּה זָרָה וְהָוּה שְׁלִיט בְּאַנוּן
 לְבוּשֵׁין וְנִצַּח בְּנֵי עֲלָמָא וְהָוּה אָמַר דְּאִיהוּ שְׁלִיטָא
 בְּעֲלָמָא וּפְלַחִין לֵיה בְּנֵי נְשָׂא. וְאִמָּאֵי אֶקְרִי שְׁמִיָּה נִמְרֹד
 דְּמָרְד בְּמַלְכָּא עֲלָאָה דְּלַעִילָא דְּמָרְד בְּעֲלָאֵי וּמָרְד
 בְּתַתָּאֵי.

בְּאַנוּן (דף טד ע"א) לְבוּשֵׁין שְׁלִיט עַל כָּל (ד"א שָׂאָר) בְּנֵי
 עֲלָמָא וּמָלַךְ בְּהוּ וּמָרְד בְּמָאֲרִיָּה וְאָמַר דְּאִיהוּ
 שְׁלִיטָא דְּעֲלָמָא וְהָוּה מְפִתִּי לְבְרִייתָא אֲבַתְרִיָּה עַד דְּמִשְׁךְ
 בְּנֵי נְשָׂא לְמִיפְק מִבְּתַר פּוֹלְחָנָא דְּמָאֲרִי עֲלָמָא. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בְּאִילִין לְבוּשֵׁין יַדְעֵי בְּהוּ חֲבַרְיָא רִזָּא עֲלָאָה:
 מִתְנִיתִין. וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׁפָה אֶחָת וּדְבָרִים אֶחָדִים.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח (מַלְכִים א ו) וְהִבִּית בְּהַבְנוֹתוֹ
 אָבֹן שְׁלֵמָה מִסַּע נִבְנָה וּמִקְבוֹת וְהַגְרֹזֶן כָּל כְּלֵי בְרוֹזֶל לֹא
 נִשְׁמַע בְּבֵית בְּהַבְנוֹתוֹ. (הָאֵי קָרָא אִית לְאַסְתְּפֵלָא בֵּיה), וְהִבִּית
 בְּהַבְנוֹתוֹ. וְכִי לֹא הָוּה בְּנֵי לֵיה שְׁלֵמָה וְכֻלְּהוּ אוּמַנִין דְּהוּ
 תַּמּוֹן, מַהוּ בְּהַבְנוֹתוֹ.

אֶלָּא כִּף הוּא כְּמָה דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת כד) מְקַשָּׁה תִּיעֲשֶׂה
 הַמְּנוֹרָה. אִם הִיא מְקַשָּׁה מַהוּ תִּיעֲשֶׂה. אֶלָּא וְדָאֵי
 כָּלָא בָּאת וְנִיסָא אֶתְעֵבִיד אִיהוּ מְגַרְמִיָּה. כִּיּוֹן דְּשָׂרְאֵן
 לְמַעְבַּד עֲבִידְתָּא אוּלִיף לְאוּמַנִין לְמַעְבַּד בְּה מַה דְּלֹא הוּוּ
 יַדְעִין מְקַדְמַת דְּנָא.

מֵאֵי טַעַמָּא בְּגִין דְּבִרְכַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׂרָא עַל
 יַדֵּיהוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהַבְנוֹתוֹ אִיהוּ אֲתַבְּנִי
 מִגְרַמִּיה, דְּהוּא אֹלְפָא אֹלְפָן לְאוּמָנִין הֵיאךְ שָׂרָאן
 לְמַעַבְד, וְלֹא אִסְתַּלַּק מֵעֵינֵיהוּ רְשִׁימוֹ דְּהוּא עֲבִידְתָּא
 מִמֶּשׁ וּמִסְתַּכְלָאן בֵּיהּ וְעַבְדֵי עַד דְּאֲתַבְּנִי כָּל בֵּיתָא.

אֲבָן שְׁלֵמָה מִסַּע נִבְנָה. שְׁלֵמָה כְּתִיב חֶסֶר יו"ד אֲבָן
 שְׁלֵמָה וְדַאי. מִסַּע דְּאֲתַנְטִיל וְאֲתֵיָא וְשָׂרֵיָא
 עֲלֵיָהוּ וְאֲתַעְבִּיד עֲבִידְתָּא (מִסַּע דְּאֲתַנְטִיל וְעַבִּיד עֲבִידְתָּא), מִסַּע
 דְּאֲנְטִיל יָדָן לְמַעַבְד דְּלֹא מִדְּעַתֵּיהוּ. כְּתִיב הֵכָא מִסַּע
 וּכְתִיב הָתָם (בַּמְדַּבֵּר י) וְלִמְסַע אֶת הַמַּחֲנוֹת. וּמִקְבוֹת וְהַגְרוֹן
 כָּל כְּלֵי בְרוֹזֵל לֹא נִשְׁמַע. בְּגִין דְּשָׁמִיר בּוֹזַע כְּלֹא וְלֹא
 אֲשַׁתְּמַע מְלָה, דְּלֹא אֲצַטְרִיכוּ לְשָׂאָר מְאֲנִין לְמַעַבְד.
 וְכֹלָא בָּאת וְנִיֶּסָא הוּהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כַּמָּה חֲבִיבִין אֲנוּן מְלֵי דְּאוֹרֵיָתָא.
 זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּאֲתַעְסַק בְּהוּ וַיִּדַע לְמִיָּהוּ (בֵּיהּ)
 בְּאַרְחָ קְשׁוּט. וְהַבֵּית בְּהַבְנוֹתוֹ. כַּד סִלְקָא בְּרַעוּתָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד יִקְרָא לִיקְרִיָּה, סִלְקָא מְגוֹ
 מַחְשְׁבָה רַעוּתָא לְאַתְפְּשָׁטָא, וְאַתְפְּשָׁטָת מֵאַתָּר דְּאִיהִי
 מַחְשְׁבָה סְתִימָא דְּלֹא אֲתֵיִדַע.

עַד דְּאַתְפְּשָׁטָת וְשָׂרֵיָא לְבֵי גְרוֹן אֲתָר דְּאִיהוּ נְבִיעַ
 תְּדִיר בְּרוּזָא דְּאִיהוּ רוּחַ חַיִּים. וּכְדִין כַּד אֲתַפְּשָׁטָת

הָיָא מַחְשְׁבָה וְשָׂרְיָא בְּאַתְרֵי דָא, אֶקְרִי הָהִיא מַחְשְׁבָה
אֱלֹהִים חַיִּים. דְּכַתִּיב, (ירמיה י) הוּא אֱלֹהִים חַיִּים.

עוּד בְּעָא לְאַתְפְּשֻׁטָא וּלְאַתְגַּלְיָא מִתְמָן נִפְקוּ אֶשְׂרָא
וְרוּחָא וּמִי"א כְּלִילָן כְּחָדָא, וְנִפְקַיְעֻקְבֵי גְבַר שְׁלִים
וְאִיהוּ קוּל חַד דְּנִפְיָק וְאַשְׁתַּמַּע. מִהֲכָא מַחְשְׁבָה דְּהוּה
סְתִימָא בְּחַשְׂאֵי אֶשְׁתַּמַּע לְאַתְגַּלְיָא.

עוּד אֶתְפְּשֻׁטַת הָאֵי מַחְשְׁבָה לְאַתְגַּלְיָא. וּבְטַשׁ הָאֵי קוּל
וְאֶקִּישׁ בְּשַׁפְּוּוֹן, וּכְדִין נִפְקָא דְבוּר, דְּאֶשְׁלִים כְּלָא,
וּגְלִי כְּלָא. אֶשְׁתַּמַּע דְּכְלָא אִיהוּ הָהִיא מַחְשְׁבָה סְתִימָא
דְּהוּת לְגוּ וְכְלָא חַד.

כִּיּוֹן דְּמָטָא אֶתְפְּשֻׁטָא דָא וְאַתְעֵבִיד דְבוּר בְּתַקִּיפָא
דְּהוּא קְלָא, כְּדִין וְהַבִּית בְּהַבְנוֹתוֹ. כַּאֲשֶׁר נִבְנָה
לֹא כְּתִיב אֶלָּא בְּהַבְנוֹתוֹ בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא. אֲבָן שְׁלֵמָה
כְּמָה דְאַתְמַר. וְכַתִּיב, (שיר השירים ג) בְּעֶטְרָה שְׁעֶטְרָה לוֹ אִמּוֹ.
מִסַּע דְּנִפְקָא מִלְּגוֹ וְשָׂרְיָא וְנָטִיל לְבוּר, נִפְקָא מִלְּעִילָא
וְשָׂרְיָא וְנָטִיל לְתַתָּא. וּמִקְבוֹת וְהַגְרָוֹן כָּל כְּלִי
בְּרוּזֵל. אֵלִין שָׂאָר דְּרַגִּין תְּתַאֲיִן דְּכְלָהוּ תְּלִיִין בֵּיהּ וְלֹא
אֶשְׁתַּמַּעוּ וְלֹא אֶתְקַבְּלוּ לְגוּ כַּד אִיהִי סְלֵקָא לְאַתְאַחְדָּא
לְעִילָא וְלִינְקָא מִתְמָן. וְדָא הוּא בְּהַבְנוֹתוֹ. וְכְדִין כַּד אִיהִי
יִנְקָא, כְּלָהוּ קְיִימֵי בְּחַדְוֹתָא וְיִנְקִין וְאַתְמַלְיִין בְּרַכָּאן.
וְכְדִין קְיִימִין עֲלָמִין כְּלָהוּ בְּרוּזָא חַדָּא בִּיחֻדָּא חַד, וְלֹא

הָיָה בָּהוּ בְּכֻלָּהוּ עַל־מִין פִּירוּדָא. לְבַתָּר דְּנִטְלֵי חוּלְקָהוֹן כָּל
 חַד וְחַד כְּלָהוּ מִתְּפִשְׁטָן וּמִתְּפִרְשָׁן לְסִטְרֵיהוּ לְמָה
 דְּאֵתְמַנָּן.

תָּא חֲזִי, וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׁפָה אַחַת וְגו' (דף טד ע"ב) לְבַתָּר
 מֵהַ כְּתִיב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם. מִהֵהוּא קְדָמָא
 דְּעֵלְמָא. וַיִּמְצְאוּ בְּקַעָה בְּאָרֶץ שְׁנַעַר. דֵּהָא מִתְּמָן
 מִתְּפִרְשָׁן לְכָל אַנוּן סִטְרִין, וְאִיהוּ רִישׁ מַלְכוּ לְאֵתְבַדָּרָא.
 וְאִי תִימָא הָא כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
 אֶת הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד. וְדַאי הָכִי הוּא דְכִיּוֹן דְּנִטְלֵי
 מִתְּמָן הָיָה פִירוּדָא, וְכַד אַנוּן כְּנִישִׁין תְּמָן לִינְקָאָה לָא
 הָיָה פִירוּדָא. וְכַד נִטְלִין הָיָה פִירוּדָא, דְּכְתִיב וַיְהִי בְּנִסְעָם
 מִקְדָּם וַיִּמְצְאוּ בְּקַעָה כְּמָה דְּאֵתְמַר.

וַיְהִי כָּל הָאָרֶץ שָׁפָה אַחַת וַדְּבָרִים אֶחָדִים דֵּהָא כְּדִין
 עֵלְמָא בִּיסוּדָא וְעִקְרָא וְשִׁרְשָׁא חָדָא וּמְהִימְנוּתָא
 חָדָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵהַ כְּתִיב וַיְהִי בְּנִסְעָם
 מִקְדָּם מִקְדָּמָא עִקְרָא דְּעֵלְמָא מְהִימְנוּתָא דְּכֻלָּא.
 וַיִּמְצְאוּ בְּקַעָה. מְצִיָּאָה אֲשַׁכְּחוּ וְנִפְקוּ בָּהּ מִתְּחוּת
 מְהִימְנוּתָא עֵלְמָא (וימצאו).

תָּא חֲזִי, נְמֵרוּד מֵהַ כְּתִיב בֵּיהּ וְתַהִי רֵאשִׁית מִמְּלַכְתּוֹ
 בְּבַל. דֵּהָא מִתְּמָן נִטְלָ לְאֵתְאֶחָדָא בְּרִשׁוֹ אַחְרָא.
 וְהָכֵא וַיִּמְצְאוּ בְּקַעָה בְּאָרֶץ שְׁנַעַר מִתְּמָן נִטְלוּ בְּלִבֵּיהוּ
 לְאַפְקָא מְרֻשׁוּתָא עֵלְמָא לְרִשׁוֹ אַחְרָא:

סְתָרֵי תוֹרָה

(ד' ע"ד ע"ב):

קוּמְטוּרָא דְהַרְמְנָא מְמַלְלָן
 בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ דְּמִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת
 אֲשֶׁתְּמוּדְעָן בֵּיהּ וְלֹא הוּוּ
 מְמַלְלִין בְּלִישׁוֹן אַחֲרָא. בְּגִין
 כִּף כְּתִיב וְעַתָּה לֹא יִבְצַר מֵהֶם
 וְגו'. דְּאֵלְמְלֵי מִשְׁתַּעְאָן בְּלִישׁוֹן
 אַחֲרָא דְּמִלְאֲכֵי עֲלֵאֵי לֹא הוּוּ
 אֲשֶׁתְּמוּדְעָן בֵּיהּ, גְּרַע חֲשִׁיבוּ
 דְּאֲנוּן חֲשָׁבִין לְמַעֲבַד. בְּגִין
 דְּעוּבְדָא דְשִׁדְיָן לָאו אִיהוּ
 אֶלָּא בְּרַגְעָא חֲדָא לְחִזּוּ בְּנֵי
 אֲנָשָׁא וְלֹא יִתִּיר.

וּדְבָרִים אֲחָדִים. דְּהוּוּ יִדְעִין
 דְּרַגִּין עֲלֵאִין כָּל חַד וְחַד עַל
 בּוֹרִייהּ וְלֹא אֶתְחַלֵּף לְהוּ
 דְּרַגָּא וּבְגִין כִּף כְּתִיב וּדְבָרִים
 אֲחָדִים. וּבְגִין כִּף אֶתְיַעֲטוּ
 בְּעֵיטָא בִישָׂא עֵיטָא דְּחֲכֻמְתָּא
 דְּכְתִיב הָבֵה נִבְנָה לָנוּ עִיר
 וּמִגְדָּל. כִּלְא בְּרוּזָא דְּחֲכֻמְתָּא
 הוּא, וּבְעוּ לְאַתְקַפָּא בְּאַרְעָא
 סְטָרָא אַחֲרָא וּלְמַפְלַח פּוּלְחָנָא
 דִּילֵיהּ. בְּגִין דְּהוּוּ יִדְעִין דְּהָא
 כָּל דִּינִין בִּישׁוֹן מִתְּמָן נַחְתִּין
 לְעֲלָמִין. וּבְעֵינִין לְדַחוּיִי דְּרַגָּא
 דְּקֻדְשָׁא.

וַיֹּאמְרוּ הֵבֵה נִבְנָה לָנוּ עִיר
 וּמִגְדָּל וּרְאֵשׁוּ
 בַשָּׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. רַבִּי
 חֵיִיא פִּתַּח (ישעיה נז) וְהַרְשָׁעִים
 פְּיִם נִגְרָשׁ וְגו'. וְכִי אֵית יָם
 נִגְרָשׁ. אִין, דְּכַד יִמָּא נִפְקָא
 מִתְּקוּבְיָהּ וְאִזִּיל (בְּלֵא הַבְּלֵא)
 בְּלֵא חַבְלָא, כְּדִין נִגְרָשׁ
 וְאֶתְתַּרְךָ מֵאַתְרֵיהּ, כְּמֵאן
 דְּרוּי חֲמָרָא וְלֹא יִתִּיב עַל
 בּוֹרִייהּ וְסִלְקָא וְנַחְתָּא. מֵאִי
 טַעְמָא בְּגִין כִּי הַשְׁקֵט לֹא
 יוּכַל, וְיִגְרָשׁוּ מִימִין רְפִישׁ
 וְטִיט. דְּמִפְקוּ מִימִין כָּל
 הַהוּא טִינָא דִּימָא וְכָל
 טְנוּפָא לְשִׁפּוּוֹתֵיהּ.

כְּגוּוּנָא דָּא אֲנוּן רְשָׁעִים
 דְּנִפְקָא מֵאַרְחָא
 דְּתִקְנָא וְאִזִּיל כְּרוּי חֲמָרָא
 בְּלֵא תְּקוּבְיָא, דְּנִפְקֵי מֵאוּרַח
 מִיִּשְׂרָאֵל לְאוּרַח עֲקִים. מֵאִי
 טַעְמָא, בְּגִין כִּי הַשְׁקֵט לֹא

עִיר וּמְגִדָּל, דָּא חֲכַמְתָּא
 עֲלָאָה. (ד"א דְהָא) הוּוּ יִדְעִי
 דְשִׁמְא קְדִישָׁא לָא אֲתַתְקַף
 בְּאַרְעָא, אֲלָא בְעִיר וּמְגִדָּל.
 עִיר דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב ה) (מ"א
 ח) עִיר דְדוּד הִיא צִיּוֹן וְגו'.
 מְגִדָּל דְכְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
 כְּמִגְדַל דְדוּד צוּאֲרָף. וּבַחֲכַמְתָּא
 עֲבָדוּ לְמַהוּי שְׁלֹטְנָא דְסִטְרָא
 אַחְרָא בְּאַרְעָא דְדַחֲיָא (ד"א
 לְדַחֲיָא) אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ
 מֵאַתְרֵיהּ. וְלְמַהוּי דְיוֹרָא
 לְסִטְרָא אַחְרָא בְּאַרְעָא.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. כְּמָה דְאַחֲזֵיא
 (ד"א דְאַחְרָא) אִיהוּ שֵׁם
 לְעִילָא, נִתְקִיף לָהּ בֵּינָנָא
 לְמַהוּי שֵׁם בְּאַרְעָא. פֶּן נְפוּץ.
 יִדְעִיהּ הוּוּ יִדְעִין דִּיתְבְּדִרוֹן
 מֵעַל אִפִּי אַרְעָא. וּבְגִין כֹּף הוּוּ
 מִתִּיחֲדִין לְמַעַבְד עֲבִידְתָּא דָּא
 בְּחֲכָמָה.

סִטְרָא אַחְרָא אִיהוּ דְכַר
 וְנוֹקְבָא תּוֹקְפָא דְזוּהֵמָא דְדִינָא
 קְשִׁיא. וְכְמָה דְאָדָם חָב (בֵּיה)
 בְּהוּ וְאֲתַקְפוּ בְּגִינְיָה עַל
 עֲלָמָא. אוּף הֲכִי אֲנֹן עֲבָדִין
 דְאַתְתַּקְף יִתִּיר. דְכְּתִיב אֲשֶׁר
 בְּנוּ בְנֵי הָאָדָם. בְּנוּי דְאָדָם
 קְדַמָּה דְאִיתִי וְאֲשֶׁלִּיט

יּוֹכֵל. דְהָא עֲקִימוּ דְאַרְחִייהוּ
 גְרִים לֹון לְמַהוּ בְּלָא תְקוּנָא
 וּבְלָא שְׂכִיכוּ. וְלָא עוֹד אֲלָא
 דְכָל רוּגְזָא דִידְהוּ בְשַׁעֲתָא
 דְאַמְרֵי מְלָה מְפוּמִּייהוּ הֵהוּא
 מְלָה רְפֵשׁ וְטִיט כְּלָהוּ מִפְקִי
 טְנוּפָא וְגִיעוּלָא מְפוּמִּייהוּ
 לְבַר עַד דְמִסְתַּאֲבִי (דף עה ע"א)
 וּמִסְתַּאֲבִי לֹון.

תָּא חוּי, וַיֹּאמְרוּ הָבֵה נִבְנֶה
 לָנוּ עִיר וּמְגִדָּל וְרֹאשׁוֹ
 בְּשָׁמַיִם. לִית הָבֵה אֲלָא
 הַזְמָנָה בְּעֲלָמָא. נִבְנֶה לָנוּ
 עִיר וּמְגִדָּל וְרֹאשׁוֹ בְּשָׁמַיִם.
 כְּלָהוּ בְּעִיטָא בִישָׁא אָתוּ
 לְסִרְבָּא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא. בְּשִׁטוּתָא אָתוּ (אֲחִדוּ)
 בְּטַפְשׁוֹ דְלְבָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא שְׁטוּתָא
 נְסִיבוּ בְּלַבִּייהוּ. אֲבַל
 בְּחֲכָמָה דְרְשִׁיעוּ אָתוּ בְּגִין
 לְנַפְקָא מִרְשׁוֹ עֲלָאָה לְרְשׁוֹ

סֵטְרָא אַחְרָא וְלֹא אַחֲלָפָא יִקְרִיָּה
 לִיקְרָא נּוֹכְרָאָה. וּבְכֹלֹא אִית
 רְזָא דְחֻכְמַתָּא עֲלָאָה.
 הָבֵה נְבֻנָה לָנוּ עִיר וּמַגְדָּל.
 תָּא תְּחִי, כַּד מָטוּ
 לְהֵאִי בְקַעָה דְאִיהוּ רְשׁוּ
 נּוֹכְרָאָה וְאַתְגְּלִי לְהוּ אַתְר
 דְּשִׁלְטְנוּתָא דָּא תְּקִיעַ בְּגוּ
 נוּנִי יִמָּא. אֲמָרוּ הָא אַתְר
 לְמִיתָב וְלֹא אַתְתְּקַפָּא לְבָא
 לְאַתְהֵנָּאָה בִּיהַ תְּתָאִי. מִיד
 הָבֵה נְבֻנָה לָנוּ עִיר. נְתַקִּין
 בְּאַתְר דָּא עִיר וּמַגְדָּל.
 וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. אַתְר דָּא
 (יְהִיב לון) יִהְיֶה לָן
 לְדַחֲלָא וְלֹא אַחְרָא, וְנְבֻנָה
 לְאַתְר דָּא עִיר וּמַגְדָּל. לְמָה
 לָן לְסִלְקָא לְעֵילָא דָּלָא
 נִיכּוֹל לְאַתְהֵנָּאָה מְנַה. הָא
 הֲכָא אַתְר מְתַקְנָא. וְנַעֲשֶׂה
 לָנוּ שֵׁם דְּחֻלָּא לְמַפְלַח תַּמָּן.
 פֶּן נְפוּיָן לְדַרְגִין אַחְרָנִין
 וְנַתְּבַדַּר לְסֵטְרֵי עֲלָמָא:

וַיֵּרֶד יִי לְרֵאוֹת. (דף עה ע"א) נחח
 הָאִי שְׂמָא דְקַדִּישָׁא לְמַחְזִי (על)
 עוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵינָא דְבְנוּ. וְאַנּוֹן
 הוּוּ מְמַלְלָן בְּלִשׁוֹן קַדִּישׁ לְגַבֵּי
 כָּל אַנּוֹן דְּרַגִין קַדִּישִין וְהוּוּ
 מְצַלִּיחִין. כִּיּוֹן דְּנַחְתַּת קַדִּישָׁה
 אַתְּבַלְבְּלוּ כָּל אַנּוֹן דְּרַגִין.
 עֲלָאִין נַחְתוּ וְתַתָּאִין סְלִיקוּ.
 וְלֹא הוּוּ קְוִימִין בְּאַרְח מִישֵׁר
 כְּמָה דְהוּוּ. וְלִבְתַּר בְּלִבְל
 לִישְׁנֵהוֹן בְּעַ' לִישׁוֹן וְאַתְּבַדְרוּ
 לְכָל סֵטְרֵי עֲלָמָא.

חַד מְמַנָּא הוּא בְּרַקִיעָא וּבִיָּה
 קְוִימִין כָּל (ד"א ל"ג אַנּוֹן)
 מְפַתְחִין דְּעוֹבְדֵי עֲלָמָא. וְאִיהוּ
 קְוִימָא זְמִין בְּשַׁעֲתֵי וְרַגְעֵי
 דִּיּוּמָא. וְאַנּוֹן הוּוּ יְדַעִין בְּרְזָא
 דְּחֻכְמַתָּא גְּנוּזָא דְהֵאִי מְמַנָּא.
 וְהוּוּ פְתַחִי וְסַגְרֵי וּמְצַלְחֵי
 בְּעוֹבְדֵיהוֹן בְּמִימְרָא דְפּוּמָהוֹן.
 כִּיּוֹן (דְּאַסְתְּבַלָּא) דְּאַתְּבַלְבְּל
 מִימְרָא דְלֵהוֹן, כְּלָא אַתְּמַנְעַ

מִנִּי־הוּ. וְאַתֶּר מִתְקַן אֲשַׁכְּחוּ
 בַּהֲהוּא בְקַעָה. סִטְרָא דְסִטְרִין:
 וַיִּמְצְאוּ בְקַעָה. אֲתֵר מִתְקַן
 לְהֵאִי (ד"א ל"ג הַהוּא) סִטְרָא
 בִּישָׂא דְבַעוּ אֲנֹן לְאַתְקַפָּא
 וְאַתְמַנְעוּ. תּוֹקַפָּא (דִּילִיָּה)
 דִּהַהוּא סִטְרָא הוּהּ תְּלִיא
 לְאַתְפְּרַעָא בַּהֲהִיא בְקַעָה עַד
 דְנִטְלָא תַמָּן חִילִין וּמִשִּׁירִין
 כְּגוּוּנָא דְאֲנֹן דְבִנוּ קֶרְתָּא
 וּמִגְדָּלָא וְאַתְיָהִיבוּ (כִּלְא) כְּלָהוּ
 בִּידְהָא. וְאַתְקַטְלוּ תַמָּן אֲנֹן
 דְלָא בָּעוּ לְמִיפְקֵי בְקוּץ
 הַיְמִי'ן. אֲתַבְּהִילוּ וְנִפְלוּ בְקוּץ
 הַיְמִי'ם. בַּהֲהוּא אֲתֵר
 דְאַתְחַלֵּשׁ תְּקַפָּא בְקַדְמִיתָא
 בַּהֲהִיא בְקַעָה. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (יחזקאל לו) וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת.
 וְאַתְתְּקַפְתָּ בַּהֲהוּא צוּלְמָא
 דְאַקִּים נְבוּכַדְנֶצַּר. וְאַתְבַּר
 תּוֹקַפָּא לְבַתֵּר בְּאֲנֹן גְּרַמִּין
 וּבַהֲהוּא צוּלְמָא. דְאֲנֹן קַדְמָאִי
 קִיִּמוּ וְקִמוּ עַל רִגְלֵיהוֹן.
 וְהַהוּא צוּלְמָא אֲתַבַּר. וְכַדִּין
 יָדְעוּ כָּל עַמִּין דְעָלְמָא דְלִית
 אֱלוֹהַּ בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּלַחֲדוּי. וְתוּ דְאַתְקַדְשׁ שְׁמִיהַ
 עַל יְדָא דְחֲנַנְיָה מִישְׁאֵל
 וְעִזְרִיָּה וְכֻלָּא בְּחַד יוֹמָא. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, (ישעיה כט) וְהִקְדִּישׁוּ
 אֶת קְדוּשׁ יַעֲקֹב וְגו', (עד כאן

וַיֵּרֶד יְיָ לְרִאוֹת אֶת הָעִיר
 וְאֶת הַמְּגִדָּל דָּא הוּא
 חַד מֵאֲנֹן עֶשֶׂר זְמַנִּין
 דְנִחְתָּא שְׁכִינְתָּא לְאַרְעָא.
 וְכִי מַה הוּא לְרִאוֹת וְלֹא הוּהּ
 יָדַע מִקְדַּמַּת דְנָא. אֲלֵא
 לְרִאוֹת לְאַשְׁגָּחָא בְּדִינָא
 כְּמָא דְאַתְ אָמַר, (שמות ה) יֵרָא
 יְיָ עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט. אֶת הָעִיר
 וְאֶת הַמְּגִדָּל. הֲכָא אִית
 לְאַסְתְּכֵלָא. דְהָא לָא כְּתִיב
 לְרִאוֹת אֶת בְּנֵי הָאָדָם. אֲלֵא
 לְרִאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת
 הַמְּגִדָּל. אֲמָאִי. אֲלֵא
 בְּשַׁעֲתָא דְאַשְׁגָּח קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא,
 בְּקַדְמִיתָא יִשְׁגַּח בְּדַרְגָּא
 דְלְעִילָא, וּלְבַתֵּר בְּדַרְגָּא
 דְלְתַתָּא. בְּקַדְמִיתָא בְּעֵלְאִי
 וּלְבַתֵּר בְּתַתָּאִי. וּבְגִין דְהֵאִי
 מְלָה מְטָא לְעִילָא,
 אֲשַׁחֲוִיתָא דְלְעִילָא הוּהּ בֵּיה
 בְּקַדְמִיתָא דְכְּתִיב לְרִאוֹת
 אֶת הָעִיר וְאֶת הַמְּגִדָּל.

אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. מֵאֵי בְּנֵי הָאָדָם בְּנוֹי דְאָדָם
 קְדַמָּאָה דְמַרְד בְּמַרְיָה וְגַרְם מוֹתָא לְעֵלְמָא. אֲשֶׁר
 בְּנוּ בְּנֵי הָאָדָם בְּנִינָא וְדַאי אָמְרוּ (גְרָמוּ) וּבְעוּ לְמַבְנֵי
 לְעֵילָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח (וְאָמַר) (יְחֻזְקָא לִמּו) כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהִים שְׁעַר
 (דף עה ע"ב) הַחֲצַר הַפְּנִימִית הַפּוֹנֶה קְדִים יִהְיֶה סְגוּר
 שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת יִפְתַּח וּבַיּוֹם הַחֹדֶשׁ יִפְתַּח.
 הָאֵי קָרָא אֵית לְאִסְתְּפֻלָּא בֵּיהּ. וְאִיהוּ רְזָא כְּמָה דְאִתְּמַר.
 יִהְיֶה סְגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה. אַמַּאי (וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת יִפְתַּח וּבַיּוֹם הַחֹדֶשׁ
 יִפְתַּח וְגו'. אַמַּאי יִהְיֶה סְגוּר כָּל אַנּוּן יוֹמִין דְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה).

אֶלָּא אֵלִין יָמֵי חוּל. דְתִרְעָא דָא יִהְיֶה סְגוּר דְלָא
 לְאִשְׁתַּמְשָׂא חוּל בְּקוּדְשָׁא. וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת יִפְתַּח
 וּבַיּוֹם הַחֹדֶשׁ יִפְתַּח. דְהָא כְּדִין שְׁמוּשָׂא (דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא)
 דְקוּדְשָׁא בְּקוּדְשָׁא. וּכְדִין אִתְנַהִיר סִיְהָרָא לְאִתְחַבְרָא
 בְּשִׁמְשָׂא.

תָּא חַוִּי, תִרְעָא דָא לָא אִתְפְּתַח בְּאַנּוּן שְׁתָּא יוֹמֵי דְחוּל.
 בְּגִין דְהָא בְּאַנּוּן יוֹמֵי דְחוּל עֲלָמָא תִתְתָּא אִתְזָן
 וְשְׁלֵטִין כָּל אַנּוּן שִׁית יוֹמִין דְחוּל עַל עֲלָמָא בַר בְּאַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל.

וְאַנּוּן דְשְׁלֵטִי לָא שְׁלֵטִי בְּאַרְעָא קְדִישָׂא בְּגִין דְהַשְׁעַר
 הָזֶה אִיהוּ סְגוּר. אַבְל בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת וּבַיּוֹם הַחֹדֶשׁ

כִּלְהוֹ מִתְעַבְרֵן וְלֹא שְׁלֹטִין בְּגִין דְּהַשְׁעַר הַזֶּה אִיהוּ פְּתוּחַ
 וְעַלְמָא אִיהוּ בְּחֻדוּהּ וְאַתְּנֹן מִתְּמֵן וְלֹא אֲתִייהִיב עַלְמָא
 לְרֵשׁוֹ אַחֲרָא.

וְאִי תִימָא דְכָל אַנּוּן שִׁית יוּמִין אַנּוּן שְׁלֹטִין בְּלַחֲוֵייהוּ.
 תָּא חֲזִי, הַפּוֹנֶה קָדִים. עַד לָא יְקוּמוּן לְשִׁלְטָא
 אִיהוּ אֲסִתְכַל תְּדִיר בְּעַלְמָא. אַבְל לָא אֲתַפְתַּח לְאַתְּזֹנָא
 עַלְמָא מְקוּדְשָׁא בַר בְּיוּמָא דְשַׁבְּתָא וּבְיוּמָא דְחַדְשָׁא.
 וְכִלְהוֹ יוּמִין כִּלְהוֹ אֲתַדְבְּקֹן בְּיוּמָא דְשַׁבְּתָא וְאַתְּזֹנוּ מִתְּמֵן.
 דְּהָא (ד"א ל"ג כִּדִּין) בְּיוּמָא דְשַׁבְּתָא כִּלְהוֹ תְּרַעִין פְּתִיחֹן
 וְנִיחָא אֲשַׁתְּכַח לְכֻלָּא לְעֻלָּאי וְתַתְּאִי. תָּא חֲזִי, וַיֵּרֶד יְיָ
 לְרֵאוֹת. נַחַת מְקוּדְשָׁא לְחוּל (וְרֵדִיד פְּרִישָׁא) לְאַשְׁגַּחָא בְּמָה
 דְּבָנוּ וְקִיִּימוּ קִיּוּמָא לְאַתְעָרָא עַל עַלְמָא לְדַחֲלָא לֹון.

רַבִּי יִצְחָק הָוֵה יְתִיב קַמִּיהַ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לִיהּ מָה
 חֲמוּ אֵלִין דְּעַבְדוּ שְׁטוּתָא דָּא לְמַרְדָּא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְכִלְהוֹ בְּעֵיטָא חָדָא אֲתַקִּימוּ בְּדָא. אָמַר לִיהּ
 הָא אֲתַמַּר דְּכְתִיב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקֶּדֶם אֲתַנְטִילוּ מֵעִילָא
 לְתַתָּא. אֲתַנְטִילוּ מֵאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל וְנַחַתוּ לְבַבְל. אָמְרוּ
 הָא הֵכָא אַתְרַ לְמַדְבְּקַ.

וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם וְגו' וַיִּתְּדַבֵּק סִיּוּעָא דְלַתְתָּא בְּאַתְרַ דָּא.
 בְּגִין דְּכַד דִּינָא אָתִי לְאַשְׂרָאָה בְּעַלְמָא, הָא
 אַתְרַ דָּא לְקַבְלִיָּהּ. וּמֵהֵכָא אֲתַהֲנִי עַלְמָא וַיִּתְּזֹן. דְּהָא

לְעֵילָא דְחִיקוּ אִיהוּ לְאַתְזָנָא עֲלָמָא מְנִיָּה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא
 אֲנִן נִסְק לְרִקִיעָא וְנִגַּח בֵּיהּ קָרְבָּא דְלֹא יַחוּת ^(בִּיָּה) טוֹפְנָא
 בְּעֲלָמָא כְּדַבְקָדְמִיתָא:

וַיֹּאמֶר יי הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אֶחַת לְכֻלָּם. בְּגִין דְּכֻלְהוּ
 כְּחָדָא, בְּיִחוּדָא דְּכֻלְהוּן יַעֲבֹדוּן וַיִּצְלַחוּן
 בְּעוֹבְדֵיהוּ. יִתְבַּדְרוּן דְּרַגִּין כָּל חַד לְסִטְרִיהּ. וּבְגִין כִּף
 יִתְבַּדְרוּן כָּל הַנִּי דְלִתְתָּא. מַה כְּתִיב וַיִּפֹּץ יי אֹתָם מִשָּׁם.
 וְאִי תִימָא לִישְׁנָהוּן אֲמַאי אֲתַבְּלָבֵל ^{(אֲתַבְּדַר וּבִלְבַל לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ}

^{הוּא).} אֶלָּא בְּגִין דְּכֻלְהוּן מְמַלְלִין בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.
 הֵהוּא לִישְׁנָא קָא עָבִיד לֹון סִיּוּעָא. בְּגִין דְּבְעוֹבְדָא
 וּבְמַלּוּלָא דְפּוּמָא תְּלִיין מְלִין אֵלִין לְאֲדַבְקָא כּוֹנֵה דְלִבָּא.
 וּבְדָא עָבְדֵי סִיּוּעָא לְהֵהוּא אֲתַר דְּבְעֵי לְאַקְמָא.

וְעַל דָּא אֲתַבְּלָבֵל לִישְׁנָהוּן דְּלֹא יְכִילוּ לְאַתְתַּקְפָּא
 רְעוּתְהוּן בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. כִּיּוֹן דְּאַתְחַלֵּף לִישְׁנָהוּן לָא
 אֶצְלַחוּ בְּעוֹבְדָא ^(כֻּט א בִּס"ת) בְּגִין דְּחֵילָא דְלְעֵילָא לָא יִדְעֵי
 וְלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעֵי בַר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְכֹד אֲתַבְּלָבֵל לִישְׁנָא
 דְלֵהוּן אֲתַחֲלֵשׁ חֵילֵיהוּן וְאַתְבַּר תּוּקְפָא דְלֵהוּן.

תָּא חֲזִי, דְּהָא מְלָה ^(דָּא) דְּאָמְרֵי תַתָּאי בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ,
 כְּלֵהוּ חֵילֵי שְׁמֵיָא יִדְעֵי בֵּיהּ וְאַתְתַּקְפֵי בֵּיהּ. וְלִישְׁן
 אַחְרָא לָא יִדְעִין וְלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעֵי בֵּיהּ. וְעַל דָּא אֵלִין כִּיּוֹן
 דְּאַתְבְּלָבֵל לִישְׁנָא דְלֵהוּן, מִיַּד וַיַּחֲדְלוּ לְבָנוֹת הָעִיר. דְּהָא

אַתְּבֵר חֵילֵיהוּ וְלֹא יִכִּילוּ לְמַעַבְד מֵדֵי בְרַעוּתָא דְלֵהוּן.
 (דניאל ב) לְהוּי שְׁמִיָּה (דֵּי אֱלֹהָא) (דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא) מְבָרַךְ מִן עֲלְמָא
 וְעַד עֲלְמָא, דֵּי חֲכַמְתָּא וּגְבוּרְתָּא דֵּי לֵהֵיָא. דֵּהָא
 בְּגִין (ד'א) דְּאַנְחִית קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רִזֵּי דְחֲכַמְתָּא
 לְעֲלְמָא, אַתְּקַלְקְלוּ בֵּיהּ בְּנֵי נֶשָׂא וּבְעוּ לְאַתְגְּרָא בֵּיהּ.
 יְהֵב חֲכַמְתָּא עֲלָאָה לְאַדָּם הָרָא שׁוֹן, וּבִהֵיָא חֲכָמָה (ד'ב) ע
 דְּאַתְגְּלִי לִיָּה יַדַּע דְּרַגִּין, וְאַתְדַּבֵּק בְּיַצַּר הָרַע,
 עַד דְּאַסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ מִבּוּעֵי דְחֲכַמְתָּא. וּלְבַתָּר תָּב קִמֵּי
 מְאַרְיָה, וְאַתְגְּלִיִּין לִיָּה מִנֵּיהּ וְלֹא פְקַדְמִיתָא. לְבַתָּר
 בִּהֵיָא סַפְרָא דִּילֵיהּ יַדַּע חֲכַמָּאן. וּלְבַתָּר אַתּוּ בְּנֵי נֶשָׂא
 וְאַרְגִּיזוּ קִמֵּיהּ.

יְהֵב חֲכַמְתָּא לְנַח וּפְלַח בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְבַתָּר
 מַה פְּתִיב וַיִּשְׁתֵּת מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל כְּמַה
 דְּאַתְמַר. יְהֵב חֲכַמְתָּא לְאַבְרָהָם וּפְלַח בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא. לְבַתָּר נִפְק מִנֵּיהּ יִשְׁמַעְאֵל דְּאַרְגִּיז קִמֵּי קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא. וְכֵן יִצְחָק נִפְק מִנֵּיהּ עֲשׂוֹ. יַעֲקֹב נִסְב תְּרִין
 אַחְתָּן.

יְהֵב חֲכַמְתָּא לְמֹשֶׁה מַה פְּתִיב בֵּיהּ (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי
 נֶאֱמָן הוּא. וְלֹא הָוָה כְּמֹשֶׁה שִׁמְשׁ מְהִימָן בְּכִלְהוּ
 דְּרַגִּין וְלֹא סָטָא לְבֵיהּ בְּתִיאֻבְתָּא דְּחַד מִנֵּיהּ. אֲלֹא
 קָאִים בְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה פְּדָקָא יְאוּת.

יִהְיֶה חֲכַמְתָּא עֲלָאָה לְשִׁלְמָה מִלְכָּא. לְבַתָּר מַה פְּתִיב בֵּיה
 (משלי א) מִשְׁלֵי שְׁלֹמָה (משלי ל) הַמִּשָּׂא נָאִם הַגָּבֵר
 לְאִיתִיאל לְאִיתִיאל וְאָכַל. אָמַר שְׁלֹמָה אֲתִי אֵל וְחֲכַמְתָּא
 דִּילִיָּהּ הוּא. וְאוֹכַל וְאוֹכֹל לְמַעַבְד רְעוּתִי. לְבַתָּר (מלכים א
 ח) וַיִּקָּם יְיָ שֹׁטֵן לְשִׁלְמָה וְגו'.

תָּא חֲזִי, בְּגִין זַעֲרֵרוּ דְחֲכַמְתָּא דְאִשְׁכַּחוּ אֵלִין מִהֶהוּא
 חֲכָמָה דְקַדְמָאִי, אֲתַגְרוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּבְנוּ מַגְדֵּל וְעַבְדוּ כָּל מַה דְעַבְדוּ. עַד דְאֲתַבְדְּרוּ מֵאֲנָפִי
 אֲרַעָא וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר בְּהוּ חֲכָמָה לְמַעַבְד מִיַּדִּי. אֲבַל
 לְזַמְנָא דְאֲתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר חֲכַמְתָּא בְּעֵלְמָא
 וַיִּפְלַחוּן לִיָּהּ בַּהּ הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחִי אָתַן
 בְּקַרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי. לָאוּ כְּקַדְמָאִי דְחַבִּילוּ בֵּיהּ עֵלְמָא. אֲלֹא
 וְעָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר בְּחֻקֵי תִלְכוּ וְאֵת מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ
 וְעָשִׂיתֶם.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא. אָמַר לִיָּהּ רַבִּי
 יוֹסִי לְרַבִּי חִיָּיא נִפְתַּח בְּאוּרֵיָתָא וְנִימָא מְלָה. פְּתַח
 רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר (דברים כג) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ מִתְּהִלָּךְ בְּקֶרֶב מַחְנֶיךָ
 לְהַצִּילֶךָ וְלָתֵת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחְנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא
 יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּדָבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ. כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ מִתְּהִלָּךְ,
 מִתְּהִלָּךְ מִבְּעֵי לִיָּהּ. אֲלֹא כִּמָּא דְאֵת אָמַר (בראשית א) מִתְּהִלָּךְ
 בְּגַן לְרוּחַ הַיּוֹם. וְדָא הוּא אִילְנָא דְאָכַל מִנֶּיהָ אָדָם
 הֲרַאשׁוּן. מִתְּהִלָּךְ נִוְקְבָא מִתְּהִלָּךְ דְּכַר.

וְדָא הוּא דְאֶזְיֵל קַמֵּיהוּ דִּישְׂרָאֵל כַּד הוּוּ אֶזְיֵל בְּמִדְבָּרָא
 דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת יג) וַיֵּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם וָלַיְלָה הוּא
 דְּאֶזְיֵל קַמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ כַּד אֶזְיֵל בְּאַרְחָא. דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים פה)
 צִדְקָא לְפָנָיו יְהִלֵּךְ וַיִּשָּׂם לְדַרְךָ פְּעַמָּיו. וְדָא הוּא דְּאֶזְיֵל
 קַמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ זָכִי. וְלָמָּה. לְהַצִּילֵךְ וְלִתְתּוּ
 אוֹיְבֵיךָ לְפָנֶיךָ. לְאַשְׁתַּזְבָּא בַּר נָשׁ בְּאַרְחָא וְלֹא יִשְׁלוּט
 בֵּיהּ אַחְרָא.

וּבְגִין כֶּף לְבַעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַסְתְּמָרָא מִחוּבוֹי
 וְלִדְכָאָה לְגַרְמִיָּה. מַאי דְּכִיּוּ דָּא. דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים כג)
 וְהָיָה מִחֲנִיךָ קָדוֹשׁ. מַאי קָדוֹשׁ, קָדוֹשִׁים מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא
 מִחֲנִיךָ קָדוֹשׁ אֵלִין שְׁיִיפֵי גּוֹפָא דְּגּוֹפָא אֶתְחַבֵּר וְאֶתְתַּקַּן
 בְּהוּ. וּבְגִין כֶּף וְהָיָה מִחֲנִיךָ קָדוֹשׁ. וְלֹא יֵרָאֶה בְּךָ עֲרוֹת
 דְּבַר.

מַאי עֲרוֹת דְּבַר. דָּא מִלְתָּא (עֲרִיטָא) דְּעֲרִינֵן. דְּדָא הוּא
 מְלָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַאִס בְּהּ יִתִּיר מִכְּלָא.
 כִּיּוֹן דְּאָמַר וְלֹא יֵרָאֶה בְּךָ עֲרוֹת, אִמַּאי דְּבַר. אֶלָּא הֵנִי
 חֲיִיבֵי עֲלָמָא דְּגַעְלֵי וּמִסָּאֲבֵי גַרְמִיָּהוּ בְּמְלָה דְּלֵהוֹן
 דְּנַפְקֵי מִפּוּמִיָּהוּ וְהָא אִיהוּ עֲרוֹת דְּבַר.

וְכָל כֶּף לָמָּה. בְּגִין דְּאִיהוּ אֶזְיֵל קַמָּךְ. וְאִי אֶתְ עֲבִיד
 כְּדִין, מִיַּד וְשָׁב מֵאַחֲרֵיךָ, דְּלֹא יִזִּיל בְּהַדְּךָ וַיִּיתוּב
 מֵאַחֲרֵיךָ. וְאַנֵּן הָא אֶזְלִינֵן קַמֵּיהּ בְּאַרְחָא נִתְעַסַּק בְּמִלֵּי

דְּאוֹרֵייתָא. דְּהָא אוֹרֵייתָא אֶתְעֵטְרָא עַל רִישֵׁיהּ דְּדִבְרֵי נֹשׁ
וּשְׁכִינְתָא לָא אֶעְדִּיאַת מִינֵיהּ.

פְּתַח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר וַיֹּאמֶר ה' הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אֶחַת
לְכֻלָּם וְגו' תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם.
מֵאֵי מִקְדָּם. מִקְדָּמוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם. וַיִּמְצְאוּ. וַיִּרְאוּ מִבְּעֵי
לֵיהּ מֵאֵי וַיִּמְצְאוּ. אֶלָּא מְצִיאתָהּ אֲשַׁכְּחוּ תַמְן מִרְזֵי
דְּחֻכְמַתָּא מִקְדָּמֵאֵי דְּאֶתְנַעַר תַּמְן מִן בְּנֵי טוֹפְנָא, וּבַהּ
אֲשַׁתְּדְלוּ לְמַעַבְדַּבְדָּא בְּהֵיא עֵבִידְתָּא דְּעַבְדוּ לְסַרְבָּא בֵּיהּ
בְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּוּ אָמַרִי בְּפוּמָא וְעַבְדִּי (דד שו ע"ב)
עֵבִידְתָּא.

חֲמִי מַה פְּתִיב הֵן עִם אֶחָד וְשָׁפָה אֶחַת לְכֻלָּם. בְּגִין
דְּאֲנוּן בְּלָבָא חַד וּרְעוּתָא חַד וּמְמַלְלֵי בְּלִשׁוֹן
הַקְּדָשׁ. וְעַתָּה לָא יִבְצַר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת. וְלִית
מֵאֵן דְּיִמְנַע עוֹבְדָא דְּלַהוֹן. אֲבָל מֵאֵי אֶעְבִּיד, אֲבַלְלֵב לֹון
דְּרַגִּין דְּלַעֲיִלָּא, וְלִישַׁן דְּלַהוֹן לְתַתָּא. וּכְדִין אֶתְמַנַּע
עוֹבְדָא דְּלַהוֹן. וּמַה בְּגִין דְּהוּוּ בְּרְעוּתָא וְלָבָא חַד וּמְמַלְלֵי
בְּלִשׁוֹן הַקְּדָשׁ פְּתִיב לָא יִבְצַר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר יִזְמוּ
לַעֲשׂוֹת, וְדִינָא דְּלַעֲיִלָּא לָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ. אֲנִן אוּ
חֲבַרְיָא דְּמַתְעַסְקִין בְּאוֹרֵייתָא, וְאֲנִן בְּלָבָא חַד וּרְעוּתָא
חַד, עַל אֶחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי מִכָּאן לְאֲנוּן מֵאֵרִי דְּמַחְלוּקַת לִית לֹון

קִיּוּמָא. דְּהָא כָּל זְמַנָּא (דאלין) דְּבִנֵּי עֲלָמָא אֵלִין עִם אֵלִין
בְּרַעוּתָא חֲדָא וְלִבָּא חֲדָא, אַף עַל גַּב דְּמַרְדֵּי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לָא שְׁלֵטָא בְּהוּ דִּינָא דְלַעֲיִלָּא. כִּיּוֹן דְּאִתְפְּלִגּוּ
מִיַּד וַיִּפֹּץ יי אֹתָם מִשָּׁם וְגו'.

אֲמַר רַבִּי חֵיִיא אֲשַׁתְּמַע דְּכֻלָּא בְּמַלְהָ דְּפּוּמָא תְּלִיִּיא.
דְּהָא כִּיּוֹן דְּאִתְבְּלַבֵּל מִיַּד וַיִּפֹּץ יי אֹתָם מִשָּׁם. אֲבָל
בְּזְמַנָּא דְּאִתִּי מַה כְּתִיב, (צפניה ג) כִּי אִזְ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים
שְׁפָה בְּרוּרָה לְקָרָא כָּלֵם בְּשֵׁם יי וְלַעֲבֹדוּ שְׁכָם אֶחָד
וּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יי לְמִלְחָה עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא
יְהִיָּה יי אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרֻשַׁת לֶךְ לֶךְ

זוהר

סְתָרֵי-תוֹרָה

(דף ע"ז ע"ב)

תְּאֵנָא בְּתוּקָפָא דְּהֶרְמֵנוּ
דְּמִלְכָּא, אֲנַצִּיב חֲדָא אֵילְנָא
רַבָּא וְתַקִּיף גּוּ נְטִיעֵן עֲלָאִין,
נְטִיעֵ אֵילְנָא דָּא, בְּתַרִּיסַר
תְּחוּמִין אֲסַתְחַר, בְּאַרְבַּע
סְטָרִין דְּעֲלָמָא פְּרִישָׁא רַגְלִיהָ.
ת"ק פְּרִסִי מְטֻלְנוּי, כָּל
רַעוּתִין דְּאַנוּן פְּרִסִין בֵּיהּ
תְּלִיין, כֹּד אֲתַעַר הָאִי, כְּלָהוּ

לֶךְ לֶךְ מֵאַרְצֶךָ וְגו'. רַבִּי
אָבָא פִּתַח וְאָמַר, (ישעיה)
שְׁמַעוּ אֵלֵי אֲבִירֵי לֵב
הֲרַחוּקִים מִצְדָּקָה. שְׁמַעוּ
אֵלֵי אֲבִירֵי לֵב, כִּמְהַ תְּקִיפִין
לְבִיָּהּ דְּחִיבֵיָּא, דְּחֲמָאן
שְׁבִילֵי וְאַרְחֵי דְּאוּרִייתָא
וְלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּהוּ, וְלְבִיָּהּ
תְּקִיפִין דְּלֹא מֵהֲדָרִין

מִתְעַרְוִין בְּהֵדִיָּה לִית מֵאָן
 דְּנִפְיָק מִרְעוּתִיָּה לְבַתָּר, כְּלָהוּ
 בְּרַעְוֹתָא חָדָא בְּהֵדִיָּה, קָם
 מְלַעֲיֵלָא (ס"א נְחִית) אֲתַנְחִית
 בְּמִטְלָנוּי לְגוּ יִמָּא. מִנִּיָּה יִמָּא
 (אֲתַגְלִי) אֲתַמְלִיָּא. אִיהוּ מְקוּרָא
 (דְּכָל ד"א לְכָל) מִיִּין דְּנִבְעִין.
 תַּחֲוּתִיָּה מִתְפַּלְגִּין כָּל מִימּוּי
 דְּבִרְאשִׁית, שְׁקִיו דְּגִנְתָּא בִּיָּה
 תְּלִיִין.

כָּל נִשְׁמַתִּין דְּעִלְמָא מִנִּיָּה
 פְּרַחִין. נִשְׁמַתִּין אֵלִין עֲאֵלִין
 בְּגִנְתָּא לְנַחְתָּא לְהָאֵי עִלְמָא.
 נִשְׁמַתָּא כַּד נִפְקָא אֲתַבְּרָכָא
 בְּשִׁבְעַ בְּרַכָּאן לְמַהוּי אָבָא
 (ד"א ל"ג לְרוּחָא וְדָם) לְגוּפָא
 (וּלְמַהוּי) בְּסִלְיָקוּ (דְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֹּאמֶר יי אֵל אַבְרָם הָא
 נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה אָבָא (ד"א ל"ג לְרוּחָא
 וְדָם) לְגוּפָא בְּסִלְיָקוּ) דְּדִיוֹקְנָא
 עֲלָאָה.

כַּד בְּעִיָּא (נִפְשָׂא) לְנַחְתָּא לְהָאֵי
 עִלְמָא, אוּמִי לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְמִיטְר פְּקוּדֵי אוּרִיָּתָא
 וּלְמַעַבְד רְעוּתִיָּה. וּמְסַר לָהּ
 מָאָה מִפְתַּחָאן דְּבְרַכָּאן.

(וּמוֹלְדִתָּךְ דָּא גּוּפָא דְאֲתַקְרִי אֵילְנָא דְחַיִּי
 דְאִיהוּ תְרִיסַר שְׁבַטִין עֲלָאִין. וּמִבֵּית אָבִיךְ

בְּתִיּוּבְתָא לְגַבִּי מְרִיהוּן,
 וְאֶקְרוּן אֲבִירֵי לְב. הֶרְחוּקִים
 מִצְדָּקָה דְּמִתְרַחְקֵי
 מֵאוּרִיָּתָא.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר דְּמִתְרַחְקֵי
 מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְאַנּוּן רְחִיקִין מִנִּיָּה, וּבְגִין
 כֶּךָ אֶקְרוּן אֲבִירֵי לְב.
 הֶרְחוּקִים מִצְדָּקָה דְּלֹא בְּעָאן
 לְקַרְבָּא לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בְּגִין כֶּךָ אַנּוּן רְחוּקִים
 מִצְדָּקָה, פִּיּוּן דְּאַנּוּן רְחוּקִים
 מִצְדָּקָה רְחוּקִים אַנּוּן
 מִשְׁלוּם דְּלִית לוֹן שְׁלוּם.
 דְּכְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה מִדָּה) אֵין שְׁלוּם
 אָמַר יי לְרַשְׁעִים. מֵאֵי
 טַעְמָא בְּגִין דְּאַנּוּן רְחוּקִים
 מִצְדָּקָה.

תָּא חֲזִי, אֲבַרְהָם בְּעִי
 לְקַרְבָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְאֲתַקְרַב. הֵדָא הוּא
 דְּכְּתִיב, (תְּהִלִּים מִדָּה) אֲהַבְתָּ צְדָקָה

דָּא שְׂכִינְתָא. אָבִיךָ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 שְׁנַאֲמַר (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ
 וְאוֹמֵר אֵין פֶּשַׁע וְגו'. וְאֵין
 אָבִיו אֵלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְאֵין אִמּוֹ אֵלָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
 אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ דָּא
 אִיהוּ הָאִי עֲלֵמָא, (נ"א ומולדתך
 דָּא אֵילָנָא דְחַיִּי, ומבית אָבִיךָ תְּרִיסַר
 תַּחֲוּמִין שְׁבִטִין עֲלֵאִין. אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 אֲרָאךָ דָּא אִיהוּ הָאִי עֲלֵמָא), (עד כָּאן
 סְתָרֵי תוֹרָה)

וּתְשָׁנָא רְשָׁע. בְּגִין דְּאֵהָב
 צְדָק וְשָׁנָא רְשָׁע אֶתְקָרַב
 לְצַדִּיקָה, וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (ישעיה מא) אֲבָרְהֵם אוֹהֲבֵי. מֵאִי
 טַעֲמָא אוֹהֲבֵי, בְּגִין דְּכְתִיב
 אֵהָבַת צְדָקָה. רַחֲמֵיּוֹתָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּרַחֲמִים
 (דף ע"ו ע"א) לֵיהּ אֲבָרְהֵם מִכָּל בְּנֵי
 דְרִיָּה דְהוּוּ אֲבִירֵי לֵב וְאַנּוּן
 רַחוּקִים מִצְדָּקָה כְּמָה דְּאֶתְמַר.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח (תהלים פד) מַה יְדִידוֹת מְשַׁכְּנוֹתֶיךָ יִי צְבָאוֹת.
 כְּמָה אֵית לּוֹן לְבַנֵּי נְשָׂא לְאֶסְתַּכְּלָא בְּפוּלְחָנָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא כָּל בְּנֵי נְשָׂא לָא יָדְעֵי וְלָא
 מְסַתְּפְלֵי עַל מַה קָּאִים עֲלֵמָא. וְאַנּוּן עַל מַה קְיַיֲמִין. דְּכַד
 בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא עֲבַד שְׁמֵיָא מֵאֵשׁ וּמַמִּים
 מִתְעַרְבִין כְּחָדָא וְלָא הוּוּ גְלַדִּי. וְלְבַתַּר אֲגְלִידוּ וְקַיֲמוּ
 בְּרוּחָא עֲלָאָה וּמִתְמָן שְׁתִּיל עֲלֵמָא, לְקַיֲמָא עַל סְמִכִין,
 וְאַנּוּן סְמִכִין לָא קַיֲמִין אֵלָא בְּהָהוּא רוּחָא, וּבִשְׁעָתָא
 דְּהָהוּא רוּחָא אֶסְתַּלַּק כְּלָהוּ מִרְפְּפִין וְזַעֲיִן וְעֲלֵמָא אֶרְתַּת
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (איוב ט) הַמְּרַגְזֵי אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ וְעַמּוּדֶיהָ
 יִתְפַּלְצוּן. וְכֹלָא קָאִים עַל אוּרִייתָא, דְּכַד יִשְׂרָאֵל
 מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא מִתְקַיִים עֲלֵמָא וְאַנּוּן קַיֲמִין וְסְמִכִין
 קַיֲמִין בְּאַתְרֵיהּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאַתְעָר פְּלָגוֹת לִילִיָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עָאל לְגַנְתָּא דְעֵדָן לְאַשְׁתַּעְשְׁעָא עִם צְדִיקָיָא,
 כְּלָהוּ אֵילָנִין דְּבַגְנָתָא דְעֵדָן מְזֻמְרָן וּמְשַׁבְּחָן קַמִּיהָ.
 דְכָתִיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טז) אֶז יִרְנְנוּ עֵצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ וְגו' .
 וְכָרוּזָא קָרִי בְּחִיל וְאָמַר לְכוּן אֲמַרִין קְדִישִׁין עֲלִיוֹנִין,
 מָאן מְנַכוּן דְּעֵייל רוּחָא בְּאוּדְנוּי לְמִשְׁמַע,
 וְעֵינוּי פְּקַחִין לְמַחְמִי. וְלִבִּיהָ פְּתוּחָ לְמַנְדַּע, בְּשַׁעֲתָא
 דְּרוּחָא דְכָל רוּחִין אָרִים בְּסִימוּ דְנִשְׁמָתָא, וּמִתְמָן נְפִיק
 קָלָא דְקָלִיָּא, חֵילִין אֲתַבְּדַר לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלֵמָא.

א חַד סְלִיק לְסִטְר חַד. ב חַד נַחֲתִית לְהַהוּא סִטְר. ג (תִּיקוּנִים
 עג, לעיל לב ב) חַד עֵייל בֵּין תְּרִין. ד תְּרִין מִתְעַרִין מִתְעַטְרִין
 בְּתַלְתָּ. ה תַּלְתָּ עֵיילִי בְּחַד. ו חַד אֲפִיק גְּוֹוֹנִין. ז שִׁית
 מְנַהוֹן לְסִטְר חַד, וְשִׁית מְנַהוֹן נַחֲתִי לְהַהוּא סִטְר. ח שִׁית
 עֵיילִי בְּתַרִיסַר. ט תְּרִיסַר מִתְעַרִין בְּעֶשְׂרִין וְתַרִין. י שִׁית
 כְּלִילָן בְּעֶשְׂרָה. יא עֶשְׂרָה קָאִים בְּחַד.

וּוִי לְאַנוּן דְּנִיִּימִי שְׁנַתָּא בְּחוּרִיהוֹן, לָא יִדְעִי וְלָא
 מִסְתַּכְּלָאן אִיךְ יְקוּמוּן בְּדִינָא דְחוּשְׁבָן אֲתַפְּקַד, (דף עז
 ע"ב) כַּד אֲסַתָּאב גּוּפָא, וְנִשְׁמָתָא שְׁטִיָּא עַל אֲנַפִּי דְאוּרָא
 דְשִׁיחָרָא, וְסִלְקָא וְנַחֲתָא, וְתַרְעִין לָא מִתְפַּתְחָן, מִתְגַּלְגְּלָן
 כְּאַבְנִין בְּגוֹ קוּסְפִיתָא. וּוִי לֹון מָאן יִתְבַּע לֹון, דְלָא
 יְקוּמוּן בְּעֵדוּנָא דָּא בְּגוֹ דּוּכְתִי דְעֵנוּגִי דְצְדִיקָיָא,

אֶת־פְּקֻדוֹת דְּוִכְתֵּייהוּ. אֶת־מִסְרוֹן בִּידָא דְדוּמָה, נַחְתִּי וְלֹא
סִלְקִי. עַל־יֵיהוּ כְּתִיב, ^(איו"ב ז) כָּל־הָעֵנַן וַיִּלֶּךְ כֵּן יוֹרֵד שְׂאוּל
לֹא יַעֲלֶה.

בְּהֵי־אֵ שַׁעֲתָא אֶתְעַר שְׁלֵהוּבָא חַד מִסְטֵר צְפוֹן וּבִטְשׁ
בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא וּנְחִית וּמְטִי בֵּין גְּדַפֵּי
דְתִרְנַגּוּלָא וְאֶתְעַר הֵהוּא שְׁלֵהוּבָא בֵּיהּ וְקָרִי, וְלִית מֵאן
דְאֶתְעַר בַּר אַנּוּן זַכָּאֵי קְשׁוּט דְקִיִּמִי וְאֶתְעַרוּ בְּאוּרִיִּיתָא.
וְכַדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכֹל אַנּוּן צְדִיקִיא דְבָגוּ גְּנָתָא
דְעַדָן צִיִּיתִי לְקַלְיָהוֹן. כְּמָא דְאֵת אָמַר, ^(שיר השירים ח)
הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ הַשְּׂמִיעֵנִי:

וַיֹּאמֶר יי אֵל אַבְרָם, מַה כְּתִיב לְעִילָא ^(בראשית יא) וַיִּמַּת
הָרֵן עַל פְּנֵי תֶרַח אָבִיו וְגו'. מֵאֵי אִירֵיא הָכָא,
אֵלָא עַד הֵהוּא יוּמָא לָא הָוָה בַּר נָשׁ דְּמִית בְּחַיֵּי אָבוּי בַּר
דָּא, וְכַד אֶתְרַמִּי אַבְרָם לְנוּרָא אֶתְקַטִּיל הָרֵן, וּבְגִין דָּא
נִפְקוּ מִתְמָן מֵאן קְטִיל לֹון לְהָרֵן, אֵלָא פִּיוֹן דְרַמוּ אַבְרָהָם
לְנוּרָא דְכְּשָׂדָאֵי, אֶתְגְּלִי עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וַשׁוּבִיָּהּ, וְהָוָה הָרֵן אַחֵי קָאֵי תְמָן.

אָמְרוּ כְּשָׂדָאֵי בְּגִין זְכוּתֵיהּ דְהָרֵן אֶשְׁתַּזִּיב, מִיַּד נִפְק
שְׁלֵהוּבָא דְאֶשָׁא וְאוּקְדִיָּה לְהָרֵן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
וַיִּמַּת הָרֵן עַל פְּנֵי תֶרַח אָבִיו. וְאֵית דְאָמְרֵי זֶרְעָא דְתֶרַח

לִית אִשָּׁא שְׁלֵטָא בֵּיהּ, אַבְל נְרַמִּי לְהָרֵן לְנוֹרָא, וְאִי לָא
 אִיתּוּקְד גִּדְע בּוֹדֵאֵי דְלָא שְׁלֵטָא נוֹרָא בְּזַרְעִיהּ, מִיַּד רְמִי
 לִיהּ לְהָרֵן לְנוֹרָא וְאִתּוּקְד וְהוּהּ תֵּרַח אַבּוּי קָאִים תַּמָּן הִדָּא
 הוּא דְכְּתִיב וַיִּמַּת הָרֵן עַל פְּנֵי תֵּרַח אָבִיו.

בְּהֵהוּא יוֹמָא יִדְעוּ כָּל אוֹמְיָא וְלִישְׁנֵיָא דְלָא שִׁיזְבִּיהּ
 לְאַבְרָהָם אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ יַחֲדָאֵי
 דְעֵלְמָא, וְהוּוּ מִיִּיתִין בְּנֵיִיהוּ לְמִשְׁכְּנֵיהּ דְאַבְרָהָם וְאִמְרִין
 לִיהּ חֲמִינָן לֶךְ, דְאֵת רְחִיץ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ
 רְבוּנִיהּ דְעֵלְמָא, אוֹלִיף לְבַנָּא מְאוּרַחֵךְ דְאֵת יִדְע,
 וְעֵלְיִיהוּ אִמַּר קְרָא (תְּחִלִּים מִזו) גְּדִיבֵי עַמִּים נְאֻסְפוּ עִם אֱלֹהֵי
 אַבְרָהָם).

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיִּקַּח תֵּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ וְאֵת לוֹט
 בֶּן הָרֵן וְגו'. וַיֵּצְאוּ אִתְּם מְאוּר כַּשְׂדִּים. וַיֵּצְאוּ אִתְּם,
 אִתּוּ מִבְּעֵי לִיהּ. דְהָא כְּתִיב וַיִּקַּח תֵּרַח וְגו' מֵאִי וַיֵּצְאוּ
 אִתְּם. אֶלָּא תֵּרַח וְלוֹט עִם אַבְרָהָם וְשָׂרָה נִפְקוּ דְאַנּוּן הוּוּ
 עֲקָרָא לְמִיפְק מְגוּ אַנּוּן חֲיִיבֵיָא, דְכִיּוֹן דִּחְמָא תֵּרַח
 דְאַבְרָהָם בְּרִיהּ אֲשֶׁתּוּיב מְגוּ נוֹרָא, אִתְּהִדֵּר לְמַעְבַּד
 רְעוּתִיהּ דְאַבְרָהָם, וּבְגִין כֶּךָ וַיֵּצְאוּ אִתְּם תֵּרַח וְלוֹט.

וּבְשַׁעֲתָא דְנִפְקוּ מַה כְּתִיב לְלַכְת אַרְצָה כְּנַעַן. דְרְעוּתָא
 דְלַהוֹן הוּהּ לְמִיִּתְּךָ תַּמָּן. מְכָאן אוֹלִיפְנָא כָּל
 מֵאן דְאִתְעַר לְאִתְדַכְּאָה מְסִייעִין לִיהּ. תָּא חֲזִי, דְהִכִּי הוּא

דְּכִיּוֹן דְּכְתִיב לְלַכְתּוּ אֶרְצָה כְּנֶעֱנ מִיַּד וַיֹּאמֶר יי אֶל אַבְרָם
 לֶךְ לֶךְ, וְעַד דְּאִיהוּ אֲתַעַר בְּקַדְמִיתָא לָא כְּתִיב לֶךְ לֶךְ.
 תָּא חֲזִי, מְלָה דְלַעֲיִלָּא לָא אֲתַעַר עַד דְּאֲתַעַר לְתַתָּא
 בְּקַדְמִיתָא עַל מַה דְּתִשְׂרִי הֵהִיא דְלַעֲיִלָּא, וְרוּזָא
 דְּמְלָה, נְהוּרָא אוּכְמָא לָא אֲתַאֲחִיד בְּנְהוּרָא חוּרָא עַד
 דְּאִיהִי אֲתַעַרִּית בְּקַדְמִיתָא, כִּיּוֹן דְּאִיהִי אֲתַעַרִּית
 בְּקַדְמִיתָא, מִיַּד נְהוּרָא חוּרָא שְׂרִיָּא עֲלָהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים פג) אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לֶךְ אֵל תְּחַרֵּשׁ
 וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל. בְּגִין דְּלָא יִתְפַּסֵּק נְהוּרָא חוּרָא
 מִעֲלָמָא לְעֲלָמִין. וְכֵן (ישעיה סב) הַמּוֹזְכִּירִים אֶת יי אֵל דְּמִי
 לָכֶם. בְּגִין לְאֲתַעַרָא לְתַתָּא בְּמַה דְּיִשְׂרִי אֲתַעַרוּתָא
 דְּלַעֲיִלָּא. וְכֵן כִּיּוֹן דְּאֲתַעַר בַּר נֶשׁ אֲתַעַרוּתָא בְּקַדְמִיתָא
 כְּדִין אֲתַעַר אֲתַעַרוּתָא דְלַעֲיִלָּא. תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּכְתִיב
 וַיֵּצְאוּ אֲתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְגו' מִיַּד וַיֹּאמֶר יי אֶל אַבְרָם
 וְגו'.

וַיֹּאמֶר יי אֶל אַבְרָם לֶךְ לֶךְ, אֲמַר רַבִּי אֲלַעְזָר לֶךְ לֶךְ,
 לְגַרְמָךְ לְאֲתַקְנָא גַרְמָךְ, (לאתתקפא) לְאֲתַקְנָא
 דְּרָגָא דִּילָךְ. לֶךְ לֶךְ, לִית אַנְתָּ (ס"א כדאי) לְמִיקָם הַכָּא
 כִּיּוֹן חֲיִיבִין אֲלִין. וְרוּזָא דְּמְלָה לֶךְ לֶךְ (דף עח ע"א) דְּהָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לִיָּה לְאַבְרָהָם רוּחָא דְּחַכְמָתָא, וְהוּא יַדַּע
 וּמְצַרְךָ (צבורי) סְטְרִי דְּיִישׁוּבֵי עֲלָמָא, וְאַסְתַּכַּל בְּהוּ וְאַתְקַל
 בְּתִיקְלָא וַיַּדַּע חִילִין דִּי מִמָּנָן עַל סְטְרֵי יִישׁוּבָא.

כֹּד מְטָא לְגוּ נְקוּדָה דְאַמְצְעִיתָא דִּישׁוּבָא תְקִיל
 בְּתִיקְלָא וְלֹא הוּהּ סְלִיק בִּידֵיהּ. אֲשַׁגַּח לְמַנְדַּע חִילָא
 דִּי מִמְנָא עֲלָה וְלֹא יִכִּיל לְאַתְדַּבְּקָא בְּרַעוּתֵיהּ, תְקִיל
 כַּמָּה זְמַנִּין וְחָמָא דְהָא מִתְמַן אֲשֵׁתִיל כָּל עֲלָמָא, אֲשַׁגַּח
 וְצָרְף וְתַקֵּל לְמַנְדַּע וְחָמָא דְהָא חִילָא עֲלָאָה דְעֲלָה לִית
 לִיהּ שְׁעוּרָא עָמִיק וְסִתִּים וְלֹאוּ אִיהוּ כְּגוּוּנֵי דְסִטְרֵי דְרָגִי
 דִּישׁוּבָא.

אֲשַׁגַּח וְתִיקֵל וִידַע דְהָא כַּמָּה דְמַתְהִיא נְקוּדָה
 אֲמִצְעִיתָא דִּישׁוּבָא מְנִיה אֲשֵׁתִיל כָּל עֲלָמָא לְכָל
 סִטְרוּי. הֵכִי נָמִי יַדַּע דְהָא חִילָא דְשָׂרֵי עֲלָה מִתְמַן נִפְקוּ
 כָּל שְׂאָר חִילִין דְמִמְנָן עַל כָּל סִטְרֵי עֲלָמָא, וְכִלְהוּ בֵּיהּ
 אַחֲדָן. כְּדִין (בראשית יא) וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְלַכְתָּ
 אֶרְצָה כְּנַעַן.

עוּד אֲשַׁגַּח וְתִיקֵל וְצָרִיף לְמִיקָם עַל בְּרִירָא דְמִלָּה
 דְהָהוּא אֲתַר וְלֹא הוּהּ יַדַּע וְלֹא יִכִּיל לְמִיקָם עֲלָה
 לְאַתְדַּבְּקָא, כִּיּוֹן דְחָמָא תּוּקְפָא דְהָאִי אֲתַר וְלֹא יִכִּיל
 לְמִיקָם עֲלֵיהּ מִיַּד וַיֵּבֵאוּ עַד חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם.

מֵאִי טַעְמָא דְאַבְרָהָם. אֲלֵא דְאִיהוּ הוּהּ יַדַּע וְצָרִיף בְּכָל
 אַנְוֹן שְׁלִטְנִין מְדַבְּרֵי עֲלָמָא בְּכָל סִטְרוּ דִּישׁוּבָא,
 וְהוּהּ תְקִיל וְצָרִיף אַנְוֹן דְשְׁלִטִין בְּסִטְרֵי דִישׁוּבָא מְדַבְּרֵי
 כְּכַבֵּיא וּמְזַלִּיהוֹן, מֵאֵן אַנְוֹן תְקִיפִין אֵלִין עַל אֵלִין, וְהוּהּ

תִּקְיֵל כָּל יְשׁוּבֵי דְעֵלְמָא (ולא) וְהוּא סָלִיק בִּידוּי. כַּד מָטָא
 לְהַאי אַתְר חָמָא תְּקִיפּוּ דְעַמִּיקִין וְלֹא יְכִיל לְמִיקָם בֵּיהּ.
 כִּיּוֹן דְחָמָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַתְעָרוּתָא דִּילֵיהּ
 וְתִיאוּבְתָא דִּילֵיהּ. מִיַּד אַתְגְּלֵי עֲלֵיהּ וְאָמַר לֵיהּ לֶךְ לֶךְ.
 לְמַנְדַּע לֶךְ וְלֹאֲתַקְנָא גְרַמָּךְ.

מֵאֲרֻצָּךְ, מֵהֵהוּא סִטְרָא דִּישׁוּבָא דִּיהוּיַת מֵתְדַבֵּק בֵּיהּ.
 וּמְמוֹלְדֵתְךָ, מֵהֵהוּא חֲכָמָה דְאֵת מִשְׁגַּח וְתִקְיֵל
 תּוֹלְדֵתָא דִּילֶךְ וְרַגְעָא וְשַׁעֲתָא וְזִמְנָא דְאֲתִיִּילֵידַת בֵּיהּ
 וּבִהֵהוּא פּוֹכְבָא וּבִהֵהוּא מְזֻלָּא. וּמִבֵּית אָבִיךָ, דְלֹא תִשְׁגַּח
 בְּבֵיתָא דְאָבוּךְ. וְאִי אֵית לֶךְ שְׂרָשָׁא לְאַצְלָחָא בְּעֵלְמָא
 מִבֵּיתָא דְאָבוּךְ, בְּגִין כֶּךָ לֶךְ לֶךְ מִחֲכָמָה דָּא וּמֵאֲשַׁגְחוּתָא
 דָּא.

תָּא חַוִּי, דְהֲכִי הוּא, דְהָא נִפְקוּ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְהוּוּ
 בְּחָרָן, אֲמַאי יִימָא לֵיהּ לֶךְ לֶךְ מֵאֲרֻצָּךְ וּמְמוֹלְדֵתְךָ.
 אֲלֹא עֲקָרָא דְמִלְתָּא כְּמָה דְאֲתַמַּר. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 אֲרָאךְ. אֲרָאךְ מַה דְלֹא יְכִילַת לְמִיקָם עֲלֵיהּ וְלֹא יְכִילַת
 לְמַנְדַּע חִילָא דִּיהֵיָא אֲרַעָא דְאִיהוּ עַמִּיק וְסוֹתִים:

וְאַעֲשֶׂךָ לְגוּי גְדוֹל וְגו' סִתְרֵי תוֹרָה
 וְאַעֲשֶׂךָ לְגוּי גְדוֹל הַאי
 בְּרַכְתָּא חָדָא, וְאַבְרַכְךָ תְּרִין,
 וְאַגְדְּלָה שְׁמָךְ תְּלַת, וְהִיָּה
 בְּרַכָּה אַרְבַּע. וְאַבְרַכְךָ
 מְבַרְכִיךָ חֲמִשׁ, וּמְקַלְלֶךָ אָאוּר
 שִׁית. וְנִבְרַכּוּ בְּךָ כָּל מְשֻׁפְחוֹת
 וְאַעֲשֶׂךָ, בְּגִין
 דְכִתִּיב לֶךְ לֶךְ. וְאַבְרַכְךָ,
 בְּגִין דְכִתִּיב מֵאֲרֻצָּךְ.
 וְאַגְדְּלָה שְׁמָךְ, בְּגִין דְכִתִּיב
 וּמְמוֹלְדֵתְךָ. וְהִיָּה בְּרַכָּה,
 בְּגִין דְכִתִּיב וּמִבֵּית אָבִיךָ.

הָאֲדָמָה הָא שְׁבַע. כִּיּוֹן
 דַּאֲתַבְּרִכוּ בְּאֵלִין שְׁבַע
 בְּרַכָּאן, מַה פְּתִיב וַיִּלֶּךְ אַבְרָם
 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹוֵי יְיָ לְנַחֲתָא
 לְהָאֵי עֲלָמָא כְּמַה דַּאֲתַפְּקִידָא.
 מִיַּד וַיִּלֶּךְ אֲתוּ לוֹט. דָּא אִיהוּ
 נַחֲשׁ דַּאֲתַלְטִיא וְאֲתַלְטִיא
 עֲלָמָא בְּגִינִיָּה דְאִיהוּ קָאִים
 לְפַתְחָא לְאַסְטָאָה לְגוֹפָא, וְלֹא
 תַפְעוֹל נְשַׁמְתָּא פּוֹלְחָנָא
 דַּאֲתַפְּקִידָת עַד דִּיעֲבֵרוֹן עֲלֵהּ
 בְּהָאֵי עֲלָמָא י"ג שְׁנִין, דְּהָא
 מִתְרִיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָא
 נְשַׁמְתָּא אֲתַעֲרַת לְמַפְלַח
 פּוֹלְחָנָא דַּאֲתַפְּקִידָת הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר וְאַעֲשֶׂה
 לְגוֹי גְדוֹל מִסְטָרָא
 דִּימִינָא. וְאַבְרַכְךָ מִסְטָרָא
 דְשִׁמְאָלָא וְאַגְדִּלָּה שְׁמֶךָ
 מִסְטָרָא דַּאֲמַצְעִיתָא. וְהִיָּה
 בְּרַכָּה מִסְטָרָא דְאַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל. הָא הֵכָא כְּרַסִּיא
 דְאַרְבַּע סַמְכִין דְכֻלְּהוּ כְּלִילָן
 בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם, מִכָּאן
 וְלַהֲלָאָה בְּרַכָּאן לְאַחֲרִינֵי
 דְמַתְזַנֵּי מֵהֵכָא דְכְּתִיב
 וְאַבְרַכָּה מְבֹרַכֶּיךָ (דף עח ע"ב)
 וּמִקְלָלְךָ אָאוּר וְנִבְרַכּוּ בְךָ

כֹּל מִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר הוּא יְתִיב קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי, וְהוּי
 עַמִּיָּה רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חֲזַקְיָה. אָמַר לִיָּה
 רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי, הָאֵי דְכְּתִיב לֶךְ לֶךְ
 מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלְדֹתְךָ, כִּיּוֹן דְכֻלְּהוּ נְפִקוּ לְמַהֲדָּ, אַמְאֵי לָא
 אֲתַמָּר לִיָּה דְכֻלְּהוּ יִפְקוֹן. דְּהָא אַף עַל גַּב דְּתַרַח הוּא פְּלַח
 לְעִבּוּדָה זָרָה. כִּיּוֹן דַּאֲתַעַר בְּאַתְעָרוּתָא טַב לְמִיפַק בְּהַדִּיָּה
 דְאַבְרָהָם, וְחַמִּינָן דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בְּתִיּוּבְתָא
 דְחַיִּיבִיא וּשְׂרָא לְמִיפַק אַמְאֵי לָא פְּתִיב לְכוּ לָכֶם, אַמְאֵי
 לְאַבְרָהָם בְּלַחֲדוּי לֶךְ לֶךְ.

אמר ליה רבי שמעון, אי תימא דתרח כד נפק מאור
 פשדים בגין לאהדרא בתשובה הוה, לאו הכי.
 אלא כד נפק לאשתזבא נפק, דהווי פלהו בני ארעיה
 בעאן למקטליה. פיון דחזו דאשתזיב אברהם הווי אמרי
 ליה לתרח, אנת הוא דהוית מטעי לן באלין פסילין,
 ומגו דחלא דלהון נפק תרח, פיון דמטא לחרון לא נפק
 מתמן לבתר, דכתיב וילך אברהם כאשר דבר אליו יי
 וילך אתו לוט, ואילו תרח לא פתיב (ביה וילך, אלא ויצא).

פתח ואמר (איוב לח) וימנע מרשעים אורם וזרוע רמה
 תשבר. האי קרא אוקמויה, אבל וימנע מרשעים
 אורם, דא נמרוד ובני דריה דנפק אברהם מנייהו דהוה
 אורם. וזרוע רמה תשבר, דא נמרוד.

דבר אחר וימנע מרשעים אורם, דא תרח ובני ביתיה.
 אורם, דא אברהם. האור לא פתיב אלא אורם
 דהוה עמהון. וזרוע רמה תשבר, דא נמרוד דהוה מטעי
 אבתריה כל בני עלמא, ובגין כך פתיב לך לך. בגין
 לאנהרא לך ולכל אנון דיפקון מינד מפאן ולהלאה.

תו פתח ואמר, (איוב לו) ועתה לא ראו אור בהיר הוא
 בשחקים ורוח עברה ותטהרם. ועתה לא ראו אור,
 אימתי, בשעתא דאמר קודשא בריך הוא לאברהם לך
 לך מארצך וממולדתך ומבית אביך. בהיר הוא בשחקים.
 דבעא קודשא בריך הוא לאדבקא ליה לאברהם בהווא

אֹר דְלַעֲיִלָּא וְלֹאֲנַהֲרָא תַמָּן. וְרוּחַ עֲבָרָה וְתַטְהֵרֶם. דְּהָא
לְבַתֵּר תָּבוּ בְּתִיּוּבְתָא תֶּרַח וְכָל בְּנֵי בֵּיתֶיהָ (ב"א וְכָל בְּנֵי מֵאֲתִיָּה).

בְּנֵי בֵּיתֶיהָ (ב"א בְּנֵי מֵאֲתִיָּה) דְּכַתִּיב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ
בְּחַרְוֵן. תֶּרַח, דְּכַתִּיב וְאֵתָה תְּבֵא אֶל אֲבוֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְגו'.

וַיִּלֶּךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
אֵלָיו יי. אָמַר רַבִּי
אֲלַעְזָר תָּא חֲזִי, דְּהָא לָא
כְּתִיב וַיֵּצֵא אַבְרָם כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר אֵלָיו יי. אֱלֹא וַיִּלֶּךְ.
כִּמָּא דֵאֵת אָמַר לָךְ לָךְ,
דְּהָא יִצְיָאָה בְּקַדְמִיתָא עֲבָדוּ
דְּכַתִּיב וַיֵּצְאוּ אַתֶּם מֵאוּר
כַּשְׂדִּים לְלַכְתְּ אֶרֶץ כְּנַעַן,
וְהִשְׁתָּא כְּתִיב וַיִּלֶּךְ וְלֹא
כְּתִיב וַיֵּצֵא.

וַכְּדִין אֲתַחֲזִיאת נִשְׁמַתָּא בְּהָא
עָלְמָא. דֵּאִיְהִי אֲתִיָּא מִחֲמַשׁ
שָׁנִים דֵּאֲנוּן ת"ק פְּרָסִי
דֵּאִילְנָא דְחִיִּי. וְשִׁבְעִים שָׁנָה
דָּא אִיהוּ הֵהוּא אִילְנָא מִמֶּשׁ
דֵּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה לְדַרְגִין
וְשִׁבְעִין שָׁנָה אֲתַקְרִי. כְּדִין
נִפְקַת מֵהֵהוּא זִוְהֵמָּא דְנַחֲשׁ
וְעֲאֻלַּת בְּפֹלְחָנָא קִדִּישָׁא הֵדָּא
הוּא דְכַתִּיב בְּצֵאתוֹ מִחַרְוֵן (ימי

ע' שָׁנָה לֹא סְפוּרוֹת חַיִּים מֵהֵהוּא אַרְבַּע
סְרִי) מֵהֵהוּא רוּגְזָא וְתוּקְפָּא
דְּהֵהוּא (שָׁטוּן) נַחֲשׁ דְּהוּא אֲסֻטִּי
לִיָּה עַד הִשְׁתָּא לְגוּפָּא וְשִׁלְטָא
עֲלוּי.

בְּאִילְנָא שְׁלֵטָא עָרְלָה תְּלַת
שָׁנִין. בְּבַר נֶשׁ תְּלַת סְרִי שָׁנִין
דֵּאֲקָרוּן שְׁנֵי עָרְלָה, כִּיּוּן
דֵּאֲעֲבָרוּ עַל גּוּפָּא אֲנוּן שָׁנִין

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יי,
דֵּאֲבַטַּח לִיָּה בְּכֻלְהוּ
הַבְּטָחוֹת. וַיִּלֶּךְ אֲתוּ לׁוֹט,
דֵּאֲתַחֲבַר עֲמִיָּה בְּגִין לְמִילָּהּ
מֵעוּבְדוּי, וְעַם כָּל דָּא לָא
אוּלִּיָּה פּוּלִי הָאִי. אָמַר רַבִּי
אֲלַעְזָר זַכָּאִין אֲנוּן צְדִיקִיָּא

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יי,
דֵּאֲבַטַּח לִיָּה בְּכֻלְהוּ
הַבְּטָחוֹת. וַיִּלֶּךְ אֲתוּ לׁוֹט,
דֵּאֲתַחֲבַר עֲמִיָּה בְּגִין לְמִילָּהּ
מֵעוּבְדוּי, וְעַם כָּל דָּא לָא
אוּלִּיָּה פּוּלִי הָאִי. אָמַר רַבִּי
אֲלַעְזָר זַכָּאִין אֲנוּן צְדִיקִיָּא

וְאֶת־עֲבֹרֹת (ד"א) וְאֶת־עֲרֹת)
נִשְׁמָתָא לְמַפְלָח פּוֹלְחָנָא
קִדְיִשָׁא, פְּקִידַת לְגוּפָא
לְרַעוּתָא טָבָא, לְכַפּוּף לְהֵהוּא
נַחֲשׁ דְּהָא לֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה
כְּמָה דְּהוּי, דְּכַתִּיב וַיִּקַּח אֲבָרָם
אֶת שְׂרֵי אֲשֶׁתּוֹ וְגו' (אבְרָם דָּא י'
אֶת שְׂרֵי דָא ה', י' דָּא נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא

וְהוּא זְכָר, ה' דָּא נִשְׁמָתָא דְנוֹקְבָא). דָּא
גוּפָא, דְּאִיְהִי לְגַבֵּי נִשְׁמָתָא
פְּנוֹקְבָא לְגַבֵּי זְכוּרָא. וְאֶת
לוֹט בֶּן אַחִיו דָּא (יְצַר הָרַע) נַחֲשׁ
דְּלֹא אֲעֵדִי כָּל כֶּךָ מִן גּוּפָא,
בְּגִין דְּבִקוּתָא דְּגוּפָא לֹא
אֲעֵדִיו כָּל כֶּךָ (זְמַנָּא הַהוּא) מְנִיָּה,
אַבְל אֶת־עֲרוּתָא דְנִשְׁמָתָא
אַלְקִי לִיָּה תְדִיר וְאֶתְרִי בֵּיהּ
וְאוֹכַח לִיָּה וְכַפִּיף לִיָּה עַל
פְּרַחֲיָה וְלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה.

וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ
אַלִּין עוֹבְדִין טְבִין דְּעַבְיֵד בְּר
נִשׁ בְּהָאֵי עֲלָמָא בְּאֶת־עֲרוּתָא
דְנִשְׁמָתָא. וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר
עָשׂוּ בְּחָרָן, הֵהוּא נֶפֶשׁ דְּהוּת
בְּקַדְמִיתָא בְּדִבְקוּתָא
בְּחִבְרוּתָא דְּהֵיא עָרְלָה בְּהֵדִי
גוּפָא וְאֶתְקִין לָהּ לְבַתָּר, דְּהָא
לְבַתָּר דְּתַלְיִסָּר שְׁנִין וְלַעֲיִלָּא

דְּאוּלְפֵי אַרְחוּי דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְמִיָּהֶף בְּהוּ
וְלִדְחָלָא מְנִיָּה מֵהֵהוּא יוֹמָא
דְּדִינָא דְּזַמִּין בְּר נִשׁ לְמִיָּהֶב
דִּינָא וְחוּשְׁבָנָא לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

פֶּתַח וְאָמַר, (איוב לז) בֵּיד כָּל
אָדָם יַחְתּוּם לְדַעַת כָּל
אֲנָשִׁי מַעֲשֵׂהוּ הֵאֵי קָרָא
אוּקְמוּיָהּ. אַבְל (דף עט ע"א) תָּא
חַזִּי בְּהֵהוּא יוֹמָא דְּאֲשַׁלְיָמוּ
יוֹמוֹי דְּבַר נִשׁ לְאַפְקָא
מַעְלָמָא, הֵהוּא יוֹמָא דְּגוּפָא
אַתְבַּר וְנִפְשָׁא בְּעֵיא
לְאַתְפְּרָשָׁא מְנִיָּה, כְּדִין
אַתְיִיְהִיב רְשׁוּ לְבַר נִשׁ
לְמַחְמֵי מַה דְּלֹא הָוָה לִיָּה
רְשׁוּ לְמַחְמֵי בְּזַמְנָא דְּגוּפָא
שְׁלֹטָא וְקָאִים עַל בּוּרִיָּהּ.

וְכִדִּין קְיִימֵי עֲלִיָּה תְּלַת
שְׁלִיחָן וְחֻשְׁבֵי יוֹמוֹי
וְחוּבוֹי וְכָל מַה דְּעַבְד בְּהָאֵי

דְּנִשְׁמָתָא אֶתְעֵרַת לְאַתְקִנָּא
 לְגוּפָא, תְּרוּוֹיִיהוּ מִתְקַנֵּין
 לְהֵהוּא נֶפֶשׁ דְּמִשְׁתַּתְּפָא
 בְּתוּקְפָא דְנַחֲשׁ וְתֵאוּבָתִיהּ
 בִּישָׂא הֵדָא הוּא דְכְתִיב וְאֵת
 הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרוֹן. וְעַם
 כָּל דָּא נִשְׁמָתָא אֶתְקִיפַת בֵּיהּ
 בְּהֵהוּא נַחֲשׁ לְתַבְרָא לִיהּ
 בְּתוּקְפָא בְּשַׁעֲבוּדָא דְתִשׁוּבָה
 (נ"א בְּשַׁעֲבוּדָא דְאוּרִינְתָא, וְאִמְשִׁיךְ לִיהּ
 לְגַבֵּי בְתֵי כְנֶסֶיּוֹת וּבְתֵי מְדֻרְשׁוֹת בְּגִין דְלֹא
 יִתְגַבֵּר עַל רוּחָא כְּדַבְּקִדְמִיתָא) הֵדָא
 הוּא דְכְתִיב וַיַּעֲבוֹר (הַכְּתוּב בְּדף
 פ' אַחַר הַגְּלִילִין שׁוֹרֵה ט"ו) (עַד כַּאן סַתְרֵי
 תוֹרָה)

בְּהַאי עֲלָמָא בְּגוּפָא וְרוּחָא הָכִי נִמְי יְהִיב חוּשְׁבָנָא בְּגוּפָא
 וְרוּחָא עַד לָא יִפּוּק מִעֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה דְחִיִּיבֵיָא אַקְשֵׁי קִדְל בְּהַאי עֲלָמָא הָכִי
 נִמְי אֶפְלוּ בְּשַׁעֲתָא דְבַעֵי לְנַפְקָא מֵהַאי עֲלָמָא
 אַקְשֵׁי קִדְל. בְּגִין כֶּךָ זַכָּאָה הוּא בַר נָשׁ דִּילֵיהּ בְּהַאי
 עֲלָמָא אֲרַחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְמִיתְהָךְ בְּהוּ.
 וְחִיִּיבָא אַף עַל גַּב דְאַסְתַּכַּל בְּהַנֵּי (נ"א דְאַשְׁתַּדַּל בְּהַדִּי) צְדִיקֵיָא
 אַקְשֵׁי קִדְל וְלֹא בַעֵי לְמִילָהּ. וּבְגִין כֶּךָ אֵית לִיהּ לְצְדִיקָא
 לְמִתְקָה בֵּיהּ וְאֵף עַל גַּב דְחִיִּיבָא אַקְשֵׁי קִדְל הוּא לָא
 יִשְׁבוּק לִיהּ וְאֵית לִיהּ לְאַתְקָפָא בִּידִיהּ וְלֹא יִשְׁבוּק לִיהּ,
 דְּאֵי יִשְׁבוּק לִיהּ יְהָךְ וַיִּחְרִיב עֲלָמָא.

עֲלָמָא, וְהוּא אוּדֵי עַל כָּלָא
 בְּפוּמִיהּ, וּלְבַתֵּר הוּא חֲתִים
 עֲלֵיהּ בִּידִיהּ, הֵדָא הוּא
 דְכְתִיב בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוּם,
 וּבִידִיהּ כָּלְהוּ חֲתִימִין לְמִידֻן
 לִיהּ (בְּהֵוּא ד"א בְּהַאי) עֲלָמָא
 עַל קְדַמָּי וְעַל בַּתְרָאי עַל
 חֲדָתִי וְעַל עֲתִיקֵי לָא אֶתְנַשִּׁי
 חַד מְנִיִּיהוּ, הֵדָא הוּא דְכְתִיב
 לְדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ.
 וְכַל אַנוּן עוּבְדִין דְעַבַּד

תָּא חֲזִי, מִן אֲלִישָׁע דְדַחַה לְגַחְזִי. וְכֵן בְּאַבְרָהָם כָּל זְמַנָּא
 דִּהְוָה לוֹט בְּהַדְרִיָּה לָא אֶתְחַבֵּר בְּהַדְרִי רִשְׁיַעְיָא, כִּיּוֹן
 דְאֶתְפְּרֵשׁ מִנִּיהּ מַה כְּתִיב וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט אֶת כָּל כְּפָר
 הַיַּרְדֵּן, וְכְתִיב וַיֵּאֱהַל עַד סְדוֹם. מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה וְאַנְשֵׁי
 סְדוֹם רָעִים וְחַטָּאִים לֵי מָאד.

אָמַר רַבִּי אַבְרָהָם הָאִי דְאִמְרַת וַיֵּלֶךְ אַבְרָם וְלֹא כְּתִיב
 וַיֵּצֵא אַבְרָם שְׂפִיר הוּא. אָבֵל סוּפָא דְקָרָא מַה
 כְּתִיב בְּצֵאתוֹ מִחָרָן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִחָרָן כְּתִיב וְהָיָא
 יְצִיאָה מֵאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ הִוֵּת בְּקַדְמִיתָא:

וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ. מַהוּ וַיִּקַּח, אָלָא אִמְשִׁיךְ
 לָהּ בְּמַלְי מַעֲלִייתָא, בְּגִין דְלִית לִיהּ רִשׁוֹ לְבַר נָשׁ
 לְאַפְקָא אֶתְתִּיהּ לְמִיָּהּ בְּאַרְעָא אַחְרָא בְּלֹא רְעוּתָא
 דִּילָהּ. וְכֵן הוּא אוֹמַר (במדבר ב) קַח אֶת אֶהְרֹן (במדבר ג) קַח אֶת
 הַלְוִיִּם. וּבְגִין כֶּף וַיִּקַּח אַבְרָם מִשִּׁיךְ לָהּ בְּמַלְיָן וְאוֹדַע לָהּ
 אֶרְחִיהוֹן דְאַנּוֹן בְּנֵי דָרָא כַּמָּה בִישִׁין. וּבְגִין כֶּף וַיִּקַּח
 אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ.

וְאֵת לוֹט בֶּן אָחִיו. מַה חָמָא אַבְרָהָם לְדַבְקָא עִמִּיהּ לוֹט,
 אָלָא בְּגִין דְצָפָה בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ דְזֻמִּין לְמִיפְקֵי מִנִּיהּ
 דְוַד. וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן. אֵלִין גְּרִים וְגִיּוֹרוֹת
 דְאֶתְקִינּוּ נַפְשֵׁיהוּ, אַבְרָהָם מְגִיִּיר גּוֹבְרִין וְשָׂרָה מְגִיּוֹרַת
 נָשִׁין וּמַעֲלָה עֲלִיהוֹן כְּאֵלּוּ עֲבָדוּ לְהוֹן.

אָמַר רַבִּי אֲבָא אִי הָכִי כַּמָּה בְּנֵי נִשְׂא הוּוּ, אִי תִימָא
 דְּכִלְהוּ אֲזִלוּ עִמִּיהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֵין. (ובגין כלהו
 ד"א ובגין כך כלהו) בְּנֵי נִשְׂא דְהוּוּ אֲזִלִין עִמִּיהּ כִּלְהוּ
 אֶקְרוּן (דף עט ע"ב) עִם אֱלֹהֵי אֲבֵרָהֶם. וְהוּוּ מַעֲבַר בְּאַרְעָא
 וְלֹא הוּוּ דְחִיל דְּכִתִּיב וַיַּעֲבַר אֲבָרָם בְּאַרְצָן.

אָמַר לִיהּ רַבִּי אֲבָא אִי הוּוּ כְּתִיב וְהִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ
 בְּחָרָן הוּוּ אֲמִינָא הָכִי, אֶלָּא וְאֵת הִנֵּפֶשׁ כְּתִיב, אֵת
 לְאַסְגָּאָה זְכוּתָא דְכִלְהוּ נִפְשָׁן דְהוּוּ אֲזִלִי עִמִּיהּ, דְּכִל
 מֵאן דְּמִזְכֵּה לְאַחֲרָא הֵהוּא זְכוּתָא תִּלְיָא בֵּיהּ וְלֹא אֶעֱדִי
 מִיְהִי, מְנַלְן דְּכִתִּיב וְאֵת הִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן, זְכוּתָא
 דְּאֲנוּן נִפְשָׁן הוּוּ אֲזִיל עִמִּיהּ דְּאַבְרָהֶם. לָךְ לָךְ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵאִי טַעְמָא דְּגִלּוּיָא קַדְמָאָה דְּאֵתְגַלִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ עֲלֵיהּ דְּאַבְרָהֶם פֶּתַח בְּלָךְ לָךְ,
 דְּהָא עַד הָכָא לָא מְלִיל עִמִּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, מֵאִי
 טַעְמָא פֶּתַח לָךְ לָךְ. אֶלָּא הָא קְאָמְרוּ דְרַמְזוּ בְּחוּשְׁבַּנִּיהּ
 מָאָה דְּהָא לְמָאָה שְׁנִין אֵתְיִילִיד לִיהּ בַּר.

אַבְל תָּא תְּזִי, כֹּל מַה דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ בְּאַרְעָא
 כֹּלָּא רְזָא דְּחִכְמָתָא אִיהוּ, בְּגִין דְּאַבְרָהֶם לָא הוּוּ
 דְּבִיק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ כְּדִין כְּדָקָא תְּזִי, אָמַר לִיהּ
 לָךְ לָךְ, וְדָא רַמְזוּ לְהֵהוּא אֵתְר דְּבַעֵי לְאַתְקַרְבָּא בְּהַדִּיָּה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, וְאִיהוּ דְרַגְא קַדְמָאָה לְאַעֲלָא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, בְּגִין כֹּךְ לָךְ לָךְ.

וְהָאִי דְרָגָא לָא יְכִיל אַבְרָהָם לְאַתְאַחְדָּא בֵּיה עַד דֵּייעוּל
 לְאַרְעָא דְתַמָּן יִקְבֵּל לֵיה לְהֵהוּא דְרָגָא, כְּגִוּוֹנָא
 דָּא כְּתִיב, (שמואל ב ב) וַיִּשְׁאַל דָּוִד בְּיַי לֵאמֹר הֲאֶעֱלֶה בְּאַחַת
 מִמְּעָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יְיָ עֲלֶיהָ וַיֹּאמֶר אָנָּה אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר
 חֲבֵרוֹנָה. וְכִי כִּיּוֹן דְּמִית שָׂאוּל וּמְלָכוּתָא אֲתַחְזִי לְדָוִד
 אֲמַאי לָא קִבִּיל מְלָכוּתָא מִיַּד עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

אַלָּא כִּלְא רְזָא דְחֲכַמְתָּא אִיהוּ, בְּגִין דְּדָוִד לֵית לֵיה
 לְקַבְּלָא מְלָכוּתָא אֲלָא עַד דֵּייתְחַבֵּר בְּאַבְהֵן דְּאַנּוֹן
 בְּחֲבֵרוֹן וּכְדִין בְּהוּ יִקְבֵּל מְלָכוּתָא. וְעַל דָּא אֲתַעֲכַב תַּמָּן
 שְׁבַע שָׁנִין בְּגִין דֵּיִקְבֵּל מְלָכוּתָא כְּדָקָא יְאוּת וְכִלְא בְּרֻזָּא
 דְּחֲכַמְתָּא וּבְגִין דֵּייתַקֵּן מְלָכוּתֵיהּ. כְּגִוּוֹנָא דָּא אַבְרָהָם לָא
 עָאֵל בְּקִיּוּמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּעָאֵל לְאַרְעָא.

חָמִי מַה כְּתִיב וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְצָא. וַיַּעֲבֹר וַיִּלְךְ מִבְּעֵי
 לֵיה, אֲלָא הָכָא הוּא רְמִז שְׂמָא קְדִישָׁא דְּאַתְחַתִּים
 בֵּיה עֲלָמָא בְּע"ב אֲתוּוֹן גְּלִיפֵן דְּכִלְהוּ בְּשֵׁמָא דָּא. כְּתִיב
 הָכָא וַיַּעֲבֹר וּכְתִיב הָתָם (שמות לד) וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא:

סְתָרֵי תוֹרָה

בְּסִפְרָא דְּרַבִּי יִיסָא סָבָא

כְּתִיב הָכָא וַיַּעֲבֹר

אַבְרָם בְּאַרְצָא וּכְתִיב הָתָם

אַנִּי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבֵי. (שמות לג)

וְהוּא רְמִז לְקְדוּשָׁה דְּאַרְעָא

דְּאַתִּי מֵאַתֵּר עֲלָאָה כְּדָקָא

(ע"ט ע"ב מקב"ה עד ויעבור הוא גליון)

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְמִז

חֲכַמְתָּא עֲלָאָה בְּאַבְרָהָם

וּבִיצְחָק, אַבְרָהָם דָּא נִשְׁמָתָא

לְנִשְׁמָתָא וְאִיהִי (ס"א אב ורם),

נִשְׁמָתָא דָּא הִיא שְׂרָה. לוֹט דָּא

הוא נח"ש וּבַת זוגיה דההוא
 סמאל. רוי"ח קדישא דא
 יצחק. נפ"ש קדישא דא
 רבקה. יצ"ר הרע דא רוח
 הבהמה, ועל דא אמר שלמה
 בַּחֲכַמְתִּיהָ (קהלת ג) מי יודע
 רוח בני האדם העולה היא
 וגו' נפש הבהמית דא נפש
 מסטרא דיצר הרע.

ועל דא אמרו (נ"א דההוא)
 דאיהי נשמתא לנשמתא
 אתערא לגברא בירא'ה
 ובחכמ'תא, נשמתא אתערא
 לאיניש בבינה, הדא הוא
 דכתיב, (איוב כח) ויאמר לאדם
 הן יראת יי היא חכמה וגו'.
 נשמ'תא אתערי בתשוב'ה
 דאתקרי בינה ואקרי שר'ה.
 ורוי"ח הוא הקו"ל ואתקרי
 דעת ואתערי לאיניש די סליק
 קליה באורייתא, ואתקרי
 תורה שבכתב, ונפש השכלית
 אתער מניה עובדין טבין.

ובדוגמא דא ברא גופא
 מארבע יסודות אש ורוח
 ועפר ומים כגוונא דהוא
 נשמתא לנשמתא נשמה ורוח
 ונפש. מים דא דכר ודא הוא

חזי. עד מקום שכם עד אלון
 מורה. מסטרא דא (ד"א ל"ג)
 דלתתא). לסטרא דא פדקא
 חזי. והפנעני אז בארץ. הא
 אתמר דעד פדין שלטא
 חזיא בישא דאתלטיא
 ואייתי לווטין על עלמא
 דכתיב, (בראשית ט) ארור פנען
 עבד עבדים יהיה לאחיו
 וכתיב, (בראשית ו) ארור אתה
 מכל הבהמה וגו'. ותמן
 אתקריב אברהם לגבי
 קודשא בריך הוא. מה פתיב
 וירא יי אל אברם הכא
 אתגלי ליה מה דלא הוה
 ידע ההוא חילא עמיקא
 לשלטא על ארעא. ובגין
 כך וירא מה (דף פ ע"א) דהוה
 מתפסי מניה.

וכדין ויבן שם מזבח ליי
 הנראה אליו, כיון
 דאמר ליי מהו הנראה אליו.

מִים מְתִיקֵי דְקְדוּשָׁה, וְאִית
 מִים הַמְאָרְרִים דְאַנּוּן יֵצֵר
 הָרַע. אִית אֲשָׁא קְדִישָׁא
 נוֹקְבָא וְאִית אֲשָׁא נוֹכְרָאָה
 אֲשֶׁר זָרָה, וְעַל דָּא כְּתִיב וְאֵל
 יִבֹּא בְּכָל יַעַת אֵל הַקֹּדֶשׁ,
 דְּאִיהִי נוֹקְבַתָּא מִן יֵצֵר הָרַע.
 רוּחַ קְדִישָׁא אִיהוּ דְכֹר. אִית
 רוּחַ מְסֻבָּא דָּא יֵצֵר הָרַע
 שְׁנַאמֵר (ישעיה ד) כִּי מִשְׁרַשׁ
 נַחֲשׁ יֵצֵא צַפֵּעַ. אִית עֶפְר
 קְדִישָׁא וְאִית עֶפְר מְסֻבָּא.

וְעַל דָּא נִשְׁמַתָּא דְאִיהִי
 תְּשׁוּבָה אֶתְקִיפַת בֵּיהּ בְּהֵוֹא
 נַחֲשׁ לְתַבְרָא לִיהּ בְּשַׁעֲבוּדָא
 דְתְּשׁוּבָה וְאִמְשִׁיךְ לִיהּ לְבַתִּי
 כְּנִסְיוֹת וְלְבַתִּי מְדַרְשׁוֹת, וְאַנּוּן
 אַרְבַּע יְסוּדֵי מִתְּפֻשְׁטִין לְכ"ב
 אֲתוּוֹן אַחַה"ע בּוּמ"ף גִּיכ"ק
 דְּטַלְנִ'ת זִסְר"ן. (עד כַּאן

גליון):

וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאַרְצָא עַד מְקוּם
 שְׂכֵם. דָּא בִּי כְּנִישְׁתָּא אֲתֵר
 דְּדִיּוֹרָא דְשְׁכִינְתָּא תַּמָּן כְּמָא
 דְּאֵת אָמֵר, (בראשית מח) וְאַנְ"י
 נִתְתִּי לָךְ שְׂכֵם אַחַד, דָּא
 שְׁכִינְתָּא דְאַתְחַזִּי לִיהּ הוֹאִיל
 וְאַתְקֵרִי צְדִיק, דְּהָא צְדִיק לֹא

אֵלָא הָכָא אֲתַגְלִי לִיהּ הֵוֹא
 דְּרָגָא דְשְׁלֵטָא עַל אֲרַעָא
 וְעַל בֵּיהּ וְאַתְקִיִּים בֵּיהּ:

וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם הִתְרַה. מִתַּמָּן
 יַדַּע הֵר יי. וְכִלְהוּ

דְּרָגִין דְּנִטְיַעִין בְּהֵאִי אֲתֵר.

וַיֵּט אֶהְלֵה בְּה"א כְּתִיב.

פְּרִישׁ פְּרִישׁוּ וְקַבִּיל מַלְכוּ

שְׁמִיָּא בְּכִלְהוּ דְּרָגִין דְּאַחִידִין

בֵּיהּ. וְכִדִּין יַדַּע דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט עַל כֹּלָא.

וְכִדִּין בְּנֵה מְזַבַּח. וְתֵרִין

מְדַבְּחֵן הוּוּ, בְּגִין דְּהָכָא

אֲתַגְלִי לִיהּ דְּהָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט עַל כֹּלָא

וַיַּדַּע חֲכָמָה עֲלָאָה, מַה דְּלָא

הוּוּ יַדַּע מְקַדְמַת דְּנָא. וּבְנֵה

תֵּרִין מְדַבְּחֵן חַד לְדְרָגָא

דְּאַתְגְּלִיָּא וְחַד לְדְרָגָא

דְּאַתְכַּסִּיָּא.

תָּא חַזִּי, דְּהָכִי הוּוּ

בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב וַיִּבֶן שֵׁם

דַּיּוּרָה אֶלָּא בְּהַדֵּי צְדִיק, וְדָא
הוּא עַד מְקוּם שְׂכָם. עַד אֲלוֹן
מוֹרָה אֵלּוּ בְּתֵי מְדַרְשׁוֹת
דְּאוּלְפִין וּמּוֹרִים תַּמָּן תּוֹרָה
בְּרַבִּים.

וְהַכְּנַעֲנִי אִזּוּ בְּאַרְצָא. כְּדִין
אֲתַבְּסָם וְאֲתַתְּקֹן יִצְרַהֲרַע
בְּגּוֹפָא בְּעַל פְּרַחֲיָה. דְּסִגְיָאִין
שְׂמֵהּ אֵית לִיה, וּבְגִינֵי כְּ
(אֲתַתְּדֹר) אֲדַכְּרַ בְּשְׂמֵהּ סִגְיָאִין.
אִזּוּ בְּאַרְצָא וְדָאִי וְאֲתַכְּפִיא
בְּהַאִל, בְּגִין דְּכְדִין אִיהוּ גּוֹפָא
בְּזַמְנָא דְּלָא אֲתַעְבֵּר מְנִיָּה
הֵהוּא נָחַשׁ כָּל כֶּף, בְּגִין
דְּבִקוּתָא דְּגּוֹפָא כְּדִין הַכְּנַעֲנִי
אִזּוּ בְּאַרְצָא, אֲמַאי אֲקָרִי כְּנַעֲנִי,
דְּאֲסַחֲר גּוֹפָא לְדִינִין בִּישׁוּן.

וְנִשְׁמַתָּא קִיִּימָא בְּהַאִי עֲלֵמָא
(לְאֲתַתְּקֹנָא אוּרְחוּי דְּגּוֹפָא) כְּדִקְא
יְאוּת בְּגִין לְמִזְכְּרֵי בְּה, לְבַתֵּר
כְּד נִפְקַת מֵהַאִי עֲלֵמָא אִי
זְכָאת סְלִקָא לְאַתְרָה דְּנִפְקַת
מִתַּמָּן דְּכְתִיב אֶל מְקוּם הַמְּזִבַּח
אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשֹׁנָה
וְכְתִיב אֶל הַמְּקוּם אֲשֶׁר הָיָה
שָׁם אֶהְלֶה בְּתַחֲלָה. אֶהְלֶה
בְּה"א.

וְהִשְׁתָּא אִיהִי קִיִּימָא בֵּין

מְזִבַּח לִיִּי הַנִּרְאָה אֱלֹהֵינוּ וְגו'.

וּלְבַתֵּר כְּתִיב וַיִּבֶן שָׁם מְזִבַּח
לִיִּי סֶתֶם וְלֹא כְּתִיב הַנִּרְאָה
אֱלֹהֵינוּ. וְכֹלָא רְזָא דְּחִכְמַתָּא
אִיהוּ. וְכְדִין אֲתַעְטֹר אֲבֵרָהֶם
מִדְּרָגָא לְדְרָגָא עַד דְּסְלִיק
לְדְרָגִיָּה הַדָּא הוּא דְּכְתִיב
וַיִּסַּע אֲבֵרָם הַלֹּךְ וְנִסּוּעַ
הַנִּגְבָּה. דָּא דְרוּם דְּהוּא
חִוּלְקִיָּה דְּאֲבֵרָהֶם. הַלֹּךְ
וְנִסּוּעַ דְּרָגָא בְּתֵר דְּרָגָא עַד
דְּסְלִיק לְדְרוּם וְתַמָּן אֲתַקְשֵׁר
כְּדִקְא יְאוּת וְסְלִיק לְדְרָגִיָּה
דְּדְרוּם. כִּיּוֹן דְּאֲתַעְטֹר
אֲבֵרָהֶם בְּדְרָגֵי בְּאַרְעָא
קִדְיִשָׁא וְעָאֵל (בְּאַרְעָא) בְּדְרָגָא
קִדְיִשָׁא, כְּדִין מַה כְּתִיב וַיְהִי
רָעַב בְּאַרְצָא. דְּלָא הוּוּ יְדַעֵי
יְדִיעָה לְקַרְבָּא לְגַבֵּי
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

וַיְהִי רָעַב בְּאַרְצָא, דְּעַד כְּעַן
לֹא הוּוּ חִילָא דְּעַל אֲרַעָא

לְסִלְקָא לְעֵילָא וּבִין לְנַחְתָּא
 לְתַתָּא. (דְּכְתִיב) בֵּין בֵּית אֵל
 וּבֵין הָעַי. אִי זְכָאת סִלְקָא אֵל
 מְקוּם הַמְזֻבַּח, אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם
 וְגו'. מֵאן עָשָׂה וּמֵאן מְזֻבַּח.
 אֵלָא אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם, דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּאִיהוּ
 עֲבַד תַּמָּן הָאִי מְזֻבַּח וְאִתְקִין
 לֵה עַל תְּרִיסַר אַבְנִין לְמִסְפָּר
 שְׁבֻטֵי בְנֵי יִעֲקֹב אֲשֶׁר הִיָּה
 דְּבַר יי אֱלֹוֵי לְאֹמֵר יִשְׂרָאֵל
 יְהִיָּה שְׁמֶךָ וְדָאִי.

וּמְזֻבַּח דָּא עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה
 פֶּד אֲתַבְּרִי עֲלֵמָא עֲלָאָה
 (עֲלָאָה) טְמִירָא לְכָל עֲלָמִין,
 וּמִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא קָאִים
 וּמְקָרִיב עֲלָה קֶרְבָּנִין
 דְּנִשְׁמַתִּין, כִּיּוֹן (דף 9 ע"ב)
 דְּנִשְׁמַתָּא סִלְקָא תַּמָּן מַה כְּתִיב
 וַיִּקְרָא שֵׁם אֲבָרָם בְּשֵׁם יי,
 נִשְׁמַתָּא קָאִרי תַּמָּן וְאֲצִירָא
 בְּצִרְוֹרָא דְחִיִּי.

וְכָל דָּא, אִי זְכָאָה בְּהָאִי עֲלֵמָא
 לְאִתְקַנָּא גּוּפָא כְּדָקָא יָאוּת וּלְאִכְפִּיא (וּלְאִסְפִּיא) תּוּקְפָא דְהֵהוּא לְטִיָּא,
 עַד דְּאִתְפָּרְשָׁא מִנְיָה מַה כְּתִיב, וַיְהִי רִיב בֵּין רוּעֵי מְקַנְהָ אֲבָרָם וּבֵין
 רוּעֵי מְקַנְהָ לוּט (דָּא יִצְרַר הָרַע), דְּבִכְל יוּמָא וַיּוּמָא בְּהָאִי עֲלֵמָא, אַנּוּן
 סִיעֵן וּמְנַהֲיָגִי דְנִשְׁמַתָּא, וְאַנּוּן סִיעֵן וּמְנַהֲיָגִין דִּיצַר הָרַע, אַנּוּן
 בְּקִטְרוּגָא מְקִטְרָגִין אֱלִין בְּאֱלִין, וְכָל שְׁיִיפִין דְּגּוּפָא בְּצַעֲרָא בִּינְיָהוּ
 בֵּין נִשְׁמַתָּא וְהֵהוּא נַחֲשׁ דְּקָא מְגִיחִין קֶרְבָּא בְּכָל יוּמָא.

יְהִיב תּוּקְפָא וּמְזוּנָא עַל
 אֲרַעָא, בְּגִין דְּעַד לָא
 אִתְקַדְשֵׁת (נ"א אִתְתַּקְנַת) וְלָא
 קִיָּימָא בְּקִיּוּמָא. כִּיּוֹן דְּחָמָא
 אֲבָרָהֶם דְּהָא הֵהוּא חֵילָא
 דְּמִמְנָא עַל אֲרַעָא לָא יְהִיב
 תּוּקְפָא וְחֵילָא קְדִישָׁא
 כְּדִקְחֹזִי, כְּדִין וַיֵּרַד אֲבָרָם
 מִצִּרְיָמָה לְגוּר שָׁם. מְנָא יַדַּע
 אֲבָרָהֶם, דְּכְתִיב לְזִרְעֶךָ
 נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת. כְּדִין
 יַדַּע אֲבָרָהֶם דְּהָא אֲרַעָא לָא
 אִתְתַּקְנָא בְּתַקוּנָא קְדִישָׁא
 אֵלָא בְּדִרְגִין (יִדְעֵן) קְדִישִׁין
 דִּיפְקוֹן מִנְיָה, וְכִדִּין יַדַּע
 אֲבָרָהֶם רוּא דְּחִכְמַתָּא
 דְּאֲרַעָא לָא תַתְקֵן בְּקְדוּשָׁה
 אֵלָא כְּדָאֲמַרְן:

לְאִתְקַנָּא גּוּפָא כְּדָקָא יָאוּת וּלְאִכְפִּיא (וּלְאִסְפִּיא) תּוּקְפָא דְהֵהוּא לְטִיָּא,
 עַד דְּאִתְפָּרְשָׁא מִנְיָה מַה כְּתִיב, וַיְהִי רִיב בֵּין רוּעֵי מְקַנְהָ אֲבָרָם וּבֵין
 רוּעֵי מְקַנְהָ לוּט (דָּא יִצְרַר הָרַע), דְּבִכְל יוּמָא וַיּוּמָא בְּהָאִי עֲלֵמָא, אַנּוּן
 סִיעֵן וּמְנַהֲיָגִי דְנִשְׁמַתָּא, וְאַנּוּן סִיעֵן וּמְנַהֲיָגִין דִּיצַר הָרַע, אַנּוּן
 בְּקִטְרוּגָא מְקִטְרָגִין אֱלִין בְּאֱלִין, וְכָל שְׁיִיפִין דְּגּוּפָא בְּצַעֲרָא בִּינְיָהוּ
 בֵּין נִשְׁמַתָּא וְהֵהוּא נַחֲשׁ דְּקָא מְגִיחִין קֶרְבָּא בְּכָל יוּמָא.

לְאֶתְחַבְּרָא בְּהוּ לְאַסְטָאָה לֹון
וּלְאוּבְדָא לֹון. (וּאִבְרָהָם בְּעוּבְדִין
טְבִין בְּתִשְׁבָּה בְּאוּרִיִּיתָא) (חסר) (ס"א
בְּעוּבְדִין בִּישִׁין.

כִּיּוֹן דְּאַשְׁתָּאֶרֶת נִשְׁמַתָּא בְּלֹא
מְקַטְרָגָא וְאַתְדְּכִי גּוּפָא
מֵהֵהוּא זִוְהַמָּא, מִיַּד קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲשֵׁרִי דִּיּוּרִיָּה
בְּהִדִּיָּה וִירִית אַחְסַנְתָּא עַלְמָה
וְתַתָּאָה, וְאִית לִיה נִיּוּחָא בִּין
צְדִיקָיָא, וְהֵהוּא לְטִיָּא בִּין אַנּוֹן
רְשִׁיעִיָּא חָטָאן בְּהִדִּיָּה, עַד
דְּלֹא הוּוּ פּוֹרְקָנָא לְחוּבֵיָּהוּ.

מֵה כְּתִיב וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי
נִשְׁבַּה אַחִיו. וַיִּשְׁמַע אַבְרָם דָּא
נִשְׁמַתָּא דְּאַשְׁתָּאֶרֶת בְּדְכִיו
בְּגוּפָא. כִּי נִשְׁבַּה אַחִיו, דָּא
יֵצֵר הָרַע דְּנִשְׁבַּה בִּין אַנּוֹן
חֲיִיבָא בְּחוּבִין סְגִיָּאִין. וַיִּרְק
אֶת חֲנִיכֵיו יְלִידֵי בֵיתוֹ, אֶלִין
אַנּוֹן צְדִיקָיָא דְּלַעָאן
בְּאוּרִיִּיתָא דְּאַנּוֹן שִׁיפִי דְּגוּפָא
זְרִיזִין לְמִיָּהָר בְּהִדִּיָּה י"ח
וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת, אֶלִין רַמ"ח
שִׁיפִין דְּגוּפָא, וּשְׁבַעֲעִין דְּרִזָּא
דְּנִשְׁמַתָּא דְּנַפְקָא מִתְּמָן.
בְּכֻלָּא אֲזַדְרֹז לְמַהָר תְּמָן לְגַבִּי
אַנּוֹן חֲיִיבָא לְאַתְבָּא לֹון
(מחובי) מחוביהוֹן.

מֵה כְּתִיב וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֵל
לוֹט. נִשְׁמַתָּא אֶהְדְּרָא לְגַבִּי
יֵצֵר הָרַע וְאָמַר לִיָּה, אֵל נָא
תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינִיָּה וּבִין
רוּעֵי וּבִין רוּעֵיָּה, סְטֵרִין דִּילִי
וּסְטֵרִין דִּילָךְ. כִּי אַנְשִׁים אַחִים
אַנְחִנוּ, יֵצֵר טוֹב וַיֵּצֵר הָרַע
קְרִיבִין דָּא בְּדָא, דָּא לִימִינָא
וְדָא לְשְׁמָלָא.

הֲלֹא כָל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הַפְּרֹד
נָא מֵעַלִי. סְגִיָּאִין חֲיִיבָא אַנּוֹן
בְּעַלְמָא, זִיל וְשׁוּט אַבְתְּרִיָּהוּ
וְאַתְפְּרֹשׁ מֵעַמִּי. אִם הִשְׁמָלָל
וְאִימִינָה וְגו'. וְאוּכַח לִיָּה
וְאַעִיק לִיָּה בְּכַמָּה קְרִבִין
דְּעַבִיד בְּהִדִּיָּה בְּכָל יוֹמָא, עַד
דְּכְתִיב וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל
אַחִיו.

כִּיּוֹן דְּמִתְפְּרִשִׁין דָּא מִן דָּא מֵה
כְּתִיב, אַבְרָם יָשָׁב בְּאָרֶץ
כְּנַעַן. אֶתִּישְׁבַת נִשְׁמַתָּא בְּאַנּוֹן
צְדִיקָיָא בִּישׁוּבָא טַב בְּשָׁלָם.
וְלוֹט יָשָׁב בְּעָרֵי הַכְּפָר, הֵהוּא
לְטִיָּא מְקַטְרָגָא אָזִיל לְקַטְרָגָא
וּלְאֶתְחַבְּרָא בְּאַתְר דְּחֲיִיבָא
תְּמָן דְּכְתִיב וַיֹּאֲהֵל עַד סְדוּם.
מֵה כְּתִיב בְּתַרִּיָּה וְאַנְשֵׁי סְדוּם
רָעִים וְחָטָאִים לִי מְאֹד. תְּמָן
שְׂרִיָּא וְשׁוּי דִּיּוּרִיָּה בֵּינֵיָּהוּ

וּשְׁם שְׁנֵי בְנָיו מִחֶלֶן וּכְלִיזָן אֶפְרַתִּים.
אֱלִימֶלֶךְ דָּא נִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמַתָּא.

נַעֲמִי דָּא נִשְׁמָה, וְאִמַּי
אֶתְקָרִי נַעֲמִי, מְשׁוּם (תהלים צ)
וַיְהִי נַעֲם יְיָ אֱלֹהֵינוּ. מִחֶלֶן דָּא רוּחָא
קֻדְשָׁא, וְלָמָּה אֶתְקָרִי מִחֶלֶן דְּמַחֵל לִיה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רוּחַ דָּא נֶפֶשׁ קֻדְשָׁא,
וְלָמָּה אֶתְקָרִי רוּחַ עַל שְׁם תוֹרָה. כְּלִיזָן
דָּא רוּחַ"א דְּבַעֲיָר"א, וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה
עַלְיוֹ הַשְּׁלוֹם (קהלת ג) רוּחַ הַבְּהֵמָה דָּא
יֵצֵר הַרְעָה. עֲרַפָּה דָּא נֶפֶשׁ דְּשִׁמְאֵלָא
בַּת זַוְגִיָּה שֶׁל יֵצֵר הַרְעָה. וְלָמָּה אֶתְקָרִי
עֲרַפָּה מְשׁוּם כִּי עִם קֶשֶׁה עֲרַף הוּא.

אִי זָכָה בַּר נִשְׁ סִלְקָא נִשְׁמַתָּא
עֲלָאָה, וְאִי לָאוּ מִסְתַּלְקִי אֲנֹן
דוּבְרִי נִשְׁמַתָּא וְרוּחָא
וְאִשְׁתָּאֵר נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה וְנֶפֶשׁ
הַשְּׁכֵלִית, מַה כְּתִיב, (רות א)
וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה
שָׁמָּה וּשְׁתִּי כְּלוּתִיהָ עִמָּה
וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְכֻלּוֹתִיהָ שְׁבִנָּה
בְּנַתִּי וְגו'. וַתֹּאמֶר רות אֵל
תַּפְּגְעִי בִּי וְגו' וְעֲרַפָּה שְׁבָה
לְעִמָּה (וּלְאֱלֹהֵיהָ). תַּנּוּן עֲבַד
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרוּשָׁלַם
לְעִילָא כְּגוּוֹנָא דִּירוּשָׁלַם
דִּלְתָתָא, בְּשׁוּרִין וּמְגַדְדִּין
וּפְתִיחִין פְּתִיחִין, וְאֲנֹן חוֹמוֹת
דְּתַמְּנָן אֵית עֲלֵיהוֹן נְטָרִין (דד פא

מַה כְּתִיב וַיִּרְדֹּף עַד דָּן. רְדִיף
אֶבְתְּרִיִּהּ וְאוּדַע לֹון דִּינָא
דְּהוּא עֲלָמָא וְעוֹנָשָׁא
דְּגִיָּהֶנּוּ, וְלֹא יְהִיב דְּמִיכוּ
לְעִינֵיהּ בִּימָמָא וּבְלִילֵיאָ עַד
דְּאוּכַח לֹון לְאַנּוֹן חֵיִיבִין
וְאַתִּיב לֹון בְּתִיּוּבְתָא לְגַבִּי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה כְּתִיב
וַיֵּשֶׁב אֶת כָּל הָרְכוּשׁ, אָתִיב
לֹון בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימָא כְּדָקָא
יָאוּת.

וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וְגו'. אֶפְלוּ
לְהוּא יֵצֵר הָרַע אֶתְקִיף
בְּהֵדִיָּה עַד דְּאֶכְפִּיָּיהּ בְּעַל
כְּרַחֲיָה (וְלֹא) וְאֶמְתִּיק לִיה
כְּדָקָא חֲזִי. כְּלָא אָתִיב
בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימָתָא כְּדָקָא
יָאוּת, בְּגִין דְּלֹא אִשְׁתַּכַּח
יִמָּמָא וְלִילֵיאָ עַד דְּאוּכַח לֹון
וְרִדֹּף לֹון עַל הוּא חוּבָא
דְּחָאבוּ עַד דְּתָאבוּ בְּתִיּוּבְתָא
שְׁלִימָתָא כְּדָקָחוּ.

אֶהֱדַרְנָא לְמִילֵי קֻדְמָאִי
דְּפְרַשְׁתָּא. כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ג)
מִצְאוּנֵי הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹבְבִים
בְּעִיר וְגו'. (תַּנּוּן כְּדוּגְמַת דְּרַמִּיז
בְּאַבְרָהָם וַיִּצְחַק וַשְׂרָה וְרַבְּקָה יוֹדִי,
כְּדוּגְמָא דָּא רַמִּיז בְּהַאי קְרָא (רות א)
וּשְׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁם אִשְׁתּוֹ נַעֲמִי

מִלְאָה הִלְכְתִי בְּהוּא אַתְר וְרִיקָם
הִשִּׁיבֵנִי יי בְּלֹא תוֹרָה וּבְלֹא מַעֲשִׂים
טוֹבִים דְּאֶעֱלֵל לִי בְּגוֹפָא בִּישָׂא לְמַח
תְּקַרְאֵנָה לִי נְעַמִּי וְיִי עֲנֵה בִי. וְאִי
זְכָאת עֵיילת לְגַנְתָּא דְעֵדוֹן,
פִּיּוֹן דְעֵיילת יִתְבָּא תַמְן

בְּגַנְתָּא (אזדווגת באלימלך דא מחלון
דְּדָא רוח אזדווג ברות דְּדָא נֶפֶשׁ
השכלית) וְאִתְלַבְּשׁוּ (ד"א
וְאִתְלַבְּשֵׁת) תַמְן בְּלִבוֹשָׂא
דְּדִיּוֹקְנָא דְהָאִי עֲלֵמָא
וְאִתְעַדְנַת תַמְן.

סִתְרָא דְסִתְרִין לַחֲכִימֵי לְבָא
אַתְמָסֵר. (אָרְבַּע) תְּלַת דְרָגִין
אַנוֹן דְאַחֲזִין דָּא בְּדָא, וְאֵלִין
אַנוֹן נֶפֶשׁ (נִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמַתָּא נִשְׁמַתָּא
עֲלָא דְאַתְקָרִי יו"ד) רִוּוּחַ וְנִשְׁמָה.
(נֶפֶשׁ) נֶפֶשׁ אִיהוּ חֵילָא דְגוֹפָא
אַתְבְּנֵי מִנִּיהּ. דְכַד בַּר נֶשׁ
אַתְעַר בְּהָאִי עֲלֵמָא לְאַזְדוּגָא
בְּנוֹקְבִיָּה כָּל שְׂיִיפֵי מִסְתַּכְמֵי
(נ"א מִתְכַנְשֵׁי) וּמִתְתַקְנֵי
לְאַתְהַנָּאָה (לְנִשְׁמָה) תַמְן, וְהָהוּא
נֶפֶשׁ וְרַעוּתָא דִילִיָּה אִסְתַּכְּם
בִּיָּה בְּהָהוּא עוֹבְדָא (מִמֶּשׁ)
וּמְשִׁיךְ לִיָּה לְהָהוּא נֶפֶשׁ
וְאֶעֱלֵל לִיָּה תַמְן בְּהָהוּא זְרַעָא
דְּאוֹשִׁיד.

וּמַגּוּ רַעוּתָא וּמְשִׁיכוּ דְנִפְשָׂא

דְּנִטְרֵי תְרַעֵי דְאַנוֹן חוֹמוֹת
דְכְתִיב, (ישעיה סב) עַל חוֹמוֹתֶיךָ
יְרוּשָׁלַיִם הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים
וְגו'. וּמִיכָאֵל כְּהָנָא רַבָּא
עֲלָאָה מִכְּלָהוּ נִטְרֵי תְרַעֵי
דְאַנוֹן חוֹמוֹת.

נִשְׁמָה (דְאַתְקָרִי נְעַמִּי) כִּד נִפְקַת
מִהָאִי עֲלֵמָא, אִי זְכָאת עֲאֵלַת
בְּגַנְתָּא דְעֵדוֹן דְאַרְעָא דְנִטְע
קוּדְשָׂא בְרִיךְ הוּא לְרוּחִיהוֹן
דְצְדִיקֵיָּא כְּגוּוֹנָא דְהָהוּא
גַנְתָּא דְעֵדוֹן דְלַעִילָא. וְתַמְן כָּל
צְדִיקֵיָּא דְעֲלֵמָא.

וְכִד נִשְׁמַתָּא נִפְקַת מִהָאִי
עֲלֵמָא, עֲאֵלַת בְּמַעֲרַתָּא
דְכְּפֻלְתָּא דְתַמְן אִיָּהִ פִתְחָא
דְגִן עֵדוֹן. פְּגַעַת בְּאָדָם
הָרֵאשׁוֹן וּבְאַנוֹן אֲבָהוֹן דְתַמְן,
אִי זְכָאת אִיָּהִ, חֲדָאן בָּהּ
וּפִתְחִין לָהּ פִתְחִין וְעֲאֵלַת. וְאִי
לָא דְחִיִּין לָהּ לְבַר. (ומה דיא
אַמְרָה כִּד דְחִיִּין לָהּ לְבַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ג)
מִצְאוּנֵי הַשׁוֹמְרִים וְגו' אֲזֵלְתָּ. לְכַתֵּר
דְאֲזֵלְתָּ תַמְן מִקְמֵי דְאַתְיָא לְעֲלֵמָא דָּא
וְיַהֲיִבַת גַּר עַל רִישֵׁיהָ שְׁנֵאֲמַר (אִיּוֹב כט)
בְּחֵלוֹ גֵרוֹ עָלַי רֵאשִׁי כָּל מֵאֵן דְחֻזוֹן לָהּ
מִזְדַּעְזְעִין וְאַמְרֵי הַזֹּאת נְעַמִּי.

אַתְיִבַת הִיא וְאַמְרָה (רות א) אֵל
תְּקַרְאֵנָה לִי נְעַמִּי קְרָאן לִי מְרָה וְגו'. אֲנִי

חָדָא. וּכְדִין אַתְעֵרַת לְגַבֵּי
דְכוּרָא בְּתִיאובְתָא דִּילֵהּ,
לְהֵאִי רוּחַ כְּגוּוֹנָא דְנוֹקְבָא
לְגַבֵּי דְלִתְתָא אֲשֵׁדִיאַת זֶרְעָא.
בְּתִיאובְתָא לְגַבֵּי דְכוּרָא.

וּסְתָרָא דָא (כּד אֲשֵׁדִיאַת שְׁפַע
בְּתִיאובְתָא לְגַבֵּי נוֹקְבָא וְהִכָּא רָזָא)

(קְהַלַת יב) וְהַרוּחַ תָּשׁוּב אֶל
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָהּ.

וְהֵאִי רוּחַ (וּנְפִישׁ וּנְשָׁמָה וּנְשָׁמָה א
לְנִשְׁמָתָא כּד) נִפְקָא מֵהֵאִי עֲלָמָא
(וְאִתְפָּרַשְׁתּ מִנְפֶּשׁ (אִתְפָּרַשׁן י"ה אִסְתַּלַּק

לְגַנְתָּא דְעָדָן בְּשָׁמְיָא עֲלָאָה וּמִתְלַבֵּשׁ
בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה מִרְקָמָא בְּכָל גּוּוֹנִין)

עָאֵל לְגַנְתָּא דְעָדָן דְבִהֵאִי
עֲלָמָא (תְּתָאָה), וְאִתְלַבֵּשׁ תַּמָּן

גוּ אִוִּירָא דְגַנְתָּא כְּמָה
דְּמִתְלַבֵּשֵׁי מִלְאָכֵי עֲלָאֵי כּד

נְחָתִין לְהֵאִי עֲלָמָא. בְּגִין
דְאַנּוֹן מֵהֵהוּא רוּחַ הוּוּ דְכְּתִיב,

(תְּהִלִּים קד) עוֹשֶׂה מִלְאָכֵי
רוּחוֹת וְגו'.

אוּף הִכֵּי רוּחָא מִתְלַבֵּשׁ בְּגוּ
עָדָן דְאַרְעָא בְּדִיוֹקְנָא דְהֵאִי

עֲלָמָא וְתַמָּן אִתְעֵדְנַת בְּכָל
עֲדוּנִין, בְּגוּ עָדָן דָּא אִית

צִיּוּרִין וְדִיוֹקְנִין דְהֵאִי עֲלָמָא.
וְאִית צִיּוּרִין וְדִיוֹקְנִין דְעֲלָמָא

עֲלָאָה, וְתַמָּן כָּל אַנּוֹן צִדִיקֵיִיא

דְּמִשִּׁיךְ תַּמָּן, אִתְמַשֵּׁךְ חֵילָא
אוּחְרָא תַּמָּן מֵאַנּוֹן דְרָגִין
דְאַתְקֵרוֹן אִישִׁי"ם, וְעָאֵל כְּלָא
בְּמִשִּׁיכוֹ דְהֵהוּא זֶרְעָא,
וְאַתְבְּנֵי מִנִּיהּ גּוּפָא. וְדָא אִיהוּ
חֵילָא קְדָמָאָה תְּתָאָה דְאַנּוֹן
(אַרְבַּע) תְּלַת.

וּבְגִין דְהֵאִי (נְשָׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא)
נְפֶשׁ אֲקָרִיב בְּדְבָקוּתָא וִיסוּדָא

דְּגוּפָא, קְרַבְנָא דְאַתְקָרִיב
לְכַפְרָא עַל נִשְׁמָתָא אִתְיְהִיבַת

חוּלְקָא לְאַנּוֹן דְרָגִין דְאַישִׁי"ם
(דְאַתְקֵרוֹן רוּחַ וּנְפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית) בְּגִין

דְּמִשִּׁיכוֹ דְחוּלְקָא דְהֵהוּא
(נְשָׁמָה) נְפֶשׁ אֲתִי מִנִּיהוּ. וְהֵיִינוּ

דְכְּתִיב אֶת קְרַבְנֵי לְחַמֵּי לְאַשִּׁי
(מֵהוּוּ לְחַמֵּי לְאַשִּׁי דִּיהִיב מְזוּנָא לְאַשִּׁי

וְדָא הוּא שְׁפַע מְאוּר דְאַנּוֹן מִתְהַנּוּן מִזִּי
הַשְּׂכִינָה) בְּגִין דְהוּא כְּפָרָה

דְנִפֶּשׁ נְטִילֵי חוּלְקִיהוּן. וְכֵד
מִית בַּר נֶשׁ בְּהֵאִי עֲלָמָא,

הֵהִיא נְפֶשׁ לָא אִתְעֵדִי מִן
קְבָרָא לְעֲלָמִין, וּבְחֵילָא דָּא

יְדַעֵי מִתֵּיִיא וּמִשְׁתַּעוּ דָּא עִם
דָּא.

רוּחַ אִיהוּ דְמְקִיִּים לְנִפֶּשׁ בְּהֵאִי
עֲלָמָא. וְאִיהוּ מְשִׁיכוֹ

דְאַתְעֵרוּתָא דְנוֹקְבָא לְגַבֵּי
דְכוּרָא כּד אַנּוֹן בְּתִיאובְתָא

תִּרְיִן מִכְּמָה דְהוּת בְּקַדְמִיתָא.
 (ודא הוא בחול ואסתלקא בלישבות דגן
 עדן ומתעסק באורייתא ובכל רישי ירחי
 וזמני ושבתי נחתא אודווגת בגפשא).

נְשָׁמָה הִיא חֵילָא עֲלָאָה עַל
 כָּל אֱלִין, וְאִיהִי מִחֵילָא
 דְדְכוּרָא רָזָא דְאֵילְנָא דְחַיִּי.
 וְדָא סְלָקָא לְעֵילָא מִיַּד. וְכָל
 הַיְי (ד"א אַנּוּן) תְּלַת דְרָגִין
 מִתְקַשְׁרִין כְּחָדָא דָּא בְדָא. וְכַד
 מִתְפָּרְשֵׁן כְּלָהוּ סְלָקִין וְתַבִּין
 לְהֵהוּא אֲתַר דְנִפְקוּ מִנִּיהּ.

כַּד הָאֵי רוּחָא נִפְקַת מֵהָאֵי
 עֲלָמָא וְעָאלַת בְּגוּ מְעֵרְתָא
 דְאָדָם וְאִבְהוּן תְּמֹן, אַנּוּן יְהִבִּין
 לָהּ פְּנִקְס סִימְנָא וְעָאלַת לְגִבִּי
 גִנְתָא דְעֵדוּן, קְרִיבַת תְּמֹן
 וְאִשְׁכַּחַת כְּרוּבִים וְהָהוּא לְהַט
 הַחֶרֶב הַמְתֵּהֲפֶכֶת. אֵי זְכָאֵת
 חֲמָאן פְּנִקְס סִימְנָא וּפְתַחִין לָהּ
 פְּתָחָא וְעָאלַת. וְאֵי לָא דְחִיִּין
 לָהּ לְבַר.

וְיִתְבָּא תְּמֹן, כָּל הָהוּא זְמָנָא
 דִּיתְבָּא מִתְלַבְּשָׁא תְּמֹן
 בְּדִיוֹקְנָא דְהָאֵי עֲלָמָא. וּבְרִישׁ
 יְרַחֵי וְשַׁבְתִּי כַּד בְּעָאֵת
 לְסְלָקָא. צְדִיקְיָא דְבִגְנָתָא
 דְעֵדוּן יְהִבִּין לָהּ פְּנִקְס סִימְנָא,
 וְסְלָקַת בְּהָהוּא עֲמוּדָא וּפְגַעַת
 בְּאַנּוּן נְטָרֵי חוּמוֹת יְרוּשָׁלַם,

אֲזֵלִין וּמִתְעַדְנִין תְּמֹן, וּבְרִישׁ
 יְרַחֵי וְשַׁבְתִּי אַנּוּן בְּעָאֵן
 לְסְלָקָא לְעֵילָא. (דִּיוֹקְנָא דָּא מְרוּ"ח
 וְא"ש דְבִהָאֵי עֲלָמָא וּבְדִיוֹקְנָא דָּא
 אֲתַעַדְנֵנוּ בְּכָל עֵדוּנִין וּבְכָל זְמָנֵי וְיְרַחֵי
 וְשַׁבְתִּי אֲסִתְלָקוּ רוּ"ח וְנַפְ"ש וּמִתְפָּשְׁטִי
 מֵהָאֵי גּוּפָא וּמִתְלַבְּשִׁי בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה בְּגוּן
 עֵדוּן דְלְעֵילָא מְרַקְמָא בְּכָל גְּוּוּנִין. בְּאֵן
 אֲתַר הוּא י"ה בְּלְבוּשָׁא דִּילִיָּה וְאֲוִדוּוּגוּ
 כְּחָדָא יְדוּ"ד וְאַנּוּן נְהִינִן מְאוּר הַשְּׁכִינָה)
 וּבְמִצִּיעוֹת גִּנְתָּא אֵית עֲמוּדָא
 חָדָא מְרַקְמָא בְּכָל גְּוּוּנִין.
 וְהָהוּא רוּחַ כַּד בְּעָא לְסְלָקָא,
 אֲתַפְּשֵׁט תְּמֹן מֵהָהוּא לְבוּשָׁא
 (וְנַפְשָׁא אֲשֶׁתְּאַרְת תְּמֹן בְּגוּפָא) וְעָאל
 גּוּ הָהוּא עֲמוּדָא (וְסְלָקַת) וְסְלִיק
 לְעֵילָא גּוּ הָהוּא אֲתַר דְנִפְקַת
 מִנִּיהּ, כְּדַכְתִּיב וְהָרוּחַ תָּשׁוּב
 וְגו'.

וְנָטִיל לָהּ מִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא
 וּמְקָרִיב לָהּ קָרְבַּן בּוֹסְמִין קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (וְאַתַּת)
 וְיִתְבָּא תְּמֹן וּמִתְעַדְנָא בְּהָהוּא
 צְרוּרָא דְחַיִּי (ישעיה סד) דְעֵינִין לָא
 רָאִתָּה אֱלֹהִים זוּלְתָךְ וְגו'.

לְבַתַּר (דף פא ע"ב) נְחָתָא לְגוּ
 גִנְתָּא דְאַרְעָא וּמִתְעַדְנָא בְּכָל
 עֵדוּנִין, וְאַתְלַבְּשַׁת בְּהָהוּא
 לְבוּשָׁא (וְאֲוִדוּוּגָא בְּנַפְשׁ דִּידִיָּה)
 וְיִתְבָּא תְּמֹן בְּטוּרָא עַל חַד

זֶהר

וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרֵימָה לְגֹר
שָׁם. מֵאֵי טַעֲמָא
לְמִצְרַיִם. אֶלָּא בְּגִין דְּשָׁקִיל
לְגַן יִי. דְּכִתִּיב בְּגַן יִי כְּאָרְץ
מִצְרַיִם. דִּתְמַן שָׁקִיל וְנַחֲת
חַד נִהְרָא דְאִיהוּ לְיַמִּינָא
דְּכִתִּיב, (בראשית ב) שָׁם הֶאֱחָד
פִּישׁוֹן הוּא הַסּוּבֵב אֶת כָּל
אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר שָׁם
הַזֶּהָב. וְאַבְרָהָם פִּיוֹן דִּידַע
וְעָאֵל בְּהִימְנוּתָא שְׁלִימָתָא.
בְּעָא לְמַנְדַּע כָּל אַנּוּן דְּרַגִּין
דְּאֵתְאֲחָדָן לְתַתָּא. וּמִצְרַיִם
הוּא נָטִיל מִיַּמִּינָא (ד"א
לְיַמִּינָא) וּבְגִין כֶּךָ נַחַת
לְמִצְרַיִם. וְתָא חֲזִי, כִּפְנָא
לָא אֶשְׁתַּכַּח בְּאַרְעָא אֶלָּא
כִּד מִסְתַּלְקֵי רַחֲמֵי מִן דִּינָא:
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לְבֹא
מִצְרֵימָה. אָמַר רַבִּי
אַלְעָזָר כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב,
כַּאֲשֶׁר קָרַב מִבְּעֵי לֵיהּ. מֵאֵי

אֵי זָכָא פְּתַחֲיָן לָהּ פְּתַחָא
וְעָאֵלָת. וְאֵי לָא נְטֻלִין מִינָהּ
הֵהוּא פְּנָקֶס וְדַחֲיִין לָהּ לְבַר.
תַּבַּת לְגַנְתָּא וְאַמְרָה (שיר
השירים ג) מִצְאוּנֵי הַשּׁוֹמְרִים
הַסּוּבְבִים בְּעִיר וְגו' נִשְׂאוּ אֶת
רִדְיָא מִעָלֵי, דָּא אִיהוּ פְּנָקֶס
סִימְנָא דְנֻטְלֵי מִנָּהּ (ד"א מִינָהּ).
שׁוֹמְרֵי הַחֲמוּמוֹת אֵלִין אַנּוּן
נְטֻרֵי חֲמוּמוֹת יְרוּשָׁלַיִם. (בדוּגְמָא
דָּא נִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמַתָּא אֲתַפְשֵׁט מִהֵהוּא
לְבוּשָׂא דְלַעֲיִלָא וּמִסְתַּלַּק לַעֲיִלָא לַעֲיִלָא
וְאֵתְהַנִּי מֵאוּר הַשְּׂכִינָה. וְנִשְׁמָה (ס"א
וְנִפְשָׂא) אֶשְׁתַּאֲרַת בְּגוּפָא
(שְׁמוֹת קמ"א ב) וּבְכָל רִישֵׁי יְרַחֵי
זִמְנֵי וְשַׁבְתֵּי נַחַתָּא נִשְׁמָה
לְנִשְׁמָה וּמִזְדוּוּגָא לְנִשְׁמָה
דְּאֶשְׁתַּאֲרַת בְּגוּפָא וּמִזְדוּוּגָא
בְּנִשְׁמָה וְדִיוֹקְנָא דְגַנְתָּא דְעָדָן
דְּלַתְתָּא הוּא אֵשׁ וּמִים שְׁנַאֲמַר
שָׁמַיִם. עַד הֵכָּא רוּחָא
דְּשַׁמְאֵלָא הַיּוֹרְדָת לְמַטָּה
אֲזֵלַת לְדַרְגָּא דִּילִיָּהּ וְנִפְשָׁא
דִּילִיָּהּ אֶשְׁתַּאֲרָא בְּגוּפָא
דְּאַרְעָא דְכִתִּיב, (איוב יד) אֲף
בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וְגו'. וְעַל
דָּא אָמְרוּ דְמַתִּיא יְדַעֵי בְּעַלְמָא
דְּאֵתֵי מִיְקָרָא דְצַדִּיקֵיא
וּמִעַלְמָא תַתָּאָה וּמִשְׁתַּעֲיִין דָּא
עִם דָּא) (עד כָּאן סְתָרֵי תוֹרָה):

כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב, אֲלֵא כְּדַכְּתִיב, (שמות יד) וּפְרָעָה הִקְרִיב
 דְּאִיהוּ אֶקְרִיב לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְתִיּוּבְתָא. אוּף הָכָא הִקְרִיב,
 דְּאֶקְרִיב גְּרַמְיָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָקָא יְאוּת. לְבֵא
 מִצְרִימָה לְאַשְׁגָּחָא בְּאַנּוּן דְּרַגִּין וּלְאַתְרַחְקָא מִנִּיּוּהוּ
 וּלְאַתְרַחְקָא מִעוּבְדֵי מִצְרַיִם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן (ס"א בְּגִין) דְּנַחַת אֲבָרְהָם
 לְמִצְרַיִם בְּלֵא רְשׁוֹ, אֲשֶׁת־עַבִּידוּ בְּנוֹי בְּמִצְרַיִם
 אַרְבַּע מֵאָה שָׁנִין, דְּהָא כְּתִיב וַיֵּרַד אֲבָרָם מִצְרַיִמָה. וְלֵא
 כְּתִיב רַד מִצְרַיִם, וְאַצְטָעַר כָּל הָהוּא לִילִיא בְּגִינָה
 דְּשָׂרָה.

וַיֹּאמֶר אֵל שָׂרָה אֲשֶׁתּוֹ הִנֵּה נָא יִדְעֶתִי כִּי אִשָּׁה יִפֹּת
 מְרֹאָה אֶת. וְכִי עַד הָהִיא שֶׁעֲתָא לָּא הוּא יִדַּע
 אֲבָרְהָם דְּאִשָּׁה יִפֹּת מְרֹאָה הוּת. אֲלֵא הָא אוּקְמוּהָ דְּעַד
 הָהִיא שֶׁעֲתָא לָּא אֲסַתְּכַל בְּדִיּוּקְנָא דְּשָׂרָה בְּסַגִּיאוּת
 צְנִיעוּתָא דְּהוּת בִּינִיּוּהוֹן, וְכַד קְרִיב לְמִצְרַיִם אֲתַגְלִיֵּיא
 אִיהִי וְחָמָא בָּהּ.

דְּבַר אַחַר בְּמָה יִדַּע, אֲלֵא עַל יְדָא דְּטוּרַח אוּרְחָא בַּר
 נֶשׁ מִתְּבַנָּה וְהִיא קִיִּימָא בְּשִׁפּוּרָא דִּילָהּ וְלֵא
 אֲשֶׁת־נִי. דְּבַר אַחַר הִנֵּה נָא יִדְעֶתִי דְּחָמָא עִמָּה שְׂכִינְתָּא.
 וּבְגִין כֶּךָ אֲתַרְחֹץ אֲבָרְהָם וְאָמַר אַחֲוֹתִי הִיא. וּמְלָה דָּא
 אֲסַתְּלַק לְתַרִי גּוּוּנִין. חַד כְּמִשְׁמַעוּ. וְחַד כְּדַכְּתִיב, (משלי ז)

אָמַר לְחַכְמָה אַחֹתַי אֵת. וּכְתִיב אֲמַרִי נָא אַחֹתַי אֵת.
 וּכְתִיב, (דברים ה) וְאֵת תְּדַבֵּר אֵלַינִי. לְמַעַן יֵיטֵב לִי
 בְּעִבּוּרְךָ, כִּלְפֵי שְׂכִינָה אֲמַר בְּעִבּוּרְךָ יֵיטֵב לִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְחִיְתָה נַפְשִׁי בְּגִלְלֶךָ. בְּגִין דְּבָדָא יִסְתַּלַּק בַּר
 נַשׁ וַיִּזְכֶּה לְאַסְתִּלְקָא לְאַרְחָא דְחַיִּי.

אֲמַרִי נָא אַחֹתַי וְגו'. רַבִּי יִיסָא אֲמַר יַדַּע הוּא אַבְרָהָם
 דְּכָלְהוּ מִצְרָאִי שְׁטִיפִין אַנּוּן בְּזִמְתָּה, וְכִיּוֹן דְּכָל הַאי
 יַדַּע אַמְאִי לָא דְחִיל עַל אַתְתִּיה דְּלָא אַהֲדַר (דף 99 ע"א)
 מֵאַרְחָא וְלָא יֵיעוּל לְתַמְן. אֲלָא בְּגִין דְּחַמָּא שְׂכִינְתָּא
 עֲמָה:

השלמה מההשמטות (סימן יד)

וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם מִצְרֵימָה, כְּבוֹאָם מִבְּעֵי לֵיהּ וְשָׂרָה
 הֵיכֵן הָיְתָה. אֲלָא אַבְרָהָם אַעְלָה בְּתִיבוּתָא וְסָגַר
 עָלָהּ פִּיּוֹן דְּמִטָּא לְמִצְרַיִם אָמְרוּ לֵיהּ הֵב מִכֶּסֶף אֲמַר אֲנָא
 יְהִיב מִכֶּסֶף. אָמְרוּ לֵיהּ מֵאַנִּין אֵת טָעִין אֲמַר אֲנָא יְהִיב
 דְּמֵאַנִּין אָמְרוּ לֵיהּ מִטְּכֶסֶף אֵת טָעִין אֲמַר אֲנָא יְהִיב
 דְּמִטְּכֶסֶף. אָמְרוּ לֵיהּ מִרְגְּלָאן אֵת טָעִין, אֲמַר לְהוּ אֲנָא
 יְהִיב מִכֶּסֶף דְּמִרְגְּלָאן, אָמְרוּ לֵיהּ אֵי אַפְשָׁר, אֲלָא
 לְמַפְתַּח תִּיבוּתָא וְנַחֲזִי מָה בְּגוּוּה. פִּיּוֹן דְּפַתְחוּ תִיבוּתָא
 אַתְנַהֲרָא אַרְעָא דְּמִצְרַיִם מְנַהֲרָא דִּילָהּ הֲדָא הוּא דְּכְתִיב
 (שם) וַיִּרְאוּ הַמִּצְרַיִם אֵת הָאִשָּׁה וְגו' אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה וַיְהִי

בְּבוֹאֵם מִצְרִימָה, הָיָה לִי לְמִימְרֵי אֱלֹהִים בְּתִיבָה וְכוּ': (עד

כאן מההשמטות)

וַיְהִי כִּבְּאֵ אֲבָרָם מִצְרִימָה וַיֵּרְאוּ הַמִּצְרִיִּים אֶת הָאִשָּׁה כִּי יָפָה הִיא מְאֹד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּתִיבָה אֶעֱיֵל לָהּ, וּפְתַחוּ לָהּ לְמִיֶּסֶב מִנֶּה קוֹסְטוֹנָא. כִּיּוֹן דְּאִתְפַּתַּח הָהוּא נְהוּרָא כְּנֶהוּרָא דְשִׁמְשָׁא הֵדָא הוּא דְכְּתִיב כִּי יָפָה הִיא מְאֹד. מֵאִי מְאֹד, אֱלֹהִים דְּחָמוּ בְּתִיבָה דִּיּוֹקְנָא (נ"א נְהוּרָא) אַחֲרָא. אֶפִּיקוּ לָהּ וְחָמוּ לָהּ כְּמִלְקַדְמִין הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֵּרְאוּ אוֹתָהּ שָׂרֵי פְרָעָה. כִּיּוֹן דְּכְּתִיב וַיֵּרְאוּ הַמִּצְרִיִּים אֶת הָאִשָּׁה מֵאִי וַיֵּרְאוּ אוֹתָהּ שָׂרֵי פְרָעָה, אֱלֹהִים דְּאֶפִּיקוּ לָהּ וְחָמוּ לָהּ כְּמִלְקַדְמִין וְכַדִּין וַיַּהֲלִלוּ אוֹתָהּ אֶל פְּרָעָה וְגו'.

(כאן שייך מה שבד"ח דף לח ע"ב)

אָמַר רַבִּי יִצְחָק. ווִי לְאַנּוֹן חֵיִיבִיא דְעֵלְמָא דִּלָּא יִדְעִין וְלָא מִשְׁגִּיחִין בְּעֵבִידְתִּיהָ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאַנּוֹן לָא מִסְתַּכְּלִי (בְּכֻלָּא) דְכָל מַה דְהוּי בְּעֵלְמָא מֵעַם קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ, דְאִיהוּ יִדְעַ בְּקַדְמִיתָא מַה דְלֵהוּי בְּסוּפָא דְכְּתִיב, (ישעיהו מז) מִגִּיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית. וְאִיהוּ אֶסְתְּכִי וְעֵבִיד עֵבִידֵן בְּקַדְמִיתָא בְּגִין לְסַלְקָא לֹון לְבַתֵּר יוֹמִין.

תָּא חֲזִי אֶלְמָלָא דְאַנְסִיבַת שָׂרֵי לְגַבֵּי פְרָעָה, לָא אֶלְקִי הוּא, וְאֶלְקָאוּתָא דְאֶגְרִים אֶלְקָאוּתָא לְבַתֵּר פֶּן

דִּילְקוֹן מִצָּרִים בְּנִגְעִים גְּדוֹלִים, כְּתִיב הֲכֹא נִגְעִים
 גְּדוֹלִים וְכְתִיב הֲתָם (דברים ו) וַיִּתֵּן יי אֹתוֹת וּמוֹפְתִים
 גְּדוֹלִים וְרָעִים בְּמִצְרַיִם. מֵה לְהֵלֵן עֶשֶׂר מִכּוֹת אֵף כֹּאן
 עֶשֶׂר מִכּוֹת. כִּמָּה דְעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִסִּין וּגְבוּרָן
 לְיִשְׂרָאֵל לִילִיא, אוּף הֲכֹא עֵבֵד לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְשָׂרָה נִסִּין וּגְבוּרָאן לִילִיא.

רַבִּי יוֹסִי פִּתַּח וְאָמַר (תהלים ג) וְאַתָּה יי מִגֵּן בְּעַדִּי כְּבוֹדִי
 וּמְרִים רֵאשִׁי. אָמַר דְּוֹד אֵף עַל גַּב דְּכָל בְּנֵי עַלְמָא
 יִיתוּן לְאַגָּחָא בִּי קְרָבָא, וְאַתָּה יי מִגֵּן בְּעַדִּי. תָּא חֲזִי,
 כְּתִיב מִגֵּן בְּעַדִּי. אָמַר דְּוֹד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רַבּוּנוּ
 שֶׁל עוֹלָם מִפְּנֵי מָה לָּא עֵבִידִי בִּי חֲתִימָה דְּבִרְכָה כִּמָּה
 דְּחֲתַמִּי בְּרָכָה בְּאַבְרָהָם דְּכְתִיב אָנֹכִי מִגֵּן לֶךְ. וְאָמְרִי מִגֵּן
 אַבְרָהָם.

אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדוֹד, אַבְרָהָם כְּבָר בְּחֲנַנְתּוּ
 וְצִרְפִּתּוּ וְקָאִים קָמָאִי בְּקִיּוּמָא שְׁלִיָּם. אָמַר לִיָּה
 דְּוֹד אִי הֲכִי (תהלים כו) בְּחֲנַנִּי יי וְנִסְנִי צִרְפָּה כְּלִיּוֹתִי וְלִבִּי.
 כִּיּוֹן דְּעֵבֵד הֵהִיא מְלָה דְּבֵת שְׁבַע אֲדַכֵּר דְּוֹד קָמִיָּה עַל
 מָה דְּאָמַר. אָמַר (תהלים יז) בְּחֲנַנְתָּ לִבִּי פִּקְדוֹת לִילָה צִרְפַּתְנִי
 בַּל תִּמְצָא זְמוֹתִי בַּל יַעֲבֹר פִּי.

אָמַר אָנָּא אֲמִינָא בְּחֲנַנִּי יי וְנִסְנִי וְאַנְתָּ בְּחֲנַנְתָּ לִבִּי. אָנָּא
 אֲמִינָא צִרְפָּה כְּלִיּוֹתִי וְאַתָּ צִרְפַּתְנִי בַּל תִּמְצָא לָא

אֲשַׁכַּחַת לִי כְדָקָא יְאוּת. זְמוּתִי בַל יַעֲבֹר פִּי. מֵאֵן יִתֵּן
וְהֵאֵי מְלָה דְחֻשְׁבִּית דְּלֹא יַעֲבֹר לִי פּוּמְאֵי, וְעַם כָּל דָּא
חֲתָמִין בֵּיהּ בְּרַכָּה דְקֹאֲמָרֵן מִגֵּן דְּיֹד, וּבְגִין כֶּף אֲמַר דְּיֹד
וְאַתָּה יִי מִגֵּן בְּעַדִּי, כְּבוֹד וּמְרִים רֵאשִׁי. (ד"א ל"ג וְהֵאֵי)

וְדֵאֵי דְרִגָא דָּא יִקְרָא דִּילֵי דְאֲנָא מִתְעַטְרָנָא בֵּיהּ:
וְיִצּוּ עָלְיוּ פְרַעָה אֲנָשִׁים וַיִּשְׁלַחוּ אוֹתוֹ. תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֵיהּ מִגֵּן לְצַדִּיקֵי דְלֹא יִשְׁלֹטוּן בְּהוּ
בְּנֵי נְשָׂא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲגִין עַל אַבְרָהָם דְּלֹא
יִשְׁלֹטוּן בֵּיהּ וּבְאַתְתִּיהּ.

תָּא חֲזִי, שְׁכִינְתָא לָא אֲתַעֲדִי מִנָּה דְשָׂרָה כָּל הָהוּא
לִילֵיא, אֲתָא פְרַעָה לְמִקְרַב בְּהַדָּה, אֲתָא מִלְאֲךָ
וְאַלְקֵי לֵיהּ, כָּל אֵימַת דְאֲמַרָה שָׂרָה אֲלֵקֵי הוּא מִלְקֵי,
וְאַבְרָהָם הוּא מִתְקִיף בְּמֵאֲרִיהּ דְהָא שָׂרָה לָא יִכְלִין
לְשַׁלְטָאָה עָלָה הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (משלי כח) וְצַדִּיקִים כְּכַפִּיר
יִבְטַח, וְהֵכָא נְסִיוֹנָא הוּא דְלֹא הֲרַהֵר אַבְתְּרִיהּ דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

אֲמַר רַבִּי יִצְחָק תָּא חֲזִי, דְבְגִין כֶּף לָא פִקִּיד קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְנַחְתָּא לְמִצְרִים אֲלָא הוּא עֲצָמוּ
מִגְרָמִיהּ נַחַת, בְּגִין דְּלֹא יְהֵא פִתְחוֹן פֶּה לְבְנֵי עֲלָמָא
דְאֲמַר לֵיהּ כֵּן וּלְבַתָּר אֲצִטְעַר עַל אֲתַתִּיהּ.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח וְאֲמַר (תהלים צב) צַדִּיק פִּתְמַר יִפְרַח כְּאֲרוֹז

בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּא. צְדִיק פִּתְמָר יִפְרָח. מִפְּנֵי מָה אֶקִּישׁ צְדִיק
 לְתִמְרָה. מַה תִּמְרָה כִּיּוֹן דְּגִזְרִין לִיהּ לָא סָלִיק עַד זְמַן סִגְיָא,
 אוּף הָכִי צְדִיק כִּיּוֹן דְּאִתְאַבִּיד מֵעֲלָמָא לָא סָלִיק אַחַר
 תְּחֻתּוּי עַד זְמַן סִגְיָא. כְּאַרְז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּא אוּף הָכִי נִמְי.
 פִּתְמָר יִפְרָח מַה תִּמְרָה לָא סָלִיק אֶלָּא דְכָר וְנוֹקְבָא. אוּף
 הָכִי צְדִיק לָא סָלִיק אֶלָּא דְכָר וְנוֹקְבָא, דְכָר
 צְדִיק וְנוֹקְבָא צְדִיקָתָא, כְּגִוּוֹנָא דְאַבְרָהָם וְשָׂרָה. כְּאַרְז
 בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּא מַה אֶרְז בְּלִבְנוֹן עֲלָאָה עַל כֹּלָא וְכֹלָא יִתְבִּי
 תְּחֻתּוּי, אוּף הָכִי צְדִיק הוּא עֲלָאָה עַל כֹּלָא וְכֹלָא יִתְבִּי
 תְּחֻתּוּי. וְעֲלָמָא לָא קִיִּמָּא אֶלָּא עַל צְדִיק חַד דְכֻתִּיב,
 (משלי י) וְצְדִיק יִסּוּד עוֹלָם. וְעֲלִיהּ קָאִים עֲלָמָא, וּבְגִינִיהּ
 אֶסְתַּמִּיָּהּ, וְעֲלִיהּ אֶשְׁתִּיל.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְהָא תַנְיָנָן דְעַל שְׁבַעָה סְמִכִין עֲלָמָא
 קִיִּמָּא דְכֻתִּיב, (משלי ט) חֲצַבְהָ עֲמוּדִיהָ שְׁבַעָה. אָמַר
 לִיהּ רַבִּי יוֹסִי הָכִי הוּא וְדָאִי, אֲבָל (דְּכָא) כֹּלְהוּ אַחֲרָנִין
 בְּשִׁבְעָאָה (דף 9ב ע"ב) קִיִּמִי דְאִיהוּ סְמִכָא דְעֲלָמָא, וְאִיהוּ
 צְדִיק וְדָא אֶשְׁקִי (לְעֲלָמָא) וְרוּי עֲלָמָא (ס"א מן כֹּלָא) וְזֶן כֹּלָא.
 וְעֲלִיהּ כְּתִיב (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב כִּי פְרִי מֵעֲלִיָּהֶם
 יֵאכְלוּ. וְכֻתִּיב, (תהלים קמח) טוֹב יִי לְכֹל וְרַחֲמִיו עַל כֹּל
 מַעֲשָׂיו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא כְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. דָּא הוּא סַמְכָא דְעֵלְמָא קָאִים
 עֲלֵיהּ, וְאִיהוּ אֲשֶׁקִי לְגַנְתָּא (דע"ד) וְגַנְתָּא אֲשֶׁתְּקִי מִנִּיהּ
 וּמִנִּיהּ עֵבִידָא פִּירִין. וְכִלְהוּ פִּירִין פִּרְחִין בְּעֵלְמָא וְאֲנוּן
 קִיוּמָא דְעֵלְמָא קִיוּמָא דְאוּרֵייתָא, וּמֵאֵן נִינְהוּ, נְשַׁמְתְּהוּן
 דְּצִדִּיקָיָא דְאֲנוּן פְּרִי עוֹבְדוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין
 כֶּךָ בְּכַל לֵילִיא וְלֵילִיא נְשַׁמְתְּהוּן דְּצִדִּיקָיָא סְלָקוּ.

וְכֹד אַתְּפִלַּג לֵילִיא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְגַנְתָּא דְעֵדֶן
 לְאַשְׁתַּעֲשָׁע בְּהוּ. בְּמֵאֵן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּכִלְהוּ,
 בֵּין אֲנוּן דְּמְדוּרֵיהוּן בְּהוּא עֵלְמָא, בֵּין אֲנוּן דִּיתְבִּי
 בְּמְדוּרֵיהוּן בְּהֵאִי עֵלְמָא, בְּכִלְהוּ מְשַׁתַּעֲשָׁע בְּהוּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגוֹת לֵילִיא.

תָּא חוּזִי, עֵלְמָא דְלַעִילָא אֲצִטְרִיךְ לְאַתְעֲרוּתָא דְעֵלְמָא
 תַּתְּאָה, וְכֹד נְשַׁמְתְּהוּן דְּצִדִּיקָיָא נְפָקִי מֵהֵאִי עֵלְמָא
 וְסִלְקִי לְעֵילָא כְּלָהוּ מִתְּלַבְּשֵׁי בְּנְהוּרָא דְלַעִילָא בְּדִיוֹקְנָא
 יָקָר, וּבְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתַּעֲשָׁע וְתֵאִיב לוּן
 דְּאִינְהוּ פְּרִי עוֹבְדוּי, וְעַל דָּא אֲקָרוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִית לוּן
 נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָא דְאַתְּ
 אָמַר (דברים ט) בָּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם, בָּנִים וְדֵאִי אֵיבָא
 דְּעוֹבְדוּי.

אָמַר רַבִּי יִיסָא וְאִפִּילוּ אֲנוּן דְּבְהֵאִי עֵלְמָא (דארעא),

הַיָּאָף. אָמַר לִיה בְּגִין דִּי בְּפִלְגוֹת לַיְלִיא כָּל אַנּוּן זָכָאִי
 קְשׁוּט כְּלֵהוּ מִתְעָרִי לְמִקְרִי בְּאוֹרֵייתָא וּלְמִשְׁמַע תּוֹשְׁבַחַן
 דְּאוֹרֵייתָא, וְהָא אֲתַמַּר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל אַנּוּן
 צְדִיקָא דְּבָגוּ גִנְתָּא דְּעֵדָן כְּלֵהוּ צִייתִין לְקַלִּיהוֹן, וְחוּטָא
 דְּחֶסֶד אֲתַמְשֵׁךְ עַלֵּיהוּ בִּימָמָא דְּכֹתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם
 יִצְוֶה יְיָ חֶסֶדוֹ וּבִלְיֵלָה שִׁירָה עִמִּי.

וְעַל דָּא תּוֹשְׁבַחַן דְּסִלְקִין בְּלִילֵיא קַמִּיה דָּא תּוֹשְׁבַחַתָּא
 שְׁלִים. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל הוּוּ סְגִירִין
 בְּבִתְיָהוֹן כַּד קָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכוּרֵיהוֹן דְּמִצְרָאִי,
 הוּוּ אָמַרִי הַלִּילָא וְתּוֹשְׁבַחַן קַמִּיה.

תָּא חֲזִי, דְּדוּד מַלְכָּא הוּוּ קָם בְּפִלְגוֹת לַיְלִיא, דָּאִי
 תִּימָא דְּהוּוּ יְתִיב אוּ שְׁכִיב בְּעַרְסִיהּ וְהוּוּ אָמַר
 שִׁירִין וְתּוֹשְׁבַחַן, לָא, אָלָא כְּמָה דְּכֹתִיב (תהלים קיט) חֲצוֹת
 לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. אָקוּם וּדְאִי בְּעַמִּידָה לְאַתְעַסְקָא
 בְּשִׁירִין וְתּוֹשְׁבַחַן דְּאוֹרֵייתָא. וּבְגִין כְּךָ דְּוֹד מַלְכָּא חִי
 לְעֵלְמִין, וְאַפִּילוּ בִּיוֹמֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא אִיהוּ מַלְכָּא. דְּהָא
 תַּנּוּן מַלְכָּא מְשִׁיחָא אִי מִן חֲיָא הוּא דְּוֹד שְׁמִיהּ וְאִי מִן
 מִתִּיָּא הוּא דְּוֹד שְׁמִיהּ, וְאִיהוּ הוּוּ אֲתַעַר בְּצַפְרָא עַד לָא
 יִיתִי דְּכֹתִיב, (תהלים נז) עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה הַנֶּבֶל וְכַנּוֹר
 אָעִירָה שְׁחַר.

תָּא חֲזִי, כָּל הַהוּא לַיְלִיא דְּשָׂרָה הוּוּ לְגַבִּיָּה דְּפָרְעָה אָתּוּ

מִלְאֲכֵי עֲלָאֵי לְזִמְרָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּשִׁירִין
 וְתוֹשְׁבֵחוֹן, אָמַר לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא כְּלָכוּ זִילוּ וְעַבְדוּ
 מִכְתָּשִׁין רַבְרַבִּין בְּמִצְרִים, רְשִׁימוּ לְמֵאן דְּאָנָּא זְמִין
 לְמַעַבְד לְבַתְר, (דא) מַה כְּתִיב וַיִּנְגַע יְיָ אֶת פְּרַעֲה נֹגְעִים
 גְּדוֹלִים וְגו'.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיִּקְרָא פְּרַעֲה לְאַבְרָם וְגו'. מִנָּא הוּא
 יָדַע, דְּהָא לָּא כְּתִיב הֲכָא כְּמָה דְּאִתְמַר בְּאַבְיִמְלָךְ
 דְּכְתִיב וְעַתָּה הֲשִׁב אֶשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא וְגו', וְהֲכָא
 לָּא אָמַר לִיָּה מְדִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק הָא כְּתִיב עַל דְּבַר שְׂרֵי אֶשֶׁת אַבְרָם.
 דְּהֲכִי הוּוּ אָמְרִי לִיָּה, עַל דְּבַר שְׂרֵי אֶשֶׁת אַבְרָם.
 דְּהָא לָּא הוּוּ מְמַלִּיל עִמִּיה כְּמָה דְּמְמַלִּיל בְּאַבְיִמְלָךְ,
 אֲלָא בְּמַלְה דָּא אִתְמַר וְלָא יִתִּיר, מִכְתָּשָׁא דָּא עַל דְּבַר
 שְׂרֵי אֶשֶׁת אַבְרָם אִיָּה, וְלָא הוּוּ מְלִיל (דא) עִמִּיה, כְּדִין
 יָדַע (דוּא) דְּהָא אִתְתִּיָּה דְּאַבְרָהָם אִיָּה, מִיָּד וַיִּקְרָא פְּרַעֲה
 לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר וְגו'.

וַיִּצֹו עָלָיו פְּרַעֲה אֲנָשִׁים. לְמָה בְּגִין דְּלָא יִקְרַב בַּר נֶשׁ
 בְּהוּ לְאַבְרָאָשָׁא לֹוֹן. וַיִּשְׁלַחוּ אוֹתוֹ, לוֹיִיָּה עֲבָדוּ לִיָּה
 בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא הֲכִי
 אֲנָת זְמִין לְמַעַבְד לְבְנוֹי אֶת תּוֹזִיף לֹוֹן מֵאַרְעָךְ דְּכְתִיב,
 (שְׁמוֹת יג) וַיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרַעֲה אֶת הָעָם דְּאוֹזִיף לֹוֹן מִכָּל
 אַרְעִיָּה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא כָּל כֶּךָ לְמַה אֲזַדְמִין לִיה לְאַבְרָהָם וּלְמֵאִי
 אֵיצְטְרִיךְ, אֵלָּא בְּגִין לְגַדְלָא שְׁמִיה דְאַבְרָהָם
 וְשָׂרָה בְּעֵלְמָא, (דף פג ע"א) דְאִפִּילוּ בְּמִצְרַיִם דְאֲנִין חֲרִישִׁי
 עֵלְמָא וְלֹא הָוֵה יָכִיל בַּר נֶשׁ לְאַשְׁתְּזִיב מִנִּייהוּ. אֲתַגְדֵּל
 אֲבָרָהָם וְאֶסְתְּלִיק לְעֵילָא הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיַּעַל אֲבָרָם
 מִמִּצְרַיִם, לְאֵן אֲתַר הִנְגַּבְתָּ. (ומאי הוּא וְאִשְׁתּוּ וְכַל אֲשֶׁר לוֹ, אֵלָּא לְאוּדְעָא

דְלֵא גִלּוּ מִנִּיה מְדַעַם מֵאֲנִין מִתְנַן דִּיהָבּוּ לִיה בְּדִיל שָׂרָה דִתְהֵא לְמַלְכָּא)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, כִּלְא רִזָּא דְחַכְמַתָּא אִיהוּ,
 וְקָא רִמְזוּ הֵכָא בְּחַכְמַתָּא וּדְרָגִין דִּלְתַתָּא דְקָא נְחִית
 אֲבָרָהָם לְעוֹמְקִיָּא דְלֵהוֹן וַיִּדַּע לוֹן, וְלֹא אֲתַדְבֵּק בְּהוּ,
 וְתַב לְקַמֵּי מָרִיָּה. וְלֹא אֲתַפְתָּא בְּהוּ כְּאָדָם דְכַד מָטָא
 לְהֵהוּא דְרָגָא אֲתַפְתָּא בְּנַחֲשׁ וְגָרִים מוֹתָא לְעֵלְמָא. וְלֹא
 אֲתַפְתָּא כְּנַח דְכַד נְחַת וּמָטָא לְהֵהוּא דְרָגָא מֵה כְּתִיב,
 וַיִּשֶׁת מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בַּתוֹךְ אֶהְלֵה. אֶהְלֵה
 (בראשית ט) כְּתִיב בְּה"א.

אֲבָל בְּאַבְרָהָם מֵה כְּתִיב וַיַּעַל אֲבָרָם מִמִּצְרַיִם. דִּסְלִיק
 וְלֹא נְחִית, וְתַב לְאַתְרִיָּה לְדְרָגָא עֲלָאָה דְאֲתַדְבֵּק
 בֵּיה בְּקַדְמִיתָא. וְעוֹבְדָא דָּא הָוֵה, בְּגִין לְאַחֲזָאָה חַכְמַתָּא
 דְאֲתַקְיִים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים כְּדָקָא חֲזִי לִיה וְלֹא אֲתַפְתָּא
 וְקָם בְּקִיּוּמָא וְתַב לְאַתְרִיָּה. הִנְגַּבְתָּ, דָּא דְרוּם דְרָגָא

עֲלָאָה דְאִתְאַחִיד בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא דְכְּתִיב הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ
הַנְּגָבָה. אֹנָה הָכָא הַנְּגָבָה, אַתְר דְאִתְדַבֵּק בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא.
תָּא חֲזִי, רְזָא דְמַלְאָה, אִי אֲבָרַם לָא יִיחֹת לְמִצְרַיִם וְלָא
יִצְטָרֵף תַּמּוֹן בְּקַדְמִיתָא. לָא יְהֵא חוּלְק עַדְבֵּיהּ
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פְּגוּוּנָא דָּא לְבַנּוּי פַּד בְּעָא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד לֵיהּ (ד"א לֹן) עֲמָא חָדָא עֲמָא שְׁלִים
וְלִקְרָבָא לֹן לְגַבֵּיהּ, אִי לָא נַחְתוּ בְּקַדְמִיתָא לְמִצְרַיִם וְלָא
יִצְטָרְפוּן תַּמּוֹן, לָא הוּוּ עֲמָא יַחֲדָא דִּילֵיהּ. (סא א פְּגוּוּנָא דָּא אִי

לָא אִתִּיְהִיבַת אַרְעָא קוּדְשָׁא לְכַנְעַן בְּקַדְמִיתָא וְיִשְׁלוּט בָּהּ לָא הוּוּ אַרְעָא חוּלְקִיָּה וְעַדְבֵּיהּ

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֹלָא רְזָא חָדָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוּה אֶזִּיל בְּאַרְחָא, וְהוּוּ עֲמִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר
בְּרִיהּ וְרַבִּי אָבָא וְרַבִּי יְהוּדָה. עַד דְּהוּוּ אֶזִּיל, אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן תּוּוּהֵנָּא הֵיךְ בְּנֵי עַלְמָא לָא מִשְׁגִּיחִין לְמַנְדַּע
מִלֵּי דְאוּרִייתָא וְעַל מָה קִיַּיְמִי. פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה בו) נַפְשֵׁי
אוּרִייתָא בְּלִילָה אַף רוּחֵי בְּקִרְבֵּי אֲשַׁחְרֶךָ, הֵאִי קָרָא
אוּקְמוּהָ וְאוּקְיַמְנָא לֵיהּ, אֲבָל תָּא חֲזִי, נַפְשָׁא דְבַר נֶשׁ,
פַּד (אִידוּ) סְלִיק לְעַרְסִיָּה, נַפְקַת מִנִּיהּ וְסִלְקָא לְעִילָא. וְאִי
תֵּימָא דְכֻלְּהוּ סִלְקָאן. לָאו כָּל חַד וְחַד חָמֵי אִפִּי מַלְכָּא,
אַלָּא נַפְשָׁא סִלְקָא וְלָא אֲשַׁתָּאֵר בָּהּ בְּהַדֵּי גּוּפָא בַּר חַד
רְשִׁימוּ (בְּשִׁימוּ) דְּקִיסְטָא דְּחִיּוּתָא דְּלָבָא.

וְנַפְשָׁא אֶזִּיל וּבְעֵיא לְסִלְקָא. וְכֹמָה דְּרַגִּין לְדְרַגִּין

לְסֻלָּקָא, שְׁטָאָת וְהִיא אֶתְעָרַעַת בְּהַנִּי קוּמְרִין טְהִירִין
 דְּמִסְאָבוּתָא. אִי הִיא דְּכִיָּאָת דְּלֹא אֶסְתָּאָבֵת בִּימָמָא
 סֻלָּקָא לְעֵילָא. וְאִי לָאוּ דְּכִיָּאָת, אֶסְתָּאָבֵת בִּינִיָּהּ
 וְאֶתְדַבְּקַת בְּהוּ וְלֹא סֻלָּקָא יִתִּיר. וְתַמְן מוּדְעֵי לָהּ מְלִין
 וְאִיהוּ אֶתְדַבְּקַת מֵאֲנוּן מְלִין דְּזֻמְן קָרִיב. וְלִזְמַנִּין דְּחִיִּיכִין
 בָּהּ וּמוּדְעִין לָהּ מְלִין כְּדִיבִין. וּכְדִין אֲזֵלָא כְּהִיא גְוּוּנָא
 כָּל לֵילִיא עַד דִּיתְעַר בַּר נָשׁ וְתֵאָבֵת לְאַתְרָהּ. וּזְפֵאִין אֲנוּן
 צְדִיקֵיָא דְּגָלִי לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְזִין דִּילִיָּהּ בְּחֻלְמָא
 בְּגִין דִּיסְתְּמוּרוֹן מִן דִּינָא. וְוִי לְאֲנוּן חִיבֵי עֲלֻמָּא
 דְּמִסְאָבִין גְּרַמִּיָּהּ וּנְפִשִּׁיָּהּ.

תָּא חֲזִי, אֲנוּן דְּלֹא אֶסְתָּאָבוּ, כַּד סֻלָּקֵי בְּעַרְסִיָּהּ,
 נִפְשָׁא סֻלָּקָא וְעָאֵלֵת בֵּין כָּל הַנִּי דְּרַגִּין בְּקַדְמִיתָא
 וְסֻלָּקָא וְלֹא אֶתְדַבְּקַת בְּהוּ. וְלִבְתַּר אֲזֵלָא וְשְׁטָאָת וְסֻלָּקָא
 כְּפּוּם אוֹרְחָהּ.

הֵהִיא נִפְשָׁא דְּזֻכַּת לְסֻלָּקָא אֶתְחַזִּיאָת קַמִּיהּ דְּסַבְּר אֲפִי
 יוּמִין וְאֶתְדַבְּקַת בְּרַעוּתָא לְאַתְחַזָּאָה בְּתִיאֻבְתָּא
 עֲלָאָה לְמַחְמֵי בְּנוּעֵם מְלָפָא וְלִבְקָרָא בְּהִכְלִיָּהּ. וְדָא הוּא
 בַּר נָשׁ דְּאִית לִיָּהּ חוּלְקָא תְּדִיר בְּעֲלֻמָּא דְּאִתֵּי.

וְדָא הִיא נִפְשָׁא דְּכְסִיפָא דִּילָהּ כַּד סֻלָּקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא (תְּדִיר), וְלֹא אֶתְדַבְּקַת בְּהַנִּי זִינִין טְהִירִין
 אַחַרְנִין, וְהִיא אֲזֵלֵת בְּתַר זִינָא קְדִישָׁא בְּאַתְרָא (ד"א) בְּתַר

אַתָּרָא) דְּנִפְקַת מִתְּמָן. וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב נַפְשֵי אֹוִיתִיךָ
בְּלִילָהּ. בְּגִין לְמַרְדָּךָ בְּתַרְךָ וְלֹא לְאַתְּפִתָּאָה בְּתַר זִינָא
אַחֲרָא נֹוֹכְרָאָה.

תָּא חֲזִי, נַפְשֵי דָּא נַפְשֵי דְּאִיְהִי שְׁלֵטָא בְּלִילָהּ וְלְמַרְדָּךָ
בְּתַר דְּרָגָא. רוּחַ בְּיוֹם, דְּכִתִּיב נַפְשֵי אֹוִיתִיךָ (דף פג ע"ב)
בְּלִילָהּ, דָּא נַפְשֵי דְּאִיְהִי שְׁלֵטָא בְּלִילָהּ. אִף רוּחִי בְּקֶרְבִי
אַשְׁחַרְךָ. דָּא רוּחַ דְּאִיְהוּ שְׁלֵטָא בִּימָמָא.

וְאִי תִימָא דְּתֵרִין דְּרָגִין אַנּוּן בְּפֶרוּדָא, לָאוּ חֲכִי, דְּהָא
דְּרָגָא חַד אַנּוּן, וְאַנּוּן תֵּרִין בְּחַבּוּרָא חַד. וְחַד עֲלָאָה
דְּשְׁלֵטָא עֲלֵייהוּ וְאַתְּדַבֵּק בְּהוּ וְאַנּוּן בֵּיהּ (וְאַקְרוּן)
וְאַתְּקֵרִיאת נְשָׁמָה, וְכִלְהוּ דְּרָגִין סִלְקָאן בְּרוּזָא דְּחַכְמָתָא,
דְּכַד מִסְתַּכְּלָן אֵלִין דְּרָגִין יִסְתַּכְּל בַּר נָשׁ בְּחַכְמָה עֲלָאָה,
וְהָאִי נְשָׁמָה עֵייל בְּהוּ וּמִתְּדַבְּקֵן בָּהּ, וְכַד הָאִי שְׁלֵטָא
כְּדִין הֵהוּא בַּר נָשׁ אֲקֵרִי קְדוּשׁ שְׁלִים מְכֻלָּא. רְעוּתָא
חַדָּא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

נַפְ"שׁ אִיְהוּ אַתְּעֵרוּתָא תְּתָאָה וְדָא סְמִיכָא בְּגוּפָא וְזִנְתָּ
לֵיהּ, וְגוּפָא אַחִיד בָּהּ וְהִיא אַתְּאַחַדְת בְּגוּפָא.
לְבַתַּר אַתְּתַקְנַת וְאַתְּעֵבִידְת כְּרִסִּיא לְאַשְׁרָאָה עֲלָהּ רוּחַ
בְּאַתְּעֵרוּתָא דְּהָאִי נַפְשֵי דְּאַתְּאַחִידְת בְּגוּפָא, כְּמָה דְּכִתִּיב,
עַד יַעֲרָה עֲלֵינוּ רוּחַ מְמָרוּם. (ישעיה לב)

לְבַתַּר דְּמִתְקַנֵּי תְּרוּוִייהוּ, זְמִינִין לְקַבְּלָא נְשָׁמָה. דְּהָא

רוּחַ אֶתְעַבֵּיד כְּרִסְיָא לְגַבֵּי נִשְׁמָה לְאַשְׂרָאָה עֲלֵיהּ, וְהָאִי
 נִשְׁמָה אִיהִי סְתִימָא עֲלָאָה עַל כֹּלָּא טְמִירָא דְכָל טְמִירִין.
 אֲשֶׁתִּכַּח דְּאִית (לח) כְּרִסְיָא לְכְרִסְיָא וְכְרִסְיָא לְגַבֵּי עֲלָאָה
 עֲלֵייהּ. וְכֹד תְּסַתְּפַל בְּדַרְגִין תְּשַׁכַּח רִזָּא דְחֻכְמַתָּא בְּהָאִי
 מְלָה. וְכֹלָּא הוּא חֻכְמַתָּא לְאַתְדַּבְּקָא בְּהָאִי גּוּוֹנָא מְלִין
 סְתִימִין.

תָּא חֲזִי (לעיל עז ב) נֶפֶשׁ אִיהִי אֶתְעָרוּתָא תְּתָאָה דְּאַתְדַּבְּקָא
 בֵּיהּ בְּגוּפָא. כְּגוּוֹנָא דְנְהוּרָא דְבוּצִינָא. דְנְהוּרָא
 תְּתָאָה דְּאִיהִי אוּכְמָא אֶתְדַבְּקַת בְּפִתִּילָהּ וְלֹא אֶתְפְּרֵשׁ
 מִנָּהּ וְלֹא אֶתְתַּקְּנַת אֶלָּא בָּהּ. וְכֹד אֶתְתַּקְּנַת בְּפִתִּילָהּ
 אֶתְעַבֵּידַת כְּרִסְיָא לְנְהוּרָא עֲלָאָה חוּרָא דְשְׂרִיָּא עַל
 הַהוּא נְהוּרָא אוּכְמָא.

לְבַתָּר כַּד מִתְתַּקְּנִין תְּרוּוֹיְיָהּ אֶתְעַבֵּידַת הַהוּא נְהוּרָא
 חוּרָא כְּרִסְיָא לְנְהוּרָא סְתִימָאָה דְלֹא אֶתְחֲזִי וְלֹא
 אֶתִּידַע מַה דְּשָׂרָא עַל הַהוּא נְהוּרָא חוּרָא. וְכִדִּין נְהוּרָא
 שְׁלִים. וְכֹךְ הוּא בַר נֶשׁ דְּאִיהוּ שְׁלִים בְּכֹלָּא. וְכִדִּין אֶקְרִי
 קְדוּשׁ, כְּמָא דְאַתְ אָמַר, (תהלים טז) לְקְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאָרְץ
 הַמָּה וְגו'. כְּגוּוֹנָא דָּא בְּרִזָּא עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֵל אֲבַרְהָם לְאַרְעָא, אֶתְחֲזִי לִיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְּאַתְמַר דְּכְתִיב לִי הַנְּרָאָה
 אֱלֹהִי, וְקַבִּיל תַּמָּן נֶפֶשׁ וּבְנָה מְזִבַּח לְהַהוּא דְרָגָא. לְבַתָּר

הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנְּגַבָּה דְקַבִּיל רוּחַ. לְבַתֵּר (עד) דְסָלִיק
 לְאַתְדַּבְקָא גּוּ נְשָׁמָה כְּדִין וַיְכִן שֵׁם מְזַבַּח לֵי סָתָם, דָּא
 הִיא נְשָׁמָה דְאִיהִי סְתִימָא דְכָל סְתִימִין.

לְבַתֵּר יָדַע דְּבַעֵי לְאַצְטְרָפָא וְלֹא תַעֲטָרָא בְּדַרְגִּין, מִיַּד
 וַיֵּרַד אַבְרָם מִצְרִימָה, וְאַשְׁתַּזִּיב מִתַּמָּן. וְלֹא
 אֶתְפֵּתָא גּוּ אַנּוּן טְהִירִין, וְאַתְצְרִיף וְתַב לְאַתְרִיה. כִּיּוֹן
 דְנַחַת וְאַתְצְרִיף, מִיַּד וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם, סָלִיק וְדָאִי
 וְתַב לְאַתְרִיה וְאַתְדַּבְקַּב בְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה דְכְּתִיב הַנְּגַבָּה.
 מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה יָדַע אַבְרָהָם חֲכָמָתָא עֲלָאָה וְאַתְדַּבְקַּב
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַתְעַבִּיד יְמִינָא דְעֵלְמָא.
 כְּדִין וְאַבְרָם כְּבִד מְאֹד בְּמִקְנֵה בַּכְּסָף וּבְזֹהָב. כְּבִד מְאֹד
 בְּסִטְרָא דְמִזְרַח. בְּמִקְנֵה בְּסִטְרָא דְמַעְרָב. בַּכְּסָף מְסִטְרָא
 דְדָרוּם. בְּזֹהָב מְסִטְרָא דְצָפוֹן.

אַתּוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְכֻלְהוּ חַבְרַיָּא וּנְשָׁקוּ יְדוּי.
 בְּכָה רַבִּי אַבָּא וְאָמַר ווִי ווִי כִּד תְּסַתְּלַק מִן עֵלְמָא
 מֵאֵן יִנְהִיר נְהוּרָא דְאוּרִייתָא. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן דְחַבְרַיָּא
 דְשִׁמְעִין מְלִין דְאוּרִייתָא אֵלִין מְפוּמָּךְ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיִּלְךְ לְמִסְעָיו,
 לְמַפְקַד אֶתְרִיה וְדַרְגוּי. לְמִסְעָיו לְמִסְעוֹ כְּתִיב,
 מֵאֵן מִסְעוֹ. דָּא דְרָגָא קַדְמָאָה דְאַתְחֲזִי לִיה בְּקַדְמִיתָא,
 כְּתִיב הֲכֹא מִסְעוֹ וְכְתִיב הָתָם (מַלְכִים א' ו') אָבָן שְׁלֵמָה מִסְע

נבנה. והא אוקימנא אבן שלמה ודאי. מסע כמה
 דאתמר.

וילך למסעיו. (עיין פי' בס' הגלגולים דף ו' ע"ג סוף פ' ו) כל אנון דרגין
 דרגא בתר דרגא כמה דאתמר. מנגב (דף פד ע"א) ועד
 בית אל לאתקנא אתריה ולתברא לון ביחודא שלים.
 דהא מנגב ועד בית אל אשתכח רזא דחכמתא פדקא
 יאות.

אל המקום אשר היה שם אהלה בתחלה, אהלה בה"א,
 מאן אהלה, דא בית אל. אבן שלמה פדאמרן. תו
 רשים ואמר אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה
 דכתיב ליי הנראה אליו. וכדין ויקרא שם אברם בשם
 יי. פדין אתדבך במהימנותא שלימתא.

תא חזי, בקדמיתא סליק מתתא לעילא דכתיב וירא יי
 אל אברם. וכתיב ליי הנראה אליו. ודא הוא דרגא
 קדמאה פדאמרן אבן שלמה (מסע נבנה וכתיב למסעו). ולבתר
 הלוך ונסוע הנגבה. דרגא בתר דרגא עד דאתעטר
 בדרום חולקיה ועדביה. לבתר סתים מלה פד סליק ואמר
 ליי סתם, דא עלמא עלאה. ומתמן נטיל בדרגין ונחית
 מעילא לתתא ואתדבך פלא באתריה פדקא יאות.

והכא פד תסתכל בדרגין תשכח רזא דחכמתא עלאה.
 מה פתיב וילך למסעו מנגב מסטרא דימינא

שִׁירוֹתָא דְעֵלְמָא עֵלְאָה סְתִימָא עֵמִיקָא לְעֵילָא עַד אִין
 סוּף, וְנַחֲתִית דְרָגָא בְתֵר דְרָגָא (עד) מְנַגֵּב וְעַד בֵּית אֵל
 מֵעֵילָא לְתַתָּא.

וּכְתִיב וַיִּקְרָא שֵׁם אֲבָרָם בְּשֵׁם יְיָ אֲדָבֶק יַחֲוּדָא בְּאַתְרֵיהּ
 כְּדָקָא יְאוּת דְכְתִיב אֵל מְקוּם הַמְזֻבַּח אֲשֶׁר עָשָׂה
 שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה. מֵאִי אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם, דְסֻלֵּיק לָהּ מִתַּתָּא
 לְעֵילָא. וְהִשְׁתָּא נַחֲתִית בְּדִרְגִין מֵעֵילָא לְתַתָּא, בְּגִין דְהִיא
 לָא תַעֲדִי מֵאֲנוּן דְרָגִין עֵלְאִין, וְאֲנוּן לָא יַעֲדוּן מִנָּה,
 וַיִּתְיַחַד כָּלָא בִּיחֻדָּא חָדָא כְּדָקָא יְאוּת.

כְּדִין אֲתַעֲטֵר אֲבָרָהֶם וְהוּהוּ חוּלֵק עַדְבֵּיהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא וְדָאִי. זַכָּאִין אֲנוּן צְדִיקָא דְמִתַּעֲטְרֵי בֵיהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְהוּא מִתַּעֲטֵר בְּהוּן. זַכָּאִין אֲנוּן
 בְּעֵלְמָא דִין וְזַכָּאִין אֲנוּן בְּעֵלְמָא דְאֲתִי. עֲלִיִּהוּ כְתִיב,
 (ישעיה ס) וְעַמְךָ כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יְרֵשׁוּ אֶרֶץ. וּכְתִיב,
 (משלי ד) וְאוֹרַח צְדִיקִים כְּאוֹר נֹגֵה חוּלֵף וְאוֹר עַד נֶכּוֹן
 הַיּוֹם.

אֲזֵלוּ, כַּד מָטוּ בְּחַד בֵּי חֶקֶל יִתְבוּ. פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְאָמַר (תהלים כה) פָּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנִי וְגו'. הָאִי קָרָא אֵית
 לְאִסְתַּכְּלָא בֵיהּ, וְהָא אוֹקִימְנָא לִיהּ בְּכַמָּה אַתֵּר. אֲבָל
 בְּהָאִי קָרָא מְלִין סְתִימִין אֵית בֵּיהּ. פָּנֵה אֵלַי. וְכִי דוּד
 אָמַר פָּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנִי. אֵלָא בְּגִין דְרָגָא דִילִיָּה דְאִיהוּ

אֲתַעֲטֶר בֵּיהּ קָאֵמֵר. תְּנֵה עֲזָרָךְ לְעַבְדְּךָ, תְּנֵה עֲזָרָךְ דָּא עֲזָרָא
 עֲלָאָה פְּדֻכְתִּיב, (שמואל א ב) וַיִּתֵּן עֲזָרָתִי לְמַלְכוֹ. מֵאֵן מַלְכוֹ דָּא
 מֶלֶךְ סִתָּם מַלְכָא מְשִׁיחָא. אוּף הֵכָא לְעַבְדְּךָ דָּא מַלְכָא
 מְשִׁיחָא פְּדֻאֲמָרֵן מֶלֶךְ סִתָּם.

וְהוֹשִׁיעָה לְבֵן אִמָּתְךָ, וְכִי לֹא הָיָה בְרִיָּה דִישִׁי אִיהוּ עַד
 דְּאִיהוּ אָמַר בְּשִׁמָּא דְאִמִּיהּ וְלֹא בְשִׁמָּא
 דְּאָבוּי. אֵלָא הָא אוּקְיָמְנָא דְכַד יִיתִי בֵּר נָשׁ לְקַבֵּל מְלָה
 עֲלָאָה לְאֲדַפְרָא, בְּעֵי לְמַהֲךָ בְּמְלָה דְאִיהוּ וְדָאִי. וְעַל דָּא
 אֲדַפֵּר לְאִמִּיהּ וְלֹא לְאָבוּי. וְתוּ הָא תְּנִינָן (ד"א ל"ג דהא)
 דְּדָא מֶלֶךְ פְּדֻקָאֲמָרֵן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב וַיְהִי רִיב בֵּין רַעֲי
 מִקְנֵה אַבְרָם, רַב פְּתִיב חֲסֵר יוֹד, דְּבַעָא לֹוט
 לְמַהֲדֵר לְפּוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה דְפִלְחֵי יְתִבִי אַרְעָא, וְסוּפִיָּה
 דְקָרָא אוֹכַח דְכְתִיב וְהַכְנַעֲנִי וְהַפְרִיזִי אִזּוּ יוֹשֵׁב בְּאַרְצָךְ.
 וּמִנְלָן דְלֹוט אֶהְדֵּר לְסַרְחַנִּיהּ לְפּוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה, דְכְתִיב
 וַיִּסַּע לֹוט מִקְדָּם. מֵאִי (לעיל עד ב) מִקְדָּם, מִקְדָּמוֹנוּ שֶׁל
 עוֹלָם. פְּתִיב הֵכָא וַיִּסַּע לֹוט מִקְדָּם וְכְתִיב וַיְהִי בְּנִסְעָם
 מִקְדָּם מַה לְהֵלֵן נְטִילוּ מִקְדָּמוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם אוּף הֵכָא פִּן.
 כִּיּוֹן דִּידַע אַבְרָהָם דְלֹוט לְהַכִּי נְטִי לְבִיָּהּ. מִיַּד וַיֹּאמֶר
 אַבְרָם אֵל לֹוט וְגו' הַפְרֵד נָא מֵעָלַי. לִית אַנְתָּ כְּדָאִי
 לְאֲתַחְבְּרָא בְּהַדָּאִי. כְּדִין אֲתַפְרֵשׁ אַבְרָהָם מִנִּיהּ וְלֹא בַעָא

לְמִיֶּהָ וּלְאַתְחַבְּרָא עִמֶּיהָ, דְּכָל מֵאן דִּיתְחַבֵּר לְחֵיבָא
 סוּפִיָּה לְמִיֶּהָ אֲבַתְרִיָּה וּלְאַתְעֵנֵשׁ (דף 99 ע"ב) בְּגִינִיָּה.

מִנְלָן מִיְהוֹשָׁפֵט דִּיתְחַבֵּר עִם אַחָאב וְאַלְמֵלָא זְכוּ
 דְּאַבְהֵן אֲתַעֲנֵשׁ תַּמָּן דְּכְתִיב, (דברי הימים ב יח) וַיִּזְעַק
 יְהוֹשָׁפֵט. וּכְדִין אֲשֶׁתְּזִיב דְּכְתִיב וַיְסִיתֶם אֱלֹהִים מִמֶּנּוּ.
 וְעַל דָּא לָא בַּעַא אַבְרָם לְמִיֶּהָ בַּהֲדִיָּה דְלוּט. וְעַם כָּל
 דָּא לָא בַּעַא לוּט לְמַהֲדַר מְסוּרְחָנִיָּה אֶלָּא וַיִּבְחַר לוֹ לוּט
 אֶת כָּל כְּפַר הַיַּרְדֵּן. וַיִּסַּע לוּט מִקְדָּם אֲתַנְטִיל מִן קַדְמָאָה
 דְּעֵלְמָא וְלָא בַּעַא לְאַתְדַּבְּקָא בְּמַהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא
 כְּאַבְרָהָם.

אַבְרָם יָשָׁב בְּאַרְץ כְּנַעַן. לְאַתְדַּבְּקָא בְּאַתְרָא
 דְּמַהִימְנוּתָא וּלְמַנְדַּע חֲכַמְתָּא לְאַתְדַּבְּקָא
 בְּמַאֲרִיָּה. וְלוּט יָשָׁב בְּעָרֵי הַכְּפָר וַיֵּאֱהֶל עַד סְדוּם. עִם
 אַנּוּן חֵיִיבִין דְּעֵלְמָא דְנִפְקוּ מִגּוֹ מַהִימְנוּתָא דְכְתִיב וְאַנְשֵׁי
 סְדוּם רָעִים וְחֲטָאִים לִי מְאֹד. כָּל חַד אֲתַפְרֵשׁ לְאַרְחִיָּה
 כְּדָקָא יָאוּת. בְּגִין כֶּךָ זַכָּאִין אַנּוּן חֲבַרְיָא דְמִשְׁתַּדְּלִי
 בְּאוּרִיָּתָא יִמְמָא וְלִילִיָּא, וְחֲבַרוּתָא דְלַהוֹן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וְעַלְיֵיהּ כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם
 חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:

וַיִּי אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הַפָּרֶד לוּט מִעֲמוֹ וְגו'. רַבִּי
 אַבְא פִּתַח (יונה א) וַיִּקָּם יוֹנָה לְבְרוּחַ תְּרִשִׁישָׁה מִלְּפָנַי

יִי וְגו'. וְוִי לְמֵאן דְּאִסְתַּתֵּר מִקַּמִּי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּכַתִּיב בֵּיהּ (ירמיה כג) הֲלֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מִלֵּא
 נְאֻם יִי וְהוּא אֶתִּי לְמַעַרְק מִקַּמִּיהּ.

אֲלֵא כְּתִיב, (שיר השירים ב) יוֹנְתִי בְּחַגְוֵי הַסֵּלַע בְּסֵתֵר
 הַמְּדֻרְגָה. יוֹנְתִי דָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. בְּחַגְוֵי הַסֵּלַע
 דָּא יְרוּשָׁלַם דְּאִיהִי סִלְקָא עַל כָּל עַלְמָא. מַה סֵּלַע אִיהִי
 עֲלָאָה וְתַקִּיפָא עַל כָּלָא אוּף יְרוּשָׁלַם אִיהִי עֲלָאָה
 וְתַקִּיפָא עַל כָּלָא. בְּסֵתֵר הַמְּדֻרְגָה דָּא (בית המקדש) אֲתֵר
 דְּאִקְרִי בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים לְבָא דְּכָל עַלְמָא.

וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב בְּסֵתֵר הַמְּדֻרְגָה בְּגִין דִּתְמֹן הוֹת שְׂכִינְתָא
 מִסֵּתֵרָא כְּאִתְתָּא דְּאִיהִי צְנוּעָה לְבַעֲלָהּ וְלֹא
 נִפְקָא מִבֵּיתָא לְבַר. כְּמַה דְּאֵת אֲמַר (תהלים קכח) אֲשַׁתְּךָ כְּגִפְן
 פּוֹרִיָה בִּירְכֵתִי בֵּיתְךָ וְגו'. כֶּךָ כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל לָא שְׂרִיָּא
 לְבַר מֵאֲתֵרָהּ בְּסֵתִירוֹ דְּדִרְגָּא אֲלֵא בּוֹזְמָנָא דְּגִלוּתָא
 דְּאִיהוּ בְּגוּ גִלוּתָא, וּבְגִין דְּאִיהִי בְּגִלוּתָא, שְׂאָר עֲמִין
 אֵית לֹון טִיבוֹ וְשִׁלוּהָ יִתִּיר.

תָּא חֲזִי בּוֹזְמָנָא דִּישְׂרָאֵל שְׂרִיָּין עַל אֲרַעָא קִדְיִשָׁא כְּלָא
 הוּה מִתְתַקֵּן כְּדָקָא יְאוּת, וּפְרַסִּיָּא שְׁלִיִם עַלִּיָּהּ,
 וְעַבְדֵּי פּוֹלְחָנָא וּבְקַע אֲוִירִין דְּעַלְמָא וְסִלִּיק הֵהוּא
 פּוֹלְחָנָא לְעִילָא לְאֲתֵרִיהּ, בְּגִין דְּאֲרַעָא לָא אֲתֵתְקַנְת
 לְפּוֹלְחָנָא אֲלֵא לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחוּדִיָּהּ. וּבְגִין כֶּךָ שְׂאָר עֲמִין

עֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת הוּוּ מִתְרַחֲקֵי דְלָא הוּוּ
 שְׁלִטִין בְּהַ פְּדֵה־שְׁתָּא בְּגִין דְּלָא אֶתְזֻנוּ אֶלָּא מִתְמַצִּית.
 וְאִי תִימָא הָא חֲמִינָן כַּמָּה מְלָכִין הוּוּ דְשְׁלִטִין בְּזֻמְנָא
 דְּבֵית הַמְּקֻדָּשׁ קִיָּים עַל עֲלָמָא. תָּא חֲזִי, בְּבֵית
 רֵאשׁוֹן עַד לָא סְאִיבוּ יִשְׂרָאֵל אֶרְעָא, לָא הוּוּ שְׁלִטִין
 שְׂאָר עַמִּין עֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת אֶלָּא אֶתְזֻנוּ
 מִתְמַצִּית וּבֵה הוּוּ שְׁלִטִין וְלֹא כֹּל כֶּף. פִּיּוֹן דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל
 וְסְאִיבוּ אֶרְעָא כְּדִין כְּבִיכּוֹל דְּחוּ לָהּ לְשְׁכִינְתָּא מֵאַתְרָהּ
 וְאֶתְקֻרְבַת לְדוּכְתָּא אַחְרָא, וּכְדִין שְׁלִטִין שְׂאָר עַמִּין
 וְאֶתִּיּהִיב לֹון רְשׁוּ לְשִׁלְטָאָה.

תָּא חֲזִי, אֶרְעָא דְיִשְׂרָאֵל לָא שְׁלִיט עָלֶהּ מִמְנָא אַחְרָא
 בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי. וּבְשַׁעְתָּא דְּחָאבוּ
 יִשְׂרָאֵל וְהוּוּ מְקַטְרִין לְטַעֲוּוֹן אַחְרָנִין בְּגוּ אֶרְעָא, כְּבִיכּוֹל
 אֲדַחֲיִיא שְׁכִינְתָּא מֵאַתְרָהּ וּמִשְׁכִּי וּמְקַטְרֵי לְאַתְקַשְׂרָא
 טַעֲוּוֹן אַחְרָן גּוּ שְׁכִינְתָּא, וּכְדִין אֶתִּיּהִיב לֹון שְׁלִטְנוּתָּא,
 בְּגִין דְּקַטְרַת קַטְרָא הוּא לְאַתְקַטְרָא. וּכְדִין שְׁלִטוּ שְׂאָר
 עַמִּין, וּבִטְלוּ נְבִיאִים, וְכֹל אַנּוֹן דְּרַגִּין עֲלָאִין לָא שְׁלִטוּ
 בְּאֶרְעָא.

וְלָא אֶעְדִּיו שְׁלִטְנוּתָּא דְשְׂאָר עַמִּין בְּגִין דְּאַנּוֹן מְשָׁכוּ
 לְשְׁכִינְתָּא לְגַבִּיּהוּ. וְעַל דָּא בְּבֵית שְׁנֵי הָא
 שׁוּלְטְנוּתָּא מְשָׂאָר עַמִּין לָא אֶעְדִּיו וְכֹל שְׁכָן בְּגֻלוּתָּא

דְּשְׁכִינְתָּא בְּשָׂאָר עֲמִין אֲתָר דְּשָׂאָר מִמֶּנּוּן שְׁלִטִין וּבְגִין
כֶּךָ כְּלָהוּ יִנְקִין מִן שְׁכִינְתָּא דְּאֲתְקְרִיבַת גַּבִּיהוּ.

וְעַל ^(דף פה ע"א) דָּא בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל הָווּ שְׂרָאן עַל אֲרַעָא
וּפְלָחִי פּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁכִינְתָּא הוּת
צְנוּעָה בִּינִייהוּ וְלֹא נִפְקַת מִגּוֹ בֵּיתָא לְבַר בְּאֲתַגְלִיָּא.
וּבְגִין כֶּךָ כָּל אַנּוּן נְבִיאִים דִּהוּוּ בַּהֲהוּא זְמַנָּא לָא נָטְלוּ
נְבוּאָה אֶלָּא בְּאֲתָרָה כְּדַקְאֲמַרְן. וּבְגִין כֶּךָ יוֹנָה הָוָה עָרַק
לְבַר מֵאֲרַעָא קְדִישָׁא, דְּלֹא יִתְגַּלִּי עֲלֵיהּ נְבוּאָה וְלֹא יִהְיֶה
בְּשְׁלִיחוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאִי תִימָא הָא חֲמִינָן דְּאֲתַגְלִיָּא שְׁכִינְתָּא בְּבַבְל דְּאִיהוּ
לְבַר. הָא אוּקְיָמָנָא דְּכְתִיב, ^(יחזקאל א) הִיָּה הִיָּה, דְּהוּה
מַה דְּלֹא הָוָה מִן קְדַמַּת דְּנָא מִיּוֹמָא דְּאֲתַבְנִי בֵּי מְקַדְשָׁא,
וְהָיָא נְבוּאָה לְשַׁעְתָּא הוּת וּכְתִיב עַל נְהַר כְּבַר, נְהַר
דְּכְבַר הָוָה מִיּוֹמָא דְּאֲתַבְרִי עֲלֵמָא, וּשְׁכִינְתָּא אֲתַגְלִיָּא
תְּדִיר עֲלֵיהּ דְּכְתִיב, ^(בראשית ב) וְנְהַר יוּצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
אֶת הַגֵּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְגו'. ^(שם האחד וגו) וְדָא אִיהוּ חַד
מִינִייהוּ.

וְתַמָּן אֲתַגְלִיָּא שְׁכִינְתָּא לְפּוּם שַׁעְתָּא דְּאֲצַטְרִיכוּ לָהּ
יִשְׂרָאֵל לְפּוּם צַעְרֵייהוּ. אֲבָל בְּזִמְנָא אַחְרָא לָא
אֲתַגְלִיָּא. וּבְגִין כֶּךָ יוֹנָה בְּגִין דְּלֹא תִשְׂרִי עֲלוּי שְׁכִינְתָּא
וְלֹא תִתְגַּלִּי עֲלֵיהּ, אֲזַל מֵאֲרַעָא קְדִישָׁא וְעָרַק. הֲדָא הוּא

דְּכַתִּיב (יִזְנֶה א) מִלְפָּנַי יי. וְכַתִּיב כִּי יִדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי מִלְפָּנַי
יי הוּא בּוֹרֵחַ.

תָּא חֲזִי, כְּמָה דְשְׁכִינְתָּא לָא אֲתַגְלִיא אֶלָּא בְּאַתְרָא
דְּאַתְחֲזִי לָהּ, אֹפֵךְ הֵכִי לָא אֲתַחֲזִי וְלָא אֲתַגְלִיא אֶלָּא
בְּפִר נֶשׁ דְּאַתְחֲזִי לָהּ. דִּהָא מִן יוֹמָא דְסֻלְיָק עַל רְעוּתִיהָ
דְלוּט לְאַתְהַפְכָּא בְּסִרְחָנִיָּה, אֲסַתְלֶקֶת רוּחָא קְדִישָׁא
מֵאַבְרָהָם. וְכַד אֲסַתְלֶק לׁוט מִנִּיָּה, מִיַּד שָׂרָא רוּחַ קוּדְשָׁא
בְּדוּכְתִיָּה הֵדָא הוּא דְכַתִּיב וַיִּי אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי
הַפָּרֶד לׁוט מֵעֲמוֹ וְגו'.

תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְחָמָא אַבְרָהָם דְלוּט הוּוּ תַב לְסִרְחָנִיָּה,
הוּוּ דְחִיל אַבְרָהָם. אָמַר דִּילְמָא חֶס וְשָׁלוֹם בְּגִין
חֲבָרוּתָא דְדָא אַבִּידְנָא בְּגִינִיָּה חוּלְקָא קְדִישָׁא דְאַעֲטַר לִי
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. כִּיּוֹן דְאַתְפָּרֵשׁ מִנִּיָּה אָמַר לִיָּה שָׂא נָא
עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה שָׁם.

מֵאִי מִן הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה שָׁם דְּאַתְדַּבְּקַת בֵּיָּה
בְּקַדְמִיתָא וְאַתְעַטְרַת בְּהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא. צְפוּנָה
וְנִגְבָּה וְקַדְמָה וַיִּמָּה. אֵלִין אַנּוּן מִסְעָיו דִּהוּוּ בְּקַדְמִיתָא
דְּכַתִּיב וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו. וְכַתִּיב הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנִּגְבָּה. אֵלִין
דְּרַגִּין עֲלָאִין דְּאַתְעַטְר בְּמַהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא בְּקַדְמִיתָא.
וְכַדִּין אֲתַבְּשַׁר דְּלָא יַעֲדִי מִנִּיָּה וּמִן בְּנוֹי לְעֵלְמִין דְּכַתִּיב
כִּי אֵת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵתָּה רוּאָה. מֵאִי אֲשֶׁר

אֶתְּה רוּאָה. דָּא דְרַגָּא קְדַמָּא דְאִתְגַּלְיָא לִיה כְּמָא דְאִתְּ
אָמַר לִי הִנְרָאָה אֲלִיו. וּבְגִין כֶּךָ אֲשֶׁר אֶתְּה רוּאָה בְּגִין
דְּדַרְגָּא דָּא קְדַמָּא אִתְּכֻלִּיל מְכַלְהוּ דְרַגִּין וְכֻלְהוּ אִתְּחַזֵּן
בֵּיה, וּבְגִין כֶּךָ כִּי אֵת כָּל הָאָרְץ אֲשֶׁר אֶתְּה רוּאָה וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אֶעְרָא בְּבִי אוֹשְׁפִיזָא בְּלוּד, וְהוּה עֲמִיה רַבִּי
חֲזַקְיָה. קָם בְּלִילְיָא לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא, קָם רַבִּי
חֲזַקְיָה גַבִּיה. אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּקִיסְטָרָא דְקוֹסְטָא
חֲבַרְיָא שְׂכִיחִי.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר
וְגו'. כְּתַפּוּחַ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ חָמִיד
וּמְתַעֵטֵר בְּגוּוֹנוֹי מְכָל שָׂאָר אֵילָנִין דְּלֹא אִית דְּדַמִּי לִיה.
רְשִׁים אִיהוּ מְכָלָא, רְשִׁים הוּא דְלִית אַחְרָא פּוֹתִיָּה. בְּגִינֵי
כֶּךָ בְּצִלוֹ חֲמִדְתִּי. בְּצִלוֹ וְלֹא בְּצִלָּא אַחְרָא. בְּצִלוֹ וְלֹא
בְּצִלָּא דְשָׂאָר מִמֶּנָּן. חֲמִדְתִּי, אֵימַתִּי, מִן יוֹמָא דְהוּה
אַבְרָהָם בְּעֶלְמָא דְאִיהוּ חָמִיד וְרַחֲמִים לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּאַהֲבָה כְּמָא דְאִתְּ אָמַר, (ישעיה מא) אַבְרָהָם אוֹהֲבִי.
וּפְרִיו מְתוּק לְחֻפִּי, דָּא הוּא יְצַחֵק דְּאִיהוּ אֵיבָא קְדִישָׁא.
דְּבַר אַחַר בְּצִלוֹ חֲמִדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי, דָּא יַעֲקֹב. וּפְרִיו מְתוּק
לְחֻפִּי, דָּא יוֹסֵף הַצִּדִּיק דְּעֵבֵד פִּירִין קְדִישִׁין
בְּעֶלְמָא. וְעַל דָּא פְּתִיב (בראשית לו) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב
יוֹסֵף. דְּכָל אַנּוּן תוֹלְדוֹת דְּיַעֲקֹב (יוֹסֵף דְּאִיהוּ דְּעֵבֵד תוֹלְדוֹת) (ב"א

בְּיוֹסֵף הַצְּדִיק קַיִימִי, דְּעֵבִיד תּוֹלְדוֹת כְּעֵין כְּלָהוֹ (ד"א ל"ג
שְׁבָטִים), וּבְגִין כֶּף אֶקְרוֹן יִשְׂרָאֵל עַל שְׂמָא דְאַפְרַיִם
דְּכַתִּיב, (ירמיה לא) הֵבֵן יֶקִיר לִי אֶפְרַיִם וְגו'.

דְּבַר אַחַר כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר. דָּא אֲבָרְהָם. דְּדַמִּי לִיה
לְתַפּוּחַ דְּסָלִיק רִיחִין (דף פה ע"ב) וְאֲתַרְשִׁים בְּמַהִימְנוּתָא
שְׁלִימְתָא עַל כֹּל בְּנֵי דְרִיָּה, וְאֲתַרְשִׁים חַד לְעֵילָא,
וְאֲתַרְשִׁים חַד לְתַתָּא דְכַתִּיב (יחזקאל ל"ג כ"ד) אֶחָד הִיָּה
אֲבָרְהָם. מְאִי טַעְמָא הוּא אֶחָד. דְּלֹא הוּא אַחְרָא בְּעֵלְמָא
דִּי סָלִיק לְמַהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַר אֵיהוּ. אֲמַר
לִיה רַבִּי חֲזַקְיָה וְהָא כְּתִיב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרֹן.
אֲמַר לִיה עַד כְּעַן אֲנוּן לָא הוּוּ בְּדַרְגִּין עֲלָאִין דְּאֲתַעְטַר
בְּהוּ אֲבָרְהָם.

לְבַתֵּר אֲמַר לִיה תּוּ שְׂמַעְנָא דְלֹא אֶקְרִי אֲבָרְהָם אֶחָד
עַד דְּאֶסְתַּלַּק בִּיצְחָק וַיַּעֲקֹב. כִּיּוֹן דְּאֶסְתַּלַּק
בִּיצְחָק וַיַּעֲקֹב (נ"א ודא) וְהוּוּ כְּלָהוּ תְּלַתְהוֹן אֲבָהוֹן דְּעֵלְמָא
כְּדִין אֶקְרִי אֲבָרְהָם אֶחָד. וּכְדִין הוּא תַפּוּחַ בְּעֵלְמָא רְשִׁים
מְכַל בְּנֵי עֵלְמָא. אֲמַר לִיה שְׁפִיר קָא אֲמַרְתָּ.

דְּבַר אַחַר כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּן
דְּוֹדֵי דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּצִלוֹ דָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. חֲמַדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי, בְּיוֹמָא דְּאֲתַגְלִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עַל טוֹרָא דְּסִינַי וְקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרֵייתָא וְאֲמַרוּ (שמות
כד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע.

וּפְרִיו מְתוֹק לְחֶפֶי. אֲלֵיךְ מִלֵּין דְּאוֹרֵייתָא דְכִתִּיב בְּהוּ
 (תהלים ט) וּמְתוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנוֹפֶת צוֹפִים. דְּבַר אַחַר
 וּפְרִיו מְתוֹק לְחֶפֶי, אֲלֵיךְ נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא דְכֻלְהוּ
 אִיבָא דְעוֹבְדוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְקִיָּמִי עִמִּיהָ לְעֵילָא.
 תָּא חֲזִי, כָּל נִשְׁמַתִּין דְעֵלְמָא דְאַנּוֹן אִיבָא דְעוֹבְדוּי
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּלָהוּ חַד בְּרוּזָא חַד, וְכַד נִחְתִּי
 לְעֵלְמָא כְּלָהוּ מִתְפָּרְשִׁין בְּגוּוֹנִין דְכַר וְנוֹקְבָא, וְאַנּוֹן דְכַר
 וְנוֹקְבָא מִחֲבָרִין כְּחֻדָּא.

וְתָא חֲזִי, תִּיאוּבְתָא דְנוֹקְבָא לְגִבִּי דְכוּרָא עָבִיד נְפֶשׁ.
 וְרַעוּתָא דְתִיאוּבְתָא דְדְכוּרָא לְגִבִּי נוֹקְבָא
 וְאַתְדַּבְּקוּתָא דִּילֵיהָ בְּהָ, אִפִּיק נְפֶשׁ וְכֻלִּיל תִּיאוּבְתָא (נ"א
 תִּיאוּבְתִיחָ) דְנוֹקְבָא וְנִטִּיל לָהּ. וְאַתְכֻּלִּיל) תִּיאוּבְתָא תִתְאַה
 בְּתִיאוּבְתָא דְלְעֵילָא וְאַתְעֵבִידוּ רַעוּתָא חֻדָּא בְּלָא
 פִּירוּדָּא.

וְכֻדִּין (נְטִיל) כְּלִיל כְּלָא נוֹקְבָא וְאַתְעֵבֶרְת מִן דְכוּרָא
 וְתִיאוּבְתִין דְתִירוּוִיָּהוּ מִתְדַבְּקוּן כְּחֻדָּא, וְעַל דָּא
 כְּלָא כְּלִיל דָּא בְּדָא. וְכַד נִשְׁמַתִּין נְפִיקִין דְכַר וְנוֹקְבָא
 כְּחֻדָּא נְפִיקִין. לְבַתֵּר פִּיוֹן דְנִחְתִּי מִתְפָּרְשִׁין דָּא לְסִטְרָא דָּא
 וְדָא לְסִטְרָא דָּא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְזוּוּג לִוֵּן לְבַתֵּר.
 וְלָא אֲתִיָּהִיב זְוִיגָא לְאַחֲרָא אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 בְּלַחֲדוּי, דְאִיהוּ יַדַּע זְוִיגָא דְלַהוֹן לְחֲבָרָא לִוֵּן כְּדָקָא
 יָאוּת.

זָכָאָה הוּא בַר נֶשׁ דְּזָכִי בְּעוּבְדוּי וְאִזִּיל בְּאוּרַח קְשׁוּט
 בְּגִין דְּאִתְחַבַּר נַפְשׁ בְּנַפְשׁ כְּמָה דְהוּה מְעִיקְרָא,
 דְהָא אִי זָכִי בְּעוּבְדוּי דָּא הוּא בַר נֶשׁ שְׁלִים כְּדָקָא יְאוּת.
 וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב וּפְרִיו מִתּוֹק לְחֻפִּי. דְהוּא בְּתַקוּנָא מְבַרְךְ
 לְאִתְבְּרָכָא מִנִּיה עֲלָמָא, בְּגִין דְכֻלָּא בְּעוּבְדִין דְּבַר נֶשׁ
 תְּלִיא אִי זָכִי אִי לָא זָכִי.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה הֵכִי שְׁמַעְנָא דְכְּתִיב, (הושע יד) מִמְּנִי
 פְּרִיךְ נִמְצָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לִיה לְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל מִמְּנִי וְדָאִי פְּרִיךְ נִמְצָא. פְּרִי נִמְצָא לָא כְּתִיב
 אֶלָּא פְּרִיךְ. הֵהוּא תִיאוּבְתָא דְנוּקְבָא דְעֵבִיד נַפְשׁ
 וְאִתְכַּלִּיל בְּתוּקָפָא דְדְכוּרָא וְאִתְכַּלִּיל נַפְשׁ בְּנַפְשׁ
 וְאִתְעֵבִידוּ חַד כְּלִיל דָּא בְּדָא כְּדָאמְרִן. לְבַתַּר אֲשַׁתְּכַחוּ
 תְּרוּוּיָהוּ בְּעֲלָמָא, וְדָא בְּחִילָא דְדְכוּרָא אֲשַׁתְּכַח אִיבָא
 דְנוּקְבָא.

דְּבַר אַחַר בְּתִיאוּבְתָא דְנוּקְבָא אֲשַׁתְּכַח אִיבָא דְדְכוּרָא.
 דָּאִי לָאו תִיאוּבְתָא דְנוּקְבָא לְגִבִּי דְכוּרָא לָא
 אִתְעֵבִידוּ פִּירִין לְעֲלָמִין הֵדָא הוּא דְכְּתִיב מִמְּנִי פְּרִיךְ
 נִמְצָא:

וַיְהִי בִימֵי אֲמַרְפֶּל מֶלֶךְ שְׁנַעַר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח (ישעיה
 מא) מִי הָעִיר מִמְּזֻרַח צְדָק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ וְגו'. הַאי
 קָרָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. אָבֵל הַאי קָרָא בְּרוּזָא דְחַכְמַתָּא

אִיהוּ. דְּהָא תַּנִּינָן שְׁבַעַה רְקִיעֵין עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְעֵילָא, וְכִלְהוּ לְאַשְׁתְּמוּדַע יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְכִלְהוּ קַיִימִין לְאוּדְעָא רִזָּא דְמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, אִית רְקִיעָא עֲלָאָה סְתִים לְעֵילָא מִנִּייהוּ דְאַנוּן
 שְׁבַעַה, וְדָא הוּא רְקִיעָא דְדַבְרָא לֹון וְנַהִיר לֹון
 לְכִלְהוּ, וְדָא לָא אֲתִידַע, וְקַיִימָא בְּשִׁאלְתָא דְלָא
 יְדִיעָא, בְּגִין דְּאִיהוּ סְתִים וְעַמִּיק, וְכִלָּא תְּוֹהִין עֲלֵיהּ,
 וּבְגִין כֶּךָ אֲקַרִי מ"י, כַּמָּה דְאוּקְמוּהָ דְכְּתִיב, (איוב לח) מִבְּטָן
 מִי יֵצֵא הַקֶּרַח וְאֲתַמָּר, וְהָאִי הוּא רְקִיעָא עֲלָאָה (דד פ"ט ע"א)
 דְּקַיִימָא עַל כָּל אַנוּן שְׁבַעַה.

וְאִית לְתַתָּא רְקִיעָא דְאִיהוּ תַתָּאָה מְכִלְהוּ וְלָא נַהִיר,
 וּבְגִין דְּאִיהוּ תַתָּאָה דְלָא נַהִיר, הֵהוּא רְקִיעָא
 דְעֲלִייהוּ אֲתַחְבַּר בֵּיהּ, וְאֵלִין תְּרִין אֲתוּון כֶּלִיל לֹון בְּגִייה
 וְאֲקַרִי יָם, דְּהֵהוּא רְקִיעָא עֲלָאָה דְאֲקַרִי מ"י.

בְּגִין דְּכָל אַנוּן רְקִיעֵין אַחַרְנִין אֲתַעְבִּידוּ נַחְלִין וְעֵאלִין
 לְגַבִּיהּ, וּכְדִין אִיהוּ יָם עֲלָאָה וְעֲבַד אִיבִין וְנוּנִין
 לְזַנִּייהוּ, וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים קד) זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב
 יָדַיִם שָׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר חַיּוֹת קִטְנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמְּזוֹרַח צְדָק יִקְרָאָהוּ
 לְרַגְלוֹ. מִי הָעִיר מִמְּזוֹרַח. דָּא אַבְרָהָם. צְדָק יִקְרָאָהוּ
 לְרַגְלוֹ. (ב"א דָּא שָׂרָה, ד"א צְדָק יִקְרָאָהוּ לְרַגְלוֹ וְגו') דָּא
 הוּא רְקִיעָא תַתָּאָה דְכִלְהוּ רְקִיעֵין דְאֲתַעְבִּיד יָם.

יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם. מֵאֵן הָאֵי, הוּא רְקִיעָא תַּתָּא דְאִמְרֵן
 דְעֵבִיד נּוֹקְמִין וְאִפִּיל שְׁנַאֲיִן. וּבֵהָאֵי אֲשַׁתְּבַח דְּוֹד
 וְאִמְר (תהלים יח) וְאִיבֵי נְתַתָּה לִי עֶרְף וּמִשְׁנַאֲי אֲצַמִּיתֶם.
 (ישעיה מא) יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם. אֵלִין אֲנּוּן עֲמִין דְּהוּה רְדִיף
 עֲלִיהוֹן אֲבִרְהֵם וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא הוּה קָטִיל לּוֹן. (ומלכים
 ירד. (מאי ירד אלא) אֵלִין מְלָכִים דְּמִמֶּנּוּן לְעִילָא, עֲלִייהוּ. יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם, אֵלִין עֲמִין דְּלַתְתָּא)
 וּמְלָכִים יִרְדֵּי אֵלִין מִמֶּנּוּן רַבְרַבֵּן דְּלְעִילָא. דְּכַד עֵבִיד
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא דִּינָא בְּעֵלְמָא (ד"א בְּעֵמָא) בְּכֻלָּא עֵבִיד
 דִּינָא בְּעִילָא וְתַתָּא.

יִרְדִּיפִם יַעְבּוֹר שְׁלוֹם אֲרַח בְּרַגְלֵיו לֹא יָבּוּא. יִרְדִּיפִם דָּא
 אֲבִרְהֵם. דְּאֲבִרְהֵם הוּה רְדִיף לּוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא הוּה עֵבֵר קַמִּיָּה וְקָטִיל לּוֹן. דְּכַתִּיב יַעְבּוֹר שְׁלוֹם דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא דְּאִקְרִי שְׁלוֹם.

אֲרַח בְּרַגְלֵיו לֹא יָבּוּא. וְכִי סִלְקָא דַּעְתָּךְ דְּהוּה אֲבִרְהֵם
 אָזִיל בְּגוּ עֲנַנִּי אוּ בְּגוּ סוּסוּוֹן וּרְתִיכִין. אֵלָא אֲרַח
 בְּרַגְלֵיו לֹא יָבּוּא, דִּלָּא הוּה אָזִיל קַמִּיָּה דְּאֲבִרְהֵם לָא
 מְלֹאכָא וְלֹא שְׁלִיחָא אֵלָא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּלַחוּדוּי
 דְּכַתִּיב אֲרַח בְּרַגְלֵיו. מֵאֵן רַגְלֵיו אֵלִין מְלֹאכִין דְּאֲנּוּן
 תַּחְתּוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא כְּמָא דְּאֵת אִמְר, (זכריה יח)
 וְעַמְדוּ רַגְלֵיו בַּיּוֹם הַהוּא וְגו'.

דְּבַר אַחַר מִי הָעִיר מִמְזוּרַת. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא אֲתַעֲרַע עֲלֵמָא לְאִיִּתְאַה לְאַבְרָהָם וּלְקַרְבָּא לִיה
 לְגַבִּיּה, הַאי אֲתַעֲרוּתָא בְּגִין דְּזִמִּין יַעֲקֹב לְמִיפְק מְנִיָּה
 וּלְקַיִימָא תְרִיסַר שְׁבַטִין כְּלָהוּ זַכָּאִין קַמִּיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. צְדָק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ. דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה קָרִי
 לִיה תְּדִיר מִן יוֹמָא דְאֲתַבְרִי עֲלֵמָא כְּמָא דְאֲתַ אָמַר, (ישעיה
מא) קוּרָא הַדּוֹרוֹת מִרְאֵשׁ, וּבְגִין כֶּךָ צְדָק יִקְרָאֵהוּ וַדַּאי.
 לְרַגְלוֹ, לְאֲתַחְבְּרָא בֵּיה בְּפוּלְחָנִיָּה וּלְקַרְבָּא לִיה לְגַבִּיּה.
 כְּמָא דְאֲתַ אָמַר, (שמות יא) הָעַם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיךָ.

דְּבַר אַחַר מִי הַעִיר מְזוֹרְחָתָא. דְּמִתְמָן שְׁרוּתָא דְנַהוּרָא
 לְאַנְהָרָא. בְּגִין דְּדָרוּם הַהוּא תוֹקְפָא דִּילִיָּה מְגוֹ
 מְזוֹרְחָ אִיהוּ. וְעַל דָּא מִי הַעִיר הַהוּא נַהוּרָא דְדָרוּם.
 מְזוֹרְחָ, בְּגִין דְּאִיהוּ נְטִיל וְאֲתַנֵּן בְּקַדְמִיתָא, וְתִיאֹבְתָא
 דְּהַהוּא רְקִיעָא עֲלָאָה לְמִיָּהֵב לִיה לְמְזוֹרְחָ.

צְדָק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ. דָּא מְעַרְב, דְּאִיהוּ קָרִי לִיה תְּדִיר
 וְלֹא שְׁכִיךְ כְּמָא דְאֲתַ אָמַר (תהלים פג) אֱלֹהִים אֵל דְּמִי
 לֶךְ אֵל תִּתְחַרֵּשׁ וְאֵל תִּשְׁקוּט אֵל. בְּגִין דְּמְעַרְב אֲתַעֲרַע תְּדִיר
 לְגַבִּיּה. יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמַלְכִים יִרְדֵּי. דְּהָא מְנִיָּה קַבִּיל
 תוֹקְפָא לְאַכְנָעָא כָּל אַנּוּן עֲמִין דְּעֲלֵמָא.

רְבִי יְהוּדָה אָמַר (ישעיה מא) מִי הַעִיר מְזוֹרְחָתָא, דָּא אַבְרָהָם
 דְּלֹא נְטִיל אֲתַעֲרוּתָא לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲלֵא
 מְזוֹרְחָתָא, בְּגִין דְּחָמָא שְׁמֵשָׁא דְנַפְיָק בְּצַפְרָא מְסַטְרָא

דְּמִזְרָח, נְטִיל אֶתְעָרוּתָא לְנַפְשִׁיהּ דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. אָמַר דָּא הוּא מַלְכָּא דְּבָרָא יְתִי. פְּלַח לִיהּ כָּל הַהוּא
 יוֹמָא, לְרַמְשָׁא חָמָא שְׂמִשָּׁא דְּאֶתְכַנְיִשׁ (וְיִרְחֵא בְּפִקְת) וְסִיְהָרָא
 נְהָרָא. אָמַר דָּא הוּא וְדָאֵי דְּשְׁלִיט עַל הַהוּא פּוּלְחָנָא
 דְּפְלַחִית כָּל הָאֵי יוֹמָא, דְּהָא אֶתְחַשְׁךְ קַמִּיהּ וְלֹא נְהִיר.
 פְּלַח לִיהּ כָּל הַהוּא לִילִיא.

לְצַפְרָא חָמָא דְּאִזְלָא חֲשׂוּכָא וְאֶתְנַהִיר סִטְרָא דְּמִזְרָח.
 אָמַר וְדָאֵי כָּל אֵלִין מַלְכָּא אֵית עֲלֵיהוּ וְשְׁלִיט
 דְּאֶנְהִיג לֹון. כִּיּוֹן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִּיאֻבְתָּא
 דְּאֶבְרָהִם לְגַבִּיהּ, כִּדִּין אֶתְגַּלִּי עֲלוּי וּמְלִיל עַמִּיהּ, דְּכִתִּיב
 צְדָק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ. דְּמְלִיל עַמִּיהּ וְאֶתְגַּלִּי עֲלֵיהּ.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח (ישעיה מדה) דּוּבַר צְדָק מַגִּיד מִיִּשְׂרָאֵל. (דף 10
 ע"ב) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מְלוּי אַנּוּן בְּקוּשְׁטָא,
 וְעַבִּיד מִיִּשְׂרָאֵל, בְּמָה עַבִּיד מִיִּשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּכַד בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, לָא הוּהּ קָאִים וְהוּהּ מִתְמוּטְט
 לְהַכָּא וּלְהַכָּא. אָמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֲלָמָא, מַה
 לָךְ דְּאֶתְ מִתְמוּטְט. אָמַר לִיהּ, רַבּוּנוּ שְׁל עוֹלָם לָא
 יְכִילָנָא לְמִיקָם דְּלִית בֵּי יְסוּדָא עַל מַה דְּאֶתְקִיִּים. אָמַר
 לִיהּ הָא אֲנָא זְמִין לְמִיקָם בְּךָ חַד צְדִיק דְּאִיהוּ אֶבְרָהִם דִּי
 יֶרְחִים לִי. מִיָּד קָאִים עֲלָמָא בְּקִיּוּמִיהּ הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב,
 אֱלֹה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאֵם אֶל תִּקְרָא
 בְּהַבְרָאֵם אֱלֹה בְּאֶבְרָהִם. בְּאֶבְרָהִם מִתְקִיִּים עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא (ישעיה מ"ה) מַגִּיד מִיִּשְׂרָאֵל. דְּהָא אָתִיב לִיָּה
 עֲלָמָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵהוּא אַבְרָהָם זְמִין הוּא
 דִּיִּפְקוּן מְנִיָּה בְּנִין דִּיִּחְרִיבוּ מִקְדָּשָׁא וְיֻקְיָדוּ אֹרִייתָא. (נ"א
 לְנַפְקָא מְנִיָּה יִשְׁמַעְאֵל, אָמַר לִיָּה הָא יִצְחָק, אָמַר לִיָּה זְמִין לְמִיפֵק מְנִיָּה עֲשׂו חֵיִיבָא דִּיחֶרֶב בִּי
 מִקְדָּשָׁא וְיֻקְיָד אֹרִייתָא), אָמַר לִיָּה זְמִין חַד בַּר נָשׁ לְמִיפֵק מְנִיָּה
 דְּאִיְהוּ יַעֲקֹב וְיִפְקוּן מְנִיָּה תְּרִיסַר שְׁבַטִין כְּלָהוּ זַפְּאִין.
 מִיַּד אֲתַקִּיִּים עֲלָמָא בְּגִינִיָּה הֵדָּא הוּא דְכָתִיב מַגִּיד
 מִיִּשְׂרָאֵל.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר הָא אֲתַעְרְנָא וְיַדְבֵּר וְיִגִּד וְיֵאמֶר כְּלָהוּ
 לְטַעֲמִיָּהוּ מִתְּפָרְשׁוּן. וְיַדְבֵּר אִיְהוּ בְּאֲתַגְלִיא דְרָגָא
 לְבַר, דְּלֹא אִיְהוּ דְרָגָא פְּנִימָאָה כְּאֲנוּן דְרָגִין עֲלָאִין, וְדָא
 אִיְהוּ (ישעיה מ"ה) דּוּבַר צְדָקָה. וְיִגִּד אִיְהוּ רְמוֹז לְדְרָגָא פְּנִימָאָה
 עֲלָאָה דִּשְׁלֹטָאָה עַל דְּבוּר, וְדָא הוּא מַגִּיד מִיִּשְׂרָאֵל. מֵאֵן
 מִיִּשְׂרָאֵל דָּא דְרָגָא עֲלָאָה דִּיעֲקֹב שְׂרִיָּא בֵּיהּ הֵדָּא הוּא
 דְכָתִיב, (תהלים ע"ט) אַתָּה כּוֹנֵנֵת מִיִּשְׂרָאֵל. וּבְגִין כֶּךָ מַגִּיד
 כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב דּוּבַר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְהָא כְּתִיב, (דברים ד') וְיִגִּד לְכֶם אֶת בְּרִיתוֹ.
 אָמַר לִיָּה הֲכִי הוּא וְדָא אִיְהוּ דְרָגָא דִּשְׁלֹטָאָה עַל
 תְּתָאָה דְּאִיְהוּ דּוּבַר צְדָקָה. וְכֹלָא (ב"ה) אִיְהוּ (נ"א לְאֲשַׁתְּלָא אִיבָא)
 לְאֲסַתְּפֹלָא (אִיבָא) הֲכָא. (נ"א אֲתִיא) תָּא חֲזִי, דְאִף עַל גַּב
 דְּדְבוּר אִיְהוּ תְּתָאָה, לָא תִימָא דְלֹא עֲלָאָה אִיְהוּ, אָלָא

וְדַאי דְבוּר מְלִיִּיא אִיהוּ מְכַלָּא וְדַרְגָּא עֲלָאָה אִיהוּ.
וְסִימְנִיךְ (דברים לב) כִּי לֹא דָבַר רַק הוּא מִכֶּם.

רַבִּי אֶלְעָזָר הוּוּה אָזִיל לְבֵי חֲמוּי, וְהוּוּ עֲמִיָּה רַבִּי חִיָּיא
וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזַקְיָה. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָא חֲמִינָא
דְּאֲתַעְרוּתָא דְלַעֲיִלָּא לָאו אִיהוּ אֶלָּא כַּד אֲתַעַר לְתַתָּא,
דְּהָא אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲיִלָּא בְּתִיאֻבְתָּא דְלַתַּתָּא תְּלִיִּיא

(מלתא).

פְּתַח וְאֲמַר, (תהלים פג) אֱלֹהִים עַל דְּמִי לֶךְ אַל תַּחַרֵּשׁ וְאַל
תִּשְׁקוּט אַל. דָּא הוּא אֲתַעְרוּתָא דְלַתַּתָּא בְּגִין
לְשִׁלְטָאָה. אֲמַר דְּוֹד, אֱלֹהִים אַל דְּמִי לֶךְ, לְאֲתַעְרָא לְגַבִּי
עֲלָאָה וְלֹאֲתַחֲבַרָּא גַבִּי יְמִינָא. מַאי טַעְמָא בְּגִין (תהלים פג)
כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יִהְיֶינּוּ וְגו' (ובכתוב) כִּי נִוְעָצוּ לֵב יַחֲדָיו עָלֶיךָ
בְּרִית יְכָרוּתוֹ, וּבְגִין כֶּךָ אֱלֹהִים אַל דְּמִי לֶךְ לְאֲתַעְרָא
לְגַבִּי עֵילָא, דְּהָא כְּדִין אֲתַעְרַת יְמִינָא וְקִטְרַת לָהּ בַּהֲדָה.
וְכַד אֲתַקְשְׁרַת בְּיְמִינָא כְּדִין אֲתַבַּר שְׁנַאִין דְּכַתִּיב (שמות טו)
יְמִינֶךָ יִי נֶאֱדָרִי בַּכַּח יְמִינֶךָ יִי תִרְעֶץ אוֹיֵב.

וְתָא חֲזִי בְּשַׁעְתָּא דְּאֲתַחֲבַרוּ כָּל אַנְוִן מְלַכִּין לְאַגְחָא
קָרְבָּא עֲלֵיהּ דְּאַבְרָהָם, אֲתִיַּיעְטוּ לְאַעֲבָרָא לִיהּ מִן
עֲלָמָא, וְכִיוֹן דְּשִׁלְטוּ בְּלוּט בַּר אַחוּהָ דְּאַבְרָהָם מִיַּד אֲזִלוּ,
דְּכַתִּיב וַיִּקְחוּ אֶת לֹוט וְאֶת רְכוּשׁוֹ בֶּן אָחִי אַבְרָם וַיִּלְכוּ.
מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּדִיוֹקְנִיה דְּלוּט הוּוּה דְּמִי לְאַבְרָהָם,
וּבְגִין כֶּךָ וַיִּלְכוּ, דְּכָל תְּהוּא קָרְבָּא בְּגִינִיה הוּוּה.

מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּהוּא אַבְרָהָם אֶפִיק בְּנֵי עֲלָמָא
 מִפּוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה וְאַעִיל לֹון בְּפּוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְתוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעַר לֹון בְּעֲלָמָא
 בְּגִין לְגַדְלָא שְׁמָא דְאַבְרָהָם בְּעֲלָמָא וּלְקַרְבָּא לֵיהּ
 לְפּוֹלְחָנִיָּה. וְרוּז דְמִלָּה פִיּוּן דְאַבְרָהָם אֲתַעַר לְמַרְדֵּךְ
 אֲבַתְרִיָּהּ כְּדִין אֱלֹהִים אַל דְּמִי לֶךְ עַד דְאַתְקִשֶׁר כְּלָא
 בְּאַבְרָהָם, וְכַד אֲתַקִּשֶׁר כְּלָא בְּאַבְרָהָם כְּדִין אֲתַבְּרוּ כְּלָהוּ
 מְלָכִין מִקַּמֵּיהּ כְּדָקָא אֲמַרֹן דְכְּתִיב יְמִינֶךָ יי תַרְעֵץ אוֹיֵב
 וְגו':

וּמִלְכֵי צְדָק מְלֶךְ שְׁלָם הוֹצִיא לָחֵם וַיֵּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 פִּתַח וְאָמַר (תהלים עו) וַיְהִי בְשָׁלָם סָכוּ וְגו'. תָּא חֲזִי
 כַּד סָלִיק בְּרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי עֲלָמָא חַד
 שְׁלֵהוּבָא דְבוֹצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא. וּנְשָׁף זִיקָא בְּזִיקָא
 חֲשֻכָּאת וְאוֹקִידַת. וְאַפִיק מְגוֹ (דף ט"ז ע"א) סְטְרֵי תְהוּמָא חַד
 טִיף וְחַבַּר לֹון כְּחַד וּבְרָא בְהוּ עֲלָמָא.

תְּהוּא שְׁלֵהוּבָא סָלִיק וְאַתְעֵטְרָא בְּשִׁמְאָלָא, וְהוּא טִיף
 סָלִיק וְאַתְעֵטְר בִּימִינָא, סָלְקוּ חַד בְּחַד אַחְלָפוּ
 דּוּכְתִי דָא לְסֵטְרָא דָא וְדָא לְסֵטְרָא דָא, דְנַחֲתִת סָלִיק
 וְדְסָלִיק נַחֲתִת. אֲתַקִּטְרוּ דָא בְּדָא, נְפִיק מִבִּינֵיהוּ רוּחַ
 שְׁלָיִם. כְּדִין אַנּוּן תֵּרִין סְטְרִין אֲתַעֲבִידוּ חַד וְאַתֵּיָּהִיב
 בִּינֵיהוּ וְאַתְעֵטְרוּ חַד בְּחַד. כְּדִין אֲשַׁתְּכַח שְׁלָם לְעִילָא
 וְשְׁלָם לְתַתָּא, וְדַרְגָּא אֲתַקִּיָּים.

אֶת־עֲטֹרַת הַאֱלֹהִים בּוֹאִים וְאֹמְרִים בְּהַאֲמַנְנוּ, כְּדֵינְךָ סִלְקָא הַאֲמַנְנָא
 וְאֶת־קִשְׁוֹרָא בְּקִשְׁוֹרָא שְׁלִים. כְּדֵינְךָ וּמִלְכֵי צְדָקָה
 מְלָךְ שְׁלָם. מְלָךְ שְׁלָם וְדַאי מְלָךְ אִיהוּ דְשְׁלִיט בְּשְׁלִימוּ, וְ
 אִימְתֵי אִיהוּ מְלָךְ שְׁלָם בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי דְכָל אֲנַפִּין
 נְהִירִין.

(דבר אחר מלפי צדק מלך שלם, אמר רבי שמעון בעא קודשא בריך הוא למיפק כהונתא
 משם כמא דאת אמר ברוך אברם לאל עליון, כיון דאקדים ברבנותא דאברהם לברבנותא
 דמריה, אמר ליה אברהם וכי מקדימין ברבנותא דעבדא לברבנותא דמריה, מיד אתייהבת
 כהונתא לאברהם דכתיב, (תהלים קי) נָאֵם יְיָ לְאֲדָנָי שֵׁב לִימִינֵי. וְכָתִיב
 בְּתַרְיָה נְשַׁבַּע יְיָ וְלֹא יִנְחָם אֶתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם עַל דְּבַרְתֵי
 מִלְכֵי צְדָקָה, דְּכָתִיב וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֲלִיּוֹן, וְאִין זָרְעוּ כֹהֵן)
 דְּבַר אַחַר וּמִלְכֵי צְדָקָה. דָּא עֲלָמָא בְּתַרְאָה. מְלָךְ שְׁלָם,
 דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה. דְּאֶת־עֲטֹרַת חַד בְּחַד בְּלֹא פִירוּדָא
 תְּרִין עֲלָמִין כְּחַדָּא, וְאֶפִּילוּ עֲלָמָא תַתָּאָה כְּלֹא הוּא. וְחַד
 מְלָה אִיהוּ. הוֹצִיא לָחֵם וַיִּין דְּתַרֵי אֵלִין בֵּיתָהּ. וְהוּא כֹהֵן
 לְאֵל עֲלִיּוֹן מְשֻׁמֵשׁ עֲלָמָא לְקַבֵּל עֲלָמָא. וְהוּא כֹהֵן דָּא
 יִמְיָנָא. לְאֵל עֲלִיּוֹן עֲלָמָא עֲלָאָה. וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי כְּהֵנָּא
 לְבָרְכָא עֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, בְּרַכָּאן (ד"א ל"ג בד) נָטִיל הַאי עֲלָמָא תַתָּאָה כְּדֵי
 אֶתְחַבֵּר בְּכֵהֵנָּא רַבָּא כְּדֵינְךָ וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ
 אֲבָרָם (וגו) לְאֵל עֲלִיּוֹן הַכִּי הוּא וְדַאי. כְּגוּוֹנָא דָּא בְּעֵי

כִּהְנָא לְתַתָּא לְקַשְׁרָא קַשְׁרִין וּלְבִרְכָא הָאֵי דּוּכְתָא בְּגִין
 דִּיתְקַשְׁר בִּימִינָא לְאַתְקַשְׁרָא תְרִין עֲלָמִין כְּחַד. בְּרוּךְ
 אֲבָרַם רוּזָא דְמִלָּה תְקוּנָא דְבִרְכָאן אִיהוּ.

בְּרוּךְ אֲבָרַם כְּמָה דְאִמְרִינן בְּרוּךְ אַתָּה. לֵאל עֲלִיוֹן. יי
 אֱלֹהֵינוּ. קוּנָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. מֶלֶךְ הָעוֹלָם. וְהָאֵי
 קָרָא רוּזָא דְבִרְכָאן אִיהוּ. (ובגין כך) וַיְבָרְכֵהוּ מִתַּתָּא לְעֵילָא.
 וּבְרוּךְ אֵל עֲלִיוֹן (אֲשֶׁר מִגֹּן צְרִיף בְּיָדָהּ). מֵעֵילָא לְתַתָּא. וַיִּתֵּן לוֹ
 מַעֲשֵׂר מִכָּל לְאַתְדַּבְּקָא בְּאַתְרֵי דְקַשְׁוֹרָא אַתְקַשְׁר לְתַתָּא.
 עַד דְהוּוּ אֲזִיל, אֲעֲרַע בְּהוּ רַבִּי יִיסָא וְחַד יוּדָאֵי בַּהֲדִיָּה.
 וַהֲוֵה אָמַר הֵהוּא יוּדָאֵי (תהלים כח) לְדוֹד אֵלֶיךָ יי נַפְשִׁי
 אֲשָׂא. לְדוֹד. וְכִי אֲמַאי לָא כְּתִיב מְזֻמּוֹר לְדוֹד אוּ לְדוֹד
 מְזֻמּוֹר. אֵלָא בְּגִין דְרַגְיָה קָאִמַר לְדוֹד תּוּשְׁבַחְתָּא דְאָמַר
 בְּגִינִיָּה אֵלֶיךָ יי נַפְשִׁי אֲשָׂא. אֵלֶיךָ יי לְעֵילָא. נַפְשִׁי, מֵאֵן
 נַפְשִׁי, (אֲשָׂא) דָּא דוֹד (הוּא) דְרַגְא קְדַמָּאָה דְקָאִמְרֵן. אֲשָׂא,
 אֲסִלְקָ. כְּמָא דַּאֲתֵי אָמַר, (תהלים קכא) אֲשָׂא עֵינַי אֶל הַתָּרִים.
 בְּגִין דְכָל יוֹמוֹי דְדוֹד הָוָה מְשִׁתַּדֵּל לְסִלְקָא דְרַגְיָה
 לְאַתְעֻטָּרָא לְעֵילָא וּלְאַתְקַשְׁרָא תַמְן בְּקַשְׁוֹרָא שְׁלִים
 כְּדָקָא יָאוּת.

כְּגֻוּנָא דָּא (תהלים קג) לְדוֹד בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יי בְּגִין דְרַגְיָה
 קָאִמַר, וּמַאי אָמַר בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יי. אֶת
 לְאַתְקַשְׁרָא בְּקַשְׁוֹרָא לְעֵילָא. וְכָל קְרַבִּי, מֵאֵן קְרַבִּי.

אֵלֶיךָ שָׂאָר חֵיוֹן בְּרָא. דְּאֶקְרוּן קְרָבִים כְּמָא דְּאֵת אָמַר,
(שיר השירים ה) וּמַעֲי הָמוּ עָלָיו. דְּבַר אַחַר בְּרָכִי נִפְשִׁי, בְּגִינֵיהּ

קָאֵמַר. אֵת יִי דָּא שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא, אֵת יִי פְּלִלָּא דְּכֻלָּא.
אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי יִיסָא חֲמִינָא לֶךְ דְּהָא עִם
שְׁכִינְתָּא קָאֵתִית וְאֵתְחַבְּרַת. אָמַר לֵיהּ הֲכִי הוּא
וּדְאִי, וְתִלַּת פְּרָסִי הוּא דְּאֵזִילְנָא בְּהַדְיָה וְאָמַר לִי כְּמָה
מְלִי מַעֲלִייתָא וְאֵנָּא אֶגִּירְנָא לֵיהּ לְיוֹמָא דָּא וְלֹא יִדְעֵנָּא
דְּאִיהוּ בּוֹצִינָא דְּנַהִיר כְּדַחֲמִינָא הַשְּׁתָּא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר לְהַהוּא יוּדְאִי מַה שְּׁמַךְ, אָמַר לֵיהּ
יוֹעֶזֶר. אָמַר לֵיהּ יוֹעֶזֶר וְאֶלְעָזָר (מלכה קדא) יִתִּיבֵן
כְּחֻדָּא, יִתְּבוּ גַבִּי חַד טַנְרָא (דף 19 ע"ב) בְּהַהוּא חֲקֵל. פִּתַּח
הַהוּא יוּדְאִי וְאָמַר (ישעיה מג) אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מוֹחָה פְּשַׁעֶיךָ
לְמַעַנִי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר. מַאי טַעֲמָא תְּרִי זְמַנִּי אֲנֹכִי
אֲנֹכִי.

אֵלָּא חַד בְּסִינֵי וְחַד בְּשַׁעֲתָא דְּבְרָא עֲלֵמָא, דְּכְתִיב (שמות
ב) אֲנֹכִי יִי אֱלֹהֶיךָ דָּא הוּא בְּסִינֵי. וְחַד כַּד בְּרָא
עֲלֵמָא דְּכְתִיב, (ישעיה מדה) אֲנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ
בְּרָאתִי. הוּא, בְּגִין לְאַחֲזָאָה דְּלֹא הוּי פִּירוּדָּא בֵּין עֵילָּא
וְתַתָּא.

מוֹחָה פְּשַׁעֶיךָ. מַעֲבִיר פְּשַׁעֶיךָ לָּא כְּתִיב, אֵלָּא מוֹחָה.
בְּגִין דְּלֹא יִתְחַזֵּן לְעֵלְמִין. לְמַעַנִי. מַאי לְמַעַנִי,

בְּגִין אֲנוּן רַחֲמִין דְּתַלְיִין בִּי דְכְּתִיב, (דברים ד) כִּי אֵל רַחוּם
יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

דְּבַר אַחַר מוֹחָה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִּי. תָּא חַזִּי (לעיל פד ב) חַיִּיבֵי
עֲלָמָא עֲבָדִין פְּגִימוֹתָא לְעֵילָא, דְּכַד אֲנוּן חוּבִין
סְלָקִין רַחֲמִין וְנִהִירוּ עֲלָאָה וַיִּנְיָקוּ דְּבִרְכָאן לָא נְחִית
לְתַתָּא, וְהָאֵי דְרָגָא לָא נָטִיל בְּרַכָּאן דְּלְעֵילָא לְיַנְקָא
לְתַתָּא. וּבְגִין כֶּךָ לְמַעַנִּי בְּגִין דְּלָא יִתְמַנְעוּן בְּרַכָּאן
לְיַנְקָא (ליה) לְכֻלָּא. פְּגוּוֹנָא דָּא (דברים לב) רָאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי
אֲנִי הוּא. לְאַחֲזָאָה דְּלָא הוּי פִּירוּדָא בֵּין עֵילָא וְתַתָּא כְּמָה
דְּאִתְמַר.

תָּא חַזִּי, פְּגוּוֹנָא דָּא כַּד אֲשַׁתְּכַחוּ זַכָּאִין בְּעֲלָמָא אֲתַעְרוּ
בְּרַכָּאן לְעֲלָמִין כְּלָהוּ. כִּיּוֹן דְּאִתָּא אֲבֵרָהֶם אֲתַעַר
בְּרַכָּאן לְעֲלָמָא דְכְּתִיב וְאֲבִרְכֶךָ וְהָיָה בְּרָכָה. מָאֵי וְהָיָה
בְּרָכָה. רְמוֹז דִּישַׁתְּכַחוּן בְּגִינֵיהּ בְּרַכָּאן לְעֵילָא וְתַתָּא
דְּכְתִיב וְנִבְרַכְוּ בְךָ וְגו' וְכְתִיב וְאֲבִרְכָה מִבְּרַכֶּיךָ.

אַתָּא יִצְחָק אֹדַע לְכֻלָּא דְּאִית דִּין וְאִית דִּיּוּן לְעֵילָא
לְאַתְפְּרַעָא מִרְשִׁיעֵיָא, וְאִיהוּ אֲתַעַר דִּינָא בְּעֲלָמָא
בְּגִין דִּידְחִלוֹן לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא.
אַתָּא יַעֲקֹב וְאֲתַעַר רַחֲמֵי בְּעֲלָמָא וְאֲשָׁלִים מְהִימְנוֹתָא
בְּעֲלָמָא כְּדָקָא חַזִּי.

בְּיוֹמֵי דְּאֲבֵרָהֶם מַה כְּתִיב וּמִלְכֵי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם,

דְּאִתְעֻטְרַת כְּרֻסְיָא בְּדוּכְתִּיָּהּ, וּכְדִין אֲשַׁתְּכַח מֶלֶךְ שְׁלָם
 בְּלֹא פְּגִימוּ כְּלָל. הוּצִיא לָחֶם וַיֵּין דְּאִפִּיק מְזוּנִין לְעֵלְמִין
 כְּלָהוּ כְּדָקָא חֲזִי. הוּצִיא לָחֶם וַיֵּין דִּלָּא אֲתַמְנְעוּ בְּרַכָּאן
 מִכְּלָהוּ עֵלְמִין. הוּצִיא כְּמָא דְּאִתְ אָמַר, (בראשית א) תוּצֵא
 הָאָרֶץ מִדְּרָגִין דְּלְעִילָא אִפִּיק מְזוּנִין וּבְרַכָּאן לְעֵלְמִין
 כְּלָהוּ.

וְהוּא כְּהֵן לְאֵל עֲלִיוֹן דְּאֲשַׁתְּכַח כְּלָא בְּשְׁלִימוּ עֲלָאָה
 כְּדָקָא חֲזִי. לְאִתְחַזָּאָה כְּמָה דְּחִיבֵיָּא עֲבָדֵי פְּגִימוּ
 בְּעֵלְמָא וּמְנַעֵי בְּרַכָּאן. הָכִי נָמִי בְּגִין זַכָּאִין אֲתֵיִין (אֲתַחֲזִיאִין)
 בְּרַכָּאן לְעֵלְמָא, וּבְגִינֵיהוּ אֲתַבְּרַכָּאן כָּל בְּנֵי עֵלְמָא:
 וַיִּתֵּן לוֹ מֵעֵשֶׂר מְכַל. מַאי מֵעֵשֶׂר מְכַל מֵאֲנוּן בְּרַכָּאן
 דְּנַפְקֵי מְכַל. בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַר דְּכָל בְּרַכָּאן דְּנַחְתֵּי
 לְעֵלְמָא מִתְּמֹן נַפְקֵי. דְּבַר אַחַר וַיִּתֵּן לוֹ מֵעֵשֶׂר מְכַל.
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵהֵב לֵיהּ מֵעֵשֶׂרָא. וּמֵאֵן אִיהוּ, דָּא
 דְּרָגָא דְּכָל פְּתַחֲוֹן דְּמַהִּימְנוּתָא וּבְרַכָּאן דְּעֵלְמָא בֵּיהּ
 קִיָּיִמִי וְאִיהוּ מֵעֵשֶׂר וְאִיהוּ חַד מֵעֵשֶׂרָה וְאִיהוּ עֵשֶׂרָה
 מִמָּאָה. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה עָאל אֲבֵרָהֶם בְּקִיּוּמָא דְּלְעִילָא
 כְּדָקָא חֲזִי.

אָמַר לֵיהּ רַבֵּי אֶלְעֶזֶר שְׁפִיר קָא אָמַרְתָּ. אָמַר לֵיהּ רַבֵּי
 אֶלְעֶזֶר מַאי עֲבִידְתָּךְ, אָמַר לֵיהּ קַרְיָנָא דְּרֵדִיקֵי
 בְּאַתְרֵי, הֲשַׁתָּא אֲתָא רַבֵּי יוֹסִי דְּכַפֵּר חֲנִין לְמַתָּא וְסִלְיָקוּ

לֹון מִגִּבְאֵי וְאוֹתָבוּ לֹון לְגִבְיָהּ. וְהוּוּ יִהְיִין לִי כָּל בְּנֵי מִתָּא
 אֲגָרָא כְּהֵוּא זְמָנָא דְדַרְדְּקֵי הוּוּ גִבְאֵי. וְאַסְתְּכַלְנָא
 בְּנַפְשָׁי דִּלָּא אֶתְחַזִּי לִי לְאַתְהֵנִי מִנִּיְהוּ לְמִגְנָא,
 וְאַגִּירְנָא גְרַמָּאֵי בְּהַדִּי דֵּהֲאֵי חֲפִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 בְּרַכָּאן דְּאַבָּא אֲצִטְרִיכוּ הַכָּא.

קָמוּ. אָתוּ קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן (לְבַתְרָ), וְהוּוּ יִתִּיב וְלַעֲי כָּל
 יוֹמָא קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. וְיוֹמָא חַד הָוָה עָסִיק
 בְּנִטְיִלַת יָדַיִם קָמִיָּה. אָמַר כָּל מָאן דִּלָּא נְטִיל יָדוּי פְּדָקָא
 יְאוּת, אִף עַל גַּב דֵּאֶתְעַנְשׁ לְעִילָא אֶתְעַנְשׁ לְתַתָּא, וּמָאֵי
 עוֹנְשִׁיָּה לְתַתָּא, דְּגָרִים לִיָּה לְגְרַמִּיָּה מְסַכְּנוֹתָא. כְּמָה
 דְּעוֹנְשִׁיָּה כְּךָ, הָכִי הוּוּ זָכִי מָאן דְּנְטִיל יָדוּי פְּדָקָא יְאוּת
 דְּגָרִים לְגְרַמִּיָּה בְּרַכָּאן דִּלְעִילָא דְשָׂרָאן בְּרַכָּאן עַל יָדוּי
 פְּדָקָא יְאוּת, וְאַתְבַּרְךָ בְּעוֹתְרָא. (דף 99 ע"א)

לְבַתְרָ אֲקָדִים רַבִּי שְׁמַעוֹן חָמָא לִיָּה דְאַנְטִל יָדוּי בְּמִיָּא
 וְנְטִיל לֹון בְּשִׁיעוֹרָא סְגִיָּא דְמִיָּין. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן מִלָּא יָדוּי מְבַרְכוּתֵיךָ. וְכַךְ הָוָה, מִהֵהוּא יוֹמָא
 וְלֵהָלָאָה אֶתְעַתְר וְאַשְׁכַּח סִימָא וְהָוָה לַעֲי בְּאוֹרֵיָּתָא
 וְיִהִיב מְזוֹנָא לְמִסְכְּנֵי כָּל יוֹמָא, וְהָוָה חַדִּי עֲמָהוֹן וּמְסִבְר
 לֹון אֲנַפִּין נְהִירִין. קָרָא עֲלֵיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן (ישעי' מ"א) וְאַתָּה
 תִּגִּיל בִּי בְּקָדוֹשׁ וְגו', (חסר)

סִתְרֵי תּוֹרָה

אֲחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו'.
 אֲלֵיךְ פִּתְגָּמֵי אוֹרֵייתָא, דְּכַתִּיב,
 (דברים ה) אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 דְּבַר יי אֵל כָּל קְהֵלְכֶם. מֵה
 לְהֵלֵךְ פִּתְגָּמֵי אוֹרֵייתָא, אוֹף
 הִכָּא פִּתְגָּמֵי אוֹרֵייתָא. בְּתַר
 דְּאִשְׁתַּדַּל בַּר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא
 בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְבַשֵּׁר לֵיה וְאֶקְדִּים לֵה
 לְנִשְׁמַתָּא שְׁלָם (בַּשְׁוִרוֹת טובות),
 הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב אֵל תִּירָא
 אֲבָרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לֶךְ. מִכָּל
 זַיְיִנִּין בִּישׁוּן דְּגִיְהֵנָם.

שְׂכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד בְּגִין דְּכָל
 מֵאֵן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא
 בְּהַאי עֲלָמָא זְכִי וְאֲחֻסִּין
 יְרוּתָא אֲחֻסְנָתָא בְּעֲלָמָא דְּאִתִּי
 כְּמָה דְּכַתִּיב (משלי ח) לְהִנְחִיל
 אוֹהֲבֵי יֵשׁ. מֵאֵי יֵשׁ (דָּא יֵשׁ
 מֵאֵין תּלַת עֶשֶׂר נְהָרֵי דְּאֶפְרַסְמוּנָא דְּכִיָּא
 (מכילד) דִּיהֲבִי לֵיה אֲחֻסְנָתָא
 עֲלָאָה בְּעֲלָמָא דְּאִתִּי) (נ"א דָּא
 עֲלָמָא דְּאִתִּי). וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם
 אֲמַלָּא, בְּהַאי עֲלָמָא מְעוֹתָרָא
 וּמִכָּל טִיבוֹ דְּעֲלָמָא. מֵאֵן

אֲחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִיָּה
 דְּבַר יי אֵל אֲבָרָם
 וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח (שיר
 השירים ז) אֲנִי לְדוּדִי וְעַלִּי
 תְּשׁוּקָתוֹ. הָא אוֹקְמוּנָה, אֲבָל
 בְּאִתְּעָרוּתָא דְּלִתְתָּא
 אֲשֶׁתְּכַח אִתְּעָרוּתָא לְעֵילָא,
 דְּהָא לָא אִתְּעָר לְעֵילָא עַד
 דְּאִתְּעָר לְתַתָּא. וּבְרַכָּאן
 דְּלְעֵילָא לָא מִשְׁתַּכְּחֵי אֵלָא
 בְּמָה דְּאִית בֵּיה מִמְשָׁא וְלָאו
 אִיהוּ רִיקְנֵיָא.

מִנְלָן מֵאִשְׁתַּ עוֹבְדֵיהוּ
 דְּאִמַר לֵה אֲלִישָׁע
 (מלכים ב ד) הַגִּידִי לִי מַה יֵּשׁ לֶךְ
 בְּבֵית. דְּהָא בְּרַכָּאן דְּלְעֵילָא
 לָא שְׂרִיין עַל פִּתּוּרָא
 רִיקְנֵיָא וְלָא בְּאִתְרֵי רִיקְנֵיָא.
 מַה כְּתִיב וְתֹאמַר אֵינן
 לְשִׁפְחָתְךָ כָּל בְּבֵית כִּי אִם
 אֲסוּף שָׁמֶן. מֵאֵי אֲסוּף. אֵלָא

דְּאִזִּיל לְיַמִּינָא זְכִי לְעֻלְמָא
 דְּאִתִּי, וּמֵאֵן דְּאִזִּיל לְשִׁמְאֵלָא
 הָא עוֹתְרָא בְּעֻלְמָא דִּין, (דְּאִית
 שְׁמֵאלָא קְדִישָׁא וְאִית שְׁמֵאלָא מִסְאָבָא,
 וְדָא הוּא דְּאִמְרִינֵן מֵאֵן דְּמִתְעַסֵּק
 בְּאוֹרֵייתָא יְהִי לִיה אַרְךָ יָמִים בְּעֻלְמָא
 דְּאִתִּי, וְיִהְיֵי לִיה עֶשֶׂר וְכַבּוּד בְּעֻלְמָא דִּין
 שְׁנַאֲמַר (מִשְׁלִי ג) אַרְךָ יָמִים בְּיַמִּינָא וְגו',
 וּמֵאֵן דִּיתְרַעֵי דִּיתְהַנִּי גּוּפָא בְּעֻלְמָא דִּין
 וְלֹא אֲתַעֲסֵק בְּאוֹרֵייתָא וּבְעוֹבְדִין טְבִין,
 יְהִי לִיה עוֹתְרָא בְּעֻלְמָא דִּין מִסְטְרָא
 דְּשִׁמְאֵלָא מִסְטְרָא דִּיצֵר הֲרַע, וּבְעוֹתְרָא
 דָּא עֲבִיד בֵּישׁ יָרִית גִּיהֶנּוּם, וְאִי תִימָא זְכִי
 לֹא אִית בְּעֻלְמָא דִּין עוֹתְרָא מִסְטְרָא
 דְּקְדוּשָׁה, אִין, דְּכָל הַמְקִיִּים אֵת הַתּוֹרָה
 מִעוּנֵי סוּפוּ לְקִיּוּמָה מִעֶשֶׂר, וְדָא הוּא
 עוֹתְרָא טְבָא דְּמִסְטְרָא דְּקְדוּשָׁה).

רְבִי אַבָּא כֹּד אֲתָא מֵהֶתֶם, הָוּה
 מְכַרְיֵן מֵאֵן בְּעֵי עוֹתְרָא וּמֵאֵן
 בְּעֵי אוֹרְכָא דְּחֵי בְּעֻלְמָא
 דְּאִתִּי יִיתִי וְיִשְׁתַּדֵּל
 בְּאוֹרֵייתָא. הוּוּ מִתְכַּנְּשֵׁין כּוּלֵי
 עֻלְמָא לְגַבִּיּה. רוּוּק חַד הָוּה
 בְּשִׁיבְבוּתִיה. יוּמָא חַד אֲתָא
 לְגַבִּיּה, אָמַר לִיה רְבִי בְּעֵינָא
 לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא כְּדִי שִׁיְהִיָּה
 לִי עוֹתְרָא. אָמַר לִיה הָא וְדָאִי.
 אָמַר לִיה מַה שְׁמָךְ. אָמַר לִיה

אָמַרָה לִיה שִׁיעוֹרָא דְּהָאִי
 מִשְׁחָא לָאו אִיהִי אֵלָא כְּדִי
 מְשִׁיחַת אֶצְבָּעָא זְעִירָא.

אָמַר לָה נַחֲמִתְנִי. דְּהָא לֹא
 יִדְעָנָא הֵיאֵךְ יִשְׁרוּן
 בְּרַכָּאן דְּלְעִילָא בְּדוּכְתָא
 רִיקְנִיָּא, אֲבָל הַשְׁתָּא דְּאִית
 לָךְ שְׁמֹן, דָּא הוּא אֲתֵר
 לְאַשְׁתַּכַּחַת בֵּיה בְּרַכָּאן.

מִנְלָן דְּכְתִיב, (תהלים קלג)
 כִּשְׁמֹן הַטּוֹב וְגו' וְסִיפִיָּה מַה
 כְּתִיב, (תהלים קלג) כִּי שֶׁם צוּה
 יי אֵת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד
 הָעוֹלָם. וּבְאַתְרָא דָּא שְׂרָאן
 בְּרַכָּאן. (וְאַתְמַר).

וְאִי תִימָא (תהלים קלג) כְּטֵל
 חֶרְמוֹן שִׁיּוֹרֵד עַל הַרְרֵי
 צִיּוֹן וְלֹא כְּתִיב שְׁמֹן אֵלָא
 טֵל. אֵלָא אִיהוּ שְׁמֹן וְאִיהוּ
 טֵל. הַהוּא טֵל אִיהוּ דְּאֵטִיל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמְּשַׁחַת

דְּאָזִיל לְיַמִּינָא זְכִי לְעֵלְמָא
 דְּאָתִי, וּמֵאן דְּאָזִיל לְשִׁמְאֵלָא
 הָא עוֹתְרָא בְּעֵלְמָא דִּין, (דְּאִית
 שְׁמֵאלָא קְדִישָׁא וְאִית שְׁמֵאלָא מְסֻבָּא,
 וְדָא הוּא דְּאִמְרִינָן מֵאן דְּמִתְעַסֵּק
 בְּאוּרִייתָא יְהִי לִיה אַרְךְ יָמִים בְּעֵלְמָא
 דְּאָתִי, וְיִהְיִי לִיה עֶשֶׂר וּכְבוֹד בְּעֵלְמָא דִּין
 שְׁנַאֲמַר (מְשָׁלִי ג) אַרְךְ יָמִים בְּיַמִּינָהּ וְגו',
 וּמֵאן דְּיִתְרַעֵי דִּיתְהִינִי גּוּפָא בְּעֵלְמָא דִּין
 וְלֹא אֲתַעְסֵק בְּאוּרִייתָא וּבְעוֹבְדִין טְבִין,
 יְהִי לִיה עוֹתְרָא בְּעֵלְמָא דִּין מְסֻטְרָא
 דְּשְׁמֵאלָא מְסֻטְרָא דְּיִצְר הָרַע, וּבְעוֹתְרָא
 דָּא עֲבִיד בִּישׁ יָרִית גִּיהֲנָם, וְאִי תִימָא וְכִי
 לֹא אִית בְּעֵלְמָא דִּין עוֹתְרָא מְסֻטְרָא
 דְּקְדוּשָׁה, אִין, דְּכָל הַמְקִיִּים אֵת הַתּוֹרָה
 מֵעוֹנֵי סוּפוּ לְקִיּוּמָהּ מֵעֶשֶׂר, וְדָא הוּא
 עוֹתְרָא טְבָא דְּמְסֻטְרָא דְּקְדוּשָׁה).

רְבִי אַבָּא כֹּד אֲתָא מֵהֶתֶם, הָוּה
 מְכַרִּיז מֵאן בְּעֵי עוֹתְרָא וּמֵאן
 בְּעֵי אוֹרְכָא דְּחִיִּי בְּעֵלְמָא
 דְּאָתִי יִיתִי וְיִשְׁתַּדֵּל
 בְּאוּרִייתָא. הוּוּ מִתְכַּנְּשִׁין כּוּלֵי
 עֵלְמָא לְגַבִּיָּה. רְוּוּק חַד הָוּה
 בְּשִׁיבּוּתִיהָ. יוּמָא חַד אֲתָא
 לְגַבִּיָּה, אָמַר לִיה רְבִי בְּעֵינָא
 לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא כְּדִי שְׂיִהִיָּה
 לִי עוֹתְרָא. אָמַר לִיה הָא וְדָאִי.

עֵלְאָה. דִּתְהוּא שְׁמֵן נְפֵק
 לְסֻטְרָא דְּיַמִּינָא.

תְּרִין אַנּוּן יִין וְשְׁמֵן. וְאִזְלוּ
 לְתִרִין סֻטְרִין. יִין
 לְסֻטְרָא שְׁמֵאלָא שְׁמֵן לְסֻטְרָא
 יַמִּינָא. וּמְסֻטְרָא דְּיַמִּינָא
 נְפִיקי בְּרַכָּאן לְעֵלְמָא וּמִתְמָן
 אֲתַמְשַׁח מְלָכוּתָא קְדִישָׁא
 וּבְגִין דְּשְׁמֵן הָוּה אֲתַתְקַן
 לְתַתָּא בְּקְדָמִיתָא, שְׁמֵן
 אֲזַדְמָן לְעֵילָא אַרִיקוּ
 דְּבְרַכָּאן.

תָּא חֲזִי, מֵאֲתַעְרוּתָא (דף 99 ע"ב)
 דִּתְהִי שְׁמֵן דְּלְעֵילָא
 קָאִי לְאַרְקָא עַל דְּוֹד וְשְׁלָמָה
 לְאֲתַבְרַכָּא (על) בְּנוֹי. מְנָא לָן
 דְּכְתִיב וַיַּעֲמֵד הַשְּׁמֵן. כְּתִיב
 הָכָא וַיַּעֲמֵד. וְכְתִיב הָתֵם
 (ישעיה יא) שׁוֹרֵשׁ יֵשִׁי אֲשֶׁר
 עוֹמֵד לְגַס עַמִּים.

אָמַר לִיָּה מַה שְׁמָה. אָמַר לִיָּה
 יוֹסִי. אָמַר לוֹן לְתַלְמִידוֹי
 דִּיקְרוּן לִיָּה רַבִּי יוֹסִי מֵאֲרִי
 דְּעוֹתְרָא וַיִּקְרָא. יְתִיב
 וְאֵתְעֵסֵק בְּאוּרֵייתָא.

לְיוֹמִין הָוּה קָאִים קַמִּיה, אָמַר
 לִיָּה רַבִּי אָן הוּא עוֹתְרָא. אָמַר
 שְׁמַע מִינָה דְלֹא לְשֵׁם שְׁמַיִם
 קָא עֵבִיד, וְעָאֵל לְאֲדַרְיָה,
 שְׁמַע חַד קָלָא דְהוּוּ אָמַר לָא
 תַּעֲנִישִׁיה (תּוֹב לְגַבִּיָּה) דְּגַבְרָא
 רַבָּא לִיהוּי. תָּב לְגַבִּיָּה, אָמַר
 לִיָּה תִיב בְּרִי תִיב וְאַנָּא
 יְהִיבְנָא לְךָ עוֹתְרָא.

אֲדַהֲכִי אֲתָא גַבְרָא חַד וּמֵאֲנָא
 דְּפִזּוּ בִידֵיהּ, אֲפָקִיָּה וּנְפַל
 נְהוּרָא בְּבֵיתָא. אָמַר לִיָּה רַבִּי
 בְּעִינָא לְמַזְכֵּי בְּאוּרֵייתָא וְאַנָּא
 לָא זְכִינָא, וּבְעִינָא מֵאֵן
 דִּישְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא בְּגִינִי.
 דְּהָא אֵית לִי עוֹתְרָא סְגִי דְקָא
 שְׁבַק לִי אָבָא, דְּכַד יְתִיב עַל
 פְּתוּרִיָּה הוּוּ מְסִדֵּר עֲלֵיהּ
 תְּלִיסֵר כְּפִי מֵאֲלִין. וּבְעִינָא
 לְמַזְכֵּי בְּאוּרֵייתָא וְאַנָּא
 יְהִיבְנָא עוֹתְרָא.

תָּא חַזִּי, מִשְׁלַחַן דִּלְחָם
 הַפְּנִיִם דְּבִרְכָאן נְפָקִין
 מִתַּמָּן וּמִזוּנָא לְעֵלְמָא, לָא
 בְּעִי לְאִשְׁתַּפְּחָא רִיקְנִיָּא
 אֲפִלוּ רַגְעָא חַדָּא, בְּגִין דְּלֹא
 יִסְתַּלְקוּן בְּרְכָאן מִתַּמָּן, אוּף
 הָכִי לָא מְבָרְכִין עַל שְׁלַחַן
 רִיקְנִיָּא, דְּהָא בְּרְכָאן
 דְּלְעִילָא לָא שְׁרִיין עַל
 שְׁלַחַן רִיקְנִיָּא.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב אֲנִי
 לְדוּדֵי וְעֲלִי תְּשׁוּקָתוֹ,
 אֲנִי לְדוּדֵי בְּקַדְמֵיתָא וּלְבַתֵּר
 וְעֲלִי תְּשׁוּקָתוֹ. אֲנִי לְדוּדֵי
 לְאִתְקַנָּא לִיָּה דְּיוֹכְתָא
 בְּקַדְמֵיתָא. וּלְבַתֵּר וְעֲלִי
 תְּשׁוּקָתוֹ. דְּבַר אַחַר אֲנִי
 לְדוּדֵי. דְּהָא תְּנִינָן שְׁכִינְתָּא
 לָא אִשְׁתַּפְּחַת עִמָּהוּן
 דְּחִיבֵיָּא, כִּיּוֹן דְּאֲתִי בַר נָשׁ
 לְאִתְדַכָּאָה וּלְמַקְרַב גַּבִּי

אָמַר לִיה לְהוּא רְוּוֹק
תְּשַׁדְּל בְּאוֹרֵייתָא וְדָא יְהִיב
לֶךְ עוֹתְרָא, יְהִיב לִיה הֶהוּא
פְּסָא דְפִזּוּ. קָרָא עֲלֵיה רַבִּי
אַבָּא (אִיּוּב כח) לֹא יַעֲרַכְנָה זֶהָב
וְזָכוּכִית וּתְמוֹרְתָהּ כְּלִי פִזּוּ.
יְתִיב וְלַעֲא בְּאוֹרֵייתָא וְהֶהוּא
בְּר נֶשׁ הוּה יְהִיב לִיה עוֹתְרָא.
לְיוֹמִין עָאֵל חֲמִידוּ דְאוֹרֵייתָא
בְּמַעוּזִי. יוֹמָא חַד הוּה יְתִיב
וְהוּה בְּכִי. אֲשַׁכְּחִיה רַבִּיה
דְּהוּה בְּכִי, אָמַר לִיה עַל מָה
קָא בְּכִית. אָמַר לִיה וּמָה
מִנְחָנָא חֲיִי דְעַלְמָא דְאַתִּי בְּגִין
הַאי, לֹא בְּעִינָא אֱלָא לְמַזְכִּי
לְגַבְאִי. אָמַר הֲשַׁתָּא שְׁמַע
מִינָה דְהָא לְשֵׁם שְׁמִים קָא
עֲבִיד.

קָרָא לִיה לְהוּא גְבָרָא, אָמַר
לִיה טוֹל עוֹתְרָךְ וְהִיב לִיה
לְיִתְמִי וּלְמַסְכְּנִי, וְאַנָּא יְהִיבְנָא
לֶךְ חוּלְק יִתִּיר בְּאוֹרֵייתָא בְּכָל
מָה דְאַנְן לְעָאן. אַהֲדַר לִיה
רַבִּי יוֹסִי הֶהוּא פְּסָא דְפִזּוּ, וְעַד
יוֹמָא לֹא אַעֲדִי שְׁמִיה, וּמִן
בְּנוֵי בֶן פְּזִי, וְהֵינְנוּ רַבִּי יוֹסִי
בֶּן פְּזִי, וְזָכָה לְכֻמָּה אוֹרֵייתָא
הוּא וּבְנוֵי (בְּגִין דְּלַעֲא בְּאוֹרֵייתָא).

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדִין
שְׂכִינְתָא שְׂרִיא עֲלֵיה. הֶדָּא
הוּא דְכְּתִיב אֲנִי לְדוּדִי
בְּקֻדְמִיתָא, וְעַלִּי תְּשׁוּקָתוֹ
לְבַתֵּר. אָתִי בְּר נֶשׁ
לְאַתְדַּכָּא מְדַכָּאִין לִיה.

תָּא חֲזִי, אַחַר הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה דְרַדְרָךְ אַבְרָהָם
בְּתַר אֵלִין מַלְכִין וְקַטִּיל לוֹן
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּה
אַבְרָהָם תּוּהָא, אָמַר דִּילְמָא
חַס וְשָׁלוֹם גְּרַעֲנָא הֶהוּא
אַגְרָא דְהוּינָא אַהֲדַר בְּנֵי
נֶשָׂא לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וְאַחִידְנָא בְּהוּ לְקַרְבָּא
לוֹן לְגַבִּיה וְהֲשַׁתָּא אַתְּקַטִּילוּ
בְּנֵי נֶשָׂא עַל יְדֵי. מִיַּד אָמַר
לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַל
תִּירָא אַבְרָם אֲנִכִי מִגֵּן לֶךְ
שְׁכַרְךְ הֲרַבָּה וְגו'. אַגְרָא
קַבִּילַת עֲלֵייהוּ, דְהָא כְּלָהוּ
לֹא יִזְכּוּן לְעַלְמִין.

דְּלִית לָךְ אָגַר טַב בְּעַלְמָא
כְּמָאן דְּלַעֲי בְּאוּרֵייתָא
וּמְקִימָה:

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר
יִי אֵל אַבְרָם בְּמַחְזָה לְאֹמֵר
וְגו', בְּכֹל אֲתֵר דְּכְתִיב
בְּאוּרֵייתָא בְּמַחְזָה דָּא שְׁמָא
דְּאַתְגְּלִי לְאַבְהוֹ, וּמָאן אִיהוּ,
שְׁדִי"י, שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת ו) וְאַרְא
אֵל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל
יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדִי. כְּמָא דְאַתְּ
אֹמֵר, (בְּמַדְבֵּר כד) אֲשֶׁר מַחְזָה
שְׁדִי יַחְזָה. וְדָא אִיהוּ חִיזוּ דְכָל
חֻזוּן עֲלָאִין אֲתַחְזִיין מְגֻוִיָּה,
כְּהֵאִי מְרָאָה דְכָל דִּיּוֹקְנִין
אֲתַחְזִיין בֵּיהּ וְכֹלְא חַד. מְרָאָה
מַחְזָה חַד הוּא, דָּא תְּרַגּוּם וְדָא
לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

אֹמֵר רַבִּי יוֹסִי סְגִיִּין אַנּוּן
בְּאוּרֵייתָא, וְעַל דָּא הָוָה לֵיהּ
רְשׁוֹ לְאוּנְקְלוּס לְתַרְגּוּם
כְּהוּא לִישְׁנָא דְגְּלִי קוּדְשָׁא
כְּרִיד הוּא בְּאוּרֵייתָא. וְלִישְׁנָא
דָּא סְתִים אִיהוּ מְגוּ מְלֹאכִי
עֲלָאָה, בְּמַחְזָה (דְּדָא) דְּהוּא
סְתִים מְמֹלְאכִי עֲלָאִי דְלָא
יְדַעֵי בְּדָא כַּד מְמֹלִיל בֵּיהּ
בְּאַבְרָהָם.

הָיָה דְּבַר יִי אֵל אַבְרָם
בְּמַחְזָה לְאֹמֵר, מָאִי

בְּמַחְזָה, אֵלָא בְּהוּא חִיזוּ
דְּרַגָּא דְכָל דִּיּוֹקְנִין אֲתַחְזִיין
בֵּיהּ. אֹמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא
חֲזִי, עַד לָא אֲתַגְזֹר אַבְרָהָם
הָוָה חַד דְּרַגָּא מְלִיל עֲמִיָּה,
וּמָאן אִיהוּ דָּא מַחְזָה
דְּכְתִיב, (בְּמַדְבֵּר כד) מַחְזָה שְׁדִי
יַחְזָה. כִּיּוֹן דְּאַתְגְּזֹר הוּוּ כְּלֵהוּ
דְּרַגִּין שְׂרָאן עַל הָאִי דְּרַגָּא,
וּכְדִין מְלִיל עֲמִיָּה הֵדָּא הוּא
דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ו) וְאַרְא

(דף 99 ע"א)
אֵל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל
יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדִי וְעַד לָא
אֲתַגְזֹר לָא הוּוּ אַנּוּן דְּרַגִּין
שְׂרָאן עֲלוּי לְמַלְלָא.

וְאִי תִימָא דְהָא בְּקַדְמִיתָא
כְּתִיב וַיֵּרָא יִי אֵל
אַבְרָם וּכְתִיב וַיִּסַּע אַבְרָם
הַלּוֹךְ וַנְּסוּעַ הַנְּגַבָּה וּכְתִיב

מֵאֵי טַעֲמָא, בְּגִין דְּאַבְרָהָם לֹא
 הָוֵה מְהוּל וְהָוֵה עָרַל סְתִים
 בְּשָׂרָא. וּבְגִין כֶּךָ הָוֵה סְתִים
 מִנֵּייהוּ בַלְשׁוֹן תְּרַגּוּם. כְּגִוּוֹנָא
 דָּא בַלְעָם דְּכִתִּיב אֲשֶׁר מַחֲזֶה
 שְׂדֵי יַחֲזֶה, יַחֲזֶה. סְתִים הָוֵה
 מְלָה מְגוּ מְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת בְּגִין
 דְּלֹא יְהֵא לֹון פְּטָרָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְמַלֵּל בְּהֵוֹא עָרַל
 מְסַאבָּא (עד ב, עה ב) דְּהֵא
 מְלֹאכֵי קְדִישֵׁי לָאוּ (יְקָרוּן)
 נִזְקָקִין בַּלְשׁוֹן תְּרַגּוּם.

אֵי תִימָא דְלֹא יִדְעִי, וְהֵא
 גְּבַרְיָאֵל אוּלְיָף לְיוֹסֵף ע'
 לְשׁוֹן, וְתְרַגּוּם חַד מַע' לְשׁוֹן
 הוּא, אֶלֶּא מְנַדַּע יִדְעִי אֲבַל לֹא
 נִזְקָקִין תְּנוּ, דְּלֹא חִישֵׁי וְלֹא
 מִשְׁגִּיחִין עֲלֵיהּ דְּהֵא מְאִים
 אִיהוּ קְמִייהוּ מְכַל שְׂאָר לְשׁוֹן.
 וְאֵי תִימָא הוּאֵיל וּמְאִים אִיהוּ
 מְמַלֹּאכֵי עֲלֵאֵי, אֲמַאי תְּרַגּוּם
 אוּנְקָלוּס אוּרִייתָא בְּהֵאֵי
 לְשׁוֹן, וְיוֹנְתָן בֶּן עֻזִּיאֵל
 הַמְקָרָא. אֶלֶּא מְאִים הוּא
 קְמִייהוּ וְהֵכִי אֲצַטְרִיךְ, דְּלִית
 קְנָאָה לְמַלְאכֵי עֲלֵאֵי בְּהַדְיֵיהוּ

וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ הָא הֶכָּא אַנּוּן
 דְּרַגִּין עֲלֵאֵין. וְהַשְׂתָּא אֲמָרִן
 דְּעַד לָא אַתְגְּזֹר לָא הָוֵה אַנּוּן
 דְּרַגִּין עֲלֵאֵין שְׂרָאן עַל הַאי
 דְּרַגָּא לְמַלְלָא עֲמִיָּה.

תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא יְהֵב
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 חֲכָמָה לְאַבְרָהָם לְמַנְדַּע
 חֲכָמָה לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ וַיִּדַּע
 רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, אֲבַל
 לְמַלְלָא עֲמִיָּה לָא הָוֵה אֶלֶּא
 הֵאֵי דְרַגָּא תְּתָאָה בְּלַחֲדוּי,
 כִּיּוֹן דְּאַתְגְּזֹר, כְּלֵהוּ דְרַגִּין
 עֲלֵאֵין הָוֵה שְׂרָאן עַל הַאי
 דְּרַגָּא תְּתָאָה בְּגִין לְמַלְלָא
 עֲמִיָּה, וּכְדִין אֲסַתְּלַק
 אֲבְרָהָם בְּכֹלָא כְּמָה דְאַתְמָר.
 תָּא חֲזִי, עַד לָא אַתְגְּזֹר בְּר
 נֶשׁ לָא אַתְאַחִיד
 בְּשִׂמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כִּיּוֹן דְּאַתְגְּזֹר עָאֵל בְּשִׂמִּיָּה

דִּישְׂרָאֵל (אֵלֵא אֹרִייתָא, וְאֵלְמֵלֵא
הוּוּ יְדַעֵי שְׁבַחֵי דְאֹרִייתָא הָדָה לְהוּ קְנָאָה
בְּתַדְיִידוּ דִּישְׂרָאֵל) יִתִּיר, וְעַל דָּא
תַּרְגּוּם תּוֹרָה וּמִקְרָא כְּךָ, וְלֹא
מֵאִיס אִיהוּ דְהָא בְּכַמְה דּוּכְתִי
כְּתַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּאֹרִייתָא הֵכִי.

וּבְגִין כְּךָ סְתִים אִיהוּ מְגוּ
מִלְּאֲכִי עֲלָאי קְדִישִׁי. וְעַל דָּא
אֲתַגְּלִי בֵיה בְּאַבְרָהָם בְּאוֹרַח
סְתִים דְּלֹא יִשְׁגָּחוּן בֵּיה
מִלְּאֲכִין קְדִישִׁין וְלֹא יְהֵא לֹון
פְּטָרָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲתַגְּלִי עַל בַּר נֶשׁ עָרַל.
אִימְתִי אֲתַגְּלִי לִיה בְּאַתְגְּלִיא
דְּמִלְּאֲכִי עֲלָאי, כַּד יְהִיב לִיה
בְּרִית קִימָא קְדִישָׁא דְכְּתִיב
וַיְדַבֵּר אִתּוּ אֱלֹהִים לְאֹמֵר,
אֱלֹהִים שְׁמָא דְקוּדְשָׁא וְלֹא
כְּתִיב בְּמַחְזָה. שְׁמָא
בְּאַתְגְּלִיא.

לְאֹמֵר מֵאִי לְאֹמֵר, לְאֹמֵר
וְלֹאֲכַרְזָא בְּכָל לְשׁוֹן דְּלֹא
תְּהֵא בְּאַתְכַּסְיָא, לְאוּ בְּלִישְׁנָא
אַחְרָא, אֵלֵא בְּלִישְׁנָא דְכֻלָּא
מִשְׁתַּעֲיִין בַּה דִּיכְלִי לְמִימֵר
דָּא לְדָא וְלֹא יְכֻלִי לְקַטְרְגָא

וְאֲתַאֲחִיד בֵּיה. וְאִי תִימָא
אַבְרָהָם דְּאֲתַאֲחִיד בֵּיה עַד
לָא אֲתַגְּזֹר. הֵכִי הוּוּ
דְּאֲתַאֲחִיד בֵּיה וְלֹא כְּדֻקָּא
יְאוּת, דְּהָא מְגוּ רְחִימוּתָא
עֲלָאָה דְרַחֲמִים לִיה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לִיה. לְבַתֵּר
פְּקִיד לִיה דִּיתַגְּזֹר וְאֲתִייהִיב
לִיה בְּרִית. קְשׁוּרָא, דְּכֻלְהוּ
דְּרַגִּין עֲלָאִין. בְּרִית קְשׁוּרָא
לְאַתְקְשָׁרָא כְּלָא כְּחַדָּא
לְאַכְלָלָא דָּא בְּדָא, בְּרִית
קְשׁוּרָא דְכֻלָּא אֲתַקְשָׁר בֵּיה.
וּבְגִין כְּךָ אַבְרָהָם עַד לָא
אֲתַגְּזֹר. מְלוֹי לָא הוּוּ עִמִּיה
אֵלֵא בְּמַחְזָה כְּמָה דְּאֲתַמֵּר.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דִּבְרָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲלָמָא לָא אֲתַבְּרִי אֵלֵא עַל
בְּרִית כְּמָא דְאֲתַתְּ אֹמֵר בְּר"א
שִׁי"ת בְּרָא אֱלֹהִים, וְהִיבִינוּ

וּלְמִימַר פְּטָרָא, וְעַל דָּא וַיְדַבֵּר
אֲתוּ אֱלֹהִים לְאֹמֵר. אֱלֹהִים
וְלֹא מַחְזֵה. בְּגִין דְּהוּהּ מְעִייל
לִיה בְּבְרִית קַיִמָּא קִדְיִשָּׁא
וְקָרִיב לִיה לְגַבְיָהּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּגִין כִּף אֶת
ה' לֹא אֲתִיְיָהֵב לִיה עַד
דְּאֲתַגְזֹר, מֵאֵי טַעֲמָא דְאִהוּ
מִמֶּשׁ בְּרִית אֲקָרִי. וְעַל דָּא
כִּיּוֹן דְּעָאֵל בְּבְרִית כְּדִין
אֲתִיְיָהֵבֵת לִיה אֶת ה' א.
דְּכְתִיב אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אֲתָךְ
וְהָיִיתָ לְאֵב הַמּוֹן גּוֹיִם וְלֹא
יִקְרָא עוֹד שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְגו':

אֲחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. רַבִּי
חִיָּיא הוּהּ אֲזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי
אֲלַעְזָר, פִּגְעַ בֵּיה רַבִּי חַגַּאֵי,
אָמַר לִיה הָאֵי אֲרַחָא דְמַתְקַנָּא
קַמִּיה דְּמַר לָאן אִיהוּ אֲזִיל,
אָמַר לִיה לְמַחְמֵי לְרַבִּי
אֲלַעְזָר, אָמַר לִיה וְאֲנָא נְמִי
אֲזִיל בְּהַדָּה, אָמַר לִיה אֵי
תִּיכּוּל לְמַסְבֵּר סְבָרָא לְמֵאֵי
דְּתִשְׁמַע זִיל וְאֵי לָאן תּוֹב
אֲבַתְרָךְ, אָמַר לִיה לֹא לִיחּוּשׁ
מֵר לְהָאֵי, דְּהָא אֲנָא שְׁמַעְנָא
כְּמָה רְזִי דְאֹרִייתָא וְיִכְלִנָּא
לְמִיקָם בְּהוּ.

(ד"א ל"ג) בְּרִית) דְּעַל בְּרִית
קַיִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲלָמָא, וְכְתִיב, (ירמיה לג) אִם
לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקוֹת
שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. דְּהָא
בְּרִית קְשׁוּרָא אִיהוּ דִּיּוֹמָא
וְלַיְלָיָא לֹא מִתְפָּרְשָׁאן.

אָמַר רַבִּי אֲלַעְזָר כַּד בְּרָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲלָמָא עַל תְּנַאי הוּהּ, דְּכַד
יִיתוֹן יִשְׂרָאֵל אִם יִקְבְּלוֹן
אֹרִייתָא יָאוּת. וְאִם לָאוּ
הָרִי אֲנָא אֲהַדְרַ לְכוּ לְתַתְּהוּ
וְבַהוּ. וְעֲלָמָא לֹא אֲתַקְיִים
עַד דְּקַיִמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא
דְּסִינֵי וְקַבִּילוּ אֹרִייתָא
וְכַדִּין אֲתַקְיִים עֲלָמָא.

וּמַה הוּא יוֹמָא וְלַהֲלָאָה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּרִי עֲלָמִין. וּמֵאֵן אֲבוּן,
זוּוּגִין דְּבְנֵי נְשָׂא. דְּהָא
מַה הוּא זְמַנָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

פְּתַח רַבִּי תִגְאִי וְאָמַר, מֵאִי
דְכַתִּיב, (במדבר כח) אֶת קִרְבְּנִי
לְחַמֵּי לְאִשִּׁי (ד' 99 ע"ב) וְגו'. אֶת
קִרְבְּנִי דָא קִרְבֵּן בִּשְׂרָא
דְאִתְקִרַב לְכַפְּרָא דְמָא עַל
דְמָא בִּשְׂרָא עַל בִּשְׂרָא, בְּגִין
דְכָל קִרְבְּנִין לָאוּ מִתְקִרְבִּין
אַלָּא עַל בִּשְׂרָא לְכַפְּרָא עַל
בִּשְׂרָא.

וְהִכִּי שְׂמַעְנָא אִי בַר נֶשׁ חֲטָא בְּהֵמָה מַה חֲטָאת, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אָמַר (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבֵּן וְגו'. אִמְאִי, אֶלָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד רוּחַ בְּנֵי נֶשׁא וְרוּחַ הַבְּהֵמָה, וְאִפְרִישׁ דָּא מִן דָּא.
וּבְגִין כֹּךְ (קהלת א) רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה
וְגו' וְדָאִי מִתְפָּרֵשׁ דָּא מִן דָּא.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכָאן
וְלֵהֲלָאָה הוּאִיל וְגוּפָא
אֲשֶׁתְּאִיב מֵהוּא יִצַר הָרַע,
יִתְעַנַּג גּוּפָא כְּמָה דְאִתְחַזִּי לִיה
יִיכּוֹל בִּשְׂרָא. כִּיִּרְק עֵשֶׁב
נִתְתִּי לְכֶם אֶת כֹּל.

כֹּד אָכִיל בִּשְׂרָא. מֵהוּא
בִּשְׂרָא אֶתְעַנַּג בִּשְׂרָא דִילִיָּה
וְאִתְעַרַב דָּא בְּדָא וְאִתְרַבִּי
גּוּפָא מִנִּיָּה, וּמֵהוּא עַנַּג גּוּפָא
חֲטָא בְּכֶמָה חֲטָאִין. אָמַר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִפְּרָה עַל
גּוּפָא בִּשְׂרָא. בִּשְׂרָא אָכִיל
וּבִשְׂרָא אִתְרַבִּי מִנִּיָּה וּבִיָּה

הוּא מְזוּוּג זְוִיגִין וְאָמַר בַּת
פְּלוּנִי לְפְלוּנִי. וְאֵלִין אַנּוּן
עַלְמִין דְהוּא בְּרִי. תָּא חַזִּי,
אַנְכִי מִגֵּן לְךְ. אַנְכִי דָּא הוּא
דְרָגָא קְדָמָאָה דְאִתְאַחִיד
יְיָ בְּקְדָמִיתָא:

עַד לָא חֲטָא אָדָם מַה כְּתִיב,
(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה
נִתְתִּי לְכֶם אֶת כָּל עֵשֶׁב זֹרַע
זֹרַע וְגו' וְכִתִּיב לְכֶם יִהְיֶה
לְאֹכְלָהּ וְלֹא יִתִּיר. כִּיִּין דְחֲטָא
וַיִּצַר הָרַע אֲשֶׁתְּאִיב בְּגוּפָא
דִילִיָּה, וּבְכָל אַנּוּן תּוּלְדִין
עֵבֵד בְּהוּ דִינָא. וְלִבְתַּר אֶתְא
נַח וְחֲמָא דְהָא גּוּפָא אִתְבְּנִי
מֵאִתְרָא דִיִּצַר הָרַע, אִקְרִיב
קִרְבֵּן כְּמָה דְאִקְרִיב אָדָם, מַה
כְּתִיב, (בראשית ח) וַיִּרַח יְיָ אֶת
רִיחַ הַנְּחִיחַ וְגו'. (ובתים) כִּי יִצַר
לִב הָאָדָם רַע מִנְעוּרָיו. אָמַר

חָטָא. בְּגִין כֶּף לְכַפְּרָא עַל
 גּוּפִיה בְּשָׂרָא. וּבְשָׂרָא דְאָכִיל
 בְּשָׂרָא עֲבִיד דְּמָא לְגּוּפָא (בְּגִין
 כֶּף דְּמָא דְאִשְׁתָּאֵר מִהֵוּא בְּשָׂרָא דְאָכִיל
 בְּשָׂרָא עֲבִיד דְּמָא לְגּוּפָא) בְּגִין כֶּף
 דְּמָא דְאִשְׁתָּאֵר מִהֵוּא בְּשָׂרָא
 לְבַר אֲתַעְתַּד לְכַפְּרָא עַל דְּמָא
 דְאִתְעֲבִיד מִהֵוּא בְּשָׂרָא
 דִּילֵיה דְכְּתִיב, (ויקרא יז) כִּי הֵדֵם
 הוּא בִנְפֶשׁ יִכְפֹּר.

כְּתִיב קֶרְבְּנִי, וְכְתִיב קֶרְבַּנְכֶם
 דְכְּתִיב, (ויקרא א) תִּקְרִיבוּ אֶת
 קֶרְבַּנְכֶם, מִה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי,
 אֵלָא קֶרְבְּנִי. כְּגוֹן שְׁלָמִים
 דְאִתִּין עַל שְׁלוֹם. קֶרְבַּנְכֶם,
 כְּגוֹן חֲטָאוֹת וְאִשְׁמוֹת דְאִתִּין
 עַל חָטָא וְאִשְׁמֵי, בְּגִין כֶּף אֶת
 קֶרְבְּנִי בְּשָׂרָא. לְחַמֵּי נִהְמָא
 וְחִמְרָא. רִיחַ דָּא קְטוּרֶת. נִיחְחִי
 דָּא נַחַת רוּחַ דְעֲבִיד כְּהֵנָּא
 בְּרַעוּתָא דְשָׂמָא קִדִּישָׁא,
 וְלִיוָּאֵי בְּרַעוּתָא דְשִׁיר
 וּשְׁבַחָה.

תְּשַׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ.
 בְּמוֹעֲדוֹ מֵאֵי הוּי, אֵי תִימָא
 בְּכָל יוֹמָא בְּבִקְרָא וּבְעֶרְבָא, מֵאֵי
 אִיהוּ בְּמוֹעֲדוֹ (נ"א מֵאֵי אֲרִיָּא דְאִיהוּ
 מוֹעֲדוֹ), אֵלָא מוֹעֲדוֹ דְשִׁלְטָא
 בַּהֵוּא זְמַנָּא רַעוּא. רַעוּ

דְאִשְׁתַּכַּח לְעִילָא בְּדַרְגָּא
 יְדִיעָא. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמוֹעֲדוֹ.
 כַּד קֶרְבַּן אֲתִקְרִיב. כִּלְאֵי נְטֻלִין
 חוּלְקָא, וְאִתְבְּדְרוּן קְלִיפִין לְכָל
 סְטָרָא, וְיִיחֻדָּא אֲתִקְרִיב
 וְאִתִּיחַד וּבוֹצִינִין אֲתַנְהַרִין
 וְאִשְׁתַּכַּח רַעוּא וְרַעוּ בְּכָל
 עֲלָמִין וְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא
 אִשְׁתַּכַּח בְּרֻזָּא דִּיחֻדָּא חֲדָא
 כְּדָקָא חֲזִי. אֲתָא רַבִּי חֵיָּיא
 וּנְשָׁקִיה, אָמַר לִיה יָאוֹת אַנְתָּ
 בְּרִי מִינֵי לְמִיָּהָר לְמַחְמֵי לִיה
 לְסִבְרָא אַנְפִין דִּיוֹמִין. (תו פְּתַח
 וְאָמַר דּוּד מְלַכָּא דְאִיהוּ רַבִּיעָאָה וְאִיהוּ
 אֶבְן מְאָסוֹ הַבּוֹנִים) (נ"א אַמְאֵי דּוּד
 מְלַכָּא אַחֲסִין מְלַכּוּתָא דְאִיהוּ רַבִּיעָאָה
 דְאִיהוּ אֶבְן מְאָסוֹ הַבּוֹנִים).

אֲזַלוּ, כַּד מְטוֹן לְגַבְיָהּ, חֲמָא
 לוֹן יִתְבִּי עַל תְּרַעָא, אָמַר לִיה
 לְשִׁמְשָׂא זִיל וְאִימָא לוֹן הָאֵי
 כְּרִסְיָא דְתַלְתָּ קִיִּימִין מִהוּ כָּל
 אַחַד (ס"א כִּלְאֵי חַד). אָמְרוּ לִיה
 זִיל וְאִימָא לִיה לְמַר דְּלָאוּ
 לְמַגְנָא אָמַר דּוּד מְלַכָּא דְאִיהוּ
 רַבִּיעָאָה אֶבְן מְאָסוֹ הַבּוֹנִים.
 אָמַר לִיה זִיל וְאִימָא לוֹן דְּאָן
 גְּעַלוּ בֵּיה בְּדוּד דְאִיהוּ אָמַר
 אֶבְן מְאָסוֹ הַבּוֹנִים.

וְאֵנּוֹן אֲשֶׁתִּיקוּ. עָאֵל רַבִּי
אֶלְעָזָר לְאֲדַרְיָה שְׁמַע חַד קָלָא
דְּהוּהָ אָמַר זִיל וְאִימָא לֹוֹן מַה
דְּאֵנּוֹן בְּעֵיִן דְּכִשְׁרִין אֵנּוֹן.
אֶהְדֵּר לְגַבְיֵיהוּ. אָמַר לֹוֹן אֵית
מֵאֵן דְּשְׁמַע מְלָה לִימָא לִי.
אָמְרוּ לִיהּ אֲנִן מַחְכָּאן
לְאִנְהָרָא מִגּוֹ צַחוּתָא דְּבוּצִינָא
עֲלָאָה וּסְבָרָא (דד ז ע"א) נִסְבָּר.

פָּתַח וְאָמַר, (חבוקב ב) וַיִּי בְּהִכַּל
קִדְשׁוֹ הִס מִפְּנֵיו כָּל הָאָרֶץ. כַּד
בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי
עֲלֵמָא, אֶסְתַּכַּל גּוֹ מַחְשָׁבָה
רְזָא דְאֹרִייתָא וְרָשִׁים רְשׁוּמִין
וְלֹא הוּהוּ יְכִיל לְמִיקָם, עַד
דְּבָרָא תְּשׁוּבָה דְּאִיְהִי הֵיכְלָא
פְּנִימָאָה עֲלָאָה וְרְזָא סְתִימָא
וְתַמְן אֲתַרְשִׁימוּ וְאֲתַצְיִירוּ
אֲתוּוֹן בְּגִלוּפֵייהוּ.

כִּיּוֹן דְּאֲתַבְּרִי דָא הוּהוּ מִסְתַּכַּל
בְּהִאי הֵיכְלָא וְרָשִׁים קַמֵּיהּ
צִיּוּרִין דְּכָל עֲלֵמָא דְּכַתִּיב הִס
מִפְּנֵיו כָּל הָאָרֶץ רָשִׁים קַמֵּיהּ
רְשׁוּמִין וְצִיּוּרִין דְּכָל עֲלֵמָא.
בְּעֵי לְמַבְרִי שְׁמִים מָה עֶבֶד
אֶסְתַּכַּל בְּאוּר קַדְמָאָה
וְאֲתַעֲטֹף בֵּיהּ וּבְרָא שְׁמִים.
דְּכַתִּיב, (תהלים קד) עוֹטָה אוּר

אֶהְדֵּר רַבִּי חֲיִיא רִישִׁיהּ לְגַבִּי
רַבִּי חַגַּאִי וְאָמַר לִיהּ שְׁמַעַת
בְּהִאי מִיְדֵי. אָמַר שְׁמַעְנָא
בְּהִאי קָרָא דְּכַתִּיב, (שיר השירים
א) "בְּנֵי "אֲמִי "נַחְרוּ בִי
שְׁמוּנֵי וְגו'. דְּהִאי קָרָא שְׁלֵמָה
מְלָכָא אָמְרוּ, וְעַל דָּוִד מְלָכָא
אֲתַמַּר כַּד דָּחוּ לִיהּ אַחוּהִי
מִנֵּייהוּ.

וְתוּ שְׁמַעְנָא מֵאִי חָמָא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְמִיְהִב מְלְכוּתָא
לִיהוּדָה מְכָל אַחוּהִי, אֶלָּא
אֲתוּוֹן דְּשְׁמִיהּ חַקִּיקוֹן בֵּיהּ,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב יְקָרָא
לְשְׁמִיהּ וּבְגִין כַּךְ אַחְסִין
מְלְכוּתָא. וְתוּ שְׁמַעְנָא יְהוּדָה
הָא אֲתוּוֹן דְּשְׁמִיהּ וְדָאִי, ד'
לִיתִיהּ אֲמֵאִי. אֶלָּא דָא דָּוִד
מְלָכָא דְּאֲתַקְשֵׁר בְּשְׁמִיהּ מְכָל
בְּנֵי עֲלֵמָא דְּכַתִּיב, (הושע א)
וּבְקִשׁוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֲת
דָּוִד מְלָכָם וְגו'. הָא דָּוִד קִשֵּׁר
בְּשְׁמִיהּ, תוּ דְּאִיְהוּ קִשֵּׁר שְׁל
תְּפִלִּין וְדָאִי ד' דָּוִד מְלָכָא (ד"א
קִשֵּׁר שְׁל תְּפִלִּין וְדָאִי), וּבְגִין
כַּךְ דָּוִד אֲתַקְשֵׁר בְּשְׁמִיהּ.

עָאֵלוּ, כִּיּוֹן דְּעָאֵלוּ יְתִיבוּ
קַמֵּיהּ, אֲשֶׁתִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר

כַּד חָמוּ אֲלֵיךְ הַכִּי, אֲזַדְעֹזְעוּ,
וְדַחֲלוּ סָגִי נָפֶל עֲלֵייהוּ,
אֲמַרִי, לֵית אֲנִי חַזִּיין לְהֵא,
נְפוּק מִכָּאן וְנִהַךְ לְאוֹרְחִין,
(אֲזַלוּ) יִתְבוּ תַמְנָן כֹּל הַהוּא יוֹמָא
וְלֹא יִכִּילוּ לְמַחְמֵי לֵיהּ, וְאָמְרוּ
לֵית רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא דְנִיתִיב הַכָּא נְפִקוּ מִתַּמְנָן
וְאֲזַלִּי.

עַד דְּהוּוּ אֲזַלִּי פְתַח רַבִּי חֵיִיא
וְאָמַר (תְּהֵלִים קג) בְּרַכּוּ יִי
מִלְּאֲכִיו גְּבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרוּ
וְגו'. זְכָאִין אֲנִינּוּ יִשְׂרָאֵל מִכָּל
שְׂאָר עַמִּין דְּעַלְמָא דְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בְּהוּ מִכָּל
שְׂאָר עַמִּין וְעַבְד לֹון חוּלְקִיהּ
וְאַחְסַנְתִּיהּ, וְעַל דָּא יְהִיב לֹון
אוֹרֵייתָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּכִלְהוּ
הוּוּ בְרַעוּתָא חֲדָא עַל טוֹרָא
דְּסִינֵי וְאֶקְדִּימוּ עֲשִׂיהּ
לְשִׁמְיעָה.

פִּינּוּ דְאֶקְדִּימוּ עֲשִׂיהּ לְשִׁמְיעָה
קָרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
לְפַמְלִיא דִּילֵיהּ אֲמַר לֹון עַד
הַכָּא אַתּוּן הוּיִתוּן יַחֲדָאִין
קִמְאֵי בְּעַלְמָא, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה
הָא בְּנֵי בְּאַרְעָא חֲבֵרִים
בְּהַדְיָהּ כֹּלְא. לֵית לְכוּ רְשׁוּ
לְקוּדְשָׁא שְׁמֵי עַד דִּישְׂרָאֵל

כְּשִׁלְמָה וְאַחַר כֶּךָ נּוֹטָה שְׁמֵים
כִּירִיעָה.

אֲסַתְּכַל לְמַעְבַּד עַלְמָא תַתָּאָה
עַבְד הֵיכְלָא אוֹחְרָא וְעַאל בֵּיהּ
וּמְנִיה אֲסַתְּכַל וּרְשִׁים קִמִּיהּ
כֹּל עַלְמִין לְתַתָּא וּבְרָא לוּ.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּי בְּהֵיכַל
קוּדְשׁוֹ הֵס מִפְּנֵיו כֹּל הָאָרֶץ.
ה'ס מִפְּנֵיו, ה'ס רְשִׁים קִמִּיהּ
כֹּל נְקוּדִין דְּכָל עַלְמָא דְאֲנֹן
שְׁתִּין וְחַמֵּשׁ, כְּחוּשְׁבֵן ה'ס,
שְׁתִּין אֲנֹן וְחַמֵּשׁ אֲנֹן, וְכִלְהוּ
רְשִׁים קִמִּיהּ כַּד בְּרָא עַלְמָא.
בְּגִין כֶּךָ יִקְרָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא לָאו אִיהוּ אֶלָּא לְאֲנֹן
דִּידְעִין אֲרַחוּי וּמְהַכִּין בַּהּ
בְּאוֹרַח קְשׁוּט כְּדָקָא יֵאוּת.

אֲדַהֲכֵי דְהוּוּ מִשְׁתַּעֲי
בְּהַדְיָהּ, אֲתָא נּוֹרָא וְאַסְחַר
לֵיהּ, וְאֲנֹן יִתְבוּ לְבַר. שְׁמַעוּ
חַד קָלָא דְהוּוּ אֲמַר אִי קְדִישָׁא
הִבִּיאֲנִי הַמְּלֶךְ חַדְרִיו בְּכָל
אֲנֹן אִידְרִין דְּסַבָּא דְאֲנַפִּין
עוֹלִימָא קְדִישָׁא (נ"א עוֹלִימָתָא
קְדִישָׁתָא) דְאֲתַמְסְרוּ מִפְּתַח
דְּלֵהוּן בִּידֵיהּ, וְכִלְהוּ מִתְקַנְן
לָךְ וְלְאֲנֹן דְּבְּגִינָךְ. וּבְחִיךְ
קְדִישָׁא כֹּל חִילָא דְשְׁמֵיא
נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בְּךָ.

שְׁנֵאִיָּהּ. לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרוֹ.
 דְּזִכְאֵן בְּכָל יוֹמָא לְמִשְׁמַע קָלָא
 מְלַעִילָא בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיכוֹ.
 הַשְׁתָּא מָאן יָכִיל לְמִיקָם
 בְּהַדְיָהוּ דְאַנּוֹן קְדִישִׁין
 עַלְיוֹנִין, זְכָאִין אַנּוֹן דְיִכְלִי
 לְמִיקָם קַמְיָהוּ, זְכָאִין אַנּוֹן
 דְיִכְלִי (ד"א ל"ג לְמָאן דְיִכּוֹל)
 לְאַשְׁתְּזָבָא מְקַמְיָהוּ,

אַשְׁגַּחְתָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 עַלְיָהוּ בְּכָל יוֹמָא, הֵיךְ אַנּוֹן
 יְכִילֵן לְמִיעֵל קַמְיָהוּ. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (תהלים סח) אֲשֶׁרִי תִבְחַר
 וּתְקַרֵב יִשְׁכֵן חֲצִרֶיךָ וּכְתִיב
 (תהלים פד) אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ
 בְּךָ וְגו', (עַד בְּאֵן סְתָרֵי תוֹרָה):

יִתְחַבְרוּן בְּהַדְיָכוּ בְּאַרְעָא,
 וְכִלְהוּ תְהוּוֹן כְּחָדָא חֲבֵרִים
 לְקִדְשָׁא שְׁמִי, בְּגִין דְאַקְדִּימוּ
 עֲשִׂיָּהּ לְשִׁמְעָהּ כְּגוֹוָנָא
 דְמְלָאכִי עַלְאִי עַבְדֵי בְרַקִּיעָא
 דְכְּתִיב בְּרָכוּ יְיָ מְלָאכִיו גְּבוּרֵי
 כַּח עוֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמּוּעַ בְּקוֹל
 דְבָרוֹ. עוֹשֵׂי דְבָרוֹ בְּקוּדְמִיתָא
 וּלְבַתֵּר לְשִׁמְעַע.

דְּבַר אַחַר בְּרָכוּ יְיָ מְלָאכִיו.
 אֲלִין אַנּוֹן צְדִיקָא בְּאַרְעָא
 דְאַנּוֹן חֲשׁוּבִין קָמִי קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא כְּמְלָאכִי עַלְאִי
 בְרַקִּיעָא, בְּגִין דְאַנּוֹן גְּבוּרֵי
 כַּח דְמַתְגַּבְרֵי עַל יִצְרִיהוֹן
 כְּגַבְרָ טַב דְמַתְגַּבְרַע עַל

זֵהָר

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדָנִי יְהוָה מַה תִּתֶּן לִי. אֲדָנִי אֵלֶיךָ
 דְלִית נוּ"ן יו"ד. אֱלֹהִים יו"ד ה"א וי"ו ה"א. (נ"א
 אֱלֹהִים יְהוָה בְּנִיקוּד אֱלֹהִים) אֵלָא רְזָא דְמַלְאָה, חַבּוּרָא דְתַרִּין עֲלָמִין
 כְּחָדָא עֲלָמָא תַתָּא וְעֲלָמָא עֲלָאָה.
 מַה תִּתֶּן לִי וְאַנְכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי. דְלִית לִי בֵר, וְאוּלִּיפְנָא
 דְכָל מָאן דְלִית לֵיהּ בְּרָא בְּהַאי עֲלָמָא אֶקְרִי עֲרִירִי
 כְּמָא דָּאֵת אָמַר, (ויקרא כ) עֲרִירִים יְהִיוּ. וְאַבְרָהָם עַל מַה
 אָמַר מַלְאָה דָּא דְאָמַר מַה תִּתֶּן לִי. כְּבִיכּוֹל כְּפֵאִילוֹ לֹא
 הָאֵמִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

אָלֵא אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָנְכִי מִגֵּן לְךָ בְּהֵאִי
עֲלֵמָא. שְׁכַרְךָ הֲרִבָּה מְאֹד בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי. מִיַּד
אַתְעַר אֲבֵרְהֶם בְּרוּזָא דְחַכְמַתָּא וְאִמַר מַה תַּתֵּן לִי, דִּהֵא
יִדְעֵנָא דְלֵא קִבִּיל אֲגַר לְמִיעֵל בֵּיה בְּהֵהוּא עֲלֵמָא בַר נֶשׁ
דְלֵא אוּלִיד בַר, וְעַל דָּא אִמַר מַה תַּתֵּן לִי וְאָנְכִי הוּלְךָ
עֲרִירִי, דִּהֵא לָא תַתֵּן לִי דְלֵא זְכִינָא בֵּיה. מִכְּפֵן דְּבַר נֶשׁ
דְלֵא זְכִי בְּבִנִין בְּהֵאִי עֲלֵמָא לָא זְכִי בְּהֵהוּא עֲלֵמָא
לְאַעֲלֵא גּוּ פֶּרְגוּדָא.

וְאֲבֵרְהֶם הָוּה חָמִי בְּאַצְטַגְנִינּוּת דִּילִיָּה דְלֵא יוּלִיד. מַה
כְּתִיב וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ (דד ז ע"ב) הַחוּצָה וְגו'. (אָמַר לִיָּה

קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא צֵא מֵאַצְטַגְנִינּוּת דִּילְךָ אֲבָרָם אִינוּ מוּלִיד אֲבֵרְהֶם מוּלִיד). אִמַר לִיָּה
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא תִסְתַּכַּל בְּהֵאִי אָלֵא בְּרוּזָא דְשְׁמִי
יְהֵא לְךָ בַר. הֵדָא הוּא דְכְתִיב כֹּה יְהִיָּה זְרַעְךָ. רוּזָא דְשְׁמָא
קִדִישָׁא דְמִתְמָן אֲתַקְשֵׁר לִיָּה בְּדָא (בְּרָא) וְלֵא מִסְטֵרָא
אַחֲרָא.

כֹּה דִּהוּא תְרַעָא לְצִלוּתָא, בְּה יִשְׁכַּח בְּרַכָּה, בְּה יִשְׁכַּח
בַר נֶשׁ שְׁאַלְתִּיָּה. כֹּה הֵהוּא סְטֵרָא דְאַתִּיָּא מִסְטֵרָא
דְגַבּוּרָה, דִּהֵא מִסְטֵרָא דְגַבּוּרָה קָא אָתָא יְצַחֵק. וְהֵהוּא
סְטֵרָא דְגַבּוּרָה כֹּה אֲקִרִי דְמִתְמָן אֲתִיָּן אִיבִין וּפִירִי
לְעֵלְמָא, וְלֵא מִסְטֵרָא דִלְתַתָּא דְכַכְבִּיא וּמְזִלוּת.
כִּדִּין וְהֵאֱמִין בִּי. אֲתַדְבֵּק לְעֵילָא וְלֵא אֲתַדְבֵּק לְתַתָּא.

וְהָאֱמִין בְּיִי וְלֹא בְּכֹכְבֵיָא וּמִזְלֵי. וְהָאֱמִין בְּיִי, דְּאֲבֹטַח לִיָּהּ
 דִּי־סִגֵּי אֲגָרִיָּה לְעֵלְמָא דְּאֲתִי. וְהָאֱמִין בְּיִי, בְּהֵהוּא דְּרָגָא
 דְּאֲתִיָּהִיב לִיָּהּ דְּמִתְמָן יִיִתִי לִיָּהּ זֶרְעָא לְאוֹלָדָא בְּעֵלְמָא.
 וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה. וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ דְּאָף עַל גַּב דְּאִיָּהּ דִּינָא
 כְּאִילוּ הִיא רַחֲמֵי הָאִי כֹה. דְּבַר אַחַר וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה,
 דְּקִשְׁרִי קִשְׂרָא עֲלָאָה בְּתַתָּאָה לְחַבְרָא לִוְן כְּחָדָא.

תָּא חֲזִי, הָא אֲתַעְרוּ אֲבָרְהָם מוֹלִיד אֲבָרָם אִינוּ מוֹלִיד,
 וְכִי תִימָא דְּהָא אוֹלִיד יִשְׁמַעְעָל בְּעוֹד דְּאִיָּהּ אֲבָרָם.
 אֲלָא הֵהוּא בְּרָא דְּאֲבֹטַח לִיָּהּ קוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא לָא
 אוֹלִיד בְּעוֹד דְּאִיָּהּ אֲבָרָם, דְּהָא בְּעוֹד דְּאִיָּהּ אֲבָרָם
 אוֹלִיד לְתַתָּא, כִּיּוֹן דְּאֲתַקְרִי אֲבָרְהָם וְעָאֵל בְּבָרִית כְּדִין
 אוֹלִיד לְעֵילָא, וּבְגִין כֶּךָ אֲבָרָם אִינוּ מוֹלִיד בְּקִשְׁוֹרָא
 עֲלָאָה, אֲבָרְהָם מוֹלִיד כְּמָה דְּאֲמָרוּ, וְאֲתַקְשֵׁר לְעֵילָא
 בְּיִצְחָק:

וַיְהִי אֲבָרָם בֶּן תְּשָׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וְגו'. רַבִּי אֲבָא
 פִּתַח (שְׁמוֹאֵל ב כב) כִּי מִי אֵל מִבְּלַעְדֵי יִי וּמִי צוּר וְגו'.
 דְּוֹד מִלְכָּא אָמַר הָאִי קָרָא (תְּהֵלִים י"ח) כִּי מִי אֵל מִבְּלַעְדֵי יִי.
 מָאן הוּא שְׁלִיטָא אוּ מִמְנָא דִּיכּוּל לְמַעְבַּד מְדֵי מִבְּלַעְדֵי
 יִי, אֲלָא מַה דְּאֲתַפְקֵד מֵעַם קוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּגִין
 דְּכִלְהוּ לָא בְּרִשׁוּתֵיָּהּ קִיִּימֵי וְלֹא יְכֹלִי לְמַעְבַּד מְדֵי. וּמִי

צוֹר, וּמֵאֵן אִיהוּ תִּקְיָה דִּיכּוּל לְמַעְבַּד תּוּקְפָא וּגְבוּרָה
מִגְרָמִיה מִבְּלַעְדֵי אֱלֹהֵינוּ. אֲלָא כִּלְהוּ בִּידָא דִּקּוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְלֹא יִכִּיל לְמַעְבַּד מְדֵי בַר בְּרִשׁוּתִיהָ.

דְּבַר אַחַר כִּי מִי אֵל מִבְּלַעְדֵי יִי. דִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
כִּלְא בְּרִשׁוּתִיהָ וְלֹא כִּמְאֵן דְּאִתְחַזִּי בְּחִזּוֹ דְּכַכְבֵּיא
וּמְזִלִי, דְּכִלְהוּ אֲחֻזִּין מְלָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲחֻלְף
לִיה לְגוּוּנָא אַחְרָא. וּמִי צוֹר זּוּלְתֵי אֱלֹהֵינוּ. הָא אוּקְמוּהָ
דְּלִית צִייר כִּמָּה דִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ צִייר שְׁלִים
עָבִיד וְצִייר דִּיוקְנָא גּוֹ דִּיוקְנָא וְאֲשֵׁלִים לְהֵהוּא דִּיוקְנָא
בְּכָל תְּקוּנִיהָ, וְאֶעִיל בָּהּ נֶפֶשׁ עֲלָאָה דְּדָמִי לְתִקּוּנָא
עֲלָאָה, בְּגִין כֶּף לִית צִייר כִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי, מֵהֵהוּא זִרְעָא דְּבַר נָשׁ כַּד אֲתַעַר תִּיאוּבִתִּיהָ
לְגַבֵּי נוּקְבִיָּה וְנוּקְבִיָּה אֲתַעַרְתָּ לְגַבֵּיָּה כְּדִין מִתְחַבְּרָן
תְּרוּוּיָּהוּ כְּחֻדָּא וְנֶפֶק מִנֵּיהוּ בַר חַד דְּכִלִּיל מִתְרִין
דִּיוקְנִין כְּחַד. בְּגִין דִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צִייר לִיה בְּצִיּוּרָא
דְּאִתְכִּלִּיל מִתְרוּוּיָּהוּ. וְעַל דָּא בְּעֵי בַר נָשׁ לְקֻדְשָׁא
גְרָמִיה בְּהֵהוּא זְמָנָא בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח הֵהוּא דִּיוקְנָא בְּצִיּוּרָא
שְׁלִים כְּדָקָא חֲזִי.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיא תָּא חֲזִי, כִּמָּה אֲנוּן רַבְרַבִּין עוּבְדוּי
דִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא אוּמְנוּתָא וְצִיּוּרָא דְּבַר
נָשׁ אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְּעֲלָמָא, וּבְכָל יוּמָא וְיוּמָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא בְּרִי עֲלֵמָא מְזוּוג זְווגִין כּל חַד וְחַד כְּדָקָא חַזִּי לֵיהּ, וְהוּא צִייר דְיִוְקְנֵיהוֹן עַד לָא יִיתוֹן לְעֲלֵמָא.

תָּא חַזִּי, דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם. וְכִי סֵפֶר הָוָה לֵיהּ. אֵלָא אוּקְמוּהָ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמִי לֵיהּ לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן דְּדוֹר וְדוֹרֵשׁוֹ וְכוּ'. הֵיאֵךְ אַחְמִי לֵיהּ, אִי תִימָא דְחַמָּא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְאֲנוּן זְמִינִין לְמִיתִי לְעֲלֵמָא. כְּמָאן דְחַמָּא בְּחַכְמַתָּא מַה דְיִיתִי לְעֲלֵמָא. לָאוּ הָכִי, אֵלָא חַמָּא בְּעֵינָא כְּלָהוּ. וְהָהוּא דְיִוְקְנָא דְזְמִינִין לְמִיקָם בֵּיהּ בְּעֲלֵמָא כְּלָהוּ חַמָּא בְּעֵינָא, מֵאִי טַעְמָא בְּגִין דְמִיּוּמָא דְאֵתְבְּרִי עֲלֵמָא כְּלָהוּ נִפְשָׁאן דְזְמִינִין לְמִיקָם בְּבִנֵי נָשָׂא כְּלָהוּ קְיִימִין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהָהוּא דְיִוְקְנָא מִמֶּשׁ דְזְמִינִין לְמִיקָם בֵּיהּ (ד' צא

בְּעֲלֵמָא. (א"ו)

כְּגוּוּנָא דָּא כּל אֲנוּן צְדִיקָיָא בְּתַר דְנִפְקִין מֵהָאִי עֲלֵמָא כְּלָהוּ נִפְשָׁאן סְלָקוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַמִּין לוֹן דְיִוְקְנָא אַחֲרָא לְאֵתְלַבְּשָׁא בְּהוּ כְּגוּוּנָא דְהוּוּ בְּהָאִי עֲלֵמָא, בְּגִין כֶּךָ כְּלָהוּ קְיִימִין קָמִיהּ וְחַמָּא לוֹן אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּעֵינָא.

וְאִי תִימָא בְּתַר דְחַמָּא לוֹן לָא קְיִימִי בְּקִיּוּמֵיהוּ. תָּא חַזִּי כְּל מְלוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִיּוּמָא אֲנוּן וְקְיִימוּ קָמִיהּ עַד דְנִחְתּוּ לְעֲלֵמָא. כְּגוּוּנָא דָּא כְּתִיב, (דברים כט) כִּי

אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֹה וְגו' הָא אוֹקְמוּהָ דְכִלְהוּ בְּנֵי נֶשְׂא
דְּזַמְיִנִין לְמַהוּי בְּעֵלְמָא כְּלָהוּ אֲשַׁתְּכַחוּ תַמָּן.

הֲכָא אֵית לְאִסְתַּכְּלָא דְהָא כְּתִיב אֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֹה וְגו'
וּמִשְׁמַע הִנְהוּ (כְּלָהוּ) דִּיפְקוֹן מֵאֲנוּן דְּקִימּוּ תַמָּן,
בְּגִין דְּכְתִיב עֲמָנוּ הַיּוֹם וְלֹא כְּתִיב עֲמָנוּ עוֹמֵד הַיּוֹם.
אֲלֹא וְדָאִי (הֲכָא) כְּלָהוּ קִימּוּ תַמָּן אֲלֹא דְלֹא אֲתַחְזוּ
לְעֵינָא, בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב עֲמָנוּ הַיּוֹם אֶף עַל גַּב דְּלֹא
אֲתַחְזוּן.

וְאִי תִימָא מַאי טַעְמָא לָא אֲתַחְזוּן הֲכָא כְּמָה דְּאֲתַחְזוּן
לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן דְּחָמָא לֹון עֵינָא בְּעֵינָא, וְהָא הֲכָא
אֲתַחְזִי יִתִיר. אֲלֹא הֲכָא כִּד אֲתִייהִיבֵת אוֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל
חִיזוּ אַחְרָא וְדַרְגִין עֲלָאִין הֵווּ חָמָאן וּמִסְתַּכְּלָאן עֵינָא
בְּעֵינָא וְהֵווּ תְּאִיבִין לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמַחְמִי בִיקְרָא דְמַרְיָהוֹן,
וּבְגִין כֶּךָ חָמוּ יְקָרָא עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחוּדוּי
וְלֹא מֵאַחְרָא.

וְעַל דָּא כְּלָהוּ בְּנֵי נֶשְׂא דְזַמְיִנִין לְקִימָא בְּעֵלְמָא כְּלָהוּ
קִימִי קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאֲנוּן דִּיּוֹקְנִין מִמֶּשׁ
דְּזַמְיִנִין לְקִימָא בִּיהַ הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (תַּחֲלִים קֶלֶט) גְּלָמִי
רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סַפְרֶךָ וְגו'. גְּלָמִי רָאוּ עֵינֶיךָ. מַאי טַעְמָא
בְּגִין דְּדִיּוֹקְנָא אַחְרָא עֲלָאָה הוּי כְּהָאִי וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב,
(תַּחֲלִים יח) וּמִי צוּר זוֹלָתִי אֶלְהִינּוּ. מֵאֵן צִיִּיר טַב דְּצִיִּיר
כְּלָא (דְּכָלִיל) (דָּא בְּדָא) כְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

דְּבַר אַחַר כִּי מִי אֵלוֹהַּ, דָּא רְזָא דְמַלְהָ דְהָא אֵל כְּלָלָא
 הוּא דְאֵתְכִלִּיל מְכֻלְהוּ דְרַגִּין, וְאִי תִימָא דְהָא אֵל
 אִיהוּ דְרַגָּא אַחְרָא בְּגִין דְכְּתִיב (תהלים ז) אֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם.
 תָּא חֲזִי, דְהָא לִית אֵל מְבַלְעֵדִי יי דְלָאו אִיהוּ בְלַחֲדוּדִי
 וְלָא אֵתְפָּרֵשׁ לְעַלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל ב כב) כִּי מִי אֵל
 מְבַלְעֵדִי יי וְגו', וּמִי צוּר וְגו' דְהָא צוּר לָאו אִיהוּ
 בְלַחֲדוּדִי אֶלָּא כְּלָא חַד כְּדְכְּתִיב, (דברים ד) וַיִּדְעַת הַיּוֹם
 וְהַשְּׁבוֹת אֵל לְבַבְךָ כִּי יי הוּא הָאֱלֹהִים וְגו'.

תָּא חֲזִי, עַד לָא אֵתְגִזֹּר אַבְרָהָם הוּוּה מְמַלִּיל עֲמִיָּה מִגּו
 מַחְזָה בְלַחֲדוּדִי כְּמָה דְאֵתְמַר דְכְּתִיב הִיָּה דְבַר יי אֵל
 אַבְרָם בְּמַחְזָה וְגו'. בְּמַחְזָה. בְּהֵוֹא חִיזוּ דְרַגָּא דְכָל
 דִּיּוֹקְנִין אֵתְחַזְיִין בֵּיהּ, כְּמָה דְאֵתְמַר. וְהֵאִי מַחְזָה אִיהוּ
 רְזָא דְבְרִית.

וְאִי תִימָא דְבְּגִין כְּךָ אֶקְרִי מַחְזָה בְּגִין דְאִיהוּ דְרַגָּא חִיזו
 דְכָל דִּיּוֹקְנִין אֵתְחַזְיִין בֵּיהּ וּכְדִין אֶקְרִי מַחְזָה, הָא
 אֲמַרְתָּ (פח ב) בְּקִדְמִיתָא דְעַד לָא אֵתְגִזֹּר אַבְרָהָם לָא הוּוּה
 מְמַלִּיל עֲמִיָּה בַר הָאִי דְרַגָּא דְלָא שָׂרָאן עֲלוּי דְרַגִּין
 אַחְרַנִּין, וְהַשְּׁתָּא אֲמַרְתָּ בְּמַחְזָה חִיזוּ דְכָל דְרַגִּין עֲלָאִין
 (אידידו). וְהָא עַד לָא אֵתְגִזֹּר כְּתִיב הִיָּה דְבַר יי אֵל אַבְרָם
 בְּמַחְזָה.

אֶלָּא הָאִי דְרַגָּא חִיזוּ דְכָל דְרַגִּין עֲלָאִין אִיהוּ וּבְחִיזוּ

דְּדַרְגִּין עֲלָאין אֶתְתַקֵּן. וְאַף עַל גַּב דְּבִתְהוּא זְמַנָּא
 דְּאַבְרָהָם לֹא הוּהוּ גְזִיר הָאִי דְרָגָא בְּחִיזוּ דְּדַרְגִּין עֲלָאין
 אִיהוּ וּבְכָל אַנּוּן גְּוֹנִין אִיהוּ קָאִים. וְחִיזוּ דְאַנּוּן (קא א, רצו
 ב) גְּוֹנִין קִיִּימִי תְּחֻתִּיהָ חַד מִיִּמִּנָּא גְּוֹן חִוּר. חַד
 מִשְׁמַאֲלָא גְּוֹן סוּמָק. חַד דְּכֻלִּיל מְכָל גְּוֹנִין, וְאִיהוּ חִיזוּ
 דְּכָל גְּוֹנִין עֲלָאין דְּקִיִּימִי עֲלִיהָ. וְעַל דָּא בְּהָאִי חִיזוּ
 קָאִים עֲלִיהָ דְאַבְרָהָם וּמְלִיל עֲמִיהָ וְאַף עַל גַּב דְּלֹא
 אֶתְגְּזֹר. פִּיּוֹן דְּאֶתְגְּזֹר מַה פְּתִיב וַיִּרְא יי אֶל אַבְרָם.

תָּא חֲזִי, מַחְזָה שְׂדֵי (אָמַר) פְּתִיב בְּבִלְעָם. וּבְאַבְרָהָם פְּתִיב
 מַחְזָה סְתָם, מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֶלָּא מַחְזָה שְׂדֵי
 אֵלִין דְּלִתְתָּא (דְּנִבְקוּ) מִנִּיהָ וְאַנּוּן חִיזוּ דִּילִיהָ. מַחְזָה סְתָם
 מַחְזָה דָּא הוּא ה' (דְּכָל חִיזוּ) דְּכָל דִּיּוֹקְנִין עֲלָאין אֶתְחֻזִּין
 בֵּיהּ, וּבְגִין כֶּף פְּתִיב בְּאַבְרָהָם מַחְזָה סְתָם וּבְבִלְעָם מַחְזָה
 שְׂדֵי.

וְעַל דָּא עַד לֹא אֶתְגְּזֹר אַבְרָהָם הוּהוּ לִיהָ הָאִי דְרָגָא
 כְּדָאֲמַרן. פִּיּוֹן דְּאֶתְגְּזֹר מִיַּד וַיִּרְא יי אֶל אַבְרָם וְגו'
 אֶתְחֻזִּין כְּלָהוּ (שְׂאָר) (דף צא ע"ב) דְּרָגִין עַל הָאִי דְרָגָא, וְהָאִי
 דְרָגָא מְלִיל עֲמִיהָ כְּדָקָא חֲזִי בְּשְׁלִימוֹ. וְאַבְרָהָם אֶתְקַטֵּר
 מְדָרְגָא לְדָרְגָא וְעַל בְּבִרִית קִיִּימָא קְדִישָׁא כְּדָקָא חֲזִי
 בְּשְׁלִימוֹ

השלמה מזההשמטות (סימן מ"ח)

שְׁכִינְתָא אֶתְקֵרִיאת אֹת בְּרִית מְסֻטָּרָא דְצַדִּיק יְסוּד
 עוֹלָם זֹאת אֹת הַבְּרִית בְּסִינֵי (ס"א בִּינֵי). עֵמוּדָא
 דְאַמְצָעִיתָא. וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְצִ"ח הו"ד. אֹת דָּא
 צַדִּיק, הִיא דָּא שְׁכִינְתָא (שְׁמוֹת ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי
 אֶת הַשָּׁמַיִם מִכֶּתֶ"ר עַד עֵמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא. דְּלִית שִׁית
 בְּכָל אֶתְר אֱלֹא מְסֻטָּרָא דָּאָת ו' וְלִית שְׁבִיעֵי אֱלֹא מְטָרָא
 דָּאָת י' עֵטְרָה עַל רִישֵׁיה חֲכֻמָּה עֲלָאָה אֹת הִיא חֲכֻמָּה
 תְּתָאָה אֹת הִיא. וְתִקְיָנוּ לְמַגְזֹר לְתַמְנֵיָא דְאִיהוּ תַמָּן
 חֲכֻמָּה עַד יְסוּד לְקַבְּלָא בְּהוֹן י' זְעִירָא לְסִלְקָא לָה עַד
 כְּתֵר לְמַהוּי עֵטְרָה עַל רִאשִׁיהוֹן וְתִקְיָנוּ לְשׁוּיָא עֲרֻלָּה
 בְּמִנָּא וְעִפְרָא לְקַיִים (יְשַׁעֲיָה ס"ה) וְנַחֲשׁ עֲפָר לְחֻמוֹ: (עַד כֹּאן

מזההשמטות)

תָּא חֲזִי, פִּיּוֹן דְּאֶתְגְּזֹר אֲבֵרָהֶם, נִפְק מֵעֲרֻלָּה וְעָאֵל
 בְּקִימָא קְדִישָׁא וְאֶתְעֵטֵר בְּעֵטְרָא קְדִישָׁא וְעָאֵל
 בְּקִיּוּמָא דְעֲלָמָא קָאִים עֲלֵיהּ, וּכְדִין אֶתְקֵיִים עֲלָמָא
 בְּגִינֵיהּ. בְּגִין דְּכֹתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה
 חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. וְכֹתִיב (בראשית ב) אֱלֹהֵי
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם. בְּה"א בְּרָאָם,
 בְּאֲבֵרָהֶם. וְכֹלָא בְּרֹזָא חֲדָא קָאִים. וּבְשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אַחְמִי לִיָּה לְאָדָם כֹּל אֲנוּן דְּרִין דְּעֲלָמָא, וְחֻמָּא

לֹון כָּל חַד וְחַד כָּל דָּרָא וְדָרָא כְּלָהוּ קִימִי בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן
בְּהֵוּא דִּיּוֹקְנָא דְזִמְיִנִין לְקִימָא בְּהֵאִי עֲלָמָא.

וְתָא חֲזִי, הָא אֲתָמַר כִּיּוֹן דְּחָמָא לִיָּה לְדָוִד דְּלָאוּ בֵּיָה
חַיִּים כְּלָל, תָּוָה, וְאִיָּהוּ יְהִיב לִיָּה מְדִילִיָּה ע' שְׁנִין,
בְּגִין כִּף הָוּוּ לִיָּה לְאָדָם תִּשְׁעַ מְאוֹת וְתִלְתִּין שְׁנִין. וְאַנּוֹן
שְׁבַעִין אֲסִתְלָקוּ לִיָּה לְדָוִד. וּמְלָה דָּא רָזָא דְּחֲכָמְתָּא
אִיָּהוּ, דְּדָוִד לִית לִיָּה ^(יומין) בַּר שְׁבַעִין שְׁנִין מְאָדָם
קְדָמָאָה, וְכָלָא רָזָא דְּחֲכָמְתָּא אִיָּהוּ. וְכָל מָה דְּלִתְתָּא כְּלָא
אִיָּהוּ בְּרָזָא דְּלַעִילָא.

וְתָא חֲזִי, בְּכָל אַנּוֹן דִּיּוֹקְנִין דְּנִשְׁמָתִין דְּעֲלָמָא כְּלָהוּ
זוּיָגִין זוּיָגִין קָמִיָּה. לְבַתָּר כַּד אֲתִיָּין לְהֵאִי עֲלָמָא
קוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא מְזוּוּג זוּיָגִין.

אָמַר רַבִּי ^(דְּהוּדָה) יְצַחֲקוּ קוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא ^(מְזוּוּג זוּיָגִין וְאַמַּר)
אָמַר בַּת פְּלוּנִי לְפְלוּנִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַאי קָא
מִיָּרִי וְהָא פְּתִיב, ^(קָהֶלֶת א) אֵין כָּל חַדָּשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ פְּתִיב, שָׂאֲנִי לְעִילָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַאי פְּרוּזָא הָכָא. וְהָא אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה
אָמַר רַבִּי חֲזַיָּא בְּהֵיָא שְׁעֵתָא מִמָּשׁ דְּנִפְיָק בַּר נָשׁ
לְעֲלָמָא בַּת זוּיָגוּ אֲזַדְמַנַּת לוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא זַכָּאִין אַנּוֹן
צְדִיקָיָא דְּנִשְׁמָתְהוֹן מִתְעַטְרִין קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא עַד
לָא יִיתוֹן לְעֲלָמָא, דְּהִכִּי תַנִּינִן בְּהֵיָא שְׁעֵתָא דְּאַפִּיק

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא נִשְׁמָתִין לְעֵלְמָא, כָּל אַנּוּן רוּחִין
וְנִשְׁמָתִין כְּלֵהוּ כְּלִילָן דְּכֵר וְנוֹקְבָא דְּמִתְחַבְּרִין כְּחֵדָא.

וְאַתְּמַסְרִין בִּידָא דֵּהֵהוּא מְמַנָּא שְׁלִיחָא דְּאַתְּפַקֵּד עַל
עֲדוּאֵיהוֹן דְּבִנֵי נְשָׂא. וְלִילָה שְׁמִיָּה,

וּבִשְׁעָתָא דְּנַחְתִּין וְאַתְּמַסְרִין בִּידוּי מִתְּפָרְשִׁין, וְלִזְמַנִּין דָּא
אַקְדִּים מִן דָּא וְאַחִית לָהּ בְּבִנֵי נְשָׂא. וְכַד ^(מְחָא) מָטָא עֵידוֹן
דְּזוּוּגָא דְּלֵהוֹן. קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא דִּידַע אַנּוּן רוּחִין
וְנִשְׁמָתִין מִחַבְּר לוֹן כְּדְּבַקְדְּמִיתָא וּמְכַרְזָא עַלֵּיָּהוּ. וְכַד
אַתְּחַבְּרִין אֶתְעֵבִידוּ חַד גּוּפָא חַד נִשְׁמָתָא יְמִינָא וּשְׁמָא לָא
כְּדָקָא חֲזִי, וּבְגִין כֶּךָ אֵין כָּל חַדְשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. וְאֵי
תִּימָא הָא תְּנִינָן לֵית זְוּוּגָא אֶלָּא לְפּוּם עוּבְדוּי וְאַרְחוּי
דְּבַר נֶשׁ. הֵכִי הוּא וְדָאֵי. דָּאֵי זְכִי וְעוּבְדוּי אֶתְכַשְׁרִין, זְכִי
לֵהֵהוּא דִּילֵיהּ לְאַתְּחַבְּרָא בֵּיהּ כְּמָה דְּנַפְיָק.

אָמַר רַבִּי חֵיָּא מֵאֵן דְּאַתְּכַשְׁרִין עוּבְדוּי בְּאֵן אֶתְר יִתְבַּע
^(ס"א יְתָבָא) הֵהוּא זְוּוּגָא דִּילֵיהּ. אָמַר לֵיהּ הָא תְּנִינָן

לְעוֹלָם יִמְכַר אָדָם כּוֹ' וַיֵּשֶׂא בֵּת תַּלְמִיד חָכָם ^{(ד"א ל"ג תָּא}
חֲזִי). דִּתְלַמִּיד חָכָם פְּקֻדוֹנָא דְּמָאֲרִיָּה אֶתְפַּקְדֵּן בִּידֵיהּ.

תָּאנָא בְּרִזָּא דְּמִתְנִיתָא כָּל אַנּוּן דְּאַתּוּ בְּגַלְגּוּלָא
דְּנִשְׁמָתִין יְכַלִּין לְאַקְדֵּמָא בְּרַחְמֵי זְוּוּגָא דְּלֵהוֹן. וְעַל הָאֵי

אַתְּעָרוּ חֲבֵרֵיָּא. ^(אֵין נוֹשְׂאֵין נָשִׁים בְּמוֹעֵד אֲבָל מְקַדְּשִׁין) שְׁמָא יְקַדְּמֵנוּ
אַחַר בְּרַחְמֵים. וְשְׁפִיר קְאָמְרוּ אַחַר דִּיִּיקָא, וְעַל כֵּן קָשִׁין

זוּוּגִין קָמִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל כִּלְאָ (פְּנִימִים) וְדַאי כִּי
יִשְׁרִים דְרִכֵּי יִי כְּתִיב.

רַבִּי יְהוּדָה שָׁלַח לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר הָא רְזָא דְמִלְּהָ
יְדַעְנָא, אַנּוּן דְאַתּוּ בְּגַלְגּוּלָא דְנִשְׁמַתִּין מֵאֵן אֲתֵר
לְהוּ זוּוֹגָא. שָׁלַח לֵיהּ כְּתִיב, (שׁוֹפְטִים כ"א) מַה נַּעֲשֶׂה לָהֶם
לְנֹתְרִים לְנָשִׁים וְגו'. וְכְתִיב לְכוּ וַחֲטַפְתֶּם לָכֶם וְגו'.
פְּרֻשָׁתָא דְבְנֵי בְנֵימִין אוֹכַח וְעַל הַאי תְּנִינן שְׁמָא יְקַדְמֵנוּ
אַחַר בְּרַחֲמִים. (כִּי אוֹתוּ אַחַר אֵין לוּ בַת זוּוֹג, אֲבָל תִּשְׁכַּח דָּא כְּגוֹן בַּר נֶשׁ דְנָסִיב בַּת

זוּגִיָּה וְלֹא הוּוּ לֵיהּ מְנָה בְּנִין וְמַת, יִתֵּי אַחֲוָהִי וְיִיבִם אֶתְתִּיהּ וְיִתְּלִיד לֵיהּ (דף צב ע"א) מְנָה
בַּר. הַאי בַּר הוּא מִיתָא דְאַהֲדַרְתָּ נִשְׁמַתִּיהּ לְעֵלְמָא. דָּא הוּא אַחַר דְאֵין לוּ בַת זוּג אֶלָּא אֲמִיהָ,
וְדָא הוּא שְׁמָא יְקַדְמֵנוּ אַחַר בְּרַחֲמִים דִּיכִיל לְאַקְדָּמָא אַחְרָא לְמִיסַב אֶתְתִּיהּ דְדָא בְּרַחֲמִי
וּבְצִלוֹתָא וְאֵף עַל גַּב דְאֲמִינָא לָךְ דִּיכִיל לְאַקְדָּמָא בְּרַחֲמִי לֹא יְכִיל אֶלָּא אִם (הוּא) בְּעֵלְהָ

חֲתִיבָא אִיהוּ וְאִיהוּ זַכָּאָה

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה (הַשְׁתָּא) הַאי הוּא וְדַאי דְקָשִׁין זוּוֹגִין קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל
דְאוּרִייתָא אוּלִיף לְהוּ אַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל
טְמִירִין וְגַנְיָזָא דְגַנְיָזִין קָמִיָּה. וְדַאי כְּתִיב, (תְּהִלִּים יט) תּוֹרַת
יִי תְמִימָה וְגו'. זַכָּאָה חוּלְקָיָה מֵאֵן דִּישְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא
וְלֹא יִתְפָּרֵשׁ מִינָהּ, דְכָל מֵאֵן דִּיתְפָּרֵשׁ מֵאוּרִייתָא אֶפְלוּ
שְׁעַתָּא חָדָא כְּמָה דְאַתְפָּרֵשׁ מַחֲיִי דְעֵלְמָא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים
ל) כִּי הִיא חֲתִיף וְאַרְךְ יְמִיהָ. וְכְתִיב, (מִשְׁלִי ג) אַרְךְ יָמִים
וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ:

וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תְּשָׁעִים שָׁנָה וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח (ישעיה ס)
 וְעַמּוּד כָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ וְגו'. זַכַּיִן
 אֲנוּן יִשְׂרָאֵל מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין, הַקּוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא
 לוֹן צְדִיקִים. דִּתְנִיא מָאָה וְעֶשְׂרִים (ד"א ל"ג וְחַמִּשׁ) וְתַמְנִיא
 אֶלְפֵי מָאָרִי דְגַדְפִּין דְּאִזְלִין וְטָאִסִין כָּל עֲלָמָא וְשִׁמְעִין
 קָלָא וְאַחְדִּין לִיהָ לְהֵהוּא קָלָא.

כְּמָה דִּתְנִינן לִית לֶךְ מְלָה בְּעֲלָמָא דְלִית לָהּ קָלָא,
 וְאִזְלָא וְטָאִסָא בְּרַקִּיעָא, וְאַחְדִּין לָהּ מָאָרִי דְגַדְפִּין
 וְסִלְקִין הֵהוּא קָלָא (ד"א לְמָאָרִיהוֹן) דְּאָמְרִין (ב"א דְּמֵדִין)
 וְדִיִּינִין לָהּ הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ דְּכִתִּיב, (קהלת י) פִּי עוֹף
 הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל וְגו'.

אִימְתִי דִיִּינִין לְהֵהוּא קָלָא. רַבִּי חֵיִיא אָמַר בְּשַׁעְתָּא
 דְּבַר נָשׁ שָׁכִיב וְנָאִים, וְנִשְׁמַתִּיה נִפְקַת מִנִּיהָ,
 וְהִיא אִסְהִידַת בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ, וְכִדִּין דִּיִּינִין לְהֵהוּא קָלָא
 הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (מִיכָה ז) מִשְׁכַּבַת חֵיקָךְ שָׁמַר פְּתַחֵי פִיךָ.
 מָאִי טַעְמָא, מְשׁוּם דְּהִיא אִסְהִידַת בְּבַר נָשׁ. רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר כָּל מַה דְּבַר נָשׁ עֵבִיד בְּכָל יוֹמָא נִשְׁמַתִּיה אִסְהִידַת
 בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ בְּלִילִיא.

תַּאֲנָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּתַחֲלַת שַׁעְתָּא קַמִּיתָא
 בְּלִילִיא כַּד נָשָׁה יִמָּא וְעָאֵל שְׁמָשָׁא מָאָרִי
 דְּמִפְתָּחַן דְּמִמְנָן עַל שְׁמָשָׁא עָאֵל בְּתַרִּיסַר תַּרְעִין דְּפְתִיחִין

בִּימָמָא, בְּתַר דְּעַל בְּכַלְהוּ, כָּל אַנּוּן תַּרְעִין סְתִימִין (נ"א
 פִּתְחִין), פְּרוּזָא קָאִים וְשָׂרִי לְאַכְרוּזָא, קָאִים מָאן דְּקָאִים
 וְאַחִיד לְאַנּוּן מִפְתָּחִן, בְּתַר דְּסִיִּים פְּרוּזָא, כָּל אַנּוּן נְטוּרִי
 עֲלָמָא מִתְכַּנְּשִׁין וְסִלְקִין, לִית מָאן דְּפִתַּח (פּוּמָא) פְּטָרָא
 כְּלָא מִשְׁתַּכְּכִין. כְּדִין דִּינִין דְּלִתְתָּא מִתְעָרִין וְאִזְלִין
 וְשָׂאטִין בְּעֲלָמָא, וְסִיְהָרָא שָׂאֲרִי לְאַנְהָרָא.

וּמָאֲרִי דִּיבְבָא תְּקַעִין וּמִיִּלְלִין. תְּקַעִין תְּנַיִנוֹת כְּדִין
 מִתְעָרִי שִׁירְתָּא וּמִזְמָרִין קָמִי מְאָרִיהוֹן, כְּמָה
 מְאָרִי תְּרִיסִין קְיִימוּ בְּקִיּוּמֵיהוּ וְאַתְעָרִין דִּינִין בְּעֲלָמָא,
 כְּדִין בְּנֵי נְשָׂא נְיִימִין וְנִשְׁמַתָּא נְפָקַת וְאַסְהִידַת סְהִדוּתָא
 וְאַתְחִיבַת בְּדִינָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד חֹסֵד בְּבַר
 נֶשׁ וְנִשְׁמַתָּא תְּבַת לְאַתְרָה.

בְּפִלְגוֹת לִילְיָא כַּד צְפָרִין מִתְעָרִין, סְטָרָא דְּצָפוֹן אֲתַעַר
 בְּרוּחָא, קָם בְּקִיּוּמֵיהּ שְׂרַבִּיטָא דְּבִסְטָר דְּרוּם
 וּבְטֵשׁ בְּהוּא רּוּחָא וְשָׁכִיף וְאַתְבַּסָּם, כְּדִין אֲתַעַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּנִימוּסוּי לְאַשְׁתַּעֲשְׂעָא עִם צְדִיקָיָא בְּגַנְתָּא
 דְּעֵדָן.

בְּהוּא שְׁעָתָא זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְּבַר נֶשׁ דְּקָאִים
 לְאַשְׁתַּעֲשְׂעָא בְּאוּרִייתָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְכָל צְדִיקָיָא דְּבַגְנָתָא דְּעֵדָן כְּלָהוּ צִיִּיתִין לְקַלְיָה הָדָא
 הוּא דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) הַיּוֹשֵׁבֶת בְּגַנִּים חֲבָרִים מְקַשְׁיָבִים

לְקוֹלֶךָ הַשְּׁמִיעֵנִי. וְלֹא עוֹד אֶלָּא הַקּוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְשִׁיב עָלֶיּהָ חַד חוּטָא דְחֶסֶד לְמַהוּי (ד"א ל"ג תְּדִיר) נְטִיר
 בְּעֵלְמָא, דְּהָא עֲלָאִין וְתַתָּאִין נְטִרִין לִיהָ הֵדָא הוּא
 דְכַתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יְיָ חֲסִדוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי.
 אֲמַר רַבִּי חֲזַקְיָה כָּל מָאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּהַאי שַׁעְתָּא
 בְּאוּרֵייתָא וְהַאי אֵית לִיהָ חוּלְקָא תְּדִיר בְּעֵלְמָא
 דְּאֶתִּי. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי מַאי טַעְמָא תְּדִיר. אֲמַר לִיהָ הֲכִי
 אוֹלִיפְנָא דְכָל פְּלַגוֹת לִילְיָא כַּד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר
 בְּגַנְתָּא דְעֵדוֹן כָּל אַנּוּן נְטִיעֵן דְּגִינְתָּא אֶשְׁתַּקִּיִן יִתִּיר
 מִהֵוּא נַחְלָא דְאַקְרִי (דף צב ע"ב) נַחַל קְדוּמִים נַחַל עֵדְנִים
 דְּלֹא פְּסָקוּ מִימּוּי לְעֵלְמִין, כְּבִיכּוֹל הֵוּא דְקָאִים
 וְאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא כְּאִילוּ הֵוּא נַחְלָא אֶתְרַק עַל רִישִׁיהָ
 וְאֶשְׁקִי לִיהָ בְּגוֹ אַנּוּן נְטִיעֵן דְּבַגְנְתָּא דְעֵדוֹן. (אֲמַר רַבִּי יוֹסִי)
 וְלֹא עוֹד אֶלָּא הוּאִיל וְכֻלְהוּ צְדִיקֵיִיא דְּבַגּוֹ גְּנְתָּא דְעֵדוֹן
 צִיִּיתִין לִיהָ, חוּלְקָא שׁוּיִין לִיהָ בְּהֵוּא שְׁקִיו דְּנַחְלָא.
 אֶשְׁתַּכַּח דְּאֵית לִיהָ חוּלְקָא תְּדִיר בְּעֵלְמָא דְּאֶתִּי.
 רַבִּי אַבָּא הוּה אֶתִּי מְטַבְּרִיהָ לְבִי טְרוּנְיָא דְּחַמוּי, וְרַבִּי
 יַעֲקֹב בְּרִיהָ הוּה עִמִּיהָ, אַעְרְעוּ בְּכַפֵּר טְרָשָׁא. כַּד
 בַּעוּ לְמִשְׁכַּב, אֲמַר רַבִּי אַבָּא לְמַרְיָה דְּבֵיתָא אֵית הָכָא
 תְּרַנְגוּלָא. אֲמַר לִיהָ מָאֲרָא דְּבֵיתָא, אַמַּאי. אֲמַר לִיהָ
 בְּגִין דְּקָאִימְנָא בְּפְלַגוֹת לִילְיָא מִמֶּשׁ.

אָמַר לִיָּה לֹא אֶצְטְרִיךְ, דְּהָא סִימָנָא לִי בְּבֵיתָא דְּהַדִּין
 טְקֵלָא דְּקָמִי עֶרְסָאֵי מְלִינָא לִיָּה מִיָּא וְנָטִיף טִיף
 טִיף, בְּפִלְגוֹת לִילִיא מִמֶּשׁ אֶתְרָקוּ פְּלָהוּ מִיָּא חֲצוֹת לִילָה
 אָקוּם לְהוֹדוֹת לֶךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צְדָקָה, מֵאִי קָא חָמָא דָּוִד
 דְּאִיְהוּ אָמַר חֲצוֹת לִילָה וְלֹא בַּחֲצוֹת לִילָה. אֶלָּא חֲצוֹת
 לִילָה וְדָאֵי, לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר הָכִי. וְכִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא הָכִי אֶקְרִי. אִין, דְּהָא חֲצוֹת לִילָה מִמֶּשׁ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֶשְׁתַּכַּח וְסִיעָתָא דִּילִיָּה וְכַדִּין הִיא שְׁעָתָא
 דְּעֵייל בְּגַנְתָּא דְּעֵדוֹן לְאֶשְׁתַּעֲשָׂא עִם צְדִיקָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי יַעֲקֹב וְדָאֵי נִשְׁתַּתְּףָּ בְּשִׁכְנִיתָא
 וְנִתְחַבֵּר כְּחֻדָּא, קָרִיבוּ וִיתִיבוּ עִמִּיהָ, אָמְרוּ לִיָּה
 אִימָא מְלָה דְּפּוּמָךְ דְּשִׁפִּיר קָאמְרַת. מָנָא לֶךְ הָאֵי. אָמַר
 לוֹן מְלָה דָּא אוֹלִיפְנָא מִסְבָּאֵי. וְתוּ הָוּה אָמַר דְּתַלְת (ב"א
 דְּתַחֲלַת) שְׁעֵתֵי קָמִייתָא דְּלִילִיא כָּל דִּינִין דְּלַתְתָּא מִתְעַרִּין
 וְאוֹזְלִין וְשֹׁאטִין בְּעֵלְמָא.

בְּפִלְגוֹת לִילִיא מִמֶּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר בְּגַנְתָּא
 דְּעֵדוֹן וְדִינִין דְּלַתְתָּא לֹא מִשְׁתַּכְּחוּ. וְכָל
 נִימוּסִין דְּלְעִילָא בְּלִילִיא לֹא אֶשְׁתַּכְּחוּ אֶלָּא בְּפִלְגוֹת
 לִילִיא מִמֶּשׁ. מְנַלְן מֵאֲבָרְהָם דְּכְתִיב וַיַּחֲלֵק עֲלֵיהֶם לִילָה.
 בְּמִצְרַיִם (שְׁמוֹת י"ב) וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה, וּבֵאֲתָרִין סְגִיאִין
 בְּאוֹרֵייתָא הָכִי אֶשְׁתַּכַּח. וְדוּד הָוּה יָדַע.

(ומה) וּמָנָא הָוּה יַדְעָ. אֶלָּא הָכִי אָמַר סָבָא. דְּמַלְכוּתָא
 דִּילֵיהּ בְּהַאי (לִילֵיא) תְּלִיא. וְעַל דָּא קָאִים בְּהֵיא
 שְׁעָתָא וְאָמַר שִׁירְתָּא, וְלֵהָכִי קָרִייה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 חֲצוֹת לֵילָה מִמָּשׁ, אָקוּם לְהוֹדוֹת לֶךְ וְגו' דְּהָא כָּל דֵּינִין
 תְּלִיין מִהֶכָּא, וְדֵינִין דְּמַלְכוּתָא מִהֶכָּא מִשְׁתַּכְּחִין, וְהֵיא
 שְׁעָתָא אֶתְקַטִּיר בַּה דְּדוּד וְקָם וְאָמַר שִׁירְתָּא. אֲתָא רַבִּי
 אָבָא וּנְשָׁקִיה, אָמַר לֵיהּ וְדַאי הָכִי הוּא בְּרִיךְ רַחֲמָנָא
 דְּשִׁדְרַנִּי הֶכָּא.

תָּא חֲזִי, לֵילָה דֵּינָא בְּכָל אֲתֵר וְהָא אוֹקִימָנָא מִיְלִי,
 וְהָכִי הוּא וְדַאי, וְהָא אֲתַעַר קָמִי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר
 הֵהוּא יְנוּקָא בְּרִיה דְּהֵהוּא גִבְרָא אִי הָכִי אִמָּאי כְּתִיב
 חֲצוֹת לֵילָה. אָמַר לֵיהּ הָא אֲתַמַּר בְּפִלְגוֹת לִילֵיא מַלְכוּתָא
 דְּשִׁמְיָא אֲתַעַרְתָּ.

אָמַר אָנָּא שְׁמַעְנָא מְלָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אָבָא, אֵימָא בְּרִי
 טַב דְּהָא מְלָה דְּפּוּמָךְ קָלָא דְּבוּצִינָא לְהוּי. אָמַר
 אָנָּא שְׁמַעְנָא דְּהָא לֵילָה דֵּינָא דְּמַלְכוּתָא אִיהוּ וּבְכָל אֲתֵר
 דֵּינָא הוּא, וְהָא דְּקָאֲמַר חֲצוֹת, בְּגִין דֵּינְקָא בְּתַרִּי גְוּוּנִי
 (חֲצוֹת) בְּדֵינָא וְחֶסֶד, וְדַאי פִּלְגוֹתָא קְדַמִּיתָא דֵּינָא הוּא,
 דְּהָא פִּלְגוֹתָא אַחֲרָא נְהִירוּ אַנְפָּהָא בְּסִטְרָא דְּחֶסֶד. וְעַל
 דָּא חֲצוֹת לֵילָה כְּתִיב וְדַאי.

קָם רַבִּי אָבָא וְשׁוּי יְדוּי בְּרִישִׁיהּ וּבְרַכִּיהּ, אָמַר וְדַאי

חֲשִׁיבְנָא דְחַכְמַתָּא לָא אֲשַׁתְּכַח בַּר בְּאַנּוּן זִכְרֵי דְזָכוּ בָּהּ.
הַשְׁתָּא חֲמִינָא דְאַפִּילוּ יְנוּקֵי בְּדָרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן זָכוּ
לְחַכְמַתָּא עֲלָאָהּ. זִכְאָה אַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְוִי לְדָרָא דְאַנְתָּ
תְּסַתְּלַק מִנִּיהָ. יִתְבוּ עַד (דף צג ע"א) צִפְרָא וְאַשְׁתַּדְּלוּ
בְּאוּרִייתָא.

פְּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר (ישעיה ס) וְעַמְךָ כָּלָם צְדִיקִים וְגו'.
מְלָה דָא הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא מֵאִי טַעְמָא כְּתִיב
וְעַמְךָ כָּלָם צְדִיקִים, וְכִי כְּלָהוּ יִשְׂרָאֵל צְדִיקֵי נִינְהוּ. וְהָא
כִּמָּה חֲיִיבִין אִית בְּהוּ בִישְׂרָאֵל כִּמָּה חֲטָאִין וְכִמָּה רִשְׁעִין
דְּעַבְרִין עַל פְּקוּדֵי אוּרִייתָא.

אַלָּא הָכִי תְנָא בְּרִזָּא דְמִתְנִיתִין. זִכְרֵי אַנּוּן יִשְׂרָאֵל
דְּעַבְדִּין קָרְבָּנָא דְרַעוּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דְּמַקְרִיבִין בְּנִייהוּ לְתַמְנִיא יוּמִין לְקָרְבָּנָא, וְכַד אַתְגְּזְרוּ
עָאלוּ בְּהָאִי חוּלְקָא טָבָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְכְּתִיב,
(משלי י) וְצְדִיק יִסּוּד עוֹלָם. פִּיּוֹן דְּעָאלוּ בְּהָאִי חוּלְקָא
דְּצְדִיק אֶקְרוּן צְדִיקִים, וְהָאִי כָּלָם צְדִיקִים.

וְעַל פֶּן לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אַרְץ. כְּדְכְּתִיב, (תהלים קיח) פְּתַחוּ לִי
שַׁעֲרֵי צְדָק אָבָא בָּם. וְכְּתִיב זֶה הַשַּׁעַר לִי צְדִיקִים
יִבְאוּ בוּ. אַנּוּן דְּאַתְגְּזְרוּ וְאַקְרוּן צְדִיקִים. נִצְר מִטְעִי. נִצְר
מֵאַנּוּן נְטִיעִין דְּנִטְע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא דְּעַדָּן הָאִי
אַרְץ חַד מְנִייהוּ, וְעַל פֶּן אִית לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל חוּלְקָא טָבָא

בְּעֶלְמָא דְאָתִי וְכָתִיב, (תהלים לו) צְדִיקִים יִירְשׁוּ אֶרֶץ. (ישעיה
 ט) לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ. מִהוּ לְעוֹלָם. כְּמָה דְאוּקִימָנָא
 בְּמַתְנִיתָא דִילָן, וְהָא אֲתָמַר הָאִי מְלָה בֵּין חֲבֵרִיָּא. (ותאנא
 מאי קא חמא קרא דלא אקרי אברהם עד השתא). (נ"א תא חזי, קודשא בריך הוא לא קרא
 לאברהם אברהם עד השתא מאי טעמא. אלא הכי אוקימנא דעד השתא לא אתגזר, וכד
 אתגזר אתחבר ביה האי ה"א ושקיא ביה), אֵלָא הָכִי אוּקִימָנָא דְעַד
 הַשְׁתָּא לָא אֲתַגְזֹר, וְכֹד אֲתַגְזֹר אֲתַחֲבַר בְּהָאִי ה' וְשְׁכִינְתָּא שְׂרִיא בִּיהַ וְכִדִּין אֲקִרִי אֲבִרְהֵם.
 וְהִינוּ דְכָתִיב, (בראשית ב) אֵלָה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהַבְרָאָם. וְתֵאנָא בְּה' בְּרָאָם. וְתֵאנָא בְּאֲבִרְהֵם.
 מַאי קֵאמְרִי אֵלָא דָּא חֶסֶד וְדָא שְׁכִינְתָּא וְכֹלָא נְחִית
 כְּחֻדָּא, וְלָא קִשְׂיָא מְלָה וְהָאִי וְהָאִי הוּי.
 אֲמַר רַבִּי יַעֲקֹב לְרַבִּי אֲבָא הָאִי ה' דְּהַבְרָאָם זְעִירָא, וְה'
 (דברים ל"ב ו) דְּהַלִּי רַבְרָבָא, מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי, אֲמַר
 לִיהַ דָּא (שְׁכִינְתָּא) שְׁמִיטָה, וְדָא יוֹבְלָא (ואית דמתני דכלא חד, וכד
 מנהרא מצדיק פדין קיימא באשלמותא וה' רברבא, דהא מתנהרא פדקא יאות, ולזמנין דלא
 קיימא באשלמותא וינגא מסטרא אחרא פדין ה"א זעירא) וּבְגִין כֶּךָ זְמַנִּין
 דְּסִיְהָרָא קֵיִימָא בְּאֲשִׁלְמוֹתָא וְזְמַנִּין בְּפִגְימוֹתָא,
 וּבְאֲנַפְהָא אֲשַׁתְּכַח וְאֲשַׁתְּמוּדַע וְכֹלָא שְׁפִיר. וְהָאִי אִיהוּ
 בְּרִירָא דְמְלָה.
 אֲמַר רַבִּי אֲבָא זַכָּאִין אַנּוּן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אֶתְרַעִי בְּהוֹן מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין, וַיְהִיב לוֹן אֶת קַיִימָא דָּא,
 דְּכָל מֵאן דְּאִית בֵּיהּ הָאִי אַת, לָא נַחִית לְגִיְהֵנָם אִי אִיהוּ
 נְטִיר לִיָּה כְּדָקָא יֵאוּת דְּלֵא עֵיִל לִיָּה בְּרֻשׁוֹתָא אַחְרָא
 וְלֵא מְשַׁקֵּר בְּשָׁמִיָּה דְּמִלְכָּא, דְּכָל מֵאן דְּמְשַׁקֵּר בְּהָאִי,
 כְּמֵאן דְּמְשַׁקֵּר בְּשָׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכַתִּיב, (הושע
 ה) בֵּיִי בַּגְדוּ כִּי בָנִים זָרִים יִלְדוּ.

תוֹ אָמַר רַבִּי אַבָּא בְּזִמְנָא דְּבַר נֶשׁ אֲסִיק בְּרִיָּה לְאַעְלִיָּה
 לְהָאִי בְּרִית, קְרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלִיָּא דִּילִיָּה
 וְאָמַר חֲמוּ מֵאִי בְּרִיָּה עֲבָדִית בְּעַלְמָא. בֵּיהּ שַׁעְתָּא אֲזַדְמִן
 (לִיָּה) אֲלִיָּהוּ וְטָאֵס (מו ב) עַלְמָא בְּד' טָאֵסִין וְאֲזַדְמִן תַּמָּן.
 וְעַל דָּא תַּנִּינֵן דְּבַעִי בַר נֶשׁ לְתַקְנָא כְּרֻסִיָּא אַחְרָא
 לִיקְרָא דִּילִיָּה, וַיִּימָא (יג א) דָּא כְּרֻסִיָּא דְּאֲלִיָּהוּ, וְאִי לָאו
 לָא שְׂרִי תַּמָּן. וְהוּא סָלִיק וְאֲסַהִיד קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא.

תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (מלכים א ט) מַה לֶּךְ פַּה אֲלִיָּהוּ
 וְגו'. וְכַתִּיב קִנְאָה קִנְאָתִי לִיִּי (אֱלֹהֵי צְבָאוֹת) כִּי עֲזָבוּ
 בְּרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. אָמַר לִיָּה חֲיִיךְ בְּכָל אֶתְרָא דְּהָאִי
 רְשִׁימָא קְדִישָׁא יְרֻשְׁמוֹן לִיָּה בְּנֵי בְּבִשְׂרָהוֹן אַנְתָּ תִּזְדְּמִן
 תַּמָּן, וּפּוּמָא דְּאֲסַהִיד דִּישְׂרָאֵל עֲזָבוּ, הוּא יִסְהִיד
 דִּישְׂרָאֵל מְקַיִימִין הָאִי קַיִימָא. וְהָא תַּנִּינֵן עַל מַה אֶתְעַנְשׁ
 אֲלִיָּהוּ קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל דְּאָמַר דְּלְטוּרָא עַל
 בְּנוֹי.

אֲדַהְכִי הָוָה אֶתִּי נְהוּרָא דְיוֹמָא וְהוּוּ אֲמָרִי מְלִי
 דְּאוּרִייתָא. קָמוּ לְמִיזֵל. אֲמַר לִיהּ הֵהוּא גְבָרָא
 בַּמָּה דְעֶסְקִיתוּ בְּהַאי לִילִיא אֲשֶׁלִּימוּ. אֲמָרִי מַאי הוּא.
 אֲמַר לָהּ דְתַחֲמוּן לְמַחַר אֲנַפּוּי דְמָרִיָּה דְקִיִּמָּא, דְהָא
 דְבִיתָאִי בְעָאֵת בְּעוּתָא דָּא מְנַיִכוּ. וְגִזֹר קִיִּמָּא דְבָרִי
 דְאַתְיִילִיד לִי, לְמַחַר לִיהוּי הַלּוּלָא דִילִיָּהּ. אֲמַר רַבִּי אַבָּא
 הָאִי בְעוּתָא דְמִצּוּהָ אִיהוּ וְלְמַחְמִי אִפִּי שְׂכִינְתָא נִיתִיב.
 אוּרִיכוּ כָּל הָהוּא יוֹמָא, ^(דף צג ע"ב) בְּהָהוּא לִילִיא כְּנֶשׁ
 הֵהוּא גְבָרָא כָּל אַנּוּן רְחִימוּי, וְכָל הֵהוּא לִילִיא
 אֲשֶׁתְּדִלוּ בְּאוּרִייתָא וְלֹא הָוָה מֵאֵן דְנַאִים, אֲמַר לָהּ
 הֵהוּא גְבָרָא בְּמָטוּ מְנַיִכוּ כָּל חַד וְחַד לִימָא מְלָה חֲדַתָּא
 דְּאוּרִייתָא:

פְּתַח חַד ^(רבי אבא) וְאֲמַר ^(שופטים ה) בְּפְרוּעַ פְּרָעוֹת בִּישְׂרָאֵל
 בְּהַתְנַדְּב עִם בְּרָכוּי. מַאי קָא חֲמוּ דְבוּרָה וּבְרָק
 דְפִתְחוּ בְּהַאי קְרָא. אֲלֵא הֲכִי תְנִינָן לִית עֲלָמָא מֵתְקִימָא
 אֲלֵא עַל הָאִי בְרִית דְכְּתִיב, ^(ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם
 וְלִילָהּ וְגו' דְהָא שְׂמִיא וְאַרְעָא עַל דָּא קִיִּמִין. בְּגִין כְּךָ
 כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל מְקִיִּמִין הָאִי בְרִית, נְמוּסִי שְׂמִיא
 וְאַרְעָא קִיִּמִין בְּקִיּוּמִיָּהּ, וְכָל זְמַנָּא דְחָס וְשְׁלוּם יִשְׂרָאֵל
 מְבַטְלִין הָאִי בְרִית, שְׂמִיא וְאַרְעָא לֹא מֵתְקִימִין,
 וּבְרָכָאֵן לֹא מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, לָא שְׁלִיטוּ שְׂאָר עֲמִין עַל יִשְׂרָאֵל אֱלָא כַּד
 בְּטִילוּ מִנֵּיהּוּ קִיּמָא דָּא. וּמַה בְּטִילוּ מִנֵּיהּוּ. דְּלָא
 אֲתַפְּרַעַן וְלָא אֲתַגְּלִיין. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיַּעֲזֹבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֶת יְיָ וְגו' וַיִּמְכְּרוּ אוֹתָם בְּיַד סִיסְרָא, וַיַּעֲזֹבוּ אֶת יְיָ מִמֶּשׁ.
 עַד דְּאֲתַת דְּבוּרָה וְאֲתַנְדְּבַת לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּמַלְהָ דָּא, כְּדִין
 אֲתַכְּנַעוּ שְׁנַאיִהוֹן תְּחוֹתֵיהּוּ.

וְהֵינּוּ דִתְנִינֵן דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיהוּשַׁע וְכִי
 יִשְׂרָאֵל אֲטִימִין אַנּוּן וְלָא (בא מ' א') (ע) אֲתַפְּרַעוּ וְלָא
 אֲתַגְּלִיִּיא וְלָא קִיּמִין קִיּמָא דִּילִי, וְאֲתַ בְּעֵי לְאֶעְלָא לְהוּ
 לְאַרְעָא וְלֹאֲכַנְעָא שְׁנַאיִהוֹן. (יהושע ה) שׁוּב מוֹל אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל שְׁנִית. וְעַד דְּאֲתַפְּרַעוּ וְאֲתַגְּלִיִּיא הֵאֵי בְּרִית לָא
 עָאלוּ לְאַרְעָא וְלָא אֲתַכְּנַעוּ שְׁנַאיִהוֹן. אוּף הֲכָא כִּיּוֹן
 דְּאֲתַנְדְּבִין יִשְׂרָאֵל בְּהֵאֵי אֶת אֲתַכְּנַעוּ שְׁנַאיִהוֹן תְּחוֹתֵיהּוּ
 וּבְרַכָּאן אֲתַחֲזֵרוּ לְעֶלְמָא הַדָּא הוּא דְכְּתִיב בְּפְרוּעַ פְּרַעוֹת
 בִּישְׂרָאֵל בְּהַתְּנַדְּבַ עִם בְּרַכּוּ יְיָ.

קָם אַחְרָא פְּתַח וְאָמַר, (שמות ד) וַיְהִי בַדֶּרֶךְ בְּמַלּוֹן
 וַיִּפְגְּשׁוּהוּ יְיָ וַיִּבְקֶשׁ הֶמִּיתוּ לְמֵאן לְמִשָּׁה. אָמַר לִיה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכִי אֲתַ אֲזִיל לְאַפְקָא יַת יִשְׂרָאֵל
 מִמְּצָרִים וְלֹאֲכַנְעָא מְלַכָּא רַב וְשְׁלִיטָא, וְאֲתַ אַנְשֵׁיִית
 מִנֶּךָ קִיּמָא. דְּבִרְךְ לָא אֲתַגְּזֹר, מִיַּד וַיִּבְקֶשׁ הֶמִּיתוּ.
 תָּאנָא נַחַת גְּבַרְיָאֵל בְּשְׁלֵהוּבָא דְאַשָׁא לְאוּקְדִיָּה,

וְאֶתְרַמִּיז חַד חַיּוּיָא מִתּוֹקְדָא לְשֹׂאפָא לִיָּה בְּגוּיָה. אִמַּאי
 חַיּוּיָא, אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְ אֲזִיל לְקַטְלָא
 חַיּוּיָא רַבְרָבָא וְתַקִּיפָא וּבְרַךְ לָא אֶתְגִּזֵּר. מִיַּד אֶתְרַמִּיז
 לְחַד חַיּוּיָא לְקַטְלָא לִיָּה, עַד דְּחַמַּת צְפוּרָה וְגִזְרַת לְבָרָה
 וְאֶשְׁתַּזִּיב הָדָא הוּא דְכַתִּיב וְתַקַּח צְפוּרָה צוּר. מַהוּ צוּר,
 אֲלָא אֲסוּוּתָא. וּמַאי אֲסוּוּתָא דְכַתִּיב וְתַכְרוּת אֶתְ עַרְלַת
 בְּנֵה. דְּנִצְנִצָּא בְּהַ רוּחַ קוּדְשָׁא.

קָם אַחְרָא וְאָמַר (בראשית מ"ד) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו גִּשׁוּ נָא
 אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמֶר וְגו'. וְכִי אִמַּאי קָרִי לְהוּ וְהָא
 קָרִיבִין הוּוּ גַבִּיָּה. אֲלָא בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לֹון אֲנִי יוֹסֵף
 אֲחִיכֶם. תּוּוּהוּ דְחָמוּ לִיָּה בְּמַלְכוּ עֵלְאָה. אָמַר יוֹסֵף מַלְכוּ
 דָּא בְּגִין דָּא רוּוּחָנָא לִיָּה, גִּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ, דְאֲחֻזִּי
 לְהוּ הָאִי קִיִּימָא דְמִילָה, אָמַר דָּא גְרַמַּת לִי מַלְכוּ דָּא
 בְּגִין דְּנִטְרִית לָהּ.

מִכָּאֵן אוֹלִיפְנָא מֵאֵן דְּנִטִיר לְהָאִי אֶתְ קִיִּימָא מַלְכוּ
 אֶתְנִטְרַת לִיָּה. מְנָלָן מְבַעֲזוּ דְכַתִּיב, (רות א) חֵי יִי
 שְׁכַבִּי עַד הַבֶּקֶר דְהוּוּ מְקַטְרַג לִיָּה יִצְרִיָּה עַד דְאֹמִי
 אוּמָאָה וְנִטִיר לְהָאִי בְרִית, בְּגִין כֶּךָ זָכָה דְנִפְקוּ מִנִּיָּה
 מַלְכִין שְׁלִיטִין עַל כָּל שְׂאָר מַלְכִין, וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא
 דְאֶתְקָרִי בְּשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

פְּתַח אִידָךְ וְאָמַר כְּתִיב, (תהלים כז) אִם תַּחֲנֶנּה עָלַי מַחֲנֶנּה

וְגו'. הִכִּי תֵאָנָא בְּזוֹת אֲנִי בּוֹטַח, מֵהוּ בְּזוֹת, דָּא אֶת
 קִימָא דְזִמְינָא תְּדִיר גַּבֵּי בַר נָשׁ וְאֶתְרִמְיֹזָא לְעֵילָא,
 וּבְגִינֵי כֶךְ אֶתְמַר בְּזוֹת פְּמָה דְכְּתִיב זֹאת אוֹת הַבְּרִית.
 זֹאת בְּרִיתִי. וְכֹלָא בְּחַד דְּרָגָא. וְתֵאָנָא זֶה וְזוֹת בְּחַד
 דְּרָגָא אֲנוּן וְלֹא מִתְּפָרְשָׁן. וְאִי תִימָא אִי הִכִּי הָא שְׂאָר
 בְּנֵי עֲלָמָא הִכִּי. אֲמַאי דְּיֹד בְּלַחֲדוּי וְלֹא אַחֲרָא. אֶלָּא
 בְּגִין דְּאֶחִידָא בֵּיהּ וְאֶתְרִמְיֹזָא בֵּיהּ וְהוּא כְּתָרָא דְּמַלְכוּתָא.
 תָּא חֲזִי, בְּגִין דְּהָאִי זֹאת לָא נָטַר לִיהּ דְּיֹד מַלְכָּא פְּדָקָא
 חֲזִי, מַלְכוּתָא ^(דף צד ע"א) אֶתְעֵדִי מְנִיָּה כֹּל הֵהוּא זְמָנָא.
 וְהִכִּי אוֹלִיפְנָא הָאִי זֹאת אֶתְרִמְיֹזָא בְּמַלְכוּתָא דְּלְעֵילָא,
 וְאֶתְרִמְיֹזָא בִּירוּשָׁלַם קָרְתָּא קִדִּישָׁא. בְּהֵהוּא שְׁעֵתָא דְּדוֹד
 עֵבֵר עֲלִיהּ, נִפְק קָלָא וְאָמַר דְּיֹד בְּמָה דְּאֶתְקַטְרַת
 תְּשִׁתְּרִי. לֶךְ טַרְדִּין מִירוּשָׁלַם וּמַלְכוּתָא אֶתְעֵדִי מִינָךְ.
 מְנָא לָן דְּכְּתִיב, ^(שמואל ב יב) הֲנִנִּי מְקִים עָלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתֶךָ.
 מִבֵּיתֶךָ דִּיִּיקָא וְהִכִּי הָוָה בְּמָה דְּעֵבֵר בֵּיהּ אֶתְעַנְשׁ, וּמָה
 דְּיֹד מַלְכָּא הִכִּי שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה.
 פְּתַח אִידֶךָ וְאָמַר ^(תהלים צד) לוּלִי יִי עֲזָרְתָה לִּי כְּמַעֲט
 שְׁכָנָה דּוּמָה נִפְשִׁי. תֵּאָנָא בְּמָה זְכָאן יִשְׂרָאֵל דְּלֹא
 נַחְתִּי לְגִיְהֵנָם כְּשְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת
 וְלֹא אֶתְמַסְרֵן בִּידוּי דְּדוּמָה, ^(אֶלָּא) בְּהָאִי אֶת.
 דְּהִכִּי תֵאָנָא בְּשְׁעֵתָא דְּבַר נָשׁ נִפִּיק מִעֲלָמָא כְּמָה חֲבִילִי

(מלאכי חבלה) טְהִירִין אֶת־פְּקֻדֵיךָ עָלֶיהָ. זְקַפִּין עֵינָא וְחָמָאן הָאִי
 אֶת דְּהוּא קִיִּמָּא דְקוּדְשָׁא, אֶת־פְּרֻשָׁן מְנִיָּה, וְלֹא
 אֶת־יִיְהִיב בִּידוּי דְדוּמָה לְנַחְתָּא לְגִיְהֵנָם, דְּכָל מֵאן
 דְּאֶתְמַסֵּר בִּידוּי נַחִית לְגִיְהֵנָם וְדֹאִי, וּמַהֲאִי אֶת דְּחֻלִּין
 עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, וְדִינִין בִּישִׁין לָא שְׁלֻטִין בֵּיהּ בְּבַר נֶשׂ אִי
 אִיהוּ זְכִי לְנִטוּרֵי לִיָּה לְהֵאִי אֶת, בְּגִין דְּהוּא אֶתְאַחִיד
 בְּשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כִּיּוֹן דְדוּד מְלָפָא לָא נָטַר אֶת קִיִּמָּא דָּא פְּדָקָא חֲזִי,
 אֶת־עֵדֵי מְנִיָּה מְלָכוּתָא וְאֶת־טְרִיד מִירוּשְׁלָם. מִיַּד
 דְּחִיל דְסָבַר דְיִיחַתוֹן לִיָּה מִיַּד וְיִמְסֵרוֹן לִיָּה בִּידוּי דְדוּמָה
 וְיִמּוֹת בְּהָהוּא עֲלֵמָא, עַד דְּאֶת־בֶּשֶׂר בֵּיהּ דְכְּתִיב, (שמואל ב
 ב) גַּם יִי הָעֶבֶיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוֹת. בֵּיהּ שִׁעְתָּא פְּתַח וְאָמַר
 לוּלִי יִי עֲזֹרְתָה לִי כַּמְעַט שְׁכָנָה דוּמָ"ה נַפְשִׁי.

פְּתַח אִידְךָ וְאָמַר מֵאִי הָאִי (דְכְּתִיב) דְאָמַר דְּוֹד וְהִרְאֵנִי
 אוֹתוֹ וְאֶת נֹהוּ. (מאי וְהִרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאָחַר כֶּף וְאֶת נֹהוּ), מֵאִן יִכִּיל
 לְמַחְמֵי לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא הִכִּי תַנִּינָן בְּהֵיא
 שִׁעְתָּא דְאֶתְגְּזֹר עָלֶיהָ הָהוּא עוֹנֶשָׁא, וְדוּד יַדַּע דְעַל דְלֹא
 נָטַר הָאִי אֶת פְּדָקָא יְאוּת אֶתְעַנֵּשׁ בְּהֵאִי, דְכֻלָּא פְּחָדָא
 אֶחֱיָדָא, וְכֻלָּא מִתְרַמִּיז בְּהֵאִי אֶת, וְלֹא אֶקְרִי צְדִיק מֵאִן
 דְלֹא נָטַר לִיָּה פְּדָקָא יְאוּת, הָוּה בָּעִי בְּעוּתִיָּה וְאָמַר (שמואל
 ב טו) וְהִרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאֶת נֹהוּ.

מֵאִי אוֹתוֹ, (אוֹת דִּלְיָה אוֹת הַבְּרִית דָּהָא אוֹתוֹ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֶת דִּלְיָה)
 דָּא אֶת קִימָא (דִּלְיָה) קְדִישָׁא דְהָא דְחִלְנָא
 דְאֶתְאֲבִיד מִנְאִי. מֵאִי טַעְמָא בְּגִין דְתֵרִין אֲלִין מַלְכוּתָא
 וִירוּשָׁלַם בְּהֵאִי אֲחִידָן, וּבְגִין כֶּךָ תְּלִי בְּבַעוּתִיהָ אוֹתוֹ
 וְאֵת נֹוהוּ דִיתְהֶדֶר מַלְכוּתָא דְהֵאִי אֶת לְאֶתְרִיהָ. וְכֹלָא חַד
 מִלָּה.

פְּתַח אִידָךְ וְאִמַר (איוב ט) וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזָה אֱלוֹהִי, מֵאִי
 וּמִבְּשָׂרִי, וּמִעֲצָמֵי מִבְּעֵי לִיָּה. אֶלָּא מִבְּשָׂרִי מִמֶּשׁ.
 וּמֵאִי הִיא. דְכֹתִיב, (ירמיה יא) וּבֶשֶׁר קִדַּשׁ יַעֲבֹרוּ מֵעַלְיָךְ.
 וְכֹתִיב (בראשית יז) וְהִיִּתָּה בְרִיתִי בְּבִשְׂרְכֶם. דְתֵנִיָּא בְּכֹל זִמְנָא
 דְאֶתְרִשִׁים בַּר נֶשׁ בְּהֵאִי רְשִׁימָא קְדִישָׁא דְהֵאִי אֶת, מִנִּיָּה
 חָמִי לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. מִנִּיָּה מִמֶּשׁ. וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא
 אֶתְאֶחֱיֶדֶת בֵּיהָ.

וְאִי לָא זָכִי. דְלָא נָטִיר הֵאִי אֶת. מַה פְּתִיב, (איוב ד)
 מִנְשַׁמַּת אֱלוֹהִי יֵאבְדוּ. דְהָא רְשִׁימוֹ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לָא אֶתְנָטִיר. וְאִי זָכִי וְנָטִיר לִיָּה, שְׂכִינְתָּא לָא
 אֶתְפָּרֶשׁ מִנִּיָּה. אִימְתִי מִתְקִימָא בֵּיהָ כֹּד אֶתְנָסִיב וְהֵאִי
 אֶת עֵיִל בְּאֶתְרִיהָ, (מִצְוִין דְתֵנִיָּא מֵאִי טַעְמָא וְאִי ה"א אֲזִלִין בְּפִדָּא, אֶלָּא חַד
 דְכַר וְחַד נִקְבָּא) אֶשְׁתַּתְּפוּ כֹּחְדָא וְאֶקְרִי חַד שְׂמָא, כְּדִין חֹסְדָא
 עֲלָאָה שְׂרִיָּא עֲלִיָּהּ. בְּאֵן אֶתְרִ שְׂרִיָּא בְּסִטְרָא דְדְכוּרָא.
 וּמֵאֵן חֹסְדָא חֹסְדָא א"ל דְאֶתִי וְנִפְק מִחֲכָמָה עֲלָאָה

וְאַתְעֵטֶר בְּדְכוּרָא וּבִגִּין כֶּךָ אֶתְבַּסְמַת נּוֹקְבָא. (נ"א דְתַנּוּן רִזָּא

דוֹיָו ה"א אֲזִלִּין כְּחֵדָא כְּגוֹנָא דְדִכְר וְנוֹקְבָא אֲשֶׁתְתַפּוּ כְּחֵדָא וְאַנּוּן חַד, כְּדִין חֲסֵד עֲלָאָה

שְׂרִיָּא עֲלֵיהוּ וְאַתְעֵטֶר בְּדְכוּרָא וְאַתְבַּסְמַת נּוֹקְבָא).

תּוּ תַנְיָנן אֱלוֹהֵ הָכִי הוּא אִמֵּר לִיה נְהִירוּ דְחַכְמַתָּא. ו'

דְּכֵר ה' נּוֹקְבָא. אֲשֶׁתְתַפּוּ כְּחֵדָא אֱלוֹהֵ אֲקָרִי.

וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא מֵהַאי אֲתֵר אֶתְאַחַדְתָּ, וְכֹלָא תִלְיָא

בְּהַאי אָת. וְעַל דָּא כְּתִיב וּמִבְּשָׂרִי אֶחְזָה אֱלוֹהֵ. דָּא

שְׁלִימוּתָא דְכֹלָא, מִבְּשָׂרִי מִמֶּשׁ, מֵהַאי אָת מִמֶּשׁ, וְעַל

דָּא זַכָּאִין אַנּוּן יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין דְּאַחִידֵן בֵּיה בְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, זַכָּאִין אַנּוּן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי,

עֲלֵייהוּ כְּתִיב, (דְּבֵרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי וְגו', וּבִגִּין כֶּךָ

חַיִּים כֻּלְכֶם הַיּוֹם.

אִמֵּר רַבִּי אָבָא וּמַה בְּכֹל כֶּךָ אֶתוּן חַפְיִמִּין וְאַתּוּן יִתְבִּין

הַכָּא, אִמְרוּ לִיה אִי צְפוּרָאָה יִתְעַקְרוּ מֵאַתְרֵייהוּ (דף

לָא יִדְעִין לָאן טָאסֵן הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (מְשָׁלִי כו) צד ע"ב)

כְּצְפוּר נּוֹדְדַת מִן קְנָה כֵּן אִישׁ נּוֹדֵד מִמְקוּמוּ.

וְאַתְרָא דָּא זְכִי לָן לְאוּרֵייתָא, וְהַאי אוּרְחָא דִּילָן. בְּכֹל

לִילֵיָא פִּלְגוּתָא אַנּוּן נְיִימִין, וּפִלְגוּתָא אַנּוּן

עֶסְקִין בְּאוּרֵייתָא. וְכֵד אַנּוּן קְיִימִין בְּצַפְרָא רִיחֵי חַקְלָא

וְנִהְרֵי מֵיָא הָא דִּיִּינוּהָ לְעִילָא זְמַנָּא חֵדָּא. וְכִמָּה סָרְכִי

תְּרִיסִין אֶסְתְּלָקוּ בְּהַהוּא דִּינָא עַל עוֹנְשָׁא (עַה, קא ב)

דְּאוֹרֵייתָא, וּכְדִין אֲשֶׁתְּדִלוּתָא דִּילָן יִמָּא וְלִילֵיא
בְּאוֹרֵייתָא הוּא, וְאִתְרָא דָּא קָא מְסִיעָא לָן, וּמֵאן
דְּאִתְפְּרֵשׁ מִכָּאן, כְּמֵאן דְּאִתְפְּרֵשׁ מִחַיֵּי עֲלָמָא.

זְקִיף יְדוּי רַבֵּי אַבָּא וּבְרִיךְ לֹוּן. יִתְבוּ עַד דְּנִהַר יִמָּא.
בְּתַר דְּנִהַר יִמָּא אָמְרוּ לְאַנּוּן דְּרַדְדְּקֵי דְקַמְיֵיהוּ
פּוּקוּ וְחִמוּ אִי נִהַר יִמָּא, וְכֹל חַד לִימָא מְלָה חֲדַתָּא
דְּאוֹרֵייתָא לְהֵאִי גִבְרָא רַבָּא. נִפְקוּ וְחִמוּ דְּנִהַר יִמָּא.
אָמַר חַד מִנֵּייהוּ זְמִין הֵאִי יוּמָא אֲשָׁא מְלַעֲלֵא. אָמַר
אַחֲרָא וּבִהַךְ בֵּיתָא. אָמַר אַחֲרָא חַד סָבָא הֲכָא דְזְמִין הֵאִי
יוּמָא לְאַתּוּקְדָא בְּנוֹרָא דָּא, אָמַר רַבֵּי אַבָּא רַחֲמֵנָא
לִישׁוּבָן.

תְּוֹוָה וְלֹא יִכִּיל לְמַלְלָא, אָמַר קוּטְרָא דְהוֹרְמָנָא בְּאַרְעָא
אִתְפַּסְתָּ. וְכֹךְ הָוָה, דִּיהֵוָא יוּמָא חָמוּ חֲבֵרֵיא אִפִּי
שְׁכִינְתָא וְאַסְתַּחֲרוּ בְּאֲשָׁא. וְרַבֵּי אַבָּא אִתְלַהֲטוּ אַנְפוּי
כְּנוֹרָא מִחֲדוּתָא דְאוֹרֵייתָא.

תַּאנָּא כֹּל הֵוָא יוּמָא לָּא נִפְקוּ כְּלָהוּ מִבֵּיתָא וּבֵיתָא
אִתְקַטַּר בְּקִיטְרָא, וְהוּוּ חֲדַתָּאן מְלִי בְּגוּוֹיֵיהוּ,
כְּאֵלוּ קִבְלוּ הֵוָא יוּמָא אוֹרֵייתָא מְטוֹרָא דְסִינֵי. בְּתַר
דְּאַסְתַּלְקוּ לָּא הוּוּ יִדְעֵי אִי הוּא יִמָּא וְאִי לִילֵיא. אָמַר
רַבֵּי אַבָּא בְּעוּד דְּאַנּוּן קִימִין לִימָא כֹּל חַד מִינּוּן מְלָה
חֲדַתָּא דְחֲכַמְתָּא לְאַקְשָׁרָא טִיבוּ לְמֵאֲרִיָּה דְבֵיתָא מְרִיָּה
דִּהְלוּלָא:

פֶּתַח חֵד וְאָמַר (תהלים סה) אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצָרֶיךָ
 וְגו'. בְּקִדְמִיתָא חֲצָרֶיךָ לְבִתֶּךָ בֵּיתֶךָ וּלְבִתֶּךָ הֵיכְלֶךָ.
 דָּא פְּנִימָאָה מִן דָּא, וְדָא לְעֵילָא (נ"א לגו) מִן דָּא. יִשְׁכֵּן
 חֲצָרֶיךָ בְּקִדְמִיתָא, כְּמָא דְאֵת אָמַר (ישעיה ד) וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר
 בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֵאמֵר לוֹ.

נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתֶךָ לְבִתֶּךָ כְּמָא דְאֵת אָמַר, (משלי כד)
 בַּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת. הַחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת לֹא כְּתִיב,
 דָּאִי כְּתִיב הֲכִי, הוּהּ מִשְׁמַע דְּחֲכָמָה בַּיִת אֲקָרִי, אֶלָּא
 כְּתִיב בַּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת, הֵיִינוּ דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר
 יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְגו'.

קְדוֹשׁ הֵיכְלֶךָ לְבִתֶּךָ דָּא הוּא שְׁלִימוּ דְכֻלָּא, דְּהֲכִי תְּנִינָן
 מֵהוּ הֵיכְל. כְּלוּמַר ה"י כ"ל, הָאִי וְהָאִי. וְכֻלָּא
 אֲשֶׁתָּלִים כְּחֻדָּא. רִישָׁא דְקָרָא מַה מוֹכַח דְכְּתִיב אֲשֶׁרִי
 תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצָרֶיךָ. הָאִי מֵאֵן דְּאֲקָרִיב בְּרִיָּה
 קָרְבָּנָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא, רַעְוָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ
 הוּא בְּהָהוּא קָרְבָּנָא וְאֲתֵרְעִי בֵּיהּ וְקָרִיב לִיָּהּ וְשׁוּי מְדוּרִיָּהּ
 בְּתֵרִין אֲדָרִין וְאֲחִיד לְהָאִי וּלְהָאִי דְאֵנוּן תֵּרִין אֲתִקְשְׁרוּ
 כְּחֻדָּא. דְכְּתִיב יִשְׁכֵּן חֲצָרֶיךָ. חֲצָרֶיךָ וְדָאִי תֵרִי.

בְּגִינֵי כֶךְ חֲסִידֵי קְדָמָאִי סְבָאן דְּהֲכָא כַּד מִקְרִיבִין
 בְּנִיָּהּ לְקָרְבָּנָא דָּא. פֶּתַחִי וְאָמַרִי אֲשֶׁרִי תִבְחַר
 וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצָרֶיךָ. אֵנוּן דְּקִיָּמִי עֲלִיָּהּ אָמַרִי נִשְׁבְּעָה

בְּטוֹב בֵּיתְךָ קְדוֹשׁ הַיְכָלְךָ. לְבַתֵּר מְבָרַךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצּוֹתָיו וְצוּנּוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבֵרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ.
 וְאֲנִי דִקְיִימִי עַל־יְהוּ אֲמַרִי כִּשֵׁם שֶׁהַכְּנִסְתוּ לְבֵרִית וְכוּ'.
 וְתִנְיֵן בְּקִדְמִיתָא לְבָעֵי בַר נֶשׁ רַחֲמִין עֲלֵיהּ וּלְבַתֵּר עַל
 אַחֲרָא דְכִתִּיב, (ויקרא טז) וְכִפֹּר בַּעֲדוֹ בְּקִדְמִיתָא וּלְבַתֵּר
 וּבַעֲד פֶּל קַהֵל יִשְׂרָאֵל. וְאֲנִי אֹרְחָא דָּא נְקֻטִינֵן וְהָכִי
 שְׁפִיר וְחַזִּי לְקַמָּאן.

אָמַר רַבִּי אַבָּא וְדַאי כֶּף הוּא וְיָאוֹת מְלָה, וּמֵאן דְּלֵא
 אָמַר הָכִי אִפִּיק גְּרַמְיָה מִעֲשָׂרָה חֲפוֹת דְּזִמִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד לְצַדִּיקִיא בְּעֵלְמָא דָּאֲתִי,
 וְכִלְהוּ מִתְקַשְׁרֵן בְּהָאִי. וּבְגִינֵי כֶּךָ עֲשָׂרָה מִיֵּלִי
 דְּמַהִימְנוֹתָא אִית בְּהָאִי קָרָא אֲשֶׁרִי תְבַחַר וְתִקְרַב וְגו'.
 וְכֹל מְלָה וּמְלָה חַד חֲפָה אֶתְעַבִּיד מְנָה. זַפָּאָה חוּלְקִיכּוֹן
 בְּעֵלְמָא דָּא וּבְעֵלְמָא דָּאֲתִי, דְּהָא אֹרִייתָא מִתְקַשְׁרָא
 בְּלַבִּיכּוֹ כְּאֵלוֹ קִיִּימִיתוֹ (דף צה ע"א) בְּגוֹפִיכּוֹ בְּטוֹרָא דְּסִינֵי
 בְּשַׁעֲתָא דְּאֶתְיְהִיבַת אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל:

פְּתַח אִידָךְ וְאָמַר (שמות כ) מְזַבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי וּזְבַחַת
 עָלָיו אֶת עֲלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלַמֶיךָ וְגו'. תָּאנָא פֶּל מֵאן
 דְּקָרִיב בְּרִיָּה לְקָרְבָּנָא דָּא, כְּאֵלוֹ אֲקָרִיב פֶּל קָרְבָּנִין
 דְּעֵלְמָא לְקַמְיָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֵאִילוֹ בְּנֵי מַדְבַּחָא
 שְׁלִימַתָּא קַמְיָה. בְּגִינֵי כֶּךָ בָּעֵי לְסִדְרָא מַדְבַּחָא בְּמֵאנָא

חד מלייא ארעא למגזר עליה האי קיימא קדישא,
 ואתחשיב קמי קודשא בריך הוא פאלו אדבח עליה
 עליון וקרבנין עאנא ותורי.

וניתא ליה יתיר מכלהו דכתיב וזבחת עליו את עלתיך
 ואת שלמיך וגו'. בכל המקום אשר אזכיר את
 שמי. מהו אזכיר את שמי (את) דא מילה דכתיב בה (תהלים
 כח) סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם. האי מזבח אדמה
 ודאי כמא דאמינא. בתריה מה פתיב ואם מזבח אבנים
 תעשה לי. רמז לגיורא פד אתגיר דאיהו מעם קשי
 קדל וקשי לבא, האי אקרי מזבח אבנים.

לא תבנה אתהן גזית. מה הוא, דבעי לאעלא ליה
 בפולחנא דקודשא בריך הוא (בגין) ולא יגזר יתיה
 עד דינשי פולחנא אחרא דעבד עד הכא ויעדי מניה
 ההוא קשיו דלבא. ואי אתגזר ולא אעדי מניה ההוא
 קשיא דלבא למיעל בפולחנא קדישא דקודשא בריך
 הוא, הרי הוא פהאי פסילא דאבנא דגזרי ליה מהאי
 גיסא ומהאי גיסא ואשתאר אבנא פדבקדמיתא. בגין
 כך לא תבנה אתהן גזית. דאי אשתאר בקשיותיה, פי
 חרבך הנפת עליה ותחלליה, כלומר ההוא גזירו דאתגזר
 לא מהניא ליה.

בגיני כך זכאה חולקיה דמאן דאקריב האי קרבנא

בְּחֲדוּוֹתָא בְּרַעְוָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְעֵי לְמַחְדֵּי
 בְּהֵאֵי חוּלְקָא כָּל (ד"א ל"ג הַהוּא) יוֹמָא דְכְּתִיב, (תהלים ה)
 וַיִּשְׂמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְךָ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ וּתְסַךְ עָלֵינוּ וַיַּעֲלִצוּ
 בְךָ אֱהָבֵי שְׁמֶךָ:

פֶּתַח אֵינְךָ וְאָמַר וַיְהִי אֲבָרָם בֵּן תְּשָׁעִים שָׁנָה וְתִשַׁע
 שָׁנִים וַיִּירָא יי וְגו' אֲנִי אֵל שְׁדֵי הַתְּהֵלֶךְ לְפָנַי וְגו'.
 הָאֵי קָרָא אֵיִת לְעֵינָא בֵּיה וְקָשִׁיא בְּכַמָּה אֹרְחִין, וְכִי עַד
 הַשְּׁתָּא לָא אַתְּגְלִי לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם אֶלָּא
 (עד) הָאֵיִדְנָא כַּד מָטָא לְהַנִּי יוֹמִין וַיִּירָא יי אֶל אֲבָרָם וְלָא
 קָדָם. וְהַכְּתִיב וַיֹּאמֶר יי אֶל אֲבָרָם. וַיִּי אָמַר אֶל אֲבָרָם.
 וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יְדוּעַ תִּדַע וְגו'. וְהָאֵיִדְנָא מִנֵּי חוּשְׁבֵּן
 יוֹמִין, וְכַד מִנֵּי לְהוּ פְתִיב וַיִּירָא יי אֶל אֲבָרָם, אֲשֶׁתִּמַּע
 דַּעַד הַשְּׁתָּא לָא אַתְּגְלִי עָלוּי. וְעוּד דְכְּתִיב בֵּן תְּשָׁעִים
 שָׁנָה וְתִשַׁע שָׁנִים, בְּקַדְמִיתָא שָׁנָה וּלְבַסוּף שָׁנִים.

אֶלָּא הַכִּי תֵאֲנָא, כָּל אַנּוּן יוֹמִין לָא פְתִיב וַיִּירָא, מֵאֵי
 טַעְמָא, אֶלָּא כָּל כַּמָּה דְהוּא אָטִים וְסָתִים (כַּף)
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַתְּגְלִי עָלֵיהּ פְּדַקְחוּי. הָאֵיִדְנָא
 אַתְּגְלִי עָלֵיהּ דְכְּתִיב וַיִּירָא. מֵאֵי טַעְמָא. מִשׁוּם דְּבַעָא
 לְגַלֵּי בֵּיה הָאֵי אַתְּ כְּתָרָא קַדִּישָׁא.

וְעוּד דְּבַעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא מִנֵּיהּ זְרַעָא
 קַדִּישָׁא, וְקַדִּישָׁא לָא לְהוּי בְּעוּד דְּאִיהוּ אָטִים

בְּשָׂרָא, אֵלָא אִמְר הַשְׁתָּא דְהוּא בִּין תְּשַׁעִים שָׁנָה וְתִשְׁעֵי
 שָׁנִים וּזְמַן קָרִיב הוּא דִּינְפּוֹק מִנִּיה זְרָעָא קְדִישָׁא, לְהוּי
 הוּא קְדִישָׁא בְּקִדְמִיתָא וּלְבַתֵּר יִנְפּוֹק מִנִּיה זְרָעָא
 קְדִישָׁא. בְּגִין כֶּךָ מַנִּי יוֹמוּי בְּהַאי וְלֹא בְּכָל הַנִּי זְמַנֵּי
 קִדְמִיתָא. תּוּ תְּשַׁעִים שָׁנָה, דְּכָל יוֹמוּי קִדְמָאֵי לָא הֲווּ
 שָׁנִים אֵלָא כְּחַד שָׁנָה דְלָא הֲווּ יוֹמוּי יוֹמִין, הַשְׁתָּא דְמִטָּא
 לְהַאי שָׁנִים, אֲנוּן וְלֹא שָׁנָה:

וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ אֲנִי אֵל שְׁדֵי. מַאי מִשְׁמַע דְּעַד הַשְׁתָּא לָא
 קָאִמְר אֲנִי אֵל שְׁדֵי. אֵלָא הֲכִי תֵאנָא, עֲבַד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתָרִין תְּתַאֲרִין דְלָא קְדִישִׁין לְתַתָּא.
 וְכָל אֲנוּן דְלָא אֲתַגְזְרוּ יִסְתַּאֲבוּן בְּהוּן.

וְרִשְׁמִין בְּהוּן, וּמַאי רְשׁוּמָא אִית בְּהוּן, דְּאֲתַחְזִי בְּהוּ
 שִׁי"ן דל"ת וְלֹא יִתִּיר, וּבְגִין כֶּךָ אִסְתַּאֲבוּן בְּהוּ
 וְאֲתַדְבַּקוּן בְּהוּ. בְּתַר דְּאֲתַגְזְרוּ נִפְקִין מֵאֲלִין וְעֵאֲלִין
 בְּגִדְפוּי דְשְׁכִינְתָּא וְאֲתַגְלִיָּא בְּהוּ יו"ד רְשִׁימָא קְדִישָׁא
 אֲתַ קִימָא שְׁלִים (דף צה ע"ב) וְאֲתַרְשִׁים בְּהוּ שְׁד"י וְאֲשְׁתְּלִים
 בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהַאי אֲנִי אֵל שְׁדֵי.

הַתְּהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה תְּמִים, שְׁלִים, דְּהַשְׁתָּא אֲתַ חֲסַר
 בְּרְשִׁימָא דְשִׁי"ן וְדל"ת, גְּזַר גְּרַמְךָ וְהוּי שְׁלִים
 בְּרְשִׁימָא דְיו"ד. וּמֵאֵן דְּאִיהוּ בְּרְשׁוּמָא דָּא אֲתַחְזִי
 לְאֲתַבְּרַכָּא בְּשִׁמָּא דָּא דְכְּתִיב, (בראשית כח) וְאֵל שְׁדֵי יְבָרַךְ
 אוֹתְךָ.

מֵהוּ אֵל שְׂדֵי. הַהוּא דְּבִרְכָאן נְפָקן מִנִּיה, הוּא דְּשִׁלִּיט
עַל כְּתָרִין תְּתָאִין, וְכֻלָּא מִדְּחֻלְתִּיה דְּחֻלִּין
וּמִזְדֵּעִין, בְּגִין כֶּךָ מֵאן דְּאֶתְגְּזֹר, כֹּל אֲנֹן דְּלֹא קִדְּשִׁין
אֶתְרַחֲקֹן מִנִּיה וְלֹא שְׁלִטִין בֵּיה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּלֹא נְחִית
לְגִיחָנָם דְּכְתִיב, (ישעיה ט) וְעִמָּךְ כָּל־צַדִּיקִים וְגו'. (כֹּל אֲנֹן יצג)
דְּאֶתְגְּזֹרוּ אֶקְרוּן צַדִּיקִים, וּבְגִין כֶּךָ לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ,
דְּלֹא יִרִית הָאִי אֶרֶץ אֶלָּא הַהוּא דְּאֶקְרִי צַדִּיק, אֹהֶף הָכִי
וְעִמָּךְ כָּל־צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ וְגו)

אָמַר רַבִּי אֲבָא זְכָאִין אַתּוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֶתִי,
זְכָאֶה חוּלְקִי דְּאֶתִינָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין
מְפּוּמִיכּוֹן, כִּלְכוּ קִדְּשִׁין, כִּלְכוּ בְּנֵי אֱלֹהָא קִדְּשָׁא,
עֲלֵיכוּ כְּתִיב, (ישעיה מד) זֶה יֹאמֵר לִי אֲנִי וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם
יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב יְדוֹ לִי וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה. כֹּל חַד מִנְּכוֹן
אֶחִיד וְאֶתְקַשֵּׁר בְּמִלְכָּא קִדְּשָׁא עֲלָאֶה, וְאַתּוּן רַבְרַבִּין
מִמֶּנּוּ תְרִיסִין מִתְהִיא אֶרֶץ דְּאֶקְרִי אֶרֶץ הַחַיִּים
דְּרַבְרַבְנוּהִי אֶכְלִין מִמֶּנָּא דְּטָלָא קִדְּשָׁא:

פְּתַח אִידָךְ וְאָמַר (קהלת י) אֲשֶׁרִיךְ אֶרֶץ שְׁמִלְכְּךָ בֶן חוּרִין
וְשָׁרִיךְ בָּעֵת יֹאכְלוּ. וְכְתִיב אִי לֶךְ אֶרֶץ שְׁמִלְכְּךָ
נַעַר וְשָׁרִיךְ בִּבְקָר יֹאכְלוּ. הַנִּי קָרְאִי קִשְׁיִין אֶהֱדִידִי. וְלֹא
קִשְׁיִין, הָאִי דְּכְתִיב אֲשֶׁרִיךְ אֶרֶץ, דָּא אֶרֶץ דְּלְעִילָא
דְּשִׁלְטָא עַל כֹּל אֲנֹן חִיִּין דְּלְעִילָא. וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי אֶרֶץ

הַחַיִּים, וְעָלָה כְּתִיב, (דברים יא) אֶרֶץ אֲשֶׁר יִי אֱלֹהֶיךָ דֹרֵשׁ
 אוֹתָהּ תָּמִיד. וּכְתִיב אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ
 לֶחֶם לֹא תַחֲסֹר כָּל בָּהּ. לֹא תַחֲסֹר כָּל בָּהּ דֵּיִיקָא. וְכָל כֶּף
 לָמָּה, מִשּׁוּם דְּכְתִיב שְׁמֵלְכָךְ בֶּן חוּרִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. כִּמְא דְאֵת אָמַר, (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל.

בֶּן חוּרִין, מֵהוּ בֶּן חוּרִין כִּמְא דְאֵת אָמַר, (ויקרא כה) יוֹבֵל
 הִיא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם. וּכְתִיב וּקְרֹאתֶם דְּרוֹר בְּאֶרֶץ
 דְּהָא כָּל חִירוֹ מִיּוֹבֵלָא קָא אָתִי. בְּגִין כֶּף בֶּן חוּרִין. וְאִי
 תִּימָא בֶּן חוּרִין וְלֹא כְּתִיב בֶּן חִירוֹת. הֲכִי הוּא וְדָאֵי בֶּן
 חִירוֹת מְבַעֵי לִיה.

אֵלָּא בְּמִתְנִיתָא סְתִימָאָה דִּילָן תְּנִינָא. כִּד מִתְחַבְּרָן יו"ד
 בָּהּ כְּדִין כְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וְלֹא תִימָא כִּד מִתְחַבְּרָן, אֵלָּא מִתְחַבְּרָן
 וְדָאֵי. וּבְגִין כֶּף בֶּן חוּרִין כְּתִיב, וְעַל דָּא אֲשֶׁרִיךְ אֶרֶץ
 שְׁמֵלְכָךְ בֶּן חוּרִין, וְשֶׁרִיךְ בְּעַת יֹאכְלוּ בְּחֵדוֹתָא בְּשִׁלְמוֹ
 בְּרַעוּא.

אִי לֶךְ אֶרֶץ שְׁמֵלְכָךְ נַעַר, הֵא אֶרֶץ דִּלְתַתָּא, דְּתִנָּיָא כָּל
 שָׂאָר אַרְעֵי דְשָׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים
 וּמְזֻלוֹת אֲתִיְהִיבוּ לְרַבְרַבִּין תְּרִיסִין דְּמִמְנָן עַלִּיְהוּ, וְעִילָא
 מְכֻלְהוּ הֵהוּא דְכְתִיב בֵּיה (תהלים לו) נַעַר הָיִיתִי גַם זָקֵנְתִי.
 וְתִאנָּא הֵא קָרָא שָׂרוּ שֶׁל עוֹלָם אָמְרוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב אִי

לֹד אֶרֶץ שְׁמֵלֶכֶךְ נַעַר. וְוִי לְעֵלְמָא דְמִסְטְרָא דָא יִנְקָא,
 וְכַד יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא יִנְקִין כְּמָאן דִּינִיק מִרְשׁוּתָא אַחְרָא.
 וְשִׁרְיָךְ בִּבְקָר יֹאכְלוּ וְלֹא בְכוּלֵי יוּמָא. בִּבְקָר וְלֹא
 בְּזִמְנָא אַחְרָא דִּיּוּמָא. דִּתְנִיא בְּשַׁעְתָּא דְחַמָּה
 זֹרַחַת וְאַתֵּיין וְסִגְדִין לִיהַ לְשִׁמְשָׁא רוּגְזָא תְּלִי בְּעֵלְמָא,
 בְּשַׁעְתָּא דְמִנְחָה רוּגְזָא תְּלִיָּא בְּעֵלְמָא. מָאן גָּרִים הָאִי,
 מְשׁוּם דְמִלְכֶךְ נַעַר הֵהוּא דְאֶקְרִי נַעַר. וְאַתּוּן זַכָּאִי קְשׁוּט
 קְדִישִׁי עֲלִיוּנִין בְּנֵי מִלְכָּא קְדִישָׁא לָא יִנְקִין מֵהָאִי
 סְטְרָא, אֲלֹא מֵהֵהוּא אֲתֵר קְדִישָׁא דְלַעִילָא. עֲלִיכּוּ
 כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם
 הַיּוֹם:

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (ישעיה ה) אֲשִׁירָה נָא לִידִידֵי שִׁירַת
 דְּדוּדֵי לְכַרְמוֹ וְגו'. וְיַעֲזֹקְהוּ וְיִסְקְלְהוּ וְגו'. הֲנִי קְרָאִי
 אֵית לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ. אֲמַאי כְּתִיב שִׁירָה, תּוֹכַחַה מִבְּעִי
 לִיהַ. לִידִידֵי, לְדוּדֵי מִבְּעִי לִיהַ. כְּמָה דְכְּתִיב שִׁירַת דְּדוּדֵי.
 כְּרָם הִיָּה לִידִידֵי בְּקָרְן בֶּן שָׁמֹן. אֲסַתְּכַלְנָא בְּכָל אֹרִייתָא
 וְלֹא אֲשַׁכְחָנָא אֲתֵרָא דְאֶקְרִי (דף צו ע"א) קָרְן שָׁמֹן. אֲלֹא הֲנִי
 קְרָאִי הָא אֹיְקָמוּהָ חֲבַרְיָא בְּכַמָּה גְּוּוּנִין וְכִלְהוּ שְׁפִיר וְהָכִי
 הוּא, אֲבַל אֲשִׁירָה נָא לִידִידֵי, דָּא יִצְחָק דְּהוּהוּ יְדִיד,
 וְאֶקְרִי יְדִיד עַד לָא יִפּוּק לְעֵלְמָא.

אֲמַאי יְדִיד, דִּתְנִינן רְחִימוּ סְגִי הוּהוּ לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא בֵּיה דְלָא אֶתְעֵבִיד עַד דְלָא אֶתְגְזֹר אֲבָרְהָם אֲבוּהָ
 וְאֶקְרִי שְׁלִים וְאֶתּוּסַף לִיה ה"א לְאֶשְׁלָמוּתָא. וְכֵן לְשָׂרָה
 הָאִי ה"א אֶתִּיהִיבַת לָהּ. הֵכָא אִית לְאֶסְתִּפְלָא, ה' לְשָׂרָה
 שְׁפִיר, אֲבַל לְאֲבָרְהָם אֲמַאי ה"א וְלָא יו"ד, י' מִבְּעֵי לִיה
 דְהָא הוּא דְכֹר הוּה. אֶלָּא רֹזָא עֲלָאָה הוּה (ד"א הוּא) סְתִים
 בְּגוּוֹן אֲבָרְהָם סְלִיק לְעֵילָא וְנָטִיל רֹזָא (ק"א) מֵה"א עֲלָאָה
 דְאִיהוּ עֲלָמָא דְדְכוּרָא. ה"א עֲלָאָה וְה"א תַּתָּאָה, הָאִי
 תַּלְיָא בְּדְכוּרָא, וְהָאִי בְּנוֹקְבָא וְדָאִי. וּבְגִין כֵּךְ אֲבָרְהָם
 סְלִיק בְּה"א דְעֵילָא, וְשָׂרָה נְחַתָּא בְּה"א דְלַתָּא.

תּוּ דְכַתִּיב פֹּה יִהְיֶה זִרְעֶךָ. וְתִנָּא זִרְעֶךָ, זִרְעֶךָ מִמֶּשׁ,
 דְהוּה שְׂאֵרֵי לְמִיעֵל בְּהָאִי קִיִּים, וּמָאן דְשְׂאֵרֵי
 לְמִיעֵל בְּהָאִי קִיִּים עָאל. וּבְגִינֵי כֵךְ גִּיּוּרָא דְאֶתְגְזֹר (שְׁלַח
 לך קסד) גַּר צָדֵק אֶקְרִי בְּגִין דְלָא אֶתָּא מִגְזֵעָא קְדִישָׁא
 דְאֶתְגְזֹרוּ, וְעַל דָּא מָאן דְעָאל בְּהָאִי שְׁמִיה פְּהָאִי
 אֲבָרְהָם, בְּגִין כֵּךְ פְּתִיב בֵּיה פֹּה יִהְיֶה זִרְעֶךָ, זִרְעֶךָ מִמֶּשׁ.
 וְאֶתְמַסֵּר לִיה ה"א. וְאִי לָאו דְאֶתְמַסֵּר ה"א לְשָׂרָה הוּה
 לִיה לְאֲבָרְהָם לְאוּלִיד לְתַתָּא פְּמָה דְהָאִי כ"ה אוּלִידַת
 לְתַתָּא.

בְּתַר דְאֶתְמַסֵּרַת ה"א לְשָׂרָה אֶתְחַבְּרוּ תְרִין הֵהִי"ן פְּחָדָא
 וְאוּלִידוּ לְעֵילָא, וּמַאי דְנִפְק מִנִּיְהוּ הוּא יו"ד,
 בְּגִינֵי כֵךְ יו"ד אֶת רִישָׁא דְיִצְחָק דְכֹר. מִכָּאן שְׂאֵרֵי

דְּכוּרָא לְאַתְפְּשָׁטָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית כא) כִּי בִיצְחָק
 יִקְרָא לֶךְ זֶרַע. בִּיצְחָק וְלֹא בְךָ. יִצְחָק אוֹלִיד לְעִילָא
 דְּכְתִיב, (מִיכָה ז) תִּתֵּן אִמָּת לְיַעֲקֹב. יַעֲקֹב אֲשֶׁלִּים כֹּלָא.
 וְאִי תִימָא וְכִי אֲבִרְהֵם בְּהֵאִי אֲתֵאֲחִיד וְלֹא יִתִּיר, וְהֵא
 כְּתִיב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֲלֵא חוֹלְקָא דִּילִיָּה כֶּךָ הוּא
 בְּגִין דְּעֵבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי עֲלָמָא. אֲבַל לְאוֹלְדָא הֲכָא
 אֲחִיד וּמֵהֲכָא שְׁאֲרֵי. וְעַל דָּא לֹא אֲתַגְזֹר אֲבִרְהֵם אֲלֵא בֶן
 תְּשׁוּעִים וְתִשְׁעֵ שְׁנָה. וְרוּזָא דְּמַלְּהָ הָא אֲתִיידַע וְאוֹקִימְנָא
 בְּמַתְנִיתָא דִּילָן.

וּבְגִין כֶּךָ יִצְחָק דִּינָא קִשְׂיָא נֶפֶק לְאַחַדָּא לְחוֹלְקִיָּה,
 וְלְאוֹלְדָא וְחֶסֶד אֲקָרִי, וְעַל דָּא יַעֲקֹב אֲשֶׁלִּים
 כֹּלָא מֵהֵאִי סְטָרָא וּמֵהֵאִי סְטָרָא, מְסִטְרָא דְּאֲחִידוֹ אֲבִרְהֵם
 וְיִצְחָק לְחוֹלְקִיָּהוֹן לְעִילָא הוּא שְׁלִימוֹתָא. מְסִטְרָא
 דְּאֲתִיָּהִיב לְהוּ לְאוֹלְדָא מִתְתָּא לְעִילָא הוּא שְׁלִמוֹתָא.
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר. בֵּינָה
 אֲתֵאֲחִידוֹ גְּוֹנִין מְעִילָא וּמִתְתָּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב הֲכָא שִׁירָה דְּכְתִיב, (ישעיה ד) אֲשִׁירָה נָא
 לִידִידֵי. שִׁירָה וְדֵאִי, דְּהֵא אֲקָרִי לְאוֹלְדָא דְּכֹר,
 דְּהֵא אֲקָרִי יְדִיד עַד לָא יִפּוּק לְעֲלָמָא. וְאִית דְּאֲמַרִי (דא)
 אֲשִׁירָה נָא לִידִידֵי דָּא אֲבִרְהֵם כִּמָּא דְּאֵת אֲמֹר, (ירמיה יא)
 מַה לִּידִידֵי בְּבֵיתִי. וְאַבְרָהָם יָרִית יְרוּתָא דְּאַחְסֹנַת חוֹלְקָא
 דָּא, אֲבַל (על) מַה דְּאֲמִינָא דְּדָא יִצְחָק הֲכִי הוּא.

שִׁירַת דְּוִדִי לְכַרְמוֹ. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאֶקְרִי דְּוִדִי
 דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) דְּוִדִי צַח וְאָדוּם. יְדִידִי, אֶחֱיד
 בְּדוּדִי דְּכַר וּמְנִיָּה אֶתְנַטֵּעַ פָּרֶם, דְּכַתִּיב פָּרֶם הָיָה לִי־יְדִידִי.
 בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֹן. מֵאֵי בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֹן. אֵלָא בְּמָה נִפְיָק הָאִי
 פָּרֶם וּבְמָה אֶתְנַטֵּעַ, חֲזַר וְאָמַר בְּקֶרֶן. מֵאֵי קֶרֶן
 דְּכַתִּיב, (יְהוֹשֻׁעַ ו) בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. שָׁאֲרִי. וְהָאִי
 קֶרֶן אֶתְאֶחֱיד בְּתַהוּא דְּכַר דְּאֶקְרִי בֶּן שָׁמֹן.

מַהוּ בֶּן שָׁמֹן כְּמָא דְאֵת דְּאֶמַר בֶּן חוֹרִין. וְתַרְוּוּיָהּ חַד
 מְלָה, שָׁמֹן דְּמִתְמָן נְגִיד מְשַׁחָא וּרְבוּ לְאֶדְלָקָא
 בּוֹצִינִין, וּבְגִין כֶּךָ בֶּן שָׁמֹן. וְדָא שָׁמֹן וּרְבוּ נְגִיד וּנְפִיק
 וְאֶדְלִיק בּוֹצִינִין עַד דְּנָטִיל לֵיהּ וְכַנִּישׁ לֵיהּ הָאִי קֶרֶן, וְדָא
 אֶקְרִי קֶרֶן הַיּוֹבֵל. בְּגִינֵי כֶּךָ לֵית מְשִׁיחוּתָא דְּמַלְכוּתָא
 אֵלָא בְּקֶרֶן, וְעַל דָּא אֶתְמַשֵּׁךְ מַלְכוּתָא דְּדוּד דְּאֶתְמַשֵּׁחַ
 בְּקֶרֶן וְאֶתְאֶחֱיד בֵּיהּ.

וְיַעֲזֹקְהוּ, (וְיִסְקְלָהוּ) כְּהָאִי עֲזֹקָא דְאֶסְתַּחַר לְכָל סְטָרִין. (ד)
 וְיִסְקְלָהוּ, (צו ע"ב) דְּאֶעֱדִי מְנִיָּה וּמְחוּלְקִיָּה כָּל
 אַנּוּן רַבְרַבִּין כָּל אַנּוּן תִּרְיָסִין כָּל אַנּוּן כְּתָרִין תְּתַאֲיִן,
 וְהוּא נְסִיב לֵיהּ לְהָאִי (קח) פָּרֶם לְחוּלְקִיָּה, דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים
 לב) כִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

וְיַטְעָהוּ שׁוֹרְק, כְּמָא דְאֵת דְּאֶמַר, (יִרְמִיָּה ב) וְאֶנְכִי נִטְעַתִּיךָ
 שׁוֹרְק, כֹּלָה זֶרַע אֲמַת. כֹּלָה פְּתִיב בְּה"א.
 מִכָּאן שָׁאֲרִי אַבְרָהָם לְאוּלָּדָא לְעֵילָא, וּמַהֲאִי נִפְקַן זֶרַע

אָמֵת. כֹּלֵה זֶרַע אָמֵת וְדָאֵי, הֵיִינוּ דְכֹתִיב פֹּה יִהְיֶה זֶרַעְךָ,
 וְכֹלֵא חַד מְלָה. וְכָאֵה חוּלְקֵהוֹן דִּישְׂרָאֵל דִּירְתוּי רותא
 קְדִישָׁא דָא. סוּפִיָּה דִקְרָא (ישעיה ד) וַיִּבֶן מִגְדָּל בְּתוֹכוֹ. מֵהוּ
 מִגְדָּל כְּמָא דְאֵת אָמֵר, (משלי יח) מִגְדָּל עֵז שֵׁם יִי, וְנִשְׁגָּב.
 בו ירויץ צדיק ודאי.

וְגַם יִקָּב חֲצִב בו דָא תִרְעָא דְצַדִּיק כְּמָא דְאֵת אָמֵר,
 (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק. מֵאֵי מִשְׁמַע, דְּכָל בַּר
 יִשְׂרָאֵל דְאֵתְגַזֵּר, עֵיִל בְּתִרְוּיָהוּ וְזָכִי לְתִרְוּיָהוּ. וּמֵאֵן
 דְקָרִיב בְּרִיָּה לְקָרְבָּנָא דָא עֵיִל לִיָּה בְשֵׁמָא קְדִישָׁא, וְעַל
 אֵת דָא מִתְקִימִין שְׁמִיא וְאַרְעָא דְכֹתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא
 בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שָׁמֹתִי. וְהֵאֵי
 מֵאַרְיָה דִּהִלּוּלָא דָא זָכָה לְכֹלֵא לְמַחְזִי קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא
 אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין בְּהֵאֵי יוֹמָא.

זָכָאֵה חוּלְקֵנָא דְזָכִינָא לְהֵאֵי יוֹמָא וְזָכָאֵה חוּלְקֵנָא
 עֲמָנָא, וְהֵאֵי בְרָא דְאֵתִיִּלִּיד לֶךְ קְרִינָא עֲלִיָּה כֹל
 הַנְּקָרָא בְשָׁמַי וְגו'. יִצְרָתִיו אֶף עֲשִׂיתִיו. וְכֹתִיב, (ישעיה נד)
 וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי יִי וְגו'. אוֹזְפוּהָ לְרַבִּי אֲבָא תְּלַת מִיִּלִּין.
 אָמְרוּ לִיָּה הֵאֵי מָרִיָּה דִּהִלּוּלָא, אוֹשְׁפִיזֶךָ, זָכָה לְכוּלֵי
 הֵאֵי בְּגִין דְקִיָּיִם קִיּוּמָא דְמְצוּתָה. אָמֵר מֵאֵי הֵיא.
 אָמֵר הֵהוּא גְבָרָא, דְבִיתָאֵי אֵתָת אַחֵי הוֹוֹת, וּמִית בְּלָא
 בְּנִין, וְנִסִּיבָנָא לָהּ, וְדָא הוּא בְרָא קְדָמָאֵה דִּהוּת לִי מְנָה

וְקָרִינָא לִיה בְּשֵׁמָא דְאַחֵי דְאַתְפֹּטֵר. אָמַר לִיה מִכָּאן
וְלַהֲלָאָה קָרִי לִיה אִידִי, וְהֵינּוּ אִידִי בַר יַעֲקֹב. בְּרִיךְ לִוְן
רַבִּי אַבָּא וְאַזִּיל לְאַרְחִיָּה.

כִּד אָתָּא סֵדֶר מְלִין קַמִּיה דְרַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַחִיל לְמִימַר
לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. יוֹמָא חַד הָוָה (קָאִים) קַמִּיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן.
וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵאִי דְכָתִיב וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל פָּנָיו וַיְדַבֵּר
אֲתוּ אֱלֹהִים לְאֹמֵר אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ. מִשְׁמַע דְעַד
דְּלֹא אֲתַגְזֹר הָוָה נִפִּיל עַל אַנְפוּי וּמְלִיל עִמִּיה. בְּתַר
דְּאֲתַגְזֹר קָאִים בְּקִיּוּמִיה וְלֹא דַחִיל. אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ
דְּאֲשַׁכַּח גְּרַמִּיה גְּזִיר.

אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא אִי נִיחָא קַמִּיה דְמַר דְלִימָא קַמִּיה
מֵאַנּוֹן מְלִי מַעְלִייתָא דְשְׁמַעֲנָא בְהָאִי, אָמַר לִיה
אִימָא. אָמַר לִיה דְחִילָנָא דְלֹא יִתְעַנְשׂוּ עַל יְדָאִי. אָמַר
לִיה חַס וְשְׁלוֹם (תַּחֲלִים קִיב) מִשְׁמוּעָה רַעָה לֹא יִירָא נְכוּן לְבוּ
בְטוּחַ בֵּי. סַח לִיה עוּבְדָא וְסֵדֶר קַמִּיה כָּל אַנּוֹן מְלִין.

אָמַר לִיה וְכִי כָּל הַנִּי מְלִי מַעְלִייתָא הָווּ טְמִירִין גַּבְרָךְ
וְלֹא אֲמַרְתָּ לְהוּ. גּוֹזְרָנָא עֲלָךְ דְכָל תְּלַתִּין יוֹמִין
אֵלִין תְּלַעֵי וְתַנְשִׂי. וְלֹא כְתִיב, (מִשְׁלִי ג) אַל תִּמְנַע טוֹב
מִבְּעַלְיוּ בְהִיּוֹת לְאֵל יַדְךָ לַעֲשׂוֹת. וְכַךְ הָוָה. אָמַר גּוֹזְרָנָא
דְּבִאֹרֵייתָא דְאֵל יִגְלוֹן לְבַבֵּל (וַיִּגְלוּן בְּבַבֵּל) בִּינֵי חֲבַרִּיא.

חֲלַשׁ דְּעֵתִיה דְרַבִּי אַבָּא, יוֹמָא חַד חָמָא לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן

אָמַר לִיָּה טוֹפְסָרָא דְלַבָּךְ בְּאַנְפָּךְ שְׂכִיתָ. אָמַר לִיָּה לֹא עַל
 דִּיִּדֵי הוּא אֶלָּא עַל דִּיִּדְהוּ. אָמַר לִיָּה חַס וְשְׁלוֹם
 דְּאַתְעַנְשׂוּ, אֶלָּא בְּגִין דְּמַלִּין אַתְגְּלִיין בִּינִיָּהוּ כָּל כָּף.
 יְגֵלוֹן בִּינֵי חֲבַרְיָא יְלָפוֹן אַנּוֹן אֲרַחִין (ואתבסקון) וְאַתְכַּסִּיין
 מַלִּין בְּגוֹוִיָּהוּ. דְּהָא מַלִּין לֹא אַתְגְּלִיין אֶלָּא בִּינָא דְּהָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְכִים עֲמָנָא וְעַל יְדָנָא אַתְגְּלִיין
 מַלִּין.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי פְּתִיב, (ישעיה נח) אֲזוּ יְבַקַע כַּשְׁחַר אֲוֶרְךָ וְגוֹ.
 זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַכְרִזָּא עַל בְּנוֵי וַיִּמָּא,
 אֲזוּ יְבַקַע כַּשְׁחַר אֲוֶרְךָ וְאַרְכַּתְךָ מְהֵרָה תִצְמַח וְהִלֵּךְ לְפָנֶיךָ
 צְדָקָךָ וְכָבוֹד יִי יֵאֲסַפֵּךְ,

פְּרַשְׁת וַיִּרְא אֱלֹוֵי

זוהר

(דף צ"א ע"א), רַבִּי חֵיָּיא פְּתַח (שיר
 השירים ב) הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאַרְץ
 עַת הַזְּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר
 נִשְׁמַע בְּאַרְצָנוּ. הַנְּצַנִּים
 נִרְאוּ בְּאַרְץ, כִּד בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא.
 יְהִי בְּאַרְעָא כָּל חֵילָא
 דְּאַתְחִזִּי לָהּ. וְכֹלָא הוּא

מְדַרְשׁ הַנְּעֵלָם

רַבְּנָן פְּתַחֵי בְּהַאי קְרָא (שיר
 השירים א) לְרִיחַ (לט ב) שְׁמֹנֶיךָ
 טוֹבִים שְׁמֵן תּוֹרַק שְׁמֹךְ וְגוֹ.
 תִּנּוּ רַבְּנָן הַאי גִּשְׁמַתָּא דְּדִבְר
 אֵינִשׁ בְּשַׁעְתָּא דְּסִלְקָא
 כְּאַרְעָא לְרַקִּיעָא וְקוּיָמָא
 בְּהַהוּא זִיְהָרָא עֲלָאָה
 דְּאַמְרוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְבַקֵּר לָהּ.

הָא שְׁמַע אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֶּן יוֹחָאי כָּל נִשְׁמָתָא
 דְּצַדִּיקָיָא בֵּינוּ דְּקַיָּמָא
 בְּאַתְרֵי שְׂכִינְתָא יִקְרָא
 דְּחַזְיָא לְמִיתָב, קוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא קָרִי לְאַבְהָתָא,
 וְאָמַר לֹון זִילוּ וּבְקֵרוּ
 לְפַלְגֵי צַדִּיקָא דְאַתָּא,
 וְאַקְדִּימוּ לִיה שְׁלָמָא מִן
 שָׁמַי. וְאַנּוֹן אָמְרִין, מָאֲרִי
 עֲלָמָא, לָא אֲתַחְזִי לְאַבָּא
 לְמִיזַל לְמַחְמִי לְבָרָא, בְּרָא
 אֲתַחְזִי לְמִיחְמִי וּלְמַחְזִי
 וּלְמַתְבַּע לְאַבּוּי.

וְהוּא קָרִי לְיַעֲקֹב וְאָמַר לִיה
 אַנְתָּ דְּהוּה לֶךְ צַעֲרָא דְּבָנִין
 זִיל וְקַבִּיל (אוּלְפִינְהָ) פְּנֵי
 דְּפַלְגֵי צַדִּיקָא דְאַתָּא
 הָבָא, וְאַנָּא אִיזִיל עִמָּךְ. הָדָא

בְּאַרְעָא, וְלָא אֲפִיקַת אִיבִין
 בְּעֲלָמָא עַד דְּאַתְבְּרִי אָדָם,
 כֵּיוֹן דְּאַתְבְּרִי אָדָם, כְּלָא
 אֲתַחְזִי (ד"א ל"ג לְמִיפְק) בְּעֲלָמָא,
 וְאַרְעָא גְלִיַּאת אִיבְהָא
 וְחִלְהָא דְאַתְפָּקְדוּ בָּהּ.

כְּגוֹוְנָא דָּא שָׁמַיִם לָא יְהִבוּ
 חִילִין לְאַרְעָא עַד
 דְאַתָּא אָדָם. הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ב) וְכָל שִׁיחַ
 הַשָּׂדֶה טָרִם יִהְיֶה בְּאַרְץ וְכָל
 עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרִם יִצְמַח כִּי
 לֹא הִמְטִיר יְיָ אֱלֹהִים עַל
 הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לְעַבַּד אֶת
 הָאֲדָמָה. אֲטָמְרוּ כָּל אַנּוֹן
 תּוֹלְדִין וְלָא אֲתַגְלוֹן, וְשָׁמַיָּא

סְתַרִי תוֹרָה

(חסר) הוֹרְמְנוּתָא דְּמַלְכָּא אֲתַחְזִי בְּתַלְת גּוֹוְנִין, גּוֹוֹן חַד חִיזוּ דְאַתַּחְזִי
 לְעֵינָא מְרַחִיק, וְעֵינָא לָא יְכִיל לְקַיָּמָא בְּבְרִירוּ דְחַזְזִי בְּגִין דְּאִיהוּ
 מְרַחוּק, עַד דְּנְטִיל עֵינָא חִיזוּ זְעִיר בְּקַמִּיטוּ דִּילִיה. וְעַל דָּא כְּתִיב,

אֶת־עַפְּבוֹ דְלָא אֲמַטִּירוּ עַל
 אֶרְעָא, בְּגִין דְּאָדָם אֵין,
 דְּלָא אֲשַׁתְּכַח וְלָא אֲתַבְּרִי,
 וְכֹלָא אֲתַעֲכַב בְּגִינֵיהּ, כִּיּוּן
 דְּאֲתַחְזִי אָדָם, מִיַּד הַנְּצָנִים
 נֵרְאוּ בְּאָרְץ וְכֹל חַיִּילִין
 דְּאֲתַטְּמְרוּ אֲתַגְּלִיאוּ
 וְאֲתִיהִיבוּ בֵּהּ.

עַת הַנְּמִיר הַגִּיעַ, דְּאֲתַתְּקִין
 תְּקוּנָא דְּתוֹשְׁבַחֵן
 לְזַמְרָא קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מַה דְּלָא אֲשַׁתְּכַח עַד
 לָא אֲתַבְּרִי אָדָם. וְקוֹל הַתּוֹר
 נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ. דְּהָא (ד"א
 דָּא) (ד"א ל"ג כָּל) מְלָה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ד"א ל"ג
 דְּעַבְד) דְּלָא (דף צז ע"ב) אֲשַׁתְּכַח

הוּא דְכַתִּיב, (תהלים כד)
 מִבְּקִשֵׁי פְּנִיךָ יַעֲקֹב סָלָה.
 מִבְּקִשׁ לֹא נֶאֱמַר אֱלֹא
 מִבְּקִשֵׁי. אָמַר רַבִּי חֵיִיא
 מִרִּישֵׁיהּ דְּקָרָא מִשְׁמַע
 דְּכַתִּיב זֶה דוֹר דוֹרְשָׁיו וְגוֹ.
 אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר רַבִּי
 חֵיִיא (נ"א עֲקִיבָא) יַעֲקֹב אָבִינוּ
 הוּא כְּפִסָּא הַכְּבוֹד, וְכֵן תְּאֵנָא
 דְּבִי אֱלִיהוּ יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא
 כְּפִסָּא בְּפָנֵי עַצְמוֹ, דְּכַתִּיב,
 (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
 יַעֲקֹב, בְּרִית פָּרַת קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב לְבַדּוֹ יוֹתֵר
 מִכָּל אֲבוֹתָיו דְּעֵבִיד לֵיהּ
 כְּפִסָּא הַכְּבוֹד. בַּר מִן
 קַדְמָאָה:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָוָה יְתִיב וְהָוָה
 לְעֵי בְּאוֹרֵייתָא. אֲתָא לְגַבִּיּהּ

(ירמיה לא) מִרְחוֹק יִי נִרְאָה לִי.

גְּוֹן תְּנִיין חִיזוּ דְּהָאִי (נ"א דְּחִד) עֵינָא בְּסַתִּימוּ דִּילֵיהּ, דְּהָאִי גְּוֹן לָא
 אֲתַחְזִי לְעֵינָא, בַּר בְּסַתִּימוּ זַעִיר דְּנַקִּיט וְלָא קְיִימָא בְּבְרִירוּ, סְתִים
 עֵינָא וּפְתַח זַעִיר וְנַקִּיט הֵוָה חִיזוּ, וְגוּוֹן דָּא (נ"א גוּוֹן וְדָא) אֲצַטְרִיךְ
 לְפַתְרוּנָא לְקִימָא עַל מַה דְּנַקִּיט עֵינָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה א) מַה

רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר לִיה בְּמַאי
 קָא עָסִיק מַר. אָמַר לִיה
 בְּהַאי קָרָא דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א'
 ב') וְכִסָּא כְבוֹד יְנַחִילֶם. מַהוּ
 כִּסָּא כְבוֹד יְנַחִילֶם. זֶה יַעֲקֹב
 אֲבִינוּ דְעֵבִיד לִיה פְּרָסִי יִקָּר
 בְּלַחֲדוּי לְקַבְּלָא אוּלְפָן
 נִשְׁמָתָא דְעַדִּיקָא. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲזִיל עִמִּיה בְּכָל
 רִישׁ יְרֵחָא וַיְרַחֵא. וְכַד חָמִי
 נִשְׁמָתָא יִקָּר אֶסְפַּקְלָרִיאָה
 שְׂכִינְתָא דְמֵאֲרִיָּה, מְבָרְכַת
 וְסֹגְרַת קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (תְּהִלִּים קד) בְּרַכִּי נַפְשִׁי וְגו'.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא קָאִים עֲלוּהִי.
 וְנִשְׁמָתָא פְּתַח וְאָמַר יי
 אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד וְגו' כֹּל
 הַפְּרָשָׁה עַד סִימָא דְקָאֻמַר

אתה רואה.

גְּוֹן תְּלִיתָאָה הוּא זֶהר אֶסְפַּקְלָרִיאָה דְלָא אֲתַחְזִי בֵּיה כְּלָל, בַּר
 בְּגִלְגּוּלָא דְעֵינָא כַּד אִיהוּ סְתִים בְּסְתִימוּ וּמְגִלְגְּלִין לִיה בְּגִלְגּוּלָא
 וְאֲתַחְזִאי בְּהַאי גִלְגּוּלָא אֶסְפַּקְלָרִיאָה דְנִהָרָא וְלָא יְכִיל לְקַיְמָא
 בְּהֵוָה גְּוֹן בַּר דְּחִזִּי זֶהר מְנַהָרָא בְּסְתִימוּ דְעֵינָא

בְּעֲלָמָא עַד דְּאֲתַבְרִי אָדָם.
 כִּיּוֹן דְּאֲשַׁתְּכַח אָדָם כּוּלָא
 אֲשַׁתְּכַח.

בְּתַר דְּחָטָא, כּוּלָא אֶסְתַּלַּק
 מֵעֲלָמָא וְאֲתַלְטִיא
 אֲרַעָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (בְּרַאשִׁית א') אֲרוּרָה הָאֲדָמָה
 בְּעִבּוּרָךְ וְגו'. וְכְּתִיב כִּי
 תַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה לֹא תִסֶּף
 תֵּת פְּחָה לָךְ וְגו'. וְכְּתִיב
 וְקוּץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ.

אֲתָא נַח וְתִקֵּן קַרְדּוּמִין
 וּפְצִירִי בְּעֲלָמָא.

וְלַבְתַּר וַיִּשֶׁת מִן תֵּיִן וַיִּשְׁכַּר
 וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֶהְלֵה. אָתוּ בְּנֵי
 עֲלָמָא וַחֲבוּ קַמִּיה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְאֶסְתַּלְקוּ חֵילִין

יִתְמוּ חֲטָאִים וְגו'. וְעוֹד אָמַר
 רַבִּי עֲקִיבָא וְלֹא דָא
 בְּלַחְדוּי אָלֹא מְשַׁבַּחַת לִיה
 עַל גּוּפָא דְאַשְׁתָּאָר בְּעֵלְמָא
 דִּין וְאָמַר (תהלים קג) בְּרַכִּי
 נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל קֶרְבִּי וְגו'.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִיל.
 מְנָא לֹן הָאִי. מַהֲאִי קָרָא
 דְכְּתִיב וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ בְּאֵלֹנֵי
 מִמְרָא, זֶה יַעֲקֹב. מַהוּ
 מִמְרָא. מְשׁוּם דְאַחֲסִין מְאֲתָן
 עֲלֵמִין מְעַדָן וְהוּא כְּפִסָּא.
 אָמַר רַבִּי יַעֲחֶק מִמְרָא
 בְּגִימְטְרִיא מְאֲתָן וְתַמְנִין
 וְחַד הָהּ, מְאֲתָן דְּעַדָן
 דְכְּתִיב, (שיר השירים ח)
 וּמְאֲתָתִים לְנוֹטְרִים אֶת פְּרִיּוֹ,
 וְתַמְנִין וְחַד דְּהוּא כְּפִסָּא.
 וּבְגִין כֹּד אֲתִקְרִי וַיֵּרָא אֵלָיו
 יְיָ בְּאֵלֹנֵי מִמְרָא. וְעַל שׁוּם
 דָּא נִקְרָא מִמְרָא.

דְּאַרְעָא (דְּעֵלְמָא) כְּמִלְקֵדְמִין,
 וְהוּוּ קְיָיְמִי עַד דְּאַתָּא
 אֲבֵרָהִם.

כִּיּוֹן דְּאַתָּא אֲבֵרָהִם (לְעֵלְמָא)
 מִיַּד הַנְּצַנִּים נִרְאוּ
 בְּאַרְצֵן, אֲתַתְקֵנוּ וְאַתְגְּלוּ כָּל
 חֵילִין בְּאַרְעָא. עֵת הַזְּמִיר
 הִגִּיעַ. בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר לִיה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְגְּזֹר,
 כִּיּוֹן דְּמָטָא הֵהוּא זְמַנָּא
 דְּבֵרִית אֲשַׁתְּכַח בֵּיה
 בְּאַבְרָהָם וְאַתְגְּזֹר. כְּדִין
 אֲתִקְיִים בֵּיה כָּל הָאִי קָרָא,
 וְאַתְקִיִּים עֲלֵמָא, וּמְלָה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָהּ
 בְּאַתְגְּלִיִּיא בֵּיה הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל לו) הִיְתָה עָלַי יָד יְיָ (יחזקאל לג) (נ"א וַיֵּד יְיָ הִיְתָה אֵלַי)
 וַיֵּד יְיָ עָלַי חֲזָקָה. וְכִלְהוּ מִתְפָּרְשָׁן מִנְּבִיאֵי קְשׁוּט. בַּר מְשָׁה מְהִימְנָא
 עֲלָאָה דְזֹכָה לְאַסְתְּכָלָא לְעִילָא בְּמָה דְלֹא אֲתַחְזִי כָּלְל. עֲלִיהָ כְּתִיב,
 (במדבר יב) לֹא כֵן עֲבָדִי מְשָׁה וְגו':

וַיֵּרָא אֵלָיו אֲתַחְזִי וְאַתְגְּלִי לִיה שְׁכִינְתָּא גּוּ אַנּוּן דְּרַגִּין דְּאַתְחַבְּרוּ

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מֵהוּ
בְּאֵלֹהֵינוּ. רְצוֹנוֹ לֹאמַר תּוֹקֵפוֹי
הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית מט)
אֲבִיר יַעֲקֹב. וְהוּא יוֹשֵׁב
פֶּתַח הָאֵהָל. הֵדָא הוּא
דְכְתִיב, (תהלים טו) יְיָ מִי יִגְוֹר
בְּאֵהָלָךְ וְגו'. כְּחוּם הַיּוֹם.
דְכְתִיב, (מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם
יְרֵאֵי שְׁמַי שְׁמֵשׁ צְדָקָה
וּמְרַפָּא בְּכַנְפֵיהָ.

אָמַר רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַבְדַּי
בְּהֵימָא שְׁעֵתָא אֲזִיל קוּדְשָׁא
בְּרִיד הוּא, וּבְגִין דְשָׁמְעִין
אֲבֵהֶתָּא אֲבֵרָהֶם וַיִּצְחַק
דְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא אֲזִיל
לְגַבִּיּוּתָא. תְּבַעֲיִן מִן יַעֲקֹב
לְמִיזַל עֲמֵהוֹן וּלְאַקְדָּמָא לִיה
שְׁלָם וְאַנּוּן קְיַיִמִין עֲלוּהֵי.
מִמַּאי דְכְתִיב וַיִּשָּׂא עֵינָיו
וַיְרֵא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח הָאֵי קָרָא
(בשעתא) בְּתַר דְּאַתְגִּזֹר
אֲבֵרָהֶם. דְּעַד לָא אֲתַגִּזֹר לָא
הָוֵה מַלְיִל עֲמִיהָ אֶלָּא מִגֹּז
דְּרָגָא תַתָּא, וְדַרְגִין עֲלָאִין
לָא הָווּ קְיַיִמִי עַל הָהִיא
דְּרָגָא. כִּיּוֹן דְּאַתְגִּזֹר מִיַּד
הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאַרְצָא אֵלִין
דְּרַגִין תַתָּאִין דְּאַפִיקַת
וְאַתְקִינַת הָאֵי דְרָגָא תַתָּא.
עַת הַזְמִיר הִגִיעַ אֵלִין עַנְפוֹי
דְּעַרְלָה. וְקוּל הַתּוֹר נִשְׁמַע
בְּאַרְצֵנוּ. דָּא קוּל דְּנַפְיָא מִגֹּז
(דף צח ע"א) הָהוּא פְּנִימָא דְכֻלָּא
וְהָהוּא קוּל נִשְׁמַע וְדָא קוּל
דְּגִזֹר מְלָה לְמַלְלָא וְעַבִיד
לָהּ שְׁלִימוּ.

בְּסִטְרוֹי, מִיכָא'ל לְסִטְרָא יְמִינָא. גְּבַרְיָא'ל לְסִטְרָא שְׂמָאלָא. רְפָא'ל
לְקַמָּא. אוּרְיָא'ל לְאַחֹרָא. וְעַל דָּא אֲתַגְלִיָּא עֲלִיהָ שְׂכִינְתָא בְּהַנִּי
אֵלֹהֵינוּ (נ"א צוּלְמִין) דְּעַלְמָא, בְּגִין לְאַחֲזָאָה קַמִּיָּהוּ בְּרִית (ד"א ל"ג
קְדָמָא רְשִׁימוּ) קְדִישָׁא דְהוּהוּ בְּכָל עַלְמָא בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא.
וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל. מֵאַן פֶּתַח הָאֵהָל. דָּא אֲתַר דְּאַקְרִי בְּרִית רְזָא

תָּא תּוּי, דְעַד לָא אַתְגְּזֹר
 אֲבַרְהָם לָא הוּה עֲלֵיה
 אָלָא הַאי דְרָגָא (כח ב)
 כְּדָא מְרַן, כִּיּוֹן (לְבַתֵּר) דְאַתְגְּזֹר
 מַה פְּתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים יִי.
 לְמַאן, דְהָא לָא פְתִיב וַיֵּרָא
 יִי אֶל אֲבָרָם. דְהָא לְאֲבָרָם
 מַאי שְׂבַחָא הָכָא יִתִּיר
 מִבְּקַדְמֵיתָא עַד לָא אַתְגְּזֹר
 דְכַתִּיב וַיֵּרָא יִי אֶל אֲבָרָם.
 אָלָא רְזָא סְתִימָא אִיהוּ,
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים יִי. לְהַהוּא דְרָגָא
 דְמִלִּיל עֲמִיָה, מַה דְלָא הוּה
 מִקְדַּמַּת דְנָא עַד דְלָא
 אַתְגְּזֹר. דְהַשְׁתָּא אַתְגְּלִי קוּל
 וְאַתְחַבֵּר בְּדַבּוּר כְּד מִלִּיל
 עֲמִיָה. וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח

נְצַבִּים עָלָיו. שְׁלֵשָׁה אַנְשִׁים
 (דְקִימִין) אֱלִין אֲבַהֲתָא
 אֲבַרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב
 דְקִימִין עֲלוּהִי וְחַמוּ עוּבְדִין
 טְבִין (נ"א דְעַבְד) דְעַבְדִין. וַיֵּרָא
 וַיֵּרֶץ לְקַרְאֲתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל
 וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה. מְשׁוּם דְחַמִּי
 שְׂכִינַת יִקְרָא עֲמַהוּן הָדָא
 הוּא דְכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) עַל
 כֵּן עֲלָמוֹת אֲהַבּוּךְ (אֵלֹהִים
 הָאֲבוֹת):

דְבַר אַחֵר וַיֵּרָא אֱלֹהִים יִי
 בְּאֵלֹהֵי מִמְרָא. רַבְּנָן פְּתַחֵי
 בְּהַאי קְרָא בְּשַׁעַת פְּטִירְתוּ
 שְׁל אָדָם. דְתַנְיָא אִמֵּר רַבִּי
 יְהוּדָה בְּשַׁעַת פְּטִירְתוּ שְׁל
 אָדָם הוּא יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל
 שְׁהַנְּשַׁמָּה מִתְפָּרֶדֶת מִן
 הַגּוֹף. וְלֹא נִפְטַר אָדָם מִן
 הָעוֹלָם עַד שְׂרוּאָה אֶת

דְמַהִימְנוּתָא. כְּחוּם הַיּוֹם. דָּא רְזָא דְאַתְדַּבֵּק בֵּיה אֲבַרְהָם תּוּקְפָא
 דְסִטְרָא דִימִינָא דְרָגָא דִילִיָה. פֶּתַח (דף צח ע"ב) הָאֵהָל. רְזָא דְתַרְעָא
 דְצַדִּיק פֶּתַחֵא דְמַהִימְנוּתָא, דְכִדִּין עָאֵל בֵּיה אֲבַרְהָם בְּהַהוּא רְשִׁימָא
 קַדִּישָׁא. כְּחוּם הַיּוֹם. דָּא צְדִי"ק דְרָגָא דְחַבּוּרָא חָדָא דְעָאֵל בֵּיה מֵאן
 דְאַתְגְּזֹר וְאַתְרִשִׁים בֵּיה רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, דְהָא אַתְעַבֵּר מְעַרְלָה וְעָאֵל

הָאֵהָל. וְהוּא וְלֹא גְלִי מֵאֵן.
אֵלֹא הֶכָא גְלִי חֲכֻמָּתָא
דְּכֻלְהוּ דְרַגִּין שָׂרוּ עַל הָאֵי
דְרַגָּא תַתָּאָה בְּתַר דְּאֵתְגְזֹר
אֲבָרְהָם.

תָּא חֲזִי, וַיְרָא אֱלֹוֵי יִי. דָּא
הוּא רְזָא דְקוּל
דְּאֶשְׁתַּמַּע דְּאֵתְחַבַּר בְּדַבּוּר
וְאֵתְגְלִי בֵּיתָה. וְהוּ"א יוֹשֵׁב
פֶּתַח הָאֵהָל, דָּא עֲלֻמָּא
עֲלָאָה דְקָאִים לְאֵנְהָרָא
עֲלֵיהָ. כְּחוּם הַיּוֹם. דְּהָא
אֵתְנַהִיר יְמִינָא דְרַגָּא
דְּאֲבָרְהָם אֵתְדַבֵּק בֵּיתָה. דְּבַר
אַחַר כְּחוּם הַיּוֹם בְּשַׁעֲתָא
דְּאֵתְקָרִיב דְרַגָּא לְדְרַגָּא
בְּתִיאֹוֹבְתָא דְדָא לְקַבֵּל דָּא,

הַשְּׂכִינָה הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
(שְׁמוֹת לג) כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם
וְחִי. וּבָאִין עִם הַשְּׂכִינָה
שְׁלֹשָׁה מִלְּאַכְי הַשָּׂרִת לְקַבֵּל
נְשָׁמְתוֹ שֶׁל צַדִּיק. הִדָּא הוּא
דְכְּתִיב וַיְרָא אֱלֹוֵי יִי וְגו'.
כְּחוּם הַיּוֹם. זֶה יוֹם הַדִּין
הַבּוֹעֵר כְּתַנּוּר לְהַפְרִיד
הַנְּשָׁמָה מִן הַגּוֹף.

וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיְרָא וְהִנֵּה
שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים. הַמְּבַקְרִים
מַעֲשָׂיו מֵהַ שַׁעֲשֻׁה, וְהוּא
מוֹדֵה עֲלֵיהֶם בְּפִיו. וּכְיוֹן
שֶׁהַנְּשָׁמָה רוֹאָה כֶּךָ, יוֹצֵאת
מִן הַגּוֹף עַד פֶּתַח בֵּית
הַבְּלִיעָה, וְעוֹמְדַת שָׁם עַד
שְׁמִתוּדָה כָּל מַה שַׁעֲשֻׁה
הַגּוֹף עִמָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאִז
נְשָׁמַת הַצַּדִּיק הִיא שְׁמִחָה
בְּמַעֲשֵׂיהָ וּשְׁמִחָה עַל

בְּקִיּוּמָא דְתַרִּין דְרַגִּין אֱלִין דְאַנּוֹן רְזָא דְמַהִימְנוּתָא:
וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים וְגו'. אֱלִין תַּלְת מִלְּאַכְיִן שְׁלִיחֹן דְמַתְּלַבְּשָׁן
בְּאִוִּירָא וְנַחְתִּי לְהָאֵי עֲלֻמָּא (וְאֵתְחַזִּין) (לד ע"א) בְּחִזּוֹן דְבַר נֶשׁ. וְתַלְת

בְּקִדּוּנָהּ. דִּתְאָנָא אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק נִשְׁמְתוּ שֶׁל צְדִיק
 מִתְאֵוָה אֵימְתִי תֵצֵא מִן
 הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא הַבֵּל, בְּדִי
 לְהִתְעַנֵּג בְּעוֹלָם הַבָּא.

תָּנוּ רַבָּנָן בְּשַׁחֲלָה רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, הֵהוּא יוֹמָא
 עָרַב שַׁבַּת הָיָה, וְאוֹתִיב
 לִימִינִיה הוֹרְקָנוּס בְּרִיה,
 וְהוּא מְגַלִּי לִיה עֲמִיקְתָּא
 וּמִסְתַּרְתָּא, וְהוּא לֹא הָיָה
 מְקַבֵּל בְּדַעְתִּיה מַלְיָא,
 דְּחָשִׁיב כְּמִטּוֹרֶף בְּדַעְתִּיה
 הָיָה. בִּיּוֹן דְּחָמָא דְּדַעְתָּא
 דְּאֲבוּי מִתִּישְׁבָּא עֲלוּי, קַבִּיל
 מִנִּיה מָאָה וְתַמְנִין וְתַשְׁעָה
 רִזִּין עֲלָאִין.

כַּד מָטָא לְאֲבִי שִׁישׁ
 דְּמִתְעָרְבִי בְּמִיא עֲלָאָה,

וַיְרֵא אֱלֹהֵינוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא
 עַד לֹא אֶתְגַּזֵּר
 אֲבִרְהֵם הָיָה אָטִים. בִּיּוֹן
 דְּאֶתְגַּזֵּר אֶתְגַּלִּי כְּלָא וְשָׂרָא
 עֲלִיה שְׂכִינְתָּא בְּשְׁלִימוּ
 בְּדָקָא יְאוּת. תָּא חֲזִי וְהוּא
 יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל. וְהוּא. דָּא
 עֲלָמָא עֲלָאָה דְּשָׂרִי עַל הָאִי
 עֲלָמָא תַתָּאָה. אֵימְתִי כְּחוּם
 הַיּוֹם בְּזַמְנָא דְּתִיאֻבְתָּא
 דְּחַד צְדִיק לְמִשְׁרֵי בֵּיה.

מִיָּד וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיְרֵא וְהִנֵּה
 שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים
 עֲלָיו. מֵאן אַנּוּן שְׁלֹשָׁה
 אַנְשִׁים. אֵלִין אֲבִרְהֵם יִצְחָק
 וַיַּעֲקֹב דְּקִיָּמִי עֲלִיה דְּהָאִי
 דְּרַגָּא, וּמְנַיִיהוּ (דף צט ע"א) יְנִיק

הוּוּ כְּגוֹנוּא דְלַעֲלָא, בְּגִין דְקָשַׁת לָא אֶתְחַזִּי אֲלָא בְּגוֹנוּנִין תְּלַתָּא
 חוֹר וְסוּמְק וַיְרוּק. וְהָכִי הוּא וְדָאִי.

וְאֵלִין אַנּוּן שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים תְּלַתָּא גּוֹנוּנִין, גּוֹן חוֹר, גּוֹן סוּמְק, גּוֹן

תּוֹסֵפֶת א

וַיֵּרָא אֵלָיו יי בְּאֵלֹנֵי מְמַרָא. אַמְאֵי בְּאֵלֹנֵי מְמַרָא, וְלֹא בְּאַתְרֵי אַחֲרָא. אֵלָא בְּגִין דִּיהֵיב לִיה עֵיטָא עַל גְּזִירוֹ דְקַיִמָא דִּילִיה. בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם לְמַגְזֵר אֲזַל אַבְרָהָם לְמַלְךְ עִם חֲבֵרוֹי, אָמַר לִיה עֲנֵר (אולי ר"ל כבר עברו עליך צ' שנה ואולם גם יותר שהם צ"ט כמ"ש בתוה"ק. ולא חשב הפרט) אַנְתָּ בֶן תְּשַׁעִין שְׁנִין וְאַתְּ מַעִיק גְּרַמְךָ.

אָמַר לִיה מְמַרָא דְכֶרֶת יוֹמָא דְרָמוֹ לָךְ כְּשִׁדְאֵי בְּאַתּוֹן דְנוֹרָא. וְהָהוּא כְּפָנָא דְעֵבֶר עַל עֲלָמָא דְכְּתִיב, (בראשית יב) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיִמָה. וְאַנּוֹן מְלָכִין דְרָדְפוּ בְּתַרְיָהוֹן וּמַחִית יַתְהוֹן וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁזַבִּינָךְ מִכְּלָא וְלֹא יָכִיל בַּר נֶשׁ לְמַעַבְד לָךְ בִּישׁ. קוּם עֲבִיד פְּקוּדָא דְמָרְךָ. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְמַרָא אַנְתָּ יַהֲבֵת לִיה עֵיטָא לְמַגְזֵר, חִיָּךְ לִית אֲנָא מִתְגַּלִּי עֲלִיה אֵלָא בְּפִלְטָרִין דִּילָךְ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב בְּאֵלֹנֵי מְמַרָא (עד כאן התוספתא):

סתרי תורה

יְרוּק. גְּוֹן חַוּוֹר דָּא מִיכָאֵל בְּגִין דְאִיהוּ סְטָרָא דִימִינָא. גְּוֹן סוּמְקָא דָּא גְּבַרְיָאֵל סְטָרָא דִשְׁמָאֵלָא. גְּוֹן יְרוּק דָּא רְפָאֵל, וְהֵנִי אֲנּוֹן תְּלַת גְּוֹנִין דְקֻשְׁת דְקֻשְׁת לָא אַתְחַזִּי אֵלָא עֲמַהוֹן, וּבְגִין כֶּף וַיֵּרָא אֵלָיו, גְּלוֹי שְׁכִינָה בְּתַלְת גְּוֹנִין אֵלִין.

וְכֻלְהוּ אֲצַטְרִיכוּ, חַד לְאַסְיָא מִן הַמִּילָה וְדָא רְפָאֵל מְאָרִי דְאַסּוֹן. וְחַד לְבִשְׂרָא לְשָׂרָה עַל בְּרָא וְדָא אִיהוּ מִיכָאֵל בְּגִין דְאִיהוּ אַתְמַנָּא

בְּכֹה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּפְסֵק
לְמִימֵר, אָמַר קוּם הָתָם בְּרִי.
אָמַר לִיָּה אָבִיא לָמָּה. אָמַר
לִיָּה חֲזִינָא דְאֹחֵית חֶלְפֵּי מִן
עֲלָמָא. אָמַר לִיָּה זִיל וַאימָא
לְאַמְרֵךְ דְּתַסְתַּלֵּק תַּפְלָאֵי
בְּאַתֵּר עֲלָאָה, וּבְתֵר
דְּאַסְתַּלֵּק מִן עֲלָמָא וַאיִתִּי
הֵבֵא לְמַחְמֵי לְהוּן לָא תְבַכִּי
דְּאַנּוּן קְרִיבִין עֲלָאִין וְלָא
תַּתְּאִין וְדַעֲתָא דְבֵר נֶשׁ לָא
יֵדַע בְּהוּ.

עַד דְּהוּוּ יְתֵבִי, עָאלוּ חַפְיֵי
דְּרָא לְמַבְקֵר לִיָּה, אֹלִיט
לְהוּ עַל דְּלָא אָתוּ לְשִׁמְשָׂא
לִיָּה דְּתַנִּינֵן גְּדוּלָּה שְׁמוּשָׁה
יֹוֹתֵר מִלְמוּדָּה. עַד דְּאַתָּא
רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר לִיָּה
עֲקִיבָא עֲקִיבָא לָמָּה לָא
אַתִּית לְשִׁמְשָׂא לִי (דְּהָא אָתָּא

(יְסוּדָא דְעֲלָמָא) וַאֲתָזֵן. כְּדִין וַיֵּרָא
וַיֵּרֶץ לְקִרְאָתָם. דְּתִיאֹבְתָא
דְּהָאֵי דְרָגָא תַּתְּאָה
לְאַתְחַבְּרָא בְּהוּ וְחֲדוּוֹתָא
דִּילָּה לְאַתְמִשְׁכָּא אַבְתְּרִיָּהוּ.
וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה, לְאַתְתַּקְנָא
כְּרַסִּיא לְגַבִּיָּהוּ.

תָּא חֲזִי, עַבְד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְדוּד מִלְכָּא חַד
סְמְכָא מְכַרְסִיא עֲלָאָה
כְּאַבְהֵן. וַאֲף עַל גַּב דְּאִיָּהוּ
כְּרַסִּיא לְגַבִּיָּהוּ. אַבְל
בְּזַמְנָא דְאַתְחַבְּר בְּהוּ אִיָּהוּ
חַד סְמְכָא לְאַתְתַּקְנָא
בְּכַרְסִיא עֲלָאָה. וּבְגִין כֶּף
נָטַל מִלְכוּתָא (עט ב) בְּחַבְרוֹן
דְּדוּד מִלְכָּא שְׁבַע שָׁנִין
לְאַתְחַבְּרָא בְּהוּ. וְהָא אַתְמֵר.

לְיַמִּינָא וְכַל טְבִין וּבְרַכָּאן בִּיִּדְיָה אַתְמַסְרֵן מַסְטְרָא דִּימִינָא. וְחַד
לְהַפְכָּא לְסָדוּם וְדָא אִיָּהוּ גַבְרִיאֵל דְּאִיָּהוּ לְשִׁמְאַלָּא. וַאִיָּהוּ מְמַנָּא עַל
כֹּל דִּינִין דְעֲלָמָא מַסְטְרָא (דְּדִינָא) דְשִׁמְאַלָּא לְמִידֵן וְלִמְעַבַּד עַל יְדָא

עָתָא לֹא־צִרְפָּא. אָמַר לִיהּ רַבִּי
לֹא הוּוּה לִי פְּנֵאִי. אֶרְתַּח
אָמַר אֶתְמַהּה עֶלְדָּא אִי תַמּוּת
מִיתַת עֶצְמָךְ. לְטִיָּה דִּיהֵא
קָשָׁה מִכְּלָהוֹן מִיתַתִּיה.

בְּכִי רַבִּי עֶקִיבָא וְאָמַר לִיהּ
רַבִּי אוּלִיף לִי אוּרִייתָא.
אֶפְתַּח פּוּמִיה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה. אֶתָּא
אִשָּׁא וְאֶסְחַר לְתַרוּוִיהוֹן.
אָמְרוּ חֲפִימֵיָא שְׁמַע מִינָה
דְּלִית אֲנִן חֲזִיין וּכְדֵאִין לְכַף,
נִפְקוּ לְפַתְחָא דְּבִרָא וַיְתִיבוּ
תַפְּזוֹ, הוּוּה מַה דְּהוּוּה וְאֶזֶל
אִשָּׁא.

וְאוּלִיף בְּבִהְרַת עֲזָה תִלַּת
מָאָה הֶלְכוֹת פְּסוּקוֹת,
וְאוּלִיף לִיהּ רִי"ו טַעֲמִים
דְּפִסּוּקֵי דִשְׁוִיר הַשִּׁירִים. וְהוּוּ
עֵינּוּי דְּרַבִּי עֶקִיבָא נַחְתִּין

רַבִּי אַבְּא פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים)
מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ וְיִמִּי
יִקוּם בְּמִקּוֹם קְדָשׁוֹ. תָּא חֲזִי,
כָּל בְּנֵי עֲלָמָא לֹא חֲמָאן עַל
מָה קְיִימִי בְּעֲלָמָא, וַיּוֹמִין
אֶזְלִין וְסִלְקִין וְקִיִּימִי קְמִי
קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּוּא, כָּל אֲנָוִן
יּוֹמִין דְּבְנֵי נְשָׂא קְיִימִי בְּהוּ
בְּהֵאִי עֲלָמָא, דְּהֵא פְּלָהוּ
אֶתְבְּרִיאוּ וְכִלְהוּ קְיִימִי
לְעֵילָא, וּמִנְלָן דְּאֶתְבְּרִיאוּ,
דְּכַתִּיב, (תהלים קלט) יָמִים
יּוֹצְרוּ.

וְכַד מְטָאן יּוֹמִין לְאַסְתִּלְקָא
מֵהֵאִי עֲלָמָא. פְּלָהוּ קְרִיבִין
קְמִי מְלַכָּא עֲלָאָה, הִדָּא הוּוּא
דְּכַתִּיב, (מלכים א ב) וַיִּקְרְבוּ יָמֵי

דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת דְּאִיהוּ מְאִרִי דְּקִטּוּלָא דְּבִי מְלַכָּא.

וְכִלְהוּ עֲבָדוּ שְׁלִיחְתָּהוֹן, וְכֹל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לִיהּ. מִלְאָךְ
גְּבִרְיָא' לְ בְּשְׁלִיחוֹתָא לְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, וּמִלְאָךְ הַמּוֹת בְּשְׁלִיחוֹתִיה
לְנַפְשָׁא דִּיצַר הָרַע. וְעַם כָּל דָּא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא לֹא נִפִּיק עַד דְּחֲזִי
שְׁכִינְתָּא.

מֵיָא. וְאֶתְחַזֵּר אֲשָׁא
 בְּקַדְמֵיָתָא. כִּד מְטָא לְהָא
 פְּסוּקָא (שיר השירים ב) סְמֻכּוּנִי
 בְּאֲשֵׁי־שׁוֹת רְפִדוּנִי בַתְּפוּחִים
 כִּי חוֹלֵת אֶהְבֶּה אָנֹכִי, לָא
 יָכִיל לְמַסְבֵּל רַבִּי עֲקִיבָא
 וְאֲרִים קָלִיָּה בְּכַבֵּיָתָא וְגַעֵי
 וְלָא הָוָה מְמַלֵּל מִדְּחִילוֹ
 דְשְׂכִינְתָא דְהוֹת תַּמָּן.

אֲוִרִי לִיָּה כָּל עֲמִיקְתָּא וְרוֹזִין
 עֲלָאִין דְהָוָה בֵּיה בְּשִׁיר
 הַשִּׁירִים. וְאוּמִי לִיָּה אוּמָאָה
 דְלָא לִישְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם חַד
 פְּסוּק מִנִּיה כִּי הֵיכִי דְלָא
 לִיְחַרֵּיב עֲלֵמָא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּגִינִיָּה. וְלָא בְּעֵי
 קַמִּיָּה דִישְׁתַּמְשׁוֹן בֵּיה (דף צט
 ע"א) בְּרִיָּתִי מְסֻגִּיאוֹת
 קְדוּשָׁתָא דְאִית בֵּיה. לְבַתֵּר
 נְפִיק רַבִּי עֲקִיבָא וְגַעֵי

דְּוֹד לְמוֹת. (בראשית מז) וַיִּקְרְבוּ
 יַמֵּי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת. בְּגִין דְכִד
 בַּר נֶשׂ אִיהוּ בְּהָא עֲלֵמָא
 לָא אֲשַׁגַּח וְלָא אֲסַתְּפַל עַל
 מַה קָאִים, אֲלָא כָּל יוּמָא
 וַיּוּמָא חָשִׁיב כְּפָאֵלוּ הוּא אֲזִיל
 בְּרַקְנֵיָא, דְהָא כִּד נִשְׁמַתָּא
 נְפַקַת מֵהָא עֲלֵמָא לָא
 יִדְעַת לְאֵן אֲרַחָא סְלִקִין לָהּ.
 דְהָא אוּרְחָא לְסִלְקָא לְעִילָא
 לְאַתֵּר דְנִהֲרִירוּ דְנִשְׁמַתִּין
 עֲלָאִין נִהֲרִין, לָא (דף צט ע"ב)
 אֲתִיָּהִיב לְכֻלְהוֹן נִשְׁמַתִּין,
 דְהָא כְּגוּוּנָא דְאִיהוּ אֲמִשִּׁיךְ
 עֲלֵיה בְּהָא עֲלֵמָא, הֵכִי
 אֲתַמְשַׁכַּת לְבַתֵּר דְנִפְּיָק
 מִנִּיהָ.

כִּד חֲמָא לֹוֹן מִתְחַבְּרוֹן כְּחֻדָּא כְּדִין חֲמָא שְׂכִינְתָּא (דף צט ע"ב) (כְּגוּוּנָא דָא)
 בְּגוּוּנָהָא וְסָגִיד דְכְּתִיב, (בראשית לג) וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה. כְּגוּוּנָא דִיעֻקֵּב
 שְׁנָאֵמֵר (בראשית מז) וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֵאשׁ הַמֶּטֶה לְשְׂכִינָה. וְלִגְבֵי
 שְׂכִינְתָּא אָמֵר בְּשֵׁמָא אֲדנִי, וְלִגְבֵי צְדִיק אָדוּן. דְהָא כְּדִין אֲקָרִי
 אָדוּן כָּל הָאָרֶץ כִּד אֲתַנְהָרָא מְצַדִּיק וְאֲתַנְהָרָא בְּגוּוּנָהָא, דְהָא בְּגִין

וְנִבְעֵין עֵינוּי מֵאָ, וְהוּה
אָמַר, וּוי רַבִּי, וּוי רַבִּי,
דְּאַשְׁתָּאָר עֲלָמָא יְתוּם מְנַךְ.
עָאלוּ כָּל שְׂאָר חַבִּימֵי
גְבִייה וְשָׂאלוּ לִיה וְאַתִּיב
לְהוֹן.

הוּה דְחִיק לִיה (שְׁעָתָא) לְרַבִּי
אֱלִיעֶזֶר, אֶפִּיק תִּירֵי דְרוּעוּי
וְשׁוֹינֹן עַל לְבִיָּה. פְּתַח
וְאָמַר, אִי עֲלָמָא עֲלָמָא
עֲלָאָה, חֲזֵרַת לְאַעְלָא
וְלֵאגְנָזָא מִן תַּתְּקָאָה כָּל נְהִירוּ
וּבוּצִינָא. וּוי לְכוּן תִּירֵי דְרַעֵי
וּוי לְכוּן תִּירֵי תוֹרוֹת
דִּישְׁתַּכְּחוּן יוֹמָא דִּין מִן
עֲלָמָא. דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל
יוֹמוּי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הוּה
נְהִירָא שְׂמַעְתָּא מְפוּמִּיה
כְּיוֹמָא דְאַתִּיהִיבַת בְּטוֹרָא
דְסִינֵי.

תָּא חֲזִי, אִי בַר נֶשׁ
אֲתַמְשִׁיךְ בְּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְתִיאֻבְתָּא דִּילִיה
אַבְתְּרִיה בְּהֵאִי עֲלָמָא,
לְבַתַּר כַּד נְפִיק מִנִּיה, אִיהוּ
אֲתַמְשִׁיךְ אַבְתְּרִיה וְיַהֲבִין
לִיה אוֹרַח לְאַסְתִּלְקָא
לְעִילָא, בְּתַר הַהוּא מְשִׁיכוּ
דְאַתַּמְשִׁיךְ בְּרַעוּתָא כָּל
יוֹמָא בְּהֵאִי עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי אָבָא יוֹמָא חַד
אַעֲרַעְנָא בְּחַד מְתָא
מֵאַנּוּן דְהוּוּ מִן בְּנֵי קְדָם,
וְאָמְרוּ לִי מִהֵיא חֲכַמְתָּא
דְהוּוּ יְדַעִין מִיוֹמֵי קַדְמָאִי
וְהוּוּ אֲשַׁכְּחֵן סְפָרִין דְחֲכַמְתָּא
דְלַהוֹן, וּקְרִיבוּ לִי חַד סְפָרָא.

(דא אִיהוּ כְּגוֹנוּנָא דָא כְּדִין) דָּא אֲשַׁתְּלִים לְעִילָא.

מִהֲכָא, דְחִיזוּ דְלַתְתָּא מְשִׁיךְ מְשִׁיכוּ מְלַעֲיִלָא, דְהָא גְּוֹוִנִין אֲלִין
מְשַׁכִּין מְשִׁיכָא מְלַעֲיִלָא מֵאַנּוּן מְקוֹרִין עֲלָאִין. אַדְנִי מְשַׁכָּא מְלַעֲיִלָא
בְּאַלִין תְּלַת גְּוֹוִנִין דְאַתְלַבֶּשׁ בְּהוּ, וּבְהוּ נְטֻלָא כָּל מַה דְנְטֻלֵי
מְלַעֲיִלָא. וּבְגִין דְאַנּוּן חַבּוּרָא דִּילָה וְסַמְכִין דִּילָה בְּכֻלָּא אֲתַמְרָ שְׂמָא

אָמַר אֲוֵרִיתָא (סְבֵרִית גְּמָרָא)
 גְּמָרִית וְחֲכָמָא סְבֵרִית
 וְשִׁמוּשָׁא עֲבָדִית. דְּאֵלוּ יְהוֹן
 כָּל בְּנֵי אֵינְשָׁא דְעָלְמָא
 סוּפְרִים לֹא יִכְלִין לְמַכְתֵּב
 וְלֹא חֲסָרֵי תְלָמִידֵי מַחְכְּמָתִי
 אֶלָּא כְּכוּחָא בְּעֵינָא וְאֵנָא
 מְרַבּוּתִי אֶלָּא כִּמְאֵן דְּשָׁתִי
 בְּיָמָא. וְלֹא הוּוּ, אֶלָּא לְמִיתָן
 טִיבוּתָא לְרַבּוּהֵי יִתִיר מְנִיָּה.
 וְהוּוּ שְׂאֵלִין מְנִיָּה בְּהָהוּא
 סְנַדְלָא דִּיבּוּם עַד דְּנִפְק
 נִשְׁמַתִּיה וְאָמַר טְהוּר. וְלֹא
 הוּוּ תַפְּן רַבִּי עֲקִיבָא. כַּד
 נִפְק שִׁבְתָּא אֲשַׁכְּחִיה רַבִּי
 עֲקִיבָא דְמִית, בָּזַע מָאֲנִיָּה
 וְגָרִיר כָּל בְּשָׂרִיָּה וְדָמָא
 נָחִית וְנָגִיד עַל דִּיּוֹקְנִיָּה. הָוּוּ
 צוּחַ וּבְכִי, נִפְק לְבָרָא וְאָמַר,
 שְׁמִיא שְׁמִיא, אָמְרוּ

וְהוּוּ פְתִיב בֵּיהּ, דְּהָא
 כְּגוּוּנָא דְרַעוּתָא דְּבַר נֶשׁ
 אֵיכּוּוּן בֵּיהּ בְּהָאֵי עֲלֵמָא,
 הָכִי אֲמַשִּׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחַ
 מְלַעִילָא כְּגוּוּנָא דְּהָהוּא
 רַעוּתָא דְּאֲתַדְּבַק בֵּיהּ, אֵי
 רַעוּתִיָּה אֵיכּוּוּן בְּמִלָּה עֲלָאָה
 קַדִּישָׁא אִיהוּ אֲמַשִּׁיךְ עֲלֵיהּ
 לְהֵהִיא מְלָה מְלַעִילָא לְתַתָּא
 לְגַבִּיָּהּ.

וְאֵי רַעוּתִיָּה לְאֲתַדְּבַקָא
 בְּסִטְרָא אַחְרָא וְאֵיכּוּוּן
 בֵּיהּ, אִיהוּ אֲמַשִּׁיךְ לְהֵהִיא
 מְלָה מְלַעִילָא לְתַתָּא לְגַבִּיָּהּ.
 וְהוּוּ אָמְרֵי דְּעַקְרָא דְּמִלְתָּא
 תְּלִיָּא בְּמִלִּין וּבְעוּבָדָא
 וּבְרַעוּתָא לְאֲתַדְּבַקָא, וּבְדָא

אדנ"י. דְּהָא שְׁמָא דָּא אֲתַגְלִי לִיָּה כְּלִיל בְּרַזִּין עֲלָאִין, אֲתַגְלִי לִיָּה
 בְּאֲתַגְלִיָּא מַה דְּלֹא הָוּוּ מְקַדְּמַת דְּנָא דְּלֹא הָוּוּ גְזִיר. וְעַד דְּאֲתַגְזֹר
 לֹא בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ לְאַפְקָא מְנִיָּה זֶרְעָא קַדִּישָׁא, כִּיּוּן
 דְּאֲתַגְזֹר מִיַּד נִפְק מְנִיָּה זֶרְעָא קַדִּישָׁא.

וּבְגִין כַּךְ אֲתַגְלִי עֲלֵיהּ שְׁכִינְתָּא בְּאֲנּוּן דְּרַגִּין (דף ק ע"א) קַדִּישִׁין. (דניאל

לְשִׁמְשָׁא וּלְסִיְהָרָא
 דְּנִהְיִירוּתָא דְּהוֹת נְהִיר יְתִיר
 מְנַהוֹן הָא אֲתַחֲשָׁד. (דף צט ע"ב)
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשָׁעָה
 שְׁנַשְׁמַת הַצְּדִיק רוּצָה לְצֵאת
 שְׂמֵחָה וְהַצְּדִיק בְּטוֹחַ
 בְּמִיתָתוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל שְׂכָרוֹ,
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיְרֵא וַיִּרְץ
 לְקִרְאָתָם. בְּשִׂמְחָה, לְקַבֵּל
 פְּנֵיהֶם. מֵאֵי זֶה מְקוֹם,
 מִפְּתַח הָאֵהֶל בְּדָקָא אֲמַרן.
 וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה לְגַבֵּי שְׂכִינָה.
 רַבִּי יוֹחָנָן פֶּתַח וְאָמַר, (שיר
 הַשִּׁירִים ב) עַד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם וְנָסוּ
 הַצִּלְלִים סוּב דְּמָה לְךָ דּוֹדֵי
 לְעַבֵּי אוּ לְעוֹפֵר הָאֱלִילִים. עַד
 שִׁיפּוֹת הַיּוֹם וְגו'. זוֹ אֲזַהְרָה
 לְאָדָם בְּעוֹדוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה
 שֶׁהוּא כְּהַרְף עֵינַי. תָּא חַזֵּי,
 מַה כְּתִיב, (קהלת ו) וְאֵלֹהֵי חַיָּה

אֲתַמְשֵׁךְ מְלַעֲיָלָא לְתַתָּא
 הֵהוּא סְטָרָא דְאֲתַדְבֵּק בֵּיהּ.

וְאֲשַׁכְחָנָא בֵּיהּ כָּל אַנּוּן
 עוֹבְדֵין

וּפּוֹלְחָנִין דְּכַכְבֵּיא וּמְזִלֵי
 וּמְלִין דְּאֲצִטְרִיכוּ לֹון וְהִיאַדְּ
 רְעוּתָא לְאֲתַכּוּנָא בְּהוּ בְּגִין
 לְאֲמִשְׁכָּא לֹון (דף ק ע"א)

לְגַבֵּייהוּ. כְּגוּוֹנָא דָּא מֵאן
 דְּבַעֵי לְאֲתַדְבֵּקָא לְעִילָא
 בְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְהָא בְּעוֹבְדָא
 וּבְמְלִין וּבְרְעוּתָא דְלָבָא
 לְכּוּוֹנָא בְּהִיא מְלָה תַלְיֵיא
 מְלַתָּא לְאֲמִשְׁכָּא לִיהּ לְגַבֵּיהּ
 מֵעִילָא לְתַתָּא וּלְאֲתַדְבֵּקָא
 בְּהִיא מְלָה.

וְהוּוּ אֲמַרֵי כַּמָּה דְּבַר נִשְׁ

(יב) וְהַמְשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ. זַה"ר זְהָרָא דְזֹהָרִין בְּדִלְקוֹ
 זְהָרָא. זַה"ר דְאֲנַהִיר דְאֲדִלִיק וְנִצִּיץ לְכַמָּה סְטָרִין.

זַה"ר סְלִיק וְנַחֲתִית. זַה"ר נִצִּיץ לְכָל עֵיבָר. זַה"ר נְגִיד וְנַפִּיק. זַה"ר
 דְלָא פְסִיק לְעֵלְמִין. זַה"ר דְעַבִּיד תּוֹלְדִין. זַה"ר (זִדְרָא) טְמִיר וְגַנְיָז,
 נִצִּיצוּ דְכָל נִצִּיצִין וְדַרְגִין כְּלָא בֵּיהּ, נַפִּיק וְטְמִיר. סְתִים וְגַלְיָא. חַזֵּי

אֶלֶף שָׁנַיִם פְּעָמִים וְגו'. בַּיּוֹם
הַמֵּיתָה כָּל מָה שֶׁהָיָה נֶחֱשָׁב
בַּיּוֹם אַחֵר אֲצִלוּ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן נִשְׁמָתוֹ שֶׁל
אָדָם מֵתָרָה בּוֹ וְאוֹמְרָת עַד
שִׁיפּוֹת הַיּוֹם (וְנָסוּ הַצִּלָּלִים)
וַיִּדְמָה בְּעֵינָיֶךָ כְּהֶרֶף עֵינַיִם
בְּעוֹדֶךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְנָסוּ
הַצִּלָּלִים הַדָּא הוּא דְכִתְיָב,
(איוב ח) כִּי צַל יִמִּינִי עָלַי אֶרְצֵן.
בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ סוֹב דְּמָה לְךָ
דוֹדֵי לְצַבִּי וְגו'.

דְּבַר אַחֵר עַד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם
וְגו'. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן פִּזְוִי,
זוֹ אֲזַהְרָה לְאָדָם בְּעוֹדוֹ
בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא כְּהֶרֶף
עֵינַיִם. מָה הַצִּבִּי קָל בְּרַגְלָיו
אִם אַתָּה הָיִיתָ קָל בְּצַבִּי אוֹ
כְּעוֹפֵר הָאֵילִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן
בּוֹרְאֵךְ כִּדְרֵי שֶׁתִּנְחַל הָעוֹלָם

אֶתְמַשֶּׁךָ בְּהָאֵי עֲלָמָא הָכִי
נָמִי מְשָׁכִין לִיה פֶּד נָפִיק
מֵהָאֵי עֲלָמָא. וּבְמָה
דְּאֶתְדַבֵּק בְּהָאֵי עֲלָמָא
וְאֶתְמַשֶּׁךָ אֶבְתְּרִיה הָכִי
אֶתְדַבֵּק בְּהֵוּא עֲלָמָא, אֵי
בְּקוּדְשָׁא, בְּקוּדְשָׁא. וְאֵי
בְּמִסְאָבָא, בְּמִסְאָבָא. אֵי
בְּקוּדְשָׁא, מְשָׁכִין לִיה לְגַבִּי
הֵוּא סֵטֵר וְאֶתְדַבֵּק בֵּיה
לְעֵילָא, וְאֶתְעַבִּיד מִמְנָא
שְׁמַשָּׁא, לְשִׁמְשָׁא קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין אֲנוּן
שָׂאֵר מְלֹאכִין. כְּמָה דְּהָכִי
אֶתְדַבֵּק לְעֵילָא וְקָאִים בֵּין
אֲנוּן קְדִישִׁין דְּכִתְיָב (זכריה ג)
וְנִתְתִּי לְךָ מֵהֶלְכִים בֵּין
הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה.

וְלֹא חֲזִי. (זה"ר) סֵפֶר דָּא מְבוּעָא דְּבִירָא, נָפִיק בִּימָמָא טְמִיר בְּלִילִיא
אֲשֶׁתְעֲשָׂא בְּפִלְגוֹת לִילִיא בְּתוֹלְדִין דְּאִפִּיק. זַה"ר דְּזֹהִיר וְאֲנָהִיר
לְכֹלָא, כְּלָלָא דְּאוֹרֵייתָא, וְדָא אִיהוּ דְּאֶתְחֲזִי, וְכָל גְּוֹנִין סְתִימִין בֵּיה,
וְאֶתְקָרִי בְּשֵׁמָא דְּאֲדִנִּי. תְּלַת גְּוֹנִין אֶתְחֲזִי לְתַתָּא, מֵהָאֵי תְּלַת גְּוֹנִין
לְעֵילָא, מֵאֵלִין עֲלָאִין אֶתְמַשֶּׁךָ כְּלָא (ס"א לְגַבִּי זֹהֵר) (אֲנוּן עֲלָאִין. זֹהֵר)

הָבֵא שֶׁהוּא הָרִי בְּשָׁמַיִם
הַנִּקְרָא הַר יִי, הַר הַתְּעִנוּג
הָהָר הַטּוֹב.

אָמַר רַבִּי תֵּיִיא אָמַר רַב אִי
הוּינָא מִסְתַּכְּלִין בְּפִרְשָׁתָא
דָּא נִסְתַּכַּל בְּחֻכְמָתָא, אִי
עֲנִינָא דְנִשְׁמָתָא הִיא לֹא
רִישָׁא סוּפָא וְלֹא סוּפָא
רִישָׁא, (דף ק ע"א) וַאֲי עֲנִינָא
לְפִטְרִית אִינִישׁ מִעֲלָמָא
הִיא, נִסְתֹּר כָּל פִּרְשָׁתָא אוֹ
נֹקִימַת פִּרְשָׁתָא בְּהִיא אוֹ
בְּהִיא. מְהוּ יוֹקַח נָא מְעַט
מִיָּם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְגוֹ'
וְאִקְחָה פֶת לְחֶם וְגוֹ' וַיִּמְהַר
אֲבָרְהָם הָאֱהֱלָה אֶל שָׂרָה
וְגוֹ' וְאֶל הַבְּקָר רֵץ אֲבָרְהָם
וְגוֹ' וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחָלָב וְגוֹ'.
כִּד אָתָּא רַב דִּימִי אָמַר לֹא
מִצָּאָה הַנִּשְׁמָתָא תוֹעֵלַת לְגוּפָא

הָכִי נִמִּי פְּגוּוֹנָא דָּא. אִי
בְּמִסְאָבָא, מְשָׁכִין לִיה
לְגַבֵּי הַהוּא סֵטֵר וְאֶתְעֵבִיד
כְּחַד מִנֵּייהוּ לְאֶתְדַבְּקָא בְּהוּ
וְאֲנוּן אֶקְרוּן נֹזְקֵי בְּנֵי נִשָּׂא.
וּבְהִיא שַׁעֲתָא דְנִפְיָא מִהִיא
עֲלָמָא נְטָלִין לִיה וְשָׂאֲבִין
לִיה בְּגִיחָנָם בְּהַהוּא אֶתֵר
דְּדִינֵי לֹון לְבָנֵי מִסְאָבָא
דְּסָאִיבוּ גְרַמֵּייהוּ וְרוּחֵייהוּ,
וְלִבְתֵּר אֶתְדַבְּקָא בְּהוּ. וְאִיהוּ
נֹזְקָא (כט א) כְּחַד מִאֲנוּן נֹזְקֵי
דְּעֲלָמָא.

אֲמִינָא לֹון בְּנֵי קְרִיבָא דָּא
לְמַלְיָן דְּאֹרִייתָא.
אֲבַל אִית לְכוּ אֶתְרַחֲקָא (מגו)
מִאֲנוּן סְפָרִין (אל"ף) בְּגִין דְּלֹא

דְּלֹא אֶתְחַזִּי. וְנִצִּיץ בְּתֵרִיסֵר נִצִּיץ, וְזִהִירִין דְּנִצִּיץ מִנִּיהּ. תְּלִיסֵר
אֲנוּן בְּרִזָּא דְשָׁמָא (דף ק ע"ב) קֹדִישָׁא וְגוֹ', רִזָּא דָּאִין סוּף יְדוּד אֶקְרִי.
כִּד אֶתְחַבֵּר זֹהַר תַּמְאָה אֲדִנִי בְּזֹהַר עֲלָאָה יְדוּד, אֶתְעֵבִיד שָׁמָא
סְתִימִים. דְּבִיָּה יְדַעֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט וּמִסְתַּכְּלָאן לְגוּ זֹהֲרָא עֲלָאָה, וְדָא
יֶאֱקוּדוּנְקֵי חִיזוּ טְמִירִין (נ"א חִיוּן טְמִירִין) דְּכְתִיב, (יחזקאל א) כְּעֵין

(ד' ק ע"ב) יִסְטִי לְבַיִּיכוּ לְאֵלֶיךָ
 פּוֹלְחָנֶיךָ וְלִכְלֵ אֲנוּן סֹטְרִיךָ
 דִּקְאֲמַר הָכָא דִּילְמָא חַס
 וְשִׁלּוּם (לָא) תִּסְטוּן מִבְּתַר
 פּוֹלְחָנָא דִּיקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 דְּהָא כָּל סִפְרִים אֵלֶיךָ
 אֲטַעֲיִין לֹון לְבַנֵּי נְשָׂא, בְּגִין
 דְּבַנֵּי קָדָם חֲפִימִין הוּוּ,
 וִירוּתָא דְּחֻכְמָתָא דָּא יִרְתּוּ
 מֵאַבְרָהָם דִּיהֵב לְבַנֵּי
 פְּלִגְשִׁים, דִּכְתִּיב, (בראשית כ"ד)
 וְלְבַנֵּי הַפְּלִגְשִׁים אֲשֶׁר
 לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנֹות
 וַיִּשְׁלַחם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ
 בְּעוֹדָנּוּ חֵי קִדְמָה אֶל אֶרֶץ
 קָדָם. וְלִבְתַּר אֲתַמְשִׁכוּ
 בְּהֵיא חֻכְמָה לְכַמְּה סֹטְרִיךָ.

אֲלִמְלָא מַה שְׂרַמּוּ בְּכֹאן
 רְמּוּ הַקְּרַבְנֹות. בְּטָלוּ
 הַקְּרַבְנֹות לֹא בְּטָלָה הַתּוֹרָה,
 הָאִי דִּלָּא אַעֲסַק בְּקְרַבְנֹות
 לִיעֲסַק בַּתּוֹרָה וַיִּתְהַנֵּי לִיה
 יִתִּיר, דְּאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן
 כְּשֶׁפָּרַשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הַקְּרַבְנֹות אָמַר מִשָּׁה רַבּוֹנוּ
 שֶׁל עוֹלָם תִּינַח בְּזִמְנֵי שְׁיֵהִיו
 יִשְׂרָאֵל עַל אֲדָמָתָם, בִּיּוֹן
 שְׁיִגְלוּ מֵעַל אֲדָמָתָם מַה
 יַעֲשׂוּ, אָמַר לוֹ מִשָּׁה, יַעֲסִקוּ
 בַּתּוֹרָה וְאֲנִי מוֹחֵל לָהֶם
 בְּשִׁבְלָה יוֹתֵר מִכָּל
 הַקְּרַבְנֹות שְׁבַע עוֹלָם שְׁנֵאֲמַר
 (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה
 לְמִנְחָה וְגו'. כְּלוּמַר זֹאת
 הַתּוֹרָה בְּשִׁבִיל עוֹלָה
 בְּשִׁבִיל מִנְחָה בְּשִׁבִיל
 חֲטָאת בְּשִׁבִיל אֲשָׁם.

הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

מִתְּנִיתִין, עֲלָאִין רְמָאִין טְבִין דִּימִינָא, תִּשְׁע נְקוּדִין דְּאֹרִייתָא
 נְפִיקִין, וּמִתְּפִלְגִין בְּאַתּוּון, וְאַתּוּון בְּהוּ נְטִלִין, (מטלטלון) מִטְּלָנוּי דְּקִיקִין
 בְּרִזִי. (פּלִטִין) פְּלִיגִין, אֵלֶיךָ תִּשְׁע שְׁלִיטִין עַל אֲתוּון, אֲתוּון מְנִיָּהוּ
 אֲתַפְּשִׁטוּ. אֲשֶׁתְּאָרוּ נְקוּדִין לְאַעֲלָאָה לֹון. לֹא נְטִלִין בַּר כַּד אֲנוּן

אָמַר רַבִּי כְרוּסְפָדַי הָאֵי
מֵאֵן דְּמַדְפַּר בְּפוּמִיָּה בְּבִתִּי
כְּנִסְיוֹת וּבְבִתִּי מְדַרְשׁוֹת
עֲנִינָא דְקַרְבְּנָא
וְתַקְרוּבָתָא וַיְכַוֵּן בְּהוּ,
בְּרִית כְּרוּתָהּ הוּא דְאַנְוֵן
מְלֹאכְיָא דְמַדְבְּרִין חוּבִיָּה
לְאַבְרָם לִיָּה דְלֹא יִכְלִין
לְמַעַבְדַּד לִיָּה אֶלְמֵלֵא טִיבוּ.
וּמֵאֵן יוֹכַח הָאֵי פְּרֻשָׁתָא
יוֹכַח, דְּכִיּוֹן דְּאָמַר וְהִנֵּה
שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹעְבִים עָלָיו,
מְהוּ עָלָיו, לְעִיִּין בְּדִינִיָּה,
כִּיּוֹן (דף ק ע"ב) דְּחָמָא נִשְׁמָתָא
דְּצַדִּיקָא כְּדָ, מַה כְּתִיב
וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֱהֱלָהּ וְגוֹ.
מְהוּ הָאֱהֱלָהּ בֵּית הַמְדַרְשׁ.
וּמְהוּ אוֹמַר מְהֵרִי שְׁלֹשׁ
סָאִים, עֲנִין הַקְּרַבְנוֹת,
וְנִשְׁמָתָא מִתְּכּוּוֹנָתָא בְּהוּ,

אָבֶל זֶרְעָא דִּי צַחֲקָא חוּלְקָא
דִּי יַעֲקֹב לָאו הָכִי,

דְּכְתִיב, (בראשית כח) וַיִּתֵּן
אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ
לְיִצְחָק, דָּא חוּלְקָא קְדִישָׁא
דְּמַהִימְנוּתָא דְּאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ
אַבְרָהָם, וְנִפְקַ מְהֵהוּא עַדְבָּא
וּמְהֵהוּא סְטָרָא, יַעֲקֹב מַה
כְּתִיב בֵּיהּ (בראשית כח) וְהִנֵּה יִי
נֹצֵב עָלָיו. וְכְתִיב, (ישעיה מ"א)
וְאַתָּה יַעֲקֹב עַבְדִּי וְגוֹ.
בְּגִינֵי כֶּךָ בְּעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ
לְאַתְמִשְׁכָּא בְּתַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְלְאַתְדַבְּקָא בֵּיהּ
תְּדִיר דְּכְתִיב, (דברים י) וְבוֹ
תְּדַבֵּק.

תָּא חַזִּי, (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה

נִפְקִין.

אֱלִין אַנְוֵן בְּרֹזָא דְּאִין סוּף, כְּלֵהוּ אֶתְוֹן (מטלן) מְטַלְנִין בְּרֹזָא דְּאִין
סוּף. כְּמַה דְּאַנְוֵן נְטָלִי לֹוֹן הָכִי נְמִי נְטָלִי. אֱלִין סְתִימִין אֶתְוֹן גְּלִיִּין
וְלֹא גְלִיִּין, הִנֵּי טְמִירִין עַל מַה דְּשָׂרִיִּין אֶתְוֹן.

תְּשַׁע שְׁמָהוֹן גְּלִיפֵן בְּעֶשֶׂר, וְאַנְוֵן קְדַמָּאָה אֶהֱיָה. (יר' ד"א) אֲדִי"ד (דף

הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאֵל הַבְּקָר
רַץ אֲבָרְהָם. וְכַדִּין גַּיְיָהָא
לְהוּ וְלֹא יִכְלִין לְאַבְרָמָא
לִיה.

רַבִּי פִּנְחָס פֶּתַח קָרָא
דְכְתִיב, (במדבר יז) וְהִנֵּה הַחֵל
הַנֶּגֶף בָּעַם וְכְתִיב וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן קַח אֶת
הַמַּחְתֶּה וְגו' וְכְתִיב וַתַּעֲצֹר
הַמִּגֶּפֶת. כְּתִיב הֲכֹא מִהֵר
וְכְתִיב הָתָם מִהֵרִי שְׁלֹש
סָאִים. מַה לְהֵלֵן קֶרְבָּן
לְאַשְׁתִּזְבָּא אַף כָּאֵן קֶרְבָּן
לְאַשְׁתִּזְבָּא.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס וּמָנָא חָדָא
הוּינָא אֲזִילִי בְּאַרְחָא וְעַרְעִית
בֵּיה בְּאַלְיָהוּ, אֲמִינָא לִיה,
לִימָא לִי מַר מַלְּה דְמַעְלִי
לְבְרִיָתָא, אָמַר לִיה, קִיָּים
גִּזְר קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא וְעֵאלוּ

בְּהַר יִי וְגו'. וְלִבְתַּר אֶהְדֵּר
וּפִירֵשׁ נְקִי כַפִּים. דְּלֹא עֵבִיד
בִּידוּי טוּפְסָא וְלֹא אֶתְתַּקַּף
בְּהוּ בְּמַה דְּלֹא אֲצִטְרִיךְ. וְתוּ
דְּלֹא אֶסְתָּאב בְּהוּ וְלֹא סָאִיב
בְּהוּ לְגוּפָא כְּאֵנוּן דְּמִסְאֲבִין
גְּרַמִּיָּהוּ בִּידִין לְאַסְתָּאבָּא,
וְדָא הוּא נְקִי כַפִּים, וְבַר
לְבַב, כְּגוּוּנָא דָּא דְּלֹא
אֲמִשִּׁךְ רְעוּתִיהָ וְלִבִּיהָ
לְסִטְרָא אַחְרָא, אֶלָּא
לְאַתְמִשְׁכָּא בְּתַר פּוּלְחָנָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא.

אֲשֶׁר לֹא נִשְׂא לְשׂוֹא
נִפְשׁוֹ. נִפְשׁוֹ כְּתִיב
נִפְשֵׁי קָרִי, וְהָא אוּקְמוּנָה (דף
קא ע"א) נִפְשֵׁי דָּא נִפְשׁ דְּוֹד

קא ע"א) אֲשֶׁר אֲדִי"ד. יְדוּ"ד, אֵ"ל, אֶלְדִּי"ם, יְדוּ"ד, צְבָאוֹת אָדוּ"ן,
שְׂדִי"י. (ומן דָּא שְׂמָא יר"ד ה"א וּא"ו ה"א מִתְפַּשֵּׁט כ"ב אוֹתִיּוֹת וְרָזָא דְשְׂמָא מִנְצַפְךְ
הָרִי כ"ז אוֹתִיּוֹת, וְדָא הוּא רָזָא יְדוּ"ד אֱלֹהֵינּוּ יְדוּ"ד אֶחָד. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְדוּ"ד הָרִי י"ד
אוֹתִיּוֹת, אֶחָד רָזָא י"ג אֶתְוּוֹן וּמְנַהֵן יִתְפַּשְׁטוּ רַמ"ח אֲבָרִים (במדבר רות איתא, י"ב אֶתוּן
דִּיחודָא שְׂמִיעַ וּבשְׂכַמְלִי מִהַרמ"ק) שֵׁם בְּן מ"ב וְשֵׁם בְּן ע"ב מִנְצַפְךְ חֲמִשָּׁה גְבוּרוֹת וּמְנִיָּה

קַמִּיָּה כָּל אֵלִין מְלֹאכְיָא
דְּמַמְנֵן לְאַדְכָּרָא חוּבֵי דְבַר
נָשׁ, דִּי בְּעֵדְנָא דִּידְכְּרוּן בְּנֵי
אַנְשָׁא קְרַבְנֵיָא דְמַנִּי מִשָּׁה
וְשׁוּי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה בְּהוּ,
דְּכֻלְהוּ יְדְכְּרוּן לִיָּה לְטַב.

וְעוֹד בְּעֵדְנָא דִּיעֲרַע מוֹתְנָא
בְּבְנֵי אַנְשָׁא, קַיִמָּא אֶתְגְּזֹר
וְכַרוּזָא אַעְבַּר עַל כָּל חֵילָא
דְּשִׁמְיָא דְאִי יִיעֲלוּן בְּנוֹהֵי
בְּאַרְעָא בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת
וּבְבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת וַיִּמְרוּן
בְּרַעוּת נַפְשָׁא וְלִבָּא עַנְיָנָא
דְּקַמְרַת בּוֹסְמִין דְּהוּוּ לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל, דִּיתְבַּטַּל מוֹתְנָא
מִנְיָיָהוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בָּא וַיֵּרָא
מַה בְּתִיב וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֶל
אַהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן
עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים

סֹטְרָא דְמַהִּימְנוּתָא. נַפְשׁוּ
דָּא נַפְשׁ דְּבַר נָשׁ מִמֶּשׁ. בְּגִין
דְּכַד יְפוּק מִהֵאִי עֲלָמָא.
וְנַפְשִׁיָּה יִסְתַּלַּק בְּעוֹבְדֵין
דְּכַשְׂרִין עַל מַה דִּיתְקַיִים
בְּהוּ לְמִיָּהָךְ בֵּין כָּל אַנּוּן
קַדִּישִׁין כְּמָא דְאַתָּה אָמַר,
(תהלים קטז) אֶתְהַלַּךְ לְפָנַי יי
בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. וּבְגִין דְּלָא
נָשָׂא לִשְׂוֹא נַפְשִׁי יִשָּׂא
בְּרַכָּה מֵאַתָּה יי וְגו'.

תָּא תְּזִי, בְּתַר דְּאַתְגְּזֹר
אַבְרָהָם הָוָה יְתִיב וְכְאִיב,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁדַר
לְגַבִּיָּה תְּלַת מְלֹאכְיָין
בְּאַתְגְּלִיָּא לְאַקְדָּמָא לִיָּה
שְׁלָם. וְאִי תִימָא דְהָא

יתפשט רזא דחמשיין שערי בינה ומנהון יתפשטון ע"ב. הרי רמ"ח אברים עם יי אלהיכם
אמת).

אֵלִין אַנּוּן עֶשְׂרַת שְׁמֵהוּן גְּלִיפֵן בְּסֹטְרִיָּהוּן. וְכָל הַנִּי שְׁמֵהוּן אֶתְגְּלִיפּוּ
רמ"ח אברים ועאלין בחד ארון הברית, ומאן איהו, שְׁמָא דְאַתְקַרִּי
אַדְנִי. וְדָא (ד"א רזא) אֶתְגְּלִי הַשְׁתָּא לְאַבְרָהָם. (נ"א ידו"ד צבאו"ת ונ"א

קִטְרַת. אָמַר לִיה אֶהְרֵן לְמָה.
אָמַר כִּי יֵצֵא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְיָ
וַגּו'. מַה בְּתִיב וַיֵּרֶן אֵל ^{(דף קא}
^{ע"א)} תוֹךְ הַקְּהֵל וְהִנֵּה הַחֵל
הַנֶּגֶף בָּעַם. וּכְתִיב וַיַּעֲמֵד
בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים
וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה. וְלֹא יָכִיל
מִלְּאֲכָא דְמַחְבֵּלָא לְשִׁלְטָא
וְנִתְבַּטְּלָא מוֹתָנָא.

רַבִּי אֲהָא אָזֵל לְכַפֵּר טְרִשָּׁא
אֲהָא לְגַבִּי אוֹשְׁפִיזִיה,
לְחִישׁוֹ עֲלִיהוּ כָּל בְּנֵי מְתָא,
אָמְרוּ וַיִּבְרָא רַבָּא אֲהָא הָכָא
גִּזִּיל לְגַבִּיָּה, אָתוּ לְגַבִּיָּה,
אָמְרוּ לִיה לָא חָס עַל
אוֹבְדָנָא, אָמַר לְהוּ מַהוּ.
אָמְרוּ לִיה דְּאִית שְׁבַעַה
יוֹמִין דְּשָׂאֲרֵי מוֹתָנָא
בְּמֵאָתָא וְכֹל יוֹמָא אֲתַתְּקַף
וְלֹא אֲתַבְּטַל.

בְּאֲתַגְלִיָּא. וְכִי מֵאֵן יָכִיל
לְמַחְמֵי מִלְּאָכִין וְהָא פְּתִיב,
עוֹשֶׂה ^(תהלים דק) מִלְּאָכִין
רוּחוֹת וַגּו'. אֵלֹא וְדַאי חָמָא
לוֹן, דְּנַחְתִּי לְאַרְעָא כְּגוּוֹנָא
דְּבְנֵי נְשָׂא, וְלֹא יִקְשֶׁה לָךְ
הָאִי, דְּהָא וְדַאי אַנּוּן רוּחִין
קְדִישִׁין, וּבְשַׁעְתָּא דְּנַחְתִּי
לְעֵלְמָא מִתְּלַבְּשִׁין ^(קמד א)
בְּאוּרֵי וּבִיסוּדֵי דְּגוּלְמִין,
וְאֲתַחֲזוּ לְבְנֵי נְשָׂא מִמֶּשׁ
כְּחִיזוּ דְּיוֹקְנָא דְּלֵהוּן.

וְתָא חוּי, אֲבֵרְהֶם חָמָא לוֹן
כְּחִיזוּ בְנֵי נְשָׂא. וְאִף
עַל גַּב דְּהוּה פְּאִיב מִמִּילָה
נִפְק וְרַהֲט אֲבַתְרִיָּהוּ בְּגִין
דְּלֹא לְמַגְרַע ^(מד) דְּהוּה עֵבִיד
מִקְדַּמַּת דְּנָא.

^{א"ל אדנ"י.} מִיכָאֵל שְׂמָא דְּיִמִּינָא דְּקָא אַחִיד וּמְשֻׁמְשָׂא לְשֵׁמָא דָּא
יִתִּיר מֵאַנּוּן אַחְרָנִין, בְּכֹל אֲתַר דְּרִזָּא דְּהָאִי שְׂמָא תַּמָּן מִיכָאֵל תַּמָּן,
^(דף קא ע"ב) אֲסַתְּלִיק הָאִי מִיכָאֵל אֲסַתְּלִיק אֱלֹהִים בְּהַרֵּי שְׂדֵי.

בְּקַדְמִיתָא שְׁלֶשָׁה אַנְשִׁים וְאַגְלִימוּ בְּצִיּוּרָא דְּאוּרִיא וְהוּוּ אַכְלִי, אַכְלִי
וְדַאי, דְּאֲשָׂא דְּלֵהוּ אַכְל וְשָׁצִי כְּלָא וְאַעֲבִיד נַחַת רוּחַ לְאַבְרָהָם. אַנּוּן

אָמַר לְהוּ גִזִּיל לְבִי כְּנִשְׁתָּא
וּנְתַבַּע רַחֲמֵי מִן קַדָּם
קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא. עַד דְּהוּ
אָזְלִי, אָתוּ וְאָמְרוּ פְּלוּנֵי
וּפְלוּנֵי מִיתוּ, וּפְלוּנֵי וּפְלוּנֵי
נָטוּ לְמוֹת. אָמַר לְהוּ רַבִּי
אֲחָא לִית עֲתָא לְקַיִמָא הָכִי
דְּשַׁעְתָּא דְּחִיקָא.

אָבֵל אֲפֻרִישׁוּ מְנַכּוֹן אַרְבַּעִין
בְּנֵי נָשָׂא מֵאֲנָוִן דְּזִכְאִין
יְתִיר. עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה
לְאַרְבַּעַה חוֹלְקִין וְאֵנָּה
עַמְכּוֹן, עֲשָׂרָה לְזוּוּיָתָא
דְּמֵאֲתָא, וְעֲשָׂרָה לְזוּוּיָתָא
דְּמֵאֲתָא, וְכֵן לְאַרְבַּע
זוּוּיָתָא דְּמֵאֲתָא. וְאָמְרוּ
בְּרַעוּת נַפְשָׁכוֹן עֲנִינָא
דְּקַטְרַת בּוֹסְמִין. דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא יְהֵב לְמֹשֶׁה
וְעֲנִינָא דְּקַרְבְּנָא עֲמִיה.

עֲבָדוּ כֵן תְּלַת זְמָנִין וְאֲעַבְרוּ

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וַדַּאי
כְּחִיזוּ דְּמִלְאָכִין חָמָא
לוֹן, מִמָּה דְּכָתִיב וַיֹּאמֶר
אֲדֹנָי בְּאֶל־ף דַּל־ת,
שְׂכִינְתָא הוּא אֲתֵיא, וְאֵלִין
הוּוּ סְמִיכִין דִּילָהּ וּפְרֻסִיָּא
לְגַבְהָ, בְּגִין דְּאֲנָוִן גְּוֹוִנִין (צא
(א) תְּלַת דְּתַחוּתָא. וְחָמָא
הַשְׁתָּא בְּגִין דְּאֲתַגְזֹר מַה
דְּלָא הוּוּ חָמֵי מְקַדְמַת דְּנָא
עַד לָא (דף קא ע"ב) אֲתַגְזֹר,
בְּקַדְמִיתָא לָא הוּוּ יַדַּע אֲלָא
דְּאֲנָוִן בְּנֵי נָשָׂא, וּלְבַתֵּר יַדַּע
דְּאֲנָוִן מִלְאָכִין קַדִּישִׁין וְאָתוּ
בְּשְׁלִיחוּתָא לְגַבְיָהּ. בְּשַׁעְתָּא
דְּאָמְרוּ לִיה אִי־הָ שָׂרָה
אֲשַׁתְּךָ וּבִשְׂרוּ לִיה בְּשׁוֹרַת
יִצְחָק.

אֲשָׁא וַדַּאי, וְהוּוּ אֲשָׁא. אֲתַכְפִּי בְּצִיּוּרָא דְּאִוִּירָא וְלָא אֲתַחְזִי,
וְהוּוּ מִיכְלָא אֲשָׁא מְלַהֲטָא וְאֲכֻלָּא לִיה, וְאֲבַרְהָם מְקַבֵּל נַחַת רוּחַ
מֵהָאִי.

כִּיּוֹן דְּאֲסַתְּלַק שְׂכִינְתָא מַה כְּתִיב וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אֲבַרְהָם, מִיָּד
מִסְתְּלַק בְּהַדִּיָּה מִיכְלָא דְּכָתִיב וַיָּבֵאוּ שְׁנֵי הַמְּלָאכִים סְדוּמָה וְגוֹ.

בְּכֹל מֵאֲתָא לְאַרְבַּע זְווֹייתָא
וְהוּוּ אֲמַרִין כּוּן, לְבַתֵּר אֲמַר
לְהוּ גִזִיל לְאַנּוּן דְּאוּשִׁיטוּ
לְמִימַת אֲפֹרִישׁוּ מִנְיִיכוּ
לְבַתִּיהוֹן, וְאֲמַרוּ כְּדִין, וְכַד
תְּסַיִמוּ אֲמַרוּן אֱלִין
פְּסוּקִיָּא (במדבר טז) וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן קַח אֶת
הַמַּחֲתָה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ וְגו',
(דף קא ע"ב) וַיִּקַּח אֱהֲרֹן וְגו'
וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמַּתִּים וְגו'. וְכֵן
עֲבָדוּ וְאֲתַבְּטַל מִנְיִיהוּ.

שָׁמְעוּ הָהוּא קָלָא דְאֲמַר
סַתְרָא סַתְרָא קַמְיִיתָא
אוּחִילוּ לְעִילָא דְהָא דִּינָא
דְשִׁמְיָא לָא אֲשֶׁרִי הָכָא דְהָא
יְדַעִי לְבַטְלָא לִיהַ. חֲלַשׁ
לְבִיָּה דְרַבִּי אַחָא, אֲדַמּוּךְ,
שָׁמַע דְאֲמַרִי לִיהַ, כַּד עֲבַדְתָּ
דָּא עֲבִיד דָּא, זִיל וַאימָא לּוֹן

אֱלֹהֵינוּ אֲתוּוּן נְקוּדוֹת אִי"ו,
וְסִימָן אִי"ו, רְמֵז לְמַה
דְּלְעִילָא, רְמֵז לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וַיֹּאמֶר הִנֵּה
בְּאַהֲלֵי. פְּתִיב הָכָא הִנֵּה
בְּאַהֲלֵי וְכַתִּיב הָתָם (ישעיה לג)
אַהֲלֵי בַל יִצְעֵן וְגו'. תָּא חֲזִי,
פִּיּוֹן דְּנְקוּדַת אִי"ו אֲמַאי
פְּתִיב לְבַתֵּר אִיָּה, אָלָא בְּגִין
דְּחַבְיורָא דְדַכְר וְנוֹקְבָא
כְּחַדָּא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא.
כְּדִין אֲמַר וַיֹּאמֶר הִנֵּה
בְּאַהֲלֵי. תַּמָּן הוּא קְשׁוּרָא
דְּכֹלָא וְתַמָּן אֲשַׁתְּכַח (ויאמר הנה
באהל). אִיָּה וְגו', וְכִי לָא הוּוּ
יְדַעִי מְלֶאכִי עֲלֵאי דְשָׁרְהַ
הִנֵּה בְּאַהֲלֵי, אֲמַאי פְּתִיב

שְׁלֶשָׁה כְּתִיב בְּקוּדְמִיתָא וְהַשְׁתָּא תְּרִין, אָלָא מִיכָאֵל דְּאִיהוּ יְמִנָא
אֲסַתְלִיק (קו ב) בְּהַדִּי שְׁכִינָתָא.

מְלֶאךְ דְּאֲתַחְזִי לְמַנּוּחַ נַחַת וַאיגְלִים (ליה) בְּאַוִירָא וְאֲתַחְזִי לִיהַ וְדָא
אִיהוּ אוֹרִיָּאל. מַה דְּלָא נַחַת בְּאַלִּין דְּאַבְרָהָם, נַחַת הָכָא בְּלַחְזוּדִי
לְבִשְׂרָא לְמַנּוּחַ דְּאֲתִי מְדוּן. (דף קב ע"א) וְבְּגִין דְּלָא חָשִׁיב פְּאַבְרָהָם לָא

דִּיתְזָרוּן בְּתִשׁוּבָה דְחַיִּיבִין
אֲנִין קַמְאֵי קָם וְאַחֲזָר לְהוּ
בְּתִשׁוּבָה שְׁלִימְתָא, וְקִבְּלוּ
עֲלֵיהוּ דְלֹא יִתְבַטְּלוּן (צד א
(ב)) מֵאוּרֵייתָא לְעֵלָם,
וְאַחֲלִיפוּ שְׁמָא דְקִרְתָּא
וְקִאֲרוּן לָהּ מֵאֲתָא מְחִסִּיא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא דִי לְהֵם
לְצַדִּיקִים שְׁמִבְטְלוּן אֶת
הַגְּזֵרָה אֲלֹא לְאַחַר כֵּן
שְׁמִבְרַכִּין לְהֵם, תַּדַּע לָךְ
שְׁכֵן הוּא, דְכִיּוֹן שְׁהַנְשַׁמָּה
אוּמְרַת לְגוּף מְהַרִּי שְׁלֹש
סָאִים וְגו' וְכָל אוֹתוֹ הֶעֱנִין
וּמִבְטַל אֶת הַדִּין, מַה כְּתִיב
וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ
כַּעַת חַיָּה הֲרִי בְרַכָּה.

כִּיּוֹן שְׁרוּאִים אוֹתָהּ
הַמְּלֹאכִים שְׁזָה לְקַח עֲצָה
לְנַפְשׁוֹ, מַה עוֹשִׂים, הוֹלְכִים

אֵיחָה. אֲלֹא לָא יְדַעֵי בְּהֵאִי
עֲלֵמָא אֲלֹא מַה דְאַתְמָסֵר
לְהוּ לְמַנְדַּע.

תָּא חַיִּי (שְׁמוֹת יב) וְעִבְרַתִּי
בְּאַרְצָן מְצָרִים אֲנִי יִי. וְכִי
כַּמָּה שְׁלִיחִין וּמְלֹאכִין אֵית
לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אֲלֹא בְּגִין דְאַנּוּן לָא יְדַעֵי
בֵּין טָפָה דְבוּכְרָא לְהֵהוּא
דְלֹא בוּכְרָא בַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי.

כְּגוּוֹנָא דָּא (יחזקאל ט) וְהֵתוּיַת
תּוּ עַל מְצַחֹת
הָאֲנָשִׁים. וְאַמְאֵי צְרִיכִין.
אֲלֹא בְּגִין דְאַנּוּן לָא יְדַעֵי,
אֲלֹא מַה דְאַתְמָסֵר לּוֹן
לְמַנְדַּע (דְּעֵי), כְּגוֹן כָּל אֲנּוּן

כְּתִיב דְאַכְל, דְּהָא כְּתִיב, (שׁוֹפְטִים יג) אִם תַּעֲצֹרְנִי לֹא אוֹכַל בְּלַחְמָה.
וְכְתִיב וַיְהִי בַעֲלוֹת הַלֵּהב מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל מִלֵּאךְ יִי בַלֵּהב הַמִּזְבֵּחַ
וְגו'. וְהָכָא וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אֲבָרָהֶם. בְּגִין דְבֵיהּ אֲסִתְלִיק מִיּוֹכְאֵל,
וְאַשְׁתָּאֲרוּ רַפְאֵל וְגַבְרִיאֵל.

וְעֲלֵיהוּ כְּתִיב שְׁנֵי הַמְּלֹאכִים סְדוּמָה, בְּעָרְב, בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא תְלִיא

אֶצֶל הַרְשָׁעִים לְעֵין בְּדִינָם
וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט הֲדָא
הוּא דְכְּתִיב וַיִּקְוֶמוּ מִשָּׁם
הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי
סְדוּם לְמָקוֹם הַרְשָׁעִים
לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט. הֲדָא
הוּא דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּךָ
דְּרַבּוּ שֶׁל צְדִיק בֵּינוֹן שְׂרוּאָה
שְׁמַעֲיִינִין בְּדִינוּ אֵינוּ
מִתְאַחַר לָשׁוּב וּלְהִתְפַּלֵּל
וּלְהִקְרִיב (על) חֶלְבוּ וְדָמוּ
לְפָנַי צוּרוֹ עַד שְׁמַסְתַּלְקִין
בְּעֵלֵי הַדִּין מִפְּנֵי.

דְּכִיּוֹן שְׁאָמַר וַיִּשָּׂא עֵינָיו (דף
קב ע"א) וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה
אֲנָשִׁים נֹצְצִים עָלָיו, מַה
כְּתִיב בְּנִשְׁמָה, וַיִּמְהַר
אֲבָרְהָם הָאֱהֱלָה אֶל שָׂרָה.
בְּחַפְזוֹן וּבְמַהֲרֵי בְּלֹא שׁוּם
הַעֲפָבָה, מִיָּד מִמְהֵרָת

מִלֵּין דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְאַיִתָּאָה עַל עֲלָמָא.
וּמַאי טַעְמָא בְּגִין דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אַעֲבַר פְּרוּזָא
בְּכֻלְהוּ רְקִיעֵין בְּהֵיא מְלָה
דְּזַמִּין לְאַיִתָּאָה עַל עֲלָמָא.

כְּגוּוֹנָא דָּא בְּשַׁעְתָּא
דְּמַחְבֵּלָא אֲשַׁתְּכַח

(דף קב ע"א) בְּעֲלָמָא בְּעֵי בַר נֶשׁ
לְאַתְכְּסִיָּא בְּבֵיתֶיהָ וְלֹא
יִתְחַזֵּי בְּשׁוּקָא בְּגִין דְּלֹא
יִתְחַבֵּל, כְּמָא דְאַתָּא אָמַר,
(שְׁמוֹת יב) וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ
מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בִּקְרָא מִנֵּיֶיהוּ
(דִּיכִיל לְאַסְתֵּתְרָא, אִין, אֲבָל מִקְּמֵי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לֹא (ס"א) יְכִיל) בְּעֵי
לְאַסְתֵּתְרָא. מַה כְּתִיב, (יִרְמִיָּה

עַל עֲלָמָא, לְבַתֵּר אֲסַתְלַק חַד וְאַשְׁתְּכַח גְּבַרִיָּאל בְּלַחֲוֹדִיָּה. בְּזִכּוֹתֶיהָ
דְּאַבְרָהָם אֲשַׁתְּזִיב לוֹט, וְאִיְהוּ אוּף הָכִי זָכָה בְּהוּ, וְעַל דָּא אָתוּ
לְגַבִּיָּה, (עַד כַּאן סַתְרֵי תוֹרָה)

הַנְּשָׁמָה אֶצֶל הַגּוֹף לְהַחְזִירוֹ
לְמוֹטֵב וּלְבִקֵּשׁ בְּמָה
שְׂיִתְכַפֵּר לוֹ עַד שְׂמִסְתַּלְקִין
מִמֶּנּוּ בְּעֵלֵי הַדִּין.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מֵהוּ
דְּאָמַר וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים
בָּאִים בַּיָּמִים חֲדָל לְהִיּוֹת
לְשָׂרָה אֶרֶח כְּנָשִׁים. אֶלֶּא
בִּיּוֹן שֶׁהַנְּשָׁמָה עוֹמֶדֶת
בְּמַעֲלָתָהּ וְהַגּוֹף נִשְׁאָר
בְּאֶרֶץ מִכְּמָה שְׁנַיִם, בָּאִים
בַּיָּמִים, שְׁנַיִם וַיָּמִים הֶרְבֵּה.
וְחֲדָל לְצֵאת וּלְבֹא וּלְעֵבֶר
אֶרֶח כְּשִׂאָר כָּל אָדָם,
אֶתְבַּשֵּׁר לְהַחְזִיּוֹת הַגּוֹף.

מֵהוּ אוֹמֵר אַחֲרַי בְּלוֹתִי
הֵיְתָה לִי עֲדָנָה, אַחֲרַי בְּלוֹתִי
בְּעֶפֶר מֵהַיּוֹם כְּמָה שְׁנַיִם
הֵיְתָה לִי עֲדָנָה וְחֲדוּשׁ,
וְאֲדוּנִי זְקֵן שְׁהַיּוֹם כְּמָה
שְׁנַיִם שְׂנִיצָאת מִמֶּנִּי וְלֹא
הִפְקִידֵנִי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אָמַר הַיִּפְלֵא מִיֵּי דְבַר
לְמוֹעֵד. מֵהוּ לְמוֹעֵד. אוֹתוֹ
הַיְדוּעַ אֶצְלֵי לְהַחְזִיּוֹת

(כג) אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים
וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יי.

אִיִּה שָׂרָה אֲשֶׁתְךָ, דְּלֹא
בְּעוֹ לּוֹמַר קָמָה, בִּיּוֹן
דְּאָמַר הִנֵּה בְּאֶהֱל מִיַּד
וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ
כִּיעַת חַיָּה וְהִנֵּה בֵּן לְשָׂרָה
אֲשֶׁתְךָ וְגוֹ'. תָּא חַזִּי, אוֹרַח
אַרְעָא, דְּעַד לָא אֲזַמִּין
אַבְרָהָם קַמִּיִּיהוּ לְמִיכַל לָא
אָמְרוּ לִיָּה מִיַּדִּי, בְּגִין דְּלֹא
יִתְחַזִּי דְּבַגִּין הֵהִיא בְּשׁוֹרָה
קָא אֲזַמִּין לְהוּ לְמִיכַל, בְּתַר
דְּכַתִּיב וַיֹּאכְלוּ כְּדִין אָמְרוּ
לִיָּה הֵהִיא בְּשׁוֹרָה.

וַיֹּאכְלוּ, סִלְקָא דְּעֶתְךָ וְכִי
מִלְּאֵכִי עֲלָאִי אֶכְלִי, אֶלֶּא
בְּגִין יִקְרָא דְּאַבְרָהָם אֶתְחַזִּי
הַכִּי. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
וַיֹּאכְלוּ וְדֵאִי, בְּגִין דְּאֲנּוֹן (קד)
(א) אֶשָּׂא דְּאֶכִּיל אֶשָּׂא וְלֹא

הַמֵּתִים. וְלִשְׁרָה בֶּן מְלָמֵד
 שְׁיִתְחַדֵּשׁ כְּבֶן שָׁלֹשׁ שָׁנִים.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי סִימּוֹן
 בֵּינוֹן שֶׁהַנְּשֻׁמָּה נִיזוֹנֶת מִזִּינָה
 שֶׁל מַעְלָה, קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ
 הוּא אוֹמֵר לְאוֹתוֹ הַמְּלֶאֶךְ
 הַנִּקְרָא דוּמ"ה, לֶךְ וּבִשֶׁר
 לְגוֹף פְּלוֹנִי שְׁאֲנִי עֲתִיד
 לְהַחְיֹתוֹ לְמוֹעֵד שְׁאֲנִי אֲחִיָּה
 אֶת הַעֲדִיקִים לְעֲתִיד לָבֵא.
 וְהוּא מְשִׁיב אַחֲרַי בְּלוֹתִי
 הֵיטָה לִי עֲדָנָה. אַחֲרַי בְּלוֹתִי
 בְּעֶפֶר וְשִׁכְנֹתִי בְּאֲדָמָה
 וְאָכַל בְּשָׂרֵי רַמָּה וְגוֹשׁ עֶפֶר
 תִּהְיֶה לִי תְדוּשׁ.

קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹמֵר
 לְנִשְׁמָה, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב
 וַיֹּאמֶר יי אֵל אַבְרָהָם וְגו'
 הַיִּפְלֵא מִי דְבַר לְמוֹעֵד
 הַיְדוּעַ אֲעֲלִי לְהַחְיֹת אֶת
 הַמֵּתִים, אָשׁוּב אֵלֶיךָ, אוֹתוֹ
 הַגּוֹף שֶׁהוּא (דף קב ע"ב) קְדוּשׁ
 מְחוֹדֵשׁ כְּבָרָא שׁוֹנָה
 לְהִיּוֹתְכֶם מִלְּאֲכִים קְדוּשִׁים
 וְאוֹתוֹ הַיּוֹם עֲתִיד לְפָנֵי

אֲתַחְזִי, וְכָל מָה דִּיֵּהֵב לֹון
 אַבְרָהָם אֲכִלִי בְּגִין דְּמַסְטְרָא
 דְּאַבְרָהָם אֲכִלִי לְעֵילָא (דְּאֲכִלִי

מִהָהוּא סְטְרָא דְלְעֵילָא).

תָּא חֲזִי, כָּל מָה דְּאֲכִיל
 אַבְרָהָם בְּטַהָרָה אִיהוּ
 קָא אֲכִיל וּבְגִין כְּךָ אֲקָרִיב
 קַמִּיִּהוּ וְאֲכִלִי, וְנָטִיר
 אַבְרָהָם בְּבֵיתִיהָ דְּכִיָּא
 וּמַסְאֲבוּתָא, דְּאֲפִילוּ בַר נֶשׁ
 דְּאִיהוּ מַסָּב (לָא יָכִיל לְקָרְבָא
 לְבֵיתִיהָ כְּדִין יָדַע אַבְרָהָם דְּהָא מַסָּב אִיהוּ
 וְעַבִּיד) (ב"א) לָא הוּהּ מְשִׁמֵּשׁ
 בְּבֵיתִיהָ, עַד דְּעַבִּיד) לִיָּה
 טְבִילָה, אוּ עַבִּיד לִיָּה
 לְנַטְרָא שְׁבַעַה יוֹמִין כְּדָקָא
 חֲזִי לִיָּה בְּבֵיתִיהָ, וְהָכִי הוּא
 וְדָאִי.

תָּא חֲזִי כְּתִיב, (דְּבָרִים כג) אִישׁ
 אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר
 מִקְרָה לְלִילָה וְגו'. מֵאִי

תִּקְנֶנְתִּיהָ, וְהָיָה לְפָנֹת עָרֵב לְשִׁמְחָה בָּהֶם הֲדָא הוּא
 יִרְחֵץ בַּמַּיִם. אֲעַרְעֵ בֵּיהּ דְּכַתִּיב, (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד
 טְמֵאָה (דף קב ע"ב) אַחֲרָא כְּגוֹן יִי לְעוֹלָם יִשְׁמַח יִי בַּמַּעֲשָׂיו,
 זִיבָה אוֹ (נ"א סְגִירוֹ אוֹ נִדָּה) סְגִירַת

נִדָּה דִּהְוּוּ תְּרֵי מְסֻאָבוּ, לָא סְגִיא לִיהּ בְּהֵיא טְבִילָה (בְּגִין)
 בֵּין דְּאֲעַרְעֵ בֵּיהּ קָרִי קָדָם דְּקַבִּיל טְמֵאָה אַחֲרָא (בְּגִין) בֵּין
 דְּאֲעַרְעֵ בֵּיהּ לְבַתְרָ.

וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה הָיוּ מִתְקַנֵּי טְבִילָה לְכֻלְהוּ, אִיהוּ לְגַבְרֵי
 וְאִיהִי לְנִשִּׁי. מַאי טַעְמָא אֲעַסֵּק אַבְרָהָם
 לְדַכְּאָה לְבַנֵּי נְשָׂא, בְּגִין דְּאִיהוּ טְהוֹר וְאֶקְרִי טְהוֹר.
 דְּכַתִּיב, (איוב יד) מִי יִתֵּן טְהוֹר מִטְּמֵא לֹא אֶחָד. טְהוֹר דָּא
 אַבְרָהָם דִּנְפַק מִתְּרַח.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר בְּגִין לְתַקְנָא הֵהוּא דִּרְגָא דְּאַבְרָהָם,
 וּמֵאַן אִיהוּ מִי"ם. בְּגִין כֶּף אֲתַקִּין לְדַכְּאָה בְּנֵי
 עֲלָמָא בְּמִיא. וּבְשַׁעְתָּא דְּאַזְמִין לְמַלְאָכִין, שִׁירוּתָא
 דְּמַלּוּי מַה כְּתִיב יוֹקָח נָא מֵעַט מַיִם. בְּגִין לְאַתְתַּקְּפָא
 בְּהֵהוּא דִּרְגָא דְּמִיין שָׂרָאן בְּהּ. וּבְגִינֵי כֶּף הָוָה מְדַפֵּי לְכָל
 בְּנֵי נְשָׂא מְכֻלָּא. מְדַפֵּי לֹון מְסֻטְרָא דְּעֵבוּדָה זָרָה, וּמְדַפֵּי
 לֹון מְסֻטְרָא דְּמְסֻאָבָא, וְכֻמָּה דְּאִיהוּ מְדַפֵּי לְגוּבְרִין הָכִי
 נְמִי שָׂרָה מְדַכְּאָת לְנִשִּׁין, וְאַשְׁתַּכְּחוּ כְּלָהוּ דְּאַתִּיין
 לְגַבֵּייהוּ דְּכִיין מְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, אֵילָנָא נָטַע אַבְרָהָם בְּכָל אֶתֶר דְּדִיּוּרִיָּה תַמָּן,
 וְלֹא הָוֵה סְלִיק בְּכָל אֶתֶר כְּדָקָא יָאוּת, בַּר בְּשַׁעְתָּא
 דְּדִיּוּרִיָּה בְּאַרְעָא דְכַנְעָן, וּבַהֲהוּא אֵילָנָא הָוֵה יַדַּע מֵאן
 דְּאֶתְאַחִיד בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמֵאן דְּאֶתְאַחִיד
 בְּעִבּוּדָה זָרָה.

מֵאן דְּאֶתְאַחִיד בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵילָנָא הָוֵה פְּרִישׁ
 עֲנַפּוּי וְחַפֵּי עַל רִישִׁיָּה וְעֵבִיד עֲלִיהּ צְלָא יָאָה,
 וּמֵאן דְּאֶתְאַחִיד בְּסִטְרָא דְעִבּוּדָה זָרָה הָהוּא אֵילָנָא הָוֵה
 אֶסְתְּלַק וְעֲנַפּוּי הָוֵה סְלִיקִין לְעֵילָא. כְּדִין הָוֵה יַדַּע אַבְרָהָם
 וְאֶזְהִיר לֵיהּ, וְלֹא אַעֲדִי מִתַּמָּן עַד דְּאֶתְאַחִיד בְּמַהִימְנוּתָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֲכִי מֵאן דְּאִיהוּ דְכִיָּא (ד"א ל"ג הַכִּי)
 מְקַבֵּל לֵיהּ אֵילָנָא. מֵאן דְּאִיהוּ מְסַאב לָא מְקַבֵּל לֵיהּ.
 כְּדִין יַדַּע אַבְרָהָם וּמְדַכֵּי לֹון בְּמִיָּא.

וּמַעֲיִינָא דְמִיָּא הָוֵה תַּחוּת הָהוּא אֵילָנָא, וּמֵאן דְּצָרִיךְ
 טְבִילָה מִיַּד מִיִּין סְלִיקִין לְגַבִּיָּהּ, וְאֵילָנָא
 אֶסְתְּלַקִּין עֲנַפּוּי, כְּדִין יַדַּע אַבְרָהָם דְּאִיהוּ מְסַאבָּא וּבְעֵי
 טְבִילָה מִיַּד, וְאִם לָאוּ מִיָּא נְגִיבִין כְּדִין יַדַּע דְּבְעֵי
 לְאַסְתְּאַבָּא וְלְאַסְתְּמָרָא שְׁבַעָה יוּמִין.

תָּא חֲזִי, דְּאֶפִּילוּ בְּשַׁעְתָּא דְּאֶזְמִין לֹון לְמַלְאַכִּין אָמַר
 לֹון וְהַשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ בְּגִין לְמַחְמִי וְלְמַבְדֵּק בְּהוּ,
 וּבַהֲהוּא אֵילָנָא הָוֵה בְּדִיק לְכָל בְּנֵי עַלְמָא. וְרוּזָא (לְקַבֵּל)

בְּגִין קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָא (עבד) אָמַר דְּאִיהוּ אֵילָנָא דְחַיִּי
 לְכֻלָּא, וּבְגִין כֶּף וְהַשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ וְלֹא תַּחַת עֲבוּדָה
 זָרָה.

וְתָא חַזִּי, כַּד חָב אָדָם, בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע חָב, דְּכַתִּיב
 וַיַּעֲזֵב הַדַּעַת וְגו' וְאִיהוּ בֵּיה חָב וְגָרָם מוֹתָא
 לְעֵלְמָא. מַה כְּתִיב וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ
 הַחַיִּים וְגו'. (וְגָרָם מוֹתָא לְכָל בְּנֵי עֵלְמָא) וְכַד אָתָּא אַבְרָהָם בְּאֵילָנָא
 אַחְרָא אֶתְקִין עֵלְמָא דֵּהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי וְאוּדַע
 מֵהֵימְנוּתָא לְכָל בְּנֵי עֵלְמָא:

וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלַיךְ כַּעַת חַיָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק שׁוֹב
 אָשׁוּב, שׁוֹב יָשׁוּב מִבְּעֵי לֵיה, דֵּהָא מִפְתָּחָא דָּא
 לְמִפְקַד עֵקְרוֹת בִּידָא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ וְלֹא
 בִּידָא דְשְׁלִיחָא אַחְרָא. כַּמָּה דִּתְנִינֵן תְּלַת מִפְתָּחֵן אֲנוּן
 דְּלֹא אֶתְמַסְרוּ בִּידָא דְשְׁלִיחָא. דְּחַיָּה וְתַחֲתֵת הַמַּתִּים
 וְגַשְׁמִים. וְהוּאִיל דְּלֹא אֶתְמַסְרוּ בִּידָא דְשְׁלִיחָא אֲמַאי
 כְּתִיב שׁוֹב אָשׁוּב. אֵלָּא וְדַאי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא דֵּהוּא
 קָאִים עֲלֵייהוּ אָמַר (לֵיה) מְלָה, בְּגִין כֶּף כְּתִיב וַיֹּאמֶר שׁוֹב
 אָשׁוּב אֵלַיךְ.

וְתָא חַזִּי, בְּכָל אַתְר דְּכַתִּיב וַיֹּאמֶר סָתָם אוּ וַיִּקְרָא סָתָם
 הוּא מְלֹאכָא דְבְרִית וְלֹא אַחְרָא. וַיֹּאמֶר דְּכַתִּיב,
 וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַע תִּשְׁמַע וְגו' וַיֹּאמֶר וְלֹא קָאֶמַר

(שמורת טו)

מֵאֵן הוּא. וַיִּקְרָא דְכְּתִיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וְלֹא
 קָאָמַר מֵאֵן הָוָה. אָמַר דְכְּתִיב, (שמות כד) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר
 וְגו' וְלֹא אָמַר מֵאֵן הָוָה. (אוף הָכִי דְכְּתִיב וַיֵּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב וַיֵּאמֶר סָתֵם וְלֹא
 קָאָמַר מֵאֵן (דף קג ע"א) הָוָה) אֵלֶּא בְּכָל הַיַּי מִלְּאֲכֹא דְבְּרִית הָוָה
 וְכֹלֵא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתַמָּר. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב וַיֵּאמֶר
 שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיךְ וְגו'. וְהֵנָּה בֵּן וְגו':

וְהֵנָּה בֵּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְךָ. מֵאֵי טַעְמָא לָא כְּתִיב וְהֵנָּה בֵּן
 לָךְ, אֵלֶּא בְּגִין דְּלֹא יַחֲשַׁב דְּהָא מִן הַגָּר אִיהוּ
 כְּדַבְּקֵדְמִיתָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח וְאָמַר, (מלאכי א) בֵּן יְכִכַּד
 אָב וְעַבְד אֲדוֹנָיו. בֵּן יְכִכַּד אָב דָּא יִצְחָק לְאַבְרָהָם.
 אִימְתִי כַּפִּיד לִיָּה, בְּשַׁעְתָּא דְעַקְד לִיָּה עַל גַּבֵּי מַדְבַּחָא
 וּבְעָא לְמִקְרַב לִיָּה קָרְבָּנָא, וַיִּצְחָק בַּר תְּלָתִין וּשְׁבַע שָׁנִין
 הָוָה, וְאַבְרָהָם הָוָה סָבָא, דְּאִילוּ הָוָה בְּעֵיט (ס"א בֵּיה)
 בְּרַגְלָא חַד לָא יְכִיל לְמִיקָם קַמִּיהָ, (כָּל שָׁבֹן לְמַעְבַּד לִיָּה), וְאִיהוּ
 אֲוֹקִיר לִיָּה לְאַבּוּי וְעַקְד לִיָּה כְּחַד אִימָרָא בְּגִין לְמַעְבַּד
 רַעוּתִיָּה דְאַבּוּי.

(קמו ב) וְעַבְד אֲדוֹנָיו דָּא אֲלִיעֶזֶר לְאַבְרָהָם. כַּד שִׁדַּר לִיָּה
 לְחָרָן, וְעַבְד כָּל רַעוּתִיָּה דְאַבְרָהָם, וְאֲוֹקִיר לִיָּה כְּמָה
 דְכְּתִיב, (בראשית כד) וַיֵּי בְרַךְ אֶת אֲדוֹנָי וְגו'. וְכְתִיב (בראשית
 כד) וַיֵּאמֶר עַבְד אַבְרָהָם אֲנֹכִי, בְּגִין לְאֲוֹקִיר לִיָּה
 לְאַבְרָהָם. דְּהָא בַּר נֶשׁ דְּהָוָה מִיִּיתִי כֶּסֶף וְזָהָב וְאַבְנֵי יָקָר

וּגְמָלִין וַאֲיֵהוּ כְּדָקָא יְאוּת שְׁפִיר בְּחִיזוּ לָא אָמַר דְּאִיְהוּ
 רְחִימָא דְּאַבְרָהָם אוּ קְרִיבָא דִּילֵיהּ. אֶלָּא אָמַר עֶבֶד
 אַבְרָהָם אָנְכִי, בְּגִין לְסִלְקָא בְּשִׁבְחָא דְּאַבְרָהָם וּלְאוּקִיר
 לֵיהּ בְּעֵינֵינֵיהּ.

וְעַל דָּא בֶּן יְכַבֵּד אָב וְעֶבֶד אֲדוֹנָיו. וְאַתּוּן יִשְׂרָאֵל בְּנֵי.
 קָלְנָא בְּעֵינֵינֵינוּ לּוֹמַר דְּאַנָּא אַבוּכוֹן אוּ דְּאַתּוּן
 עֶבְדִּין לִי. וְאִם אָב אָנִי אֵיִה כְבוּדִי וְגו'. בְּגִין כֶּךָ וְהֵנָּה
 בֶּן, דָּא הוּא בֶּן וְדָאִי, וְלֹא יִשְׁמַעְעָל. דָּא הוּא בֶּן דְּאוּקִיר
 לְאַבוּי כְּדָקָא חֲזִי.

וְהֵנָּה בֶּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ. בֶּן לְשָׂרָה, דְּבְגִינֵיהּ מִיתַת,
 דְּבְגִינֵיהּ כְּאִיבַת נַפְשָׁה עַד דְּנִפְקַת מִינָּה. וְהֵנָּה בֶּן
 לְשָׂרָה. לְאַסְתִּלְקָא בְּגִינֵיהּ בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְתִיב בְּדִינָא עַל עֲלָמָא. דְּכַדִּין וַיִּי פִקֵּד אֶת שָׂרָה וְגו'
 דְּהָא מִדְּכָרֵי לְשָׂרָה בְּגִינֵיהּ דִּיצְחָק וְעַל דָּא אִיְהוּ בֶּן
 לְשָׂרָה (אֲנָהּ מִלְּאָבִי אָמַר). וְהֵנָּה בֶּן לְשָׂרָה. (דִּין) דְּהָא נוֹקְבָא
 נְטִלָּא (לֵיהּ) לְבָרָא מִן דְּכוּרָא:

וְשָׂרָה שׁוֹמַעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו. מַאי וְהוּא
 אַחֲרָיו, וְהִיא אַחֲרָיו מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא רָזָא אִיְהוּ,
 וְשָׂרָה שׁוֹמַעַת מֵה דְּהוּה אָמַר (פֶּתַח הָאֵהָל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהוּא
 אַחֲרָיו מֵאֵן דְּהוּה אָמַר) פֶּתַח הָאֵהָל דָּא דְּרָגָא תַתָּא. פֶּתַח
 דְּמַהִימְנוּתָא. וְהוּא אַחֲרָיו (דָּא) דְּאוּדִי לֵיהּ דְּרָגָא עֲלָאָה (ב"א

פָּתַח הָאֱהֶל וְהוּא אֲחֲרָיו דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פָּתַח הָאֱהֶל דָּא דְרָגָא תַתָּא, וְהוּא אֲחֲרָיו
 דָּא דְרָגָא עֲלָאָה.

מִן יוֹמָא דִּהְיוֹת שְׂרָה בְּעֶלְמָא לָא שְׁמַעַת מְלָה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַר הַהוּא שְׁעֵתָא.
 דְּבַר אַחַר דִּהְיוֹת יִתְבָּא שְׂרָה פָּתַח הָאֱהֶל בְּגִין לְמִשְׁמַע
 מְלִין. וְהִיא שְׁמַעַת הֵיא מְלָה דְאַתְבְּשָׁר בַּה אֲבַרְהָם.
 (ד"א) וְהוּא אֲחֲרָיו. אֲבַרְהָם דִּהְוָה יְתִיב אֲחֹרָיו דְשְׁכִינְתָּא:
 וְאֲבַרְהָם וְשְׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים. מֵאִי בָּאִים בַּיָּמִים.
 שְׁעוּרִין דְיוֹמִין דְאַתְחֲזִי פְּדִין לְהוּ, חַד מֵאָה וְחַד
 תְּשָׁעִים, עָאלוּ בְיוֹמִין שְׁעוּרָא דְיוֹמִין פְּדָקָא יְאוּת. בָּאִים
 בַּיָּמִים. כְּמָא דְאַתְ אָמַר כִּי בָא הַיּוֹם דְאַעֲרַב יוֹמָא
 לְמִיעֵל. חַדֵּל לְהִיּוֹת לְשְׂרָה אֶרַח כַּנְּשִׁים. וְהִיא שְׁעֵתָא
 חֲמַאת גְּרָמָה בְּעֵדוּנָא אֲחֲרָא. וּבְגִין כֶּף אֲמָרָה וְאֲדוּנֵי זְקֵן
 דְהָא אִיהוּ לָא כְּדָאִי לְאוֹלָדָא בְּגִין דְאִיהוּ סְבָא.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (משלי לא) נוֹדַע בְּשַׁעְרִים בְּעֵלָה בְּשִׁבְתוֹ
 עַם זְקֵנֵי אֶרֶץ. תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְלַק
 בִּיקְרִיָּה דְאִיהוּ גְּנִיז וְסַתִּים בְּעִילוּיָא סְגִיָּא. לָאו אִיתִי
 בְּעֶלְמָא וְלָא הָוָה מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֶלְמָא דִּיכִיל לְקִיּוּמָא
 עַל חֲכַמְתָּא דִּילִיָּה וְלָא יְכִיל לְקִיּוּמָא בֵּיה.

בְּגִין דְאִיהוּ גְּנִיז וְסַתִּים וְאֲסַתְלַק לְעִילָא לְעִילָא, וְכִלְהוּ
 עֲלָאִי וְתַתָּאִי לָא יְכִלִין לְאַתְדַּבְּקָא, עַד דְכִלְהוּ
 אֲמַרִין (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוֹמוֹ. תַתָּאִי אֲמַרִי דְאִיהוּ

לְעֵילָא דְכְתִיב, (תהלים קיג) עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. עֲלָאֵי אִמְרֵי
 דְאִיהוּ לְתַתָּא דְכְתִיב, (תהלים נז) עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדָךְ. עַד
 דְכֻלְּהוּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי אִמְרֵי בְרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְקוֹמוֹ. בְּגִין
 דְלֹא אֲתִידַע וְלֹא הוּא מֵאן דְיִכְיֵל לְקִיָּמָא בֵּיהּ, וְאֵת
 אִמְרַת נוֹדַע בְּשַׁעְרִים בַּעֲלָהּ.

(דף קג ע"ב)

אֲלֹא וְדֵאֵי נוֹדַע בְּשַׁעְרִים בַּעֲלָהּ דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 דְאִיהוּ אֲתִידַע וְאֲתַדְבֵּק לְפוּם מַה דְמִשְׁעַר בְּלַבִּיה
 כָּל חַד כַּמָּה דְיִכְיֵל לְאֲדַבְּקָא בְרוּחָא דְחַכְמַתָּא. וּלְפוּם מַה
 דְמִשְׁעַר בְּלַבִּיה הֵכִי אֲתִידַע בְּלַבִּיה. וּבְגִינֵי כֶךְ נוֹדַע
 בְּשַׁעְרִים בְּאַנוּן שְׁעָרִים. אֲבַל דְאֲתִידַע כְּדָקָא יְאוּת לֹא
 הוּא מֵאן דְיִכְיֵל לְאֲדַבְּקָא וּלְמַנְדַּע לֵיהּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר נוֹדַע בְּשַׁעְרִים בַּעֲלָהּ. מֵאן שְׁעָרִים.
 כַּמָּא דָּאֵת אִמְרַ (תהלים כד) שְׁאוּ שְׁעָרִים רָא שִׁיכָם
 וְהַנְּשָׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם. וּבְגִין אֵלוּ שְׁעָרִים דְאַנוּן דְרַגִּין
 עֲלָאֵין בְּגִינֵיהוּ אֲתִידַע קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְאֵי לֹא לֹא
 יִכְלִין לְאֲתַדְבֵּקָא בֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, דְהָא נִשְׁמַתָּא דְבַר נָשׁ לָאו אִיהוּ (נ"א לֹא אִית) מֵאן
 דְיִכְיֵל לְמַנְדַּע לָהּ, אֲלֹא בְגִין אֵלִין שְׁיִיפִין דְגוּפָא
 וְאַנוּן דְרַגִּין דְעַבְדִּין אוּמְנוּתָא דְנִשְׁמַתָּא בְגִין כֶּךְ אֲתִידַע
 וְלֹא אֲתִידַע. כֶּךְ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתִידַע וְלֹא אֲתִידַע

בְּגִין דְּאִיהוּ נִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמַתָּא רוּחָא לְרוּחָא גְּנִיז וְטָמִיר
מִכְּלָא, אֲבָל בְּאַנּוּן שְׁעָרִים דְּאַנּוּן פְּתַחִין לְנִשְׁמַתָּא
אֲתִידַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי, אִית פְּתַחָא לְפְתַחָא וְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, וּמִנִּיּהוּ
יְדִיעַ יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פְּתַח הָאֵהָל, דָּא
הוּא פְּתַחָא דְצַדִּיק. כְּמָא דָּאֲתָ אֲמַר (תהלים קיח) פְּתַח־וּ לִי
שְׁעַר־י צַדִּיק וְגו' דָּא פְּתַחָא קַדְמָאָה לְאַעְלָא בֵּיהּ,
וּבְהַאי פְּתַחָא אֲתַחֲזוּן כָּל שְׂאָר פְּתַחִין עֲלָאִין. מֵאֵן דְּזָכִי
לְהַאי (פְּתַחָא) זָכִי לְמַנְדַּע בֵּיהּ וּבְכֻלְהוּ שְׂאָר פְּתַחִין בְּגִין
דְּכֻלְהוּ שְׂרָאן עֲלִיהּ.

וְהַשְׁתָּא דְפְתַחָא דָּא לָא אֲתִידַע. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא
וּכְלָהוּ פְּתַחִין אֲסַתְּלָקוּ מִנִּיהּ וְלָא יְכַלִּין לְמַנְדַּע
וְלֵאֲתַדְבָּקָא. אֲבָל בְּזִמְנָא דִּיפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גִּלּוּתָא
זְמִינִין כְּלָהוּ דַּרְגִּין עֲלָאִין לְמִשְׁרֵי עֲלִיהּ כְּדָקָא יְאוּת.
וּכְדִין יְנַדְעוּן בְּנֵי עֲלָמָא חֲכַמְתָּא עֲלָאָה יְקִירָא מַה דְּלָא
הוּוּ יְדַעִין מְקַדְמַת דְּנָא. דְּכְתִיב, (ישעיה יא) וְנַחְתָּה
עֲלֵיו רוּחַ יְיָ רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת
וּיְרֵאת יְיָ. כְּלָהוּ זְמִינִין לְאַשְׂרָאָה עַל הַאי פְּתַחָא תַתָּאָה
דְּאִיהוּ פְּתַח הָאֵהָל. וּכְלָהוּ זְמִינִין לְאַשְׂרָאָה עַל מִלְכָּא
מְשִׁיחָא בְּגִין לְמִידָן עֲלָמָא דְכְתִיב וְשִׁפְט בְּצַדִּיק דְּלִים
וְגו'.

בְּגִינֵי כֹךְ כַּד אֲתַבְּשֵׁר אַבְרָהָם, הָאִי דְרָגָא הָוָה אָמַר
 כְּמָה דְאֲתַמַּר דְּכִתִּיב וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלַיךְ
 כְּעֵת חַיָּה. וַיֹּאמֶר, לָא כְּתִיב מֵאֵן הָוָה. וְדָא הוּא פְּתַח
 הָאֵהֱלָ. וְעַל דָּא וְשָׂרָה שׁוֹמְעַת הָאִי דְרָגָא דְהָוָה מִלִּיל
 עֲמִיָּה מֵאֵן דְּלָא הָוָה שְׁמַעַת מִקְדַּמַּת דְּנָא. דְּכִתִּיב וְשָׂרָה
 שׁוֹמְעַת פְּתַח הָאֵהֱלָ דְהָוָה מִבְּשֵׁר וַאֲמַר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלַיךְ
 כְּעֵת חַיָּה וְהֵנָּה בֵּן לְשָׂרָה אֲשַׁתְּךָ.

תָּא חֲזִי, כְּמָה הוּא חֲבִיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבִּיָּה
 דְאַבְרָהָם, דְהָא לָא נָפַק מִנִּיהּ יִצְחָק עַד דְאַתְגְּזֹר,
 לְבַתֵּר דְאַתְגְּזֹר אֲתַבְּשֵׁר בֵּיהּ בִּיצְחָק, בְּגִין דְאִיהוּ כְּדִין
 זִרְעָא קְדִישָׁא, וְעַד לָא אֲתַגְּזֹר לָאו אִיהוּ זִרְעָא קְדִישָׁא.
 וְכִדִּין אִיהוּ כְּמָה דְכִתִּיב, (בראשית א) אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ לְמִינֵהּ.
 וְתָא חֲזִי, עַד לָא אֲתַגְּזֹר אַבְרָהָם הָהוּא זִרְעָא דִילֵיהּ לָא
 הָוָה קְדִישָׁא, בְּגִין דְנָפַק בְּגוּ עָרְלָה וְאֲתַדְּבַק
 בְּעָרְלָה לְתַתָּא. לְבַתֵּר דְאַתְגְּזֹר נָפַק הָהוּא זִרְעָא בְּגוּ
 קְדִישָׁא, וְאֲתַדְּבַק בְּקְדוּשָׁה דְלְעִילָא וְאוּלִיד לְעִילָא,
 וְאֲתַדְּבַק אַבְרָהָם בְּדְרָגִיָּה כְּדָקָא יְאוּת. תָּא חֲזִי, כַּד
 אוּלִיד אַבְרָהָם לְיִצְחָק נָפַק קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת. וְהָאִי (ב"א
 וְדָאִי) מֵאִי אֲעֵדוּ וְאוּלִידוּ חֲשׁוּכָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל יוֹמָא חַד לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר
 לֵיהּ הָאִי דְקָרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִצְחָק דְכִתִּיב

וְקָרְאת אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק. אַמַּאי, דְּהָא אֲתַחְזִי דְעַד לָא נָפַק
 לְעֵלְמָא קָרָא לִיהּ יִצְחָק. אֲמַר לִיהּ הָא אֲתַמַּר דְּאִשָּׁא נָטַל
 מִיָּא. דְּהָא מִיָּא מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה קָא אֲתִיין. וְתוּ (ב"א) וְתָא
 שְׂאִיל לְהוּ לְלוֹאֵי) (שְׂאִיל לִיהּ) לוֹאֵי דְאַנּוֹן בְּדִיחִין לְהֵהוּא
 סְטְרָא בְּמַאֲנֵי זִמְר וְתִשְׁבְּחִין לְקַבִּיל הָאֵי סְטְרָא, בְּגִין כִּף
 יִצְחָק אִיהוּ חֲדוּה בְּגִין דְּאֲתִי מֵהֵהוּא סְטְרָא וְאֲתַדְּבַק בֵּיהּ.
 תָּא חֲזִי, יִצְחָק בְּדִיחוּתָא חֲדוּה דְאַחֲלַף מִיָּא בְּאִשָּׁא
 וְאִשָּׁא בְּמִיָּא, וְעַל דָּא אֲקָרִי הַכִּי. וּבְגִין כִּף קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא קָרִי לִיהּ (דף קד ע"א) הַכִּי עַד לָא יְפוּק לְעֵלְמָא
 שְׂמָא דָּא וְאוּדַע לִיהּ לְאַבְרָהָם.

וְתָא חֲזִי, בְּכֻלְהוּ אַחֲרָנִין שְׁבַק לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַקְרִי לֹון שְׂמֵהֶן, וְאַפִּילוּ נָשִׁי הֵווּ קָרְאֵן לְבְנֵיהוּ
 שְׂמֵהֶן, אַבְל הָכָא לָא שְׁבַק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַמִּיָּה
 לְמַקְרִי לִיהּ שְׂמָא אֱלֹא לְאַבְרָהָם, דְּכַתִּיב וְקָרְאת אֶת שְׁמוֹ
 יִצְחָק אַנְתָּ וְלֹא אַחֲרָא, בְּגִין לְאַחֲלָפָא מִיָּא בְּאִשָּׁא וְאִשָּׁא
 בְּמִיָּא לְאַכְלָלָא לִיהּ בְּסֻטְרִיהּ.

כִּיּוֹן דְּאֲתַבְשַׁר אַבְרָהָם בְּיִצְחָק, מַה כְּתִיב וַיִּקְוֶמוּ מִשָּׁם
 הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוּם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר
 תָּא חֲזִי, כַּמָּה אַנְהֵג קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טִיבוּ עִם כָּל בְּרִיין
 וְכָל שְׁכֵן לְאַנּוֹן דְּאֲזִילֵי בְּאַרְחוּי, דְּאַפִּילוּ בְּזִמְנָא דְּבַעֵי
 לְמִידָן עֵלְמָא, אִיהוּ גָרִים לְמָאן דְּרַחִים לִיהּ לְמִזְכֵּי בְּמִלָּה
 עַד לָא יִיְתִי הֵהוּא דִּינָא לְעֵלְמָא.

דְּתַנִּינָן בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחֲמִים לִיהּ לְבַר
 נָשׁ, מְשַׁדֵּר לִיהּ דוֹרוּנָא, וּמֵאֵן אִיהוּ, מְסַכְּנָא,
 בְּגִין דִּיזְכִּי בֵּיהּ. וְכִיּוֹן דִּזְכִּי בֵּיהּ, אִיהוּ אֲמִשִּׁיךְ עַלִּיהּ חַד
 חוּטָא דְחֻסְדָּא דְאֵתְמִשֵּׁךְ מְסַטֵּר יְמִינָא וּפְרִישׁ אֲרִישִׁיהּ
 וְרָשִׁים לִיהּ, בְּגִין דְּכַד יִיתֵי דִינָא לְעֵלְמָא הֵהוּא מְחַבְּלָא
 יְזַדְּהַר בֵּיהּ, וְזָקִיף עֵינוּי וְחָמָא לְהֵהוּא רְשִׁימוּ וְכַדִּין
 אֲסַתְּלַק מִנִּיהּ וְאֲזַדְּהַר בֵּיהּ. בְּגִינֵי כֶּךָ אֲקַדִּים לִיהּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּמַה דִּיזְכִּי.

וְתָא חֲזִי, כַּד בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִיתָאָה דִינָא עַל
 סְדוּם, אֲזַכִּי קַדָּם לְאַבְרָהָם וְשַׁדֵּר לִיהּ דוֹרוּנָא
 לְמוֹזְכֵי עֲמַהוּן בְּגִין לְשַׁזְּבָא לְלוּט בַּר אַחוּהָ מִתְּמָן, הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוּט
 מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה. וְלֹא פָתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת לוּט, דְּהָא
 בְּזַכוּתֵיהּ דְאַבְרָהָם אֲשֶׁתְּזִיב. וּמֵאִי וַיִּזְכֹּר, דְּדַכִּיר לִיהּ מֵאִי
 דְאֲזַכִּי קַדָּם עִם אַנּוּן תְּלַת מְלָאכִין.

כְּגִוּוֹנָא דָּא בַּר נָשׁ דִּיזְכִּי בְּצַדְקָה עִם בְּנֵי נָשָׁא,
 בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲדַכֵּר לִיהּ לְהֵהִיא צְדָקָה דְעַבְד. בְּגִין דְּבַכְּל שַׁעֲתָא
 דִּזְכִּי בַּר נָשׁ הָכִי אֲכַתִּיב עַלִּיהּ לְעֵילָא, וְאַפִּילוּ בְּשַׁעֲתָא
 דְדִינָא שְׂרִיא עֲלוּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲדַכֵּר לִיהּ לְהֵהוּא
 טִיבוּ דְעַבְד וְזָכָה עִם בְּנֵי נָשָׁא. כְּמָא דְאֵתְ אֲמַר, (מְשַׁלִּי יֵא)

וְצִדְקָה תְּצִיל מַמּוֹת. בְּגִינֵי כַף אֲקָדִים לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְאַבְרָהָם בְּגִין דִּיזְכִּי וַיִּשְׁזַיַּב לְלוּט.

וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סְדוּם. תָּא חֲזִי, וַיִּקְוִמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים.
מִהֵיא סְעוּדָה דְּאַתְקִין לוֹ אַבְרָהָם וְזָכָה בְּהוּ.
אַף עַל גַּב דְּמִלְאָכִין הוּוּ, זָכָה בְּהוּ, וְכַל הָהוּא מִיכְלָא לָא
אַשְׁתָּאֵר מִנֵּיהּ כְּלוּם, בְּגִינֵי דְאַבְרָהָם, וְלִמְזִכֵּי בֵיהּ, דְּהָא
כְּתִיב וַיֹּאכְלוּ בְּאֶשָׁא דְלֵהוֹן (קב א) אֶתְאֲכִיל.

וְאִי תִימָא הָא תְּלַת מִלְאָכִין הוּוּ. הָאִי אֶשְׁ"א. וְהָאִי
מִי"א. וְהָאִי רוּחָ"א. אֶלָּא כָּל חַד וְחַד כְּלִיל בְּחִבְרִיָּה
וּבְגִינֵי כַף וַיֹּאכְלוּ. כְּגֻוּנָא דָּא (שמונת כד) וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֹהִים
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. אֲכִילָהּ וְדָאִית אֲכָלוּ דְאַתְזָנוּ מִן שְׂכִינְתָּא,
אוּף הָכָא וַיֹּאכְלוּ גְרָמוּ (ב"א גרמזו רמז) לְאַתְזָנָא (מגידה) מִהֵיא
סְטָרָא דְאַבְרָהָם אֶתְדַבֵּק בֵּיהּ, וּבְגִין כַּף לָא אֲשָׁאֵרוּ מִמָּה
דִּיהֵיב לֹון אַבְרָהָם כְּלוּם.

כְּגֻוּנָא דָּא בְּעֵי לִיה לְבַר נֶשׁ לְמִשְׁתֵּי מִהֵיא פֶּסָא
דְּבִרְכָה, בְּגִין דִּיזְכִּי לְהֵיא בְּרָכָה דְלַעֲיִלָּא. אוּף
אַנוּן אֲכָלוּ מִמָּה דְאַתְקִין לֹון אַבְרָהָם בְּגִין דִּיזְכִּין
לְאַתְזָנָא מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם. דְּהָא מִהֵיא סְטָרָא נְפִיק
מִזְוֵנָא לְכֻלָּהוּ מִלְאָכִי עֲלָאִי. וַיִּשְׁקִיפוּ, אֶתְעָרוּתָא דְרַחְמֵי
לְשִׁיזְבָּא לְלוּט. כְּתִיב הָכָא וַיִּשְׁקִיפוּ וְכְתִיב הָתָם (דברים כו)
הַשְׁקִיפָה מִמַּעוֹן קִדְשֶׁךָ. מַה לְהֵלֵן לְרַחְמֵי אוּף הָכָא
לְרַחְמֵי.

וְאִבְרָהָם הוֹלִיךְ עִמָּם לְשִׁלְחָם. לְמַעַבְד לֹון לְוִיָּה. אָמַר
 רַבִּי יִיסָא אִי תִימָא דְאִבְרָהָם יַדַּע דְּמִלְאֲכִין
 אֲנֹון אֲמַאי אַעֲבִיד לֹון לְוִיָּה. אָלָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶף
 עַל גַּב דְּהוּה יַדַּע (רַגִּיל הוּה לְמַעַבְד לְכֻלְהוּ בְּנֵי נֶשְׂאָ דְזֻמְיִין עֲמִיה לְמַעַבְד לֹון
 לְוִיָּה) (נ"א מַה דְּהוּה רַגִּיל לְמַעַבְד עִם בְּנֵי נֶשְׂאָ עֲבַד בְּהוּ וְאֵלָיו לֹון) בְּגִין דְּכֶף
 אֲצִטְרִיךְ לִיה לְבַר נֶשׁ לְמַעַבְד לְוִיָּה לְאוֹשְׁפִיזִין דְּהָא כֻּלָּא
 בְּהַאי תַּלְיָא, וּבְעוּד דְּאִיהוּ הוּה אֹזִיל עֲמָהוּן אֲתַגְּלִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלִיה דְּאִבְרָהָם דְּכַתִּיב וַיִּי אָמַר
 הַמְּכֶסֶה אֲנִי מֵאִבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה. וַיִּי הוּא וּבֵית
 דִּינִיָּה, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּה אֹזִיל (דף קד ע"ב) עֲמָהוּן.
 תָּא חֲזִי כַּד בַּר נֶשׁ עֲבִיד לְוִיָּה (לְבַר נֶשׁ) לְחַבְרִיה אִיהוּ
 אֲמַשִּׁיף (עֲלִיה) לְשַׁכְּינְתָּא לְאַתְחַבְּרָא בְּהַדִּיה וּלְמַהֲךְ
 עֲמִיה בְּאַרְחָא לְשׁוּבָא לִיה. וּבְגִין כֶּךָ בְּעִי לִיה לְבַר נֶשׁ
 לְלוּוִי לְאוֹשְׁפִיזָא בְּגִין דְּחַבְּר לִיה לְשַׁכְּינְתָּא וְאֲמַשִּׁיף
 עֲלִיה לְאַתְחַבְּרָא בְּהַדִּיה.

מְדַרְשׁ הַנְּעֵלָם

(דף קד ע"ב):

וַיִּי אָמַר הַמְּכֶסֶה אֲנִי
 מֵאִבְרָהָם וְגו' מַה כְּתִיב
 לְמַעַלָּה וַיִּקְוֹמוּ מִשָּׁם
 הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי
 סְדוּם לַעֲשׂוֹת דִּין בְּרִשְׁעִים.

בְּגִין כֶּךָ וַיִּי אָמַר הַמְּכֶסֶה

אֲנִי מֵאִבְרָהָם אֲשֶׁר

אֲנִי עוֹשֶׂה. רַבִּי חִיָּא פִּתַּח

כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יִי

אֱלֹהִים דְּבַר כִּי אִם גְּלָה

סוּדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים.

(עמוס א)

מֵה כְּתִיב אַחֲרָיו הַמְכַסֶּה
אֲנִי מֵאַבְרָהָם. אָמַר רַב
חֲסֵדָא אֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא עוֹשֶׂה דִין בְּרִשְׁעִים עַד
שְׁנַמְלֵךְ בְּנִשְׁמַתָּן שֶׁל
צַדִּיקִים הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
(איוב ד) מִנְשַׁמַּת אֱלוֹהִי יֵאבְדוּ.

וְכְתִיב הַמְכַסֶּה אֲנִי
מֵאַבְרָהָם. אָמַר הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא כְּלוּם יֵשׁ לִי
לַעֲשׂוֹת דִין בְּרִשְׁעִים עַד
שְׁנַמְלֵךְ בְּנִשְׁמַת הַצַּדִּיקִים,
וְאוֹמֵר לָהֶם, הֲרִשְׁעִים חֲטָאוּ
לְפָנַי, אַעֲשֶׂה בָהֶם דִין,
דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סְדוּם
וְעַמּוֹרָה כִּי רַבָּה וַחֲטָאתָם
וְגו'.

אָמַר רַבִּי אַבְהוּ הַנְּשַׁמָּה
עוֹמֶדֶת בְּמִקוּמָה וְהִיא יֵרָאָה
לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְלוֹמֵר לְפָנָיו
כְּלוּם, עַד שֵׁיֵאמֵר לְמַטְטְרוּן
שֵׁיֵגִישְׁנָה לְפָנָיו וְתֵאמֵר מֵה
שְׂרַצְתָּהּ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב
וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם, וַיֹּאמֶר הֲאֵפ
תִּסְפָּה צַדִּיק עִם רִשָּׁע חֲלִילָה
לָךְ וְגו'.

זָכָאִין אַנּוּן זָכָאִי עֲלָמָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְרֵיעִי
בְּהוּ, בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עֶבֶיד
בְּרִקִיעָא וְזַמִּין לְמַעֲבַד
בְּעֲלָמָא, עַל יְדֵי דְזָכָאִין
עֶבֶיד לִיהוּ, וְלֹא כִּפְסִי מִנִּייהוּ
לְעֲלָמִין כְּלוּם. בְּגִין
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי

לְשִׁתְּפָא בְּהַדִּיהוּ (לְצַדִּיקָא דְלֹא
תְהָא פְתוּחָן פֶּה לְרִשְׁעִיעִיא בְּכָל מַה דְּאִיהוּ
עֶבֶיד.

תָּא חֲזִי, כְּלָא גְלִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא)

לְצַדִּיקָא בְּגִין דְּאַנּוּן
אַתֵּיין וּמְזַהִירִין לְבַנֵּי נְשָׂא
לְאַתְבָּא מִחוּבֵייהוּ וְלֹא
יִתְעַנְשׂוּן מִגּוּ דִינָא עֲלָאָה
וְלֹא יֵהָא לֹון פְּתַחַא דְּפוּמָא
לְגַבִּיהוּ. בְּגִינֵי כֶךְ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אוֹדַע לֹון רְזָא
דְּאִיהוּ עֶבֶיד בְּהוּ דִינָא. תּוּ
בְּגִין דְּלֹא יִימְרוּן דְּהָא כְּלָא
דִינָא עֶבֶיד בְּהוּ דִינָא.

אוֹלֵי יֵשׁ חֲמֻשִׁים צְדִיקִים
וְגו'. הַנְּשֻׁמָּה פּוֹתַחַת
וְאוֹמֶרֶת רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם
שָׂמָא נִתְעַסְקוּ בְּנֵי פְּרָשִׁיּוֹת
שֶׁל תּוֹרָה, וְאָף עַל פִּי שְׂלֵא
נִתְעַסְקוּ לְשֻׁמָּה, שְׂכַר יֵשׁ
לָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא וְלֹא יִכְנָסוּ
לְגִיהֶנֶם. מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה
וַיֹּאמֶר יי אִם אֲמַצָּא בְּסֻדּוֹם
חֲמֻשִׁים צְדִיקִים וְגו'.

וְהָא (תַּנְיִנֵן) יִתִּיר אַנּוּן פְּרָשִׁיּוֹת
נ"ג הוּו. אֵלֶּא אָמַר רַבִּי
אֲבָהוּ חֲמֻשָּׁה סְפָרִים הֵם
בְּתוֹרָה וּבְכָל אֶחָד וְאֶחָד
נִכְלָלִים עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת
עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שְׂפָהֶם
נִבְרָא הָעוֹלָם חָשׁוּב עֲשָׂרָה
בְּכָל חֵד מְנַהוֹן הוּא חֲמֻשִׁים.

השלמה מההשמטות (סימן טו)

חֲמֻשִׁים הֵם בְּנֵי חֲמֻשִׁים
שְׁעָרֵי בִּינָה וְהֵם רְאוּיִים
לְהַצִּיל כָּל הָעוֹלָם בְּצַדִּיקְתָּם
וַיִּי הוֹדָה לְדַבְּרִיהָ וּכְשָׂרָתָהּ
שְׂלֵא מְצָאָהּ אֲמָרָה (בראשית
י"ח) אוֹלֵי יַחְסְרוּן חֲמֻשִׁים

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר ווֵי לוֹן
לְחִיבֵיָא דְלֹא יִדְעִין
וְלֹא מִשְׁגִּיחִין וְלֹא יִדְעִין
לְאַסְתְּמָרָא מִחוּבֵיִיהוּ. וּמַה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דֵּי כָּל
עוֹבְדוֹהֵי קְשׁוּט וְאוֹרַחְתֵּיהֵי
דִּין. לֹא עָבִיד כָּל מַה דְּעָבִיד
בְּעֵלְמָא עַד דְּגָלִי לְהוּ
לְצְדִיקֵיָא בְּגִין דְּלֹא יְהֵא
לוֹן פְּתַחַא דְּפוּמָא לְבִנֵּי
נְשָׂא.

(כאן שייך מדה שבסוף הספר סימן

ח"י, ע"י לקמן דף ק"ו ע"א ותמצאנו שם)

גַּבִּי בְּנֵי נְשָׂא לֹא כָּל שְׂפִין
דְּאִית לוֹן לְמַעְבַּד מְלִיִּיהוּ
דְּלֹא יִמְלָלוֹן בְּנֵי נְשָׂא סְטִיָּא
עֲלִיהוֹן. וְכֵן כְּתִיב, (במדבר לב)

וְהֵייתֶם נְקִיִּים מִיִּי
וּמִיִּשְׂרָאֵל. וְאִית לוֹן לְמַעְבַּד
דְּלֹא יְהֵא לוֹן פְּתַחוֹן פְּהֵ
לְבִנֵּי נְשָׂא, וַיִּתְרוֹן בְּהוֹן אִי
אַנּוּן חֲטָאן וְלֹא מִשְׁגַּחֵי

הַצְּדִיקִים חֲמֹשֶׁה, כְּלוּמַר
אוֹלֵי יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם
שֶׁעֲסָקוּ בִּידֵיעַת שְׁמֹךְ שֶׁהוּא
הַשֵּׁם בְּמִלּוּאוֹ שֶׁהוּא מִ"ה
יוֹד ה"א וַאֲוֹ ה"א כְּמִסְפָּר
אָדָם שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים י') וְעַתָּה
יִשְׂרָאֵל מָה יֵי אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל,
וּכְשֶׁלֹּא מְצָאָה חוֹזֶרֶת לוֹמֵר,
אוֹלֵי יִמְצְאוּן שֵׁם אַרְבָּעִים

(ככתוב בדפוס): (עד כאן מההשמטות)

עוֹד פּוֹתַחַת הַנְּשָׁמָה
וְאוֹמֶרֶת רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֶף
עַל פִּי שְׁלֹא נִתְעַסְקוּ בַתּוֹרָה
שֶׁמָּא קִבְּלוּ עוֹנְשֵׁם עַל מָה
שֶׁחָטְאוּ בְּבֵית דִּין וְנִתְכַפַּר
לָהֶם שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כה)
אַרְבָּעִים יִכְּנוּ לֹא יוֹסִיף.
וּמִמָּה שֶׁנִּתְבַּיֵּשׁוּ לְפָנֵיהֶם
דַּיִם לְהִתְכַפֵּר (לְפָנֵיהֶם) לָהֶם
שְׁלֹא יִכְּנוּ לְגִיהֵנָם. מָה
כְּתִיב אַחֲרָיו לֹא אַעֲשֶׂה
בְּעִבּוֹר הָאַרְבָּעִים.

השלמה מההשמטות (סימן טז)

עוֹד פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת רְבוּנוֹ
שֶׁל עוֹלָם אוֹלֵי יִמְצְאוּן שֵׁם

לְאַסְתָּמְרָא, דְּלֹא יִהְיֶה לִּיהִ
לְמַדַּת דִּינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא פִתְחָא דְפּוּמָא לְגַבֵּייהוּ.
וּבַמָּה, בְּתִשׁוּבָה וְעוֹבְדֵינָן
דְּכִשְׁרָן.

תָּא חֲזִי, וַיֵּי אָמַר הַמְכֶסֶה
אֲנִי מֵאַבְרָהָם. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא יִהְיֶה כָּל אֲרַעָא לְאַבְרָהָם
לְמַחֲוֵי לִיהִ אַחְסָנַת
יְרוּתָא לְעֵלְמִין, דְּכְתִיב כִּי
אֵת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵתָהּ
רָאָה לְךָ אֶתְנַנָּה וְגו'. וְכְתִיב
שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה. וּלְבַתֵּר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִטְרִיךְ
לְאַעְקָרָא אַתְרֵין אֱלִין. אָמַר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּכַר
יִהְיֶית יֵת אֲרַעָא לְאַבְרָהָם,
וְהוּא אֲבָא לְכֻלָּא, דְּכְתִיב כִּי
אֲבִי הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְתִּיךָ. וְלֹא
יָאוּת לִי לְמַמְחֵי בְּנִין וְלֹא

שְׁלֹשִׁים כְּלוּמַר אֲוֹלֵי יֵשׁ
 בֵּינֵיהֶם צְדִיקִים שְׁעֶסְקוּ
 וְהַשִּׁיגוּ אוֹתָם הַשְּׁלֹשִׁים
 מַעֲלוֹת הַרְמוּזוֹת בְּנִבְוֵאת
 יַחֲזַקְאֵל בְּפָסוּק וַיְהִי
 בְּשָׁלְשִׁים (שָׁנָה) וָגו' וְהֵם
 כְּלוּלִים בְּל"ב נְתִיבוֹת
 חֲכָמָה שֶׁהֵם כ"ב אוֹתִיּוֹת וַי'
 סְפִירוֹת. וְכֵן אֲוֹלֵי יֵשׁ
 בֵּינֵיהֶם אֲנָשִׁים צְדִיקִים
 יַחֲדֵי סְגוּלָה הַמִּיַּחֲדִים שְׁמֹךְ
 ב' פְּעָמִים בַּיּוֹם בְּפָסוּק שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל שְׁבֵה כְּלוּלִים י'
 סְפִירוֹת בְּמַלְת אַחַד הָאֱלֹהִים
 עִם הַחַי"ת הֵם תְּשַׁעַה
 וְהַמְלָה א' הֵרִי עֲשָׂרָה וְהַד'
 אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם
 עָלָה (תְּהִלִּים ק"ח) זֶה הַשֶּׁעַר לִי
 צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ וְדַלֹּת
 מִלְּשׁוֹן שֶׁעַר וְשְׁנֵי פְּעָמִים
 בַּיּוֹם הֵרִי עֲשָׂרִים.

וּכְשֵׁאִינָה מוֹצְאָה, חוֹזֶרֶת
 וּפּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת רְבוּנוּ שֶׁל
 עוֹלָם, אֲוֹלֵי יַמְצְאוּן שֵׁם
 עֲשָׂרָה כְּלוּמַר אֲוֹלֵי יַמְצְאוּ

אוֹדַע לְאַבוּהוֹן דְּקָרִית לִיה
 אַבְרָהָם אוֹהֲבֵי. וּבְגִין כֶּךָ
 אֲצַטְרִיךְ לְאוֹדַע לִיה, בְּגִין
 כֶּךָ (אָמַר) וַיֵּי אָמַר הַמַּכְסָּה אֲנִי
 מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא תָא חֲזִי (ק"א)
 עֲנוּתָנוּתָא

דְּאַבְרָהָם, דְּאָף עַל גַּב
 דְּאָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה פִּי
 רַבָּה. וְעַם כָּל דָּא דְּאוּרִיךְ
 עִמִּיה וְאוֹדַע לִיה דְּבַעֵי
 לְמַעַבְד דִּינָא בְּסְדוּם, לָא
 בַּעַא קַמִּיה לְשׁוּבָא לִיה
 לְלוּט וְלָא יַעֲבִיד בֵּיה דִּינָא.
 מֵאִי טַעְמָא בְּגִין דְּלָא
 לְמַתְבַּע אַגְרָא מִן עוּבְדוּי.

וְעַל דָּא שְׁלַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְלוּט וְשׁוּיב לִיה
 בְּגִינֵיה דְּאַבְרָהָם. דְּכַתִּיב
 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם

בִּינֵיהֶם מִי שְׁעוֹסֵק בַּעֲשָׂרָה
 מֵאֲמֵרוֹת וּבַעֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת
 בְּכָל יוֹם וְכֵן אוֹלֵי יַמְצֵאוֹן
 בִּינֵיהֶם עֲשָׂרָה שְׁמֻקְדִּימִים
 לְבֵית הַכְּנֶסֶת דֶּהָא תַּנּוּן כֹּל
 (הַנְּמֻצָא) הַנְּמֻנָה מֵעֲשָׂרָה
 רֵאשׁוֹנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת
 נוֹטֵל שָׂכָר כְּנֻגַד כּוֹלָם
 שְׂבָאִים אֲחֵרָיו, מָה כְּתִיב,
 לֹא אֲשַׁחִית בַּעֲבוּר הַעֲשָׂרָה.
 כֹּל זֶה יֵשׁ לְנִשְׁמַת הַצַּדִּיק
 לְלַמֵּד סִנְגוּרִיָּא וְזִכּוֹת עַל
 הָרָשָׁעִים לְהַשְׁקִיט הָאֵף
 וְהַחֲמָה וְכִיוֹן שְׂלֵא מְצֵאָה
 שׁוֹם זִכּוֹת לְלַמֵּד מָה כְּתִיב
 (בְּרֵאשִׁית י"ח) וַיֵּלֶךְ יִי כֹּאֲשֶׁר
 כִּלְהָ לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם
 וְאַבְרָהָם שָׁב לְמְקוֹמוֹ. מֵהוּ
 לְמְקוֹמוֹ, לְמְקוֹם מַעֲלָתוֹ
 הַיְדוּעָה. וְאִזּוּ נִסְתַּלַּק הַדַּיִן
 וְנִסְתַּלַּק הַסִּינְגוּר וְהַקְּטִינְגוּר
 מִקְטָרְג וְזֵהוּ (בְּרֵאשִׁית י"ט) וַיָּבֹאוּ
 שְׁנֵי הַמְּלָאכִים סְדוּמָה
 בַּעֲרֵב וְגו' וְלוֹט הוּא שְׁטָן
 הוּא יֵצֵר הָרַע יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר

וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ
 הַהֶפְכָּה וְגו'. מֵאֵי אֲשֶׁר יֹשֵׁב
 בְּהֵן לוֹט הָא אֲתָמָר. אֲבָל
 בְּגִין דְּכִלְהוּ חֵיִיבִין וְלֹא
 אֲשַׁתְּכַח (בִּינֵיהוּ) מִכְּלָהוּ
 דְּאִית לֵיה מִיַּדֵּי דְזִכּוּ, בַּר
 לוֹט. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא בְּכָל
 אֲתָר דְּדִיִּירִין בֵּיה חֵיִיבִין
 חָרִיב אִיהוּ.

אֲשֶׁר יֹשֵׁב בְּהֵן לוֹט. (קח א)
 וְכִי בְּכִלְהוּ הָוָה יִתִּיב
 לוֹט, אֲלֵא בְּגִינֵיה הָוּוּ יִתְּבִי
 דְלֵא אֲתַחֲרְבוּ. וְאִי תִימָא
 בְּזִכּוֹתֵיה, לֵא. אֲלֵא בְּזִכּוֹתֵיה
 דְאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 תָּא חֲזִי, דְשְׁמוּשָׁא דְעַבִּיד
 בַּר נָשׁ לְזַפְּאָה, הֵהוּא
 שְׁמוּשָׁא אֲגִין עֲלֵיה בַּעֲלָמָא.
 וְלֹא עוֹד אֲלֵא דְאָף עַל גַּב
 דְּאִיהוּ חֵיִיבָא, אוֹלִיפְ
 מְאַרְחוּי וְעַבִּיד לוֹן.

סְדוּם כִּי שָׁם בֵּיתוֹ דְּכַתִּיב
 (בראשית ד) לַפֶּתַח חַטָּאת
 רוֹבֵץ. וּמִתְחַבֵּר עִם בְּנֵי אֲדָם
 וּמִטְעָה אוֹתָם עַד שְׁמוֹרִידִם
 לְבָאֵר שְׁחַת וְהוּא גַם בֵּין
 עִמָּהֶם נִידוּן עַל שְׁהִטְעָה
 אוֹתָם וַיּוֹרֵד עַד צַעֲרָה
 דְּגֵהִינָם וְזֵהוּ (בראשית י"ט) הִנֵּה
 נָא הָעִיר הַזֹּאת קְרוּבָה לָנוּם
 שָׁמָּה.

הַרוֹצֵחַ, הוּא עֲשׂו שׁוֹפֵךְ
 דְּמַיִם וְהִיא מְצַעֵר וְאַף עַל פִּי
 שִׁיּוֹרֵד וְנִידוּן שָׁם עִם כָּל זֶה
 תְּאֻתּוֹ וְחִשְׁקוֹ לְחִזּוֹר
 וּלְהִטְעוֹת לְאַחֵרִים וְזֵהוּ
 (בראשית י"ט) וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעָה:
 (עַד כֵּאן מִדְּהַשְׁמִטוֹת)

עוֹד פּוֹתַחַת וְאוֹמְרַת אוֹלֵי
 יֵשׁ שָׁם שְׁלֹשִׁים, אוֹלֵי יֵשׁ
 בֵּינֵיהֶם צְדִיקִים שְׁהַשִּׁיגוּ
 שְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת הַרְמוּזִים
 בְּפֶסוּק (יחזקאל א) וַיְהִי
 בְּשִׁלְשִׁים שָׁנָה וְהֵם פְּלוּלִים
 בְּל"ב נְתִיבוֹת שְׁהֵם כ"ב
 אוֹתִיּוֹת וַי' סְפִירוֹת לְפַעְמִים

תָּא חֲזִי דְהָא בְּגִין דְּאִתְחַבֵּר
 לוֹט בְּהַדְיָה דְּאַבְרָהָם
 אַף עַל גַּב דְּלֹא אוֹלִיף כָּל
 עוֹבְדוֹי, אוֹלִיף לְמַעַבְד טִיבוֹ
 עִם בְּרִיִּין כְּמָה דְּהוּה עֶבֶיד
 אַבְרָהָם, וְדָא הוּא דְּאוֹתִיב
 לְכָל אַנּוּן קַרְתֵּי כָּל הַהוּא
 זְמַנָּא דִּיתְבוּ בְּתַר דְּעָאֵל לוֹט
 בֵּינֵיהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי,
 דְּשְׁכִינְתָּא לֹא אַעֲדֵי
 מִנִּיהַ דְּאַבְרָהָם בְּהַהִיא
 שְׁעַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אָמַר לִיהַ (בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא עַמִּיהַ), אָמַר לִיהַ רַבִּי
 אֶלְעֶזֶר וְהִיא שְׁכִינְתָּא הָהּ
 מְלִיל עַמִּיהַ דְּהָא (בְּדַרְגָּא) דָּא
 אֶתְגַּלִּי עֲלֵיהַ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ו) וְאָרָא
 אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל
 יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדַּי. אָמַר לִיהַ

הם כלולים לְשִׁמוּנָהּ.

עוד פותחת ואומרת אולי ימצאון שם עשרים, שמא יגדלו בנים לתלמוד תורה ויש להם שכר לעשרת הדברות שתי פעמים בכל יום, דאמר רבי יצחק כל המגדל בנו לתלמוד תורה ומוליכו לבית רבו בבקר ובערב מעלה עליו הכתוב

הַכִּי הוּא וַדַּאי. וְתֵא חַזִּי מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סְדוּם וְעִמְרָה כִּי רַבָּה. בְּקִדְמִיתָא וַיִּי אָמַר. וּלְבִסוּף וַיֹּאמֶר יי זַעֲקַת סְדוּם וְעִמְרָה וְגו'. דָּא אִיהוּ דְרָגָא עֲלָאָה דְאִתְגַּלִּי לִיהַּ עַל דְרָגָא תַּתָּאָה,

באלו קיים (עליו) התורה ב' פעמים בכל יום. מה כתיב ויאמר לא אשחית בעבור העשרים.

עוד פותחת ואומרת אולי ימצאון שם עשרה. אומרת רבוננו של עולם שמא היו מאותם העשרה הראשונים של בית הכנסת שנוטל שכר כנגד כלם שבאים אחריהם, מה כתיב (בידה) ויאמר לא אשחית בעבור העשרה.

כל זה יש לנשמת הצדיק לומר על הרשעים, כיון שלא נמצא בידם כלום, מה כתיב וילך יי כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו. מהו למקומו. למקום מעלתו הידועה.

אמר רבי מצוה לו לאדם להתפלל על הרשעים כדי שיחזרו למוטב ולא יבנסו לגיהנם. דכתיב, (תהלים לה) ואני בחלותם לבושי שק וגו'. ואמר רבי אסור לו לאדם להתפלל על הרשעים שיסתלקו מן העולם, שאלמלא סלקו הקדוש ברוך הוא לתרח מן העולם כשהיה עובר עבודה זרה, לא בא אברהם אבינו לעולם, ושבטי ישראל לא היו, והמלך דוד ומלך המשית,

וְהַתּוֹרָה לֹא נִתְּנָה, וְכָל אוֹתָם הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַנְּבִיאִים לֹא
 הָיוּ בְּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֵּינון שְׂרוּאָה הַקְּרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא
 נִמְצָא בְּרֻשָׁעִים כְּלוּם מִכָּל אוֹתָם הָעֲנִינִים, מֵה בְּתִיב וַיְבֹאוּ שְׁנֵי
 הַמְּלָאכִים סְדוּמָה וְגו', (עד כאן מדרש הנעלם)

זהר

(דף קה ע"ב)

אֲרָדָה נָא וְאֲרָאָה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כְּלָה.
 לְמֵאן קָאֲמַר. אִי תִימָא לְאַנוּן מְלֹאכִין. מֵאן חָמָא
 מְלִיל עִם דָּא וּפְקִיד לְדָא. אֶלָּא לְאַבְרָהָם קָאֲמַר
 דְּבַר־שׁוֹתִיָּה קְיִימִין אַנוּן אַתְרֵי. דְּבַר אַחַר לְאַנוּן מְלֹאכִין.
 מֵה דְּאֲתַמַּר לְאַבְרָהָם מֵה טַעֲמָא עָשׂוּ. עָשָׂה מִבְּעֵי לִיָּה.
 מֵאִי עָשׂוּ. (אֶלָּא) דָּא אַבְרָהָם וּשְׁכִינְתָּא דְּלֹא אַעֲדֵי מִנִּיהּ.
 עָשׂוּ מֵה דְּאֲתַמַּר לְמְלֹאכִין, בְּגִין דְּהוּוּ זְמִינִין תַּמָּן
 וְהוּוּ מִשְׁתַּכְּחִין לְמַעַבַּד דִּינָא, וְעַל דָּא עָשׂוּ.

דְּבַר אַחַר עָשׂוּ (לְמַעַבַּד) כְּתַרְגוּמוֹ עֲבָדוּ. וְכִי לֹא הוּוּ יַדַּע
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אָמַר אֲרָדָה נָא וְאֲרָאָה,
 וְהָא כְּלָא אַתְגְּלִי קַמִּיהּ. אֶלָּא אֲרָדָה נָא מִדְּרָגָא דְּרַחֲמֵי
 לְדְרָגָא דְּדִינָא, וְהֵינְנוּ (הָאִי) יְרִידָה. וְאֲרָאָה, רֵאִיָּה דָּא
 הִיא לְאַשְׁגָּחָא עֲלִיהוֹן בְּמֵאן דִּינָא יַדִּין לוֹן.

אֲשַׁכְּחִין רֵאִיָּה לְטַב וְאֲשַׁכְּחִין רֵאִיָּה לְבִישׁ. רֵאִיָּה
 לְטַב, דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ב) וַיְרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע. רֵאִיָּה לְבִישׁ, דְּכַתִּיב אֲרָדָה נָא וְאֲרָאָה (ב"א

אֲשַׁכְּחֶנּוּ יְרִידָה לְטַב וְאֲשַׁכְּחֶנּוּ יְרִידָה לְבִישׁ. לְטַב דְּכַתִּיב, (שמות ט) וַיֵּרֶד יְיָ עַל הַר סִינַי. (במדבר יא) וַיֵּרְדֵתִי וְדַבַּרְתִּי עִמָּךְ שָׁם. יְרִידָה לְבִישׁ אֲרָדָה נָא בְּגִין) לְאֲשַׁגְחָא עֲלֵייהוּ בְּדִינָא, וְעַל דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאֲבֵרָתָם:

וְאֲבֵרָתָם הָיוּ יְהִיָּה לְגוֹי גָּדוֹל וְעֲצוּם. מֵאִי טַעְמָא בְּרַכָּה דָּא הָכָא. אֲלֵא בְּגִין לְאֻדְעָא דְאֶפִּילוּ בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב בְּדִינָא עַל עֲלָמָא לָא אֲשַׁתַּנִּי. דְהָא יְתִיב בְּדִינָא עַל דָּא (ד"א ל"ג וַיְתִיב) וּבִרְחַמֵּי עַל דָּא וְכֻלָּא בְּרַגְעָא חֲדָא וּבְשַׁעְתָּא חֲדָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב, (תהלים ט) וְאֲנִי תִפְלַתִּי לְךָ יְיָ עַת רְצוֹן. זְמַנִּין דְאִיהוּ עַת רְצוֹן וְזְמַנִּין דְלֹא אִיהוּ עַת רְצוֹן. זְמַנִּין דְשָׁמַע וְזְמַנִּין דְלֹא שָׁמַע. זְמַנִּין דְאֲשַׁתְּכַח וְזְמַנִּין דְלֹא אֲשַׁתְּכַח דְכַתִּיב, (ישעיה נה) דִרְשׁוּ יְיָ בְּהַמְצָאוֹ קְרֹאוּהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר פָּאן לִיחִיד פָּאן לְצַבּוּר. פָּאן לְאַתְר חַד וְכָאן לְכוּלֵי עֲלָמָא. בְּגִינֵי כֵךְ בְּרִיךְ לִיָּה לְאֲבֵרָתָם דְאִיהוּ שְׁקִיל כְּכֹל עֲלָמָא דְכַתִּיב, (בראשית ב) אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם (ובְכַתִּיב) וְתַנִּינָן בְּאֲבֵרָתָם. יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא שְׁלֵשִׁים. הָכִי תַנִּינָן תְּלַתִּין צְדִיקִים אֲזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֹל דְרָא וְדָרָא לְעֲלָמָא. כְּמָה דְאֲזַמִּין לְאֲבֵרָתָם.

השלמה מההשמטות (סימן יז)

לְאַבְרָהָם. וּמָנָא חֲדָא נִפְק רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחָמָא (וְחָזָא)
עֲלֵמָא דְחֻשִׁיף וְאִפִּיל וְאַסְתַּתֵּם נְהוּרִיָּה. אָמַר
לִיָּה לְרַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא וְנַחְזִי מָה בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמַעַבְד בְּעֲלָמָא. אֲזֵלוּ וְאַשְׁכְּחוּ חַד מִלְּאַכָּא דְדָמִי לְטוּרָא
רַבְרָבָא וְאַפִּיק תְּלַתִּין שְׁלֵהוּבִין דְנִוְרָא מְפּוּמִיָּה. אָמַר לִיָּה
רַבִּי שְׁמַעוֹן מָה אַתְּ בְּעֵי לְמַעַבְד. אָמַר לִיָּה בְּעֵינָא
לְמַחְרַבִּיָּה לְעֲלָמָא בְּגִין דְלֹא שְׂכִיחֵי תְּלַתִּין זַפְּאִין בְּדָרָא
דְהַכִּי גָזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַבְרָהָם דְכָתִיב (בְּרֵאשִׁית י"ח)
הָיוּ יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא תְּלַתִּין.

אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמִטּוֹ מִינְךָ, זִיל קַמִּיָּה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְאַימָא לִיָּה, בַּר יוֹחָאֵי שְׂכִיחַ בְּאַרְעָא.
אֲזַל הֵהוּא מִלְּאַכָּא קַמִּיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר לִיָּה,
מֵאֲרִיָּה דְעֲלָמָא גְּלִי קַמְךָ מָה דְאָמַר לִי בַר יוֹחָאֵי. אָמַר
לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זִיל אַחְרַבִּיָּה לְעֲלָמָא וְלֹא תִשְׁגַּח
בְּבַר יוֹחָאֵי.

אַתָּא חֲזִיָּה ר' שְׁמַעוֹן לְמִלְּאַכָּא אָמַר לִיָּה אֵי לֹא תִיזִיל,
גּוֹזְרָנָא עֲלֶיךָ דְלֹא תִיעוּל לְשִׁמְיָא וְתִהוּי בְּאַתְר
עָזָא וְעֲזָאֵל וְכַד תִּיעוּל קַמִּיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִימָא
לִיָּה אֵי לִית תְּלַתִּין זַפְּאִין בְּעֲלָמָא לְיַהוּוֹן עֲשְׂרִין דְהַכִּי
כָּתִיב לֹא אַעֲשֶׂה בְּעַבּוֹר הַעֲשָׂרִים וְאֵי לִית עֲשָׂרִים לְיַהוּוֹ

עֲשֶׂה דְהַכִּי כְּתִיב לֹא אֲשַׁחֲת בְּעִבּוֹר הַעֲשָׂרָה וְאִי לִית
 עֲשֶׂה לִיהוּוֹ תִרִין דְּאִינוּן אָנָּא וּבְרִי, דְּהַכִּי כְּתִיב (דְּבָרִים י"ט)
 עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דְּבַר, וְאִין דְּבַר אֱלֹא עוֹלָם
 דְּכְתִיב (תְּהִלִּים ל"ג) בְּדַבַּר יְיָ שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ. וְאִי לִית תִּרִין, הֵא
 אִית חַד וְאָנָּא הוּא דְּכְתִיב (מְשָׁלֵי י') וְצַדִּיק יִסוּד עוֹלָם. בְּה
 שְׁעֵתָא קָל מִן שְׁמַיָּא נִפְק וְאָמַר, זַכָּאָה חוּלְקָךְ רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָזַר לְעֵילָא וְאֵת מְבַטְל
 לְתַתָּא בּוֹדָאי עֲלַךְ אֲתַמַּר (תְּהִלִּים קמ"ה) רְצוֹן יִרְאוּ יַעֲשֶׂה:

(עד כאן מזהה שמטות)

פָּתַח וְאָמַר, (שְׁמוּאֵל ב כג) מִן הַשְּׁלֹשִׁים הַכִּי נִכְבַּד וְאֵל
 הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא וְגו'. מִן הַשְּׁלֹשִׁים הַכִּי נִכְבַּד,
 אֵלִין אַנוּן תְּלַתִּין צַדִּיקִים דְּאֲזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְעֵלְמָא וְלֹא יְבַטְל לֹון מְנִיָּה. וּבְנִיָּהוּ בִן יְהוּדָע כְּתִיב בֵּיה
 מִן הַשְּׁלֹשִׁים הַכִּי נִכְבַּד אִיהוּ חַד מְנִיָּהוּ.
 וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא. דְּלֹא שְׁקִיל לְתַלְתָּא אַחַרְנִין
 דְּעֵלְמָא קָאִים עֲלֵיָּהוּ. וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא. לְמַהוּי
 בְּמְנִיָּנָא כְּחַד מְנִיָּהוּ. בְּאַנוּן תְּלַתִּין זַכָּאִין זַכָּה לְמִיעַל
 בְּחוּשְׁבָּנָא, אֲבָל וְאֵל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָּא, דְּלֹא זַכָּה
 לְאַתְחַבְּרָא בְּהוּ וּלְמַהוּי עֲמַהוּן בְּחוּלְקָא חַדָּא. יְהִי"ה, כְּמַה
 דְּתַנִּין תְּלַתִּין הוּהּ. וּבְגִין כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַכִּיָּה
 בְּאַנוּן תְּלַתִּין צַדִּיקִים.

תָּא חֲזִי, אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם וְעַקַּת
 סְדוּם וְעַמּוּרָה פִּי רַבָּה, דְּהָא סְלִיקַת קְדָמִי מַה דְּאַנּוּן
 עֲבָדִין לְכָל עֲלָמָא, דְּכָל עֲלָמָא מְנַעֵי רַגְלֵיהוּ דְּלָא
 לְמִיעֵל בְּסְדוּם וְעַמּוּרָה דְּכְתִיב, (אִיּוֹב כח) פֶּרֶץ נַחַל מִעַם גָּר
 הַנְּשַׁכְּחִים מִנִּי רָגַל דְּלוּ מֵאַנוּשׁ נָעוּ. פֶּרֶץ נַחַל מִעַם גָּר,
 פְּרָצָה הִוָּה פְּרִיץ נַחַל לְאַנּוּן בְּנֵי עֲלָמָא דְּעָאלוּ לְתַמְנָן.
 דְּכֻלְהוּ דְּחַמָּאן לְמָאן דְּהוּוּ יְהִיבֵי לְמִיכַל וּלְמִשְׁתֵּי לְבַר נָשׁ
 אַחֲרָא, שְׂדֵיִין לִיה (בְּנוֹקְבֵי דְּנִקְרִי) בְּעוּמְקָא דְּנַהֲרָא, וְאִיהוּ
 דְּנָטִיל לִיה הַכִּי נָמִי.

וְעַל דָּא פְּלָהוּ בְּנֵי עֲלָמָא הֲוּוּ נְשַׁכְּחִים מִנִּי רָגַל. דְּמְנַעֵי
 רַגְלֵיהוּ דְּלָא לְמִיעֵל תַּמְנָן. וּמָאן דְּעָאל, דְּלוּ
 מֵאַנוּשׁ נָעוּ, דְּהוּוּ דְּלִי גּוּפָא בְּכַפְנָא לָא הֲוּוּ יְהִיבֵי לִיה
 לְמִיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וְאַשְׁתַּנִּי דִּיּוֹקְנִיָּה מִשְׁאַר בְּנֵי עֲלָמָא,
 דְּכְתִיב דְּלוּ מֵאַנוּשׁ, נָעוּ. כְּתִיב הָכָא נָעוּ. וְכְתִיב הָתָם
 נָעוּ מִעַגְלוֹתֶיהָ. הַכִּי נָמִי הֲוּוּ סְטָאן מְעַגְלִין וְאַרְחִין
 דְּלָא לְמִיעֵל תַּמְנָן. וְאַפִּילוּ עוֹפֵי שְׂמִיָּא הֲוּוּ מְנַעֵי (דף קו ע"א)
 לְמִיעֵל תַּמְנָן דְּכְתִיב, (אִיּוֹב כח) נְתִיב לָא יִדְעוּ עֵיט וְגו'.
 וּבְגִינֵי כַּךְ פְּלִי עֲלָמָא הֲוּוּ צוּוּחִין עַל סְדוּם וְעַל עַמּוּרָה
 וְעַל פְּלָהוּ קַרְתֵּי. דְּכֻלְהוּ פְּגוּוּנָא חֲדָא הֲוּוּ.
 וְעַקַּת סְדוּם וְעַמּוּרָה פִּי רַבָּה. אָמַר לִיה אַבְרָהָם. אַמַּאי.
 אָמַר לִיה וְחַטָּאתָם פִּי כְּבֹדָה מְאֹד. בְּגִינֵי כַּךְ

אֲרֹדָה נָא וְאֶרְאֶה, הַכְּצַעְקָתָהּ. הַכְּצַעְקָתָם מִבְּעֵי לֵיהּ,
 דְּהָא פְּתִיב וְעַקְתָּ סְדוּם וְעַמּוּרָה וְתִרִי קְרִיתִי הוּוּ, אִמַּאי
 הַכְּצַעְקָתָהּ. אֶלָּא הָא אִוְקֻמוּהָ.

תָּא חֲזִי, בְּסִטְרָא דְתוּתֵי קָלָא דְבִרְדָּא סְלִקִין קוּטְרִי
 כְּלָהוּ בְּכַתְפָּא מִתְּכַנְשֵׁי בְּחַד טִיף וְעָאֲלִין בְּגוּ נִוְקְבֵי
 דְתַהוּמָא רַבָּא, אֶתְעֵבִידוּ חֲמִשׁ בְּחַד. חַד אִיהוּ כַּד (צִלְיָן
 קִלְיוֹ) אִיכָּא צִלְיָן קָלִין דְכְּלָהוּ אֶתְעֵבִידוּ חַד. קָלָא דְסְלִיק
 מִתְּתָא עָאל בִּינֵייהוּ וְאֶתְמַשְׁכוּ כְּחַד. וְהָהוּא קָלָא סְלִקָּא
 וְנַחְתָּא תְּבַעָא דִינָא לְאֶתְמַשְׁכָּא לְתַתָּא. כַּד הָאִי קָלָא
 סְלִקָּא לְמַתְבַּע דִינָא כַּדִּין אֶתְגְּלִי לְאֶשְׁגָּחָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּדִינָא.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַכְּצַעְקָתָהּ. מֵאֵן הַכְּצַעְקָתָהּ, דָּא
 גְּזֵרַת דִינָא דְתְּבַעָא דִינָא כַּל יוּמָא. דְּהִכִּי תַנְיִנָן
 כַּמָּה שְׁנִין קִיָּמָא גְּזֵרַת דִינָא וְתְּבַעָא מְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עַל דְזַבִּינוּ אַחֵוּי דִיוֹסְףָּ לִיוֹסְףָּ. בְּגִין דְגְּזֵרַת דִינָא
 צְוּוּחַת עַל דִינָא, וְעַל דָּא הַכְּצַעְקָתָהּ, הִבָּאָה אֵלַי.

מַאי (קו א) הִבָּאָה אֵלַי. דָּא הוּא רְזָא כַּמָּא דְאֶתְ אֲמַר,
 (אֶסְתֵּר ב) בְּעֶרְבַּ הִיא בָּאָה וּבִבְקָר הִיא שָׁבָה. וְדָא הוּא
 הִבָּאָה אֵלַי תְּדִיר. כַּגּוּוּנָא דָּא קִץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי וְהָא
 אֶתְמַר. עֲשׂוּ כְּלָהּ הָא אֶתְמַר:

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפֶּה צְדִיק עִם רָשָׁע. אֲמַר

רַבִּי יְהוּדָה מֵאֵן חָמָא אַבָּא דְרַחֲמָנוּתָא כְּאַבְרָהָם. תָּא חֲזִי,
 בְּנַח כְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קִץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי וְגו'.
 עֲשֵׂה לָךְ תִּבְתַּע עֲצֵי גֶפֶר. וְאַשְׁתִּיק וְלֹא אָמַר לִיה מִיָּד.
 וְלֹא בִעָא רַחֲמֵי. אֲבָל אֲבָרָהֶם בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר לִיה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַקַּת סְדוּם וְעִמּוֹרָה כִּי רַבָּה וְגו'.
 אֲרִדָּה נָא וְאֲרִאָה וְגו'. מִיָּד כְּתִיב וַיִּגַּשׁ אֲבָרָהֶם וַיֹּאמֶר
 הָאֵף תִּסְפֶּה צְדִיק עִם רָשָׁע.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אוּף אֲבָרָהֶם לָא עֲבַד שְׁלִימוּ כְּדָקָא
 יְאוּת. נַח לָא עֲבִיד מִיָּדִי, לָא הָאִי וְלֹא הָאִי.
 אֲבָרָהֶם תְּבַע דִּינָא כְּדָקָא יְאוּת דְלָא יְמוּת זַכָּאָה עִם
 חֵיבָא. וְשָׂאֲרֵי מַחֲמָשִׁים עַד עֲשָׂרָה, עֲבַד וְלֹא אֲשֻׁלִים,
 דְלָא בִעָא רַחֲמֵי בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף, דְאָמַר אֲבָרָהֶם לָא
 בְּעִינָא לְמַתְבַּע אֲגַר עוּבְדוּי.

אֲבָל מֵאֵן עֲבַד שְׁלִימוּ כְּדָקָא יְאוּת, דָּא מִשָּׂה. דְכִיּוֹן
 דְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שְׁמוֹת ל"ב) סְרוּ מִהַר מִן
 הַדֶּרֶךְ וְגו'. עֲשׂוּ לָהֶם עֶגְלָה מִסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהּ. מִיָּד מַה
 כְּתִיב וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו יְיָ אֱלֹהָיו וְגו'. עַד דְאָמַר וְעַתָּה
 אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ.
 וְאֵף עַל גַּב דְּכֻלְהוּ חָטוּ, לָא זֹז מִתַּמָּן עַד דְאָמַר לִיה
 סְלַחְתִּי כְּדַבְרֶךְ. אֲבָל אֲבָרָהֶם לָא אֲשַׁגַּח אֶלָּא אִי אֲשַׁתְּכַח
 בְּהוּ זַכָּאִי וְאִם לָאוּ לָא. וְעַל דָּא לָא הוּהּ בְּעֵלְמָא בַר נֶשׁ
 דִּיגִין עַל דְרִיָּה כְּמִשָּׂה דְאִיהוּ רַעֲיָא מְהִימְנָא.

וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר, אֶתְקִין גְּרָמִיָּה לְמַתְּבַע דָּא. אוּלַי
 יִמְצְאוּ שָׁם חַמְשִׁים. שָׂרָא מִחַמְשִׁים דְּאִיהוּ
 יִשְׂרׁוּתָא לְמַנְדַּע, עַד עֲשָׂרָה דְּאִיהוּ עֲשִׂירָאָה סוּפָא דְּכָל
 דְּרַגִּין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק עַד עֲשָׂרָה, אֲלִין עֲשָׂרָה יוּמִין דְּבִין
 רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכְּפוּרִים. בְּגִין כֶּךָ שָׂרָא
 מִחַמְשִׁים עַד עֲשָׂרָה.

השלמה מזהה שמטות (סימן יח)

דְּאִיהוּ יִשְׂרׁוּתָא עַד עֲשָׂרָה דְּאִיהוּ עֲשָׂרָה סוּפָא דְּדַרְגִין
 וְכִיּוֹן דְּמָטָא עַד עֲשָׂרָה אָמַר, מִכָּאן וּלְתַתָּא לָאו
 אֲתַר לְקַיִמָא בְּתִשׁוּבָה וְתַב וְאָמַר אַרְבַּעִים בְּגִין
 דִּישְׁתַּזְבוּן ד' קַרְיִין, וְתַב וְאָמַר שְׁלֹשִׁים בְּגִין דִּישְׁתַּזְבוּן
 ג' קַרְיִין, וְתַב וְאָמַר עֲשָׂרִים בְּגִין דִּישְׁתַּזְבוּן תְּרִין קַרְיִין,
 וְתַב וְאָמַר עֲשָׂרָה בְּגִין דִּישְׁתַּזְבוּן קַרְתָּא הַדָּא מְאִינוּן
 חַמְשָׁה בְּגִינֵי כֶּךָ לָא נַחֲת לְתַתָּא מִן עֲשָׂרָה: (ער כאן

מזהה שמטות)

וְכִיּוֹן דְּמָטָא לְעֲשָׂרָה, אָמַר מִכָּאן וּלְתַתָּא לָאו הוּא אֲתַר
 דְּקַיִמָא בְּתִשׁוּבָה, בְּגִינֵי כֶּךָ לָא נַחֲת לְתַתָּא
 מִעֲשָׂרָה:

מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם

(ד' קו ע"א)

רַבִּי פֶּתַח בְּהַאי קָרָא (שופטים
 א) וְאַלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנִּיחַ יְיָ
 לְנַפְשׁוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר
 רַבִּי חֲזִי הַנִּיחַ בְּהַהוּא עֲלָמָא
 (ולית עֲלָמָא) קָאִים (ד"א וְלִית
 מַעְלָה) אֱלֹא בְּאַנּוּן (ד' קו ע"ב)
 דְּשִׁלְיִטִּין עַל רְעוּתָא דְּלַבְהוֹן
 שְׁנַאֲמַר (תהלים פא) עֲדוּת
 בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ וְגוֹ'. אָמַר רַב
 יְהוּדָה לָמָּה זָכָה יוֹסֵף
 לְאוּתָהּ הַמַּעְלָה וְהַמְּלָכוּת,
 בְּשִׁבִיל שְׂכַבְשׁ יַעֲרוּ. דְּתַנִּינָן
 כָּל הַכּוֹבֵשׁ אֶת יַעֲרוּ
 מְלָכוּתָא דְּשִׁמְיָא אַחִיל
 עֲלֵיהּ.

דְּאָמַר רַב אַחָא לֹא בָּרָא
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַיַּעַר הָרַע
 אֱלֹא לְנַפְשׁוֹת בּוֹ בְּנֵי אָדָם.
 וְכִי בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְנַפְשׁוֹתָא בְּבְנֵי נֶשְׁאָא אִין.
 דְּאָמַר רַב אַחָא מָנָא לָן
 מְדַכְתִּיב, (דברים יג) כִּי יָקוּם
 בְּקִרְבְּךָ נָבִיא וְגוֹ' וְכָא הָאוּת

וַיֵּבֵאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים

סְדוּמָה בְּעָרֵב וְגוֹ'.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי תָא חֲזִי מַה
 כְּתִיב לְעֵילָא וַיֵּלֶךְ יְיָ כַּאֲשֶׁר
 (ד' קו ע"ב) כָּלָה לְדַבֵּר אֶל
 אַבְרָהָם. דְּהָא כִּיּוֹן דְּאֶתְפָּרֶשׁ
 שְׂכִינְתָא מֵאַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם
 תָּב לְאַתְרֵיהּ, כְּדִין וַיֵּבֵאוּ
 שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוּמָה
 בְּעָרֵב, דְּהָא חַד אֶסְתַּלַּק
 בְּשְׂכִינְתָא, וְאַשְׁתָּארוּ אַנּוּן
 תְּרִין.

כִּיּוֹן דְּחָמָא לוֹט לוֹן, רְהַט
 בְּתַרְיֵיהּ. מַאי טַעְמָא,
 וְכִי כָּל אַנּוּן דְּהוּוּ אֶתְיִין
 אִיהוּ אָעִיל לוֹן לְבֵיתֵיהּ
 וַיִּהְיֶב לוֹן לְמִיכַל וְלְמִשְׁתֵּי
 וּבְנֵי מִתָּא הֵיךְ לָא קָטְלִין
 לֵיהּ, דְּהָא לְבַרְתֵּיהּ עֲבָדוּ
 דִּינָא. וְמַאי הוּא. דְּבַרְתֵּיהּ
 דְּלוֹט יַהֲבַת פֶּתָא דְּנֶהְמָא

וְהַמוֹפֵת וְגו' כִּי מִנְסָה יי
 אֱלֹהֵיכֶם וְגו'. וְלָמָּה בְּעֵי
 נִסוּתָא דְהָא כָּל עוֹבְדוֹי דְּבַר
 נֶשׁ אֲתַגְלִי קַמִּיהּ, אֵלָּא שְׂלֵא
 לְתַת פְּתַחוֹן פֶּה לְבַנֵי אָדָם.
 רֵאה מַה כְּתִיב וְלוֹט יוֹשֵׁב
 בְּשַׁעַר סְדוֹם, דְּהוּהוּ יְתִיב
 לְנִסוּתָא לְבַרְיֵיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵאֵי דְכְּתִיב
 (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים בַּיָּם נִגְרָשׁ
 וְגו'. אֲפֹלוּ בְּשַׁעַת דִּינּוּ שְׁל
 רִשָּׁע הוּא מַעִיז פָּנָיו וְאִזֵּי
 הוּא בְּרִשָּׁעְתּוֹ קָיִים, רֵאה
 מַה כְּתִיב טָרַם יִשְׁכְּבוּ וְגו'.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשֵׁם שְׁבָרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא גַן עֵדֵן
 בְּאֶרֶץ כְּדָ בְּרָא גֵיהֶנָם
 בְּאֶרֶץ. וְכִשְׁם שְׁבָרָא גַן עֵדֵן
 לְמַעְלָה כְּדָ בְּרָא גֵיהֶנָם
 לְמַעְלָה.

גַּן עֵדֵן בְּאֶרֶץ דְּכְּתִיב,
 (בראשית ב) וַיִּטַּע יי אֱלֹהִים גַּן
 בְּעֵדֵן וְגו'. גֵּיהֶנָם בְּאֶרֶץ
 דְּכְּתִיב, (איוב י) אֶרֶץ עֵיפְתָה
 כְּמוֹ אוּפֵל וְגו'. גַּן עֵדֵן

לְחַד עֲנִיא, יִדְעוּ בְּה, שְׁפוּהָ
 דּוּבְשָׂא וְאוֹתְבוּהָ בְּרִישׁ
 אִיגְרָא עַד דְּאֲכַלוּהָ צְרַעִי.
 אֵלָּא בְּגִין דְּהוּהוּ בְּלִילִיא
 חָשִׁיב דְּלֹא יִסְתַּכְּלוֹן לִיה בְּנֵי
 מְתָא, וְעַם כָּל דָּא בִּיּוֹן
 דְּאֲעָלוּ לְבֵיתָא אֲתַכְּנָשׁוּ
 כְּלָהוּ וְאַסְחָרוּ לְבֵיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אִמַּאי רָהַט
 לוֹט אֲבַתְרִייהוּ, (אֵלָּא
 בְּגִין) דְּכְּתִיב וִירָא לוֹט וִירָץ
 לְקִרְאָתָם. רַבִּי חֲזַקִּיָּה וְרַבִּי
 יִיסָא. חַד אָמַר דִּיוֹקְנָא
 דְּאַבְרָהָם חָמָא עֲמַהוֹן. וְחַד
 אָמַר שְׁכִינְתָא אֲתִיא
 עֲלֵייהוּ. כְּתִיב הֲכָא וִירָא
 לוֹט וִירָץ לְקִרְאָתָם, וְכְּתִיב
 הָתָם וִירָץ לְקִרְאָתָם מִפְּתַח
 הָאֵהֶל. מַה לְהֵלֵן חָמָא
 שְׁכִינְתָא, אוּף הֲכָא חָמָא
 שְׁכִינְתָא.

לְמַעַלְהָ דְכְּתִיב, (שמואל א כה)
וְהִיטָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנֵי צְרוּרָה
בְּצָרוּר הַחַיִּים אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ
וּכְתִיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ
תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
נִתְּנָה.

גִּיהֶנֶם לְמַעַלְהָ דְכְּתִיב וְאֵת
נֶפֶשׁ אֵיבִיד יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ
כַּף הַקְּלַע. גַּן עֵדֶן לְמַטָּה
כְּדָקְאֶמְרוּ. גַּן עֵדֶן לְמַעַלְהָ
לְנִשְׁמַתָּן שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים
לְהִיּוֹת נְזוּנֵין מְאוּר הַגְּדוּל
שֶׁל מַעַלְהָ. גִּיהֶנֶם לְמַטָּה
לְאוֹתָם הַרְשָׁעִים (דִּישְׂרָאֵל)
שְׁלֵא קִבְּלוּ בְּרִית מִילָה וְלֹא
הִיאֲמִינוּ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְדָתוֹ וְלֹא שָׁמְרוּ שַׁבָּת, וְאֵלוֹ
הֵם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת
שְׁגֵדוּנִים בְּאֵשׁ, שְׁנֵאֲמַר
(יחזקאל טו) מִהֵאֲשׁ יֵצְאוּ וְהֵאֲשׁ
תֵּאכְלֶם וְגו'. וּכְתִיב (ישעיה טו)
וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בַּפְּגְרֵי הָאֲנָשִׁים
וְגו'.

גִּיהֶנֶם לְמַעַלְהָ לְאוֹתָם
פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁעָבְרוּ עַל

וַיְרֵא לוֹט וַיִּרְץ לְקַרְאֲתָם
וַיֹּאמֶר הֲנֵה גָּא אֲדֹנֵי
בְּאֶלֶף דָּלָת נוּ"ן יו"ד.
סוּרוּ גָּא, גָּשׁוּ גָּא מִבְּעֵי
לֵיה, מֵאֵי סוּרוּ גָּא. אֶלֶא
לְאַהֲדָרֵא לֹון סַחְרָנִיה
דְּבֵיתָא בְּגִין דְּלֹא יַחְמוּן לֹון
בְּנֵי מְתָא, וְלֹא יַעֲלוּן בְּאוּרַח
מִיֶּשֶׁר לְבֵיתָא, וּבְגִין כֶּף
סוּרוּ גָּא.

רַבִּי חֲזַקְיָה פִּתַח (איוב כח) כִּי
הוּא לְקַצּוֹת הָאָרֶץ
יְבִיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה.
כַּמָּה אֵית לֹון לְבְנֵי נִשְׂא
לְאַסְתְּכֵלָא בְּעוֹבְדֵי
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְלֹא שְׁתַּדְּלָא בְּאוּרֵייתָא
יִמָּא וְלִילֵי, דְּכָל מָאן
דְּאֶשְׁתַּדְּלָא בְּאוּרֵייתָא,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶשְׁתַּבַּח
בֵּיה לְעִילָא, וְאֶשְׁתַּבַּח בֵּיה

מְצוֹוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא חָזְרוּ
בַתְּשׁוּבָה שְׂדוּחִים אוֹתָם
לְחוּץ עַד שִׁיקְבְּלוּ עַנְשָׁם.
וְהוֹלְכִים וְסוֹבְבִים כָּל הָעוֹלָם
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יב) סָבִיב
רְשָׁעִים יִתְהַלְכוּן. וְשָׁם
נְדוּנִים שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ,
לְאַחַר כֵּן מְדוּרָם עִם אוֹתָם
שִׁיקְבְּלוּ עַנְשָׁם בְּמוֹתָם (דד קז
ע"א) כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי
הַמָּקוֹם הָרְאוּי לוֹ.

וְהַרְשָׁעִים שֶׁל הַעוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת נְדוּנִים
תָּמִיד בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם וְשׁוֹב
אֵינָם עוֹלִים שֶׁנֶּאֱמַר וְאִשָּׁם
לֹא תִכְבְּהוּ. מִשְׁפַּט הַרְשָׁעִים
בְּגִיהָנָם כְּמָה דְכִתְיִב וַיִּי
הַמְטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה
גְּפִרִית וְאֵשׁ וְגו' וְשׁוֹב אֵינָם
עוֹלִים וְלֹא יִקוּמוּ לְיוֹם הַדִּין
שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כט) אֲשֶׁר הִפְךָ
יְיָ בְּאִפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ, בְּאִפּוֹ
בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּבַחֲמָתוֹ בְּעוֹלָם
הַבָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְהֵאֵי גוֹוְנָא

לְתַתָּא, בְּגִין דְּאוּרִייתָא
אֵילָנָא דְחַיֵּי אִיהִי לְכָל אֲנוּן
דְּעַסְקִין בָּהּ לְמִיָּהֵב לֹוֹן חַיִּין
בְּעַלְמָא דִּין (דד קז ע"א) וְלְמִיָּהֵב
לֹוֹן חַיִּין בְּעַלְמָא דְּאִתֵּי.

תָּא חַזִּי, כִּי הוּא לְקַצוֹת
הָאָרֶץ יְבִיט. לְמִיָּהֵב
לֹוֹן מְזוּנָא וְלִסְפָּקָא לֹוֹן מְכָל
מַה דְּאֶצְטְרִיכוּ, בְּגִין דְּאִיהִו
אֲשַׁגַּח בָּהּ תְּדִיר, דְּכִתְיִב,
(דברים יא) תָּמִיד עֵינַי יִי
אֶלוֹהֶיךָ בָּהּ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה
וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. בְּגִין
דְּאָרֶץ דָּא מַה כְּתִיב בָּהּ (משלי
לא) מִמְרַחֵק תָּבִיא לַחֲמָה,
וּלְבַתָּר אִיהִי יְהִבַת מְזוּנָא
וְטַרְפָּא לְכָל אֲנוּן חַיִּין בְּרָא
דְּכִתְיִב (משלי לא) וְתַקְּם בְּעוֹד
לִילָה וְתַתֵּן טַרְף לְבֵיתָהּ וְחַק
לְנַעֲרוֹתֶיהָ.

וְעַל דָּא כִּי הוּא לְקַצוֹת

אֵית גַּן עֵדֵן לְמַעְלָה וְאֵית גַּן
 עֵדֵן לְמַטָּה. אֵית גַּיְהֵנָם
 לְמַטָּה וְאֵית גַּיְהֵנָם לְמַעְלָה.
 אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב הֲרִשְׁעִים
 שְׂקָלְקְלוּ בְרִית מִיָּלָה שְׂבָהֶם
 וְחָלְלוּ שַׁבַּת בְּפִרְהֶסְיָא
 וְחָלְלוּ אֶת הַמוֹעֵדוֹת וְשִׁכְפְּרוּ
 בַּתּוֹרָה וְשִׁכְפְּרוּ בַּתְּחִית
 הַמֵּתִים וּכְדוּמָה לָהֶם יוֹרְדִים
 לְגַיְהֵנָם שְׁלִמְטָה וְנִדְוָנִים שָׁם
 וְשׁוֹב אֵינָם עוֹלִים. אָבֵל
 יִקְוֹמוּ לְיוֹם הַדִּין וְיִקְוֹמוּ
 לַתְּחִית הַמֵּתִים, וְעַלֵּיהֶם
 נֶאֱמַר (דְּנִיאל י"ב) וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל
 אֲדַמָּת עָפָר יִקְיֹצוּ אֱלֹהִים לְחַיֵּי
 עוֹלָם וָגוֹ'. וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר
 (ישעיה סו) וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל
 בְּשָׂר. מַה דְרָאוֹן, דִּי רָאוֹן,
 שְׁהַכֵּל יֵאמְרוּ דִּי בְרָאִיִּתָּם.
 וְעַל הַצְּדִיקִים שְׂבִישְׂרָאֵל
 נֶאֱמַר (ישעיה ס) וְעַמְּךָ כָּלָם
 צְדִיקִים וָגוֹ', (ע"כ מדרש הנעלם).

וְכִי מֵאֵן יִכִּיל לְמַחְמֵי שְׂכִינְתָא, אֲלֵא חָמָא זְהָרָא חַד
 דְּנִהִיר דְקָא סְלָקָא עַל רִישֵׁייהוּ. וְכִדִּין וַיֵּאמֶר הִנֵּה נָא

הָאָרֶץ יִבֵּיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם
 יִרְאֶהָ. לְכֻלְהוּ בְּנֵי עֲלָמָא
 לְמִיָּהֵב לֹוֹן מְזוֹנָא וְסַפּוּקָא
 לְכָל מַה דְאַצְטְרִיךְ כָּל חַד
 וְחַד דְכָתִיב (תהלים קמ"ד) פּוֹתַח
 אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי
 רְצוֹן. דְּבַר אַחַר כִּי הוּא
 לְקַצוֹת הָאָרֶץ יִבֵּיט.
 לְאַסְתַּכְּלָא עוֹבְדוֹי דְּבַר נֶשׁ
 וְלֹא שְׁגָחָא בְּכָל מַה דְעַבְדֵי
 בְּנֵי נֶשָׂא בְּעֲלָמָא. תַּחַת כָּל
 הַשָּׁמַיִם יִרְאֶהָ. מִסְתַּכֵּל וְחַמֵּי
 לְכָל חַד וְחַד.

תָּא חַיֵּי, כִּיּוֹן דְחָמָא
 קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא
 עוֹבְדֵין דְסָדוּם וְעַמּוֹרָה,
 שְׂדֵר לֹוֹן לְאַנּוֹן מְלֹאכִין
 לְחַבְלָא לְסָדוּם. מַה כְּתִיב
 וַיְרָא לוֹט חָמָא לְשְׂכִינְתָא.

אֲדַנִּי בְּאֶלֶף דָּלֹ"ת כְּמָה דְּאִתְמַר, וּבְגִין שְׂכִינְתָּא הֵוּא
נִהִירוּ דְנִהִיר קְאָמַר, סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עֲבָדְכֶם וְלִינוּ
וּרְחֲצוּ רַגְלֵיכֶם.

לֹא עֲבַד הָכִי אֲבָרְהָם, אֶלָּא בְּקַדְמֵיתָא אָמַר וּרְחֲצוּ
רַגְלֵיכֶם וּלְבַתַּר וְאִקְחָה פֶת לָחֶם וְגו'. אֲבָל לֹוט אָמַר
סוּרוּ נָא אֶל בֵּית עֲבָדְכֶם וְלִינוּ. וּלְבַתַּר וּרְחֲצוּ רַגְלֵיכֶם
וְהַשְׁכַּמְתֶּם וְהִלְכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם. בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּמּוּדְעוּן בְּהוּ
בְּנֵי נֶשְׂאָ.

וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נָלִין. בְּגִין דְּכֶף הָוּוּ עֲבָדֵי אוּרְחִין
דְּעָאֲלִין תַּמָּן לֹא הָוּה בַּר נֶשׁ דִּיכְנוּשׁ לֹון
לְבֵיתָא, וְעַל דָּא אָמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נָלִין. מַה פְּתִיב
וַיִּפְצַר בֶּם מְאֹד וְגו'. תָּא חֲזִי כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד
דִּינָא בְּעֵלְמָא, שְׁלִיחָא חֲדָא עֲבִיד לֵיהּ, וְהַשְׁתָּא חֲמִינָן
תְּרֵי שְׁלוּחֵי, אֲמַאי וְכִי לֹא סָגִי בְּחַד. אֶלָּא חַד הָוּה, וּמַה
דְּאָמַר תְּרֵי (הַכִּי הוּא וְדָאֵי בְּגִין דְּחַד) חַד הָוּה לְאַפְקָא לֵיהּ לְלוּט
וּלְשׁוּבָא לֵיהּ, וְחַד לְמַהֲפֹךְ לְקַרְתָּא וּלְחַבְלָא אַרְעָא, וּבְגִין
כֶּךָ אֲשַׁתָּאֵר חַד:

וַיִּי הַמְטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה וְגו'. רַבִּי חֲזִיא פֶתַח
(ישעיה יג) הִנֵּה יוֹם יִי בָּא אֲכַזְרִי וְגו'. הִנֵּה יוֹם יִי בָּא,
דָּא בִּי דִינָא לְתַתָּא. בָּא כְּמָה דְּאִתְמַר. (קו א) הִבָּאָה אֵלַי
(עשו). בְּגִין דְּלֹא עֲבִיד דִּינָא עַד דְּעָאֵל וְנָטִיל רְשׁוּ,
כְּגוּוּנָא דָּא קָץ כָּל בֶּשֶׁר בָּא לְפָנֵי.

דְּבַר אַחַר הַנֶּהָה יוֹם יִי בָּא. דָּא הוּא מִחֲבֵלָא לְתַתָּא פִּד
 נְטִיל נְשִׁמְתָא, בְּגִינֵי כְּף אֲכֹזְרֵי וְעֵבְרָה. לְשׁוּם
 הָאָרֶץ לְשִׁמְהָ, דָּא סְדוּם וְעֵמּוּרָה. וְחֲטָאֵיהָ (ד' ק"ז ע"ב) יִשְׁמִיד
 מִמֶּנָּה. אֲלִין יִתְבִּי אֲרַעָא. מַה כְּתִיב בִּתְרִיהּ פִּי פּוֹכְבֵי
 הַשָּׁמַיִם וּכְסִילֵיהֶם וְגו'. דִּהָא מִן שְׁמִיָּא אֲמַטְר עֲלֵיהוֹן
 אֶשָּׁא, וְאֲעֵבֵר לֹון מִן עֲלֻמָּא. לְבַתֵּר מַה כְּתִיב אוֹקִיר
 אָנוּשׁ מִפּוֹ וְגו'. דָּא אֲבֵרָהֶם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלִיק
 לֵיהּ עַל כָּל בְּנֵי עֲלֻמָּא.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹקִים לֹון לְהַנִּי קְרָאֵי בְיוֹמָא דְאַתְחַרְבֵּי
 מִקְדְּשָׁא, דִּבְהֵהוּא יוֹמָא אֲתַחֲשִׁכוּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי,
 וְאַתְחַשְׁכֵּן שְׁמִיָּא וְכוּכְבֵּיָא. רַבִּי אֶלְעָזָר מוֹקִים לְהַנִּי קְרָאֵי
 בְיוֹמָא דְיוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 מֵעֲפָרָא, וְהֵהוּא יוֹמָא יִתְיַדַע לְעֵילָא וְתַתָּא, דְּכְתִיב, (זכוריה
 ד') וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע לֵיָי. וְהֵהוּא יוֹמָא יוֹמָא
 דְּנוֹקְמָא אִיהוּ, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנוֹקְמָא מִשְׁאָר
 עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.

וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבִיד נוֹקְמִין בְּשָׂאָר עַמִּין
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, כְּדִין אוֹקִיר אָנוּשׁ
 מִפּוֹ דָּא מִלְכָּא מְשִׁיחָא דִּיסְתָּלַק וִיתִיּיקֵר עַל כָּל בְּנֵי
 עֲלֻמָּא, וְכָל בְּנֵי עֲלֻמָּא יִפְלַחוּן וְיִסְגְּדוּן קַמִּיהּ דְּכְתִיב,
 לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְגו' מִלְכֵי תַרְשִׁישׁ וְגו'. תָּא (תהלים עב)

חֲזִי, אֵף עַל גַּב דְּנְבוּאָה דָּא אֲתָמַר עַל בְּבַל, בְּכוּלָּא
אֲתָמַר. דִּהָא חֲמִינָן בְּהַאי פְּרָשְׁתָּא דְכְּתִיב (ר"ל סמוך לפ' שלמעלה

שכ' בה אוקיר אנוש וגו' ואולי לדעת הוזה"ק חוד פר' היא) כִּי יִרְחֵם יי אֶת
יַעֲקֹב. וְכְתִיב וּלְקַחֲחֻם עַמִּים וְהִבִּיאֻם אֶל מְקוֹמָם.

וַיִּי הַמְטִיר עַל סְדוּם. דָּא דְרָגָא דְבֵי דִינָא לְתַתָּא דְנִטְיִל
רְשׁוּ מֵעֵילָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר דְעֵבִיד דִּינָא בְּרַחְמִי.

דְכְּתִיב מֵאֵת יי מִן הַשָּׁמַיִם. בְּגִין לְאַשְׁתַּכַּח דִּינָא בְּרַחְמִי.
וְאִי תִימָא מֵאִי רַחְמֵי הָכָא דְכְּתִיב וַיְהִי בְשַׁחַת אֱלֹהִים אֶת
עָרֵי הַכֶּפֶר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וְגו'. וּלְבַתֵּר נִפְקוּ
מִנְיָה תִרִין אוֹמִין שְׁלָמִין, וְזָכָה דְנִפְיָק מִנְיָה דְיִוד וְשְׁלָמָה
מְלָכָא.

חֲמִי מַה כְּתִיב וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אוֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר וְגו'.
תָּא חֲזִי (ס ג א) בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא שָׂרִי בְּעֵלְמָא, הָא
אֲתָמַר דְלָא לִיבְעֵי לְבַר נָשׁ לְאַשְׁתַּכַּח בְּשׁוּקָא, בְּגִין
דְכִיּוֹן דְשָׂרִיא דִינָא לָא אֲשַׁגַּח בֵּין זַפָּאָה וְחִיּיבָא, וְלָא
בְעֵי (לְאַסְתַּבְּלָא) לְאַשְׁתַּכַּח תַּמָּן. וְהָא אֲתָמַר דְבְּגִין כֶּף
אַסְתִּים נַח בְּתִיבָה וְלָא יִשְׁגַּח בְּעֵלְמָא בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא
יִתְעַבִּיד. וְכְתִיב (שְׁמוֹת יב) וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ
עַד בֶּקֶר עַד דִּיתְעַבִּיד דִּינָא. וּבְגִין כֶּף וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶט עַל
נַפְשֶׁךָ אֶל תְּבִיט אַחֲרֶיךָ וְגו'.

סְתָרֵי תוֹרָה

תּוֹסַפְתָּא קְטוּרֵי רַמָּאי, הוֹרְמַנִי
 (עיין סוף הספר סי' ב) דְּבַדְוֵרִי. (נ"א
 דְּבוּרֵי ונ"א דְּבוּרֵינִי) חֲכִימִין
 בְּסַכְלָתְנוּ, יִסְתַּכְּלוּן לְמַנְדַּע,
 בְּשַׁעֲתָא דְרִישָׁא חוּוֹרָא אֲתִקִּין
 כְּרִסְיָא עַל גְּבִי סְמְכִין דְּאַבְנִין
 דְּמַרְגְּלִיטִין טָבִין. בֵּין אַנּוּן
 אַבְנִין אִית חַד מַרְגְּלִיטָא
 שְׁפִירָא בְּחִיזוּ יָאָה בְּרִיּוּא
 קוּמְטָרָא דְקִנְטָרָא (נ"א דְקִיטָרָא)
 דְּמִלְהָטָא בְּע' גְּוּוּנִין, אַנּוּן ע'
 גְּוּוּנִין מְלַהֲטִין לְכָל סֵטֶר.
 אֱלִין ע' מִתְּפַרְשָׁאן מִגּוּ ג'
 גְּוּוּנִין. אֱלִין זִיקִין בְּזִיקִין
 דְּנִצְיָצִין לְד' סְטָרֵי עֲלִמָּא,
 הֲכָא אִיתָא זִיקָא תְּקִיפָא דְסֵטֶר
 שְׁמָאֲלָא דְאַתְאַחִיד בְּשִׁמְיָא.
 אַנּוּן גְּוּוּנִין שְׁבַעִין (דְּנִיאל ז)
 דִּינָא יְתִיב וְסַפְרִין פְּתִיחוּ.
 מִהֲכָא נְפָקִי גִירִין וְסִיפִין
 וְרוּמְחִין וְאַשָׁא דְקוּסְטָרָא.
 וְאַתְאַחִיד אָשָׁא תְּקִיפָא דְנַפְקָא
 מִשְׁמַיִם בֵּיהּ, וְכַד אֲתִאֲחִד
 אָשָׁא עֲלָאָה בְּאֱלִין דְּלִתְתָּא,

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ
 אֲזִלִּי בְּאַרְחָא. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק דִּינָא
 דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּמַבּוּל וְדִינָא דְסָדוּם,
 תְּרוּוּיָהּוּ דִּינִין דְּגִיְהִנָם הוּוּ
 בְּגִין דְּחִיבֵי גִיְהִנָם אֲתַדְּנוּ
 בְּמִיָּא וּבְאַשָׁא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק סָדוּם
 בְּדִינָא דְגִיְהִנָם
 אֲתַדְּן, דְּכִתִּיב וַיִּהְיֶה הַמַּטֵּיר עַל
 סָדוּם וְעַל עַמּוּרָה גְּפָרִית
 וְאִשׁ יֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם. דָּא
 מְסֻטָּרָא דְּמִיָּא וְדָא (עיין סוף
 הספר סימן ב) מְסֻטָּרָא דְּאַשָׁא.
 דָּא וְדָא הוּא דִּינָא דְגִיְהִנָם,
 וְחִיבֵין דְּגִיְהִנָם בְּתֵרִין דִּינִין
 אֱלִין אֲתַדְּנוּ.

אָמַר לֵיהּ דִּינָא דְּחִיבֵי
 דְּגִיְהִנָם תְּרִיסַר יְרַחִי,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלִיק לּוֹן

לִית מֵאן דִּיכִיל לְאַתְּבֵר רוּגְזָא
וְדִינָא.

עֵינִין לְהֵטִין כְּטִיסִין דְּנוֹרָא,
נְחִית בְּהוּ לְעֶלְמָא. וְוִי מֵאן
דְּאֶעְרַע בֵּיהּ, חֲגִיר חֲרָצִין (ס"א
חֲרָבִין), אִיהוּ חֲרָבָא שְׁנָנָא
בִּידֵיהּ, לָא חֵיס עַל טַב וְעַל
בִּישׁ. דְּהָא (ס"א פֶּסְקָא) פְּתָקָא
דְּאַנּוּן שְׁבַעִין בְּרִשׁוּ דְאַתְּאַחִיד
הָהוּא סְטָרָא דְשְׁמִיָּא נְחִית
בִּידָא שְׁמֵאלָא בְּכִמָּה דִּינִין,
אַתְּהֶפֶךְ בְּכִמָּה גְּוֹנִין, הֶפְּוֶךְ
בְּכָל יוֹמָא, אִיהוּ אֲקָרִי כְּרַם
זֶלֶת דְּמִתְקַנָּא לְגַבֵּי בְּנֵי אָדָם.
כָּל גְּוֹנִין דְּכָלִי זַעְמוּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אֶתְחַזְיִין. וְאַנּוּן
יְתִבִין בְּרוּמֵי דְעֶלְמָא, וּבְנֵי
נְשָׂא בְּסַכְלוּתָא דְלַהוֹן לָא
מִשְׁגַּחֵי בְּהוּן. גְּפִרִית וְאַשׁ
הַתּוּכָא דְמִיָּא וְאַשָׁא דְמִתְהַתְּכֵי
מִן שְׁמִיָּא אֶתְאַחֲדוּ דָּא בְּדָא
וּנְחַת עַל סְדוּם. וְוִי לְחִיבֵיָּא
דְּלָא מִשְׁגִּיחִין עַל יְקָרָא
דְּמֵאַרְיָהוּן:

א עֲשֶׂרָה שְׁמֵהוּ גְּלִיפּוֹן

מִגִּיהֶנָּם, וְתַמָּן מִתְּלַבְּנִין
וְיִתְבִין לְתַרְעָא דְגִיְהֶנָּם,
וְחִמָּאן אַנּוּן חִיבִין דְּעֶאֱלִין
וְדִנִין לֹון תַּמָּן, וְאַנּוּן תְּבַעֵי
רַחֲמֵי עֲלֵיהוּ. וּלְבַתֵּר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֵיס
עֲלֵיהוּ וְאַעִיל לֹון לְדוּכְתָא
דְּאַצְטְרִיךְ לֹון. מִתְּהוּא יוֹמָא
וְלַהֲלָאָה גּוּפָא אֶשְׁתַּכַּךְ
בְּעַפְרָא וְנִשְׁמַתָּא יְרִתָּא (דף קז

ע"א) אֶתְרָה פְּדַחֲזֵי לָהּ. (נח טט א).

תָּא חֲזִי דְּהָא אֶתְמַר
דְּאַפִּילוּ אַנּוּן בְּנֵי
טוּפְנָא לָא אֶתְדְּנוּ אֱלָא
בְּאַשָׁא וּמִיָּא. מִיָּא קְרִירָן
נְחִיתֵי מְלַעִילָא, וּמִיָּא רְתִיחָן
סְלָקֵי מִתְתָּא כְּפֶּאֶשָׁא.
וְאַתְדְּנוּ בְּתַרֵּי דִינִין, בְּגִין
דְּדִינָא דְלַעִילָא הָכִי הוּא,
בְּגִין כֶּךְ בְּסְדוּם גְּפִרִית וְאַשׁ.
אֲמַר לִיָּה אִי יְקוּמוּן לְיוֹם

דִּינָא. אָמַר לִיהָ הָא אֲתָמַר. אַבְל אֱלִין דְּסָדוּם וְעִמּוּרָה
 לָא יְקוּמוּן, וַיְקָרָא אוֹכַח דְּכִתִּיב, (דברים כט) גְּפָרִית
 וּמֶלַח שִׁרְפָה כָּל אֲרָצָה לָא תִזְרַע וְלֹא תִצְמִיחַ וְגו'. אֲשֶׁר
 הֶפֶךְ יִי בְּאִפּוּ וּבַחֲמָתוֹ. אֲשֶׁר
 הֶפֶךְ יִי, בְּעֵלְמָא דִּין. בְּאִפּוּ,
 בְּעֵלְמָא דָּאֲתִי. וּבַחֲמָתוֹ,
 בְּזַמְנָא דְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִין
 הוּא לֹאֲחִיָּא מִתִּיָּא. אָמַר
 לִיהָ תָא תְּחִי, כַּמָּה דְּאֲרַעָא
 דְּלֵהוּן אֲתָאֲבִיד לְעֵלָם
 וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא, הָכִי נְמִי
 אֲתָאֲבִידוּ אַנְוֹן לְעֵלָם
 וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא.
 וְתָא תְּחִי, דִּינָא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִין הוּא דִּינָא לְקַבֵּל
 דִּינָא. אַנְוֹן לָא הוּא תִּיבִין
 נְפִשָׁא דְּמִסְכְּנָא בְּמִיכְלָא
 וּבְמִשְׁתֵּיָא, אוּף הָכִי קוּדְשָׁא

בְּהוּרְמְנוּתָא דְּמֶלְכָא. (פירוש
 השם במלואו עשר אותיות יו"ד ה"א וי"ו
 ה"א). ב עֶשְׂרָא אַנְוֹן וְסֶלְקִין
 לְחַוְשֵׁבֵן סְגִי. (פי' יוד עולה כ/ יוד
 הא עולה כ"ו, יוד (נ"ל הה וו) הא וי"ו
 עולה מ"ב, י' יד' יד' ידוד'
 עולה ע"ב). ג שְׁבַעֲיִן (הם ע"ב
 ונקראים ד' מחנות שכינה והם למטה
 ממלכות). גוֹוֹן מְלַהֲטִי לְכָל
 סֵטֶר. נְפִקִי מְגוּ שְׁמָהּ דְּאֲגִלְיָה
 רְזָא דְּע' שְׁמָהּ דְּמֶלְאֲכֵיָא.
 דְּאַנְוֹן בְּרְזָא דְּשְׁמֵיָא.

וְאַנְוֹן מִיכָאל גְּבַרְיָאל רְפָאל
 נוּרְיָאל. קמ"ץ "קדומיאל
 "מלכיאל "צדקיאל. פת"ח
 "פדאל "תומיאל "חשדיאל.
 צר"י "צדקיאל "רוזיאל
 "יופיאל. סגו"ל "סטוטריה
 "גזריאל "ותריאל נ"א
 ורדיאל"ל "למואל. חר"ק
 "חזקיאל "רהטיאל
 "קדשיאל. שב"א "שמעאל
 "ברכיאל (נ"א שכניאל ונ"א
 ברקיאל"ל) "אהיאל. חל"ם
 חניאל"ל "להדיאל "מחניאל.

(נ"א ח"ניאל ל"עדיאל מ"לכיאל).
 "עניאל ענאל אהניאל
 רחמיאל עזריאל (נ"א ש"בנאל
 ר"ומיאל ק"דומיאל. שר"ק. חכמיאל
 רמיאל קרשיאל. חר"ק) סנניה
 ודרגזיה רסיסיאל דומיאל
 "חוניאל "זכריאל "ואריאל
 "ה"ינאל ד"נדאל ג"דיאל
 ב"דאל א'נפיאל ועדי"אל,
 אדנ"י על כלהו. ד (פירוש בשע"ב
 מלאכים מתחברין במלכות אז נקרא
 מלכות הוא ובית דינו בלשון זה).

השלמה מההשמטות (סימן מ"ט)

"אהניאל "ברקיאל "גדיאל
 "דומיאל "הזריאל "ודרגזיה
 "זהריאל "חניאל "טהריאל
 "יעזריאל "כרעיאל
 "למדיאל "מלכיאל "נהריאל
 "סניה "ענאל "פתחיאל
 "צוריאל "קנאל "רמיאל
 "שעריאל "תבכיאל:

סדר תשר"ק

"תפוריא "שכניאל "רנאל
 "קמריה "צוריה "פסיסיה
 "עיריאל "סמכיאל "נריאל

בְּרִיךְ הוּא לָא אֲתִיב לֹון
 נִפְשֵׁייהוּ לְעֵלְמָא דְאֲתִי. וְתֵא
 חֲזִי, אֲנֹון אֲתִמְנְעוּ מִצְדָּקָה
 דְאֲקֵרִי חַיִּים, אוּף קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְנַע מִנֵּייהוּ חַיִּים
 בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.
 וְכִמָּה דְאֲנֹון מְנַעוּ אֲרַחֲיָן
 וְשְׁבִילִין מִבְּנֵי עֵלְמָא, הָכִי
 נִמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנַע
 מִנֵּייהוּ אוּרְחִין וְשְׁבִילִין
 דְרַחֲמֵי לְרַחֲמָא עֲלֵייהוּ
 בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.
 רַבִּי אָבָא אָמַר כְּלָהוּ בְּנֵי
 עֵלְמָא יְקוּמוּן, וַיְקוּמוּן
 לְדִינָא וְעֲלֵייהוּ פְתִיב, (דניאל
 יב) וְאֵלֶּה לְחֻרְפוֹת וּלְדָרְאוֹן
 עוֹלָם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְאֵרִי דְרַחֲמִין אִיהוּ, פִּיּוֹן
 דְדָן לָהּ בְּהֵאִי עֵלְמָא
 וְקָבִילוּ דִינָא, לָא אֲתִדְנוּ
 בְּכִלָּהוּ דִינִין.

"מדוניה" לסניה "כמסריה"
 "יריאל" "טסמסיה" "חניאל"
 "זכראל" "ודריאל" "הניאל"
 "דנבאל" "גדיאל" "בדאל"
 "אדירירון אדני על כולהו

וכו': (עד כאן מזהה שמטות)

כַּד מִתְחַבְּרֵן כְּלֵהוּ כְּחֻדָּא בְּרֻזָּא
 חֻדָּא בְּחִילָא עֲלָאָה, כְּדִין
 אֶקְרִי וַיְדוּד כְּלָא בְּכֻלָּא חֻדָּא.
 מֵאֲתַת יִי מִן הַשְּׁמַיִם, שְׁמָא
 קֻדְיִשָּׁא דְאַתְגַּלְיָה בְּעֵ שְׁמֵהוּ
 אַחֲרַנִּין רְזָא דְשָׁמַיִם. וְאַלִּין
 אֲנֹן שְׁבַעֲיִן דְשֻׁלְטִין עַל אֱלִין
 ע' דִּינִין רְזָא דִיהו'ה, וְאַלִּין
 שְׁבַעֲיִן שְׁמֵהוּ בְּקֻדוּשָׁה יְהו'ה
 שְׁמַיִם. ה' (פירוש שם של ע"ב גשרים
 היוצא מפסוק ויסע ויבא ויט אלו הם
 נקראים שמים, ואותם ע"ב מלאכים של
 מטה במלכו"ת מקבלים מע"ב של מעלה,
 ונוטלין מהן).

אֱלִין נְטָלִין מֵאֱלִין וַיְדוּד. ו
 (פירוש מלכות מתפארת). נְטָלִין מֵאֲתַת
 יְדוּד דָּא מִן דָּא. ז' (פירוש סוד של
 אותן ע"ב שמות הוא שם ידוד, והוא
 הרוכב עליהן כנשמה לגוף). וְאַלִּין
 תְּלִיין מֵאֱלִין, תְּתַאֲיִן בְּעֲלָאִין,

אָמַר רַבִּי חֲזִיא כְּתִיב
 וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ
 הַהֶפְכָּה וְגו'. (קה א) מֵהוּ בַּהֶפֶךְ
 אֶת הָעָרִים אֲשֶׁר יָשָׁב בֵּהֶן
 לוֹט. אֶלָּא בְּכֻלָּהוּ עֲבַד
 דִּינֻרְיָה לוֹט, דְּכְתִיב וְלוֹט
 יָשָׁב בְּעָרֵי הַכֶּכֶר וַיֹּאֲהֵל עַד
 סְדוֹם. (וכתיב אשר ישב בהן לוט. אלא
 ודאי בכלהו עבד דינוריה) וְלֹא קִבִּילוּ
 לֵיה, בַּר דְּמֶלֶךְ סְדוֹם קִבִּיל
 לֵיה (דף קז ע"ב) בְּסְדוֹם בְּגִינְיָה
 דְּאַבְרָהָם:

וְתַבַּט אֶשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו,
 מֵאַחֲרֶיהָ מִבְּעֵי לֵיה,
 אֶלָּא מִבְּתַר שְׁכִינְתָּא. רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר מִבְּתַרֵּיהָ דְלוֹט,
 דְּמַחְבְּלָא אֲזִיל אַבְתַּרֵּיהָ, וְכִי
 אַבְתַּרֵּיהָ אֲזִיל, וְהָא הוּא
 שִׁדְר לֵיה, אֶלָּא בְּכֻלָּא אֲתַר
 דִּהוּה אֲזִיל לוֹט אֲתַעֲכַב
 מִחְבְּלָא לְחַבְּלָא, וְכֻלָּא אֲתַר

וְכֹלֵא קְשׁוּרָא חֲדָא. וּבְהַאי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּמוּדַע
 בִּיקְרִיָּה. ח (פירוש ע"ב מלאכים של
 מטה מתחבים בע"ב שמות של מעלה
 הנקראים שמים). שְׁמַיִם דְּאַנּוּן ע'
 רְזָא יְדוּד, דָּא אִיהוּ בְּרֻזָּא
 דְּשִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמָהּ וְאַלְיָן
 אַנּוּן דְּנַפְקֵי מִן וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיִּט.
 וְהָיוּ יְלָמֵי סִינַי עַלִּים מַהִּישׁ
 לַלֵּיהּ אַכֵּ"א כַהִ"ת הַזֵּי
 אַלְיָן לַאֲיוֹ הַהִ"ע. חֲלֵק
 רֵאשׁוֹן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
 מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד יִזְלֵ
 מִבֵּיהּ הַרְמֵי הַקִּיָּם לַאֲיוֹ
 כִלְמֵי לִוְיָ פַהִ"ל גַּלְיָךְ יִי
 מַלְיָה חַהִ"ו. חֲלֵק שְׁנֵי בְּרוּךְ
 שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד
 נַתְיָה הַאֲיָא יַרְיָת שַׁאֲיָה
 רִימֵי אוֹיִם לַכֵּ"ב וּשְׂרִי יְהִיוּ
 לַהִ"ח כּוֹ"ק מִנְיָד. חֲלֵק
 שְׁלִישֵׁי בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
 מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד אַנְיָ
 חַעִיָּם רַהִ"ע יִיזֵ הַהִ"ה מִיָּךְ
 וּוִ"ל יְלֵיהּ סַאֲלֵ עַרְמֵי
 עֲשִׂיל מִיָּה. חֲלֵק רְבִיעֵי

דְּאִזִּיל כְּבָר וְשָׁבִיק לְאַחֲרֵיהּ
 הָוָה מְהֵפֵךְ לֵיהּ מְחַבְּלָא.
 וּבְגִין כֶּךָ אָמַר לֵיהּ אַל
 תִּבֶט אַחֲרֵיךָ דִּהָא
 אָנָּא אַחְבַּל בַּתְּרֵךְ, וְעַל דָּא
 כְּתִיב וַתִּבֶט אֶשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו
 וַחֲמַת מְחַבְּלָא. כְּדִין וַתְּהִי
 נֹצִיב מַלְחָה. דִּהָא בְּכָל זְמַנָּא
 דְּמְחַבְּלָא לָא חַמֵי אַנְפּוּי
 דְּבַר נֶשׁ (נ"א אַחְמֵי אַנְפּוּי לְבַר נֶשׁ) לָא
 מְחַבִּיל לֵיהּ. כִּיּוֹן דְּאַתְתִּיהּ
 אַהֲדַרַת אַנְפָּהָא לְאַסְתְּכָלָא
 אַבְתֵּרִיהּ מִיַּד וַתְּהִי נֹצִב
 מַלְחָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי הָווּ
 קַיְיִמֵי יוֹמָא חַד וְעַסְקֵי
 בְּהַאי קָרָא, אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר כְּתִיב, (דְּבָרִים ח) אֶרֶץ
 אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנוֹת תֹּאכַל
 בָּהּ לָחֶם, לֹא תַחְסֹר כָּל בָּהּ.
 הָאִי בָּהּ בָּהּ תֵּרִי זְמַנֵי אַמַּאי.

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד וְהָיוּ דְנִי"י הַחַי"שׁ
 עַמִּים נְנִיא נִי"ת מְב"ה פּו"י
 נִמְמ"י י"ל הַר"ח מְצ"ר. חֶלֶק
 חֲמִישֵׁי בְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
 מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד וּמ"ב
 יו"ה עֲנִיו מַח"י דְמ"ב מְנ"ק
 אִיעַ חֲב"ו רֵא"ה יִב"מ הִי"י
 מו"ם, חֶלֶק שְׁשֵׁי בְרוּךְ שֵׁם
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

וְאֵלֶּיךָ אֲנִי שׁוֹבֵעִין שְׁמֶהָן
 דְּשִׁלְטִין עַל שְׁבַעֲיָן דְּרַגְיָן
 תְּתַאֲוִין רְזָא וַיְדוּד. אֵלֶּיךָ
 שְׁבַעֲיָן שְׁמֶהָן יְדוּד רְזָא דְאַקְרִי
 שְׁמַיִם. שְׁבַעֲא רְקִיעֵין אֲנִי
 דְּסִלְקִין לְשְׁבַעֲיָן שְׁמֶהָן שְׁמָא
 קוֹדִישָׁא, וְדָא אִיהוּ וַיְדוּד
 הַמְטִיר. מֵאֵת יְדוּד מִן הַשְׁמַיִם.
 סְתָרָא דְסְתָרִין לְחַכְמִין
 אֲתַמְסֵר. שְׁמָא (דף קט ע"א) דָּא
 דְאַקְרִי שְׁמַיִם מְנִיָּה אֲתַבְרִי
 סְתָרָא דְאַקְרִי אָדָם. חֲשָׁבִין
 שְׁיִיפִי גּוֹפָא דְאַנּוֹן חוֹשְׁבִין
 מְאֵתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא
 שְׁיִיפִין. חֲשָׁבִין אֲתוּוְהִי מְאֵתָן

אֵלָּא הָא אֲתַמְר דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא פְּלִיג כָּל עַמִּין
 וְאַרְעָאן לְמַמְנָן שְׁלִיחָן,
 וְאַרְעָא דִישְׂרָאֵל לָא שְׁלִיט
 בָּהּ מְלֶאכְאָא וְלָא מְמַנָּא
 אַחֲרָא אֵלָּא אִיהוּ בְּלַחֲדוּי,
 בְּגִין כֶּךָ אֵעִיל לְעַמָּא דְּלָא
 שְׁלִיט בָּהּ אַחֲרָא לְאַרְעָא
 דְּלָא שְׁלִיט בָּהּ אַחֲרָא.

תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְהִיב מְזוּנָא תַמָּן
 בְּקַדְמֵיתָא וּלְבַתָּר לְכָל
 עַלְמָא. כָּל שְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי
 עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת
 בְּמִסְכְּנוֹת, וְאַרְעָא דִישְׂרָאֵל
 לָאו הֵכִי, אֵלָּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 אֲתוֹן בְּקַדְמֵיתָא וּלְבַתָּר כָּל
 עַלְמָא.

וּבְגִין כֶּךָ אֶרֶץ אֲשֶׁר לָא
 בְּמִסְכְּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ
 לֶחֶם. אֵלָּא בְּעֵתִירוֹ בְּסְפוּקָא

וְשִׁית סְרִי, שְׁמָא דָּא דְאִיהוּ
 רְזָא וְסִתְרָא כְּלָלָא דְכָל
 אֹרִייתָא בְּכ"ב אֲתוּוֹן וְעֶשֶׂר
 אֲמִירוֹן, בְּגִין דְּהָא שְׁמָא דָּא
 מֵאֲתָן וְשִׁית סְרִי אֲתוּוֹן
 וְתַלְתִּין וְתַרְיִן שְׁבִילִין
 דְּאֲתַכְּלִילִין בֵּיהּ, הָא מֵאֲתָן
 וְאַרְבַּעִין וְתַמְנֵיָא שְׁיִיפִין
 דְּגוּפָא

רְזָא דְאֲקָרִי אָדָם דְּשֻׁלֵּיט עַל
 כְּרִסְיָא. רְזָא דְשִׁבְעִין
 דְּלִתְתָּא, וְסִתְרָא דָּא דְכִתְיִב
 (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַכֶּסֶּא
 דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עָלְיוּ
 מְלַמְעֵלָה, וְדָא הוּא סִתְרָא
 דְּכִתְיִב וַיִּי הַמְטִיר עַל סְדוּם
 וְגו' מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם. וְכָלָא
 חַד וּמְלָה חָדָא, וְסִתְרָא חָדָא
 לְחַכְיִמִי לְבָא אֲתַמְסֵר, זַכָּאָה
 (ד"א ל"ג אִיהוּ) חוּלְקָהוֹן
 בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.
 סְדוּם גְּזֵר דִּינָא דְלֵהוֹן עַל
 דְּמִנְעוּ צְדָקָה מִנִּיּהוּ, כְּמָא
 דְּאֵת אָמַר, (יחזקאל יו) וַיֵּד עָנִי
 וְאֲבִיוֹן לֹא הִחְזִיקָה. וּבְגִין כֹּד

דְּכָלָא תֹאכַל בְּהָ וְלֹא בְּאֲתֵר
 אַחֲרָא. בְּהָ בְּקִדְיִשׁוּ דְאַרְעָא,
 בְּהָ שְׂרִיא מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה.
 בְּהָ שְׂרִיא בְּרַכְתָּא דְלַעִילָא,
 וְלֹא בְּאֲתֵר אַחֲרָא.

תָּא חֲזִי כְּתִיב כְּגֹן יְיָ כְּאַרְץ
 מִצְרַיִם. עַד הֵכָא לָא
 אֲתִידַע גֵּן יְיָ אִי הוּא אֲרֶץ
 מִצְרַיִם, וְאִי אִיהוּ אֲרֶץ
 סְדוּם, (דף קט ע"א) וְאִי אִיהוּ גֵּן
 יְיָ דְאֲקָרִי גֵּן עֵדֶן. אֲלֹא כְּגֹן
 יְיָ דְאִית בֵּיהּ סְפוּקָא וְעֵדוּנָא
 דְּכָלָא, הֵכִי נִמְי הָוָה סְדוּם
 וְהֵכִי נִמְי מִצְרַיִם. מַה גֵּן יְיָ
 לֹא אֲצִטְרִיךְ בְּרַ נִשְׁ
 לְאֲשַׁקָּאָה לֵיהּ, אוּף מִצְרַיִם
 לֹא אֲצִטְרִיךְ אַחֲרָא
 לְאֲשַׁקָּאָה לֵיהּ, בְּגִין דְּנִילוּס
 אִיהוּ אֲסִיק וְאֲשַׁקִּי לְכָל
 אֲרַעָא דְּמִצְרַיִם.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (זכריה יד)

דִּינָא לָא הוּהּ אֱלָא מִן שָׁמַיִם.
צְדָקָה וְשָׁמַיִם כְּלָא חֵד וּכְתִיב,
(תהלים קד) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם
חֲסִדָּךְ, וּבִגִּין דְּתִלְיָא צְדָקָה
בְּשָׁמַיָּה (נ"א בְּשָׁמַיִם) דִּינָא הוּא
מִשָּׁמַיִם דְּכְתִיב מֵאֵת יְיָ מִן
הַשָּׁמַיִם.

דִּינָא דִּישְׂרָאֵל מֵהָאֵי אֲתֵר
דְּכְתִיב, (איכה ד) וַיִּגְדַּל עֲוֹן בֵּית
עַמִּי מִחַטָּאת סְדוּם. וְאֶקְרִי
יְרוּשָׁלַם אַחֻת לְסְדוּם כְּמָא
דְּאֵת אָמֵר, (יחזקאל יז) הִנֵּה זֶה
הָיָה עֲוֹן סְדוּם אַחֻתְךָ, וְדִינְהוּן
הוּהּ מִן שָׁמַיָּא דִּינָא חֲדָא
כְּסְדוּם עַל דְּמָנְעוּ צְדָקָה
מִנְיֵיהוּ. בַּר דְּדָא אֲתֵהֲפֹךְ וְדָא
אֲתֵחָרֵב, דָּא אֵית לָהּ תְּקוּמָה,
וְדָא לֵית לָהּ תְּקוּמָה, (ע"ב סתרי
תורה).

עֵדוּנִין דְּעֵלְמָא הוּוּ בְּהַ, וְעַל דָּא לָא בְּעָאן דְּבַנֵּי נֶשְׂא
אֲחֵרְנִין יִתְעַדְנֹן בְּהַ.

רַבִּי חֲזִיא אָמֵר אַנּוּן הוּוּ חֲזִיבִין מִגְּרַמֵּיהוּ וּמִמְמוֹנְהוּן,
דְּכָל בַּר נֶשׁ דְּאִיהוּ צָר עֵינָא לְגַבֵּי מִסְכְּנָא, יָאוּת הוּא
דְּלָא יִתְקַיֵּים בְּעֵלְמָא. וְלָא עוּד אֱלָא דְלִית לֵיהּ חֲזִיִּים

וְהָיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה מֵאֵת
מִשְׁפַּחֹת הָאָרֶץ אֶל יְרוּשָׁלַם
וְגו'. דָּא הוּא עוֹנֵשָׂא דְלֵהוּן
דְּאֵתְמַנַּע מִנְהוּן מִטְּרָא, מֵה
כְּתִיב וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם
לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָּאָה וְגו'.
חֲמִי דְלָא כְּתִיב וְלֹא עֲלִיָּהֶם
יְהִיָּה הַגֶּשֶׁם, בְּגִין דְּלָא נַחֲת
מִטְּרָא לְמִצְרַיִם וְלֹא
אֲצִטְרַכֵּן לֵיהּ, אֱלָא עוֹנֵשָׂא
דְלֵהוּן מֵה הוּא דְכְתִיב, (זכריה
ד) וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר
יִגּוֹף יְיָ אֶת כָּל הַגּוֹיִם וְגו'.
בְּגִין דְּמִצְרַיִם לָא צְרִיכִין
לְמִטְּרָא. אוּף סְדוּם מֵה כְּתִיב
בֵּיהּ כִּי כָלָה מִשְׁקָהּ, כָּל

עֵדוּנִין דְּעֵלְמָא הוּוּ בְּהַ, וְעַל דָּא לָא בְּעָאן דְּבַנֵּי נֶשְׂא
אֲחֵרְנִין יִתְעַדְנֹן בְּהַ.

רַבִּי חֲזִיא אָמֵר אַנּוּן הוּוּ חֲזִיבִין מִגְּרַמֵּיהוּ וּמִמְמוֹנְהוּן,
דְּכָל בַּר נֶשׁ דְּאִיהוּ צָר עֵינָא לְגַבֵּי מִסְכְּנָא, יָאוּת הוּא
דְּלָא יִתְקַיֵּים בְּעֵלְמָא. וְלָא עוּד אֱלָא דְלִית לֵיהּ חֲזִיִּים

לְעֵלְמָא דְאֲתִי. וְכֹל מֵאֵן דְּאִיהוּ וּוְתָרְן לְגַבֵּי מְסַפְנָא יְאוּת
הוּא דִּיתְקִיִּים בְּעֵלְמָא, וַיִּתְקִיִּים עֵלְמָא בְּגִינִיָּה, וְאִית
לִיה חַיִּים וְאוֹרְפָא דְחַיִּי לְעֵלְמָא דְאֲתִי:

מְדַרְשׁ הַנֶּעְלָם

וַיַּעַל לֹט מְצוּעַר וְגו'. אָמַר
רַבִּי אֶפְהוּ, בֵּא וּרְאֵה מַה
כְּתִיב בְּיַצֵּר הָרַע, תִּדַע לָךְ
שְׂאִינוּ מִתְבַּטֵּל לְעוֹלָם מִבְּנֵי
אָדָם עַד אוֹתוֹ זְמַן דְּכְתִיב,
(יחזקאל לו) וְהִסְרֹתִי אֶת לֵב
הָאָבֶן וְגו'. שְׂאֵף עַל פִּי
שְׂרוּאָה בְּנֵי אָדָם גְּדוּלֵּין
בְּגִינֵיהֶם, הוּא בֵּא וְחוֹזֵר לוֹ
אֶצֶּל בְּנֵי אָדָם, הֵדָא הוּא
דְּכְתִיב וַיַּעַל לֹט מְצוּעַר.
מְצַעְרָה שֶׁל גִּינֵהֶם מִשָּׁם
עוֹלָה לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שֶׁלֹּשׁ
הַנְּהַגוֹת יֵשׁ בְּאָדָם, הַנְּהַגַּת
הַשֶּׁכֶּל וְהַחֲכָמָה וְזוֹ הִיא (דף קט
ע"ב) כַּח הַנְּשֻׁמָּה הַקְּדוּשָׁה.
וְהַנְּהַגַּת הַתְּאוּהָ שֶׁהִיא
מִתְּאוּהָ בְּכֹל תְּאוּת רְעוּת,
וְזֶהוּ כַּח הַתְּאוּהָ. וְהַנְּהַגָּה

וַיַּעַל לֹט מְצוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּהַר
הוּא וּשְׂתֵי בְנוֹתָיו
עִמּוֹ וְגו'. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין
דְּחֲמָא דִּיהוּ קָרִיב לְסְדוּם
וְאִסְתַּלַּק מִתְּמַן. רַבִּי יִצְחָק
פִּתַח (איוב לו) וְהוּא מְסִיבּוֹת
מִתְּהַפֵּךְ בְּתַחְבּוּלָתוֹ לְפַעֲלָם
וְגו'. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מְסִבֵּב סְבוּבִין דְּעֵלְמָא
וְאִיִּיתִי קוּמְרִין טְהִירִין
לְמַעַבְד עוֹבְדוּי, וּלְבַתַּר
מִתְּהַפֵּךְ לֹון וְעֵבִיד לֹון כְּגוּוֹנָא
אַחֲרָא.

וּבְמָה, בְּתַחְבּוּלוֹתָיו, עֵבִיד
תַּחְבּוּלִין וּמְסִבֵּב
סְבוּבִין לְאַפְכָא לֹון וְלֹאוּ
כְּאֵנוּן קְדָמָאִי. (דף קט ע"ב)
לְפַעֲלָם, בְּגִין פַּעֲלָם דְּבְנֵי

הַמְנַהֶגֶת לְבַנֵּי אָדָם וּמְחַזְקַת
הַגּוּף וְהִיא נִקְרָאת נֶפֶשׁ
הַגּוּף, אָמַר רַב דִּימֵי זְהוּ כַח
הַמְחַזֵּיק.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּא וַיְרֵא
לְעוֹלָם אֵין יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט
אֶלָּא בְּאֵלוּ ב' פְּחוֹת אֱלִין
דְּאַמְרֵן, נֶפֶשׁ הַמִּתְאַוָּה הִיא
הַרוֹדֶפֶת אַחַר יֵצֵר הָרַע
לְעוֹלָם, מִשְׁמַע דְּכַתִּיב
וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֵל
הַצְעִירָה אָבִינוּ זְקֵן. נֶפֶשׁ
הַמִּתְאַוָּה הִיא מְעוֹרְרַת אֶת
הָאַחֲרַת וּמַפְתָּה אוֹתָהּ עִם
הַגּוּף לְהִדְבֵּק בִּיצֵר הָרַע,
וְהִיא אוֹמְרַת לְכָה נִשְׁקָה אֶת
אָבִינוּ יֵין וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ. מַה
יֵשׁ לָנוּ בְּעוֹלָם הַבָּא, גִּלְדָּךְ
וְנִרְדָּף אַחַר יֵצֵר הָרַע וְאַחַר
תְּשׁוּקַת חֲמֻדַת הָעוֹלָם הַזֶּה.

נִשְׂא, כְּמָה דְאַנּוּן עֲבָדִין
עוֹבְדֵינָא הָכִי מְהַפֵּךְ לוֹן. כֹּל
אֲשֶׁר יֵצִים עַל פְּנֵי תִבֵּל
אַרְצָה. בְּגִין דְּעוֹבְדֵינָא דְבַנֵּי
נִשְׂא מְהַפֵּךְ לְאַנּוּן מְסֻבּוֹת
בְּכֹל מָה דְאִיהוּ פְּקִיד לוֹן עַל
פְּנֵי תִבֵּל וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר וְהוּא
מְסֻבּוֹת מִתְהַפֵּךְ.
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסֻבֵּב
סְבוּבִין וְאִיִּיתִי עוֹבְדֵינָא
בְּעֵלְמָא לְאַתְקִימָא, וְלִבְתַּר
דְּחֻשִׁיבוּ בְנֵי נִשְׂא דִּיתְקִימוּן
אַנּוּן עוֹבְדֵינָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מְהַפֵּךְ לוֹן לְאַנּוּן
עוֹבְדֵינָא מִכְּמָה דְהוּוּ
בְּקַדְמֵיתָא. בְּתַחֲבוּלוֹתֵינוּ.

סְתָרֵי תוֹרָה

וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וְגו', מִגּוֹ הוֹרְמְנוּתָא דְמִלְכָּא, אַתְפְּרָשָׁא מְסֻטְרָא
דִּימֵינָא חַד הַתּוֹכָא דְקִטּוּרָא דְגוּלְפָּא מִתְדַבְּקָא בְּגוֹ הַתּוֹכָא דְדַהֲבָא
מְסֻטְרָא דְשִׁמְאֵלָא בְּגוֹ מְסֻטְרָא (דִּיצְרִיחָה) (נ"א וְדִינִירִיחָה) וְאַתְעֵבִיד דְקִטּוּרָא
חַדָּא דְאִילָנָא.

וּמָה עוֹשׂוֹת, שְׁתִּיחֵן
מִסְכִּימוֹת לְהַדְבִּק בּוֹ, מָה
כְּתִיב וּתְשַׁקֵּינָה אֶת אֲבִיהֶן יִיזן
מִתַּפְשָׁמוֹת לְהַתְעוֹרֵר לַיִצָּר
הָרַע בְּאֲכִילָה וּבְשִׁתְיָה.

וּתְקַם הַבְּכִירָה וּתִשְׁכַּב אֶת
אָבִיהָ. כְּשֶׁאָדָם שׁוֹכֵב עַל
מִטָּתוֹ בְּלֵילָה, נִפְשׁ הַמִּתְאַוָּה
הִיא הַמְעוֹרֶרֶת לַיִצָּר הָרַע,
וּמְהַרְהֶרֶת בּוֹ, וְהוּא דִּבֵּק
בְּכָל הַרְהוּר רָע עַד
שְׁמֵת־עֵבֶרֶת מְעַט (ס"א מִמּוֹנֵי)
(ד"א ל"ג עַל) (נ"א עַד) שְׁמֵבִיא
בְּלֵב הָאָדָם אוֹתָהּ הַמְחַשְׁבָּה
הָרַעָה וְדִבְקָה בּוֹ, וְעַדִּין יֵשׁ
בְּלִבּוֹ וְלֹא נִגְמַר לַעֲשׂוֹתָהּ עַד
שְׁזֹאת הַתְּאַוָּה מְעוֹרֶרֶת לְכַח
הַגּוֹף כְּמִתְחַלָּה לְהַדְבִּק
בַּיִצָּר הָרַע וְאִז הוּא תִשְׁלֹם
הָרַעָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
וּתְהַרִיץ שְׁתֵּי בְּנוֹת לוֹט (דף קי
ע"א) מֵאֲבִיהֶן.

בְּתַחֲבוּלָתוֹ כְּתִיב כְּהֵאֵין
אוֹמְנָא דְעָבִיד מֵאֲנִין
דְּחֶרְסָא. בְּעוֹד דִּהְהִיא
טִיקְלָא אֶסְתַּחֲרַת קַמִּיהָ.
חֲשִׁיב לְמַעַבְד כְּגוּוֹנָא דָּא
עָבִיד. חֲשִׁיב לְמַעַבְד כְּגוּוֹנָא
אַחְרָא עָבִיד. מְהַפֵּךְ מֵאֲנָא
דָּא לְמֵאֲנָא דָּא, בְּגִין דִּהְהוּא
טִיקְלָא אֶסְתַּחֲרַת קַמִּיהָ. כִּף
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְהַפֵּךְ
עוֹבְדוֹי דְאִיהוּ עָבִיד.

בְּתַחֲבוּלָתוֹ חֶסֶר יו"ד,
וּמֵאֵין אִיהוּ,
דָּא בֵּי דִינָא לְתַתָּא דְאִיהוּ
טְקִלָּא דְאֶסְתַּחֲרַת קַמִּיהָ,
וְעַל דָּא מְהַפֵּךְ מֵאֲנִין
מִמֵּאֲנָא דָּא לְמֵאֲנָא אַחְרָא.
וְכָל דָּא כְּפִי פְּעֻלָּם דְּבִנְיָ

כַּד בְּעָא יִצְחָק לְאַתְעָרָא בְּעֻלְמָא, בְּתוּקַפְיָה דְּדִינָא קִשְׂיָא אֶתְתַּקַּף
וּפְרִישׁ דְּרַגִּין מְקִיּוּמֵיהוּ, וְאַתְתַּקַּף אַבְרָהָם וּפְרִישׁ הוּא דְקַטוּרָא
חָדָא דְאֵילָנָא מְגוּ הוּא מְסַאֲבוּ. הוּא נָחַשׁ קַדְמָאָה עָאל בְּאַנְבִּיָּה
דִּהְהוּא אֵילָנָא, וְאִיהוּ חֲמָרָא דְשִׁתָּא, וְאוּלִיד תְּרִין דְּרַגִּין קַטוּרִין דָּא

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵעוֹלָם אֵין
 יֵצֵר הָרַע מִתְּפִתָּהּ אֱלֹא
 בְּאִכְלָהּ וּשְׂתִיָּהּ, וּמִתּוֹךְ
 שְׂמַחַת הַיַּיִן אִזְ שׁוֹלֵט בְּאָדָם.
 בְּצַדִּיק מֵהַ כְּתִיב בֵּיהּ (משלי
 ג) צַדִּיק אֵכֵל לְשֶׁבַע נַפְשׁוֹ.
 וְאֵינוּ מְשַׁתְּכֵר לְעוֹלָם, דְּאָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה הַאי צוּרְבָא
 מִרְבְּנֵן דְּמַרְוִי, קָרִינָא עֲלֵיהּ
 (משלי יא) נָזִים זָהָב בְּאַף חֲזִיר.
 וְלֹא עוֹד אֱלֹא שְׂמַחֲלֵל שֵׁם
 שָׁמַיִם. מְנַהֵג הָרָשָׁעִים מְהוּ
 (ישעיה ב) הִנֵּה שָׁשׂוֹן וּשְׂמִיחָה.
 הַיַּיִן אִזְ שׁוֹלֵט בְּאָדָם, הָרוּג
 בְּקָר וּשְׁחוֹט צֵאן וּגוֹי. עֲלֵיהֶם
 אָמַר הַכָּתוּב (משלי ה) הוּי
 מִשְׁכִּימִי בִּבְקָר שֶׁכָּר יִרְדְּפוּ
 וּגוֹי. כְּדֵי לְעוֹרֵר לִיצֵר הָרַע,
 שְׂאִין יֵצֵר הָרַע מִתְּעוֹרֵר
 אֱלֹא מִתּוֹךְ הַיַּיִן, הִדָּא הוּא
 דְּכְתִיב וּתְשַׁקִּין אֶת אֲבִיהֶן
 יַיִן.

בְּדָא. וְאֵנוּן דְּרַגִּין דְּסַחְרוּן בְּסִטֵר מְסַאֲבוּ חַד אַקְרִי מְלָכוּ"ם וְחַד אַקְרִי
 פְּעוּ"ר.

דָּא עֵיטָא דְּאִתְכַּסֵּיא וְדָא עֵיטָא דְּאִתְגַּלֵּיא. פְּעוֹר דְּאִתְגַּלֵּיא אִיהוּ וְכָל
 עוֹבְדוֹי בְּאִתְגַּלֵּיא. מְלָכוּ"ם דְּאִתְכַּסֵּיא אִיהוּ וְכָל עוֹבְדוֹי בְּאִתְכַּסֵּיא.

נָשָׂא, אִי מְטִיבִין בְּנֵי נָשָׂא
 עוֹבְדֵיהוֹן, הֵהוּא טְקֵלָא
 דְּסַחְרָא אֲסַחְרַת לֹון לְיַמִּינָא,
 וְכַדִּין אֲתַעְבִּידוּ עוֹבְדִין
 בְּעֵלְמָא לְאוֹטְבָא לֹון כְּדָקָא
 יָאוּת. וְטִיקָלָא אֲסַחְרַת תְּדִיר
 וְלֹא שְׂכִיךְ בְּהֵהוּא סְטָרָא
 דְּיַמִּינָא וְעֵלְמָא מִתְּגַלְגַּלָּא
 בֵּיהּ. אָתוּ בְּנֵי נָשָׂא
 לְאַבְאֲשָׂא, (דף ק"ע"א) תַּחְבוּלְתוֹ
 דְּאֲסַחְרַת תְּדִיר וְהוּוּ קִימָא
 בְּאַסְחָרוֹתָא דְּיַמִּינָא, קוּדְשָׂא
 בְּרִיךְ הוּא אֲסַחְרַת לֵיהּ
 בְּסִטְרָא דְּשִׁמְאֵלָא וּמִהַפְּךְ
 מְסִבּוֹת וּמְאֲנִין דְּהוּוּ
 בְּקַדְמִיתָא לְהֵהוּא סִטֵר
 שְׂמְאֵלָא.

וְכַדִּין טְקֵלָא אֲסַחְרָא

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ מַה כְּתִיב
וְלֹא יָדַע בְּשֹׁכְבָהּ וּבְקוֹמָהּ.
כְּלוּמַר יֵצֵר הָרַע אֵינּוּ
מְשֻׁגָּח בָּהּ בְּשֹׁכְבָהּ בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְקוֹמָהּ לְעוֹלָם הַבָּא,
אֲלֵא מִתְעוֹרֵר עִם כַּח הַגּוֹף
לְעַבֵּד תַּאֲוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה.
דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ בְּשַׁעֲה
שְׁנַכְנָסִין הָרָשָׁעִים בְּגִיהֶנָּם
מְכַנְּסִים לֵיֵצֵר הָרַע לְרֵאוֹת
בְּהוֹ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וְלוֹט
בָּא עֲעֵרָה לְעֲעֵרָה שֶׁל
גִּיהֶנָּם, וְנִפְק לִיה מִתַּמָּן
לְנִסּוֹתָא לְבְרִייתָא
כְּדָקְאֻמְרֵן. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב
וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹר מִצְעֵרָה שֶׁל
גִּיהֶנָּם.

וַיֵּשֶׁב בְּהַר, אָמַר רַבִּי יֵצְחָק
מִשְׁמַע דְּכְּתִיב בְּהַר מְלֻמֵּד
שֶׁהוּא שָׁם מוֹשְׁבּוֹ בְּמָקוֹם
הַר. גּוֹף שֶׁהוּא חֲרִב בְּהַר

וְאִתְעַבִּידוּ עוֹבְדֵינָן בְּעֵלְמָא
לְאַבְאָשָׁא לֹוֹן לְבַנֵּי נְשָׂא.
וּטְקָא אֶסְחָר לְהַהוּא סְטָרָא
עַד דְּבַנֵּי נְשָׂא תִּיבִין
לְאוּטְבָא עוֹבְדֵיהוֹן. וּטְקָא
קִימָא בְּעוֹבְדֵינָן דְּבַנֵּי נְשָׂא.
וְעַל דָּא בְּתַחְבּוּלְתוֹ לְפַעֲלָם,
וְלֹא קִימָא תְּדִיר.

תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
גַּרְם סְבוּבִין וְעוֹבְדֵינָן
בְּעֵלְמָא בְּגִין לְמַעַבְד כְּלָא
כְּדָקָא יְאוּת. וְכְלָא נְפָקָא
מִעֲקָרָא וְשָׂרְשָׁא דְלַעִילָא.
אֶקְרִיב אֲבָרְהָם לְגַבִּיָּה, נִפְק
מִיָּה יִשְׁמַעְאֵל דְלָא הוּהוּ
אֲבָרְהָם גְּזִיר כַּד נִפְק מִיָּה,
בְּגִין דְּאִיהוּ לְתַתָּא וְלֹא
אֲשַׁתְּלִים בְּאֵת קִימָא
קְדִישָׁא.

מֵאֲלִין תְּרִין אֲתַפְרֵשׁוּן זִינִין סְגִיִּין לְזַנְיָהוּ, וְסַחְרֵן יִמָּא רַבָּא וּלְכָל
(אֲלִין סְטָרִי מְסַבּוֹ. וְכָל חַד וְחַד שָׁף (נ"א גִּוְף) לְדוּכְתִיָּה.)

כְּגוֹנוֹנָא דָּא אִיהוּ לְתַתָּא. לוֹט אֲתַפְרֵשׁ מֵאֲבָרְהָם וְשׁוּי דִּיּוֹרִיָּה בְּאַנְשֵׁי
סְדוּם, כַּד אֲתַעֵר דִּינָא בְּהוּ אֲדַפֵּר לְאַבְרָהָם וְשִׁלַּח לִיה מִתַּמָּן

דְּלִית בֵּיה טִיבוֹתָא. וְשִׁתִּי
בְּנוֹתֵי עַמּוֹ. אֱלוֹ הִבִּי כַחוֹת
דְּאַמְרָן. כִּי (ד' ק"ע"ב) יִרָא
לְשִׁבְתָּ בְּצוֹעֵר, יִרְאֶה וְחִרְדָּה
נּוֹפֶלֶת עָלָיו בְּשַׁעַה שְׂרוּאָה
צַעַר גִּיהֵנָם שְׁמַצְעָרִין
לְרִשְׁעִים וְחוֹשֵׁב שְׁשָׁם יְדוֹן,
כִּיּוֹן שְׂרוּאָה שְׁאִינוּ נְדוֹן שָׁם
יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם
אַחֲרָיו. רַב הוֹנָא כַּד הָוָה
דְּרִישׁ לְאַזְדַּהֲרָא לְבְנֵי אָדָם,
הָוָה אָמַר לְהוּ בְּנֵי אִסְתְּמָרוּ
מִשְׁלִיחָא שְׁל גִּיהֵנָם, וּמֵאֵן
הוּא זְהוּ יֵצֵר הָרַע שְׁהוּא
שְׁלִיחָא שְׁל גִּיהֵנָם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר מֵאֵי דְכְּתִיב,
(משלי ל) לְעֵלּוּקָה שְׁתֵּי בְּנוֹת
הַבַּיִת. אֱלוֹ שְׁתֵּי בְּנוֹת לוֹט
דְּאַמְרָן, שְׁהִיא נְפֶשׁ
הַמִּתְאַוָּה, וְנְפֶשׁ הַמִּשְׁתַּתְּפָת
בְּגוֹף הַרוֹדֶפֶת אַחַר יֵצֵר
הָרַע לְעוֹלָם.

וְאַתְפְּרִישׁ מִנֵּיהּ. יֵין אֲשֶׁקִּיאֵו לִיה בְּנִתְיָה וְאוֹלִידוּ בְּהוּ תְרִין אוּמִין,
חַד אֲקָרִי עַמּוֹן וְחַד אֲקָרִי מוֹאָב. חַד בְּאַתְגְּלִיא וְחַד בְּאַתְכַּפִּיא. עַמּוֹן
דְּרָגָא (קעג א) דִּילִיה מְלִכּוּ"ם עֵיטָא דְאַתְכַּפִּיא. מוֹאָב דְּרָגָא דִּילִיה
פְּעוּ"ר כְּלָא בְּאַתְגְּלִיא.

לְבַתָּר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
סַבֵּב סְבוּבִין
בְּתַחֲבוּלוֹתֵינוּ וְאַתְגְּזוּר אַבְרָהָם
וְעָאֵל בְּבָרִית וְאַשְׁתָּלִים
בְּשִׁמְיָה וְאַקְרִי אַבְרָהָם, וְה'
(צו א) עֲלָאָה אַעֲטַרְתָּ לִּיה
בְּרוּזָא דְמִים (לא א) מִרוּחַ. כִּיּוֹן
דְּרוּזָא (דבריי הימים א) אֲשְׁתָּלִים
וְאַתְגְּזוּר, נָפֵק מִנֵּיהּ יִצְחָק
וְהָוָה זְרַעָא קְדִישָׁא וְאַתְקַשְׁר
לְעֵילָא בְּרוּזָא דְאֵשׁ מִמִּים,
וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה ב) וְאַנְכִי
נִטְעַתִּיךְ שׁוֹרֵק כְּלָה זְרַע
אַמֶּת. וְלָא אַתְקַשְׁר בְּהָהוּא
סְטָרָא אַחֲרָא.

תָּא תְּוִי, לוֹט נָפְקוּ מִנֵּיהּ
וּמִבְּנִתְיָה תְרִין אוּמִין
מִתְפָּרְשׁוּן, וְאַתְקַשְׁרוּ בְּהָהוּא

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כְּתִיב הִכָּא
 בְּלוֹט כִּי יֵרָא לְשֵׁבֶת בְּצוּעַר,
 וּכְתִיב הָתָם לְעֹלֹקָה שְׁתֵּי
 בְּנוֹת הַבַּיִת הַזֶּה. יֵרָא
 בְּגִימְטְרִיא הוּא עֲלֹקָה.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵי יֵרָא הוּא
 לְמַאי אֲתֵי לְמַטְעֵי בְּרִייתָא,
 אֵלָּא כִּדְ דִּרְדָּךְ כָּל עוֹשֵׂה
 עוֹלָה, כְּשֵׁרוּאָה הֲרַע מִתְּיָרָא
 לְפִי שְׁעָה, מִיָּד חוֹזֵר
 לְרִשְׁעָתוֹ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ
 לְכֹלָם, כִּדְ יִצְרַח הֲרַע בְּשְׁעָה
 שְׁרוּאָה דִּין בְּרִשְׁעִים יֵרָא,
 כִּיּוֹן שְׁיֹצֵא לְחוּץ (לַעֲשׂוֹת)
 אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ כְּלֹם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר מַהוּ דְאָמְרוּ
 וְהֵאמֵר הַבְּכִירָה אֶל
 הַצְּעִירָה אָבִינוּ זְקוֹן. מַאי
 אָבִינוּ זְקוֹן. זְהוּ יִצְרַח הֲרַע
 שְׁנִקְרָא זְקוֹן שְׁנִקְרָא (קַהֲלַת ד')
 מִלְּדִ זְקוֹן וּכְסִיל. שְׁהוּא זְקוֹן
 שְׁנוּלֵד עִם הָאָדָם, דְּתַנְיֵן

כְּגוֹנָא דָּא בְּנִתְיָה, דָּא אֲמַרְת בֵּן עָמִי בְּרָא אֵית לִי מַעְמִי וְלֹא אֲמַרְת
 מִמָּאן הוּא, בְּגִין כִּדְ אֵיהוּ הוּוּה בְּאַתְכִּפְסִיא. דָּא אֲמַרְת מוֹאֲב מוֹאֲב הוּא
 דְנָא. מַאֲבָא אוֹלִידַת לִיה. דְרָגָא דִּילִיה פְּעוּ"ר מְלָה בְּאַתְגָּלִיא.
 וּבְתַרִּין אֵלִין אַחִיד דְּוֹד מְלָכָא, לְבַתֵּר מִן מוֹאֲב אֲתַת רוּחַ וְנִפְק מִינְה

סֵטְרָא דְאַתְחַזֵּי לוֹן, וְעַל דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַבֵּב (ד')
 קִי ע"ב) סְבוּבִין וּמַגְלִיל גְּלִילִין
 בְּעֵלְמָא דִּיתְעֵבִיד כְּלָא
 כְּדָקָא יָאוֹת וַיִּתְקַשֵּׁר כְּלָא
 בְּאַתְרִיהָ.

תָּא חַזִּי, יָאוֹת הוּוּה לְלוֹט
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יִפִּיק מִנִּיהָ (וּמִבְּנִתְיָה) וּמֵאַתְתִּיהָ
 תַּרִּין אוּמִין אֵלִין, אֵלָּא בְּגִין
 לְאַתְקַשְׁרָא בְּאַתְרֵיהוּ
 דְאַתְחַזֵּי לְהוּ. וְאַתְעֵבִידוּ מִגּוּ
 יֵינָא, וְהֵהוּא יֵינָא אוֹדֵמִן
 לְחוּן בְּמַעֲרַתָּא תְּהִיא לִילִיא,
 וְדָא הוּא רְזָא דְאַתְעֵבִידוּ
 כְּמָה דְאַתְ אָמַר וַיִּשֶׁת מִן
 הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וְהָא אֲתַמֵּר
 וְאוּקְמוּהָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי יוֹסִי אוֹתָהּ נֶפֶשׁ הַמֵּת אֹהֶה אוֹמֶרֶת לְאַחֶרֶת אֲבִינוּ זָקֵן נִרְדָּף אַחֲרָיו וְנִדְבֵק (דף קיא ע"א) בּוֹ כִּשְׂאֵר כָּל הַרְשָׁעִים שֶׁבָּעוֹלָם. וְאִישׁ אֵין בְּאֶרֶץ לְבַא עֲלִינוּ, אֵין אִישׁ צָדִיק בְּאֶרֶץ, וְאֵין אִישׁ שְׁלֵיט עַל יְצֵרוֹ, הַרְבֵּה רְשָׁעִים בְּאֶרֶץ, לֵית אֲנִן בְּלְחוּדְנָא חֵיבִין, נַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ כָּל הָאֶרֶץ שֶׁהֵם חֵיבִים, שְׂעֵד הַיּוֹם דֶּרֶךְ כָּל הָאֶרֶץ הוּא. לְכֹה נִשְׁקָה אֶת אֲבִינוּ יִי, נִשְׁמַח בְּעוֹלָם הַזֶּה, נֹאכַל וְנִשְׁתֶּה וְנִרְוָה חֲמֵרָא וְנִדְבֵק בְּאֲבִינוּ בִּיצֵר הָרַע וְנִשְׁכָּבָה עִמוֹ. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צוֹנַחַת וְאוֹמֶרֶת (ישעיה) גַּם אֱלֹהֵי בֵינָן שָׁגוּ וּבִשְׂכָר תָּעוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חֲזִי, מַה

דְּדוּד מִלְכָּא. מִן עֲמוּן (דף קי ע"ב) אֲתַעֲטֵר דְּדוּד מִלְכָּא בְּהַאי עֲטָרָא דְּאִיהִי סְהוּדוּתָא לְזִרְעָא דְּדוּד דְּכִתִּיב, (מלכים ב יא) וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנִּזֹּר וְאֶת הַעֲדוּת. וְהַאי הוּת מִן מִלְכָּם דְּרָגָא דְּבִנֵי עֲמוּן דְּכִתִּיב, (שמואל ב יב) וַיִּקַּח אֶת עֲטֹרַת מִלְכָּם.

תָּא חֲזִי, מוֹאֵב וְעֲמוּן אֲנוּן קָרְאֵן לֹון שְׁמָהֵן, מוֹאֵב מֵאֵב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר בְּכִירָה בַּחֲצִיפוֹ אֲמָרָה מוֹאֵב, מֵאֵבָא הוּא. וְהַצְעִירָה גַּם הִיא יְלָדָה בֵּין וְתִקְרָא שְׁמוֹ בֵּין עַמִּי. בְּצִנִּיעוֹ אֲמָרָה בֵּין עַמִּי. בַּר עַמִּי, וְלֹא אֲמָרָה מִמָּאֵן הוּת. תָּא חֲזִי, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוּמָהּ בּוֹא"ו וְנִקְוֵד עַל וַא"ו, בְּגִין דְּסִיּוּעָא דְּעִילָא הוּת אֲשֶׁתִּכַּח בְּהוּא עוֹבְדָא דְּזַמִּין מִלְכָּא מְשִׁיחָא לְנִפְקָא מִיָּתָהּ, וּבְגִין כֶּךָ אֲשֶׁתִּלִּים הָכָא בּוֹא"ו. וּבְאַחֲרָא כְּתִיב וּבְקָמָה חָסֵר וַי"ו, בְּגִין דְּלֹא נִפְקַ מִיָּתָהּ חוּלְקָא לְקוּדְשָׁא

בְּתִיב וּתְשַׁקִּינְךָ אֶת אָבִיחֶךָ
 יִי. דְרָד הַרְשָׁעִים לְטַעוֹת
 אַחֲרֵי הַיִּיז לְפִנֵּק לַיִצָר הָרַע
 וּלְעוֹרָרוֹ, וְעַד שֶׁהוּא שָׁמַח
 בְּשִׁכְרוֹתוֹ שׁוֹכֵב עַל מַטָּתוֹ,
 מִיָּד וּתְקַם הַבְּכִירָה וּתְשַׁכֵּב
 אֶת אָבִיחֶךָ. הִיא מְזַמֶּנֶת עִמּוֹ
 וּמְתַאֲוֶה וּמְהַרְהֵרֵת בְּכָל
 הַרְהוּרִים רָעִים, וַיִּצָר הָרַע
 מִתְחַבֵּר עִמָּה וְנִדְבַק בָּהּ
 וְאִינוּ מְשַׁנְיֵת בָּהּ (ס"א מֵהָהוּא
 זְמַנָּא) מַה הוּא מְמַנֶּה.
 בְּשִׁכְבָּהּ וּבִקְוֶמָהּ. בְּשִׁכְבָּהּ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבִקְוֶמָהּ לְעֵתִיד
 לְבָא. בְּשִׁכְבָּהּ בְּעוֹלָם הַבָּא
 בְּשִׁתְתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן.
 וּבִקְוֶמָהּ לְיוֹם הַדִּין דְּכִתִּיב,
 (דְּנִיאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַמֵּת
 עִפְרָ יְקִיצוּ וְגו'.

בְּשׁוֹם עֲנִיז מְאֵלוֹ אֵין מְשַׁנְיֵת
 בָּהּ יִצָר הָרַע, אֶלָּא דְבִק בָּהּ
 וְהִיא נִדְבַקֶת בּוֹ, וּלְאַחַר כֵּן

מְלַכְם דְּרָגָא דְבְּנֵי עִמּוֹן הוּא דְּכִתִּיב וּתְהִי עַל רֵאשׁ דְּדוֹד וּמִתְמָן הָוָה
 סִהְדוּתָא לְבְנוֹי לְעַלְמִין, וּבָהּ אֲשַׁתְּמוּדַע מֵאֵן דְּאִיהוּ מִן בְּנוֹי דְּדוֹד
 דְּאֲתַחְזִי לְמַלְכָּא וְדָאִי דְּאֲמַרִין מִן דְּדוֹד הוּא (הגוף). דְּאֶפִּילוּ אֲתִילִיד
 בְּהָהוּא יוֹמָא יְכִיל הָוָה לְמַסְבֵּל הֵהוּא עֲטָרָא עַל רִישִׁיהָ (דְּהָא אִיהוּ)

בְּרִיךְ הוּא כְּהֵאִי אַחֲרָא, וְעַל
 דָּא כְּתִיב בְּהֵאִי אַחֲרָא
 קְשִׁישָׁא וּבִקְוֶמָהּ בּוֹא"ו מְלָא
 וּנְקוּד עֲלָהּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָא יִדַע
 דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְאוּקְמָא מִינָהּ דְּדוֹד
 מְלַכָּא וּשְׁלָמָה וְכָל שְׂאָר
 מְלַכִּין וּמְלַכָּא מְשִׁיחָא. תּוֹ
 וּבִקְוֶמָהּ, דְּכִתִּיב בְּרוּת (רוֹת ג)
 וּתְקַם בְּטָרָם יְכִיר אִישׁ אֶת
 רַעְהוּ וְגו'.

הָוָה לָהּ קִימָה וְדָאִי (דף קיא ע"א)
 אֲתַחְבֵּר עִמָּהּ בְּעוֹ לְהִקִּים
 שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ, וְאֲתַקַּם
 מִנָּה כָּל הַנֵּי מְלַכִּין וְכָל
 עַלְוִיָּא דִּישְׂרָאֵל. וְלֹא יִדַע
 בְּשִׁכְבָּהּ דְּכִתִּיב וּתְשַׁכֵּב

מְעוֹרְרֵת לְאַחֲרָא לְאַחַר
שֶׁהִרְהוּר גְּדוֹל נִדְבַק בַּיִצָּר
הָרַע, בָּאָה הָאֲחֵרֵת וְנִדְבַקְתָּ
בּוּ וּבַשְּׂקִינִן אֶת (ד' קיא ע"ב)
אֲבִיָּהּ יִין. כְּמוֹ כֵּן לְעוֹרֵר
לַיִצָּר הָרַע וְנִדְבַקְתָּ בּוּ וְאֲזִי
תִּשְׁלֹם הָרְעוֹת לְעֲשׂוֹת
וּמִתְעַבְרוֹת שְׂתִיָּהּ מִיִּצָּר
הָרַע, הִדָּא הוּא דְכָתִיב
וּבַתְרִין שְׁתֵּי בְנוֹת לוֹט
מֵאֲבִיָּהּ.

עַד שֵׁיִצָּא לְפַעַל מְעַשִּׂיָּהּ זֹו
יולדת רשעתה וזו יולדת
רשעתה, וכן דרכם של
רשעים בענין זה עם יצור
הָרַע, עַד שֶׁהוֹרֵג לְאָדָם
וּמוֹלִיכוֹ לְגִיהֵנָם וּמְכַנְּסוֹ
שָׁם, וְאַחֲרַיִךְ עוֹלָה מִשָּׁם
לְפַתּוֹת לְבַנֵּי אָדָם כְּמוֹ כֵּן.
וּמִי שֶׁמְכִיר בּוּ נִצַּל מִמֶּנּוּ
וְאֵינּוּ מִתְחַבֵּר עִמּוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מִשָּׁל לְמָה

מִרְגְּלוֹתָיו עַד הַבְּקָר.
וּבְקוּמָה דְכָתִיב וַתָּקָם בְּטָרָם
יִפִּיר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְגו'.
בְּגִין כֶּף וּבְקוּמָה נִקוּד וּא"ו.
תָּא חֲזִי, (קה ע"א) עֲנֹתָנוּתָא
דְּאַבְרָהָם דִּהָא אֲפִילוּ
בְּקַדְמֵיתָא כִּד בָּעָא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּי דִּינָא
בְּסָדוּם לָא בָּעָא מִנֵּיהּ רַחֲמֵי
עַל לוֹט (ד'דא), לְבַתֵּר דְכָתִיב
וַיְרֵא וְהִנֵּה עָלָה קִיטֵר הָאָרֶץ
כְּקִיטֵר הַכֶּבֶשֶׂן לָא תִּבַע
עָלֶיהָ דְלוֹט וְלֹא אָמַר עָלֶיהָ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם,
אוֹף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לָא אָמַר לֵיהּ מִיָּדֵי, בְּגִין
דְּלֹא יַחֲשַׁב אֲבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא גִרַע מְזֻכּוֹתֵיהּ
כְּלוּם.

דְּהוּת מִשְׁקַל כְּפָר זֶהָב וְאָבֹן יְקָרָה הוּת. וּבַר נָשׁ אֲחֵרָא לָא יָכִיל
לְמַסְבְּלָא. וְדָא הוּא דְכָתִיב בְּיוֹאֵשׁ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַנֶּזֶר וְאֶת הָעֵדוּת.
וּבַתְרִין דְּרַגִּין אֲתֵאֲחִיד דְּוֹד מְלָכָא, וְאַנּוּן תּוּקְפָא דְּמַלְכוּתֵיהּ

הַדְּבָר הַזֶּה, לְכַתּוּב לְסִטִּים
 שֶׁהָיוּ אוֹרְבִים בְּדַרְכֵי לְגֹזֵל
 וְלַהֲרוֹג לְבָנֵי אָדָם,
 וּמִפְּרִישִׁים מֵהֶם אֶחָד שִׁיּוּדַע
 לְהַסִּית לְבָנֵי אָדָם וּלְשׁוֹנוֹ
 רָךְ, מִה עֶבֶד מִקְדִּים וְהוֹלֵךְ
 לְקַבְּלָם וְנַעֲשֶׂה כְעֶבֶד
 לְפָנֵיהֶם עַד שֶׁמֵּאֲמִינִים
 הַטְּפָשִׁים בּוֹ וּבּוֹטְחִים
 בְּאַהֲבָתוֹ וּבְשִׂיחָתוֹ וּשְׂמֵחִים
 עִמּוֹ, וּמוֹלִיכִם בְּחֶלֶק דְּבָרָיו
 בְּאוֹתוֹ הַדְּרֹךְ שֶׁהַלְּסִטִּים
 שָׂם, בֵּינָם שֶׁמִּנֵּעַ עִמָּהֶם
 לְשֵׁם, הוּא הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוֹרֵג
 בָּם, לְאַחַר שְׁנוֹתָנָם בְּיַד

וְאִי תִימָא דְאַבְרָהָם לָא
 הָוָה חָשִׁיב לִיה לְלוֹט
 בְּלִבֵּיהּ כְּלוּם, הָא מָסַר
 נַפְשֵׁיהּ לְמִיתָךְ לְאַגְחָא
 קַרְבָּא בְּחַמְשָׁה מְלָכִין
 תְּקִיפִין, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר,
 (בראשית יד) וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי
 נִשְׁבָּה אָחִיו וְגו'. וְכַתִּיב
 וַיִּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לִילָה. וְכַתִּיב
 וַיָּשָׁב אֶת כָּל הָרֶכֶשׁ וְגַם אֶת
 לוֹט אָחִיו וּרְכָשׁוֹ הֵשִׁיב וְגו'.
 אֲבָל בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְרַחֲמִים
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְחַמָּא

לְאַתְתַּקְפָּא עַל שְׂאָר עַמִּין, דְּאִי לָא אַתְּכִלִּיל בְּסִטְרָא דְלַהוֹן לָא יְכִיל
 לְאַתְתַּקְפָּא עֲלֵיהוֹ, כָּל (גְּוֹנִין) דְרַגִּין דְשְׂאָר עַמִּין כְּלִילָן בֵּיהּ בְּדוּד
 לְאַתְגְּבָרָא וּלְאַתְתַּקְפָּא עֲלֵיהוֹ:

וַיֵּשֶׁב בְּהָר. כְּתִיב, (משלי ל) לְעֵלוֹקָה שְׂתִי בְנוֹת הַב הַב. אֵלֶין שְׂתִי
 בְנוֹת דִּיצַר הָרַע דְאַנּוֹן מִתְעַרִּין לִיה (ד"א ל"ג בגין) לְשִׁלְטָא בְּגוּפָא,
 חָדָא אִיהִי נֶפֶשׁ דְאַתְרַבִּיאַת תְּדִיר בְּגוּפָא. וְחָדָא אִיהִי נֶפֶשׁ דְכִסִּיפַת
 בְּתִיאוּבְתִין בִּישִׁין (ד"א ל"ג דְהֵאֵי עֲלֵמָא) וּבְכָל כְּסוּפִין בִּישִׁין דְהֵאֵי
 עֲלֵמָא. דָּא אִיהִי בְכִירָה וְדָא (ד"א וְאַחֲרָא) אִיהִי צְעִירָה.

וַיֵּצֵר הָרַע לָא אַתְחַבֵּר תְּדִיר אֶלָּא בְתַרִּין אֵלֶין בְּגִין לְפַתָּאָה לְבָנֵי
 נֶשָׂא וּבְגִין דִּיהֲמָנוּן לִיה (ס"א לְאוּבְלָא) לְאוּבְדָא לְהוֹ לְאַתְר גִּירִין

הַלְסָטִים לְהַרְגָם וּלְקַחַת
מִמוֹנָם, וְאֲנֹנִי צְוֹחִין וְאֶמְרִין
וְוִי דַאֲצִיתְנָא לְדִין וְלִרְפִיכָא
דְּלִישְׁנִיה. לְאַחַר שְׁהֲרִגּוּ
אֱלֹהִי, עוֹלָה מִשָּׁם וַיּוֹצֵא
לְפִתּוֹת לְבַנֵי אָדָם כְּמַתְחָלָה.
הַפְּקָחִים מָה הֵם עוֹשִׂים
כְּשֶׁרוֹאִים לָזֶה יוֹצֵא
לְקִרְאָתָם וּמִפְתָּה לָהֶם,
מִכִּירִין בּוֹ שֶׁהוּא צוֹדֵה אֶת
נַפְשָׁם וְהוֹרְגִים אוֹתוֹ
וְהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אַחֲרָת.

כִּי הוּא יַצֵּר הָרַע יוֹצֵא מִכַּת
הַלְסָטִים עוֹלָה מִגִּיהֶנֶם
לְקַבְּלָא דְבַנֵי נָשָׂא וּלְפִתּוֹת
לָהֶם בְּחֶלֶק מִתַּק דְּבַרְיוֹ,
הִדָּא הוּא דְכָתִיב וַיַּעַל לוֹט
מִצּוֹעַר וַיֵּשֶׁב בְּהַר וְגו'. כְּמוֹ
לְסָטִים לְאַרְבַּ לְבַנֵי אָדָם,

דְּמוֹתָא וַיִּפְלְחוֹן לֵיהּ. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (משלי ז) עַד יִפְלַח חֵץ כְּבָדוֹ.
לְלְסָטִים דְּמִקְפַּחֵי בְּטוֹרָא (ובכמיו) וּטְמִירוֹ גְּרַמְיִיהוּ בְּאַתְרֵי דְחִיל
דְּטוֹרָא, וַיִּדְעִין דְּהָא בְּנֵי נָשָׂא אֶתְטַמְרִין גְּרַמְיִיהוּ לְמִיהוּ בְּאַנּוֹן
דְּוִכְתִּי, מָה עָבְדִי בְּרִירוֹ מִגִּיהֶנֶם הֵהוּא דְחִדִּידָא בְּלִישְׁנִיה מְכַלָּא הֵהוּא
דְּיִדְעַ לְמִפְתֵי בְּנֵי נָשָׂא וַיִּפּוֹק מִבִּינֵיהוּ וַיְתִיב בְּאַרְחַ מִישָׁר דְּכָל בְּנֵי
עַלְמָא עֲבָרִין תַּמּוֹן, כִּיּוֹן דְּמָטָא לְגַבִּייהוּ שָׂרִי לְאַתְחַבְּרָא תַּמּוֹן, (עד כאן

עוֹבְדוֹי דְלוֹט דְּלֹא כְּשָׂרִין
כְּדָקָא יְאוֹת, לָא בְּעָא
אַבְרָהָם דְּבִגִינִיה יִשְׁבּוֹק
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּלוּם
מְדִילִיהּ, וּבִגִינֵי כִּי לָא תִּבְעַ
עֲלִיהּ רַחֲמֵי לָא בְּקַדְמִיתָא
וְלֹא בְּסוּפָא:

וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אֶרְצָה
הַנֶּגֶב. כָּל מִטְּלָנוּי הוּוּ

לְסִטְרָא דְּדִרוּמָא (דף קיא ע"ב)

יִתִּיר מִסִּטְרָא אַחֲרָא, בְּגִין
דְּהָא בְּחֻכְמָתָא עֲבַד
לְאַתְדִּבְקָא בְּדִרוּמָא:

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל שָׂרָה
אִשְׁתּוֹ אַחֹתִי הִיא.
תַּנְיִנָן (כִּיּוֹן) לָא לִיבְעֵי לִיהּ

מִה עוֹשֶׂה עוֹבֵר לְפָנֵיהֶם,
וְהַטְּפָשִׁים מֵאֲמִינִים בּוֹ
וּבְאֶהְבֶּתוּ שֶׁהוּא הוֹלֵךְ
לְפָתוֹתָם וְעוֹבֵד לָהֶם כְּעַבְד,
שְׁנוֹתָן לָהֶם נְשִׁים יְפוֹת
אֲסוּרוֹת, נוֹתֵן לָהֶם בְּנֵי אָדָם
לְהָרַע, מְפָרֵק מֵהֶם עַל תּוֹרָה
וְעַל מַלְכוּת שָׁמַיִם. הַטְּפָשִׁים
רוֹאִים כֶּדֶ, בּוֹטְחִים
בְּאֶהְבֶּתוֹ, עַד שֶׁהוֹלֵךְ עִמָּהֶם
וּמוֹלִיכֵם בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ
שֶׁהַלְסָטִים שָׁם, בְּדֶרֶךְ גִּיהֵנָם
אֲשֶׁר אֵין דֶּרֶךְ לְנִטּוֹת יָמִין
וּשְׂמָאל, כִּיּוֹן שֶׁמְגִיעַ עִמָּהֶם
לְשָׁם, הוּא הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוֹרֵג
לָהֶם, וְנַעֲשֶׂה לָהֶם מְלֶאכֶד
הַמּוֹת וּמְכַנְיָסֵן לְגִיהֵנָם,
וּמוֹרִידִין לְהוֹן מְלֶאכֶי
חֲבָלָה, וְאֲנוּן צְוּחִין וְאֲמֵרִין
וְוִי דְאֲצִיתָנָא לְדִין, וְלֹא
מֵהֲנִיא לֹון.

לְאַחַר כֵּן עוֹלָה מִשָּׁם וַיּוֹצֵא
לְפָתוֹת לְבְנֵי אָדָם. הַפְּקָחִין
כְּשֶׁרוֹאִין אוֹתוֹ מְכִירִים אוֹתוֹ
וּמְתַגְבְּרִים עָלָיו עַד

לְבַר נֶשׁ לְסִמְכָא עַל נִיסָא,
וְאִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַרְחִישׁ נִיסָא לְבַר נֶשׁ, לֹא
אֵית לִיה לְסִמְכָא (תְּדִיר) עַל
נִיסָא זְמָנָא אַחְרָא. בְּגִין
דְּלֹאוּ בְּכָל שַׁעְתָּא וְשַׁעְתָּא
אֶתְרַחֵשׁ נִיסָא.

וְאִי יִיעוּל בַּר נֶשׁ גְּרַמִּיה
בְּאַתֵּר דְּנִזְקָא אֶשְׁתַּכַּח
לְעֵינָא, הָא פִּקַּע כָּל זְכוּתִיה
דְּעַבְד בְּקַדְמִיתָא וְאוּקְמוּהָ.
כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (בְּרֵאשִׁית ל"ב)
קְטוֹנֵתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל
הָאֱמֶת וְגו'. וְאַבְרָהָם כִּיּוֹן
דְּסָלִיק מִמִּצְרַיִם וְאֶשְׁתַּזִּיב
זְמָנָא חֲדָא, הִשְׁתָּא אֲמַאי
אָעִיל גְּרַמִּיה בְּצַעְרָא
כְּקַדְמִיתָא וְאָמַר אַחוּתִי הִיא.
אֲלֹא אַבְרָהָם לֹא סָמִיךְ עַל
גְּרַמִּיה כְּלוּם, וְחָמָא
שְׂכִינְתָּא תְּדִיר בְּדִיּוֹרָה

שְׁשׁוּלְטִין עָלָיו, וְסֹאטִין מְזֵה
הַדְּרֹךְ וְלוֹקְחִין דְּרֹךְ אַחֲרֵית
לְהַנְצִיל מִמֶּנּוּ.

רַב יוֹסֵף כִּד הָוָה נִחִית
לְבַבְל חָמָא אַנּוּן רַוּוּקִיא
דְּהוּו עֵיילי וְנִפְקִי בִּינֵי נַשְׂי
שְׁפִירִין וְלֹא חֲטָאן, אָמַר לוֹן
לָא מִסְתַּפּוּ אֱלִין מִיַּצֵּר הָרַע,
אָמְרוּ לִיה לָא מְקוֹנְדִיטוֹן
בִּישָׂא קְאָתִינָא, מְקוֹדִישְׁתָּא
דְּקוֹדִישָׂא אַתְגְּזֹרְנָא, דְּאָמַר
רַב יְהוּדָה אָמַר רַב צְרִיךְ
אָדָם לְקַדֵּשׁ עַצְמוּ בְּשַׁעֲת
תְּשֻׁמִּישׁ, וְנִפְקִי מִנִּיה בְּנֵי
קוֹדִישֵׁי בְּנֵי מַעְלֵי דְלֹא
מִסְתַּפּוּ מִיַּצֵּר הָרַע שְׁנֵאמַר
(וַיְקָרָא ב) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם
קְדוֹשִׁים.

רַבֵּי אַבְא אָמַר מַאי דְכָתִיב,
(יחזקאל ב) וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי
קִדְּשׁוּ, אֵלֹא אִין עוֹנְתֵן שֶׁל
תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים אֵלֹא מִשַּׁבַּת
לְשַׁבַּת, וּמְזַהֵר לְהוּ דְּהוּאִיל
דְּתְשֻׁמִּישׁ הַמְּטָה דְּמַצְוָה
הוּא, קִדְּשׁוּ. כְּלוּמַר קִדְּשׁוּ

דְּשָׂרָה וְלֹא אַעֲדֵי מִתַּמָּן,
וּבְגִין דְּהוֹת תַּמָּן, אֲסַמִּיךְ
אַבְרָהָם וְאָמַר אַחֹותִי הִיא
כְּמָה דְכָתִיב (משלי ז) אָמַר
לְחַכְמָה אַחֹותִי אַתְּ. וּבְגִין כִּף
אָמַר אַחֹותִי הִיא (ס"א אַתְּ):

וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ
וְגו'. וְכִי קוֹדֵשָׂא
בְּרִיךְ הוּא אַתָּא לְגַבִּייהוּ
דְרִשְׁיַעֲיָא כְּמָה דְכָתִיב,
(במדבר כב) וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל
בְּלָעָם. (בראשית לא) וַיֵּבֵא
אֱלֹהִים אֶל לָבֵן. אֵלֹא הֵהוּא
מִמֵּנָא שְׁלִיחָא דְאֵתְפַקְדָּא
עַלְיֵיהוּ הָוָה, בְּגִין דְּכֻלְהוּ כִּד
עֲבָדֵי שְׁלִיחוֹתָא נְטִילֵי שְׁמָא
דָּא, וּמִסְטָרָא דְדִינָא קָא
אַתְיִין. וְעַל דָּא וַיֵּבֵא אֱלֹהִים
אֶל אַבְיִמֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלֵּילָה
וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּךְ מֵת עַל
הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לָקַחְתָּ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר,
 (משלי יב) שִׁפְתַּי אֵמֶת וְגו' .
 שִׁפְתַּי אֵמֶת תִּכּוֹן לְעַד. דָּא
 אַבְרָהָם, דְּכָל מְלוֹי
 בְּקַדְמֵיטָא וּבְסוּפָא הָווּ
 בְּאַמֶּת. וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן
 שְׁקָר. דָּא אַבְימֶלֶךְ.
 בְּאַבְרָהָם נֶאמַר וַיֹּאמֶר
 אַבְרָהָם אֵל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ
 אֲחוֹתִי הִיא. דָּא בְּקַדְמֵיטָא,
 דָּאמַר בְּגִין שְׂכִינְתָא דְהָתּוּ
 עֲמָה דְשָׂרָה אֲחוֹתִי הִיא, וְאַבְרָהָם בְּחֻכְמַתָּא עֲבַד. מַאי
 טַעמָא (דף קיב ע"א) בְּגִין דְאַבְרָהָם מְסַטְרָא דִימִינָא אִיהוּ, אָמַר
 אֲחוֹתִי הִיא, וְרִזָּא כְּמָא דָּאֵת אָמַר, (שיר השירים ה) אֲחוֹתִי
 רַעִיתִי יוֹנְתִי תִמְתִּי. וְעַל דָּא אַבְרָהָם קָרָא לָהּ תְּדִיר
 אֲחוֹתִי, בְּגִין דְּאֵתְדַבֵּק בְּהָדָה, וְלֹא יִתְעַדוּן (ויקרא קב דָּא מִן דָּא
 הַנֶּעְלָם)

לְסוּף מֵה פְּתִיב וְגַם אֲמַנָּה אֲחוֹתִי בֵּת אָבִי הִיא אֲךָ לֹא
 בֵּת אֲמִי. וְכִי הָכִי הָוָה. אֲלָא פְּלֵא בְּגִין שְׂכִינְתָא
 קְאָמַר, אֲחוֹתִי הִיא בְּקַדְמֵיטָא, דְּכֻתִּיב אָמַר לְחַכְמָה
 אֲחוֹתִי אֵת. וְלִבְתֵּר וְגַם אֲמַנָּה. מַאי וְגַם. לְאַתּוּסְפָּא עַל
 (לעלמין).

לְסוּף מֵה פְּתִיב וְגַם אֲמַנָּה אֲחוֹתִי בֵּת אָבִי הִיא אֲךָ לֹא
 בֵּת אֲמִי. וְכִי הָכִי הָוָה. אֲלָא פְּלֵא בְּגִין שְׂכִינְתָא
 קְאָמַר, אֲחוֹתִי הִיא בְּקַדְמֵיטָא, דְּכֻתִּיב אָמַר לְחַכְמָה
 אֲחוֹתִי אֵת. וְלִבְתֵּר וְגַם אֲמַנָּה. מַאי וְגַם. לְאַתּוּסְפָּא עַל

מֵה דִקְאֲמַר בְּקִדְמִיתָא. אַחֲוֵי בֵּת אָבִי הִיא. בְּרִיתִיה
 דְּחֻכְמָה עֲלָאָה, וּבְגִין כֶּךָ אֶתְקָרִי אַחֲוֵי וְאֶתְקָרִי חֻכְמָה.
 אֲךָ לֹא בֵּת אִמִּי. מֵאַתְר דְּשִׁירוּתָא דְּכֻלָּא סְתִימָא עֲלָאָה.
 וְעַל דָּא וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה בְּאַחֻוּהַ בְּחֻבִּיבוּתָא דְּכֻתִּיב, (שיר
 השירים ב) וַיִּמְּנוּ תַחֲבֻקְנִי וְכֻלָּא רִזָּא דְּחֻכְמָתָא אִיהוּ.

תָּא חֲוִי, בְּקִדְמִיתָא כִּד נַחְתּוּ לְמַצְרִים הָכִי קְאָמַר בְּגִין
 לְאַתְדַּבְּקָא בְּגוּ מְהִימְנוּתָא, וְקָרָא לָהּ אַחֲוֵי, בְּגִין
 דְּלֹא יִטְעוּן גּוֹ אַנּוּן דְּרַגִּין דְּלִבְר. אוּף הָכָא אַחֲוֵי, בְּגִין
 דְּלֹא אֶתְעֵדִי מְגוּ מְהִימְנוּתָא כְּדָקָא יְאוּת. דְּהָא אָבִימְלֶךְ
 וְכָל אַנּוּן יְתִבִּי אֲרַעָא הָווּ אֲזִלִּי בְּתַר פּוּלְחָנָא נּוּכְרָאָה,
 וְאִיהוּ אֶתְדַּבְּק גּוֹ מְהִימְנוּתָא, וּבְגִין כֶּךָ עָאֵל לְתַמְן וְאָמַר
 אַחֲוֵי, מָה אַחֲוֵי לָא אֶתְפְּרֶשׁ מֵאַחָא לְעֵלְמִין אוּף הָכָא.
 דְּהָא אֶתְתָּא יְכִילַת לְאַתְפְּרֶשׁא אַבְּל אַחֲוֵי לָא אֶתְפְּרֶשׁ,
 דְּהָא תְּרִין אַחֲוֵי לָא יְכִלִּין לְאַתְפְּרֶשׁא לְעֵלְמִין וְלְעֵלְמִי
 עֵלְמִין.

וּבְגִין כֶּךָ אָמַר אַבְרָהָם אַחֲוֵי הִיא, דְּהָא כְּלָהוֹן הָווּ
 לְהוּטִין גּוֹ טְהָרִי כְּכַבִּיא וּמְזִלִּי וּפְלַחִי לֹוֹן,
 וְאַבְרָהָם הָווּ מֵתְדַבְּק גּוֹ מְהִימְנוּתָא וְאָמַר אַחֲוֵי דְּלֹא
 נִתְפְּרֶשׁ לְעֵלְמִין. וְסִימְנִיךְ (ויקרא כא) וְלְאַחֲוֵי הַבְּתוּלָה
 דְּאֶתְמַר לְכַתָּן, אֶתְרָא דְּאַבְרָהָם שְׂרִיא בֵּיהּ.
 כְּתִיב, (דברים י) אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִירָא אוּתוּ תַעֲבַד וְכוּ

תִּדְבֹק וּבִשְׂמוֹ תִשָּׁבַע. הָאֵי קָרָא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזִי,
 לִי אֱלֹהֵיךָ תִירָא לָא כְּתִיב, אֵלֹא אַתְּ (דף קיב ע"ב) יי, מֵאֵי
 אַתְּ, דָּא דִרְגָא קִדְמָאָה אַתְרֵךְ דְּחֵלָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 וּבְגִין כִּךְ כְּתִיב תִירָא, דְתַמְן בְּעֵי בַר נָשׁ לְדַחֲלָא קַמִּי
 מֵאֲרִיָּה (קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא) בְּגִין דְאִיְהוּ (בִּי) דִּינָא.

וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד. דָּא דִרְגָא עֲלָאָה דְקִימָא עַל הָאֵי דִרְגָא
 תַתָּאָה, וְלֹא מִתְפָּרְשָׁן לְעֵלְמִין, אַתְּ וְאוֹתוֹ, דָּא
 בְּדָא דְבִקִין וְלֹא אֶתְפָּרְשָׁן. מֵאֵי וְאוֹתוֹ. דָּא אַתְרֵךְ בְּרִית
 קִדְשָׁא אוֹת לְעֵלְמִין. דְהָא פּוֹלְחָנָא לָא שְׂרִיא בְּאֵת וְלֹא
 אִיְהוּ לְמַפְלַח אֵלֹא לְמַדְחַל, אֲבָל פּוֹלְחָנָא אִיְהוּ (קטו א)
 לְעֵילָא, וּבְגִין כִּךְ וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד.

וְבוֹ תִדְבֹק. בְּאַתְרֵךְ דְאִיְהוּ דְבִקוּתָא לְאַתְדְּבִקָא דְאִיְהוּ
 גּוּפָא דְשְׂרִי בְּאַמְצְעִיתָא. וּבִשְׂמוֹ תִשָּׁבַע אַתְרֵךְ
 שְׁבִיעָאָה דְדִרְגָּיִן. וְסִימְנִיךָ (ירמיה ל) וְאֵת דְיֹד מִלְכָּם אֲשֶׁר
 אָקִים לָהֶם. בְּגִין כִּךְ אַתְדְּבִק אַבְרָהָם בְּמַהִימְנוּתָא פֶּד
 נַחַת לְמִצְרַיִם וְכַד אֲזַל לְאַרְעָא דְפְלִשְׁתִּים. לְבַר נָשׁ
 דְבַעָא לְנַחַתָּא גּוּ גּוּבָא עֲמִיקָא. דְחֵיל דְלָא יְכִיל לְסִלְקָא
 מִגּוּ גּוּבָא, מָה עֵבֵד קְשֶׁר חַד קְשֶׁרָא דְחַבְל לְעֵילָא מִן
 גּוּבָא, אָמַר הוּאִיל דְקְשִׁירְנָא קְשֶׁרָא דָּא מִכָּאן וְלָהֲלָאָה
 אִיעוּל תַּמָּן. כִּךְ אַבְרָהָם בְּשַׁעְתָּא דְבַעָא לְנַחַתָּא לְמִצְרַיִם.
 עַד לָא יִיחֹת תַּמָּן קְשֶׁר קְשֶׁרָא דְמַהִימְנוּתָא בְּקִדְמִיתָא
 לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיהּ, וְלִבְתַר נַחַת.

אוֹף הָכִי נָמִי כַּד עָאֵל לְאַרְעָא דְפִלְשִׁתִּים. בְּגִין כֶּף (משלי)
 שִׁפְתַּי אָמַת תִּכּוֹן לְעַד. וְעַד אֲרַגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקָר,
 דָּא אַבִּימֶלֶךְ דְּאָמַר בְּתוּם לְבָבֵי וּבְנִקְיוֹן פִּפְי. וְכַד אֶהְדְּרוּ
 לִיָּה מַה כְּתִיב גַּם אָנֹכִי יַדְעֵתִי כִּי בְּתָם לְבַבְךָ עֲשִׂיתָ זֹאת,
 וְלֹא כְּתִיב נִקְיוֹן כַּפַּיִם:

וְעַתָּה הָשִׁב אֶשֶׁת הָאִישׁ כִּי נִבְיָא הוּא. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח
 וְאָמַר (שמואל א ב) רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמְרוּ וְגו'. חֲסִידוֹ
 כְּתִיב חַד, וְדָא אַבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לִיָּה
 תְּדִיר וְלֹא אַעֲדֵי נָטִירוֹ מִנִּיָּה לְעֵלְמִין. וּמַה דְּאָמַר רַגְלֵי,
 דָּא אֶתְתִּיָּה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁדְר שְׂכִינְתִּיָּה עִמָּה
 וְנָטִיר לָהּ תְּדִיר.

דְּבַר אַחַר רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמְרוּ. חַד, דָּא אַבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אָזִיל עִמֵּיהּ תְּדִיר בְּגִין דְּלֹא יִכְלוֹן
 לְנִזְקָא לִיָּה. וּרְשָׁעִים בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ. אֵלִין אַנּוּן מַלְכִין
 דְּקַטְל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהוּא לִילֵיא דְרַדְדָּךְ בְּתַרִּיָּהוּ.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ, דָּא לִילֵיא דְאֶתְקַשְׁר
 בַּחֲשׂוּכָא וְקַטְל לוֹן, וְאַבְרָהָם רְדִיף וְלִילֵיא קָטִיל
 לוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיַּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וְעַבְדָּיו
 וַיַּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְפִלְגִי
 רַחֲמֵי מִן דִּינָא בְּגִין לְמַעַבְד נּוֹקְמִין לְאַבְרָהָם, וּבְגִין כֶּף
 וּרְשָׁעִים בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ. וַיַּחַלֵּק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא דְפִלְגִי

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּי לֹא בִכְחַ יִגְבֵּר אִישׁ. דְּאִיהוּ
וְאֵלֵיעֶזֶר הוּוּ בְּלַחֲוֹדֵייהוּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר וְהָא תַנִּינָן בְּאַתְרַּ דְּנִזְקָא שְׂכִיחַ לָא
יִסְמַךְ בַּר נָשׁ עַל נִיסָא, וְלֹא הוּוּ אַתְרַּ דְּנִזְקָא
אֲשֶׁתִּכַּח כְּהֵאִי דְּאַבְרָהָם אֲזִיל בְּתַר חַמְשָׁה מַלְכִין לְמַדְרַף
בְּתַרֵייהוּ וְלֹאֲגַחַא קַרְבָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כַּד אֲזִיל אַבְרָהָם לְהֵאִי לָא אֲזִיל לֹאֲגַחַא
קַרְבָּא, וְלֹא סְמַךְ עַל נִיסָא, אֶלָּא צַעֲרָא דְלוּט
אַפְקִיָה מִבֵּיתִיהּ, וְנָטִיל מְמוֹנָא לְמַפְרַק לֵיהּ, וְאִי לָאו
דִּימּוּת בְּהַדִּיָה גּוּ שְׂבִיָה. כִּיּוֹן דְּנִפְק חָמָא שְׂכִינְתָא דְנַהֲרָא
קַמִּיָה וְכַמָּה חִילִין סַחֲרֵינִיָה, בְּהֵאִי שַׁעֲתָא רַדְף בְּתַרֵייהוּ,
וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא קָטִיל לוֹן, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וּרְשָׁעִים
בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רְזָא אִיהוּ, רַגְלֵי חֲסִידוּ יִשְׁמַר, דָּא
אַבְרָהָם. וְכַד נָפַק אֲשֶׁתִּתַּף יִצְחָק בְּהַדִּיָה וְנָפְלוּ
קַמִּיָה, וְאִי לָאו דְּאֲשֶׁתִּתַּף יִצְחָק בְּהַדִּיָה דְּאַבְרָהָם לָא
אֲשֶׁתִּצִּיאֻו הֲדָא הוּא דְכָתִיב וּרְשָׁעִים בַּחֲשָׁךְ יִדְמוּ. כִּי לֹא
בִכְחַ יִגְבֵּר אִישׁ. אֶף עַל גַּב דְּחִילָא אֲשֶׁתִּכַּח תְּדִיר
בִּימִינָא, אִי לָא הוּוּ בְּסִטְרָא דְשִׁמְאָלָא לָא אַתְדַּחֲיִין
קַמִּיָה.

דְּבַר אַחַר רַגְלֵי חֲסִידוּ יִשְׁמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ רַחִים

לִיָּה לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחִים לִיָּה
בְּכָל מָה דְּאִיהוּ עֲבִיד וְנָטִיר אַרְחוּי כְּמָא דְּאִתְּ אָמַר (תהלים
קכא) יִי יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבּוֹאְךָ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

תָּא חֲזִי, כְּמָה חֲבִיבוּתִיָּה דְּאַבְרָהָם לְגַבֵּי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּבְכָל אֲתֵר דְּהוּה אֲזִיל לָא הוּה חַיִּים עַל דִּילִיָּה
כְּלוּם, (דף קיג ע"א) אֲלָא בְּגִין לְאִתְּ דִּבְקָא בֵּיהּ בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וּבְגִין כֶּךָ רַגְלֵי חֲסִידֵיּוֹ יִשְׁמַר. וְדָא הִיא אֲתֵתִיָּה,
דְּכְתִיב וְאֲבִימֶלֶךְ לֹא קָרַב אֵלָיָה. וְכְתִיב פִּי עַל פִּן לֹא
נִתְתִּיךָ לְנִגְעַ אֵלָיָה.

בְּפִרְעָה מַה כְּתִיב, (בראשית יב) וַיִּנְגַע יִי אֶת פִּרְעָה וְגו' עַל
דְּבַר. אִיהִי אֲמָרָה וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּה מְחִי,
וּבְגִין כֶּךָ רַגְלֵי חֲסִידֵיּוֹ יִשְׁמַר. וְרִשְׁעִים בַּחשְׁפָּה יְדַמּוּ, אֲלִין
פִּרְעָה וְאֲבִימֶלֶךְ, דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד בְּהוּ דִּינִין
בְּלִילִיָּא. פִּי לֹא בִּכַח יִגְבַר אִישׁ. מֵאֵן אִישׁ, דְּאֵ אֲבְרָהָם,
דְּכְתִיב וְעַתָּה הֲשִׁב אֵשֶׁת הָאִישׁ וְגו':

וַיִּי פִּקַּד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר	וַיִּי פִּקַּד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר
אָמַר וְגו'. רַבִּי חֵיָּא	אָמַר וְגו'. רַבִּי יוֹחָנָן פִּתַּח בְּהֵאִי
פִּתַּח וְאָמַר (זכריה ג) וַיִּרְאֵנִי אֶת	קָרָא (שיר השירים ז) רֵאשֶׁתְּךָ
יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עוֹמֵד	עֲלֶיךָ כְּכַרְמֶל וְדַלַת רֵאשֶׁתְּךָ
לְפָנַי מִלְּאָךְ יִי וְהִשְׁטָן עוֹמֵד	כְּאַרְגָּמָן מִלְּךָ אָסוּר
עַל יְמִינוֹ לְשִׁטְנוֹ. הֵאִי קָרָא	בְּרַהֲטִים. עֲשֵׂה קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ

הוא שְׁלֹטוֹנִים לְמַעַלָּה וְשִׁלְטוֹנִים לְמַטָּה. כְּשִׁנּוֹתַי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מַעַלָּה לְשָׁרִים שֶׁל מַעַלָּה נוֹטְלִים מַעַלָּה הַמַּלְכִים שֶׁל מַטָּה. נָתַן מַעַלָּה לְשָׁרוֹ שֶׁל בָּבֶל, נָטַל מַעַלָּה נְבוּכַדְנֶצַּר הַרְשָׁע דְּכַתִּיב בֵּיהּ (דניאל ב) אֲנִתָּה הוּא רֵאשָׁה דִּי דְהַבְּא, וְהָיוּ כָּל הָעוֹלָם מְשׁוּעָפְדִים תַּחַת יָדוֹ וּבְנֵוֹ וּבְנֵוֹ כְּנֹ, הָדָא הוּא דְכַתִּיב רֵאשֶׁךְ עֲלֶיךָ כְּבַרְמֶל, זְהוּ נְבוּכַדְנֶצַּר, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דניאל ד) תַּחַתּוּהִי תַטְלִל חֵיוֹת בְּרֵא. וְדַלַת רֵאשֶׁךְ כְּאַרְגָּמָן, זְהוּ בְּלִשְׁצַר דְּאָמַר (דניאל ה) אַרְגָּמוֹנָא יִלְבָּשׁ. מֶלֶךְ אָסוּר בְּרֵהֲטִים, זְהוּ אֱוִיל מְרוּדְךָ שְׁהִיָּה אָסוּר עַד שְׁמַת אָבִיו נְבוּכַדְנֶצַּר וּמֶלֶךְ תַּחַתּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְמֵאֵי אָתָּא הָאֵי טַעַם בְּשִׁיר הַשִּׁירִים. אֲלָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׂבָעָה דְּבָרִים נִבְרָאוּ קוֹדֶם שְׁנִבְרָא

אֵית לְאַסְתְּכָלָא בֵּיהּ. וַיְרֵאֲנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל דָּא יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק. עוֹמֵד לְפָנַי מִלְּאֲךָ יי, מֵאֵן מִלְּאֲךָ יי. דָּא אָתַר צְרוּרָא (ס"א דְּנִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקָא צְרִירָן) דְּנִשְׁמַתִּיה דְּצַדִּיק צְרִירָא בֵּיהּ, וְכֹל אַנְוֹן נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקָא קִיִּימִין תַּמָּן, וְדָא הוּא מִלְּאֲךָ יי.

וְהַשָּׁטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשִׁטְנוֹ. דָּא יִצְרַר הָרַע דְּאִיהוּ מְשׁוּטָט וְאֲזִיל בְּעֵלְמָא לְנִטְלָא נִשְׁמַתִּין וְלֹאֲפָקָא רוּחִין וְלְמַסְטִי לֹוֹן לְבְרִיִּיתָא לְעֵילָא וְתַתָּא. וְדָא הוּא בְּשַׁעְתָּא דְּאֲטִיל לִיה נְבוּכַדְנֶצַּר לְאִשָּׁא עִם אַנְוֹן נְבִיאֵי הַשָּׁקֶר, וְהָאֵי הָווּ מַסְטִין לְעֵילָא בְּגִין דִּיתוֹקֵד עִמָּהוֹן.

הָעוֹלָם, וְאֵלֹהֵי הַזֶּן וְכוּ', כִּפְסֵא
הַכְּבוֹד שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צג)
נִכּוֹן כִּסְאֵךְ מֵאֵז מֵעוֹלָם
אֶתְהַ וְכֹתִיב, (ירמיה יז) כִּפְסֵא
כְּבוֹד מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן. שֶׁהוּא
הָיָה רֵאשׁ הַנִּקְדָּם לְכֹל, וְנִטְלָה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הַנְּשִׁמָּה הַפְּהוּרָה מִכִּפְסֵא
הַכְּבוֹד לְהִיּוֹת מְאִירָה לְגוֹף,
הֵדָא הוּא דְכֹתִיב רֵאשֵׁךְ
עֲלֶיךָ כְּפֶרְמֶל, זְהוּ כִּפְסֵא
הַכְּבוֹד שֶׁהוּא רֵאשׁ עַל הַכֹּל.
וְדִלַּת רֵאשֵׁךְ כְּאַרְגָּמָן, זו
הִיא הַנְּשִׁמָּה הַנִּטְלָה מִמֶּנּוּ.
מִלֶּךְ אֲסוּר בְּרֵהֲטִים, זְהוּ
הַגּוֹף שֶׁהוּא אֲסוּר בְּקִבְר
וְכֹלָה בְּעֶפֶר וְלֹא נִשְׁאָר
מִמֶּנּוּ אֶלָּא כְּמֵלֵא תִרְוֹד
רְקִב. וּמִמֶּנּוּ יִבְנֶה כֹּל הַגּוֹף.
וְכִשְׁפוּקֵד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת הַגּוֹף הוּא אוֹמֵר לְאַרְצָה
שֶׁתִּפְלִיט אוֹתוֹ לְחוּץ דְּכֹתִיב
(ישעיה כו) וְאַרְצָה רְפֹאִים תִּפְיֵל.
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הַמַּתִּים
שֶׁבְּאַרְצָה הֵם חַיִּים תְּחִלָּה

דְּהַכִּי הוּא אֶרְחוּי דְּלֹא
אִיהוּ מְקַטְרַג אֶלָּא
בְּזִמְנָא דִּסְכָּנָה וּבְזִמְנָא
דְּצַעְרָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא,
וְאִית לֵיה רֵשׁוּ לְמַסְטִי
וְלִמְעַבְד דִּינָא אֶפְלוּ בְּלֹא
דִּינָא כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (משלי
יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט.
מַהוּ לְשִׁטְנוֹ, דְּהוּא אָמַר אוּ
כְּלָהוּ יִשְׁתַּזְבוּן אוּ כְּלָהוּ
יִתְקַדּוּן.

דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּאֵתִיּהִיב
רְשׁוּתָא לְמַחְבְּלָא
לְחַבְּלָא לָא אֲשַׁתְּזִיב זַכָּאָה
מִן חֲיִיבֵיא, וּבְגִין כְּךָ
בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא שְׂרִיא
בְּמַתָּא בְּעֵי בַר נָשׁ לְעַרְקָא
עַד לָא אֲתַפֵּס תַּמָּן, דְּהָא
מַחְבְּלָא פִּיּוֹן דְּשְׂרִי הַכִּי נְמִי
עָבִיד לְזַכָּאָה כְּחֲיִיבָא. וְכֹל
שְׂכֵן דְּהוּוּ תִלְתִּיהוֹן כְּחַד.

הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה כו)
 יִחִיו מִתִּיד, נִבְלָתִי יְקוּמוּן
 אֱלוֹ שְׁבַחוּצָה לְאַרְצָן. הִקִּיעוּ
 וּרְגָנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי, אֱלוֹ
 הַמַּתִּים שְׁבַמְדָּבָר. הָאָמַר
 רַבִּי יוֹחָנָן לָמָּה מֵת מֹשֶׁה
 בְּחוּצָה לְאַרְצָן. לְהִרְאוֹת לְכָל
 בָּאֵי עוֹלָם, כְּשֵׁם שְׁעֵתִיד
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחֲיוֹת
 לְמֹשֶׁה כִּף עֵתִיד לְהַחֲיוֹת
 לְדוֹרוֹ (לָמָּה) שֶׁהֵם קִבְּלוּ
 הַתּוֹרָה. (הָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן) וְעַלֵּיהֶם
 נֶאֱמַר (ירמיה ב) זְכַרְתִּי לָךְ
 חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת
 כְּלוּלוֹתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי
 בְּמִדְבָּר בְּאַרְצָן לֹא זְרוּעָה.
 דָּבָר אַחֲרֵי הִקִּיעוּ וּרְגָנוּ
 שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי, אֱלוֹ הֵם
 הָאֲבוֹת. וְהַמַּתִּים בְּחוּצָה
 לְאַרְצָן יִבְנֶה גּוֹפִים
 וּמִתְנַלְנְלִים תַּחַת הָאָרֶץ עַד
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם יִקְבְּלוּ
 נִשְׁמָתָם וְלֹא בְּחוּצָה לְאַרְצָן,
 הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (יחזקאל לו)
 לִכְן הִנְבֵּא וְאָמַרְתָּ אֵלֵיהֶם

וְהוּא תָּבַע דִּיתוּקְדוֹן כְּלָהוּ
 אוֹ יִשְׁתַּזְבוֹן כְּלָהוּ. בְּגִין דְּכַד
 אֲתַעְבִּיד (דף קיג ע"ב) נִיסָא לֹא
 אֲתַעְבִּיד פְּלָגוּ נִיסָא וּפְלָגוּ
 דִּינָא, אֲלֵא כְּלָא כְּחֻדָּא, אוֹ
 נִיסָא אוֹ דִּינָא.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, וְלֹא,
 וְהָא בְּזַמְנָא דְּבִקְעָה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִמָּא
 לְיִשְׂרָאֵל הוּא קָרַע יִמָּא
 לְאֵלִין וְאֲזֵלִין בִּיבְשָׁתָא,
 וּמִיָּא הוּוּ תְּבִין מַסְטְרָא
 אַחֲרָא וְטַבְעִין לְאֵלִין וּמִתִּין,
 וְאִשְׁתַּכַּח נִיסָא הָכָא וְדִינָא
 הָכָא כְּלָא כְּחֻדָּא.

אָמַר לֵיהּ וְדָא הוּא דְקִשְׂיָא
 קַמִּיהּ, דְּכַד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עָבִיד דִּינָא וְנִיסָא
 כְּחֻדָּא, לָאוּ בְּאַתְרֵי חֻד וְלֹא
 בְּבֵיתָא חֻדָּא (דְּאִשְׁתַּכַּח כְּלָא כְּחֻדָּא),
 וְאִי אֲתַעְבִּיד קִשְׂיָא קַמִּיהּ,

הִנֵּה אֲנֹכִי פוֹתַח אֶת
קְבֻרוֹתֵיכֶם וְהֵעֵלִיתִי אֶתְכֶם
מִקְבֻרוֹתֵיכֶם עִמִּי וְהִבֵּאתִי
אֶתְכֶם אֶל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל.
מִה בְּתִיב אֲחֵרָיו וְנִתְתִּי רוּחִי
בְּכֶם וְחִייתֶם.

רַבִּי פְּנִיחָס אָמַר הַנְּשָׂמָה
נִטְלָה מִכֶּסֶף הַכְּבוֹד שֶׁהוּא
הָרֵאשׁ בְּדִקְאָמַר (שיר השירים ז)
רֵאשֶׁךְ עָלֶיךָ כַּכְּרָמֶל. וְדַלַּת
רֵאשֶׁךְ כְּאַרְגָּמָן זֶה הִיא
הַנְּשָׂמָה שֶׁהִיא דַּלַּת הָרֵאשׁ.
מֶלֶךְ אָסוּר בְּרֵהָטִים, הוּא
הַגּוֹף שֶׁהוּא אָסוּר בְּקְבָרִים.
וְזֶה הַגּוֹף וְזֶהוּ שָׂרָה וְזֶהוּ
מֶלֶךְ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
פּוֹקְדָה לְמוֹעֵד אֲשֶׁר דִּבֶּר
אֱלֹהִים הֵדָא הוּא דְכִתְיִב וַיִּי
פָּקַד אֶת שָׂרָה כְּאֲשֶׁר אָמַר.
פּוֹקַד אֶת הַגּוֹף לְזִמְנֵי הַיְדוּעַ
שֶׁבּוּ יִפְקוֹד הַצְּדִיקִים.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס עֵתִיד
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִפּוֹת
לְגוֹף הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לְבֹא
כְּיוֹפֵי שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן

דְּהָא לְעֵילָא לָא אֲתַעְבִּיד
כְּלָא אֶלָּא בְּשְׁלִימוֹ כְּחֻדָּא אוּ
נִיסָא אוּ דִינָא בְּאַתְרֵי חַד
וְלָא בְּפִלְגּוֹ.

בְּגִין כֶּךָ לָא עֲבִיד קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דִינָא
בְּחִיבֵינָא עַד דְּאֲשַׁתְּ לִימוּ
בְּחוּבֵיהוּ הֵדָא הוּא דְכִתְיִב,
(בראשית טו) כִּי לֹא שָׁלַם עוֹן
הָאֲמֹרִי עַד הִנֵּה. וְכִתְיִב (ישעיה
כז) בְּסֵאסָאָה בְּשִׁלְחָה

תְּרִיבְנָה. וְעַל דָּא הָוּה אֲסֻטִּין
לִיָּה לִיהוֹשֻׁעַ דִּיתוּקַד בְּהוּ,
עַד דְּאָמַר לִיָּה (זכריה ג) יִגְעַר
יְי בֶּךָ הַשָּׁטָן. מֵאֵן אָמַר לִיָּה,
דָּא מִלְּאֲךָ יְי (ואתמר ויאמר יְי אֶל

הַשָּׁטָן)•

וְאִי תִימָא וַיֹּאמֶר יְי אֶל
הַשָּׁטָן יִגְעַר יְי בֶּךָ וְגו'•
תָּא חוּזִי, הָכִי נָמִי לְמִשָּׁה
בְּסִנְהַ דְכִתְיִב, (שמות ג) וַיֵּרֵא

בְּשִׁנְכֶם לִגְן עֵדֶן, שְׁנֵאמַר
 (ישעיה נח) וְנִחַד יְיָ תָמִיד וְגו'
 וְהָיִיתָ כְּגֵן רוּחַ. אָמַר רַבִּי לִוִּי
 הַנְּשָׂמָה בְּעוֹדָה בְּמַעֲלָתָהּ
 נִיזוֹנָת בְּאוֹר שֶׁל מַעֲלָה
 וּמִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ, וּכְשֶׁתִּכְנַס
 (וּנְשַׁתְּרֵשׁ) לְגוֹף לְעֵתִיד לְבֹא
 בְּאוֹתוֹ הָאוֹר מִמַּשׁ תִּכְנַס,
 וְאֵזִי הַגּוֹף יָאִיר כְּזוֹהַר
 הָרְקִיעַ הַדָּא הוּא דְכִתִּיב,
 (דניאל יב) וְהַמְּשִׁכִּילִים יִזְהִירוּ
 כְּזוֹהַר הָרְקִיעַ, וְיִשְׁיגוּ כְּנִי
 אָדָם דְּעָה שְׁלִימָה שְׁנֵאמַר
 (ישעיה יא) כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ
 דְּעָה אֶת יְיָ. מִנָּא לֵן הָאֵל,
 מִמָּה דְכִתִּיב וְנִחַד יְיָ תָמִיד
 וְהַשְּׁבִיעַ בְּצִחְצֻחוֹת נִפְשָׁה.
 זֶה אוֹר שֶׁל מַעֲלָה.

וְעֲצֻמוֹתֶיךָ יִחְלִיץ זֶה פְּקִידַת
 הַגּוֹף. וְהָיִיתָ כְּגֵן רוּחַ
 וּכְמוֹצֵא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ
 מִמִּיּוֹ. זֶהוּ דַעַת הַבוֹרֵא
 יִתְבָּרַךְ, וְאֵזִי יִדְעוּ הַבְּרִיּוֹת
 שֶׁהַנְּשָׂמָה הַנִּכְנָסֶת בָּהֶם
 שְׁהִיא נִשְׁמַת הַחַיִּים נִשְׁמַת

מִלְּאֶךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּלִבַּת אֵשׁ.
 וּכְתִיב וַיְרֵא יְיָ כִּי סָר
 לְרֹאוֹת. לְזִמְנִין מִלְּאֶךָ יְיָ
 וּלְזִמְנִין מִלְּאֶךָ וּלְזִמְנִין יְיָ.
 וּבְגִין כֶּךָ אָמַר לִיהּ יַגְעֵר יְיָ
 בְּךָ הַשְּׁטָן וְלֹא אָמַר הַנְּנִי
 גוֹעֵר בְּךָ.

תָּא תְּזִי, כְּגוֹוְנָא דָּא בְּיוֹמָא
 דְּאִשְׁתַּכַּח דִּינָא
 בְּעֵלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְתִיב עַל כְּרִסְיָא דְּדִינָא,
 כְּדִין אִשְׁתַּכַּח הָאִי שְׁטָן
 דְּאִסְטִי לְעֵילָא וְתַתָּא,
 וְאִשְׁתַּכַּח אִיהוּ לְחַבְלָא
 עֵלְמָא וְלִיטַל נְשַׁמְתִּין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוּה יְתִיב וְלַעִי
 בְּאוֹרֵייתָא, וְהָוה
 מְשַׁתְּדֵל בְּהָאִי קָרָא (דבריים כא)
 וְלִקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִיא
 עֲגֻלַת בָּקָר וְגו' וְעָרְפוּ שָׁם
 אֶת הָעֲגֻלָּה בַּנְּחָל. וְדִינָא

הַתַּעֲנוּגִים שֶׁהִיא קַבְּלָה
 הַתַּעֲנוּגִים מִלְמַעְלָה וּמַעֲדָנָת
 לְגוּף וְהַכֹּל תִּמְהִים בָּהּ
 וְאוֹמְרִים (שיר השירים ז) מַה
 יִפִּית וּמַה נְּעַמְתָּ אֲהַבָּה
 בַּת־עֲנוּגִים. זוֹ הִיא הַנְּשֻׁמָּה
 לְעֵתִיד לְבֹא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חֲזִי,
 שְׂכָדָּה הוּא דְכִתְיָב, (שיר השירים
 ז) מִלְּךָ אָסוּר בְּרַהֲטִים.
 וְכִתְיָב בַּתְּרִיָּה מַה יִּפִּית וּמַה
 נְּעַמְתָּ. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה
 בְּאוֹתוֹ זְמַן עֵתִיד הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְשִׁמְחָה עוֹלָמוֹ
 וְלְשִׁמּוֹחַ בְּבְרִיּוֹתָיו שְׁנֵאמַר
 (תהלים קד) יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו.
 וְאֲזִי יִהְיֶה שְׂחֹק בְּעוֹלָם מַה
 שְׂאִין עֲבָשׁוֹ, דְכִתְיָב, (תהלים
 קכו) אֲזִי יִמְלֵא שְׂחֹק פִּינוֹ וְגוֹ.
 הִדָּא הוּא דְכִתְיָב וְתֵאמַר
 שָׂרָה צְחֹק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.
 שְׂאִין עֵתִידִים בְּנֵי אָדָם
 לוֹמַר שִׂירָה שֶׁהוּא עֵת
 שְׂחֹק. רַבִּי אֲבָא אָמַר הַיּוֹם
 שִׂישְׂמַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

אִיהוּ בְּקוֹפִיץ לְעַרְפָּא לָהּ.
 אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר הַאי
 לְמַאי אֶצְטְרִיךְ.

בְּכַה רַבִּי שְׂמַעוֹן, וְאָמַר,
 וּוִי לְעֵלְמָא דְאֵתְמַשְׁךְ
 בְּתַר דָּא. דְהָא מִן הַהוּא
 יוֹמָא דְהַהוּא חֲזִיא (דף קיד ע"א)

בִּישָׂא דְאֵתְפַתָּה בֵּיה אָדָם
 שְׁלִיט עַל אָדָם וְשְׁלִיט עַל
 בְּנֵי עֵלְמָא, אִיהוּ קָאִים
 לְמַסְטִי עֵלְמָא וְעֵלְמָא לָא
 יְכִיל לְנַפְקָא מִעַנְשִׂיהָ עַד
 דִּיִּיתִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא וְיוֹקִים
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַמְיָכִי
 עַפְרָא דְכִתְיָב, (ישעיה כה) בַּלַּע
 הַמּוֹת לְנֹצָח וְגוֹ וְכִתְיָב,
 (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה
 אֶעֱבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִיהוּ
 קָאִים עַל עֵלְמָא דָּא לְמִיטַל
 נְשַׁמְתִּין דְכָל בְּנֵי נְשָׂא.

וְתָא חֲזִי הָא פְּתִיב (דברים כא)

עם בְּרִיּוֹתָיו לֹא הֵיְתָה
שְׂמֵחָה כְּמוֹתָהּ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא
הָעוֹלָם, וְהַצְּדִיקִים הַנְּשֹׂאֲרִים
בִּירוּשָׁלַיִם לֹא יָשׁוּבוּ עוֹד
לְעִפְרָם וּדְבַתִּיב, (ישעיה ד)
וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתֵר
בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ.
הַנוֹתֵר בְּצִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם
דִּיּוֹקָא.

אָמַר רַבִּי אֲהָא אִם בֶּן זְעִירִין
אֲנֹן, אֵלֵא כָּל אֲנֹן
דְּאִשְׁתְּאָרוּ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא
דִּישְׂרָאֵל דִּינָא דְלֵהוֹן
בִּירוּשָׁלַם וּכְצִיּוֹן לְכָל דְּבַר.
מִלְּמַד דְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
בְּכָלל יְרוּשָׁלַם הִיא,
מִמְּשַׁמַּע דְּבַתִּיב, (ויקרא ט) וְכִי
תָּבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ הַכֹּל בְּכָלל.
רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי אֶלְעָזָר
שָׂאֵל לְרַבִּי חֲזַקְיָה, אָמַר לוֹ
מֵתִים שְׁעֵתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהַחְיֹתְכֶם, לָמָּה לָּא
יְהִיב נְשַׁמְתְּהוֹן בְּאַתֵּר
דְּאִתְקַבְּרוּ תַּמָּן וַיִּיתוּן
לְאַחֲיָא בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.

כִּי יִמָּצֵא חָלָל וְגו' תָּא חֲזִי,
כָּל בְּנֵי עַלְמָא עַל יְדֵי מְלֵאךְ
הַמּוֹת נִפְקָא נְשַׁמְתֵּיהוּ. אִי
תִּימָא דְּבַר נֶשׁ דָּא עַל יְדָא
דְּהֵהוּא מְלֵאךְ הַמּוֹת נִפְקָ
נְשַׁמְתֵּיהָ, לָאוּ הָכִי. אֵלֵא
מֵאן דְּקָטִיל לֵיהָ, אֲפִיק
נְשַׁמְתֵּיהָ עַד לָא מָטָא זְמַנִּיהָ
לְשִׁלְטָאָה בֵּיהָ הֵהוּא מְלֵאךְ
הַמּוֹת.

וּבְגִין כֶּךָ וְלֹאֲרֵץ לֹא יִכְפֹּר
וְגו' וְלֹאֲרֵץ דִּילָן.
וְלֹא הִי לֹון דְּקָאִים אִיהוּ
לְמַסְטִי עַלְמָא לְמַגְנָא
וְלְקַטְרָגָא תְּדִיר כָּל שְׁכָן
דְּגִזְזִין מִינֵיהָ מַה דְּאִית לֵיהָ
לְנִטְלָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
חַיִּים עַל בְּנוֹי, וּבְגִין כֶּךָ
קָרְבִין עַל הָאֵי עַגְלָא, בְּגִין
לְתַקְנָא עֲמִיהָ מַה דְּאִתְנַטִּיל
הֵהִיא נְשַׁמְתָּא דְּבַר נֶשׁ

אָמַר לוֹ נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְבָנוֹת יְרוּשָׁלַם וְשָׁלֵא
תִּהְרַם לְעוֹלָמִים, דָּאָמַר רַבִּי
יְרֵמְיָה עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְחַדֵּשׁ עוֹלָמוֹ וּלְבָנוֹת
יְרוּשָׁלַם וּלְהוֹרִידָהּ בְּנוּיָה
מִלְמַעְלָה (ס"א בְּנִין) בְּנִין
שָׁלֵא יִהְרַם, וְנִשְׁבַּע שָׁלֵא
תִּגְלָה עוֹד בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
וְנִשְׁבַּע שָׁלֵא יִהְרַם בְּנִין
יְרוּשָׁלַם, שְׁנֵאמַר (ישעיה סב)
לֹא יֵאמַר לְךָ עוֹד עֲזוּבָה
וְלֹא־רֵצֶךָ לֹא יֵאמַר עוֹד
שְׁמָמָה.

וּבְכָל מָקוֹם שָׂאֲתָה מוֹעֵא
לֹא לֹא, הִיא שְׁבוּעָה, הִדָּא
הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ט) וְלֹא
יִכְרַת כָּל בָּשָׂר עוֹד מִמִּי
הַמְּבוּל וְלֹא יִהְיֶה עוֹד מְבוּל
וְגו' וּכְתִיב, (ישעיה מד) אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְרַי מִי נְחִי מִכָּאֵן
שָׁלֵא לֹא, שְׁבוּעָה. וּמִן לָאוּ
אֲתָה שׁוֹמַע הֵן. וְעֲתִיד
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַיֵּם
עוֹלָמוֹ קִיּוֹם שָׁלֵא תִּגְלָה

מִנִּיהָ, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח מִקְטָרְגָא
עַל (ד"א ל"ג) קְרִיבִין בְּהָאִי)
עֲלָמָא.

וְרִזָּא עֲלָאָה תְּנִינָן הָכָא:
שׁוּר פְּרָה, עֵגֹל עֵגֹלָה,
כְּלָהוּ בְּרִזָּא עֲלָאָה אֲשֶׁתְּכַחוּ,
וּבְגִין כֶּךָ בְּדָא מִתְקַנֵּין לִיהָ,
וְדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים כא)
יַדֵּינוּ לֹא שָׁפְכָה אֶת הַדָּם
הַזֶּה וְגו' לֹא שָׁפְכָה וְלֹא
גְרִימָנָא מִיתְתִּיָהּ, וּבְדָא לֹא
אֲשֶׁתְּכַח מִקְטָרְגָא עֲלֵייהוּ,
וּבְכוּלָא יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
עֵיטָא לְעֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, כְּגוֹוָנָא דָּא בְּיוֹם
רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם
הַכַּפּוּרִים דְּדִינָא אֲשֶׁתְּכַח
בְּעֲלָמָא, אִיהוּ קָאִים
לְקְטָרְגָא וְיִשְׂרָאֵל בְּעֵינָן
לְאֲתַעְרָא בְּשׁוּפְרָא,
וְלֹאֲתַעְרָא קוּל דְּכָלִּיל

בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל וְלֹא תִהְיֶה
בְּנִיז בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ, לְפִיכֶן
אֵין מִקְבְּלִין נִשְׁמָתָן אֶלָּא
בְּמָקוֹם קָיָים לְעוֹלָמִים, כִּדִּי
שְׁתַּהֲיֶה הַנִּשְׁמָה קַיִמַת
בְּגוֹף לְעוֹלָמִים, וְדָא הוּא
דְּכַתִּיב הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן
וְהַנוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוּשׁ
יֵאמֵר לוֹ וְגו'.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה מִהֶבֶא (מִקְרָא
הוּא) הוּא קְדוּשׁ יְרוּשָׁלַם
קְדוּשׁ הַנוֹתָר בְּהַ קְדוּשׁ. הוּא
קְדוּשׁ, דְּכַתִּיב, (ישעיה ו) קְדוּשׁ
יֵי צְבָאוֹת. וְכַתִּיב, (הושע יא)
בְּקִרְבֶּךָ קְדוּשׁ. יְרוּשָׁלַם
קְדוּשׁ, דְּכַתִּיב, (קהלת ח)
וּמִמָּקוֹם קְדוּשׁ יִהְלְכוּ. הַנוֹתָר
בְּהַ קְדוּשׁ, דְּכַתִּיב, (ישעיה ד)
וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתָר
בִּירוּשָׁלַם קְדוּשׁ יֵאמֵר לוֹ.
מֵה קְדוּשׁ הָרֵאשׁוֹן קָיָים אָף
הַשְּׂאָר קְדוּשׁ קְדוּשׁ קָיָים.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵאֵי דְכַתִּיב,
(זכריה ח) עוֹד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים
וְזִקְנוֹת בְּרַחוּבוֹת יְרוּשָׁלַם

בְּאֶשׁ"א וּמִי"א וְרוּחַ"א
וְאֶתְעִבִידוּ חָד, וְלֹא שְׁמָעָא
הַהוּא קוֹל מְגוֹ שׁוֹפָר.

וְהַהוּא קוֹל סֶלְקָא עַד אֶתְר
דְּכַרְסִיָּא דְּדִינָא
יִתְבֵּא וּבִטְשׁ בְּהַ וּסֶלְקָא. כִּיּוֹן
דְּמִטָּא הָאֵי קוֹל מִתְתָּא, קוֹל
דְּיַעֲקֹב אֶתְתַּקֵּן לְעֵילָא,

וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף קיד ע"ב)
אֶתְעַר רַחֲמֵי, דְּהַא כְּגוּוֹנָא
דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעַרֵי לְתַתָּא קוֹל
חָד כְּלִיל בְּאֶשׁ"א וְרוּחַ"א
וּמִי"א דְּנִפְקֵי כְּחָדָא מְגוֹ
שׁוֹפָר, הָכֵי נְמִי אֶתְעַר
לְעֵילָא שׁוֹפָר. וְהַהוּא קוֹל
דְּכְלִיל בְּאֶשׁ"א וּמִי"א
וְרוּחַ"א אֶתְתַּקֵּן, וְנִפְקֵי דָא
מִתְתָּא וְדָא מִעֵילָא,
וְאֶתְתַּקֵּן עֲלָמָא וְרַחֲמֵי
אֶשְׁתַּכְחוּ.

וְהַהוּא מִקְטָרְגָא אֶעֱרַב

וְאִישׁ מִשְׁעֲנָתוֹ בְּיָדוֹ מְרוֹב
 יָמִים. מֵאֵי טִיבוֹתָא דָּא (פְּדִי)
 לְמִיּוֹל כְּדִין דְּכְתִיב וְאִישׁ
 מִשְׁעֲנָתוֹ בְּיָדוֹ. אֲלֵא אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק (קלח א) עֲתִידִים
 הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לְבֹא
 לְהַחְיוֹת מֵתִים כְּפֶאֱלִישַׁע
 הַנְּבִיא, דְּכְתִיב, (מלכים ב ד)
 וְקַח מִשְׁעֲנָתִי בְּיָדְךָ וְלֶךְ.
 וְכְתִיב וְשִׁמְתָה מִשְׁעֲנָתִי עַל
 פְּנֵי הַנֶּעֱר. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דְּבֵר שְׁעֲתִידִים
 לַעֲשׂוֹת הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד
 לְבֹא אַתָּה רוּצָה עִכְשָׁיו
 לַעֲשׂוֹת, מַה כְּתִיב וַיֵּשֶׁם אֶת
 הַמִּשְׁעָנָה עַל פְּנֵי הַנֶּעֱר וַאֲזַן
 קוֹל וַאֲזַן עֹנָה וַאֲזַן קֶשֶׁב.
 אֲבָל הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לְבֹא
 עֲלֵה בְיָדְכֶם הַבְּטָחָה זֹו,
 דְּכְתִיב, (זכריה י) וְאִישׁ
 מִשְׁעֲנָתוֹ בְּיָדוֹ כְּדִי לְהַחְיוֹת
 בּוֹ אֶת הַמֵּתִים (מֵה מֵתִים אוֹתָם)
 מִהַגְּרִים שְׁנַתְּגִירוּ מֵאוֹמוֹת
 הָעוֹלָם דְּכְתִיב בְּהוֹ (ישעיה סד)
 כִּי הַנֶּעֱר בֵּין מֵאָה שָׁנָה יָמוֹת

דְּחָשִׁיב לְשִׁלְטָאָה בְּדִינָא
 וְלִקְטֵרְגָא בְּעֵלְמָא, וְחָמִי
 דְּמִתְעָרִי רַחֲמִי, כְּדִין
 אֲעֲרַבְבּ וְאֶת־שֵׁשׁ חֵילִיה וְלֹא
 יִכִּיל לְמַעַבְד מִיָּדִי, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דְּאִין עֵלְמָא
 בְּרַחֲמִי, דְּאִי תִימָא דְּדִינָא
 אֶתְעֵבִיד, לָאוּ הָכִי, אֲלֵא
 אֶתְחַבְּרוּ רַחֲמִי בְּדִינָא,
 וְעֵלְמָא אֶתְדֵן בְּרַחֲמִי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (תהלים פא)
 תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר
 בַּכֶּסֶה לַיּוֹם חֲגִנּוּ דְּאֶתְכַסִּיא
 סִיְהָרָא. דְּהָא כְּדִין שְׁלְטָא
 הָאִי חֵיוִיא בִּישָׂא וַיִּכִּיל
 לְנִזְקָא עֵלְמָא, וְכַד מִתְעָרִי
 רַחֲמִי, סִלְקָא סִיְהָרָא
 וְאֶתְעֵבֵרַת מִתְמָן, וְאִיהוּ
 אֶתְעֲרַבְבּ וְלֹא יִכִּיל
 לְשִׁלְטָאָה, וְאֶתְעֵבֵר דְּלֵא
 יִתְקַרַב תְּמָן, וְעַל דָּא בְּיוֹם

וְהַחֹטֵא בֶּן מֵאָה שָׁנָה
יְקוּלָּל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק
סוֹפִיָּה דְקָרָא מוֹכִיחַ דְכִתְיִב
מְרֻב יָמִים.

דְּבַר אַחַר וְהֵאמֵר שָׂרָה
צָחוק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים.
בְּתִיב, (ישעיה סו) שְׂמַחוּ אֶת
יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ כָּל
אֲהַבֶּיהָ שִׁישׁוּ אֶתְהָ מְשׁוֹשׁ
כָּל הַמֵּתֵאֲבָלִים עָלֶיהָ. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה לֹא הֵיְתָה שְׂמַחָה
לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיּוֹם
שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, כְּאוֹתָהּ
שְׂמַחָה שְׂעֵתִיד לְשִׁמוּחַ עִם
הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא. וְכָל
אַחַד וְאַחַד מֵרְאֵה בְּאֶצְבַּע
וְאוֹמֵר (ישעיה כח) הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ
זֶה קוֹיֵנוּ לוֹ וְיִוֹשִׁיעֵנוּ זֶה יִי
קוֹיֵנוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה
בִּישׁוּעָתוֹ. וּבְתִיב, (ישעיה יב)
זָמְרוּ יִי כִּי גֵאוֹת עָשָׂה
מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא תוֹיֵנָן
מֵאֵן דְּפָרִישׁ הָאִי מְלָה בְּדוֹד
מְלָכָא דְאָמַר (תהלים קד)

רֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּעֵי לְעַרְבָּא
לִיָּה כְּמֵאן דְּאֶתְעַר מִשְׁנַתִּיהָ
וְלֹא יֵדַע כְּלוּם.

בְּיוֹם הַכְּפוּרִים בְּעֵי לְנִיחָא
וְלִמְעַבַּד לִיָּה נִיחָא
דְּרוּחָא בְּשַׁעִיר דְּקָרְבִין לִיָּה,
וּכְדִין אֶתְהַפֵּךְ סִיגוּרִיא
עַלִּיָּהּ דִּישְׂרָאֵל, אָבֵל
בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה
אֶתְעַרְבַּב דְּלֹא יֵדַע וְלֹא
יִכִּיל לְמַעַבַּד כְּלוּם. חָמִי
אֶתְעָרוּתָא דְרַחֲמֵי סְלָקִין
מִתְתָּא, וְרַחֲמֵי מְלַעִילָא
וְסִיְהָרָא סְלָקָא בִּינִיָּהּ. כְּדִין
אֶתְעַרְבַּב וְלֹא יֵדַע כְּלוּם
וְלֹא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דֵּן לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי,
וְחַיִּים עַלִּיָּהּ וְאֶשְׁתַּכַּח לְהוּ
זְמַנָּא כָּל אַנּוּן יִי יוֹמִין דְּבִין
רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכְּפוּרִים

תִּסְתִּיר פָּנֶיךָ וַיִּבְהַלּוּן וְגו'.

מִכָּאן שְׂאִין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא עוֹשֶׂה רָעָה לְשׁוּם אָדָם,
אֲלֵא כְּשֶׂאִינוּ מְשַׁנְּיָה בּוֹ הוּא
כֹּלֵה מֵאֱלֹו, דְּכִתִּיב תִּסְתִּיר
פָּנֶיךָ וַיִּבְהַלּוּן תּוֹסֵף רוּחָם
יִגְוֶעוּן וְגו'. וְאַחַר כֵּן (תהלים
קד) תִּשְׁלַח רוּחְךָ יִבְרָאוּן וְגו'.
וְאַחַר כֵּן (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד
יְיָ לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו.
וְאִזִּי הַשְּׁחוֹק בְּעוֹלָם דְּכִתִּיב,
(תהלים קכו) אִזִּי יִמְלֵא שְׁחוֹק
פִּינוֹ וּלְשׁוֹנָנוּ רִנָּה. הִדָּא הוּא
דְּכִתִּיב וַתֵּאמֶר שָׂרָה צֶחֶק
עָשָׂה לִי אֱלֹהִים לְשִׁמוֹחַ
בִּישׁוּעָתוֹ.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר תָּא חֲזִי, עַד
שְׁהַגּוּף עוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה
הוּא חָסֵר מִן הַתְּשׁוּלוּם,
לְאַחַר שֶׁהוּא צָדִיק וְהוֹלֵךְ
בְּדַרְכֵי יוֹשֶׁר וּמֵת בְּיוֹשְׁרוֹ,
נִקְרָא שָׂרָה בְּתִשְׁלוּמוֹ, הַגִּיעַ
לְתַחֲיִית הַמֵּתִים הוּא שָׂרָה,
כִּדִּי שְׁלֵא יֵאמְרוּ שְׂאֵחַר הוּא
שְׁהַחֲיָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

לְקַבֵּל אֶת כָּל אַנּוּן דְּתִיבִין
קָמִיהּ וּלְכַפְרָא לֹון מִחֻבֵּיהּ
וְסָלִיק לֹון לְיוֹמָא דְכַפּוּרֵי.
וְעַל דָּא בְּכוּלָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא פִּקִּיד לֹון
לְיִשְׂרָאֵל לְמַעַבְד עוֹבְדָא
בְּגִין דְּלֵא יִשְׁלוּט עַלֵּיהּ
מֵאן דְּלֵא אֲצַטְרִיךְ, וְלֵא
יִשְׁלוּט עַלֵּיהּ דִּינָא, וַיְהוֹן
כְּלַהוֹן זַכָּאִין בְּאַרְעָא (דָּ קטו ע"א)
כְּרַחֲמֵי דֵאבָא עַל בְּנִין,
וְכוּלָּא בְּעוֹבְדָא וּבְמַלִּין
תְּלִיא, וְהָא אוּקִימָנָא מְלִין.
וַיִּי פִּקֵּד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר
אָמַר, דְּכִתִּיב לְמוֹעֵד אָשׁוּב
אֵלֶיךָ כָּעַת חַיָּה וּלְשָׂרָה בִּן.
וַתִּגִּיבֵן פִּקֵּד אֶת שָׂרָה,
פִּקִּידָה לְנוֹקְבָא, זְכִירָה
לְדְכוּרָא, וּבְגִין כֵּן וַיִּי פִּקֵּד
אֶת שָׂרָה, כַּאֲשֶׁר אָמַר,
דְּכִתִּיב שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ

לְאַחַר שֶׁהוּא חַי, וְשָׂמַח עִם
הַשְּׂכִינָה וּמַעֲבִיר הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַיְגוֹן מִן הָעוֹלָם
דְּכַתִּיב, (ישעיה כה) בְּלַע הַמּוֹת
לְנֹצֵחַ וּמָחָה יי אֱלֹהִים דְּמַעָה
יַעַל כָּל פְּנִים וְגו'. אִזִּי נִקְרָא
יִצְחָק, בְּשֵׁבִיל הַצְּחֹק
וְהַשְּׂמִיחָה שְׂיִהְיֶה לְצַדִּיקִים
לְעֵתִיד לְבָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָתָּא לְהַהוּא
אַתְר דְּכִפְר חֲנָן, שְׁדָרוּ לֵיה
תְּקַרְבָּתָא כָּל בְּנֵי מֵאָתָּא,
עָאֵל לְגַבִּיּה רַבִּי אַבָּא, אָמַר
לֵיה אִימְתִי לִיזִיל מַר, אָמַר
לֵיה אַפְרַע מַה דִּיִּהְבּוּ לִי בְּנֵי
מֵאָתָּא וְאִיזִיל, אָמַר לֵיה לָא
לִיחוּשׁ מַר לְהֵאִי תְּקַרְבָּתָא
לְאוֹרֵייתָא הוּא דְעַבְדּוּ, וְלָא
יִקְבְּלוּ מִנְּךָ כְּלוּם, אָמַר לֵיה
וְלָא מְקַבְּלִי מְלִי דְאוֹרֵייתָא,
אָמַר אִין. אָתּוּ כָּל בְּנֵי
מֵאָתָּא. אָמַר לֵיה רַבִּי יְהוּדָה
כְּלַהוֹן מְאִירֵי מְתִיבָתָא, אָמַר
לֵיה, וְאִי אִית מֵאֵן דְּלָא
יָאוּת לְמִיתַב הַכָּא לִיקוּם

כְּעַת חַיָּה וְגו', מִהֲכָא
מִשְׁמַע דְּאָמַר (קב ב) וַיֹּאמֶר
שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ, וַיֹּאמֶר
סִתָּם, דְּאִיהוּ הָהּ וְלָא
שְׁלִיחָא אַחֲרָא:

וַיַּעַשׂ יי לְשָׂרָה וְגו'. כִּיּוֹן
דְּאָמַר וַיִּי פָקַד אֶת
שָׂרָה, מַהוּ וַיַּעַשׂ יי לְשָׂרָה.
אָלָא הָכִי תְּנִינָן דְּאִיבָא
דְּעוֹבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מִהֲהוּא נָהַר דְּנִגִיד וְנִפְיִק
מִעֵדָן אִיהוּ, וְאִיהוּ נִשְׁמַתְהוֹן
דְּצַדִּיקֵי יָא, וְאִיהוּ מִזְלָא
דְּכָל בְּרַכָּאן טָבָאן וְגַשְׁמֵי
בְּרַכָּאן נְזֻלֵי מִנִּיָּה וּמִתַּמָּן
נִפְקִי, דְּכַתִּיב לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַגֵּן, דְּאִיהוּ מִזִּיל וּמִשְׁקָה
מִעִילָא לְתַתָּא, בְּגִין דְּבְנֵי
(נְשָׂא) בְּהֵאִי (קפא א) מִזְלָא תְּלִיין
וְלָא בְּאַתְר אַחֲרָא. וְעַל דָּא
כְּתִיב וַיִּי פָקַד אֶת שָׂרָה

פְּקִידָה בַּלְחֻדוֹי.

וַיַּעַשׂ יי לְשָׂרָה. עֲשִׂייה
 אִיהוּ לְעֵילָא מֵהָא
 דְּרָגָא (קִיב ב) כְּמָה דְאַתְמַר
 דְּהָא בְּמִזְלָא תַלְיִיא, וְעַל
 דָּא כָּאן פְּקִידָה וְכָאן
 עֲשִׂייה. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר יי וַיִּי
 וְכֹלָא חֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח
 וְאָמַר (תהלים קכז) הִנֵּה נַחֲלַת יי
 בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבֶּטֶן. הִנֵּה
 נַחֲלַת יי, אַחֲסִנְתָּא
 לְאַתְאַחַדָּא בִּי דְלֹא יִתְעַבֵּר
 מִינָהּ לְעַלְמִין, דְּבַר נָשׁ דְּזָכִי
 לְבָנִין בְּהָאֵי עַלְמָא זָכִי בְּהוּ
 לְמִיעַל לְפָרְגוּדָא בְּעַלְמָא
 דְּאַתִּי. בְּגִין דְּהָהוּא בְּרָא
 דְּשָׁבִיק בַּר נָשׁ וְזָכִי בִּיה
 בְּעַלְמָא דָּא, אִיהוּ יִזְכִּי לִיה
 לְעַלְמָא דְּאַתִּי, וְזָכִי לְאַעֲלָא
 בִּיה לְנַחֲלַת יי. מֵאן נַחֲלַת
 יי, דָּא אַרְץ הַחַיִּים. וְהָכִי

וְלִיזִיל. קָם רַבִּי אָבָא
 וְאַבְדִּיל מִנֵּיהּ עֲשָׂרָה דִּי
 יִקְבְּלוּן מִנֵּיהּ, אָמַר לְהוּ
 יִתִּיבוּ בְּהַדִּי גְבָרָא רַבָּא
 דְּנָא, וְאַנָּא וְאַנּוּן נִקְבְּל
 לְמַחַר וְנָתִיב עִמֵּיהּ. אֲזִלוּ.
 וְאַנּוּן עֲשָׂרָה דְּאַשְׁתָּאָרוּ
 עִמֵּיהּ יִתִּיבוּ (אנּוּן עֲשָׂרָה) וְלֹא
 אָמַר כְּלוּם, אָמְרוּ לִיה אִי
 רְעוּתִיהָ דְּמַר נִקְבְּל אִפִּי
 שְׂכִינְתָּא. אָמַר לְהוּ וְהָא רַבִּי
 אָבָא לִית הָכָא, שְׁדָרוּ
 בְּהַדִּיהּ וְאַתָּא.

פִּתַּח וְאָמַר וַיִּי פִּקְדָּא אֶת
 שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר. מֵאִי
 שְׁנוּיָא הָוָה הָכָא, הָוָה לִיה
 לְמִימַר וַיִּי זָכַר אֶת שָׂרָה
 כְּמָה דְּאָמַר (בראשית ל) וַיִּזְכֹּר
 אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. דְּאִין
 פְּקִידָה אֶלָּא עַל מַה דְּהָוָה
 בְּקַדְמִיתָא. אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא
 הָוָה, דְּכַתִּיב שׁוּב אָשׁוּב
 אֶלֶיךָ בְּעַת חַיָּה, וְעַל אוֹתוּ
 עֲנִין נְאֻמַּר שְׁפַקֵּד עַכְשָׁיו,
 מִשְׁמַע דְּכַתִּיב כַּאֲשֶׁר אָמַר,

דְּאֵלְמַלְא לֹא נֶאֱמַר כְּאֲשֶׁר
אָמַר לִימָא זְכִירָה, אֲבָל
פְּקַד הִהִיא מְלָה דְאָמַר
לְמוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ.

לְבַתֵּר אָמַר הֲבֵי, הֵאֵי צְדִיק
דְּזִכִּי לְמִיּוֹסָק לְהֵהוּא יִקָּר
עֲלָאָה, דִּיּוֹקְנִיָּה מִתְּפַתַּח
בְּכַרְסֵי יִקְרִיָּה, וְכֵן לְכָל
צְדִיק וְצְדִיק דִּיּוֹקְנִיָּה לְעֵילָא
כְּדִיּוֹקְנֵי לְתַתָּא לְאַבְטָתָא
לְהֵהִיא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא.

וְהֵינֵנו דְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מַאי
דְּכַתִּיב, (חֲבֻקוּק ג) שָׁמַשׁ יָרַח
עֲמֵד זְבֻלָּה, דְּזִהְרֵן גּוּפָא
וְנִשְׁמַתָּא דְקִיּוּמִין בְּאֲדָרָא
קְדִישָׁא עֲלָאָה דְלְעֵילָא
כְּדִיּוֹקְנֵי דְהִיָּה קָאִים
בְּאֲרַעָא, וְהֵהִיא דִּיּוֹקְנֵי (ס"א
מְזוּנָה) מְזוּנָה הִנָּאת
נִשְׁמַתָּא, וְהֵהִיא עֵתִידָה
לְאַתְלֵפֶשׁ בְּהֵאֵי גְרַמָּא
דְּאַשְׁתָּאֵר בְּאֲרַעָא, וְאֲרַעָא
מִתְעַבֵּר מִנִּיָּה וְטַפֵּל טִינִיָּה
לְבָרָא, וְדָא הוּא דְאַתְקִרֵי
קְדוּשָׁה.

קָרָא לָהּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
דְּאִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים.

דְּוֹד מְלָכָא (קָרָא לִיהָ) נַחֲלַת יִי
דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א כו) כִּי

גְּרִשׁוּנֵי הַיּוֹם מִהֶסְתַּפַּח
בְּנַחֲלַת יִי לְאֹמַר לֵךְ עֶבֶד
אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וּבְגִין כֶּף
הֵנָּה נַחֲלַת יִי (דף קטו ע"ב) בְּנִים.

מֵאֵן אֲזַכִּי לִיהָ לְבַר נָשׁ.
בְּנִין. אִי זְכִי בְּהוּ בְּהֵאֵי
עֲלָמָא, שְׂכָר פְּרִי הַבְּטָן,
אֲגָרָא וְחוּלְקָא טָבָא בְּהֵהִיא
עֲלָמָא, בְּהֵהוּא אִיבָא דִּמְעוּי
אִיהוּ דְּזְכִי בַר נָשׁ בְּהֵהוּא
עֲלָמָא בְּהוּ.

תָּא חַוִּי, הֵנָּה נַחֲלַת יִי
בְּנִים. יְרוּתָא וְאַחְסִנְתָּא
דְּאִיבִין דְּעוּבְדוּי דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְלַעִילָא אִיהוּ
מֵאִילָנָא דְחַיִּי, דְּהֵא מִתְּמָן
זְכִי בַר נָשׁ לְבָנִין כְּמָא דְאַתְ

וְכֵן קָיָמָא דַּיּוֹקְנָא הֵהִיא
 דְּלַעֲיִלָא, אֲתָא בְּכָל יְרֵחָא
 לְסַגְדָא קַמֵּי מַלְכָא קַדִּישָא
 בְּרִיךְ הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה סו)
 וְהָיָה מִדֵּי הַדָּשׁ בְּחַדְשׁוֹ.
 וְהוּא מִבֶּשֶׂר לִיה וְאָמַר
 לְמוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ, לְהֵהוּא
 זְמַן דְּעֵתִיד לְאַחֲרָא מִיְתִיבָא
 עַד דְּאַתְּפַקְדַת לְהֵהוּא זְמַנָא
 כְּמָה דְּאַתְּבֶשֶׂר הֵדָא הוּא
 דְכְּתִיב וַיִּי פָקַד אֶת שָׂרָה
 בְּאִשְׁרָא אָמַר. וְהֵהוּא יוֹמָא
 דְּחַדְרֵי קוּדְשָא בְּרִיךְ הוּא
 בְּעוֹבְדוֹי הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (תהלים קד) יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו.

אָמַר לִיה רַבִּי אַבְרָם גֵּימָא לֵן
 מַר עַל פְּרִשְׁתָא לְבַתֵּר, אָמַר
 יָאוּת לְכוּן לְמַפְתַּח פְּרִשְׁתָא
 דָּא. פְּתַח וְאָמַר וַיְהִי אַחֲרַי
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֵלֹהִים
 נָסָה אֶת אַבְרָהָם וְגו' וַיֹּאמֶר
 קַח נָא אֶת אֶת בְּנֶךְ אֶת יְחִידְךָ
 אֲשֶׁר אַהֲבָת וְגו'. הֵכָא אִית
 לְאַסְתְּכֵלָא הָאִי אֹמְנָא
 דְּאַפִּיק כְּסָפָא מִמְּקוּרָא

אָמַר, (הושע יד) מִמְּנֵי פְּרִיךְ
 נִמְצָא. מַה כְּתִיב, (תהלים קכז)
 אֲשֶׁרִי הִגְבַּר אֲשֶׁר מְלֵא אֶת
 אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יְבוֹשׁוּ וְגו'.
 אֲשֶׁרִי בְּעֵלְמָא דִּין וְאֲשֶׁרִי
 בְּעֵלְמָא דְאַתִּי.

לֹא יְבוֹשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת
 אוֹיְבִים בְּשַׁעַר. מֵאֵן
 אוֹיְבִים בְּשַׁעַר. אֵלֶיךָ
 מְאַרְיֵהוֹן דְּדִינִין, דְּכֵד
 נִשְׁמַתָּא נְפַקַת מֵהָאִי עֵלְמָא,
 כְּמָה אַנּוֹן מְרִיֵהוֹן דְּדִינִין
 דְּזַמִּינִין קַמִּיָּה, עַד לָא יִיעוּל
 לְדוּכְתִיָּה בְּשַׁעַר בְּהֵהוּא
 תִּרְעָא דִּיעוּל תַּמּוֹן, בְּגִין
 דְּמִשְׁכוּנִין שָׁבִיק בְּהָאִי
 עֵלְמָא וּבְגִינִיֵהוֹן יִזְכִּי בְּהֵהוּא
 עֵלְמָא וְעַל דָּא לֹא יְבוֹשׁוּ כִּי
 יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בְּשַׁעַר.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ
 אֲזֵלִי בְּאַרְחָא. אָמַר לִיה רַבִּי

דְּאַרְעָא, מַאי עֲבִיד.
בְּקַדְמִיתָא מְעִיל לִיה בְּנוֹר
דְּלִיק עַד דְּנִפְיֵק מְנִיָּה כָּל
זוּהֵמָא דְאַרְעָא, וְהָא
אַשְׁתְּאַרְת כִּסְפָא אֲבַל לֹא
כִּסְפָא שְׁלִימָתָא, לְבַתֵּר מַאי
עֲבִיד, מְעִיל לִיה בְּנוֹרָא
כְּדְבְּקַדְמִיתָא וּמְפִיק מְנִיָּה
סְטִיפִי כְּמָא דְאַתְּ אָמַר,
(משלי כה) הֲגוּ סִינִים מִכֶּסֶף
וְגו' וְכַדִּין הוּא כִּסְפָא
שְׁלִימָתָא בְּלֹא עֲרֻבּוּבֵיא.

כְּךָ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעִיל
הָאֵי גוּפָא תְּחוּת אַרְעָא עַד
דְּמַתְרַקֵּב כּוּלִיָּה וְנִפְיֵק מְנִיָּה
כָּל זוּהֵמָא בִישָׂא, וְאַשְׁתְּאַר
הֵהוּא תְּרוּוד רֵקֵב וְאַתְּכֵנִי
גוּפָא מְנִיָּה, וְעַד כְּעֵן הוּא
גוּפָא לֹא שְׁלִים.

לְבַתֵּר הֵהוּא יוּמָא רַבָּא
דְּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם
אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לֵינִי לֹא יוֹם
וְלֹא לֵילָה, מִתְּמַרְן כְּלָהוּ
בְּעִפְרָא כְּדְבְּקַדְמִיתָא מִן

יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי פֶתַח פּוּמָה;
וְלַעֲי בְּאוּרֵייתָא דְהָא
שְׁכִינְתָא אֲשֶׁתְּכַחַת גַּבְךָ,
דְּכָל זְמַן דְּבַמְלִי דְאוּרֵייתָא
לְעֵאן שְׁכִינְתָא אֲתִיא
וּמִתְחַבְרָא, וְכָל שְׁפָן
בְּאוּרְחָא (עט ב דשכינתא קדמא ואתיא
ואזלא קממיהו דבני נשא דזכאן במהימנותא
דקודשא בריך הוא.

פֶתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר. (תהלים
קכז) אֲשֶׁתְּךָ כְּגֹפֶן פְּרִיָּה
בִּירְכְּתֵי בֵיתְךָ בְּנִיךָ כְּשֶׁתִּילִי
זֵיתִים סָבִיב לְשֶׁלְחָנְךָ.
אֲשֶׁתְּךָ כְּגֹפֶן פְּרִיָּה, כָּל
זְמַנָּא דְאַתְתָּא בִּירְכְּתֵי בֵיתָא
וְלֹא נִפְקָא לְבַר, הִיא צְנוּעָה
וְאַתְחִזִּי לְאוּלְדָא בְּנִין
דְּכְשָׁרוֹן. כְּגֹפֶן, מַה גֶּפֶן לֹא
אַתְנַטְעָא אֲלֵא בְזִינָה וְלֹא
בְזִינָא אַחְרָא. כְּךָ אֲתִתָּא
דְּכְשָׁרָא לֹא תַעֲבֵד נְטִיעֵן

קָדָם דְּחִילוֹ וְתַקִּיפוֹ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא הוּא
דְּכְתִיב, (ישעיה ב) וּבָאוּ
בְּמַעְרוֹת עָרִים וּבְמַחְלוֹת
עֶפְרַם מִפְּנֵי פֶחַד יִי וּמִהַדְרֵי

גְּאוּנוֹ וְגוֹי. וְנִפְיֵק נִשְׁמַתִּיהוּ
וּמִתְעַכְּל הֵהוּא תַרְווד רַקב
וְאִשְׁתָּאֵר גּוּפָא דְאִתְבְּנִי
תַמְזֵן (נ"א נְהוּרָא) דִּילִיָּה בְּנֵהוּרָא
דְּשִׁמְשָׁא וּכְזֵהָרָא דְרַקִּיעָא
דְּכְתִיב, (דניאל יב) וְהַמְשַׁכְּלִים
יִזְהִירוּ כְּזֵהָר הַרְקִיעַ וְגוֹי.
וּכְדִין כְּסָפָא שְׁלִים, גּוּפָא
שְׁלִימָא בְּלָא עַרְבוּבִיא
אַחֲרֵנִיתָא. (מכאן עד סוף מדרש
הנעלם בדף קיח אינו נמצא בז"ג רק
בז"ק)

דְּאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב גּוּפָא
דְּנֵהִיר יִרְמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מְלַעֲיֵלָא דְכְתִיב, (ישעיה
כו) כִּי טַל אֲזָרוֹת טַלְהָ.
וּכְתִיב (ישעיה כב) הִנֵּה יִי
מְטַלְטְלֵךְ וְגוֹי. וּכְדִין יִתְקַרוּן
קְדִישֵׁין עֲלָאִין דְּכְתִיב, (ישעיה
ד) קְדוֹשׁ יֵאמֶר לוֹ. וְדָא הוּא
דְּאִתְקַרֵי תַחֲתִיית הַפְתִּים

בְּבַר נֶשׂ אַחֲרָא. מַה גִּפְּן לָא
אִית בֵּיה רְכִיבָה מֵאִילְנָא
אַחֲרָא, אוּף הָכִי אִתְתָּא
דְּכְשָׂרָא הָכִי נִמִּי.

חֲמִי מַה אַגְרָה, (דף קטז ע"א)

בְּנִיךְ פְּשְׁתִּילִי זֵיתִים.
מַה זֵיתִים לָא נְפְלִי טַרְפִּיָּהוּ
כָּל יוּמֵי שְׁתָּא וּכְלָהוּ קְשׁוּרִין
(נ"א בְּסִירִי) תְּדִיר, אוּף הָכִי
בְּנִיךְ פְּשְׁתִּילִי זֵיתִים סָבִיב
לְשַׁלְּחֹנְךָ. מַה כְּתִיב בְּתַרִּיה
הִנֵּה כִּי כֹן יִבְרַךְ גְּבַר יִרְא יִי.
מֵאִי הִנֵּה כִּי כֹן יִבְרַךְ גְּבַר.
הִנֵּה כֹן מִבְּעֵי לִיָּה. אָלָא
לְאַסְגָּאָה מְלָה אַחֲרָא
דְּאוּלִּיפְנָא דָּא מִינָהּ, דְּכָל
זְמָנָא דְּשְׁכִינְתָּא הָוָה צְנִיעָא
בְּאַתְרָהּ כְּדָקָא חֲזִי לָהּ
כְּבִיכּוֹל בְּנִיךְ פְּשְׁתִּילִי זֵיתִים
אֲלִין יִשְׂרָאֵל כַּד שָׂרָאן
בְּאַרְעָא. סָבִיב לְשַׁלְּחֹנְךָ.

דְּבַתְרִייתָא, וְדָא הוּא (כספא
שלים גופא שלימא) (נ"א נסיונא)
בְּתַרְייתָא וְלֹא יִמְעֵמוֹן עוֹד
מְעַמָּא דְמוֹתָא דְכְּתִיב בִּי
נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְיָ כִּי יַעַן אֲשֶׁר
עָשִׂיתָ וְגו' כִּי בָרַךְ אֲבָרְכְךָ
וְגו'. וּבְהַהוּא זְמַנָּא מַעְלֹו
צְדִיקָיָא דְלֹא יִתְנַסּוֹן בְּדָא
יִתִיר.

מַה כְּתִיב וַיִּשָּׂא אֲבָרְהָם אֶת
עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל וְגו'.
אֲלֵין שְׂאָר חֵיבֵי עֲלָמָא
דְּאֶתְקְרוּן אֵילִים כְּמָא דְאֶת
אֲמֵר, (ישעיה ס) אֵילֵי נְבִיּוֹת
יִשְׂרָתוֹנְךָ וּמִתְרַגְּמִינְן רַבְרַבֵּי
נְבִיּוֹת. אַחַר נֶאֱחַז בְּסִבְךָ וְגו'
כְּמָא דְאֶת אֲמֵר, (תהלים עה)
וְכֹל קִרְנֵי רְשָׁעִים אָנְדַע.
(וישלח אברהם וגו) וַיִּלְךְ אֲבָרְהָם
וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל וְגו'. דְּאֲנֹן
מְזוּמְנִין לְאֶתְנַסְאָה בְּכֹל
נְסִיוְנָא בִּישָׂא, וַיִּשְׁתְּאָרוֹן
הַצְּדִיקִים לְעֲלָמָא דְאֶתִי
כְּמִלְאֲכִין עֲלָאִין קַדִּישִׁין
לְיַחְדָּא שְׁמִיה, וּבְגִין כְּךָ

דְּאֲכֹלִי וְשִׁתָּאֵן וּקְרַבִּין
קְרַבְנִין וְחֲדָאֵן קַמִּי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְבָּרַכְן עֲלָאִין
וְתַתָּאִין בְּגִינֵיהוּ.

לְבַתֵּר דְּשְׂכִינְתָּא נְפַקְתָּ,
אֶתְגָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵעַל
פְּתוּרָא דְּאֲבוּהוֹן וְהוּוּ בִּינֵי
עַמְמֵיָא וְצוּוחִין כָּל יוֹמָא
וְלִית דְּאֲשַׁגַּח בְּהוּ בַר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכְּתִיב
(ויקרא כו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם
בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. וְחֲמִינְן
כְּמָה קַדִּישִׁין עֲלָאִין מִיתוּ
בְּגִזְרִין תְּקִיפִין, וְכֹל דָּא
בְּגִין עוֹנְשָׂא דְּאוּרִייתָא דְּלֹא
קִיֵּמוּ יִשְׂרָאֵל כִּד הוּוּ שְׂרָאֵן
בְּאַרְעָא קַדִּישָׂא.

חֲמִי מַה כְּתִיב, (דברים כח)
תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ
אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב
לֵבָב מְרַב כָּל. הָאִי קָרָא

כְּתִיב, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד וְגו'. אָמַר לִיה (ב"א אָמַר לֹוֹן) רַבִּי יְהוּדָה מִכָּאן וּלְהִלָּאָה אֲצִלְהוּ פִּתְחָא. עָאֵל יוֹמָא אֲחֵרָא עָאֵלוּ קַמֵּיהּ כָּל בְּנֵי מִתָּא, אָמְרוּ לִיה לִימָא לָן מַר מַלְיָא דְאֹרִייתָא בְּפִרְשָׁתָא דְקִרְיָנָן בְּהַ יוֹמָא דְשַׁבְּתָא וַיִּי פָקַד אֶת שָׂרָה. קָם בְּיַי עֲמוּדִי, פִּתַח וְאָמַר וַיִּי פָקַד אֶת שָׂרָה וְגו'. שְׁלֹשׁ מִפְתָּחוֹת בְּיָדוֹ שָׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא מְסָרָם לֹא בְּיַד מַלְאָךְ וְלֹא בְּיַד שָׂרָף. מִפְתַּח שָׁל חַיָּה וְשָׁל גְּשָׁמִים וְשָׁל תַּחֲיִית הַמֵּתִים. בָּא אֱלֹהֵי וְנָטַל הַשָּׁנִים שָׁל גְּשָׁמִים וְשָׁל תַּחֲיִית הַמֵּתִים. וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לֹא נִמְסַר בְּיַד אֱלֹהֵי אֱלָא אַחַת. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כְּשֶׁבִקֵּשׁ אֱלֹהֵי לְהַחְיֹות בֶּן הַצָּרְפִית אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא יָאוֹת לָךְ לְמִיסַב בְּיָדְךָ

אִיהוּ רָזָא, תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ בְּשִׁמְחָה, בְּזִמְנֵי דְכַהֲנֵי הָווּ קְרַבִּין קְרַבָּנִין וְעַלְוֹן וְדָא הִיא בְּשִׁמְחָה. וּבְטוֹב לֵבָב, אֱלִין לִיֹּאֵי. מְרוֹב כָּל, אֵלוּ יִשְׂרָאֵל דְּהָווּ אֲמֻצְעִים בְּיַנְיָהוּ וְנָטְלֵי בְּרַכָּאן מִכָּל סִטְרִין. דְּכְתִיב, (ישעיה ט) הַרְבִּיתָ הַגּוֹי לֹו הַגְּדִלְתָּ הַשִּׁמְחָה. אֱלִין כַּהֲנֵי. שְׁמַחוּ לְפָנֶיךָ כְּשִׁמְחַת בְּקָצִיר, אֵלוּ יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ לֹוֹן עֲבוּרָא דְחַקְלָא וַיְהִי מֵעֲשָׂרָא מִכָּלֵא. כַּאֲשֶׁר יִגִּילוּ בְּחַלְקָם שָׁלֵל. אֱלִין לִיֹּאֵי דְנָטְלָא מֵעֲשָׂרָא מִגּוֹ אֲדָרָא.

דְּבַר אַחַר הַרְבִּיתָ הַגּוֹי. אֱלִין יִשְׂרָאֵל

דְּמַהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְיָהוּ כְּדַקָּא חַזִּי. לֹו

שְׁתֵּי מִפְתָּחוֹת, אֵלֶּא תַּן לִי
מִפְתָּח הַגַּשְׁמִים וּתְחִיָּה
הַמַּת. וְהֵינֵנו דְּכַתִּיב, (מלכים א'
ח) לֵךְ הִרְאֵה אֶל אֲחָאב וְגו'
וְאַתְנָה מְטָר. לֹא אָמַר וְתַן
מְטָר אֵלֶּא וְאַתְנָה.

וְהָא אֱלִישֶׁע הָוּוּ לִיה. אִין.
לְקַיִים פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחוֹ שֶׁל
אֱלִיָּהוּ, אֵלֶּא שְׁלֹשֶׁתָם לֹא
מְסַרְם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּיַד שְׁלִיחַ, דְּאָמַר רַבִּי סִימּוֹן
בֵּא וּרְאֵה כְּחוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, בְּפַעַם אַחַת
מְחִיָּה מֵתִים וּמוֹרִיד שְׁאוּל
וַיַּעַל, מְזַרְחֵת מְאֹרוֹת וּמוֹרִיד
גַּשְׁמִים, מְצַמִּיחַ הַצִּיר,
מְדַשֵּׁן יְבוּלִים, פּוֹקֵד עֲקָרוֹת,
נוֹתֵן פְּרִנְסוֹת, עוֹזֵר דְּלִים,
סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, זוֹקֵף כְּפוּפִים,
מְהַעֲרֵא מַלְכֵינּוּ וּמְהַקֵּם
מַלְכֵינוּ, וְהַכֵּל בְּזִמְנָא אֶחָד
וּבְרִנְעָא אֶחָד וּבְבֵת אַחַת מֵה
שְׁאִין שְׁלִיחַ לְעוֹלָם יְכוּל
לְעִשׂוֹתוֹ.

תְּנִיָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי כָּל מַה

הַגְּדִלְתָּ הַשְּׂמֹחָה, דָּא אִיהוּ
דְּרָגָא רִישָׁא עֲלָאָה דְּאַבְרָהָם
דְּאַתְדַּבֵּק בָּהּ, דְּאִיהוּ גְּדוּל
וְחִדּוּה בֵּיה אֲשֵׁתֶכָּח.

שְׂמֹחוּ לְפָנֶיךָ, (דף קטז ע"ב)

בְּשַׁעֲתָא דְּסִלְקִין
לְאַתְדַּבְּקָא בְּךָ. כְּשִׂמְחַת
בְּקָצִיר, דָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל
דְּשִׂמְחַת בְּקָצִיר דִּילִיָּה הָוָה.
כַּאֲשֶׁר יִגִּילוּ בְּחֻלְקָם שָׁלָל.
כַּאֲשֶׁר יִגִּילוּ, אֵלִין שְׂאָר
חִילִין וּרְתִיכִין לְתַתָּא בְּזִמְנָא
דְּמַחְלְקֵי שָׁלָל וְטַרְפֵי טַרְפָּא
בְּרֵאשִׁיתָא דְּכֻלָּא.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר,
(תהלים קיט) עֵת לַעֲשׂוֹת

לִּי הִפְרוּ תוֹרֶתְךָ. עֵת
לַעֲשׂוֹת לִּי מַהוּ. אֵלֶּא הָא
אוּקְמוּהָ. אֲבָל עֵת, דָּא
כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל דְּאֶקְרִי עֵת.
כְּמַה דְּאַתְ אָמַר, (ויקרא טז) וְאֵל

שְׁעוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 אֵינוֹ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶלֶּא
 בְּדַבּוּר, דְּכִיּוֹן דְּאָמַר מִמְּקוֹם
 קְדוּשָׁתוֹ יֵהיָא כְּדִ מִיד נַעֲשֶׂה.
 בַּא וְרֵאָה כַּח גְּבוּרָתוֹ עַל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְכְּתִיב,
 (תהלים לג) בְּדַבֵּר יְיָ שָׁמַיִם
 נַעֲשׂוּ. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
 (יחודה) מַאי דְכְּתִיב, (שמות יב)
 וְעַבְרְתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי
 וְלֹא מִלֶּאךְ וְגו'.

אִי הָכִי יִקְרֵא סְגִיָּאָה הוּא
 לְמִצְרַאִי, דְּלֹא דְמִי מֵאֵן
 דְּתַפְּשׁ מִלְּפִא לְמֵאֵן דְּתַפְּשׁ
 הַדְּיוּטָא. וְעוֹד אֵינֵן לֵךְ אוֹמְרָה
 מְזוּהָמַת בְּכָל טוּמְאָה כְּמוֹ
 הַמִּצְרַיִם דְּכְּתִיב בְּהוּ (יחזקאל
 כג) אֲשֶׁר בָּשָׂר בְּשָׂר חַמּוּרִים
 בְּשָׂרָם וְגו' שְׁהֵם חֲשׂוּדִים עַל
 מִשְׁכַּב זְכוּר, וְהֵם בָּאִים
 מִחָם שְׁעֲשֶׂה מַה שְׁעֲשֶׂה
 לְאֲבִיו וְקָלַל אוֹתוֹ וְלִכְנָעַן
 בְּנֹו. וְכִי לֹא הָיָה לְהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִלֶּאךְ אוֹ שְׁלִיחַ
 לְשַׁר לַעֲשׂוֹת נִקְמָה

יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקְּדוֹשׁ.
 מַאי וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (משלי ז) לְשִׁמְרֵךְ
 מֵאִשָּׁה זָרָה. וְדֵא הוּא (ויקרא י)
 וַיִּקְרִיבוּ לְפָנַי יְיָ אִשׁ זָרָה
 וְגו'. מַאי טַעְמָא עֵת. בְּגִין
 דְּאֵית לָהּ עֵת וַיִּזְמַן לְכֻלָּא
 לְקַרְבָּא לְאֵתְנַהֲרָא
 לְאֵתְחַבְּרָא כְּדַקָּא יְאוּת.
 כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (תהלים טט)
 וְאֲנִי תַפְּלִיתִי לֵךְ יְיָ עֵת רַצוֹן.
 לַעֲשׂוֹת לִי כְּמָה דְכְּתִיב,
 (שמואל ב' ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד
 שֵׁם. דְּכָל מֵאֵן דְּאֵשְׁתַּדֵּל
 בְּאוּרֵייתָא כְּאֵילוֹ עָבִיד וְתַקַּן
 הָאִי עֵת לְחַבְּרָא לָהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל כֶּךָ
 לְמָה בְּגִין דְּהִפְרוּ תוֹרְתֵךְ,
 דְּאֵילוֹ לֹא הִפְרוּ תוֹרְתֵךְ לָא
 אֲשְׁתַּכַּח פִּירוּדָא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מִיִּשְׂרָאֵל לְעַלְמִין.

בְּמַצְרִים כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה בְּאֲשׁוּר
 שֶׁהָיָה בְּנוֹ שֶׁל שָׁם דְּכַתִּיב,
 (בראשית י) וּבְנֵי שָׁם עֵילָם
 וְאֲשׁוּר. וְשֵׁם הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל
 וְנִתְּבַרַךְ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ט)
 בְּרוּךְ יי אֱלֹהֵי שָׁם. וְהָיָה
 לְשֵׁם הַגְּדוּלָּה וְהַבְּרָכָה עַל
 אֲחִיו. וְכַתִּיב בָּם (ישעיה לז)
 וַיֵּצֵא מִלְּאֲדָי יי וַיִּבֶה בַּמַּחֲנֶה
 אֲשׁוּר. וְעַל יְדֵי שְׁלִיחַ גַּעֲשָׂה,
 כָּל שָׁכֵן הַמַּצְרִים שָׂהֵם
 מְזוּהָמִים יוֹתֵר מִכָּל אֲוֹמָה,
 וְאָמַר אֲנִי וְלֹא מִלְּאֲדָי.

אֲלֹא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִכָּאֵן
 לְמַדְּנוּ כֹּחַ גְּבוּרָתוֹ שֶׁל
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמַעֲלָתוֹ
 שֶׁהוּא גְּבוּהָ עַל הַכֹּל. אָמַר
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲוֹמָה זֹו
 שֶׁל מַצְרַיִם מְזוּהָמַת
 וּמְטוֹנָפֶת, וְאֵין רְאוּי לְשַׁגֵּר
 מִלְּאֲדָי וְלֹא שָׂרָף, דְּבַר קָדוֹשׁ
 בֵּין רִשְׁעִים אֲרוּרִים
 מְטוֹנָפִים, אֲלֹא אֲנִי עוֹשֶׂה
 מֶה שְׂאִין יְכוּל לַעֲשׂוֹת
 מִלְּאֲדָי וְלֹא שָׂרָף וְלֹא שְׁלִיחַ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי כְּגוֹוְנָא דָא
 כְּתִיב, (ישעיה ט) אֲנִי יי
 בְּעַתָּה אֲחִישָׁנָה. מַהוּ בְּעַתָּה.
 בְּעַת ה'. דְּתַקּוּם מִעַפְרָא
 כְּדִין אֲחִישָׁנָה. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי וְעַם כָּל דָּא יוֹמָא חַד
 נְאֻלְמַתִּי דּוּמִי"ה, בְּגִין
 דְּאֶסְתַּלַּק וְא"ו מִן ה"א,
 וְקוֹל לָא אֶשְׁתַּכַּח, כְּדִין
 דְּבוּר אֶתְאַלֵּם. וּבְגִין כֶּךָ הִיא
 שְׂכִיבַת בְּעַפְרָא כָּל הַהוּא
 יוֹמָא (דבא) דְּה"א. וּמֵאֵן אִיהוּ
 אֶלְף חֲמִשָּׁאָה, וְאֶף עַל גַּב
 דְּאֶקְדִּימַת בְּגִלּוּתָא עַד לָא
 יִיעוּל הַהוּא אֶלְף חֲמִשָּׁאָה
 רָזָא דְּה"א, וְכַד יִיתִי אֶלְף
 שְׁתִּיתָאָה דְּאִיהוּ רָזָא (דף קיז ע"א)
 דּוּא"ו, כְּדִין וְא"ו יוֹקִים
 לְה"א.

בְּזַמְנָא (שמות ט ב) שִׁית זְמַנִּין
 עֶשֶׂר שְׁתֵּין נֶפֶשׁ, כְּדִין

שְׂאֵנִי אוֹמֵר מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתִי
 יְהֵא כֶּךָ וּמִיָּד נַעֲשֶׂה, מַה
 שְׂאֵין הַמְּלֶאֶךָ יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ.
 אֲבָל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתוֹ אוֹמֵר יְהֵא
 כֶּךָ וּמִיָּד נַעֲשֶׂה מַה שֶּׁהוּא
 רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת. וּלְפִיכֶךָ לֹא
 נַעֲשִׂית נִקְמָה זֹו עַל יְדֵי
 מְלֶאֶךְ וְשְׁלִיחַ, בְּשִׁבִיל קְלוֹן
 הַמַּצְרִיִּים, וּלְהִרְאוֹת גְּדוּלְתוֹ
 שֶׁל מְקוֹם שְׂאֵל רְצָה שִׁיכְנֶסוּ
 בִּינֵיהֶם דְּבַר קְדוּשׁ, וְעַל
 הַדֶּרֶךְ הַזֶּה נֹאמֵר אֲנִי וְלֹא
 מְלֶאֶךְ. אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ
 וְלֹא מְלֶאֶךְ.

כִּיּוֹצֵא בּוֹ אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
 מֵאִי דְכַתִּיב, (יונה ב) וַיֹּאמֶר יְיָ
 לְדָג. וְכַמָּה צְדִיקִים וַחֲסִידִים
 מִיִּשְׂרָאֵל שְׂאֵל דְּבַר עֲמָהֶם
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבֹא
 לְדַבֵּר עִם הַדָּג דְּבַר שְׂאֵינוֹ
 מִכִּיר וַיִּוְדַע. אֲלֵא אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה כִּיּוֹן שְׁעֻלְתָּה תִּפְלְתוֹ
 שֶׁל יוֹנָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתוֹ אָמַר

שְׂלִימוֹ וְאִ"ו עֶשֶׂר זְמַנִּין,
 וְאִ"ו שִׁית זְמַנִּין עֶשֶׂר, (דוא"ו)
 וְאִ"ו סִלְקָא (בַּעֲשָׂר) בִּי, וְאִ"ו
 נִחְתָּא בְּה"א.

אַשְׁתְּלִים וְאִ"ו גּוֹ עֶשֶׂר
 שִׁית זְמַנִּין, כְּדִין
 הוּוֹ שְׁתִּין לְאַקְמָא מַעְפָּרָא,
 וּבְכָל שְׁתִּין וְשְׁתִּין מֵהָהוּא
 אֶלְפָּה שְׁתִּיתָאָה אֶתְתַּקְּפָה ה"א
 וְסִלְקָא בְּדַרְגוּי לְאַתְתַּקְּפָא.
 וּבְשִׁית מָאָה שְׁנִין לְשְׁתִּיתָאָה
 יִתְפַּתְחוּן תְּרַעֵי דְחַכְמַתָּא
 לְעִילָא וּמִבּוּעֵי דְחַכְמַתָּא
 לְתַתָּא, וַיִּתְתַּקֵּן עֲלֵמָא
 לְאַעְלָא בְּשִׁבְעָאָה. כְּבַר נֶשׁ
 דְּמִתְתַּקֵּן בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה
 מִכִּי עָרַב שְׁמֶשׂא לְאַעְלָא
 בְּשִׁבְתָּא. אוּף הָכִי נָמִי.
 וְסִימְנִיָּה (בְּרֵאשִׁית ז) בְּשִׁנַּת שֶׁשׁ
 מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נַח וְגוֹ'
 נִבְקְעוּ כָּל מַעֲיִינוֹת תְּהוּם
 רַבָּה.

בְּשִׁבִיל שְׂיָקִיא הֲדַג אֶת יוֹנָה
 אֶל הַיִּבְשָׁה. לַמַּד לְדַג כְּמוֹ
 בְּשִׁבִיל, כְּלוּמַר וַיֹּאמֶר יי
 בְּשִׁבִיל הֲדַג שְׂיָקִיא אֶת יוֹנָה
 אֶל הַיִּבְשָׁה. מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתוֹ
 אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יְהִיא
 כִּד וּמִיד נַעֲשֶׂה, מַה שְׂאִין
 שְׁלִיחַ יְכוּל לַעֲשׂוֹתוֹ.

תְּנִיא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 מִפְּתַח שַׁל חֵיה בִּידוֹ שַׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִיא,
 וּבְעוֹד שְׁהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל
 הַמִּשְׁבֵּר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְעִיֵּן בְּאוֹתוֹ הַיֹּלֵד אִם רְאוּי
 הוּא לַיְצֵאת לְעוֹלָם (יִצְא ו)
 פּוֹתֵחַ דְּלִתוֹת בְּטָנָה וַיִּצְא,
 וְאִם לֹא סוּגֵר דְּלִתוֹתֶיהָ
 וּמִתּוֹ שְׁנִיָּהִם. אִי הָכִי לֹא
 יֵצֵא רְשַׁע לְעוֹלָם. אֶלֶּא הָכִי
 תְּנִינָן עַל שְׁלֹשׁ עֲבִירוֹת
 נְשִׁים מִתּוֹת וְכוּ' (אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְהֵא) וְאָמַר רַבִּי יֵצֶחֶק לְמַה
 אֵשָׁה מִפְּלֵת פְּרִי בְּטָנָה.
 אֶלֶּא אָמַר רַבִּי יֵצֶחֶק הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אוֹתוֹ

אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי כָּל דָּא
 אַרְיִכוֹ זְמָנָא יִתִּיר
 מִכְּמָה דְּאוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא
 דְּאִיהוּ יוֹמָא חַד גְּלוּתָא
 דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִתִּיר
 דְּכַתִּיב, (איכה א) נִתְּנִי
 שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה. אָמַר
 לִיה הָכִי אוּלִיפְנָא מֵאָבָא
 בְּרִזִין דְּאֵתוּוֹן דְּשָׂמָא
 קְדִישָׁא וּבִיּוֹמֵי דְּשְׁנֵי עֲלָמָא
 וּבִיּוֹמֵי דְּבְרָאשִׁית וְכֹלָא רוּזָא
 חֲדָא אִיהוּ.

וְכִדִּין יִתְחַזִּי קִשְׁתָּא בַּעֲנָנָא
 בְּגוּוּנֵי (עב ב) נְהִירִין
 כְּאֵתְתָא דְּמִתְקַשְׁטָא לְבַעֲלָה
 דְּכַתִּיב, (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ
 לְזֹכֵר בְּרִית עוֹלָם וְהָא
 אוּקְמוּהָ וְשִׁפִּיר הוּא.
 וּרְאִיתִיהָ, בְּגוּוּנֵין נְהִירִין
 כְּדָקָא יְאוּת. וְכִדִּין לְזֹכֵר
 בְּרִית עוֹלָם. מֵאֵן בְּרִית

הַעֹבֵר שְׂאִינוּ רְאוּי לְצֵאת
 לְעוֹלָם וּמְקָדִים לְהַמִּיתוּ
 בְּמַעֲוֵי אִמּוֹ שְׁנַאֲמַר (בראשית ו)
 הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ בְּיָמֵים
 הַהֵם. הַנְּפִילִים כְּתִיב בְּלֹא
 יוֹד רֵאשׁוֹנָה. וְלָמָּה, בְּשִׁבִיל
 שְׂאֵתְרֵי כֵן בָּאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים
 אֶל בָּנוֹת הָאָדָם וַיִּלְדוּ לָהֶם
 בָּזֻזוֹת וַיִּרְבוּ מִמְּזֻרִים בְּעוֹלָם.
 הִמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם.
 שְׂאִין גְּבוּר וּפְרִיץ וְעַרְיָץ כְּמוֹ
 הַמְּזֹר. אֲנָשֵׁי הַשָּׁם, שֶׁהִכֵּל
 יִכִּירוּ לְקִרְוָתוֹ הַשָּׁם הַיְדוּעַ
 מִמְּזֹר, דִּכְיוֹן שְׂרֹאִים מַעֲשֵׂיו
 שֶׁהוּא פְּרִיץ וְעַרְיָץ וּגְבוּר
 הִכֵּל יִקְרְאוּהוּ אוֹתוֹ שֵׁם. וְמָה
 דָּאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְעִיֵן בְּאוֹתוֹ
 הַיְלֹד. אֵינן לָךְ רָשָׁע בְּעוֹלָם
 מֵאוֹתָם הַרְשָׁעִים הַיּוֹצְאִים
 לְעוֹלָם שְׂאִין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְעִיֵן בּוֹ וְרוֹאֵה אִם
 אוֹתוֹ הַגּוֹפֵ יֵנִיחַ בֵּן צַדִּיק
 וּכְשֶׁר, אוֹ שִׁיעִיל לְאָדָם
 מִיִּשְׂרָאֵל מִמִּיתָה מְשׁוּנָה, אוֹ

עוֹלָם. דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל,
 וַיִּתְחַבֵּר וַא"ו בְּה"א, וַיִּיקִים
 לָהּ מַעֲפָרָא, כְּמָא דְאֵת אֵמַר
 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ. דָּא
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי בְרִית,
 כְּמָא דְאֵת אֵמַר וְהִיתָה לְאוֹת
 בְּרִית וְגו'.

כִּד יִתְעַר וַא"ו לְגַבֵּי ה"א,
 כְּדִין אֶתִּין עֲלָאִין
 יִתְעַרוֹן בְּעֲלָמָא (רלו א) וּבְנוֹי
 דְּרֵאוּבֵן זְמִינִין דִּיתְעַרוֹן,
 קַרְבִּין בְּכָל עֲלָמָא, וּכְנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל יוֹקִים לָהּ מַעֲפָרָא
 וַיִּדְכֹּר לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא. וַיִּשְׁתַּכַּח קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לְגַבְיָהּ גּוֹ גְלוּתָא
 כְּחוּשְׁבָן וַא"ו שִׁית זְמִנִין י'
 (עֶשֶׂר). עֶשֶׂר זְמִנִין שִׁית שְׁנִין,
 וּכְדִין תִּיקוּם וַיִּתְּפַקֵּד עֲלָמָא
 לְמַעַבְדַּ גּוֹקְמִין, וּמֵאֵן דְּאִיהוּ
 מֵאִיךְ יִתְרַמֵּי.

שִׁיעֵשָׂה טוֹבָה אַחַת,
וּבְשִׁבִיל כֶּךָ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא מוֹצִיאָו לְעוֹלָם.

בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי יוֹסִי הָיוּ אַנּוּן
פְּרִיעֵי דְהוּוּ מְשַׁדְּדֵי בְּטוּרֵיִיא
עִם פְּרִיעֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם,
וְכַד מְשַׁכְּחֵי בַר נֶשׁ וְתַפְּשֵׁי
לֵיהּ לְקַטְלֵיהּ, הָיוּ אֲמַרִּין לֵיהּ
מַה שְׂמַךְ, אִי הָוָה יוֹדָאי הָיוּ
אֲזֵלִין עֲמִיהּ וּמְפַקִּין לֵיהּ מִן
טוּרֵיִיא, וְאִי הָוָה בַּר נֶשׁ
אֲחַרִּינָא קַטְלֵי לֵיהּ. (וְהָא)
וְהָוָה אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲתַחֲזוּן
אַנּוּן בְּכַל הָאִי לְמִיעַל
לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

תָּנּוּ רַבִּנּוּן ג' דְּבָרִים הַלְלוּ
אִינּוּן בְּאֵן לְעוֹלָם אֲלֵא
בְּקוֹלוֹת, קוֹל חֲזִיה דְּכַתִּיב,
(בראשית א) בְּעֶצֶב תִּלְדֵי בָנִים
וּכְתִיב, (בראשית ל) וַיִּשְׁמַע
אֱלֹהֵי אֱלֹהִים. קוֹל גְּשָׁמִים
דְּכַתִּיב, (תהלים כט) קוֹל יְיָ עַל
הַמַּיִם וּכְתִיב, (מלכים א יח) כִּי
קוֹל הַמּוֹן הַגֶּשֶׁם. קוֹל תַּחֲחִיית
הַמַּתִּים דְּכַתִּיב, (ישעיה מ) קוֹל

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסִי שְׁפִיר
קְאֲמַרְתָּ בְּגִין (דף קיז ע"ב)

דְּאִיהוּ גּוֹ רְזָא דְאַתּוּן. וְלִית
לָן לְאַתְעָרָא חוּשְׁבֵן וְקִצִּין
אַחַרִּנִּין, דְּהָא בְּסַפְרָא דְרַב
יִיבָא סָבָא אֲשַׁכְּחֵן חוּשְׁבֵן
דָּא דְכַתִּיב, (ויקרא כו) אִז תִּרְצֶה
הָאָרֶץ. וְהוּא רְזָא דְוַא"ו
דְּכַתִּיב, (ויקרא כו) וּזְכַרְתִּי אֶת
בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְדָא הוּא וַא"ו
כִּלָּא כְּחַדָּא, וְעַל דָּא אֲזַכּוֹר,
וּלְבַתֵּר וְהָאָרֶץ אֲזַכּוֹר, דָּא
כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל. תִּרְצֶה.
תַּתְרַעֵי אַרְעָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

אֲבַל יוֹמָא חַד דְּאָמְרוּ
חַבְרֵיִיא וְדָאי כִּלָּא
הוּא גְּנִיז קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וְכִלָּא אֲשַׁתְּכַח בְּרְזָא
דְאַתּוּן דְשִׁמָּא קְדִישָׁא,
דְּהָא גְלוּתָא בְּאַנּוּן אֲתוּן

קוֹרָא בְּמִדְבָּר. מֵאֵי בְּעֵי
הָכָא קָלָא בְּמִדְבָּרָא. אֲלָא
אָמַר רַבִּי זְרִיקָא אֵלֵין אַנְוֹן
קָלִיָּיא לְאַתְעָרָא מִתִּי מִדְבָּר,
וּמִכָּאן דִּהוּא הֲדִין לְכָל
הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הָא
תַּנּוּן בְּשִׁנְכֻנְס אָדָם לְקַבֵּר
נְכֻנְס בְּקוֹלוֹת. בְּשִׁיקוּמוֹ
בְּתַחֲתִית הַמַּתִּים אֵינּוּ דִּין
שִׁיקוּמוֹ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת. אָמַר
רַבִּי יַעֲקֹב עֲתִידָה בֵּת קוֹל
לְהֵיזֵת מִתְּפוּעָצַת בְּבִתֵּי
קְבָרוֹת וְאוֹמְרַת (ישעיה כ"ו)
הַקִּיצוּ וּרְנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם
וְעֲתִידִים לְחַיּוֹת בְּטַל שֶׁל
אוֹר גָּדוֹל שֶׁל מַעֲלָה דְכַתִּיב,
(ישעיה כו) כִּי טַל אֹזְרוֹת טַלְיָךְ
וְאַרְצֶךָ רִפְאִים תִּפְּיֵל. אַכִּי"ר,

(ע"כ מדרש הנגלים).

גְּלִי לֹון רַבִּי יִיסָא הָכָא,
וְהַשְׁתָּא בְּאַנְוֹן אַתְוֹן
אַתְגְּלִיין וְגְלִי לֹון.

אָמַר לִיה תָּא חַזִּי, דְּאַפִּילוּ
כַּד אַתְּפַקְדָּא שָׂרָה,
מִהֵאֵי דְרָגָא לָא פִּקִּיד לָהּ,
אֲלָא בְּרָזָא דְוַא"ו, דְּכַתִּיב
וַיִּפְקֹד אֶת שָׂרָה וְגו'. בְּגִין
דְּכָלָא בְּרָזָא דְוַא"ו אֵיהּ,
וּבֵהָא פְּלִיל כָּלָא, וּבֵיהּ
אַתְגְּלִיא כָּלָא, בְּגִין דְּכָל
מְלָה דְּאֵיהּ סְתִימָא אֵיהּ
גְּלִי כָּל סְתִימִים. וְלָא אֲתִי מֵאֵן
דְּאֵיהּ בְּאַתְגְּלִיא וַיְגִלִי מֵה
דְּאֵיהּ סְתִימִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי כַּמָּה אֵית לָן
לְאַתְמִשְׁכָּא גּוֹ גְּלוּתָא

עַד תְּהוּא זְמַנָּא, וְכָלָא תְּלִי לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד
יִתּוּבוּן בְּתִיּוּבְתָא. אֵי יִזְכוּ וְאֵי לָא יִזְכוּ, כַּמָּה דְּאַתְמִר
בְּהֵאֵי קָרָא דְּכַתִּיב אֲנִי יְיָ בְּעַתָּה אַחִישְׁנָה. זְכוּ אַחִישְׁנָה
לָא זְכוּ בְּעַתָּה.

אֲזַלוּ, עַד דְּהוּוּ אֲזַלִּי, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲדַכְרֵנָּא הַשְּׁתָּא
 דְּהָא בְּאַתְרֵךְ דָּא יְתִיבְנָא יוֹמָא חַד עִם אָבָא, וְאָמַר
 לִי בְרִי זְמִין אַנְתָּ פַד מָטוֹן יוֹמָךְ לְשִׁיתִין שְׁנִין לְאַשְׁכְּחָא
 בְּהָאֵי אַתְרֵךְ סִימָא דְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה, וְהָא זְכִינָא לְאַנּוֹן
 יוֹמִין וְלֹא אֲשַׁכְּחָנָא, וְלֹא יִדְעָנָא אִי הֵנִי מְלִין דְּקָאֲמַרְן
 אִו הֵהִיא חֻכְמָתָא דְּאִיהוּ אָמַר.

וְאָמַר לִי פַד יְמָטוֹן קוּלְפִין דְּנִוְרָא גּוּ טְהִירִי יִדְךָ
 אֲתַאֲבִיד מִינְךָ. אָמִינָא לִיה אָבָא בְּמָה יִדְעָתָ.
 אָמַר לִי בְּהֵנִי תְרִין צְפוּרִין דְּאֲעֵבְרוּ עַל רִישְׁךָ יִדְעָנָא.
 אֲדַהְכִי אֲתַפְרֵשׁ רַבִּי יוֹסִי וְעָאֵל גּוּ מְעֵרְתָּא (דף קיז ע"א) חַדָּא
 וְאַשְׁכַּח סְפָרָא חַד דְּהוּוּ נְעִיץ גּוּ נוֹקְבָא דְּטַנְרָא בְּסִיפֵי
 מְעֵרְתָּא, נִפְק בֵּיה.

כִּיּוֹן דְּפִתַּח לִיה חָמָא שְׁבַעִין וְתָרִין גְּלִיפִין דְּאֲתוּוֹן
 דְּאֲתַמְסְרוּ לְאָדָם הָרָאשׁוֹן וּבְהוּ הוּוּ יִדַע כָּל
 חֻכְמָתָא דְּעֲלָאִין קְדִישִׁין וְכָל אַנּוֹן דְּבִתְרֵךְ רִיחִיא
 דְּמַתְגַּלְגְּלָן בְּתַר פְּרוּכְתָּא גּוּ טְהִירִין עֲלָאִין וְכָל אַנּוֹן
 מְלִין דְּזַמִּינִין לְמִיתִי לְעֲלָמָא, עַד יוֹמָא דְּיִקוּם עֲנָנָא
 דְּבַסְטָר מְעָרְב וַיַּחֲשִׁיף עֲלָמָא.

קָרָא לְרַבִּי יְהוּדָה וְשָׂרוּ לְמַלְעֵי בְּהֵהוּא סְפָרָא, לָא
 סְפִיקוּ לְמַלְעֵי תְרִי אִו תִּלְתָּא סְטָרִין דְּאַנּוֹן אֲתוּוֹן
 עַד דְּהוּוּ מְסַתְּפְלִין בְּהֵהִיא חֻכְמָה עֲלָאָה, כִּיּוֹן דְּמָטוּ

לְמַלְעֵי בְּסִתְרוֹ דְּסַפְרָא וּמִשְׁתַּעוּ דָּא עִם דָּא, נִפְק
 שְׂבִיבָא דְּאִשָּׁא וְעֲלֵעוּלָא דְּרוּחָא וּבִטְשׁ בִּידֵיהוֹן וְאַתְּאֲבִיד
 מִנֵּיהוּ. בְּכַה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר דִּילְמָא חָס וְשְׁלוֹם חוּבָה
 אִיהוּ גַבְּן אוּ דִּלְאוּ אַנְן זַכִּין לְמַנְדַּע לֵיהּ.

כִּד אָתוּן לְגַבֵּי דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן אֲשַׁתְּעוּ לֵיהּ עוּבְדָא דָּא,
 אָמַר לוֹן דִּילְמָא בְּקִץ מְשִׁיחָא דְאַנּוּן אֲתוּוֹן הֵוִיתוּן
 מִשְׁתַּדְּלִי, אָמְרוּ לֵיהּ דָּא לָא יִדְעִינן דְּהָא כֻּלָּא אֲתַנְשִׁי
 מִינָן. אָמַר לוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן לֵית רַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּדָא דִּיתְגַּלִּי כָּל כֶּף לְעֲלָמָא, וְכִד יְהֵא קָרִיב לְיוֹמֵי
 מְשִׁיחָא אֲפִילוּ רַבֵּי דְעֲלָמָא זְמִינִן לְאַשְׁכַּחא טְמִירִין
 דְּחַכְמָתָא וְלְמַנְדַּע בֵּיהּ קִצִּין וְחוּשְׁבַנִין, וּבַהּ הוּא זְמַנָּא
 אֲתַגַּלִּיא לְכֻלָּא הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (צפניה ג) כִּי אִז אֶהְפֹּךְ אֶל
 עַמִּים וְגו'. מֵהוּ אַז. בְּזְמַנָּא דִּיתִיקוּם כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 מִעַפְרָא וְיוֹקִים לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדִין אֶהְפֹּךְ אֶל
 עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה לְקָרָא כְּלָם בְּשֵׁם יי וְלַעֲבָדוּ שְׁכֻם
 אַחַד.

תָּא חַזִּי, אַף עַל גַּב דְּאַבְרָהָם כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּסַּע אַבְרָם
 הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנְּגַבָּה. וְכֻל מִטְּלָנוּי הוּוּ לְדְרוּמָא
 וְאַתְקִשֵׁר בֵּיהּ, לָא סְלִיק לְדוּכְתִיָּה כְּדָקָא יְאוּת עַד
 דְּאַתְיִלִּיד יִצְחָק, כִּיּוֹן דְּאַתְיִלִּיד יִצְחָק אֶסְתַּלַּק לְאַתְרֵיהּ
 וְאִיהוּ אֲשַׁתְתַּף בַּהֲדִיָּה וְאַתְקִשְׁרוּ (דף קיח ע"ב) דָּא בְּדָא.

בְּגִין כֹּף אִיהוּ קָרִי לִיהּ יִצְחָק וְלֹא אַחֲרָא, בְּגִין לְשִׁתְּפֹא
 מִיָּא בְּאִשָּׁא, דְּכִתִּיב וַיִּקְרָא אֲבָרְהָם אֶת שֵׁם בְּנוֹ
 הַנּוֹלֵד לוֹ אֲשֶׁר יֵלְדָה לוֹ שָׂרָה יִצְחָק. מֵאֵן הַנּוֹלֵד לוֹ, אִש
 מִמֵּיִם:

וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יֵלְדָה לְאַבְרָהָם
 מִיִּצְחָק. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מִיּוֹמָא דְאִתְיָלִיד יִצְחָק
 וְהוּהּ יִשְׁמַעְאֵל בְּבֵיתָא דְאַבְרָהָם, לָא אִסְתַּלַּק יִשְׁמַעְאֵל
 בְּשָׂמָא, בְּאַתְרֵי דְדַהְבָּא שְׂרִיָּא סוֹסְפִיתָא לָא אֲדַכְרֵי קַמִּיהּ,
 וּבְגִין כֹּף אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית, גְּבַר דֵּלָא יִתְחַזִּי לְאַדְכָּרָא
 קַמִּיהּ דִּיִּצְחָק.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק וַתֵּרָא שָׂרָה, בְּעֵינָא דְקַלְנָא חֲמַאת לִיהּ
 שָׂרָה, דֵּלָא חֲמַאת לִיהּ בְּעֵינָא דְאִיהוּ בְּרָא
 דְאַבְרָהָם, אֲלָא דְאִיהוּ בְּרָא דְהַגֵּר הַמִּצְרִית, וּבְגִין כֹּף
 וַתֵּרָא שָׂרָה. דְשָׂרָה חֲמַאת לִיהּ בְּעֵינָא דָּא וְלֹא אֲבָרְהָם,
 דְאִילוּ בְּאַבְרָהָם לֹא פְתִיב אֶת בֶּן הַגֵּר אֲלָא אֶת בְּנוֹ.
 תָּא חֲזִי, לְבַתֵּר מַה פְּתִיב וַיִּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי
 אֲבָרְהָם עַל אוֹדוֹת בְּנוֹ. וְלֹא פְתִיב עַל אוֹדוֹת בֶּן
 הַגֵּר הַמִּצְרִית. בְּגִין כֹּף וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית.
 וְלֹא חֲמַאת דְאִיהוּ בְּרִיָּה דְאַבְרָהָם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הָאִי קָרָא תּוֹשֵׁבְחָתָא דְשָׂרָה אִיהוּ,
 בְּגִין דְחֲמַאת לִיהּ דְקָא מִיִּצְחָק לְכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת,

אָמְרָה, וַדַּאי לֹא בָּרָא דָא בָּרָא דְאֲבֵרְהֶם לְמַעַבְד עוֹבְדוּי
 דְאֲבֵרְהֶם, אֶלָּא בָּרָא דְהֶגֶר הַמְצֵרִית אִיהוּ אֶהְדֵּר לְחוּלְקָא
 דְאִמִּיה, בְּגִין כֶּךָ וּתְאֹמֵר לְאֲבֵרְהֶם גְּרִשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֵת
 בְּנָהּ, כִּי לֹא יִירֶשׁ בֶּן הָאִמָּה הַזֹּאת עִם בְּנֵי עַם יִצְחָק.
 וְכִי סִלְקָא דְעֵתָךְ דְקִנִּי לָהּ שָׂרָה אוֹ לְבָרָה, אִי הָכִי לֹא
 אוּדִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲמָה, דְכִתִּיב כָּל אֲשֶׁר
 תֹּאמֵר אֵלַיךְ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ. אֶלָּא בְּגִין דְחִמַּאת לִיה
 בְּפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת וְאִמִּיה אוּלְפָּא לִיה נְמוּסֵי דְפוֹכְבִּים
 וּמְזֻלוֹת, בְּגִין כֶּךָ אֲמַרְת שָׂרָה כִּי לֹא יִירֶשׁ בֶּן הָאִמָּה
 הַזֹּאת, אֲנָא יַדְעֵנָא דִּלָּא יֵרִית לְעֵלְמִין חוּלְקָא
 דְמַהִּימְנוּתָא, וְלֹא יֵהָא לִיה עִם בְּרִי חוּלְקָא לָא בְּעֵלְמָא
 דִּין וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאֲתִי, וּבְגִין כֶּךָ אוּדִי עֲמָה קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא.

וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַפְרָשָׁא בְּלַחוּדוּי זֶרְעָא
 קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת, דְבְּגִין כֶּךָ בָּרָא עֵלְמָא
 דְהָא יִשְׂרָאֵל סָלִיק בְּרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַד לָא
 יִבְרִי עֵלְמָא, וּבְגִין כֶּךָ נִפְק אֲבֵרְהֶם לְעֵלְמָא וְעֵלְמָא
 מִתְקִיִּים בְּגִינִיה, וְאֲבֵרְהֶם וַיִּצְחָק (לֹא) קִיִּמוּ וְלֹא אֶתִּי־שָׁבוּ
 בְּדוּכְתִּי־הוּ עַד דְנִפְק יַעֲקֹב לְעֵלְמָא.

כִּי־וַן דְנִפְק יַעֲקֹב לְעֵלְמָא אֶתְקִיִּמוּ אֲבֵרְהֶם וַיִּצְחָק
 וְאֶתְקִיִּים כָּל עֵלְמָא, וּמִתְמָן נִפְק עֲמָא קְדִישָׁא

לְעֵלְמָא, וְאֶתְקַיִים כְּלָא כְּגִוּוֹנָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת,
 וּבְגִין כֶּךָ אִמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר
 אֵלַיךְ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ כִּי בִיצְחָק יִקְרָא לָךְ זֶרַע, וְלֹא
 בִישְׁמַעְעָל. מַה כְּתִיב לְבַתָּר וְתִלְךְ וְתִתַּע בְּמִדְבַר בְּאֵר
 שֶׁבַע.

השלמה מזהה שמטות (סימן ט)

וַיִּשְׁכֶּם אֲבָרְהָם בַּבְּקָר וְכוּ' רַבִּי בְרוּקָא אִמַר, מָהוּ שָׁם
 עַל שְׁכָמָה אֱלָא שְׁהִזְהִירָה עַל עוֹל הָאֲמוּנָה
 וְלַעֲמוּד בְּמָה שְׁהִיתָה בַתְּחִילָה כְּתִיב הֲכֹא שָׁם עַל שְׁכָמָה
 וְכְתִיב הֲתָם (שמות ט"ו) שָׁם שָׁם לֹו חֹק וּמִשְׁפָּט. מָה לְהִלֵּן עַל
 הַשְּׁכִינָה, אוֹף הֲכֹא עַל הַשְּׁכִינָה. מָה עֲשִׂתָה כִּיּוֹן שְׂרָאֲתָה
 עֲצָמָה יוֹצֵאת מִרְשׁוֹתוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם חֲזָרָה לְקִלְקוּלָהּ
 דְּכְתִיב וְתִלְךְ וְתִתַּע מָהוּ וְתִתַּע שְׁתַּעֲתַעָה אַחַר עֲבוּדָהּ
 זָרָה וּגְלוּלֵי בֵּית אָבִיהָ כְּתִיב הֲכֹא וְתִתַּע וְכְתִיב הֲתָם (ירמיה

י') הַבֵּל הֲמָה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים: (עד כאן מזהה שמטות)

כְּתִיב הֲכֹא וְתִתַּע וְכְתִיב הֲתָם (ירמיה י') הַבֵּל הֲמָה מַעֲשֵׂה
 תַעֲתוּעִים. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ דְּאֲבָרְהָם
 לָא שְׁבִיק. לָהּ וְלַבָּרָה.

תֵּא חֲזִי, בְּקִדְמִיתָא כֵּד אֲזֵלַת מְקַמָּה דְּשָׂרָה מַה כְּתִיב כִּי
 שְׁמַע יי אֵל עֲנִיִּיךְ. וְהִשְׁתָּא דְּטַעֲתָת בְּתַר כּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת אֶף עַל גַּב דְּכְתִיב וְתִשָּׂא אֶת קוֹלָהּ וְתִבְךְ. מַה

כְּתִיב כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנְּעָר. וְלֹא כְּתִיב כִּי שָׁמַע
אֱלֹהִים אֶת קוֹלָךְ.

בַּאֲשֶׁר הוּא שֵׁם. הָא אוּקְמוּהָ דְלָאוּ בַר עוֹנָשָׁא הוּא
לְגַבֵּי בֵי דִינָא דְלַעֲיִלָא, דְהָא בֵי דִינָא דְלַתְתָּא
עֲנָשִׁין מִתְלִיסַר שְׁנִין וְלַעֲיִלָא, וּבֵי דִינָא דְלַעֲיִלָא
מִעֲשָׂרִים שְׁנִין וְלַהֲלָאָה. וְאִף עַל גַּב דְּחִיבָא הוּוּ, לָאוּ
בַר עוֹנָשָׁא אִיהוּ. וְהָא אוּקְמוּהָ, וְדָא הוּא דְכְּתִיב בַּאֲשֶׁר
הוּא שֵׁם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִי הָכִי מֵאֵן דְּאִסְתַּלַּק מִעֲלָמָא עַד לָא
מָטוֹן יוֹמוֹי לְעֲשָׂרִין שְׁנִין, מֵאֵן אַתְרַּא אֲתַעֲנַשׁ,
בְּגִין דְּהָא מִתְלִיסַר שְׁנִין וְלַתְתָּא לָאוּ בַר עוֹנָשָׁא אִיהוּ
אֲלֵא בְּחֻטְאוֹי דְּאֲבוּי. אֲבָל מִתְלִיסַר שְׁנִין וְלַעֲיִלָא מַהוּ,
אָמַר לִיָּה קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלֵיהָ דְּלִימוֹת זַכָּאֵי (וְלֵא
לִימוֹת חֲיִיב) וְיַחֲיִיב לִיָּה אֲגַר טַב בְּהַהוּא עֲלָמָא, וְלֵא לִימוֹת
חֲיִיב דִּיתַעֲנַשׁ בְּהַהוּא עֲלָמָא וְאוּקְמוּהָ.

אָמַר לִיָּה אִי חֲיִיבָא הוּא וְלֵא מָטוֹן יוֹמוֹי (דף קיט ע"א)
לְעֲשָׂרִין שְׁנִין מַהוּ כִּיּוֹן דְּאִסְתַּלַּק מִעֲלָמָא בְּמֵאֵי
הוּא עוֹנָשִׁיָּה. אָמַר לִיָּה בְּדָא אֲתַקְיִים (מַשְׁלִי יג) וְיֵשׁ נִסְפָּה
בְּלֵא מְשַׁפְּט. דְּכֵד עוֹנָשָׁא נְחִית לְעֲלָמָא אִיהוּ (דִּינָא) אֲעַרַע
בְּלֵא כּוֹנָה לְעִילָא וְתַתָּא בְּהַהוּא מְחַבְּלָא וְיַתַעֲנַשׁ כַּד לָא
אֲשַׁגְחוּ עֲלֵיהָ מְלַעֲיִלָא.

וְעַלֶּיָּהּ פְּתִיב, (משלי ה) עוֹנוֹתָיו יִלְכְּדֵנוּ אֶת הַרְשָׁע. א"ת
 לְאַסְגָּאָה מֵאֵן דֵּלָא מָטוֹן יוֹמוֹי לְאַתְעַנְשָׂא.
 עוֹנוֹתָיו יִלְכְּדֵנוּ (את הרשע) וְלֹא בֵּי דֵינָא דְלַעִילָא, וּבַחֲבִלֵי
 חֲטָאתוֹ יִתְמַךְ וְלֹא בֵּי דֵינָא דְלַתְתָּא. בְּגִין כֶּךָ פְּתִיב פִּי
 שְׁמַע אֱלֹהִים אֵל קוֹל הַנֶּעֱר בְּאִשֶּׁר הוּא שָׁם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
 יַעֲקֹב מִלֵּא בּוֹא"ו אֲמַאי. אֲלֵא בְּתַרִּין סְטַרִּין אִיהוּ
 רְזָא דְחַכְמַתָּא חֲדָא. דְּאִיהוּ רְזָא דְרְגָא דְחַכְמַתָּא.
 אֲתַר דְשָׁרִי בֵּיהּ יַעֲקֹב. אֲבָל הָאִי קָרָא עַל גְּלוּתָא
 דִּישְׂרָאֵל אֲתַמָּר, דְּכַד אֲנֹן גּוֹ גְּלוּתָא, הֵהוּא זְמַנָּא
 דִּיתְפַּקְדוֹן (בֵּיהּ יַעֲקֹב) יִתְפַּקְדוֹן בְּרְזָא דּוֹא"ו. וְאִיהוּ בְּאֶלְפָּה
 שְׁתִּיתָאָה.

(ואתחנן ער א) וּפְקִידָה בְּרְזָא דּוֹא"ו שִׁית רְגַעֵי וּפְלַג עֵידוֹן.
 וּבְזְמַנָּא דְשְׁתִּין שְׁנִין לְעִבּוּרָא דְדַשָּׂא בְּאֶלְפָּה
 שְׁתִּיתָאָה יָקִים אֱלֹהֵי שְׁמִיָּא פְּקִידוֹ לְבְרַתִּיהּ דִּיעֲקֹב.
 וּמַהֲהוּא זְמַנָּא עַד דִּיהֵא לָהּ זְכִירָה שִׁית שְׁנִין וּפְלַגָּא.
 וּמַהֲהוּא זְמַנָּא שִׁית שְׁנִין אַחַרְנִין וְאֲנֹן שְׁבַעִין (ותלת) וְתַרִּין
 וּפְלַגָּא.

בְּשִׁיתִין וְשִׁית יִתְגַּלִּי מִלְּכָא מְשִׁיחָא בְּאַרְעָא (שמות ז ב, ט ב)
 דְּגַלִּיל, וְכַד כְּכַבָּא דְּבַסְטַר מְזֹרַח יְבַלַּע שְׁבַע
 כְּכַבֵּיָּא מְסַטַר צָפוֹן, וְשְׁלֵהוּבָא דְּאִשָּׂא אוֹכְמָא תְּהָא תְּלִיא

בְּרִקְעָא שִׁיתִּין יוֹמִין, וְקָרְבִּין יִתְעָרוּן בְּעֵלְמָא לְסֹטֵר
צָפוֹן, וְתֵרִין מַלְכִין יִפְלוּן בְּאַנוּן קָרְבִּין.

וַיִּזְדְּוּוּגוֹן כְּלָהוֹן עַמְמֵיָא עַל בְּרִיתִיהָ דִּיעֲקֹב לְאַדְחֵיָא
לָהּ (לוֹן) מֵעֵלְמָא. וְעַל הָהוּא זְמָנָא כְּתִיב (וְהִיטְהַר)

יִרְמִיָהּ (ל) וְעַת צָרָה הִיא לִיעֲקֹב וּמִמְנָה יוֹשַׁע וְכַדִּין יִסְתֵּימוּן
נַפְשֵׁין מְגוּפָא וּבְעֵינֵין לְאַתְחַדְשָׁא, וְסִימְנִיד (כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב
הַבָּאָה מִצְרִימָה שִׁבְעִים וּכְתִיב) (בְּרֵאשִׁית מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לִיעֲקֹב
מִצְרִימָה וְגו' כָּל נֶפֶשׁ שְׂשִׁים וְשֵׁשׁ.

בְּשִׁבְעֵין וְתֵלַת כָּל מַלְכֵי עֵלְמָא יִתְכַנְשׁוּן לְגוֹ קִרְתָּא
רְבָתָא דְרוּמֵי, וְקוּדְשָׁא בְרִידָה הוּא יִתְעַר
עַלֵּיהוּ אִשָּׁא וּבְרָדָא וְאַבְנֵי אֲלֻגְבִּישׁ וַיִּתְאַבְדּוּן מֵעֵלְמָא,
בְּרֵ אַנוּן מַלְכִין דְּלָא יִמְטוּן לְתַמְן וַיְהִדְרוּן לְאַגְחָא קָרְבִּין
אַחַרְנִין. וַיִּמְהֵהוּא זְמָנָא מְלָכָא מְשִׁיחָא יִתְעַר בְּכָל עֵלְמָא,
וַיִּתְכַנְשׁוּן עַמִּיהָ כַּמָּה עַמִּין וְכַמָּה חֵיילִין מְכָל סִיפֵי
עֵלְמָא, וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִתְכַנְשׁוּן בְּכָל אַנוּן אַתְרֵי.

עַד דְּאַשְׁתְּלִימוּ אַנוּן שְׁנִין לְמָאָה, כְּדִין וְא"ו יִתְחַבֵּר
בְּה"א, וְכַדִּין (ישעיהו טו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אַחִיכֶם מִכָּל
הַגּוֹיִם מִנְחָה לֵי יְיָ וְגו'. וּבְנֵי יִשְׁמַעֵאל (ישׂרָאֵל) זְמִינִין בְּהֵהוּא
זְמָנָא לְאַתְעָרָא (עליהו) עִם כָּל עַמִּין דְּעֵלְמָא לְמִיתֵי עַל
יְרוּשָׁלַם דְּכְתִיב, (זכריה ד) וְאַסְפַּתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל
יְרוּשָׁלַם לְמִלְחָמָה וְגו'. וְכְתִיב, (תהלים ב) יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ

וְרוֹזְנִים נֹסְדוּ יַחַד עַל יְיָ וְעַל מְשִׁיחוֹ. וּכְתִיב יוֹשֵׁב
בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק יְיָ יִלְעַג לְמוֹ.

לְבַתֵּר וְאִ"ו זְעִירָא יִתְעַר לְאַתְחַבְרָא וּלְחַדְשָׁא נִשְׁמַתִּין
דְּהוּוּ עֲתִיקִין בְּגִין לְחַדְתָּא עֲלֵמָא כְּמָה דְכְּתִיב,
(שם קד) יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו וּכְתִיב יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם
לְאַתְחַבְרָא כְּדָקָא יְאוּת. יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו לְנַחְתָּא לִוּן
לְעֲלֵמָא וּלְמַהוּי כְּלַהוּן בְּרִיִּין חֲדַתִּין לְחַבְרָא עֲלֵמִין כְּלַהוּ
כְּחַד.

זְכָאִין אַנּוּן כָּל אַנּוּן דִּישְׁתַּאֲרוּן בְּעֲלֵמָא בְּסִיפֵי אֶלְפָּה
שְׁתִּיתָאָה לְמִיעַל בְּשַׁבְתָּא, דְּהָא כְּדִין אִיהוּ יוֹמָא
חַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי לְאַזְדוּגָא כְּדָקָא יְאוּת
וּלְמַלְקֻט נִשְׁמַתִּין חֲדַתִּין לְמַהוּי בְּעֲלֵמָא עִם אַנּוּן
דְּאַשְׁתַּאֲרוּ בְּקַדְמִיתָא דְכְּתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנֶּשֶׁאֲר בְּצִיּוֹן
וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֵאמֵר לוֹ כָּל הַכְּתוּב לְחַיִּים
בִּירוּשָׁלַם:

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַנְּנִי. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח
וַאֲמַר (תהלים מד) אַתָּה הוּא מִלְכֵי וְגו'. דָּא הוּא שְׁלִימוּ דְכָל
דְּרַגִּין כְּחַדָּא דָּא בְּדָא.

צִוָּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב, כָּל אַנּוּן שְׁלִיחָן דְּעַבְדֵי שְׁלִיחוּתָא
בְּעֲלֵמָא דְלִיְהוּי כְּלַהוּ מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי וְלֹא

לְהוֹוֹ מִסְטָרָא דְדִינָא, בְּגִין דְּאִית מְאָרֵי שְׁלִיחֹן מִסְטָרָא
 דְּרַחֲמֵי וּמִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא. אַנּוּן שְׁלִיחֹן דְּאִתְיִין
 מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי לָא עֲבִדֵי שְׁלִיחוּתָא דְדִינָא בְּעֵלְמָא כְּלָל.
 וְאִי תִימָא הָא מִלְּאכָא דְאִתְגְּלִי לִיה לְבַלְעֵם הָא תְּנִינָן
 שְׁלִיחָא דְרַחֲמֵי הָוּה וְאִתְהַפֵּךְ לְדִינָא. לָא. לְעוֹלָם
 לָא אֲשַׁתְּנִי, אֶלָּא שְׁלִיחָא דְרַחֲמֵי הָוּה לְאַגְנָא עֲלִייהוּ
 דְיִשְׂרָאֵל וּלְמַהוּי סְנִיגוּרֵיָא עֲלִייהוּ, וּלְקַבְלֵיהּ הוּא דִינָא,
 וְכֹף אֹרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד אֹטִיב לְדָא הֵהוּא
 טִיבוּ דִינָא לְדָא. כֹּף הָא שְׁלִיחָא דְרַחֲמֵי הָוּה לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל וּלְבַלְעֵם אִתְהַפֵּךְ לְדִינָא. בְּגִין כֹּף צִוְה יְשׁוּעוֹת
 יַעֲקֹב, אֲמַר דּוֹד, פְּקִיד עַל עֵלְמָא כַּד יִשְׁתַּלְּחוּן שְׁלִיחָא
 דִּי לְהוּיִן מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי.

רַבִּי אָבָא אָמַר צִוְה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב דְּאַנּוּן גּוּ גְלוּתָא
 וַיִּשְׁתַּכַּח פּוּרְקָנָא לְהוּן גּוּ גְלוּתְהוֹן. תָּא חֲזִי,
 תּוֹשְׁבְחֹן דְּאַבְהֹן יַעֲקֹב הָוּה, וְאַלְמֵלָא יַצְחָק לָא אֲתָא
 יַעֲקֹב לְעֵלְמָא, וּבְגִין כֹּף צִוְה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב דָּא יַצְחָק,
 דִּכְיוּן דְּאֲשַׁתְּזִיב יַצְחָק יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב הוּוּ.

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הָא תְּנִינָן
 וַיְהִי בִימֵי עַל צַעְרָא אֲתַמָּר, וַיְהִי אַף עַל גַּב דְּלָא
 כְּתִיב בִּימֵי טַפְסִי דְצַעְרָא אִית בֵּיה. וַיְהִי אַחַר, בְּתַר דְּרָגָא
 תַּתָּאָה דְכָל דְּרָגִין עֲלָאִין, וּמֵאֵן אִיהוּ דְּבָרִים, כְּמָא דְּאִתְ
 אָמַר (שמות ד) לָא אִישׁ דְּבָרִים אֲנֹכִי.

וַיִּמְאֵן הָיָה בְּתֵר דְּרָגָא דָּא, וְהֵאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם
 דְּאִתְיָא יִצְר הָרַע לְקַטְרָגָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. הֲכָא אִית לְאַסְתַּפְּלָא וְהֵאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם.
 אֶת יִצְחָק מִבְּעֵי לֵיהּ. דְּהָא יִצְחָק בַּר תְּלַתִּין וְשִׁבְעַ שְׁנִין
 הָוָה וְהָא אָבוּי לָאו בַּר עוֹנָשָׁא דִּילֵיהּ הָוָה, דְּאִלְמָלָא אָמַר
 יִצְחָק לָא בְּעֵינָא לָא אֶתְעַנַּשׁ אָבוּי עֲלֵיהּ. מֵאִי טַעְמָא
 וְהֵאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם וְלָא פְתִיב נָסָה אֶת יִצְחָק.

אַלָּא אֶת אַבְרָהָם וְדָאִי דְּבְעֵי לְאַתְפְּלָלָא בְּדִינָא, דְּהָא
 אַבְרָהָם לָא הָוָה בֵּיהּ דִּינָא פְּלַל מְקַדְמַת דִּנָּא,
 וְהִשְׁתָּא אֶתְפְּלִיל מִיִּי"א בְּאִשְׁ"א. וְאַבְרָהָם לָא הָוָה שְׁלִים
 עַד הִשְׁתָּא דְּאֶתְעַטֵּר לְמַעַבְד דִּינָא וְלְאַתְקַנָּא לֵיהּ
 בְּאַתְרֵיהּ.

וְכָל יוֹמוּי לָא הָוָה שְׁלִים עַד הִשְׁתָּא דְּאֶתְפְּלִיל מִיִּי"א
 בְּאִשְׁ"א וְאִשְׁ"א בְּמִי"א, וּבְגִין כֶּךָ וְהֵאֱלֹהִים נָסָה
 אֶת אַבְרָהָם וְלָא אֶת יִצְחָק, דְּאֶזְמִין אַבְרָהָם לְאַתְפְּלָלָא
 בְּדִינָא, וְכַד עָבִיד דָּא, עָאֵל (קלג ב) אִשְׁ"א בְּמִי"א
 וְאַשְׁתִּלִּים דָּא עִם דָּא. וְדָא עָבִיד דִּינָא לְאַתְפְּלָלָא דָּא
 בְּדָא. וְכַדִּין יִצְר הָרַע אֶתָּא לְקַטְרָגָא עֲלֵיהּ דְּאַבְרָהָם דְּלָא
 אֲשְׁתִּלִּים פְּדָקָא יָאוּת עַד דִּיעֲבִיד דִּינָא בִּיצְחָק. דִּיִּצְר
 הָרַע אַחַר הַדְּבָרִים אֵיהּ וְאַתָּא לְקַטְרָגָא.

וְתָא חֲזִי רִזָּא דְּמַלְהָ, אֶף עַל גַּב דְּקָאֲמַרְן דְּאַבְרָהָם פְּתִיב

וְלֹא יִצְחָק, יִצְחָק נָמִי אֶתְפָּלִיל בֵּיהּ בְּהַאי קָרָא, רְזָא
 דְּכַתִּיב וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. נִסָּה לְאַבְרָהָם לֹא
 כְּתִיב אֲלֵא אֶת אַבְרָהָם אֶת דִּיִּיקָא וְדָא יִצְחָק. דְּהָא
 בְּהֵיא שְׁעָתָא בְּגִבּוּרָה תַתְּאָה שְׂרִיא, פִּיּוּן דְּאֶתְעַקֵּד
 וְאוּדְמָן בְּדִינָא עַל יְדָא דְאַבְרָהָם כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין
 אֶתְעַטֵּר בְּאַתְרֵיהּ בְּהַדִּיָּה דְאַבְרָהָם וְאֶתְפָּלִילוּ אֲשָׁא
 בְּמִיָּא וְסִלְיָנוּ לְעִילָא, וְכִדִּין אֶשְׁתַּכַּח מַחְלוּקַת כְּדָקָא
 יְאוּת מִיָּא בְּאֲשָׁא.

מֵאֵן (עבד) חָמָא אַבָּא רַחֲמָנָא דְאֶתְעַבִּיד אַכּוּר. אֲלֵא בְּגִין
 לְאֶשְׁתַּכַּח מַחְלוּקַת מִיָּא בְּאֲשָׁא וְלֹאֶתְעַטֵּרָא
 בְּאַתְרֵיהּוּ (ד"א ל"ג) כְּדָקָא יְאוּת), עַד דְּאֶתָּא יַעֲקֹב וְאֶתְתַּקֵּן
 כְּלָא כְּדָקָא יְאוּת וְאֶתְעַבִּידוּ תַלְתָּא אַבְהָן שְׁלַמִּין
 וְאֶתְתַּקְּנוּ עֲלָאי וְתַתְּאִי:

וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֶךְ. וְכִי הֵי־אֵךְ יָכִיל אַבְרָהָם דְּאִיהּ
 סָבָא. אִי תִימָא בְּגִין דִּיִּצְחָק לֹא נִפְיֵק מִרְשׁוּתֵיהּ
 כְּלָל, יְאוּת, אַבְל כְּמָא דְאֶתְ אִמֵּר, (במדבר כ) קַח אֶת אֶהְרֹן
 וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנֵי אֲלֵא בְּגִין לְאַמְשַׁכָּא לֹון בְּמַלְיָן
 וְלֹאֶדְבָּרָא לֹון לְרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּף הַכָּא
 קַח בְּמַלְיָן. אֶת בְּנֶךְ אֶת יַחֲדֵךְ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ הָא (דף קכ ע"א)
 אוּקְמוּהּ. וְלֶךְ לֶךְ אֶל אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה כְּמָא דְאֶתְ אִמֵּר (שיר
 השירים ד) אֵלֶיךָ לִי אֵל הַר הַמּוֹר. לְאַתְקֵנָא בְּאַתְרָא דִּיתְחַזִּי:

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרֶא אֶת
הַמָּקוֹם מֵרְחוֹק. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָאֵל אוֹקְמוּהָ, אֵלֶּא
כִּי־וַיִּזְכַּר וַיִּלְךָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ
הָאֱלֹהִים מֵאֵי טַעַמָּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּרֶא אֶת הַמָּקוֹם
מֵרְחוֹק. אֵלֶּא בְּגִין דְּכָתִיב כִּי בִּצְחָק יִקְרָא לָךְ זֶרַע וְדָא
הוּא יַעֲקֹב דְּנִפְק מִנִּיהּ וְהָאֵל הוּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. וַיֵּרֶא אֶת
הַמָּקוֹם מֵרְחוֹק כִּמָּא דְּאֵת אָמַר (ירמיה לא) מֵרְחוֹק יֵי נִרְאָה
לִי.

וַיֵּרֶא אֶת הַמָּקוֹם. דָּא הוּא יַעֲקֹב דְּכָתִיב, (בראשית כח) וַיִּקַּח
מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם. אֲסִתְּפֹל אַבְרָהָם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
דְּאִיהוּ דְּרָגָא תְּלִיתָאָה וְחָמָא לִיהּ לִיעֲקֹב דְּזִמִּין לְמִיפְק
מִנִּיהּ. מֵרְחוֹק כִּמָּה דְּאָמַרְן מֵרְחוֹק וְלֹא לְזִמִּין קָרִיב.
אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר מֵאֵי שְׁבַחָא אִיהוּ לְאַבְרָהָם כִּד
אֲסִתְּפֹל וְחָמָא דְּזִמִּין לְמִיפְק מִנִּיהּ יַעֲקֹב. דְּהָא כִּד
אֲזִיל לְמִיעֲקֹד לִיהּ לִיצְחָק, לָאוּ שְׁבַחָא כָּל כֶּף אִיהוּ
דִּילִיהּ.

אָמַר לִיהּ וְדָאֵי (אמ) חָמָא לִיהּ לִיעֲקֹב דְּהָא מִקְדַּמַּת דְּנָא
יֵדַע אַבְרָהָם חֲכָמָא, וְאֲסִתְּפֹל הַשְּׁתָא בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי דְּאִיהוּ דְּרָגָא תְּלִיתָאָה לְמַעַבְד שְׁלִימוּ וְכַדִּין
חָמָא לִיהּ לִיעֲקֹב דְּכָתִיב וַיֵּרֶא אֶת הַמָּקוֹם. אֲבָל הַשְּׁתָא
קִיַּמָּא לִיהּ מְלָה מֵרְחוֹק בְּגִין דְּאֲזִיל לְמִיעֲקֹד לִיהּ לִיצְחָק
וְלֹא בַּעַל לְהַרְהֵר אַבְתָּרִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מִרְחוֹק חָמָא לִיה גּוֹ אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְּלֹא נִהְרָא בְּלַחֲדוּי,
 וּבְגִין כְּךָ חָמָא לִיה וְלֹא אֲתַגְלִי כְּלָא, דְּאֵלוֹ
 אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְּנִהְרָא הוּוּ שְׂכִיחַ עַל הַאי אֲסַפְקִלְרִיָּאָה
 דְּלֹא נִהְרָא אֲתַקְיִים עַלֵּיה אַבְרָהָם כְּדַקָּא יָאוּת, אֲבַל
 מִרְחוֹק, בְּלַחֲדוּי הוּוּ, מִרְחוֹק.

מֵאֵי טַעְמָא אֲסַתְלַק מֵהַאי מְלָה אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְּנִהְרָא
 בְּגִין דְּהַאי דְּרָגָא דִּיעֶקֶב הוּוּ. וּבְגִין דִּיעֶקֶב עַד לָא
 אֲתִיִּלִּיד לָא אֲשַׁתְּכַח הַשְּׁתָּא עַל הַאי דְּרָגָא. וְתוּ בְּגִין
 דִּיהוּ וַיִּקְבֵּל אֲגָרָא. וַיְרֵא אֶת הַמָּקוֹם מִרְחוֹק דָּא יַעֲקֹב
 כִּמְה דְּאֲתַמַּר מִרְחוֹק דְּלֹא זָכָה בֵּיתָה. (רִאשִׁיָּה בְּעִינוּי בְּהַאי עֲלֵמָא אֱלָא

מִרְחוֹק מִגּוֹ הַאי דְּרָגָא דְּהַאי כְּדָא כְּדָא יַעֲקֹב הָכָא דְּאֵף עַל גַּב דְּאֵתוּ לְהַהוּא רִאשִׁיָּה וְחָמָא
 לִיעֶקֶב, אֲמַר אַבְרָהָם וְדַאי קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְדַע בְּגוֹנוּנָא אַחֲרָא דְּאֲתַחֲזוּי, מִיָּד וַיִּבֶן שֵׁם אַבְרָהָם
 אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְגוֹ. מִזָּה כְּתִיב לְעֵילָא וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי, הֲאֵא אֹקְמוּתָהּ.

אֲבַל מֵאֵי טַעְמָא לֹא אֲתִיב לִיה (מִיָּד) מִיָּד. אֱלָא בְּגִין דְּהַאי אֲסַתְלַק
 מִרְחָמֵי דְּאָבָא עַל בְּרָא וּבְגִין כְּךָ כְּתִיב הַנְּפִי בְּנִי, הַנְּפִי
 דְּאֲסַתְלַקוּ רְחֵמֵי וְאֲתַהַפֵּךְ לְדִינָא:

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם, וְלֹא כְּתִיב וַיֹּאמֶר אָבִיו, דְּהַאי לָא קָאִים
 עַלֵּיה כְּאָבָא אֱלָא בְּעַל מַחְלוּקַת הוּוּ בֵּיתָה.
 אֱלֹהִים יִרְאֶה לוֹ הַשָּׁה. יִרְאֶה לָנוּ מִבְּעֵי לִיה, מֵאֵי יִרְאֶה
 לוֹ. אֱלָא אֲמַר לִיה אֱלֹהִים יִרְאֶה לוֹ לְגַרְמִיָּה, כְּדָא אִיהוּ
 יִצְטְרִיךְ. אֲבַל הַשְּׁתָּא בְּנִי וְלֹא אֲמַרָא. מִיָּד וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם
 יַחְדָּו.

רַבִּי שָׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר (ישעיה לג) הֵן אֲרָאֲלֶם צָעֲקוּ חוּצָה
 מִלְּאֲכֵי שָׁלוֹם מֵרַיבִּיּוֹן. הֵן אֲרָאֲלֶם אֵלֶיךָ מִלְּאֲכֵי
 עֲלָאִי. צָעֲקוּ בַּהֵיא שְׁעָתָא וּבְעוּ לְקִיּוּמָא עַל הַהֵיא מְלָה
 דְּכַתִּיב, (בראשית טו) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ חוּצָה. בְּגִין כֹּךְ צָעֲקוּ
 חוּצָה.

מִלְּאֲכֵי שָׁלוֹם. אֵלֶיךָ אֲנֹן מִלְּאֲכֵי אַחֲרֵיךָ דְּהוּוּ זְמִינִין
 לְמִיָּהךָ קָמִיָּה דִּיעֲקֹב וּבְגִינִיָּה דִּיעֲקֹב אֲבִטַח לֹן
 שְׁלִימוֹ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַתִּיב, (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ
 לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים. וְאֵלֶיךָ אֲקָרוּן מִלְּאֲכֵי
 שָׁלוֹם, כְּלָהוּ בְּכּוֹ פֶד חָמוּ לִיָּה לְאַבְרָהָם דְּעָקִיד לִיָּה
 לְיִצְחָק, וְאִזְדַּעְזְעוּ עֲלָאִי וְתַתָּאִי וְכָלְהוּ עֲלִיָּה דִּיִּצְחָק:
 וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלְּאֲפֵי יַי וְגו', פְּסִיק טַעְמָא בְּגוּוֹיָהוּ, דְּלֹא
 אֲבָרָהָם בַּתְּרָאָה כְּקַדְמָאָה. בַּתְּרָאָה (דף קכ ע"ב) שְׁלִים
 (נשא קלח א) קַדְמָאָה לָא שְׁלִים. כְּגוּוֹנָא דָא שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל,
 בַּתְּרָאָה שְׁלִים, קַדְמָאָה לָא שְׁלִים. בַּתְּרָאָה נְבִיא,
 קַדְמָאָה לָא נְבִיא. אֲבָל מִשָּׁה מִשָּׁה, לָא פְּסִיק, בְּגִין
 דְּמִיּוּמָא דְּאֵתִיּוּלִיד לָא אַעֲדִי מִנִּיָּה שְׁכִינְתָא. אֲבָרָהָם
 אֲבָרָהָם. רַבִּי חֵיָּיא אָמַר בְּגִין לְאַתְעָרָא לִיָּה בְּרוּחָא אַחֲרָא
 בְּעוּבָדָא אַחֲרָא בְּלָבָא אַחֲרָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אַתְבְּרִיר יִצְחָק וְאַסְתְּלִיק בְּרַעוּתָא קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּרִיחָא דְּקַטוּרַת בּוּסְמִין דְּקַרְבִּין

כַּהֲנִיִּיא קַמִּיה, תְּרִין זְמַנִּין בְּיוֹמָא וְאַשְׁתְּלִים קְרַבְנָא.
 דְּהָא צְעָרָא דְאַבְרָהָם הוּוּה בְּשַׁעְתָּא דְאַתְמָר לִיה אַל
 תְּשַׁלַּח יָדְךָ אֶל הַנֶּעֶר וְאֶל תַּעֲשׂ לוֹ מְאוּמָה. חָשִׁיב
 דְּקַרְבְּנִיה לָא אֲשַׁתְּלִים וְלִמְגָנָא עֶבֶד וְסִדְר כְּלָא וּבְנָה
 מְזֻבְתָּ. מִיָּד.

וַיֵּשֶׁא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיְרָא וְהִנֵּה אֵיל אַחַר וְגו' הָא
 תְּנִינָן הוּא אֵיל דְאַתְבְּרִי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הָוּה, וּבִן
 שְׁנָתוֹ הָיָה כְּמָא דְאַתְ אָמַר, (במדבר ז) כְּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ
 וְהָכִי אֲצַטְרִיף (ב"א) וְאַתְ אָמַרְתָּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וְתוֹ וְהָא
 יִצְחָק לָא הָוּה בְּעַלְמָא, אֶלָּא אֶתְפַּקִּיד וְכוּ') (וְהָא יִצְחָק לָא הָוּה
 בְּעַלְמָא) וְאַתְ אָמַרְתָּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. אֶלָּא אֶתְפַּקִּד חֵילָא
 לְאַזְדַּמְנָא הַהוּא אֵימְרָא בְּשַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיף לִיה
 לְאַבְרָהָם. כְּמָה דְכָל אַנּוּן מְלִין דְהוּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת
 אֶתְמַנָּא חֵילָא לְאַזְדַּמְנָא הַהוּא מְלָה (לְהַהוּא זְמַנָּא) בְּשַׁעְתָּא
 דְאַצְטְרִיף לִיה. הָכִי נָמִי הָאִי אֵיל דְאַתְקָרִיב תַּחוּתִיה
 דִּיצְחָק.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה סג) בְּכָל צָרְתָם לָא צָר וּמְלֶאךָ פְּנִיו
 הוֹשִׁיעֵם וְגו'. תָּא חֲזִי, בְּכָל צָרְתָם דִּישְׂרָאֵל כַּד
 אֲזַדְמֵן לִזְוֹן עָאקוֹן, כְּתִיב לָא בְּאֶלֶף וְקָרִי בּוֹא"ו, בְּגִין
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲמַהוֹן בְּעָקוֹ. לָא בְּאֶלֶף, אֶתְר
 עֲלָאָה יִתִּיר, אֶף עַל גַּב דְלָאוּ בְהַהוּא אֶתְר רּוּגְזָא וְעָקוֹ,

לְהִתֵּם לְעֵילָא מִטָּא עֲקָתָא דִּישְׂרָאֵל. לֹא בְּאִל"ף כְּמָא
 דְּאֵת אָמַר, (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. כְּתִיב בְּאִל"ף
 וַיִּקְרִי בּוֹא"ו.

וּמִלְּאָךְ פָּנִיו הוֹשִׁיעֵם. וְהָא אִיהוּ עֲמַהוֹן בְּהֵוּא עָקוּ,
 וְאֵת אֲמַרְתְּ הוֹשִׁיעֵם. אֲלֹא מוֹשִׁיעֵם לֹא כְּתִיב,
 אֲלֹא הוֹשִׁיעֵם מִקְדַּמַּת דְּנָא דְּאִיהוּ זְמִין בְּהֵוּא עָקוּ
 לְמַסְבַּל עֲמַהוֹן. תָּא חֲזִי, בְּכָל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל אֲנוּן
 בְּגָלוּתָא, שְׂכִינְתָא עֲמַהוֹן בְּגָלוּתָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּכְתִיב
 (דברים ל) וְשָׁב יי אֱלֹהֶיךָ אֵת שְׁבוּתֶךָ וּרְחַמְךָ וְגו'.

דְּבַר אַחַר וּמִלְּאָךְ פָּנִיו הוֹשִׁיעֵם, דָּא שְׂכִינְתָא. דְּאִיהִי
 עֲמַהוֹן בְּגָלוּתָא וְאֵת אֲמַרְתְּ דְּאִיהוּ הוֹשִׁיעֵם. אֲלֹא
 הָכִי הוּא וְדָא, דְּאֵלִין אֲנוּן מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּגָלוּתָא, וּבְגִין דְּשְׂכִינְתָא עֲמַהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲדַפְרָ לֹון לְאוֹטְבָא לֹון וְלֶאֱפָקָא לֹון מִן גָּלוּתָא, דְּכְתִיב,
 (שמות ו) וְאִזְכֹּר אֵת בְּרִיתִי בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר וְעַתָּה הִנֵּה
 צַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי.

וְגַם רְאִיתִי. לְאִסְגָּאָה רְאִיהָ אַחֲרָא דְּאִיהוּ קִדְמָאָה
 דְּכֻלָּא, וְכְתִיב, (שמות ב) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֵת בְּרִיתוֹ דָּא
 שְׂכִינְתָא. אֵת אֲבָרְהָם לְאֲבָרְהָם מִבְּעֵי לֵיהָ, אֲלֹא אֵת
 אֲבָרְהָם דָּא הוּא חֲבָרוּתָא וְזוּוּגָא דִּילָהּ בְּאֲבָהָן. אֵת
 אֲבָרְהָם (במדבר קכ"א) דָּא הוּא מְעַרְבִית דְּרוּמִית. אֵת יִצְחָק

דָּא הוּא צְפוּנִית מְעַרְבִית. וְאֵת יַעֲקֹב דָּא הוּא זְווגָא
 חָדָא, כְּלָלָא חָדָא, זְווגָא שְׁלִים כְּדָקָא יָאוּת.
 כְּגִוּוֹנָא דָּא אֵת הַשָּׁמַיִם דָּא הוּא כְּלָלָא מִדַּת לִילָה
 בְּיוֹם. וְאֵת הָאָרֶץ דָּא מִדַּת יוֹם בְּלִילָה כְּחָדָא.
 אוּף הָכָא בְּכֻלְהוּ אֵת, וּבִיעֲקֹב וְאֵת, לְמַהוּי כְּלָא זְווגָא
 חָדָא דְלָא מִתְפַּרְשִׁין דְּכַר וְנוֹקְבָא לְעֵלְמִין. וְזִמִּין קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאַכְרִזָא בְּכָל עֵלְמָא וְלֹא שְׁמַעָא קָל דִּימָא
 (ישעיה סג) וַיֹּאמֶר אֲךָ עַמִּי הֵמָּה בָּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי לָהֶם
 לְמוֹשִׁיעַ. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: (עד כאן פרשת וירא)

(דף קכא ע"א)

פְּרֻשַׁת וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה

זֵהָר

מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם

וַיְהִי. רַבְּנָן פְּתַחֵי בְּהַאי
 קְרָא, (שיר השירים ז) לְכֹה דוּדֵי
 נִצָּא הַשָּׂדֶה גְּלִינָה בַּכְּפָרִים.
 תַּנּוּ רַבְּנָן הַיּוֹצֵא לְדֶרֶךְ
 יִתְפַּלֵּל שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת, תְּפִלָּה
 שֶׁהִיא חוֹבָה שֶׁל יוֹם. וְתְּפִלַּת
 הַדֶּרֶךְ עַל הַדֶּרֶךְ שֶׁהוּא
 עוֹשֶׂה. וְתְּפִלָּה שִׁיחֲזוֹר
 לְבֵיתוֹ לְשָׁלוֹם. וְלִימָא לְהוּ
 לְהַנִּי שְׁלֹשָׁה, אֲפִילוּ בְּאַחַד

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה
 וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת
 שָׁנִים, רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר,
 (יונה א) וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיִּטְלְהוּ
 אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזְעָפוֹ.
 הָכָא אֵית לְאַסְתִּכְלָא, מֵאֵי
 טַעְמָא אַרְעִישַׁת יִמָּא עֲלֵיהּ
 דִּיּוֹנָה, וְלֹא אַרְעִישַׁת עֲלֵיהּ

יכיל לְמַעֲבְדֶיהָ, דְתַנִּינָן כָּל
שְׂאֵלוֹתָיו שֶׁל אָדָם יכיל
לְמַכְלִלֶנָּהוּ בְשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כָּל עוֹבְדוֹי
דְּבַר נֶשׁ כְּתִיבִין בְּסִפְרָא, הֵן
טַב הֵן בִּישׁ, וְעַל כֵּלָהוֹן
עֲתִיד לְמִיתָן דִּינָא, דְתַנִּינָן
אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב,
מַאי דְכָתִיב, (תהלים קלט) גָּלְמֵי
רְאוּ עֵינֶיךָ, אוֹתָם הַדְּבָרִים
שֶׁעָשָׂה הַגּוֹלָם שְׂאִינוּ מְשַׁנֵּיחַ

אַרְעָא, כִּיּוֹן דְהוּה אָזִיל בְּגִין
דְלֹא תִשְׂרִי עֲלֶיהָ שְׂכִינְתָא,
יִמָּא ^(על־אֶה) אִמַּאי אַחִיד בֵּיה
כַּד הוּה אָזִיל.

אַלֹא וַדַּאי מְלָה בְּאַתְרֵיהָ
הוּה. יִם, תַּנְן יִם
דְּמַיָּא לְרִקִיעַ וְרִקִיעַ לְכַסָּא
הַכְּבוֹד, וּבְגִין כֶּף יִמָּא אַחִיד
בֵּיה וְנִטְלָ לִיה ^(בגין דְהוּה עֲרִיק)

תּוֹסַפְתָּא

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה. גּוֹפָא דְמַתְנִיתִין, אֲנִן קְרִיבִין הוּינָא, שְׂמַעְנָא קָלָא מְתַהַפֵּךְ
מַעֲיָלָא לְתַתָּא, אַתְפְּשִׁטַּת בְּעַלְמָא, קָל מְתַבַּר טוּרִין, וּמְתַבַּר טַנְרִין
תְּקִיפִין, עֲלֻעוּלִין רַבְרַבִּין סְלָקִין, אוּדְנָנָא פְתִיחוּן.

הוּה אָמַר בְּמַטְלָנִי. קוּץ קוּצִיתָא, דְּמִיכּוּן. דְּמִימִין. שִׁינְתָא בְּחוּרֵיהוֹן,
קְיִימִין בְּקִיּוּמֵיהוֹן. מְלָכָא דְמַמְלָלָ, (וְלֹא אַעֲבָרוּ, אֲשַׁתְּבַחוּ) נְטְרִי תַרְעִין,
שְׁלִיטָא דְחִילִין סְגִיִּין קָם בְּקִיּוּמֵיהָ.

כֵּלָהוּ לֹא מְרַגְשָׁן וְלֹא יְדַעֵי דְסִפְרָא פְתִיחַ וּבְשִׂמָּא אַכְתוּב, וְדוּמָה קָאִים
וְנִטְלָ בְּחוּשְׁבָנָא, וְדִירִי עֲפָרָא תִיִּיבִין לְבַר, וְקָרִיב טַב לְאַתְמַנָּא בְּהוּ,
לֹא תֵאִיבִין גְּלוּלָא וְהַפּוּךְ.

נְפִלִין וְלֹא קְיִימִין, אַתְמַחוּן חִיִּיבִין מְסִפְרָא דְדוּמָה, מֵאן יִתְבַּע לוֹן, וּמֵאן
יִתִּיב בְּחוּשְׁבַּנְהוֹן, וּוי לוֹן, וּוי לְחִיִּיהוֹן, וּוי לְרַגְשִׁיהוֹן, (ס"א לְנַפְשִׁיהוֹן)

בְּגִינְהוֹן אַתְקַרִּי (תהלים ט) יִמְחוּ מְסִפְרַ חַיִּים וְגו' (עד כָּאן הַתּוֹסַפְתָּא):

בְּעוֹלָם הַבָּא, כּוֹלֵם רָאוּ
עֵינֶיךָ שְׁעֵינֶנְתָּ בָּהֶם. וְעַל
סִפְרָךְ כּוֹלֵם יִפְתְּבוּ, לִיתֵן
עֲלֵיהֶם דִּין וְחֶשְׁבוֹן לְעוֹלָם
הַבָּא, הַלְבָּךְ יִקְדִים אַדָּם
תִּפְלְתוּ תָמִיד וַיִּזְעִיל לִיָּהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵין אַדָּם
עוֹשֶׂה עֲבִירוֹת אֱלֹא מִי
שֶׁהוּא גּוֹלֵם וְלֹא אַדָּם, וְהֵינּוּ
הֵהוּא דְלֹא מְסַתְּפֵל
בְּנִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא, אֱלֹא כָּל
עוֹבְדוֹי כִּהְיֵי בְּעִירָא דְלֹא
מִשְׁנַחַת וְלֹא יָדַעַת. אָמַר
רַבִּי בּוּ, וְכִי גּוֹלֵם מִתְּקַרִי
דְּוֹד דְּאָמַר הֵאִי פְּסוּקָא.
אָמַר לוֹ רַבִּי יִצְחָק אַדָּם
הִרְאֵשׁוֹן אָמְרוּ, גְּלַמִּי רָאוּ
עֵינֶיךָ, קוֹדֵם שְׁזַרְקַת בִּי
נִשְׁמָה, רָאוּ עֵינֶיךָ לְמַעַבְד
בְּדִיוֹקְנֵי בְּנֵי נִשְׂא דְדָמוּ לִי.
וְעַל סִפְרָךְ כָּלֵם יִפְתְּבוּ, מֵאֵן
אֵינּוּן. יָמִים יוֹצְרוּ, כִּהְיֵי
עוֹרָה דִּידֵי. וְלֹא אֶחָד בָּהֶם
דְּלֹא אִשְׁתָּאָר חַד מִנְהוֹן.

אָמַר רַבִּי בּוּ, לָמָּה. אָמַר
לִיָּהּ תָּא חַיֵּי, כְּלָהּ דְדָמוּ

מִקְמֵי יָמָא עָרַק (ב"א ומקמי ימא
ביה שרא יראה בדוכתיה), שְׂדֵי יָמָא
יָדָא בֵּיה בְּדוּכְתָּהָא (ב"א תשרי
יָדָא בְּדוּכְתָּהָא).

וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיִּטְלֶהוּ אֶל
הַיָּם. אוֹלִיפְנָא כַּד
הָווּ נִטְלֵי לִיָּהּ וְטַבְעֵי יִרְכוּי
בְּיָמָא, הָוָה יָמָא שְׂכִיךָ,
זְקַפִּין לִיָּהּ, אֶתְרַעִישׁ יָמָא,
כָּל מַה דְּטַבְעֵי לִיָּהּ הָכִי
אֶשְׁתְּכִיךְ יָמָא, עַד דְּאִיָּהּ
אָמַר שְׂאוּנִי וְהִטִּילוּנִי אֶל
הַיָּם, מִיָּד וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה
וַיִּטְלוּהוּ אֶל הַיָּם.

כִּיּוֹן דְּאֶתְרַמִּי בַּיָּם פְּרַחָה
מִנִּיָּה נִשְׁמַתִּיָּה,
וְסִלְקָא עַד פְּרַסִּיָּא דְמִלְכָּא,
וְאֶתְדַנַּת קַמִּיָּה, וְאֶהְדַּרַת
לִיָּה נִשְׁמַתִּיָּה, וְעָאֵל בְּפוּמָא
דְּהֵהוּא נִוּנָא, וּמִית נִוּנָא,
לְבַתַּר אֶתְקַיִים הֵהוּא נִוּנָא,
וְאוּקְמוּהָ.

(דף קנא ע"ב)

לִיָּה אוֹ בְרַמְיָא דִּילִיָּה, לָא
 מִתּוּ בְּמִיתַת נַפְשֵׁהוּן, וּבְלָהוּ
 לָקוּ בְּהֵהוּא עֲנִינָא מִמֶּשׁ.
 תָּא חַיֵּי, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
 דִּיּוֹקְנִיָּה דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן
 וְשִׁפְרוּתִיָּה הָוָה כְּזֵהָרָא
 דְרַקִּיעָא עֲלָאָה דְעַל גַּבֵּי
 שָׂאָר רַקִּיעֵי, וּבְהֵהוּא נְהוּרָא
 דְגַנְיָו קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לְעַדִּיקַיָּא לְעֲלָמָא דְאֲתֵי,
 וְכַל אֵינּוֹן דְּהוּוּ רַמְיָא בֵּיה
 מְדִיּוֹקְנִיָּה דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן
 בֵּיה לָקוּ וּמִיתוּ.

דְכָד אֹרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, יְהִיב עוֹתְרָא לְבַר
 אֵינִישׁ, לְמָה, לְמִיזֵן עֲנִינֵן
 וְלְמַעְבַּד פְּקוּדוּי. לָא עֲבִיד
 הָאִי וְאֲתַגְאִי (וְאִי אֲתַגְלִיא בֵּיה)
 בְּהֵהוּא עוֹתְרָא, בֵּיה יִלְקִי
 דְכְּתִיב, (קהלת ה) עֵשֶׂר שָׁמֹר
 לְבַעֲלוּי לְרַעְתּוֹ. יְהִיב לִיָּה
 בְּנִיז, לְמָה, לְמִילַף לְהוּ
 אֹרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 וְלְמִיטַר פְּקוּדוּי כְּדָאמֹר
 בְּאַבְרָהָם (בראשית יח) פִּי

תָּא חַיֵּי, בְּשַׁעְתָּא דְבַר נֶשׁ
 סָלִיק בְּעַרְסִיָּה כָּל
 יִלְיָא וְלִילְיָא, נִשְׁמַתִּיָּה
 נִפְקַת מִנִּיָּה וְאֲתַדְנַת קַמִּי בִּי
 דִּינָא דְמַלְכָא, אִי זַכָּאָה
 לְאֲתַקִּימָא, אֲתַהֲדַרַת לְהָאִי
 עֲלָמָא.

וְדִינָא הוּא בְּתַרִּין גְּוֹוִנִין,
 דְּהָא לָא דִּינִין לִיָּה
 לְבַר נֶשׁ עַל בִּישִׁין דְּאִיָּהוּ
 עֲתִיד וְזַמִּין לְמַעְבַּד דְּכְתִיב
 (בראשית כא) כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים
 וְגו' בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. וְלָא
 תִּימָא דְדַנִּין לִיָּה עַל טְבִין
 דְּעֲבִיד לְחֹד, אָלָא לְאוֹטְבָא
 לִיָּה עַל אֵינּוֹן טְבִין דְּהַשְׁתָּא
 כְּמָה דְאֲתַמַּר, וְדַנִּין לִיָּה עַל
 זְכַיִין דְּאִיָּהוּ זַמִּין לְמַעְבַּד,
 וּבְגִינִיָּהוּ אֲשַׁתְּזִיב אֶפֶס עַל
 גַּב דְּאִיָּהוּ הַשְׁתָּא חַיִּיבָא.

יִדְעֵתִיו לְמַעַן אֲשֶׁר יַצִּיחַ אֶת
 בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו
 וְשָׁמְרוּ דְרֹךְ יי לַעֲשׂוֹת עֲדָקָה
 וְגו'. לֹא עֶבֶד הָאִי וּמִתְנַגֵּחַ
 בְּהוֹ, בְּהוֹ לְקִי דְכִתִּיב, (איוב
 ט) לֹא גִין לוֹ וְלֹא נֶכֶד בְּעַמּוֹ
 וְגו'. וְכֵן בְּהֵאֵי גְוֹנָא בַּד
 יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְשִׁפִּירוּתָא טָבָא עֲלָא
 דְאָדָם הֲרֵאשׁוֹן לְהוֹ, לְמַת,
 בְּגִין לְמִיטֵר פְּקוּדוֹי וּלְמַעַבְד
 רְעוּתִיהָ, לֹא עֶבְדוּ כְּדִין
 אֱלֹא אֲתַנְּאוּ בֵּיהּ. בֵּיהּ לְקו
 בְּהֵאֵי שְׁפִירוּתָא.

אָמַר רַב יְהוּדָה, בַּד בְּרֵא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָדָם
 הֲרֵאשׁוֹן, הֵוֹה גּוֹלָם עַד לֹא
 זָרִיק בֵּיהּ נִשְׁמָתָא, וְקָרָא
 לְהוּא מְלֶאכֶּא דְהוּא
 מְמוּנָה עַל דִּיּוּקְנָא דְבְּנֵי
 נְשָׂא, וְאָמַר לוֹ עֵינִן וְצַר
 בְּדִיּוּקְנָא דְדִין שִׁיתָא בְּנֵי
 נְשָׂא, הֲדָא הוּא דְכִתִּיב,
 (בראשית ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ
 כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת,
 כְּלוֹמַר שִׁיתָא.

בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֶבֶד טִיבוֹ עִם כָּל בְּרִיין וְכָל
 אַרְחוּי דְאִיהוּ עֶבֶד לְאוּטְבָא
 לְכָלָא, וְלֹא דָאִין לְבַר נָשׁ
 עַל בִּישְׁיִן דְאִיהוּ זְמִין
 לְמַעַבְד, וּבְגִין כֶּף אֲתַדֵּן בַּד
 נָשׁ קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 תָּא חַיֵּי, בִּיּוֹן דְאֲטִילוֹ לִיהּ
 לְיוֹנָה בִּימָא, מַה
 כְּתִיב, וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזְעַפּוֹ.
 הַיָּם עֲלָא, מַאי וַיַּעֲמֵד,
 דְקָאִים בְּקִיּוּמִיהּ כְּדָקָא
 יְאוּת, בְּעַמִּידָה אִיהוּ בַּד
 רוּגְזָא שְׁכִיךְ, בְּשַׁעֲתָא
 דְדִינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא, הוּא
 בִּי דִינָא אִיהוּ כְּאֲתַתָּא
 דְמַתְעַבְרָא, וְקִשְׂיָא
 לְאוּלְדָא, וְכַד אוּלִידַת
 שְׁכִיךְ רוּגְזָא. הֲכִי גַמִּי בַּד
 דִּינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא, לֹא
 שְׁכִיךְ וְלֹא נָח עַד דְאֲתַעֲבִיד

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵהֵוּא
 עֲפָרָא מִמַּשׁ דְּאַתְבְּרִי אָדָם
 הָרֵאשׁוֹן נָסִיב קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לְאַתְבְּרָאָה אֵלֵין שִׁיתָא,
 וְקָרָא לִיה שֵׁת, שִׁיתָא, הֵדָא
 הוּא דְכְּתִיב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתָו
 כְּעֵלְמוֹ מֵאוֹתָהּ הָעֵיסָה
 שְׁנַבְרָא הַגּוֹלָם שְׁלוֹ, וְעַל כֵּן
 נֶאֱמַר גָּלְמֵי רָאוּ עֵינֵיהֶן
 וְעֵינֵיהֶן בּוֹ לַעֲשׂוֹת (ד"א ל"ג ב"ו)
 דְּדָאמוּ לִיה. וְעַל סַפְרֵךְ כְּלָם
 יִכְתְּבוּ, מֵאֵן אֵינּוֹן, כְּלָהוּ
 דְלָא נָטְרוּ מֵאֵי דִיֵּהֵב
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹון
 וְאַתְפְּרְדוּ מִן עֲלָמָא (וְאַתְדַּבְּרוּ
 בַּהֵוּא דִינָא).

תַּנּוּן הָתָם אָמַר רַב יְהוּדָה
 אָמַר רַב אֲשֶׁכְּחָנָא דְתַלְתָּת
 מִטְרָן הוּי לִילִיָא, וְכָל חַד
 וְחַד אֵית עֲנִינָא דְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא כְּבַר נָשׁ. כַּד נָפִיק
 נִשְׁמַתִּיה מִינֵיהּ וְאַשְׁתָּאֵר
 הֵוּא גּוֹלְמָא נְאִים עַל
 עַרְסִיהּ, וְנִשְׁמַתִּיה סְלָקָא
 כְּכָל לִילִיָא קָמֵי קוּדְשָׁא

דִּינָא בְּחַיֵּיבֵיא, כְּדִין הוּא
 נִיִּיחָא דִּילֵיהּ, לְמִיקָם
 בְּדוּכְתָא שְׁלִים, וְלְמִיקָם
 בְּקִיּוּמִיהּ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (מִשְׁלֵי י"א) וּבֶאֱבֹד רְשָׁעִים רְנָה.
 וְהָא אוּקְיָמְנָא.

בְּאֶבֶד רְשָׁעִים רְנָה.
 וְהִכְתִּיב

(יחזקאל יח)

הַחֶפֶץ אַחֲפֵץ מוֹת רָשָׁע וְהָא
 לֵית נִיִּיחָא קָמֵי קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא כַּד אַתְעֵבִיד דִּינָא
 בְּרִשְׁעֵיָא. אֵלָא כָּאן קוּדָם
 דְּאַשְׁתְּלִים קִיסְטָא, כָּאן
 לְבַתַּר דְּאַשְׁתְּלִים קִיסְטָא (אֵית

לִיה נִיִּיחָא):

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה. מֵאֵי שְׁנָא
 הָכָא שָׂרָה דְכְּתִיב
 מִיתַתָּהּ בְּאוּרִיִּתָא מִכָּל נָשִׁי
 דְעֲלָמָא דְלָא כְּתִיב הָכֵי
 מִיתַתְהוֹן בְּאוּרִיִּתָא. אָמַר
 רַבִּי חֵיִיא וְלָאוּ, וְהִכְתִּיב

בְּרִיךְ הוּא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק
אִי זָכָאָה הִיא חֲדָאן עִמָּה,
וְאִי לָא דִּחְיִין לָהּ לְבַר. אָמַר
רַב יְהוּדָה אָמַר רַב מַאי
דְּכָתִיב, (שיר השירים ה)
הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
יְרוּשָׁלַם אִם תִּמְצְאוּ אֶת
דּוֹדִי מָה תִּגִּידוּ לוֹ שְׁחֹלֶת
אֶהְבֶּה אֹנִי.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם
בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, הַנְּשָׂמָה
אוֹמֶרֶת לְאוֹתָם הַנְּשָׂמוֹת
הַזּוֹכוֹת לִיכְנָס לִירוּשָׁלַם שֶׁל
מַעֲלָה, וְהֵם הַנְּקָרְאוֹת בְּנוֹת
יְרוּשָׁלַם עַל שְׁזוֹכוֹת לִיכְנָס
שָׁם, וּלְפִיכֵן הַנְּשָׂמָה אוֹמֶרֶת
לָהֶם הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
יְרוּשָׁלַם אִם תִּמְצְאוּ אֶת
דּוֹדִי דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
רַב אָמַר זֶה זִיו אֶסְפֹּק לְרִיאָה
שֶׁל מַעֲלָה. מָה תִּגִּידוּ לוֹ
שְׁחֹלֶת אֶהְבֶּה אֹנִי, לִיְהִנּוֹת
מִזִּיו שְׁלוֹ וּלְהַסְתּוֹפֵף בְּעַלּוֹ.

(בראשית לח) וַתָּמַת רָחֵל וַתִּקְבֹּר
בְּדַרְךָ אֶפְרָתָה. וּכְתִיב, (במדבר
כ) וַתָּמַת שָׁם מָרִים וְגו'.
וּכְתִיב, (בראשית לח) וַתָּמַת
דְּבוֹרָה (דף קכב ע"א) מִיַּנְקַת
רַבָּקָה. וּכְתִיב, (בראשית לח)
וַתָּמַת בַּת שׁוּעַ אִשְׁתּוֹ יְהוּדָה.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּכֻלָּהּ לָא
כְּתִיב כְּמָה דְּכָתִיב
בְּשָׂרָה דְּאֶתְמַר וַיְהִי חַיֵּי
שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים
שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי
שָׂרָה. דִּהָא בְּכֻלָּהּ לָא
אֶתְמַנּוּן יוֹמִין וְשָׁנִין כְּמוֹ
לְשָׂרָה. בְּכֻלָּהּ לָא כְּתִיב
פְּרֻשָׁתָא חֲדָא בְּלַחֲוִידָהָא כְּמוֹ
לְשָׂרָה. אֵלָא רִזָּא אִיהוּ בְּגִין
הֵהוּא דְרָגָא דְכָל יוֹמִין
וְשָׁנִין דְּבַר נָשׁ בֵּיהּ תְּלִיין

(דָּדָא הִיא ה"א בְּתַרְאָה).

רַב הוֹנָא אָמַר שְׁחוֹלַת
אֲהֵבָה אֲנִי, אוֹתָהּ הִתְשׁוּקָה
וְהַכְּסוּף שְׂכַסְפֵּתִי בְּעוֹלָם עַל
הַכֹּל לְפִיכֶךָ אֲנִי חוֹלָה. רַבִּי
יְהוּדָה אָמַר זֶה אֲהֵבָה
שְׂאוּהֶבֶת הַנְּשָׁמָה לְגוֹף,
דְּכִיּוֹן שְׁנַשְׁלָם קִצּוֹ שֶׁל גּוֹף
אוֹתָם הַיָּמִים שְׁנַגְזְרוּ עָלָיו
כְּמָה דָּאֵת אָמַר וַיְהִי חַיֵּי
שָׂרָה, מַה כְּתִיב וַיִּקָּם
אֲבָרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וְגוֹ'.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב מַה
כְּתִיב בְּפָסוּק קוֹדֵם זֶה
דְּכְתִיב וַתָּמַת שָׂרָה בְּקָרִית
אַרְבַּע הַיָּא חֲבֵרוֹן בְּאַרְצָה
כְּנָעַן.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
בְּרַא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאָדָם וְהַכְּנִים בּוֹ אַרְבַּעַה
דְּבָרִים הַנְּחַלְקִים בְּגוֹף. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה הַמְּחוּבְּרִים בְּגוֹף.
רַבִּי יִצְחָק אָמַר הַנְּחַלְקִים
בְּגוֹף שְׁהֵם חוֹלְקִים
לְהַתְּפָרֵשׁ כָּל אֶחָד לְיִסּוּדוֹ
כְּשִׁיּוּצָא הָאָדָם מִן הָעוֹלָם

פְּתַח וְאָמַר, (קֹהֶלֶת ה) וַיִּתְרוֹן
אַרְצָה בְּכָל הַיָּא מֶלֶךְ
לְשָׂדֶה נְעֻבְדָּ. וַיִּתְרוֹן אַרְצָה
בְּכָל הַיָּא וְדָאֵי דְהָא מִתְמָן
נְפָקִין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין
וְתוֹעֵלְתָא לְעֵלְמָא. מֶלֶךְ
לְשָׂדֶה נְעֻבְדָּ, מֵאֵן מֶלֶךְ דָּא
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. לְשָׂדֶה
נְעֻבְדָּ כִּד אֵיהוּ (עו ב אֲתַתְּקוֹן כְּדָקָא

יְאוּת. וּמֶלֶךְ, דָּא, מֶלֶךְ עֲלָאָה דְאֲתַתְּחַבֵּר לְשָׂדֶה
כִּד אֵיהוּ נְעֻבְדָּ. מֵאֵן שְׂדֵה, דָּא שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַכּוּ

י. דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית כו) בְּרִיחַ שְׂדֵה
אֲשֶׁר בְּרַכּוּ י. דְּכִד אֵיהוּ
(אֲתַעְבַּד) נְעֻבְדָּ וְאֲתַתְּקוֹן בְּכָל
מַה דְּאֲצִטְרִיךְ לִיָּה כְּדָקָא
יְאוּת, כְּדִין מֶלֶךְ עֲלָאָה
אֲתַתְּחַבֵּר עִמִּיהָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מֶלֶךְ
לְשָׂדֶה נְעֻבְדָּ. כְּמָה
גְּוֹנֵי רִזִּין עֲלָאִין הָכָא. מֶלֶךְ.
דָּא (עו ב) שְׂכִינְתָא דְלָא שְׂרִיא

בְּבֵיתָא לְאַתְתַּקְנָא בְּהָ אֱלָא
 בְּזַמְנָא דְאַתְנַסִּיב בַּר נֶשׁ
 וְאַזְהִיּוּג בְּאַנְתִּיתִיה לְאוּלְדָא
 וְלַמַּעֲבַד אִיבִין, וְאִיהִי
 אֲפִיקַת נִשְׁמַתִּין לְאַשְׂרָאָה
 בְּהָ, וּבְגִין כֶּךָ לְשָׂדֵה נַעֲבַד
 וְלֹא לְאַחֲרָא.

בְּזַמְן מוֹעָט: (ע"כ מדרש הנעלם)

דְּבַר אַחַר מֶלֶךְ דָּא אִשָּׁה יִרְאֵת יֵי כְּמָא דְאַתְ דְּאַמַּר, (משלי
 לא) אִשָּׁה יִרְאֵת יֵי הִיא תִתְהַלֵּל. לְשָׂדֵה נַעֲבַד דָּא
 אִשָּׁה זָרָה כְּמָא דְאַתְ דְּאַמַּר, (משלי ז) לְשִׁמְרֹךְ מֵאִשָּׁה זָרָה.
 בְּגִין דְּאִית שְׂדֵה וְאִית שְׂדֵה. אִית שְׂדֵה דִּכְל בְּרַכָּאן
 וְקִדּוּשִׁין בֵּיה שְׂרִיין כְּמָה דְאַתְ דְּאַמַּר כְּרִית שְׂדֵה אֲשֶׁר
 בְּרַכּוּ יֵי. וְאִית שְׂדֵה דִּכְל חִירוּב וּמִסָּאבוּ וְשִׁצְאָה וְקִטּוּלִין
 וְקִרְבִּין בֵּיה שְׂרִיין. וְהֵאֵי מֶלֶךְ זְמַנִּין דְּאִיהוּ נַעֲבַד לְהֵאֵי
 שְׂדֵה דְכְּתִיב, (משלי ל) תַּחַת שֶׁלֶשׁ רִגְזָה אֶרֶץ (דף קכב ע"ב) וְגו',
 תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְגו' וְשִׁפְחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבִירָתָהּ. וְהֵאֵי
 מֶלֶךְ אֲתַכְפִּיֵא נְהוּרִיָּה וְאַתְחַשֵּׁף עַד דְּאַתְדַּכִּי וְאַתְחַבַּר
 לְעֵילָא.

תּוֹסַפְתָּא

זְכָאָה אִיהוּ מֵאן דְּאִזְעִיר גְּרַמִּיָּה בְּהֵאֵי עֲלָמָא. כְּמָה אִיהוּ רַב וְעֲלָאָה
 בְּהֵהוּא עֲלָמָא. וְהֵכִי פִתַּח רַב מְתִיבְתָּא מֵאן דְּאִיהוּ זְעִיר אִיהוּ רַב.
 מֵאן דְּאִיהוּ רַב אִיהוּ זְעִיר. דְּכְּתִיב וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה וְגו' מֵאָה דְּאִיהוּ חוֹשְׁבֵן

רַב כְּתִיב בֵּיהּ שָׁנָה, זְעִירוּ דְשָׁנִין חַד אֲזַעִיר לִיהּ. שְׁבַע דְּאִיהוּ חוּשְׁבָן
זְעִיר אֲסָגִי לִיהּ וְרַבִּי לִיהּ דְּכְתִיב שָׁנִים.

תָּא חַזִּי, דְּלֹא רַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלְא לְדֹאזְעִיר, וְלֹא אֲזַעִיר אֶלְא
לְדַרְבֵּי. זְכָאָה אִיהוּ מֵאן דְּאֲזַעִיר גְּרַמְיָה בְּהַאי עֲלָמָא, כְּמָה אִיהוּ
רַב בְּעֲלוּיָא לְהַהוּא עֲלָמָא. עַד כָּאן. מֵאן דְּפַסְק יִתְפַּסְקִי. מֵאן דְּקִצַּר
יִתְקַצַּר. מֵאן דְּקִצַּר יִתְאַרְךְ. רְצוּנוּ לֹמַר מֵאן דְּפַסְק מְלִין דְּאוּרִייתָא עַל
מְלִין בְּטִלִין יִתְפַּסְקוּן חַיֹּהֵי מֵהַאי עֲלָמָא וְדִינְיָה קִימָא בְּהַהוּא עֲלָמָא.
מֵאן דְּקִצַּר אֲמֵן וְלֹא מְאַרְיָךְ גּוּ נִיחָא יִתְקַצַּר מַחִיין דְּהַאי עֲלָמָא. מֵאן
דְּאָמַר אַחַד אֲצַטְרִיךְ לְחַטְפָּא אֶלְ"ף וְלִקְצַר קֶרְנָא דִּילִיהּ וְלֹא יַעֲכַב בְּהַאי
אוּת כְּלָל, וּמֵאן דִּיעֲבִיד דָּא יִתְאַרְכוּן חַיֵּיו. (אלו הם חדושים שהגידו לרבי שמעון

בר יוחאי בישיבה של מעלה), (עד כאן התוספתא השייך לדף קכב ע"ב)

וּבְגִין כֶּךָ שְׁעִיר דְּרֵאשׁ חוּדְשׁ, בְּגִין דְּאִתְפָּרַשׁ הַהוּא
שְׂדֵה מִמְלֶכָא קִדִּישָׁא וְלֹא שְׂרִיין בְּהַאי שְׂדֵה
בְּרַכָּאן מֵהַאי מֶלֶךְ. וְכַד אִיהוּ נַעֲבַד לְהַאי שְׂדֵה כְּדִין
כְּתִיב, (דברים כב) כִּי בַשְּׂדֵה מִצָּאָה וְגו'. כִּי בַשְּׂדֵה כְּמָה
דְּאִתְמַר.

תָּא חַזִּי, אִתְתַּחֲוִיה לְעֲלָמָא אִתְדַבְּקַת בְּהַאי חַוִּיָּא וְאֲטִיל
בָּה זוּהֶמָא. וְגַרְמָא מוּתָא לְעֲלָמָא וּלְבַעֲלָהּ. אִתְתַּחֲוִיה
שְׂרָה וּנְחַתַּת וְסִלְקַת וְלֹא אִתְדַבְּקַת בֵּיהּ כְּמָא דְּאִתְּ אָמַר,
(בראשית יג) וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ.
אִתְתַּחֲוִיה נַח לְעֲלָמָא מַה כְּתִיב (בראשית ט) וַיֵּשֶׁתּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר
וַיִּתְגַּל וְגו'.

וּבְגִין דְּאַבְרָהָם וְשָׂרָה לֹא אֶתְדַבְּקוּ בֵּיהּ, בְּגִין כִּן שָׂרָה
 זָכְתָה לְחַיִּין עֲלָאִין לָהּ וּלְבַעֲלָהּ וּלְבִנְהָא בִּתְרָאָה
 הָדָא הוּא דְכְתִיב (ישעיה נא) הַבִּיטוּ אֶל צוּר חוֹצְבֹתֵם וְאֶל
 מַקְבַּת בּוֹר נּוֹקְרֹתֵם. וְעַל דָּא וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה דְזָכְתָה בְּהוּ
 בְּכֻלְהוּ, וְלֹא כְּתִיב בְּכֻלְהוּ גַּשְׁי וַיְהִי חַיֵּי חוּהּ, וְכֵן בְּכֻלְא,
 הִיא אֶתְדַבְּקַת בְּחַיִּין, וְעַל דָּא דִּילָהּ הוּוּ חַיִּין:

מְדַרְשׁ הַנֶּעְלָם

וַיְבֹא אַבְרָהָם לְסֹפֵד לְשָׂרָה
 וּלְבַכְתָּהּ. הַיִּינוּ (דְּכְתִיב) דְּתַנּוּ
 כָּל שַׁבַּעַת הַיָּמִים נִפְשׁוּ שְׁל
 אָדָם פּוֹקְדַת לְגוֹפּוֹ
 וּמִתְאַבְּלַת עָלָיו, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (איוב יד) אֲךְ בְּשָׂרוֹ
 עָלָיו יִכָּאֵב וְנִפְשׁוּ עָלָיו
 תַּאֲבָל. כְּהִיא גּוֹנָא וַיְבֹא
 אַבְרָהָם לְסֹפֵד לְשָׂרָה
 וּלְבַכְתָּהּ. וַיְבֹא אַבְרָהָם, זֹו
 הִיא הַנְּשֻׁמָּה. לְסֹפֵד לְשָׂרָה,
 זֶה הַגּוֹף.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשַׁעָה
 שְׁהַנְּשֻׁמָּה זֹוּכָה וְעוֹלָה
 לְמָקוֹם מַעְלָתָהּ, הַגּוֹף שׁוֹכֵב
 בְּשָׁלוֹם וַיְנַוַּח עַל מִשְׁכְּבוֹ
 הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב נז)
 יָבֹא שָׁלוֹם יְנוּחוּ עַל

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה. אֵינּוֹן חַיִּין
 כְּלָהּ לְעֵילָא, מֵאָה
 שָׁנָה לְעֵילָא. וְעֶשְׂרִים שָׁנָה
 לְעֵילָא, וְשִׁבְעַת שָׁנִים
 לְעֵילָא, כְּלָהּ הוּוּ כְּדָקָא
 יָאוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן (דף קכג ע"א)
 תָּא חַיֵּי רִזָּא דְּמַלְהָ,
 מֵאֵי שָׁנָא בְּכֻלְהוּ דְּאָמַר
 שָׁנָה שָׁנָה, וּבְאֵינּוֹן שִׁבְעַת
 דְּאָמַר שָׁנִים. דְּכְתִיב מֵאָה
 שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, וּלְבַתֵּר
 שִׁבְעַת שָׁנִים. אֵלָא כְּלָא חֵד.
 מֵאָה שָׁנָה כְּלָלָא דְּכֻלְא (נ"א)
 כְּלָא כְּחֻדָּא בְּרִזָּא דְּמֵאָה בְּרַבָּאן בְּכָל יוֹמָא. וְכֵן
 עֶשְׂרִים שָׁנָה דְּאֶתְבְּלִיל עֲלָהּ סְתִימָא דְּכָל

מִשְׁכַּבְבוֹתָם, הַלֵּךְ נִכְחָה. מֵאֵי
הוֹלֵךְ נִכְחָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק הַנְּשֻׁמָּה
הוֹלֵךְ נִכְחָה לְמָקוֹם הָעֵדֶן
הַגָּנוּז לָהּ. מֵאֵי מִשְׁמַע. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה מִהֵאֵי מִשְׁמַע,
נִכְחָה בְּתִיב, (לפנינו כ' בואו ועי'
לעיל פג ב בדרך אמת אות ג) בְּה"א.
וּבְשָׁעָה שְׁאִינָה זוֹכָה וְהִיא
רְאוּיָה לְקַבֵּל עוֹנֶשֶׁה הוֹלְכַת
מִשׁוּמְמַת וּמִבְּקֶרֶת בְּכָל יוֹם
לְגוֹף וְלִקְבֵר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הֵאֵי קוּלִיתָא
דְּקַרְדֵּינּוּתָא, כִּד אָזִיל
בְּסַרְיָחוּתָא לְכָאן וּלְכָאן אָזִיל
וּמִבְּקֶר לָהּ לְאַתְרָה תְּרִיסַר
יְרֵחֵי. כִּד נִשְׁמַתָּא הֵיא
דְּאַתְחֻזִּיא לְקַבְּלָא עֲנִשָׁא,
אָזְלָה לְבַר בְּעֵלְמָא וּמִפְּקֶדַת
לָהּ לְאַתְרָה תְּרִיסַר יְרֵחֵי
בְּכַתֵּי קַבְרֵי וּבְעֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חַיִּי,
דְּכַתִּיב וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל
פְּנֵי מֶתוֹ וְגו', אָמַר רַבִּי אַבָּא
וְהֵא תַנּוּן דְּכִד נִשְׁמַתָּא הֵיא

סְתִימִין, וּבְגִין כִּף כְּתִיב שָׁנָה רְזָא דִּיחֻדָּא.
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאַתְכֻלִּיל
מֵאַתֵּר עֲלָאָה סְתִימָא דְּכָל
סְתִימִין בְּמָאָה בְּרְזָא דְּמָאָה
בְּרַכָּאן דְּכָל יוֹמָא, וְכֵן
עֲשָׂרִים שָׁנָה, וּבְגִין כִּף
כְּתִיב שָׁנָה רְזָא דִּיחֻדָּא דְּלֹא
אַתְפְּרֵשׁ (צא ב) מַחֲשָׁבָה
וְיּוּבְלָא לְעֵלְמִין.

שְׁבַע שָׁנִים אֵלִין אַתְפְּרֵשָׁן
וּנְפָקָאן מִכְּלָלָא
סְתִימָאָה דְּלְעֵילָא. וְאַף עַל
גַּב דְּכֻלָּא יְחֻדָּא חֲדָא, אֲבָל
מִתְפְּרֵשָׁן בְּדִינָא וְרַחֲמֵי
בְּכַמָּה סְטָרִין וְאוּרְחִין מַה
דְּלֹא הוּי הָכִי לְעֵילָא. וּבְגִין
כִּף כְּתִיב שָׁנָה רְזָא דִּיחֻדָּא
דְּלֹא אַתְפְּרֵשׁ לְעֵלְמִין. שְׁבַע
שָׁנִים אֵלִין אַתְפְּרֵשָׁאן
בְּדִינָא וְרַחֲמֵי בְּכַמָּה סְטָרִין
וְאוּרְחִין מַה דְּלֹא הוּי הָכִי
לְעֵילָא. וּבְגִין כִּף בְּאַלִּין
שְׁבַע שָׁנִים כְּתִיב בְּהוּ שָׁנִים

וְלֹא שָׁנָה, וְכִלְהוּ אַקְרוּן
חַיִּים. וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה, דְּהוּ
מִמֶּשׁ דְּאֵתְבְּרִיאוּ וְאֵתְקִימוּ
לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי חַיֵּיא הָא אוּקְמוּהָ
דְּהָא כַּד אֵתְעַקַּד
יִצְחָק בַּר תְּלָתִין וְשִׁבְעַ שָׁנִים
הָוָה, וְכִיּוֹן דְּאֵתְעַקַּד יִצְחָק
מִיתַת שָׂרָה, דְּכִתְיב וַיָּבֹא
אַבְרָהָם לְסֹפֵד לְשָׂרָה
וּלְבַכְתָּהּ. מֵאִין בָּא, מִהַר
הַמּוֹרִיָּה בָּא מִלְּמַעְקַד לִיה
לְיִצְחָק, וְאִינוּן תְּלָתִין וְשִׁבְעַ
שָׁנִין מִיּוֹמָא דְּאֵתְיִלִּיד
יִצְחָק עַד שְׁעֵתָא דְּאֵתְעַקַּד
אִינוּן הָווּ חַיֵּי שָׂרָה וְדַאי
כְּחוּשְׁבֵּן וַיְהִי"ו בְּגִימְטְרִי"א
תְּלָתִין וְשִׁבְעַ שָׁנִין הָווּ כְּמָה
דְּאֵתְמַר מִדְּאֵתְיִלִּיד יִצְחָק
עַד דְּאֵתְעַקַּד.

רַבִּי יוֹסִי פָּתַח וְאָמַר, (תהלים

בְּתִשְׁלוּמָא עֲלָאָה, נִיתוּסַף
בְּה ה' וְנִקְרָאת אַבְרָהָם
בְּתִשְׁלוּמָא עֲלָאָה. וְהָכֵא אֵת
אָמַר דְּכַד לִיתָא זְכָאָה כָּל
כְּדָ דְּכִתְיב וַיָּקָם אַבְרָהָם.
עֲבַדַת מֵאֵן דִּיתִיב בְּכַרְסֵיִיא
נְחִית בְּגוּ זוטַר תְּתַאָּה.

אֵלָא הָכֵי גִזְרָנָא וַיָּקָם
אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֶתוּ,
דְּאָמַר רַבִּי בּוּ אָמַר רַבִּי
זְרִיקָא כְּשֶׁהִנְשָׁמָה רְאוּיָה
לְעֵלוֹת לְמָקוּם עַדְנָה, קוּדָם
מְגִינָה עַל הַגּוֹף הַקְּדוּשׁ
שְׂיֻצָּאת מִשָּׁם וְאַחַר כְּדָ
עוֹלָה לְמָקוּם מְעַלְתָּהּ, הָדָא
הוּא דְּכִתְיב וַיָּקָם אַבְרָהָם
מֵעַל פְּנֵי מֶתוּ זְהוּ הַגּוֹף.

וַיְדַבֵּר אֶל בְּנֵי חַת אֵלּוּ שְׂאֵר
גּוֹפּוֹת הַצְּדִיקִים שְׁהֵם (ד"א ל"ג
בְּנֵי) חַתְחָתִים וְנִהְלָמִים
בְּעוֹלָם לְמַעַן יֵרָאֵת קוֹנָם,
חַתִּים עַל שְׁהֵם שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי, וְאִמָּי צְרִיכָה לְהוּ אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה כֵּלָא בְּמַנְיָנָא
כְּתִיבִין, וְעַל (דְּהוּ ד"א דָּא הָווּ

הַהוּא) גּוֹפָא בְּמַנְיָנָא
עֲמָהוּן. וּמַה אֲמַר לְהוֹבְדֵךְ דְּרַף פִּיּוּם
וּבְדֵרְךְ כְּבוֹד.

גַּר וְתוֹשֵׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם וְגו'
דְּהָאִי גּוֹפָא יְהוּי בְּמַנְיָנָא
חַד עִמְכוּן בְּחַבְרָא דָּא.
אָמַר רַבִּי רְאֵה מַה כְּתִיב
וַיַּעֲנוּ בְּנֵי חַת אֶת אַבְרָהָם
וְגו'. כְּמוֹ כֵּן בְּדֵרְךְ כְּבוֹד
בְּדֵרְךְ פִּיּוּם, הִדָּא הוּא
דְּכְתִיב שְׁמַעְנוּ אֲדוֹנֵי נְשִׂיא
אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכְנוּ.

מַאי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה.
אָמַר רַבִּי פְּנָחָס קוֹדֵם שְׂיַעֲזָא
הַצְּדִיק מִן הָעוֹלָם, בֵּת קוֹל
יוֹצֵאת בְּכָל יוֹם עַל אוֹתָם
הַצְּדִיקִים בְּגִן עֵדֶן הִכִּינוּ
מְקוֹם לְפָלוּגֵי שְׂיַבָּא לְכָאן.
וְעַל כֵּן הֵם אוֹמְרִים מֵאֵת
אֱלֹהִים מְלַמְעָלָה אַתָּה נְשִׂיא
בְּכָל יוֹם בְּתוֹכְנוּ, בְּמַבְחָר
קְבָרֵינוּ בְּמַבְחָר הַצְּדִיקִים
בְּחַבְרוֹת הַצְּדִיקִים
הַמוֹבְחָרִים מִנָּה אוֹתוֹ
הַכְּנִיסָהוּ בְּחַשְׁבוֹן עֲמָנוּ,

מְזֻמּוֹר שִׁירוֹ לִי שִׁיר
חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה
הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוּ וְזִרְעַ
קְדָשׁוֹ. הֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּהָ
חַבְרָיא, דְּפָרוֹת אֲמָרוּהָ. כְּמָה
דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א' ו') וַיִּשְׁרְנָה
הַפָּרוֹת בְּדֵרְךְ. מַאי וַיִּשְׁרְנָה,
דְּהוּי אָמְרִי שִׁירְתָּא חֲדָתָא.
וּמַאי שִׁירָה אָמְרוּ. מְזֻמּוֹר
שִׁירוֹ לִי שִׁיר חֲדָשׁ כִּי
נִפְלְאוֹת עָשָׂה.

הַכָּא אֵית לְאַסְתַּכְּלָא, דְּכָל
מַה דְּבָרָא קוֹדֵשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא כְּלָהוּ
אָמְרִי תוֹשְׁבָחוֹן וְשִׁירְתָּא
קָמִיָּה בֵּין לְעֵילָא בֵּין
לְתַתָּא, וְאִי תִימָא דְּאִינְהוּ
מְגַרְמִייהוּ (ד"א ל"ג הו"ו) אָמְרִי
שִׁירְתָּא דָּא, הָכִי הוּא וְדָאִי
דְּרָזָא עֲלָאָה אִיְהוּ, אֲבָל
הַנִּי, אַרוּנָא הָוָה עַל גַּבֵּייהוּ,

וְכִיּוֹן דְּאַרְוֵנָא אֶשְׁתְּקִיל וְאִישׁ מִמֶּנּוּ לֹא יִמְנַע אֶת
 עֲלֵייהוּ וְשׁוּיָהּ לְעֵילָא אֵינוֹן הַמִּנְיָן כִּי כּוֹלְנוּ שְׂמַחִים בּוֹ
 שְׂרִירוֹ (נ"א לָא שְׂכִיבוּ מ) שִׁירְתָּא, וּמְקַדְיָמִים לוֹ שְׁלוֹם.

דְּהָא פִּיּוֹן דְּאֶתְנַטִּיל מִנֵּייהוּ אַרְוֵנָא הָווּ גַּעְאֵן כְּאוֹרַח שְׂאָר
 פְּרוֹת דְּעֵלְמָא וְלֹא אָמְרוּ שִׁירְתָּא. וְדַאי אַרְוֵנָא (דף קכג ע"ב)
 דְּעַל גְּבִייהוּ עֵבִיד לוֹן לְזַמְרָא.

מְזֻמּוֹר. הָא אוֹקִימְנָא, וְאֶתְמַר בְּכֻלָּא כְּתִיב מְזֻמּוֹר לְדוֹד
 אוֹ לְדוֹד מְזֻמּוֹר. וְהֵכָּא לָא אָמַר דּוֹד כְּלָל. אֶלָּא
 מְזֻמּוֹר דְּרוּחַ קוּדְשָׁא זְמִין לְזַמְרָא לִיהַּ לְזַמְנָא דִּיּוֹקִים
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל מַעֲפָרָא. וְכִדִּין שִׁירוֹ לִי שִׁיר
 חֲדָשׁ, כְּדִין אִיהוּ חֲדָשׁ, דְּהָא שִׁירְתָּא כְּהַאי לָא אֶתְמַר
 מִיּוֹמָא דְּאֶתְבְּרִי עֵלְמָא.

תּוֹסֵפֶת

רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אָזִיל לְמִיחְמֵי לְרַבִּי חֲזִיָּא, אָמַר לִיהַּ לִימָא מַר
 אִי שְׁמַע הָאִי פְּרֻשְׁתָּא הִיךְ אָמְרוּ מְאָרִי מִתְנִיתָא דְּפֻרְשׁוּהָ בְּעַנְיִנָּא
 דְּנִשְׁמַתָּא. אָמַר זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקָא בְּעֵלְמָא דְּאֶתִי, דְּכַךְ הִיא
 אוֹרִייתָא בְּלַבְהוֹן כְּמַבּוּעָא רַבָּא דְּמִיָּא, דְּאָף עַל גַּב דְּמַסְתִּימִין לִיהַּ,
 מִסְגִּיאוֹת מִיָּא פְּתַחֵי מַבּוּעִין דְּנִבְעִין לְכָל עֵיבֵר.

תָּא שְׁמַע רַבִּי יוֹסִי רְחִימָא אֶתְ, אֲנָא אִימָא לְךָ כְּהַאי פְּרֻשְׁתָּא, לְעוֹלָם אֵין
 גּוֹף הָאָדָם נִכְנַס בְּחֻשְׁבוֹן הַצְּדִיקִים עַל יַד דּוּמָה, עַד שֶׁתִּרְאֶה הַנְּשֻׁמָּה
 פְּנִקְס סִימְנָא שְׁנוֹתְנִין לָהּ הַכְּרוּבִים בְּגוֹן עֵדוֹן.

תּוֹסֵפֶת

אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲנֵי שְׁמַעְנָא זְהָא נִשְׁמַתָּא בְּתַר דְּעֵיילת תַּמָּן הִיא אֲזֵלַת לְסִלְקָא לְאַתְרָהּ לְעֵילָא וְלֹא לְמִיחַת לְתַתָּא, אֲבָל קוּדָם שְׁתַּעֲלָה וְתַכְנִס נַעֲשִׂית אֲפִטְרוּפּוֹס הַגּוּף עַל יַד דּוּמָה וּמְרָאָה לּוֹ שְׂרָאוּי הוּא לְקַבֵּל שְׂכָר אַרְבַּע מֵאוֹת עוֹלָמוֹת.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא הָא רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, דְּהָא דּוּמָה יַדַּע קוּדָם מִשּׁוּם דְּמִכְרֻזֵי עֵלָה בְּגַנְתָּא דְּעָדוֹן. אֲבָל אֲנֵי כֶּף שְׁמַעְנָא, דִּי בְּעַדְנָא דִּיהִבִּין (לִיה פְּנִקְסָא חוּר עַל גּוּפָא לְאַעִּיל לִיה בְּפִתְקָא דְּצִדִיקָיָא עַל יְדוּי דְּדוּמָה. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב אִף אִם אַתָּה לּוֹ שְׁמַעְנִי נְתַתִּי בְּסִף הַשְּׂדֵה קֹחַ מִמֶּנִּי. מַדּוּ בְּסִף הַשְּׂדֵה, דָּא כְּסוּפָא דְּעַלְמִין אַרְבַּע מֵאוֹת דִּיהִבִּין לִיה לְאַחְסָנָא.

רַב יוֹסֵף כַּד הָוָה שְׁמַע פְּרֻשְׁתָּא דָּא מִמְּאַרְיָהוֹן דְּמִתִּיבְתָא, הָוָה אָמַר, מֵאַן דְּאִיהוּ עֲפָרָא מֵאִי קָא (רִיקְנָא) זְכִי לְהָאִי. מֵאַן יִזְכֶּה וּמֵאַן יָקוּם הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ וְגו'.

אָמַר רַבִּי אַבָּא תָּא חַזִּי מֵאִי דְּכַתִּיב וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֵל עֲפָרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֲפָרוֹן אֶת הַכֶּסֶף, דָּא הוּא כְּסוּפָא רַבְתָּא דְּאִינוּן עַלְמִין וְכְסוּפִין. אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקָל כֶּסֶף, אַרְבַּע מֵאוֹת עוֹלָמוֹת וְהֵנְאוֹת וְכְסוּפִין. עוֹבֵר לְסוּחַר. רַב נַחְמָן אָמַר שְׁיַעֲבוּר כָּל שְׁעָרֵי שְׁמַיִם וַיְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה וְאִין מוּחָה בִּידָה.

תָּא חַזִּי מַה פְּתִיב וְאַחֲרֵי כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ, וְנִמְנָה עִם שָׂרָה הַצְּדִיקִים בְּחִבּוּרְתָם מִפְּתִקָא דְּמִמְנָא עַל יְדוּי דְּדוּמָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק הֲכִי גְּמִירְנָא כָּל אִינוּן דְּכַתִּיבִין בִּידוּי דְּדוּמָה וּמִמְנָן עַל יְדוּי יְקוּמוּן לְזִמְנָא דְּזִמִּין לְאַחֲיָא דִּירֵי עֲפָרָא. וְוִי לְהוֹן לְרִשִׁיעֵיָא דְּלֹא כְּתִיבִין עַל יְדוּי בְּפִתְקָא, שְׁיֵאבְדוּ בְּגִיהֵנָם לְעַלְמִין, וְעַל דָּא נְאָמַר (דניאל יב) וּבַעֲת הִיא יִמְלֹט עִמָּךְ כָּל הַנִּמְצָא כְּתוּב בְּסִפְרָא, (עד כאן תּוֹסֵפֶת)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן (דף קכד ע"א)
 פִּזִּי תָא חוּזִי, בִּיּוֹן שְׁהַנְשַׁמָּה
 פּוֹנְעַת בָּהֶם (וּתְרוּחַ), לְאַחַר כֶּף
 פּוֹנְעַת לְאוֹתוֹ הַמְּלֶאֶךְ
 הַמְּמוֹנָה עֲלֵיהֶם דְּתַנֵּן מְלֶאֶךְ
 מְמוֹנָה עַל בְּתֵי קַבְרֵי וְדוּמָה
 שָׁמוּ, וְהוּא מְכַרִּיז בִּינֵיהֶם
 בְּכָל יוֹם עַל הַצְּדִיקִים
 הַעֲתִידִים לִיכְנֹס בִּינֵיהֶם,
 וּמִיד פּוֹנְעַת בּוּ פְדִי לְשַׁבֵּן
 הַגּוֹף בְּהַשְׁקָט וּבְבִטְחָה
 וּבְמִנוּחָה וּבְהִנָּאָה, (עֲלָאָה)
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיְדַבֵּר אֶל
 עֶפְרוֹן.

אָמַר רַבִּי יִיסָא זֶה הַמְּלֶאֶךְ
 הַנִּקְרָא דוּמָה, וְלָמָּה נִתְכַּנְּה
 שָׁמוּ עֶפְרוֹן, עַל שֶׁהוּא
 מְמוֹנָה עַל שׁוֹכְנֵי עֶפְרָה.
 וְהוֹפְקֵדוּ בְּיָדוֹ כָּל פְּנֻקְסֵי
 הַצְּדִיקִים וְחִבּוּרוֹת הַחֲסִידִים
 הַשׁוֹכְנִים בְּעֶפְרָה, וְהוּא עֲתִיד
 לְהוֹצִיאֵם בְּחֵשְׁבוֹן.

וְתֵאנָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 לְעֲתִיד לָבֵא בְּשִׁיפְקוֹד
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחֲיוֹת

אָמַר רַבִּי חֲזִיא כְּתִיב, (קֹהֶלֶת)
 אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת
 הַשָּׁמֶשׁ. וְהִכָּא שִׁירְתָּא דָּא
 אִיהִי חֲדָשׁ וְאִיהִי תַּחַת
 הַשָּׁמֶשׁ, דְּהָא תַּחּוֹת שָׁמֶשׁ
 לְהוּי. וּמַאי אִיהוּ דָּא
 סִיְהָרָא, וּכְדִין הוּי חֲדָשׁ תַּחַת
 הַשָּׁמֶשׁ. מַאי טַעְמָא בְּגִין כִּי
 נִפְלְאוֹת עָשָׂה. וּמֵאן אֵינוֹן
 נִפְלְאוֹת, הָאִי דְכְּתִיב
 הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וְזִרְעֵ
 קְדָשׁוֹ. הוֹשִׁיעָה לוֹ. לְמֵאן (דף
 קכד ע"א) לְהֵהוּא דְרָגָא דְאָמַר
 שִׁירְתָּא דָּא, בְּגִין דְּבִהוּ
 אֶסְתַּמִּיד בִּימֵינָא
 וּבְשָׁמְאָלָא. הוֹשִׁיעָה לוֹ
 יְמִינוֹ, וְדָאִי לְהֵהוּא דְרָגָא
 דְּהָאִי מְזֻמּוֹר, אִימְתִי בְּזֻמְנָא
 דִּיקוּמוֹן יְמֵי עֲלָמָא וַיִּתְעָרוֹן
 מֵעֶפְרָא, כְּדִין יְהֵא חֲדָשׁ מֵה
 דְּלֵא אֶתְעַבִּיד בְּהָאִי עֲלָמָא.

הַמֵּתִים, יִקְרָא לְמֵלֶאךָ
הַמְּמוּנָה עַל הַקְּבֻרוֹת, וְדוֹמָה
שָׁמוּ, וַיִּתְּבַע מִמֶּנּוּ מִנֵּיץ כָּל
הַמֵּתִים הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים
וְאוֹתָם גָּרִי הַצֶּדֶק וְשִׁנְהֲרָגוּ
עַל שָׁמוּ, וְהוּא מוֹצִיאָם
בְּחֵשְׁבוֹן כְּמוֹ שֶׁנִּטְלָם (שְׁמוֹת צז
ב) בְּחֵשְׁבוֹן, הֲדָא הוּא
דְּכִתְיִב (ישעיה מ) הַמוֹצִיא
בְּמִסְפָּר צְבָאָם וְגו' אִישׁ לֹא
נִעְדָּר.

וְתֵאנָא אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל
בְּרַבִּי יַעֲקֹב, נִפְשׁוֹת
הַרְשָׁעִים נִתְּוֹנוֹת בְּיָדוֹ שֶׁל
מֵלֶאךָ זֶה שֶׁשָׁמוּ דוֹמָה,
לְהַכְנִיסָם בְּגֵיהֶנֶם וְלָדוֹן שָׁם,
וּכְיֵן שֶׁנִּמְסְרוֹת בְּיָדוֹ, שׁוֹב
אֵינָן חוֹזְרוֹת עַד שֶׁיִּכְבְּסוּ
לְגֵיהֶנֶם, וְזֶה יֵרָאֵת דְּוַד
שֶׁנִּתְיִירָא כְּשֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ עוֹן
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צד) לוֹלִי יִי
עוֹרְתָה לִי בְּמַעַט שְׁכָנָה
דוֹמָה נִפְשֵׁי. אָמַר רַבִּי יִיסָא
הַנִּשְׁמָה פּוֹנְעַת לוֹ לְהַכְנִיס
אוֹתוֹ גּוֹף עִם שְׂאָר גּוֹפּוֹת

רַבִּי יוֹסִי אָמַר בְּזִמְנָא
דִּיעֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא נּוֹקְמִין בְּעֵלְמָא
בְּגִינֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, כְּדִין
יִתְּאֲמַר שִׁירְתָּא, דְּהָא לְבַתֵּר
יִתְּעֲרוֹן מֵעַפְרָא מִתִּי עֵלְמָא
וַיִּתְּחַדֵּשׁ עֵלְמָא בְּקִיּוּם שְׁלִים
דְּלָא לִיְהוּי (בְּקִדְמִיתָא דְשְׁלִיט מוֹתָא
בְּעֵלְמָא בְּגִין דְּחוּיָא) (נ"א פֶּרֶת וּמִיתָה בְּעֵלְמָא
וַיִּתְּעַבֵּר חוּיָא מֵעֵלְמָא דְגָרִים) גָּרִים
מוֹתָא בְּעֵלְמָא לְכֻלָּא
וְאִסְתָּאב עֵלְמָא וְאִתְחַשֵּׁי
אַנְפוּי.

תָּא חַיֵּי, כְּתִיב, (בראשית ג)
וְאִיבָה אֲשִׁית בֵּינִךְ וּבֵין
הָאֲשֵׁה. מֵאִי וְאִיבָה כְּדְכְתִיב
(איוב ט) חָלְפוּ עִם אֲנִיּוֹת אִבָּה.
דְּהָא כְּמָה אַרְבִּין שְׁטָאן גּוֹ
יִמָּא רַבָּא, וְאִית אַרְבִּין
וּסְפִינָן מִתְּפָרְשָׁן דָּא מִן דָּא.
וְאִינּוֹן אַרְבִּין דְּהָאִי נַחֲשׁ

הַצְדִּיקִים בְּחֻשְׁבוֹנָם הִדָּא
הוּא דְכָתִיב וַיְדַבֵּר אֶל
עֶפְרוֹן וְגו'.

אָמַר רַבִּי תַנְחֹם הַמְּלָאָךְ
קוֹדֵם וְאוֹמֵר לוֹ. רֵאָה מַה
כָּתִיב לְמַעַלָּה וְעֶפְרוֹן יוֹשֵׁב
בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת, שְׁחַתּוּ לְשִׁכּוֹן
בְּעֶפְרָה. וְהוּא מְקוּדָּים וְאוֹמֵר
לוֹ לְהַכְנִיִם אוֹתוֹ הַגּוֹפֵה
בְּחֻשְׁבוֹן הַצְדִּיקִים, הִדָּא
הוּא דְכָתִיב וַיַּעַן עֶפְרוֹן
הַחֵתִי אֶת אַבְרָהָם בְּאָזְנֵי
בְּנֵי חֵת לְכָל בְּאֵי שַׁעַר עִירוֹ
לֵאמֹר. מֵאֵי לְכָל בְּאֵי שַׁעַר
עִירוֹ. רַב נַחְמָן אָמַר אֵינּוֹן
דְּעָא לוֹ בְּכַתֵּב חוֹשְׁבֵין
פְּנֻקְסִיָּה, דְּאָמַר רַב נַחְמָן
וְהָכִי אֶתְגַּזֵּר (על) חֻשְׁבוֹן, עַל
יְדוּי דְדוּמָה עָא לִין בְּבִתֵּי
קַבְרֵי וּבְחוֹשְׁבֵין פְּתֻקָּא זְמִין
לְאַפְקָא לוֹן וְהוּא מְמוּנָה עַל
דִּיִּירֵי עֶפְרָא.

מַהוּ הַשְּׂדֵה נְתַתִּי לָךְ
וְהַמְעַרָה אֲשֶׁר בּוֹ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי הַפְּקֻדָּא דְשִׁלוֹהַ וּמְנוּחָהּ

שָׂאט בְּגוּוֹיֵיהּ אֶקְרוּן אַנְיּוֹת
אָבָה.

בֵּינָךְ וּבֵין הָאִשָּׁה. דָּא אִשָּׁה
יִרְאֵת יִי. וּבֵין זֶרְעֶךָ,
אֵלִין שָׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. וּבֵין
זֶרְעָה, אֵלִין יִשְׂרָאֵל. הוּא
יְשׁוּפְךָ רֵאשׁ, דָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דְזְמִין לְבַעֲרָא לֵיהּ
מֵעֲלָמָא דְכָתִיב, (ישעיה סד)
בַּלַּע הַמּוֹת לְנֶצַח. וּכְתִיב,
(זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה
אֲעֲבִיר מִן הָאָרֶץ.

רֵאשׁ, דָּא לְזַמְנָא דְאֵתִי
דִּיתְעָרוֹן מֵתִיא.
דְּהָא פְּדִין לָהּי עֲלָמָא
רֵאשׁ, דִּיתְקִיִים בְּרֵאשׁ
דְּאִיהוּ עֲלָמָא עֲלָאָה. וְאֵתָה
תְּשׁוּפְנוּ עֲקֵב. דָּא בְּהֵאִי
עֲלָמָא הַשְׁתָּא דְאִיהוּ עֲקֵב
וְלָאוּ אִיהוּ בְּקִיּוּמָא וְהָהוּא

רַבָּה. אָמַר רַבִּי שְׁלוֹם בַּר
 מְנוּיָמִי אֵין לָךְ כָּל צַדִּיק
 וְצַדִּיק מְאוֹתָם הָעוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה שְׂאִין לוֹ מְאֵתִים
 עוֹלְמוֹת וְכַסּוּפִין בְּשָׁבִיל
 הַתּוֹרָה הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 (שיר השירים ח) וּמְאֵתִים
 לְנוֹטְרִים אֶת פְּרִיּוֹ, וּמְאֵתִים
 עַל שְׁמוֹסְרִים עֲצָמָם בְּכָל יוֹם
 כְּאֵילוֹ נִהְרְגוּ עַל קְדוּשַׁת
 שְׁמוֹ, נִצְחוּ כְּהַאי פְּסוּקָא (נ"א
 וְכַךְ אָמְרוּ בְּהַאי פְּסוּקָא) דְּכְּתִיב
 וְאֶהְבֶּתְ אֶת יְיָ וְגו' וְתֵאנָא
 כָּל הַמְּכַוֵּין לְבוֹ בְּהַאי
 פְּסוּקָא כְּדִי לְמַסּוֹר נַפְשׁוֹ עַל
 קְדוּשַׁת שְׁמוֹ מַעְלָה עָלָיו
 הַכְּתוּב כְּאֵילוֹ נִהְרְגוּ בְּכָל יוֹם
 עָלָיו, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 (תהלים מד) כִּי עָלֶיךָ הוֹרְגֵנוּ כָּל
 הַיּוֹם. אָמַר רַב נַחֲמָן כָּל
 הַמוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּהַאי פְּסוּקָא
 נוֹחַל אַרְבַּע מְאוֹת עוֹלְמוֹת
 לְעוֹלָם הַבָּא. אָמַר רַב יוֹסֵף
 וְהָא תַּנּוּן מְאֵתִים. אָמַר רַב
 נַחֲמָן מְאֵתִים עַל הַתּוֹרָה,

חַוִּיא נְשִׂיךְ לְעֵלְמָא וְאַחֲשִׁיךְ
 אַנְפוּי בְּרִיין.

תָּא חַוִּי, יוֹמִין דְּבַר נְשִׁ
 אֶתְבְּרִיאוּ וְקִימוּ

בְּאֵינוּן דְּרַגִּין עֲלָאִין, כִּיּוֹן
 דְּמַסִּימוּ לְאֶתְקִימָא בְּאֵינוּן
 דְּרַגִּין דְּכְּתִיב, (תהלים v) יְמֵי
 שְׁנוֹתֵינוּ בִּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה
 וְגו', מְפָאן וְלִהְלָאָה לִּית
 דְּרַגָּא לְאֶתְקִימָא. וּבְגִין כְּךָ
 וְרַהֲבִים עֲמַל וְאוֹן. וְאֵינוּן
 כְּלָא הוּוּ.

אַבְל אֵינוּן יוֹמִין דְּצַדִּיקָא
 (דף קכד ע"ב) הוּוּ וְאֶתְקִימוּ
 כְּמָא דְאֵת אָמַר וַיְהִי חַיֵּי
 שָׂרָה. וְכֵן וְאֵלָה יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי
 אַבְרָהָם. וְאֵי תִימָא הָכִי נִמְי
 כְּתִיב בִּישְׁמַעְעָל דְּכְּתִיב,
 (בראשית כד) שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמַעְעָל.
 אֵלָא בַתְּשׁוּבָה אֶהְדַּר, וְעַל
 דָּא קָרִי (בְּלוּמוּי) וַיְהִי:

וַתָּמַת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע.
 רַבִּי אָבָא אָמַר
 כְּגִוּוֹנָא דָא לָא הוּוּ בְּכָל נָשִׁי
 עֲלָמָא דִּהָא אֲתָמַר חוּשְׁבָן
 בְּעֲלָמָא וְהָהוּא אֲתַר דְּאֲתַקְבַּרַת בֵּיהּ. אֵלָא לְאַחֲזָאָה דִּלָּא
 הָוָה כְּשָׂרָה בְּכָל נָשִׁי עֲלָמָא.

וְאִי תִימָא הָא מְרִים דְּכִתִּיב
 (במדבר כ) וַתָּמַת שָׂם מְרִים
 וַתִּקָּבֵר שָׂם. בְּגִין לְאַחֲזָאָה
 סִרְחָנָא דִּישְׂרָאֵל קָא אֲתָא,
 דִּהָא מֵיִיא לָא אֲזִילִי לְהוּ
 בִישְׂרָאֵל אֵלָא בְּזִכּוּתָא
 דְּמְרִים. אֲבָל לָא אֲתָמַר
 בְּמִיתָתָהּ כְּמָה דְּאֲתָמַר
 בְּשָׂרָה.

רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח (קהלת י)
 אֲשֶׁרִיף אֶרֶץ שְׂמֵלֶכְךָ
 בֶּן חוּרִין וְשֶׁרִיף בָּעֵת יֹאכְלוּ.
 הָאִי קָרָא (צח ב) אוֹקְמוּהָ
 חֲבֵרֵיִיא, אֲבָל אֵית לָן
 לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, דְּזַכָּאִין

וּמְאֲתִים עַל שְׂמֹסֵר עֲצָמוֹ
 בְּכָל יוֹם עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ,
 (עד פֶּאן מְדַרְשׁ הַנְּעֵלָם)

וְאֲבִרְהֵם זְקוֹן כָּא בִּימִים וְגוּ'.
 מִתְּנִיתִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 עַל כָּל פָּנִים כֶּךָ הוּא דִּהָאִי
 מִתְּנִיתִין שְׁפִיר, דְּאֲתַעְבִּיד
 נִשְׁמָתָא הַהוּא דְּכִתִּיב בֵּיהּ
 (יחזקאל א) וְהִנֵּה אוֹפָן אַחַד
 בְּאֶרֶץ אֶעֱלֵה חַיִּוֹת לְאַרְבַּעַת
 פָּנָיו. כְּדָאִמּוֹר בְּהֵיִיא
 מִתְּנִיתָא קַמֵּיהָא.

אָמַר לִיהּ רַבִּי אָבָא לִימָא לָן
 מַר מֵהֵיִיא מִתְּנִיתִין אָמַר
 לִיהּ הֲכִי אֲתַפְרֵשׁ בְּתַלַּת
 עֶשֶׂר מְכִילִין דְּרַחֲמֵי
 בְּפִרְשָׁתָא דִּילִיָּהּ, אֲבָל הֲכִי
 אֵית לָן לְמִימַר. פִּתַּח וְאָמַר
 (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנְתִי
 תַּמְתִּי אַחַת הִיא לְאַמָּה וְגוּ'.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מָאִי הִיא

וְאֵינֹן יִשְׂרָאֵל דְּקוֹדֶשׁ אֲבֹתָיִךְ
 הוּא יְהִי לִּי וְלִבְנֵי אֶרֶץ
 לְמַנְדַּע כָּל אֲוֶרְחֵי סְתִימִין
 וְלֹא תִגְלִיֵּי לִּי לִּזְמַן עֲלֵאִין
 וְהָא אֲתָמַר.

אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ, דָּא אֶרֶץ
 הַחַיִּים, בְּגִין
 דְּמִלְכָּא דִּילָהּ אֲזִמִּין לָהּ כָּל
 בְּרַכָּאן דְּאֲתַבְּרָכָא מֵאַבְתָּן
 עֲלֵאִין, רְזָא דְּוֹא"ו דְּאִיהוּ
 קִיִּמָּא לְאַרְקָא עֲלֵהּ בְּרַכָּאן
 תְּדִיר, וְאִיהוּ בֶּן חוֹרִין בֶּן
 יוֹבְלָא דְּאִפִּיק עַבְדֵּינָא לְחִירוֹ,
 בְּרָא דְּעֲלֵמָא עֲלֵאָהּ דְּאִפִּיק
 תְּדִיר כָּל חַיִּין וְכָל נְהִירוֹ וְכָל
 מִשָּׁח רְבוּת, וְכָל אָעִיד (נ"א
 אַנְגִּיד) הֵאֵי בְּרָא בּוֹכְרָא לְהֵאֵי
 אֶרֶץ כְּמָא דְּאֲתָ אֲמַר (שמות ד)
 בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין כֶּף
 אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ.

דְּאֵינֹן קְרִינֵן הָכָא בְּשִׁיר
 הַשִּׁירִים לִישָׁנָא דְּנוֹקְבָתָא,
 וְהָתֵם בְּאֲוֶרְיִתָּא לִישָׁנָא
 דְּדְכוּרָא.
 אֲלָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָכָא
 בְּתוֹרָה נִקְרָא בְּלִשׁוֹן זָכָר
 אֲצֵל הַגּוֹף מִפְּנֵי שֶׁהַגּוֹף אֲצֵל
 הַנְּשָׂמָה כְּאִשָּׁה אֲצֵל הַזָּכָר,
 וְהַנְּשָׂמָה לְגַבֵּי מַעְלָה,
 כְּנִקְבָה בְּפָנֵי הַזָּכָר וְכָל אֶחָד
 מִמַּעְלָתוֹ יוֹרֵשׁ.
 תִּנּוּן הָתֵם בְּאַרְבַּעַה פְּעָמִים
 (נ"א בְּשָׁנָה) בְּשָׁעָה בְּכָל יוֹם,
 עַדֵּן מְנַטֵּף עַל הַגֶּן, וַיּוֹצֵא
 מֵאוֹתָם הַטְּפוֹת נֶהַר גְּדוֹל
 הַמַּתְחִיל לְאַרְבַּעַה רָאשִׁים,
 וּשְׁמֹנֶה וָאַרְבָּעִים טְפוֹת
 מְנַטֵּף בְּכָל יוֹם וּמִשָּׁם
 שְׁבַעִים אֵילָנֵי הַגֶּן הֵדָּא הוּא
 דְּכַתִּיב, (תהלים קד) יִשְׁבְּעוּ עֵצֵי
 יִי. רַבִּי תַנְחֹם אָמַר מֵהָכָא
 (תהלים קו) מִשְׁקָה הָרִים
 מִמַּעְלֵיֹתָיו, אֵיזוֹ הִיא עֲלֵיהּ
 זְהוּ עַדְוָה. וְעַדְוָה בְּאִיזָה מְקוֹם

הוא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר
לְמַעַלְהָ מְעַרְבוֹת הוּא. רַבִּי
יוֹסִי אָמַר בְּעַרְבוֹת הוּא,
דְּהָא תַנּוּן שָׁם גְּנֹזֵי חַיִּים
טוֹבִים, בְּרָכָה וְשָׁלוֹם
וְנִשְׁמַתָּן שֶׁל צִדִּיקִים וְהַגְנוּז
הָעֲלִיּוֹן הוּא עֵדוֹן, לְמַטָּה
מְכוּוֹן כְּנֻגְדוֹ גַּן בְּאֶרֶץ וְנוֹטֵל
מִמֶּנּוּ שִׁפְעַת בְּכָל יוֹם.

אָמַר רַבִּי אֶפְהוֹ שְׁמֵנָה
וְאַרְבָּעִים נְבִיאִים עָמְדוּ לָהֶם
לְיִשְׂרָאֵל וְכָל אֶחָד נָטַל
בְּחֶלְקוֹ תְּמֻצִית טָפָה אַחַת
מֵאוֹתָם טָפוֹת שֶׁל עֵדוֹן שֶׁהֵם
שְׁמֵנָה וְאַרְבָּעִים טָפוֹת. וְמָה
אִם כָּל נְבִיאֵי שְׁנַטְל טָפָה
אַחַת מֵהֶן הִיָּתָה מְעַלְתוֹ
בְּרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ עַל כָּל הַשָּׂאָר.
אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁהָיָה מְקַבֵּל
מִשְׁמֵנָה וְאַרְבָּעִים לֹא כָּל
שָׁבוּ, מִכָּאֵן אַתָּה לְמַד כְּמָה
הִיָּתָה חֻבְּמָתוֹ.

רַבִּי בָּא אָמַר רַב כְּהֵנָּא וְכִי
מֵאִין הָיָה לָהֶם לְנְבִיאִים
מֵאוֹתָם הַטָּפוֹת, אֵלָּא הָכִי

וְמָה דְּאִתְּמַר אִי לָךְ אֶרֶץ
שְׁמֵלְכָךְ נַעַר כְּמָה
דְּאוּקְמוּיָהּ, דְּהָאִי אֶרֶץ תַּתָּא
וְעֲלָמָא תַּתָּא לָא יִנְקָא
אֵלָּא מִגּוֹ שְׁלִטְנוֹתָא (דְּעִילָא)
דְּעַרְלָה. וְכֹלָא מַהֵהוּא מְלַכָּא
דְּאֶקְרִי נַעַר כְּמָה דְּאוּקְמוּיָהּ.
וְוִי לְאַרְעָא דְּאַצְטְרִיךְ
לִינְקָא הָכִי.

תָּא חַיֵּי, הָאִי נַעַר (דף קכח ע"א)
לִית לִיָּה מְגַרְמִיָּה כְּלוּם
בַּר כַּד נָטִיל בְּרַכָּאן לְזַמְנִין
יְדִיעֵן, וְכָל זַמְנִין דְּאִתְּמַנְעוּ
מִיָּיָה וְאַתְּפָגִים סִיְהֵרָא
וְאַתְחַשְׁךְ וּבְרַכָּאן אִתְּמַנְעוּ
מִיָּיָה, וְוִי לְעֲלָמָא דְּאַצְטְרִיךְ
לִינְקָא בְּהֵיָא שְׁעֵתָא. וְעוֹד
בְּכְמָה דִּינִין אִתְּדַן הָאִי
עֲלָמָא עַד לָא יִנְקָא מִיָּיָה,
דְּכּוֹלָא בְּדִינָא אִתְּקִיִּים
וְאַתְעַבַּד וְאוּקְמוּיָהּ (הָכִי).

תֵּנֶן, בְּכֹל טָפָה וְטָפָה
הַיּוֹצֵאת מֵעֵדֶן רוּחַ חֲכָמָה
יוֹצֵא עִמּוֹ, וְעַל כֵּן אֶתְנַזֵּר
בְּמַתְנִיתִין, אִית מִיָּא מְנַדְלָן
חֲפִימִין, וְאִית מִיָּא מְנַדְלָן
טַפְשִׁין, וְאִינוּן מִיָּא דְמְנַדְלָן
חֲפִימִין אִינוּן מִיָּא הֵווּ מְטַפִּין
דְּעֵדֶן.

דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִיָּא דְבִיָּה
טַפִּין יְתִבִּין (נ"א יתירין) מְכַל
אִינוּן אַרְבַּע נְהָרֵי קַדְמָאָה
הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) שָׁם
הָאֶחָד פִּישׁוֹן. מֵאֵי שָׁם
הָאֶחָד פִּישׁוֹן. הַמְּיוֹחֵד
מְכֻלָּם פִּישׁוֹן וְהוּא הַנּוֹפֵל
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְלִפְיֶכֶד
הֵיחָד חֲכָמָת (לְיִשְׂרָאֵל) מִצְרַיִם
יֹתֵר מְכַל הָעוֹלָם.

וּמִשְׁנַנְזָרָה גְזָרָה שְׂאֲבָדָה
חֲכָמָת מִצְרַיִם, נָטַל קוֹדֶשָׁא
בְּרִידָה הוּא אוֹתָם טַפִּין וְזָרַק
לוֹן בְּהָהוּא גְזָא, בְּהָהוּא
נְהָרָא דְגִנְתָּא דְעֵדֶן דְכְּתִיב,
(בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. וְזֶה הָיָה

תָּא חַיֵּי, וְתָמַת שָׂרָה
בְּקֶרֶת אַרְבַּע. רָזָא
אִיהוּ, בְּגִין דְלֹא הָוָה מִיתָתָהּ
עַל יָדָא דְהָהוּא נַחֲשׁ
עֲקִימָאָה, וְלֹא שְׁלֵט בָּהּ
כְּשָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא דְאִיהוּ
שְׁלֵיט בְּהוּ. וְעַל יְדֵיהּ מִתּוּ
בְּנֵי עֲלָמָא מִיּוֹמָא דְגָרִים
לוֹן אָדָם בַּר מִשְׁ"ה וְאַהֲרָ"ן
וּמְרִי"ם דְכְּתִיב בְּהוּ עַל פִּי
י". וּבְגִין יִקְרָא דְשְׂכִינְתָּא
לֹא כְּתִיב בְּמְרִים עַל פִּי י".
אַבְל בְּשָׂרָה כְּתִיב בְּקֶרֶת
אַרְבַּע, רָזָא דְקֶרֶת
אַרְבַּע בְּרָזָא עֲלָאָה, וְלֹא עַל
יָדָא אַחֲרָא. בְּקֶרֶת אַרְבַּע,
וְלֹא בְּנַחֲשׁ. בְּקֶרֶת אַרְבַּע
הִיא חֲבָרוֹן, דְאֶתְחַבֵּר דְּוֹד
מְלָכָא בְּאַבְהָן, וְעַל דָּא לֹא
הָוָה מִיתָתָהּ בִּידָא אַחֲרָא
אַלָּא בְּקֶרֶת אַרְבַּע.

מוֹלִיד אַרְבָּעָה אַחֲרֵים
וְהָאֶחָד הַמְּיוֹחָד הַנוֹלָד מִמֶּנּוּ
פִּישׁוֹן הָיָה. מִשְׁנַטְלוֹ אֵלּוּ
הַטְּפוֹת שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מִהַגֵּן
אַבְדָּה הַחֲכֵמָה מִמִּצְרַיִם.

וּמֵאוֹתוֹ הָרוּחַ שֶׁהָיָה יוֹצֵא
מֵעֵדֶן, הַמְּצוּי (נ"ל ימצו) כָּל
נְבִיא וְנְבִיאָה, וְהֵינּוּ דְכֹתִיב
מִתְהַלֵּךְ בִּגְוֵן לְרוּחַ הַיּוֹם.
וְנִגְנוּ זֶה בִּגְוֵן עֵדֶן לְעֵתִיד
לְבוֹא, וְזֶה הוּא הַנֶּהָר שֶׁרָאָה
יְחֻזְקָאֵל בְּנִבְוֹאָתוֹ. וְעַל כֵּן
אָמַר הַכָּתוּב (ישעיה י"א) כִּי
מְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת יְיָ
וְגו'. שְׂאוֹתֶם מִיָּם תְּמִיד
מִגְדָּלִים הַיְדִיעָה בְּעוֹלָם.

תִּגְנוּ רַבְּנָן כָּל גִּשְׁמָתָן שֶׁל
צְדִיקִים לְמַעַלָּה בְּעֵדֶן הֵן.
וְמֵה מִפְּהָ שִׁיּוֹרֵד מֵעֵדֶן יִשְׁנֵא
הַחֲכֵמָה בְּעוֹלָם, לְעוֹמְדִים בּוֹ
וְנִהְיִין מִהִנְאוֹתָיו וְכִסּוּפָיו,
עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בֵּינּוֹן
שֶׁהִנְשָׁמָה זוֹכָה לִיפְנֵים
בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעַלָּה.
מִיכָא"ל הַשֵּׁר הַגָּדוֹל הוֹלֵךְ
עִמָּה וּמְקַדֵּים לָהּ שָׁלוֹם.

תָּא חַיֵּי, כִּד יוֹמִין דְּבַר נֶשׁ
אַתְקִימוּ בְּדַרְגִּין
עַלְאִין, אַתְקִיִּים בַּר נֶשׁ
בְּעַלְמָא. בֵּינּוֹן דְּלֹא אַתְקִיִּים
בְּדַרְגִּין עַלְאִין, נְפָקִי וְנַחְתִּי
לְתַתָּא עַד דְּקָרִיבוּ לְהֵאִי
דְּרָגָא דְּמוֹתָא שְׂרִיא בֵּיהּ,
וְכַדִּין נְטִיל רִשׁוֹ לְאַפִּיק
נִשְׁמַתָּא וְטָאֵס עַלְמָא בְּזַמְנָא
חָדָא וְנְטִיל נִשְׁמַתָּא וְסָאִיב
לֵיהּ לְגוּפָא וְאַשְׁתָּאֵר
מִסָּאֲבָא. זַכָּאִין אֵינּוֹן
צְדִיקָא דְּלֹא אִסְתָּאֲבוּ וְלֹא
אַשְׁתָּאֵר בְּהוּ מִסָּאֲבוּתָא.

וְתָא חַיֵּי בְּאַמְצָעוֹת
דְּרַקִּיעָא אַתְקַטֵּר חַד
אוֹרְחָא קְסִטְרִירָא וְאִיהוּ
חַוְיָא דְּרַקִּיעָא דְּכָל כְּכַבִּין
דְּקִיקִין כְּלָהוּ קְטִירִין בֵּיהּ
וְקִיִּימֵי בֵּיהּ תִּלְיֵי תִּלְיֵין,
וְאֵינּוֹן מִמֶּנּוּ בְּסִתִּירוֹ (ס"א)
בְּסִתִּירוֹ) עוֹבְדֵי בְּנֵי עַלְמָא.

מִלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת תִּמְהִים בּוֹ
 וְשׂוֹאֲלִים עָלֶיָּהּ (שיר השירים א)
 מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר. מִי
 זֹאת עוֹלָה בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים
 מִהַגּוֹף הַחֶרֶב שְׂדוּמָה לְהֵבֵל
 דְּכַתִּיב, (תהלים קמד) אָדָם
 לְהֵבֵל דָּמָה. הוּא מְשִׁיב
 וְאוֹמֵר (שיר השירים ו) אַחַת הִיא
 יוֹנְתֵי תַמְתֵּי, אַחַת הִיא
 מְיוֹחֶדֶת הִיא. אַחַת הִיא
 לְאִמָּה, לְאִמָּה זֶה הִיא כִּסֵּא
 הַכְּבוֹד שֶׁהִיא אִם לְנִשְׁמָה
 וַיּוֹלְדֵת לָהּ שְׁנַנְזָרָה מִמֶּנָּה.
 רְאוּהָ בְּנוֹת וַיֵּאשְׁרוּהָ. אֵלּוּ
 שְׂאֵר הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁהֵן בְּמַעֲלָתָן
 לְמַעֲלָה וְהֵם הַנְּקָרְאוֹת בְּנוֹת
 יְרוּשָׁלַיִם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הֵא
 חֲזַרְנָא עַל מַה דְּאִמְרֵן אֵלּוּ
 נְקָרְאוֹת בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם,
 וְהֵאחֲרוֹת נְקָרְאוֹת בְּנוֹת
 לוֹט. רְאוּהָ בְּנוֹת וַיֵּאשְׁרוּהָ.
 שְׂאֵר הַנְּשֻׁמוֹת מְשֻׁבְּחוֹת לָהּ,
 וְאוֹמְרוֹת שְׁלוֹם בּוֹאֵךְ.
 מְלָכוֹת וּפְלֻגָּשִׁים, מְלָכוֹת
 אֵלּוּ הָאֲבוֹת שֶׁהֵם מְלָכוֹת.

כְּגוֹוֶנָא דָּא כְּמָה חֲבִילֵי
 טְהִירִין נְפִיקֵי
 לְעֵלְמָא מֵהֵא חוּיָא עֲלָאָה
 קְדַמָּאָה דְּאִתְפֹּתָא בֵּיה אָדָם,
 וְכִלְהוּ מִמֶּנּוּ בְּסִתְרוֹ עוֹבְדֵי
 (דף קכה ע"ב) עֲלְמָא, וּבְגִין כֶּף
 אֲתִי בַר נֶשׁ לְאִתְדַכָּאָה,
 מְסִייעִין לִיה מְלַעֲיָלָא,
 וְסִינְעָא דְּמֵאֲרִיה סַחֲרָא לִיה
 וְאִסְתַּמַּר וְאִקְרִי קְדוּשׁ.
 אֲתִי בַר נֶשׁ לְאִסְתַּאבָּא,
 כְּמָה חֲבִילִין טְהִירִין
 אֲזַדְמֵנוּ לִיה. וְכִלְהוּ (סַחֲרָו)
 שְׂרִיין בֵּיה וּמְסַחֲרִין לִיה
 וּמְסַאבִּין לִיה וְאִקְרִי טָמָא,
 וְכִלְהוּ אֲזִלִּי וּמְכַרְזִי קַמִּי,
 טָמָא טָמָא כְּמָה דְּאִתְ אִמַר,
 (ויקרא יג) וְטָמָא טָמָא יִקְרָא.
 וְכִלְהוּ קְטִירִין בְּהֵהוּא חִיּוּיָא
 קְדַמָּאָה וְסִתְרִין בְּכִמָּה
 עוֹבְדֵי עֲלְמָא.

וּפְלֻגָּשִׁים, הֵן גִּירֵי הַצֶּדֶק.
 כּוֹלֵם מִשְׁבָּחוֹת וּמִקְלָסוֹת
 אוֹתָהּ עַד שֶׁנִּכְנְסַת לְמַעְלָה,
 וְאִזִּי הַנְּשָׁמָה בְּמַעְלָתָהּ
 וּמִתְקַיֵּימָא אַרְיכוֹת הַיָּמִים
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וְאַבְרָהָם
 זָקֵן בָּא בַּיָּמִים. נִכְנָס
 בְּאַרְיכוֹת הַיָּמִים לְעוֹלָם
 הַבָּא.

רַבִּי אָבָא סָבָא קָם עַל רַגְלוֹי
 וְאָמַר, מְנוּחָה וְשָׁלוֹם גְּרָמִין
 יְהֵא לָךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 יוֹחָאי דְהַזְוֵרַת עֶטְרָה
 לְיוֹשְׁנָהּ. דְתַנִּינָן בְּמִתְנִיתָא
 קַדְמָאָה דְכִיּוֹן שְׁהַנְּשָׁמָה
 הִיא בְּתַשְׁלוּמָה בְּאַתְרַּ
 עֲלָאָה (לְזַמְנָא בְּתָרָא עֲלִין) לָא
 תְּבֵאת לְגוֹפָא, אָלָא
 אֶתְבְּרִיאֵן מְנָה נְשָׁמֵי אַהֲרַנִּין
 דְנִפְקֵי מְנָה וְאִיהִי אֶשְׁתְּאַרְת
 בְּקִיּוּמָא, עַד דְאַתָּא רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְדַרְשׁ וּמָה
 אִם בְּעוֹלָם הַזֶּה שְׁהוּא הֶבֶל
 וְהַגּוֹף שְׁהוּא טְפָה סְרוּחָה
 נִכְנְסַת בּוֹ אוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ
 אֲזִלִּי מִטְּבָרְיָא לְלוּד.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק תְּוֹוְהֵנָּא עַל
 הַהוּא רָשָׁע דְּבַלְעָם דְּכָל
 עוֹבְדוֹי דְהַהוּא רָשָׁע הוּוּ
 מִסְטָרָא דְמִסְאָבָא. וְהָכָא
 אוֹלִיפְנָא רְזָא חָדָא, דְּכָל
 זִינֵי נְחֻשְׂיָא דְעֵלְמָא פְּלָהוֹן
 מִתְקַטְרָן וְנִפְקִין מֵהַהוּא נְחֻשׁ
 קַדְמוֹנִי דְאִיהוּ רוּחַ מִסְאָבָא
 מְזוּהָמָא, וּבְגִין כֶּךָ כָּל
 חֲרָשִׁין דְעֵלְמָא אֶקְרוּן עַל
 שְׁמָא דָּא נְחֻשִׁים (וְעַקְרָבִים)
 וְכִלְהוּ מֵהַאי סְטָרָא נִפְקֵי.
 וּמֵאַן דְאַתְמַשְׁךְ בְּהַאי, הָא
 אֶסְתָּאב.

וְלָא עוּד אָלָא דְבַעֵי
 לְאֶסְתָּאבָא בְּגִין
 לְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ הַהוּא סְטָרָא
 דְרוּחַ מִסְאָבָא. דְהָא תַנִּינָן
 כְּגוּוֹנָא דְאַתְעַר בַּר נֶשׁ הָכִי

לְעֵתִיד לָבֵא שְׂיִצְרְפוּ בּוֹלָם
וַיְהִי־הַגּוֹף מוֹבָחָר בְּקִיּוּם
וְתִשְׁלוּם יוֹתֵר, אִינוּ דִין
לְהַכְנִס אוֹתָהּ הַנְּשֻׁמָּה בּוֹ
בְּכֹל הַתְּשׁוּלוּמִין וְהַעֲלוּיִין
שָׁבָה.

אָמַר רַבִּי אֲחָא אוֹתָהּ
הַנְּשֻׁמָּה (בוֹ בְּכֹל הַתְּשׁוּלוּמִין וְהַעֲלוּיִין
שָׁבָה) מִמָּשׁ וְאוֹתוֹ הַגּוֹף מִמָּשׁ
עֵתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַעֲמִידֵן בְּקִיּוּמָן לְעֵתִיד
לָבֵא, אֲבָל שְׁנֵיהֶם יִהְיוּ
שְׁלָמִים בְּתִשְׁלוּם הַדַּעַת
לְהַשִּׁיג מַה שְׁלֹא הַשִּׁיגוּ
בַּעוֹלָם הַזֶּה:

וְאֲבָרְהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְגו'.
רַבִּי בּוֹ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
(בְּאוֹתָם הַיָּמִים) בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם
שֶׁהוּא יָמִים, וְלֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה
שֶׁהוּא לֵילָה. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב
בְּאוֹתָם הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם יָמִים
בְּאוֹתָם הַהֲנָאוֹת וְהַכְּסוּפִין
שֶׁהוּא נוֹחַל: וַיִּי בִּרְךְ אֶת
אֲבָרְהָם בְּכֹל. בְּאוֹתוֹ
הַמְּשָׁרָה (נ"א הַמַּעֲשֵׂר) שְׁנַתָּן לוֹ

נָמִי אֲמַשִּׁיךְ עֲלֵיהָ מְלַעֲיָלָא,
אִי אִיהוּ אַתְעַר בְּסִטְרָא
דְּקְדוּשָׁה אֲמַשִּׁיךְ עֲלֵיהָ
קְדוּשָׁה מְלַעֲיָלָא וְאַתְקַדְּשׁ.
וְאִי אִיהוּ אַתְעַר בְּסִטְרָא
דְּמִסְתָּאבָא הָכִי אֲמַשִּׁיךְ עֲלֵיהָ
רוּחַ מִסְתָּאבָא וְאַסְתָּאב. דְּהָא
אַתְמַר עַל מַה דְּתַנִּינָן אֶתִּי
בַר נָשׁ לְאַסְתָּאבָא מִסְתָּאבִין
לֵיהָ.

בְּגִין כֶּךָ הֵהוּא רָשַׁע
דְּבַלְעָם, בְּגִין
לְאַמְשַׁכָּא עֲלֵיהָ רוּחַ מִסְתָּאבָא
מֵהֵהוּא נַחֵשׁ עֲלָאָה, הָוָה
אַסְתָּאב בְּכֹל לֵילֵיָא
בְּאַתְנִיָּה, וְהָוָה עָבִיד עֲמָה
עוֹבְדֵי אִישׁוֹת בְּגִין
לְאַסְתָּאבָא וְלְאַמְשַׁכָּא עֲלֵיהָ
רוּחַ מִסְתָּאבָא, וְכַדִּין עָבִיד
חֲרָשׁוּי וְעוֹבְדוּי.
וְשִׁירוֹתָא דְּעוֹבְדוּי הָוִי

הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁמוֹ,
שֶׁהִיא אוֹת ה"א, שָׁבוּ נִבְרָא
הָעוֹלָם.

וּתְנִיָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
מִטְטְרוֹן שַׁר הַפְּנִיִם שֶׁהוּא
נֶעַר עֶבֶד מֵרַבּוֹ הָאָדוֹן
הַמוֹשֵׁל עָלָיו, מְמוּנָה עַל
הַנְּשֻׁמָּה בְּכָל יוֹם לְהַסְפִּיק
לָהּ מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁנֶּעְצְמוֹת,
וְהוּא עֲתִיד לְמִיסַב חוֹשְׁבֵן
פְּתִיקָא בְּבֵתֵי קַבְרֵי מִן דְּוִמָּה
וְלֹאֲחֻזָּאָה לִיהַּ קַמֵּי מְאָרִיָּה,
וְהוּא זְמִין לְמַעְבַּד חָמִיר
הֵהוּא גְרָמָא תַּחֲוֹת אַרְעָא
לְתַקְנָא לְגוֹפִיָּיא וּלְקִיּוּמָא
לוֹן בְּשִׁלְיֻמוֹתָא דְגוֹפָא בְּלֹא
נִשְׁמָתָא (בְּזַמְנָא) דְקוֹדֶשָׁא
בְּרִידָא הוּא יִשְׁדַּר לָהּ
לְאַתְרָהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּאוֹתָהּ
שָׁעָה מַה בְּתִיב, וַיֹּאמֶר
אֲבָרְהָם אֵל עֲבָדוֹ זֶקֶן בֵּיתוֹ
הַמוֹשֵׁל וְגו'. מַהוּ אֵל עֲבָדוֹ,
אִי בְּחֻכְמָתָא דָּא נִסְתַּבֵּל
מַהוּ אֵל עֲבָדוֹ. אָמַר רַבִּי

נָטִיל נְחָשׁ מֵאִינוֹן חוּיִין
וְקָטִיר לִיהַּ קַמִּיָּה וּבִזְעַ
(דף קכז) רִישִׁיָּה וְאַפִּיק לִישְׁנִיָּה
וְנָטִיל עֲשָׁבִין יְדִיעֵן וְאוֹקִיד
כָּלֹא וְעֵבִיד מִנִּיָּה קְטָרְתָא
חָדָא, לְבַתֵּר נָטִיל רִישָׁא
דֵּההוּא חוּיָא וּבִזְעַ לִיהַּ
לְאַרְבַּע סְטָרִין וְעֵבִיד מִנִּיָּה
קְטָרְתָא אַחֲרָא.

וְעֵבִיד עֲגוּלָא חַד, וְהוּהוּ
אָמַר מְלִין וְעֵבִיד
עוֹבְדִין אַחֲרָנִין, עַד
דְּאִמְשִׁיךְ עֲלִיָּה רוּחִין
מִסְּאֲבִין, וְאוֹדִיעִין לִיהַּ מַה
דְּאִצְטָרִיךְ, וְעֵבִיד בְּהוּ
עוֹבְדוּי כְּפּוּם מַה דְּאִינוֹן
יְדַעֵי מִסְטָרָא דֵּההוּא חוּיָא
דְּרַקִּיעָא. מִתְּמָן אֲתַמְשִׁיךְ
בְּעוֹבְדוּי וְחַרְשׁוּי עַד
דְּאִמְשִׁיךְ עֲלִיָּה רוּחַ מֵהֵהוּא
נְחָשׁ קַדְמָתָא.

נְהוֹרָאֵי לֹא נִסְתַּכְּל אֱלֹא
בְּמָה שֶׁאָמַר עֲבָדוֹ, עֲבָדוֹ שֶׁל
מְקוֹם. (זָקֵן בֵּיתוֹ) הַקְּרוֹב
לְעַבְדוּתוֹ, וּמֵאַן אִיהוּ, זֶה
מִטְטְרוֹן כְּדָקְאֶמְרוֹן, דְּאִיהוּ
עֲתִיד לְיַפּוֹת לְגוֹף בְּבִתִּי
קַבְרִי.

הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֹּאמֶר
אֲבָרְהָם אֶל עֲבָדוֹ, זֶה
מִטְטְרוֹן עֲבָדוֹ שֶׁל מְקוֹם.
(קַפָּא א זָקֵן בֵּיתוֹ, שְׁהוּא תַחֲלַת בְּרִיּוּתוֹ
שֶׁל מְקוֹם. הַמוֹשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ, שְׁנַתֵּן לוֹ
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְמַשְׁלָה עַל כָּל
עֲבָאוֹתָיו.)

וְתֵאנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַב, כָּל
עֲבָאוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ עֶבֶד
נוֹמְלִים אוֹר וְנִהְיִין מְזִיו
הַנְּשָׁמָה, דְּתֵאנָא אוֹר
הַנְּשָׁמָה לְעוֹלָם הַבָּא גְּדוּל
מְאוּר הַכֶּסֶּא. וְהָא מְהַכְּסֵא
נְטִלָה הַנְּשָׁמָה. אֱלֹא זֶה לְפִי
הֶרְאוּי לוֹ וְזֶה לְפִי הֶרְאוּי לוֹ.
רַב נִחְמָן אָמַר גְּדוּל מְאוּר
הַכֶּסֶּא מִמֶּשׁ דְּכְּתִיב, (יחזקאל
א) דְּמוֹת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו

וּמֵהֶכָּא הוּא יִדַּע יְדִיעָן
וְחֻרְשִׁין וְקוֹסְמִין.
וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב וְלֹא הִלְךְ
כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאָת
נְחָשִׁים, נְחָשִׁים וּדְאִי,
וְעִקְרָא וְשִׂרְשָׁא בְּמִסְאָבוּתָא
אִיהוּ כְּמָה דְּאֶתְמַר, וּלְבַתֵּר
שִׁירוּתָא דְּכֻלָּא לָאו אִיהוּ
אֱלֹא בְּנַחֲשׁ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲמַאי כָּל
זֵינִי חֻרְשִׁין וְקוֹסְמִין
לָא אֲשַׁתְּכַחוּ אֱלֹא בְּנִשְׂיָא.
אָמַר לִיָּה הֵכִי אוֹלִיפְנָא
מִדְּאֶתָא נְחָשׁ עַל חוּהַ הַטִּיל
בָּהּ זוּהַמָּא, בָּהּ אֲטִיל וְלֹא
בְּבַעֲלָהּ. אָמַר הֵכִי הוּא
וּדְאִי, אֶתָּא רַבִּי יוֹסִי
וּנְשָׁקִיָּה לְרַבִּי יִצְחָק, אָמַר
כְּמָה זְמַנִּין שְׁאִילְנָא הָאִי
מְלָה וְלֹא זְכִינָא בָּהּ אֱלֹא
הַשְׁתָּא.

מִלְמַעְלָה, מֵאֵי עָלְיוֹ עַל
זָהָרוֹ.

וּבְשֵׁהוּא הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת
שְׁלִיחוּתוֹ כָּל צְבָאוֹתָיו
וְהַמְרַכְבֵּה שֶׁלּוֹ נִזְוָנִין מֵאוֹתוֹ
הַזֹּהָר. הִדָּא הוּא שֶׁהִנְשָׂמָה
אוֹמֶרֶת לוֹ (דְּבַתִּיב) שִׁים נָא
יְדֶךָ, כְּלוֹמֵר סִיעָתְךָ, תַּחַת
יְרֻכִי, זֶהוּ אֹר הַנְּשַׁפֵּעַ מִן
הַנְּשָׂמָה עֲלֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי שְׁלוֹם
כִּדְ קַבְלָנוּ בְּשַׁעֲהַ שְׁזָה הוֹלֵךְ
בְּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל מְקוֹם,
קוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא מִנִּיעַ כָּל
צְבָאוֹתָיו שֶׁל מַעְלָה בְּאוֹת
אַחַת מִשְׁמוֹ. אָמַר רַב הוֹנָא
כִּדְ יְרֻכִי בְּגִימְטְרִיא ר"ם.
כְּלוֹמֵר הַנְּשָׂמָה אוֹמֶרֶת שִׁים
נָא יְדֶךָ סִיעָתְךָ תַּחַת מַעְלָתוֹ
שֶׁל רָם וְנִשְׂא הַמוֹשֵׁל עַל
הַכֹּל וְלֹאֲחֵר שְׂצוּהַ סִיעַת
עָלְיוֹנִים תַּחַת יָדוֹ אֲנִי
מִשְׁבִּיעֶךָ שְׁבוּעָה גְדוֹלָה בּוֹ.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֱלֹהֵי
הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ. הוּאֵיל

אָמַר לִיָּה כָּל הַנִּי עוֹבְדִין
וְכָל מַה דִּידַע בְּלָעָם
מֵאֵן אֲתֵר אוֹלִיף לִיָּה. אָמַר
לִיָּה מֵאֲבוֹי. אָבֵל בְּאִינוֹן
הַרְרִי קָדָם דְּאִיָּהוּ אָרֶץ קָדָם
אוֹלִיף כָּל חַרְשִׁין וְכָל זִינֵי
קוֹסְמִין. (שְׁמוֹת קִיב) בְּגִין
דְּבְּאִינוֹן טוֹרֵי אִינוֹן מִלְּאֲכִי
עוֹזָא וְעוֹזָא"ל, דְּאֲפִיל לֹון
קוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא מִן שְׁמִיא
וְאִינוֹן קְטִירִין בְּשֶׁלְשָׁלֵּאִי
דְּפֶרְזָלָא וְאוֹדִיעִין חַרְשִׁין
לְבַנֵּי נִשְׂא, וּמִתְמָן הוּוּ יְדַע
בְּלָעָם כְּמָה דְּאֵת אָמַר מִן
אָרֶם יִנְחֵנִי בְּלָק מְלָךְ מוֹאֵב
מֵהַרְרֵי קָדָם.

אָמַר לִיָּה וְהָא פְתִיב וְלֹא
הֶלֶךְ כְּפַעַם בְּפַעַם
לְקִרְאָת נְחָשִׁים וַיִּשֶׁת אֶל
הַמְדַבֵּר פָּנָיו. אָמַר לִיָּה,
סֵטְרָא תַתָּאָה דְּאֵתִיא מְרוּחַ

וְאָמַר בֵּינִי שֶׁהוּא הַכֹּל, לָמָּה
נֶאֱמַר אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהוּא אָדוֹן עַל
הַכֹּל, בְּבֵת אַחַת וּבְרַגַע
אֶחָד הוּא מַנִּיעַ לְכֹל וְכֹל
כְּאִין נִגְדוּ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר
עַל שְׁתֵּי אֹתִיּוֹת מִשְׁמוֹ
לְהוֹרוֹת שֶׁהוּא הַכֹּל וְאִין
אַחַר בְּלִתּוֹ:

וְאִשְׁפִּיעַךְ בֵּינִי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ. אָמַר רַב הוֹנָא
וְאִי הוֹינָא עִמָּהוֹן דְּמֵאֲרִי
מִתְנִיתָא כִּד גִּלּוּ רְזָא דְנָא
לָא אִיפְרָשְׁנָא מִנְהוֹן הַכִּי,
דְּהָא אָנָּא חֲזִי עִמִּיקִין סְגִיִּין
בְּפּוּמֵיהוֹן דְּגִלּוּ וְלָא אִתְחַזְּיִין
לְכֹל אִינִישׁ. תָּא חֲזִי, שְׁבוּעַת
קִיָּמָא דָּא אֹמֵי לָהּ נְשֻׁמָּתָא
דְּכִתִּיב אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה
לְבָנִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מִהֲכָא
מִשְׁמַע שֶׁהוּא אֵיל וְאַתָּה הוּלֵךְ
בְּשְׁלִיחוֹת זֶה לֹא תִקַּח אִשָּׁה
לְבָנִי, כְּלוּמַר שֶׁלֹּא תִקַּח גּוֹף
לְבָנִי (ד"א לְבַנְיָיִנִי) לִיכְנִים

מִסָּאָבָא דְלְעִילָא, הוּא רוּחַ
מִסָּאָבָא דְשְׁלִיט בְּמַדְבְּרָא
כִּד עֲבָדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יַת
עַגְלָא בְּגִין לְאַסְתָּאָבָא
בְּהַדְיָה דְדֵאִיהוּ תַתָּאָה,
וּבְכֻלָּא (דף קכז ע"ב) עֶבֶד חֲרָשׁוּי
בְּגִין דְיִכּוּל לְאַעְקָרָא לֹון
לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא יְכִיל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָאִי דְאָמַרְתָּ
בְּקַדְמִיתָא דְכִד נַחֲשׁ
אַתָּא עַל חוּה אֲטִיל בְּה
זוּהָמָא שְׁפִיר, אָבֵל הָא
תְּנִינָן דְכִד קָאִימוּ יִשְׂרָאֵל
עַל טוּרָא דְסִינַי פְּסַק מִנִּיּהוּ
זוּהָמָא. יִשְׂרָאֵל דְקָבִילוּ
אוּרִייתָא פְּסַק מִנִּיּהוּ
זוּהָמָא, אָבֵל שָׂאָר עִמִּין
עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכָבִים
וּמַזְלוֹת דְלֹא קָבִילוּ
אוּרִייתָא לָא פְּסַקָא זוּהָמָא
מִנִּיּהוּ.

בְּגוֹף אַחַר בְּגוֹף זָר בְּגוֹף
שְׂאִינוּ רְאוּי לּוֹ, אֲלֵא בְּהֵוֹא
מִמֶּשׁ שֶׁהוּא שְׁלִי, בְּהֵוֹא
מִמֶּשׁ שֶׁיִּצְאָתִי מִמֶּנּוּ, הֲדָא
הוּא דְכֻתִּיב כִּי אִם אֵל אֲרֻצֵּי
וְאֵל מוֹלְדֵתִי תִלְדֵּךְ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַהוּ וְלִקְחָתָּ
אִשָּׁה לְבָנִי לְיִצְחָק. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק אוֹתוֹ הַגּוֹף שֶׁנֶּעְצָמָעַר
עִמִּי בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְלֹא הָיָה
לוֹ הַנְּאָה וְכִסּוּף בּוֹ מִפְּנֵי
יִרְאַת קוֹנוֹ, אוֹתוֹ הַגּוֹף מִמֶּשׁ
תִּקַּח לְיִצְחָק עִמּוֹ בְּהֵאִי
שְׂמִיחַת הַצְּדִיקִים. לְיִצְחָק
עִמּוֹ בְּשְׂמִיחַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, לְיִצְחָק עִמּוֹ דְעַכְשָׁיו
עַת שְׂחוּק בְּעוֹלָם הֲדָא הוּא
דְכֻתִּיב, (תהלים קכו) אֵז וּמָלֵא
שְׂחוּק פִּינוּ וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר יִצְחָק
הָא שְׂמַע אֵין מְלַאךְ אַחַד
עוֹשֶׂה אֲלֵא שְׁלִיחוֹת אַחַד,
וְלֹא ב' שְׁלִיחוֹת בְּבֵת אַחַת.
וְתַנְיָא אָמַר רַבִּי אַבְא מְלַאךְ
אַחַד אֲשֶׁר קָסַת הַסּוּפֵר

אָמַר לִיָּה שְׂפִיר קְאָמַרְתָּ,
אָבֵל תָּא תְּחִי,
אוֹרֵייתָא לָא אֶתְיִיהִיבַת
אֲלֵא לְדְכוּרֵי דְכֻתִּיב, (דברים ד)
וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה
לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּהָא נָשִׁי
פְּטִירִין מִפְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא.

וְעוֹד דְּאֶהְדְּרוּ כְּלָהוּ
לְזוּהַמָּתָן כְּקַדְמֵיתָא
בְּתַר דְּחָטוּ, וְאֶתְתָּא קְשִׁיא
לְאֶתְפָּרְשָׁא זוּהַמָּא מִנָּה יִתִּיר
מִגְּבָרָא. וּבְגִין כֶּף אֶשְׁתַּכְּחוּ
נָשִׁין בְּחַרְשִׁיא וּבְזוּהַמָּא דָּא
יִתִּיר מִגּוּבְרִין. דְּהָא נָשִׁיא
מִסְטָרָא דְשְׂמָא לָא קָא אֶתְיִין
וְאֶתְדַבְּקוּ בְּדִינָא קְשִׁיא,
וּסְטָרָא דָּא אֶתְדַבְּק בְּהוּ
יִתִּיר מִגּוּבְרִין כְּמָה דְּאֶתְמַר
בְּגִין דְּאֶתְיָא מִסְטָרָא דְּדִינָא
קְשִׁיא, וְכֹלָא אֶתְדַבְּק וְאֶזִּיל
בְּתַר זִינִיָּה.

בְּמַתְנֵי עֵתִיד לְהַרְשִׁים כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד עַל מַצָּחוֹ,
 וְלְאַחַר בֶּן הַיֶּשֶׁר הַגָּדוֹל הוֹלֵךְ
 לְתַקֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 וְלְהַעֲמִידוֹ לְקַבֵּל נִשְׁמָתוֹ,
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב הוּא יִשְׁלַח
 מִלְּאֲכוֹ לְפָנֶיךָ וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה,
 מֵאִי לְפָנֶיךָ לְפָנֶי שְׁלִיחוֹתֶיךָ.
 רַבִּי (אֶלְעָזָר) אֵלֶּיְעוֹר אֲזִל
 לְמַחְמֵי לְרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְבַאי
 רַבִּינָה, וְהָהוּא יוֹמָא רִישׁ
 יִרְחָא הוּהוּ, כִּד מָטָא גַבִּינָה
 אָמַר לִיה לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבּוּ.
 אָמַר לִיה לָאו עַל כֶּךָ
 אָמַרְתָּ. אֵלָּא אֲנָא חָמִי
 בְּאַנְפִּיךָ דְּמִלָּה חֲדָתָא אִית
 גַּבְךָ מֵאִינוּן עֲמִיקִים דְּאַתָּ
 עֵתִיד לְמַתְבַּע.

אָמַר לִיה, חֲמִינָא הָאִי אֹר
 הָרַא שׁוֹן דְּמִטְלָנוּי עֲשָׂרָה
 וּבְעֲשָׂרָה נְטִיל, וּבְרִזָּא
 דְּעֲשָׂרָה נְהִיג לְכַלָּא,
 וּבְאַתּוּתָא דְּעֲשָׂרָה עָבִיד
 עוֹבְדוּי. וְתַאנָּא עֲשָׂרָה
 פְּתָקִין עֲשָׂרָה מִפְּתָחִין דְּבִי

תָּא חַי, דְּהָכִי הוּא כְּמָה
 דְּאִמִּינָא, דְּבִלְעָם הוּהוּ
 אֶסְתָּאב בְּקַדְמִיתָא בְּגִין
 לְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ רוּחָא
 מְסֻאָבָא. כְּגִוּוּנָא דָּא אֶתְתָּא
 בְּיוֹמֵי דְּמְסֻאָבוֹ דִּילָהּ אִית
 לִיה לְבַר נָשׁ לְאַסְתְּמָרָא
 מְנָה, בְּגִין דְּבְרוּתָּ מְסֻאָבָא
 אֶתְדִּבְקַת וּבְהָהוּא זְמָנָא אִי
 אִיהִי תַעֲבִיד חֲרָשִׁין אֶצְלָחוּ
 בִּידְהָא יִתִּיר מְזֻמְנָא אַחֲרָא,
 דְּהָא רוּחַ מְסֻאָבָא שְׂרִיא
 עִמָּה, וְעַל דָּא בְּכָל מַה
 דְּקָרִיבֵת אֶסְתָּאב, כָּל שְׁפִין
 מֵאֵן דְּקָרִיב בְּהָדָה. זְכָאִין
 אִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא יְהִיב לֹון אֹרִייתָא
 וְאָמַר לֹון (וִיקְרָא י"ח) וְאֵל אִשָּׁה
 בְּנִדַת טְמֵאָתָהּ לֹא תִקְרַב
 לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ אֲנִי יי.
 אָמַר לִיה הָאִי מֵאֵן

קֶצְרִי בִידוּי, וּפְתִקִּין עֲשָׂרָה
נְטִיל בְּגִינְתָא דְעָדָן
לְאַתְקִנָא אַרְעָא עַל גּוּפִיהוֹן
דְּצַדִּיקָיָא.

אָמַר לִיה אֱלִיעֶזֶר בְּרִי חֲמִית
הָיִית יִתִיר מִמְּלֶאכָא קִדִּישָׁא
דְּעֵלְמָא, בְּעֲשָׂרָה אֶתְבְּרִי,
בְּעֲשָׂרָה אֶתְנַהֲיִנּוּ. בְּעֲשָׂרָה
כְּרִסִּיָא קִדִּישָׁא, בְּעֲשָׂרָה
אוּרִינְתָא, הוּא בְּעֲשָׂרָה
מִטְּלָנוּי, בְּעֲשָׂרָה עֲלָמִין
עֲלָאִין (בְּעֲשָׂרָה) וְחַד עֲלָאָה עַל
כָּלָא בְּרִיף הוּא.

וַאֲיִמָּא לָךְ מְלָה דְעֵתִיָּה
דְּמֵאֲרִי דְמִתְנַיִתָא הָוָה בְּהֵאִי
מַה כְּתִיב וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה
גְּמֻלִים מִגְּמֻלֵי אֲדֹנָיו וַיִּלְךְ.
אָמַר לִיה רַבִּי זְכִינָא
לְפָסוּקָא דָּא, אֲבָל וְכָל טוֹב
אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ מַהוּ. אָמַר לִיה
הוּא שְׁמִיָּה דְמֵאֲרִיָּה דְאֲזִיל
גְּבִי לְאַעְלָא לִיה וּלְאַנְהָנָא
(וּלְאַנְנָא) לִיה, אָמַר דָּא וְדָאִי
הוּא כִּי שְׁמִי בְּקֶרְבּוֹ.

תַּנּוּן אָמַר רַבִּי אַבְהוֹ תָּא חַזִּי,

דְּאַסְתַּכַּל בְּצַפְצוּפוּי דְעוּפִי
אַמַּאי אֶקְרִי נַחֲשׁ. אָמַר לוֹ
דְּהָא מִהֵהוּא סְטָרָא קָאֲתִי
דְרוּחַ מְסֻאָבָא שְׂרִיא עַל
הֵהוּא עוּפָא (דף קכז ע"א) וְאוּדַע
מְלִין בְּעֵלְמָא. וְכָל רוּחַ
מְסֻאָבָא בְּנַחֲשׁ אֶתְדַבְּקוּ
וְאַתְיִין לְעֵלְמָא וְלִית מֵאֵן
דִּישְׁתְּזִיב מִנִּיה בְּעֵלְמָא,
דְּהָא אִיהוּ אֲשֶׁתֶּכַח עִם
כָּלָא, עַד זְמָנָא דְזָמִין
קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאַעְבְּרָא
לִיה מִעֵלְמָא כְּמַה דְאַתְמַר
דְּכְתִיב, (ישעיה כד) בַּלַּע הַמּוֹת
לְנֹצַח וּמָחָה יִי אֱלֹהִים דְּמַעָּה
מִעַל כָּל פָּנִים וְגו'. וְכְתִיב,
(זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה
אֲעִבִיר מִן הָאָרֶץ וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲבָרְהָם
יָדַע בְּתַהֲיָא מְעֵרְתָא
סִימְנָא, וְלִבִּיה וְרַעוּתִיה תַּמָּן

מֵאֵן דִּידַע שְׁמִיָּה עַל בּוֹרִייהָ,
יָדַע דִּהוּא וּשְׁמִיָּה חַד הוּא,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁמִיָּה
חַד דְּכַתִּיב, (זכריה ד) " אֶחָד
וְגו' (בְּלֵהוּ) בְּלוֹמַר הַשֵּׁם וְהוּא
אֶחָד.

אָמַר רַבִּי אָבָא אֵיךְ
לְאַסְתִּכְּלָא בְּפִרְשָׁתָא דָּא:
וַיְבַרְךְ הַגַּמְלִים מְחוּץ לְעִיר
אֵל בְּאֵר הַמַּיִם. אָמַר רַבִּי
אָבָא מְחוּץ לְעִיר, דָּא הוּא
בֵּי קַבְרֵי. אֵל בְּאֵר הַמַּיִם,
דְּתַנְיָא הַנִּקְדָּמִים בְּבֵתֵי
קַבְרֵי אוֹתָם שְׁנַשְׂאוּ וְנִתְּנוּ
בַּתּוֹרָה, דְּהָא תַנּוּן כְּשֶׁנִּכְנַס
אָדָם לְקַבֵּר מַה דְּשָׂאֵלוּ לִיהּ
תַּחֲלִילָה אִם קָבַע עֵתִים
לַתּוֹרָה דְּכַתִּיב, (ישעיה לג)
וְהָיָה אַמוֹנֵת עֵתְךָ וְגו'.
וּכְשִׁיעָא אֵינוּ דִּין (לְקִיָּמָם)
לְהַקְיָמָם בַּתַּחֲלָה.

אָמַר רַבִּי אָבָא לְעַת עָרַב
זְהוּ יוֹם שְׁשִׁי שְׁהוּא עָרַב
הַשַּׁבָּת שְׂאֵז הַזְּמַן לְקִיָּמָא
מִתְיָא, מַאי מִשְׁמַע דְּתַנּוּן
שִׁיתָא אֶלְפֵי שְׁנֵין הוּי

הָוָה, בְּגִין דְּמִקְדַּמַּת דְּנָא
עָאֵל לְתַמָּן וְחָמָא לְאָדָם
וְחָוָה טְמִירִין תַּמָּן. וּמָנָא הָוָה
יָדַע דְּאֵינוֹן הוּי. אֵלָּא חָמָא
דִּיּוֹקְנֵיהּ, וְאַסְתִּכְּלָא וְאַתְּפַתַּח
לִיהּ חַד פִּתְחָא דְּגַנְתָּא דְּעַדוֹן
תַּמָּן וְהָוָה דִּיּוֹקְנָא דְּאָדָם
הָוָה קָאִים לְגַבִּיָּתָא.

וְתָא חַיִּי כָּל מֵאֵן דְּאַסְתִּכְּלָא
בְּדִיּוֹקְנָא דְּאָדָם לָא
אַשְׁתְּזִיב לְעֵלְמִין מִמִּיתָה,
בְּגִין דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נֶשֶׁ
אַסְתִּלַּק מִעֵלְמָא חַמִּי לִיהּ
לְאָדָם וּבַהָהוּא זְמַנָּא מִית.
אַבְל אַבְרָהָם אַסְתִּכְּלָא בֵּיהּ
וְחָמָא דִּיּוֹקְנֵיהּ וְאַתְקִיָּים,
וְחָמָא נְהוּרָא דְּנִהִיר
בְּמַעְרְתָא וְחַד שְׂרָגָא דְּלִיקָ,
כְּדִין תְּאִיב אַבְרָהָם דִּיּוֹרֵיהּ
בַּהָהוּא אַתְרַ, וְלִבֵּיהּ
וְרַעוּתֵיהּ הָוָה תְּדִיר
בְּמַעְרְתָא.

עֲלֵמָא, וְהוּא אֶלְף הַשְּׁשִׁי
 שֶׁהוּא סִיּוּם הַכֹּל, וְהִינּוּ
 לַעַת עָרֵב, זְמַן סִיּוּם הַכֹּל.
 לַעַת צֵאת הַשְּׂוֹאֲבוֹת, אֵלּוּ
 הֵם תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים
 הַשְּׂוֹאֲבִים מִימֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה
 שֶׁהוּא עֵת לְצֵאת וּלְהַתְנַעַר
 מִן הָעֶפֶר.

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא עוֹד יֵשׁ
 לְדַעַת דִּתְנִין אוֹתָם
 הַמִּתְעַסְקִים לְדַעַת אֶת
 בּוֹרְאֵם בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנִשְׁמָתָם
 בְּתַשְׁלוּמָה לְעוֹלָם הַבָּא זְכוּ
 לְצֵאת מִשְׁבוּעוֹת הַנְּשָׁמָה
 הוֹלֵךְ לְדַעַת מִי הוּא גּוֹפֶה
 מִמֶּשׁ וּמֵאִי הוּא. הִנֵּה אָנֹכִי
 נֹצֵב עַל עֵינֵי הַפְּסִים אֶף עַל גַּב
 שְׁתַּלְמִיד חָכֵם הוּא הוֹלֵךְ
 אַחֵר הַתְּשֻׁלוּם, דְּכַתִּיב וְהָיָה
 הָעֲלָמָה הַיּוֹצֵאת לְשָׂאוֹב
 וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ הַשְּׁקִינִי נָא
 מֵעַט מִיָּם מִבְּדָךְ אֲמֹר לִי
 רְמוֹז יְדִיעָתוֹ מִמָּה שֶׁהַשְּׁגָתָה.
 וְאָמַרְהָ אֵלַי גַּם אֶתָּה שְׁתֵּה,
 אֶף אֶתָּה עֶבֶד (בְּמוֹד) כְּמוֹנִי

תָּא חַי, הַשְּׂתָא אַבְרָהָם
 בְּחֲכָמְתָא עֶבֶד בְּזִמְנָא
 דִּתְבַע קַבְרָא לְשָׂרָה, דִּהָא
 כִּד תְּבַע לָא תְּבַע לְמַעְרְתָא
 בְּהָהוּא זְמַנָּא, וְלֹא אָמַר
 דְּבַעֵי לְאַתְפְּרָשָׁא מִנִּיְהוּ.
 אֶלָּא אָמַר, תְּנוּ לִי אַחֲוִית
 קַבֵּר עִמָּכֶם וְאַקְבְּרָה מִתִּי
 מִלְּפָנַי. וְאִי תִימָא דְלֹא הָוָה
 עֶפְרוֹן תִּמְן. תִּמְן הָוָה,
 דְּכַתִּיב וְעֶפְרוֹן יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ
 בְּנֵי חֵת, וְאַבְרָהָם לָא אָמַר
 לִיָּה בְּהָיָא שְׁעָתָא כָּלוּם.
 אֶלָּא מַה דְּאָמַר לוֹן, אָמַר
 כְּמָה דְּכַתִּיב וַיְדַבֵּר
 אֶל בְּנֵי חֵת וְגו'. וְכִי סִלְקָא
 דְּעֵתָךְ דְּאַבְרָהָם בְּעָא
 לְאַתְקַבְרָא בִּינֵייהוּ בֵּין
 מְסֻאֲבִין אוּ דְתַאוּבְתִּיהָ הָוָה
 עִמָּהוֹן, אֶלָּא בְּחֲכָמָה עֶבֶד.
 וַיִּלְפִּינֵן (דף קכז ע"ב) אוֹרְחָ

וְלֹא נִתְחַלַּף לִי (על) יְדִיעַתְךָ
בִּידִיעַתּוֹ שֶׁל מְקוֹם בְּרוּךְ
הוּא, וְצָרִיךְ אֶתְּךָ לְהַשִּׁיג
שְׂאֵתָה נִבְרָא כְּמוֹנִי.

וְגַם לְגַמְלִיךָ אֲשֶׁאֵב, כְּלוֹמַר
יְדִיעַת הַשְּׁגָתִי שְׁלֹא הַשִּׁיגוֹ
סִיעַתְךָ, וַיְדַעְתִּי כִּי מַעֲלָה יֵשׁ
לִי עֲלֶיךָ וְהֵיטֵף נִבְרָא אֶתְּךָ
כְּזֵיו הַנְּתוּן אֶצְלֶךָ. אִם הוּא
אוֹמֵר סִמָּן זֶה יְהִי מְסוּר
בְּיָדֵי עַל כָּל דְּבָרִים אֵלוֹ,
וְאֲדַע שֶׁהֵיא הָאִשָּׁה הוּא
הַגּוֹף מֵאוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה
הַשְּׁבוּעָה שֶׁהַשְּׁבִיעַנִי:

וַיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה לְדַבֵּר
וְגו'. רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה בְּעוֹד שֶׁכָּל הָעֲנִינִים
הוּא רוֹצֵה לְנַסּוֹת עַל הַגּוֹף,
מֵאִי כְּתִיב וְהִנֵּה רַבְּקָה
יוֹצֵאת, זֶהוּ הַגּוֹף קְדוֹשׁ
שֶׁנִּתְעַסֵּק בְּדַבְרֵי תוֹרָה
וְכַתֵּת גּוֹפוֹ לְהַשִּׁיג וְלַדַּעַת
אֶת קוֹנוֹ. אֲשֶׁר יִלְדָה
לְבַתּוֹאֵל, אָמַר רַב יְהוּדָה
בְּתוֹ שֶׁל אֵל. בֶּן מְלָכָה, בֶּן

אֶרְעָא הָכָא בְּמָה דְעַבְד
אֲבָרְהָם, דְּהָא בְּגִין
דְּתַאוּבַתִּיה וְרַעוּתִיה הָוָה
בְּתֵיבָא מְעַרְתָּא, אִף עַל גַּב
דְּהָוָה תַּמָּן, לָא בְּעָא
לְמִשְׁאֵל לִיָּה מִיַּד הַהוּא
רַעוּתָא דְּהָוָה לִיָּה בְּמְעַרְתָּא,
וְשְׂאִיל בְּקַדְמִיתָא מַה דְּלָא
אֲצַטְרִיךְ לִיָּה לְאִינוּן אַחֲרָנִין
וְלָא לְעַפְרוּן.

כִּיּוֹן דְּאָמְרוּ לִיָּה קָמִי
עַפְרוּן שְׁמַעְנוּ אֲדַנִּי
נְשִׂיא אֱלֹהִים אֶתְּךָ בְּתוֹכְנוּ
וְגו'. מַה כְּתִיב וְעַפְרוּן יֹשֵׁב
בְּתוֹךְ בְּנֵי חַת. יֹשֵׁב כְּתִיב,
מִשִּׁירוּתָא דְּמַלְיָן דְּאָמַר
אֲבָרְהָם תַּמָּן הָוָה. כִּדִּין אָמַר
שְׁמַעוּנִי וּפְגַעוּ לִי בְּעַפְרוּן
בֶּן צַחַר וַיִּתֵּן לִי אֶת מְעַרְתִּי
הַמְכַפְלָה אֲשֶׁר לוֹ וְגו'. וְאִי
תִּימָא בְּגִין יִקְרָא דִּילִי יִתִּיר

מִלְכָּהּ שֶׁל עוֹלָם. אִשֶׁת נָחוֹר
אָחִי אַבְרָהָם. חֵבְרַת הַשֶּׁכֶל
גּוֹף שֶׁנִּדְבַק בַּשֶּׁכֶל וְהִיא אַח
הַנְּשָׁמָה. וְכִדָּה עַל שְׂכָמָה,
מִשָּׂא הַחֲכָמָה עָלֶיהָ.

וַיֵּרֶץ הָעֶבֶד לִקְרֹאתָהּ. זֶה
מִטְטְרוֹוֹן. וַיֹּאמֶר הַגְּמִיאֵינִי
נָא מְעַט מִיָּמִים מִכַּדָּה, אָמֹר
לִי רָמֹז חֲכָמָתָא בִּידִיעַת
בּוֹרְאֵךְ מִמָּה שֶׁעִסְקָתָּ בְּעוֹלָם
שִׁיִּצְאָתָּ מִמֶּנּוּ. אָמֹר רַבִּי
אָבִא בְּדַפְרֵי שִׁנּוּן, אַחֲרַי כָּל
זֶה מָה כְּתִיב וְאֲשִׁים הַנָּזִים
עַל אִפְסָה וְהַצְּמִידִים עַל יָדֶיהָ.
אָמֹר רַבִּי אָבִא אוֹתָם
הַעֲצָמוֹת שֶׁנִּפְזְרוּ לְכָאן
וּלְכָאן, הוּא עוֹמֵד אוֹתָם
וְשׁוֹקְלָם זֶה עַל זֶה כְּמָה דְאֵת
אָמֹר, (ישעיה נח) וְעֲצָמוֹתֶיךָ
יִחְלִיץ. אָמֹר רַבִּי אָבִא
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אוֹתוֹ הַגּוֹף
עוֹמֵד בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם
נִכְנָם בּוֹ נִשְׁמָתוֹ. אָמֹר רַבִּי
יוֹחָנָן מִי מוֹלִיד הַגּוֹף לְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, אָמֹר רַבִּי יִזְרָא

מִנֵּיִכּוֹ אָנָּה עֶבֶד דְּלָא
רְעִינָא בְּכוּ. בְּתוֹכְכֶם, בְּגִין
לְאֵתְקַבְּרָא בִּינֵיִכּוֹ דְרְעִינָא
בְּכוּ בְּגִין דְּלָא אֲתַפְרֵשׁ
מִנֵּיִכּוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר בְּשַׁעֲתָא
דְּעָאֵל
בְּמַעֲרַתָּא הֵיךְ עָאֵל. בְּגִין
דְּהוּהִי רְהִיט אַבְתְּרִיָּה דְּהֵהוּא
עַגְלָא דְּכְתִיב וְאֵל הַבָּקָר רֵץ
אַבְרָהָם וְגו'. וְהֵהוּא בֶן בָּקָר
עָרַק עַד הֵהוּא מְעֵרַתָּא
וְעָאֵל אַבְתְּרִיָּה וְחָמָא מַה
דְּחָמָא.

תּוֹ בְּגִין דְּאִיהוּ צְלִי כָּל
יוֹמָא וְיוֹמָא וְהוּהִי נִפְיָק
עַד הֵהוּא חֲקַל דְּהוּהִי סָלִיק
רִיחִין עֲלָאִין, וְחָמָא נְהוּרָא
דְּנִפְיָק מִגּוֹ מְעֵרַתָּא וְצְלִי
תַּמּוֹן, וְתַמּוֹן מְלִיל עֲמִיָּה
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כְּךָ

קוֹדֶשׁא בְּרִיד הוּא עוֹשֶׂה
מְחִילוֹת תַּחַת הָאָרֶץ וְהֵם
מִתְגַּלְגְּלִים וְהוֹלְכִים לְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
(ישעיה כו) וְאֶרֶץ רַפְאִים תִּפְּיֵל.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק גְּבַרְיָא לִ
מוֹלִיד אוֹתָם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
מָנָא לֶן דְּכְּתִיב, (בראשית כד)
הִתְלַכְּי עִם הָאִישׁ הַזֶּה,
וְכְּתִיב הָתָם (דניאל ט) וְהָאִישׁ
גְּבַרְיָאֵל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַאי
דְּכְּתִיב וְלִרְבִּקָּה אָח וּשְׁמוֹ
לָבֶן. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵין יָצַר
הָרַע בְּטַל מִן הָעוֹלָם, אִף עַל
פִּי שְׂכָלוֹ לֹא נִמְצָא קִצְתוֹ
נִמְצָא.

תָּא חַיִּי, בְּתַחֲלָה פְּשְׁהִיָּה
מוֹטְל בְּעוֹלָם הַזֶּה נִקְרָא
לוֹט, לְעוֹלָם הַבָּא (יבדל) יִבְטַל
מִן הָעוֹלָם, אֲבָל (לְעֵתִיד לְבָא)
לֹא כּוֹלוֹ, וְנִקְרָא לָבֶן לֹא
מְנוּוֹל בְּכִרְא שׁוֹנָה אֲלֵא
כְּמֵאן דְּסָחִי מְנוּוֹלוֹ. לָבֶן
לְמַאי אֲצַטְרִיד. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן לְמַעַבְד פְּרִיָּה וּרְבִיָּה

בְּעָא לִיָּה, דְּתִאֲוִבְתִּיהָ הָוָה
בְּהֵוָא אַתְר תְּדִיר.

וְאִי תִימָא אִי הָכִי אֲמַאי
לֹא בְּעָא לָהּ עַד
הַשְׁתָּא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁגָּחוּן
עָלֶיהָ הוֹאִיל וְלֹא אֲצַטְרִיד
לִיָּה. הַשְׁתָּא דְּאֲצַטְרִיד לִיָּה,
אָמַר, הָא שְׁעָתָא לְמַתְּבַע
לִיָּה.

תָּא חַיִּי, אִי עֶפְרוֹן הָוָה חַמִּי
בְּמַעְרַתָּא מַה דְּהוּוֹ חַמִּי
אֲבָרְהָם בָּהּ, לֹא יִזְבִּין לָהּ
לְעֵלְמִין. אֲלֵא וְדַאי לֹא חָמָא
בָּהּ וְלֹא כָלוּם, דְּהָא לִית
מְלָה אֲתַגְלִיָּא אֲלֵא
לְמֵאֲרִיָּה, וּבְגִין כֶּךָ לְאֲבָרְהָם
אֲתַגְלִיָּא וְלֹא לְעֶפְרוֹן.
לְאֲבָרְהָם אֲתַגְלִיָּא דִּילִיָּה
הָוָה, (דף קכז ע"א) לְעֶפְרוֹן לֹא
הָוֹת אֲתַגְלִיָּא לִיָּה דְּלֹא הָוָה
לִיָּה חוֹלְקָא בֵּיהּ. וּבְגִין כֶּךָ

אֶצְטְרִיד, דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
אִם אֵין יֵצֵר הָרַע נִמְצָא,
פְּרִיָּה וּרְבִיָּה אֵינוֹ מְצוּי.

הָא שְׁמַע פִּיּוֹן שְׁהַגּוֹף נִבְנָה
וְעוֹמֵד בְּקִיּוּמוֹ, מֵאֵי כְּתִיב
וַיִּשְׁלַחוּ אֶת רַבְּקָה אַחֹתָם
וְגו'. מֵאֵי (הוי) וְאֶת מְנִיקְתָּהּ,
זֶה כַּח הַתְּנוּעָה. רַבִּי יֵצְחָק
אָמַר זֶה כַּח הַגּוֹף.

רַבִּי אֲבָהוּ פָּתַח בְּהַאי קָרָא
(שִׁיר הַשִּׁירִים ד) אֶתִּי מְלַבְּנוֹן
כְּלָה אֶתִּי מְלַבְּנוֹן תְּבֹאֵי וְגו',
אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ פִּיּוֹן שְׁהַגּוֹף
נִבְנָה עַל קִיּוּמוֹ וּמְבִיאִין
אוֹתוֹ לְקַבֵּל גִּשְׁמָתוֹ לְאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, הַגִּשְׁמָה מִמִּתְנַת
אֱלֹוֵי וַיּוֹצֵאת לְקִרְאָתוֹ כְּמָה
דְּאֵת אָמַר וַיֵּצֵא יֵצְחָק לְשׁוּחַ
בְּשָׂדֵה. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
אֶתִּי מְלַבְּנוֹן כְּלָה. זֶו הִיא
הַגִּשְׁמָה. תְּשׁוּרֵי מִרְאֵשׁ
אַמְנָה, הֵינְנוּ דְכְּתִיב וַיֵּשֶׂא
עֵינָיו וַיֵּרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אִם הִיא
הַגִּשְׁמָה, תֵּינַח אַבְרָהָם

לָא אֲתַגְלִי לְעַפְרוֹן כְּלוּם,
וְלֹא הוּוּ חָמֵי אֶלָּא חֲשׂוּכָא,
וְעַל דָּא זְבִין לָהּ.

וּמָה דְלָא תִבַּע אַבְרָהָם
בְּקַדְמִיתָא דֵי זְבִין לִיה
זְבִין, דִּהָא אַבְרָהָם לֹא
קָאמַר אֶלָּא וַיִּתֵּן לִי אֶת
מַעֲרַת הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר לוֹ
וְגו'. בְּכֶסֶף מָלָא יִתְנַנָּה לִי
וְגו', וַאִיהוּ אָמַר הַשְּׂדֵה
נִתְתִּי לָךְ וְהַמַּעֲרָה אֲשֶׁר בּוֹ
לָךְ נִתְתִּיהָ וְגו'. בְּגִין דְּכָלָא
הוּוּ מָאִיס עֲלֵיהּ דְּעַפְרוֹן
דְּלֹא יָדַע מַה הִיא.

וְתָא חַזִּי, כַּד עָאֵל אַבְרָהָם
בְּמַעֲרַתָּא בְּקַדְמִיתָא,
חָמָא תַּמָּן נְהוּרָא, וְאֲתַרְמִי
עַפְרָא קַמִּיהּ, וְאֲתַגְלִי לִיה
תַּרִּין קַבְרִין אַדְהֵכִי אֶסְתַּלַּק
אָדָם בְּדִיוֹקְנִיהּ וְחָמָא לִיה
לְאַבְרָהָם וְחִיִּיד, וּבִיָּה (הוה)

כִּדְקָאֲמְרוּ, אֲבָל יִצְחָק מָהוּ.
אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ הָא חֲבַרְיָא
אָמְרוּ דְעַכְשָׁיו אֲתִקְרִי יִצְחָק
עַל שׁוֹם תְּדוּוּתָא סְגִיָאָה
דְּבַעְלָמָא.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ בַּתְחִלָּה
נִקְרְאת הַנְּשָׁמָה אֲבָרָהָם
וְהַגּוֹף שָׂרָה, עַכְשָׁיו נִקְרְאת
הַנְּשָׁמָה יִצְחָק וְהַגּוֹף רַבְקָה.
תֵּנַן בְּמִתְנִיתִין, אָמַר רַבִּי
שָׁמְעוֹן אַרְבַּעִים שָׁנָה קוֹדֵם
קִיּוֹם הַגּוֹף מִמֵּתְנַת הַנְּשָׁמָה
לַגּוֹף בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל. בְּאִיזָה
מְקוֹם בְּמְקוֹם הַמְּקוֹדֵשׁ.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ תָא חַוִּי,
וַיִּקַּח אֶת רַבְקָה וַתְּהִי לוֹ
לְאִשָּׁה וַיֵּאחָזְבָהּ וַיִּנָּחֵם יִצְחָק
אֲחֵרֵי אָמוֹ. אוֹהֵב לְאוֹתוֹ
הַגּוֹף וּמִתְנַחֵם עִמּוֹ, וְהוּא עֵת
לְשִׁחוּק וְהַחֲדוּדָה בְּעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הָא כָּל
פְּרֻשָׁתָא דָא אֲתַבְרַר לִי,
אֲבָל לָא יְכִילְנָא לְמַנְדַּע
מָהוּ:

תָּמַן כְּלוּם, וְהַשְׁתָּא מָה דְהוּא טְמִיר קָם וְאִסְתְּלִיק וּכְדִין
קָם כְּלָא בְּנַמוּסוּי.

יִדַּע אֲבָרָהָם דְתָמַן (הוּדָה) הוּא
זְמִין לְאִתְקַבְּרָא.

אָמַר לֵיה, אֲבָרָהָם, בְּמָטוּ
מִינָךְ, קוּסְטָרָא קְטִיר
אִית הָכָא. אָמַר לֵיה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא טְמַרְנִי הָכָא
וַיִּמָּהּ הוּא זְמַנָּא עַד הַשְׁתָּא
אֲתַטְמַרְנָא כְּגִילְדָא דְקִירְטָא
עַד דְאִתִּית אַנְתָּ בְּעֵלְמָא,
הַשְׁתָּא מְכָאן וְאֵילָךְ הָא
קִיּוּמָא לִי וְלַעֲלָמָא הוּא
בְּגִינָךְ.

חַמִּי מָה כְּתִיב וַיִּקָּם הַשָּׂדֶה
וְהַמַּעֲרָה אֲשֶׁר בּוֹ,
קִימָה מִמֶּשׁ הָוָה לֵיה מָה
דְלָא הָוָה לֵיה עַד הַשְׁתָּא.
רַבִּי אַבָּא אָמַר וַיִּקָּם הַשָּׂדֶה,
וְדַאי קִימָה מִמֶּשׁ דְקָם
וְאִסְתְּלִק קִימִיה דְאֲבָרָהָם
בְּגִין דְעַד הַשְׁתָּא לָא אֲתַחַזִּי

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵל אַבְרָהָם בְּמַעֲרַתָּא
 וְאַעִיל שָׂרָה תַּמָּן, קָמוּ אָדָם וַחֲוָה וְלֹא קִבִּילוּ
 לְאַתְקַבְּרָא תַּמָּן, אָמְרוּ וּמָה אֲנִן בְּכַסּוּפָא קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּהֵהוּא עֲלֵמָא בְּגִין הֵהוּא חוּבָא דְגַרְיָמָנָא
 וְהִשְׁתָּא יְתוּסָף לָן כַּסּוּפָא אַחֲרָא מְקָמִי עוּבְדִין טְבִין
 דְּבַכּוּ.

אָמַר אַבְרָהָם הָא אֲנָא זְמִין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּגִינָךְ דְּלֹא תַכְסִּיף קָמִיָּה לְעֲלֵמִין. מִיַּד וְאַחֲרֵי כֵן
 קָבַר אַבְרָהָם אֶת (דף קכח ע"ב) שָׂרָה אִשְׁתּוֹ, מֵאִי וְאַחֲרֵי כֵן.
 בְּתַר דְּקִבִּיל אַבְרָהָם עָלֶיהָ מְלָה דָּא.

אָדָם עָאֵל בְּדוּכְתִּיָּה חוּהָ לֹא עָאֵלַת, עַד דְּקָרִיב אַבְרָהָם
 וְאַעִיל לָהּ לְגַבֵּי אָדָם וְקִבִּיל לָהּ בְּגִינָיָה, הֲדָא הוּא
 דְּכֹתִיב וְאַחֲרֵי כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ, לְשָׂרָה
 לֹא פְתִיב אֱלֹא אֶת שָׂרָה לְאַסְגָּאָה חוּהָ, וְכַדִּין אֲתִיִּי שְׁבוּ
 בְּדוּכְתִּיָּהוּ כְּדָקָא יְאוּת, הֲדָא הוּא דְּכֹתִיב, (בראשית ב) אֱלֹהָ
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, וְתַנִּינָן בְּאַבְרָהָם.
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ דָּא אָדָם וַחֲוָה. אֱלֹהָ הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ לֹא פְתִיב, אֱלֹא תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְלֹא
 תּוֹלְדוֹת בַּר נָשׁ. וְאַיְנוּן אֲתַקְיָימוּ בְּגִינָיָה דְּאַבְרָהָם. וּמָנָא
 לָן דְּאַתְקְיָימוּ בְּגִינָיָה דְּאַבְרָהָם. דְּכֹתִיב וַיִּקַּם הַשָּׂדֶה
 וְהַמַּעֲרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְאַבְרָהָם. וְעַד דָּאֲתָא אַבְרָהָם לֹא
 אֲתַקְיָימוּ אָדָם וַחֲוָה בְּדוּכְתִּיָּהוּ בְּהֵהוּא עֲלֵמָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר הָאִי
מְעֵרְתָּא לָאוּ אִיהוּ כְּפִילְתָּא, דְּהָא כְּתִיב מְעֵרַת
הַמְּכַפְּלָה, וַיִּקְרָא קָרִי לָהּ לְבַתֵּר מְעֵרַת שְׂדֵה הַמְּכַפְּלָה,
מְכַפְּלָה קָא קָרִי לִיהּ לְשְׂדֵה.

אָמַר לִיהּ הָכִי קָאֲרִי לִיהּ מְעֵרַת הַמְּכַפְּלָה כְּמָה דְּאֵת
אָמַר וַיִּתֵּן לִי אֵת מְעֵרַת הַמְּכַפְּלָה, אָבֵל וְדַאי חֵיִיד
לָאוּ מְעֵרְתָּא אִיהוּ מְכַפְּלָה. וְלָאוּ שְׂדֵה אֶקְרִי מְכַפְּלָה,
אֶלָּא הָאִי שְׂדֵה וּמְעֵרְתָּא עַל שׁוּם מְכַפְּלָה אֶקְרוּן שְׂדֵה
הַמְּכַפְּלָה וְדַאי וְלָא מְעֵרְתָּא, דְּהָא מְעֵרְתָּא בְּשְׂדֵה אִיהִי,
וְהָהוּא שְׂדֵה קָאִים בְּמִלָּה אַחֲרָא.

תָּא חַיֵּי, יְרוּשָׁלַם כָּל אֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל אֶתְכַפֵּל תְּחוּתָהּ.
וְאִיהִי קִיִּמָּא לְעֵילָא וְתַתָּא, כְּגִוּוּנָא דָּא יְרוּשָׁלַם
לְעֵילָא יְרוּשָׁלַם לְתַתָּא, אַחֲיָדָא לְעֵילָא וְאַחֲיָדָא לְתַתָּא,
יְרוּשָׁלַם לְעֵילָא אַחֲיָדָת בְּתַרִּין סְטַרִּין לְעֵילָא וְתַתָּא (יְרוּשָׁלַם
לְתַתָּא אַחֲיָדָת בְּתַרִּין סְטַרִּין לְעֵילָא וְתַתָּא) וּבְגִין כֶּךָ כְּפִלְתָּא הִיא.

וְעַל דָּא הָאִי שְׂדֵה מִהֵהִיא כְּפִלְתָּא אִיהוּ דְּבִיהּ שְׂרִיא.
כְּגִוּוּנָא דָּא כְּתִיב כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יְיָ לְעֵילָא
(דף קכט ע"א) וְתַתָּא, וּבְגִין כֶּךָ שְׂדֵה הַמְּכַפְּלָה וְדַאי וְלָא שְׂדֵה
כְּפִוּל.

תּוּ רְזָא דְּמִלָּה שְׂדֵה הַמְּכַפְּלָה וְדַאי, מֵאֵן מְכַפְּלָה, ה'
דְּבִשְׂמָא קְדִישָׁא דְּאִיהִי מְכַפְּלָה. וְכֹלָא קִיִּמָּא כְּחַד,

וּבְגִינִיהָ קָאָמַר בְּאוֹרַח סְתִים ה' מִכְּפֻלָּה דְלָא הוּי בְשָׂמָא
קְדִישָׁא אֶת אַחְרָא מִכְּפֻלָּה בַר אִיהִי.

וְאַף עַל גַּב דְּמַעְרְתָּא כְּפֻלְתָּא הוּוּה וּדְאִי דְאִיהִי מְעַרְתָּא
גּוּ מְעַרְתָּא, אֲבָל עַל שׁוּם אַחְרָא אֶקְרִי מְעַרְתַּ שִׂדְהָ
הַמְכְּפֻלָּה כְּמָה דְאַתְמַר. וְאַבְרָהָם יָדַע, וְכַד אָמַר לְבְנֵי חַת
כְּסִי מְלָה וְאָמַר וַיִּתֵּן לִי אֶת מְעַרְתַּ הַמְכְּפֻלָּה, עַל שׁוּם
דְּאִיהִי מְעַרְתָּא כְּפֻלְתָּא, וְאוֹרִייתָא לָא קְרִי לָהּ אֶלָּא
מְעַרְתַּ שִׂדְהָ הַמְכְּפֻלָּה פְּדָקָא יְאוּת.

וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּא עֶבֶד כְּלָא לְאַשְׁתַּכְּחָא הָאִי עֲלֵמָא
כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיֵלָא, וְלֹאֲתִדְבַקָּא דָּא בְּדָא, לְמַהוּי יְקָרִיָּה
לַעֲיֵלָא וְתַתָּא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן דְּצַדִּיקִיָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּוּא אֲתַרְעֵי בְּהוּ בְּהָאִי עֲלֵמָא וּבְעֲלֵמָא דְאַתִּי:

מדרש הנעלם

וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה
וּשְׁמָהּ קַטוּרָה. וּלְשָׁקוּלָא
דְּדַעְתָּא כָּל פְּרֻשְׁתָּא דָּא
לִיסְתוּרִי.

כַּד אָתָּא רַב דִּימִי, אָמַר,
הָאִי פְּרֻשְׁתָּא דָּא שְׁמַעְנָא
וְלֹא אֲדַבְרָנָא, אָמְרוּ דְעֲלָאִין
תְּקִיפִין לָא זְמַנּוּהָ לְגַלְתָּא
וְאַנְן מָאִי גִימָא. קָם רַבִּי
יְהוּדָה וְאָמַר מִמַּתִּיבְתָּא

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בֵּימִים וַיִּי
בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם

בְּכָל. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים

סד) אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁפֹן

חֲצִרֶיךָ, הָאִי קָרָא (צד ע"ב)

אֲתַמַּר, אֲבָל זַכָּאָה הוּוּא בַר

נָשׁ דְּאוֹרְחוּי אֲתַפְשָׁרֵן קָמִי

קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּא וְאִיתּוּ

אֲתַרְעֵי בֵּיהּ לְקַרְבָּא לִיָּה

לְגַבִּיָּהּ.

דַּחֲבַרְנָא מֵאֲרֵי מִתְנִיתָא
גְּלִיא.

קָמוּ וְאָזְלוּ הוּא וְרַבִּי יִיסָא
וְרַבִּי חֵיִיא, אֲשַׁכְּחוּהָ לְרַבִּי
אֲלֵעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן וְהוּא
מִגְּלָה רְזִין דְּתַפְּיִלִּין. עָאלוּ
קַמִּיהּ וְאָמְרוּ בְּמֵאֵי אֲתַעֲסֵק
מַר. אָמַר לוֹן טַעְמָא
דְּתַפְּיִלִּין אֲמִינָא, דְּהָא זַכָּאָה
הוּא בַר גֵּשׁ דְּמִנְחַת תַּפְּיִלִּין
וַיִּדַע טַעְמָא דִּידְהוּ.

אָמְרוּ אֵי נִיחָא קַמִּיהּ דְּמַר
לֵימָא לֹן מְלָה. אָמְרוּ
שְׁמַעְנָא מֵאֲבוּךְ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵינוּ סְגִיָּאָה
דְּהָוָה לִיהּ עִם יִשְׂרָאֵל אָמַר
לוֹן לְמַעַבְדַּ לִּיהּ בֵּי מִשְׁכְּנָא
כְּגוּוֹנָא דְרַתִּיכָא עֲלָאָה
דְּלַעֲיָלָא וַיִּיתִי דִּינִירִיה עֲמַהוֹן
הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שְׁמוֹת כ"ה)
וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשֹׁכְנֹתַי
בְּתוֹכְכֶם. וְשְׁמַעְנָא מֵאֲבוּךְ
דְּהָכָא סְתִים טַעְמָא דְּתַפְּיִלִּין
בְּהֵאֵי פְּסוּקָא.

אָמַר לִיהּ תָּא חַיֵּי תְּנִי

תָּא חַיֵּי, אֲבָרְהָם אֲתַקְרִיב
לְגַבִּיָּה וְתֵאוּבְתִיָּה

דִּילִיָּה הָוָה כָּל יוֹמוֹי בְּהֵאֵי,
וְלֹא אֲתַקְרִיב אֲבָרְהָם בְּיוֹמָא
חָדָא אוּ בְּזַמְנָא חָדָא, אֲלָא
עוֹבְדוֹי קָרִיבוּ לִיָּה בְּכָל
יוֹמוֹי מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, עַד
דְּאֲסַתְּלַק בְּדְרָגוֹי.

כִּד הָוָה סִיב וְעָאל בְּדְרָגִין
עֲלָאִין כְּדָקָא חַיֵּי
דְכַתִּיב וְאֲבָרְהָם זָקֵן, וּכְדִין
בָּא בֵּימִים בְּאִינוֹן יוֹמִין
עֲלָאִין בְּאִינוֹן יוֹמִין יְדִיעָאן
בְּרֹזָא דְמַהִימְנוּתָא. וַיִּי בְּרַךְ
אֶת אֲבָרְהָם בְּכָל. דְּמַתְּמָן
נְפָקִין כָּל בְּרַכָּאן וְכָל טִיבוּ.

זַכָּאִין אִינוֹן מְאָרִיהוֹן
דְּתִשׁוּבָה דְּהָא

בְּשַׁעְתָּא חָדָא בְּיוֹמָא חָדָא
בְּרַגְעָא חָדָא (דף קכט ע"ב) קְרִיבִין
לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה

עֲלָאָה אֶת־עַבְדֵּךְ מִקֹּדֶשׁ
בְּרִתִּיכִי קְדִישִׁין, וּבְתֵר כֹּן
אֲשֶׁרִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דִּיּוֹרִיָּה עִמָּהוֹן, כְּעַנְיִנָא דָא,
וּכְגוֹנָא דָא אֶתְעָרוּ חֲבֵרָיָא
מֵאֲרִי מִתְנִיתָא כְּטַעְמָא
דְּתַפְלִין, לְמַהוּי הוּא נְבָרָא
דוּגְמָא דְרִתִּיכִי עֲלָאִין,
רְתִיכָא תַתָּא רְתִיכָא
עֲלָאָה, לְמִיתִי מְלָכוּתָא
דִּילִיָּה וַיִּשְׂרִי דִּיּוֹרִיָּה עֲלוּיָה.

וְתַנְיִנָן אִית בֵּיה רְזִין עֲלָאִין
וְדוּגְמִיָּהוֹן, וְאִית בֵּיה תַלְתָּ
רְתִיכִין, דוּגְמַת עֲלָאִין
קְדִישִׁין רְזִין דְּתַלְתָּ אֶתְוֹתָא
דְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁי, עֲלָמִין תַּלְתָּ,
רְתִיכִין תַּלְתָּ אֶתְוֹתָא,
אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת שְׁלִיט עַל
אַרְבַּע, וְעַל כַּף רְזָא דְשִׁיִּין
דְּתַלְתָּ כְּתָרִין, וְשִׁיִּין דְּאַרְבַּע
כְּתָרִין, תַּלְתָּא מְלָכִין
שְׁלִיטִין כְּגוֹפָא תַפְלִין עֲלוּי
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעִילָא,
אַלִּין תַפְלִין דְרִישָׁא,
תַפְלִין דְּדְרוּעָא אַרְבַּע
פְּרָשִׁיִין.

דְּלָא הוּא הָכִי אֲפִילּוּ
לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים דְּאֶתְקַרְיָבוּ
גַּבֵּי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַמָּה
שָׁנִין. אֲבָרְהָם לָא עָאֵל
בְּאִינוּן יוּמִין עֲלָאִין עַד
דְּהוּא סִיב כְּמָה דְּאֶתְמַר. וְכֹן
דְּדוּד דְּכֶתִיב (מלכים א א) וְהַמֶּלֶךְ
דְּדוּד זָקֵן בָּא בִּימֵים. אֲבָל
מֵאֲרִיָּה דְּתַשׁוּבָה מִיַּד עָאֵל
וְאֶתְדַבֵּק בֵּיה בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
הוּא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר תַּנְיִנָן אֶת־ר
דְּמֵאֲרִיָּהוֹן דְּתַשׁוּבָה
קְיָיְמִי בֵּיה, בְּהוּא עֲלָמָא,
צַדִּיקִים גְּמוּרִים לִית לֹון
רְשׁוּ לְקָיְמָא בֵּיה, בְּגִין
דְּאִינוּן קְרִיבִין לְמַלְכָּא יִתִּיר
מִכְּלָהוּ, וְאִינוּן מְשֻׁכִּי
עֲלֵיָּהוּ בְּרַעוּתָא דְּלָבָא יִתִּיר
וּבְחִילָא סְגִיָּא לְאֶתְקַרְבָּא
לְמַלְכָּא.

תָּא חַזִּי, כַּמָּה אַתְרִין
 מְתוּקָנִין לִיהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּהוּא עֲלֵמָא,
 וּבְכֻלָּהוּ בֵּי מוֹתְבֵי לֹון
 לְצַדִּיקִים. כָּל חַד וְחַד לְפֹונם
 דְּרָגִיָּה כְּדָקָא חַזִּי לִיהּ.

כְּתִיב, (תהלים סד) אֲשֶׁרִי
 תִּבְחָר וּתְקָרֵב יִשְׁכֵּן
 חֲצֵרֶיךָ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 קָרִיב לֹון לְגַבִּיָּה דְּסֻלְקִין
 אֵינֹון נִשְׁמָתִין מִתַּתָּא
 לְעֵילָא וְלֵאתְאֲחָדָא
 בְּאַחְסְנִיתִיהוֹן דְּאִתְתַּקְּנוּן לֵהוּ.
 יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ, אֵלִין אַתְרִין
 וְדַרְגִּין לְבַר, וּמֵאן אֵינֹון,
 כַּמָּא דְּאִתְ אָמַר (זכריה א) וְנָתַתִּי
 לָךְ מֵהֶלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים
 הָאֵלֶּה. וְהֵאֵי הוּא דְּרָגָא בֵּין
 קַדִּישִׁין עֲלָאִין.

וּמֵאן דְּזוּכָאִין לְדַרְגָּא דָּא,
 אֵינֹון שְׁלִיחֹן דְּמֵאֲרִי

לְבָא רְכִיב דּוּנְמָא דְּרִתִּיכָא
 תַּתְּאָה וְתַתְּאָה רְכִיב. עוּד
 תְּנִינֹון דָּא רְכִיבָא דְּדְרוּעָא
 לְתַתָּא. וְלָבָא רְכִיב, דּוּנְמָא
 דְּאִיהוּ לְתַתָּא וְאִתְמַסְרוּן
 בִּידֵיהּ לְאֲעֻלָּאָה לֹון כָּל חִילֵי
 שְׁמַיָּא, כִּד לְבָא הוּא רְכִיב
 לְתַתָּא וְאִתְמַסְרוּן בִּידוּי כָּל
 אַבְרֵי גּוֹפָא.

וְעֵילָא מְנִיָּה אַרְבַּע פְּרָשִׁין
 עַל מוּחָא דְּרִישָׁא אִיהוּ, אֲבָל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיטָא
 עֲלָאָה מִלְבָּא מְכֻלָּא. (ורח)
 וְרָזָא דְּחֻכְמָתָא דָּא, הוּא
 כְּגוּנָא דְּמִקְדָּשָׁא דְּכְתִיב
 וַעֲשֵׂה כְּרוּב אֶחָד מִקְצֵה מִזֵּה
 וּכְרוּב אֶחָד מִקְצֵה. וְעֵלְיֵיהוּ
 דִּינֻרִיָּה דְּמִלְבָּא בְּאַרְבַּע
 אַתְוֹון תְּרִין רִתִּיכִין.

וּכְהֵאֵי גּוּנָא לְבָא וּמוּחָא,
 לְבָא מְכָאן וּמוּחָא מְכָאן
 וְעֵלְיֵיהוּ מְדוּרִיָּה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְבַּע (ד"א
 אַרְבַּע) פְּרָשִׁין. אָמַר רַבִּי
 אֲלֵעֶזֶר מְכָאן וְלֵהֲלָאָה רְזִי

דְּכַתְרֵי אֲתוּוֹתָא וּפְרָשִׁין
בְּגוּפֵיהוּ וּרְצוּעוֹתֵיהוּ.
הִלְכָה לְמֹשֶׁה מְסִינֵי וּרְמִיזָא
דְּלֵהוּן אֲתַנְגְּלֵי וְטַעַמָא דְכֻלָּא
בְּתַלְתַּת עֶשְׂרֵי מְכִילִין (דְּרַחֲמֵי).

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֲלֵמְלָא לָא
אֲתִינָא אֲלָא בְּדִיל רְזָא דָא
דִּי. אָמְרוּ לִיהּ וּפָאָה חוּלְקָךְ
לְעֵלְמָא דְאֲתֵי דְכָל רִז לָא
אָנִים לָךְ. אָמְרוּ לִיהּ אֲתִינָא
קַמִּיהּ דְּמַר לְמַנְדַּע רְזָא
דְּהֵאֵי פְּסוּקָא וַיֹּסֶף אַבְרָהָם
וַיִּקַּח אִשָּׁה וַשְׁמָה קְטוֹרָה.

אָמַר פִּירוּשָׁא דְּהֵאֵי פְּסוּקָא
כְּמָה דְּגָלוּ חֲבֵרְנָא מְאֵרֵי
מִתְּנִיתִין, דְּכַד נִשְׁמַתָּא יִיתֵי
בְּהֵוּא גּוּפָא קַדִּישָׁא דִּילָהּ,
הָא מִלִּיָּא הוּוּ עַל חֵיבֵיָא
דִּיקוּמוּן וַיִּכְשְׁרוּן עוֹבְדִין
וַיִּתֵּן לְהוּ מְזִיזָא יִקְרָא דִּילָהּ
דִּינְדַּעוֹן וַיִּתּוּבוּן וַיִּזְכְּבוּן
זְכוּתָא שְׁלִימָתָא.

וְכַד חָמָא שְׁלֵמָה דָּא הָוָה
סְגִי (ד"א תְּוָה סְגִי) וְאָמַר
(קְהַלֵּת ח) וּבְכֵן רְאִיתִי רְשָׁעִים

עֵלְמָא כְּאִינוּן מְלֵאכִין
וְעַבְדִּין שְׁלִיחוֹתָא תְּדִיר
בְּרַעוּתָא דְּמֵאֲרִיהוּן, בְּגִין
דְּאֵלִין (אֲתַקְדָּשׁוּ) תְּדִיר בְּקְדוּשָׁה
וְלָא אֲסַתָּאבוּ. כְּגוּוֹנָא דָּא,
מֵאֵן דְּאֲסַתָּאב בְּהֵאֵי עֵלְמָא
אִיהוּ מְשִׁיךְ עַלִּיהּ רוּחַ
מְסָאב, וְכַד נִפְק נִשְׁמַתִּיה
מִנִּיהּ מְסָאבִין לִיהּ וּמְדוּרִיה
בֵּין אִינוּן מְסָאבִין וְאֵלִין
אִינוּן מְזִיקִין דְּעֵלְמָא. כְּמָה
דְּאֲתַמְשֵׁךְ בַּר נָשׁ גְּרַמִּיה
בְּהֵאֵי עֵלְמָא הֵכִי הוּא
מְדוּרִיה וְאֲתַמְשֵׁךְ בְּהֵוּא
עֵלְמָא (נִט וְאִינוּן רוּחֵי מְסָאבֵי מְסָאבִין לִיהּ

וְאֵעֲלִין לִיהּ לַגִּיהֶנֶם.

תָּא חַי מֵאֵן דְּאֲתַקְדָּשׁ
וְנָטִיר גְּרַמִּיה בְּהֵאֵי
עֵלְמָא דְּלָא אֲסַתָּאב.
מְדוּרִיה בְּהֵוּא עֵלְמָא בֵּין
אִינוּן קַדִּישִׁין (דף קל ע"א) עֵלְאִין

קְבוּרִים וּבָאוּ וּמִמָּקוֹם קְדוֹשׁ
יִהְלְכוּ, שְׂיָבֹאוּ וַיְחִי מִמָּקוֹם
קְדוֹשׁ. וַתִּגִּינֵן

אָמַר רַבִּי אֲבָא אָמַר רַבִּי
יֹחָנָן בְּתִיב, (ירמיה ג) הִיִּהְפֹּךְ
כּוֹשֵׁי עוּרוּ וְנִמַּר חֶבְרַבְרֵתִיו,
כִּדְ הַרְשָׁעִים שְׂלֵא זָכוּ לְשׁוֹב
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּלְהִקְטִיר
מַעֲשִׂים טוֹבִים לְעוֹלָם, לֹא
יִקְטִירוּ בְּעוֹלָם הַבָּא. רָאָה
מָה בְּתִיב וַיּוֹסֶף אֲבָרְהָם
וַיִּקַּח אִשָּׁה, וַיִּשְׂרׁוּצָה לַעֲשׂוֹת
לָהֶם נְשָׁמָה לְגוֹפָם וּלְקַרְבָּם
בְּתִשׁוּבָה, כִּמָּא דְאֵת דְּאָמַר
וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַרְזֵן.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזוּי,
מָה בְּתִיב וַתֵּלֵד לוֹ אֵת זְמַרְן
וְאֵת יִקְשָׁן, הֲרַבָּה מַעֲשִׂים
רָעִים עַד שֶׁנִּגְרָשִׁים מִן
הָעוֹלָם דְּכְתִיב וַיִּשְׁלַחֵם מֵעַל
יִצְחָק בְּנֹו. וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר
(דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת
עֶפְרַיִם יִקְיָצוּ וְגוֹי, וְעַל הָאֲחֵרִים
נֶאֱמַר וְהַמְשָׁפִילִים יִזְהִירוּ
בְּזָהָר הָרְקִיעַ וְגוֹי.

וְעַבְדֵּינִי שְׂלִיחוֹתָא תְּדִיר,
וְאֵלֵינִי קָיִימִי בְּחֶצֶר כִּמָּא
דְּאֵת אָמַר, (שמות כז) אֵת חֶצֶר
הַמְּשָׁכֵן.

וְאֵית אַחַרְנֵינִי דְּאֵינֹון לְגוֹ
יִתִיר, דְּלֹאוּ אֵינֹון
בְּחֶצֶר אֶלָּא בְּבֵיתָא כִּמָּא
דְּאֵת אָמַר, (תהלים סד) נְשַׁבְּעָה
בְּטוֹב בֵּיתְךָ. אָמַר דָּוִד
נְשַׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ, כִּיֹּון
דְּאָמַר יִשְׁכֵּן חֶצְרֵיךָ, אֲמַאי
כְּתִיב נְשַׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ,
יִשְׁבַּע בְּטוֹב בֵּיתְךָ מִיִּבְעִי
לִיָּה כִּמָּה דְּכְתִיב יִשְׁכֵּן. אֶלָּא
הָא תִּגִּינֵן לִית יִשִּׁיבָה בְּעִזְרָה
אֶלָּא לְמַלְכֵי בֵית דָּוִד
בְּלַחוּדֵיִיהוּ.

וְאֵית אַתְר לַחֲסִידֵי עֵלְיוֹנֵין
דְּעֵיִלֵי לְגוֹ, וּמַאי
אֵינֹון, כְּדְכְתִיב, (במדבר ג)
וְהַחֹנִיִּים לְפָנֵי הַמְּשָׁכֵן קִדְמָה

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הָאִי מִשְׁמַע
עַל פְּרֻשַׁתָּא, וּמִשְׁמַע דְּאוּתוּ
זְמַן (נִקְרָא) (ס"א אָבֵד) עֲבַד שָׁם
(הַנְּשֻׁמָּה) אֲבָרָהֶם, וּבְמִקוּמוֹ
נִקְרָאת יֵצְחָק בְּדִקְאֶמְרֵי,
הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וַיְהִי אַחֲרֵי
מוֹת אֲבָרָהֶם וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים
אֶת יֵצְחָק בְּנוֹ, וַיֵּשֶׁב יֵצְחָק
עִם בְּאֵר לַחַי רֵאִי. עִם יְדִיעַת
חַיִּי שְׁהוּא חַי הָעוֹלָמִים
לְדַעַת וְלֵהֲשִׁיג מַה שְּׁלֵא
הֲשִׁיג בְּעוֹלָם הַזֶּה הֵדָא הוּא
דְכְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה י"א) כִּי מְלֵאָה
הָאָרֶץ יִדְעָה אֶת יְיָ, (עַד כָּאן
מִדְרַשׁ הַנֶּעְלָם)

לְפָנַי אֶהְל מוֹעֵד מְזֻרְחָה
מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וּבְנָיו וְגו'.
וְכַמָּה מְדוּרִין עַל מְדוּרִין
וְנִהוּרִין עַל נִהוּרִין מִתְּפָרְשָׁן
בְּהַהוּא עֲלֵמָא, וְכָל חַד
אֲכֻסְיָה מְנַהוּרָא דְחֻבְרִיָּה,
כַּמָּה דְעוּבְדִין אֶתְפָּרְשָׁן
בְּהַאִי עֲלֵמָא הָכִי נִמְי דְיוֹכְתִין
וְנִהוּרִין מִתְּפָרְשָׁן בְּהַהוּא
עֲלֵמָא.

וְתָא חַיִּי הָא אֶתְמַר דְּאֶפִּילוּ
בְּהַאִי עֲלֵמָא כַּד בַּר
נָשׁ נָאִים עַל עַרְסִיָּה,

וְנִשְׁמַתִּין אֲצֻטְרִיכוּ לְאֶתְשׁוּטְטָא
בְּעֵלְמָא וְנִפְקוּ מִגּוֹ
גּוֹפָא, לָאו כָּל נִשְׁמַתָּא וְנִשְׁמַתָּא
סְלִקָא וְשִׁטְיָא לְמַחְזִי
בִּיקָר סְבַר אֶפִּי דְעֵתִיק יוֹמִין,
אֶלָּא כַּמָּא דְאֶתְמְשִׁיךְ תְּדִיר
וְכַפּוּם עוּבְדִי הָכִי נִשְׁמַתִּיָּה סְלִקָא.

אִי אֶסְתָּאב אִיהוּ נָאִים וְנִשְׁמַתָּא
נִפְקָא וְכָל אֵינּוֹן רוּחִין
מְסֻאָבִין נִקְטִין לָהּ וְאֶתְדַבְּקַת
בְּהוּ בְּאֵינּוֹן דְּרַגִּין
תְּתָאִין דְּשִׁטְיִין בְּעֵלְמָא
וְאֵינּוֹן מוּדִיעִין לָהּ מְלִין
דְּאֵינּוֹן קְרִיבִין לְמִיתִי בְּעֵלְמָא,
וְלִזְמַנִּין דְּמוּדְעִין לָהּ
מְלִין כְּדִיבָן וְחִיִּיכֹן בְּהַ וְהָא
אוּקְמוּהָ.

וְאִי זָכִי בַר נֶשׁ כַּד אִיהוּ נָאִים, וְנִשְׁמַתִּיה סְלָקָא אֲזֵלָא
 וְשִׁטָּיָא וּבְקָעָא בֵּין אֲלִין רוּחִין מְסֻאֲבִין, וְכִלְהוּ
 מְכַרְיִזִין וְאִמְרִין, פִּנּוּן אֲתֵר פִּנּוּן, לָאו דָּא מְסֻטְרָנָא,
 וְאִיהִי סְלָקָא בֵּין אִינּוּן קְדִישִׁין וּמוֹדְעֵי לָהּ מְלָה חֲדָא
 דְקָשׁוּט.

וְכַד נַחְתָּא כָּל אִינּוּן חֲבִילִין טְרִיקִין בְּעָאן לְאֲתִקְרָבָא
 בְּהַדָּה לְמַנְדַּע הֵהִיא מְלָה, וְאִינּוּן מוֹדְעִין לָהּ מְלִין
 אַחֲרָנִין, וְהֵהִיא מְלָה דְנִטְלָא גּוּ אִינּוּן קְדִישִׁין בֵּין אִינּוּן
 אַחֲרָנִין אִיהוּ כְּעִבּוּרָא גּוּ תִיבְנָא. וְהֵאִי (מֵאן אִידוּ

דְזָכִי יִתִּיר בְּעוֹד דְאִיהוּ קָאִים וְנִשְׁמַתָּא קִימָא בְּהֵאִי עֲלֵמָא.

כְּגֻוּנָא דָּא כַּד נִפְקִין נִשְׁמַתִּין מִגּוּפָא מֵהֵאִי עֲלֵמָא,
 בְּעָאן לְסִלְקָא, וְכִמָּה תִרְעִין חֲבִילֵי טְהִירִין
 קִימֵי, (ו) אִי אִינּוּן מְסֻטְרִייהוּ כְּלָהוּ אַחְדִּין בְּהוּ בְּאִינּוּן
 נִפְשָׁאן וּמְסֻרֵי לֹון בִּידָא דְדוּמָה לְאֲעֵלָא לֹון בְּגִיחָנָם.
 וּלְבַתֵּר סְלָקֹון וְאַחְדִּין בְּהוּ וְאִינּוּן נִטְלֵי לְהוּן וּמְכַרְזֵי בְּהוּ
 אֲלִין אִינּוּן דְעִבְרוּ עַל פְּקוּדֵי דְמְאִרִיהוּן, וְכֹון
 שְׁטִיִין בְּכָל עֲלֵמָא. וּלְבַתֵּר מְהִדְרֵי לְהוּ לְגִיחָנָם, וְכֹון עַד
 תְּרִיסֵר יְרַחֵי. לְבַתֵּר תְּרִיסֵר יְרַחֵי מִשְׁתַּכְּכֵי בְּהֵוָא אֲתֵר
 דְאֲתַחְזֵי לֹון. אִינּוּן נִשְׁמַתִּין דְזָכוּ סְלָקֵי לְעֵילָא כְּמָה
 דְאֲתַמֵּר וּזְכָאן בְּדוּכְתִייהוּ.

תָּא חֲזֵי, זְכָאִין אִינּוּן צְדִיקָיָא דְאֲתַגְנִיז לְהוּ כְּמָה טְבִין

לְהֵיוֹא עֲלָמָא, וְלִית אֲתֵר פְּנִימָאָה בְּכֹל אֵינֹן פְּאֵינֹן
 דִּידְעֵי רוּזָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן וַיְדְעֵי לְאֲתֵדְבַקָּא בְּהוּ בְּכֹל יוֹמָא,
 עַל אֵלִין כְּתִיב, (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ,
 יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוּ.

מֵאֵי לְמַחֲכָה לוּ, כְּמָא דֵאֲתֵר אֲמֵר (איוב לב) חֲכָה אֶת אֵיּוֹב
 בְּדַבְרִים. וְאֵלִין אֵינֹן דְּדַחֲקִין לְמִלָּה דְּחֲכַמְתָּא,
 וְדִיִּיקִין לָהּ, וּמַחֲכָאן לָהּ לְמַנְדַּע בְּרִירָא דְּמִלָּה,
 וְאֲשֶׁתְּמוֹדְעָא לְמֵאֲרִיָּהוֹן, אֵלִין אֵינֹן דְּמֵאֲרִיָּהוֹן מִשְׁתַּבַּח
 בְּהוֹן בְּכֹל יוֹמָא, אֵלִין אֵינֹן דְּעֵאלִין בֵּין עֲלָאִין קְדִישִׁין,
 וְאֵלִין עֲלָאִין כֹּל תְּרַעֵי דְלַעֲיִלָּא וְלִית מֵאן דְּיִמְחֵי בִידְהוֹן,
 זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דֵאֲתֵי.

תָּא חַזִּי, אַבְרָהָם עָאל לְמַנְדַּע וּלְאֲתֵדְבַקָּא בְּמֵאֲרִיָּה
 כְּדָקָא יָאוֹת לְבַתֵּר דְּאֶקְדִּים עוּבְדוּי בְּקַדְמִיתָא,
 וְזָכָה בְּאֵינֹן יוֹמִין עֲלָאִין, וְאֲתַבְרַךְ מֵאֲתֵר דְּכֹל בְּרַכָּאן
 נְפֻקֵי מִתַּמָּן, דְּכְתִיב וַיִּבְרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכֹל. מֵאֵי בְּכֹל.
 אֲתֵר דְּנִהָרָא דֵלֹא פְּסֻקֵי מִימּוּי לְעֲלָמִין.

אֲמֵר רַבִּי חֵיִיא תָּא חַזִּי, דְּאַבְרָהָם לָא בַּעַל לְאֲתֵעֲרַבָּא
 בְּנָשִׁי עֲלָמָא וּלְאֲתֵדְבַקָּא בְּשָׂאֵר עַמִּין עוּבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, בְּגִין דְּנִשְׁיִיא דְּשָׂאֵר עַמִּין עוּבְדֵי
 עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת אֵינֹן סָאֲבִין לְגוּבְרִיָּהוּ וּלְאֵינֹן
 דְּמֵתְדַבְּקִין בְּהוֹן, בְּגִין דְּכַד אַבְרָהָם יְדַע חֲכַמְתָּא, יְדַע

עֲקָרָא וְשָׂרָא וּמֵאָן אֲתֵר נְפֻקֵי וְשִׁטֵּיין רוּחֵי מְסֻאֲבִין
 בְּעֵלְמָא, וְעַל דָּא אוּמֵי לְעֵבְדֵיהּ דְּלֹא יִסְבּ אֶתְתָא לְבִרְיָהּ
 מִשָּׂאֵר עֲמִין.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח וְאָמַר, (קהלת יב) וַיֵּשֶׁב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ
 כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. תָּא
 חַזִּי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, נָטַל עֶפְרַיִם
 מֵאַתֵּר דְּמִקְדָּשָׁא, וּבְנָה גּוֹפִיָה מֵאַרְבַּע סְטֵרִין דְּעֵלְמָא,
 דְּכֻלְהוּ יִהְיִו לִיהּ חֵילָא, לְבַתֵּר אֶתְרַק עֲלֵיהּ רוּחָא דְחַיִּי
 כְּמָא דְאֵתְ אָמַר, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשִׁמַת חַיִּים וְגו'
 לְבַתֵּר קָם וַיֵּדַע דְּאִיהוּ מַעֲיֵלָא וְתֵתָא, וּכְדִין אֶתְדַבֵּק וַיֵּדַע
 חֲכָמָה עֲלָאָה.

כְּגִוּוֹנָא דָּא כָּל בַּר נֶשׁ דְּעֵלְמָא אִיהוּ כְּלִיל מַעֲיֵלָא
 וְתֵתָא, וְכָל אֵינּוֹן דִּידַעִין לְאֶתְקֻדְשָׁא בְּהַאי
 עֲלָמָא כְּדָקָא יְאוּת, כִּד אוֹלִידוּ בַר, מְשַׁכִּין עֲלֵיהּ רוּחַ
 קֻדְשָׁא מֵאַתֵּר דְּכָל קֻדְשֵׁי נְפֻקִין מִנֵּיהּ, וְאַלִּין אֶקְרוּן
 בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּגוּפָא אֶתְעֵבִיד בְּקֻדְוֶשָׁה
 כְּדָקָא יְאוּת, הָכִי נִמִּי יִהְיִין לִיהּ רוּחָא מֵאַתֵּר עֲלָאָה
 קֻדְשָׁא כְּדָקָא חַזִּי וְהָא אֶתְמַר.

תָּא חַזִּי, בְּשַׁעֲתָא דְזֻמִּין בַּר נֶשׁ לְמִיָּהֵב חוּשְׁבֵן עוּבְדוּי
 עַד לָא יִפּוּק מֵעֲלָמָא, הֵהוּא יוּמָא, יוּמָא דְחוּשְׁבֵן
 אִיהוּ, דְּגוּפָא וְנִשְׁמַתָּא יְהִי חוּשְׁבֵנָא. לְבַתֵּר נִשְׁמַתָּא

אֶת־פְּרֻשָׁא מִיְנֵיהּ, וְגוֹפָא תָּב לְאַרְעָא, וְכֻלָּא תָּב לְאַתְרֵיהּ
 דְּאַתְנַסִּיב מִתַּמָּן וְהָא אוּקְמוּהָ, עַד זְמַנָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא זְמִין לְאַחֵיָא מִתֵּיָא כֻלָּא גְנִיז קַמֵּיהּ.

וְהָהוּא גוֹפָא מִמֶּשׁ וְהָהִיא נִשְׁמַתָּא מִמֶּשׁ זְמִין קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאַתְבָּא לְעֵלְמָא כְּמַלְקַדְמִין וּלְחַדְתָּא
 אֲנִפֵּי עֵלְמָא הֵדָּא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה כו) יַחֲיוּ מִתֶּיךָ נִבְלָתִי
 יְקוּמוּן. וְהָהִיא נִשְׁמַתָּא מִמֶּשׁ גְּנִיזָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְתָבֵת לְאַתְרָהּ כְּפּוּם אֲרַחָהָא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר וְהָרוּחַ
 תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. וּלְזְמַנָּא דְזְמִין קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאַחֵיָא מִתֵּיָא, זְמִין אִיהוּ לְאַרְקָא טֵלָא
 מִרִישֵׁיהּ עֲלֵיָהּ, וּבִהָהוּא טֵלָא יְקוּמוּן כֻלָּא מַעֲפָרָא.

הֵדָּא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה כו) כִּי טַל אֲוֵרוֹת טַלְךָ. מֵאֵי טַל
 אֲוֵרוֹת, אֲוֵרוֹת מִמֶּשׁ מְאִינֹן נְהוּרִין דְלְעִילָא
 דְּבַהוּן זְמִין לְאַרְקָא חַיִּין לְעֵלְמָא, בְּגִין דְּאֵילָנָא (דף קלא ע"א)
 דְחַיֵּי יִרִיק חַיִּין דִּלָּא פְּסָקִין לְעֵלְמִין, דְּהָא הַשְׁתָּא פְּסָקִין
 בְּגִין דְּהָא חוּיָא בִישָׂא שְׁלֵטָא וְאַתְכֶּסִי סִיְהָרָא. וּבְגִין כֶּף
 כְּבִיכּוּל פְּסָקִין מִימּוּי וְחַיִּין לָא שְׁלֵטִין בְּעֵלְמָא כְּדָקָא
 יְאוּת.

וּבִהָהוּא זְמַנָּא הָהוּא יִצְרַר הָרַע דְּאִיהוּ חוּיָא בִישָׂא
 יִסְתַּלַּק מִעֵלְמָא וַיַּעֲבֵר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כְּמָה דְאַתְמַר (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אֶעֱבִיר מִן הָאָרֶץ.

וּלְבַתָּר דְּאִיהוּ יִתְעַבֵּר מֵעֲלָמָא, סִיְהָרָא לָא אֶתְכַסִּיא,
וְנִהָרָא דְנִגִּיד וְנִפִּיק לָא יִפְסִיקוֹן מִבּוּעוּי, וְכַדִּין כְּתִיב,
(ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה
שְׁבַעֲתַיִם כְּאֹרֶךְ שְׁבַעֲתַיִם הַיָּמִים וְגו'.

אֲמַר רַבִּי חֲזַקְיָה אִי תִימָא דְכָל גּוֹפִין דְּעֲלָמָא יִקּוּמוּן
וַיִּתְעַרוּן מֵעַפְרָא, אֵינּוּן גּוֹפִי דְאֶתְנַטְיֵעוּ בְּנִשְׁמַתָּא
חֲדָא מַה תְּהֵא מִנֵּיהּ. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי אֵינּוּן גּוֹפִין דְּלָא
זָכוּ וְלָא אֶצְלָחוּ הָרִי אֵינּוּן כְּלָא הוּוּ, כְּמַה דְהוּוּ עֵץ יִבֶּשׁ
בְּהֵיָא עֲלָמָא הַכִּי נָמִי בְּהֵהוּא זְמַנָּא, וְגוֹפָא בְּתֵרָאָה
דְּאֶתְנַטְע וְאֶצְלַח וְנָטַל שְׂרָשׁוּי כְּדָקָא יְאוּת יְקוּם.

וְעֲלִיָּה כְּתִיב, (ירמיה יז) וְהָיָה כִּיעֵץ שָׂתוּל עַל מַיִם וְגו' וְהָיָה
עָלָהוּ רַעֲנָן וְגו'. דְּעַבְדַּי אֵיבִין וְנָטַע שְׂרָשִׁין
וְאֶצְלַח כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל הַהוּא גּוֹפָא קְדַמָּאָה דְּלָא עַבְדַּי
אֵיבִין וְלָא נָטַע שְׂרָשִׁין (וְלָא זָכָה וְלָא אֶצְלַח) כְּתִיב, (ירמיה יז) וְהָיָה
כְּעֶרְעֵר בְּעֶרְבָה וְלָא יִרְאֶה כִּי יִבָּא טוֹב וְגו'. כִּי יִבָּא טוֹב
דָּא תַחֲיִית הַמַּתִּים.

וַיִּתְנַהֵר הַהוּא נְהוּרָא דְזַמִּין לְאַנְהָרָא לְהוּ לְצַדִּיקָיָא
דְּהוּה גָּבִיז קָמִיָּה מִיּוֹמָא דְאֶתְבְּרִי עֲלָמָא
דְּכְתִיב, (בראשית א) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹרֶךְ כִּי טוֹב. וְכַדִּין
זַמִּין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַחֲיָא מִתִּיָּא, וְכְתִיב, (מלאכי ג)
וְזָרְחָה לְכֶם יְרֵאִי שְׁמִי שְׁמֵשׁ צַדִּיקָה וְגו', וְכַדִּין יִתְגַבֵּר

טוֹב בְּעֵלְמָא, וְהָהוּא דְאִתְקַרֵי רַע יִתְעַבֵּר מֵעֵלְמָא
כְּדִאֲמַרְן. וּכְדִין אֵינּוֹן גּוֹפִין קְדַמָּאֵי לָהּוּ כְּלָא הוּוּ.
אֲמַר רַבִּי יִצְחָק זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַרְקָא עֲלֵייהוּ
עַל אֵינּוֹן גּוֹפִין רוּחִין אַחֲרָנִין, וְאִי זְכָאן בְּהוֹן
יְקוּמוֹן בְּעֵלְמָא כְּדָקָא יְאוּת, וְאִי לָאו יְהוֹן קְטַמָּא תְּחוּת
רְגִלְיֵהוֹן דְּצִדִּיקָא דְכְּתִיב (מלאכי ג), וְכְתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים
מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֶפֶר יִקְיָצוּ וְגו'. וְכְלָא אִתְקַם וְאִתְעַתַּד קַמִּי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִלְהוּ בְּמַנְיִינָא הוּוּ כְּמָא דְאִתְּ אֲמַר
(ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפַּר צְבָאָם וְגו'.

תָּא חַיֵּי, הָא אִתְמַר כָּל אֵינּוֹן מִתִּין דְּבִאֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל
יְקוּמוֹן בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר
עֲלֵייהוּ וַיּוֹקִים לוֹן, עֲלֵייהוּ כְּתִיב יַחֲיוּ מִתִּיךְ, אֵלִין אֵינּוֹן
דִּי בִאֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל. נְבִלְתִי יְקוּמוֹן, אֵלִין אֵינּוֹן דְּבִגּוּ
אַרְעָאן אַחֲרָנִין, דְּלָא כְּתִיב בְּהוּ תְּחַיֶּיהָ אֱלָא קִימָה. דְּהָא
רוּחָא דְחַיֵּי לָא תְּשֵׁרִי אֱלָא בִּאֲרַעָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל,
וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב בְּהוּ יַחֲיוּ מִתִּיךְ, וְאֵינּוֹן דְּלִבְר, יִתְבְּרִי
גּוֹפָא דְלֵהוֹן וַיְקוּמוֹן גּוֹפָא בְּלָא רוּחָא. וּלְבַתֵּר יִתְגַּלְגְּלוֹן
תְּחוּת עֶפְרָא עַד דְּיִמְטוֹן לְאַרְצָא יִשְׂרָאֵל, וְתַמָּן יִקְבְּלוֹן
נְשַׁמְתָּא, וְלָא בְּרִשׁוּ אַחֲרָא, בְּגִין דִּיתְקַיְימוֹן בְּעֵלְמָא
כְּדָקָא חַיֵּי.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִיסָא הוּוּ יִתְבִּי לִילִיאַ חַד וְעַסְקִי

בְּאוֹרֵי־תָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא זְמִין לְאַחֵיָא מִתֵּיָא, כֹּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין
 דִּיתְעָרוֹן קַמֵּיהּ כְּלָהּוּ קַיִימִין דִּיּוֹקְנִין דִּיּוֹקְנִין קַמֵּיהּ
 בְּתַהוּא דִּיּוֹקְנָא מִמָּשׁ דְּהוּוּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְנַחֲתִית לֹון
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וַיִּקְרִי לֹון בְּשִׁמְהֵן כְּמָה דְּאֵת אָמַר,
 לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. וְכֹל נִשְׁמַתָּא תִיעוּל לְדוּכְתָּהּ,
 וַיִּקְוִמוּן בְּקִיּוּמָא בְּעֲלָמָא כְּדָקָא חֲזִי, וְכַדִּין יְהֵא עֲלָמָא
 שְׁלִים, וְעַל תַּהוּא זְמָנָא כְּתִיב, (ישעיה כה) וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יִסִּיר
 וְגו', מֵאִי וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יִסִּיר. דָּא יִצְרַר הָרַע דְּאַחֲשִׁיף אֲנִפִּי
 בְּרִיִּין וְשִׁלִּיט בְּהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָא חָמִינֵן כֹּל זְמָנָא דְּבַר נֶשׁ קָאִים
 בְּרוּחָא דָּא. לָאו אִיהוּ מְסָאב, נִפְקָא נִשְׁמַתִּיה
 מִנֵּיהּ אִיהוּ מְסָאב. אָמַר לֵיהּ וְדַאי הָכִי הוּא, וְהָכִי אֲתַמַּר
 דְּהָא הֵהוּא יִצְרַר הָרַע כַּד נִטִּיל רוּחָא דְּבַר נֶשׁ סָאִיב לֵיהּ
 וְאַשְׁתָּאֵר גּוּפָא מְסָאב, וְשָׂאֵר עֲמִין עוּבְדֵי עֲבוּדַת
 כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת כַּד אֵינּוֹן בְּחֵיִהוֹן אֵינּוֹן מְסָאבִין דְּהָא
 מְסָטְרָא מְסָאבָא אִית לֹון נִשְׁמַתִּין, וְכַד אֲתַרִּיק מִנֵּיהּ
 תַּהוּא מְסָאבּוּ אֲשְׁתָּאֵר גּוּפָא בְּלָא מְסָאבּוּ כְּלָל.

בְּגִין כֶּךָ (דף קלא ע"ב) מֵאֵן דְּאֲתַדְּבִק בְּאַתְתָּא דְּשָׂאֵר עֲמִין
 עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת אֲסִתָּאב אִיהוּ.
 וְהֵהוּא בְּרָא דְּאֲתִילִיד לֵיהּ יִקְבַּל עֲלֵיהּ רוּחַ מְסָאבָא. וְאִי

תִּימָא הָא בְּסִטְרָא דְאַבוּי מִיִּשְׂרָאֵל קָא אַתְיָא, אַמַּאי
יִקְבֵּל עֲלֵיהּ רוּחַ מְסֻאָבָא.

תָּא חַיֵּי, דְהָא בְּקַדְמִיתָא אֶסְתָּאב אַבוּי בְּשַׁעְתָּא
דְּאַתְדַּבֵּק בְּהֵיא אַתְתָּא דְאַיְהִי מְסֻאָבָא, וְכִיּוֹן דְּאַב
אַיְהוּ אֶסְתָּאב בְּהֵיא אַתְתָּא דְאַיְהִי מְסֻאָבָא, כָּל שְׁפֹן
דְּאַיְהוּ בְּרָא דְאַתְיְלִיד מִינָהּ יִקְבֵּל עֲלֵיהּ רוּחַ מְסֻאָבָא. וְלֹא
עוּד אֶלָּא דְעֵבֵר עַל אוֹרִייתָא דְכְּתִיב, (שמות לד) כִּי לֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר, כִּי יִי קָנָא שְׁמוֹ בְּגִין דְּקִנִּי עַל הָאִי
בְּרִית קְדִישָׁא.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חַיֵּי דְהָא אַתְמַר דְּכִיּוֹן דִּידַע
אַבְרָהָם אַבִּינוּ חֲכַמְתָּא בַּעָא לְאַתְפַּרְשָׁא מִכָּל שְׂאָר
עַמִּין וְלֹא לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ, וּבְגִין כֶּף כְּתִיב וְאַשְׁבִּיעַד בֵּיִי
אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹקֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבְנֵי
מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וְגו', מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי וְדַאי, (מאי) רְזָא אִיְהוּ
כְּמָא דְאַתְ אֲמַר (מלאכי ב) וּבַעַל בַּת אֵל נִכְר. אֲשֶׁר אֲנֹכִי
יּוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ. אֲנֹכִי דִּיִּיקָא כְּתִיב הֲכָא אֲשֶׁר אֲנֹכִי, וְכְּתִיב
הֲתָם (ישעיה מד אַנְכִי עֲשִׂיתִי אָרֶץ. וְכָל דָּא בְּגִין דְּלֹא לְאַסְתָּאבָא בְּהוּ.

תָּא חַיֵּי, הָאִי מֵאֵן דְּאַעִיל הָאִי בְּרִית קְדִישָׁא בְּהֵיא
אַתְתָּא דְשְׂאָר עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת,
גְּרִים לְאַסְתָּאבָא אַתְר אַחְרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי ל) תַּחַת
שֶׁלֶשׁ רִגְזָה אָרֶץ וְגו'. וְאַף עַל גַּב דְּאוּמִי לִיָּה בְּהֵאִי

בְּרִית, לֹא אֲבֹטַח בֵּיהּ אֲבָרְהָם עַד דְּצִלִּי צְלוֹתֶיהָ קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר יי אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְגו', הוּא יִשְׁלַח
 מַלְאָכוֹ, וְדַאי דָּא מַלְאָךְ הַבְּרִית, בְּגִין דִּיתְנַטִּיר הַאי
 בְּרִית וְלֹא יִסְתַּאב בֵּין אֵינוֹן עַמִּין:

רַק אֶת בְּנֵי לֹא תָשֵׁב שָׁמָּה. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דִּידַע
 אֲבָרְהָם דִּהָא בְּכֻלְהוּ לֹא הָוּה מֵאֵן דְּאִשְׁתְּמוּדַע לִיהּ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַר אֵיהוּ בְּלַחֲדוּי, וְלֹא בַעַא דִּלְהוּוּ
 מְדוּרִיָּה דִּיצְחָק בֵּינֵיהוּ, אֲלֵא דִּיהָא מְדוּרִיָּה עַמִּיָּה,
 וַיִּצְחָק יוֹלִיף מְנִיָּה תְדִיר אֲרַחוּי דִּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא
 יִסְטִי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. וְעַל דָּא לֹא בַעַא אֲבָרְהָם
 דִּלְהוּי מְדוּרִיָּה דִּיצְחָק תַּמָּן.

אָמַר רַבִּי יִיסָא וְדַאי זְכוּתֶיהָ דְּאֲבָרְהָם אֶעְרַע קָמִיָּה
 דִּיהוּא עֲבָדָא, דִּיהוּא יוֹמָא נָפֵק, וְהוּא יוֹמָא
 מְטָא לְעֵינָא דְּמִיָּא, דְּכְתִיב וְאָבָא הַיּוֹם אֶל הָעֵינַן. וְהָא
 אוּקְמוּהָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קיט) גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָהּ
 נְפֻלָאוֹת מִתּוֹרַתְךָ. כִּמָּה אֵינוֹן בְּנֵי נִשָּׂא טַפְשִׁין דִּלֹּא
 יַדְעִין וְלֹא מִסְתַּכְּלִין לְאִשְׁתְּדִלָּא בְּאוּרִייתָא, בְּגִין
 דְּאוּרִייתָא כָּל חַיִּין וְכָל חִירוֹ וְכָל טוֹב בְּעַלְמָא דִּין
 וּבְעַלְמָא דְּאִתֵּי. (ההוא חִירוֹ דְּעַלְמָא דִּין וְדְעַלְמָא דְּאִתֵּי אֵיהוּ) (נ"א הוּא חִירוֹ

דְּעַלְמָא דְּאִתֵּי אֵיהוּ חַיִּין בְּעַלְמָא דִּין).

חַיִּין אֵינוֹן בְּעַלְמָא דִּין דִּיזְכוּן

לְיוֹמֵינִי שְׁלֵמִין בְּהֵאֵי עֲלָמָא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמות כג) אֵת
 מִסְפַּר יְמֵיךָ אֲמַלֵּא. וְלְיוֹמֵינִי אֲרִיכִין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי. בְּגִין
 דְּאִינוּן חַיִּין שְׁלֵימִין, אִינוּן חַיִּין דְּחִידוּ, חַיֵּי בְּלָא עֲצִיבוּ,
 חַיִּין דְּאִינוּן חַיִּין. חִירוּ בְּעֲלָמָא דִּין חִירוּ דְּכָלָא, דְּכָל מֵאן
 דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא לָא יִכְלִין לְשַׁלְטָאָה עֲלוּי כָּל עַמִּין
 דְּעֲלָמָא.

וְאִי תִימָא אִינוּן בְּנֵי שְׂמֵד. גְּזֵרָה הִיא מְלַעִילָא כְּגוֹן רַבִּי
 עֲקִיבָא וְחִבְרוּי, וְכֹף סָלִיק בְּמַחֲשַׁבָּה. חִירוּ דְּמִלְאָךְ
 הַמּוֹת דְּלָא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה עֲלוּי, וְהָכִי הוּא וְדָאֵי דְּאִי
 אָדָם הוּא אֲתַדְבֵּק בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ אוּרֵייתָא, לָא
 גָּרִים מוֹתָא לִיָּה וְלְכָל עֲלָמָא. וּבְגִין כֹּף כַּד יְהֵב קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אוּרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל מַה פְּתִיב בְּהַ חֲרוֹת עַל
 הַלְוִחוֹת וְהָא אוּקְמוּהָ. וְאֲלִמְלָא אִינוּן לָא חָטוּ וְשָׁבְקוּ
 אִילָנָא דְּחַיֵּי, לָא גָּרְמוּ מוֹתָא לְעֲלָמָא כְּמִלְקֻדְמִין.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר (תהלים פב) אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים
 אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיוֹן כְּלַכֶּם. חֲבַלְתוֹן גְּרַמִּיכוֹן אֲכֹן כְּאָדָם
 תְּמוֹתוֹן וְגו'. וְעַל דָּא כָּל מֵאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא לָא
 יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה עֲלוּי הַהוּא חוּיָא בִּישָׂא דְּאַחֲשִׁיךְ עֲלָמָא.
 אָמַר רַבִּי יִיסָא אִי הָכִי מִשָּׁה אֲמַאי מִית, דְּאִי הָכִי כִּיוֹן
 דְּלָא חָב לָא יְמוּת (וְאֲמַאי יְמוּת). אָמַר לִיָּה וְדָאֵי מִית,
 אָבֵל לָא שְׁלְטָא בֵּיהַ קְאֲמְרִינֵן, אֲלָא לָא מִית עַל יְדוּי

וְלֹא אֶסְתָּאב בֵּיהּ, וְלֹא מִית (דף קלב ע"א) וַדַּאי אֶלֶּא אֶתְדַבֵּק
בְּשִׁכְיִנְתָּא וְאִזִּיל לְחַיֵּי עֲלָמָא.

וְהָאִי חַי אֶקְרִי, כְּמָה דְאִוְקִימְנָא דְכְּתִיב (שמואל ב כג) וּבְנֵיהּ
בֶּן יְהוֹדָע בֶּן אִישׁ חַי וְגו'. וְעַל דָּא כָּל מַאן
דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא חִירוּ אִית לֵיהּ מְכָלָא בְּעֲלָמָא דִּין
מִשְׁעֵבוּדָא דְשָׂאֵר עַמִּין עוּבְדֵי עֵבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.
חִירוּ בְּעֲלָמָא דְאֶתִי בְּגִין דְלֹא יִתְבַּעוּן מִנֵּיהּ דִּינָא בְּהֵוּא
עֲלָמָא כָּלֵל.

תָּא חַזִּי, בְּאוּרִיתָא כְּמָה רְזִין עֲלָאִין סְתִימִין אִית בְּהּ,
בְּגִין כֶּף כְּתִיב, (משלי ג) יִקָּרָה הִיא מְפַנֵּינִים. כְּמָה
גְּנִיזִין טְמִירִין אִית בְּהּ, וְעַל דָּא כַּד אֶסְתַּכַּל דְּוֹד בְּרוּחָא
דְּחֻכְמָתָא וַיִּדַּע כְּמָה פְּלִיאן נַפְקִין מְאוּרִייתָא
פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קיט) גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נְפִלְאוֹת
מִתּוֹרַתְךָ. תָּא חַזִּי, וַיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה
רְבִקָּה יוֹצֵאת. יוֹצֵאת, בָּאָה מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי יוֹצֵאת.
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶפִּיק לָהּ מְכָל אִינוּן בְּנֵי מִתָּא דְכֻלְהוּ
חַיִּיבִין, וְהִיא יוֹצֵאת מְכָלְלָא דְלֵהוּן. וְתַרְדּ הָעֵינָה כְּתִיב
בְּה"א, רָזָא אִיהוּ דְאֶעְרַעַת תַּמָּן בִּירָא דְמַרְיָם, וּבְגִין כֶּף
כְּתִיב הָעֵינָה בְּה"א וּסְלִיקוּ לָהּ מִיָּא.

דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה רְבִקָּה יוֹצֵאת כְּמָה דְכְּתִיב יוֹצֵאת
לְשׂאוּב מִיָּם, אֲמַאי יוֹצֵאת וְלֹא הוֹלְכוֹת וְלֹא

בְּאוֹת. אֶלֶּא בְּגִין דְּטַמְיָרִין הוּוּ כֹּל יוֹמָא וּבִהְיָא שְׁעָתָא
נִפְקִין לְשֹׂאבָא מִיָּא, וְסִימְנָא נְקִיט בִּידֵיהָ.

תָּא חַוִּי, כִּד מָטָא עֲבָדָא לְחָרֹן וְאִשְׁכַּח לָהּ לְרַבָּקָה לְעַת
עָרַב הָוָה עֵידָן צְלוֹתָא דְּמִנְחָה. בִּהְיָא שְׁעָתָא
דְּמָטָא יְצַחֵק לְצִלָּאָה צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, בִּהְיָא שְׁעָתָא
מָטָא עֲבָדָא לְגַבְהָ דְּרַבָּקָה. וּבִהְיָא שְׁעָתָא דְּמָטָא יְצַחֵק
לְצְלוֹתָא דְּמִנְחָה כְּמַלְקָדְמִין מָטָא ת רַבָּקָה לְגַבֵּיהָ.
לְאַשְׁתַּפְּחָא כֹּלָא בְּאַתְרֵיהָ דְּאַצְטְרִיךְ כְּדָקָא יָאוֹת, וְכֹלָא
מָטָא בְּרוּזָא דְּחַכְמָתָא, וְעַל דָּא אָתָא הָוּוּ עֲבָדָא לְבִאָר
הַמִּים רָזָא דְּכֹתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) מִעֵין גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים
וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן, וְאוֹקִימְנָא, וְכֹלָא רָזָא אִיהוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה אָתִי לְטַבְרֵיהָ וְהָוָה עִמִּיהָ רַבִּי אַבָּא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַבָּא נְזִיל, דְּהָא אֲנִן חָמִינָן
דְּבַר נֶשְׁחַד יְמֵי הַשְּׁתָּא לְגַבְנָן וּמְלִין חֲדַתִּין בְּפּוּמִיָּה
וְאִינוֹן מְלִין דְּאוּרֵייתָא. אָמַר רַבִּי אַבָּא הָא יְדַעְנָא דְּבַכֵּל
אָתָר דְּמַר אָזִיל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ מְשִׁדֵּר לֵיהּ מְלֵאכִין
טָסִין בְּגַדְפִין לְאַשְׁתַּעֲשְׂעָא בֵּיהּ.

עַד דְּהוּוּ אָזִיל, סָלִיק רַבִּי שְׁמַעוֹן עֵינּוּי, וְחָמָא בַּר נֶשְׁחַד
דְּהָוָה רָהִיט וְאָזִיל. יְתַבּוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אַבָּא. כִּד
מָטָא גַבְיֵיהּ, אָמַר לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵאֵן אַנְתָּ. אָמַר לֵיהּ
יּוֹדָאֵי אֲנָא וּמְקַפּוּטְקִיא קְאָתִינָא וְאֲנָא אָזִילָנָא אֲטִיטְרֵיהָ

דְּבַר יוֹחָאֵי דְאֶתְמַנּוֹן חֲבֵרְיָא בְּמַלְיָן יְדִיעֵן וְשִׁדְרוֹנֵי גַבִּיּהּ.
 אָמַר לִיּה אֵימָא בְרִי. אָמַר לִיּה אַנְתָּ בַר יוֹחָאֵי. אָמַר לִיּה
 אָנָּא בַר יוֹחָאֵי.

אָמַר לִיּה הָא אוֹקִימָנָא דְלָא יִפְסִיק בַר נָשׁ בְּצִלוֹתֶיהָ
 בֵּינֵיהּ לְבִין כּוֹתְלָא כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה לח) וַיִּסַּב
 חֲזַקִּיהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וְגו'. וּמֵאֵן דְּצִלֵּי אָסִיר לְמַעְבַּר
 אַרְבַּע אַמּוֹת סָמִיךְ לִיּה, וְאוֹקִמוּהָ לְהַנִּי אַרְבַּע אַמּוֹת לְכָל
 סֵטֶר בַּר לְקַמִּיָּה. וְאוֹקִמוּהָ דְלָא יִצְלִי בַר נָשׁ אַחֲוֵרֵי רַבִּיּהּ
 וְכוּ' וְאֶתְמַנּוֹן בְּכָל הַנֵּי מִיֵּלֵי.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לט) שְׁמַעַה תְּפִלָּתִי יי וְשׁוּעָתִי הַאֲזִינָה
 אֶל דְּמַעְתֵּי אֵל תַּחֲרָשׁ. מַאי טַעְמָא שְׁמַעַה וְלָא
 שְׁמַע, בְּאַתֵּר חַד כְּתִיב שְׁמַע יי וְחַנּוּנֵי וְגו', וּבְאַתֵּר אַחְרָא
 שְׁמַעַה. אָלָא בְּכָל אַתֵּר לְזַמְנִין שְׁמַע לְדַכּוּרָא וְלְזַמְנִין
 שְׁמַעַה לְנוֹקְבָא. שְׁמַעַה כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים יז) שְׁמַעַה
 יי צְדָק וְגו'. שְׁמַע כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים ל) שְׁמַע יי
 וְחַנּוּנֵי. (משלי א) שְׁמַע בְּנִי. (דברים כז) הִסְכַּת וְשְׁמַע.

וְהַכָּא שְׁמַעַה תְּפִלָּתִי יי, בְּגִין דְּהֵאֵי (דאיידו) דְרָגָא
 דְּמַקְבְּלָא כָּל צְלוֹתֵין דְּעֵלְמָא. וְהֵא תְּנִינן דְּעֵבְדָא
 מְנַיִיהוּ עֵטְרָה וְשׁוּי לָהּ בְּרִישָׁא דְּצַדִּיק חַי עוֹלָמִים
 דְּכְּתִיב, (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֵאשׁ צַדִּיק. וְעַל דָּא שְׁמַעַה
 תְּפִלָּתִי יי.

שְׁמָעָה תִּפְלְתִי יִי דָא צְלוֹתָא דִּי בְלַחֲשׁ. וְשׁוּעָתִי הַאֲזִינָה
 דָּא צְלוֹתָא דְאָרִים בְּרֵשׁ קְלִיָּה בְּעַקְתִּיהָ כְּמָא
 דְּאֵת אִמְרָ, (שְׁמוֹת ב) וְתַעַל שׁוּעָתֶם אֶל הָאֱלֹהִים. וּמְהוּ
 שׁוּעָתֶם, אֵלָא דְּבַצְלוֹתֶיהָ אָרִים קְלִיָּה וְזַקִּיף עֵינׁוּי לְעִילָא
 כְּמָא דְּאֵת אִמְרָ, (ישעיה כב) וְשׁוּעַ אֶל הַהָר. וְצְלוֹתָא דָּא (דף
 קלב ע"ב) מִתְּבַר תִּרְעִין וְדַפִּיק (ס"א וְדַחִיק) לֹון לְאֵעֲלָא
 צְלוֹתֶיהָ. אֶל דְּמַעְתִּי אֶל תְּחַרְשׁ דָּא, אֵעִיל קַמִּי מְלַכָּא
 וְלִית תִּרְעָא דְּקָאִים קַמִּיהָ, וְלַעוֹלָם לָא אֶהְדְּרוּ דְּמַעֲזִין
 בְּרִיקְנִיא.

תּוּ הָא פְּתִיב הֲכָא תְּלַת דְּרַגִּין, תְּפִלָּה. שׁוּעָה. דְּמַעְזָה.
 לְקַבִּיל אֵלִין תְּלַת אַחֲרָנִין. כִּי גַר אָנְכִי עַמָּךְ. לְבַתֵּר
 תּוֹשֵׁב. לְבַתֵּר כֹּכֵל אַבוֹתֵי עַקְרָא דְּעַלְמָא.

תָּא חַיֵּי, צְלוֹתָא דְּבַר רֵשׁ מְעוּמָד, בְּגִין דְּתַרִּי צְלוֹתָא
 נִינְהוּ חַד מִיּוֹשֵׁב וְחַד מְעוּמָד, וְאִינּוֹן חַד לְקַבִּיל
 תְּרִין דְּרַגִּין תְּפִלָּה שְׁל יַד וְתְּפִלָּה שְׁל רֵאשׁ. לְגַבִּי יוֹם
 וְלִילָה וְכֹלָא חַד. אִוְף הֲכָא תְּפִלָּה מִיּוֹשֵׁב לְגַבִּי תְּפִלָּה שְׁל
 יַד, לְאֵתְקִין לָהּ כְּמָה (ד"א כְּמָאן) דְּאֵתְקִין לְכֹלָה וְקַשִּׁיט
 לָהּ לְאֵעֲלָא לְחוּפָה, הֲכִי נְמִי מְקַשְׁטִין לָהּ בְּרִזָּא
 דְּרַתִּיכָאָה וּמְשִׁירֵיהָא, יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וְאֲשֵׁר מְשָׁרְתִיו
 וְהָאוּפְנִים וְחַיִּוֹת הַקֹּדֶשׁ וְכוּ'.

וְעַל דָּא צְלוֹתָא מִיּוֹשֵׁב, כִּיּוֹן דְּעַאֲלַת לְגַבִּי מְלַכָּא

עֲלָאָה וְאִיהוּ אֲתִי לְקַבְּלָא לָהּ, כְּדִין אֲנִן קְיִימִין קַמִּי
 מִלְּכָא עֲלָאָה, דִּהָא כְּדִין (דְּרָגָא) דְּכּוּרָא אֲתַחְבַּר בְּנוֹקְבָא,
 וּבְגִין כֶּף לָא יִפְסִיק בֵּין גְּאוּלָּה לְתַפְלָה (וּגְאוּלָּה (שְׁמוֹת קַנּוּ א),

ותפלה תרין דרגין אינון, רזא דצדיק וצדק יוס"ף ורח"ל).

וּבְגִין דְּבַר נָשׁ קָאִים קַמִּי מִלְּכָא עֲלָאָה נָטַל אַרְבַּע
 אַמּוֹת לְצִלוֹתֶיהָ וְאוּקְמוּהָ דְּבִשְׁעוֹרָא (ד"א)
 בְּשִׁיעוֹרָא) דְּסוּרְטָא דִּיּוֹצֵר כְּלָא. וְכָל מַה דְּאֲתִי בְּסִטְרָא
 דְּדְכוּרָא בְּעֵי לִיָּה לְאִינִישׁ לְמִיָּקָם בְּקִיּוּמִיהָ וְאוּזְדִּיקָהּ (ס"א)
 וְיִזְדִּיקָהּ). כְּגִוּוּנָא דָּא כִּד אִיהוּ פְרַע, פְּרַע בְּבְרוּהּ, וְכִד
 אִיהוּ זְקִיָּה, זְקִיָּה בְּשָׁם, בְּגִין לְאַחֲזָאָה שְׁבַחָא דְּדְכוּרָא עַל
 נוֹקְבָא.

וְתָא חַיֵּי דִּהָא אוּקְמוּהָ לָא יִצְלִי בַר נָשׁ אַחֲוֵרֵי רַבִּיָּה
 וְאַתְמַר כְּמַה דְּכְתִיב, (דְּבָרִים י) אֵת יְיָ אֱלֹקֶיךָ תִּירָא.
 אֵת לְאַכְלָלָא דְּבַעֵי לְמַדְחַל מִרַבִּיָּה כְּמוֹרָא דְּשְׁכִינְתָּא,
 וְדַחִילוּ דְּתַלְמִיד, רַבִּיָּה אִיהוּ. בְּגִין כֶּף בְּשַׁעְתָּא דְּצִלוֹתָא
 לָא יִשׁוּי הֵהוּא מוֹרָא לְקַמִּיהָ, (ד"א ל"ג) לְצִלוֹתָא) אֵלָא מוֹרָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחוּדוּי וְלָא מוֹרָא אַחְרָא.

וְתָא חַיֵּי צִלוֹתָא דְּמַנְחָה אֲתַקִּין לִיָּה יִצְחָק. וְדַאי כְּמַה
 דְּאֲתַקִּין אַבְרָהָם צִלוֹתָא דְּצַפְרָא לְקַבֵּל הֵהוּא דְּרָגָא
 דְּאֲתַדְּבַק בֵּיהּ. וְכֵן (ד"א כף) יִצְחָק אֲתַקִּין צִלוֹתָא דְּמַנְחָה
 לְקַבֵּל הֵהוּא דְּרָגָא דְּאֲתַדְּבַק בֵּיהּ. וְעַל דָּא צִלוֹתָא דְּמַנְחָה
 מְכִי נָטִי שְׁמִשָּׂא לְנַחְתָּא בְּדְרָגוּי לְסִטְרַ מְעָרְב.

דְּהָא עַד לֹא נָטָה שְׁמֵשָׁא לְצַד מְעָרְב אַקְרִי יוֹם מְצַפְרָא
 עַד הֵהוּא זְמַנָּא דְּכֻתִּיב, (תהלים כב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם.
 וְאִי תִימָא עַד חֲשֻׁכָה, תָּא חֲזִי, דְּכֻתִּיב (ירמיה ו) אוֹי נָא לְנוּ
 כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צְלִילֵי עָרְב. כִּי פָנָה הַיּוֹם לְקַבֵּל
 צְלוֹתָא דְּצַפְרָא דְּכֻתִּיב חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם, דְּהָא כְּדִין
 שְׁמֵשָׁא אִיהוּ לְסִטְר מְזוּרָה, כִּיּוֹן דְּנָטָה שְׁמֵשָׁא וְנַחְתָּא
 לְסִטְר מְעָרְב, הָא כְּדִין אִיהוּ זְמַן צְלוֹתָא דְּמִנְחָה וּכְבַר
 פָּנָה הַיּוֹם וְאָתוּ צְלִילֵי עָרְב וְאִתְעַר דִּינָא קְשִׁיא בְּעֵלְמָא.
 וּפְנָה הַיּוֹם דְּאִיהוּ דְּרָגָא דְּחֶסֶד, וְנָטוּ צְלִילֵי עָרְב
 דְּאִינוּן דְּרָגָא דְּדִינָא קְשִׁיא, וּכְדִין אִתְחַרְב בֵּי
 מִקְדָּשָׁא וְאִתּוּקַד הֵיכְלָא. וְעַל דָּא תְּנִינן דִּיהָא בַר נֶשׁ
 זְהִיר בְּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּאִיהוּ זְמַנָּא דְּדִינָא קְשִׁיא שְׂרִיָּא
 בְּעֵלְמָא. יַעֲקֹב אֲתַקִּין צְלוֹתָא דְּעַרְבִית דְּהָא אִיהוּ אֲתַקִּין
 לָהּ וְזַן לָהּ בְּכָל מַה דְּאֲצַטְרִיךְ, וְדָאֵי וְאִוּ אֲתַקִּין לָהּ א",
 וְהִיא אִתְזַנְתָּ מִן וְאִוּ דִּלִּית לָהּ נְהוּרָא מְגַרְמָה כָּלִל.
 וּבְגִין כֶּךָ תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת דְּהָא אִתְכַּלִּילַת בְּצְלוֹתָא
 דִּיּוֹמָא בְּגִין לְאִתְנַהֲרָא, וְהֵשְׁתָּא לָאו זְמַנָּא אִיהוּ.
 וְאוּקִימָנָא לָהּ דְּהָא לָא אִתְגַּלִּיא נְהוּרָא דִּימָמָא דִּינְהִיר
 לָהּ, וְאִיהִי שְׁלֵטָא בְּחֹשׁוֹכָא עַד זְמַנָּא דְּפִלְגוּת לִילִיא
 דְּאִשְׁתַּעֲשַׁע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם צְדִיקָא בְּגִנְתָּא
 דְּעַדָּן, וּכְדִין אִיהוּ זְמַנָּא לְאִשְׁתַּעֲשַׁע בַּר נֶשׁ (ס"א
 וְלְמַלְעֵי) בְּאוּרִייתָא כְּמַה דְּאִתְמַר.

תָּא חֲזִי, דְּדוּד אַתָּא וְאָמַר אֲלֵין תְּלַת זְמַנִּין דְּצִלוּתֵי
 דְּכְתִיב, (תהלים נד) עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים הָא תְּלַתָּא,
 וְאִיהוּ לָא צִלֵּי אֱלָא תְּרִי מְנַיְיהוּ, דְּכְתִיב אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה,
 וְלָא יִתִּיר. דָּא לְצִלוּתָא דְּצַפְרָא וְדָא לְצִלוּתָא דְּמִנְחָה,
 בְּגִין כֶּךָ אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה דִּיִּיקָא. בְּצַפְרָא דְּאִיהוּ שְׁעָתָא
 דְּחֻסְדַּ סְגִי לִיהּ בְּחֻסְדַּ בְּאֲשִׁיחָה, וּבְמִנְחָה דְּהוּא שְׁעָתָא
 דְּדִינָא קְשִׁיא בְּעֵי הַמַּיְיָה וּבְגִין כֶּךָ וְאֶהְמָה. וְלִבְתַּר כַּד
 אַתְּפְּלִיג לִילִיא הוּהּ קָם בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבִחוֹן כְּדָקָא

(דף קלג ע"א)

יְאוּת דְּכְתִיב, (תהלים ס"ב) וּבִלְיָלָה שִׁירָה עָמִי וְהָא אַתְּמַר.
 קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאֶזְלוּ. אֶזְלַת הָהוּא בַר נָשׁ בְּהַדְיָה עַד
 טְבַרְיָה. עַד דְּהוּוּ אֶזְלוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי,
 תְּפִלוֹת כְּנָגַד תְּמִידִין תְּקִנּוּם רַבָּנָן דְּאַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה,
 בְּגִין דְּאַשְׁכַּחוּ תְּרִי דְּכְתִיב, (במדבר כח) אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד
 תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים.
 וְאִינוּן מִתְקַרְבִּין בְּהַנִּי תְּרִי זְמַנִּי דִּיּוֹמָא דְּאִינוּן זְמַנִּין
 לְצִלוּתָא.

אָמַר הָהוּא גַבְרָא הָא בְּקַדְמִיתָא אָבוֹת תְּקִנּוּם לְהַנִּי
 צִלוּתֵי, וּמָה דְּאַתְקִינוּ אַבְרָהָם וַיִּצְחָק הוּא עֶקְרָא,
 וּמָה דְּאַתְקִין יַעֲקֹב דְּאִיהוּ שְׁבַחָא דְּאַבְהָן אִמָּאי אִיהוּ
 רְשׁוּת וְלָא עֶקְרָא כְּהַנִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָא (רכט ב) אַתְּמַר. אַבְּל תָּא חֲזִי, הַנִּי

תַּרְי זְמַנֵי דְתַרֵי צְלוּתֵי לָאו אֵינּוֹן אֱלָא לְחַבְרָא לִיעֲקֹב
 בְּעַדְבֵיהּ, כִּיּוֹן דְּאֵתְחַבְרוּ דָּא בְּדָא אַנְן לָא צְרִיכִין יִתִיר,
 דְּכִיּוֹן דְּאֵתְיְהִיבַת אֶתְתָּא בֵּין תַּרִין דְּרוּעִין וְאֵתְחַבְרַת
 בְּגוּפָא לָא אֶצְטְרִיךְ יִתִיר, וְעַל דָּא אַנְן בְּעֵינָן לְאֵתְעָרָא
 תַּרִין דְּרוּעִין בְּגִין דְּאֵתְיְהִיבַת בֵּינֵיהוּ, כִּיּוֹן דְּאֵיְהִי
 בֵּינֵיהוּ, גּוּפָא וְאֶתְתָּא מְלִייהוּ בְּלַחֲשֵׁי דְהָלָא לְאֶדְכָּרָא.
 וּבְגִין כֶּךָ יַעֲקֹב מִשְׁמֵשׁ בַּמָּרוֹם תְּנִינָן. מֵאֵי בַּמָּרוֹם כֶּמָּה
 דָּאֵת אָמַר, (תהלים צ) וְאֵתְהּ מָרוֹם לְעוֹלָם יִי. וְכֹלָא
 אֵיְהוּ רְזָא לִידְעֵי מְדִין. אָתּוּ רַבִּי אַבָּא וְהֵהוּא יוּדָאֵי
 וְנִשְׁקוּ יְדוּי. אָמַר רַבִּי אַבָּא עַד יוֹמָא דִּין לָא קָאִימְנָא
 בְּמַלְהָ דָּא בַר הַשְּׁתָּא. זַכָּאָה חוּלְקֵי דְזַכִּינָא לְמִשְׁמַע לֵיהּ:
 וַיְבִיאָהּ יִצְחָק הָאֱהֵלָה שָׂרָה אִמּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָאֵי
 קָרָא קִשְׂיָא. הָאֱהֵלָה. לְאֵהֵל שָׂרָה אִמּוֹ מְבַעֵי
 לֵיהּ, מֵאֵי הָאֱהֵלָה. דְּאֵהֵדְרַת תַּמָּן שְׂכִינְתָּא, בְּגִין דְּכָל
 זְמַנָּא דְשָׂרָה קִיִּמָּא בְּעֵלְמָא שְׂכִינְתָּא לָא אַעֲדֵי מִינָהּ,
 וְשָׂרְגָא הוּהּ דְלִיקַת מְעָרְב שִׁבְתָּ לְעָרְב שִׁבְתָּ וְהוּהּ נָהִיר
 כָּל אֵינּוֹן יוֹמֵי דְשִׁבְתָּא, בְּתַר דְּמִיתַת, כְּבַתָּה הָהִיא
 שָׂרְגָא. כִּיּוֹן דְּאֵתְתָּ רַבָּקָה אֶהֱדְרַת שְׂכִינְתָּא וְשָׂרְגָא
 אֶדְלִיקַת. שָׂרָה אִמּוֹ, דְּדַמְיָא לְשָׂרָה בְּכָל עוֹבְדָהָא.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כֶּמָּה דְּדִיּוּקְנִיָּה דִּיִּצְחָק הוּהּ כְּדִיּוּקְנִיָּה

דְּאַבְרָהָם, וְכָל מֵאֵן דְּחַמֵּי לְיִצְחָק אָמַר דָּא אַבְרָהָם, וּוְדַאי
אַבְרָהָם הוּלִיד אֶת יִצְחָק, הָכִי נִמִּי רַבְקָה דְיּוֹקְנָה מִמָּשׁ
הָיָה דְיּוֹקְנָא דְשָׂרָה, וּבְגִין כֶּף שָׂרָה אִמּוֹ וְדַאי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּכֹלֵא הָכִי הוּא, אֲבָל תָּא חַזִּי, רוּזָא
אִיהוּ דְאַף עַל גַּב דְשָׂרָה מִיתָת, דְיּוֹקְנָה לָא אֲעֵדִי
מִן בֵּיתָא, וְלֹא אֶתְחַזִּי תַמְן מִיּוֹמָא דְמִיתָת עַד דְּאֶתָת
רַבְקָה, כִּיּוֹן דְּעָאֲלָת רַבְקָה אֶתְחַזִּיאַת דְיּוֹקְנָא דְשָׂרָה,
דְּכְתִיב וַיְבִיאָהּ יִצְחָק הָאֱהֻלָּה וְגו' מִיַּד שָׂרָה אִמּוֹ
אֶתְחַזִּיאַת תַּמְן, וְלֹא הָוָה חַמֵּי לָהּ בַּר יִצְחָק בְּלַחֲדוּי כַּד
אָעִיל תַּמְן, וְעַל דָּא וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ (ס"א) מֵאִי
אַחֲרֵי אִמּוֹ, דְּאִמּוֹ אֶתְחַזִּיאַת וְאוֹדְמָנָא בְּבֵיתָא,
וְעַל דָּא לָא כְּתִיב אַחֲרֵי מִיתָת אִמּוֹ, אֶלֶּא אַחֲרֵי אִמּוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מֵאִי שָׁנָא דְכְּתִיב בֵּיהּ בְּיִצְחָק וַיִּקַּח אֶת
רַבְקָה וְתַהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאֱהָבָהּ. כִּיּוֹן דְּאָמַר וְתַהִי לוֹ
לְאִשָּׁה לָא יַדְעָנָא דְהוּא רַחִים לָהּ, דְּהָא כָּל בְּנֵי עַלְמָא
רַחֲמֵי לְנַשִּׁיָּהּ. מֵאִי שָׁנָא בְּיִצְחָק דְכְּתִיב בֵּיהּ וַיֵּאֱהָבָהּ.

אֶלֶּא וְדַאי אֶתְעָרוּתָא דְרַחֲמֵימוּ דְדְכוּרָא לְגַבֵּי אֶתְתָא לָאו
אִיהוּ אֶלֶּא שְׁמַאֲלָא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׁמַאֲלוֹ
תַּחַת לְרַאשֵׁי. וְחֻשְׁף וְלִילָה כְּחַד אֵינוֹן, וְשְׁמַאֲלָא אֶתְעָר
רַחֲמֵימוּ תְדִיר לְגַבֵּי נוֹקְבָא וְאַחִיד בָּהּ, וְעַל דָּא אַף עַל גַּב
דְּאַבְרָהָם (ס"א) הָוָה רַחֲמֵי לָהּ לְשָׂרָה לָא כְּתִיב בֵּיהּ וַיֵּאֱהָבָהּ

אֶלָּא בִּיצְחָק. וְאִי תִימָא וַיֶּאֱהַב יַעֲקֹב אֶת רַחֵל, סֵטְרָא
דִּיצְחָק דִּהוּה בֵּיה קַעֲבִיד לִיה.

תָּא חַי, אַבְרָהָם כַּד חָמָא לְשָׂרָה (ס"א לְרַבְקָה) הוּה מַחְבֵּק
לָהּ וְלֹא יִתִּיר, אֲבָל יִצְחָק דִּאִיהוּ בַּעֲלָהּ אַחִיד בַּהּ
וְשׁוּי דְרוּעִיָּה תַּחֲוֹת רִישָׁהּ דְּכַתִּיב שְׂמָאלוּ תַּחַת לְרֵאשִׁי
וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבַקְנִי. לְבַתָּר אֲתָא יַעֲקֹב וְשִׁמְשׁ עֵרְסָא וְאוּלִיד
תְּרִיסַר שְׁבַטִין כֹּלָא כַּדְקָא יָאוּת.

וְתָא חַי אַבְהֵן כִּלְהוּ בְּרִזָּא חָדָא (דף קלג ע"ב) אֲזֻלוּ. וְכִלְהוּ
שְׁמֻשׁוּ בְּאַרְבַּע נְשִׁין כֹּל חַד מִנֵּיהוּ, אַבְרָהָם
בְּאַרְבַּע שָׂרָה וְהָגַר וְתָרִי פִּלְגָשִׁים. דְּכַתִּיב וְלִבְנֵי
הַפִּלְגָשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם, פִּלְגָשִׁים תָּרִי הָא אַרְבַּע.
יִצְחָק בְּרִזָּא דְאַרְבַּע דְּסִטִּירוּ דְרַבְקָה, דְּכַתִּיב וַיִּקַּח אֶת
רַבְקָה חַד. וְתַהִי לֹו לְאִשָּׁה תָּרִי. וַיֶּאֱהַבָּהּ תִּלְתָּ.
וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ הָא אַרְבַּע. לְקַבֵּל דָּא הוּוּ לִיעֲקֹב
אַרְבַּע נְשִׁין. וְכֹלָא בְּרִזָּא חָדָא.

רַבִּי חַיָּא אָמַר אַבְרָהָם וַיִּצְחָק שְׁמֻשׁוּ כֹל חַד בְּאַתְתָּא
חָדָא בְּרִזָּא דְקוּדְשָׁא. אַבְרָהָם בְּשָׂרָה, יִצְחָק
בְּרַבְקָה, וְלִקְבֵּל תְּרוּוּיָּהּ הוּוּ אַרְבַּע נְשִׁין לִיעֲקֹב בְּתַרִּין
חוּלְקִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר סְלִיקוּ מְלִין לְאַתְרֵיהוּ. דִּהָא
כֹּלָא בְּרִזָּא קַדִּישָׁא אַתְעֵבַד וְכֹלָא בְּרִזָּא חָדָא:

וַיּוֹסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וַשְׁמָה קְטוּרָה. קְטוּרָה דָּא הִיא

הָגֵר. דִּהָא תַּנִּינֵן בְּתַר דְּאַתְפָּרשָׁא הָגֵר מִנִּיה דְּאַבְרָהָם
 וְטַעַת בְּתַר גְּלוּלֵי דְּאַבוּהָ, לְבְתַר אַתְקִשְׂרָא בְּעוּבְדִין
 דְּכַשְׂרוֹן, וּבְגִין כֶּף אֲשַׁתַּנִּי שְׂמָה וְאַקְרִי קְטוּרָה בְּעוּבְדִין
 דְּכַשְׂרוֹן, וְשִׁדְר אַבְרָהָם וּנְסָבָה לִיה לְאַנְתּוּ. מִכָּאן דְּשִׁנּוּי
 שְׂמָא מִכִּפּר חוּבִין, וְעַל דָּא אֲשַׁתַּנִּי שְׂמָה.

וַיּוֹסֶף אַבְרָהָם, מֵאֵי וַיּוֹסֶף, אֵי תִימָא דְעַל שָׂרָה אִיהוּ
 דְּאוּסִיף, לָאו הֵכִי. אֶלָּא בִּיּוֹמָהָא דְשָׂרָה אַזְדַּוּג
 בְּהַדָּה זְמַנָּא חֲדָא, וּלְבְתַר תְּרִיף לָהּ עַל עֶסְקֵי דִישְׂמַעְאֵל,
 וּלְבְתַר וַיּוֹסֶף כְּמִלְקַדְמִין זְמַנָּא אַחֲרָא עַל מַה דְּנִסִּיב לָהּ
 בְּקַדְמִיתָא. וּכְפוּם דְּשָׁנֵי עוּבְדָהָא הֵכִי נִמִּי שָׁנֵי שְׂמָה.

תָּא חַזִּי, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וַיְבִיֵּאֵהּ יִצְחָק הָאֵהְלָה שָׂרָה
 אָמוּ. דְּאַתְגְּלִיָּא דִּיּוֹקְנָא דְשָׂרָה וַיִּצְחָק אַתְנַחֵם אַחֲרֵי
 דְּאַתְגְּלִיָּא אָמוּ, וְדִיּוֹקְנָהָ הוּוּ חַמֵּי כָּל יוֹמָא. וְאַבְרָהָם
 אָף עַל גַּב דְּאִינְסִיב לָהּ עָאֵל בְּהַהוּא בֵּיתָא וְלֹא אָעִיל
 לָהּ לְהֵאֵי אַתְתָּא תַּמּוֹן, בְּגִין דְּשַׁפְּחָה לֹא תִירֵשׁ גְּבִירָתָהּ.

וּבְאֵהֶל דְשָׂרָה לָא אַתְחַזִּי אַתְתָּא אַחֲרָא אֶלָּא רַבָּקָה.
 וְאַבְרָהָם אָף עַל גַּב דְּהוּוּ יַדַּע דְּדִיּוֹקְנָא דְשָׂרָה
 אַתְגְּלִיָּא תַּמּוֹן, שְׁבַקִּיה לִיִּצְחָק הַהוּא אֵהֶל
 לְמַחְמֵי דִיּוֹקְנָא דְאַמִּיָּה כָּל יוֹמָא. יִצְחָק וְלֹא אַבְרָהָם,
 הָדָא הוּוּ דְכְתִיב וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לִיִּצְחָק.
 אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ דִּיִּיקָא, דָּא הַהוּא דִּיּוֹקְנָא דְשָׂרָה בְּהַהוּא

מִשְׁכָּנָא.

דְּבַר אַחַר וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק, וְזֹאת
 דְּמַהִּימְנוּתָא עֲלָאָה לְאַתְדִּבְקָא יִצְחָק בְּדַרְגָּא
 דְּחוּלְקִיָּה כְּדָקָא יְאוּת. תָּא חַזִּי, הֵכָא אֲתַכְּלִיל (ס"א) מִיָּא
 בְּאַשָּׁא (בְּאַשָּׁא) אֲשָׁא בְּמִיָּא, וְדַאי אֲשָׁא נָטִיל מִיָּא, מִשְׁמַע וַיִּתֵּן
 אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק דָּא מִיָּא דְּאַתְכְּלִיל
 בְּאַשָּׁא. וּבְקַדְמִיתָא אֲתַכְּלִיל כְּחֵדָא אֲשָׁא בְּמִיָּא. אִימַתִּי,
 בְּשַׁעְתָּא דְּעַקְדָּא לִיָּה לְיִצְחָק לְמַעַבְדָּא בֵּיהּ דִּינָא כְּדִין
 אֲתַכְּלִיל אֲשָׁא בְּמִיָּא. וְהַשְׁתָּא אֲתַכְּלִילוּ מִיָּא בְּאַשָּׁא,
 לְמַהוּי כְּלָא רְזָא דְּמַהִּימְנוּתָא עֲלָאָה:

וּלְבַנֵּי הַפִּילֹגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנּוֹת.
 מֵאֵי מִתְּנּוֹת. אֵלֶּיךָ סְטְרֵי דַרְגִּין תַּתְּאִין דְּאִינוּן
 שְׁמַהֲן דְּסְטְרֵי רוּחַ מְסֻבָּא בְּגִין לְאַשְׁלָמָא דַרְגִּין,
 וְאַסְתֵּלֵךְ יִצְחָק עַל כְּלָא בְּמַהִּימְנוּתָא עֲלָאָה כְּדָקָא חַזִּי.
 בְּנֵי הַפִּילֹגְשִׁים, אֵלֶּיךָ הָווּ בְּנֵי קְטוּרָה פְּלֻגְשׁ בְּקַדְמִיתָא
 וּפְלֻגְשׁ הַשְׁתָּא. רַבִּי חֵיִיא אָמַר פְּלֻגְשִׁים מִמֶּשׁ.
 וַיִּשְׁלַחם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ, דִּלָּא לְשִׁלְטָאָה לְגַבִּיָּה דְּיִצְחָק.
 בְּעוּדְנֵוּ חַי, בְּעוּד דִּהוּהוּ אַבְרָהָם חַי וְקַיִים בְּעֵלְמָא דִּלָּא
 יְקַטְרְגוּן לִיָּה לְבַתֵּר, וּבְגִין דִּיתְתַּקֵּן יִצְחָק בְּסֻטְרָא דִּינָא
 קְשִׁיָּא עֲלָאָה לְאַתְתַּקְפָּא עַל כְּלָהוּ, וְכְלָהוּ אֲתַכְּפִיִּין
 קַמִּיָּה. קַדְמָה אֶל אֶרֶץ קְדָם, בְּגִין דִּתְמַן אִינוּן סְטְרֵי
 חַרְשֵׁי מְסֻבָּאֵי.

תָּא חַיֵּי, פְּתִיב (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל
 בְּנֵי קָדָם. אֵלֵּין אֵינֹון דְּהוּוּ מִבְּנֵי (אינון) בְּנֵי פִּילְגְּשִׁים
 דְּאַבְרָהָם, וְהָא אֹוקִימָנָא דִּיהָא בְּאֵינון הֶרְרִי קָדָם אֵינון
 דְּאוּלְפִין חֲרָשִׁין לְבַנֵּי נְשָׂא, וּמַתְּהִיא אַרְץ קָדָם נִפְקוּ לְבָן
 וּבַעוּר וּבִלְעָם בְּנוּ וּכְלֵהוּ חֲרָשֵׁי וְהָא אֹוקְמוּהָ.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) מִי נָתַן לְמֹשִׁיָּה יַעֲקֹב
 (דף קלד ע"א) וַיִּשְׂרָאֵל לְבוֹזֵזִים הֵלֵא יִי וְגו'. תָּא חַיֵּי,
 מִזְמָנָא דְּאַתְחַרְבֵּי בִּי מִקְדָּשָׁא בְּרַכָּאן לָא שְׂרִיין בַּעֲלָמָא
 וְאַתְמַנְעוּ, כְּבִיכּוּל אַתְמַנְעוּ מֵעִילָא וְתַתָּא, וְכָל אֵינון
 שְׂאָר דְּרַגִּין תַּתְּאִין מַתְתַּקְפִּי וְאוּלֵּי וְשְׁלִטֵי עַלֵּיהוּ
 דִּישְׂרָאֵל בְּגִין דְּאֵינון גְּרָמוּ בְּחוּבֵיהוּ.

הָאֵי קָרָא לָא אַתְיִישְׁבֹון מְלִיָּה דְּכַתִּיב מִי נָתַן לְמֹשִׁיָּה
 יַעֲקֹב, כִּיּוֹן דְּאָמַר מִי נָתַן לְמֹשִׁיָּה יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל,
 מַהוּ חֲטָאנוּ לוּ, חֲטָאוּ לוּ מִבְּעֵי לֵיָּה, וְאֵי אָמַר חֲטָאנוּ לוּ,
 מֵאֵי וְלֹא אָבוּ, וְלֹא אָבִינוּ מִבְּעֵי לֵיָּה.

אַלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְחַרְבֵּי מִקְדָּשָׁא וְאַתּוּקְדֵי הֵיכְלָא וְעַמָּא
 אַתְגְּלִי, בְּעִיא שְׂכִינְתָא לְאַתְעַקְרָא מְדוּכְתָּה
 וְלִמִּיתָהָ עַמְהוֹן בְּגָלוּתָא, אָמְרָה אֵיָּהָ בְּקַדְמִיתָא לְמַחְמֵי
 בֵּיתָאֵי וְהֵיכְלָאֵי וְאַפְקוּד עַל דּוּכְתֵי דְּכַהֲנֵי וְלִיּוּאֵי דְּהוּוּ
 פְּלַחִין בְּבֵיתָאֵי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּהֵיא שַׁעֲתָא אֲסַתְפַּלְתְּ כְּנֹסַת יִשְׂרָאֵל

לְעֵילָא וְחַמַּאת דְּבַעְלָה אֶסְתַּלַּק מִנָּה לְעֵילָא לְעֵילָא,
נַחַתת לְתַתָּא עָאלַת בְּבֵיתָא וְאֶסְתַּכַּלַּת בְּכָל אֵינוֹן דְּוֹכְתִי,
וְאֶשְׁתַּמַּע קָלָא לְעֵילָא לְעֵילָא וְאֶשְׁתַּמַּע קָלָא לְתַתָּא.
הָדָא הוּא דְכָתִיב (ירמיה לא) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי
תַמְרוּרִים רָחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהּ וְגו' וְאוּקְמוּהָ.

כִּיּוֹן דְּעָאלַת בְּגָלוּתָא אֶסְתַּכַּלַּת בְּעַמָּא וְחַמַּאת דְּדַחְקִי
לוֹן וְרַמְסִי לוֹן בְּגָלוּתָא בֵּין רַגְלֵיהוּ דְּשָׂאֵר עַמִּין,
כְּדִין אָמַרַת (ישעיה מב) מִי נָתַן לְמִשִּׁפָּה יַעֲקֹב וְגו'. וְאֵינוֹן
אָמַרִין הֲלֵא יִי זֹו חָטְאוּנוּ לוֹ. וְהֵיא אָמַרַת וְלֵא אָבוּ בְּדַרְכֵּי
הַלוֹךְ וְלֵא שְׁמַעוּ בְּתוֹרָתוֹ.

וּבְשַׁעְתָּא דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַפְקַד עַל עַמִּיהָ,
כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל תִּיתּוּב מִן גָּלוּתָא בְּקַדְמִיתָא
(אמר ליה קודשא בריך הוא) תִּיתְהַךְ לְבֵיתָא, בְּגִין דְּבֵית הַמְּקַדָּשׁ
יִתְבַּנֵּי בְּקַדְמִיתָא, וְיִימָא לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קוּמִי
מִעַפְרָא. הֵיא תָבַת וְאָמְרָה לְאֵן אַתְרַי אֵיתְהַךְ, בֵּיתָאֵי חָרַב
הֵיכְלֵי אַתּוּקַד בְּנוּרָא.

עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְבַנֵּי בֵּי מְקַדְשָׁא בְּקַדְמִיתָא
וְיִתְקִין הֵיכְלָא וְיְבַנֵּי קַרְתָּא דִּירוּשָׁלַם, וְלִבְתַר יוֹקִים
לָהּ מִעַפְרָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יִי
וְגו'. בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם בְּקַדְמִיתָא וְלִבְתַר גְּדַחֵי יִשְׂרָאֵל
יְכַנְּס, וְיִימָא לָהּ (ישעיה נב) הַתְּנַעֲרִי מִעַפְרֵי קוּמִי שְׁבִי

יְרוּשָׁלַיִם וְגו'. וַיִּתְפַּנֵּי־שׁ גְּלוּתֵהוּן דְּיִשְׂרָאֵל. הֲדָא הוּא
 דְּכָתִיב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יי, בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר נְדָחֵי
 יִשְׂרָאֵל יִכְנַס. וּכְדִין הָרוּפָא לְשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבְּשֵׁי
 לְעֻצְבוֹתָם דָּא תְּחִיית הַמַּתִּים. וּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחֵי
 אֲתָן בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקֵי תִלְכוּ וְגו'. בְּרוּךְ
 יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: ע"כ פְּרֻשַׁת חֵיי שְׂרָה)

פְּרֻשַׁת תּוֹלְדוֹת

מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם
 (בראשית כה) וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
 יִצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם
 הוֹלִיד אֶת יִצְחָק. רַבִּי יִצְחָק
 פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) הַדּוֹדָאִים
 נָתְנוּ רִיחַ וְגו'. תְּנוּ רַבְּנָן,
 לְעֵתִיד לְבָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְתִיב אֶת הַמַּתִּים וַיִּנְעַר
 אוֹתָם מֵעֶפְרָם, שְׁלֵא יְהִיו
 בְּנֵין עֶפְרָם כְּמוֹת שְׁהִיו
 בְּתַחֲלָה שְׁנִבְרָאוּ מֵעֶפְרָם
 מִמַּשׁ, דְּבַר שְׁאִינוּ מְתַקְיִים,
 הֲדָא הוּא דְּכָתִיב (בראשית ב)
 וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 עֶפְרָם מִן הָאֲדָמָה.

וְאֵלֶּה (בראשית כה) תּוֹלְדוֹת
 יִצְחָק וְגו'. פֶּתַח רַבִּי
 חֵייא וְאָמַר (תהלים קו) מִי יִמְלֹל
 גְּבוּרוֹת יי יִשְׁמִיעַ כָּל
 תְּהִלָּתוֹ. תָּא חֲזִי, כִּד בְּעָא
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסָלִיק
 בְּרַעוּתָא קַמֵּיהָ לְמַבְרֵי
 עֲלָמָא, הָוּה מְסַתְּפֵל
 בְּאוּרֵייתָא, וּבְרָא לֵיהּ, וּבְכָל
 עוֹבְדָא וְעוֹבְדָא דְּבְרָא
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא
 הָוּה מְסַתְּפֵל בְּאוּרֵייתָא,
 וּבְרָא לֵיהּ. הֲדָא הוּא

וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה יִתְנַעְרוּ מֵעֶפֶר
מֵאוֹתוֹ הַבְּנִין, וְיַעֲמְדוּ בְּבִגְדֵי
מְקוּיִים לְהִיּוֹת לָהֶם קִיּוּמָא,
הִדָּא הוּא דְכֻתִּיב, (ישעיה ב) **וְיַעֲמְדוּ**
בְּבִגְדֵי מְקוּיִים מֵעֶפֶר קוּמֵי שְׂבִי
יְרוּשָׁלַם, יִתְקַיְימוּ בְּקִיּוּמָא.
וְיַעֲלוּ מִתַּחַת לְאָרֶץ וְיִקְבְּלוּ
נִשְׁמָתָם בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל.
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יֵצִיף (נ"א ישיב)
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מִינֵי
רִיחֵין שְׂבִנֵן עֲדֵן עֲלֵיהֶם,
הִדָּא הוּא דְכֻתִּיב (שיר השירים

ז) הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רִיחַ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵל תִּקְרִי
הַדּוּדָאִים אֵלֶּא הַדּוּדִים, זְהוּ
הַגּוֹף וְהַנְּשָׁמָה שֶׁהֵם דּוּדִים
וְרַעִים זֶה עִם זֶה. רַב נַחֲמָן
אָמַר, דּוּדָאִים מִמֶּשׁ. מַה
הַדּוּדָאִים מוֹלִידִים אֶהְבָּה
בְּעוֹלָם, אֵף הֵם מוֹלִידִים
אֶהְבָּה בְּעוֹלָם. וּמֵאֵי נָתְנוּ
רִיחַ, בְּשֵׁרוֹן מַעֲשִׂיהֶם לְדַעַת
וְלְהַכִּיר לְבוֹרָאִים.

(שיר השירים ז) וְעַל פֶּתַחֲחִינוּ, אֵלּוּ
פֶתְחֵי שָׁמַיִם שֶׁהֵם פֶּתוּחִים

דְּכֻתִּיב, (משלי ח) **וְאֶהְיָ אֶצְלוֹ**
אֱמוּן וְאֶהְיָ (דף קלד ע"ב)
שֶׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם אֵל תִּקְרִי
אֱמוּן, אֵלֶּא אוּמָן.

כֹּד בְּעָא לְמַבְרֵי אָדָם
אֲמָרָה תּוֹרָה קַמִּיָּה, אֵי
בַר נֶשׁ יִתְבָּרֵי, וְלִבְתַּר יַחֲטִי
וְאַנְתָּ תִּידוֹן לִיָּה, אֲמֵאֵי יְהוֹן
עוּבְדֵי יְדָךְ לְמַגְנָא, דְּהָא לָא
יִיכּוֹל לְמַסְבַּל דִּינָךְ. אָמַר
לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא
אֲתַקִּינַת תְּשׁוּבָה עַד לָא
בְּרֵאתִי עֲלֵמָא, אָמַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְעֲלֵמָא בְּשַׁעֲתָא
דְּעַבַד לִיָּה וּבְרָא לְאָדָם,
אָמַר לִיָּה, עֲלֵמָא עֲלֵמָא,
אַנְתָּ וְנִימוּסָךְ לָא קִיַּיְמִין
אֵלֶּא עַל אוּרִיָּתָא. וּבְגִין כֶּף
בְּרֵאתִי לִיָּה לְאָדָם בְּךָ, בְּגִין
דִּיתַעֲסַק בְּהָ. וְאֵי לָאו, הָא
אַנָּא אֶהְדַּר לָךְ לְתַהוּ וּבַהוּ

לְהוֹרִיד נְשָׁמוֹת לְפָנָרִים. כָּל
 מְגִדִים, אֱלֹהֵי הַנְּשָׁמוֹת. (שיר
 השירים ז) חֲדָשִׁים גַּם יִשָּׁנִים,
 אוֹתָם שִׁיִּצְאוּ נְשַׁמְתָם מֵהַיּוֹם
 כַּמָּה שָׁנִים, וְאוֹתָם שִׁיִּצְאוּ
 נְשַׁמְתָם מִיָּמִים מוֹעֲטִים, וְזָכוּ
 בְּכַשְׁרוֹן מַעֲשֵׂיהֶם לְהַפְגִּם
 בְּעוֹלָם הַבָּא, כָּלֵם עֲתִידִים
 לִירֵד בְּבֵת אַחַת לְהַפְגִּם
 בְּגוֹפּוֹת הַמוֹכְנִים לָהֶם.

אָמַר רַבִּי אַחָא בְּרַי יַעֲקֹב,
 בֵּת קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמֶרֶת,
 חֲדָשִׁים גַּם יִשָּׁנִים דּוֹדֵי
 צְפַנְתִּי לָךְ. צְפַנְתִּי אוֹתָם
 בְּאוֹתָם הָעוֹלָמוֹת. לָךְ,
 בְּשִׁבְלֶךְ, בְּשִׁבִיל שְׂאֵתָה
 גּוֹף קָדוֹשׁ וְנָקִי. דְּבַר אַחַר
 הַדּוֹדָאִים (נְתַנּוּ רִיחַ) אֱלֹהֵי
 מְלֹאכֵי שְׁלוֹם. נְתַנּוּ רִיחַ,
 אֱלֹהֵי הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהֵם רִיחַ
 הָעוֹלָם. נְתַנּוּ, שִׁבְקוּ כַּמָּה
 דְּאֵת אָמַר, (בַּמִּדְבָּר כֹּא) וְלֹא
 נָתַן סִיחוֹן אֵת יִשְׂרָאֵל.

דְּתֵאנָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 שְׁלֹשׁ כְּתוּבֹת שֶׁל מְלֹאכֵי

וְכָלֵא בְּגִינִיה דְּאָדָם קִיִּמָּא,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מזה)
 אֲנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם
 עָלֶיהָ בְּרָאתִי. וְאוֹרִייתָא
 קִיִּמָּא וּמְכַרְזָא קַמִּיִּהוּ דְּבִנֵי
 נְשָׂא, בְּגִין דִּיתְעַסְקוּ
 וַיִּשְׁתַּדְּלוּ בָהּ וְלִית מֵאֵן
 דִּירְכִין אוֹדְנִיה.

תָּא חַזִּי, כָּל מֵאֵן דְּאִשְׁתַּדַּל
 בְּאוֹרִייתָא אִיהוּ קִיִּים
 עֲלֵמָא, וְקִיִּים כָּל עוֹבְדָא
 וְעוֹבְדָא עַל תְּקוּנִיה כְּדָקָא
 יְאוּת, וְלִית לָךְ כָּל שִׁיִּפָּא
 וְשִׁיִּפָּא דְקִיִּמָּא בֵּיה בְּבַר
 נֶשׁ, דִּלָּא הוּי לְקַבְלִיה בְּרִיָּה
 בְּעֲלֵמָא. דְּהָא כַּמָּה דְּבַר נֶשׁ
 אִיהוּ מִתְפְּלִיג שִׁיִּפִּין,
 וְכִלְהוּ קִיִּימִין דְּרַגִּין עַל
 דְּרַגִּין מִתְתַּקְנִין אֲלִין עַל
 אֲלִין וְכִלְהוּ חַד גּוֹפָא, הָכִי
 נְמִי עֲלֵמָא, כָּל אֵינוֹן בְּרִיִּין

הַשָּׂרֵת הוֹלְכִים בְּכָל הַדָּשׁ
 וּבְכָל שַׁבַּת לְלוֹוֹת לְנִשְׁמָה
 עַד מְקוֹם מַעְלָתָהּ. וּבְמֵאן
 נֹקִים עַל פְּתַחֲנֵנוּ כָּל מְגִדִים.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלֹו הֵן
 הַגּוֹפּוֹת שֶׁהֵם עוֹמְדִים
 בְּפִתְחֵי קְבָרוֹת לְקַבֵּל
 נִשְׁמָתָן. וְדוּמָ"ה נוֹתֵן פְּתִיקָא
 דְּחַשְׁבִּנָּא וְהוּא מְכַרִּיז
 וְאוֹמֵר, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם,
 חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים, אוֹתָם
 שֶׁנִּקְבְּרוּ מִכַּפָּה יָמִים וְאוֹתָם
 שֶׁנִּקְבְּרוּ מִזְמַן מוּעָט, כָּלֵם
 צְפַנְתִּי לָךְ לְמִיפֶק לְהוּ
 בְּחוֹשְׁבִּנָּא.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב,
 עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְשַׁמּוֹחַ בְּאוֹתוֹ זְמַן עִם
 הַצְּדִיקִים, לְהַשְׁרוֹת שְׂכִינָתוֹ
 עִמָּהֶם וְהַכֵּל יִשְׁמְחוּ בְּאוֹתָהּ
 שְׂמִיחָה, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב,
 (תהלים קד) יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עֲתִידִים
 הַצְּדִיקִים בְּאוֹתוֹ זְמַן, לְבְרֵא
 עוֹלָמוֹת וּלְהַחֲיוֹת מֵתִים.

כָּלְהוּ שְׂיִיפִין שְׂיִיפִין,
 וְקִיִּימִין אֵלִין עַל אֵלִין, וְכַד
 מִתְתַּקְּנֵן כָּלְהוּ, הָא גּוּפָא
 מִמָּשׁ. וְכֹלָא כְּגִוּוּנָא
 דְּאוּרִייתָא, דְּהָא אוּרִייתָא
 כָּלָא שְׂיִיפִין וּפְרַקִּין, וְקִיִּימִין
 אֵלִין עַל אֵלִין, וְכַד מִתְתַּקְּנֵן
 כָּלְהוּ, אֶתְעַבִּידוּ חַד גּוּפָא.
 כִּיּוֹן דְּאֶסְתִּכַּל דְּיוד בְּעוֹבְדָא
 דָּא, פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) מָה
 רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יי כָּלֵם בְּחַכְמָה
 עָשִׂיתָ מְלָאָה הָאָרֶץ קִנְיִנְךָ.
 בְּאוּרִייתָא אֵינּוֹן כָּל רִזִּין
 עֲלָאִין חֲתִימִין
 דְּלָא יְכֻלִּין לְאֶתְדַבְּקָא,
 בְּאוּרִייתָא כָּל אֵינּוֹן מְלִין
 עֲלָאִין, דְּאֶתְגַּלְיִין וְלָא
 אֶתְגַּלְיִין, בְּאוּרִייתָא אֵינּוֹן
 כָּל מְלִין דְּלְעִילָא וּלְתַתָּא,
 כָּל מְלִין דְּעֵלְמָא דִּין, וְכֹל

אָמַר לִיהוָה רַבִּי יוֹסִי, וְהִתְנַן
 (קהלת א) אֵין כָּל חֶדֶשׁ תַּחַת
 הַשָּׁמֶשׁ. אָמַר לִיהוָה רַבִּי
 יְהוּדָה, הָא שְׁמַע, בְּעוֹד
 שְׁהַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם וַיִּרְבוּ, כָּל
 הָעוֹלָם אֵינוֹ בְּקִיּוּם,
 וּכְשֶׁהַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם אֲזִי
 הָעוֹלָם מִתְקַיֵּים. וְעֵתִידִים
 לְהַחְיוֹת מֵתִים כַּדְּקָאֲמָרוּ,
 (זכריה ח) עוֹד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים
 וְזִקְנוֹת בְּרַחֲוֹבוֹת יְרוּשָׁלַם
 וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ מְרֹב
 יָמִים, כַּדְּכַתִּיב לְעִיל. (קיד

(ע"ב)

בְּאוֹתוֹ זְמַן, יִשְׁיֵנוּ הַצְּדִיקִים
 דַּעַת שְׁלֹמֹה, דְּאָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, בְּיוֹמָא דִּיחֲדִי קוֹדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא בְּעוֹבְדוֹי, זְמִינִן
 אֵינוֹן צְדִיקָא לְמַנְדַּע לִיהוָה
 בְּלִבְהוֹן, וּכְדִין יִסְגִי סְכְּלָתָנוּ
 בְּלִבְהוֹן כְּאֵילוֹ חָזוּ לִיהוָה
 בְּעֵינָא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב,
 (ישעיה כה) וְאָמַר בְּיוֹם הַהוּא
 הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה וְגוֹי. וְשִׁמְחַת
 הַנְּשֻׁמָּה בְּגוֹף יִתֵּר מְכוּלָם,

מְלִין דְּעֵלְמָא דְּאֲתִי
 בְּאוֹרֵייתָא אֵינוֹן, וְלִית
 (ד' קלח ע"א) מֵאן דִּישְׁגַּח וַיִּדַּע לֹון,
 וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (תהלים קו) מִי
 יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ כָּל
 תְּהִלָּתוֹ.

תָּא חֲזִי אַתָּא שְׁלֹמֹה וּבָעָא
 לְמִיקָם עַל מְלוֹי
 דְּאוֹרֵייתָא, וְעַל דְּקְדוּקֵי
 אוֹרֵייתָא, וְלֹא יְכִיל, אָמַר
 (קהלת ז) אָמַרְתִּי אַחַכְמָה וְהִיא
 רַחֲוֵקָה מִמְּנִי. דְּוֹד אָמַר,
 (תהלים קיט) גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה
 נְפִלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב בְּשְׁלֹמֹה
 (מלכים א ה) וַיִּדְבֵּר שְׁלֹשֶׁת
 אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי שִׁירוֹ
 חֲמִשָּׁה וְאַלְפָּה. וְהָא אוּקְמוּתָּה.
 דְּחֲמִשָּׁה וְאַלְפָּה טַעְמִים הֵווּ
 בְּכָל מָשָׁל וּמָשָׁל דִּיהוּה אָמַר.
 וְמָה שְׁלֹמֹה דְּאִיהוּ בְּשָׂר וְדָם

כָּךְ הוּוּ בְּמִלּוּי, מְלִין
 דְּאוֹרֵייתָא דְקָאֵמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כַּמָּה
 וְכַמָּה, דְּבְכָל מְלָה וּמְלָה אֵית
 בָּהּ כַּמָּה מְשָׁלִים, כַּמָּה
 שִׁירִין, כַּמָּה תּוֹשְׁבָחוֹן, כַּמָּה
 רְזִין עֲלָאִין, כַּמָּה חֲכָמָאן
 וְעַל דָּא כְּתִיב מִי יִמְלִל
 גְּבוּרוֹת יי.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב לְעֵילָא,
 (בראשית כ"ד) וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת

יִשְׁמַעְאֵל, דְּאִינוּן תְּרִיסַר
 נְשִׂאִין, לְבַתַּר אָמַר וְאֵלֶּה
 תּוֹלְדוֹת יִצְחָק, סִלְקָא דְעֵתְךָ
 דְכִיוֹן דְכְּתִיב בֵּיהּ בִּישְׁמַעְאֵל
 דְאוֹלִיד תְּרִיסַר נְשִׂאִין,
 וְיִצְחָק אוֹלִיד תְּרִין בְּנִין,
 דָּדָא אֶסְתֵּלֵק וְדָא לָא
 אֶסְתֵּלֵק. עַל דָּא כְּתִיב מִי
 יִמְלִל גְּבוּרוֹת יי, דָּא יִצְחָק,
 וְיִצְחָק אֶפִּיק לִיהּ לְיַעֲקֹב

עַל שְׂיָהּוּ שְׂנִיָּהֶם כְּיָמִים
 וַיֵּדְעוּ וַיִּשְׁיֶגּוּ אֶת בּוֹרְאָם
 וַיִּהְיוּ מְזִיזֵי הַשְּׂכִינָה, וְזֶהוּ
 הַטּוֹב הַגָּנוּז לְעַדִּיקִים לְעֵתִיד
 לְבָא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 (בראשית כ"ד) וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
 יִצְחָק בֶּן אֲבֵרָהֶם, אֵלוֹ הֵם
 תּוֹלְדוֹת הַשְּׂמֻחָה וְהַשְּׂחֹק
 שְׂיָהּא בְּעוֹלָם בְּאוֹתוֹ זְמַן. בֶּן
 אֲבֵרָהֶם, הִיא הַנְּשֻׁמָּה הַזּוֹכָה
 לְכָד וְלַהֲיוֹת שְׂלִימָה
 בְּמַעֲלָתָהּ. (בראשית כ"ד)

אֲבֵרָהֶם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק,
 הַנְּשֻׁמָּה מוֹלִידָה הַשְּׂמֻחָה
 וְהַשְּׂחֹק הַזֶּה בְּעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי חֲזִי, אָמַר
 הָא דְתַנְיָנָן דְעֵתִיד הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְעֵשׂוֹת סְעוּדָה
 לְעַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא, מֵאֵי
 הִיא. אָמַר לִיהּ, עַד לָא
 אֶזְלִית קַמִּי אִינוּן מְלֶאכִין
 קוּדִישִׁין מְאִרֵי מִתְּנִיתִין הָכִי
 שְׂמִיעַ לִי, כִּיּוֹן דְשְׂמַעִית הָא
 דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 אֶתִּישְׁבָא בְּלַבָּאֵי, דְאָמַר

דְּהוּה אִיהוּ בְּלַחֲדוּי יִתִּיר
 מִכְּלָהוּ, דְּאוּלִּיד תְּרִיסַר
 שְׁבַטִין, קִיּוּמָא דְלַעֲיִלָּא
 וְתַתָּא. אֲבַל יִצְחָק לַעֲיִלָּא
 בְּקִדּוּשָׁה עֲלָאָה (ס"א וְיִשְׁמַעְלָא)
 וְעָשׂוּ לְתַתָּא, וְעַל דָּא פְּתִיב,
 מִי יִמְלַל גְּבוּרוֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ
 כָּל תְּהִלָּתוֹ, דָּא יַעֲקֹב כֹּד
 אֶתְדַבֵּק שְׁמָשָׂא בְּסִיְהָרָא
 כַּמָּה כְּכַבֵּיא נְהִירִין מְנַיְיָהוּ.
 (בראשית כד) וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
 יִצְחָק בֶּן אֲבֵרָהִם.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאִי שְׁנָא
 דְּעַד הָכָא לָא פְּתִיב בֶּן
 אֲבֵרָהִם וְהַשְׁתָּא אָמַר, אֵלֶּא
 אָף עַל גַּב דְּכִתְיב וַיְבָרֶךְ
 אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ,
 הַשְׁתָּא דְמִית אֲבֵרָהִם
 דִּיּוֹקְנֵיהּ הָוָה בֵּיהּ, וְאַשְׁתָּאֵר
 בֵּיהּ בְּיִצְחָק, דְּכָל מֵאֵן דְּחָמִי
 לְיִצְחָק הָוָה אָמַר דָּא אֲבֵרָהִם

רַבִּי אֲלֶעָזָר, סְעוּדַת
 הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לָבֵא,
 כְּהֵאִי דְכְּתִיב (שְׁמוֹת כד) וַיַּחֲזוּ
 אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ,
 וְדָא הוּא דְתַנּוּן נִיזוּנִין. וְאָמַר
 רַבִּי אֲלֶעָזָר בְּאַתְרַּהּ חַד תְּנִינָן
 נְהִינָן, וּבְאַתְרַּהּ אַחְרָא תְּנִינָן
 נִיזוּנִין, מֵאִי בֵּין הָאִי לְהָאִי.
 אֵלֶּא הָכִי אָמַר אַבּוּי,
 הַצְּדִיקִים שְׁלֵא זְכוּ כָּל כְּף
 נְהִינָן מֵאוּתוֹ זִיו שְׁלֵא יִשְׁיֵגוּ
 כָּל כְּף, אֲבַל הַצְּדִיקִים שְׁזָכוּ
 נִיזוּנִין עַד שִׁישִׁיגוּ הַשְּׁגָה
 שְׁלֵמָה. וְאִין אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה
 אֵלֶּא זוּ וְזוּ הִיא הַסְּעוּדָה
 וְהָאֲכִילָה. וּמִנָּא לֶן הָא,
 מִמְּשָׁה, דְּכְּתִיב, (שְׁמוֹת כד)
 וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבַּעִים יוֹם
 וְאַרְבַּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא
 אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה. מֵאִי
 טַעְמָא לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם
 לֹא שָׁתָה. מִפְּנֵי שְׁהִיָּה נִזּוּן
 מִסְּעוּדָה אַחֲרַת מֵאוּתוֹ זִיו
 שְׁלֵ מַעְלָה, וּכְהֵאִי גּוֹנָא
 סְעוּדַתֶּן שְׁלֵ צְדִיקִים לְעֵתִיד
 לָבֵא.

וַדַּאי, וְהוּהוּ סְהִיד וְאָמַר
(בראשית ס"ה) אֲבָרָהֶם הוֹלִיד אֶת
יִצְחָק.

רַבִּי יִצְחָק קָם לִילִיא חָד
לְמַלְעִי (דף קל"ה ע"ב)

בְּאוֹרֵייתָא, וְרַבִּי יְהוּדָה קָם
בְּקִסְרוּי, בְּהֵיא שַׁעְתָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵיקוּם
וְאִיזִיל לְגַבִּי רַבִּי יִצְחָק,
וְאֶלְעִי בְּאוֹרֵייתָא וְנִתְחַבַּר
כְּחֻדָּא. אֲזַל עֲמִיָּה חֲזַקְיָה

בְּרִיָּה דְהוּהוּ רַבִּיא. כַּד קָרִיב
אֲבָבָא, שָׁמַע לִיה לְרַבִּי
יִצְחָק דְהוּהוּ אָמַר, וַיְהִי אַחֲרֵי
מוֹת אֲבָרָהֶם וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים

אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק
עִם בְּאֵר לַחֵי רוּאִי, הָאִי
קָרָא לָאו רִישִׁיָּה סִיפִיָּה וְלָאו
סִיפִיָּה רִישִׁיָּה, מֵאִי שָׁנָא
דְּקוֹנְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצַטְרִיךְ
לְבָרְכָא לִיה לְיִצְחָק, בְּגִין

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה סְעוּדַת
הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לְבָא
לְשִׁמוּחַ בְּשִׂמְחָתוֹ, הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב (תהלים ל"ד) יִשְׁמְעוּ
עַנּוּיִם וַיִּשְׂמְחוּ. רַב הוֹנָא
אָמַר מִהֲבָא, (תהלים ח)
וַיִּשְׂמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְּךָ לְעוֹלָם
יְרַנְּנוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָאִי
וְהָאִי אֵיתָא לְעֵתִיד לְבָא.
וְתַאנָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יִין
הַמְּשׁוּמַר בְּעַנְבּוֹי מִשְׁשֶׁת יְמֵי
בְּרֵאשִׁית, אֵלוֹ דְּדְבָרִים
עֲתִיקִים שְׁלֵא נִגְלוּ לְאָדָם
מִיּוֹם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם,
וְעֲתִידִים לְהִתְגַּלּוֹת לְעֲדִיקִים
לְעֵתִיד לְבָא, וְזוּ הִיא
הַשְּׁתִיָּה וְאֶכִּילָה, וַדַּאי דָּא
הִיא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי
שְׁלוֹם, אִם בֶּן מֵהוּ לוֹיְתָן
וּמֵהוּ הַשּׁוֹר, דְּכַתִּיב, כִּי בּוֹל
הָרִים יִשְׂאוּ לוֹ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, וְהָא כְּתִיב, (ישעיה כ"ז)
בְּעֵת תְּהִיָּא יִפְקוֹד ה' בְּתַרְבוֹ
הַקֶּשֶׁה וְהַגְּדוּלָּה וְהַתְּזוּקָה עַל

לוֹיְתָן נָחַשׁ בְּרִיחַ וְעַל לוֹיְתָן
 נָחַשׁ עֲקֻלָּתוֹן וְהָרַג אֶת
 הַתַּיִן אֲשֶׁר בֵּינֵם, הָאֵל הָכֵא
 תִּלְתָּא. אֵלָא רַמְזוּ הוּא דְקֵא
 רַמְזוּ עַל מַלְכוּוּתָא. אָמַר רַבִּי
 תַנְחומִים לִית לְמִימַר עַל מַה
 דְּאָמְרוּ רַבְּנָן, וְדַאי כֶּךָ הִיא.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנָא הוּיָנָא
 קַמִּיהָ דְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ,
 וְשִׂאִילָנָא הָאֵי מַלְהָ,
 אָמְרָנָא, הָאֵי סְעוּדָתָא
 דְּעַדִּיקָא לְעֵתִיד לָבֵא אֵי
 כֶּךָ הוּא, לָא אֲתֵיִישְׁבָא
 בְּלָבָאֵי, דְּהָא אָמַר רַבִּי
 אֲלֵעֶזֶר, סְעוּדַת הַעַדִּיקִים
 לְעֵתִיד לָבֵא כְּהָאֵי גּוּוּנָא
 דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת סד) וַיַּחְזוּ אֶת
 הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ.
 אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁפִיר
 קָאֵמַר רַבִּי אֲלֵעֶזֶר, וְכֶךָ הוּא.
 עוּד אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, הָאֵי
 מְהִימְנוּתָא דְּאָמְרוּ רַבְּנָן
 לְרוּבָא דְּעֵלְמָא, דְּזַמְיִנִין
 אֵינּוֹן כְּהָאֵי סְעוּדָתָא דְּלוֹיְתָן
 וְהָהוּא תוֹרָא וְלִמְשִׁתֵּי חֲמָרָא

דְּאֲבָרְהָם לָא בְּרַכִּיָּה. מֵאֵי
 טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּלָא יִתְבַּרַךְ
 עֲשׂוֹ, וְעַל דָּא סְלִיקוּ אֵינּוֹן
 בְּרַכָּאן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְאוּקְמוּהָ. וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם
 בְּאֵר לַחֵי רְאֵי, מֵאֵי לַחֵי
 רְאֵי, אֵלָא דְּאֲתַחְבַּר בְּהָ
 בְּשִׁכְיִנְתָּא, בִּירָא דְּמִלְאָךְ
 קִימָא אֲתַחְזִי עָלֶיהָ,
 כְּתַרְגוּמוֹ, וּבְגִין כֶּךָ בְּרַכִּיָּה.
 אֲדַהֲכִי, בְּטַשׁ רַבִּי יְהוּדָה
 אֲבָבָא וְעָאֵל,
 וְאֲתַחְבְּרוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 הַשְׁתָּא זְוּוּגָא דְּשִׁכְיִנְתָּא
 בַּהֲדָן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאֵי
 בְּאֵר לַחֵי רוּאֵי דְּקָאֲמַרְתָּ
 שְׁפִיר, אֲבַל בְּמַלְהָ אֲשֶׁתִּמְעַ.
 פִּתַּח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) מֵעֵין
 גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים
 מִן לְבַנּוֹן, הָאֵי קָרָא אֲתַמָּר
 אֲבַל הָאֵי אוּקְמוּהָ, מֵעֵין

טַב דְּאַתְנַטֵּר מִכַּד אֶתְבְּרִי
עַלְמָא, קָרָא אֶשְׁכַּחוּ וְדַרְשׁוּ,
דְּכַתְיב, (ויקרא כו) וְאֶכְלֹתֶם
לְחֶמְכֶם לְשׁוֹבֵעַ. דְּאָמַר רַבִּי
זִירָא, כָּל מִינֵי פִיתוּי פִתְה
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
לְהַחְזִירָם לְמוּטָב, וְדָא הוּא
יִתִיר מִכְּלֵהוּן, דְּאָמַר לְהוּ
וְאֶכְלֹתֶם לְחֶמְכֶם לְשׁוֹבֵעַ.
וּבְקַלְלוֹת, (ויקרא כו) וְאֶכְלֹתֶם
וְלֹא תִשְׁבְּעוּ, וְדָא קִשְׂיָא לְהוּ
מִכְּלֵהוּ. מֵאֵי טַעְמָא, דְּכַתְיב,
(שמות טז) מִי יִתֵּן מוֹתְנֵנוּ בְּיַד ה'
בְּאַרְזֵן מִצְרַיִם וְגו'. אָמַר רַבִּי
זִירָא, מְלַמֵּד דְּמִשׁוּם
הָאֵכִילָה מְסַרוּ נַפְשָׁם לְמוֹת
בְּיָדָם. בִּיּוֹן שְׂרָאָה הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא תְּאַוְתֶּם, אָמַר
לְהֶם, (ויקרא כו) אִם תִּשְׁמְעוּ
לְקוֹל הַמְּצוֹת, וְאֶכְלֹתֶם
לְשׁוֹבֵעַ כְּדִי לְהַנִּיחַ דַּעְתְּם.
כְּהֵאִי גִוּוּנָא חָמוּ רַבְּנִין
דְּגִלוּתָא אֶתְמַשְׁדָּ, אֶסְתַּכְּמוּ
עַל קְרָאֵי דְאוּרִייתָא וְאָמְרוּ
דְּזִמְיִנִין לְמִיכַל וְלְמַחְדֵי

גְּנִיִּים דָּא אֲבָרְהָם בְּאֵר מֵיִם
חַיִּים דָּא יִצְחָק, וְנוֹזְלִים מִן
לְבָנוֹן דָּא יַעֲקֹב. בְּאֵר מֵיִם
חַיִּים דָּא יִצְחָק, הֵיִינוּ
דְּכַתְיב וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר
לַחֵי רְאֵי. וּמֵאֵי בְּאֵר דָּא
שְׂכִינְתָא. לַחֵי, דָּא חֵי
הָעוֹלָמִים, צְדִיק חֵי
הָעוֹלָמִים וְלִית לְאַפְרָשָׁא
לוֹן, חֵי הוּא בְּתַרֵי עֲלָמִין,
חֵי לְעֵילָא, דְּאִיהוּ עֲלָמָא
עֲלָאָה, חֵי לְגַבֵי עֲלָמָא
תַּתָּאָה, וְעֲלָמָא תַּתָּאָה
בְּגִינֵיהּ קִיִּמָא וְנִהְרָא.

תָּא חֲזִי, סִיְהָרָא לָא
אֶתְנַהֲרֵת, אָלָא כַּד
חֲזִיָא לִיהּ לְשִׁמְשָׁא, וְכִיּוֹן
דְּחֲזִיָא לִיהּ, אֶתְנַהֲרֵת. וְעַל
דָּא הֵאִי בְּאֵר לַחֵי רוּאֵי
וְדֵאֵי, וְכַדִּין אֶתְנַהֲרָא,
וְקִיִּמָא בְּמִיִּין חֲיִין, לַחֵי

בְּסֵעֻדָתָא רַבָּה דְזַמִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְמַעַבְד
 לְהוּ, וְעַל דָּא רוּפָא דְעֵלְמָא
 סְבָלוּ נְלוּתָא בְּגִין הֵהִיא
 סֵעֻדָתָא.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, לִית לָן
 לְסִתּוּר מְהֵימְנוּתָא דְכָלֵּא
 אֵלָא לְקִיּוּמָא לִיהּ, דְּהָא
 אוּרִייתָא אִסְהִידַת עֲלוּי,
 דְּהָא אֲנִן יַדְעִין מְהֵימְנוּתָא
 דְּצַדִּיקָיָא וְכַסּוּפָא דְלַהוֹן
 מֵאִי הִיא, דְּכַתִּיב, (שיר השירים
 א) נְגִילָה וְנִשְׁמְחָה בְךָ, וְלֹא
 בְּאֲכִילָה. (שיר השירים א)
 נִזְכִּירָה דוּרִידָה מִיִּין. וְהֵהִיא
 סֵעֻדָתָא דְזַמִּינִין בָּהּ, יְהִיא
 לָן חוּלְקָא לְמַהֲנֵי מְנָה וְזוּ הִיא
 הַשְׁמָחָה וְהַשְׁחוּק. וְאֵלָה
 תּוֹלְדוֹת יִצְחָק, שִׁיעֲצֻקוּ
 הַצַּדִּיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא.
 אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק,
 זְכוּת הַנְּשֻׁמָּה מוֹלִיד הַשְׁחוּק
 הַזֶּה וְהַשְׁמָחָה בְּעוֹלָם.

רְאִי, בְּגִין לְאֵתְמַלִּיא
 וּלְאֵתְנַהֵרָא מֵהֵאִי חֵי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (דף קלז ע"א) (שמואל
 ב כ"ג) וּבְנִיָּהוּ בֶן יְהוֹדָד
 בֶּן אִישׁ חֵי דְהָוָה צַדִּיק וְנִהִיר
 לְדַרְיָה, כְּמָה דְחֵי דְלַעִילָא
 נִהִיר לְעֵלְמָא. וּבְכָל זְמַנָּא
 הֵאִי בְּאֵר לְחֵי אִסְתַּכֵּל וְחָמִי,
 בְּגִין לְאֵתְנַהֵרָא כְּדַקְאֲמַרְן.
 וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לְחֵי
 רְאִי. הֵיִינוּ דְכַתִּיב, (בראשית כח)
 בְּקַחְתוּ אֶת רַבְקָה, וַיִּתֵּיב
 בְּהַדָּה, וְאֵתְאֲחִיד עִמָּה,
 חֲשׂךְ בְּלִילָה, דְּכַתִּיב, (שיר
 השירים ב) שְׁמָאֵלוּ תַחַת
 לְרֵאשִׁי. וְתָא חֲזִי, יִצְחָק
 בְּקַרִּית אַרְבַּע הָוָה בְּתַר
 דְּמִית אַבְרָהָם, מֵהוּ וַיֵּשֶׁב
 יִצְחָק עִם בְּאֵר לְחֵי רוּאִי,
 דְּאִזְדַּוּג בֵּיהּ, וְאֲחִיד בֵּיהּ

בְּהֵוָא בִּירָא, לְאֵתְעָרָא רְחִימוּתָא כְּדַקְאֲמַרְן.

פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבֵא הַשֶּׁמֶשׁ
 וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרַח הוּא שֵׁם. וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ, דָּא
 שְׁמֵשׁא דְנִהִיר לְסִיְהָרָא, דִּכְדִּי אֲתַחְזִי בְּהֵדָה פְּדִין נִהְרָא,
 וְאֲתַנְהִיר וְזָרַח מֵאַתֵּר עֲלָאָה דִּקְיִימָא עֲלֵיהּ, מִתְמַן זָרַח
 תְּדִיר. וּבֵא הַשֶּׁמֶשׁ, לְאַזְדוּוּגָא בְּהֵדָה דְסִיְהָרָא. (קהלת א)
 הוֹלֵךְ אֶל דְרוֹם, דְּאִיהוּ יְמִינָא וְשׂוּי תוֹקֶפִיָּה בֵּיהּ, וּבְגִין
 דְּתוֹקֶפִיָּה בֵּיהּ, כָּל חֵילָא דְגוּפָא בִּימִינָא הוּא וּבֵיהּ תִּלְיָא.
 וּלְבַתֵּר סוּבֵב אֶל צְפוֹן, נִהִיר לְסִטְרָא דָּא וְנִהִיר לְסִטְרָא
 דָּא. סוּבֵב סוּבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ, בְּקִדְמִיתָא פְּתִיב שְׁמֵשׁ,
 וְהִשְׁתָּא רוּחַ. אֶלָּא כִּלְא חַד וְרוּזָא חֲדָא, וְכֹל דָּא בְּגִין
 דְּסִיְהָרָא אֲתַנְהָרָא מִנִּיהּ וַיִּתְחַבְּרוֹן תְּרוּוִייהוּ.

תָּא חֲזִי, כִּד אֲתָא אַבְרָהָם לְעֵלְמָא חֲבִיק לָהּ לְסִיְהָרָא
 וְקָרִיב לָהּ, פִּיּוֹן דְּאֲתָא יִצְחָק אֶחִיד בָּהּ וְאֲתַקִּיף בָּהּ
 כְּדָקָא יְאוּת, וּמִשִּׁיךְ לָהּ בְּרַחֲמֵיהּ, כְּמָה דְּאֲתַמַּר דְּכַתִּיב,
 (שיר השירים ב) שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֵאשׁ. פִּיּוֹן דְּאֲתָא יַעֲקֹב, כְּדִין
 אֲתַחְבֵּר שְׁמֵשׁא בְּסִיְהָרָא וְאֲתַנְהִיר, וְאֲשַׁתְּכַח יַעֲקֹב שְׁלִים
 בְּכֹל סִטְרִין, וְסִיְהָרָא אֲתַנְהִירָת וְאֲתַתְּקַנַּת בְּתַרִּיסַר
 שְׁבַטִין.

פֶּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כֹּל
 עַבְדֵי יְיָ וְגו'. הַאי קָרָא אוּקְמוּנָה, אֲבָל תָּא חֲזִי,
 הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ, וּמֵאן אֵינּוֹן דִּיתְחַזּוֹן לְבָרְכָא לִיהּ

לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל עֲבָדֵי יי, בְּגִין דְּכָל בַּר נִשׁ (דף קלז)
 בְּעֵלְמָא מִיִּשְׂרָאֵל אַף עַל גַּב דְּכֻלָּא יִתְחַזֵּן לְבִרְכָא
 לֵיה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרִכְתָּא דְּבְגִינֵיהּ יִתְבְּרַכּוּן
 עֲלֵאִין וְתִתְּאִין מֵאֵן הִיא, הֵהִיא דְּבְרַכִּין לֵיה עֲבָדֵי יי וְלֹא
 כְּלָהּ. וּמֵאֵן אֵינּוּן דְּבְרַכְתָּהוּן בְּרִכְתָּא, הָעוֹמְדִים בְּבֵית יי
 בְּלִילוֹת, אֲלִין אֵינּוּן דְּקִיִּמוּ בְּפִלְגוֹת לִילִיא וְאִתְעָרִי
 לְמִקְרִי בְּאוֹרֵייתָא. אֲלִין קִיִּמֵי בְּבֵית יי בְּלִילוֹת, דְּהָא
 כְּדִין קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְאַשְׁתַּעְשַׁעָא עִם צְדִיקִיא
 בְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן. וְאַנְן קִיִּמֵי הֲכָא לְאַתְעָרָא בְּמִלֵּי
 דְּאוֹרֵייתָא, נִימָא בְּמִלֵּי דִּיצְחָק, דְּאַנְן בֵּיה.

מְדַרְשׁ הַנֶּעְלָם

וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבַּעִים שָׁנָה.
 רַבִּי בּוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי פְתַח
 וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) יִשְׁקֵנִי
 מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ וְגו', בְּכַמָּה
 מַעֲלוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם,
 דְּתַנְיֵן אָמַר רַבִּי אַחָא בַר
 יַעֲקֹב, כָּל מָה שֶׁבְּרָא קוֹדֶשׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹת שְׁלוֹ
 חוּץ מִמֶּנּוּ הָיוּ בְּשִׁתּוּף. וּמִי
 אָמַר רַבִּי אַחָא הֲכִי, חָס
 וְשָׁלוֹם, דְּהָא בְּמַלְאָה דָּא יִסְגִּי
 פְּלוּגְתָּא בְּעֵלְמָא, דָּאִי תִימָא

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר.

(בראשית כד) וַיְהִי יִצְחָק

בֶּן אַרְבַּעִים שָׁנָה בְּקָחְתוּ אֶת
 רַבֶּקָה וְגו'. בֶּן אַרְבַּעִים
 שָׁנָה, אֲמַאי אֲתָא לְמַמְנֵי
 הֲכָא דְהוּא בֶּן אַרְבַּעִים שָׁנָה
 כִּד נָסִיב לָהּ לְרַבֶּקָה, אֲלָא
 וְדָאִי הָא אֲתַכְּלִיל יִצְחָק
 בְּצַפּוֹן וְדָרוֹם, בְּאַשָּׁא וּמִיא,
 וְכִדִּין הוּא יִצְחָק בֶּן אַרְבַּעִים
 שָׁנָה בְּקָחְתוּ אֶת רַבֶּקָה.

הַכִּי, הַמְּלָאכִים שֶׁהֵם
נִבְרָאִים רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִמַּשׁ,
יֹאמֵר שֵׁשׁ שְׁתוּף בָּהֶם, הָא
כָּל אִפְיֵא דְדַהוּן וְדִידוֹן
שׁוּיִין.

אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּמַלְהָ דָא
יִסְגִי פְּלוּגְתָא בְּעֵלְמָא, דְּהָא
תַּנּוּן בְּמַתְנִיתִין דִּידוֹן, דְּכָל
דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא,
עֵבֵד כְּגוֹן גּוּפָא וְנִשְׁמָתָא,
וְאִי תִימָא דְּהָא לִית גּוּפָא
לְמַלְאכִים, כְּדָא הוּא. אֲבָל
לִית אִינוּן יְכָלִין לְמַעֲבֵד
עֲבִידָתָא, עַד שִׁישְׁתַּתְּף בְּהוּ
הָיִא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא,
דְּהָיִא סִינְעָא דְלַעִילָא,
וּבְהָאִי גּוּוּנִי כָּל מְאִי דְּעֵבֵד
אֲעֻטְרִיד לְהָהִיא סִינְעָא
דְלַעִילָא מְנִיָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּהָיִא
שְׁעָתָא דְזֻמִּין קוּדְשָׁא בְּרִידָא
הוּא לְאַחֲרָא מִתְיָא, וְהָא
סוּפָא כָּל (ס"א עֲקָתִין), עֲמִיקִין
(ס"א עֲתִיקִין) בְּאַרְבְּעִים לְהוּי.
וְגִזְרָא קִיִּים, (דְּבָרִים כ"ד) אַרְבְּעִים

כְּמַרְאָה תְּקֻשָׁתָא, יְרוּק תְּוֹר
סוּמָק. בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים אַחֲד
בָּה, כְּד אַחֲד בָּה בְּרַבְּקָה.
וְכַד אֹלִידָא, אֹלִיד בֶּן
שְׁשִׁים, לְאֹלִדָא כְּדָקָא
יָאוּת בְּגִין דִּיפּוּק יַעֲקֹב
שָׁלֵם, מִבֶּן שְׁשִׁים שָׁנָה
כְּדָקָא יָאוּת, וְכֻלְהוּ אַחֲד
לְהוּ יַעֲקֹב לְבַתָּר, וְאַתְעֵבִיד
גְּבַר שְׁלִים.

בֵּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדִין
אַרְם אַחֲוֹת לְבִן
הָאֲרָמִי, מְאִי אַכְפַּת לָן כּוּלִי
הָאִי, דְּהָא כְּבַר אֲתָמַר (בְּרַאשִׁית
כ"ד) וּבְתוּאֵל יֵלֵד אֶת רַבְּקָה
וְגו', וְהִשְׁתָּא אָמַר בֵּת
בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי וּלְבַתָּר מִפְּדִין
אַרְם, וּלְבַתָּר אַחֲוֹת לְבִן
הָאֲרָמִי. אֲלָא אוּקְמוּנָה,
דְּהוּת בֵּין רְשָׁעִים וְאִיהִי לָא
עֲבַדַּת כְּעוּבְדֵייהוּ, דְּהוּת בֵּת

יִכְנּוּ לֹא יוֹסִיף. סוּף הַלִּיכְתָּם
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בַּשָּׁנָה
 הָאַרְבָּעִים. אַרְבָּעִים שָׁנָה
 קוֹדֵם תְּחִיית הַגּוֹף, מִמִּתְנַת
 לוֹ הַנְּשֻׁמָּה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל.
 בַּשָּׁנָה הָאַרְבָּעִים יְקוּמוּן
 הַגּוֹפּוֹת מֵעֶפְרָא. בְּאַרְבָּעִים
 נִכְלָא הַנְּשֻׁמ, הִדָּא הוּא
 דְכְּתִיב, (בראשית ז) וַיְהִי הַנְּשֻׁמ
 עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם,
 וְכְתִיב (בראשית ז) וַיְהִי מִקֵּץ
 אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ. זְמַן
 גְּאוּלְתָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, בַּשָּׁנָה
 הָאַרְבָּעִים הוּא. וּבַחֲמִשִּׁים
 אֲתָא יֵשׁוּב עַלְמָא, דְּהִיא
 הַיּוֹבֵל. הַחֲזֵרַת הַנְּשֻׁמָּה
 לַגּוֹף, בַּשָּׁנָה הָאַרְבָּעִים,
 שְׁהִמְתִּינָה לוֹ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל.
 הִדָּא הוּא דְכְּתִיב וַיְהִי יִצְחָק
 בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה, שְׁהִמְתִּין
 לַגּוֹף. בְּקַחְתּוּ אֶת רַבְּקָה,
 בְּהַכְּנָסְתָּהּ בַּגּוֹף הַמְּזוּמָן לוֹ.
 בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּהַכְּנָסְתָּהּ בּוֹ,
 אֵין תְּאוֹתָם וְכַסּוּפָם אֶלָּא
 לִיהֲנוּת מְזִיו הַשְּׂכִינָה וְלִיזוּן

בְּתוֹאֵל וּמִפְדָּן אָרָם, וְאַחֹת
 לָבָן, וְכִלְהוּ חֵיִיבִין
 לְאַבְאָשָׁא, וְהִיא סִלְקָא
 עוֹבְדִין דְּכַשְׁרֹן וְלֹא עֲבַדַת
 כְּעוֹבְדֵי־הוּ.

הַשְּׁתָא אֵית לְאַסְתִּכְלָא,
 אֵי רַבְּקָה הָוֹת בֵּת
 עֲשְׂרִין שָׁנִין אוֹ יִתִיר, אוֹ בֵּת
 שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, כִּדִּין הוּא
 שְׁבַחָא דִּילָהּ דִּלָּא עֲבַדַת
 כְּעוֹבְדֵי־הוּ, אָבֵל עַד כְּעַן
 בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים הָוֹת, מֵאֵי
 שְׁבַחָא דִּילָהּ. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים הָוֹת,
 וְעֵבִידַת לְעֵבְדָא כָּל הַהוּא
 עוֹבְדָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵף עַל גַּב
 דְּכוּלֵי הַאי עֲבַדַת,
 לָא יִדְעָנָא עוֹבְדָהָ אֵי
 אֵינוּן כְּשִׂרָאן אוֹ לָאו. (דף קלז ע"א)
 אֶלָּא, תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (שיר

מְזוּיָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת
 פִּיהוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, יִשְׁקֵנִי
 יִפְרֻנְסֵנִי, שְׂאִין פְּרֻנְסָתָן
 אֵלָא לִיְהֵנּוֹת וְלִיּוּזָן מְזוּיָה
 שֶׁל מַעְלָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 סוֹפִיָה דְקָרָא מוֹכַח דְכְּתִיב,
 (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דוֹדֶיךָ
 מִיָּיִן.

בַּת בְּתוּאֵל בַּת בְּתוֹ שֶׁל אֵל.
 רַב הוֹנָא אָמַר, לֹא כַךְ הוּא,
 וְאַנָּה הָיִית בְּכַרְפֵי הַיָּם
 וְשָׁמַעְנָא דְהוּוּ קָרָאן לְהַהוּא
 גְּרָמָא דְשַׁדְרָה, הַהוּא
 דְאַשְׁתָּאֵר בְּקַבְרָא מְכָל
 גּוֹפָא, בְּתוּאֵל רַמָּאָה.
 שְׂאֵלִית עֲלֵיהּ, אָמְרוּ דְהוּא
 כְּרִישָׁא (דמַיָּא) דְחוּנָא, דְאִיהוּ
 רַמָּאָה, וְהַהוּא גְּרָמָא הוּא
 רַמָּאָה מְכָל שְׂאֵר גְּרָמֵי.

דְתַאנָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 הַהוּא גְּרָמָא לְפָה אֲשַׁתָּאֵר
 בְּקִיּוּמָא יִתִּיר מְכָל שְׂאֵר
 גְּרָמֵי. מְשוּם דְאִיהוּ רַמָּאָה.
 וְלִית סְבִיל טַעְמָא דְמֻזְנָא

הַשִּׁירִים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים
 כֵּן רַעֲיֵתִי בֵּין הַבָּנוֹת.
 כְּשׁוֹשְׁנָה, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 דְאִיהִי בֵּין אוֹכְלוּסָהָא
 כּוֹרְדָא בֵּין כּוּבִינָן. וְרָזָא
 דְמָלָה, יִצְחָק אֶתִּי מִסְטָרָא
 דְאַבְרָהָם דְאִיהוּ חֻסְדַּ עֲלָאָה
 וְעֵבִיד חֻסְדַּ עִם כָּל בְּרִיִּין,
 וְאַף עַל גַּב דְאִיהוּ דִּינָא
 קְשִׁיא. וְרַבָּקָה אֶתֶת מִסְטָרָא
 דְדִינָא קְשִׁיא וְאִסְתַּלְקַת
 מִבִּינֵיהוּ וְאֶתְחַבְּרַת בִּיצְחָק,
 דְהָא רַבָּקָה מִסְטָרָא דְדִינָא
 קְשִׁיא אֶתִּיא, וְאַף עַל גַּב
 דְאִיהִי מִסְטָרָא דְדִינָא רַפִּיא
 הוֹת, וְחוּטָא דְחֻסְדַּ תְּלִי בָּהּ
 וְיִצְחָק דִּינָא קְשִׁיא וְאִיהִי
 רַפִּיא, כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים
 הוּוּ. וְאִי לָאו דְאִיהִי רַפִּיא,
 לָא יְכִיל עַלְמָא לְמַסְבֵּל
 דִּינָא קְשִׁיא דִּיצְחָק. כְּגוּוֹנָא

דְּבַנֵי נִשְׂאָה כִּשְׂאָר גְּרָמֵי,
 וּבְגִינֵי כֶּד הוּא תַקִּיף מְכַל
 גְּרָמֵי וְהוּא לִיהוּי עֶקְרָא
 דְּגוּפָא אֲתַבְּנֵי מִנִּיה. הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב בַּת בְּתוּאֵל
 הָאֲרָמִי.

וּתְאָנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 הוּא רַמְאֵי וּמַעוֹלָם רַמְאֵי,
 וְשָׁכַן יַעַר הָרַע דְּאִיהוּ רַמְאֵי.
 הֲדָא הוּא דְכְּתִיב בַּת
 בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי גְּרָמָא
 רַמְאָה. מַפְדֵּן אָרֶם, מַצְמֵד
 רַמְאִין, כְּדִתְנִן פְּדֵנָא דְתוֹרָא
 שְׁהוּא צְמֵד. אַחֹת לָבָן,
 אַחֹת יַעַר הָרַע הָאֲרָמִי,
 כְּדִתְנִן, בְּתַחֲלָה שְׁהִיָּה מְנוּוֹל
 בְּחַטָּאוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם נִקְרָא
 לוֹט. לַעֲתִיד לָבֹא שְׁלֵא יְהִי
 מְנוּוֹל כְּדְּבִקְדָּמִיתָא, כְּמֵאן
 דְּסָחֵי וּמַטְבִּיל מְסַאֲבוֹתִיה,
 קָרְאֵן לִיה לָבָן. עַל כָּל פְּנִים
 אִין יַעַר הָרַע בְּטַל מִן
 הָעוֹלָם.

תָּא שְׁמַע, דְּהִכִּי אָנִן
 אוֹקִימָנָא בְּמַתְנִיתָא. שְׁתִּי

דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְזוּוּג זְווגִין בְּעֶלְמָא, חַד
 תַקִּיף וְחַד רַפִּיא בְּגִין
 לְאַתְתַקְנָא כְּלָא וְיִתְבַסֵּם
 עֶלְמָא.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה אֲבַתְרִיה
 וְאָמַר, (בראשית כה)

וַיַּעֲתֵר וַיִּצְחַק לֵי לְנֹכַח
 אֶשְׁתּוּ. מֵהוּ וַיַּעֲתֵר, דְּקָרִיב
 לִיה קָרְבָּנָא, וְצִלֵי עָלָה. וּמַה
 קָרְבָּנָא קָרִיב. עוֹלָה קָרִיב,
 דְכְּתִיב, (בראשית כה) וַיַּעֲתֵר לוֹ
 יי, כְּתִיב הֲכֹא וַיַּעֲתֵר לוֹ יי,
 וְכְתִיב הָתָם (שמואל ב כד) וַיַּעֲתֵר
 אֱלֹהִים לְאָרֶץ וְגו', מַה לְּהֵלֵן
 קָרְבָן אִף כָּאֵן קָרְבָן. כְּתִיב
 וַיַּעֲתֵר יִצְחָק, וְכְתִיב וַיַּעֲתֵר
 לוֹ, דְנִפְק אֶשָּׁא מְלַעֲיִלָא
 לְקַבְּלָא אֶשָּׁא דְלַתְתָּא.

דְּבַר אַחַר, וַיַּעֲתֵר יִצְחָק.
 דְּצִלֵי צְלוֹתִיה, וְחַתֵּר

בְּנוֹת לוֹט שֶׁהֵן שְׁתֵּי כַּחוֹת
הַגּוֹף הַמְעוֹרְרוֹת לַיָּצָר הָרָע,
עֲבָשׂוּ שְׂאִינֹו מְנוּוֹל כָּל כֶּךָ
וְנִטְבַּל מִלְּכָלוּכוֹ נִקְרָא לָבוֹן,
וְאוֹתָן שְׁתֵּי בְּנוֹת אֵינָן
בְּמִלּוֹת מִמֶּשׁ, הֵדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (בראשית כט) וּלְלָבוֹן
שְׁתֵּי בְּנוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
כֶּךָ הוּא, תַּמָּן כְּתִיב בְּכִירָה
וְצַעֲרָה וְהֵכָא כְּתִיב גְּדוּלָה
וְקַטְמָנָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲבָל אֵינָן
בְּכַח לַעֲשׂוֹת רָע וְלַהֲתַעֲוֹר
לַיָּצָר הָרָע כְּמַתְחַלָּה. מִשְׁמַע
דְּכַתִּיב שֵׁם הַגְּדוּלָה לְאָה,
שְׁלֵאָה מִכְּחָה וּמִרְשַׁעְתָּה.
וְשֵׁם הַקַּטְמָנָה רַחֵל, שְׂאִין בָּהּ
כַּח הַמְתַּעֲוֹרָה, כְּמָה דַּאתָּ
אָמַר, (ישעיה נג) וּבְרַחֵל לִפְנֵי
גּוֹזְזִיָּה נֶאֱלָמָה. אָמַר רַב
הוּנָא, זֶה יָצָר הָרָע וּשְׁתֵּי
בְּנוֹתָיו, מִתְחַלְּפוֹת מִכְּמוֹת
שְׁהִיוּ בְּרֵאשׁוֹנָה. בְּתַחֲלָה
לוֹט, מְקוּלָל מְנוּוֹל. עֲבָשׂוּ
לָבוֹן, מְלוּבָן, שְׂאִינֹו מְקוּלָל

חֲתִירָה לְעֵילָא לְגַבִּי מְזֻלָּא
עַל בְּנִין, דְּהָא בְּהָהוּא אֲתֵר
תְּלִיין בְּנִין, דְּכַתִּיב, (שמואל א
א) וְתַתְּפַלֵּל עַל ה', וּכְדִין
וַיַּעֲתֵר לוֹ יי, אַל תִּקְרִי
וַיַּעֲתֵר לוֹ אֶלֶּא וַיַּחֲתֵר לוֹ,
חֲתִירָה חֲתֵר לִיהַ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְקַבִּיל לִיהַ,
וּכְדִין וְתֵהֵר רַבָּקָה אֲשֶׁתּוֹ.

תָּא חֲזִי, עֲשְׂרִין שָׁנִין
אֲשֶׁתְּהִי יִצְחָק עִם
אֲתֵתִיה וְלֹא אוֹלִידַת, עַד
דְּצִלִּי צְלוֹתִיהַ. בְּגִין
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעִי
בְּצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקִיא,
בְּשַׁעְתָּא דְּבַעָאן קַמִּיהַ
צְלוֹתְהוֹן עַל מַה דְּאֶצְטְרִיכוֹ.
מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּיתְרַבִּי
וַיִּתּוֹסֶף רַבּוֹת קוּדְשָׁא לְכָל
מָאן (דף קלז ע"ב) דְּאֶצְטְרִיךְ
בְּצְלוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקִיא.

וּמְנוּחַל בְּנִיּוּלוֹ כְּבָרָא שׁוֹנָה.
 בַּתְּחִלָּה שְׁתֵּי בְנוֹתָיו חֲזָקוֹת
 כָּל אַחַת וְאַחַת בְּכַחַהּ,
 וְעַכְשָׁיו שֵׁם הַגְּדוּלָה לְאַה,
 לְאַה כְּלֹא כַח, לְאַה כְּלֹא
 חֲזוּק, לְאַה מִמַּעֲשֵׂיהָ
 הֵרָא שׁוֹנִים. וְשֵׁם הַקְּטָנָה
 רַחֵל, כְּדָקְאֲמָרָן, וְלֹא כְמוֹת
 שְׁהָיוּ בְּרָא שׁוֹנָה.

אָמַר רַבִּי אַחָא בַר יַעֲקֹב,
 הָא תְּחִי, מַה כְּתִיב, וַיַּעֲתֵר
 יִצְחָק לְה' לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי
 עֲקָרָה הִיא. אָמַר רַבִּי אַחָא
 מִפְּנֵי מָה הִיא עֲקָרָה, מִפְּנֵי
 שִׁיְצַר הָרַע אֵינּוּ נִמְצָא בְּכַחוֹ
 בְּעוֹלָם, וְעַל כֵּן אֵין נִמְצָא
 פְּרִיָּה וּרְבִיָּה זוּלָתֵי בַתְּפִלָּה,
 מַה כְּתִיב, וַיַּעֲתֵר לוֹ ה'
 וַתִּהְיֶה רַבָּקָה אִשְׁתּוֹ. בֵּינָן
 שְׁמַתְעוֹרֵר יֵצֵר הָרַע, נִמְצָא
 פְּרִיָּה וּרְבִיָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֵּן מַה
 הִפְרַשׁ בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה
 לְאוֹתוֹ הַזְּמַן, וְעוֹד דְּהָא קָרָא
 קָאֲמַר דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

תָּא תְּחִי, אַבְרָהָם לָא צִלִּי
 קָמִי קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דִּיתֵן לִיָּה בְּנִין, אָף עַל גַּב
 דְּשָׂרָה עֲקָרָה הוּת. וְאִי
 תִּימָא, הָא כְּתִיב, (בראשית טו)

הֵן לִי לֹא נָתַתָּ זָרַע, הַהוּא
 לָא בְּגִין צְלוֹתָא הוּהוּ (נ"א הוּוּא

לָא בְּעֵי בְּנִין) אֶלָּא כְּמָאן
 דְּמִשְׁתַּעֵי קָמִי מְרִיָּה. אֲבָל
 יִצְחָק צִלִּי עַל אִתְתִּיָּה, בְּגִין
 דְּהָא אִיהוּ הוּהוּ יָדַע דְּלֹא
 אִיהוּ עֲקָרָה אֶלָּא אִתְתִּיָּה,
 דִּיִּצְחָק הוּהוּ יָדַע בְּרוּא
 דְּחִכְמָתָא, דִּיִּעֲקֹב זְמִין
 לְמִיפָק מִנִּיהּ בַּתְּרִיסַר
 שְׁבַטִין, אֲבָל לָא יָדַע אִי
 בְּהָאִי אִתְתָּא אִי בְּאַחֲרָא,
 וְעַל דָּא לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ וְלָא
 לְנֹכַח רַבָּקָה.

אָמַר הַהוּא רַבִּיא בְּרִיָּה
 דְּרַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי

עֲבִיד. אָמַר רַבִּי אֲחָא, כִּף
הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
אַתְּעֵר לִיהּ לְהֵהוּא עֲנִינָא
דְּצִרִיךְ לְזוּנָא, וְלֹא לְכָל
שְׁעֵתָא דִּיהֵא תְּדִיר עִם בַּר
נֶשׁ כְּמוֹ כְּעֵן, דְּאִיהוּ אֲשַׁתְּבַח
תְּדִיר וְחֲטָאן בִּיהּ בְּנֵי נָשָׂא,
אֲלֵא לְהֵהוּא זוּנָא בְּלַחֲדוּי,
וְאַתְּעֵרוּתָא תְּהִיא,

אַתְּעֵרוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה
הוּא לִיהוּי, הֲדָא הוּא
דְּכֹתִיב, (יחזקאל לו) וְהִסִּירוּתִי
אֶת לֵב הָאֲבֹן מִבְּשָׂרְכֶם
וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר. מֵהוּ
לֵב בָּשָׂר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
לֵב לְהוֹצִיא בָּשָׂר וְלֹא לְדַבֵּר
אַחֵר.

רַבִּי יִצְחָק בְּרַבִּי יוֹסִי הָוָה
אֲתִי מִקְפּוֹטְקִיא לְלוּד, פָּנַע
בִּיהּ רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר לִיהּ
רַבִּי יִצְחָק, תֵּאמַר דְּחִבִּירָנָא
חֲפִימִי מִתְּנִיתָא אַתְּעֵרוּ
לְהֵא עֲנִינָא, דִּיעַר הָרַע
יִתְנַשֵּׂי מִן עֲלָמָא בַר תְּהִיא
שְׁעֵתָא לְזוּנָא. אָמַר לִיהּ,

אֲמַאי לָא רַחִים לִיהּ יִצְחָק
לִיעֲקֹב כָּל כִּף כְּמוֹ לְעֵשׂוֹ,
הוּאִיל וְהָוָה יָדַע דְּזַמִּין אִיהוּ
לְקַיָּמָא מַנְיָה תְּרִיסַר
שְׁבֻטִין. אָמַר לִיהּ שְׁפִיר
קְאֻמְרַתְּ, אֲלֵא כָּל זִינָא
רַחִים לִיהּ לְזִינְיָה וְאַתְּמַשִּׁיךְ
וְאָזִיל זִינָא בְּתַר זִינְיָה.

תָּא חֲזִי, עֲשׂוֹ נַפֵּק סוּמָק
כְּמָה דְּכֹתִיב, (בראשית סד)

וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כְּלוֹ
וְגו', וְאִיהוּ זִינָא דִּיעֲחָק
דְּאִיהוּ דִּינָא קְשִׂיא
דְּלַעִילָא, וְנַפֵּק מַנְיָה עֲשׂוֹ,
דִּינָא קְשִׂיא לְתַתָּא דְּדַמְיָא
לְזִינְיָה, וְכָל זִינָא אָזִיל
לְזִינְיָה, וְעַל דָּא רַחִים לִיהּ
לְעֵשׂוֹ יִתִּיר מִיעֲקֹב כְּמָה
דְּכֹתִיב, (בראשית סד) וַיֵּאָהֵב
יִצְחָק אֶת עֵשׂוֹ כִּי צִיד בְּפִיו.
כְּתִיב הֲכֹא כִּי צִיד בְּפִיו,

חַיִּיךָ הִכִּי אֶצְטְרִיךְ יַעַר הָרֶע
 לְעוֹלָם כַּמֶּטֶרָא לְעוֹלָם,
 דְּאֵלְמַלְא יַעַר הָרֶע, חֲדוּתָא
 דְּשִׁמְעָתָא לֹא לִיהוּי, אֲבָל
 לֹא מְנוּלָה בְּקַדְמִיתָא
 לְמַחְטֵי בֵּיהּ. הִדָּא הוּא
 דְּכְתִיב, (ישעיה יא) לֹא יֵרְעוּ
 וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכֹל הַר קְדוֹשִׁי
 וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הוּא
 לְבָא דְּמְדוּרִיהּ דִּיעַר הָרֶע
 בֵּיהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר,
 לְבָא טָבָא, בְּנִינָא דְּגוֹפָא
 וְנִשְׁמַתָּא, וּבְגִין כֹּךְ כְּתִיב
 (דברים ז) וְאֶהְבֶּתְ אֶת ה'
 אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל לִבְבְּךָ דִּהוּא
 עֲקָרָא דְּכָלָא.

כּוּד אָתָּא רַב כְּהֵנָּא אָמַר,
 הִכִּי אָמְרִין מְשִׁמְיָהוֹן דְּמֵאֲרִי
 מִתְנִיתָא, תְּרִי בְּנִינִין
 דְּגוֹפָא אֵינוֹן, כְּבָדָא וְלְבָא.
 דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, כְּבָדָא וְלְבָא אֵינוֹן
 מְנַהֲגֵי גוֹפָא בְּכֹל סְטְרֵי
 אֲבָרוֹי, מְנַהֲגָא דְּרִישָׁא
 מוֹחָא. אֲבָל דְּגוֹפָא אֵינוֹן

וְכְתִיב הֵתָם (בראשית י) עַל כֵּן
 יֹאמַר כְּנִמְרֹד גְּבוּר צִיד לְפָנָי
 יי

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב,
 (בראשית כה) וַיִּתְרַצְצוּ
 הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם
 כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי וַתִּלְךְ
 לְדַרְשׁ אֶת יי, לְאֵן אֶתֶר
 אֲזַלְתְּ. לְבִי מְדַרְשָׁא דְּשֵׁם
 וְעֵבֶר. וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים
 בְּקִרְבָּהּ, דְּתַמְן הָוָה הָהוּא
 רָשַׁע דְּעֵשׂוֹ אֲגַח קִרְבָּא בֵּיהּ
 בִּיעֵקֵב. וַיִּתְרַצְצוּ, אֶתְבְּרוּ
 כְּמָה דְּאֲמַרִּינוּ, רִצְץ אֶת
 מוֹחוֹ. אֶתְבְּרוּ דָּא עִם דָּא
 וְאֶתְפְּלְגוּ. תָּא חֲזִי, דָּא
 סְטְרָא דְּרוּכְבַּ נְחָשׁ, וְדָא
 סְטְרָא דְּרוּכְבַּ עַל פְּרִסְיָא
 שְׁלִימַתָּא קְדִישָׁא בְּסְטְרָא
 דְּשִׁמְשָׁא, לְשִׁמְשָׁא (דף קל"ח ע"א)
 בְּסִיְהָרָא.

תְּרִין וְקַדְמָאָה הוּא כְּבָדָא,
תְּנִינָא לְבָא. וְהֵינְנוּ דְכְּתִיב
בְּפִרְשָׁתָא, (בראשית כח)
וַיִּתְרוּצְצוּ הַבְּנִים בְּקַרְבָּה,
אֵלֶּיךָ תְּרִין בְּנֵינִי דְגוּפָא.

מֵאֵי טַעְמָא וַיִּתְרוּצְצוּ. מִשּׁוּם
דְּלְבָא (אֲתַעְרוּ) אֲתַנְשִׁי מְנִיָּה
יֵצֵר הָרַע. וַיִּתְרוּצְצוּ, (שְׁאֵלוּ)
וַיִּשְׁלְיוּ מִכְּפֵי לֵיָּהּ. אֵלָּא אָמַר
רַב הוּנָא, וַיִּתְרוּצְצוּ וַיִּשְׁכְּרוּ,
כְּלוּמַר נִשְׁכַּר פָּחַם וְחִילָם.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַגּוֹף מֵהוּ
אוֹמֵר, אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי
וְלָמָּה נִבְרָאתִי. מִיָּד (בראשית
כח) וַתִּלְךְ לְדָרֶשׁ אֶת ה'.

(בראשית כח) וַיֹּאמֶר ה' לָהּ שְׁנֵי
גוֹיִם בְּבִטְנָךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים
וְגו'. אֵלּוּ הַשְּׁנֵי גַאִים הַכְּבֵד
וְהַלֵּב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הַמּוֹחַ
וְהַלֵּב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
הַמּוֹחַ אֵין בְּכֹלֵל זֶה, מִשְׁמַע
דְּכְתִיב בְּבִטְנָךְ, וְהַמּוֹחַ אֵין
בְּבִטֶן אֵלָּא בְּרֵאשׁ. וּשְׁנֵי
לְאֻמִּים מִמַּעַיְד וְגו', וְרַב
יַעֲבֹד צְעִיר זֶהוּ הַכְּבֵד
שֶׁהוּא רַב וְגָדוֹל, וְהוּא

וְתָא תְּוִי, בְּגִין דְּאֲתַמְשֵׁךְ
עָשׂו אַבְתְּרִיָּה דֵּהֵהוּא
נַחֲשׁ, אָזִיל עֵמִיָּה יַעֲקֹב
בְּעַקִּימָא, כְּנַחֲשׁ דֵּאִיהוּ
חַפִּים, וְאִיהוּ אָזִיל בְּעַקִּימוּ,
כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר, (בראשית ג)
וְהַנַּחֲשׁ הָיָה עָרוֹם וְגו',
חַפִּים. וְעוֹבְדוֹי דֵּיַעֲקֹב
לְגַבִּיָּה הָווּ לֵיָּהּ כְּנַחֲשׁ, וְהָכִי
אַצְטְרִיךְ לֵיָּהּ, בְּגִין
לְאַמְשַׁכָּא לֵיָּהּ לַעֲשׂו בְּתִרְיָה
דֵּהֵהוּא נַחֲשׁ, וַיִּתְפַּרֵּשׁ מְנִיָּה,
וְלֹא יְהִי לֵיָּהּ חוּלְקָא עֵמִיָּה
בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְּאֲתִי.
וְתַנִּינָן, בָּא לְהַרְגֵּךְ, אַקְדִּים
אַנְתָּ וְקַטְלִיָּהּ. כְּתִיב, בְּבִטֶן
עַקֵּב אֶת אָחִיו דְּאִשְׁרֵי לֵיָּהּ
לְתַתָּא, בְּהֵהוּא עַקֵּב, הָדָא
הוּא דְּכְתִיב, (בראשית כח) וַיִּדּוּ
אוֹחוֹת בְּעַקֵּב עָשׂו, דִּשְׁוִי
יְדוּי עַל הֵהוּא עַקֵּב לְאַכְפִּיָּא
לֵיָּהּ.

מִשְׁמֵשׁ לִפְנֵי הַלֵּב. דָּאֵמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, הַכְּבֵד קוֹלֵט
 הַדָּם וּמִשְׁמֵשׁ בּוֹ לִפְנֵי הַלֵּב.
 (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן
 אֲדָמוֹנִי. אָמַר רַב פְּהֵנָא,
 הַכְּבֵד הוּא הָרֵאשׁוֹן וְהוּא
 אֲדָמוֹנִי. לָמָּה הוּא אֲדָמוֹנִי,
 עַל שְׂבוּלַע אֶת הַדָּם תַּחֲלָה.
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, לָמָּה
 נִקְרָא שְׁמוֹ רֵאשׁוֹן, עַל שֶׁהוּא
 רֵאשׁוֹן לְבִלּוּעַ הַדָּם מִכָּל
 הַמֵּאֲכָל, וְהוּא רֵאשׁוֹן לְדָם
 אֲבָל לֹא לִיצִירָה. וּבִמְאֵן
 נּוֹקִים וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר, עַל
 שֶׁהוּא רַב וְגֵדוּל בְּשַׁעֲרוֹ מִן
 הַלֵּב וְהוּא עוֹבֵד לְלֵב.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, לָמָּה אֶתָּא
 פְּרֻשַׁתָּא דָּא, אֵלֶּא לְאַחֲזָאָה
 לְבָנֵי עֵלְמָא דְאָף עַל גַּב
 דְּהֵיִיא שְׁלִימוֹתָא לִיהוּי
 בְּאַרְעָא, אֲרַחֲיָה וְטַבְעִיָּה
 דְּעֵלְמָא לָא אֲשַׁתַּנִּי. רַבִּי
 יִיסָא אָמַר בֵּא וְרֵאָה הַכְּבֵד
 הוּא הַצֵּד צִיד וְהוּא צִיד
 בְּפִיו, וְהַלֵּב הוּא הַחוֹשֵׁב
 וְהוּא (בראשית כה) יוֹשֵׁב אֲהָלִים

דְּבַר אַחַר וַיְדוּ אוֹחֹזֹת,
 דָּלָא יְכִיל לְמִיפַק
 מִנִּיהַּ מִכָּל וְכָל, אֵלֶּא וַיְדוּ
 אוֹחֹזֹת בְּעֵקֶב יַעֲשׂוּ דָּא
 סִיְהָרָא, דְּאֶתְכַסֵּיָא נְהוֹרָא
 בְּגִין יַעֲקֹב דְּיַעֲשׂוּ, וְעַל דָּא
 אֲצַטְרִיךְ לִיהַּ לְמִיְהוּדָה עֲמִיָּה
 בְּחֻכְמָתָא, בְּגִין לְדַחֲיָא לִיהַּ
 לְתַתָּא וַיִּתְדַבֵּק בְּאַתְרֵיהַּ.

(בראשית כה) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב.
 קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 קָרִי לִיהַּ יַעֲקֹב וְדָאִי. תָּא
 חֲזִי, כְּתִיב, (בראשית כז) הָכִי
 קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, נִקְרָא שְׁמוֹ
 לָא כְּתִיב, אֵלֶּא קָרָא שְׁמוֹ.
 וַיַּעֲקֹבֵנִי, וְדָאִי חָמָא לִיהַּ
 קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהָא
 הֵהוּא חוּיָא קַדְמָאָה אִיהוּ
 חַפִּים לְאַבְרָאָא, פִּיּוֹן דְּאֶתָּא
 יַעֲקֹב, אָמַר הָא וְדָאִי חַפִּים
 לְקַבְּלֵיהַּ, וּבְגִין כֵּךְ קָרָא לִיהַּ
 יַעֲקֹב.

הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית כח)
וַיִּזְד יַעֲקֹב נְזִיד. חוֹשֵׁב
מִחֲשָׁבוֹת, נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן
בַּתּוֹרָה.

וַיִּזְד יַעֲקֹב נְזִיד. רַבִּי בַּא
בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא אָמַר, לְעוֹלָם
טַבְּעוּ שָׁל עוֹלָם אֵינּוּ
מִשְׁתַּנֵּה, בַּא וְרֵאָה, מַה
כְּתִיב, וַיִּזְד יַעֲקֹב נְזִיד, כְּמָה
דְּאֵת אָמַר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם
וְתַרְגּוּמוֹ דְּחֲשִׁיבּוּ. כְּלוּמַר
הַלֵּב חוֹשֵׁב וּמְהַרְהֵר בַּתּוֹרָה
בִּידְעָת בּוֹרְאוֹ. מַה כְּתִיב,
וַיָּבֵא עֲשׂוּ מִן הַשָּׂדֶה. וְהוּא
עֵיִף. הַכְּבֵד שְׂדֵרְךָ טַבְּעוּ
לְעֵאֵת וְלַצּוּר צִיד בְּפִי
לְבַלּוֹעַ וְאֵינּוּ מוֹעֵא, נִקְרָא
עֵיִף. וְהוּא אוֹמֵר לֵלֵב, עַד
שְׂאֵתָה מְהַרְהֵר בְּדְבָרִים
אֵלוּ בְּדְבָרֵי תוֹרָה, הֲרֵהֵר
בְּאֵכִילָה וּבְשִׁתְיָה לְקַיִּים
גּוֹפֵד. הָדָא הוּא דְכְתִיב,
וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֵל יַעֲקֹב
הַלְעִיטְנִי נָא מִן הָאָדוּם
הָאָדוּם הַזֶּה, כִּי בֵן דְּרַבִּי

הָא (ק"ב ע"א) אוֹקִימָנָא בְּכָל
אַתֵּר, וַיִּקְרָא סְתָם הָאִי
הוּא דְרַגָּא בַּתְרָאָה, כְּמָה
דְכְתִיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל
מֹשֶׁה וְגו'. וְהֵכָא וַיִּקְרָא שְׁמוֹ
יַעֲקֹב, בְּכָל אֵתֵר שְׁמִיָּה לָא
אַקְרִי (ד"א ל"ג אָלָא) עַל יְדָא
דְּבֵר נָשׁ. בְּאַתֵּר אַחְרָא מַה
כְּתִיב, (בראשית לג) וַיִּקְרָא לוֹ
אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא קָרָא לֵיה לְיַעֲקֹב
אֵל. אָמַר לֵיה, אָנָּא אֱלֹהָא
בְּעֵלְאִי וְאַנְתָּ אֱלֹהָא בְּתַתְּאִי.
וְתָא חֲזִי, יַעֲקֹב הָוָה יַדְעַ
דְּעֲשׂוּ הָוָה לֵיה
לְאַתְדַּבְּקָא בְּהָהוּא חוּיָא
עֲקִימָא, וְעַל דָּא בְּכָל
עוֹבְדוּי אַתְמִשִּׁיךְ עֲלֵיה
כְּחוּיָא עֲקִימָא אַחְרָא, (דף קל"ח ע"ב)
בְּחֻכְמַתָּא בְּעֲקִימוֹ, וְהֵכִי
אַצְטְרִיךְ. וְאַתְיִיא דָּא, כִּי

לְבַלֹּעַ הַדָּם וּלְשַׁגֵּר לְשֹׁאֵר
 הַאֲבָרִים. כִּי עֵיַף אֲנֹכִי,
 בָּלָא אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה. וְהַלֵּב
 אֹמֵר, תֵּן לִי הָרֵאשׁוֹן
 וְהַמּוֹבְחָר מִכָּל מָה שֶׁתִּבְלַע,
 תֵּן לִי בְכוֹרְתֶךָ, הֲדָא הוּא
 דְכֻתִּיב, (בראשית סה) מְכַרָּה
 כִּיּוֹם אֶת בְּכוֹרְתֶךָ לִי,
 קוֹנְמִיתָא דְתַאֲיָבָא. עַד
 שֶׁהַלֵּב מְהַרְהַר וְחוֹשֵׁב
 בְּמֵאכָל, בּוֹלֵעַ הַפֶּבֶד.
 דְּאֶלְמְלִי הוּא כְּסוּפָא
 וְהַרְהוּרָא דְלֵבָא בְּמֵאכָל,
 לֹא יוֹכְלוּ הַפֶּבֶד וְהַאֲבָרִים
 לְבַלֹּעַ דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, כֵּן
 דִּרְךָ הָעֲבָדִים, שְׂאִינָם
 אוֹכְלִים עַד שֶׁהָאֲדוֹן אוֹכֵל.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב לְאַחַר
 כֵּן, (בראשית סה) וַיַּעֲקֹב נָתַן
 לַעֲשׂוֹ לֶחֶם וּנְזִיד עֲדָשִׁים.
 מִהוּ עֲדָשִׁים, סְגֻלַּגְלִין
 כְּגֻלְגֻלְתָּא, וְגֻלְגֻלָּא סְבִיב
 בְּעֵלְמָא. כְּלוּמַר, דְּלֹא
 אֲתִנְשִׁי מֵאַרְחִיָּה. כִּדְּ הוּא
 בַּר נֶשֶׁךְ, בְּהַהוּא זְמַנָּא אָף עַל

הָא דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאִי
 דְכֻתִּיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים
 הַגְּדוֹלִים, דָּא יַעֲקֹב וַעֲשׂוֹ.
 (בראשית א) וְאֶת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה
 הָרוּמְשֵׁת, אֵלֶיךָ שֹׁאֵר דְּרַגִּין
 דְּבִינֵייהוּ, וְדַאי אֲתַעֲבִיד
 יַעֲקֹב חַפִּים לְקַבְּלִיהָ דִּהָהוּא
 חוּיָא אַחֲרָא וְהַכִּי אֲצַטְרִיךָ.
 וּבְגִין כִּדְּ בְּכָל יִרְחָא וְיִרְחָא
 חַד שְׁעִיר, בְּגִין
 לְאַמְשָׁא לִיָּה לְאַתְרִיהָ
 וַיִּתְּפֹרֵשׁ מִן סִיְהָרָא. וְכֵן
 בְּיוֹמֵי דְכַפּוּרֵי לְאַקְרָבָא
 הוּא שְׁעִיר, וְדָא בְּחַכְמָה
 לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהָ וְלֹא יִכִּיל
 לְאַבְאָשָׁא, דְכֻתִּיב, (ויקרא טז)
 וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
 עֲוֹנוֹתֶיךָ אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה,
 וְאוֹקְמוּהָ דְדָא עֲשׂוֹ דִּיאִתּוּ
 שְׁעִיר, וְכֻלָּא בְּחַכְמָה

גַּב דְּכָל הַהוּא טִיבוּ וַיִּקַּר
וּשְׁלִימוֹתָא לַיהוּי, אֲרַחֲיָה
דְּעֵלְמָא לְמִיכַל וּלְמִשְׁתֵּי לָא
יִתְנַשֵּׂי.

מִתְנַתִּינִין, תְּנִין אַרְבַּע רוּחוֹת
הָעוֹלָם מִנְשָׁבִין, וְעֵתִיד
קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְהַתְעוֹרֵר
רוּחַ אֶחָד לְקַיִים הַגּוֹף,
שְׂיָהּא כְּלוּל מִד' רוּחוֹת.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל לו)
מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאִי הָרוּחַ.
בְּאַרְבַּע לָא כְּתִיב אֱלֹא
מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם,
שְׂיָהּא כְּלוּל מֵאַרְבַּעֲתָם.
וְתַאנָּא, אוֹתוֹ הָרוּחַ הוּא רוּחַ
הַמּוֹלִיד, הוּא הָרוּחַ הָאוֹכֵל
וְשׁוֹתָהּ. וְאִין בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה
לְיִמּוֹת הַמְּשִׁיחַ, אֱלֹא שְׁעִבּוּד
מְלַכְיוֹת בְּלָבָד. וְאִין בֵּין
עוֹלָם הַזֶּה, לְתַחֲיִית הַמַּתִּים
אֱלֹא נְקִיּוֹת וְהַשְּׁנַת יְדִיעָה.
רַב נְחֻמָּן אָמַר וְאַרְיִכוֹת
יָמִים.

אָמַר רַב יוֹסֵף וְכִי יָמוֹת
הַמְּשִׁיחַ וְתַחֲיִית הַמַּתִּים לְאוֹ

וּבְרַמָּאוֹת לְגַבִּיָּהּ. מֵאִי
טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּכְּתִיב, (תהלים
יח) וְעַם עֲקֹשׁ תִּתְּפֹתֵל, בְּגִין
דְּאִיהוּ חוּיָא בִּישָׂא, עֲקִים
רוּחָא, חֲכִים לְאַבְאָשָׂא,
אַסְטִי לְעֵילָא וְאַסְטִי לְתַתָּא.
וּבְגִין כֶּךָ, יִשְׂרָאֵל מְקַדְמִין
וְחַכְמִין לִיה בְּחַכְמָה,
בְּעֲקִימוּ, בְּגִין דְּלֹא יִכִּיל
לְאַבְאָשָׂא וּלְשִׁלְטָאָה. וְעַל
דָּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ בְּרוּזָא
דְּמַהִימְנוֹתָא, כָּל עוֹבְדוּי
לְגַבִּי דְּעֵשׂוּ בְּגִין דְּלֹא יָהֵב
דּוּכְתָא לִיה לְהַהוּא חוּיָא,
לְסַבְּא מְקַדְשָׂא. וְלֹא יִקְרִיב
לְגַבִּיָּהּ, וְלֹא יִשְׁלוּט בְּעֵלְמָא.
וְעַל דָּא לָא אֲצַטְרִיךְ לִיה
לְאַבְרָהָם לְאַתְנַהֲגָא
בְּעוֹקְמָא, וְלֹא לְיִצְחָק, בְּגִין
דְּעֵשׂוּ דְּאִיהוּ סְטְרָא דְּהַהוּא
חוּיָא, עַד לָא אַתָּא לְעֵלְמָא.

חַד הוּא. אָמַר לִיה, לֹא.
 דִּתְנִן, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קוֹדֵם
 לְקַבּוּץ גְּלוּיֹת, קַבּוּץ גְּלוּיֹת,
 קוֹדֵם לְתַחֲיִית הַמֵּתִים,
 וְתַחֲיִית הַמֵּתִים הוּא אַחֲרוֹן
 שֶׁבְּכֻלָּם. מִנָּא לָן, דְּכַתִּיב
 (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם הוּ
 נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנֵם הַרוּפָא
 לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמַחֲבֵשׁ
 לְעַצְבוֹתָם. זֹה הִיא תַּחֲיִית
 הַמֵּתִים, שֶׁהִיא הַרְפוּאָה
 לְשִׁבּוּרֵי לֵב עַל מַתִּיָּהֵם.
 בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם תַּחֲלָה,
 וְאַחֲרָיו נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנֵם,
 וְהַרוּפָא לְשִׁבּוּרֵי לֵב אַחֲרוֹן
 עַל הַבַּל.

תְּנִן, מ' שָׁנָה קוֹדֵם הַקַּבּוּץ
 גְּלוּיֹת לְתַחֲיִית הַמֵּתִים,
 כְּדֹאמְרִינָן וַיְהִי יִצְחָק בֶּן
 אַרְבָּעִים שָׁנָה. הָאִי מ' שָׁנָה,
 מֵאִי עֲבִידֵתֵיהוּ. אָמַר רַב
 כְּהֵנָּה אָמַר רַבִּי בְרוּקַא,
 מִקַּבּוּץ גְּלוּיֹת עַד תַּחֲיִית
 הַמֵּתִים, כְּפָּה צָרוֹת, כְּפָּה
 מִלְחָמוֹת יִתְעוֹרְרוּ עַל

אָבֶל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ מֵאֲרִיָּה
 (כ"א ע"ב) דְּבֵיתָא, אִיבְעֵי לִיה
 לְקַיִימָא לְקַבְּלִיה דִּיהוּא
 חוּיָא, דְּלֹא יְהִיב לִיה
 שְׁלִטְנוּתָא כְּלָל לְסֹאבָא בִּי
 מִקְדָּשָׁא דִּיעֲקֹב. וְעַל דָּא
 אֶצְטְרִיךְ לִיעֲקֹב יִתִּיר מִכָּל
 בְּנֵי עַלְמָא. וּבְגִין כֹּךְ יִשְׂרָאֵל
 קִדְּיִשִׁין אַתְּבְּרִירוּ חוּלְק
 עַדְבִּיָּה דִּיקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּכַתִּיב, (דברים לב) כִּי חֵלֶק יִי
 עֲמוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל גַּחֲלָתוֹ.

(בראשית כד) וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים.
 סְטָרָא דְאַבְרָהָם גְּרִים
 לֹון לְאַתְגְּדָּלָא וְזוֹכוֹתִיה סִייע
 לֹון, הוּא הָוָה מְחַנֵּךְ לֹון
 בְּמַצּוֹת, דְּכַתִּיב, (בראשית יח) כִּי
 יִדְעָתִיו לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת
 בְּנָיו וְגו', לְאַסְגָּאָה יַעֲקֹב
 וְעִשׂוֹ. (בראשית כד) וַיִּגְדְּלוּ
 הַנְּעָרִים וַיְהִי עִשׂוֹ אִישׁ יוֹדֵעַ

צִיד וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
כָּל חַד וְחַד אֶתְפָּרֵשׁ
לְאַרְחִיָּה, ^(דף קלט ע"א) דָּא לְסִטְרָא
דְּמַהִימְנוּתָא וְדָא לְסִטְרָא
דְּעִבּוּדָה זָרָה.

וְכֵן הָוּה בְּמַעוּי דְּרַבְקָה,
דִּתְמָן כָּל חַד אָזִיל
לְסִטְרִיָּה. דְּכַד אִתְּיָ
אֶשְׁתַּדְּלַת בְּעוּבְדִין דְּכֶשְׁרֹן
אוּ עֵבֶרַת סְמִיךְ לְאַתְר טַב
לְמַעַבְד פְּקוּדֵי דְּאוּרִיִּיתָא,
הָוּה יַעֲקֹב חָדִי וְדַחִיק
לְנַפְקָא, וְכַד הָוּוּת אָזִילָא
סְמִיךְ לְאַתְר עֵבּוּדָה זָרָה,
הָוּוּא רָשָׁע בְּטַש לְנַפְקָא,
וְאוּקְמוּתָהּ. וּבְגִין כֵּךְ, כַּד
אֶתְבְּרִיאוּ וּנְפִקוּ לְעֵלְמָא,
כָּל חַד אֶתְפָּרֵשׁ וְאָזִיל
וְאֶתְמַשֵּׁךְ בְּדוּכַתִּיָּה דְּאֶתְחַזִּי
לִיָּה, וְעַל דָּא, ^(בראשית סד)
וַיַּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ
אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד וְגו'.

יִשְׂרָאֵל, וְאִשְׁרֵי הַנְּמַלְט
מֵהֶם, דְּכַתִּיב, ^(דניאל יב) בְּעַת
הַהִיא יִמְלֹט עִמָּךְ כָּל הַנְּמַצָּא
כְּתוּב בְּסִפְר. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר מֵהֶבֶא, ^(דניאל יב)
יִתְבַּרְרוּ וַיִּתְּלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ
רַבִּים. רַבִּי יִצְחָק אָמַר
מֵהֶבֶא, ^(זכריה יג) וַיִּצְרְפְתִּים
כְּצֹרֶף אֶת הַכֶּסֶף וּבַחֲנֻתִים
כְּבַחוּן אֶת הַזָּהָב. וּבְאוֹתָם
הַיָּמִים, יְהִיוּ יָמִים אֲשֶׁר
יֹאמְרוּ ^(קהלת יב) אֵין לִי בְּהֶם
חֶפְזִין, וּמִשְׁעָה שְׁיַעֲבְרוּ
הַצָּרוֹת עַד תַּחֲתִית הַמַּתִּים מ' ^{שָׁנָה.}

רַב הוּנָא אָמַר, תָּא חַזִּי
^(יהושע ה) כִּי אַרְבַּעִים שָׁנָה
הָלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּר
וְגו' אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל ה',
כְּהֵאִי גְּוֹנָא ^(גופא) הֶבֶא. אָמַר
רַבִּי יוֹסֵף, כָּל אֱלִין חַד מְלָה
אָמְרוּ, וְלִסּוּף מ' שָׁנָה
שְׁהַצָּרוֹת יַעֲבְרוּ וְהַרְשָׁעִים
יִכְלוּ, יְחִיו הַמַּתִּים שׁוֹכְנֵי
עָפְר. מֵאִי מַעֲמָא, מִשּׁוּם
דְּכַתִּיב, ^(נחום א) לֹא תִקּוּם

פְּעָמִים צָרָה, וְדִי לָהֶם בְּמָה
שְׁעָבְרוּ. וּמִזְמַן תַּחֲתִית
הַמֵּתִים, יִתְיַשֵּׁב עַלְמָא
בִּישׁוּבוֹ, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב,
(זכריה ד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' ^א
אַחַד וְשְׁמוֹ אַחַד.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְךָ, הָוָה
יְתִיב, וְהָוָה קָא מַצְטַעַר
בְּנַפְשׁוֹי טָפִי עָאֵל לְקַמִּיָּה
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר לִיהּ חִיזו
נְהִירוּ בּוֹצִינָא דְעַלְמָא לְמָה
חֲשׁוּכָן. אָמַר לִיהּ, חִיזו
וְדַחִילוּ סָגִי עָאֵל בִּי, דְהָא
אֲנָא חֲמִי מָה דְאַתְעֵרוּ
חֲבַרְנָא מְאָרִי מִתְנִיתָא,
דְשִׁאֲרַת עַלְיֵהוּ רוּחַ
קַדִּישִׁין. וְהָוָה דְאַתְעֵרוּ,
דְבִשְׁתִּיתָאֵי יְהֵא פּוֹרְקָנָא,
שְׁפִיר. אֲבָל אֲנָא חֲמִי
אוֹרְכָא יִתִּירָא עַל אֵינוֹן
דִּיִּירָא עֲפָרָא, דְבִאֲלָף
שְׁתִּיתָאֵי לְזִמְן (שְׁמוֹת " ע"א)
אַרְבַּע מֵאוֹת וּתְמַנְיָא שָׁנִין
מִנִּיהּ, יְהִיו קְיַיְמִין כָּל דִּיִּירִי
עֲפָרָא בְּקִיּוּמֵיהוֹן. וּבְגִינֵי כְּדָ

(בראשית כה) וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת
עֵשָׂו כִּי צִיד בְּפִיו, הָא
אוּקְמוּהָ, (בְּמִדָּה) דְכַתִּיב, אִישׁ
יֹדֵעַ צִיד אִישׁ שָׂדֵה. וְכַתִּיב
הָתָם, (בראשית י) הוּא הָיָה גִבּוֹר
צִיד (ד"א ל"ג מאי) אִישׁ שָׂדֵה,
לְקַפְחָא לֹוֹן לְבַנֵּי נְשָׂא
וּלְקַטְלָא לֹוֹן, וְאִיהוּ אָמַר
דְעֵבִיד צְלוֹתָא וְצִיד לִיהּ
בְּפוּמִיָּה. אִישׁ שָׂדֵה, בְּגִין
דְחוּלָק עַדְבִּיָּה לֹאוּ אִתֵּי
בִישׁוּבָא, אָלָא בְּאַתֵּר חָרוּב.
בְּמַדְבְּרָא, בְּחַקְלָא, וְעַל דָּא
אִישׁ שָׂדֵה.

וְאִי תִימָא, הֵיךְ לָא יִדַּע
יִצְחָק כָּל עוֹבְדוֹי בִּישִׁין
דְעֵשָׂו, וְהָא שְׂכִינְתָא הוּת
עִמִּיהּ, דָּאִי לָא שְׂרִיא עִמִּיהּ
שְׂכִינְתָא, הֵיךְ יָכִיל לְבָרְכָא
לִיהּ לִיעֵקֵב בְּשַׁעֲתָא
דְבָרְכִיָּה. אָלָא וְדָאִי

אֶתְעָרוּ חֲבִירָנָא, עַל פְּסוּקָא
 דְּקָרָא לֹון בְּנֵי חַת, חַ"ת,
 דִּיתְעָרוּן לַח"ת שְׁנָה, וְהֵינֵנו
 דְּכַתִּיב, (ויקרא כה) בְּשַׁנַּת
 הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תָּשׁוּבוּ אִישׁ
 אֶל אַחֲוֹתָיו. כְּשִׁישֵׁתְלָם
 הַזֹּאת, שֶׁהוּא חֲמִשָּׁת
 אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת
 וְחַמְּנֵיָא, תָּשׁוּבוּ אִישׁ אֶל
 אַחֲוֹתָיו, אֶל גִּשְׁמָתוֹ, שֶׁהִיא
 אַחֲוֹתוֹ וְנִחַלְתּוּ.

(עוד) אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא
 תִקְשִׁי לָךְ הָאִי, דְּהָא תְּנִינָן ג'
 בַּתּוֹת הֵן, שֶׁל צְדִיקִים
 גְּמוּרִים וְשֶׁל רְשָׁעִים גְּמוּרִים
 וְשֶׁל בֵּינוֹנִים. צְדִיקִים
 גְּמוּרִים יְקוּמוּן בְּקִימָה שֶׁל
 מַתִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מֵהַיּוֹם
 כְּמָה שָׁנִים, שֶׁהֵם קוֹדְמִים
 בַּתְּחִלָּה, בְּשַׁנַּת הָאַרְבָּעִים
 שֶׁל קְבוּץ גְּלוֹיֹת. וְהָאֲחֵרוֹנִים
 כְּלָם, לְזִמְן אַרְבַּע מֵאוֹת
 וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְאַלְפֵי הַשָּׁשִׁי,
 כְּדִקְאֲמְרוּן. מֵאֵן יִזְכֶּה לְהָאִי
 אֶרְבָּא, מֵאֵן יִתְקַיֵּים בְּקִיּוּם

שְׁכִינְתָא הוֹת דִּיִּירָא עֲמִיה
 בְּבֵיתָא וְדִיִּירָא עֲמִיה תְּדִיר,
 אֲבָל לָא אֹדְעָא לִיה, בְּגִין
 דִּיתְבַּרְךְ יַעֲקֹב בְּלֹא דַעְתִּיה
 אֲלָא בְּדַעְתִּיה דְּקוֹדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְהַכִּי אֲצַטְרִיךְ,
 דְּבַהֲהִיא שַׁעְתָּא דְּעָאֵל יַעֲקֹב
 קָמִי אָבוּהִי עָאֵלֵת עֲמִיה
 שְׁכִינְתָא. וְכִדִּין חָמָא
 בְּדַעְתּוֹי יַצְחָק דְּאֲתַחְזִי
 לְבָרְכָא, וְיִתְבַּרְיךְ מִדַּעְתָּא
 דְּשְׁכִינְתָא.

תָּא חֲזִי, (ס"א זמנא קדא, הוה יתיב

רבי שמעון ושאר חברייה, עאל קמיה

רבי אלעזר בריה. אמרו ליה לרבי שמעון,
 מלתא רבתא בעינן למבעי קמך בעניינא
 דיעקב ועשו. איך לא בעא יעקב למיהב לעשו
 תבשיל דטלופחין עד דזבין ליה בכירוּתָא
 דיליה, ועוד דאמר עשו ליצחק אבוהי,
 ויעקבני זה פעמים. אמר לון, בהדין שענתא,
 אתון חייבים לקבלא מלקות. דהאמנתון
 לפתגמי דעשו ושקרנתון לפתגמי דיעקב, דהא
 קרא אסהיד עליה, (בראשית כה) ויעקב איש

דְּתִיּהּ בֵּין הָאֵי זְמַנָּא, וְעַל
 דָּא אֶצְטַעֲרֵנָּא בְּנַפְשָׁאִי.
 אָמַר לֵיהּ, רַבִּי, הָא תְּנִינָן,
 (בראשית א) יְהִי אוֹר, יְהִי רָזוּ.
 חֲזַר וְאָמַר, בְּתִשְׁבֹּה יִתְקַדְּם
 כָּלָא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אִי
 לָאוּ דְאָמַרְתָּ הֲכִי, אַחֲסִימָנָא
 פּוּמִין לְמַצְפֵי פּוּרְקָנָא כָּל
 יוֹמָא, דְּכְתִיב, (ישעיה לג) חֲסֹן
 יִשׁוּעוֹת. מַהוּ יִשׁוּעוֹת, אֱלוֹ
 הַמַּצְפִּים יִשׁוּעוֹת בְּכָל יוֹם.
 מַה הוּא דְעַתּוּי דְרַבִּי אֲלֵעֶזֶר.
 הֵינֵנו דְּכְתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים
 מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפְרָא יִקְיָצוּ.
 מִשְׁמַע דְּכְתִיב מִיִּשְׁנֵי אֱלוֹ
 הִם הַצְּדִיקִים הַנִּקְדָּמִים
 בְּחַיֵּיהֶם קוֹדֵם זֶה. וְכַמָּה
 שָׁנִים הִם נִקְדָּמִים, רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמַר מֵאֲתִים וְעֶשְׂרִי
 שָׁנִים. רַבִּי יֶצְחָק אוֹמַר,
 רַד"י שָׁנָה, דְּכְתִיב, (במדבר כד)
 וַיִּרְדֵּי מִיַּעֲקֹב וְגו'. יר"ד שָׁנָה
 נִקְדָּמִים הַצְּדִיקִים לְשָׂאֵר כָּל
 אָדָם. רַב נַחֲמָן אוֹמַר, לְפִי
 הַשִּׁיעוֹר שְׁנַבְּלָה בְּעֶפְרָא. אָמַר

תָּם. וְתוּ כְּתִיב, (מיכה ז) תִּתֵּן אֲמַת לַיַּעֲקֹב.
 אֲלֵא, כֶּךָ הוּא עֲנִינִיָּה דַיַּעֲקֹב עִם עֲשׂוֹ, בְּגִין
 דַּעֲשׂוֹ הָוָה סְנִי לְבַכִּירוּתָא בְּקִדְמִיתָא, וְהָוָה בְּעֵי
 מַנְיָה דַיַּעֲקֹב דְּלִסְבָּה לֵיהּ אֲפִילוּ בְּלֵא כְּסָף.
 הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית כד) וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה
 וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיָּבֹז עֲשׂוֹ אֶת הַבְּכוֹרָה).

(בראשית כד) וַיִּזְד יַעֲקֹב נָזִיד
 וַיָּבֵא עֲשׂוֹ מִן הַשָּׂדֶה
 וְהוּא עֵינָהּ. אָמַר רַבִּי אֲלֵעֶזֶר,
 וַיִּזְד יַעֲקֹב, הָא אוֹקְמוּהָ
 דְהָא בְּגִין אֲבִלוּתָא דְאֲבָרָהָם
 הָוָה, אֲבָל וַיִּזְד יֶצְחָק נָזִיד
 מִבְּעֵי לֵיהּ, אֲלֵא וַיִּזְד יַעֲקֹב
 נָזִיד, דְאִיהוּ הָוָה יָדַע עֲקָרָא
 (דף קלט ע"ב) דִּילֵיהּ, בְּהָהוּא סְטָרָא
 דְאֲתַדְבֵּק בֵּיהּ, וּבְגִין כֶּךָ
 עֲבַד תַּבְּשִׁילִין סוּמְקִין.
 עֲדָשִׁים, תַּבְּשִׁיל סוּמְקָא,
 דְתַבְּשִׁילָא דָא מֵתַבְּר חֵילָא
 וְתוּקָפָא דְדָמָא סוּמְקָא בְּגִין
 לְתַבְּרָא תוּקָפִיהּ וְחֵילִיהּ.
 וּבְגִין כֶּךָ, עֲבַד לֵיהּ

לִיה רַבִּי יוֹסִי, אִם בֶּן הַרְבֵּה
תְּחִיּוֹת הוּוּ, אֶלָּא כָּל
הַתְּחִיּוֹת יִהְיוּ בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן,
וְהָאִי דְּאַתְמָר בְּחֻזֵּן (דניאל י'
וְאַמַּת הַדְּבַר וְעָבָא גְדוּל.

(בראשית כו) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ
מִלְבָּד הָרָעַב הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר
הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם. רַבִּי
אַבְהוּ פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים
א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמַסְבּוֹ נִרְדֵּי
נָתַן רִיחוֹ. דִּתְנִינָן, אַרְבַּע
תְּקוּפוֹת וְאַרְבַּע זְמַנִּים
מְשׁוֹנִים זֶה מִזֶּה יַעֲבְרוּ
הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לָבֵא.
הָאֲחֵר, אוֹתוֹ זְמַן יִשְׁנֵא
הַחֲכָמָה בְּעוֹלָם וַיִּשְׁנֵנוּ
הַשְּׁנָה מֵה שְׁלֵא הַשְּׁנֵנוּ בְּזֶה
הָעוֹלָם. דִּתְנִינָן, אָמַר רַבִּי
פְּנַחֵם, הַשְּׁנָת הַצְּדִיקִים
לְעֵתִיד לָבֵא, יוֹתֵר מִמֶּלְאֲכֵי
הַשָּׁרֵת דְּכֹתִיב, (ישעיה יא)
כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים. הַשְּׁנֵי
תַתְּעַסְקוֹן (חסר) (עד כאן מדרש

הנעלם)

בְּחֻמַּתָּא, פְּתֵהוּא גְּוֹנָא
סוּמְקָא.

וְעַל הַהוּא תְּבַשִּׁילָא אֲזַדְּבִין
לִיה לְעַבְדָּא וּזְבִין
בְּכִירוּתִיה לְיַעֲקֹב. וּבַהֲהִיא
שַׁעֲתָא יָדַע יַעֲקֹב דְּבִגִין
שָׁעִיר חַד דִּיקָרְבוּן יִשְׂרָאֵל
לְגַבִּי דְרָגָא דִּילִיה, יַתְּהַפֵּךְ
לְעַבְדָּא לְבְנוֹי וְלֹא יִקְטָרַג
לוֹן. וּבְכָלֵא אֲזַל יַעֲקֹב
לְגַבִּיה דְּעָשׂוּ בְּחֻמָּה, בִּגִין
הַהוּא דְרָגָא חַפִּים דְּעָשׂוּ,
וְלֹא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה
וְאַתְּכַפֵּיא וְלֹא אֶסְתַּאב (ביה)
בֵּיתִיה וְאִיהוּ יִגִּין עָלֶיהָ.

(חסר, ומצאנו בספרא אחרינא וז"ל

וַיֹּאמֶר עָשׂוּ אֵל יַעֲקֹב
(בראשית כח) הַלְעִיטְנִי נָא מִן
הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה. אֲמַאי
כְּתִיב תִּירִי זְמַנִּי הָאָדָם,
אֶלָּא, בִּגִין דְּכָל מַה דְּאִית

בֵּיהּ אָדוּם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן
 אֲדָמוֹנִי. וְתַבְשִׁילוֹ אָדוּם דְּכָתִיב מִן הָאָדוּם הָאָדוּם הִנֵּה,
 וְאַרְעָא דִּילֵיהּ אָדוּמָה דְּכָתִיב (בראשית לב) אֶרֶצה שְׂעִיר שְׂדֵה
 אָדוּם, וְגוֹבְרִין דִּילֵיהּ אָדוּמִין דְּכָתִיב, (בראשית לו) הוּא עֵשׂוֹ
 אָבִי אָדוּם. וּמֵאֵן דְּזֻמִּין לְאַתְּפָרְעָא מִנֵּיהּ אָדוּם דְּכָתִיב (שיר
 השירים ה) יוֹדֵי צַח וְאָדוּם, וְלְבוּשֵׁיהּ אָדוּם דְּכָתִיב, (ישעיה סג)
 מִדּוּעַ אָדוּם לְלְבוּשֶׁךָ, וְכָתִיב (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאָדוּם).
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכֵן בְּלָבָן אֶתְחַזִּי הַכִּי, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ
 חֲרָשָׂא הוּא, כְּמָה דְּכָתִיב (בראשית ל) נַחֲשֵׁתִי וַיְבַרְכֵנִי
 יי בְּגִלְגָּלָהּ, וְאַף עַל גַּב דִּיעֲקֹב אֶקְרִי גְבַר שְׁלִים, בְּגִין כֶּף
 הוּא שְׁלִים עִם מֵאֵן דְּאַצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמִיתָהּ עֲמִיהּ בְּרַחֲמֵי
 הוּא אֲזִיל, וְעִם מֵאֵן דְּאַצְטְרִיךְ לְמִיתָהּ עֲמִיהּ בְּדִינָא
 קִשְׂיָא וּבְעַקְיָמוֹ הוּא אֲזִיל, בְּגִין דְּתִירִי (קמ"ו ע"א) חוֹלְקֵי הוּוּ
 בֵּיהּ, וְעַלֵּיהּ כְּתִיב, (תהלים יח) עִם חֶסֶד תִּתְחַסֵּד וְעִם עֲקֹשׁ
 תִּתְפַּתֵּל. עִם חֶסֶד בְּסִטְרָא דְּחֶסֶד, וְעִם עֲקֹשׁ בְּסִטְרָא
 דְּדִינָא קִשְׂיָא, כֵּלָּא כְּדָקָא יֵאוּת.

(בראשית כו) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ מִלְכָּד הָרָעַב הָרֵאשׁוֹן וְגו'. רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יא) יי צְדִיק יִבְחַן וְרָשָׁע
 וְאוֹהֵב (ר"ת נחש) חָמָס שְׁנָאָה נִפְשׁוּ. כְּמָה עוֹבְדוֹי דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מִתְתַקְנָן, וְכֵל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד כֵּלָּא עַל דִּינָא
 וְקִשׁוּט, כְּמָה דְּכָתִיב, (דברים לב) הַצּוֹר תָּמִים פָּעֵלוּ כִּי כֵל

דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֲמוּנָה וְאֵין עוֹל צְדִיק וַיֵּשֶׁר הוּא.
 תָּא חַזִּי, לָא דִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם קְדָמָא עַד
 דְּפָקִיד לֵיה לְתוּעֵלְתֵיהּ, דְּלֹא יִסְטִי לְבֵיה וְרַעוּתֵיהּ
 לְאַרְחָ אַחֲרָא בְּגִין דְּלֹא יִסְתָּאב. וְאִיהוּ לָא אִסְתַּמַּר, וְעֵבֶר
 עַל פְּקוּדֵי דְמֵאֲרִיָּה וּלְבַתֵּר כֵּן דִּן לֵיה דִּינָא.

(דף קמ"א)

וְעַם כָּל דָּא, לָא דִן לֵיה פְּדָקָא חַזִּי לֵיה, וְאוּרִיךְ עֲמִיה
 רוּגְזִיָּה וְאַתְקִיָּים יוּמָא חַד דְּאִיהוּ אֶלְף שְׁנִין, בַּר
 אֵינּוֹן שְׁבַעִים שָׁנִים דְּמָסַר לֵיה לְדוּד מִלְכָּא דְּלֹא הוּוּה לֵיה
 מִגְרָמִיה כְּלוּם.

כְּגוּוֹנָא דָּא, לָא דִן לֵיה לְבַר נָשׁ כְּעוּבְדוּי בִישִׁין דְּאִיהוּ
 עֵבִיד תְּדִיר, דְּאִי הָכִי לָא יִכִּיל עֲלָמָא
 לְאַתְקִיָּמָא, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲרִיךְ רוּגְזִיָּה עִם
 צְדִיקָא, וְעַם רְשִׁיעִיא יִתִּיר מִצְדִּיקָא. עִם רְשִׁיעִיא בְּגִין
 דִּיתוּבוֹן בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא, דִּיתְקִימוֹן בְּהֵאִי עֲלָמָא
 וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי. כְּמָה דְּכְתִיב, (יחזקאל לג) חֵי אֲנִי נְאֻם יְיָ וְגו'
 אִם אַחַפֵּץ וְגו' כִּי אִם בְּשׁוּב רְשָׁע מִדְּרָכּוֹ וְחָתָה. וְחָתָה
 בְּעֲלָמָא דִּין, וְחָתָה בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי, וְעַל דָּא אוּרִיךְ רוּגְזִיָּה
 לִזְוֹן תְּדִיר. אוּ בְּגִין דִּיפּוּק מְנַהוֹן גְּזַעָא טְבָא בְּעֲלָמָא כְּמָה
 דְּאֶפִּיק אַבְרָהָם מִתְּרַח דְּאִיהוּ גְּזַעָא טְבָא, וְשָׂרְשָׁא
 וְחוּלְקָא טְבָא לְעֲלָמָא.

אַבְל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם צְדִיקָא תְּדִיר, בְּכָל

עוֹבְדֵי דְאִינוּן עֲבָדִין. בְּגִין דִּידַע דְּלֹא יִסְטוּן לְיַמִּינָא
 וּשְׂמָאֲלָא, וּבְגִין כֶּף אֲבַחִין לֹון. לָאוּ בְּגִינִיה, דְּהָא אִיהוּ
 יַדַּע יִצְרָא וְתוֹקְפָא דְמַהִימְנוּתָא דְלְהוֹן, אֲלֹא בְּגִין
 לְאַרְמָא רִישִׁיהוֹן בְּגִינִייהוּ.

כְּגִוּוֹנָא דָא, עֲבַד לִיה לְאַבְרָהָם, דְּכְתִיב, (בראשית כב)
 וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. מֵאִי נִסָּה, הֲרַמַּת
 נִס. כְּמָה דְאֵת אִמְר (ישעיה סב) הָרִימוּ נִס, (ירמיה ד) שְׂאוּ נִס,
 אָרִים דְּגָלָא דִּילִיה בְּכָל עֲלָמָא, וְאַף עַל גַּב דְּהָא אֲתַמַּר,
 בְּגִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִים דְּגָלָא דְאַבְרָהָם
 בְּעִינִייהוֹן דְּכָלָא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב נִסָּה אֶת אַבְרָהָם, אוּף
 הַכִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְאַרְמָא דְּגָלָא דְּצַדִּיקָא
 אִיהוּ בַּחִין לֹון, לְאַרְמָא רִישִׁייהוּ בְּכָל עֲלָמָא.

(תהלים יא) צַדִּיק יִבְחֹן, מֵאִי טַעְמָא, אִמְר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּגִין
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אֲתַרְעִי בְּהוּ בְּצַדִּיקָא, מַה
 כְּתִיב, (ישעיה נג) וַיִּי חִפֵּץ דְּכָאוּ הַחֲלִי. וְאוּקְמוּהָ. אֲבַל בְּגִין
 דְּרַעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא אֲתַרְעִי אֲלֹא
 בְּנִשְׁמַתָּא, אֲבַל בְּגוּפָא לָא, דְּהָא נִשְׁמַתָּא אִיהִי דְּמִיָּא
 לְנִשְׁמַתָּא דְּלַעִילָא, וְגוּפָא לָאוּ אִיהוּ חֲזִי לְאֲתַחְדָּא
 לַעִילָא, וְאַף עַל גַּב דְּדִיוֹקְנָא דְּגוּפָא בְּרֹזָא עֲלָאָה (דף קמז ע"ב)
 אִיהוּ.

וְתָא חֲזִי, בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעִי בְּנִשְׁמַתִּיה

דְּבַר נֶשֶׁךְ, לְאַתְהֵנָּא (נ"א לְאַתְהֵרָא) בְּהֵ, מְחֵי לְגוּפָא בְּגִין
 דְּתִשְׁלוּט נִשְׁמַתָּא. דְּהָא בְּעוּד דְּנִשְׁמַתָּא עִם גּוּפָא,
 נִשְׁמַתָּא לָא יִכְלָא לְשִׁלְטָא. דְּכִד אֲתֵרַע (נ"א אֲתֵבֵר) גּוּפָא,
 נִשְׁמַתָּא שְׁלִטָּא. צְדִיק יְבַחֵן, מֵאֵי צְדִיק יְבַחֵן, כְּמָה דְּאֵת
 אֲמַר, (ישעיה כח) אֲבָן בַּחֵן, הָכֵי נְמֵי צְדִיק יְבַחֵן, אֲתִקְיָף
 לִיָּה. כְּהֵאֵי אֲבָן בַּחֵן, דְּהֵיא (ישעיה כח) פְּנֵת יְקָרַת, הָכֵי נְמֵי
 צְדִיק יְבַחֵן.

וְרִשְׁעָ וְאוֹהֵב חָמְס שְׁנָאָה נִפְשׁוּ. מֵאֵי שְׁנָאָה נִפְשׁוּ,
 סִלְקָא דְּעֵתָךְ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי דְּנִפְשׁוּ
 שְׁנָאָה לְהֵהוּא רִשְׁעָ. אֲלָא הֵהוּא דְּרָגָא דְּכָל נִשְׁמַתִּין
 תְּלִיין בֵּיהּ, שְׁנָאָה נִפְשׁוּ דְּהֵהוּא רִשְׁעָ, דְּלָא בְּעֵיא לָהּ
 כְּלָל. לָא בְּעֵיא לָהּ לָא בְּעֵלְמָא דִּין וְלָא בְּעֵלְמָא דְּאֵתֵי.
 וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, (תהלים יא) וְרִשְׁעָ וְאוֹהֵב חָמְס שְׁנָאָה נִפְשׁוּ,
 וְדֵאֵי. דְּבַר אַחַר שְׁנָאָה נִפְשׁוּ, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר, (עמוס ו)

נִשְׁבַּע אֲדֹנָי יְהוִה בְּנִפְשׁוּ, וּבְגִין כֶּף צְדִיק יְבַחֵן.
 תָּא חוּי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, פְּקִיד לִיָּה
 לְאוֹטְבָא לִיָּה, יְהֵב לִיָּה חֲכֻמָּתָא, אֲסִתְלַק בְּדְרָגוּי
 לְעֵילָא. כִּד נַחַת לְתַתָּא, חָמָא תִּיאוּבָתָא דִּיצַר הָרַע
 וְאֲתִדְבֵק בֵּיהּ, וְאֲנִשֵּׁי כָּל מַה דְּאֲסִתְלַק (ס"א דְּאֲסִתְפֵּל), בִּיקְרָא
 עֲלָאָה דְּמָרִיָּה. אֲתָא נַח, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב, (בראשית ו) נַח
 אִישׁ צְדִיק תָּמִים הָיָה, וּלְבַתֵּר נַחַת לְתַתָּא, וְחָמָא חֲמָרָא

תְּקִיף, דָּלָא צָלִיל, מִחַד יוֹמָא, וְאַשְׁתִּי מַנִּיה, וְאַשְׁתַּכַּר
וְאַתְגְּלִי, כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית ט) וַיֵּשֶׁת מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר
וַיִּתְגַּל בַּתּוֹךְ אֵהְלָה.

אַתָּא אַבְרָהָם, אֲסַתְּלַק בַּחֲכַמְתָּא, וְאַסְתַּכַּל בִּיקְרָא
דְּמֵאֲרִיָּה, לְבַתֵּר (בראשית יב) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּרֶד
אַבְרָם יַמְצְרִימָה לְגֹור שָׁם פִּי כְּבֵד הָרָעַב בְּאֶרֶץ וְגו'.
לְבַתֵּר מַה פְּתִיב, (בראשית יג) וַיַּעַל אַבְרָם מִמְצָרִים הוּא
וְאַשְׁתּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לוֹ וְלוֹט עַמּוֹ הַנְּגַבָּה, וְאַסְתְּלַק לְדַרְגִּיָּה
קְדַמָּאָה דְּהוּה בֵּיה בְּקַדְמִיתָא, וְעָאל בְּשָׁלָם וְנִפְק בְּשָׁלָם.
אַתָּא יְצַחַק, מַה פְּתִיב, (בראשית כו) וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ מְלֶבֶד
הָרָעַב הָרֵאשׁוֹן וְגו'. וְאַזַּל יְצַחַק וְאַסְתְּלַק מִתַּמָּן
לְבַתֵּר בְּשָׁלָם. וְכִלְהוּ צְדִיקֵיָּא, כְּלָהוּ בַּחִין לֹון קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין לְאַרְמָא רִישִׁיָּהוּ בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא
דְּאַתִּי.

(בראשית כו) וַיִּשְׁאַלוּ אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְאַשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אַחֹתִי
הִיא, כְּמָה דְאָמַר אַבְרָהָם בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא הוּה
עַמִּיָּה וְעַם אֶתְתִּיָּה, וּבְגִין שְׂכִינְתָּא קְאָמַר, דְּכְתִיב, (משלי
1) אָמֹר לַחֲכָמָה אַחֹתִי אַתְּ. וְעַל דָּא אֶתְתַּקַּף וְאָמַר אַחֹתִי
הִיא. תו, אַבְרָהָם וַיְצַחַק, הָכִי אֶתְחַזִּי, דְּוַדַּאי בְּגִין קְרָא
דְּכְתִיב (שיר השירים ה) אַחֹתִי רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמָּתִי, וּבְגִין כְּף
וַדַּאי אֶתְחַזִּי לֹון לּוֹמַר, אַחֹתִי הִיא, וְעַל דָּא אֶתְתַּקְפוּ
צְדִיקֵיָּא בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

(בראשית כו) וַיְהִי כִּי אָרְכוּ לוֹ שָׁם הַיָּמִים וְגו'. אֶת רַבְקָה

אֶשְׁתּוֹ נִיִּיקָא, (וְדֵא שְׂכִינְתָא, כְּמָה דְעֵבוּדָה זָרָה כְּתִיב בֵּהּ (שְׁמוֹת ל"ב)

וַיִּקְוּמוּ לְצַחֵק הָכִי נָמִי מְצַחֵק אֶת) דָּא שְׂכִינְתָא דְהוֹת
עֲמָה דְרַבְקָה. דְּבַר אַחַר, וְכִי סִלְקָא דְעֵתָךְ דִּיצַחֵק הָוָה
מְשִׁמֵּשׁ עֲרִסְיָה בִּימָמָא, דְּהָא תְּנִינָן יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין אִינוּן
וְלֹא מְשִׁמֵּשׁ עֲרִסְיָהוּ בִּימָמָא, וַיִּצַּחֵק דְּהוּהוּ קְדִישׁ, הָוָה
מְשִׁמֵּשׁ עֲרִסְיָה בִּימָמָא.

אֶלָּא, וְדֵאֵי אַבִּימֶלֶךְ חֲפִים הָוָה, וְאִיהוּ אֶסְתַּכַּל
בְּאַצְטַגְנִינוּתָא דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ חֲלוּן. כְּתִיב הֲכָא
(בראשית כו) בְּעַד הַחֲלוֹן, וְכְתִיב הֲתָם (שׁוֹפְטִים ד') בְּעַד הַחֲלוֹן
נִשְׁקָפָה וְתִיבב אִם סִיסְרָא, מַה לְהֵלֶן בְּאַצְטַגְנִינוּתָא, אוּף
הָכִי נָמִי בְּאַצְטַגְנִינוּתָא, וְחָמָא דְלֹא הָוָה כְּמָה דְהוּהוּ אָמַר
יִצְחָק. אֶלָּא וְדֵאֵי אִיהוּ מְצַחֵק עֲמָה, וְאִיהִי אֶתְתִּיָּהּ. וְכַדִּין
(בראשית כו) וַיִּקְרָא אַבִּימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי
אָמַר, יְאוּת הָוָה אַבִּימֶלֶךְ לְמַעַבְדַּ לְיִצְחָק כְּמָה דְעַבְד
לְאַבְרָהָם, בַּר דְּהָא אוּכַח לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
בְּקַדְמִיתָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב כִּי אָמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאֵת אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם
הַזֶּה, אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּגִין כְּףֵי אָמַר אַחֻוּתִי הִיא,
בְּגִין לְאֶתְדַבְּקָא בְּשְׂכִינְתָא, דְּכְתִיב, (מְשִׁלִּי ז') אָמוֹר לְחַכְמָה
אַחֻוּתִי אֶת. מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּבֵהוּ לָא הָוָה מְהִימְנוּתָא,

דְּאִי מְהִימְנוֹתָא אֲשֶׁתְּפַח בֵּינֵיהוּ, לָא הוּא אֲצִטְרִיךְ. אָבֵל
מִגּוּ דְלֹא הוּא בֵּינֵיהוּ מְהִימְנוֹתָא, אָמַר הָכִי. וּבְגִין כִּף
אָמַר (בראשית כ) כִּי אֲמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאֵת אֱלֹהִים (דף קמא ע"א)

בְּמָקוֹם הַזֶּה. אֵין יִרְאֵת אֱלֹהִים, דָּא מְהִימְנוֹתָא.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּגִין דְלֹא שְׂרִיא שְׂכִינְתָא לְבַר
מֵאַרְעָא קִדִּישָׁא וְעַל דָּא אֵין יִרְאֵת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם
הַזֶּה, דְלֹאוּ אֲתֵרִיהּ הוּא, וְלֹא שְׂרִיא הָכָא. וַיִּצְחַק אֶתְתַּקְּףָּ
בֵּיהּ בְּמְהִימְנוֹתָא, דְחָמָא דְהָא שְׂכִינְתָא גּוּ אֶתְתִּיהּ שְׂרִיא.
(בראשית כו) וַיִּצּוּ אֲבִימֶלֶךְ אֶת כָּל הָעָם לֵאמֹר הַנּוֹגֵעַ בְּאִישׁ
הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוּמָת. תָּא חֲזִי, כַּמָּה אֹרִיךְ לְהוּ
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְרִשִׁיעֵי יִיא, בְּגִין הָהוּא טִיבוּ דְעֵבֵד עִם
אָבְהֵן קַמְאִי. דְהָא בְּגִין דָּא לָא שְׂלִיטוּ בְּהוּ יִשְׂרָאֵל עַד
לְבַתֵּר דְרִין בְּתֵרֵאִין. יָאוּת עֵבֵד אֲבִימֶלֶךְ, דְעֵבֵד טִיבוּ עִם
יִצְחָק, דְאָמַר לִיהּ (בראשית כ) הִנֵּה אֲרָצִי לְפָנֶיךָ בְּטוֹב
בְּעֵינֶיךָ שֶׁב.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, חֲבַל עֲלֵייהוּ דְרִשִׁיעֵי יִיא, דְטִיבוֹתָא
דְלַהוֹן לָאוּ אִיהוּ שְׁלִים, תָּא חֲזִי, עֶפְרוֹן בְּקִדְמִיתָא
אָמַר, (בראשית כג) אֲדוֹנָי שְׂמַעֲנִי הַשְׁדָּה נָתַתִּי לָךְ וְהַמְעָרָה
אֲשֶׁר בּוּ לָךְ נָתַתִּיהּ וְגו'. וּלְבַתֵּר אָמַר, (בראשית כג) אֲרִץ
אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁקֶל כֶּסֶף וְגו', וּכְתִיב (בראשית כג) וַיִּשְׁקוּל
אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן וְגו', עוּבַר לְסוּחַר. אוּף הָכָא, כְּתִיב

בְּקִדְמִיתָא, הִנֵּה אֲרֻצֵי לְפָנֶיךָ וְגו'. וּלְבַתֵּר אָמַר לוֹ,
 (בראשית כו) לֵךְ מֵעַמָּנוּ כִּי עָצַמְתָּ מִמָּנוּ מְאֹד. אָמַר לִיה רַבִּי
 אֶלְעָזָר, דָּא הוּא טִיבוּ דְעֵבֵד עִמִּיה, דְּלֹא נָסִיב מְדִילִיה
 אֲבִימֶלֶךְ כְּלוּם, וְשִׁדְרִיה בְּכָל מְמוּנִיה, וּלְבַתֵּר אֲזַל
 בְּתַרְיֵה, לְמַגְזֹר עִמִּיה קִיָּים.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יְאוּת עֵבֵד יִצְחָק, דְּהָא בְּגִין דִּידַע
 רְזָא דְחֲכָמְתָא, אֶשְׁתַּדֵּל וְחָפַר בִּירָא דְמִיָּין, בְּגִין
 לְאַתְתַּקְפָּא בְּמַהִימְנוּתָא כְּדָקָא יְאוּת. וְכֵן אֲבַרְהָם
 אֶשְׁתַּדֵּל וְחָפַר בִּירָא דְמִיָּא (וכן יצחק), יַעֲקֹב אֶשְׁכַּח לִיה
 מִתַּתְּקוֹן, וַיִּתִּיב עָלֶיהָ וְכָלְהוּ אֲזַלוּ בְּתַרְיֵה, וְאֶשְׁתַּדְּלוּ בְּגִין
 לְאַתְתַּקְפָּא בְּמַהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא כְּדָקָא יְאוּת.

וְהַשְׁתָּא יִשְׂרָאֵל אֶתְתַּקְפוּ בֵּיה בְּרֻזֵי דְפְקוּדֵי אוּרִיִּיתָא,
 כְּגוֹן דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אֶתְתַּקַּף בַּר נָשׁ בְּצִיצִית
 דְּאִיהוּ מְצוּה, וְבַר נָשׁ אֶתְעַטַּף בֵּיה. הָכִי נָמִי בְּתַפְלִי
 דְּמִנַּח אַרְיִשִׁיה וּבְדְרוּעִיה, דְּאִינוּן רְזָא עֲלָאָה כְּדָקָא חֲזִי.
 בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶשְׁתַּכַּח בֵּיה בְּבַר נָשׁ דְּאֶתְעַטַּר
 בֵּיה בְּתַפְלוּי וְאֶתְעַטַּף בְּצִיצִית, וְכֹלָא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא
 עֲלָאָה.

וְעַל דָּא, מֵאֵן דְּלֹא אֶתְעַטַּף בְּהָאֵי, וְלֹא אֶתְעַטַּר
 לְאַתְתַּקְפָּא בְּתַפְלִי בְּכָל יוֹמָא. דְּמִי לִיה דְּלֹא שְׂרִיא
 עִמִּיה מְהִימְנוּתָא, וְאֶתְעַדִּי מִנִּיה דְּחִילוּ דְמַאֲרִיֵּה,

וְצִלּוֹתֶיהָ לָאוּ צִלּוֹתָא כְּדָקָא יְאוּת. וּבְגִין כֶּף אַבְתָּן הָווּ
מִתְתַּקְּפִי גּוּ מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה, בְּגִין דְּבִירָא עֲלָאָה דְּרוּזָא
דְּמְהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא שְׂרִיא בֵּיהּ.

(בראשית כו) וַיַּעַתֵּק מִשָּׁם וַיַּחֲפֹר בְּאֵר אַחֲרַת וְגו', רַבִּי חֵיִיא
פִּתַח וְאָמַר, (ישעיה נח) וַנַּחֲךָ יי תְּמִיד וְהַשְּׁבִיעַ
בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעֲצַמְתֶּיךָ יַחְלִיץ וְגו'. הָאִי קָרָא אוּקְמוּנָהּ
וְאִתְּמַר. אֲבָל בְּהָאִי קָרָא, בֵּיהּ אֶתְתַּקְּפוּ מְאִרֵי מְהִימְנוּתָא
דְּאַבְטַח לֹון לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וַנַּחֲךָ יי תְּמִיד בְּהָאִי עֵלְמָא
וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. וַנַּחֲךָ יי, כִּיּוֹן דְּאָמַר וַנַּחֲךָ יי, אִמְאִי
תְּמִיד. אֶלָּא דָּא תְּמִיד דְּבִין הָעֵרְבִים, דְּאִיהוּ אֶתְתַּקְּףָהּ
תַּחוֹת דְּרוּעִיָּה דְּיִצְחָק, וְדָא הוּא חוּלְקָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי,
מִנְלָן מִדּוּד דְּכַתִּיב, (תהלים כג) יַנַּחֲנִי בְּמַעְגְלֵי צְדָק לְמַעַן
שְׁמוֹ.

(ישעיה נח) וְהַשְּׁבִיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ, דָּא אֶסְפַּקְלְרִיא
דְּנַהֲרָא, דְּכָל נִשְׁמַתִּין אֶתְהַנֵּן לְאַסְתְּכְּלָא
וּלְאַתְעַנְגָּא בְּגוּוּה. וְעֲצַמְתֶּיךָ יַחְלִיץ, הָאִי קָרָא לָאוּ
רִישִׁיָּה סוּפִיָּה. אִי נִשְׁמַתִּיָּה דְּצַדִּיקָא, (סֶלְקָא לְעֵילָא, נ"א אֶתְהַנֵּן
בְּעַדוּנָא דָּא דְּלְעֵילָא) מְאִי וְעֲצַמְתֶּיךָ יַחְלִיץ. אֶלָּא הָא אוּקְמוּנָהּ.
דָּא תַּחֲיִית הַמַּתִּים, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיִיא
מִתִּיא וּלְאַתְקָנָא לֹון לְגֵרְמוּי דְּבֵר נָשׁ לְמַהוּי כְּקַדְמִיתָא
בְּגוּפָא שְׁלִים. וְנִשְׁמַתָּא אֶתְוּסַפַּת נְהוּרָא גּוּ אֶסְפַּקְלְרִיאָה

דְּנִהְרָא, לְאִתְנַהְרָא עִם גּוּפָא לְקִיּוּמָא שְׁלִים כְּדָקָא חֲזִי.
 וּבְגִין כְּךָ כְּתִיב, וְהָיִתָּ כְּגֵן רוֹה. מֵאֵי כְּגֵן רוֹה, דְּלֹא
 פְּסֻקוּ מִימּוּי עֲלָאִין, לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין, וְהָאֵי
 גִּינְתָא אֲתִשְׁקִי מַנְיָה, וְאֲתִרּוּי מַנְיָה תְּדִיר. (ד' קמ"א ע"ב) וְכִמּוּצָא
 מִיָּם, דָּא הֵהוּא נַהֵר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק מֵעֵדָן וְלֹא פְּסֻקִין מִימּוּי
 לְעֵלְמִין.

תָּא חֲזִי, בִּירָא דְמִיין נְבֻעִין, הָאֵי אֵיהוּ רְזָא עֲלָאָה בְּגוּ
 רְזָא דְמַהִימְנוּתָא. בִּירָא דְאִית בֵּיה מוּצָא מִיָּם,
 וְאֵיהוּ בִּירָא דְאֲתַמְלִיא מֵהֵהוּא מוּצָא מִיָּם, וְאִינוּן תְּרִין
 דְּרִגִין דְּאִינוּן חַד, דְּכֵר וְנוֹקְבָא כְּחַדָּא כְּדָקָא יְאוּת.
 וְתָא חֲזִי, הֵהוּא מוּצָא מִיָּם וְהֵהוּא בִּירָא אִינוּן חַד,
 וְאֶקְרִי כְּלָא בְּאֵר. דְּהָא הֵהוּא מְקוּרָא דְעֵייל, וְלֹא
 פְּסֻיק לְעֵלְמִין, וּבִירָא אֲתַמְלִי. וּמֵאֵן דְּאֲסַתְּכַל בְּבִירָא
 דָּא, אֲסַתְּכַל בְּרְזָא עֲלָאָה דְמַהִימְנוּתָא, וְדָא הוּא סִימְנָא
 דְּאֲבָהָן, דְּמִשְׁתַּדְּלֵי לְחַפּוֹר בִּירָא דְמִיָּא גּוּ רְזָא עֲלָאָה,
 וְלִית לְאֶפְרָשָׁא בֵּין מְקוּרָא וּבִירָא וְכִלָּא חַד.

(בראשית כו) וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוּבוֹת. רְמִיז דְּזַמִּינִין בְּנוֹי לְמַפְלַח
 וְלְאֲתַקְנָא הָאֵי בִירָא כְּדָקָא חֲזִי, בְּרְזָא דְקַרְבָּנִין
 וְעֲלוּן. כְּגוּוּנָא דָּא, (בראשית ב) וַיִּנְיַחְהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעֵבֶדְהָ
 וּלְשֹׁמְרָהּ, אֲלִין קַרְבָּנִין וְעֲלוּן וּבְגִין דָּא, יִתְפַּשְׁטוּן
 מִבּוּעוּי לְכָל סֹטְרִין כְּמָה דְאֲתָ אֲמַר, (משלי ה) וַיִּפּוּצוּ

מְעִינְתִיךָ חוּצָה בְּרַחֲבֵת פְּלָגֵי מַיִם, וּבִגְיִן כַּף וַיִּקְרָא שְׁמָה
רְחוּבוֹת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (משלי א) חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְוֶנָה
בְּרַחֲבוֹת תִּתֵּן קוֹלָהּ. הַאִי קָרָא אִיהוּ רִזָּא עֲלָאָה.
מֵאֵי חֲכָמוֹת, אֲלִין חֲכָמָה עֲלָאָה וְחֲכָמְתָא זַעִירָא
דְּאֵתְכִלִּילַת בַּהּ בְּעֲלָאָה וְשִׂרְיָא בַּהּ.

בַּחוּץ תִּרְוֶנָה. תָּא חֲזִי, חֲכָמָה עֲלָאָה אִיהִי סְתִימָא דְכָל
סְתִימִין, וְלֹא אֵתִיידַע וְלֹא אִיהִי בְּאֵתְגַלִּיָּא, כְּמָה
דְּאֵתְ אָמַר, (איוב כח) לֹא יָדַע אָנוּשׁ עֲרָפָה וְגו', כִּד
אֵתְפִשְׁטַת לְאֵתְנַהֲרָא, אֵתְנַהֲרָא בְּרִזָּא דְעֲלָמָא דְאֵתִי,
וְעֲלָמָא דְאֵתִי אֵתְבְּרִי מִנִּיהּ. כְּדִתְנִן עֲלָמָא דְאֵתִי אֵתְבְּרִי
בְּיוֹד, וְאֵתְכַסִּיָּא הַאִי חֲכָמָה תִּמְן וְאִינוּן חַד. בְּזַמְנָא
דְּאֵתְעֵתֵד (נ"א דְאֵתְעֵטֵר נ"א דְאֵתְעֵבֵד) כִּלְא בְּרִזָּא דְעֲלָמָא דְאֵתִי
כְּדִקְאֵמְרוּן, כְּדִין הוּא חֲדוּה לְאֵתְנַהֲרָא, וְכִלְא בַּחֲשָׂאֵי
דְלָא אֲשִׁתְמַע לְבַר לְעֲלָמִין.

תּוּ בְּעִיָּא לְאֵתְפִשְׁטָא, וְנִפְיֵק מֵהַאִי אֵתֵר אֲשָׁא וּמִיָּא
וְרוּחָא, כְּמָה דְאֵתְמַר (ע"ד ע"א). וְאֵתְעֵבִיד חַד קָלָא
דְנִפְקָא לְבַר וְאֲשִׁתְמַע, כְּמָה דְאֵתְמַר. כְּדִין מִתְמַן וְלַהֲלֵן
אִיהוּ חוּץ, דְהָא לְגוּ בַּחֲשָׂאֵי אִיהוּ דְלָא אֲשִׁתְמַע לְעֲלָמִין,
הַשְׁתָּא דְאֲשִׁתְמַע רִזָּא, אֲקָרִי חוּץ, מִכָּאן בְּעִי בַר נִשׁ
לְאֵתְקַנָּא בְּעֵבִידְתִּיהּ (פְּקוּדֵי רַבִּי ע"א) וְלִשְׁאֲלָא.

בְּרַחוּבוֹת, מֵאֵן רַחוּבוֹת, דָּא הֵהוּא רְקִיעָא דְבֵיהּ כָּל
כְּכַבֵּיא דְנִהְרִין, וְאִיהוּ מִבּוּעָא דְמִימּוּי לָא
פְּסֻקִין. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, וְאִיהוּ רַחוּבוֹת. וְתַמָּן תַּתָּן קוּלָהּ,
עֲלָאָה וְתַתָּאָה וְכֹלָא חַד.

וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֵמָה, (משלי כד) הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ
וְעֵתְדָה בַשָּׂדֶה לָךְ וְגו'. הֵכֵן בַּחוּץ, כְּמָה דְאֵתְמַר.
דְּכִתִּיב בַּחוּץ תְּרוּנָה, דְּהָא מִפְּאֵן קִיִּמָּא עֲבִידָא
לְאֵתְתַקְנָא וּמְלָה לְשֹׁאֲלָה, דְּכִתִּיב, (דברים ד) כִּי שֹׁאֵל נָא
לְיָמִים רֵאשׁוֹנִים וְגו', וּלְמַקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם.
וְעֵתְדָה בַשָּׂדֶה לָךְ, דָּא (בראשית כז) שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוּ יְיָ.
וּבִתֵּר דִּינִדְע בַּר נֶשׂ רִזָּא דְחֻכְמַתָּא וְיִתְקִין
גְּרַמִּיה בָּהּ, מַה כְּתִיב אַחַר, וּבְנִיתָ בֵיתְךָ. דָּא נִשְׁמַתָּא
דְּבַר נֶשׂ בְּגוּפִיהּ, דִּיתְתַּקֵּן וְיִתְעַבֵּיד גְּבַר שְׁלִים. וְעַל דָּא
כַּד חָפַר יִצְחָק וְעַבְד בִּירָא בְּשָׁלֵם, לְהֵהוּא שְׁלֵם (נ"א לְמַהוּ
שְׁלִים) קָרִי לִיה רַחוּבוֹת, וְכֹלָא כְּדָקָא יְאוּת. זַכָּאִין אִינוּן
צְדִיקָא דְעוּבְדִיהוֹן לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקִיִּמָּא
עֲלָמָא. דְּכִתִּיב, (משלי ב) כִּי יִשְׁרִים יִשְׁכְּנוּ אֶרֶץ, יִשְׁכְּנוּ
אֶרֶץ. וְהָא אוּקְמוּהָ.

וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב,
(בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא

לִילָה, הָאִי קָרָא אֲוֹקְמוּהָ וְאִתְמַר. אֲבַל תָּא תְּחִי, כֹּל
 עוֹבְדוֹי דְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּלָהוּ אֵינּוֹן מְלִין דְקִשׁוּט
 וְכֹלָא בְרוּזָא עֲלָאָהּ. וְכֹל מְלוֹי דְאֹרִייתָא, כְּלָהוּ מְלִי
 מְהֵימְנוּתָא וְרוּזִין עֲלָאִין פְּדָקָא יְאוּת.

וְתָא תְּחִי, לָא זָכָה יִצְחָק כְּאַבְרָהָם, דְלָא סָמוּ עֵינּוֹי וְלָא
 כְּהוּ. אֲבַל רוּזָא עֲלָאָהּ אֵיהוּ הֵכָא, רוּזָא דְמְהֵימְנוּתָא.
 כְּמָה דְאִתְמַר, דְכָתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם, דָּא
 אֲבְרָהָם, דְאֵיהוּ נְהוּרָא דִימְמָא. וְנְהוּרָא דִילֵיהּ אֲזִיל
 וְנְהִיר וְאִתְתַּקַּף בְּתַקוּנָא (דף קמב ע"א) דִיוּמָא.

וּבְגִין כֶּךָ, מַה פְּתִיב, (בראשית כד) וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בֵּימֵי,
 בְּאֵינּוֹן נְהוּרִין דְנְהִרִין. וְאֵיהוּ סִיב, (ד"א ל"ג וְנְהִיר פְּדִין
 אֲזִיל וְנְהִיר) כְּמָה דְאִתְ אָמַר, (משלי ד) הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נֶכּוֹן הַיּוֹם,
 וּבְגִין כֶּךָ, (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם. וְלַחֲשֵׁךְ קָרָא
 לִילָה, דָּא יִצְחָק דְאֵיהוּ חֲשֵׁךְ, וְאֵיהוּ אֲזִיל לְקַבְּלָא לִילֵיא
 בְּגִוּיָהּ, וּבְגִין כֶּךָ, אֵיהוּ פֶד סִיב, מַה פְּתִיב, (בראשית כז) וַיְהִי
 כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֵן עֵינָיו מֵרְאוּת. הֵכִי הוּא וְדָאִי, דְבִעָא
 לְאִתְחַשְׁכָּא וְלֹאֲתִדְבַקָּא (בחוֹשֶׁף) בְּדַרְגֵיהּ פְּדָקָא יְאוּת.

אֲתָא רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, וְנִשְׁיַק יְדוּי. אָמַר לֵיהּ, שְׂפִיר,
 אֲבְרָהָם נְהִיר מְסֻטָּא דְדַרְגָּא דִילֵיהּ, יִצְחָק
 אִתְחַשֵּׁךְ מְסֻטָּא דְדַרְגָּא דִילֵיהּ, יַעֲקֹב אֲמַאי, דְכָתִיב,
 (בראשית מח) וְעֵינַי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזָּקֵן. אָמַר לֵיהּ, הֵכִי הוּא

וְדַאי, כְּבָדוֹ כְּתִיב, וְלֹא כָּהוּ. מִזְקֵן כְּתִיב, וְלֹא מִזְקֵנוּ.
 אֲלֵא מִזְקֵן, מִזְקֵן דִּי צַחֲקָא, מִהֵוּא סְטָרָא כְּבָדוּ. לֹא יוּכַל
 לְרֵאוֹת, לְאַסְתְּפֵלָא כְּדָקָא חֲזִי, אֲבָל לֹא כָּהוּ. אֲבָל יִצְחָק
 כָּהוּ וְדַאי מְכַל וְכַל, וְאַתְעֵבִיד חֲשָׁף, דְּהָא כְּדִין אֲתֵאֲחִיד
 בֵּיהּ לֵילָה, וְאַתְקֵיִים וְלַחֲשָׁף קָרָא לֵילָה.

(בראשית כו) וַיִּקְרָא אֶת עֵשׂוֹ בְּנֹו הַגָּדוֹל, דְּאַתְכַּלֵּל מִסְטָרִיהּ
 דְּדִינָא קִשְׂיָא (שם) וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא זִקְנָתִי לֹא יִדְעָתִי
 יוֹם מוֹתִי. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים פד) אֲשֶׁרִי אָדָם
 עֲזוּ לוֹ בֶּךָ וְגו', זַכָּאָה בַר נָשׁ דְּאַתְתַּקַּף בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וַיִּשׁוּי תוֹקֶפִיהּ בֵּיהּ.

יְכוּל כְּחֻנְנִיהּ מִישָׂאל וְעֲזַרְיָה דְּאַתְתַּקְפוּ וְאָמְרוּ, (דניאל א)
 הֵן אִיתִי אֱלֹהָנָא דִּי אֲנַחְנָא פְּלַחִין יְכוּל
 לְשִׁינְבוֹתָנָא מִגּוֹ אֲתוֹן נוֹרָא יְקִידְתָּא וּמִן יְדָךְ מִלְכָּא
 יִשְׁזִיב. תָּא חֲזִי, דַּאי לָא יִשְׁזִיב וְלֹא אֲתַקֵּיִים עַלֵּיהּוּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲשֶׁתַּכַּח שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּלֹא יִתְקַדֵּשׁ בְּעֵינֵיהּוּ דְּכֻלָּא כְּמָה דְּאָמְרוּ. אֲלֵא, כִּיּוֹן
 דִּידְעוּ דְּלֹא אָמְרוּ כְּדָקָא יָאוֹת, אֲהֲדְרוּ וְאָמְרוּ, (דניאל א) וְהֵן
 לָא יְדִיעַ לְהוּי לָךְ מִלְכָּא וְגו'. בֵּין יִשְׁזִיב, בֵּין לָא יִשְׁזִיב,
 יְדִיעַ לְהוּי לָךְ מִלְכָּא וְגו'. וְתַנִּינֵן דְּמִלָּה אֹדְעַ לְהוּ
 יְחֻזְקָאֵל, וְשְׁמַעוּ וְקַבִּילוּ מִנִּיהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא
 אֲתַקֵּיִים עַלֵּיהּוּ, בְּגִין דִּיקַבְּלוֹן אֲגָרָא. וְכְדִין אֲהֲדְרוּ

וְאָמְרוּ, וְהֵן לֹא יָדִיעַ לַהוֹי לֶךְ מִלְפָּא וְגו'.
 אֵלֶּא לֹא יִתְתַקַּף בַּר נָשׁ דִּימָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יִשְׁזַבְינְנִי, אוּ אִיהוּ עָבִיד לִי כְּךָ וְכָךְ, אֲבָל יִשׁוּי
 תּוֹקֶפִיה בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּי־סִייעַ לִיהּ, כִּד אִיהוּ
 אֲשֶׁתִּדֵּל בְּאִינוּן פְּקוּדִין דְּאוּרִייתָא, וְלִמִּיתָךְ בְּאַרְח
 קְשׁוּט. דְּכִיוּן דְּאֵתִי בַר נָשׁ לְאַתְדַּכָּא, מְסִייעִין לִיהּ
 וְדֵאִי, וּבְדֵא יִתְתַקַּף בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ
 יִסִּיעַ לִיהּ, וְיִתְתַקַּף בֵּיהּ, דְּלֹא יִשׁוּי תּוֹקֶפִיה בְּאַחֲרָא,
 וּבְגִין כְּךָ עוּז לּוּ בְךָ. מְסִלוֹת בְּלָבָב, דִּיעֲבִיד לְבֵיהּ
 כְּדָקָא יְאוּת בְּלֹא הִרְהוּרָא אַחֲרָא, אֵלֶּא כְּהֵאִי מְסִלָּה
 דְּאִיהִי מִתִּישְׁבָּא לְאַעֲבָרָא בְּכָל אַתְר דְּאַצְטְרִיךְ, הַכִּי
 נְמִי.

דְּבַר אַחַר אֲשֶׁרִי אָדָם עוּז לּוּ בְךָ, עוּז, כְּמָה דְּאֵת אָמַר,
 (תהלים כט) יי עוּז לְעַמּוֹ יִתֵּן, בְּגִין דְּאַצְטְרִיךְ לִיהּ לְבַר
 נָשׁ דִּי־תַעֲסֵק בְּאוּרִייתָא לְשִׁמְיָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל
 מֵאן דְּאֵתַעֲסֵק בְּאוּרִייתָא וְלֹא אֲשֶׁתִּדֵּל לְשִׁמְיָה, טַב לִיהּ
 דְּלֹא אַתְּבְּרִי. מְסִלוֹת בְּלָבָב, מֵאִי מְסִלוֹת בְּלָבָב, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (תהלים סח) סוּלוּ לְרוּכַב בְּעַרְבוֹת בֵּיתָה שְׁמוּ. דָּא
 הָהִיא אוּרִייתָא, דְּאִיהוּ אֲשֶׁתִּדֵּל בָּהּ לְאַרְמָא לִיהּ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלִמְעַבַּד לִיהּ חֲטִיבָא בְּעֵלְמָא.
 תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב כָּל עוֹבְדוּי הוּוּ לְשִׁמָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, וּבְגִין כֶּף קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּה עֲמִיה תְּדִיר, דְּלֹא
אֲעִיד מַנִּיה שְׂכִינְתָּא. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּקָרָא לִיה יִצְחָק
לְעֶשׂו בְּרִיה, יַעֲקֹב לָא הוּה תַּמָּן, וְשְׂכִינְתָּא אֹדְעַת לָהּ
לְרַבֵּקָה, וְרַבֵּקָה אֹדְעַת לִיה לְיַעֲקֹב.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, תָּא חֲזִי, אִי חַס וְשָׁלוֹם בְּהָהוּא זְמַנָּא
יִתְבַּרְךְ עֶשׂו, לָא שְׁלוּט יַעֲקֹב לְעַלְמִין. אֲלֹא מִעַם
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּה, וְכֹלֵא בְּאַתְרִיה אֲתָא כְּדָקָא חֲזִי.
תָּא חֲזִי, (בראשית כז) וְרַבֵּקָה אֹהֶבֶת אֶת יַעֲקֹב כְּתִיב, וְהָא
אֲתָמַר. וּבְגִין כֶּף שִׁדְרַת בְּגִינִיה דְּיַעֲקֹב, (בראשית כז) הִנֵּה
שָׁמַעְתִּי אֶת אָבִיךָ מְדַבֵּר אֶל עֶשׂו אַחִיךָ יֹאמַר.

וְעַתָּה בְּנֵי שְׁמַע בְּקוֹלִי וְגו'. בְּהָהוּא זְמַנָּא, עָרַב פְּסַח
הוּה, וּבְעֵי יִצְרַח הָרַע לְאַתְבַּעְרָא, וְלִשְׁלֹטָא
סִיְהָרָא, רָזָא (דף קמב ע"ב) דְּמַהִימְנוּתָא. וְעַל דָּא עֲבַדַת תְּרִי
תְּבַשְׂלִין.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, רְמֹז הַכָּא דְּזַמִּינִין בְּנוֵי דְּיַעֲקֹב לְקַרְבָּא
שְׁנַי שְׁעִירִים, חֵד לִי, וְחֵד לְעֹזְאוֹל בְּיוֹמָא דְּכַפּוּרִי.
וּבְגִין כֶּף, קָרִיבֶת שְׁנַי גְּדִיִּי עֲזִים, (קמ"ה ע"ב) חֵד בְּגִין דְּרָגָא
דְּלַעִילָא, וְחֵד בְּגִין לְכַפֵּיִיא דְּרָגִיה דְּעֶשׂו דְּלֹא יִשְׁלוּט
עָלֶיהָ דְּיַעֲקֹב, וְעַל דָּא שְׁנַי גְּדִיִּי עֲזִים, וּמִתְרוּוִיָּהוּ טָעִים
יִצְחָק וְאָכִיל.

(בראשית כז) וַיָּבֵא לוֹ יֵין וַיִּשְׁתֶּה, וַיָּבֵא לוֹ יֵין, רְמֹז רְמִיז,

מֵאַתֵּר רְחִיק קָרִיב לִיּה מֵהֵהוּא אַתֵּר (דְּעָשׂוּ). רַבִּי אֶלְעָזָר
אָמַר, רֵמֵז מֵהֵהוּא יִינ דְּכָל חֲדוֹ אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ, בְּגִין
לְחַדְתָּא לִיּה לְיִצְחָק, דְּבַעֵי חֲדוֹה, כְּדָקָא בְּעֵינֵי חֲדוֹה
לְחַדְתָּא סֵטְרָא (דְּלִינְאִי) דִּילִיּהּ, וְעַל דָּא וַיִּבֵּא לוֹ יִינ וַיִּשְׁתָּ.

(בראשית כז) וַתִּקַּח רַבֶּקָה אֶת בְּגַדֵי עֶשָׂו וְגו', אֵלֵין אֵינּוֹן
לְבוּשֵׁין דְּרוּחַ עֶשָׂו מִנְמָרוֹד, וְאֵלֵין לְבוּשֵׁי יֶקָר
דְּהוּוּ מִן אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְאֵתוּ לְיִדָּא דְנִמְרוֹד, וּבְהוּ הָוָה
צַד צִידָה נִמְרוֹד, דְּכַתִּיב, (בראשית י) הוּא הָיָה גִבּוֹר צִיד (קל"ז

ע"ב, ויקרא ס"ד ע"א) לְפָנַי יִי וְגו', וְעֶשָׂו נִפְק לְחַקְלָא, וְאַגַּח בֵּיהּ
קָרְבָּא בְּנִמְרוֹד וְקָטַל לִיּה, וְנִסַּב אֵלֵין לְבוּשֵׁין מַגִּינָה, הָדָא
הוּא דְכַתִּיב, (בראשית כה) וַיִּבֵּא עֶשָׂו מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיפָה,
וְאוּקְמוּנָהּ. כְּתִיב הֵכָא וְהוּא עֵיפָה, וְכַתִּיב הֵתָם (ירמיה ד) כִּי
עֵיפָה נִפְשֵׁי לְהַרְגִים.

וְעֶשָׂו הָוָה סָלִיק לֹון לְאֵינּוֹן לְבוּשֵׁין לְגַבְהָ דְרַבֶּקָה, וּבְהוּ
הָוָה נִפִּיק וְצַד צִידָה, וְהֵהוּא יוֹמָא לָא נָטַל לֹון,
וְנִפְק לְחַקְלָא וְאֵתְעַבַּב תַּמָּן. וְכַד הָוָה לְבִישׁ לֹון עֶשָׂו, לָא
הָוּ סָלְקִין רִיחִין כָּלָל. כִּיּוֹן דְּלְבִישׁ לֹון יַעֲקֹב, כְּדִין תַּבַּת
אַבְדָּה לְאַתְרָהּ, וְסָלִיקוּ רִיחִין. בְּגִין דְּשׁוּפְרִיָּה דִיעֲקֹב,
שׁוּפְרִיָּה דְאָדָם הָוָה. וּבְגִין כֶּף אֲהַדְרוּ בְּהֵיָא שַׁעְתָּא
לְאַתְרֵיהוּ, וְסָלִיקוּ רִיחִין.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שׁוּפְרִיָּה דִיעֲקֹב (הָדָה) דְּאִיהוּ שׁוּפְרִיָּה

דָּאָדָם אֵיף אֲפֻשָׁר, וְהָא תְּנִינָן, תּפּוּחַ עֵקְבוּ דָּאָדָם
 הֲרֵאשׁוֹן, מִכְּהָה גִּלְגַּל חֲמָה. וְאִי תִימָא דְכַף הָוָה יַעֲקֹב.
 אֲמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי הָכִי הָוָה, בְּקַדְמִיתָא עַד לָא
 חָב אָדָם הֲרֵאשׁוֹן, לָא הָוּוּ יִכְלִין כָּל בְּרִיין לְאַסְתַּכְּלָא
 בְּשׁוּפְרִיָּה. כִּיּוֹן דְּחֻטָּא, אֲשֶׁתַּנִּי שׁוּפְרִיָּה וְנִתְמַאָּךְ רוּמִיָּה
 וְאֲתַעֲבִיד בַּר מְאָה אַמִּין. וְתָא חֲזִי, שׁוּפְרִיָּה דָּאָדָם
 הֲרֵאשׁוֹן, רְזָא אִיְהוּ, דְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה תְּלִיא בְּהָהוּא
 שׁוּפְרָא, וּבְגִין כֶּף, (תהלים ז) וְיֵהִי נֶעַם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ.
 וּכְתִיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנֶעַם יְיָ, וְדָא הוּא שׁוּפְרִיָּה דִיעֲקֹב
 וְדָאִי, וְכֻלָּא רְזָא עֲלָאָה אִיְהוּ.

וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ. תָּא חֲזִי, וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ
 הַבְּגָדִים לֹא כְּתִיב, אֶלָּא רֵיחַ בְּגָדָיו. כְּמָה דְּאֲתָ
 אֲמַר, (תהלים קד) עוֹטָה אֹר כְּשֶׁלְמָה נוֹטָה שָׁמַיִם כִּירִיעָה.
 דְּבַר אַחַר (נ"א דָּא הוּא) וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ. דְּכִיּוֹן
 דְּאֶלְבִּישׁ לֹון יַעֲקֹב, סְלִיקוּ רֵיחִין בְּהֵיא שְׁעָתָא, וְעַד
 דְּלֹא אֲרַח (דְּאַרְח) רֵיחִין דְּלְבוּשִׁיָּה, לָא בְּרַכִּיָּה, דְּהָא כְּדִין
 (לָא) יָדַע דְּאֲתַחֲזִי הוּא לְאַתְּבְּרָכָא, דָּאִי לָא אֲתַחֲזִי
 לְאַתְּבְּרָכָא, לָא סְלִיקוּ כָּל תַּנִּי רֵיחִין קַדִּישִׁין בְּהַדִּיָּה,
 הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ.

וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנֵי כְּרִיחַ שְׁדָה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יְיָ.
 (ק"ב ע"ב) וַיֹּאמֶר, מְלָה סְתִים הוּא. אֵית דְּאֲמַרִּי

שְׁכִינְתָא הוּת, וְאִית דְּאִמְרֵי יִצְחָק הָוָה. כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר
 בְּרָכוּ יי, מֵאֵן שְׂדֵה, דָּא שְׂדֵה (רמ"ט ע"ב) דְּתַפּוּחִים. שְׂדֵה
 דְּאִבְהֵן עֲלָאִין (תמ"ד) סְמִיכוּ לִיה וּמִתְקַנֵּין לִיה.

וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן
 וְתִירוֹשׁ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל
 (פתח רבי אבא ואמר) תָּא חֲזִי, (תהלים קב) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל יי
 בְּצַרְתָּה לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי. כַּמָּה שִׁירִין וְתוֹשְׁבָחֵן אָמַר דְּדוּד
 מִלְכָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹלָא בְּגִין לְאִתְקַנָּא
 דְּרַגְיָה וּלְמַעַבְד לִיה שְׁמָא, כַּמָּה דָּאֵת אָמַר, (שמואל ב' ח)
 וַיַּעַשׂ דְּדוּד שֵׁם, וְשִׁירְתָּא דָּא אָמַר (ס"א ל"ג ליה) כִּד חֲמָא
 עוּבְדָא דָּא לִיעֻקֵּב (ס"א דיעקב).

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, יַעֲקֹב אָמַר שִׁירְתָּא דָּא (דְּהָא), בְּשַׁעֲתָא
 דְּאָמַר לִיה אֲבוּי, (בראשית כז) גִּשְׁה נָא וְאִמְשֶׁךְ בְּנֵי
 הָאֵתָה זֶה בְּנֵי עֵשָׂו אִם לֹא, כְּדִין (ד"א בגין) דְּהוּה (הוּדָה) (דף קמח
 ע"א) יַעֲקֹב בְּעָאקוּ סְגִי, דְּדַחִיל דְּאֲבוּי יַדַּע לִיה
 וְאִשְׁתְּמוּדַע קָמִיה. מַה כְּתִיב, (בראשית כז) וְלֹא הִפִּירוּ כִּי הָיוּ
 יַדָּיו כִּי־דֵי עֵשָׂו אֲחָיו שְׁעִירוֹת וַיְבָרְכֵהוּ. כְּדִין אָמַר, (תהלים
 קב) אֶל יי בְּצַרְתָּה לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי.

יי הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְׁפַּת שְׁקָר מִלְשׁוֹן רַמְיָה, דָּא הוּא
 דְּרַגָּא דַּעֲשׂו שְׁרִיא בֵיה, דְּאִיהוּ שְׁפַת שְׁקָר (ס"א מַה הוּא).
 שְׁפַת שְׁקָר, בְּשַׁעֲתָא דְּאִיִּתִי הֵהוּא חוּיָא לוּוֹטִין עַל

עֲלָמָא, וּבְחֻכֵּימוּ וּבְעֻקְיָמוּ אֵייתִי לְוֹטִין, דְּאֵתְלִטִיא
עֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר יִצְחָק לְעֵשָׂו, (בראשית כז) וַיֵּצֵא
הַשָּׂדֶה וְצוּדָה לִי צִידָה, בְּה"א, וְאוֹקְמוּהָ. וּנְפִיק עֵשָׂו
בְּגִין דִּיתְבְּרַךְ מִיִּצְחָק, דְּקָאֵמַר לִיהָ, (בראשית כז) וַאֲבָרְכָכָה
לְפָנַי יִי, דְּאֵלוּ אָמַר וַאֲבָרְכָכָה וְלֹא יִתִּיר, יֵאוּת. כִּיּוֹן
דְּאָמַר לְפָנַי יִי, בְּהֵיא שַׁעְתָּא אֲזִדְעוּזַע כְּרִסֵּי יִקְרָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמְרָה, וּמָה דִּיפּוּק חוּיָא מֵאִינוֹן
לְוֹטִין, וַיִּשְׁתָּאֵר יַעֲקֹב בְּהוּ.

בְּהֵיא שַׁעְתָּא, אֲזִדְמֵן מִיכָאֵל וְאֵתָא קַמִּיהָ דִּיעֲקֹב,
וּשְׁכִינְתָּא בְּהַדִּיהָ, וַיִּדַע יִצְחָק, וְחָמָא לְגֵן עֵדֵן
בְּהַדִּיהָ דִּיעֲקֹב, וּבְרַכִּיהָ קַמִּיהָ. וְכַד עָאֵל עֵשָׂו, עָאֵל
בְּהַדִּיהָ גִיְהֵנָם. וְעַל דָּא (בראשית כז) וַיַּחֲרֵד יִצְחָק חֲרָדָה
גְּדוּלָּה עַד מְאֹד, דְּחָשַׁב דְּלֹא הוּהוּ עֵשָׂו בְּהֵיא סְטָרָא,
פִּתַח וְאָמַר, (בראשית כז) וַאֲבָרְכָהוּ גַם בְּרוּךְ יִהְיֶה.

בְּגִין כְּהָ, אֲזִדְמֵן יַעֲקֹב בְּחֻכְמָתָא וּבְעֻקְיָמוּ דְּאֵייתִי
בְּרַכָּאן עֲלִיהָ דִּיעֲקֹב דִּאִיהוּ כְּגוּוֹנָא דְּאָדָם
הָרָאשׁוֹן, וְאֵתְנַטְלוּ מִהֵהוּא חוּיָא דְּאִיהוּ שְׁפַת שְׁקָר.
דְּכַמָּה שְׁקָרָא אָמַר, וְכַמָּה מְלִי דְּשְׁקָרָא עֵבֵד, בְּגִין
לְאֵטְעָאָה וְלֵאֵייתָאָה לְוֹטִין עַל עֲלָמָא. בְּגִין כְּהָ, אֵתָא
יַעֲקֹב בְּחֻכְמָה וְאֵטְעִי לְאָבוּי, בְּגִין לְאֵייתָאָה בְּרַכָּאן עַל

עֲלָמָא, וְלִנְטְלָא מִנִּיהּ מַה דְּמִנְעַ מֵעֲלָמָא, וּמִדָּה לְקַבֵּל
 מִדָּה הָוּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קט) וַיֵּאָהֵב קִלְלָהּ וּתְבוֹאָהּ
 וְלֹא חִפֵּץ בְּבִרְכָהּ וּתְרַחֵק מִמֶּנּוּ. עֲלִיָּה כְּתִיב, (בראשית א)
 אַרְוּר אֶתְּהּ מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה. וְאַשְׁתָּאֵר בֵּיהּ
 לְדָרֵי דְרִין, וְאַתָּא יַעֲקֹב וְנָטִיל מִנִּיהּ בְּרַכָּאן.

וּמִן יוֹמוֹי דְאָדָם, אֲזִדְמִן יַעֲקֹב לְנְטְלָא מִהֵוּא חַיּוּיָא,
 כָּל הַנִּי בְּרַכָּאן, וְאַשְׁתָּאֵר אִיהּ בְּלוּוִטִין וְלֹא נִפְק
 מִנִּיהּ. וְדוּד אָמַר בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, (תהלים קכ) מַה יִּתֵּן לָךְ וּמַה
 יוֹסִיף לָךְ לְשׁוֹן רְמִיָּה חֲצִי גְבוּר שְׁנוּנִים. מַה אֵיכְפֹת לִי
 לְהֵוּא חַיּוּיָא בִישָׂא, דְּאֵיִתִּי לוּוִטִין עַל עֲלָמָא. כְּמַה
 דְּאָמְרוּ, נַחֵשׁ נוֹשֵׁף וּמְמִית, וְלִית לִיהּ הִנָּאָה מִנִּיהּ.

לְשׁוֹן רְמִיָּה, דְרַמִּי לִיָּה לְאָדָם וּלְאַתְתִּיהּ, וְאֵיִתִּי בִישָׂא
 עֲלִיָּה וְעַל עֲלָמָא. לְבַתֵּר אֶתָּא יַעֲקֹב, וְנָטִיל
 מִדִּילִיָּה כָּל אֵינּוֹן בְּרַכָּאן. חֲצִי גְבוּר שְׁנוּנִים, דָּא עֵשׂו
 דְנִטֵּר דְבָבוּ (נ"א דְאֵגוּים) לִיעֲקֹב עַל אֵינּוֹן בְּרַכָּאן, כְּמַה דְּאֶת
 אָמַר, (בראשית כז) וַיִּשְׁטֵם עֵשׂוֹ אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרַכָּה וְגו'.

(ד"א ל"ג תא חזי)

וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, הָא
 מְלַעֲיָלָא וּמִתְתָא בְּחַבּוּרָא חָדָא. וְרוּב דְגָן וְתִירוֹשׁ,
 הָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל כְּדַכְתִּיב, (תהלים לו) וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק
 נֶעְזֵב וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לֶחֶם. תָּא חֲזִי, (שם) נֶעַר הֵיִתִּי וְגו'.

ואוקמוה, האי קרא שרו של עולם אמרו וכו'. ובגין כך
אמר ורוב דגן ותרוש.

יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים, בזמנא דשליט
שלמה מלכא בירושלם, דכתיב, (דברי הימים ב ט)

וכל מלכי הארץ וגו' מביאים איש מנחתו וגו'. (בראשית כז)
וישתחוו לך לאומים, בזמנא דייתי מלכא משיחא,
דכתיב, (תהלים עב) וישתחוו לו כל מלכים. רבי יהודה אמר,
כלא בזמנא דייתי מלכא משיחא, פדכתיב וישתחוו לו
כל מלכים כל גוים יעבדוהו.

הוה גביר לאחיק, הוה, ולא אמר היה, או תהיה. אלא
דא רזא עלאה דמהימנותא, דאלין אתוון אנון רזי
דמהימנותא. ה' לעילא, וא"ו באמצעיתא, ה' לבתרא.
ובגין כך אמר, הוה גביר לאחיק, לשלטאה עלייהו
ולרדאה לון, בזמנא דאתא דוד מלכא. רבי יוסי אמר,
כלא איהו בזמנא דייתי מלכא משיחא, דהא בגין דעברו
ישראל על פתגמי אורייתא, פדין (בראשית כז) ופרקת עלו
מעל צוארך.

ויתן לך האלהים רבי יוסי אמר, כל הני (דף קמג ע"ב) ברכאן
מסטרא דחולקיה דיעקב הוו ומדיליה נטל, ואלין
ברכאן הוה קא בעי יצחק לברכא ליה לעשו, ובגין כך
עבד קודשא בריך הוא, וגרם ליה ליעקב לנטלא
מדיליה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְהָהוּא נַחֵשׁ אֵייתִי לְוֹטִין עַל עֲלָמָא
 וְאֵתְלִטִיא אַרְעָא, מַה כְּתִיב, (בראשית ג) וּלְאָדָם אָמַר
 כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אֲשֶׁתְּךָ וְגו', אַרְוֵרָה הָאֲדָמָה בְּעֵבוּרָךְ
 וְגו', דִּלָּא תְהֵא עֲבָדָא פִּירִין וְאִיבִין כְּדָקָא יָאוּת. לְקַבֵּל
 דָּא, וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ. (שם) בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה, לְקַבֵּל דָּא
 מִטַּל הַשָּׁמַיִם. (שם) וְקוֹץ וְדַרְדַּר תִּצְמִיחַ לָךְ, לְקַבֵּל דָּא,
 וְרוֹב דְּגָן וְתִירוֹשׁ. (שם) בְּזַעַת אַפֶּךָ תֹּאכַל לֶחֶם, לְקַבֵּל דָּא,
 (בראשית כז) יַעֲבֹדוך עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ לְאוּמִים, דְּאִינוּן
 יַעֲבֹדוּן אַרְעָא וְיִפְלְחוּן בְּחַקְלָא, כְּמַה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה סא)
 וּבְנֵי נֶכֶר אֶכְרִיכֶם וְכוֹרְמִיכֶם. וְכֻלָּא נָטַל יַעֲקֹב, דָּא
 לְקַבֵּל דָּא, וּמְדִילֵיהּ נָטַל. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גָרִים לֵיהּ
 לְיַעֲקֹב דִּיטוּל הַנֵּי בְרַכָּאן, לְאֵתְדִבְקָא בְּאַתְרֵיהּ וְחוּלְקֵיהּ,
 וַעֲשׂוּ לְאֵתְדִבְקָא בְּאַתְרֵיהּ וְחוּלְקֵיהּ.

אָמַר רַבִּי חֲזַקִּיָּה, וְהָא חֲמִינֵן דְּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וּמִטַּל
 הַשָּׁמַיִם, אִינוּן בְּרַכָּאן נָטַל עֲשׂוּ לְבִתְרָא, כְּמַה דָּאֵת
 אָמַר, הִנֵּה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשְׁבֶךָ וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם
 מֵעַל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָאוּ הָאֵי כְּהָאֵי וְלֹא דָּא כְּדָא, כְּמַה
 אֵתְפְּרֻשָׁאן דְּרַגִּין. בְּיַעֲקֹב כְּתִיב, וַיִּתֵּן לָךְ
 הָאֱלֹהִים, וּבְדָא כְּתִיב יִהְיֶה. בְּיַעֲקֹב כְּתִיב, מִטַּל הַשָּׁמַיִם
 וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, בְּעֲשׂוּ כְּתִיב מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְטַל הַשָּׁמַיִם,
 דְּהָא לָאוּ דָּא אִיהוּ כְּדָא.

וְדַרְגִּין אֶתְפָּרֶשֶׁן כַּמָּה וְכַמָּה. בְּגִין דְּבָדָא דִּיעֲקֹב פְּתִיב
בֵּיהּ, וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם, דָּא טַל
עֲלָאָה דְּנִגִּיד מֵעֲתִיק יוֹמִין דְּאֶקְרִי טַל הַשָּׁמַיִם, הַשָּׁמַיִם
דְּלַעִילָא, טַל דְּנִגִּיד בְּדִרְגָא דְּשָׁמַיִם, וּמִתַּמָּן לַחֲקַל
תְּפוּחִין קְדִישִׁין. וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, הָאָרֶץ, (דָּא אָרֶץ דְּלַעִילָא אָרֶץ
הַחַיִּים) בְּעֵשׂו פְּתִיב וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, בִּיעֲקֹב מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ
דָּא אָרֶץ הַחַיִּים דְּלַעִילָא, וַיִּרִית לָהּ בְּאַרְעָא דְּלַעִילָא
וּבְשָׁמַיִם דְּלַעִילָא. וְלַעֲשׂו בְּאַרְעָא דְּהֶכָא לְתַתָּא, וּבְשָׁמַיִם
דְּהֶכָא לְתַתָּא. יַעֲקֹב לְעִילָא לְעִילָא. עֲשׂו לְתַתָּא לְתַתָּא.
תּוּ, יַעֲקֹב לְעִילָא וְתַתָּא, וְעֲשׂו לְתַתָּא. וְאִף עַל גַּב
דְּכַתִּיב (בְּרֵאשִׁית כו) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תִּרְיַד וּפְרַקְתָּ עֵלּוּ מֵעַל
צוּאָרְךָ. מֵהָאִי דְּהֶכָא לְתַתָּא, אֲבַל לְעִילָא לָא כְּלוּם,
דְּכַתִּיב, (תְּחִלִּים לב) כִּי חֶלֶק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחַלְתּוֹ. תָּא
חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּשָׂרוּ לְנִטְלָא בְּרַכָּאן דְּלַהוֹן, יַעֲקֹב וְעֲשׂו.
יַעֲקֹב נִטַּל חוֹלְקִיָּה דְּלַעִילָא, וְעֲשׂו נִטַּל חוֹלְקִיָּה לְתַתָּא.
רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא אָמַר לְרַבִּי אֶלְעָזָר,
כְּלוּם שְׁמַעְתָּ מֵאַבְיָךְ, אִמַּאי לָא אֶתְקַיְיְמוּ בְּרַכָּאן
דְּבִרְכִיָּה יִצְחָק לְיַעֲקֹב, וְאִינוּן בְּרַכָּאן דְּבְרִיךְ יִצְחָק לְעֲשׂו
אֶתְקַיְיְמוּ כְּלָהוּ.

אָמַר לֵיהּ, כָּל אִינוּן בְּרַכָּאן מִתְקַיְיְמִי, וּבְרַכָּאן אַחֲרָנִין
דְּבִרְכִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב. אֲבַל מִיָּד,

יַעֲקֹב נָטַל לְעֵילָא, וְעָשׂוּ נָטִיל לְתַתָּא. לְבַתָּר כַּד יָקוּם
 מִלְכָּא מְשִׁיחָא, יִטּוֹל יַעֲקֹב לְעֵילָא וְתַתָּא וַיִּתְאַבֵּיד עָשׂוּ
 מִכְּלָא, וְלֹא יֵהָא לִיָּה חוּלְקָא וְאַחְסִנָּא וְדוּכְרָנָא בְּעֵלְמָא,
 כַּמָּה דַּאֲתָ אָמַר, (עובדיה א) וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אִשׁ וּבֵית יוֹסֵף
 לְהִבָּה וּבֵית עָשׂוּ לְקָשׁ וְגו'. בְּגִין דִּיתְאַבֵּיד עָשׂוּ מִכְּלָא,
 וַיִּרִית יַעֲקֹב תְּרִין עָלְמִין, עֵלְמָא דִּין וְעֵלְמָא דַּאֲתִי.

וּבְהָאֵי זְמַנָּא כְּתִיב, (עובדיה א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן
 לְשַׁפֵּט אֶת הָרַע עָשׂוּ וְהָיְתָה לִי הַמְּלוּכָה. הַהוּא
 מַלְכוּ דְעָשׂוּ, דְנָטַל בְּהָאֵי עֵלְמָא, יֵהָב לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא (ס"א יֵהָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) בְּלַחֲדוּי. וְכִי הִשְׁתָּא לָאו אִיְהִי
 מַלְכוּ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲלֵא אַף עַל גַּב דְשִׁלִּיט
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא וְתַתָּא, הָא יֵהָב לִוְן לְשָׂאָר
 עַמִּין, לְכָל חַד וְחַד חוּלְקָא וְאַחְסִנָּתָא בְּהָאֵי עֵלְמָא,
 לְאַשְׁתַּמְשָׂא בֵּיהּ. וּבְהִתְיָא זְמַנָּא, יִטּוֹל מִכְּלָהוּ מַלְכוּתָא,
 וְתֵהָא דִּילֵיהּ כְּלָא, דְכְּתִיב וְהָיְתָה לִי הַמְּלוּכָה, לִיָּה
 בְּלַחֲדוּי, דְכְּתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ
 בַּיּוֹם הַהוּא יֵהִיָּה יְיָ אֶחָד וַיִּשְׁמוּ אֶחָד.

וַיְהִי אַף יִצְאָ יִצְאָ יַעֲקֹב וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר,
 אַף יִצְאָ יִצְאָ, תְּרֵי יִצְיָאוֹת הִלְלוּ לָמָּה. אֲלֵא (דף קמ"ד ע"א)
 חַד דְשְׁכִינָתָא וְחַד דִּיעֲקֹב, דִּהָא כַּד עָאֵל יַעֲקֹב, שְׁכִינָתָא
 עָאֵלַת עִמֵּיהּ, וְקָמִי שְׁכִינָתָא אֲתַבְּרָךְ. דִּיעֲחָק הוּא אָמַר

בְּרָכָאן, וּשְׁכִינְתָא אוּדֵי לְהוּ עֲלֵייהוּ. וְכַד נִפְק יַעֲקֹב,
שְׁכִינְתָא נִפְקַת עִמִּיה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב אֲךָ יִצְא יִצְא
יַעֲקֹב, תִּרִי יִצְיָאוֹת כְּחַד.

(בראשית כז) וַעֲשׂו אָחִיו בָּא מִצִּידוֹ. מִן הַצִּיד לֹא כָּתִיב, אֶלֶּא
מִצִּידוֹ, דְּאִיהוּ צִידָה דִּילֵיה, דְּלֹא הָוּה בֵּיתָה בְּרָכָה,
וְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ צְוֹוּחָה וְאִמְרָה, (משלי כג) אַל תִּלְחֶם אֶת לֶחֶם
רַע עֵינַן.

וַיַּעַשׂ גַּם הוּא מִטַּעֲמִים וְגו'. (בראשית כז) יִקּוּם אָבִי,
דְּבוּרֵיהָ הָוּה בְּעֵנוֹת, בְּתַקִּיפוֹ רוּחָא, מְלָה דְלֵית
בָּה טַעֲמָא, יִקּוּם אָבִי. תָּא חֲזִי, מַה בֵּין יַעֲקֹב לְעֵשׂו,
יַעֲקֹב אָמַר בְּכִסְיָפוֹ דְּאָבוּי, בְּעֵנּוֹת, מַה כְּתִיב, (בראשית כז)
וַיָּבֵא אֶל אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי, אֶלֶּא,
דְּלֹא בַעַל לְאֹדְעֻזְעָא לֵיה, מְלִיל בְּלָשׁוֹן תַּחְנוּנִים, (בראשית
כז) קוּם נָא שְׁבֵה וְאֶכְלָה מִצִּידֵי. וַעֲשׂו אָמַר, יִקּוּם אָבִי,
כְּמָאן דְּלֹא מְלִיל עִמִּיה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵל עֵשׂו, עָאֵל עִמִּיה גִּיהֶנֶם,
אֹדְעֻזְעָא יִצְחָק, וְדַחִיל. דְּכְּתִיב, (בראשית כז) וַיִּיחָרֵד
יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה עַד מָאֵד. פִּיּוֹן דְּכְּתִיב וַיִּיחָרֵד יִצְחָק
חֲרָדָה גְּדוֹלָה, דִּי. מַהוּ (גְּדוֹלָה) עַד מָאֵד. אֶלֶּא, דְּלֹא הָוּה
דַּחִילוֹ וְאִימְתָא. דְּנַפְל עֲלֵיה דִּיִּצְחָק, רַבְתָּא, מִיּוּמֵי
דְּאִתְבְּרִי. וְאִפִּילוֹ בַּהֲהִיא שַׁעֲתָא, דְּאִתְעַקַּד יִצְחָק עַל גְּבִי

מִדְּבַחַא וְחַמָּא (שְׂכִינְתָא) סְכִינָא עֲלֵיהּ, לָא אֹדְעֻעֻעַ. כְּהֵיא
 שְׁעֵתָא דְעָאֵל עֵשׂוּ, וְחַמָּא גֵיהֶנָם דְעָאֵל עֲמִיהּ, כְּדִין
 אָמַר, בְּטָרָם תָּבֵא (שם) וְאַבְרָכְהוּ גַם בְּרוּךְ יְהִי, בְּגִין
 דְחֲמִית שְׂכִינְתָא דְאוּדֵי עַל אֵינוֹן בְּרַכָּאן.

דְּבַר אַחַר, יִצְחָק אָמַר וְאַבְרָכְהוּ, נִפְק קָלָא וְאָמַר, גַּם
 בְּרוּךְ יְהִי, בְּעָא יִצְחָק לְמִילֵט לִיהּ לִיעֵקֵב, אָמַר
 לִיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, יִצְחָק, גְּרַמְךָ אָנָּא (אָנָּת) לִיֵּט,
 דְּהָא כְּבַר אֲמַרְתָּ לִיהּ, (שם) אוֹרְרִיךְ אָרוּר וּמְבָרְכִיךְ בְּרוּךְ.
 תָּא חֲזִי כְּלָא אוּדוּ עַל אֵינוֹן בְּרַכָּאן, עֲלָאי וְתַתָּאי,
 וְאַפִּילוּ אֵיהוּ חוּלְק עַדְבִּיָה דְעֵשׂוּ, אוּדֵי עֲלִיָּהוּ
 וּבְרָכִיָה אֵיהוּ, וְאוּדֵי עַל אֵינוֹן בְּרַכָּאן וְסִלְקִיָה עַל רִישֵׁיָה
 לְעִילָא. מְנָלָן, דְכָתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה
 הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי. וַיֹּאמֶר
 שְׁלַחֲנִי, בְּגִין דְאַתְקִיף בֵּיהּ יַעֲקֹב. וְכִי הֵיךְ יִכִּיל בַּר נָשׁ
 דְאֵיהוּ גּוּפָא וּבִשְׂרָא, לְאַתְתְּקַפָּא בֵּיהּ בְּמִלְאַכָּא דְאֵיהוּ
 רוּחַ מִמֶּשׁ, דְכָתִיב, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מִלְּאָכִיו רוּחוֹת
 מְשַׁרְתֵּיו אֵשׁ לוֹהֵט.

אַלָּא, מִכָּאן דְּמִלְּאָכִי שְׁלִיחֵי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כִּד
 אֵינוֹן נַחְתִּין לְהָאי עֲלָמָא גְּלִימִין, וְאַתְגְּלִימוּ
 וּמִתְּלַבְּשִׁין (ק"א ע"א) בְּגוּפָא כְּגוּוּנָא דְהָאי עֲלָמָא, בְּגִין
 דְהֵכִי אַתְחֲזִי, דְלָא לְהַשְׁנָאָה מִמְּנַהֲגָא דְהָהוּא אַתְר דְאֹזִיל

תַּמָּן.

וְהָא אֶתְמַר, דְּמִשָּׁה כַּד סָלִיק לְעֵילָא, מַה פְּתִיב, (שמות
 לד) וַיְהִי שָׁם עִם יְיָ אַרְבַּעַיִם יוֹם וְאַרְבַּעַיִם לַיְלָה
 לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה, בְּגִין מְנַהֲגָא, דְּלֹא
 לְהַשְׁנֵאָה מִהֵוּא אֲתַר דְּאֵזִיל לְתַמְן, וְאִינוּן מְלֹאכִין כַּד
 נִחְתּוּ לְתַתָּא פְּתִיב, (בראשית יח) וְהוּא עוֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת
 הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ. וְכֵן הֵכָא, הָאִי מְלֹאכָא כַּד נָחַת לְתַתָּא, לֹא
 אֶתְאַבֵּק עֲמִיָּה דִיעֶקֶב, אֶלָּא מְגוּ דְהוּא אֶתְלַבֵּשׁ בְּגוּפָא
 כְּגוּוּנָא דְהָאִי עַלְמָא. וְעַל דָּא אֶתְאַבֵּק יַעֲקֹב בְּהַדִּיָּה כֹּל
 הַהוּא לַיְלִיא.

תָּא חֲזִי, בְּגִין דְּשִׁלְטְנוּתָא דְהַנִּי, לָאו אִיהוּ אֶלָּא
 בְּלִילִיא וְדָאִי. וּבְגִין כֶּךָ, שִׁלְטְנוּתָא דִיעָשׂוּ לָאו אִיהוּ
 אֶלָּא בְּגִלוּתָא, דְּאִיהוּ לַיְלָה. וְעַל דָּא בְּלִילִיא אֶתְתַּקַּף
 עֲמִיָּה דִיעֶקֶב, וְאֶתְאַבֵּק עֲמִיָּה. וְכַד אֶתְא צְפָרָא, אֶתְחַלֵּשׁ
 חִילִיָּה, וְלֹא יָכִיל, וְכַדִּין אֶתְתַּקַּף יַעֲקֹב, בְּגִין דִיעֶקֶב,
 שִׁלְטְנוּתִיָּה בִימָמָא.

וּבְגִין כֶּךָ, פְּתִיב, (ישעיה כ"א) מִשָּׂא דוּמָה אֵלִי קִרָּא מִשְׁעִיר
 שִׁמְר מַה מְלִילָה שִׁמְר מַה מְלִיל. דְּהָא כְּדִין
 שׁוֹלְטְנוּתִיָּה דִינִדְיָה דִיעָשׂוּ, דְּאִיהִי שְׁעִיר בְּלִילָה אִיהוּ,
 וּבְגִין כֶּךָ אֶתְחַלֵּשׁ כַּד אֶתְא צְפָרָא, וְכַדִּין (בראשית לב) וַיֹּאמֶר
 שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר.

וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם בִּרְכַתְּנִי. כִּי אִם (ד' קמ"ד ע"ב)

בְּרַכְתָּנִי, כִּי אִם תְּבָרַכְנִי מִבְּעֵי לַיהוָה, מֵאֵי כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי.
 אִם אוֹדִית עַל אֵינוֹן בְּרַכָּאן דְּבְרַכְנִי אֲבֵא וְלֹא תְהֵא
 מְקַטְרָגָא לִי בְּגִינֵי יְהוָה, מַה כְּתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר לֹא
 יֵעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׂמֹךְ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל וְגו', אֲמֵאֵי
 יִשְׂרָאֵל, אָמַר לַיהוָה, בְּעַל כְּרַחֲמֵי אֵית לָן לְשִׁמְשָׁא לָךְ,
 דְּהֵא אַנְתָּ אַתְּ עֲטַרְת בְּחִילָךְ לְעֵילָא בְּדַרְגָּא עֲלָאָה,
 יִשְׂרָאֵל יְהִי שְׂמֹךְ וְדֵאֵי.

כִּי שָׂרִית עִם אֱלֹהִים, מֵאֵי עִם אֱלֹהִים, סִלְקָא דַּעְתָּךְ
 דְּעֵלִיָּה הוּוּ אָמַר. אֲלֵא אָמַר לַיהוָה, שָׂרִית לְאַתְחַבְּרָא
 וְלֹא זְדוּגָא עִם אֱלֹהִים בְּחַבּוּרָא, בְּזוּוּגָא דְשִׁמְשָׁא
 וְסִיְהָרָא, וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב עַל (ס"א אַת) אֱלֹהִים, אֲלֵא עִם
 אֱלֹהִים, בְּחַבּוּרָא וְזוּוּגָא חֲדָא.

דְּבַר אַחַר, וַיֹּאמֶר, כַּמָּה דָּאֵת אָמַר, (שמות טו) וַיֹּאמֶר אִם
 שְׂמוּעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ, אוּפְּ הַכָּא, (בראשית לב)
 וַיֹּאמֶר לֹא יֹאמֶר עוֹד שְׂמֹךְ יֵעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, כְּדִין
 אַתְּ עֲטַר יֵעֲקֹב בְּדַרְגֵיהּ, לְמַתְוֵי כְּלָלָא דְאַבְהֵן. מַה כְּתִיב,
 (שם) וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם. מֵאֵי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם, דְּאוּדֵי לַיהוָה עַל
 כְּלָהוּ בְּרַכָּאן, דְּבְרַכִּיָּה אַבּוּי.

רַבִּי שְׂמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (משלי טו) בְּרָצוֹת יְיָ דְרַכִּי אִישׁ גַּם
 אוּיְבָיו יִשְׁלִים אֹתוֹ. תָּא חֲזִי, כַּמָּה אֵית לַיהוָה לְבַר
 נָשׁ, לְאַתְתְּקֵנָא שְׁבִילוֹי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין

לְמַעַבְד פְּקוּדֵי דְאֹרֵייתָא. דְּהָא אִוְקְמוּהָ, דְּוִדְאֵי (שמות ק"ז
 ע"ב, קס"ב ע"ב) תְּרִין מְלֹאכִין שְׁלִיחֵן אֵית לְבַר נָשׁ מְלַעֲיִלָא
 לְאִזְדוּוּגָא בְּהַדְיָה, חַד לִימִינָא וְחַד לְשְׁמַאלָא, וְאִינוּן
 סְהַדִּין בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד, אִינוּן מְשַׁתְּכְּחִי
 תַּמָּן וְקָרִינָן לֹון יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רָע.

אֲתֵי בַר נָשׁ לְאַתְדַּכְּפָא וְלֹא שְׁתַּדְּלָא בְּפְקוּדֵי דְאֹרֵייתָא,
 הֵהוּא יֵצֵר טוֹב דְּאִזְדוּוּג בֵּיהּ, כְּבַר אִיהוּ אֲתַתְקַף
 עַל הֵהוּא יֵצֵר הָרַע וְאֲשַׁתְּלִים בְּהַדְיָה וְאֲתַהֲפִיף לִיהּ
 לְעַבְדָּא. וְכַד בַּר נָשׁ אָזִיל לְאַסְתָּאבָא, הֵהוּא יֵצֵר הָרַע
 אֲתַתְקַף וְאַתְגַּבַּר עַל הֵהוּא יֵצֵר טוֹב, וְהָא אִוְקִימָנָא.
 וְדֹאֵי כַד הֵהוּא בַר נָשׁ אֲתֵי לְאַתְדַּכְּפָא, כַּמָּה תְּקִיפּוּ
 אֲתַתְקַף בַּר נָשׁ, כַּד אֲתַגַּבְּרָא הֵהוּא יֵצֵר טוֹב כְּדִין (משלי
 טז) אוּיְבִיו יִשְׁלִים אֲתוּ, דְּהֵהוּא יֵצֵר הָרַע אֲתַכְּפִיא קַמִּיהּ
 דְּיֵצֵר טוֹב. וְעַל דָּא אֲמַר שְׁלֹמֹה, (משלי יב) טוֹב נִקְלָה וְעַבְד
 לוּ, מֵאֵי וְעַבְד לוּ, דָּא יֵצֵר הָרַע. וְכַדִּין כַּד אָזִיל בַּר נָשׁ
 בְּפְקוּדֵי אֹרֵייתָא, כְּדִין גַּם אוּיְבִיו יִשְׁלִים אֲתוּ, דָּא יֵצֵר
 הָרַע, וְדָאֲתָא מְסֻטְרוּי.

תָּא חֲזִי, בְּגִין דְּיַעֲקֹב, אֲבֻטַח בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְכַל אֲרַחֲוֵי הוּוּ לְשִׁמְיָהּ, עַל דָּא אוּיְבִיו יִשְׁלִים אֲתוּ.
 וְדָא (ד"א ד"א) סַמַּאל, חִילָא וְתוּקְפָא דְעֵשׂוּ דְאֲשְׁלִים עִמִּיהּ
 דְּיַעֲקֹב, וּבְגִין דְּאֲשְׁלִים עִמִּיהּ דְּיַעֲקֹב, וְאוּדֵי לִיהּ עַל

אִינוֹן בְּרַכָּאן, כְּדִין אֲשֶׁלִים עֲמִיה עֵשׂוֹ, (נ"א כְּדִין אוֹדֵי לִיָּה עֵשׂוֹ
 דְּכְתִיב יֵשׁ לִי רַב אָחִי יְהִי לָךְ אֲשֶׁר לָךְ, וְדָהָא אוֹדֵי לִיָּה עַל אִינוֹן בְּרַכָּאן דִּלִּיָּה בְּחַרְבָּא) וְעַד
 דְּלֹא אֲשֶׁתְּלִים עֲמִיה יַעֲקֹב לְגַבֵּי הַהוּא מְמַנָּא דְּאֲתַפְקֵד
 עֲלֵיהּ, לֹא אֲשֶׁלִים עֲמִיה עֵשׂוֹ, בְּגִין כֶּף, בְּכָל אֲתַר
 תּוֹקֶפֶא דְּלִתְתָּא תְּלִיָּא בְּתוֹקֶפֶא דְּלַעֲיִלָּא.

וַיִּחְרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי אֵיפָה. מִי
 אֵיפָה, מֵאִי מִי אֵיפָה, מִי הוּא זֶה מְבַעֵי לִיָּה.
 אָלֹא מִי אֵיפָה, דְּקִיִּמָּא שְׂכִינְתָּא תַּמָּן, כִּד בְּרִיךְ לִיָּה
 יִצְחָק לְיַעֲקֹב, וְעַל דָּא אָמַר, מִי אֵיפָה. מֵאֵן הוּא דְּקָאִים
 הַכָּא, וְאוֹדֵי עַל אִינוֹן בְּרַכָּאן דְּבְרַכִּית לִיָּה, וְדָאִי (בראשית
 כ"ז) גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְּכֶם בְּאִינוֹן
 בְּרַכָּאן.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּגִין הֵהִיא חֲרָדָה דְּאֲחֲרִיד יַעֲקֹב
 לְיִצְחָק אָבוֹי, אֲתַעֲנֵשׁ יַעֲקֹב בְּעוֹנְשָׁא דְּיוֹסֶף, דְּחֲרַד
 חֲרָדָה כְּהֵאִי, בְּשַׁעֲתָּא דְּאָמְרוּ לִיָּה, (בראשית ל"ז) זֹאת מִצָּאנוּ.
 יִצְחָק אָמַר מִי אֵיפָה. בְּאֵיפָה אֲתַעֲנֵשׁ יַעֲקֹב, דְּכְתִיב,
 (בראשית ל"ז) אֵיפָה הֵם רוּעִים, וְתַמָּן יוֹסֶף אֲתַאבִּיד וְאֲתַעֲנִישׁ
 יַעֲקֹב. וְאֵף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְּכֶם עַל יְדוּי
 בְּאִינוֹן בְּרַכָּאן, אֵיהוּ אֲתַעֲנֵשׁ בְּאֵיפָה, דְּכְתִיב אֵיפָה הֵם
 רוּעִים. וּמִתַּמָּן אֲתַאבִּיד מִנִּיהּ וְאֲתַעֲנֵשׁ כֹּל הַהוּא עוֹנְשָׁא.
 (בראשית כ"ז) וַיִּחְרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה, מֵאִי גְּדוֹלָה, כְּתִיב

הָכָא גְדוּלָהּ, וּכְתִיב הֵתָם (דברים יח) וְאֵת הָאִשׁ הַגְּדוּלָהּ
הַזֹּאת וְגו', דְּעָאֵל עֲמִיּה גֵיהֶנָם. עַד מָאֵד. מֵאִי עַד מָאֵד.
כְּתִיב הָכָא מָאֵד, וּכְתִיב הֵתָם (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מָאֵד,
דָּא מִלְּאַךְ הַמּוֹת, כְּדִין אִמַר מִי אֵיפָה.

(דף קמ"א ע"א) (בראשית כז) כְּשִׁמוּעַ עֲשׂו אֵת דְּבַרֵי אָבִיו וְגו'. אִמַר
רַבִּי חֲיִיא, כַּמָּה בִישִׁין עָבְדוּ אֵינוּן דְּמַעִין דְּבִכְה
וְאַפִּיק עֲשׂו קָמִי אָבוּי, בְּגִין דִּיתְבַּרְךָ מִנִּיה, בְּגִין דִּהוּה
חָשִׁיב מְלָה דְּאָבוּי יִתִיר. הֵכִי קָרָא שְׁמוּ יַעֲקֹב. (ד"א ל"ג
וְאוֹקְמוּדָה) הֵכִי קָרָא שְׁמוּ, קָרָא שְׁמוּ הֵהוּא דְּקָרָא לִיה, אִפִּיק
צִיצָא דְרוֹקָא בְּגִין קְלָנָא. הֵכִי נְקָרָא שְׁמוּ לָא כְּתִיב,
אֵלָא קָרָא שְׁמוּ.

(בראשית כז) וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעָמִים. זֶה. מֵהוּ זֶה, (אֵלָא) וַיַּעֲקֹבֵנִי
פְּעָמִים מִבְּעֵי לִיה. אֵלָא, מְלָה חַד הוּי תְרִי זְמַנִּי,
בְּכוֹרְתִי, (ק"ס ע"א, שְׁמוֹת קי"א ע"א) אֶהְדֵּר לִיה זְמַנָּא אַחֲרָא
בְּרַכְתִּי, זֶה הוּא תְרִי זְמַנִּין. כְּגוּוֹנָא דָא, (בראשית מג) כִּי עָתָה
שָׁבְנוּ זֶה פְּעָמִים, מְלָה חַד, תְּרִין זְמַנִּין. חַד דֵּהָא אֶהְדֵּרְנָא
לִיה וְלָא נֶהְוִי בְּכַסּוּפָא קָמִיָה דֵּהָהוּא בַר נָשׁ. שָׁבְנוּ,
בְּשָׁנוּ. אֲנִן בְּכַסּוּפָא מִנִּיה, וּכְבַר אֶהְדֵּרְנָא.

כְּגוּוֹנָא דָא, אִמַר אֵיּוֹב, (איוב יג) וְתַחֲשַׁבְנִי לְאוֹיֵב לָךְ,
אֶהְדֵּר אֵיּוֹב, אוֹיֵב. וְאוֹקְמוּה דְּכְתִיב, (איוב ט)
אֲשֶׁר בְּסַעֲרָה יִשׁוּפְנִי וְגו'. אִמַר לְפָנָיו, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם,

שָׁמָּא רוּחַ סְעָרָה עֵבְרָה לְפָנֶיךָ. וְהָכָא בְּכוֹרְתִי לְקָח וְהִנֵּה
עָתָה אֶהְדֵּר מִלָּה וְנָטִיל בְּרַכְתִּי.

(בראשית כז) הֵן גְּבִיר שִׁמְתִּיו לָךְ וְגו', וְלָךְ אֵיפָה מָה אַעֲשֶׂה
בְּנִי. וְלָךְ אֵיפָה, לֵית קִיּוּמָא הָכָא מֵאן דְּמִסְתַּבֵּם
עֲלֶךָ. מָה אַעֲשֶׂה בְּנִי. בְּדִין, בְּרַכִּיָּה בְּהָאֵי עֲלָמָא וְאִסְתַּכַּל
בְּדַרְגִּיָּה, וְאָמַר (בראשית כז) וְעַל חֲרַבְךָ תַּחֲיֶה, דְּהָא הָכִי
אֶתְחַזִּי לָךְ לְאוֹשְׁדָא דְּמִין וְלִמְעַבְד קְרַבִּין, וְעַל דָּא אָמַר
מָה אַעֲשֶׂה בְּנִי.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וְלָךְ אֵיפָה מָה אַעֲשֶׂה, כִּיּוֹן דְּאָמַר
הָאֵי, אִמָּאֵי בְּנִי. אֵלָא אָמַר לִיָּה, וְלָךְ אֵיפָה מָה
אַעֲשֶׂה, דְּאַנְתָּ בְּדִינָא וּבְחֲרַבָּא וּבְדַמָּא חֲזִינָא לָךְ,
וְלֶאֱחִיךָ בְּאַרְחָ שְׁלִים. אֵלָא בְּנִי, בְּנִי וְדָאֵי, אֲנָא גְרִימָנָא
לָךְ, בְּגִין דְּאַנְתָּ בְּנִי. וְעַל דָּא עַל חֲרַבְךָ תַּחֲיֶה וְאֵת אֶחֱיךָ
תַּעֲבַד. וְעַדִּיין לָא אֶתְקִיִּים, דְּהָא לָא פִּלַּח לִיָּה עֵשׂו
לְיַעֲקֹב. בְּגִין דְּיַעֲקֹב לָא בְּעָא לִיָּה הַשְׁתָּא, וְאִיְהוּ אֶהְדֵּר
וְקָרָא לִיָּה אֲדָנִי כַּמָּה זְמַנִּי, בְּגִין דְּאִסְתַּכַּל לְמַרְחֹק,
וּסְלִיק לִיָּה לְסוּף יוּמֵיָא, כְּדַקְאֶמְרֵן.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזִילֵי בְּאַרְחָא. עַד דְּהוּוּ אֲזִילֵי,
חָמוּ לִיָּה לְרַבִּי יוֹסִי סְבָא דְּהוּוּ אֲזִיל בְּתַרִּיָּהּ. יִתְבוּ
עַד דְּמָטָא לְגַבִּיָּהּ. כִּיּוֹן דְּמָטָא לְגַבִּיָּהּ, אָמְרוּ הַשְׁתָּא
אַרְחָא מִתְתַּקְנָא קַמֵּן, אֲזִלוּ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא (תהלים קיט) עַת

לַעֲשׂוֹת לִי. פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (משלי לא) פִּיהַּ פֶּתַח פֶּתַחַה
בְּחֻכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ. פִּיהַּ פֶּתַחַה בְּחֻכְמָה, דָּא
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ אֵלִין אֵינּוֹן
יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן לִישָׁנָא דְּאוֹרֵייתָא דְּמִשְׁתַּעֵי בַּהּ יוֹמֵי
וְלִילֵי.

(משלי לא) פִּיהַּ פֶּתַחַה בְּחֻכְמָה דָּא ב' דְּבְרָא שִׁית, וְאוֹקְמוּהָ.
וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ דָּא אֲבֵרָהֶם, דְּבִיהַּ בְּרָא
עַלְמָא, וּבִיהַּ מִשְׁתַּעֵי תְּדִיר. ב' סְתִים מֵהַאי גִיסָא,
וּפְתִיחָא מֵהַאי גִיסָא. סְתִימָא מֵהַאי גִיסָא, כְּמָה דְּאֵת
אָמַר, (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אַחֲוֵרִי. פְּתִיחָא מֵהַאי גִיסָא,
בְּגִין לְאַנְהָרָא (נ"א לְהֶדְרָא) אֲנַפְהָא לְגַבֵּי עֵילָא, וּפְתִיחָא
מֵהַאי גִיסָא, בְּגִין לְקַבְּלָא מְלַעֵילָא, וְאִיהַּ אֲכַסְדָּרָה
לְקַבְּלָא. וּבְגִין כֶּךָ קִימָא בְּרִישָׁא דְּאוֹרֵייתָא וְאֵתְמַלֵּיָא
לְבַתָּר, פִּיהַּ פֶּתַחַה בְּחֻכְמָה, בְּחֻכְמָה וְדָא, דְּכְתִיב
בְּרָא שִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, כְּתַרְגוּמוֹ. וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ,
דְּהָא לְבַתָּר מִשְׁתַּעֵי וְאָמַר (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר
וַיְהִי אוֹר.

פִּיהַּ פֶּתַחַה בְּחֻכְמָה, דָּא ה' (קדמא) דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא דְּכֻלָּא
בַּהּ, וְאִיהַּ סְתִים וּגְלִיָּא, כְּלִילָא דְּעֵילָא וְתַתָּא, רְזָא
דְּעֵילָא וְתַתָּא. (משלי לא) פִּיהַּ פֶּתַחַה בְּחֻכְמָה, בְּגִין דְּאִיהַּ
סְתִימָא דְּלָא אֵתִידַע כְּלָל, דְּכְתִיב, (איוב כח) וְנַעֲלַמָּה

מֵעֵינַי כָּל חַי וּמַעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה. וְכֵן שְׂאֲרֵי
 לְאֵת־פֶּשֶׁטָא בְּחֻמְהָ דְאֵת־דְּבִק בָּהּ, וְאִיהִי בְּגוּוּהָ, (וְאִיהִי)
 אִפִּיקַת קָלָא, דְאִיהִי תוֹרַת חֶסֶד.

פִּיָּה פִּתְחָה בְּחֻמְהָ, דָּא ה"א בִּתְרָאָה דְאִיהוּ (דְאִיהִי) דְּבוּר,
 וּמְלָה תְּלִיָּא בְּחֻמְהָ. וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה. דָּא
 קוּל דְּקִימָא עַל דְּבוּר לְאַנְהָגָא לִיהָ. וְתוֹרַת חֶסֶד, דָּא
 יַעֲקֹב, (דף קמ"ח ע"ב) דְאִיהוּ עַל לְשׁוֹנָה, לְאַנְהָגָא מְלָה וּלְאַחְדָּא
 לָהּ, דְהָא לִית דְּבוּר בְּלָא קוּל, וְאוּקְמוּהָ.

פִּתְחָה רַבִּי חֵיִיא אֲבַתְרִיָּה וְאָמַר, (משלי ח) אֲנִי חֻמְהָ שְׁכַנְתִּי
 עֲרָמָה וְדַעַת מְזֻמּוֹת אֲמָצָא. אֲנִי חֻמְהָ, דָּא כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל. שְׁכַנְתִּי עֲרָמָה, דָּא יַעֲקֹב דְאִיהוּ חֲפִים, וְדַעַת
 מְזֻמּוֹת אֲמָצָא דָּא יִצְחָק, דְהוּוּה לִיהָ דַעַת מְזֻמּוֹת לְבָרְכָא
 לִיהָ לַעֲשׂוֹ. וּבְגִין דְחֻמְהָ אֲשַׁתְתַּף בְּהַדְיָה דִיעֲקֹב דְאִיהוּ
 עֲרָמָה, וְדַעַת מְזֻמּוֹת אֲמָצָא, דְאֵת־בְּרַךְ יַעֲקֹב מֵאֲבוּי,
 וְשָׂרוּ עָלֶיהָ כָּל אֵינּוֹן בְּרַכָּאן, וְאֵת־קִימּוּ בֵּיהּ וּבְבִנּוּי
 לְעַלְמָא וּלְעַלְמֵי עָלְמִין.

מֵאֵינּוֹן אֵת־קִימּוּ בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְכֻלְהוּ יִתְקִימוּן לְזֻמְנָא
 דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, דְכַדִּין יְהוֹן יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד
 בְּאַרְצֵי וְעַם אֶחָד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 (יחזקאל לז) וְעָשִׂיתִי אֶתְּם לְגוֹי אֶחָד בְּאַרְצֵי. וְיִשְׁלֹטוּן לְעִילָא
 וְתַתָּא, דְכְּתִיב, (דניאל ז) וְאָרוּ עִם עֲנַנֵי שְׁמַיָּא כְּבָר אֲנָשׁ

אַתָּה, דָּא מַלְפָּא מְשִׁיחָא, דְּכָתִיב, (דניאל י"ב) וּבִיּוֹמֵיהוֹן דִּי
מַלְכֵיִּיא אַנּוּן יְקִים אֱלֹהֵי שְׁמֵיִּיא מַלְכוּ וְגו'. וְעַל דָּא בְּעָא
יַעֲקֹב, דִּי־סִתְּלִקוּן בְּרֻכּוּי לְהֵהוּא זְמַנָּא דְּאַתִּי, וְלֹא נָטַל
לוֹן לְאַלְתֵּר.

פְּתַח רַבִּי יִיסָא אֲבַתְרִיה וְאָמַר, וְאַתָּה אַל תִּירָא עֲבָדֵי
יַעֲקֹב נְאֻם יי וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל וְגו'. הָאִי קָרָא
אוּקְמוּהָ. אֲבָל בְּהֵיִיא שְׁעֵתָא דְנִפְק יַעֲקֹב מִקְּמֵי אָבוּי,
בְּאַיְנוּן בְּרַכָּאן, אֲסִתְּפַל בְּנַפְשֵׁיהָ. אָמַר, הָא אֵלִין בְּרַכָּאן,
בְּעֵינָא לְסִלְקָא לוֹן לְבַתֵּר לְאַרְיִכוּ יוֹמִין, וְהָוָה דְּחִיל
וּמִסְתְּפֵי, נִפְק קָלָא וְאָמַר, (ירמיה מ"ו) וְאַתָּה אַל תִּירָא עֲבָדֵי
יַעֲקֹב נְאֻם יי כִּי אֲתֵּךְ אָנִי, לָא אֲשַׁבּוּק לָךְ בְּהָאִי עֲלֵמָא.
(ירמיה מ"ו) כִּי הִנְנִי מוֹשַׁעַךְ מִרְחוּק, לְהֵהוּא זְמַנָּא דְּאַנְתָּ
סְלִיק לוֹן לְאַיְנוּן בְּרַכָּאן.

(ירמיה מ"ו) וְאֵת זֶרְעֶךָ מֵאַרְצָ שְׁבִיִּים, דְּאַף עַל גַּב דְּהִשְׁתָּא
נְטִיל בְּרֻכּוּי עֵשׂוּ וַיִּשְׁתַּעְבְּדוּן בְּבִנְיָ, אֲנָא אֲפִיק לוֹן
מִיְדוּי, וּכְדִין יִשְׁעֲבְדוּן בְּנִיךְ בֵּיהָ. וְשָׁב יַעֲקֹב, לְאַיְנוּן
בְּרַכָּאן, וְשָׁב יַעֲקֹב, דָּא שְׁכִינְתָּא (נ"א דְּהֵיא עֲמִיָּה דְּיַעֲקֹב). וְשָׁב
יַעֲקֹב וְדָאִי. וְשָׁקֵט וְשִׁאֲנוּן, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. מֵאַיְנוּן
מַלְכוּוֹן, מִבְּבַל מִמְּדֵי וּמִיּוֹן, וּמֵאַדּוּם. דְּאַיְנְהוּ הָווּ
דְּאַשְׁתַּעְבְּדוּ בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל. (שם) וְאִין מִתְּרִיד, לְעֵלָם
וְלְעֵלְמֵי עֲלֵמֵיִּיא.

אֲזָלוּ, עַד דִּהְווּ אֲזָלִי, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַדַּאי כָּל מַה
 דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, כִּלְאִי הוּא
 בְּרֻזָּא דְּחֻכְמָתָא, וְכִלְאִי בְּגִין לְאַחֲזָאָה חֻכְמָתָא עֲלָאָה לְהוּ
 לְבַנֵּי נְשָׂא, בְּגִין דִּילְפּוֹן מִהֵהוּא עוּבְדָּא רֻזִין דְּחֻכְמָתָא,
 וְכִלְאִי אֵינּוֹן כְּדָקָא יָאוּת, וְעוּבְדוּי כִּלְהוּ אֹרְחֵי
 דְּאֹרִייתָא, בְּגִין דְּאֹרְחֵי דְּאֹרִייתָא, אֵינּוֹן אֹרְחֵי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית מְלָה זַעֲרָא דִּלִּית בָּהּ כִּמְה
 אֹרְחִין וְשְׁבִילִין, וְרֻזִין דְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, דִּהָא רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי הָוָה אָמַר תְּלַת מְאָה
 הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת, בְּרֻזָּא דְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה, בְּפִסּוּק
 (בראשית לו) וְשֵׁם אִשְׁתּוּ מְהֵיטְבָאֵל בֵּת מְטֻרְד בֵּת מִי זֹהָב,
 וְלֹא גָלִי לֹוֹן, אֶלָּא לְרַבִּי אֶלְיָעֶזֶר דִּהָוָה עֲמִיָּה, בְּגִין
 לְמַנְדַּע דְּכֻמָּה רֻזִין עֲלָאִין אֵינּוֹן בְּכָל עוּבְדָּא וְעוּבְדָּא
 דְּאִיָּהִי בְּאֹרִייתָא, וּבְכָל מְלָה וּמְלָה חֻכְמָתָא אִיָּהִי,
 וְאֹרִייתָא דְּקִשׁוּט, בְּגִין כִּדְ אֵינּוֹן מְלִין דְּאֹרִייתָא, מְלִין
 קַדִּישִׁין אֵינּוֹן, לְאַחֲזָאָה מִינָהּ נְפֻלָּאוֹת, כִּמְה דָּאָתְּ אָמַר,
 גַּל עֵינֵי וְאֲבִיטָה נְפֻלָּאוֹת מִתּוֹרְתֵךְ. (תהלים קיט)

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּעַקִּים הָהוּא חוּיָא לְאָדָם וְלְאַתְתֵּיהָ,
 דְּאֶקְרִיב לְאַתְתָּא וְאֶטִּיל בָּהּ זוּהָמָא, וְאַתְפֵּתָא בֵּיהּ
 אָדָם כְּדִין אֶסְתָּאב עֲלֵמָא וְאַתְלֻטִּיא אֶרְעָא בְּגִינֵיהּ,
 וְגָרִים מוֹתָא לְכָל עֲלֵמָא, וְקִימָא עֲלֵמָא לְאַתְפֵּרְעָא

מִנִּיהַ. עַד דְּאַתָּא אֵילָנָא דְחַיִּי, וְכַפִּי (וּכְפָר) עַל אָדָם,
 וְכַפִּיִּיא לִיָּה לְהֵהוּא נַחֲשׁ דְּלֹא יִשְׁלוּט לְעַלְמִין עַל זֶרְעָא
 דִּיעֵקֵב.

דְּהָא בְּזִמְנָא דְאַקְרִיבוּ יִשְׂרָאֵל שְׁעִיר, הוּוּה אֶתְכַפִּיא
 הֵהוּא נַחֲשׁ וְאַתְהֶפֶךְ לְעַבְדָּא, (קמ"ד ע"ב) כְּמָה
 דְּאַתְמַר. וְעַל דָּא אַקְרִיב יַעֲקֹב לְאַבּוּי תַרְיִן שְׁעִירִין. חַד,
 לְאַכְפִּיא לְעֵשׂוּ דְאִיהוּ שְׁעִיר. וְחַד, בְּגִין דְּרָגָא דְהוּוּה תַלִּי
 בֵּיהַ עֵשׂוּ וְאַתְדַּבֵּק בֵּיהַ (קמ"ב ע"ב) וְאַתְמַר.

וּבְגִין כֶּךָ קִיַּמָּא עַלְמָא, עַד דְּתִיתִי אֶתְתָּא כְּגוּוֹנָא
 דְּחַוְיָה, וּבַר נֶשׁ כְּגוּוֹנָא דְאָדָם, וַיַּעֲקִימוּ וַיַּחֲפִימוּ
 לִיָּה לְהֵהוּא חוּיָא בִישָׂא וְהֵהוּא דְרַכִּיב עַלִּיהַ וְכֹלָא
 (דף קמו ע"א) אֶתְמַר.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כה) וַיְהִי עֵשׂוּ אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד אִישׁ
 שְׂדֵה, וְהָא אֶתְמַר וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אַהֲלִים.
 אִישׁ תָּם, גְּבַר שְׁלִים, כְּתַרְגוּמוֹ. יֹשֵׁב אַהֲלִים, אַמְאִי
 אִיהוּ תָם, בְּגִין דְּאִיהוּ יֹשֵׁב אַהֲלִים, דְּאַחִיד (קל"ט ע"ב) לְתַרְיִן
 סְטְרִין, לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק. וְעַל דָּא, יַעֲקֹב בְּסִטְרָא דִּיצְחָק
 אֶתְתָּא לְגַבִּיָּה דְעֵשׂוּ, כְּמָה דְאַתְמַר. דְּכַתִּיב, (שמואל ב כה) עַם
 חָסִיד תִּתְחַסֵּד וְעַם עֲקֹשׁ תִּתְפַּל. וְכַד אֶתְתָּא עַם בְּרַכָּאן,
 בְּסִיּוּעָא דְלְעִילָא קָא אֶתְתָּא, בְּסִיּוּעָא דְאַבְרָהָם וַיִּצְחָק,
 וּבְגִין כֶּךָ בְּחַכְמָתָא הוּוּה, כְּמָה דְאַתְמַר.

תָּא חֲזִי, כַּד יַעֲקֹב אֶתְעַר לְגַבֵּי סְמָאֵל, דְּרָגָא דְעֵשׂוֹ,
 וְקָבִיל עֲלֵיהּ לְיַעֲקֹב, וַיַּעֲקֹב נִצַּח לִיהּ בְּכַמָּה סְטָרִין,
 נִצַּח לְחַוְיָא בְּחַכְמָתָא וּבְעַקִּימוֹ, וְלֹא אֶתְנַצַּח, בַּר בְּשַׁעִיר.
 וְאַף עַל גַּב דְּכֻלָּא חַד, נִצַּח כְּמוֹ כֵּן לְסְמָאֵל בְּנִצְחוֹנָא
 אַחֲרָא, וְנִצְחִיהּ, הָדָא הוּא דְכָתִיב (בראשית לב) וַיֹּאבֶק אִישׁ
 עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. וַיִּרְא כִּי לֹא יִכּוֹל לוֹ.

תָּא חֲזִי, זְכוּתֵיהּ דְיַעֲקֹב כַּמָּה הָוָה, דְּאִיהוּ אֲתָא וּבַעַא
 לְאַעֲבָרָא לִיהּ מֵעֲלָמָא. וְהָהוּא לִילִיָא, הוֹת לִילִיָא
 דְּאֶתְבְּרִי בֵיהּ סִיְהָרָא, וַיַּעֲקֹב אֶשְׁתָּאֵר בְּלַחֲדוּי. דְּלֹא הָוָה
 עִמִּיהּ אַחֲרָא, דְּתַנּוּן לָא יְפוּק בַר נֶשׁ יַחֲדָאֵי בְּלִילִיָא, וְכַל
 שְׁכַן (קס"ט ע"ב) בְּלִילִיָא דְּאֶתְבְּרִיאוּ בֵיהּ נְהוּרִין, דְּהָא סִיְהָרָא
 אִיהִי חֲסָרָא, דְּכָתִיב, (בראשית א) יְהִי מְאֹרֹת חֲסֶר. וְהָהוּא
 לִילִיָא, אֶשְׁתָּאֵר בְּלַחֲדוּי, בְּגִין דְּכַד סִיְהָרָא (קיד"ד ע"ב)
 חֲסָרָא, חוּיָא בִישָׂא אֶתְתַּקַּף וְשִׁלְטָא, וְכַדִּין אֲתָא סְמָאֵל,
 וְקַטְרִיג לִיהּ, וּבַעַא לְאוּבְדָא לִיהּ מֵעֲלָמָא.

וַיַּעֲקֹב הָוָה תַּקִּיפָה בְּכָל סְטָרִין, בְּסִטְרָא דְיִצְחָק וּבְסִטְרָא
 דְּאַבְרָהָם, דְּאִינוּן הָווּ תַּקִּיפּוּ דְיַעֲקֹב. אֲתָא
 לִימִינָא חָמָא לְאַבְרָהָם תַּקִּיפָה בְּתַקִּיפּוּ דִיּוֹמָא, בְּסִטְרָא
 דִימִינָא דְחָסֵד. אֲתָא לְשִׁמְאֵלָא, חָמָא לְיִצְחָק תַּקִּיפָה
 בְּדִינָא קְשִׁיא. אֲתָא לְגוּפָא, חָמָא לְיַעֲקֹב, תַּקִּיפָה מִתְרִין
 סְטָרִין אֲלִין דְּסַחֲרוֹן לִיהּ, חַד מִכָּאן, וְחַד מִכָּאן. כַּדִּין,

(בראשית לב) וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוּ, דַּאִיהוּ
 אַתְר לְבַר מְגוּפָא, וְאִיהוּ חַד עֲמוּדָא דְגוּפָא, כְּדִין וַתִּקַּע
 כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבֹקוּ עִמּוֹ וְגו'.

כִּיּוֹן דַּאֲתַעַר צַפְרָא וְעֵבֶר לֵילִיא, אַתְתַּקַּף יַעֲקֹב,
 וְאֲתַחֲלֵשׁ חֵילִיהָ דְסַמְאֵל, כְּדִין אָמַר שְׁלַחֲנִי, דְמָטָא
 זְמָנָא לִזְמַר שִׁירְתָא דְצַפְרָא. וּבְעֵי לְמִיזֹל, וְאוּדֵי לִיהָ עַל
 אֵינּוֹן בְּרַכָּאן, וְאוּסִיף לִיהָ בְּרַכְתָּא אַחְרָא, דְכַתִּיב (בראשית
 לב) וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה בְּרַכָּאן אַתְבָּרַךְ יַעֲקֹב, חַד דְאֲבוּי, בְּהֵהוּא
 עַקִּימוּ, וְרוּוח כָּל אֵינּוֹן בְּרַכָּאן. וְחַד דְשְׁכִינְתָא
 דְבָרִיךְ לִיהָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כַּד הָוָה אֲתִי מְלָבָן,
 דְכַתִּיב, (בראשית לד) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יַעֲקֹב. וְחַד, דְבִרְכִיהָ
 לִיהָ הָהוּא מְלֶאכָא מְמָנָא דְעֵשׂו. וְחַד, בְּרַכָּה אַחְרָא,
 דְבִרְכִיהָ לִיהָ אַבוּהָ, כַּד הָוָה אֲזִיל לְפָדָן אַרְם, דְכַתִּיב
 (בראשית כח) וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֶךְ אֶתְךָ וְגו'.

בְּהֵהוּא זְמָנָא דְחָמָא יַעֲקֹב גְּרַמִּיהָ בְּכָל הַנִּי בְּרַכָּאן,
 אָמַר, בְּמָאן בְּרַכְתָּא דְמַנִּיִּיהוּ אֶשְׁתַּמֵּשׁ הַשְּׁתָא.
 אָמַר, בַּחֲלָשָׁא מַנִּיִּיהוּ אֶשְׁתַּמֵּשׁ הַשְּׁתָא, וּמָאן אִיהוּ, דָּא
 בְּתַרִּיתָא, דְבִרְכִיהָ אַבוּהָ, וְאַף עַל גַּב דַּאִיהִי תַקִּיפָא,
 אָמַר, לָאו אִיהִי תַקִּיפָא בְּשִׁלְטָנוּתָא דְהֵאֵי עֲלָמָא
 כְּקַדְמָתָהּ.

אָמַר יַעֲקֹב, אֲטוֹל הַשָּׂתָא דָּא וְאַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ, (קס"ו ע"ב, קע"ב
 ע"ב) וְאַסְלֵק כָּל אֵינּוֹן אַחֲרָנִין לְזַמְנָא דְאַצְטְרִיךְ לִי
 וּלְבָנָי בְּתַרְאֵי. אֵימַתִּי, בְּזַמְנָא דִּיתְכַנְשׁוֹן כָּל עַמְמֵי
 לְאוּבְדָא בְּנֵי מַעְלָמָא, דְכְתִיב, (תהלים קיח) כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי
 בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילָם. סְבוּנִי גַם סְבָבוּנִי וְגו'. סְבוּנִי
 כְּדַבּוּרִים וְגו'. הָא הֲכָא תְלַתָּא, לְגַבֵּי תְלַתָּא דְאַשְׁתָּאֲרוּ.
 חַד, אֵינּוֹן בְּרַכָּאן קְדָמָי דְאַבוּהָ. תְרִין, אֵינּוֹן בְּרַכָּאן
 דְּבִרְכִיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. תְלַת, אֵינּוֹן בְּרַכָּאן דְּבִרְכִיָּה
 הֵהוּא מְלֶאכָא.

אָמַר יַעֲקֹב, לְהַתֵּם אַצְטְרִיכוּ, לְגַבֵּי מְלָכִין וְכָל עַמִּין
 דְכָל עַלְמָא, וְאַסְלִיק לֹון לְהַתֵּם. וְהַשָּׂתָא לְגַבֵּי
 דְעָשׂוּ, דֵּי לִי בְהַאי. לְמַלְכָּא, דְהוּוּ לִיָּה כַּמָּה לְגִיוֹנִין
 תְקִיפִין, כַּמָּה מְאָרִי מְגִיחֵי קְרָבָא לְאַגְחָא קְרָבִין, דְזַמִּינִין
 לְגַבֵּי מְלָכִין תְקִיפִין (דף קמו ע"ב) לְאַגְחָא בְהוּ קְרָבָא. אַדְהֵכִי
 שְׁמַע עַל לְסֻטִים חַד קַפְחָא, אָמַר, הֲנִי בְנֵי תְרַעֵי יְהִכּוֹן
 תַּמָּן. אָמַר לִיָּה, מְכָל לְגִיוֹנִין דִּילָךְ, לִית אַנְתָּ מְשִׁדֵּר
 הַתֵּם אֶלָּא אֵלִין. אָמַר, לְגַבֵּי הֵהוּא לְסֻטִים, דֵּי בְּאֵלִין.
 דְהָא כָּל לְגִיוֹנוֹתֵי וּמְאָרֵי קְרָבָא, אֶסְתַּלֵּק לְגַבֵּי אֵינּוֹן
 מְלָכִין תְקִיפִין, בְּיוֹמָא דְקְרָבָא, דְאַצְטְרִיכוּ לִי, לִיָּהוּ.
 אוּף הֵכִי יַעֲקֹב אָמַר לְגַבֵּי עָשׂוּ, דֵּי לִי הַשָּׂתָא בְּאֵלִין
 בְּרַכָּאן. אָבַל לְהֵהוּא זַמְנָא, דְאַצְטְרִיכוּ לְבָנֵי לְגַבֵּי

כָּל מַלְכֵינּוּ וְשְׁלִיטֵינּוּ דְכָל עֲלָמָא, אֲסַלְק לִוּן. כַּד יִמְטֵי
הַהוּא זְמַנָּא, יִתְעָרוּן אֵינּוּן בְּרַכָּאן מִכָּל סְטָרִין, וְיִתְקַיֵּים
עֲלָמָא עַל קִיּוּמֵיהּ כַּדְקָא יָאוּת, וּמִהַהוּא יוֹמָא וּלְהַלָּאָה,
יְקוּם מַלְכוּתָא דָּא עַל כָּל שְׂאָר מַלְכוּ אַחְרָא, כַּמָּה
דְּאוּקְמוּהָ, דְכַתִּיב, (דניאל ב) תִּדְק וְתִסְפָּה כָּל אַלִּין מַלְכוּתָא
וְהִיא תִקּוּם לְעֲלָמֵיָא. וְהֵינּוּ הַהִיא אֲבִנָּא, דְּאִתְגַּזְרַת מִן
טוֹרָא דִּי לָא בִּידִין, כַּמָּה דָּאֵת אֲמַר (בראשית מט) מִשָּׁם רוּעָה
אַבְן יִשְׂרָאֵל, מֵאֵן אַבְן דָּא. דָּא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, כַּמָּה דָּאֵת
אֲמַר, (בראשית כח) וְהָאֲבֵן הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבֵּה וְגו'.

רַבִּי חֵיִיא אֲמַר, מִהַכָּא (ישעיה י) שְׂאָר יִשׁוּב שְׂאָר יַעֲקֹב,
אַלִּין בְּרַכָּאן אַחְרָנִין דְּאִשְׁתָּאֲרוּ, וְכַתִּיב, (מיכה ה)
וְהָיָה שְׂאֲרֵית יַעֲקֹב בְּגוֹיִם בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים (אלִּין בְּרַכָּאן אַחְרָנִין
כַּתִּיב, (מיכה ה) וְהָיָה שְׂאֲרֵית יַעֲקֹב) בְּגוֹיִם כְּלָהוּ, וְלֹא בַעֲשׂוּ
בְּלַחֲוֵדִיהּ, וְכַתִּיב וְהָיָה שְׂאֲרֵית וְגו', כַּטַּל מֵאֵת יי'.

פִּתְחָ רַבִּי יִיסָא וְאֲמַר (מלאכי א) בֵּין יְכִכַּד אָב וְעַבְד אַדוֹנֵיו,
בֵּן, דָּא עֲשׂו. דְּלֹא הָוָה בַּר נָשׁ בְּעֲלָמָא דִּיּוֹקִיר
לְאַבּוּי, כַּמָּה דְּאוּקִיר עֲשׂו לְאַבּוּי. וְהַהוּא יְקִירוּ דְּאוּקִיר
לִיָּה אֲשֶׁלִּיט לִיָּה בְּהַאי עֲלָמָא.

וְעַבְד אַדוֹנֵיו, דָּא אֲלִיעֶזֶר עַבְד אֲבָרָהם (פ"ז ע"א)
וְאוּקְמוּהָ, דְּהָא בַר נָשׁ דְּהָוָה אֲתִי לְחָרָן, בְּכַמָּה
עוֹתָרָא, וְכַמָּה מִתְנָן וְנִבְזָבְזִין, וְגַמְלִין טְעִינָן. דְּלֹא אֲמַר

לְבַת־וַאֵל וּלְבֵן, דְּאִיהוּ רְחִימוּי דְּאַבְרָהָם, אוּ בַר נֶשׁ אַחְרָא
 דְּאִתִּי בְּפִיּוּסָא דְּאַבְרָהָם, אֶלָּא עַד לָא יִמְלִל מְלוּי, מַה
 כְּתִיב, (בראשית כד) וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי, וּלְבַת־אֲדֹנָי
 אֲדֹנָי, בְּגִין דְּיוֹקִיר לִיָּה לְאַבְרָהָם הֵהוּא יְקָרָא וְהֵהוּא
 טִיבוּ, אוּרִיךְ לִיָּה לְכַמָּה זְמַנִּין.

כִּף עֵשׂו, הֵהוּא יְקָרָא דְּאוֹקִיר לִיָּה לְאַבּוּי, אוּרִיךְ לִיָּה
 כֹּל הַנִּי זְמַנִּין דְּיִשְׁלוּט בְּעֵלְמָא דָּא. וְאִינוּן דְּמַעִין,
 אוּרִידוּ לֹזֶן לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעֲבוּדָא דִּילִיָּה, עַד דִּיתוּבוּן
 יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּבִכְיָה וּבְדַמְעִין. דְּכְתִיב
 בְּבִכֵּי יְבָאוּ וְגו', וּכְדִין כְּתִיב, וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן
 לְשַׁפֵּט אֶת הַר עֵשׂו וְהִיטָה לִּי הַמְּלוּכָה. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא יַעֲקֹב

סְתָרֵי תוֹרָה

(קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא
הַשֶּׁמֶשׁ. מֵאֵי קָא חָמָא שְׁלֵמָה
מִלְכָּא, דְּשִׁירוּתָא דְּסִפְרָא
דְּחֻכְמָתָא דִּילִיָּה מִהֶכָּא אִיהוּ.
אַלָּא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁלֵמָה
מִלְכָּא הֵאֵי סִפְרָא, אוֹקִיִּים לִיָּה
עַל שְׁבַע הַבָּלִים, וְעַלְמָא

(בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר

שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. רַבִּי
חֵיִיא פְתַח וְאָמַר, (קהלת א)
וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ
וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרַח הוּא
שָׁם, הֵאֵי קָרָא אוֹקִמוּהָ.
אַבְל וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא יַעֲקֹב,

קָאִים עֲלֵייהוּ. וַאֲיִנוֹן עֲמוּדִין
 וְסִמְכִין, קִיּוּמָא דְעֵלְמָא. דְּבִגִין
 כֶּךָ אֶקְרוּן הֶבְלִים, (ס"א בְּהַאי
 הֶבֶל דְּנִפְיָק מִפּוֹמִיָּה דְּבַר נֶשׁ וְאַתְקִיִּים
 בִּיה וְאַתְעֵרוּ חֲבֵרִיאֵי אִין הָעוֹלָם מִתְקִיִּים
 אֵלָא בְּהֶבֶל פִּיחָם שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית
 רַבּוּן. דְּבַר אַחַר עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם
 עוֹמֵד עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל
 גְּמִילוּת חֲסָדִים. הַתּוֹרָה דָּא יַעֲקֹב
 הָעֲבוּדָה דָּא יִצְחָק גְּמִילוּת חֲסָדִים דָּא
 אֲבֵרָהִם. שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלִין אִינוֹן סִמְכִין
 עֲלָאִין תִּלְתָּא מִן שְׁבַעֵה הֶבְלִים) מַה
 גּוֹפָא, לָא אֶתְקִיִּים בְּלָא הֶבֶל,
 אוּף הֵכִי עֵלְמָא, לָא אֶתְקִיִּים
 אֵלָא עַל הֶבְלִים דְּאָמַר שְׁלֵמָה
 מִלְכָּא. וַאֲיִנוֹן שְׁבַע, דְּכֶתִיב,
 (קֹהֶלֶת א) הֵבֶל הֶבְלִים אָמַר
 קֹהֶלֶת הֵבֶל הֶבְלִים הִפֵּל הֶבֶל,
 הָא שְׁבַע.

וַאֲי תִימָא, אִי הֵכִי דְאִינוֹן
 מְרַגְלָאן טְבָאן דְּעֵלְמָא קִיּוּמָא
 עֲלֵייהוּ, הָא בְּאַתֵּר אַחֲרָא
 כְּתִיב הֶבְלִים בִּישִׁין, וַאֲיִנוֹן
 סְתִירוּ דְּעֵלְמָא, כְּגוֹן (קֹהֶלֶת ו)
 זֶה הֶבֶל וְחֲלִי רַע הוּא. (קֹהֶלֶת ד)

כַּד הָוָה בְּבֵאֵר שְׁבַע. וּבֵא
 הַשָּׁמַשׁ, כַּד אֲזַל לְחָרֹן,
 דְּכֶתִיב, (בְּרֵאשִׁית כח) וַיֵּלֶן שָׁם
 כִּי בֹא הַשָּׁמֶשׁ. וְאֵל מְקוֹמוֹ
 שׁוֹאֵף (דף קמז ע"א) זוֹרַח, דְּכֶתִיב
 וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא.

וְתָא חֲזִי, שְׁמִשָּׁא אַף עַל
 גַּב דְּנִהִיר לְכָל
 עֵלְמָא, מִטְלָנוּי בְּתֵרִין
 סְטֵרִין אִינוֹן, כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר, (קֹהֶלֶת א) הוֹלֵךְ אֶל דְּרוֹם
 וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן, בְּגִין דְּדָא
 יִמִּינָא וְדָא שְׁמָאֵלָא. (וּבְגִין)
 וְנִגִּיד וְנִפְיָק כָּל יוּמָא
 מִסְטָרָא דְּמִזְרַח, וְאֲזִיל
 לְסְטָרָא דְּדְרוֹם, (נ"א דְּמַעֲרָב)
 וְלִבְתֵּר לְסְטָרָא דְּצָפוֹן,
 וּמִסְטָרָא דְּצָפוֹן לְסְטָרָא
 דְּמַעֲרָב, וְכֵדִין שְׁמִשָּׁא
 אֶתְכַנְשִׁי, וְאֲזִיל לְגַבֵּי
 מַעֲרָב. נִפְיָק מִמִּזְרַח דְּכֶתִיב,

זֶה הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ. אֶלֶּא
 וְדַאי (אֵלִין) אַף עַל גַּב דְּהַנִּי
 שְׁבַע הֶבְלִים, דְּאִינוּן קִדִּישִׁין
 קִיּוּמָא דְעֵלְמָא, אִית לְקַבֵּל
 הַנִּי ז' הֶבְלִים דְּכָל דִּינִין
 דְעֵלְמָא (מַנְיִיחוּ) נַפְקִין, וּמְנַיִיהוּ
 מִתְפְּשִׁין. (הֶבְלִים אַחְרָנִין וְכֹלֵא
 קִיּוּמָא דְגְלוּתָא (ס"א דְעֵלְמָא) בְּגִין
 דְאִית בְּהַנִּי שְׁבַע הֶבְלִים דְּכָל
 דִּינִין דְעֵלְמָא נַפְקִין וּמִתְפְּשִׁין
 מִנְיִיחָא) וְאַקְרוּן הֶבְלִים
 אַחְרָנִין, לְאַלְקָאָה בְּנֵי נֶשָׂא,
 וְלֹאֲתַקְנָא לֹון דִּיהֶכּוֹן בְּאַרְח
 מִישָׁר, וְאַקְרוּן הֶבֶל דְּשִׁרְיָא
 בְּהוּ חֲלִי רַע, הֶבֶל דְּאִיהוּ
 רַעוֹת רוּחַ. וְאִינוּן קִיּוּמָא
 (דְעֵלְמָא). דְּבְגִינִיחוּן בְּנֵי נֶשָׂא
 אֲזִלִין בְּאַרְח מִישָׁר וּדְחִילוּ
 מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא
 סְגִיאִין אִינוּן הֶבְלִים
 דְּמִתְפְּשִׁין מִהַנִּי שְׁבַע.

וְשִׁירוּתָא דְאִיהוּ אָמַר, רָזָא
 דְשִׁמְשָׂא, דְאִיהוּ הֶבֶל, דְקָיִים

(בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר
 שָׁבַע. וְאֲזִיל לְמַעְרַב דְּכְתִיב
 וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, נָפִיק
 מִכְּלָלָא דְאַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב וַיֵּצֵא
 יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע. וְאֲזִיל
 לְרֶשׁוּ אַחְרָא, דְּכְתִיב וַיֵּלֶךְ
 חֲרָנָה.

(ס"א נפיק ממזרח, דכתיב ויצא
 יעקב מבאר שבע, דא שמשטה. דנטיל מעומקא
 עלאה, נהירו דנהיר, ואזיל למערב, דכתיב
 וילך חרנה, אתר דדינא ורוגזא תמן.)

רַבִּי יוֹסִי מוֹקִי הַאי קָרָא
 בְּגְלוּתָא, בְּקַדְמִיתָא
 הוּהּ נְחִית נְהִירוּ מִעוּמְקָא
 עֲלָאָה וַיַּעֲקֹב הוּהּ נָטִיל לֵיהּ,
 וְאֲזִיל לְגַבֵּי בְּאֵר שָׁבַע,
 (במדבר כא) בְּאֵר דְּחַפְרוּתָא
 שָׁרִים, דְּהוּהּ נְהִיר מִתְּמָן,
 וְאֲשִׁלִּים לְהֵוּא בְּאֵר בְּכָל
 שְׁלִימוֹ. וּבִיּוּמֵי דְגְלוּתָא,

נְטִיל מַהֲאֵי בְּאֵר שֶׁבַע,
וְאֲזִיל לְגַבֵּי חֲרָנָה, דְּכַתִּיב
וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, כְּלוּמַר חֲרוֹן
אֶפֶס, וּמֵאֵי הֵיא חֲרוֹן אֶפֶס
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּרָגָא
בִּישָׁא), אֲרַעָא דְרִשׁוּ אַחֲרָא.
אֲמַר רַבִּי חֵיִיא, כַּד אָזִיל
שְׁמֵשָׁא לְמַעְרַב, הֵאֵי

מַעְרַב אֶקְרִי מְקוּמוֹ
דְּשְׁמֵשָׁא, כְּרַסִּיא דִּילֵיהּ,
אַתְר דְּשִׁרְיָא עֲלֵיהּ, הָדָא
הוּא דְּכַתִּיב, (קהלת א) וְאֵל
מְקוּמוֹ שׁוֹאֵף זֹרַח הוּא שָׁם,
דְּאֲזִיל לְגַבֵּיהּ לְאַנְהָרָא
עֲלֵיהּ, וְנְטִיל כָּל נְהוּרִין וְכַנִּישׁ לֹון לְגַבֵּיהּ.

תּוֹסַפְתָּא

בְּנֵי עֲלָמָא רַחֲמֵי עֲלָאָה, הוֹרְמָנָא דְבוֹרִיִּירִי, קְרִיבוּ שְׁמַעוּ. מֵאֵן חֲכִימָא
כְּכוּ, מְאָרִי דְעֵינִין בְּסוּכְלָתְנֹו, לִיתִי וְלִינְדַע. בְּשַׁעְתָּא דְרִישָׁא חַוּוֹרָא
נְטִיל תַּלְת אַתּוּן וְגַלְיָף לֹון בְּגִלּוּפָא בְּגִלּוּפִין, חַד א', חַד י' וְחַד ו',
וְאַתְגְּלִיף אִי'ן, א' רִישָׁא עֲלָאָה דְכֻלָּא, טְמִירָא דְכָל טְמִירִין. י' סְלִיקוּ
דְרַעוּתָא הוּי, אֲשַׁתְכַּלֵּל מְרִישָׁא לְעִילָא וְנַחַת לְתַתָּא, נְפַק וְאַפִּיק תַּלְתִּין
וְתַרִּין שְׁבִילִין, עַד דְאַתְגְּלִיפוּ בֵּין אַבְנֵי יְקַר דְמַתְלַהֲטֹון. וְאַתְקַשְׁרוּ בְּאוּת

עֲלָמָא, וְאִיהוּ רְזָא לְאַעְלָא בְּר
נֶשׁ לְגוּ מְהֵימְנוּתָא עֲלָאָה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כְּוָה,
כָּל מַה דְתַחּוּת הֵאֵי דְרָגָא,
לָאוּ אִיהוּ רְזָא דְמְהֵימְנוּתָא,
וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת ב) וְאִין
יְתַרוֹן תַּחַת הַשְּׁמֶשׁ (קהלת ט)
בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת
הַשְּׁמֶשׁ, דְּהֵא תַחּוּת הֵאֵי לָא
אַצְטְרִיךְ לְאַתְדַּבְּקָא.

שְׁמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא, חָדָא אִינוּן
בְּלָא פִירוּדָא, וְסִיְהָרָא אֶפֶס עַל
גַּב דְּאִיהוּ תַחּוּת שְׁמֵשָׁא, כְּלָא
אִיהוּ שְׁמֵשָׁא, בְּלָא פִירוּדָא.
וְתַחּוּת הֵאֵי, כְּלָא אִיהוּ רַעוּת
רוּחַ, וְאַסִּיר לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ.

וְנְטִיל כָּל נְהוּרִין וְכַנִּישׁ לֹון לְגַבֵּיהּ.

וַהֲיִינוּ כְּמָה דְתַנִּינֵן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְח תְּפִלִּי, (ס"א
 וַתַּנִּינֵן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְח תְּפִלִּין, דְּכַתִּיב, (ישעיה סב) נִשְׁבַּע יי
 בְּיַמֵּינוּ וּבְזִרְעֵ עוֹזוֹ. וַתַּנִּינֵן יַמֵּינוּ דָּא תּוֹרָה, דְּכַתִּיב
 מִיַּמֵּינוּ אִישׁ דָּת לָמוֹ. וּבְזִרְעֵ עוֹזוֹ אֵלִין תְּפִלִּין. וְכֻלְהוּ
 נְטִיל יַעֲקֹב, וּמִכְּנִישׁ לְגַבֵּי מַעְרַב, וְסִיְהָרָא כְּנִישׁ לְבַתֵּר
 כָּל אֵינוֹן נְהוּרִין וּבוֹצִינִין דְּנְטִיל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ יְהִיב לָהּ
 וְאַנְהָר לָהּ, וַהֲיִינוּ דְתַנִּינֵן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְח
 תְּפִלִּין) בְּגִין דְּנְטִיל כָּל כְּתָרִין עֲלָאִין, וּמֵאֵן נִינְהוּ, רִזָּא
 דְּאֲבָא עֲלָאָה, וְרִזָּא דְּאֲמָא עֲלָאָה. וְאֵינוֹן תְּפִלִּין
 שְׁבָרָאשׁ, כְּמָה דְתַנִּינֵן כְּהֵן גְּדוֹל נוֹטֵל בְּרָאשׁ. וּלְבַתֵּר

תּוֹסַפְתָּא

נו"ן דְּאִיהוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא, תְּרִין רְחִימִין. קְשׁוּרָא תְּקִיפָא, בְּהוּ אֲשַׁתְּכֻלְלוּ,
 וְשָׂמָא קְדִישָׁא בְּהוּ אֲתַקְשֵׁר, מְנִייהוּ אֲשַׁתְּכַח מְזוֹנָא לְכֻלָּא (בְּהוּ),
 אֲשַׁתְּכֻלְלוּ עַלְמִין.

וְעַל דָּא אֲתַגְלִיף ו' פְּשׁוּטָה, כְּלָלָא דְתָרִין, נ' כְּפּוּפָה נוֹקְבָא חֲדָא, י'
 דְּאִיהוּ רְעוּתָא דְּאֲפִיק שְׁבִילִין, בְּטֵשׁ בֵּין אֲתוּוֹן, וְעַבְד רְקִיעָא דְיַעֲקֹב
 בֵּין תְּרִין רוּחִין, וְאֲטִיל בִּינֵי שְׁיִיפֵי מְלוּלֵי, עַד דְּנַחַת לְהָאֵי נ' דְּאִיהוּ
 כְּפּוּפָה, וְחִבְרוּ לָהּ כְּחֲדָא, צְפוֹן וְדָרוֹם, לְבַתֵּר אֲתַקְשֵׁרוּ כְּחֲדָא. הָאֵי נ'
 כְּפּוּפָה, בְּאֵר שְׁבַע אֲקָרֵי. וְאֲתַמְלֵי מִיַּעֲקֹב, לְאֲשַׁקְאָה כָּל עֲדָרֵי עֲנָא. וְעַל
 דָּא וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. תו, מִבְּאֵר שְׁבַע לְעֵילָא, דְּהָא
 מִינְהּ נְפִיק, לְבַתֵּר אֲזִיל לְאֲשַׁקְאָה לְחֲרָנָה, דְּאִיהוּ בִּירָא דְלַתְמָא, חֲרוֹן
 אָף ה', חֲרַב ה', דִּינָא, בִּי דִּינָא, אֱלֹהִים. וְעַל דָּא (תהלים עט) אֱלֹהִים בָּאוּ

גוֹיִם בְּנַחֲלַתְהָ. (עד כאן תוספתא)

דְּנִטִיל אָבָא וְאַמָּא, נְטִיל יְמִינָא וּשְׂמַאלָא, וְאַשְׁתַּכַּח
 דְּנִטִיל כְּלָא. (דקודשא בריך הוא)

סְתָרֵי תוֹרָה

(בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב,
 בְּקִטְרָא דְסְתִימוֹ, מִגּוֹ סְתָרָא
 סְתִימָא נְפָקָא, זֹהָר
 אֶסְפְּקִלְרִיָּאָה דְנִהָרָא, כְּלִילָא
 מִתְרִין גּוֹוִינִין דְמִתְחַבְּרִין כְּחָדָא,
 פִּינִין דְאֵלִין אֲתַכְּלִילוּ דָּא בְדָא,
 אֲתַחְזוֹן בֵּיהּ כָּל גּוֹוִינִין. אֲרַגְמִן.
 אִיהוּ כָּל חִיזוֹ דְנִהוֹרִין בֵּיהּ
 כְּלִילָן. רְצוּא וְשׁוּב, אִינּוֹן
 נִהוֹרִין לָא מִתְעַכְּבִין לְמַחְמִי,
 חֲבוּרָא חָדָא אֲתַחְבְּרִין בְּהִהוּא
 זֹהָר.

בְּהַאי זֹה"ר שְׂאֲרֵי מֵאָן
 דְשְׂאֲרֵי. שְׂמָא אִיהוּ לְהִהוּא
 דְסְתִימִים דְלָא יִדְיַע כְּלָל. קוּל
 יַעֲקֹב אֲקָרִי, בְּהַאי אֲתַחְזוּ
 מְהִימְנוּתָא דְכְּלָא. הִהוּא
 דְסְתִימִים וְלָא יִדְיַע כְּלָל, בְּהַאי
 שְׂרִיא יְדוּ"ד. שְׂלִימוֹ דְכָל
 סְטָרִין אִיהוּ, עֲלָאָה וְתַתְּאָה.
 הָכָא אֲשַׁתְּכַח יַעֲקֹב שְׂלִימוֹ

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תְּפַאֲרַת
 יִשְׂרָאֵל נְטִיל כְּלָא,
 וְכַד אֲתַמְשְׁכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 לְעֵילָא, נְטִיל אֹוֶף הָכִי
 כְּלָא, עֲלָמָא דְדְכּוּרָא
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֵן
 עֲלָמָא (דף קמז ע"ב) דְנוֹקְבָא
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה
 דְנַפְקִי כָּל נִהוֹרִין מִהַאי
 עֲלָמָא, הָכִי נְמִי נְטִיל כְּלָא
 הַאי עֲלָמָא. דִּהָא דָּא כְּגוּוֹנָא
 דָּא, וּבְגִין כֶּךָ בְּאֵר שְׁבַע דָּא
 יוּבְלָא, בְּאֵר (שְׁבַע) דָּא אִיְהִי
 שְׂמֻטָּה. (דִּהָא דָּא כְּגוּוֹנָא דָּא) (כְּלָא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) וְשְׂמֻטָּא (דָּא) לָא
 נִהִיר אֶלָּא מִיּוּבְלָא, (ס"א וְאִיְהוּ
 נְטִיל כָּל נִהוֹרִין וְיִהִיב לְגוֹ שְׂמֻטָּה) וּבְגִין
 כֶּךָ (בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב
 מִבְּאֵר שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, דָּא
 מְעַרְבֵי דְאִיְהִי שְׂמֻטָּה.

דְּאִבְהֵן דְּאֶחִיד מְכַל סְטְרִין.
 זֶה"ר דָּא, עַל בְּרִירו דְּשִׁמְא
 דָּא אֶקְרִי, דְּכְתִיב, (ישעיה מא)
 יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחֶרְתִּיה. תְּרִין
 שְׁמֵהֶן אֶקְרִי, יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל.
 בְּקַדְמִיתָא יַעֲקֹב, וּלְבַתֵּר
 יִשְׂרָאֵל.

סְתָרָא דְּסְתָרָא דָּא, כַּד הָוּה
 בְּקַדְמִיתָא בְּהַאי סוּפָא
 דְּמַחְשְׁבָה, דְּאִיהוּ פְּרוּשָׁא
 דְּאוּרִייתָא דְּבִכְתָּב, וְאִיהִי
 תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְעַל דָּא
 אֶקְרִי בְּאֵר, שְׁנַאֲמַר (דברים א)
 הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאֵר אֶת הַתּוֹרָה,
 בְּאֵר אִיהוּ לְהֵוּא דְּאֶקְרִי
 שְׁבַע, דְּכְתִיב, (מלכים א ו)
 וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים. וְהֵינּוּ קוּל
 גְּדוּל.

וְדָא סוּפָא דְּמַחְשְׁבָה, בְּאֵר
 שְׁבַע אִיהוּ. וַיַּעֲקֹב עָאֵל בְּהַאי
 רִישָׁא לְמַהִימְנוּתָא, כִּיּוּן
 דְּאֶתְדַבֵּק בְּמַהִימְנוּתָא דָּא,
 אֶצְטְרִיף לִיהַי לְאֶתְבַּחְנָא,
 בְּהֵוּא אֶתֵּר דְּאֶתְבַּחְנֵנוּ אֶבְהֵן

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיֵּצֵא
 יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע, דָּא
 מַעְרַב, שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה. וַיִּלָּךְ
 חֲרָנָה, דָּא שְׁנַת עֲרָלָה. בְּגִין
 דְּנִפְק מִרְשׁו קַדְיִשָׁא לְרְשׁו
 אַחְרָא, דְּהָוָה עָרִיק מְאֻחוּי,
 כְּמָה דְּאֶתְמַר. וְכַד מָטָא
 לְבֵית אֵל, דְּאִיהוּ בְּרְשׁו
 קַדְיִשָׁא, מַה כְּתִיב, (בראשת כח)
 וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם.

מֵאֵן מָקוֹם. רַבִּי חִיָּיא
 אָמַר, דָּא הוּא מְקוּמו
 דְּקֵאֲמַרְן, דְּכְתִיב (קהלת א) וְאֵל
 מְקוּמו שׁוּאֵף (זוּרַח הוּא שָׁם).
 (בראשית כח) וַיִּלָּן שָׁם כִּי בָא
 הַשֶּׁמֶשׁ. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר
 שׁוּאֵף זוּרַח הוּא שָׁם, דְּהָא
 בְּגִין לְאַנְהָרָא לִיהַי קֵאֲתִיא.
 (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבִנֵי
 הַמָּקוֹם. אֲבִנֵי
 הַמָּקוֹם לָא כְּתִיב, אֶלָּא

דִּלִּיָּה דַעְאֵלוּ בְּשִׁלְמִים וַנִּפְקֹוּ
בְּשִׁלְמִים.

אָדָם עָאֵל וְלֹא אֶסְתַּמֵּר,
וְאֶתְפַּתָּא אַבְתָּרָה, וְחֻטָּא
בְּהֵיָא (הושע א) אֵשֶׁת זְנוּנִים,
נַחֲשׁ קִדְמָאָה. נַח עָאֵל, וְלֹא
אֶסְתַּמֵּר, וְאֶתְפַּתָּא אַבְתָּרָה,
וְחֻטָּא. דְּכֻתִּיב (בראשית ט) וַיִּשְׁתֶּן
מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ
אֹהֶלָה. אַבְרָהָם עָאֵל וַנִּפְקֹוּ
דְּכֻתִּיב, (בראשית יב) וַיֵּרֶד אַבְרָם
מִצְרַיִמָה, וַיְכַתִּיב, (בראשית יג)
וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם. יִצְחָק
עָאֵל וַנִּפְקֹוּ, דְּכֻתִּיב, (בראשית כו)
וַיִּלְךָ יִצְחָק אֶל אַבִּימֶלֶךְ מֶלֶךְ
פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה, וַיְכַתִּיב, (שם)
וַיַּעַל מִשָּׁם בְּאֵר שֶׁבַע.

יַעֲקֹב כִּיּוֹן דַּעְאֵל בְּמַהִימְנוּתָא,
אַצְטְרִיךְ לְמִיעַל מִנְחַתָּא
לְהֵהֵיא סְטָרָא, בְּגִין דְּמֵאֵן
דְּאַשְׁתִּזִּיב מִתַּמָּן, אִיהוּ רַחֲמֵיָא
וּבְרִירָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.
מֵאִי (מדה) כְּתִיב, (בראשית כח)
וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע,

מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם, אֵלֵין אֵינוֹן
אֲבֵנֵי יַקָּר, מֵרְגֵלָאן טָבָאן,
דְּאֵינוֹן תְּרִיסַר אֲבֵנִין
עֲלֵאֵין, כְּמָה דְכֻתִּיב שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה אֲבֵנִים, וְתַחוֹת אֵלֵין
תְּרִיסַר אֶלְפֵי (קנ"א ע"א), וְרַבּוּוֹן,
אֲבֵנֵי פְּסִילָן, וְכֻלְהוּ אֶקְרוּן
אֲבֵנִין, בְּגִין כְּףֵי מֵאֲבֵנֵי
הַמָּקוֹם, וְלֹא אֲבֵנֵי (ס"א הַמָּקוֹם)
דָּא הוּא מָקוֹם דְּקָאֵמַר.

(בראשית כח) וַיִּשָּׂם מֵרֵאשִׁיתוֹ,
מֵרֵאשִׁיתוֹ דְּמֵאֵן.
אֶלָּא מֵרֵאשִׁיתוֹ דְּהֵהוּא
מָקוֹם. מֵאִי מֵרֵאשִׁיתוֹ. אִי
תִּימָא כְּמֵאֵן דְּשׁוּי תַּחוֹת
רִישִׁיָּה, לָא. אֶלָּא
מֵרֵאשִׁיתוֹ, לְאַרְבַּע (ס"א רִישִׁין)

סְטָרִין דְּעֵלְמָא, תִּלְתֵּי אֲבֵנִין
לְסְטַר (דף קמח ע"א) צְפוֹן, וְתִלְתֵּי
לְסְטַר מְעָרַב, וְתִלְתֵּי לְסְטַר
דְּרוּם, וְתִלְתֵּי לְסְטַר מְזֻרְחָה,

דְּמַהִימְנוּתָא. וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה,
סְטָרָא (הושע א) דְּאֵשֶׁת זְנוּנִים,
אֵשֶׁת מְנַאֲפָת.

סְטָרָא דְסִטְרִין, מְגוּ דְתוֹקְפָא
דְּטִיְהָרָא דִּיצְחָק (נפק), מְגוּ
דְּוִרְדִּיא דְחִמְרָא, נֶפֶק חַד
נְעִיצוּ קְטִירָא, כְּלִיל חַד דְּכַר
וְנוֹקְבָא, סוּמְקָא כְּוֹרְדָא,
מִתְפָּרְשָׁן לְכַמָּה סְטְרִין
וְשְׁבִילִין. דְּכוּרָא אֶקְרִי סְמָאל,
נוֹקְבִיָּה כְּלִילָא בְּגוּיָה תְּדִיר.
כְּמָה דְּאִיהוּ בְּסִטְר קְדוּשָׁה,
הָכִי נְמִי בְּסִטְרָא אַחֲרָא, דְּכַר
וְנוֹקְבָא כְּלִילִין דָּא בְּדָא.
נוֹקְבָא דְּסְמָאל, נַחֲשׁ, אֶקְרִי
אֵשֶׁת זְנוּנִים, (בראשית י) קִץ כָּל
בְּשָׂר, קִץ הַיָּמִים.

תְּרִין רוּחִין בִּישִׁין מִתְדַבְּקוּן
כְּחֻדָּא, רוּחָא דְּדְכוּרָא דְּקִיק.
רוּחָא דְּנוֹקְבָא, בְּכַמָּה אוּרְחִין
וְשְׁבִילִין מִתְפָּרְשָׁא, וּמִתְדַבְּקָא
בְּהָהוּא רוּחָא דְּדְכוּרָא.
קְשִׁיטָת גְּרָמָה בְּכַמָּה תְּכַשִׁיטִין

וְהָהוּא מְקוּם עַלִייהוּ,
לְאֵתְתַקְנָא בְּהוּ.

וּכְדִין (בראשית כח) וַיִּשְׁכַּב
בַּמְּקוֹם הַהוּא. (ס"א)
וַיִּשְׁכַּב, י"ב מְרַגְלָאן לְתַתָּא, וְכַל אִינּוּן הֲרַגִין
דְּאִינּוּן עַל הָאִי מְקוּם הָא אִינּוּן כ"ב), בִּין
דְּאֵתְתַקְנִין עֲרִסָא, שְׁכִיב בֵּיהּ.
מֵאֵן שְׁכִיב בֵּיהּ, שְׁמֵשָׁא.
וְעַל דָּא כְּתִיב בִּיעֲקֹב,
(בראשית מד) וַיֵּשֶׁב עַל הַמָּטָה,
דְּהָא לִיָּה אֵתְתַחֲזִי וְלָא
לְאַחֲרָא, וְעַל דָּא וַיִּשְׁכַּב
בַּמְּקוֹם הַהוּא. וּבְגִין כְּךָ
כְּתִיב, (קהלת א) וּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ
וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ.

רַבִּי יִצְחָק הָוֵה יְתִיב יוּמָא
חַד קָמִי מְעַרְתָּא
דְּאַפִּיקוּתָא, אַעֲבַר חַד בַּר
נָשׁ וְתִרִין בְּנִין עִמִּיהּ. וְהָוֵה
אָמַר חַד לְחַד, דָּא תוֹקְפָא
דְּשְׁמֵשָׁא, מְסִטְרָא דְּדְרוּם

סִטְרָא (ס"א סטְרָא) דְּרָזָא
כְּזוֹנָה, מְרַחֲקָא קְיִימַת בְּרִישׁ
אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, לְפַתָּאָה בְּנֵי
נְשָׂא.

שְׂטִיָּא דְקָרִיב בְּהֵדָה, אֶתְקִיפַת
בֵּיהּ וְנִשְׁקַת לֵיהּ, מְסַכַת לֵיהּ
חֲמָרָא דְדוֹרְדֵיא, דְמְרוֹרַת
פְּתָנִים. כִּיּוּן דְשְׂתִי, אֶסְטִי
אַבְתְּרָהּ, לְבַתֵּר דְחֲמַאת לֵיהּ
סְטִי אַבְתְּרָהּ מְאוֹרְחָא דְקְשׁוּט,
אֶפְשִׁיטַת גְּרָמָה מְכַל אֵינוֹן
תְּקוּנִין דְהוֹת מִתְתַקְנָא לְגַבֵּי
דְהָהוּא שְׂטִיָּא.

תְּקוּנִין דִּילָהּ, לְפַתָּאָה לְבַנֵּי
נְשָׂא. שְׁעָרָהּ מִתְקַנֵּין סוּמְקוֹן
כְּוּרְדָּא, אֶנְפָּהּא חוֹוֵרִין
וְסוּמְקִין. בְּאוּדְנָהּא תְּלִיִין
שִׁיתָא תְּקוּנִין אֶטוּנָא דְמְצָרִים,
תְּלִיִין עַל קַדְלָהּא כָּל חִילֵי
דְאַרְעָא דְקָדָם. פִּיהּ מִתְתַקְנָא
בְּפִתְיָחוּ דְקִיק יָאָה בְּתְקוּנָהּא,
לִישְׁנָא חֲדִידָא כְּחַרְבָּא, שְׁעִיעֵן
מְלָהּא כְּמִשְׁחָא. שְׁפוּוּהָא יָאָן
סוּמְקִין כְּוּרְדָּא, מְתִיקוּ בְּכָל

אִיהוּ. וְעֵלְמָא לָא אֶתְקִיִים
אַלָּא עַל רוּחַ, בְּגִין דְרוּחַ
אִיהוּ קְיִוְמָא שְׁלִימוּ דְכָל
סְטְרִין, וְאַלְמֵיל דְאִיהוּ
קְיִימָא בְּשְׁלִימוּ, לָא יְכִיל
עֵלְמָא לְאַתְקִימָא.

אֲמַר לֵיהּ אַחוּהּ זְעִירָא,
אַלְמֵיל יַעֲקֹב, לָא
אֶתְקִיִים עֵלְמָא. תָּא חֲזִי,
בְּשַׁעֲתָא דִּיִּיחְדוּ בְּנוֵי יְחוּדָא
דְלְעִילָא, וְאַמְרוּ (דְבָרִים ו)
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ
אַחַד, דָּא הוּא שְׁלִימוּ
עֵלְאָה, לְאַתְיַחְדָּא בִּיחּוּדָא
חַד. כְּדִין אֶתְחַבֵּר יַעֲקֹב
אַבוּהוֹן וְנָטִיל בֵּיתֵיהּ, וְיִתִּיב
בֵּיהּ בְּחַבּוּרָא חָדָא עִם אַבְהָן,
לְאַתְחַבְּרָא דְכַר וְנוֹקְבָא
כְּחָדָא.

אֲמַר רַבִּי יַצְחָק, אֶשְׁתַּתַּף
בְּהַדְיָהּ, וְאַשְׁמַע

מֵאֵי קְאָמְרִי. אֲזַל בְּהַדְיֵיהּ.
 פִּתַּח הָהוּא בַר נֶשׁ וְאָמַר,
 (תהלים קלב) קוּמָה יְיָ לְמַנוּחַתְךָ
 אֶתְּה וְאֶרְוֹן עֵינֶיךָ. קוּמָה יְיָ
 לְמַנוּחַתְךָ, כְּמֵאֵן דְּאָמַר,
 יְקוּם מִלְכָּא, לְבִי נִיחָא
 דְּמִשְׁכְּנֵיהּ.
 תִּרְיִן אֵינוּן הֵוּ דְּאָמְרוּ
 קוּמָה יְיָ, מִשָּׁה וְדוּד.
 מִשָּׁה אָמַר, (במדבר י') קוּמָה יְיָ
 וַיִּפּוּצוּ אוֹיְבֶיךָ. וְדוּד אָמַר,
 קוּמָה יְיָ לְמַנוּחַתְךָ. מֵאֵי
 אֵיכָּא בֵּינֵייהוּ. אֶלָּא מִשָּׁה
 כְּמֵאֵן דְּפָקִיד לְבֵיתֵיהּ
 קְאָמַר, מִשָּׁה פָּקִיד לָהּ,
 לְאַגְחָא קָרְבָּא לְקָבִיל
 שְׁנֵאוֹי. דְּדוּד זָמִין לֵיהּ
 לְנִיחָא, כְּמָה דְּמִזְמִין (לֵיהּ)
 לְמָרִיֵּהּ, זָמִין לְמִלְכָּא
 וְלִמְטְרוֹנֵיתָא עֲמִיֵּהּ, הֵדָּא
 הוּא דְּכְתִיב, קוּמָה יְיָ

מִתִּיקוּ דְּעִלְמָא, אַרְגֻּוֹנָא
 לְבִשְׁת, אֶתְתַּקְנַת בְּאַרְבְּעִין
 תְּקוּנִין, חָסֵר (ויקרא קי"ד ע"ב) חֲד.
 שְׁטִיָּא (ד'א) סְטִי אַבְתְּרָהּ,א,
 וְשְׁתִּי מְכַסָּא דְּחִמְרָא וְעֵבִיד
 בָּהּ נִיאֹפִין וְאַסְטִי אַבְתְּרָהּ.
 מָה עֲבַדְת, שְׁבַקְת לֵיהּ נָאִים
 בְּעַרְסָא, וְסִלְקַת לְעִילָא
 וְאַלְשִׁינַת עֲלֵיהּ, וְנִטְלָא רְשׁוּ
 וְנִחְתָּא. אֶתְעַר הָהוּא שְׁטִיָּא
 וְחָשַׁב לְחִיכָּא בְּהֵדָּה
 כְּקִדְמִיתָא, וְהִיא אַעְדִּיאַת
 תְּקוּנָהּא מִינָהּ, וְאֶתְהֵדְרַת
 גִּיבְר תְּקִיף קָאִים לְקָבִלֵיהּ,
 לְבִישׁ לְבוּשָׁא דְּנוֹרָא מְלַהֲטָא,
 בְּדַחֲלוּ תְּקִיף מְרַתְתָּא גְרָמָא
 וְנִפְשָׁא (ערוּמָה). מְלִיָּא דְּעֵינִין
 דְּחִלּוֹן, חֲרָבָא שְׁנָנָא בִּידֵיהּ
 (בִּידֵיהּ), טִיפִין מְרִירוֹן תְּלִיִין
 מֵהָהוּא חֲרָבָא, קָטִיל לֵיהּ
 לְהָהוּא שְׁטִיָּא, וְאַרְמִי לֵיהּ לְגוּ
 גִּיהֵנָם.
 יַעֲקֹב נָחַת לְגַבָּהּ, וְאֲזַל
 לְאַתְרָהּ. שְׁנַאֲמַר וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה,

וַחֲמָא כָּל תְּקוּן בֵּיתָא,
וְאַשְׁתְּזִיב מִינָהּ. דְּכוּרָא דִּילָהּ
סמאל, אבאִיש קמיה, וְנַחַת
לְאַגְחָא בֵּיהּ קָרְבָּא וְלֹא יְכִיל
לֵיהּ, דְּכַתִּיב, (בראשית לב)
וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ וְגו'. כְּדִין
אַשְׁתְּזִיב מִכְּלָא, וְאַשְׁתְּלִים
בְּשְׁלִימוֹ וְאַסְתְּלַק בְּדַרְגָּא
שְׁלִים וְאַתְקַרֵי יִשְׂרָאֵל. כְּדִין
סְלִיק בְּדַרְגָּא עֲלָאָה וְאַשְׁתְּלִים
בְּכָלָא, וְהוּהוּ עִמּוּדָא
דְּאַמְצָעִיתָא, וְעֲלִיהּ כְּתִיב,
(שמות כו) וְהִבְרִיחַ הַתְּכוּן וְגו'.

מָהוּ (בראשית לב) וַיִּגַע בְּכַף
יָרְכוּ, לֵיהּ לָא יְכִיל, אָבֵל נִגַע
בְּכַף יָרְכוּ, דְּאַיְנְהוּ נָדָב
וְאַבִּיהוּא, דְּנִפְקוּ מִן יָרְכוּ
דְּאַהֲרֹן, (ס"א בסיבת אש זרה. והא
אתְעָרוּ לְשִׁמְרָף מֵאַשָּׁה זָרָה וְגו', וְתַפְסָה
לוֹן בְּרִשׁוּתָהּ, תָּא חֲזוּי, מָה כְּתִיב בְּיַעֲקֹב
שְׁלִימָא) (ועל יעקב כתיב) וְהִבְרִיחַ
הַתְּכוּן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ
מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה.

לְמִנּוּחָתְךָ אֶתָּה וְאַרְוֹן עֵינֶיךָ,
בְּגִין דְּלֹא לְאַפְרָשָׁא לוֹן.

(תהלים קלב) כְּהִנֵּיךָ יִלְבְּשׁוּ צְדָקָה
וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ. מִכָּאן
אוֹלִיפְנָא, דְּמֵאן דְּמִזְמִן
לְמִלְכָּא, יִשְׁנִי (דף קמח ע"ב) עוֹבְדוּי
בְּגִין לְמִיָּהב חֲדוּה לְמִלְכָּא.
אִי אֲרַחֲיָה דְּמִלְכָּא דְּחֲדָאן
לֵיהּ בְּדִיחֵי הֶדְיוּטִי, יִסְדֵּר
קַמִּיָּה בְּדִיחֵי רוֹפִינוּס
וּפְרִדְשִׁי, וְאִי לָאו, לָאו
אִיהוּ (בגין) בְּדִיחֻתָּא דְּמִלְכָּא.
תָּא חֲזוּי, דְּדוּד זְמִין לֵיהּ
לְמִלְכָּא וְלְמִטְרוֹנִיתָא
לְנִיחָא, מָה עֵבֵד, שְׁנִי
בְּדִיחֵי דְּמִלְכָּא, בְּגִין
רוֹפִינוּס. וּמֵאן נִינְהוּ,
דְּכַתִּיב, (תהלים קלב) כְּהִנֵּיךָ
יִלְבְּשׁוּ צְדָקָה וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ.
(ר"ל ע"ב, רל"ד ע"א) וְחִסְדֵיךָ
יִרְנְנוּ, לוֹיִיךָ יִרְנְנוּ מִבְּעֵי

לִיָּהּ, דְּהָא לְיוֹאֵי אֵינּוֹן בְּדִיחֵי מַלְכָּא. וְהַשְׁתָּא דְּוֹד דְּזַמִּין
 לִיָּהּ לְנִיחָא, עֵבֶד כְּהֵנִי וְחֲסִידֵי דְּלִיָּהּוּ אֵינּוֹן בְּדִיחֵי
 מַלְכָּא.

אָמַר לִיָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּוֹד, לָא בְּעִינָא לְאַטְרַחָא
 עֲלֶיךָ. (אלין) (נ"א אמר ליה קודשא בריך הוא, דוד, לאו הכי) אָמַר לִיָּהּ
 דְּוֹד, מֵאֲרִי (לאו הכי אלא), כִּד אַנְתָּ בְּהִיכְלָךְ, אַתְּ עֵבֶיד
 רְעוּתָךְ. הַשְׁתָּא דְּזַמִּינָא לָךְ, בְּרְעוּתֵי קִימָא מְלָה
 לְאַקְרַבָּא אֲלִין, דְּאֵינּוֹן חֲשִׁיבֵי יַתִּיר, אַף עַל גַּב דְּלָאו
 אֲרַחֲיִיהוּ בְּהֵאִי.

מִכָּאֵן אֲוֹלִיפְנָא, דְּמֵאֵן דְּאִיהוּ בְּבִיתִיָּהּ, יְסַדֵּר אֲוֹרַחֲיָהּ
 וְעוֹבְדֵיהּ כְּרְעוּתִיָּהּ. אִי מְזַמִּין לִיָּהּ, יַעֲבִיד
 רְעוּתִיָּהּ דְּאוֹשְׁפִיזִיָּהּ, כְּמָה דְּמִסְדֵּר עֲלוּי. דְּהָא דְּוֹד אַחֲלָךְ
 לְיוֹאֵי וְסִדֵּר כְּהֵנִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹקִים מְלָה
 כְּרְעוּתִיָּהּ.

אָמַר דְּוֹד, בְּעֵבֹר דְּוֹד עֲבַדְךָ אַל תֵּשֶׁב פְּנֵי מְשִׁיחָךְ
 סְדוּרָא דְּקָא סְדֵרְנָא, לָא יְתוּב לְאַחֲוֹרָא. אָמַר לִיָּהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּוֹד, חֲיִיךָ, אֲפִילוּ בְּמֵאֲנִין דִּילִי לָא
 אֲשְׁתַּמֵּשׁ, אֲלָא בְּמֵאֲנִין דִּילָךְ. וְלָא זֹז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מִתַּמָּן, עַד דְּיַהִיב לִיָּהּ גְּבוּבָזֵן וּמִתַּנָּן, דְּכַתִּיב, (תהלים קלב)
 נִשְׁבַּע יי לְדוֹד אֲמַת לָא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בְטָנְךָ אֲשִׁית
 לְכֶסֶף לָךְ. אַתָּא רַבִּי יַצְחָק וּנְשָׁקִיָּהּ, אָמַר אִי לָא אַתִּינָא
 לְהֵאִי אֲרַחָא, אֲלָא לְמִשְׁמַע דָּא דִּיִּי.

פֶּתַח חַד בְּרִיָּה וְאָמַר, (בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע
 וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, הֵיְיָנוּ דְכָתִיב, (בראשית ב) עַל כֵּן יַעֲזֹב
 אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ. דָּבַר אַחַר וַיֵּצֵא
 יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, רָמַז כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִבְּי
 מִקְדָּשָׁא, וְאִתְגַּלוּ בֵּינֵי עַמְמֵיָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (איכה א)
 וַיֵּצֵא מִן בֵּית צִיּוֹן כָּל הַדָּרָה, וּכְתִיב גַּלְתָּה יְהוּדָה מֵעוֹנֵי
 וְגו'.

פֶּתַח אַחֲרָא זַעֲרָא וְאָמַר, (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן
 שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וְגו', מַאי (מ"ט ע"ב) וַיִּפְגַּע
 בַּמָּקוֹם, לְמַלְכָּא דְאֶזִּיל לְבֵי מַטְרוֹנִיתָא, בְּעֵי לְמַפְגַּע לָהּ
 וּלְבַסְמָא לָהּ בְּמַלְיָן, בְּגִין דְּלֹא תִשְׁתַּכַּח גְּבִיָּה כְּהַפְקִירָא.
 וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְאֶפִּילוּ אֵית לִיה עֶרְסָא דְדַהְבָּא,
 וּכְסוּתוֹתֵי מַרְקָמָן בְּאַפְלַטְיָא, לְמִיבַת בְּהוּ. וְאִיָּהּ
 מְתַקְנָא עֶרְסִיָּה בְּאַבְנֵין (פנחס רכ"ג ע"א, רמ"ג ע"ב) בְּאַרְעָא,
 וּבְקִיסְטָרָא דְתִיבְנָא. יִשְׁבּוּק דִּידֵיהּ, וַיְבִית בְּהוּ לְמִיָּהֵב לָהּ
 נִיָּחָא, וּבְגִין דִּיָּהּ רְעוּתָא דְלֵהוֹן כְּחָדָא, בְּדָלָא אַנִּיסוּ.
 כְּמָה דְאֹלִיפְנָא הָכָא, דְכִיּוֹן דְאֶזִּיל לְגַבְהָ מַה כְּתִיב, (וילן)
 שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ לְאַחֲזָאָה דְאָסִיר לִיה לְבַר נֶשׁ לְשִׁמְשָׁא עֶרְסִיָּה בְּיוֹמָא) (בראשית כח)
 וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם מֵרֵאשׁוֹתָיו (שם) וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם
 הַהוּא, בְּגִין לְמִיָּהֵב לָהּ נִיָּחָא, דְאֶפִּילוּ אַבְנֵי בֵּיתָא,
 רְחִימֵין קְמִיָּה, לְמִיבַת בְּהוּ. (ס"א דְכָתִיב וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא)

בְּכֹה רַבִּי יִצְחָק, (ד"א ל"ג וְחִיָּיָה) וְחַדִּי, אָמַר מְרַגְלָאן אֵלֵיךְ
 תַּחֲוֹת יַדְיִיכוּ, וְלֹא אֲזִיל בְּתַרְיִיכוּ. אָמְרוּ לִיָּה אַתָּה
 תִּזְיִל לְאֹרְחָךְ, וְאַנְן גִּיעוּל לְמַתָּא לְהַלּוּלָא דְהַאי בְּרִי.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַשְׁתָּא אֵית לִי לְמַתָּהּ לְאַרְחֵי. (דף קמט ע"א)
 אֲזִיל לִיָּה, וְסִדֵּר מְלִין קַמִּיהָ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן וְהַאי שְׁפִיר קָאֲמְרוּ, וְכֻלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲתַמָּר. אָמַר, מְלִין אֵלֵיךְ, מִבְּנֵי בְנוֵי דְרַבִּי צְדוּק חֶלְשָׁא
 נִינְהוּ. מַאי טַעְמָא אֶקְרִי חֶלְשָׁא, בְּגִין דְאַרְבָּעִין שְׁנִין
 אֲתַעֲנִי עַל יְרוּשָׁלַם, דְּלֹא יִתְחַרַב בְּיוֹמוֹי, וְהוּא פְּרִישׁ עַל
 כָּל מְלָה וּמְלָה דְאֹרְיִיתָא, רְזִין עֲלָאִין, וְיַהֲיִב בְּהוּ אֲרַחָא
 לְבְנֵי עֲלָמָא, לְאַתְנַהֲגָא בְּהוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָא הוּוּ (אֶלָּא) יוֹמִין זְעִירִין, עַד
 דְּאֶעְרַעְנָא בְּהַהוּא בַר גַּשׁ וּבְרִיָּה זְעִירָא עִמִּיהָ.
 אֲמִינָא לִיָּה, אֵן הוּא בְּרַךְ אַחֲרָא. אָמַר לִי, עֲבִידְנָא לִיָּה
 הַלּוּלָא וְאַשְׁתָּאֵר בְּדַבִּיתָהּ. פִּיּוֹן דְאַשְׁתְּמוּדַע בִּי, אָמַר
 לִיָּה חִיָּיָה, דְּלֹא זְמִינָא לָךְ לְהַלּוּלָא דְבְרִי, בְּגִין תְּלַת
 מְלִין. חַד, דְּלֹא יַדְעָנָא בְּךָ וְלֹא אֲשְׁתְּמוּדַעְנָא לָךְ, דְּהַכִּי
 מְזַמְנִין לִיָּה לְבַר גַּשׁ כְּפּוּם יְקָרִיָּה, וְדִילְמָא אַנְתָּ גַּבְרָא
 רַבָּא, וְאַפְגִים יְקָרְךָ. וְחַד, דִּילְמָא אַנְתָּ אֲזִיל בְּאַרְחָךְ
 בְּבַהֲלוּ, וְלֹא אֲטַרַח עֲלָךְ. וְחַד, דְּלֹא תַכְסִיף קַמִּי אַנְשֵׁי
 דְּחַבּוּרָא. דְּאֹרְחָא דִּילָן, דְּכָל אֵינּוֹן דְּאֶכְלִי לְפַתּוּרָא

דַּחַתָּן וְכִלָּהּ, כִּלְהוּ יְהִי נְבוֹזְבֵן וּמִתְנָן לֹון. אַמִּינָא לִיהּ,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְדִין לָךְ לְטַב. אַמִּינָא לִיהּ, מַה שְּׁמָךְ,
 אָמַר לִיהּ צְדוּק זוטָא. בַּהֲהוּא שְׁעֵתָא, אוֹלִיפְנָא מְנִיָּה,
 תְּלִיסַר (נ"א תְּרִיסַר) רִזִּין עֲלָאִין בְּאוּרִייתָא, וּמִן בְּרִיָּה תִּלַּת,
 חַד בְּנְבוּאָה, וְחַד (נ"א וְתִרִין) בְּחִלְמָא.

וְאָמַר מַה בֵּין נְבוּאָה לְחִלְמָא. נְבוּאָה בְּעֲלָמָא דְדְכוּרָא
 אִיהוּ, וְחִלְמָא בְּעֲלָמָא דְנוֹקְבָא, וּמַהֲאִי לְהֲאִי, (עֵיין
 לקמן בסתרי תורה ומעבר לדף) כְּשִׁיתָא דְרַגִּין נַחְתָּא. נְבוּאָה בִּימִינָא
 וּבְשְׂמָאלָא, וְחִלְמָא בְּשְׂמָאלָא. וְחִלְמָא מִתְפָּרְשָׁא לְכַמָּה
 דְרַגִּין לְתַתָּא, בְּגִין כִּךְ חִלְמָא אִיהוּ בְּכָל עֲלָמָא. אֲבַל
 כְּפוּם דְרַגִּיָּה, הָכִי חָמִי, כְּפוּם בַּר נֶשׁ, הָכִי דְרַגִּיָּה, דְנְבוּאָה
 לָא אַתְּפִשְׁטָא אֶלָּא בְּאַתְרֵיהּ.

סְתָרֵי תוֹרָה

(בראשית כח) וַיִּחְלֹם וַהֲנֶה סֶלֶם
 מוֹצֵב אֶרֶץ וּרְאִשׁוֹ מִגִּיעַ
 הַשְּׂמִימָה. חִלְמָא, מְדַרְגָּא
 שְׁתִּיתָאָה מְאִינֹן דְרַגִּין תְּרִין
 דְנְבוּאָה, עַד הֵהוּא דְרַגָּא,
 שִׁית דְרַגִּין אִינֹן, וְעַל דָּא,
 חִלְמָא חַד מִשְׁתִּין דְרַגִּין
 דְנְבוּאָה. סֶלֶם, חֲמָא בְנוֹי
 דְזַמִּינִין לְקַבְּלָא אוּרִייתָא.

תָּא חֲזִי מַה כְּתִיב, (בראשית כח)
 וַיִּחְלֹם וַהֲנֶה סֶלֶם
 מוֹצֵב אֶרֶץ וּרְאִשׁוֹ מִגִּיעַ
 הַשְּׂמִימָה וַהֲנֶה מִלְּאֲכֵי
 אֱלֹהִים עֲלִים וַיִּרְדִּים בּוֹ.
 פִּתַּח וְאָמַר, (יחזקאל א) הֲלִיָּהּ הֲלִיָּהּ
 דְבַר ה' אֶל יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי
 הִכְהֵן בְּאֶרֶץ כְּשָׂדִים עַל גַּהֲר
 כְּבַר וַתְּהִי עָלָיו שֵׁם יַד ה'.

בְּטוֹרָא דְסִינֵי. סֶלֶם דָּא סִינֵי.
 (ס"א בגימטריא) בְּגִין דְּאִיהוּ נְעִיץ
 בְּאַרְעָא, וְחָשִׁיב בְּסֻלְיָקוּ
 לְשִׁמְיָא. וְכָל רְתִיכִין (קדישין)
 וּמְשֻׁרְיִין עֲלָאִין, כְּלָהוּ נְחָתִי
 (נְחָתוּ) תַּמָּן בְּהַדִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כַּד יְהִיב לֹון אֹרִיִּיתָא.
 וְכֻלָּא חֲמָא. חֲמָא מְטַטְרוּן,
 סְבָא דְבִיתָא, דְּשֻׁלְיֵיט בְּכָל
 דִּילֵיהּ. דְּאִיהוּ קָאִי בְּשֻׁלְטָנוּ
 עַל (האי) עֲלֵמָא. בְּשֻׁלְטָנוּ בְּשֵׁם
 שַׁד"י. וְסֻלְיָק לְעֵילָא, בְּסֻלְיָקוּ
 דְּשִׁמְיָא דְּמַרְיָה הוּי"ה, אֲתֵר
 דִּיעֵקֵב אֲשֶׁתְּלִים בִּיהּ לְבַתֵּר.
 וְרֵאשׁוּ, דְּשֵׁם שַׁדִּי, אִיהוּ י',
 וְדָא מְגִיעַ הַשְּׁמִימָה. כִּיּוֹן
 דְּמִטִּי וְסֻלְיָק אֶת דָּא, לְהַהוּא
 אֲתֵר, אֲשֶׁתְּלִים וְאֲתֵקְרִי
 בְּהַהוּא שְׁמָא דְּמַאֲרִיָּה הוּי"ה.
 (בראשית כח) וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי
 אֱלֹהִים עֲלִים וְיִרְדִּים בּוֹ, אִינּוֹן
 מִלְּאֲכִין קַדִּישִׁין, דְּקָרְבִין
 לְמַלְכוּתָא סֻלְקִין, וְאִינּוֹן

הָיָה הָיָה, נְבוּאָה לְשַׁעֲתָא
 הָיָתָה (ס"א הוֹוֹת), דְּאַצְטְרִיךְ עַל
 גְּלוּתָא בְּגִין דְּשְׁכִינְתָא
 נְחָתָת בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל
 בְּגְלוּתָא, וְחֲמָא יְחֻזְקָאֵל מַה
 דְּחֲמָא לְפּוּם שַׁעֲתָא. וְאַף עַל
 גַּב דְּלֹא אֲתַחְזִי הַהוּא אֲתֵר
 לְהַאי, בְּגִינֵי כַךְ הָיָה הָיָה.
 מַאי הָיָה הָיָה. אֶלָּא הָיָה
 לְעֵילָא, הָיָה לְתַתָּא. דְּכַתִּיב
 סֶלֶם מוּצָב אֲרָצָה וְרֵאשׁוּ
 מְגִיעַ הַשְּׁמִימָה, נְטִיל (ליה)
 לְעֵילָא וְנְטִיל (ליה) לְתַתָּא.
 הָיָה הָיָה, חַד לְעֵילָא, וְחַד
 לְתַתָּא. (עיין בסוף הספר מזה שחסר כאן

סימן נ', (והוא ג"כ לקמן דף ק"ז ע"א קדמו משום)

תָּא חֲזִי, הַאי סֶלֶם בְּתַרִּי
 עַלְמִין אֲתַתְּקַף,
 בְּעֵילָא וְתַתָּא. בְּאַרְץ פְּשָׁדִים
 עַל נְהַר כְּבַר. בְּאַרְץ
 פְּשָׁדִים, בְּאַתֵּר דְּגְלוּתָא

אֲחֵרָנִין דְּלֹא קָרְבִין הֵם נַחְתִּי.
 וְתוּ, בּוּ סְלִקִי וְנַחְתִּי, כַּד אִיהוּ
 סְלִיקוּ, סְלִקִין בְּהֵדִיָּה, כַּד
 נַחְתִּי, נַחְתִּין בְּהֵדִיָּה. מְלֵאכֵי
 אֱלֹהִים, תְּרִיסַר מְרַגְלִיטָאן
 טַבָּאן, וְאִינוּן, מִיכָאֵל,
 קַדְמִיאל, פְּדָאֵל, גַּבְרִיאל,
 צַדִּיקִיאל, חַסְדִּיאל, רַפְאֵל,
 רוֹזִיאל, סְטוּרִיָּה, נוּרִיאל.
 יַפִּיאל, עֲנָאֵל, אֶלְפִי שְׁנָאֵן,
 שְׁנָאֵן, שׁוֹרִי, נְשׁוֹרִי,
 אַרְיִיָּה, וְ אָדָם כָּלִיל דְּכַר
 וְנוֹקְבָא. וְאִינוּן סְלִקִי, כַּד
 אִיהוּ סְלִיקוּ, וְאֵלִין נַחְתִּי, כַּד
 אִיהוּ נַחְתִּי.

וְתוּ, כָּל אִינוּן דְּשִׁלְטִי בְּשִׁלְטָנוּ
 דְּהֵאִי עֲלֵמָא, עַל יְדֵיהּ סְלִקִין,
 וְכָל אִינוּן דְּנַחְתִּי עַל יְדֵיהּ
 נַחְתִּי, כְּלָהוּ בְּהֵאִי סְלָם.
 הוּיִיָּה שְׁלֵטָא עַל כְּלָא,
 דְּכְתִיב, (בראשית כח) וְהָנָה ה' ^{ה'}
 נֹצֵב עֲלָיו. כַּד אַתְעַר, כְּתִיב,
 (בראשית כח) אֵין זֶה כִּי אִם בַּיִת
 אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם. בַּיִת

שְׂרִיָּא בֵּיהּ, וְעַם כָּל דָּא עַל
 נְהַר כְּכַר. מַאי נְהַר כְּכַר.
 אֶלָּא דִּיהוּה כְּכַר, מְקַדְמַת
 דְּנָא, דְּשְׁכִינְתָא (דף קמט ע"ב)
 שְׂרִיָּא עֲלוּי, דְּכְתִיב (בראשית ב)
 וְנְהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
 אֶת הַגֶּן וְגו'. וְדָא הוּא נְהַרָא
 חַד מֵאִינוּן אַרְבַּע נְהַרִין,
 וּבְגִין דְּשְׂרִיָּא עֲלוּי מְקַדְמַת
 דְּנָא, וְהוּה עֲלוּי כְּכַר, שְׂרִיָּא
 בֵּיהּ הַשְׁתָּא, וְאַתְגְּלִי לִיהּ
 לִיחְזִקָאֵל.

תָּא חֲזִי וַיַּחְלוּם, וְכִי יַעֲקֹב
 קַדְיִשָּׁא, דְּאִיהוּ
 שְׁלִימָא דְּאַבְהֶן, בְּחֵלְמָא
 אַתְגְּלִי עֲלוּי, וּבְאַתַר דָּא
 קַדְיִשָּׁא לָא חָמָא (לִיהּ) אֶלָּא
 (קס"ה) בְּחֵלְמָא. אֶלָּא יַעֲקֹב
 בְּהוּא זְמַנָּא לָא הוּה נְסִיב,
 וַיִּצְחַק הוּה קַיִים. וְאִי תִימָא
 וְהָא לְבַתַר דְּאַתְנַסִּיב כְּתִיב

וַיֵּרָא בְּחִלּוֹם. תִּמְן אֶתֶר
 גְּרִים, וַיִּצְחַק הָיָה קִיִּים, וְעַל
 דָּא כְּתִיב בֵּיה חִלּוֹם.

אֱלֹהִים וַדָּאִי. וַאִיהוּ תִרְעָא
 לְאַעְלָא לְגוּ, דְכְּתִיב, (תהלים
 קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָק אָבֹא
 בָּם אֲוֹדָה יְיָ. זֶה הַשַּׁעַר לָהּ.
 זֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם כֻּלָּא חָד. (עד

כאן סתרי תורה)

וּלְבַתֶּר דָּאֵתָא לְאַרְעָא
 קְדִישָׁא עִם
 שְׁבִטִין, וְאַשְׁתָּלִים (בהון) לְהוֹן

עֶקְרַת הַבַּיִת, וְאִם הַבָּנִים שְׁמַחָה, כְּתִיב, (בראשית לה) וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב וְגו'. וְכְתִיב, (בראשית מו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֹת הַלַּיְלָה, הֲכֹא לֹא כְּתִיב בֵּיה חִלּוֹם דְּהָא
 מִדְּרַגָּא אַחֲרָא עֲלָאָה הוּת.

תָּא חֲזִי, (קצ"ו ע"א) חֲלָמָא אִיהוּ עַל יַדֵּי דְגַבְרִיאֵל דְּאִיהוּ
 לְתַתָּא, בְּדִרְגָּא שְׁתִּיתָאָה מְנַבּוּאָה. מְרָאָה, עַל יְדָא
 דְּתַהוּא דְרַגָּא דְּתַהוּא חֲזִי דְשִׁלְטָא בְּלִילְיָא. וְאִי תִימָא,
 הָא כְּתִיב (דניאל ח) גַּבְרִיאֵל הָבֵן לְהִלּוּ אֶת הַמְּרָאָה. הֲכִי הוּא
 וַדָּאִי, דְּמְרָאָה מְלוּי סְתִימִין יְתִיר, וּבְחֲלָמָא פְּרִישׁ יְתִיר,
 וּפְרִישׁ סְתִימִין דְּמְרָאָה, וְעַל דָּא אֶתְפַּקֵּד גַּבְרִיאֵל,
 דִּיפְרֵשׁ מְלוּי דְּמְרָאָה דְּאִיהוּ סְתִים יְתִיר.

וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמִרְאָה, וַיֵּרָא, וְאַרְא, מַאי טַעְמָא, בְּגִין
 דְּמְרָאָה אִיהוּ, כְּהִי מְרָאָה דְּאֶתְחַזִּי כֹּל דִּיּוֹקְנִין
 בְּגִינָה, בְּגִינֵי כֹךְ וְאַרְא, אַחְמִית דִּיּוֹקְנִיה, בְּאֵל שְׁדֵי,
 דְּאִיהוּ מְרָאָה, (צ"א ע"א) דְּאֶתְחַמִּי דִּיּוֹקְנָא אַחֲרָא בְּגִינָה,
 וְכֹל דִּיּוֹקְנִין עֲלָאִין בֵּיה אֶתְחַזֵּן.

בְּגִינֵי כָף, יַעֲקֹב בְּהֵוֹא זְמַנָּא, כְּתִיב, (בראשית כח) וַיַּחֲלֶם
וְהִנֵּה סָלֵם מִצֵּב אֲרָצָה (וראשו), מֵהוּ סָלֵם, דְּרָגָא
דְּשָׂאָר דְּרָגִין בִּיהַ תְּלִיין וְהוּא יְסוּד דְּעֵלְמָא. וְרֵאשׁוּ מַגִּיעַ
הַשְּׂמִימָה, הָכִי הוּא לְאַתְקֶשְׂרָא בְּהַדִּיהַ. וְרֵאשׁוּ מַגִּיעַ
הַשְּׂמִימָה, מֵאֵן רֵאשׁוּ. רֵאשׁוּ דְּהֵהוּא סָלֵם. וּמֵאֵן אִיהוּ,
דָּא דְכְתִיב בִּיהַ (בראשית מז) רֵאשׁ הַמָּטָה, בְּגִין דְּאִיהוּ רֵאשׁ
לְהַאי מָטָה וּמִנְהַ נְהִיר. מַגִּיעַ הַשְּׂמִימָה, בְּגִין דְּאִיהוּ
סִיּוּמָא דְּגּוּפָא, וְקָאִים בֵּין עֵלְאָה וְתַתְּאָה, כְּמָה דְּבְרִית
אִיהוּ סִיּוּמָא דְּגּוּפָא, וְקָאִים בֵּין יְרִיכִין וְגּוּפָא, וְעַל דָּא
מַגִּיעַ הַשְּׂמִימָה.

(בראשית כח) וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוּ, אֵלִין
מִמֶּנּוּ דְכָל עַמִּין, דְּאִינוּן סָלְקִין וְנַחְתִּין בְּהַאי סָלֵם.
כַּד יִשְׂרָאֵל חָטְאן, מְאִיךְ הַאי סָלֵם וְסָלְקִין אִינְהוּ מִמֶּנּוּ,
וְכַד יִשְׂרָאֵל מִתְּכַשְׂרֵן עוֹבְדֵייהוּ, אֶסְתַּלֵּק הַאי סָלֵם וְכִלְהוּ
מִמֵּי נַחְתֵי לְתַתָּא, וְאַתְעֵבֵר שׁוּלְטָנוּתָא דְּלֵהוּן, כִּלְא
בְּהַאי סָלֵם קִיִּימָא. הֵכָא חֲמָא יַעֲקֹב בְּחַלְמִיהַ, שְׁלְטָנוּתָא
דְּעֵשׂוּ וְשְׁלְטָנוּתָא דְּשָׂאָר עַמִּין.

דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוּ.
בְּמֵאֵן, בְּהֵהוּא רֵאשׁוּ, דְּהֵהוּא סָלֵם. דְּכַד אֶסְתַּלֵּק
רֵאשׁוּ מִנִּיהַ, סָלֵם אֶתְכַפֵּיא וְסָלְקִין כִּלְהוּ מִמֶּנּוּ. וְכַד
אַתְחַבֵּר רֵאשׁוּ בְּהֵהוּא סָלֵם, אֶסְתַּלֵּק, וְכִלְהוּ מִמֶּנּוּ נַחְתִּין.
וְכִלְא חַד מְלָה.

כְּתִיב, (מלכים א ג) **נִרְאָה ה' אֶל שְׁלֹמֹה בַחֲלוֹם הַלַּיְלָה**
וַיֹּאמֶר אֲלֵהִים שְׂאֵל מָה אַתָּן לָךְ. וְאִי תִימָא הַכָּא
בַחֲלוֹם, וְכִי מָה (דף ק"ז ע"א) **רְשׁוּ אֵיךְ לִי לַחֲלוֹם בְּהַאי. אֶלֶּא**
הַכָּא אֶתְכַלִּיל דְּרָגָא בְּדְרָגָא, דְּרָגָא עֲלָא בְּדְרָגָא
תַּתָּא. בְּגִין דְּעַד כְּעֵן, שְׁלֹמֹה לָא הוּוּה שְׁלִים, כִּיּוֹן
דְּאַשְׁתְּלִים, כְּתִיב, (מלכים א ה) **וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשְׁלֹמֹה.**
וְכְתִיב, (מלכים א ה) **וַתִּרְבַּח חֲכָמַת שְׁלֹמֹה. דְּקִימָא סִיְהָרָא**
בְּאַשְׁלֹמוֹתָא, וְבִי מְקֻדָּשָׁא אֶתְבְּנִי. וְכִדִּין, הוּוּה חֲמִי
שְׁלֹמֹה, עֵינָא בְּעֵינָא חֲכָמָתָא, וְלֹא אֶצְטְרִיךְ לְחַלְמָא.
לְבַתֵּר דְּחֻטָּא, אֶצְטְרִיךְ לִי לְחַלְמָא כְּקֻדְמִיתָא, וְעַל דָּא
כְּתִיב, (מלכים א יא) **הִנֵּרְאָה אֵלָיו פְּעַמִּים, וְכִי פְּעַמִּים**
הוּוּה וְלֹא יִתִּיר. אֶלֶּא סֻטְרָא דְּחַלְמָא הוּוּה לִי פְּעַמִּים,
סֻטְרָא דְּחֲכָמָתָא כָּל יוֹמָא הוּוּה.
וְעַם כָּל דָּא, סֻטְרָא דְּחַלְמָא הוּוּה יִתִּיר עַל כָּל שְׂאָר בְּנֵי
נְשָׂא, בְּגִין דְּאַתְכַלִּיל דְּרָגָא בְּדְרָגָא, מְרָא"ה
בְּמְרָא"ה. וְהָא הַשְׁתָּא בְּסוּף יוֹמוֹי חֲשִׁיךְ יִתִּיר, וְדָא בְּגִין
דְּחֻטָּא, וְסִיְהָרָא קִימָא לְאַתְפְּגָמָא. מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין
דְּלֹא נְטִיר בְּרִית קְדִישָׁא, בְּאַשְׁתַּדְלוּתִיה בְּנָשִׁים נְכָרִיּוֹת.
וְדָא הוּוּה תְּנַאי דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּה עִם דְּיֹד,
דְּכְתִיב, (תהלים קלב) **אִם יִשְׁמְרוּ בְּנִיךְ בְּרִיתִי וְגו'. גַּם בְּנֵיהֶם**
עֲדִי עַד יִשְׁבוּ לְכֶסֶף לָךְ.

מֵאֵי עֵדֵי עַד. הֵיִינוּ דְכָתִיב, (דברים יא) פִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל
הָאָרֶץ. וּבְגִין דְּשִׁלְמָה לָּא נָטַר הָאִי בְרִית כְּדָקָא
יְאוּת, שְׂרִיָּא סִיְהָרָא לְאַתְפַּגְמָא. וְעַל דָּא, בְּסוּפָא
אַצְטְרִיךְ חֵלְמָא, וְכֵן יַעֲקֹב אַצְטְרִיךְ לֵיהּ לְחֵלְמָא
כְּדָאֲמַרְן.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

השלמה מזהשטות (סימן ו)

כְּלָהוּ פִתְחִין גְּדַפְיָהוּ
לְקַבְלָא שְׂכִינְתָא בְּהֵיא
עֲלוּתָא, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב
(יחזקאל א) וְכִנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת
מִלְמַעְלָה וְהָאִי אִיהוּ עוֹלִים
שְׂכִינְתָא עַל גְּדַפְיָהוּ
וַיּוֹרְדִים בּוֹ. מָאִי בּוֹ,
בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.
דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נְחִית
עֲלֵיהוּ לְקַבְלָא שְׂכִינְתֵיהּ
וּמִיִּיחַד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
בֵּיהּ בְּהֵוּא בַּר גֵּשׁ.
בְּעֲלוּתֵיהּ דְשְׂכִינְתָא אִיהִי
מַעְוָה כְּלִילָא בְּשֵׁם יְהוָה
אִיהִי חֲתִיה דִּילֵיהּ. וּמַעְוָה
כְּלִילָא מִחֲשָׁבָה לִית לָהּ
סְלִיקוּ. וּמִחֲשָׁבָה אִיהוּ אַדְרָם

וַיַּחְלוּם וְהֵנָּה סוּלָם מְצַב
אֲרָצָה. וְהֵנָּה סוּלָם דָּא
עֲלוּתָא, מְצַב אֲרָצָה,
דְּמַעְלָאן בְּנֵי נָשָׂא לֵיהּ
בְּאַרְעָא דְאִיהִי שְׂכִינְתָא
וּמִטָּא לְשִׁמְיָא דְאִיהוּ
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאֵתְמַר
בֵּיהּ (מְלָכִים א' ח) וְאַתָּה תִשְׁמַע
הַשָּׁמַיִם וְרָזָא דְמַלְאָה (תהלים ח)
יְהוָה יְהוָה אֲדִינְנוּ מָה אֲדִיר
שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ וְגו'.
וּבְזִמְנָא דְמוֹדַע לֹוֹן קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ דְסָלְקָא
בְּהֵוּא עֲלוּתָא, מִדָּ וְהֵנָּה
מִלְאָכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים
וַיּוֹרְדִים בּוֹ. בּוֹ בְּהֵוּא בַּר
גֵּשׁ.

יו"ד ה"א וְא"ו ה"א
 תְּפַאֲרֵת. מַצֵּנָה מְלֻכּוֹתָא
 כְּלִילָא מְאַרְבַּע חִיּוּן
 דְּמַרְכְּבָתָא, כְּלִילָא מְאַרְבַּע
 אַתְוּוּן. אִיהִי נּוֹקְבָא דִּילִיה,
 אַנְפִּין דִּילִיה, אַנְפִּוי דְּרַחֲמֵי.
 בְּגִינָה אַמִּינָא (שמות ל"ג) אִם
 אֵין פְּנִיד הוֹלְכִים וְגו'.
 וּמִסְטָרָא דְּצַדִּיק אַתְקִרִיא
 אַחורוי חִיה כְּלִילָא ח"י
 חוֹלִיין דְּאַחורוי דְּבַר נָשׁ,
 דְּדַמִּי לְשַׁדְּרָה דְּבִיה ח"י
 חוֹלִיין. אִיהִי אַחור לְעוֹבְדָא
 דְּבְרָאשִׁית וְקַדָּם לְמַחֲשָׁבָה
 דְּאַתְמַר בְּה, עֲלָה בְּמַחֲשָׁבָה.
 מָה דְּלָאוּ הֵכִי בְּאַדָּם,
 דְּאַחור דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע
 דְּאִיהוּ אַחור לְמַעֲשָׂה
 בְּרָאשִׁית, וְקַדָּם לְפוֹרְעָנוֹת.
 קָמוּ תַנְאִין וְאַמּוֹרָאִין וְאַמְרוּ
 רַעֲיָא מְהִימְנָא בְּרִיד אַנְתָּ
 לְאַלְהָא עֲלָאָה, הוּא יְקָם לְךָ
 בְּעוֹתֶךָ בְּכֹלָא. קָם סְבָא
 עֲלָאָה בְּיַנְיָהוּן וְאַמַר רַעֲיָא
 מְהִימְנָא בְּךָ אַתְקִיָּים תֵּא

קָרָא דְּאַתְמַר (שְׁעִיָּה ס"ב) וְאַל
 תִּתְּנוּ דַמִּי לוֹ דְּהָא עֲלָאִין
 וְתַתְּאִין מִקְנֵי בְּצוֹלְמָא
 דִּידְךָ מִשִּׁירֵיין דְּקוֹדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא דְּאִינוּן מְתִיבְתָא
 עֲלָאָה וּמִשִּׁירֵיין דְּמִטְרוֹנִיתָא
 דְּאִינוּן מְמַתִּיבְתָא תַתְּאָה
 עֲלָךְ אַתְמַר וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי
 אֱלֹהִים עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוֹ בְּךָ
 סְלָקִין מִשִּׁירֵיין דְּשְׂכִינְתָא
 בְּצִלּוֹתָא וְנַחֲתִין מִשִּׁירֵיין
 דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְגַבִּי
 שְׂכִינְתִּיה בְּכַמָּה שִׁירִין
 וְנִגְוֵיין דְּצִלּוֹתָא.
 אַנְתָּ הוּא קְרִיבָא דְּקוֹדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא בְּצִלּוֹתָא דִּילְךָ,
 דְּאִיהוּ קְרִבָּנָא דְּקוֹדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא וְשְׂכִינְתִּיה בְּאִיזְהוּ
 מְקוֹמָן בְּעוֹ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְכוּ' דְּתַקִּינוּ מְאַרִי מְתִינִין
 קְרִבָּנִין דְּצִלּוֹתָא מִסְטָרָא
 דִּימִינָא דְּתַפְּן פְּהוּן אִישׁ
 חֶסֶד וְתַקִּינוּ זְמִירוֹת דְּאִינוּן
 שִׁיר דְּלוּיִם אַבְתְּרִיָּהוּ
 מִסְטָרָא דְּגִבּוֹרָה. וְהוּ"ד

הִרְאָהוּ לְמֹשֶׁה קֶשֶׁר שֶׁל
תְּפִלִּין שׁ דִּילֵךְ מֹשֶׁה כָּלִיל
תְּלַת אַנְפֵי אַבְהֵן לְעִילָא
דְּתַקִּינוּ ג' צְלוֹתִין דְּאִיהוּ
סִימְנָם שְׁחָרִית מְנַחָה
עַרְבִית. מְשׁוּם הֵכִי דִּיךְ
צְלוֹתָא דְשִׁפְת דְּאִתְמַר בֵּיה
(בבא) (בְּרֵאשִׁית א') וְרָדוּ בְּדִגְת
הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה
וּבְכָל הָאָרֶץ וְאִתְּפִלִּיל
מְרַכְבְּתָא תַתְּאָה דְּאִתְרוּן
דְּוֹד וְשִׁלְמָה וְאַדָּם קְדַמְאָה
לְעִילָא וּבֵת זִוְגִיָּה לְתַתָּא אִם
כָּל חַי דְּאִיהוּ צְדִיק חַיִּי
עַלְמִין.

וּבְגִין דָּא אִתְרוּן אַף עַל גַּב
דְּאִיהוּ יְמִינָא אוּקְמוּהָ רַבְּנִין
בֵּיהּ, אִתְרוּן שׁוֹשְׁבֵינָא
דְּמִטְרוּנִיתָא הָוָה. רַעֲיָא
מְהִימְנָא, יַעֲקֹב אִיהוּ כָּלִיל
תְּלַת אַבְהֵן דְּבֵיהּ רְכִיב אָדָם
קְדַמְאָה וְלֹא לְמַגְנָא
אוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין
שׁוֹפְרִיָּה דִיעֲקֹב כְּשׁוֹפְרָא
דְּאָדָם קְדַמְאָה.

דְּרָגָא דְדָוִד אִתְקֶשֶׁר
בְּשִׁמְאָלָא דְגְבוּרָ"ה. וְאִתְרוּן
דְּרָגָא דִּילִיָּה בְּהו"ד
אִתְקֶשֶׁר בְּחַס"ד. הָדָא הוּא
דְכְתִיב (תהלים י"ז)
בִּימִינְךָ נִצַּח.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא כָּלִיל
בְּרַכּוּ וּקְדוּשָׁה. דְּאִיהוּ קְדוּשׁ.
קְדוּשׁ. קְדוּשׁ. וּבְרַכָּה
מְסֻטָּא דִּימִינָא הָדָא הוּא
דְכְתִיב (במדבר ו') דְּבֵר אֵל
אִתְרוּן וְאֵל בְּנֵי לְאֻמְרָא כֹּה
תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
וּקְדוּשָׁה מְסֻטָּא דְלוּיִם
עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא קְשׁוּרָא
דִּימִינָא וְשִׁמְאָלָא וְאִיהוּ
קְשׁוּרָא דְתְּפִלִּין דְּרִישָׁא
דְּאִיהוּ אִימָא עֲלָאָה.

תְּפִלִּין עַל רִישִׁיָּה, כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין.
תְּפִלִּין דְּמְאָרִי עֲלָמָא, כְּמָה
כְּתִיב בְּהוּ. וְאִיהוּ קְשׁוּרָא
דְתְּפִלִּין דִּיד, דְּאִיהוּ
שְׁכִינְתָא תַתְּאָה. וְהֵאֵי אִיהוּ
דְּאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין

בֵּיה (משלי כ"ב) עֲקֹב עֲנֹה
יֵרָאֵת יי.

הָדָא רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחָדוּ מֵאֲרִי
מִתִּיבְתָא וְאָמְרוּ קַמִּיה.
פּוּמָא דְשְׁכִינְתָא סִינִי, מָאן
יִכִּיל לְמִיקָם (קמיה) דְקוּדְשָׁא
בְּרִיד הוּא וְשְׁכִנְתִּיה מִמְלָלָן
בֵּיה וְשִׁתִּין רַבְבִּין דְמִתִּיבְתָא
תַּתְּאָה מִמְלָלִין בֵּיה וְאוּף
שִׁתִּין רַבּוּא דְמִתִּיבְתָא
עֲלָאָה הָכִי מִמְלָלִין בֵּיה. עַל
פּוּמָדָא אֲתָמַר וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי
אֱלֹהִים עוֹלִים וְגו'. דְבַר אַחַר
וַיִּחְלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר סִינִי
דָּא סֻלָּם וְאִיהוּ ק"ל וְרִזָּא
דְמִלָּה (ישעיה י"ט) הִנֵּה יי רוֹכֵב
עַל ע"ב ק"ל. ע"ב דָּא יו"ד
ה"י וְי"ו ה"י וְעוֹד יו"ד. יו"ד
ה"א. יו"ד ה"א וְא"ו. יו"ד
ה"א וְא"ו ה"א, דָּא ק"ל.
אַתּוּן קַדְמָאן סֻלְקִין לְע"ב
אַתּוּן דְאִינּוּן תּוֹלְדִין דִּילְהוֹן
סֻלְקִין ק"ל. ע"ב ק"ל מֵאַתָּן
וְתִרִין כַּחֲשָׁבֵן ב"ר.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא רַעִיָא
מְהִימָנָא חֲזִינָא דְכַפֵּל
קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא שְׁמָד
וְאָמַר מֹשֶׁה מֹשֶׁה לְאַכְלֵלָא
לָךְ בְּמַרְכְּבָתָא עֲלָאָה
וּבְמַרְכְּבָתָא תַּתְּאָה.
לְאַכְלֵלָא בְּךָ אָדָם קַדְמָאָה
מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם וְלְאַכְלֵלָא
בְּךָ חֲנֹה מִסְטָרָא דְאַהֲרֹן דְדוּד
וְשַׁלְמָה.

לָמָּה לֹא כָפַל שָׁמַיָּה דִיעֲקֹב
הָכִי אָמַר לִיה בּוֹצִינָא
קְדִישָׁא בְּגִין דְקָרָא לִיה
יַעֲקֹב וְקָרָא לִיה יִשְׂרָאֵל.
יַעֲקֹב לִישָׁנָא דְעוֹקֵבָא
דְהִינּוּ נּוֹקְבָא, דְאַתְמַר
עֲקֹבוֹ שֶׁל אָדָם הָרָא שׁוֹן
מִכְּהָה גִלְגַּל חֲמָה. וְאַקְרִי
יִשְׂרָאֵל, דְתַמָּן רֹאשׁ דְכוּרָא,
רִישָׁא לְנוֹקְבָא, דְהִינּוּ עֲקֹב.
וְהֵאֵי אִיהוּ דְאָמַר קוּדְשָׁא
בְּרִיד הוּא לְחֻוּיָא (בראשית ג)
הוּא יְשׁוּפְדָּא רֹאשׁ וְאַתְהָה
תְּשׁוּפְנֵי עֲקֹב. וְדָא גַרְם
שְׁכִינְתָא בְּגִלּוּתָא דְאַתְמַר

וּבְעֲלוֹתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּגִישׁ עֲלָאין וְתַתְּאין.
 וְכָל אֲלִין נִשְׁמַתִּין דְּהוּוּ
 וּדְעֵתְדִין לְמַהוּי, וְכָל
 מְשִׁירִין דְּמִלְאֲכִין. וְנַחֲת
 בְּצוּלְמָא דִּילָךְ, לְקַבְּלָא
 צְלוֹתָא דִּילָךְ, אוֹרִייתָא
 דִּילָךְ. בְּגִין דְּמַחְשְׁבַתָּא
 דִּילָךְ לִיְחֻדָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְשְׁכַנְתִּיה בְּכָל מְשִׁירִין
 דִּילִיה לְעִילָא וְתַתָּא
 בְּאוֹרִייתְךָ וּבְעֲלוֹתְךָ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְצַרְף מַחְשְׁבָה
 טוֹבָה לְמַעֲשָׂה. וּבְגוּוֹנָא
 דְּאִיהוּ אָמַר אָנְכִי, וְאִינְהוּ
 אָמַרִי (שְׁמוֹת כ"ד) נַעֲשֶׂה
 וְנִשְׁמָע.

הַכִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד
 לְכַלְהוּ מְשִׁירִין וְאִינְהוּ
 שְׁתַּקִּין וְשִׁמְעִין לְמַלּוּלְךָ בְּגִין
 דְּרַעוּתְךָ בְּהוּן לִיְחֻדָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכַנְתִּיה
 בְּכָל מְשִׁירִין דִּילִיה וְכָל מָה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲבַטַח
 וְאוֹדִי לְמַעַבְד לְךָ חֲכָמָה

אֲנִתְּ הוּא בְּרַ, רַעֲיָא מְהִימְנָא
 עֲלֵךְ אֲתַמַּר (תְּהִלִּים ב') נִשְׁקוּ
 בְּרַ, אֲנִתְּ הוּא רַבִּין דִּישְׂרָאֵל
 רַב לְתַתָּא רַבִּין דְּמִלְאֲכִי
 הַשְּׂרַת ב"ר לְעִילָא בְּרַא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְשְׁכַנְתִּיה (חֲס"ר ג"ם לְאִשְׁלָמָא
 רמ"ה) עֲלִייהוּ אֲתַמַּר לְגַבִּי
 מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף (שְׁמוּאֵל ב' י"ב)
 גַּם יְהוָה הָעֶבֶר תִּטְאַתְךָ
 לֹא תָמוּת. בְּהֵאֵי ג"ם
 אֲתַכְפֹּר דּוּד וְהֵאֵי אִיהוּ
 שִׁיעוּרָא דְחֻלָּה מ"ג בִּיעִים
 וְתוֹסַפַת חוֹמֵשׁ בִּיעָה רְמִז
 (ויקרא ה') וְחִמְיִשִּׁיתוּ יוֹסֵף
 עֲלִיו.

זְכָאָה צְלוֹתָא דְנִפְיָךְ מִפּוּמְךָ
 בְּגוּוֹנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְנַחֲת עַל טוֹרָא דְסִנְי
 וְאֲתַמַּר בֵּיה (דְּבָרִים כ"ט) כִּי אַת
 אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֹה עִמָּנוּ עוֹמֵד
 הַיּוֹם וְאַתְּ אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֹה
 עִמָּנוּ הַיּוֹם, הַכִּי כֹד אַתְּ
 מְשַׁתְּדֵל בְּאוֹרִייתָא

אֶתְקַיִּים. וְכָאֵה בַר נָשׁ
 דְּמַרְיָה חָשִׁיב לִיָּה כְּגוֹפִיָּה
 וְעֶבֶד לִיָּה יִקְרָא כְּדִיּוֹקְנִיָּה
 לְמַהוּי שְׁקִיל מְלוּלִין דְּפּוּמוּי
 בְּאוּרִיָּתָא בְּעֻלוֹתָא בְּלִימוּד
 בְּטוּרָא דְסִינֵי. וְלִית חַד
 דְּפִתְחָא פּוּמִיָּה לְקַטְרָגָא, אֶלָּא
 עֶלְאִין וְתַתְּאִין בְּאַסְפְּמוּתָא
 חַדָּא בְּרַעוּתָא חַדָּא. ע"כ: (עד
 כאן רעיא מזהימנא מזההשמטות)

מִכְמָה טָבִין דְּלִית לוֹן סוּף
 כְּלָהוּ אֶמְרִין גַּעְשָׁה וְנִשְׁמַע.
 וּבְגִין דָּא אֶמְרוּ (תהלים ק"ג)
 בָּרְכוּ יְיָ מִלְּאֲכִיו גְּבוּרֵי כַח
 וְגו' וְאֶתְתַקַּף בְּךָ דְּהָא
 קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וְשִׁכְנַתִּיה
 וְכָל מְשִׁירֵין דִּילִיָּה
 וְדִשְׁכַּנְתִּיה אֶסְתַּכְמוּ לְמַעַבְד
 כָּל רַעוּתָךְ, וְיִתִּיר מְדָאי הוּא
 כְּתִיב עַל יַדְךָ וְלֹא נָפַל מְלָה
 זַעֲרָא מִכְּתִיבַת יַדְךָ דְּלֹא

(בראשית כח) וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו וְגו'. הַכָּא חֲמָא יַעֲקֹב קְשׁוּרָא
 דְּמַהִימְנוּתָא כְּחַד. נֹצֵב עָלָיו, וְכְתִיב (מלכים א כב)
 וּמִלֶּךְ אֵין בְּאֲדוּם, נֹצֵב מִלֶּךְ. (נֹצֵב עָלָיו) חֲמָא, דְּכָל דְּרַגִּין
 קְיִימִין כְּלָהוּ כְּחַד עַל הַהוּא סְלָם, לְאֶתְקַשְׂרָא כְּלָא כְּחַד
 קְשְׂרָא. בְּגִין דְּאֶתִּיָּהִיב הַהוּא סְלָם בֵּין תְּרִין סְטְרִין, הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב (ויקרא פ"ד ע"א) (בראשית כח) אָנֹכִי ה' אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם
 אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ וְגו', אֵלִין אַנּוּן תְּרִין סְטְרִין,
 בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא.

דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו (וי'אמר), עֲלִיָּה דִיעֲקֹב,
 לְמַהוּי כְּלָא רְתִיכָא קְדִישָׁא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא,
 וַיַּעֲקֹב בְּגוּיָּהוּ, וּכְנֻסָּת יִשְׂרָאֵל לְאֶתְקַשְׂרָא בִּינֵיָּיהוּ, הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב אָנֹכִי ה' אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק.

מִנְלֶן דִּיעֲקֹב בְּאַמְצָעִיתָא, מִשְׁמַע דְּכְתִיב, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק (הָאֲרָץ), וְלֹא כְּתִיב אֱלֹהֵי יִצְחָק אָבִיךָ.
 דְּכִיּוֹן דְּאִתְקַשְׁר בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם, אֲשֶׁת־פַּח דְּאִיהוּ
 בְּאַמְצָעִיתָא. וְלִבְתֵּר הָאֲרָץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ, הָא
 כְּלָא רְתִיכָא חֲדָא קִדְיִשָׁא. וְהִכָּא חֲמָא דִּיהוּי שְׁלִימוּ
 דְּאַבְהֵן.

תָּא חֲזִי, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ, דְּכִיּוֹן דְּאָמַר אַבְרָהָם
 אָבִיךָ, וְדָאִי אִיהוּ בְּאַמְצָעִיתָא, וְאֱלֹהֵי יִצְחָק, הִכָּא
 אֲתִרְמִיז דְּקִשִׁיר לְתֵרִין סְטְרִין וְאָחִיד לִוְן. קִשִׁיר לְסְטְרָא
 חֲדָ, דְּכְתִיב אַבְרָהָם אָבִיךָ. וְקִשִׁיר לְסְטְרָא אַחְרָא, דְּכְתִיב
 וְאֱלֹהֵי יִצְחָק, תּוֹסַפֵּת וַאֲ"ו לְגַבֵּי יִצְחָק, לְאַחְזָא דִּיעֲקֹב
 אָחִיד לְתֵרִין סְטְרִין.

וְעַד דִּיעֲקֹב לָא אֲתַנְסִיב, לָא אֲתִמַּר בְּאַתְגְּלִיא יִתִּיר,
 וְאֲתִמַּר בְּאַתְגְּלִיא, לְמָאן דִּידַע אֲוֹרְחוּי דְּאֲוֹרִייתָא.
 לְבְתֵר דְּאֲתַנְסִיב וְאוֹלִיד, אֲתִמַּר לִיהּ בְּאַתְגְּלִיא, הֲדָא
 הוּא דְּכְתִיב, (בראשית לג) וַיֵּצֵב שָׁם מִזְבֵּחַ (בראשית ט) וַיִּקְרָא לוֹ
 אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. מִהֲכָא אוֹלִיפְנָא, מָאן דְּלֹא אֲשֶׁתְּלִים
 לְתַתָּא, לָא אֲשֶׁתְּלִים לְעִילָא. שְׁאֲנִי יַעֲקֹב, דְּאֲשֶׁתְּלִים
 לְעִילָא וְתַתָּא, אָבֵל לָא בְּאַתְגְּלִיא.

וְאִי תִימָא דְּאֲשֶׁתְּלִים בְּהֵיא שְׁעַתָּא, לָא. אֶלָּא חֲמָא
 דִּישֶׁתְּלִים לְבְתֵר זְמַנָּא. וְאִי תִימָא הָא כְּתִיב, (בראשית

(כח) וְהָיָה אֲנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמֵרְתִיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ. אֱלֹהִים,
אֲשֶׁר־גָּחַוּתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּנְטִירוֹ דִּילֵיהּ, לֹא
אֲשֶׁתִּבִּיק מִנִּיהּ דִּיעֲקֹב לְעֵלְמִין, בְּכֹל מַה דְּאַצְטְרִיךְ לֵיהּ
בְּהַאי עֵלְמָא, אֲבָל בְּעֵלְמָא עֲלָאָה עַד דְּאַשְׁתְּלִים.

(שם) וַיִּיקֶן יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֵן יֵשׁ ה' בַּמָּקוֹם הַזֶּה
וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי. וְכִי תוֹוֶהָא הוּא דְלֹא יָדַע. אֱלֹהִים
מֵאִי וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי, כְּמַה דְּאֵתְ אָמַר, (שמואל א יג) וּפְנִי
ה' לֹא חֲלִיתִי. אָמַר, וְכִי כָּל הָאִי אֲתַגְלִי לִי וְלֹא
אֲסַתְּפִלְנָא לְמַנְדַּע אֲנֹכִי, וְלִמְיַעַל תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי דְשְׁכִינְתָּא
לְמַהוּי שְׁלִים.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (בראשית כח) וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי,
כָּל יוֹמָא וַיּוֹמָא חֲמַאת רַבְּקָה נְהוֹרָא דְשְׁכִינְתָּא, (דד קו)
דְּהוּיָא שְׁכִינְתָּא בְּמִשְׁכְּנָהָּ וְצִלְיָאָת תַּמָּן. כִּיּוֹן דְּחֲמַאת
עֲאָקוּ דִּילָהּ בְּמַעָהָּ, מַה כְּתִיב וּתְלַךְ לְדַרְשׁ אֶת ה',
נְפַקַת מִדְּרָגָא דָּא לְדְרָגָא אַחְרָא דְאִיהוּ הוּי"ה. בְּגִינֵי כֶּף
אָמַר יַעֲקֹב, וְכִי כָּל כֶּף חֲמִינָא, וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי, בְּגִין
דְּהוּהּ בְּלַחֲדוּי וְלֹא עָאֵל תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי דְשְׁכִינְתָּא.

מִיָּד (בראשית כח) וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נֹּרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה. מְלָה
דָּא לְתַרִּין סְטְרִין אִיהוּ. מַה נֹּרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה, חַד
עַל הַהוּא מָקוֹם דְּקָאָמַר בְּקַדְמִיתָּא. וְחַד עַל אֶת קְיִימָא
קְדִישָׁא דְלֹא בַּעֲיָא לְאַתְבְּטָלָא.

וְאָף עַל גַּב דְּאִינְהוּ תְּרֵי סְטְרֵי, תַּד הוּא. אָמַר (בראשית כח)
אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים, אֵין זֶה, לְמַהוּי בְּטִיל.
אֵין זֶה, לְאִשְׁתַּכְחָא בְּלַחֲדוּי, קִיִּמָּא דִּילִיָּה לָאו אִיהוּ
אֱלֹא בֵּית אֱלֹהִים, לְאִשְׁתַּמְשָׂא בֵּיה וּלְמַעַבַּד בֵּיה פִּירִין,
וְלֶאֱרָקָא בֵּיה בְּרַכָּאן מְכַל שְׂיִיפֵי גּוּפָא. דְּהָאֵי הוּא תַרְעָא
דְּכָל גּוּפָא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (בראשית כח) וְזֶה שַׁעַר
הַשָּׁמַיִם, דָּא תַרְעָא דְגּוּפָא וְדָאֵי, תַרְעָא אִיהוּ לְאֶרְקָא
בְּרַכָּאן לְתַתָּא, אַחֲיד לְעִילָא וְאַחֲיד לְתַתָּא. אַחֲיד
לְעִילָא, דְכָתִיב וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם. (אַחֲיד) לְתַתָּא, דְכָתִיב
אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים. וְעַל דָּא וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה
נִזְרָא תַמָּקוּם הַזֶּה, וּבְנֵי נְשָׂא לָא מִשְׁגָּחַן בִּיקָרָא דְבֵיה
לְמַהוּי בֵּיה שְׁלִים, לְעִילָא וְתַתָּא. אַתָּא אָבוּי וּנְשָׁקִיָּה.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כַּד מְלִין אֵינּוּן שְׂמַעְנָא מְפוּמִּיָּה
בְּכִינָא, וְאַמִּינָא בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְלָא בְּטִיל מַעְלָמָא
חֲכַמְתָּא עַלְאָה. אֲזֻלִּינָא עַמְהוֹן עַד תַּלְתַּת פְּרָסִי, עַד
דְּעַלְנָא עַמְהוֹן לְמַתָּא. לָא סְפִיקוּ לְמִיעַל, עַד דְּשִׁדְךָ
הֵהוּא בַר נִשׁ לְבַרְיָה, וְאַמְרֵי לִיָּה, מְלִיךָ לָא יְהוֹן לְבַטְלָה.
אַמִּינָא, הָא דְאָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, דְּמְלִין אֵלִין כְּלָהוּ
בְּרִזָּא דְחֲכַמְתָּא נִינְהוּ, וְלֶאֱחֻזָּא מְלִין אַחַרְנִין.
כַּד סִדְרָנָא מְלִין קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׂמַעוֹן. אָמַר לִי, לָא תִימָא
דְּמְלִין אֵלִין דִּינוּקָא נִינְהוּ, אֱלֹא מְלִין דְרִזִּין עַלְאִין
נִינְהוּ, וְכֹלָא בְּרִזָּא דְחֲכַמְתָּא רְשִׁימִין.

(בראשית כח) וַיְדַר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי
וְגו', אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בִּיּוֹן דְּכָל הָאִי אַבְטַח לִיה
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִמְאִי לָא הָאֲמִין, דְּאָמַר (בראשית כח) אִם
יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְגו'. אֵלָא, אָמַר יַעֲקֹב, חֲלֵמָא
חֲלֵמָנָא, וְחֲלֵמִין מַנְיִיהוּ קְשׁוּט וּמַנְיִיהוּ לָא קְשׁוּט, וְאִם
יִתְקַיִּים הָא יִדְעָנָא דְחֲלֵמָא קְשׁוּט הוּא, וְעַל דָּא אָמַר אִם
יִהְיֶה אֱלֹהִים וְגו', כִּמָּה דְחֲלֵמָנָא, וְהָיָה יְיָ לִי לְאֱלֹהִים,
אֲנָא אֶהָא מְשִׁיךְ בְּרַכָּאן מִמְּבוּעָא דְנַחְלָא דְכֻלָּא, לְאַתְר
דָּא דְאֶקְרִי אֱלֹהִים.

תָּא חַזִּי יִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ בְּאֲמַצְעִיתָא, כֻּלָּא נָטִיל הוּא
בְּקַדְמִיתָא מִמְּקוּרָא דְכֻלָּא, וְלִבְתָּר דְּיִמְטִי לִיה,
מַנְיָה, נָגִיד וְאֲמִשִּׁיךְ לְהָאִי אֲתֵר, מִשְׁמַע דְּכִתִּיב, וְהָיָה יְיָ
לִי בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתָּר כֻּלָּא לְאֱלֹהִים. כִּמָּה דְּאֱלֹהִים, יְהָא
נָטִיר וְעֵבִיד לִי, כֻּלָּא אֵלִין טְבָאן, אוּף אֲנָא אֶהָא מְשִׁיךְ
לִיה מֵאַתְר דִּילִי כֻלָּא אֵינּוֹן בְּרַכָּאן, וְיִתְחַבֵּר קְשָׁרָא דְכֻלָּא
בֵּיה. אֵימְתִי, (בראשית כח) וְשַׁבְּתִי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, כֹּד
אֶהָא יְתִיב בְּדַרְגָּא דִּילִי, וְאֶהָא יְתִיב בְּדַרְגָּא דְשָׁלוֹם
לְתַקְנָא בֵּית אָבִי, וְשַׁבְּתִי בְּשָׁלוֹם דְיִיקָא, כִּדִּין וְהָיָה יְיָ
לִי לְאֱלֹהִים.

דְּבַר אַחַר וְשַׁבְּתִי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, דְּתַמָּן הוּא
אַרְעָא קַדִּישָׁא, תַּמָּן אֲשַׁתְּלִים. וְהָיָה יְיָ לִי

לְאֱלֹהִים. בְּאֶתֶר דָּא, אֲסִלֵּק (אסֶתֶלֶק) מְדִרְגָּא דָּא לְדִרְגָּא
אֲחֵרָא כְּדִקְא יְאוּת, וְתַמֵּן אֶפְלַח פּוּלְחָנִיה.

רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים סד) דְּבִרֵי עֲוֹנוֹת גָּבְרוּ מִנִּי
פִּשְׁעֵינוּ אֶתְּה תְּכַפְּרֵם. הֵא קָרָא קִשְׁיָא, דְּלָאו סוּפִיָּה
רִישִׁיָּה, וְלָאו רִישִׁיָּה סוּפִיָּה. אֲלָא דְּוֹד בְּעָא עַל גְּרַמִּיָּה,
וּלְבַתֵּר בְּעֵיָא עַל כִּלְא. דְּבִרֵי עֲוֹנוֹת גָּבְרוּ מִנִּי. אָמַר דְּוֹד,
אֲנָא יַדְעֵנָא בְּגַרְמִי דְּחַבְנָא, אֲבָל כִּמְה חֵיִיבִין אֵינוֹן
בְּעַלְמָא, דְּאֵתְּגַבְּרוּ חוּבִיָּהוּ עַלִּיָּהוּ יִתִּיר מִנִּי. הוּאִיל וְכֹן,
לִי (דף קנא ע"א) וְלַהּוֹן, פִּשְׁעֵינוּ אֶתְּה תְּכַפְּרֵם.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּחֵיִיבִין סְגִיָּאִין בְּעַלְמָא, אֵינוֹן
סְלִקִּין, עַד הֵהוּא אֶתֶר דְּסַפְרֵי דְּחֵיִיבִיא אֶתְּפַתְּחוּ,
כִּמְה דָּאֵת אָמַר, (דניאל ז) דִּינָא יְתִיב וְסַפְרִין פְּתִיחוּ, וְהֵהוּא
סַפֵּר (דִּינָא עֲלֵה קִימָא), (נ"א לְעִילָא מְרִישִׁיָּה דְּדוּד אֵיחֹו) בְּגִינִי כֶּךָ, דְּבִרֵי
עֲוֹנוֹת גָּבְרוּ מִנִּי, וְעַל דָּא פִּשְׁעֵינוּ אֶתְּה תְּכַפְּרֵם.

יַעֲקֹב, כְּגֹוֹנָא דָּא בְּגִין כֶּךָ לָא הֵימִין, אִי תִימָא דְּלָא
הֵימִין בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא. אֲלָא, דְּלָא
הֵימִין בֵּיהּ בְּגַרְמִיָּה, דִּילְמָא יְחֻוב, וְהֵהוּא חוּבָא, יִמְנַע
לִיהּ, דְּלָא יְתוּב בְּשָׁלָם וַיִּסְתַּלֵּק נְטִירוּ מִנִּיהּ, וּבְגִין כֶּךָ,
לָא הֵימִין בְּגַרְמִיָּה. וְהִיָּה יִי לִי לְאֱלֹהִים, אֶפִּילוּ רַחֲמֵי, כַּד
אֵיתוּב בְּשָׁלָם, אֲשׁוּי לְקַבְּלֵי לְדִינָא, בְּגִין (ס"א דְּהָא) דְּאֲנָא
פִּלַּח קַמִּיָּה תְּדִיר.

אָמַר רַבִּי אַחָא, אָמַר יַעֲקֹב, הַשְׁתָּא לָא אֶצְטְרִיכְנָא
לְדִינָא, כִּד אִיתּוּב לְבֵית אַבָּא, אַתְּכְּלִילְנָא בְּדִינָא
וְאַתְקַשְׁר בֵּיהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָאוּ הֲכִי, אֶלָּא אָמַר,
הַשְׁתָּא אִם יְהִיֵּה אֱלֹהִים עִמָּדִי, דִּינָא אֶצְטְרִיכְנָא לְנִטְרָא
לִי, עַד דְּאִיתּוּב בְּשָׁלָם לְבֵית אַבָּא, אֲבָל כִּיּוֹן דְּאִיתּוּב
בְּשָׁלָם, אַתְּכְּלִילְנָא רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְאַתְקַשְׁר בְּקִשּׁוּרָא
מִהִימְנָא, לְאַכְלָלָא כֹּלָא כֹּחַד. (בראשית כח) וְהָאֲבֹן הַזֶּה אֵת
אֲשֶׁר שָׁמְתִי מִצְבֵּה יְהִיֵּה בֵּית אֱלֹהִים. דְּהָא כְּדִין יְהֵא כֹּלָא
קִשּׁוּרָא חֲדָא, וְהָאִי אֲבֹן אַתְּבִרְכָא מִימִינָא וּמִשְׂמָאלָא,
אַתְּבִרְכָא מֵעִילָא וּמִתַּתָּא, בְּגִין (דא) דְּאַתְּן מֵעֶשְׂרָא מְכֻלָּא.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא כְּתִיב, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי
הַמָּקוֹם. וְאִי תִימָא דְּאַבְנָא דָּא, עֲלָאָה (על) כַּמָּה
אַבְנִין לְאַתֵּר מוֹתְבִיָּה, לְמִשְׁרֵי עֲלִיָּהּ, (נ"א הָאִי
דְּכְתִיב) וְהָא כְּתִיב וְהָאֲבֹן הַזֶּה אֵת אֲשֶׁר שָׁמְתִי מִצְבֵּה, (נ"א עֲלִיּוֹנָה
מִבְּעֵי לִיָּה). בְּגִין (נ"א כִּיּוֹן) דְּאָמַר (בראשית כח) אֵין זֶה פִּי אִם בֵּית
אֱלֹהִים, הֲכָא אָרִים לָהּ קָמָא עֲלָאָה, בְּגִין דְּתִלָּא כֹּל
שְׁבַחָא דְּזֶה בָּהּ, דְּאִין זֶה לְקִיָּמָא (לְתַתָּא) פִּי אִם בֵּית
אֱלֹהִים. וְשִׁפִּיר. וְעַל דָּא אֲשֶׁר שָׁמְתִי מִצְבֵּה כְּתִיב.
יְהִיֵּה בֵּית אֱלֹהִים לְעֶלְמִין, בֵּית אֱלֹהִים, בֵּית יְיָ מִיבְּעֵי
לִיָּה, כַּמָּה דְּאַתְּ אָמַר, (עזרא א) לְכוּנֵן אֶת בֵּית יְיָ. וְכוּן
בֵּית יְיָ נִלְךְ. אֶלָּא, אַתֵּר דְּבִי דִינָא אִיְהוּ מִתְרִין (תהלים קכב)

סְטָרִין עֲלָאִין, מִסְטָרָא דְיוֹבְלָא, דְאִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים.
וּמִסְטָרָא דְיִצְחָק אֱלֹהִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹבְלָא, אִף עַל גַּב דְּדִינִין (נִפְקִין)
מִתְעָרִין מִינָהּ, וְכֻלְהוּ רַחֲמֵי (וְדִינִין), כֹּל חֵידוּ מִינָהּ
נִפְקִין, וְהוּא חֲדוּתָא (ס"א וְהוּא חֵירוּתָא) דְכֻלָּא. אָלָא בֵּית
אֱלֹהִים, סְטָרָא דְדִינָא קִשְׂיָא, אִי לְטַב, בְּסְטָרָא (דְיוֹבְלָא)
דְשִׁמְאָלָא, אֶתְעַר בֵּיהּ רַחֲמֵי מוֹתָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (שִׁיר
הַשִּׁירִים ב) שְׁמָאלוּ תַחַת לְרַאשֵׁי. אִי לְבִישׁ, בְּסְטָרָא
דְשִׁמְאָלָא, אֶתְעַר בֵּיהּ דִּינָא קִשְׂיָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר,
(יִרְמִיָּה א) מִצָּפוֹן תִּפְתַּח הַרְעָה עַל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ, וְדַאי
בֵּית אֱלֹהִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בֵּית אֱלֹהִים הֵינּוּ דְכַתִּיב,
(תְּהִלִּים מו) קִרְיַת מֶלֶךְ רַב. אִית מֶלֶךְ סֵתֵם, וְאִית מֶלֶךְ רַב,
וְדַאי עֲלֵמָא עֲלָאָה, מֶלֶךְ רַב אִיהוּ, וְדַא הוּא (שם) קִרְיַת
מֶלֶךְ רַב.

רַבִּי חַיִּיא וְרַבִּי חֲזַקְיָה, הָווּ יְתִבֵּי תַחֲוֹת אֵילָנִי דְחַקְל
אוֹנוּ, אֲדַמוּף רַבִּי חַיִּיא, חָמָא לֵיהּ לְאַלְיָהוּ, אָמַר
מִקְסָטִיטוּרָא דְמַר, חַקְלָא נְהִיר. אָמַר, הַשְׁתָּא אֶתִּינָא
לְאוּדְעָא, דִּירוּשְׁלָם קָרִיב אִיהוּ לְאַתְחַרְבָּא, וְכֹל אֵינוֹן
קִרְתִּין דְחַכְמֵיָא. בְּגִין דִּירוּשְׁלָם דִּינָא אִיהוּ, וְעַל דִּינָא
קִימָא, וְעַל דִּינָא אֶתְחַרְבַּב, וְהָא אֶתִּיְהִיב רְשׁוּ לְסַמְא"ל
עֲלָהּ, וְעַל תְּקִיפֵי עֲלֵמָא, וְאַתִּינָא לְאוּדְעָא לְחַכְמֵיָא

דִּילְמָא יוֹרְכוּן שְׁנֵי דִירוּשְׁלָם, דְּהָא כָּל זְמַנָּא דְאורֵייתָא
 אֶשְׁתַּכַּח בֵּהּ, הִיא קִימָא. בְּגִין דְאורֵייתָא אֵילְנָא דְחֵי
 דְקִימֵי עֲלֵהּ, (תרי נוסחי אינון) כָּל זְמַנָּא דְאורֵייתָא אֶתְעַר
 לְתַתָּא אֵילְנָא דְחֵי לָא אַעֲדֵי לְעֵילָא, פֶּסֶק אורֵייתָא
 לְתַתָּא אֵילְנָא דְחֵי אֶסְתַּלַּק (מִינָהּ) מֵעֲלָמָא.

וְעַל דָּא, כָּל זְמַנָּא דְחֻכְמֵיָא יַחְדוּן בֵּהּ בְּאורֵייתָא, לָא
 יְכִיל סְמַא"ל בְּהוּ, דְּהָא פְּתִיב, (בראשית כז) הַקּוֹל קוֹל
 יַעֲקֹב וְהִידִים יְדֵי עֶשָׂו, דָּא הוּא אורֵייתָא עֲלָאָה, דְאֶקְרִי
 קוֹל יַעֲקֹב, בְּעוֹד דְּהָהוּא קוֹל לָא פֶּסֶק, דְּבוּר שְׁלֹטָא
 וַיִּכְלָא, וְעַל דָּא לָא אֶצְטְרִיךְ אורֵייתָא לְמִפְּסֵק. (ל"ג ע"א)
 וְאֶתְעַר (דף קנא ע"ב) רַבִּי חֵיִיא, וְאַזְלוּ וְאַמְרוּ מְלָה דָּא
 לְחֻכְמֵיָא.

אֲמַר רַבִּי יִיסָא, כִּלְא יְדַעִין דָּא, וְהֶכִי הוּא, דְכְּתִיב,
 (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִשְׁמַר עִיר שְׁוֹא שְׁקַד שׁוֹמֵר,
 אֲלִין אַנּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאורֵייתָא, קִרְתָּא קִדִּישָׁא קִימָא
 עֲלֵייהוּ, וְלֹא עַל גְּבָרִין תִּקְיִפִין דְּעֲלָמָא, הֵיִינוּ דְכְּתִיב אִם
 ה' לֹא יִשְׁמַר עִיר וְגו'.

סְתָרֵי תוֹרָה

(בראשית כט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאֵר
 בְּשָׂדֵה וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי
 צֹאן רוֹבְצִים עָלֶיהָ. בְּאֵר,
 דְּרָגָא דְאָדוּן כָּל הָאָרֶץ.

(בראשית כט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאֵר

בְּשָׂדֵה וְגו'. רַבִּי

יְהוּדָה פֶּתַח וְאֲמַר, (תהלים ג)

מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבִרְחוֹ מִפְּנֵי

בְּשֹׁדָה, חָקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין.
שְׁלֶשֶׁה עֲדָרֵי צֹאן, תֵּלַת דְּרָגִין
עֲלָאִין קַדִּישִׁין, מִתְתַּקְּנָן עַל
הַהוּא בִּירָא, וְאִינוּן, נְצִ"ח
וְהוּ"ד וְיִסּוּדָא דְעֵלְמָא. וְאֵלִין
מְשַׁכִּין מֵיָא מְלַעֲיֵלָא, וּמְלִיִּין
לְהָאֵי בִּירָא.

בְּגִין דְּהַהוּא מְקוּרָא, יִסּוּדָא
דְעֵלְמָא, כַּד שָׁאֲרֵי בְּגוּ הַהוּא
בִּירָא, עָבִיד פִּירֵי וְנִבְיַע
תְּדִיר, וְאֶתְמַלֵּיא הַהוּא בִּירָא
מִנִּיה. כִּיּוֹן דְּאֶתְמַלֵּיא, וְדָאֵי
(בראשית כט) כִּי מִן הַבָּאָר הַהִיא
יִשְׁקוּ הָעֲדָרִים, אֵלִין אִינוּן כֹּל
אוּכְלוּסִין וּמְשַׁרְיִין קַדִּישִׁין,
דְּכֻלְהוּ שְׁקִיִּין וְשִׁתְּאֵן מֵהַהוּא
בִּירָא, וְכֹל חַד וְחַד כְּמָה
דְּאֶתְחַזִּי לִיה.

אֲבִשְׁלוּם בְּנוּ. הָאֵי קָרָא
אֶתְעָרוּ בֵּיה חֲבָרִיא. אֲבַל
מְזִמּוֹר לְדוּד, אִמַּאי קָאֲמַר
שִׁירָה, אֵי בְּגִין דְּבִרִיה אִיהוּ
דְקָם עֲלִיה, קִינָה יִתִּיר
מִבְּעֵי לִיה, דְּהָא אֲבַאִישׁ
עֲלוֹי דְּבַר נֶשׁ זַעִיר
מְקַרִּיבּוֹי, מְדַאֲחָרָא סְגִי.
אָלָא, מְזִמּוֹר לְדוּד, אָמַר
שִׁירָה, וְהָכִי בְּעֵי דוּד,
דְּחֻשִׁיב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
סְלִיק לִיה חוּבּוֹי לְהַהוּא
עֵלְמָא. כִּיּוֹן דְּחֻמָּא, דְּהָכָא
בְּהָאֵי עֵלְמָא בְּעֵי לְמַגְבִּיה
מִנִּיה, חֲדֵי.

תוספתא

(בראשית כ"ט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאָר בְּשֹׁדָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כְּתִיב (ישעיה נא)
שָׁמְעוּ אֵלֵי רוּדְפֵי צֶדֶק, אִינוּן דְּתַבְּעֵי רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, אִינוּן דְּאֶתְדַבְּקוּ
בְּקִשׁוּרָא דְמַהִימְנוּתָא, אִינוּן דִּידְעִין אַרְחוּי דְמַלְכָּא עֲלָאָה.
כַּד סְלִיקוּ תְרִין, וְנִפְקוּ לְקַדְמוֹת חַד, מְקַבְּלִין לִיה בֵּין תְּרִין דְרוּעִין. תְּרִי
נַחְתִּי לְתַתָּא, תְּרִין אִינוּן, חַד בֵּינֵיהוּ. תְּרִין אֵלִין מוֹתְבָא דְנִבְיָא, אֶתְר
דִּינְקֵי בֵּיה, חַד בֵּינֵיהוּ, דְאִיהוּ אֶתְחַבֵּר בְּכֻלָּא, הוּא נְטִיל כְּלָא.

תו, דְּחָמָא דְּעֵלְאֵי מְנִיָּה
 הוּוּ בְּעֵלְמָא, דְּקָא
 בְּרַחוּ, וְכֻלְהוּ בְּלַחֲוֵיִיהוּ.
 יַעֲקֹב עָרַק, דְּכְתִיב, (הושע יב)
 וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שָׂדֵה אַרְם,
 וְעָרַק בְּלַחֲוֵיִי. מֹשֶׁה עָרַק,

דְּכְתִיב, (שמות ב) וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה, וְעָרַק בְּלַחֲוֵיִי.
 וְדוֹד בְּרַח, כֹּל אֵינֹן שׁוֹלְטָנֵי אַרְעָא, וְכֹל אֵינֹן גִּיבְרֵי
 אַרְעָא, וְרִישֵׁיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, כִּלְהוּ עָרַקִין עֲמִיָּה וְסַחְרִין
 לֵיה, מִימִינִיָּה וּמִשְׂמַאלֵיה, לְנִטְרָא לֵיה מִכָּל סַטְרִין, כִּיּוֹן
 דְּחָמָא שְׂבַחָא דָא, אָמַר שִׁירְתָא.

וְאָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, כִּלְהוּ אַעְרַעוּ בְּהַאי בְּאָר. וְדוֹד אִמְאֵי
 לָא אַעְרַע בֵּיה. אֱלָא, דָּוִד מָאֲרֵי דְבָבוּ, הָוּה
 לְקַבְלֵיה, (דבירא) בְּהַהוּא זְמַנָּא, וּבְגִין כֶּף, לָא אַעְרַע בֵּיה.
 לִיעֲקֹב וּמֹשֶׁה, בְּחֻדָּה קַבִּיל לֹוֹן הַאי בְּאָר, וּבְעָא

תוספתא

ההוא בִּירָא קַדִּישָׁא קָאִים תְּחוֹתֵיהוּ, חֻקְלָא דְתַפּוּחִין קַדִּישִׁין אִיהוּ. מֵהַאי
 בִּירָא מִתְשַׁקְּיָין עֲדְרִיא, כֹּל אֵינֹן רְתִיכִין, כֹּל אֵינֹן מָאֲרֵי גִדְפִין. ג'
 קִימִין רַבִּיעִין (קִימִין) עַל הַאי בִּירָא, הַאי בִּירָא מְנִיָּהוּ אֲתַמְלִי, הֵדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (בראשית כט) כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִיא יִשְׁקוּ הָעֲדָרִים וְגו'. דָּא אֲדַנִּי
 אֲתַקְרִי, עַל דָּא כְּתִיב, (דברים א) אֲדַנִּי אֱלֹהִים אֲתָהּ הַחִילוֹת, וְכְתִיב, (דניאל
 ז) וְהָאֵר פְּנִיָּה עַל מְקַדְשָׁהּ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲדַנִּי. אֲדוֹן כֹּל הָאָרְצִין, הֵדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (יהושע א) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כֹּל הָאָרְצִין. (ע"כ תוספתא)

לְאֶתְקַרְבָּא בְּהַדְיֵיהוּ, וְעַל דָּא פִּיּוֹן דְּחָמָא לֹוֹן הָאִי בְּאָר
סְלִיקוּ מִיָּא לְגַבְיֵיהוּ, כְּאֶתְתָּא דְּחֻדְיָאֵת עִם בְּעֵלָהּ.

וְאִי תִימָא הָא אֵלֵיהוּ בְּרַח וְלֹא אֶעְרַע בֵּיהּ, אִמָּאִי.
אֶלָּא, אֵלֵיהוּ לְתַתָּא מִן בְּאָר הוּא, וְלֹא לְעֵילָא,
כְּמָה דְּהוּוּ מִשָּׁה וַיַּעֲקֹב, וּבְגִין כֶּף (מ"ז ע"ב), מִלְּאֲךָ אֵיהוּ,
וְעֵבִיד שְׁלִיחוּתָא, וּבְגִין דִּי־עֲקֹב וּמִשָּׁה, לְעֵילָא אֵינּוֹן מִן
הַבְּאָר, בְּאָר חֻדֵי לְגַבְיֵיהוּ, וְסְלִיק לְקַבְּלָא לֹוֹן, כְּאֶתְתָּא
דְּחֻדָּאֵת לְגַבֵּי בְּעֵלָהּ, וּמְקַבְּלָא לֵיהּ.

וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאָר בְּשָׂדֵהּ, רָזָא אֵיהוּ, דְּחָמָא הָאִי בְּאָר
לְעֵילָא, דָּא כְּגוּוֹנָא דָּא, כְּתִיב, (בראשית כט) שְׁלֹשָׁה
עֶדְרֵי צֹאן רוֹבְצִים עָלֶיהָ, אִי אֵינּוֹן (דף קנב ע"א) שְׁלֹשָׁה, אִמָּאִי
כְּתִיב, (בראשית כט) וְנֹאסְפוּ שָׂמָה כָּל הָעֶדְרִים. אֶלָּא, אֵינּוֹן
שְׁלֹשָׁה, דְּרוֹם, מְזֻרְחָ, צְפוֹן. דְּרוֹם מֵהָאִי סְטְרָא, וְצְפוֹן
מֵהָאִי סְטְרָא, וּמְזֻרְחָ בֵּינֵיהוּ, וְאֵלֵין קִיִּימִין עַל הָאִי בְּאָר
וְאֶחֱדָן לֵיהּ, וּמְלִיִּין לֵיהּ. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין, (בראשית כט) כִּי
מִן הַבְּאָר הֵהִיא יִשְׁקוּ הָעֶדְרִים. הֵיִינוּ דְכְתִיב, (תהלים קד)
יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי.

וְנֹאסְפוּ שָׂמָה כָּל הָעֶדְרִים, סְתָרֵי תוֹרָה

הֵיִינוּ דְכְתִיב, (קהלת) וְנֹאסְפוּ שָׂמָה כָּל
הָעֶדְרִים, וְנֹאסְפוּ שָׂמָה
הָעֶדְרִים, לָא כְּתִיב, אֶלָּא כָּל
הֵיִים. (בראשית כט) וְגַלְלוּ אֶת

הָעֲדָרִים, מִשְׁרֵיָן קִדְּשִׁין
 לְעֵילָא, וּמִשְׁרֵיָן קִדְּשִׁין
 לְתַתָּא, אֵלִין בְּשִׁירִין
 וְתוֹשְׁבֵיחוֹן לְעֵילָא, וְאֵלִין
 בְּצִלוֹתֵין וּבְעוֹתֵין לְתַתָּא, אֵלִין
 וְאֵלִין מִיַּד (בראשית כט) וְגִלְלוּ
 אֶת הָאָבֹן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר,
 מִגְּנֻדְרִין לָהּ, וּמַעֲבְרִין לָהּ מִן
 קוֹדֶשָׁא וְאֶסְתְּלִיק מִן דִּינָא.
 מִיַּד וְהִשְׁקוּ אֶת הַצֶּאֱזָן, נָטְלוּ
 מִלְּאָכִי עֲלָאֵי לְעֵילָא, וְנָטְלִי
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא.

לְבַתֵּר וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאָבֹן, עַל
 מִימְרָא, דְּהָאֵי בְּאֵר,
 לְאַתְעֵטְרָא (ס"א לְאַתְעֵטְרָא)
 קַמְיָהּ, וּלְמַתְבַּע דִּינָא דְעֵלְמָא,
 לְאַתְנַהֲגָא עֵלְמָא בְּדִינָא, וְהָכִי
 אֲצַטְרִיף דְּהָא לֹא יְכִיל עֵלְמָא
 לְמִיָּקָם אֵלָא עַל דִּינָא, לְמַהוּ
 כִּלְא בְּקִשׁוּט וְזָכוּ.

כִּיּוֹן דְּאַשְׁתְּלִים יַעֲקֹב, לֹא
 אֲצַטְרִיף לְהָאֵי אָבֹן סִיּוּעָא
 אַחְרָא, מַה כְּתִיב (בראשית כט)
 וַיִּגֹּשׁ יַעֲקֹב וַיִּגַּל אֶת הָאָבֹן.
 וַיִּגַּל וַיִּגְלָלוּ, וְלֹא כְּתִיב וַיִּסֶּר

הָאָבֹן, מִמְּעִבְרִין מִיָּנָה תְּקִיפוּ
 דְּדִינָא קִשְׂיָא, הֵהוּא דְּגִלִּיד
 וְקִרְיֵשׁ, (ס"א מִיּוֹן דִּיכְרִין) דְּכִדִּין
 אֲקָרִי אָבֹן, וְלֹא נִפְקִי מִיָּנָה
 מִיָּיָא לְבַר. וְכַד אֵינּוֹן נַחְלִין
 אֲתֵיין, אֲתַתְּקֵה דְרוֹם דְּאִיהוּ
 יְמִינָא, וְלֹא יְכִלָּא צְפוֹן
 לְמִקְרֵשׁ מִיּוֹן, כְּהָאֵי נַהֲרָא,
 כַּד מִימּוּי סַגִּיאִין, לֹא
 גִּלִּידִין וְקִרְשֵׁי מִיָּא, כְּנַהֲרָא
 דְּמִימּוּי זְעִירִין.

וְעַל דָּא, כַּד אֵינּוֹן נַחְלִין
 אֲתֵיין, אֲתַתְּקֵה (כ"ט ע"ב)
 דְרוֹם דְּאִיהוּ יְמִינָא, וּמִיּוֹן
 אֲשַׁתְּרִיין, וְנַגְדִּין וְאַשְׁקִיין
 עֲדַרְיָא, כְּמַה דְּאִמְרוֹן
 דְּכְתִיב יִשְׁקוּ כָּל חַיֵּיתוֹ שְׂדֵי.
 (בראשית כט) וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאָבֹן
 עַל פִּי הַבְּאֵר, לְמִקּוּמָהּ,
 בְּגִין דְּעֵלְמָא אֲצַטְרִיף דִּינָא
 דִּילָהּ, דְּתַהוּי בְּדִינָא
 לְאוֹכְחָא בֵּיהּ חַיִּיבָא.

וְהַסִּירוּ. אֶלָּא וַגְּלִלוּ, הֵינּוּ
 עֲרֵבּוּבָא דְשִׁטּוֹ, דְּמַעְרַבְבִּין
 לִיה, דְּלֵא יְכִיל לְקַטְרֵגָא.
 וַיַּעֲקֹב בְּלַחֲוֵדִיה, לָא אַצְטְרִיף
 לְסִיּוּעָא אַחְרָא, אֶלָּא אִיהוּ
 בְּלַחֲוֵדִיה, דְּהָא שְׁלִימוּ
 דְּאַבְהָתָא הָהּ יַעֲקֹב, דְּכִיּוֹן
 דִּיכִיל בִּיה בְּעֵשׂוּ בַּהֲאֵי עֲלֵמָא
 יְכִיל לְעֵילָא. וּבְכֻלָּא אַצְטְרִיף
 עוּבְדָא.

תְּרִין עֲלָמִין אַחְסִין יַעֲקֹב, חַד
 עֲלֵמָא דְאַתְגְּלִיא, וְחַד עֲלֵמָא
 דְאַתְכַּסֵּיא כְּגוּוּנָא דְלַהוֹן
 מְמֵשׁ, מַחַד נְפָקוּ שִׁית שְׁבַטִין,
 וּמַחַד נְפָקוּ תְּרִין שְׁבַטִין.
 עֲלֵמָא דְאַתְכַּסֵּיא אֲפִיק שִׁית
 סְטְרִין, עֲלֵמָא דְאַתְגְּלִיא אֲפִיק
 תְּרִין, וְאֵינּוֹן תְּרִין פְּרוּבִין
 דְּתַחֲוֹתָהּ, וַיַּעֲקֹב בֵּין תְּרִין
 עֲלָמִין אֲשֶׁתַּכַּח, בְּדִיוֹקְנָא
 דְּלַהוֹן מְמֵשׁ, וּבְגִין כֶּף כָּל

מְלוֹי דְּלֵאָה הוּוּ בְּאַתְכַּסֵּיא, וּדְרַחַל בְּאַתְגְּלִיא.

תָּא תְּוִי, יַעֲקֹב כַּד הָהּ
 יְתִיב עַל בֵּירָא, וְחָמָא
 מִיָּא דְסֻלְקִין לְגַבִּיה, יַדַּע
 דְּתַמָּן תּוֹדֵמָן לִיה אֲתַתִּיה.
 וְכֵן בְּמִשָּׁה, כַּד יְתִיב עַל
 בֵּירָא, פִּיּוֹן דְּחָמָא דְּמִיָּא
 סֻלְקִין לְגַבִּיה, יַדַּע דְּאַתַּתִּיה
 אֲזִדְּמִנַּת לִיה תַּמָּן, וְהַכִּי הָהּ
 לִיה לְיַעֲקֹב, דְּתַמָּן אֲזִדְּמִינַּת
 לִיה אֲתַתִּיה, כְּמָה דְּכַתִּיב,
 (בראשית כט) עוֹדְנוּ מְדַבֵּר עִמָּם
 וְרַחַל בָּאָה עִם הַצֹּאֵן, וַיְהִי
 כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רַחַל
 וְגו'. מִשָּׁה, דְּכַתִּיב, (שמות ו)
 וַיָּבֹאוּ הָרוּעִים וַיִּגְרְשׁוּם
 וְגו', וְתַמָּן אֲזִדְּמִנַּת לִיה
 צְפוּרָה, (דף קנב ע"ב) בְּגִין דְּהָהּוּא
 בְּאֵר גְּרָמָא לוֹן.

תָּא חֲזִי הָאִי בְּאֵר, שְׁבַע זְמַנִּין כְּתִיב בְּפִרְשָׁתָא דָּא, בְּגִין
 דְּאִיהוּ רְמִזוּ לְשִׁבְעָה. וְהָכִי אֶקְרִי בְּאֵר שְׁבַע, (ובגין) בְּאֵר
 דָּא, אֲדַפְרֵי שְׁבַע זְמַנִּין בְּפִרְשָׁתָא דָּא. דְּכְתִיב, (בראשית כט)
 וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאֵר בַּשָּׂדֶה. כִּי מִן הַבְּאֵר הִהְיָא. וְהָאֲבָן גְּדוֹלָה
 עַל פִּי הַבְּאֵר. וְנֹאסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֶדְדִים וְגו' מֵעַל פִּי
 הַבְּאֵר. וְהִשְׁקוּ אֶת הַצֹּאן וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאֲבָן עַל פִּי הַבְּאֵר.
 וַיִּגְלְלוּ אֶת הָאֲבָן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר. וַיִּגַּל אֶת הָאֲבָן מֵעַל פִּי
 הַבְּאֵר. הָא שְׁבַעָה. וּבּוֹדָאי דְּהָכִי הוּא.

בְּמִשָּׁה לָא כְּתִיב אֱלָא זְמַנָּא חֲדָא, דְּכְתִיב, (שמות ב) וַיֵּשֶׁב
 בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר. בְּגִין דְּמִשָּׁה, (כ"ד
 ע"א) אֲתַפְרֵשׁ מְכַל וְכָל מִבֵּיתָא דְּלַתְתָּא, וַיַּעֲקֹב לָא
 אֲתַפְרֵשׁ כָּלִל. בְּמִשָּׁה חֲדָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (שיר השירים ו) אַחַת
 הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי. אַחַת הִיא לְאִמָּהּ. וּבְגִין כֶּךָ מִשָּׁה
 מְאָרִיָּה דְּבֵיתָא הוּא, וְאֲסַתְּלַק לְעֵילָא, בְּמִשָּׁה כְּתִיב, (שמות
 ב) וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר, בִּיעֲקֹב וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאֵר בַּשָּׂדֶה, וְלָא
 כְּתִיב וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר.

דְּבַר אַחַר (בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה,
 רַבִּי אַבָּא פִּתַח וְאָמַר, (תהלים קו) אֲשֶׁרִי שׁוֹמְרֵי מִשְׁפָּט
 עֲשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת. אֲשֶׁרִי שׁוֹמְרֵי מִשְׁפָּט, זַכָּאִין
 אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִי לִוְן אֲוִרֵיתָא
 דְּקָשׁוּט לְאַשְׁתְּדִלָּא בַּהּ יִמְמָא וְלִילִי. דְּהָא כָּל מֵאן

דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, אֵית לִיה חִירוּ מִכְּלָא, חִירוּ מִן
 מוֹתָא דְּלֹא יִכְלָא לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהּ, וְהָא אוֹקְמוּהָ. בְּגִין
 דְּכָל מָאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא וְאֶתְאַחֵיד בֵּיהּ, אֶתְאַחֵיד
 בְּאִילָנָא דְּחַיִּי. וְאִי אֲרַפִּי גְרַמִּיה מֵאִילָנָא דְּחַיִּי, הָא
 אִילָנָא דְּמוֹתָא שְׂרִיא עֲלוּי, וְאֶתְאַחֵיד בֵּיהּ. הֲדָא הוּא
 דְּכֹתִיב, (משלי כד) הַתְּרַפִּית בְּיוֹם צָרָה צָר כַּחֲכָה. הַתְּרַפִּית,
 אִי אֲרַפִּי יְדוּי מֵאוֹרֵייתָא.

בְּיוֹם צָרָה צָר כַּחֲכָה, מֵאִי צָר כַּחֲכָה. צָר כַּח כַּה, דְּהָא
 אִיהִי תְּדִיר לְיַמִּינָא. וְנִטְירוּ דִּילָהּ תְּדִיר עַל בַּר נֶשׁ
 כַּד אֲזִיל בְּאוֹרְחוּי דְּאוֹרֵייתָא, וְכַדִּין דְּחִי לִיה לְרַע לְבַר
 דְּלֹא יִקְרַב לְגַבִּיה דְּבַר נֶשׁ, וְלֹא יִכִּיל לְקַטְרְגָא לִיה. וְכַד
 בַּר נֶשׁ אֲסִטִּי מֵאֲרַחוּי דְּאוֹרֵייתָא וְאֶתְרַפִּי מִנָּה, כְּדִין צָר
 כַּח כַּה, בְּגִין דְּהָהוּא רַע, דְּאִיהוּ שְׂמַאלָא שְׁלִיט עֲלֵיהּ
 דְּבַר נֶשׁ, וְדְחִי לִיה לְהָאִי כַּה לְבַר, עַד דְּדַחִיק לִיה אֶתְר
 בְּעַקּוּ.

דְּבַר אַחַר צָר כַּחֲכָה, דְּכַד בַּר נֶשׁ אַחֵיד בְּאֲרַחֵי
 דְּאוֹרֵייתָא, אֶתְרַחִים לְעִילָא וְאֶתְרַחִים לְתַתָּא,
 וְרַחִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שמואל
 ב יב) וַיִּי אֶהְבוּ, דְּהָהוּ רַחִימוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרַחִים
 לִיה. וְכַד בַּר נֶשׁ אֲסִטִּי מֵאֲרַחֵי דְּאוֹרֵייתָא, כְּדִין צָר כַּח
 כַּה, צָר דִּילִיהּ, וּמֵאֲרִי דְּבַבוּ אִיהוּ לְגַבִּיהּ, וְשְׁלִיט עֲלוּי

הָהוּא דְאֶקְרִי רַע. עַד דְּמִקְטָרְג בֵּיה בְּהֵאֵי עֲלָמָא,
וּבְעֲלָמָא דְאֵתִי.

תָּא חֲזִי, הָאֵי רַע דְּאִיהוּ יִצְר הָרַע, שְׁלִיט עַל עֲלָמָא
בְּכַמְּה סְטָרִין. וְכַמְּה שְׁלִטְנוּ אֵית לִיה בְּעֲלָמָא, וְאִיהוּ
חֲזִיא תְּקִיפָא דְחָב בֵּיה אָדָם, וְכַשְׁלִין בֵּיה בְּנֵי עֲלָמָא,
וּמְשִׁכֵי לִיה עֲלֵייהוּ, עַד דְּאֶפִּיק לֹון נְשִׁמְתֵייהוּ.

וְתָא חֲזִי, כַּד אִיהוּ שְׁלִיט, שְׁלִיט עַל גּוֹפָא. (שלח לך קע"ב
ע"ב) וְכִיּוֹן דְּעַל גּוֹפָא שְׁלִיט, נְשִׁמְתָא נְפָקָא מִנֵּיהּ,
בְּגִין דְּגוֹפָא אֶסְתָּאב, וְנְשִׁמְתָא סִלְקָא. וְלֹא שְׁלִיט עֲלֵיהּ
עַד דְּנִטִּיל רִשׁוּ. וְכַמְּה אִינוּן דְּאֵתִין מְסִטְרִיהּ, וְשְׁלִטִין
עַל עֲלָמָא. וְהָא תְּנִינן דְּכָל עוֹבְדִין דְּעֲלָמָא דְּאֵתְעֵבִידוּ,
וְשְׁלִטֵי בְּהוּ, וְאֵית לִיה מִמֶּנּוּן וְשִׁמְשִׁין, כְּלָהוּ שִׁמְשִׁין
בְּעוֹבְדִין דְּעֲלָמָא.

וְעַל דָּא אִיהוּ קִץ דְּשִׁמְאָלָא, וְהָא (ס"ב ע"ב) אוֹקְמוּהּ, דְּאֵית
קִץ לִימִינָא, וְאֵית קִץ לְשִׁמְאָלָא, וְהָאֵי קִץ
דְּשִׁמְאָלָא, אִיהוּ קִץ כָּל בְּשָׂר. קִץ כָּל בְּשָׂר אֶקְרִי, קִץ
כָּל רוּחָא לָא אֶקְרִי, וְרוּזָא דְּמִלְּהָ, דָּא אִיהוּ קִץ (כָּל בְּשָׂר)
וְדָא אִיהוּ קִץ, דָּא קִץ עַל (ס"ב ע"ב) בְּשָׂרָא וְדָא עַל רוּחָא.
בְּגִין כְּפֵי, דָּא פְּנִימִי וְדָא חִיצוֹן. דָּא יְמִינָא, וְדָא שִׁמְאָלָא.
דָּא קְדִישָׁא, וְדָא מְסִאָבָא. וְהָא אוֹקְמוּהּ.

וְתָא חֲזִי, רוּזָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דְּמַהִימְנוּתָא, רוּזָא דְּעֲלָמָא

דְּדַכּוּרָא וְעֵלְמָא דְנוֹקְבָא, וְכֹל קְדוּשָׁא דְקַדְיִשִׁין בֵּיהּ,
 וְכֹל רְזִי דְמְהִימְנוּתָא מְהַכָּא נְפִקוּ. וְכֹל חֵיִין וְכֹל חִירוּ וְכֹל
 טָבִין וְכֹל ^(דף קנג ע"א) נְהוּרִין מְהַכָּא אֵינּוּן, וְכֹל בְּרַכָּאן וְטִלִי
 נְדַבָּאן וְכֹל רְחִימוּ דְרְחִימוּתָא פֿלֵא מְסֵטְרָא דָא, רִזָּא
 דְדַרוּם.

מְסֵטְרָא דְצִפּוֹן מִתְפֿשֿטִי דְרַגִּין, עַד דְמָטָא לְתַתָּא
 קְסֵטּוּפָא דְדַהֲבָא, בְּסֵטְרָא מְסֵאֲבָא, לְכֹלּוּכָא
 דְמְסֵאֲב, וְאַחִיד לְהָאִי לְעֵילָא וְאַחִיד לְהָאִי לְתַתָּא, וְהַכָּא
 מְזִדּוּגִי דְכֹר וְנוֹקְבָא פְּחָדָא, וְאֵינּוּן רוּכְב נַחֲשׁ, רִזָּא
 דְדְכֹר וְנוֹקְבָא, וְרִזָּא דָא עֲזֹאוּ"ל.

וּמְהַכָּא מִתְפֿרִשִׁין דְרַגִּין, וְנִפְקִין כַּמָּה סֵטְרִין לְעֵלְמָא,
 דְמִתְפֿשֿטִין מְהַכָּא, וְשִׁלְטִין עַל עֵלְמָא, וְכִלְהוּ
 סֵטְרֵי מְסֵאֲבָא, וְרַבְרַבִּין מִמֶּנּוּ גּוֹ עֵלְמָא. תָּא חֲזִי, עֲשׂוּ
 כַּד נִפְק לְעֵלְמָא, כּוּלִיָּהּ סוּמְקָא כּוּרְדָא, בְּשַׁעְרָא כַּגּוּוּנָא
 דְשַׁעִיר, וּמִתַּמֶּן אֶלּוּפִין מִמֶּנּוּ תְרִיסִין ^(ס"א תְרִיסֵר) דְשִׁלְטִין
 בְּעֵלְמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, ^(תהלים קו) אֲשֵׁרֵי שְׁמַרֵי מְשִׁפֿט, דְנִטְרֵי מְהִימְנוּתָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִיהוּ
 מְשִׁפֿט. וּבְעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְנִטְרָא דְלֵא יִסְטִי לְאוּרְחָא
 אַחֲרָא, אֶלָּא דִיָּהּ אֵינּוּן מְשִׁפֿט, בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא אִיהוּ מְשִׁפֿט, דְכֹל אַרְחוּי מְשִׁפֿט.

(תהלים קו) עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת, וְכִי בְּכָל עֵת יִכִּיל בַּר נֶשֶׁל
 לְמַעַבְד צְדָקָה. אֱלֹהֵי מֵאֵן דִּישְׁתַּדֵּל בְּאוֹרְחוֹי
 דְּאוֹרֵייתָא, וְעֵבִיד צְדָקָה עִם אֵינוֹן דְּאַצְטְרִיכוּ לָהּ, דְּכָל
 מֵאֵן דְּעֵבִיד צְדָקָה עִם מִסְכְּנָא, אֲסַגֵּי תְּהִיא צְדָקָה לְעִילָא
 וְתַתָּא.

תָּא חֲזִי, מֵאֵן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּצְדָקָה, תְּהִיא צְדָקָה דְּעֵבִיד,
 סְלִיק לְעִילָא, וּמָטָא לְעִילָא לְהֵוּא אַתְרָא דִּיעֲקֹב,
 דְּאִיהוּ רְתִיבָא עֲלָאָה. וְאַמְשִׁיךְ בְּרַכָּאן לְהֵוּא אַתְרָא,
 מִמְּבוּעָא דְּכָל מְבוּעִין. וּמִהֵוּא צְדָקָה, אֲמְשִׁיךְ וְאַרְבֵּי
 בְּרַכָּאן לְכָל אֵינוֹן תַּתָּאי, וְלְכָל רְתִיבִין וְלְכָל חֵילִין,
 וְכִלְהוּ אַתְּבְּרַכָּאן וְאַתּוּסְפִין נְהוּרִין, כְּדָקָא יְאוּת. בְּגִין
 דְּכִלְהוּ אַקְרוּ עֵת, וְדָא הוּא דְּכְתִיב, עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל
 עֵת.

תָּא חֲזִי, בְּזִמְנָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אֵינוֹן
 הוּוּ מְשִׁכֵי בְּרַכָּאן מְלְעִילָא לְתַתָּא, וְכַד נְפָקוּ
 יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא קְדִישָׁא, עָאלוּ תַּחוּת רְשׁוֹ אַחְרָא,
 וּבְרַכָּאן אַתְּמַנְעוּ מֵעֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב הוּוּ תַּחוּת רְשׁוֹ קְדִישָׁא, כִּיּוֹן דְּנָפַק
 מֵאַרְעָא, עָאל בְּרְשׁוֹ אַחְרָא, וְעַד לָא עָאל תַּחוּת
 רְשׁוֹ אַחְרָא, אַתְּגְלִי עֲלִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ בְּחֲלָמָא,
 וְחָמָא כָּל מַה דְּחָמָא, וְאַזְלוּ עִמִּיהּ מְלָאכִין קְדִישִׁין, עַד

דִּיתִיב עַל בִּירָא. וְכִיּוֹן דִּיתִיב עַל בִּירָא, סְלִיקוּ מִיָּא
 לְגַבִּיָּה, וְכֵן הָוּה מִשָּׁה, דְּמַתְּמָן אֲזַדְמַנַּת לִיָּה אֶתְתִּיָּה. רְזָא
 דְּמַלְהָ, בִּירָא לָא סְלָקָא, אֶלָּא כַּד חָמָא קְשָׂרָא דִּילִיָּה
 לְאַתְחַבְרָא בַּהֲדִיָּה.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּל הַנִּי קְרָאֵי קְשִׁיִּין אֶהֱדַדִּי,
 בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר
 שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, וְלִבְנֵי בְּחָרֹן הָוּה יְתִיב, אֲמַאי נָטִיל
 מִתְּמָן, דְּכְתִיב (בראשית כט) וַיֵּשֶׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה
 בְּנֵי קָדָם. וּמִנְלָן דְּבְחָרֹן הָוּה דִּיּוּרִיָּה דְּלִבְנֵי, דְּכְתִיב, (בראשית
 כט) וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחֵי מֵאִין אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מִחָרֹן
 אֲנַחְנוּ. וַיֹּאמֶר הִידְעֶתֶם אֶת לִבְנֵי בְּנֵי נַחֹר וַיֹּאמְרוּ יִדְעֵנוּ.
 מִשְׁמַע דִּיּוּרִיָּה דְּלִבְנֵי, בְּחָרֹן הָוּה.

אֶלָּא, יַעֲקֹב אָמַר, אֲנָא בְּעֵינָא לְמִיעֵל בְּשְׂכִינְתָא, בְּגִין
 דְּבְעֵינָא לְאַזְדְּוּגָא. אַבָּא כַּד אֶתְנַסִּיב וְשָׁדַר
 לְעַבְדָּא, אֲשַׁכַּח עֵינָא דְּמִיָּא, וְכַדִּין אֲזַדְמַנַּת לִיָּה לְאַבָּא
 אֶתְתָּא. וְהָא בְּאַתְרֵי דָא, לָא אֲשַׁכַּחנָא לָא עֵינָא וְלָא
 בִּירָא וְלָא מִיָּא, וּמִיָּד וַיֵּשֶׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְּנֵי
 קָדָם, וְתַמָּן אֲזַדְמַנַּת לִיָּה בִּירָא, כַּדְקֶאֱמַרְן, וְאַזְדְּמַנַּת
 לִיָּה אֶתְתִּיָּה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, חָרֹן תְּמָן הָוּה וַדַּאי, וְהָאֵי בִּירָא
 בְּחַקְלָא הָוּה. דָּאֵי לָאוּ הַכִּי, אֲמַאי כְּתִיב, (בראשית כט)

וַתֵּרֶץ וַתִּגַּד לְאָבִיהָ, אֲלֵא בְּגִין דְּהוּה סְמִיךְ לְמַתָּא.
 וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יַעֲקֹב דְּאַזְדַּמְנַת לִיהַ עַל בִּירָא
 אֶתְתָּא, אַמַּאי לָא אֲזַדְמַנַּת לִיהַ לְאָה, דְּהָא
 קַיִמָּא לִיהַ לְיַעֲקֹב כָּל אֵינֹן שְׁבֻטִין. אֲלֵא לְאָה, לָא בַּעַא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזוּוגָא לִיהַ לְיַעֲקֹב בְּאַתְגְּלִיא,
 דְּכַתִּיב, (בראשית כט) וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַהֲנֶהּ הִיא לְאָה, (מכילל) דְּהָא
 קוּדֶם לָכֵן לָא אֶתְגְּלִיא מְלָה.

וְתוּ, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא עֵינָא וּלְבָא דִּיעֲקֹב בְּשִׁפְירוּ דְּרַחֵל,
 לְמַעַבְד דִּינִירִיה תַּמּוֹן, וּבְגִינָה (דף קנג ע"ב) אֲזַדְוּגַת לִיהַ
 לְאָה, וְאוֹקִימַת כָּל אֵינֹן שְׁבֻטִין. בַּמָּה יַדַּע יַעֲקֹב מֵאֵן
 הִיא רַחֵל. אֲלֵא דְּאֵינֹן רַעֲיִין אָמְרוּ לִיהַ, דְּכַתִּיב, (בראשית
 כט) וַהֲנֶה רַחֵל בְּתוֹ בְּאָה עִם הַצֹּאן.

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, וַיֹּאמֶר (בראשית כט) אֶעֱבֹדךָ שְׁבַע שָׁנִים
 בְּרַחֵל בְּתַךְ הַקֶּטְנָה, וְכִי מַה דְּעַתִּיה דִּיעֲקֹב דְּלָא
 קָאָמַר עֶשֶׂר יָרְחִין אוֹ שְׁתַּא חֲדָא, אֲלֵא שְׁבַע שָׁנִים
 אַמַּאי. אֲלֵא יַעֲקֹב בְּחַכְמַתָּא עֲבַד. בְּגִין דְּלָא יִימְרוּן,
 דְּבְּגִין תִּיאוּבְתָא דְּשִׁפְירוּ דְּרַחֵל עֲבַד, אֲלֵא בְּגִין חַכְמַתָּא,
 דְּסִיְהָרָא בְּתַ שְׁבַע שָׁנִין הִיא. וְכִלְהוּ שְׁבַע שָׁנִין עַלְאִין,
 שָׁרוּ עֲלִיהַ דִּיעֲקֹב עַד לָא נָסִיב לָהּ לְרַחֵל לְמִיתַב גַּבְהַ
 כְּדָקָא יָאוּת. דְּהָא יַעֲקֹב נָטַל כְּלָהוּ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר
 אֶתָּא לְגַבְהַ, בְּגִין לְאַשְׁתַּכַּחא אִיהוּ שָׁמַיִם, וְאִיהִי אַרְץ.

וְרֹזָא דְמַלְהָ, וַיְהִיּוּ בְעֵינָיו פְּיָמִים אַחָדִים, מֵאֵי פְיָמִים
אַחָדִים, אֲלֵא, כִּלְהוּ שְׁבַע שָׁנִין שְׁקִיל לֹון בְּעֵינָיו,
כְּאִינוּן עֲלָאִין. דְּאִינוּן אַחָדִין דְּלֵא מִתְּפָרְשָׁן, (צ"ה ע"ב)
וְכִלְהוּ חַד, דְּמִתְקַשְׂרֹן דָּא בְדָא. בְּאַהֲבָתוֹ אוֹתָהּ,
לְאַשְׁתַּכְּחָא כְּגִוּוּנָא עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, דְּאֶפִּילוּ לָבָן רָמֹז לִיָּה בְּאִינוּן שְׁבַע, וְלֵא יִדַּע
מֵאֵי קָאֲמַר, דְּפִתַּח וְאָמַר טוֹב, דְּכָתִיב, (בראשית כט)
טוֹב תִּתִּי וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הֲכִי הוּא וְדָאִי, פִּלַּח שְׁבַע
שָׁנִין, לְאַזְדוּוּגָא בְּשִׁמְטָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא חֲזִי,
בְּכֹל אַתְרַּ יּוּבְלָא סְתִים דְּלֵא אֲתַגְלִיא וּשְׁמִטָּה אֲתַגְלִיא.
תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דִּיעֲקֹב פִּלַּח שְׁבַע שָׁנִין קַדְמָאִין,
נִפְקָא קָלָא וְאָמַר, יַעֲקֹב, (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד
הָעוֹלָם כְּתִיב, עוֹלָם סְתִים דְּלַעֲיָלָא יּוּבְלָא מִתְּמָן
שִׁירוּתָא. דְּאֵלִין דְּאִינוּן סְתִימִין, דְּלֵא אֲתַגְלִיא לֹון מִן
יּוּבְלָא אִינוּן. בְּגִין כֶּךָ אֶסְתִּימוּ מִיַּעֲקֹב, דְּלֵא יִדַּע, דְּחָשֵׁב
דְּהָא מִן שְׁמִטָּה אִינוּן. וּבְגִין דִּיעֲבִיד שִׁירוּתָא מִעוֹלָם
דְּלַעֲיָלָא, אֲתַכְּסִיין מִנִּיהּ, בְּגִין דִּיּוּבְלָא אִיהוּ סְתִים,
וּלְבַתָּר דְּעֶבְרוּ שְׁנֵי יּוּבְלָא דְּאֲתַכְּסִיָּא, עֶבֶד שְׁנֵי שְׁמִטָּה
דְּאֲתַגְלִיין, (פקודי רנ"ו ע"ב) וְאֲתַעֲטַר בְּתַרִּין עֲלָמִין וְאַחִיד לֹון.
תָּא חֲזִי, לָאָה אוֹלִידַת שִׁית בְּנִין וּבְרַתָּא חַדָּא. וְהֲכִי
אַתְחֲזִי, דְּהָא שִׁית סְטַרִּין קִיִּימִין עֲלָה וְאֵלִין שִׁית,

וּבְרַתָּא חָדָא, בְּרֹזָא עֲלָאָה נְפָקָא. רַחֵל אוֹלִידַת תְּרִין
 צְדִיקִים. וְהָכִי אֶתְחַזִּי, הָא שְׁמִטָּה, דְּבִין תְּרִי צְדִיקִי יִתְבֹּא
 לְעֵלְמִין, דְּכִתִּיב, (תהלים לו) צְדִיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ, צְדִיק
 לְעֵילָא וְצְדִיק לְתַתָּא. צְדִיק לְעֵילָא, מְנִיָּה נְגַדָן מִיִּין
 עֲלָאִין. צְדִיק לְתַתָּא, מְנִיָּה נְבַעָא נּוֹקְבָא מִיָּא לְגַבֵּי
 דְּכוּרָא, בְּתִיאֻבְתָּא שְׁלִים. צְדִיק מְסֻטְרָא דָּא, וְצְדִיק
 מְסֻטְרָא דָּא, כְּמָא דְּדְכוּרָא לְעֵילָא יִתִּיב בֵּין תְּרִי נּוֹקְבֵי,
 הָכִי נְמִי נּוֹקְבָא לְתַתָּא יִתְבֹּא בֵּין תְּרִי צְדִיקִי.

וְעַל דָּא, יוֹסֵף וּבְנֵימִין תְּרִין צְדִיקִין גִּינְהוּ. יוֹסֵף זָכָה
 לְמַהוּי צְדִיק לְעֵילָא, בְּגִין דְּנֻטְרָא אֶת קִימָא.
 בְּנֵימִין אִיהוּ צְדִיק לְתַתָּא, לְאַתְעֻטְרָא שְׁמִטָּה בֵּין תְּרִי
 צְדִיקִי, יוֹסֵף הַצְדִיק, וּבְנֵימִין הַצְדִיק.

וְכִי בְנֵימִין צְדִיק הָוָה, אִין. דְּכָל יוֹמוּי לָא חָטָא בְּהָאִי
 אֶת קִימָא, וְאַף עַל גַּב דְּלָא אֶזְדַּמֵּן לִיָּה עוּבְדָּא
 כְּיוֹסֵף. אִי הָכִי, אַמְאִי אַקְרִי צְדִיק. אֶלָּא כָּל יוֹמוּי דִּיעֻקְב
 הָוָה בְּאַבְלָא דִּיוֹסֵף, לָא שְׁמִשׁ עֲרִסִיָּה. וְאִי תִימָא דְּכַד
 אֶתְנַטִּיל יוֹסֵף מִיעֻקְב, רַבִּיא הָוָה וְלָא נְסִיב. וְאַתְ אִמְרַת
 דְּלָא שְׁמִשׁ עֲרִסִיָּה, אֶלָּא אַף עַל גַּב דְּאַזְדַּוּוּג לְבַתֵּר לָא
 בַּעָא לְשְׁמִשָּׂא עֲרִסִיָּה.

וְאַנָּן הָכִי תִנּוּן, בְּשַׁעָה דְּשְׁאִיל יוֹסֵף לְבְנֵימִין, אָמַר לִיָּה
 אִית לָךְ אִינְתוּ. אָמַר לִיָּה, אִין. אָמַר לִיָּה אִית לָךְ

בְּנֵינִי, אָמַר לִיה אֵין. וְהִיךְ אַקְרוּנִי, אָמַר לִיה עַל שׁוּם אַחֵי
וְכוּי' (נ"א אָמַר לִיה אֵית לֶךְ בְּנֵינִי, אָמַר לִיה זְמִינִין לִי. וְאִיךְ יִתְקַרְוִן לֶךְ, אָמַר לִיה עַל שׁוּם

אַחֵי וְגו') גִּרְא וְנַעֲמָן וְגו' דְּכְתִיב (בראשית מו) וּבְנֵי בְנֵימִן בְּלַע
וּבֹכֶר וְגו', וְאַתְּ אֲמַרְתְּ דְּלֹא שְׁמִשׁ. (ס"א אֵלֹא בַּהֲהִיא שְׁעַתָּא).

אָמַר לִיה אֵין, דְּהָא בַּהֲהִיא שְׁעַתָּא לֹא הוּוּ לִיה. (ס"א לְבַתֵּר
דִּיֵּצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִין הוּוּ לִיה)

וּבֹכֶר. כִּד עָאֵלוּ לְמִצְרַיִם, הָכִי הוּא וְדַאי, דְּכָל זְמַנָּא
דְּאַתְאֲבַל יַעֲקֹב עַל יוֹסֵף לֹא שְׁמִשׁ עַרְסִיָּה וְאוֹלִיד בְּנֵינִי.

וְאָמַר בְּנֵימִן, הָא יוֹסֵף אַחֵי, אַתְּ קִיַּמָּא דְּאַבָּא הוּוּ. דְּהָא
בְּרִית סִיּוּמָא דְּגוּפָא אִיהוּ, כִּיּוֹן דְּאִיהוּ אַתְאֲבִיד, אָנָּא

אַהָא נְטִיר (דף קנד ע"א) אַתְרִיָּה דְּאַחֵי.

וְאִי תִיַּמָּא, הָא בַּהֲהוּא זְמַנָּא דְּאַתְאֲבִיד, לֹא הוּוּ צְדִיק.
דְּצְדִיק לֹא הוּוּ עַד דְּאַעֲרַע עוּבְדָּא בֵּיה. אֵלֹא,

כְּלָהוּ הוּוּ יַדְעֵי מִיַּעֲקֹב. דִּיעֲקֹב הוּוּ יַדַּע דְּאַתֵּר דְּאִירִית
יוֹסֵף, וּבְגִינֵי כֶּךָ אוֹרִיךְ בְּלָבָן כָּל כֶּךָ עַד דִּיסְתֵּיִם גּוּפָא,

וּמֵאן הוּא סִיּוּמָא דְּגוּפָא, בְּרִית. וְעַל דְּאִ פְּתִיב, (בראשית ל)
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יִלְדָה רָחֵל אֶת יוֹסֵף וְגו', דְּהָא וְדַאי הַשְׁתָּא

אַשְׁתָּלִים גּוּפָא, כִּיּוֹן דְּגוּפָא אַשְׁתָּלִים, בְּעֵינָא לְמִיזַל.
וּבְגִינֵי כֶּךָ בְּנֵימִן יַדַּע וְנָטַר אוֹרְחִיָּה דְּאַחֵי.

כִּיּוֹן דְּאַתָּא לְיוֹסֵף, וְאַשְׁתַּכַּח. בְּנֵימִן הָדַר לְבֵיתִיָּה,
וְשְׁמִשׁ עַרְסִיָּה (אַזְלֵי וְעֵאלוּ) וְאוֹלִיד בְּנֵינִי. וְעַל דְּאִ

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד לִיה צְדִיק לְתַתָּא, וַיּוֹסֶף צְדִיק
 לְעֵילָא. וּבְגִינֵי כְּה, רַחֵל תְּרִין בְּנִין אוֹלִידַת, וְלֵאָה שֵׁית
 בְּנִין וּבְרַתָּא.

וְעַל דָּא, אֵינוֹן שְׁבַע שָׁנִין קִדְמָאֵי אֲתַכְסִיין, דְּלֵא יִדַע
 בְּהוּ יַעֲקֹב בְּגִין דְּהוּוּ דִּיּוֹבְלָא, וְאֵינוֹן דְּשֻׁמְטָה
 אֲתַגְלִיין, וּבְשֻׁמְטָה דְּאֲתַגְלִיא פִּלַּח לִיּוֹבְלָא דְּאֲתַכְסִיא,
 דְּכַתִּיב (בראשית כט) וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שְׁבַע שָׁנִים. שְׁבַע
 שָׁנִים סָתָם. בְּרַחֵל פִּלַּח שְׁבַע שָׁנִין עֲלָאִין, וְאֲתַאֲחִיד בְּהוּ
 בְּתַרֵּי עֲלָמִין. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, מִגּוּ דְּאֲתַגְלִיא, אֲתִי בַר
 נָשׁ לְסִתִּימָאָה.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי דְּשָׁנִין קִדְמָאֵי מִיּוֹבְלָא אֵינוֹן, הָא
 בִּיּוֹבְלָא כְּתִיב (ויקרא כח) שְׁבַע שָׁנִים, שְׁבַע פְּעָמִים.
 שְׁבַע שָׁנִים שְׁכִיחֵי, שְׁבַע פְּעָמִים (לֵא שְׁכִיחֵי) אֲן אֵינוֹן. אֶלָּא,
 אֵינוֹן שְׁבַעָה יוֹמִין דְּנָטַר בְּהַלּוּלָא דְּלֵאָה אֲשִׁלִּמוּ
 חוֹשְׁבָנָא, דְּהָא כָּל יוֹמָא (ס"א פַּעַם אַחַת וְשֶׁבַע אַחַת) (שְׁבַע) אַחַת
 אֶקְרִי, דְּכַתִּיב, (תהלים קיט) שְׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִךְ עַל מִשְׁפָּטֵי
 צְדָקָךְ. וְכָל שְׁבַעָה אֲשִׁתְּלִים בְּשְׁבַעָה יוֹמִין, ז' בְּכָל יוֹמָא,
 דְּאֶקְרִי פַּעַם אַחַת.

וּבְרַחֵל לָא הָוָה כּוֹן, דְּלֵא נָטַר ז' יוֹמִין, אֶלָּא שְׁבַע שָׁנִין
 דְּפִלַּח לְבַתֵּר. וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, שָׁנִין דְּשֻׁמְטָה
 הָוָה לִיה לְמַפְלַח קוֹדֶם, וּלְבַתֵּר לְאֲזִדְּיוּגָא בְּשֻׁמְטָה. אֶלָּא

כִּי־וַיִּבֶן דְּקַבִּיל עָלֶיהָ לְמַפְלַח, כְּאִילוֹ פִּלַּח לֹוֹן. אֲתָא רַבִּי
אָבָא וּנְשָׁקִיהָ. אָמַר בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְזָכִינָא לְהָאִי קָרָא, עַל
הַהוּא אֲתֵר כְּתִיב (ישעיה מב) ה' חֲפִץ לְמַעַן צְדָקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה
וַיֵּאדִיר.

תוֹ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא דְאֲתָמַר לָאָה אוֹלִידַת שְׂתִית
בְּנִין וּבִרְתָא חֲדָא, הָכִי הוּא וּדְאִי, רַחֵל תְּרִי בְּנִין
וּדְאִי, בְּנֵי שְׁפָחוֹת אַרְבַּעַת, תְּקוּנָא דְלֵהוֹן הֵיךְ קְיָיְמִי.
אָלָא אֵינוֹן אַרְבַּע (קנ"ח ע"א) קְשָׁרִים דְאֶקְרוּן אַחֲוָרִים,
דְּכְתִיב (מלכים א ז) וְכָל אַחֲוָרֵיהֶם בֵּיתָה.

דְּהָא בְּדְרוּעָא יְמִינָא תְּלַת (רמ"א ע"א) קְשָׁרִין. אָבַל קְשָׁרָא
חַד בְּאַמְצָעִיתָא דְאִיהוּ רַב וְאִיהוּ אַחֲוֹר, דְאֲשַׁתְּאֲר
לְבַר. וְכֵן חַד בְּדְרוּעָא שְׁמַאלָא, וְכֵן חַד בִּירְכָא יְמִינָא,
וְכֵן חַד בִּירְכָא שְׁמַאלָא. וְכַד אֲתַתְּקֵן כְּלָא, אֲשַׁתְּכַחוּ
כְּלָהוּ בֵּיתָה, לְקִיָּמָא קָרָא דְכְתִיב וְכָל אַחֲוָרֵיהֶם בֵּיתָה.
כָּל שְׁאָר קְשָׁוָרִין, כְּלָהוּ אֲתַחְזִיין בְּמִישַׁר וְאֵלִין נְפָקִין,
לְבַר מְדְרוּעִין וּלְבַר מִירְכִין, לְאֲתַחְזָאָה בְּבִנֵי
הַשְּׁפָחוֹת, דְאֵף עַל גַּב דְאֵינוֹן בְּמִנְיָנָא, לָא חֲשִׁיבֵי כְּבִנֵי
רַחֵל וְלָאָה. וּבְגִינֵי כַךְ נְפָקִי לְבַר.

דְּבַר אַחַר אֵלִין אֵינוֹן אַרְבַּע, דְּכָל שְׁאָר קְשָׁרִין נְטִלֵי
בְּגִינֵיהוּ, וְאֵלִין נְטִלֵי לֹוֹן. אָמַר רַבִּי אָבָא, הָכִי
הוּא וּדְאִי, (נ"א אָמַר רַבִּי אָבָא דָא לָאוּ דָא) וְעַל דָא כְּלָא מְתַתְּקֵן

כְּחֲדָא.

(בראשית כט) וַיֵּרָא ה' כִּי שְׁנוּאָה לֵאמֹר וַיֵּרָא רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח,
 מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת (תהלים קיג) אִם הַבָּנִים שְׁמַחָה
 הַלְלוּיָהּ. מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת, דָּא רַחֵל דְּאִיהִי עֵקֶרֶא
 דְּבֵיתָא. אִם הַבָּנִים שְׁמַחָה, דָּא לֵאמֹר.

דְּבַר אַחַר, מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת דָּא שְׁמַטָּה, דְּאִיהִי
 עֵקֶרֶא, דְּהֵאֵי עֲלָמָא, עֲלִיהִי אֶתְדַבֵּר. אִם הַבָּנִים
 שְׁמַחָה, דָּא יוֹבְלָא. דְּכָל חֵידוֹ וְכָל חֲדוּהָ דְּכָלְהוּ עֲלָמִין
 בֵּיהּ תִּלְיִין. וְהֵאֵי קָרָא, כְּלָלָא דְּכָלָא הוּא. בְּגִין דְּהֵאֵי
 כְּלִיל כְּלָא, בְּרֻזָּא קְדִישָׁא, וְעַל דָּא סִיּוּמָא דְּקָרָא,
 הַלְלוּיָהּ.

וַיֵּרָא ה' כִּי שְׁנוּאָה לֵאמֹר, וְכִי אֲמַאי הִיא שְׁנוּאָה, וְהֵא
 בְּנֵי שְׁנוּאָה לָאוּ בְּנֵי מַעְלִיא נִינְהוּ. וְחֲזִינָן דְּכָל
 אִינוּן בְּנֵי מַעְלִי מִלְּאָה נְפָקוּ, וְאֵת אֲמַרְתָּ כִּי שְׁנוּאָה
 לֵאמֹר. אֵלָא, וְדֵאֵי יוֹבְלָא אִיהוּ תְּדִיר עֲלָמָא דְּאֶתְכַפְּסִיא,
 וְכָל מִילּוּי לָאוּ (בְּנֵי) (דף קנד ע"ב) בְּאֶתְגַּלְיָא נִינְהוּ, וּבְגִין כְּפָה,
 יַעֲקֹב אֶתְכַפְּסִין מִנִּיהּ כָּל עוֹבְדוּי.

תָּא חֲזִי, עֲלָמָא תִּתָּאָה בְּאֶתְגַּלְיָא אִיהוּ, וְהוּא שִׁירוּתָא
 דְּכָלָא, לְסַלְקָא בְּדַרְגוּי. כְּמָה דְּחַכְמָה עֲלָאָה הוּא
 שִׁירוּתָא דְּכָלָא, הַכִּי נָמִי עֲלָמָא תִּתָּאָה, חַכְמָה אִיהוּ,
 וְהִיא שִׁירוּתָא דְּכָלָא. וּבְגִין כְּפָה, קָרִינָן אֶתְהּ, (שמות קל"ח ע"ב)
 בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁמַטָּה, וְאֶתְגַּלְיָא.

וְעַלְמָא עֲלָאָה דְאִיהוּ יוּבְלָא, קְרִינָא הוּא, דְכָל מְלוּי
בְּאַתְכַּפְּסִיא אִינוּן. וְרוּזָא דְמִלָּה דְלָאָה, דְכְּתִיב,

(בראשית ל) וַיִּשְׁכַּב עִמָּה בַּלַּיְלָה הוּא. וְעַל דָּא פְתִיב, (במדבר

יח) וְעַבְד הַלְוִי הוּא. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא מַנְיָה בְּרַכָּאן לְכֻלָּא.

הוּא, עַלְמָא עֲלָאָה דְאַתְכַּפְּסִיא תְדִיר, וַיַּעֲקֹב בְּמָה
דְאַתְכַּפְּסִיא לָא אֶתְדַבֵּק בְּרַעוּתִיָּה, אֶלָּא בְּמָה דְאַתְגַּלִּיא,

וְרוּזָא דָּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְדַבַּק בְּאַשְׁתּוֹ.

(בראשית כט) וַיֵּרָא ה' כִּי שָׁנוּאָה לָאָה. מִהֲכָא, דְסָאנִי בַר נָשׁ

עָרִיין דְאַמִּיָּה, (וְאַחֲוִיתִיהָ) וַיִּתְיַחַד בַּר נָשׁ עִם אִמִּיָּה

בְּכָל אֲתֵר וְלֹא יִתְחַשֵּׁשׁ. וְהָא אֶתְעָרוּ, בֵּין מִתְיַחַד עִם אִמּוּ.

וְכֻלָּא אֶתְכַּפְּסִי מִיַּעֲקֹב, דְעַלְמָא עֲלָאָה לָא אֶתְגַּלִּיא כְּלָל.

תָּא חֲזִי, בְּגִינִיָּה דִיַּעֲקֹב אֶתְקִיִּים עַלְמָא, וְאִי תִימָא הָא

בְּגִינִיָּה דְאַבְרָהָם, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (בראשית ב)

בְּהַבְרָאִים, אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאִים אֶלָּא בְּאַבְרָהָם. אֶלָּא

בְּגִינִיָּה דִיַּעֲקֹב אֶתְקִיִּים אַבְרָהָם, דְכְּתִיב, (ישעיה כט) כֹּה

אָמַר ה' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם. וּמִקְדָּמַת

דְנָא הָוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנֵי עֲלָמִין וְחָרִיב לֹוּן, פִּיּוּן

דְאַתָּא יַעֲקֹב מַנְיָה אֲשֶׁתְּכֻלְלוּ עֲלָמִין, וְלֹא אֶתְחָרְבוּ

כְּקִדְמִיתָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מג) כֹּה אָמַר ה' בְּרֹאךְ

יַעֲקֹב וַיִּצְרַךְ יִשְׂרָאֵל וְגו'.

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכְּתִיב (שם)

שְׁלַח אֶת בְּנֵי וַיַּעֲבֹדְנִי, יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי בֶן לְקוֹדֶשׁ אַ בְּרִיךְ
הוּא, בְּגִין דְּאֶתְדַּבֵּק בֵּיהּ, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, (משלי ל) מַה
שְּׁמוֹ וּמָה שֵׁם בְּנוֹ פִי תִדְעַ.

לְאָה, כַּד אֹלִידַת לְרֵאוּבֵן מַה כְּתִיב, (בראשית כט) וַתִּקְרָא
אֶת שְׁמוֹ רְאוּבֵן. רְאוּבֵן סֶתֶם, בְּגִין דְּאֶתְכְּלִיל
בְּתֻלַת סְטָרִין מִתְחַבְּרָן כְּחֻדָּא, שְׁמַעוֹן וְלוֹי. מַאי טַעְמָא
לוֹי, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, (מלכים א ז) לִיּוֹת, חֲבוּרָא דְכָל סְטָרִין.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִהֲכָא, דְכְתִיב, (בראשית מט) יִתֵּר שְׂאֵת
וַיִּתֵּר עֶז, כְּתַרְגוּמוֹ בְּכִירוּתָא, כְּהוֹנָתָא, וּמַלְכוּתָא.
וּמַלְכוֹ בְּסִטְרָא דְגְבוּרָה אִיהוּ, וְעַל דָּא רְאוּבֵן סֶתֶם.

סְתָרֵי תוֹרָה
מִתְנִיתִין. בְּנֵי עֲלִיּוֹן, קַדִּישֵׁי
עֲלִיּוֹנִין, בְּרִיכָן (ס"א בְּרִיךְ)
דְּעֲלָמָא, מוֹחָא דְאַגּוּזָא. כְּנָשׁוּ
לְמַנְדַּע, הָא צְפָרָא נְחִית בְּכָל
יוֹמָא, אֶתְעַר בְּגִנְתָּא. שְׁלֵהוּבָא
דְנוּרָא בְּגִדְפָהָא. בִּידְהָא
תְּלַתָּא מְגֻרּוּפִין שְׁנִינָן
כְּחַרְבָּא. מִפְּתַח גְּנִיזוֹן בִּידָא
יְמִינָא.

קָרִי בְּחִיל וְאָמַר, מֵאֵן מְנַכּוֹן
דִּי נְהִירוֹ אֲנַפּוּי, דִּי עָאֵל וְנַפְק

אָמַר רַבִּי אַבָּא רְאוּ בֶן
סֶתֶם, דְּאֶתְכְּלִיל
בְּשְׁמַעוֹן וְלוֹי. לְאָה הָכִי הוּא
דְּעֲתָה. (ס"א רְעוּתָא) דְכְתִיב,
(בראשית כט) הַפַּעַם יִלֹּה אִישִׁי
אֵלַי כִּי יִלְדֵתִי לוֹ שְׁלֹשָׁה
בָּנִים. בְּגִין דְּהוּא תְּלַתָּא
דְּמִתְחַבְּרָן כְּחֻדָּא.

וְתָא חֲזִי, דְּהֲכָא הוּא. דְּהָא
רְתִיכָא עֲלָהָא, אַבְהָן
וְדוּד מְלָפָא דְאֶתְחַבְּרָ בְּהוּ,

וְאֶת־תְּקִיף בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, מְטָא
 בְּעַנְפוּי, אַחִיד בְּשָׂרְשׁוּי, אֲכִיל
 מֵאֵיבִיהַּ מְתִיק מְדוּבֶשָׂא, יְהִיב
 חַיִּין לְנַפְשָׁא, אֲסוּתָא
 לְגַרְמִיהַּ.

אֲסֵתְמַר מֵהֶרְהוּרָא בִישָׂא,
 מֵהֶרְהוּרָא דְמִשְׁקַר בְּאֵילָנָא
 דְחַיִּי, מְסָאִיב נֶהְרָא וְנַחְלָא
 מְקוּרָא דִישְׂרָאֵל, דִּיהִיב מוֹתָא
 לְנַפְשָׁא, וְתַבִּירוּ לְגַרְמִיהַּ לִית
 לִיהַּ קִיוּמָא כְּלָל.

הֶרְהוּרָא דְמְסָאִיב הֵהוּא
 מְקוּרָא דִילִיָּהּ, עָבִיד אֵילָנָא
 דְשִׁקְרָא, בְּגִין דֶּהֵהוּא הֶרְהוּרָא
 סִלְקָא, וְאַחֲלַף נַפְשָׂא תַחוּת
 נַפְשָׂא. אֵילָנָא דְחַיִּי אֲסֵתְלֵק,
 וְאֵילָנָא דְמוֹתָא אֶת־תְּקִיף בֵּיהַּ,
 נַפְשָׂא מִתְמָן מְשִׁדָּה.

ווי ליה, דַּאֲתַעְקַר בְּהֵהוּא
 הֶרְהוּרָא, מְגוּ אֵילָנָא דְחַיִּי,
 וְאֶתְדַבֵּק בְּאֵילָנָא דְמוֹתָא.
 עֲנַפִּין לִית בֵּיהַּ, לָא חֲמָא טְבָא
 לְעֵלְמִין, יִבְשָׂא אִיהוּ בְּלָא
 לַחוּתָא כְּלָל. אַנְבִּיָּהּ מְרִיר

וְכֻלְהוּ אַרְבַּע אֵינוּן רְתִיכִין
 עֲלָאִין, רָזָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא.
 וְעַל דָּא, רְאוּבֵן שְׂמַעוֹן לְוִי,
 לְבַתַּר יְהוּדָה דִּירִית מַלְכוּ,
 וְעַל דָּא, כְּלָהוּ בְּאַתַּר דָּא.

וְכַתִּיב (ס"א דָּא בַתַּר דָּא דְכַתִּיב)

(בראשית כט) הַפַּעַם אוֹדָה אֶת ה'
 וְגו' (בראשית כט) וְתַעֲמַד מְלֻדָּת,
 בְּגִין דֶּהֲכָא אֲשֶׁתְּכֻלְלוּ אַרְבַּע
 סְמִכִין. הַפַּעַם אוֹדָה אֶת ה',
 מֵאֵי טַעֲמָא אֲמָרָה אוֹדָה אֶת
 ה' בְּהַאי, וְלָאוּ בְּכֻלְהוּ. אֲלָא
 מֵהֲכָא, כָּל זְמָנָא (דף קנה ע"א)
 דְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּגֻלוֹתָא,
 שְׂמָא קְדִישָׁא לָאו שְׁלִים
 הוּא.

תָּא חַוִּי, אַף עַל גַּב דִּתְלַת
 בְּנִין הָווּ עַד דְּאוּלִּידַת
 לִיהוּדָה, לָא שְׁלִים פְּרֻסִיָּא.
 וּבְגִינֵי כֶּךָ הַפַּעַם אוֹדָה אֶת
 ה', וְלָא בְּכֻלְהוּ, וְעַל דָּא

כְּלַעֲנָה, עֲלֵיהָ אֶתְמַר (ירמיה יז)
וְהָיָה כְּעָרְעָר בְּעָרְבָה וְלֹא
יֵרָאֶה כִּי יָבֹא טוֹב וְגו'.

בְּגִין דְּהִרְהוּרָא טָבָא סְלִיק
לְעֵילָא, אַחֲדִיד בְּאֵילָנָא דְחַיִּי,
אַתְקִיף בְּעַנְפוּי, אֲכִיל
מֵאֲנַבְיָה, כֹּל קְדוּשִׁין וְכֹל
בְּרַכָּאן נְפָקִין מִנִּיהּ. אַחְסִין
חַיִּין לְנַפְשֵׁיהּ וְאַסּוּתָא
לְגַרְמִיָּה, עֲלֵיהָ אֶתְמַר (ירמיה יז)
וְהָיָה כַּעֲזֵן שָׂתוּל עַל מַיִם וְעַל
יּוֹבֵל יִשְׁלַח שָׂרְשָׁיו וְלֹא יֵרָאֶה
כִּי יָבֹא חוֹם וְגו'.

כֹּל מְלִין דְּעֵלְמָא, אֲזִלִּין בְּתַר
מַחְשְׁבָהּ וְהִרְהוּרָא, וְעַל דָּא
(ויקרא יא) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם
קְדוּשִׁים, בְּגִין דְּכֹל קְדוּשִׁין
דְּעֵלְמָא אֲפִיק וּמְשִׁיךְ
בְּהִרְהוּרָא טָבָא.

מֵאֵן דְּאַסְתָּאב בְּהִרְהוּרָא (ויקרא
פ"ד ע"א, שם נ"ו ע"א) בִּישָׂא, כֹּד
אַתִּי לְאַזְדוּגָא בְּאַתְתִּיהּ וְשׁוּי
רְעוּתִיהּ וְהִרְהוּרִיהּ בְּאַתְתָּא
אַחְרָא, וְזָרַע זָרַעָא בְּהִרְהוּרָא

וְתַעֲמַד מְלֻדָּת. מַאי (קפ"ו ע"א)
וְתַעֲמַד, דְּקִימָא פְּרֻסִיָּא עַל
סְמֻכּוּהִי.

(ותעמד עד הקב) וְתַעֲמַד, דְּהָא עַד
הָכָא, וְתַעֲמַד בִּיחּוּדָא
חַד, מִפְּאֵן וּלְתַתָּא עֵלְמָא
דְּפִירוּדָא אִיהוּ. וְאִי תִימָא
אֵינּוֹן תְּרִין בְּנִין דְּאוּלִּידָת
לְבַתֵּר, כְּגוּוֹנָא דָּא. לָא,
דְּהָא אֵינּוֹן תְּרִין בְּאֵלִין
אַתְחַבְּרוּ, בְּגִין דְּשִׁית סְטְרִין
דְּעֵלְמָא כְּחַדָּא אֵינּוֹן.

וְתָא חוּי, כְּלָהוּ תְּרִיסַר
שְׁבַטִין, תְּקוּנֵי דְכְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עֵלְמָא נִינְהוּ,
לְאַתְתְּקָנָא נְהוּרָא עֵלְאָה (ע"ו)
ע"א) אוּכְמָא כְּמָה דְאַתְחַזִּי,
וְלְאַתְבָּא עֵקְרָא דְכֹלָא
לְאַתְרִיהּ. כְּלָהוּ עֵלְמִין
כְּגוּוֹנָא חַד קְיִימִי, וּבְהַאי
אַשְׁתְּכַלֵּל עֵלְמָא תַתָּאָה
כְּגוּוֹנָא דְּעֵלְמָא דְלְעֵילָא.

אֲחֵרָא, דָּא הוּא דְאַחְלַף דְּרַגִּין
עֲלֵאִין דְּלַעֲיָא, דְּרַגָּא
דְּקוּדְשָׁא בְּגִין דְּרַגָּא
דְּמִסְאָבָא. כְּמָה דְּהִרְהוּרָא
דִּילִיָּה עָבִיד חֲלוּפִין לְתַתָּא,
אוּף הָכִי עָבִד חֲלוּפִין לְעֵילָא.
כְּמָה דְּגוּפָא דְּהוּא בְּרָא
דִּילִיד, אֲקָרִי בְּן תְּמוּרָה. אוּף
הָכִי בְּנַפְשָׁא בְּן תְּמוּרָה אֲקָרִי.
דְּהָא לָא מְשִׁיךְ מְשִׁיכוֹ קוּדְשָׁא
בְּהוּא הִרְהוּרָא, וְנַפְשָׁא
דִּילִיָּה אֲתַחְלַף בְּדְרַגָּא אֲחֵרָא.
יַעֲקֹב שְׁלִימָא דְּכֻלָּא, גְּלִי קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכָל אֲרַחוּי
בְּקֻשׁוּט הוּו, וְהִרְהוּרָא דְּקֻשׁוּט
הִרְהוּר תְּדִיר בְּכֻלָּא. בְּהוּא
לִילִיא דְּמִשְׁמֵשׁ בְּאַתְתִּיָּה
בְּלָאָה, הִרְהוּרָא (קע"ו ע"ב, ויקרא
רצ"ב ע"א) דִּילִיָּה בְּרַחֲל הוּו.
מִשְׁמֵשׁ בְּלָאָה וְחָשִׁיב בְּרַחֲל,
וּמְקוּרָא דִּילִיָּה בְּהוּא
הִרְהוּרָא דִּילִיָּה אֲזֻלָּא.
וְלָאוּ לְדַעְתָּא, דְּהָא לָא הוּו
יַדַּע. בְּגִין כְּדָּ, לָא סְלִיק
רְאוּבֵן בְּשִׁמָּא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

יִשְׁשַׁכֵּר זְבוּלוֹן, הָכֵא
אֲשַׁתְּכָלְלוּ שִׁית
בְּנִין, שִׁית סְטָרִין דְּעֵלְמָא.
כְּגוּוּנָא דָּא, בְּנֵי הַשְּׁפָחוֹת
אֵינּוּן אַרְבַּע, וְאַתְחַבְּרוּ
בְּאֵלִין. וְאֵלִין אַרְבַּע קְשָׁרִין
דְּמִתְחַבְּרִין בְּהוּ, וְאוּקְמוּהָ,
וְעַל דָּא פְּתִיב, (מלכים א ז) וְכָל
אֲחֵרֵיהֶם בֵּיתָה, אִף עַל גַּב
דְּבְנֵי שְׁפָחוֹת נִינְהוּ, בֵּיתָה.
רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, אִי הָכִי,
הָא אֲתַמַּר כָּל מַה
דְּאוּלִּיד עֵלְמָא תַתָּאָה,
פִּירוּדָא אִיהוּ, דְּהָא פְּתִיב,
(בראשית ב) וּמִשֵּׁם יִפְרֹד, מַה
תֵּימָא בְּיוֹסֵף וּבְנֵימִין, אִי
תֵימָא דְּעֵלְמָא חַד בְּהַנִּי,
לָאוּ אִיהוּ. דְּהָא לָא נְפָקוּ
מֵעֵלְמָא עֲלָאָה, וְעֵלְמָא
תַתָּאָה מַה דְּאוּלִּידַת אוּלִּידַת
לְתַתָּא וְלָא לְעֵילָא, וְאִי הָכִי
פִּירוּדָא אִיהוּ.

הוא דְהוּה יָדַע, אַחְמִי לִיה
 וְאָמַר, רְאוּ בֶן דְּאִתְּלִיד
 בְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה
 כג) אִם יִסְתֵּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים
 וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ, אֵל תִּקְרִי
 אֶרְאֶנּוּ אֱלֹא אֶרְאֶנּוּ, דִּיסְתַּכְּלוּן
 בֵּיה. וּבְגִין דְּאִתְּגַלִּי קַמִּיה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא לָא
 לְדַעְתָּא הוּה וּבְאַרְחָ קְשׁוּט
 הִרְהַר בְּרַעוּתִיה יַעֲקֹב, לָא
 אִיפְסַל מִגּוֹ שְׁבָטִין קִדְיִשִׁין,
 דְּאִי לָאו הָכִי הוּה אִיפְסַל.

וּבְגִין דְּהִרְהוּרָא עֲקָרָא אִיהוּ
 וְעַבִּיד עוּבָדָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְהוּה יָדַע הַהוּא
 הִרְהוּרָא, בְּאַתֵּר דְּאִתְּדַבְּקָא.
 בְּהֵיא טְפָה קְדַמָּא, אִסְתַּמַּר
 לִיה בְּכִירוּתָא, דְּכְתִיב, (דברי
 הימים א ה) כִּי הוּא הַבְּכוֹר וְגו',
 נִתְּנָה בְּכוֹרְתּוֹ לְיוֹסֵף. בְּהֵהוּא
 אַתֵּר דְּהִרְהוּרָא אֲזֵלָא וְאִתְּדַבְּק
 בְּהֵיא טְפָה, תַּמָּן אִתְּדַבְּק
 וְאִתְּמַסֵּר הַהוּא בְּכוֹרָה.
 וְאִתְּנַטְּלִית בְּכוֹרָה מִרְאוּבֵן,

אַתָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקִיה.
 אָמַר לִיה מְלָה דָּא
 סְתִים אִיהוּ, דְּהָא עֵלְמָא
 עֲלָאָה אִתְּתַקַּן בְּתַרִּיסַר
 דְּאִינוּן מְדִילִיה. אֲבָל תָּא
 חֲזִי, רִזָּא דְּמְלָה, בְּכָל זְמַנָּא
 צְדִיק מִעֵלְמָא תַתָּאָה נְפִיק
 וְעִיל, בֵּיה עִיל וּמְנִיה
 נְפִיק. וּבְגִין כֶּה, אִתְּבַנִּי
 בְּאַתֵּר דָּא, וְעֲקָרָא הוּא
 לְעִילָא וְעֲקָרָא הוּא לְתַתָּא,
 (ס"א צְדִיק בֵּיה עִיל בֵּיה נְפִיק) וּבְעֵלְמָא
 תַתָּאָה (דף קנה ע"ב) אִיהוּ תַדִּיר
 לְעוֹלָם, כְּתִיב, (בראשית לה)
 וַיְהִי בְּצֵאת נִפְשָׁהּ פִּי מִתָּה.
 תָּא חֲזִי בְּהֵיא עֵלְמָא
 תַתָּאָה, צְדִיק (שמות רנ"ט
 ע"א) בֵּיה עִיל וּמְנִיה נְפִיק,
 כֹּד עִיל, אִיהוּ בְּרִזָּא דְּיוֹסֵף
 הַצְדִּיק, כֹּד נְפִיק בְּרִזָּא
 דְּבַנְיָמִין הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב,

וְאֶת־מִסֵּר בְּאֶתֶר דְּהִרְהוּרָא
 אֶתְדַבֵּק בָּהּ. בְּרַחֵל הִרְהַר
 וְאֶתְדַבֵּק רְעוּתָא, בְּרַחֵל
 אֶתְדַבֵּק בְּכִירוּתָא, וְכֹלָא
 אֶתְהִדֵּר בְּתֵר הִרְהוּרָא
 וּמְחַשְׁבָּה.

כְּגוּוּנָא דָא, הִרְהוּרָא
 וּמְחַשְׁבָּה, עֶבֶד עוֹבְדָא
 וְאֶתְמַשֵּׁךְ מְשִׁיכוֹ, בְּכֹל מַה
 דְּאֶתְדַבֵּק בֵּר נֶשׁ בְּסִתְרָא,
 דְּכִתִּיב, (דְּבָרִים כ"ה) לֹא תִהְיֶה
 אִשֶּׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר,
 יִבְמָה יָבֵא עָלֶיהָ, וְהָכֵא
 אֶצְטְרִיךְ הִרְהוּרָא וְרְעוּתָא
 לְאֶתְדַבֵּקָא. וּבְהַהוּא רְעוּתָא
 וּמְחַשְׁבָּה, מְשִׁיךְ מְשִׁיכוֹ וְעֶבֶד
 עוֹבְדָא דְאֶצְטְרִיךְ, וְלֹא יִשְׁתַּצִּי
 שְׂמָא דְמִיתָא מְעַלְמָא.

וְסִתְרָא דָא (אִיּוֹב ל"ד) אִם יִשִּׁים
 אֵלָיו לְבוֹ רִחוּוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו
 יֵאָסֶף, דְּהָא וְדָאֵי רְעוּתָא
 וּמְחַשְׁבָּה, מְשִׁיךְ מְשִׁיכוֹ,
 וְעֶבֶד עוֹבְדָא בְּכֹל מַה
 דְּאֶצְטְרִיךְ. וְעַל דָּא, בְּצִלּוֹתָא
 אֶצְטְרִיךְ רְעוּתָא וְהִרְהוּרָא

(בראשית לד) וַיְהִי בְצֵאת נַפְשָׁה
 כִּי מָתָה, מֵאֵן נַפְשָׁה, דָּא
 צְדִיק וְנַפְיָק מְנָה.
 וְדָא בְּנִימִין, נִקְרָא בֶן
 אוֹנִי, דְּחַשְׁבֵּית
 דְּאוֹלִידֵת לְתַתָּא בְּעַלְמָא
 דְּפִירוּדָא, וְאִשְׁתְּאֵרוּ חַד סָרִי
 בְּאִינוּן לְעֵילָא. מַה פְּתִיב
 וְאָבִיו קָרָא לוֹ בְּנִימִין בֶּן
 יִמִּין, דְּהָא אֶסְתַּלֵּק לְעֵילָא
 בְּעַלְמָא עֲלָאָה. דְּכַד
 אֶתְאָבִיד יוֹסֵף, בְּנִימִין (קנ"ג
 ע"ב) אֲשֵׁלִים אֶתְרִיהּ. וְעַל דָּא
 צְדִיק בְּעַלְמָא תַתָּאָה עֵייל
 וְנַפֵּק, בְּגִין פְּךָ יוֹסֵף וּבְנִימִין
 וְכֹלְהוּ תְרִיסֵר, כְּגוּוּנָא
 דְּלְעֵילָא בִּיחּוּדָא חַד.

(בראשית כט) הַפַּעַם (קע"ח ע"ב)
 אוֹדָה אֶת ה', רַבִּי
 שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קיא)
 אוֹדָה ה' בְּכֹל לֵבָב בְּסוּד

יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה, בְּכָל לֵב, לְכוּנָא, וְכֹן בְּכָל אֵינוֹן
 בְּכָל לֵב מְבַעֵי לֵיהּ. אֵלָא, פּוֹלְחָנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּוֹד בְּרֹזָא עֲלָאָה דְשָׂמָא הִרְהוּרָא וּמַחְשָׁבָה עֲבִיד
 קַדִּישָׁא, קָא בְּעֵי לֵיהּ עוֹבְדָא, וּמְשִׁיךְ מְשִׁיכוֹ בְּכָל
 לְאוּדָאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה דְּאַצְטְרִיךְ. (ע"ב סתרי תורה)
 בְּיֶצֶר טוֹב וּבְיֶצֶר רָע, וְאַלִּין תְּרִין סְטְרִין, חַד יְמִינָא וְחַד
 שְׂמָאלָא.

בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה, אֵלִין אֵינוֹן שְׂאָר סְטְרִין דְּהָאִי
 עֲלָמָא, דְּהָא לֵבָב, כְּגוּוֹנָא דְדָרוּם וְצָפוֹן. בְּסוּד
 יִשְׂרָאֵל, אֵלִין אֵינוֹן שְׂאָר סְטְרִי עֲלָמָא, דְּאֵינוֹן שִׁית
 כְּגוּוֹנָא דְלְעֵילָא. וְעֵדָה, דָּא הוּא אַתְר דִּיהוּדָה, וּכְתִיב,
 וְעֵדוּתִי זֹו אֲלִמְדָם. וּכְתִיב, (הושע יב) וַיְהוּדָה עוֹד
 רָד עִם אֵל וְגו'. כְּתִיב (תהלים קלח) אֹדְךָ בְּכָל לְבִי נִגְדָ
 אֱלֹהִים אֲזַמְרֶךָ, הֵכָא בְּאַתְר חַד קְאָמַר, דְּכְתִיב נִגְדָ
 אֱלֹהִים אֲזַמְרֶךָ. דְּהָא לְגַבִּי הָאִי דְרָגָא קְאָמַר שִׁירְתָא,
 לְחַבְרָא לֵיהּ בִּימִינָא.

תָּא חַוִּי, יְהוּדָה אַחִיד בְּכָל סְטְרִין, אַחִיד בְּדָרוּם וְאַחִיד
 בְּמִזְרָח. דְּהָא אֵיהוּ מְסִטְר שְׂמָאלָא קָא אַתְיָא, (שמות
 רכ"ג ע"א) וְשִׁירוּתִיָה בְּצָפוֹן וְאַחִיד בְּדָרוּם, בְּגִין דְּאֵיהוּ אֲזִיל
 לְיְמִינָא וְאַתְאֲחִיד בְּגוּפָא, בְּגִין כֶּךָ (בראשית כט) הַפַּעַם אֹדָה
 אַתְ ה'. וְתַעֲמַד מְלָדָת, וְתַעֲמַד, דְּקִימָא בְּקִימָא דְקִימָא
 כְּדָקָא יְאוּת, דְּהָא אַתְתַּקֵּן כְּלָא רְתִיכָא קַדִּישָׁא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן נִפְק לְקַרְיֵיתָא, אַזְדַּמֵּן לִיה רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי
חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי, כִּיּוֹן דְּחָמָא לֹון, אָמַר חֲדָתוּתֵי
דְאֻרְיֵיתָא אַצְטְרִיךְ הַכָּא, יִתְבוּ תְלָתָא אֲלֵין, (ס"א יומין) כִּד
בְּעָא לְמִיזַל, פִּתַּח כָּל חַד וְחַד קָרָא.

רַבִּי אַבָּא פִּתַּח וְאָמַר, (בראשית יג) וְהו' אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי
הַפָּרֶד לוֹט מֵעֵמוֹ וְגו', שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה וְגו'. וְכִי
לְפֻּם חֵיזוּ דְאַבְרָהָם יְרִית אַרְעָא וְלֹא יִתִיר. עַד כַּמָּה חָמֵי
בַר נֶשׁ, תְּלַת פְּרָסֵי אוֹ אַרְבַּע אוֹ חֲמֵשׁ פְּרָסֵי, וְאִיהוּ אָמַר
(בראשית יג) כִּי אֵת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה רוֹאֵה וְגו'.

אַלָּא, כִּיּוֹן דְאַרְבַּע סְטֵרִין דְעֵלְמָא חָמֵי, כָּל אַרְעָא חָמֵי.
דְהָא אַרְבַּע סְטֵרֵי דְעֵלְמָא, כָּלְלָא דְכָל עֵלְמָא.
תוּ, זְקַף לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל אַרְעָא דִישְׂרָאֵל, (דף קנו
ע"א) וְאַחֲמֵי לִיה דְאִיהִי קְשִׁירָא בְּסְטֵרֵי דְעֵלְמָא, וְהוּהּ חָמֵי
כָּלָא. כְּגוּוֹנָא דָא, מֵאן דְחָמֵי לִיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל
עֵלְמָא חָמֵי, חֲדוּוֹתָא דְעֵילָא וְתַתָּא.

פִּתַּח רַבִּי חֵיָא וְאָמַר (בראשית כח) הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב
עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנַנֶּה וּלְזֹרְעָךָ, וְכִי הֵהוּא אַתְר בְּלַחוּדוּי
אַבְטַח לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְהָא אַרְבַּע אַמִּין אוֹ
חֲמֵשָׁא הוּוּ וְלֹא יִתִיר. אַלָּא, בְּזַמְנָא הַהוּא, בְּאִינּוֹן אַרְבַּע
אַמִּין, כְּפִיל לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כָּל אַרְעָא דִישְׂרָאֵל.
אַשְׁתַּכַּח הַהוּא אַתְר כָּלְלָא דְכָל אַרְעָא, וּמַה הֵהוּא אַתְר

אִיהוּ כִּלְלָא דְכָל אַרְעָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּאִיהוּ בּוֹצִינָא דְכָל
 אַרְעָא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה דְשָׁקִיל כְּכָל עֲלָמָא.
 פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, הַפַּעַם אוֹדָה אֶת ה', וְכִי בְכֻלְהוּ
 דְּאוֹלִידַת, לָא אֶתְחַזִּי לְאוֹדָאָה לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֱלֹא בְּהַאי. אֱלֹא יְהוּדָה אִיהוּ בְּרָא רַבִּיעָאָה
 לְכַרְסֵיָא, וְאִיהוּ אֲשֵׁלִים לְכַרְסֵיָא. וּבְגִין כֹּךְ, יְהוּדָה
 בְּלַחֲדוּי, תְּקוּנָא דְכַרְסֵיָא וְסַמְכָא דְכֻלְהוּ סַמְכִין. (נ"א דהוּ)
 תַּלְת, אַבְרָהָם וַיִּצְחָק וַיַּעֲקֹב וּבְרִין אֶתְא דוּד מִיְהוּדָה וְאֲשֵׁלִים לְכַרְסֵיָא, וְעַל כֹּךְ אֶקְרִי יְהוּדָה
 דְּאִיהוּ שְׁמָא קוּדִישָׁא וְהַדְלָת (ס"א ד' רַגְלוּהִי) מְרַגְלוּהִי דְכּוּרְסֵיָא) רַבִּי
 שְׁמַעוֹן דְּנַהִיר כָּל עֲלָמָא בְּאוּרֵיָתָא וְכַמָּה בּוֹצִינִין נַהֲרִין
 בְּגִינֵיהּ, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

סְתָרֵי תוֹרָה

(שם) וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בְּיַמֵּי קְצִיר
 חֲטִיִּם וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה
 וּגְוִי. תִּנּוּ, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה לָא
 אֶתְבְּרַכָּא, אֱלֹא בְּסִטְר יְמִינָא.
 וּבְגִין כֹּךְ, בְּעוֹד דְּאֶתְעַר יְמִינָא
 לְגַבֵּי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, שְׁמַאלָא
 לָא תְּסִיַּע תַּמּוּ. דְּהָא יְמִינָא
 אֲשַׁכַּח עֵילָה בְּהַהוּא כּוֹס,
 לְאֶתְעַרָא לְגַבֵּי עֲלָמָא עֲלָאָה.
 וְסִתְרָא דָא, וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן, דָּא
 סִטְרָא דְדָרוּם. בְּגִין כֹּךְ דְּגַלְיָה

(בראשית ל) וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בְּיַמֵּי
 קְצִיר חֲטִיִּם וַיִּמְצָא
 דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה. רַבִּי יִצְחָק
 פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) מָה רַבּוּ
 מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּלֵם בְּחַכְמָה
 עֲשִׂיתָ מְלֶאכֶה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ.
 הַאי קָרָא אוּקְמוּנָה, בְּכַמָּה
 אֶתְר. אֱלֹא, מֵאֵן יְכִיל
 לְמַמְנֵי עוּבְדוּי דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא כְּמָה חִילִין

בְּדָרוֹם, דְּאִיהוּ רִישָׁא לְתַרְיֶסר
תְּחוּמִין, וְתִיאֹבֵתִיה דְּסֵטֶר
דְּרוֹם, לְאַשְׁכַּחא עֵילָה
וְתִקְרוּבָא לְמִטְרוּנִיתָא לְבָרְכָא
לָהּ.

מָה פְּתִיב, וַיִּמְצָא דּוּדָאִים
בְּשָׂדֵה, אֲזַל לְחַפְּשָׁא בְּכָל
אֵינוֹן גְּנִיזוֹן דִּילָהּ, וְאַשְׁכַּח
בְּהַאי שָׂדֵה אֵינוֹן דּוּדָאִים,

וְעֲלִייהוּ אֲתַמָּר (שִׁיר הַשִּׁירִים ז)

הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רִית, וְאֵינוֹן
תְּרִין (קנ"ב ע"א) פְּרוּבִים, דְּאֵינוֹן
תְּקוּנִין דִּילָהּ, לְאַתְעָרָא
אֲתַעְרוּ לְעֵילָא, זְהָא בְּכָל
אֵינוֹן תְּקוּנִין זְהָאי שָׂדֵה, לִית
תְּקוּנָא דִּיתַעַר לְגַבֵּי עֵילָא, בְּר
פְּרוּבִים.

סֵטֶר דְּרוֹם אֵימְתִי אֲתַעַר
לְגַבֵּה, לְאַשְׁכַּחא עֵילָה
לְבָרְכָה לָהּ. בִּימֵי קְצִיר חֲטִים,
בְּזִמְנָא דְּפְלִיגַת חוּלְק שְׁלָלָא
לְאוּכְלוּסְהָא, וְכִלְהוּ חֲצָדִי
חֲקָלָא. מִיד וַיֵּבֵא אוֹתָם אֶל
לָאָה אֲמוֹ, סְלִיק רִיחָא,

וּמִשְׁרֵיִן, מְשַׁנְיִין דָּא מִן
דָּא, דְּלִית לֹון חוּשְׁבְּנָא.
וְכִלְהוּ בְּזִמְנָא חָדָא, כְּמַרְזָפָא
דְּאַפִּיק זִיקִין לְכָל סֵטֶרִין
בְּזִמְנָא חָדָא. כֶּף קוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא, אֲפִיק כֶּמָה זִינִין
וּמִשְׁרֵיִן מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא,
דְּלִית לֹון חוּשְׁבְּנָא וְכִלְהוּ
בְּזִמְנָא חָדָא.

תָּא חֲזִי, בְּדַבּוּרָא וּבְרוּחָא
כְּחָדָא, אֲתַעְבִּיד

עֲלֵמָא, דְּכֹתִיב (תהלים לג)

בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ
פִּיו כָּל צַבָּאָם. בְּדַבַּר ה', דָּא
דַּבּוּרָא. וּבְרוּחַ פִּיו, דָּא
רוּחָא. דָּא בְּלָא דָּא לָא
אֲזִיל, וְאַתְפְּלִיל דָּא בְּדָא,
וְנִפִּיק מִנֵּיהּ כֶּמָה חִילִין,
לְחִילִין, וּמִשְׁרֵיִן לְמִשְׁרֵיִן,
וְכִלְהוּ בְּזִמְנָא חָדָא.

תָּא חֲזִי כַּד בַּעַא קוּדְשָׁא

וְאֶתְעָרוּ דְלֵהוֹן לְגַבֵּי עֲלָמָא
 עֲלָאָה, עֲלָמָא דְאֶתְכַסְיָא, בְּגִין
 דְאֶתְעָר (נ"א דִּיתְעָר) בְּרַכָּאן
 לְעֲלָמָא תַתָּאָה.

וְכַד אֶתְבְּרַכָּא, אֵינוֹן דּוּדָאִים
 נְקֻטִין וַיְהִיבִין לְכָל עֲלָמִין,
 דְכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) הַדּוּדָאִים
 נָתְנוּ רִיחַ וְעַל פְּתַחֲנוּ פֶלַח
 מְגַדִּים. כַּד אֵינוֹן נָתְנוּ רִיחַ,
 הֵהוּא רִיחָא נְקִיט לֵיה סֵטֶר
 דְרוּם לְאֶתְעָרָא לְגַבֵּי עֲלָמָא
 עֲלָאָה, מִיַּד עַל פְּתַחֲנוּ פֶלַח
 מְגַדִּים, וְכָל טוֹבָא לֹא חָסִיר
 (ס"א מִפְּלָא) מִעֲלָמָא.

עֲלָמָא תַתָּאָה לֹא אֶתְעָר לְגַבֵּי
 עֲלָמָא עֲלָאָה, אֲלֵא כַּד אֵינוֹן
 דּוּדָאִים יְהִיבִין רִיחָא לִימִינָא,
 כִּיּוֹן דְאֵינוֹן יְהִיבִין רִיחָא
 לִימִינָא, וַיְמִינָא אֶתְעָר לְגַבֵּי
 עֲלָמָא עֲלָאָה, מִיַּד עֲלָמָא
 תַתָּאָה אֶתְעָר לְשִׂאֲלָא מַה
 דְאֶצְטְרִיךְ. מַה כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית
 5) וַתֹּאמֶר רַחֵל אֵל לָאָה תְּנֵי
 נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְּנֹה, הֵב לִי

בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרֵי עֲלָמִין,
 אֶפִּיק חַד נְהוּרָא סְתִימָאָה.
 דְמִן הֵהוּא נְהוּרָא, נְפֻקִין
 וְנְהָרִין כָּל אֵינוֹן נְהוּרִין
 דְאֶתְגְּלִיין. וַיְמַהְהוּא נְהוּרָא,
 נְפֻקִין וְאֶתְפְּשְׁטוּ וְאֶתְעִבִידוּ
 שְׂאָר נְהוּרִין וְאִיהוּ עֲלָמָא
 עֲלָאָה.

תוּ, אֶתְפְּשֵׁט הַאי נְהוּרָא
 עֲלָאָה, וְעִבִיד אֹמְנָא,
 נְהוּרָא דְלֹא נְהִיר, וְעִבִיד
 עֲלָמָא תַתָּאָה. וּבְגִין דְאִיהוּ
 נְהוּרָא דְלֹא נְהִיר, בְּעֵי
 לְאֶתְקַשְׂרָא לְעֵילָא, (דף קנו ע"ב)
 בְּעֵי לְאֶתְקַשְׂרָא לְתַתָּא,
 וּבְקַשְׁוּרָא דְלְתַתָּא, אֶתְקַשְׁרָא
 לְאֶתְנַהֲרָא בְּקַשְׁוּרָא
 דְלְעֵילָא. וְהַאי נְהוּרָא דְלֹא
 נְהִיר, בְּקַשְׁוּרָא דְלְעֵילָא,
 אֶפִּיק כָּל חֵילִין וַיְמַשְׁרִיין
 לְזֵינוּן סְגִיאִין, הֵדָּא הוּא

בְּרַכָּאן מֵהֵוּא אֶתְעָרוּ, דְּאִינוּן
דְּוֹדָאִים דְּאֶתְעָר לְגַבֵּי סֵטֶר
יְמִינָא.

כְּדִין עֲלֵמָא עֲלָאָה בְּחֻדוּהָ,
בְּשַׁעֲשׂוּעַ, אֶתִּיב לְגַבְהָ,
וְאֶמְרַת הַמְעַט קִחְתָּךְ אֶת
אִישִׁי, כְּאֵמָא לְגַבֵּי בְרַתָּא. וְאִי
הָכִי בַעֲלָה דְעֲלֵמָא עֲלָאָה
יַעֲקֹב אִיהוּ. לָאוּ הָכִי, אֶלָּא
תִּיאֻבְתָּא דְאָבָא תְדִיר, לָאוּ
אִיהוּ, אֶלָּא לְגַבֵּי בְרַתָּא דְנָא,
(דְּאִיְהוּ) דְּהָאִי בֵּת, רְחִימוּ דִּילִיָּה
לְגַבְהָ תְדִיר, בְּגִין דְּאִיְהִי בֵּת
יְחִידָאָה בֵּין שְׂתֵי בְּנִין, וְלִכְל
אִינוּן שְׂתֵי בְּנִין, פְּלִיג לֹון
חֻלְקִין וְנִבְזֻבְזֹון וּמִתְנֹון, וְלֵה
לָא פְּלִיג, וְלִית לָהּ יְרוּתָא
כְּלוּם, וְעַל כֵּל דָּא, אִיהוּ
אֲשַׁגַּח בְּהָ בְּתִיאֻבְתָּא וְרְחִימוּ
יְתִיר מְכֻלָּא.

בְּרְחִימוּ דִּילִיָּה קָרָא לָהּ בֵּת,
לָא סְפִיק לִיָּה דָּא, וְקָרָא לָהּ
אֲחוּת, לָא סְפִיק לִיָּה דָּא, קָרָא

דְּכְתִיב מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה'
כֹּלִם בְּחֻכְמָה עָשִׂיתָ וְגו'.

וְכֹל מָה דִּי בְּאַרְעָא, הָכִי
נִמְי לְעֵילָא. וְלִית לָךְ
מְלָה זַעֲיָרָא בְּהָאִי עֲלֵמָא,
דְּלָא תְלִיָּיא בְּמְלָה אַחְרָא
עֲלָאָה דְּאֶתְפְּקֵדָא עֲלִיָּה
לְעֵילָא, בְּגִין דְּכַד אֶתְעָר
הָאִי לְתַתָּא, אֶתְעָר הֵוּא
דְּאֶתְפְּקֵדָא עֲלִיָּה לְעֵילָא,
דְּכֻלָּא אֶתְאַחַד דָּא בְּדָא.

תָּא חֲזִי כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ל) תְּנִי
נָא לִי מִדְּוֹדָאִי בְּנֵךְ.
לָאוּ דְּוֹדָאִים אוֹלִידוּ לָהּ
לְרַחֵל, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ
הוּא קָא גְלַגַּל מְלָה עַל יַדֵּי
דְּאִינוּן דְּוֹדָאִים. בְּגִין דִּיפּוּק
יִשְׁשַׁכֵּר, דְּאֶחִיד בְּאוּרִיָּיתָא
יְתִיר מְכֻלָּהוּ שְׁבֻטִין. בְּגִין
דְּהָא רַחֵל אֶחִידָא בֵּיה
בִּיעֲקֹב, לָא שְׁבַקַת לִיָּה

לָהּ אִם בְּשׁוּם אֲמִיָּה, לֹא סָפִיק
 לִיָּה דָא, קָרָא לָהּ בְּשִׁמְיָה,
 דְּכִתִּיב, (איוב כח) וְהַחֲכֵמָה מֵאִין
 תִּמְצֵא, חֲכָמָה וְדַאי. וְעַל דָּא,
 עֲלָמָא עֲלָאָה אֲמַרְתָּ לְגַבְוָה,
 הַמְעַט קַחְתָּךְ אֶת אִישִׁי, דְּכָל
 רַחֲמֵי דִילִיָּה אֶתְמַשְׁוּ לָךְ
 לְגַבְוָה וְעַל דָּא. בְּשַׁעֲשׂוּעָא
 וּרְחִימוּ אִימָא לְגַבֵּי בְרַתָּא.

מָה אֲתִיבַת אִיָּהּ, (בראשית ל)
 לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה. בְּכָל
 אֲתֵר, לָכֵן, שְׁבוּעָה אִיָּהּ.
 יִשְׁכַּב, מֵהוּ יִשְׁכַּב. אֶלָּא
 שְׁכִיבָה בְּכָל אֲתֵר תְּקוּנָא
 דְּנוֹקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, לְאֶעְלָא
 בַּה צִיּוּרָא דְאַתּוּן כְּלָהוּ, וְדָא
 אִיָּהּ יִשְׁכַּב, יִישׁ כ"ב. יִישׁ
 דָּא אִיָּהּ עֲלָמָא עֲלָאָה, (ס"א כ"ב
 רזא) רְזָא דְאוּרִייתָא נְקוּדָה
 טְמִירָא, דְאַתְעֵר לְגַבְוָה כ"ב
 אֲתוּן, וְדָא הוּא יִשְׁכַּב, יִישׁ
 עֲלָמָא דְאַתִּי, דְכִתִּיב, (משלי ח)
 לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יִישׁ. כ"ב
 נְקוּדָה עֲלָאָה דְאַעִיל כָּל כ"ב

לְגַבֵּי לַאָּה. הֵדָא הוּא דְכִתִּיב
 (בראשית ל) הַמְעַט קַחְתָּךְ אֶת
 אִישִׁי, וְכִתִּיב לָכֵן יִשְׁכַּב
 עִמָּךְ הַלַּיְלָה תַּחַת דְּוִדָּי
 בְּנֵךְ.

אִינוּן גְּרָמוּ דִּיפּוּק יִשְׁשָׁכֵר
 לְעֲלָמָא, בְּגִין
 דְּסָלִיק רִיחָא דְאוּרִייתָא,
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 הֵדָא הוּא דְכִתִּיב (שיר השירים ז)
 הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רִיחַ וְגו'.
 וְכִתִּיב, (בראשית ל) וַיִּשְׁכַּב עִמָּה
 בַּלַּיְלָה הוּא. הוּא (קכ"ד ע"ב)
 וְדַאי, וְהָא אוּקְמוּנָה, דְעֲלָמָא
 עֲלָאָה. הוּא, דְסָתִים וְלָא
 גְּלִיָּא, בְּגִין דְהָא אוּרִייתָא
 מֵעֲלָמָא (פ"ו ע"ב) עֲלָאָה נְפָקַת.
 וּבְכָל אֲתֵר, עֲלָמָא עֲלָאָה.
 הוּא, דְלָא אֲתַגְּלִיָּא,
 וְהָא אֲתַמָּר, (במדבר יח) וְעַבַד
 הַלְוִי הוּא, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא

מִנִּיהַ בְּרָכָאן לְכֹלָא, וַיִּשְׁשָׁכֶר בֵּיהַ אֶתְאַחִיד, וְעַל
 דָּא קָרִינָן עֵץ הַחַיִּים, אֵילָנָא דְאֵינוֹן חֵיִין עֲלָאִין,
 דְּאֶקְרִי הוּא וְלֹא אַתָּה.

וְאִי תִימָא דְאֵלִין דְּיוֹדָאִים פְּתַחוּ מַעְהָא דְרַחֲלָא.

לָאו, דְּהָא כְּתִיב, (בראשית ל) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח
 אֶת רַחֲמָהּ, קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא מְלָה אַחֲרָא. בְּגִין
 דְּאֵינוֹן דְּיוֹדָאִים, אֶף עַל גַּב דְּחִילָא דְלֵהוֹן לְעִילָא. בְּהַהוּא
 חִילָא דְלֵהוֹן, לָא אֶתְמַנִּי פְּקִידָא דְבְנִין, דְּהָא בְּנִין
 בְּמַזְלָא תְלִיִין, וְלֹאוּ בְּמְלָה אַחֲרָא. וְאִי תִימָא דְהָא אֵינוֹן
 לְמַגְנָא אֶתְבְּרִיאוּ, לָאו, דְּהָא אֶפִּילוּ (דף קנו ע"א) לְמְלָה דָּא,
 סִיּוּעָא אֵינוֹן לְאֵינוֹן דְּמַתְעַכְבִּי, וְלֹאוּ אֵינוֹן עֶקְרָאן, וְלֹא
 אַתְגְּזֹר עַלְיֵיהוּ אֶלָּא בְּמַזְלָא.

(בראשית ל) וַתֵּצֵא לֵאמֹר לְקַרְאֲתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תְּבוֹא וְגו'. הַאי
 מְלָה חֲצִיפוֹתָא אִיהוּ. לָאו אִיהוּ חֲכִי, אֶלָּא מֵהַכָּא
 אוֹלִיפְנָא, עֲנוּוֹתְנוֹתָא דְלֵאָה, דְּלֹא אֶמְרָה קַמִּי אַחֲתָהּ
 מִיָּדִי, וְאִיהִי אֶקְדִּימַת לְאוֹרְחָא, וְאֶמְרָה לֵיהַ בַּחֲשָׁאִי,
 וְאוֹדְעָא לֵיהַ. דְּהָא בְּרִשׁוּתָא דְרַחֲלָא הוּא, דְּכְתִיב, (שם) פִּי
 שָׁכֹר שְׁכַרְתִּידָּהּ, מִרַחֲלָא נְטִילַת רִשׁוֹ, וּבְגִין דְּלֹא יְבֵאִישׁ
 בְּעֵינָאָה דְרַחֲלָא, אֶמְרָה לֵיהַ לְבַר וְלֹא בְּבֵיתָא.

וְלֹא עוֹד אֶלָּא פִּתְחָא מִשְׁכָּנָא דִּלְאָה (לְבַר), נִפְקַת לְבַר,
 וְעַיִילַת לִיָּה לִיעֲקֹב בְּפִתְחָא דִּלְבַר, עַד לָא יִיעוּל
 לְמִשְׁכָּנָא דְרַחֵל. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּלְא תִימָא מְלָה קָמִי
 דְרַחֵל, וְלֹא תַחְצִיף קָמִי אַחַתְתָּהּ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אִמְרָה
 לְאָה, אִי יִיעוּל יַעֲקֹב בְּמִשְׁכָּנָא דְרַחֵל, לָאו דִּין הוּא
 לְאַפְקִיָּה מִתְמָן, בְּגִין כֶּךָ אֶקְדִּימַת לִיָּה לְבַר.

וְכֹל הָאִי לְמָה, אֶלָּא לְאָה רוּחָא דְקוּדְשָׁא אֲתַעֲרַת בָּהּ,
 וַיִּדְעַת דְּכֹל הַנִּי שְׁבֻטִין עֲלָאִין, כְּלָהוּ קְדִישִׁין,
 יִפְקוּן מִנָּה, וְדַחַקַת שְׁעָתָא, בְּחִבִּיבוּתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּבְגִין כֶּךָ הִיא קָרָאת לֹון שְׁמָהּ, בְּרוּזָא דְחַכְמָתָא.
 רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי, הוּוּ אֶזְלִי בְּאוּרְחָא, אִמַר רַבִּי יוֹסִי
 לְרַבִּי חֵיִיא, בְּכֹל זְמָנָא (דְּאָנָן) דְּאֶזְלִינָן בְּאוּרְחָא,
 וְלַעֲיִנָן בְּאוּרִייתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְרַחֵשׁ לָן נְסִין,
 וְהַשְׁתָּא אוּרְחָא דָּא אַרִיךְ לָן, נִתְעַסַק בְּאוּרִייתָא,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִזְדַּוּג בְּהַדָּן.

פִּתְחָא רַבִּי חֵיִיא וְאִמַר, (שְׁמוֹת יב) בְּרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר
 יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעָרְבַת תֹּאכְלוּ מִצוֹת, וּכְתִיב, (דְּבָרִים טז)
 שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עֲלִיו מִצוֹת לֶחֶם עֲנִי, לֶחֶם עֲנִי כְּתִיב,
 הָאִי מְלָה אֲתַעֲרוּ בָּהּ חֲבַרִיָּא. אֲבַל תָּא חֲזִי, כִּד הוּוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, הוּוּ בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא. כִּד בַּעַל קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְקַרְבָּא לֹון לְגַבִּיָּה, יֵהֵב לֹון אֲתַר דְּלֶחֶם עֲנִי.

לָחֶם עָנִי, מֵאֵן עָנִי. דָּא דְּוֹד מִלְּפָא, דְּכִתִּיב בֵּיהּ (תהלים מו)
 כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי.

וְהֵאֵי לָחֶם עָנִי אֶקְרִי מִצָּה, נִוְקְבָא בְּלָא דְכוּרָא,
 מִסְכְּנוֹתָא הוּי, אֶתְקָרִיבוּ לְגַבֵּי מִצָּה בְּקִדְמִיתָא,
 פִּיּוֹן דְּקָרִיבוּ לֹון יִתִּיר, עֵייל לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּדַרְגִין אַחַרְנִין, וְאַתְחַבֵּר דְּכוּרָא בְּנוֹקְבָא. וְכִדִּין, מִצָּה
 כַּד אֶתְחַבֵּרַת בְּדְכוּרָא אֶקְרִי מִצָּה בְּתוֹסַפֶּת וַא"ו, הַדָּא
 הוּא דְּכִתִּיב, (דברים ל) כִּי הַמִּצָּוָה הַזֹּאת. בְּגִינֵי כֵן, מִצָּה
 בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר מִצָּוָה.

עַד דְּהוּי אֶזְלִי, שְׁמַעוּ חַד קָלָא דְאָמַר, טוֹפְסָרָא
 דְּקִטְנוֹן, עֶקֶימָן בְּאוֹרְחָא, סְטוּ לְעֵילָא, לָא תַחַתּוֹן
 בְּקוּסְטָרָא דְּקִטְרָא דְלִתְתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁמַע מִינָהּ,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְנִטְרָא אוֹרְחִין. סְלִיקוּ לְעֵילָא,
 וְעֵאלוּ בְּחַד טוֹרָא, בֵּין טַנְרִין תְּקִיפִין, אָמְרוּ, הוּאִיל
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא בְּאוֹרְחָא דָּא, מְלָה נַחֲמֵי אוּ
 נִיסָא (תְּרַחֲיִשׁ) אֶתְרַחֲיִשׁ לָן.

אֶזְלִי, יִתְבִּי גַבֵּי בְּקִיעֵי דְטַנְרָא. סְלִיק לֹון חַד בַּר נָשׁ,
 תּוֹוהוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי מֵאֵן אַנְתָּ. אָמַר מֵאַנְשֵׁי
 אַרְקָא אָנָא, אָמַר לֵיהּ, וְתַמָּן אֵית בְּנֵי נָשָׁא, אָמַר אֵין,
 וְזַרְעִין וְחַצְדִּין, מִנֵּיִהוּ בְּחִיזוּ אַחְרָא מְשַׁנְיִין מִנְאֵי,
 וְסְלִיקְנָא גַבֵּיִכוּ, לְמַנְדַּע מִנֵּיִכוּ, מַה שְׁמִיָּה דְאַרְעָא
 דְאַתּוֹן בַּהּ.

אָמַר לִיָּהּ, אֶרֶץ, בְּגִין דְּהָכָא אֶרֶץ הַחַיִּים שְׂרִיא,
דְּכַתִּיב, (איוב כח) אֶרֶץ מְמַנָּה יֵצֵא לָחֶם, מֵהָאֵי יֵצֵא
לָחֶם, בְּשָׂאֵר אֲרָעָא לָא יֵצֵא לָחֶם, וְאֵי נִפְיָק, לָאו
מִשְׁבַּעַת הַמִּינִין. אֲדַהֲכִי עָאל לְאַתְרֵיהּ. תְּוֹוהוּ, אָמְרוּ
וַדָּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַתְעָרָא לֵן בְּמַלְהָ.
אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וַדָּאי עַל הָאֵי קָרָא דְאַמְרַת, דְּכִירְנָא
דְּאוּלִּיפְנָא מִסְבָּאֵי, חַד מְלָה עֲלָאָה. בְּפִסְחָ, דִּיְהֵב
לִזֵּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לָחֶם דָּא, מֵאַרְעָא דְחַיִּי,
וּלְבַתַּר לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, לָחֶם דָּא, וְהָא אוּקִימְנָא מְלָה.
תּוּ הָוָה אָמַר, דְּבֵר (דף קנז ע"ב) נָשׁ, כַּד נִפְיָק לְהָאֵי עֲלֵמָא,
לָא יֵדַע מִיָּדֵי, עַד דְּאַטְעִים נְהֵמָא. כִּיּוֹן דְּאָכִיל
נְהֵמָא, אַתְעַר לְמַנְדַּע וּלְאַשְׁתְּמוּדְעָא. כֶּךָ כַּד נִפְקוּ
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הָווּ יָדַעֵי מִיָּדֵי, עַד דְּאַטְעִים לִזֵּן
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָחֶם מֵהָאֵי אֶרֶץ, דְּכַתִּיב אֶרֶץ מְמַנָּה
יֵצֵא לָחֶם, וּכְדִין עָאלוּ יִשְׂרָאֵל, לְמַנְדַּע וּלְאַשְׁתְּמוּדְעָא
לִיָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וַיְנוּקָא לָא יָדַע, וְלָא
אַשְׁתְּמוּדְעָא, עַד דְּטָעִים נְהֵמָא דְהָאֵי עֲלֵמָא.
יִשְׂרָאֵל לָא יָדַעוּ, וְלָא אַשְׁתְּמוּדְעוּ בְּמַלִּין דְּלַעִילָא, עַד
דְּאָכְלוּ לָחֶם עֲלָאָה, וּכְדִין יָדַעוּ וְאַשְׁתְּמוּדְעוּ
בְּהָוָה אַתְרַּ וּבְעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינְדַּעוּן יִשְׂרָאֵל
יְתִיר, בְּהָוָה אַתְרַּ דְּאַתְחֹזִי לְהָאֵי אֶרֶץ. וְלָא יְכִילוּ, עַד

דִּטְעָמוֹ לָחֶם, מִהֵהוּא אֶתֶר, וּמֵאֵן אִיהוּ, שְׁמַיִם. דְּכַתִּיב,
 (שמות טז) הַנְּנִי מִמֵּטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וּכְדִין יִדְעוּ
 וְאִסְתַּפְּלוּ בְּהֵהוּא אֶתֶר, וְעַד דְּאֶכְלוּ לֶחֶם מִהֵהוּא אֶתֶר,
 (ס"א ועד דלא אכלו לֶחֶם מֵאֵלִין אֶתֶר) לֹא יִדְעוּ מִיַּדִּי וְלֹא אֶשְׁתַּמּוּדְעוּ.
 אֶתֶּא רַבִּי יוֹסִי וּנְשָׁקִיָּה. אָמַר, וַדַּאי עַל דָּא אֶתְעַר לִוְן
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי, וְעַל דָּא שִׁירוּתָא
 דִּישְׂרָאֵל לְמַנְדַּע, לֶחֶם הָוָה. קָמוּ וְאֶזְלוּ, עַד דְּהוּוּ אֶזְלוּ,
 חָמוּ תְּרֵי דְרַמוּסְקִין, חַד דְּכַר וְחַד נוֹקְבָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 לִית לָן מְלָה בְּעַלְמָא, דְּלֹא הוּי דְּכַר וְנוֹקְבָא, וְכָל מַה דִּי
 בְּאַרְעָא, הֵכִי נִמִּי בִּימָא.

סְתָרֵי תוֹרָה

(בראשית ל) וַיָּבֵא יַעֲקֹב מִן
 הַשָּׂדֶה בְּעָרֵב. וַיָּבֵא יַעֲקֹב, דָּא
 תַּפְאָרַת קוּדִישָׁא, מִהֵהוּא שָׂדֶה
 דְּנִקִּיט כָּל בְּרַכָּאן, דְּכַתִּיב בֵּיה
 (בראשית כז) אֲשֶׁר בֵּרְכוּ יִי.
 בְּעָרֵב, אִמְאֵי בְּעָרֵב, אֶלֹא
 בְּעָרֵב, דְּכַתִּיב, (בראשית כד)
 וַיֵּצֵא יַצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשָׂדֶה
 לְפָנוֹת עָרֵב. בְּזִמְנָא דְּאֶתְעַר
 יַצְחָק אָבוּי לְגַבִּי הַאי שָׂדֶה,
 וְנִקִּיט לִיה, דְּהַא יַצְחָק לָא
 אֶתְעַר לְגַבִּי הַאי שָׂדֶה, כִּיּוֹן

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר,
 (בראשית ל) וַיָּבֵא יַעֲקֹב
 מִן הַשָּׂדֶה בְּעָרֵב וַתֵּצֵא לֵאָה
 לְקָרְאָתוֹ וְגו', וַתֵּצֵא לֵאָה
 לְקָרְאָתוֹ, מִנָּא יִדְעַת. הָא
 אָמְרוּ דְּגָעָא חֲמָרָא, וְלֵאָה
 יִדְעַת, וְנִפְקַת לִיה, וְגָרִים
 לִיה דְּנִפְקַת מִנָּה יִשְׁשָׁכָר.
 הָדָא הוּא דְּכַתִּיב יִשְׁשָׁכָר
 חֲמוֹר גָּרֵם, אֶל תִּקְרִי גָרֵם,
 אֶלֹא גָרֵם דְּחֲמָרָא גָרֵם

דְּאִסְתַּלַּק יַעֲקֹב מִתְּמֹן בְּעָרֵב,
שְׁבִיב הָאֵי שָׂדֵה לְיִצְחָק אָבוֹי,
וְאִיהוּ סָלִיק בְּהָהוּא זְמַנָּא
לְגַבֵּי עֵילָא.

מָה כְּתִיב, (בראשית ל) וַתֵּצֵא
לְאָה לְקָרְאָתוֹ. אִמָּא עֲלָאָה
לְגַבֵּי בְרָא יַחֲדָא. וַתֹּאמֶר אֵלַי
תְּבוּא, תַּחֲוֹת גְּדַפְּאֵי לְבָרְכָא
לָךְ, וּלְרוּוָאָה לָךְ בְּתַפְנוּקִין
וְעֵדוּנִין עֲלָאִין. הָא עֵידוֹן רַעוּא
וְעֵנוּגָא לְמִיָּהֵב לָךְ נִיּוּחָא
דְּרוּחָא עֲלָאָה, לְגַבֵּי הָהוּא
שָׂדֵה, עַד לָא יִתּוּקֹד בְּתוּקֹפָא
דְּיִצְחָק.

פִּיּוֹן דְּנִקְטָא לְיַעֲקֹב תַּחֲוֹת
גְּדַפְּאָה, כְּדִין (שם) וַיִּשְׁכֹּב עִמָּה
בְּלֵילָה הַזֶּה. הוּא. דְּסִתִּים
מְכֻלָּא. הוּא. דְּכָל בְּרַכָּאן וְכָל
קֻדוּשִׁין נְפֻקֵי מִתְּמֹן. יַעֲקֹב לָא
כְּתִיב אֲלָא הוּא. מֵאן דְּאִתְחַזִּי
לְאִתְעָרָא לְגַבָּה.

וְעַד דְּלָא זְמִין לְגַבָּה תַּחֲוֹת
גְּדַפְּהָא, מֵאן דְּנִקִּיט אֵינוֹן
קֻדִישָׁאן (קֻדוּשָׁאן) וּבְרַכָּאן לָא

לִיָּה. אָמַרְתָּ לְאָה, וַדָּאִי
יִדְעָנָא דָּאִי יִיעוּל בְּיַעֲקֹב
בְּמִשְׁכְּנָא דְרַחֵל, לִית לִי
לְאַפְקָא לִיָּה, אֲלָא אוּרִיךְ
לִיָּה הָכָא, וַיִּיעוּל בְּמִשְׁכְּנֵי.
(בראשית ל) כִּי שָׁכַר שְׂכָרְתֶיךָ
בְּדוּדָאִי בְּנִי, מֵאִי
בְּדוּדָאִי בְּנִי, בְּגִין דְּנִיחָא
לִיָּה לְיַעֲקֹב עַל דָּא, דְּאֵלִין
מְסִייעִין לְאוּלְדָּא. וַיַּעֲקֹב
הוּוּ יַדַּע, דְּמִלָּה לָא קִיַּיְמָא
בְּדוּדָאִים, אֲלָא לְעֵילָא.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קיג)
מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת
אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה הִלְלוּיָהּ.
אָמַר רַבִּי חֲזִיא רּוּחָא
דְּקוּדְשָׁא קְאָמַר, מוֹשִׁיבֵי
(קנ"ד ע"א) עֵקֶרֶת הַבַּיִת, דָּא
רַחֵל. אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה, דָּא
לְאָה. מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת,
דָּא עֲלִמָּא תַתָּאָה. אִם

הַבָּנִים שְׂמֵחָה (הַלְלוּיָהּ), דָּא
 עֲלָמָא עֲלָאָה, בְּגִינֵי (קנ"ד ע"א)
 כֶּךָ הַלְלוּיָהּ.

אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, כָּל אֱלִין
 שְׁבֻטִין, תְּקוּנִין
 דְּלַתָּתָא אֵינוּן, וְכֻלְהוּ
 כְּגוּוּנָא דְלַעִילָא. תָּא חֲזִי,
 כִּי שָׁכַר שְׁכַרְתִּיךָ, לְנִסְבָּא
 מִנֵּיהּ גּוּפָא וּמָאן אִיהוּ תּוֹרָה. שָׁכַר שְׁכַרְתִּיךָ, לָךְ, לְגוּפָךְ
 מִמֶּשׁ. שָׁכַר (דף קנח ע"א) שְׁכַרְתִּיךָ, לְאוּלְדָא דִּיּוֹקְנָךְ.

מֵהֶכָּא, מָאן דְּלַעִי בְּאוּרֵייתָא, אַחְסִין עֲלָמָא דְאַתִּי
 וְאַחְסִין אַחְסִנְתָּא דִּיעֲקֹב. אַחְסִין עֲלָמָא דְאַתִּי,
 דְּכַתִּיב יֵשׁ שְׁכַר יֵשׁ שְׁכַר, (ירמיה לא) כִּי יֵשׁ שְׁכַר לְפַעֲלַתְךָ.
 וְכַתִּיב, (משלי ח) לְהִנְחִיל אֶהְיֵי יֵשׁ וְאַצְרִיתֵיהֶם אִמְלָא.

כִּי יִלְדְּתִי לוֹ שֵׁשָׁה בָּנִים. אָמַר רַבֵּי חֲזַקְיָה, אֱלִין
 עִילָא וְתָתָא וְאַרְבַּע סְטָרִין דְּעֲלָמָא. וּמָאן דְּאָרִיךְ
 בְּאַחַד, בְּעֵי לֵיהּ לְאַמְלָכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעִילָא
 וְתָתָא, וְלְאַרְבַּע סְטָרֵי דְּעֲלָמָא, וְהֵינּוּ אַחַד.

אָמַר רַבֵּי חֲזַקְיָה, כְּתִיב, (שיר השירים ב) עַל הָרֵי בְּתַר,
 וְכַתִּיב, (שיר השירים ח) עַל הָרֵי בְּשָׁמַיִם, מָאן אֵינוּן הָרֵי
 בְּשָׁמַיִם. אֱלִין שֵׁית בְּנִין דְּלָאָה, דְּאַכְלָלָן שֵׁית אַחַרְנִין,
 וְאֵינוּן תְּרִיסַר, וְאֵינוּן שֵׁית. בְּגִין (רמ"א ע"א) דְּכָל חַד כְּלִיל

אַתְּמְלֵי מְנַקּוּדָה טְמִירָא, הַהוּא
 עֲלָמָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא דּוּדָאִים
 מִתְעָרֵי כְּלָא, וְכֻלָּא כְּגוּוּנָא
 דְּרִזָּא עֲלָאָה. רְאוּבֵן מְאִי
 רְאוּבֵן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁוִי
 שְׁמֵהּ בְּאַרְעָא, דְּכַתִּיב (תהלים
 מו) לְכוּ חֲזוּ מַפְעֻלוֹת יְיָ אֲשֶׁר
 שָׁם שִׁמוֹת בְּאַרְצָן. (עד כָּאן סְתָרֵי
 תוֹרָה).

בְּחִבְרֵיהֶם, וְלֹאֵה עֲלֵייהוּ, לְקַיִּמָּא (תהלים קיג) אִם הַבְּנִים
שְׂמִיחָה הִלְלוּיהָ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כב) לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבְּנִים, בְּגִין
דְּאִיהוּ עֲלֵמָא דְּאִתְּכַפְּסִיא, וְלֹא אֲתַגְּלִיא, וְעַל דָּא
(שם) שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם וְאֶת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ. בְּגִין
דְּאִיהוּ עֲלֵמָא דְּאִתְּכַפְּסִיא, וְלֹא אֲתַגְּלִיא כָּלִל.

וְאֶת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ, הֵינּוּ דְּכְתִיב, (דברים ד) כִּי שֶׁאֵל נָא
לִימִים רֵאשׁוֹנִים וְגו', (שם) וְלִמְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם וְעַד
קַצֵּה הַשָּׁמַיִם. וְכֹל הַנִּי, אֶקְרוּן הָרִי בְּשָׁמַיִם, מִכָּאן וְלִתְתָּא
אֶקְרוּן הָרִי בְּתַר, (כ"ט ע"ב) דְּכְתִיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד,
וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים, טוּרֵי דְּפִירוּדָא.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, בְּנֵי הַשְּׁפָחוֹת קְשִׁירוּ קְשָׁרִין, (קנ"ד ע"א)
אַרְבַּע קְשָׁרִין דְּאַצְטְרִיכוּ לְתַקּוּנָא. וְאָמַר רַבִּי
אַלְעָזָר, דְּבִגִין כֶּךָ נִפְקִי לְבַר אֵינּוֹן קְשָׁרִין, וְאַף עַל גַּב
דְּכֻלְהוּ חַד, וּמִכָּאן וְלִהָלֵאָה כְּלָהּוּ חַד, בְּאוֹרַח מִיִּשְׂרָאֵל. וְעַל
דָּא, כְּלָהּוּ שְׁבַטִין סְלָקִין בְּסִהְדוּתָא דְּלַעֲיִלָּא, הֵדָּא הוּא
דְּכְתִיב, (תהלים קכב) שָׁשָׂם עָלוּ שְׁבַטִים שְׁבַטֵי יִהּ עֵדוֹת
לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה'.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (בראשית ל) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יִלְדָּה
רָחֵל אֶת יוֹסֵף וְגו', מַה חָמָא יַעֲקֹב לְמִיתָּהּ
לְאוֹרְחֵיהֶם, כִּד אֲתִילִיד יוֹסֵף, וְעַד לָא אֲתִילִיד יוֹסֵף לָא

בָּעָא לְמִיתָךְ לְאוֹרְחִיהָ. אֲלָא הָא אוּקְמוּנָה, דְּחָמָא
דְּאֲתִילִיד שְׁטָנָא דְעָשׂוּ.

וְתָא חֲזִי, יוֹסֵף אֲשֶׁלִים דְּדוּכְתִיָּה בְּתֵרִיָּה וַיּוֹסֵף זָכִי לִיָּה,
דְּאֲקָרִי צְדִיק, וְהָכָא סִיּוּמָא דְגוּפָא. פִּיּוֹן דְּחָמָא
יַעֲקֹב, דְּאֲשֶׁתְּלִים גּוּפָא, בָּעָא גּוּפָא לְמַהֲךְ לְאוֹרְחִיהָ,
וְסִיּוּמָא דְגּוּפָא הוּא בְרִית. וְעָם כָּל דָּא בְּנִימֵן אֲשֶׁלִים
חוּשְׁבָנָא, דְּבִיָּה אֲשֶׁתְּלִימוֹ תְרִיסֵר.

וְאִי תִימָא, וְכִי לָא הוּוּ יַדַּע יַעֲקֹב, דְּעַד פְּעֵן לָא
אֲשֶׁתְּלִימוֹ שְׁבֻטִין, אִף עַל גַּב דְּאֲתִילִיד יוֹסֵף, מְאִי
טַעֲמָא לָא אוּרִיךְ עַד דִּיתִילִיד בְּנִימֵן וַיִּשְׁתְּלִימוֹ שְׁבֻטִין.
אֲלָא, יַעֲקֹב בְּחֻכְמָתָא עֲבַד, וּמְלָה יַדַּע. אֲמַר, וּדְאִי אִי
אֲשֶׁתְּלִימוֹ הָכָא כְּלָהּ שְׁבֻטִין, הָא יַדַּענָא דְתִקּוּנָא
דְלַעִילָא שְׂרִיא עֲלֵיָּהּ כְּדָקָא יָאוּת. וּבְאַרְעָא דָא, לָא
לִיבְעִי דִישְׁתְּלִימוֹ, אֲלָא בְאַרְעָא קְדִישָׁא.

תָּא חֲזִי דְהָכִי הוּא, דְכֻלְהוּ תְרִיסֵר שְׁבֻטִין, תִּקּוּנָא
דְעֻלְמָא תִתְאַה נִינְהוּ, וְכִיּוֹן דְּאֲתִילִיד בְּנִימֵן, מִיתַת
רְחֵל, וְנֻטְלָא דְדוּכְתָא הָאִי עֻלְמָא תִתְאַה, לְאַתְתְּקָנָא בְּהוּ.
וְעַל דָּא לָא אֲתִילִיד בְּנִימֵן, אֲלָא בְאַרְעָא קְדִישָׁא, הָדָא
הוּא דְכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית מ"ח) וַאֲנִי בְבוֹאִי מִפְּדֹן מִתָּה עָלַי רְחֵל
בְּאַרְץ כְּנַעַן בְּדֶרֶךְ, וְתָמָן מִיתַת רְחֵל וְנֻטְלָא דְדוּכְתָא, הָאִי
עֻלְמָא תִתְאַה, לְאַתִּישְׁבָא בְּבֵיתָא שְׁלִימָתָא, וְכָל זְמָנָא

דְּרַחַל קָיִימָא, עֲלָמָא תַתָּאָה לָא אַתְתַּקְנָא בְּהוּ, מִיַּתֵּת
רַחַל, נִטְלָא (ד"א ל"ג לְעִילָא) בֵּיתָא בְּשְׁלִימוּ.

וְאִי תִימָא, לֵאָה אֲמַאי לָא מִיַּתֵּת בְּהֵוּא זְמָנָא. אָלָא
בְּגִין דְּבֵיתָא בְּעֲלָמָא תַתָּאָה (נ"א עֲלָאָה) אִיהוּ, וְכֹלָא
מִנִּיהּ הוּוּ לְאַתְתַּקְנָא, וְלֹאוּ מִעֲלָמָא עֲלָאָה (נ"א תַתָּאָה),
וּבְגִין כֶּךָ לָא מִיַּתֵּת בְּהֵיָא שְׁעָתָא. וְכֹל עוֹבְדוּי דְּלֵאָה
בְּאַתְּפִסְיָא אִינוּן, בְּגִין דְּעֲלָמָא עֲלָאָה אִיהוּ בְּאַתְּפִסְיָא,
וְלֹאוּ בְּאַתְּגִלְיָא, וּבְגִין כֶּךָ לָא אַדְכַּר מִיַּתֵּתָה דְּלֵאָה,
כְּמִיַּתֵּתָה דְּרַחַל.

וְתָא חֲזִי, דְּהָכִי הוּא וְדָאי. בְּגִין דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, כֹּל
מְלוּי בְּאַתְּפִסְיָא, וְעֲלָמָא תַתָּאָה כֹּל מְלוּי
בְּאַתְּגִלְיָא. בְּגִין כֶּךָ, אַתְּפִסְיָא לֵאָה בְּמַעְרְתָא דְּכַפְלָתָא,
וְרַחַל בְּגִלְוִיָּא דְּאוֹרְחָא, דָּא בְּסַתְרָא, וְדָא בְּאַתְּגִלְיָא.
וּבְאַתְּפִסְיָא עֲלָמָא עֲלָאָה אַתְרֵשִׁים, דְּכַתִּיב, (בראשית ל)
וְתֹאמַר לֵאָה בְּאֶשְׂרֵי כִי אֶשְׂרוּנִי בְּנוֹת, וּבְגִין כֶּךָ קִרְאָה
שְׁמִיהּ אֶשֶׁר. (בגין כֶּךָ כֹּל בְּרַכְבָּאן (דף קנח ע"ב) דְּתַרִּין עֲלָמִין בְּאַתְּגִלְיָא
וּבְאַתְּפִסְיָא וְעַם כֹּל דָּא).

וּבְגִין דָּא, כֹּלָא חַד, דְּהָא כֹּלָא הוּי מִעֲלָמָא עֲלָאָה. הָכִי
נְמִי וּבְכֹל אַתְר, תַּרִּין עֲלָמִין, דָּא בְּאַתְּגִלְיָא וְדָא
בְּאַתְּפִסְיָא. וְאַנֵּן לָא מְבָרְכִינוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָלָא
בְּתַרִּין עֲלָמִין, דְּכַתִּיב, (תהלים קו) בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל (קנ"ג

(ע"ב) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. בְּגִינֵי כֹף, עֲלָמָא עֲלָאָה
 קָרִינָן הו"א, וְקָרִינָן לְעֲלָמָא (שמות קל"ח ע"ב) תַּתָּאָה אַתָּה,
 בְּגִין דְּאִיהוּ בְרוּךְ מֵעֲלָמָא עֲלָאָה, עַל יְדָא דְצַדִּיק. הַדָּא
 הוּא דְכְתִיב (תהלים קלה) בְרוּךְ ה' מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַם וְגו'.
 וְדָאֵי מִצִּיּוֹן אִיהוּ בְרוּךְ. תָּא חֲזִי, כְּגוּוֹנָא דָּא (שמות לד) ה'
 ה' תָּרִין עֲלָמִין (נשא קל"ח ע"א) נִינְהוּ, דָּא בְּאַתְגְּלִיא וְדָא
 בְּאַתְכְּסִיא, וְעַל דָּא פָּסִיק טַעְמָא בְּגוּוֹיֵיהוּ, וּמֵעֲלָמָא דָּא
 עַד עֲלָמָא דָּא, כֹּלָא חַד.

(בראשית לא) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יִלְדָה רָחֵל אֶת יוֹסֵף וְגו', אִמֵּר (נדפס
 דף קס"ה ע"א בסתרי תורה) רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזִי, שְׁלִימוּתָא
 דְיַעֲקֹב דְלֹא בְעָא לְמִיזֵל אֶלָּא בְרִשׁוּתֵיהּ דְלִבָּן. וְאִי
 תִימָא, זְמַנָּא אַחְרִינָא אִמָּאֵי לָא אָזִיל בְּרִשׁוּתֵיהּ. אֶלָּא
 בְּגִין דְדַחִיל יַעֲקֹב, דְלֹא יִשְׁבּוֹק לֵיהּ, וַיִּשְׁתַּלִּימוּ תְרִיסַר
 שְׁבָטִין בְּאַרְעָא אַחְרָא. וְעַל דָּא פִּיּוֹן דְחָמָא דְמָטָא שְׁעָתָא
 דְבְנֵימִין, בְּרַח. כְּמָה דָּאֵת אִמֵּר, וַיִּבְרַח הוּא וְכֹל אֲשֶׁר לוֹ.
 דְכִיּוֹן דְאַתְיִלִּיד בְּנֵימִין, אַתְקִשְׁרַת שְׁכִינְתָּא בְּכֻלְהוּ
 שְׁבָטִין, וְנִטְלָא בֵּיתָא בְּכֻלְהוּ. וַיַּעֲקֹב הוּא יַדַּע
 בְּרִזָּא דְחַכְמָתָא, דְכַד יִשְׁתַּלִּימוּ תְרִיסַר שְׁבָטִין, דְשְׁכִינְתָּא
 תַּתְקַשְׁט וְתַתְקַשֵּׁר בְּהוּ, וְרַחֵל תָּמוּת, וְאִיהִי נִטְלָא בֵּיתָא.
 תָּא חֲזִי, הָכִי אֹלִיפְנָא, עֲלָמָא תַּתָּאָה אַתְחֲזִי לֵיהּ
 לְיַעֲקֹב כְּמָה דְאַתְחֲזִי לְמֹשֶׁה, אֶלָּא דְלֹא יְכִילַת, עַד

דְּהוּוּ תְרִיסֵר שְׁבֻטִין בְּבֵיתָא לְאַתְקִשְׂרָא בְּהוּ, וּכְדִין
 אַתְדַּפִּיאת (נ"א אַתְדַּחֲיִית) רַחֵל, וְנִטְלָא אִיהִי בֵיתָא בְּכֻלְהוּ
 שְׁבֻטִין, וְהוּת עֲקָרָא דְבֵיתָא, וּכְדִין (תּוּחִלִּים קִיג) מוֹשִׁבֵי
 עֲקָרַת הַבַּיִת וּדְאִי.

אֲמַר יַעֲקֹב, הָא מָטָא זְמָנָא, דְּאַשְׁתְּלִימוּ תְרִיסֵר
 שְׁבֻטִין, וּדְאִי עֲלָמָא דְלְעִילָא יַחוּת הוּא לְבֵיתָא
 לְאַתְקִשְׂרָא בְּהוּ, וּמִסְכְּנוֹתָא דָּא אַתְדַּחֲיִיא קַמִּיהָ. אִי
 תָּמוּת הָכָא, לָא אַפּוּק מִהָכָא לְעֲלָמִין. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא
 בְּאַרְעָא דָּא, לָא אַתְחַזִּי לְאַשְׁלָמָא בֵיתָא. בְּגִין כֶּךָ וַיְהִי
 כַּאֲשֶׁר יִלְדָה וְגו', עַד לָא אַשְׁתְּלִימוּ שְׁבֻטִין.

שָׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, וּדְאִי כָּל מְלוּי דְרַבִּי יְהוּדָה
 שְׁפִיר, וְדָא סָלִיק עַל כֻּלָּא. וְאִי תִימָא אַמְאִי לָא
 אֲזַל לִיָּה לְאוֹרְחִיָּה מִיָּד. אֲלֹא, כָּל זְמַן דְרַחֵל לָא
 מִתְעַבְרָא מִבְּנֵימִין, אַתְעַכְבַּ תַּמָּן. כִּיּוֹן דְמָטָא זְמָנָא
 דְבְנֵימִין, עָרַק וְלֹא בָּעָא רְשׁוּתָא, בְּגִין דְלֹא יַתְעַכְבַּ תַּמָּן
 וַיִּתְחַבֵּר יַעֲקֹב בְּכוּלְהוּ שְׁבֻטִין, בְּאַתְרָא (דְלֹא) דְאַצְטְרִיךְ.

רַבִּי אַבְא פִּתַח, (שְׁמוֹת ד) וַיִּלֶךְ מֹשֶׁה וַיֵּשֶׁב אֶל יֶתֶר חוֹתֵנּוּ
 וְגו'. תָּא חֲזִי, מֹשֶׁה רָעִי עָנָא דִּיתְרוּ חָמוּי הָוָה,
 וְדִיּוֹרִיָּה הָוָה בֵּיהּ. וְכַד בְּעִי לְמִיזַל, לָא אֲזַל אֲלֹא
 בְּרְשׁוּתָא דִּידִיָּה. וַיַּעֲקֹב דְהָוָה שְׁלִים וְדִיּוֹרִיָּה הָוָה תְּדִיר
 עַמִּיָּה דְלָבָן, אַמְאִי לָא בָּעָא רְשׁוּתָא מִנִּיהּ. אֲלֹא הָא

אֶתְמַר דְּלֹא יִגְלַגַּל לְבֶן עַמִּיהַ גְּלִגּוּלִין וַיִּשְׁתָּאֵר תַּמָּן. דְּהָא
בְּקַדְמִיתָא אָמַר לֵיהּ, וּמִיד גְּלַגַּל עָלֵיהּ גְּלִגּוּלִין וְאִשְׁתָּאֵר
תַּמָּן, וְהִשְׁתָּא דְחִיל מַנְיָה.

אָבֵל יִתְרוֹ, לָא הָוָה הָכִי לְגַבֵּי מִשָּׁה. בְּגִין דְּלָבָן חֲרָשָׁא
הָוָה, וּבְחֲרָשָׁא הָוָה כָּל עוֹבְדוּי לְגַבֵּי דִיעֲקֹב,
וְהִשְׁתָּא לָא בְּעָא יַעֲקֹב לְאִתְעַכְבָּא תַּמָּן, דְּהָא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ (בראשית לא) שׁוּב אֶל אֲרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וְגו'.

וְעַל דָּא לָא בְּעָא לְאִתְעַכְבָּא וּלְמִישְׁבֵּק פְּקוּדָא דְמַרְיָה.
תָּא חֲזִי כְּתִיב, (בראשית ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל וְגו', פְּתַח
וְאָמַר, (תהלים מז) לְמַנְצַח לְבַנֵּי קִרְחָ עַל עֲלָמוֹת שִׁיר.

הָאִי קָרָא, אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, דְּרִזָּא דְחַכְמָתָא אִיהוּ.
וְכָל הַנֵּי שִׁירִין וְתוֹשְׁבַחָן, דְּהוּוּ אָמְרֵי בְּנֵי קִרְחָ, כְּלָהוּ
מִחֲדַתִּין אֵינּוּן שִׁירִין וְתוֹשְׁבַחָן דְּהוּוּ מְלַקְדָּמִין, וְכֵן כָּל
אֵינּוּן שִׁירִין וְתוֹשְׁבַחָן דְּאָמַר דּוּד וְכָל אֵינּוּן דְּהוּוּ עַמִּיהַ,
כְּלָהוּ הוּוּ בְּרִזָּא עֲלָאָה, בְּרִזָּא דְחַכְמָתָא.

תָּא חֲזִי, עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא תַתָּאָה כְּגוּוּנָא
דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, וְכָל אֵינּוּן סְדָרִין דְּסְדָרוּ דּוּד
וְשְׁלָמָה בְּרִיָּה, וְכָל אֵינּוּן נְבִיאֵי קְשׁוּט כְּלָהוּ (דף קנט ע"א) סְדָרוּ
כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא.

תָּא חֲזִי, כְּגוּוּנָא דְאִיכָא מְשֻׁמְרוֹת בְּאַרְעָא, הָכִי נְמִי
בְּרַקִיעָא. דְּמִזְמַרֵּי לְמַרְיָהּ, וְאָמְרֵי שִׁירְתָּא תְּדִיר.

וְכִלְהוּ קַיִמִין אֱלִין לְקַבֵּל אֱלִין, וְכֹלָא בְּסִדְרֵן דְּשִׁירִין
וְתוֹשְׁבֵיחֵן, וְהָא אוֹקְמוּהָ תְּבַרְיָא.

עֲלָמוֹת שִׁיר, מֵאֵי עֲלָמוֹת שִׁיר. אֶלָּא כִּמָּה דַּאתְּ אָמַר,
(שִׁיר הַשִּׁירִים ו') שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וּשְׁמוֹנִים
פְּלַגְשִׁים וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר. מֵאֵי וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר.
כִּמָּה דַּאתְּ אָמַר (אִיּוֹב כ"ד) הֵישׁ מְסַפֵּר לְגִדּוּדֵיו. וּבְגִין דְּלִית
לוֹן חוֹשְׁבָנָא, כְּתִיב וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר.

וְכִלְהוּ שׁוּרִין שׁוּרִין, מְסַחֲרֵן סְדָרִין, אֱלִין לְקַבֵּיל אֱלִין,
לְזַמְרָא וּלְשַׁבְּחָא לְמַרְיָהוֹן, וְאֱלִין אֵינוֹן עֲלָמוֹת
שִׁיר. וּבְגִין דַּאִית עֲלָמוֹת דְּלָא מְזַמְרִין כְּאֱלִין, אֱלִין
אֶקְרוּן עֲלָמוֹת שִׁיר.

תִּלְתַּת (נִדְפֵס פְּקוּדֵי רַב"ח ע"א) סְדָרִין מִתְּפַרְשָׁן לְכָל סֵטֶר לְדִ'
סְטְרֵי עֲלָמָא, וּבְכָל סְדָרָא וְסְדָרָא דַּאִיהִי לְכָל
סֵטֶר, תִּלְתַּת סְדָרִין אַחֲרָנִין. סְדָרָא קִדְמָאָה דְּלִסְטֵר מְזַרְחָ,
תִּלְתַּת סְדָרִין אֵינוֹן. וְאֵינוֹן תְּשַׁעָה סְדָרִין, בְּגִין דְּכָל סְדָרָא
מֵאֵינוֹן תִּלְתַּת, אִית לֵיהּ תִּלְתַּת סְדָרִין, וְאַשְׁתַּכְּחוּ דַּאֵינוֹן
תְּשַׁעָה, וְכִמָּה אֶלְפָּה וְרַבְבֵּן תְּחוֹתֵיהוּ.

הֵינִי סְדָרִין תְּשַׁעָה, כּוּלְהוּ מִתְּנַהֲגֵי בְּאַתְוּוֹן רְשִׁימָן, וְכָל
סְדָרָא אֶסְתַּכֵּי לְאֵינוֹן אַתְוּוֹן רְשִׁימָן, (ס"א וְהָא אוֹקְמוּהּ וְכֵן

לְכָל סְדָרָא וְסְדָרָא, וְכִלְהוּ נְטִלֵי בְּאַתְוּוֹן רְשִׁימִין וְאֱלִין עֲלָאֵי מֵאֱלִין וְקַיִמָּאן אֱלִין עַל אֱלִין)
וּמִתְּחַבְּרֵן כְּלָהוּ, וְאֶמְרֵי שִׁירְתָּא. וְכַד אֵינוֹן אַתְוּוֹן פְּרַחֵי

גוֹ אֲוִירָא דְרוּחָא (ההוא) דִּמְמַנָּא עַל כֹּלָא, כְּדִין אֵינוֹן
 נְטִילִי, וְשִׁירְתָא אֲתַבְּסִם, וְחַד אַתְּ אֲתַבְּטֵשׁ מִתְּתָא. וְהָהוּא
 אַתְּ סִלְקָא וְנַחְתָּא וְתֵרִין אֲתוּון פֿרְחִי עַל־יְיָהוּ, וְהָאִי אַתְּ
 מִתְּתָא, סִלְקָא סִדְרָא מִתְּתָא לְעֵילָא וְאֲתַחְבֵּר בְּהוּ,
 וְאֲתַעְבִּידוּ תִלְת אֲתוּון, כְּלָהוּ לְפּוּם אֲתוּון יֵה"ו, דְּאֵינוֹן
 תִּלְת גּוֹ אֲסַפְקִלְרִיא הַמְּאִירָה. מְאִילִין אֲתַפְרְשׁוּ תִלְת
 סִדְרִין וְאֵינוֹן תֵּרִין אֲתוּון, וְהָהוּא אַתְּ דְּסִלְקָא, מִתְּחַבֵּרָא
 עֲמָהוֹן וְאֵינוֹן תִּלְת.

תָּא חַוִּי, אֵינוֹן תֵּרִין אֲתוּון עֲלָאִין, דְּסִלְקִין בְּאֲוִירָא,
 אֵינוֹן כְּלִילִין דָּא בְּדָא, רַחֲמֵי בְּדִינָא. וּבְגִין כֶּךָ אֵינוֹן
 תֵּרִין, וְאֵינוֹן מֵעֲלָמָא עֲלָאָה בְּרֹזָא דְדְכוּרָא, וְהָאִי
 דְּסִלְקָא וְאֲתַחְבֵּרָא עֲמָהוֹן אִיהִי נוֹקְבָא, וְאֲתַכְּלִילַת
 בְּתֵרוּוִיָּהוּ. כְּגִוּוֹנָא דְנוֹקְבָא אֲתַכְּלִילַת בְּתֵרֵי סֵטְרֵי,
 בִּימִינָא וּבְשֻׁמְאֵלָא, וְאֲתַחְבֵּרַת בְּהוּ, הָכִי נִמְי הָאִי אַתְּ
 נוֹקְבָא, דְּאֲתַחְבֵּרַת בְּתֵרֵי אֲתוּון אַחֲרָנִין, וְאֵינוֹן בְּתֵרִין
 סֵטְרִין, אֵלִין עֲלָאִין, וְדָא לְתַתָּא, וְכֹלָא אִיהוּ חַד, דְּכֵר
 וְנוֹקְבָא. (בְּר) דְּכֵד אֲתַבְּרִי עֲלָמָא, דְּאֵינוֹן אֲתוּון מֵעֲלָמָא
 עֲלָאָה נִינְהוּ, דְּאֵינוֹן אֲוִלִידוּ כֹּל עֲוֹבְדִין לְתַתָּא, כְּגִוּוֹנָא
 דְּלָהוֹן מִמֶּשׁ, וּבְגִין כֶּךָ מֵאֵן דִּידַע לֹון וְאֲזַדְּהַר בְּהוּ, רַחֲמִים
 לְעֵילָא וְרַחֲמִים לְתַתָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵלִין אֲתוּון כְּלָהוּ, דְּכֵר וְנוֹקְבָא,

לְאַתְּכַלְלָא כְּחֵדָּא בְּרוּזָא דְמִיּוּן עֲלָאִין וּמִיּוּן תְּתַאִין, וְכֻלָּא
 חֵד, וְדָא אִיהוּ יַחֲוּדָא שְׁלִים. וּבְגִין כְּךָ, מֵאן דִּידַע לְהוּ,
 וְאַזְדַּהֵר בְּהוּ, זִכְאָה אִיהוּ חוּלְקִיָּה בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא
 דְאַתִּי, בְּגִין דְאִיהוּ עֲקָרָא דִּיחֲוּדָא שְׁלִים כְּדָקָא יְאוּת.
 תְּלַת תְּלַת מְסֻטָּרָא דָּא וּמְסֻטָּרָא דָּא, בִּיחֲוּדָא חֵדָּא
 בְּשְׁלִימוּ דְכֻלָּא. וְכֻלְהוּ רוּזָא דְסֻדְרָא עֲלָאָה כְּדָקָא חֲזִי,
 כְּגֻוּנָא דְלְעִילָא, דְהַהוּא סֻדְרָא תְּלַת תְּלַת בְּרוּזָא חֵדָּא.
 סֻדְרָא תְּנַיִנָּא דְלְסֻטְרָא דְרוּם, תְּלַת סֻדְרִין אִינּוּן לְהַהוּא
 סֻטְרָא. וְכֻל סֻדְרָא וְסֻדְרָא תְּלַת תְּלַת, וְאִינּוּן
 תְּשַׁעָה, כְּמָה דְאַתְמָר. וְאַתּוּן אַתְּפֻלְגוּ הָכִי. לְכֻל סֻטְרִי,
 לְאַתְחַבְּרָא כְּלָא כְּחֵד, בְּגִין דְאִית אַתּוּן בְּרוּזָא דְנוּקְבָא,
 וְאַתּוּן בְּרוּזָא דְדְכוּרָא, וְאַתְחַבְּרוּ כְּלְהוּ כְּחֵדָּא, וְהוּ חֵד
 בְּרוּזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים. וּלְגַבֵּייהוּ סֻדְרִין מִמֶּנּוּן תְּלַת
 תְּלַת, כְּמָה דְאַתְמָר. וְכֻלָּא נְפָקָא מִסֻדְרָא דְאַבְהֵן
 דְלְעִילָא, כְּסֻדְרָא דְאַתְתְּקִנָּא אַתּוּן דְשְׁמָא קְדִישָׁא יְה'ו,
 כְּמָה דְאַתְמָר. הֵנִי סֻדְרִין כְּלְהוּ, מִתְּנַהֲגִי בְּאַלִּין אַתּוּן
 יְדִיעֵן, וְנִטְלִי בְּהוּ, וְכֻמָּה חִילִין וְרַבּוּן כְּלְהוּ לְתַתָּא,
 דְנִטְלִי וְאַתְנַהֲגִי בְּסֻדְרָא דָּא.

סֻדְרָא תְּלִיתָאָה דְלְסֻטְרָא צְפוּן, בְּתְלַת סֻדְרִין אִינּוּן
 לְהַהוּא סֻטְרָא, וְאִינּוּן תְּשַׁעָה. וּבְתְלַת סֻטְרִין
 תְּלַת תְּלַת לְכֻל סֻטְרָא אִינּוּן תְּשַׁעָה, וְאִינּוּן סֻדְרִין מִתְּלַת

סְטָרִין כְּמָה דְאַתְמָר. שְׁבַעַה וְעֶשְׂרִים, (דף קנט ע"ב) בְּרֹזָא
 דְאַתּוּן דְאַיְנוּן שְׁבַעַה וְעֶשְׂרִין. וְאַף עַל גַּב דְאַיְנוּן תְּרִין
 וְעֶשְׂרִין, שְׁלִימוּ דְאַתּוּן אִינוּן שְׁבַעַה וְעֶשְׂרִין. וְהָכִי
 סְדוּרָא דְסְדָרִין אֵלִין.

שְׁבַעַה וְעֶשְׂרִין לְתַלְתָּ לְתַלְתָּ סְדָרִין לְכָל סְטָר. וְאַשְׁתַּכְחוּ
 אֵלִין ג' מֵהָאֵי סְטָרָא דְאַיְנוּן ט', וְאֵלִין תְּלַת
 מֵהָאֵי סְטָרָא דְאַיְנוּן תְּשַׁעָה, וְאֵלִין תְּלַת דְהָאֵי סְטָרָא
 דְאַיְנוּן תְּשַׁעָה. אֲשַׁתְּכְחוּ כְּלָהּ שְׁבַעַה וְעֶשְׂרִין.

וְרֹזָא דְאֵלִין שְׁבַעַה וְעֶשְׂרִין, אִינוּן תְּשַׁעָה אַתּוּן (אִינוּן)
 דְאַיְנוּן בְּרֹזָא דְנוֹקְבִי, לְאַתְחַבְרָא בְּהוּ נוֹקְבָא, עִם
 אִינוּן תְּמַנֵּי סְרִי סְטָרֵי אַחְרָנִין, בְּרֹזָא דְאַתְמָר (נ"א וְדָכַר),
 וְכֻלָּא אִיהוּ כְּדָקָא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, כְּגוּוּנָא דְאַיְנוּן אַתּוּן עֲלָאִין דְעֲלָמָא עֲלָאָה,
 הָכִי נְמִי אַתּוּן אַחְרָנִין לְתַתָּא. אַתּוּן עֲלָאִין
 רַבְרַבִּין, וְאַתּוּן תַּתָּאִין זְעִירִין, וְכֻלָּא דָא כְּגוּוּנָא דָא,
 וְכֻלָּא הֵנִי רִזִּין, בְּרֹזָא דְדָכַר וְנוֹקְבָא, כְּלָא חַד בְּשְׁלִימוּ.

השלמה מזהשמשות (סימן נ"א)

וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל, בְּשָׂרָה כְּתִיב פְּקִידָה, וּבְרַחֵל
 כְּתִיב זְכִירָה. אֲמַאי, בְּגִין דְזִכּוֹר אַתְרֵשִׁים
 בְּיַעֲקֹב דְאִיהוּ בְרִית שְׁלוֹם כֹּד אַתְעֵבִיד יוֹסֵף, וּבְמָה כֹּד
 נָטַל שׁוֹר בְּהַדְיָה דְלָא יִתְקִיף לְסְטָרָא אַחְרָא. וּבְגִין כֹּף

אֶתְקָרִי יוֹסֵף בְּכוֹר, דֶּהֱהוּא שׁוֹר דְּנָטַל, בְּכוֹר שׁוֹרוֹ וַדָּאִי,
וְהֵהוּא שׁוֹר, שׁוֹר תָּם וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. רַבּוֹן וְשְׁלִיט
מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא, דֶּהֱהוּא שׁוֹר תָּם שְׂאֲרֵי בְּגִיָּיהָ: (עד כאן

מזההשמטות)

(בראשית ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל, דֶּהֱא בְּמִזְלָא תְּלִיא,
וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב בִּיה זְכִירָה. (בראשית כא) וְה' פָּקַד אֶת
שָׂרָה, לָאוּ מִמִּזְלָא הָוָה. וְאִי תִימָא דֶּהֱא בְּנִין בְּמִזְלָא
תְּלִיין וְלֹא לְתַתָּא, הֲכֹא בְּשָׂרָה לָאוּ בְּמִזְלָא הָוָה. אֶלֹא
וְה' כְּתִיב, כִּלְא כְּחֻדָּא.

אִי הָכִי אֲמַאי כְּתִיב פְּקִידָה, אֶלֹא וַדָּאִי זְכִירָה, (דא) הֲוֹת
מְקַדְמַת דְּנָא, וְאַתְמָסֵר מִפְּתַחא דָּא לְתַתָּא, כְּמָה
דְּכְתִיב, (בראשית יז) וְאֶת בְּרִיתִי אֶקְיָם אֶת יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלַד
לְךָ שָׂרָה לְמוֹעֵד הַזֶּה וְגו'. וְלִבְתֵּר כְּגִוּוֹנָא דָּא, וְכִיּוֹן
דְּאֲדַפֵּר, בְּרוּזָא דְּלַעִילָא, לְבַתֵּר אֲתַמֵּר בְּרוּזָא דְּנוֹקְבָא
פְּקִידָה, לְמַהּוֹי כִּלְלָא דְּכִלְלָא כְּחֻדָּא.

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח וְאָמַר, (שמות ו)
וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
מִצְרַיִם מִעֲבִידִים אֲתָם וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי. וְאֶזְכֹּר הָא
זְכִירָה, בְּגִין דְּאִיהוּ לְעִילָא. דֶּהֱאִי מִזְלָא דְּאִיהוּ לְעִילָא
בְּדְכוּרָא, אֲתָא עַל פְּקִידָה דְּאִיהִי בְּגִלוּתָא לְתַתָּא
בְּנוֹקְבָא. כְּגִוּוֹנָא דָּא וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל, כְּמָה דְּאֶת
אָמַר וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (שְׁמוֹת ג) פִּקֹּד פִּקְדֹתַי אֶתְכֶם, וְכִי פִקֹּד
 פִּקְדֹתַי, וְהָא פִּקִּידָה בְּנוֹקְבָא קִיִּמָּא וּבַהֲהוּא זְמַנָּא
 בְּגָלוּתָא הוּת, וְאִיהִי אִמְרַת פִּקֹּד פִּקְדֹתַי. אֲלָא הֲכָא אִית
 לְאַסְתַּכְּלָא, וְרוּזָא דְחֲכֻמַּתָּא הֲכָא וְאִיהִי בְּגָלוּתָא הִיךְ
 אֲתַחֲזִי לְמִשָּׁה הֲכָא, וְהִיךְ אִמְרַת פִּקֹּד פִּקְדֹתַי.

אֲלָא הֲכִי אֹלִיפְנָא שְׁמִשָּׂא כַּד נָהִיר, אִיהוּ בְּשִׁמְיָא,
 וְתוֹקְפִיָּה וְחִילִיָּה שְׁלֵטָא עַל אֶרְעָא בְּכָל אַתְר.
 כְּגִוּוֹנָא דָּא (ישעיהו ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּזִמְנָא
 דְּמִקְדָּשָׁא קָאִים, מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דָּא אֶרְעָא
 קִדִּישָׁא. וְהַשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, אִיהִי לְעִילָא,
 וְתוֹקְפָא סַחְרָא לְהוּ לִישְׂרָאֵל לְאַגְנָא עֲלֵייהוּ, וְאַף עַל גַּב
 דְּאִינוּן בְּאַרְעָא אַחְרָא.

וְתָא חֲזִי, שְׁכִינְתָא לְתַתָּא וּשְׁכִינְתָא לְעִילָא. שְׁכִינְתָא
 לְעִילָא בְּתַרִּיסַר תַּחֲוּמֵי רְתִיכִין קִדִּישִׁין, וְתַרִּיסַר
 חִיוּוֹן עֲלָאִין. שְׁכִינְתָא לְתַתָּא בְּתַרִּיסַר שְׁבֻטִין קִדִּישִׁין,
 וּכְדִין אֲתַכְּלִילַת שְׁכִינְתָא לְעִילָא וְתַתָּא, וְכֹלָא בְּחַד
 זְמַנָּא כְּחַדָּא. וְאַף עַל גַּב דְּבְזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא
 לְתַתָּא, לָא אֲתַתְּקַנְתָּ לְעִילָא, הֲכִי נָמִי לָא אֲתַתְּקַנְתָּ,
 בְּגִין דְּלְתַתָּא לָא אֲתַתְּקַנְתָּ, וְדָא הוּא בְּגָלוּתָא עֲמַהוּן
 דִּישְׂרָאֵל, דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא עֲמַהוּן.

בְּמָה אֲתַתְּקַנְתָּ, לְמַלְכָּא דְּמִית בְּרִיָּה, מָה עֵבֵד כְּפָא לִיָּה

לְעַרְסִיָּה עַל אַבְלָא דְבַרְיָה, וְלֹא אֶתְקִין לִיָּה לְעַרְסִיָּה,
 אֶלָּא נָטַל כּוּבִין וְדַרְדְּרִין, וְאֵטִיל תְּחוֹת עַרְסִיָּה, וְשָׁכַיב
 עָלֶיהָ, כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פִּיּוּן דְּאֶתְגְּלוּ יִשְׂרָאֵל,
 וְאֶתְחַרַּב מִקְדְּשָׁא, נָטַל כּוּבִין וְדַרְדְּרִין וְשׁוּי תְּחוֹתֶיהָ,
 הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שְׁמוֹת ג) וַיֵּרָא מִלְּאֲפָּה ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אִשׁ
 מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל הָווּ בְּגִלוּתָא.

פֶּקֶד פֶּקְדֹתַי אֶתְכֶם, מֵאֵן דְּלֹא קִיַּמָּא בְּרִשׁוּתֶיהָ, מֵה
 פֶּקִיד, וּמֵה עֵבִיד. אֶלָּא פֶּקֶד מְלַעֲיָלָא, פֶּקְדֹתַי
 מִלְּתַתָּא, מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּהֵאֵי זְכִירָה הָוּת עֲלָה
 מִקְדָּמַת דְּנָא, דְּכָתִיב וְאֶזְכְּרֶנּוּ אֶת בְּרִיתִי. פִּיּוּן דְּכָתִיב
 וְאֶזְכְּרֶנּוּ, הָא זְכִירָה אֶתְמַנָּא עֲלָה, וּבְגִין כֶּךָ אֲמַרְת לְבַתֶּר
 פֶּקֶד פֶּקְדֹתַי. (דד קס ע"א) דְּהֵא סִימְנָא נְקֻטַּת מִקְדָּמַת דְּנָא.
 כְּגִוּוֹנָא דָּא שָׂרָה דְּכָתִיב, (בְּרֵאשִׁית כ) וְה' פֶּקֶד אֶת שָׂרָה.
 אֲבַל הַכָּא רַחֵל דְּלֹא אֲדַפְרַת מִקְדָּמַת דְּנָא, לָא אֶתְמַר בֵּה
 פֶּקִידָה אֶלָּא זְכִירָה, וְכֹלָא בְּזְכִירָה אִיהוּ, בְּרִזָּא דְּמִזְלָא.
 רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה, הָווּ אֲזֵלִי מִקְפּוּטְקִיָּא לְלוּד,
 וְהָוּה רַבִּי יְהוּדָה רָכִיב, וְרַבִּי חֲזַקְיָה עַל רַגְלוּי,
 אֲדַהְכִי נַחַת רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר מִכָּאן וְלַהֲלָאָה נִתְעַסַּק
 בְּאוּרֵייתָא, כְּמָה דְּכָתִיב, (דְּבָרִים לב) הָבוּ גִדְּל לְיֵאלֶהִינוּ.
 אָמַר לִיָּה אֵלּוּ הָוּינָא תְּלַתָּא, יָאוּת הוּא דְּחַד יֵימָא,
 וְתַרְיִן יְתִיבוּ לִיָּה. אָמַר לִיָּה, הֲנִי מְלִי בְּבִרְכָאן.

בְּגִין דְּאִדְכַּר חַד שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַרִּין יְתִיבוּ
 לֵיהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים לב) כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גְדֻלָּה
 לְאֱלֹהֵינוּ. כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא, דָּא חַד דְּמִבְּרַךְ, הָבוּ גְדֻלָּה
 לְאֱלֹהֵינוּ, אֵלִין תַּרִּין אַחֲרָנִין. אֲבָל בְּאוּרֵייתָא אֲפִילוּ תַרִּי
 יְתִיבֵי וַיְהִי רְבוּ וְתוּקְפָא דְשִׁבְחָא דְאוּרֵייתָא לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי חֲזַקְיָה, לְגַבֵּי בְּרַכָּאן אַמַּאי תִּלְתָּ. אָמַר
 לֵיהּ, הָא אוּקְמוּהָ וְאַתְמַר, דְּכְּתִיב הָבוּ גְדֻלָּה
 לְאֱלֹהֵינוּ. אֲבָל רוּזָא דְמִלָּה הָכָא, דִּהָא כָּל רוּזִין דְּבְּרַכָּאן
 הָכִי אִיהוּ, חַד לְבְּרַכָּא וְתַרִּין לְאַתְבָּא, בְּגִין דִּי־סִלַּק (דִּי־סִתְלַק)
 שִׁבְחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרוּזָא דְתִלְתָּא. חַד מִבְּרַךְ
 וְתַרִּין (אָמַרֵי אַמְר) דְּאוּדוּ, וְדָא הוּא קִיּוּמָא דְבְּרַכָּאן, וּבְרוּזָא
 עֲלָאָה בְּדָקָא יָאוּת, וּבְרוּזָא דְתִלְתָּ כְּמָה דְאוּקְמוּהָ.

עַד דִּהּוּי אֲזֵלִי, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תְּנִינָן, אִית זְכִירָה
 לְטַב, וְאִית זְכִירָה לְבִישׁ, אִית פְּקִידָה לְטַב, וְאִית
 פְּקִידָה לְבִישׁ. אִית זְכִירָה לְטַב, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, דְכְּתִיב
 (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רְאוּשׁוֹנִים וְגו'. (בראשית ח) וַיִּזְכֹּר
 אֱלֹהִים אֶת נֹחַ. (שמות ב) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ. וְאִית
 זְכִירָה לְבִישׁ, דְכְּתִיב, (תהלים עח) וַיִּזְכֹּר כִּי בֶשֶׂר הֵמָּה רוּחַ
 הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב. פְּקִידָה לְטַב, דְכְּתִיב, (שמות ג) פֶּקֶד
 פְּקַדְתִּי אֶתְכֶם. פְּקִידָה לְבִישׁ, דְכְּתִיב, (תהלים פט) וּפְקַדְתִּי

בְּשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם. וְכִלְהוּ רִזִּין עַל־אִין.
 כָּל הַנִּי זְכִירָה וּפְקִידָה לְטַב, אֲלִין אִינוּן דְּרַגִּין יְדִיעָן.
 רָזָא דְמַהִימְנוּתָא דְכֵר וְנוֹקְבָא רָזָא חֲדָא, זְכִירָה
 וּפְקִידָה, וְאֲלִין אִינוּן לְטַב. זְכִירָה וּפְקִידָה לְבִישׁ, אֲלִין
 אִינוּן רָזָא דְסִטְרָא אַחְרָא, דְקִימָא בְרָזָא דְאֱלֹהִים
 אַחְרִים, דְכֵר וְנוֹקְבָא כְחֲדָא, זְכִירָה בְהַאי, וּפְקִידָה
 בְהַאי, וְאֲלִין אִינוּן דְקִימִין תְּדִיר לְבִישׁ. וְאֲלִין לְקַבִּיל
 אֲלִין. מִהֲכָא נְפֻקִי כָּל רִזִּי דְמַהִימְנוּתָא וְכָל קְדוּשִׁין
 עַל־אִין, כְּמַה דְאוּקְמוּהָ. וּמִהֲכָא נְפֻקִי כָּל זִינִין בִּישִׁין וְכָל
 מוּתָא, וְכָל סִטְרִין וְזִינִין בִּישִׁין בְּעֵלְמָא וְאוּקְמוּהָ. וְדָא
 בְּהַפּוּכָא מִן דָּא.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, הָכִי הוּא וְדָא, וּזְפָאָה אִיהוּ, מֵאן
 דְחוּלְקִיָּה אֲתַקִּיִּים בְּסִטְרָא טְבָא, וְלֹא יִרְכִין גְּרַמִּיָּה
 לְסִטְרָא אַחְרָא, וַיִּשְׁתַּזְיַב מְנַהוּן. אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה,
 הָכִי הוּא וְדָא, וּזְפָאָה מֵאן דְיִכְיִל לְאַשְׁתַּזְבָּא מְנִיָּה
 מִהֵהוּא סִטְרָא, וּזְפָאָין אִינוּן צְדִיקָא, דְיִכְיִל לְאַשְׁתַּזְבָּא
 מְנִיָּהוּ, וְלֹאֲגַחָא קֶרְבָּא בְּהֵהוּא סִטְרָא.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה בְּמַה. פֶּתַח וְאָמַר, (משלי כד) פִּי
 בְּתַחֲבוּלוֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ מִלְחָמָה וְגו'. מֵאן מִלְחָמָה,
 דָּא מִלְחָמָה דְהֵהוּא סִטְרָא בִישָׁא, דְאַצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ
 לְאַגְחָא בֵּיהּ קֶרְבָּא, וְלִשְׁלִטָּאָה עֲלוּי וְלֹאֲשְׁתַּזְבָּא מְנִיָּה.

תָּא חֲזִי, דִּיעֲקֹב הָכִי אֲשֶׁת־דֵּל לְגַבֵּי עֵשׂוֹ, בְּגִין הָהוּא
 סֵטְרָא דִּילֵיהּ. לְאִתְחַכְּמָא עֲלוּי וּלְמִיזַל עֲמִיּה
 בְּעֵקִימוּ בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ, בְּגִין לְשִׁלְטָאָה עֲלוּי בְּרִישָׁא
 וְסוּפָא, וְכֹלָא פְּדָקָא יְאוּת. וְרִישָׁא וְסוּפָא פְּחָדָא דָּא
 פְּגֻוּנָא דָּא, פְּמַה דְּכִתִּיב, (בראשית כד) בְּכָרְתִּי, וּלְבַת־
 בְּרַכְתִּי, שִׁירוּתָא וְסוּפָא פְּחָדָא, דָּא פְּגֻוּנָא דָּא. בְּגִין
 לְשִׁלְטָאָה עֲלוּי בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל פְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ. וּבְגִין כֶּף
 זַכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּאַשְׁתַּזִּיב מִנֵּיהּ, וַיְכִיל לְשִׁלְטָאָה
 עֲלֵיהּ.

תָּא חֲזִי, זְכִירָה וּפְקִידָה לְטַב אֵינּוּן פְּחָדָא בְּרוּזָא
 דְּמַהִּימְנוּתָא, וְזַכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּתֵר
 מַהִּימְנוּתָא, פְּמַה דָּאִתְ אָמַר, (הושע יא) אַחֲרֵי ה' יִלְכוּ פְּאַרְיָה
 יִשְׂאָג וְגו'. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה הָכִי הוּא וְדָאֵי.
 וְתָא חֲזִי, בַּר נָשׁ כַּד צִלֵּי צְלוּתִיהּ, לָא יִימָא עֲלֵיהּ זְכָרְנִי
 וּפְקִידְנִי. בְּגִין דְּאִיכָּא זְכִירָה וּפְקִידָה לְטַב, וְזְכִירָה
 וּפְקִידָה (דף קט ע"ב) לְבִישׁ, וְזַמִּינִין לְנִטְלָא מְלָה מִן פּוּמָא,
 וְאַתְיִין לְאַדְפְּרָא חוּבוּי דְּבַר נָשׁ וְלַעֲנָשָׁא לֵיהּ. בַּר אֵי
 אִיהוּ זַכָּאָה שְׁלִים, דְּכַד בְּדָקִי חוּבוּי, הָהִיא זְכִירָה וּפְקִידָה
 לְבִישׁ לָא יִשְׁכַּחוּן לוֹן, כְּגוֹן עֲזָרָא דְּאָמַר (נחמיה יג) זְכָרָה לִי
 אֱלֹהֵי לְטוֹבָה.

דְּהָא בְּכָל אַתְר, דְּבַר נָשׁ צִלֵּי צְלוּתִיהּ, יְכַלִּיל גְּרַמִּיּה

בֵּין סִגְיָאִין בְּכֻלָּא דְסִגְיָאִין. וְתָא חֲזִי שׁוֹנְמִית, כִּד אָמַר
 לָהּ אֱלִישָׁע, (מלכים ב ד) הֵישׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל
 שַׂר הַצָּבָא. הֵישׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ, הֵהוּא יוֹמָא, יוֹם
 טוֹב דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הַזֹּה, וְהֵהוּא יוֹמָא דְמַלְכוּתָא דְרִקְיָעָא
 שְׁלִטָא לְמִידָן עֲלֵמָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶקְרִי מֶלֶךְ
 הַמְשַׁפֵּט בְּהֵהוּא זְמַנָּא. וּבְגִין כֵּן אָמַר לָהּ, הֵישׁ לְדַבֵּר לָךְ
 אֶל הַמֶּלֶךְ.

מָה כְּתִיב, (מלכים ב ד) וְתֹאמַר בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנֹכִי יוֹשֶׁבֶת. מֵאִי
 קָאמְרָה. לֹא בְעֵינָא, לְמַהוּי רְשִׁימָאָה לְעֵילָא, אֶלָּא
 לְאַעְלָאָה רִישָׁאִי בֵּין סִגְיָאִין, וְלֹא לְאַפְקָא מְכֻלָּא
 דְלַחוּן. וְכֵן בְּעֵי לִיָּה לְבַר נָשׁ, לְאַתְכֻלָּא בְּכֻלָּא
 דְסִגְיָאִין וְלֹא לְאַתְיִיחְדָּא בְלַחוּדוּי, בְּגִין דְלֹא יִשְׁגַּחוּן
 עֲלֵיהּ, לְאַדְכָּרָא חוּבוּי כְּדִקְאֻמְרוּן.

פֶּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר (איוב לח) הִנְגְלוּ לָךְ שַׁעְרֵי מוֹת
 וְשַׁעְרֵי צְלָמוֹת תִּרְאֶה. הַאי קָרָא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא אָמַר לִיָּה לְאַיּוֹב, כִּד חָמָא דְאַיּוֹב דְחִיק גְרַמִּיָּה עַל
 דִּינּוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי, אִיּוֹב אָמַר (איוב יג) הֵן יִקְטְלֵנִי לוֹ אֵיחַל, כְּתִיב
 לֹא בְּאֵלֶיךָ וְקָרִי לוֹ בּוֹא'וֹ, וְכֻלָּא אִיְהוּ. אָמַר לִיָּה
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכִי אָנָּא קָטִיל בְּנֵי נָשָׂא, הִנְגְלוּ לָךְ
 שַׁעְרֵי מוֹת וְשַׁעְרֵי צְלָמוֹת תִּרְאֶה, כִּמָּה תִרְעִין אִינּוּן

פְּתִיחַן בְּהֵוֵא סֵטְרָא. וּמִוְתָא שְׁלֵטָא עַלֵייהוּ, וְכִלְהוּ
 סְתִימִין מִבְּנֵי נֶשָׂא, (ס"א וְלֹא יִכְלִין לְאַסְתַּמְרָא מִנְיֵיהוּ בְּגִין דְּאִינוּן סְתִימִין מִבְּנֵי
 נֶשָׂא) וְלֹא יִדְעִין אִינוּן שְׁעָרִים.

וְשְׁעָרֵי צִלְמוֹת תְּרַאָה. מֵאן אִינוּן שְׁעָרֵי מוֹת וּמֵאן
 אִינוּן שְׁעָרֵי צִלְמוֹת. אֶלֶּא מוֹת וְצִלְמוֹת כְּחֻדָּא
 אִינוּן, וְזוּוּגָא חֻדָּא אִינוּן. מוֹת הָא אֶתְמַר, דָּא מְלֶאךְ
 הַמּוֹת, וְהָא אוּקְמוּהָ. צִלְמוֹת, צִל מוֹת. הָאִי אִיְהוּ מֵאן
 דְּרַכִּיב עַלֵיהָ, וְאִיְהוּ צִלָּא דִילֵיהָ, וְתוּקְפָא דִילֵיהָ,
 לְאַזְדוּוּגָא כְּחֻדָּא, בְּקִשּׁוּרָא חַד וְאִינוּן חַד.

וְכֹל אִינוּן דְּרַגִּין דְּנַפְקֵי מִנְיֵיהוּ וּמִתְקַשְׁרֵן בְּהוּ אִינוּן
 שְׁעָרִים דְּלֵהוֹן כְּמָה דְלֵעִילָא, כְּמָה דַּאתְ אָמַר,
 (תַּחֲלִים כַּד) שְׂאוּ שְׁעָרִים רְאִשִׁיכֶם וְגו' וְאַלִּין (אִינוּן שְׁעָרִים)

אִיקְרוּ נְהַרִין וְנַחֲלִין, שִׁית סֵטְרִין דְּעֵלְמָא. אוּף הֲכִי אִינוּן
 שְׁעָרֵי מוֹת, וְשְׁעָרֵי צִלְמוֹת מִסֵּטְרָא אַחֲרָא, דְּרַגִּין יִדְעֵן
 דְּשִׁלְטִין בְּעֵלְמָא. שְׁעָרֵי מוֹת וְשְׁעָרֵי צִלְמוֹת, דָּא נוּקְבָא
 וְדָא דְכוּרָא, וְתִרוּוִיְהוּ כְּחֻדָּא.

וְעַל דָּא, אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֵיה לְאִיּוּב, בְּגִין כָּל
 אִינוּן מְלִין, דְּאִיְהוּ אָמַר (אִיּוּב ז') כָּלָּה עָנָן וַיִּלֶךְ כִּן
 יוֹרֵד שְׂאוּל לֹא יַעֲלֶה, וְכֹל אִינוּן שְׂאָר מְלִין. אָמַר
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הִנְגְלוּ לָךְ שְׁעָרֵי מוֹת, לְמַנְדַּע דְּהָא
 כָּלָּהוּ בְרִשׁוֹתֵי, וְכִלְהוּ זְמִינִין לְאַתְבַּעְרָא מֵעֵלְמָא,
 דְּכַתִּיב, (יִשְׁעִיָּה כַּד) בַּלַּע הַמּוֹת לְנֹצַח וְגו'.

תָּא חֲזִי, (בראשית ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהֵי
 אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחֲמָהּ. תְּרִי זְמַנִּין, אֱלֹהִים
 אֱלֹהִים, אֲמַאי. אֶלֶּא, חַד מַעֲלָמָא דְדַכּוּרָא, וְחַד מַעֲלָמָא
 דְנוֹקְבָא, בְּגִין דְּבַמְזִלָּא תִּלְיִיא מִלְתָּא.

וְכַד אֶתְעֵרַת רַחֵל בְּשִׁמָּא דָּא, דְּכִתִּיב, (בראשית ל) יוֹסֵף ה'
 לִי בֶן אַחֵר, יָדַע יַעֲקֹב דְּאִיהִי אֶתְחַזְיִיא לְאַשְׁלָמָא
 כְּלָהּוּ שְׁבֻטִין וְלֹא תִתְקַיִים בְּעֵלְמָא, בְּגִין כֶּךָּ בְּעָא לְמִזִּיל
 וְלֹא יִכִּיל. וְכַד מָטָא זְמַנָּא דְּבַנְיָמִין, עָרַק וְאִזֵּל לִיהָ, בְּגִין
 דְּבִארְעָא אַחֲרָא לָא יִשְׁתַּלֵּם בֵּיתָא, לְאַתְקִשְׂרָא עֵלְמָא
 קְדִישָׁא בֵּיהּ.

וְהֵינּוּ דְכִתִּיב, (בראשית לא) וַיֹּאמֶר ה' אֶל יַעֲקֹב שׁוּב אֶל
 אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וְלִמּוֹלַדְתֶּךָ וְאֶהְיֶה עִמָּךְ. מַאי
 וְאֶהְיֶה עִמָּךְ. אֶלֶּא אָמַר לִיהָ, עַד הַכָּא, רַחֵל הָוַת עִמָּךְ
 עַקְרָא דְּבֵיתָא. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, אָנָּא אֶהְיֶה עִמָּךְ וְאַטּוּל
 בֵּיתָא בְּהַדָּךְ בְּתַרְיִסֵּר שְׁבֻטִין. וְהֵינּוּ דְכִתִּיב, וְאֲנִי בָּבֹאִי
 מִפָּדָן מִתָּה עָלַי רַחֵל. עָלַי הָוָה, וּבְגִינִי הָוָה מִלָּה
 דְּאַתְדַּחֲיָא אִיהִי וְאַתִּיא דִּיּוֹרָא אַחֲרָא, וְנִטְלָא בֵּיתָא
 בְּגִינִי לְדִיּוֹרָא עִמִּי.

(בראשית ל) וַיֹּאמֶר נְקֻבָּה שְׁכַרְךָ עָלַי וְאַתְנָה, מַאי נְקֻבָּה.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֵהוּא רְשַׁע אָמַר, אָנָּא חָמִי,
 דִּיעֲקֹב לָא אֶסְתַּכַּל אֶלֶּא בְּנוֹקְבֵי, (דף קסא ע"א) וּבְגִין כֶּךָּ יִפְלַח

לִי. אָמַר נִקְבָּה שְׂכָרְךָ, הֲאֵנִי נִקְבָּה דְאִיהוּ שְׂכָרְךָ פֶּד
בְּקִדְמִיתָא. וְאַתְנָה, אֵימָא מֵאֵן נִקְבָּה אֶסְתַּכְּלַת בְּתָה,
וְאַתְנָה, וּפְלַח לִי בְּגִינָה.

(שם) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לֹא תִתֵּן לִי מְאוֹמָה, אָמַר יַעֲקֹב חֲלִילָה,
דְּהָא אָנָּא כָּל מַה דְּעֵבִידְנָא, לְשֵׁם יִקְרָא דְּמַלְכָּא
קְדִישָׁא עֵבִידְנָא, (ס"א וְלֵאוּ לְכַסּוּפָא דְּגֵרְמָאִי) וְעַל דָּא לֹא תִתֵּן לִי
מְאוֹמָה, דְּהָא לֹאוּ דְּעֵתָאִי בְּהָאִי, אֶלָּא אִם תַּעֲשֶׂה לִי (אֵת)
הַדְּבָר הַזֶּה וְגו'.

(שם) וַיִּסַּר בַּיּוֹם הַהוּא אֶת הַתִּישִׁים. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח
וְאָמַר, (תהלים טו) יי מי יגור באהלך וגו', הָא
אוּקְיָמְנָא, וְאוּקְמוּהָ חֲבֵרִיָּא, (שם) הוֹלֵךְ תַּמִּים, דָּא
אַבְרָהָם, דְּכַד אֶתְגַּזֵּר תַּמִּים אֶקְרִי. וּפּוֹעֵל צְדָקָה, דָּא
יִצְחָק. וְדוּבֵר אֱמֶת, דָּא יַעֲקֹב. וְדָאִי יַעֲקֹב בְּאֵמֶת
אֶתְדַבֵּק, אִי הוּא בְּאֵמֶת אֶתְדַבֵּק, מֵאִי טַעֲמָא עֵבֵד עִם
לְבָן פְּגוּוֹנָא דָּא.

אֶלָּא, יַעֲקֹב בַּחִין שְׁעֵתָא דְּמִזְלִיָּה הוּהוּ. דְּשָׂרִי לִיָּה
לְאִינֵשׁ, לְמַבְחָן שְׁעֵתִיָּה, עַד לָא יִתּוּב לְאַרְעִיָּה,
וְאִי מִזְלִיָּה קָאִים בְּמַה דְּעֵבִיד שְׁפִיר, וְאִי לָאוּ לָא יוֹשִׁיט
רְגְלוֹי עַד דְּיִסְלַק (ס"א דְּקָאִים בְּמַה דְּעֵבִיד) לְגַבִּיָּה.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב, (בראשית ל) וְעֵנְתָה בִּי צְדָקְתִּי בַּיּוֹם מִחָר
וְגו', דְּהָא אִיהוּ לָא עֵבֵד בְּגִין דְּיִטּוּל מְדִילִיָּה

לְמַגָּנָא, אֱלֹא כֹלָא בְּקוֹשְׁטָא וּשְׁלִימוֹ דְרַעוּתָא, וְלֹא עוֹד
 אֱלֹא דְאִיהוּ נְטִיל רְשׁוֹ מִלְּבֹן, וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ל)
 נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי יי בְּגַלְלָךְ. כִּמְהָ חֲרָשִׁין וְזִינִין עֶבֶד לְבֹן,
 וּבַחִין מִזְלִיָּה בְּגִינְיָה דִיעֲקֹב, וְהוּוּה אֲשַׁכַּח בְּגִינְיָה דִיעֲקֹב,
 מָאָה עָאנָא כֹּל יֶרְחָא, וּמָאָה אִמְרִין וּמָאָה עֲזִין יִתִּיר עַל
 עָאנְיָה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֱלֹף עָאנִין, וְאֱלֹף אִמְרִין, וְאֱלֹף עֲזִין,
 הוּוּה מִיִּיתִי לִיָּה יַעֲקֹב יִתִּיר בְּכֹל יֶרְחָא וַיֶּרְחָא. הַדָּא
 הוּוּא דְכְּתִיב, (בראשית ל) כִּי מַעַט אֲשֶׁר הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרֹץ
 לְרֹב וַיְבָרֶךְ יי אוֹתְךָ לְרַגְלֵי, וּבְרַכְתָּא דְלַעִילָא לָאו אִיהוּ
 פְּחוּת מֵאֱלֹף מְכֹל זִינָא וְזִינָא, מַעָאנִין אֱלֹף אֲשַׁתְּכַח,
 מֵאִמְרִין אֱלֹף אֲשַׁתְּכַח, מֵעֲזִין אֱלֹף אֲשַׁתְּכַח. עַל כֹּל מַה
 דְּשָׂרְיָא בְּרַכְתָּא דְלַעִילָא, לָא פְּחוּת מֵאֱלֹף. עַד דְּבְּגִינְיָה
 דִיעֲקֹב אִסְתַּלַּק לְבֹן לְכַמְהָ עוֹתָרָא.

וְכֹד בְּעָא יַעֲקֹב לְנִטְלִיָּה אַגְרִיָּה, לָא אֲשַׁכַּח אֱלֹא עֲשָׂרָה
 מְכֹל זִינָא וְזִינָא, וַיַּעֲקֹב חָשִׁיב לִיָּה לְעוֹתָרָא סְגִי.
 חָמִי כִּמְהָ נְטִיל מִדִּילִיָּה, מִמַּה דְהוּוּה יְהִיב אִיהוּ בְּזִכּוּתִיָּה
 לְלָבֹן. וְכֹל דָּא דְסָלִיק בֵּיָּה יַעֲקֹב, לָא הוּוּה אֱלֹא בְּזִרוּעַ
 דְּאִינוּן מְקֻלוֹת, דְּשׁוּי לְגַבֵּי עָנָא.

תָּא חֲזִי, כִּמְהָ טָרַח הַהוּוּא שְׁלִימָא דִיעֲקֹב, אֲבַתְרִיָּה
 דְלָבֹן. כְּתִיב, (בראשית ל) וַיֵּשֶׁם דְּרֹךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְגו',

וְהָוּה אֵייתִי לִיּוֹה כָּל הָאֵי עוֹתָרָא. וְעַם כָּל דָּא, לָא בְּעָא
 לְבָן דִּיהָא אַגְרִיָּה דִּיעֵקֵב הָכִי, אֶלָּא נָטַל עֲשָׂרָה מִן דָּא
 וְעֲשָׂרָה מִן דָּא וַיְהִי ^(בִּפְדָא דְבְּנֵי) לִיּוֹה. וְאָמַר לִיּוֹה טוֹל הַנִּי. וְאֵי
 יוֹלִידוּ כְּמָה דְאִמְרַת, בְּהָאֵי גְּוֹנָא יְהִי אַגְרֵךְ. הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, ^(בְּרֵאשִׁית ל) וַתַּחֲלֵף אֶת מִשְׁכַּבְּרֵתִי עֲשָׂרַת מוֹנִים,
^(וּבְחֵנִי) עֲשָׂרָה מִן דָּא וְעֲשָׂרָה מִן דָּא, וְכַתִּיב, ^(בְּרֵאשִׁית ל)
 וְאֲבִיכֵן הִתַּל בִּי וְהַחֲלִיף אֶת מִשְׁכַּבְּרֵתִי עֲשָׂרַת מוֹנִים. ^(וּבְחֵנִי)
^(עֲשָׂרָה) אֲשֶׁת־דֵּל בְּתַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְרַכִּיָּה. וּמְכַל מַה
 דְּשׁוּי לְבָן עֲמִיָּה דִּיעֵקֵב, אֶהְדֵּר בְּמִלּוּלֵיהָ, וְנָטַל מִיעֵקֵב
 כָּלָא, עַד דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלֵיהָ, וְנָטַל מִדִּילֵיהָ
 בְּזוֹרְעַ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כָּל הַנִּי קְרָאֵי, לְאַחֲזָאָה חֲכַמְתָּא קָא
 אֲתִיִּין. דִּתְנִינֵן מְלִין דְּלַעֲיִלָּא, מְנַהוֹן תַּלְיִין
 בְּעוֹבְדָא, וּמְנַהוֹן בְּמִלּוּלָא וּמְנַהוֹן בְּרַעוּתָא דְּלַבָּא. וּמֵאֵן
 דְּבַעֲי לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן, בְּצִלּוֹתָא, בְּמִלּוּלָא, וּרַעוּתָא.
 וּמְנַהוֹן דְּלָא בְּצִלּוֹתָא, אֶלָּא בְּעוֹבְדָא תַּלְיִין.
 תָּא חוּי, יַעֲקֹב שְׁלִים, כָּל מַה דְּעֵבֵד, בְּחֲכַמְתָּא עָבִיד,
 כְּתִיב ^(בְּרֵאשִׁית ל) וַיֵּצֵג אֶת הַמִּקְלוֹת אֲשֶׁר פָּצַל בְּרַהֲטִים
 בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם, כָּלָא בְּחֲכַמְתָּא, לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן
 מִמְּבוּעָא דְּכָלָא, לְכַלְהוּ דְּרַגִּין עֲלָאִין דְּאִינוּן חוּלְקִיָּה
 וְעַדְבִּיָּה.

אֶת הַמְּקֻלוֹת. מֵאֵן מְקֻלוֹת, אֵלֶיךָ דְרָגִין דְּאֵינוֹן בֵּי דֵינָא.
 אֲשֶׁר פִּצַּל, דְּאֵעֲבַר מִנְהוֹן דֵּינָא. בְּרֵהֲטִים, הֵיִינוּ
 דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) מֶלֶךְ אֲסוּר בְּרֵהֲטִים, דִּהָא מִהֵהוּא
 מֶלֶךְ, אֲתֵיִן בְּרַכָּאן לְכַלְהוּ עַלְמִין.

דְּבַר אַחַר (דף קסא ע"ב) מֶלֶךְ אֲסוּר בְּרֵהֲטִים, מֶלֶךְ דָּא, אֲסוּר
 וְקָשׁוּר בְּאֵינוֹן רֵהֲטִין עַלְאִין, דְּמִנְיֵיהוּ אֲשֶׁתְּקִיִּין
 כְּלָא, (נ"א אֲתַמְשְׁכוּן בְּרַכָּאן לְכוּלָא) מִמֶּלֶךְ עַלְאָה. בְּשַׁקְתוֹת הַמַּיִם,
 (ס"א וּמִתְמָן אֲשֶׁתְּקִיִּין כְּלָא שַׁקְתוֹת הַמַּיִם), אֵלֶיךָ אֵינוֹן נַחְלִין דְּנַפְקִין
 וְאֲתֵיִן, עַד דְּמָטוּ לְאַתֵּר דְּמִתְכַּנְשֵׁי תַמְן. אֲשֶׁר תִּבְאֵנָה
 הַצָּאן לְשִׁתוֹת, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר, (תַּהֲלִים קד) יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ
 שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאִים. וּבֵהֵוּא אֲתֵּר, דְּמִתְכַּנְשֵׁי תַמְן
 מֵיָא, כְּלָהוּ אֲתֵיִן לְאַשְׁקָאָה מִנְיָה.

(בראשית ל) וַיַּחְמְנָה, מֵאֵי וַיַּחְמְנָה. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְרוּחַ
 צָפוֹן נָשִׁיב, מֵיִן גְּלִידִין וְלֹא נִגְדִין לְבַר וְלֹא
 אֲשֶׁתְּקִיִּין, בְּגִין דְּדֵינָא תִלְיָא, וְקָרִירוּ דְצָפוֹן גְּלִיד מֵיָא.
 וְכַד אֲתַעַר רוּחַ דְרוּם, מִתְחַמְמֵי מֵיָא, וְאֲתַעֲבַר גְּלִידוֹ
 דְלָהוֹן וְנִגְדִין, כִּדִּין אֲתַשְׁקִיִּין כְּלָא. בְּגִין דְחַמִּימוּ דְדָרוּם
 שָׂרָאן מֵיָא, וְכַלְהוּ מִתְחַמְמֵי וְחֲדָאן לְמִשְׁתֵּי מִהֵהוּא קָרִירוּ
 דְצָפוֹן, דִּהוּה לֹון בְּקַדְמִיתָא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב וַיַּחְמְנָה.
 וַיַּחְמְנָה, וְהָא (וְלֹא) כְּתִיב וַיַּחְמֵנוּ. אֲלֵא דֵאֵינוֹן כְּלָהוּ נוֹקְבֵי.

סִתְרֵי תוֹרָה

(בראשית ל) וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקָּל
 לְבָנָה וְגו', מִתְּנִיתִין, רְעוּתָא
 דְּעוֹבָדָא, קִטְרֵי דְמַהִימְנוּתָא,
 קָל קָלָא דְקָלִיא אֲתַעַר מֵעִילָא
 לְתַתָּא, אֲנָן פְּתִיחִין עֵינִין
 הוּיָנָן. גְּלָגְלָא אֲסַחַר מֵעִילָא
 לְכַמָּה סִטְרִין, קָל נְעִימוּתָא
 אֲתַעַר. אֲתַעַרוּ נְיִמִין דְּמִיכִין
 דְּשִׁינְתָא בְּחוּרִיהוֹן, וְלֹא יָדְעֵי
 וְלֹא מִסְתַּכְּלֹן, וְלֹא חֲמָאן.
 אֲטִימִין אוֹדְנִין, כְּבַדִּין דְּלִבָּא,
 נְיִמִין וְלֹא יָדְעִין. אוֹרֵייתָא
 קְיִימָא קְמִייהוּ, וְלֹא מְשַׁגְּיחִין
 וְלֹא יָדְעֵי בְּמָה מִסְתַּכְּלֹן, חֲמָאן
 וְלֹא חֲמָאן. אוֹרֵייתָא רְמַאת
 קָלִין אֲסַתְּכְּלוּ טַפְשִׁין, פְּתַחוּ
 עֵינִין, וְתַנְדְּעוּן. לִית מֵאן
 דִּישַׁגַּח, וְלִית מֵאן דִּירַכִּין
 אוֹדְנִיה, עַד מָה תְּהוּוֹן בְּגוּ
 חֲשׁוּכָא דְרַעוּתֵיכוֹ. אֲסַתְּכְּלוּ
 לְמַנְדַּע, וְאַתְּגְּלִי לְכוּן נְהוּרָא
 דְנִהִיר.

בְּזַמְנָא דִּיעֲקֹב שְׁלִימָא, מְגו

וְעַל דָּא אֲתַפּוּוֹן יַעֲקֹב,
 לְמַעַבְדַּ עוֹבָדָא
 בְּחַכְמָתָא, וְדָא הוּא דְכְּתִיב
 (בראשית ל) וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקָּל
 לְבָנָה לַח וְגו'. פְּתַח (נ"א רבי
 אֲלַעְזָר) וְאָמַר (תהלים קלח) כִּי
 יַעֲקֹב בַּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל
 לְסַגְּלָתוֹ, תָּא חֲזִי כִּי יַעֲקֹב
 בַּחַר לוֹ יְהוָה, עַד פָּאן לֹא
 יִדְעֵנָא מֵאן בְּרִיר לְמֵאן, אִי
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיר לִיהוּ
 לְיַעֲקֹב, אִי יַעֲקֹב בְּרִיר לִיהוּ
 לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲלֹא
 מִמָּה דְגִלִּי קָרָא, יִדְעֵנָא
 דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיל
 לִיהוּ לְיַעֲקֹב לְעַדְבֵיהּ,
 דְּכְּתִיב, (דברים לב) כִּי חֶלֶק יְיָ

עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

תָּא חֲזִי, הָכִי נָמִי יַעֲקֹב,
 בִּירַר אַחְסַנְתִּיהּ וְעַדְבֵיהּ
 לְחוּלְקִיהּ, וְסָלִיק לְעִילָא

עֲאָקוּ דְאַרְעָא וּרְשׁוּ אַחְרָא,
 בְּגוּ דְרַגִּין נּוֹכְרַאִין דְּחָה
 לְכֻלְהוּ, וּבְרִיר חוּלְק עֲדֻבִּיה
 וְאַחֲסַנְתִּיה. נְהוּרָא מְגוּ
 חֲשׂוּכָא, חֲכַמְתָּא מְגוּ
 טְפִשׁוּתָא, וְאוּקִיר לִיה
 לְמַאֲרִיה פִּד הוּה קָאִים בְּגוּ
 רְשׁוּתָא דְאֵל זֶר. עַל דָּא
 כְּתִיב, (ישעיה כט) לֹא עֲתָה
 יָבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו
 יִחְוֹרוּ. (ע"כ סתרי תורה)

תּוֹסַפְתָּא

קוּטְרָא דְקוּטְרָא דְכִיָּא, הוּה
 סְלִיק לְגוּ לְגוּ, עַד לָא אֲשַׁכַּח
 אַתְר בֵּית מוֹתְבָא. הוּהוּ אַתְר
 לָאו אַתְר, לָאו אֲשַׁתְּפַח לְעִילָא
 וְתַתָּא. מְכַלָּא אַתְאָבִיד, אֲבִדוֹן
 הוּי מְכַלָּא, אֲבִדוֹן דְּכוּרָא,
 סמא"ל דְּנַפְק מֵהַתּוּכָא דְתוּקְפָא
 דִּיצְחָק. אֲבִדוֹן וּמוֹת נּוֹקְבָא
 דִּילִיה, נְחֹשׁ קַדְמָאָה, אִשְׁת
 זְנוּנִים, דְּכְתִיב (משלי ה) רַגְלִיהָ
 יוֹרְדוֹת מוֹת. וְאַלִין תְּרִין, אֲבִדוֹן

מִכָּל דְרַגִּין, וְנָטִיל לִיה
 לְעֲדֻבִּיה. מִקַּל לְבָנָה לַח,
 הֵיִינוּ דְרַגָּא חוּוּרָא דְסִטְר
 יְמִינָא. וְלוּז וְעַרְמוֹן, הֵיִינוּ
 דְרַגָּא סוּמְקָא דְסִטְר
 שְׂמַאלָא.

וַיִּפְצַל בְּהֵן פְּצָלוֹת לְבָנוֹת,
 דְּאֵעֵבֵר דִּינָא מִן
 דָּא, וְאַתְחַבֵּר לִיה בִּימִינָא,
 וְהוּא עָאל בִּינֵייהוּ וְנָטִיל לּוֹן
 כְּחֵדָא וְאַתְעֵבִיד כְּלָא חַד
 בְּתִרֵי גּוּוּנִי. וְעַם כָּל דָּא,
 מִחֲשַׁף הַלְבָן, דִּיתְגַּלִּי חוּוּרָא
 עַל סוּמְקָא. וְכָל דָּא לְמַאי,
 לְאַמְשָׁכָא לְדְרַגָּא דָּא
 דְעֲדֻבִּיה בְּרַכָּאן מִמְבוּעָא
 דְכָלָא (נ"א דְנַחֲלָא), וְלִשְׁוֹאָה
 לְדְרַגָּא דָּא דֵּאִיהוּ תְלַתָּא
 כְּחֵדָא.

בְּרֵה־טִים בְּשִׁקְתוֹת הַמִּים,
 כְּמָה דְאוּקִימִנָא.

ומות, שִׁמְעוּ תוֹקֵפָא דְהוֹרְמָנוּ
דְּמִלְכָא.

רְזָא וְסִתְרָא סִתְיָמָא (נ"א טמירא)
עֲלָאָה אֲתֵאבִיד (נ"א טמיר) מְכֻלָּא,
אֲתֵאבִיד (נ"א טמיר) מֵרַעֲיוֹנִין (נ"א
מְעִינִין) וְהִרְהוֹרִין. (ס"א מֵאָן
דֵּאֲתַמְשֵׁף בְּתֵר אֵילִין אֲתֵאבִיד מְכֻלָּא.
כּוּלָּא בְּהַפּוּכָא דָּא מִן דָּא טְבוּהֵי דְגַבְר
שְׁלִים כִּי־עֵקֶב דְּסֵלִיק וְלֹא אֲתַחֲשָׁבוּ עֵינִין
בְּהֵאֵי תַנְנָא וְזָכָה לְאֲתַקְרָבָא בְּאַמַּת
חֻתְמָא דְּמִלְכָא קְדִישָׁא. תָּא חֻזֵי טְמִירָא
עֲלָאָה מְכֻלָּא) מַיְיָה נִפְקֵי אֶת י',
נְקוּדָה עֲלָאָה. מֵהֵאֵי נְקוּדָה
עֲלָאָה נִפְקֵי כֻלָּא. אֲמִשִּׁיךְ וְאִפִּיק
ה', אֲמָא עֲלָאָה דֵּאֲשִׁקֵי לְכֻלָּא.
מֵהֵאֵי נִפְקֵי ו', רְזָא דְשִׁית דְּאֲחִיד
לְכֻל סְטֵרִין, דֵּאִיהוּ, מִקָּל לְבָנָה
לַח, וְלוֹז, וְעֶרְמוֹן.

תְּרִין דְּרוּעִין דְּאֲחִידִין בֵּיהּ, אֵלִין
נִפְקֵי וְאֲחִידוּ בְּה"א תַּתְּאָה,
לְחַבְרָא מִשְׁכַּנָּא כְּחַד וְלְמַהוּי
חַד. כְּדִין, תְּלִיסֵר מְכִילִין הוּוּ חַד.
וְחֻוּרָא אֲתַגְלִיף עַל גְּוֹוִנִין
וְסֵלִיק עַל גְּוֹוִן כְּלָהוּ. הֵדָּא הוּא
דְּכְתִיב (בראשית ל) מִחֲשָׁף הַלְבָּן,

וְכַדִּין בְּעוּבְדָא דָּא דְּחֻכְמָתָא
נְגִדִין בְּרַכָּאן לְתַתָּא,
וּמִתְשַׁקִּיין (נ"א ומתברכאן) כְּלָהוּ
עֲלִמִין וְשִׁרְיִין עֲלִיהּ בְּרַכָּאן,
כְּמָה דֵּאֲוִקְמוּהָ. דְּכְתִיב,
(בראשית מט) בַּפֶּקֶר יֹאכַל עַד
וְגו', וְלִבְתֵּר מְכָאן, (שם)
וְלַעֲרֹב יִחְלַק שָׁלָל, (דף קסב ע"א)
לְאֲתַבְרַכָּא כְּלָהוּ עֲלִמִין
לְתַתָּא. וְיַעֲקֹב נָטַל חוּלְקֵיהּ,
מֵאֵינֹן בְּרַכָּאן, דְּשִׁרְיִין
עֲלִיהּ לְתַתָּא, בְּגִין דֵּאִיהוּ
חוּלְקֵיהּ וְעַדְבָּא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא.

רַבִּי יִיסָא זֹוּטָא הָוָה שְׁכִיחַ
קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
אָמַר לֵיהּ. הֵאֵי דְכְתִיב (משלי י)
בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק, לְצְדִיק
מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי לְרֹאשׁ
צְדִיק. אָמַר לֵיהּ, רֹאשׁ צְדִיק
דָּא הֵיא עֵטְרָה קְדִישָׁא,

וּכְדִין אֶקְרִי (זכריה יד) יי אֶחָד
 וּשְׁמוֹ אֶחָד. וּכְדִין (תהלים כג) יי
 רוּעֵי לֹא אֶחָסֵר. וּכְתִיב בְּנֵאוֹת
 דְּשֵׁא יִרְבִּיצְנֵי עַל מֵי מְנוּחוֹת
 יִנְהַלְנֵי נַפְשֵׁי יְשׁוּבֵי וְגו'. (ע"ב

תוספתא)

סְתָרֵי תוֹרָה

(בראשית ל) וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב, בְּרִיר
 לִיָּה לְחוּלְקִיָּה לְעַדְבִּיָּה, מִקַּל
 לְבָנָהּ לַח, סְטָרָא דִּימִינָא, גְּוֹן
 חוּוֹר. לַח, סְטָרָא אִיהוּ דְמִים.
 וְלוֹז, דָּא סְטָרָא דְשְׁמַאלָא,
 סוּמְקָא כּוּוֹרְדָּא. וְעַרְמוֹן, כְּלִיל
 דָּא בְּדָא. וּכְלָהּוּ אֶחִיד יְמִינָא
 חוּוֹרָא בְּגוּוֹנִיָּה, וְסִלְקָא בְּהוּ.
 דְּכְתִיב מַחֲשֵׁף הַלְבָב, דִּיאָף עַל
 גַּב דְּאֶחִיד לְתַרִין סְטָרִין, נְטַל
 (ס"א נטה) חוּלְקִיָּה לְסִטְר יְמִינָא,
 וְאַגְלִיף בְּכִלָּא, בְּהַאי סְטָרָא
 וּבְהַאי סְטָרָא, כְּדִין אֶקְרִי גְּבַר
 שְׁלִים, שְׁלִים בְּכִלָּא.

מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה, (שם) וְהָיָה
 בְּכָל יַחַם הַצֹּאן הַמְקֻשָּׁרוֹת

וְאוּקְמוּהָ. תוּ, רֹאשׁ צְדִיק,
 דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ נְטִיל
 בְּרַכָּאן, וְנִגִּיד לֹון לְצְדִיק,
 וּמִתַּמֵּן אֶזְדַּרְיקוּ לְכָל עֵיבַר,
 וּמִתְּבַרְכֵן כְּלָהּוּ עַלְמִין.

אַבְל הָא אוּקְיִמָנָא, בְּרַכּוֹת
 לְרֹאשׁ צְדִיק, (ראש)

צְדִיק אֶקְרִי, הַהוּא אֶתֶר (ס"א
 ל"ג רישא) דְּבְרִית, דְּמִנִּיָּה נְפִקִין
 מִבּוּעֵין לְבַר, נוּקְבָא
 דְּקִיסְטָא דְּחַמְרָא נְפִיק
 מִנִּיָּה, אִיהוּ רִישָׁא. כֶּף רֹאשׁ
 צְדִיק, הַהוּא אֶתֶר, כַּד זָרִיק
 מִבּוּעֵין לְנוּקְבָא, אֶקְרִי רֹאשׁ
 צְדִיק. צְדִיק אִיהוּ רֹאשׁ (נ"א

רישא לכל ברכאן) בְּגִין דְּכָל
 בְּרַכָּאן בִּיָּה שְׁרִיין.

תוּ, הַהוּא בַר נְשׁ, דְּזַכִּי
 לְמִנְטֵר אֶת קִימָא
 קְדִישָׁא, וְעַבִּיד פְּקוּדֵי
 דְּאוּרִייתָא, צְדִיק אֶקְרִי,

וּשְׁם יַעֲקֹב אֶת הַמְּקֻלוֹת וְגו'.
 סִתְּרָא דְסִתְּרִין, לְחַפְיָמִי לְבָא
 אֲתַמְסֵר. בְּגוּ מִשְׁרִיין עֲלָאין
 קוּדִישִׁין אֵית דְּרָגִין עֲלָאין
 אֲלִין עַל אֲלִין, אֲלִין פְּנִימָאין,
 וְאֲלִין לְבַר. אֵינוֹן פְּנִימָאין
 מִתְקַשְׂרִין בְּמִלְכָּא קוּדִישָׁא,
 וּמִתְקַשְׂרִין בִּישְׂרָאֵל, בְּנִין
 קוּדִישִׁין לְקוּדִישָׁא בְּרִיד הוּא,
 וְאֲלִין אֲקֵרוּן הַצֵּאן
 הַמְּקַשְׂרוֹת, מִשְׁרִיין דְּאֵינוֹן
 מְקַשְׂרוֹת, עֵילָא וְתַתָּא.

בְּשַׁעֲתָא דְתִיאֻבְתָּא דְלַהוֹן
 לְגַבֵּי זוֹהָרָא עֲלָאָה דְלַעֲיֵלָא.
 עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, יַעֲקֹב
 שְׁלִימָא נְטֹל אֵינוֹן מְקֻלוֹת,
 תְּפִלִּין דְּרִישָׁא, בְּרַהֲטִים, אֲתַר
 וְדוּכְתָּא, לְדִיּוּרֵי תְּפִלִּין.
 וּמַהֲכָא נְטֹלֵי נְהוּרָא וְזִיוּא,
 כָּל חִילִין וּמִשְׁרִיין עֲלָאין,
 אֵינוֹן דְּמִתְקַשְׂרוֹן לַעֲיֵלָא
 וּמִתְקַשְׂרוֹן לְתַתָּא. פִּיוֹן דְּאֵינוֹן
 נְטֹלִין מִגּוּ רַהֲטִין שְׁקִתוֹת
 הַמִּים, כְּדִין, אֵינוֹן הוּוּ מְקוּרִין
 וּמְבוּעֵין לְנַחְתָּא לְתַתָּא
 וּלְמִיָּהֵב לְכֻלָּא.

וּמִרִישִׁיהּ וְעַד רַגְלוֹי הָכִי
 אֲקָרִי. וְכַד בְּרַכָּאן נְגֻדִין
 לְעֲלָמָא, שְׁרִיין עַל רִישִׁיהּ,
 וּמִנִּיהּ קִימִי בְּרַכָּאן
 לְעֲלָמָא, בְּבִנִין קוּדִישִׁין
 זַכָּאין דְּאוּקִים.

רַבִּי יִיסָא תוּ שְׂאִיל וְאָמַר,
 (תהלים לז) כְּתִיב נַעַר
 הָיִיתִי גַם זָקֵנְתִי וְגו'. הָאִי
 קָרָא אוּקְמוּהּ דְשָׁרוּ דְעֲלָמָא
 אָמְרוּ, אֵיְהוּ אָמְרוּ
 בְּחַכְמָתָא, יִתִּיר מִמָּה
 דְּחֻשְׁבִּין בְּנֵי נְשָׂא. אָמַר
 לִיהּ, בְּרִי יְאוֹת הוּא, דְּהָא
 בִּיחּוּדָא קוּדִישָׁא אֲתַמַּר נַעַר
 הָיִיתִי גַם זָקֵנְתִי וְהָכִי הוּא.
 (תהלים לז) וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק
 נַעֲזֹב, דָּא הוּא שְׁבַחָא
 דִּיחּוּדָא, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח יוֹם
 בְּלֹא לִילָה. דְּהָא לִילָה בֵּיהּ
 אֲשַׁתְּכַח תְּדִירָא, וְצַדִּיק
 אַחִיד לַעֲיֵלָא וְאַחִיד לְתַתָּא.

וּבְגִיזוֹ כֹּה, אֶפְרַיִם יַעֲקֹב בֵּין
 דְּרָגִיזוֹ עֲלָאִין קוֹדֵישִׁין, לְדְרָגִיזוֹ
 אַחֲרָנִיין, דְּשָׂאָר עַמְמִין. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (בראשית ל) וַיֵּשֶׁת לוֹ
 עֲדָרִים לְבָדוֹ וְלֹא שָׂתָם עַל
 צֹאן לָבֹן. (אינון) עֲדָרִים אֶפְרַיִם
 לִיָּה לְגַרְמִיָּה, דְּלֹא יָהֵא לִיָּה
 חוּלְק בְּשָׂאָר עַמְמִין, כְּמָה
 דְּאֶפְרַיִם לִיָּה, דְּרָגִי
 דְּמַהִימְנוּתָא לְעִילָא, לְחוּלְקִיָּה
 וְעַדְבִּיָּה, הַכִּי אֶצְטְרִיף
 לְאֶפְרַשָׁא דְרָגִיזוֹ דְּמִשְׁרִיין
 קוֹדֵישִׁין לְתַתָּא, לְקִשְׂרָא לֹון
 בְּהַדִּיָּה, בְּאִינוֹן הֵיכְלִין
 דְּמִטְרוֹנִיתָא.

וּכְלָהוּ רְשִׁימִין, בְּרִשְׁמוֹ
 דְּמִלְכָּא עֲלָאָה. כְּמָה דִּישְׂרָאֵל,
 רְשִׁימִין לְתַתָּא, בֵּין כָּל שָׂאָר
 עַמְמִין, אוּף דְרָגִיזוֹ דְּמִשְׁרִיין
 עֲלָאִין, רְשִׁימִין אִינוֹן
 לְחוּלְקִיָּה (דְּקוֹדֵשָׁא) לְקוֹדֵשָׁא
 בְּרִיף הוּא, בֵּין כָּל שָׂאָר
 חִילִין, וּמִשְׁרִיין עֲלָאִין. וְעַל
 דָּא בְּרִיר יַעֲקֹב אִינוֹן

וְזָרְעוֹ מִבְּקֵשׁ לָחֶם, מֵאֵי
 הוּא. אֵלָא, בְּשַׁעֲתָא
 דְּזָרִיק וְאֵתְנַגִּיד זָרְעָא, לָא
 תִּבְע לְנוֹקְבָא. דְּהָא בְּהַדִּיָּה
 שְׂרִיא, דְּלֹא אֵתְפְּרָשָׁא מִנִּיָּה
 לְעֵלְמִין, וְזִמְיָנָא הִיא
 לְגַבִּיָּה. דְּהָא זָרְעָא לָא
 נְגִיד, אֵלָא בְּשַׁעֲתָא
 דְּנוֹקְבָא זִמְיָנָא, (דף קסב ע"ב)
 וְתִיאוּבְתָא דְתִירוּוִיָּהוּ כְּחֻדָּא
 בְּדַבּוּקָא חַד דְּלֹא מִתְפְּרָשָׁן,
 וְעַל דָּא לָא אֶצְטְרִיף
 לְמִתְבַּע עֲלָהּ.

אָמַר לִיָּה, וּבְזִמְנָא
 דְּגִלוּתָא לָאוּ הַכִּי.
 אָמַר לִיָּה זָרְעוֹ כְּתִיב, וְלָאוּ
 אִיָּהוּ. אִימְתִי נְפִיק, כִּד
 נוֹקְבָא בְּדַבּוּקָא חַד עִם
 דְּכוּרָא. וְאִי תִימָא לָא
 רְאִיתִי צְדִיק נְעֻזְב, בְּזִמְנָא
 דְּגִלוּתָא מֵאֵי הִיא.

לְחֹלְקִיהָ וְעַדְבִּיהָ, רְשִׁימִין
 לְחֹלְקֵא (בְּרֹזָא) דְּמַהִּימְנוּתָא,
 (ס"א וּבְגִין כְּךָ כְּתִיב כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ מִן
 יִשְׂרָאֵל לְסִגְוֹלָתוֹ. יְהִי עֵילָאָה אִיהוּ בְּרִיר
 חֹלְקִיָּה וְעַדְבִּיָּה רֹזָא דְּמַהִּימְנוּתָא) אַנְף
 הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, בְּרִיר
 לִיהָ, מִכָּל שְׂאָר חִילִין
 וּמְשָׁרְיִין דְּעֵלְמָא.

וּמְשָׁרְיִין עֵלְאִין, מִתְּפֵרְשָׁן
 אֵלִין מֵאֵלִין. בְּשַׁעְתָּא דְּזַהֲרָא
 דְּנוּרָא בְּנִהִירוֹ דְּשְׂכִינְתָּא
 אֲתַגְלִיא, כָּל אֵינֹן דְּרִגִין
 אַחֲרֵנִין, אֲתַכְסֵּפֹן, וּמִתְעַטְפִי
 מִהֵהוּא זַהֲרָא וְלֹא יִכְלוּ
 לְקַרְבָּא לְגַבִּיהָ. וְכָל אֵינֹן
 תְּקוּנִין (ס"א דְּרִגִין) קוּדִישִׁין,
 דְּאֵינֹן תְּקוּנָא דִּילִיהָ. בְּשַׁעְתָּא
 דְּאֲתַגְלִיא הֵהוּא זַהֲרָא, מִיַּד
 חֲדָאן וְסִלְקֹן לְאֲתַקְרָבָא
 בְּהַדִּיהָ, וְלֹאֲתַקְשָׁרָא לְגַבִּיהָ,
 וְאִיהוּ בְּהוּ אֲתַתְּקִנְתָּ, (אֲתַתְּקֹן)
 וְסִתְרָא דָּא (בְּרִאשִׁית ל) וְהִיוּ
 הָעֵטוּפִים לְלִבָּן וְהַקְשׁוּרִים
 לִיעֲקֹב.

אַלָּא, הָא אֶחִיד לְעֵילָא,
 וְלֹא נַעֲזֹב לְעֵלְמִין,
 בְּזַמְנָא אַחֲרָא, לֹא נַעֲזֹב
 מִנוּקְבָא, אֶחִיד לְעֵילָא,
 וְאֶחִיד לְתַתָּא. אֶחִיד לְעֵילָא,
 בְּזַמְנָא דְּגִלוּתָא. בְּזַמְנָא
 אַחֲרָא, אֶחִיד לְתַרִין סְטֵרִין,
 לְעֵילָא וְתַתָּא, וְלַעוֹלָם אֵינֹו
 נַעֲזֹב.

כְּתִיב, (בְּרִאשִׁית א) וַיִּתֵּן אֶת־
 אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ
 הַשָּׁמַיִם, דָּא צַדִּיק. וְאַף עַל
 גַּב דְּאֲתַמָּר בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם,
 אַלָּא בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם וְדָא,
 דְּאִיהוּ סִיּוּמָא דְּגּוּפָא.

תָּא חַוִּי, תַּרִין רַקִּיעִין
 אֵינֹן, וְאֵינֹן שִׁירוּתָא
 וְסִיּוּמָא, דָּא כְּגִוּוּנָא דָּא.
 שִׁירוּתָא רַקִּיעָא תְּמִינָאָה,
 בִּיהָ שְׂקִיעֵן כָּל כְּכַבִּיא,
 זַעִירִין וְרַבְרַבִּין. וְדָא הוּא

וְאַצְטְרִיךְ לְבָרְרָא (ס"א לְבָרְכָא)
 וְלֹאֲתַפְרִשָׁא דְרַגְיִן קְדִישִׁין
 (ס"א לְחוּלְקִיָּה) דְּחוּלְקִיָּה. מֵאִינוּן
 דְּרַגְיִן דְּשָׂאָר עֲמִין, וּבְכֻלָּא
 אֲצְטְרִיךְ יַעֲקֹב קְדִישָׁא (ס"א
 בּוּכְרָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹאֲתַקְרְבָא)
 וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 כְּתִיב בְּאוֹרֵייתָא, מְהִימְנוּתָא
 דִּילֵיהּ, בְּגוּ סְטְרִי (ס"א סְטְרִי)
 מְלִין אֵלִין. וְכֹאֵה חוּלְקִיָּה. (ע"ב

סְטְרִי תוֹרָה)

רְקִיעָא עֲלָאָה סְתִימָאָה,
 דְּקָאִים כְּלָא וּמְנִיָּה נְפִיק
 כְּלָא. וְאִיהוּ תְּמִינָאָה,
 מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְהוּא
 שִׁירוּתָא לְאַפְקָא מְנִיָּה כְּלָא.
 כֶּךָ אִיהוּ רְקִיעָא תְּמִינָאָה
 מִעֵילָא לְתַתָּא, דְּבִיָּה
 שְׁקִיעִין כְּל כְּכַבֵּיא, כְּל
 נְהוּרִין וּבוֹצִינִין. וְהוּא נְטִיל
 כְּלָא וְדָא סִיּוּמָא דְּכֻלָּא.

כְּמָה דְּהֵוּא רְקִיעָא תְּמִינָאָה, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא דְּכֻלָּא.
 תְּלִיין בֵּיהּ כְּל נְהוּרִין וְנְטִיל לֹון, וּמְנִיָּה נְפִיק. הָכִי נְמִי
 הָאִי, אִיהוּ רְקִיעָא תְּמִינָאָה, תְּלִיין בֵּיהּ כְּל נְהוּרִין וְנְטִיל
 לֹון, וּמְנִיָּה נְפִיקוּ לְכֻלְהוּ עֲלִמִין.

שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא כְּגוּוּנָא חַד קִיִּימִי, וְעַל דָּא אִיהוּ נְהָר
 דְּנִגִּיד וְנְפִיק, וְלֹא פְּסִיקִי מִיִּמּוּי לְעֲלִמִין. כְּלָא
 לְמַהוּי סִיּוּמָא כְּשִׁירוּתָא, וּבְגִין כֶּךָ וַיִּתֵּן אֲתֶם אֱלֹהִים
 בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְלָמָּה, לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ.

וְאִף עַל גַּב דְּאֲתַמָּר כְּלָא כְּגוּוּנָא חַדָּא קִיִּימִי, וְדָא הוּא
 בְּרִירָא דְּמָלְהָ, מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֶלָּא, דָּא אוּקִים
 וְזֵן לְעֲלִמָּא עֲלָאָה דְּאִיהוּ בֵּיהּ וּלְכָל אִינוּן סְטְרִין עֲלֵאִין,
 וְדָא אוּקִים וְזֵן לְעֲלִמָּא תַתָּאָה וּלְכָל אִינוּן סְטְרִין תַתָּאִין.

וְאִי תִימָא, עֲלָמָא דְלְעִילָא מֵאֵן אִיהוּ, וְהָא (אִיהוּ) הֵהוּא
 רְקִיעָא תְּמִינָאָה עֲלָאָה סְתִימָאָה, עֲלָמָא דְלְעִילָא
 אִיהוּ וְהָכִי אֶקְרִי, דִּהָא תִּרְיִן עֲלָמִין נִינְהוּ כְּמָה דְאַתְמָר.
 אֶלָּא, אִיהוּ עֲלָמָא עֲלָאָה, וְכֹל אֵינּוֹן דְנִפְקִי מִנֵּיהּ, עַל
 שְׁמִיָּה אֶקְרוּן. וְאֵינּוֹן דְנִפְקִי מֵעֲלָמָא תַתָּאָה, עַל שְׁמִיָּה
 אֶקְרוּן. וְכֹל הָאִי וְהָאִי כֹּלָא חֵד, בְּרִידָה הוּא לְעֵלָם וּלְעֵלְמִי
 עֲלָמִין.

תָּא חֲזִי (תהלים קד) יִשְׁבְּעוּ עֵצִי ה' אֲרִזִי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע.
 מֵאֵן לְבָנוֹן. הָא אוּקְמוּיָהּ וְאַתְמָר, הָאִי קָרָא (תהלים קד)
 אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָהּ. אֲשֶׁר שָׁם
 צִפְרִים יִקְנְנוּ, בְּאֵן אֶתֶר, בְּלְבָנוֹן. וְאֵלִין אֵינּוֹן תִּרְיִן
 צִפְרִים דְקָאֲמָרן בְּכְמָה אֶתֶר, (דף קסג ע"א) וּמֵאֵלִין אֶתְפָּרְשָׁן
 כְּמָה צִפְרִין אֶחָרְנִין, אֲבָל אֵלִין עֲלָאִין וְנִפְקִין מִלְּבָנוֹן
 דְאִיהוּ (ס"א סְתִימָאָה) לְעִילָא, וְרוּזָא דְמִלְּהָ, (בראשית כט) וּלְלָבָן
 שְׁתֵּי בָנוֹת וְגו'.

חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָהּ, (ס"א דָּא לָאָה) בְּאֵינּוֹן שֵׁית בְּנִין
 עֲלָאִין, שֵׁית סְטָרִין דְעֲלָמָא, כְּמָה דְאַתְמָר.
 אֲמָאִי אֶקְרִי חֲסִידָה. אֶלָּא, הָאִי עֲלָמָא עֲלָאָה אֶף עַל גַּב
 דְנוּקְבָא אִיְהִי, קָרִינָן לָהּ דְכָר, דְכִד אֶתְפֹּשֵׁט, כֹּל טִיבוּ
 וְכֹל גְּהִירוּ מִנֵּיהּ נִפְיָק.

וּבְגִין כֹּךְ דְאִיְהִי חֲסִידָה, נִפְיָק (מתוך) מִינָהּ חֲסִיד, דְאִיְהוּ

נְהוֹרָא קְדָמָאָה, דְּכְתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר.
 וְעַל דָּא בְרוּשִׁים בֵּיתָהּ. בְּרוּשִׁים, אַל תִּקְרִי בְרוּשִׁים,
 אֶלָּא בְּרָאשִׁים. דְּהָא עֲלָמָא אַחְרָא, בְּתַתְּאִין בֵּיתָהּ, וְאִיהִי
 בִּי דִינָא דְעֲלָמָא. וְלִזְמַנִּין אַקְרִי כְּגִוּוּנָא דְלְעִילָא, בְּכַל
 אֵינוֹן שְׂמֵהּן.

וְעַל אַתְר דָּא כְּתִיב, (בראשית ו) וַיִּנָּחֵם יי וַיִּתְּעֶצֶב אֵל לְבוֹ.
 חֲרוֹן אַף יי. דְּהָא בְּאַתְר דָּא תִּלְיָא. דְּהָא כָּל מַה
 דְּלְעִילָא, כְּלָא אִיהוּ בְּנִהִירוּ, חֵיִן לְכָל סְטָרִין. וְעַל דָּא
 תְּנִינֹן, אֵין עֲצָבוֹת לְפָנֵי הַמָּקוֹם, לְפָנֵי דִיִּיקָא. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת יי בְּשִׂמְחָה בְּאוּ לְפָנָיו בְּרִנָּה.
 עֲבָדוּ אֶת יי בְּשִׂמְחָה, לְקַבִּיל עֲלָמָא עֲלָאָה, בְּאוּ לְפָנָיו
 בְּרִנָּה לְקַבִּיל עֲלָמָא תַתְּאָה. זְכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל בְּעֲלָמָא
 דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב, (דברים לג) אֲשֶׁרִיךְ
 יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךְ עִם נוֹשַׁע בֵּי מִגֵּן עֲזָרְךָ וְאֲשֶׁר חָרַב
 גְּאוּתְךָ וַיִּפְחָשׁוּ וְגו'.

(בראשית ל) וַיֵּצֵג אֶת הַמִּקְלֹת אֲשֶׁר פָּצַל בְּרִהֲטִים וְגו'. פִּתַּח
 רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי ט) אִם חֲכַמַּת חֲכַמַּת לָךְ
 וְלִצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא. אִם חֲכַמַּת חֲכַמַּת לָךְ, תָּא חֲזִי, וּוִי
 לְאֵינוֹן חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דְּלָא יִדְעִין וְלָא מִשְׁגִּיחִין בְּמִלֵּי
 דְּאוּרִיִּיתָא. וְכַד אֵינוֹן מִשְׁגִּיחִין בָּהּ, בְּגִין דְּלִית לֹון
 סְכֻלְתָּנוּ, מְלִין דְּאוּרִיִּיתָא דְמִיִּין בְּעֵינֵיִיהוּ כְּאִילוּ כְּלָהוּ

מִלֵּי רִיקְנִיָּא, וְלִית בְּהוּ תוּעֵלְתָּא. וְכֹלָא בְּגִין דְּאִינוּן
רְקִנִין מִדְּעֵתָא וְסִכְלֵתְנוּ. דְּהָא כָּל מִלֵּי דְּאוּרִייתָא, כְּלָהוּ
מִלִּין עֲלָאִין וַיִּקִּירִין. וְכֹל מְלָה וּמְלָה פְּתִיב בְּה (משלי א)

יִקְרָה הִיא מְפֻנִינִים וְכֹל חֲפָצִים לֹא יִשְׁווּ בְּה (באוּרִייתָא).

וְכֹל אִינוּן טַפְשִׁין, אֲטִימִין דְּלִבָּא, כִּד חֲמָאן מִלֵּי
דְּאוּרִייתָא, לָא דִּי לֹון דְּלָא יִדְעִי, אֲלָא דְּאִינוּן
אֲמָרִי, דְּאִינְהוּ מִלִּין פְּגִימִין, מִלֵּי דְּלִית בְּהוּ תוּעֵלְתָּא. וּוי
לֹון, כִּד יִתְבַּע לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲלִבּוּנָא

דְּאוּרִייתָא, וְיִתְעַנְשׁוּן עוֹנְשָׁא דְּמִרְדֵּי בְּמֵאֲרִיהוּן.

מַה פְּתִיב בְּאוּרִייתָא, (דברים לב) כִּי לֹא דָבַר רַק הוּא מִכֶּם,
וְאִי אִיהוּ רַק מִכֶּם אִיהוּ, דְּהָא אוּרִייתָא כְּלָא, מִלִּיָּא
מִכָּל אֲבָנִין טָבִין וּמִרְגָּלָאן יִקִּירִין, מִכָּל טָבִין דְּעֵלְמָא.
כְּמַה דָּאֵת אֲמַר וְכֹל חֲפָצִים לֹא יִשְׁווּ בְּה, וְהִיךְ יִימְרוּן

דְּאִיְהִי רִיקְנִיָּא.

וְשִׁלְמָה מִלְּפָא אֲמַר, אִם חֲכַמְתָּ חֲכַמְתָּ לָךְ, דְּכִד יִתְחַפֵּם
בְּר נָש בְּאוּרִייתָא, תוּעֵלְתָּא דִּילִיָּה אִיהוּ. דְּהָא
בְּאוּרִייתָא לָא יִכִּיל לְאוּסְפָּא אֲפִילוּ אֵת אַחַת. וְלִצְתָּ
לְבַדְךָ תִּשָּׂא, דְּהָא אוּרִייתָא, לָא יִגְרַע מִשְׁבַּחָהּא כְּלוּם,
וְלִיצְנוּתָא, דִּילִיָּה אִיהוּ, וְאַשְׁתָּאֵר בֵּיה לְאוּבָדָא לִיָּה
מֵהָאִי עֵלְמָא וּמֵעֵלְמָא דָּאֵתִי.

תָּא חֲזִי, כִּד אַתּוּוֹן עֲלָאִין, מִתְחַבְּרִין כְּלֵהוּ בְּהַאי דְרָגָא,
 סוּפָא דְכָל דְרָגִין קְדִישִׁין עֲלָאִין, וְאַתְמַלְיָא מְנִייהוּ,
 וְאַתְבְּרָכָא מְעֵלְמָא עֲלָאָה. כְּדִין, הַאי דְרָגָא קְיִימָא
 לְאַשְׁקָאָה לְכֻלְהוּ עֲדָרִין, כֹּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ, וְכֹל
 חַד וְחַד אַתְשָׁקִי מִן דִּינָא וְרַחֲמִי.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, וַיֵּצֵג אֶת הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פָּצַל
 בְּרֶהֱטִים וְגו', דִּיעֲקֹב בְּעָא לְאַתְקַנָּא תְּפִלָּה שְׁל
 עֲרַבִית, וְלֹאֲנַהֲרָא לְסִיְהָרָא, וְלֹאֲשְׁקָאָה וְלְבִרְכָא לָהּ מִכָּל
 סְטָרִין, דְּכְתִיב וַיֵּצֵג אֶת הַמַּקְלוֹת. אֲלִין דִּינִין וּגְבוּרָן
 דִּנְפִקִי מִגְבוּרָה דִּלְעִילָא.

וַיַּעֲקֹב כִּד בְּעָא לְאַתְקַנָּא לְהַאי דְרָגָא, סָלִיק לְכָל אֵינוֹן
 דִּינִין וּגְבוּרָן מִינָהּ, וְאוּקִים לֹון בְּרֶהֱטִים, בְּאֵינוֹן
 רֶהֱטִים אַרְבַּע, דְּקִיִּמִי תַחֲוֹת הַאי (במדבר כא) בְּאֵר הַפְּרוּיָה
 שָׂרִים, דְּאַתְמַלְיָא מֵאֵינוֹן נַחֲלִין וּמִבּוּעִין עֲלָאִין. בְּגִין
 דְּכִד נְפִקִין מִיִּין מֵהַאי בְּאֵר קְדִישָׁא, אֲלִין אַרְבַּע נְטִילִי
 כְּלָא. וְעַל דָּא אֶקְרוּן רֶהֱטִים, וּמִתְמָן (דף קסג ע"ב) אַתִּיִּין כְּלָא
 לְמִשְׁתִּי. וְאֵינוֹן דִּינִין וּגְבוּרָן, כְּלֵהוּ קְיִימִי תְּמָן, לְנִטְלָא
 לְכָל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ.

אֲשֶׁר תִּבְאֲנָה הַצֵּאן לְשִׁתּוֹת לְנֹכַח הַצֵּאן, אֲלִין לְקַבִּיל
 אֲלִין. וַיַּחֲמֵנָה, מֵאִי וַיַּחֲמֵנָה. דְּכִד מִתְעַטְרָן
 בְּדִינָא, מִתְחַמְּמִין בְּהַהוּא דִּינָא, וְאֲזִלִּין וְשִׂאטִין בְּעֵלְמָא,
 וּמְעִינִי בְּאַרְחִיְהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא, הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב בְּתַרְיָה, (בראשית ל) וַיִּחְמוּ הַצֹּאן אֶל
הַמְּקֻלוֹת, בְּגִין דְּאִינוּן מְקֻלוֹת הֵווּ מִתְחַמָּמוּן,
וּמִשְׁגִּיחִין בְּדִינֵי עֲלָמָא, וְאִתְפְּקֶדוּן עֲלֵיהּ, וְאִתְדַּנּוּ בְּנֵי
נֶשָׂא עֲלֵייהוּ, כְּמַה דְּאִתְ אָמַר (דניאל ד) בְּגִזְרַת עִירִין
פְּתַגְמָא וּמֵאמַר קְדִישִׁין שְׂאֵלְתָא וּגּוּ'.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח וְאָמַר, (תהלים סג) דְּבִקָּה נִפְשֵׁי אַחֲרִיךָ בִּי
תִּמְכָּה יְמִינְךָ, הַאי קָרָא אֵית לְאִסְתְּפֻלָּא בֵּיהּ, דְּבִקָּה
נִפְשֵׁי אַחֲרִיךָ, בְּגִין דְּדוֹד מְלֻכָּא, הוּוּה מִתְדַּבֵּק נִפְשֵׁיהּ
תְּדִיר, אֲבַתְרִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא. וְלֹא חֲזִיש לְמַלְיָן
אַחֲרָנִין דְּעֲלָמָא, אֶלָּא לְאִתְדַּבְּקָא נִפְשֵׁיהּ וּרְעוּתֵיהּ בֵּיהּ,
וְכִיוּן דְּאִיהוּ הוּוּה מִתְדַּבֵּק בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא, (קודשא בְּרִיךְ
הוּוּא) הוּוּה תְּמִיךְ בֵּיהּ וְלֹא שְׂבִקֵיהּ. מִכָּאן, לְבַר נֶשׂ כַּד אֲתָא
לְאִתְדַּבְּקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא אַחֲד
בֵּיהּ, וְלֹא שְׂבִיק לֵיהּ.

דְּבַר אַחַר דְּבִקָּה נִפְשֵׁי אַחֲרִיךָ, לְאִתְעַטְרָא דְּרַגְיָה
לְעֵילָא, דְּהָא כַּד אִתְדַּבֵּק הֵהוּא דְּרַגָּא (ס"א דִּלֵּיהּ
אַתְבְּרָכָא וְכַד אַתְגְּלִיא) בְּדְרַגִּין עֲלָאִין לְסֻלְקָא בְּתַרְיָהוּ, כְּדִין
יְמִינָא אַחֲד בֵּיהּ לְסֻלְקָא לֵיהּ, וְלַחֲבָרָא לֵיהּ, בְּחַבּוּרָא חַד
כְּדָקָא יְאוּת, כְּמַה דְּאִתְ אָמַר, (תהלים קלט) וְתִאחֲזַנִּי יְמִינְךָ,
וְכַתִּיב (שיר השירים ב) וַיְמִינוּ תַחֲבִקְנִי, וְעַל דָּא בִּי תִּמְכָּה
יְמִינְךָ.

וְכֹד אֶחָיד בֵּיהּ בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין כְּתִיב, (שם)
שְׂמֵאלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי. וְאִיהוּ יַחֲוֹדָא
חַד וְחַבּוּרָא חַד, וְכֹד אִיהוּ חַבּוּרָא חַד, כְּדִין אֶתְמַלֵּיא
הַהוּא דְרָגָא דִּילֵיהּ וְאֶתְבְּרָכָא.

וְכֹד אֶתְמַלֵּיין כָּל אֵינּוֹן רַהֲטִין, אֶתְמַלֵּיין לְאַרְבַּע סְטְרִין
דְּעַלְמָא, וְכִלְהוּ עֲדַרְיָא אֶשְׁתַּקֵּיין, כָּל חַד וְחַד
לְסְטְרִיהּ. וְכֹד אַתָּא יַעֲקֹב לְאַתְקַנָּא הַאי דְרָגָא, בְּרִיר לֵיהּ
סְטְרָא דִּימִינָא, דְּאֶתְחַזֵּי לֵיהּ, וְסְטְרָא אַחְרָא דְלֹא אֶתְחַזֵּי
לֵיהּ אֶתְפְּרֻשֶׁת מִינֵיהּ. כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית ל) וַיֵּשֶׁת לוֹ
עֲדָרִים לְבִדּוֹ וְלֹא שָׁתַם עַל צֹאן לְבָנָו. לְבִדּוֹ, הָוָה
בְּלַחֲדוּי, דְּלֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּטַעוּן אַחְרָנִין דְּבִסְטְרִין אַחְרָנִין.
זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּעַלֵּייהוּ כְּתִיב, (דברים יד) כִּי עַם
קְדוֹשׁ אַתָּה לַיְי אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר יי וְגו'.

וְתָא חַזֵּי, יַעֲקֹב אִיהוּ תוֹשְׁבֵחָא דְאַבְהָן, וְאִיהוּ כְּלָלָא
דְּכִלְהוּ, וּבְגִין דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְכִלְלָא, בְּגִין כְּךָ אִיהוּ
קָאִים לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא, דְּיַעֲקֹב אִיהוּ קָאִים לְאַתְקַנָּא
לְתַפְּלַת עֲרַבִית.

וְכֹל הַהוּא תְּקוּנָא, אִיהוּ כְּדָקָא חַזֵּי לֵיהּ, (כְּדִין) כָּל אֵינּוֹן
סְטְרִין קְדִישִׁין כְּלְהוּ בְּתַקּוּנָא אֶתְקִין בְּסְטְרוּי,
וְאַפְרִישׁ חוּלְקִיהּ, מִחוּלְקָא דְשָׂאֵר עַמִּין. אֵלִין סְטְרִין
עַלְאִין קְדִישִׁין בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה. וְאֵלִין סְטְרִין מְסֻאָבִין,
בְּמְסֻאָבִין דְּמְסֻאָבוּתָא.

וְהָא אוקימנא, דכתיב וישת לו עדרים לבדו. וישת לו,
 דאתקין ^(ליה) תקונין למהימנותא. לבדו, כמה דאת
 אמר, ^(שם) ובך בחר יי להיות לו לעם סגלה מכל העמים.
 ולא שתם על צאן לבן, דלא שוי חולקיה ועדביה
 עמהון.

ועל דא יעקב שלימו דאבהו, אתקין רזא דמהימנותא,
 ואפריש חולקיה ועדביה, מחולקא ועדבא דשאר
 עמין. ועל דא פתיב, ^(דברים ד) ואתם הדבקים ביי אלהיכם
 חיים כלכם היום.

רבי אבא אמר, זכאה חולקהון דישראל, דאינון עלאין
 על עמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות, בגין
 דדרגא דלהון לעילא, ודרגין דעמין עובדי עבודת
 כוכבים ומזלות לתתא, אלין בסטרא דקדושה, ואלין
 בסטרא דמסאבא, אלין לימינא, ואלין לשמאלא.

כיון דאתחרב בי מקדשא, מה פתיב, ^(איכה ב) השיב אחר
 ימינו מפני אויב, ובגין כך פתיב, ^(תהלים ט) הושיעה
 ימינד וענני. ושמאלא אתגבר ומסאבא אתתקה, עד
 דיבני קודשא בריך הוא בי מקדשא, ויתקין עלמא על
 תקונוי, ויהדרון מליה כדקא יאות ויתעבר סטרא
 מסאבא מן עלמא. והא אתמר, דכתיב ^(זכריה ג) ואת רוח
 הטמאה אעביר מן הארץ וגו', ^(דף קסד ע"א) וכתיב, ^(ישעיה כה)
 בלע המות לנצח וגו'.

וַיִּשְׁתַּאֲר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, כְּמָה דְכָתִיב,
 (ישעיה ב) וְהָאֱלִילִים כְּלִיל יַחֲלֶה, וְכָתִיב, (שם)

וְנִשְׁגָּב יי לְבִדּוֹ בַיּוֹם הַהוּא. הוּא בְּלַחֲדוּי, כְּמָה דְכָתִיב,
 (דברים לב) וַאֲיִן עֲמוֹ אֵל נִכְר, בְּגִין דִּישְׁתַּצִּי חֵילָא מְסֻאָבָא
 מֵעֲלֵמָא, וְלֹא יִשְׁתַּאֲר לְעֵילָא וְתַתָּא. אֵלָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּלַחֲדוּי, וַיִּשְׁתַּאֲר לְפּוֹלְחָנֵיהּ, עִם קַדִּישׁ, וַיִּתְקַרֵּי
 קַדִּישׁ, דְכָתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר
 בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאמָר לוֹ כֹּל הַפְּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלַם.
 וְכִדִּין יֵהָא מְלַכָּא יַחֲדָאִי, לְעֵילָא וְתַתָּא, וְעֵמָא יַחֲדָאִה
 לְפּוֹלְחָנֵיהּ, כְּמָה דְכָתִיב, (דברי הימים א יז) וּמִי כְעַמְךָ יִשְׂרָאֵל

גוֹי אֶחָד בְּאַרְצָן.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יִיסָא, הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי
 יִיסָא, הָא שְׂכִינְתָא לְגַבְנָן נְתַעְסַק בְּמִלֵּי דְאֹרֵייתָא,
 דְכָל מָאן דְעָסִיק בְּמִלֵּי דְאֹרֵייתָא וַיִּשְׁתַּדֵּל בָּהּ, זְכִי
 לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ בְּהַדְיָה.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (תהלים יח) חִי יי וּבְרוּךְ צוּרֵי וִירוֹם
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הָאִי קָרָא אִיהוּ רְזָא. חִי יי, וְכִי לֹא
 יִדְעָנָא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְרִי חִי, אֵלָא אֶפִּילוּ צַדִּיק,
 אִיהוּ אֶקְרִי חִי, דְהָא חִי, צַדִּיק אִיהוּ לְעֵילָא וְצַדִּיק אִיהוּ
 לְתַתָּא. לְעֵילָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְרִי חִי. לְתַתָּא צַדִּיק
 אֶקְרִי חִי, דְכָתִיב, (שמואל ב כג) וּבְנִיָּהּ בֶּן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ

חַי, אִמָּאֵי אַקְרִי חַי בְּגִין דְּאִיהוּ צְדִיק, דְּהָא צְדִיק חַי
אַקְרִי, חַי הָעוֹלָמִים. וּבְרוּךְ צוּרֵי, כֹּלָא חַד, חַי וּבְרוּךְ,
דְּלֹא מִתְפָּרְשֵׁי מִהֲדַדֵּי, דְּכַד מִתְחַבְּרִין כְּחֻדָּא. אַקְרִי (שיר
השירים ד) בְּאֵר מַיִם חַיִּים. דָּא נְבִיעַ לְגוּ, וְדָא אֶתְמַלְיָא
מִנְיָה.

וַיְרוּם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ רַם וְנִשְׂא,
רַם עַל כֹּלָא. דְּהָא מִינְיָה נְפִיק כֹּלָא, (מְקוּרָא דְלֹא פְסִיק)
וְכָל נְבִיעוּ דְנְבִיעַ, לְאֶתְמַלְיָא בִּירָא כְּדָקָא יְאוּת. וּמִתְמַן
אַתְבְּרָכָא, לְאַנְהָרָא לְכָל אֵינוֹן דְלִתְתָא, וְכַד (הא"י)
אַתְמַלְיָא, כֹּלָא כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין וַיְרוּם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (איוב לו) לֹא יִגְרַע מִצְדִיק עֵינָיו
וְאֵת מְלָכִים לְכֹסֵא וַיִּשְׁיבֵם לְנֹצַח וַיִּגְבְּהוּ, תָּא חֲזִי,
כַּד חֲיִיבִיא לָא שְׁלֵטִין בְּעֲלָמָא וְאַתְאַבִּידוּ מִינְיָה, (בְּעֲלָמָא)
(מְעֲלָמָא) כְּדִין צְדִיק אִיהוּ שְׁלֵיט בְּעֲלָמָא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
(שם) לֹא יַחֲיֶה רָשָׁע וּמִשְׁפָּט עֲנִיִּים יִתֵּן. מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה,
לֹא יִגְרַע מִצְדִיק עֵינָיו, מַהוּ עֵינָיו, כְּמַה דְּאֵת אָמַר (תהלים
†) עֵינֵי יְיָ אֵל צְדִיקִים.

וְאֵת מְלָכִים לְכֹסֵא, אֵלִין אֵינוֹן מְלָכִין שְׁלֵיטִין,
דְּאַתְאַחֲדוֹן לְכֹסֵא. וַיִּשְׁיבֵם לְנֹצַח, דְּאַתְקִימוּ
בְּכַרְסֵיָא, בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. וַיִּגְבְּהוּ, אִמָּאֵי וַיִּגְבְּהוּ,
לְשִׁלְטָאָה בְּעֲלָמָא, וַיִּתְקַיֵּם כְּרִסְיָא עַל סְמֻכּוּהֵי. דְּבַר

אַחַר וַיִּגְבְּהוּ, דְנִטְלֵי כְּרִסְיָא, וְזָקְפִין לָהּ לְעֵילָא,
 לְאַתְאֲחָדָא בְּאַתְרֵיהּ כְּדָקָא יְאוּת, וְכַדִּין כְּלָא יְחוּדָא
 חָדָא.

עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי, חָמוּ חַד בַּר נֶשׁ, דְּהוּוּ אֲתֵי וְחַד יְנוּקָא
 עֲמִיָּה, רָכִיב עַל כְּתִפֵּיהּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַדַּאי הָאִי
 בַּר נֶשׁ יוּדַאי אִיהוּ, וּבְגִין לְזַכָּאָה לְבַנֵּי נֶשָׁא קָא אֲתֵי.
 אָמַר רַבִּי יִיסָא, נְזֻכָּה אֲנִן בְּקַדְמִיתָא בֵּיהּ.

כַּד מָטָא לְגַבֵּייהוּ, אָמַר רַבִּי יִיסָא אֲן קִיסְתָּא דְטְרִימָא
 (ס"א קיסטא דעמירא) בְּקִירְטוּי דְאֹרְחָא, אָמַר בְּגִין דְּיִזְכּוּן
 (ד"א ל"ג ב"י) בְּנֵי נֶשָׁא, דְּהָא תְרִין בְּנִין אִית לִי, וְאַתָּא טוּרְנָא
 לְמַתָּא, וְאַשְׁתַּבּוּ. וְהָאִידְנָא אֲזִילְנָא, בְּגִין דְּיִזְכּוּן בְּהוּ בְּנֵי
 נֶשָׁא. זָכוּ בְּהַדְיָה, וַיַּהֲבוּ לֵיהּ לְמִיכָל.

אַדְהֵכִי פִתַּח הֵהוּא יוּדַאי וְאָמַר, (במדבר כח) אֶת קֶרְבְּנִי
 לְחָמִי לְאַשִּׁי וְגו'. קֶרְבְּנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין לְמִיזֵן עֲלָמָא וּלְמִיָּהֵב סְפוּקָא לְעֵילָא
 וְתַתָּא. דְּהָא בְּאַתְעָרוּתָא דְלַתְתָּא, אֲתַעַר לְעֵילָא. וּבְדָא
 מְסַתְּפָקִין כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא יְאוּת.

אֶת קֶרְבְּנִי לְחָמִי, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (שיר השירים ה) אֲכַלְתִּי
 יַעֲרִי עִם דְּבִשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִן עִם חֶלְבִי. לְאַשִּׁי, הֵדָא
 הוּא דְכָתִיב, (שיר השירים ה) אֲכָלוּ רַעִים וְגו', וּמָה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא פְּקִיד לְאַתְעָרָא מְזוּנָא לְעֵילָא (לַתְתָּא) בְּגִין

לְאַתְעָרָא מְזוֹנָא (לְעֵילָא) לְתַתָּא מֵהָהוּא מְזוֹנָא. מֵאֵן דִּיהִיב
 מְזוֹנָא לְקַיִימָא נַפְשָׁא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ לֵיהּ, וַיִּתְעַר לֵיהּ מְזוֹנָא דְלְעֵילָא,
 וַיִּתְבַּרְךְ עַלְמָא בְּגִינֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַדַּאי רָזָא דָּא פְּדָקָא חֲזִי, וְשִׁפִּיר
 קָאָמַר. אָמַר רַבִּי יִיסָא, וַדַּאי עַל דָּא אָמַרוּ, דְלָא
 יִזְלִיל בַּר נֶשׁ, לְשׁוּם בַּר נֶשׁ אַחְרָא בְּעַלְמָא, בְּתַרִּי גּוּוֹנִי
 זְכִינָא לְהַאי בַּר נֶשׁ.

פְּתַח וְאָמַר, הַאי קָרָא אָמַר (דף קסד ע"ב) רַבִּי אֶלְעָזָר (במדבר כח)
 אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאַשִׁי, אֶת קַרְבְּנֵי, רָזָא דְכְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל. דְכְּתִיב אַת, אֶת דִּיִּיקָא. קַרְבְּנֵי, דָּא אִיהוּ
 קַרְבְּנָא, וְקְשׁוּרָא לְאַתְקְשָׁרָא. לַחֲמֵי, דָּא מְזוֹנָא דְאַתִּי
 מְלַעִילָא, בְּאַתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא. לְאַשִׁי, לְאַתְכַּלְלָא שְׂאָר
 חֵילִין אַחְרָנִין דְאַצְטְרִיכוּ לְאַתְזָנָא, כָּל חַד וְחַד פְּדָקָא חֲזִי
 לֵיהּ. רִיחַ נִיחָחִי, דָּא רְעוּתָא וְקְשׁוּרָא, דְאַתְאַחַדָּא כְּלָא
 בְּרָזָא דְעַלְמָא עַלְאָה.

תְּשַׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ, מֵאֵן מוֹעֵדוֹ, בְּזִמְן דְאַתְעַר
 אַבְרָהָם לְמַעַבְדַּ רְעוּתֵיהּ, דְכְּתִיב, (בראשית כב)
 וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר. וּבְזִמְנָא דְאַתְעַקַּד יִצְחָק עַל גִּבִּי
 מְדַבְחָא, דְהָהִיא שְׁעָתָא, בֵּין הָעַרְבִים הָוָה. וְאָמַר רַבִּי
 יִיסָא, אִי הָכִי, הַאי דְכְּתִיב בְּמוֹעֵדוֹ, בְּמוֹעֲדִים מְבַעִי

לִיהָ. אָמַר לִיהָ, תְּהִיָּא שְׁעָתָא, אֶתְכִלִּיל אִשָּׁא בְּמִיָּא וּמִיָּא
בְּאִשָּׁא, וּבְגִין כְּךָ פְּתִיב בְּמוֹעֵדּוֹ.

תָּא חַוִּי, בְּכָל קְרֻבָּנִין לָא פְּתִיב כְּמָה דְכֻתִּיב הֲכָא,
תְּשֻׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי. תְּשֻׁמְרוּ, רְזָא דְשֻׁמּוֹר, דְּאִיהוּ
צְרִיכָא לְקֻרְבָּא לְגַבֵּי עֵילָא, דְכֻתִּיב תְּשֻׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי
בְּמוֹעֵדּוֹ. בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, כְּמָה דְאִתְמַר בְּאַבְרָהָם
וַיִּצְחַק, וְכָלָא בְּרְזָא עֲלָאָה.

אָמַר רַבִּי יִיסָא אֲלִמְלָא לָא אֲתִינָא הֲכָא, אֲלָא לְמִשְׁמַע
מְלִין אֲלִין, דִּינִי. זַכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, בְּעֲלָמָא דִּין
וּבְעֲלָמָא דְאִתִּי. עַל דָּא פְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמְךָ כָּלֵם צְדִיקִים
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר.

(בראשית לא) וְלִבְנֵי הַלֵּף לְגִזּוֹ אֶת צֶאֱנוּ וְגו'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
מֵאן תְּרַפִּים, אֲלָא עֲבוּדָה זָרָה הוּוּ, וְאִמָּאי אֲקָרִי
תְּרַפִּים, לְגַנְּאֵי הוּוּ, כְּמָה דְתַנִּינן בְּמִקּוּם הַתּוֹרָף. וּמִנְלָן
דְּעֲבוּדָה זָרָה הוּוּ, דְכֻתִּיב, (שם) לָמָּה גִנַּבְתָּ אֶת אֱלֹהֵי.
וּכְתִיב, (שם) עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ וְגו'. וְלִבְנֵי חֲרָשָׁא
דְּכָל חֲרָשִׁין דְּעֲלָמָא הוּוּ, וּבִהָאֵי הוּוּ יָדַע בְּכָל מֵאן דְּבַעֵי
לְמַנְדַּע.

אָמַר רַבִּי חֵיָּיא, בְּקָסָם אֲתַעֲבִיד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר,
בְּנַחֲשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָא אֲתַעֲבִידוּ אֲלָא
בְּשַׁעֲתֵי יַדֵּיעֵן. וְאִמָּאי אֲקָרִי תְּרַפִּים. בְּגִין דְּבִטְשֵׁי הָאֵי

שַׁעֲתָא, וְהָאִי שַׁעֲתָא אַרְפֵּי יָדָא, כְּמָה דַּאתְּ אִמֵּר, (שמואל
ב סד) רַב עֲתָה הֶרַף יָדְךָ.

אוּמְנָא כַּד עָבִיד לֵיהּ, הֵהוּא דִידַע רַגְעֵי וְשַׁעֲתֵי קָאִים
עֲלֵיהּ, וְאִמֵּר, הַשְׁתָּא אַרְפֵּי, וְהַשְׁתָּא עָבִיד. וְלֹא
תִשְׁכַּח עֲבִידְתָּא דְאַצְטְרִיךְ דִּירְפוֹן מִינָהּ אֶלָּא הָאִי. וְאִיהוּ
מְלִיל תְּדִיר, וְיַהֲיֵב עֵיטִין בִּישִׁין לְאַבְאֲשָׁא לְנַפְשִׁיהּ דְּבַר
נֶשֶׁךְ.

וְרַחֵל דְּחִילַת, בְּגִין דְּיַהֲב עֵיטָא לְאַבְאֲשָׁא לֵיהּ לִיעֲקֹב,
וּבְגִין בְּזִיּוֹנָא דְעֵבוּדָה זָרָה, שְׂוִי לֹון תְּחוּתָהּ, עַד
דְּלֹא יָכִיל לְמַלְלָא. דְּהָא כַּד אִיהוּ מִתְתַּקֵּן לְמַלְלָא,
מְכַבְּדִין וּמַרְבִּיצִין קָמִיהּ, וְהַשְׁתָּא מַה כְּתִיב, (בראשית לא)
וַתֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם. דְּכֹר וְנוֹקְבָא הוּוּ, וּפּוֹלְחָנִין סְגִיאִין קָא
עָבְדִין עַד לָא מְמַלְלִין. וּבְגִינֵי כֶּךָ אֶתְעַכֵּב לְבֹן תְּלַת
יוֹמִין, דְּלֹא יָדַע דְּעָרַק יַעֲקֹב, דְּכְתִיב, (שם) וַיִּגַּד לְלִבֹּן
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב.

וְאִמֵּר רַבֵּי יְהוּדָה, זְמִין גְּרַמִּיָּה בְּתַרִּין מְלִין, אֲזַדְּרוּ בְּכָל
חַרְשִׁין דְּהוּוּ לֵיהּ וְאֲזַדְּרוּ בְּזִיּוֹנֵין, בְּגִין לְאוּבְדָא
לֵיהּ מִן עֲלָמָא, דְּכְתִיב (דברים כו) אַרְמֵי אֲבִד אָבִי. פִּיּוֹן
דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, דְּבַעָא לְאוּבְדָא לִיעֲקֹב. מַה
כְּתִיב, (בראשית לא) הַשְׁמֵר לְךָ פֶּן תִּדְבַר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד
רָע. וְהֵינּוּ דְכְתִיב, (שם) יֵשׁ לְאֵל יָדַי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע.
בְּמָה אֶתְרַחֵץ, בְּחַרְשִׁין דְּהוּוּ בִּידֵיהּ.

תָּא חֲזִי, לְבָן אֶזֶל בְּיוֹמָא חַד, אֶרַח שְׁבַעָה יָמִים דְּאֶזֶל
 יַעֲקֹב, בְּגִין לְאַעְקָרָא לִיה מִן עֲלָמָא. חַד, עַל דְּאֶזֶל.
 וְחַד, עַל אֵינוּן תְּרַפִּים. וְאִף עַל גַּב דְּרַחֵל אִיהִי עֲבַדַּת
 לְאַעְקָרָא לִיה לְאַבוּהָ מִבְּתַר עֲבוּדָה זֹרָה, אֲתַעֲנַשְׁת. דְּלֹא
 רְבִיאַת לִיה לְבַנְיָמִן, וְלֹא קִיַּימָא בְּהַדְיָה שְׁעֵתָא חַדָּא,
 בְּגִין צַעֲרָא דְאַבוּהָ, אִף עַל גַּב דְּאֲתַפּוּוֹנַת לְטַב.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כֹּל הָהִיא תּוֹכַחְתָּא דְהָוָה לִיה לְיַעֲקֹב
 בְּלָבָן. אַהֲדַר לִיה לְלָבָן, לְאוּדָאָה לִיה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּכֹתִיב (בראשית לא) רֵאֵה אֱלֹהִים עַד בֵּינִי וּבֵינֶיךָ.
 תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (בראשית לא) אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי נַחֲוֹר
 יִשְׁפְּטוּ בֵּינֵינוּ, אַהֲדַר הָהוּא רָשַׁע לְתַקְלִיהָ, כִּיּוֹן דְּאָמַר
 אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אַהֲדַר וְאָמַר וְאֱלֹהֵי נַחֲוֹר.

(דף קס"ח ע"א) (בראשית לא) וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק, מֵאִי
 טַעֲמָא בְּפַחַד יִצְחָק, וְלֹא בְּאֱלֹהֵי אַבְרָהָם.
 אֶלָּא, דְּלֹא בַּעַל לְאַטְרַחָא לִימִינָא בְּגִינִיהָ דְּלָבָן. וְלֹא
 עוֹד, אֶלָּא דְּלֹא לְבַעֵי לִיה לְאִינִישׁ, אִף עַל גַּב דְּאוּמִי
 בְּקוּשְׁטָא, לְאוּמָאָה בְּאַתַּר עֲלָאָה דְּכֻלָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַדַּאי לְקִיּוּמָא (ס"א לְאוּמָאָה) כְּדָקָא יְאוּת,
 אוּמִי יַעֲקֹב כֶּף, וְהַכִּי אֲתַחֲזִי, וַיַּעֲקֹב אֲשַׁגַּח
 בְּמִלָּה, אָמַר, הָא אִיהוּ אָמַר אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, וְשִׁבְק
 לְאַבָּא, אֲנָא אֲשֻׁלִים כֻּלָּא, מִיַּד וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו
 יִצְחָק. דְּבַר אַחַר, לְאַתְּכַלְלָא בְּדִינָא, לְמִיקָם עֲלִיהָ דְּלָבָן.

השלמה מההשמטות (בין סימן נא - נב)

רעיא מדימנא פתח רבי שמעון השייך לדף קס"ה ע"א אצל ויעקב הלך תמצא בחלק ג' דף רכ"ה ע"ב (ער כאן מההשמטות)

סְתָרֵי תוֹרָה

(בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הֵלֵךְ לְדָרְכוֹ
וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים.
מִתְנִיתִין, תּוֹקְפֵי זְהוּרְמַנִי,
זְקִיפִין מְלֵעִילָא, וְשִׁנְנָא
דְחַרְבָּא דְמִלְהֵטָא מִמְנָא עַל כָּל
(ס"א כְּמֹד) חִילִין וּמְשִׁירֵיין.

ההוא חרבא חרבא מלהטא, היא
חרבא סומקא. דכתיב, (ישעיה
לד) חָרֵב לִי מִלְּאָה דָם. ההוא
חרבא דתליא ביה הפוכא,
אינון דמהפכי לכמה גוונין.
הוא נשין, הוא גוברין,
בסטריין סגיאין, מתפרשין
גוונין אחרנין לכמה דרגין.

מסטרא דאילנא דחי, נפקי
אינון. דמתחדדי ביחודא
בקשורא. קודישין אלין,
אשתאבן תדיר מטל השמים,
שמיה דאלקים, אתתקין בהו.
(ס"א ועל דא אמר משמני הארץ
ואתתקן) בארבע סטריין

(בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הֵלֵךְ לְדָרְכוֹ

וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי
אֱלֹהִים. רַבִּי אַבָּא פִתַּח
וְאָמַר, (בראשית ה) זָכַר וּנְקָבָה
בְּרָאם וְגו', כְּמָה אֵית לָן
לְאַסְתְּכֵלָא בְּמִלֵּי דְאוּרֵייתָא.
ווי לון לאינון אטימי לבא
וסתימין עיינין, הא
אורייתא קארי קמייהו, (משלי
ט) לָכוּ לַחֲמוּ בַלְחָמִי וּשְׂתוּ
בֵינִי מִסִּכְתִּי. (שם) מִי פְתִי
יִסוּר הִנֵּה חֶסֶד לֵב אִמְרָה לוֹ,
וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַח.

תא חזי, האי קרא, אית
ביה רזין עלאין, איהו
לגו, ואיהו לבר. זכר ונקבה
בראם, אשתמע להאי
גוונא, ואשתמע להאי
גוונא. ואשתמע דשמשא

דְּעַלְמָא, אַתְּ עֵבִידוּ סְמְכִין
דְּכַרְסִיָּא. כְּלָהוּ מַרְגְּלִיטִין,
שְׂיִיפִין וְסְמְכִין, לָא מִתְפָּרְשִׁין
לְעַלְמָא. מַגּוּ דָא שְׂמָא, אִינוּן
קְשׁוּרִין דִּיעֲקֹב, דְּבָרִיר
לְחוּלְקִיָּה. וּמִתְקַשְּׁרִין בְּשְׂמָא
דָא, כְּלָהוּ נְפָקוּ (בְּעֵרֵב) (בִּיעֲקֹב).

וַיַּעֲקֹב כִּד נֶפֶק לְמִיזֵל
לְאַרְחִיָּה, לְאַרְבַּע סְטָרִין
אַקִּיפּוּ לִיָּה, לְאַרְבַּע זְוּוּיִן
דְּעַלְמָא נְטָרוּ לִיָּה, בְּשַׁעֲתָא
קִלְהָ אַתְרַגִּישׁ מַאֲלֵנָא (ס"א
מֵאַתֵּר) לְעֵילָא, לְמִיטֵר אֵילָנָא
דְּלִתְתָא, וּכְדִין (בְּרֵאשִׁית ל)
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאִם
מִחְנֵה אֱלֹהִים זֶה. כִּדִּין (בְּרֵאשִׁית
ל) וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
מִחְנֵים. (נִדְפֵס דף קנ"ח ע"ב ושמ

מפורש)

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזִי,
שְׁלֵמוֹתִיָּה דִּיעֲקֹב, דְּלָא בְּעִי
(בְּעָא) לְמִיזֵל אֶלָּא בְּרֵשׁוֹתִיָּה
דְּלָבּוּן, וְאִי תִימָא, זְמַנָּא אַחֲרָא
אַמְאִי לָא. אֶלָּא בְּגִין דְּדַחִיל

וְסִיְהָרָא בְּחִבּוּרָא חֲדָא אִינוּן,
דְּכִתִּיב בְּרָאִם. כְּמָה דָּאֵת
אָמַר, (חֲבֻקָק א) שְׁמֵשׁ יֵרַח עֲמַד
זְבוּלָה. וְאַשְׁתַּמַּע, דְּאָדָם
וְחַוָּה כְּחֲדָא אַתְּבָרִיאוּ,
בְּזוּוּגָא חֲדָ. וְכִיּוֹן דְּאַשְׁתַּכְּחוּ
בְּזוּוּגָא חֲדָ, מִיַּד וַיְבָרֶךְ
אַתְּם. דְּלִית בְּרִכְתָּא שְׂרִיא,
אַלָּא בְּאַתֵּר דְּאַשְׁתַּכְּחוּ דְּכַר
וְנוֹקְבָא.

תָּא חֲזִי, כִּד נֶפֶק יַעֲקֹב
לְמִיְהוּדָה לְחָרֹן, בְּלַחֲדוּי
הָוָה, דְּלָא אִינְסִיב. מַה
כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית כח) וַיִּפְגַּע
בַּמָּקוֹם וּגּוֹ, וְלָא אֶתִּיבוּ לִיָּה
אַלָּא בְּחֵלְמָא, הַשְׁתָּא
דְּאַנְסִיב וְהָוָה אֶתִּי בְּכִלְהוּ
שְׁבֻטִין. כְּבִיכּוּל מִשְׂרִיין
עַלְאִין, פְּגַעִין בֵּיָּה,
וְאַתְחַנְנוּ לִיָּה. דְּכִתִּיב
וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ, אִינוּן אֶהְדְּרוּ

יַעֲקֹב דְּלֹא יִשְׁבּוֹק לִיהּ,
 וַיִּשְׁתְּלִימוּ תְרִיסַר שְׁבֻטִין
 בְּאַרְעָא אַחְרָא. וְעַל דָּא בִּיּוֹן
 דְּחָמָא דְּמָטָא שְׁעָתָא דְּבַנְיָמָן,
 בְּרַח. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית
 לא) וַיְבָרַח הוּא וְכָל אֲשֶׁר לוֹ.
 דְּכִיּוֹן דְּאַתְלִיד בְּנִימָן,
 אַתְקַשְׁר שְׁכִינְתָא בְּכֻלְהוּ
 שְׁבֻטִין, וְנָטַל בֵּיתָא בְּהוּ.
 וַיַּעֲקֹב הוּא יָדַע בְּרוּחָא
 דְּחֻכְמָתָא, דְּכַד יִשְׁתְּלִימוּ
 תְרִיסַר שְׁבֻטִין, דְּשְׁכִינְתָא
 תְּתַקְשֵׁר בְּהוּ, וְרַחַל תְּמוּת,
 וְאִיהִי נָטְלָא בֵּיתָא.

וְתָא חֲזִי, הָכִי אוֹלִיפְנָא, עֲלָמָא
 תְּתָאָה, אַתְחֲזִי לִיהּ לִיעֲקֹב,
 כְּמָה דְּאַתְחֲזִי לִיהּ לְמִשְׁתָּה,
 אֲלֹא דְּלֹא יְכִילַת, עַד דְּהוּ
 י"ב שְׁבֻטִין בְּבֵיתָא,
 לְאַתְקַשְׁרָא בְּהוּ. וְכַדִּין,
 אַתְדַּחֲיִית רַחַל, וְנָטְלַת אִיהִי
 בֵּיתָא בְּכֻלְהוּ שְׁבֻטִין, וְהוּת
 עֲקָרָא דְּבֵיתָא. וְכַדִּין (תהלים קיג)
 מוֹשִׁיבֵי עֲקָרַת הַבַּיִת. אָמַר

לְמַפְגַּע בֵּיהּ. בְּקַדְמֵיתָא
 אִיהוּ וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם, הַשְׁתָּא
 אִינוֹן וַיִּפְגַּעוּ בוּ.

בְּגִין דְּבַגְיָנִיהּ דִּיעֲקֹב
 וּבְאִינוֹן שְׁבֻטִין,
 אַתְשַׁקְיִין אִינוֹן מִמֵּיא דִּמָּא
 רַבָּא. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא
 בְּקַדְמֵיתָא בְּלִילָהּ בְּחֻלְמָא.
 הַשְׁתָּא בְּחִיזוֹ דְּעֵינָא,
 וּבִמְמָא. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,
 (בראשית לב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
 כֹּאֲשֶׁר רָאִים מַחְנֵה אֱלֹהִים זֶה
 וְגו'.

בְּמָה (דף קסה ע"ב) אֲשַׁתְּמוּדַע
 לוֹן, אֲלֹא חָמָא,
 דְּאִינוֹן הוּוּ, אִינוֹן דְּחָמָא
 בְּחֻלְמָא, בְּגִינֵי פֶךְ קָרָא לוֹן
 מַחְנֵים, מִשְׁרִיין דְּאַתְחֲזוּ
 לְעֵילָא, וּמִשְׁרִיין דְּאַתְחֲזוּ
 לְתַתָּא. אַמַּאי אַתְגְּלִיאוּ
 לְמַפְגַּע לִיהּ. אֲלֹא שְׁכִינְתָא

אֲזָלָא לְגַבְיָהּ, לְנִטְלָא לְבֵיתֶיהָ. וּמַחְכָּא לִיה לְבַנְיָמִן, לְנִטְלָא בֵּיתָא עִמְיָה דִּיעֲקֹב כְּדָקָא יְאוּת. וּכְדִין כְּתִיב, (ירמיה מו) וּשְׁב יַעֲקֹב וּשְׁקֹט וּשְׂאֲנָן וְאִין מַחְרִיד. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

(ע" פרשת ויצא)

לְאֲשֻׁלְמָא בֵּיתָא. בְּגִין כֶּף, (בראשית ל) וַיְהִי כֹאֲשֶׁר יִלְדָה רָחֵל אֶת יוֹסֵף, עַד לֹא יִשְׁתַּלְּמוּ שְׁבַטֵינָן.

שָׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, וְדַאי כָּל מְלוֹי דְרַבִּי יְהוּדָה שְׁפִיר, וְדַא סְלִיק עַל כָּלָא. וְאִי תִימָא, אֲמַאי לָא אֲזַל לִיה לְאַרְחִיָּה מִיַּד. אֲלָא, כָּל זְמַנָּא דְרָחֵל לָא מַתְעַבְרָא מִבְּנֵימָן, אַתְעַכְב תַּמָּן. כִּיּוֹן דְמָטָא זְמַנָּא דְבַנְיָמִן, עָרַק, וְלֹא בַעָא רְשׁוּתָא. בְּגִין דְלֹא יַתְעַכְב תַּמָּן, וְאַתְחַבֵּר יַעֲקֹב בְּכֻלְהוֹן שְׁבַטֵינָן, בְּאַתֵּר דְאַצְטְרִיךְ. (ע" פרשת ויצא)

פְּרִשְׁת וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלָאכִים וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים צא) כִּי מְלָאכִיו יִצְוֶה לָךְ לְשֹׁמְרֶיךָ בְּכָל דְרָכֶיךָ, הָאִי קָרָא אוֹקְמוּנָה חֲבַרְיָא, דְהָא בְּשַׁעְתָּא דְבַר נֶשׂ אֲתִי לְעֵלְמָא, מִיַּד אֲזַדְמֵן בְּהַדְיָה יִצַר הָרַע דְאִיהוּ מְקַטְרַג לִיה לְבַר נֶשׂ תְּדִיר כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (בראשית ד) לְפַתַח חֲטָאת רוֹבֵץ. מֵאִי חֲטָאת רוֹבֵץ, דָּא יִצַר הָרַע.

וְדוֹד הָכִי נָמִי קָרִיִּיָּה חֲטָאת דְּכָתִיב, (תהלים נא) וְחֲטָאתִי
 נִגְדִי תָמִיד, בְּגִין דְּאִיהוּ עָבִיד לִיָּה לְבַר נֶשׁ כָּל
 יוֹמָא לְמַחֲטִי קָמִי מְאִרִּיָּה, וַיִּצַר הָרַע דָּא לָא אֶתְעַדִּי מִבַּר
 נֶשׁ מִיוֹמָא דְאֶתְיִלִּיד בַּר נֶשׁ לְעֵלְמִין. וַיִּצַר הַטּוֹב אֶתִּי
 לְבַר נֶשׁ מִיוֹמָא דְאֶתִּי לְאֶתְדַכָּאָה.

וְאִימַתִּי אֶתִּי בַר נֶשׁ לְאֶתְדַכָּאָה כַּד אִיהוּ בַר תְּלִיסַר
 שָׁנִין, כְּדִין אֲזִדְוּוּג בַּר נֶשׁ בְּתַרְוּוּיָּהּ חַד
 מִימִנָּא וְחַד מִשְׁמָאֲלָא, יִצַר טוֹב לִימִנָּא וַיִּצַר רַע
 לְשְׁמָאֲלָא. וְאֵלִין אֵינּוֹן תְּרִין מְלֶאכִין מִמֶּשׁ מִמֶּנּוּ, וְאֵינּוֹן
 מִשְׁתַּכְּחִין תְּדִיר בְּהַדְּיָה דְּבַר נֶשׁ.

אֶתִּי בַר נֶשׁ לְאֶתְדַכָּאָה, הֵהוּא יִצַר הָרַע אֶתְכַפֵּיָּא קָמִיָּה
 וְשְׁלִיט יְמִינָא עַל שְׁמָאֲלָא. וְתַרְוּוּיָּהּ מִזְדְּוּוּגִין
 לְנִטְרָא לִיָּה לְבַר נֶשׁ בְּכָל אַרְחוּי דְּהוּא עָבִיד. הַדָּא הוּא
 דְּכָתִיב כִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה לֶךְ לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר מוֹקִים לִיָּה לְהָאִי קָרָא בִּיעֲקֹב, דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲזַמִּין בְּהַדְּיָה מְלֶאכִין מִשְׁרַיִין מִמֶּנּוּ.
 בְּגִין דְּהָא אִיהוּ אֶתִּי שְׁלִים בְּשַׁבְּטִין עֲלָאִין כְּלָהוּ שְׁלִמִין
 כְּדָקָא יְאוּת, כְּמָה דְאֶתְמַר (דְּכָתִיב) וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכּוֹ
 וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים וְאֶתְמַר. וְהָכָא כִּיּוֹן דְּאֶשְׁתַּזִּיב
 מִנִּיָּה דְלָבָן וְהָא אֶתְפָּרֶשׁ מִנִּיָּה כְּדִין אֲזִדְוּוּגַת עֲמִיָּה
 שְׁכִינְתָּא וְאֶתּוּ מִשְׁרַיִין קַדִּישִׁין לְסַחְרָא לִיָּה, וְכַדִּין

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כֹּאֲשֶׁר רָאִים וְגו'. וּמֵאֵינֹנִן מִלְּאֲכִינִן שֶׁדָּר לִי הַלְּעֲשׂוֹ הַדָּא הוּא דְכִתִּיב וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מִלְּאֲכִים, מִלְּאֲכִים מִמֶּשׁ הוּוּ וְדֵאִי.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר פְּתִיב, (תהלים לד) חוֹנָה מִלְּאֲךָ יִי סָבִיב לִירָאִיו וַיַּחֲלִצֵם, הָא אִוְקָמוּהָ. אָבֵל בְּאַתְרַּךְ חַד פְּתִיב פִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה לָךְ, מִלְּאֲכִיו סְגִיִּאִין, וְהִכָּא חַד דְּכִתִּיב חוֹנָה מִלְּאֲךָ יִי סָבִיב לִירָאִיו וַיַּחֲלִצֵם. אֵלֶּא פִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה לָךְ, אֵלִין שְׂאָר מִלְּאֲכִין. מִלְּאֲךָ יִי סָבִיב דָּא שְׂכִינְתָּא, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (שמות ג) וַיֵּרָא מִלְּאֲךָ יִי אֵלִיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה. וּבְגִין כֶּךָ חוֹנָה מִלְּאֲךָ יִי סָבִיב לִירָאִיו, לְאַקְפָּא לִי הַ בְּכַל סְטְרִין בְּגִין לְשׁוּבָא לִי הַ. וְכַד שְׂכִינְתָּא שְׂרִיא בְּגוּיָה דְּבַר נֶשׁ, כְּמָה מְשַׁרְיִין קַדִּישִׁין כְּלָהוּ אֲזַדְמְנוּ לְתַמְנִין.

תָּא חֲזִי, כַּד דְּוֹד מִלְּכָא אֲשַׁתְּזִיב מֵאֲכִישׁ מְלָךְ גַּת כְּדִין אָמַר הָאִי, בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא סְחָרָא לִי הַ וְאֲשַׁתְּזִיב מְנִיָּהוּ מֵאֲכִישׁ וּמַעֲמִיָּה כָּל אֵינֹנִן דְּאֵתְקִיפוּ (ב"א ד'אקיפּו) בֵּיָה, מָה פְּתִיב, (שמואל א כא) וַיִּתְּהוּלֵל בְּיָדָם, אִמַּאי וַיִּתְּהוּלֵל, וַיִּשְׁתַּגַּע מִבְּעֵי לִי הַ, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (שם) פִּי הִבַּאתֶם אֶת זֶה לְהַשְׁתַּגַּע עָלַי.

אֵלֶּא אֶהְדַּר עַל הַהוּא מְלָה דְּאָמַר דְּוֹד בְּקַדְמִיתָא דְּכִתִּיב, (תהלים עג) פִּי קָנַאתִי בַּהוּלָלִים וְגו'. אָמַר

לִיָּה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא חֲיִיךְ עַד־יִיֵן אַנְתָּ אַצְטְרִיךְ לְהֵאִי,
 כִּיּוֹן דְּעָאֵל לְבִי אָכִישׁ וְאֶתְקִיפּוּ בֵּיהּ, מֵה כְּתִיב וַיִּתְהוֹלֵל
 בְּיָדָם, כְּאִינוֹן הוֹלְלִים דְּקִנְיֵי בְּקַדְמִיתָא, וְכַדִּין אֶתְיָא
 שְׂכִינְתָא וְשִׂרְיָא סַחְרָנִיה דְּדוֹד.

וְאִי תִימָא שְׂכִינְתָא לָא שִׂרְיָא אָלָא (בְּאַחְסַנְתָּה) בְּאַחְסַנְתִּיהּ,
 דְּאִיְהִי אַרְעָא קַדִּישָׁא. וְדֵאִי לָא שִׂרְיָא בְּגִין (דִּינְקִין)
 לִינְקָא מְנָה, אֲבָל לְאַגְנָא שִׂרְיָא. וְהֵכָא כַּד אַתָּא יַעֲקֹב
 מִבֵּי לְבָן כְּלָהּוּ מִשִּׂרְיֵין קַדִּישִׁין סַחְרָן לִיָּה וְלָא אֶשְׁתָּאֵר
 בְּלַחְדוּי.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה אִי הָכִי (ס"א דְּכַלְהוּ מִשִּׂרְיֵין קַדִּישִׁין אַתּוּ בְּהַדְרִיה וְשְׂכִינְתָּא
 בְּהַדְרִיה), אֲמַאי כְּתִיב וַיּוֹתֵר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וְגו'. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה בְּגִין דְּאֵעִיל גְּרַמִּיָּה לְסַכְּנָה, וְהוּה חָמִי לְהֵיָא
 סַכְּנָה בְּעֵינױ, אִינוֹן אֶתְפָּרְשׁוּ מִנִּיהּ, וְכַדִּין אָמַר קְטַנְתִּי
 מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֲמֶת, אֵלִין אִינוֹן מִשִּׂרְיֵין קַדִּישִׁין
 דְּאֶתְפָּרְשׁוּ מִנִּיהּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר בְּגִין לְשַׁבְּקָא לִיָּה עִם הֵהוּא מְמַנָּא
 דְּעֵשׂו דְּבַרְשׁוּתָא עֲלָאָה הוּה אֶתִי. וְאֵלִין אֲזִלִּי
 לְמִימַר שִׂרְתָּא דְּמָטָא זְמַנִּיָּהוּ לְשַׁבְּחָא לִיָּה לְקוֹדֶשׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּהֵיָא שְׁעָתָא, וְלְבַתֵּר אֶהְדְּרוּ, הֵדָא הוּא
 דְּכְתִיב קְטַנְתִּי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֲמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֵת
 עַבְדְּךָ וְגו', וְעָתָה הֵייתִי לְשָׁנֵי מַחְנוֹת. מַחְנֵה שְׂכִינְתָּא,

וְכָל בֵּיתֶיהָ, (ס"א מַחֲנֶה חֹד הַיְהוָה דְּכָתִיב מַחֲנֶה אֱלֹהִים יְהוָה), לְשָׁנֵי מַחֲנוֹת,
 דִּהְיוּ שְׁלִים מְכֹל סְטָרִין מְתָרִין חוֹלְקִין חוֹר וְסוּמָק.
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָא אֲתָמַר, הֵהוּא לִילִיא שׁוֹלְטָנוּתָא
 דְּסִטְרָא דְעֵשׂוּ הוּהוּ. בְּהֵיִא שְׁעָתָא דִּהָא פְּתִיב
 יְהִי מְאֹרֶת חָסֵר, וּבְגִין כֶּף וַיּוֹתֵר יַעֲקֹב לְבִדּוֹ,
 דְּאֲשֵׁתָאֵר יַעֲקֹב דְּאִיהוּ שְׁמָשָׂא בְּלַחֲדוּי, דְּאֲתַכְּסִיא
 סִיְהָרָא מִן שְׁמָשָׂא. וְאַף עַל גַּב דְּנִטְרִירו (ס"א וְעַם כָּל דָּא נִטְרִירו)
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לָא אֲתַעְדֵי מִנִּיה מְכֹל וְכֹל, וְעַל דָּא
 לָא יְכוּל לּוּ, דְּכָתִיב וַיֵּרָא פִי לָא יְכוּל לּוּ.
 אֲסִתְכַּל לִימִינָא וְחָמָא לְאַבְרָהָם. אֲסִתְכַּל לְשִׁמְאֵלָא
 וְחָמָא לְיִצְחָק. אֲסִתְכַּל בְּגוּפָא וְחָמָא דְּאֲתַכְּלִיל
 מִסְטָרָא דָּא וְאֲתַכְּלִיל מִסְטָרָא דָּא, כְּדִין וַיִּגַע בְּכַף יִרְכּוּ.
 בְּחַד עֲמוּדָא דְּסַמִּיךְ לְגוּפָא דְּאִיהוּ לְבַר מִן גּוּפָא.
 וּבְגִין כֶּף חוֹנָה מְלֹאךְ יִי סְבִיב לִירָאִיו וַיַּחְלִצֵם, אַקִּיף
 לִיה בְּכָל סְטְרוֹי בְּגִין לְשׁוּבָא לִיה, וְכַד שָׂרָא
 שְׁכִינְתָא בְּגוּיָה (ס"א לְגַבִּיהָ) כִּמְה חִילִין וּמְשָׁרְיִין אֲתוּ בְּהִדִּיה,
 וּמְאִינוּן מְלֹאכִין שְׁדֵר לְגַבִּיהָ דְּעֵשׂוּ:
 וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלֹאכִים, אָמַר רַבִּי אַבָּא וְכִי אֲמַאי אֲתַעַר
 אִיהוּ לְגַבִּיהָ דְּעֵשׂוּ, וְטַב הוּהוּ לִיה לְאֲשֵׁתוּקִי
 מִנִּיה. אֶלָּא אָמַר יַעֲקֹב יְדַעְנָא דְּעֵשׂוּ חִיִּישׁ לִיה לִיקָרָא
 דְּאַבָּא וְלַעֲלָם לָא אַרְגִּיז קַמִּיהָ, וְהָא יְדַעְנָא הוּאִיל וְאַבָּא

קָיִים לֹא מִסְתַּפִּינָא מִנֶּיהָ, אֲבָל הַשְּׂתָא (הואיל דאבא קאים בעינא
 לֵאתְפִיִּס (לֵאתְפִיִּסָא) עֲמִיָה, מִיַּד וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מִלְאָכִים לְפָנָיו.
 וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מִלְאָכִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (משלי יב)
 טוֹב נִקְלָה וְעֶבֶד לוֹ מִמֶּתְכַבֵּד וַחֲסֹר לָחֶם, הֵיא
 קָרָא עַל יִצְר (דף קסו ע"ב) הָרַע אֲתָמַר, בְּגִין דְּאִיהוּ מְקַטְרָגָא
 תְּדִיר לְגַבֵּי בְנֵי נֶשָׂא, וַיִּצְר הָרַע אִיהוּ אָרִים לְבֵיה
 וְרַעוּתִיהָ דְּבַר נֶשׁ בְּגֵאוּתָא וְאִזִּיל אֲבַתְרִיהָ מִסְּלָסֵל
 שְׁעָרִיהָ וּבְרִישִׁיהָ עַד דְּאִיהוּ אֲתַגָּאֵי עָלֶיהָ וּמְשִׁיךְ לִיה
 לְגִיָהֶנָם.

אֲבָל טוֹב נִקְלָה, הֵהוּא דְּלֹא אִזִּיל אֲבַתְרִיהָ דְּיִצְר הָרַע
 וְלֹא אֲתַגָּאֵי כָּלֵל וּמֵאִיךְ רוּחִיהָ וְלְבֵיהָ וְרַעוּתִיהָ
 לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְדִין הֵהוּא יִצְר הָרַע מִתְהַפֵּךְ
 לְעֶבֶד לוֹ, דְּלֹא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה עָלוּי, וְהֵהוּא בַר נֶשׁ
 שְׁלִיט עָלוּי כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית ד) וְאֵתָה תִּמְשָׁל בּוֹ.
 מִמֶּתְכַבֵּד, כְּמָה דְּאֲמָרְן דְּאִיהוּ אוֹקִיר גְּרַמִּיהָ מִסְּלָסֵל
 בְּשְׁעָרִיהָ אֲתַגָּאֵי בְּרוּחִיהָ, וְאִיהוּ חֲסֹר לָחֶם,
 חֲסֹר מְהִימְנוּתָא כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ויקרא כא) לָחֶם אֱלֹהֵינוּ וְגו'
 לָחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם מִקְרִיבִים וְגו'.

דְּבַר אַחַר טוֹב נִקְלָה (ועבד לו), דָּא יַעֲקֹב דְּמֵאִיךְ רוּחִיהָ
 לְגַבֵּיהָ דְּעָשׂוּ. בְּגִין דְּלְבַתַּר לִיְהוּי עֶבֶד לוֹ וַיִּשְׁלוּט
 עָלוּי וַיִּתְקַיֵּים בֵּיהָ (בראשית כז) יַעֲבֹדוּךְ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ

לְאוֹמִים וְגו', וְעַדִּין לֹא הָיָה זְמַנִּיהַּ כָּלֵל. אֲלֵא בְּגִין
 דְּסָלִיק לִיָּהּ יַעֲקֹב לְבַתֵּר יוֹמִיָּא, וְעַל דָּא הָיָה מִיַּד נִקְלָה.
 וּלְבַתֵּר הָהוּא דְּאִיהוּ מִתְּכַפֵּד יְהֵא עֶבֶד לוֹ, הָהוּא דְּאִיהוּ
 חֲסֵר לָחֵם יְהֵא עֶבְדָּא לְהָהוּא דִּיהִיבוּ לִיָּהּ רוּב דְּגָן וְתִירוֹשׁ.
 תָּא חֲזִי, עַל דָּא בְּגִין דִּידַע יַעֲקֹב דְּאַצְטְרִיף לִיָּהּ,
 הִשְׁתָּא אֶתְהַפֵּךְ לִיָּהּ נִקְלָה. וְיוֹתֵר חֲכָמָה וְעַקִּימוּ
 עֶבֶד בְּדָא, מִכָּל מַה דְּעֶבֶד לְגַבֵּי דְעֵשׂוֹ. דְּאִילוּ הָיָה יָדַע
 עֵשׂוֹ חֲכָמָה דָּא יִקְטִיל לִיָּהּ לְגַרְמִיָּה וְלֹא יִיְתִי לְדָא, אֲבָל
 כִּלְאֵי עֶבֶד בְּחֲכָמָתָא, וְעַלִּיָּהּ אִמְרָה חֲנָה (שְׁמוּאֵל א ב) יִי יַחֲתוּ
 מְרִיבֵי וְגו' וְיִתֵּן עֵז לְמַלְכוֹ וְגו':

וַיֵּצֵאוּ אֲתֶם לְאִמֵּר כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדָנִי לְעֵשׂוֹ כֹּה אָמַר
 עֶבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם לְבָן גִּרְתִּי וְאַחַר עַד עֲתָה. מִיַּד
 פָּתַח יַעֲקֹב לְאַתְהַפְּכָא לִיָּהּ לְעֶבְדָּא, בְּגִין דְּלֹא יִסְתַּכַּל
 עֵשׂוֹ בְּאֵינוֹן בְּרַכָּאן דְּבִרְכִיָּה אֲבוּי, דְּהֵא יַעֲקֹב סָלִיק לוֹן
 לְבַתֵּר כְּדָקָא אֲמָרוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מֵאֵי חֲמָא יַעֲקֹב דִּישְׁדַּר לִיָּהּ לְעֵשׂוֹ
 וְאָמַר עִם לְבָן גִּרְתִּי, וְכִי מַה עָבִיד בְּשְׁלִיחוּתִיָּהּ
 דִּיעֵשׂוֹ (דְּאִמֵּר) מָלָה דָּא. אֲלֵא לְבָן הָאֲרָמִי קָלִיָּהּ אֲזִיל
 בְּעֵלְמָא דְּלֹא הָיָה בַר נֶשׁ דִּישְׁתַּזְיֵב מִנִּיָּהּ, דְּהוּא הָיָה חָרֵשׁ
 בְּחָרְשֵׁין וְרַב בְּקוֹסְמִין, וְאֲבוּי דְּבַעוֹר הָיָה, וּבַעוֹר אֲבוּי
 דְּבַלְעָם, דְּכֹתִיב (יְהוֹשֻׁעַ יג) בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסִם, וְלְבָן

חָכֶם בְּחַרְשֵׁינִי וְקוֹסְמִין יִתִּיר מִכְּלָהוּ, וְעַם כָּל דָּא לָא יִכִּיל
 בְּיַעֲקֹב. וּבַעֲא לְאוּבְדָא לְיַעֲקֹב בְּכִמָּה זַיְיִנִּין הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (דברים כו) אַרְמֵי אוּבְדֵי אֲבִי.

אָמַר רַבִּי אַבָּא כּוּלֵי עֲלָמָא הוּי יַדְעֵי דְלִבְנֵי הוּוּ רַב
 חֲכִימִין וְחַרְשֵׁין וְקוֹסְמִין, וּמֵאֵן דְּבַעֲי לְאוּבְדָא
 בְּחַרְשׁוּי לָא אֲשַׁתְּזִיב מִנִּיהּ, וְכָל מָה דִּידַע בְּלַעַם מִנִּיהּ
 הוּוּ. וְכַתִּיב בֵּיהּ בְּבִלְעָם (במדבר כב) כִּי יַדְעֵתִי אֵת אֲשֶׁר
 תַּבְרֹךְ מִבְּרֹךְ וְאֲשֶׁר תֹּאדָר יוֹאֵר. וְכוּלֵי עֲלָמָא הוּוּ מִסְתַּפִּי
 מִלְּבָן וּמְחַרְשׁוּי, וּמְלָה קַדְמָאָה דְשִׁדְר יַעֲקֹב לַעֲשׂו אָמַר
 עַם לְבָן גִּרְתִּי.

וְאִי תִימָא דְזַעִיר הוּוּ יָרַח אוּ שִׁתָּא. לָאוּ הֲכִי, אָלָא
 וְאַחַר עַד עֲתָה, עֲשָׂרִין שָׁנִין אֲתֶאֱחָרִית עִמִּיהּ. וְאִי
 תִימָא דְלָא סָלִיק בְּיַדֵי כָלוּם. וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחֲמוֹר, אֵינּוֹן
 תַּרְיִן גְּזָרֵי דִינִין, דְּכַד מִתְחַבְּרֵן תַּרְווייָהוּ כְּחֻדָּא, לָא
 מִתְחַבְּרֵן אָלָא לְאַבְאֲשָׁא עֲלָמָא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (דברים כב)
 לָא תַחַרְשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדוּ.

צֹאֵן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה, אֵלִין אֵינּוֹן כְּתָרֵי תַתָּאי דְקַטְל
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּמִצְרַיִם (שמות יב) בְּכוֹר בְּהֵמָה
 (שמות יב) בְּכוֹר הַשְּׂבִי (שמות יא) בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב צֹאֵן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה. מִיַּד מִסְתַּפִּי הוּוּ עֲשׂו וְנִפְק
 לְקַדְמוּתִיהּ, וּדְחִילוּ הוּוּ לִיהּ מִיַּעֲקֹב כְּמָה דְהוּוּ לִיהּ
 לְיַעֲקֹב מִעֲשׂו.

לְבַר נִשְׁ דִּהְוָה אָזִיל בְּאַרְחָא, עַד דִּהְוָה אָזִיל שְׁמַע עַל
 חַד לְסֻטִים דִּהְוָה כְּמִן בְּאַרְחָא, פִּגַע בֵּיה בַר נִש
 אַחְרָא. אָמַר לִיה מִמָּאן אַנְתָּ, אָמַר לִיה מִפְּלוּנִי לְגִיוֹן
 אָנָּא, אָמַר לִיה סֻטִי לָךְ מִגִּבְאֵי דְכָל מָאן דְּקָרִיב בִּהְדָּאֵי
 חַד חוּיָא אָנָּא מִיִּיתִי וְקָטִיל לִיה. אָזִיל הֵהוּא בַר נִש
 לְהֵהוּא לְגִיוֹן, אָמַר לִיה חַד בַר נִש אָתִי וְכָל מָאן דִּי קָרִיב
 בִּהְדִּיָּה נִשְׁכִּיָּה חַד חוּיָא דִּהוּא מִיִּיתִי (דף קסז ע"א) וּמִיִּיתִי.

שְׁמַע הֵהוּא לְגִיוֹן וְדַחִיל, אָמַר יָאוּת דְּאָזִיל לְקַבְּלִיָּה
 וְאִתְפִּיִס בִּהְדִּיָּה. עַד דִּחְמָא לִיה הֵהוּא בַר נִש,
 אָמַר, וּוִי דִּהֲשִׁתָּא יְקָטְלִינִיָּה הֵהוּא לְגִיוֹן. שְׁאֲרֵי סָגִיד
 וְכַרְע לְקַבְּלִיָּה. אָמַר הֵהוּא לְגִיוֹן, אֲלִמְלָא הָוָה לִיה בִּיִּדִיָּה
 חוּיָא לְקָטְלָא, לָא סָגִיד כּוּלִי הָאֵי לְקַבְּלִי. שְׁאֲרֵי
 לְגִיוֹנָאָה לְאַתְגָּאָה, אָמַר, הוּאִיל וְכָל כֶּךָ כַּרְע לְקַבְּלִי לָא
 אֶקָטְלִינִיָּה.

כֶּךָ אָמַר יַעֲקֹב עִם לְבָן גִּרְתִּי וְאַחַר עַד עֵתָה, עֲשָׂרִין
 שָׁנִין אֶתְאַחֲרִית עִמִּיָּה וְאַנָּא מִיִּיתִי חוּיָא לְקָטְלָא בְּנֵי
 נְשָׂא. שְׁמַע עֵשׂו, אָמַר, וּוִי מָאן יָקוּם קַמִּיָּה. דִּהֲשִׁתָּא
 יְקָטְלִינִיָּה יַעֲקֹב בְּפוּמִיָּה, שְׁאֲרֵי נְפִיק לְקַדְמוּתִיָּה
 לְאַתְפִּיִסָּא עִמִּיָּה.

כִּיּוֹן דִּחְמָא לִיה מַה כְּתִיב וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצַר לוֹ,
 כִּיּוֹן דְּקָרִיב בִּהְדִּיָּה שְׁאֲרֵי כַּרְע וְסָגִיד לְקַבְּלִיָּה.

הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה שִׁבְעַ פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ
 עַד אָחִיו. אָמַר יַעֲשׂוּ אֲלֵמְלָא כָּל כֶּף הָוָה עִמִּיהָ, לֹא סָגִיד
 לְקַבְּלִי, שְׂאֲרֵי לְאַתְגָּאָה.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב בְּבַלְעָם (במדבר כב) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל
 בַּלְעָם לִיְלֵה. בְּלָבֹן כְּתִיב (בראשית לא) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל
 לָבֹן הָאֲרָמִי בַחֲלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְׁמַר לְךָ פֶּן תִּדְבַר
 עִם יַעֲקֹב מִטוֹב וְגו'. פֶּן תִּדְבַר, פֶּן תַּעֲשֶׂה לְיַעֲקֹב רָעָה
 מִבְּעֵי לֵיהָ. אֶלָּא לָבֹן לֹא רָדַף אֶבְתָּרִיהָ דִּיעֲקֹב בְּחִילָא
 דְּגוּבְרִין לְאַגָּחָא בֵּיהָ קֶרְבָּא. דִּהָא חִילָא דִּיעֲקֹב וּבְנוֹי רַב
 מִיְהָ, אֶלָּא לְמַקְטְלֵיהָ בְּפוּמִיהָ וּלְשִׁיצָאָה כְּלָא. הָדָא הוּא
 דְכָתִיב אֲרָמִי אוֹבֵד אָבִי. וּבְגִין כֶּף פֶּן תִּדְבַר, וְלֹא כְּתִיב
 פֶּן תַּעֲשֶׂה. וּכְתִיב יֵשׁ לְאֵל יָדַי לַעֲשׂוֹת. מִנִּין הָוָה יַדַּע
 דִּיכְלָתָא הָוָה בִּיְדֵיהָ. אֶלָּא כְּמָה דְאַתְמַר אֱלֹהֵי אַבְיָכֶם
 אָמַשׁ אָמַר אֵלַי וְגו'.

וְדָא הוּא סֶהְדוּתָא, דְּפָקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַסְהָדָא.
 דְכָתִיב (דברים כו) וְעֲנִיתָ וְאִמַּרְתָּ לְפָנַי יי אֱלֹהֶיךָ אֲרָמִי
 אוֹבֵד אָבִי וְגו'. וְעֲנִיתָ, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שמות כ) לֹא תַעֲנֶה
 בְּרַעְיָךְ. (דברים ט) עֲנֶה בְּאַחִיו.

כְּתִיב בֵּיהָ בְּבַלְעָם (במדבר כד) וְלֹא הִלֵּךְ כְּפַעַם בְּפַעַם
 לְקִרְאָת נְחָשִׁים, דְּהִכִּי הוּא אֲרַחֲיָה דְּאִיהוּ הָוָה
 מִנְחָשׁ. בְּלָבֹן כְּתִיב, (בראשית ל) נְחָשְׁתִּי, דְּאַשְׁגַּח בְּחַרְשׁוּי

וּבְקִסְמוֹי בְּעֶסְקָא דִּיעֲקֹב, וְכַד בְּעָא לְאוּבְדָא לִיעֲקֹב
 בְּנַחֲשָׂא וּבַחֲרָשָׂא דִּילִיָּה בְּעָא לְאוּבְדִיָּה, וְלֹא שְׁבִקִיָּה
 קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא.

וְהֵינּוּ דְאָמַר בְּלָעָם בַּר בְּרִיָּה (במדבר כג) כִּי לֹא נַחֲשׁ
 בִּיעֲקֹב וְלֹא קָסַם בְּיִשְׂרָאֵל, מֵאֵן יִכִּיל לְהוֹן, דְּהָא
 סְבָאֵי בְּעָא לְאוּבְדָא לְאוּבְדִיָּה בְּנַחֲשִׁים וּבְקִסְמִים דִּילִיָּה
 וְלֹא סְלִיקָא בִּידוּי. דְּלֹא שְׁבִקִיָּה לְלֻטִּיא. הָדָא הוּא דְכָתִיב
 כִּי לֹא נַחֲשׁ בִּיעֲקֹב וְלֹא קָסַם בְּיִשְׂרָאֵל.

וּבְכֻלָּהוּ עֲשָׂרָה זִינֵי חֲרָשִׁין וְקוּסְמִין דְּקוּזוּטְפִי דְכְתָרִין
 תַּתְּאִין עֶבֶד לָבָן לְקַבְלִיָּה דִּיעֲקֹב וְלֹא יִכִּיל.
 הָדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית לא) וַתַּחֲלֶף אֶת מִשְׁכַּבְתִּי עֲשֶׂרֶת
 מוֹנִים. דְּכֻלָּהוּ עֶבֶד לָבָן לְקַבְלִיָּה וְלֹא סְלִיקוּ בִּידוּי
 לְאַבְאָשָׂא לִיָּה, דְכָתִיב, (בראשית לא) וַהֲחֲלִיף אֶת מִשְׁכַּבְתִּי
 עֲשֶׂרֶת מוֹנִים וְלֹא נִתְּנוּ אֱלֹהִים לְהַרְעַ עַמְדִּי. מֵאֵי מוֹנִים,
 כְּתָרְגוּם זִינִין, וְכָתִיב (ויקרא יז) לְשַׁעֲרֵי אֲשֶׁר הֵם זוּנִים
 אַחֲרֵיהֶם. מוֹנִים, מֵינִים כְּמִשְׁמָעוּ. וְעֲשָׂרָה זִינִין אֵינּוּן
 דְּחֲרָשִׁין וְקוּסְמִין בְּכְתָרִין תַּתְּאִין וְכֻלָּהוּ עֶבֶד לְקַבְלִיָּה.

עֲשָׂרָה זִינִין אֵינּוּן, דְכָתִיב, (דברים יח) קוּסַם קָסְמִים מְעוֹנֵן
 וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף וְחוּבֵר חֶבֶר וְשׂוֹאֵל אוֹב וַיִּדְעוּנִי
 וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, הָא עֲשָׂרָה אֵינּוּן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי נַחֲשׁ וְקָסַם, תְּרֵי זִינֵי אֵינּוּן, וּבְדַרְגָּא חַד

סִלְקִין. וְכֹד אֶתָּא בַלְעָם בְּקָסָם עֶבֶד לְקַבְּלֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.
וְהֵינּוּ דְכְּתִיב, (במדבר כב) וְקָסָמִים בְּיָדָם. וְלְקַבְּלֵיהּ דְּיַעֲקֹב
אֶתָּא לָבֶן בְּנַחֲשׁ, הָאִי וְהָאִי לָא סְלִיקוּ בְּיַדֵּיהּוּ הֲדָא הוּא
דְכְּתִיב, (שם כג) כִּי לֹא נַחֲשׁ בִּיעֲקֹב וְלֹא קָסָם בְּיִשְׂרָאֵל. כִּי
לֹא נַחֲשׁ בִּיעֲקֹב בְּקַדְמִיתָא בְּיוֹמוֹי דְּלָבֶן. וְלֹא קָסָם
בְּיִשְׂרָאֵל לְבַתֵּר בְּיוֹמוֹי דְּבַלְעָם.

אָמַר בַּלְעָם לְבַלְק, תָּא חֲזִי, מֵאֵן יְכִיל לְהוֹן. דְּכָל קָסָמִין
וְחַרְשִׁין דְּבַכְתָּרִין דִּילָן, מְקִיזָפֵּא דְמַלְכוּתָא
דְּלַעֲיָלָא (ותמא) מִתְעַטְרָן (דְּהָא), וְהוּא אֶתְקַשֵּׁר בְּהוּ, דְכְּתִיב
יִי אֱלֹהֵי עַמּוֹ וְתִרְוַעַת מֶלֶךְ בּוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה חַס וְשָׁלוֹם דְּהוּהוּ יַדַּע בַּלְעָם בְּקַדְוִשָּׁה
דְּלַעֲיָלָא (דף קסז ע"ב) כָּלֵל. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא
אֶתְרַעֵי בְּעַם וְלִישָׁן אַחֲרָא דְּיִשְׁתַּמְשׁ בִּיקָרִיָּה, אָלָא בְּנוֹי
קַדִּישִׁין. וְאָמַר (ויקרא יא) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים, מֵאֵן
דְּאִינוּן קַדִּישִׁין יִשְׁתַּמְשׁוּן בְּקַדְוִשָּׁה, יִשְׂרָאֵל אִינוּן
קַדִּישִׁין דְכְּתִיב, (דברים יד) כִּי עַם קְדוֹשׁ אַתָּה. אַתָּה קְדוֹשׁ
וְלֹא עִם אַחֲרָא.

מֵאֵן דְּאִינוּן מְסֻאֲבִין, מְסֻאֲבוּ אֲזַדְמֵן לֹוֹן לְאַסְתָּאבָּא
עֲלֵיהּ. כְּתִיב, (ויקרא יג) טָמֵא הוּא בְּדָד יֵשֵׁב מְחוּץ
לְמַחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ. וּמְסֻאֲבָא לְמְסֻאֲבָא קָרִי דְכְּתִיב, (שם)
וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא, מֵאֵן דְּאִיהוּ טָמֵא, לְטָמֵא יִקְרָא, כָּלֵל
אֲזִיל בַּתֵּר זַיְנִיָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, יְאוֹת הוּא לְיַעֲקֹב דִּהּוּה קְדִישָׁא לּוֹמַר
 דְּאִסְתָּאב בְּלָבָן וּבַחֲרָשׁוּי, אוּ שְׁבַחָא הוּא דִּילֵיהּ.
 אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, אַף עַל גַּב דְּקָאֻמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָנָּא
 מְסִייעַ לָךְ. דִּהָא פְּתִיב, (בראשית כז) אָנְכִי עֵשׂוּ בְּכוֹרְךָ. וְכִי
 יְאוֹת הוּא לְצַדִּיקָא פְּיַעֲקֹב לְמַחֲלָף שְׁמִיהּ בְּשִׁמְא
 דְּמִסְאָבָא, אָלָא אָנְכִי, פִּסְקָא טַעֲמָא. וְאָמַר אָנְכִי מֵאֵן
 דְּאָנָּא, אָבֵל עֵשׂוּ בְּכוֹרְךָ וְהָא אוּקְמוּהָ.

אוּף הַכָּא, וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר, לּוֹמַר לָא תִשׁוּי לְבָךְ
 וַרְעוּתָךְ לְהֵהִיא בְּרַכְתָּא דְּבָרִיךְ לִי אָבָא דְּאִתְקַיִים
 בִּי. הוּא בָרִיךְ לִי הוּוה גְּבִיר לְאַחִיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוֶי לָךְ בְּנֵי אִמְךָ,
 בְּגִין כֶּךָ עַבְדְּךָ יַעֲקֹב. לְאֲדָנִי לְעֵשׂוּ. הוּא בָרִיךְ לִי בְּרוּב
 דְּגֵן וְתִירוּשׁ. הָא לָא אִתְקַיִים בִּי, דְּלָא אוּצְרָנָא לּוֹן.
 אָלָא, וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד, רַעִי עֲנָא בְּחַקְלָא.
 הוּא בָרִיךְ לִי, מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ. הָא לָא
 אִתְקַיִים בִּי, בְּגִין דִּהָא עִם לָבָן גְּרַתִּי, כְּגִיּוֹרָא. דְּלָא הוּוה
 לִי בִיתָא חֲדָא כָּל שְׁכֵן מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ. וְכֹל דָּא בְּגִין דְּלָא
 יִסְתַּכַּל בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב עַל אֵינוֹן בְּרַכָּאן וַיִּקְטַרְג עֲמִיהָ.

רַבִּי אָבָא אָמַר פְּתִיב בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב (בראשית כח) אִישׁ תָּם
 יוֹשֵׁב אַהֲלִים, גְּבַר שְׁלִים. בְּגִין דְּאִיהוּ יְתִיב בְּתַרְיִן
 מִשְׁכַּנֵּין עַלְאִין. וְאִשְׁלִים לְהֵאִי גִיסָא וּלְהֵאִי גִיסָא, וְאִיהוּ
 לָא אָמַר דְּאִסְתָּאב בַּחֲרָשׁוּי. אָבֵל עַל מַה דְּקָאֻמַר רַבִּי

יְהוּדָה, בְּגִין דְּלְבוּי שְׁלִים עַל טִיבוּ וְקָשׁוּט דְּעֵבִיד לִיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל עֲלָמָא יַדְעֵי עוּבְדוּי דְּלָבָן מֵאֵן
 אֵינּוּן, וּמֵאֵן יְכִיל לְאַשְׁתּוּבָא (ס"א מַנְיָה, כָּל עֲשָׂרִין שְׁנֵין דְּהוּיְתֵי עַמִּיָּה)
 מִקְטְרוּגָא דִּילִיָּה דְּבַעֵי לְאוּבְדָא לִי. (ס"א וְאָנָּא יְתִיבְנָא וְעֵבְדְנָא עַמִּיָּה
 עֲשָׂרִין שְׁנֵין) וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שׁוּבְנֵי מַנְיָה. וְכֹלָא הוּוּ בְּגִין
 דְּלֹא יִסְתַּכַּל בֵּיהּ עֲשׂוּ דְּאַתְקִימוּ בֵּיהּ אֵינּוּן בְּרַכָּאן, וְלֹא
 יִנְטֵר לִיהּ דְּבָבוּ. וְעַל דָּא פְּתִיב, (הוֹשַׁע יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרַכִּי
 יִי וְגו', וְכִתִּיב, (דְּבָרִים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ:

וַיִּשׁוּבוּ הַמִּלְאָכִים אֶל יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל אַחֶיךָ אֶל
 עֲשׂוּ וְגַם הוֹלֵךְ לְקִרְאָתְךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ
 עִמּוֹ. כִּיֹּן דְּאִמְר בָּאנוּ אֶל אַחֶיךָ, לֹא יִדְעֵנָא דְּאִיהוּ עֲשׂוּ,
 וְכִי אַחִין אַחֲרָנִין הוּוּ לִיעֲקֹב. אֶלָּא בָּאנוּ אֶל אַחֶיךָ, וְאִי
 תִּימָא דְּהֵדֵר בְּתִשׁוּבָה וְאִזִּיל בְּאַרְחַ מִתְקַנָּא, לָאוּ הָכִי,
 אֶלָּא עֲשׂוּ הַרְשַׁע כְּדַמְעִיקְרָא. וְגַם הוֹלֵךְ לְקִרְאָתְךָ, וְאִי
 תִּימָא דְּאִיהוּ בְּלַחֲדוּי אִזִּיל. לָאוּ, אֶלָּא אַרְבַּע מֵאוֹת
 אִישׁ עִמּוֹ.

וְכֹל כֶּךָ לְמָה, (אֶלָּא אֵינּוּן) אִמְרוּ לִיהּ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אַתְרַעֵי תְּדִיר בְּצִלּוֹתְהוֹן דְּצַדִּיקָא וּמִתְעַטֵּר
 בְּצִלּוֹתְהוֹן. כְּדַאמְרִינָן, דְּהַהוּא מִלְּאָכָא דְּמִמְנָא עַל
 צִלּוֹתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל, סַנְדִּי"ל פּוֹן שְׁמִיָּה, נְטִיל כָּל אֵינּוּן
 צִלּוֹתֵין וְעֵבִיד מַנְיָהוּ עֲטָרָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים וְאוּקְמוּהָ.

וְכָל שָׁפָן צְלוֹתֵהוֹן דְּצַדִּיקֵי אֲדָמָה דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעֵי
 בְּהוּ וְאֲתַעְבְּדוֹן עֵטְרָה לְאֲתַעְטְרָא בְּאִינוֹן צְלוֹתֵין לְקוֹדֶשׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְאִי תִימָא מִשְׁרֵיין קְדִישֵׁין הוּוּ אֲתֵיין עִמִּיהָ,
 אֲמַאי דְחִיל. אֲלָא צַדִּיקֵי אֲלָא סְמִכִין עַל זְכוֹתֵיהוּ,
 אֲלָא עַל צְלוֹתֵהוֹן וּבְעוֹתֵהוֹן לְגַבֵּי מְאָרִיהוֹן.

וְתָא חֲזִי, דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, צְלוֹתָא דְסַגִּיאִין סְלִיק
 קָמֵי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּמִתַּעְטֵר בְּהָהוּא צְלוֹתָא.
 בְּגִין דְסַלְקָא בְּגוּוֹנִין סַגִּיאִין וְאֲתַכְּלִילַת מִכַּמְהָ סְטָרִין.
 וּבְגִין דְאֲתַכְּלִילַת מִכַּמְהָ גּוּוֹנִין אֲתַעְבִּידַת עֵטְרָה וּמִנְחָא
 עַל רִישָׁא דְצַדִּיק חֵי הָעוֹלָמִים. וְצְלוֹתָא דִּיחִיד לָאו אִיהִי
 כְּלִילָא, וְלָאו אִיהִי אֲלָא בְּגוּוֹן חַד. וְעַל דָּא צְלוֹתָא דִּיחִיד
 לָאו אִיהוּ מִתַּתְּקָנָא לְאֲתַקְבְּלָא (אֲלָא בְּצְלוֹתָא) כְּצְלוֹתָא
 דְסַגִּיאִין. וְתָא חֲזִי, יַעֲקֹב כָּלִיל הָהוּא, וְעַל דָּא צְלוֹתֵיהָ
 תְּאִיב לָהּ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה פְּתִיב וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד
 וַיִּצַּר לוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר (מְשָׁלִי כוּח) אֲשֵׁרִי אָדָם מִפִּתְחָא תְּמִיד
 וּמִקְשָׁה לְבוֹ יְפוּל בְּרַעָה. (ד' קטז ע"א) זְכָאִין אִינוֹן
 יִשְׂרָאֵל דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעֵי בְּהוּ, וַיִּהֶב לוֹן
 אוֹרֵייתָא דְקָשׁוּט בְּגִין לְמִזְפֵּי בְּהָ לְחֵי עֲלָמָא, דְכָל מֵאן
 דְאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מְשִׁיךְ עֲלֵיהָ חֵיין
 עֲלָאִין, וְאֵעִיל לֵיהָ לְחֵי עֲלָמָא דְאֲתֵי, דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ל)

כִּי הִיא חַיִּיךָ וְאַרְךָ יְמֶיךָ. וְכָתִיב, (שם לב) וּבְדַבַּר הַזֶּה
תִּתְּנֵנִי יְמִים. חַיִּין בְּהָאֵי עֲלָמָא וְחַיִּין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר כָּל מָאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא לְשִׁמְהָ,
לֹא מִיִּתְתִּיהָ עַל יָדָא דִּיצַר הָרַע, בְּגִין (גליון דהוא נחש

והוא מלאכא דמותא. אלא מיתתהון בנשיקה דכתיב (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי
מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, כְּלוּמַר עַל פִּי יִי, וְהִיא הַנְּשִׁיקָה דְהִיא
דְּבִיקוּתָא דְנַפְשָׁא בְּעִיקְרָא, וְהִיא דְאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא)
דְּאַתְתַּקִּיף בְּאַיִלְנָא דְחַיִּי וְלֹא אַרְפִּי מִנִּיהָ, וּבְגִין כֶּף
צְדִיקָא דְמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא לֹא מִסְתַּאֲבִי גּוּפָא דְלִהוֹן

(גליון אלא הוא דכי, כגון אליהו בבי קברי דאשכחיהו רבנן, ושאיילו ליה ולאן כדן הוא מר,
אמר לון צדיקא לא מסאבי במיתתהון, כמה דתנינן ביום שמת רבי בטלה כהונה, כלומר

דְּלֹא שָׂרָא עֲלֵייהוּ רוּחַ מְסֻבָּא. (דאתעסקו ביה)

יַעֲקֹב אֵילְנָא דְחַיִּי הָוָה, אֲמַאי דְחִיל, דְּהָא לָא יָכוֹל
לְשַׁלְטָאָה עֲלוּי. וְעוֹד דְּהָא כְּתִיב וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ

וְגו', אֲמַאי הָוָה דְחִיל. וְתוּ דְּהָא כְּתִיב וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלְּאֲכֵי
אַלְהִים. אִי מִשְׁרִיין קְדִישִׁין הָווּ עִמִּיהָ אֲמַאי הָוָה דְחִיל.

אַלָּא כִּלָּא יָאוֹת הָוָה, וַיַּעֲקֹב לָא הָוָה בְּעִי לְמִסְמַךְ עַל
נִסָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּחָשִׁיב דְּלֹא

אִיהוּ כְּדָאי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבִיד לִיהָ נִסָּא. מַאי
טַעְמָא, בְּגִין דְּלֹא פִלַּח לְאַבּוּי וְלֹאמִיהָ כְּדָקָא יָאוֹת, וְלֹא

אַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא וְנָטַל תְּרֵי אַחִיוֹת. וְאַף עַל גַּב דְּכִלָּא

אֲתָמָר, וְעַם כָּל דָּא בְּעֵי לֵיָה לְבַר נָשׁ לְמַדְחַל תְּדִיר
 וְלִצְלָאָה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצִלּוֹתָא. דְּכָתִיב אֲשֶׁר־
 אָדָם מִפֶּחַד תִּמְיֵד (וּלְמַדְחַל תְּדִיר קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) וְהָא אֹקְמוּהָ.
 תָּא חֲזִי, צִלּוֹתָא דְּאַבְהֵן קִיִּימוּ עֲלֵמָא, וְכֹל בְּנֵי עֲלֵמָא
 עֲלִייהוּ קִיִּימִי וְסִמְכִין. לְעֵלָם וְלְעֵלְמִי עֲלֵמִין, לָא
 אֲתַנְשֵׁי זְכוּתָא דְּאַבְהֵן, בְּגִין דְּזְכוּתָא דְּאַבְהֵן אִיהוּ קִיּוּמָא
 דְּעִילָא וְתַתָּא, וְקִיּוּמָא דְּיַעֲקֹב אִיהוּ קִיּוּמָא שְׁלִים יִתִיר
 מִכְּלָהוּ. וּבְגִין כֶּךָ בְּשַׁעֲתָא דְּעָאקוּ לְבַנּוּי דְּיַעֲקֹב, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אַחֲמִי קָמִיָה דְּיוֹקְנָא דְּיַעֲקֹב וְחִיִּים עַל עֲלֵמָא
 כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (וַיִּקְרָא בּוֹ) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב.
 יַעֲקֹב בּוֹא"ו, אֲמַאי בּוֹא"ו, בְּגִין דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּיַעֲקֹב
 מִמֶּשׁ.

תָּא חֲזִי, כָּל מַאן דְּחָמִי לֵיָה לְיַעֲקֹב כְּמַאן דְּאַסְתַּכֵּל
 בְּאַסְפַּקְלָרְיָא דְּנַהֲרָא, וְהָא אֲתָמָר דְּשׁוּפְרִיָה דְּיַעֲקֹב
 כְּשׁוּפְרִיָה דְּאָדָם קַדְמָאָה. אָמַר רַבִּי יִיסָא, אֲנָא שְׁמַעְנָא
 דְּכֹל מַאן דְּאַסְתַּכֵּל בְּחֵלְמִיָה וְחָמָא לֵיָה לְיַעֲקֹב מְקַסְטָר
 בְּקוּסְפוּי, חֲיִין אֲתוּסְפֵן לֵיָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָא אֲתָמָר דְּדוּד מְלָכָא עַד לָא הָוָה,
 לָא הָוּוּ לֵיָה חֲיִים כְּלָל. בַּר דְּאָדָם קַדְמָאָה יְהֵב לֵיָה
 שְׁבַעִין שָׁנִין מְדִילֵיָה, וְכֶךָ הָוָה קִיּוּמִיָה דְּדוּד מְלָכָא
 שְׁבַעִין שָׁנִין הָוּוּ. וְקִיּוּמָא דְּאָדָם קַדְמָאָה אֶלְפָּה שָׁנִין חֲסַר

שְׁבַעֲיִן. אֲשֶׁתִּכְחוּ בְּהַנִּי אֶלֶף שְׁנַיִן קַדְמָאִי, אָדָם הָרֵאשׁוֹן
וְדוֹד מִלְכָּא.

פֶּתַח וְאָמַר (תהלים כא) חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ נִתְּתָה לּוֹ אַרְבָּע יָמִים
עוֹלָם וְעַד. חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ, דָּא דוֹד מִלְכָּא. דְּהָא
כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גִבְרָתָא דְעֵדָן אֲטִיל בֵּיה
נִשְׁמָתָא דְדוֹד מִלְכָּא, וְאִסְתַּכַּל בֵּיה וְחָמִי דְלִית לֵיה חַיִּים
מִדִּילֵיה כְּלוּם. וְקִיִּימָא קָמִיה כָּל יוֹמָא. כִּיּוֹן דְּבְרָא אָדָם
הָרֵאשׁוֹן אָמַר הָא וְדָאִי קִיּוּמִיה, וּמֵאָדָם קַדְמָאָה הוּוּ
שְׁבַעֲיִן שְׁנַיִן דְּאִתְקִיִּים דוֹד מִלְכָּא בְּעֵלְמָא.

תּוּ אַבְהֵן שְׁבָקוּ לֵיה מַחֲיִיהוֹן כָּל חַד וְחַד, אַבְרָהָם שְׁבָק
לֵיה, וְכֵן יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף. יִצְחָק לָא שְׁבָק לֵיה כְּלוּם,
בְּגִין דְּדוֹד מִלְכָּא מִסְטָרִיה קָא אָתָא.

וְדָאִי אַבְרָהָם שְׁבָק לֵיה חָמֵשׁ שְׁנַיִן, דְּהוּוּ לֵיה
לְאִתְקִיִּימָא מָאָה וְתַמְנִין שְׁנַיִן, וְאִתְקִיִּים מָאָה
וְשְׁבַעֲיִן וְחָמֵשׁ שְׁנַיִן, חֲסָרִין חָמֵשׁ. יַעֲקֹב הוּוּ לֵיה
לְאִתְקִיִּימָא בְּעֵלְמָא כִּיּוּמִי דְאַבְרָהָם, וְלֹא אִתְקִיִּים

(ע"ב) אֶלָּא מָאָה וְאַרְבַּעֲיָן וְשֶׁבַע שְׁנַיִן, חֲסָרִים תַּמְנִיָּא
וְעֶשְׂרִין. אֲשֶׁתִּכְחוּ דְאַבְרָהָם וַיַּעֲקֹב שְׁבָקוּ לֵיה מַחֲיִיהוֹן
תְּלָתִין וְתֵלַת שְׁנַיִן. יוֹסֶף דְּאִתְקִיִּים מָאָה וְעֶשְׂרִין שְׁנַיִן, הוּוּ
לֵיה לְאִתְקִיִּימָא מָאָה וְאַרְבַּעֲיָן וְשֶׁבַע שְׁנַיִן כִּיּוּמִי דְיַעֲקֹב,
וְחֲסָר מִנְהוֹן תְּלָתִין וְשֶׁבַע שְׁנַיִן. הָא שְׁבַעֲיָן שְׁנַיִן דְשְׁבָקוּ

לִיה לְדָוִד מִלְכָּא לְאַתְקִימָא בְּהוֹן, וּבְהוּ אַתְקִיִּים דְּוִד
בְּכָל אֵינוֹן שְׁנִין דְּשִׁבְקוּ לִיה אֲבָהֵן.

וְאִי תִימָא יִצְחָק אֲמַאי לָא שְׁבַק לִיה כְּלוּם כְּהֵנִי, בְּגִין
דְּאִיהוּ חֲשָׁךְ וְדָוִד מְסֻטָּרָא דְחֲשָׁךְ קָא אַתָּא, וּמֵאֵן
דְּאִיהוּ בַחֲשָׁךְ לִית לִיה גְּהוֹרָא כְּלָל וְלִית לִיה חַיִּים. וּבְגִין
כֶּף לָא הוּוּ לְדָוִד חַיִּים כְּלָל. אֲבָל אֵלִין דְּהוּוּ לְהוֹן גְּהוֹרָא,
גְּהִירוּ לִיה לְדָוִד מִלְכָּא, וּמִנֵּיִהוּ אֲצֻטְרִיךְ לְאַנְהָרָא
וְלִמְהוּי לִיה חַיִּים, דְּהָא מְסֻטָּרָא דְחֲשָׁךְ לִית לִיה חַיִּים
כְּלָל, וְעַל דָּא לָא אַתָּא יִצְחָק בְּחוּשְׁבָנָא.

וְאִי תִימָא יוֹסֵף אֲמַאי יִתִּיר מְכֻלְהוּ. אֶלָּא וְדֵאִי יוֹסֵף
בְּלַחֲדוּי, כְּכֻלְהוּ בְּגִין דְּאֶקְרִי צְדִיק, וְדָא הוּא
דְּאַנְהִיר לְסִינְהָרָא יִתִּיר מְכֻלְהוּ. וּבְגִין כֶּף הָאִי שְׁבַק לִיה
לְדָוִד מִלְכָּא יִתִּיר מְכֻלְהוּ חַיִּין, דְּכִתִּיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן
אֶתֶם אֱלֹהִים בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

תָּא חֲזִי יַעֲקֹב צְלוֹתִיה אֲגִין לִיה מַעֲשׂוֹ, בְּגִין דְּבָעָא
לְסִלְקָא זְכוּתִיה לְבְנוֹי אֲבֹתֵיה וְלָא לְאַפְקָא לִיה
הַשְׁתָּא לְגַבִּיה דְּעֵשָׂו. וְעַל דָּא צִלִּי צְלוֹתִיה לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אֶסְתַּמִּיךְ עַל זְכוּתִיה, לְשִׁיזְבָּא לִיה

בְּגִינֵיה:

וַיֹּאמֶר אִם יָבֹא עֵשָׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאֶחָת וְהִכָּהוּ וְהָיָה
הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפִלִיטָה. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב

וַיַּחֲזֵק אֶת הָעַם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֶת הַצֹּאן וְאֶת הַבָּקָר וְהַגְּמָלִים
 לְשָׁנֵי מַחְנוֹת. אֲמַאי לְשָׁנֵי מַחְנוֹת. בְּגִין דְּאָמַר אִם יִבֹּא
 עֲשׂוֹ אֶל הַמַּחֲנֶה הָאֶחָת וְהִפְהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר
 לְפַלְיטָה.

תָּא חַזִּי, שְׂכִינְתָא לָא עֲדִיאת מֵאֵהֶל לָאָה וּמֵאֵהֶל רַחֵל.
 אָמַר יַעֲקֹב יַדְעֵנָא דְהָא נְטִירוֹ לֹון לְאֵלִין מִן קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. מָה עֲבַד וַיִּשָּׁם אֶת הַשְּׂפָחוֹת וְאֶת יַלְדֵיהֶן
 רֵאשׁוּנָה, אָמַר אִם יִקְטִיל עֲשׂוֹ, לְאֵלִין יִקְטִיל. אָבֵל אֵלִין
 לָא מִסְתַּפִּינָא מִנֵּיהוּ, בְּגִין דְּשְׂכִינְתָא עֲמָהוּן. וְעַל דָּא
 וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפַלְיטָה. כִּיּוֹן דְּעֲבִיד הָאִי אֲתִקִּין
 צְלוֹתֵיהָ עֲלֵיהוּ, מָה כְּתִיב וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי
 אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְיָ הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ
 וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאִטְיְבָה עִמָּךְ.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וְאָמַר (תהלים קב) תִּפְלָה לְעַנִּי כִּי יַעֲטֹף וּלְפָנַי
 יְיָ יִשְׁפֹךְ שִׁיחוֹ. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ בְּכַמָּה אַתְר. אֵלָא
 דְּוֹד מִלְכָּא אָמַר דָּא כַּד אֲסַתְּפֵל וְחַמָּא בְּמַלִּי דְמִסְכְּנָא,
 וְאֲסַתְּפֵל בֵּיה כַּד הָוָה אָזִיל וְעָרַק מִקְמִי חֲמוּי אָמַר דָּא.
 תִּפְלָה לְעַנִּי, דָּא הוּא צְלוֹתָא דְבַעֵי מִסְכְּנָא קַמִּי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְדָא צְלוֹתָא דְאֶקְדִּימַת לְכָל צְלוֹתָהוּן
 דְּעֵלְמָא.

כְּתִיב הֲכָא תִפְלָה לְעַנִּי וְכְתִיב הֲתָם (תהלים v) תִּפְלָה

לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, מֵה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלֶּא דָּא תְּפִלָּה
 שְׁל יַד וְדָא תְּפִלָּה שְׁל רֹאשׁ, וְלִית לְאַפְרָשָׁא בֵּין הָאֵי
 תְּפִלָּה לְעַנִּי וּבֵין תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, וְתַרְוֵייהוּ
 שְׁקִילִין בְּחַד.

וְעַל דָּא צְלוֹתָא דְעַנִּי אֶקְדִּימַת קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְכַל צְלוֹתִין דְעֵלְמָא, בְּגִין דְכְּתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא
 בִּזְהָ וְלֹא שֶׁקֶץ עֲנוֹת עֲנִי וְגו'. תָּא חֲזִי, תְּפִלָּה לְעַנִּי, דָּא
 תְּפִלָּה שְׁל יַד. דְעַנִּי אֶתְדַבֵּק בְּמִסְכְּנוֹתֶיהָ, כְּמֵאן דְלִית
 לִיה מַגְרָמִיהָ כְּלוּם.

דְּבַר אַחַר תְּפִלָּה דָּא מֹשֶׁה. לְעַנִּי דָּא דוּד. כִּי יַעֲטֶהּ, כִּד
 אֶתְכַפֵּיא סִיְהָרָא וְאֶתְכַפֵּי שְׁמֵשָׁא מִינָהּ. וְלִפְנֵי יִי
 יִשְׁפֹךְ שִׁיחוֹ, בְּגִין לְאַתְחַבְּרָא בְּהַדִּי שְׁמֵשָׁא.

תָּא חֲזִי, צְלוֹתָא דְכָל בְּנֵי נְשָׂא צְלוֹתָא. וְצְלוֹתָא
 דְמִסְכְּנָא אִיהִי צְלוֹתָא דְקִיָּמָא קָמִיה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְתַבַּר תְּרַעִין וּפְתַחִין וְעָאֵלֵת לְאַתְקַבְּלָא קָמִיה דְדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (שמות כב) וְהָיָה כִּי יַצַּעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חֲנוּן
 אֲנִי, וְכָתִיב שָׁמַע אֲשַׁמַּע צַעֲקָתוֹ. וְלִפְנֵי יִי יִשְׁפֹךְ שִׁיחוֹ,
 כְּמֵאן דְמִתְרַעַם עַל דִּינֵוִי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר צְלוֹתְהוֹן דְצַדִּיקֵיָא חֲדוּוֹתָא לְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל (ד' קסט ע"א) לְאַתְעֵטְרָא קָמִיה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בְּגִין כֶּךָ חֲבִיבָא הוּא יִתִּיר קָמִיה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִין כֶּף קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא תְּאִיב לְצִלוֹתֵהוֹן דְּצַדִּיקֵי־א
 בְּשַׁעֲתָא דְּאַצְטְרִיךְ לֹון, בְּגִין דִּי־דַעֵי לְרַצוּיִי לְמֵאֲרִיהוֹן.
 מַה פְּתִיב בֵּיה בִּיעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי
 יִצְחָק יִי הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב וְגו', אַעֲטֵר וְאַקְשֵׁר
 קְשׁוּרָא בְּקְשׁוּרָא חַד בְּדָקָא חֲזִי. אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם
 לְיִמִּינָא, וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק לְשְׂמָאלָא. הָאֹמֵר אֵלַי, הֲכָא
 תְּלִי מְלָה לְאַתְעֲטָרָא לְאַתְרִיהָ בִּינַיִיהוּ. שׁוּב לְאַרְצֶךָ
 וּלְמוֹלַדְתֶּךָ וְאִיטִיבָה עִמָּךְ:

קְטַנְתִּי מִכָּל הַחֲסָדִים, אֲמַאי הָוָה אַצְטְרִיךְ הָאִי עִם
 הָאִי. אֲלָא אָמַר יַעֲקֹב אֶת אַבְטַחַתְּ לִי לְאוֹטָבָא
 עִמִּי, וְאַנָּא יִדְעֵנָא דְכָל עוֹבְדֶךָ כְּלָהוּ עַל תְּנַאי. הָא אֲנָא
 לִית בִּי זְכוֹתָא דְהָא קְטַנְתִּי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֲמַת
 אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדֶּךָ, וְכָל מַה דְּעַבַּדְתָּ לִּי עַד יוֹמָא לָאו
 בְּגִין זְכוֹתָאֵי הָוָה אֲלָא בְּגִינֶךָ הוּא דְּעַבַּדְתָּ לִּי, וְהָהוּא
 טִיבוּ וּקְשׁוּט בְּגִינֶךָ הָוָה. דְּהָא פִּד עֲבַרְנָא בְּקַדְמִיתָא
 דְּהוּינָא אֲזִיל מִקְמִי דְעָשׂוּ, יַחֲדָאֵי עֲבַרְנָא לִיה לְהָהוּא
 נִהְרָא, וְאַנְתָּ עַבְדִּית עִמִּי טִיבוּ וּקְשׁוּט. וְהָא אֲנָא הַשְׁתָּא
 מְעַבֵּר לִיה בְּתַרִּי מִשִּׁירְיִין, אֵינּוֹן תְּרִין מִשִּׁירְיִין דְּפִלִּיג.
 עַד הֲכָא סְדוּרָא דְשִׁבְחָא דְמֵאֲרִיהָ, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה בְּעָא
 מַה דְּאַצְטְרִיךְ לִיה. לְאַחֲזָאָה לְכָל בְּנֵי עַלְמָא,
 דְּאַצְטְרִיךְ לִיה לְבַר נֶשׁ לְסְדָרָא שִׁבְחָא דְמֵאֲרִיהָ

בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר יִבְעֵי בְּעוֹתִיָּהּ. דִּהְכִי עֶבֶד יַעֲקֹב,
בְּקִדְמִיתָא סִדֵּר שְׁבַחָא דְמָרִיָּה, וּלְבַתֵּר דְסִדֵּר שְׁבַחָא אָמַר
בְּעוֹתִיָּהּ דְאַצְטְרִיךְ לִיָּהּ.

הָדָא הוּא דְכָתִיב הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אַחֵי מִיַּד עֲשׂוּ פִי יִרְא
אֲנֹכִי אֶתּוֹ פֶּן יִבֹּא וְהִכְנִי אִם עַל בָּנִים. מִפָּאן, מֵאן
דְּצִלֵי צְלוֹתֶיהָ דִּבְעֵי לְפָרְשָׁא מְלוּי כְּדָקָא יָאוּת. הַצִּילֵנִי
נָא, וְאִי תִימָא דְהָא שׁוֹבֵת לִי מִלְּבָן. מִיַּד אַחֵי. וְאִי תִימָא
קָרִיבִין אוֹחְרָנִין סְתָם, אַחִין אַקְרוּן. מִיַּד עֲשׂוּ. מֵאִי
טַעמָא, בְּגִין לְפָרְשָׁא מְלָה כְּדָקָא יָאוּת. וְאִי תִימָא אָנָּא
אַמְאִי אַצְטְרִיךְ, פִּי יִרְא אֲנֹכִי אֶתּוֹ פֶּן יִבֹּא וְהִכְנִי. בְּגִין
לְאַשְׁתְּמוּדְעָא מְלָה לְעִילָא וּלְפָרְשָׁא לָהּ כְּדָקָא יָאוּת,
וְלֹא יִסְתִּים מְלָה:

וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטֵב עִמָּךְ וְגו'. וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב
אֵיטֵב, מֵאִי וְאַתָּה. כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (בְּחֻמֵּיהָ ט) וְאַתָּה
מְחִיָּה אֶת כָּלָם, אוּף הֲכָא וְאַתָּה אָמַרְתָּ.

תָּא חַוִּי, דְּיֹד מְלָכָא אָמַר (תְּהֵלִים ט) יִהְיוּ לְרִצּוֹן אֲמָרִי פִי,
אֵלִין מְלִין דְּאַתְּפָרְשָׁן. וְהִגִּיוֹן לְבִי, אֵלִין מְלִין
דְּסִתִּימָן דְּלֹא יִכִּיל בְּרַ נֶשׁ לְפָרְשָׁא לֹוֹן בְּפוּמִיָּה, דָּא הוּא
הִגִּיוֹן דְּאִיָּהּ בְּלָבָא דְּלֹא יִכִּיל לְאַתְּפָרְשָׁא.

וְעַל דָּא אַצְטְרִיךְ מְלָה לְאַתְּפָרְשָׁא בְּפוּמָא, וּמְלָה
דְּתִלְיָא בְּלָבָא, וְכֹלָא רְזָא אִיָּהּ. חַד לְקַבֵּל דְּרָגָא

תִּתְּנָהּ, וְחַד לְקַבֵּל דְּרָגָא עֲלָאָה. מְלָה דְּאִתְּפָרְשָׁא לְקַבֵּל
 דְּרָגָא תִּתְּנָהּ דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְּפָרְשָׁא. הֵהוּא דְּתִלְיָא בְּלִבָּא
 אִיהוּ לְקַבֵּל דְּרָגָא פְּנִימָאָה יִתִּיר, וְכֹלָא כְּחֻדָּא אִיהוּ. וְעַל
 דָּא אָמַר יְהוּ לְרַצוֹן אִמְרֵי פִי וְהַגִּיזוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ וְגו'.

כְּגוּוֹנָא דָּא אָמַר יַעֲקֹב, בְּקֻדְמִיתָא פְּרִישׁ מְלָה כְּדָקָא
 יְאוּת, וּלְבַתֵּר סְתִים מְלָה דְּאִיְהִי תִלְיָא בְּהַגִּיזוֹנָא

דְּלִבָּא דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְפָרְשָׁא. דְּכִתִּיב, (בראשית לב) וְשִׁמְתִי
 אֶת זֶרְעִי כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִסְפָּר מְרֹב. הֵכָא אִיהוּ מְלָה
 דְּתִלְיָא בְּלִבָּא דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְפָרְשָׁא. וְכֵן אִצְטְרִיךְ
 כְּדָקָא מְרוֹן, בְּגִין לִיְחֻדָּא יְחֻדָּא שְׁלִים כְּדָקָא יְאוּת. זַכְּאִין
 אִינוּן צְדִיקָיָא דִּידְעֵי לְסֻדָּרָא שְׁבַחָא דְּמֵאֲרִיְהוֹן כְּדָקָא
 יְאוּת וְלִמְבַעֵי בְּעוֹתְהוֹן, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר

לִי עֲבָדֵי אֶתְּהָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְּפָאֵר. (ס"א כתיב גם את השני
 גם את השלישי וְגו', השלש פעמים גם, רמוז (גליון, ג"ם ראשי תיבות גואל משה גואל מרדכי
 גואל משיח) לשלש גאולות על ידי שלשה צדיקים משה מרדכי משיח שעתיד לגאלנו

בקרוב):

וַיִּוְתֵר יַעֲקֹב לְבִדּוֹ וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פְּתַח וְאָמַר, (תהלים צא)
 לֹא תֵאֱנֶה אֱלִיךָ רַעָה וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלֶיךָ. תָּא
 חֲזִי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא עֵבֵד בְּכֹל יוֹמָא
 וַיּוֹמָא (דף קסט ע"ב) עֲבִידְתִּיהָ דְּאִתְּחֲזִי לִיהָ וְהָא אוֹקְמוּנָה.

וְאִתְּמַר, (ד"א ל"ג וְאִי תִימָא) בִּיּוֹמָא רַבִּיעָאָה עֵבֵד נְהוּרִין. וְכִדִּין
 אִתְּבְּרִי סִיְהָרָא חֲסֹר, נְהוּרָא דְּאִזְעִירַת גְּרַמָּה, וּבְגִין

דְּאִיְהִי מְאֲרַת חָסֵר וְאִ"ו, אֲתִיְהִיב דְּוִכְתָּא לְשִׁלְטָאָה כָּל
רוּחִין וְשִׁדִּין וְעֲלֵעוּלִין וּמְזִיקִין וְכָל רוּחֵי מְסֻאָבִי.

כְּלֵהוּ סְלָקִין וְשִׁאֲטִין בְּעֵלְמָא לְאַסְטָאָה, וְאַתְמַנּוּן
בְּדוּכְתֵי דְאַתְחַרִּיבוּ, וּבְחַקְלִין תְּקִיפִין וּבְמִדְבְּרִין
חַרִּיבִין. וְכִלְהוּ מְסֻטְרֵי רוּחַ מְסֻאָבִא. וְהָא אֲתַמֵּר דְּהָא רוּחַ
מְסֻאָבִא דְאַתֵּיא מְנַחֵשׁ עֵקִימָאָה אִיהוּ רוּחַ מְסֻאָבִא מִמֶּשׁ.
וְאִיהוּ אֲתַמְנָא בְּעֵלְמָא לְאַסְטָאָה בַּר נָשׁ לְגַבִּיָּה, וְעַל דָּא
יֵצֵר הָרַע שְׁלֵיט בְּעֵלְמָא.

וְאִיהוּ אֲתַמְנֵי לְגַבִּיָּהוּ דְבְנֵי נְשָׂא וְאַשְׁתַּכַּח עֲמָהוּן.
וּבַעֲקִימוּ וּבְתַסְקוּפִין אֲתִי לְגַבִּיָּהוּ לְאַסְטָאָה לֹון
מְאַרְחֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאַסְטֵי לְאַדָּם קְדַמָּאָה
וְגָרִים מוֹתָא לְכָל עֵלְמָא, הָכִי נְמִי אֲסֵטִי לְהוּ לְבְנֵי נְשָׂא
וְגָרִים לֹון לְאַסְתָּאָבִא.

וּמֵאן דְאַתֵּי לְאַסְתָּאָבִא אִיהוּ מְשִׁיךְ עֲלֵיהּ תְּהוּא רוּחַ
מְסֻאָבִא וְאַתְדַּבִּיק בְּהַדִּיָּה, וְכַמָּה אִינוּן דְזַמִּינִין
לְסֻאָבִא לִיָּה וּמְסֻאָבִין לִיָּה, וְאִיהוּ מְסֻאָב, וְסֻאָבִין לִיָּה
בְּהֵאִי עֵלְמָא וּבְהַתְּהוּא עֵלְמָא וְהָא אֲתַמֵּר.

וּבְשַׁעֲתָא דְאַתֵּי בַּר נָשׁ לְאַתְדַּכָּאָה, תְּהוּא רוּחַ מְסֻאָבִא
אֲתַכְפִּיָּיא קַמִּיָּה וְלֹא יְכִיל לְשִׁלְטָאָה עֲלוּי,
וְכַדִּין כְּתִיב, (תְּהִלִּים צא) לֹא תֵאָנָה אֲלִיךְ רָעָה וְנִגַּע לֹא
יִקְרַב בְּאַהֲלֶיךָ. אֲמַר (ס"א כְּדָאֲמַר) רַבִּי יוֹסִי לֹא תֵאָנָה

אֵלַיךָ רָעָה, דָּא לִילִית, וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלֶיךָ, אֵלַיִן
שְׂאָר מִזִּיקִין, וְהָא אוּקְמוּהָ וְאַתְמַר.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר הָא אֲמַרְן דִּלָּא יִפּוּק בַּר נֶשׁ יַחֲדָאָה
בְּלִילְיָא, וְכָל שְׁכָן בְּזִמְנָא דְסִיְהָרָא אֲתַבְרִיָּאת וְהוּה
(וְהִיא) חֲסָרָה, וְאוּקְמוּהָ. דְהָא כְּדִין רוּחָא מְסַאבָּא שְׁלֵטָא,
וְדָא הוּא רוּחַ רָעָה, מֵאן רָעָה, דָּא חוּיָא בִישָׂא. וְנִגַּע,
דָּא הוּא מֵאן דְּרַכִּיב עַל חוּיָא. רָעָה וְנִגַּע כְּחֵדָא אֵינוּן.
וְאַף עַל גַּב דְּתַנִּינֵן, דְּנִגַּע, אֵלַיִן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם דְּנִפְקוּ
מֵאָדָם. דְּהָא כָּל אֵינוּן שְׁנִין דִּלָּא קָרִיב אָדָם עִם
אַתְתִּיהָ, רוּחֵי מְסַאבֵּי הוּוּ קָא אֲתִיִּין וּמִתְחַמְמָן מִנִּיהָ
וְאוּלִידֵן מִנִּיהָ וְהֵי אֶקְרוּן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם.

וְהָא אֲתַמַּר, דְּכַד בַּר נֶשׁ בְּחַלְמִיהָ וְלֹא שְׁלִיט בְּגוּפִיהָ
וְגוּפָא אֲשַׁתְּכַף, רוּחַ מְסַאבָּא אֲתִיָּא וְשָׂרְיָא עֲלֶיהָ.
וְאִית זְמַנִּין דְּרוּחֵי נוּקְבִין מְסַאבִּין אֲתִיִּין וְקָרְבַּן בְּהַדִּיָּה,
וּמְשַׁכִּין לִיהָ בְּהַדִּיָּהּ וּמִתְחַמְמָן מִנִּיהָ, וְאוּלִידוּ לְבַתֵּר
רוּחִין וּמִזִּיקִין (נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם נ"א כְּגוּוּנָא בְּנֵי נֶשׂא). וְלְזַמְנִין אֲתַחְזִיִּין
כְּחִיזוּ בְּנֵי נֶשׂא בַּר דִּלִּית לֹון שְׂעָרֵי בְּרִישָׂא.

וּבְכָלֵּא אִית לִיהָ לְבַר נֶשׁ לְאַסְתְּמָרָא מְקַמִּיָּהּ, בְּגִין
דִּיהֶךָ בְּאַרְחֵי דְאֹרִיָּתָא וְלֹא יִסְתָּאב בְּהַדִּיָּהּ.
דְּהָא לִית לָךְ מֵאן דְּנָאִים בְּלִילְיָא בְּעַרְסִיהָ, דִּלָּא טְעִים
טְעָמָא דְמוֹתָא וְנִפְקַת נִשְׁמַתִּיהָ מִנִּיהָ. וְכִיוּן דְּאֲשַׁתְּאָר

גּוֹפָא בְּלֹא נִשְׁמַתָּא קִדְיָשָׁא, רוּחַ מְסֻאָבָא זְמִין וְשָׂרְיָא
עֲלֵיהּ וְאַסְתָּאב. וְהָא אוֹקִימְנָא מְלָה, דְּלִית לֵיהּ לְבַר נֶשׁ
לְאַעֲבָרָא יְדוּי עַל עֵינױי בְּצַפְרָא. בְּגִין דְּהָא רוּחָא מְסֻאָבָא
שָׂרְיָא עֲלֵיהּ וְכוּ' וְהָא אֲתַמַּר.

תָּא חֲזִי, דְּהָא יַעֲקֹב אָף עַל גַּב דְּאַתְרַחִים קָמִיהּ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּאַשְׁתָּאר בְּלַחֲדוּי, רוּחָא אַחְרָא
הוּה זְמִין לְאַזְדוּוּגָא בַּהֲדִיָּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב בֵּיהּ בַּהֲהוּא רִשְׁע
דְּבַלְעָם, וַיִּלְךְ שָׁפִי, מַהוּ שָׁפִי, יְחִידָאִי. כְּמַה דְּאַתְּ
אָמַר שְׁפִיפּוֹן עֲלֵי אַרְחָ, כְּהָאִי חוּיָא דְּאַזִּיל יְחִידָאִי וְכַמִּין
עֲלֵי אַרְחִין וְשַׁבִּילִין. הֲכִי נָמִי בַלְעָם הוּה אָזִיל יְחִידָאִי.
מַאי טַעְמָא בְּגִין לְאַמְשַׁכָּא עֲלֵיהּ רוּחָא מְסֻאָבָא. דְּכָל
מַאן דְּאַזִּיל יְחִידָאִי בְּזַמְנִין יְדִיעֵן, אֲפִילוּ בְּמַתָּא, בְּאַתְרִין
יְדִיעֵן. מְשִׁיךְ עֲלֵיהּ רוּחָא מְסֻאָבָא.

בְּגִין כֶּף, בְּכָל זְמַנָּא לָא יְהֵךְ בַּר נֶשׁ יְחִידָאִי בְּאַרְחָא
בְּמַתָּא אָלָא בְּאַתְרֵי דְּבְנֵי נֶשָׁא אָזִילִין וְתַבִּין
וּמְשַׁתְּכַחִין תַּמָּן, וְעַל דָּא לָא יְהֵךְ בַּר נֶשׁ יְחִידָאִי בְּלִילִיָּא
הוּאִיל וּבְנֵי נֶשָׁא לָא מְשַׁתְּכַחִי, וְהֵינּוּ טַעְמָא דְּלָא תִלִּין
נְבֻלְתוֹ. (דף קע ע"א) דְּלָא לְקִימָא גּוֹפָא מִיתָא בְּלֹא רוּחָא עַל
אַרְעָא בְּלִילִיָּא. בְּגִין כֶּף הֵהוּא רִשְׁע דְּבַלְעָם הוּה אָזִיל
יְחִידָאִי כְּהָאִי נַחֲשׁ כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ.

וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ, מֵאֵי וַיֵּאבֶק. (גליון ד'אמר רבי יהושע בן לוי, מלמד
 דסליקו אבק ברגליהון עד כורסי יקרא. פתיב הכא בהאבקו עמו, וכתיב (נחום
 א) אבק רגליו, והוא מלאך שרו של עשו הקד, ואיהו סמאל. בגין כך, דינו הוא שייעלה אבק
 דרגליו עד פסא הכבוד, שהוא מקום המשפט). רבי שמעון אמר מן אבק.
 אבק טפל לעפר, מה בין עפר לאבק. דא אבק דאשתאר
 מן נורא ולא עבד איבין (בעלמא) לעלמין. עפר דכל איבין
 נפקי מניה ואיהו כללא בעילא ותתא.

אמר רבי יהודה אי הכי מאי (שמואל א ב) מקים מעפר דל.
 אמר ליה כמשמעו, אבל בהאי גוונא מקים מעפר
 דל, בגין דלית ליה מגרמיה כלום, ומההוא עפרא נפק
 דל דלית ליה כלום, ומההוא עפר כל איבין וכל טיבו
 דעלמא נפקי מניה. וביה אתעבידו כל עובדין דעלמא
 כמה דכתיב, (קהלת ג) הכל היה מן העפר והכל שב אל
 העפר. ותנינן הכל היה מן העפר ואפילו גלגל חמה.
 אבל אבק לא עביד פירין ואיבין (לעלמא) לעלמין, ובגין
 כך ויאבק איש, דאתיא בההוא אבק ורכיב עליה, בגין
 לקטרגא ליה ליעקב.

עד עלות השחר, דאתעבר שולטנותיה ואתחלף. וכך
 הוא לזמנא דאתי, בגין דגלותא השתא פליליא
 דמיא, ואיהו ליליא. ושלטא ההוא אבק על ישראל
 ואינון שכיבי לעפרא (אחרא), עד דיסתלק נהורא ויתנהר

יִמָּא. וּכְדִין יִשְׁלֹטוּן יִשְׂרָאֵל וְלִהוּן יִתְיַהֵיב מַלְכוּתָא
 דְּאִינוּן קַדְיִשִׁי עֲלִיוְנִין. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (דְּנִיאל ז) וּמַלְכוּתָא
 וְשִׁלְטָנָא וּרְבוּתָא דִּי מַלְכוּת תַּחֲתָא פִּלְ שְׁמִיָּא יְהִיבַת לְעַם
 קַדְיִשִׁי עֲלִיוְנִין מַלְכוּתָא מַלְכוּתָא עֲלֵם וְכָל שִׁלְטָנָא לֵיה
 יִפְלַחוּן וַיִּשְׁתַּמְעוּן:

וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם
 בִּרְכַתְּנִי. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) מִי
 זֹאת הַנְּשֻׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר יָפָה כַּלְבָּנָה בָּרָה כַּחֲמָה אֵימָה
 כַּנְּדָגְלוֹת. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ וְאֵתְמַר, אֲבָל מִי זֹאת
 הַנְּשֻׁקָפָה, אֵלִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יוֹקִים לֹון וַיִּפִּיק לֹון מִן גְּלוּתָא. כִּדִּין יִפְתַּח לֹון פִּתְחָא
 דְּנְהוּרָא (דְּהִיא) דְּקִיק זְעִיר. וְלִבְתַּר פִּתְחָא אַחְרִינָא דְּאִיהוּ
 רַב מִיְנֵיהּ, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִפְתַּח לֹון תַּרְעִין
 עֲלֵאִין פִּתְיַחִין לְאַרְבַּע רוּחֵי עֲלֵמָא.

וְכֵן כָּל מַה דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
 וְלְצַדִּיקֵי דִּי בְּהוּ, הָכִי כְּלָהוּ וְלֹאוּ בְּזִמְנָא חָדָא.
 לְבַר נָשׁ דְּאֵתְיַהֵיב בַּחֲשׂוּכָא וְדִיּוּרִיָּה הָוָה בַּחֲשׂוּכָא תְּדִיר,
 כִּד יִבְעוּן לְאַנְהָרָא לִיָּהּ, בְּעֵיִן לְאַפְתַּחָא לִיָּהּ נְהוּרָא
 זְעִירָתָא כְּעִינָא דְּמַחֲטָא, וְלִבְתַּר רַב מִיְנֵיהּ, וּכְדִין בְּכָל
 זִמְנָא עַד דְּיִנְהָרוּן לִיָּהּ כָּל נְהוּרָא כְּדָקָא יָאוּת.

כִּי אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל כִּמָּה דַּאתְּ אָמַר, (שמות כג) מְעַט מְעַט
 אֶגְרִשְׁנוּ מִפְּנֵיךָ עַד אֲשֶׁר תִּפְרָה וְגו'. וְכֵן לְמֵאן
 דַּאתִּי אֲסוּוֹתָא לָאו אִיהוּ בְּשַׁעְתָּא חֲדָא, אֲלֵא זְעִיר זְעִיר
 עַד דִּיתְתַּקֵּף. אֲבָל לַעֲשׂוֹ לָאו הֲכִי, אֲלֵא בְּזִמְנָא חֲדָא
 נִהִיר לִיה וְאֲתַאבִּיד מִנִּיה זְעִיר זְעִיר. (ולזמנא דַּאתִּי לאומות עובדי
 עבודת כוכבים ומזלות (ישעיה מב) " כַּגְּבוּר יֵצֵא) עַד דִּיתְתַּקֵּפוּן
 יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁיִצוּן (וישבון) לִיה מִכְּלָא, מִעֲלָמָא דִּין וּמִעֲלָמָא
 דַּאתִּי. וּבְגִין דְּנִהִיר בְּשַׁעְתָּא חֲדָא, הוּה לִיה שְׁצִיאוֹ
 מִכְּלָא. אֲבָל יִשְׂרָאֵל נִהוּרָא דְלֵהוֹן זְעִיר זְעִיר, עַד
 דִּיתְתַּקֵּפוּן וַיִּנְהִיר לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֲלָמִין.

וְכֵלָא שְׁאֵלִי לֹון וְאָמְרִי מִי זֵאת הַנְּשַׁקְפָה כְּמוֹ שְׁחַר,
 אִיהוּ קַדְרוּתָא דְצַפְרָא, וְדָא אִיהוּ נִהוּרָא דְקִיף.
 וּלְבַתֵּר יָפָה כְּלַבְנָה, בְּגִין דְּסִיְהָרָא נִהוּרָא דִילָה נִהִיר
 יִתִּיר מִשְׁחַר. וּלְבַתֵּר בְּרָה פַחְמָה, בְּגִין דְּנִהוּרִיָּה תַקִּיף
 וְנִהִיר יִתִּיר מִסִּיְהָרָא. וּלְבַתֵּר אֵימָה פַּנְדְּגָלוֹת, תַקִּיפָא
 בְּנִהוּרָא תַקִּיף פְּדָקָא יָאוֹת.

תָּא חוּזִי, בְּעוּד דַּאֲתַחֲשֵׁף יִמְמָא וְאֲתַפְסִיא נִהוּרָא וְאֲתִי
 צַפְרָא, יִתְנַהִיר בְּקַדְמִיתָא זְעִיר זְעִיר עַד דִּיתַרְבִּי
 נִהוּרָא פְּדָקָא יָאוֹת. דְּהָא פִּיּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר
 לְאַנְהָרָא לָה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, יִתְנַהִיר בְּקַדְמִיתָא כְּמוֹ
 שְׁחַר דַּאִיְהִי אוּכְמָא. וּלְבַתֵּר יָפָה כְּלַבְנָה, וּלְבַתֵּר בְּרָה
 פַּחְמָה. וּלְבַתֵּר אֵימָה פַּנְדְּגָלוֹת כִּמָּה דַּאֲתַמַּר. (דף קע ע"ב)

וְתָא חֲזִי, פִּיּוֹן דְּאַסְתְּלִיק צַפְרָא, דְּהָא לָא פְּתִיב פִּי בָא
הַשְּׁחַר אָלָא פִּי עָלָה, דְּהָא בְּזִמְנָא פִּי בָא הַשְּׁחַר,
כְּדִין אֲתַתְּקַף הֵהוּא מִמְנָא וְאַפִּישׁ לִיה לִיעֲקֹב. בְּגִין
דְּהֵהוּא מִמְנָא אִפִּישׁ לִיעֲקֹב לְמִיּהַב תְּקִיפוּ לְאַתְתְּקַפָּא
לְעֵשׂו.

וְכַד סָלִיק הֵהוּא אוּכְמָא דְשְׁחַר וְאַתְחֲזִי אֲתָא נְהוּרָא
וְאַתְתְּקַף יַעֲקֹב, דְּהָא כְּדִין מָטָא זְמַנִּיה לְאַתְנַהֲרָא,
מַה פְּתִיב וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְהוּא
צוֹלַע עַל יָרְכוּ. וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, דְּהָא כְּדִין זְמַנָּא
לְאַתְנַהֲרָא.

וְהוּא צוֹלַע עַל יָרְכוּ. כְּדִין אִיהוּ רְמוּז דְּהָא בְּעוּד
דִּישְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא וְסַבְלִין כְּאַבִּין וְצַעְרִין וְכַמָּה
בִּישִׁין, כַּד אֲתַנְהִיר לֹון יִמְמָא וַיִּתִּי לֹון נִיחָא, כְּדִין
יִסְתַּכְּלוֹן וַיִּכְאַבוֹן בְּגַרְמִיּהוּ מִכַּמָּה בִּישִׁין וְצַעְרִין דְּסַבְלוּ
וַיִּתְמָהוּ עַלֵייהוּ. בְּגִין כַּךְ וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. דְּהֵהוּא זְמַנָּא
דְּנִיחָא, וְכְדִין וְהוּא צוֹלַע עַל יָרְכוּ אֲתַכְּאַב וְצַעִיר
גַּרְמִיהָ עַל מַה דְּעֵבַר.

וְאִיהוּ כַּד אֲסַתְּלַק קַדְרוּתָא דְשְׁחַרָא כְּדִין אֲתַתְּקַף
וְאַתְאַחִיד בֵּיה דְּכַד אֲתַחְלַשׁ חֵילִיהָ, דְּלִית לִיה
שׁוֹלְטָנוּתָא אָלָא בְּלִילְיָא, וַיַּעֲקֹב שְׁלֹטְנוּתִיהָ בִּימְמָא.
וְעַל דָּא אָמַר וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי פִּי עָלָה הַשְּׁחַר, דְּהָא אָנָּא
בְּרִשׁוּתְךָ קְאִימְנָא, וְהָא אֲתַמַּר וְאוּקְמוּהָ:

(על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה וגו', כי נגע בכף ירך יעקב, בגיד הנשה, דאפילו בהנאה אסיר ואפילו ליהביה לכלבא. ואמאי אקרי גיד הנשה. כלומר גיד דאיהו מנשה

לבני נשא לפולחנא דמאריהון, ותמן הוא יצר הרע רביע.

וכיון דאתדבק עם יעקב לא אשפח אתר דיכיל לאתגברא עליה דיעקב, בגין דכל שיפי גופא סייעי ליעקב, וכלהו הוו תקיפין ולא הוו בהון חולשא, מה עבד, ויגע בכף ירכו בגיד

הנשה, בזיניה ביצר הרע דאיהו זיניה ואתריה, ומתמן אתי יצר הרע על בני נשא.

ובגין כך אמרה אורייתא לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה. כמה דאמרו חבריאי, בשיפין דבר נש דרמז לעילא אי טב, טב. ואי ביש, ביש. ובגין כך כל שיפא מתקיף שיפא.

ודאי גיד הנשה מתקיף ליצר הרע דהוא זיניה, ובני ישראל לא יאכלו ליה, דלאו אינון מסטריה ומזיניה. אבל עמין עובדי עבודה זרה, יאכלו ליה, דאיהו מסטרא ומזינא דמלאכא

דלהון דאיהו סמא"ל בגין לתקפא לבהון. בגין דאית בבר נש רמ"ח שיפין לקבל רמ"ח פקודין דאורייתא דאינון למעבד אתיהבו, ולקבל רמ"ח מלאכין דאתלבשת בהון שכניתא ושמא

דלהון כשמא דמאריהון.

ואית בבר נש שס"ה גידין ולקבלהון שס"ה פקודין דלאו אינון אתיהבו למעבד ולקבל שס"ה יומי שתא, והא תשעה באב חד מנהון דאיהו לקבל סמא"ל דאיהו חד מאינון שס"ה

מלאכין (נ"א יומין), ובגין כך אמרה אורייתא לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה. א"ת, לאסגאה תשעה באב דלא אכלין ביה ולא שתין. ובגין כך חזא קודשא בריך הוא כלא ונרמז

בהון רמז ליעקב, ויאבק איש עמו, בכל יומי שתא ובכל שיפין דיעקב ולא אשפח בר ההוא גיד הנשה, מיד תשש חיליה דיעקב, וביומי שתא אשפח יום תשעה באב דביה אתתקף

ואתגזר דינא עלנא ואתחרב בי מקדשא, וכל מאן דאכיל בתשעה באב כאילו אכיל גיד הנשה). **רבי חייא אמר, אלמלא לא אתחלש חילא** (נ"א דאתר)

דא דיעקב, אתקיים יעקב לגביה ואתבר חילא דעשו לעילא ותתא.

רבי שמעון פתח ואמר, (יחזקאל א) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה סביב הוא

מראה דמות כבוד יי ואראה ואפל על פני וגו'. האי קרא

אֲתָמָר. אֲבָל תָּא חֲזִי, דְּהָא פְּתִיב, (דברים לד) וְלֹא קָם נְבִיא
עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. מַה בֵּין מֹשֶׁה לְשָׂאֵר נְבִיאֵי עֲלָמָא.
מֹשֶׁה אִסְתַּכַּל בְּאַסְפִּקְלָרְיָא דְנַהֲרָא, שָׂאֵר נְבִיאֵי לָא הוּוּ
מִסְתַּכְּלֵי אֶלָּא בְּאַסְפִּקְלָרְיָא (דף קנ"א ע"א) דְּלֹא נַהֲרָא. מֹשֶׁה
הוּוּ שְׁמַע וְקָאִים עַל רַגְלוּי, וְחִילִיָּה אֶתְתַּקַּף, וְהוּוּ יַדַּע
מְלָה עַל בּוֹרֵיִיָּה, כְּמַה דְּכָתִיב, (במדבר יב) וּמְרָאָה וְלֹא
בְּחִידוֹת. שָׂאֵר נְבִיאֵי הוּוּ נְפִלֵי עַל אַנְפֵּייהוּ וְאֶתְחַלֵּשׁ
חִילָא דְלַהוֹן וְלֹא הוּוּ יְכֻלֵי לְקַיְימָא עַל בּוֹרֵיִיָּה דְמְלָה.
מֵאן גָּרַם לוֹן דָּא בְּגִין דְּכָתִיב כִּי נִגַּע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב
וְהוּוּ צוֹלַע עַל יָרְכוּ.

וְכָל אֵינּוֹן נְבִיאִין לָא יְכִילוּ לְקַיְימָא עַל מַה דְּזֻמִּין
קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּוּ לְמַעַבְד לֵיהּ לַעֲשׂו, בַּר עוֹבְדֵיהּ
נְבִיאָה דְהוּוּ גִיּוֹרָא דְאֵתִי מְסֻטְרָא דַּעֲשׂו, דָּא קָאִים
בְּקַיּוּמִיָּה עֲלֵיהּ דַּעֲשׂו וְלֹא אֶתְחַלֵּשׁ חִילִיָּה.

וְעַל דָּא כָּל שָׂאֵר נְבִיאֵי אֶתְחַלֵּשׁ תּוֹקְפֵייהוּ וְלֹא הוּוּ
יְכֻלִּין לְאֶתְקַיְימָא לְקַבְּלָא מְלָה עַל בּוֹרֵיִיָּה כְּדָקָא
יְאוּת, מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין כִּי נִגַּע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּגִין
הַנְּשָׂה, דְנִסִּיב וּשְׂאִיב כָּל חִילָא דִּירְכָא, וְעַל דָּא אֶתְבַּר
חִילָא דִּירְכָא וְאֶשְׁתָּאֵר צוֹלַע עַל יָרְכוּ. דְּהָא כָּל נְבִיאִין
דַּעֲלָמָא לָא יְכִילוּ לְאֶדְבָקָא וּלְקַיְימָא בֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, נְבִיאִין כְּלָהוּ בַּר מֹשֶׁה לָּא קַיְימוּ בְּתוֹקְפֵייהוּ

כִּדְקָא חֲזִי. וּמֵאֵן דְּלָעֵי בְּאוֹרֵייתָא וְלִית מֵאֵן דְּסַמְיָךְ לִיה
 וְלֹא אֲשַׁתְּכַח מֵאֵן דְּאֲטִיל מְלֵאֵי לְכִיסִּיה לְאַתְתַּקְפָּא. עַל
 דָּא אוֹרֵייתָא קָא מִשְׁתַּכְּחָא בְּכָל דְּרָא וְדָרָא וְאַתְחַלֵּשׁ
 תּוֹקְפָא דְּאוֹרֵייתָא כָּל יוֹמָא וַיּוֹמָא, בְּגִין דְּלִית לוֹן לְאִינוּן
 דְּלָעָאן בְּהַ עַל מַה דְּסַמְכִין, וּמְלָכוּ חִיִּיבָא אֲתַתְּקָהּ בְּכָל
 יוֹמָא וַיּוֹמָא. תָּא חֲזִי, כַּמָּה גָּרִים חוּבָא דָּא, וּבְגִין דְּלִית
 מֵאֵן דְּאֲסַמְיָךְ לְאוֹרֵייתָא כִּדְקָא יְאוּת אִינוּן סַמְכִין
 חֲלָשִׁין, וְגַרְמִין לְאַתְתַּקְפָּא לְהֵהוּא דְּלִית לִיה שׁוֹקִין
 וְרַגְלִין לְקִימָא עַלִּיהוּ.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית ג) וַיֹּאמֶר יי אֱלֹהִים אֵל הַנְּחָשׁ פִּי
 עֲשִׂית זֹאת אֲרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו' עַל גְּחוּנְךָ
 תֵּלֶךְ. מֵאֵי עַל גְּחוּנְךָ תֵּלֶךְ. דְּאַתְבְּרוּ סַמְכִין דִּילִיה וְקִצִּיצוּ
 רַגְלוֹי וְלִית לִיה עַל מַה דְּקָאִים. כִּד יִשְׂרָאֵל לֹא בְּעָאן
 לְסַמְכָא לִיה לְאוֹרֵייתָא, אִינוּן יְהִבִּין לִיה סַמְכִין וְשׁוֹקִין
 לְקִימָא וְלְאַתְתַּקְפָּא בְּהוּ.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה עֲקִימוּ וְחַפִּימוּ אֲתַחֲכֶם בְּהֵהוּא לִילִיא
 הֵהוּא דְּרַכִּיב נְחָשׁ לְקַבְּלִיה דִּיעֲקֹב, דְּהָא אִיהוּ הָוָה
 יַדַּע דְּכַתִּיב, (בראשית כז) הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיְדִים יְדֵי עֶשָׂו.
 וְאִי פְּסִיק קָלָא דִּיעֲקֹב כִּדִּין וְהַיְדִים יְדֵי עֶשָׂו. בְּגִין כִּף
 אֲסַתְּפַל לְכָל סַטְרִין לְאַבְּאָשָׁא לִיה לִיעֲקֹב וְלְאַפְּסָקָא
 קְלִיָּה.

וְחָמָא לִיה תַּקִּיף בְּכָלֵא. דְּרוּעִין מִסְטָרָא דָא וּמִסְטָרָא
 דָּא דְאִינוּן תַּקְפִּין גּוּפֵא דְאִתְתַּקֵּף בֵּינֵיהוּ, וְחָמָא
 תּוּקְפֵא דְאוּרֵייתָא וְאִתְתַּקֵּף בְּכָלֵא, כְּדִי וַיֵּרָא פִּי לֹא יִכּוּל
 לוֹ. מָה עֵבֶד, מִיָּד וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוּ, דְאִתְחַפֵּם לְקַבְלֵיהָ.
 אָמַר פִּיוֹן דְאִתְבְּרוּ סְמִכִין דְאוּרֵייתָא, מִיָּד אוּרֵייתָא לֹא
 אִתְתַּקֵּף. וְכִדִּין יִתְקִיִּים מָה דְאָמַר אַבוּהוֹן, הַקּוּל קוּל
 יַעֲקֹב וְהֵי־דִים יְדֵי עֵשָׂו. (בראשית כז) וְהִיא כַּאֲשֶׁר תִּרְיֵד
 וּפְרָקֵת עָלוּ מֵעַל צוּאֲרָךְ.

וּבְדָא אִתְחַפֵּם לְקַבְלֵיהָ דְיַעֲקֹב דְהָא בְּגִין דְיִתְבַּר חֵילָא
 דְאוּרֵייתָא אֲזִיל וְאִתְתַּקֵּף עֵשָׂו. וְכִד חָמָא דָּלָא
 יִכִּיל לָהּ לְאוּרֵייתָא, כְּדִין חָלִישׁ תּוּקְפֵא דְאִינוּן דְסְמִכִין
 לָהּ, וְכִד לֹא יִשְׁתַּפַּח מֵאֵן דְסְמִיךְ לְאוּרֵייתָא, כְּדִין לֹא
 יִהְיֵא קוּל קוּל יַעֲקֹב וַיְהוֹן יְדֵים יְדֵי עֵשָׂו.

וְכִד חָמָא יַעֲקֹב הָכִי כִּד סְלִיק צְפָרָא, אִתְקִיף (יעקב) בֵּיה
 וְאִתְגַּבַּר עָלֵיהָ עַד דְאִיהוּ בְרִיךְ לִיה וְאוּדֵי לִיה עַל
 אִינוּן בְּרַכָּאן, וְאָמַר לִיה לֹא יַעֲקֹב יֵאמַר עוּד שְׂמֵךְ פִּי
 אִם יִשְׂרָאֵל, לָאוּ יַעֲקֹב בְּעַקִּימוּ אֵלָא בְּגֵאוּתָא וְתוּקְפֵא
 דְלִית מֵאֵן דְיִכִּיל לָךְ.

וְתָא חֲזִי, מֵהָאֵי נַחֲשׁ כַּמָּה חֵילִין מִתְפָּרְשֵׁן לְכָל סֵטֶר
 וְאִשְׁתַּפְּחוּ בְעַלְמָא לְגַבֵּי בְנֵי נֶשְׂאָ. וּבְעֵינָן לְקִיָּמָא
 לְהֵוּא גִיד הַנְּשֵׂה, דְאָף עַל גַּב דְקָרִיב בֵּיה הֵוּא דְרָכִיב
 עַל חוּיָא קָיִים אִיהוּ, וְאִתְקִיִּים בְּגוּוֹן וְלֹא אִתְבַּר.

וְחִילָא בְּעֵינָן לְאַתְתְּקָפָא בְּעֵלְמָא וְלֹא־חֲזָאָה כִּי שְׂרִית
 עִם אֱלֹהִים וְעַם אַנְשִׁים וְתוֹכֵל. וְכֵד חָמֵי דְהָא
 לָא אֲתַבֵּר וְלֹא אֲתֵאֲכִיל הֵהוּא אֲתֵר, פְּדִין אֲתַבֵּר חִילִיָּה
 וְתוֹקֶפִיָּה (דף קנא ע"ב) וְלֹא יָכִיל לְאַבְאָשָׁא לְבַנּוּי דִּיעֲקֹב. וְעַל
 דָּא לָא בְּעֵינָן לְמִיָּהֵב דְּוֹכְתָא לְבְרִייתָא דְּעֵלְמָא לְמִיכֵל
 לִיָּה וְלֹא לְאַתְתְּאֲכֵלָא כִּלְלָא.

רַבִּי יִיסָא סָבָא דְרֵשׁ, כִּי נִגַּע בְּכַף יְרֵךְ יַעֲקֹב. פְּתִיב הָכָא
 כִּי נִגַּע בְּכַף, וְכָתִיב הָתָם (במדבר ט) כָּל הַנּוֹגַע בְּמַת
 בְּנַפְשׁ הָאָדָם (יְטָמֵא) וְגו'. מַה לְהֵלֵן מְסֻאָבָא אוּף הָכָא נְמִי
 מְסֻאָבָא, דְּסָאִיב הֵהוּא אֲתֵר, וּמֵאֲתֵר מְסֻאָבָא לִית לֵן
 (לְאַתְתְּקָנָא) לְאַתְהֵנָאָה מְנִיָּה כִּלְלָא, כָּל שְׂכֹן בְּאֲתֵר דְּקָרִיב
 הֵהוּא סֵטֵר מְסֻאָבָא, וְאוּרִייתָא לָא קָאֲמַר אֱלֹא כִּי נִגַּע,
 וְכָתִיב וַיִּגַּע בְּכַף יָרֵכוֹ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (במדבר ט) וְכֹל
 אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הִטָּמָא יִטָּמָא, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דִּיהִיב אוּרִייתָא
 לְיִשְׂרָאֵל לְמִזְכֵּי בָּהּ בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי כְּמָה
 דְּכָתִיב, (משלי ג) אַרְךָ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשִׂמְאֵלָה עֶשֶׂר וְכָבוֹד:
 וְהוּא עֵבֶר לְפָנֶיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָה שְׁבַע פְּעָמִים עַד
 גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (שמות לד)
 כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר כִּי יִי קָנָא שְׁמוֹ. וְכִי יַעֲקֹב
 דְּאִיְהוּ שְׁלִימָא דְּאֲבָהֵן דְּאֲתַבְרִיר חוּלְקָא שְׁלִימָתָא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִיְהוּ אֲתַקְרִיב לְגַבִּיָּה יִתִּיר, (ס"א

וְאֶשְׁתְּלִים לְעֵילָא וּלְתַתָּא) הֵיךְ סָגִיד לִיָּה לְהֵהוּא רְשָׁע
 דְּעָשׂוּ דְּאִיהוּ בְּסִטְרָא דְּאֵל אַחַר, וּמֵאֵן דְּסָגִיד לִיָּה סָגִיד
 לְאֵל אַחַר. אִי תִימָא בְּגִין דְּאָמְרוּ תַעֲלָא בְּעַדְנִיָּה סָגִיד
 לִיָּה, לָאוּ הָכִי. דְּהָא עָשׂוּ כְּאֵל אַחַר הוּא, וַיַּעֲקֹב לֹא
 יִסְגֹּד לְהֵהוּא סִטְרָא וּלְהֵהוּא חוּלְקָא כְּלָל.

(פתח רבי אבא ואמר) אָלָא כְּתִיב, (שמואל א כה) וְאִמְרַתֶּם כֹּה לַחֲי
 וְאִתָּה שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שְׁלוֹם. וְהָא
 אִתְּמַר דְּאָסִיר (ד"א ל"ג ליה) לְאֶקְדוּמֵי לְהוּ שְׁלָם לְרִשְׁיַעֲיָא,
 וְכִיּוֹן דְּאָסִיר הֵיכִי אֲשַׁכְּחָנָא דְּדוּד אָמַר הָאִי קָרָא לְנַבְל,
 אָלָא הָא אִוְקְמוּהָ (שמות כג ב) דְּלִקְוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאָמַר,
 בְּגִין לְקַשְׂרָא לִיָּה לַחֲי. וְחָשִׁיב נַבְל דְּעָלִיָּה קְאָמַר.

כְּגִוּוֹנָא דָּא (בראשית יב) וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמַּטָּה,
 וְכִי לְגַבֵּי דְּבָרִיָּה סָגִיד. אָלָא לְאַתְרִיָּה דְּשְׁכִינְתָּא
 קָא פָּרַע וְסָגִיד, אוּף הָכָא, וְהוּא עֵבֶר לְפָנֵיהֶם. מֵאִי
 וְהוּא, דָּא שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה דְּהוּא אֲזֻלָּא קַמֵּיהָ (פרע), וְדָא
 הוּא נְטִירוּ עֲלָאָה. פִּיּוֹן דְּחָמָא יַעֲקֹב, אָמַר, הָא עֵידָן
 לְסַגְדָּא לְגַבֵּיהָ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהוּא אֲזִיל קַמֵּיהָ.

פָּרַע וְסָגִיד שְׁבַע זְמַנִּין עַד גִּשְׁתּוּ עַד אַחִיו, וְלֹא כְּתִיב
 וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְעָשׂוּ. אָלָא פִּיּוֹן דְּחָמָא דְּהָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲזִיל קַמֵּיהָ, כְּדִין סָגִיד לְקַבְּלִיָּה. בְּגִין דְּלֹא
 לְמִיָּהב יְקַר לְמַסְגַּד לְאַחְרָא בַּר מַנְיָה, וְכָלָא אִיהוּ כְּדָקָא

יֵאוֹת. וּפְאִין אֵינּוֹן צְדִיקַיִיא דְּכָל עוֹבְדֵיהוֹן דְּקָא עֲבָדֵי
בְּגִין יְקָרָא דְּמֵאֲרֵיהוֹן אִיהוּ, וּבְגִין דְּלֹא יִסְטוֹן לִימִינָא
וּלְשִׁמְאֵלָא:

וַיִּרְץ עֲשׂו לְקִרְאָתוֹ וַיַּחֲבֹקְהוּ וַיִּפֹּל עַל צוֹאָרוֹ. צוֹאָרוֹ
כְּתִיב חֶסֶד. וַיִּשְׁקֶהוּ וַיִּבְכּוּ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר (ישעיה נז)
וְהִרְשָׁעִים כַּיָּם נִגְרָשׁ כִּי הִשְׁקֵט לֹא יוּכַל וַיִּגְרָשׁוּ מִימִינִי
רָפֶשׁ וְטִיט, הֵאֵי קָרָא אֶתְמָר. וּמְלִי דְּאוֹרֵייתָא, כַּמָּה רִזִּין
עַלְאִין אֵית בְּהוּ מִשְׁנַיִין דָּא מִן דָּא, וְכָלָא חַד.

וְהִרְשָׁעִים כַּיָּם נִגְרָשׁ כִּי הִשְׁקֵט לֹא יוּכַל, דָּא עֲשׂו דְּכָל
עוֹבְדוֹי בְּרִשְׁעוֹ וּבְחִיּוּבָא, דְּהָא פִּד אֶתָּא
לְגַבִּיָּה דִּיעֲקֹב, עוֹבְדוֹי לֹא הָווּ בְּשָׁלָם, וַיִּפֹּל עַל צוֹאָרוֹ,
חַד. צוֹאָרוֹ דָּא יְרוּשָׁלַם דְּאִיהוּ צוֹאָרוֹ דְּכָל עַלְמָא. וַיִּפֹּל
עַל צוֹאָרוֹ, וְלֹא עַל צוֹאָרָיו. בְּגִין דְּתָרִין זְמַנִּין אֶתְחַרִּיב
בֵּי מִקְדָּשָׁא. חַד מִבְּבֶל, וְחַד מִזְרַעִיָּה דִּיעֲשׂו, דְּאֶפִּיל
גְּרַמִּיָּה עֲלִיָּה זְמַנָּא חַדָּא וְחַרִּיב לִיָּה. וְעַל דָּא וַיִּפֹּל עַל
צוֹאָרוֹ חַד.

וַיִּשְׁ"קֶהוּ, נְקוּד לְעִיל, דְּלֹא נִשְׁקִיָּה בְּרַעוּיָתִיָּה. וּתְנַן
מֵאֵי דְכְּתִיב, (משלי כז) וּנְעֻתָרוֹת נִשְׁיָקוֹת
שׁוֹנָא, דָּא בְּלָעָם פִּד בְּרִיךְ לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל. דְּהָא לֹא בְּרִיךְ
לֹוֹן בְּרַעוּיָתָא דְּלִבָּא. אוּף הָכָא נְעֻתָרוֹת נִשְׁיָקוֹת שׁוֹנָא,
דָּא עֲשׂו.

אמר רבי יוסי, פתיב (תהלים ג) קומה יי הושיעני אלהי פי
הפית את כל אויבי לחי שני רשעים שברת. ותנן
אל תקרי שברת אלא שרבבת. דהא אסגיאוי שינוי
וחשיב לנשכא ליה וכו'.

ועל דא ויבכו, דא בכי ודא בכי, ואוקמוה חברייא.
תא חזי, כמה הוה (דף קעב ע"א) לביה ורעותיה דעשו לגבי
דיעקב, דהא אפילו בההוא שעתא חשיב לארך
זמנין (ס"א לאורכא דיומין) למעבד ליה בישין ולקטרגא ליה,
ועל דא ויבכו. דא הוה בכי, דלא הוה חשיב לאשתזבא
מן ידוי. ודא הוה בכי, בגין דאבוי הוה קיים ולא יכיל
ליה.

אמר רבי אבא ודאי אתחלש רוגזיה דעשו בשעתא
דחמא ליה ליעקב. מאי טעמא, בגין דהא אסתפם
בהדיה ההוא ממנא דעשו. ועל דא לא יכיל עשו
לשלטאה ברוגזיה, דהכי כל מלין דהאי עלמא תליין
לעילא. וכד אסתפמו לעילא בקדמיתא אסתפמו לתתא.
שלטנותא לאו איהו לתתא עד דאיתיהיב שלטנותא
לעילא, וכלא דא בדא תליא:

יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי וגו'.
אמר רבי אלעזר, היינו דקאמרינן בקדמיתא
דיעקב לא בעא השתא אינון ברכאן קדמאי דברכיה

אָבוֹי. (ס"א בְּגִין דְּכַתִּיב, איכה ג) טוֹב לְגַבֵּר כִּי יִשָּׂא עַל בְּנֵי עוֹרָיו.
 וְכַתִּיב (משלי לא) וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן) וְעַד יֵינן לָא אֶתְקִימוּ
 בֵּיהּ אֶפְּיֵלוּ חַד מִנֵּיהּוּ. בְּגִין דְּסָלִיק לֹון לְסוּף יוֹמֵיא
 בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיכוּ לְבִנוֹי לְגַבֵּי כָּל עַמִּין דְּעֵלְמָא.

וּבְגִין כֶּף בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר עֵשׂו נִסְעָה וְנִלְכָה, וְנִפְלוּג
 הָאֵי עֵלְמָא כְּחֵדָא וְנִשְׁלוּט כְּחֵדָא. מַה אָמַר, יַעֲבֹר
 נָא אֲדֹנֵי לְפָנַי עֲבֹדוּ. יְקִדִים עֵשׂו שְׁלִטְנִיה הַשְׁתָּא בְּהָאֵי
 עֵלְמָא. יַעֲבֹר נָא, כְּמַה דָּאֵת אָמַר, (מיכה ב) וַיַּעֲבֹר מִלְכָּם
 לְפָנֵיהֶם וַיִּי בְּרֵאשִׁים, אֶקְדִים אַנְתָּ שׁוֹלְטָנוּתָךְ בְּקִדְמִיתָא
 בְּהָאֵי עֵלְמָא, וְאֲנִי אֶתְנַהֵלָה לְאֵטִי. אֲנָא אֶסְלַק גְּרַמִי
 לְהַהוּא עֵלְמָא דְאֵתִי וְלְסוּף יוֹמֵיא לְאֵינוּן יוֹמֵיא דְאֶזְלִין
 לְאֵט.

לְרַגְלֵי הַמְּלָאכָה, מֵאֵן מְלָאכָה. דָּא אֶסְפַּקְלֵרִיא דְלָא
 נִהְרָא דְבַה אֶתְעֵבִיד עֵבִידְתָּא דְעֵלְמָא. אֲשֶׁר
 לְפָנַי, דָּא הִיא מִן קָדָם יֵי בְּכָל אֶתְר. וְלְרַגְלֵי הַיְלָדִים, דָּא
 הוּא רְזָא דְכְרוּבִים, לְאַחְזָאָה רְזָא דְמַהִימְנוּתָא דְאֵיהּ
 אֶתְדַבֵּק בְּהוּ.

עַד אֲשֶׁר אָבֵא אֶל אֲדֹנֵי שְׁעִירָה, אֲנָא אֶסְבּוּל גְּלוּתָא
 דִּילָךְ עַד דֵּיִיתִי וַיִּמְטִי זְמַנָּא דִּילִי לְשִׁלְטָאָה עַל הַר
 עֵשׂו, כְּמַה דָּאֵת אָמַר, (עובדיה א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן
 לְשַׁפֵּט אֶת הַר עֵשׂו, וּכְדִין וְהִיתָה לִי הַמְּלוּכָה:

וַיַּעֲקֹב נָסַע סָפְתָהּ וַיַּבֵּן לוֹ בַּיִת וּלְמִקְנָהּוּ עָשָׂה סֹפֶת עַל
כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם סֹפּוֹת. רַבִּי חֵיִיא פִתַּח וְאָמַר,
(תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמָה אִם יִי לֹא יִבְנֶה בַּיִת וְגו',
אִם יִי לֹא יִשְׁמַר עֵיר וְגו'. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְסַלִּיק
בְּרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי עֲלֵמָא, אֲפִיק (טו א)
מִבּוּצִינָא דְקַרְדִּינּוּתָא חַד קְטוּרָא, וְאַתְלֵהִיט מִגּוֹ חֲשׂוּכָא,
וְאַשְׁתָּאֵר בְּסַלִּיקוֹ. וְנַחְתָּא לְתַתָּא, הֵהִיא חֲשֻׁכָה לָהִיט
(ואתלהיט) בְּמֵאָה שְׁבִילִין אֹרְחִין דְקִיקִין רַבְרָבּוֹן, וְאַתְעֵבִיד
בַּיִתָּא דְעֲלֵמָא.

הַאִי בַּיִתָּא אִיהוּ גּוֹ אֲמַצְעִיתָא דְכֻלָּא, כַּמָּה פִתְחִין
וְאֲדַרְיִן לִיה סְחֹר סְחֹר, דְּוִכְתִּין עֲלָאִין קַדִּישִׁין,
תַּמָּן מְקַנְנֵי צַפְרֵי שְׁמִיא, כָּל חַד וְחַד לְזִינִיה. בְּגִוּוּיָה נְפִיק
חַד אֵילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיף עָפִייה וְאַנְבִּייה סְגִי, מְזוּנָא
לְכֻלָּא בֵּיה. הֵהוּא אֵילָנָא סַלִּיק לְעַנְנֵי שְׁמִיא וְאַתְטַמַּר בֵּין
תַּלְתַּת טוּרִין, מִתְחֹת אֵילִין תַּלְתַּת טוּרִין נְפִיק, סַלִּיק
לְעֵילָא נְחִית לְתַתָּא.

הַאִי בַּיִתָּא אֶתְשַׁקִּיָּא מִנִּיה, וְגַנְיִז בְּגִוּוּיָה כַּמָּה גַנְיִז
עֲלָאִין דְלָא אֶתִידְעוּ, בְּדָא אֶתְבְּנֵי הַאִי בַּיִתָּא
וְאַשְׁתַּכְּלַל הֵהוּא אֵילָנָא אֶתְגַּלִּיָּא בִּימָמָא, וְאַתְכַּפְּסִיא
בְּלִילִיא, וְהַאִי בַּיִתָּא שְׁלֵטָא בְּלִילִיא וְאַתְכַּפְּסִיא בִּימָמָא.
בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵל חֲשׂוּכָא וְאַתְקַטִּיר בֵּיה שְׁלֵטָא, וְכֻל

פֶּתַחֲיִן סְתִימִין מִכָּל סְטָרִין, כְּדִין כַּמָּה רוּחִין פֶּתַחֲיִן
 בְּאֹרֶא, תְּאִיבִין לְמַנְדַּע וּלְמִיעַל בֵּיהּ, וְעָאֲלִין בֵּין אִינוּן
 צְפוּרִין, וְנִטְלִין סְהֵדוּתָא, וְשִׁטְיִין וְחֲמָאן מַה דְּחֲמָאן.
 עַד דְּאֲתַעַר הֵהוּא חֲשׂוּכָא דְאֲתַקְטִיר בֵּיהּ, וְאִפִּיק חַד
 שְׁלֵהוּבָא וּבִטְשׁ בְּכָל פְּטִישִׁין תְּקִיפִין, וּפְתַח פֶּתַחֲיִן,
 וּבָקַע טַנְרִין. סְלָקָא וְנַחְתָּא הֵהוּא שְׁלֵהוּבָא, וּבִטְשׁ
 בְּעֵלְמָא, וְאֲתַעַר קָלִין לְעֵילָא וְתַתָּא.

כְּדִין חַד (דף קעב ע"ב) פְּרוּזָא סְלִיק, וְאֲתַקְטִיר בְּאֹרֶא,
 וְקָרִי, הֵהוּא אֹרֶא נְפָקָא מִגּוֹ עֲמוּדָא דְעֲנָנָא
 דְּמַדְבַּחָא פְּנִימָאָה, וְכַד נְפָקָא אֲתַפְּשֵׁט בְּאַרְבַּע סְטָרִי
 עֵלְמָא. אֶלְפִין אֶלְפִין קְיִימִין מִסְטָרָא דְאִיהוּ שְׁמָאֲלָא,
 וְרַבּוּא רַבּוּן קְיִימִין מִסְטָרָא דְאִיהוּ יְמִינָא, וְכַרּוּזָא קָאִים
 בְּקִיּוּמִיָּה. קָרָא בְּחִיל וְאֶכְרִיז, כְּדִין כַּמָּה אִינוּן דְּמִתְקַנֵּי
 שִׁירְתָּא וּפְלַחֲיִן פּוּלְחָנָא, וְתַרִּין פֶּתַחֲיִן פְּתִיחוּ. חַד לְסֵטֶר
 דְּרוּמָא, וְחַד לְסֵטֶר צְפוּן.

סְלָקָא הָאִי בֵּיתָא וְאֲתִיְהִיבַת וְאֲתַקְטַרַת בֵּין תַּרִּין
 סְטָרִין, וְשִׁירִין מְזוּמָּרִן וְתוּשְׁבַחֲוֹן סְלָקִין. כְּדִין
 עָאֵל מֵאֵן דְּעָאֵל בְּלַחֲשָׂא, וּבֵיתָא מִתְלַהֲטָא בְּשִׁית
 נְהוּרִין, נְהָרִין זִיּוּא לְכָל סֵטֶר, וְנְהָרִין דְּבוּסְמָא נְפָקִין.
 וְאֲתַשְׁקִיין כָּל חַיּוֹת בְּרָא, כַּמָּה דְּאֲתַתְּ אָמַר (תהלים קד) יִשְׁקוּ

כָּל חֵיתוֹ שָׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאָם וְגו'. וְזִמְרִין עַד
 דְּסִלְקָא צִפְרָא. וְכַד סִלְקָא צִפְרָא פְּדִין כְּכַבֵּיא וּמְזִילֵי
 שְׂמִיא וְחִילִיָּהוֹן כְּלֵהוֹן מִשְׁבַּחַן וְאִמְרֵי שִׁירְתָּא, כִּמְה דַּאת
 אִמֵּר, (איוב לח) בָּרֵן יַחַד כְּכַבֵּי בְּקָר וַיִּרְיֵעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.
 תָּא חֲזִי (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שׁוֹא עֲמִלוֹ בּוֹנִיו
 בּוֹ. אִם יי לֹא יִשְׁמֵר עִיר שׁוֹא שְׂקָד שׁוֹמֵר. אִם יי
 וְגו' דָּא מִלְכָּא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ בּוֹנֵה לְהֵאִי בֵּיתָא תְּדִיר
 וְאִתְקִין לֵיהּ, אִימְתִּי, פֶּד סִלְקִין רַעוּתִין פּוֹלְחָנִין מִתְתָּא
 כְּדָקָא יָאוּת.

אִם יי לֹא יִשְׁמֵר עִיר, אִימְתִּי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְחַשְׁכָּא
 לֵילֵיאָה, וְסִטְרִין מְזִינִין שְׂרָאן וְשָׂטָאן בְּעֵלְמָא,
 וּפְתַחֲזִין סְתִימִין, וְאִתְנַטִּיר מִכָּל סִטְרִין דְּלֹא יִקְרַב בֵּיהּ
 עָרַל וּמְסֹאֲבָא, כִּמְה דַּאת אִמֵּר (ישעיה נב) לֹא יוֹסִיף יָבֵא בְךָ
 עוֹד עָרַל וְטָמֵא, דְּזִמְרִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבֵרָא לֹון
 מִעֵלְמָא.

מֵאֵן עָרַל וּמֵאֵן טָמֵא. אִלָּא כִּלְאָ חַד, עָרַל וְטָמֵא. דָּא
 הוּא דְּאִתְפְּתָא בֵּיהּ וְאִזִּיל אֲבִתְרִיהּ אָדָם וְאִנְתִּיתִיהּ,
 וְגָרִימוֹ מוֹתָא לְכָל עֵלְמָא. וְאִיהוּ דְּמִסְאִיב הֵאִי בֵּיתָא, עַד
 הֵהוּא זְמַנָּא דְּיַעֲבֵר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִעֵלְמָא. בְּגִין
 כִּי אִם יי לֹא יִשְׁמֵר עִיר, שׁוֹא וְדָאִי.

תָּא חֲזִי, וַיַּעֲקֹב נָסַע סִפְתָּהּ, אִתְנַטִּיל לְקַבְּלָא חוּלְקִיָּהּ

דְּמַהִּימְנוּתָא. מַה כְּתִיב לְעֵילָא, וַיֵּשֶׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֲשׂו
 לְדַרְכּוֹ שְׁעִירָה, וּכְתִיב וַיַּעֲקֹב נִסַּע סִכְתָּהּ. אֵלָא כָּל חַד
 אֲתַפְּרֵשׁ לְסִטְרָא דִּילִיָּהּ, עֲשׂו לְסִטְרָא דְשְׁעִיר. מֵאֵן
 שְׁעִיר, דָּא הִיא אִשָּׁה זָרָה אֵל נִכְר. וַיַּעֲקֹב נִסַּע סִכְתָּהּ,
 דָּא מְהִימְנוּתָא עֲלָאָהּ.

וַיִּבֶן לוֹ בַּיִת, כְּמַה דְּאֵת אֵמֵר, (ישעיה ב) בַּיִת יַעֲקֹב. אֵמֵר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאֲתַקֵּין תְּפִלַּת עֲרַבִּית כְּדָקָא יְאוּת.
 וְלִמְקַנְהוּ עֲשֵׂה סִכְתָּהּ, שְׁאָר סִכְתָּהּ לְנִטְרָא לֹוֹן וְדָא הוּא
 חוּלְקִיָּהּ. וּכְדִין וַיֵּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֹם. שָׁלֹם מְכֻלָּא וְאוּקְמוּיָהּ.
 וּכְתִיב, (תהלים עו) וַיְהִי בְשָׁלֹם סִכּוֹ וְגו' וְאוּקְמוּיָהּ, וְכֻלָּא רְזָא
 חָדָא. כְּדִין אֲתַחֲבַר עֲמִיָּה מְהִימְנוּתָא כְּדִ הוּהוּ שְׁלִים כְּדִ
 אֲתַעֲטֵר בְּדוּכְתִיָּה דְּאֲתַחֲזִי לִיָּהּ. וּכְדִין הָאִי סִכְּהָ אֲתַעֲטֵרַת
 בְּהַדְּיָהּ, דְּהוּהוּ שְׁלִים מְאִבְהֵן, דְּהוּהוּ שְׁלִים מְבִנּוּי, וְדָא
 הוּא שְׁלֹם. שְׁלֹם לְעֵילָא שְׁלֹם לְתַתָּא, שְׁלֹם בְּשִׁמְיָא שְׁלֹם
 בְּאַרְעָא. שְׁלֹם לְעֵילָא דְּאִיָּהּ כְּלָלָא דְּאַבְהֵן, תְּפִאָרַת
 יִשְׂרָאֵל. שְׁלֹם לְתַתָּא בְּבִנּוּי קְדִישִׁין. שְׁלֹם בְּשִׁמְיָא,
 שְׁלֹם בְּאַרְעָא, וּכְדִין וַיְהִי בְשָׁלֹם סִכּוֹ וְאוּקְמוּיָהּ. מִיָּד מַה
 כְּתִיב וַתֵּצֵא דִינָה בַת לֵאָה, וְאוּקְמוּיָהּ חֲבַרְיָא.

תָּא חֲזִי, כְּמַה דְּרַגִּין וְסִטְרִין מִתְּפַרְשֵׁן לְעֵילָא וְכֻלְהוּ
 מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא. חִיוּוֹן מְשַׁנְיִין אֵלִין מְאֵלִין, אֵלִין
 מְקַטְרַגִּין לְשִׁלְטָאָה עַל אֵלִין וְלִמְטַרְף טַרְפִּין כָּל חַד וְחַד

לְזַיְנִיהָ. מִסְטָרָא דְרוּחָא מְסַאבָּא כְּמָה דְרַגִּין מִתְפָּרְשִׁין,
 וְכִלְהוּ כְּמִן לְקַטְרָגָא אֲלִין לְקַבִּיל אֲלִין, דְּהָא כְּתִיב (דְּבָרִים
 כב) לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוּר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו, דְּכַד קָא מִתְחַבְּרִין
 מִקְטָרְגֵי עֲלֵמָא.

וְתָא חַזִּי, תִּיאֻבְתָּא דְדַרְגִּין מְסַאבִּין לָאו אִיהוּ אֲלָא
 לְקַטְרָגָא בְּסִטְרִין קְדִישִׁין. יַעֲקֹב דְּאִיהוּ קְדִישָׁא,
 כְּלָהוּ כְּמִן לִיה וְקַטְרָגוּ בַּהֲדִיהָ. בְּקַדְמִיתָא נְשֻׁכִּיהָ חֻיָּא,
 כְּמָה דְּאֵת אֲמַר וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוּ, הַשְׁתָּא נְשֻׁכִּיהָ חֲמֹר.
 תַּמָּן אִיהוּ קָאִים לְגַבֵּי חֻיָּא, הַשְׁתָּא שְׁמַעוֹן וְלוֹי דְּאֵתוּ
 מִסְטָרָא (דף קעג ע"א) דְּדִינָא קְשִׁיָּא קְיִימוּ לְגַבֵּיהָ דְּחֲמֹר
 וְשֻׁלִּיטוּ עַלּוֹי בְּכָל סִטְרִין וְאֵתְכַפִּיָּא קְמִיִּיהוּ. כְּמָה דְּאֵת
 אֲמַר וְאֵת חֲמֹר וְאֵת שְׁכָם בְּנוּ הָרְגוּ לְפִי חָרַב. וְשְׁמַעוֹן
 דְּהָוָה (שׁוּר) מִזְלִיהָ (אִידוּ) שׁוּר, אֵתָא עַל חֲמֹר וְקַטְרָג בֵּיהָ,
 בְּגִין דְּלֹא יִתְחַבְּרוּן כְּחֲדָא, וְאֵשְׁתַּכַּח אִיהוּ מִקְטָרְגָא
 דִּילִיהָ.

וְכִלְהוּ אֲתִי לְקַטְרָגָא לִיה לִיעֲקֹב וְאֵשְׁתִּזִּיב, וּלְבַתָּר
 אִיהוּ שְׁלִיט עַלִּיהוּ. לְבַתָּר אֵתָא שׁוּר וְאֵשְׁתַּלִּים
 בְּחֲמֹרִים דְּכִלְהוּ מִסְטָרָא דְּחֲמֹר. יוֹסֵף דְּאִיהוּ שׁוּר,
 וּמְצָרִים דְּאִינוּן חֲמֹרִים דְּכְתִיב בְּהוּ (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בְּשׂוּר
 חֲמֹרִים בְּשָׂרָם.

וְעַל דָּא לְבַתָּר בְּנֵי יַעֲקֹב נְפְלוּ בֵּין אִינוּן חֲמֹרִים, בְּגִין

דְּאִזְדִּיּוּג שׁוּר בַּהַדְיִיָּהוּ, וְנִשְׁכּוּ לֹון גְּרַמְיִיא וּבִשְׂרָא. עַד
 דְּאִתְעַר לְוִי כְּמִלְקָדְמִין וּבְדַר לְאִינוּן חֲמוּרִים (ס"א דְּאִזְדִּיּוּגוּ)
 לְכַפֵּיא לֹון וְתַבַּר תּוּקִפְהוּן מֵעֲלָמָא, וְאַפִּיק לְשׁוּר מִתַּמָּן.
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף
 עִמּוֹ.

תָּא חֲזִי, כִּד אֲתָא שְׁמַעוֹן בְּקַדְמִיתָא עַל הַהוּא חֲמוּר,
 אֲתַעַר עֲלִיהוֹן דֵּם דְּאִתְגַּזְרוּ, וּלְבַתַּר וַיַּהֲרֹגוּ כָּל זָכָר.
 כְּגֹוּנָא דָא עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדָא דְלוֹי, דָּא
 מֹשֶׁה. בְּאִינוּן חֲמוּרִים בְּמִצְרַיִם. בְּקַדְמִיתָא דֵּם, וּלְבַתַּר
 (שְׁמוֹת יג) וַיַּהֲרֹג יִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. הֵכָא בְּהַאי
 חֲמוּר כְּתִיב, וְאֵת כָּל חֵילָם וְאֵת כָּל טַפָּם וְאֵת כָּל בְּהֵמָתָם
 וְגו'. הָתָם בְּאִינוּן חֲמוּרִים כְּתִיב, (שְׁמוֹת יב) כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי
 זָהָב וּשְׁמָלוֹת, וְכְתִיב, (שְׁמוֹת יב) וְגַם יַעֲרֹב רַב עָלֶיהָ אֲתָם
 וְצֹאן וּבָקָר וְגו'.

וְשְׁמַעוֹן וְלוֹי, דָּא קָאִים לְגַבֵּי הַאי חֲמוּר, וְדָא קָאִים
 לְגַבֵּי כָּל אִינוּן חֲמוּרִים, כְּלָהוּ בְּעוּ לְאַשְׁתַּתְּפָא
 בַּהַדְיָה דִיעֲקֹב קַדִּישָׁא וְאִתְתַּקְּנוּ לְנִשְׁכָּא לִיהָ, וְאִיהוּ
 בְּבִנוֹי קָאִים לְגַבֵּייהוּ וְכִיִּיף לֹון תַּחֲוִתִּיהָ. הַשְׂתָּא דְעֵשׂו
 נָשִׂיף לִיהָ וְלְבִנוֹי, מֵאֵן יָקוּם לְגַבֵּייהָ, יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף. דָּא
 מִסְטָרָא דָּא וְדָא מִסְטָרָא דָּא. דְכְּתִיב, (עוֹבְדִיָּה א) וְהָיָה בֵּית
 יַעֲקֹב אִשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהֵבֶה וּבֵית עֵשׂו לְקֵשׁ וְגו':

וַיִּסְעוּ וַיְהִי חֲתַת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם
 וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי יוֹסִי כְּלָהוּ
 הָיוּ מִתְכַּנְּשִׁי, וְכַד הָיוּ חֲגָרֵי זַיִּנֵי קָרְבָּא הָיוּ מְרַתְתֵי
 וְשִׁבְקִין לֹון, וּבְגִין כֶּף וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב:
 הָסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֶּכֶךְ וְגו'. הָסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֶּכֶךְ,
 אֵלֶּיךָ אֵינֹון דְּנִטְלוּ מִשְׁכֶּם מָאֲנִי כִּסְפָא וְדַהְבָּא
 דְּהוּהָ חֲקִיק עֲלֵייהוּ טַעֲוָא דְלַהוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, טַעֲוֹן
 הָיוּ מִכִּסְפָּא וְדַהְבָּא. וַיַּעֲקֹב אֶטְמִין לֹון תַּמָּן, בְּגִין דְלֹא
 יִתְהַנּוֹן מִסְטָרָא דְעֵבוּדָה זָרָה, דְאָסִיר לִיה לְבַר נֶשׁ
 לְאִתְהַנֵּי מִנִּיה לְעֵלְמִין.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָיוּ אֲזֵלֵי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי
 חֲזַקְיָה לְרַבִּי יְהוּדָה, מַאי דְכָתִיב, (שְׁמוּאֵל ב יב) וַיִּקַּח
 אֶת עֵטְרַת מֶלֶכְךָם מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמִשְׁקָלָהּ כֶּכֶר זָהָב וְאָבֹן
 יִקְרָה וְתָהִי עַל רֹאשׁ דָּוִד. וְתַנִּינֹון, שְׁקוּץ בְּנֵי עַמּוֹן מֶלֶכְךָם
 שְׁמִיָּה. וְדָא הוּא עֵטְרַת מֶלֶכְךָם. מַאי טַעֲמָא וְתָהִי עַל רֹאשׁ
 דָּוִד. וּמַאי טַעֲמָא כְּתִיב שְׁקוּץ. דְּהָא בְּשָׂאֵר טַעֲוֹן
 עַמְּמִיא עוֹבְדֵי עֵבוּדָה זָרָה כְּתִיב אֱלֹהֵי הָעַמִּים, אֱלֹהִים
 אַחֲרֵים, אֵל נֶכֶךְ, אֵל אַחַר, וּבְהָאֵי אָמַר שְׁקוּץ חַד.
 אָמַר לִיה, וּבְכָל טַעֲוֹן עַמְּמִיא עוֹבְדֵי עֵבוּדָה זָרָה הָכִי
 קָרָא לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכָתִיב, (דְּבָרִים כג)
 וְתָרְאוּ אֶת שְׁקוּצֵיהֶם וְאֶת גְּלוּלֵיהֶם. וּמָה דְאָמַר וַיִּקַּח אֶת

עֲטַרְתַּם מִלֶּכֶם, דְּאִיהוּ מִלְּכֹם, הֲכִי הוּא וַדַּאי. אֲלֹא אִיתִי
הַגְּתִי עַד דְּלֹא אֶתְגַּיֵּיר, כְּדִין אִיהוּ תָּבֵר לָהּ לְהֵהוּא עֲטַרְתַּם
דְּאִיהוּ מִלְּכֹם, הֵהוּא דִּיּוֹקְנָא דְחֻקִּיק עֲלָהּ וּפְגִים לָהּ.
כְּדִין אִיהוּ עֲבַד לָהּ הֵיִתֵּר לְאַתְהֵי מִנְּהַ וְהוֹת עַל רִישִׁיָּה.
וְתֵּא חֲזִי, שְׁקוּיָן בְּנֵי עֲמוּן, חַד חוּיָא בְּסוּרְטָא הוּהּ חֻקִּיק
עַל הֵהוּא כְּתָרָא, וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי שְׁקוּיָן זִוְהֵמָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הֶסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֹּכְרִים, אֲלִין שְׂאָר
נְשִׁין דְּהוּוּ מִיִּיתִי בְּגוּיָהוּ כָּל נְבֻזְבֹּזֵן דְּלַהוּן. וְעַל דָּא
כְּתִיב וַיִּתְּנוּ אֶל יַעֲקֹב אֶת כָּל אֱלֹהֵי הַנֹּכְרִים. אֲלִין נְשִׁין,
כָּל נְבֻזְבֹּזֵן וְכָל טַעֲוּוֹן דְּדַהֲבָא וְכֹסֶפָא. וַיִּטְמוּן אוֹתָם
יַעֲקֹב, בְּגִין דְּלֹא ^(דף קעג ע"ב) יִתְּהַנּוּן מִסְטָרָא דְעֵבוּדָה זָרָה
כָּלִל.

תֵּא חֲזִי, דִּיעֲקֹב גָּבֵר שְׁלִים בְּכֹלָא הוּהּ, וְהוּהּ מִתְדַבֵּק
בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה כְּתִיב, וַנְּקוּמָה וּנְעַלָה
בֵּית אֵל וְאַעֲשֶׂה שָׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל הָעוֹנָה אוֹתִי בְּיוֹם צָרָתִי
וַיְהִי עֲמָדִי בַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכְּתִי, מִיַּד וַיִּתְּנוּ אֶל יַעֲקֹב.
מִכָּאן דְּבַעֲי בַר נֶשׁ לְשַׁבְחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְלֹאֻדָּאָה לִיהּ עַל נִסִּין וְעַל טְבָאן דְּעֲבַד עֲמִיָּה, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב וַיְהִי עֲמָדִי בַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכְּתִי.

תֵּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב וַנְּקוּמָה וּנְעַלָה בֵּית אֵל וְגו',
אֲכַלִּיל בְּנוֹי בְּהַדִּיָּה. וְלִבְתָּר כְּתִיב וְאַעֲשֶׂה שָׁם מִזְבֵּחַ

וְלֹא כְּתִיב וַנַּעֲשֶׂה. דְּאִפִּיק לֹוֹן מִכְּלָלָא דָּא, מֵאֵי טַעְמָא,
 בְּגִין דְּעֵלְיָה הָוָה מְלָה. יַעֲקֹב אֲתַקִּין תְּפִלַּת עַרְבִית, וְדַאי.
 וְאִיהוּ עֵבֶד מַדְבַּחָא וְעֵלְיָה הָוָה מְלָה, וּבְגִין דְּאִיהוּ עֵבֶר
 כָּל אֵינֹוֹן עָקְתִּין מִן יוֹמָא דְּעֵרַק קַמִּיה דְּאַחוּהָ. דְּכְתִיב
 וַיְהִי עֲמָדִי בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכְּתִי, וְאֵינֹוֹן אָתוּ לְבַתֵּר
 לְעֵלְמָא. וְעַל דָּא לֹא אָעִיל לֹוֹן בַּהֲדִיָּה. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר,
 מִכָּאֵן מֵאֵן דִּיתַעְבִּיד לִיָּה נִסָּא, אִיהוּ בְּעֵי לְאוּדָאָה. מֵאֵן
 דְּאָכִיל נַהֲמָא בַּפְּתוּרָא, אִיהוּ בְּעֵי לְבִרְכָא, וְלֹא אַחֲרָא
 דְּלֹא אָכִיל מִיָּדִי:

וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ וְגו', תָּא חֲזִי, כְּתִיב וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ, וְלֹא
 כְּתִיב (בְּהַגִּי מְדַבְּחֵוּ) דְּאִסִּיק עֵלְיָה נִסְכִּין וְעֵלוּוֹן, אֶלָּא
 בְּגִין דְּאֲתַקִּין הֵהוּא דְּרַגָּא דְּאֲתַחֲזִי לְאֲתַתְקִנָּא. מִזְבֵּחַ לִי,
 לְאֲתַתְקִנָּא דְּרַגָּא תַתָּאָה לְחַבְרָא לִיָּה בְּדֶרֶגָּא עֲלָאָה, וְעַל
 דָּא וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ דָּא דְּרַגָּא תַתָּאָה. לִי דָּא דְּרַגָּא
 עֲלָאָה. וַיִּקְרָא לְמָקוֹם אֵל בֵּית אֵל, שָׁמָּא דָּא כְּשָׁמָּא
 עֲלָאָה. בְּגִין דְּכַד אֲתַנְהָרָא כְּדִין כְּאִמָּה בַתָּה וְכֹלָא חַד.
 כִּי שָׁם נִגְלוּ אֱלֹוֹי הָאֱלֹהִים, בְּגִין דְּאֵינֹוֹן לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ
 אֶלָּא בְּשַׁכִּינְתָּא, דְּהָא שְׁבַעִין הֵווּ דְּאֵינֹוֹן מִשְׁתַּכְּחִי
 תְּדִיר בַּהֲדִי שְׁכִינְתָּא, וְשְׁבַעִין קַתְּדִרָאֵי סַחְרָנִיָּה
 דְּשְׁכִינְתָּא. וְעַל דָּא כִּי שָׁם נִגְלוּ אֱלֹוֹי הָאֱלֹהִים בְּאֲתָרָא
 דָּא דְּאֲתַגְלִיא, דְּהָא כְּתִיב וְהִנֵּה יִי נֹצֵב עֲלֵיו:

וַיַּעַל מֵעָלְיוֹ אֱלֹהִים בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶתּוֹ, רַבִּי שְׁמַעוֹן
אָמַר, מִכָּאן דְּאֵתְעֵבִיד רְתִיכָא קְדִישָׁא בְּהַדִּי
אַבְהֵן. וְתָא חֲזִי, יַעֲקֹב אִיהוּ רְתִיכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה
דְּקַיִמָא לְאַנְהָרָא לְסִינְהָרָא, וְאִיהוּ רְתִיכָא בְּלַחֲדוּי. הַדָּא
הוּא דְכָתִיב וַיַּעַל מֵעָלְיוֹ אֱלֹהִים.

פֿתַח וְאָמַר, (דברים ד) כִּי מִי גֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לֹא אֱלֹהִים
קְרוּבִים אֵלָיו כִּי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֵלָיו. תָּא
חֲזִי, כַּמָּה אֵינוֹן חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּלִית לָךְ עִם וְלִישָׁן בְּכָל עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה דְעֲלָמָא
דְּאִית לִיה אֱלֹהָא דִּישְׁמַע לֹון, כַּמָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
זְמִין לְקַבְּלָא צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל בְּכָל שַׁעֲתָא
דְּאַצְטְרִיךְ לֹון לְמִשְׁמַע צְלוֹתָא דְאֵינוֹן בְּעָאן, בְּגִין הַהוּא
דְּרַגָּא דְלַהוֹן.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב, קָרִי לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׂרָאֵל.
דְכָתִיב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל
יְהִי שְׁמֶךָ. וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ, מֵאן וַיִּקְרָא, דָּא שְׁכִינְתָּא.
כַּמָּה דְאֵת אָמַר וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה. וַיֹּאמֶר לֹא אֱלֹהִים. לְעִיל
אוּקִימְנָא יִשְׂרָאֵל דְּהָא אֲשֶׁתְּלִים בְּכָלָא כְּדָקָא יְאוּת,
וּכְדִין אֲסַתְּלַק בְּדַרְגָּיָה וְאֲשֶׁתְּלִים בְּשָׂמָא דָּא, וְעַל דָּא
וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וְהָא אֶתְמַר.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי

לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי הָא דְאִמְרַת דִּיעֲקֹב שְׁלִימָא דְאַבְהָן
 אִיהוּ, וְאִיהוּ אַחִיד לְכָל סְטָרִין, וְקָרָא שְׁמִיהּ יִשְׂרָאֵל,
 וּכְתִיב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה
 שְׁמֶךָ. וּכְתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל. אַמַּאי אַהֲדַר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְקָרָא לִיהּ יַעֲקֹב בְּכַמָּה זְמַנִּין, וּכְלָא
 קָרוּן לִיהּ יַעֲקֹב כְּמִלְקַדְמִין. אִי הָכִי, מַהוּ וְלֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ
 עוֹד יַעֲקֹב.

אָמַר לִיהּ, שְׁפִיר קָא אִמְרַת. פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) יִ
 כְּגֹבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קְנָאָה, הֲאִי קָרָא
 אוֹקְמוּתָהּ. אָבֵל תָּא חֲזִי, כְּגֹבּוֹר יֵצֵא, גְּבוּר מְבַעֵי לִיהּ.
 כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת, אִישׁ מִלְחָמוֹת מְבַעֵי לִיהּ.

אֶלָּא הָא אֲתַמָּר יִי בְּכָל אֲתַר רַחֲמֵי אִיהוּ, וַדַּאי (ד' קענד ע"א)
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִי שְׁמִיהּ אִיהוּ, דְכְתִיב, (ישעיה
 מב) אֲנִי יִי הוּא שְׁמִי, וְחֲמִינָן דְלְזַמְנִין אֲתַקְרִי שְׁמִיהּ
 אֱלֹהִים וְהוּא דִינָא בְּכָל אֲתַר. אֶלָּא בְּזַמְנָא דְאַסְגִּיאוּ
 זַכַּאִין בְּעֵלְמָא, יִי שְׁמִיהּ וְאֲתַקְרִי בְּשֵׁמָא דְרַחֲמֵי. וּבְזַמְנָא
 דְאַסְגִּיאוּ חֲיִיבִין בְּעֵלְמָא, אֱלֹהִים שְׁמִיהּ וְאֲתַקְרִי בְּשֵׁמָא
 דְאַלְהִים. כֶּךָ בְּזַמְנָא דִיעֲקֹב לֹא הָוָה בֵּין שְׁנַאִין וְלֹא הָוָה
 בְּאַרְעָא אַחְרָא, קָרִי לִיהּ יִשְׂרָאֵל. וְכֹד הָוָה בֵּין שְׁנַאִין,
 אוּ בְּאַרְעָא אַחְרָא קָרִי לִיהּ יַעֲקֹב.

אָמַר לִיהּ, עַדִּינָן לָא אֲתִיִּשְׁבָּא מְלָה. דְכְתִיב לֹא יִקְרָא,

וְהָא אַנּוּ קָרִינּוּ לֵיהּ. וּמֵאֵי דְאִמְרַת דְּכַד הָוּה בֵּין שְׁנַאֲיִן
 אוּ בְּאַרְעָא אַחְרָא קָרִי לֵיהּ יַעֲקֹב. תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (בראשית
 לז) וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, וְהָא לֹא
 הָוּה בְּאַרְעָא אַחְרָא.

אִמַּר לֵיהּ, הָא בְּקַדְמִיתָא אִתְמַר, כְּמָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְזַמְנִין אִתְקָרִי יִי, וּלְזַמְנִין אִתְקָרִי אֱלֹהִים.
 הָכִי נִמְי לְזַמְנִין אִקְרִי יִשְׂרָאֵל וּלְזַמְנִין אִקְרִי יַעֲקֹב וְכֹלָא
 בְּדַרְגִּין יְדִיעֵן. וּמָה דְאִתְמַר לֹא יִקְרָא שְׁמֵךְ עוּד יַעֲקֹב,
 לְאִתִּישְׁבָּא בְּשֵׁמָא דָּא.

אִמַּר לֵיהּ, אֵי הָכִי, הָא כְּתִיב, (בראשית יז) וְלֹא יִקְרָא עוּד
 אֶת שְׁמֵךְ אֲבָרָם וְהָיָה שְׁמֵךְ אֲבָרָהֶם. אִמַּר לֵיהּ,
 הָתָם כְּתִיב וְהָיָה. וְעַל דָּא קִיַּימָא בְּהֵוּא שְׁמָא. אַבְל הָכָא
 לֹא כְּתִיב וְהָיָה, אֶלָּא כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יְהִיָּה שְׁמֵךְ. וְלֹא
 כְּתִיב וְהָיָה שְׁמֵךְ יִשְׂרָאֵל, וְאִפִּילוּ בְּזַמְנָא חָדָא סָגִי לֵיהּ,
 כֹּל שְׁכַן דְּלְזַמְנִין כְּךָ וּלְזַמְנִין כְּךָ. וְכַד אִתְעַטְרוּ בְּנוֹי
 בְּכַהֲנֵי וְלִיּוֹאֵי וְאִסְתַּלְקוּ בְּדַרְגִּין עֲלָאִין, כְּדִין אִתְעַטְר
 בְּשֵׁמָא דָּא תְּדִיר.

עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, אִמַּר לֵיהּ רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, הָא
 אִתְמַר דְּכַד מִיתַת רַחֵל נִטְלָא בֵּיתָא מֵאֵן דְּאִצְטְרִיךְ
 לְאִתְתַּקְנָא בְּתַרִּיסַר שְׁבַטִין כְּדָקָא יְאוּת. אִמַּי מִיתַת
 רַחֵל מִיַּד, אִמַּר לֵיהּ, הָא לְמַהוּי שְׁכִינְתָא מִתְעַטְרָא

כְּדָקָא יְאוּת וּלְמַהוּי אַם הַבְּנִים שְׁמַחָה וּבִיָּה שְׂרִיא (לְעִילָא)
 לְנִטְלָא בֵּיתָא וּלְאַתְתְּקָנָא. וְעַל דָּא בְּנִימִין הוּא תְּדִיר
 בְּמַעְרַב וְלֹא בְּסִטְרָא אַחֲרָא.

וּבִיָּה שְׂרִיא לְאַתְתְּקָנָא בְּתַרִּיסָר שְׁבַטִין, וּבִיָּה שְׂרִיא
 מְלֻכּוּתָא דְרִקִיעָא לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּאַרְעָא. וְרוּזָא
 דָּא, בְּכָל שִׁירוּתָא דְאַתִּיא לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּקִשְׁוֵי אִיהוּ,
 וְעַל דָּא אֵית בָּהּ דִּינָא דְמוּתָא וּמִתְמָן אַתִּישְׁבַּת.

הֲכָא כַּד בְּעָא לְאַתְתְּקָנָא וּלְנִטְלָא בֵּיתָא אַתְעֵבִיד דִּינָא
 בְּרַחֵל וּבְתָר כֵּן אַתְתְּקִנַּת לְאַתִּישְׁבָּא. כַּד בְּעָא
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא מְלֻכּוּתָא בְּאַרְעָא שְׂרִיא בְּדִינָא. וְלֹא
 אַתִּישְׁבַּת מְלֻכּוּתָא בְּדוּכְתָא כְּדָקָא יְאוּת עַד דְאַתְעַר
 דִּינָא בְּשָׂאוּל לְפּוּם עוּבְדוּי, וּלְבַתָּר אַתִּישְׁבַּת מְלֻכּוּתָא
 וְאַתְתְּקִנַּת.

תָּא חֲזִי, כָּל שִׁירוּתָא תְּקִיף וּלְבַתָּר נִיחָא. בְּרֹאשׁ הַשְּׁנָה
 שִׁירוּתָא תְּקִיף. דְּכָל עֲלָמָא אַתְדִּין כָּל חַד וְחַד לְפּוּם
 עוּבְדוּי, וּלְבַתָּר נִיחָא סְלִיחָה וְכַפּוּרִי. בְּגִין דְּשִׁירוּתָא
 אִיהוּ מְשֻׁמָּאלָא וְעַל דָּא דִּינּוּי תְּקִיפִין, וּלְבַתָּר אַתְעַר
 יְמִינָא וְעַל דָּא הוּי נִיחָא.

וּלְזִמְנָא דְאַתִּי זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְעַרָּא בְּנִיחָא
 עַל שְׂאָר עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת,
 וּלְבַתָּר יְתַתְּקַף עַלִּיהוּ בְּדִינָא קְשִׁיא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,

יִי פֶגְבוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קִנְיָאָה יִרְיַע
 אֶף יִצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבֵּר. יִי בְּקִדְמִיתָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי,
 וְלִבְתֵּר פֶּגְבוֹר וְלֹא גְבוֹר. וְלִבְתֵּר כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת וְלֹא
 אִישׁ מִלְחָמוֹת. לְבִתֵּר אֲתַגְלִי תוֹקְפָא עֲלֵייהוּ וַיִּתְתַּקֵּף
 לְשִׁיצָאָה לֹון, דְּכִתִּיב יִרְיַע אֶף יִצְרִיחַ עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבֵּר.
 וְכִתִּיב, (זכריה יד) וַיֵּצֵא יִי וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם פְּיוֹם הַלְחָמוֹ
 בְּיוֹם קָרֵב. וְכִתִּיב, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֲדוֹם חֲמוּץ בַּגְּדִים
 מִבְּצָרָה וְגו':

וַיְהִי בְּצֵאת נִפְשָׁה כִּי מָתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן אוֹנִי וְאָבִיו
 קָרָא לוֹ בְּנִימָן. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (נחום א) טוֹב
 יִי לְמַעוֹז בְּיוֹם צָרָה וַיִּדַע חֲסִי בּוֹ. זִכָּאָה חוּלְקִיָּה דְּבַר נֶשׁ
 דְּאֲתַתְּקָה בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּתוֹקְפָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ תוֹקְפָא, וְאוּקְמוּהָ טוֹב יִי, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר (תהלים קמה) טוֹב יִי לְכָל. לְמַעוֹז, דָּא הוּא תוֹקְפָא
 דְּאִית בֵּיהּ יְשׁוּעוֹת. דְּכִתִּיב, (תהלים כח) וּמַעוֹז (דף קעז ע"ב)
 יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ הוּא. בְּיוֹם צָרָה, בְּיוֹמָא דְּעָקוּ דְּעָקִין
 שְׂאָר עֲמִין לְיִשְׂרָאֵל.

תָּא תְּזִי, מַה כְּתִיב (משלי כד) הַתְּרַפִּית בְּיוֹם צָרָה צַר כַּחֲכָה.
 מֵאִי הַתְּרַפִּית. מֵאֵן דְּאֲתַרְפִּי יְדוּי מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְּלֹא לְאֲתַתְּקָא בֵּיהּ. וְהִיךְ יִתְקָה בַּר נֶשׁ בֵּיהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתְקִיף בְּאוּרֵייתָא. דְּכָל מֵאֵן

דְּאֶתְתַקַּף בְּאוֹרֵייתָא, אֶתְתַקַּף בְּאֵילָנָא דְחַיִּי. כְּבִיכּוּל יֵהֵב
 תּוֹקָפָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְאֶתְתַקַּפָּא. וְאִי הוּא יִתְרַפִּי
 מֵאוֹרֵייתָא, מַה כְּתִיב הִתְרַפִּיתָ. אִי אִיהוּ אֶתְרַפִּי מִן
 אוֹרֵייתָא בְּיוֹם צָרָה צַר כְּפָחָה, בְּיוֹמָא דִּיִּיתִי לִיָּה עָקוּ,
 כְּבִיכּוּל דְּחִיק לָהּ לְשַׁכְּינְתָּא דְּאִיהוּ חֵילָא דְּעֵלְמָא.

דְּבַר אַחַר צַר כְּפָחָה, תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אֶתְרַפִּי
 מֵאוֹרֵייתָא וְאֵזִיל בְּאַרְחָא דְּלֹא כְּשָׂרָא, כַּמָּה בַּעֲלֵי
 דְּבָבוּ זְמִינִין לִיָּה לְמַהוּי לִיָּה קְטִיגוֹרִין בְּיוֹמָא דְּעָקוּ.
 וְאֶפִּילוּ נִשְׁמַתִּיה דְּבַר נָשׁ דְּאִיהוּ חֵילָא וְתוֹקָפָא דִּילִיָּה
 אִיהוּ מְאִירִי דְּבָבוּ לְקַבְּלִיָּה, דְּכְתִיב צַר כְּפָחָה, בְּגִין דְּאִיהוּ
 צַר לְגַבִּיָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אֵזִיל בְּאַרְחֵי
 דְּאוֹרֵייתָא וְכָל אַרְחוּי מִתְתַקְּנִין כְּדָקָא יָאוּת, כַּמָּה
 סְנִיגוֹרִין קְיַיְמִין עֲלֵיָּה לְאֶדְכָּרָא לִיָּה לְטַב.

פְּתַח וְאָמַר, (אִיּוֹב לג) אִם יֵשׁ עָלַי מִלְּאָךְ מְלִיץ אֶחָד מִנִּי
 אֶלְף לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרוּ וַיַּחַנְּנוּ וַיֹּאמֶר פְּדַעְהוּ
 מִרְדַּת שַׁחַת מְצֵאתִי כֹפֵר. הַנִּי קָרָאִי אֵית לְאֶסְתַּכְּלָא בְּהוּ,
 וְכִי לֹא אֶתְגְּלִי כְּלָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ צָרִיךְ
 לְמִלְּאָכָא דִּיִּימָא קָמִיָּה טַב אוּ בִישׁ. אֶלָּא וְדֵאִי אֶצְטְרִיךְ.
 דְּכַד אֵית לִיָּה לְבַר נָשׁ סְנִיגוֹרִין לְאֶדְכָּרָא זְכוּ דִּידִיָּה
 קָמִיָּה, וְלֹא אֵית לִיָּה (לְבַר נֶשׁ) קְטִיגוֹרִין, כְּדִין וַיַּחַנְּנוּ וַיֹּאמֶר
 פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שַׁחַת מְצֵאתִי כֹפֵר.

תָּא חֲזִי, בְּהַאי קָרָא תִּשְׁכַּח בְּרִירָא דְמַלְּהָ, כְּתִיב אִם יֵשׁ
 עָלֶיךָ מִלְּאָף, אִי לֹא כְּתִיב יִתִּיר יְאוּת הוּא. אֲבָל
 מִלְּאָף מְלִיץ אֶחָד מִנֵּי אֶלְפָּה כְּתִיב, וּמֵאֵן אִיהוּ. דָּא הוּא
 מִלְּאָף דְּמִמְנָא עֵמִיּה דְּבַר נָשׁ בְּסִטְר שְׂמַאלָא, דְּכְתִיב,
 יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלְפָּה, וְדָא הוּא סִטְרָא דְּשְׂמַאלָא, (תהלים צא)
 דְּכְתִיב בְּתַרְיָה וּרְבֵבָה מִימִינְךָ.

אֲבָל אֶחָד מִנֵּי אֶלְפָּה, דָּא הוּא יֵצֵר הָרַע, דְּאִיהוּ אֶחָד
 מֵאַנּוּן (דְּאִיהוּ) אֶלְפָּה דְּהוּוּ לְסִטְר שְׂמַאלָא. בְּגִין דְּאִיהוּ
 סָלִיק לְעֵילָא וְנָטִיל רְשׁוֹ. וְעַל דָּא אִי בַר נָשׁ אָזִיל בְּאַרְח
 קְשׁוּט, הֵהוּא יֵצֵר הָרַע אִיהוּ עֶבֶד לוֹ. כְּמָה דְּאַתְמָר
 דְּכְתִיב, (משלי יב) טוֹב נִקְלָה וְעֶבֶד לוֹ. כְּדִין אִיהוּ סָלִיק
 וְאַתְעֵבִיד סְנִיגוּרָא, וְאָמַר קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זְכוּ
 עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ. כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, פְּדֵעְהוּ
 מִרְדַּת שְׁחַת.

וְעַם כָּל דָּא לֹא אֶהְדַּר בְּרִיקְנֵיָא, בְּגִין דְּאַתְיְהִיב לֵיהּ
 אַחֲרָא לְשִׁלְטָאָה עֲלוּי וְלִיטוּל נְשִׁמְתִּיהּ מִנִּיהּ. בְּגִין
 דְּאַקְדִּים חוּבוּי דְּהֵהוּא בַר נָשׁ וְאִיהוּ כְּפָר עַל הָאִי. הָדָא
 הוּא דְּכְתִיב מְצֵאתִי כְּפָר, לְמַפְדֵּי לֵיהּ.

דְּבַר אַחַר מְצֵאתִי כְּפָר. הֵהוּא זְכוּ דְּאַמְרַת אִיהוּ עֲלֵיהּ
 כְּפָר לְמַפְדֵּי לֵיהּ דְּלֹא יַחֲוֹת לְגִיְהֵנָם וְלֹא יִמּוּת. וְעַל
 דָּא מְבַעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִיְהוּ בְּאַרְח קְשׁוּט וּבְגִין דִּיְהֵא
 לֵיהּ הֵהוּא קְטִיגוּרָא, סְנִיגוּרָא.

כְּגֹוֹנָא דָּא יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי, דִּיהֲבֵי לִיהּ שְׁעִיר
 וְאֶתְעִסִּיקוּ בְּהַדִּיחָהּ. עַד דְּאֶתְהַדְרַר עֶבֶד לְהוּ
 וְסָלִיק וְסָהִיד סְהַדוּתָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶתְעֵבִיד
 לְהוּ סַיִגוּרָא. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כד) אִם רָעַב
 שְׁנֵאָף הֶאֱכִילָהוּ לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקָהוּ מַיִם. וְעַל הָאִי
 יֵצֵר הָרַע אֶתְמַר.

וּבְגִין דָּא בְּיוֹם צָרָה, כַּד בַּר נָשׁ אֶתְרַפֵּי מֵאוּרֵייתָא,
 כְּבִיכּוּל דְּחִיק לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַדִּיחָהּ
 דִּהֵהוּא יֵצֵר הָרַע דְּאִיהוּ אֶתְעֵבִיד קְטִיגוּרָא. צַר כְּחָכְהָ.
 צַר כַּח כ"ה, בְּגִין דְּאֶתְקָרַב קָמִיָּה לְקַטְרָגָא וְאֶתְחַלֵּשׁ
 חֵילָא.

תָּא חֲזִי, טוֹב יֵי לְמַעוּז בְּיוֹם צָרָה, מֵאִי בְּיוֹם צָרָה. דָּא
 יַעֲקֹב כַּד אֶתְאָ עֲלִיָּה עֲשׂוּ לְקַטְרָגָא לִיהּ. וַיּוֹדַע חוּסֵי
 בּוּ, כַּד אֶתְאָ עֲלִיָּה עֲקוּ דְדִינָא. וְתָא חֲזִי, לִית מְקַטְרָגָא
 אֲשֶׁתַּכַּח עֲלִיָּה דְּבַר נָשׁ אֶלָּא בּוּמְנָא דְּסַפְנָה.

וְתָא חֲזִי, בְּגִין דִּיעֲקֹב אַחַר נְדָרִיָּה דְּנָדִיר קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, אֶתְתַּקַּף דִּינָא עַל יְדָא דְּמְקַטְרָגָא
 דְּקַטְרִיג עֲלִיָּה דִּיעֲקֹב, (דף קע"ח ע"א) וּבְעָא דִּינָא בְּשַׁעֲתָא
 דְּסַפְנָה דִּהוּת רַחֵל בָּהּ. אָמַר קָמִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְהָא יַעֲקֹב נָדַר נְדָרִיָּה וְלֹא שָׁלִים, וְהָא אִיהוּ תַקִּיף מְכַלָּא
 בְּעוּתְרָא וּבְבִנִין בְּכָל מַה דְּאֶצְטְרִיף. וְלֹא שָׁלִים נְדָרִיָּה

דְּנָדָר קַמָּךְ וְלֹא נִסְבֵּת עֹונֶשָׁא מִנִּיה. מִיַּד וּתְלַד רַחֵל
 וּתְקַשׁ בְּלִדְתָּהּ. מֵאֵי וּתְקַשׁ. דְּאֵתְקַשִּׁי דִּינָא לְעֵילָא גַבִּי
 מִלְאָךְ הַמּוֹת. וְאֵתְעַנֵּשׁ יַעֲקֹב בְּהֵאֵי. מֵאֵי טַעֲמָא, בְּגִין
 דְּכִתִּיב (משלי כב) וְאִם אֵין לָךְ לְשִׁלֵּם לָמָּה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ
 מִתְחַתֶּיךָ. וְעַל דָּא מִיתַת רַחֵל וְאֵתְמַסֵּר דִּינָא עַל יְדָא
 דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאֵתָא יַעֲשׂוּ, מָה עֵבֵד. וַיִּשָּׂם אֶת
 הַשְּׁפָחוֹת וְאֵת יִלְדֵיהֶן רֵאשׁוֹנָה וְאֵת לְאָה וַיִּלְדֶיהָ
 אַחֲרוֹנִים וְאֵת רַחֵל וְאֵת יוֹסֵף אַחֲרוֹנִים. מֵאֵי טַעֲמָא, בְּגִין
 דְּדַחֵיל עָלָה דְּרַחֵל, דְּלֹא יִסְתַּכֵּל הֵהוּא רָשַׁע בְּשַׁפִּירו
 דִּילָהּ וְלֹא יִקְטָרַג לִיהָ עָלָהּ.

תוּ מַה כְּתִיב, וּתְגַשְׁנָה הַשְּׁפָחוֹת הַנֶּה וַיִּלְדֶיהֶן וּתְשַׁתְּחוּיֵן
 וּתְגַשׁ גַּם לְאָה וַיִּלְדֶיהָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ, נָשִׁין מִקְמֵי גּוּבְרִין.
 אַבְל בְּרַחֵל מַה כְּתִיב וְאַחַר נָגַשׁ יוֹסֵף וְרַחֵל, וַיּוֹסֶף מִקְמֵי
 אַמִּיהָ וְאִיהוּ חָפָא עָלָהּ, וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית מט) בֶּן פּוֹרֶת
 יוֹסֵף בֶּן פּוֹרֶת עָלַי עֵין. דְּאִסְגִּי גּוּפִיהָ וְחָפָא עַל אַמִּיהָ.
 עָלַי עֵין, עָלַי עֵינָא דְּהֵהוּא רָשַׁע.

וְהִכָּא אֵתְעַנֵּשֶׁת עַל יְדָא דִּי יִצְרָר הָרַע דְּקַטָּרַג בְּשַׁעֲתָא
 דְּסַכְּנָה, וְאֵתְעַנֵּשׁ יַעֲקֹב עַל נְדָרָא דְּלֹא שָׁלִים,
 וְדָא קִשְׂיָא לִיהָ לְיַעֲקֹב מִכָּל עָקוּ דְּעֵבְרוּ עָלֶיהָ. וּמִנְלָן
 דְּבִגְיָנִיהָ דִּי יַעֲקֹב הָוָה, דְּכִתִּיב, (בראשית מז) מָתָה עָלַי רַחֵל.
 עָלַי וְדָאֵי, עַל דְּאַחֲרִית נְדָרֵי.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּתִיב, (משלי כז) קָלַלְתָּ חַנּוּם לֹא תִבָּא.
וְאוֹקְמוּהָ לוֹ בְּוִי"ו, דַּאי קָלַלְתָּ צְדִיקָא הִיא, אֲפִילוּ
דְּלֹא אֶתְכּוֹן בָּהּ, כִּיּוֹן דְּנִפְקָא מִפּוּמִיָּה נִטְלָ לָּהּ הֵהוּא יֵצֵר
הָרַע וְקִטְרַג בָּהּ בְּשַׁעֲתָא דְּסַכְּנָה.

יַעֲקֹב אָמַר, (בראשית לא) עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא
יִחִיָּה. וְאִף עַל גַּב דְּאִיְהוּ לֹא הוּהוּ יַדְעַ, נִטְיִל לָּהּ
לְהֵיָּה מְלָה הֵהוּא שָׁטָן דְּאִשְׁתַּכַּח גַּבִּיְהוּ תְּדִיר בְּבִנֵי
נָשָׂא. וְעַל דָּא תְּנִינֹן, לְעוֹלָם לֹא יִפְתַּח בַּר נֶשׂ פּוּמִיָּה
לְשִׁטְנָא, בְּגִין דְּנִטְיִל הֵיָּה מְלָה וְקִטְרַג בָּהּ לְעֵילָא
וְתַתָּא. כָּל שָׂכֵן מְלָה דְּחָכָם אוּ מְלָה דְּצְדִיקָא, וְעַל תְּרִין
אֵלִין אֶתְעַנְשֵׁת רַחֵל:

וַיְהִי (קנה ב) בְּצֵאת נַפְשָׁה כִּי מָתָה. אָמַר רַבִּי אַבָּא וְכִי כִּיּוֹן
דְּאָמַר וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁה לֹא יַדְעֵנָא כִּי מָתָה. אָלֹא
אַצְטְרִיךְ בְּגִין דְּלֹא אֶהְדְּרַת לְגוֹפָא יִתִּיר, וּמִיתַת רַחֵל
מִיתַת גּוֹפָא, בְּגִין דְּאִית בְּנֵי נָשָׂא דְּנִפְקִי נִשְׁמַתִּיְהוּ
וְאֶהְדְּרִין לְאֶתְרִיְהוּ וּכְמָה דָּאֵת אָמַר, (שמואל א ל) וְתִשָּׁב
נַפְשׁוֹ (לפנינו בקרא רוחו. ובדפוס ירושלים איתא גם בזה"ק ותשב רוחו אליו) אֵלָיו,
(בראשית מב) וַיֵּצֵא לְבָבָם, (שיר השירים ה) נַפְשִׁי יֵצֵאָה בְּדַבְּרוּ. (מלכים
א יז) לֹא נֹתְרָה בּוֹ נִשְׁמָה. אֲבָל הֵיא נִפְקַת נִשְׁמַתָּה וְלֹא
אֶתְהַדְּרַת לְאֶתְרָה וּמִיתַת רַחֵל.

וְתִקְרָא שְׁמוֹ בֶּן אוֹנִי. דְּקִשְׁיֹו דְּדִינָא דְּאֶתְגְּזֹר עֲלָהּ.

וַיַּעֲקֹב אֶת־הַדָּר לַיהוָה וְקָשִׁיר לַיהוָה לִימִינָא, בְּגִין דְּמַעֲרַב
 אֶצְטְרִיךְ לְקַשְׂרָא לַיהוָה לִימִינָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ בֶן
 אוּנֵי סְטְרָא דְדִינָא קְשִׁיא, בֶּן יְמִין אִיהוּ, דְּהָא בִּימִינָא
 אֶתְקַשְׂרֵת. וְאֶתְקַבַּרְת בְּאַרְחָא כְּמָה דְאַתְמַר. הָאִי אֶתְגַּלִּיא
 מִיתְתָּהּ וְקַבּוּרְתָּהּ, אֲבָל לֹאָה לָּא אֶתְגַּלִּיא מִיתְתָּהּ
 וְקַבּוּרְתָּהּ. וְאַף עַל גַּב דְּהֵנִי אַרְבַּע אַמָּהֵן רָזָא אִית לִוּן
 וְהָא אוּקְמוּהָ:

וַיַּצֵּב יַעֲקֹב מַצֵּבָה עַל קַבּוּרְתָּהּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאִי
 טַעְמָא. בְּגִין דְּלֹא אֶתְפְּסִיא אַתְרָה עַד יוֹמָא דְזִמִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֵיִיא מִתֵּיִא. כְּמָה דְאַתְמַר עַד
 הַיּוֹם, עַד הָהוּא יוֹמָא מִמֶּשׁ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, עַד יוֹמָא דְתַהֲדַר שְׁכִינְתָּא בְּגְלוּתְהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל בְּהָהוּא אַתְר, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ירמיה לא) וַיֵּשׁ
 תְּקוּהָ לְאַחֲרִיתֶךָ נָאִם יי וְשָׁבוּ בָנִים לְגְבוּלָם. וְדָא אוּמָאָה
 דְּאוּמֵי לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְזִמִּינֵין יִשְׂרָאֵל כַּד יִתּוּבּוּן
 מִן גְּלוּתָא, לְקִיּוּמָא עַל הָהִיא קַבּוּרָה דְרַחֵל וְלִמְבַכֵּי תַמָּן.
 כְּמָה דְאִיהִי בְּכַאת עַל גְּלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (ירמיה לא) בְּבָכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוּבִילִם וְגו'. וְכְתִיב, (ירמיה
 לא) כִּי יֵשׁ שָׁכָר לְפַעוּלְתֶךָ. וּבְהָהִיא (דף קעה ע"ב) שְׁעֵתָא זְמִינַת
 רַחֵל דְאִיהִי בְּאַרְחָא לְמַחְדֵי בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל וְעַם שְׁכִינְתָּא
 וְאוּקְמוּהָ חֲבַרֵּיִיא:

וַיְהִי בְשָׁכְן יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הַהֵימָּלָה וַיִּלְךָ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת
 בְּלֵהָה פְּלֶגֶשׁ אֲבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיְהִי בְנֵי יַעֲקֹב
 שְׁנַיִם עָשָׂר. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיְהִי בְשָׁכְן יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ
 הַהֵימָּלָה, דְּהָא לֵאָה וְרַחֵל מִיתוּ, וְנִטְלָא בֵּיתָא מֵאֵן דְּנָטִיל.
 וְכִי סִלְקָא דְעֵתָךְ דְּרְאוּבֵן אֲזִיל וְשָׁכִיב בְּהַדְּהָ דְבְּלֵהָה.
 אֵלָא, כֹּל יוֹמָא דְלֵאָה וְרַחֵל שְׁכִינְתָא שְׂרִיָא
 עַלֵייהוּ. וְהִשְׁתָּא דְמִיתוּ, שְׁכִינְתָא לָא אֶתְפְּרֶשֶׁת מִן
 בֵּיתָא, וְשְׂרִיָא בְּבֵיתָא בְּמִשְׁכַּנָּא דְבְּלֵהָה. וְאִף עַל גַּב
 דְּשְׁכִינְתָא בְּעִיא לְנִטְלָא בֵּיתָא כְּדָקָא יָאוּת, אֶלְמָלָא
 יַעֲקֹב לָא אֶשְׁתַּכַּח בְּזוּוּגָא דְכֹר וְנוֹקְבָא, לָא שְׂרִיָא
 שְׁכִינְתָא בְּאֶתְגַּלְיָא בְּבֵיתָא. וְעַל דָּא קִיָּמָא שְׁכִינְתָא
 בְּמִשְׁכַּנָּא דְבְּלֵהָה. וְאַתָּא רְאוּבֵן וּבְגִין דְחָמָא דְבְּלֵהָה
 יִרְתָּא אֶתְרָא דְאֻמִּיָּה, אֲזִיל וּבְלַבֵּל עֶרְסָא. וְעַל דְּקִיָּמָא
 שְׁכִינְתָא עֲלֵהָ, כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּשְׁכַּב אֶת בְּלֵהָה.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, דְּנָאִים עַל הַהוּא עֶרְסָא וְלֹא חֵיִישׁ
 לִיקָרָא דְשְׁכִינְתָא. וּבְגִין כֶּךָ לֹא אֶתְפְּגִים מִחוּשְׁבָּנָא
 דְּשַׁבְּטִין וְאַתָּא קָרָא וְעֵבִיד חוּשְׁבָּנָא. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב,
 בְּכוֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן. וְאִיהוּ עֵבִיד קָרָא רִישָׁא דְכָל שַׁבְּטִין.
 רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (הושע טז) כִּי יִשְׂרָאֵל דְרָכֵי יִי וְגו',
 כֹּל אֲרָחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּלָהוּ יִשְׂרָאֵל וְאֲרָחוּי
 קְשׁוּט, וּבְנֵי עַלְמָא לֹא יִדְעִין וְלֹא מְשַׁגְּיחִין עַל מַה אֵינּוּן

קַיִּמִין. וְעַל דָּא וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בֵּם, בְּגִין דְּאִינוּן יַדְעִין
 אַרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא. דְּכָל
 מֵאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא, אִיהוּ יַדַּע וְאִזִּיל בְּהוּ דְּלֵא סִטִּי
 לִימִינָא וְלִשְׁמַאלָא.

וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בֵּם, אֲלִין אִינוּן חֵיִיבִין דְּלֵא מִשְׁתַּדְּלִי
 בְּאוּרֵייתָא, וְלֵא מִסְתַּכְּלִין בְּאַרְחוּי דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְלֵא יַדְעִין לְאֵן אֲוֹרְחֵי אֲזִלִין. וּבְגִין דְּלֵא יַדְעִי
 לְאִסְתַּכְּלֵא וְלֵא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא, אִינוּן כְּפִשְׁלִי בְּהוּ
 בְּאִינוּן אַרְחוּי בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאִתִּי.

תָּא חֲזִי, כָּל בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא, כַּד נָפִיק
 מֵהַאי עֲלָמָא נִשְׁמַתִּיה סִלְקָא בְּאִינוּן אַרְחִין וּשְׁבִילִין
 (דְּאִינוּן בְּאוּרֵייתָא) דְּאוּרֵייתָא. וְאִינוּן אַרְחִין וּשְׁבִילִין דְּאוּרֵייתָא
 יַדְעִין אִינוּן, וְאִינוּן דִּידְעִי אַרְחוּי דְּאוּרֵייתָא בְּהַאי עֲלָמָא
 יִהְיוּן בְּהוּ בְּהַהוּא עֲלָמָא כַּד יִפְקוּן מֵהַאי עֲלָמָא.

וְאִי לֹא אִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוּרֵייתָא בְּהַאי עֲלָמָא וְלֹא יַדְעִין
 אַרְחִין וּשְׁבִילִין, כַּד יִפְקוּן מֵהַאי עֲלָמָא לֹא יִנְדְּעוּן
 לְמִיָּהּ בְּאִינוּן אַרְחִין וּשְׁבִילִין וְכִשְׁלִין בְּהוּן. כַּדִּין יִהְיֶה
 בְּאַרְחִין אַחֲרָנִין דְּלֵאוּ אִינוּן אַרְחִין דְּאוּרֵייתָא, וְיִתְעַרוּן
 לִיהּ בְּכַמָּה דִּינִין וְאִתְעַנְשׁ בְּהוּ.

וּמֵאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא מֵה כְּתִיב, (משלי ו) בְּשֹׁכְבֵיךָ
 תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תִּשְׁיַחֲךָ. בְּשֹׁכְבֵיךָ

בְּקִבְרָא, אֹרִייתָא תְּצוּר עֲלִיךְ מְדִינָא דִּהְהוּא עֲלִמָּא.
וְהַקִּיצוּת, כִּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יתְעַר רוּחִין וְנִשְׁמָתִין
לְאַחֵיִיא מִתֵּיִיא כְּדִין הִיא תְּשִׁיחָךְ, הִיא תְּהֵא סַנִּיגוּרִיא
עַל גּוּפָא, בְּגִין דִּיקוּמוּן אִינוּן גּוּפִין דְּאַשְׁתְּדִלוּ
בְּאֹרִייתָא כְּדָקָא יָאוּת. וְאַלִּין אִינוּן דִּיקוּמוּן בְּקִדְמִיתָא
לְחַיֵּי עֲלִמָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי
אַדְמַת עֶפְר יִקִּיצוּ אֱלֹה לְחַיֵּי עוֹלָם וְגו'. וְאַלִּין אִינוּן
לְחַיֵּי עוֹלָם, בְּגִין דְּאַתְּעַסְקוּ בְּחַיֵּי עוֹלָם דְּאַיְהִי אֹרִייתָא.
וְתָא חֲזִי, כֹּל אִינוּן דְּאַשְׁתְּדִלוּ בְּאֹרִייתָא, הֵהוּא גּוּפָא
יִתְקִיִּים וְאֹרִייתָא תְּגִין עֲלֵיהּ. מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין
דְּבַהֲהִיא שְׁעָתָא יתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד רוּחָא דְּכִלְיַל
מֵאַרְבַּע רוּחִין, וְהֵהוּא רוּחָא דְּכִלְיַל מֵאַרְבַּע רוּחִין, אֲזַדְמִן
לְכֹל אִינוּן דְּאַשְׁתְּדִלוּ בְּאֹרִייתָא לְאַחֵיִיא לֹון בְּהַאי רוּחָא
בְּגִין דִּיתְקִיִּים לְעִלְמִין.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (יחזקאל לו) מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאִי הָרוּחַ,
אַמַּאי לָא אֲתִקְיִמוּ, דְּהָא כְּלָהוּ מִיתוּ כְּמִלְקִדְמִין.
תָּא חֲזִי, הֵהוּא זְמַנָּא דְּאוּקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדָא
דִּיחֻזְקָאֵל אִינוּן מִתֵּיִיא, הֵהוּא (זמני דְּאַתָּא) רוּחָא אַף עַל גַּב
דְּהוּה מֵאַרְבַּע רוּחֵיִיא, לָא נַחִית לְקִימָא לֹון בְּקִיּוּמָא,
אַלָּא לְאַחֻזָּא דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֵיִיא מִתֵּיִיא
בְּהֵהוּא גּוּנָא וּלְקִימָא לֹון בְּרוּחָא (דף קעו ע"א) דְּאַתְּכִלְיַל

בְּהַאי גְּוֹנָא. וְאַף עַל גַּב דְּאַהֲדְרוּ גְּרַמִּין בְּהַיָּא שְׁעָתָא
כְּמַה דְּהוּה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַחֲזָאָה לְכָל עַלְמָא
דְּאִיהוּ זְמִין לְאַחֲיָא מִתִּיבָא (מִזָּה כְּתִיב, יִשְׁעִיָּה כו) יַחֲיוּ מִתִּיבָה
נִבְלָתִי יְקוּמוּן. עַל דָּא הֵהוּא רוּחָא דְזְמִין לְנַחְתָּא בְּהוּ
בְּצַדִּיקָיָא) (נ"א וְעַל דָּא הֵהוּא רוּחָא דְזְמִין לְנַחְתָּא בְּהוּ בְּצַדִּיקָיָא. מִזָּה כְּתִיב מֵאַרְבַּע
רוּחוֹת בְּאֵי הַרְחֵק, רוּחָא דְאַתְּכַלִּילַת בְּאַרְבַּע), בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
זְמִין לְקַיְימָא לְהוּ קַיְימָא שְׁלִים בְּעַלְמָא כְּדָקָא יָאוּת.
וְאִינוּן דְּאַשְׁתַּדְּלוּ בְּאוּרִייתָא בְּהַאי עַלְמָא, הִיא קַיְימָא
עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ וְאַתְּעִבִידַת סְנִיגוּרִיא קַמִּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כָּל אִינוּן מְלִין דְּאוּרִייתָא וְכָל הַיָּא
אוּרִייתָא דְּאַשְׁתַּדְּל בָּהּ בַּר נָשׁ בְּהַאי עַלְמָא, אִינוּן
מְלִין וְהַיָּא אוּרִייתָא קַיְימָא קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְאַמְרַת קַמִּיהּ וְהִיא אַרְיַמַת קְלִין וְלֹא אֲשַׁתְּכַת. וְלַהֲהוּא
זְמַנָּא אִיְהִי תְּשִׁיחַ וְתִימָא כְּפּוּם דְּאַתְדַּבֵּק בַּר נָשׁ וְאַשְׁתַּדְּל
בְּהַאי עַלְמָא, וְעַל דָּא אִינוּן יְקוּמוּן בְּקַיְימָא שְׁלִים לְחַיִּי
עַלְמָא כְּדָקָא מְרוּן. וּבְגִין כֶּךָ (הוֹשַׁע יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרַכִּי יִי
וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וּפּוֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָּם.

רַבִּי חֲזִיא פֶּתַח וְאָמַר, (שְׁמוּאֵל א ב) וְעַלִּי זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע
אֶת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן בְּנָיו לְכָל יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר
יִשְׁכַּבֵּן אֶת הַנָּשִׁים הַצַּבֹּאוֹת פֶּתַח אֶהְל מוֹעֵד. וְכִי סִלְקָא

דַּעֲתָךְ דְּכַהֲנֵי יִי דַיַּעֲבֹדוּן עֲבִידְתָּא דָּא. וְהָא מִקְדָּמַת דְּנָא
 אֲתָמַר וּפְרִישֵׁת אֲוֹרֵייתָא הֵהוּא חוּבָא דְלֵהוּן דְּכְתִיב,
 (שְׁמוּאֵל א ב) כִּי נֶאֱצוּ הָאֲנָשִׁים אֶת מִנְחַת יְיָ. וְכְתִיב וּמִשְׁפַּט
 הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הָעָם כָּל אִישׁ זֹבַח זֹבַח וְגו'. וְכְתִיב גַּם
 בְּטָרִם יִקְטִירוּן אֶת הַחֶלֶב וּבֹא נַעַר הַכֹּהֵן וְאָמַר לְאִישׁ
 הַזֹּבַח תִּנְה לְצִלוֹת לְפָנֶיךָ וְגו'. וְכְתִיב וְאָמַר לוֹ כִּי עַתָּה
 תִּתֵּן וְאִם לֹא לְקַחְתִּי בַחֲזֹקָה. וְעַל דָּא וַתְּהִי חֲטָאת
 הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד וְגו'. וְכֹל דָּא לָא הוּוּ נְטָלִין אֱלָא
 מֵאִינוּן חוּלְקִין דִּהוּוּ לֵהוּ לְכַהֲנֵי לְמִיכַל מְנִיָּה, וְעַל דִּיהוּוּ
 קָלִיל קָרְבָּנָא בְּעֵינֵייהוּ אֲתַעֲנָשׁוּ. וְהִכָּא אָמַר אֵת אֲשֶׁר
 יִשְׁכְּבוּן אֶת הַנְּשִׁים הַצּוֹבְאוֹת.

(אֱלָא) חֶס וְשָׁלוֹם דִּהוּוּ עֲבֹדוּ עֲבִירָה דָּא, כָּל שְׁכֵן בְּאַתְרָא
 קְדִישָׁא הֵהוּא, דִּלָּא יְקוּמוּן כָּל יִשְׂרָאֵל וַיִּקְטְלוּן
 לְהוּן. אֱלָא בְּגִין דִּהוּוּ מְעַכְבֵּי לוּן לְאַעְלָא לְמִקְדָּשָׁא,
 וּמִחָאן בִּידֵהוּן דִּלָּא לְאַעְלָא לְמִצְלֵי צְלוֹתָא עַד
 דְּקוּרְבָּנֵיא אֲתַעֲבִידוּ בְּגִין דִּאִינוּן לָא מֵייתִין קָרְבָּנִין
 לְמִיטְל חוּלְקָא מְנִיָּהוּ, וּבְגִין כֶּךָ מְעַכְבִּין לוּן. וּבְגִין כֶּךָ
 אִינוּן נְשִׁים הוּוּ בְּעָאן מְנִיָּהוּ לְאַעְלָא תַּמּוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב
 אֵת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן אֶת הַנְּשִׁים, דְּמְעַכְבֵּי לוּן כְּדִקְאֲמָרוּן.
 כְּגוּוּנָא דָּא וַיִּשְׁכַּב אֶת בְּלָהָה. חֶס וְשָׁלוֹם דִּאִיהוּ שְׁכַב
 עִמָּה, אֱלָא בְּגִין דַּעֲכַב לָהּ לְשִׁמְשָׁא בְּאֲבוּי

שְׁמוּשָׁא דְּמִצּוּה, וְדָא הוּא בְּלִבּוּלָא דְּעֶרְסָא. וְעֵבֶד לְקַבִּיל
 שְׂכִינְתָא עֲבִידְתָּא דָּא, דְּבִכָּל אֲתֵר דְּשְׁמוּשָׁא דְּמִצּוּה
 אֲשֶׁתִּפַּח, שְׂכִינְתָא שְׂרִיא עַל הַהוּא אֲתֵר וְאֲשֶׁתִּפַּח תַּמּוּן.
 וּמֵאן דְּגָרִים לְעַכְבָּא שְׁמוּשָׁא דְּמִצּוּה גָרִים דְּיִסְתַּלַּק
 שְׂכִינְתָא מֵעֲלָמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית מט) כִּי עָלִית
 מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ אִז חִלַּלְתָּ יְצוּעֵי עָלְהָ. וּבְגִין דָּא כְּתִיב,
 וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה פִּלְגָשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיְהִי בְּנֵי
 יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר. כְּלָהּ הוּוּ בְּמַנְיִנָא וְלֹא גִרַע מִזְכוּתָא
 דְּלַהוֹן כְּלוּם.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מֵאֵי טַעְמָא בְּקַדְמִיתָא יִשְׂרָאֵל וּלְבַתֵּר
 יַעֲקֹב. דְּכְתִיב, וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיְהִי בְּנֵי יַעֲקֹב
 שְׁנַיִם עָשָׂר. אֶלָּא כִּד אֲתָא רָאוּבֵן וּבְלִיָּבַל הַהוּא עֶרְסָא
 אָמַר וּמַה תְּרִיסֵר שְׁבֻטִין הוּוּ לִיָּה לְאָבָא לְקִיָּמָא בְּעֲלָמָא
 וְלֹא יִתִּיר, וְהִשְׁתָּא בְּעֵי לְאוּלְדָא בְּנִין דִּילְמָא אָנֹן פְּגִימִין
 דְּאִיהוּ בְּעֵי לְאוּלְדָא אַחֲרָנִין כְּמִלְקַדְמִין. מִיָּד בְּלִיָּבַל הַהוּא
 עֶרְסָא, וְאֲתַעְכַּב הַהוּא שְׁמוּשָׁא. כְּאִילוּ עֵבֶד קָלְנָא לְגַבֵּי
 שְׂכִינְתָא דְּשְׂרִיא עַל הַהוּא עֶרְסָא. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיִּשְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, דְּהָא בְּשָׂמָא דָּא אֲסִתַּלַּק גּוּ תְרִיסֵר דְּאֲתַכְּסִיין
 דְּאִינוּן תְּרִיסֵר נְהָרֵי אֲפֶרְסֻמוּנָא דְּכִיָּא.

וַיְהִי בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר, אֵלִין תְּרִיסֵר שְׁבֻטִין
 דְּשְׂכִינְתָא אֲתַתְּקִנַת בְּהוּ. וּמֵאן אִינוּן, אֵלִין

דְּאוּרֵייתָא אֶהְדַּרְתָּ וְעָבִיד לֹון חוֹשְׁבָנָא (דף קנ"ב ע"ב)
 כְּמִלְקַדְמִין. כְּלָהוּ קְדִישִׁין, כְּלָהוּ אֶתְחַזִּיין לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא
 לְאַסְתִּכְלָא בְּקְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיהוֹן. דְּאִילוּ עֶבֶד הָהוּא עוֹבְדָא
 לָא יֵיתִי רְאוּבֵן בְּמַנְיִנָא.

וְעַם כָּל דָּא אֶתְעַנְשׁ דְּאֶתְנַטִּיל בְּכוֹרְתִיה מְנִיָּה וְאֶתִּיהִיב
 לְיוֹסֵף כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, (דְּבֵרֵי הַיָּמִים א' ה') וּבְנֵי רְאוּבֵן
 בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הֵבְכוֹר וּבְחַלְלוּ יְצוּעֵי אָבִיו נִתְנָה
 בְּכוֹרְתוֹ לְיוֹסֵף.

תָּא תְּזִי, (דְּנִיאל ב') לְהוּא שְׁמִיה דֵּי אֱלֹהָא מְבַרַךְ מִן עֲלְמָא
 וְעַד עֲלְמָא דֵּי כָּל מַעְבְּדוּהֵי קְשׁוּט וְאַרְחֲתִיָּה דִּין,
 וְכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד כְּלָא אִיהוּ בְּחַכְמָתָא עֲלָאָה.

תָּא תְּזִי, כְּמָה גָרִים עוֹבְדָא דְּבַר נֶשׁ, דְּהָא כָּל מַאי (מֵאֵין)
 דְּאִיהוּ עָבִיד, כְּלָא אֶתְרִשִׁים וְקִימָא קָמִי דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא יַעֲקֹב בְּשַׁעֲתָא דְּעָאֵל לְגַבְהָ דְּלָאָה, כָּל
 הָהוּא לִילִיא רְעוּתִיה וְלִבִּיה הוּהוּ בְּרַחֵל, דְּחָשִׁיב דְּרַחֵל
 אִיהִי. וַיִּמְהַהוּא שְׁמוּשָׁא וְטָפָה קְדַמָּאָה וַיִּמְהַהוּא רְעוּתָא
 אֶתְעַבְרַת לָאָה וְאוּקְמוּהָ. דְּהָא אֶלְמָלָא דִּיעַקֵּב לָא יִדַע
 לָא יִסְתַּלִּיק רְאוּבֵן בְּחוֹשְׁבָנָא. וְעַל דָּא לָא אֶסְתַּלֵּק
 בְּשָׂמָא יִדְיעָא אֶלָּא שְׁמִיָּה סֵתָם רְאוּבֵן.

וְעַם כָּל דָּא אֶהְדַּר עוֹבְדָא לְאַתְרִיָּה, כְּמָה דְּהָהוּא
 רְעוּתָא קְדַמָּאָה אֶתְעַבְּדַת בְּרַחֵל, הָהוּא רְעוּתָא

אֶת־הַדֶּרֶת בָּהּ. דְּהָא בְּכוֹרְתִיהָ אֶת־הַדֶּרֶת לְיוֹסֵף בּוֹכְרָא
 דְּרַחֵל, אֶתֶר דְּרֵעוּתָא הוּת בְּרַחֵל וְכֻלָּא סָלִיק בְּאֶתְרֵיהָ.
 בְּגִין דְּכָל עוֹבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלָהוּ קְשׁוּט וְזָכוּ.
 רַבִּי חֲזַקְיָה אֲשַׁכְּחִיהּ יוֹמָא חַד לְרַבִּי יוֹסִי דְּהוּהּ מְסֻטְמִיט
 סַפְסִינָא גּוּ קְטָרִי דְּנוֹרָא וְהוּהּ סָלִיק קְטוֹרָא דְּתַנְנָא
 לְעֵילָא. אָמַר לֵיהּ, אֱלוּ קְטוֹרָא דְּתַנְנָא דְּקַרְבָּנָא דְּהוּהּ
 סָלִיק עַל גְּבִי מַדְבַּחָא הוּהּ סָלִיק תְּדִיר כִּי הָאִי גּוֹוֹנָא, לָא
 שְׂרִיא רוּגְזָא בְּעֵלְמָא וַיִּשְׂרָאֵל לָא אֶתְגַּלִּי מֵעַל אַרְעָא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מִי זֹאת עָלָה מִן הַמַּדְבָּר
 כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן מְקַטְרֶת מִר וּלְבוֹנָה מְכַל אֲבָקַת
 רוּכַל. מִי זֹאת עוֹלָה. תָּא חֲזִי, בְּזִמְנָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל אֲזִילִי
 בְּמַדְבָּרָא, שְׁכִינְתָא אֲזִלָּא קַמִּיִּהּוּ וְאִינְהוּ הוּוּ אֲזִילִי
 אֲבַתְרָהּ. דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת יג) וַיִּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד
 עָנָן לְנַחֲוֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם וְגו'.
 וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, (יִרְמִיָּה ב) כֹּה אָמַר יְיָ זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ
 אֶהְבֵּת כְּלוּלוֹתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמַּדְבָּר וְגו'.

וְשְׁכִינְתָא הוּת אֲזִלָּא וְכֻלְהוּ עֲנֵנֵי יָקָר בְּהַדְּהָא. וְכַד הוּהּ
 שְׁכִינְתָא נְטֹלָא, הוּוּ נְטֹלִין. כְּמָה דְּכְתִיב,
 (שְׁמוֹת מ) וּבַהֲעֵלוֹת הָעָנָן מֵעַל הָאֱהָל וְאַחֲרַי כֵּן יִסְעוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְכַד אִיהִי סְלֻקָּא הֵהוּא עֲנָנָא סְלֻקָּא עַד
 לְעֵילָא, וְכַל בְּנֵי עֲלְמָא חֲמָאן וְשִׂאֲלִי וְאָמְרִי, מִי זֹאת
 עוֹלָה מִן הַמַּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן.

הֵהוּא עֲנָנָא דְשְׁכִינְתָא אֲתַחֲזִיא עֶשֶׂן, מֵאֵי טַעְמָא אִיהִי
 עֶשֶׂן. בְּגִין דְנִוְרָא דְאֲדִלִיק אֲבָרְהָם וַיִּצְחָק בְּרִיה
 הוּה אַחִיד בֵּה וְלֹא אֲעֵדִי מִינָהּ. וְכֹד אֲתַאֲחַדַת הֵהוּא נִוְרָא
 בְּגִוּוּה הוּה סְלִיק עֲנָנָא (נ"א תנבא).

וְעַם כָּל דָּא, מְקַטְרַת מֵר וּלְבוֹנָה. מֵאֵי מְקַטְרַת,
 מִתְקַטְרָא בְתַרִין סְטַרִין אַחֲרָנִין, עֲנָנָא דְאֲבָרְהָם
 לִימִינָא, עֲנָנָא דְיִצְחָק לְשְׁמָאֲלָא. מְכַל אֲבָקַת רוּכַל, דָּא
 יַעֲקֹב.

דְּבַר אַחַר דָּא יוֹסֵף הֲצַדִיק, בְּגִין דְאָרוֹנָא דְיוֹסֵף הוּה
 אֲזִיל לְגַבִיָּה, אֲמֵאֵי רוּכַל, בְּגִין דְהוּה רְכִיל לְאַחֵי
 לְגַבִיָּה דְאֲבוּי. דְּבַר אַחַר אֲמֵאֵי רוּכַל, אֲלֵא מַה חֲנוּנֵי דָא
 קְטִירֵי דְקוּסְטְרֵי וְאֲבָקֵי דְפּוֹלְמֵי כְּלָהוּ בִיּוֹדֵיהּ. הָכִי נִמְי
 יוֹסֵף, אִיהוּ קִיּוּמָא דְאוּרִיִּיתָא בְּגִין דְאִיהוּ קִיִּים לָהּ, בְּגִין
 דְּכָל פְּקוּדֵי אוּרִיִּיתָא מִתְקַשְׁרֵן בְּנִטְרֵי דְבְרִית קְדִישָׁא.
 וְעַל דָּא שְׁכִינְתָא מִתְקַטְרָא בְּאֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב
 וַיִּוֹסֵף, כְּחֻדָּא אֵינוֹן וְדִיוֹקְנָא חֻדָּא לְהוּ. הֲדָא הוּא
 דְכֻתִּיב, (בראשית לו) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. וּבְגִין כֶּךָ מְכַל
 אֲבָקַת רוּכַל, בְּגִין דְמֵאֲתַר דְנַהֲרָא דְנַגִּיד וְנִפְיָק
 אֲשַׁתְקִיָּיא כְּלָא וְנַהֲרֵי כָּל אֲנַפִּין.

וְתָא חֲזִי, כִּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא וְהוּוּ מְקַרִיבִין קְרַבְנִין,
 כְּלָהוּ הוּוּ מִתְקַרְבִין לְגַבִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּדָקָא

יָאוֹת, וְכֹד קָרַבְנָא אֶתְעַבִּיד וַתִּנָּא סְלִיק בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל,
כְּדִין הוּוּ יַדְעֵי דִתְנָנָא דִמְדַּבְּחָא אֲדִלִיק (דף קעז ע"א) בּוֹצִינָא
דְּאֶתְחַזִּיא לְאֲדִלְקָא, וְכָל אֲנַפִּין נְהִירִין וּבּוֹצִינִין דְּלִקִין.
וּמִיּוֹמָא דְּאֶתְחַרִּיב בֵּי מִקְדְּשָׁא לֵית לָךְ יּוֹמָא וַיּוֹמָא
דְּלֵית בֵּיה זְעִימוּ וְרוּגְזָא. כְּמָה דְּאֶתְ אֲמַר, (תהלים
(ז) וַיֵּל זֹעֵם בְּכָל יוֹם, וְאֶתְפָּרֵשׁ חֲדוּה מַעֲיֵלָא וּמַתְתָּא.
וַיִּשְׂרָאֵל אֲזִלִין בְּגָלוּתָא וְאִינוּן בְּרִשׁוֹ דְּטַעְוּוֹן אַחַרְנִין.
וְכִדִין אֶתְקִיִים קָרָא דְכְּתִיב, (דברים כח) וְעַבַּדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים
אַחֲרִים.

וְכָל דָּא לְמָה, בְּגִין דְכְּתִיב, (דברים כח) תַּחַת אֲשֶׁר לֹא
עַבַּדְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבב מְרֹוב כָּל.
מֵאִי מְרֹוב כָּל. הֲכָא מְרֹוב כָּל, וְהָתָם בְּחֹסֵר כָּל.
עַד דִּיתַעַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּא וַיִּפְרוֹק לֹון מִבִּינֵי
עַמְמֵיָא, כְּמָא דְּאֶתְ אֲמַר, (דברים ל) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת
שְׁבוּתֶךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבְּצֶךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפְצִצְךָ יְיָ
אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה. וְכְּתִיב אִם יִהְיֶה נִדְּחֶךָ בְּקִצָּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם
יִקְבְּצֶךָ וְגו':

וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת עֲשׂוֹ הוּוּא אֲדוּם. תָּא חֲזִי, בְּחַיִּי יִצְחָק לָא
אַתְמַנּוּן בְּנוֹי דְּעֲשׂוֹ כְּמָה דְּאֶתְמַנּוּן בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב,
דְּהָא עַד לָא מִית יִצְחָק אֶתְמַנּוּן. אֲבָל בְּעֲשׂוֹ מַה כְּתִיב
וַיְגֹוע יִצְחָק וַיָּמָת וַיֵּאֶסֶף אֶל עַמִּיו זָקֵן וְשִׁבְע יָמִים

וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עֲשׂוֹ וַיַּעֲקֹב בְּנָיו. בַּתְּרִיחַ מַה כְּתִיב וְאֵלֶּה
 תּוֹלְדוֹת עֲשׂוֹ הוּא אָדוּם. מֵאֵי טַעֲמָא, בְּגִין דְּהָא
 בְּחוּלְקִיָּה וּבְאַחְסַנְתִּיָּה וְעַדְבִּיָּה לָאוּ אִיהוּ, אֶלָּא יַעֲקֹב
 וּבְנָיו. וּבְגִין כֶּף יַעֲקֹב וּבְנָיו אֵינּוּן חוּלְקִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְעֵאלִין בְּחוּשְׁבְּנָא. אֲבָל עֲשׂוֹ דְלָאוּ אִיהוּ בְּחוּלְקָא
 דְּבִסְטָר דְּמַהִימְנוּתָא, עָבִיד חוּשְׁבְּנִיָּה לְבַתָּר דְּמִית יַצְחָק,
 וְאַתְפָּרֵשׁ חוּלְקִיָּה לְאַתָּר אַחְרָא.

תָּא חֲזִי, לְבַתָּר דְּמִית יַצְחָק, וְעֲשׂוֹ אַתְפָּרֵשׁ לְסַטְרִיָּה,
 מַה כְּתִיב וַיִּקַּח עֲשׂוֹ אֶת נָשָׁיו וְגו' מִפְּנֵי יַעֲקֹב אָחִיו.
 דְּשִׁבְק לִיָּה לְיַעֲקֹב קָרַן וְרִיחַ שְׁעֵבוּדָא דְּמִצְרַיִם, וְאַרְעָא.
 וּזְבִין לִיָּה חוּלְקִיָּה מִן מְעֵרְתָא דְּכַפְלָתָא, וְאַזֵּל לִיָּה מִן
 אַרְעָא וּמִן מְהִימְנוּתָא וּמְחוּלְקִיָּה, דְּאַזֵּל לִיָּה מִכְּלָא.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה הָוּה חוּלְקִיָּה דְּיַעֲקֹב טָבָא בְּכָלָא. בְּגִין
 דְּלָא אֶשְׁתָּאֵר עֲשׂוֹ בְּהַדְיָה וְאַתְפָּרֵשׁ מִנִּיָּה וְאַזֵּל לִיָּה
 לְחוּלְקִיָּה וּלְעַדְבִּיָּה, וְאַשְׁתָּאֵר יַעֲקֹב אַחִיד בְּאַחְסַנְתָּא אַבּוּי
 וּבְאַחְסַנְתָּא אַבְהָתוּי. וְעַל דָּא וַיִּלְךְ אֶל אֶרֶץ מִפְּנֵי יַעֲקֹב
 אָחִיו. מֵאֵי מִפְּנֵי יַעֲקֹב אָחִיו. דְּלָא בְּעָא חוּלְקִיָּה
 וְאַחְסַנְתִּיָּה וְעַדְבָּא דְּמַהִימְנוּתָא דִּילִיָּה. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה
 דְּיַעֲקֹב עָלִיָּה כְּתִיב, (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל
 נַחֲלָתוֹ:

וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אָדוּם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ

לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יִיסָא פִּתַּח וְאָמַר, (עובדיה א) הִנֵּה קָטָן
 נִתְתִּיךָ בַּגּוֹיִם בְּזוּי אֶתָּה מְאֹד. תָּא חַזִּי, כִּד עֶבֶד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, וּפְלַג אֲרַעָא לְשִׁבְעָה תַּחֲוּמֵי פְּלִיגִין
 לְקָבִיל שְׁבַעֵין רַבְרַבִּין מִמֶּנּוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּלִיג
 לִזְוֵן לְשִׁבְעֵין עֲמִין כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא חַזִּי לֵיה, כְּמָה דְאֵת
 אָמַר, (דברים לב) בַּהֲנַחֵל עֲלִיוֹן גּוֹיִם בַּהֲפָרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יַצַּב
 גְּבוּלוֹת עַמִּים.

וּמִכְּלָהוּ רַבְרַבִּין מִמֶּנּוּ דְאֵתְמַסְרוּ לְשָׂאֵר עַמִּין לָא אֵית
 בְּהוּ בְּזוּי קַמִּיָּה כְּמִמְנָא דְעֵשׂו. מְאִי טַעְמָא,
 בְּגִין דְּסִטְרָא דְעֵשׂו סִטְרָא מְסֹאֲבָא אִיהוּ, וְסִטְרָא
 דְּמְסֹאֲבָא אִיהוּ קְלָנָא קַמִּיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מְאִינֹון
 דְּרַגִּין זְעִירִין דְּבִתְר רִיחֵיָּא סְרִיקְתָּא דְּקוּסְטְרֵי סוּמְקֵי קָא
 אֲתִיָּא, וְעַל דָּא הִנֵּה קָטָן נִתְתִּיךָ בַּגּוֹיִם, בְּזוּי אֶתָּה מְאֹד.
 דְּכִתִּיב, (בראשית ג) עַל גְּחוֹנֶנֶךָ תֵּלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי
 חַיֶּיךָ. מְאֹד, כְּמָה דְאֵת אָמַר אַרְוֵר אֶתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה
 וּמִכָּל חַיֵּי הַשָּׂדֶה.

תָּא חַזִּי, בְּדַרְגִּין תַּתְּאִין אֵית דְּרַגִּין עַל דְּרַגִּין, כְּלָהוּ
 מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא, וְכָלָהוּ דְּרַגִּין קַפְטִירִין אֲלִין,
 וְקִשְׁרִין אֲלִין בְּאֲלִין, וּמְלָכוּ אֲתַפְרֵשׁ דָּא מִן דָּא, וּמְלָכוּ
 אֲתַקְשֵׁר בְּמְלָכוּ. דָּא עֵייל, וְדָא סְלִיק, אַחִידֵן בְּקִשְׁרָא
 חָדָא.

הָהוּא קִשְׂרָא מִשְׁחָתָא חָדָא לֵיהּ, וּתְלַת קִשְׂרִין לְהֵיא
 מִשְׁחָתָא. בְּכַל קִשְׂרָא וְקִשְׂרָא חַד עֵטְרָא, וּבְכַל
 עֵטְרָא וְעֵטְרָא חַד קִפְסוֹרָא וְאַתְמָנָא בְּעֵטְוִרָא דְלַעִילָא,
 וְאַתְמָנָא וְנַחֲתִית לְתַתָּא, עַד דְּאַתְקִשְׂרוּ בֵּיהּ כְּכַבֵּיא וּמְזִלֵּי.
 כָּל חַד וְחַד אֶתְפָּרֵשׁ בֵּיהּ חַד ^(דף קעו ע"ב) כְּכַבָּא וְחַד מְזִלָּא,
 וְכַל כְּכַבֵּיא זְמִינִין אֵינֻן בְּאֵינֻן דְּרִגִין דְּלַעִילָא. וְעַל דָּא
 כָּל דְּרִגָא וְדִרְגָא אֶתְעֵטֵר בְּאַתְרִין יְדִיעֵן כְּדָקָא חֲזִי.

וְכַד מִתְפָּרֵשׁ דְּרִגִין אֶשְׁתַּכַּח קִטוֹרָא דְּפוּסְתָּקָא, עַד
 דְּאַתְקִשְׂרָא בְּסִטְרָא דְּאַתְחֲזִי לֹון, וּסְטְרֵי דְּדִרְגֵי
 מְסַאבֵּי דְּאֵינֻן בְּסִטְרֵי שְׁמַאלָא כְּלֵהוּ מִתְפָּרֵשׁ לְכַמָּה
 אַרְחִין וּשְׁבִילִין מְסִטְרֵי גְבוּרִין סוּמְקֹון. וּבְגִין כֹּךְ תַּלְיִין
 גְבוּרִין לְתַתָּא לְאַלְפִין וְרִבּוּ רִבְבֹון, וְעַל דָּא הֵנָּה קָטֻן
 נִתְתִּיד בְּגוּיִם בְּזוּי אֶתְהּ מְאֹד כְּדָקָא מְרֹון.

תָּא חֲזִי, וְאַלֵּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאַרְץ אֲדוּם.
 בְּאַרְץ, בְּסִטְרָא דְּדִרְגָא דִּילֵיהּ דְּאֵיהוּ דְּרִגָא דְּעֵשׂוּ.
 דְּכַתִּיב עֵשׂוּ הוּא אֲדוּם, וְכִלְהוּ קָאֲתוּ מְסִטְרָא דְּרוּחַ
 מְסַאבָּא. לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּאֵינֻן
 דְּרִגִין דְּקִיָּימִין בִּי תַרְעֵי לְתַתָּא קְדָמָאִי. וּבְגִין כֹּךְ אָמַר
 יַעֲקֹב, יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לְפָנַי עֲבָדוּ. בְּגִין דְּרִגִין דִּילֵיהּ
 קְדָמָאִין אֵינֻן לְאַעֲלָא. וּבְגִין כֹּךְ לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבַנֵּי
 יִשְׂרָאֵל. דְּעַד כְּעַן לָא מָטָא זְמָנָא דְּמִלְכוּ שְׁמִיא

לְשַׁלְטָאָה וּלְאַתְאֲחָדָא בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר יַעֲבֹר
נָא אֲדֹנִי לְפָנַי עֲבָדוּ.

וְכֹד שְׁלִימוֹ אֵלֶיךָ דְּרַגִּין בְּקַדְמִיתָא, לְבַתֵּר אַתְּעַר מַלְכוּ
שְׁמִיָּא לְשַׁלְטָאָה עַל תַּתְּאִי. וְכֹד שָׂרָא, שָׂרָא
בְּזַעֲרָא דְכָל שְׁבַטֵין דְּאִיהוּ בְּנִימִין. כִּמָּה דַּאתְּ אָמַר,
(תהלים סח) שָׁם בְּנִימִין צָעִיר רוּדָם וְגו'. וּבִיָּה שְׂאֲרֵי
לְאַתְעָרָא מַלְכוּתָא, לְבַתֵּר אַתָּא מַלְכוּתָא בְּאַתְרֵיהּ
וְאַתְקִיִּים בְּהַדְרֵיהּ דְּלֹא תַעֲדִי לְעַלְמִין.

רַבִּי חֲזִיא פְתַח וְאָמַר, (ישעיה מד) וְעַתָּה שְׁמַע יַעֲקֹב עֲבָדִי
וַיִּשְׂרָאֵל בְּחַרְתִּי בּוֹ. כֹּה אָמַר יְיָ עֲשֹׂה וַיִּצְרַךְ מִבְּטָן
יַעֲזֹרֶךָ אַל תִּירָא עֲבָדִי יַעֲקֹב וַיִּשְׁרוּן בְּחַרְתִּי בּוֹ. תָּא חֲזִי,
כִּמָּה אַבְטַח לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה אַתְּ
(ד"א ל"ג בגין) לְמִזְכֵּי לְהוּ לְעַלְמָא דַּאתִּי, דְּהָא לָא אַתְרַעִי
לְחוּלְקִיָּה לְכָל עַם וְלִישָׁן בַּר לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדוּי. וּבְגִין כֶּךָ
יֵהֵב לֹון אֹרִייתָא דְקָשׁוּט. לְמִזְכֵּי בַּהּ וּלְמַנְדַּע אַרְחוּי
דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דִּירְתוֹן אַרְעָא קְדִישָׁא. דְכָל
מֵאן דְּזָכִי בַּהּ אַרְעָא קְדִישָׁא, אֵית לֵיהּ חוּלְקָא לְעַלְמָא
דַּאתִּי. כִּמָּה דַּאתְּ אָמַר, (ישעיה ט) וְעַמֶּךָ כָּלָם צַדִּיקִים
לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אַרְצָא. וְהָא אַתְּמַר. תִּלְת דְּרַגִּין הָכָא,
בְּקַדְמִיתָא יַעֲקֹב, וּלְבַתֵּר יִשְׂרָאֵל, וּלְבַתֵּר יִשׁוּרוּן.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב הָא אֹקְמוּתָא. יִשְׂרָאֵל אֹפְּ הָכִי נְמִי. וְאַף

עַל גַּב דְּדַרְגִּין אֵינֻן חֵד. יִשׁוּרוּן, אֲמַאי אֶקְרוּן יִשְׂרָאֵל
 בְּשֵׁמָא דָא. אֶלָּא יִשְׂרָאֵל וַיִּשׁוּרוּן כְּלָא חֵד. יִשׁוּרוּן, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (איוב לג) יִשְׂרָאֵל עַל אֲנָשִׁים, בְּגִין דְּנִטִּיל שׁוּרָה
 לְהֵאֵי סִטְרָא וְלְהֵאֵי סִטְרָא, וּבְגִין אֵינֻן תְּרִין שׁוּרִין אֶקְרִי
 יִשׁוּרוּן, וְדָא הוּא יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל עַל דְּנִטִּיל רְבוּ
 וְתוּקְפָא מְכָלָא. יִשְׂרָאֵל (ס"א יִשׁוּרוּן) עַל אֵינֻן חוּלְקֵי תְרִין
 סִטְרִין תְּרִין שׁוּרִין כְּדָקָא אֲמָרוּן, וְכְלָא חֵד.

וְאֵינֻן שְׁמָהּ כְּלָהּ סְלָקֵי לְחֵד. יַעֲקֹב עֲבָדֵי, זְמַנִּין
 דְּאֵיהּ עֶבֶד כְּעֶבְדָא דְּאֵית לֵיהּ פְּקוּדָא דְּמֵאֲרִיָּה
 וְלְמַעֲבַד רְעוּתִיהּ. וְכֵן יִשְׂרָאֵל בְּחֵרְתִי בּוּ, לְאִשְׂרָאֵה
 עֲלֵיהּ, וְכֹלָא בְּרוּזָא עֲלָאָה אֵיהּ. כְּתִיב, (ישעיה מג) בְּרֹאךְ
 יַעֲקֹב וַיִּצְרַךְ יִשְׂרָאֵל, וְכְתִיב כֹּה אָמַר יְיָ עֲשֵׂה, כָּל אֲלִין
 דְּרַגִּין סְלָקִין לְחֵד וְהָא אֲתָמַר, בּוּרָא, יוֹצֵר. עוֹשֵׂה.
 וְכְלָהּ דְּרַגִּין אֲלִין עַל אֲלִין וְכְלָהּ חֵד.

זְכָאָה חוּלְקֵהוּן דְּיִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעִי
 בְּהוּ מְכָל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת,
 בְּגִין דְּבְכָלְהוּ כְּתִיב, (ירמיה י) הֶבֶל הִמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתָעִים
 בַּעַת פְּקֻדָתָם יֵאבְדוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמַין
 לְבַעֲרָא לֹון מִן עֲלָמָא, וַיִּשְׁתַּאֲר הוּא בְּלַחֲדוּי כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר, (ישעיה ב) וְנִשְׁגַּב יְיָ לְבָדוּ בַיּוֹם הַהוּא.

רְבִי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מא) אֵל תִּירָאֵי תוֹלַעַת יַעֲקֹב

מִתִּי יִשְׂרָאֵל אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ נָאִם יְיָ וְגֹאֲלֶךָ קְדוֹשׁ
 יִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזִי, כָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת
 דְּעֵלְמָא, קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִי לֹון לְמַמְנָן שְׁלִטְנִין
 יְדִיעִין כְּמָה דְאַתְמַר. וְכִלְהוּ אֲזִלֵי בְתַר אֱלֹהֵהוֹן, כְּמָה
 דְכַתִּיב, (מִיכָה ד) כִּי כָל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיו.
 וְכִלְהוּ אוֹשְׁדִין דְּמִין וּמַגִּיחִין קֶרְבָּא גְזֻלִין קִפְחִין
 וּמִנְאַפִּין, וְאֶתְעַרְבִי (דף קנח ע"א) בְּכִמָּה עוֹבְדִין לְבִישׁ,
 וְאֶתְתַּקְּפוּ בְּחִילְהוֹן לְאַבְּאֶשָׁא.

וְיִשְׂרָאֵל לִית לֹון תּוֹקְפָא וְחִילָא לְנִצְחָאָה לֹון בַּר
 בְּפוּמְהוֹן, כְּתוּלְעָתָא דָּא דְלִית לָהּ תּוֹקְפָא
 וְחִילָא אֶלָּא בְּפוּמָא, וּבְפוּמָא מִתְבַּר כְּלָא, וְעַל דָּא אֶקְרוּן
 יִשְׂרָאֵל תּוּלְעָת.

תּוּ אַל תִּירָאִי תּוּלְעָת יַעֲקֹב, מַה תּוּלְעָת לִית לְבַרְיָה
 דְּעֵלְמָא כְּהֵאִי תּוּלְעָת דְּמִשִּׁי דְּסִיסְטָרָא, דְּמַנְהָ נְפֻקֵי
 כָּל לְבוּשֵׁי יְקָר טִיסְטָרִי דְּמַלְכִין, לְבַתַּר זֶרַע זֶרַעִין וּמִית,
 וּלְבַתַּר מִתְהוּא זֶרַעָא דְּאַשְׁתָּאֵר מַנְיָה אֶתְקִיִּים כְּמַלְקֶדְמִין
 וְהָא אִיְהוּ בְּקִיּוּמָא. כֶּךָ יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן כְּהֵאִי תּוּלְעָת. דְּאַף
 עַל גַּב דְּמִתִּין, יִתְהַדְרוּן וְיִתְקַיְימוּן בְּעֵלְמָא כְּמַלְקֶדְמִין.
 וְהָא אֶתְמַר (ד"א ל"ג דְּכַתִּיב) (יִרְמִיָּה יח) כִּי כַחֲמֵר בֵּיד הַיּוֹצֵר
 כֵּן אַתֶּם בְּיַדִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל. מֵאִי כַחֲמֵר. אֶלָּא דָּא
 הוּא חֲמֵר דְּהֵהוּא זְכוּכִית, דְּאַף עַל גַּב דְּאַתְבַּר אֶתְתַּקְּוּן
 וְאִית לִיהּ תַּקְנָה כְּמַלְקֶדְמִין.

מִתֵּי יִשְׂרָאֵל, דָּא אֵילָנָא דְחַיִּי, דְּבִגִין דִּישְׂרָאֵל אֵינוֹן
 אֶתְדַבְּקוּ בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, בְּגִין כֶּף יֵהָא חַיִּין לְהוֹן
 וַיִּקְוִמוֹן מֵעֶפְרָא וַיִּתְקַיְּמוּן בְּעַלְמָא, וַיְהוֹן לְעַם חַד
 לְמַפְלַח לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּמְה דֵּאֶת דֵּאֶמַר (צפניה א)

לְקָרָא כָּלֵם בְּשֵׁם יְיָ לְעַבְדוֹ שְׂכֵם אֶחָד.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ אֶזְלֵי בְּאַרְחָא, וּמָטָא זְמָנָא
 דְּקָרִיאַת שְׁמַע, וְקָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְקָרָא קָרִיאַת שְׁמַע
 וְצִלֵי צְלוּתִיהָ. לְבַתָּר אָמַר לִיָּה רַבִּי יִצְחָק, וְהָא תְּנִינָן
 דְּעַד לָא יִפּוּק בַּר נִשׁ לְאַרְחָא אֲבַעֵי לִיָּה לְנִטְלָא רְשׁוֹ
 מִמָּאֲרִיָּה וְלְצִלֵי צְלוּתִיהָ.

אָמַר לִיָּה, בְּגִין דְּכַד נִפְיִקְנָא לָא הָוָה זְמַן צְלוּתָא וְלָא
 מָטָא זְמָנָא דְּקָרִיאַת שְׁמַע, הַשְׁתָּא דְּשִׁמְשָׁא נָהִיר
 צִלִּינָא. אָבַל עַד לָא נִפְקָנָא לְאַרְחָא בְּעֵינָא בְּעוֹתָא מְנִיָּה
 וְאִמְלִכְנָא בֵּיהָ, אָבַל צְלוּתָא דָּא לָא צִלִּינָא.

דְּהָא אָנָּא אֶשְׁתַּדְּלָנָא בְּאוּרִייתָא מִפְּלָגוֹת לִילִיָּא, וְכַד
 אַתָּא צִפְרָא עַד כְּעַן לָא הָוָה עַדְנָא לְצִלֵי צְלוּתָא.
 בְּגִין דְּהָיָא שְׁעָתָא דְּקַדְרוּתָא דְּצִפְרָא אֶשְׁתַּכַּח, אַתָּתָא
 מִשְׁתַּעֲיָא בְּבַעֲלָהָ, וְאֵינוֹן בְּרוּזָא כְּחָדָא, דְּבַעֲיָא אֵיָּהּ
 לְמִיָּהָ לְמִשְׁכְּנָא בְּעוֹלָמְתָהָ דִּיתְבִּי בְּהָדָה. וּבִגִין כֶּף לָא
 בְּעֵי לִיָּה לְבַר נִשׁ לְמַפְסַק מְלִיִּיהוּ דִּמְתַּחְבְּרוֹן כְּחָדָא
 וְלֵאעֲלָא מְלָה אַחְרָא בִּינִיָּהוּ.

וְהִשְׁתָּא דְנְהִיר שְׁמֵשָׁא הוּא עֵדֵן צְלוֹתָא לְצִלָּאָה, כְּמָה
דְּאוּקְמוּנָה. דְּכָתִיב, (תהלים עב) יִירְאוּךָ עִם שְׁמֵשׁ.

מְהוּ עִם שְׁמֵשׁ, לְנִטְרָא נְהוּרָא דְשְׁמֵשָׁא בְּהֵדֵן לְאַנְהָרָא
לָהּ, דְּהָא יִרְאָה בְּהֵדֵי שְׁמֵשָׁא אֶצְטְרִיךְ וְלֹא לְאַפְרָשָׁא
לוֹן. וְכֵד לָא נְהִיר יִמְמָא לָאו הוּא יִרְאָה בְּהֵדֵי שְׁמֵשָׁא,
וְצִרִיכָא לְחַבְרָא לוֹן כְּחֻדָּא. וְדָא הוּא עִם שְׁמֵשׁ.

אֲזִלִּי, כֵּד מָטוּ חַד בֵּי חֻקְלִי, יִתְבוּ. זְקָפוּ עֵינֵייהוּ וְחַמָּא
לִיָּה לְטוּרָא דְהוּוּ סָלְקוּ בְּרוּמִיָּה בְּרִיִּין מְשַׁנְיִין,
דְּחִיל רַבִּי יִצְחָק, אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר אִמְאִי דְחִילָת.
אָמַר לִיָּה חַמִּינָא דְהָאִי טוּרָא אִיְהוּ תַקִּיָּת, וְחַמִּינָא אֶלִּין
בְּרִיִּין דְּאִינּוֹן מְשַׁנְיִין וְדְחִילָנָא דְלֹא יִקְטְרָגוּ לוֹן, אָמַר
לִיָּה מֵאֵן דְּדְחִיל מְחַטְאוֹי דְּבִידִיָּה אִית לִיָּה לְמִדְחַל. תָּא
חֲזִי, לָאו אֶלִּין מְאִינּוֹן בְּרִיִּין תַקִּיפִין דְּהוּוּ מִשְׁתַּכְּחִין
בְּטוּרִיא.

פִּתַח וְאָמַר. וְאֵלֶּה בְּנֵי צַבְעוֹן וְאֵיהּ וַעֲנָה וְגו' הוּא עֲנָה
אֲשֶׁר מָצָא אֶת הַיַּמִּים וְגו', הָאִי קָרָא אוּקְמוּנָה,
אָבֵל תָּא חֲזִי, לָאו אֶלִּין אִינּוֹן דְּכָתִיב בְּהוּ (דְּבָרִים ב) הָאִימִים
לְפָנִים יִשְׁבוּ בָּהּ וְגו' וּבְנֵי עֵשָׂו יִירְשׁוּם וְגו'.

אָבֵל אֶלִּין דְּקָאמַר קָרָא אֲשֶׁר מָצָא אֶת הַיַּמִּים בַּמִּדְבָּר,
יָמָם כְּתִיב. אֶלִּין הוּוּ בְּרִיִּין מְשַׁנְיִין. דְּכֵד הוּוּ
אֶתְרֵךְ קִינ מַעַל אִפִּי אַרְעָא כְּדְכָתִיב, (בראשית ד) הֵן גִּרְשֵׁת

אֲתֵי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וּמִפְּנֵיךָ אֶסְתֵּר, וּכְתִיב וַיֵּשֶׁב
בְּאֶרֶץ נֹוד וְאוּקְמוּהָ.

מִבְּנֵי בְּנוֵי בְּסֹטְרָא (ויקרא עו ע"ב) דְּרוּחִין וְעֲלֵעוּלִין וּמְזִיקִין
וְאֵלִין קִיִּימוּ, דְּהָא כַּד בַּעַא לְאַתְקִידְשָׂא יוֹמָא
דְּשִׁבְתָּא, אֲתַבְרוּן מַהְהוּא סֹטְרָא רוּחִין קִיִּימִין טְסִירִין (נ"א
טְהִירִין) בְּלֹא גּוּפָא. וְאֵלִין לָאו אֵינּוּן מִיוֹמָא דְּשִׁבְתָּא וְלֹא
מִיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, וְאַשְׁתָּאָרוּ אֵלִין תְּרִין יוֹמִין בְּהוּ
בְּסַפְקָא, וּבְגִין כֶּךָ לֹא אֲתַקִּימוּ לָא (דף קעזח ע"ב) מַהֲאֵי וְלֹא
מַהֲאֵי.

וְאֲזִלוּ וְאַתְפְּשְׁטוּ בְּהֵהוּא סֹטְרָא דְקִין וְאַגְלִימוּ בְּהֵהוּא
סֹטְרָא וְלֹא אֲתַגְלִימוּ לְאַתְקִימָא וְאַקְרוּן יַמ"ם
חֶסֶר, דְּלֹא אֲתַקִּימוּ לָא בְּיוֹמָא דָּא וְלֹא בְּיוֹמָא דָּא,
וְאַתְחִזּוּן לְבְנֵי נָשָׂא. וְאִיהוּ אֲשַׁכַּח לֹון וְאוּלְפִי לִיָּה
לְאַיִתָּאָה מִמְזוּרִין לְעֵלְמָא. וְאֵינּוּן אֲזִלִּי בִּינֵי טוּרִיא
וְקִיִּימִין בְּגּוּפָא זְמַנָּא חֲדָא בְּיוֹמָא, וְלְבַתֵּר מִתְפְּשְׁטִי
מִנִּיהָ.

תָּא חֲזִי, עֲנָה דָּא אִיהוּ מִמְזוּרָא הִוָּה, דְּאַתָּא צְבָעוֹן עַל
אַמִּיָּה וְאוּלִיד מִמְזוּרָא, וְדָא אֲתָא מִסֹטְרָא דְרוּחַ
מְסֹאבָא דְאַתְדַּבֵּק בֵּיהָ. וּבְגִין כֶּךָ אֲשַׁכַּח לֹון וְהוּוּ אוּלְפִי
לִיָּה כֹל זִינִין דְּסֹטְרָא מְסֹאבָא בְּגִין דָּא.

וְתָא חֲזִי, אֵלִין אֵינּוּן וְכַמָּה אֲחֶרְנִין מִתְפְּרָשָׁן אֵלִין

מֵאֲלֵינִי, כִּלְהוֹ אֲתֵיִן מִהָהוּא סִטְרָא וְאֲזֵלִי בְּמִדְבָּרָא
 וְאֲתַחֲזוֹן תַּמָּן. בְּגִין דְּמִדְבָּרָא אַתְר חָרוֹב וְאִיהוּ בֵּי מוֹתְבָא
 דְּלֵהוֹן. וְעַם כָּל דָּא, כָּל בַּר נָשׁ דְּאֲזִיל בְּאוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְדַחֵיל לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא מִסְתַּפֵּי
 מִנְיֵיהּ. אֲזֵלוּ וְאֲעֵלוּ בְּטוֹרָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּגוֹוְנָא דָּא כָּל אֵינּוֹן טוֹרִין חָרוֹבִין
 אַתְר בֵּי מוֹתְבָא דְּלֵהוֹן. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא, וְכָל
 אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרֵייתָא עֲלֵייהּ כְּתִיב, (תהלים קכא) יִי
 יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ יִי יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבּוֹאֶךָ
 מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (שם קיא) הִלְלוּיָהּ אוֹדָה יִי בְּכָל
 לְבָב בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעַדָּהּ, הֵאֵי קָרָא אוּקְמוּנָהּ. אֲבָל
 תָּא חֲזִי, דְּדוּד מַלְכָּא כָּל יוֹמוֹי הָוָה מִשְׁתַּדֵּל בְּפוּלְחָנָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָוָה קָם בְּפִלְגוֹת לֵילִיא וּמִשְׁבַּח
 וּמוֹדָה בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחַן, בְּגִין לְאַתְתַּקְנָא דּוּכְתִיָּהּ בְּמַלְכוּ
 דְּלַעֲיָלָא.

דְּכַד אֲתַעַר רוּחַ צְפוֹן בְּפִלְגוֹת לֵילִיא, הָוָה יְדַע
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהֵיא שְׁעָתָא יְתַעַר בְּגַנְתָּא
 דְּעַדוֹן לְאַשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקֵיא, וְאִיהוּ הָוָה קָם בְּהֵיא
 שְׁעָתָא וְאַתְגַּבַּר בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחַן עַד דְּסִלִּיק צְפָרָא.
 בְּגִין דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּכַח בְּגַנְתָּא דְּעַדוֹן, הָא

אוֹקִימָנָא דַּאִיהוּ וְכָל צְדִיקָיָא דְבִגְנָתָא כְּלָהוּ צִיִּיתִין
 לְקָלִיָּהּ. כְּדַכְתִּיב, (שיר השירים ח) חֲבָרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָךְ
 הַשְּׁמִיעֵנִי. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְחוּטָא דְחֹסֶד מְשִׁיךְ עָלֶיָּהּ
 בִּימָמָא כְּמָה דַּאֲתָמַר. דְּכַתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יְיָ חֲסִדוֹ
 וּבַלַּיְלָהּ שִׁירָה עִמִּי. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דַּאיִנוּן מְלִין
 דַּאוֹרֵייתָא דַּאִיהוּ אָמַר, כְּלָהוּ סְלָקִין וּמִתְעַטְרִין קָמִי
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּבְגִין כֶּךָ דְּיֹד מְלָכָא הוּא מִשְׁתַּדֵּל
 בְּלִילֵיא בְּפוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּהּ.

תָּא חֲזִי, הַלְלוּיָהּ, בְּכָל אִינוּן שִׁירִין וְתוֹשְׁבָחֹן דְּקָאֲמַר
 דְּיֹד, הָא תַּנִּינוּן דְּלַעֲיֵלָא מִכְּלָהוֹן הוּא הַלְלוּיָהּ
 וְאוֹקְמוּהָ. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּכָלִּיל שְׁמָא וּשְׁבַחָא כְּחֵדָּא.
 מַאי שְׁמָא וּשְׁבַחָא. שְׁמָא דָּא (א) י"ה. שְׁבַחָא מֵאֵן אִיהוּ,
 אֲלֵא דָּא כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל דַּאִיהוּ (הלל בגימ' ה"ס שְׁחוּא אַדְנִי) מִתְקַנָּא
 שְׁבַחָא תְּדִיר לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַחַת. כְּמָה
 דַּאֲתָ אָמַר, (תהלים פג) אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לָךְ אֵל תַּחֲרֹשׁ וְאֵל
 תִּשְׁקֹט אֵל. בְּגִין דְּסִדּוּרָא דְּשְׁבַחָא אִיהִי מְסִדְרַת וּמְשַׁבַּחַת
 תְּדִיר לְגַבִּיָּהּ. וּבְגִין כֶּךָ שְׁמָא וּשְׁבַחָא כְּחֵדָּא.

אוּדָה יְיָ בְּכָל לֵבָב, כְּמָה דַּאוֹקְמוּהָ בִּיְצֵר הַטּוֹב וּבִיְצֵר
 הַרָע, בְּגִין דַּאיִנוּן מִשְׁתַּכְּחִי תְּדִיר לְגַבִּיָּהּ דְּבַר
 נֶשׁ, כְּמָה דַּאֲתָ אָמַר, (דברים ו) בְּכָל לֵבָבךָ וְאוֹקְמוּהָ. בְּסוּד
 יִשְׂרָאֵל (ועדה), אֵלִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּכָל דְּרַגִּין בְּהוּ מִתְעַטְרִין

כֹּהֲנֵי וְלִיּוֹאֵי, צְדִיקֵי וְחַסִּידֵי, יִשְׂרָאֵל. וְעֵדָה, כְּמָה דְאֵת
אָמַר (תהלים פב) נִצָּב בְּעֵדֶת אֵל. וְאֵינוֹן רוֹא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֶתְעֵטֵר בְּהוּ.

וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי בַר נָשׁ לְשִׁבְחָא לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
תְּדִיר, בְּגִין דְּאִיהוּ אֶתְרַעֵי בְּשִׁירִין וְתוֹשִׁבְחָן,
וּמֵאן דִּידַע לְשִׁבְחָא לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָקָא
יְאוּת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְבִיל צְלוֹתֶיהָ וְשׁוּיב לִיהַ. הַדָּא
הוּא דְכַתִּיב (תהלים צא) אֲשַׁגְּבֶהוּ כִּי יַדַּע שָׁמַי וְגו' אַרְךָ יָמִים
וְגו'.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים לב) אֶתְה סֵתֵר לִי מִצָּר תִּצְרֵנִי
רַנִּי פִלֵּט תְּסוּבְּבֵנִי סֵלָה. אֶתְה סֵתֵר לִי, דָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ סֵתֵרָא וּמַגֵּן לְבַר נָשׁ דְּאֵזִיל בְּאַרְחֵי
דְּאוּרֵייתָא, וְאִיהוּ אֶסְתֵּתֵר בְּצִלָּא דְּגִדְפוּי דְּלֵא יִכְלִין
לְאַבְאֵשָׁא לִיהַ. מִצָּר תִּצְרֵנִי, מֵעִילָא וּמִתַּתָּא, לְעִילָא
אִית לִיהַ לְבַר נָשׁ מְאָרִי דְּבָבוּ, לְתַתָּא אוּף הָכִי נָמִי. וּמֵאן
אִיהוּ, דָּא יִצָּר הָרַע, (דף קעט ע"א) דְּאִיהוּ צָר לְעִילָא וְצָר
לְתַתָּא. וְאֶלְמֵלָא יִצָּר הָרַע, לָא אֶשְׁתַּכַּח מְאָרִי דְּבָבוּ לְבַר
נָשׁ בְּעֵלְמָא. בְּגִין כֶּךָ מִצָּר תִּצְרֵנִי.

רַנִּי פִלֵּט תְּסוּבְּבֵנִי סֵלָה, יְסוּבְּבֵנִי סֵלָה מִבְּעֵי לִיהַ, מֵאִי
תְּסוּבְּבֵנִי. אֵלִין אֵינוֹן שִׁירִין דְּאִית בְּהוּ דְּרַגִּין
לְהַצֵּלָה, תְּסוּבְּבֵנִי בְּהוּ לְשׁוּבָא לִי בְּאַרְחָא. וְהֵא קָרָא

אִיהוּ כִּסְדָּרָא וְאִיהוּ לְמַפְרַע, מֵהַאי גִיסָא וּמֵהַאי גִיסָא.
 תָּא חֲזִי, בְּאֵלֵין שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵתָן דְּקָאֵמַר דְּוֹד אִית בְּהוֹן
 רִזִין וּמְלִין עֲלָאִין בְּרִזִי דְחֲכַמְתָּא, בְּגִין דְּכֻלְהוּ בְּרוּחַ
 קוּדְשָׁא אֲתֵאֲמַרוּ. דִּהוּה שָׂרָא רוּחַ קוּדְשָׁא עֲלֵיהּ דְּדוּד,
 וְהוּה אֲמַר שִׁירְתָּא. וּבְגִין כֶּף כְּלָהוּ בְּרִזִי דְחֲכַמְתָּא
 אֲתֵאֲמַרוּ.

פֿתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאֵמַר, (תהלים קיח) דְּחַה דְּחִיתַנִּי לְנַפְל וַיִּי
 עֲזָרַנִּי, דְּחַה דְּחִיתַנִּי, דְּחַה דְּחֻנִּי מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי
 דְּחַה דְּחִיתַנִּי. אֶלָּא דָּא סְטָרָא אַחֲרָא דְּדְחִיָּא לֵיהּ לְבַר
 נֶשׁ תְּדִיר, וּבְעֵי לְדְחִיָּא לֵיהּ וְלֹא־סְטָאָה לֵיהּ מֵעַם קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְדָא הוּא יֵצֵר הָרַע דְּאֲשַׁתְּכַח לְגַבִּיָּה דְּבַר נֶשׁ
 תְּדִיר. וְלִקְבִלֵיהּ אֲהַדְּר דְּוֹד וְאֵמַר דְּחַה דְּחִיתַנִּי לְנַפְּוֹל.
 בְּגִין דְּאִיהוּ הוּה אֲשַׁתְּדֵל לְגַבִּיָּה בְּכָל אֵינוֹן עֲקַתִּין
 לְאִסְטָאָה לֵיהּ מֵעַם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעֲלֵיהּ אֲמַר דְּוֹד
 דְּחַה דְּחִיתַנִּי לְנַפְּוֹל בְּגִיָּהֶנּוּ. וַיִּי עֲזָרַנִּי דְּלֹא אֲתַמְסְרֵנָא
 בִּידְךָ.

וְעַל דָּא אִית לֵיהּ לְבַר נֶשׁ לְאִזְדַּהֲרָא מִנִּיהּ, בְּגִין דְּלֹא
 יִשְׁלוּט עֲלֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּדִין נְטִיר לֵיהּ
 בְּכָל אַרְחֻי. דְּכַתִּיב, (משלי ג) אִז תִּלְךָ לְבַטַח דְּרַכְךָ וְרַגְלְךָ
 לֹא תִגּוֹף (משלי ד) בְּלִכְתְּךָ לֹא יֵצֵר צַעְדְךָ וְאִם תִּרוּץ לֹא
 תִכְשַׁל. וְכַתִּיב, (משלי ד) וְאִרַח צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְהָ הוֹלֵךְ
 וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זָכָאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא נָטִיר לֹון בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. דְּכְתִיב,
 (ישעיהו ט) וְעַמּוֹךְ כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ. בְּרוּךְ יי
 לְעוֹלָם אַמֵּן וְאַמֵּן. (ע"כ פֿרשֿת וישלח)

פֿרשֿת וַיִּשָׁב יַעֲקֹב

וַיִּשָׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. רַבִּי חֵיִיא
 פֿתַח וְאָמַר, (תהלים לד) רַבּוֹת רָעוֹת צְדִיק וּמִכְּלָם
 יִצְיָלְנוּ יי. תָּא חֲזִי, כַּמָּה מְקַטְרָגִין אֵית לִיה לְבַר נֶשׁ
 מִיּוֹמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵב בֵּיה נִשְׁמַתָּא (ד"א ל"ג) לְבַר
 נֶשׁ) (לְאַתְקִימָא) בְּהַאי עֵלְמָא. דְּכִיּוֹן דְּנִפְיֵק בַּר נֶשׁ לְאַוִירָא
 דְּעֵלְמָא, מִיד אֲזוּדֵמֵן לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהַדִּיה יִצַּר הָרַע כַּמָּה
 דְּאַתְמַר. דְּכְתִיב, (בראשית ד) לְפִתַח חַטָּאת רוּבִץ וְגו'. וְכַדִּין
 אֲשַׁתְּתַּף בְּהַדִּיה יִצַּר הָרַע.

וְתָא חֲזִי, דְּהָכִי הוּא, דְּהָא בְּעִירֵי מִיּוֹמָא דְאַתְיָלִידוּ,
 כְּלָהוּ נְטִירֵי גְרַמִּייהוּ, וְעָרְקִין מִן גּוֹ נוֹרָא, וּמִן כָּל
 אַתְרִין בִּישִׁין. וְבַר נֶשׁ, מִיד אָתִי לְאַרְמָא גְרַמִּיה גּוֹ
 נוֹרָא, בְּגִין דְּיִצַּר הָרַע שְׂאֵרֵי בְּגוּיָה, וּמִיד אֲסִטִּי לִיה
 לְאַרְחָא בִּישָׂא.

וְאוֹקִימָנָא דְכְתִיב, (קהלת ד) טוֹב יֶלֶד מִסֶּכֶן וְחָכָם מִמְּלָךְ
 זָקֵן וְכִסִּיל אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהַזְהֵר עוֹד. טוֹב

יָלֵד, דָּא הוּא יֵצֵר טוֹב דִּהוּא יָלֵד מִיּוֹמִין זְעִירִין עֲמִיה
 דְּבַר נֶשׁ, דִּהּא מִתְּלִיסַר שָׁנִין וְאֵילָף ^(עֲמִייה) כִּמָּה דִּאֲתָמַר.
 מִמְּלָךְ זָקֵן וְכִסִּיל. מִמְּלָךְ, דָּא הוּא יֵצֵר הָרַע דִּאִיהוּ
 אֶקְרִי מֶלֶךְ וְשִׁלִּיט בְּעֵלְמָא עַל בְּנֵי נֶשָׂא. זָקֵן
 וְכִסִּיל, דִּאִיהוּ זָקֵן וְדָאִי, כִּמָּה דְאֻקְמוּהָ, דִּכְד אֲתִילִיד
 בַּר נֶשׁ וְנִפְיָא לְאֻירָא דְעֵלְמָא אִיהוּ ^(דף קעט ע"ב) אֲזִידְמָן
 עֲמִייה דְּבַר נֶשׁ. וְעַל דָּא אִיהוּ מֶלֶךְ זָקֵן וְכִסִּיל.
 אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזְהַר עוֹד, לְהִזְהַר לֹא כְּתִיב, אֵלֹא
 לְהִזְהַר, בְּגִין דִּאִיהוּ כִּסִּיל. וְעַלִּיה אָמַר שְׁלֹמֹה
 עָלָיו הַשְּׁלוֹם ^(קהלת ב) וְהַכִּסִּיל בַּחֲשָׁךְ הוֹלֵךְ. דִּהּא מִסּוּסִיתָא
 דְּחֲשָׁךְ קָא אֲתִיָּא וְלִית לִיה נְהוּרָא לְעֵלְמִין.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חֲזִי, כְּתִיב טוֹב יָלֵד מִסְּפֵן וְחָכָם.
 מֵאֵן יָלֵד מִסְּפֵן, הָא אֻקְמוּהָ וְאֲתָמַר דִּאִיהוּ יֵצֵר
 טוֹב. אָבֵל טוֹב יָלֵד, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, ^(תהלים לו) נֶעַר הָיִיתִי
 גַּם זָקֵנְתִי. וְדָא הוּא נֶעַר דִּאִיהוּ יָלֵד מִסְּפֵן דִּלִּית לִיה
 מִגְרָמִייה פְּלוּם. וְאִמָּאי אֶקְרִי נֶעַר, בְּגִין דִּאִית לִיה חֲדָתוּ
 דְּסִיְהָרָא דְּמִתְחַדְשָׁא תְּדִיר, וְתְּדִיר אִיהוּ יָלֵד מִסְּפֵן כִּמָּה
 דְּאֲמָרֵן. וְחָכָם, בְּגִין דְּחָכְמָה שְׂרִיָּא בֵּיה.
 מִמְּלָךְ זָקֵן, דָּא הוּא יֵצֵר הָרַע כִּמָּה דִּאֲתָמַר. דִּהּא מִן
 יוֹמָא דִּהְוָה לָא נִפְק מִמְּסֹאֲבוּתִייה לְעֵלְמִין, וְאִיהוּ
 כִּסִּיל. דְּכָל אֲרַחוּי אֵינּוֹן לְאֲרַח בִּישָׂא, וְאֲזִיל וְסִטִּי לְבִנֵי

נִשָּׂא וְלֹא יָדַע לְאַזְדַּהֲרָא. וְאִיהוּ אֲתִי עִם בַּר נָשׁ
 בְּתַסְקוּפִין בְּגִין לְאַסְטָאָה לֹון מֵאַרְח טָבֵא לְאַרְח בִּישָׂא.
 תָּא חֲזִי, עַל דָּא אַקְדִים עִם בַּר נָשׁ בְּיוֹמָא דְאַתִּילִיד
 בְּגִין דִּיהִימִין לִיהּ. דְּהָא פִּד אֲתִי יֵצֵר טוֹב לָא יִכִּיל
 בַּר נָשׁ לְמַהִימָנָא לִיהּ וְדַמִּי עֲלִיהּ כְּמַטְוִלָא. כְּגִוּוֹנָא דָּא
 תְּנִינָן, מֵאן הוּא רָשָׁע עָרוּם, דָּא הוּא מֵאן דְּאַקְדִים
 לְאַטְעֵנָא מְלוֹי לְקַמִּי דִּינָא עַד לָא יִיְתִי חֲבַרְיָה מְאַרִי
 דְּדִינָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (מְשַׁלִּי יח) צְדִיק הָרֵאשׁוֹן בְּרִיבוֹ
 וְגו'.

כְּגִוּוֹנָא דָּא (הוּא ב"א דָּאִי) רָשָׁע עָרוּם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,
 (בְּרֵאשִׁית ג) וְהִנָּחֵשׁ הִיָּה עָרוּם. וְהוּא אַקְדִים וְשָׂרִי
 עֲמִיָּה דְּבַר נָשׁ עַד לָא יִיְתִי חֲבַרְיָה לְאַשְׂרָאָה עֲלִיהּ. וּבְגִין
 דְּאִיהוּ אַקְדִים וְהָא אֲטַעִין טַעֲנַתִּיהּ עֲמִיָּה, פִּד אֲתִי
 חֲבַרְיָה דְּאִיהוּ יֵצֵר הַטּוֹב, אַבְּאִישׁ לִיהּ לְבַר נָשׁ בְּהַדִּיָּה
 וְלֹא יִכִּיל לְזַקְפָּא רִישִׁיָּה, כְּאִילוּ אֲטַעִין עַל כְּתַפִּיָּה כֹּל
 מְטוּלִין דְּעַלְמָא. בְּגִין הַהוּא רָשָׁע עָרוּם דְּאַקְדִים עֲמִיָּה.
 וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה (קֹהֶלֶת ט) וְחֲכַמַת הַמְּסִכֵן בְּזוּיָה וּדְבַרְיוֹ
 אֵינָם נִשְׁמָעִים, בְּגִין דְּהָא אַקְדִים אַחֲרָא.

וְעַל דָּא כֹּל דִּינִי דְּקַבִּיל מִבַּר נָשׁ מְלָה עַד לָא יִיְתִי
 חֲבַרְיָה, כְּאִילוּ מְקַבֵּל עֲלִיהּ טַעוּוֹא אַחֲרָא
 לְמַהִימָנוּתָא. אֲלֵא (מְשַׁלִּי יח) וּבֵא רַעְהוּ וְחַקְרוּ, וְדָא הוּא

אֲרַח דְּבַר נֶשׁ זַפְאָה, דְּהָא בַר נֶשׁ זַפְאָה דָּא הוּא, דְּלֹא
 הַיְמִין לְהַהוּא רְשָׁע עָרוּם דַּיְצַר הָרַע, עַד דַּיִיְתִי חֲבַרְיָה
 דְּאִיהוּ יֵצֵר טוֹב. וּבְגִין דָּא בְּנֵי נֶשׂא אֵינוּן כְּשִׁלִּין לְעֵלְמָא
 דְּאִתִּי.

אֲבָל הַהוּא זַפְאָה דְּאִיהוּ דְּחִיל לְמַאֲרִיָּה, כַּמָּה בִּישׁוּן
 סְבִיל בְּהַאי עֵלְמָא בְּגִין דְּלֹא יְהִימִין וְלֹא יִשְׁתַּתְּףָּ
 בְּהַהוּא יֵצֵר הָרַע. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שׁוֹיֵב לִיָּה מְכַלְהוּ,
 הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים לד) רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמְכַלָּם
 יִצְיָלְנוּ יֵי. רַבּוֹת רָעוֹת לְצַדִּיק לֹא כְּתִיב, אֲלֵא צַדִּיק.
 בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בֵּיה. וּבְגִין כֶּךָ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בְּהַהוּא בַר נֶשׁ וְשׁוֹיֵב לִיָּה מְכַלָּא בְּהַאי
 עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְּאִתִּי, זַפְאָה חוּלְקִיָּה.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה בִּישׁוּן עָבְרוּ עָלֵיהּ דַּיְעַקֵּב, בְּגִין דְּלֹא
 יִתְדַבֵּק בְּהַהוּא יֵצֵר הָרַע וַיִּתְרַחֵק מִחוּלְקִיָּה. וּבְגִין
 כֶּךָ סְבִיל כַּמָּה עוֹנְשִׁין כַּמָּה בִּישׁוּן וְלֹא שְׁקִיט. פְּתַח
 וְאָמַר, (איוב ג) לֹא שְׁלוֹתִי וְלֹא שְׁקֻטִי וְלֹא נַחְתִּי וַיָּבֵא רָגְזוּ.
 תָּא חֲזִי, כַּמָּה בִּישׁוּן סְבִילִין צַדִּיקָא בְּהַאי עֵלְמָא. בִּישׁוּן
 עַל בִּישׁוּן, כְּאֲבִין עַל כְּאֲבִין. בְּגִין לְמִזְכֵּי לֹון לְעֵלְמָא
 דְּאִתִּי.

יַעֲקֹב כַּמָּה סְבִיל בִּישׁוּן עַל בִּישׁוּן תְּדִיר, כַּמָּה דְּאִתִּי
 אָמַר לֹא שְׁלוֹתִי, בְּבֵיתָא דְּלִבָּן, וְלֹא יִכְלִלְנָא

לְאֶשְׁתִּזְבָּא מִנִּיהָ. וְלֹא שָׁקַטְתִּי, מֵעֲשׂוֹ. מִהֵהוּא צַעֲרָא
 דְּצַעַר לִי הֵהוּא מִמֵּנָא דִּילֵיהָ, וְלִבְתַּר דְּחִילוֹ דְּעֲשׂוֹ. וְלֹא
 נִחַתִּי, מִן דִּינָה וּמִן שְׂכָם.

וַיָּבֵא רֶגְזוֹ, דָּא רוּגְזָא וְעַרְבוּבֵיָא דִּיוֹסָף דִּיאִהוּ קְשִׁיא
 מִכְּלָהוּ, מִגּוֹ רְחִימוּתָא דִּיעַקֹב לְגַבֵּי דִּיוֹסָף דִּיאִהוּ
 רְזָא דְבְרִית, עָאל בְּמִצְרַיִם. בְּגִין דְּלִבְתַּר כְּתִיב, (שמות ו)
 וַאֲזַכֵּר אֶת בְּרִיתִי, לְאֶשְׁתִּכְחָא שְׂכִינְתָא (נ"א שְׂמֵשׁ) תַּמָּן
 בְּהַדְּיָה.

וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, (דף קפ ע"א) רַבֵּי
 יוֹסֵי פִתַּח, (ישעיה נז) הַצְּדִיק אֲבָד וְאִין אִישׁ שָׁם עַל
 לֵב וְאֲנָשִׁי חֶסֶד נְאֻסָפִים בְּאִין מִבֵּין כִּי מִפְּנֵי הַרְעָה נְאֻסָף
 הַצְּדִיק. הַצְּדִיק אֲבָד, בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח
 בְּעֵלְמָא וְלֹא הוּי עֵלְמָא כְּדָקָא יְאוּת, וְאֲזִדְמָן דִּינָא
 לְשַׁרְיָא עַל עֵלְמָא. כְּדִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נְטִיל זַכָּא
 דְּאֶשְׁתַּכַּח בִּינֵייהוּ, בְּגִין דִּישְׂרֵי דִינָא עַל כְּלָהוּ אַחַרְנִין,
 וְלֹא יִשְׁתַּכַּח מֵאֵן דִּיגִין עֲלֵייהוּ.

דְּהָא כָּל זִמְנָא דְזַכָּאָה שְׂאֵרֵי בְּעֵלְמָא, דִּינָא לָא יִכִּיל
 לְשַׁלְטָאָה עַל עֵלְמָא. מְנַלְן מִמְשָׁה, דְּכְתִיב, (תהלים)
 וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם לְוִלֵי מִשָּׁה בְּחִירוֹ עֲמַד בַּפָּרֶץ לְפָנָיו
 וְגו'. וּבְגִין כֶּךָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נְטִיל לְזַכָּאָה מִבֵּינֵייהוּ
 וְסֻלֵיק לֵיהָ מֵעֵלְמָא, וְכְדִין אֶתְפָּרַע וְגַבֵּי דִילֵיהָ. סוּפִיָה

דְּקָרָא, כִּי מִפְּנֵי הַרְעָה נֶאֱסַף הַצְּדִיק. עַד דְּלֹא יִיתִי רְעָה
 לְשִׁלְטָאָה עַל עֲלָמָא נֶאֱסַף הַצְּדִיק. (ד"א) כִּי מִפְּנֵי הַרְעָה
 נֶאֱסַף עַד לֹא יִשְׁלוּט הַרְעָה בְּעֲלָמָא) דְּבַר אַחַר כִּי מִפְּנֵי
 הַרְעָה, דָּא יֵצֵר הַרְעָה.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב שְׁלִימוֹ דְּאַבְהֵן הוּוּ וְאִיהוּ קָאִים לְקִיָּמָא
 בְּגִלוּתָא. אָבֵל מִגּוֹ דְּאִיהוּ צְדִיק אֲתַעֲכַב דִּינָא דְּלֹא
 שְׁלִטָא בְּעֲלָמָא. דְּהָא כָּל יוֹמֵי דִיעֲקֹב לָא שָׂרָא דִּינָא עַל
 עֲלָמָא, וְכַפְּנָא אֲתַבְּטִלַּת.

וְאוּף הֲכִי בְיוֹמוֹי דְּיוֹסָף דְּאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְּאַבּוּי (כִּיּוֹן דְּאִיהוּ מֵת
 מִדָּד). לָא שָׂרָא גִלוּתָא (דִּינָא עַל עֲלָמָא). בְּגִין דְּאִיהוּ אֲגִין
 עֲלִיָּהוּ כָּל יוֹמוֹי, כִּיּוֹן דְּאִיהוּ מֵת, מִיַּד שָׂרָא עֲלִיָּהוּ
 גִלוּתָא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שְׁמוֹת א) וַיִּמָּת יוֹסֵף וְגו', וְסַמִּיךְ
 לִיהַּ הָבַה נְתַחֲכָמָה לוֹ. וְכַתִּיב וַיִּמְרָרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדוּתָהּ
 קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וְגו'. כְּגִוּוֹנָא דָּא בְּכָל אֲתַר דְּשָׂרִיא
 זְכָאָה (על) בְּעֲלָמָא בְּגִינְיָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ יִגִּין עַל
 עֲלָמָא, וְכָל זְמָנָא דְּאִיהוּ קִיָּים, דִּינָא לָא שָׂרִיא עַל
 עֲלָמָא וְהָא אֲתַמָּר.

תָּא חֲזִי, וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִגּוּרֵי אָבִיו, מֵאֵי מִגּוּרֵי
 אָבִיו, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ירמיה ו) מִגּוּר מִסְּבִיב, דְּכָל
 יוֹמוֹי הוּוּ דְּחִיל וְהוּוּ בְּדְחִילוֹ: וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִגּוּרֵי
 אָבִיו. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, דְּאֲתַקְשֵׁר וַיִּתִּיב בְּהַהוּוּ אֲתַר

דַּאתְאֲחִיד בַּחֲשׂוֹן. אַרְץ מְגוּרֵי אָבִיו דִּי יַקָּא, בְּאַרְץ כְּנָעַן,
 אַתְקִשֶׁר אַתְרָא בְּאַתְרֵיהּ. מְגוּרֵי אָבִיו, דָּא דִּינָא קִשְׂיָא.
 בְּאַרְץ מְגוּרֵי אָבִיו, כְּמָה דַּאתְמַר הֵהוּא דִּינָא רַפְיָא
 דַּאִיְהִי אַרְץ, דַּאתְאֲחִיד מִן דִּינָא קִשְׂיָא וַיְבִיָּה אֶת־יֵשֶׁב

יַעֲקֹב וְאֶת־אֲחִיד בֵּיתָהּ, (וְהָיָה אֶרֶץ אִיְהִי אֶסְפָּקְלָרִיא דְלֵא נְהָרָא):

אַלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף וְגו', בְּתַר דַּאתִּישֶׁב יוֹסֵף
 בְּיַעֲקֹב וְאֶזְדוּג שְׁמִשָּׂא בְּסִיְהָרָא, כְּדִין שָׂרָא
 לְמַעַבְד תּוֹלְדוֹת, וּמֵאן אִיְהוּ דְעֵבִיד תּוֹלְדוֹת, אַהֲדַר
 וְאָמַר יוֹסֵף, דֶּהָא הֵהוּא נָהַר דְנָגִיד וְנָפִיק אִיְהוּ עָבִיד
 תּוֹלְדוֹת בְּגִין דְלֵא פְּסָקִין מִימּוּי לְעֶלְמִין, וְאִיְהוּ עָבִיד
 תּוֹלְדוֹת בְּהַאי אַרְץ וּמִנִּיהּ נִפְקִין תּוֹלְדוֹת לְעֶלְמָא.

דֶּהָא שְׁמִשָּׂא אַף עַל גַּב דַּאתְקַרַב בְּסִיְהָרָא לָא עָבִיד
 אִיבִין בַּר הֵהוּא דְרָגָא דְאַקְרִי צְדִי"ק, וְיוֹסֵף אִיְהוּ
 דְרָגָא דִּיעֲקֹב לְמַעַבְד אִיבִין וְלֵאפְקָא תּוֹלְדִין לְעֶלְמָא,
 וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב אַלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף.

אַלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף, כָּל מֵאן דֶּהוּא מְסַתְּפַל
 בְּדִיוקְנָא דִּיוֹסֵף הוּא אָמַר דְדָא הוּא דִּיוקְנָא
 דִּיעֲקֹב. תָּא חֲזִי, דְבְכֻלְהוּ בְנֵי יַעֲקֹב לָא פְּתִיב אַלֶּה
 תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב רְאוּבֵן, בַּר יוֹסֵף, דְדִיוקְנֵיהּ דְמִי לְדִיוקְנָא
 דְאַבּוּי.

בְּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, רַמְזוּ לִיהּ קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא כַּד אֲתֵאבִיד מִנִּיהּ יוֹסֵף בֶּן שֶׁבַע עֶשְׂרֵה
 שָׁנִין הָוָה. וְכָל אֵינּוֹן יוֹמִין דְּאֲשַׁתְּאֲרוּ דְּלֹא חֲמָא לִיהּ
 לְיוֹסֵף הָוָה בְּכִי עַל אֵינּוֹן שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנִין. וּכְמָה דְּהָוָה
 בְּכִי עָלֶיהָ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵב לִיהּ שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנִין
 אַחֲרָנִין דְּאֲתַקְיִים בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּחֲדוּ בִּיקְרָא
 וּבְשִׁלְמוֹ דְּכָלָא. בְּרִיהּ יוֹסֵף הָוָה מְלָכָא, וְכָל בְּנוֹי קַמִּיהּ
 הָווּ, אֵינּוֹן שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנִין הָווּ חֵיִין לְגַבִּיהּ. וּבְגִין כֶּף
 בֶּן שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָוָה אִיהוּ, כַּד אֲתֵאבִיד מִנִּיהּ.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח וְאָמַר, (אִיּוֹב ל"ד) לָכֵן אֲנִישֵׁי לֵבָב שָׁמְעוּ לִי
 חֲלָלָה לְאֵל מִרְשָׁע וְשִׂדֵּי מַעְוֹל. כִּי פִעַל (דף קפ ע"ב) אָדָם
 יִשְׁלָם לוֹ וּכְאֲרַח אִישׁ יִמְצְאוּנּוּ. תָּא חֲזִי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, עֶבֶד לִיהּ עַל דִּינָא, וְעַל דִּינָא
 אֲתַקְיִים. וְכָל עוֹבְדֵין דְּעֲלֵמָא אֵינּוֹן קַיִימִין בְּדִינָא. בַּר
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְקַיִימָא עֲלֵמָא וְלֹא יִתְאבִיד,
 פְּרִישׁ עָלֶיהָ רַחֲמֵי, וְאֵינּוֹן רַחֲמֵי מְעַכְבֵּי לְדִינָא דְּלֹא
 יִשְׁתַּצִּי עֲלֵמָא, וְעַל רַחֲמֵי אֲתַנְהִיג עֲלֵמָא וְאֲתַקְיִים
 בְּגִינֵיהּ.

וְאִי תִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד דִּינָא בְּבַר נָשׁ בְּלֹא
 דִּינָא. הָא אֲתַמָּר, דְּכַד דִּינָא שְׂרִיא עָלֶיהָ דְּבַר נָשׁ
 כַּד אִיהוּ זַכָּאָה. בְּגִין רַחֲמֵינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ
 אִיהֵי, כְּמָה דְּאֲתַמָּר. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחֲמֵי עָלֶיהָ

בְּרַחֲמֵימוֹ לְקָרְבָּא לִיהּ לְגַבִּיּהּ, מִתְּבַר גּוּפָא בְּגִין לְשִׁלְטָאָה
נְשִׁמְתָא, וּכְדִין אֶתְקָרִיב בַּר נֶשׁ לְגַבִּיּהּ בְּרַחֲמֵימוֹ כְּדָקָא
יְאוּת. וְנִשְׁמַתָּא שְׁלִטָא וְגוּפָא אֶתְחַלֵּשׁ. וּבַעֲיָא גּוּפָא
חֻלְשָׁא וְנִפְשָׁא תְּקִיפָא דְאֶתְתַקַּף בְּתַקִּיפּוּ, וּכְדִין אִיהוּ
רַחֲמֵימָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּמָה דְאָמְרוּ חֲבַרְיָא, יְהִיב
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיק צַעֲרָא בְּעֵלְמָא דִּין, בְּגִין
לְמוֹזְפֵי לִיהּ לְעֵלְמָא דְאֶתִּי.

וְכַד נְשִׁמְתָא חֻלְשָׁא וְגוּפָא תְּקִיפָא, אִיהוּ שְׁנֵאִיָּה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלֹא אֶתְרַעֵי בֵּיהּ, לָא יְהִיב לִיהּ
צַעֲרָא בְּהַאי עֵלְמָא אֶלָּא אֹרְחוּי מִתְתַקַּנָּן וְהוּא בְּשִׁלְיָמוֹ
יִתִיר. בְּגִין דְּאִי עֵבֵד צְדָקָה אוֹ טִיבוֹ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מְשַׁלֵּם לִיהּ אַגְרִיָּה בְּהַאי עֵלְמָא וְלֹא יְהוּי לִיהּ חוּלְק
בְּהַהוּא עֵלְמָא. וְדָא הוּא דְתַרְגָּם אוּנְקְלוּס (דְּבַרִּים ז) וּמְשַׁלֵּם
לְשׁוֹנָאִיו וְגו', וּמְשַׁלֵּם לְשִׁנְאוּהִי טְבוּוֹן דְּאִינוּן וְגו' (אִידוּ).
וּבְגִין כֶּף הַהוּא זַפָּאָה דְאֶתְבַּר תְּדִיר אִיהוּ רַחֲמֵימָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַנִּי מִיְלֵי כַד בְּדַק וְלֹא אִשְׁכַּח חוּבָא
בִּידִיָּה דְאֶתְעַנֵּשׁ עֲלֵיהּ.

הַכָּא אִית לְאִסְתַּפְּלָא בְּכַמָּה סְטָרִין. חַד, דְּהָא חָמִינָן
דְּשְׁכִינְתָא לָא שְׂרִיא בְּאֶתְר עֲצִיבוֹ אֶלָּא בְּאֶתְר
דְּאִית בֵּיהּ חֲדוּה. אִי חֲדוּה לִית בֵּיהּ, לָא שְׂרִיא שְׁכִינְתָא
בְּהַהוּא אֶתְר. כְּמָה דְאֶתְ אָמַר, (מְלָכִים ב ג) וְעַתָּה קָחוּ לִי מִנְגִן

וְהָיָה כִּנְגֹן הַמִּנְגֵן וַתְּהִי עָלָיו ^(יד ז') רוּחַ אֱלֹהִים, דְּהָא
 שְׂכִינְתָא וְדָאִי לָא שְׂרִיא בְּאַתֵּר עֲצִיבוּ. מִנְלָן מִיַּעֲקֹב.
 דְּבִגִין דְּהוּה עֲצִיב עָלֵיהּ דִּיּוֹסְפָא אֶסְתְּלֶקֶת שְׂכִינְתָא מִנְיָה,
 כִּיּוֹן דְּאַתָּא לִיָּה חֲדוּה דְּבִשׁוּרָה דִּיּוֹסְפָא מִיַּד וַתְּחִי רוּחַ
 יַעֲקֹב אָבִיָּהֶם. הֲכָא בְּהָאִי זַפָּאָה דְּאַתְבַּר כִּיּוֹן דְּאִיְהוּ
 חֲלָשָׁא וְאַתְבַּר בְּמַכְאוּבִין, אֲן הוּא חֲדוּה דְּהָא אִיְהוּ
 בְּעֲצִיבוּ וְלִית עֲמִיהּ חֲדוּה כְּלָל.

וְחַד דְּהָא חֲמִינָן כְּמָה רַחֲמִינָן הוּוּ צְדִיקָא קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְלָא אַתְבְּרוּ בְּמַרְעִין וְלָא בְּמַכְאוּבִין וְלָא
 אַתְחַלְשׁ גּוּפָא דְּלֶהוֹן לְעֶלְמִין. אֲמָאִי לָאו אֵלִין כְּאֵלִין,
 דְּאֵלִין אַתְבְּרוּ וְאֵלִין קִיָּמִי בְּגוּפִיָּהוּ כְּדָקָא יְאוּת.
 וְאִם תְּאֵמֵר דְּהָא אֵלִין דְּקִיָּמִו בְּקִיּוּמָא כְּדָקָא יְאוּת,
 בְּגִין דְּאִינּוֹן צְדִיקֵי בְּנֵי צְדִיקֵי אִינְהוּ, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ. וְאֵלִין אַחַרְנִין צְדִיקֵי וְלָאו בְּנֵי צְדִיקֵי, הָא קָא
 חֲמִינָן צְדִיקֵי בְּנֵי צְדִיקֵי, דְּהָא אָבוּי דְּדִין זַפָּאָה בְּר
 זַפָּאָה, וְאִיְהוּ זַפָּאָה. אֲמָאִי אַתְבַּר גּוּפִיָּה בְּמַכְאוּבִין וְכָל
 יוּמוֹי בְּצַעֲרָא.

אֵלָא הֲכָא רְזָא אִיְהוּ, דְּהָא כָּל עוּבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּקִשׁוּט וְזָכוּ ^(איוב לד) כִּי פִּעַל אָדָם יִשְׁלָם לוֹ
 וְכֹאֲרַח אִישׁ יִמְצִיאָנּוּ. אִשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרֵי קְדָמָאִי רְזָא
 חֲדָא, וְלִגְבִיָּה רְזָא אַחַרָא חַד דְּאִיְהוּ תְרִין, דְּהָא אִית

זְמַנֵּינִי דְסִיְהָרָא אִיהִי בְּפַגְיָמוֹ וְשִׁרְיָא בְּדִינָא וְשִׁמְשָׂא לָא
 אֶשְׁתַּכַּח גְּבֵה. וּבְכָל זְמַנָּא וּבְכָל שְׁעָתָא אֵית לָהּ לְאַפְקָא
 נְשִׁמְתִּין בְּבִנֵי נְשָׂא כְּמָה דְלִקְטָא בְּקַדְמִיתָא, וְאַפִּיקַת לֹון
 הַשְׁתָּא בְּזְמַנָּא דְאִיהִי קַיִימָא בְּדִינָא. הָאִי מֵאן דְנִקִּיט לָהּ
 בְּהֵוּא זְמַנָּא לִיְהוּי תְדִיר בְּגִרְעוּתָא, וּמִסְכְּנוּתָא אֶזְלָא
 לְגַבִּיּהּ, וְאַתְבַּר תְּדִיר בְּדִינָא כֹּל יוֹמוֹי דְבַר נֶשׁ בֵּין חֵיבָא
 בֵּין זַכָּא. בַּר דְצִלוּתָא בְטִיל כֹּל גְּזָרֵי דִינִין וַיְכִיל
 לְסִלְקָא בְצִלוּתָא.

וְהֵוּא זְמַנָּא דְקַיִימָא הֵוּא דְרָגָא בְשִׁלִּימוֹ, וְהֵוּא נְהָר
 דְנִגִּיד וְנִפִּיק אֶשְׁתַּמֵּשׁ בֵּהּ, כְּדִין הֵוּא נְשִׁמְתָא
 דְנִפְקַת וְאַתְדַבְּקַת בֵּיהּ בְּהֵוּא בַר נֶשׁ, הֵוּא בַר נֶשׁ
 אֶשְׁתִּלִּים בְּכָלָא בְּעוּתָרָא בְּבִנֵין בְשִׁלִּימוֹ דְגוּפָא.

וְכָלָא בְּגִין ^(דף קפא ע"א) הֵוּא מִזְלָא דְנִגִּיד וְנִפִּיק וְאַתְחַבַּר
 בְּהֵוּא דְרָגָא לְאֶשְׁתַּלְמָא בֵּיהּ וְלְאַתְבַּרְכָּא מִנִּיּהּ,
 וְעַל דָּא כָּלָא בְּמִזְלָא תְלִיא מְלָתָא. וְעַל דָּא תְנִינֵן, בְּנִי
 חֵי וּמְזוּנֵי לָאוּ בְּזִכּוּתָא תְלִיא מְלָתָא אֶלָּא בְּמִזְלָא תְלִיא
 מְלָתָא. דְהָא בְּזִכּוּתָא לָאוּ אִיהוּ אֶלָּא עַד דְאַתְמַלִּיא
 וְאַתְנַהִיר מִן מִזְלָא.

וּבְגִין כֶּף כֹּל אֵינֹון דְאַתְבַּרוּ בְּהָאִי עֲלֵמָא וְאֵינֹון זַכָּאִי
 קְשׁוּט, כְּלָהוּ אַתְבַּרוּ בְּהָאִי עֲלֵמָא וְאַתְדַּנּוּ בְּדִינָא.
 מֵאִי טַעֲמָא, בְּגִין דְהֵהִיא נַפְשָׂא גְרַמָּא לָהּ, וְעַל דָּא
 חֵיִים עֲלִיּהוּ קוּדְשָׂא בְרִיךְ הוּא לְעֲלֵמָא דְאַתִּי.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל מִה דְעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּדִינָא אִיהוּ, בְּגִין לְדַכָּאָה לְהֵיִיא נַפְשָׁא לְאִיִּתָּאָה

לָה לְעֵלְמָא דְאַתִּי. (ובגין כך קודשא בריך הוא כל עובדוי) (נ"א בגין דכל עובדוי

דקודשא בריך הוא) אִינוּן בְּדִינָא וְקִשׁוּט. וּבְגִין לְאַעֲבָרָא מְנִיָּה

הֵהוּא זוּהֵמָא דְקַבִּילַת בְּהַאי עֵלְמָא וְעַל דָּא אַתְּבַר הֵהוּא

גוּפָא וְאַתְּדַכִּיאַת נַפְשָׁא. וּבְגִין כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

עָבִיד לְהֵהוּא זַכָּאָה דִּיִּסְבּוּל יְסוּרִין וּמְכַאוּבִין בְּהַאי עֵלְמָא

וַיִּתְנָקִי מִכְּלָא וַיִּזְכֶּה לְחַיִּי עֵלְמָא. וְעַל דָּא פְּתִיב (תהלים יא)

יִ צְדִיק יִבְחֵן. וְדַאי, וְהָא אַתְּמַר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח, (ויקרא כא) אֲךָ אֵל הַפְּרֻכָּת לֹא יָבֵא וְאֵל

הַמְּזֻבַּח לֹא יִגַּשׁ כִּי מוֹם בּוֹ וְלֹא יַחֲלִיל אֶת מִקְדָּשִׁי

כִּי אָנִי יְיָ מִקְדָּשׁוֹ. אֲךָ אֵל הַפְּרֻכָּת לֹא יָבֵא. תָּא חֲזִי,

בְּהֵיִיא שְׁעֵתָא דֵּהֵהוּא נָהַר דְּנִגְיִד וְנִפְיָק וְנִפְיָק כָּל אִינוּן

נִשְׁמַתִּין וְאַתְּעַבְרַת נוֹקְבָא, כְּלָהוּ קַיִימִין לְגוּ בְּקוּרְטָא

דְּלָגוּ בְּסִיטוֹ קוּרְטָא.

וְכֹד סִיְהָרָא אַתְּפָגִים בְּהֵהוּא סְטָרָא דֵּהוּיָא בִישָׂא, כְּדִין

כָּל אִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּנִפְקִין, אֲךָ עַל גַּב דְּכֻלְהוּ דְּכִיִּין

וְכֻלְהוּ קַדִּישִׁין, הוּאִיל וְנִפְלוּ בְּפָגִימוֹ. בְּכָל אִינוּן אַתְרֵי

דְּמָטוּ אִינוּן נִשְׁמַתִּין כְּלָהוּ אַתְּבָרוּ וְאַתְּפָגִימוּ בְּכַמָּה

צְעָרִין בְּכַמָּה כְּאַבִּין, וְאִילִין אִינוּן (נשמתין ואתרין) (נ"א נשמתין

דאתרין דפגימו) דְּאַתְרֵי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַתַּר

דְּאֶתְּבָרוּ, וְאִף עַל גַּב דְּנִשְׁמָתִין בְּעַצְיָבוּ וְלֹא בְּחֶדְוֹן.
 רָזָא דְּמַלְהָ שְׂרַיִן כְּגִוּוֹנָא דְּלַעֲיִלָּא גּוּפָא אֶתְּפָגִים,
 וְנִשְׁמָתָא לְגוּ כְּגִוּוֹנָא דְּלַעֲיִלָּא, וְדַאי כְּגִוּוֹנָא דְּדָא,
 וּבְגִין כֶּךָ אֲלִין אֵינוֹן דְּבַעֲיִין לְחֶדְתוּתִי בְּחֶדְתוּתָא
 דְּסִיְהָרָא, וְעַל אֲלִין כְּתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִיָּדִי חֶדֶשׁ בְּחֶדְשׁוֹ
 וּמִיָּדִי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֵא כָּל בֶּשֶׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר
 יי. כָּל בֶּשֶׂר וְדַאי, דְּאֲלִין יִתְחַדְתוּן בְּכֻלָּא. וּבַעֲיִין
 לְחֶדְתוּתִי בְּחֶדְתוּתָא דְּסִיְהָרָא.

וְאֲלִין אֵינוֹן בְּשׁוּתְפוּתָא חֶדָּא בְּסִיְהָרָא פְּגִימִין בְּהֵוֹא
 פְּגִימוֹ דִּילָהּ, וּבְגִין כֶּךָ אֵיְהִי שְׂרִיא בְּגִוּוִיָּיהוּ תְּדִיר
 דְּלֹא שְׁבָקָא לֹון כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ישעיה נז) וְאֵת דְּכָא וּשְׁפַל
 רוּחַ. וְכְתִיב, (תהלים לד) קָרוֹב יי לְנִשְׁבְּרֵי לֵב, לְאֵינוֹן דְּסַבְּלִי
 עִם סִיְהָרָא הֵוֹא פְּגִימוֹ, אֵינוֹן קְרִיבִין לָהּ תְּדִיר. וְעַל דָּא
 לְהַחֲיוֹת לֵב נְדַכְּאִים, בְּאֵינוֹן חַיִּים דְּאֵתִיין לָהּ לְאֶתְחַדְתָּא
 יְהֵא לֹון חוּלְקָהוֹן, אֵינוֹן דְּסַבְּלִי עֲמָה יִתְחַדְתוּן עֲמָה.

וְאֲלִין אֶקְרוּן יְסוּרִין שְׁל אֶהָבָה, שְׁל אֶהָבָה אֵינוֹן וְלֹא
 מְנִיָּה דְּהֵוֹא בַר נֶשׁ. שְׁל אֶהָבָה, אֵינוֹן דְּאֶתְּפָגִים
 נְהוּרָא שְׁל אֶהָבָה זּוּטָא דְּאֶתְּדַחֲיָא מֵאֶהָבָה רַבָּה. בְּגִין כֶּךָ
 אֲלִין אֵינוֹן חֲבָרִים מְשׁוּתְפִים בְּהֶדְהָ. זְכָאָה חוּלְקָהוֹן
 בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְּאֵתִי, דְּאֵינוֹן זְכוּ לְהֵא לְמַהוּי
 חֲבָרִים בְּהֶדְהָ, עֲלִיָּיהוּ כְּתִיב, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֲי וְרַעֲי
 וְגו'.

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה נב) הִנֵּה יִשְׁפִּיל עַבְדֵי יְרוּם וְנִשְׂא וְגִבָּה
מְאֹד. זָכָאָה חוּלְקֵהוֹן דְּצַדִּיקֵי יֵא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא גְלִי לֹון אֲרֵחֵי דְאֹרֵייתָא לְמִתְהָ בְּהוּ. תָּא חֲזִי, הַאי
קָרָא רִזָּא עֲלָאָה אִיהוּ, הִנֵּה יִשְׁפִּיל עַבְדֵי וְאִוְקֻמוּתָּ. אֲבַל
תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, עֲבַד לָהּ
לְסִיְהָרָא וְאֲזַעֵר לָהּ נְהוּרָהָא דְהָא לִית לָהּ מְגֻרְמָה כְּלוּם.
וּבְגִין דְּאֲזַעִירַת גְּרַמָּה, אֲתַנְהָרָא בְּגִין שְׁמִשָּׂא, וּבִתּוּקְפָא
דְּנְהוּרִין עֲלָאִין.

וּבְזִמְנָא דְהוּוּ בֵי מְקַדְשָׁא קַיִים, יִשְׂרָאֵל הוּוּ מְשִׁתְּדֵלִין
בְּקוּרְבָנִין וְעֲלוּן וּפּוּלְחָנִין, דְּהוּוּ עֲבַדִּין כְּהֵנִי
וְלִיּוֹאֵי וַיִּשְׂרָאֵלִי בְּגִין לְקִשְׂרָא קִשְׂרִין וְלֹאֲנְהָרָא נְהוּרִין.
וּלְבִתֵּר דְּאֲתַתְּרַב בֵּי מְקַדְשָׁא אֲתַחֲשֵׁף נְהוּרָא, וְסִיְהָרָא לָא
אֲתַנְהִירַת מִן שְׁמִשָּׂא, וְשְׁמִשָּׂא (דף קפא ע"ב) אֲסִתְּלַק מִנָּה
וְלֹא אֲתַנְהָרָא, וְלִית לָךְ יוּמָא דְלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ לְוֹטִין
וְצַעֲרִין וּכְאֲבִין כְּמָה דְּאֲתַמַּר.

וּבְהַהוּא זְמָנָא דְמִטִּי זְמָנָא דְסִיְהָרָא לְאֲתַנְהָרָא, מַה
כְּתִיב הִנֵּה יִשְׁפִּיל עַבְדֵי, עֲלִיהּ דְסִיְהָרָא אֲתַמַּר
הִנֵּה יִשְׁפִּיל עַבְדֵי דָּא הוּא רִזָּא דְמְהִימְנוּתָא. הִנֵּה יִשְׁפִּיל,
דְּאֲתַעֵר אֲתַעְרוּתָא לְעִילָא כְּמָאן דְּאֲרַח רִיחָא וְאֲתִי
לְאֲתַעֵרָא וְלֹאֲסִתְּכֻלָּא. יְרוּם, מְסִטְרָא דְנְהוּרָא עֲלָאָה דְכָל
נְהוּרִין.

יָרוּם, כְּמָה דַּאתְ אָמַר, (ישעיה ל) וּלְכֵן יָרוּם לְרַחֲמֵכֶם.
וּנְשָׂא, מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם. וּגְבַת, מִסְטָרָא דִּיצְחָק.
מְאֹד, מִסְטָרָא דִיעֲקֹב. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ, וְכֹלָא חַד
בְּרִזָּא דַחֲכֻמַּתָּא.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעָרוּתָא
עֲלָאָה לְאַנְהָרָא לָהּ לְסִיְהָרָא כְּדִקָּא יָאוּת כְּמָה
דַּאתְ אָמַר, (ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ
הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עֶתִים כְּאֹרֶךְ שְׁבַע־עֶת הַיָּמִים. וּבְגִין כֶּף
יִתּוּסֵף בָּהּ רוּחַ עֲלָאָה, וּבְגִין כֶּף יִתְעָרוּן כְּדִין כָּל אֵינּוֹן
מִיִּתְיָא דְאֵינּוֹן גּוֹ עֲפָרָא. וְדָא הוּא עֲבָדִי, רִזָּא דְמִפְתָּחַן
דְּמֵאֲרִיָּה בִּידֵיהּ. כְּמָה דַּאתְ אָמַר, (אל עבדו זקן ביתו ופגמה דאת אמר),
(בראשית כד) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עַבְדּוֹ, דָּא סִיְהָרָא כְּמָה
דַּאתְמָר, מִטְטְרוּן דְּאִיהוּ עֶבֶד שְׁלִיחָא דְּמֵאֲרִיָּה.

זְקָן בֵּיתוֹ כְּמָה דַּאתְ אָמַר, (תהלים לו) נַעַר הָיִיתִי גַם זָקֵן נָתִי.
הַמוֹשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ, בְּגִין דְּכָל גּוֹוִינִן אֶתְחַזּוֹן בֵּיהּ
יְרוּ"ק וְחַוּוּ"ר וְסוּמָ"ק.

שִׁים נָא יְדָךְ תַּחַת יָרְכִי, דָּא הוּא צְדִיק רִזָּא דְּמִלְּהָ,
קִיּוּמָא דְּעֲלֻמָּא. דְּהָא כְּדִין הָאִי עֶבֶד מִמְּנָא בְּרִזָּא
עֲלָאָה לְאַחֲיָא לֹוֹן לְדִירֵי עֲפָרָא וַיִּתְעַבֵּיד שְׁלִיחָא
בְּרוּחָא דְּלַעֲיָלָא וְלֹאֲתַבָּא רוּחִין וּנְשַׁמְתִּין לְאַתְרֵיָּהּ
לְאֵינּוֹן גּוּפֵי (ס"א דַּאֲתַאֲבָלוּ) דַּאֲתַבְּלוּ וְאַתְרַקְבוּ תַּחוּת עֲפָרָא.

וַאֲשֶׁבִיעֶךָ בְּיַד אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם. וַאֲשֶׁבִיעֶךָ, מֵאֵי
וַאֲשֶׁבִיעֶךָ. לְאֶת־לִבָּשָׂא בְרוּזָא דְשִׁבְעָ נְהוּרִין
עֲלָאִין דְּאִינוּן רְזָא דְשְׁלִימוּ עֲלָאָה. אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה,
דָּא הוּא גּוּפָא דְתַחֲוֹת עֲפָרָא דְאִית לֵיהּ קִיּוּמָא לְאַקְמָא
מִעֲפָרָא. דְּכָל אִינוּן דְּאֶתְקַבְּרוּ בָּהּ וְזָכוּ לְאֶתְקַבְּרָא
בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל אִינוּן יִתְעָרוּן בְּקַדְמִיתָא, כְּמָה
דְּאוּקִימְנָא. דְּכַתִּיב, (ישעיה כו) יִחְיוּ מִתֵּיךְ, בְּקַדְמִיתָא אֲלִין
מִתִּין דְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. נְבִלְתִי יְקוּמוּן, אִינוּן מִתִּין
דְּשָׂאֵר אַרְעָאן. וְעַל דָּא לְאִינוּן גּוּפִיהוּן דִּישְׂרָאֵל
דְּאֶתְקַבְּרוּ תַּמָּן, וְלֹא לְגוּפֵי דְשָׂאֵר עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדָה
זָרָה דְּאַסְתָּאבָּא אַרְעָא מִינֵיהוּן.

וְעַל דָּא אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי. מֵאֵי לְבָנִי. דְּכָל
נְשָׁמְתִין דְּעֲלָמָא דְנִפְקֵי מֵהוּא נְהָר דְנִגִּיד וְנִפְיָק,
אִינוּן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא אֲשֶׁר לֹא תִקַּח
אִשָּׁה, דָּא גּוּפָא. לְבָנִי, דָּא נְשָׁמְתָא. מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי,
אֲלִין גּוּפִין דְּעַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְּזָמִין קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא לְנַעֲרָא לֹון מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא. כְּמָה דְאֵת אָמֵר,
(איוב לח) וַיִּנְעָרוּ רַשָּׁעִים מִמֶּנֶּה. כְּמָאן דְּמִנְעַר טְלִיתָא
מִזֹּהֶמָא דִּילָהּ.

כִּי אֵל אֲרָצִי וְאֵל מוֹלַדְתִּי תִלְךָ. אֲרָצִי, דָּא הִיא אַרְעָא
קַדִּישָׁא דְאִיהוּ קַדְמָאָה לְכָל שָׂאֵר אַרְעִין כְּמָה

דַּאתְמָר. (ועל דא פי אל ארצי דא ארעא קדישא דאיהו דיליה בין כל שאר ארעין
 דפליג לון לממנן אחרנין) ועל דא פי אל ארצי, ואל מולדתי. כיון
 דאמר אל ארצי מהו ואל מולדתי. אלא אל ארצי כמה
 דאתמר, (מדו) ואל מולדתי אלין אינון ישראל.

תא חזי, מה פתיב, ויקח העבד כמה דאתמר. עשרה
 גמלים, אלין אינון עשרה דרגין דהאי עבד שלטא
 עלייהו, בגוונא דלעילא. מגמלי אדניו, דאינון כההוא
 גוונא ממש כמה דאתמר, והאי עבד שלטא ואתתקן
 בהו.

וכל טוב אדניו בידו, כל ההוא טיבו ריחין עלאין
 דנפקי מגו אינון נהורין ובוצינין עלאין. וכל טוב
 אדוניו, ההוא שמושא דשמשא דאתמשכא בה בסיהרא.
 ויקם וילך אל ארם נהרים, דא אתר דארעא קדישא
 דבכת תמן רחל פד חריב פי מקדשא. ויברך
 הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים, לאתתקפא חילהא
 בתוקפהא פדקא יאות עד לא תיעול לאקמא לון לאינון
 גופין.

לעת ערב, מאי לעת ערב. דא ערב שבת (דף קפב ע"א)
 דאיהו זמנא דאלף שתיתאה. לעת ערב כמה דאת
 אמר (תהלים קד) ולעבודתו עדי ערב וכתיב, (ירמיהו ו) פי ינטו
 צללי ערב.

לֵעֵת צֵאת הַשְּׂוֹאֲבוֹת, דִּהְיוּ זְמַנָּא זְמִינִין לְמִיקָם
 וְלֹא־חֵיִיא בְּקַדְמֵיתָא מְכַל שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא, אִינוּן
 דְּשִׂאֲבֵי מִימּוּי דְּאוּרֵיִיתָא (וּשְׂאֲבִין), בְּגִין דְּאִתְעַסְקוּ לְשִׂאֲבָא
 מִמִּימֵי דְּאוּרֵיִיתָא, וְאִתְתַּקְּפוּ בְּאִילָנָא דְּחַיִּי, וְאִינוּן יִפְקוּן
 בְּקַדְמֵיתָא, דְּאִילָנָא דְּחַיִּי גְרַמָּא לֹון דִּיקוּמוּן בְּקַדְמֵיתָא
 כְּמָא דֵּאֲתַמַּר.

וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יוֹצְאוֹת. מֵאֵי יוֹצְאוֹת, כְּמָה דֵּאֲתַ
 אָמַר (ישעיה כו) וְאֶרֶץ רַפָּאִים תְּפִיל, דְּזְמִינָא אֶרְעָא
 לְמַפְלֵט מְנָה כָּל רוּחִין דְּאִינוּן בְּגֹוֹה, וְעַל דָּא כְּתִיב
 יוֹצְאוֹת. לְשִׂאוּב מַיִם, לְנִטְלָא נִשְׁמַתָּא וְלִקְבֻלָּא לָהּ
 כְּדָקָא יָאוֹת מִתְקַנָּא מֵאֲתָרָה כְּדָקָא חַזִּי.

וְהָיָה הַנְּעֵרָה אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיךָ הֵטִי נָא כִדְךָ וְאִשְׁתָּה,
 בְּגִין דֵּהָא אֲתַמַּר, דְּכָל אִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּעֲלָמָא
 דֵּאֲתַקְיִימוּ בְּהַאי עֲלָמָא וְאִשְׁתַּדְּלוּ לְמַנְדַּע לְמֵאֲרִיחוֹן
 בְּרִזָּא דְּחַכְמַתָּא עֲלָאָה. אִיְהִי סְלִקַת וְאִתְקַיִימַת בְּדַרְגָּא
 עֲלָאָה עַל כָּל אִינוּן דְּלֹא אִתְדַבְּקוּ וְלֹא יִדְעוּ, וְאִינוּן
 אִתְקַיִימוּן בְּקַדְמֵיתָא. וְדָא הוּא שְׂאֵלְתָא דְּקָאִים הֵהוּא
 עֶבֶד לְמַנְדַּע וְלִמְשָׂאֵל, בְּמָה אִתְעַסְקַת הֵהִיא נִשְׁמַתָּא
 בְּהַאי עֲלָמָא.

וְאָמְרָה אֵלַי גַּם אַתָּה שְׂתָה, אַנְתָּ בְּעֵי לְמִשְׁתִּי
 וְלֹאֲתַשְׁקִיא בְּקַדְמֵיתָא, וּבִתְרַךְ וְגַם לְגַמְלִיךָ

אַשְׁקָה. בְּגִין דְּכָל אֵינוֹן שְׂאָר רְתִיכִין אַף עַל גַּב
 דְּאַתְשִׁקִּיין מֵהָאֵי דְרָגָא, כְּלָהוּ אֶתְשִׁקִּיין מִפּוֹלְחָנָא
 דְּצִדִּיקִיָּא הִידְעֵי פּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיהוֹן כְּדָקָא יְאוּת.
 דְּצִדִּיקִיָּא יְדַעֵי לְסַפְקָא לְכָל דְרָגָא וְדְרָגָא כְּדָקָא יְאוּת.
 וְעַל דָּא וְגַם לְגַמְלִיךְ אַשְׁקָה. וְדָאֵי הֵיא הָאֲשֶׁה אֲשֶׁר
 הִכִּיחַ יִי לְבֵן אֲדֹנָי. וְדָאֵי הֵהִיא (ס"א באתערותא דצלוחתא דילי) אֵיהוּ
 גּוֹפָא דְאֲזַדְמֵן לְהֵהִיא נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, דְהָא אֲתָמַר דְתִיאֹבְתָא דְדְכוּרָא לְגַבֵּי נּוֹקְבָא
 עֶבֶיד נִשְׁמַתָּא. וְתִיאֹבְתָא דְנוֹקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא
 סִלְקָא וְאַתְעָרַב בְּהֵדָה דְלַעֲיִלָּא וְאַתְכִּלִּיל דָּא בְדָא וְעֶבֶיד
 נִשְׁמַתָּא. וּבְגִין כֶּךָ הֵיא הָאֲשֶׁה. דָּא הוּא גּוֹפָא וְדָאֵי
 דְאֵיהוּ זְמִינָא לְהֵהוּא רְעוּתָא דְנִשְׁמַתָּא דְנִפְקָא מִן
 דְכוּרָא.

וְאֵינוֹן גּוֹפִין זְמִינִין לְאַתְעָרָא בְּקַדְמִיתָא כְּדֵאמְרֵן.
 וּלְבַתֵּר דְאֵלִין יְקוּמוֹן, יְקוּמוֹן כָּל אַחֲרֵינִין
 דְבִשְׂאָר אַרְעָאן, וְיִתְקַיְימוֹן בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, וְיִתְחַדְתּוּן
 בְּחֻדְתוּתָא דְסִיְהָרָא, וְיִתְחַדְדֵּשׁ עֲלֵמָא כְּמִלְקַדְמִין. וְכַדִּין
 כְּתִיב בְּהֵהוּא זְמַנָּא (תהלים קד) יִשְׂמַח יִי בְּמַעֲשָׂיו.

וּבְגִין כֶּךָ (ישעיה נב) הִנֵּה יִשְׁפִּיל עֲבָדֵי, לְאַהֲדָרָא נִשְׁמַתִּין
 כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. יְרוּם וְנִשְׂא וְגַבְהָ מְאֹד,
 מִסְטָרָא דְכָל אֵינוֹן דְרָגִין עֲלֵאִין כְּדָקָאמְרֵן.

(ישעיה נב) כַּאֲשֶׁר שָׁמְמוּ עָלֶיךָ רַבִּים כֵּן מִשַּׁחַת מֵאִישׁ מֵרְאֵהוּ
 וְתֹארוּ מִבְּנֵי אָדָם. תָּא חֲזִי, דְהָא אֲתִמֵּר דְכִד אֲתִחַרְב
 בֵּי מַקְדָּשָׁא, וְשְׂכִינְתָא (אתגלי) בְּגוּ אֲרַעֵן נוֹכְרַאִין בֵּינֵיהוּ.
 מַה כְּתִיב, (ישעיה לג) הֵן אֲרֵאֲלֶם צַעֲקוּ חֲצָה מִלְּאֲכֵי שְׁלוֹם
 מִרְיָבְכִיוֹן. כְּלָהוּ בְכוּ עַל דָּא, וְקִשְׁרוּ בְכִיָּה וְאַבְלָא. וְכֹל
 דָּא עָלָה דְשְׂכִינְתָא דְאֲתַגְלִיָּא מֵאֲתָרָה, וְכִמָּה דְאִיהִי
 מִשְׁתַּנֵּית מִכְּמָה דְהוֹת. אוּף הָכִי בַעֲלָה לָא נְהִיר נְהוּרִיָּה
 וְאֲשַׁתְּנִי מִכְּמָה דְהוּה, דְכְתִיב, (ישעיה יג) חֲשׂךְ הַשָּׁמַשׁ
 בְּצֵאתוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב כֵּן מִשַּׁחַת מֵאִישׁ מֵרְאֵהוּ.

דְּבַר אַחַר כֵּן מִשַּׁחַת מֵאִישׁ מֵרְאֵהוּ, מֵהָאֵי עֶבֶד דְּאֲשַׁתְּנִי
 דְּיוֹקְנִיָּה וּגְוֹנִיָּה מִכְּמָה דְהוֹת. דְּבַר אַחַר כֵּן מִשַּׁחַת
 מֵאִישׁ מֵרְאֵהוּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ישעיה ג) אֲלִבִּישׁ שָׁמַיִם
 קִדְרוֹת וְשִׁק אֲשֵׁיִם פְּסוּתָם. דְהָא מִיּוֹמָא דְאֲתִחַרְב בֵּי
 מַקְדָּשָׁא לָא קְיִימוּ שָׁמַיִם בְּנְהוּרָא דְלַהוֹן, וְרִזָּא דְמִלְּהָ
 בְּרַכָּאן לָא שְׂרִיִין אֱלָא בְּאֲתַר דְאֲשַׁתְּפַחוּ דְכַר וְנוֹקְבָא,
 וְאוֹקְמוּתָהּ. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית ב) זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאִם
 וַיְבָרַךְ אֹתָם. וּבְגִין כֵּן מִשַּׁחַת מֵאִישׁ מֵרְאֵהוּ.

וְדָא הוּא כְּמָה דְכְתִיב, (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אֲבַד, אָבוּד אוּ
 נְאֻבַד לָא נְאָמַר, אֱלָא אֲבַד, דְלָא שְׂרִיִין בְּרַכָּאן
 אֱלָא בְּאֲתַר דְאֲשַׁתְּפַחוּ דְכַר וְנוֹקְבָא כְּחֵדָא כְּמָה דְאֲתִמֵּר.
 בְּגִין דָּא בְּהוּא זְמַנָּא דְלָא אֲשַׁתְּפַח (דף קפב ע"ב) דְכּוֹרָא

בְּהַדָּה, וּכְדִין כָּל אֵינֹן נִשְׁמָתִין דְּנִפְקִי כְּלָהוּ הָוִי לְהוּ
 שְׁנוּיָא מִכְּמָה דְהוּוּ בְּזִמְנָא דְשִׁמְשָׁא אֶתְחַבֵּר בְּסִיְהָרָא כְּמָה
 דְּאֶתְמַר. וְעַל דָּא אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף וְגו' וְאֶתְמַר.
 וְהוּא נֶעַר, בְּגִין דְּלֹא מִתְפָּרְשִׁין לְעֵלְמִין, צַדִּיק וְצַדִּיק
 כְּחָדָא אֵינֹן, כְּמָה דְּאִיְהִי אֶתְקַרִּיאַת בְּשִׁמְא
 דְּדַכּוּרָא, הָכִי נָמִי אֶתְקַרִּי אִיְהוּ בְּשִׁמְא דִּילָּה דְכֶּתִיב וְהוּא
 נֶעַר.

אֵת בְּנֵי בִלְהָה וְאֵת בְּנֵי זִלְפָּה, בְּכִלְהוּ קִיִּימָא לְחַדְתָּא
 לֹון כְּדָקָא יְאוֹת וְלֹא שְׁתַּעֲשֶׂעָא לֹון בְּחַדְוָה דִּילִיָּה.
 דְּכִלְהוּ עֲנַפִּין וְכִלְהוּ עֲלִין, כְּלָהוּ אֶתְבְּרַכִּין בְּחַדְוָה דִּילִיָּה.
 אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף, כְּמָה דְּאֶתְמַר דְּכָל דִּיּוֹקְנָא
 דִּיעֲקֹב הָוִה בֵּיהּ בְּיוֹסֵף, וְכָל מָה דְּאִירַע לְהֵאִי
 אִירַע לְהֵאִי, וְתִרְוּיָהוּ כְּחָדָא אֲזִלִּי. וְדָא הוּא רְזָא דְּאֵת
 ו'ו' דְּאֲזִלִּי תִרְוּיָהוּ כְּחָדָא, בְּגִין דְּאֵינֹן רְזָא חָדָא
 וְדִיּוֹקְנָא חָדָא:

וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבַתְּם רָעָה, הָא אוֹקְמוּהָ דְהוּוּ אָמַר
 לְאָבוּי עֲלִיָּהוּ דְהוּוּ אָכְלִי שְׁיִיפָא מִבְּעֵלִי חֵיִין כַּד
 אֵינֹן חֵיִין. וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבַתְּם רָעָה, וְכִי הָא בְּמַנְיָנָא
 הוּוּ אֵינֹן בְּנֵי שְׁפָחוֹת, הֵיךְ הוּוּ מְזִלְזִלִין בְּהוֹן בְּנֵי לָאָה,
 וְהֵיךְ הוּוּ אָכְלִין אַבְר מִן חֲחִי וְהוּוּ עֲבָרִין עַל פְּקוּדָא
 דְּמֵאֲרִיהוֹן. דְּהָא פְּקִיד עַל בְּנֵי נַח פְּקוּדָא דָּא. כְּמָה דְּאֵת

אָמַר, (בראשית ט) אַךְ בֶּשֶׂר בְּנַפְשׁוֹ דְּמוֹ לֹא תֹאכְלוּ, וַאֲיִנוּן
הוּוּ אֲכָלִי לִיָּה וְעִבְרִין עַל פְּקוּדָא דְּמֵאֲרִיהוּן. אֱלֹא יוֹסֵף
הָוֵה קָאָמַר, וְעַל דָּא אֲתַעֲנֵשׁ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֶת דְּבַתָּם רָעָה, כִּמְה דְּאוּקְמוּהָ דִּיהִבִּי
עֵינֵיהוּ בְּבָנוֹת אֲרַעָא, וְדָא הוּוּ דְּבַתָּם רָעָה.
לִינְקָא לְכָל אֲיִנוּן דְּרַגִּין דִּלָּא קְדִישִׁין (ד"א ל"ג אף על גב)
דְּאֲתִיִּין מִסְטָרָא מְסֹאֲבָא:

וַיִּשְׂרָאֵל אָהֵב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו כִּי בֶן זִקְנִים הוּוּ לּוֹ
וְעָשָׂה לּוֹ כְּתָנֶת פָּסִים. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר,
לֵךְ עִמִּי בָא בְּחֻדְרֵיךָ וּסְגֹר דִּלְתָךְ בְּעֵדְךָ חֲבִי
(ישעיה כו) כְּמַעַט רָגַע עַד יַעֲבֹר זַעַם. לֵךְ עִמִּי בָא בְּחֻדְרֵיךָ.

תָּא חֲזִי, כִּמְה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ רַחִים לֹון לְיִשְׂרָאֵל.
וּבְגִין רַחֲמֵיהוֹתָא דְּלֵהוּן דְּרַחֲמִים לֹון עַל כָּל עַמִּין
עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֹלוֹת, אֲזַהֵר לֹון, וּבְעֵי לְנִטְרָא
לֹון בְּכָל מַה דְּאֲיִנוּן עֲבָדִין.

תָּא חֲזִי, תְּלַת זְמַנִּין אֵית בְּיוֹמָא דְּדִינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא,
וְכַד אֲתִי הָהוּוּ זְמַנָּא, מִבְּעֵי לִיָּה לְבַר נָשׁ לְאֲזִדְהָרָא
וְלֹאֲסֵתְמָרָא דִּלָּא יִפְגַּע בֵּיהָ הָהוּוּ דִּינָא, וַאֲיִנוּן זְמַנִּין
יְדִיעֵן וְהָא אוּקְמוּהָ.

בְּגִין דְּהָא כַּד סָלִיק צְפָרָא, אֲבָרְהָם אֲתַעֵר בְּעֵלְמָא,
וְאֲחִיד לִיָּה לְדִינָא לְקִשְׂרָא לִיָּה בְּהִדְיָה. וּבְשִׁירוּתָא

דְּתַלְת שְׁעֵי קַמְיִיתָא נָטִיל דִּינָא מֵאַתְרֵיהּ לְאַתְעָרָא בֵּיהּ
 בְּיַעֲקֹב, עַד דְּאַתְעָר צְלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּאַהֲדַר דִּינָא
 לְאַתְרֵיהּ, וְאַתְעָר דִּינָא דְּלְתַתָּא לְאַתְקֻשְׂרָא בְּדִינָא
 דְּלַעֲיִלָּא. דְּהָא כְּדִין אַתְקֻשְׂר דִּינָא בְּדִינָא וּבְעֵי
 לְאַזְדַּהֲרָא.

(לעיל סח ב) תו כד דינא אתער בעלמא ומותא אשתכח
 במתא, לא ליבעי ליה לבר נש למיהך יחידאי
 בשוקא והא אוקימנא מלי. אלא בעי לאסגרא גרמיה
 דלא יפויק לבר, כמה דאוקמוה בנח דאסגר גרמיה
 בתיבותא דלא ישתכח קמי מחבלא.

ועל דא לך עמי בא בחדריך, אסגר גרמך. וסגור
 דלתך בעדך, דלא יתחזי קמיה דמחבלא. חבי
 כמעט רגע עד יעבור זעם, דבתר דאעבר דינא לית ליה
 רשו למחבלא לחבלא.

תא חזי, דקודשא בריך הוא, בגין רחמימותא דאיהו
 רחים לון לישראל וקריב לון לגביה, כל שאר עמין
 עובדי פוכבים ומזלות שנאין לון לישראל. בגין דאינון
 מתרחקין וישראל קריבין.

ותא חזי, בגין רחמימותא דרחים יעקב ליוסף יתיר
 מאחוי, אף על גב דכלהו תוו ליה אחין, מה פתיב
 ויתנפלו אותו להמיתו, כל שפן עמין עובדי עבודת
 פוכבים ומזלות לישראל.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה גָּרִים לִיה תְּהוּא רְחִימוּתָא דְרַחֲמִים לִיה
 יִתִּיר, דְּגָרָם לִיה דְּאִתְגְּלִי מֵאֲבוּי, וְאִתְגְּלִי אֲבוּי
 בַּהֲדִיָּה, וְגָרָם לְהוּ גְלוּתָא ^(דף קפג ע"א) וְלִשְׁכִּינְתָא דְּאִתְגְּלִיָּא
 בִּינִיָּהוּ. וְאָף עַל גַּב דְּאִתְגְּזִירַת גְּזוּרָה, וְאוּקְמוּהָ דְּבַגִּין
 כְּתַנְת פְּסִים דְּעֵבֵד לִיה יִתִּיר, מַה כְּתִיב וַיֵּרְאוּ אָחָיו:

וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם וְגו', רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח וְאָמַר, ^(במדבר יב)
 וַיֹּאמֶר שָׁמְעוּ נָא דְּבַרִּי אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם יִי
 בְּמִרְאָה אֵלָיו אֲתוּדַע בְּחֲלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ. תָּא חֲזִי, כַּמָּה
 דְּרַגִּין לְדְרַגִּין עֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִלְהוּ קִיִּימִי דָּא
 עַל דָּא. דְּרַגָּא עַל דְּרַגָּא, דָּא לְעֵיל מִן דָּא, וְכִלְהוּ יִנְקִין
 אֵלִין מִן אֵלִין כְּדַקָּא חֲזִי לֹון, אֵלִין מִימִינָא וְאֵלִין
 מִשְׁמַאלָא, וְכִלְהוּ אֲתַמְנֵן אֵלִין עַל אֵלִין, כִּלְא כְּדַקָּא
 יֵאוּת.

תָּא חֲזִי, כָּל נְבִיאֵי דְּעֲלָמָא כִּלְהוּ יִנְקִי מִסְטְרָא חֲדָא,
 מַגּוּ תְרִין דְּרַגִּין יְדִיעֵן, וְאִינוּן דְּרַגִּין הוּוּ אֲתַחֲזִיין
 בְּגוּ אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דִּלָּא נְהָרָא, דְּכְתִיב בְּמִרְאָה אֵלָיו
 אֲתוּדַע, מֵאִי הוּא מִרְאָה, כַּמָּה דְּאִתְמַר ^(ד"א ל"ג דְּמִרְאָה)
 חִיזוּ דְּכָל גְּוֹנֵן אֲתַחֲזִיין בְּגוּוּהָ, וְדָא הִיא אֲסַפְקִלְרִיָּא
 דִּלָּא נְהָרָא. בְּחֲלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ, דָּא הוּא חַד מִשְׁתִּין
 בְּנְבוּאָה כַּמָּה דְּאוּקְמוּהָ. וְאִיהוּ דְּרַגָּא שְׁתִּיתָאָה מִהֶהוּא
 דְּרַגָּא דְּנְבוּאָה וְאִיהוּ ^(קצא א) דְּרַגָּא דְּגַבְרִיאֵל דְּמִמְנָא עַל
 חֲלָמָא וְהָא אֲתַמַּר.

תָּא חֲזִי, כָּל חֲלָמָא דְאִיהוּ כְּדִקָּא יְאוּת מִהֲאִי דְרָגָא קָא
 אֲתִיא, וְעַל דָּא לִית לָךְ חֲלָמָא דְלָא יִתְעַרְבוּן עִמִּיהּ
 מְלִין כְּדִיבִין, כְּמָה דְאֻקְיָמְנָא, וּבְגִין כְּךָ מְנַיִיהוּ קְשׁוּט
 וּמְנַיִיהוּ כְּדִיבִין, וְלִית לָךְ חֲלָמָא דְלָא אִית בֵּיה מִהֲאִי
 גִיסָא וּמִהֲאִי גִיסָא.

וּבְגִין דְאִית בֵּיה בְּחֲלָמָא כְּלָא כְּדֹאמְרוּן, כָּל חֲלָמִין
 דְעֲלָמָא אֲזֻלִין בְּתַר פְּשָׂרָא דְפּוּמָא, וְאֻקְמוּהָ.
 דְכְּתִיב, (בראשית מא) וַיְהִי כֹּאֲשֶׁר פָּתַר לְנוּ כֵּן הָיָה. מֵאִי
 טְעָמָא, בְּגִין דְאִית בֵּיה בְּחֲלָמָא כְּדִיבּוּ וְקְשׁוּט, וּמְלָה
 שְׁלֵטָא עַל כְּלָא, וּבְגִין כְּךָ בְּעֵי חֲלָמָא פְּשָׂרָא טְבָא. רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר, בְּגִין דְכָל חֲלָמָא מְדַרְגָּא דְלִתְתָא אִיהוּ,
 וְדַבּוּר שְׁלֵטָא עֲלֵיהּ. וּבְגִין כְּךָ כָּל חֲלָמָא אֲזֻלָּא בְּתַר
 פְּשָׂרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לג) בְּחֲלוֹם חֲזִיוֹן לַיְלָה בְּנִפְל תִּרְדָּמָה עַל
 אַנְשִׁים בְּתַנּוּמוֹת עָלֵי מְשָׁכַב אִזּוּ יִגְלֶה אֲזֵן אַנְשִׁים
 וּבְמִסְרָם יַחְתָּם. תָּא חֲזִי, כַּד סָלִיק בַּר נָשׁ לְעַרְסִיָּה, מְבַעֵי
 לִיה לְאִמְלָכָא עֲלֵיהּ מַלְכוּתָא דְשְׁמִיָּא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר
 יִימָא חַד פְּסוּקָא דְרַחֲמֵי וְאֻקְמוּהָ חֲבַרְיָא. בְּגִין דְהָא כַּד
 בַּר נָשׁ נָאִים עַל עַרְסִיָּה, הָא נְשַׁמְתִּיה נִפְקָא מִנֵּיהּ וְאֲזֻלָּא
 וְשִׁטֵּיא לְעֵילָא, כָּל חַד וְחַד כְּפּוּם אֲרַחֲיָה וְהַכִּי סְלִיקַת
 כְּמָה דְאֲתַמַּר.

מֵה פְּתִיב, בְּחִלּוֹם חֲזִיוֹן לִילָהּ. כַּד בְּנֵי נִשָּׂא שְׁכַבֵּי
 בְּעַרְסֵייהוּ נִימִין וְנִשְׁמַתָּא נִפְקַת מִנֵּייהוּ. הִדָּא הוּא
 דְּכַתִּיב, בְּתַנּוּמוֹת עָלֵי מִשְׁכַּב אֹז יִגְלֶה אֹזֵן אַנְשִׁים. וְכַדִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֹדַע לָהּ לְנִשְׁמַתָּא בְּהֵהוּא דְּרָגָא
 דְּקִימָא עַל חֶלְמָא, אֵינּוֹן מְלִין דְּזַמִּינִין לְמִיתֵי עַל עֲלָמָא
 אוֹ אֵינּוֹן מְלִין כְּפּוֹם אֵינּוֹן הִרְהוּרִין דְּלִבֵּיהּ. בְּגִין דְּבַר נִשְׁ
 נָטִיל אַרְחָא דְּתוֹכֵי דְּעֲלָמָא.

בְּגִין דְּהָא לָא מוֹדַעִין לִיהּ לְבַר נִשְׁ בְּעוֹד דְּאִיהוּ קָאִים
 בְּתוֹקְפָא דְּגוּפָא (ב"א דְּרוּחָא) כְּדִקְאֲמַרְן, אֵלָא מְלֹאכָא
 אֹדַע לְנִשְׁמַתָּא וְנִשְׁמַתָּא לְבַר נִשְׁ. וְהֵהוּא חֶלְמָא אִיהוּ
 מְלַעִילָא, כַּד נִשְׁמַתִּין נִפְקִין מִגּוּפֵי וְסָלְקִין כָּל חַד וְחַד
 כְּפּוֹם אַרְחֵיהּ. וְכַמְּה דְּרָגִין עַל דְּרָגִין, בְּרֹזָא דְּחֶלְמָא כְּלָהוּ
 בְּרֹזָא דְּחֶכְמַתָּא. וְתָא חֲזִי, חִלּוֹם דְּרָגָא חֲדָא, מְרָאָה דְּרָגָא
 חֲדָא, נְבוּאָה דְּרָגָא חֲדָא, וְכַלְהוּ דְּרָגִין לְדְּרָגִין אֵלִין עַל
 אֵלִין.

וַיִּחַלְמֵם יוֹסֵף חִלּוֹם וַיִּגִּד לְאָחָיו וַיּוֹסֶפּוּ עוֹד שְׁנָא אֲתוּ עַל
 חִלּוּמוֹתָיו. מֵהֶכָּא דָּלָא מְבַעֵי לִיהּ לְבַר נִשְׁ
 לְמִימַר חֶלְמִיהּ בַּר לְהֵהוּא בַּר נִשְׁ דְּרַחִים לִיהּ, וְאִי לָאו,
 אִיהוּ גְרִים לִיהּ. דְּאִי הֵהוּא חֶלְמָא מִתְהַפֵּךְ לְגוּוֹנָא אַחְרָא,
 אִיהוּ גְרִים לְסֻלְקָא.

תָּא חֲזִי, דְּיוֹסֵף אִיהוּ אָמַר חֶלְמָא לְאַחוּהִי, וְעַל דָּא גְרָמוּ

לִיה לְסֻלָּקָא חֲלָמִיה תְּרִין וְעֶשְׂרִין שָׁנִין דְּאֵתְעַכְבּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מִנָּלָן, דְּכָתִיב וַיֹּסִיפוּ עוֹד שָׁנָא אוֹתוֹ. מֵאֵי שָׁנָא אוֹתוֹ, דְּגֵרְמוּ לִיה קִטְרוּגִין בְּדָא.

מַה פְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁמְעוּ נָא הַחֲלוּם הַזֶּה (דף קפג ע"ב) אֲשֶׁר חֲלָמְתִי, דְּבִעָא מְנַיְיהוּ דִּישְׁמַעוּן לִיה. וְאִיהוּ אוֹדַע לְהוּ הֵהוּא חֲלָמָא, דְּאֶלְמָלָא אֵינּוּן דְּאֶהֱפְכוּ לִיה לְגִוּוּנָא אַחֲרָא, הָכִי אֶתְקִיִּים. וְאֵינּוּן אֶתִּיבוּ וְאָמְרוּ הַמֶּלֶךְ תְּמַלֵּךְ עָלֵינוּ אִם מְשׁוּל תְּמַשֵּׁל בְּנוּ. מִיָּד אָמְרוּ לִיה פִּשְׂרָא דְחֲלָמָא וְגִזְרוּ גִזְרָה, וּבְגִין כֶּךָ וַיֹּסִיפוּ עוֹד שָׁנָא אוֹתוֹ.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ שְׁכִיחֵי קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר רַבִּי חֲזִיא, הָא תְּנִינָן חֲלָמָא דְלָא אֶתְפְּשֵׁר, כְּאֶגְרָתָא דְלָא מֶתְקַרֵּיא. אִי בְּגִין דְּאֶתְקִיִּים וְאִיהוּ לָא יָדַע, אוּ דְלָא אֶתְקִיִּים כָּלֵל. אָמַר לִיה, אֶתְקִיִּים וְלָא אֶתִּידַע, דִּהָא הֵהוּא חֲלָמָא חִילָא תְּלִיא עָלִיה, וְאִיהוּ לָא אֶתִּידַע וְלָא יָדַע, אִי אֶתְקִיִּים אִי לָא אֶתְקִיִּים.

וְלִית לָךְ מְלָה בְּעֶלְמָא דְעַד לָא יִיתִי לְעֶלְמָא, דְּלָאוּ אִיְהִי תְּלִיא בְּחֶלְמָא אוּ עַל יָדָא דְכְּרוּזָא. דִּהָא אֶתְמַר דְּכָל מְלָה וּמְלָה עַד לָא יִיתִי לְעֶלְמָא, מְכַרְזִי עָלִיה בְּרַקִּיעַ. וּמִתְמָן אֶתְפְּשֵׁט בְּעֶלְמָא וְאֶתִּיְהִיב עַל יָדָא דְכְּרוּזָא. וְכֹלָא בְּגִין דְּכָתִיב, (עמוס א) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יְיָ

אֱלֹהִים דְּבַר כִּי אִם גָּלָה סוּדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים,
 בְּזִמְנָא דְנְבִיאִים אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּעֵלְמָא. וְאִי לָאוּ, אַף עַל גַּב
 דְּנְבוּאָה לָא שְׂרִיא, חֲפִימֵי עֲדִיפֵי מִנְּבִיאִים. וְאִי לָא,
 אֲתִיְהִיב בְּחֵלְמָא. וְאִי לָאוּ, בְּצַפְרֵי שְׂמִיא מִשְׁתַּכְּחֵי מִלָּה
 וְהָא אוֹקְמוּהָ:

וַיֵּלְכוּ אַחֲיוּ לְרַעוֹת אֶת צֵאן אַבְיָהֶם בְּשֹׁכֶם. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָמַר, לְרַעוֹת צֵאן אַבְיָהֶם מְבַעֵי לֵיהּ, מֵאִי אִ"ת
 נְקוּד מְלַעֲיָלָא, לְאַסְגָּאָה עֲמָהוֹן שְׂכִינְתָא, דְּאִיְהִי עֲמָהוֹן
 שְׂרִיא. בְּגִין דְּאִינוֹן הוּוּ עֲשָׂרָה, דְּהָא יוֹסֵף לָא הוּוּ
 עֲמָהוֹן, וּבְנִימִין אִיהוּ זַעִיר בְּבֵיתָא. וּבְגִין כֶּךָ אִינוֹן הוּוּ
 עֲשָׂרָה. וְכֹד אֶזְלוּ הוֹת שְׂכִינְתָא בִּינֵיהוּ, וְעַל דָּא נְקוּד
 מְלַעֲיָלָא.

וּבְגִין כֶּךָ בְּזִמְנָא דְזַבִּינוּ לֵיהּ לְיוֹסֵף אֲשֶׁתְּתַפּוּ כְּלָהוּ
 בְּהַדִּי שְׂכִינְתָא וְאֲשֶׁתִּיפּוּ לָהּ בְּהַדִּייהוּ כַּד עֲבִידוּ
 אוֹמָאָה. וְעַד דְּאֲתַגְלִיָּא מְלָה דְיוֹסֵף, לָא שְׂרִיא שְׂכִינְתָא
 עֲלֵיהּ דִּיעֲקֹב.

וְאִי תִימָא דְשְׂכִינְתָא לָא אֲשֶׁתְּכַחַת עֲמָהוֹן. תָּא חֲזִי,
 דְכַתִּיב (תהלים קכב) שָׁשׂוּ עָלוּ שְׁבֻטִים שְׁבֻטֵי יְהוָה עֲדוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יי. כְּלָהוּ צַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי קִיּוּמָא
 דְכָל עֲלְמָא, קִיּוּמָא אִינוֹן לְעִילָא וְתַתָּא.
 פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קכב) שְׁמַחְתִּי בְּאוֹמְרִים לִי בֵּית יי נִלְךָ.

הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ, דְדוֹד הוּא עִם לְבִיָּה לְמִבְנֵי בֵּיתָא.
כְּמָה דְאֵת אָמֵר, (מלכים א ח) וַיְהִי עִם לְבַב דְּוֹד אָבִי לְבָנוֹת
בֵּית לְשָׁם יִי וְגו'. וּלְבַתָּר מַה פְּתִיב רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה
הַבַּיִת כִּי אִם בְּנֵךְ הַיּוֹצֵא מִחֻלְצִיךְ הוּא יִבְנֶה הַבַּיִת לְשָׁמַי.
וְכָל יִשְׂרָאֵל הוּוּ יִדְעֵי דָא, וְהוּוּ אָמְרוּ אֵימַתִּי יָמוֹת דְּוֹד
וַיִּקְוִים שְׁלָמָה בְּרִיָּה וַיִּבְנֶה בֵּיתָא. וְכַדִּין עוֹמְדוֹת הָיוּ
רְגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֵיךְ יְרוּשָׁלַיִם, כְּדִין נִיֶּסֶק וְנִקְרִיב תַּמָּן
קָרְבָּנִין.

וְעַם כָּל דָּא, אִף עַל גַּב דְּהוּוּ אָמְרוּ אֵימַתִּי יָמוֹת סְבָא
דָּא, כְּדִין שְׁמַחְתִּי. וְחֻדוּה הוּוּ לִי בְּגִין בְּרִי, דְּהוּוּ
אָמְרֵי דְבְרֵי יָקוּם תַּחוּתִי לְמַגְמַר פְּקוּדָא לְמִבְנֵי בֵּיתָא.
כְּדִין שְׂרִי וְשַׁבַּח לָהּ וְאָמֵר, יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר
שְׁחַבְרָה לָהּ יַחְדוּ.

תַּנְן עֵבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרוּשָׁלַיִם לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא
דְּלְעִילָא, וְדָא מִתַּתְּקָנָא (דָּא) לְקַבֵּל דָּא דְכַתִּיב, (שמות
טו) מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלַת יִי. הַבְּנוּיָה, דְּזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְנַחְתָּא לָהּ יְרוּשָׁלַיִם דְּלְעִילָא כְּדָקָא יָאוֹת, וּבְגִין כְּךָ
הַבְּנוּיָה. שְׁחַבְרָה לָהּ יַחְדוּ, וְהָא אוֹקְמוּהָ שְׁחַבְרָה שְׁחַבְרוּ
מִבְּעֵי לִיָּה. אֵלָא דְאֵתְחַבְרַת אִמָּא בְּבֵרְתָא וְהוּוּ כְּחֻדָּא
וְאוֹקְמוּהָ.

וְאֵתְמַר. שְׁשָׁם עָלוּ שְׁבֻטִים אֵלִין אֵינּוֹן קִיּוּמָא דְעֵלְמָא

וּתְקוּנָא דְעֵלְמָא תַתָּא, וְלֹא תִימָא דְעֵלְמָא תַתָּא
 בְּלַחֲדוּי, אֶלָּא אֶפִּילוּ דְעֵלְמָא עֲלָא. דְכְּתִיב שְׁבִיטִי יְהִי
 עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל, לְיִשְׂרָאֵל דְיִיָּקָא. בְּגִין דְאִינוּן קִיּוּמָא
 לְתַתָּא, סְהֵדוּתָא אִינוּן לְעֵילָא. וְכֹלָא לְהוּדוּת לְשֵׁם יִי,
 לְאוּדָא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל סְטָרִין, דְכְּתִיב
 לְהוּדוּת לְשֵׁם יִי:

וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהֵנָּה תַעֲה בַשָּׂדֶה וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לְאֹמֶר
 מַה תַּבְּקֵשׁ. (דף קפד ע"א) מַה כְּתִיב לְעֵילָא, וַיֹּאמֶר
 יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף הֲלוֹא אַחִיךָ רַעִים בְּשֹׁכֶם לָכֵה וְאַשְׁלַחְךָ
 אֵלֵיהֶם. וְכִי יַעֲקֹב שָׁלִימָא דְהוּהוּ רַחִים לִיה לְיוֹסֵף מִכָּל
 בְּנוֹי, וְהוּהוּ יָדַע דְכָל אַחֵוּי הוּוּ סְנַאִין לִיה, אִמָּאִי שִׁדְר
 לִיה לְגַבִּיָּהוּ. אֶלָּא אִיהוּ לָא חָשִׁיד עֲלֵיָּהוּ, דְהוּהוּ יָדַע
 דְכֻלְּהוּ הוּוּ זַכָּאִין, וְלֹא חָשִׁיד לֹוּן. אֶלָּא גָרִים קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא כָּל דָּא, בְּגִין לְקִיּוּמָא גְזֵרָה דְגְזֹר בֵּין הַבְּתָרִים.
 אֲשַׁכְּחֵנָּא בְּסַפְרֵי קְדָמָאִי, דְבַעֲיִין אֵלִין בְּנֵי יַעֲקֹב
 לְשִׁלְטָא עֲלוּי עַד לֹא יַחוּת לְמִצְרַיִם. דְאֵילוּ
 הוּא יַחוּת לְמִצְרַיִם, וְאִינוּן לָא שְׁלֹטוּ בֵיה בְּקַדְמִיתָא.
 יְכִלִי מִצְרָאִי לְשִׁלְטָא לְעֵלְמִין עֲלֵיָּהוּ דְיִשְׂרָאֵל,
 וְאֶתְקִיּוּמָא בֵיה בְּיוֹסֵף דְאֶזְדַּבֵּן לְעַבְדָּא וְאִינוּן שְׁלֹטוּ
 עֲלוּי. וְאִף עַל גַּב דְּיוֹסֵף הוּהוּ מְלָכָא לְבַתָּר, וּמִצְרָאִי הוּוּ
 עַבְדִּין לִיה, אֲשַׁתְּכַחוּ יִשְׂרָאֵל דְשְׁלֹטוּ עַל כָּלְהוּ.

תָּא חֲזִי, דְיוֹסֶף דְּאִיהוּ בְרִית עֲלָאָה, כֹּל זְמַנָּא דְאַתְקִיִּים
 בְּרִית, שְׂכִינְתָא אַתְקִיִּים בְּהַדְיִיהוּ דְיִשְׂרָאֵל בְּשָׁלַם
 כְּדָקָא יְאוּת, כִּיּוֹן דְאַסְתִּלַּק יוֹסֶף בְּרִית עֲלָאָה מֵעֲלָמָא,
 כְּדִין בְּרִית שְׂכִינְתָא וַיִּשְׂרָאֵל כִּלְהוּ בְּגָלוּתָא נִפְקוּ, וְהָא
 אוֹקִימְנָא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת א) וַיִּקָּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר
 לֹא יָדַע אֶת יוֹסֶף. וְכֹלָא הָוָה מִעַם קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 כְּדָקָא יְאוּת.

תָּא חֲזִי, וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ דָּא גְּבֵרִיא"ל, וְאוֹקְמוּהָ. כְּתִיב
 הָכָא וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ, וְכְּתִיב הֵתָם (דְּנִיאל ט) וְהָאִישׁ
 גְּבֵרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחֻזֹן בְּתַחֲלָה. וְהֵנָּה תוֹעָה, בְּכֹלָא
 תוֹעָה, דְאַבְטַח עַל אַחוּי דְהָוָה מִתְּבַע אַחוּה דְלְהוֹן וְלֹא
 אֲשַׁכַּח, וְתַבַּע לְהוּ וְלֹא אֲשַׁכַּח. וְעַל דָּא תוֹעָה בְּכֹלָא,
 וְעַל דָּא וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לְאֹמֵר מַה תְּבַקֵּשׁ:

וַיֹּאמֶר אֶת אַחֵי אֲנֹכִי מִבְּקֵשׁ וְגו'. וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נִסְעוּ
 מִנְּהָ וְגו', רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) מִי יִתְּנֶךָ
 כְּאֶח לִי יוֹנֵק שְׂדֵי אֲמִי אֲמַצְאֶךָ בְּחוּץ אֲשַׁקֶּךָ גַּם לֹא יְבוֹזוּ
 לִי. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיא, אֲבָל הָאִי קָרָא כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל אֲמָרוּ לְמַלְכָּא דְשַׁלְמָא דִּילִיָּה. מִי יִתְּנֶךָ כְּאֶח לִי,
 כִּיּוֹסֶף עַל אַחוּי, דְּאֹמֵר, (בְּרֵאשִׁית ו) וְעַתָּה אֵל תִּירָאוּ אֲנֹכִי
 אֲכַלְכַּל אֶתְכֶם וְאֶת טַפְכֶם. יְהִי לֹון מְזוֹנָא וְזוֹן לְהוּ
 בְּכַפְנָא. בְּגִין כֶּךָ מִי יִתְּנֶךָ כְּאֶח לִי.

דְּבַר אַחַר מִי יִתְנַךְ כְּאֵחַ לִי, דָּא יוֹסֵף, לְגַבְיָהּ דְּשְׂכִינְתָּא
 דְּאֵתְאַחַד עֲמָהּ וְאֵתְדַבֵּק בְּהֶדְהָ. יוֹנֵק שְׂדֵי אֲמִי,
 דְּהָא כְּדִין אַחֻוּהּ וּשְׁלִימוּ בְּהַדְיֵיהּ. אֲמַצְאֵךְ בַּחוּץ, גּוֹ
 גְּלוּתָא, דְּאִיהּ בְּאַרְעָא אַחְרָא. אֲשַׁקֵּךְ, בְּגִין לְאֵתְדַבְּקָא
 רוּחָא בְּרוּחָא. גַּם לֹא יְכוּזוּ לִי, אֵף עַל גַּב דְּאֲנָא בְּאַרְעָא
 אַחְרָא.

תָּא חֲזִי, דְּיוֹסֵף אֵף עַל גַּב דְּאֲחוּי לָא הוּוּ לִיָּה כְּאַחִין כַּד
 נָפַל בִּיְדֵיהּ. אִיהּ הוּוּ לֹוֹן כְּאַחָא כַּד נָפְלוּ בִּיְדֵיהּ,
 וְהָא אוּקְמוּהָ. דְּכְתִיב, (בראשית ו) וַיִּנַּחֵם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל
 לִבָּם, בְּכֹלֵא דְּבַר עַל לְבִיָּהּ.

וְתָא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו, דָּא שְׁמַעוֹן
 וְלוּי דְּאִינוּן הוּוּ אַחִין וְדָאִי בְּכֹלֵא, בְּגִין דְּקָא אַתּוּ
 מְסֻטְרָא דְּדִינָא קְשִׁיָּא. וּבְגִין כֶּךָ רוּגְזָא דְּלַהוֹן, אִיהּ
 רוּגְזָא דְּקֻטְלָא בְּעֵלְמָא. כְּמַה דָּאֵת אָמַר (בראשית מט) אַרְוּר
 אֲפִם כִּי עָזוּ וְעִבְרְתֵם כִּי קִשְׁתֶּהּ.

תָּא חֲזִי, רְזָא דְּמְלָה, אִית רוּגְזָא וְאִית רוּגְזָא. אִית
 רוּגְזָא דְּאִיהּ מְבָרְכָא מֵעִילָא וּמִתְתָּא, וְאֲקָרִי בְּרוּךְ,
 כְּמַה דְּאֲתָמַר דְּכְתִיב (בראשית יד) בְּרוּךְ אֲבָרָם לְאֵל עֵלְיוֹן
 קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְהָא אוּקְמוּהָ. וְאִית רוּגְזָא דְּאִיהּ
 אֲתִלְטִיָּא לְעִילָא וְתִתָּא, כְּמַה דְּאֲתָמַר דְּאֲקָרִי אַרְוּר.
 דְּכְתִיב, (בראשית א) אַרְוּר אֵתָהּ מְכַל הַבְּהֵמָה וּמְכַל חַיַּת
 הַשָּׂדֶה. אַרְוּר אֲפִם כִּי עָזוּ.

וְעַל רְזָא דָא אֵית תְּרִין טוּרִין דְּכְתִיב, (דברים יא) וְנָתַתְּ אֶת
הַבְּרָכָה עַל הַר גְּרִיזִים וְאֵת הַקְּלָלָה עַל הַר עֵיבֵל,
לְקַבֵּיל אֱלֹהֵי תְּרִין דְּרָגִין. וְעַל דָּא, דָּא אַקְרִי אַרְוֵר, וְדָא
אַקְרִי בְרוּךְ. וְשִׁמְעוּן וְלוֹי אֵינֻן מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא,
וּמִן סְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא תְּקִיפָא, נְפֻקַת רוּגְזָא
דְּאֵתְלִטִיא.

וְתָא חֲזִי, מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא נְפֻקֵי רוּגְזָא לְתַרֵּי
סְטָרִין, חַד דְּאֵתְבְּרֵךְ, וְחַד דְּאֵתְלִטִיא. (דף קפד ע"ב) חַד
בְּרוּךְ וְחַד אַרְוֵר. כְּגֻוּנָא דָּא מִסְטָרָא דִּיצְחָק נְפֻקוּ תְּרִין
בְּנִין, חַד מְבוּרֵךְ, וְחַד דְּאֵתְלִטִיא לְעֵילָא וְתַתָּא. דָּא
אֲתַפְּרֵשׁ לְסְטָרִיהּ, וְדָא אֲתַפְּרֵשׁ לְסְטָרִיהּ. דָּא דִּיּוּרִיהּ
בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְדָא דִּיּוּרִיהּ בְּטוּרָא דְשְׁעִיר. דְּכְתִיב,
(בראשית סד) אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד אִישׁ שׂוֹדֵה. דָּא אֲתַרִּיהּ בְּאֲתַר
דְּמַדְבְּרָא וְחַרְבָּא וְשִׁמְמָה, וְדָא יוֹשֵׁב אֱהָלִים. וְכֻלָּא
כְּגֻוּנָא דְאַצְטָרִיךְ.

וּבְגִין כְּךָ תְּרִין דְּרָגִין אֵינֻן, בְּרוּךְ וְאַרְוֵר, דָּא לְסְטָרִיהּ
וְדָא לְסְטָרִיהּ. מֵהָאֵי נְפֻקִין כָּל בְּרַכָּאן דְּעֵלְמִין
לְעֵילָא וְתַתָּא וְכֻל טִיבוּ וְכֻל גְּהִירוּ וְכֻל פּוּרְקָן וְכֻל
שְׁזֻבוּתָא. וּמֵהָאֵי נְפֻקִין כָּל לְוֹטִין וְכֻל חַרְבָּא וְכֻל דְּמָא
וְכֻל שְׁמָמָא וְכֻל בִּישׁוּן וְכֻל מְסָאָבוּ דְּעֵלְמָא.

רַבִּי שִׁמְעוּן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כו) אֲרַחֵץ בְּנַקְיוֹן כַּפָּי

וְאִסּוּבָּה אֶת מִזְבְּחֶךָ יִי, הֲאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ. אַבְל תָּא
 חֲזִי, רְזָא דְמַלְהָ הָכָא, דְּהָא לֵית לָךְ בַּר נָשׁ בְּעֵלְמָא דְלָא
 טַעִים טַעְמָא דְמוֹתָא בְּלִילִיא, וְרוּחַ מְסֻאָבָא שְׂרִיא עַל
 הַהוּא גּוּפָא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּנִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא
 אֶסְתְּלַקַּת מִנִּיהָ דְּבַר נָשׁ, וְנִפְקַת מִנִּיהָ. וְעַל דְּנִשְׁמַתָּא
 קַדִּישָׁא נִפְקַת וְאֶסְתְּלַקַּת מִנִּיהָ, שְׂרִיא רוּחָא מְסֻאָבָא עַל
 הַהוּא גּוּפָא וְאֶסְתָּאב.

וְכַד נִשְׁמַתָּא אֶתְהַדְרַת לְגּוּפָא, אֶתְעֵבַר הַהוּא זוּהֵמָא.
 וְהָא אֶתְמַר דִּידוּי דְּבַר נָשׁ זוּהֵמָא דְּמְסֻאָבוּ אֶשְׁתָּאֵר
 בְּהוּ. וְעַל דָּא לָא יַעֲבַר יְדוּי עַל עֵינּוּי, בְּגִין דְּהַהוּא רוּחַ
 מְסֻאָבָא שְׂרִיא עֲלוּי, עַד דְּנִטִּיל לֹון. וְכַד נִטִּיל יְדוּי
 כְּדָקָא חֲזִי, כְּדִין אֶתְקַדֵּשׁ וְאֶקְרִי קְדוּשָׁא.

וְהִיךְ בְּעִי לְאֶתְקַדֵּשָׁא. בְּעִי חַד כְּלִי לְתַתָּא וְחַד כְּלִי
 מְלַעִילָא, בְּגִין דִּיתְקַדֵּשׁ מִהַהוּא דְּלַעִילָא. וְהַהוּא
 דְּלַתָּא דִּיתִיב בְּזוּהֵמָא דְּמְסֻאָבוּ בֵּיהָ. וְדָא כְּלִי לְקַבְּלָא
 מְסֻאָבוּ, וְדָא לְאֶתְקַדֵּשָׁא מִנִּיהָ, דָּא בְּרוּךְ וְדָא אָרוּר. וְלָא
 בְּעֵיין אֵינּוּן מִיין דְּזוּהֵמָא לְאוּשְׁדָא לֹון בְּבֵיתָא, דְּלָא
 יִקְרַב בְּהוּ בַר נָשׁ. דְּהָא בְּהוּ מִתְכַּנְּשֵׁי סְטְרָא דְּלַהוּן, יִכִּיל
 לְקַבְּלָא נְזָקָא מֵאֵינּוּן מִיין מְסֻאָבִין.

וְעַד דִּיתְעֵבַר זוּהֵמָא מִן יְדוּי לָא יִבְרַךְ, וְאוֹקְמִנָא.
 וּבְגִין כֹּךְ, בַּר נָשׁ עַד לָא יִקְדֵּשׁ יְדוּי בְּצַפְרָא, אֶקְרִי

טָמֵא. פִּיּוֹן דֵּאֲתַקְדֵּשׁ אַקְרִי טְהוֹר. וּבִגִּין כֶּךָ לֹא יִטּוֹל
אָלֵא מִן יָדָא דְאֲדָפִי בְקַדְמִיתָא. דְכָתִיב, (במדבר ט) וְהָיָה
הַטְּהוֹר עַל הַטָּמֵא. דָּא אַקְרִי טְהוֹר, וְדָא אַקְרִי טָמֵא.
בִּגִּין כֶּךָ חַד כְּלִי לְעֵילָא וְחַד כְּלִי לְתַתָּא, דָּא קַדִּישָׁא
וְדָא מְסֻבָּא. וּמֵאִינוֹן מֵיִן אָסִיר לְמַעַבְד בְּהוּ
מִיִּדִי, אָלֵא בְּעֵי לְאוֹשְׁדָא לֹון בְּאַתֵּר דְּבִנֵי נָשָׂא לֹא
עֲבָרִין עַלֵייהוּ, וְלֹא יְבִית לֹון בְּבִיתָא. דְּהָא פִּיּוֹן
דֵּאֲתוֹשְׁדֵן בְּאַרְעָא, רוּחָא מְסֻבָּא אֲשֶׁתַּפַּח תַּמָּן וַיִּכִּיל
לְנִזְקָא. וְאִי חֶפֶר לֹון מְדָרוֹן תַּחוּת אַרְעָא דֵּלֵא יִתְחַזֵּן
שְׁפִיר.

וְלֹא יִהְיֶב לֹון לְנִשֵׁי חֲרָשֵׁי דֵיכְלוֹן לְאַבָּאשָׂא בְּהוּ לְבִנֵי
נָשָׂא. בִּגִּין דֵּאִינוֹן מֵיִן דֵּאֲתַלְטֵיִן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּא בְּעֵי לְדַכָּאָה לֹון לְיִשְׂרָאֵל וְלַמְּהוּי קַדִּישִׁין. דְכָתִיב,
(יחזקאל לו) וּזְרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מֵיִם טְהוֹרִים וַיְטַהַרְתֶּם מִכָּל
טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהַר אֶתְכֶם:

וַיִּקְחֵהוּ וַיִּשְׁלַכּוּ אֹתוֹ הַבְּרָה וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוּ מֵיִם. רַבִּי
יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ט) תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה
מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ (מאן דְּבַטִּיל מִלֵּי דְאֹרִייתָא פֿאִילוּ חֲרִיב עֲלֵמָא שְׁלִים). כַּמָּה אֵית
לֹון לְבִנֵי נָשָׂא לְאֲשֶׁת־דֵּלֵא בְּאֹרִייתָא, דְּכָל מֵאן
דֵּאֲשֶׁת־דֵּל בְּאֹרִייתָא לֶהוּי לֵיה חַיִּים בְּעֲלֵמָא דִּין וּבְעֲלֵמָא
דְּאֵתִי, וְזָכִי בְּתָרִין עֲלֵמִין. וְאַפִּילוּ מֵאן דֵּאֲשֶׁת־דֵּל

בְּאוֹרֵייתָא וְלֹא יִשְׁתַּדַּל בַּהּ לְשִׁמְהָ כְּדָקָא יָאוּת, זְכִי לְאַגְר
טַב בְּעֵלְמָא דִּין, וְלֹא דִיִּינִין לִיה בְּהֵהוּא עֲלֵמָא.

וְתֵא חֲזִי, כְּתִיב, (משלי א) אַרְךְּ יָמִים בִּימִינָה בְּשִׁמְאֵלָה
עֶשֶׂר וְכָבוֹד. אַרְךְּ יָמִים בְּהֵהוּא דְאִשְׁתַּדַּל
בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמְהָ, דְאִית לִיה אַרְךְּ יָמִים בְּהֵהוּא עֲלֵמָא
דְּבִיה אֹרְכָא דִּיּוֹמִין. וְאִינוּן יוֹמִין אִינוּן יוֹמִין וְדֵאִי, תַּמָּן
אִיהוּ רְחֻצְנוּ דְקְדוּשָׁא דְלַעֲיֵלָא דְאִתְרַחֲיץ בַּר נָשׁ בְּהֵאִי
עֲלֵמָא לְאִשְׁתַּדַּלָּא בְּאוֹרֵייתָא, לְאִתְתַּקְפָּא בְּהֵהוּא עֲלֵמָא
בְּשִׁמְאֵלָה עוֹשֶׁר וְכָבוֹד, אַגְר טַב וְשִׁלוּה אִית לִיה
(דף קפה ע"א)
בְּהֵאִי עֲלֵמָא.

וְכָל מָאן דִּישְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמְהָ, כַּד נִפְיֵק מֵהֵאִי
עֲלֵמָא, אֹרֵייתָא אֲזֵלָא קַמִּיה וְאִכְרֹזַת קַמִּיה
וְאִגִּינַת עֲלִיה, דְלֹא יִקְרַבּוּן בְּהֵדִיה מְאִרִיהוּן דְדִינָא. כַּד
שָׁכִיב גּוּפָא בְּקַבְרָא, הִיא נְטֻרַת לִיה. כַּד נִשְׁמַתָּא אֲזֵלָא
לְאִסְתַּלְקָא לְמִיתַב לְאִתְרָה, אִיהִי אֲזֵלָא קַמָּה דְהֵהִיא
נִשְׁמַתָּא. וְכַמָּה תַרְעִין אִתְבְּרוּ מִקַּמָּה דְאוֹרֵייתָא עַד
דְעָאֵלַת לְדוּכְתָהּ. וְקִיִּימָא עֲלִיה דְבַר נָשׁ עַד דִּיתַעַר
בְּזַמְנָא דִּיקוּמוּן מִתִּיִּיא דְעֲלֵמָא, וְאִיהִי מִלְפָּא סְנִיגוּרָא
עֲלִיה.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (משלי ו) בְּהִתְהַלְכְּךָ תִנְחָה אֶתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ
תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תִּשְׁיַחֲךָ. בְּהִתְהַלְכְּךָ

תִּנְחָה אֶתְךָ, כִּמָּה דַּאתְמָר. בְּשֹׁכְבְךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ,
 בְּשַׁעֲתָא דְשָׁכִיב גּוּפָא בְּקִבְרָא, דְּהָא כְּדִין בְּהֵוּא זְמַנָּא
 אֶתְדֵן גּוּפָא בְּקִבְרָא וּכְדִין אֹרִייתָא אֲגִינַת עֲלֵיהּ.
 וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחָךְ כִּמָּא דַּאתְמָר בְּזְמַנָּא דִּיתְעָרוֹן מִתִּי
 עֲלָמָא מִן עֶפְרָא. הִיא תְּשִׁיחָךְ לְמַהוּי סְנִיגוּרִיא עֲלָךְ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הִיא תְּשִׁיחָךְ. מֵאִי הִיא תְּשִׁיחָךְ. בְּגִין
 דַּאֲף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא יְקוּמוֹן מֵעֶפְרָא, אֹרִייתָא לָא
 יִתְנַשֵּׁי מִנְהוֹן. דְּהָא כְּדִין יִנְדַּעוֹן כָּל הָהִיא אֹרִייתָא
 דְּשָׁבְקוּ כִּד אֶסְתְּלְקוּ מֵהֵאִי עֲלָמָא, הָהִיא אֹרִייתָא נְטִירָא
 מֵהֵוּא זְמַנָּא וְתִיעוּל בְּמַעֲיִיהוּ כְּמִלְקַדְמִין וְאִיהִי תְּמַלֵּל
 בְּמַעֲיִיהוּ.

וְכָל מַלְיָן מִתְתַּקְנָן יִתִּיר מִכִּמָּה דְּהוּוּ בְּקִדְמִיתָא, דְּהָא
 כָּל אִינוֹן מַלְיָן דְּאִיהוּ לָא יְכִיל לְאֲדַבְקָא לוֹ כְּדָקָא
 יָאוֹת וְאִיהוּ אֶשְׁתַּדֵּל בְּהוּ וְלֹא אֶתְדַבֵּק בְּהוּ. כְּלָהוּ עָאֲלִין
 בְּמַעוּי מִתְתַּקְנָן, וְאֹרִייתָא תְּמַלֵּל בֵּיתָהּ. הֲדָא הוּא דְכָתִיב
 וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחָךְ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּגוּוֹנָא דָּא כָּל
 מָאן דַּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאֹרִייתָא בְּהֵאִי עֲלָמָא, זְכִי לְאֶשְׁתַּדֵּלָא
 בְּהַ לְעֲלָמָא דַּאתִּי וְהָא אֶתְמָר.

תָּא חֲזִי, הֵוּא בַר נָשׁ דְּלֹא זְכִי לְאֶשְׁתַּדֵּלָא בְּהֵאִי עֲלָמָא
 בְּאֹרִייתָא, וְאִיהוּ אָזִיל בְּחִשׁוּכָא, כִּד נְפִיק מֵהֵאִי
 עֲלָמָא, נְטִלִין לֵיהּ וְעָאֲלִין לֵיהּ לְגִיתְנָם, אֶתְר תְּתָאָה

דָּלָא יְהֵא מְרַחֵם עָלֵיהּ, דְּאֶקְרִי בּוֹר שְׁאוּן טִיט הַיּוֹן. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (תהלים מ) וַיַּעֲלֵנִי מִבוֹר שְׁאוּן מִטִּיט הַיּוֹן וַיִּקָּם
 עַל סֹלַע רַגְלֵי כּוֹנֵן אֲשׁוּרֵי.

וּבְגִין כֶּךָ תְּהוּא דָּלָא אֲשֶׁת־דֵּל בְּאוּרֵי־תָא בְּהֵא יַעֲלֵמָא
 וְאֵת־טַנְפָּה בְּטַנּוּפֵי עֲלֵמָא, מַה כְּתִיב וַיִּקְחֶהוּ
 וַיִּשְׁלִיכּוּ אֹתוֹ הַבּוֹרָה. דָּא הוּא גֵיהֶנֶם, אֲתֵר דְּדִינִין לְהוּ
 לְאִינוּן דָּלָא אֲשֶׁת־דֵּלוּ בְּאוּרֵי־תָא. וְהַבוֹר רַק, כְּמָה דְּאִיהוּ
 הָוָה רַק. מַאי טַעֲמָא בְּגִין דְּלָא הָוָה בֵּיהּ מִים.

וְתָא תְּוִי, כְּמָה הוּא עוֹנֶשָׁא דְּאוּרֵי־תָא, דְּהָא לָא אֲתֵגְלוּ
 יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא קְדִישָׁא, אֲלָא בְּגִין דְּאִסְתַּלְקוּ
 מֵאוּרֵי־תָא, וְאֲשֶׁת־בָּקוּ מִינָהּ. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (ירמיה ט) מִי
 הָאִישׁ הֶחֱכַם וַיִּבֶן אֶת זֹאת וְגו' עַל מַה אֲבָדָה הָאָרֶץ וְגו'.
 וַיֹּאמֶר יי עַל עֲזָבְכֶם אֶת תּוֹרַתִי וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
 מֵהֶכָּא, (ישעיה ה) לִכֵּן גָּלָה עַמִּי מִבְּלֵי דַעַת.

בְּגִין כֶּךָ כְּלָא קְיִימָא עַל קְיּוּמָא דְּאוּרֵי־תָא, וְעֲלֵמָא לָא
 אֲתֵקְיִים בְּקְיּוּמִיהָ אֲלָא בְּאוּרֵי־תָא, דְּאִיהוּ קְיּוּמָא
 דְּעֲלָמִין עֵילָא וְתָתָא דְּכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם
 וְלֵילָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי:

וַיִּקְחֶהוּ וַיִּשְׁלִיכּוּ אֹתוֹ הַבּוֹרָה, רִמְזוּ עַל דְּאַרְמִיאוּ לִיהּ
 לְגוּ מִצְרָאִי אֲתֵר דָּלָא אֲשֶׁת־כַּח רְזָא
 דְּמַהִימְנוּתָא כְּלָל. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִי נַחֲשִׁין וְעַקְרָבִין

הוּוּ בֵּיהּ, אַמַּאי כְּתִיב בְּרֵאוּבֵן לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם
לְהַשִּׁיבוֹ אֶל אָבִיו. וְכִי לֹא חִיֵּשׁ רֵאוּבֵן לְהָאִי. דְּהָא אִינוּן
נַחֲשִׁין וְעַקְרָבִין יִנְזָקוּן לֵיהּ, וְאִיךְ אָמַר לְהַשִּׁיבוֹ אֶל
אָבִיו, וְכְתִיב לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ.

אַלֶּא חֲמָא רֵאוּבֵן דְּנִזְקָא אֲשֶׁתַּכַּח בִּידֵייהוּ דְּאַחוּי, בְּגִין
דִּידַע כַּמָּה שְׁנָאִין לֵיהּ וְרַעוּתָא דְלֵהוֹן לְקַטְלָא
לֵיהּ. אָמַר רֵאוּבֵן, טַב לְמַנְפַּל לֵיהּ לְגוֹ גּוֹבָא דְנַחֲשִׁין
וְעַקְרָבִין, וְלֹא יִתְמַסֵּר בִּידָא דְשְׁנָאוֹי דְלֹא מְרַחֲמִי עֲלֵיהּ.
מִכָּאן אָמְרוּ יִפִּיל בַּר נָשׁ גְּרַמִּיהּ לְאַשָּׁא אוּ לְגוֹבָא
דְנַחֲשִׁין וְעַקְרָבִין, וְלֹא יִתְמַסֵּר בִּידָא דְשְׁנָאוֹי (ד'זעירין אינון
דִּיכְלִי (דף קפ"ה ע"ב) לְאַשְׁתַּזְבָּא. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ
מִיָּדָם).

בְּגִין דְּהִכָּא אַתְר דְּנַחֲשִׁים וְעַקְרָבִים. אִי אִיהוּ צְדִיקָא,
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִרְחִישׁ לֵיהּ נִיסָא. וְלִזְמַנִּין דְזָכוּ
דְאַבְהֵן מְסִיעִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ וְיִשְׁתַּזְיב מִנֵּיהּ. אַבְל כִּיּוֹן
דִּיתְמַסֵּר בִּידָא דְשְׁנָאוֹי, זְעִירִין אִינוּן דִּיכְלִין לְאַשְׁתַּזְבָּא.
וּבְגִין כֶּךָ אָמַר, לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם. מִיָּדָם דִּיִּיקָא,
וְלֹא כְּתִיב לְמַעַן הַצִּיל אוֹתוֹ וְתוֹ לָא. אַלֶּא אָמַר
רֵאוּבֵן, יִשְׁתַּזְיב מִן יְדֵייהוּ, וְאִי יָמוּת בְּגוֹבָא יָמוּת. וּבְגִין
כֶּךָ כְּתִיב וַיִּשְׁמַע רֵאוּבֵן וַיִּצִּילֵהוּ מִיָּדָם.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה חֲסִידוּתִיהּ דְרֵאוּבֵן, דְּבְגִין דִּידַע דְשְׁמַעוֹן

וְלוֹי שׁוֹתֵפוֹתָא וְחֻכְמֵימוֹתָא וְחִבְרוֹתָא דְלֵהוֹן, קִשְׂיָא אֵינּוֹן.
 דְּכַד אֶתְחַבְּרוּ בְּשִׁכְמָם, קָטְלוּ כָּל דְּכוּרָא (ס"א ל"ג) וְהָא דְקָטְלוּ
 כָּל דְּכוּרָא) לָא דִי לֹוֹן. אֶלָּא דְנִטְלִין נָשִׁין וְטָף וְכֹסְפָא
 וְדַהֲבָא וְכָל בְּעִירֵי וְכָל מְאֲנֵי דִיקָר וְכָל מְאֵן דְּאֶשְׁתַּכַּח
 בְּקֶרְתָּא. וְלָא דִי כָּל דָּא, אֶלָּא דְאֶפִּילוּ כָּל מַה דְּבַחֲקָלָא
 נִטְלוּ. דְּכַתִּיב, (בראשית לד) וְאֵת אֲשֶׁר בְּעִיר וְאֵת אֲשֶׁר בְּשָׂדֵה
 לְקַחוּ.

אָמַר, וּמַה קֶרְתָּא רַבְתָּא כִּי הָאֵי לָא אֶשְׁתַּזִּיב מִנְהוֹן,
 אֶלְמָלָא רַבִּיא דָּא יַפּוּל בִּידֵייהוּ, לָא יִשְׁאָרוֹן
 מִנִּיהּ אֹמְצָא בְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא אָמַר, טַב לְאֶשְׁתַּזְבָּא
 מִנִּייהוּ דְלָא יִשְׁאָרוֹן מִנִּיהּ אֶשְׁתַּאָרוֹתָא בְּעֵלְמָא, וְלָא
 יַחֲמִי אַבָּא מִנִּיהּ כְּלוּם לְעֵלְמִין.

וְהֵכָא אֵי יָמוֹת, לָא יְכַלִּין לֵיהּ וַיִּשְׁתַּאָר כָּל גּוֹפִיָּה
 שְׁלִים, וְאֶתִּיב לֵיהּ לְאַבָּא שְׁלִים. וְעַל דָּא לְמַעַן
 הֲצִיל אוֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשִּׁיבוּ אֶל אָבִיו, אָף עַל גַּב דִּימוֹת
 הֲתָם. וּבְגִין כֶּף אָמַר הֵילָד אֵינְנוּ. וְלָא אָמַר אֵינְנוּ חֵי,
 אֶלָּא אָמַר אֵינְנוּ, אֶפִּילוּ מֵת.

תָּא חֲזִי, מְאֵי דְעַבַּד, דְּאִיהוּ בְּחֻכְמָתָא הוּהּ שְׁתִּיף גְּרַמִּיָּה
 בְּהַדִּייהוּ, דְּכַתִּיב לָא נִכְפּוּ נִפְשׁ, וְלָא כְּתִיב לָא
 תִּכּוּהוּ. וְאִיהוּ לָא הוּהּ תַּמָּן כַּד אֲזַדְבַּן יוֹסֵף, דְּהָא כְּלָהוּ
 מִשְׁמֵשִׁי לְאַבוֹהוֹן כָּל חַד וְחַד יוֹמָא חַד. וְהָהוּא יוֹמָא

דְּרֹאוּבֵן הָיָה. וְעַל דָּא בְּעָא דְבַתְּהוּא יוֹמָא דְהָוָה שְׁמוּשָׁא
 דִּילֵיהּ לָא יתְאַבִּיד יוֹסֵף. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב וַיֵּשֶׁב רֹאוּבֵן אֶל
 הַבּוֹר וְהֵנָּה אֵין יוֹסֵף בְּבוֹר וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו. וְהֵנָּה אֵין
 יוֹסֵף דִּיִּיקָא. אַפִּילוּ (ח' א') מִית, מִיַּד וַיֵּשֶׁב אֶל אָחִיו
 וַיֹּאמֶר הִילָד אֵינְנוּ.

וַאֲפִילוּ רֹאוּבֵן לָא יַדַּע מַהְהוּא זְבִינָא דִּיוֹסֵף, וְהָא
 אוּקְמוּהָ דְאֶשְׁתֵּתִיף בְּהוּ שְׁכִינְתָא, וְעַל דָּא לָא
 יַדַּע רֹאוּבֵן מַהְהוּא זְבִינָא דִּיוֹסֵף וְלָא אַתְגְּלִיָּא לֵיהּ עַד
 הֵהוּא זְמַנָּא דְאַתְגְּלִי יוֹסֵף לְאַחוּהִי.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה גָרִים לֵיהּ לְרֹאוּבֵן בְּגִין דְּאִיהוּ אֶשְׁתַּדֵּל
 לְאַחֵיָּא לֵיהּ לִיוֹסֵף, מַה כְּתִיב, (דברים לג) יְחִי רֹאוּבֵן
 וְאֵל יָמוֹת וְגו'. דְּהָא בְּגִין דָּא, אַף עַל גַּב דִּידַע
 דְּאֶשְׁתַּקִּיל בְּכִירוּתִיהּ מִנִּיהּ וְאַתְיָהִיב לִיוֹסֵף, אֶשְׁתַּדֵּל
 לְאַחֵיָּא לֵיהּ, וְצִלִּי מִשָּׂה וְאָמַר יְחִי רֹאוּבֵן וְאֵל יָמוֹת,
 וְאַתְקִיָּים בְּעֶלְמָא דִּין וְאַתְקִיָּים בְּעֶלְמָא דְאַתִּי. מֵאֵי
 טַעְמָא, בְּגִין דָּא, וּבְגִין דְּעַבַּד תְּשׁוּבָה מַהְהוּא עוֹבְדָא.
 דְּכָל מֵאֵן דְּעַבִּיד תְּשׁוּבָה, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קִיָּים לֵיהּ
 בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי.

תָּא חֲזִי מַה כְּתִיב, וַיִּקְחוּ אֶת פְּתָנֹת יוֹסֵף וְגו', הָא
 אוּקְמוּהָ דְבְּגִין דְּדָמָא דְשַׁעִיר דְּמִיָּא לְדָמָא דְבַר נָשׁ.
 אַבְל תָּא חֲזִי, אַף עַל גַּב דְּמִלָּה אַתִּיָּא כְּדָקָא חֲזִי, קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק בְּהוּ בְּצַדִּיקֵי אֲפִילוּ כְּחוּט הַשְּׂעָרָה.
 יַעֲקֹב עֶבֶד עוֹבְדָא כְּדָקָא יְאוּת. בְּמֵאֵי, בְּגִין דְּאֶקְרִיב
 לְגַבּוּי אֲבוּי שְׁעִיר, דְּאִיהוּ סִטְרָא דְּדִינָא קְשִׁיא.
 וְעַם כָּל דָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ אֶקְרִיב שְׁעִיר וְאֶכְחִישׁ לֵיהּ
 לְאֲבוּי דְּאִיהוּ סִטְרָא דִּילֵיהּ, אֶתְעַנֵּשׁ בְּהֵאֵי שְׁעִיר אַחֲרָא,
 דְּאֶקְרִיבוּ לֵיהּ בְּנוֹי דְּמָא דִּילֵיהּ.

בְּאִיהוּ כְּתִיב, (בראשית כו) וְאֵת עוֹרוֹת גְּדֵי הָעֲזִים הִלְבִּישָׁה
 עַל יָדָיו וְעַל חֻלְקַת צֹאנָיו, בְּגִין כֶּךָ וַיִּטְבְּלוּ אֶת
 הַכַּתְנַת בְּדָם, אֶקְרִיבוּ לֵיהּ כְּתוּנָתָא לְאֶכְחִישָׁא לֵיהּ, וְכֹלָא
 דָּא לְקַבֵּל דָּא, אִיהוּ גָרִים דְּכְתִיב וַיִּחַרְד וַיִּצְחַק חֲרָדָה
 גְּדוּלָה עַד מְאֹד, בְּגִין כֶּךָ גִּרְמוּ לֵיהּ דְּחָרַד חֲרָדָה בְּהֵתוּא
 זְמַנָּא דְּכְתִיב הֵכֵר נָא הַכַּתְנַת בְּנֶךְ הִיא אִם לֹא. (דף קפ"ו ע"א)

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, בֵּיהּ כְּתִיב, (בראשית כו) הֵאֲתָה זֶה בְּנֵי עֵשָׂו
 אִם לֹא. לֵיהּ כְּתִיב, הַכַּתְנַת בְּנֶךְ הִיא אִם לֹא. וּבְגִין
 כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדֵּק בְּהוּ בְּצַדִּיקֵי בְּכָל מַה
 דְּאִינוּן עֲבָדִין.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, (נ"א אָמַר רַבִּי אֲבָא) כִּיּוֹן דְּחָמוּ כְּלָהוּ שְׁבִטִין
 תְּהוּא צַעֲרָא דְּאֲבוּהוֹן, אֶתְנַחְמוּ וּוְדָאֵי, וַיְהִיבוּ
 גְרַמֵּיהוּ עַלֵּיהּ דִּיוֹסָף, דִּיפְדוּן לֵיהּ אֶלְמָלָא יִשְׁכַּחוּן לֵיהּ.
 כִּיּוֹן דְּחָמוּ דְּלֹא יְכִילוּ, אֶהֱדְרוּ לְגַבֵּיהּ דִּיהוּדָה וְאֶעֱבְרוּ
 לֵיהּ מֵעַלְיָהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ הוּא מְלֻכָּא עַלְיָהּ. (ובדין ס"א ובין

ד) אֶעֱבְרוּהוּ מֵעַלֵּייהוּ, מֵה פְּתִיב, וַיְהִי בַעַת הַהִיא וַיֵּרֶד
יְהוּדָה וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים יח) וַיִּרְעַם בַּשָּׁמַיִם יי וְעַלְיוֹן
יִתֵּן קוֹלוֹ בְּרֹד וְגַחְלֵי אֵשׁ. תָּא חַוִּי, כַּד בְּרָא קוֹדֶשׁ אֵל
בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, אֶתְקִין לֵיה שְׁבַעַה סְמִכִין עַל מַה
דְּקִימָא, וְכִלְהוּ סְמִכִין קִימִי בְּחַד סְמִכָא יְחִידָא, וְהָא
אוּקְמוּהָ. דְּכִתִּיב, (משלי ט) חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה חֲצִבָּה
עֲמוּדֵיהָ שְׁבַעַה. וְאֵלִין כְּלָהוּ אֵינּוֹן קִימִי בְּחַד דְּרָגָא
מִנֵּיהוּ דְּאֶקְרִי (משלי י) צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם.

וְעֲלֵמָא כַּד אֶתְבְּרִי, מֵהֵהוּא אֶתְר אֶתְבְּרִי. דְּאִיהוּ
שְׁכִלּוּלָא דְּעֲלֵמָא, וְתִקּוּנֵיהּ. דְּאִיהוּ חַד נְקוּדָה
דְּעֲלֵמָא, וְאֶמְצָעִיתָא דְּכִלָּא. וּמֵאֵן אִיהוּ, צִיּוֹן. דְּכִתִּיב,
(תהלים ג) מִזְמוֹר לְאַסָּף אֵל אֱלֹהִים יי דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ
מִמְזֹרַח שָׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ. וּמֵאֵן אֶתְר, מִצִּיּוֹן, דְּכִתִּיב
מִצִּיּוֹן מְכַלֵּל יוֹפֵי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. מֵהֵהוּא אֶתְר דְּאִיהוּ
סְטָרָא דְּשְׁכִלּוּלָא דְּמֵהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא כְּדָקָא יְאוּת
(והשתא עי' קמא א כי שם מקומו) יִשְׂרָאֵל אֶתְתַּקְּפוּ בֵּיה בְּרוּי דְּפִקּוּדֵי
דְּאוּרֵייתָא בְּגִין דְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא אֶתְתַּקְּףָּ בַר נָשׁ בְּצִיצִית
דְּאֶתְעֻטָּף בֵּיה). וְצִיּוֹן תִּקְיָפוּ וְנְקוּדָה דְּכָל עֲלֵמָא,
וּמֵהֵהוּא אֶתְר אֶשְׁתַּכְּלַל כָּל עֲלֵמָא וְאֶתְעַבֵּיד, וּמִגְּוִיָּה כָּל
עֲלֵמָא אֶתְזֹן.

וְתָא חֲזִי, וַיִּרְעַם בְּשָׁמַיִם יִי וְעֲלִיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ וְגוֹ, כִּיּוֹן
דְּאָמַר וַיִּרְעַם בְּשָׁמַיִם יִי, אֲמַאי כְּתִיב וְעֲלִיוֹן יִתֵּן

קוֹלוֹ. הָא (ס"א אָלָא) הֲכָא רוּא דְמַהִימְנוּתָא, (וְעַל מַדָּה ס"א עֲלָמָא)
דְּאֲמִינָא דְצִיּוֹן אִיהוּ שְׁכֻלּוּלָא וְשִׁפְרֵי דְעֲלָמָא, וְעֲלָמָא
מִנִּיהּ אֲתִזֵּן. בְּגִין דְתִרְיִן דְרַגִּין אִינּוֹן וְאִינּוֹן חַד, אִינּוֹן
צִיּוֹן וַיִּרְוֹשְׁלָם. דָּא דִינָא וְדָא רַחֲמֵי, וְתִרְוִייהוּ חַד, מִהֲכָא
דִינָא וּמִהֲכָא רַחֲמֵי.

מֵעִילָא לְעִילָא נְפָקָא קוֹל דְּאֲשִׁתְּמַע, לְבַתֵּר דְּהֵהוּא
קוֹל נְפָקָא וְאֲשִׁתְּמַע נְפָקִי דִינִין וְאֲרַחֲי דִינָא,
וְרַחֲמֵי נְפָקִין וּמִתְפָּרְשֵׁן מִתְמָן. וַיִּרְעַם בְּשָׁמַיִם יִי, דָּא בִּי
דִינָא בְּרַחֲמֵי. וְעֲלִיוֹן, אֶף עַל גַּב דְּלָא אֲשִׁתְּכַח וְלָא
אֲתִיידַע, כִּיּוֹן דְּהֵהוּא קוֹל נְפִיק כְּדִין אֲשִׁתְּכַח כְּלָא, דִינָא
וְרַחֲמֵי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וְעֲלִיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ, כִּיּוֹן דִּיתֵן
קוֹלוֹ, כְּדִין בְּרַד וְגַחֲלֵי אִשׁ, מִיָּא וְאֲשָׂא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאֲתִילִיד יְהוּדָה מַה כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית כט)
וְתַעֲמַד מִלְּדָת, בְּגִין דְּדָא הוּא יְסוּדָא רְבִיעָא
מֵאִינּוֹן אַרְבַּע דְּאִינּוֹן רְתִיכָא עֲלָאָה, סְמִכָא חַד מֵאִינּוֹן
אַרְבַּע סְמִכִין. מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וַיְהִי בָּעַת הַהִיא וַיִּרַד יְהוּדָה
מֵאֵת אַחִיו, דְּהוּא מְלָכָא עֲלִייהוּ. מֵאִי טַעֲמָא, בְּגִין דִּיוֹסְף
נַחְתוּ לֵיהּ לְמִצְרַיִם כְּדִקְאֲמָרֵן:

וַיִּרָא שָׁם יְהוּדָה בֵּת אִישׁ כְּנַעֲנִי. וְכִי כְנַעֲנֵי הוּא, אָלָא

הָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרֵי־יָא. וַתִּהְרַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר,
תֵּלֶת בְּנֵינ הֵוּוּ לִיָּה לַיהוּדָה, וְלֹא אֶשְׁתָּאֲרוּ מִנֵּי־יָהוּ בֶר חַד,
וְדָא הוּא שְׁלָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֵיָא הֵוּוּ אֲזִלֵּי בְּאַרְחָא. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמַאי פְּתִיב בְּבִנּוּי דִּיהוּדָה,
בְּקַדְמָאָה וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר, וּבִתְרִין אַחֲרָנִין פְּתִיב
וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ אוֹנָן, וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁלָה.

אָמַר לִיָּה תָא חֲזִי, הָאִי פְּרִשְׁתָּא רְזָא עֲלָאָה אִיָּהוּ, וְכֹלָא
אִיָּהוּ כְּדָקָא חֲזִי. וַיִּרְדַּד יְהוּדָה מֵאֵת אָחִיו, דְּהָא
אֲתַפְסִיָּא סִיְהָרָא, וְנַחֲתַת מְדַרְגָּא דְתַקְנָא לְגוּ דְרָגָא
אוֹחְרָא, דְּאֵתְחַבֵּר בֵּיהּ חוּיָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר וַיֵּט עַד
אִישׁ עַדְלָמִי וּשְׁמוֹ חִירָה.

וַתִּהְרַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר, וְאִיָּהוּ רַע, וְכֹלָא
חַד, דְּאֵתִיָּא מְסֻטְרָא דִּיִּצְרַר הָרַע. וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב
וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ, וְלֹא פְּתִיב וַיִּקְרָא שְׁמוֹ. (דף קפ"ו ע"ב) בִּיַּעֲקֹב
פְּתִיב וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, דִּיקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לִיָּה יַעֲקֹב.
וְהִכָּא אֶת לְאַסְגָּאָה דְרָגָא אַחְרָא דְזוּהָמָא דְמִסְאָבָא
אֲתִילִיד, וְדָא הוּא עֵר רַע, וְכֹלָא חַד.

לְבַתֵּר לָא אֲתַבְּסָם אֲתָרָא, עַד דְּאֵתָא שְׁלָה דִּיהוּהָ עֲקָרָא
דְּכִלְהוּ. מַה פְּתִיב וַיְהִי עֵר בְּכֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי
יֵי, פְּתִיב הִכָּא רַע, וְכְתִיב הָתָם (בראשית ח) כִּי יִצְרַר לֵב הָאָדָם

רַע מְנַעֲרֵיו, רַע דְּאוֹשִׁיד דְּמִין, אוֹשִׁיד זֶרְעָא עַל אֶרְעָא.
וּבְגִין כֶּף וַיְמִיתֵהוּ יי. מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה, וַיֹּאמֶר יְהוּדָה
לְאוֹנָן בֵּא אֶל אִשְׁתְּ אַחִיךָ וְגו':

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן בֵּא אֶל אִשְׁתְּ אַחִיךָ וְגו'. רַבִּי
שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה מא) הַעִירוֹתִי מִצְפּוֹן
וַיֵּאת מִמְזֻרַח שְׁמֵשׁ יִקְרָא בְּשֵׁמִי וַיָּבֵא סְגָנִים כְּמוֹ חֶמֶר
וּכְמוֹ יוֹצֵר יִרְמָס טִיט. תָּא חֲזִי, כַּמָּה אֵינוֹן בְּנֵי נֶשָׂא
טַפְשִׁין דְּלָא יִדְעִין וְלָא מְסַתְּפְלִין לְמַנְדַּע אַרְחוּי דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא כְּלָהוּ נְיִימִין, דְּלָא מְתַעְרֵי שִׁינְתָא
בְּחוּרֵיהוֹן.

תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד לֵיהּ לְבַר נָשׁ, כְּגוּוֹנָא
דְּלַעִילָא. כְּלָא אֵיהוּ בְּחַכְמָתָא. דְּלִית לָךְ שִׁיפָא
וְשִׁיפָא בְּבַר נָשׁ דְּלָא קְיִימָא בְּחַכְמָתָא עֲלָאָה. דְּהָא כִּיּוֹן
דְּאַתְתַּקֵּן כָּל גּוּפָא בְּשִׁיפּוּי כְּדָקָא יְאוּת, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֲשַׁתְּתַּף (נ"א אַתְתַּקֵּף) בְּהַדְיָה, וְאַעִיל בֵּיהּ נְשִׁמְתָא
קַדִּישָׁא. בְּגִין לְאוּלְפָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמַתָּךְ בְּאַרְחוּי
דְּאוּרֵייתָא וְלְמִיטַר פְּקוּדוּי, בְּגִין דִּיתְתַּקֵּן בַּר נָשׁ כְּדָקָא
יְאוּת.

(ס"א וּבְגִין דָּא בְּעוּד) (וּבְגִין ס"א וּבְעוּד) דְּאִית בֵּיהּ נְשִׁמְתָא
קַדִּישָׁא מְבַעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַסְגָּאָה דִּיוֹקְנָא דְּמִלְכָּא
עֲלָאָה בְּעֲלָמָא. וְרוּזָא דָּא, דְּהָא הָהוּא נָהַר דְּנַגִּיד וְנַפִּיק

לֹא פִסְקוֹן מִיִּמּוּי לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא מַבְעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ
דְּלֹא יַפְסִיק נִהְרָא וּמְקוֹרָא דִּילִיָּה בְּהַאי עֲלָמָא (גליון נה"ר רמז

לקיימא קדישא דחתים בבשריה, דאיהו דוגמא דההוא נה"ר רזא דצדיק דאתחבר בצד"ק
בחדא לעילא, בגין כך בעי בר נש לתתא לאתחברא באתתיה בקדושה בגין דאתתקף ביה
בההוא עלמא). וְכֹל זִמְנָא דְּבַר נֶשׁ לֹא יִצְלַח בְּהַאי עֲלָמָא (ס"א

ועל דא מבעי ליה לבר נש דלא יפסיק נהרא ומקורא דיליה בהאי עלמא, ואי לא)
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶקֶר לִיָּה וְנִטְע לִיָּה בְּכַמָּה זִמְנִין
כְּמִלְקֵדְמִין.

תָּא חַוִּי, מַה כְּתִיב, הַעִירוֹתִי מִצְפוֹן וַיֵּאת. הַעִירוֹתִי, דָּא
אַתְעֵרוֹתָא דְּזוּוּגָא דְּבַר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, דְּאִיהוּ
אַתְעֵרוֹתָא מִסְטָרָא דְּצְפוֹן. וַיֵּאת, דָּא הִיא נִשְׁמַתָּא
קַדִּישָׁא דְּאַתֵּיא מְלַעִילָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁדֵּר לָהּ
מְלַעִילָא. אַתֵּיא בְּהַאי עֲלָמָא וְעָאלַת בְּגוּ בְּנֵי נֶשׁא
כְּדַקְאֲמַרְן.

מִמְזַרְח שְׁמֶשׁ, דָּא אַתְר דִּהֵהוּא נֶהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק
דְּמַתְמָן נִפְקַת נִשְׁמַתָּא וְאַתְנַהֲיֶרַת. וַיְבֹא סְגָנִים
(כמו דומר) אֵלֶין אֵינוֹן חִילִין דְּעֲלָמָא דְּאַתֵּיִן בְּגִין (ס"א בגין)

הֵהוּא אַתְעֵרוֹתָא דְּנִשְׁמַתִּין. כְּמוֹ חוֹמֵר, כְּגוּוּנָא דְּאַתְעֵר
בַּר נֶשׁ בְּגוּפָא.

דְּהָא בְּגִין דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶיד זוּוּגִין וְאַטִּיל
נִשְׁמַתִּין בְּעֲלָמָא, וְחַבְרוּתָא אֲשַׁתְּכַח לְעִילָא וְתַתָּא

וּמְקוֹרָא דְכֻלָּא הוּא (ס"א י"הא) בְּרוּךְ. וּבְגִין כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עֵבֶד לִיה לְבַר נָשׁ בְּגִין לְאַשְׁתְּדָּלָא בְּאַרְחוּי, וְלֹא
יַפְסִיק מְקוֹרֵיהּ וּמִבּוּעָא דִילֵיהּ לְעֵלְמִין.

וְכָל מָאן דְּפָסִיק מְקוֹרֵיהּ, (מִתְתָּא וּמִיבֵשׁ לִיה כְּבִיבּוּל כְּאֵלוּ גָרִים לִיה

לְאַתְפִּסְקָא לְעֵילָא, פְּדִין (אִיּוֹב יד) אֲזֵלוּ מֵיָם מִנֵּי יָם וְנָהָר יִיחָרֵב

וַיֵּבֶשׁ, הוּאִיל וְבַר נָשׁ אֲתַקֵּם לְתַתָּא כְּדוּגְמָא דְלְעֵילָא,

מָאן דְּמְקוֹרֵיהּ יִמִּישׁ מְלֻמְעֵבֶד פִּירִין, כְּגוֹן דִּין דְּלֹא בְעָא

לְמִיתָב אִיתְתָּא, אוּ נְסִיב לָהּ דְאַשְׁתְּדָּל וְלֹא יְכִיל, אֵלוּ

דְתֵרִין הַפְּכִין אֵינוֹן דָּא מְדָא, (אוּ ס"א הַחֲוָא) דִּימִישׁ מְלֻמְעֵבֶד

פִּירִין, יֵית לִיה תְּקֻנָּה לְעוֹלָם.

מְעוֹנוֹת לֹא יְכוּל לְתַקּוֹן, בְּגִין דְּלֹא בְעָא לְמִיסֵב

אִיתְתָּא וְלֹא שְׁתְּדָּלָא בְּפִרְיָהּ וְרִבְיָהּ, וְהוּא דְאַשְׁתְּדָּל

וְנִסֵּב אִיתְתָּא וְלֹא יְכִיל, דָּא מִתְתַּקֵּן בְּפִרְיָקִיָּה דְקָרִיב לִיה

דְהוּא אַחוּי, וְהוּא דְמִית בְּלֹא בְנִין) כִּד נְפִיק מֵהָאִי

עֲלָמָא הַהוּא בַר נָשׁ לֹא עָאֵל בְּפִרְגוּדָא וְלֹא נְטִיל חוּלְק

בְּהוּא עֲלָמָא (וּנְשֻׁמְתִיָּה לֹא אֲתַבְּלִילַת בְּאַתֵּר דְכָל נְשֻׁמְתִין אֲתַבְּלִילוּ וְאַתְגּוֹר

דִּיוֹקְנִיָּה מִתְמָן. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (וַיִּקְרָא כב) וְנִכְרְתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנַי,

הוּאִיל וְכַדִּין הוּא, בְּרָא לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּרִיק (דף

קפז ע"א) דִּיפְרוּק לִיה מִיָּדָא דְמִתְבְּלִין, וְדָא אַחוּי דְקָרִיב לִיה שְׁנַאֲמַר (דְּבָרִים כה) כִּי

יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּיו וְגו'. וְכְתִיב בָּא אֵל אֶשֶׁת אַחִיךָ וַיִּבְּסֵם

אוֹתָהּ וְגו'. בְּגִין דְנְשֻׁמְתִיָּה לֹא עָאֵלַת קָמִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, אֵלָא הִיא קַיְמָא לְבַר. בְּגִין דְּלֹא זָכָה לְאַנְהָרָא
בְּהַאי עֲלָמָא בְּהֵוּא גּוּפָא.

מֵאֵן דְּלֹא זָכָה בְּהַאי אֲתֵר, יִהְיֶה לְאַתֵּר אַחֲרָא וַיִּזְכֵּי בֵּיהּ.
כְּגוּוֹנָא דָּא אַעָא דְּדִלִיק וַנְהוֹרָא לָא סְלִיק יְבִטְשׁוּן
לֵיהּ וַיִּסְלַק נְהוֹרָא בֵּיהּ וַיִּנְהִיר. אַעָא הוּא אָדָם דְּכִתִּיב (שם)
כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׁדֶה. רְצוֹנוֹ לֹמַר בְּרַ נֶשׁ פֶּד אִיהוּ
בְּהַאי עֲלָמָא וְאֹזֵל וְתַאֲיִב וְאֲכִיל וְשָׁתִי וְאֶזְדוּג בְּאִיתָא
וְלֹא זָכִי לְבַנִּין. דָּא הוּא אַעָא דְּדִלִיק וַנְהוֹרָא לָא סְלִיק,
כְּלוּמַר נִשְׁמַתִּיהּ לָא זַכָּאת בְּהֵוּא גּוּפָא לְאַתְנַהָרָא אֵלָא
אִיהִי בַחֲשׁוּכָא).

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (ישעיה מד) לֹא תֵהוּ בְּרָאָה לְשַׁבַּת יִצְרָה,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דָּא עֲבַד לֵיהּ לְבַר נֶשׁ
כְּדָקָא יְאוּת כְּדָאמְרֵן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד טִיבוֹ עִם
עֲלָמָא. תָּא חֲזִי, מֶה כְּתִיב, (בראשית כד) וַיֹּסֶף אֲבִרְהֵם וַיִּקַּח
אִשָּׁה וְשָׁמָה קְטוּרָה, רְזָא דְנִשְׁמַתָּא אֲתַת לְאַתְתְּקִנָּא
כְּמִלְקִדְמִין.

תָּא חֲזִי, הֵוּא גּוּפָא מֶה כְּתִיב, (ישעיה נג) וַיִּי חֲפִץ דְּכָאוּ
הַחֲלִי אִם תְּשִׁים אֲשֶׁם נִפְשׁוֹ יִרְאֶה זֶרַע יֶאֱרִיךְ יָמִים
וְחֲפִץ יִי בִידוֹ יִצְלַח. וַיִּי חֲפִץ דְּכָאוּ, הֵאֵי קָרָא אִית
לְאַסְתְּפִלָּא בֵּיהּ, אֲמַאי חֲפִץ בְּגִין דִּיתְדִכִּי. אִם תְּשִׁים
אֲשֶׁם, אִם יִשִּׁים אֲשֶׁם מִבְּעֵי לֵיהּ, מַאי אִם תְּשִׁים. אֵלָא

לְנִשְׁמַתָּא אֶהְדֵּר מְלָה. אִי הֵהִיא נִשְׁמַתָּא בַּעֲיָא לְאַתְתָּקְנָא
 כְּדָקָא יְאוּת, יְרָאָה זְרַע. בְּגִין דִּהֵהִיא נִשְׁמַתָּא אֶזְלַת
 וְשִׁאֲטַת וְאִיהִי זְמִינָא לְאַעְלָא בְּהֵהוּא זְרַע דְּאַתְעַסֵּק בָּהּ
 בַּר נֶשׁ בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, וּכְדִין יֶאֱרִיךְ יָמִים. וְחַפְץ יִי דָא
 אֹרִייתָא בִּיּדֵיהּ אֶצְלַח.

תָּא חֲזִי, אִף עַל גַּב דְּבַר נֶשׁ אֶשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא יִמְמָא
 וְלִילִיָּא, וּמְקוּרִיָּה וּמִבּוּעִיָּה קִיִּימָא בֵּיהּ לְמַגְנָא, לִית
 לִיהּ אֶתֶר לְאַעְלָא לְפִרְגוּדָא. וְהָא אֶתְמַר דְּבִירָא דְּמִיָּא אִי
 הֵהוּא מְקוּרָא וּמִבּוּעָא לָא עָאל בֵּיהּ, לָאו אִיהוּ בְּיָר,
 דְּבִירָא וּמְקוּרָא, כְּחָדָא אִינוּן, וְרוּזָא חָדָא אִיהוּ,
 וְאוּקִימָנָא.

כְּתִיב, (תהלים קכז) שָׁוֵא לָכֶם מִשְׁפִּימֵי קוּם מֵאַחֲרֵי שַׁבַּת
 אוֹכְלֵי לֶחֶם הָעֶצְבִּים כֵּן יִתֵּן לִיּדֵידוֹ שְׁנָה. תָּא
 חֲזִי, כַּמָּה חֲבִיבִין אִינוּן מְלֵי דְּאֹרִייתָא. דְּכָל מְלָה וּמְלָה
 דְּאֹרִייתָא אִית בֵּיהּ רְזִין עֶלְאִין קְדִישִׁין. וְהָא אֶתְמַר דְּכַד
 יֵהֵב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, כָּל גְּנִיזִין
 עֶלְאִין קְדִישִׁין כְּלָהוּ יֵהֵב לָהּ (ובלחוד) בְּאֹרִייתָא, וְכָלָהּ
 אֶתִּיְהִיבוּ לָהּ לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעְתָּא דְּקַבִּילוּ אֹרִייתָא בְּסִינֵי.
 תָּא חֲזִי, שָׁוֵא לָכֶם מִשְׁפִּימֵי קוּם, אֵלִין אִינוּן יְחִידִים
 דְּאַשְׁתַּכְּחוּ, דְּלָאוּ אִינוּן דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּדָקָא יְאוּת,
 וְאַקְדָּמֵן בְּצַפְרָא לְעִבִידְתֵּיהוּ. כַּמָּה דָּאֵת אָמַר, (קהלת ד) יֵשׁ

אֶחָד וְאֵין שְׁנַי וְגו' וְאֵין קֶץ לְכָל עֲמֵלוֹ. מֵאַחֲרֵי שְׁבַת.
מֵאַחֲרֵינִי נִיּוּחָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, כִּי בּוֹ שְׁבַת. בְּגִין
דְּאַתְתָּא לְגַבֵּי בַר נֶשׁ אִיהִי נִיּוּחָא לְגַבֵּיהּ וְדַאי.

אוֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים, מֵאֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים. דְּכַד בַּר נֶשׁ
אֵית לִיהּ בְּנִין, הֵהוּא נִהְמָא דְאָכִיל, אָכִיל לִיהּ
בְּחֻדוֹהּ וּבְרַעוּתָא דְלִבָּא. וְהֵהוּא דְלִית לִיהּ בְּנִין, הֵהוּא
נִהְמָא דְאָכִיל אִיהוּ נִהְמָא דְעֲצִיבוֹ. וְאֵלִין אֵינּוּן אוֹכְלֵי
לֶחֶם הָעֲצָבִים וְדַאי.

כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שְׁנָה, מֵאֵי יִתֵּן לִידִידוֹ, דָּא הוּא דְמִקּוּרִיָּה
מְבַרְךְ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִי לִיהּ שִׁינָה בְּהֵהוּא
עֲלֵמָא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (משלי ג) וְשָׁכַבְתָּ וְעָרְבָה שְׁנָתְךָ.
בְּגִין דְּאֵית לִיהּ חוּלְקָא בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי. בְּגִין דְּהֵהוּא בַר
נֶשׁ שָׁכִיב וְיִתְהַנֵּי בְּהֵהוּא עֲלֵמָא דְאַתִּי כְּדָקָא יְאוּת.

יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שְׁנַי וְגו'. יֵשׁ אֶחָד, דָּא הוּא בַר נֶשׁ דְּאִיהוּ
יְחִידָאי בְּעֲלֵמָא, לָא יְחִידָאי כְּדָקָא יְאוּת, אָלָא
דְּאִיהוּ בְּלָא זְווגָא. וְאֵין שְׁנַי, דְּלִית עֲמִיָּה סְמָךְ. גַּם בֶּן,
דְּיוֹקִים שְׁמִיָּה בְּיִשְׂרָאֵל לָא שָׁבַק. וְאֵח (אין לו) לְאֵיִתְתָּא
לִיהּ לְתַקּוּנָא.

וְאֵין קֶץ לְכָל עֲמֵלוֹ, דְּאִיהוּ עֲמֵל תְּדִיר דְּאֶקְדִים יִמְמָא
וְלִילִיָּא. גַּם עֵינּוֹ לָא תִשְׁבַּע עֶשֶׂר, וְלִית לִיהּ לִבָּא

לְאִשְׁגָחָא וְלִמְיָמַר לְמִי אֲנִי עֲמֵל וּמְחַסֵּר אֶת נַפְשִׁי (דף קצ"ט)

מְטוּבָה. (ע"ב)

וְאִי תִימָא דְבִגִין דְיִיכוּל וְיִשְׁתִּי יִתִיר וְיַעֲבֹד מִשְׁתִּיא
 בְּכָל יוֹמָא תְדִיר, לָאוּ הָכִי. דְהָא נִפְשָׁא לָא אֶתְהַנִּי
 מִנִּיהּ, אֶלָּא וּדְאִי אִיהוּ מְחִסֵּר לְנַפְשִׁיהּ מְטִיבוּ דְנִהוּרָא
 דְעֵלְמָא דְאֶתִי. בְּגִין דְדָא הִיא נִפְשָׁא חֲסָרָא, דְלָא
 אֶשְׁתְּלִימַת כְּדָקָא יְאוּת. תָּא חֲזִי, כַּמָּה חָס קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא עַל עוּבְדוּי, בְּגִין דְקָא בְעֵי דִיתְתַקֵּן, וְלָא יִתְאַבִּיד
 מִהֵוּא עֵלְמָא דְאֶתִי כְּדָקָא מְרָן.

רַבִּי חֵיִיא בְעָא, הָאִי דְאִיהוּ זַכָּא שְׁלִימָא וְאֶשְׁתַּדֵּל
 בְּאוּרֵייתָא יוּמֵי וְלִילֵי וְכָל עוּבְדוּי לְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא, וְלָא זָכָה לְבִנְיָן בְּהָאִי עֵלְמָא כְּגוֹן דְאֶשְׁתַּדֵּל
 בְּהוּ וְלָא זָכָה, אוּ דְהוּוּ לִיהּ וּמִיתוּ. מַה אֵינּוֹן לְעֵלְמָא
 דְאֶתִי. אָמַר לִיהּ רַבִּי יוֹסִי, עוּבְדוּי וְהֵיא אֹרֵייתָא, קָא
 מְגִינָן עֲלֵיהּ לְהֵוּא עֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עֲלִייהוּ וְעַל אֵינּוֹן זַכָּאֵי קְשׁוּט, (כְּגוֹן רַבִּי
 יוֹחָנָן דְהוּוּ לִיהּ בְּגִין וּמִיתוּ, וְכְגוֹן רַבִּי חֲזַקְיָה דְאִיהוּ עֲקָר) עֲלִייהוּ כְּתִיב,

(ישעיה נ"ו) כֹּה אָמַר יְיָ לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבָּתוֹתַי
 וּבָחֲרוּ בְּאֲשֶׁר חִפְצָתִי וּמְחֻזְקִים בְּבְרִיתִי. מַה כְּתִיב
 בְּתִרְיָהּ, וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים
 וּמִכְּבֹנֹת שֵׁם עוֹלָם אֲתֵן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת. בְּגִין דְאֶלִּין
 אֵית לוֹן חוּלְקָא לְעֵלְמָא דְאֶתִי. אָמַר לִיהּ רַבִּי יוֹסִי, יְאוּת
 הוּא וְשִׁפִּיר.

תָּא חֲזִי, זַפְּאָה שְׁלִים דְּהוּוּ כָּל אֲלִין בֵּיה, וְאַשְׁתִּלִּים
 כְּדָקָא יָאוּת, וּמִית בְּלָא בְּנִין, וְהָא קָא יָרִית דּוּכְתִּיה
 בְּהֵוּא עֲלֵמָא, אֲתִתִּיה בְּעֵיָא לִיבּוּמִי אוּ לָא. אִי תִימָא
 דְּלִבְעֵי לִיבּוּמִי, הָא בְּרִיקְנִיָא אִיהוּ, דְּהָא אֲתִרִיה קָא
 יָרִית בְּהֵוּא עֲלֵמָא.

אַלָּא וְדַאי בְּעֵיָא לִיבּוּמִי, בְּגִין דְּלָא יִדְעִינן אִי הָוּה
 שְׁלִים בְּעוּבְדוּי אִי לָאו. וְהִיא אִי אֲתִיבְמַת לָא
 הָוּה בְּרִיקְנִיָא. בְּגִין דְּאֲתֵר אִית לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּהָא (ה) בַּר נָשׁ (ו) הָוּה בְּעֲלֵמָא וּמִית בְּלָא בְּנִין וּפּוֹרְקָא
 לָא הוּי לִיה בְּעֲלֵמָא, כִּיּוֹן דְּמִית הָאִי זַפְּאָה שְׁלִים
 וְאַתְתִּיה אֲתִיבְמַת, וְאִיהוּ אֲתִרִיה יָרִית. אֲתָא הֵוּא בַּר
 נָשׁ וְאַשְׁתִּלִּים הָכָא, וּבִין כֶּף וּבִין כֶּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 אֲתֵר זְמִין לִיה (לעלמא) (בעלמא) עַד דְּיִימוּת הָאִי זַפְּאָה שְׁלִים,
 וַיִּשְׁתְּלִים אִיהוּ בְּעֲלֵמָא. הֵדָא הוּא דְּכָתִיב (במדבר לד) כִּי
 בְּעִיר מְקַלְטוֹ יֵשֶׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְגו'.

וְדָא הוּא דְּתַנִּינן, בְּנִין זְמִינִין אֵינּוּן לְצַדִּיקָא
 בְּמִיתָתְהוֹן, בְּחִיָּהוֹן לָא זָכוּ וּבְמִיתָתְהוֹן זָכוּ. וּבְגִין
 כֶּף כָּל עוּבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלָהוּ קְשׁוּט וּזְכוּ, (ס"א
 וְחִיִּים) וְחִיִּים עַל כָּלָא. (קהלת ד) טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן הָאֶחָד אֲשֶׁר
 יֵשׁ לָהֶם שָׂכָר טוֹב בְּעַמְלָם, אֲלִין אֵינּוּן דְּמַתְעַסְקִין בְּהָאִי
 עֲלֵמָא לְאוּלְדָא בְּנִין. דְּאֵינּוּן בְּנִין דְּשִׁבְקוּ, בְּגִינִיהוֹן אִית

לֹון אַגַּר טַב בְּהֵוּא עֲלֵמָא, וּבִגְיִנְיָהּוּ יִרְתִּין אַבְהֵן דְּלֵהוֹן
חולקא בְּהֵוּא עֲלֵמָא וְאוּקְמוּהָ.

תא חזי, קודשא בריך הוא נטע אילנין בהאי עלמא אי
אצלחו יאות, לא אצלחו אעקר לון ושתל לון
אפילו כמה זמנין. ובגין כך כל ארחוי דקודשא בריך
הוא כלהו לטב ולא תקנא עלמא:

בא אל אשת אחיך ויבם אותה, דהא יהודה וכלהו
שבטין הוו ידעי דא. ועקרא דמלתא, והקם זרע.
בגין דההוא זרע אצטריך לאתתקנא מלה ולמגלם
גולמא לתקונא דלא יתפרש גזעא משרשיה כדקא
יאות, הדא הוא דכתיב (איוב לד) ואדם על עפר ישוב.

וכד מתתקן לבתר כדקא יאות, אלין משתבחין בההוא
עלמא בגין דקודשא בריך הוא אתרעי בהו. ובגין
כך כתיב, (קהלת ד) ושבח אני את המתים שכבר מתו,
דייקא. מן החיים אשר המה חיים עדנה. מאי עדנה,
כמה דאת אמר (בראשית יח) אחרי בלותי היתה לי עדנה.
וכתיב (איוב לג) ישוב לימי עלומיו.

וטוב משניהם את אשר עדן לא היה (דלא שב לימי עלומיו)
אשר לא ראה את המעשה הרע אשר נעשה תחת
השמש. וטוב משניהם את אשר עדן לא היה, דלא שב
לימי עלומיו ולא אצטריך לאתתקנא, ולא סביל חובין

קִדְמָאִי, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף קפח ע"א) יִהְיֶה לִּיה אֲתָר
מִתְקַנָּא בְּהוּא עֲלָמָא כְּדָקָא יֹאֲתֵי.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב, (קהלת ח) וּבִכְן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים
וְגו', כִּמְה דְאַתְמַר. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד
טִיבוּ וְלֹא בְעָא לְשַׁצָּאָה עֲלָמָא אֲלָא כִּמְה דְאַתְמַר, וְכֹל
אַרְחוּי פְּלִהוּ קְשׁוּט וְזִכּוּ לְאוֹטְבָא לְהוּ בְּהַאי עֲלָמָא
וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. זַפְּאָה חוּלְקֵהוֹן דְּצַדִּיקֵיִיא דְּאִינוּן אֲזִלִּי
בְּאַרְח קְשׁוּט, עֲלֵיִיהוּ פְּתִיב, (תהלים לו) צַדִּיקִים יִרְשׁוּ אֶרֶץ:
וַיֵּרַע בְּעֵינַי יְיָ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּמַּת גַּם אֹתוֹ. רַבִּי חֲיִיא
פְּתַח, (קהלת יא) בִּבְקֹר זֶרַע אֶת זֶרַעַךְ וְלַעֲרַב אֶל תַּנַּח
יְדֶךָ וְגו'. תָּא חֲזִי, כִּמְה אֲתַחֲזִי לִיה לְבַר נָשׁ לְאַזְדַּהֲרָא
מִחֻבּוּבִי, וְלְאַזְדַּהֲרָא בְּעוּבְדוּי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
בְּגִין דְּכִמְה שְׁלִיחֹן וְכִמְה מְמַנֵּן אִינוּן בְּעֲלָמָא, דְּאִינוּן
אֲזִלִּין וְשִׁיטֵּן, וְחַמָּאן עוּבְדֵיהוֹן דְּבִנֵּי נָשָׁא, וְסַהֲדִין עֲלוּי
(ד"ח עֲלֵיִיהוּ) וְכֹלָא בְּסַפְרָא כְּתִיבִין.

וְתָא חֲזִי, בְּכֹל אִינוּן חוּבִין דְּאַסְתָּאב בְּהוּ בַר נָשׁ בְּהַאי
עֲלָמָא, דָּא אִיהוּ חוּבָא דְּאַסְתָּאב בִּיה בַר נָשׁ יִתִּיר
בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. מֵאן דְּאוּשִׁיד זֶרַעִיה
בְּרִיקְנִיא, וְאַפִּיק זֶרַע לְמַגְנָא בִּידָא אוּ בְּרַגְלָא וְאַסְתָּאב
בִּיה. כִּמְה דְאַתְ אָמַר, (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפִץ רָשָׁע אֲתָה
לֹא יִגּוּרְךָ רַע.

בְּגִין דָּא לָא עָאל לְפִרְגוּדָא, וְלֹא חָמֵי סֶבֶר אִפִּי עֵתִיק
 יוֹמִין, כְּמָה דְתַנִּינָן כְּתִיב הֲכֹא לֹא יְגוּרֶךָ רָע,
 וְכְתִיב וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רָע בְּעֵינַי יי. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב,
 יִדְיָכֶם דְּמִים מְלֹאוּ. זִכָּאָה חוּלְקִיָּה דְּבֵר נָשׁ דְּדַחִיל
 לְמֵאֲרִיָּה וַיְהִי נָטִיר מֵאוֹרַח בִּישָׂא, וַיִּדְכֵי גְרַמִּיָּה
 לְאִשְׁתִּדְּלָא בְּדַחִילוֹ דְּמֵאֲרִיָּה.

תָּא חֲזִי, בְּבִקְר זֶרַע אֶת זֶרַעְךָ, הֵאֵי קָרָא אוּקְמוּיָה.
 בְּבִקְר, דָּא הוּא בְּזִמְנָא דְּבֵר נָשׁ אֶתְקִיָּים בְּחִילִיָּה
 וַיְהִי בְּעוֹלִימוֹ, כְּדִין אִשְׁתַּדַּל לְאוּלְדָא בְּנִין בְּאִיתְתָּא
 דְּחֲזִיָּא לִיָּה, דְּכְתִיב בְּבִקְר זֶרַע אֶת זֶרַעְךָ.

דְּהֵא כְּדִין זִמְנָא אִיהוּ כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תהלים קכז) כְּחֲצִים
 בְּיַד גְּבוּר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים. בְּגִין דְּיִכְיֵל לְמִילְךָ לְהוּ
 אֲרַחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיְהִי לִיָּה אֲגָרָא טָבָא
 לְעֵלְמָא דְּאֵתִי. דְּכְתִיב אֲשֶׁרִי הַגְּבֹר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת
 אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יִבְשׂוּ כִּי יִדְּבְרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר. לֹא
 יִבוֹשׂוּ בְּהֵוּא עֵלְמָא, בְּזִמְנָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן דְּדִינָא יִיתוֹן
 לְקַטְרָגָא עֵלוּי. דְּלִית לָךְ אֲגָרָא טָבָא בְּהֵוּא עֵלְמָא,
 כְּהֵוּא דְּאוּלִּיף לִיָּה לְבִרְיָה דְּחִילוֹ דְּמֵרִיָּה בְּאֲרַחוּי
 דְּאוּרִיָּתָא.

תָּא חֲזִי מַה אָמַר בְּאַבְרָהָם, דְּכְתִיב, (בראשית יח) כִּי יִדְּעָתִיו
 לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ

דֶּרֶךְ יִי לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וְעַל דָּא הָהוּא זָכוּ קַיִמָא
לִיָּה בַּהֲהוּא עֲלָמָא לְגַבֵּי כָּל מְאָרִיָּהוֹן דִּינָא.

וּבְגִין כֶּךָ בִּבְקָר זֶרַע אֶת זֶרַעַךְ, וְלַעֲרַב אֵל תַּנַּח יְדָךְ,
אֲפִילוּ בְיוֹמֵי דְזֻקְנָה, דְּאִיְהוּ זְמַנָּא דְּסִיב בַּר נֶשׁ

(לא יימא כְּבֵר אֲשֶׁתְּדִלִית וְדִי לִי אִו כְּבֵר אֲשֶׁתְּדִלִית וְלֹא יִכְלִינָא וְהִשְׁתָּא דְאַנָּא סִיב לִית אַנָּא

בְּעֵי וְעַם כָּל דָּא) מַה כְּתִיב אֵל תַּנַּח יְדָךְ לָא יִשְׁבּוּק מְלֹאֻלְדָּא
בְּהַאי עֲלָמָא. מַאי טַעמָא, בְּגִין דְּלֹא תִדַּע אֵיזָה יִכְשֹׁר
הָוָה אִו זֶה לְפָנֵי הָאֱלֹהִים. בְּגִין דִּיקוּמוּן בְּגִינִיה בַּהֲהוּא
עֲלָמָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים קכז) הִנֵּה נִחַלַת יִי בְּנִים, דָּא צְרוּרָא
דְּנִשְׁמַתָּא סְטָרָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי, וְלֵהֲאִי נִחַלָּה מֵאֵן
זָכִי לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַעְלָא בַּהֲהוּא נִחַלַת יִי, בְּנִים. אֵינּוֹן
בְּגִין זְכָאֵן לִיָּה לְנִחַלַת יִי, וְעַל דָּא זְכָאָה הָהוּא בַּר נֶשׁ
דְּזָכִי לֹוֹן דִּיּוֹלִיף לֹוֹן אֲרַחֲוֵי דְאֹרִיִּיתָא כְּמָה דְאַתְמַר:

וְתָסֵר בְּגִדֵי אֱלִמְנוּתָהּ מֵעַלֶּיהָ וְגו', תָּא חֲזִי, תָּמַר בֵּת
כִּהֵן הֲוֹת, וְכִי סִלְקָא דְעַתְּךָ דְּאִיְהִי אֲזֻלָּא בְּגִין
לְאַזְנָאָה עִם חֲמוּהָ, דְּהָא אִיְהִי צְנִיעוּתָא אֲשֶׁתְּכַחַת בַּה
תְּדִיר. אֲלָא אִיְהִי צְדָקַת הֲוֹת וּבְחַכְמָה עֲבַדַת הָאִי, דְּהָא
אִיְהִי לָא אֲפַקְרַת גְּרָמָה לְגַבֵּיהָ, אֲלָא בְּגִין דִּידיִיעָה יְדַעַת
וְחַכְמַתָּא אֲסַתְּכַלַת. וְעַל דָּא אִיְהִי אֶתְת לְגַבֵּיהָ לְמַעַבַד
(עַמִּיָּה) טִיבּוּ וְקִשׁוּט, וְעַל דָּא אֶתְת (לְחַדִּיָּה) וְאֲשֶׁתְּדִלַת

בְּעַסְקָא דָּא.

תָּא חֲזִי, בְּגִין דְּאִיהִי יַדְעַת יְדִיעָה וְאַשְׁתַּדְּלַת בְּעַסְקָא
 דָּא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד סִיּוּעָא תַּמָּן בְּהֵהוּא
 עוּבְדָא וְאַתְעֵבְרַת מִיַּד. וְכֹלָא הָוָה (דף קפח ע"ב) מְנִיָּה. וְאִי
 תִּימָא אֲמַאי לָא אֲיִיתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵינּוֹן בְּנִין
 מֵאַתָּתָא אֲחֵרָא, אֲמַאי מִן דָּא. אֶלָּא וְדַאי אִיהִי
 אֲצֵטְרִיכָא לְעוּבְדָא דָּא וְלָא אַתָּתָא אֲחֵרָא.

תְּרִין נְשִׁין הָווּ דְּמְנַיְיָהוּ אַתְּבַנִּי זֶרְעָא דִּיהוּדָה, וְאַתּוּ
 מְנַיְיָהוּ דְּוֹד מַלְכָּא וְשַׁלְמָה מַלְכָּא וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא.
 וְאַלִּין תְּרִין נְשִׁין דָּא כְּגוּוּנָא דְּדָא, תָּמַר וְרוּת דְּמִיתוּ
 בְּעַלְיֵיהוּ בְּקַדְמִיתָא, וְאֵינּוֹן אַשְׁתַּדְּלוּ לְעוּבְדָא דָּא.

תָּמַר אַשְׁתַּדְּלַת לְגַבֵּי חָמוּהָ דְּאִיהוּ קָרִיב יְתִיר לְבַנּוּי
 דְּמִיתוּ. מַאי טַעְמָא אִיהִי אַשְׁתַּדְּלַת לְגַבֵּיהָ, דְּכַתִּיב
 כִּי רָאִתָּה כִּי גָדַל שָׁלָה וְהִיא לֹא נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה. וּבְגִין
 דָּא אַשְׁתַּדְּלַת בְּעוּבְדָא דָּא לְגַבֵּי חָמוּהָ.

רוּת מִית בְּעָלָהּ וּלְבַתָּר אַשְׁתַּדְּלַת בְּעוּבְדָא דָּא לְגַבֵּיהָ
 דְּבַעֲזוּ דְּכַתִּיב, (רוּת א) וְתַגֵּל מֵרַגְלוֹתַי וְתִשָּׁכַב.
 וְאַשְׁתַּדְּלַת בְּהַדְּיָהּ וּלְבַתָּר אוֹלִידַת לֵיהָ לְעוּבְדָּא. וְאִי תִימָא
 אֲמַאי לָא נְפִיק עוּבְדָּא מֵאַתָּתָא אֲחֵרָא, אֶלָּא וְדַאי הִיא
 אֲצֵטְרִיכַת וְלָא אַתָּתָא אֲחֵרָא. וּמִתְרִין אֲלִין אַתְּבַנִּי
 וְאַשְׁתַּכְּלִיל זֶרְעָא דִּיהוּדָה, וְתַרְוּוּיָהוּ בְּכִשְׁרוּת עֲבָדוּ
 לְמַעַבְד טִיבוּ עִם אֵינּוֹן מִיִּתְיָא לְאַתְתַּקְנָא עֲלֵמָא לְבַתָּר.

וְדָא הוּא כְּמָה דְאַתְמָר (קהלת ד) וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים
 שְׁכָבָר מֵתוּ, דְהָא כִּד הוּוּ חֵיִין בְּקִדְמִיתָא לָא הָוָה
 בְּהוּ שְׁבַחָא (ז"ח וּלְבַתֵּר הִנְהּ בְּהוּ שְׁבַחָא), וְתִרְוִייהוּ אֲשֶׁתִּדְלוּ
 לְמַעַבְד טִיבוּ וְקִשׁוּט עִם אֲנּוּן מִיִּתְיָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא סִייע בְּהֵוּא עוּבְדָא וְכֻלָּא הָוָה כְּדָקָא יָאוּת. וְכָפָא
 אִיהוּ מֵאֵן דְאֲשֶׁתִּדְל בְּאוּרִייתָא יִמְמָא וְלִילִיא. כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר, (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמַר לַעֲשׂוֹת
 כְּכֹל הַפְּתוּב בּוּ כִּי אֲזַ תְּצַלִּיחַ אֶת דְּרַכֶּיךָ וְגו'.

וַיֹּסֵף הוֹרֵד מִצְרַיִמָה וַיִּקְנֶהוּ פּוֹטִיפָר וְגו'. (מה כתיב לעיל ויכר
 יהודה ויאמר, איהו אמר לגבי אבוי הכר נא וגו', ועל דא ויכר יהודה. וכתיב
 והנה תאומים בבטנה. תאומין הוו מוקדמת דנא אחין הוו. רבי חזקיה אמר, לא אשתמע הכי.
 אלא בגין אחרנין אתילידו. אמר רבי אבא, בגין כך אשתדלת לאשפחא אוכדא דאתאבדי.
 תא חזי מה כתיב, ויהי כמשיב ידו והנה יצא אחיו ותאמר מדה־פרצת עליך פרץ. רמו הכא
 פריצותא קדמאה דפרין ההוא דמית עליה משמע דכתיב פרצת עליך פריצותא בגין
 דאצטרביכת לאטרחא למרף ובגין כך פריצותא תעביד בשאר עמין עובדי עבודת פוכבים
 ומזלות. ועל דא ויקרא את שמו פרץ. ולבתר דכל עובדא דיהודה אתמר דיהודה זבין ליה
 ליוסף. ואיהו גרים ליה לכל האי. דאי יהודה הנה אמר נהדר ליה לאבונא הוו עבדין ליה
 אחוי הכי ועל דא נחתו ליה אחוי משלטנותא דעליהו. לבתר דאתגלי מאחוי ואתא עליה
 כל דא אהדר ואמר ויוסף הורד מצרימה) **מאי הורד. דאסתכסם קודשא**
ברוך הוא ביהווא עובדא לקיימא גזרה דיליה דגזר בין
הבתרים דכתיב, (בראשית טו) ידוע תדע פי גר יהיה זרעך
וגו'. ויקנהו פוטיפר לסטר חטאה קנה ליה.
פתח ואמר, (איוב ט) האמר לחרס ולא יזרח ובעד פוכבים

יַחְתָּם. תָּא חֲזִי, שְׁבַעָה כְּכַבֵּיָא עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּרַקִּיעָא, וְכָל רַקִּיעָא וְרַקִּיעָא אֵית בֵּיה כַּמָּה שְׁמַשִּׁין
 מִמֵּינִין לְשִׁמְשָׁא לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 בְּגִין דְּלִית לָךְ שְׁמַשָּׁא אוּ מִמְנָא דְּלִית לִיה פּוֹלְחָנָא
 וְשִׁמוּשָׁא לְמֵאֲרִיָּה, וְקִיִּימִי כָּל חַד וְחַד עַל הַהוּא
 שְׁמוּשָׁא דְּאֲתַפְקְדָא בֵּיה, וְכָל חַד יַדַּע עֲבִידְתִּיה לְשִׁמְשָׁא.
 מִנְהוֹן מְשַׁמְשֵׁי בְּשְׁלִיחוּתָא דְּמַרְיָהוֹן וְאֲתַפְקְדוֹן בְּעֵלְמָא
 עַל כָּל עוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא, וּמִנְהוֹן דְּקָא
 מְשַׁבְּחִין לִיה וְאִינוֹן ^(דא) אֲתַפְקְדוֹן עַל שִׁירְתָּא. וְאִף עַל גַּב
 דְּאִינוֹן אֲתַפְקְדוֹן בְּהֵאִי, לִית לָךְ כָּל חֵילָא בְּשִׁמְיָא
 וְכַכְבִּין וּמְזִלֵי דְּכֻלְהוֹ לָא מְשַׁבְּחוֹן לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא.

דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֵל לִילֵיא כְּדִין אֲתַפְרָשׁוֹן תְּלַת סְטָרִין
 מְשַׁרְיִין לְתַלְת סְטָרֵי עֵלְמָא, וּבְכָל סְטָרָא וְסְטָרָא
 אֲלֵף אֲלֵפִין וּרְבּוּא רְבָבָן וְכֻלְהוֹ מִמֵּינִין עַל ^(דף קפ"ט ע"א) שִׁירְתָּא.
 תְּלַת מְשַׁרְיִין אִינוֹן, וְחַד חֵיוֹתָא קְדִישָׁא מִמְנָא עֲלִיָּהוּ
 וְקִיִּימָא עֲלִיָּהוּ, וְכֻלְהוֹ קָא מְשַׁבְּחוֹן לִיה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עַד דְּאֲתֵי צַפְרָא, כֵּד אֲתֵי צַפְרָא, כָּל אִינוֹן
 דְּבִסְטָר דְּרוּם וְכָל כְּכַבֵּיָא דְּנַהֲרֵי, כֻּלְהוֹ מְשַׁבְּחוֹן וְאֲמַרֵי
 שִׁירְתָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּמָּה דְּאֲתֵי אֲמַר, ^(איוב לח) בְּרִן
 יַחַד כְּכַבֵּי בְּקָר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בְּרִן יַחַד כְּכַבֵּי

בְּקָר, אֵלִין פֿכֿבֿיָא דְבִסְטֵר דְרוֹם פֿמָה דְאֵת אִמֵר, (בראשית ט) וַיִּשְׁכֶם אֲבָרְהָם בַּבְּקָר. וַיִּרְיֵעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, אֵלִין אֵינוֹן דְבִסְטֵר שְׂמֵאלָא דְאֵת־כִּלְיֵנוּ בִימִינָא.

וְכִדִּין צִפְרָא נָהִיר, וַיִּשְׂרָאֵל נְטִלֵי שִׁירְתָא וּמִשְׁבַּחַן לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בִימָמָא, תִּלְת זְמַנִּין בִּימָמָא, לְקַבֵּל תִּלְת זְמַנִּין דְלִילִיָא. וְקִיִּימִין אֵלִין לְקַבֵּיל אֵלִין, עַד דְיִסְתַּלַּק יִקְרָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בִימָמָא וּבְלִילִיָא פְדָקָא יְאוּת, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲסִתַּלַּק בְּהוּ בְשִׁית אֵלִין.

הֵהוּא חֵיוֹתָא קְדִישָׁא דְקִיִּימָא עֲלֵייהוּ לְעֵילָא קִיִּימָא עַל יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּגִין לְאֲתַקְנָא כִּלָּא פְדָקָא יְאוּת. מַה פְּתִיב בְּהּ (משלי לא) וּתְקַם בְּעוֹד לִילָהּ וּתְתֵן טָרְף לְבֵיתָהּ וְחֵק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. וּתְתֵן טָרְף לְבֵיתָהּ אֵלִין אֵינוֹן מִשִּׁירֵיין דְלְעֵילָא, וְחֵק לְנַעֲרוֹתֶיהָ אֵלִין מִשִּׁירֵיין דְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וּבְגִין כִּף יִקְרָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲסִתַּלַּק מִכָּל סְטָרִין מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא. וְעַל דָּא כִּלָּא הוּהּ (ס"א הוּא) בְּרִשׁוֹתֶיהָ קִיִּימָא, וְכִלָּא אִיהוּ בְּרִעוּתֶיהָ.

הָאוּמֵר לְחָרְס וְלֹא יִזְרַח. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, דָּא יוֹסֵף. וּבַעַד כּוֹכְבִים יַחְתּוּם, אֵלִין אֵינוֹן אַחוּי דְכְּתִיב בְּהוּ וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכְבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי. דְּדַבֵּר אַחַר הָאוּמֵר לְחָרְס, דָּא יַעֲקֹב, בְּשַׁעֲתָא דְאָמְרוּ לוֹ הֲפֹר נָא. וְלֹא יִזְרַח,

בְּשַׁעֲתָא דְאַסְתְּלִקַּת שְׂכִינְתָא מִנִּיהּ. וּבְעַד כְּכַבִּים יַחְתּוּם,
 בְּגִין בְּנוֵי אֲתַחְתֵּם וְאַסְתִּים נְהוּרָא דִּילֵיהּ, שְׁמָשָׁא
 אֲתַחֲשַׁךְ וְכַכְבֵּיא לָא נְהִירוּ בְּגִין דִּיוֹסְפָא אֲתַפְרֵשׁ מֵאַבוּי.
 וְתָא חֲזִי, מִהֵהוּא יוֹמָא דְהָהוּא עוֹבְדָא דִּיוֹסְפָא, אֲתַפְרֵשׁ
 יַעֲקֹב מִשְׁמוּשָׁא דְעֵרְסָא וְאַשְׁתָּאָר אַבְלָא עַד הָהוּא יוֹמָא
 דְּאֲתַבְשַׁר בְּשׁוּרָה דִּיוֹסְפָא:

וַיְהִי יי אֶת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מִצְלִיחַ וַיְהִי בְּבֵית אֲדוֹנָיו
 וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (תהלים לו) כִּי ה' אוֹהֵב מִשְׁפָּט
 וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו לְעוֹלָם נִשְׁמְרוּ. הֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּהָ
 בְּאַבְרָהָם, אֶת חֲסִידָיו, חֲסִידוֹ פְּתִיב, וְהָא אֲתַמָּר.

תָּא חֲזִי, בְּכָל אֲתַר דְּצַדִּיקָא אֲזִילִי, קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 נָטִיר לֹון וְלֹא שְׁבִיק לֹון. דְּוֹד אָמַר, (תהלים כג) גַּם כִּי
 אֲלֶךְ בְּגִיא צְלָמוֹת לֹא אִירָא רַע כִּי אֲתַה עִמָּדִי שְׁבִטְךָ
 וּמִשְׁעֵנֶתְךָ וְגו'. בְּכָל אֲתַר דְּצַדִּיקָא אֲזִילִי, שְׂכִינְתָא
 אֲזִילָא עִמָּהוֹן וְלֹא שְׁבִיק לֹון.

יוֹסֵף אֲזִיל בְּגִיא צְלָמוֹת וְנַחְתּוּ לֵיהּ לְמִצְרַיִם, שְׂכִינְתָא
 הוֹת עִמֵּיהּ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיְהִי יי אֶת יוֹסֵף.
 וּבְגִין דְּהוֹת עִמֵּיהּ שְׂכִינְתָא בְּכָל מַה דְּהוּה עֵבִיד הוּה
 מִצְלַח בִּינְדִיהּ. דְּאַפִּילוּ מֵאִי דְּהוּה בִּינְדִיהּ וְהוּה תְּבַע לֵיהּ
 מְאַרִיָּה בְּגוֹנוֹא אַחְרָא, הוּה מִתְהַפֵּךְ בִּינְדִיהּ לְהָהוּא גּוֹנוֹא
 דְּרַעוּתָא דְּמְאַרִיָּה הוּה רַעִי בֵּיהּ. כְּמַה דְּאֲתַ אָמַר, וַיִּרָא

אֲדוֹנָיו כִּי יִי אֶתּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה יִי מִצְלִיחַ בִּידוֹ,
מִצְלִיחַ בִּידוֹ וְדַאי, כִּי יִי אֶתּוֹ.

תָּא חַזִּי, וַיֵּדַע אֲדוֹנָיו כִּי יִי אֶתּוֹ לָא פְתִיב, אֶלָּא וַיֵּרָא
אֲדוֹנָיו, דְּהָא בְּעֵינָיו הָוָה חָמֵי עוֹבְדָא דְנַסִּין בְּכֹל
יוֹמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עָבִיד בִּיְדֵיהּ, וְעַל דָּא וַיְבָרַךְ יִי
אֶת בֵּית הַמְצָרִי בְּגַלְל יוֹסֵף. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נָטִיר לֹון
לְצַדִּיקָא וּבְגִינְהוֹן נָטִיר לֹון לְרִשִׁיעֵיא, דְּהָא רִשִׁיעֵיא
מִתְבָּרְכִין בְּגִינְהוֹן דְּצַדִּיקָא. פְּגוּוֹנָא דָּא פְתִיב, (שמואל ב ו)
וַיְבָרַךְ יִי אֶת בֵּית עוֹבְדֵי אֱדוֹם הַגִּתִּי בְּעֶבֶר אַרְוֹן
הָאֱלֹהִים.

צַדִּיקָא, אַחֲרָנִין מִתְבָּרְכִין בְּגִינְיֵיהוּ, וְאִינוֹן לָא יְכָלוּ
לְאַתְזָנָא (ס"א לַאשְׁתִּזְבָּא) בְּזִכּוֹתֵיֵיהוּ, וְהָא אוֹקְמוּנָה.
יוֹסֵף אַתְבָּרַךְ מְאָרִיָּה בְּגִינְיָה, וְאִיהוּ לָא יְכִיל לְאַשְׁתִּזְבָּא
בְּזִכּוֹתֵיהּ מִנִּיהּ וּלְנַפְקָא לְחִירוֹ.

וּלְבַתֵּר אָעִיל לִיָּה בְּבֵית הַסְּהָר כְּמָה דָּאֵת אָמַר (תהלים קד)
עֲנֵנו בְּכַבֵּל רַגְלוֹ בְּרֹזֶל בְּאֵה נַפְשׁוֹ, עַד דְּלְבַתֵּר
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶפִּיק לִיָּה לְחִירוֹ וְשִׁלְטִיָּה עַל כָּל
אַרְעָא דְּמְצָרִים. וּבְגִין כְּךָ פְתִיב וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו
לְעוֹלָם (דף קפ"ט ע"ב) נִשְׁמְרוּ, חֲסִידוֹ פְתִיב וְאַתְמַר. וְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא אָגִין עַלִּיָּהוּ דְּצַדִּיקָא, בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא
דָּאֵתִי. דְּכְתִיב, (תהלים ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְךָ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ
וְתִסַּךְ עֲלֵימוֹ וַיַּעֲלִצּוּ בְךָ אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ:

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתֵּשֶׂא אִשְׁתּוֹ אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ
 אֶל יוֹסֵף. רַבִּי חֵיִיא פִתַּח וְאָמַר, (תהלים קג) בָּרְכוּ יְיָ
 מִלְּאֲכֹי גְבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרָא לְשִׁמוּעַ בְּקוֹל דְּבָרָא. תָּא
 חֲזִי, כַּמָּה אֲצִטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַסְתְּמָרָא מְחֻבּוּבֵי,
 וְלַמִּיחָדָּה בְּאַרְחַ מִתְתַּקְנָא. בְּגִין דְּלֹא יִסְטֵי לֵיהּ הֵהוּא יִצְר
 הָרַע, דְּאִיהוּ מְקַטְרָגָא לֵיהּ כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, כַּמָּה
 דְּאִתְמַר.

וּבְגִין דְּאִיהוּ מְקַטְרָגָא לֵיהּ תְּדִיר, בְּעֵי בַר נָשׁ
 לְאַתְתַּקְפָּא עֲלֵיהּ, וְלְאַסְתְּלֶקָא עֲלֵיהּ בְּאַתַּר
 תְּקִיפּוּ. דְּבְעֵי לְמַהוּי גְבַר עֲלֵיהּ, וְלְאַשְׁתַּתְּפָּא בְּאַתַּר
 דְּגְבוּרָתָהּ. בְּגִין דְּכַד בַּר נָשׁ אֲתַקַּף עֲלֵיהּ, כְּדִין אִיהוּ בְּסִטַּר
 גְבוּרָה, וְאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ לְאַתְתַּקְפָּא. וּבְגִין דְּהֵהוּא יִצְר הָרַע
 תְּקִיף, בְּעֵי בַר נָשׁ דִּיהֵא תְּקִיף מִינֵיהּ.

וְאֵלִין בְּנֵי נָשָׂא דְּאַתְתַּקְפוּ עֲלֵיהּ, אֲקָרוּן גְבוּרֵי כַח,
 לְאַשְׁתַּכְּחָא זִינָא עִם זִינֵיהּ. וְאֵלִין אִינּוּן מִלְּאֲכֹי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַתְיִין מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה קְשִׁיא,
 לְאַתְתַּקְפָּא עֲלֵיהּ, גְבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרָא. בָּרְכוּ יְיָ
 מִלְּאֲכֹי, כִּיּוֹסֵף, דְּאֲקָרֵי צְדִיק וְגְבוּר וְנָטַר בְּרִית קְדִישָׁא
 דְּאַתְרֵשִׁים בְּגִוּיָהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, מֵאִי הִיא,
 הָא אֲוִקְמוּהָ אַתַּר דָּא דִּיצְר הָרַע מְקַטְרָג, דְּאִיהוּ

דַּרְגָּא אַחַר הַדְּבָרִים. בְּגִין דְּיוֹסֵף יֵהֵב לִיהּ דְּוֹכְתָא
 לְקַטְרָגָא, דְּהוּוּ יוֹסֵף מְסֻלְסֵל בְּשַׁעְרֵיהּ וְאַתְקִין גְּרַמְיָה
 וְקִשִּׁיט לִיהּ, כְּדִין אֲתִיְהִיב דְּוֹכְתָא לִיצֵר הָרַע לְקַטְרָגָא.
 דְּאָמַר, וּמָה אַבּוּי דְּאִיהּוּ מִתְאַבֵּל עֲלֵיהּ, וַיּוֹסֵף מְקִשִּׁיט
 גְּרַמְיָה, וּמְסֻלְסֵל בְּשַׁעְרֵיהּ, כְּדִין אֲתַגְרִי בֵּיהּ דְּוֹבָא
 וְקַטְרִיג לִיהּ:

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. תָּא חֲזִי, בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח בֵּיהּ בְּעֵלְמָא, לְמִידֵן יִתִּיהּ,
 וְאֲשַׁכַּח חֲיִיבִין בְּעֵלְמָא, מַה כְּתִיב, (דְּבָרִים י"א) וְעֲצֵר אֶת
 הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהֶאֱדַמָּה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ,
 וּכְדִין וְאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה. דְּהָא בְּגִין חוּבִין דְּבִנֵּי נָשָׂא, שְׂמִיָּא
 וְאַרְעָא אֲתַעְצְרוּ, וְלֹא נִהְגִי נְמוּסִיָּהוּן כְּדִקָּא יָאוּת.

וְתָא חֲזִי, אֵינּוּן דְּלֹא נָטְרוּ לְהֵאֵי קִיִּימָא דְּקוּדְשָׁא, גְּרַמִּי
 פְּרִישׁוּ בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבוּהוּן דְּבִשְׂמִיָּא, בְּגִין דְּכְתִיב
 וְסֻרְתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם, וּכְתִיב
 וְעֲצֵר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר. דְּהֵאֵי אִיהּוּ כְּמֵאן
 דְּסָגִיד לְאַלְהָא אַחְרָא, דְּמִשְׁקֵר בְּהֵאֵי אֶת קִיִּימָא קְדִישָׁא.
 וְכֹד קִיִּימָא קְדִישָׁא אֲתַנְטִיר בְּעֵלְמָא כְּדִקָּא יָאוּת, כְּדִין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵהֵיב בְּרַכָּאן לְעִילָא לְאַתְרָקָא
 בְּעֵלְמָא. כְּמָה דְּאֲתַּ אָמַר, (תְּהִלִּים ס"ח) גִּשְׁם נְדָבוֹת תִּנְיָף
 אֱלֹהִים נַחֲלַתְךָ וְנִלְאָה אֶתְּהּ כּוֹנְנַתְהּ. גִּשְׁם נְדָבוֹת, דְּאֵ

גִּשְׁם דְּרַעוּתָא. כַּד אֲתַרְעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַנְסַת
יִשְׂרָאֵל, וּבְעֵי לְאַרְקָא לָהּ בְּרַכָּאן, כְּדִין נַחֲלַתְךָ וְנִלְאָה
אַתָּה כּוֹנְנַתָּה.

נַחֲלַתְךָ, אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן אַחְסַנְתִּיהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (דברים לב) יַעֲקֹב חֶבֶל
נַחֲלַתּוּ. וְנִלְאָה, דָּא כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל, דְּאֵיהִי נִלְאָה בְּאַרְעָא
אַחְרָא, דְּאֵיהִי צַחֲיָא לְמִשְׁתִּי, וּכְדִין אֵיהִי נִלְאָה. וְכַד
הָהוּא גִּשְׁם דְּרַעוּתָא אֲתִיְהִיב, כְּדִין אַתָּה כּוֹנְנַתָּה.

וְעַל דָּא, שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, וְכָל חֵילִיהוֹן, כְּלָהוּ קִיּוּמָא עַל
קִיּוּמָא דָּא. דְּכַתִּיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם
וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. וּבִגִּין כֶּךָ בְּעֵי
לְאַזְדַּהֲרָא בְּדָא, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבִגִּין כֶּךָ כְּתִיב, וַיְהִי יוֹסֵף
יָפָה תֹאֵר וַיְפָה מְרֹאֶה, וּבִתְרִיהּ כְּתִיב וַתֵּשֶׂא אִשְׁתּוֹ אֲדָנָיו
אֵת עֵינֶיהָ אֶל יוֹסֵף.

וַיְהִי כַּד דְּבָרָה אֱלִיוּ יוֹם יוֹם. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (משלי
1) לְשִׁמְרֶךָ מֵאִשְׁתּוֹ רָע וְגו', זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא,
דִּידְעֵי אֲרַחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִיזַל בְּהוּ. בְּגִין
דְּאֵינּוֹן מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא יִמְמָא וְלִילִיא. דְּכָל מֵאן
דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא יוֹמִי וְלִילִי, אַחְסִין תְּרִין עָלְמִין,
עֲלָמָא עֲלָאָה, וְעֲלָמָא (ד' קצ ע"א) תַּתָּאָה. אַחְסִין הָאֵי עֲלָמָא,
אֲף עַל גַּב דְּלָא אֲתַעְסַק בְּהָ בַר נֶשׁ לְשִׁמָּה, וְאַחְסִין הָהוּא
עֲלָמָא עֲלָאָה, כַּד אֲתַעְסַק בְּהָ בַר נֶשׁ לְשִׁמָּה.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (משלי ג) אַרְךְּ יָמִים בְּיַמִּינָהּ בְּשִׂמְאֵלָהּ
 עֶשֶׂר וְכָבוֹד. אַרְךְּ יָמִים בְּיַמִּינָהּ, מֵאֵן דְּאֲזִיל לְיַמִּינָא
 דְּאוֹרֵייתָא, אַרְכָּא דְּחַיִּין אִיהוּ לְעֵלְמָא דְּאֲתִי. דְּזִכִּי תַמְן
 לְיִקְרָא דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִיהוּ יִקְרָא וְכִתְרָא, לְאַתְעֵטְרָא עַל
 כְּלָא. דְּכִתְרָא דְּאוֹרֵייתָא בְּהֵוּא עֵלְמָא אִיהוּ. בְּשִׂמְאֵלָהּ
 עֶשֶׂר וְכָבוֹד, בְּהַאי עֵלְמָא, דְּאֵף עַל גַּב דְּלֹא אֲתַעְסֵק בְּהַ
 לְשִׁמָּה, זִכִּי בְּהַאי עֵלְמָא בְּעוֹתְרָא וַיִּקְרָא.

דְּהַא רַבִּי חֲזִיָּא כַּד אֲתָא מֵהֵתָם לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, קָרָא
 בְּאוֹרֵייתָא, עַד דְּהוּוּ אֲנַפּוּי נְהִירִין כְּשִׂמְשָׁא. וְכַד
 הוּוּ קְיַיְמִין קַמִּיהּ כָּל אֵינּוֹן דְּלַעָאן בְּאוֹרֵייתָא. הוּוּ אָמַר,
 דָּא אֲשֶׁתִּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמָּה, וְדָא לָא אֲשֶׁתִּדֵּל לְשִׁמָּה,
 וְהוּוּ צִלִּי עַל הַהוּא דְּאַתְעֵסֵק לְשִׁמָּה, דְּלִיהוּי הָכִי תְדִיר,
 וַיִּזְכִּי לְעֵלְמָא דְּאֲתִי. וְצִלִּי עַל הַהוּא דְּלֹא אֲתַעְסֵק בְּהַ
 לְשִׁמָּה, דְּיִיִּתִי לְאַתְעֵסְקָא בְּהַ לְשִׁמָּה, וַיִּזְכִּי לְחַיִּי עֵלְמָא.
 יוֹמָא חַד, חָמָא חַד תְּלַמִּיד דְּהוּוּ לְעִי בְּאוֹרֵייתָא,
 וְאַנְפּוּי מוֹרִיקוֹן. אָמַר, וְדָאִי מְהֵרְהֵר בְּחֻטָּאָה אִיהוּ
 דְּנָא. אַחִיד לִיָּה לְקַמִּיהּ, וְאַמְשִׁיךְ עֲלִיָּה בְּמַלְיָן
 דְּאוֹרֵייתָא, עַד דְּאַתֵּיִשֵּׁב רוּחִיָּהּ בְּגוּיָּהּ. מֵן הַהוּא יוֹמָא
 וְלָהּ לָאָה, שׁוּי עַל רוּחִיָּהּ, דְּלֹא יִרְדֵּף בְּתַר אֵינּוֹן הֲרַהוּרִין
 בִּישׁוּן, וַיִּשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמָּה.

אמר רבי יוסי, כד חמי בר נש דהרהורין בישין אתיין לגביה, יתעסק באורייתא, וכדין יתעברון מניה. אמר רבי אלעזר, כד ההוא סטרא בישא אתי למפתי ליה לבר נש, יהא משיך ליה לגבי אורייתא, ויתפרש מניה.

תא חזי, דהא תנינן, דכד האי סטרא בישא קיימא קמיה דקודשא בריך הוא לאסטאה על עלמא בגין עובדין בישין. קודשא בריך הוא חס על עלמא, ויהיב עיטא לבני נשא, לאשתזבא מניה. ולא יכיל לשלטאה עליהון ולא על עובדיהון, ומאי איהו עיטא, לאשתדלא באורייתא, ואשתזבו מניה. מנלן, דכתיב, (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. מה פתיב בתריה לשמרך מאשת רע מחלקת לשון נכריה.

ודא הוא סטרא מסאבא, סטרא אחרא. דאיהי קיימא תדיר קמיה קודשא בריך הוא, לאסטאה על חוביהון דבני נשא. וקיימא תדיר לאסטאה לתתא לבני נשא. קיימא תדיר לעילא, בגין לאדפרא חוביהון דבני נשא, ולאסטאה לון על עובדיהון. ובגין דאתיהיבו ברשותיה, כמה דעבד ליה לאיוב.

וכן קיימא עליהו לאסטאה ולאדפרא חוביהון בכל מה דעבדו, באינן זמנין דקודשא בריך הוא קיימא

עֲלֵייהוּ בְּדִינָא. פְּדִין קָאִים לְאַסְטָאָה לֹון וּלְאַדְפָּרָא
 חוּבִיהוּן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלֵייהוּ דִישְׂרָאֵל, וְיֵהֵב
 לֹון עֵיטָא לְאַשְׁתְּזָבָא מְנִיָּה. וּבְמָה, בְּשׁוּפֵר בִּיּוּמָא דְרָאשׁ
 הַשָּׁנָה, וּבִיּוּמָא דְכַפּוּרֵי בְּשַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח דִּיהֵבִין לֵיהּ,
 בְּגִין לְאַתְפָּרְשָׁא מְנִיָּיהוּ, וּלְאַשְׁתְּדַלָּא בְּהֵהוּא חוּלְקִיָּה,
 וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב, (משלי ה) רַגְלֵיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת שְׂאוּל
 צַעֲדֶיהָ יִתְמוּכוּ. וּבְרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא מַה פְּתִיב, (משלי
 א) דְרַכִּיָּה דְרַכִּי נוּעֵם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. וְאַלִּין אִינוּן
 אֲרַחֲזִין וּשְׁבִילִין דְּאוּרִייתָא, וְכָלָא חַד. הָאִי שָׁלוֹם וְהָאִי
 מוֹת, וְכָלָא הַפּוּכֵן דָּא מִן דָּא.

זַכָּאָה חוּלְקֵהוּן דִישְׂרָאֵל, דְּאִינוּן מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָקָא חֲזִי, וְיֵהֵיב לֹון עֵיטָא
 לְאַשְׁתְּזָבָא מִכָּל סְטָרִין אַחַרְנִין דְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּאִינוּן
 עֲמָא קְדִישָׁא לְאַחְסַנְתִּיהּ וְחוּלְקִיָּה, וְעַל דָּא יֵהֵיב לֹון
 עֵיטָא בְּכָלָא. זַכָּאִין אִינוּן בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.
 תָּא חֲזִי, כִּד הָאִי סְטָרָא בִישָׁא נַחַת וּשְׂאֵט בְּעֵלְמָא,
 וְחַמִּי עוּבְדִין דְּבְנֵי נְשָׂא, דְּאִינוּן כְּלָהוּ סְטָאִין
 אֲרַחֲחֵיהוּ בְּעֵלְמָא. סְלִיק לְעֵילָא וְאַסְטִין לֹון, וְאַלְמָלָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִים עַל עוּבְדֵי יְדוּי, לָא יִשְׁתְּאַרוּן
 בְּעֵלְמָא.

מָה פְּתִיב וַיְהִי פְדֻבְרָה אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם. פְּדֻבְרָה, (ד' קצ ע"ב)
 דְּסִלְקָא וְסֵאטִי בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא, וְאָמַר קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, כַּמָּה בִישׁוּן כַּמָּה דִלְטוֹרִין, בְּגִין לְשִׁיצָאָה בְּנֵי
 עֲלָמָא.

מָה פְּתִיב, וְלֹא שָׁמַע אֱלִיָּה לְשֹׁכֵב אֶצְלָה לְהִיּוֹת עִמָּה.
 וְלֹא שָׁמַע אֱלִיָּה, בְּגִין דְּאִיהוּ חָיִים עַל עֲלָמָא.
 לְשֹׁכֵב אֶצְלָה, מֵהוּ לְשֹׁכֵב אֶצְלָה. בְּגִין לְנִסְבָּא שְׁלִטְנוּ,
 לְשִׁלְטָאָה עַל עֲלָמָא, וְשְׁלִטְנוּ לָא שְׁלִטָא, עַד דְּאִתְיְהִיב
 לִיָּה רְשׁוּ.

דְּבַר אַחַר לְשֹׁכֵב אֶצְלָה, כַּמָּה דְּאִתְּ אָמַר, (ויקרא טו) וְלֹאִישׁ
 אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה. לְהִיּוֹת עִמָּה לְמִיָּהֵב לָהּ רְבוּ
 וּבִרְכָאן וְסִייעָתָא. דְּאֶלְמָלָא סִיּוּעָא הוּוּה לָהּ מְלֵעִילָא, לָא
 אֲשִׁתָּאֵר בְּעֲלָמָא אֲפִילוּ חַד. אֲבָל בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא חָיִים עַל עֲלָמָא, אֲשִׁתָּאֵר עֲלָמָא בְּקִיּוּמִיָּה.

רַבִּי אָבָא אָמַר, כִּלְאֵי אִיהוּ אֲרַחָא חַדָּא, אֲבָל יִצְרַר הָרַע
 הוּא דְקָא אֲזִיל וּמְפִתִי לֹון לְבְנֵי נְשָׂא, בְּגִין
 לְאַסְטָאָה אֲרַחֲיָהוּ וְלֹאֲתִדְבַקָא בְּהוּ, בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא,
 וּבְכָל עֵידוֹן וְעֵידוֹן. סָטִי לִיָּה לְבַר נָשׁ מֵאֲרַחָא דְקָשׁוּט,
 בְּגִין לְדַחֲיָא לִיָּה מֵאֲרַחָא דַחֲיָי, לְאַמְשַׁכָּא לִיָּה לְגִיָּהֲנָם.
 זְכָאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּעֵבִיד וְנָטִיר (נ"א זְכָאָה מֵאֵי עֵבִיד, נָטִיר) אֲרַחֲוִי
 וְשְׁבִילוֹי, בְּגִין דְּלֹא יִתְדַבַּק בֵּיָּה. הֵיִינוּ דְכַתִּיב

וַיְהִי כַּדְבָרָה אֵל יוֹסֵף יוֹם וְיֹם וְלֹא שָׁמַע אֶלְיָהָ, כַּמָּה (נ"א
 בַּמָּה) דְּאִתְּיָה אַמְרַת לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא. דְּהָא רוּחַ מְסֻאָבָא, יִצְרַר
 הָרַע, אִיהוּ מְפִתִי לֵיהּ לְבַר נָשׁ, בְּכָל יוֹמָא, לְשִׁכְבַּ
 אֶצְלָהּ, גּוּ גִיְהֵנְם, וְלֹאֲתִדְנָא תַמּוֹן, לְהִיּוֹת עֲמָה.

תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נָשׁ אֲתִדְפֵּק בְּהָהוּא סִטְרָא, אֲתַמְשֵׁךְ
 אֲבַתְרָה, וְאֲסַתָּאב עֲמָה בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְאֲסַתָּאב עֲמָה
 בְּעֲלֵמָא אַחְרָא. תָּא חֲזִי, הָאֵי סִטְרָא מְסֻאָבָא, מְנוּוֹלָא
 אִיהוּ, לְכְלוּכָא אִיהוּ. כַּדְכַתִּיב, (ישעיה ל) צָא תֹאמַר לוֹ,
 צוּאָה מִמֶּשׁ. וּבִיָּה אֲתִדְן מֵאֵן דְּאֲסִי אֲרַחֲוִי מִן אוּרִיִּיתָא,
 וּבִיָּה אֲתִדְנֹו אִינּוֹן חֲזִיבִין דְּעֲלֵמָא, דְּלִית לֹוֹן מְהִימְנוּתָא
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מָה כְּתִיב, וַיְהִי כִּהְיוֹם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבַּיִתָּה לַעֲשׂוֹת
 מְלֹאכְתּוֹ וַאִין אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבַּיִת שָׁם בַּבַּיִת. וַיְהִי
 כִּהְיוֹם הַזֶּה, יוֹמָא דִּיִּצְרַר הָרַע שְׁלֵטָא בְּעֲלֵמָא, וְנַחְתָּא
 לְאֲסַטָּאָה לְבַנֵּי נָשָׁא. אִימְתִי, יוֹמָא דְאֲתִי בַר נָשׁ לְאֲתָבָא
 בְּתִיּוּבְתָא עַל חוּבוֹי, אוּ לְאֲשֶׁת־דְּלָא בְּאוּרִיִּיתָא, וְלִמְעַבַּד
 פְּקוּדֵי דְאוּרִיִּיתָא. וְכַדִּין בְּהָהוּא זְמַנָּא נַחְתָּא, בְּגִין
 לְאֲסַטָּאָה לְבַנֵּי עֲלֵמָא.

וַיָּבֹא הַבַּיִתָּה לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתּוֹ, בְּגִין לְאֲשֶׁת־דְּלָא
 בְּאוּרִיִּיתָא וְלִמְעַבַּד פְּקוּדֵי דְאוּרִיִּיתָא, דְּאִיהוּ
 מְלֹאכְתּוֹ דְּבַר נָשׁ בְּהָאֵי עֲלֵמָא. וְכִיּוֹן דְּעַבִּידְתָּא דְּבַר נָשׁ

בְּהַאי עֲלָמָא, הוּא עֲבִידְתָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. בְּעֵי לִיה
 לְבַר נָשׁ, לְמַהוּי תְּקִיפָא פְּאַרְיָא בְּכָל סְטְרוּי, בְּגִין דְּלֹא
 יִשְׁלוּט עֲלוּי סְטְרָא אַחְרָא, וְלֹא יְכִיל לְמַפְתִּי לִיה. מַה
 כְּתִיב וַאִין אִישׁ, לִית גְּבַר דִּיקוּם לְקַבְּלִיה דִּיצַר הָרַע,
 וַיֵּגַח בֵּיה קָרְבָּא פְּדָקָא יָאוּת.

מֵאִי אֹרְחִיה דִּיצַר הָרַע, כִּיּוֹן דְּחָמֵי דְלִית בַּר נָשׁ קָאִים
 לְקַבְּלִיה וְלֹאֲגַחַא בֵּיה קָרְבָּא, מִיָּד: וְתַתְּפִשְׁהוּ
 בְּבַגְדוֹ לְאֹמַר שְׂכָבָה עִמִּי. וְתַתְּפִשְׁהוּ בְּבַגְדוֹ, בְּגִין דְּכַד
 שְׁלִיט יִצַר הָרַע עֲלֵיה דְּבַר נָשׁ, אֲתַקִּין לִיה, וְקִשְׁיט לִיה
 לְבוּשׁוּי, מִסְּלִסְל בְּשַׁעְרֵיה. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב וְתַתְּפִשְׁהוּ
 בְּבַגְדוֹ לְאֹמַר שְׂכָבָה עִמִּי, אֲתַדְּבֵק עִמִּי.

מֵאַן דְּאִיהוּ זַפְּאָה, אֲתַתְּקַף לְקַבְּלִיה, וְאַגַּח בֵּיה קָרְבָּא.
 מַה כְּתִיב, וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בִּידָהּ וַיֵּנֶס וַיֵּצֵא חֲחוּצָה,
 יִשְׁבּוֹק לִיה, וַיִּתְּקַף לְקַבְּלִיה. (ס"א וְאַגַּח בֵּיה קָרְבָּא) וַיַּעֲרוֹק
 מִנִּיה, בְּגִין לְאַשְׁתַּזְבָּא מִנִּיה, וְלֹא יִשְׁלוּט עֲלוּי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זְמִינִין אֵינּוֹן צְדִיקָא לְמַחְמֵי לִיצַר
 הָרַע, כְּחַד טוֹרָא רַבְרָבָא, וַיִּתְּמַהוֹן וַיִּימְרוּן. אִיךְ
 יְכִילְנָא לְאַכְפִּיָּא לִיה לְטוֹרָא רַבְרָבָא הָדִין עֲלָאָה. וְזְמִינִין
 רְשִׁיעֵיָא לְמַחְמֵי לִיה לִיצַר הָרַע, דְּקִיק כְּחוּטָא דְּשַׁעְרָא,
 וַיִּתְּמַהוֹן וַיִּימְרוּן. הִיךְ לָא יְכִילְנָא לְאַכְפִּיָּא לְחוּטָא
 דְּשַׁעְרָא כְּדָא דְּקִיק. אֵלִין יְבַכּוּן וְאֵלִין יְבַכּוּן. וְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא יִבְעַר לִיָּה מֵעֲלָמָא, וַיְכּוֹס לִיָּה לְעֵינֵיהוּ, וְלֹא
 יִשְׁלוּט עוֹד בְּעֲלָמָא, וַיַּחֲמוֹן צְדִיקָא וַיַּחֲדוֹן. כְּמָה דְאֵת
 אָמַר, (תהלים קמ) אַךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֵת
 פְּנִיךָ.

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מִשְׁקָה מִלְּךָ
 מִצָּרִים וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (עמוס א)
 הַיִּשְׂאֵג אֲרִיָּה בִיעַר וְטָרַף אֵין לוֹ הֵיתָן כְּפִיר קוּלוֹ
 מִמְּעוֹנָתוֹ בְּלִתִּי אִם לְכֹד. הַיִּשְׂאֵג אֲרִיָּה בִיעַר.

תָּא חֲזִי, כְּמָה אֵית לֹון לְבָנֵי נְשָׂא לְאִשְׁגָּחָא בְּפוּלְחָנָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא,
 וּבְפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּחִלְתִּיָּה וְאִימְתִּיָּה הוּא
 עַל כִּלְא. דְּהָא כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, עֵבֵד
 כָּל בְּרִיין דְּעֲלָמָא, כָּל חַד וְחַד בְּדִיוֹקְנִיָּה כְּדָקָא חֲזִי לִיָּה.
 וְלְבַתָּר בְּרָא לִיָּה לְבַר נֶשׁ בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה, וְשִׁלְטִיָּה עַל
 כְּלָהוּ, בְּדִיוֹקְנָא דָּא.

דְּכָל זְמָנָא דְּבַר נֶשׁ קָאִים בְּעֲלָמָא, כָּל אֵינֹון בְּרִיין
 דְּעֲלָמָא זְקָפִין רִישָׁא, וּמִסְתַּכְּלֹן בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה
 דְּבַר נֶשׁ. כְּדִין כְּלָהוּ דְּחִלִּין וְזַעִין מְקַמִּיָּה, כְּמָה דְאֵת
 אָמַר, (בראשית ט) וּמִזְרָאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חֵית הָאָרֶץ
 וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו', וְהֵנִי מִלִּי, כַּד מִסְתַּכְּלֹן וְחִמָּאן
 בֵּיָה, הָאֵי דִיוֹקְנָא, וְנִשְׁמַתָּא בֵּיָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַף עַל גַּב דְּנִשְׁמַתָּא לָאוּ בֵּיהּ,
צְדִיקָיָא לֹא מִשְׁתַּנְיִין מִכַּמָּה דִּהְוָה דְּיוֹקְנֵהוּן
בְּקַדְמִיתָא. וְכֹד בַּר נָשׁ לֹא אֲזִיל בְּאַרְחוּי דְּאוּרִייתָא, הֵיא
דְּיוֹקְנָא קַדִּישָׁא אֲתַחֲלַף לֵיהּ. וְכִדִּין חֵיוֹת בְּרָא וְעוֹפָא
דְּשָׂמִיָּא יִכְלִין לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ, בְּגִין דְּאֲתַחֲלַף לֵיהּ הֵיא
דְּיוֹקְנָא קַדִּישָׁא, אֲתַחֲלַף לֵיהּ הֵיא דְּיוֹקְנָא דְּבַר נָשׁ.

וְתָא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲחֻלַּף עוֹבְדִין דְּלַעֲיִלָּא
וְתָא, בְּגִין לְאַהֲדָרָא מַלְיָן לְאַתְרֵיהּוּ,
וְלֹא שְׁתַּכְחָא רְעוּתֵיהּ בְּכָל עוֹבְדֵי דְּעֵלְמָא. דְּנִיָּאל לֹא
אֲשְׁתַּנֵּי דְּיוֹקְנֵיהּ כֹּד אֲפִילוּ לֵיהּ בְּגוּבָא דְּאַרְיֹתָא, וּבְגִין
כֹּף אֲשְׁתַּזִּיב. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, אִי חָכִי, הָא פְּתִיב, (דְּנִיָּאל

אֱלֹהֵי שְׁלַח מַלְאַכֵּיהּ וְסַגְר פּוּם אַרְיֹתָא וְלֹא חֲבֵלוּנִי.
מִשְׁמַע דְּבְגִין מַלְאַכָּא דְּאַסְגַּר לְפוּמֵיִהּ, לֹא אֲתַחֲבֵל.
אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דָּא לֹא אֲתַחֲבֵל, דְּהָא הֵהוּא דְּיוֹקְנֵיהּ
דְּבַר נָשׁ זַפָּאָה, אִיהוּ מַלְאַכָּא מִמָּשׁ, דְּסַגִּיר פּוּמָא,
וְקִשִׁיר לֹון, לְנִטְרָא לֵיהּ, דְּלֹא יַחֲבֵלוּן לֵיהּ. וּבְגִין כֹּף
אֱלֹהֵי שְׁלַח מַלְאַכֵּיהּ, הֵהוּא דְּכָל דְּיוֹקְנֵין דְּעֵלְמָא
מִתְחַקְקוֹן בֵּיהּ, וְאִיהוּ אֲתַקִּיף דְּיוֹקְנֵי בִי, וְלֹא יִכִּילוּ
לְשַׁלְטָאָה בִי, וְסַגְר פּוּמֵיִהּ, וְעַל דָּא שְׁלַח מַלְאַכֵּיהּ
וְדֵאִי.

וְהֵיא מַלְאַכָּא, הֵהוּא דְּכָל דְּיוֹקְנֵין מִתְחַקְקוֹן בֵּיהּ.

דְּכַתִּיב, (תהלים קי) יָדִין בְּגוֹיִם מְלֵא גְוִיּוֹת, אִיהוּ דְלֵא
 אֲשֶׁתַּנִּי קַמִּיהַּ כָּל דְּיוֹקְנֵין דְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא מְבַעֵי לֵיה
 לְבַר נֶשׁ, לְאַסְתְּמָרָא אֲרַחוּי וּשְׁבִילוּי, בְּגִין דְּלֵא יַחְטָא
 קַמִּיהַּ דְּמֵאֲרִיהַּ, וַיִּתְקַיֵּים בְּדִיוֹקְנָא דְאָדָם.

תָּא חֲזִי, יַחְזַקְאֵל נֶטַר פּוּמִיהַּ מִמַּאֲכָלֵי דְאִיסוּרֵי,
 דְּכַתִּיב, (יחזקאל ד) וְלֵא בָּא בְּפִי בֶשֶׂר פְּגוּל, זָכָה וְאֶקְרִי
 בֶּן אָדָם. דְּנִיֵּאל מַה כְּתִיב בֵּיהַּ, (דניאל א) וַיִּשֶׂם דְּנִיֵּאל עַל
 לְבוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגַּאֵל בְּפֶת בַּג הַמְּלָךְ וּבֵינן מִשְׁתָּיו, זָכָה
 הוּא, וְאִתְקַיֵּים בְּדִיוֹקְנֵיהַּ דְאָדָם. בְּגִין דְּכָל מְלִין דְּעֵלְמָא,
 כְּלָהוּ דְחֵלִין מְקַמֵּי דִיוֹקְנָא דְאָדָם, דְּאִיהוּ שְׁלִיטָא עַל
 כְּלָהוּ, וְאִיהוּ מְלַכָּא עַל כְּלָא.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּגִין דָּא אֲצִטְרִיךְ לֵיהַּ לְבַר נֶשׁ,
 לְאַסְתְּמָרָא מַחֻבּוּי, וְלֵא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא.
 וְעַם כָּל דָּא, בְּעֵי לֵיהַּ לְבַר נֶשׁ לְמַבְדֵּק בְּחֻבּוּי בְּכָל יוּמָא
 וַיּוּמָא. דְּהָא פַּד בַּר נֶשׁ קָאִים מַעְרִסִיהַּ, תַּרְיִן סְהַדִּין
 קַיִימִין קַמִּיהַּ, וְאֲזִלֵּי בְּהַדִּיהַּ כָּל יוּמָא.

בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמִיקָם, אֵינּוּן סְהַדֵּי אֲמַרִין לֵיהַּ בְּשַׁעְתָּא
 דְּאַפְתַּח עֵינּוּי, (משלי ד) עֵינֶיךָ לִנְכַח יִבִּיטוּ וְעַפְעַפִּיךָ
 יִישִׁירוּ נְגַדְךָ. קָם וְאִתְקִין רַגְלוּי לְמַהַךְ, אֵינּוּן סְהַדִּין
 אֲמַרִין לֵיהַּ, (שם) פִּלְס מַעְגַּל רַגְלְךָ וְגו'. וְעַל דָּא פַּד אֲזִיל
 בַּר נֶשׁ, בְּכָל יוּמָא, בְּעֵי לֵיהַּ לְאַסְתְּמָרָא מַחֻבּוּי.

בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא, כַּד אָתִי לִילֵיא, בְּעֵי לְאִסְתַּכְּלָא
 וּלְמַבְדֵּק, בְּכָל מַה דְּעֵבֵד כָּל הַהוּא יוֹמָא. בְּגִין
 דְּיִיתוּב מִנֵּיהוּ, וַיִּסְתַּכְּל בְּהוּ תְדִיר, בְּגִין דְּיִיתוּב קַמִּי
 מֵאַרְיָה. כְּמַה דָּאֵת אָמַר (תהלים נא) וַחֲטָאתִי נִגְדִי תַמִּיד,
 בְּגִין דְּיִיתוּב מִנֵּיהוּ.

וְתָא חֲזִי, בְּזִמְנָא דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, לָא
 אֲשַׁתְּכַח בִּידֵיהוּ חוּבָא, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ. בְּגִין
 דְּאִינוּן קְרַבְנִין, דְּהוּוּ מְקַרְבִּין בְּכָל יוֹמָא, (דף קצא ע"ב) הוּוּ
 מְכַפְּרֵי עַלֵּיהוּ. הַשְׁתָּא דְּאִתְגַּלּוּן יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא, וְלִית
 מֵאן דְּמְכַפֵּר עַלֵּיהוּ, אִוְרִייתָא הִיא מְכַפְּרָא עַלֵּיהוּ,
 וְעוּבְדִין דְּכַשְׂרֹן, בְּגִין דְּשְׁכִינְתָא עִמְהוּן בְּגִלּוּתָא. וּמֵאן
 דְּאִיהוּ לָא מְסַתְּכַל בְּאַרְחֻי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, גָּרִים
 לְשְׁכִינְתָא לְאַתְכַּפֵּיא בְּגוּ עֲפָרָא, כְּמַה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה
 כו) יִשְׁפִּילְנָה יִשְׁפִּילָה עַד אַרְץ וְגו'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן מֵאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא וּבְעוּבְדִין
 דְּכַשְׂרֹן, גָּרִים לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְאַרְמָא רִישָׁא
 בְּגוּ גִלּוּתָא. זַכָּאָה חוּלְקִיהוּן דְּאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא
 יַמָּא וְלִילֵי.

תָּא חֲזִי, גִלְגַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִלְגוּלִין בְּעֵלְמָא, בְּגִין
 לְאַרְמָא רִישָׁא דְּצְדִיקֵיא, דְּהָא בְּגִין דְּיָרִים יוֹסֶף
 רִישִׁיה בְּעֵלְמָא, עַל דְּאִשְׁתְּכַח זַכָּאָה קַמִּיהָ, אַרְגִּיז רַבּוּנָא

עַל עֲבָדָיו. כִּמָּה דָּאת אָמַר חֲטָאוּ מִשְׁקָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם
וְהָאוֹפֶה לְאֲדוֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם. וְכֹלָא בְּגִין לְאַרְמָא
רִישָׁא דִּיּוֹסֶף זַכָּאָה. וְתָא חֲזִי, עַל יְדָא דְחֻלְמָא, אֶתְכַפֵּיָא
מִעַם אַחֵוּי, וְעַל יְדָא דְחֻלְמָא אֶתְרַבֵּי עַל אַחֵוּי, וְאֶתְרַבֵּי
עַל כָּל עֲלֻמָּא:

וַיַּחֲלֹמוּ חֲלוֹם שְׁנֵייהֶם אִישׁ חֲלוֹמוֹ בְּלֵילָה אֶחָד אִישׁ
כְּפַתְרוֹן וְגו', תָּא חֲזִי, דְּהָא אֶתְמַר דְּכָל חֲלָמִין
אֲזֻלִין בְּתַר פּוּמָא, יוֹסֶף כַּד פִּשֵׁר לְהוּ חֻלְמָא, אֲמַאי פִּשֵׁר
לְהָאֵי פִישָׁרָא טְבָא, וְלְהָאֵי פִישָׁרָא בִישָׁא. אֶלָּא, אֵינּוֹן
חֲלָמִין עֲלֵיהּ דִּיּוֹסֶף הָוֵה, וּבְגִין דִּידַע מְלָה עַל עֶקְרָא
וְשָׁרְשָׁא דִילָהּ, בְּגִין כִּךְ פִּשֵׁר חֻלְמָא לְהוּ כִּמָּה דְאַצְטְרִיךְ.
לְכָל חַד וְחַד פִּשֵׁר לְהוֹן פִּישָׁרָא, לְאַהֲדַרָא מְלָה עַל
אֶתְרֵיהּ.

מָה כְּתִיב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֶף הֲלֹא לְאֱלֹהִים פְּתָרוֹנִים
סִפְרוּ נָא לִי. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּהִכִּי מִבְּעֵי לִי
לְמַפְשֵׁר חֻלְמָא, לְפַקְדָא פִישָׁרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
בְּגִין דְּתַמֵּן אִיהוּ קִיּוּמָא דְּכֹלָא, וּבִיָּה קִיּוּמָא פִישָׁרָא.

תָּא חֲזִי, הָא אֶתְמַר דְּדַרְגָּא דְחֻלְמָא לְתַתָּא אִיהוּ, וְאִיהוּ
דְּרַגָּא שְׁתִּיתָאָה. בְּגִין דְּהָא מֵאֲתַר דְּנִבּוּאָה שְׁרִיא
עַד הָאֵי דְרַגָּא דְחֻלְמָא, שִׁיתָא דְרַגִין אֵינּוֹן. וְסֻלְקָא
פִישָׁרָא מִדְּרַגָּא דְחֻלְמָא, לְדְרַגָּא אַחְרָא. חֻלְמָא אִיהוּ

דְּרָגָא דְלִתְתָא, וּפִישְׂרָא קַיִמָא עֲלֵייהוּ. וּפִישְׂרָא קַיִמָא
בְּדְבוּר, וְעַל דָּא בְּדְבוּר קַיִמָא מְלָה. דְּכְתִיב הֲלֵא
לְאֱלֹהִים פְּתֻרֹנִים, הֲלֵא לְאֱלֹהִים וּדְאִי.

תָּא תְּזִי, מַה כְּתִיב, וַיִּסְפֹּר שֶׁר הַמְּשֻׁקִים אֶת חֲלוּמוֹ
לְיוֹסֵף וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (מלכים ב ב) וַיְהִי
בְּעֵבְרָם וְאֵלֵיהֶוּ אָמַר אֶל אֱלִישָׁע שְׂאֵל מָה אַעֲשֶׂה לָךְ
בְּטָרָם אֶלְקָח מֵעֵמֶךְ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע וַיְהִי נָא פִי שְׁנַיִם
בְּרוּחֶךָ אֵלַי. הֲכָא אֵית לְאַסְתְּכָלָא, וְהֵאֵי קָרָא תְּוֹהָא
אִיהוּ. וְאֵלֵיהֶוּ אָמַר אֶל אֱלִישָׁע שְׂאֵל מָה אַעֲשֶׂה לָךְ, וְכִי
בְּרִשׁוּתִיָּה קַיִמָא, וְהֵא בְּרִשׁוּתִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אִיהוּ. וְתוּ, דְאֱלִישָׁע הֲכִי נְמִי אִיהוּ הָוֵה יַדַּע, מֵאִי טַעֲמָא
אָמַר, וַיְהִי נָא פִי שְׁנַיִם בְּרוּחֶךָ אֵלַי.

אֶלָּא וּדְאִי, מֵאֵן דְאֶחִיד בְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא וְכָל עֲלָמִין,
הֵיךְ לָא יְהֵא בְּרִשׁוּתִיָּה דָּא. וּדְאִי אֵלֵיהֶוּ, וּשְׂאֵר
צְדִיקִים, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד רְעוּתְהוֹן דְצְדִיקֵיָּא
תְּדִיר. דְכְתִיב, (תהלים קמח) רְצוֹן יִרְאוּ יַעֲשֶׂה, וְכָל שְׁפָן
דְהֵוּא רוּחָא קְדִישָׁא, דִּי עֲלִיָּה, יָרִית לֵיה לְצְדִיקָא
דְאֱלִישָׁע, דְהָוֵה שְׁמֵשָׁא דִלֵּיה. וְהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אָמַר לֵיה (מלכים א יט) וְאֵת אֱלִישָׁע בֶּן שַׁפְט מֵאַבְל מְחוּלָּה
תְּמַשַׁח לְנָבִיא תַחְתֶּיךָ, וְעַל דָּא הָוֵה לֵיה לְאֱלִישָׁע לִירְתָא
לֵיה.

פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחָךְ, מֵאֵי פִי שְׁנַיִם בְּרוּחָךְ אֵלַי, וְכִי סִלְקָא
 דְּעֵתְךָ, דְּעַל חַד תְּרִין שְׁאִיל, וּמַה דְּלֹא הוּא
 בְּרִשׁוּתִיָּה, הֵיךְ שְׁאֵל מִינִיָּה. אֵלֹא, אִיהוּ לָא שְׁאִיל רוּחַ
 עַל חַד תְּרִין, אֵלֹא ^(אִיְהוּ) הֵכִי שְׁאֵל מִינִיָּה, בְּהֵוֹא רוּחָא
 דְּהוּא לִיָּה, דְּיַעֲבִיד ^(ד"א ל"ג חַד) תְּרִין גְּמוּסִין בְּעֵלְמָא,
 בְּהֵוֹא רוּחָא.

מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר הַקָּשִׁית לְשֹׂאֵל אִם תִּרְאֶה אוֹתִי לְקַח
 מֵאֵתְךָ יְהִי לְךָ כֵּן וְאִם אֵין לֹא יִהְיֶה. מֵאֵי טַעְמָא אִם
 תִּרְאֶה אוֹתִי. אֵלֹא אָמַר לִיָּה, אִם תִּיכּוּל לְמִיקָם עַל
 עֲקָרָא דְרוּחָא דְשִׁבְקָנָא לְךָ, בְּשַׁעְתָּא דְאֶתְנַסִּיבְנָא מִינְךָ,
 יְהִי לְךָ כְּדִין. דְּהָא כָּל הָהוּא עֲקָרָא דְרוּחָא בְּשַׁעְתָּא
 דְּיִסְתַּפֵּל בֵּיָה, כַּד חָמִי לִיָּה לְאֵלִיָּהוּ, יְהוּי דְּבִיקוּתָא בֵּיָה,

כְּדָקָא יֵאוּת. ^(דף קצב ע"א)

תָּא חֲזִי, הָאֵי מֵאֵן דְּאֶסְתַּפֵּל בְּמַה דְּאוּלִּיף מֵרַבִּיָּה, וְחָמִי
 לִיָּה בְּהֵוֹא חֲכָמָתָא, יְכִיל לְאֶתּוּסְפָא בְּהֵוֹא רוּחָא
 יִתִּיר. תָּא חֲזִי, דְּהָא יוֹסֵף בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עָבִיד, הוּי חָמִי
 בְּרוּחָא דְחֲכָמָתָא לְהֵוֹא דְיוֹקְנָא דְאַבּוּי, הוּא מְסִתַּפֵּל.
 וּבְגִין כֶּף הוּא מְסִתִּיעָא לִיָּה מְלֵתָא, וְאֶתּוּסְפָא לִיָּה רוּחָא
 אַחֲרָא, בְּנִהִירוּ עֵלְאָה יִתִּיר.

בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לִיָּה הָהוּא רָשָׁע, וְהֵנָּה גִפְן לְפָנַי,
 אֲזַדְעוּעַ יוֹסֵף. דְּלֹא הוּא יִדַּע עַל מַה תִּיתִי

מֶלֶךְ, כִּיּוֹן דְּאָמַר וּבִגְפֵן שְׁלֹשָׁה שְׂרִיגִים, מִיַּד אֲתַעַר
רוּחִיהָ, וְאֲתוֹסֶף בְּנִהִירוֹ, וְאֲסַתְּכַל בְּדִיוֹקְנָא דְּאָבוּי, כְּדִין
אֲתַנְהִיר רוּחִיהָ, וַיֵּדַע מֶלֶךְ.

מָה כְּתִיב, וּבִגְפֵן שְׁלֹשָׁה שְׂרִיגִים. אָמַר יוֹסֵף, הָא וְדַאי
בְּשׁוּרָה דְּחֻדְוָה בְּשְׁלִימוֹ אִיהוּ, מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין
דְּהַאי גַּפֵּן עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַחְזִי לִיהָ, וְאֲתַבְּשֵׁר יוֹסֵף
בְּהַאי. וּבִגְפֵן שְׁלֹשָׁה שְׂרִיגִים, אֵלִין אֵינּוֹן תְּלַתָּא דְּרַגִּין
עֲלָאִין, דְּנַפְקִי מֵהַאי גַּפֵּן, כְּהַנִּי לְיוֹאֵי וַיִּשְׂרָאֵלִי.

וְהִיא כְּפּוֹרְחַת עֲלֵתָה נֹצֵה, דְּהָא בְּגִינִיהוֹן סְלָקָא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, וְאֲתַבְּרַכַּת מֵעַם מַלְכָּא עֲלָאָה. הַבְּשִׁילוֹ

אֲשַׁכְּלוּתִיהָ עֲנָבִים, אֵלִין אֵינּוֹן צְדִיקָא דְּעֲלָמָא, דְּאֵינּוֹן
כְּעֲנָבִים מְבוּשָׁלִים כְּדָקָא חֲזִי. דְּדָבַר אַחַר הַבְּשִׁילוֹ
אֲשַׁכְּלוּתִיהָ עֲנָבִים, דָּא הוּא יֵין דְּאֲתַנְטִיר בְּעֲנָבִיִּהּ
מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרָאשִׁית. עַד הֵכָא אֲתַבְּשֵׁר יוֹסֵף בְּחֻלְמִיהָ,
מִכָּאן וְלַהֲלָאָה חֻלְמָא אִיהוּ דִּילִיָּה, בְּגִין דְּאִית חֻלְמִין
לִיהָ, וְלֹאֲחַרְגִין. וְאֶקַּח אֶת הָעֲנָבִים, דְּאִיהוּ לִיהָ לְגִרְמִיָּה.
תְּנִינֵן, (שְׁמוֹת קְמוּד א) הַאי מֵאֵן דְּחַמֵּי עֲנָבִין חֲוּוֹרִין בְּחֻלְמָא,

סִימָן יִפְהָ לוֹ, אוֹכְמֵי לָא. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין
דְּאִיהוּ רִזָּא דְּתַרִין דְּרַגִּין יְדִיעֵן, אֵינּוֹן אוֹכְמֵי וְחֲוּוֹרֵי. הַאי
אִיהוּ טַב, וְהַאי אִיהוּ דְּלֹא טַב, וְכֻלְהוּ עֲנָבִין בְּרִזָּא
דְּמַהִימְנוּתָא תְּלִיין. וְעַל דָּא מִתְּפַרְשֵׁן בְּחַכְמַתָּא, הֵן לְטַב,

הֵן לְבִישׁ. אֲלֵיךְ צְרִיכִין רַחֲמֵי, וְאֲלֵיךְ אֲשַׁחֲוֹתָא דְרַחֲמֵי.
 תָּא חֲזִי, אָדָם הָרֵאשׁוֹן, אֲנִתְתִּיחַ סַחֲטָא לִיחַ עֲנַבִּין,
 וְגַרְיַמַּת לִיחַ מוֹתָא, וְלִכְלִ יִשְׂרָאֵל, וְלִכְלִ עֲלֵמָא. נַח
 אֲתָא לְהַנִּי עֲנַבִּין, וְלֹא אֲתַנְטֵר פְּדָקָא יְאוּת, מַה פְּתִיב,
 (בראשית ט) וַיֵּשֶׁת מִן הַיֵּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֶהְלֵה, בְּה"א.
 בְּנֵי אֶהְרֹן, שְׁתוּ חֲמֵרָא מִנִּיחֵו, וְקָרִיבוּ קָרְבָּנָא בְּהֵוֹא
 חֲמֵרָא, וּמִיתוּ, וְהָא אֲתַמֵּר. וּבְגִין כֶּף פְּתִיב, (דברים לב)
 עֲנַבִּימוּ עֲנַבִּי רֵאשׁ אֲשַׁכְּלוֹת מְרוֹרוֹת לָמוּ, בְּגִין דְּאִינוּן
 עֲנַבִּין גְּרַמֵי הָאֵי.

חֲמָא עֲנַבִּין דְּאִינוּן טָבִין, בְּהֵוֹא כֶּרֶם, דְּקָא סְלָקִין
 נִיחָא וְרִיחָא בְּדַרְגִין שְׁלִימִין, פְּדָקָא יְאוּת. וְעַל
 דָּא יוֹסֵף יָדַע מְלָה, וְאִסְתַּכַּל בְּעַקְרָא, וּפְשָׁר חֲלָמָא עַל
 בּוֹרֵיחֵה. בְּגִין דְּאֲתַבְּשָׁר בְּהֵוֹא חֲלָמָא, פְּדָקָא יְאוּת. וּבְגִין
 כֶּף פְּשָׁר פְּשָׁרָא לְטַב, וְאֲתַקְיִים הָכֵי.

מַה פְּתִיב. וַיֵּרָא שֵׁר הָאוֹפִים כִּי טוֹב פְּתָר וַיֹּאמֶר אֵל
 יוֹסֵף אֵף אֲנִי בְּחִלּוּמֵי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סִלֵי חֲרִי עַל
 רֵאשֵׁי. תָּא חֲזִי, אֲרוּרִין אִינוּן רִשְׁיַעֲיָא, דְּכָל עוֹבְדֵיהוֹן
 כְּלָהוֹן לְבִישׁ. וְכָל אִינוּן מְלִין דְּאִינוּן אֲמָרִין, כְּלָהוּ
 לְבִישׁ, וְלֹא אֲבֹאֲשָׂא.

כִּיּוֹן דְּפִתַח פּוּמִיחַ בְּאֵף, מִיַּד דְּחִיל יוֹסֵף, וַיָּדַע דְּכָל
 מְלוֹי אִינוּן לְאֲבֹאֲשָׂא, וּבְשׁוֹרָה דְּבִישׁ בְּפוּמִיחַ.

וְהָיָה שְׁלֹשָׁה סְלֵי חֲרִי עַל רֵאשִׁי, כְּדִין יָדַע יוֹסֵף
 דְּאֵתְבַשֵּׁר עַל חֲרִיבוֹ דְּבֵי מִקְדָּשָׁא, וַיִּשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא,
 דִּיתְגַּלּוּן מֵאַרְעָא קְדִישָׁא.

חָמִי מַה כְּתִיב, וּבַסֵּל הֶעֱלִיז מִכָּל מֵאֲכָל פְּרָעָה מִעֲשֵׂה
 אוֹפָה וְהָעוֹף אוֹכֵל אוֹתָם מִן הַסֵּל מֵעַל רֵאשִׁי. אֲלִין
 אֵינּוֹן שְׂאָר עֲמִין, דְּמִתְכַנְשֵׁי עֲלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל, וְקָטְלֵי
 לוֹן, וְחֲרִבֵי בֵיתֵיהּ, וּמִפְּזִירֵי לוֹן לְאַרְבַּע סֹטְרֵי דְעֶלְמָא.
 וְכֹלָא אֲסִתְכַּל יוֹסֵף, וַיֵּדַע דְּהָהוּא חֲלָמָא עַל יִשְׂרָאֵל, כִּד
 יְהוֹן בְּחִיּוּבָא קָמִי מַלְכָּא, מִיַּד פֶּשֶׁר לִיה פֶּשֶׁרָא לְבִישׁ,
 וְאֵתְקִיִּים בֵּיה.

וְתָא חֲזִי, תְּרִין דְּרָגִין אֲלִין, דְּקָא חָמָא הָאִי, וְחָמָא הָאִי.
 דָּא חָמָא (דְּהָא) (דף קצב ע"ב) כִּד סְלִיק, וְקָא שְׁלִיט דְּרָגָא
 עֲלָאָה, וְאֵתְנַהִיר סְהָרָא. וְדָא חָמָא, דְּאֵתְחַשֵּׁךְ וְשְׁלִיט
 עֲלָהּ חִיּוּיָא בִישָׁא. וּבְגִין כֶּךָ אֲסִתְכַּל יוֹסֵף בְּהָהוּא חֲלָמָא,
 וּפֶשֶׁר לִיה פֶּשֶׁרָא לְבִישׁ. וְעַל דָּא, כֹּלָא בְּפִישְׂרָא קִיּוּמָא,
 וְדָא וְדָא חָמוּ, בְּאֲלִין תְּרִין דְּרָגִין, דְּשְׁלִיט דָּא, וְשְׁלִיט
 דָּא.

רְבִי יְהוּדָה פִּתַּח, (תהלים נא) לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ
 נְכוֹן חִדָּשׁ בְּקִרְבִּי, הָאִי קָרָא אוּקְמוּתָא, אֲבַל לֵב
 טָהוֹר, כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר, (מלכים א ג) וְנָתַתְּ לְעַבְדְּךָ לֵב שׁוֹמֵעַ
 וְגו', וְכְתִיב (משלי טו) וְטוֹב לֵב מְשֻׁתָּה תָּמִיד, וּבְגִין כֶּךָ לֵב
 טָהוֹר וְדָאִי.

וְרוּחַ נְכוּן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי, דָּא הוּא רוּחַ נְכוּן וְדָאֵי. כְּמָה
 דָּאתָ אָמַר, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי
 הַמַּיִם. וְאֶתְעָרוּ, זֶה רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ. וְאֶתְעָרוּ, (יחזקאל יא)
 וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם. וְצִלֵּי דוֹד, הֵהוּא רוּחַ נְכוּן,
 חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי.

בְּגִין דָּאִית מְסֻטְרָא אַחֲרָא, לֵב טָמֵא וְרוּחַ עוֹעִים,
 דְּאֶסְטֵי לְבַנֵּי עֲלָמָא, וְדָא הוּא רוּחַ טוֹמְאָה, דְּאֶקְרִי
 רוּחַ עוֹעִים. כְּמָה דָּאתָ אָמַר, (ישעיה ט) יִּמְסֹךְ בְּקִרְבָּה רוּחַ
 עוֹעִים. וְעַל דָּא וְרוּחַ נְכוּן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי. מְאִי חֲדָשׁ. דָּא
 חֲדוּשָׁא דְסִיְהָרָא. בְּשַׁעֲתָא דְאֶתְחַדֵּשׁ סִיְהָרָא, דְּוֹד מְלֹךְ
 יִשְׂרָאֵל חֵי וְקַיִים וּבְגִין כֶּךָ חֲדָשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ אֶזְלֵי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 לְרַבִּי אֶלְעָזָר, הָאִי דְכִתְיִב, (מלכים א כב) וַיֵּצֵא הַרוּחַ
 וַיַּעֲמֵד לְפָנַי יְיָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶפְתָּנוּ וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלָיו כְּמָה
 וַיֹּאמֶר אֵצְא וְהִיִּיתִי רוּחַ שְׁקֵר בְּפִי כָּל נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר
 תְּפַתָּה וְגַם תּוּכַל צָא וַעֲשֵׂה כֵן. וְתַנִּינָן דְּהָוָה רוּחַ נְכוּן
 הַיְזַרְעָאֵלִי. וְכִי נִשְׁמַתִּין, כִּיּוֹן דְּסִלְקִין וְקַיִימִין לְעֵילָא,
 אֵינּוֹן יְכַלִּין לְאַתְבָּא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וּמְלָה תְּמִיחָה, דְּאָמַר
 אֵצְא וְהִיִּיתִי רוּחַ שְׁקֵר בְּפִי וְגו'.

וְתוּ, מְאִי טַעְמָא אֶתְעַנֵּשׁ עֲלֵיהּ אַחָאב, דְּהָא דִּינָא
 דְּאוֹרִיִּיתָא, דְּשׁוּי שְׁמוּאֵל קַמִּיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, הָכִי

הוא. דְּכַתִּיב, (שמואל א ח) אֶת שְׁדוּתֵיכֶם וּכְרַמֵּיכֶם וְזִיתֵיכֶם
הַטּוֹבִים יִקַּח. וְאִי אֶחָאב נִטַּל הֵהוּא פָּרִם בְּנָבוֹת, דִּינֵא
הוּה. וְתוּ, דִּיהוּה יְהִיב לִיה פְּרָמָא אַחְרָא, אוּ דִּהֲבָא, וְלֵא
בְּעָא.

אֲמַר לִיה, יָאוֹת שְׂאֵלָתָּ. תָּא תְּזִי, הָאִי רוּחַ דְּקֵאֲמְרוּ
דְּאִיהוּ רוּחַ דְּנָבוֹת, הֲכָא אִית לְאֶסְתְּפֻלָּא. וְכִי
רוּחָא דְּנָבוֹת יְכִיל לְסַלְקָא וּלְקַיְימָא קַמִּיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, לְמַתְבַּע שְׁקָרָא. דְּכַתִּיב וַיֵּצֵא הַרוּחַ. וְאִי צְדִיקָא
הוּא, אִיךְ יַבְעֵי שְׁקָרָא בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, דְּאִיהוּ עֲלֵמָא
דְּקָשׁוּט. וַיְמָה בְּהָאִי עֲלֵמָא, לָא בְּעֵי זַפָּאָה שְׁקָרָא, בְּהֵהוּא
עֲלֵמָא, לָא כָּל שְׁכָן. וְאִי לָאו זַפָּאָה אִיהוּ, הִיךְ יְכִיל
לְקַיְימָא קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אַלָּא וְדֵאִי נָבוֹת לָאו זַפָּאָה הוּה כָּל כֹּךְ לְקַיְימָא קַמִּי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַלָּא רוּחָא אַחְרָא הוּה,
דְּשֻׁלְטָא בְּעֲלֵמָא. דְּדָא הוּא רוּחָא דְּקַיְימָא תְּדִיר וְסַלְקָא
קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא הוּא דְּאֶסְטִי לְבָנֵי עֲלֵמָא
בְּשְׁקָרָא. וַיְמָאן דְּאִיהוּ רְגִיל בְּשְׁקָרָא, אֶשְׁתַּדֵּל תְּדִיר
בְּשְׁקָרָא. וְעַל דָּא אֲמַר אַצָּא וְהִיִּיתִי רוּחַ שְׁקָר וְגו'. וְעַל
דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר לִיה, צָא וַעֲשֵׂה כֵן. פּוּק
מִהָכָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דְּכַתִּיב, (תהלים קא) דוֹבֵר שְׁקָרִים לֵא
יְכוֹן לְנַגְדַּי עֵינַי. וּבְגִין דָּא אִיהוּ רוּחַ שְׁקָר וְדֵאִי.

וְתוֹ, עַל מֶה דִּקְטַל לִיָּה לְנָבוֹת וְנָטַל פְּרָמָא דִּילִיָּה,
 קָטוּלָא אַמַּאי קָטִיל לִיָּה. אֶלָּא עַל דִּקְטִיל לִיָּה
 בְּלֹא דִינָא, אֶתְעַנְשׁ. קָטַל לִיָּה בְּלֹא דִינָא, וְנָסִיב פְּרָמָא
 דִּילִיָּה. וּבְגִין כֶּךָּ פְּתִיב, (מלכים א כא) הֲרַצְחָתָּ וְגַם יִרְשָׁתָּ, וְעַל
 דָּא אֶתְעַנְשׁ. וְתָא חֲזִי, כַּמָּה אֵינּוֹן בְּנֵי נֶשָׂא בְּעַלְמָא,
 דְּאֶסְטִי לֹון הָאִי רוּחַ שְׁקָרָא בְּשְׁקָרָא. וְשְׁלִיט אִיהוּ
 בְּעַלְמָא בְּכַמָּה סֶטְרִין וּבְכַמָּה עוֹבְדִין, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי.
 וְעַל דָּא דְּוֹד מְלָכָא בְּעָא לְאַסְתְּמָרָא מִנִּיָּה, וּבְעָא
 לְאַפְקָא מְגוּ מְסַאָבוּ. דִּכְתִּיב, (תהלים נא) יָב טְהוֹר
 בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נְכוֹן חִדֵּשׁ בְּקִרְבִּי. דָּא הוּא רוּחַ
 נְכוֹן, וְאַחֲרָא אִיהוּ רוּחַ שְׁקָר. וְעַל דָּא תְרִין דְּרַגִּין אֵינּוֹן,
 חַד קַדִּישָׁא, וְחַד מְסַאָבָא.

פְּתַח וְאָמַר, (יואל ב) וַיִּי גַתֵּן קוּלוֹ לְפָנֵי חִילוֹ פִּי רַב מְאֹד
 מִחֲנֵהוּ וְכִי עָצוּם עוֹשֶׂה דְבָרוֹ וְגו', הָאִי קָרָא
 אוֹקִמוּהָ. אֲבָל וַיִּי, בְּכָל אֲתֵר הוּא וְבֵי דִינִיָּה. גַּתֵּן קוּלוֹ,
 דָּא הוּא קָלָא דִּכְתִּיב, (דברים ד) קוּל דְּבָרִים. וְכְתִיב הֵתֵם,
 (שמות ד) לֹא אִישׁ דְּבָרִים. מֵאֵן אִישׁ דְּבָרִים. כַּמָּה דָּאֵת
 אָמַר, (דברים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים. לְפָנֵי חִילוֹ, אֵלִין אֵינּוֹן
 יִשְׂרָאֵל.

כִּי רַב מְאֹד מִחֲנֵהוּ, כַּמָּה דָּאֵת אָמַר (איוב כד) הֵיִשׁ מְסַפֵּר
 לְגִדּוּדֵיו. (דף קצג ע"א) דִּכְמָה מְמַנֵּן וְשְׁלִיחֵן אֵית לִיָּה

לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִלְהוּ קַיִימִי לְאַסְטָאה עַל־יְהוּ
 דִּישְׂרָאֵל (זֶהר חֲדָשׁ ל"ג) בְּגִין לְאַסְתָּאבָּא לְהוּ). וְעַל דָּא
 קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַדְמִן קַמ־יְהוּ דִּישְׂרָאֵל בְּגִין לְנִטְרָא
 לְהוּ, וְלֹא יִכִּילוּ לְקַטְרָגָא לְהוּ.

כִּי עֲצוּם עוֹשֶׂה דְבָרוּ. מֵאֵן עֲצוּם, דָּא הוּא זַכָּאָה הֵהוּא
 דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא קַדִּישָׁא יִמְמָא וְלִילִי. דְּבַר אַחַר
 כִּי עֲצוּם, דָּא הוּא מְקַטְרָגָא דְּאִשְׁתַּכַּח קַמִּי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְאִיהוּ תְּקִיפָא כְּפַרְזֵלָא תְּקִיפָא כְּטִינָרָא. עוֹשֶׂה
 דְּבָרוּ, דְּנִטְיִל רְשׁוּת מְלַעִילָא וְנִטְיִל נְשֻׁמְתָא מִתְתָּא.
 כִּי גְדוּל יוֹם יִי וְנוֹרָא מְאֹד וּמִי יִכִּלְנֹו. דְּאִיהוּ שְׁלִיט עַל
 כָּלָא, וְעֵלְאָה וְתְּקִיפָא עַל כָּלָהוּ, וְכִלְהוּ תְּחוּת
 שְׁלִטְנִיָּה. זַכָּאִין אִינּוֹן צְדִיקֵיָּא, דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲתַרְעִי בְּהוּ תְּדִיר, לְזַכָּאָה לֹוֹן לְעֵלְמָא דְּאִתִּי וְלְמַחְדִּי לְהוּ
 בְּחִידוּ דְּצְדִיקֵיָּא דְּזַמִּינִין לְמַחְדִּי בֵּיהּ בְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
 הוּא. דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים ה) וַיִּשְׂמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְךָ לְעוֹלָם יְרַנְּנוּ
 וְתִסַּךְ עֲלֵימוּ וַיַּעֲלִצוּ בְךָ אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרִשְׁת וַיְהִי מִקֵּץ

וַיְהִי מִקֵּץ, רַבִּי תַּיִיא פִּתַּח וְאָמַר, (אִיּוֹב כח) קֵץ שָׁם לַחֲשָׁךְ
 וְלִכְל תְּכַלִּית הוּא חוֹקֵר אֲבָן אֶפֶל וְצִלְמוֹת, הַאי

קָרָא אֶתְמָר. קִץ שָׁם לַחֲשָׁן, דָּא אִיהוּ קִץ דְּשִׁמְאֵלָא,
 דְּאִיהוּ שָׂאט בְּעֵלְמָא, וְשָׂאט לְעֵילָא, וְקִיִּמָּא קִמִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִסְטִי, וְקִטְרִיג עַל עֵלְמָא, וְהָא
 אֶתְמָר. וְלִכְל תְּכַלִּית הוּא חוּקָר, דְּהָא כָּל עוּבְדוּי לָאו
 אִינוּן לְטַב, אֶלָּא לְשִׁיזְאָה תְּדִיר וְלִמְעַבַּד כְּלִיָּה בְּעֵלְמָא.
 אָבִן אָפֶל וְצִלְמוֹת, דָּא אָבִן נֶגְף, דְּבָה פְּשָׁלִין חִיִּיבִין,
 וְקִיִּמָּא בְּהַאי דְּאֶקְרִי, (איוב י) אֶרֶץ עֲפָתָה כְּמוֹ אָפֶל.
 תָּא חֲזִי, אִית אֶרֶץ חַיִּים לְעֵילָא, וְהָאִי אִיהוּ אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל. (ד"א וְאִית אֶרֶץ לְתַתָּא וְנֶקְרָא) אָפֶל וְצִלְמוֹת, אָפֶל דְּנַפְקָא
 מֵאֶרֶץ עֲפָתָה. מַאי (ס"א אֶרֶץ) אָבִן אָפֶל וְצִלְמוֹת, דָּא הוּא
 קִץ דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְּחֲשָׁן, זוּהֵמָא דְּדַהֲבָא, וְהָא אֶתְמָר.
 תָּא חֲזִי, כְּמָה אִית לֹון לְבַנֵּי נְשָׂא לְאַסְתְּכֵלָא בְּפוּלְחָנָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא שְׁתַּדְּלָא בְּאוּרִייתָא יִמְמָא
 וְלִילִי. בְּגִין דִּינִדְעוּן וְיִסְתְּכֵלֹון בְּפוּלְחָנִיָּה. דְּהָא אוּרִייתָא
 אִיהי מְכֻרְזָא בְּכָל יוֹמָא קִמִּיָּה דְּבַר נָשׁ וְאַמְרָה, (משלי ט) מִי
 פְּתִי יִסוּר הִנֵּה חֶסֶר לֵב וְאַמְרָה לוֹ, וְהָא אוּקִימְנָא מְלִי.
 וְכֵד בַּר נָשׁ אֲשֶׁת־דֵּל בְּאוּרִייתָא, וְאַתְדַּבֵּק בָּהּ, זְכִי
 לְאַתְתַּקְפָּא בְּאִילָנָא דְּחַיִּי, דְּכִתִּיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים
 וְגו'. וְתָא חֲזִי, כֵּד בַּר נָשׁ אֲתַתְּקַף בְּאִילָנָא דְּחַיִּי בְּהָאִי
 עֵלְמָא, אֲתַתְּקַף בֵּיה לְעֵלְמָא דְּאִתִּי. דְּהָא כֵּד נִשְׁמַתִּין
 נְפֻקִין מֵהָאִי עֵלְמָא, הֲכִי אֲתַתְּקֹנֵן לְהוּ דְּרַגִּין לְעֵלְמָא
 דְּאִתִּי.

תָּא חֲזִי, אֵילָנָא דְחַיִּי, אִיהוּ בְּכַמְה דְּרַגִּין מִתְּפָרְשָׁן דָּא
 מִן דָּא, וְכִלְהוּ חַד. דְּהָא בְּאֵילָנָא דְחַיִּי אֵית דְּרַגִּין
 אֵלִין עַל אֵלִין. עֲנַפִּין, וְעֵלִין, קְלִיפִין, (ס"א נופא) גּוּפָא
 דְּאֵילָנָא, שְׂרָשִׁין. וְכִלְא הוּא אֵילָנָא. כְּגוּוּנָא דָּא, כֹּל
 מֵאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא, אִיהוּ אֶתְתַּקֵּן וְאֶתְתַּקֵּף
 בְּאֵילָנָא דְחַיִּי.

וְכֹל בְּנֵי דְמַהִימְנוּתָא יִשְׂרָאֵל, כְּלַהוּן מִתְתַּקְּפִין בְּאֵילָנָא
 דְחַיִּי, כְּלַהוּ אֶחֱידִין בְּאֵילָנָא מִמָּש. מְנַהוּן בְּהוּא
 (ס"א נופא) גּוּפָא דְבֵינָה, מְנַהוּן אֶחֱידִין בְּעֲנַפִּין, מְנַהוּן בְּעֵלִין,
 מְנַהוּן בְּשְׂרָשִׁין. אֶשְׁתַּכְּחוּ דְּכִלְהוּ אֶחֱידִין בְּאֵילָנָא דְחַיִּי.
 וְאִינוּן דְּמִשְׁתַּדֵּלִין בְּאוּרֵייתָא (דף קצג ע"ב) כְּלַהוּ אֶחֱידִין בְּגּוּפָא
 דְּאֵילָנָא. וּבְגִין כֶּף מֵאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא, אִיהוּ אֶחֱיד
 בְּכִלְא, וְהָא אוּקְמוּיָהּ וְאֶתְמַר.

וַיְהִי מִקֵּץ, מֵאֵי מִקֵּץ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֶתְר דְּלִית בֵּהּ
 זְכִירָה, וְדָא הוּא קִץ דְּשִׁמְאֵלָא. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין
 דְּכִתִּיב, (בראשית ז) פִּי אִם זְכַרְתִּנִּי אֶתְךָ פֶּאֶשֶׁר יֵיטֵב לָךְ.
 וְכִי הָכִי אֶתְחִזִּי לִיָּה לְיוֹסֵף צְדִיקָא, דְּאִיהוּ אָמַר פִּי אִם
 זְכַרְתִּנִּי אֶתְךָ. אֵלָא פִּיּוֹן דְּאֶסְתַּכֵּל יוֹסֵף בְּחִלְמִיָּה. אָמַר,
 וְדָאֵי חֵלְמָא דְזְכִירָה אִיהוּ. וְאִיהוּ טַעָה בְּהֵאֵי, דְּהָא בֵּינָה
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי כִלְא.

וְעַל דָּא אֶתְר דְּהוּא בֵּינָה נְשִׁיו קָם קַמִּיָּה, מַה כְּתִיב וְלֹא

זָכַר שֶׁר הַמְּשֻׁקִים אֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ. כִּיּוֹן דְּאָמַר וְלֹא זָכַר
 שֶׁר הַמְּשֻׁקִים, מֵהוּ וַיִּשְׁכַּחְהוּ. אֲלָא וַיִּשְׁכַּחְהוּ אֶתְר דְּאִית
 בֵּיה שְׂכָחָה, וְדָא הוּא קִץ דְּסִטְרָא דְּחֻשְׁךָ. שְׁנַתִּים יָמִים,
 מֵאֵי שְׁנַתִּים. דְּתַב דְּרָגָא, לְדְרָגָא דְּאִית בֵּיה זְכִירָה.
 וּפְרָעָה חוּלָם וְהֵנָּה עוֹמֵד עַל הַיָּאֵר, דָּא חֲלָמָא דְּיוֹסֵף
 הָוָה. בְּגִין דְּכָל נְהָר, דְּיוֹסֵף הִצְדִּיק אִיהוּ. וְרוּזָא
 דָּא הָוִי, הָאֵי מֵאֵן דְּחֻמֵי נְהָר בְּחֻלּוּם, חֲמֵי שְׁלוּם. דְּכְתִיב,
 (ישעיה סו) הַנְּבִי נוֹטָה אֵלֶיהָ כַּנְּהָר שְׁלוּם:

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח וְאָמַר, (משלי כט) מֶלֶךְ
 בַּמִּשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יִהְרֹסְנָה, תָּא
 חֲזִי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא עֲלָאָה, אֲתַקִּין
 כְּלָא כְּדָקָא יָאוּת, וְאִפִּיק נְהוּרִין עֲלָאִין מְנַהֲרִין לְכָל
 סְטְרִין, וְכָלָא אִיהוּ חֵד. וּבְרָא שָׁמַיִם דְּלַעִילָא וְאֶרֶץ
 דְּלַעִילָא, לְאַתְתַּקְנָא כְּלָהוּ כַּחֲדָא, לְתוּעֲלָתָא דְּתַתָּאִי.
 תָּא חֲזִי, מֶלֶךְ בַּמִּשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ. מֵאֵן מֶלֶךְ, דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בַּמִּשְׁפָּט, דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ
 קִיּוּמָא דְּאַרְעָא. וְעַל דָּא, ו' אֲתַזֵּן מִן ה' עֲלָאָה, ה' תַּתָּאָה
 אֲתַזֵּן מִן ו', דְּקִיּוּמָא דְּאַרְעָא אִיהוּ בַּמִּשְׁפָּט. דְּהָא
 מִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ בְּכָל תְּקוּנוֹי, וְזֵן לָהּ.

דְּבַר אַחַר, מֶלֶךְ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בַּמִּשְׁפָּט, דָּא
 יוֹסֵף. יַעֲמִיד אֶרֶץ, דְּכְתִיב (בראשית מא) וְכָל הָאָרֶץ

בָּאוּ מִצְרַיִם לְשֹׁבוֹר אֶל יוֹסֵף. וּבִגִּין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֶתְרַעֵי בֵּיהּ בִּיעֵקֵב, עֵבֵד לִיהּ לְיוֹסֵף שְׁלִיטָא עַל אַרְעָא.
רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, מֶלֶךְ, דָּא יוֹסֵף. בְּמִשְׁפֵּט יַעֲמִיד אֲרִץ,
דָּא יַעֲקֹב. דְּהָא עַד לָא אָתָּא יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, לָא
הוּוּ קִיּוּמָא בְּאַרְעָא, מִגּוֹ כִּפְנָא. כִּיּוֹן דְּאָתָּא יַעֲקֹב
לְמִצְרַיִם, בְּזִכּוּתִיהּ אֶסְתַּלַּק כִּפְנָא, וְאֶתְקַיִים אַרְעָא.
דְּבַר אַחַר, מֶלֶךְ בְּמִשְׁפֵּט יַעֲמִיד אֲרִץ, דָּא דוּד מִלְכָּא,
דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל ב ח) וַיְהִי דוּד עוֹשֶׂה מִשְׁפֵּט וְצַדִּיקָה
לְכָל עַמּוֹ, וְאִיהוּ קַיִים אַרְעָא, וּבְזִכּוּתִיהּ קַיִימָא לְבַתֵּר
דְּנָא. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יְהִרְסֵנָה, דָּא רַחֲבֵעִים.
תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינִיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא, אִף עַל
גַּב דְּפוּרְעָנוּתָא אֶתְגַּזֵּר עַל עֲלָמָא, מִתְעַכְבָּא
בְּגִינִיהוֹן וְלֹא שְׁלִטָּא עַל עֲלָמָא. כָּל יוֹמוֹי דְּדוּד מִלְכָּא
אֶתְקַיִימָא אַרְעָא בְּגִינִיהּ, לְבַתֵּר דְּמִית אֶתְקַיִימָא
בְּזִכּוּתִיהּ. דְּכַתִּיב, (מַלְכִים ב כ) וּגְבוּרָתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת
לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעַנִי וּלְמַעַן דוּד עֲבָדִי. כְּגוּוֹנָא דָּא, כָּל יוֹמוֹי
דְּיַעֲקֹב וְכָל יוֹמוֹי דְּיוֹסֵף, לָא שְׁלִטָּא פּוּרְעָנוּתָא בְּעֲלָמָא.
תָּא חֲזִי, מֶלֶךְ בְּמִשְׁפֵּט יַעֲמִיד אֲרִץ, דָּא יוֹסֵף. וְאִישׁ
תְּרוּמוֹת יְהִרְסֵנָה, דָּא פִּרְעָה. דְּהָא בְּגִין דְּאֶקְשִׁי
לְבֵיהּ לְגַבֵּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חָרִיב אַרְעָא דְּמִצְרַיִם.

וּבְקִדְמִיתָא עַל יְדָא דְיוֹסֵף אֲתִקְיִים אֶרְעָא בְּהֵוּא חֲלָמָא
דְּחָלָם. דְּכְתִיב, וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים וְגו'.

וַיְהִי מִקֵּץ וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים יח) חֵי יִי
וּבְרוּךְ צוּרֵי וַיְרוּם אֱלֹהֵי יִשְׁעֵי. אֱלוֹהֵי כְּתִיב, בּוֹי"ו.
הָאִי קָרָא אֵית לְאַסְתְּכָלָא בֵּיתָה. חֵי יִי, דָּא חֵי צַדִּיקָא
יְסוּדָא דְעֵלְמָא, דְאַקְרִי חֵי דְעֵלְמִין. וּבְרוּךְ צוּרֵי, דָּא (ס"א
הוּד) הוּא דְכְתִיב (תהלים קמד) בְּרוּךְ יִי צוּרֵי, וְדָא עֵלְמָא
דְאַתְקִיִּים עֲלֵיהּ צַדִּיקָא דָּא. וַיְרוּם אֱלֹהֵי יִשְׁעֵי. וַיְרוּם דָּא
עֵלְמָא עֲלָאָה. אֱלוֹהֵי בּוֹא"ו, דָּא שְׁמַיִם, כְּמָה דְאַתְ אָמַר,
(תהלים קטז) הַשְּׁמַיִם שְׁמַיִם לִי.

תָּא חֲזִי, (כְּמָה דְאַתְ אָמַר) (תהלים סח) בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמֹס
לְנוּ. בְּרוּךְ אֲדֹנָי, בְּאַלְ"ף דְּלָ"ת נוּ"ן יו"ד, וְהָאִי
קָרָא רְזָא דְחֲכַמְתָּא אִיהוּ. יוֹם יוֹם, אֵלוּ שְׁנַתִּים יָמִים,
כְּמָה דְאַתְ אָמַר (ד' קצד ע"א) וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים וּפְרַעָה
חוֹלָם וְהֵנָּה עוֹמֵד עַל הַיְאֹר, רְזָא אִיהוּ, כְּמָה דְאַתְמַר דָּא
יוֹסֵף. דְּנָהָר (ס"א דְכָל נָהָר) דָּא, יוֹסֵף הַצַּדִּיק הוּא.

וְהֵנָּה מִן הַיְאֹר עוֹלוֹת שְׁבַע פָּרוֹת יְפוֹת מְרָאָה וּבְרִיאֹת
בְּשָׂר וְתַרְעִינָה בְּאָחוּ. וְהֵנָּה מִן הַיְאֹר, דְּהָא מְנַהָר
דָּא אֲתַבְּרָכָאן כָּל אֵינּוֹן דְּרַגִּין דְּלַתְתָּא. בְּגִין דְּהֵהוּא נָהָר
דְּנָגִיד וְנַפְיָק, אִיהוּ אֲשָׁקִי וְנָן לְכָלָא. וַיּוֹסֵף אִיהוּ נָהָר,
לְאַתְבְּרָכָא כָּל אֶרְעָא דְמִצְרַיִם בְּגִינָה.

וְתָא חֲזִי, הֵהוּא נְהָר, שְׁבַע דְּרָגִין אֲתִשְׁקִיין וְאֲתַבְּרֶכֶן
 מִנֵּיהּ, וְאֵלִין אֵינּוֹן יְפוֹת מְרָאָה וּבְרִיאוֹת בְּשָׂר.
 וְתִרְעִינָה בְּאָחוּ, בְּחִבּוּרָא בְּאַחוּוּתָא דִּלָּא אֲשֶׁתִּכַּח בְּהוּ
 פִּירוּדָא. וְכִלְהוּ לְשִׁבְחָא קְיִימִין, דִּהָא כָּל הַנִּי דְּרָגִין שְׁבַע
 דְּקֶאֱמָרֵן, רְזָא אִיהוּ. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (אסתר ב) וְאֵת שְׁבַע
 הַנְּעֻרוֹת הָרְאוּיֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וְגו'. וְעַל דָּא
 שְׁבַע פְּרוֹת יְפוֹת מְרָאָה, וְלִקְבֵּל דָּא כְּתִיב שְׁבַעַת
 הַסְּרִיסִים הַמְּשָׁרְתִים אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁבַע פְּרוֹת הַטּוֹבוֹת, דְּרָגִין אֵינּוֹן
 עֲלָאִין עַל אַחֲרָנִין. וְשְׁבַע הַפְּרוֹת הָרְעוֹת, דְּרָגִין
 אַחֲרָנִין דִּלְתַתָּא. אֵלִין מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה, וְאֵלִין מִסְטָרָא
 דְּמִסְאָבָא.

שְׁבַע הַשְּׁבָלִים, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵלִין קְדָמָאֵי אֵינּוֹן
 טְבִין, בְּגִין דְּאֵינּוֹן מִסְטָרָא דִּימִינָא דְכְּתִיב בֵּיהּ פִּי
 טוֹב. וְאֵלִין בִּישִׁין אֵינּוֹן לְתַתָּא מִנֵּייהוּ. שְׁבַע הַשְּׁבָלִים
 אֵינּוֹן מִסְטָרָא דְדַכְּיוֹ, וְאֵלִין מִסְטָרָא דְמִסְאָבוּ, וְכִלְהוּ
 דְּרָגִין קְיִימִין אֵלִין עַל אֵלִין, וְאֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין, וְכִלְהוּ
 קָא חָמָא פְּרַעָה בְּחִלְמִיָּה.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, וְכִי לְהֵהוּא חֲיִיבָא דְפְרַעָה אַחֲזִיין לִיָּה
 כָּל הַנִּי. אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, כְּגוּוֹנָא דְלֵהוֹן חָמָא.
 דְכְּמָה דְרָגִין עַל דְרָגִין, אֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין, וְאֵלִין עַל
 אֵלִין, וְאִיהוּ חָמָא בְּאֵינּוֹן דְרָגִין דִּלְתַתָּא.

וְהָא תַנִּינֵן, דְּהָא כְּמָה דְּאִיהוּ בְר נֶשׁ, הָכִי אֲחֲזִיו לִיָּה
 בְּחֻלְמִיָּה, וְהָכִי חָמִי. וְנִשְׁמַתָּא הָכִי סִלְקַת
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא. כָּל חַד וְחַד כְּפּוּם דְּרַגְיָה כְּדָקָא חֲזִי לִיָּה,
 וּבְגִין כֶּךָ פֿרַעַה חָמָא כְּדָקָא חֲזִי לִיָּה, וְלֹא יִתִּיר:

וַיְהִי מִקֵּץ וְגו', רַבִּי חֲזַקְיָה פֿתַח וְאָמַר, (קדלת ג) לְכָל זְמַן
 וַעֲת לְכָל חֶפְץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם. תָּא חֲזִי, כָּל מַה דְּעֵבַד
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְתַתָּא, לְכָלֹא שְׂוִי זְמַנָּא וְזְמַן קְצוּב.
 זְמַן שְׂוִי לְנַהוּרָא וְלַחֲשׁוּכָא, זְמַנָּא שְׂוִי לְנַהוּרָא דְשָׂאָר
 עֲמִין, דְּאִינוּן שְׁלֹטִין הַשְּׁתָּא עַל עֲלָמָא. וְזְמַנָּא שְׂוִי
 לְחֲשׁוּכָא, דְּאִיהוּ גְלוּתָא דִּישְׂרָאֵל תַּחֲוֹת שְׁלֹטְנוּתָא
 דְּלַהוּן. זְמַנָּא שְׂוִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְכָלֹא, בְּגִין כֶּךָ לְכָל
 זְמַן וַעֲת לְכָל חֶפְץ. מַאי וַעֲת לְכָל חֶפְץ. זְמַנָּא וְעַדָּן הוּא
 לְכָלֹא, לְכָל הַהוּא רְעוּתָא דְאַשְׁתַּכַּח לְתַתָּא.

דְּבַר אַחַר וַעֲת לְכָל חֶפְץ, מַאי עַת. כְּדַכְתִּיב, (תהלים קיט)
 עַת לַעֲשׂוֹת לִי הַפְּרוּ תוֹרֹתֶךָ. וּכְתִיב, (ויקרא יז) וְאֵל
 יָבֵא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְאִיהוּ דְרַגָּא מִמַּנָּא, וְהָא
 אוּקְמוּתָהּ. וּבְגִין כֶּךָ עַת אִיהוּ מִמַּנָּא, לְכָל חֶפְץ תַּחַת
 הַשָּׁמַיִם. וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים, מִסְטָרָא דְהַהוּא קִץ
 דְּחֻשְׁף חָמָא פֿרַעַה בְּחֻלְמִיָּה, וּמִתְמַן יַדַּע וְאַתְגְּלִי לִיָּה
 הַהוּא חֻלְמָא.

וַיְהִי בְּבִקְר וּתְפַעֵם רוּחוּ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת כָּל חַרְטְמֵי

מִצָּרִים וְאֵת כָּל חֲכָמֶיהָ וְגו'. וְתַפְעָם רוּחוֹ. מֵאֵי וְתַפְעָם.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָא אוֹקְמוּהָ בְּפִרְעָה כְּתִיב וְתַפְעָם,
 וּבְנִבּוּכְדִנְצָר כְּתִיב, (דניאל ב) וְתַתְּפָעִם, וְאוֹקְמוּהָ דִּהָא
 בְּפִרְעָה כְּתִיב וְתַפְעָם, בְּגִין דִּהוּהָ יַדַּע חֲלָמָא, וּפְשָׂרָא לָא
 הוּהּ יַדַּע, אֲבָל נְבוּכְדִנְצָר, חָמָא חֲלָמָא, וְחָמָא פְשָׂרָא,
 וְאֵתְנַשִּׁי כָּלֵא מִנִּיהָ.

אֲבָל תָּא חֲזִי, וְתַפְעָם רוּחוֹ, כְּמָה דְאֵתְ דָּאֵתְ אָמַר, (שופטים יג)
 לְפַעְמוֹ, דִּהוּהָ אֵתִי רוּחָא וְאֵזִיל, וְאֵתִי וְאֵזִיל. וְלֵא
 הוּהּ מִתִּישְׁבָּא עִמִּיהָ עֲדִיין כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (שופטים יג) וְתַחֲלֵ רוּחַ יְיָ לְפַעְמוֹ, דְכִדִּין הוּהּ שִׁירוּתָא. אוּף
 הָכָא רוּחִיהָ אֵתְעַר בֵּיהָ, וְאֵזִיל וְאֵתְעַר, וְלֵא הוּהּ
 מִתִּישְׁבָּא עִמִּיהָ לְמַנְדַּע. נְבוּכְדִנְצָר וְתַתְּפָעִם רוּחוֹ,
 בְּאֵתְעַרוּתָא הוּהּ אֵתְעַר עַל חַד תִּרְיִן, (תִּיבִין) וְאֵזִיל
 וְתִיבִין, וְדָא הוּא כְּמָה דְאֵתְ דָּאֵתְ אָמַר, (במדבר כד) כְּפַעַם בְּפַעַם.
 פַּעַם בְּהֵאֵי, (דף קצד ע"ב) וּפַעַם בְּהֵאֵי, וְלֵא מִתִּישְׁבָּא דַּעֲתִיהָ
 וְרוּחִיהָ.

וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת כָּל חֲרָטוּמֵי מִצְרַיִם, אֶלֶיִן חֲרָשִׁין.
 וְאֵת כָּל חֲכָמֶיהָ, אֶלֶיִן חֲפִימִין בְּטִיירָא, וְכֻלְהוּ
 הוּוּ מִסְתַּכְּלָן לְמַנְדַּע וְלֵא יְכִילוּ לְאֲדַבְקָא.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵף עַל גַּב דְּאֵתְמָר דִּלָּא אַחֲזִיין לִיהָ
 לְבַר נָשׁ אֶלָּא בְּהֵוָא דְרָגָא דִּילִיהָ, שְׂאֲנֵי

לְמַלְכִים, דְּאַחֲזִיין לֹון מְלִין עֲלָאין, וּמִשְׁנִיין מִבְּנֵי נִשָּׂא
 אַחֲרָנִין. כִּמָּה דְּמִלְכָּא דְּרַגְיָה עֲלָאָה עַל כָּל שְׂאָר אַחֲרָנִין,
 הָכִי נִמִּי אַחֲזִיאֵנוּ לִיָּה בְּדִרְגָּא עֲלָאָה עַל כָּל שְׂאָר אַחֲרָנִין.
 כִּמָּה דָּאָתְּ אָמַר אֶת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עוֹשֶׂה הֲרָאָה אֶת
 פִּרְעֹה. (רלח א) אָבֵל לְשָׂאָר בְּנֵי נִשָּׂא, לָא גְּלִי לֹון קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מַה דְּאִיהוּ עֵבֵד, בַּר לְנַבִּיאֵי אוּ לְחַסִּידֵי אוּ
 לְחַפְיֵי דְרָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, אוֹתֵי הַשִּׁיב עַל כַּפֵּי וְאוֹתוֹ תִּלָּה, מִכָּאן
 דְּחֻלְמָא אוּזִיל בְּתַר פִּישְׂרָא. הַשִּׁיב עַל כַּפֵּי מֵאן,
 אֶלָּא דָּא יוֹסֵף. וְאוֹתוֹ תִּלָּה, בְּהֵוֹא פִּישְׂרָא דְקָא פִּשְׂרָ
 לִיָּה, וּכְתִיב וַיְהִי כִּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה:

וַיִּשְׁלַח פִּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף וַיְרִיצֵהוּ מִן הַבּוֹר וְגו'.
 רַבִּי אָבָא פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קמז) רוּצָה יִי אֶת
 יִרְאִיו אֶת הַמִּיחָלִים לְחַסְדּוֹ. כִּמָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 אַתְרַעִי בְּהוּ בְּצַדִּיקָא, בְּגִין דְּצַדִּיקָא אֵינּוֹן עֵבְדִין (שְׁלֵמָא
 וְעֵבְדִין) שְׁלֵמָא לְעֵילָא, וְעֵבְדֵי שְׁלֵמָה לְתַתָּא, וְאֶעְלִין כִּלְהָ
 בְּבַעֲלָהָ. וּבְגִין כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְרַעִי בְּהוּ, בְּאַנּוֹן
 דְּדַחֲלִין לִיָּה וְעֵבְדִין רַעוּתִיָּה.

לְמִיחָלִים לְחַסְדּוֹ, מֵאן אֵינּוֹן מִיחָלִים לְחַסְדּוֹ. הוּי אֵימָא
 אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא בְּלִילִיא,
 וְאַשְׁתַּתְּפוּ בְּהַדִּי שְׂכִינְתָּא. וְכַד אֶתִּי צַפְרָא, אֵינּוֹן מְחַכְּאֵן

לְחֶסֶדוֹ. וְהָא אוֹקְמוּתָהּ, בְּזִמְנָא דְדִבְר נִשׁ אֶשְׁתַּדְּל
 בְּאוֹרֵייתָא בְּלִילְיָא, חוּטָא דְחֶסֶד אֶתְמַשִּׁיף עֲלֵיהּ בְּיִמְמָא.
 כְּדַכְתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יְיָ חֶסְדוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עַמִּי.
 מֵאִי טַעְמָא יוֹמָם יִצְוֶה יְיָ חֶסְדוֹ, מְשׁוּם דְּבַלַּיְלָה שִׁירָה
 עַמִּי. וּבִגִּין כֶּף רוּצָה יְיָ אֶת יִרְאִיו כְּתִיב, וְלֹא בִירְאִיו.
 כְּמָאן דְרַעֲי בְרַעוּתִיהּ לְאַחְרָא, וְאַתְרַעֲי לֵיהּ לְאַתְפִּיִסָּא
 בְּהֵדִיָּה. וּבִגִּין כֶּף רוּצָה יְיָ אֶת יִרְאִיו, וְלֹא בִירְאִיו.

כְּגִוּוֹנָא דָּא, יוֹסֵף הָוֶה עָצִיב בְּעַצִּיבוֹ דְרוּחָא, בְּעַצִּיבוֹ
 דְלִבָּא, דְהָוֶה אָסִיר תַּמָּן. פִּיּוֹן דְשִׁדְר פְּרַעָה
 בְּגִינֵיהּ, מַה כְּתִיב. וַיִּרְצִוּהוּ, אֶתְפִּיִסּוּ לֵיהּ וְאַהֲדָרוּ לֵיהּ
 מְלִין דְחֶדְוָה, מְלִין לְמַחְדֵּי לִבָּא, בְּגִין דְהָוֶה עָצִיב מִן
 בִּירָא. תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא נָפַל בְּבִירָא, בְּבִירָא אֶסְתַּלַּק
 לְבַתָּר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, עַד לָא אִירַע לְיוֹסֵף הָהוּא עוּבְדָּא,
 לָא אֶקְרִי צְדִיק. פִּיּוֹן דְנָטַר הָהוּא בְרִית קַיִמָּא,
 אֶקְרִי צְדִיק. וְהָהוּא דְרָגָא דְבְרִית קַדִּישָׁא אֶתְעַטַּר
 בְּהֵדִיָּה, וּמֵאִי דְהָוֶה (עבד) בְּבוּר בְּקַדְמִיתָא, אֶסְתַּלַּק
 בְּהֵדִיָּה, וּכְתִיב וַיִּרְצִוּהוּ מִן הַבוּר. אֶסְתַּלַּק מִן דָּא,
 וְאַתְעַטַּר בְּבִירָא מִיָּם חַיִּים.

וַיִּשְׁלַח פְּרַעָה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, לְקָרָא לְיוֹסֵף מִבְּעֵי לֵיהּ.
 אֶלָּא וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,

דְּכַתִּיב, (תהלים קד) עַד יַעַת בֹּא דְבָרוּ אִמְרַת יִי צְרַפְתָּהּ. עַד
 יַעַת בֹּא דְבָרוּ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, כְּתִיב
 הֲכָא וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, וְכַתִּיב הֵתִם וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה:
 וַיִּגְלַח וַיַּחֲלֵף שְׂמֻלוֹתָיו, בְּגִין יִקְרָא דְמַלְכָּא, וְהָא
 אוֹקְמוּהָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח, (תהלים קד) וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב
 גָּר בְּאֶרֶץ חָם. תָּא חֲזִי, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְגַלְגַּל
 גְּלוּלִין בְּעֵלְמָא, וּמְקַיִים אֶסְרִין וְקִיּוּמִין, בְּגִין לְקַיִמָּא
 קִיּוּמָא וּגְזֵרָה דְאִיהוּ גְזִיר.

דְּהָא תַנּוּן, אֶלְמֵלָא חֲבִיבוּ וּרְחִימוּ דְרַחֲמִים קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לְאַבְהֵן, הִוָּה אֶתְחֲזִי לְנַחְתָּא יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם
 בְּשִׁלְשָׁלִי דְפְרוּזָא. וּבְרַחֲמֵי דְלֵהוּן, שְׁלִטִיה לְיוֹסֵף בְּרִיָּה,
 וְעַבְד לִיה מַלְכָּא דְשְׁלִיטָא עַל כָּל אֶרְעָא, וְנַחְתוּ כְּלָהוּ
 שְׁבַטִין בִּיקְרָא, וַיַּעֲקֹב כְּמַלְכָּא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גָּר
 בְּאֶרֶץ חָם, כִּיּוֹן דְכַתִּיב וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, לֹא
 יִדְעָנָא דִיעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם, אִמָּאִי אֶצְטְרִיךְ הָא. אֶלָּא
 וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וַיַּעֲקֹב גָּר
 בְּאֶרֶץ חָם, דָּא יַעֲקֹב, דְּהָא בְּגִינִיה דִיעֲקֹב וּבְנוֹי, אֶתְא
 שְׁכִינְתָּא לְמִצְרַיִם. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גְלָגַל גְּלוּלִין, (דף
 קצה ע"א) וְאַחִית לִיה לְיוֹסֵף בְּקַדְמִיתָא. דְּבִזְכוּתִיה אֶתְקַיִים
 בְּרִית בְּהַדְיָה, וְשִׁלְטִיה עַל כָּל אֶרְעָא.

מִה כְּתִיב, שְׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּ מוֹשֶׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כְּתִיב, (תהלים קמו) יִי מִתִּיר אֲסוּרִים
 וְגו', (דקא) וְהָכֵא כְּתִיב, שְׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּ, אִמַּאי מוֹשֶׁל
 עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ. אָלֵא, שְׁלַח מֶלֶךְ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 מוֹשֶׁל עַמִּים, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁלַח מֶלֶךְ, מֶלֶךְ
 עֲלָאָה שְׁלַח וַיִּתִּירָהּ, וּמֵאן אִיהוּ דִּשְׁלַח (ליה), דָּא מִלְּאָךְ
 הַגּוֹאֵל, דָּאִיהוּ מוֹשֶׁל עַמִּים, דָּאִיהוּ מוֹשֶׁל עַל תַּתָּאִי.
 וְכֹלֵא מַעַם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ.

וַיִּרְצֶהוּ חָסֵר וְאִוֹ, וּמֵאן אִיהוּ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 בְּגִין דְּהָא לִית מֵאן דְּאָסִיר וּפְתַח, בַּר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (איוב יב) יִסְגֵר עַל אִישׁ וְלֹא יִפְתַּח.
 וְכְתִיב, (איוב לד) וְהוּא יִשְׁקִיט וּמִי יִרְשִׁיעַ וַיִּסְתֵּר פָּנָיו וּמִי
 יִשׁוּרְנוּ וְעַל גּוֹי וְעַל אָדָם יַחַד, דְּהָא כֹּלֵא בֵּיהּ. וְכְתִיב,
 (דניאל ד) וּכְמַצְבֵּיָה עֶבֶד בְּחִיל שְׁמִיָּא וּדְיִירֵי אַרְעָא וְלֹא
 אִיתֵי דִי יִמְחִי בִידֵיהּ וַיֹּאמֶר לִיה מַה עֶבְדַּת. וּבְגִין כֶּף
 כְּתִיב, וַיִּרְצֶהוּ מִן הַבּוֹר וְגו'.

מֵאִי וַיִּרְצֶהוּ. כְּמַה דָּאֵת אָמַר, (איוב לג) יַעֲתֵר אֶל אֱלֹהֵי
 וַיִּרְצֶהוּ. כְּגוּוֹנָא דָּא וַיִּרְצֶהוּ מִן הַבּוֹר, וְלִבְתֵּר וַיִּבֵּא
 אֶל פְּרַעָה. דְּבַר אַחַר וַיִּרְצֶהוּ, דְּאִמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ חוּטָא
 דְּחֶסֶד, לְמִיָּהּ לִיה חֲנָא קָמִיָּה דְּפְרַעָה. (מה בתיב), אֱלֹהִים
 יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פְּרַעָה, בְּגִין לְאִקְדָּמָא לִיה שְׁלוֹם
 וְלִמְפֹתַח בְּשְׁלוֹם.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, תָּא חֲזִי, בְּהָהוּא רִשָּׁע דְּפָרְעָה. דְּאִיהוּ
 אָמַר, (שמות ה) לֹא יִדְעֶתִי אֶת יְיָ, וּפְרָעָה חֲפִים הָוָה
 מִכָּל חֲרָשׁוּי. אֱלֹא וַדַּאי שְׂמָא דְּאֱלֹהִים הָוָה יַדַּע, דְּהָא
 כְּתִיב, הִנְמָצָא כֹּזֵה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ. וּבְגִין
 דְּמִשָּׁה לָא אֲתָא לְגַבִּיָּה אֱלֹא בְּשִׂמְא דְּיֵי וְלֹא בְּשִׂמְא
 דְּאֱלֹהִים. וְדָא הָוָה קִשְׂיָא קַמִּיָּה מִכָּלָא, דְּאִיהוּ הָוָה יַדַּע
 דְּהָא שְׂמָא דָא אִיהוּ שְׁלִיט בְּאַרְעָא. וּבְשִׂמְא דְּיֵי לָא הָוָה
 יַדַּע, וְעַל דָּא קִשְׂיָא קַמִּיָּה שְׂמָא דָא.

וְדָא הוּא דְּכְתִיב (שמות ט) וַיַּחֲזֹק יְיָ אֶת לֵב פְּרָעָה, דְּמִלָּה
 דָּא הָוָה אֲתַקִּיף לְבִיָּה, וְאֶקְשִׁי לֵיהּ. וְעַל דָּא מִשָּׁה
 לָא אֹדַע לֵיהּ מִלָּה דְּשְׂמָא אַחְרָא, אֱלֹא שְׂמָא דְּיֵי
 בְּלַחֲדוּי, וְאוּקְמוּהָ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קיג) מִי כִּיִּי אֱלֹקֵינוּ הַמַּגְבִּיָּה לְשַׁבַּת
 וְגו'. מִי כִּיִּי אֱלֹקֵינוּ הַמַּגְבִּיָּה לְשַׁבַּת, דְּאֶסְתַּלַּק
 מֵעַל כְּרִסֵּי יְקָרִיָּה, (ס"א על כְּרִסֵּי יְקָרִיָּה לְעִילָא) וְלֹא אֲתַגְּלִי לְתַתָּא.
 בְּשַׁעְתָּא דְּלֹא אֲשַׁתְּכַחוּ זַכָּאִין בְּעַלְמָא, הָא אִיהוּ אֶסְתַּלַּק
 מִנִּיָּהוּ, וְלֹא אֲתַגְּלִי לְהוּ. הַמְשַׁפִּילִי לְרֹאוֹת, בְּשַׁעְתָּא
 דְּזַכָּאִין אֵינּוֹן דְּאֲשַׁתְּכַחוּ בְּעַלְמָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 נַחֲת בְּדַרְגוּי לְקַבְּלֵהוֹן דְּתַתָּאִי, לְאַשְׁגַּחַא עַל עַלְמָא,
 לְאוֹטְבָא לְהוּ.

דְּהָא כַּד זַכָּאִין לָא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּעַלְמָא, אִיהוּ אֶסְתַּלַּק,

וְאַסְתִּיר אַנְפִּין מִנֵּייהוּ, וְלֹא אֲשַׁנַּח עַל־יְהוּ. בְּגִין
 דְּצִדִּיקֵי אֵינוֹן יְסוּדָא וְקִיּוּמָא דְעֵלְמָא, דְּכָתִיב, (משלי י'
 וְצִדִּיק יְסוּד עוֹלָם.

וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא גְּלִי שְׁמִיָּה קְדִישָׁא, בַּר
 לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּי, דְּאֵינוֹן חוּלְק עַדְבִּיָּה וְאַחְסַנְתִּיָּה.
 וְעֵלְמָא פְּלִיג לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִמְנָן תְּרִיסִין, וְהָא
 אֲתַמַּר. דְּכָתִיב, (דברים לב) בְּהִנְחַל עֲלִיוֹן גּוֹיִם וְגו'. וְכָתִיב,
 כִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

רַבִּי חֵיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 לְרַבִּי חֵיָּא, תְּוֹהֵנָא עַל הָאֵי דְקָאֲמַר שְׁלֵמָה, כֹּל
 מְלוֹי (מילין) סְתִימִין וְלֹא אֲתִיִּדְעוֹן, דְּהָא קֹהֲלַת סְתִיִּם (מילין)
 סְתִימִין.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת א) כֹּל הַדְּבָרִים יִגְעִים לֹא יוּכַל אִישׁ
 לְדַבֵּר לֹא תִשְׁבַּע עֵין לְרֹאוֹת וְלֹא תִמְלֵא אֶזְנוֹן
 מִשְׁמוֹעַ. כֹּל הַדְּבָרִים יִגְעִים, וְכִי כֹל הַדְּבָרִים יִגְעִים אֵינוֹן
 לְמִלָּא, דְּקָאֲמַר לֹא יוּכַל אִישׁ לְדַבֵּר. וְלֹא תִשְׁבַּע עֵין
 לְרֹאוֹת וְלֹא תִמְלֵא אֶזְנוֹן מִשְׁמוֹעַ, מֵאֵי טַעְמָא אֵלִין. אֵלֹא
 בְּגִין דְּתַרִּין מְנַהוֹן, וְאֵינוֹן עֵינִין וְאוּדְנִין, לֹא קִיּוּמִין
 בְּרִשׁוּתִיָּה דְּבַר נֶשׁ, וּפּוּמָא אֵיהוּ בְּרִשׁוּתִיָּה. וְכֹל (מד) אֵלִין
 תֵּלַת לָא יְכַלִּין לְאַשְׁלֵמָא כֹּלָא, וְלֹאֲדַבְּקָא כֹּלָא.

אָמַר רַבִּי חֵיָּא, הָכִי הוּא, דְּדַבּוּרָא דְּבַר נֶשׁ לֹא יְכִיל

לְמַלְלָא, וְעֵינַיִן לְמַחְמִי, וְאוֹדְנִין לְמִשְׁמַע, וְאִין כָּל חֲדָשׁ
 תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. וְתָא חֲזִי, אֲפִילוּ בְרִיין וְקִסְטוֹרִין, דְּעֵבֵד
 קוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, לָא יְכַלִּין לְמַלְלָא כָּל
 מְלִין דְּעֵלְמָא, וְעֵינָא לָא יְכִיל (דף קצה ע"ב) לְמִשְׁלַט וְלְמַחְמִי,
 וְאוֹדְנָא לְמִשְׁמַע. וּבְגִין כֶּף שְׁלֵמָה דִּיהוּה יַדַּע כָּל מְלָה,
 הוּה אָמַר דָּא.

וְתָא חֲזִי, כָּל עוֹבְדֵין דְּעֵלְמָא, בְּכַמְה קִסְטֵרִין תְּלִיין,
 וְכָל בְּנֵי עֵלְמָא לָא יַדְעִין, וְלָא מִשְׁגִּיחִין עַל מַה
 קִיַּיְמִי בְּעֵלְמָא, וְאֲפִילוּ שְׁלֵמָה מְלַכָּא, דִּיהוּה חֲכִים מְכָל
 בְּנֵי עֵלְמָא, לָא יְכִיל לְקִיַּיְמָא בְּהוּ.

פֶּתַח וְאָמַר, (קהלת ג) אֵת הַכֹּל עָשָׂה יְפֶה בְּעֵתוֹ גַּם אֵת
 הָעוֹלָם נָתַן בְּלִבָּם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא יִמְצָא הָאָדָם אֵת
 הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים וְגו'. תָּא חֲזִי, זַכָּאִין אִינוּן
 דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא וַיַּדְעִי לְאַסְתַּפְּלָא בְּרוּחָא (ס"א בְּרִזָּא)
 דְּחַכְמָתָא. אֵת הַכֹּל עָשָׂה יְפֶה בְּעֵתוֹ, כָּל עוֹבְדֵין דְּעֵבֵד
 קוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא, בְּכָל עוֹבְדָא וְעוֹבְדָא, אֵית
 דְּרָגָא מְמַנָּא עַל הַהוּא עוֹבְדָא בְּעֵלְמָא, הֵן לְטַב הֵן
 לְבִישׁ. מְנַהוּן דְּרָגִין לִימִינָא, וּמְנַהוּן דְּרָגִין לְשְׂמָאלָא.
 אֲזִיל בַּר נָשׁ לִימִינָא, הַהוּא עוֹבְדָא דְּעֵבִיד, הַהוּא דְּרָגָא
 מְמַנָּא (ס"א דִּימִינָא) לְהַהוּא סְטֵרָא, (עבִידִי) וְעֵבִיד לִיה סִיּוּעָא,
 וְכַמְה אִינוּן דְּמִסִּיעֵי לִיה. אֲזִל בַּר נָשׁ לְשְׂמָאלָא, וְעֵבִיד

עוֹבְדוֹי, הֵהוּא עוֹבְדָא דְעֵבִיד, מִמְנָא (ס"א דְרָגָא דְשָׁמְאֵלָא) אִיהוּ
 לְהֵהוּא סְטָרָא, וְקָא מְקַטְרַג לֵיהּ, וְאוֹבִיל לֵיהּ לְהֵהוּא
 סְטָרָא, וְאַסְטִי לֵיהּ. וּבְגִין כֶּךָ הֵהוּא עוֹבְדָא דְעֵבִיד בְּרִ
 נֶשׁ כְּדָקָא חֲזִי, הֵהוּא מִמְנָא דְסֵטֵר יְמִינָא קָא מְסִיעֵע לֵיהּ.
 וְדָא הוּא בְּעֵתוֹ, יִפֵּה בְּעֵתוֹ, דְּהֵהוּא עוֹבְדָא מִתְקַשְׂרָא
 בְּעֵתוֹ, כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ.

גַּם אֶת הָעוֹלָם נָתַן בְּלִבָּם. כָּל עֲלָמָא, וְכֹל עוֹבְדוֹי
 דְּעֲלָמָא, לֹאוּ אֵינּוּן אֱלָא בְּרַעוּתָא דְלִבָּא, כַּד סְלִיק
 בְּרַעוּתָא (דְלִבָּא, וְכַד סְלִיק בְּרַעוּתָא) דְּבַר נֶשׁ. וְכַאֲיִן אֵנּוּן צְדִיקָא
 דְּאִמְשִׁיכוּ עוֹבְדֵין טְבִין, לְאוֹטְבָא לֹון וּלְכֹל עֲלָמָא,
 וְאֵינּוּן יַדְעִין לְאַתְדַּבְּקָא בְּעֵת שְׁלוֹם. וּבַחִילָא דְצַדִּיקָה
 דְּעֵבְדֵין לְתַתָּא, אֵינּוּן מְשַׁכִּין לְהֵהוּא דְרָגָא דְאִקְרִי כָּל,
 לְאַנְהָרָא בְּעֵתוֹ.

וְיִ לֹון לְחֵיִבִּיא דְלָא יַדְעִין עֵת דְּהֵהוּא עוֹבְדָא, וְלָא
 מְשַׁגְּיחִין לְמַעַבְד עוֹבְדֵיהוֹן בְּעֲלָמָא עַל תְּקוּנָא
 דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְעֲלָמָא. וְלְאַתְקַנָּא עוֹבְדָא בְּהֵהוּא דְרָגָא
 דְּאַתְחֲזִי לֵיהּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְלָא יַדְעִין.
 וְעַל דָּא אַתְיִיחֵיב כָּלָא בְּרַעוּתְהוֹן דְּבַנֵּי נֶשָׁא. דְכְּתִיב,
 מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא יִמְצָא הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר
 עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרֵאשִׁי וְעַד סוּף. וּבְגִין כֶּךָ דְּאֵינּוּן עוֹבְדֵין
 לֹא אַתְעֵבִידוּ לְאַתְקַנָּא בְּדְרָגְיֵיהוּ כְּדָקְחֲזִי, דִּיתְכַּלִּיל

עוֹבְדָא דָא בְּדַרְגָא דָא, כִּלְא פְתִקוּנָא אֶלָא כְּפוּם רְעוּתָא
 דְּבַר נֶשׁ. מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה יִדְעָתִי כִּי אֵין טוֹב בִּם כִּי אִם
 לְשִׁמוּחַ וְלַעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיָּיו. יִדְעָתִי כִּי אֵין טוֹב בִּם,
 בְּאִינוּן עוֹבְדִין, דִּלְא אֲתַעְבִּידוּ כְּדָקָא יְאוּת. כִּי אִם
 לְשִׁמוּחַ, בְּכֹל מַה דִּיִּיתִי עֲלוּי, וְלִמְיַהב הוּדָאָה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְלַעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיָּיו, דִּהָא אֵי הֵהוּא עוֹבְדָא
 גָּרִים לִיָּה בִישָׂא, בְּגִין הֵהוּא דַרְגָא דְקָא מְמַנָּא עֲלוּי,
 אֵית לִיָּה לְמַחְדֵי בֵיה, וְלֵאודָאָה עֲלִיָּה. דְּאִיהוּ גָרִים לִיָּה
 לְנַפְשִׁיָּה, וְאִיהוּ אָזִיל בְּלָא יְדִיעָא, כְּצִיפְרָא דָא בְּגוּ
 קוּסְטִירָא.

וְכֹל דָא מְנַלְן, דְּכְתִיב, (קהלת ט) כִּי גַם לֹא יֵדַע הָאָדָם אֶת
 עֵתוֹ, כְּדָגִים שְׁנֹאֲחָזִים בְּמִצּוּדָה רָעָה וְכִצְפָרִים
 הָאֲחֻזוֹת בַּפֶּח כֶּהֱם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לְעֵת רָעָה כְּשֶׁתְּפוּל
 עֲלֵיהֶם פְּתָאוּם. כִּי גַם לֹא יֵדַע הָאָדָם אֶת עֵתוֹ. מֵאֵי עֵתוֹ,
 עֵתוֹ דִּהֵהוּא עוֹבְדָא דְקָא עָבִיד. כְּמַה דְּאֵת אָמַר, אֶת הַכֹּל
 עָשָׂה יָפָה בְּעֵתוֹ, וּבְגִין כֶּךָ אִינוּן כְּצִפְרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפֶּח.
 וּבְגִין כֶּךָ זַכָּאִין אִינוּן דְּמִשְׁתְּדִלִי בְּאוּרִיָּתָא, וַיִּדְעֵי
 אוּרְחוּי וּשְׁבִילוּי דְּאוּרִיָּתָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה, לְמִיָּהךְ בְּה
 בְּאַרְחָ קְשׁוּט.

וְתָא חֲזִי, לְעוֹלָם אֵל יִפְתַּח בַּר נֶשׁ פּוּמִיָּה לְבִישׁ, דְּאִיהוּ
 לֹא יֵדַע מֵאֵן נָטִיל הֵהִיא מְלָה. וְכֹד לֹא יֵדַע בַּר נֶשׁ

אֶתְכָשֶׁל בָּהּ. וְצַדִּיקִיא כַּד פִּתְחֵי פּוּמִיִּיהוּ כְּלָהוּ שְׁלָם.
 תָּא חֲזִי, יוֹסֵף כַּד שָׂרָא לְמַלְלָא לְפַרְעָה. מַה כְּתִיב,
 אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פַּרְעֹה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא
 אֲתָמַר. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַל שְׁלָמָא דְּמַלְכוּתָא,
 כְּמַה דָּאֲתָ אָמַר, (שמו"ו) וַיִּצְוֶם אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵל פַּרְעֹה
 מִלֶּךְ מִצְרַיִם (דף קצ"ז ע"א) וְאוּקְמוּהָ.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, פַּרְעֹה בָּעָא לְנִסָּאָה לִיָּה לְיוֹסֵף, וְאֶחְלַף
 לִיָּה חֶלְמָא. וְיוֹסֵף בְּגִין דְּהוּהוּ יַדַּע דְּרַגְיִן, אֶסְתַּכַּל
 בְּכָל מְלָה וּמְלָה. וְאָמַר, כֶּף חֲמִיתָא, כָּל מְלָה וּמְלָה כְּדַקָּא
 חֲזִי.

הָדָא הוּא דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֵל יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ
 אֱלֹהִים אוֹתָךְ אֶת כָּל זֹאת אֵין נְבוֹן וְחָכָם כְּמוֹךְ.
 אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים, אַחֲרֵי הוּיָת בְּהֵיָא שְׁעָתָא דְּחֶלְמִית
 חֶלְמָא, תַּמָּן הוּיָת שְׂכִיחָ. וּבְגִין כֶּף אָמַר (ס"א אָמַת אֶת כָּל זֹאת
 יַדַּעְתָּ, וְאִיךְ יַדַּעְתָּ פְּשָׁרִיָה) אֶת כָּל זֹאת יַדַּעְתָּ חֶלְמָא הֵיךְ הוּהוּ,
 וַיַּדַּעְתָּ פְּשָׁרִיָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵי הָכִי יוֹסֵף אָמַר כְּלָא, חֶלְמָא
 וּפְשָׁרָא. כְּדַנְיָאֵל דְּאָמַר חֶלְמָא וּפְשָׁרִיָה. אָמַר לִיָּה,
 לָאו הָאֵי כְּהָאֵי (ד"ח ל"ג דְּהָא). יוֹסֵף אֶסְתַּכַּל מִגּוּ מְלוּלָא
 דְּפַרְעָה דְּהוּהוּ אָמַר בְּדַרְגִּין יַדַּעְוֵן, וְחֲמָא לִיָּה דְּקָא טָעָה,
 וְאָמַר לִיָּה לָאו הָכִי, אֶלָּא הָכִי הוּא. בְּגִין דְּדַרְגִּין כְּסַדְרִין

אֲתִיּוּן. אֲבָל דְּנִיָּאל לָא אֲסַתְּכַל מִגּוּ מְלוּלָא דְנְבוּכַדְנֶצַּר
 כְּלוּם. (דְּלָא) וְכָלָא קָאֲמַר לִיהּ חֲלָמָא וּפְשָׁרִיהּ. מַה כְּתִיב
 בְּדִנְיָאֵל, (דְּנִיָּאל ב) אֲדִין לְדִנְיָאֵל בְּחֻזָּא דִּי לִילְיָא רָזָא גְּלִי
 בְּחֻזָּא דִּי לִילְיָא. מֵאן חֻזָּא דִּי לִילְיָא, דָּא גַּבְרִיָּאל,
 דְּאִיהוּ חֻזָּא חִיזוּ מִן חִיזוּ.

תָּא חֻזִי, מַה כְּתִיב, (יִחֻזְקָאֵל מַג) וְהִנֵּה כְּבוֹד אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל
 בָּא מִדְּרָךְ הַקָּדִים וְקוּלוּ פְּקוּל מִים רַבִּים וְהָאֲרֶץ
 הָאִירָה מִכְּבוֹדוֹ. מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה, וְכִמְרָאָה תִּמְרָאָה אֲשֶׁר
 רָאִיתִי בְּבֹאֵי לְשַׁחַת אֶת הָעִיר וּמְרָאוֹת כְּמְרָאָה אֲשֶׁר
 רָאִיתִי אֶל נְהַר כְּבָר וְאֶפְלֵ אֶל פְּנֵי. כָּל אֵלִין מְרָאוֹת,
 אֵינּוֹן שִׁית, דְּאֵינּוֹן מְרָאוֹת וְחִיזוּ דְּחֻזָּא. חִיזוּ אִית לִיהּ,
 לְאֵתְחֻזָּאָה בֵּיהּ גְּוּוּנִין דְּלְעִילָא, וְאֵתְחֻזּוֹן בְּהֵוָּא חִיזוּ.
 וְאִית חִיזוּ לְחִיזוּ, וְחִיזוּ לְחִיזוּ, דָּא עַל דָּא. וְכִלְהוּ קִיִּימִין
 בְּדַרְגִּין יְדִיעֶן וְשְׁלִטִי, וְאֶקְרוּן חִיזוּ דְּלִילְיָא, וּבְהוּ
 מִתְּפָרְשִׁין כָּל חֲלָמִין דְּעֵלְמָא, וְאֵלִין אֵינּוֹן כְּגֻוּנָא
 דְּלְעִילָא עֲלִיָּהוּ.

וּבְגִין כֶּךָ דְּנִיָּאל בְּחֻזָּא דְּלִילְיָא רָזָא גְּלִי. אֲתַגְּלִי לָא
 כְּתִיב, אֶלָּא רָזָא גְּלִי, חַד מֵאֵלִין דְּרַגִּין, גְּלִי לִיהּ
 תְּהוּא חֲלָמָא וּפְשָׁרִיהּ. אֲבָל יוֹסֶף, מִגּוּ מְלוּי דְּפָרְעָה,
 אֲסַתְּכַל בְּדַרְגִּין עֲלָאִין וְקָאֲמַר.
 וּבְגִין כֶּךָ פְּקֻדִיָּה עַל כָּל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, מִדִּילִיָּה דְיוֹסֶף קָא יְהִיב לִיה. פּוּמָא דְלָא נִשְׁק
 לְעֵבִירָה, כְּתִיב וְעַל פִּיךָ יִשָּׁק כָּל עַמִּי. יָדָא דְלָא קָרִיב
 לְעֵבִירָה, כְּתִיב וַיִּתֵּן אוֹתָהּ עַל יַד יוֹסֶף. צוֹאֵר דְלָא קָרִיב
 לְעֵבִירָה, כְּתִיב וַיִּשָּׂם רֶבִיד הַזֶּהָב עַל צוֹאָרוֹ. גּוּפָא דְלָא
 קָרִיב לְעֵבִירָה, וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ בְּגָדֵי שֵׁשׁ. רַגְלֵי דְלָא רְכִיב
 לְעֵבִירָה, כְּתִיב וַיִּרְכַּב אֹתוֹ בְּמִרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר לוֹ.
 הַמַּחֲשָׁבָה דְלָא חָשַׁב, נִקְרָא נְבוֹן וְחָכָם. לֵב שְׁלֵא הִרְהַר,
 וַיִּקְרָאוּ לְפָנָיו אַבְרָךְ. וְכֹלָא מִדִּילִיָּה נְטִל.

מַה כְּתִיב. וַיֵּצֵא יוֹסֶף מִלְּפָנָיו פֶּרְעָה וַיַּעֲבֹר בְּכָל אֶרֶץ
 מִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, מֵאֵי טַעְמָא וַיַּעֲבֹר בְּכָל
 אֶרֶץ מִצְרַיִם. בְּגִין לְשִׁלְטָאָה, דְּמִכְרוּזֵי קַמִּיָּה חָכִי. וּבְגִין
 לְמַכְנֹשׁ עֲבוּרָא בְּכָל אֶתְרָא וְאֶתְרָא. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כְּנֹשׁ
 יוֹסֶף עֵיבוּר בְּכָל אֶתְרָא, בְּגִין דְלָא יִתְרַקַּב.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל מַה דְּעַבַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּלָא אִיהוּ לְגַלְגְּלָא גְּלַגּוּלִין, בְּגִין דְּבַעֵי לְקַיָּמָא
 קַיּוּמָא. תָּא חֲזִי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא,
 אִיִּיתֵי כָּל מַה דְּאֶצְטְרִיךְ עֲלֵמָא בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתַּר אִיִּיתֵי
 לִיה לְבַר נֶשׁ לְעֵלְמָא, וְאֶשְׁכַּח מְזוּנָא.

(ד"ח ל"ג תא חזי) כְּגוּוֹנָא דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר
 לְאַבְרָהָם, (בראשית טו) יְדוּעַ תִּדְעַ כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ
 בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְגו', וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ גָּדוֹל. כַּד

אַתָּא יוֹסֵף לְאַרְעָא דְמִצְרַיִם, לָא אֲשַׁתְּכַח בְּהַ רְכוּשׁ גְּדוּל.
 גִּלְגַּל גִּלְגוּלִין, וְאֵייתִי כַּפְנָא עַל עֲלָמָא. וְכָל עֲלָמָא הוּוּ
 מֵייתִין כַּסְפָּא וְדִהְבָּא לְמִצְרַיִם, וְאַתְּמְלִי כָל אַרְעָא
 דְמִצְרַיִם כַּסְפָּא וְדִהְבָּא. לְבַתַּר דְּאַתְתַּקֵּן כָּל רְכוּשׁ גְּדוּל,
 אֵייתִי יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.

דְּהָכִי אַרְחִי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא בְּאַרִי (ס"א)
 אַסּוּתָא, וְלְבַתַּר מְחִי. כֶּךָ בְּקַדְמִיתָא אַתְּקִין
 רְכוּשׁ גְּדוּל, וְלְבַתַּר (דף קצ"ב ע"ב) אֵייתִי לוֹן לְגָלוּתָא. וְעַל דָּא
 גִּלְגַּל גִּלְגוּלִין וְאֵייתִי כַּפְנָא עַל כָּל עֲלָמָא, בְּגִין דְּלִיהוּוּ
 מֵייתִין כַּסְפָּא וְדִהְבָּא כָּל עֲלָמָא לְמִצְרַיִם.

תָּא חֲזִי, בְּגִין (כ"ה) יוֹסֵף דְּאִיהוּ צְדִיק, אִיהִי גָרִים עוֹתָרָא
 כַּסְפָּא וְדִהְבָּא, לְנֻטְלָא יִשְׂרָאֵל. כְּדַכְתִּיב, (תהלים קד)
 וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאִין בְּשִׁבְטֵי כּוֹשֵׁל. וּמִן יָדָא
 דְּצְדִיק, אַתָּא דָּא לְיִשְׂרָאֵל. וְכֹלָא לְמִזְכֵּי לוֹן לְעֲלָמָא
 דְּאַתִּי.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ט) רֵאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֶהְבֵּת
 וְגו'. תָּא חֲזִי, הָאִי קָרָא בְּרוּזָא עֲלָאָה אִיהוּ,
 וְאוּקְמוּהָ. רֵאָה חַיִּים, אֵלִין חֲזִין דְּעֲלָמָא דְּאַתִּי, דְּזַכָּאָה
 הוּא בַר נֶשׁ דְּזַכֵּי בֵּיהּ כְּדָקָא יָאוּת.

עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֵּת, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּבֵיהּ
 כְּתִיב אֶהְבֵּת. דְּכְתִיב, (ירמיה לא) וְאַהְבֵּת עוֹלָם

אַהֲבַתֶּיךָ, אִימָתִי. בְּשַׁעֲתָא דְסִטְרָא דִּימִינָא אַחִיד בְּהָ.
דְּכַתִּיב, (ירמיה לא) עַל כֵּן מִשְׁכַּתֶּיךָ חֶסֶד.

(קהלת ט) כָּל יָמֵי חַיֵּי הַבְּלָה, בְּגִין דְּאִיְהִי אַתְקֻשְׁרַת בְּחַיִּים,
וְאִיְהִי עוֹלָם דְּחַיִּין שְׂרַיִין בֵּיהּ. דְּהָא עֲלָמָא דָא, לָא
שְׂרַיִין בֵּיהּ חַיִּים. בְּגִין דְּאִינוּן תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, וְלֹא מָטְאן
הָכָא אִינוּן נְהוּרִין דְּהֵהוּא שְׁמֵשָׁא, וְאַסְתַּלְקוּ מֵעֲלָמָא
מִיּוֹמָא דְּאַתְחַרִּיב בֵּי מַקְדָּשָׁא. דְּכַתִּיב, (ישעיה יג) חֲשַׁךְ
הַשָּׁמֶשׁ בְּצִאתוֹ וְגו'. מֵאֵי חֲשַׁךְ הַשָּׁמֶשׁ, דְּסָלִיק נְהוּרִיָּה
וְלֹא נְהִיר. כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אֲבָד וְגו'.

כִּי הוּא חֲלָקָה בְּחַיִּים, דָּא הוּא שְׁמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא, וּבְעִינָן
לְמִיעַל סִיְהָרָא בְּשְׁמֵשָׁא וְשְׁמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא, דְּלֹא
לְאַפְרָשָׁא לֹון. וְדָא הוּא חוּלְקָא דְּבַר נֶשׁ, לְמִיעַל בְּהוּ
לְעֲלָמָא דְּאַתִּי.

מָה פְּתִיב בְּתַרִּיָּה, (קהלת ט) כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת
בְּכַחַךְ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחַכְמָה
בְּשְׂאוּל אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ שָׁמָּה. הָאֵי קָרָא אִית לְאַסְתַּכְּלָא
בֵּיהּ. כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת, וְכִי הוּתַרְהָ רְצוּעָה
לְמַעַבְדַּבְר נֶשׁ כָּל מָה דִּיכִיל. אֵלָא, לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ
פְּתִיב, מֵאֵי בְּכַחַךְ. דָּא נְשַׁמְתִּיָּה דְּבַר נֶשׁ, דְּאִיְהִי חִילָא
דְּבַר נֶשׁ, לְמִזְכֵּי בְּהָ לְעֲלָמָא דִּין וְלְעֲלָמָא דְּאַתִּי.

דְּבַר אַחַר בְּכַחַךְ, דָּא הִיא אֲשֶׁה דְּקְאָמְרוֹן, דְּאִיְהִי חִילָא

לְאַתְתִּקְפָּא בְּהָ, בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. וּבְעֵי בַר נֶשׁ
לְמִזְכֵּי בְּהָ עֵלְמָא בְּהָאֵי חִילָא, בְּגִין דִּיתְתִּקְףָּ בְּהָ
בְּהָהוּא עֵלְמָא.

מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּלִבְתָּר דִּיפּוּק בַּר נֶשׁ מֵהָאֵי עֵלְמָא,
לִית בֵּיה חִילָא לְמַעְבַּד מִיַּדִּי וְלוֹמַר, הֲשֵׁתָא, מְכָאן
וְלִהְלָאָה אַעְבִּיד עוֹבְדִין טְבִין. דְּוֹדָאֵי אֵין מַעֲשָׂה וְחֲשִׁבּוֹן
וְדַעַת וְחֲכָמָה בִּשְׂאוּל אֲשֶׁר וּגּוֹ'. אֵי לָא זְכִי בַר נֶשׁ בְּהָאֵי
עֵלְמָא, לָא יִזְכֵּי בֵּיה לְבַתָּר בְּהָהוּא עֵלְמָא. וְאוּקְמוּהָ,
מֵאֵן דִּלָּא אֲתִקִּין זְוּוּדִין לְמִיְהָרָה מֵהָאֵי עֵלְמָא, לָא יִיכּוּל
בְּהָהוּא עֵלְמָא. וְאִית עוֹבְדִין טְבִין דְּעַבִּיד בַּר נֶשׁ בְּהָאֵי
עֵלְמָא, דִּיִּיכּוּל מִנִּיְהוּ הַכָּא. וְכֻלָּא אֲשֵׁתָאֵר לְעֵלְמָא
דְּאַתִּי וְלְאַתְזִנָּא מִנִּיְהוּ.

תָּא חֲזִי, יוֹסְף זָכָה בְּהָאֵי עֵלְמָא וְזָכָה בְּעֵלְמָא דְאַתִּי,
בְּגִין דְּבַעָא לְאַתְאַחַדָּא בְּאַשָׁה יִרְאֵת יִי. כְּמָה דְאַתְ
אֲמַר, (בראשית לט) וְחֲטָאֵתִי לְאַלְהִים. וּבְגִין כְּךָ זָכָה לְמִשְׁלַט
בְּהָאֵי עֵלְמָא, וְזָכָה לִזְרָאֵל.

מָה כְּתִיב, (בראשית מז) וַיִּלְקַט יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף. וְהָכִי
אֲתַחֲזִי, דְּהָא הֵהוּא נְהָר דְּנַגִּיד וְנַפִּיק, אִיהוּ לְקִיט
כְּלָא, וְכֻל עוֹתָרָא בֵּיה קִימָא. וְדָא הִיא רְזָא דְכְּתִיב,
(בראשית א) וַיִּתֵּן אֲתָם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם, וְכֻלָּא אִיהוּ
כְּדָקָא יְאוּת, וְדָאֵי יוֹסֵף בְּעֵי לְמִשְׁלַט עַל מַלְכוּתָא.

וְתָא חֲזִי, כְּתִיב, וַיִּרְכַּב אוֹתוֹ בְּמִרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה. מֵאֵן
 מִרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד לֵיהּ
 לְצַדִּיק שְׁלִיטָא, בְּגִין דְּהָא מִנִּיהּ אֲתוּן עֲלָמָא, וְאַצְטְרִיךְ
 לְאַתְּזָנָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵית לֵיהּ רְתִיכָא עֲלָאָה,
 וְאֵית לֵיהּ רְתִיכָא תַתָּאָה. רְתִיכָא תַתָּאָה אִיהִי מִרְכָּבַת
 הַמִּשְׁנָה, וַיּוֹסֶף צַדִּיק אֶקְרִי, וְלֵיהּ אֲתַחֲזִי לְמַהוּי רְכִיב עַל
 מִרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר לוֹ, לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֹלָא
 אִיהוּ בְּרוּזָא עֲלָאָה, לְמַהוּי כְּגוּוּנָא דְלַעִילָא.

תָּא חֲזִי, וַיִּקְרְאוּ לְפָנָיו אַבְרָהָם, מֵאִי אַבְרָהָם. קְשִׁירו
 דְּאֲתַקְשֵׁר שְׁמִשָּׁא בְּסִיְהָרָא, וְכֹלָא פְּרַעִין לְקַבֵּל אֲתֵר
 דָּא. וְנִתּוּן אוֹתוֹ עַל כָּל עֲלָמָא, וְכֹלְהוּ אוּדֵן לְגַבִּיּוּתָהּ, (ד' קצ"ז
 ע"ב) וּבְגִין דָּא כֹּלָא בְּרוּזָא עֲלָאָה אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד מְלָכוּתָא דְאַרְעָא, כְּעִין
 מְלָכוּתָא דְרַקִּיעָא, וְכֹלָא דָּא כְּגוּוּנָא דָּא. וְכֹל מַה
 דְּאֲתַעֲבִיד בְּאַרְעָא קִיַּימָא קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּקַדְמִיתָא.

תָּא חֲזִי, מְלָכוּתָא קַדִּישָׁא, לָא קַבִּיל מְלָכוּתָא
 שְׁלִימָתָא, עַד דְּאֲתַחֲבַר בְּאַבְהָן. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֲבִיד לָהּ לְמַלְכוּו עֲלָאָה, לְאַתְנַהֲרָא מְרוּזָא דְאַבְהָן.
 וְכֹד יוֹסֵף הַצַּדִּיק נָחַת לְמַצְרַיִם בְּקַדְמִיתָא, אִיהוּ מְשִׁיךְ
 לָהּ לְשְׁכִינְתָא לְבִתְרָ עֲמִיָּה, דְּהָא שְׁכִינְתָא לָא

אֲזָלָא אֶלָּא בִּתְרָא דְצַדִּיק. וּבְגִין כֶּךָ אֶתְמַשֵּׁף יוֹסֵף
 לְמִצְרַיִם בְּקִדְמִיתָא, וְנָטִיל כָּל עוֹתָרָא דְעֵלְמָא כְּדָקָא
 יְאוּת, וּלְבַתָּר נַחְתַּת שְׁכִינְתָּא לְמִצְרַיִם, וְכִלְהוּ שְׁבַטֵין
 בְּהַדָּה.

וּבְגִינֵי כֶּךָ, יוֹסֵף דְנָטַר לֵיהּ לְבְרִית, זָכָה לְאֶתְעֵטְרָא
 בְּאַתְרֵיהּ, וְזָכָה לְמַלְכוּתָא דְלְעֵילָא, וּלְמַלְכוּתָא
 דְלַתְתָּא. וְעַל דָּא כָּל מַאן דְנָטַר בְּרִית קְדִישָׁא, כְּאֵילוּ
 קַיִים אֹרִייתָא קְדִישָׁא כּוֹלָה, דְהָא בְרִית שְׁקִיל כְּכָל
 אֹרִייתָא:

וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו
 וְגו'. רַבֵּי חֵיִיא פָתַח וְאָמַר, (זכריה יב) מִשָּׂא דְבַר יֵי
 עַל יִשְׂרָאֵל נָאִם יֵי נוֹטָה שָׁמַיִם וַיּוֹסֵד אֶרֶץ וַיּוֹצֵר רוּחַ
 אָדָם בְּקִרְבּוֹ. הָאִי קָרָא אֵית לְאַסְתְּכֵלָא בֵּיהּ. מִשָּׂא דְבַר
 יֵי, בְּכָל הַיָּמִים אֲתֵר דְקָאֲמַר מִשָּׂא, מִשָּׂא אֲמַאי. אֶלָּא, בְּכָל
 אֲתֵר דְאִיהוּ עַל דִּינָא דְשָׂאָר עֲמִין וְאָמַר מִשָּׂא, לְטַב.
 בְּכָל אֲתֵר דְאִיהוּ עַל יִשְׂרָאֵל וְאָמַר מִשָּׂא, לְבִישׁ.

בְּכָל אֲתֵר דְאִיהוּ עַל דִּינָא דְשָׂאָר עֲמִין, לְטַב. בְּגִין
 דְמִשָּׂא מְטוּלָא אִיהוּ. כְּבִיכּוּל מְטוּלָא אִיהוּ עֲלֵיהּ
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, שְׁלוֹם דְעֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת. וְכֵד אֲתַגְזֹר דִּינָא עֲלֵיהּ מְעַבֵּר מִנִּיהּ הָהוּא
 מְטוּלָא דְאִיהוּ סְבִיל עֲלֵיהּ. בְּכָל אֲתֵר דְדִינָא אֲתַגְזֹר

עֲלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְאָמַר מִשָּׂא, כְּבִיכּוֹל מְטוּלָא אִיהוּ
עֲלֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כֶּךָ מִשָּׂא מֵהַאי גִיסָא,
וּמֵהַאי גִיסָא, מְטוּלָא אִיהוּ.

כִּיּוֹן דְּאָמַר נוֹטָה שְׁמַיִם וַיּוֹסֵד אֶרֶץ, אַמַּאי אֶצְטְרִיךְ
וַיּוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקֶרְבוֹ. וְכִי לָא הוּינָא יְדַעֵי דְאִיהוּ
יוֹצֵר רוּחַ אָדָם. אֶלָּא לְאַחֲזָא דְרָגָא יְדִיעָא, דְּכָל רוּחִין
וְנִשְׁמַתִּין דְּעֵלְמָא, בְּהֵהוּא דְרָגָא קִיַּיְמִין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הַאי קָרָא קִשְׂיָא, אִי אָמַר וַיּוֹצֵר רוּחַ
אָדָם וְלֹא יִתִּיר יְאוּת, אֲבָל בְּקֶרְבוֹ מֵהוּ. אֶלָּא רְזָא
אִיהוּ בְּתַרִּין סְטְרִין, דְּהָא מֵהֵהוּא נָהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק,
מִתַּמָּן נִפְקֵי וּפְרַחֵי נִשְׁמַתִּין כְּלָהוּ, וְאֶתְכַנְיִשׁוּ בְּאַתְרַּהּ חָד.
וְהֵהוּא דְרָגָא אִיהוּ יוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקֶרְבוֹ. וְהַאי כְּאַתְתָּא
דְּאַתְעֵבְרָא מִן דְּכוּרָא, וְהֵהוּא וְלִדָּא צֶרֶת לָהּ בְּמַעָהָ. עַד
דְּאַצְטִייר כְּלָא בְּצִיּוּרָא שְׁלִימוֹ בְּמַעָהָ. כֶּךָ וַיּוֹצֵר רוּחַ
אָדָם בְּקֶרְבוֹ, בְּקֶרְבוֹ קִיַּיְמָא. עַד דְּאַתְבְּרִי בַר נִשׁ בְּעֵלְמָא
וַיְהִיב לֵיהּ.

דְּבַר אַחַר, וַיּוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקֶרְבוֹ, בְּקֶרְבוֹ דְּאָדָם מִמִּשָּׁ.
בְּגִין דְּכַד אֶתְבְּרִי בַר נִשׁ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב
לֵיהּ נִשְׁמַתִּיהּ, וְנִפְיָק לְאוּרָא דְעֵלְמָא. הֵהוּא רוּחָא
דְּבַגְיָהּ, לָא אֲשַׁכַּח גּוּפָא לְאַתְפְּשָׁטָא בַּגְיָהּ, וְקִיַּיְמָא
בְּסִטְרָא חַד בַּגְיָהּ.

וְכֹדֶר בַּר נֶשׂ אֶת־פֶּשֶׁט גּוֹפִיָּהּ, הֵהוּא רוּחָא אֶת־פֶּשֶׁט, וַיְהִיב
 בֵּיה חִילָא, וְכֵן כְּגֹוֹנָא דְגּוּפָא אֶתְרַבִּי, הָכִי רוּחָא
 יְהִיב חִילָא בֵּיה, לְאֶתְתַקְפָּא בַר נֶשׂ בְּהַדִּיָּה. וּבְגִין כֶּךָ
 יוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקֶרְבוֹ מִמֶּשׁ.

וְאִי תִימָא יוֹצֵר רוּחַ אָדָם מֵהוּ, בְּגִין דְּהֵהוּא רוּחָא,
 אֶצְטְרִיךְ חִילָא דְלַעִילָא יִתִּיר לְאֶסְתִּייעָא בְּהַדִּיָּה.
 וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ יוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקֶרְבוֹ,
 וַיְהִיב לֵיה סִיּוּעָא בְּבַר נֶשׂ.

תָּא חֲזִי, כִּד הֵהוּא רוּחָא אֶצְטְרִיךְ סִיּוּעָא, כְּגֹוֹנָא דְאִיהוּ
 הֵהוּא בַר נֶשׂ, וּכְגֹוֹנָא דְהֵהוּא גּוּפָא אֶתְתַקֵּן, הָכִי
 נְמִי הֵהוּא רוּחָא מְתַקְנִין לֵיה, וְאוּסְפִין לֵיה רוּחָא
 לְאֶתְתַקְנָא. וְדָא הוּא יוֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקֶרְבוֹ.

וְתָא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּאֶתְאָבִיד יוֹסֵף מֵאָבוּי, יַעֲקֹב אָבִיד
 הֵהוּא תּוֹסֶפֶת רוּחָא דְהָוָה לֵיה, וְאֶסְתַּלְקַת מִנִּיה
 שְׂכִינְתָּא. לְבַתַּר מַה כְּתִיב, (בראשית מ"ד) וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב
 אֲבִיהֶם. וְכִי עַד הַשְּׁתָּא (דף קצז ע"ב) מִית הָוָה. אֶלָּא הֵהוּא
 תּוֹסֶפֶת רוּחָא אֶסְתַּלַּק מִנִּיה שְׂכִינְתָּא, וְלֹא הָוָה בְּגִוּיָּהּ.
 בְּגִין דְּעֶצְבוֹנָא דְהָוָה בֵּיה גְרָמָא לֵיה, (וְאִי גְרָמָא לֵיה הָא) (ס"א

דְּלֹא) לָא הָוָה רוּחִיה בְּקִיּוּמִיהּ. וּבְגִין כֶּךָ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב
 אֲבִיהֶם. וְהָכָּא (כְּתִיב וַיֵּרָא יַעֲקֹב), דְּעַד כְּעַן לָא אֶתְבַּשֵּׁר, מִנָּא
 הָוָה יַדַּע. אֶלָּא וַיֵּרָא יַעֲקֹב, דְּחָמָא לְכָל דְּיִירִי אֶרְעָא

דְּאֲזִילֵי לְמִצְרַיִם, וּמֵיִתְּנָן עֲבוּרָא (הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֵּרָא יַעֲקֹב).
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, תָּא חַוִּי, יוּד מְלָכָא זָכָה לְאַתְחַבְרָא
 בְּאַבְהֵן, וַיִּרִית דְּיוֹכְתִּיָּה בְּגַוּוּיָּיהוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 אָבֶן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.

(נִדְפֵס וּאֲרָא לֹא א) רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָווּ אֲזִילֵי מִקְפוּטְקִיָּא
 לְלוּד, וְהָוּה עֲמַהוּן חַד יוּדָאֵי בְּמִטּוּל דְּקִפְטִירָא
 דְּחַמְרָא, עַד דִּהְווּ אֲזִילֵי, אָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי חֲזַקְיָה,
 אֲפַתַּח פּוּמְךָ וְאִימָא חַד מְלָה מֵאִינוּן מִיִּלֵּי מַעְלִייתָא
 דְּאוּרִייתָא, דָּאֵת אָמַר בְּכָל יוֹמָא קָמִי בּוּצִינָא קְדִישָׁא.
 פְּתַח וְאָמַר, (מִשְׁלִי ג) דְּרַכִּיָּה דְּרַכִּי נּוּעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ
 שְׁלוֹם. דְּרַכִּיָּה דְּרַכִּי נַעַם, אֵלִין אֲרַחֵן דְּאוּרִייתָא.
 דְּמֵאן דְּאֲזִיל בְּאַרְחֵי דְּאוּרִייתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁרִי
 עָלֶיהָ נְעִימוֹתָא דְּשְׁכִינְתָּא, דִּי לָא תַעְדִּי מְנִיָּה לְעֵלְמִין.
 וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם, דְּכֻלְהוּ נְתִיבִין דְּאוּרִייתָא כְּלָהוּ
 שְׁלוֹם, שְׁלוֹם לִיָּה לְעֵילָא, שְׁלוֹם לִיָּה לְתַתָּא. שְׁלוֹם לִיָּה
 בְּעֵלְמָא דִּין, שְׁלוֹם לִיָּה בְּעֵלְמָא דְּאַתִּי.

אָמַר הַהוּא יוּדָאֵי, אִיסִירָא (אֲסִתְרָא) בְּקִיסְטְרָא בְּהַאי קָרָא
 אֲשֶׁתְּכַח, אָמְרוּ לִיָּה, מְנִין לָךְ. אָמַר לוֹן, מֵאֲבָא
 שְׁמַעְנָא, וְאוּלִּיפְנָא הָכָא בְּהַאי קָרָא מְלָה (טְבָא). פְּתַח
 וְאָמַר, הַאי קָרָא בְּתֵרִין גּוּוּנִין אִיהוּ, וּבְתֵרִין סְטֵרִין. קָרִי
 בֵּיה דְּרַכִּים, וְקָרִי בֵּיה נְתִיבוֹת. קָרִי בֵּיה נַעַם, וְקָרִי בֵּיה

שְׁלוֹם. מֵאֵן דְּרָכִים, וּמֵאֵן נְתִיבוֹת. מֵאֵן נְעַם, וּמֵאֵן
שְׁלוֹם.

אַלֵּא דְרָכִיהַ דְּרָכִי נְעַם. הֵיִינוּ דְכָתִיב, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן
בֵּינֵם דְּרָךְ, דְּהָא בְּכָל אַתְר דְּאַקְרִי בְּאוּרֵייתָא דְּרָךְ,
הוּא אוּרַח פְּתִיחָא לְכָלֵּא. כְּהֵאֵי אֲרַחָא, דְּאִיהוּ פְּתִיחַ לְכָל
בַּר נָשׁ. כֶּךָ דְרָכִיהַ דְּרָכִי נְעַם, אֵילִין דְּרָכִים דְּאִינוּן
פְּתִיחֵן מֵאַבְהֵן, דְּכָרָאן בְּימָא רַבָּא, וְעֵאלִין
בְּגִייהַ, וּמֵאִינוּן אוּרַחִין מֵתְּפִתְחִין לְכָל עֵיבַר וּלְכָל סְטְרִי
עֲלֵמָא.

וְהֵאֵי נְעַם, הוּא נְעִימוּ דְנִפְק מֵעֲלֵמָא דְאַתִּי. וּמֵעֲלֵמָא
דְאַתִּי נְהָרִין כָּל בּוּצִינִין, וּמֵתְּפִרְשֵׁן לְכָל עֵיבַר.
וְהֵהוּא טִיבוּ וְהֵהוּא נְהוּרָא דְעֲלֵמָא דְאַתִּי, דְיִנְקִין (ב"א דִּירְתִּין)
אַבְהֵן, אֲקָרִי נְעַם. דְּבַר אַחַר, עֲלֵמָא דְאַתִּי אֲקָרִי נְעַם,
וְכַד אַתְעַר עֲלֵמָא דְאַתִּי, כָּל חֲדוּ וְכָל טִיבוּ וְכָל נְהוּרִין
וְכָל חִירוּ דְעֲלֵמָא אַתְעַר, וּבְגִינִי כֶּךָ אֲקָרִי נְעַם.
וְעַל דָּא תְנִינוּ, חֲיִיבִין דְגִיְהֵנָם, בְּשַׁעְתָּא דְעֵאל שַׁבְתָּא,
נְיִיחִין כְּלָהוּ, וְאִית לְהוּ חִירוֹת וְנְיִיחָא. בְּשַׁעְתָּא
דְנִפִּיק שַׁבְתָּא, אִית לֶן לְאַתְעַרָא חִידוּ עֲלָאָה עֲלֵנָא,
דְנִשְׁתַּזִּיב מֵהֵהוּא עוֹנְשָׂא דְחֲיִיבִיא דְאַתְדָּנוּ (ס"א דְאַהֲדָרוּ)
מֵהֵהִיא שַׁעְתָּא וּלְהֵלָאָה. וְאִית לֶן לְאַתְעַרָא וְלִימָא, (תהלים
v) וַיְהִי נְעַם יְיָ אֱלֹקֵינוּ עָלֵינוּ. דָּא הוּא נְעַם עֲלָאָה, חִידוּ
(ס"א חִירוּ) דְכָלֵּא, וְעַל דָּא דְרָכִיהַ דְּרָכִי נְעַם.

וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם, מֵאֵן נְתִיבוֹתֶיהָ. אֵלֶיךָ אֵינֹן
 שְׁבִילֶיךָ דְנִפְקִין מִלְעֵילָא, וְכִלְהוּ נְקִיט לֹון בְּרִית
 יַחֲדָאִי, דְאִיהוּ אֶקְרִי שְׁלוֹם, שְׁלָמָא דְבֵיתָא. וְאֵעִיל לֹון
 לְיָמָא רַבָּא, כַּד אִיהוּ בְתוּקְפֵיהָ, וְכַדִּין יַהִיב לֵיהָ שְׁלָמָא.
 הָדָא הוּא דְכְתִיב וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם (ע"ב). תָּא חֲזִי, יוֹסֵף
 בְּרִית שְׁלוֹם הָוָה, וְהָוָה בְּמִצְרַיִם מִלְכָּא, וְשִׁלִּיט עַל
 אֲרֵעָא. וַיַּעֲקֹב בְּגִין דְאֶסְתַּלַּק מִנֵּיהָ שְׁכִינְתָא, לָא הָוָה
 יָדַע.

וְעַם כָּל דָּא, יַעֲקֹב הָוָה לֵיהָ תְבָרָא, בְּגִין לְמִזְבֵּן עֲבוּרָא
 בְּמִצְרַיִם. וְחָמָא דְאִיהוּ תְבָרָא עַל תְּבָרָא, דֵּיחֲתוּן
 בְּנוֵי לְמִצְרַיִם. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִתְרָאוּ, בְּגִין
 דְלָא תַחֲמוּן גּוֹפְיֵיכוֹן, אֶלָּא פְרַעֲבִין, כְּגוֹבְרִין דְלִית לֹון
 שְׁבָעָא.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, וַדָּאִי רוּזָא הָכָא. דְהָא בְּכָל זְמַנָּא
 דְצַעֲרָא אִיהוּ בְעֵלְמָא, לָא בְעֵי בַר נֶשׁ, לְאַחֲזָאָה
 גְרַמִּיָּה בְשׁוּקָא, בְּגִין דְלָא יִתְפֶּס בְּחוּבוֹי. וְעַל דָּא אָמַר
 לָמָּה תִתְרָאוּ, וְהָא אֶתְמַר.

דְּבַר אַחַר וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ (דף קצח ע"א) שְׁבַר בְּמִצְרַיִם,
 עֲבוּר מִמֶּשׁ. דְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל דָּא שְׁדַר
 כְּפִנָּא בְעֵלְמָא, בְּגִין לְנַחֲתָא לְיַעֲקֹב וּבְנוֵי לְתַמּוֹן, וְעַל דָּא
 חָמָא בְנֵי אֲרֵעָא, דְהָווּ מֵיִיתִין מִתַּמּוֹן עֲבוּר.

וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם, בְּשַׁעֲתָא דְּמִית יִצְחָק,
 אָתּוּ יַעֲקֹב וַעֲשׂו לְמַפְלָג. וַעֲשׂו נִפְק מַחֲוֹלָקִיָּה
 דְּאַרְעָא וּמַכְלָא, וַיַּעֲקֹב דִּי־סְבוּל גְּלוּתָא יִטּוּל כְּלָא. וְעַל
 דָּא חָמָא הָהוּא תְּבִירָא דִּהוּה לִיָּה בְּמִצְרַיִם, הוּא וּבְנוֹי
 לְמַסְבַּל גְּלוּתָא. וְעַל דָּא וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְּרָאוּ.
 מִקְמִי דִינָא דְלַעֲיִלָּא, הֲלָא יִשְׁתַּכַּח עַל־יִכּוּ מִקְטָרְגָא.
 וַיֹּאמֶר הֵנָּה שְׂמַעְתִּי כִּי יֵשׁ שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם רְדוּ שָׂמָּה. הָא
 אוּקְמוּהָ רְדוּ, חוֹשְׁבֵן דָּא הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם:

וַיּוֹסֶף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ וְגו', רַבִּי יִיסָא פִּתַּח
 וַאֲמַר, (תהלים כז) וַעֲתָה יְרוּם רֵאשִׁי עַל אוֹיְבֵי
 סְבִיבוֹתַי וְאַזְבַּחָהּ בְּאַהֲלוֹ זְבַחִי תְרוּעָה אֲשִׁירָה וְאַזְמַרְהָ
 לִי.

תָּא חוּי, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בֵּיה בְּבַר נֶשׁ,
 זְקִיף לִיָּה עַל כָּל בְּנֵי עַלְמָא. וְעַבִּיד לִיָּה רִישָׁא
 דְּכָלָא, וְכָלְהוּ שְׁנָאוֹי אֲתַכְּפִיין תַּחֲוֹתוּי.

דְּוֹד מְלָכָא, שְׁנָאוּ לִיָּה אַחוּי, דְּחוּ לִיָּה מְנִיָּהוּ. קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אָרִים לִיָּה עַל כָּל בְּנֵי עַלְמָא. אֲתָא חֲמוּי,
 עָרַק מִקְמִיָּה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִים לִיָּה עַל כָּל
 מְלָכוּתִיָּה, וְכָלְהוּ הוּוּ כְּרַעִין וְסַגְדִּין קַמִּיָּה. וַיּוֹסֶף דְּחוּ לִיָּה
 אַחוּי, לְבַתֵּר כְּלָהוּ כְּרַעוּ וְסַגִּידוּ קַמִּיָּה. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 וַיָּבֹאוּ אַחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ אַפְּיָם אֲרָצָה.

דָּבָר אַחֲרַי, וְעַתָּה יְרוּם רֵאשִׁי, מֵאִי וְעַתָּה, כְּמוֹ וְאַתָּה.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הֵא אֶתְמַר, עַת דְּאִיהוּ דְרַגְא
 עֲלָאָה, וּמֵאֵן אִיהוּ הֵהוּא עַת. דָּא ה"א, וְאֶקְרִי עַתָּה.
 וְעַתָּה, דָּא אִיהוּ וּבִי דִינִיָּה.

יְרוּם רֵאשִׁי, לְאַרְמָא לָהּ בִּיקְרָא וּמְלֻכוּתָא. עַל אוֹיְבֵי
 סְבִיבוֹתֵי, אֵלִין שְׂאָר מְלֻכֵי אֲרֵעָא. וְאַזְבָּחָה
 בְּאַהֲלוֹ, דָּא יְרוּשְׁלָם. בְּאַהֲלוֹ, דָּא אַהֲל מוֹעֵד. זְבַחֵי
 תְּרוּעָה, לְמִשְׁמַע כָּל עֲלְמָא. אֲשִׁירָה וְאַזְמָרָה, מִהֵהוּא
 סְטָרָא דְתְרוּעָה הִיא. דְּהָא מִתְמָן, מִהֵהוּא סְטָרָא
 דְתְרוּעָה, הִיא אֶתִּיא שִׁירָה וְתוֹשְׁבַתָּא.

דָּבָר אַחֲרַי, וְעַתָּה יְרוּם רֵאשִׁי, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. עַל
 אוֹיְבֵי סְבִיבוֹתֵי, דָּא עֲשׂוּ וְכָל אֶפְרָכִין דִּילִיָּה.
 וְאַזְבָּחָה בְּאַהֲלוֹ, אֵלִין יִשְׂרָאֵל. זְבַחֵי תְרוּעָה, דְכְתִיב,
 (תהלים נא) זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה, בְּגִין לְאַעֲבָרָא דִינָא
 מִעֲלְמָא. אֲשִׁירָה וְאַזְמָרָה, לְאוֹדָאָה וּלְשַׁבְּחָא לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, בְּלֹא פְסִיקוּ לְעוֹלָם.

דָּבָר אַחֲרַי, וְעַתָּה יְרוּם רֵאשִׁי, בְּכֻלָּא, יִצְר טוֹב עַל יִצְר
 רַע. דְכְתִיב, עַל אוֹיְבֵי סְבִיבוֹתֵי, דָּא יִצְר הָרַע,
 דְּאִיהוּ סַחְרָגִיָּה דְדִבְר נָשׁ, וְאִיהוּ שְׁנֵאִיָּה בְּכֻלָּא. וְאַזְבָּחָה
 בְּאַהֲלוֹ זְבַחֵי תְרוּעָה, דָּא אוֹרִיָּתָא, דְּאֶתִּיָּהִיבַת מְסִטְרָא
 דְּאֶשָׁא, כְּדְכְתִיב (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ. דְּהָא בְּגִין

אוֹרֵייתָא, יְרוּם רִישִׁיהּ, וְאַתְּבְּרוּ כָּל שְׁנָאוֵי קְדָמוֹי.
כְּדַכְּתִיב, (תהלים יח) תִּכְרִיעַ קָמִי תַחְתִּי.

דְּבַר אַחַר וְעַתָּה יְרוּם רִאשִׁי, לְאַתְּכַלְלָא בְּאַבְהֵן, דְּהָא
דּוּד מַלְכָּא, אִית לִיה לְאַתְּדַבְּקָא בְּאַבְהֵן, וּכְדִין
יְתְרוּמִם וְסָלִיק לְעֵילָא, וְאִיהוּ בְּחַד קְשׁוּרָא בְּהוּ. עַל
אוּיְבֵי סְבִיבוּתִי, אֵלִין אֵינּוֹן דְּבַסְטֵר שְׁמָאֲלָא, כְּלָהוּ מְאָרִי
דִּינִין, דְּמַתְּכּוֹנִין לְחַבְלָא. וּכְדִין שְׁמָשָׂא אֶתְחַבֵּר בְּסִיְהָרָא,
וְהוּי כְּלָא חַד.

תָּא חֲזִי כְּתִיב, וַיּוֹסֶף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ, דָּא שְׁמָשָׂא
דְּשְׁלִיט בְּסִיְהָרָא, וְנִהִיר לָהּ וְזֶן לָהּ. הוּא הַמְּשֻׁבֵּר
לְכָל עַם הָאָרֶץ, דְּהָא תְּהוּא נִהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק, מִנִּיה
אַתְּנּוּ כְּלָהוּ, וּמַתְּמָן פְּרַחִין נִשְׁמַתִּין לְכָלָא. וּבְגִין דָּא,
כְּלָהוּ סִגְדִין לְגַבִּיָּה דְּהָהוּא אַתְר, דְּהָא לִית לָךְ מְלָה
בְּעֵלְמָא, דְּלָא תְּלִי בְּמִזְלָא וְאוּקְמוּהּ:

וַיִּכַּר יוֹסֵף אֶת אָחָיו וְהֵם לֹא הִפִּירוּהוּ. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח
וְאָמַר, (תהלים מט) לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עוֹן עֲקָבִי
יִסְבְּנִי. תָּא חֲזִי, תְּלַת אֵינּוֹן דְּדַחְלִין וְלֹא יַדְעִין מִמָּה
דְּחִלִין, וְאוּקְמוּהּ. אַבְּל אִית מֵאן דְּדַחִיל, וְלֹא יַדַּע מִמָּה
אִיהוּ דְּחִיל, בְּגִין אֵינּוֹן חֲטָאִי. דְּלֹא יַדַּע דְּאֵינּוֹן חֲטָאִין,
וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהוּ, וְאִיהוּ דְּחִיל מִימֵי רָע.

מֵאן אֵינּוֹן יְמֵי רָע, אֵלִין אֵינּוֹן יוֹמִין דְּאֵינּוֹן אֲזַדְּמִנּוּ

בְּהָיוּ (דף קצח ע"ב) רָע. וּמֵאֵן אֵינוֹן, (ד"א איהו) דָּא יִצְרָה רָע,
 דְּאִיהוּ אֶקְרִי רָע. וְאִית לִיה יוֹמִין יְדִיעֵן, דְּאֶתְיָהִיב לִיה
 רְשׁוֹ בְּעֵלְמָא, לְאַסְטָאָה לְכָל אֵינוֹן דְּמִסְאָבִי אֶרְחִייהוּ.
 דְּמֵאֵן דְּאֶתִּי לְאַסְתָּאבָא, מִסְאָבִי לִיה. וְאֵלִין אֵינוֹן אֶקְרוּן
 יְמֵי רָע, וְאֵלִין מִמֵּן עַל אֵינוֹן חוֹבִין דְּדִשִּׁין בְּהוּ בְּנֵי נִשָּׂא
 בְּעַקְבֵייהוּ.

תָּא חֲזִי, כָּל אֵינוֹן דְּמִסְאָבִי אֶרְחִייהוּ, כַּמָּה חֲבִילֵי
 טְהִירִין אֶזְדַּמְּנָן לְגַבֵּייהוּ, וּמִסְאָבִי לְהוּ. בְּאַרְחָא
 דְּבַעֵי בַר נִשׁ לְמִיתָה, בְּהָיוּ אֶרְחָא מְדַבְּרִין לִיה מִמֵּשׁ.
 אֶתִּי בַר נִשׁ לְאַתְדַּכָּאָה, כַּמָּה אֵינוֹן דְּמִסִּיעִין לִיה.
 הָא תְּנִינוֹן, דְּכַד בַּר נִשׁ קָם בְּצַפְרָא, בַּעֵי לְאַסְתָּאָה יְדוּי,
 מְגוֹ (לעיל נג א) נְטָלָא דְּמִיָּא, דְּאִיהוּ מְאָנָא לְיִטוּל מְנִיָּה
 מִיָּא. מְגוֹ מֵאֵן דְּאֶסְחִי יְדוּי בְּקַדְמִיתָא, כַּמָּה דְּאוּקְמוּיָה.
 וְתָא חֲזִי, בְּגִין נְטָלָא דָּא, אוּקְיִמְנָא מְלָה.
 וְתוּ, דְּבַעֵיָּא לִיה לְבַר נִשׁ, לְנְטָלָא יְדָא יְמִינָא
 בְּשִׁמְאָלָא. בְּגִין לְשִׁלְטָאָה יְמִינָא עַל שְׁמָאָלָא,
 וַיִּסְתַּחֲי יְמִינָא מִן שְׁמָאָלָא, וּבְגִין כֶּךָ אִיהוּ נְטִילָא. וְעַל
 דָּא, מֵאֵן דְּנְטִיל יְדוּי, יִטוּל יְמִינָא בְּשִׁמְאָלָא, לְאַשְׁלְטָא
 יְמִינָא עַל שְׁמָאָלָא. בְּגִין דְּלָא יְהִיב דּוּכְתָא לְיִצְרָה רָע
 לְשִׁלְטָאָה כֻּלָּל, וְהָא אוּקְיִמְנָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא בִּישָׂא שְׁלְטָא, לָא אֶתְיָב יְדִיָּה

מִלְאֲבֹאֲשָׁא. וּבְשַׁעֲתָא דִּימִינָא שְׁלֵטָא עַל עַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת לְתַבְרָא לֹון, חֵיִס קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא עֲלֵייהוּ, וְלֹא שְׂצִי לֹון.

וּבְגִין כְּךָ, כָּל מֵאן דְּאִיהוּ חֵטִי, בְּאִינוּן חֲטָאִין דְּדָשׁ בְּהוּ
בְּרַגְלוּי, לָא יַדַּע בְּהוּ, וְדַחִיל תְּדִירָא. דְּוֹד מְלֻכָּא
הָוָה אֶסְתַּמַּר תְּדִיר מִחוּבִין אֲלִין, וְכַד הָוָה נְפִיק לְקַרְבָּא,
הָוָה מִפְּשִׁשׁ לֹון. וְעַל דָּא לָא דַחִיל לְאַגְחָא עֲמַהוּן
קַרְבָּא.

וְתָא חֲזִי, אַרְבַּע מְלָכִין הִיוּ, מֵאן דְּשָׂאִיל דָּא לָא שָׂאִיל
דָּא. דְּוֹד אָמַר, (תהלים י"ז) אֲרִדּוּף אֹיְבֵי וְאֲשִׁיגֶם וְלֹא
אָשׁוּב עַד כָּלוֹתֶם. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּהוּוּ אֶסְתַּמַּר מֵאֲלִין
חוּבִין, וְלֹא יְהִיב דּוּכְתָא לְשִׁנְאוּי לְשִׁלְטָאָה. וְעַל דָּא בְּעֵי
לְמַרְדֵּף אֲבַתְרֵיהוּ תְּדִיר, וְלֹא יִרְדְּפוּן אִינוּן אֲבַתְרֵיהּ
לְמַתְבַּע חוּבוּי, וַיִּפּוֹל בִּידֵייהוּ.

אַסָּא הָוָה דַּחִיל יִתִיר, אַף עַל גַּב דְּהוּוּ מִפְּשִׁשׁ
בְּחֲטָאוּי, וְלֹא כְדוּד מְלֻכָּא. אִיהוּ בְּעֵי לְמַרְדֵּף
אֲבַתְרֵיהוּ, וְלֹא יִגִּיחַ לֹון, וַיִּקְטוּל לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
וְכַךְ הָוָה. דְּכַתִּיב, (דברי הימים ב' י"ד) וַיִּרְדְּפֶם אַסָּא וְהָעָם אֲשֶׁר
עִמּוֹ וְגו', וְכַתִּיב וַיִּגְוֶף יְיָ אֶת הַכּוֹשִׁים לְפָנָי אַסָּא וּלְפָנָי
יְהוּדָה וַיִּנּוֹסוּ הַכּוֹשִׁים. (ובן) דְּוֹד מַה פְּתִיב בֵּיהּ, (שמואל א' ל')
וַיִּכֶם דְּוֹד מֵהַנְּשָׁף וְעַד הָעָרֵב לְמַחֲרָתֶם. אֲבָל אַסָּא אִיהוּ
רְדִיף וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מַחֵי.

יְהוֹשֻׁפֵט מֶלֶךְ יִהְיֶה, אוֹף הָכִי נָמִי הָוּה שְׂאִיל. וְאָמַר,
 לֹא יִכְיֻלְנָא לְמַרְדָּף וְלֹא לְקַטְלָא. אֵלֹא אֲנָא
 אֲזַמַּר, וְאֵת קָטִיל לֹון. בְּגִין דְּלֹא הָוּה מְפַשְׁשֵׁשׁ כָּל כֶּף
 כְּאָסֵא. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵבֵד לֵיה הָכִי. דְּכָתִיב, (דברי
 וּבִעַת הַחֲלוּ בְרַנָּה וְתַהֲלֶה נָתַן יְיָ מְאֹרְבִים עַל בְּנֵי
 עֲמוֹן מוֹאָב וְהָר שְׁעִיר הַבָּאִים לַיהוּדָה וַיִּנְגְּפוּ.

חֲזַקְיָה מֶלֶךְ יִהְיֶה, אוֹף הָכִי נָמִי אָמַר. אֲנָא לֹא
 יִכְיֻלְנָא, לֹא לְזַמְרָא, וְלֹא לְמַרְדָּף, וְלֹא לְאַגְחָא
 קֶרְבָּא. בְּגִין דְּדַחִיל מֵאֲלִין חוּבִין דְּקָאֲמָרֵן. מַה כְּתִיב,
(מלכים ב יט) וַיְהִי בַלְיִלָה הַהוּא וַיֵּצֵא מִלְּאָךְ יְיָ וַיִּךְ בְּמַחֲנֶה
 אֲשׁוּר מֵאָה וּשְׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה אֲלָף וַיִּשְׁכַּיְמוּ בַבֶּקֶר וְתַנָּה
 כָּלֵם פְּגָרִים מֵתִים. וְחֲזַקְיָה הָוּה יְתִיב בְּבֵיתֶיהָ וּשְׁכִיב
 בְּעַרְסֶיהָ, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָטִיל לֹון.

וּמַה צְדִיקִים אֲלִין הָווּ דְּחָלִין מֵאֲלִין חוּבִין, שְׂאָר בְּנֵי
 עֲלָמָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. בְּגִין כֶּף אֵית לֵיה לְבָר
 נָשׁ לְאַסְתְּמָרָא מֵאֲלִין חוּבִין, וְלִפְשִׁשְׁשָׁא בְּהוֹן כְּדִקְאֲמָרֵן.
 בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלֹטוֹן עֲלוּי אֵינוֹן יְמֵי רָע, דְּלֹא מְרַחֲמֵי
 עֲלֵיהָ.

תָּא חֲזִי, וַיִּכַּר יוֹסֵף אֶת אָחָיו. בְּשַׁעֲתָא דְּנִפְלוּ בִידֵיהָ,
 אֵיהוּ רַחֲמֵי עֲלֵיהֶוּ, בְּגִין דְּאֵיהוּ שְׁלִים. וְהֵם לֹא
 הִפְרִיחוּ, דְּאֵינוֹן שְׁמַעוֹן וְלוּי, אֶתוּ מִסְטָרָא דְּדִינָא

קִשְׂיָא, וְעַל דָּא לָא רַחֲמֵי עֲלֵיהּ. דְּהָא כָּל אֵינוֹן מְאָרִיהוֹן
 דְּדִינָא קִשְׂיָא, לָא מְרַחֲמֵי עֲלֵיהּ דְּבִנֵי נְשָׂא בְּשַׁעְתָּא
 דְּנַפְלֵי בִידֵיהּ.

וּבְגִין כֶּךָ אִמַר דְּוֹד, (תהלים מט) לָמָּה אִירָא. יִרְאֵתִי לָא
 כְּתִיב, אֱלֹא אִירָא, (אלא) דְּאִית (נ"א דלית) לִי לְמַדְחַל
 (דף קצט ע"א) מְאִינוֹן יְמֵי רַע, כְּדַקְאֲמַרְן. עוֹן עֲקֵבֵי יִסְבְּנֵי,
 מֵאֵן עֲקֵבֵי. אֵלִין אֵינוֹן בְּרֹזָא דְמַהִימְנוּתָא. דְּכְתִיב, (בראשית
 כה) וַיְדוּ אוֹחוֹתַי בְּעֵקֶב עֲשׂוֹ, דָּא הוּא עֲקִיבָא. וְאֵינוֹן
 עֲקִיבֵין דְּמִסְתַּכְּלִין בְּהוּ תְדִיר בְּהוּא חוּבָא דְדָשׁ בֵּיהּ בַּר
 נָשׁ תְדִיר בְּעֵקֵבוֹי.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (ישעיה ה) הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּחַבְלֵי
 הַשָּׂוִא וְכַעְבוֹת הָעַגְלָה חֲטָאָה. בְּחַבְלֵי הַשָּׂוִא, דְּדָשׁ
 בֵּיהּ בְּעֵקֵבָא וְלֹא חֲיִישׁ עֲלֵיהּ. וְלִבְתַר אֲתַתְּקַף וְאֲתַעְבִּיד
 (בְּחַבְלֵי הַשָּׂוִא) כְּעַבוֹת הָעַגְלָה, וְאֲתַתְּקַף הַהוּא חֲטָאָה. וְאַסְטִי
 לֵיהּ בְּהַאי עֲלֵמָא וּבְעֲלֵמָא דְאַתִּי.

זְכָאִין אֵינוֹן צְדִיקָיָא, דִּידְעִין לְאַסְתְּמָרָא מְחוּבִיהוֹן,
 וְאֵינוֹן מְפִשְׁפְּשִׁין תְדִיר בְּעוּבְדֵיהּ. בְּגִין דְּלֹא
 יִשְׁתַּכַּח עֲלֵיהּ מְקַטְרָגָא בְּהַאי עֲלֵמָא, וְלֹא יִסְטוֹן עֲלֵיהּ
 לְעֲלֵמָא דְאַתִּי. דְּהָא אוֹרִייתָא מְתַקְנָא לְהוּ אֲרַחֲוִין
 וְשְׁבִילִין לְמִיָּהָר בְּהוּ, דְּכְתִיב, (משלי ג) דְּרַכִּיָּה דְרַכִּי נַעַם
 וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם:

וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וְגו'. רַבִּי
 חֲזִיָּא פִתַּח וְאָמַר, (משלי כד) בְּנִפּוֹל אוֹיְבֶךָ אַל
 תִּשְׂמַח וּבִכְשָׁלוֹ אַל יִגַּל לְבֶךָ. תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֵבֶד לֵיהּ לְבַר נָשׁ, דִּיזְכִּי לִיקְרָא דִּילֵיהּ, וְלִשְׁמָשָׁא קַמֵּיהּ
 תְּדִירָא, וְלֹא שְׂתַדְלָא בְּאוּרֵייתָא יִמָּא וְלִילֵי. בְּגִין
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בֵּהּ בְּאוּרֵייתָא תְּדִיר.

וְכִיוֹן דְּבִרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, יֵהֵב קַמֵּיהּ
 אוּרֵייתָא, וְאוּלִיף לֵיהּ בֵּהּ לְמַנְדַּע אֲרַחָהָא. מְנַלָּן,
 דְּכַתִּיב, (איוב כח) אִזּוּ רָאָה וַיִּסְפָּרָה הַכִּינָה וְגַם חִקְרָה.
 וְלִבְתַּר, וַיֹּאמֶר לְאָדָם הֵן יֵרָאֵת יְיָ הִיא חֲכָמָה וְסוּר מֵרַע
 בִּינָה. כִּיוֹן דְּאִסְתַּכַּל בֵּהּ וְלֹא נָטִיר לָהּ, עֵבֶר עַל פְּקוּדָא
 דְּמֵאֲרִיָּה וְאֲתַפֵּס בְּחוּבֵיהּ.

וְכָל אֵינּוֹן דְּעֵבְרוּ עַל מְלָה חֲדָא דְּאוּרֵייתָא, אֲתַפְּסוּ בֵּהּ.
 שְׁלָמָה מַלְכָּא דְּאֲתַחַכְּם עַל כָּל בְּנֵי עַלְמָא, עֵבֶר עַל
 מְלָה חֲדָא דְּאוּרֵייתָא, וְגָרִים לֵיהּ לְאֲתַעְבְּרָא מְלָכוּתֵיהּ
 מִנֵּיהּ, וְלֹא תַפְלָגָא מְלָכוּתָא מִן בְּנוֹי. מֵאֵן דְּאֵעְבֵּר עַל
 אוּרֵייתָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וַיִּוְסֵף דְּהוּא יַדַּע אוּרֵייתָא, וְאַחוּי נִפְלוּ בִּידֵיהּ, אֲמַאי
 גְּלַגַּל עֲלֵיהּוּ כָּל גְּלַגּוּלָא דָּא. וְהָא אִיהּוּ יַדַּע
 אוּרֵייתָא דְּאוּלִיף לֵיהּ אָבוּי. אָלָא, חַס וְשָׁלוֹם דִּיִּוְסֵף
 גְּלַגַּל עֲלֵיהּוּ גְּלַגּוּלִין לְנַקְמָא מִנֵּיהּוּ. אָלָא כָּל דָּא לָא

עֶבֶד, אֵלֹא לְאֵיִתָּאָה לְאַחוּהַּ בְּנִימָן לְגִבְיָהּ, דְּתַאוּבְתִּיָּה
 הָיָה לְגִבְיָהּ. וְאִיהוּ לָא שָׁבַק לְאַחוּי לְמִנְפֹּל, דְּהָא פְּתִיב,
 וַיְצוּ יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ אֶת כְּלִיָּהֶם בַּר וְגו', וְכֹל דָּא בְּגִין דְּלֹא
 יִנְפְּלוּן.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסִיְהָרָא,
 הָיָה אֲסֵתְכַל בְּהַ תְּדִיר, כְּדִכְתִּיב, (דְּבָרִים י"א) תָּמִיד עֵינַי
 יי אֶלְהֵיךָ בְּהַ, אֲשַׁגְּחוּתָא דִּילִיָּה בְּהַ תְּדִיר, וְכִתִּיב אַז
 רָאָה, דְּהָא שְׁמַשָּׁא בְּאַשְׁגָּחוּתָא דִּילִיָּה בְּהַ, אֲתַנְהִיר.
 וַיִּסְפְּרָהּ, מֵאִי וַיִּסְפְּרָהּ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (אִיּוֹב כ"ח) מְקוֹם
 סִפִּיר אֲבִינִיָּה.

הַכִּינָהּ, דְּאִיָּהּ יִתְבָּא בְּתַקוּנָא, בְּתַרִּיסַר תְּחֻמִּין,
 מִתְּפִלְגָא (שְׁמוֹת נ"ח ב) בְּשִׁבְעֵין קְסִירִין. אֲתַקִּין לָהּ
 בְּשִׁבְעָה סְמִכִין עֲלָאִין, לְאַתְנַהֲרָא וְלִיתְבָּא עַל שְׁלִימוֹ.
 וְגַם חֲקָרָהּ, לְאַשְׁגָּחָא עֲלֵהּ תְּדִיר, זְמַנָּא בְּתַר זְמַנָּא, דְּלֹא
 פְּסִיק לְעֵלְמִין.

וְלְבַתַּר אֲזַהֵר לִיָּה לְבַר נָשׁ, וְאָמַר וַיֹּאמֶר לְאָדָם הֵן
 יִרְאֵת יי הִיא חֲכָמָה וְסוּר מֵרַע בִּינָהּ. דְּהָאִי
 מִתְּעַטְרָא עַל תְּתָאִי, לְדַחְלָא וְלִמְנַדַּע לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּגִינָהּ. וְסוּר מֵרַע בִּינָהּ, בְּרִירוֹ מִפְּסִלוּתָא, דְּלֹא
 לְמִקְרַב בְּהִדִּיָּה. וְכִדִּין אֲשַׁגְּחוּתָא (נ"א אֲשַׁפְּחוּתָא) דְּבִינָהּ,
 לְמַנְדַּע וְלֹאֲסֵתְכַלָּא בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה.

רַבִּי יוֹסִי קָם בְּלִילְיָא חַד לְאַשְׁתְּדִּילָא בְּאוּרֵייתָא, וְהוּה
 תַּמָּן עֲמִיּה חַד יוֹדָאֵי, דְּאַעֲרַע בֵּיהּ בְּהֵוּא בֵּיתָא.
 פִּתַּח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (מְשַׁלִּי י) לֹא יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רְשָׁע
 וְצַדִּיקָה תִּצְלִיל מְמוֹת. לֹא יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רְשָׁע, אֲלִין
 אֵינוֹן דְּלֹא מִשְׁתְּדִּילֵי בְּאוּרֵייתָא, וְאֹזְלֵי בְּתַר מְלֵי
 דְּעִלְמָא, וְלִמְכַנְשׁ אוֹצְרֵין דְּחֵיבָא. מַה פְּתִיב, וְאַבְד
 הָעֶשֶׂר הַהוּא בְּעֵנִין רַע. בְּגִין דְּאֵינוֹן אוֹצְרוֹת רְשָׁע.
 וְצַדִּיקָה תִּצְלִיל מְמוֹת, אֲלִין דְּמִשְׁתְּדִּילֵי בְּאוּרֵייתָא,
 וַיִּדְעִין אוֹרְחָהָא לְאַשְׁתְּדִּילָא (לְאַסְתְּבִּלָא) בָּהּ. דְּהָא
 אוּרֵייתָא עֵץ חַיִּים אֶקְרִי, וְאַתְקְרִיאַת צַדִּיקָה. דְּכַתִּיב,
 וְצַדִּיקָה תִּהְיֶה לְנוּ.

דְּבַר אַחַר, וְצַדִּיקָה תִּצְלִיל מְמוֹת, דָּא צַדִּיקָה מִמֶּשׁ,
 וּבְתַרִּין גְּוֹוֵנִין אֵיהּ, וּבְתַרִּין סְטָרִין. קָרִי בֵּיהּ
 אוּרֵייתָא, (דף קצט ע"ב) וְקָרִי בֵּיהּ צַדִּיקָה, וְכֹלָא חַד.
 אָמַר הַהוּא יוֹדָאֵי, וְקָרִי בֵּיהּ שְׁלוֹם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָכִי
 הוּא וְדָאֵי דְּאֶקְרִי שְׁלוֹם. קָם הַהוּא יוֹדָאֵי,
 וְאַשְׁתַּתַּף בְּהֵדִיָּה, פִּתַּח הַהוּא יוֹדָאֵי וְאָמַר, (מְשַׁלִּי כח) עוֹבֵד
 אֲדַמְתּוּ יִשְׁבַּע לָחֶם וּמְרַדְּף רֵקִים יִשְׁבַּע רִישׁ. הָאֵי קָרָא
 קִשְׂיָא, וְכִי שְׁלֵמָה מְלָכָא דְּאֵיהּ חֲפִים מְכַל בְּנֵי עִלְמָא,
 הֵיךְ אָמַר דְּיִשְׁתְּדִל בַּר נָשׁ לְמַפְלַח אַרְעָא וְלְאַשְׁתְּדִּילָא
 אַבְתַּרִּיָּה, וַיִּשְׁבּוּק חַיִּי עִלְמָא.

אַלֶּא רְזֹא אִיהוּ. פֿתַח וְאָמַר, (בראשית ב) וַיִּקַּח יי אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם וַיְנִיחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ,
 וְאוֹקְמוּהָ בְּרֹזָא דְקָרְבַּנִּין אִיהוּ. תָּא חֲזִי, לְעִבְדָּהּ, דָּא
 מִלְכָּא עֲלָאָה. וּלְשִׁמְרָהּ, דָּא מִלְכָּא תַתָּאָה. עֲלֵמָא עֲלָאָה,
 וְעֲלֵמָא תַתָּאָה. לְעִבְדָּהּ (דְּדִכּוּרָא) בְּרֹזָא דְזִכּוּר, וּלְשִׁמְרָהּ
 בְּרֹזָא דְשִׁמּוּר.

וּבְגִין כֶּף, עוֹבֵד אֲדַמְתּוּ, דָּא גֵן עֵדֶן. דְּאֶצְטְרִיךְ לְמַעֲבַד
 וּלְמַפְלַח, וּלְאַמְשָׁכָא לָהּ בְּרַכָּאן מְלַעֲיֵלָא. וְכַד
 אַתְּבְּרַכָּא וְאַתְּמַשְׁכָּא לָהּ בְּרַכָּאן מְלַעֲיֵלָא, אִיהוּ נְמִי
 אַתְּבְּרַךְ בְּהֵדָה. תָּא חֲזִי, דְכַהֲנָא דְמְבַרַךְ, מְתַבְּרַךְ. כִּמְה
 דָּאֵת אָמַר, (במדבר ו) וְאֲנִי אֲבָרַכְכֶם. וּבְגִין כֶּף, עוֹבֵד אֲדַמְתּוּ
 יִשְׁבַּע לָחֶם, דָּא הוּא מְזוֹנָא דְלַעֲיֵלָא. וּמְרַדְּף רַקִּים, מֵאֵן
 דִּיתְדַבֵּק בְּסִטְרָא אַחֲרָא, דְּאִיהוּ מְרַדְּף רַקִּים. יִשְׁבַּע רִישׁ
 וְדָאִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זַכָּאָה אַנְתָּ, דְּזִכִּית לְהָאִי מְלָה.

תוּ פֿתַח וְאָמַר קָרָא אַבְתְּרִיָּה, (משלי כח) אִישׁ אֲמוֹנוֹת רַב
 בְּרָכוֹת, דָּא הוּא בַר נֶשׁ דְּמַהִּימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בֵּיה, כְּגוֹן רַבִּי יִיסָא סְבָא. דְּאָף עַל גַּב דְּהוּא לִיָּה
 מִיכְלָא דְהַהוּא יוֹמָא לְמִיכַל, לָא הוּא מְתַקִּין לִיָּה עַד
 דְּשָׂאִיל מְזוֹנִיָּה קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא. לְבַתַּר דְּצִלִּי צְלוּתִיָּה
 וְשָׂאִיל מְזוֹנִיָּה קָמִי מְלָכָא, כְּדִין הוּא מְתַקִּין. וְהוּא אָמַר
 תְּדִיר, לָא נְתַקִּין, עַד דְּיִנְתַּנוּן מִבֵּי מְלָכָא.

וְאֵץ לְהַעֲשִׂיר לֹא יִנָּקָה, בְּגִין דְּלֹא בְּעָא לְאַשְׁתֵּי דְלֹא
בְּאוּרֵייתָא, דְּאִיהִי חֵיִין דְּעֵלְמָא דִּין, וְחֵיִין דְּעֵלְמָא
דְּאִתִּי. הַשְׁתָּא דְּאִיהִי שְׁעָתָא לְאַשְׁתֵּי דְלֹא בְּאוּרֵייתָא,
נִשְׁתַּדֵּל.

פְּתַח הַהוּא גְּבָרָא בְּרָזָא דְחֵלְמָא וְאָמַר, וַיִּזְכּוֹר יוֹסֵף אֶת
הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וְגו'. וַיִּזְכּוֹר יוֹסֵף אֶת
הַחֲלוֹמוֹת, וְכִי יוֹסֵף אָמַי (נ"א אָמַר או) אֲדַכְּר לֹון אֵינֹון
חֲלוֹמוֹת דְּחָלַם לְהוּ. וּמַה סְגִיָּא לִיָּה אֱלוּ לֹא אֲדַכְּר לְהוּ,
דְּהָא יוֹסֵף חֲפִים הוּוּ, וּכְתִיב, כָּל עֲרוֹם יַעֲשֶׂה בְּדַעַת
וּכְסִיל יִפְרֹשׁ אוֹלֵת.

אָבֵל, כִּיֹּון דְּחֵמָא דְּאֵינֹון אָתוּ, וְסִגְדִי לִיָּה אֲפִין עַל
אַרְעָא. כְּדִין אֲדַכְּר מִמָּה דְּחָלַם לְהוּ, כִּד הוּוּ
עֲמַהוֹן. דְּכְתִיב, וְהִנֵּה קָמָה אֶלְמָתִי וְגַם נִצְבָּה וְהִנֵּה
תְּסַבִּינָה אֶלְמוֹתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוִינָה לְאַלְמָתִי. אָמַר יוֹסֵף
בְּשְׁעָתָא דְּחֵמָא דְּכָרְעִין אַחוּי קַמִּיָּה. דְּכְתִיב, וַיָּבֹאוּ אֶחָי
יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ אֲפִים אַרְצָה, כְּדִין וַיִּזְכּוֹר יוֹסֵף אֶת
הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם. דְּהָא חֵמָא דְּהוּוּ קַיִימִי (מִתְקַיִימִי).

תוּ, וַיִּזְכּוֹר יוֹסֵף אֶת הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם, אֲדַכְּר לֹון.
בְּגִין דְּלִית נִשְׁיֹו קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, דְּהָא
חֵלְמָא דְּאִיהוּ טָבָא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַדְכְּרָא לִיָּה דְּלֹא
יִתְנַשִּׁי, וּכְדִין אֶתְקַיִים. דְּהָא כְּמָה דְּאֶתְנַשִּׁי קַמִּיָּה דְּבַר
נֶשׁ, הָכִי אֶתְנַשִּׁי עֲלֵיָּה.

תָּא חֲזִי, חֲלָמָא דִּלָּא אֲתַפְּשֵׁר, כְּאַגְרָתָא דִּלָּא מִתְקַרְיָא,
 וְתָא חֲזִי, בְּגִין דִּלָּא אֲדַכֵּר, כְּמָאן דִּלָּא יַדַּע לֵיהּ.
 וְעַל דָּא, מָאן דְּאֲתַנְשֵׁי מִנִּיהּ חֲלָמָא וְלָא יַדַּע לֵיהּ, לָא
 קִיַּימָא עֲלֵיהּ לְאֲתַקִּימָא. וּבְגִין דָּא יוֹסֵף הָוֵה דְּכִיר
 חֲלָמִיהּ, בְּגִין לְאֲתַקִּימָא. בְּגִין דִּלָּא יִתְנַשֵּׁי חֲלָמָא מִנִּיהּ
 לְעֵלָם, וְהָוֵה מִחֻפָּה לֵיהּ תְּדִיר. וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מְרַגְלִים
 אַתֶּם, אִיהוּ דְּכִיר חֲלָמָא. אֲבָל מְלָה לָא אָמַר לוֹן, אֲלָא
 מְרַגְלִים אַתֶּם.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסֵי וַאֲמַר, (קהלת ה) כִּי בָא הַחֲלוֹם בְּרוּב עֲנִין
 וְקוֹל כְּסִיל בְּרוּב דְּבָרִים. כִּי בָא הַחֲלוֹם בְּרוּב עֲנִין,
 הָא אוֹקְמוּהָ. דְּכַמָּה אֵינּוּן סְמִיכִין בְּחֲלָמָא, וּמִמָּנָן דְּרַגִּין
 עַל דְּרַגִּין. עַד דְּחֲלָמִין מְנַהוּן קְשׁוּט כְּלָהוּ, וּמְנַהוּן דְּאִית
 בְּהוּן קְשׁוּט וּכְדִיבוּ. אֲבָל לְאֵינּוּן זְכָאֵי קְשׁוּט, לָא אֲתַגְּלִי
 לוֹן מְלִין כְּדִיבֵן כְּלוּם, אֲלָא כְּלָהוּ קְשׁוּט.

תָּא חֲזִי, דְּנִיַּאל מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (דניאל ב) אֲדִין לְדְנִיַּאל
 בְּחֻזָּא דִּי לֵילִיָּא (דף ר ע"א) רֻזָּא גַּלִּי. וּכְתִיב, (דניאל ז)
 דְּנִיַּאל חֲלָם חֻזָּה וְחֻזִּי רֵאשֵׁה עַל מְשַׁכְּבֵיהּ בְּאֲדִין חֲלָמָא
 כְּתַב. וְאִי אִית בֵּיהּ מְלִין כְּדִיבֵן, אֲמַאי אִיכְתִּיב בֵּין
 כְּתוּבִים. אֲלָא אֵינּוּן זְכָאֵי קְשׁוּט, בְּשַׁעְתָּא דְּנִשְׁמַתְהוּן
 סְלָקִין. לָא מִתְחַבְּרֵן בְּהוּ, אֲלָא מְלִין קְדִישִׁין. דְּאוּדְעִין
 לֵיהּ מְלִי דְּקְשׁוּט, מְלִין קִיַּימָן דִּלָּא מְשַׁקְּרֵן לְעֵלְמִין.

וַאִי תִימָא, הָא תַנּוּן דְדוּד מְלָכָא לָא חָמָא חֶלְמָא טָבָא.
 הָא אֲשֶׁתְמַע דְהוּוּ חָמִי דוּד מְלִין דְלָא קְשׁוּט. אֶלָּא
 וַדַּאי, כָּל יוֹמוֹי הוּוּ מְשִׁתֵּדֵל לְאוֹשְׁדָא דְמִין, וְאַגַּח
 קְרַבִּין, וְכָל חֶלְמוֹי לָא הוּוּ אֶלָּא חֶלְמִין בִּישׁוּן. חוֹרְבָא
 וְשׁוּמְמוֹתָא וְדַמָּא וְאוֹשִׁידוּ דְדַמִּין, וְלָא חֶלְמָא דְשָׁלָם.
 וַאִי תִימָא, לְבַר נָשׁ טַב אַחֲזִיאוּ לִיהָ חֶלְמָא בִישָׂא, הָכִי
 הוּא וַדַּאי. כָּל אֵינּוֹן בִּישׁוּן דְזַמְיִנִין לְאַתְדַּבְקָא עַל
 אֵינּוֹן דְעֵבְרִי עַל פְּתַגְמֵי דְאוֹרֵייתָא, וְאֵינּוֹן עוֹנְשִׁין
 דְזַמְיִנִין לְאַתְעַנְשָׂא בְּהֵוּא עֲלֵמָא, כְּלָהּוּ חָמִי. בְּגִין דְכָל
 שְׁעָתָא יְהֵא דְחִילוּ דְמָרִיָּה עֲלֵיהָ, וְהָא אַתְעָרוּ. דְכַתִּיב,
 וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שְׁפִירָאוּ מִלְפָּנָיו, זֶה חֵלוֹם רָע. וְעַל
 דָּא, לְהֵוּא זַכָּאָה, אַחֲזִיוּ לִיהָ חֶלְמָא בִישָׂא, כְּמָה
 דְאַתְמַר.

תָּא חֲזִי, דְהָא תַנּוּנִין, דְהֵוּא בַר נָשׁ דְחָמִי חֶלְמָא, בְּעִי
 לִיהָ לְמַפְתַּח פּוּמִיָּה בֵּיהָ קַמִּי בְנֵי נְשָׂא דְרַחֲמֵי לִיהָ.
 בְּגִין דִּיסְתַּלַּק רְעוּתָא דְלֵהוֹן לְגַבִּיָּה לְטַב, וַיִּפְתַּחוּן
 פּוּמִיָּהּ לְטַב, וַיִּשְׁתַּכַּח רְעוּתָא וּמְלָה כְּלָא לְטַב. רְעוּתָא
 דְאִיָּהּ מַחֲשָׁבָה, שְׁרוּתָא דְכְּלָא, וּמְלָה דְאִיָּהּ סִיּוּמָא
 דְכְּלָא. וְעַל דָּא אֲשֶׁתְכַּח דְהָא שְׁלִימוּ אִיהוּ בְרִזָּא עֲלָאָה.
 וּבְגִין כֶּךָ אַתְקִיִּים כְּלָא, וּבְעֵינָן רַחֲמִין דְבַר נָשׁ (ב"א רַחֲמִין
 עֲלֵיהָ דְבַר נָשׁ בְּגִין) לְאַתְקִיִּמָּא בְּהֵוּא פְּשָׂרָא טָבָא,

וְכֹלֵא אִיהוּ כְּדָקָא יְאוּת. וּבְגִין כֶּף קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 אוֹדַע לֵיהּ לְבַר נֶשׁ, כָּל חַד וְחַד, בְּהֵוּא דְרָגָא דִּילֵיהּ,
 כְּמָה דְאִיהוּ. וּבְהֵוּא גְוּוּנָא דְכָל חַד וְחַד, אִמַר דִּיהֵא
 חֵלְמָא. אִמַר הֵהוּא יוֹדָאי, וְדָאי דְחֵלְמָא לָאו אִיהוּ אֵלָא
 לְבַר נֶשׁ זַכָּאָה, דְאִיהוּ חֲמָא חֵלְמָא כְּדָקָא חֲזִי.

וְתָא חֲזִי, דְכַד בַּר נֶשׁ נָאִים עַל עַרְסִיהּ, נִשְׁמַתִּיהּ נִפְקָא
 וְשִׁטָּא בְּעֵלְמָא לְעֵילָא, וְעָאלַת בְּאַתְרָא דְעָאלַת.
 וְכִמָּה חֲבִילֵי טְהִירִין, קִיִּימִין וְאוֹזְלִין בְּעֵלְמָא, וּפְגָעִין בָּהּ
 בְּהֵיֵא נִשְׁמַתָּא. אִי זַכָּאָה הִיא, סִלְקָא לְעֵילָא וְחֲמַאת מַה
 דְחֲמַאת. וְאִי לָאו, אֶתְאַחַדַּת בְּהֵוּא סְטְרָא, וּמוֹדִיעִין לָהּ
 מְלִין כְּדִיבּוּן, אוּ מְלִין דְזַמִּינִין לְמִיתִי לְזַמֵּן קָרִיב. וְכַד
 אֶתְעַר הֵהִיא נִשְׁמַתָּא דְבֵיהּ, אִיהִי מוֹדַעָא לֵיהּ מַה
 דְחֲמַאת.

וְעַל דָּא, לְבַר נֶשׁ דְלָאו אִיהוּ זַכָּאָה, מוֹדִיעִין לֵיהּ
 חֵלְמָא טְבָא דְלָאו אִיהוּ קְשׁוּט. כֹּלֵא בְּגִין לְאַסְטָאָה
 לֵיהּ מֵהֵוּא אַרְח קְשׁוּט. כִּיּוֹן דְאִיהוּ אִסְטִי אוֹרְחִיהּ מֵאַרְח
 קְשׁוּט, מְסַאֲבִין לֵיהּ. דְכָל מָאן דְאֶתִי לְאַתְדַּפָּאָה,
 מְדַכְּאִין לֵיהּ. וּמָאן דְאֶתִי לְאַסְתְּאַבָּא, מְסַאֲבִין לֵיהּ. הָא
 וְדָאי אֶתְמַר הַכִּי.

יְתַבוּ עַד דְסִלְיָק צְפָרָא, אִמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאי לָא זָכַר
 שְׁמִיהּ דְיוֹסֶף בְּאִינוּן דְגָלִים. דְכַתִּיב, (במדבר ב) דְגָל

מַחֲנֵה אַפְרַיִם, וְלֹא פְתִיב דְּגַל מַחֲנֵה יוֹסֵף. בְּגִין דְּאַתְגָּאֵי
עַל אַחוּי, וְהָא אַתְמַר.

אָמַר הֵהוּא יוֹדָאֵי, וְדָאֵי שְׁמַעְנָא דִּיּוֹסֵף אִיהוּ בְּעַלְמָא
דְּדְכוּרָא, וְכִלְהוּ שְׁבֻטִין בְּעַלְמָא דְנוֹקְבָא אֵינוּן.
וְעַל דָּא לָא אַתְכְּלִיל יוֹסֵף עֲמַהוּן, בְּגִין דְּאִיהוּ בְּעַלְמָא
דְּדְכוּרָא עֲמַהוּן (ב"א ל"ג עמדהון).

מַה פְּתִיב, כְּלָנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נַחְנוּ. נַחְנוּ, אַנְחָנוּ מִבְּעֵי
לֵיהּ. אַמַּאי חֶסֶר א'. אֶלָּא, בְּגִין דְּרִזָּא דְבְרִית לָא
אַשְׁתַּכַּח עֲמַהוּן, אֶסְתַּלַּק מִתַּמָּן א'. דְּהָא א' דְּכוּרָא אִיהוּ.
וְעַל דָּא ב' אִיהִי נוֹקְבָא, א' דְּכוּרָא. וּבְגִין דָּא אֶסְתַּלַּק
א' מִתַּמָּן, וְאַשְׁתַּאֲרוּ אֵינוּן נוֹקְבֵי לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא.

וּלְבַתֵּר אָמְרוּ, כְּנִים אַנְחָנוּ, אַתּוֹסֵף א'. אָמְרוּ וְלֹא יִדְעֵי
מַה קָאֲמְרוּ. בְּגִין דִּיּוֹסֵף אֶשְׁתַּכַּח תַּמָּן, וְאַשְׁלִימוּ
מְלָה, וְאַמְרוּ אַנְחָנוּ. מְנַלְן, דְּכְתִיב וַיֹּאמְרוּ שְׁנַיִם עָשָׂר
עֲבָדֶיךָ אַחִים אַנְחָנוּ, וַיּוֹסֵף אִיהוּ בְּחוּשְׁבָנָא, כַּד עָאֵל
בְּחוּשְׁבָנָא, אָמְרוּ אַנְחָנוּ. וְכַד לָא עָאֵל בְּחוּשְׁבָנָא, אָמְרוּ
נַחְנוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּל הַנֵּי מְלִין דְּקָאֲמָרֵן הָכָא, קוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא אַתְרַעֵי בְּהוּ, דְּהָא שְׁכִינְתָא (דד ר ע"ב) לָא
אַעֲדֵי מֵהָכָא. כְּדְכְתִיב, (מלאכי ג) אִזְ נִדְבְּרוּ יְרָאֵי יִי אִישׁ אֶל
רַעְהוּ וַיִּקְשֹׁב יִי וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכוּרֹן לְפָנָיו לְיְרָאֵי יִי
וְלְחוּשְׁבֵי שְׁמוֹ:

וַיֵּאָסוּף אוֹתָם אֶל מִשְׁמֵר שְׁלֹשֶׁת יָמִים. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, הָנִי תִּלְתַּת יוֹמֵינ אֲמַאי. אֶלָּא הָנִי תִּלְתַּת
 יוֹמֵינ, לְקַבֵּיל תִּלְתַּת יוֹמֵינ דְּשֻׁכָּם. דְּכָתִיב, (בראשית לד) וַיְהִי
 בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹתָם כּוֹאֲבִים.

תָּא חַזִּי, מַה פְּתִיב בֵּיהּ, וַיֵּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם
 הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ וַחֲיוּ. לְאַחֲזוֹאָה דְּלֹא עֶבֶד אִיהוּ,
 כְּמַה דְּאִינוּן עֶבְדוּ בְּשֻׁכָּם. דְּגִרְמוּ לְאַנְשֵׁי שֻׁכָּם לְקַבֵּלָא
 עַלֵּיהוּ הָאִי זֹאת, רְזָא דְּבְרִית. וְלִבְתַּר דְּעֶבְדוּ קִיּוּמָא דָּא,
 קְטִילוּ לֹוֹן, וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר מִנְהוֹן חַד. וְאִיהוּ מַה פְּתִיב,
 זֹאת עֲשׂוּ וַחֲיוּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאֵת הָאֱלֹהִים אֲנִי יֵרָא,
 נְטִיר קִיּוּמָא. וְכֹל גְּלָגוּלָא דָּא לָא הוּא אֶלָּא בְּגִינֵיהּ
 דְּבַנְיָמִין:

וַיֵּאמְרוּ אִישׁ אֶל אַחֵיו אֲבָל אֲשֻׁמִּים אֲנַחְנוּ עַל אַחֲנוּ
 וְגו'. וַיֵּאמְרוּ אִישׁ אֶל אַחֵיו, דָּא שְׁמַעוֹן וְלוֹי,
 כְּמַה דְּהוּא בְּקַדְמִיתָא. דְּכָתִיב, (בראשית לו) וַיֵּאמְרוּ אִישׁ אֶל
 אַחֵיו הִנֵּה בַעַל הַחֲלוּמוֹת הֵלְזָה בָּא. מַה לְהֵלֵן שְׁמַעוֹן
 וְלוֹי, אוּף הֵכָא שְׁמַעוֹן וְלוֹי.

תָּא חַזִּי, מַאן אִישׁ וּמַאן אַחֵיו. אֶלָּא אִישׁ, דָּא שְׁמַעוֹן,
 כְּתִיב הֵכָא אִישׁ, וְכָתִיב הֵתָם (במדבר כה) וְהִנֵּה אִישׁ
 מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא. מַה לְהֵלֵן מִשְׁמַעוֹן, אוּף הֵכָא נְמִי
 שְׁמַעוֹן. וּבְגִין דְּאֵהְדַר בְּתִשׁוּבָה, בְּכַה וְאַתְנַחֵם עַל דָּא.

וְאָמַר לְלוֹי, אֲבָל אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ. עַל דָּא אַתְּבְּנִי מִזְלִיָּה
שׁוֹר, כְּגִוּוֹנָא דְּמִזְלִיָּה דְּיוֹסֶף שׁוֹר. דְּכְתִיב, (דברים לג) בְּכוֹר
שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ, וּמִזְלִיָּה דְּשִׁמְעוֹן שׁוֹר אִיהוּ.

וְעַל דָּא, וַיִּקַּח מֵאֲתָם אֶת שִׁמְעוֹן, בְּגִין דְּלֹא יִקְטָרַג
בְּהַדְּיָה דְּלוֹי. בְּגִין דְּשִׁמְעוֹן וְלוֹי, כַּד מִתְחַבְּרָן
תְּרוּיָהוּ יְכָלִי לְקַטְרָגָא: וַיֶּאֱסֹר אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם, הָא
אוּקְמוּהָ, לְעֵינֵיהֶם אֶסְרוּ. וּלְבַתֵּר דְּנִפְקוּ הוּוּה מֵאֲכִיל לִיָּה,
וּמְשָׁקֵי לִיָּה.

וְאִי תִימָא דְּרַעוּתָא דְּיוֹסֶף אִיהוּ, בְּגִין דְּכְתִיב, (משלי כד)
אִם רָעַב שׁוֹנֵאֲךָ הֶאֱכִילְהוּ לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקָהוּ
מַיִם. אִי הָכִי, יוֹסֶף דְּאִיהוּ זַכָּאָה, הִיכִי עָבִיד הָכִי. דְּהָא
כְּתִיב, (משלי כד) כִּי גָחָלִים אֲתָה חוֹתֶה עַל רֵאשׁוֹ וַיִּי יִשְׁלַם
לָךְ.

אֶלְא, חַס וְשָׁלוֹם דְּיוֹסֶף לְהָכִי הוּא דְּחִיִּישׁ. אֶלְא כְּבָר
נָשׁ לְאַחׁוֹי, הָכִי נָמִי הוּוּה עָבִיד. אַתְּנַהִיג עֲמִיָּה
בְּאַחׁוּהָ, וְלֹא בְּגִוּוֹנָא אַחֲרָא. וְלֹא עֲמִיָּה בְּלַחׁוּדׁוֹי, אֶלְא
עִם כָּל אַחׁוֹי. כְּמָה דְּכְתִיב, וַיֵּצֵא יוֹסֶף וַיְמַלְאוּ אֶת כְּלֵיהֶם
בָּר וּלְהָשִׁיב כֶּסֶפֵיהֶם אִישׁ אֶל שַׁקּוֹ וּלְתַת לָהֶם צֹדֶה לְדַרְךָ
וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן, בְּגִין לְאַנְהָגָא עֲמַהוֹן בְּאַחׁוּהָ.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (נחום א) אִם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים וְכֵן
נִגְזָו וְעָבַר וְעֲנִיתִךָ לֹא אֶעֱנֶךָ עוֹד, הָאִי קָרָא

אִוְקָמוּהָ. דְּכַד עֲמָא פְּלָהוּ אִית בְּהוּ שְׁלָם, וְלֹא אִית בְּהוּ
מֵאִרִי דְּבָבוּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עֲלֵייהוּ, וְדִינָא לָא
שְׁלֵטָא בְּהוּ. וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ פְּלַחֵי לְפוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת,
וְאִינוּן בְּשָׁלָם, דִּינָא לָא שְׁלֵיט עֲלֵייהוּ, וְאִוְקָמוּהָ.

דְּכַתִּיב, (הושע ד) חֲבוּר עֲצָבִים אֲפָרִים הֵנַח לוֹ.

וְכֵן נִגְזוּ וְעָבַר, מֵאִי וְכֵן נִגְזוּ, וְנִגְזוּ מִבְּעֵי לִיָּהּ. אֲלֵא,
דָּא הוּא רִישָׁא דְּקָרָא דְּאִיהוּ שְׁלָם, אוּף הָכָא שְׁלָם.
וּמֵאִי אִיהוּ, דָּא צְדָקָה. בְּגִין דְּצְדָקָה דָּא הוּא שְׁלוּם,
וּמֵאֵן דְּאִסְגִּי בְּצְדָקָה, אִסְגִּי שְׁלָם לְעִילָא, וְאִסְגִּי שְׁלָם
לְתַתָּא. וּבְגִין כֶּךָ וְכֵן נִגְזוּ וְעָבַר, דְּגִזּוּי מְמוֹנְהוּן בְּצְדָקָה.
וְעָבַר, וְעָבְרוּ מִבְּעֵי לִיָּהּ, מֵאִי וְעָבַר. אֲלֵא דָּא הוּא דִּינָא
דְּרוּגְזָא, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה כו) עַד יַעֲבֹר זַעַם, עָבַר
דִּינָא מִעֲלֵייהוּ.

דְּבַר אַחַר, כֹּה אָמַר יי אִם שְׁלָמִים, אֲלִין יִשְׂרָאֵל.
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִי לֹון בְּרִית קֵימָא לְנִטְרָא
לִיָּהּ תְּדִיר, וּלְמַתְוֵי בֵּיהּ בַּר נֶשׁ שְׁלִים בְּכָל סִטְרִין לְעִילָא
וְתַתָּא. וְאִי לָא נִטִּיר לִיָּהּ בַּר נֶשׁ תְּדִיר, הָא אִיהוּ פְּגִים,
פְּגוּם בְּכֻלָּא. מְנַלְן, דְּכַתִּיב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה
תָּמִים. מֵאִי תָּמִים, שְׁלִים. דְּעַד לָא אֲתַקְיִים בֵּיהּ בְּרִית,
אִיהוּ פְּגִים.

וּבְגִין כֶּךָ, אִם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים. אִם שְׁלָמִים דְּנִטְרֵי

פְּקוּדָא דָא, לְמַהוּי שְׁלִימִין, דְּלֹא יְהוֹן פְּגִימִין, וְכֹן רַבִּים,
 יִפְשׁוּן (דף ר"א ע"א) וַיִּסְגּוּן בֵּיתָה. בְּגִין דְּנִשְׁמַתִּין לָא נִפְקִי
 לְעֵלְמָא, אֲלֵא בְּהַאי בְּרִיתָה. וְכֹן נִגְזוּ, הַאי אִם שְׁלִמִים
 דְּנִטְרִי לִיה תְּדִיר, נִגְזוּ מֵאן דְּאִתְגְּזֹר וְקִבֵּל עֲלֵיהָ קִיִּמָא
 דָא. וְעָבַר, מֵאִי וְעָבַר. הֵהוּא זִוְהֵמָא דְעָרְלָה, דְּהוּה בֵּיתָה
 בְּקַדְמִיתָא.

דְּבַר אַחַר, כֹּה אָמַר יי אִם שְׁלִמִים וְכֹן רַבִּים, אֲלִין בְּנִי
 יַעֲקֹב. דְּהָא כָּל זְמַנָּא דְּהוּו לְגַבִּיהָ דִּיוֹסָף, אִינוּן
 שְׁלִמִים, דְּקִיִּמִי בְּהִדִּיהָ דְּבְרִיתָה. וְכֹן נִגְזוּ, דְּאֲזִלוּ וְשָׁבְקוּ
 לִיה לִיוֹסָף וְלִשְׁמֵעוֹן. וְעָבַר, כְּדִין דִּינָא שְׂרִיא בְּגִינֵיהוּ
 (נ"א שְׁכִינְתָא שְׂרִיא בִּינֵיהוּ), כְּמָה דָאֵת אָמַר, (שְׁמוֹת י"ב) וְעָבַר יי
 לְנִגּוּף אֶת מִצְרַיִם.

תָּא חֲזִי, אִית דִּינָא קְשִׁיא, וְאִית דִּינָא רַפִּיא. דִּינָא
 קְשִׁיא תְּקִיף, דִּינָא רַפִּיא חֲלָשׁ, וְכַד יִנְקָא הַאי
 דִּינָא רַפִּיא, מְדִינָא קְשִׁיא, כְּדִין אִתְתַּקַּף, וְאִיהוּ תְּקִיף.
 בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַבִּיד דִּינָא עַל יִשְׂרָאֵל, אִתְעַבִּיד בְּהַאי
 דִּינָא רַפִּיא, וְלֹא אִתְתַּקַּף בְּהוּא דִּינָא קְשִׁיא.
 וְכַד דִּינָא אִתְעַבִּיד עֲלֵיהוּ דְּעַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים
 וּמְזֻלּוֹת, אִתְתַּקַּף הַאי דִּינָא רַפִּיא, בְּדִינָא קְשִׁיא
 דְּלַעִילָא, בְּגִין לְאִתְתַּקַּפָּא. הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב, וְעָבַר יי
 לְנִגּוּף אֶת מִצְרַיִם. וְעָבַר, דְּאִתְמַלִּי עֲבָרָה וְזַעְמָא,

וְאֶת־תִּקְוָהּ בְּדִינָא קִשְׁיָא, אֹפֶה הָכָא וְעָבַר. וְתָא חֲזִי,
בְּשַׁעְתָּא דְּמִתְכַּנְּשֵׁי עֲשָׂרָה בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְחַד מִנְיִיהוּ
אֶשְׁתְּמִיט, כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲרַגִּיז עֲלֵיהָ.

דְּבַר אַחַר וְכֵן נִגְזוּ, כִּד מִתְעַבְרֵי מִנְיִיהוּ אֵינּוֹן עוּבְדִין
בִּישִׁין, כְּדִין וְעָבַר. מֵאֵי וְעָבַר, רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר,
בְּזַמְנָא דְּנִשְׁמַתָּא נִפְקַת מֵהָאֵי עֲלִמָּא, בְּכַמָּה דִּינִין
אֶתְדַּנְתַּ עַד לָא תִיעוּל לְאַתְרָהּ. לְבַתָּר, כֹּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין
אֵית לוֹן לְמַעְבַּר, בְּהַךְ נִהַר דִּינּוּר דְּנִגִיד וְנִפְיִק,
וְלֹא־סִתְחָאָה תַּמָּן. וּמֵאֵן אִיהוּ דִּיקוּם תַּמָּן, וַיַּעֲבַר בְּלֹא
דְחִילוֹ. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תְּחִלִּים כ"ד) מִי יַעֲלֶה בְּהַר יִי וְגו' .
וְנִשְׁמַתָּא דְּזַכָּאָה אַעֲבַר בְּלֹא דְחִילוֹ וַיִּקּוּם בְּמִקּוּם קְדָשׁוֹ.
וּמֵאֵן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּצַדְקָה בְּהָאֵי עֲלִמָּא, וַיִּתֵּן מִמְּמוֹנֵיהָ
בְּצַדְקָה. כְּדִין, וְעָבַר בְּהֵוֹא אֶתְרָהּ, וְלֹא דְחִיל,
וְכַרוּזָא קָרִי לָהּ לְהֵהִיא נִשְׁמַתָּא, (נְחוּם א) וְעַנְיִתִּיךָ לֹא
אַעֲנֶיךָ עוֹד. מֵאֵן דְּזַכָּה לְמַעְבַּר בְּהָאֵי, לִית לֵיהּ דִּינָא יִתִּיר
כֹּלֵל.

תָּא חֲזִי, כֹּל דָּא דִּיוֹסָף עִם אַחוּי, וְכֹל הֲנִי מִיִּלִּי, אִמָּאֵי
אַצְטְרִיךְ. אֶלָּא אֹרִייתָא דְקָשׁוּט אִיהִי אֹרִייתָא,
וְכֹל אֶרְחָהָא אֶרְחִין קְדִישִׁין. וְלִית לָךְ מְלָה בְּאֹרִייתָא
דְּלָאוּ אֵית בָּהּ רִזִּין עֲלָאִין וְקְדִישִׁין, וְאֶרְחִין לְבַנֵּי נִשָּׂא
לְאַתְתְּקַפָּא בְּהוּ.

פֶּתַח וְאָמַר, (משלי ב) אַל תֹּאמַר אֲשַׁלְמָה רָע וְגו'. תָּא חֲזִי,
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאַתְתִּיקָא
 בַּהּ בְּאוּרֵייתָא, וְלִמְיֵהָ בְּאַרְחָ קְשׁוּט, וְלִסְטֵר יְמִינָא, וְלֹא
 יֵהֵךְ לִסְטֵר שְׂמָאלָא. וּבְגִין דְּבַעֵי לְהוּ (דִּישְׂרָאֵל) לְמִיֵּהָ
 לִסְטֵר יְמִינָא, אֵית לֹון לְאַסְגָּאָה רְחִימוּ דָּא עִם דָּא, וְלֹא
 יְהֵא דְבָבוּ דָּא עִם דָּא. בְּגִין דְּלֹא לְאַכְחָשָׁא יְמִינָא, דְּאִיהוּ
 אַתֵּר דִּישְׂרָאֵל מִתְדַבְּקֵן בֵּיתָא.

וְתָא חֲזִי, בְּגִין כֶּף אִיהוּ יִצֵּר טוֹב וְיִצֵּר רָע, וַיִּשְׂרָאֵל
 בְּעֵינֵין לְאַתְתִּיקָא לְיִצֵּר טוֹב עַל יִצֵּר רָע, בְּאִינוּן
 עוֹבְדֵין דְּכְשָׁרֹן, וְאִי סָטִי בַר נָשׁ לְשְׂמָאלָא, כְּדִין אַתְתִּיקָה
 יִצֵּר רָע עַל יִצֵּר טוֹב. וּמֵאֵן דְּהוּה פְּגִים, אֲשֵׁלִים לֵיהּ
 בְּחֻטְאוֹי, דְּהֵא לֹא אֲשֵׁתִלִּים דָּא מְנוּוֹלָא, אֲלֹא בְּחֻטְאִין
 דְּבַנֵּי נָשָׁא.

וּבְגִין כֶּף בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַזְדֵּהָרָא, דְּלֹא יִשְׁתַּלִּים הֵהוּא
 יִצֵּר רָע בְּחֻטְאוֹי, וַיִּסְתַּמֵּר תְּדִיר. דְּהֵא יִצֵּר טוֹב
 בְּעֵי לְאַשְׁלָמָא לֵיהּ בְּשְׁלִימוּת תְּדִיר, וְלֹא יִצֵּר הָרַע. וּבְגִין
 כֶּף, אַל תֹּאמַר אֲשַׁלְמָה רָע קוּה אֶל יִי וַיּוֹשַׁע לָךְ.

דְּבַר אַחַר אַל תֹּאמַר אֲשַׁלְמָה רָע, כְּדַכְתִּיב, (תהלים לז)
 וּמִשְׁלָמִי רָעָה תַּחַת טוֹבָה, לְמֵאֵן דְּשְׁלִים לֵיהּ
 טוֹבָה, דְּלֹא יִשְׁלִים לֵיהּ רָע, בְּגִין (דְּחִילוּ דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, זֹאת עֲשׂוּ וְחַיוּ. וְאוּף אִיהוּ חֲזִי תְדִיר עֶבֶד) דְּכַתִּיב, (משלי יז) מִשִּׁיב

רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תָמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ. אֲפִילוֹ לְמֵאן
 דְּאֲשְׁלִימוֹ לִיּה בִישׁוּן, לֹא אֵית לִיּה לְאֲשְׁלֵמָא בִישָׁא,
 חֲלָף הֵהוּא בִישָׁא דְשְׁלִימוֹ לִיּה. אֶלָּא, קִנְיָה לִיּוֹשֵׁעַ לָךְ.
 וְהָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ, בְּיוֹסֵף זַכָּאָה, דְּלֹא בַעָא לְאֲשְׁלֵמָא
 בִישָׁא לְאַחוּי, בְּשַׁעְתָּא דְנִפְלוּ בִידוּי. קִנְיָה לִיּוֹשֵׁעַ
 וִיֹשֵׁעַ לָךְ, בְּגִין דְּהוּא הָוָה (דף ר"א ע"ב) דְּחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. דְּכַתִּיב, זֹאת עָשׂוּ וַחֲיוּ וְגו'. (ואוּף) וְאִיהוּ תְדִיר הָוָה
 מְחַפֵּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (ס"א בְּמַה דְּאֵת אָמַר, קִנְיָה לִיּוֹשֵׁעַ לָךְ).

רַבִּי אָבָא פָּתַח וְאָמַר, (משלי ב) מִיָּם עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב
 אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָנָה. מִיָּם עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב
 אִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין דְּאִיהוּ עֲבִיד עֲצוֹת,
 דְּאִיִּתִּי טַעֲמִין לְגִלְגְּלָא גְלַגּוּלִין עַל עֲלָמָא עַל יְדָא
 דְּיוֹסֵף, לְקִיַּמָּא הֵהוּא גְזֵרָה, דְּגֵזֵר כְּפִנָּא עַל אַרְעָא (נ"א
 עֲלָמָא). וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָנָה, דָּא יוֹסֵף. דְּגִלִּי אֵינוֹן עֲמִיקִין,
 דְּגֵזֵר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲלָמָא.

תָּא חַזִּי, יוֹסֵף לֹא דִי לִיּה דְּאִיהוּ לֹא שְׁלִיָּם בִישָׁא
 לְאַחוּי, אֶלָּא דְעֵבֵד עֲמֵהוֹן טִיבוּ וְקָשׁוּט. וְכִךְ
 אֲרַחֲיָהוֹן דְּזַכָּאִי תְדִיר. בְּגִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים
 עֲלֵייהוּ תְדִיר, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.
 מִיָּם עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב אִישׁ, דָּא יְהוּדָה. וְהָא אוּקְמוּהָ,
 בְּשַׁעְתָּא דְאַתְקָרִיב לְגַבִּיָּה דְּיוֹסֵף, עַל עֲסָקָא
 דְּבִנְיָמִין. וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָנָה, דָּא יוֹסֵף.

רַבִּי אָבָא הָוֵה יְתִיב אֲתֵרְעָא דְאַבְבָּא דְלוּד, חָמָא חַד בַּר
 נָשׁ דְהָוֵה אֲתִי, וַיְתִיב בְּחַד קוּלְטָא דְתָלָא דְאַרְעָא,
 וְהָוֵה לָאִי מְאַרְחָא, וַיְתִיב וְנָאִים תַּמָּן. אֲדַהְכִי חָמִי חַד
 חוּיָא, דְהָוֵה אֲתִי לְגַבִּיָּה, נִפְק קוּסְטָפָא דְגוּרְדִּנָּא, וְקָטִיל
 לִיָּה לְחוּיָא. כִּד אֲתַעַר הֵהוּא בַר נָשׁ, חָמָא הֵהוּא חוּיָא
 לְקַבְלִיָּה, דְהָוֵה מִית. אֲזַדְקָף הֵהוּא בַר נָשׁ, וְנִפְל הֵהוּא
 קוּלְטָא לְעוּמְקָא דְתַחֲוִיתוּי וְאַשְׁתַּזִּיב.

אַתָּא רַבִּי אָבָא לְגַבִּיָּה, אָמַר לִיָּה, אֵימָא לִי מָאן
 עוּבְדָךְ. דְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רְחִישׁ לָךְ אֱלִין
 תְּרִין נְסִין, לָאו אֵינּוֹן לְמַגְנָא. אָמַר לִיָּה הֵהוּא בַר נָשׁ,
 כָּל יוּמָאִי לָא אֲשָׁלִים לִי בַר נָשׁ בִּישָׁא בְעַלְמָא, דְלָא
 אֲתַפְּיִסְנָא בְּהַדִּיָּה, וּמְחִילְנָא לִיָּה. וְתוּ, אִי לָא יְכִילְנָא
 לְאַתַּפְּיִסָּא בְּהַדִּיָּה, לָא סְלִיקְנָא לְעַרְסִי, עַד דְמְחִילְנָא
 לִיָּה, וְלִכְל אֵינּוֹן דְמַצְעָרוּ לִי, וְלָא חֵיִישָׁנָא כָּל יוּמָא
 לְהֵהוּא בִישָׁא דְאֲשָׁלִים לִי. וְלָאוּ דִי לִי דָא, אֱלָא
 דְמַהְהוּא יוּמָא וְלְהֵלְאָה, אֲשֶׁת־דִּלְנָא לְמַעַבְד עֲמַהוֹן טָבָא.
 בְּכַה רַבִּי אָבָא וְאָמַר, יִתִּיר עוּבְדוּי דְדִין מִיּוֹסְף, דִּיּוֹסְף
 הָוֵה אַחוּי וְדָאִי, וְהָוֵה לִיָּה לְרַחֲמָא עֲלוּי. אַבְל מַה
 דְעַבִּיד דָּא, יִתִּיר הוּא מִיּוֹסְף. יָאוּת הוּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא יְרַחֲשֵׁי לִיָּה נִיסָא עַל נִיסָא.

פְּתַח וְאָמַר, (מְשַׁלִּי י) הוּלְךְ בַּתָּם יִלְךְ בְּטַח וּמַעַקֵּשׁ דְרַכְיוּ

יִוָּדַע. הוֹלֵךְ בְּתוֹם יֵלֶךְ בְּטַח, דָּא הֵהוּא בַר נָשׁ, דְּאִזְלִ
בְּאַרְחִין דְּאוֹרֵייתָא. יֵלֶךְ בְּטַח, דְּלֹא יִכִּילוּ נְזֻקֵי דְעֵלְמָא
לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ. וּמַעַקֵּשׁ דְּרָכֵיו יִוָּדַע, מֵאֵן יִוָּדַע. דָּא הוּא
מֵאֵן דְּאִסְטֵי מְאָרְחָא דְקָשׁוּט, וּבְעֵי גַבֵּי דְחִבְרִיהּ. יִוָּדַע,
מֵהוּ יִוָּדַע, יִשְׁתַּמּוּדַע אִיהוּ בְּעֵינֵיהוֹן דְּכָל מְאָרֵי דְדִינָא,
דְּלֹא יִתְאַבִּיד מִנֵּיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְהֵהוּא בַר נָשׁ. בְּגִין
לְאִייתָאָה לֵיהּ לְאַתְרָא דִּינְקֻמוֹן מִנֵּיהּ, וּבְגִין כֶּף יִוָּדַע.
וְתָא חֲזִי, הֵהוּא דְאִזְלִ בְּאַרְחַ קָשׁוּט, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
חָפִי עֲלֵיהּ, בְּגִין דְּלֹא אֲתִידַע, וְלֹא אֲשַׁתְּמוּדַע,
לְגַבֵּי מְאָרֵיהוֹן דְדִינָא. אֲבָל מַעַקֵּשׁ דְּרָכֵיו יִוָּדַע,
וְיִשְׁתַּמּוּדַע לְגַבֵּייהוּ. זַכָּאִין אִינוּן בְּנֵי נָשָׁא דְאִזְלִ בְּאַרְחַ
קָשׁוּט, וְאִזְלִ לְרוּחְצֵן עַל עֵלְמָא. דְּלֹא דְחִלֵּי אִינוּן
בְּעֵלְמָא דִין, וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאֲתִי:

וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ בֵּית יוֹסֵף. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, וּוִי
לוֹן לְבְנֵי נָשָׁא, דְּלֹא יִדְעֵי וְלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּאַרְחֵי
דְּאוֹרֵייתָא. וּוִי לוֹן בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִיִתִי
לְמַתְבַּע לוֹן דִּינָא עַל עוּבְדֵיהוֹן, וַיִּקּוּם גּוֹפָא וַנִּפְשָׁא
לְמִיֵּהב חוֹשְׁבְנָא מְכָל עוּבְדֵיהוֹן, עַד לָא יִתְפָּרְשׁוּן נִפְשָׁא
מִן גּוֹפָא.

וְהֵהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְדִינָא אִיהוּ, יוֹמָא דְסִפְרִין פְּתִיחָן,
וּמְאָרֵיהוֹן דְדִינָא קִיִּמִין. בְּגִין דְהֵהוּא זְמַנָּא,

קִיָּמָא נְחָשׁ בְּקִיּוּמִיהָ, לְנִשְׁכָּא לִיהּ. וְכֹל שִׁיפֵי מִתְּרַגְּשִׁין
 לְגַבְיָהּ, וְנִשְׁמַתָּא אֶתְפָּרְשָׁא מִן גּוּפָא, וְאִזְלָא וְשִׁטִּיא.
 וְלֹא יָדַעַת לְאֵן אֲרַחָא תְּהֵךְ, וְלֹאֵן אֲתֵר סִלְקִין לָהּ.

וְוִי לְהֵהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְרוּגְזָא וְנִאִיצוּ הֵהוּא יוֹמָא, בְּגִין
 כֶּף אֲבַעֵי לִיהּ לְבַר נָשׁ, לְאַרְגָּזָא יִצְרִיָּה כֹּל יוֹמָא,
 לְאַדְכָּרָא קַמִּיהּ הֵהוּא יוֹמָא, דִּיִּיקוּם בְּדִינָא דְמַלְכָּא,
 דְקָא עָאֲלִין לִיהּ תַּחֲוֹת אֲרַעָא לְאַתְרַקְבָּא, וְנִשְׁמַתָּא
 אֶתְפָּרְשָׁא (דף רב ע"א) מִנִּיהּ.

וְתַנּוּן, לְעוֹלָם יִרְגִּיזוּ אָדָם יִצָּר טוֹב עַל יִצָּר הָרַע,
 וְיִשְׁתַּדֵּל אֲבַתְרִיָּה. אִי אִזִּיל מִנִּיהּ, יָאוּת. וְאִי
 לָאוּ, יִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִיָּיתָא. דֵּהָא לִית לָךְ מְלָה לְתַבְרָא יִצָּר
 הָרַע אֶלָּא אוּרִיָּיתָא. אִי אִזִּיל, מוּטָב. וְאִי לָאוּ, יִדְכָּר לִיהּ
 יוֹמָא דְמוֹתָא, בְּגִין לְתַבְרָא לִיהּ.

הֵכָא אִית לְאַסְתַּפְּלָא, דֵּהָא דָּא הוּא (קסא ב) יִצָּר הָרַע,
 וְדָא הוּא מְלֶאךְ הַמּוֹת. וְכִי מְלֶאךְ הַמּוֹת מִתְּבַר
 מִקַּמֵּי יוֹמָא דְמוֹתָא. וְהָא אִיהוּ קָטוּלָא דְבְנֵי נְשָׂא הוּי,
 וְאַשְׁתַּמַּע דְּחֻדְוָה הוּא דִּילִיָּהּ. וּבְגִין כֶּף אֲסִטִּי לֹוֹן לְבְנֵי
 נְשָׂא תְּדִיר, בְּגִין לְאַמְשַׁכָּא לֹוֹן לְדָא.

אֶלָּא וְדָאֵי מַה דְּאַתְמַר, דִּיִּדְכּוֹר לִיהּ בַּר נָשׁ הֵהוּא יוֹמָא
 דְמוֹתָא. וְדָאֵי הֵכִי הוּא, בְּגִין דְּמִתְּבַר לְבָא דְבַר

נֶשׁ. דְּהָא יִצְרַר הָרַע לֹא שְׂרִיא אֶלָּא בְּאַתְרַּהּ דְּאַשְׁתַּכַּח חֲדוּהַּ
 דְּחֻמְרָא, וְגִסּוּתָא דְרוּחָא. וְכֹד אֲשַׁתַּכַּח רוּחָא תְּבִירָא,
 כְּדִין אֲתַפְּרֵשׁ מִנִּיהּ, וְלֹא שְׂרִיא בְּהַדִּיהּ. וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי
 לְאַדְכַּרָא לִיהּ יוֹמָא דְמוֹתָא, וַיִּתְּבַר גּוֹפִיָּהּ, וְאִיהוּ אֲזִיל
 לִיהּ.

תָּא חֲזִי, יִצְרַר טוֹב בְּעֵי חֲדוּהַּ דְּאוּרִייתָא, וַיִּצְרַר רַע חֲדוּהַּ
 דְּחֻמְרָא, וְנִיאֻפִין וְגִסּוּתָא דְרוּחָא. וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי בַר
 נֶשׁ לְאַרְגָּזָא (לִיהּ) תְּדִיר, מִהֵוּא יוֹמָא רַבָּא, יוֹמָא דְדִינָא,
 יוֹמָא דְחוּשְׁבָנָא. דִּלִּית לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְאַגְנָא עֲלִיהּ, אֶלָּא
 עוּבְדוּי דְכֶשְׁרֹן, דְּאִיהוּ עֶבֶד בְּהַאי עֲלָמָא. בְּגִין דִּיגִינוּ
 עֲלִיהּ בְּהַאי שַׁעְתָּא.

תָּא חֲזִי, וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ בֵּית יוֹסֵף. וּמַה כְּלָהוּ
 הָווּ גִיבְרִין, כְּלָהוּ תְּקִיפִין, וְחַד עוּלִימָא דְאִייתִי לֹון
 לְבֵיתָא דְיוֹסֵף, דְּחָלוּ. כֹּד יִיתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַתְּבַע
 לִיהּ לְדִינָא לְבַר נֶשׁ, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

בְּגִין כֶּךָ בְּעֵי לִיהּ לְבַר נֶשׁ, לְאַזְדַּהְרָא בְּהַאי עֲלָמָא.
 לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיִּשׁוּי בֵּיהּ
 רוּחְצִינִיהּ. דְּאָף עַל גַּב דְּאִיהוּ חָטִי, אִי יִהְדַּר מִנִּיהּ
 בְּתִיבְתָא שְׁלִימְתָא, הָא תְּקִיף אִיהוּ, וַיִּתְתַּקֵּף בֵּיהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאִילוּ לָא חָטָא.

דְּהָא שְׁבֻטִין, בְּגִין דְּחָטוּ עַל גְּנִיבַת יוֹסֵף, הָווּ דְּחָלִין.

דְּאִלְמָלָא לָא חָטוּ, לָא הוּוּ דְחֲלִין כְּלָל. בְּגִין דְּחֻבּוּי דְּבַר
 נָשׁ מִתְבָּרִין לְבֵיהּ, וְלִית לֵיהּ חִילָא כְּלָל. מֵאִי טַעְמָא,
 דְּהָא תְּהוּא יֵצֵר הַטּוֹב אֶתְבַּר עִמֵּיהּ, וְלִית לֵיהּ חִילָא
 לְאַתְתַּקְפָּא עַל תְּהוּא יֵצֵר הָרַע. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דְּבָרִים ב) מִי
 הָאִישׁ הִירָא וְרַךְ הַלֵּבָב, הִירָא (דִּירָאָה דָּא) מִחֻבִּין דְּבִידוּי,
 דְּאִינוּן תְּבִירָא דְּלֵבָא דְּבַר נָשׁ.

וְתָא חֲזִי, לְכַמָּה דְּרִין אֶתְפָּרַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 מֵאִינוּן חֻבִּין דְּשַׁבְּטִין, דְּהָא לָא אֶתְאַבִּיד מִקְמֵיהּ
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם. וְאַתְפָּרַע מְדָרָא לְדָרָא, וְדִינָא
 קִימָא קַמֵּיהּ תְּדִיר, עַד דְּאַתְפָּרַע, וְשָׂרִי דִינָא בְּאַתְר
 דְּאַצְטְרִיךְ.

מִנְלָן, מִחֻזְקֵיהּ. חֻזְקֵיהּ חָב הוּא חֻבָּא, דְּגִלִי סְתִירִין
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְשָׂאָר עַמִּין עֻבְדֵי עֲבוּדַת
 כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, דְּלָא הוּוּ אֶצְטְרִיךְ לְגִלְאָהּ. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא שְׂדֵר לֵיהּ לִישְׁעֵיהּ, וְאָמַר לֵיהּ, (ישעיה לט) הִנֵּה
 יָמִים בָּאִים וְנָשָׂא כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתְךָ וְאֲשֶׁר אֶצְרוּ אֲבוֹתֶיךָ
 עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְגו'.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה גָּרִים תְּהוּא חֻבָּא, בְּגִין דְּגִלִי מַה דְּתוּה
 סְתִים. דְּכִיּוֹן דְּאַתְגִּילִי, אֶתְיִיחֵיב דּוּכְתָא לְאַתְר
 אַחְרָא דְּלָא אֶצְטְרִיךְ, לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהּ. בְּגִין כֶּךָ לָאו
 בְּרַכָּה שְׂרִיא, אֶלָּא בְּאַתְר סְתִים. וְאוּקְמוּתָהּ, מַה דְּאִיהוּ

(הַזֵּהָרָה) סְתִימִים, בְּרֻכָּה (דְּהַזֵּהָרָה) שְׂרִיא עֲלוּי, פִּיּוֹן דְּאִתְגְּלִי
אֲתִייהִיב דְּוֹכְתָא, לְאַתְר אַחְרָא לְשִׁלְטָאָה עֲלוּי.

כְּתִיב, (אִיכָה א) כֹּל מְכַבְּדִיהָ הַזֵּילוּתָהּ כִּי רָאוּ עֲרוּתָהּ,
וְאוּקְמוּנָהּ. אֲבָל כֹּל מְכַבְּדִיהָ הַזֵּילוּתָהּ, דָּא הוּא
מְלָכוֹת בְּבַל, דְּהָא מִתְמָן אֲשֶׁתֶּדֶר דּוּרוֹן לִירוּשָׁלַם.
דְּכְתִיב, (יִשְׁעִיָה לט) בִּיעַת הָהִיא שִׁלַּח מְרוֹדְךָ בְּלֶאֱדָן בְּן
בְּלֶאֱדָן מֶלֶךְ בְּבַל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חֲזֻקִיָּהּ.

וּמָה כְּתִיב בְּהוּ, שְׁלָם לְחֲזֻקִיָּהּ מֶלֶךְ יְהוּדָה, וְשְׁלָם
לְאַלְהָא רַבָּא וְשְׁלָם לִירוּשָׁלַם. פִּיּוֹן דְּנִפְק פְּתֻקִיָּהּ
מִנִּיָּה, אֲהַדְר לְלִבִּיָּהּ וְאָמַר, לָא יָאוּת עֲבָדִית לְאַקְדָּמָא
שְׁלָמָא דְעַבְדָּא, לְשִׁלְמָא דְמָאֲרִיָּה. קָם מְכוּרְסִיָּהּ וּפְסַע ג'
פְּסִיעֵן וְאֲהַדְר פְּתֻקִיָּהּ, וְכָתַב אַחֲרָנִין תְּחוּתִיָּהּ, וְכָתַב
הַכִּי. שְׁלָם לְאַלְהָא רַבָּא, שְׁלָם לִירוּשָׁלַם, וְשְׁלָם לְחֲזֻקִיָּהּ,

וְדָא הוּא מְכַבְּדִיהָ. (דף רב ע"ב)

וּלְבַתֵּר הַזֵּילוּתָהּ, מְאִי טַעְמָא הַזֵּילוּתָהּ. בְּגִין כִּי רָאוּ
עֲרוּתָהּ, דְּאֲחֻזִּי לֹון חֲזֻקִיָּהּ. דְּאֶלְמִלָּא כְּךָ, לָא
הַזֵּילוּתָהּ לְבַתֵּר. מְגוֹ דְּהוּה זַפָּאָה חֲזֻקִיָּהּ יִתִּיר, אֲתַעֲכַב
מְלָה מְלֵאִיתָאָה, וְלָא אֲתָא בְּיוֹמוּי. דְּכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה לט) כִּי
יְהִיָּה שְׁלוֹם וְאַמֶּת בְּיָמֵי. וּלְבַתֵּר פְּקִיד הַהוּא חוּבָא לְבְנוּי
אַבְתָּרִיָּהּ.

כְּגוֹוְנָא דָּא, הַהוּא חוּבָא דְשִׁבְטִין, קָאִים עַד לְבַתֵּר.

בְּגִין דְּדִינָא דְלַעֲיִלָא, לֹא יְכִיל לְשַׁלְּטָאָה עַלֵייהוּ, עַד
 דְּאִשְׁתַּכַּח שַׁעְתָא לְאַתְפְּרָעָא, וְאַתְפְּרָע מִינֵייהוּ. וּבְגִין כִּף
 כָּל מֵאן דְּאִית חוּבִין בִּידוּי, דְּחִיל תְּדִיר. כִּמָּה דְּאִתְּ אָמַר,
 (דברים כח) וּפְחַדְתָּ לַיְלָה וַיּוֹמֵם וְגו'. וְעַל דָּא וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים
 כִּי הוּבְאוּ וְגו':

וַיֵּשֶׁא עֵינָיו וַיִּירָא אֶת בְּנֵימִין אָחִיו בֶּן אָמוּ וְגו'. רַבִּי
 חֲזִיָּא פִתַּח וְאָמַר, (משלי יג) תוֹחֶלֶת מְמוּשָׁכָה מִחֶלֶה
 לֵב וְעֵץ חַיִּים תִּאֻוָּה בָּאָה. דָּא הוּא דְתַנּוּן, דְּלִית לֵיהּ לִבְר
 נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּבַעוּתִיהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי
 אֲתִי, אִי לָא אֲתִי. מֵאִי טַעֲמָא, בְּגִין דְּאִי אִיהוּ אֲסִתְּכַל
 בֵּיהּ, כִּמָּה מֵאֲרִיהוֹן דְּדִינָא, אָתוּ לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ
 בְּעוּבְדוּי.

וְרוּזָא אִיהוּ, דְּהָא הָהוּא אֲסִתְּכַלוּתָא, דְּאִיהוּ מִסְתַּכַּל
 בְּהָהוּא בְּעוּתָא, גָּרִים לִיהּ לְמַחֲלַת לֵב. מֵאִי מִחֶלֶה
 לֵב, דָּא אִיהוּ מֵאן דְּקָאִים תְּדִיר עַלֵייהּ דְּבַר נָשׁ,
 לְאַסְתַּכְּלָא לְעִילָא וְתַתָּא.

וְעֵץ חַיִּים תִּאֻוָּה בָּאָה. תַּנּוּנָן, מֵאן דְּבַעֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא יְקַבֵּל צְלוּתִיהּ, יִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא, דְּאִיהִי עֵץ
 חַיִּים. וּכְדִין תִּאֻוָּה בָּאָה. מֵאן תִּאֻוָּה, דָּא הוּא דְרַגְא דְכָל
 צְלוּתִין דְּעֵלְמָא בִּידִיהּ, וְעֵאִיל לֹון קָמִי מְלַכָּא עֲלָאָה.
 כְּתִיב הֲכֹא בָּאָה, וְכְתִיב הָתָם, (אסתר ב) בְּעָרְבַי הִיא בָּאָה.

וְדָא הוּא תְּאוּה בָּאָה, בָּאָה קָמִי מְלָכָא עֲלָאָה, לְאִשְׁלָמָא
רְעוּתָא דְהָהוּא בְּר נִשׁ.

דְּבַר אַחַר, תּוּחַלְת מְמוּשְׁכָה מְחֻלָּה לֵב, דָּא הוּא אֲתֵר,
דְּאֲתִייהִיב תְּהִיא מְלָה, בְּאֲתֵר אַחְרָא דְלָא
אַצְטְרִיךְ. וְאֲתִמְשָׁכָא עַד דְּאֲתִייהִיב מִיָּדָא לְיָדָא, וְלִזְמַנִּין
דְּלָא יִיתִי. מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּאֲתִפְשָׁטָא וְאֲתִמְשָׁכָא בְּכָל
אִינוּן מִמֶּנּוּ, לְנַחְתָּא לִיָּה לְעֵלְמָא.

וְעֵץ חַיִּים תְּאוּה בָּאָה, דָּא הוּא תּוּחַלְת, דְּלָא אֲתִמְשָׁכָא,
בְּגִין אִינוּן מִמֶּנּוּ רְתִיכִין, אֲלָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יְהִיב (לדף) לִיָּה לְאֲלֵתֵר. בְּגִין דְּכִד אֲתִמְשָׁכָא בֵּין אִינוּן
מִמֶּנּוּ רְתִיכִין, כַּמָּה אִינוּן מְאִרִיָּהוּן דְּדִינָא דְאֲתִייהִיב לִוּן
רְשׁוּתָא. לְעֵינָא וְלֹאֲסַתְכְּלָא בְּדִינָה, עַד לָא יִנְתְּנוּן לִיָּה.
וּמָה דְנִפְיָק מִבֵּי מְלָכָא וְאֲתִייהִיב לִיָּה לְבַר נִשׁ, בֵּין דְּזָכִי,
בֵּין דְּלָא זָכִי, אֲתִייהִיב מִיָּד. וְדָא הוּא עֵץ חַיִּים תְּאוּה
בָּאָה.

דְּבַר אַחַר, תּוּחַלְת מְמוּשְׁכָה, דָּא יַעֲקֹב. דְּאֲתִמְשָׁכָא לִיָּה
תּוּחַלְתָּא דִּיוֹסָף עַד זְמַן אָרִיךְ. וְעֵץ חַיִּים תְּאוּה
בָּאָה, דָּא הוּא בְּנִימָן. דְּהָא מְזִמְנָא דְתַבֵּע לִיָּה יוֹסָף, עַד
הָהוּא זְמַנָּא דְאֲתָא לְגַבִּיָּה, לָא הוּהוּ אֲלָא זְמַנָּא זְעִיר.
דְּלָא אֲתִמְשָׁכָא הָהוּא זְמַנָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּשָּׂא
עֵינָיו וַיִּרְא אֶת בְּנֵימִין אָחִיו בֶּן אָמוֹ. מְאִי בֶן אָמוֹ.

דְּדִיּוֹקְנִיָּה דְאֲמִיָּה תְּהוּ בֵּיהּ, וְהוּהוּ דְמִי דִיּוֹקְנִיָּה לְדִיּוֹקְנֵא
 דְרַחֲלִי. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב, וַיֵּשֶׁא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימָן אָחִיו
 בֶּן אָמוֹ.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, וְהָא כְּתִיב בְּקִדְמִיתָא, וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶת־
 אֶת בְּנֵימָן. וְהִשְׁתָּא כְּתִיב, וַיֵּשֶׁא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת
 בְּנֵימָן אָחִיו. מֵאִי רָאִיהּ הָכָא. אֶלָּא חֲמָא בְּרוּחָא
 דְקוּדְשָׁא לְבְנֵימָן, דְחוּלְקִיָּה תְּהוּ עֲמַהוּן בְּאַרְעָא.
 וּבְחוּלְקִיָּה דְבְנֵימָן וַיְהוּדָה תְּשֻׁרִי שְׁכִינְתָּא. דְהָא חֲמָא לִיָּה
 לַיהוּדָה וּבְנֵימָן, דְבְחוּלְקִיָּהוּן תְּהוּ מִקְדְּשָׁא. וְדָא הוּא וַיֵּרָא
 יוֹסֵף אֶת־אֶת־אֶת בְּנֵימָן. לִיָּה חֲמָא עֲמַהוּן, וַיֹּסֵף דְהוּהוּ אָחוּהָ
 לָא חֲמָא עֲמַהוּן בְּהוּא חוּלְקָא.

אוּף הָכָא, וַיֵּשֶׁא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימָן אָחִיו בֶּן אָמוֹ.
 מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה. וַיִּמָּהֵר יוֹסֵף כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל
 אָחִיו וַיִּבְקֶשׁ לִבְכוֹת וַיִּבֹא הַחֲדָרָה וַיִּבֶךְ שָׁמָּה.

רַבִּי חֲזַקְיָה פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיהו כב) מִשָּׂא גִיא חֲזִיוֹן מַה לָּךְ
 אֵיפֹה כִּי עָלִית כָּלְךָ לַגְּגוֹת. תָּא חֲזִי, הָא אוּקְמוּהָ
 בְּזַמְנָא דְאֶתְחָרִיב בֵּי מִקְדְּשָׁא, וְהָיוּ מוֹקְדִין לִיָּה בְּנוֹרָא,
 סְלִיקוּ כָּל אֵינּוֹן כְּהֵנִי (דף רג ע"א) עַל כּוֹתְלֵיהוּן (נ"א גְּגִיָּהוּן)
 דְמִקְדְּשָׁא, וְכָל מִפְתַּחִין בִּינְדִיָּהוּ, וְאָמְרוּ. עַד הָכָא הוּינָא
 גְּזַבְרִין דִּילָךְ, מִכָּאן וְאֵילָךְ טוֹל דִּילָךְ.

אַבְל תָּא חֲזִי, גִיא חֲזִיוֹן, דָּא שְׁכִינְתָּא דְהוּת בְּמִקְדְּשָׁא.

וְכָל בְּנֵי עַלְמָא, מִינָהּ הָיוּ יִנְקִין יִנְיקוּ דְנַבּוּאָה. דְּאִף עַל
 גַּב דְּכָל נְבִיאִין, קָא הָיוּ מִתְנַבְּאִין מֵאַתְר אַחְרָא, מְגִוּוּה
 הָיוּ יִנְקִין נְבוּאֵתְהוֹן. וְעַל דָּא אֶתְקַרֵי אִיהִי גֵיא חֲזִיוֹן.
 חֲזִיוֹן, הָא אוּקְמוּהָ, דְּאִיהוּ חִיוּ דְּכָל גְּוּוּנִין עַלְאִין.

מַה לָּךְ אֵיפֹה פִּי עָלִית כְּלָךְ לַגְּגוֹת, דְּהָא פִּד אֶתְחַרַב
 מִקְדָּשָׁא, שְׁכִינְתָא אֶתְאֵת, וּסְלִיקַת בְּכָל אֵינּוֹן
 אֶתְרִין, דְּהָוָה מְדוּרָה בְּהוּ בְּקֻדְמִיתָא. וְהוֹת בְּכַת עַל בֵּית
 מְדוּרָה, וְעַל יִשְׂרָאֵל דְּאֶזְלוּ בְּגִלוּתָא, וְעַל כָּל אֵינּוֹן
 צְדִיקֵי וַחֲסִידֵי דְּהָווּ תַּמָּן וְאֶתְאַבְּדוּ. וּמְנַלָּן, דְּכַתִּיב, ^{(ירמיה}
 לֹא) כֹּה אָמַר יְיָ קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רָחֵל
 מִבְּפֹה עַל בְּנֵיהָ, וְהָא אֶתְמַר. וּכְדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 שְׂאִיל לָהּ לְשְׁכִינְתָא, וְאָמַר לָהּ. מַה לָּךְ אֵיפֹה פִּי עָלִית
 כְּלָךְ לַגְּגוֹת.

מַהוּ כְּלָךְ, דְּהָא פִּי עָלִית סְגִיא, מַהוּ כְּלָךְ. לְאַכְלָלָא
 בְּהַדָּה כָּל חִילִין וְכָל רְתִיכִין אַחְרָנִין, דְּכֻלְהוּ בְּכוּ
 עֲמָה עַל חֶרְבֵן בֵּי מִקְדָּשָׁא.

וּבְגִין כֶּךָ, מַה לָּךְ אֵיפֹה. אָמְרָה קַמִּיהָ, וְכִי בְּנֵי
 בְּגִלוּתָא, וּמִקְדָּשָׁא אֶתְוֹקְדָא, וְאִנָּא מַה לִּי הָכָא.
 שְׂרִיאַת וְאָמְרַת, ^(ישעיה בב) תְּשׁוּאוֹת מְלָאָה עִיר הוֹמִיָּה
 קָרִיָּה עַלְיִזָּה חֲלָלִיךָ לֹא חֲלָלִי חֶרֶב וְלֹא מִתִּי מְלַחְמָה עַל

כֵּן אָמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי אֲמַרְר בְּכִי וְגו'. וְהָא אֹקִימָנָא,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר יי מְנַעֲי
 קוּלְךָ מִכִּי וְגו'.

וְתָא חֲזִי, מִיּוֹמָא דְּאִתְחַרִּיב בֵּי מִקְדָּשָׁא, לָא הוּהּ יוֹמָא
 דְּלֵא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ לְוֹטִין. בְּגִין דְּכִד בֵּי מִקְדָּשָׁא
 הוּהּ קִיָּים, הוּוּ יִשְׂרָאֵל פְּלַחִין פּוּלְחָנִין וְקַרְבִּין עֲלוּוֹן
 וְקַרְבָּנִין, וּשְׂכִינְתָא שְׂרִיא בְּבֵי מִקְדָּשָׁא עֲלִיָּיהוּ, כְּאִמָּא
 דְּרַבִּיעָא עַל בְּנֵיָא. וְהוּוּ כָּל אַנְפִּין נְהִירִין, עַד דְּאֲשַׁתְּכַחוּ
 בְּרַכָּאן לְעִילָא וְתַתָּא. וְלֵא הוּהּ יוֹמָא, דְּלֵא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ
 בְּרַכָּאן וְחֲדוּוֹן. וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל שְׂרָאן לְרַחֲצוֹן בְּאַרְעָא, וְכֹל
 עֲלֵמָא הוּהּ אֲתוֹן בְּגִינֵיָהוּ.

הַשְׁתָּא דְּאִתְחַרִּיב בֵּי מִקְדָּשָׁא, וּשְׂכִינְתָא עֲמַהוֹן
 בְּגָלוּתָא, לֵית לָךְ יוֹמָא דְּלֵא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ
 לְוֹטִין, וְעֲלֵמָא אֲתִלְטִיא. וְחֲדוּוֹן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ לְעִילָא
 וְתַתָּא.

וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַקְמָא לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 מִעַפְרָא, כְּמָה דְּאֲתַמַּר. וּלְמַחְדֵּי עֲלֵמָא בְּכֹלָא.
 כְּמָה דְּאֲתָּ אָמַר, (ישעיה נו) וְהִבִּיאֹתִים אֶל הַר קֹדְשִׁי
 וּשְׂמַחְתִּים בְּבֵית תְּפִלְתֵּי וְגו'. וְכַתִּיב, (ירמיה לא) בְּכִי יִבְאוּ
 וּבִתְחִנוּנִים אֹבִילִים. כְּמָה דְּבִקְדָּמִיתָא, דְּכַתִּיב, (איכה א)
 בָּכָה תְּבַכֶּה בְּלִילָה וּדְמַעְתָּה עַל לְחִיָּה. הָכִי נָמִי לְבַתָּר,
 בְּכִי יִתְהַדְּרוּן. דְּכַתִּיב, בְּכִי יִבְאוּ וְגו':

הַבֶּקֶר אֹר וְהָאֲנָשִׁים שְׁלָחוּ הֵמָּה וְחַמּוּרֵיהֶם, רַבִּי אֶלְעָזָר
אָמַר, הֵכָא אֵית לְאַסְתִּכְלָא, אִי אֵינּוּן הֵוּ אֲזִילִי
וְאֶשְׁתְּדְרוּ, מַה לָּן לְמַכְתָּב בְּאוּרֵייתָא, הֵמָּה וְחַמּוּרֵיהֶם.
אֶלָּא בְּגִין דְּכְתִיב וְלָקַחְתָּ אוֹתָנוּ לְעַבְדִּים וְאֶת חַמּוּרֵינוּ,
בְּגִין כֶּךָ וְהָאֲנָשִׁים שְׁלָחוּ הֵמָּה וְחַמּוּרֵיהֶם. בְּגִין דְּלֹא
יִשְׁתְּאָרוּן אֵינּוּן וְחַמּוּרֵיהוֹן, כְּדָקְאִמְרוּ.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כב) וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת
חַמּוּרוֹ וְגו', הַהוּא בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם הוּא נְהִיר,
לְקִימָא עֲלֵייהוּ בְּזִכּוּתֵיהּ. כְּדִין זְכוּתָא דְאַבְרָהָם קִימָא
עֲלֵייהוּ, וְאֲזִלוּ בְּשָׁלָם, וְאֶשְׁתְּזִיבוּ מִן דִּינָא. בְּגִין דְּהָהִיא
שְׁעֵתָא, קִימָא עֲלֵייהוּ דִּינָא, לְאַתְפָּרְעָא מִנֵּייהוּ. בְּר
דְּזְכוּתָא דְּהָהוּא בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם, אָגִין עֲלֵייהוּ. וְאֶשְׁתְּלָחוּ
מִן דִּינָא, דְּלֹא שְׁלִיט עֲלֵייהוּ בְּהָהוּא זְמָנָא.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (שמואל ב כג) וּכְאוּר בֶּקֶר יִזְרַח שֶׁמֶשׁ. דָּא
הוּא נְהוּרָא, דְּהָהוּא בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם. יִזְרַח שֶׁמֶשׁ, דָּא
הוּא שֶׁמֶשׁ דִּיעֶקֶב. דְּכְתִיב, (בראשית לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ.
בֶּקֶר לֹא עָבוּת, דְּהָהוּא בֶּקֶר לֹא אִיהוּ עָבוּת כָּל כֶּךָ, אֶלָּא
מִנְּגָה מִמָּטָר. נְגָה מִמָּטָר, אִיהוּ מִטְרָא דְּאֵתִי מִסְטְרָא
דִּיצְחָק, דְּהָהוּא מִטְרָא אִפִּיק דִּישָׁא מֵאַרְץ.

דְּבַר אַחַר, וּכְאוּר בֶּקֶר, בְּהָהוּא נְהִירוּ דְּבֶקֶר דְּאַבְרָהָם.
(דף רג ע"ב) יִזְרַח שֶׁמֶשׁ, דָּא הוּא יַעֲקֹב. דְּנְהִירוּ דִּילֵיהּ,

כְּנִהְרוּ דִּהְהוּא בְּקָר. בְּקָר לֹא עֲבוֹת, בְּגִין דִּהְהוּא בְּקָר,
 לָאו אִיהוּ חָשׁוּף, אֲלָא נְהִיר. דִּהּא בְּשַׁעְתָּא דְאִתִּי בְּקָר,
 לָא שְׁלֵטָא דִּינָא כְּלָל. אֲלָא כְּלָא נְהִיר, בְּסִטְרָא
 דְאֲבֵרְהֶם. מְנַגֵּה מִמֶּטֶר, דָּא הוּא סִטְרָא דִּיּוֹסֶף הַצְּדִיק,
 דְאִיהוּ אֲמַטִּיר עַל אֲרַעָא, לְאִפְקָא דְשָׂאָה, וְכֹל טִיבוּ
 דְעֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דִּלְיִיא עָאל,
 וּפְרִישׁ גְּדַפּוּי עַל עֵלְמָא, כַּמָּה גְּרַדִּינֵי טְהִירִין,
 זְמִינִין לְנִפְקָא, וְלִשְׁלֵטָאָה בְּעֵלְמָא. וְכַמָּה מְאִירִהוֹן
 דְּדִינִין, מִתְעָרִין בְּכַמָּה סִטְרִין לְזַנְיָהוּ, וְשְׁלֵטִי עַל
 עֵלְמָא. כִּיּוֹן דְאִתִּי צַפְרָא וְנְהִיר, כְּלָהוּ מְסִתְלָקִי, וְלָא
 שְׁלֵטִי, וְכֹל חַד וְחַד עָאל לְדוּכְתִיָּהּ, וְתַב לְאֲתֵרִיָּהּ.

כַּמָּה דָּאֵת אָמַר, הַבְּקָר אֹר, דָּא בְּקָר דְאֲבֵרְהֶם.
 וְהָאֲנָשִׁים שְׁלָחוּ, אֵלִין מְאִירִהוֹן דְּדִינָא, דִּהּוּ
 שְׁלֵטִין בְּלִילְיָא. הַמָּה וְחִמּוּרִיָּהֶם (ס"א הַמָּה אֵינּוֹן מְאִירִהוֹן דְּדִינָא

דְּקָאמְרוּ, וְחִמּוּרִיָּהֶם) אֵינּוֹן גְּרַדִּינֵי נִימוּסִין, דְּאִתְיִין מְסִטְרָא
 דְּמְסִאָבָא. דִּלָּאו אֵינּוֹן קְדִישִׁין, וְלָא שְׁלֵטִין, וְלָא אֲתַחֲזוּן
 מְכִי אִתִּי צַפְרָא. וְאֵינּוֹן מְסִטְרָא דְאֵינּוֹן חֲמָרִי, גְּרַדִּינֵי
 נִימוּסִין דְּקָאמְרוּ.

דִּהּא לִית לָךְ דְּרַגִּין עֲלָאִין. דִּלָּא אִיתָאִי (אִית) בְּהוּ יְמִינָא
 וְשְׂמָאָלָא, רַחְמֵי וְדִינָא. דְּרַגִּין עַל דְּרַגִּין קְדִישִׁין,

מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה. וּמִסְאָבִין, מִסְטָרָא דְמִסְאָבָא. וְכִלְהוּ
 דְרַגִּין עַל דְרַגִּין, אֵלִין עַל אֵלִין. וּבְכָל אֲתַר דְבִקְר
 דְאַבְרָהָם אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, כְּלָהוּ מִתְעַבְרִי, וְלֹא שְׁלִטִי.
 בְּגִין דְלִית לֹון ^(ד"ח קיומא) לְקִיּוּמָא בְּסִטְר יְמִינָא, אֲלֹא בְּסִטְר
 שְׂמָאלָא. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עָבַד יְמָמָא וְלֵילִיָא,
 לְאַנְהָגָא כָּל חַד וְחַד לְסִטְרִיהּ כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ. זַכָּאָה
 חוֹלְקִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

רַבִּי חֵיָא פִתַּח וְאָמַר, ^(מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם יְרֵאֵי שְׁמֵי
 שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְכֹנְפֵיהָ. תָּא חֲזִי, זְמִין קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא לֹון לְיִשְׂרָאֵל, הֵהוּא שְׂמֵשׁ, דְגִנְזוּ
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מִיּוּמָא דְאַתְבְּרִי עֵלְמָא. ^{(דגניז קודשא בריך}
^{הוא)} מִקְמֵי רִשְׁיַעֵי דְעֵלְמָא. כְּמָה דְכִתְיֵב, ^(איוב לח) וַיִּמְנַע
 מִרְשָׁעִים אֹרָם.

וְהֵהוּא נְהוּרָא גְנִיז לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְכַד נָפַק
 בְּקַדְמִיתָא, הוּהוּ נְהִיר מְסִיפֵי עֵלְמָא, וְעַד סִיפֵי
 עֵלְמָא. כִּיּוֹן דְאַסְתַּכַּל בְּדַרְיָה דְאַנּוּשׁ וּבְדַרְיָה דְמַבּוּל.
 וּבְדַרְיָה דְהַפְלָגָה, וּבְכָל אֵינוֹן חֵיבֵיָא. גְנִיז לֵיהּ לְהֵהוּא
 נְהוּרָא.

כִּיּוֹן דְאַתָּא יַעֲקֹב, וְאַתְדַּבֵּק בְּהֵהוּא מִמְנָא רַבְרָבָא
 דְעָשׂו, וְאַכִּישׁ לֵיהּ בִּירְכָא דִילֵיהּ, וְהוּהוּ נָכִי. כְּדִין
 מֵה כְּתִיב, וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, מֵאַן שְׁמֵשׁ, הֵהוּא שְׂמֵשׁ

דְּגַנְיִז. בְּגִין דְּאִית בֵּיה אֲסוּתָא, לְאַתְסָאָה לִיה
מֵאַרְפוּבְתִּיהָ, וּלְבַתַּר אֲתִסִּי בַּהּ הוּא שְׁמִשָּׂא. דְּכְתִיב,
(בראשית לג) וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם, שָׁלֵם בְּגוּפִיהָ דְּאַתְסִי.

וְעַל דָּא, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלָּאָה הַהוּא שְׁמִשָּׂא,
וּלְאַנְהָרָא לִיה לְיִשְׂרָאֵל. דְּכְתִיב, וְזָרְחָה לְכֶם יִרְאִי
שְׁמִי שְׁמֵשׁ צְדָקָה, מֵאִי שְׁמֵשׁ צְדָקָה. דָּא שְׁמִשָּׂא דְּיַעֲקֹב,
דְּאַתְסִי בֵּיה. וּמְרַפָּא בְּכַנְפֵיהָ, דַּהּ הוּא שְׁמִשָּׂא, יִתְסוּן
כְּלָהּ. בְּגִין דְּהָא בְּזִמְנָא דְּיִקוּמוּן יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, כְּמָה
חֲגָרִין וְכְמָה סוּמִין יְהוֹן בְּהוֹן. וּכְדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יִנְהִיר לֹון הַהוּא שְׁמִשָּׂא לְאַתְסָאָה בַּהּ. דְּכְתִיב וּמְרַפָּא
בְּכַנְפֵיהָ.

וּכְדִין, יִתְנַהֵיר הַהוּא שְׁמִשָּׂא, מִסִּיפֵי עֲלָמָא, עַד סִיפֵי
עֲלָמָא. וּלְיִשְׂרָאֵל יְהֵא אֲסוּתָא, וְעַמִּין עוּבְדֵי
עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת בֵּיה יִתּוּקְדוּן. אֲבַל לְיִשְׂרָאֵל מַה
כְּתִיב, (ישעיה נח) אִזּוּ יִבְקַע כְּשַׁחַר אֲוֶרֶךְ וְאַרְכָּתְךָ מִהֲרָה
תִּצְמַח וְהִלֵּךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָה כְּבוֹד יְיָ יִאֲסֹפֶךָ.

אַהֲדַרְנָא לְמִילֵי קְדָמָאִי: וְלִיוֹסְפָה יֵלֵד שְׁנֵי בָנִים בְּטָרַם
תְּבוּא שְׁנַת הָרָעָב וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (מיכה
ה) וְהָיָה שְׂאֲרִית יַעֲקֹב בְּגוֹיִם בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים כְּטַל מֵאֵת
יְיָ כְּרַבִּיבִים עָלַי עֵשֶׂב אֲשֶׁר לֹא יִקְוֶה לְאִישׁ וְלֹא יִיחַל
לְבַנֵי אָדָם. תָּא חֲזִי, בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא, כַּד נַהוּרָא סְלָקָא.

אֲתָעֵר חֵד צִיפְרָא בְּאִילָנָא דְגִנְתָּא דְעֵדֵן, וְקָרִי תִלְתַּת
 זְמַנִּין. וְשֶׁרְבִיטָא יִזְדַּקֶּה, וְכָרוּזָא קָרִי בְחִיל, לְכוּן אֲמַרִין,
 הוֹרְמַנֵי דְבוֹרֵיִרִי. מֵאן מְנַכוּן דְחָמִי וְלֹא חָמִי. דְקִיִּמָּא
 בְּעֵלְמָא, וְלֹא יִדְעֵי עַל מַה קְיִימִי, לֹא מִשְׁגִּיחִין בִּיקְרָא
 דְמֵאֲרִיהוֹן. (דף רד ע"א) אֹרְיִיתָא קְיִימָא קַמֵּיהוֹ, וְלֹא
 מִשְׁתַּדְּלִי בָּהּ. טַב לֹון דְלֹא יִפְרוּן, עַל מַה יִקּוּמוּן בְּלֹא
 סְכֻלְתָּנוּ. וּוִי לֹון פֵּד יִתְעָרוּן יוֹמֵי דְרַע עֲלֵייהוֹ, וַיִּטְרַדוּן
 לְהוֹן מְעֵלְמָא.

מֵאן אֵינּוּן יוֹמִין דְרַע, אִי סִלְקָא דְעֵתְךָ דְאֵינּוּן יוֹמֵי
 דְסִיבוּ, לָאוּ הָכִי. דְהָא יוֹמֵי דְסִיבוּ, אִי זָכָה בְּבִנִין
 וּבְנֵי בְנִין, יוֹמֵי דְטַב אֵינּוּן. מֵאן אֵינּוּן יוֹמִין דְרַע, אֵלֹא
 אֵינּוּן כְּמַה דְאֲתַמַּר. דְכַתִּיב, (קהלת יב) וַיִּזְכּוֹר אֶת בּוֹרְאֵךְ
 בְּיָמֶיךָ בְּחֹרוֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יִבְאוּ יְמֵי הָרַעָה, לָאוּ אֵינּוּן
 יוֹמִין דְסִיבוּ. אֵלֹא רִזָּא דְמִלְּהָ, פֵּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא עֲלֵמָא, בְּרָא לֵיהּ בְּאַתּוּן דְאֹרְיִיתָא. וְכָל אֶת וְאֶת
 עֲאֲלַת קַמֵּיהּ, עַד דְאֲתַקְיִימוּ פְלֵהוּ אֲתוּן בְּאֶת בִּי"ת. וְכָל
 אֵינּוּן אֲלֵפָא בִּיתוֹת דְאֲתַגְלַגְלוּ אֲתוּן, פְּלֵהוּ קְיִימִי (פְלֵהוּ)

לְמַבְרֵי עֲלֵמָא.

כִּיּוֹן דְאֲתַגְלַגְלוּ וְאֲתַחְבְּרוּ תִרִין אֲתוּן אֲלִין ט"ר כְּחֻדָּא,
 סִלְקָא טִי"ת וְלֹא אֲתִיִּשְׁבַּת, עַד דְגָעֵר בָּהּ קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא. וְאֲמַר לָהּ, טִי"ת טִי"ת, עַל מַה אֶת סִלְקָא וְלֹא

אֶת־יִשְׁבַּת בְּדוֹכְתֶיךָ. אָמְרָה קַמִּיָּה. וְכִי עָבַדְתָּ לִי לְמַהְוִי
אֶת בְּרִישָׁא דְטוֹב, דְּהָא אֲוִרִיתָא פְּתַח בֵּי כִי טוֹב. הֵיךְ
אַנָּא מִתְחַבְּרָא לְאֶת־יִשְׁבָּא בְּאֵת רַע.

אָמַר לָהּ, תּוֹב לְאַתְרֶיךָ, דְּהָא אֶת צְרִיךְ לָהּ. דְּהָא בַר
נָשׁ דְּאַנָּא בְּעֵי לְמַבְרִי בְּכוּן, תְּרוּוּיכוּ אֶתְכַלִּיל
כַּחְדָּא, וַיִּתְבְּרִי. אֲבָל אֶת לִימִינָא, וְאִיהִי לְשִׁמְאֵלָא.
וּכְדִין תָּבוּ וְאֶת־יִשְׁבּוּ דָּא בְּדָא כַּחְדָּא.

בְּהֵיא שְׁעֵתָא פְּרִישׁ לֹון קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְרָא לֹון
לְכָל חַד וְחַד, יוֹמִין וְשָׁנִין יְדִיעֶן. אֵלִין לִימִינָא
וְאֵלִין לְשִׁמְאֵלָא. אֵלִין דִּימִינָא, אֶתְקֶרוּן יְמֵי הַטּוֹב,
וְאֵלִין דְּשִׁמְאֵלָא אֶתְקֶרוּן יְמֵי הַרְעָה. וְעַל דָּא אָמַר
שְׁלֵמָה, עַד אֲשֶׁר לֹא יִבְאוּ יְמֵי הַרְעָה. דְּאֵלִין מְסַחְרִין לִיה
לְבַר נָשׁ בְּחֻבּוּי דְּאִיהוּ עָבִיד. כִּיּוֹן דְּאֶתְבְּרוּן יוֹמִין דְּטוֹב,
וְיוֹמִין דְּרַע, כְּדִין תָּבוּ וְאֶת־יִשְׁבּוּ, לְאַתְכַּלְלָא בְּהוּ בְּבַר
נָשׁ.

וּבְגִינֵי כַךְ אָמַר הַיּוֹד, (תהלים מט) לְמָה אֵירָא בִימֵי רַע עֹון
עֲקֵבֵי יְסֻבְנֵי. יְמֵי רַע וְדָאֵי. וְרוּזָא דָּא, אֵלִין
אֶקְרוּן יְמֵי רַעֲב, שָׁנִין דְּרַעֲב, וְאֵלִין אֶקְרוּן יְמֵי שְׁבַע,
שְׁנֵי שְׁבַע.

וְרוּזָא דְּמָלָה, דְּלֹא לְאַפְקָא מִבוּעָא דְּבְרִית קְדִישָׁא,
בְּיוֹמֵי רַעֲב, בְּשַׁנַּת הַרְעָב. וּבְגִין כַּךְ יוֹסֵף דְּאִיהוּ

רָזָא דְבְרִית, סְתִים מִבּוּעִיָּה בְּשַׁנַּת הָרַעֲב. וְלֹא יֵהֵב לִיָּה
 דּוּכְתָא לְאַסְגָּאָה בְּעֵלְמָא. וְדָא בְּעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ, דְּכַד
 שְׁלֵטָא שַׁנַּת הָרַעֲב, דִּי־סְתִים מִבּוּעָא דְבְרִית קְדִישָׁא
 דִּילִיָּה. בְּגִין דְּלֹא יֵהֵב לִיָּה דּוּכְתָא לְאַסְגָּאָה בְּעֵלְמָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, רָזָא דָּא אִיהוּ רָזָא עֲלָאָה. בְּהֵיא
 שַׁנַּת הָרַעֲב, כִּיּוֹן דְּאִיְהִי שְׁלֵטָא, בְּעֵי לְאַסְתְּמָא
 מִבּוּעִיָּה. בְּגִין דְּאִי לֹא סְתִים לִיָּה, גָּרִים לְאַמְשַׁכָּא רוּחָא
 לְהֵהוּא וְלִדָּא מֵהֵהוּא סְטָרָא. וַיְהִיב דּוּכְתָא לְהֵהוּא סְטָרָא
 לְמַפְשֵׁי בְּעֵלְמָא, סְטָרָא דְּמִסְאָבָא בְּסְטָרָא דְּקוּדְשָׁא. וְתוּ
 רָזָא, דְּכְתִיב, (משלי ל) תַּחַת שְׁלֹשׁ רִגְזוֹת אֶרֶץ וְגו'.

וּבְגִין כֶּךָ יוֹסֵף צְדִיקָא, רָזָא דְבְרִית, סְלִיק וְסְתִים
 מִבּוּעִיָּה, בְּשַׁנַּת הָרַעֲב. דְּלֹא לְאַתְעֲרַבָּא בְּהֵדָה
 כְּלָל, וְלִמְיָהֵב לָהּ דּוּכְתָא. וּמֵאֵן דְּאַפְתַּח מִבּוּעִיָּה בְּהֵהוּא
 זְמַנָּא, עֲלִיָּה כְּתִיב, (הושע ה) בְּיַי בְּגָדוֹ כִּי בָנִים זָרִים יִלְדוּ
 עִתָּה יֹאכְלִים וְגו'. דְּהָא אֵלִין אֶקְרוּן בָּנִים זָרִים וְדֵאִי. בְּיַי
 בְּגָדוֹ וְדֵאִי. וּבְגִין כֶּךָ זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל קְדִישִׁין,
 דְּלֹא אֶתְחַלְּפוּ דּוּכְתָא קְדִישָׁא, בְּדּוּכְתָא מִסְאָבָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, וְלִיּוֹסֵף יִלְדוּ שְׁנַי בָּנִים בְּטָרָם תְּבוּא שַׁנַּת
 הָרַעֲב. דְּהָא מֵהֵהוּא זְמַנָּא דְּשְׁלֵטָא שַׁנַּת הָרַעֲב,
 אֶסְתִים מִבּוּעִיָּה וְסְלִיק מְקוּרִיָּה, דְּלֹא לְמִיָּהֵב בְּגִין
 לְסְטָרָא מִסְאָבָא, וְלֹא לְאַחַלְּפָא דּוּכְתָא דְּקוּדְשָׁא,

בְּדוֹכָתָא דְּמִסְאַבָּא. וּבְעֵי בַר נָשׁ לְחַפְּאָה לְמֵאֲרִיָּה
 דְּקוּדְשָׁא, כַּד יֵיטִי וַיִּשְׁלוּט, כְּדַכְּתִיב, (ישעיה ח) וְחִפְּיֵי לֵיִי
 הִמְסֹתִיר פָּנָיו מִבֵּית יַעֲקֹב וְקוּיֵי לֹו.

זְכָאִין אֵינּוּן צְדִיקָא, דִּידְעִין אֹרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְנָטְרִי פְּקוּדֵי דְּאֹרְיֵיתָא לְמִיְהוּדָה בְּהוּ.

דְּכַתִּיב, (הושע יד) פִּי יִשְׂרָאֵל דְּרַכִּי יִי וְצְדִיקִים יִלְכוּ בָם
 וּפְשָׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם. וְכַתִּיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בְּיִי
 אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם. (ד"א ל"ג דְּכַתִּיב וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים

כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי (יז). דְּהָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְקֻדְשָׁא לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל (דף רד ע"ב) בְּכֻלָּא וְלֹא יְהִי לֹוּן בְּסִטְרָא דְּמִסְאַבָּא

(כְּלוּם) (תא חזי כד סטרא דא שְׁלֵטָא בְּעֵלְמָא לֹא אֶצְטְרִיךְ לִיהַ לְבַר נָשׁ לְאַתְחַזְּאָה בְּשׁוּקָא
 קַמְיָה בְּגִין דְּכִיל לְנֻזְקָא וְאַתְיָהִיב לִיהַ רְשׁוּתָא לְחַבְּלָא. וְתֵא חֲזִי בְּיַעֲקֹב מַה פְּתִיב וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
 לְבָנָיו לְמַה תִּתְרָאוּ, דְּלֹא בְּעֵי לְאַתְחַזְּאָה קַמְיָה).

וּבְגִין דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַהַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל
 לְאַתְקֻדְשָׁא. (כְּמַה דְּאֵת אֲמַר) (ד"א דְּכַתִּיב), וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים

כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי. מֵאֵן אֲנִי. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְלָכוּת
 שְׁמַיִם קְדִישָׁא. מְלָכוּתָא אַחְרָא דְּעוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים
 וּמְזֻלוֹת, אַקְרִי אַחַר. דְּכַתִּיב, (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
 לְאֵל אַחַר כִּי יִי קִנְאָ שְׁמוּ.

וְתֵא חֲזִי, אֲנִי, שְׁלֵטְנוּ דְּעֵלְמָא דִּין, וְעֵלְמָא דְּאֵתִי,
 וְכֻלָּא בִּיהַ תְּלִיא. אַחַר, סִטְרָא מִסְאַבָּא. אַחַר,

סִטְרָא אַחְרָא בְּסִטְרָא מִסְאַבָּא, וְשׁוֹלְטְנוּ דִּילִיהַ בְּהֵאִי

עֲלָמָא, וְלִית לִיה בְּעֲלָמָא דְאַתִּי כְּלוּם. וּבְגִין דָּא מֵאן
 דְאַתְדַּבֵּק בְּהַאי אַנִּי, אֵית לִיה חוּלְקָא בְּעֲלָמָא דִּין
 וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

וּמֵאן דְאַתְדַּבֵּק בְּהַאי אַחַר, אַתְאַבִּיד מִהֵוּא עֲלָמָא,
 וְלִית לִיה חוּלְקָא בְּעֲלָמָא דְאַתִּי. וְאֵית לִיה חוּלְקָא
 בְּהַאי עֲלָמָא, בְּמִסְאָבוּ. בְּגִין דִּהֵוּא מְלָכוּ אַחְרָא עוּבְדִי
 עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, כַּמָּה אִינוּן תְּרִיסִין גְּרִדִינִין מִמֵּן
 בֵּיה, לְשִׁלְטָאָה בְּהַאי עֲלָמָא.

וּבְגִינִי כְּךָ, אֲלִישָׁע אַחַר, דְנַחַת וְאַתְדַּבֵּק בְּהַאי דְרָגָא,
 אַתְטְרִיד מִהֵוּא עֲלָמָא דְאַתִּי, וְלֹא אַתְיִיְהִיב
 לִיה רְשׁוֹ לְמַהְדֵּר בְּתִיּוּבְתָא, וְאַתְטְרִיד מִהֵוּא עֲלָמָא,
 וְעַל דָּא אַקְרִי אַחַר.

וּבְגִין כְּךָ בְּעִי בַר נָשׁ לְאַתְפְּרָשָׁא מְכָל סְטְרִין, דְלֹא
 לְאַסְתָּאבָא בְּהֵוּא סְטְרָא, לְמִזְכִּי בְּהַאי עֲלָמָא
 וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. וְעַל דָּא, דָּא בְּרָכָה, וְדָא קְלָלָה. דָּא
 שְׁבַע, וְדָא רָעַב. כֹּלָא בְּהַפּוּכָא דָּא מִן דָּא. וְהָא
 אוקימנא.

וּבְגִין כְּךָ, בְּהֵוּא זְמָנָא דְשַׁנַּת הָרָעַב, לִית לִיה לְבַר נָשׁ
 לְאַתְחֻזָּאָה בְּשׁוּקָא, וְלֹא לְאַפְתָּחָא מִבּוּעִיָּה
 לְאוּלְדָא, לְמִיָּהב בְּגִין לְאֵל אַחַר, וְהָא אַתְמַר.
 זְכָאָה אִיהוּ בַר נָשׁ דְאַסְתְּמַר לְמִיָּהךְ בְּאַרְחָ קְשׁוּט,

וְלֹא־תִדְבַק אֶבְרָהָם בְּמֵאֲרִיחַ תְּדִיר. דְּכָתִיב, (דברים י) וּבֹו תִדְבַק.
 (וכתיב, אַתְּ יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבֹו תִדְבַק) וּבִשְׁמוֹ תִשָּׁבַע, וּבֹו
 תִשָּׁבַע. לֹא כְּתִיב, אֱלֹהִים וּבִשְׁמוֹ. מֵאִי תִשָּׁבַע, כִּמְה
 דְּאוֹקִימָנָא, לְמַהוּי מִתְדַבֵּק בְּרוּזָא דְמַהִימְנוּתָא.

שְׁבַעַה דְרַגִּין לְעֵילָא עֲלָאִין עַל כֻּלָּא, רִזָּא דְשְׁלִימוֹ
 דְמַהִימְנוּתָא. וְרוּזָא דְשְׁבַעַה דְרַגִּין דִּלְתַתָּא
 מִנִּייהוּ, דְאִינוּן חֲבוּרָא חַד, וְקִשּׁוּרָא חַד, אֲלִין בְּאֲלִין,
 לְמַהוּי כְּלָהוּ חַד. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (מלכים א ח) שְׁבַעַת יָמִים
 וְשְׁבַעַת יָמִים י"ד יוֹם. וְכֻלָּא חַד, וְקִשּׁוּרָא חַד, וְעַל דָּא
 כְּתִיב וּבִשְׁמוֹ תִשָּׁבַע, מְלַעֲיִלָא וּמִתַּתָּא. זַכָּאָה אִיהוּ (נ"א מֵאֵן
 דְּזָכִי לְאֹתִידְבָקָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָקָא יְאוּת. זַכָּאָה הוּא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פִּתַח לִיהּ אוּצְרִין טַבִּין קְדִישִׁין בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיךְ לְקַבְּלָא צְלוּתָא כְּמַה
 דְּאֵת אָמַר).

(נ"א וּמֵאֵן דְּמִיחַד אֲלִין בְּאֲלִין, עֲלִיחַ כְּתִיב), (דברים כח) יִפְתַּח יְיָ לְךָ אֶת
 אוּצְרוֹ הַטּוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם, אֲלִין אוּצְרִין דְּלְעֵילָא
 וְתַתָּא. שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת יָמִים כְּלָהוּ חַד. דְּכָתִיב, אֶת
 אוּצְרוֹ הַטּוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם. אוּצְרוֹ חַד, וְאִיהוּ אֶת הַשָּׁמַיִם.
 (זכריה ד) שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוּצְקוֹת, וְאִינוּן חַד.

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא, אֲדַהֲכִי חֲמוּ חַד
 בַּר נֶשׁ דִּהוּה אֲתִי, מִתְעַטֵּף בְּעֵטוּפָא דְמִצּוּה וּכְלִי
 זַיִנִין קְטוּרִין תְּחוּתוּי. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, בַּר נֶשׁ דִּין, חַד
 מִתְרִין אֵית בֵּיהּ. אוּ זַכָּאָה שְׁלִים אִיהוּ, אוּ לְרַמָּאָה (אָת)
 בְּנִי עֲלֵמָא אִיהוּ.

אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, הָא חֲסִידֵי עֲלִיוֹנִין אָמְרוּ, הוּי דָן
 לְכָל בַּר נָשׁ לְזָכוּ. הָא תַּנְיִנָן, בַּר נָשׁ דְּנַפְיָק
 לְאַרְחָא, יתְפֻיֵן לְתַלְתַּת מְלִין. לְדוֹרוֹן, לְקַרְבָּא, לְצִלוֹתָא.
 מִנְלָן מִיַּעֲקֹב, דְּהָא לְתַלְתַּת אֲלִין אַתְכּוּוֹן, וְזִרְיו גְּרַמְיָה
 לְדוֹרוֹן, לְקַרְבָּא, לְצִלוֹתָא. וְהָא בַר נָשׁ, אָזִיל בְּאַרְחָא
 אִיהוּ. הָא בֵּיה עֲטוּפָא דְמַצּוֹה, לְצִלוֹתָא. וְהָא בֵּיה כְּלִי
 זַיִּנָן, לְקַרְבָּא. פִּיּוֹן דְּתַרִּין אֲלִין אִית בֵּיה, תְּלִיתָאֵי לָא
 לְמַרְדָּף אַבְתָּרָה.

כַּד קָרִיב לְגַבֵּייהוּ, יְהִיבּוּ לִיה שְׁלָם וְלָא אָתִיב לוֹן. אָמַר
 רַבִּי חֲזִיא, הָא חַד מֵאִינוֹן ^(דף רה ע"א) תַּרִּין, דְּאִתְחַזְיִין
 לְמַהוּי בֵּיה לִית בֵּיה, דְּהָא לָא אַתְקִין גְּרַמְיָה לְדוֹרוֹן,
 וּבְדוֹרוֹן שְׁלָמָא כְּלִיל בֵּיה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דִּילְמָא אִיהוּ
 מִשְׁתַּדֵּל בְּצִלוֹתֵיה, אוּ מִרְחִישׁ תְּלַמוּדֵיה בְּגִין דְּלָא יַעֲקֹר
 לִיה.

אֲזִילִי כְּחָדָא, וְלָא מְלִיל הֵהוּא בַר נָשׁ בְּהַדְיָיהוּ. לְבַתַּר
 אֲשַׁתְּמִיטוּ רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי וְאֲשַׁתְּדִלוּ
 בְּאוּרֵייתָא. פִּיּוֹן דְּחָמָא הֵהוּא בַר נָשׁ דְּהוּוּ מִשְׁתַּדֵּלִי
 בְּאוּרֵייתָא, קָרִיב לְגַבֵּייהוּ וַיְהִיבּוּ לוֹן שְׁלָם.
 אָמַר לוֹן, רַבּוֹתִי, בְּמָה חֲשַׁדְתוֹן לִי, כַּד יְהִבִּיתוּ לִי
 שְׁלָם, וְלָא אַתִּיבְנָא לָכוּ. אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי,
 דִּילְמָא צִלוֹתָא הוּיִת אָמַר, אוּ מִרְחִישׁ בְּתַלְמוּדָךְ. אָמַר
 לוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַדִּין לָכוּ לְכַף זָכוּ.

אֲבָל אֵימָא לְכוּ. יוֹמָא חַד הוּינָא אֲזִיל בְּאַרְחָא,
 אֲשַׁכְחֵנָא חַד בַּר נֶשׁ, וְאַקְדִּימָנָא לִיָּה שְׁלָם. וְהֵהוּא
 גְּבָרָא הוּוּה לְסֻטִים, וְקָם עָלַי, וְצִעַר לִי. וְאַלְמָלָא
 דְּאַתְתַּקְפְּנָא בֵּיה אֲצֻטְעָרְנָא. מֵהֵהוּא יוֹמָא נְדַרְנָא, דְּלֹא
 לְאַקְדָּמָא שְׁלָם, בַּר לְבַר נֶשׁ זַפְאָה. אֲלֹא אִי יִדְעָנָא בֵּיה
 בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דִּיכִיל לְצִעָרָא לִי, וְיִתְתַּקֵּף בִּי בְּחִילָא.
 בְּגִין דְּאַסִּיר לְאַקְדָּמָא שְׁלָם לְבַר נֶשׁ חֵיבָא. דְּכְתִיב,
 (ישעיה מו) אֵין שְׁלוֹם אֲמַר יִי לְרֻשְׁעִים.

וְהֵהִיא שְׁעָתָא דְּחֻמֵּינָא לְכוּ, וְיִהְיֶיתוּ לִי שְׁלָם וְלֹא
 אֲתִיבְנָא לְכוּ. חֲשִׁידְנָא לְכוּ. בְּגִין דְּלֹא חֻמֵּינָא
 בְּכוּ מְצוּה דְּאַתְחֲזִי לְבַר. וְהוּינָא כְּמוֹ כֵּן מִתְדַר תְּלַמוּדָאִי.
 אֲבָל הַשְׁתָּא דְּחֻמֵּינָא בְּכוּ דְּאַתּוֹן זַפְאִין, הָא אֲרַחָא
 מִתְתַּקְנָא קְדָמִי.

פְּתַח וְאֲמַר, (תהלים עג) מִזְמוֹר לְאַסָּף אֲךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל
 אֱלֹהִים לְבָרִי לְבָב. תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא
 עֲבַד יְמִינָא וְעֲבַד שְׁמַאלָא, לְאַנְהָגָא עֲלֻמָּא. חַד אֲקָרִי
 טוֹב וְחַד אֲקָרִי רָע. וּבְתַרִּין אֵלִין אֲתַכְּלִיל בַּר נֶשׁ,
 וְאַתְקָרִיב בְּכֻלָּא.

וְהֵהוּא רָע דְּאִיהוּ שְׁמַאלָא, אֲתַכְּלִילוּ בֵּיה עַמִּין עוֹבְדֵי
 עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת, וְאַתְיְהִיב בְּסֻטְרָא
 דְּלַהוֹן. בְּגִין דְּאִינוּן עָרְלִי לְבָא, וְעָרְלִי בְּשָׂרָא,

וְלֹא־סִתְּאָבָא בֵּיתָהּ. אָבֵל בְּיִשְׂרָאֵל מַה פְּתִיב, אַךְ טוֹב
 לְיִשְׂרָאֵל (פתיב).

וְאִי תִימָא לְכֻלְהוּ, לָאוּ. אֵלָא לְאִינוּן דְּלֹא אִסְתְּאֲבִי
 בְּהִדִּי הַהוּא רַע. דְּכִתִּיב, לְבָרִי לִבְבִּי. בְּגִין דְּדָא טוֹב
 וְדָא רַע. טוֹב לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדֵיהוּ, וְרַע לְעַמִּין עוֹבְדֵי
 עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת. אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין
 לְאִדְבָקָא בֵּיתָהּ. וּבַהֲאִי אֲתִדְבָקוּ יִשְׂרָאֵל, בְּרִזָּא עֲלָאָה,
 בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, לְמַהוּי כֻּלָּא חַד.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זַכָּאִין אָנּוּן, דְּלֹא שִׁבְשָׁנָא בְּךָ. וְהָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂדֵרְךָ לְגַבְנִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 בְּגִין דְּטוֹב הוּא לְיִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל אֵית לוֹן חוּלְקָא
 בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. לְמַחְמֵי עֵינָא בְּעֵינָא חִיזוּ
 יְקָרָא. כְּמַה דְּכִתִּיב, (ישעיה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוֹב יִי
 צִיּוֹן. בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: (ע"כ פרשת מקץ)

פרשת ויגש אליו

וַיִּגֶשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וְגו', רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (ישעיה סג) כִּי
 אֲתָה אָבִינוּ כִּי אֲבָרְהֵם לֹא יִדְעֵנוּ וַיִּשְׂרָאֵל לֹא
 יִפְרְנוּ אֲתָה ה' אָבִינוּ גּוֹאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ. הָאִי קָרָא
 אוּקְמוּהָ, אָבֵל תָּא חֲזִי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲלְמָא, כֹּל יוֹמָא וַיּוֹמָא, עָבִיד עֲבִידְתָּא כְּדָקָא חֲזִי. בְּכֹל
 יוֹמָא וַיּוֹמָא כְּמַה דְּאֶצְטְרִיךְ. כִּיּוֹן דְּאַתָּא יוֹמָא שְׁתִּיתָאָה

וְאַצְטְרִיף לְמַבְרֵי אָדָם, אֶתְת אֹרִייתָא קַמִּיהָ. אָמְרָה (קַמִּי קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא). הֵאֵי אָדָם דִּאתָ (דף רה ע"ב) בְּעֵי לְמַבְרֵי, זְמִין הוּא לְאַרְגָּזָא קַמָּךְ. אֲלִמְלָא לָא תֵאָרִיף רוּגְזָא, טַב לִיָּה דִלָּא יִתְבְּרִי. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, וְכִי לְמַגְנָא אֶתְקַרִּינָא אַרְף אַפִּים.

אָלָא, כָּלָא בְּאֹרִייתָא אֶתְבְּרִי, וְכָלָא בְּאֹרִייתָא אֶשְׁתְּכַלֵּל. בְּגִין דְּעַד לָא בְּרָא קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא עַלְמָא, אֶתִּיין כָּל אֶתְוּון קַמִּיהָ, וְעָאלוּ כָּל חַד וְחַד לְמַפְרַע.

עָאֵלֵת תִּי"ו. אָמְרָה קַמִּיהָ, רְעוּתָךְ לְמַבְרֵי בִי עַלְמָא, אָמַר לָהּ לָאו, דְּבַךְ זְמִינִין כַּמָּה צְדִיקָא לְמִימַת, דְּכַתִּיב, (יחזקאל ט) וְהַתִּוִּיתָ תִּיו עַל מְצָחוֹת הָאֲנָשִׁים וְגו'. וְתַנִּינִן, דְּכַתִּיב וּמִמְקַדְשֵׁי תַחֲלוּ. אֵל תְּקַרִּי מִמְקַדְשֵׁי, אָלָא מִמְקוּדְשֵׁי. וּבְגִין כַּךְ עַלְמָא לָא יִתְבְּרִי בַךְ.

עָאלוּ תְלַת אֶתְוּון, שִׁי"ן, קו"ף, רִי"ש, כָּל חַד וְחַד בְּלַחֲדוּי. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, לָאו אֶתְוּון כְּדָאֵי לְמַבְרֵי בְכוּ עַלְמָא, דִּהָא אֶתְוּון אֶתְוּון דִּאתְקַרִּי בְכוּ שְׁקַר, וְשְׁקַר לָאו אִיְהוּ כְּדָאֵי לְמִיקָם קַמָּאֵי, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְעָלוּ פ"א צד"י, וְכֵן כְּלָהוּ, עַד דְּמָטוּ אֶתְוּון לָאת כ"ף. כִּיּוֹן דְּנַחַת כ"ף מַעַל כְּתָרָא, אֹדְעוּזְעוּ עַלְאֵי

וּתְתַאֲי כּוֹ, עַד דְּאִתְקַיִים פְּלֵא בְּאֵת בֵּי"ת, דְּאִיהוּ סִימָן
בְּרָכָה, וּבִיה אֲשֶׁתְּכֻלֵּל עֲלֵמָא וְאַתְבְּרִי.

וְאִי תִימָא, דְּאֵל"ף אִיהוּ רִישָׁא דְּכָל (אֵינֶן) אֲתוּוֹן, (לֵאמֹר)
יְאוּת אִיהוּ. אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְקַרֵי בִיה אַרְוֹר (וּבְגִין דְּאִתְקַרֵי
בִיה אַרְוֹר). וּבְגִין דָּא לֹא אֲתְבְּרִי בִיה עֲלֵמָא, אֶף עַל גַּב
דְּאֵל"ף אִיהוּ אֵת דְּרִזָּא עֲלָאָה. בְּגִין דְּלֵא לְמִיָּהֵב דְּיוֹכְתָא
לְסִטְרָא אַחְרָא דְּאִקְרִי אַרְוֹר, לֹא אֲתְבְּרִי בִיה עֲלֵמָא.
וְאֲשֶׁתְּכֻלֵּל בְּבִי"ת עֲלֵמָא, וּבִיה אֲתְבְּרִי.

תָּא חֲזִי, כִּי אַתָּה אֲבִינוּ, בְּגִין דְּהֵאֵי עֲלֵמָא, בְּהֵאֵי דְּרָגָא
אֲשֶׁתְּכֻלֵּל וְאַתְבְּרִי. וּבַר נִשְׁ בִּיה אֲתְבְּרִי, וְנִפְק
לְעֲלֵמָא. כִּי אֲבִרָהֶם לֹא יִדְעֵנוּ, דְּהֵא אֶף עַל גַּב דְּבִיה
קִיּוּמָא דְּעֲלֵמָא. לֹא אֲשֶׁתְּדֵל עֲלֵן, כְּמָה דְּאֲשֶׁתְּדֵל עַל
יִשְׁמַעְעָל. דְּאֵמֵר, (בְּרֵאשִׁית יז) לוֹ יִשְׁמַעְעָל יַחֲיָה לְפָנֶיךָ.
וְיִשְׂרָאֵל לֹא יִפְרִינֵנוּ, בְּגִין דְּכָל בְּרָכָאן דְּאִצְטְרִיךְ לְבְּרָכָא
לְבָנוּי, שְׂבַק לְהֵאֵי דְּרָגָא לְבְּרָכָא כְּלָהוּ.

אַתָּה ה' אֲבִינוּ, דְּהֵא אַנְתָּ קִיִּימַת עֲלֵן תְּדִיר לְבְּרָכָא,
וְלֹא שְׂגָחָא עֲלֵן, כְּאֵבָא דְּאֲשְׂגַח עַל בְּנִין בְּכָל מַה
דְּאִצְטְרִיךְ לוֹן. גּוֹאֲלָנוּ מֵעוֹלָם שְׂמַךְ, דְּהֵא אַנְתָּ הוּא
גּוֹאֲלֵן, דְּהֵכִי אִתְקַרֵי הַמְּלֵאךְ הַגּוֹאֲלֵן. וְדָא גּוֹאֲלָנוּ מֵעוֹלָם
שְׂמַךְ, שְׂמַךְ וְדָאֵי. תְּנִינָן, אִין מִפְּסִיקִין בֵּין גְּאוּלָּה
לְתַפְּלָה, כְּמָה דְּלֵא מִפְּסִיקִין בֵּין תַּפְּלָה שֶׁל יַד לְתַפְּלָה
שֶׁל רֵאשׁ. דְּבַעֵי לְמַחְזִי דְּכֻלָּא חַד, וְהֵא אוּקְמוּהָ.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ יִתְבִּי לִילִיָּא חַד וְלִעָאן
 בְּאוּרֵייתָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי יְהוּדָה, הָא תְּנִינָן
 דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, עֲבַד עֲלֵמָא תַּתְּאָה
 כְּגוּוּנָא דְעֲלֵמָא עֲלֵאָה. וְכֹלָא דָּא לְקַבֵּל דָּא. (ד"א ציין זזה לְמַדְרֵי
 דָּא לְקַבֵּל דָּא) וְאִיהוּ יְקָרִיָּה לְעִילָא וְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֵכִי הוּא וְדָאֵי. וּבְרָא אָדָם עַל כֹּלָא,
 הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מ) אֲנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם
 עָלֶיהָ בְּרָאתִי. אֲנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְדָאֵי. מַאי טַעְמָא
 עָשִׂיתִי אֶרֶץ, בְּגִין דְּאָדָם עָלֶיהָ בְּרָאתִי, דְּאִיהוּ קִיּוּמָא
 דְעֲלֵמָא, לְמַהוּי כֹּלָא בְּשִׁלְמוֹ חַד.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם
 וְנוֹטִיָּהֶם רוֹקַע הָאָרֶץ וְצֹאֲצְאֵיהָ נוֹתֵן נִשְׁמָה לָעָם
 עָלֶיהָ וְרוּחַ לְהוֹלִכֵם בָּהּ. הֵאֵי קָרָא אוּקְמוּיָהּ, אֲבָל, כֹּה
 אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְעִילָא לְעִילָא. דְּאִיהוּ בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, וְאַתְקִין לִיה
 תְּדִיר בְּכֹל זְמָנָא. רוֹקַע הָאָרֶץ וְצֹאֲצְאֵיהָ, דָּא אֲרַעָא
 קַדִּישָׁא, צְרוּרָא דְחַיִּי. נוֹתֵן נִשְׁמָה לָעָם עָלֶיהָ. (הָאָרֶץ) דָּא
 הִיא דִּיהֶבָה נִשְׁמָה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֹּלָא אִיהוּ לְעִילָא, דְּהָא מִתְמָן נִפְקָא
 נִשְׁמָתָא דְחַיִּי, לְהָאֵי אֶרֶץ. וְהָאֵי אֶרֶץ, נִקְטָא
 נִשְׁמָתָא לְמִיָּהב לְכֹלָא. בְּגִין דְּהָהוּא נְהַר דְּנִגִיד וְנִפְיָק,

אִיהוּ יִהְיֶה וְעַיִל נִשְׁמָתִין לְהָאֵי אַרְצֵי, וְאִיהוּ נִקְטָא לִוְן
וְיִהְיֶה לְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵיהּ לְאָדָם, אֲכַנְיֵשׁ
עֲפָרִיָּה מֵאַרְבַּע סְטֵרִין דְּעֵלְמָא. וְעֵבֵד גְּרַמְיָה בְּאַתְר
דְּמִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, וְאַמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ נִשְׁמָתָא דְחַיֵּי מִבֵּי
מִקְדָּשָׁא לְעֵילָא.

וְנִשְׁמָתָא אִיהִי כְּלִילָא בְּתַלְת דְּרָגִין, וְעַל דָּא (דף 17 ע"א)
תַּלְת שְׁמָהֵן אֵינֻן לְנִשְׁמָתָא, כְּגֻוּנָא דְרִזָּא
עֲלָאָה. נֶפֶשׁ, רוּחַ, נִשְׁמָתָה. נֶפֶשׁ, הָא אֻקְמוּהָ דְאִיהִי
תַּתָּאָה מְכֻלָּא. רוּחַ, אִיהוּ קִיּוּמָא דְשִׁלְטָא עַל נֶפֶשׁ, וְאִיהוּ
דְרָגָא עֲלָאָה עֲלֵהּ, לְקִיּוּמָא עֲלֵהּ בְּכֻלָּא כְּדָקָא חֲזִי.
נִשְׁמָתָה, אִיהִי קִיּוּמָא עֲלָאָה עַל כֻּלָּא, וְשִׁלְטָא עַל כֻּלָּא,
דְרָגָא קְדִישָׁא עֲלָאָה עַל כֻּלְהוּ.

וְאֵלִין תַּלְת דְּרָגִין, כְּלִילֵן בְּהוּ בְּבִנֵי נֶשָׁא, לְאֵינֻן
דְּזֻכָּאן לְפּוּלְחָנָא דְמֵאַרְיָהוּן. דְּהָא בְּקִדְמִיתָא אִית
בֵּיהּ נֶפֶשׁ, וְאִיהוּ תְקוּנָא קְדִישָׁא לְאַתְתְּקָנָא בְּהַ בְּרַ נֶשׁ.
כִּיּוֹן דְּאֵתִי בְּרַ נֶשׁ לְאַתְדַּפְּאָה בְּהָאֵי דְרָגָא, אֲתַתְּקוֹן
לְאַתְעֻטְרָא בְּרוּחַ. דְּאִיהוּ דְרָגָא קְדִישָׁא דְשִׁרְיָא עַל נֶפֶשׁ
לְאַתְעֻטְרָא בֵּיהּ בְּרַ נֶשׁ, הֵהוּא דְזֻכִּי.

כִּיּוֹן דְּאֲסַתְּלֵק בְּהוּ, בְּנֶפֶשׁ וְרוּחַ, וְעָאֵל וְאַתְתְּקוֹן
בְּפּוּלְחָנָא דְמֵאַרְיָה כְּדָקָא יְאוּת. כְּדִין שִׁרְיָא עֲלֵיהּ

נְשָׁמָה. דְּרָגָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא, דְּשִׁלְטָא עַל כֻּלָּא. בְּגִין
 לְאַתְעֵטְרָא בְּדִרְגָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא. וּכְדִין אִיהוּ שְׁלִימָא
 דְּכֻלָּא, שְׁלִים בְּכָל סְטְרִין, לְמִזְכֵּי בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. וְאִיהוּ
 רְחִימָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָא דְאַתְ אָמַר, (מְשֻׁלִּי ח)
 לְהַנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ. מֵאֵן אֵינּוֹן אוֹהֲבֵי, אֱלִין אֵינּוֹן
 דְּנִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא בְּהוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי הָא פְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ז) כֹּל אֲשֶׁר
 נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפִּיו וְגו'. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא
 וְדַאי. דְּהָא לָא אֲשַׁתָּאֵר בְּהוּ.

השלמה מזהה שמטות (סימן ב)

כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפִּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בְּחֶרֶבָה
 מֵתוּ. שְׂאֵל רַבִּי חֵיִיא לְר' אַבָּא אֲמַרְתּוֹן דְּנִשְׁמַתָּא
 לָא עֵיילָא בְּבַר נֶשׁ עַד דְּאַסְתַּכְּלַת בְּפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וּכְדִין לֵיהוּ לֵיהוּ תְּהִיא נִשְׁמַתָּא. וְאֲמַרִיתּוֹן
 דְּנִשְׁמַתָּא הִיא קַדִּישָׁא מְעֵלְיָא עַל כֻּלָּא אִם פִּן מֵאִי הוּא
 דְּאָמַר קָרָא כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים וְגו', הוּאִיל וְהוּה
 לְהוּ נִשְׁמַתָּא, הָוָה לְהוּ לְאַשְׁתַּזְבָּא. לָא הָוָה בִּידֵיהּ.

אַתּוּ שְׁיִילוּהָ לְר' אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר לְהוּ כִּף
 הוּא, וְהָא קָרָא מְסִיעֵ לֵיהּ דְּהָכִי אָמַר אָבוּי (אָבָא),
 דְּכִי אַתָּא טוֹפְנָא לָא חֲזָא (חֲזָא) בְּר נֶשׁ דִּיעֵבִיד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ, אֶלָּא נַח. וּזְכוּתֵיהּ לָא הָוָה אֶלָּא

לְאֶגְנָא עֲלִיהוֹן וְעַל בְּתִיהוֹן דְּלֹא הוּוּ זְכוּתִיהָ כָּל כַּף
 לְאֶגְנָא עַל כָּל דְּרָא וְאִינוֹן דִּהוּוּ זַכָּאִין בְּקַדְמִיתָא כְּגוֹן
 חֲנוּךְ יֶרֶד דִּהוּוּ לְהוּ נִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא, וְחֲזִיִּיאַן לְמַעְבַּד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינִיהוֹן בְּחֶרְבָּא מִתּוּ. וְהֵיִינוּ דְאָמַר
 כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאִפּוֹ אִינוֹן דְּנִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא
 הוּוּ בְּהוֹן וְלֹא תִימָא דְעַל אִינוֹן דִּהוּוּ בְּטוֹפְנָא אָמַר, אֶלֹּא
 אֲתָא קְרָא וְאָמַר מְכַל אֲשֶׁר בְּחֶרְבָּה מִתּוּ: (עד כאן מההשמטות)

מְכַל אִינוֹן דִּהוּוּ בְּהוּ נִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא. כְּגוֹן חֲנוּךְ, יֶרֶד
 וְכִלְהוּ צְדִיקֵיָא, בְּגִין לְאֶגְנָא עַל אֶרְעָא, דְּלֹא
 יִשְׁתַּצִּי בְּגִינֵיהוּ. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ
 חַיִּים בְּאִפּוֹ מְכַל אֲשֶׁר בְּחֶרְבָּה מִתּוּ. כְּבַר מִתּוּ וְאִסְתַּלְקוּ
 מֵעֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר מִנְהוֹן מֵאֵן דִּיגִין עַל עֲלָמָא
 בְּהֵוּא זְמָנָא.

תָּא חֲזִי, כָּלֹּא אִינוֹן דְּרַגִּין, אֵלִין עַל אֵלִין. נַפְ"שׁ,
 רוּ"חַ, נִשְׁמָ"ה. דְּרַגָּא עַל דְּרַגָּא. נַפְשׁ בְּקַדְמִיתָא,
 וְאִיהִי דְּרַגָּא תַתָּאָה כְּדַקְאֲמָרֵן. רוּחַ לְבַתָּר, דִּשְׂרִיא עַל
 נַפְשׁ וְקִיִּמָּא עֲלֶהָ. נִשְׁמָה, דְּרַגָּא דְּסַלְקָא עַל כָּלֹּא,
 וְאִיְקָמוּתָּ.

נַפְשׁ, דָּא נַפְשׁ דְּוֹד, וְאִיהִי דְּקִיִּמָּא לְקַבְּלָא נַפְשׁ
 מִהֵוּא נְהַר דְּנִגִּיד וְנַפְיָק. רוּחַ, דָּא רוּחַ דְּקִיִּמָּא
 עֲלֵיהָ דְּנַפְשָׁא, וְלִית קִיּוּמָא לְנַפְשׁ אֶלֹּא בְּרוּחַ. וְדָא אִיהוּ

רוּחַ דְּשָׂרְיָא בֵּין אֲשָׂא וּמִיָּא, וּמִהֲכָא אַתְּזֵן הָאִי נַפְשָׁא.
 רוּחַ, קִיִּימָא בְּקִיּוּמָא דְּדִרְגָא אוּחְרָא עֲלָאָה דְּאֲקָרִי
 נְשָׂמָה, דִּהָא מִתְּמָן נַפְקִי נַפְשֵׁי וְרוּחַ. מִתְּמָן אַתְּזֵן
 רוּחַ. וְכֹד נָטִיל רוּחַ, כְּדִין נָטִיל נַפְשָׁא, וְכֹלָא חֵד.
 וְאַתְקָרִיבוּ דָּא בְּדָא. נַפְשָׁא אַתְקָרִיב בְּרוּחַ, וְרוּחַ אַתְקָרִיב
 בְּנְשָׂמָה, וְכֹלָא חֵד.

תָּא חֲזִי, ויגֹשׁ אֱלֹיוּ, תְּקָרוּבְתָא דְּעֵלְמָא בְּעֵלְמָא,
 לְאַתְאַחְדָּא דָּא בְּדָא לְמַהוּי כְּלָא חֵד. בְּגִין דִּיהוּדָה
 אִיהוּ מְלָךְ וְיוֹסֵף מְלָךְ. אַתְקָרִיבוּ דָּא בְּדָא, וְאַתְאַחֲדִדּוּ דָּא
 בְּדָא.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מזח) כִּי הִנֵּה הַמַּלְכִּים נוֹעְדוּ,
 דָּא יְהוּדָה וְיוֹסֵף. בְּגִין דִּתְרוּוּיָהּ מְלָכִים,
 וְאַתְקָרִיבוּ דָּא בְּדָא לְאַתּוּכְחָא תְּרוּוּיָהּ כְּחֵדָא. בְּגִין
 דִּיהוּדָה אַתְעָרַב בֵּיהּ בְּבִנְיָמִן, וְהוּוּ עָרַב לְגַבִּיָּה דְּאָבוּי
 בֵּיהּ, בְּהָאִי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דָּאֲתִי. וְעַל דָּא אַתְקָרִיב
 קַמִּיָּה דִּיוֹסֵף, לְאַתּוּכְחָא עַמִּיָּה עַל עֶסְקָא דְּבִנְיָמִן, דְּלָא
 לְמַהוּי בְּנִדּוּי. בְּהָאִי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דָּאֲתִי. כְּמָא דָּאֲתִי
 אָמַר, (בראשית מג) אֲנֹכִי אֶעְרַבְנּוּ מִיַּדִּי תִּבְקָשׁנוּ אִם לָא
 הִבִּיאֹתִיו אֵלַיךְ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחֲטָאתִי לְאָבִי כֹל
 הַיָּמִים. בְּהָאִי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דָּאֲתִי.

וְעַל דָּא, כִּי הִנֵּה הַמַּלְכִּים נוֹעְדוּ עָבְרוּ יַחְדָּיו, אַתְרַגְּזוּ

כְּחֵדָא, וְאַתְרַגְיִזוּ דָּא בְּדָא בְּגִינִיָּה דְּבִנְיָמָן. מַה פְּתִיב, הִמָּה רָאוּ כֵּן תְּמָהוּ נִבְהֵלוּ נִחְפְּזוּ רַעְדָּה אַחֲזֹתָם שָׁם, לְכָל

אֵינּוֹן דִּהוּוּ תַמְנָן. (לְכַלְהוּ שְׂאָר שְׁבִטִין דִּהוּוּ תַמְנָן) •

חֵיל פִּיּוּלְדָּה, בְּגִין דִּהוּוּ דִּחְלִין, לְקַטְלָא וּלְאַתְקַטְלָא,

וּכְלָא בְּגִינִיָּה דְּבִנְיָמָן. (ד"א צִיין זֶה מַה פְּתִיב כֵּן תְּמָהוּ נִבְהֵלוּ נִחְפְּזוּ

וּכְלָא בְּגִינִיָּה) דִּהָא יוֹסֵף אֶזְהִיבֵן בְּגִינִיָּה דִּיהוּדָה, וְאַתְאֲבִיד

מֵאַבוּי. וְהִשְׁתָּא אַתְעָרַב בֵּיהּ בְּבִנְיָמִין, וּדְחִיל דְּלָא

יִתְאֲבִיד. וּבְגִין כֶּךָ וַיִּגַּשׁ אֱלֹהֵינוּ יְהוּדָה.

דְּבַר אַחַר, כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעְדוּ, דָּא יְהוּדָה וַיֹּסֵף, (דף

רז ע"ב) דְּאַזְדַּמְנוּ לְאַתּוּכְחָא דָּא עִם דָּא, לְאַתּוּכְחָא

תְּרוּוִייהוּ כְּחֵדָא. בְּגִין דִּיהוּדָה הוּוּ מְלֶךְ, וַיֹּסֵף הוּוּ מְלֶךְ,

וְתְרוּוִייהוּ אָתוּ כְּחֵדָא לְאַתּוּכְחָא דָּא עִם דָּא. דָּא עַל

בְּנִיָּמָן, וְדָא עַל בְּנִיָּמָן.

כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רָזָא דְמַהִימְנוּתָא

הַכָּא, דִּהָא כֵּד רַעוּתָא אֲשֶׁתַּכַּח, וְקִשּׁוּרָא אַתְעֵטַר

כְּחֵדָא, כְּדִין תְּרִין עֲלָמִין מִתְקַשְּׁרֵן כְּחֵדָא וְאַזְדַּמְנֵן כְּחֵדָא.

דָּא לְאַפְתָּחָא אוּצְרָא, וְדָא לְלִקְטָא וּלְמַכְנֵשׁ בְּגִיּוּיָה. וְכְדִין

כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעְדוּ, תְּרִין עֲלָמִין קִדִּישִׁין, עֲלָמָא

עֲלָאָה וְעֲלָמָא תַתָּאָה.

עֲבְרוּ יַחְדָּיו, רָזָא דְמִלָּה, דִּכְד מִתְחַבְּרֵן כְּחֵדָא, כְּדִין

עֲבְרוּ יַחְדָּיו. בְּגִין דְּכָל חַיּוּבִין דְּעֲלָמָא לָא

אֶתְעַבְרֵן לְאַתְכַּפֵּיָא, עַד דְּמִתְחַבְרֵן כְּחֻדָּא. כְּדַכְתִּיב, (מיכה
 ז) וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. וְעַל דָּא עֲבֵרוּ יַחְדָּיו. עֲבֵרוּ, אֵינֹון
 חוֹבִין אֶתְכַפְּרוּ. בְּגִין דְּהָא כְּדִין כָּל אַנְפִּין נְהִירִין, וְכָל
 חוֹבִין אֶתְעַבְרוּ.

רַבִּי חֵיָא אָמַר, רָזָא דָּא בְּתַקוּנָא דְקַרְבְּנָא אִיהוּ. דְּהָא
 כַּד קַרְבְּנָא אֶתְקָרִיב וְכָלָא מִסִּתְפָּקִין, וְכָל חַד וְחַד
 כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ, כְּדִין אֶתְקַשְׁר כָּלָא כְּחֻדָּא. וְכָל אַנְפִּין
 נְהִירִין, וְקַשׁוּרָא חַד אֶשְׁתַּפַּח. וְכְדִין הַמְּלָכִים נוֹעְדוּ
 וְאֶזְדַּמְנוּ כְּחֻדָּא, לְכַפְּרָא עַל חוֹבִין, לְאֶעְבְּרָא עַלֵּיהּ.
 וְכְדִין הַמְּלָכִים נוֹעְדוּ, וְאֶתְקַשְׁרֵן כְּחֻדָּא. עֲבֵרוּ יַחְדָּיו,
 לְאַנְהָרָא כָּל אַנְפִּין, וְלִמְהוּי כָּלָא רַעוּתָא חֻדָּא.

הַמָּה רָאוּ כֵּן תְּמָהוּ, סִלְקָא דַּעְתָּךְ דְּאֵינֹון מְלָכִים. אָלָא
 אֵלִין מְאָרִיָּהוּן דְּדִינִין, דְּחֻדְוָה דְּלֵהוּן לְמַעְבַּד הֵהוּא
 דִּינָא דְאֶתְפָּקְדוּ עַלֵּיהּ. וְכְדִין, כַּד מְלָכִים אֶזְדַּמְנוּ
 תְּרוּוּיָּהוּ בְּרַעוּתָא חֻדָּא, כְּדִין הַמָּה רָאוּ הֵהוּא רַעוּתָא
 דְּתִירִין עַלְמִין. כֵּן תְּמָהוּ נְבַהְלוּ נְחַפְּזוּ, בְּגִין דְּכָלְהוּ מְאָרִי
 דְּדִינָא אֶתְכַפֵּיָין וּמִתְעַבְרֵן מֵעֲלָמָא, וְלֹא יְכִלִי לְשִׁלְטָאָה.
 וְכְדִין מִתְעַבְרִין קִיּוּמִיָּהוּן, מְעַבְרִין שְׁלִטְנָהוּן.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיְנַשׂ אֱלֹהֵינוּ יְהוּדָה. מֵאֵי טַעְמָא יְהוּדָה,
 בְּגִין דְּהָכִי אֶצְטְרִיךְ, דְּאִיהוּ עָרְב. כְּמָא דְאֵתְ אָמַר,
 כִּי עֲבַדְךָ עָרְב אֶת הַנֶּעֱר. וְרָזָא דְמִלָּה, יְהוּדָה וַיּוֹסֶף הָכִי

אֶצְטְרִיכוּ לְאַתְקַרְבָּא כְּחֵדָא. בְּגִין דְּיוֹסֵף אִיהוּ צְדִיק,
 יְהוּדָה אִיהוּ מֶלֶךְ. וְעַל דָּא וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה. בְּגִין
 דְּקוֹרְבָא דְלָהוֹן דְּאַתְקַרְיָבוּ כְּחֵדָא, גָּרַם פֶּמָה טְבִין
 לְעֵלְמָא. גָּרַם שְׁלָמָא לְכֻלְהוֹ שְׁבֻטֵין. גָּרַם שְׁלָמָא בִּינֵייהוּ.
 גָּרַם לְיַעֲקֹב דְּאַתְקַיִים רוּחָא דִּילֵיהּ. כְּמָא דְאַתְ אָמַר,
 (בראשית מ"ד) וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם. וְעַל דָּא קַרְיָבוּ דְדָא
 עִם דָּא אֶצְטְרִיד, בְּכֻלְהוֹ סְטָרִין לְעֵילָא וְתַתָּא.

רַבִּי אָבָא פִּתַח וְאָמַר, (תהלים מ"ח) יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ
 הַר צִיּוֹן יִרְכָּתִי צְפוֹן קַרְיַת מֶלֶךְ רַב. הַאי קָרָא רִזָּא
 דְּמַהִימְנוּתָא אִיהוּ. יִפֶּה נוֹף, דָּא אִיהוּ יוֹסֵף הַצְּדִיק,
 דְּכֻתִּיב בֵּיהּ, וַיְהִי יוֹסֵף יִפֶּה תֹּאֵר וַיִּפֶּה מְרָאָה. מְשׁוֹשׁ כָּל
 הָאָרֶץ, אִיהוּ חֲדוּה וְחֲדוּ לְעֵילָא וְתַתָּא. הַר צִיּוֹן יִרְכָּתִי
 צְפוֹן, בְּגִין דְּבַחֻלְקִיָּה קָאִים מְשַׁכְּנָא דְשִׁילָה, הַר צִיּוֹן
 דָּא יְרוּשָׁלַם. יִרְכָּתִי צְפוֹן, הָכִי הוּא וְדָאִי לְעֵילָא וְתַתָּא.
 קַרְיַת מֶלֶךְ רַב, אֲתַר אִיהוּ מִתְקַנָּא, לְקַבִּיל מֶלֶךְ רַב,
 דָּא מִלְכָּא עֲלָאָה דְכֻלָּא, קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. דְּהָא
 מִתְמָן אֲתֵיא כָּל גְּהִירוּ וְכָל בְּרַכָּאן וְכָל חֵידוּ דְכֻלָּא. דְּהָא
 מִתְמָן גְּהִרִין כָּל אַנְפִין, וּבִי מִקְדָּשָׁא אֲתַבְּרַכָּא מִתְמָן. וְכַד
 אִיהִי מִתְבְּרַכָּא, מִתְמָן נְפִקִי בְּרַכָּאן לְכָל עֲלָמָא, דְּהָא כָּל
 עֲלָמָא מִתְמָן אֲתַבְּרַכָּא.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסֵי אֶעְרְעוּ בְּכֹפֶר חָנוּן. עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי

בִּי אוֹשְׁפִיזִייהוּ, אַתָּא חַד בַּר נֶשׁ וְחַד מְטוּלָא דְחַמְרָא
 קָמִיהּ וְעָאֵל בְּבֵיתָא. אֲדַהֲכִי, אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי,
 הָא תַּנְיִנָן, דְּדוּד מַלְכָּא הוּוּהּ מִתְנַמְנַם כְּסוּס, וְשִׁנְתִּיהּ
 זַעִיר, הֵיךְ הוּוּהּ קָם בְּפִלְגוֹת לִילִיא. הָאִי שְׁעוּרָא זַעִיר
 אִיהוּ וְלֹא הוּוּהּ אַתְעַר אֲפִילוּ בְּתַלְתּוֹת לִילִיא.

אֲמַר לִיהּ, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֵל לִילִיא, הוּוּהּ יְתִיב עִם כָּל
 רַבְרַבֵּי בֵיתִיהּ וְדַאִין דִּינָא, וְעָסִיק בְּמִלֵּי
 דְּאוּרִייתָא. וְלִבְתַּר הוּוּהּ נָאִים שִׁנְתִּיהּ עַד פִּלְגוֹת לִילִיא,
 וְקָם בְּפִלְגוֹת לִילִיא וְאַתְעַר, וְאַשְׁתְּדַל בְּפוּלְחָנָא
 דְּמֵאֲרִיָּה, בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבָחָן.

אֲדַהֲכִי אֲמַר (דף 71 ע"א) תְּהוּוּא בַּר נֶשׁ, וְכִי הָאִי מַלְכָּה
 דְּקָאֲמַרִיתוּ, הֲכִי הוּוּא. רְזָא דְּמַלְכָּה הַכָּא, דְּהָא
 דוּד מַלְכָּא חֵי וְקָיִים לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין. וְדוּד מַלְכָּא
 הוּוּהּ נְטִיר כָּל יוֹמוֹי דְּלֹא יִטְעַם טְעַם מִיתָה. בְּגִין דְּשִׁנְתָּא
 חַד מִשְׁתִּין בְּמִיתָה אִיהוּ. וְדוּד בְּגִין דְּיֹכְתִיהּ דְּאִיהוּ חֵי,
 לָא הוּוּהּ נָאִים אֶלָּא שִׁתִּין נְשָׁמִי. דְּעַד שְׁתִּין נְשָׁמִי חֶסֶר
 חַד, אִיהוּ חֵי. מִתְמָן וְלַהֲלָאָה, טְעִים בַּר נֶשׁ טְעֵמָא
 דְּמוּתָא, וְשְׁלִיט בֵּיהּ סְטְרָא דְּרוּחַ מְסֻבָּא.

וְדֹא הוּוּהּ נְטִיר דוּד מַלְכָּא, דְּלֹא יִטְעַם טְעֵמָא דְּמוּתָא,
 וְשְׁלִיט (ס"א דְּלֹא יִשְׁלִיט) בֵּיהּ סְטְרָא דְּרוּחָא אַחְרָא, בְּגִין
 דְּשְׁתִּין נְשָׁמִי חֶסֶר חַד, אִיהוּ רְזָא דְּחַיִּים דְּלַעִילָא. עַד

שְׁתֵּינִי נִשְׁמִי, דְּאִינוּן שְׁתֵּינִי (ד"א ל"ג חסר חד נשמי) נִשְׁמִי עֲלָאִין,
וְאִילִין רְזָא דְלֵהוּן, דְּתִלְיִין בְּהוּן חַיִּי. וּמִכָּאן וּלְתַתָּא, רְזָא
דְּמוֹתָא הוּא.

וְעַל דָּא, דְּדוּד מַלְכָּא הוּוּה מְשַׁעַר שְׁעוּרָא דְלִילְיָא, בְּגִין
דְּיִתְקַיִים בְּחַיִּים, דְּלֹא יִשְׁלוּט בֵּיה טַעְמָא דְּמוֹתָא.
וְכַד אֲתַפְּלִיג לִילְיָא, הוּוּה דְּדוּד מִתְקַיִים בְּאַתְרֵיהּ. בְּגִין
דְּכַד אֲתַעַר פִּלְגוּ לִילְיָא וְכַתְרָא קַדִּישָׁא אֲתַעַר, בְּעָא
דְּלֹא לְאַשְׁכַּחא לִיה לְדוּד מִתְקַשֵּׁר בְּאַתְר אַחְרָא, בְּאַתְר
דְּמוֹתָא.

בְּגִין דְּכַד אֲתַפְּלִיג לִילְיָא וְקַדוּשָׁה עֲלָאָה אֲתַעַר, וּבַר
נִשְׁ דְּנַאִים בְּעַרְסִיָּה וְלֹא אֲתַעַר לְאַשְׁגַּחַא בִּיקְרָא
דְּמַאֲרִיָּה. הָא אִיהוּ אֲתַקְשֵׁר בְּרְזָא דְּמוֹתָא וּמִתְדַבֵּק בְּאַתְר
אַחְרָא, וְעַל דָּא דְּדוּד מַלְכָּא הוּוּה קָאִים לְאַשְׁגַּחַא בִּיקְרָא
דְּמַאֲרִיָּה תְּדִיר. חַי לְגַבֵּי חַי, וְלֹא נַאִים בְּשִׁינְתָּא לְטַעְמָא
טַעְמָא דְּמוֹתָא. וּבְגִין כְּךָ, הוּוּה מִתְנַמְנֵם כְּסוּס שְׁתֵּינִי
נִשְׁמִי, וְלֹא בְּשְׁלִימוּ.

אַתּוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יוֹסִי וּנְשָׁקוּתָה, אָמְרוּ לִיה, מַה
שְׁמֵךְ. אָמַר לְהוּן, חֲזַקְיָה. אָמְרוּ לִיה, יִתְיַשֵּׁר חִילְךָ
וְיִתְתַקַּף אֲוִרְיִתְךָ. יִתִּיבוּ. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, הוּאִיל
וְשָׂרִית, אִימָא לָן מִהֲנִי רְזִין עֲלָאִין דְּקָאֲמַרְתָּ.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ג) ה' בַּחֲכָמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם

בְּתַבּוּנָהּ. תָּא חֲזִי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא,
 חֲמָא דְלֹא יְכִיל לְאַתְקִימָא, עַד דְּבִרָא אֹרִייתָא. בְּגִין
 דְּמִנָּה נִפְקִין כָּל נְמוּסִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וּבַהּ קִיַּיְמִי עֲלָאִי
 וְתַתָּאִי. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, ה' בְּחֻכְמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן
 שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָהּ. דִּהָא בְּחֻכְמָה קִיַּיְמִין כָּל קִיּוּמִין דְּעֲלֵמָא,
 וְכֻלְהוּ נִפְקִי מִגְּוִיָּהּ.

דְּבַר אַחַר ה' בְּחֻכְמָה יָסַד אֶרֶץ, עֲלֵמָא עֲלָאָה לָא
 אַתְבְּרִי אֱלֵא מְגוּ חֻכְמָה. וְעֲלֵמָא תַתָּאָה לָא אַתְבְּרִי
 אֱלֵא מְגוּ חֻכְמָה תַתָּאָה. וְכֻלְהוּ נִפְקִין מְגוּ חֻכְמָה עֲלָאָה
 וּמְגוּ חֻכְמָה תַתָּאָה. כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָהּ. כּוֹנֵן, מֵאִי כּוֹנֵן.
 אֱלֵא, כּוֹנֵן כָּל יוּמָא וְיוּמָא וְלֹא פְּסִיק, וְלֹא אַתְתַּקֵּן
 בְּזִמְנָא חֲדָא, אֱלֵא בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא אַתְתַּקֵּן לֵיהּ.

וְהֵיִינוּ רְזָא דְכְּתִיב, (איוב טו) וְשָׁמַיִם לֹא זָכוּ בְּעֵינָיו. וְכִי
 סִלְקָא דְעֵתָךְ, דְּגִרְיַעוּתָא אִיהוּ מִשְׁמַיִם, אֱלֵא
 חֲשִׁיבוּ מִשְׁמַיִם אִיהוּ, בְּגִין חֲבִיבוּ וְרַעוּ סְגִיָּא, דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא רְעִי בְּהוּ, וְחֲבִיבוּתֵיהוּ לְגַבִּיָּהּ. דִּהָא אִף עַל גַּב
 דְּאִיהוּ מִתְקִין לֹון כָּל יוּמָא וְיוּמָא, לֹא דְמִי בְּעֵינָיו דְּאִינוּן
 מִתְתַּקְּנֵן כְּדָקָא יְאוּת. בְּגִין דְּרַחֲמֵימוּתָא דְלֵהוּן לְגַבִּיָּהּ,
 וְרַעוּתֵיהּ לְאַנְהָרָא לֹון תְּדִיר בְּלֹא פְּסִיקוּ. דִּהָא עֲלֵמָא
 דְּאִתִּי אִפִּיק נְהוּרִין זְהִירִין כָּל יוּמָא וְיוּמָא תְּדִיר בְּלֹא
 פְּסִיקוּ, בְּגִין לְאַנְהָרָא לֹון תְּדִיר. וְעַל דָּא לֹא זָכוּ בְּעֵינָיו.

לֹא זָכוּ בְּלַחֲדוּי לָא פְּתִיב, אֲלֵא לֹא זָכוּ בְּעִינְיוּ. וּבְגִין
כֶּךָ, כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָה.

מֵאֵן שָׁמַיִם. דָּא הוּא רִזָּא דְאֲבָהֵן, וְרִזָּא דְאֲבָהֵן דָּא הוּא
יַעֲקֹב דְאִיהוּ כְּלָלָא דְלֵהוֹן. בְּגִין דִּיעֲקֹב תּוֹשְׁבַחְתָּא
דְאֲבָהֵן אִיהוּ, וְאִיהוּ קַיִימָא לְאַנְהָרָא עַל עֲלָמָא.

וּבְגִין דְאִיהוּ אֲסִתְלַק גּוֹ עֲלָמָא דְאֲתִי, נִפְק מִנִּיה עֲנַפָּא
חֲדָא שְׁפִירָא בְּחִיזוֹ, וְכָל נְהוּרִין מִינִיה נִפְקִין. וְכָל
שְׁבָעָא וּמִשַׁח רַבּוּ לְאַנְהָרָא לְאַרְעָא, וּמֵאֵן אִיהוּ. דָּא יוֹסֶפֶה
הַצְּדִיק, דְאִיהוּ יְהִיב שְׁבָעָא לְכָל עֲלָמָא, וְעֲלָמָא מִנִּיה
אֲתָנוּ. וּבְגִין כֶּךָ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מַה דְעָבַד
בְּעֲלָמָא, כֹּלָא אִיהוּ בְּרִזָּא עֲלָתָה, וְכֹלָא כְּדָקָא חֲזִי.

אֲדַהֲכִי אֲתָא רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּיּוֹן דְחָמָא לֹון אֲמַר, וְדָאִי
שְׂכִינְתָּא הֲכָא. בְּמֵאִי עֲסַקִיתוּ. אֲמָרוּ לִיה (דף 17 ע"ב)

כָּל עוֹבְדָא. אֲמַר, וְדָאִי שְׁפִיר קָאֲמַר. אֲבָל אֵינּוֹן
שְׁתִּין נְשָׁמִי, וְדָאִי שְׁתִּין נְשָׁמִי אֵינּוֹן דְחִיִּין, בֵּין לְעִילָא
בֵּין לְתַתָּא. מִכָּאֵן וּלְהֵלְאָה, אֵיכָּא שְׁתִּין נְשָׁמִין אַחֲרָנִין,
דְאֵינּוֹן כְּלָהוּ מִסְטָרָא דְמוֹתָא, וְדִרְגָּא דְמוֹתָא עֲלֵיִיהוּ,
וְאֶקְרוּן דְיִרְמִיטָא, וְכֹלָהוּ טַעֲמָא דְמוֹתָא.

וּבְגִין כֶּךָ דְיִד מִלְכָּא הוּהוּ אִיהוּ מִתְדַבֵּק בְּאֵינּוֹן שְׁתִּין
נְשָׁמִין דְחִיִּין, וּמִתְמָן וּלְהֵלְאָה לָא נָאִים כְּלָל.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קלב) אִם אֲתָן שְׁנַת לְעִינֵי לְעַפְעַפִּי

תְּנוּמָה. וְעַל דָּא שְׁפִיר קְאָמַר, בְּגִין דִּיקוּם דְּיֹד חַי, בְּסִטְרָא דְחַי וְלֹא בְּסִטְרָא דְמוֹתָא. יִתְבוּ כְּלָהוּ וְאַשְׁתַּדְלוּ בְּאוּרֵייתָא וְאַתְחַבְרוּ כְּחֵדָא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים פח) ה' אֱלֹקֵי יִשׁוּעָתִי יוֹם צַעֲקָתִי בְּלִילָה נִגְדָּךְ. תָּא חַזִּי, דְּיֹד מְלָכָא הוּוּה קָם בְּפִלְגוֹת לֵילִיא, וְאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחָן, לְחֻדוּה דְּמְלָכָא וּמְטְרוֹנֵיתָא. וְדָא הוּוּה חֻדוּה דְּמַהִימְנוּתָא בְּאַרְעָא. בְּגִין דְּהָאִי אִיהוּ שְׁבַחָא דְּמַהִימְנוּתָא דְּאַתְחַזִּי בְּאַרְעָא.

דְּהָא לְעִילָא פְּתַחִי בְּחֻדוּה שִׁירְתָא כְּמָה מְלָאכִין עֲלָאִין, בְּכַמָּה זִינִין דְּקָא מְשַׁבְּחָן בְּלֵילִיא בְּכָל סִטְרִין. כְּהָאִי גְּוֹנָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא, מֵאן דְּמְשַׁבַּח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּה בְּאַרְעָא בְּלֵילִיא, רְעֵי בֵּיהּ (בְּעֵי) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּה. וְכָל אֵינּוֹן מְלָאכִין קְדִישִׁין דְּקָא מְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּה, כְּלָהוּ צִיִּיתִין לְהַהוּוּ דְּקָא מְשַׁבַּח לֵיהּ בְּלֵילִיא בְּאַרְעָא. דְּהָאִי תוֹשְׁבַחְתָּא אִיהוּ בְּשְׁלִימוּ, לְסִלְקָא יְקָרִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּה מִתַּתָּא, וְלִזְמַרָא בְּחֻדוּה דִּיחֻדָּא.

תָּא חַזִּי, דְּיֹד מְלָכָא כְּתַב, ה' אֱלֹהֵי יִשׁוּעָתִי וְגו', ה' אֱלֹהֵי יִשׁוּעָתִי, אֵימְתִי אִיהוּ יִשׁוּעָתִי. בְּהַהוּוּ יוֹמָא דְּאַקְדָּמִית תוֹשְׁבַחְתָּא בְּלֵילִיא לְגַבְךָ, כְּדִין אִיהוּ יִשׁוּעָתִי בִּימָמָא.

וְתָא חֲזִי, דְּהָא בְּלִילְיָא, מֵאֵן דְּמִשְׁבַּח לְמֵאֲרִיָּה
 בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּאוֹרֵייתָא, כְּדִין אֲתַקֵּה בְּתַקִּיפּוּ
 בְּיַמָּא בְּסִטְרָא דְּיַמִּינָא. דְּהָא חוּטָא חַד נִפְקָא מִסִּטְרָא
 דְּיַמִּינָא, וְכִדִּין אֲתַמְשֵׁף עֲלֵיהּ וְאֲתַתְקֵה בֵּיהּ. וְעַל דָּא
 אָמַר, ה' אֱלֹהֵי יִשְׁוּעָתִי יוֹם צַעֲקָתִי וְגו'.

וּבְגִין כֶּךָ אָמַר, (תהלים קטו) לֹא הִמְתִּים יְהִלְלוּ יְה'. לֹא
 הִמְתִּים, בְּגִין דְּאֲצִטְרִיךְ לְשַׁבְּחָא חֵי לְחֵי. וּמֵת לְחֵי
 לָאוּ הָכִי, דְּכִתִּיב לֹא הִמְתִּים יְהִלְלוּ יְה'. וְאַנְחֵנוּ נִבְרַךְ יְה',
 דְּהָא אֲנֵן חֲיִין וְלִית לָן חוּלְקָא בְּסִטְרָא דְּמוֹתָא כְּלָל.
 חֲזַקְיָהוּ אָמַר, (ישעיה לח) חֵי חֵי הוּא יוֹדֵךְ כְּמוֹנִי, בְּגִין דְּחֵי
 אֲתַקְרַב לְחֵי. דְּוֹד מִלְּפָא אִיהוּ חֵי, וְקוֹרְבָא דִּילֵיהּ לְחֵי
 הַעוֹלָמִים. וּמֵאֵן דְּאֲתַקְרַיב לְגַבִּיָּהּ, אִיהוּ חֵי. דְּכִתִּיב, (דברים
 ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חֲיִים כָּלְכֶם הַיּוֹם. וְכִתִּיב,
 (שמואל ב כ"ג) וּבְנִיתָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חֵי רַב פְּעָלִים
 מִקְּבָצָאֵל.

פְּתַח הַהוּא יוֹדָאֵי אֲבַתְרִיָּה וְאָמַר, (דברים ח) וְאֲכַלְתָּ
 וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַתְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ. וְכִי לֹא מְבָרְכִינוּ
 לֵיהּ לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד לֹא נִיכּוֹל, וְהָא אִית לָן
 לְאֶקְדוּמֵי בְּצַפְרָא וְלְסִדּוּרֵי שְׁבַחָא דִּילֵיהּ (דמאריה) כְּדָקָא
 יְאוּת, וְלְבִרְכָא בְּשִׁמְיָהּ עַד לֹא יְבָרַךְ לְאַחֲרָא בְּעֵלְמָא.
 וְכִתִּיב (ויקרא כט) לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם, אֲסוּר לֵיהּ לְמִיכַל עַד

לֹא יִבְרַךְ לְמֵאֲרִיָּה. וְהִשְׁתָּא פְּתִיב וְאִכְלֵת וְשִׁבְעַת וּבִרְכָתָּ.
 אֵלָּא, דָּא בִּרְכָתָא דְצִלוּתָא דִּיחֻדָּא, וְדָא בִּרְכָתָא
 דְּמִזְוּנָא. לְאַחֲזָאָה לְגַבֵּי דְרָגָא דְמֵהִימְנוּתָא, שִׁבְעַ
 כְּדָקָא יָאוּת. וּכְדִין בְּעֵי לְבִרְכָא לִיָּה כְּדָקָא יָאוּת, דִּיהֵוּא
 דְרָגָא דְמֵהִימְנוּתָא יִתְרוּי וּיְבִרְךְ, וְיִתְמַלָּא חִידוּ מַחֲיִין
 דְלַעֲיִלָּא כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ, בְּגִין לְמִיָּהֵב לֶן מִזְוּנֵי.

דִּיהָא קָשִׁין מִזְוּנָא דְבַר נָשׁ קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּקָרִיעַת יַם סוּף. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּמִזְוּנָא
 דְעֵלְמָא דְלַעֲיִלָּא הוּא, דִּתְנֵן בְּנֵי חַיֵּי וּמִזְוּנֵי וְכוּ', וּבְגִין
 כֶּךָ קָשִׁין קָמִיָּה מִזְוּנֵי דְעֵלְמָא. דִּיהָא בְּמִזְלָא תַלְיָא
 מִיְלֵתָא. דְּמַנְיָה נְפָקִי מִזְוּנֵי וְחַיֵּי וּבְנֵי. וּבְגִין כֶּךָ קָשִׁין
 קָמִיָּה מִזְוּנֵי דְעֵלְמָא, דִּיהָא לָאוּ בְּרִשׁוּתִיָּה קָיִמָּא, עַד
 דִּיתְבַּרְךְ אִיהוּ.

כְּגִוּוּנָא דָּא זְיוּגִין דְעֵלְמָא קָשִׁין קָמִיָּה, וְכִלָּא בְּגִין
 דְרָקִיעַ וּיְלוּן לָא מְשַׁמֵּשׁ כְּלוּם. וְכִלָּא שְׁכַן אֵלִין
 מְלִין דְקָיִמִין לְעֵילָא בְּאַתֵּר אַחֲרָא, וְעַל דָּא אַצְטְרִיךְ
 לְאַתְבַּרְכָּא.

תָּא חֲזִי, כֹּל זְווגִין דְעֵלְמָא קָשִׁין קָמִיָּה הָאֵי דְרָגָא, בְּגִין
 דְכַד הָאֵי זְווגָא קְדִישָׁא אֲשַׁתְּכַח, כֹּל
 (דף רח ע"א)
 נְשַׁמְתִּין נְפָקִין מְגוּ הָאֵי מְזִלָּא לְעֵילָא, דִּיֵּהוּ הֵוּא נְהַר
 דְנִגִּיד וְנִפִּיק. וְכַד תִּיאֻבְתָּא אֲשַׁתְּכַח מְלָרַע לְעֵילָא, כְּדִין

פָּרַחִין נִשְׁמָתִין, וְאֲתֵייהִבוּ כְּלָהוּ כְּלִילָן דְּכַר וְנוֹקְבָא
כְּחֵדָא בְּהַאי דְרָגָא. וְלִבְתַּר אִיהוּ פְּרִישׁ לֹון כֹּל חַד וְחַד
לְאַתְרִיהּ כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ. וְלִבְתַּר קָשִׁין קָמִי הַאי דְרָגָא
לְחַבְרָא לֹון כְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּלֹא מִתְחַבְּרָן, בַּר כְּאַיְנוּן
אַרְחֵי דְבַר נֶשׁ, וְכֹלָא לְעֵילָא תְּלִיין.

וְעַל דָּא קָשִׁין קָמִיהּ כְּקָרִיעַת יַם סוּף. דְּהַא קָרִיעַת יַמָּא
לְאַתְפַּתְחָא בֵּיהּ שְׁבִילִין, לְעֵילָא אִיהוּ. וְכִמָּה
דְּמִתְפַּתְחִין שְׁבִילִין וְאוּרְחִין בֵּיהּ, הֲכִי אֲתַבְּקַע וְאַתְפַּתַּח.
וּבְגִין כֹּךְ כֹּלָא תְּלִיא לְעֵילָא, וּבְעֵינָן לְבָרְכָא לֵיהּ,
וְלִמִּיהֵב לֵיהּ תּוֹקְפָא מִתְתָּא, בְּגִין דִּיתְבָּרְכָא מְלַעֲיִלָא,
וְיִתְתַּקֵּף כְּדָקָא חֲזִי. וְעַל דָּא כְּתִיב, וּבִרְכַתְּ אֶת ה', אֶת
דִּיִּיקָא.

וְלִגְבֵי הַאי אַתְר, אֲצַטְרִיף לְאַחֲזָאָה קָמִיהּ שְׁבַעָא
וְנִהְיִרוּ דְאַנְפִּין. וְלִגְבֵי סְטְרָא אַחְרָא, בְּזִמְנָא
דְּאִיהִי שְׁלֹטָא בְּעַלְמָא, בְּעֵי לְאַחֲזָאָה קָמִיהּ כְּפִנָּא.
דְּהֵהוּא דְרָגָא רָעֵב אִיהוּ, וְאַתְחֲזִי לְאַחֲזָאָה קָמִיהּ כְּפִנָּא
וְלֹא שׁוּבְעָא, הוּאִיל וְשְׁבַע לָא שְׁלֹטָא בְּעַלְמָא. וְעַל דָּא,
וְאַכְלִתָּ וְשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
הֲכִי הוּא וְדַאי, וְהֲכִי אֲצַטְרִיף.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַכָּאִין אִינּוּן צְדִיקָיָא דְקוֹרְבָא דְלֵהוּן
אִיהוּ שְׁלֹמָא בְּעַלְמָא. בְּגִין דִּידְעֵי לִיְחֻדָּא יְחוּדָא,

וּמִקְרֵבֵי קוֹרְבָא לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא. דְּהָא יוֹסֵף
 וַיְהוּדָה עַד לָא אֶתְקְרִיבוּ דָא עִם דָּא, לָא הָוָה שְׁלָמָא.
 כִּיּוֹן דְּאֶתְקְרִיבוּ יוֹסֵף וַיְהוּדָה כְּחָדָא, כְּדִין אֲסַגִּיאוּ שְׁלָמָא
 בְּעֵלְמָא. וְחִידוּ אֶתְוֹסֵף לְעֵילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְּקוֹרְבָא
 דְּיְהוּדָה וַיּוֹסֵף וְכִלְהוּ שְׁבֻטֵין אֲשֶׁתְּכַחוּ כְּחָדָא בֵּיהּ בִּיּוֹסֵף.
 וְהָוָה קוֹרְבָא אֲסַגִּי שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא.
 דְּכְתִיב, וַיְגִשׁ אֵלָיו יְהוּדָה:

וְלֹא יָכוֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנְּצָבִים עָלָיו וְגו', רַבִּי
 חֲזִיָא פִתַּח וְאָמַר, (תהלים קיב) פִּנּוּ נֶתַן לְאֲבִיוֹנִים
 צְדָקְתוֹ עוֹמְדַת לְעַד קִרְנוֹ תִרְוֹם בְּכַבוֹד. תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּרָא עֵלְמָא, וְאֲשֶׁלִיט עָלֶיהָ לְאָדָם, דְּיֵהָא
 מְלָכָא עַל כָּלָא.

וְהָאִי בַר נָשׁ, מִתְפָּרֵשׁ מִנִּיהּ בְּעֵלְמָא כְּמָה זִינִין. מְנַהוֹן
 צְדִיקָא וּמְנַהוֹן רְשִׁיעָא. מְנַהוֹן טְפָשִׁין וּמְנַהוֹן
 חֲפִימִין. וְכִלְהוּ אֶתְקִימוּ בְּעֵלְמָא, עֲתִירִין וּמִסְכְּנִין.
 וְכִלְהוּ בְּגִין לְמוֹכֵי אֵלִין בְּאֵלִין, לְמוֹכֵי צְדִיקָא עִם
 רְשִׁיעָא, לְמוֹכֵי חֲפִימִין עִם טְפָשִׁין, לְמוֹכֵי עֲתִירִין עִם
 מִסְכְּנִין. דְּהָא בְּגִין כְּךָ, זְכִי בַר נָשׁ לְחִי עֵלְמָא, וְאֶתְקַשֵּׁר
 בְּאֵילָנָא דְּחִי. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּהָא צְדָקָה דְּאִיהוּ עֲבִיד,
 קָאִים לְעֵלְמִין. דְּכְתִיב וְצְדָקְתוֹ עוֹמְדַת לְעַד.

פִּנּוּ נֶתַן לְאֲבִיוֹנִים. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, קָאִים לִיה עַל סַמְכָא חַד, וְצַדִּיק
שְׁמִיָּה, וְהֵאֵי צַדִּיק אִיהוּ קִיּוּמָא דְעֲלֵמָא, וְדָא אִיהוּ
דְאֲשֵׁקִי, וְזֶן לְכֻלָּא. דְכָתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַה רָאשִׁים.

וּמִשָּׁם יִפְרֹד, מֵהוּ יִפְרֹד. אֱלָא, הֵהוּא מְזוּנָא וּמִשְׁקִיא
דֵּההוּא נָהָר, נָטִיל גְּנֻתָא כֻלָּא, וּלְבַתָּר אֲתַבְּדֵר
הֵהוּא מִשְׁקִיא לְד' סְטָרִין דְעֲלֵמָא. וְכַמָּה אֵינּוּן דְמִצְפָּאן
לְאֲתֵשְׁקִיָּא וּלְאֲתַזְנָא מִתַּמָּן. כַּמָּא דָּאֲתֵ אָמַר, (תהלים קמ"ד)
עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאֲתָה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכֻלָּם בְּעֵתוֹ.
וּבְגִין כֶּךָ פִּזְרֵן נִתְּן לְאַבְיוֹנִים, דָּא צַדִּיק. צְדָקָתוֹ עוֹמֶדֶת
לְעַד, דָּא כְּנֻסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּבְגִין כֶּךָ, אִיהִי קִיּוּמָא בְּרוּזָא
דְשָׁלָם, בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. רְשַׁע יִרְאֶה וְכַעַס, דָּא מַלְכוּת
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת.

תָּא חֲזִי, מַלְכוּת שְׁמַיִם, אִיהִי בֵּי מִקְדָּשָׁא. לְקִיּוּמָא כָּל
מִסְכְּנֵי בְּגוּ צֵלָא דְשֵׁרוּתָא דְשְׁכִינְתָּא. וְצַדִּיק דָּא
אִיהוּ אֲקָרִי גְּבָאִי צְדָקָה, לְמִיחַן וּלְמִיזֵן לְכֻלָּא. דְכָתִיב
פִּזְרֵן נִתְּן לְאַבְיוֹנִים. בְּגִין כֶּךָ, גְּבָאִי צְדָקָה נְטִלֵי אֲגָרָא
לְקַבִּיל כְּלָהוּ דִּיהִבֵי צְדָקָה.

תָּא חֲזִי, וְלֹא יָכוֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנְּצַבִּים, אֲלִין
אֵינּוּן כָּל דְקִיּוּמֵי לְאֲתַזְנָא וּלְאֲתֵשְׁקִיָּא מִנִּיהָ. וְלֹא
עֲמַד אִישׁ אֲתוֹ (דף רח ע"ב) בְּהִתְוֹדַע יוֹסֵף אֶל אָחָיו. אֲתוֹ, דָּא

כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל. אַחִיו, אֵלֶיךָ שָׂאָר רְתִיכִין חַיִּילִין, דְּכַתִּיב
 בְּהוּ (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי וְרַעֲיָ.

דְּבַר אַחֵר, וְלֹא עָמַד אִישׁ אֶתּוֹ. בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲתֵי לְאַזְדוּגָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. בְּהַתְּוּדַע יוֹסֵף
 אֶל אַחִיו, בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה מִתְחַפֵּר בְּהוּ
 בְּיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּאִינוּן נְטִילֵי בְּלַחֲוּדֵיהוּ, וְלֹא חַבּוּרָא
 דְּעַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת בְּהַדְּיָהוּ. בְּגִין כֶּף
 (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תַּהְיֶה לָּכֶם. דְּהָא בְּזִמְנָא
 דָּא, אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲוּדֵי, בְּחַבּוּרָא חֲדָא עִם
 יִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב בְּהוּ אַחֵי וְרַעֲיָ כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

רַבִּי יִיסָא פִּתַּח קָרָא, בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים
 לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, וַיִּבְעֵי לְאַנְקָמָא
 נְקַמְתָּא מֵעַמְמִיא עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, כְּדִין
 כְּתִיב, (ישעיה סג) וַיַּעֲמִים אֵין אִישׁ אֶתִּי. וְכַתִּיב הֲכָא, וְלֹא
 עָמַד אִישׁ אֶתּוֹ בְּהַתְּוּדַע יוֹסֵף אֶל אַחִיו. כְּמָה דָּאֵת אָמַר,
 (ישעיה סג) וַיִּנְטְלִים וַיִּנְשְׂאִים כָּל יְמֵי עוֹלָם.

וְלֹא יְכוּל יוֹסֵף לְהַתְּאַפֵּק, רַבִּי חֲזַקְיָה פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים
 קכג) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נְשִׂאתִי אֶת עֵינַי הַיּוֹשְׁבֵי
 בְּשָׁמַיִם, הֵאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר. אֲבָל תָּא חֲזִי, אֵלֶיךָ
 נְשִׂאתִי אֶת עֵינַי, וְכַתִּיב, (תהלים קכא) אֲשָׂא עֵינַי אֶל
 הַהַרִים. אֵלָא, דָּא לְעֵילָא וְדָא לְתַתָּא. אֲשָׂא עֵינַי אֶל

הַהָרִים, דָּא לְעֵילָא. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן מֵעֵילָא
 לְתַתָּא, מֵאֵלֵין הָרִים עֲלָאִין, לְאַמְשָׁכָא מִנֵּייהוּ בְּרַכָּאן
 לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל דְּאֵתְבְּרַכָּא מִנֵּייהוּ. אֵילִיךְ נִשְׂאֵתִי אֶת
 עֵינֵי, לְמַצְפֵי וּלְחַפָּאָה לְאַנּוּן בְּרַכָּאן דְּנַחְתּוּ מִתַּמָּן לְתַתָּא.
 הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם, דְּכָל תּוּקְפָהָא וְחֵילָאָה וְקִיּוּמָהָא, אִיהוּ
 בַשָּׁמַיִם. בְּגִין דְּכַד יוּבְלָא אֶפְתַּח מִבּוּעֵי דְּכָל
 אֵינּוּן תַּרְעִין, כְּלָהוּ קֵיִימֵי בַשָּׁמַיִם. וְכִיּוּן דְּשָׁמַיִם נָטִיל כָּל
 אֵינּוּן נְהוּרִין דְּנַפְקֵי מִיּוּבְלָא, כְּדִין אִיהוּ זֶן וְאַשְׁקֵי לָהּ
 לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל עַל יְדָא דְּצַדִּיק חַד.

וְכִיּוּן דְּדָא אֶתְעַר לְגַבְהָ, כַּמָּה אֵינּוּן דְּקֵיִימָן בְּכָל סְטָרִין
 לְאַתְשָׁקָאָה וּלְאַתְבְּרַכָּא מִתַּמָּן. כַּמָּה דָּאֵת אָמַר,
 (תהלים קד) הַכְּפִירִים שׁוֹאֲגִים לְטָרְף וּלְבִקֵּשׁ מֵאֵל אֶכְלָם.
 וְכִדִּין, אִיהִי סְלָקָא בְּרוּזָא דְּרוּזִין כְּדָקָא חֲזִי (ד"א ל"ג ליה),
 וּמְקַבְּלָא עֵדוּנִין מִבְּעֵלָה כְּדָקָא יְאוּת, וְכְלָהוּ דְּקֵיִימִין
 בְּכָל סְטָרִין עֲמָדֵי בְּלַחוּדֵייהוּ. כַּמָּה דָּאֵת אָמַר, וְלֹא עָמַד
 אִישׁ אֶתּוֹ. דְּכַתִּיב, וַיִּקְרָא הוֹצִיאֵנוּ כָּל אִישׁ מֵעַלָי, וּלְבַתֵּר
 דְּאִיהִי מְקַבְּלָא עֵדוּנִין מִבְּעֵלָה, כְּלָהוּ אֶתְשַׁקִּיין לְבַתֵּר
 וְאַתְזָנוּ. כַּמָּה דָּאֵת אָמַר, (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי
 יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאָם.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח קָרָא בְּאַלְתֵּיהוּ, דְּכַתִּיב, (מלכים א יז) וַיִּקְרָא
 אֶל ה' וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי הַגֹּם עַל הָאֱלֹמָנָה אֲשֶׁר אָנֹכִי

מִתְגֹּרֵר עִמָּה הַרְעוֹת לְהַמִּית אֶת בְּנֵהּ. תָּא חֲזִי, תְּרִי הוּוּ
 דְּקֹאֲמַרִין מְלִין לְקַבִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, מִשֶּׁה וְאַלְיָהוּ.
 מִשֶּׁה אָמַר, (שמות ד) לָמָּה הַרְעוֹת לָעַם הַזֶּה. וְאַלְיָהוּ אָמַר,
 הַרְעוֹת לְהַמִּית אֶת בְּנֵהּ, וְתִרְוִייהוּ מִלָּה חֲדָא קֹאֲמַרוּ.

מֵאִי טַעְמָא. אֶלָּא רְזָא אִיהוּ. מִשֶּׁה אָמַר, לָמָּה הַרְעוֹת,
 מֵאִי טַעְמָא. אֶלָּא, בְּגִין דְּאִתְיַהֵיב רְשׁוֹ לְסִטְרָא
 אַחֲרָא לְשִׁלְטָא עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, הַרְעוֹת, יַהֲבַת רְשׁוֹ
 לְסִטְרָא אַחֲרָא דְרַע, לְמִשְׁלַט עֲלֵיהוּ. אֶלְיָהוּ אָמַר,
 הַרְעוֹת יַהֲבַת רְשׁוֹ לְסִטְרָא דְרַע, לִיטּוּל נְשִׁמְתָא דְדָא.
 וְדָא הוּוּ הַרְעוֹת, וְכֹלָא רְזָא חֲדָא.

תָּא חֲזִי, אֶלְיָהוּ אָמַר, הֵגֵם עַל הָאֱלִמְנָה אֲשֶׁר אָנִי
 מִתְגֹּרֵר עִמָּהּ. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ אָמַר לִיה
 לְאַלְיָהוּ, הִנֵּה צוֹיִתִּי שָׁם אִשָּׁה אֱלִמְנָה לְכַלְכְּלָךְ. וְכֹל מֵאֵן
 דְּזֶן וּמְפָרְנִס לְמֵאֵן דְּאַצְטְרִיךְ לִיה, וְכֹל שְׁכַן בְּיוֹמָא
 דְּכַפְנָא. הָא אֶתְאַחִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי, וְגָרִים לִיה חַיִּים
 וְלִבְנוֹי, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְהִשְׁתָּא אֶלְיָהוּ אָמַר, כָּל מֵאֵן
 דְּקִיִּים נַפְשָׁא בְּעֵלְמָא, זָכִי לִיה חַיִּים וְזָכִי לְאַתְאַחֲדָא
 בְּאִילָנָא דְחַיִּי. וְהִשְׁתָּא שְׁלִטָּא אִילָנָא דְמוֹתָא סִטְרָא דְרַע
 עַל הָאֱלִמְנָה דְאַנַּת פְּקֻדַּת לְמִיזֶן לִי. בְּגִין כֶּף הַרְעוֹת (לְמָה

הַרְעוֹת).

וְאִי תִימָא דְרַע לָא אֶתְעֵבִיד לְבַר נֶשׁ מֵעַם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא. תא חזי, בזמנא דבר נש אזיל לימינא, נטירו
 דקודשא בריך הוא תדיר לגביה, ולא יכיל סטרא אחרא
 לשלטאה עליה. והאי רע אתכפיא קמיה, ולא יכיל
 לשלטאה. וכיון דנטירא דקודשא בריך הוא אתעברא
 מניה, בגין ^(דף רט ע"א) דאיהו אתדבק ברע, כדין ההוא רע,
 כיון דחמי דלאו עמיה נטירו, כדין שליט עליה, ואתי
 לשיצאה ליה, וכדין אתיהיב ליה רשו, ונטיל נשמתייה.
 משה אמר למא הרעות, דאתיהיב ליה רשו לסטרא
 דרע, למשלט עליהו דישראל, למהוי בשעבודא
 דיליה. דבר אחר למא הרעות, דחמא כמה מנהון דהו
 מתין, ואתמסרו בסטרא דרע.

תא חזי, בשעתא דטוב אתער, דאיהו ימינא, כל חידו,
 וכל טיבו, וכל ברכאן משתכחון, וכלא בחשאי
 איהו, כמה דאוקמוה, דאמרי ברוך שם כבוד מלכותו
 לעולם ועד בחשאי, ורזא דא בגין ^(ס"א דהאי איהו יחודא) דאיהו
 כדין יחודא כדקא חזי.

אמר רבי חייא, וכי אליהו, כיון דאיהו גזר, וקודשא
 בריך הוא מקיים. ואיהו גזיר על שמיא, דלא
 לאחתא מטרא וטלא, היך דחיל איהו מאינובל, דשדרת
 ליה. דכתיב, ^(מלכים א יט) כי כעת מחר אשים את נפשך
 כנפש אחד מהם, ומיד דחיל וערק על נפשייה.

אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, הָא אֻקְמוּהָ, דְּצַדִּיקָיָא לָא בְּעָאן
 לְאַטְרַחָא לְמַאֲרִיְהוֹן, בְּאַתֵּר דְּנִזְקָא אֲשֶׁתְּכַחַת (לִיה)
 לְעֵינָא. כְּגִוּוֹנָא דְשְׂמוּאֵל, דְּכְתִיב, (שְׂמוּאֵל א טז) אֵיךְ אֵלֶיךָ
 וְשָׁמַע שְׂאוּל וְהִרְגָנִי, אָמַר לִיה, עֲגַלְתָּ בְּקָר תִּקַּח בְּיַדְךָ.
 בְּגִין דְּצַדִּיקָיָא לָא בְּעָאן לְאַטְרַחָא לְמַאֲרִיְהוֹן בְּאַתֵּר
 דְּנִזְקָא אֲשֶׁתְּכַחַת. אוּף הָכִי אֵלִיהוּ, כִּיּוֹן דְּחָמָא דְּנִזְקָא
 אֲשֶׁתְּכַחַת, לָא בְּעֵי לְאַטְרַחָא לְמַאֲרִיָּה.

אָמַר לִיה, אֲנָא מְלָה שְׂמַעְנָא, דְּהָא בְּאֵלִיהוּ לָא כְּתִיב
 בֵּיה וַיִּירָא וַיִּלְךְ אֶל נַפְשׁוֹ, אָלָא (מַלְכִים א ט) וַיִּירָא.
 רְאִיָּה חָמָא. וַיְמָה חָמָא, אָלָא חָמָא דְּהָא מְכַמָּה שְׁנִין אֲזַל
 בְּתַרִּיה מִלְּאָךְ הַמּוֹת, וְלָא אֲתַמְסֵר בִּידֵיהָ. וְהַשְׁתָּא וַיִּלְךְ
 אֶל נַפְשׁוֹ, מֵאֵי וַיִּלְךְ אֶל נַפְשׁוֹ, אֲזַל לְקִיּוּמָא דְּנַפְשָׁא,
 וַיִּמָּן אִיהוּ אֵילָנָא דְּחַיִּי לְאַתְדַּבְּקָא תַמָּן.

תָּא חֲזִי, כְּלָהוּ כְּתִיב אֶת נַפְשׁוֹ, וְהָכָא כְּתִיב אֶל נַפְשׁוֹ,
 וְרָזָא דָא שְׂמַעְנָא, דְּאָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כֹּל נִשְׁמַתִּין
 דְּעֵלְמָא, כְּלָהוּ נַפְקִי מֵהֶהוּא נְהַר דְּנִגִיד וְנַפִּיק, וְכְלָהוּ
 נָקִיט לֹון הֶהוּא צְרוּרָא דְּחַיָּיא (דְּחַיָּי), וְכַד נִוְקְבָא אֲתַעֲבַרְתָּ
 מִן דְּכוּרָא, כְּלָהוּ בְּתִיאֻבְתָּא דְּתַרִּין סְטָרִין, בְּתִיאֻבְתָּא
 דְּנוֹקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא. וְכַד תִּיאֻבְתָּא דְּדְכוּרָא נַפְקָא
 בְּרַעוּתָא, כְּדִין אֵינוֹן נִשְׁמַתִּין בְּקִיּוּמָא יְתִיר, בְּגִין דְּכִלָּא
 בְּתִיאֻבְתָּא וְרַעוּ דְּאֵילָנָא דְּחַיָּיא. וְאֵלִיהוּ, בְּגִין דְּהוּהָ
 מֵהֶהוּא רַעוּתָא יְתִיר מִבְּר נֶשׁ אַחֲרָא, אֲתַקֵּיִם.

וּבְגִין כִּן אֵל נִפְשׁוּ כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב אֵת נִפְשׁוּ. דְּהָא
אֵת נִפְשׁוּ דָּא הִיא נּוֹקְבָא. וְאִי תִימָא וְאֵל הָאֵשָׁה
אָמַר, כִּלְלָא דְדִכְר וְנוֹקְבָא. כִּד הִיא בְּגוּ דְכוּרָא, כְּדִין
וְאֵל הָאֵשָׁה אָמַר. אֵת הָאֵשָׁה, נּוֹקְבָא בְּלַחֲוּדָהָא, וְלֹא
דְּדִכּוּרָא. כְּגִוּוּנָא דָּא אֵל נִפְשׁוּ, דְּכִר בְּלַחֲוּדוּי, אֵת נִפְשׁוּ
נּוֹקְבָא בְּלַחֲוּדָהָא וְלֹא כִּלְלוּ דְדִכּוּרָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ
מִסְטָרָא דְדִכּוּרָא יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא, אֲתַקִּיִּים בְּקִיּוּמִיהָ
יִתִּיר, וְלֹא מִית כְּשָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא. בְּגִין דְּכִלְלָא אִיהוּ
מֵאִילָנָא דְחַיִּי, וְלֹא מְגוּ עֵפְרָא. וּבְגִין דָּא אֲסַתְּלַק
לְעֵילָא, וְלֹא מִית כְּאַרְח כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. דְּכְתִיב, (מלכים ב

ב) וַיַּעַל אֱלֹהֵינוּ בְּסַעְרָה הַשָּׁמַיִם.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וְהִנֵּה רָכַב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וְגו', (שמות
קצ"ז ע"א) דְּהָא כְּדִין אֲתַפְּשֵׁט גּוּפָא מִן רוּחָא, וְאֲסַתְּלַק
דְּלֹא כְּשָׂאָר אַרְח בְּנֵי עֲלָמָא. וְאֲשַׁתָּאָר מְלָאכָא קְדִישָׁא,
כְּשָׂאָר קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין, וְעֵבִיד שְׁלִיחוּתָא בְּעֲלָמָא. וְהָא
אוּקְמוּהָ, דְנִסִּין דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא, עַל
יְדֵיהָ אֲתַעְבִּידָן.

וְתָא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (מלכים א ט) וַיִּשְׂאֵל אֵת נִפְשׁוּ.
בְּקַדְמִיתָא, וַיִּלְךְ אֵל נִפְשׁוּ, כְּמַה דְּאֲתַמַּר בְּקִיּוּמָא.
וְהִכָּא אֵת נִפְשׁוּ לָמוּת, אִילָנָא דְבִיָּה שְׂרִיא מוּתָא. וְתַמָּן
אֲתַגְּלִי עֲלֵיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמַה דְּכְתִיב, (מלכים א ט)

צֵא וְעַמְדַתְּ בְּהָרָה. מִה פְּתִיב בְּתַרְיָה, וְאַחַר הָרַעַשׁ אִשׁ לֹא
בְּאִשׁ ה' וְאַחַר הָאִשׁ קוֹל דְּמָמָה דְקָה, דָּא הוּא אֲתֵר
פְּנִימָאָה דְכֻלָּא, דְּמַנְיָה נְפֻקִין כָּל נְהוּרִין.

מִה פְּתִיב, (מלכים א' ט) וַיְהִי כִשְׁמַע אֱלֹהֵינוּ וַיִּלֵּט פְּנֵינוּ
בְּאַדְרָתוֹ וְהִנֵּה אֱלֹהֵינוּ קוֹל וַיֹּאמֶר (תשא ק"ז ע"א) מִה לְךָ
פִּה אֱלֹהֵינוּ וַיֹּאמֶר קִנְאָה קִנְאָתִי, אָמַר לִיָּה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוּא, עַד מַתִּי אַתָּה מְקַנָּא לִי, טְרַקַת גְּלָא דְלָא (דף רט ע"ב)
יְכִיל לְשִׁלְטָאָה בְּךָ מוֹתָא לְעֵלְמָא, וְעֵלְמָא לֹא יְכִיל
לְמַסְבְּלָךְ עִם בְּנֵי (בְּשָׂא). אָמַר לִיָּה, כִּי עֲזָבוּ בְּרִיתְךָ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְגו'. אָמַר לִיָּה, חֲיִיךָ, דְּבִכָּל אֲתֵר דְּבְנֵי (בְּשָׂא)
יְקַיְימוּ קַיִים קוֹדֶשׁא, אַנְתָּ תְּהֵא זְמִין תַּמְזֵן. (ד"א וְדָא אֲתֵמַר בְּגִין

כָּךְ מִתְקַנְיָן בְּוִרְסִיָּא לְאֱלֹהֵינוּ דְּאִיְהוּ זְמִין תַּמְזֵן)

תָּא חֲזִי, מִה גְּרָם הֵהִיא מְלָה דְּאֱלֹהֵינוּ, דְּכַתִּיב, (מלכים א' ט)
וְהִשְׁאֲרֵתִי בְּיִשְׂרָאֵל שְׁבַעַת אֲלָפִים כָּל הַבְּרַפִּים אֲשֶׁר
לֹא כָּרְעוּ לְבַעַל וְכָל הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא נָשַׁק לוֹ. אָמַר לִיָּה
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, מְכָאן וְלֵהֲלָאָה, דְּלָא יְכִיל עֵלְמָא
לְמַסְבְּלָךְ עִם בְּנֵי (בְּשָׂא). וְאֵת אֱלִישַׁע בֶּן שַׁפְט מֵאֲבֵל
מְחוּלָה תְּמַשַּׁח לְנַבִּיא תַּחְתִּיךָ. יְהֵא נְבִיאָה אַחְרָא לְגַבִּי
בְּנֵי (בְּשָׂא), וְאֵת תְּסַתְּלֵק לְאַתְרֵךְ.

וְתָא חֲזִי, כָּל הֵהוּא בַר נָשׁ דְּמְקַנְיָ לִיָּה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוּא, לֹא יְכִיל מְלֵאכָא דְּמוֹתָא לְשִׁלְטָאָה בֵּיה,

כְּשֶׁאָר בְּנֵי נֶשֶׁא. וַיִּתְקַיֵּים בֵּיה שְׁלָם, וְהָא אוֹקְמוּהָ. כְּמָה
 דְּאִתְמַר בְּפִנְחָס, (במדבר כה) לְכֵן אָמַר הַנְּנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת
 בְּרִיתִי שְׁלוֹם: וַיִּפּוֹל עַל צְוֹאֲרֵי בְנֵימָן אָחִיו וַיִּבְכֶּה וּבְנֵימָן
 בָּכָה עַל צְוֹאֲרָיו. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָא אוֹקְמוּהָ, דְּבִכְהָ עַל
 מְקַדְּשֵׁי רֵאשׁוֹן וְעַל מְקַדְּשֵׁי שְׁנֵי.

פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד) כְּמַגִּדֵל דְּוֹד צְוֹאֲרָךְ בְּנוֹי
 לְתַלְפִּיּוֹת אֶלְפָּה הַמַּגִּן תְּלוּי עָלָיו כֹּל שְׁלִטֵי
 הַגְּבוּרִים. כְּמַגִּדֵל דְּוֹד, מֵאֵן מַגִּדֵל דְּוֹד. דָּא מַגִּדֵל דְּוֹד
 וְדָאִי, דְּבִנְהָ לִי הָא דְּוֹד, וְסָלִיק לִי הָא גּוֹ יְרוּשָׁלַיִם. אֶלְפָּה
 כְּמַגִּדֵל דְּוֹד, דָּא יְרוּשָׁלַם דְּלַעִילָא, דְּכִתִּיב בֵּיה, (משלי יח)
 מַגִּדֵל עֵז שֵׁם ה' בּוֹ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָב. מֵאֵן נִשְׁגָב, אֶלְפָּה
 הָהוּא מַגִּדֵל נִשְׁגָב, בְּגִין דְּבֵיהָ יְרוּץ צְדִיק.

צְוֹאֲרָךְ, דָּא בֵּית מְקַדְּשָׁא דְלַתְתָּא, דְּאִיהוּ קָאִים
 בְּתַקוּנָא דְשִׁפּוּרוֹ, כְּקַדְלָא לְגוּפָא. מַה צְוֹאֲרָךְ,
 אִיהוּ שִׁפּוּרוֹ דְּכָל גּוּפָא, הָכִי נְמִי בֵּי מְקַדְּשָׁא, אִיהוּ
 שִׁפּוּרוֹ דְּכָל עֲלָמָא.

בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת, תְּלָא דְכָל בְּנֵי עֲלָמָא הֵווּ מְסַתְּפְלָן בֵּיה,
 וְהָכִי אוֹקְמוּהָ, תַלְפִּיּוֹת, תַל דְּכָל פִּיּוֹת דְּעֲלָמָא
 מְשַׁבְּחָן וּמְצַלָּאן לְגַבֵּיהָ.

אֶלְפָּה הַמַּגִּן תְּלוּי עָלָיו, אֶלִין אֶלְפָּה תַקוּנִין, דְּמִתְקַנִין בֵּיה
 כְּדָקָא יְאוּת. כֹּל שְׁלִטֵי הַגְּבוּרִים, דְּכִלְהוּ קָא אֶתְיִין
 מְסַטְרָא דְדִינָא קְשִׁיא.

מֵה צֹואֵר, כָּל תְּקוּנֵי דְאִתָּתָא בֵּיה תְּלִינ. כִּף
 בְּמִקְדָּשָׁא, כָּל תְּקוּנֵי דְעִלְמָא בֵּיה תְּלִינ וְשָׂרִינ.
 וְהָא אוּקְמוּהָ, דְכְּתִיב, (איכה ה) עַל צֹואֵרֵינוּ נִרְדַּפְנוּ, עַל
 בֵּי מִקְדָּשָׁא, דְאִיהוּ צֹואֵר וְשִׁפְרוּ דְכָל עִלְמָא. נִרְדַּפְנוּ,
 יִגְעֵנוּ לְמִבְנֵי לֵיה תְּרִין זְמַנִּין, וְלֹא הוּנַח לָנוּ. דְהָא לֹא
 שְׁבֻקוּהָ לָן, וְאִתְחַרַב וְלֹא אִתְבְּנֵי לְבַתֵּר.

מֵה צֹואֵר, כִּיּוֹן דְאִשְׁתַּצִּי, כָּל גּוּפָא אִשְׁתַּצִּי עִמִּיהָ. הָכִי
 נָמִי בֵּי מִקְדָּשָׁא, כִּיּוֹן דְאִיהוּ אִשְׁתַּצִּי וְאִתְחַשְׁךְ, כָּל
 עִלְמָא הָכִי נָמִי אִתְחַשְׁךְ, וְלֹא נְהִיר שְׁמֵשָׁא, וְלֹא שְׁמֵיָא
 וְאַרְעָא וְכִכְבֵּיָא.

בְּגִין כִּף בְּכָה יוֹסֵף עַל דָּא. וְלְבַתֵּר דְבְּכָה עַל דָּא, בְּכָה
 עַל שְׁבֻטִין דְאִתְגָּלוּ. כִּד אִתְחַרַיב בֵּי מִקְדָּשָׁא,
 כְּלָהוּ שְׁבֻטִין אִתְגָּלוּ מִיָּד, וְאִתְבְּדְרוּ בִינֵי עַמְמֵיָא. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב וַיִּנְשַׁק לְכָל אָחִיו וַיִּבֶךְ עֲלֵיהֶם, עֲלֵיהֶם וְדָאִי.
 עַל כָּלֵם בְּכָה, עַל בֵּי מִקְדָּשָׁא דְאִתְחַרַיב תְּרִין זְמַנִּין,
 וְעַל אָחִוֵי עֶשְׂרֵת הַשְּׁבֻטִים, דְאִתְגָּלוּ בְּגִלוּתָא
 וְאִתְבְּדְרוּן בִּינֵי עַמְמֵיָא. וְאַחֲרֵי כֵן דִּבְרוּ אָחִיו אִתּוּ, וְלֹא
 כְּתִיב וַיִּבְכוּ, דְהָא אִיהוּ בְּכָה, דְנִצְנָצָה בֵּיה רוּחָא
 קְדִישָׁא, וְאִינוּן לָא בְכוּ, דְלֹא שָׂרָא עֲלֵייהוּ רוּחַ קוּדְשָׁא:
 וְהַקֵּל נִשְׁמַע בֵּית פְּרַעָה. רַבִּי (אַלְעָזָר) אָבָא פִתַח וְאָמַר,
 (תהלים פד) נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת ה' לְבִי

וּבִשְׂרֵי יִרְנָנוּ אֶל אֵל חַי. תָּא חַזִּי, כֹּל בְּרַ נֶשׁ דְּצִלִּי
 צְלוֹתִיה (וקם) קָמִי מְאֲרִיה, אֲצִטְרִיךְ לִיה לְאֶקְדָּמָא לִיה
 בְּרַכָּאן בְּכֹל יוֹמָא וְיוֹמָא, וּלְצִלִּי צְלוֹתִיה קָמִי מְאֲרִיה
 בְּזִמְנָא דְאֲצִטְרִיךְ.

בְּצַפְרָא, לְאֶחָדָא בִּימִינָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. בְּמִנְחָה,
 לְאֶחָדָא בְּשִׂמְלָא. וְצְלוֹתָא וּבְעוּתָא, אֲצִטְרִיךְ
 לִיה לְבַר נֶשׁ בְּכֹל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּגִין לְאֶתְאֶחָדָא בֵּיה.
 וְאוּקְיָמְנָא, מֵאן דְּצִלִּי צְלוֹתִיה, (וקם) קָמִי מְאֲרִיה,
 אֲצִטְרִיךְ לִיה דְּלֹא לְמִשְׁמַע קְלִיה בְּצְלוֹתִיה. וּמֵאן
 דְּאִשְׁמַע קְלִיה בְּצְלוֹתִיה, צְלוֹתִיה לֹא אֲשַׁתְּמַע.

מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין (דף רי ע"א) (שמות ר"ב ע"ב) דְּצְלוֹתָא, לֹא
 אִיהִי הֵיא קְלָא דְאִשְׁתְּמַע. דֵּהֵהוּא קוּל דְּאִשְׁתְּמַע
 לֹא הִיא צְלוֹתָא. וּמֵאן אִיהִי צְלוֹתָא. דָּא קְלָא אַחֲרָא,
 דְּתִלְיָא בְּקְלָא דְאִשְׁתְּמַע, וּמֵאן הוּא קְלָא דְאִשְׁתְּמַע. דָּא
 הֵהוּא קוּל דֵּהוּא בּוּא"ו, קְלָא דְתִלְיָא בֵּיה, דָּא הֵהוּא קל
 בְּלֹא וּא"ו.

וּבְגִין כֶּה, לֹא אֲצִטְרִיךְ לִיה לְבַר נֶשׁ לְמִשְׁמַע קְלִיה
 בְּצְלוֹתִיה, אֶלָּא לְצִלָּה בְּלַחֶשׁ, בְּהֵהוּא קְלָא דְלֹא
 אֲשַׁתְּמַע. וְדָא הִיא צְלוֹתָא דְאֶתְקַבְּלַת תְּדִיר. וְסִימְנִיךְ,
 וְהַקְל נִשְׁמַע, קל בְּלֹא וּא"ו, נִשְׁמַע. דָּא הִיא צְלוֹתָא
 דֵּהִיא בְּחִשָּׁאִי. דְּכִתִּיב בְּחִנָּה, (שמואל א א) וְקוּלָּה לֹא יִשְׁמַע.

דָּא הִיא צְלוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קְבִיל, כַּד אַתְעֵבִיד
 גּוֹ רְעוּתָא וְכוּוּנָה וְתַקוּנָא כְּדָקָא יְאוּת, וְלִיחָדָא יְחוּדָא
 דְמָרִיָּה כְּדָקָא יְאוּת בְּכַל יוּמָא. (וְהַקֵּל נִשְׁמַע בֵּית פְּרַעזָה. וְהַקֵּל נִשְׁמַע
 חֶסֶר וַאֲוֹ, מַאי טַעמָא, אָמַר רַבִּי אֲלֵעֶזֶר, דָּא הִיא שְׂכִינְתָא דְבְּכַאת עַל חֲרוּב בֵּי מְקוּדְשָׁא וְעַל
 גְּלוּתָהּוֹן דִּישְׂרָאֵל. כְּתִיב הִכָּא, וְהַקֵּל נִשְׁמַע, וְכְתִיב הִתָּם, (יִרְמִיָּה לֵא) קוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע. מַה
 לְחַלְן שְׂכִינְתָא, אַף כַּאן נִמְי שְׂכִינְתָא).

רַבִּי אֲלֵעֶזֶר אָמַר, קָלָא בַּחֲשָׁאֵי, דָּא הִיא קָלָא עֲלָאָה,
 דְּכָל קָלִין נְפַקִין מִתַּמָּן. אָבֵל קַל בְּלֵא ו', דָּא הִיא
 צְלוֹתָא דְלִתְתָא, דְּאִיָּהּ אֲזֵלָא לְאַסְתְּלָקָא בּוּא"ו
 וְלֵאֲתַחֲבָרָא בֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, וְהַקֵּל נִשְׁמַע, דָּא הוּא קַל בְּלֵא וַאֲוֹ. דָּא הִיא
 קָלָא דְבְּכַאת עַל מְקוּדְשׁ רֵאשׁוֹן וְעַל מְקוּדְשׁ שְׁנִי.
 נִשְׁמַע, כְּמָה דַּאתְ אָמַר, קוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע. בְּרַמָּה, מַאי
 בְּרַמָּה. דָּא הוּא עֲלֵמָא עֲלָאָה, עֲלֵמָא דַּאתִּי. וְסִימְנִיךְ, מִן
 הֲרַמָּה וְעַד בֵּית אֵל, (תְּהֵלִים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. הֲכָא
 בְּרַמָּה, דָּא עֲלֵמָא עֲלָאָה. דְּהָא בְּהֵיא שְׁעֵתָא דִּי בְּרַמָּה
 נִשְׁמַע. כְּדִין מַה כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה כב) וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת
 בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי וְלִמְסַפֵּד וְגו'.

וְהַקֵּל נִשְׁמַע, לְעֵילָא לְעֵילָא. מַאי טַעמָא. בְּגִין דּוּא"ו
 אַתְרַחַק וְאַסְתְּלַק מִנֵּיהּ, וְכִדִּין רַחַל מְבַכָּה עַל
 בְּנֵיהּ מֵאַנָּה לְהַנָּחַם עַל בְּנֵיהּ כִּי אֵינְנוּ. כִּי אֵינְנוּ, כִּי
 אֵינָם מְבַעֲי לֵיהּ. אֲלֵא כִּי אֵינְנוּ, וְהָא אוּקִימְנָא, כִּי

אִינְנוּ, דְּבַעֲלָה לָא אֲשַׁתְּכַח עִמָּה. דְּאִלְמָלָא בַּעֲלָה
 יִשְׁתַּכַּח עִמָּה, תַּתְנַחֵם עַל־יֵהוּ. דְּהָא כְּדִין בְּנֵהָא, לָא יְהוּן
 בְּגָלוּתָא. וּבְגִין דְּאִינְנוּ, לָא אִיְהִי מִתְנַחֲמָא עַל בְּנֵהָא,
 בְּגִין דְּבְנֵהָא אֲתִרְחִקוּ מִנָּה, עַל דְּאִינְנוּ עִמָּה.

תָּא חֲזִי, בֵּית פְּרַעָה, דָּא הוּא סִימְנִיךְ לְעֵילָא, בֵּיתָא
 דְּאֲתַפְרְעוּ וְאֲתַגְלִיין מַנִּיהַּ כָּל נְהוּרִין וְכָל בּוּצִינִין,
 כָּל מַה דְּהוּה סְתִים, מִתְמָן אֲתַגְלִי. וּבְגִין כֶּךָ, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲפִיק כָּל נְהוּרִין וְכָל בּוּצִינִין, בְּגִין לְאַנְהָרָא
 לְהֵהוּא קוּל, דְּאֶקְרִי קַל בְּלָא וַא"ו.

תָּא חֲזִי, כַּד יְקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵאִי קַל מַעְפָּרָא,
 וְיִתְחַבֵּר בּוּא"ו, כְּדִין כָּל מַה דְּאֲתַאבִּיד מִנִּיְהוּ
 בְּזַמְנָא דְּגָלוּתָא, יִתְהַדֵּר וְיִתְעַדְנֹן בְּנֵהוּרִין עַלְאִין
 דְּאֲתוּסְפֹן מִגּוֹ עַלְמָא עַלְאָה. כְּמָא דְּאֲתָ אָמַר, (ישעיה כו)
 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאוֹבְדִים
 בְּאַרְצֵי אֲשׁוּר וְהִנְדָּחִים בְּאַרְצֵי מִצְרַיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לֵה' בְּהַר
 הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם:

וְאַתָּה צְוִיתָה זֹאת עֲשׂוּ קָחוּ לָכֶם מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם וְגו'.

רַבִּי חֲזִיָּא פְּתַח, (ישעיה סו) שִׂמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ
 בָּהּ כָּל אוֹהֲבֵיהָ שִׁישׂוּ אֶתְהָ מְשׁוֹשׁ וְגו'. תָּא חֲזִי, כַּד
 אֲתַחֲרַב בֵּי מְקַדְשָׁא וְגִרְמוּ חוּבִין, וְאֲתַגְלוּ יִשְׂרָאֵל
 מֵאַרְעָא, (ויקרא ע"ה ע"א) אֲסַתְּלַק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא

לְעֵילָא, וְלֹא אֲשַׁגַּח עַל חֲרוֹב בֵּי מִקְדָּשָׁא, וְעַל עַמִּיּה
דְּאֲתַגְלוּ, וּכְדִין שְׂכִינְתָא אֲתַגְלִיּא עִמָּהוֹן.

כַּד נַחַת, אֲשַׁגַּח עַל בֵּיתִיהּ דְּאֲתוּקַד, אֲסַתְּפַל עַל עַמִּיּה
וְהָא אֲתַגְלִי. שְׂאֵל עַל מַטְרוֹנִיתָא וְאֲתַתְּרַכַת. כְּדִין
וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי וּלְמִסְפַּד
וּלְקִרְחָה וּלְחֹגֵר שָׁק. וְהִיא גַם הִיא מַה כְּתִיב בָּהּ, (יזאל א)
אֱלִי כְּבַתּוּלָה חֲגַרְת שֶׁק עַל בַּעַל נְעוּרֵיהָ. כְּמָא דְּאֲתָ אָמַר
כִּי אֵינְנוּ, בְּגִין דְּאֲסַתְּלַק מִינָהּ, וְאֲשַׁתְּפַח פִּירוּדָא.

וְאִפִּילוּ שְׂמִיָּא וְאַרְעָא, כְּלָהוּ אֲתַאֲבָלוּ, דְּכְתִיב, (ישעיה ב)
אֲלִבִּישׁ שְׂמִים קְדְרוֹת וְשֶׁק אֲשִׁים כְּסוּתָם.
מִלְּאֲכִי עֲלָאֵי כְּלָהוּ אֲתַאֲבָלוּ עֲלֵיהּ, דְּכְתִיב, (ישעיה לג) הֵן
אֲרָאֲלָם צָעֲקוּ חֲצָה מִלְּאֲכִי שְׁלוֹם מֵר יְבַכְיוּן. שְׂמִשָׁא
וְסִיְהָרָא אֲתַאֲבָלוּ וְחֲשָׁכוּ נְהוּרֵיהוֹן. דְּכְתִיב, (ישעיה יג) חֲשֶׁךְ
הַשֶּׁמֶשׁ בִּצְאָתוֹ וְגו', וְכֹלָא עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, בְּכוּ עֲלָהּ (דף ר"י
ו"ב) וְאֲתַאֲבָלוּ. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּשִׁלְטָא עֲלָהּ סְטֵרָא
אַחֲרָא, דְּשִׁלְטָא עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא.

פְּתַח וְאָמַר, (יחזקאל ז) וְאֲתָהּ בֶן אָדָם כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים
לְאֲדַמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ בָּא הַקֵּץ עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת
הָאָרֶץ. הָאֵי קָרָא רְזָא עֲלָהּ אִיהוּ. לְאֲדַמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ,
מַאי אִיהוּ. וְכִי אֲדַמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ הִיא. אֲלָא הָכִי הוּא
וְדָאֵי וְאֲתַמַּר, קֵץ אִיהוּ לִימִינָא, קֵץ אִיהוּ לְשְׂמָאלָא. קֵץ

לִימִינָא, דְּכְתִיב, (דניאל יב) לְקֹץ הַיָּמִין. קֹץ לְשִׁמְאֵלָא,
 דְּכְתִיב, (איוב כח) קֹץ שָׁם לַחֲשׁוֹךְ וּלְכָל תְּכֵלִית הוּא חוֹקֵר,
 וְדָא הוּא (בראשית ו) קֹץ כָּל בֶּשֶׂר, כִּמָּה דְאַתְמֵר.

קֹץ דִּימִינָא, הֵיינו דְּכְתִיב לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל קֹץ. בַּא
 הַקֹּץ, דָּא קֹץ דְשִׁמְאֵלָא. קֹץ דִּימִינָא, דָּא קֹץ דִּיִּצְר
 הַטּוֹב. קֹץ דְשִׁמְאֵלָא, דָּא קֹץ דִּיִּצְר הָרַע, וְדָא אִיהוּ דְכַד
 חוּבִין גָּרְמוּ וְאַתְגַּבְרוּ, אַתְגַּזֵּר וְאַתִּיִּהֵיב שְׁלִטְנָא לְמַלְכוּת
 הַרְשָׁעָה לְשִׁלְטָאָה, וּלְחַרְבָּא בֵּיתִיהּ וּמְקַדְשִׁיהּ. וְדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (יחזקאל ז) כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים רָעָה אַחַר רָעָה הִנֵּה
 בָּאָה, וְכֹלָא חַד.

וּבְגִין כֵּן, אַתְאָבְלוּ עֲלָאי וְתַתָּאי עַל דְאַתִּיִּהֵיב שְׁלִטְנֹו
 לְהָאי קֹץ דְשִׁמְאֵלָא. וּבְגִין כֵּן, כִּיּוֹן דְּמַלְכוּ
 קַדִּישָׁא, מַלְכוּת שְׁמַיִם אַתְכַּפִּיא, וּמַלְכוּת חַיִּיבָא (אַחֲרָא)
 אַתְגַּבְר. (בְּרִין) אֵית לִיהּ לְכָל בַּר נֶשׁ, לְאַתְאָבְלָא עִמָּה,
 וּלְאַתְכַּפִּיא עִמָּה. וּבְגִין דְכַד אִיהִי יְזַדְקָפָא, וְעֲלָמָא
 יַתְחַדִּי, יַתְחַדִּי אִיהוּ בְּהַדָּה. דְּכְתִיב, (ישעיה סו) שִׁישׁוּ אֶתְהּ
 מְשׁוֹשׁ כָּל הַמִּתְאָבְלִים עָלֶיהָ.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב בְּהוּ בְּמִצְרַיִם, (ירמיה מו) עֲגָלָה יְפִיפָּהּ
 מִצְרַיִם. וְרָזָא דְעֲגָלָה דָּא, הוּוּ יִשְׂרָאֵל תְּחוּת
 שְׁלִטְנִיהּ כִּמָּה זְמַנִּין וְכִמָּה שְׁנִין. וּבְגִין דְּזַמִּינִין יִשְׂרָאֵל
 לְשִׁלְטָאָה לְבַתֵּר עָלָה, אַתְרַמִּיזוּ לֹון הַשְׁתָּא עֲגָלוֹת.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, רִמּוֹז רִמּוֹז לִיהַ יוֹסֵף לִיעֲקֹב עַל עֲגָלָה
עָרוּפָה. דְּהָא בְּהָהוּא פִּרְקָא אֲתַפְּרֵשׁ מִנִּיהּ.

וְאוּקְמוּהָ, עֲגָלָה עָרוּפָה, דְּאִיהִי אֲתִיָּא עַל דְּאֲשַׁתְּכַח
קְטוּלָא, וְלֹא אֲתִיידֵדע מֵאֵן קְטִיל לִיהַ. וּבְגִין דְּלֹא יִשְׁלֹטוּן
עַל אֲרַעָא רוּחִין בִּישׁוּין דְּלֹא אֲצַטְרִיכוּ, יַהֲבִין הָאִי עֲגָלָה
לְתַקּוּנָא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּמּוּדְעוּן לְגַבִּיָּה, וְלֹא יִשְׁלֹטוּ

עֲלֵיהֶוּ. (לעיל קיד ע"א)

תָּא חֲזִי, כָּל בְּנֵי נִשָּׂא כְּלָהוּ עֲבָרִין עַל יַדֵּי דְמַלְאָךְ
הַמּוֹת, בַּר מֵהָאִי דְּאֲקֻדִּימוּ לִיהַ בְּנֵי נִשָּׂא, עַד לָא
יִמְטִי זְמַנָּא לְשִׁלְטָאָה בֵּיהַ וְלִיטוּל רְשׁוּ. דְּהָא לָא שְׁלִיט
בְּבַר נִשָּׂא, עַד דְּנִטִּיל רְשׁוּ.

וּבְגִין כְּהַ, אִית לִיהַ דִּינָא לְשִׁלְטָאָה עַל הַהוּא אֲתַר.
כְּמַה דְּאֲתַ אָמַר, (דְּבָרִים כ"א) לֹא נוֹדַע מִי הַכָּהֵן. הָכִי
נִמְי אִית לִיהַ דִּינָא דְּלֹא אֲתִיידֵדע, בְּגִין לְקַטְרָגָא עַל
הַהוּא אֲתַר. וְעַל דָּא, (דְּבָרִים כ"א) וְלָקַחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִיא
עֲגָלַת בְּקָר וְגו'. בְּגִין לְאַעֲבָרָא דִּינִיָּה דְּהַהוּא אֲתַר,
וְלֹאֲתַתְּקַנָּא דְּלֹא יִשְׁלוּט בֵּיהַ מְקַטְרָגָא, וְלֹאֲשַׁתְּזַבָּא
מִנִּיהּ.

תָּא חֲזִי, יוֹסֵף כַּד אֲתַפְּרֵשׁ מֵאֲבוּי, בְּלֹא לוּיָהּ, וּבְלֹא
אֲכִילָה אֲשַׁתְּדַר, וְהוּה מַה דְּהוּה. וְכַד אָמַר יַעֲקֹב,
טָרוּף טוּרָף יוֹסֵף, אָמַר, כִּי אֵרַד אֶל בְּנֵי אָבִל (בראשית לו')

שְׂאוּלָהּ, דְּאָנָּא גְרִימָנָא לִיהּ. וְתוּ, דְּהוּינָא יָדַע דְּאֲחֻי
 סְנַיִן לִיהּ, וְשִׁדְרָנָא לִיהּ. וְרָמְזוּ קָא רָמְיֻז לִיהּ.
 אָמַר לִיהּ רַבִּי יְהוּדָה, אֵינּוּן עֲגָלוֹת עַל פִּי פֶּרְעָה שִׁדְרָ
 לוֹן, דְּכִתִּיב וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל פִּי פֶּרְעָה.
 אָמַר לִיהּ, דִּיּוֹקָא דְּמַלְתָּהּ, דְּכִתִּיב וְאִתָּהּ צְוִיתָהּ זֹאת עֲשׂוּ.
 וְאִתָּהּ צְוִיתָהּ דִּיּוֹקָא, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב בְּה"א, מִשְׁמַע
 דִּיּוֹסֵף תָּבַע לוֹן, וּבְגִין כֶּךָ וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל פִּי
 פֶּרְעָה. וַיַּעֲקֹב לָא אֶתְקַיִים בְּמַלְתָּהּ, עַד דְּחָמָא לוֹן.
 דְּכִתִּיב, וַיֵּרָא אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשִׂאת אוֹתוֹ
 וַתַּחֲי רוּחַ יַעֲקֹב אַבְיָהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּקַדְמִיתָא וַתַּחֲי רוּחַ יַעֲקֹב, וּלְבַתֵּר
 וַיֵּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי. אָלָא,
 בְּקַדְמִיתָא קָרִי לִיהּ אוֹרֵייתָא יַעֲקֹב, בְּגִין שׁוֹתְפוֹתָא,
 דְּאֶשְׁתַּתְּפוּ שְׂכִינְתָא בְּהֵוָא חָרָם, כַּד אֲזַדְבֵּן יוֹסֵף.
 וְהֶשְׁתָּא דְּשְׂכִינְתָא סְלָקָא, כְּדִין אִיהוּ, וַתַּחֲי רוּחַ יַעֲקֹב
 אַבְיָהֶם, וְדָא הוּא רְזָא דְּשְׂכִינְתָא. וּבַתֵּר דְּאִיהִי קִיּוּמָא
 בְּקִיּוּמָא, (בְּגִין) כְּדִין דְּרָגָא דְּלַעֲיִלָא, אֶתְעַבֵּר לְגַבְהָ, דְּרָגָא
 דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל. (נ"א כְּדִין דְּרָגָא דְּלַעֲיִלָא, אֶתְעַר לְגַבְהָ, וְאִיהוּ דְּרָגָא דְּיִשְׂרָאֵל)
 מִכָּאן, דְּדְרָגָא דְּלַעֲיִלָא לָא אֶתְעַר לַעֲיִלָא, עַד דְּאֶתְעַר
 בְּקַדְמִיתָא לְתַתָּא, דְּהָא הָכָא וַתַּחֲי רוּחַ (דף ריא ע"א) יַעֲקֹב
 בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר וַיֵּאמֶר יִשְׂרָאֵל.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֵת הַלַּיְלָה, בְּמִרְאֵת פְּתִיב.
 תָּא חֲזִי, וַיִּזְבַּח זִבְחִים לֵאלֹהֵי אָבִיו יִצְחָק,
 בְּקִדְמִיתָא. בְּגִין לְאִתְעָרָא שְׂמַאלָא בְּרוּזָא דְרַחֲמִימוּ. וְכַדִּין
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֵת הַלַּיְלָה, בְּהַאי דְרָגָא
 דְקִאֲמָרִין דְּאִיְהִי מִרְאֵת הַלַּיְלָה.

וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אָבִיךָ, מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּסִטְרָא
 דְקִדְוִשָׁה דְלַעֲיִלָּא, הָכִי הוּא. דְּהָא סִטְרָא
 דְּמִסְאָבָא, לָא אֲדַפְרֵי שְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹל סִטְר
 דְקִדְוִשָׁה אֲדַפְרֵי בְשִׁמְיָה. אָנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְגו',
 מִכָּאן, דְּשְׂכִינְתָּא נְחַתַּת עִמִּיהָ בְּגִלוּתָא, וּבְכֹל אֲתֵר
 דְיִשְׂרָאֵל אֲתַגְלוּ, שְׂכִינְתָּא אֲתַגְלִיא עִמָּהוֹן, וְהָא
 אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, כִּמְהָ עֵגְלוֹת הָווּ. שִׁית. כִּמְהָ דָּאֵת אָמַר, (במדבר
 1) שֵׁשׁ עֵגְלוֹת צָב. דְּבַר אַחַר, שִׁיתִּין הָווּ, וְכֹלָא רִזָּא
 חֲדָא. בְּקִדְמִיתָא פְּתִיב בְּעֵגְלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף, וּלְבַסּוּף
 אֲשֶׁר שָׁלַח פְּרַעָה. אָלָא, כִּלְהוּ דְשִׁדְר יוֹסֵף, הָווּ
 בְּחוֹשְׁבָנָא כְּדָקָא חֲזִי. וְאִינּוֹן דְשִׁדְר פְּרַעָה יִתִּיר מִנֵּיהוּ,
 לָא הָווּ בְּרוּזָא דָּא, וְלָא הָווּ בְּחוֹשְׁבָנָא.

וְאֵלִיִן וְאֵלִיִן קָאֲתוּ. בְּגִין כִּי, אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף, אֲשֶׁר
 שָׁלַח פְּרַעָה. וְכַד יִפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא מַה
 כְּתִיב, (ישעיה סו) וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל אַחֲיֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְּחָה
 לָהּ וְגו'.

וַיֵּאָסוּר יוֹסֵף מִרְפַּבְתּוֹ, רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח וְאָמַר, (יחזקאל א)
 וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחֲתָה רָקִיעַ כְּעֵין הַקָּרַח הַנּוֹרָא
 נְטוּי עַל רָאשֵׁיהֶם מְלַמֵּעָה, הַאי קָרָא אוּקְמוּהָ. אָבֵל תָּא
 חֲזִי, אֵית חֲתָה לְעֵיל מִן חֲתָה, וְאֵית חֲתָה קַדִּישָׁא דְקִיָּמָא
 עַל רִישׁ חִיּוֹתָא.

וְאֵית חֲתָה עֲלָאָה, לְעֵילָא עַל כָּל שְׂאָר חִיּוֹתָא, וְהַאי (ב"א
 חֲתָה) חֲתָה שְׁלֵטָא עַל כְּלָהּוּ. בְּגִין דְּכַד הַאי חִיּוֹתָא
 יִהְיֵא וְנִהְרָא לְכְלָהּוּ, כְּדִין כְּלָהּוּ נְטֻלִין לְמִטְלָנוּי, וַיְהִיבַת
 דָּא לְדָא, וְשְׁלֵטָא דָּא עַל דָּא.

וְאֵית חִיּוֹתָא לְעֵילָא עַל תַּתָּאי, עַל שְׂאָר חִיּוֹתָא לְתַתָּא,
 וְכְלָהּוּ אֲתַזְנוּ מִינָהּ, וּד' סְטְרֵי דְעֲלָמָא רְשִׁימִין בָּהּ.
 אֲנַפִּין נְהִירִין יְדִיעֵן (דִּינִין) לְכָל סְטֵר, וְאִיהִי שְׁלֵטָא עַל ד'
 סְטְרֵי. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְאִינוּן ג' לְסְטֵר דָּא, וְג' לְסְטֵר דָּא,
 וְכֵן לְד' סְטְרִין דְעֲלָמָא.

(שמות ריב ע"א) וְאֵית רָקִיעַ לְעֵיל מִן רָקִיעַ, וְהַאי רָקִיעַ
 דְשְׁלֵטָא עַלֵייהוּ, כְּלָהּוּ מְסַתְּכָלָן לְגַבִּיָּהּ. מַה כְּתִיב,
 (יחזקאל א) וַתַּחַת הָרָקִיעַ כַּנְפֵיהֶם יִשְׁרוּת אִשָּׁה אֶל אַחֻתָּהּ
 וְגו'. בְּגִין דְּכְלָהּוּ שְׁלֵטִין עַל מַה דְאֲתַפְקְדוּ, וְשְׁלִיחוּ
 דְקוּסְטָא דְקוּפְטָרָא בְּהוּ.

וְאִינוּן לְכָל סְטֵר תַּשְׁעָה, (ט) לְד' סְטְרִין דְעֲלָמָא, וְאִינוּן
 ל"ו בְּחוֹשְׁבָנָא. וְכַד מִתְחַבְּרָן כְּלָהּוּ, אֲתַעֲבִידוּ

רְשִׁימָא חָדָא בְּרֻזָא דְשְׂמָא חָדָא, בִּיחֻדָא שְׁלִים פְּדִקְחֻזִי.
 וְכֹד מִתְתַּקְנִי לְגַבֵּי פְּרֻסִיא, מַה פְּתִיב. וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ
 אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים פְּמַרְאָה אֲבָן סִפִּיר דְמוֹת פְּסָא וְעַל
 דְמוֹת הַפְּסָא דְמוֹת פְּמַרְאָה אָדָם עָלְיוּ מִלְמַעְלָה, וְהָא
 אוּקְיָמְנָא (נ"א דְיוֹקְנָא) דְהָאִי אֲבָן טַבָּא בְּכְרֻסִיא דְקִיִּימָא עַל
 ד' קִיִּימִין, וְעַל הָהוּא פְּרֻסִיא דְיוֹקְנָא דְאָדָם, לְאַתְחַבְּרָא
 בֵּיהּ כְּחָדָא, וְלְאַתְבְּרָכָא פְּדִקָא יְאוּת.

וְכֹד אֵיהִי מִתְתַּקְנָא לְגַבֵּיהּ דְאָדָם, לְמַהוּי פְּלָא רְתִיכָא
 (נ"א קְדִישָׁא, וּבְדִין פְּלָא רְתִיכָא) חָדָא, לְהָאִי אָדָם. פְּדִין פְּתִיב,
 וַיֵּאסֹר יוֹסֵף מִרְכַּבְתּוֹ דָּא צְדִיק. וַיַּעַל לְקִרְאֵת יִשְׂרָאֵל
 אָבִיו גְּשֻׁנָּה. לְקִרְאֵת יִשְׂרָאֵל, דָּא רֻזָא דְאָדָם. גְּשֻׁנָּה,
 תְּקֻרְבַתָּא חָדָא, לְאַתְקֻרְבָא כְּחָדָא, בְּקֻרְבָּנָא חָדָא
 וַיִּחְוֹדָא חָדָא.

וַיֵּרָא אֱלֹהֵינוּ, דְכֹד אֲתַחְזִי שְׂמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא, פְּדִין נְהִיר
 סִיְהָרָא וְאַנְהִיר לְכֻלְהוּ דְלִתְתָא. וְכֵן פְּגֻוּנָא דָא,
 פֶּל זְמָנָא דְקְדוּשָׁה דְלַעִילָא שָׂרָא עַל מְקַדְשָׁא דְלִתְתָא,
 אֲתַנְהִיר בֵּי מְקַדְשָׁא וְקִיִּימָא בְּשְׁלִימוֹתֶיהּ. וְכֹד אֲסִתְלַק
 מִנִּיהּ וְאַתְחַרִּיב בֵּי מְקַדְשָׁא, פְּדִין, וַיִּבֶךְ עַל צְוֹאֲרֵיו עוּד.
 דְבַכּוֹן פְּלָא עַל מְקַדְשָׁא דְאַתְחַרִּיב. עוּד, מֵאִי עוּד. דָּא
 גְּלוּתָא בְּתֻרָא.

פְּדִין פִּיּוֹן דְחַמָּא יַעֲקֹב וְאַסְתְּכַל דְהָא תְּקוּנָא דְלִתְתָא

אֲשֶׁתְּכֹלֵל כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיִלָא, כְּדִין אָמַר אָמוּתָהּ הַפְּעַם
 וְגו'. כִּי עוֹדֶךָ חַי, דְּאִתְקַיִימַת בְּרוּזָא דְבְרִית קְדִישָׁא, (דף
 ריא ע"ב) דְּאִקְרִי חַי הָעוֹלָמִים, וּבְגִין כֶּךָ כִּי עוֹדֶךָ חַי. וְעַל
 דָּא בְּקַדְמִיתָא אָמַר, רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי, דְּאֶצְטְרִיךְ
 לְמִיקָם בְּרוּזָא דְחַי, וְהָא אִתְמַר.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב, וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת פְּרַעֲהַ, אָמַר רַבִּי
 יוֹסֵי, פְּרַעֲהַ אֶף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ בְּרוּזָא אוּחְרָא,
 סַמֶּךְ דְּקָא סַמְכִינָן בַּעֲלָמָא.

אֲבַל תָּא חַזִּי, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) לְסוֹסְתֵי בְּרַכְבֵּי פְּרַעֲהַ דְּמִיתִיף
 רַעֲיָתִי, תָּא חַזִּי, אֵית רְתִיכִין לְשִׁמְאָלָא בְּרוּזָא
 דְּסִטְרָא אַחְרָא, וְאֵית רְתִיכִין לִימִינָא בְּרוּזָא דְלַעֲיִלָא
 דְּקִדְוִשָׁה, וְאֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין. אֵלִין דְּרַחֲמֵי וְאֵלִין דְּדִינָא.
 וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד דִּינָא בְּמִצְרָאֵי, כָּל דִּינָא
 דְּעַבִּיד, כִּתְהוּא גֹוֹנָא דְּאִינוּן רְתִיכִין מִמֶּשׁ,

וּכְגֹוֹנָא דִּילִיָּה דִּתְהוּא סִטְרָא מִמֶּשׁ. מַה תְּהוּא סִטְרָא (מִמֶּשׁ)
 קְטִיל וְאִפִּיק נְשִׁמְתִין, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד
 בְּתִהוּא גֹוֹנָא מִמֶּשׁ. דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת יג) וַיַּהַרְגֵהוּ כָּל בְּכוֹר,
 וְכֵן כָּלָא בְּמִצְרַיִם, בְּתִהוּא גֹוֹנָא מִמֶּשׁ. וּבְגִין כֶּךָ דְּמִיתִיף
 רַעֲיָתִי, כְּגֹוֹנָא דִּילָהּ מִמֶּשׁ לְקַטְלָא. דְּכְתִיב, כִּי אָנֹכִי ה'
 אָנֹכִי הוּא וְלֹא אַחֵר. וְלִזְמַנָּא דְּאִתִּי מַה כְּתִיב, (ישעיה סג) מִי
 זֶה בָּא מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה וְגו'.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב, וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאַרְצָא מִצְרַיִם בְּאַרְצָא
 גּוֹשָׁן וַיֵּאֲחֻזּוּ בָּהּ וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד. וַיֵּאֲחֻזּוּ בָּהּ,
 אַחְסַנְתָּ עַל־מִינָא. וַיֵּאֲחֻזּוּ בָּהּ, דִּהָא לְהוֹן אַתְחֲזִי, כְּמַה
 דְּאוּקְמוּהָ. (ד"א ל"ג אָמַר רַבִּי יוֹסִי) וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד, וְדַאי, דִּהָא
 צִעְרָא לָא שְׂרָאָת בְּהוּ, וְקִיִּימִי בְּתַפְנוּקִי עַל־מָא, וּבְגִין כִּף
 וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד. בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרִשְׁת וַיְחִי

(אמרו המגידים מתוך הלשון ניכר שאינו מספר הזוהר (עד ויחי יעקב. רבי חייה פתח וכו' בדף רט"ו ע"א) (והאור ניכר מתוך החושך. ולדיתינו כי הוא ממדרש הנעלם ובלשון הקודש היה. והמתחכמים להתהלל שנו שפת אמת והפסידו כונת והבנת המאמר כי לא ידעו ולא הבינו לעשות הלשון על מתכונתו והנה יהיה בעיני כל מעיין כדברי הספר החתום וכבר היינו משמיטין אותו כי בהעתקה שבא מצפת טוב"ב לא מצאנו אותו. אלא מפני הרואים שלא יתפארו עלינו לאמר כי מלאכתנו חסרה הדפסנו אותו כאשר הוא ואין כח בידינו לתקן את אשר עותו)

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאַרְצָא מִצְרַיִם
 שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְבָא חָמָא
 בְּנְבוּאָה, בְּמִצְרַיִם, דִּיהוֹן
 בְּנוּהִי בְּכַמָּה גְלוּוֹן, עַד הָכָא
 וְעַד עַדְנָא דְקִין מְשִׁיחָא.
 וְלֹא מָטָא לְנְבוּאָה דְוַיְחִי
 אֱלֹא בְּמִצְרַיִם. וְהִיא
 נְבוּאָתָא מְעַלִּיתָא,
 מְדַאֲתַנְבִּיאָו (ד"א לָא אַתְנַבִּיאָו)

אַתְנַבִּיאָו דְכּוּוֹתָהּ, וְלֹא מָטָא לְהוּ שׁוּם אִינִישׁ מִן בְּנֵי
 נְבִיאָה, אֱלֹא הוּא וּמִשָּׁה. בְּמִשָּׁה פְּתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא
 יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי. בִּיעֲקֹב פְּתִיב, וַיְחִי יַעֲקֹב. וַיְחִי,
 נְבוּאָתָהּ דְנַחְתָּא מְאִסְפִּקְלֵרִיאָה (מְאִירְתָּא) דְנַהֲרָא.

בְּעֵי לְמִימַר (חפץ והוא הנה בעיניה) נְבוֹאֵן דְּגְלוּתָא דְּעַרְעָן
 לְבִנוּהֵי בְּאַרְעָא דְּכְנַעַן וּבְכָל אַרְעָא דְּאַתּוּתָב בָּהּ.
 מְאַרְעָא דְּמִצְרַיִם הָוּה תְּבִיר לְבֵיהּ. דְּכְתִיב, (בראשית מב) כִּי
 יֵשׁ שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם.

וְעַל דָּא מָטָא, וַיְחִי יַעֲקֹב בְּמִצְרַיִם, וְלֹא הָוּה חֲדִי. (סי א)
 כִּי בְּאַרְעָא (דף ריב ע"א) הָהִיא סְפִיקוֹן דְּעַמִּין, סְפָרִין
 דְּכוּרְסֵי יְקָרָא. וְלֹא מָטָא לְהוֹן שׁוּם אִינִישׁ, לָא מִן עֲלָאָה
 וְלֹא מִן תַּתָּאָה, אֶלָּא ח"י. וְרִזָּא דָּא, כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם
 וְחִי. כַּמָּה הוּא רִזָּא עֲלָאָה בְּדָא קָרָא, וְאַנֵּן חֲבַרְיָא
 תְּמִיּהִין עֲלֵייהוּ, עַל וַיְחִי דְּדְכִיר עַמִּיָּה יַעֲקֹב. הָוּה לֵיהּ
 לְמִימַר קָמִי יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל מִנִּין, דְּכְתִיב, (ירמיה ב) קִדְּשׁ
 יִשְׂרָאֵל לְה' רַאשִׁית וְגו'. (שמות ד) בְּנֵי בְּכוּרֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי
 אֶלְעָזָר בְּרִיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְכִי לֹא אָמַר קָרָא,
 (בראשית כה) וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכוֹרָתוֹ לְיַעֲקֹב.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּהּ, בְּעִידְנָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל קְשִׁיטִין
 וְזַפְאִין וְעַבְדִּין זְכוּ, וְלֹא הָוּוּ רְתִיתִין יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא
 יַעֲקֹב לְחֻדִּיהּ. בְּדִין טַבְּאָן דְּעַבְדִּין, הָוּה לְמַעַבְדַּד לְהוּ
 טַבְּאָן סְגִיָּאִין דָּא בְּדָא.

מְדַחְבוּ, וְאַתְגְּלִיאוּ עַל חוּבִיָּהוֹן, וְעַל עוּבְדִּיהוֹן בִּישִׁין,
 לָא הָוּוּ סְבָלִין יְתִיָּה, דְּלֹא יְהוּיִין לְעֲלָמָא,
 בְּקוּשְׁטָא עַל חוּבִיָּהוֹן. וְעַל דָּא אֲתִי מְכִילְתָּא דְּרַחֲמֵי

וַיִּדְנֶא לְחֹדֶד, יִשְׂרָאֵל, וַיְהִיבִית (ויִשְׂרָאֵל יְהִיבִית) יְתֵהוֹן בְּאַרְעָא
 גְּלוּתֵהוֹן. יָאוֹת בְּעֵי בְרִי, אֲבָל אֵינִישׁ מִסְתַּכַּל וַיִּנְדַּע
 יְתִיָה, יַעֲקֹב דִּמְתַּלַּף עִם וַיְחִי, קִדְשׁ. וְעַל דִּנְא רִזָּא
 אֲמַרִין, יַעֲקֹב בַּחַר יְתִיָה סַפִּירָא בְּכוֹרְסִי יִקְרָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה נז) וְאֵת דַּכָּא וְשִׁפְלֵ רוּחַ
 לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב גְּדַפְאִים. לֵב
 גְּדַפְאִים, דָּא יַעֲקֹב. כִּמָּא דְאֵת אֲמַר, תַּחֲוֹת מִן דִּרְגָא
 נְחִיתַת עֲלוּהֵי גְבִיאִין בְּרַכָּאן בְּמִצְרַיִם. תְּנָא אֲמַר רַבִּי
 אֲבָא, לְבָא חָמָא, דִּיעֲקֹב דִּהוּה בְּמִצְרַיִם לִית גְּבוּאֵתִיָה
 מִעֲלִיּוֹתָא. (ס"א ד'אַרְעָא סְנִיָּאָה) אֲרַעָא סְנִיָּאָה.

תָּא חֲזִי, לֹא זָכִי לְבַרְךְ לְחַד מִבְּנוֹהֵי, וְלֹא הוּה בִּידִיָה
 רוּחָא לְבַרְךְ אֲלָא בְּמִצְרַיִם, כַּד בְּרִיךְ יְתֵהוֹן כָּל חַד
 וְחַד בְּרִזָּא. וְרִזָּא (בראשית מב) וַיִּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֹׁבֵר
 בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לְמָה תִּתְרָאוּ. תָּא חֲזִי, דְלֹא
 אִיתִיָּהִיבַת גְּבוּאֵתָא, אֲלָא לְתַבִּירִי לְבָא. כִּמָּא דְאֵת
 אֲמַר, (בראשית מב) רְדוּ שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ לָנוּ מִשָּׁם וְנַחֲיָה וְלֹא
 נַמּוּת.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, תַּחֲוֹת פְּרִסִי יִקְרָא קִדְשָׁא, יַעֲקֹב סַפִּיר,
 דְּאִיְהִי מְכִילְתָּא דִּדְנֶא לְסַטְרִיָה, אֲתָא אֲמַר,
 לֹא יַעֲקֹב יֵאמַר עוֹד שְׁמַךְ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי
 שְׂרִית עִם אֱלֹהִים וְעִם אַנְשִׁים וְתוּכַל. אֵת מִשְׁכַּח דִּיעֲקֹב

חָזָא לְסִטְרִיהַּ מְכִילְתָּא דְדִינָא, וַיִּזְרַח לּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כְּאִשְׁרֵי
עֵבֶר אֶת פְּנוּאֵל וְגו', וְרָזָא דְמַלְאָה (ירמיהו ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה
הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרְב.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כַּד אֲתַגְלִיאוּ מִן יְרוּשָׁלַם, וְאַעֲדִיאוּ
תְדִירָא, וְסָאִיב מְסַנְאָה יֵת הֵיכְלָא. בְּעַדְנָא הָהִיא
לֹא סוּבְלַת מַלְכוּתָא לְיִשְׂרָאֵל עַל חוּבִיהוֹן, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל.
בְּגִין דְּהִיא מִתְרִי גִיסָא, רַחֲמֵי וְדִינָא.

וּמַלְאָה דְלֹא יַעֲקֹב יֵאמֵר עוֹד שְׁמַךְ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, כַּד
אֲתַפְרִישׁ בְּסִבְיִרְיָהּ. יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב עֲלָאָה דָּא מִן
דָּא, וּבְגִינְהוֹן הָוּה חוּטְרָא דְמִשָּׁה גְלִיפָא מִתְרִין סִטְרוֹי
מִשְׁמִיָּה קְדִישָׁא, חַד רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְחַד דִּינָא בְּדִינָא.

וְרָזָא (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אֹן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֲמָל
בְּיִשְׂרָאֵל, מִדְּאֲנִן בְּגִלּוּתָא, דְּחִיקָן בֵּין שְׁנַאֵי,
וְאַסְתְּלִיקַת מִטְרוּנִיתָא מִן מַלְפָּא, וְאַתְרַחֲיקַת מִנִּיהַּ, הוּא
יִשְׂרָי שְׁכִינְתָּא בִּינָא וַיִּפְרְקִינָא. וְרָזָא (ישעיה מד) כֹּה אָמַר
ה' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ ה' צְבָאוֹת. וַיְחִי חֵי, (ישעיה סו) כֹּה
אָמַר ה' הַשָּׁמַיִם כְּסָאֵי וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלֵי.

בְּנִין עֲלָאָה, שְׁתִּי רַגְלֵי חֵי, לִי רַבְתָּא, י' לַח' זַעֲרִתָּא,
ח' לְתִיו, וַי' לּוֹ, ו' לְד', הָדָא הוּא דְנַפְיָק מִעֲלָאָה.
תַּחֲוֹת כְּרִסְיָה יְקָרָא, מְאֲבָן טָבָא בְּאָרֶץ מְצָרִים. הֵיִינוּ
דְּכַתִּיב, (ישעיה יט) וְנָגַף ה' אֶת מְצָרִים וְגו', י"ב פְּרִישָׁא.
כִּי טַל אֲוֹרוֹת טַלְף א' בְּגִין פְּרִישָׁא. (ישעיה כו)

וּבְגִין דָּא מִתְחַלֵּף כְּחֵדָא, ב' פְּרִישָׁא גְלוּתָא, א' פְּרִישָׁא
 קְדַמֵּיתָא. תָּא חֲזִי, מֵאֵי דְכְּתִיב, (ישעיה ב) בֵּית
 יַעֲקֹב לְכוּ וְנִלְכֶה בְּאוּר ה', בְּגְלוּתָא, אֲתוּוּן דְּאֲתַגְזֹר
 עֲלֵיהוֹן, עַל חוּבֵיהוֹן, בְּקוּשְׁטָא בְּדִינָא הוּו, בְּאוּרֵיתָא
 תְּקַנְתָּא, וְתַפְקוּן מִן חֲמָרָא טִינָא, דְּהִיא גְלוּתָא, וְתִהְיוּ
 לְנִהְרָא דִּי.

א' רְצוּנוּ לומר בְּאָרְץ, אֲתַצִּי אֶתָּא בְּתִיגְנָא דְּסִיפְרָא
 דְּאוּרֵיתָא. וְאֵנָּא אֲתַפְּלִיג בְּאָרְץ, בְּאָרְץ אֶת מְשַׁכַּח
 בְּתִיגְנָא דְּסִפְרָא דְּאוּרֵיתָא, ר"ץ מִתְּלַפִּין כְּחֵדָא גְלוּתָא.
 מֵאֵי גְלוּתָא דְּמִצְרָאֵי. אַרְבַּע (דף ריב ע"ב) מָאָה שְׁנִין הוּו אָמַר
 לְאַבְרָהָם, דִּיהָא גְלוּתָא לְבְנוּהֵי בְּמִצְרָאֵי, וְכִי הוּוִית
 מְנִיתָא יִתְהוּן, מָאתָן וְתִשְׁעִין שְׁנִין הוּו.

תָּא חֲזִי, וַיָּמַת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרֵי שָׁנִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה ו) הִנֵּה הֶעֱלַמְהָ הָרָה וַיּוֹלְדֶת בֶּן
 וְקָרְאת שְׁמוֹ עֲמֻנוּאֵל, עֲדוּי וְלִידָה, דְּאֲתַמְּלִי לְגְלוּיָאן
 וְעָקְתָן סְגִיאִין וְעִידָן בִּישִׁין. וְאֵף עַל גַּב דִּיהוּ בְּאֵלִין,
 מְטְרוּנֵיתָא אֲזִדְעֻזְעַת וְאֲתַרְחַקַת מִן בְּעֻלָּה, תְּהָא עֲמָנָא
 בְּגְלוּתָא, בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרֵי הוּו גְלוּפָא דְּאֲתוּסָף, יִתְרַעִי
 לְמִימַר וְהוּו עֵבֶר מִן גְלוּתָא מֵאָה וְעֶשְׂרֵי שְׁנִין, וּמָאתָן
 וְתִשְׁעִין, הוּו אַרְבַּע מָאָה שְׁנִין, וְלֹא אֲתַמְּנִי גְלוּתָא
 דִּיעֲקֹב, אֶלָּא מְדַמִּית יוֹסֵף, (וְהִיֵּינוּ דָא עַל גְּבִי דָא דְּאָמַר וּמַעַת הוּסַר

הַתְּמִיד וְלִתְת שְׁקוּץ שׁוּמִם וְגו').

וַיְהִי יְמֵי יַעֲקֹב שְׁנַי חַיָּיו שִׁבְעַ שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאָה
 שָׁנָה, הֲכָא רָזָא בְּגָלוּתָא בְּמִנְיַנָּא, תְּקוּנָתָא יְהוֹן
 בְּנִיָּא דְאַתְגְּלִיין בְּמַכִּילָתָא דְדִינָא תְּלָתָא גְלוּוֹן. קְדַמָּא
 דְּמִצְרַאִי, דְּאַתְמַתַּל בְּשִׁבְעַ שָׁנִין. רַבִּי חַיִּיא פִּתַּח וְאָמַר,
 (שיר השירים ב) הַשְּׁבַעֲתֵי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוֹ
 בְּאֵילוֹת וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מֵהֲכָא, (ירמיה לא) מֵרַחוֹק ה' נִרְאָה לִי
 וְאַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבֵּתִיךָ וְגו'. הֲכָא רָזָא בְּגָלוּתָא
 תְּקַנְתָּא יְהוֹן בְּנוֹהֵי דִישְׂרָאֵל. מִשְׁתַּרְי גְּלִיָּא וַיִּתְרַעֲי
 לְמִימַר, יְהוֹן בְּנִיא קְדִישָׁא דְאַתְגְּלוּוֹן עַל חוּבֵיהוֹן
 בְּדִינָא, שָׁנִין סְגִיָּאִין יְהָא. (ויקרא כו) שִׁבְעַ פְּחַטְאֲתִיכֶם,
 כִּי שִׁבְעַתִּים יוֹקֵם קִין, בְּגָלוּתָא קְדַמָּא
 (בראשית ד) דְּמִצְרַאִי, דְּהִיא זְעִירָא.

תְּנִיָּנָא, גְלוּתָא דְשׁוֹפְטִים, דְּאַתְמַתַּל לְאַרְבָּעִים שָׁנִין,
 בְּשִׁבְעַ דְּאִינְהוּ סְגִיָּאִי מִנִּיהָ. תְּלִיתָאִי, גְלוּתָא
 דְּאַנְן בֵּיה אַרִיכָא, דְּאַתְמַתַּל לְמָאָה שָׁנִין, לְאַרְבָּעִין
 וְהֵינּוּ דָא עַל גְּבֵי עֵלָאָה דְּאָמַר (דניאל יב) וּמַעַת הוֹסֵר
 הַתְּמִיד וְלָתַת שְׁקוּץ שׁוּמֵם וְגו'.

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוֹת. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, חָמָא דָא
 עֲקָתָא דְגְלוּתָא דְהוּה עָרְעַן לְבְנוּהֵי, קְרִיבָא
 אֲנַפְשִׁיה וּדְחִיקַת לְמַמַּת, לָא אֲשַׁתָּאֵר חֵי, כַּד הוּה נַחֲת

מִדְרָגִין, בְּדִיל חוֹבֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, לָא נַחִית עִמָּהוֹן
 בְּגִלּוֹתָא, וּפָאָה חוֹלְקָהוֹן, דְּאִי לָא נַחִית עִמָּהוֹן בְּגִלּוֹתָא,
 אֲשַׁתְּאָרֹן בִּינֵי עִמְמִיא, וְאֵת אִמְרַת (ישעיה ב) מִדּוּעַ בָּאתִי
 וְאִין אִישׁ קָרַאתִי וְאִין עוֹנָה. וְאִין עוֹנָה, דָּא יִשְׂרָאֵל,
 בָּאתִי וְאִין אִישׁ, דָּא שְׂכִינָה. הַקְצוֹר קְצָרָה יְדֵי מִפְדוּת
 וְאִם אִין בִּי כַח לְהַצִּיל הֵן בְּגַעְרַתִּי אֲחָרִיב יָם אֲשִׁים
 נְהָרוֹת מְדַבֵּר. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב חוֹלְקָא לְיִשְׂרָאֵל
 דְּלָא יִשְׁלוּט רַבְרַבְנָא אַחְרָא בְּהוֹן. נַחְתוּ לְגִלּוֹתָא,

שְׂכִינְתָא עִמָּהוֹן וְהוּא רַחֵיק מִמְטְרוֹנִיתָא:

וַיִּקְרָא לְבָנוּ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם נָא מִצָּאתִי חֵן
 בְּעֵינֶיךָ, חָקֵר יֵת בְּנוֹהֵי כְּלָהוֹן, וְאִמַר לְהוֹן,
 עֲקַתָן סְגִיאִין, בִּישִׁין רַבְרַבִּין, חָמִית לְמִיעַל לְבְרִיכוֹן
 אֲשַׁכְּחֹן רַחֲמֵי עֲלָאִי.

וְאִי אַתוֹן בְּעָאן לְמִיפְקֵי מִכָּל עֲקַתָא, קִיִּימוּ לִי, וְהָבוּ
 בִּינְנָא רַבּוֹן עֲלֵמָא וְתַעֲבְדוֹן קְשׁוּט וְדִינָא, וְתַהוּי
 כַּאֲבַהֲתִכוֹן, וּפְקִידֵי בְּכָל דָּר וְדָר דִּיִּיתִי בְּתַרִּיכוֹן, וְאִי
 אַתוֹן בְּעָאן לְמַעֲבַד הָכִי, תַּפְקוֹן מִכָּל עֲקַתָא דִּיִּיתִי
 עֲלִיכוֹן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (עמוס ה) וְהִצִּיגוּ בַשַּׁעַר מִשְׁפַּט אֲוִלִי

יַחֲנֹן ה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת שְׂאֲרִית יוֹסֵף. (דאֲתַקְרִיאֻ בְּנוֹהֵי יִשְׂרָאֵל

כְּלָהוֹן יוֹסֵף) וְאִי תַעֲבְדוֹן הָכִי, לָא תַקְבְּרוֹן חַד מִן בְּרִי, אֲלָא

אֲתִי תַתּוּבּוֹן לְאַרְעֵכוֹן בְּשִׁלְמָא.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יָרְכִי,
 מֵהוּ יָדְךָ. פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים מדה) חֲגוּר חֲרָבְךָ עַל יָרֶךְ
 גְּבוּר הוֹדֶךָ וְהִדְרֶךָ, סִיפָא דְקָאִי בְּהַ חֶסֶד וְאַמֶּת, תִּרְיִן
 סְפִירָן סְפִירָן, וְלֹא שְׁבִקִין דָּא לְדָא. וְעַל דָּא אָמַר, (תהלים
 פט) חֶסֶד וְאַמֶּת יִקְדְּמוּ פָנֶיךָ, (איכה ד) פָּנֵי ה' חִלְקָם. וְאִי הוּוּ
 טָבָאן בְּנוּהִי, וְעֵבִידוּ מַה דְקִיִּמוּ, לָא מִית חַד מִבְּנֵיִהוּ
 בְּמִצְרָאִי, דְכָל טַב וְטַב דְגָזִיר שְׁמָא דְאֱלֹהָא עַל אֵינְשָׁא,
 לָא הוּי אֱלֹא עַל דִּיהוֹן טָבִין. וְאִי לָא, לָא. כְּמָה דְאָמַר
 דָּוִד, (מלכים א ב) לְמַעַן יִקִּים ה' אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי
 לֵאמֹר אִם יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ אֶת דְּרָכָם לִלְכֹת לְפָנַי בְּאַמֶּת. וְאִי
 לָא, לָא (מִיִּיתִי בְּרַכָּאן דְאָמַר עֲלִיהוֹן).

תָּא חֲזִי, כְּמָה הוּא עָדִיף רוּחָא דְאָבָא מְרוּחָא דְבְרָא.
 דְרוּחָא דְאָבָא הוּא רוּחָא דְבְרָא, רוּחָא מְרוּחָא
 סְלִקָא. וְאִי סִייעַת אוּרָא אַחְרָא בְרוּחָא, לָא נְפִיק שְׁלִים.
 דִּהָא חֶסֶר הוּא בְּהָאִי אוּרָא. וְהֵינּוּ (ירמיה ב) פֶּרַה
 לְמַד מִדְּבַר בְּאֵינֵת נְפִשָׁה שְׂאֵפָה רוּחַ.

תָּנָא, (ויקרא ע"ה ע"ב, ע"ש כי שם בא כל הענין בשלמותו) רַב הַמְנוּנָא
 סָבָא אֶזְל לְקַפּוּטְקִיָּא, עָאֵל לְקַמִּיִּהוּ רַב יִיסָא
 סָבָא. אָמַר לִיה, בְּמָאִי עִסְקִיתוּ. וּוִי לִיה, וּוִי לְנַפְשִׁיה. אִי
 אֲשַׁתְּלַף רוּחָא דְמִסָּבָא דְאֲשַׁתְּכַח עִמִּיה וְאוּרִית לִיה
 לְבָרִיה. וְהָאִי אִיהוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לִית לִיה חוּלְקָא.

שְׁבִיב לִי חוֹלְקָא שְׁבִיב לִי לְשִׁיזָאָה לִי לְעֵלְמָא
 דְּאִתִּי. אָמַר לִי, מָנָא לָךְ הָא. אָמַר לִי, הֲכָא אוֹלִיפְנָא,
 דְּהֵאִי יְרוּתָא בִישְׁתָּא, אַחְסִינִן (אחרי מות עו ע"א) כְּלָהוּ בְּנוֹי אִי
 לָא יְתוּבוּן, דְּהָא לִית מְלָה קְיִימָא קָמִי תְּשׁוּבָה. וְאִנָּא הֲכִי
 אוֹלִיפְנָא, דְּהָא אֲסוּוּתָא דָּא יְהִיבּוּ לִי זְמָנָא חֲדָא, דְּהוּינָא
 רְשִׁים בְּאַנְפִּי, וְיוּמָא חַד הוּינָא אֲזִיל בְּאַרְחָא וְעָרְעָנָא
 בְּחַד זַכָּאָה, וְעַל יְדוּי אַתְעֵבֵר מְנָאִי הַהוּא רְשִׁמָא. אָמַר
 לִי מַה שְׁמָךְ, אָמַר לִי אֲלַעְזָר, וְקָרִינָא לִי אֲלַעְזָר
 אַחֲרָא, אָמַר לִי בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְּחַמִּינָא לָךְ, זַכָּאָה
 חוֹלְקָךְ בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאִתִּי:

וַיֹּאמֶר הַשְּׁבַעָה לִי וְגו'. רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה סב)
 גְּשֶׁבַע ה' בִּימֵינוּ וּבְזֵרוּעַ עֵזוֹ, קָיִים קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דִּיפּוּק לְיִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא דְּלַהוֹן, וְדָא קָיִים
 לַהוֹן, קָיִים, דְּלֹא יִשְׁבּוּק לֹוּן בְּאַרְעַ שְׁנַאִיְהוֹן. (בראשית לב)
 וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם
 בְּרַכְתָּנִי. מֵאַן בְּרַכְתָּנִי. יְהִיב לֹוּן גְּלוּתָא, וְקָיִים לֹוּן דִּיפְקוֹן
 מִנִּיהּ.

תְּנָא, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְּרִיהוֹן דִּיִּשְׂרָאֵל, דִּיהוֹן
 כָּל חַד וְחַד תְּחוּת פְּרֻסִיָּה, וִיהוֹן מַעְלִיִּין מְכָל
 עָלָאִי, בְּגִין דָּא תְּשַׁכַּח וַא"ו אַרִיכָא. קָיִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְשְׁלֵמוּתָא דְּו' דְּר"א וּבְגִין שְׁתָּא וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל

ראש המטה. סגיד ישראל דליתי משיחא בסוף מניינא
דא, ותשרי שכינתא עמהון.

ויחי אחר הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה
וגו': מתניתין, אמר רבי חזקיה, לא אתא קרא
לאשמועינן דעבד, אלא אתא קרא לאתיא מה דיהוי
בסוף גלותא, כל אלין לסוף מניינא דאתמני. צבי
למימר דייתי משיחא, ויימא ליה אבוך דבשמייא בהיל
לסבר אפך, ספין לקצא דמשיחא. יהא רעוא מן אלהא
דשמיא, דיסב בריה דאסגיאנו בגלותא, ומדאתנשיאו
בהו, דנשי יתהון קודשא בריך הוא בחוביהון בקושטא.
כד אתא רבי אבא אמר, לאו לדרשא קא אתינא,
חשוב רזא דמלתא (בראשית ל) יוסף ה' לי בן אחר,
כדפרישנא לעיל, האי שמייה קדישא ביוסף, יהו
יאמר, הא אבוך מארי עלמא, דאתי למעבד טבא
לבריה, דיפקון מן גלותא דלהון. ואי את לא רעי
בקושטך, רבועא ידו"ד אחד יעבד יתך, וידעי דתיתוב
מטרוניתא לאתרא.

דאבהתנא אינון רתיכין דלעילא, (בראשית יז) ויעל
אלהים מעל אברהם, אבהן שוקי עלמא,
תתן תתן אמת לייעקב חסד לאברהם, תנא דייתי
משיחא.

רַבִּי יוֹסִי פָתַח וְאָמַר, (זכריה ד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדְעֵי
 לַה' לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת עָרֵב יִהְיֶה אוֹר.
 רוּצָה לְמִימַר, תְּרִין מְעַרְעֵין בִּישִׁין דְּאִתָּן לְבְנוּהֵי לְמַהוּי
 בְּגָלוּתָא בְּאַרְע שְׁנֵאִיהוֹן, וְלֹא יִסְתְּכֵי בְּהוֹן, כַּמָּה שְׁנֵין
 סְגִיאִין, עַל חוּבֵיהוֹן בְּקוּשְׁטָא, הָכִי יִזְנַח יִתְהוֹן בְּאַרְע
 שְׁנֵאִיהוֹן. וַיִּסַּב בְּנֵיִיהוּ דְאַרְע לְהוֹן בִּישִׁין אֱלִין, וַיִּדְבַּר
 לְהוֹן לְאַרְע טַב כְּפִירוּשָׁא דְקָרָא.

וְהוּא תְרִי רַבְרָבִן סְגִיאִין מְעַלְיָאן הוּא מְטַרְקֵן תַּחְתּוֹת
 כְּרִסֵי יְקָרָא, דְאַפְטְרוּפָא דִישְׂרָאֵל מְכִילְתָא
 חֲמִישָׁאָה, בְּדִיל דִּיהוֹן בְּגָלוּתָא כָּל עֵדְנָא הֲדִין, וְאַרְע
 דְנִשְׂי יִתְהוֹן בְּאַרְע שְׁנֵאִיהוֹן.

וְהוּא תְרִין מְכִילְתָּן, בְּתִרִין סְפִין, נְפַק חֲדָא וּמְלִיל
 לְקַבֵּל רַבּוֹן עֲלֵמָא, וַיְהִיב לֵיה רְשׁוּ דִימְלִיל כָּל מֵאן
 דְבָעִי, וְחֲזִי בִישְׂרָאֵל מִן גִּיסָא חֲדָא לְמַגְזֵר בְּהוֹן
 בִּישְׂרָאֵל, דִּיפְקוֹן מִן גְּלוּתָא, בְּדִין אֲבַתְהוֹן. וּמִן גִּיסָא
 אַחְרִינָא, רָעָא לְמַגְזֵר עֲלִיהוֹן, בְּדִיל חוּבֵיהוֹן, דְאַמְרוּ
 עֲלֵיִיהוּ בִישָׂא סְגִיאָה. הָא ד' מְכִילְתָּן, וְלֹא הוּא בְּהוֹן
 מְכִילְתָּא חֲמִישָׁאָה אַפְטְרוּפָא דִישְׂרָאֵל, וּמְלִילוּ כָּל דְרָעוּ.
 עַד דְמָטָא לְוֹתְהוֹן מְכִילְתָּא חֲמִישָׁאָה, וְהוּא (דף ריג ע"ב)
 בְּכְרִסֵי יְקָרָא מִן שְׂמָא קְדִישָׁא, וְאָמַר עַל בְּנוּהֵי
 דִישְׂרָאֵל טַב, וְלֹא הוּוּ רְתִיין תְּרִין מְכִילְתָּן קַמֵּיתָא

לְמַלְלָא קַמִּיה, בְּדִין מְכִילְתָּא חֲמִישָׁא דְאַתְמַתְל
 לְלִילְיָא, וְנִפְק לְנְהוּרָא דְלְהוֹן. וְעַל דָּא פְתַח, וְהָיָה יוֹם
 אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לְה' לֹא יוֹם וְלֹא לִילָה וְהָיָה לְעַת עָרַב
 יְהִיָּה אוּר.

תְּנִינָא (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא
 לְלִילָה, וְהָתָם אָמַר וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, וְקִשְׂיָא
 דִּינִיָּה אֲדִינִיָּה. אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי,
 וְאָמַר לִיָּה אָבִיא מְאָרִי, מַאי דָּא. אָמַר לִיָּה, מְבִרָאשִׁית
 עַד ו' דוֹרוֹת בְּרָא יְדוּ"ד אֶחָד, צָבִי לְמִימַר, ו' דְשָׁמִיָּה,
 יְהִב בֵּיָּה רוּחַ חֲכָמָה, עַד הֲכָא לָא הוּהּ מְנַדֵּעַ מַהוּ חֹשֶׁךְ.
 קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְנִשְׁק יְדוּי דְאַבּוּי.

קָם רַבִּי אָבִיא וְשָׂאֵל, מַאי חֹשֶׁךְ. אֶסְתַּחֲרוּ חֲבֵרִיא וְלֹא
 מָטוּ מַאי דְשָׂאֵלוּ, עֲבָדוּ עוֹבְדָא, וּמָטָא קָלָא מִן
 קָדָם רַבּוֹן עֲלֵמָא, בְּהָאִי קָרָא, (איוב י) אֶרֶץ עֵיפְתָהּ וְגו'
 צִלְמוֹת וְלֹא סְדָרִים, וְתוֹפֵעַ כְּמוֹ אוֹפֵל, גִּיְהִנָּם מְקַמִּי
 דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, הוּהּ גְנִיז לְרִשְׁיַעִיא, וּוִי לְהוֹן לְחֵיבִיא,
 דִּיהוֹן פֶּד יַעֲבִיד אֱלֹהָא ית אֵלִין, (ישעיה ס) כִּי הִנֵּה חֹשֶׁךְ
 יִכְסֶה אֶרֶץ וְעָרְפֵל לְאוּמִים וְעַלְיָךְ יִזְרַח יְיָ וְכִבּוֹדוֹ עַלְיָךְ
 יֵרָאֵה. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא
 בְּרָא לְהוֹן דָּא, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם
 שְׂיִי אֱלֹהִיו:

וַיִּגַד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְנִי יוֹסֵף בָּא אֵלַיךָ. רַבִּי יוֹסֵי
אָמַר, מִלְּאֲכָא הוּא, דְּהוּוּ עֲתִיד לְמִימַר טַב עַל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּד יְתִיבּוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל
עֲקֻתָּהוֹן, כִּד יִיְתִי קִצָּא דְמִשִּׁיחָא, בְּכָל עֲקֻתָּא דְתִיתִי
עֲלֵיהוֹן, יִימְרוּן לְמַכִּילְתָּא בְּרִיךְ אַתִּי לוֹתָךְ, וַיִּתְּפָרְקוּן
טָבְאִי. זַכָּא חוּלְקֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאֵתְקֵרִיאוּ בְּנוֹי
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִינוּן כְּמִלְּאֲכֵיִיא, (אִיּוֹב ל"ח) וַיִּרְיַעוּ
כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, הוּי"ה מֵאִי.

תָּא חֲזִי, מִנֵּין שְׁקָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב א"ל,
אַתְּ בְּעֻלְאָה, וְאַנָּא אֵהָא בְּתַתָּא, (נ"א אַתְּ תְּהָא בְּתַתָּא, וְאַנָּא
אַהָא אֱלֹהָא בְּעֻלְאָה), מֵאִי קָא מִיִּירִי. (בְּרַאשִׁית י"ז) וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל
אַבְרָהָם, אֲבַהֲתֵן אִינוּן רְתִיכָאן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
תְּנָא, (מִיכָה ז') תַּתֵּן אֲמַת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם, הָא תְּרִין
סְפִירוֹן, בְּתִרִין רְתִיכֹן, רַבְּרֹבֵן עֲלֵאִין.

תְּלִיתָא יִצְחָק, מֵאִי (בְּרַאשִׁית ל"א) וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפַחַד
אַבְיוֹ יִצְחָק. וּבְגִין פַּחַד יִצְחָק דְּהוּוּ סְפִירָה,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהוּוּ פְּרִסִי יִקְרָא רְתִיכָא עֲלָאָה,
וּסְפִירָה דְּיִצְחָק הִיא מֵעֲלָאָה, מְפָרְשָׁא יִתִּיר מִכָּל סְפִירוֹן
דְּאַבְהֵתָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפַחַד אַבְיוֹ
יִצְחָק.

רַבִּי אַבָּא פִּתַח וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית ל"א) אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי

נְחוּר יִשְׁפֹּטוּ בֵּינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבֵיהֶם, וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפִיחַד
אָבִיו יִצְחָק, מִהָאֵי קָרָא אֶת יָכִיל לְמַנְדַּע דָּא.

וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמָּטָה, וְרוּזָא דְקָרָא, (דניאל יב)
בַּעַת הַהִיא יַעֲמֹד מִיכָאֵל הַשֵּׁר הַגָּדוֹל הַעוֹמֵד
עַל בְּנֵי עַמְךָ וְהִיָּתָה עֵת צָרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, דָּא
גְּבוּרַת יִדָּא דְמִיכָאֵל רַבְרַבָּא. וַיֵּשֶׁב עַל הַמָּטָה, כְּמָה לִּיה
הָוּה מְקַדְמַת דְּנָא סְגִיד. לְמָאן הָוּה סְגִיד, סְגִיד לְעָרְסָא,
הָוּה עָרְסָא פְּתִיחָא מַנְיָה. לְמַהוּלְתָּא הָוּה סְגִיד, דְּהָא הוֹת
חֲבִיבָא מִינְיָה.

(מלאכי ב) כִּי חָלַל יְהוּדָה קֹדֶשׁ ה' אֲשֶׁר אָהַב וּבָעַל בַּת אֵל
נֹכַר, כִּד אֶסְתַּלַּק זַיִוִּיה מַנְיָה עַל חוּבִיהוֹן, לָא הָוּה
לִיה לְמִיקָם קַמְיָה, וְאַתְרַכַּת מַטְרוֹנִיתָא מִן מַלְכָּא, בְּדִיל
דְּלָא יְכֻלָּא לְשַׁבְּקָא לָהּ לְבַרְהָא בֵּין עַמִּין לְמַקְטְלֵהוֹן,
וְהָוּה בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא הוּא, בְּהָא דִּיהוֹן עַמִּין נוֹכְרָאִין מִן
עַמִּיָּה. צָבִי לְמִימַר, עָאֵל שְׁכִינְתָּא בֵּינִיהוֹן בְּגָלוּתָא,
וְעַדְנָא דְּלָא הָוּה בְּאַרְעָא, וְהִיא בְּאַרְעַ עַמְמִין, בְּזַיּוּא
דִּישְׂרָאֵל, אֶסְתַּמְרוּ עַמְמִיָּא דִּי בְּסַחְרֵינִיהוֹן.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תַּרְיִן רַבְרַבִּין הוּוּ תַּחּוֹת פְּרָסִי
יְקָרָא קַדִּישָׁא, וְהָא בְּשָׁמִיָּה חַד מָאנִי בְּעָרְסָא,
דְּהוּה שְׂדֵי אַגוּזִיָּה דְּהִיכְלָא. וְהָא אַנָּן בְּגָלוּתָא, לָא
אַשְׁתַּאֲרַר בֵּינָנָא אֶלָּא דָּא דְּבִינֵי דְּזַיִנִיָּה, וְהוּא חֲתוּף מִן
שָׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שמות כג) הִנֵּה אֲנֹכִי שׁוֹלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ
 לְשֹׁמְרֶךָ וְגו', לֹא לְמַלְלָא הָכִי, אֶלָּא בְּעֵלְמָא
 דְאַתִּי, כִּד פְּרִישְׁנָא בְּסִטְרִין וְהוּא צוּרִין בְּאַרְחָא, אֲנָא
 שְׂרִינָא שְׂכִינְתָא בִּינִיכּוֹן לְמֵאֲרִיהוֹן בְּגָלוּתָא וְהִיא נְטֻרַת
 יִתְכוֹן, עַד (דף ריד ע"א) דְתִיתִי יִתְכוֹן לְאַרְעֵכוֹן, כְּמָה דְהוּא יִתּוֹן
 מִקְדָּמַת דְנָא. אֲשֶׁר הִכִּינוֹתִי, מוֹתְבֵן מִקְדָּמַת דְנָא.

דָּא שְׂכִינְתָא מִן מִטְטְרוֹן. וְאַתְרַכַּת מִטְרוֹנִיתָא מִן
 מִלְפָּא, עַד דְתִיתּוּב לְאַתְרָהָא, וְרוּזָא (דברים א) כִּי רַק
 עוּג מִלְךְ הַבֶּשֶׂן נִשְׁאָר מִיֵּתֵר הַרְפָּאִים הִנֵּה עֲרָשׁוֹ עָרֵשׁ
 בְּרוּזֵל הֵלֵא הוּא בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן, כְּדִפְרִישְׁנָא בְּאַתְרִיהָ.
 וְאַרְחָא, דְאַתְמַתֵּל לְגָלוּתָא, נְטֻר יִתְהוֹן בְּגָלוּתָא, עַל
 עֲקָתָא דְתִיתִי עֲלִיכּוֹן, עַד דְיִיתִי וַיִּיעוּל יִתְכוֹן לְאַרְעָא,
 דְקִיִּים לְאַבְהַתְכוֹן דְאַתְנַטְרַת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר (רות א) לִינִי הַלֵּילָהּ וְהִיא בְּבִקְרָא אִם
 יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאָל, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, שְׁלִיט רַחֲמֵי עַל
 דִּינָא. (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, טוֹב וְאֹר
 שׁוֹיֵן, דְהוּא מִבּוֹעֵי דְנַחְלִין, דְנַפְק מִנְהוֹן יִמָּא וְנַחְלָא
 דְבְּעֵלְמָא.

תְּנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זְמַנָּא חָדָא סְלִיקְנָא וְנַחֲתִנָּא
 לְאַנְהָרָא בְּמִבּוֹעֵי דְנַחְלִין, וְסְלִיק בְּתֵרָאֵי רַבִּי
 אָבָא. אָמַר לִי, בְּמֵאֵי עֵסְקִיתוּ. אָמְרִית לִיהָ, בְּהֵאֵי קָרָא

(קהלת א) דְּכָל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנוּ מֵלֵא.
 מִזִּוּיָה אֶתְבְּרִיאוּ כָּל רַבְרֵיִיא דְּמֵן עֲלֵמָא, וּמֵן זִוּיָה
 אֶתְנַבְיֵעוּ כָּל נַחֲלֵיִיא, נַחֲלֵיִיא הוּוּ אֵינּוֹן לְהֵאֵי קָרָא,
 דְּמֵאֵיכִי בְּהֵאֵי גְלוּתָא, דְּהֵא חֲשׂוּכָא כְּמוּפְלָא, חֲבֵתָא
 דְּאֵמָא עָבִיד לְהוּ, וְאֵי לָאוּ, נַחֲלָא עָבִיד בְּרֵתִיָה. רַבְרָבָא
 תְּנִינְתָא הוּא, הוּא תַּחֲוֹת קַדִּישָׁא, דְּגַנִּי אַגְנִים דְּהֵיכְלָא.
 דְּהֵא רַבְרָבָא דִּישְׂרָאֵל דְּאֶתְמַנֵּי עֲלֵיהוֹן, בְּכָל עֵידֵן דְּהוֹת
 מִטְרוּנִיתָא עִם מַלְכָּא, הוּוּ נְפִיק וְעָל קַדְמִיהוֹן
 מִטְטְרוּוֹן. וְהוּא קָבִיל פּוֹלְחָנְהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כְּנוּרָא. כִּד אֶתְבַּטִּיל נוּרָא וְאֶתְגַּלִּיאוּ, אֶסְתַּלַּק זִוּיָה,
 וְאֶסְתַּלְקָא מִטְרוּנִיתָא מִן מַלְכָּא. הָא לָא הוּוּ שְׁלִים עַד
 דְּיִיתֵי גִיסָא אַחֲרָא, דְּלָא הוּוּ בְּגִלוּתָא מְנִיתָא.
 וְשִׁמְהֵן דְּאֶתְקִרִיאת יַד, הֵיא מִבּוּעָא לְכֵלָא, וְתִשְׁכַּח יַד
 הוּי"ה, (ישעיה נט) הֵן לָא קִצְרַת יַד הוּי"ה, דְּלָא
 אַדְכַּר יַדָּא אֱלָא בְּשִׁמָּא דְּחַד.

אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר, וְשִׂאל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, וּבְכַה
 וְאָמַר לֵיהּ, גַּלִּי לִי הֵאֵי רְזָא אַבָּא מֵאֲרִי. אָמַר לֵיהּ
 בְּהֵאֵי קָרָא אֶתְגַּלִּי לָךְ, (שמות יז) כִּי יַד עַל פֶּס יָהּ מִלְחָמָה
 לִי, פֶּס בְּגִין הוּי"ה, שְׁלִיט רַחֲמֵי עַל דִּינָא. צַבִּי לְמִימַר,
 יְהֵא רַעוּא דִּיהָא לְעֵלְמָא בְּאַתַּר גְּבוּרַת, יַד יִי רַבֵּתָא
 קָרְבָּא דְּהוֹת בְּמִצְרִים, וְאֵי לָאוּ הוּוּ בְּדִינֵי.

וַיִּיְתֵי מְשִׁיחָא, יִיְתֵי בְּחֻדְתוֹ בִּידָא רַבְתָּא, וַיִּגַּח קָרְבָּא
 בְּעַמְלֵק. (שמות יג) בְּחֻזְק יָד הוֹצִיאָךְ ה' מִמִּצְרַיִם,
 וְכַד יִיְתֵי שְׂמָא דִּיד בְּתוֹקְפָא יְדָא לְחוּדְיָה, הוּא בְּעִידְנָא,
 דִּיִּגַּיַח קָרְבָּא בְּעַמְלֵק, לִיְתֵי מְשִׁיחָא. רַבִּי אֶלְעָזָר מְסִייעַ,
 וַיִּצָּא יִי וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם כִּיּוֹם הַלְחָמוֹ בִּיּוֹם קָרְב.

כ"ס בגין ידו"ד.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה הִיא יְדָא רַבְתָּא דְלָא מָטָא לְהָאֵי יְדָא
 עֲלָאָה, לְאַבְהֵן רַבְרָבָא לָא אַגְנִיִּים. וּבְדָא יְדָא נְפָקוּ
 מִמִּצְרַיִם, בְּגִין דְּמְשֻׁיִין שְׁוִין, מִנֵּי ד' לְד', שְׁוִין דָּא
 דָּרַע, שְׂמָא דִּידָא רַבְתָּא, דִּיפּוּק מִן אִינוּן שְׁוִין
 בְּאַתּוּתְהוֹן דְּמִנְיִינְיָהוֹן כְּמִנְיִינְיָהוֹן, דְּקַבְלָא תְרִין יְדָ,
 תְרִין.

כִּי צַד לָא אַתְּמַנְעוּ דָּא מִן דָּא, וְלָא שְׁוִין. אַתְּפַרְשׁ תְרִין
 אֲלִין בְּרִיךְ הוּא דְבְּאַתּוּתְהוֹן סִייעָאן יְדָ בְּעֲלָה
 ה', תְרִין לְאַב מִנְיִינְיָהוֹן מִתְפַּרְשׁ. מֵאֲלִין אַתְּבְרִיאוּ שְׂמִיָּא
 וְאַרְעָא וְדַעַמִּיָּה. וְאִינוּן סְפִירָא קְדָמָאָה, דְּהִיא כְּתָרָא
 עֲלָאָה. תְנִינָא, (משלי טו) בְּכָל מְקוֹם עֵינֵי ה' צוֹפוֹת רָעִים
 וְטוֹבִים. תְּלִיתָאָה, הֵם מְסִייעָתָן לְשְׂמָא חַד ו' דְּעַבְד כַּמָּה
 אַתּוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם.

ו"ו לדל"ת דל"ת ללמ"ד למ"ד לתי"ו	יוד ו' לוא"ו לדי' י"ד לו"ו
א' ללמ"ד ל' למ"ם מ' לדי' די' לתי' ה' ל'	דל"ת די' לדי' ל"ל ל"ת
ידוד	שדי
י"ד	

(דף ריד ע"ב)

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף אֵל יוֹסֵף אֵל שְׁדֵי גִרְאָה אֵלֵי בְלוּז בְּאֶרֶץ
כְּנַעַן. רַבִּי אַבָּא אָמַר, לֹוּז דָּא יְרוּשָׁלַם עֲלָאָה,
דְּאִשְׁרָאָה שְׂכִינְתָא בֵּינָהּ. אָמַר יַעֲקֹב עֲלָאָה לְתַתָּא, הֵב
לִי בְרַכְתָּא דִּהוּא בְּעֵי, לְאַנְפִּישׁ יִתְכוּן אָנָּא, וּלְמִיתָן יִת
אַרְעָא לְבַנֵּיכוּן. לֹוּז זֵו יְרוּשָׁלַם עֲלָאָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, הֵב רַבְרָבָא דִּהוּוִין בְּרַכָּה דָּא עַל יְדֵיהּ, בְּאַרְעָא
רַבִּיָּא, אֲבַל בְּרָא, לְאַרְעָא אַחְרָא, לָּא יְהָא בְּרַכְתָּא.
רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח וְאָמַר, (משלי כז) מְבַרְךְ רַעְהוּ בְּקוּל גְּדוּל
בְּבִקְר הַשֶּׁכֶם קָלְלָה תַחֲשֹׁב לוֹ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
קָרָא לְיִשְׂרָאֵל אַחִים וְרַעִים. מַאי בְּרַכְתָּא יְהֵב לוֹן, דִּיהוּן
הָאֵי עֲמָא דְכֵיָּא תַחֲוֹת יְדֵיהּ, וּלְמַהוּי עֲלִיהוּן נְטִיר.
זַכָּאָה חוּלְקָהוּן דִּהָאֵי עֲמָא דְכֵיָּא, דִּהוּא עֲלִיהוּן, דְּאֶקְרִי
בְּנִים חֲבִיבִים יִתִּיר מִעֲלָאָה, כְּתִיב, (דברים ד) בְּנִים
אַתֶּם לָהּ, כֹּלָּא בְּדִיל דָּא. מַאי הוּא, בְּדִיל דְּאִשְׁתַּלִּים
שְׂמָא בְּחֹתְמָא דְלָהוּן, דְּאִינוּן גְּזִירִין.
תָּא חֲזִי, בְּאַנְפוּי דְּאִינְשָׁא שְׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

וְחִסְרָא יו"ד מַנְיָה, וְלֹא אֲשֶׁתְּלִים. אֲתָא אַבְרָהָם וְחָבַב
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר לִיה בֶּן אֲשֶׁתְּלִים שְׁמָא,
 וְאֶתְגַּזֵּר, וְאֲשֶׁתְּלִים שְׁמָא בְּיו"ד דְּמִילָה. בְּאַנְפוּי דְּאַנְשָׁא
 שִׁי"ן דְּשַׁד"י, וְד', חֶסֶר יו"ד, אֲשֶׁתְּלִים בְּיו"ד דְּמִילָה,
 וְכַדִּין אֶקְרוּן בְּנִים לָהּ, בְּנִין קַדִּישִׁין.

וְכַד מְסַאֲבִין לִיה לְהָאִי אֶת קַיְמָא קַדִּישָׁא, וְעָאִיל לִיה
 לְרֵשׁוּ אַחְרָא, סָלִיק מַנְיָה הָאִי קַדוּשָׁא דְּחוּתְמָא,
 וְהוּא כְּמָה דְּחָרִיב עֲלֵמָא, וְסָאִיב חוּתְמָא, דְּאֲשֶׁתְּלִים בִּיה
 שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא הוּא חָרִיב עֲלֵמָא.

רַבִּי אַבָּא הוּה אָזִיל מִקְפוּטְקִיָּא, וְהוּה עֲמִיה רַבִּי יוֹסִי.
 עַד דְּהוּוּ אָזִיל, חָמוּ חַד בַּר נָשׁ דְּהוּה אֶתִּי, וְרִשִׁימָא
 חַד בְּאַנְפוּי, אָבֵל וּוִי לֹון לְחַיִּיבִיָּא, דִּימוּתוֹן בְּלֹא
 תְּשׁוּבָה, דְּלֹא יַעֲדִי מַנְיָה רִשִׁימָא, לָא בְּעֲלֵמָא דִּין, וְלֹא
 בְּעֲלֵמָא דְּאֶתִּי:

וַיֹּאמֶר אֵלֵי הַנְּנִי מִפְּרֻךְ וְהַרְבִּיתִּיךָ. רַבִּי אַבָּא פִּתַח
 וְאָמַר, הָאִי קָרָא (ישעיה כט) לֹא עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב
 וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יַחֲזֹרוּ. וְכִי אֵינִישׁ דְּאָמַר טַב לְבַר נָשׁ
 כְּפוּתִיָּה. אִי לָא יִשְׁלִים מַה דְּאָמַר, אַפּוּהִי מִתְבִּישֵׁן, עַל
 אַחַת כְּמָה וְכְמָה מִן עֲלָאִי לְבַר נָשׁ, דְּאִי לָא מִיִּיתִי כָּל
 טַב דְּאָמַר עַל בְּנוּהִי, אַנְפוּהִי מִתְבִּישֵׁן.

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיה, אָנָּא יִשְׂרָאֵל עֲלָאָה,

דָּאָנָא מִפְּשִׁינְךָ וְאִסְגִּינְךָ. הָאִי בִּרְכָתָא דִּיהִיב לִי, וְאַתָּן
 יֵת אַרְעָא הָדָא לְבָרִיכּוֹן, לָא הָוֵה בְּאַרְעָא, לָא הָוֵה
 עֲמָהוֹן. כִּד יִיְתִי קִיּוּצָא דְמְשִׁיחָא וַיִּשְׁתְּלִים, אֲמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, לָא עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב, כְּעַן (לֵא) אֲנַפּוּי דִּיעֲקֹב
 דְּלַעֲיִלָּא, לָא מִתְבִּיִּשּׁוֹן מִדְּאֲמַר לְהוֹן אַתָּן, אֲרִי עַד כְּעַן
 לָא הָוֵה בִּידֵיהּ, וְהוּוּ אֲנַפּוּהִי מִתְבִּיִּשּׁוֹן, כְּעַן דִּילִיָּה
 מִסְתִּיעַ מִן קָדָם מָאֲרִי שְׁמִיא וְאַרְעָא.

כְּמָה דְּאֲמַרִּינּוּ, אֲגַחְנָא דְּעַמְלָק, כִּד יִשְׁתְּלִים קִיּוּצָא, לָא
 יְהֵא אָלָא בְּתַקּוּף יָדָא, כְּמָה דְּהוּיִת בְּיוֹם קָרְבַּ,
 וַיִּצָּא ה' וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם, דִּידֵיהּ וְלֹא אַחֲרָא:

וְעֲתָה שְׁנֵי בְּנֵיךָ הַנּוֹלָדִים לָךְ, דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
 דְּאֲתַרִּיהוֹן בְּגָלוּתָא, בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּאֲתַיִלִידוּ בִּינֵי עַמְמִיא. תֵּנָא אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, יִשְׂרָאֵל כִּד
 יְהוֹן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל, דֵּר בְּאַרְעָא, כִּד יִיְתִי
 מְשִׁיחָא, יְהוֹן עִם אַחוּהוֹן דִּילוּוֹן בְּתַרִּיהוֹן. דְּלֹא אַתְקְרִי
 גָּלוּת, אָלָא לְמָאן דְּאִיהוּ דֵּר בְּאַרְעָא נוֹכְרָאָה, אִינוּן
 אַתְקְרִיין גְּלִיין. (ויקרא כו)

וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב, וְאִו יִתִּירָה, תִּיתִי וְאִו
 דְּאִסְתְּלֶקֶת כִּד אַתְחַרִּיב בֵּיתָא, וְתֵהָא סִיּוּעָא
 לִיעֲקֹב, כִּד יְהֵא דָּא, וַיְהֵא לְבָרָא קְדִישָׁא אַרְעָא אַחְסַנַּת
 עָלָם, וַיְהוֹן בְּנוּהִי בְּאַרְעָהוֹן, דְּדָאֲרוּ מִקְדַּמַּת דְּנָא
 בְּאַרְעָהוֹן, וְכָאָה חוּלְקָהוֹן.

כֶּעֶן בְּרִיא, דְּהוּה עֲרֵעַן לְהוֹן, תְּהוֹן אֲזֻלִּין רַבְרַבִּין
 דְּאֲתַגְלִיאוּ מִן לְבַר לְאַרְעָא וְאֲתַנְשִׂיאוּ, וְאַנְפִּישׁוּ.
 וַיִּמָּא יַעֲקֹב עֲלָאָה לְתַתָּא, בְּרִי דִילָךְ דְּאִינוּן לְבַר
 לְאַרְעָא דְּאֲתִיִּלִּידוּ בְּגִלוּתָא, בְּכַל אַרְעָא וְאַרְעָא, עַד
 דְּאַנָּא אִיעוּל לְמַצְרָאִי, וְאַעֲבִיד לְהוֹן דִּינָא ^(דף רטו ע"א) עַל
 חוּבִיָּהוֹן, לָאו אָנָּא מִסְקִית בְּרַךְ, דְּאֲתַבְרִיאוּ בְּגִלוּתָא,
 לְבַר לְאַרְעָא בְּאַרְעָא רְחִיקָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִינוּן סַגִּיאִין,
 וְאֲתַנְשִׂיאוּ, דִּילִי אִינוּן. כַּד חֲזִיתִי דָּא גְלוּתָא דְּלְהוֹן,
 וְאַסִּיתִי לְכִיבִיָּהוֹן, וְשָׁמַעִית קְלִיָּהוֹן. רְאוּבֵן, ^(בראשית כט) כִּי
 רָאָה ה' אֶת עֲנָיִי. שָׁמַעוֹן, כִּי שָׁמַע ה' כִּי שָׁנוּאָה אָנֹכִי,
 וְחָשִׁיב בְּלִבִּךְ, כְּאִילוּ יְהוִיִן קִדְמֵי אִינוּן, וּמְדַנְתוּב
 מִמַּצְרָאִי, מִלְמַעְבַּד דִּינָא, נְסִיק יְתְהוֹן מֵאַרְע גְלוּתָא.
 רַבִּי אַבָּא אָמַר, מֵהֲכָא ^(ישעיה סו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אַחִיכֶם
 מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לֵּה'. צְבִי לְמִימַר, כַּד יְהִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא בְּמַצְרָאִי, בְּעַדְנָא תְּהִיָּא יִיתוּן
 כָּל עַמְמֵיָּא מִנְחָה, כַּד שָׁמְעוּ שְׁמוּעָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, הֵיִינוּ ^(ישעיה ב) וְנִהְרֻ אֱלֹו כָּל הַגּוֹיִם.
 תְּנָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמִיעֲבַד לְכָל זַכָּאָה וְזַכָּאָה, חוּפָּה בִירוּשָׁלַיִם, ^{(ירמיה}
^{טז)} קוּל שָׁשׁוֹן וְקוּל שְׂמִחָה קוּל חֲתָן וְקוּל כְּלָה, כַּד תִּיתוּב
 מִטְרוּנִיתָא לְמַלְכָּא, וְעֲבִיד לָהּ אִרוּסִין, הֲדָא הוּא

דְּכַתִּיב, (שיר השירים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה וְגו' בְּיוֹם חַתּוּנֹתוֹ
 וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבוֹ. בְּיוֹם חַתּוּנֹתוֹ זֶה מִתֵּן תּוֹרָה, וּבְיוֹם
 שְׂמֻחַת לְבוֹ זֶה בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׂיִבְנֶה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ:
 וּמוֹלְדֹתֶךָ אֲשֶׁר הוֹלְדֹת אַחֲרֵיהֶם לָךְ יִהְיוּ, דָּא יִשְׂרָאֵל
 לְתַתָּא, לְאַבְהֵן דְּאִינוּן רְתִיכִין, תְּהֵא
 שְׂמַהֲתֵהוּן בְּרֹזָא דְּאֲתִיִּלְדוּ לְבַתֵּר דִּנָּן, עַל שְׂמָא
 דְּאֲחִיהוּן יְהוּן מִקְרִיבִין בְּאַחְסָנָא דְּלֵהוּן.

תְּאֵנָא, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, וּמוֹלְדֹתֶךָ, דָּא יְרוּשָׁלַם
 דְּלְתַתָּא, (ויקרא יח) מוֹלְדֹת בֵּית בְּפִרְשֵׁת עֲרִיּוֹת,
 יְרוּשָׁלַם לְתַתָּא, גּוֹבְרִין דְּאֲתִיִּלְדוּ דָּא יְרוּשָׁלַם, בַּתֵּר
 דְּנָא, דִּיתּוּבוּן עֲלָמָא לְמֵאֲרִי שְׂמִיא בִירוּשָׁלַם, כַּד גִּיּוֹרִין
 לָא אֲתַקְרוּן אֶלָּא עַל שְׂמֵהוּן, דִּהוּא בַר יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
 יִתְקָרוּן כַּד אַבְהֵתֵהוּן, גִּיּוֹרָא מִקְפּוֹטְקֵיָא, אֶלָּא בְּהֵא
 יִשְׂרָאֵל.

לָךְ יִהְיוּ, צְבִי לְמִימַר, עַל שְׂמִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל יִתְקָרוּן, עַל
 שֵׁם אֲחִיָּהוּן יִקְרָאוּ בְּנַחֲלָתָם, וְכַד תְּבוּ לָא יִתְחַסְנוּן
 אֶלִין עִם יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא, וַיִּסַּב כָּל שְׂבָטָא וְשְׂבָטָא,
 דִּינִדִּיה וְגוֹבְרִין מִנְהוּן, כָּל חֲדָא לְפּוּם מְנִיִּינִיה.

וְאֲנִי בְּבֹאֵי מִפְּדִן מִתָּה עָלַי רַחֵל בְּדַרְךָ וְגו', רַבִּי אֲבָא
 פִּתַח, (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע וְגו',
 מֵה פְּתִיב בְּתַרְיָה, כֹּה אָמַר ה' מִנְעֵי קוֹלְךָ מִבְּכֵי וְעֵינֶיךָ

מִדְמָעָה פִּי יֵשׁ שְׂכָר לְפַעוּלְתְּךָ וְגוֹ' וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוֹלָם,
לֹא אָמַר וַיֵּשׁוּבוּ, אֲלֵא וְשָׁבוּ, כְּכָר שָׁבוּ.

תָּא חַזִּי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשַׁעֲתָא דִּיהָא דִּינָא עַל
טוֹרָא, תְּתַעֲטֵר מִטְרוֹנִיתָא עַל טוֹרָא, וְהִיא סִבְרַת
דְּבִנְיָהוֹן אֲבָדִין בְּדִינָא, וְרָזָא (ישעיה נד) רַנִּי עֲקָרָה לֹא יִלְדָה
פְּצָחֵי רַנָּה וְצַהֲלֵי וְגוֹ'. תְּנָא, סַגִּינֵן יְהוֹן בְּנֵי כְּרַסִּיָּא מִן
דִּידָהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, פִּי רַבִּים בְּנֵי שׁוּמְמָה מִבְּנֵי
בְּעוּלָה, תִּיתּוּב מִטְרוֹנִיתָא לְבַעֲלָהּ, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא
יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

מִן קַדְמַת דִּינָא, תִּימָא מִטְרוֹנִיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
בְּנִיָּא דִּילֵי אָן. יִימָא לָהּ, בְּדִינָא. הִיא תְּסַבֵּר דְּאֲבָדִין
בְּדִינָא, וּבְכָה עַל דִּינָא לְבִנְיָא דִּידָהּ, פִּי אַרִּי סַגִּי אִית
לָךְ לְמִיֶּסֶב מְנֵי בְּדִלְהוֹן, דִּיהוֹת עֲמַהוֹן, וְהָא תְּבוּי מֵאַרְעָא
דְּשִׁנְאָה.

וְכִי לֹא הוּא יָדַע יוֹסֵף דִּמְתָּה אֲמִיָּה, תַּמְן הוּא עֲמָה פֶּד
מִתָּה. אֲלֵא יֹאמַר יִשְׂרָאֵל עֲלָאָה, פֶּד נִיתִי
מִפְּרָקְנִיָּהוֹן דִּישְׂרָאֵל, תְּתַעֲר מִטְרוֹנִיתָא, וְתַתְּעַר כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, וְתַגַּח קְרָבָא עִם עֲמִמִּין, וַיִּמּוּתוּן מִנְּהוֹן,
וַיִּתְקַרְבוּן בְּזַעִיר לְמִיתֵי אַרְעָא. יִימַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, פֶּד הִיא בְּכָה. לָא תְּדַחֲלֵי, אַגְרָא לְהוֹן בְּנִיָּא דְּמִיתָן
עַל שְׁמֵי, אַחֲרָנִין הָא תְּבוּי, אִינּוּן יְתוּבוּן לְחַיֵּי מִיתִיָּא.

מִתָּה עָלַי רָחֵל, מִתָּה עַל יִיחֻד שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְעַל דָּא אֲתָמַר בְּעוּד כְּבַרְת אַרְיָן לְבֵא,
 דְּמִיתוּ עַל יִיחֻד שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבַר
 לְאַרְעָא, בְּאַרְעָא דָּא, לָא יִמּוּת חַד מִנְהוֹן.

תְּנָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא, עֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לְאַגְחָא קֶרְבָּא
 בְּאַרְחָא דְאַפְרַת, וַיִּמּוּתוּן עֲמָא סַגִּיא מִנְהוֹן,
 וּבִתְרַן בֵּן לְחַיִּי מִיִּתְיָא יְקוּמוּן. וַיִּתִּיר שְׁלֹטְנָא יְהֵא לְכוּן
 דְּמִיתִין בְּאַרְחָא הַדִּין, מִכָּל דֵּיהֵא קְדָמִיהוֹן בִּירוּשְׁלָם.

וְלָמָּה אֲתִקְרִי שְׁמָא דְאַתְרָא קְדִישָׁא, (דף רטו ע"ב) דְּאַתְרָא
 הַדִּין לָחֵם. בְּדִיל דֵּהוּא מִן שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בֵּיה, דֵּימּוּתוֹן תַּמָּן עַל שְׁמִיָּה, י"ד, דֵּימּוּתוֹן תַּמָּן עַל
 שְׁמִיָּה י"ה, לָחֵם בְּגִלוּתָא, בְּדִיל דֵּהוּא מִן שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא:

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּהָ. רַבִּי אַבָּא
 פְּתַח, (ישעיה מט) וְאָמַרְתָּ בְּלִבְבְּךָ מִי יֵלֵד לִי אֶת אֵלֶּהָ,
 מֵאִי קָא מִיִּירִי, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, חֲזִי דֵּיִיתוֹן בְּנוֹהִי
 דִּישְׂרָאֵל קְדָמִיָּה, כַּד יִיתוֹן (ישעיה יא) מֵעֵילָם וּמִשְׁנַעֲרָא
 וּמִחַמַּת וּמֵאֵיִי הַיָּם וְאֶכְנָשׁוּ כְּלָהוּ וַיְהוֹן סַגִּיאִין. תִּימָא
 שְׂכִינְתָא מֵאֵן אֵינּוֹן כְּלָהוֹן, וְלֹא בְּהוֹן פְּסוּל מִבְּנֵי
 נּוֹכְרָאָה. יִימְרוּן לִיָּה, אֲנַחְנָא כְּלָנָא מִבְּרַךְ, וְלִית בְּנָא
 נּוֹכְרָאָה בְּהַדָּן, דֵּיִתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן דָּא וְכַרְתָּ לְהוֹן כְּחַדָּא,
 וַיִּתְגִּירוּן, יְתוּבוּן גִּיּוּרִין עִם יִשְׂרָאֵל, וַיְהוֹן כְּחַדָּא.

תָּנָא, קָשִׁים גָּרִים לְיִשְׂרָאֵל כְּסִפְחַת בְּעוֹר הַחֵי,
 לְאַרְעֵהוֹן. כְּתִיב (ישעיה יא) כִּי יֵרַחם ה' אֶת יַעֲקֹב
 וּבַחַר עוֹד בְּיְרוּשָׁלַם וּנְלוֹה הַגֵּר עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית
 יַעֲקֹב, כַּד יִתּוּבוּן לְאַרְעֵהוֹן בְּרִיא, וַיְהוּיִין רְחִימוּ בְּהוֹן,
 (זכריה ד) יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, יִתְלוּוֹן גִּיּוּרִין עִם
 יִשְׂרָאֵל וַיְהוּיִין לְהוֹן כְּעוֹמְקָא בְּבִשְׂרֵיהוֹן.

וְכָל כֶּךָ לְמָה. תָּא שְׁמַע, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַל תְּחוּמֵי
 דְּאַרְעָא, דְּכָל חַד יְהָא רַעוּא לְמִידַר בְּאַרְעָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, וְתִסְתַּעַר דְּיּוּרִין. כְּתִיב, (ישעיה נד) וַיִּתְדוּתֵיךָ
 חֲזֻקִי, צָבִי לְמִימַר, סִיכִיא דְּהוּיִין עִמָּךְ מַעֲקָרָא, אֶתְקִיף
 יִתְהוֹן, וְסִייעַ יִתְהוֹן יִתִּיר מִשְׁאַר עִמָּמִין. כְּבִיכּוֹל דְּאֶת
 סְכִי לְאַתְתְּקָפָא יִתְהוֹן בְּכָל עִמָּמִיא אַחְרָא, וַיְהוֹן סְגִיאִין:
 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזוֹה,
 רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּאנִי מֵהַכָּא, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה
 אֲשֶׁר שָׁם מִשֶּׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, יֹאמֶר יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
 כַּד יִשְׂרָאֵל עֲלִיהוֹן לְעֵילָא, בְּנֵי אֵינּוֹן, דִּיֵּהָב לִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲוֵרִייתָא, כִּמָּה יִתְהוֹן וְנִימוּסֵיהוֹן קְשִׁיטִין,
 בְּנִימוּסֵי אֲוֵרִייתָא (דאֶתְיֵהִיבַת לְהוֹן).

תָּא חֲזִי, כַּד יְהוֹן יִשְׂרָאֵל תְּחוּת גְּדַפִּי שְׁכִינְתָּא,
 אֲוֵרִייתָא) דְּלְהוֹן אֶתְקֵרִיאַת זֶה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,
 (שמות טו) זֶה אֵלַי וְאַנּוּהוּ, וּבְכָל עֵדֶן דְּלָא הוּוּ דוֹד מִמֶּלֶל

תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי שְׁכִינְתָּא דָּא מְלִתָּא, אֶלָּא אֶתְנַבֵּי מַה דְּלִיהוּי,
אֶתְקַרֵּינָא זֹאת.

רַב נַחְמָן אָמַר מֵהֶכָּא, (תהלים כו) אִם תַּחֲנֶנָּה עָלַי מַחֲנֶנָּה לֹא
יִירָא לְבִי וְגו' בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ, זֹאת דָּא אֹרִייתָא
תְּהֵא לַיִּיתִי מְשִׁיחָא, וּבְגִין דָּא, (שיר השירים ב) וְקוֹל הַתּוֹר
נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. עַל מָה אֶתְמַתְּלַת אֹרִייתָא, לְגוֹזְלָא. מַה
גּוֹזְלָא קָלִיָּה עָרְב, אַף פְּתַגְמֵי אֹרִייתָא קָלִיָּה עָרְב, וְדָא
קָלָא יְהֵא לַיִּיתִי מְשִׁיחָא, לְיוֹמָא דְּדִינָא.

תְּנָא, הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאַרְץ עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר
נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הַנְּצָנִים, דָּא אֲבַהֲתֵן דְּמַרְכָּבָה,
דְּמֵן עֲלָמָא יְקוּמוּן וַיִּתְחַזּוּ. עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ, תּוֹשְׁבַתָּא
דִּישְׁבַּחוּן לְיוֹאֵי, כַּד יִתּוּבוּן לְפּוֹלְחַנְיָהוּן כַּדְּבַקְדְּמִיתָא.
וְקוֹל הַתּוֹר, אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֶה, פְּתַגְמֵי דְּאֹרִייתָא,
דְּאִינוּן עָרְבִין כְּקָלָא דְּתוֹרָא, דָּא זִ"ה זֹאת תּוֹר שׁוֹיֵן.
מֵאֵי קָא מִיִּירֵי. וְרִזָּא דְּמְלִתָּא, בְּעַדְנָא דְּלָא תְּהוּיִין
תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי שְׁכִינְתָּא, א' דְּלֹזֹאת נְחִית, וְהוּא
מִתַּחֲוֹת לְכֻלָּא, וְסְלִיקַת ה', דְּזֶה אֵלֵי וְאֲנוּהוּ, מְדַחֲרַב
בֵּיתָא, דְּה"א, לָא יְכֻלָּא לְדוֹר וּלְמַהוּי בֵּין עַמְמִין עוֹבְדֵי
כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, דְּה"א קַדִּישָׁא חֲתוּכָא מִן שְׁמָא. ה"א
אַלְף, ה"א עֲדִיפַת בְּקְדוּשָׁה, א' עֲדִיפַת לְאַתּוּן. כַּד
יִתּוּבוּן יִשְׂרָאֵל לְאַרְעֵהוּן, ה"א קַדִּישָׁא דְּהוּא חֲתוּכָא מִן

שָׁמָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, תִּיתּוּב בְּזֶה וַיְפּוּק (מִיּוֹמָא דְדִינָא,
וְהָא' תִּקְבֵּל) מְנַיִנָא תִּקְנָתָא.

רַבִּי אֲבָא פִּתַּח וְאָמַר, (יִשְׁעִיָּה מ') מִי מִדְּד בְּשַׁעְלוּ מֵיָם
וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תְּכֵן, זֶה תוֹר, שְׁוִין כְּבִיכּוֹל, ז' לָר',
ר' לָת', ו' לָה', זֶרֶתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּשִׁית מָאָה
וְשִׁבְעִין שְׁנִין, מֵהֶכָּא מִן שְׁמַיָּא, וְעַד אֶרְעָא, כִּי־צַד (ק"ה)
תו"ר, זֶרֶת ו"ה ה"ו תר"ז, אֶתְקַדְמַת ה' לִו'. וְאֶתְקַדְמַת
ו' לָת', ת' לָר', ר' לָז', (שְׁמוֹת כח) רְבוּעַ יְהִיָּה כְּפּוּל זֶרֶת
אַרְכוּ וּזְרֵת רַחְבּוֹ כְּפּוּל.

וַיֹּאמֶר קָחֶם נָא אֵלַי וְאַבְרַכְכֶם, יֹאמֶר מִדְּהוּוּ בְּפִתְגָמֵי
אוֹרֵייתָא מֵתַעֲסָקִין, (וְדוּדָה) וְהוּא דָּא מְכִילָתָא בֵּין
חֲפִימֵיהּ, אֲבַרְכִינּוּן, וְרִזָּא (בְּרֵאשִׁית לב) וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה
שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב. וַיֹּאמֶר (דף רטז ע"א) לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל
לְשָׁמַי, וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב, מְנַיִנָא דָּא, לְמְנַיִנָא קַדְמֵיתָא
דְקַמֵּיָהּ, כְּדַפְרֵי שְׁנָא בְּאַתְרֵיהּ.

וְרִזָּא אַחֲרָא, וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וְגו' וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל
לְשָׁמַי וַיְבָרַךְ אוֹתוֹ שֵׁם, הָא לָא עֲתִיד, אֶלָּא
בְּזִכּוּתָא דְזֵה, לְבִרְכַּהוּן. וְרִזָּא סְגִיָּאָה תְּנִינָא, בְּאַתְרָהּ
דְּהָאֵי קָרָא, אֲבָל לָא אֶתִּינָא לְקַמֵּן דְּלָא לְאַשְׁמוּעִינָן הָאֵי
קָרָא דְאַמְרָנָא, מְקַמֵּיָהּ דְּאַמִּינָא לָךְ דְּאַתְקַרִּיאַת אוֹרֵייתָא
זֵה. כְּתִיב, (שׁוֹפְטִים ה) זֶה סִינֵי מִפְּנֵי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כַּד

אֶת־יְהִיבֶת אֹרֵייתָא עַל יְדָא דְמִשָּׁה, (שמות לב) כִּי זֶה מִשָּׁה
הָאִישׁ (שמות טו) זֶה אֵלַי וְאֲנוּהוּ, אֹרֵייתָא הוּהּ נַחְתַּת מִן
קָמִי אֱלֹהָא דִישְׂרָאֵל.

וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוּ מִזֶּקֶן וְגו', וּבְגִין דָּא, לָא אֵת מִשְׁכַּח
דְּכּוּוֹתִיהָ, וְכַד יְהוֹן בְּגִלוּתָא כָּל זְמַנָּא חֲרוּבָא הָדִין,
סִיבּוּ. לָא יְכַלִּין לְמַחְזֵי אִפִּי שְׂכִינְתָּא, עַד דְּתִיתֵי רוּחָא
אַחֲרָא בְּהוֹן.

מִקְדַּמַּת דְּנָא אֶסְתְּאִיבּוּ בְּאַרְעַ עַמְמִיא, וְלָא הוּוּ
בְּנִימוּסֵי אֹרֵייתָא. כְּמָה דְּיְהוֹן כְּהִיל לְמִיתָהּ,
וְתָבוּ עֲדָנָא סְגִי בִינֵי נְכַרְאִין, דְּרָא בְּתַר דְּרָא, וְאוּלִּיפּוּ
מִן אֲרַחֲיָהוֹן, כַּד יְתוּבּוֹן אִפִּי שְׂכִינְתָּא לְאַרְעֵהוֹן,
בְּקַדְמִיתָא לָא יְכַלִּין לְמַחְזֵי אִפִּי שְׂכִינְתָּא, עַד דְּיְהִיב
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא דִּילִיָּה לְהוֹן.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחֵי אֶתְּן בְּקַרְבְּכֶם, לְבַתַּר
וְעֲשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקֵי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ
וְעֲשִׂיתֶם, מִן בְּתַר דְּיְהִיב רוּחִין בְּכוּן וּקְדוּשָׁה, בְּנִימוּסֵי
תְּהַכּוּן וְתִתְּהַכּוּן.

לָא יוּכַל לְרֹאוֹת, רַבִּי אַבָּא פְּתַח וְאָמַר, (משלי טז) בְּאוּר
פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וּרְצוֹנּוּ כְּעַב מְלָקוּשׁ, כַּד יִסְבְּרוּן אִפִּי
שְׂכִינְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִתְעַסְקוּן בְּאִינוּן רְתִיכִין
דְּמִנְהוֹן חִיוּן דְּעֵלְמָא.

תָּא חֲזִי, לָא תִשְׁכַּח בְּהַנִּי קְרָאִי כְּלַהוֹן לִישְׁנָא, אֶלֶא
 לְאִינִישׁ, (תהלים עא) גַּם לְשׁוֹנֵי כָּל הַיּוֹם תִּהְיֶה
 צְדָקָתְךָ. וְלֹא אֶת מִשְׁכַּח בְּהַנִּי קְרָאִי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּבְגִין כִּף יְתוּבוֹן לְאַרְעֵהוֹן, וַיִּהְיֶה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחַ
 חֲכָמָתָא בְּהוֹן, לִישְׁנָא דְלַהוֹן תִּהְוִיין תְּדִיר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. (עד כאן אינו מן הזוהר):

וַיְחִי יַעֲקֹב וְגו', רַבִּי חֲזִי פָתַח וְאָמַר, (ישעיה ס) וְעַמְּךָ
 כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ וְגו', זַכָּאִין אִינוֹן
 יִשְׂרָאֵל, יִתִּיר מְכַל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לֹון צְדִיקִים. לְאַחֲסִין לֹון יְרוּתַת
 עַלְמִין בְּעַלְמָא דְאַתִּי, לְאַתְעַנְגָּא בְּהַהוּא עַלְמָא, כְּמַה
 דְּכַתִּיב, (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל ה'. מַאי טַעְמָא. בְּגִין
 דְּמִתְדַבְּקִין בְּגוּפָא דְמַלְכָּא, דְּכַתִּיב, (דברים ד) וְאַתֶּם
 הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ
 אֶרֶץ, הָאִי קָרָא רְזָא עַלְאָה אִיהוּ בֵּין מְחַצְדֵי חַקְלָא,
 דְּהָא בְּרְזָא דְאַגְדַּתָּא תְּנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן. דְּאַחֲסַנַת יְרוּתָא
 עַלְאָה דְּהָיָא אֶרֶץ, לִית מֵאן דִּירִית לָהּ, בַּר הַהוּא
 דְּאַקְרִי צְדִיק. (ס"א דְּהָאִי אֶרֶץ, וְלִית מֵאן דִּירִית לָהּ, בַּר הַהוּא דְּאַקְרִי צְדִיק, דְּהָא
 צְדִיק יְרִית לְמִטְרוֹנִיתָא וְדָאִי) דְּהָא מִטְרוֹנִיתָא בֵּיה אֶתְדַבְּקַת
 לְאַתְבְּסָמָא, וְצְדִיק יְרִית לְמִטְרוֹנִיתָא וְדָאִי.

אָרֶץ הַכָּא, בְּחִבּוּבוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
אָמַר, וְעַמּוּךְ כָּלָם צְדִיקִים, וּבְגִין כֶּךָ לְעוֹלָם יִירָשׁוּ
אֶרֶץ, אֶתְחַזֵּן לְיִרֵית לְמִטְרוֹנִיתָא. מַאי טַעְמָא אֶקְרוּן
צְדִיקִים, וּמַאי טַעְמָא יִרְתִּין לְמִטְרוֹנִיתָא. בְּגִין דְּאֶתְגַּזְרוּ.
כְּמָה דְּתַנִּינן, כָּל מֵאן דְּאֶתְגַּזֵּר, וְעֵייל בְּהַאי (ס"א בְּרִית קוּדִישָׁא
וְעֵייל בְּהַאי) אַחְסָנָא, וְנָטִיר לְהַאי בְּרִית, עָאל וְאֶתְדַבֵּק
בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, וְעָאל בְּהַאי צְדִיק. וּבְגִינֵי כֶּךָ אֶקְרוּן
צְדִיקִים, וְעַל דָּא לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. מַאי אֶרֶץ, דָּא
אֶרֶץ הַחַיִּים.

אַהֲדַר וְאָמַר, נִצֵּר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאָר. נִצֵּר
מִטְעֵי, עֲנַפָּא מֵאִינוּן עֲנַפִּין, דְּנִטְע קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא כֹּד בְּרָא עֲלֵמָא. דְּכַתִּיב, (בראשית ב) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גֶּן
בְּעֵדֶן מִקְדֶּם, וְהָאִי אֶרֶץ חַד מִנִּיְהוּ. בְּגִינֵי כֶּךָ, נִצֵּר
מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאָר.

דְּבַר אַחַר, וְעַמּוּךְ כָּלָם צְדִיקִים, דָּא יַעֲקֹב וּבְנוֵי דְנַחְתּוּ
לְמִצְרַיִם בֵּין עַם קְשֵׁי קְדָל, וְאַשְׁתַּכְּחוּ כְּלָהוּ זַכָּאִין.
וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, לְעוֹלָם (דף רטז ע"ב) יִירָשׁוּ אֶרֶץ דְּמִתְמָן
סְלִיקוּ לְיִרֵית אֶרְעָא קוּדִישָׁא.

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אִמְאֵי פִרְשָׁתָא דָּא סְתִימָא.
רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּמִית יַעֲקֹב, אִסְתִּימוּ
עֵינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דְּכִדִּין נַחְתּוּ לְגַלוּתָא,
וְאַשְׁתַּעֲבִידוּ בְּהוֹן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִה פְּתִיב לְעֵילָא, וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל
 בְּאַרְצֵי מִצְרַיִם בְּאַרְצֵי גִשׁוֹן וַיֵּאֲחֻזּוּ בָהּ וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבוּ
 מְאֹד. וּכְתִיב וַיְחִי יַעֲקֹב, דְּלֹא אֲתַחְזִי לְאַפְרָשָׁא בֵּין דָּא
 לְדָא. מַה אֵינּוֹן קַיִימִי בְּתַפְנוּקִין דְּמַלְכִין, וְקַבִּילוּ עֲנוּגָא
 וְכִסּוּפִין לְגַרְמִייהוּ. אוּף יַעֲקֹב נָמִי, קַיִים בְּתַפְנוּקֵי
 מַלְכִין, בְּעֲנוּגָא וְכִסּוּפָא לְגַרְמִיָּה, לָא אֲתַפְרֵשׁ דָּא מִן
 דָּא.

וְהָכָא אַקְרִי וַיְחִי. דְּהָא כָּל יוֹמוֹי לָא אַקְרִי וַיְחִי, בְּגִין
 דְּכָל יוֹמוֹי בְּצַעְרָא הוּוּ, בְּצַעְרָא אֲשֶׁת־כַּחֲנוּ, עֲלִיָּה
 פְּתִיב, (איוב ג) לֹא שְׁלוֹתִי וְלֹא שְׁקֻטֹתִי וְלֹא נַחְתִּי וַיָּבֵא רָגְזוּ.
 בְּתַר דְּנַחַת לְמִצְרַיִם, אַקְרִי וַיְחִי. חָמָא לְבַרִּיה מַלְכָּא,
 חָמָא לְכָל בְּנוֹי זַכָּאִין צַדִּיקִין, וְכִלְהוּ בְּתַעֲנוּגֵי וְתַפְנוּקֵי
 עַלְמָא, וְהוּא יְתִיב בֵּינֵיהוֹן כַּחֲמַר טַב דִּיתִיב עַל דוֹרְדֵיִיה,
 כְּדִין אַקְרִי וַיְחִי יַעֲקֹב. וְלֹא פְרִישׁ בֵּין וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד
 לְוַיְחִי יַעֲקֹב, וְהָכִי אֲתַחְזִי.

שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, מֵאֵי טַעֲמָא שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. אָלָא
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל יוֹמוֹי דִּיעֲקֹב בְּצַעְרָא הוּוּ,
 בְּצַעְרָא אַעֲבַר לוֹן בְּקַדְמִיתָא, כִּיּוֹן דְּחָמָא לְיוֹסֵף, וְהוּוּ
 קָאִים קַמִּיָּה, כִּד יַעֲקֹב מְסַתְּפַל בְּיוֹסֵף, הוּוּ אֲשֶׁת־לֵימִ
 בְּנַפְשִׁיה, כְּאִילוּ חָמָא לְאַמִּיָּה דְּיוֹסֵף. דְּשִׁפִּירוּ דְּיוֹסֵף דְּמִי
 לְשִׁפִּירוּ דְּרַחֵל. וְהוּוּ דְּמִי בְּגַרְמִיָּה כְּמָה דְּלֹא אַעֲבַר עֲלִיָּה
 צַעְרָא בְּיוֹמוֹי.

וְכֹד יוֹסֵף אֶת־פֶּרֶשׁ מִנִּיהַ, כְּדִין אֶת־קַיִים, לֹא שְׁלוֹתֵי וְלֹא
שְׁקֻטֵתֵי וְלֹא נַחְתֵי וַיָּבֵא רֶגֶז. הִדָּא קִשְׂיָא לִיה
לְיַעֲקֹב מִכָּל מַה דְּעֵבֵר, וּבְזִמְנָא דְּאֶת־פֶּרֶשׁ יוֹסֵף מִנִּיהַ,
מַה כְּתִיב, (בראשית לו) יוֹסֵף בֶּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רוֹעֵה
וְגו'. וְכֹל יוֹמִין דְּיַעֲקֹב, לֹא הָוּה לִיה צַעֲרָא כְּהֵא, וְהָוּה
בְּכִי כָּל יוֹמָא לְאִינוּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה דְּיוֹסֵף.

מֵאִי קָאֶתִיבוּ לִיה, (בראשית מו) וַיֹּסֵף יֹשֵׁת יָדוֹ עַל עֵינָיו,
הָא לָךְ שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחֲרָנִין, בְּעַנּוּגִין
וְתַפְנוּקִין וְהִנָּאוֹת וְכִסּוּפִין. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב וַיְחִי יַעֲקֹב
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגו'. תְּנָא, כָּל אִינוּן
שָׁנִין, שְׁכִינְתָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲמִיהַ
אַשְׁתַּכְּחָא, וּבְגִין כְּףֵי חַיִּים אַקְרוּן.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אַבְיָהֶם, אֶת־חֲזִי דְּהָא
בְּקַדְמֵיתָא מִית הָוּה הֵהוּא רוּחָא דִּילִיהַ, וְלֹא הָוּה
מִתְּפִוּין לְקַבְּלָא רוּחָא אַחֲרָא. דְּהָא רוּחָא דְּלַעֲיִלָא, לֹא
שְׂרִיא בְּרִיקְנִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, שְׁכִינְתָא לֹא שְׂרִיא,
אַלָּא בְּאֶתֶר שְׁלִים, וְלֹא בְּאֶתֶר חָסֵר, וְלֹא בְּאֶתֶר פְּגִים,
וְלֹא בְּאֶתֶר עָצִיב, אַלָּא בְּאֶתֶר דְּאֶתְפּוּוּן, בְּאֶתֶר חָדוּ.
וּבְגִין כְּףֵי, כָּל אִינוּן שָׁנִין דְּיוֹסֵף אֶת־פֶּרֶשׁ מֵאֲבוּי, וַיַּעֲקֹב
הָוּה עָצִיב, לֹא שְׂרִיא בֵּיהַ שְׁכִינְתָא.

תְּנָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב, (תהלים ק)

עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ לְפָנָיו בְּרִנָּה. לְאַפְקָא, דְּלִית
 פּוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲלֵא מְגוֹ חֲדוּתָהּ. דְּאָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, לִית שְׂכִינְתָא שְׂרִיא מְגוֹ עֲצָבוּת, דְּכִתִּיב (מלכים ב'
 א) וְעַתָּה קָחוּ לִי מִנְּגִן וְהָיָה כְּנִגֹן הַמִּנְּגִן. מִנְּגִן מִנְּגִן תִּלְתָּ
 זִימְנֵי אִמְאֵי. בְּגִין לְאַתְעָרָא רוּחָא מְשֻׁלִּימוּתָא דְכֻלָּא,
 דֵּהוּא רוּחַ שְׁלִימָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, תַּמָּן תְּנִינֵן, מֵאַרְבַּע סְטָרִין כֻּלָּא
 אֲשַׁתְּפַח, וְכָל שְׂרָשִׁין דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין בְּהוּ אֲחִידָן.
 וְתַנָּא דָּא עָיִל וְדָא נָפִיק דָּא סְתִים וְדָא פְּרִישׁ, אֲתַתְּאֲחַד
 חַד בְּחִבְרַתָּהּ, וְאִינוּן אַבְהֵן דְּכֻלָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (דברים י') רַק בְּאַבוּתֵיךְ חֲשֵׁק ה', כְּתִיב
 בְּאַבוּתֵיךְ, מִמֶּשׁ תִּלְתָּא, וּמִשְׁמַע דְּכִתִּיב רַק, רַק
 מִמֶּשׁ, וּמֵאֲלִין מִתְּפָרְשֵׁן וּמִתְּאֲחָדוּן כָּל שְׂאָר אַחְרָנִין,
 וְסִלְקִין שְׁמָא לְאַתְעָטְרָא.

תַּנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִן יוּמָא דְאַסְתְּלִיק רַבִּי שְׁמַעוֹן מִן
 מְעַרְתָּא, מְלִין (אל"ף) לָא אֲתַכְסִּיין מִן חִבְרִיא, וְרוּזִין
 עֵלְאִין הוּוּ מְסַתְּפָלָן וְאַתְגְּלִיין מִבִּינֵיהוּ, כְּאֵלוּ אֲתִייהִבוּ
 הֵהִיא שְׁעָתָא בְּטוּרָא דְסִינֵי. בְּתַר דְשָׁכִיב כְּתִיב, (בראשית ח'
 ו) וַיִּסְכְּרוּ מַעֲיִנוֹת (דף ריו ע"א) תְּהוּם וְאַרוּבּוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהוּוּ
 חִבְרִיא מְרַחֲשֵׁן מְלִי, וְלֵא מִתְקַיְימֵי בְּהוּ.

דְּיוּמָא חַד הוּוּ יְתִיב רַבִּי יְהוּדָה, אֲפַתְחָא דְטַבְרִיָּה,

וְחָמָא תְּרֵי גַמְלֵי, דְּסִלְקֵי קִטְפִירָא מֵעֲלוּי דְּכַתְּפִין, נְפֹל
מִטּוּלָא דְּקִטְפִירָא, וְאָתוּ צַפְרֵי. וְעַד לָא מָטוּ עַלְיֵיהוּ,
אֶתְבַּקְעוּ.

לְבַתַּר אָתוּ כַּמָּה צַפְרִין, וְהוּוּ אֲזִילֵי עַלְיֵיהוּ, וְשָׂרוּ ^{(ב"א}
לֹוּן בְּטַרְטִישָׁא, וְלֹא מִתְבַּקְעִין. וְהוּוּ צְוּוּחִין ^{וְשָׂרִיאוּ)}
לֹוּן, וְלֹא הוּוּ מִתְפָּרְשָׁן. שְׁמַעוּ חַד קָלָא, עֲטָרָא דְּעֲטָרִין
בְּקַדְרִין שְׂרִיא, וּמְרִיָּה לְבַר.

עַד דְּהוּוּ יְתִיב, עָבַר חַד גְּבָרָא, אֲשַׁגַּח בְּהוּ. אָמַר, לָא
קַיִים דָּא, הָא דְּכַתִּיב, ^(בְּרַאשִׁית טו) וַיֵּרֶד הָעֵיט עַל
הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אוֹתָם אֲבָרָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא
עֲבִידְנָא וְלֹא אֶתְפָּרְשָׁן. אֶהְדַּר רִישֵׁיהָ הָהוּא גְּבָרָא וְאָמַר,
עַד לָא מָרִיט דָּא רִישֵׁיהָ דְּמְרִיָּה, וְעַד לָא גְּלִישׁ
לְמִטְרוֹנִיתָא. רַהֲט אֲבַתְרִיָּה תְּלַת מְלִין, וְלֹא אָמַר לֵיהָ.
חֲלַשׁ דְּעֵתִיָּה דְּרַבִּי יְהוּדָה.

יּוֹמָא חַד, אֲדַמּוּךְ תַּחֲוֹת אֵילָנָא, וְחָמָא בְּחַלְמִיָּה, ד'
גְּדַפִּין מִתְתַּקְנָן, וְסִלְיָא רַבִּי שְׁמַעוֹן עַלְיֵיהוּ, וְסִפֵּר
תּוֹרָה עֲמִיָּה. וְלֹא שָׁבִיק כָּל סְפָרֵי רִזִּין עֲלָאִין וְאֲגַדְתָּא,
דְּלֹא סִלְיָא לֹוּן בְּהַדְּיָה. וְסִלְיָא לְהוּן ^(ס"א וְסִלְיָא לֵיהָ) לְרַקִּיעָא,
וְחָמָא דְּמִתְכַּסִּיא מֵעֵינָא, וְלֹא אֶתְגַּלִּיא.

כַּד אֶתְעַר, אָמַר, וְהָאִי מִדְּשָׁכִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲכַמְתָּא
אֶסְתַּלְקַת מֵאַרְעָא. וּוִי לְדָרָא דְּהָאִי אֲבָנָא טְבָא,

דְּהוּ מִתְחַזֵּן (ס"א דְּמִתְאַחֵד) מִנִּיהּ, וְסִמְכִין עֲלֶיהָ עֲלֵאִין
וְתַתֵּאִין, אֶתְאָבִיד מִנִּיהּ.

אַתָּא לְגַבִּיהּ דְּרַבִּי אַבָּא, סָח לֵיהּ. סָלִיק רַבִּי אַבָּא יְדוּי
עַל רִישֵׁיהּ, וּבָכָה וְאָמַר, רַבִּי שְׁמַעוֹן רִיחֵיִיא
דְּטַחְחִין מִנִּיהּ מִנָּא טָבָא כָּל יוֹמָא, וְלִקְטִין לֵיהּ. כְּמָה
דְּכְתִיב, (במדבר יא) הַמְּמַעֵיט אֶסְפֵּה עֲשָׂרָה חֲמָרִים, וְהִשְׁתָּא
רִיחֵיִיא וּמִנָּא אֶסְתַּלְקוּ וְלֹא אֶשְׁתָּאֵר בְּעֵלְמָא מִינִיהּ, בַּר
כְּמָה דְּכְתִיב, (שמות טז) קַח צִנְצֻנֹת אַחַת וְתֵן שָׁמָּה מִלֵּא
הָעוֹמֵר מִן וְהֵנַח אוֹתוֹ לְפָנַי ה' לְמִשְׁמֶרֶת. וְאֵלּוּ
בְּאַתְגְּלִיִּיא לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְמִשְׁמֶרֶת, לְאַצְנַעוּתָא.
הִשְׁתָּא מֵאֵן יָכִיל לְגַלְּאָה רְזִין, וּמֵאֵן יִנְדַע לֹון.

לְחִישׁ לֵיהּ לְרַבִּי יְהוּדָה בְּלְחִישׁוֹ, (אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא) וְדֵאִי
הֵהוּא גְבֵרָא דְחָמִית, אֵלֶיהּ הָוָה. וְלֹא בַעַל
לְגַלְּאָה רְזִין, בְּגִין דְּתִנְדַע שְׁבַחָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּהָוָה
בְּיוֹמוּי, וַיִּבְכּוּן דָּרָא עֲלוּי. אָמַר לֵיהּ, דֵּי לְמַבְכֵּי בְּכִיָּה
עֲלֵיהּ.

רַבִּי יְהוּדָה הָוָה בְּכִי כָּל יוֹמָא עֲלוּי, דְּהָא אַעְרָא עֲמִיָּה
בְּאַדְרָא קְדִישָׁא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וּשְׁאָר חַבְרֵיִיא. אָמַר
לֵיהּ, ווִי דְלֹא אֶסְתַּלְקֵנָא הֵהוּא יוֹמָא עִם אֵינוֹן תְּלַתָּא
דְּאֶסְתַּלְקוּ, וְלֹא לְחַמֵּי דְרָא דָא, דְּהָא אֶתְהַפְּדֵי.

אָמַר לֵיהּ, רַבִּי אֵימָא לִי, כְּתִיב, (שמות כט) וְהֵם יִקְחוּ אֶת

הַזֶּהב וְאֵת הַתְּכֵלֶת וְאֵת הָאַרְגָּמָן וְאֵת תּוֹלְעַת הַשָּׁנִי וְאֵת
הַשֵּׁשׁ, וְאֵילּוֹ כֶּסֶף לֹא כְּתִיב. וְהָא כְּתִיב זֶהב וְכֶסֶף. אָמַר
לִיה וְהָא נִמִּי נַחֲשֵׁת, דְּכֶסֶף וְנַחֲשֵׁת בְּחֻשְׁבָּנָא הוּוּ, וְהִכָּא
לֹא. אֵלֹא, אִי לֹא דְגַלִּי בּוֹצִינָא קְדִישָׁא בְּאַתְרֵיהּ, לֹא
אַצְטְרִיכְנָא לְגַלְתָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזֶּהב נְאֻם ה', הֵינּוּ
דְּכְתִיב, (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵה'. בְּכִמָּה אֶתֶר
אַסְתַּפְּלִנָּא בְּאַלִּין מְאֵנִי דְקוּדְשָׁא, דְּכְתִיב, (ויקרא טו) בְּגִדֵי
קֹדֶשׁ הֵם, וְכְתִיב, (שמות כח) וַעֲשׂוּ בְּגִדֵי קֹדֶשׁ. מֵאֵי קְדוּשָׁה
הִכָּא. אֵלֹא הִכִּי תַנְיִנָן, קְדוּשָׁה אֵינּוֹן בְּכָל אֶתֶר. וְכְתִיב
בְּגִדֵי קֹדֶשׁ הֵם. וְעֲשִׂיתָ בְּגִדֵי קֹדֶשׁ, כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא.

דְּתַנְיָא כֹּהֵן גָּדוֹל לַעֲיִלָּא, כֹּהֵן גָּדוֹל לְתַתָּא, לְבוּשֵׁין
דִּיקָר לַעֲיִלָּא, לְבוּשֵׁין דִּיקָר לְתַתָּא. וּמָה דְלֹא
אָמַר כֶּסֶף וְנַחֲשֵׁת, לְאַתֶּר אַחֲרָא אַסְתַּלִּיקוּ. דְּכְתִיב (שמות
כז) כָּל עֲמוּנֵי הַחֹצֵר סָבִיב מִחֻשָּׁקִים כֶּסֶף וְגו', וְכְתִיב
וְאֲדַנִּיֵּיהֶם נַחֲשֵׁת. דְּאֵינּוֹן מְאֵנִי שְׁמוּשָׁא, לְאַשְׁתַּמְשָׂא
מִשְׁכָּנָא בְּהוּ.

אַבֵּל הִכָּא בְּאַלִּין לְבוּשֵׁין דִּיקָר, לֹא בְּעֵי לְאַשְׁתַּמְשָׂא
בְּהוּ בַר נֶשׂ אַחֲרָא, בַר מְכַהֲנָא רַבָּא, דְּרַבּוּ מִשַּׁח
קוּדְשָׁא עַל רִישִׁיהּ. דְּכְתִיב (שמות כח) וַעֲשִׂיתָ בְּגִדֵי קֹדֶשׁ
לְאַהֲרֹן אַחִיד לְכָבוֹד וּלְתַפְאֲרַת. דְּבְּאֵינּוֹן לְבוּשֵׁין דְּמִי
לְגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא.

השלמה מההשמטות (סימן נ"ב)

לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. מֵאֵי לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב, מִשָּׁל לְמָה
הַדָּבָר דּוֹמֵה לְמֶלֶךְ שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי אוֹצְרוֹת, אַחַת שֶׁל
כֶּסֶף וְאַחַת שֶׁל זָהָב. שֶׁם שֶׁל כֶּסֶף בִּימֵינוּ וְשֶׁל זָהָב
בְּשִׂמְאֵלוֹ אָמַר זֶה יִהְיֶה מְזוּמָן וְקָל לְהוֹצֵאָה וְעוֹשֶׂה דְבָרָיו
בְּנִחָת וְהוּא יִהְיֶה דָבֵק עִם הָעֲנִיִּים וּמְנַהִיגָם בְּנִחָת. כִּהְיֵא
דְּאִמְרֵינוּ, (שמות ט"ו) יְמִינֶךָ יִי נְאֻדְרִי בַכַּח.

וְאִם שָׂמַח אָדָם בְּחֶלְקוֹ טוֹב, וְאִם לָאוּ, (שמות ט"ו) יְמִינֶךָ
יִי תִרְעֶץ אוֹיֵב. מֵאֵי יְמִינֶךָ יִי תִרְעֶץ אוֹיֵב, אָמַר
לוֹ, זֶה הַזָּהָב דִּכְתִּיב לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ
זָהָב שֶׁבוֹ כְּלוּלוֹת שְׁלֹשׁ מִדּוֹת. הַז', ו' מִדּוֹת. הַה', ה'
אַחַדוֹת אַחֲרוֹנוֹת (ס"א אַחֲרוֹנָה) הַב' חֲכָמָה וּבִינָה וְנִקְרָאת
נְשָׂמָה זוֹ עַל שֵׁם אֲצִילוֹת ה' סְפִירוֹת אַחֲרוֹנוֹת וְה' שְׁמוֹת
לְנִשְׂמָה (ס"א נר"ן ח"י סִימָנָא נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׂמָה תְּחִידָה). רוּחַ, תְּחִיה,

תְּחִידָה, נְשָׂמָה, נֶפֶשׁ.

מֵאֵי עֲבִידְתִּיהָ כִּסָּא הִיא ה' לז'. דִּכְתִּיב כִּי גְבוּהָ מֵעַל
גְבוּהָ שׁוֹמֵר וּגְבוּהֵים עֲלֵיהֶם וּב' הִיא קִיּוּמָם כְּמָה
דְּאֵת אָמַר בְּפִרְאֲשִׁית. וּמֵאֵי עֲבִידְתִּיהָ הַכָּא, מִשָּׁל לְמָה
הַדָּבָר דּוֹמֵה לְאַחַד שֶׁהָיָה לוֹ בֵּת טוֹבָה וּנְעִימָה וּשְׁלָמָה
וּנְאָה וְהַשִּׁיאָה לְבֵן מֶלֶךְ וְהַלְבִּישָׁה וְעִיטְרָה וְקִישֻׁטָה
וּנְתַנָּה לוֹ עִם מָמוֹן רַב. אָמַר אֶפְשָׁר לְמֶלֶךְ זֶה לְשִׁבֵּת חוּץ

מִבֵּיתוֹ, אֲמַרְתָּ לֹא. אֲפֹשֶׁר לוֹ לְשַׁבֵּת כָּל הַיּוֹם תַּמִּיד
 עִמָּה, אֲמַרְתָּ לֹא. הֲאֵיכָּל שֵׁם חֲלוֹן בֵּינוֹ לְבִינָה וְכָל
 שְׁעָה שְׁצָרִיכָה הֵבֵת לְאָבִיהָ אוֹ הָאָב לְבֵתוֹ מִתְחַבְּרִין יַחַד
 בַּחֲלוֹן. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים מ"ה) כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מֶלֶךְ
 פְּנִימָה מִמְּשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה ע"כ. (ובת"ב) (ווידיהם כֶּסֶף) (שמות
 כ"ז) וְאֲדַנְיָהִם נְחֻשֶׁת דְּאִינוּן מָאֲנִי שְׁמוּשָׁא לְאֲשַׁתְּמֻשָׁא
 מִשְׁכָּנָא בְּהוּ.

אָבֵל הֲכָא בְּאֵלִין לְבוּשִׁין דִּיקָר לָא בְּעֵי לְאֲשַׁתְּמֻשָׁא
 בְּהוּ בַר נֶשׁ אַחְרָא בַר כְּהֵנָא (נ"א מִכְּהֵנָא) רַבָּא, דְּרַבּוּ
 מִשָּׁח קוּדְשָׁא עַל רִישָׁא. דְּכָתִיב (שמות כ"ח) (וְעִשִׂיתָ) בְּגֵדֵי קֹדֶשׁ
 לְאַהֲרֹן אַחִיד לְכָבוֹד וּלְתַפְאֵרֶת, דְּבְּאִינוּן לְבוּשִׁין דְּמִי
 לְגוּוּנָא דְלַעִילָא: (עד כאן מדההשמטות)

תַּנְיָא. וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּוִי
 לְעֵלְמָא, דְּהָא בְּנֵי נֶשָׁא לָא חֲמָאן וְלָא שְׁמַעֵן,
 וְלָא (דף ריו ע"ב) יִדְעִין דְּהָא כָּל יוֹמָא וַיּוֹמָא, קָלָא דְכָרוּזָא
 אֲשַׁתְּמַע, בְּמַאתָן וְחֲמִשִּׁין עָלְמִין.

תַּנְיָא עֵלְמָא חָדָא, אֲשַׁתְּמוּדַע לְעֵילָא. וְכַד פְּרוּזָא נְפִיק,
 הָהוּא עֵלְמָא מוֹדְעוּזְעָא וּמִתְחַלְחֵלָא. נְפִיקִי (קסב ע"ב)
 תַּרְיַן צַפְרִין, דְּאֶסְתְּלָקוּ מֵהָהוּא עֵלְמָא, דְּמְדוּרִיהוֹן תַּחֲת
 אֵילָנָא דְחִיזוּ דְחִיִּי וּמוֹתָא בֵּיהּ.

נְפִיקָא חַד צְפוּרָא לְסִטְר דְּרוּמָא וְחַד צְפוּרָא לְסִטְר

צָפוּנָא, וְחַד צְפוּרָא כַּד נְהִיר יְמָמָא, וְחַד כַּד אֲתַחְשֵׁף
 יְמָמָא. כָּל חַד וְחַד קָרִי וּמְכַרְזָא, מַה דְּשָׁמְעִין מֵהָהוּא
 כְּרוּזָא.

לְבַתָּר בְּעוּ לְאַסְתִּלְקָא לְאַתְרֵיהוּ, וּמִשְׁתַּמְטֵי רַגְלֵיהוּ
 בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, וּמִתְלַכְדֵּן בְּגוּיָהּ, עַד
 דְּאַתְפְּלִיג לֵילִיא. כַּד אֲתַפְּלִיג לֵילִיא, כְּרוּזָא קָרִי, (קהלת
 ט) וּכְצַפְרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפֶּח כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשַׁעְתָּא דְּמִתְלַכְדֵּן רַגְלוֹי דְּבְנֵי נְשָׂא,
 וַיּוֹמוּי אֶתְקָרִיבוּ, הֵהוּא יוֹמָא, אֲתַקְרִי יוֹם ה',
 לְאַתְבָּא רוּחִיהָ לֵיהּ. תְּנָא בְּהֵיא שַׁעְתָּא, פְּקֻדָּא הֵהוּא
 כְּתָרָא קְדִישָׁא, עַל רוּחִיהָ. וּמֵאֵן אֵיהוּ, דְּכַתִּיב, (תהלים צ)
 יְמֵי שָׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבַעִים שָׁנָה. וְהִיא כְּתָרָא שְׁבִיעָאָה
 דְּכֻלָּא.

וְאֵם מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה קְאָתִי, כְּתִיב, וְאֵם בְּגְבוּרוֹת
 שְׁמָנִים שָׁנָה דְּכְתָרָא דְּגְבוּרָה תְּמִינָאָה הוּי, מִכָּאן
 וּלְהֵלְאָה, לֵית אַתְרַ לְאַתְמִשְׁף, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, וְרַהֲבִם
 עָמַל וְאוֹן. בְּאַתְרַ דְּלָא הוּי יְסוּדָא, בְּנֵינָא לָא אֲתַקְרִיִים.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא, כַּד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַתְבָּא רוּחִיהָ לֵיהּ, וּלְשִׁאבָא
 הֵהוּא רוּחָא בְּגוּיָהּ. דְּתַנָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּעָא לְאַתְבָּא רוּחִיהָ לֵיהּ, אֵי זַכָּאָה הוּא הֵהוּא רוּחָא, מַה

כְּתִיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה.
 וְאִי לֹא אֲשַׁתְּפַח זַכָּאָה, וּוִי לְהֵהוּא רוּחָא, דְּבַעֵי
 לְאִסְתַּחֲאָה בְּנוּרָא דְדִלִיק, וּלְאִתְתַּקְנָא בְּגִין
 לְאִשְׁתַּאֲבָא בְּגוּפָא דְמַלְכָּא וְאִי לֹא אִתְתַּקְנַת, וּוִי לְהֵהוּא
 רוּחָא, דְּמַתְּגַלְגָּלָא כְּאֲבָנָא בְּקוֹסְפִיתָא, דְּכְתִיב, (שמואל א
 כד) וְאֵת נַפְשׁ אִיבִיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקֶּלֶעַ. תְּנִיָּא, אִי
 הֵהוּא רוּחָא זָכִי, כַּמָּה טָבִין גְּנִיזִין לִיה בְּהֵהוּא עֲלֵמָא.
 דְּכְתִיב, (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ יַעֲשֶׂה
 לְמַחֲכָה לוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּד הֵהוּא בַר נָשׁ אֶתְקַרְיָבוּ יוֹמוֹי, תְּלַתִּין
 יוֹמִין מִכְרִיזֵי עֲלוֹי בְּעֲלֵמָא וְאֲפִילוּ צַפְרֵי שְׂמִיָּא
 מִכְרִיזִין עֲלוֹי. וְאִי זַכָּאָה הוּא, תְּלַתִּין יוֹמִין מִכְרִיזִין עֲלוֹי
 בֵּין צְדִיקָא, בְּגִינְתָּא דְּעֵדָן.

תְּנָא, כָּל אֵינּוֹן תְּלַתִּין יוֹמִין, נִשְׁמַתִּיה נִפְקַת מִנִּיה בְּכָל
 לַיְלִיָּא, וְסֻלְקַת וְחֲמַאת דּוּכְתָה בְּהֵהוּא עֲלֵמָא,
 וְהֵהוּא בַר נָשׁ לֹא יָדַע, וְלֹא אֲשַׁגַּח, וְלֹא שְׁלִיט
 בְּנִשְׁמַתִּיה, כָּל אֵינּוֹן תְּלַתִּין יוֹמִין כַּמָּה דְּהוּה בְּקַדְמִיתָא.
 דְּכְתִיב, (קהלת ח) אֵין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ לְכֹלָא אֶת הָרוּחַ
 וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִפְּד שָׂרָאן אֵינּוֹן תְּלַתִּין יוֹמִין,
 צֵלְמָא דְּבַר נָשׁ אֶתְחַשְׁדָּה, וְדִיוקְנָא דְּאֶתְחַזִּי בְּאַרְעָא
 אֶתְמַנְעַת.

רַבִּי יִצְחָק הָוּה יְתִיב יוֹמָא חַד אֶפְתָּחָא דְרַבִּי יְהוּדָה, וְהָוּה
 עֲצִיב. נִפְיֵק רַבִּי יְהוּדָה, אֲשַׁכְּחִיה לְתַרְעִיָּה, דְּהָוּה
 יְתִיב וְעֲצִיב. אָמַר לִיה ^(צ"ל מ"ח) מֵאֵן יוֹמָא דִּין מִשְׁאָר יוֹמִין.
 אָמַר לִיה, אֶתִּינָא לְגַבְּךָ, לְמַבְעֵי מִינְךָ תְּלַת מְלִין, חַד,
 דְּכַד תִּימָא מְלִי דְאֹרִייתָא, וְתַדְכֵּר מֵאִינֹן מְלִין
 דְּאִנָּא אֲמִינָא, דְּתִימָא לֹן מִשְׁמִי, בְּגִין לְאֲדַכָּרָא שְׁמִי.
 וְחַד דְּתַזְכִּי לְיוֹסֵף בְּרִי בְּאֹרִייתָא. וְחַד, דְּתִזְזִיל לְקַבְּרִי
 כֹּל ז' יוֹמִין, וְתַבְּעֵי בְּעוֹתִיךָ עָלַי.

אָמַר לִיה מִנֵּין לָךְ. אָמַר לִיה, הָא נִשְׁמַתִּי אֶסְתַּלְקַת
 מִינִי בְּכֹל לַיְלִיא, וְלֹא אֲנַהִיר לִי בְּחֻלְמָא כְּמָה
 דְּהָוּה בְּקַדְמִיתָא. וְעוּד דְּכַד אָנָּא מִצְלִינָא וּמִטִּינָא
 לְשׁוּמַע תְּפֻלָּה, אֲשַׁגְּחָנָא בְּצוּלְמִי דִּילִי בְּכוּתְלָא, וְלֹא
 חֲמִינָא לִיה. וְאֲמִינָא דְּהוּאִיל וְצֻלְמָא אֶתְעַבֵּר וְלֹא
 אֶתְחַזִּי, דְּהָא פְּרוּזָא נִפְיֵק וְכָרִיז. דְּכַתִּיב, ^(תהלים לט) אֶךְ
 בְּצֻלְמִי יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, כֹּל זְמַנָּא דְּצוּלְמָא דְּבֵר נֶשׁ לֹא
 יִתְעַבֵּר מִנִּיה, יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, וְרוּחִיה אֶתְקִימָא בְּגוּיָה.
 אֶתְעַבֵּר צוּלְמָא דְּבֵר נֶשׁ וְלֹא אֶתְחַזִּי, אֶתְעַבֵּר מֵהֵא
 עָלְמָא.

אָמַר לִיה, וּמַהְכָּא, דְּכַתִּיב, ^(איוב ח) כִּי צֵל יִמִּינוּ עָלַי
 אָרְץ. אָמַר לִיה, כֹּל אֵלִין מְלִין דְּאֵת בְּעֵי עֲבִידְנָא.
 אָבֵל בְּעֵינָא מִינְךָ ^(דף ריח ע"א) דְּבַהֲהוּא עָלְמָא, תְּבַרִיר

דוֹכַתָּאֵי גַבְרָא, כְּמַה דְּהוּינָא בְּהַאי עֲלָמָא. בְּכַה רַבִּי יִצְחָק
 וְאָמַר, בְּמָטוּ מִינֵךְ, דִּלָּא תִתְפָּרֵשׁ מִנָּאֵי כָּל אֱלִין יוֹמִין.
 אֲזִלוּ לַגְּבִיּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲשֶׁכְּחוּהוּ דִּהְוָה לְעֵי
 בְּאוּרֵייתָא, זָקִיף עֵינׇי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְחָמָא לְרַבִּי
 יִצְחָק, וְחָמָא לְמַלְאָךְ הַמּוֹת דְּרַהִיט קַמִּיהָ, וְרַקִּיד קַמִּיהָ.
 קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶחֶיד בִּידֵיהָ דְרַבִּי יִצְחָק. אָמַר, גּוֹזְרָנָא,
 מֵאן דְּרָגִיל לְמִיעֵל, יַעוּל. וּמֵאן דִּלָּא רָגִיל לְמִיעֵאֵל, לָא
 יַיעוּל. עֲאֵלוּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה, קָטִיר מִלְאָךְ הַמּוֹת
 לְבַר.

אֲשַׁגַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְחָמָא דְעַד כְּעַן לָא מָטָא עַדְנָא,
 דִּהָא עַד תְּמַנְיָא שְׁעֵתֵי דְיוֹמָא הוּוּ זְמַנָּא.
 אוֹתְבִיָּה קַמִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהוּוּ לְעֵי לִיָּה בְּאוּרֵייתָא. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, תִּיב אֶפְתָּחָא וּמָה (צ"ל וּמֵאן)
 דְּתַחֲמִי, לָא תִשְׁתַּעֵי בְּהַדִּיָּה. וְאִי יִבְעֵי לְמִיעֵאֵל הַכָּא,
 אוּמִי אוּמָאָה דִּלָּא לִיעוּל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי יִצְחָק, חָמִית דְּיוֹקְנָא דְאַבּוּךְ
 יוֹמָא דָּא, אוּ לָא. דִּהָא תְּנִינֵן, בְּשַׁעְתָּא דְבַר נֶשׁ
 אֶסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא, אָבוּי וְקָרִיבוּי מִשְׁתַּכְּחִין תַּמָּן עַמִּיָּה,
 וְחָמָא לֹון וְאַשְׁתַּמוּדַע לֹון, וְכָל אֵינֹון דִּהְוָה מְדוּרִיָּה
 גְּבִיָּיהוּ בְּהַהוּא עֲלָמָא בְּדַרְגָּא חַד, כְּלָהוּ מִתְּכַנְשֵׁי
 וּמִשְׁתַּכְּחֵי עַמִּיָּה, וְאֲזִלִּין עִם נִשְׁמַתִּיָּה, עַד אַתְר דְּתִשְׁרִי
 בְּאַתְרֵיהָ. אָמַר, עַד כְּעַן לָא חָמִינָא.

אֲדַהְכִי קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, מֵאֲרִי דְעֵלְמָא,
 אֲשֶׁתְּמוֹדַע רַבִּי יִצְחָק לְגַבְוָה, וּמֵאֲנוּן שְׁבַעָה
 עֵינַיִן דְּהֶכָא הוּא. הָא אֲחִידְנָא בֵּיהּ, וְהָב לִי. נִפְק קָלָא
 וְאָמַר, כּוּרְסִיָּא (ס"א טְסִיסָה) דְּמֵאֲרִיָּה קָרִיבָא בְּגַדְפוּי דְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן, הָא דִּינָךְ הוּא, וְעַמְךָ תִּיִיתִיהּ בְּזִימְנָא דְּתִיעוּל
 לְמִשְׁרֵי בְּכוּרְסִיָךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַדַּאי.

אֲדַהְכִי, חָמָא רַבִּי אֶלְעָזָר דְּהוּה אֲסִתְלִיק מִלְּאָךְ הַמּוֹת.
 וְאָמַר, לִית קוּפְטָרָא דְּטִיפְסָא, בְּאַתְרַּךְ דְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי שְׁכִיחַ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר
 בְּרִיָּה, עוּל הֶכָא, וְאֲחִיד בֵּיהּ בְּרַבִּי יִצְחָק, דְּהָא חָמִינָא
 בֵּיהּ דְּמִסְתְּפִי. עָאֵל רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאֲחִיד בֵּיהּ. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 אֶהְדֵּר אַנְפִּיהּ וְלַעֵי בְּאוּרִיָּתָא.

נַיִים רַבִּי יִצְחָק, וְחָמָא לְאַבוּי. אָמַר לִיהּ, בְּרִי, זַפְּאָה
 חוּלְקָךְ בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאַתִּי. דְּהָא בֵּין טְרַפִּי
 אֵילְנָא דְּחַיִּי דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, אֲתִיְהִיב (אַתְ יְחִיב) אֵילְנָא רַבָּא
 וְתַקִּיף בְּתַרִּין עֲלָמִין, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי הוּא. דְּהָא
 הוּא אֲחִיד לָךְ בְּעַנְפוּי, זַפְּאָה חוּלְקָךְ בְּרִי.

אָמַר לִיהּ אַבָּא, וּמָה אֲנָא הָתָם. אָמַר לִיהּ, תְּלַת יוֹמִין
 הוּוּ דְּחַפּוּ אֲדָרָא דְּמִשְׁכַּבְךָ. וְתַקִּינוּ לָךְ פִּיּוּן פְּתִיחָן,
 לְאַנְהָרָא לָךְ מֵאַרְבַּע סְטָרִין דְּעֵלְמָא. וְאַנָּא חָמִינָא
 דְּיֹכְתִיךָ וְחִדְינָא, דְּאַמִּינָא זַפְּאָה חוּלְקָךְ בְּרִי. בַּר דְּעַד
 כְּעֵן, בְּרַךְ לָא זְכִי בְּאוּרִיָּתָא.

וְהָא הַשְׁתָּא הוּי זְמִינִין לְמִיתִי גַבְדָּ, תְּרִיסַר צְדִיקָא
 דְּחֻבְרִיָּא, וְעַד דְּהוּינָא נְפֻקִי, אַתְּעַר קָלָא בְּכֻלְהוּ
 עַלְמִין, מֵאֵן חֻבְרִין (ס"א שְׁבִילִין) דְּקִיָּמִין הָכָא, אַתְּעַטְרוּ,
 בְּגִינֵיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. שְׁאַלְתָּא שְׁאִיל, וְאַתְיִיהִיב לֵיה.

וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּי, דְּהָא שְׁבַעִין דּוּכְתִי מִתְעַטְרִין הָכָא
 דִּילֵיה. וְכָל דּוּכְתָא וְדוּכְתָא, פְּתַחִין פְּתִיחִין לְשְׁבַעִין
 עַלְמִין. וְכָל עַלְמָא וְעַלְמָא אַתְּפַתַּח לְע' רַהִיטִין. וְכָל
 רַהִיטָא וְרַהִיטָא, אַתְּפַתַּח לְשְׁבַעִין כְּתָרִין עַלְאִין. וּמִתְמַן
 אַתְּפַתַּחוּ אַרְחִין לְעֵתִיקָא סְתִימָאָה דְּכֻלָּא, לְמַחְמֵי בְּהֵוּא
 נְעִימוּתָא עַלְאָה דְּנַהֲרָא, וּמַהֲנִיָּא לְכֻלָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,
 (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. מַהוּ וּלְבַקֵּר
 בְּהִיכְלוֹ. הֵינֵנו דְּכְתִיב, (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא.

אָמַר לֵיה, אָבָא, כְּמָה זְמַנָּא יְהִיבוּ לִי בְּהַאי עַלְמָא,
 אָמַר לֵיה, לֵית לִי רְשׁוּתָא וְלֹא מוֹדְעֵי לֵיה לְבַר
 נֶשׁ. אָבֵל בְּהַלּוּלָא רַבָּא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּהָא מְתַקֵּן
 פְּתוּרִיָּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת
 צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתַנְתּוּ
 וּבְיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ.

אַדְהָכִי אַתְּעַר רַבִּי יְצַחְקָא, וְהוּהוּ חֲזִיף, וְאַנְפוּי נְהִירִין.
 חָמָא רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאַסְתַּכֵּל בְּאַנְפוּי. אָמַר לֵיה,
 מָלָה חֲדַתָּא שְׁמַעְתָּא. אָמַר לֵיה, וּדְאִי. סַח לֵיה, אַשְׁתַּטַּח
 קַמִּיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן.

תָּאנָא, מִתְהוּא יוֹמָא, הָוָה (דף ריח ע"ב) רַבִּי יִצְחָק אֶחֱיד
 לְבָרִיָּה בִּידֵיהּ, וְלָעִי לִיָּה בְּאוּרֵיָתָא, וְלֹא הָוָה
 שְׁבָקִיָּה. כִּד הָוָה עָאֵל קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֹתִבִּיָּה
 לְבָרִיָּה לְבַר, וַיִּתִּיב קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָוָה קָרִי קַמִּיָּה
 (ישעיה לח) ה' עֲשָׂקָה לִי עָרְבֵנִי.

תָּאנָא, בְּהֵוָא יוֹמָא תְּקִיפָא וּדְחִילוּ דְבַר נָשׁ, כִּד מָטִי
 זְמַנִּיָּה לְאַסְתְּלָקָא מֵעֲלָמָא, אַרְבַּע סְטָרִין דְּעֲלָמָא
 קְיָיִמִין בְּדִינָא תְּקִיפָא, וּמִתְעָרִין דִּינִין מֵאַרְבַּע סְטָרִי
 עֲלָמָא. וְאַרְבַּע קְשׁוּרִין נְצָאן, וּקְטָטוּתָא אֲשֶׁתְּכַח
 בִּינֵיָיָהוּ, וּבְעֵיִן לְאַתְפָּרְשָׁא כָּל חַד לְסִטְרוּי.

כְּרוּזָא נְפִיק וּמְכָרוּזָא בְּהֵוָא עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּמַּע בְּמֵאתָן
 וְשִׁבְעִין עֲלָמִין. אִי זַכָּאָה הוּא, כְּלָהוּ עֲלָמִין
 חֲדָאן לְקַדְמוּתִיָּה. וְאִי לָאוּ, וְוִי לְהֵוָא בַּר נָשׁ וּלְחֻלְקִיָּה.
 תָּאנָא, בְּהֵוָא זְמַנָּא דְכְרוּזָא כְּרִיז, כְּדִין נְפַק חַד
 שְׁלֵהוּבָא מִסְטָר צְפוֹן, וְאַזְלָא וְאַתּוּקְד בְּנֵהַר
 דִּינּוּר, וּמִתְפָּרְשָׁא לְאַרְבַּע סְטָרִי עֲלָמָא, וְאוּקִיד
 נְשַׁמְתְּהוֹן דְּחֵיבֵיָּא. וְנְפַק הֵוָא שְׁלֵהוּבָא, וְסִלְקָא וְנַחְתָּא
 בְּעֲלָמָא. וְהֵוָא שְׁלֵהוּבָא מָטָא בְּגַדְפוּי דְתֵרַנְגוּלָא
 אוּכְמָא, וּבִטְשׁ בְּגַדְפוּי, וְקָרִי בְּפִתְחָא בֵּין תְּרַעִי.

זְמַנָּא קַדְמָאָה קָרִי וְאַמְר, (מלאכי ג) הִנֵּה יוֹם ה' בָּא בּוֹעֵר
 כְּתַנּוּר וְגו'. זְמַנָּא תְּנִינָא קָרִי וְאַמְר, (עמוס ד) פִּי

הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מֶה שָׁחוּ. וְהִיא
 שְׁעֵתָא, יְתִיב בַּר נֶשׁ בְּעוֹבְדוּי, דְּסָהֲדִין קָמִיה, וְהוּא אוּדִי
 עֲלֵייהוּ. זְמַנָּא תְּלִיתָא, כַּד בְּעֵיִן לְאַפְקָא נְשַׁמְתִּיה
 מִיְהִי, קָרִי תְּרַנְגוּלָא וְאַמְר, (יִרְמִיָּה י) מִי לֹא יִירָאךְ מֶלֶךְ
 הַגּוֹיִם כִּי לָךְ יֵאָתֶה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תְּרַנְגוּלָא אוּכְמָא לְמַאי נִפְקָא. אָמַר לִיה
 רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מַה דְּעֵבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּאַרְעָא, כְּלָהוּ רְמִיז בְּחֻכְמָה, בַּר דְּבָנֵי נֶשׁ לֹא יִדְעִי.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים קד) מַה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּלֵם
 בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ מְלָאָה הָאָרֶץ קִנְיִנְךָ, וּמְשׁוּם דְּאֵתְעֵבִידוּ
 בְּחֻכְמָה, כְּלָהוּ רְמִיזִין בְּחֻכְמָה.

וְתְּרַנְגוּלָא אוּכְמָא, תְּנִינָן, לִית דִּינָא שְׂרִיא אָלָא
 בְּאַתְר דִּיהוּא זִינִיה. וְאוּכְמָא מְסֻטְרָא דְּדִינָא
 קָאֲתִי. וּבְגִין כֶּךָ, בְּפִלְגוּת לִילִיא מִמֶּשׁ, כַּד רוּחָא דְּסֻטְרָא
 דְּצִפּוֹן אֲתַעַר, חַד שְׁלֵהוּבָא נְפִיק, וּבְטַש תְּחוּת גְּדִפּוּי
 דְּתְּרַנְגוּלָא, וְקָרִי. וְכֹל שְׁכֵן בְּתְּרַנְגוּלָא אוּכְמָא, דְּאֵתְפּוּן
 יִתִּיר מֵאַחְרָא.

אוּף הָכָא, בְּשְׁעֵתָא דְּדִינָא דְּבַר נֶשׁ יִתְעַר, שְׂאֲרֵי וְקָרִי
 לִיה, וְלִית דִּיִּדְע לִיה, בַּר הַהוּא בַּר נֶשׁ דְּשָׁכִיב.
 דְּתְּנִינָן, בְּשְׁעֵתָא דְּבַר נֶשׁ שָׁכִיב, וְדִינָא שְׂרִיא עֲלִיה
 לְנִפְקָא מֵהַאי עֲלָמָא, אֲתוּסְף רוּחָא עֲלָאָה בֵּיה, מַה דְּלֹא

הָיָה בְּיוֹמוֹי. וְכִיּוֹן דְּשָׂרְיָא עֲלוּי וְאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ, חָמִי מַה
 דְּלֹא זָכָה בְּיוֹמוֹי, מְשׁוּם דְּאֶתְוֹסַף בֵּיהּ הֵהוּא רוּחָא. וְכֵד
 אֶתְוֹסַף בֵּיהּ וְחָמָא, כְּדִין נִפְיֵק מֵהָאֵי עֲלָמָא, הֲדָא הוּא
 דְּכֹתִיב, (תהלים קד) תוֹסֵף רוּחָם יִגְוְעוּן וְאֵל עֲפָרָם יִשׁוּבוּן.
 כְּדִין כְּתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאֵי הָאָדָם וַחִי, בְּחַיֵּיהוֹן לֹא
 זָכָאן, בְּמִיתְתְּהוֹן זָכָאן.

תַּאנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ מִית, אֶתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא
 לְמַחְמִי, וְחָמִי גְבִיהּ קְרִיבוֹי וְחִבְרוֹי מֵהֵהוּא
 עֲלָמָא, וְאֶשְׁתְּמוּדַע לָהּ. וְכִלְהוּ גְלִיפִין בְּדִיוֹקְנִיהוֹן כְּמַה
 דְּהוּוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא. אֵי זַכָּאָה הֵהוּא בַר נָשׁ, כְּלָהוּ חֲדָאן
 קַמֵּיהּ, וּמְקַדְמֵי לֵיהּ שְׁלָם.

וְאֵי זַכָּאָה לֹא הָוִי, לֹא אֶשְׁתְּמוּדַעֵן גְּבִיהּ, בַּר מְאִינוּן
 חַיֵּיבֵיא, דְּטַרְדִּין לֹון בְּכָל יוֹמָא בְּגִיהָנָם. וְכִלְהוּ
 עֲצִיבִין, וּפְתַחִין בְּוִי וּמְסִימִין בְּוִי. וְסְלִיק עֵינְוִי, וְחָמָא
 לֹון כְּטִיסָא דְּמִסְתְּלָקָא מִן נוֹרָא, אוּף הָכִי, הוּא פְתַח, וּוִי.
 תַּנְיָא, בְּשַׁעֲתָא דְּנִפְק נְשֻׁמְתִּיהּ דְּבַר נָשׁ, אֶזְלִין כְּלָהוּ
 קְרִיבוֹי וְחִבְרוֹי דְּהֵהוּא עֲלָמָא עִם נְשֻׁמְתִּיהּ,
 וּמְחַזִּיין לֵיהּ אֶתְרָא דְּעֵדוּנָא, וְאֶתְרָא דְּעוֹנָשָׁא. אֵי זַכָּאָה
 הָוִי, חָמִי דּוּכְתִּיהּ, וְסְלִיק וַיְתִיב, וְאֶתְעַדֵן בְּעֵדוּנָא עֲלָאָה
 דְּהֵהוּא עֲלָמָא. וְאֵי לֹא הָוִי זַכָּאָה, אֶשְׁתְּאַרְתַּת הֵהִיא
 נְשֻׁמְתָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, עַד דְּאֶטְמִיר גּוּפָא בְּאַרְעָא. פִּיּוֹן

דְּאִטְמַר, כַּמָּה גְרַדִּינִין דְּנִמוּסִין אַחְדָן בֵּיהּ, עַד דְּמִטָּא
לְדוּמָּה, וְעָאֲלִין לִיהּ בְּמִדּוּרֵי דְגִיחֵנָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל ז' יוֹמִין, נִשְׁמַתָּא אֲזֵלָא מִבֵּיתִיהּ
לְקַבְרֵיהּ, וּמְקַבְרֵיהּ לְבֵיתִיהּ, וְאֵתְאַבְּלַת עֲלוּי (ד) ^{ריט ע"א}
דְּגוּפָא. דְּכִתִּיב, (איוב ד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלְיוּ יִכָּאב
וְנִפְשׁוֹ עָלְיוּ תֵּאבְּל. אֲזֵלָא וַיִּתְבֵּא בְּבֵיתִיהּ, חָמִי לְכֻלְהוּ
עֲצִיבִין וּמִתְאַבְּלָא.

תָּנָא, בְּתַר ז' יוֹמִין, גּוּפָא הוּי כַּמָּה דְהוּהּ, וְנִשְׁמַתִּיהּ
עָאֲלַת לְדוּכְתָא, עָאֲלַת לְמַעְרְתָא דְכַפְלָתָא,
חֲמַת מַה דְחֲמַת, וְעָאֲלַת לְאַתַר דְעָאֲלַת, עַד דְמִטַּת
לְגַן עֵדֶן, וְעִרְעַת לְכְרוּבִים, וְשָׁנַן דְחֶרְבָא דִּי בְּגַן עֵדֶן
דִּלְתַתָּא. אִי זַכָּא הוּא דְתִיעוּל, עָאֲלַת.

תָּאנָא, אַרְבַּע סַמְכִין זְמִינִין, וְחַד דְיִוְקָנָא דְגוּפָא
בִּידֵייהוּ, (שמות ר"י ע"א) מִתְּלַבְּשָׂא בֵּיהּ בְּחִדּוּתָא
וַיִּתִּיבַת בְּהַהוּא מְדוּרָא דְגַן עֵדֶן דִּלְתַתָּא, עַד זְמַנָּא
דְּאַתְגָּזַר עָלֶיהּ. לְבַתַר כְּרוּזָא קָרִי.

וְעַמּוּדָא דְתַלְת גּוּוּנֵי אֲזַדְמִן, וְהַהוּא עַמּוּדָא אֶתְקָרִי,
מְכוּן הַר צִיּוֹן דְכִתִּיב, (ישעיה ד) וּבָרָא ה' עַל מְכוּן
הַר צִיּוֹן וְעַל מְקַרְאֵיהּ עֲנָן יוֹמָם וְעֲשָׁן וְגו'. סְלָקָא בְּהַהוּא
עַמּוּדָא לְפַתְחָא דְצַדִּיק, דְצִיּוֹן וִירוּשָׁלַם בֵּיהּ.

אִי זָכִי לְסְלָקָא יִתִּיר, טַב חוּלְקִיהּ וְעַדְבֵּיהּ, לְאַתְדַּבְּקָא

בְּגוֹ גּוּפֵא דְמִלְכָּא. וְאִי לֹא זָכִי לְסִלְקָא יְתִיר, כְּתִיב, (ישעיה
 ד) וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ.
 וְאִי זָכִי לְסִלְקָא יְתִיר, זִכָּאָה הוּא. דְּזָכִי לִיקְרָא דְמִלְכָּא,
 וְלֹא תַעֲדֵנָא בְּעֵדוּנָא עֲלָאָה, דְּלַעֲיֵלָא מֵאַתֵּר דְּאַקְרִי
 שְׁמַיִם. דְּכְתִיב, (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל ה', עַל ה' דְּיִיקָא.
 זִכָּאָה חוּלְקִיָּה דְּמֵאֵן דְּזָכִי לְחֶסֶד דָּא, דְּכְתִיב, (תהלים קד) כִּי
 גָּדוֹל מֵעַל שְׁמַיִם חֶסֶדְךָ.

וְכִי עַל הַשְּׁמַיִם הוּא, וְהָא כְּתִיב, (תהלים נז) כִּי גָּדוֹל עַד
 שְׁמַיִם חֶסֶדְךָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵיךְ חֶסֶד, וְאֵיךְ חֶסֶד.
 חֶסֶד עֲלָאָה, וְחֶסֶד תַּתָּאָה. חֶסֶד עֲלָאָה מֵעַל שְׁמַיִם הוּא.
 חֶסֶד תַּתָּאָה, הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה נח) חֶסֶדִי דוֹד הַנְּאֻמָּנִים,
 וּבַהֲנִי כְּתִיב עַד שְׁמַיִם.

תְּנִיָּא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (תהלים קיג) אִם הַבְּנִיִם
 שְׂמַחָה הִלְלוּיָהּ, אִמָּא יְדִיעָא, הַבְּנִיִם מֵאֵן אֵינּוֹן.
 אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הָא תְּנִינָן, תְּרִין בְּנִין אֵיךְ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, חַד דְּכַר וְחַד נְוִקְבָּא. דְּכַר, יְהִיבִיה לִיעֵקֵב,
 דְּכְתִיב, (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכְתִיב, (ישעיה מט)
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר. בַּת, יְהִיבִיה לְאַבְרָהָם, דְּכְתִיב,
 (בראשית כד) וְהו' בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל, בַּת הִיְתָה לוֹ
 לְאַבְרָהָם, וּבְכָל שְׂמָה.

וְאִמָּא רַבִּיעָא עֲלֵייהוּ, דְּיִנְקָא לְהוּ, וְעַל הָאִי כְּתִיב,

(דברים קד) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְתַנִּינֶן, לֹא יִסְגֵי בַר
 נָשׁ חוֹבוֹי לְתַתָּא, בְּגִין דְּיִסְתַּלַּק אִמָּא מֵעַל בְּנִין. וְכִתִּיב,
 (ויקרא יח) אִמֶּךָ הִיא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ, וְוִי לְמֵאן דְּגַלֵּי
 עֲרִייתָא.

וְכַד תִּיִבִּין בְּנֵי עֲלָמָא, וְאַסְגִּין בְּזִכּוֹתָא קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאַמָּא תִבֵּת וְכִסִּיא עַל בְּנִין, כְּדִין
 אֲתִקְרִי תְּשׁוּבָה. מֵאִי תְּשׁוּבָה. דָּא תְּשׁוּבָה דְּאַמָּא, דְּתִבֵּת
 בְּקִיּוּמָהּ, וְכִדִּין (שמות פ"ג ע"א) כְּתִיב, (תהלים קיג) אִם הַבָּנִים
 שְׂמַחָה, אִם הַבָּנִים וְדָאִי. וְעַל דָּא, לֹא לְפִטְר אִינִישׁ
 מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה, עַד דְּאוּלִּיד בִּין וּבֵת.

תַּנִּיא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנַעַם ה'
 וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ, תִּיאוּבְתָא דְּצַדִּיקָא לְמַחְמֵי דָּא,
 (ד"ח ל"ג נעם ה') וְאֵת אִמְרַת עַל ה'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּלְא
 חַד. מִשְׁמַע דְּכְתִיב נַעַם ה', דְּאִתִּיא מֵעֲתִיקָא קַדִּישָׁא
 לְהֵאִי שְׁמַיִם. וְתִיאוּבְתָא דְּצַדִּיקָא כֶּף הוּא וְדָאִי, וְעַל
 הַשְּׁמַיִם כְּתִיב, אִז תִּתְעַנֵּג עַל ה'. זַכָּא חוּלְקִיָּה מֵאן
 דְּזָכִי. וְדָאִי זַעִירִין אִינוּן.

תַּנִּינֶן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב, (שיר השירים א) בְּנֵי אִמִּי
 נִחְרוּ בִי שְׁמוֹנֵי נוּטְרָה אֶת הַכְּרָמִים, בְּנֵי אִמִּי,
 כְּמָה דְּכְתִיב, (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשְׁמַיִם אֶרֶץ, דְּכַד בְּעָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַחְרְבָא בֵּיתִיה דְּלַתָּא, וְלֹאֲגַלְאָה

יִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמֵּיָא. אַעְבַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַמֵּיה
 לְהֵאֵי אַרְץ, וְאַתְרַחֲקָא מִנִּיה. כְּדַכְתִּיב, (שמות ב) וְתִתְצַב
 אַחֻתּוֹ מֵרַחֹק. וְכֹד הֵאֵי אַרְץ אַתְרַחֲקָא מִשְׁמַיִם דְּלְעִילָא,
 הֵאֵי אַרְץ דְּלִתְתָּא אַתְחַרְבָּא, וַיִּשְׂרָאֵל אַתְפְּזֵרוּ בֵּינֵי
 עַמֵּיָא, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מֵאֵן גָּרִים לִי הֵאֵי וּמֵאֵן
 עֵבִיד לִי הֵאֵי, בְּנֵי אֲמִי דְנַחְרוּ בִי, וְאַתְרַחֲקוּ מִנִּי, בְּנֵי
 אֲמִי וְדֵאֵי.

רַבִּי יוֹסִי הוּוּה אָזִיל בְּאַרְחָא, וְהוּוּה עֲמִיה רַבִּי חֵיָא בַר
 רַב. עַד דְּהוּוּ אָזִיל, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיָא,
 חֲמִיתָא מַה דְּאָנָא חֲמִית. אָמַר לֵיה, חֲמִינָא גְבָרָא חַד
 בְּנַהֲרָא, וְצַפְרָא חַד עַל (דף ריט ע"ב) רִישֵׁיה, וְעַלְעָא בְּפוּמִיה
 דְּצַפּוּרָא, וְאַכְלָא וְרַפְסָא בְּרַגְלוֹי, וְהוּוּא גְבַר רַמִּי קָלִין
 וְצוּוח, וְלֹא יִדְעָנָא מַאי קָאֲמַר.

אָמַר, נִקְרַב גַּבִּיה וְנִשְׁמַע. אָמַר, מִסְתַּפִּינָא לְמִקְרַב.
 אָמַר לֵיה, וְכִי בַר נֶשׁ הוּוּא בְּאַתְר דָּא, אָלָא
 רַמִּיזָא דְחֲכַמְתָּא דְרַמִּיז לָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. קְרִיבוּ
 גַבִּיה, שְׁמַעוּ דְהוּוּה אָמַר, עוּטְרָא עוּטְרָא, תְּרִין בְּנִין
 שְׁרִיִין לְבַר, (ס"א שְׁרִיאָו לְבָרָא) לָא נַח וְלֹא נִיחָא, עַד דְּצַפְרָא
 בְּקִיסְרָא רַמִּיז.

בְּכַה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, הֵיִינוּ דְתַנִּינָן, בְּנֵי אֲמִי נַחְרוּ בִי
 וְגו', מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכַרְמֵי שְׁלִי לֹא נַטְרַתִּי.

אָמַר, וַדַּאי גְלוּתָא אֶתְמַשֶּׁךְ, וְעַל דָּא (ס"א ד') צַפְרֵי שְׂמִיָּא
 לָא אַעֲדִינּוּ, עַד דֵּי שְׁלֹטְנוּתָא דְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
 כּוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת אַעֲדִיאוּ מִן עֲלָמָא. וַיֵּאמְרֵי, עַד דִּימִיטִי
 יוֹמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְעַר דִּינּוּי בְּעֲלָמָא. דְכְּתִיב,
 (זכריה ד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע לֵהּ לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה.
 עַד דִּיהוּי אֶזְלִין, שְׁמַעוּ חַד קָלָא דִּיהוּה אָמַר, אוֹקִידָא
 דְקוּפְטִירָא מָטָא בְּדִינּוּי, נִפְקַח חַד שְׁלֵהוּבָא, וְאוֹקִיד
 לְהוּוּא צְפוּרָא. אָמַר, וַדַּאי, כְּמָה דְכְּתִיב, (דניאל ז) וַיְהִיבַת
 לִיקְדַת אֶשָּׁא.

אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, לָא אַגְלִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 אֶלָּא בְּזַמְנָא דְלָא אֶשְׁתַּכַּח מְהֵימְנוּתָא בִּינֵיהוּ. כַּד
 אֶתְמַנַּע מְהֵימְנוּתָא בִּינֵיהוּ, כְּבִיכּוּל, הָכִי אֶשְׁתַּכַּח
 בְּכָלָא. דְכְּתִיב, (ישעיה כח) וְכִפֹּר בְּרִיתְכֶם אֶת מוֹת.

אָמַר רַבֵּי חִיָּיא, מַאי דְכְּתִיב, (ישעיה כח) בְּלַע הַמּוֹת לִנְצַח.
 אָמַר לֵיהּ, כַּד יִתְעַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְמִינָא
 דִּילֵיהּ, אֶתְמַנַּע מוֹתָא מִן עֲלָמָא. וְלָא יִתְעַר הָאִי יְמִינָא,
 אֶלָּא כַּד יִתְעַרוּן יִשְׂרָאֵל בִּימִינָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 וּמַאי נִיהוּ תוֹרָה, דְכְּתִיב בָּהּ, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת
 לְמוֹ. בְּהוּוּא זְמַנָּא, (תהלים קיח) יְמִין ה' עוֹשֶׂה חָיִל וְגוֹ', לֹא
 אָמוֹת כִּי אַחֲיָה וְאַסְפֹּר מַעֲשֵׂי יָהּ.

תַּנָּא, הַהוּא זְכָאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בֵּיהּ,

וְכַרוֹזָא קָרִי עֲלֶיהָ, ל' יוֹמִין, בֵּינֵי צַדִּיקָיָא בְּגִנְתָּא דְעָדָן.
כְּלָהוּ צַדִּיקָיָא חֲדָאן, כְּלָהוּ צַדִּיקָיָא אֲתִיִּין, וּמַעֲטָרָן
דְּוִכְתִּיָּה דִּהְהוּא צַדִּיקָא, עַד דְּיִיתֵי לְמִדְר דִּיּוֹרִיָּה
בֵּינֵיהוּ. וְאִי חֲיִיבָא הוּא, כְּרוֹזָא קָרִי עֲלֶיהָ בְּגִיָּהֶם
תְּלַתִּין יוֹמִין (עֲלֶיהָ), וְכְלָהוּ חֲיִיבָא, כְּלָהוּ עֲצִיבִין.

כְּלָהוּ פְתַחִין וּוי, דִּהָא דִּינָא חֲדָתָא אֲתַעַר הַשְׁתָּא,
בְּגִיָּה דְפִלְנָא. כְּמָה גְרַדִּינִין דְּנִמוּסִין מְזַדְמָנִין
לְקַבְלֵיהָ, וְלֹאֲקַדְמָא לִיהָ וּוי. אוֹי לְרָשָׁע אוֹי לְשֹׁכֵנוּ.
וְכְלָהוּ פְתַחִין וְאֲמַרִּין, (ישעיה ג) אוֹי לְרָשָׁע רַע כִּי גְמוּל יִדְּיוֹ
יַעֲשֶׂה לוֹ. מֵאִי (טעמא) גְמוּל יִדְּיוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק.
לְאֲכַלְלָא (לְאֲפָקָא) מֵאֵן דְּזַנִּי בִידּוּי, לְאֲפָקָא וְלַחֲבֵלָא זְרַעִיָּה
בְּרִיקְנִיָּא (ס"ט ע"א).

דִּהָא תְּנִינָן, כָּל מֵאֵן דְּאֲפִיק זְרַעִיָּה בְּרִיקְנִיָּא, אֲקָרִי
רַע, וְלֹא חֲמֵי אִפִּי שְׂכִינְתָּא. דְּכְתִיב, (תהלים ה) כִּי לֹא
אֵל חֲפִץ רָשָׁע אַתָּה לֹא יְגוֹרְךָ רַע. וְכְתִיב, (בראשית לח) וַיְהִי
עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע. אוֹף הָכָא, אוֹי לְרָשָׁע רַע. וּוי לִּהְהוּא
חֲיִיבָא דְאִיְהוּ רַע, דְּעַבַּד גְּרַמִּיָּה רַע. כִּי גְמוּל יִדְּיוֹ יַעֲשֶׂה
לוֹ, לְאֲכַלְלָא מֵאֵן דְּזַנִּי בִידּוּי, לְאֲפָקָא וְלַחֲבֵלָא זְרַעִיָּה
בְּרִיקְנִיָּא, וְלִהְאֵי טְרַדִּין בְּהִהוּא עֲלָמָא יִתִּיר מְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, דִּהָא כְּתִיב אוֹי לְרָשָׁע (רע), כִּיּוֹן דְּכְתִיב אוֹי
לְרָשָׁע, אֲמַאי רַע. אֵלָא כְּמָה דְאֲמִינָא, דְּעַבַּד

גְּרִמְיָה רַע. וּכְתִיב לֹא יִגְוֹרֶךָ רַע. וּכְלָהוּ סִלְקִין, וְהָאִי לֹא
סִלִּיק.

וְאִי תִימָא, שְׂאָר חֵיבִין דְּקָטְלוּ בְּנֵי נִשָּׂא. תָּא חֲזִי,
כְּלָהוּ סִלְקִין וְהוּא לֹא סִלִּיק. מַאי טַעְמָא, אִינוּן
קָטְלוּ בְּנֵי נִשָּׂא אַחֲרָא, וְהָאִי קָטִיל בְּנוֹי מִמֶּשׁ, אוֹשִׁיד
דְּמִין סְגִיִּין.

תָּא חֲזִי, בְּשְׂאָר חֵיבֵי עֲלָמָא, לֹא כְּתִיב וַיִּרַע בְּעֵינֵי ה',
וְכֹאן כְּתִיב, וַיִּרַע בְּעֵינֵי ה' אֲשֶׁר עָשָׂה. מַאי טַעְמָא,
מִשּׁוּם דְּכְתִיב וְשַׁחַת אֶרְצָה.

תַּנּוּן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לֵית לָךְ חוּבָא בְּעֲלָמָא דְּלֹא אֵית
לֵיהּ תְּשׁוּבָה, בַּר מֵהָאִי. וְלֵית לָךְ חֵיבִיָּא דְּלֹא
חֲמָאן אִפֵּי שְׂכִינְתָּא, בַּר מֵהָאִי. דְּכְתִיב לֹא יִגְוֹרֶךָ רַע,
כְּלָל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זַכָּאִין אִינוּן צְדִיקָיָא, בְּעֲלָמָא דִּין
וּבְעֲלָמָא דְּאֵתִי. עֲלִייהוּ כְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֶּךָ כָּלֵם צְדִיקִים
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. מַאי לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ, אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קטו) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאֶרְצוֹת
הַחַיִּים:

וַיְחִי יַעֲקֹב (שׁוּר וַיִּקְרָא ק"ד ע"ב) בְּגוֹיֵיהוּ. (בד"ק נמצא בח"ג בדף נ' עמוד
קצ"ט) עַל דָּא לְבַעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּלֹא לְאֶתְעַרְבָּא
צוּלְמָא דִּילֵיהּ (דף רכ ע"א) בְּצוּלְמָא דְּעוּבַד פּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת,
בְּגִין דְּהָאִי קְדִישָׁא וְהָאִי מְסֻבָּא.

תָּא חֲזִי, מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת. דְּיִשְׂרָאֵל כַּד אֶשְׁתַּכַּח בַּר נָשׁ מִית הוּא
 מְסַאב לְכָל גּוֹפָא, וּבֵיתָא מְסַאבָּא. וְגוֹפָא דְעוֹבֵד פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת לֹא מְסַאִיב לְאַחֲרָא, וְגוֹפִיָּה (נ"א וּבֵיתָא) לֹא מְסַאבָּא
 כַּד אֵיהוּ מִית. מֵאֵי טַעמָא.

יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעֲתָא דְאֵיהוּ מִית כָּל קְדוּשֵׁי דְמְאָרִיָּה
 מִתְעַבְרֵן מִנֵּיהּ, אֶתְעַבַּר מִנֵּיהּ הָאֵי צוּלְמָא
 קְדִישָׁא, וְאֶתְעַבַּר מִנֵּיהּ הָאֵי רוּחַ קוּדְשָׁא, אֶשְׁתַּאֲר גּוֹפָא
 מְסַאבָּא.

אַבְל עוֹבֵד פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, לֵית הָכִי.
 דְּבַחֵי מְסַאב בְּכָל סְטָרִין, צוּלְמָא דִּילֵיהּ מְסַאבָּא,
 וְרוּחָא דִּילֵיהּ מְסַאבָּא. וּבְגִין דְּסוּאָבוּתֵי אֵלִין שְׂרִיִין
 בְּגוּיָה, אָסִיר לְמִקְרַב לְגַבֵּיהּ. כִּיּוֹן דְּמִית, נְפָקִי כָּל אֵלִין
 מְסַאבוּתָא וְאֶשְׁתַּאֲר גּוֹפָא בְּלֹא מְסַאבוּתָא לְסוּאָבָּא.

וְאִף עַל גַּב דְּגוֹפָא דְלַהוֹן מְסַאב, בֵּין בְּחֵיָהוֹן וּבֵין
 בְּמִיתָהוֹן. אַבְל בְּחֵיָהוֹן דְּכָל אֵינוֹן מְסַאבִין
 אֶשְׁתַּכְּחֵי לְגַבֵּיָהוּ, אֵית לוֹן חֵילָא לְסוּאָבָּא לְאַחֲרֵינֵי,
 בְּמִיתָהוֹן דְּנְפָקִי כָּל אֵינוֹן מְסַאבִין מִנֵּיָהוּ, לֹא יִכְלִין
 לְסַאבָּא. וּדְיִשְׂרָאֵל, יִכִּיל לְסַאבָּא לְאַחֲרֵינֵי. בְּגִין דְּכָל
 קְדִישִׁין נְפָקִין מִנֵּיהּ וְשָׂרָא עֲלֵיהּ סְטָרָא אַחֲרָא.

תָּא חֲזִי, הָאֵי צְלָם קְדִישָׁא, כַּד אֲזִיל בַּר נָשׁ וְאֶתְרַבֵּי,

וְאֶתְעַבֵּיד מֵהָאִי פְּרָצוּפָא דְיוֹקְנָא דִּילִיָּהּ. אֶתְעַבֵּיד צוֹלְמָא
 אַחֲרָא, וּמִתְחַבְּרֵן כְּחָדָא. וְדָא נָטִיל לְדָא, בְּשַׁעְתָּא
 דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ תְרִין צוֹלְמִין, נָטִיר הוּא בַר נָשׁ, וְגוּפָא דִּילִיָּהּ
 בְּקִיּוּמָא, וְרוּחִיָּה שְׂרִיא בְּגוּיָּהּ. בְּשַׁעְתָּא דְקָרִיבוּ יוּמוֹי,
 מִתְעַבְּרֵן מִנִּיָּה, וְדָא סָלִיק לְדָא, וְאֶשְׁתָּאֵר בַר נָשׁ בְּלֹא
 נָטִירוֹ. כְּדִין, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים,
 תְּרִי.

תָּא חֲזִי, כַּד אֶתְעַר דִּינָא בְּעֵלְמָא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 יִתִּיב עַל כְּרִסֵי דִּינָא לְמִידֵן עֵלְמָא, בְּעֵי בַר נָשׁ
 לְאֶתְעָרָא (בְּדִינָא) תְּשׁוּבָה, דִּיִּיתוּב מַחֲיוּבָא (נ"א מַחֲבוּבִי). דִּהָא
 הֵהוּא יוּמָא, פְּתַקִּין כְּתִיבוּ, וּמִשְׁתַּכְּחִי כְּלָהוּ בְּאַחֲמַתָּא הָא
 כְּתִיבִין. אִי זְכִי בַר נָשׁ דִּיִּיתוּב קִמִּי מְאָרִיָּה, קָרְעִין פְּתַקִּין
 דְּעֵלִיָּהּ.

לְבַתָּר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא זְמִין קִמִּיָּה דְבַר נָשׁ, יוּמָא
 דְכַפּוּרֵי יוּמָא דְתְּשׁוּבָה. אִי תַב מַחֲטָאוֹי טַב. וְאִי
 לָא, פְּקִיד מְלַכָּא לְמַחְתָּם פְּתַקִּין. וְוִי, דִּהָא תְּשׁוּבָה בְּעֵיָא
 לְאַסְתִּלְקָא מִנִּיָּה.

אִי זְכִי בְּתְּשׁוּבָה, וְלֹא שְׁלִימַתָּא כְּדָקָא יְאוּת, תְּלִיִין לִיָּה
 עַד הֵהוּא יוּמָא בְּתִרְאָה דְעֶצְרַת, דִּהוּא תְּמִינָאָה לְחָג.
 וְאִי עֵבֵד תְּשׁוּבָה שְׁלִימַתָּא לְקִמִּי מְאָרִיָּה, אֶתְקָרְעוּ. וְאִי
 לָא זְכִי, אֵינּוֹן פְּתַקִּין נְפַקִּין מִבֵּי מְלַכָּא, וְאַתְמַסְרֵן בִּידוּי

דְּסַנְטִירָא, וְדִינָא מִתְעֵבִיד, וּפְתַקִּין לָא מְהֵדְרִין תּוּ לְבִי
מִלְכָּא.

כִּדְיִן צוֹלְמִין אֲתַעְבְּרוּ מִנִּיה, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין עִמִּיה. כִּיּוֹן
דְּמִתְעֵבְרִין מִנִּיה, הָא וְדֵאֵי טוּפְסָקָא דְמִלְכָּא יַעֲבֵר
עֲלֵיה, וְיִטְעוּם כֶּסֶא דְמוֹתָא. וּבַהֲהוּא לִילִיא דְחָגָא
בְּתַרְאָה, סַנְטִירִין זְמִינִין, וּפְתַקִּין נְטְלִין, בְּתַר דְּנְטְלִי
לוֹן, צוֹלְמִין מִתְעֵבְרִין, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין (נ"א וְאֵי מִשְׁתַּכְּחִין גְּרִיעִין יַעֲבֵר
עֲלוֹי מְרַעִין וְכוּ) בְּהוּ יְדִי. וְאֵי מִשְׁתַּכְּחִין בְּהוּ יְדִי (עֲרִי), דִּינָא
גְּרִיעָא, אוּ יַעֲבֵר עֲלוֹי דִּינָא מְרַעִין בִּישִׁין, בְּגְרִיעוֹתָא
דְּלַהוֹן, וְהָא אוֹקִימָנָא לְהָא.

וּבְסַפְרֵי קַדְמָאֵי אַמְרֵי יְתִיר, כַּד רִישָׁא אַגְרַע, וְיִשְׁתַּכַּח
גּוּפָא. בְּרִיה, אוּ אֲנַתְתִּיה יִשְׁתַּכְּחוּ וְהוּא
יִסְתַּלֵּק. וְהֵנִי מִיֵּלִי, כַּד לָא אֲהֵדֵר כָּל הַהוּא זְמָנָא
בְּתִיּוּבְתָא. אֲבָל אֵי אֲהֵדֵר, טַעְמָא דְמוֹתָא יִטְעֵם, וְיִתְסִי.
וְאֵי גּוּפָא לָא אֲתַחְזִי, וְיִשְׁתַּכַּח רִישָׁא. אֵינּוֹן סְלִקִּין,
וְהוּא אֲתַקִּיִּים. וְהֵנִי מִיֵּלִי, כַּד בְּרִיה זַעֲרָא
בְּרִשׁוֹתִיה. וְאֵי יְדוּי פְּגִימוּ, עֲבִידְתָּא דִּידוּי פְּגִימִין.
רְגְלוּי, מְרַעִין רְדִפִּין עֲלֵיה. עֵרַק צוֹלְמָא וְאֲהֵדֵר, עֵרַק
וְאֲהֵדֵר. עֲלֵיה כְּתִיב, (דְּבָרִים כח) בִּפְקֹר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֲרַב,
וְהָאֵי כַּד נְהָרָא סִיְהָרָא, וְלִילִיא אֲתַתְּקִין בְּנַהוּרָא.
אֲבָל זְכָאֵי חֲסִידֵי, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא מִסְתַּכְּלִי בְּלַבִּיָּהוּ,

כְּאֵלוֹ הֵהוּא יוֹמָא מְסַתְּלָקִי מֵעֲלָמָא, וְעֲבָדִין תְּיֹבְבָתָא
שְׁלִימָתָא קָמִי מְאָרִיהוֹן, וְלֹא יִצְטָרְכוּן לְמַלְה אַחְרָא.
זַכָּאָה חוֹלְקֵהוֹן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאִתִּי.

תָּא חַזִּי, (ישעיה מג) כָּל הַנְּקָרָא בְּשָׁמַי, כַּמָּה עֲלָאִין עוֹבְדֵי
מְלַכָּא קְדִישָׁא, דְּהָא בְּאִינּוֹן עוֹבְדֵי (נ"א בְּרִינּוֹן) דְּאִיהוּ
עֲבִיד לְתַתָּא קָטִיר לֹון בְּמַלִּין עֲלָאִין דְּלַעִילָא, וְכַד נְטַלִּין
לֹון לְתַתָּא וְעֲבָדֵי בְּהוּ עוֹבְדָא, אֲתַעַר הֵהוּא עוֹבְדָא
דְּלַעִילָא דְקָטִיר בְּה. כְּגוֹן אַזּוּבָא, עֵץ אֲרֹז, וְהָא
אוֹקִימָנָא (דף רכ ע"ב) מִלִּי.

וְאִית מְנַיִיהוּ דְּאֲחִידֵן בְּשָׁמָא קְדִישָׁא, כְּגוֹן (ויקרא כד ע"א)
לוֹלֵב, וְאֲתָרוּג, הַדָּס, וְעֲרָבָה, דְּכֻלְהוּ אֲחִידֵן
בְּשָׁמָא קְדִישָׁא לַעִילָא. וְעַל דָּא תְּנִינּוֹן, לְאַחְדָּא לֹון,
וְלַמְעַבְד בְּהוּ עוֹבְדָא, בְּגִין לְאַתְעָרָא חֲדוּה הֵהוּא דְּאֲחִיד
בֵּיה. וְעַל דָּא תְּנִינּוֹן, בְּמַלִּין וְעוֹבְדָא בְּעֵיִן לְאַחְזָאָה מְלָה,
בְּגִין לְאַתְעָרָא מְלָה אַחְרָא.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, כָּל הַנְּקָרָא בְּשָׁמַי וְלְכַבּוּדֵי (בְּרֵאשִׁית),
לְאַתְעָרָא יְקָרִי. בְּרֵאשִׁיתוֹ, לְיִיחָדָא לִי. יִצְרָתִיו,
לְמַעַבְד בֵּיה עוֹבְדָא (נ"א חִילָא). אֵף עֲשִׂיתִיו, לְאַתְעָרָא בֵּיה
חִילָא דְּלַעִילָא.

דְּבַר אַחַר, כָּל הַנְּקָרָא בְּשָׁמַי, הֵיִינוּ דְכְּתִיב (ויקרא כג) פְּרִי
עֵץ הָדָר. וְלְכַבּוּדֵי בְּרֵאשִׁיתוֹ, הֵיִינוּ כַּפּוֹת תְּמָרִים.

יִצְרָתִיו, הֵיּינּוּ וְעַנְף עֵץ עֲבוֹת. אַף עֲשִׂיתִיו, הֵיּינּוּ וְעַרְבֵי
נַחַל.

וּתְקוּנָא דְהַאי דְאָמַר קָרָא, (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם
הָרֵאשׁוֹן, דִּי יִקָּא. דְּהוּא חֲמִישָׁאָה עַל עֲשׂוֹר.
אַבְל בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן, הֵהוּא יוֹם רֵאשׁוֹן מֵאֵן הוּא. אֶלָּא יוֹם
דְּנַפִּיק רֵאשׁוֹן, לְנִטְלָא (ד"א לבלא) בְּמַבּוּעוּי דְּמִיּוֹן נְבִיעִין,
וְאַנְן בְּעֵיּוֹן לְאַמְשָׁכָא לִיָּה לְעֵלְמָא.

מִתַּל לְמַלְכָּא דְקָטָר בְּנֵי נֶשֶׂא בְּקָטְרוּי, אַמִּיה
מִטְרוּנִיתָא אַתָּת, וְאַפִּיקַת לֹוֹן לְחִירוֹת, וּמַלְכָּא
אַשְׁגַּח לִיקָרָא דִּילָהּ, וַיְהִי לֹוֹן בִּידְהָא. אֲשַׁכַּחַת לֹוֹן
כְּיִפִּין וְצַחִין, אַמְרַת, הָא אַפִּיקַת לֹוֹן לְחִירוֹ, אִיִּיתִי לֹוֹן
מִיכְלָא וּמִשְׁתֵּיָא.

כִּן, הָא יוֹם הַכְּפוּרִים אַפִּיק לְכֻלָּא לְחִירוֹ, וְאַנְן כְּפִי
מְזוּנָא קְאִימְנָא, וְצַחִינְן לְמִשְׁתֵּיָא, הִיא אַעֲטַרַת
לְמַלְכָּא בְּעֵטְרוּי. בְּהַאי יוֹמָא יְדַעְנָא, דְּהָא מִיּוֹן נְבִיעִין
עָמָה שְׂרִיּוֹן, שְׂאִילְנָא לְמִשְׁתֵּיָא, לְמֵאֵן דְּאַפִּיק לֹוֹן
לְחִירוֹ. וְעַל דָּא קָרִינְן לִיָּה יוֹם רֵאשׁוֹן.

דָּא בְּסַפְרָא דְאַגְדָּתָא וְשַׁפִּיר הוּא. אַבְל בְּהַאי יוֹמָא,
לְאַבְרָהָם שִׁירוֹתָא דְכֻלָּא, אִי בְּעַנְנֵי יָקָר הוּא
שִׁירוֹתָא, אִי בְּמִיָּא הוּא שִׁירוֹתָא. דְּאַבְרָהָם שְׂאִרֵי
לְמַחְפְּרֵי בִירֵי דְמִיָּא.

פְּרִי עֵץ הָדָר, דָּא בִּירָא דִּיצְחָק, דִּיצְחָק אֶהְדָּר לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְקָרָא לִיה עֵץ הָדָר. פְּרִי דֵהֲאִי
 עֵץ הָדָר יְדִיעָא. כַּפּוֹת תְּמָרִים, דְּכֹתִיב, (תהלים צב) צְדִיק
 כַּתְּמַר יִפְרַח, וְלֹא אֲשַׁתַּכַּח בֵּינַיִהוּ פִירוּדָא. וְעַל דָּא לֹא
 כְּתִיב וְכַפּוֹת, אֲלֵא כַּפּוֹת. בְּגִין דְּלֹא סָלִיק דָּא בְּלֵא דָּא,
 וּבֵהֲאִי אֶתְמַלְּיָא הָאִי בְּאֵר, מִבְּאֵר מִים עֲלָאִין נְבִיעִין,
 הֵהוּא אֶתְמַלְּיָא בְּקֻדְמִיתָא, וּמִנִּיהּ אֶתְמַלְּיָא בִּירָא, עַד
 דְּאִיהוּ נְבִיעוּ לְכֻלָּא.

וְעַנְף עֵץ עָבוֹת, דָּא עֲנַפָּא דְאֵילָנָא רַבְרָבָא, דְּאֶתְקִיף
 וְאֶשְׁתַּרְשָׁא בְּשָׂרְשׁוּי, אֶתְעַבִּיד אֵילָנָא עֲלָאָה עַל
 כָּלָא, דְּאֶחִיד בְּכָל סְטֵרִיה, עַנְף דְּאִיהוּ עֵץ עָבוֹת, עֵץ
 דְּאֶחִיד לְעָבוֹת, דֵּהֲא מֵהֲאִי נָטַל יְסוּדָא דְעֵלְמָא,
 וְאֶתְמַלְּיָא לְאַרְקָא בְּבִירָא, הָאִי הוּא עֵלְמָא אַרְקָא
 דְּשִׁקְיוֹתָא.

וְעַרְבֵי נַחַל, תְּרֵי אֵינּוֹן, תְּרִין נַחֲלִין דְּמִיָּא אֶתְכַּנְיֵשׁ
 בְּהוּ, לְאַרְקָא לְצְדִיק. דְּבַר אַחַר, וְעַרְבֵי נַחַל,
 אֵלִין אֵינּוֹן גְּבוּרָן, דְּאֶחִידוֹן בֵּיהּ בִּיצְחָק, דְּאֶתְיִין מִסְטָרָא
 דֵּהֲהוּא נַחַל עֲלָאָה, וְלֹא מִסְטָרָא דְאַבָּא. בְּגִין כֶּף, כָּלָא
 יָאִי, וְלֹא בְּסִימָא לְפִירִין, וְלֹא עָבִיד פִּירִין. וְעַרְבֵי נַחַל,
 תְּרִין קְיִימִין, דְּגוּפָא קְיִימָא עֲלֵייהוּ, אֲבַל וְעַרְבֵי נַחַל
 וְדֵאִי, כִּמְה דְאַתְמַר, וְאֵלִין אֵינּוֹן כְּלָהוּ לְאַרְקָא מִיָּא
 לְבִירָא.

השלמה מההשמטות (סימן ג"ן)

מֵאֵי פְּרִי עֵץ הַדֵּר אֵילָנָא דְּאֶתְרוּגָא וּמֵאֵי הַדֵּר הַיֵּינוּ
 הַדֵּר עַל הַכֹּל וְהַיֵּינוּ הַדֵּר דְּשִׁיר הַשִּׁירִים דְּכֹתִיב
 בֵּיתָא (שִׁיר הַשִּׁירִים ו') מִי זֹאת הַנְּשִׁקְפָה כְּמוֹ שְׁחַר. וְהַיֵּינוּ עַל
 שֵׁם נִקְבָּה וְעַל שְׁמָה נִלְקָחָה נִקְבָּה מֵאָדָם שְׂאֵי אִפְשָׁר
 לְהִתְקַיֵּים עוֹלָם הִתְחַתּוֹן בְּלֹא נִקְבָּה. וּמֵאֵי טַעְמָא אִקְרִי
 נִקְבָּה עַל שֵׁם שְׁנִקְבִיָּה רַחֲבִים וַיֵּשׁ לָהּ נִקְבִים יִתְרִים עַל
 הָאִישׁ. וּמֵאֵי נִינְהוּ נִקְבִים שְׂדִים וְרַחֲם וּבֵית קִיבּוּל הוֹלֵד.
 וּמֵאֵי נִינְהוּ שְׂאִמְרוּ שִׁיר הַשִּׁירִים שְׁהוּא הַדֵּר לְכֹל סִפְרֵי
 הַקֹּדֶשׁ אֵין דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כָּל הַסְּפָרִים קֹדֶשׁ
 וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים, וּמֵאֵי נִינְהוּ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים.
 אֵלֹא קֹדֶשׁ, שְׁהוּא קֹדֶשׁ לְקֹדְשִׁים. וּמֵאֵי הֵם קֹדְשִׁים אֵלוּ
 שְׁכַנְגָד שֵׁשׁ קְצוּוֹת שְׁבֵאָדָם וְקֹדֶשׁ הוּי לְהוּ קֹדֶשׁ לְכֹלְהוּ.

וּמֵאֵי נִינְהוּ קֹדֶשׁ זֶה, אֶתְרוּגָא שְׁהוּא הַדֵּר הַכֹּל. וְלִמָּה
 נִקְרָא שְׁמוֹ הַדֵּר אֵל תְּקִרֵי הַדֵּר אֵלֹא ה' דָּר זֶה
 אֶתְרוּגָא שְׁהוּא נִפְרָד מֵאֲגַד הַלּוּלָב וְאֵין מְצוּת לּוּלָב
 קִיּוּמַת אֵלֹא בּוּ, וְהוּא גַם כֵּן אֲגוּד עִם הַכֹּל. שְׁעַם כָּל
 אֶחָד הוּא וְעַם כּוּלָן יַחַד הוּא.

וּמֵאֵי לּוּלָב כְּנָגַד חוּט הַשְּׂדֵרָה. וְעַנְפָּה עֵץ עֲבוֹת שְׁעַנְפִּי
 חוּפִין אֶת רוּבּוֹ וְאֵם אֵין עַנְפִּי חוּפִין אֶת רוּבּוֹ

אִינוּ כָּלוּם. מִפְּנֵי מָה, מִשָּׁל לְאָדָם שְׁבִזְרוּעוֹתָיו יִגַן עַל
 רֵאשׁוֹ הָרִי זְרוּעוֹתָיו שְׁנַיִם וְרֵאשׁוֹ שְׁלֹשָׁה וְהֵינּוּ עֲנָף
 לְשִׁמְאֵל עֲבוֹת לְיָמִין וְנִמְצָא עֵץ בְּאֲמֻצֵּעַ. וְלָמָּה נֶאֱמַר בּוֹ
 עֵץ שֶׁהוּא שׁוֹרֵשׁ הָאֵילָן.

וּמֵאֵי עֲרֵבֵי נַחַל שׁוֹקֵי הָאָדָם שָׁהֵם שְׁתֵּיִם. וּמֵאֵי נִינְהוּ
 לְיִשְׁנָא דְעֲרֵבֵי נַחַל, מִשׁוּם דְּגִדּוּל שְׁבָהֵם הָיִי
 לְמַעְרָב וּמִשָּׁם יוֹנֵק כַּחוֹ. וְשָׁל צָפוֹן הוּא קָטָן מִמֶּנּוּ מֵהַלָּךְ
 חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהוּא בְּרוּחַ צְפוֹנִית מְעַרְבִית וְבוֹ פּוֹעֵל
 וְנִקְרָא עַל שְׁמוֹ וְהֵם שְׁנֵיהֶם עֲצִים. דָּבָר אַחֵר עֲרֵבֵי
 שְׁפַעֲמִים מְעַרְבִין פְּעוּלְתָן זֶה עִם זֶה מֵאֵי עֲרֵבֵי נַחַל, נַחַל
 הָיִי עַל שֵׁם הַמָּקוֹם שָׁהֵם קְבוּעִים בּוֹ שְׁשִׁמּוֹ נַחַל פְּדֻכְתִּיב
 (קִהְלֵת א')

מֵאֵי נִינְהוּ יָם, הָיִי אוֹמֵר זֶה אֶתְרוּג. וּמִנָּא לָן דְּכָל מִדְּהָ
 וּמִדְּהָ מֵאֵלוֹ הַשְּׁבַעָה אֵיקְרֵי נַחַל שְׁנֵאֱמַר (במדבר כ"א)
 וּמִמֶּתְנָה נַחֲלֵיִאל אֵל תִּקְרֵי נַחֲלֵיִאל אֵלָא נַחֲלֵיִאל. וְעוֹד
 שָׁם, מָה לֵב, הִדְר פְּרֵי הַגּוֹף, אֵף יִשְׂרָאֵל פְּרֵי עֵץ הַדֶּר.
 מָה אֵילָן תְּמָר, עֲנַפְיוֹ סְבִיבּוֹ וְלוּלָבוֹ בְּאֲמֻצֵּעַ, אֵף
 יִשְׂרָאֵל נָטְלוֹ גּוֹף הָאֵילָן הַזֶּה שֶׁהוּא לְבוֹ וּפְנִגְדַּת הַגּוֹף חוּט
 הַשְּׁדָרָה בְּאָדָם שֶׁהוּא עֵיקַר הַגּוֹף. וּמָה לּוּלָב זֶה כְּתִיב לוֹ
 לֵב אֵף לֵב מְסוּר לוֹ. וּמָה לֵב זֶה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתֵּיִם נְתִיבוֹת
 חֲכָמָה בּוֹ, אֵף בְּכָל נְתִיב מֵהֵן צוּרָה שׁוֹמֶרֶת שְׁנֵאֱמַר
 לְשׁוֹמֵר אֵת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים: (ער כאן מדהשמטות)

דְּבַר אַחַר, וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר,
 דָּא אַבְרָהָם. כִּפְתַּת תְּמָרִים, דָּא יִצְחָק. וְעֵנֶף עֵץ
 עֲבוֹת, דָּא יַעֲקֹב. וְעַרְבֵי נַחַל, אֵלֶּיךָ אֵינּוֹן תֵּרִין דִּרְגִין
 דְּאִמְרוּן.

וּמֵאֵן דְּמִתְנֵי הָאִי, בְּגִין דְּעֵץ עֲבוֹת דָּא יַעֲקֹב, דְּאִחִיד
 לְכֻלְהוּ חִלְקִין, וְדָאִי דָּא יַעֲקֹב. אֲבָל הָא
 אוֹקִימְנָא, פְּרִי עֵץ הָדָר דָּא בִּירָא דִּיִּצְחָק, דָּא גְבוּרָה
 תַּתָּא. כִּפְתַּת תְּמָרִים. כִּפְתַּת חֶסֶר, קְשׁוּרָא דְאִתְקַשְׁר
 בְּבִירָא, כְּמָא דְאֵת אִמֵּר, (דְּנִיאל ג) כְּפִיתוּ בְּסַרְבִּילֵיהוֹן, בְּגִין
 דְּאֵלֶּיךָ לֹא סִלְקִין דָּא בְּלֹא דָּא. וְעֵנֶף עֵץ עֲבוֹת, עֲנַפָּא
 הוּא עֲלָאָה, דְּאִתְעֵבִיד עֵץ עֲבוֹת, וְאִחִיד לְכָל סְטָרָא,
 כְּמָה דְּאִתְמַר. עַרְבֵי נַחַל דָּא יִצְחָק, בְּכָל סְטָרֵי, דְּאִחִידוֹן
 בְּסְטָרָא דְנַחֲלָא, וְלֹא בְּסְטָרָא דְאֲבָא. דְּתַנִּינוּן, אִף עַל גַּב
 דְּבַהֲאֵי נַחַל דִּינָא לֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ, דִּינִין מִתְעַרְיִן מִנֵּיהּ.
 וְרַב הַמְּנוּנָא סָבֵא פְּרִישׁ, וְעַרְבֵי נַחַל, אֵינּוֹן תֵּרִין קִיִּימִין
 דְּקִאִמְרוּן, דִּמְיִיא נְפֻקֵי מִנֵּיהּ, וְשִׁפִּיר. אֲבָל תָּא
 חֲזִי, הָא חֲזִינוּן דְּתֵרִין דִּרְגִין אֵלֶּיךָ דְּקִיִּימֵי עַל דִּרְגָא
 דְּצִדִּיק, אֵיבָא וְכִנְיִשׁוּ רַבְרָבָא (ס"א דְּבִרְכָאן) נְפֻקֵי מִנֵּיהּ,
 וְעַרְבֵי נַחַל לֹא נְפֻקֵי מִנֵּיהּ, אֵיבָא, וְלֹא טַעֲמָא, וְלֹא
 רִיחָא. וְהָא אוֹקִימְנָא וְכֻלָּא שִׁפִּיר.

וְעַל דָּא אֲתֵרוּג (דף רכא ע"א) בְּשִׁמְאָלָא, לְקַבִּיל לְבָא. לוּלֵב

בַּיּוֹמָא, כַּפֶּת בְּכֻלָּא, וְקָטִיר בְּכֻלָּא. דְּהָא צְדִיק כַּפּוֹת
הוּא בְּכָל סְטָרִין, וְקָטִיר בְּכֻלָּא, וְדָא הוּא קְשׁוּרָא
דְּמַהִימְנוּתָא.

וּבְסִפְרָא דְאַגְדָּתָא שְׁפִיר קָאֵמַר, דְּכָל אֱלִין אֵינּוּן
אוֹשְׁפִיזִין, דְּזַמְיָנִין עֲמָא קְדִישָׁא בְּהָאֵי יוֹמָא,
דְּבַעֲיִין לְאַשְׁכַּח לְהוּ, כִּיּוֹן דְּזַמְיָן לֹון. וּבְהוּ בְּעֵי בַר נָשׁ
לְמַלְכָּא בְּעוֹתִיָּה. זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל דִּידְעִין אֲרַחוּי
דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וַיְדַעִין אֲרַחוּי דְּאוֹרִיָּתָא, לְמַתָּהּ בְּאוֹרַח
קְשׁוּט, לְמִזְכֵּי בְּהוּ בַּעֲלָמָא דִּין וּבַעֲלָמָא דְּאַתֵּי.

בַּיּוֹמָא דָּא נְפָקִי יִשְׂרָאֵל, בְּסִימָנִין רְשִׁימִין מִגּוּ מַלְכָּא,
בְּגִין דְּאֵינּוּן נְצַחִין דִּינָא. וּמָאֵי סִימָנִין אֵינּוּן,
סִימְנֵי מְהִימְנוּתָא, חוֹתְמָא דְּמַלְכָּא עֲלָאָה. לְתַרֵּי בְּנֵי
נְשָׂא, דְּעָאֵלוּ קָדָם מַלְכָּא לְדִינָא, וְלֹא יְדַעִי עֲלָמָא מֵאֵן
מְנַיְיָהוּ נְצַח. נְפַק חַד לְגִיוֹן מִבֵּי מַלְכָּא, שְׁאִילוּ לוֹ. אָמַר
לֹון, מֵאֵן דִּיפּוּק וּבִידוּי סִימָנִין דְּמַלְכָּא, הוּא נְצַח.

כֶּן, כּוּלֵי עֲלָמָא עָאֵלִין לְדִינָא, קָדָם מַלְכָּא עֲלָאָה,
וְדָאִין לֹון מִיּוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכַּפּוֹרִים, עַד
חֲמֵשׁ סָרֵי יוֹמִין לִירְחָא. וּבִין כֶּן אֲשַׁתְּכַחוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין
כְּלָהוּ בְּתִיּוּבְתָא. טְרַחֲחִין בְּסַפְּהָ וּלְוֹלָב וְאַתְרוּג, וְלֹא יְדַעִי
מֵאֵן נְצַח דִּינָא. מַלְאַכֵי עֲלָאֵי שְׁאֵלוּ מֵאֵן נְצַח דִּינָא.
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְהוּ, אֵינּוּן דְּמַפְקֵי בִידִיָּהוּ
סִימָנִין דִּילֵי, אֵינּוּן נְצַחִין דִּינָא.

בְּהַאי יוֹמָא, נִפְקֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִשְׁמוֹ דְּמַלְכָּא,
 בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּהֵלִילָא. עָאֲלִין בַּסְּפָה, אֶתְרוּג
 בְּשִׁמְאָלָא, לוֹלֵב בִּימֵינָא. חֲמָאן כְּלָהוּ, דִּישְׂרָאֵל רִשְׁיִמִין
 בְּרִשְׁיִמִין דְּמַלְכָּא קִדְיִשָּׂא. פִּתְחֵי וְאֶמְרִי, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי
 הָעַם שָׁפְכָה לֹו אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁה' אֱלֹהָיו.

עַד כָּאן חֲדוּתָא דְּכֻלָּא, חֲדוּתָא דְּאוּשְׁפִיזִין, וְאֶפִּילוּ
 אוּמוֹת הָעוֹלָם חֲדָאן בְּחֲדוּתָא, וּמִתְבָּרְכִין מִנָּה. וְעַל
 דָּא (מקריבין) קֶרְבָּנִין בְּכֹל יוֹמָא עֲלִייהוּ, לְאַטְלָא עֲלִייהוּ
 שְׁלָם, וְיִתְבָּרְכוּן מִינָן. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, יוֹמָא חַד, דְּמַלְכָּא
 עֲלָאָה, דְּחַדִּי בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל. דְּכְתִיב, (במדבר כט) בַּיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תַּהִיָּה לָכֶם. דְּהָא יוֹמָא דָּא מִן מַלְכָּא
 בְּלַחֲדוּי, חֲדוּתָא דִּילִיָּה בִּישְׂרָאֵל. לְמַלְכָּא דְּזִמִּין
 אוּשְׁפִיזִין וְכו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח וְאָמַר, (שיר השירים ב) אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׂרוֹן
 שׁוֹשְׁנַת הָעֲמָקִים, כַּמָּה חֲבִיבָה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל קִמִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ, וְהִיא
 מְשַׁבַּחַת לִיָּה תְּדִיר, וְכַמָּה מְשַׁבְּחִין וּמְזַמְרִין אֲזַמִּינַת לִיָּה
 תְּדִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
 דְּאֶחֱדָן בֵּיָּה בְּעַדְבָּא דְּחוּלְקָא קִדְיִשָּׂא. כַּמָּה דְּכְתִיב, (דברים
 לב) כִּי חִלַּק ה' עִמּוֹ וְגו'. אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׂרוֹן, דָּא כְּנִסַּת
 יִשְׂרָאֵל, דְּקִימָא בְּשִׁפִּירוֹ דְּנוּי בְּגִנְתָּא דְּעַדָּן. הַשָּׂרוֹן,
 דְּהִיא שָׂרָה וּמְשַׁבַּחַת לְמַלְכָּא עֲלָאָה.

דְּבַר אַחַר אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׁרוֹן, דְּבַעֲיָא לְאַשְׁקָאָה מִשְׁקִיו
 דְּנַחְלָא עֲמִיקָא, מְבוּעָא דְּנַחְלִין. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר,
 (ישעיה לז) וְהָיָה הַשָּׂרֵב לְאַגָּם. (נ"א ישעיה לג) וְהָיָה הַשָּׁרוֹן
 כְּעַרְבָּה) שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים, דְּקִימָא בְּעֲמִיקָתָא דְּכֻלָּא.
 מֵאֵן אֵינוֹן עֲמָקִים. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים קל) מִמַּעַמְקִים
 קָרְאתִיךָ ה'. חֲבַצְלַת הַשָּׁרוֹן. חֲבַצְלַת, מֵהָהוּא אַתְּ,
 דְּשִׁקִּיו דְּנַחְלִין נִפְקִין וְלֹא פִּסְקִין לְעֵלְמִין. שׁוֹשַׁנַּת
 הָעֲמָקִים, שׁוֹשַׁנָּה מֵהָהוּא אַתְּ דְּאַקְרִי עֲמִיקָא דְּכֻלָּא,
 סְתִים מְכָל סְטָרִין.

תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא יְרוּקָא כְּחֲבַצְלַת, דְּטֵרְפִין דִּילָהּ
 יְרוּקִין. לְבַתֵּר שׁוֹשַׁנַּת, סוּמְקָא בְּגוּוֹנִין חוּוֹרִין.
 שׁוֹשַׁנָּה בְּשִׁית טֵרְפִין, שׁוֹשַׁנַּת, דְּאַשְׁתַּנִּיאַת מְגוּוֹנָא
 לְגוּוֹנָא, וְשַׁנִּיאַת גּוּוֹנָהָא.

שׁוֹשַׁנַּת, בְּקַדְמִיתָא חֲבַצְלַת, בְּעַדְנָא דְּבַעֲיָא לְאַזְדוּוּגָא
 בֵּיהּ בְּמִלְכָא, אַקְרִי חֲבַצְלַת. בַּתֵּר דְּאַתְּ דְּבַקַּת
 בֵּיהּ בְּמִלְכָא בְּאֵינוֹן נְשִׁיקִין, אַקְרִי שׁוֹשַׁנַּת. בְּגִין דְּכְתִיב,
 (שיר השירים ה) שְׁפֹתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים. שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים דְּהִיא
 מְשַׁנִּיאָא גּוּוֹנָהָא, זְמַנִּין לְטַב, וְזְמַנִּין לְבִישׁ, זְמַנִּין
 לְרַחֲמִי, זְמַנָּא לְדִינָא.

וְתֵרָא הָאֵשָׁה פִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאֻוָּה הוּא
 לְעֵינַיִם. תָּא חֲזִי, דְּהָא בְּנֵי נְשָׂא לָא מְסַתְּפְלִין,

וְלֹא יִדְעִין, וְלֹא מִשְׁגִּיחִין. בְּשַׁעֲתָא דְבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא לְאָדָם, וְאוֹקִיר לִיה בִּיקִירוּ עֲלָאָה, בְּעָא מְנִיה
 לְאֵתְדִבְקָא בִּיה בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח יְחִידָאִי, וּבְלָבָא יְחִידָאִי,
 וּבְאַתֵּר דְּדִבְקוּתָא יְחִידָאִי, דְּלֹא ^(דף רכא ע"ב) אֲשַׁתְּנִי, וְלֹא
 מִתְהַפֵּךְ לְעֲלָמִין. בְּהֵוּא קְשׁוּרָא יְחִידָא, דְּכֹלָא בִּיה
 אֲתַקְשֵׁר. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, ^(בראשית ב) וַעֲן הַחַיִּים בְּתוֹךְ
 הַגֵּן.

לְבַתֵּר סָטוּ מְאַרְחָא דְמֵהִימְנוּתָא, וְשִׁבְקוּ אֵילָנָא
 יְחִידָאִי, עֲלָאָה מְכָל אֵילָנִין. וְאָתוּ לְאֵתְדִבְקָא
 בְּאַתֵּר דְּמִשְׁתַּנִּי, וּמִתְהַפֵּךְ מִגּוּוֹנָא לְגּוּוֹנָא וּמִטֵּב לְבִישׁ
 וּמִבִּישׁ לְטֵב. וּנְחַתִּי מֵעֵילָא לְתַתָּא, וְאֵתְדִבְקוּ לְתַתָּא
 בְּשִׁנּוּיִין סְגִיאִין. וְשִׁבְקוּ אֵילָנָא יְחִידָאָה, עֲלָאָה מְכָל
 אֵילָנִין. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, ^(קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת
 הָאָדָם יֶשֶׁר וְגו'.

וְדָאִי פְדִין אֲתַהַפֵּךְ לְבִיּוּהוּ, בְּהֵוּא סְטָרָא מִמֶּשׁ, זְמַנִּין
 לְטֵב, זְמַנִּין לְבִישׁ, זְמַנִּין לְרַחֲמִי, זְמַנִּין לְדִינָא.
 בְּהֵאִי מְלָה דְאֵתְדִבְקוּ בָּהּ וְדָאִי, ^(קהלת ז) בְּקִשׁוּ חֲשִׁבוֹנוֹת
 רַבִּים, וְאֵתְדִבְקוּ בָּהּ.

אֲמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, אָדָם, שְׁבַקְתָּ חַיִּי
 וְאֵתְדִבְקְתָּ בְּמוֹתָא. חַיִּי, דְכְּתִיב וַעֲן הַחַיִּים בְּתוֹךְ
 הַגֵּן, דְאֶקְרִי חַיִּים. דְּמָאן דְאֶחִיד בִּיה, לָא טְעִים מוֹתָא

לְעֵלְמִין. אֶת־דְּבַקְתָּ בְּאֵילָנָא אַחְרָא, הָא וַדַּאי מוֹתָא הוּא
 לְקַבְלָךְ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ה) רְגֵלְיָהּ יוֹרְדוֹת מוֹת,
 וְכְתִיב, (קהלת ז) וּמוֹצָא אֲנִי מֵר מִמוֹת אֶת הָאִשָּׁה. וַדַּאי
 בְּאַתְר דְּמוֹתָא אֶת־דְּבַק, וְשִׁבְק אֶתְר דְּחַיִּי. בְּגִין כִּף אֶתְגְּזֹר
 עֲלֵיהּ וְעַל כָּל עֲלֵמָא מוֹתָא.

אִי הוּא חָטָא, כָּל עֲלֵמָא מַה חָטוּ. אִי תִימָא, דְּכָל עֲלֵמָא
 אֲכִילֵי מְאִילָנָא דָא, וְאַתְרֵי לְכֻלָּא. לָא הֲכִי. אֶלָּא
 בְּשַׁעְתָּא דְאָדָם קָאִים עַל רְגְלוֹי, חָמֵי לִיהּ בְּרִיין פְּלָהוּ,
 וְדַחִילוּ מִקָּמִיהּ, וְהוּוּ נָטְלִין אֲבַתְרִיהּ, כְּעַבְדִּין בְּתַר
 מַלְכָא. וְהוּא אָמַר לוֹן, אֲנָא וְאַתּוֹן, (תהלים צח) בְּאוּ
 נִשְׁתַּחֲוּהּ וְנִכְרַעָהּ וְגו'. וְאֶזְלוּ פְּלָהוּ אֲבַתְרִיהּ. פִּיּוֹן דְּחִזּוּ
 דְאָדָם סְגִיד לְהֵאִי אֶתְר, וְאַתְדְּבַק בֵּיהּ, פְּלָהוּ אֶתְמַשְׁכוּ
 אֲבַתְרִיהּ וְגָרִים מוֹתָא לְכָל עֲלֵמָא.

וְכִדִּין אֲשַׁתְּנִי אָדָם לְכַמָּה גְּוֹוִנִין, זְמַנִּין דִּינָא, זְמַנִּין
 רַחֲמֵי זְמַנִּין מוֹתָא, זְמַנִּין חַיִּי. וְלֹא קָאִים בְּקִיּוּמָא
 תְּדִיר בְּחַד מְנִייהוּ, בְּגִין דִּהֵהוּא אֶתְר גָּרִים לִיהּ. וְעַל דָּא
 אֶקְרִי, חֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת, הַמַּתְהַפֶּכֶת מִסְטָרָא דָא לְסְטָרָא
 דָּא, מִטְּב לְבִישׁ, מִרַחֲמֵי לְדִינָא, מִשְׁלָם לְקָרְבָא,
 מַתְהַפֶּכֶת הִיא בְּכֻלָּא. טַב וְרַע דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְעַץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

וּמַלְכָּא עֲלָאָה, לְרַחֲמָא עַל עוֹבְדוּי, אוֹכַח לִיהּ, וְאָמַר

לִיָּהּ, וַיִּמְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ וְגוֹ', וְהוּא
 לֹא קָבִיל מִנִּיהָ, וְאֶת־מִשְׁךְ בְּתֵר אֶת־תִּיהָ, וְאֶת־תֶּרֶךְ
 לְעֶלְמִין. דִּהָא אֶתְתָּא לְאַתְרָא (ס"א לְאַתְרָא דְא) סִלְקָא וְלֹא
 יִתִּיר, וְאֶתְתָּא גָרִים מוֹתָא לְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, לְעֶלְמָא דְאֵתִי כְּתִיב, (ישעיה סד) כִּי כִימִי הָעֵץ יִמִּי
 עָמִי, כִּימִי הָעֵץ, הֵהוּא דְאֶשְׁתְּמוֹדְעָא, בֵּיה זְמָנָא,
 כְּתִיב, (ישעיה כד) בִּלְע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמַחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָה
 מֵעַל כָּל פְּנִים וְחִרְפַת עֲמוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ וְגוֹ' (עד

באן נדפס בויקרא):

וַיִּקְרְבוּ יִמֵּי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת. תָּאנָא, אָמַר רַבִּי חֵיָּיא,
 כְּתִיב וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאָרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה
 שָׁנָה, הָתָם בְּקִיּוּמִיהָ יַעֲקֹב, וְהָכָא בְּמִיתְתִּיהָ יִשְׂרָאֵל.
 דְּכְתִיב, וַיִּקְרְבוּ יִמֵּי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָכִי
 הוּא וְדָא, דִּהָא לֹא כְּתִיב וַיִּקְרַב יוֹם יִשְׂרָאֵל לְמוֹת, אֱלָא
 יִמֵּי, וְכִי בְּכַמָּה יוֹמֵי מִית בַּר נָשׁ, וְהָא בְּשַׁעֲתָא חֲדָא,
 בְּרַגְעָא חֲדָא, מִית וְנִפְיֵק מֵעֶלְמָא.

אֱלָא הָכִי תָּאנָא, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַתְבָּא
 רוּחִיהָ לִיָּהּ, כָּל אֵינּוֹן יוֹמִין דְּקָאִים בַּר נָשׁ בְּהָאֵי
 עֶלְמָא, אֶתְפַּקְדֵּן קַמִּיהָ, וְעָאֲלִין בְּחוּשְׁבִּנָּא. וְכַד אֶתְקַרְיָבוּ
 קַמִּיהָ לְמִיעַל בְּחוּשְׁבִּנָּא, מִית בַּר נָשׁ. וְאֶתִּיב קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא רוּחִיהָ לִיָּהּ, הֵהוּא הֶבֶל דְּאֶפִּיק וְנִפַּח בֵּיה,
 אוֹתְבִיהָ לְגַבִּיהָ.

זָכָאָה חוֹלְקִיָּה דְהָהוּא בַר נֶשׁ, דִּיּוֹמוּי אֶתְקָרְיָבוּ גְבִי
 מְלָכָא בְּלֹא כְּסוּפָא, וְלֹא דְחֵי יוֹמָא מְנַיְיָהוּ לְבַר,
 דִּישִׁפְח בְּהָהוּא יוֹמָא, דְּאֶתְעֵבִיד בֵּיהּ חוּבָא. בְּגִין כֶּךָ,
 כְּתִיב בְּצַדִּיקָיָא, קָרִיבָה. (וְהֵיךְ יִקְרָבוֹן) מְשׁוּם דְקָרִיבוּ יוֹמוּי
 קָמִי מְלָכָא, בְּלֹא כְּסוּפָא.

וּוי לְרִשִׁיעֵיָא, דְלֹא כְּתִיב בְּהוּ קָרִיבָה, וְהֵיךְ יִקְרָבוֹן יוֹמֵי
 קָמִי מְלָכָא, דְהָא כָּל יוֹמוּי בְּחוּבֵי עֲלָמָא אֶשְׁתַּכְּחוּ.
 וּבְגִינֵי כֶּךָ לֹא יִקְרָבוֹן קָמִי מְלָכָא, וְלֹא יִתְמַנּוּן קָמִיָּה,
 וְלֹא יִדְכְּרוּ לְעֵילָא, אֶלָּא אֵינוֹן שְׂצִיאָן מְגוּוֹיְיָהוּ. עַלִּיָּהוּ
 כְּתִיב, (מְשַׁלִּי ד) דְּרַךְ רְשָׁעִים כְּאֶפְלָה לֹא יִדְעוּ בַּמָּה יִכְשָׁלוּ.

(דף רכב ע"א)

וְהָכָא וַיִּקְרָבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל וְדֵאֵי, בְּלֹא כְּסוּפָא,
 בְּשִׁלְיֻמוֹתָא, בְּחֻדוּוֹתָא שְׁלִים. וּבְגִינֵי כֶּךָ, יָמֵי
 יִשְׂרָאֵל, דְּהָוָה שְׁלִים יִתִּיר יִשְׂרָאֵל מִיַּעֲקֹב. וְאֵי תִימָא,
 וְהָא כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית סוּד) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, שְׁלִים. שְׁלִים הָוָה,
 וְלֹא שְׁלִים בְּדַרְגָּא עֲלָאָה כִּישְׂרָאֵל.

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעֲתָא דִּיּוֹמוּי דְּבַר נֶשׁ
 אֶתְפַּקִּידָן קָמִי מְלָכָא, אֵית זָכָאָה דְּאֶתְפַּקִּידָן
 יוֹמוּי וּרְחִיקִין מִקָּמִי מְלָכָא. וְאֵית זָכָאָה, דְּכַד מִתְפַּקִּידָן
 יוֹמוּי, קָרִיבִין וּסְמִיכִין לְמְלָכָא, וְלֹא מִתְרַחֲקִין. בְּלֹא
 כְּסוּפָא עֲאֲלִין, וְקָרִיבִין לְמְלָכָא. זָכָאָה חוֹלְקָהוֹן. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, וַיִּקְרָבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת.

וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכִי שָׂאָר שְׁבֻטֵינוּ
 לָאוּ בְנוֵי אֵינוֹן. אֵלָּא אָמַר רַבִּי אַבָּא, יוֹסֵף בְּנוֹ
 הָוָה יִתִּיר מִכְּלָהוּ. דִּתְנִינוּן, בְּשַׁעֲתָא דְאַנְתְּתִיָּה דְפוֹטִיפֶר
 דְּחֻקְתָּ לֵיהּ לְיוֹסֵף, מַה כְּתִיב, (בראשית ט) וַיָּבֵא הַבַּיִתָּה
 לַעֲשׂוֹת מִלְּאכְתּוֹ וַאֲיִן אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבַּיִת. הַאי קָרָא הַכִּי
 מִבְּעֵי לֵיהּ, וַאֲיִן אִישׁ בַּבַּיִת. מַהוּ מֵאֲנָשֵׁי הַבַּיִת. אֵלָּא
 לְאַכְלָלָא דִּיוֹקְנָא דִּיעֶקֶב, דִּהוּוּ תַמְזָן וְאַשְׁתַּכַּח תַמְזָן.
 וּבְגִינֵי כֶּף מֵאֲנָשֵׁי הַבַּיִת, אֲבָל אִישׁ אַחֲרָא הוּוּ תַמְזָן. כִּיּוֹן
 דְּסָלִיק יוֹסֵף עֵינוֹי, וְחָמָא דִּיוֹקְנָא דְאַבּוּי, יְתִיב בְּקִיּוּמִיָּה,
 וְתַב לְאַחֲרָא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (בראשית ט) וַיִּמָּאֵן וַיֹּאמֶר אֶל אִשְׁתִּי
 אֲדֹנָיו. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, אַתְּ אֲמַרְתְּ
 וַיִּמָּאֵן, וַיֹּאמֶר. חֲפִידָא, וַיִּמָּאֵן וַיֹּאמֶר אַחֲרָא, יִיתִי לְבִרְכָא
 לְבִנְךָ, וַיִּתְּבַרְכוּן בֵּיהּ. הֲדָא הוּוּ דְכְתִיב, וַיִּמָּאֵן אָבִיו
 וַיֹּאמֶר יַדְעֵתִי בְּנֵי יַדְעֵתִי.

כִּיּוֹן דְּאָמַר יַדְעֵתִי בְּנֵי, אֲמַאי אָמַר, יַדְעֵתִי אַחֲרָא. אֵלָּא
 אָמַר, יַדְעֵתִי בְּנֵי, בְּזִמְנָא דְקִיּוּמָת בְּגוּפְךָ דְאַתְּ
 בְּרִי, כַּד חָמִית דִּיוֹקְנָא דִּילִי, וְתַבַּת בְּקִיּוּמְךָ. וּבְגִינֵי כֶּף
 כְּתִיב, יַדְעֵתִי בְּנֵי, יַדְעֵתִי. עַל מַה דְּאֲמַרְתְּ דְּדָא הוּוּ
 בּוֹכְרָא, גַּם הוּוּ יְהִיָּה לְעָם וְגַם הוּוּ יְגַדֵּל, וְהָכָא בְּגִין כֶּף
 כְּתִיב, וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף, לְבָנוֹ לְיוֹסֵף מִמֶּשׁ.

דְּבַר אַחַר, וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף, דְּבַדְיוֹקָנָא חַד הָוּוּ
 מִתְחַזְזִין. דְּכָל מֵאן דְּחָמִי לְיוֹסֵף, הָוּה אֲסֵהִיד
 דְּבִרְיָה דְיַעֲקֹב הָוּה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, פְּלֵא הָכִי הוּא. וְעוֹד
 דְּיוֹסֵף זָן לִיָּה וְלְבָנוֹי בְּסִבּוּתִיָּה, וּבְגִינֵי פֶךְ בְּנוֹ מִמֶּשׁ,
 יִתִּיר מִכְּלָהּוּ. וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף, אֲמַאי לְיוֹסֵף וְלֹא
 לְאַחֲרָא. מְשׁוּם דְּרִשׁוּתָא הָוּה בִּידֵיָּה לְסִלְקִיָּה מִתַּמָּן.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כִּיּוֹן דְיַעֲקֹב הָוּה יַדַּע דְּבָנוֹי יִשְׁתַּעְבְּדוּן
 בְּגִלּוּתָא תַּמָּן בְּמִצְרַיִם, אֲמַאי לֹא אֶתְקַבֵּר תַּמָּן בְּגִין
 דְיִגִּין זְכוּתִיָּה עַל בְּנוֹי. אֲמַאי בְּעָא לְאַסְתִּלְקָא מִתַּמָּן.
 וְהָא כְּתִיב, (תהלים קג) פָּרַחַם אָב עַל בָּנִים, אֵן הוּא
 רַחֲמָנוּתָא.

אַלֵּא הָכִי תֵאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְהָוּה נַחֲת יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם,
 הָוּה דְחִיל. הָוּה אָמַר, דִּילְמָא חַס וְשָׁלוֹם יִשְׁתַּצוּן
 בְּנֵי בִינֵי עַמְמֵיָא, וְדִילְמָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִסְלַק
 שְׂכִינְתֵיָּה מִינֵי פְּקַדְמֵיָּתָא. מַה כְּתִיב, (בראשית לד) וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב וַגּו'. (בראשית מז) (וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל) אֵל תִּירָא
 מִרְדָּה מִצְרַיִמָּה כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם. וּמַה דְאִמְרַת
 דִּילְמָא אֲסִלַּק שְׂכִינְתֵי מִבִּינְךָ, אֲנֹכִי אֲרַד עִמְךָ מִצְרַיִמָּה.
 אָמַר עוֹד, דְּחִילָנָא דִּילְמָא אֶתְקַבֵּר תַּמָּן, וְלֹא אֲזַכֵּה עִם
 אַבְהָתִי. אָמַר לִיָּה וְאֲנֹכִי אֶעְלֶךָ גַּם עָלָה. אֶעְלֶךָ,
 מִמִּצְרַיִם. גַּם עָלָה, לְאַתְקַבְרָאָה בְּקַבְרָא דְאַבְהָתֶךָ.

בְּגִינֵי כֶּף, בְּעַא לְסִלְקָא גְרַמִּיה מִמְצָרִים. חַד, דְּלֹא
 יַעֲבֹדוּן מִנִּיה דְּחֵלָא, דְּהָא חֲמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא זְמִין לְאַתְפָּרְעָא מִדְּחֵלִיהוּן. וְחַד, דְּחֲמָא דְשְׁכִינְתָּא
 יְשׁוּי מְדוּרִיה בֵּין בְּנוֹי בְּגָלוּתָא. וְחַד, בְּגִין דִּיהָא גּוֹפִיָּה
 דְּיִיר בֵּין גּוֹפִיָּיהוּ דְאַבְהָתוּי לְאַתְפִּלְלָא בֵּינֵיהוּ, וְלֹא
 יתְמַנֵּי עִם חֵיבֵיָא דְמִצְרָאֵי.

וְתַנִּינָן, גּוֹפָא דִיעֵקֵב, אֶתְמַשִּׁיךְ מִשׁוּפְרוּי דְהָאָדָם
 הָרָאשׁוֹן, וְהוּה דִיּוֹקְנִיה דִיעֵקֵב, דִּיּוֹקְנָא עֲלָאָה
 קְדִישָׁא. דִּיּוֹקְנָא דְכוּרְסִיא קְדִישָׁא, וְלֹא בְעַא לְאַתְקַבְּרָא
 בֵּינֵי חֵיבֵיָא. וְרוּזָא דְמִלָּה, דְּבִאֲבָהֵן לִית פִּירוּדָא כִּלְל.
 וְעַל דָּא כְּתִיב וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי.

וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף, בְּנוֹ, בְּחַד דִּיּוֹקְנָא דְאַנְפִּין, בְּגִין
 דְּבְרַעוּתָא דְרוּחָא וְלִבָּא, אֹלִיד לִיה יִתִּיר
 מִכְּלָהוּ. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (בראשית ל) הַמַּעַט קָחְתָּךְ אֶת
 אִישִׁי, דְּכָל רַעוּתָא דִיעֵקֵב בְּרַחֵל הוּה, וּבְגִין כֶּף (דף רכב ע"ב)
 וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף.

תָּאנָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (דברים כט) הַנְּסֹתְרוֹת לֵה'
 אֱלֹקֵינוּ וְגו'. הַנְּסֹתְרוֹת לֵה' אֱלֹקֵינוּ, תָּא חֲזִי,
 כַּמָּה אֵית לִיה לְבַר נָשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מִחֻבּוּי, וְלְאַסְתְּפִלָּא
 דְּלֹא יַעֲבֹר עַל רַעוּתִיה דְמֵאֲרִיה. דְּתַנִּינָן, כֹּל מַה דְּבַר נָשׁ
 עֲבִיד בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּסַפְרָא כְּתִיבוּ אֵינוּן עוּבְדִין, וְעֲאֲלִין

בְּחוֹשְׁבָנָא קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא, וְכֹלָא אַתְגְּלִיָּא קָמִיהָ.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ירמיה כג) אִם יִסְתֵּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי
לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה' . אִי הָכִי, אִיךָ לֹא יִסְתַּמֵּר בַּר נֶשׁ
מִלְמִיחָב קָמִיהָ דְמֵאֲרִיָּה. וְתַנְיִנּוּ, אֲפִילוּ הָהוּא (מאן) מֵה
דְּחָשִׁיב בַּר נֶשׁ וְאַסְתֵּלַק בְּרַעוּתֶיהָ, כֹּלָא אֲשַׁתְּכַח קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא אַתְאַבִּיד מִנִּיהָ.

תָּא חֲזִי, בַּהֲהוּא לִילֵיא דְעָאלַת לֵאָה לְגַבִּיָּה דִיעֶקֶב,
וַיַּהֲבַת לֵיהָ אֵינּוֹן סִימָנִין דִּיהָב יַעֲקֹב לְרַחֵל, סָלִיק
בְּרַעוּתֶיהָ דְאִיהִי רַחֵל, וְשִׁמְשׁ שְׁמוּשָׁא בָּהּ. וְהָיָא טָפָה
קְדָמִיתָא דִיעֶקֶב הָוַת. דְּכְּתִיב, (בראשית מט) כִּחֵי וִירָאשִׁית
אוֹנִי, וְסָבַר דְאִיהִי רַחֵל. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ גָלִי
עֲמִיקְתָּא וּמִסְתַּרְתָּא, וַיֵּדַע מַה בַּחֲשׂוֹכָא, סָלִיק הָהוּא
רַעוּתָא לְאַתְרֵיהָ, וּבְכִירוּתָא דְרֵאוּבֵן אֲסַתְלַק לְיוֹסֵף. מָאִי
טַעֲמָא, מְשׁוּם דְהָא דְרַחֵל הָוַת, הָיָא טָפָה קְדָמִיתָא
דְנַפְקַת מִיעֶקֶב. וּבְגִין דְהָוַת דִּילָהּ, הָהוּא בְכִירוּתָא מִמֶּשׁ
דְרֵאוּבֵן, יָרִית יוֹסֵף. וְרַחֵל יָרְתָה לְהָהוּא דִּילָהּ.

וּבְגִין כֶּךָ, רָזָא דְמִלָּהּ, לֹא אֲסַתְלַק רֵאוּבֵן בְּשִׁמָּא כְּשָׂאָר
שְׁבִטִין. אֲלֹא רֵאוּבֵן. כְּלוּמַר חֲמוּ בַר, רֵאוּ בִן
סָתָם. וְהָאִי בִן לֹא אַתְיָדַע שְׁמִיהָ, וְעַל דָּא לֹא קָרִיא לֵאָה
בְּנֵי בְהָאִי שְׁמָא, וְלֹא אֲקָרִי רֵאוּ בְּנֵי, דְהָא לֵאָה יָדַעַת
עוּבָדָא.

וְתַנְיָנָן, גְּלִי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּיעֲקֹב לְאוֹ
 רְעוּתִיהָ לְמִיחָב קָמִיהָ בְּהָאִי, וְלֹא אֶסְתַּכַּל
 בְּרְעוּתָא בְּאַתְתָּא אַחְרָא בְּהֵיא שְׁעָתָא, כְּשָׂאֵר חַיִּיבֵי
 עֲלָמָא. וְעַל כֶּךָ כְּתִיב, (בראשית לז) וַיְהִי בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם
 עָשָׂר. דְּהָא בְּנֵיהוּ דְשָׂאֵר חַיִּיבֵי עֲלָמָא דְעֶבְדִּין הֵהוּא
 עוֹבְדָא, בְּשִׂמְא אַחְרָא אֶקְרוּן. וְהָא יְדִיעָא מְלָה דָא לְגַבֵּי
 חֲבַרְיָא, וּבְגִינֵי כֶּךָ וַיִּקְרָא לְבָנוּ לְיוֹסֵף, בְּנוּ מִמֶּשׁ,
 מְשִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא (ד"א ל"ג בְּרִייה) בְּנוּ הָוָה.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בַּמָּה אוֹמִי לִיָּה יַעֲקֹב לְיוֹסֵף,
 דְּכְתִיב שִׁים נָא יְדָךְ תַּחַת יָרְכִי. אֶלָּא בְּהֵהוּא
 אֶת קַיִמָא, דְּהָוָה רָשִׁים בְּבִשְׂרִיהָ, דְּדָא חֲשִׁיבוּתָא דְאַבְהָן
 יִתִּיר מִכָּלָא. וְהָאִי בְּרִית, רְזָא דְיוֹסֵף אִיהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאַבְרָהָם וּבְיַעֲקֹב כְּתִיב, שִׁים נָא יְדָךְ
 תַּחַת יָרְכִי, תַּחֲוֹת יָרְכִי, כְּלוּמַר, בְּהֵהוּא אֶתֶר
 דְּרַמִּיזָא בְּשִׂמְא קַדִּישָׁא, וְאַפִּיק זֶרְעָא קַדִּישָׁא מִהִימְנָא
 לְעֲלָמָא. בְּיַצְחָק לֹא כְּתִיב, בְּגִין דְּנִפְיָק מִנִּיהָ עָשׂוּ.

תוּ, מֵאִי טַעְמָא הָכָא, שִׁים נָא יְדָךְ תַּחַת יָרְכִי אֶל נָא
 תְּקַבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם. אֶלָּא אָמַר לִיָּה יַעֲקֹב לְיוֹסֵף,
 בְּהָאִי רְשִׁימָא קַדִּישָׁא אוֹמִי לִי, דְּאַפִּיק זֶרְעָא קַדִּישָׁא
 מִהִימְנָא לְעֲלָמָא, וְאַתְנַטִּיר, וְלֹא אֶסְתַּאב לְעֲלָמִין. דְּלֹא
 יִתְקַבֵּר בֵּין אֵינוֹן מְסֻאֲבִין, דְּלֹא נִטְרוּ לִיָּה לְעֲלָמִין.

דְּכַתִּיב בְּהוּ, (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בָּשָׂר חַמּוּרִים בְּשָׂרָם וְזָרְמַת
סוּסִים זָרְמָתָם.

וְאִי תִימָא, הָא יוֹסֵף דְּנִטִיר לִיה עַל כֹּלָא, אִמַּאי
אֶתְקַבֵּר בֵּינַיְיָהוּ. אֶלָּא תַנְיִנָן, כְּתִיב, (יחזקאל א) הֲלִיה
הָיָה דְבַר ה' אֶל יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן בְּאַרְצָא כְּשָׂדִים עַל
נְהַר כְּבָר, וְהָא תַנְיִנָן, דְּשְׁכִינְתָא לָא שְׂרִיא אֶלָּא בְּאַרְעָא
דְּיִשְׂרָאֵל. אִמַּאי הָכָא שְׁכִינְתָא. אֶלָּא עַל נְהַר כְּבָר כְּתִיב,
וְכַתִּיב וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד ה'. אוּף הָכָא, יוֹסֵף בְּמִיא
אֶתְרַמֵּי אַרְוֵנָא דִּילִיה. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי יוֹסֵף
אֶסְתַּלַּק מִהָכָא, גָּלוּתָא לָא אֶתְקִיִים. אֶלָּא תְהֵא קְבוּרַתִּיה
בְּאַתֵּר דְּלֹא יִסְתָּאב, וַיִּסְבְּלוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גָּלוּתָא.

תַּאנָא, אֲמַר רַבֵּי יוֹסֵי, חָמָא יַעֲקֹב דְּהָא בְּכֹלָא אֶתְתַּקֵּן
לְכַרְסִיא קַדִּישָׁא בְּאַבְתָּן (בְּאַבְתָּן). אֲמַר, אִי הָכִי
יִתְקַבֵּר, הֵיךְ גּוּפָא דָא אֶחֱיֵדָא בְּאַבְתָּתָא, וְאַפִּילוּ מְעַרְתָּא
דְּאֶתְקַבֵּר תַּמָּן אֶקְרִי כְּפִילְתָּא. בְּגִין דְּכָל מְלָה דְּכְפִילְתָּא
הוּא תַרִּין וְחַד, אוּף מְעַרְתָּא תַרִּין וְחַד.

וְתָא חַזִּי, אֲבָתָא זָכוּ לְאֶתְקַבְּרָא תַמָּן, אֵינּוּן וְזוּוּגִיָּהוּ.
יַעֲקֹב (דף רכג ע"א) הוּא וְלֹאָה, מַאי טַעְמָא רַחֵל לָא,
וְהָא כְּתִיב, (בראשית כט) וְרַחֵל עֲקָרָה, דְּאִיהִי עֲקָרָא דְּבֵיתָא.
אֶלָּא, לֹאָה זָכְתָה בֵּיה, לְאַפְקָא שִׁית שְׁבַטִין מְגֻזְעָא
קַדִּישָׁא בְּעֵלְמָא יִתִיר. וּבְגִינֵי כֹךְ, אֶתִּיָּהֲבַת עַמִּיה
לְזוּוּגָא בְּמְעַרְתָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֵאמֹר כָּל יוֹמָהָא, הוֹת בְּפִרְשֵׁת אֹרְחִין
 קַיִימָא, וּבְכַת בְּגִינִיה דִּיעֵקֵב, כִּד שְׁמַעַת דְּאִיהוּ
 צְדִיקָא. וְצִלוֹתָא אֶקְדַּמַּת לֵיהּ. וְהֵינּוּ דְכַתִּיב, (בראשית כט)
 וַעֲיַנִּי לֵאמֹר רַכּוֹת, כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא, דְּמִקְדַּמַּת וַיִּתְּבַת
 בְּפִרְשֵׁת אֹרְחִין לְמִשְׁאֵל.

רַחֵל לֹא נִפְקַת לְאוֹרְחִין לְעֵלְמָא. בְּגִינִי כִּד זְכַתָּה לֵאמֹר
 לְאַתְקַבְּרָא עִמִּיהּ. וְרַחֵל קַיִימַת קְבוּרָתָהּ בְּפִרְשֵׁת
 אֹרְחִין וְאַתְקַבְּרַת תַּמָּן. הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב, וְאֲנִי בָּבְאִי
 מִפְּדֵן מִתָּה עָלַי רַחֵל. מֵהוּ עָלַי. עָלַי וְדֵאִי, כְּלוּמַר בְּגִינִי.
 בְּאַרְץ כְּנַעַן בְּדַרְדָּר, בְּגִינִי מִיַּת בְּדַרְדָּר, דְּלֹא נִפְקַת בְּגִינִי
 לְעֵלְמִין כַּאֲחַתָּה.

בְּגִין כִּד, לֵאמֹר דְּנִפְקַת וּבְכַת בְּפִרְשֵׁת אֹרְחִין בְּגִינִיה
 דִּיעֵקֵב, זְכַתָּה לְאַתְקַבְּרָא עִמִּיהּ. רַחֵל דְּלֹא בַּעַת
 לְמִיפֵק וּלְמִשְׁאֵל בְּהַדִּיָּה, בְּגִין כִּד קְבוּרָתָהּ בְּפִרְשֵׁת
 אֹרְחִין. וְרוּזָא דְּמַלְהָ, הָא אוֹקִימָנָא וְאַתְמַר, דָּא
 בְּאַתְגַּלְיָא, וְדָא בְּאַתְכַּסִּיא.

וְתָא חַוִּי, דְּתַנְיָא, דְּמַעִין סַגִּיאִין שְׁדִיאַת הֵהִיא צְדִיקַת
 לֵאמֹר, בְּגִין לְמַהוּי חוּלְקִיָּה דִּיעֵקֵב, וְלֹא בְּהַהוּא
 רְשָׁע דִּיעָשׂוּ. וְהֵינּוּ דְּתַנְיָנָן, כִּד בַּר נָשׁ דְּאוּשִׁיד דְּמַעִין
 קַמִּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִף עַל גַּב דְּאַתְגְּזוּר עָלֶיהָ
 עוֹנָשָׁא, יִתְקַרַע, וְלֹא יִכִּיל הֵהוּא עוֹנָשָׁא לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ.

מִנְלָן, מִלְאָה, דְּהָא לָאָה אֲתַגְזֹר לְמַהוּי חוּלְקָא דְעֵשׂוֹ,
וְהִיא בְּבַעוּתָא אֲקַדְיִמַת לִיָּה לִיעֵקֵב, וְלָא אֲתִיֵּהִיבַת לִיָּה
לְעֵשׂוֹ.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְשִׁכְבְּתִי עִם אַבּוּתִי וְגוֹ'.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (קהלת א) מִה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל
עֲמָלוֹ שִׁיעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. בְּכִמָּה אֲתַר אֲתַמַּר
דְּאִסְתַּכְּלָנָא בְּמִלּוּי דְשְׁלָמָה וְאֲתַחֲזִי מִלּוּי סְתִימִין, אֲבַל
כְּלָהּוּ מִלִּי דְשְׁלָמָה, כְּלָהּוּ אֲקָרוּן בְּחִכְמָתָא.

דְּתַנִּיא כְּתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלָמָה, בְּיוֹמוּי
דְשְׁלָמָה מִלְכָּא, קִיִּימָא סִיְהָרָא בְּאִשְׁלָמוּתָא.
וְהֵינּוּ דְכְּתִיב, וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלָמָה מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם.
תַּמָּן תַּנִּינָן, מֵאֵן אֵינּוֹן בְּנֵי קָדָם, הָא אֲוִקְמוּהָ. אֲבַל
חֲכָמַת בְּנֵי קָדָם, הִיא חֲכָמַתָּא דִּירְתוּ מֵאַבְרָהָם.

דְּתַנִּיא כְּתִיב, (בראשית כד) וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ
לְיִצְחָק. מֵאִי אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ. דָּא חֲכָמַתָּא
עֲלָאָה דְהוּהָ יָדַע בְּשִׁמְאָ קַדִּישָׁא דִקְוּדִשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וּמִשְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ, דְהוּהָ דִילִיָּה. כְּדִתַּנִּינָן בְּהִיא
בַּת דְהוּת לִיָּה לְאַבְרָהָם, וּבְכָל שְׁמָה.

וְלְבְנֵי הַפִּילִגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנּוֹת
וְגוֹ'. דִּיְהֵב לָהּוּ מִלִּין יְדִיעָאן, בְּכַתְרִין תַּתְּאִין,
וּבְאֵן אֲתַר אֲשֶׁרִי לּוֹן, אֶל אֲרִץ קָדָם. וּמִתַּמָּן יִרְתוּ בְּנֵי

קָדָם חֲכָמָתָא, וְהֵינּוּ דְכָתִיב מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם.
 תָּאנָא, יוֹמָא חַד הָוָה אָתִי רַבִּי שְׁמַעוֹן מִקְפּוּטְקִיא
 לְלוּד, וְהָוָה עֲמִיה רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
 אַבָּא הָוָה לָאִי, וְהָוָה רַהִיט אַבְתָּרִיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְהָוָה
 רַכִּיב. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַדַּאי (הוֹשַׁע יֵא) אַחֲרֵי ה' יִלְכוּ כְּאֲרִיָּה
 יִשְׂאָג.

נַחַת רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיה, וַדַּאי כְּתִיב, (דְּבָרִים ט) וְאַשְׁב
 בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, וַדַּאי חֲכָמָתָא
 לָא מְתִישְׁבָא, אֶלָּא כַּד בַּר נָשׁ יְתִיב וְלֹא אֲזִיל, אֶלָּא
 קָאִים בְּקִיּוּמִיה. וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי עַל מַה כְּתִיב וְאַשְׁב.
 הַשְׁתָּא בְּנֵיחָא תֵּלִיָּא מִלְתָּא. יִתְבוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב וַתֵּרַב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל
 בְּנֵי קָדָם וּמְכָל חֲכָמַת מְצָרִים. מַאי הִיא חֲכָמַת
 שְׁלֹמֹה וּמַאי הִיא חֲכָמַת מְצָרִים וּמַאי הִיא חֲכָמַת כָּל בְּנֵי
 קָדָם. אָמַר לֵיה, תָּא חֲזִי, בְּכַמָּה אֶתְר אוֹקִמוּהָ בְּהָוָה
 שְׁמָא, דְּסִיְהָרָא כַּד אֶתְבְּרָכָא מְכָלָא, כְּתִיב וַתֵּרַב. בִּיּוּמוֹי
 דְשְׁלֹמֹה, דְּאֶתְרַבִּיאַת וְאֶתְבְּרַכַת וְקִיָּמָא בְּאֶשְׁלָמוּתָא.

וַתִּנְיֶנָּן, אֶלְפָּה טוּרִין מִתְרַבְּרִין קַמָּה, וְכֻלְהוּ נְשִׁיבָא חַד
 הוּוּ לְקַמָּה. אֶלְפָּה גַּהֲרִין סְגִיאִין לָהּ, וּבְגַמִּיעָא
 חֲדָא גַּמְעָא לֹון. טוּפְרָהָא מֵאֲחַדָּא לְאֶלְפָּה וְשִׁבְעִין עֵיבַר.
 יְדָהָא אֲחִידָן לְאַרְבַּע וְעֶשְׂרִין (וּחְמִשׁ) אֶלְפָּה עֵיבַר,

לִית דְּנַפִּיק מִנָּה לְסֹטֵר הָאִי, וְלִית דְּנַפִּיק מִנָּה לְסֹטֵר
 אַחֲרָא. כַּמָּה וְכַמָּה אֶלְפָּה תִּרְיִסִין, מִתְּאַחַדִּין בְּשַׁעֲרָהָא.
 חַד עוֹלִימָא, דְּאוֹרְכִיָּה מִרִּישָׁא דְעֵלְמָא לְסִיפֵי דְעֵלְמָא,
 נַפִּיק בֵּין רַגְלָהָא. בְּשִׁתִּין פּוֹלְסֵי דְנוֹרָא מִתְּלַבֵּשׁ,
 בְּגוּוּנֵי דָא אֶתְמַנָּא עַל תַּתָּאִי (מִתְּחוֹת) מֵאַרְבַּע סֹטְרָהָא. דָּא
 אִיהוּ נַעַר, דְּאֶחִיד שִׁית מָאָה וְתִלְת עֶשֶׂר מִפְּתַחַן עֲלָאִין
 מִסֹּטְרָא דְאַמָּא. וְכֻלְהוּ מִפְּתַחַן עֲלָאִין, בְּשִׁנְנָא דְחַרְבָּא
 דְּחִגִּיר בְּחַרְצִיָּה תְּלִיִין.

הָהוּא נַעַר, קָרוּן לִיָּה חֲנוּךְ בֶּן יֶרֶד, בְּאִינוּן בְּרִיָּתִי,
 דְּכִתִּיב, (מִשְׁלֵי כב) חֲנוּךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרֶכּוֹ. וְאִי
 תִּימָא מִתְּנִיתִין הִיא, וְלֹא בְּרִיָּתָא. בְּמִתְּנִיתָא דִּילָן
 אוֹקִימָנָא מִיָּלִי, וְהָא אֶתְמַר, וְכֻלָּא מְלִתָּא חַדָּא אֶסְתַּכְּלוּ
 (ב"א אֲשֶׁתְּכַלְלוּ). תְּחוֹתִיָּה תְּטַלֵּל חַיּוֹת בְּרָא. דְּתַנִּיא (ב"א דִּתָּא חו"ג),
 כַּמָּה דִּישְׂרָאֵל קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֶקְרִי בֶּן לְאַמִּיָּה, דְּכִתִּיב,
 (מִשְׁלֵי ד) כִּי בֶּן הָיִיתִי לְאָבִי רַךְ וַיַּחֲדִיד לְפָנַי אֲמִי, וְכִתִּיב,
 (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, הָכִי נָמִי לְתַתָּא, דָּא אֶקְרִי נַעַר
 לְאַמִּיָּה. דְּכִתִּיב, (דוֹשֵׁעַ יא) כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וְאוֹהֵבֵהוּ, וּבְכַמָּה
 גּוּוּנִין אֶקְרִי בֶּן יֶרֶד, וְהָא אוֹקִימָנָא.

אַבְל תָּא חַזִּי, בֶּן יֶרֶד מִמֶּשׁ. דְּתַנִּינוּן, עֶשֶׂר יְרִידוֹת יֶרֶדָה
 שְׂכִינָה לְאַרְעָא, וְכֻלְהוּ אוֹקְמוּנָה חֲבַרְיָא וְאַתְמַר.
 וְתַחֲוֹת הָאִי, כַּמָּה חַיּוֹתָא קְיִימִין, דְּאֶקְרוּן חַיּוֹת בְּרָא
 מִמֶּשׁ.

תַּחֲתֵי אֵינֹן חַיּוֹתָא, מִתְאַחֲדֵן שְׁעָרָא דְסִיְהָרָא,
 דְאֶקְרוּן כְּכַבֵּיָא דְשִׁרְבִיטָא, דְשִׁרְבִיט מִמֶּשׁ, מֵאֵרִי
 דְמֵאֵרִין, מֵאֵרִי דְמִתְקַלָּא, מֵאֵרִי דְקִשְׁוִי, מֵאֵרִי דְחוּצְפָא.
 וְכִלְהוּ אֶקְרוּן מֵאֵרִי (נ"א שְׁעָרִי) דְאֶרְגוּוּנָא, יְדָהָא וְרַגְלָהָא
 אֲחִידָן בְּהֵאֵי, כְּאַרְיֵה (קַדִּישָׁא) תְּקִיפָא דְאֲחִיד עַל טְרַפֵּיהָ.
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (מִכַּה ה) וְטָרַף וְאִין מִצִּיל.

טוּפְרָהָא, כֹּל אֵינֹן דְאֶדְפְּרִין חוּבֵי בְּנֵי נֶשָׂא, וְכִתְבִין
 וְרִשְׁמִין חוּבֵייהוּ בְּתִקְיָפוּ דְדִינָא קִשְׁיָא. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, (יִרְמִיָּה יז) חֲטָאת יְהוּדָה כְּתוּבָה בְּעֵט בְּרוּזל בְּצַפּוֹרֶן
 שְׁמִיר. מֵהוּ שְׁמִיר. הֵהוּא דְרִשְׁיִם וְנִקְיָב אֲבָנָא, וּפְסִיק לָהּ
 לְכֹל סְטָרָא. זוּהָמָא דְטוּפְרָהָא, כֹּל אֵינֹן דְלֹא מִתְדַבְּקִין
 בְּגוּפָא דְמִלְכָּא, וַיִּנְקִין מִסְטָרָא דְמִסְאָבוּתָא, כִּד שְׁאֵרִי
 סִיְהָרָא בְּפִגְיָמוּ.

וּבְגִין דְשְׁלֵמָה מִלְכָּא יִרְתָּא לְסִיְהָרָא בְּשְׁלִימוּתָא, בְּעֵי
 לְיִרְתָּא לָהּ בְּפִגְיָמוּתָא, וְעַל דָּא אֲשֶׁת־דָּל לְמִידַע,
 בְּדַעְתָּא (בְּרַעוּתָא) דְרוּחִין וְשִׁדִּין, לְמִירַת סִיְהָרָא בְּכֹל סְטָרָא.
 וּבִיּוֹמוֹי דְשְׁלֵמָה מִלְכָּא, בְּכֹלֹא אֲתַנְהִיר סִיְהָרָא. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (מַלְכִים א ה) וַתֵּרֶב חֲכַמַת שְׁלֵמָה,
 וַתֵּרֶב דִּיִּיקָא. מִחֲכַמַת כֹּל בְּנֵי קָדָם, רָזָא עֲלָאָה הוּא,
 כְּמָה דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ
 אֲדוּם וְגו'. וְאֵלִין אֶקְרוּן בְּנֵי קָדָם, דְכִלְהוּ לָא אֲתַקְיָמוּ,

בַּר מִהָאֵי דְכִלְיָלָא דְכֹר וְנוֹקְבָא דְאֶקְרִי הַדְר. דְכְתִיב,
וַיִּמְלוֹךְ תַּחֲתָיו הַדְר וְגו'.

וְתֵאנָא, הָאֵף עַל גַּב דְּאֶתְקַיְיַמַּת (נ"א דְאֶתְנַהֲרִית סִיחָרָא), לֹא
אֶתְנַהֲרִית בְּאֶשְׁלָמוֹתָא. עַד דְּאֶתָּא שְׁלָמָה,
דְּאֶתְחַזִּי לְקַבְלָהָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. דְּבִגִין כְּךָ אִמִּיה בַּת
שְׁבַע הֹוֹת.

וּמְכָל חֲכָמַת מְצָרִים, דָּא חֲכָמָה תַּתְּאָה, דְּאֶקְרִי שְׁפָחָה
דְּבַתֵּר רִיחִיא, וְכֹלָא אֶתְכִלִּילַת הָאֵי חֲכָמָה
דְּשְׁלָמָה, חֲכָמַת בְּנֵי קָדָם, וְחֲכָמַת מְצָרִים. אָמַר רַבִּי
אֲבָא, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא, דְּשְׁאִילְנָא קַמְךָ מְלָה דָּא, דְּהָא בְּכָל
הַיָּי מִיָּלִי (מְלָה דָּא) זְכִינָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מְלִין אֶלִין,
הָא אוֹקִימְנָא לוֹן, וְהָא אֶתְמַרו.

תֵּאנָא, (קַחֲלַת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, יְכוּל אַף
עֲמָלָה דְּאוֹרִייתָא, תַּלְמוּד לּוֹמַר שְׁיַעֲמוּל תַּחַת
הַשֶּׁמֶשׁ (בְּתִיב). שְׁאֵי עֲמָלָה דְּאוֹרִייתָא, דְּלַעֲיָלָא מִן
שְׁמֵשׁ הוּא. רַבִּי חִיָּא אָמַר, אַף עֲמָלָה דְּאוֹרִייתָא,
דְּאִיהוּ עֲמָל בְּגִינִיהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא, אוּ בְּגִין יְקָרָא דִּילֵיהּ.
הָאֵי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כְּתִיב. דְּהָא לָא סָלִיק לְעֵילָא. תְּנִיא
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפִּילוּ אֵי בַר נֶשׁ קַיִים אֶלְף שְׁנִין,
הֵוֹא יוֹמָא דְּאֶסְתֵּלַק מֵעֲלָמָא, דְּמִי לֵיהּ כְּאִילוּ לָא
אֶתְקַיִים בַּר יוֹמָא חַד:

וְשִׁכְבְּתִי עִם אַבּוֹתַי, זָכָא חוּלְקָהוֹן דְּאַבְהָתָא,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֹון רְתִיכָא קְדִישָׁא
 לְעִילָא, וְאַתְרֵעֵי בְּהוּ, לְאַתְעֵטְרָא עִמְהוֹן. הֵדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (דברים י) רַק בְּאַבּוֹתֶיךָ חָשַׁק ה' וְגו'. אָמַר רַבִּי (דף
 רכד ע"א) אֲלֶעָזָר, יַעֲקֹב הוּא יָדַע, דְּהָא עֵטוּרָא דִּילִיָּה
 בְּאַבְהָתִיָּה הוּא, דְּהָא עֵטוּרָא דְּאַבְהָן עִמִּיהּ הוּא, וְהוּא
 עִמְהוֹן. וְעַל דָּא בְּאַתְוּוֹן גְּלִיפִין תְּנִינָן, שׁ תִּלְתִּן קְשָׁרִין,
 תְּרִין קְשָׁרִין, חַד מֵהָאֵי סְטָרָא, וְחַד מֵהָאֵי סְטָרָא, וְחַד
 דְּכֻלִּיל לֹון. וְדָא הוּא דְּתַנִּינָן, (שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן
 בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, וְהָהוּא
 קְשָׁרָא דְּבְּאַמְצָעִיתָא, אֶחָיד לְהָאֵי סְטָרָא, וּלְהָאֵי סְטָרָא.
 וְעַל הָאֵי פְתִיב, וְשִׁכְבְּתִי עִם אַבּוֹתַי וְדָאֵי.

וְשִׁכְבְּתִי עִם אַבּוֹתַי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה
 מב) הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ וְהָעוֹרִים הִבִּיטוּ לְרֹאוֹת.
 הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ, אֵלֶיךָ בְּנֵי נֶשָׂא דְּלֹא צִיִּיתִין לְמַלּוּלֵי
 אֹרִיִּיתָא, וְלֹא פִקְחִין אֹודְנִיָּהוּ, לְמִשְׁמַע לְפִקּוּדֵי
 דְּמֵאִרְיָהוֹן. וְהָעוֹרִים, דְּלֹא מִסְתַּכְּלִין לְמַנְדַּע עַל מָה
 אֵינּוֹן קְיָיִמִין. דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא פְּרוּזָא נְפִיק וְקָרִי,
 וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַּח.

דְּתַנִּיָּא, אֵינּוֹן יוֹמִין דְּבַר נֶשׂ כַּד אַתְבְּרִי, בְּהָהוּא יוֹמָא
 דְּנִפְק לְעֵלְמָא, כְּלָהוּ קְיָיִמִין בְּקִיּוּמֵיהוּ.

וְאֶזְלִין וְטָאִסִין בְּעֵלְמָא, נְחֲתִין וְאֶזְהָרִין לְבַר נָשׁ, כֹּל יוֹמָא
 וְיוֹמָא בְּלַחֲדוּי. וְכֹד הֵהוּא יוֹמָא אֲתִי וְאֶזְהָר לִיה, וְבַר נָשׁ
 עֵבִיד בְּהֵהוּא יוֹמָא חוּבָא קָמִי מְאָרִיָּה. הֵהוּא יוֹמָא סָלִיק
 בְּכַסּוּפָא, וְאַסְהִיד סְהֵדוּתָא, וְקָאִים בְּלַחֲדוּי לְבַר.

וְתָאנָא, בְּתַר דְּקָאִים בְּלַחֲדוּי, יְתִיב, עַד דְּבַר נָשׁ
 עֵבִיד מִנִּיהַ תְּשׁוּבָה. זָכָה, תָּב הֵהוּא יוֹמָא
 לְאַתְרִיָּה. לָא זָכָה, הֵהוּא יוֹמָא נְחִית, וְאַשְׁתַּתַּף בְּהֵהוּא
 רוּחָא דְלְבַר, וְתָב לְבֵיתִיָּה. וְאַתְתַּקֵּן בְּדִיוֹקְנִיָּה דְהֵהוּא בַר
 נָשׁ מִמֶּשׁ, בְּגִין לְאַבְאָשָׁא לִיה, וְדִיִּיר עֲמִיָּה בְּבֵיתָא.
 וְאִית דְּדִיּוּרָא לְטַב אִי הוּא זָכִי. וְאִי לָאו, דִּיּוּרִיָּה עֲמִיָּה
 לְבִישׁ.

בֵּין כַּף וּבֵין כַּף, אֲתַפְקֵדֵן אֵינּוֹן יוֹמִין וְחֲסָרִים, וְלָא
 עָאֲלִין בְּמִנְיָנָא דְאֵינּוֹן דְאַשְׁתַּאֲרוּ. וּוִי לְהֵהוּא בַר
 נָשׁ, דְגָרַע יוֹמוֹי קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, וְלָא שְׁבִיק לְעִילָא
 יוֹמִין, לְאַתְעֻטְרָא בְּהוּ בְּהֵהוּא עֵלְמָא, וְלְאַתְקַרְבָּא
 בְּהַדְיָהוּ קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא.

תָּא חֲזִי, כִּד קָרִיבוּ אֵינּוֹן יוֹמִין קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא. אִי
 הוּא זַכָּאָה, הֵאִי בַר נָשׁ דְנִפְיֵק מֵעֵלְמָא, סָלִיק וְעָאֲל
 בְּאֵינּוֹן יוֹמִין. וְאֵינּוֹן לְבוּשֵׁי יָקָר, דְמִתְלַבְּשָׁא בֵּיה
 נְשֻׁמְתִיָּה. וְאֵינּוֹן יוֹמִין הוּו, דְזָכָה בְּהוּ, וְלָא חָב בְּהוּ.
 וּוִי לְהֵהוּא דְגָרַע יוֹמוֹי לְעִילָא. דְכֹד בְּעָאֵן לְאַלְבָּשָׁא

לִיה בְּיוֹמוֹי, אֵינּוֹן יוֹמִין דְּפָגִים אִיהוּ בְּחוּבוֹי, חֲסָרִין
 מִהֵוּא לְבוּשָׁא, וְאֶת־לִבֵּשׁ בְּמִנָּא חֲסָרָא. כָּל שְׂכַן אִי
 סַגִּיאִין אֵינּוֹן, וְלֹא לָהּוּי לִיה לְבַר נֶשׁ בְּמָה דְּאֶת־לִבֵּשׁ
 בְּהֵוּא עֲלֵמָא. כְּדִין וּוִי לִיה, וּוִי לְנַפְשִׁיה, דְּדִיִּינִין לִיה
 בְּגִיחָנָם עַל אֵינּוֹן יוֹמִין. יוֹמִין עַל יוֹמִין, יוֹמִין עַל חַד
 תְּרִין. דְּכַד נִפְיִק מִהֵאִי עֲלֵמָא, לָא אֲשַׁכַּח יוֹמִין דְּאֶת־לִבֵּשׁ
 בְּהוּ, וְלֹא הָוִי לִיה לְבוּשָׁא בְּמָה דְּאֶת־כַּסִּי. זַכָּאִין אֵינּוֹן
 צְדִיקָא, דִּיּוֹמִיהוֹן כְּלָהוֹן טְמִירִין אֵינּוֹן לְגַבִּיה דְּמִלְכָּא
 קְדִישָׁא, וְאֶת־עֲבִיד מְנַיְיהוּ לְבוּשֵׁי יָקָר, לְאֶת־לִבֵּשׁ אִיהוּ
 בְּעֲלֵמָא דְּאֶתִי.

תְּנִינִין בְּרִזָּא דְּמִתְנִיתִין, מֵאִי דְּכְתִיב, (בראשית ג) וַיִּדְעוּ כִּי
 עֲרוּמִים הֵם, יִדְעָה יְדַעֵי מִמֶּשׁ. דְּהֵוּא לְבוּשָׁא
 דִּיקָר, דְּאֶת־עֲבִיד מֵאֵינּוֹן יוֹמִין, גָּרַע מְנַיְיהוּ, וְלֹא
 אֲשַׁתָּאֵר יוֹמָא מֵאֵינּוֹן יוֹמִין לְאֶת־לִבֵּשׁ אִיהוּ. הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (תהלים קלט) גִּלְמֵי רָאוּ עֵינֵיהֶם וְעַל סַפְרָהּ כָּלָם
 יִכְתְּבוּ. יָמִים יוֹצְרוּ. יָמִים יוֹצְרוּ וְהֵאִי, וְלֹא אֶחָד בְּהֵם,
 דְּהָא לָא אֲשַׁתָּאֵר חַד מְנַיְיהוּ לְאֶת־לִבֵּשׁ אִיהוּ. עַד
 דְּאֲשַׁתָּדֵל אָדָם, וְעַבְד תְּשׁוּבָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְבִיל
 לִיה, וְעַבְד לִיה מָאנָא (מֵאֵינּוֹן) לְבוּשָׁא אַחַרְנִין, וְלֹא מִן
 יוֹמוֹי. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם
 וְלֵאשֶׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם.

תָּא תְּוִי, בְּאַבְרָהָם דְּזֻכָּה, מַה כְּתִיב, (בראשית מד) בָּא
 בְּיָמִים, מְשׁוּם דְּזֻכָּה. כַּד אֶסְתַּלַּק מִהָאִי עֲלָמָא,
 בְּאַיְנוּן יוֹמִין מִמֶּשׁ דִּילִיָּה, עָאל וְאַתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וְלֹא גָרַע
 מִהֵהוּא לְבוּשׁ יֶקָר כְּלוּם, דְּכְתִיב בָּא בְּיָמִים. בְּאַיּוֹב מַה
 כְּתִיב, (איוב א) וַיֹּאמֶר עָרוּם יִצְאֵתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרוּם אָשׁוּב
 שָׁמָּה. דְּהָא לָא אֶשְׁתָּאֵר לְבוּשָׁא לְאַתְלַבֵּשָׁא בֵּיהּ.

תְּנָא, זַכָּאִין אֵינּוּן צְדִיקָא, דִּיּוֹמִיָּהוּן זַכָּאִין, וְאַשְׁתָּאֵרוּ
 לְעֲלָמָא דָּאֲתִי (זכאין), וְכַד נִפְקִין, מִתְחַבְּרִין כְּלָהוּ,
 וְאַתְעֵבִידוּ (דף רכד ע"ב) לְבוּשֵׁי יֶקָר, לְאַתְלַבֵּשָׁא בֵּיהּ. וּבִהֵהוּא
 לְבוּשָׁא, זַכָּאִין לְאַתְעַנְגָּא מִעַנּוּגָא דְעֲלָמָא דָּאֲתִי,
 וּבִהֵהוּא לְבוּשָׁא, זְמִינִין לְאַחֵיָּא וְלִמְיָקָם. וְכֹל אֵינּוּן
 דָּאִית לְהוּ לְבוּשָׁא יְקוּמוּן, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב לד)
 וַיִּתְיַצְבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ. וּוִי לְאַיְנוּן חֵיִיבֵי עֲלָמָא, דִּיּוֹמִיָּהוּן
 בְּחוּבֵיהוּן (עלמין) חֲסָרִין, וְלֹא אֶשְׁתָּאֵר מִנֵּיָּהוּ, בַּמָּה
 דָּאֲתַכְסֵּיין, כַּד יִפְקוּן מִעֲלָמָא.

תְּאֲנָא, כָּל אֵינּוּן זַכָּאִין, דְּזֻכּוּ לְאַתְלַבֵּשָׁא בְּלְבוּשׁ יֶקָר
 בִּיּוֹמִיָּהוּן, מִתְעַטְרִין בְּהֵהוּא עֲלָמָא (ס"א גולמא),
 מִעַטְוִרֵי דְמִתְעַטְרֵי בְּהוּ אַבְהֵן, מִהֵהוּא נַחַל דְּנִגִּיד וְנִפְיָק
 לְגַנְתָּא דְעַדָּן. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מזח) וְנַחֲךָ ה' תָּמִיד
 וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נִפְשֶׁךָ וְגו'. וְאַיְנוּן חֵיִיבֵי עֲלָמָא, דְּלֹא
 זְכוּ לְאַתְלַבֵּשָׁא בְּלְבוּשָׁא דִּיּוֹמִיָּהוּן, עֲלֵיָּהוּ כְּתִיב, (ירמיה יז)

וְהָיָה כְּעָרְעָר בְּעָרְבָה וְלֹא יֵרָאֶה כִּי יָבֵא טוֹב וְשָׁכֵן חֲרָרִים
בְּמִדְבָּר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זַפָּאָה חוּלְקִיָּה דִּיעֵקֵב, דִּרְחֲצָנוּ יִתִּיר
הוּוּ לֵיהּ, דְּכִתִּיב וְשָׁכַבְתִּי עִם אַבּוֹתַי. דְּאִזְכִּי בְּהוּ
וְלֹא בְּאַחֲרָא. דְּאִזְכִּי בְּהוּ, לְאַתְלַבְּשָׂא בְּיוֹמִין דִּילֵיהּ,
וּבְיוֹמִין דִּלְהוֹן.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתִיב, (בראשית כז) וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו
וַיְבָרְכֵהוּ. בְּגָדָיו. בְּגָדֵי עֵשָׂו מִבְּעֵי לֵיהּ. דְּהָא לֹא

דִּינִידִיהּ הוּוּ, אֶלָּא דִּיעֵשָׂו הוּוּ הִנְהוּ בְּגָדִים. דְּכִתִּיב, (בראשית

כז) וַתִּקַּח רַבֵּקָה אֶת בְּגָדֵי עֵשָׂו בְּנֵה הַגָּדוֹל הַחֲמוּדוֹת,

בְּגָדֵי עֵשָׂו כְּתִיב (הכא), וְהָכֵא רִיחַ בְּגָדָיו, דִּיעֵקֵב מִשְׁמַע.

אֶלָּא, הָכֵי אִוְקִימְנָא, וַיִּרַח, כְּלוּמַר, אִסְתַּכַּל לְהֵלָאָה,

וְאַרְחַ רִיחָא דְלְבוּשׁוֹי דְּהָהוּא עֲלִמָא, כְּדִין

בְּרַכִּיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, רָאֵה רִיחַ בְּנֵי כְּרִיחַ שְׂדֵהָ, דָּא הוּא

חֲקַל דִּתְפּוּחִין קְדִישִׁין. אָמַר, הוּאִיל וְזָכִיתָ בְּאִינוֹן לְבוּשֵׁי

יָקָר, וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם. מֵאֵי מִשְׁמַע, בְּגִין

דְּבַהֲהוּא חֲקַל דִּתְפּוּחִין קְדִישִׁין, נָטִיל (ס"א גְּטִיף) טַלָּא כָּל

יוֹמָא, מִתְּהוּא אַתְר דְּאִקְרִי שָׁמַיִם, דְּכִתִּיב מִטַּל הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכֹלָא בְּרַכִּיָּה, מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי

הָאָרֶץ. מֵאֵי טַעֲמָא, בְּגִין דְּוַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו.

בְּגָדָיו מִמֶּש, כְּמָה דְּאִוְקִימְנָא. תְּנָא, אֶלְפָּה וְחַמֶּשׁ מֵאָה

רִיחִין, סֶלְקִין בְּכָל יוֹמָא מִגֵּן עֵדֶן, דְּמִתְבַּסְמִי בְּהוּ אֵינוֹן
 לְבוֹשִׁין דִּיקָר דִּהְהוּא עֲלֵמָא, דְּמִתְעַטְרֵן מִן יוֹמוֹי דְּבַר
 נֶשׁ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה לְבוֹשִׁין אֵינוֹן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 טוּרִי (ויקרא ע"א ע"ב) דְּעֲלֵמָא, עַל דָּא פְּלִיגוּ. אֲבַל
 תִּלְתָּא אֵינוֹן. חַד דְּמִתְלַבְּשִׁי בְּהוּא לְבוּשָׁא, רוּחָא
 דְּבַגְנָתָא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא. וְחַד יְקָרָא מִכְּלָא, דְּמִתְלַבְּשָׁא
 בֵּיהּ נִשְׁמָתָא בְּגוּ צְרוּרָא דְּחַיִּי, בֵּין פּוּרְפִירָא דְּמִלְכָּא. וְחַד
 לְבוּשָׁא דְּלִבְר, דְּקָאִים וְלֹא קָאִים, אֲתַחְזִי וְלֹא אֲתַחְזִי.
 בְּהַאי מִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ נַפְשָׁא, וְאִזְלָא וְשָׂטָא בְּעֲלֵמָא.

וּבְכָל רִישׁ יְרַחִי (שְׁתָּא) וְשִׁבְתָּא, אִזְלָת וְאֲתַקְשֶׁרֶת בְּרוּחָא
 דְּבַגְנָתָא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא, דְּקִימָא בֵּין פְּרַגּוּדָא
 יְקִירָא, וּמְנִיָּה אִוְלִיף וַיֵּדַע מַה דִּיֵּדַע, וְשָׂטָא וְאִזְדַּע לִיָּה
 בְּעֲלֵמָא.

תְּנָא, בְּתַרִּין קְשׁוּרִין אֲתַקְשֶׁר נַפְשָׁא, בְּכָל רִישׁ יְרַחִא
 וְשִׁבְתָּא, בְּקְשׁוּרָא דְּרוּחָא, דִּי בֵּין רִיחִי בּוּסְמִין
 דְּבַגְנָתָא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא, וּמִתְמָן אִזְלִל וְשָׂאט, וְאֲתַקְשֶׁר
 עִם רוּחָא בְּנִשְׁמָתָא דְּצִרִירָא בְּצְרוּרָא דְּחַיִּי, וּמִתְרוּיָא
 וּמִתְזַנְת מֵאֵינוֹן זִיוִין יְקָרִין, דְּהַאי סְטָרָא, וְדֵהַאי סְטָרָא.

הָדָא הוּא דְּכְתִיב, וְנַחֲךָ ה' תָּמִיד, תָּמִיד דִּיִּקָּא.
 וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצַחוֹת נַפְשֶׁךָ. מַהוּ בְּצַחְצַחוֹת. אֶלָּא צַחוֹתָא

חַד, כִּד אֶתְקַשֵּׁר בְּרוּחָא דְבִגְנָתָא דְלִתְתָא, צַחוּתָא דְלָגוּ
 מִן צַחוּתָא, כִּד מִתְקַשְׁרֵן בְּנִשְׁמָתָא דְלַעִילָא, בְּצִרוּרָא
 דְחַיִּי, וְהַיְינוּ בְּצַח חַד, צַחוּת תְּרִין, דְּאִינוּן לַעִילָא
 לַעִילָא, בְּיִקְירוּ דְנִשְׁמָתָא וְדַאי, כְּלוּמַר צַחֲצַחוּת, מֵאֵן
 יֵרִית דָּא, נִפְשָׁךְ. נִפְשָׁךְ מִמֶּשׁ. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא.
 אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּד אָנָּא בֵּין אִינוּן חֲבַרְיָא דְבָבֵל,
 מִתְכַּנְשֵׁי גַבְאֵי, וְאוּלְפֵי מְלִי בְּאַתְגַּלְיָא, וְאִינוּן
 עֵיילֵי לֹון בְּגוֹשְׁפִנְקָא דְפְרוּזְלָא תְקִיפָא, סְתִימָא מִכָּל
 סְטְרִין. כְּמָה זְמַנִּין אוּלִּיפְנָא לֹון אֲרַחוּי דְגִנְתָּא דְמִלְכָּא,
 אוּרְחוּי דְמִלְכָּא. (נ"א כְּמָה זְמַנִּין אֲמִינָא לֹון אֲרַחוּי דְאוּרִייתָא דְמִלְכָּא קִדִּישָׁא

וְאוּרְחוּי עֲלֵאִין).

כְּמָה זְמַנִּין אוּלִּיפְנָא לֹון כָּל אַנוּן דְרַגִּין דְצַדִּיקֵיָא
 דְבַהֲהוּא עֲלֵמָא, וְכִלְהוּ מִסְתַּפִּי לְמִימַר (דף רכה ע"א)
 מְלִין אֵלִין, אֵלָא לָעָאן (מַעֲלֵעִין) בְּגַמְגוּמָא. בְּגִינֵי כֶּךָ
 פְּסִילוּסִין אֲקָרוּן, כְּהֵהוּא פְּסִילוּתָא דְמַגְמָגָם בְּפוּמִיָּה.
 אֲבָל לְזַכוּתָא דְאִינְנָא לְהוּ, הוּאִיל וּמְסַתְּפֵי. דְהָא אוּרָא
 קִדִּישָׁא וְרוּחָא קִדִּישָׁא אֶתְעֵדִי מְנִיָּהוּ, וַיִּנְקִי
 מְאוּרָא וְרוּחָא דְרְשׁוּתָא אֲחַרָא. וְלֹא עוּד אֵלָא דְקִשְׁת
 אֶתְחַזִּי עֲלֵיָּהוּ, וְלֹאוּ אִינוּן כְּדַאי לְמַחְמֵי סְבַר אַנְפוּי (ס"א)
 כָּל שְׁכַן סְבַר אַנְפִּין אֲחַרְנִין. (דְּאַלְהוּוּ)

אֲבָל דָּא מְהֵנִיא לְהוּ, דְּאֲנָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא וְאֲנָא סִימְנָא
 בְּעֵלְמָא, (נ"א סמבא) דְּהָא בְּחֵי לָא יְתִיב עֵלְמָא
 בְּצַעְרָא, וְלָא אֲתֵדֵן בְּדִינָא דְלַעִילָא, בְּתֵרָאִי לָא יְקוּם
 דְרָא כְּדֵרָא דָא. וְזִמִּין עֵלְמָא דְלָא יִשְׁתַּכַּח מֵאֵן דִּיגִין
 עֲלֵייהוּ, וְכָל אֲנַפִּין חֲצִיפִין יִשְׁתַּכַּחוּן בֵּין לְעֵילָא בֵּין
 לְתַתָּא. לְעֵילָא, בְּחוּבֵייהוּ דְלַתַתָּא, וְחֲצִיפוּתָא דְלַהוּן.
 וְזִמִּינִין בְּנֵי עֵלְמָא דְצוּוחִין, וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַח עֲלֵייהוּ.
 יְהֵדְרוּן רִישָׁא לְכָל סְטְרֵי עֵלְמָא, וְלָא יְתוּבוּן
 בְּאִסּוּוּתָא. אֲבָל חַד אָסוּתָא אֲשַׁכְּחָנָא לְהוּ בְּעֵלְמָא וְלָא
 יִתִיר, בְּהֵוּא אֲתֵר דִּישְׁתַּכַּחוּן אִינּוּן דְלַעָאן בְּאוּרֵייתָא,
 וְאִשְׁתַּכַּח בֵּינֵייהוּ (ויקרא ע"א ע"א) סֵפֶר תּוֹרָה דְלָא מִשְׁתַּקֵּר
 בֵּיהּ. כִּד מִפְקֵי הָאִי, בְּגִינֵיהּ מִתְעָרֵי עֲלָאִי וְתַתָּאִי. וְכָל
 שְׁכֵן אִי אֲכַתִּיב בֵּיהּ שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדַקָּא חֲזִי, וְהָא
 אוֹלִיפְנָא מְלָה.

וְוִי לְדֵרָא דְאֲתַגְלֵיִיא בֵּינֵייהוּ סֵפֶר תּוֹרָה, וְלָא מִתְעָרֵי
 עֲלֵיהּ לְעֵילָא וְתַתָּא. מֵאֵן אֲתַעֵר עֲלֵיהּ בְּשַׁעְתָּא
 דְעֵלְמָא בְּצַעְרָא טְפִי, וְאֲצַטְרִיךְ עֵלְמָא לְמִטְרָא,
 וְאֲצַטְרִיךְ לְאֲגְלָאָה סֵפֶר תּוֹרָה יִתִיר בְּדוּחְקָא דְעֵלְמָא.
 דִּכְד עֵלְמָא בְּצַעְרָא, וּבַעָאן בְּנֵי נְשָׂא רַחֲמִין עֲלֵי קְבָרֵי,
 כְּלָהוּ מִתִּין מִתְעָרִין עֲלֵיהּ, דְּהָא נְפִשָׁא אֲקֻדִימַת
 וּמוֹדְעָא לְרוּחָא, דְּהָא סֵפֶר תּוֹרָה אִשְׁתַּכַּח בְּגְלוּתָא,

דַּאִיגְלִי בְּדוּחָקָא דְעֵלְמָא, וְחַיֵּיא אֶתְאֵן וּבְעָאן רַחְמִי.
 כִּדְיִן רוּחָא מוֹדְעָא לְנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְכִדְיִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר, וְחָס עַל
 עֵלְמָא, וְדָא עַל גְּלוּתָא דְסֵפֶר תּוֹרָה מֵאֶתְרִיהּ, וְחַיֵּיא
 אֶתְיִן לְמַבְעֵי רַחְמִי עַל קַבְרֵי מֵתֵי. וְוִי לְדָרָא אִי אֶצְטְרִיךְ
 סֵפֶר תּוֹרָה לְאֶגְלָאָה לִיָּה מֵאֶתְרָא לְאֶתְרָא, אֶפִּילוּ מִבֵּי
 כְּנִישְׁתָּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, דְּהָא לָא אֶשְׁתַּכַּח בֵּינֵייהוּ עַל מַה
 יִשְׁגַּחוּן עַלְיֵיהוּ.

וְדָא לָא יִדְעִין כְּלָהוּ בְּנֵי נִשְׁא, דְּהָא שְׂכִינְתָא כַּד
 אֶתְגַּלְיֵיא גְּלוּתָא בְּתַרְאָה. עַד לָא תִּסְתַּלַּק לְעֵילָא,
 מַה כְּתִיב, (ירמיה ט) מִי יִתְנַנֵּי בַּמַּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. לְבַתַּר
 בְּזַמְנָא דְדַחְקָא אֶשְׁתַּכַּח טְפִי בְּעֵלְמָא, תַּמָּן אֶשְׁתַּכַּחַת,
 וּבְגְלוּתָא דְסֵפֶר תּוֹרָה, תַּמָּן הִיא, וְכֹלָא מֵתְעַרִין עַלְיָה,
 עֵלְאִי וְתַתְאִי.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי הֲנִי בְּבִלְאִי טַפְשָׁאִי, יְנַדְעוֹן מְלִין
 דְּרִזֵּי דְחַכְמַתָּא, עַל מַה קָאִים עֵלְמָא, וְסַמְכוּי עַל
 מַה קָא מֵתְרַגְּשֵׁן. כַּד יִשְׁתַּכַּח בְּדוּחָקָא, יְנַדְעוֹן שְׁבַחָא
 דְּרַב (דְּמַנּוּגָא) יִיבָא סָבָא. כַּד אֶשְׁתַּכַּח בֵּינֵייהוּ, וְלָא הוּוּ
 יִדְעֵי שְׁבַחְיָה. וְהָא אֶשְׁכַּחנָא מְלוּי מֵתְקַשְׁרֵן בְּמְלוּי
 דְשְׁלֵמָה מְלָפָא, בְּרִזָּא עֵלְאָה דְחַכְמַתָּא, וְאִינוּן לָא הוּוּ
 יִדְעֵי שְׁבַחְיָה.

וְהִשְׁתָּא אֶזְלִין בְּתַר מְלֵי דְחֻכְמָתָא, וְלִית מֵאן דְקָאִים
עָלָהּ, וְלִית מֵאן דְקָרִי. וְעַם כָּל דָּא, אִית
בִּינֵייהוּ פְקֻחִין בְּעֵבוּרָא דְשִׁתָּא וּבְקִבְיַעוּתָא דִּירְחִי, אַף
עַל גַּב דְּלָא אֲתִיִּיהִיב לָהּ, וְלָא אֲתַמְסֹר בִּינֵייהוּ.

תְּנִינָן, תְּרִיסֹר יְרַחִי, הָאִי נֶפֶשׁ אִיהִי מִתְקַשְׁרָא בְּגוּפָא
בְּקִבְרָא, וְאֲתַדְנֹו בְּדִינָא כְּחָדָא, בַּר הֵהִיא נֶפֶשׁ
דְּצִדִיקָיָא, כְּמָה דְאֻקְמוּהָ, וְזִמְינָא בְּקִבְרָא, וְיַדַּע
בְּצַעְרָא דִּילֵיהּ, וּבְצַעְרָא דְחַיִּי יַדַּע (ס"א לָא יַדַּע), וְלָא
אֲשַׁתְּדֵלַת עֲלֵיהּ.

וּלְבַתֵּר תְּרִיסֹר יְרַחִי, אֲתַלְבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא חַד, וְאֶזְלִל
וְשָׂאט בְּעֵלְמָא, וְיַדַּע מִן רוּחָא מַה דִּידַע,
וְאֲשַׁתְּדֵל צַעְרָא לְעֵלְמָא, וְלִמְבַעֵי רַחֲמֵי. וְלִמְנַדַּע (לְחַו)
צַעְרָא דְחַיִּי.

וּמֵאן אֲתַעֲר לְכָל הָאִי, בְּזִמְנָא דְאִית זַכָּאָה, דְאֻדַּע לָהּ
כְּדָקָא יְאוּת, וְהֵהוּא זַכָּאָה אֲשַׁתְּמוּדַע בִּינֵייהוּ.
דְתַנְיָא, זַכָּאָה כַּד אֲשַׁתְּאָר בְּעֵלְמָא, בֵּין חַיָּיא, וּבֵין
מִיתָיָא אֲשַׁתְּמוּדַע, דְהָא כָּל יוּמָא מִכְרוּזֵי עֲלִיהּ בִּינֵייהוּ,
וְכַד צַעְרָא טְפִי בְּעֵלְמָא, וְהוּא לָא יְכִיל לְאַגְנָא עַל דְרָא,
הוּא אֻדַּע לָהּ צַעְרָא דְעֵלְמָא.

וְכַד לָא אֲשַׁתְּכַח זַכָּאָה (דף רכה ע"ב) דְמִכְרוּזֵי עֲלִיהּ בִּינֵייהוּ,
וְלָא אֲשַׁתְּכַח (ד"א ל"ג בִּינֵייהוּ) מֵאן דְאֲתַעֲר לָהּ בְּצַעְרָא

דְּעִלְמָא, אֶלָּא סֵפֶר תּוֹרָה. כְּדִין עֲלָאי וְתַתָּאי מִתְעַרְיִן
 עֲלֵיהּ, וְצָרִיכִין כֹּלָא דִישְׁתַּכְּחוּן בְּהֵיא זְמָנָא בְּתִשְׁבֻּבָה.
 וְאִי לָא מִשְׁתַּכְּחִי, הָא מָאֲרִי דְדִינָא אֶתְעָרוּן עֲלֵייהּ,
 וְאֶפִּילוּ רוּחַ דְּגִנְתָּא דְעֵדוּן, מִתְעַרְיִן עֲלֵייהּ, בְּגִינֵיהּ
 דְּסֵפֶר תּוֹרָה, כְּדַאֲתָמַר.

תַּאנָּא, וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתִי, בְּגוֹפָא, בְּנִפְשָׁא, בְּרוּחָא,
 בְּנִשְׁמָתָא, בְּרִתִּיכָא חָדָא, בְּדַרְגָּא עֲלָאָה. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה אֲטִימִין מִכֹּלָא בְּנֵי עֲלְמָא, דְּלֹא יָדְעִי,
 וְלֹא מִשְׁגִּיחִי, וְלֹא שָׁמְעִי, וְלֹא מִסְתַּכְּלִי בְּמִלֵּי דְעֲלְמָא.
 וְהִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּכַּח עֲלֵייהּ בְּרַחֲמִין, בְּכֹל
 זְמַן וְעֵידוּן, וְלִית מָאן דִּישְׁגָּח.

תַּלְתַּת זְמָנִין בְּיוֹמָא, עָאֵל רוּחָא חָדָא בְּמַעְרְתָא
 דְּכַפְלָתָא, וְנָשִׁיב בְּקַבְרֵי אֲבֹהֵתָא, וְאֶתְסִיִּין כֹּל
 גְּרָמִין, וְקִיִּימִי בְּקִיּוֹמָא, וְהֵהוּא רוּחָא נָגִיד טַלָּא
 מְלַעֲיָלָא, מְרִישָׁא דְמַלְכָּא, אֶתְר דְּמִשְׁתַּכְּחִי אֲבֵהֶן עֲלָאי.
 וְכַד מִטִּי (ס"א מַתְעַר) הֵהוּא טַלָּא מְנִיִּיהּ, מִתְעַרְיִן אֲבֵהֶן
 דְּלִתְתָּא.

וְתַאנָּא, נַחֲתִית הֵהוּא טַלָּא בְּדַרְגִּין יְדִיעֵן, דְּרָגָא בְּתַר
 דְּרָגָא, וּמִטִּי לָגַן עֵדוּן דְּלִתְתָּא. וּמֵהֵהוּא טַלָּא,
 אֶתְסַחֲי בְּבוֹסְמִין דְּגִנְתָּא דְעֵדוּן. וְאֶתְעַר רוּחָא חָדָא,
 דְּכִלְיַל בְּתַרִּין אַחְרָנִין וְסִלִּיק וְשִׁאט בִּינֵי בּוֹסְמִין, וְעֵייל

בְּפִתְחָא דְמַעְרְתָא, כְּדִין מִתְעָרִין אַבְהֵן, אֵינִון וַזְיוּגָן,
וּבְעָאן רַחֲמֵי עַל בְּנוֹי.

וְכַד אֲשַׁתְּכַח עֲלֵמָא בְּצַעְרָא, בְּגִין דְּאֵינִון דְּמִיכִין עַל
חֻבֵי עֲלֵמָא, וְהָהוּא טֵלָא לָא אֲתַנְגִּיד וְלָא
אֲשַׁתְּכַח, עַד דְּאֲתַעֲר סֵפֶר תּוֹרָה, כְּדָקָא חֲזִי בְּעֲלֵמָא.
וּנְפִשָׁא אֹדְעָא לְרוּחָא, וְרוּחָא לְנִשְׁמָתָא, וְנִשְׁמָתָא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדִין יְתִיב מְלָכָא בְּכַרְסֵיָא דְרַחֲמֵי,
וְנִגִּיד מַעְתִּיקָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, נִגִּידוּ דְטֵלָא דְבְדוּלְחָא.
וּמְטִי לְרִישָׁא דְמְלָכָא, וּמִתְבְּרַכִּין אַבְהֵן. וְנִגִּיד הָהוּא
טֵלָא, לְאֵינִון דְּמִיכִין, וּכְדִין מִתְחַבְּרָן (נ"א מִתְבְּרַכִּין) כְּלָהוּ,
וַחֲיִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲלֵמָא.

וְתַאנָא, לָא חֲיִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲלֵמָא, עַד
דְּאֹדְעָ לְאַבְהֵן וּבְגִינֵיהוּ עֲלֵמָא אֲתַבְּרָא.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַדַּאי הָכִי הוּא, וְהָא אֲשַׁכְּחָנָא מְלִי
בְּסַפְרָא דְשְׁלֵמָה מְלָכָא, הָהוּא עֲלָאָה, דְּקָרָא לֵיהּ עֵיטָא
דְּחַכְמָתָא דְכָלָא.

וְרַב הַמְנוּנָא, הָכִי גְלִי וְאָמַר, דְּהָא אַחֲזִיו לֵיהּ, דִּיתִיר
עֲבַדַת רַחֵל, דְּקִימָא בְּפַרְשֵׁת אֹרְחִין, בְּכָל זְמָנָא
דְּאֲצַטְרִיךְ עֲלֵמָא, מְכַלְהוּ. וְרוּזָא דְמְלָה, אַרְוֹן וְכַפּוֹרַת
וְכַרוּבִים בְּחוּלְקָא דְבְנֵימָן, דְּאֲתִילִיד בְּאֹרְחָא, וּשְׁכִינְתָא
עַל כָּלָא:

וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמָּטָה, מֵאֵן רֹאשׁ הַמָּטָה. דָּא
 שְׂכִינְתָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֶסֶם וְשָׁלוֹם. אֵלֵא
 לְדִידִיהּ פְּרַע וְסָגִיד. (אֵלֵא) תָּא חֲזִי, מָטָה, דָּא שְׂכִינְתָא.
 דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) הִנֵּה מִטַּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה. רֹאשׁ הַמָּטָה
 מֵאֵן הוּא. דָּא יְסוּדָא דְעֵלְמָא, דְּהוּא רִישָׁא דְעֵרְסָא
 קְדִישָׁא. עַל רֹאשׁ, דָּא יִשְׂרָאֵל, דְּקָאִים עַל רֹאשׁ הַמָּטָה.
 בְּגִינֵי כֶּךָ, יִשְׂרָאֵל לְדִידִיהּ קָא סָגִיד.

וְאִי תִימָא, הָא בְּהָהוּא זְמַנָּא לָא הוּהּ מְרַע, דְּהָא לְבַתֵּר
 כְּתִיב, וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה
 אָבִיךָ חוֹלָה. וּבִשְׁעֵתָא דְסָגִיד, לָא הוּהּ חוֹלָה, וְעַל דִּידַע
 דְּהָא בְּהָהוּא זְמַנָּא, סָלִיק בְּדַרְגָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא כְּרִסְיָא
 שְׁלִימָתָא, בְּגִינֵי כֶּךָ סָגִיד לְהָהוּא רְתִיכָא, כְּרִסְיָא
 עֲלָאָה, שְׁלִימוֹ דְאֵילְנָא רַבְרַבָּא וְתַקִּינָה, דְּאֶקְרִי עַל
 שְׁמִיָּהּ. וְעַל דָּא, וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמָּטָה, עַל
 רֹאשׁ הַמָּטָה וְדָאִי, דְּהָא אֶסְתַּלַּק לְאַתְרִיהּ וְאַתְעֵטֵר
 בְּעֵטְרוֹי דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא:

וַיֹּאמֶר הַשְּׁבַעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ
 הַמָּטָה, רַבִּי חֲזִיָּא פְּתַח וְאָמַר, (קְהֵלֶת ז) כָּל זֶה
 נְסִיתִי בַּחֲכָמָה אֲמַרְתִּי אַחַפְכָּמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמְּנִי. הָא
 תְּנִינָן, שְׁלֹמָה מַלְכָּא, יָרִית סִיְהָרָא מְכַל סְטְרוֹי, וּבִיּוֹמוֹי
 קְיִימָא בְּשְׁלֵמוֹתָא, הִהִיא סִיְהָרָא דְאַתְבְּרַכָּא מְכַלָּא, וְכַד

בְּעַא לְמִיָּקָם עַל נִימוּסֵי אֹרִיִּיתָא. אָמַר, אָמַרְתִּי אַחֲכַמָּה
וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב אָמַר, וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי
וּנְשָׂאתַנִּי מִמְצָרִים וּקְבַרְתַּנִּי בְּקְבוּרָתָם, תַּמָּן
תַּנִּינָן, מֵאֵן דְּנִפְקַן נְשִׁמְתִּיה בְּרִשׁוּתָא אַחֲרָא, (דף רכז ע"א)
וְגוּפָא דִּילִיָּה אַתְקַבֵּר בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, עֲלִיָּה כְּתִיב, (ירמיה
ב) וַתָּבֹאוּ וַתִּטְמְאוּ אֶת אֶרְצִי וַנְחַלְתִּי שְׁמַתְם לְתוֹעֵבָה,
וַיַּעֲקֹב אָמַר וּקְבַרְתַּנִּי בְּקְבוּרָתָם, וּנְשִׁמְתִּיה נִפְקָא
בְּרִשׁוּתָא אַחֲרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שָׂאֲנִי יַעֲקֹב, דְּשָׁכִינְתָא הוּת אַחֲדִידַת
בֵּיהּ, וְאַתְדַּבְּקַת בֵּיהּ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית מו)
אֲנֹכִי אֶרְדָּ עִמָּךְ מִצְרַיִמָה, לְדִיִּירָא עִמָּךְ בְּגָלוּתָא. וְאֲנֹכִי
אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה, לְאַזְדַּוּוּגָא בִּי נְשִׁמְתָךְ, וְלֹאֲתַקְבְּרָא גּוּפְךָ
בְּקַבְרֵי אֲבֹהֶיךָ. מַאי קָא מִיִּירִי, (אף על גב דקא) (נ"א וְדָא לָא)
נִפְקַת נְשִׁמְתִּיה בְּרִשׁוּתָא אַחֲרָא. (נ"א וְעַל דָּא וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה

כְּתִיב).

וַיִּוְסַף יִשְׁתֵּי יָדוֹ עַל עֵינֵיהּ, יוֹסַף וְדָא, דְּהָא הוּא בּוֹכְרָא
דְּהִרְהוּרָא דְלָבָא, בּוֹכְרָא דְטַפָּה קְדַמָּא הוּת,
כְּדַאֲתַמָּר. וּבְגִין דִּיִּדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טְמִירָא דָא,
אֲתַבְּשַׁר לִיה בְּיוֹסַף, דְּהָא כָּל רְחִימוּתָא בֵּיה תַלְיָא.
יִשְׁתֵּי יָדוֹ עַל עֵינֵיהּ. מַאי קָא מִיִּירִי. אָמַר רַבִּי יִיסָא,

בגין יקרא דיעקב, ולא תבשרא דהא יוסף קיים,
 וישתכח עליה במיתתיה. רבי חזקיה אמר, מלה
 אוליפנא, ודחילנא לגלאה, ובעובדי עלמא חכמתא
 אשתכח. אתא רבי אבא, (ד"א ל"ג ונשקיה) בטש ביה. אמר,
 אימא מילך, וזיין זיין. ביומי דרבי שמעון מלין
 אתגליין.

אמר, אוליפנא מפרקין דרב ייסא סבא, בנמוסי
 עלמא. בר נש דזכי לבר בהאי עלמא, ליבעי
 ליה לנגדא עפרא על עינוי כד אתקבר, ודא הוא יקרא
 דיליה, לאחזאה דעלמא אסתים מניה, והוא ירית ליה
 לעלמא תחותוי.

בגין דעינוי דבר נש, חיזו דעלמא ביה אתחזי, וכל
 גוונין הכי אינון דאסחרו. חוורא דביה, הוא ימא
 רבא אוקינוס, דאסחר כל עלמא בכל סטרי. גוונא
 אחרא הוא יבשתא (דאקיפו), דאפיקו מיא, ויבשתא קאים
 בין מיא, הכי הוא גוונא בין מיא.

גוונא אחרא תליתאה, היא במציעותא דביה, דא
 ירושלם, דהיא אמצעותא דעלמא. גוונא
 רביעאה, היא חיזו דכל עינא, ואקרי בת עין, דבההוא
 בת עין, אתחזי פרצופא. וחיזו יקרא מכלא, דא ציון,
 דאיהי נקודה אמצעותא מכלא, דחיזו דכל עלמא תמן

אֲתַחֲזִי. וְתַמֵּן שְׂרִיא שְׂכִינְתָא, דְּהִיא שְׂפִירוּ דְּכֻלָּא, וְחִיזוּ
 דְּכֻלָּא, וְעִינָא דָּא הוּא יְרוּתַת עֲלֻמָּא. וּבְגִינֵי כְּךָ, הֵיא
 שְׂבִיק לֵיהּ, וְהֵיא נְטִיל לֵיהּ, וַיְרִית לֵיהּ.

אֲמַר לֵיהּ, שְׂפִיר קְאֻמְרַת, אֲבַל מְלָה סְתִימָא אִיהוּ
 יְתִיר, וּבְנֵי עֲלֻמָּא לָא יִדְעִין, וְלֹא מְסַתְּכְלֹן, דְּהֵא
 בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ נְפִיק מֵעֲלֻמָּא. נְפִשָּׁא דִּילֵיהּ טְמִירָא
 עֲמִיהּ, וְעַד לָא נְפַקַת, עֵינֵיוּ דְּבַר נָשׁ חָמוּ מַה דְּחָמוּ,
 כְּמַה דְּאוּקִימְנָא דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת לג) כִּי לֹא יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי.
 בְּחִייהוֹן לָא חָמָאן, אֲבַל בְּמִיתְתְּהוֹן חָמָאן.

וְעֵינֵיוּ פְּקִיחֹן מִהֶהוּא חִיזוּ דְּחָמָא, וְאִינוּן דְּקִימִין
 עֲלֵיהּ, בְּעָא לְשׁוּאָה יִדָּא עַל עֵינֵיוּ, וְלֹא־סְתִמָּא
 עֵינֵיוּ, בְּגִין הֶהוּא דְּאוּלִּיפְנָא בְּרֹזָא דְּנִמוּסֵי עֲלֻמָּא.
 דְּבְשַׁעְתָּא דְּאֶשְׁתָּאֲרוּ עֵינֵיוּ פְּקִיחֹן, מִהֶהוּא חִיזוּ יְקִירָא
 דְּחָמָא. אִי זָכִי לְבַר, בְּרָא קָדִים לְשׁוּאָה יְדִיהּ עַל עֵינֵיוּ
 וְלֹא־סְתִמָּא לוֹן, כְּמַה דְּכְתִיב וַיֹּסֶף יִשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיו.
 בְּגִין דְּהֵא חִיזוּ אַחְרָא דְּלֹא קְדִישָׁא אֲזִדְּמַנַּת לְקַבְּלֵיהּ,
 וְעִינָא דְּחָמָא הֶשְׁתָּא חִיזוּ קְדִישָׁא עֲלָאָה, לָא יִסְתַּכַּל
 בְּחִיזוּ אַחְרָא.

וְעוֹד, דְּהֶהוּא נְפִשׁ סְמִיכַת לְקַבְּלֵיהּ בְּבֵיתָא, וְאִי
 אֶשְׁתָּאֲר עִינָא פְּקִיחָא, וְהֶהוּא חִיזוּ אַחְרָא יִשְׂרִי
 עַל עֵינֵיוּ, בְּכֹל מַה דְּאֶסְתַּכַּל אֶתְלַטֵּיא, וְלֹאוּ יְקָרָא

דְּעִינָא הוּא, וְכָל שְׁפָן מְקַרִיבּוּי, וְכָל שְׁפָן מִן מִיתָא,
 דְּלָאוּ יִקְרָא דִּילֵיהּ לְאַסְתַּכְּלָא בְּמָה דְּלָא אֶצְטְרִיף,
 וְלֹא שְׂרִיא עַל עֵינּוּי מְלָה אַחְרָא. לְבַתֵּר אֶתְכַסִּיא בְּעַפְרָא,
 וְהָא אֶתְעָרוּ חֲבַרְיָא עַל דִּינָא דְקִבְרָא מַהוּ. וַיִּקְרָא הוּא,
 דִּי־סִתִּים עֵינָא מִן כְּלָא, עַל יְדָא דְבַרְיָה דְשָׁבַק בְּעֵלְמָא.
 תָּא חֲזִי, כָּל שְׁבַעַה יוֹמִין, נַפְשָׁא אֲזֵלָא מִבֵּיתָא לְקִבְרָא,
 וּמְקִבְרָא לְבֵיתָא, וְאֶתְאַבְּלַת עֲלֵיהּ, וְתַלַּת זְמַנִּין
 בְּיוֹמָא, אֶתְדַּנּוּ כְּחֻדָּא נַפְשָׁא וְגוֹפָא, וְלִית מַאן דִּידַע
 בְּעֵלְמָא, וַיִּשְׁגַּח לְאַתְעָרָא לְבָא.

לְבַתֵּר, גּוֹפָא אֶתְטְרִיד, וְנַפְשָׁא אֲזֵלָא וְאַסְתַּחֲיָא (דף רכז ע"ב)
 בְּגִיחָנָם, וְנַפְקָא וְשָׂטָא בְּעֵלְמָא, וּמְבַקְרָא
 לְקִבְרִיָה, עַד דְּמִתְלַבְּשָׁא בְּמָה דְּאֶתְלַבְּשָׁא.

לְבַתֵּר תְּרִיסַר יְרַחִי, נְיִיחִין כְּלָא. גּוֹפָא שְׁבִיק (שְׁכִיר)
 בְּעַפְרָא. נַפְשָׁא אֶתְצַרִיר וְאֶתְנַהִיר בְּרוּחָא,
 בְּמָאנָא דְּאֶתְלַבֵּשׁ. רוּחָא אֶתְעַנַּג בְּגִנְתָּא דְּעַדָּן. נְשַׁמְתָּא
 סְלָקָא לְצֻרוֹרָא דְּעַנּוּגָא דְּכָל עַנּוּגִין. וְכָלָא אֶתְקַשֵּׁר דָּא
 בְּדָא לְזְמַנִּין יְדִיעֵן.

תָּא חֲזִי, וּוי לֹון לְבַנִּי נְשָׂא, דְּלָא מְסַתְּכְּלִין וְלֹא יְדַעִין
 וְלֹא אֶשְׁתְּמוּדְעֵן, עַל מַה קְיַיְמִי, וַיִּתְנַשֵּׁי מְנַיְיָהוּ
 לְמַעַבְד פְּקוּדֵי אֹרִייתָא. דְּאִית פְּקוּדֵי אֹרִייתָא דְּעַבְדֵי
 לְבוּשׁ יִקְר לְעֵילָא. וְאִית פְּקוּדֵי אֹרִייתָא דְּעַבְדֵי לְבוּשׁ

יָקָר לְתַתָּא. וְאִית פְּקוּדֵי אֹרִייתָא דְעַבְדֵי לְבוּשֵי יָקָר
 לְהֵאֵי עֲלָמָא. וְכֻלָּא אֲצִטְרִיכֵן לֵיה לְבַר נֶשׁ, וּמִן יוֹמוֹי
 מִמֶּשׁ, כְּלָהוּ מִתְתַקְנֵן, כְּמָה דְאֹקִימָנָא.

רַבִּי יְהוּדָה סָבָא, אֲתַרְגִּישׁ בְּדַעְתִּיהּ יוֹמָא חַד, וְאַחֲזוּ
 לֵיה בְּחֻלְמִיהּ, חַד דִּיּוֹקְנָא מִנְהוּרָא דִּילֵיהּ, תְּקִיפָה,
 דְאֹזְדֵהָר לְאַרְבַּע סְטָרִין, אָמַר לֵיהּ, מַאי הָאֵי. אָמַר לֵיהּ,
 לְבוּשָא דִילָךְ הוּא, לְדִיּוּרָא דְהַכָּא, וּמִהֵהוּא יוֹמָא הָוָה
 חַדִּי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, רוּחִין דְצַדִּיקֵי
 יִתְבִּין בְּלְבוּשֵי הוֹן, שׁוּרִין שׁוּרִין בְּגַנְתָּא דְעַדּוֹן,
 וּמִשְׁבַּחַן לְקוּדְשָא בְרִיךְ הוּא, בִּיקְרָא עֲלָאָה. הֲדָא הוּא
 דְכְתִיב, ^(תהלים קמ) אֵךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
 פְּנֵיךְ. אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּקַדְמִיתָא מַה כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחֲוּ
 יִשְׂרָאֵל וְגו', כְּמָה דְאֹקִימָנָא, מֵאֵן מְטָה, דָּא כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל. רֵאשׁ הַמְטָה, דָּא צַדִּיק. עַל רֵאשׁ הַמְטָה, דָּא
 מְלָכָא קְדִישָא, דְשִׁלְמָא כְּלָה דִּילֵיהּ, כְּמָה דְכְתִיב ^{(שיר}
 הַשִּׁירִים א) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלְשִׁלְמוֹה. דִּיעֲקֹב לְדִידֵיהּ קָא סָגִיד,
 לְתַהוּא דְקָאִים עַל רֵאשׁ הַמְטָה, יִשְׂרָאֵל שְׁמִיהּ, בְּגִינֵי
 כֶּף, וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֵאשׁ הַמְטָה.

לְבַתָּר, כִּיּוֹן דִּידַע יַעֲקֹב, דְהָא בְּדַרְגָּא עֲלָאָה אֲשַׁתְּלִים,
 וְדַרְגָּא דִּילֵיהּ הוּא לְעֵילָא עִם אֲבַתָּא, וְהוּא

בְּלַחֲדוּי תִקְוֵנָא שְׁלִימָתָא, אַחְסִין לְבֵיהּ, וְחָדִי וְאַתְתַּקַּף
 בְּרַעוּתָא עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא בֵיהּ. מַה כְּתִיב בֵּיהּ,
 וַיִּתְחַנֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמָּטָה, עַל הַמָּטָה מִמֶּשׁ, דְּהָא
 בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר אֲשֶׁתְּלָם, זַכָּאָה חוּלְקִיָּהּ.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּמִתְנִיתָא דִּילָן אוּקְיָמְנָא, הָא
 דִּתְנִינָן בְּאַרְבַּעַה פְּרָקִים בַּשָּׁנָה הָעוֹלָם נְדוּן,
 בְּפִסְחָא עַל הַתְּבוּאָה, בְּעֶצְרַת עַל פִּירוּת הָאֵילָן, בְּרֹאשׁ
 הַשָּׁנָה כָּל בְּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כְּבִנֵי מְרוֹן, וּבְחַג
 נְדוּנִין עַל הַמַּיִם, הָא אוּקְיָמְנָא מְלִי. וְרוּזָא דְמִתְנִיתָא
 אוּקְיָמְנָא, בְּפִסְחָא עַל הַתְּבוּאָה וְכוּ', לְקַבִּיל רְתִיכָא
 עֲלָאָה, רוּזָא דְאַבְהֵן, וְדוּד מִלְכָּא.

בְּפִסְחָא עַל הַתְּבוּאָה, דְּהִכִּי הוּא מִמֶּשׁ, וְהָא אוּקְיָמְנָא
 מְלָה דָא, עַל מָה אֲתֵיָא מְצָה בְּפִסְחָא, וְהָא דִּינָא
 הוּא, דִּינָא דְמִלְכוּתָא דִּינָא, וְדָא שִׁירוּתָא דְשָׂרִיאוּ
 יִשְׂרָאֵל לְמִיעַל בְּחוּלְקָא קַדִּישָׁא דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא,
 וּלְבַעְרָא מְנִייהוּ חֲמִץ, דְּאִיהוּ טַעוּן אַחְרָנִין דִּי מְמַנָּן עַל
 עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת דְאַקְרוּן אֱלֹהִים
 אַחְרִים, אֱלֹהֵי נֹכַר. וְאַקְרוּן חֲמִץ, יֵצֵר הָרַע, וּלְמִיעַל
 בְּמְצָה, חוּלְקָא קַדִּישָׁא דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא אִמְאֵי
 תְּבוּאָה. (ס"א ל"ג כְּמָה דְאִתְּ אָמַר, (ירמיה ב) תְּבוּאָתָהּ בְּדָא, רְמִיז לְדָא קְדֻמָּאָה

דְשָׂמָא קַדִּישָׁא) בְּגִין כֶּךָ, בְּפִסְחָא נְדוּנִין עַל הַתְּבוּאָה, וְאוּקְיָמְנָא
 דְעֲלָמָא אֲתַדֵּן עַל דִּינָא דְהָא.

בַּעֲצָרַת עַל פִּירוֹת הָאֵילָן. פִּירוֹת הָאֵילָן, פִּירוֹת
 הָאֵילָנוֹת מִבְּעֵי לַיהוָה, מֵאֵן פִּירוֹת הָאֵילָן. אֶלֶּא,
 דָּא הוּא אֵילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיף לְעֵילָא. פִּירוֹת הָאֵילָן,
 כְּמָה דְכָתִיב, (הושע יד) אֲנִי כְּבָרוֹשׁ רַעֲנָן מִמְּנֵי פְרִיָךְ נִמְצָא.
 בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עוֹבְרִין לְפָנָיו כְּבָנֵי מָרוֹן. תָּנָא רֵאשׁ
 הַשָּׁנָה, דָּא הוּא רִישָׁא דְשִׁתָּא דְמַלְכָּא, וּמֵאֵן
 הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דָּא יִצְחָק, דְאֶקְרִי רֵאשׁ, דְאִיהוּ חַד
 רִישָׁא דְמַלְכָּא (נ"א לְעֵילָא), אַתְרֵי דְאֶקְרִי שָׁנָה. בְּגִינֵי כֶּף כָּל
 בָּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כְּבָנֵי מָרוֹן. וְעַל דָּא תַנְיָנָן,
 בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְהָא בְּרִישָׁא דְשִׁתָּא שְׂאֵרֵי יִצְחָק.
 וּבַחֲגֵי גְדוּנִין עַל הַמַּיִם, דָּא הוּא שִׁירוֹתָא (דְרִישָׁא) דִּימִינָא
 דְמַלְכָּא, וְעַל דָּא חֲדוּוֹתָא דְמִיָּא אֲשֶׁתַּכַּח בְּכֻלָּא,
 בְּשַׁעֲתָא דְנִסְכֵי מִיָּא, וְשְׂאֵבֵי לֹוֹן, בְּגִין דְמַיִם דָּא יִדְעָא.
 וְעַל דָּא בְּאַרְבַּעַה פְּרָקִים אֵילִין, כֻּלָּא מִשְׁתַּכְּחִין. (דף רכז ע"א)
 אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כִּד יִסְתַּכְּלוֹן מְלִי, כֻּלָּא אֲשֶׁתַּכַּח בְּהַנִּי
 פְּרָקִין, אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, דְיֹוד מַלְכָּא. וּבְהַנִּי
 עֲלָמָא אַתְדָן, וּבְאַרְבַּע פְּרָקִין בְּנֵי נֶשָׂא אַתְדָנוּ, בִּיּוֹמִין
 דְאֲשֶׁתַּכְּחוּ בְעֲלָמָא. וּבְכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא, סִפְרִין פְּתִיחָן
 וְעוֹבְדִין כְּתִיבִין, וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַח, וְלִית מֵאֵן דִּירְכִין
 אוֹדְנִיָּה, וְאוֹרִייתָא אֲסֵהִידַת בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא, וְקָלָא קָרִי
 בְּחֵילָא, (מְשַׁלֵּי ט) מִי פְתִי יִסוּר הִנֵּה חֲסַר לֵב אֲמַרְהָ לוֹ, וְלִית
 מֵאֵן דִּיצִית לְקָלִיָּה.

תָּאנָא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׁ קָאִים בְּצַפְרָא, סְהַדִּין קְיִימִין
 לְקַבְּלֵיהּ, וְסְהַדִּין בֵּיהּ, וְהוּא לָא אֲשַׁגַּח. נִשְׁמַתָּא
 אֲסַהֲדַת עָלֵיהּ, בְּכָל עֵדָן וּבְכָל שַׁעְתָּא, אִי אֲצִית יָאוּת.
 וְאִי לָאו, הָא סְפָרִין פְּתִיחִין וְעוּבְדִין פְּתִיבִין. אֲמַר רַבִּי
 חֲזִינָא, זַפְּאִין אִינּוּן צְדִיקִינָא, דְּלֹא מִסְתַּפּוּ מִן דִּינָא, לָא
 בְּעַלְמָא דִּין, וְלֹא בְּעַלְמָא דְּאֲתִי. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי
 כח) וְצְדִיקִים כִּכְפִיר יִבְטַח. וְכַתִּיב, (תהלים לז) צְדִיקִים יִירְשׁוּ
 אָרְצָא.

רַבִּי חֲזַקְיָה פִּתַּח וְאָמַר, (בראשית טו) וַיְהִי הַשָּׁמֶשׁ לְבָא
 וְתַרְדֵּמָה נִפְלָה עַל אַבְרָם וְגו', הָאִי קָרָא אוֹקְמוּיָהּ.
 אַבְל דָּא יוֹמָא דְּדִינָא קְשִׁיָּא, דְּאִפְקִי לֵיהּ לְבַר נֶשׁ מֵהָאִי
 עַלְמָא. דְּתַנָּיָא, (החזקא יומא) זְמַנָּא דְּמָטָא דְּבַר נֶשׁ נְפִיק
 מֵהָאִי עַלְמָא, הֵהוּא (יומא) זְמַנָּא יוֹמָא דְּדִינָא רַבָּא,
 דְּאֲתַחְשַׁךְ שְׁמֵשׁא מִן סִיְהָרָא, כְּמָה דְּכַתִּיב, (קהלת יב) עַד
 אֲשֶׁר לֹא תַחֲשַׁךְ הַשָּׁמֶשׁ, דָּא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, דְּאֲתַמְנַעַת
 מִבַּר נֶשׁ, תְּלַתִּין יוֹמִין, עַד לָא יִפּוּק מֵעַלְמָא (וְהָא חֲזִי),
 וְחָמָא דְּצוּלְמָא דְּאֲתַמְנַעַת מִנִּיהּ וְלֹא אֲתַחֲזִי.
 מֵאִי טַעְמָא אֲתַמְנַעַת מִנִּיהּ. בְּגִין דְּנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא
 סְלַקַת, וְאֲתַעְבַּרַת מִנִּיהּ, וְלֹא אֲתַחֲזִי. דְּלֹא תִימָא,
 דְּכַד מִית בַּר נֶשׁ וְאֲתַחֲלֵשׁ, הָאִי נִשְׁמַתָּא אֲתַעְבַּרַת מִנִּיהּ,
 אֲלֹא כִּד אִיהוּ בְּחִיּוֹ, בְּתוֹקְפֵיהּ, אֲתַעְבַּרַת מִנִּיהּ (וְאֲתַחֲלֵשׁ)

הָאִי נִשְׁמָתָא, וְלֹא נִהְרָא לְרוּחָא, וְרוּחָא לֹא נִהִיר
 לְנַפְשָׁא, כְּדִין צוּלְמָא אֲתַעְבְּרַת מִנִּיהּ, וְלֹא נִהִיר לִיהּ.
 (אֵלָא) מִהֵוּא יוֹמָא, כֹּלָא מִכְרֻזֵי עֲלִיהּ, וְאַפִּילוּ צַפְרֵי
 שְׂמִיָּא. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּנִשְׁמָתָא הָא סִלְקָא מִנִּיהּ,
 וְרוּחָא לֹא נִהִיר לְנַפְשָׁא, כְּדִין נַפְשָׁא אֲתַחֲלֶשֶׁת, וּמִיכְלָא
 וְכֹל תִּיאוּבְתָא דְגוּפָא, סִלְקָא מִנִּיהּ וְאֲתַעְבֵּר.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְאַפִּילוּ כֹּל זְמַנָּא דְנַפִּיל אִינִישׁ בְּבֵי
 מַרְעִיָּה, וְלֹא יָכִיל לְצַלְאָהּ, נִשְׁמָתָא אֲתַעְבְּרַת
 וְסִלְקָא מִנִּיהּ, וְכְדִין לֹא נִהִיר רוּחָא לְנַפְשָׁא, עַד דְּדִיּוּנִין
 דִּינִיָּה דְבַר נֶשׁ. וְאִי דִיּוּנִין לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְטַב, כְּדִין
 נִשְׁמָתָא אֲתַהֲדַרַת לְאַתְרָהּ, וְנִהִירָא לְכֹלָא. הָא בְּזַמְנָא
 דְקִיּוּמָא מְלָה בְּדִינָא. וּבְזַמְנָא דְלֹא קִיּוּמָא מְלָה בְּדִינָא,
 תִּלְתִּין יוֹמִין אֲקַדִּימַת נִשְׁמָתָא לְכֹלָא, וְצוּלְמָא אֲתַעְבֵּר
 מִנִּיהּ.

תַּאנָּא, בְּזַמְנָא דְדִיּוּנִין לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְעִילָא, סִלְקִין
 לְנִשְׁמָתִיָּה לְבֵי דִינָא, וְדִיּוּנִין עַל מִימְרָהָא,
 וְהִיא אֲסַהֲיַדַת בְּכֹלָא, וְאֲסַהֲיַדַת בְּכֹל רַעֲיוּנֵי דְבַר נֶשׁ,
 וּבְעוּבְדִין לֹא אֲסַהֲיַדַת, דְּהָא כֹּלָהוּ בְּסַפְרָא כְּתִיבִין.
 וְכֹלָהוּ דִיּוּנִין לִיהּ לְבַר נֶשׁ, בְּהֵיָא שְׁעָתָא דְדִיּוּנִין לִיהּ
 לְבַר נֶשׁ לְעִילָא, כְּדִין דְחָקָא דְגוּפָא אֲשַׁתַּכַּח, יִתִּיר
 מִשְׁאָר זְמַנֵּיָא.

אִי דִיּוּנִין לִיָּה לְטַב, כְּדִין אַרְפִּין מַנִּיה. וְזִיעָא אַתְבְּקַע
עַל גּוּפָא, וְנִשְׁמַתָּא אַהֲדַרַת לְבַתֵּר, וְנִהְרָא לְכֻלָּא.
וְלֹא סָלִיק בַּר נָשׁ מִבֵּי מַרְעִיָּה לְעֵלְמִין, עַד דְּדִיּוּנִין דִּינִיָּה
לְעֵילָא. וְאִי תִימָא, הָא כִּמָּה חֵיבֵי עֵלְמָא, כִּמָּה רִשְׁיַעֵי
עֵלְמָא, קִיּוּמִין בְּקִיּוּמֵיהוּ. אֲלֵא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַשְׁגַּח בְּדִינֵיהּ דְּבַר נָשׁ, אַף עַל גַּב דְּהִשְׁתָּא לָא זָכִי,
וְהוּא חָמֵי דְהָא לְבַתֵּר זָכִי, דְּאִין לִיָּה לְטַב. אוּ לְזַמְנִין
דְּאוּלִּיד בַּר, דִּיְהוּי זַפָּאָה בְּעֵלְמָא, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא דְּאִין לִיָּה לְטַב.

וְכָל עוּבְדוּי וְדִינוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְטַב, וּבְכֻלָּא
אַשְׁגַּח. כִּמָּה דְכָתִיב, (יחזקאל לג) חִי אֲנִי נְאֻם ה' וְגו'
אִם אַחְפוּזִין בְּמוֹת הַרְשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רְשָׁע מִדַּרְכּוֹ. וּבְגִין
דָּא, כָּל אִינוּן חֵיבֵי עֵלְמָא, דְּקִיּוּמִין בְּקִיּוּמֵיהוּ, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דְּאִין לוֹן לְטַב.

וְלְזַמְנִין, דְּאִינוּן מַרְעִין אֲשֶׁתְּלִימוּ זַמְנֵיהוּ, מְלֻמְשֵׁרֵי
תַּמָּן. כִּמָּא דְּאֵת אָמַר, (דברים כח) וְחִלָּאִים רָעִים
וְנַאֲמָנִים, דְּעַבְדוּ מְהִימְנוּתָא. דְּכִד שְׂרִיאַן עֲלֵיהּ דְּבַר (דף
רכז ע"ב) נָשׁ, מְסַתְּלָקֵי מַנִּיה לְבַתֵּר דְּאֲשֶׁלִּימוּ זַמְנֵיהוּ, בֵּין
לְצַדִּיקֵיָא, בֵּין לְחֵיבֵיָא, וְכֻלָּא אַתְעַבַּד בְּדִינָא
כְּדַקְאֲמַרְן:

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אַלְהָה, אָמַר רַבִּי

יִצְחָק, הָאִי קָרָא קִשְׂיָא, דְּכָתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל, וְכָתִיב
וַעֲיֵנֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזִּוְקָן לֹא יוּכַל לְרֹאוֹת, אִי לֹא יוּכַל
לְרֹאוֹת, מֵהוּ וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא דְחָמָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא,
אֵינּוּן בְּנֵי יוֹסֵף, דְּאֵינּוּן יִרְבְּעָם וְחִבְרִיָּו. דִּירְבְּעָם עֲבַד
תְּרִין עֶגְלֵי זָהָב, וְאָמַר (מלכים א יב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.
וּבְגִין כֶּף, מִי אֵלֶּה, מֵאֵן הוּא דְזִמִּין לְמִימַר אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ
לְטַעֲוּוֹן אַחֲרָן, וּבְגִין כֶּף וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף.

מִכָּאֵן, דְּצִדִּיקֵיָא חָמָאן עוֹבְדָא לְמֶרְחוּק, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְעֵטֵר לוֹן בְּעֵטְרָא דִּילֵיהּ, מֵה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי לְמֶרְחוּק, כְּמָה דְכָתִיב, (בראשית א)
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲנִה טוֹב מְאֹד,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמָא כָּל עוֹבְדֵין, עַד לָא יַעֲבַד לוֹן,
וְכֻלְהוּ אַעֲבְרוּ קַמֵּיהּ.

כְּגִוּוֹנָא דָא, כָּל דְרִין דְעֵלְמָא, מְסִיפֵי עֵלְמָא, עַד
סִיפֵי עֵלְמָא, כְּלָהוּ אֲתַעֲתְדוּ וְקִיִּימוּ קַמֵּיהּ עַד
לָא יִיתוּן לְעֵלְמָא. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה מא) קוּרָא
הַדּוֹרוֹת מֵרָאשׁ, עַד לָא אֲתַבְּרִי עֵלְמָא. בְּגִין דְכָל
נְשָׁמְתִין דְנַחְתִין לְעֵלְמָא, עַד לָא יִיחַתוּן, כְּלָהוּ קִיִּימֵי
קַמֵּיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּדִיוֹקְנָא דְקִיִּימֵי בְהָאִי
עֵלְמָא, וְאֶקְרוּן בְּשִׁמְהוֹן, דְכָתִיב, (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם
יְקָרָא.

אוֹף הָכִי צְדִיקֵיָא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַחְמֵי לוֹן כָּל
 דְרִין דְעֵלְמָא, עַד לָא יִיתוֹן וַיִּשְׁתַּכְחוֹן בְּעֵלְמָא.
 מִנָּא לֵן מֵאֲדָם (דָּא אָדָם) דִּהוּה קְדֻמָּאָה. דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 אַחְמֵי לֵיה כָּל אֵינוֹן דְרִין עַד לָא יִיתוֹן, כְּדַכְתִּיב, (בראשית
 ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת (אָדָם). דְתַנְיָנוֹן, אַחְמֵי לֵיה, כָּל אֵינוֹן
 דְרִין דְזֻמִּינִין לְמִיתֵי לְעֵלְמָא. וְכֵן לְמֹשֶׁה, דְכַתִּיב, (דברים
 לד) וַיִּרְאֶהוּ ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַחְמֵי
 לֵיה כָּל דְרִין דְעֵלְמָא, וְכָל אֵינוֹן מְנַהֲיָנִי עֵלְמָא, וְכָל
 שְׂאָר נְבִיאֵי, עַד לָא יִיתוֹן לְעֵלְמָא.

אוֹף הָכָא, וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף, חָמָא לְמַרְחוּק,
 וְאוֹדְעֵזַע, וְאָמַר מִי אֱלֹהֵי. וְהָאֵי קָרָא אֲשֵׁלִים לְתַרִּין
 סְטָרִין, לְהָאֵי סְטָרָא, וְלְהָאֵי סְטָרָא. וְעַל דָּא אַתִּיב יוֹסֵף
 וְאָמַר, בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֹה. וּמִנָּא לֵן
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֵיה בְרוּחָא דְקוּדְשָׁא. דְכַתִּיב
 וְהִנֵּה הִרְאָה אֶתִּי אֱלֹהִים גַּם אֶת זִרְעֹךָ. גַּם, לְאַסְגָּאָה
 אֵינוֹן דְנַפְקִין מִנִּיה כְּדַקְאָמְרוֹן:

וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר וָגו', בְּהָאֵי קָרָא
 אֵית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה, וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, דְלָא
 אֲשַׁכְּחֵן הָכָא בְּרַכָּה דְבְרִיךְ לֵיה לְיוֹסֵף אֶלָּא לְבִנוֹי. אֵי
 לְבִנוֹי, וַיְבָרְכֵם מִבְּעֵי לֵיה, מֵהוּ וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, וְלָא
 אֲשַׁכְּחֵן הָכָא דְאֶתְבְּרִיךְ יוֹסֵף.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֶת דֵּי־יִקָּא, כְּתִיב אֶת יוֹסֵף, בְּרַכְתָּא
 דְּבְנֵי הוּהוּ, וְכֹד אֶתְבְּרַכְאן בְּנוֹי, אִיהוּ מִתְבְּרַךְ.
 דְּבְרַכְתָּא דְּבְנֵי דְּבַר נֶשׁ בְּרַכְתִּיהָ אִיהִי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיְבָרַךְ אֶת יוֹסֵף, אֶת דֵּי־יִקָּא, דְּבְרִיךְ
 לְאֵת קַיִמָּא, רְזָא (נ"א דְּבְרִית בְּגִין דְּכִיּוֹן דְּאָמַר בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר גִּתָּן לִי

אֱלֹהִים בְּזוּה, בְּדִין בְּרִיךְ לַחֲוּזָא אֲתֵר רְזָא) דְּבְרִית דְּנֶטְר יוֹסֵף, וּבְגִין כֶּף
 אֶקְרִי צְדִיק, אֶת דֵּי־יוֹסֵף, רְזָא דְּבְרִית דְּקַיִמָּא בַּהֲדִיָּה
 דִּי־יוֹסֵף:

הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְכוּ אַבוּתֵי לְפָנָיו. הָאֱלֹהִים, דָּא רְזָא
 דְּבְרִית קַדִּישָׁא, קַיִמָּא קַדִּישָׁא. אַבוּתֵי לְפָנָיו,
 דֵּי־יִקָּא לְפָנָיו, דְּאִינוּן קַדְמָאֵי עֲלָאֵי, מְקַמֵּי רְזָא דְנָא,
 אַבְרָהָם וַיִּצְחָק, דְּהָא מְנַהוּן אֲתָנוּן וַיִּנְקָא הֵהוּא (נ"א מְנַהוּא)
 אֲתֵר.

הָאֱלֹהִים הָרוּעָה אוֹתִי, מֵאֵי טַעְמָא זְמַנָּא אַחְרָא
 הָאֱלֹהִים. אֶלָּא רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְהַכָּא בְּרִיךְ
 לְהֵהוּא אֲתֵר, בְּרְזָא דְּאֱלֹהִים חַיִּים, מְקוּרָא דְּחַיִּי, דְּמַנְיָה
 נְפָקִין בְּרַכְאן. וּבְגִין דָּא אַדְפֵּר גְּרַמִּיָּה בְּהַאי אֲתֵר, וְאָמַר,
 הָאֱלֹהִים הָרוּעָה אוֹתִי, בְּגִין דְּכָל בְּרַכְאן דְּנֶגְדֵי מְמַקּוּרָא
 דְּחַיִּי, יַעֲקֹב נָטִיל לוֹן. וְכִיּוֹן דְּנָטִיל לוֹן אִיהוּ, הַאי אֲתֵר
 נָטִל בְּרַכְאן, וְכָלָא אִיהוּ תַלְיָא (נ"א בְּדִכּוּרָא) בְּדְבוּרָא. וְעַל
 דָּא וַיְבָרַךְ אֶת יוֹסֵף כְּתִיב.

בְּגִין כֹּה־, בְּכֹל אֲתֵר דְּבִרְכָאן אֶצְטְרִיכוּ לְבִרְכָא, בְּעֵי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲתִבְרָכָא בְּקִדְמִיתָא, וּלְבִתֵּר
 אֲתִבְרָכוּ אַחֲרָנִין, וְאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֲתִבְרִיךְ
 בְּקִדְמִיתָא, אֵינּוּן בְּרִכָּאן לָא (דף רכז ע"א) מִתְקִימִין.

וְאִי תִימָא, הָא יַעֲקֹב דְּבִרְכִיה אַבוּהָ, וְלֹא בִרְכִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִדְמִיתָא. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא
 דְּבְרִיךְ יִצְחָק לִיעֲקֹב, לָא בִרְכִיה, עַד דְּבְרִיךְ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּקִדְמִיתָא. פִּיּוֹן דְּבְרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּקִדְמִיתָא, בִּרְכִיה לִיעֲקֹב. מִנָּא לָן, דְּכְתִיב (בראשית כו)
 וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנֵי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ ה'. הֲכָא קִיִּים
 בְּרָכָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכְתִיב, אֲשֶׁר בְּרָכוּ ה',
 אֲתִבְרֶךְ בְּקִיּוּמָא דְּבִרְכָאן, וּלְבִתֵּר כְּתִיב בְּתִרְיָה, וַיִּתֵּן לָךְ
 וְגו'. פִּיּוֹן דִּהְהוּא שְׂדֵה אֲתִקִּיִּים בְּקִיּוּמָא דְּבִרְכָאן, (ס"א)
 בְּבִרְכוּי, מִיַּד בִּרְכִיה, וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים, דִּהְהוּא שְׂדֵה רֹאן) דְּנִפְקִי מִיְנִיה בְּרִכָּאן,
 לְבִתֵּר דְּאִיהוּ אֲתִקִּיִּים בְּבִרְכוּי.

כְּגִוּוֹנָא דָּא בְּרִיךְ יַעֲקֹב בְּקִדְמִיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּלְבִתֵּר בְּרִיךְ לְבְנוֹי. תָּא חֲזִי, בְּצַפְרָא בְּעֵי פִר
 נֶשׁ לְאֶקְדָּמָא בְּרִכָּאן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְבִתֵּר לְשָׂאָר
 בְּנֵי עַלְמָא, וְהָא אוֹקִימָנָא דְּכְתִיב בְּפִקֵּר יֹאכֵל עַד וְגו'.
 וְתָא חֲזִי, כִּד בְּעָא יַעֲקֹב לְבִרְכָא לְאֵינּוּן בְּנֵי יוֹסֵף, חָמָא
 בְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְּזִמִּין לְנִפְקָא מֵאֲפָרִים יִרְבְּעִם בֶּן

נִבְטָ. פֶּתַח וְאָמַר, מִי אֱלֹהֵי. מִשְׁמַע (ס"א מאי שְׁנָא) דְאָמַר
 בְּעִבּוּדָה דָּא דְסִטְרָא דְעִבּוּדָה זֵרָה (שְׁמוֹת לֵב) אֱלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ
 יִשְׂרָאֵל. אֵלָא רְזָא אִיהוּ, כֹּל אֵינּוֹן סִטְרִין דִּיהוּא חוּיָא
 בִּישָׂא, וּמִסִּטְרָא דִּיהוּא רוּחַ מְסִאֲבָא הֵהוּא חוּיָא. (שְׁמוֹת רַל"ו
 ע"ב) וְאִית מֵאֵן דְרָכִיב עֲלֵיהּ, וְכַד מְזַדְּוּוּגְן, אֶקְרוּן אֱלֹהֵי.
 וְאֵינּוֹן מְזַדְּמִנִין בְּעֵלְמָא, בְּכֹל אֵינּוֹן סִטְרִין דִּלְהוֹן.

וְרוּחַ דְקוּדְשָׁא אֶקְרִי זֹאת, דְאִיהוּ רְזָא דְבְרִית, רְשִׁימָא
 קְדִישָׁא דְאֶשְׁתַּכַּח תְּדִיר בְּבֵר נֶשׁ, וְכֵן (שְׁמוֹת טו) זֵה
 אֱלֹהֵי וְאֵנְוְהוּ, (ישעיה כח) זֶה ה' (ס"א הוּא י"ז) אֲבַל אֵלִין, אֶקְרוּן
 אֱלֹהֵי, וְעַל דָּא פְתִיב, אֱלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין כֶּךָ פְתִיב, (ישעיה מט) גַּם אֱלֹהֵי תִשְׁכַּחְנָה, וְאֶנְכִי רְזָא
 דְזֹאת, לֹא אֶשְׁכַּחְךָ. וּכְתִיב, (איכה א) עַל אֱלֹהֵי אֲנִי
 בּוֹכִיָה, דִּיהוּא חוּבָא גְרָמָא לֹוֹן לְמַבְכֵי כִּמְהַ בְּכִיִין. דְבַר
 אַחַר עַל אֱלֹהֵי אֲנִי, מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְאֶתִּיְהִיב רְשׁוֹ
 לְאַתֵּר דָּא לְשִׁלְטָאָה עַל יִשְׂרָאֵל, וּלְחַרְבָּא בֵּי מְקַדְשָׁא,
 וּבְגִין דְאֶתִּיְהִיב לֹוֹן רְשׁוֹ לְשִׁלְטָאָה, (ס"א פְתִיב, איכה א) עַל
 אֱלֹהֵי אֲנִי בּוֹכִיָה, רְזָא דְמִלָּה דָּא סִטְרָא דְמְסִאֲבָא
 דְאֶתִּיְהִיב לֹוֹן רְשׁוֹ לְשִׁלְטָאָה) אֲנִי בּוֹכִיָה, דָּא רוּחַ
 קוּדְשָׁא דְאֶקְרִי אֲנִי.

וְאִי תִימָא, הָא פְתִיב, (דברים כח) אֱלֹהֵי דְבְרֵי הַבְּרִית. הָכִי
 הוּא וְדָאִי, דְכֹל אֵלִין לָא מִתְקַיְימִי, אֵלָא מְגוֹ אֱלֹהֵי,

דִּתְמַן כָּל לְוֹטִין שְׂרִיין, כְּמָה דְאֻקְימָנָא דְאִיהוּ אַרְוֹר.
וּבְגִין דָּא אַקְדִּים וְאִמַר אֵלֵהּ, דְקִימָא לְמָאן דְעֵבֵר דְבְרֵי
הַבְּרִית.

(ויקרא כז) אֵלֵהּ הַמְצוֹת אֲשֶׁר צִוָּה ה', בְּגִין דְכָל פְּקוּדָא
דְאֻרִייתָא לְאִתְדַכְּאָה בַּר נֶשׁ, וְלֹא יִסְטֵי מֵאוֹרְחָא
דָּא, וְיִסְתַּמַּר מִתְמַן, וְיִתְפַּרֵּשׁ מִנִּייהוּ. וְאִי תִימָא (בראשית ו)
אֵלֵהּ תּוֹלְדוֹת נַח. הֵכִי הוּא וְדֵאִי, דְהָא נִפְקַח חָם, דְאִיהוּ
אָבִי כְנַעַן, וּכְתִיב, (בראשית מט) אַרְוֹר כְּנַעַן וְאִיהוּ רִזָּא דָּא
דְאֵלֵהּ.

וְעַל דָּא (ס"א כָּל הַנִּי הַתּוֹכָא סוֹסְפִיתָא דְדַהֲבָא, וְעַל דָּא כְּתִיב מִי אֵלֵהּ, יִשְׂרָאֵל פֶּד
עֲבֹדוֹן עֲגֹלָא) כְּתִיב וַיֹּאמְרוּ אֵלֵהּ אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל, וְכָל
הַנִּי הַתּוֹכָא סוֹסְפִיתָא דְדַהֲבָא. אַהֲרֹן קָרִיב דְהֵבֵא, דְאִיהוּ
סֹטְרָא דִילֵיהּ, דְכָלִיל אִיהוּ בְּתוֹקְפָא דְאִשָּׁא, וְכֹלָא חַד,
וְסֹטְרָא דָּא דְהֵבֵא וְאִשָּׁא. (ד"א ל"ג לְאִתְתַּקְּפָא) רוּחַ מְסֻבָּא,
דְאִשְׁתַּפַּח תְּדִיר בְּמַדְבְּרָא, אִשְׁפַּח אֶתֶר בְּהֵהוּא זְמַנָּא,
לְאִתְתַּקְּפָא בֵּיהּ.

וּמָה דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל דְכִיין מֵהֵהוּא זוּהֵמָא קְדַמָּה דְאִטִּיל
בְּעֵלְמָא, דְגָרִים מוֹתָא לְעֵלְמָא, פֶּד קָמוּ עַל טוֹרָא
דְסִינֵי, לְבַתֵּר אַהֲדָרוּ, וְגָרִים לוֹ כְּמִלְקַדְמִין, לְסֻבָּא לֹון,
וְלְאִתְתַּקְּפָא עֲלֵייהוּ. וְגָרִים לֹון מוֹתָא, וְלְכָל עֵלְמָא,
לְדִרְיֵהוֹן בְּתִרְיֵיהוּ. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פב) אֲנִי אִמַרְתִּי
אֱלֹהִים אֲתֵם וְגו' אֲכֵן כְּאָדָם וְגו'.

וְעַל דָּא כַּד חָמָא יַעֲקֹב לִירְבַעַם בְּן נִבְט דְּעֵבֵד פּוֹכְבִּים
 וּמְזֻלוֹת, וְאָמַר אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ, אֲזִדְעֹזַע, וְאָמַר מִי
 אֵלֶּה. כַּד בַּעַא לְבַתָּר לְבָרְכָא לֹוֹן, בְּרִיךְ לִיָּה (ס"א לְשִׁכְיִנְתָּא
 בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתָּר) בְּרִיךְ (לֹוֹן) לְבַנְוִי. כִּיּוֹן דְּבְרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּקַדְמִיתָא, לְבַתָּר מִהֵוּא אַתָּר דְּבְרִיךְ בְּקַדְמִיתָא,
 בְּרִיךְ לֹוֹן. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב הַמְּלֹאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רַע
 וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל
 הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה'. הָא אוּקְמוּהָ, דְּלֹא לְצִלֵּי בַר
 נָשׁ אֶלָּא סָמוּךְ לְכוֹתְלָא, וְלֹא יְהִי מְלָה חֲצִיץ בֵּינֵיהּ לְבִין
 כּוֹתְלָא. דְכְּתִיב וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. מַאי שָׁנָא
 בְּכֻלְהוּ דְּצִלֵּי צְלוֹתָא, דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ וַיִּסַּב פָּנָיו אֶל
 הַקִּיר, דְּהָא דִּי לִיָּה דִּיִּמָּא וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה', דְּהָא מֵאֵן
 דְּמִצְלֵי צְלוֹתָא, אִיְהוּ כִּיּוֹן דְּעֵתִיָּה כְּדַקָּא יְאוּת, דְּהָא
 כְּתִיב בְּמִשָּׁה, (במדבר יא) וַיִּתְפַּלֵּל מִשָּׁה אֶל ה'. (שמות יא)
 וַיִּצַּעַק מִשָּׁה אֶל ה' וְלֹא כְּתִיב (דף רכח ע"ב) וַיִּסַּב פָּנָיו. הַכָּא
 בְּחֲזַקְיָהוּ, מַאי טַעְמָא וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר,
 וּלְבַתָּר וַיִּתְפַּלֵּל.

אֶלָּא רְזָא דְּמְלָה אִיְהוּ, דְּתַנִּינָן, חֲזַקְיָה בְּהֵוּא זְמָנָא לָא
 הָוָה נְסִיב, וְלֹא הָוָה לִיָּה אֲנַתּוּ, וְלֹא אוּלִיד בְּנִין,
 מִה כְּתִיב, (ישעיה לח) וַיָּבֵא אֱלֹוִי וְגו' כִּי מִת אַתָּה וְלֹא

תַּחֲיָהּ, וְתַנִּינָן כִּי מֵת אֶתָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיָהּ בְּעוֹלָם
הַבָּא. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּלֹא אוֹלִיד בְּנִין.

דְּכָל מָאן דְּלֹא אֲשַׁתְּדֵל לְאוֹלָדָא בְּנִין בְּהַאי עֲלֵמָא, לֹא
מִתְקַיִים בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי, וְלֹא יֵהָא לֵיהּ חוֹלְקָא
בְּהַהוּא עֲלֵמָא. וְאִתְתַּרְכַּת נְשֻׁמְתִיהּ בְּעֲלֵמָא (דְאַתִּי), וְלֹא
אֲשַׁפְּחַת נְיִיחָא בְּאַתֵּר דְּעֲלֵמָא. וְדָא הוּא עוֹנָשָׁא דְכְּתִיב
בְּאוֹרֵייתָא, (ויקרא ב) עֲרִירִים יָמוּתוּ, וּמִתְרַגְּמִינָן בְּלֹא וְלֹד.
בְּגִין דְּמָאן דְּאִיהוּ בְּלֹא וְלֹד, כִּד אֹזִיל בְּהַהוּא עֲלֵמָא,
מִית הוּא תַמָּן. מִית בְּעֲלֵמָא דִּין, וּבְעֲלֵמָא דְאַתִּי. וְעַל דָּא
כְּתִיב כִּי מֵת אֶתָּה וְלֹא תַחֲיָהּ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְשְׁכִינְתָא לָא שְׂרִיא עֲלוּי כְּלָל, כְּדִין
כְּתִיב וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. אוֹלִיפְנָא דְשׁוּי
רְעִיוֹנִי, וְכוּוֹן אֲנַפּוּהִי לְמִיִּסַּב אֶתְתָּא, בְּגִין דְּתַשְׂרִי עֲלוּי
שְׁכִינְתָּא, רְזָא דְקִיר.

וּבְגִין כִּד כְּתִיב לְבַתֵּר, וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה', מִכָּאן אוֹלִיפְנָא,
דְּמָאן דְּאִית בֵּיהּ חוּבָא, וּבְעִי לְמַבְעֵי רַחֲמֵי עֲלוּי,
יְכוּוִין אֲנַפּוּי וְרְעִיוֹנִי, לְאַתְקָנָא גְרַמִּיהּ מִהַהוּא חוּבָא,
וּלְבַתֵּר יְבַעֵי צְלוּתָא. כְּמָא דְאַתְ אָמַר, (איכה ג) נַחֲפָשָׁה
דְּרַכֵּינוּ וְנַחֲקוּרָה בְּקַדְמֵיתָא, וּלְבַתֵּר וְנִשׁוּבָה. אוּף הָכָא,
כִּיּוֹן דִּידַע חֲזַקְיָהוּ חוּבִיהּ, מַה כְּתִיב וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו
אֶל הַקִּיר, שׁוּי אֲנַפּוּי לְאַתְקָנָא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּהָא
לְגַבֵּי אֶתֵּר דָּא חַב.

בְּגִין דְּשְׁכִינְתָּא כָּל נּוֹקְבֵי דְעֶלְמָא קִיִּימִין בְּסִתְרָהּ. מֵאן דְּאִית לִיה נּוֹקְבָא, שְׂרִיא אִיהִי לְגַבִּיּהּ, וּמֵאן דְּלִית לִיה, לָא שְׂרִיא לְגַבִּיּהּ. וְעַל דָּא אֲתִקִּין גְּרַמִּיּה לְגַבִּיּהּ לְאֲתִקְנָא, וְשׁוּי עֲלִיּה לְאֲתַנְסְבָא, וּלְבַתַּר וּיִתְפַּלֵּל אֶל יי.

קִיר, דָּא הוּא אֲדוּן כָּל הָאָרֶץ, וְדָא שְׁכִינְתָּא, כְּמָא דְאֲתִ אָמַר, (יְהוֹשֻׁעַ ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוּן כָּל הָאָרֶץ. קִיר, כְּמָא דְאֲתִ אָמַר, (יִשְׁעִיָּה בב) מְקַרְקַר קִיר וְשׁוּע. קַרְקוּרָא וּנְהִימָא דְקִיר, דְּאִיהוּ אֲדוּן, כַּד אֲתַחְרִיב בֵּי מְקַדְשָׁא, כְּמָא דְאֲתִ אָמַר, (יִרְמִיָּה לא) רָחַל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהּ, וְהָא אוֹקִימְנָא. וּבְגִין כַּךְ וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר.

תָּא חֲזִי, בְּצִלוֹתָא מַה כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה לח) אֲנָא יי זְכַר נָא אֲתִ אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ, רִמְזוּ הַכָּא, דְּנִטְר בְּרִית קַדִּישָׁא, וְלָא סָאִיב לִיּה, וְנִטְר לִיּה כְּדַקָּא יָאוּת. כְּתִיב הַכָּא הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ, וּכְתִיב הָתָם (בְּרַאשִׁית יז) הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים וְאֲתַנְּה בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶיךָ, דְּנִטְר בְּרִית קַדִּישָׁא כְּדַקָּא יָאוּת. בְּאַמְת וּבְלֵב שְׁלָם, דְּאֲתַפּוּן בְּכָל אֵינוֹן רַזִּי מְהִימְנוֹתָא דְכֻלִּילָן בְּאַמְת.

וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי, דְּסַמְךָ גְּאוּלָּה לְתַפְלָה, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְהָא אוֹקִמְוָה חֲבַרְיָא, דְּאֲתַפּוּן לְיַחְדָּא יְחוּדָא כְּדַקָּא יָאוּת. וּבְגִין כַּךְ, וַיִּבְךְ חֲזַקְיָהוּ בְּכִי

גדול, דלית תרעא דקיימא קמי דמעין. גאולה, דא הוא
מלאך הגואל, דדא איהו דאשתפח בכל פרוקא דעלמא,
והא אוקימנא.

המלאך הגואל אותי מכל רע. רבי אלעזר אמר, כיון
דברייך יעקב ואתכוון מתתא לעילא, כדין
אמשיך מעילא לתתא, דכתיב האלהים הרועה אותי,
כיון דאיהו נטיל, יתיב ברכאן להאי אתר, כיון דאמטי
ברכאן להאי אתר, כדין פתח ואמר המלאך הגואל וגו'.
פתח ואמר, (מלכים א ח) כי הכרובים פורשי כנפים אל
מקום הארון וגו'. תא חזי, פרובים באת ובניסא
הו קיימי, תלת זמנין ביומא הו פרשי גדפיהון, וסככי
על ארונא לתתא, דכתיב פורשי כנפים, פרושי לא
פתיב, אלא פורשי.

ותא חזי, קודשא בריך הוא עביד לתתא כגוונא
דלעילא, פרובים, דיוקנא דלהון פחיוו רביין,
וקיימין תחות האי אתר, מימינא ומשמאלא, ואלין
אתברכן בקדמיתא מהנהו ברכאן דנגדן מעילא, ומהכא
נגדי ברכאן לתתא.

ועל דא פתיב, המלאך הגואל אותי מכל רע. אותי,
דנטיל ברכאן מגוונין דלעילא, וכיון דאיהו נטיל,
יברך את הנערים, דא רזא דכרובים, דמנייהו נגדי (ד)

ברכאן מעילאי לתתאי (ותתאי):

הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֶךְ אֶת הַנְּעָרִים וְגו'.
 רַבִּי חֲמִי אֶפְתַּח וְאָמַר, (משלי יט) בֵּית וְהוֹן נַחֲלַת
 אָבוֹת, וְכִי נַחֲלַת אָבוֹת אֵינָהוּ, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְהִיב כֹּלָא לְבַר נָשׁ. אֵלָא, דְּכִיּוֹן דְּאֲחֻסִּין בֵּיתָא לְבַר נָשׁ
 וּמְמוֹנָא, לְזַמְנִין דְּיַחֲסִין כֹּלָא לְבָרִיָּה, וְיֵהָא אֲחֻסְנָא
 דְּאָבוֹת. אֲבָל וּמִיָּי אֲשֶׁה מִשְׁכַּלְתָּ, בְּגִין דְּאֲתַתָּא, כַּד
 אֲחֻסִּין לָהּ בַּר נָשׁ, מִעַם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲחֻסִּין לָהּ,
 דְּהָא לֹא יַחֲסִין לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, אֵלָא כַּד
 מַכְרִיזִין עָלֶיהָ בְּרַקִּיעָא.

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזוּוּג זְווגִין, עַד לָא יִיתוּן לְעֵלְמָא.
 וְכַד זְכוּ בְּנֵי נָשָׁא לְפּוּם עוֹבְדֵי הוֹן, הָכִי יְהִיב
 לוֹן אֲתַתָּא, וְכֹלָא אֲתַגְּלִיין קַמִּיהָ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְלְפּוּם עוֹבְדִין דְּזַכָּאִין, הָכִי מְזוּוּג זְווגִין.

וְלְזַמְנִין דְּקָא סְלִיקוּ בְּקַלִּיטִין, וְאֲסֻטִּי הֵהוּא בַּר נָשׁ
 אֲרַחִיָּה, סְלִיק זְווגִיָּה לְאַחֲרָא, עַד דְּיַכְשֹׁר
 עוֹבְדוּי, וְכַד יַכְשֹׁר עוֹבְדוּי, אוּ דְמֻטִּי זְמַנִּיהָ, אֲתַדְּחִי גְבַר
 מִקַּמִּי גְבַר, וְאֲתִי הָאִי וְנָטִיל דִּילִיָּה. וְדָא קָשִׁי קַמִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִכֹּלָא לְדַחֲיָא בַּר נָשׁ מִקַּמִּי גְבַר
 אֲחֲרָא, וּבְגִין כֶּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ יְהִיב אֲתַתָּא
 לְבַר נָשׁ, וּמִנִּיהָ אֲתִיין זְווגִין. וְעַל דָּא וּמִיָּי אֲשֶׁה
 מִשְׁכַּלְתָּ.

בְּגִין כֹּה, קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב כִּלְא לְבַר נֶשׁ. וְאִי
 תִּימָא אִשָּׁה מִשְׁכָּלֶת וְלֹא אַחֲרָא. תָּא חֲזִי, אִף עַל
 גַּב דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזֻמִּין טַבְּאן לְבַר נֶשׁ לְמִיָּהב לִיָּה,
 וְהוּא אֲסִי אַרְחוּי מַעַם קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבִּי סְטָרָא
 אַחֲרָא, מִהֵהוּא סְטָרָא אַחֲרָא דְאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ, יִיְתִי לִיָּה
 מֵאן דִּיִּיְתִי, בְּכַל (ב"א בל) קְטְרוּגִין, וְכַל בִּישׁוּן, וְלֹא אַתְיִין
 לִיָּה מַעַם קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא מִהֵהוּא סְטָרָא בִישָׁא
 דְאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ, בְּאִינוּן עוּבְדִין דְּעַבְד.

וְעַל דָּא, אַתְתָּא דְלָאו אִיָּהי מִשְׁכָּלֶת, קָרָא עַל דָּא
 שְׁלֵמָה, (קדלות ז) וּמוֹצָא אֲנִי מֵר מִמּוֹת אֶת הָאִשָּׁה.
 בְּגִין דְּחֻבּוּי דְבַר נֶשׁ, הוּא מְשִׁיךְ עֲלֵיהּ, בְּאִינוּן עוּבְדִין
 דְּעַבְד. וְעַל דָּא כַּד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְרַעִי בֵּיהּ בְּבַר
 נֶשׁ, בְּגִין עוּבְדוּי דְכְשָׁרוֹן, אִיָּהוּ אֲזֻמִּין לִיָּה אֲנִתּוּ דְאִיָּהי
 מִשְׁכָּלֶת, וּפְרִיק לִיָּה בְּפוּרְקוֹן, מִגּוּ סְטָרָא אַחֲרָא.
 וְעַל דָּא אֲמַר יַעֲקֹב, הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע. מֵאִי
 מִכָּל רָע, דְלֹא אֲזַדְמַנַּת לִי אַתְתָּא, דְאִיָּהי מִגּוּ
 סְטָרָא אַחֲרָא, וְלֹא אֲעָרַע פְּסוּל בְּזַרְעִי (ס"א בְּעָרְסִי), דְכִלְהוּ
 צְדִיקֵי וּשְׁלִימֵי בְשְׁלִימוֹ, בְּגִין דְאַתְפָּרַק מִכָּל רָע, וַיַּעֲקֹב
 לָא אַתְדַּבֵּק בֵּהֵהוּא סְטָרָא אַחֲרָא כִּלְל.

וְעַל דָּא, הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יְבָרַךְ אֶת
 הַנְּעָרִים. מֵאִי טַעֲמָא אַתְחֲזוּ לְאַתְבְּרָכָא, בְּגִין

דְּנַטִּיר יוֹסֵף אֶת קַיִימָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא אָמַר יוֹסֵף בְּנֵי
 הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בְּזֶה, אַחֲמִי לִיה רְזָא דְבְרִית
 דְּנַטִּיר לִיה. וּבְגִין דְּנַטִּיר לִיה, אֶתְחַזֵּי לְאַתְּבִרְכָּא וְאַתְחַזֵּי
 אִיהוּ לְבִרְכָּאן סַגִּיאִין. בְּגִין דָּא לְכֻלְהוּ יִהֵב בִּרְכָּא חַד,
 וְלִיוֹסֵף בִּרְכָּאן סַגִּיאִין, מִשְׁמַע דְּכִתְיֵב בִּרְכוּת אָבִיךָ גָּבְרוּ
 עַל בִּרְכוּת הוֹרֵי וְגו', בִּרְכוּת שְׂדִים וְרַחֵם תְּהֵינָן לְרֵאשׁ
 יוֹסֵף.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (ר"ח ע"ב) (תהלים קב"ג) אֲלִיךָ נִשְׂאֵתִי
 אֶת עֵינֵי הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם, הֵאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ, אֲבַל
 תָּא חֲזִי, צְלוֹתָא דְּבֵר נֶשׁ דְּאַתְכִּוּוֹן בָּהּ, אִיהוּ לְעִילָא
 לְעוּמְקָא עֲלָאָה, דְּמַתְמָן נַגְדֵי כָּל בִּרְכָּאן וְכָל חִירוּ,
 וּמַתְמָן נַפְקֵי לְקַיִימָא כְּלָא.

וְעַל דָּא יִתִּיר יו"ד, בְּגִין דְּלָא פָּסִיק יו"ד, מֵאַתֵּר דָּא
 לְעֲלָמִין. וּבְגִין דָּא פְּתִיב, הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם, אֶחָיד
 לְעִילָא, בְּרִזָּא דְּחֻכְמַתָּא עֲלָאָה, וְאַחִיד לְתַתָּא, דִּיתִיב עַל
 כְּרִסְיָא דְּאַבְהוֹן, יְתִיב עַל כְּרִסְיָא דְּאַקְרֵי שָׁמַיִם, וּבְגִין כִּף
 הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם פְּתִיב.

וּמַהְכָּא, כִּד בִּרְכָּאן נַגְדֵי מַעֲלָא מַעוּמְקָא דָּא, כְּלָהוּ
 נָטִיל לֹוֹן הֵאֵי אֶתֵר דְּאַקְרֵי שָׁמַיִם, וּמַהֵאֵי נַגְדֵי
 לְתַתָּא, עַד דְּמָטוּ לְצַדִּיקֵיָא קַיִימָא דְּעֲלָמָא, וּמַהְכָּא
 מִתְבִּרְכִין כָּל אֵינֹוֹן חִיילִין, וְכָל אֵינֹוֹן מִשְׁרֵיִין לְזַנְיָהוּ,
 וְהֵא אוּקְמוּהָ.

תָּא חַזִּי, בְּשִׁבְעֵין וַתְּרִין נְהוּרִין, אִסְתַּלַּק עֵטְרָא דְכָל
 מְשָׁרְיִין, עֲגוּלָא דְעֵלְמָא, בְּשִׁבְעֵין דְּיֻכְתִּי, חַד
 עֲגוּלָא לְכֻלְהוּ (לעיל נ"ג ע"ב) בְּגוּ הָהוּא עֲגוּלָא נְקוּדָה חַדָּא
 דְּקִימָא בְּאַמְצָעִיתָא, מִהָאִי נְקוּדָה, אֲתַזְנַת כָּל הָהוּא
 עֲגוּלָא, בֵּית קַדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, אִיהוּ אֲתֵר (דף רכט ע"ב) לְהָהוּא
 רוּחָא דְכָל רוּחִין (ס"א הָבֵא רְזָא דְכָל רְזִין) אֲתַטְמַר בְּגוּיָהּ. הָאִי
 טְמִירוּ אִיהוּ בְּגוּ חִילָהָא, טְמִירָא אִיהוּ בְּגוּ לְגוּ, כַּד
 סְלָקָא דָא, כְּלָא סְלָקִין אַבְתָּרָהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר

השירים א) מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֵיךְ נְרוּצָה.

רְבִי חֲזַקְיָה וְרְבִי יוֹסִי וְרְבִי יְהוּדָה הָווּ אֶזְלֵי בְּאוּרְחָא,
 אָמַר רְבִי יוֹסִי, כָּל חַד וְחַד מִינָן לִימָא מְלִי
 דְּאוּרִייתָא. פִּתַּח רְבִי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים עט) אַל תִּזְכֹּר לָנוּ
 עֲוֹנוֹת רֵאשׁוֹנִים מֵהָר יִקְדְּמוּנֵינוּ וְגו'. תָּא חַזִּי, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, בְּרַחֲמֵימוֹתָא דִּישְׂרָאֵל, רַחֲמִים לוֹן, דְּאִינוּן
 עַדְבֵיהּ וְאַחְסַנְתֵיהּ, לָא מְסַתְּפַל אַחְרָא בְּדִינֵיהּ, בַּר אִיהוּ
 בַּלְחוּדֵיהּ.

וְכִיּוֹן דְּאִיהוּ מְסַתְּפַל בְּדִינֵיהּ, אֲתַמְלִי עַלֵייהּ רַחֲמִין,
 בְּגִין דְּאִיהוּ כְּאֵב דְּרַחֲמִים עַל בְּנִים, כְּמָא דְּאֲתֵ
 אָמַר, (תהלים קג) כְּרַחֵם אָב עַל בְּנִים רַחֵם ה' וְגו'. וְכִיּוֹן
 דְּאֲשַׁתְּפַח לוֹן חוּבִין, מְעַבֵּר לוֹן רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן, עַד
 דְּאֲעַבֵּר לוֹן לְכֻלְהוּ מְקַמֵיהּ. וְכִיּוֹן דְּאֲעַבֵּר לוֹן מְקַמֵיהּ, לָא

אֶשְׁתָּאֵר עַל־יְהוָה חוֹבִין לְמִיָּהֵב שְׁלֹטְנוֹ לְסִטְרָא אַחְרָא
 דְּדִינָא עַל־יְהוָה.

אֲתִי לְמִיָּהֵב קַמִּיהּ כְּדַבְּקַדְמִיתָא, אֵינּוּן חוֹבִין קַדְמָאִי
 דְּאֶעְבַּר מִקַּמִּיהּ חָשִׁיב עַל־יְהוָה, וְעַל דָּא פְּתִיב אַל
 תִּזְכַּר לָנוּ עוֹנוֹת רַאשׁוֹנִים מִהֵר יִקְדְּמוֹנוּ רַחֲמִיךָ וְגו'. דָּאִי
 רַחֲמִיךָ לֹא יִקְדִּימוּ עַל־יְהוָה דִּישְׂרָאֵל, לָא יְכַלִּין לְקַיִּמָא
 בְּעַלְמָא. בְּגִין דְּכַמָּה אֵינּוּן מְאָרִי דְּדִינָא קִשְׂיָא, מְאָרִי
 תְּרִיסִין, וְכַמָּה דְּלְטוֹרִין דְּקַיִּימִי עַל־יְהוָה דִּישְׂרָאֵל לְעִילָא,
 וְאֶלְמָלָא דְּאֶקְדִּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחֲמִים עַל־יְהוָה
 דִּישְׂרָאֵל, עַד לָא יִשְׁגַּח בְּדִינֵיהוֹן, לָא יְכַלִּין לְקַיִּמָא
 בְּעַלְמָא. וְעַל דָּא, מִהֵר יִקְדְּמוֹנוּ רַחֲמִיךָ פִּי דְּלוֹנוּ מְאֹד.
 דְּלוֹתָא דְּעוֹבְדִין טְבִין, דְּלוֹתָא דְּעוֹבְדִין דְּכַשְׂרוֹן. (קַמִּי קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא).

תָּא חֲזִי, אֶלְמָלִי יִסְגְּלוֹן יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִין דְּכַשְׂרוֹן קַמִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא הוּוּ קְאִימוּ עַל־יָהּ עַמִּין
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת בְּעַלְמָא, אֲבָל יִשְׂרָאֵל
 אֵינּוּן גְּרַמִּין לְשָׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת
 לְזַקְפָּא רִישֵׁיהוּ בְּעַלְמָא. דְּאֶלְמָלִי יִשְׂרָאֵל לָא יְהוֹן חָטְאֵן
 קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים
 וּמִזְלוֹת אֶתְכַפְּיִין קַמִּיְהוּ.

וְתָא חֲזִי, אֶלְמָלָא דְּאֶמְשִׁיכוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדִין בִּישְׂיִין

לְסִטְרָא אַחֲרָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, הָא אֲתַמַּר, דְּלֹא שְׁלִטּוּ
 שָׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת בְּאַרְעָא
 קְדִישָׁא, וְלֹא אֲתַגְלוּ מֵעַל אַרְעָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּי
 דְלוֹנוּ מְאֹד. דְּלִית לָן עוֹבְדֵין דְּכַשְׁרוֹן כְּדַקָּא חֲזִי. וּבְגִין
 כִּף כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד מֵהָר יִקְדָּמוּנוּ רַחֲמִיף.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת ה' בִּירָאָה וּגְלוּ
 בְּרַעְדָּה, וּכְתִיב, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ
 לְפָנָיו בְּרִנָּה. תָּא חֲזִי, כָּל בַּר נָשׁ דְּאֲתִי לְמַפְלַח לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּצַפְרָא וּבְפַנְיָא בְּעֵי לְמַפְלַח לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא.

בְּצַפְרָא כַּד סָלִיק נְהוּרָא, וְאֲתַעְרוּתָא דְסִטְרָא יִמִּינָא
 אֲתַעַר בְּעַלְמָא, כְּדִין בְּעֵי בַר נָשׁ לְאֲתַקְשָׁרָא
 בִּימִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְלְמַפְלַח קַמִּיהּ בְּפוּלְחָנָא
 דְּצֻלוֹתָא. בְּגִין דְּצֻלוֹתָא אַחְסִין תּוּקְפָא לְעֵילָא, וְאֲמַשִּׁיף
 בְּרַכָּאן מֵעוּמְקָא עֲלָאָה לְכֻלְהוּ עַלְמִין, וּמִתַּמָּן אֲמַשִּׁיף
 בְּרַכָּאן לְתַתָּאי. וְאֲשַׁתְּכַחוּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין מִתְּבַרְכָּאן,
 בְּהֵוּא פּוּלְחָנָא דְּצֻלוֹתָא.

פּוּלְחָנָא דְּצֻלוֹתָא, דְּקָא בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַפְלַח קַמִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, (שמות כ"ט ע"א) בְּשִׂמְחָה וּבְרִנָּה
 לְאַכְלֵלָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בֵּינֵיהוּ, וּלְבַתַּר לְיִיחֻדָּא יְחוּדָא
 כְּדַקָּא חֲזִי. דְּכְתִיב, (תהלים ק) דַּעוּ כִּי ה' הוּא אֱלֹהִים, דָּא
 רְזָא דִּיחֻדָּא בְּרְזָא דְּפוּלְחָנָא.

וְעַם כָּל דָּא, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַפְלַח קַמִּיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא בְּחֻדוּה, וְלֹא־חֻזָּאָה חֻדוּה בְּפוּלְחָנִיָּה, וְאֵלִין
 תְּרִין שְׂמֻחָה וְרַנָּנָה, לְקַבֵּל תְּרִין אֵלִין, תְּרִין צְלוֹתִין, תְּרִין
 קוּרְבָּנִין לְיוֹמָא לְקַבֵּל תְּרִין אֵלִין, דְּאִינוּן שְׂמֻחָה וְרַנָּנָה.
 שְׂמֻחָה בְּצַפְרָא, וְרַנָּנָה בְּרַמְשָׁא. וְעַל דָּא, (במדבר כח) אֶת
 הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
 הָעֶרְבִים.

וְעַל דָּא, צְלוֹתָא דְעַרְבֵית רְשׁוּת אִיְהִי, בְּגִין דְּהֵיא
 שְׂעֵתָא מַחְלֵק טְרַפָּא לְכָל חֵילָהָא, וְלֹא שְׂעֵתָא
 לְאֲדַפְרָא (נ"א לֹא־תִבְרָכָא) אֶלָּא לְמִיָּהֵב מְזוּנָא. בִּימָמָא הִיא
 מִתְבְּרַכַת מִתְרִין סְטָרִין אֵלִין, בְּצַפְרָא וּבְרַמְשָׁא מְגוּ
 שְׂמֻחָה וְרַנָּנָה, וּבְלִילִיָּא פְּלִיג בְּרַכָּאן לְכֹלָא כְּדָקָא חֻזִי,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי לא) וַתִּקֶּם בְּעוֹד לֵיְלָה וַתִּתֵּן טָרֶף
 לְבֵיתָהּ וְגו'.

פְּתַח רַבִּי חֻזְקִיָּה וְאָמַר, (תהלים קמא) תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטָרַת
 לְפָנֶיךָ מִשָּׂאת כְּפִי מִנְחַת עָרֵב. אִמְאִי מִנְחַת עָרֵב
 וְלֹא צְלוֹתָא (דף רל ע"א) דְּצַפְרָא, דְּלֹא כְּתִיב תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי
 בַּבֶּקֶר. אֶלָּא הָכִי אֲתַמָּר, תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטָרַת לְפָנֶיךָ,
 קְטָרַת לָא אֲתִיָּא אֶלָּא עַל חֻדוּה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי
 כז) שָׁמֶן וּקְטָרֶת יִשְׂמַח לֵב. וְעַל דָּא כְּהֵנָּא כִּד אֲדַלִּיק
 בּוֹצִינִין, הָוָה מְקַרִּיב קְטָרַת, כְּמָא דְאֵת אָמַר, (שמות ל)

בְּהִטִּיבוּ אֶת הַנְּרוֹת יִקְטִירָנָה וּבְהֶעֱלוֹת אֶהְרֵן אֶת הַנְּרוֹת
 בֵּין הָעֶרְבִים יִקְטִירָנָה. בְּצַפְרָא, עַל חֲדוּה, דְּשַׁעְתָּא גָרִים.
 בְּרַמְשָׁא, לְמַחְדֵי סִטְר שְׁמַאלָא, וְהָכִי אֶתְחַזִּי. וּלְעֵלָם לֹא
 אֶתִּי אֵלָא עַל חֲדוּה.

וְתֵא חַזִּי קְטֻרֶת מְקֻשָּׁר קְשָׁרִין, וְאַחִיד לְעֵילָא וְתַתָּא,
 וְדָא אֲעֵבֵר מוֹתָא וְקְטְרוּגָא וְרוּגְזָא, דְּלֹא יִכִּיל
 לְשַׁלְטָאָה בְּעֵלְמָא. כְּמָה דְכָתִיב, (במדבר יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל
 אֶהְרֵן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים
 קְטֻרֶת וְהוֹלִךְ מִהֶרֶה וְגו'. לְבַתֵּר דָּא כְּתִיב, וַיִּרְץ (אֶהְרֵן)
 וְגו', וַיִּכְפֹּר עַל הָעַם, וַיְכָתִיב, וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמִּתִּים וּבֵין
 הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר הַמַּגִּפָּה. בְּגִין דְּלֹא יִכְלִין כָּל סְטָרִין בִּישִׁין
 וְכָל מְקְטָרְגִין לְמִיקָם קָמִי קְטֻרֶת. וְעַל דָּא אִיהוּ רְזָא (ס"א)
 דְּכָלָא וְקְשׁוּרָא דְכָלָא.

וּבְשַׁעְתָּא דְּמִנְחָה, דְּדִינָא שְׁרִיא בְּעֵלְמָא, אֶתְכַוֵּן דְּוֹד
 בְּהֵוֹא צְלוֹתָא. דְּכָתִיב, תִּפְוֹן תְּפִלְתִּי קְטֻרֶת
 לְפָנֶיךָ וְגו'. וְהֵאִי צְלוֹתָא דְּסְלִיק, יַעֲבֵר רוּגְזָא דְּדִינָא
 קְשִׁיא, דְּשְׁלִיט הַשְׁתָּא בְּהֵאִי זְמָנָא, בְּהֵוֹא קְטֻרֶת. דְּדַחִי
 וְאַעֲבֵר קָמִיהָ כָּל רוּגְזָא, (דְּסְלִיק הַשְׁתָּא בְּהֵאִי שַׁעְתָּא בְּהֵוֹא קְטֻרֶת דְּאַעֲדִי
 כָּל רוּגְזָא) וְכָל קְטְרוּגָא דְּעֵלְמָא, (ס"א ל"ג הֵינּוּ דְכָתִיב) (ס"א מֵאִי טַעֲמָא

בְּגִין דְּאִיהִי) מִנְחַת עֶרֶב, דְּדִינָא תְּלִיא בְּעֵלְמָא.

תֵּא חַזִּי, כַּד אֶתְחַרַּב בֵּי מְקַדְשָׁא, בְּשַׁעְתָּא דְּאֶתְוֹקֵד, זְמַן

מִנְחָה הָיָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה ו') אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם
כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרֵב. מֵאֵן צְלָלֵי עָרֵב. אֵינּוֹן מְקַטְרְגִין
דְּעַלְמָא, וְרוּגְזֵי דְדִינִין, דְּזִמְיִין בְּהֵיא שְׁעָתָא. וְעַל דָּא
תְּנִינָן, דְּבַעֵי (שמות ל"ו ע"ב) בַּר נֶשׁ לְכוּנָא דְעֵתִיָּה, בְּצִלוֹתָא
דְּמִנְחָה. בְּכֻלְהוּ צִלוֹתָא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְכוּנָא דְעֵתִיָּה,
וּבְהֵאֵי צִלוֹתָא יִתִּיר מְכֻלְהוּ, בְּגִין דְּדִינָא שְׂרִיא בְּעַלְמָא.
וְעַל דָּא זְמַן צִלוֹתָא דְּמִנְחָה, יִצְחַק תְּקִין לֵיהּ, וְהָא
אוּקְמוּהָ.

עַד דְּהוּוּ אֲזִיל, אֲעֵלוּ בְּחַד טוֹרָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאֵי
טוֹרָא דְּחֻלָּא, גֵּהַךְ וְלֹא נִתְעַכֵּב הָכָא, בְּגִין דְּטוֹרָא
דְּחִילָא הוּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי הָוּה חַד, הָוּה אֲמִינָא
הָכִי. דְּהָא תְּנִינָן, דְּמֵאֵן דְּאֲזִיל יַחֲדָאֵי בְּאוֹרְחָא, אֶתְחִיֵּיב
בְּנַפְשִׁיָּה. אֲבָל תִּלְתָּא לָא. וְכֹל חַד וְחַד מִינָן, אֶתְחִזִּי דְּלֹא
תְּעֵדִי מִינָן שְׂכִינְתָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא תְּנִינָן דְּלֹא יִסְמוּךְ בַּר נֶשׁ עַל גִּסָּא.
מְנַלָּן, מִשְׁמוּאֵל. דְּכְתִיב, (שמואל א טז) אֵיךְ אֵלֶיךָ
וְשָׁמַע שָׂאוּל וְהִרְגָנִי, וְהָא אֶתְחִזִּי שְׁמוּאֵל יִתִּיר מִינָן.
אָמַר לֵיהּ, אֲפִילוּ הָכִי, אֵיְהוּ הָוּה חַד, וְהִזִּיקָא אֶשְׁתַּכַּח
לְעֵינָא. אֲבָל אֲנִן תִּלְתָּא, וְהִזִּיקָא לָא אֶשְׁתַּכַּח לְעֵינָא.
דְּאֵי מְשׁוּם מְזִיקִין. הָא תְּנִינָן, דְּלִתְלַתָּא לָא מִתְחִזִּי וְלֹא
מְזִיקִי. וְאֵי מְשׁוּם לְסֻטִים, לָא מִשְׁתַּכַּחֵי הָכָא, דְּהָא רַחֲמֵי

מִיִּשׁוּבָא הָאֵי טוֹרָא, וּבְנֵי נָשָׂא לָא מִשְׁתַּכְּחֵי הָכָא. בְּרַם
דְּחִילוּ הוּא, דְּחִיוּן בְּרָא דְמִשְׁתַּכְּחִין הָכָא.

פְּתַח וְאָמַר. הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, הָאֵי קָרָא
אֵית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, (ס"א ל"ג דְּהָא פְּתִיב) הַגּוֹאֵל, אֲשֶׁר
גָּאֵל מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי הַגּוֹאֵל. בְּגִין דְּהוּא מִשְׁתַּכַּח תְּדִיר
לְגַבֵּי בְנֵי נָשָׂא, וְלֹא אֲעֵדִי מִבְּר נָשׁ זַכָּאָה לְעַלְמִין.

תָּא חֲזִי, הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי דָּא שְׂכִינְתָּא, דְּאֲזִיל
עֲמִיה דְּבַר נָשׁ תְּדִיר, וְלֹא אֲעֵדִי מִנְיָה, כַּד בַּר נָשׁ
נָטִיר פְּקוּדֵי אֲוֹרֵייתָא. וְעַל דָּא יִזְדַּהֵר בַּר נָשׁ, דְּלֹא יִפּוּק
יְחִידָאֵי בְּאֹרְחָא. מֵאֵי יְחִידָאֵי, דְּיִזְדַּהֵר בַּר נָשׁ לְמִטְר
פְּקוּדֵי דְּאֲוֹרֵייתָא, בְּגִין דְּלֹא תַעֲדִי מִנְיָה שְׂכִינְתָּא,
וַיִּצְטַרֵּךְ לְמִיזַל יְחִידָאֵי, בְּלֹא זְווגָא דְּשְׂכִינְתָּא.

תָּא חֲזִי, כַּד נָפִיק בַּר נָשׁ לְאֹרְחָא, יְסִדֵּר צְלוֹתָא קָמִי
מְאִרְיָה, בְּגִין לְאִמְשַׁכָּא עֲלֵיהּ שְׂכִינְתָּא, וּלְבַתַּר
יִפּוּק לְאֹרְחָא, וַיִּשְׁכַּח זְווגָא דְּשְׂכִינְתָּא, לְמַפְרַק לֵיהּ
בְּאֹרְחָא, וּלְשׁוּבָא לֵיהּ בְּכָל מַה דְּאִצְטַרִּיךְ.

מַה פְּתִיב בִּיעֵקֵב, (בְּרֵאשִׁית כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי, דָּא
זְווגָא דְּשְׂכִינְתָּא. וּשְׁמַרְנִי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה, לְמַפְרַק לִי
מִכָּלֵּא, וַיִּעֲקֵב יְחִידָאֵי הוּא (דף רל ע"ב) בְּהַהוּא זְמַנָּא,
וּשְׂכִינְתָּא אֲזִילַת קָמִיהּ. כָּל שְׁכֵן חֲבַרְיָא דְּאֵית בֵּינֵיהּ
מְלִין דְּאֲוֹרֵייתָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. (אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי כֶּךָ הוּא,

אֲדַהֲכִי מֵאִיךְ שְׁמֵשָׂא לְעַרְבָא.)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאֵי נַעֲבִיד, אִי נִתְעַכֵּב הַכָּא, הָא יוֹמָא
 מֵאַיְךָ לְמִיעֵל. אִי נִהְךָ לְעֵילָא, טוֹרָא רַב אִיהוּ,
 וְדַחִילוֹ דְּחִיוּן חֲקֵלָא דְּחֵילָנָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תּוּוּהֵנָּא
 עֲלֶיךָ רַבִּי יוֹסִי. אָמַר לִיהָ הָא תַּנִּינֵן דְּלֵא יִסְמוּךְ בַּר נִשׁ
 עַל גִּיסָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יִרְחִישׁ גִּיסָא בְּכָל
 שְׁעָתָא. אָמַר לִיהָ, הֵנִי מִיְלִי יְחִידָאִי, אֲבָל אֲנַחְנָא
 תְּלַתָּא, וּמְלִי אורֵייתָא בֵּינָנָא, וְשְׁכִינְתָּא עִמָּנָא, לָא
 דְּחֵילָנָא.

עַד דְּהוּוּ אֶזְלִי, חָמוּ לְעֵילָא בְּטוֹרָא, טַנְרָא חַד, וְחַד
 מְעַרְתָּא בְּגוּוּהָ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, גִּיְהָךְ וְגִיסְךָ לְהֵוֹא
 טִינְרָא, דְּאֵנָּא חָמֵי חַדָּא מְעַרְתָּא תַּמָּן. סְלִיקוּ לְתַמָּן,
 וְחָמוּ הֵהִיא מְעַרְתָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דְּחֵילָנָא, דִּילְמָא
 הֵהִיא מְעַרְתָּא אֲתֵר דְּלַחִיוּן אִיהוּ, וְלֹא יִפְגְּעוּ לֹוֹן הַכָּא.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי חֲזַקְיָה, הָא חָמִינָא דְּרַבִּי יוֹסִי
 דְּחֵיל אִיהוּ, אִי תִימָא בְּגִין דְּאִיהוּ חֲטָאָה. דְּכָל
 מֵאֵן דְּדַחִיל, חֲטָאָה אִיהוּ. דְּכְתִיב, (ישעיה לג) פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן
 חֲטָאִים, הָא לָאוּ אִיהוּ חֲטָאָה, (דָּהָא) וְכְתִיב, (משלי כח)
 וְצַדִּיקִים כְּכַפִּיר יִבְטָח. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּגִין דְּנִזְקָא שְׁכִיחַ.
 אָמַר לִיהָ, אִי נִזְקָא שְׁכִיחַ, הָכִי הוּא. אֲבָל הַכָּא לָא
 אֲשַׁתַּכַּח נִזְקָא. וְלִבְתֵּר דְּאֵנָּן גִּיעוּל לְמְעַרְתָּא, לָא
 לִיעוּל נִזְקָא לְצַעְרָא לָן. עָאלוּ לְמְעַרְתָּא, אָמַר רַבִּי

יְהוּדָה, נִפְלוֹג לַיְלִיא לְתֵלֶת מְשָׁרוֹת דְּהוּי לַיְלִיא, כֹּל
 חַד וְחַד מִזֶּן, לִיקוּם עַל קִיּוּמִיהָ, בְּהַנִּי תֵלֶת סְטְרֵי לַיְלִיא
 וְלֹא נִדְמוּךְ.

פְּתַח רַבֵּי יְהוּדָה וְאָמַר, (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֶזְרָחִי,
 הָאִי תוֹשְׁבַחְתָּא, אֲבָרְהָם אָבִינוּ אֲמָרָה, בְּשַׁעְתָּא
 דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּפוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְעֵבִיד חֶסֶד עִם
 בְּנֵי עֲלָמָא, דִּישְׁתַּמוּדְעוּן כֹּלָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁלִיט עַל אַרְעָא וְאֶקְרִי אִיתָן. בְּגִין
 דְּאֶתְקִיף בְּתַקִּיפוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

חֲסִדֵּי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָה, וְכִי מִסְטָרָא דְחֲסִידִים אֲתִיִּין
 לְזַמְרָא, אֵלָא הָכָא אֲתַכְּלִיל סְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא
 בִּימִינָא, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נָסִי לְאַבְרָהָם, וּבְחִין
 לֵיהּ. וְהָא אֲתַמַּר דִּישְׁחַק בַּר תֵּלְתִין וְשִׁבְעַ שְׁנִין הָוָה
 בְּהָהוּא זְמַנָּא. מֵאִי נָסָה אֶת אֲבָרְהָם, נָסָה אֶת יִצְחָק מִבְּעֵי
 לֵיהּ. אֵלָא נָסָה אֶת אֲבָרְהָם, דִּישְׁתַּפַּח בְּדִינָא,
 וְלֹאֲתַכְּלָלָא בְּדִינָא, דִּישְׁתַּפַּח שְׁלִים כְּדָקָא יָאוּת. וְעַל דָּא
 חֲסִדֵּי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָה.

דְּבַר אַחַר חֲסִדֵּי ה' עוֹלָם אֲשִׁירָה, אִינוּן חֲסִדִים
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵבִיד עִם עֲלָמָא. (תהלים פט) לְדוֹר
 וְדוֹר אֹדִיעַ אֲמוּנַתְךָ בְּפִי, טִיבוּ וּקְשׁוּט דְעֵבִיד עִם כֹּלָא.
 לְדוֹר וְדוֹר אֹדִיעַ אֲמוּנַתְךָ, דָּא מְהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא דְאוֹדַע אַבְרָהָם בְּעֶלְמָא, וְאֲדַכְר לֵיה בְּפוּמָא
דְּכָל בְּרִיין. וְעַל דָּא אוֹדִיעַ אַמוּנְתְךָ בְּפִי.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹדַע לֵיה לְאַבְרָהָם רִזָּא
דְּמַהִימְנוּתָא, וְכַד יַדַּע רִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא, יַדַּע
דְּאִיהוּ עֵיקְרָא וְקִיּוּמָא דְּעֶלְמָא, דְּבִגְיִינִיה אַתְּבְּרִי עֶלְמָא,
וְאַתְקִיִּים. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים פט) כִּי אֶמְרָתִי עוֹלָם
חֶסֶד יִבְנֶה וְגו'. דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶלְמָא, חֶמָּא
דְּלֹא יְכִיל לְמִיקָם, עַד דְּאוֹשִׁיט יְמִינָא עֲלֵיה וְאַתְקִיִּים.
וְאִי לָאו דְּאוֹשִׁיט יְמִינָא עֲלֵיה, לָא אַתְקִיִּים. בְּגִין
דְּעֶלְמָא דָּא בְּדִינָא אַתְּבְּרִי, וְהָא אוֹקִימָנָא.

וְאַתְמַר בְּרֵאשִׁית, וְרִזָּא כְּלָלָא חֲדָא, תְּרִין גְּוּוּנִין הָכָּא,
בְּרֵאשִׁית, אַף עַל גַּב דְּאֶמְרוּן שִׁירוּתָא מִתְתָּא
לְעֵילָא, רֵאשִׁית הָכִי נִמְי מְעֵילָא לְתַתָּא, וְקֹאמְרִינֵן ב'
רֵאשִׁית, כְּדִקְאמְרִינֵן בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, דְּהָאִי
אַתְיִיחֵיבֵת לְהָהוּא רֵאשִׁית, וּמְלָה כְּלִילָא אִיהִי כְּחֲדָא.

וּבְהָאִי בֵּי"ת אַתְּבְּרִי עֶלְמָא דָּא, וְלֹא אַתְקִיִּים אֶלָּא
בְּיְמִינָא. וְהָא אוֹקִמוּה. בְּהַבְּרָאם, בְּאַבְרָהָם
כְּתִיב. וּבְגִין כְּךָ, אֶמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. וּבְנִינָא
קְדָמָּא דְּעֶלְמָא (ההוא עולם), הֵהוּא נְהוּרָא דִּיּוּמָא קְדָמָּא,
הוּוּ בֵּיה לְקִיּוּמָא. וּלְבַתַּר בִּיּוּמָא תְּנִינָא, בְּשִׁמְאֶלָּא.
וּבְהִנְהוּ אַתְקִין שְׁמִים. וְכְתִיב, שְׁמִים תִּכְיֵן אַמוּנְתְךָ בְּהֶם.

דְּבַר אַחַר, שָׁמַיִם תִּכְיֶן אֲמוֹנַתְךָ בָּהֶם, שָׁמַיִם בְּאִינוֹן
חֲסָדִים אֶתְקַנּוּ, וְרוּא דְאֲמוֹנָה אֶתְקַנַּת בְּהוּ, דְּלִית
תְּקוּנָהּ אֱלָא מְגוּ שָׁמַיִם. (תהלים פט) פְּרַתִּי בְּרִית לְבַחֲרִי,
דָּא הוּא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא.

דְּבַר אַחַר, דָּא אִיהוּ (דף רלא ע"א) צְדִיק דְּמִינִיה נְפִקִין
בְּרַכָּאן לְכֻלְהוּ תַתָּאי, וְכֻל (אינון) חִיוּן קַדִּישָׁן, כְּלָהוּ
אֶתְבְּרַכָּאן, מִן הַהוּא נְגִידוּ דְנִגִּיד לְתַתָּאי, וּבְגִין כֶּף
כְּתִיב, פְּרַתִּי בְּרִית לְבַחֲרִי.

(תהלים פט) נִשְׁבַּעְתִּי לְדוֹד עֲבָדִי, דָּא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא,
דְּאִיהוּ קִימָא תְדִיר בְּצְדִיק דָּא. קִיּוּמָא דְעֵלְמָא,
דְּלָא יִתְבַּדְרוּן לְעֵלְמִין, בַּר בְּזוּמְנָא דְגִלוּתָא, דְנִגִּידוּ
דְבִרְכָאן אֶתְמַנְעוּ. וְרוּא דְמַהִימְנוּתָא לָא אֲשַׁתְּלִים, וְכֻל
חֲדוּן אֶתְמַנְעוּ. וְכַד עֵיִל לִילִיא, מַהֵהוּא זְמַנָּא, חֲדוּן
לָא עָאֵלוּ קַמִּי מִלְכָּא.

וְאִף עַל גַּב דְּחֲדוּן לָא אֶתְעָרוּ, אֲבַל לְבַר קִימִי וּמְזַמְרִי
שִׁירְתָּא. וְכַד אֶתְפְּלִיג לִילִיא, וְאֶתְעָרוּתָא סֻלְקָא
מִתַּתָּא לְעֵילָא, כְּדִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְעַר כֹּל חֵילִי
שְׁמִיא לְבַכְיָה, וּבַעַט בְּרַקִּיעָא, וְאוּדְעֻזְעוּן עֲלָאי וְתַתָּאי.
וְלִית נְיִיחָא קַמִּיהּ, בַּר בְּזוּמְנָא דְמִתְעָרִי לְתַתָּא
בְּאוּרִייתָא. כְּדִין, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְכֻל אִינוֹן
נִשְׁמַתִּין דְּצְדִיקָא (דְעַמִּיה), כְּלָהוּ צִיִּיתִין וְחֲדִיִּין לְהַהוּא

קָלָא וּכְדִין נִיחָא. (ס"א קמיה ואַתִּי נִיחָא לְכִלְהוּ נְשֻׁמְתִין דְּצִדִיקָא עֲמִיה) (קמיה אֲשַׁתְּבַח). בְּגִין דְּמִיּוּמָא דְּאֲתַחְרִיב מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, אֲוִימִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא יִיעוּל בְּגוּ יְרוּשָׁלַם דְּלַעִילָא, עַד דְּיַעֲלוּן יִשְׂרָאֵל לְיְרוּשָׁלַם דְּלְתַתָּא. דְּכְתִיב, (הושע יא)

בְּקֶרְבְךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר, וְהָא אֲוִקְמוּהָ חֲבַרְיָא.
 וְכָל אֵינּוֹן מְזוּמְרִי, קִיִּימִי לְבָר, וְאֲמַרִי שִׁירְתָּא, בְּתַלְת
 פְּלָגִי לִילִיא וְכִלְהוּ מְשַׁבְּחָן בְּתוֹשְׁבַחְתָּן יְדִיעָאן,
 וְכִלְהוּ חִילֵי שְׁמִיא, כְּלָהוּ מִתְעַרֵי בְּלִילִיא, וַיִּשְׂרָאֵל
 בִּימָמָא. וְקְדוּשָׁה לָא מְקַדְּשֵי לַעִילָא, עַד דְּמְקַדְּשֵי
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וּכְדִין כָּל חִילֵי שְׁמִיא מְקַדְּשֵי שְׁמָא
 קְדִישָׁא כְּחָדָא. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, מִתְקַדְּשִׁין
 מִעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי (ס"א בְּגִין דְּקְדוּשָׁא דְּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא סְלִיק אֱלָא מִעִילָא

וּמִתַּתָּא) כְּחָדָא. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (ויקרא ט) קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי
 קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (איוב לח) עַל מָה אֲדַנְיָהּ הִטְבָּעוּ, הָאֵי
 קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיה, בְּגִין דְּכַד בְּרָא
 עֲלֵמָא, לָא בְּרָא לֵיה אֱלָא עַל סְמְכִין, דְּאֵינּוֹן ז' סְמְכִין
 דְּעֲלֵמָא. כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (משלי ט) חֲצַבָה עֲמוּדֵיהָ שְׁבַעָה,
 וְאֵינּוֹן סְמְכִין לָא אֲתִיידַע עַל מָה קִיִּימִין.

בְּגִין דְּאֵיהוּ רְזָא עֲמִיקָא סְתִימָא דְּכָל סְתִימָן. וְעֲלֵמָא
 לָא אֲתַבְּרִי, עַד דְּנִטְל אֲבַנָּא חָדָא, וְאֵיהוּ אֲבַנָּא

דְּאִתְקַרִי אֲבֹן שְׁתִּיָּה, וְנִטַּל לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְזָרַק
 לָהּ לְגוּ תְהוּמָא, וְאִתְנַעִיץ מֵעִילָא לְתַתָּא, וּמְנִיָּה אֲשֶׁתִּיל
 עֲלֵמָא. וְאִיְהִי נְקוּדָה אֲמַצְעִיתָא דְעֲלֵמָא, וּבִהֲאִי נְקוּדָה
 קִיִּימָא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב לח) אוּ מִי
 יֵרָא אֲבֹן פְּנִתָּהּ. כִּמָּא דְאִתְ אָמַר, (ישעיה כח) אֲבֹן בְּחֹן פְּנִת
 יִקְרָת. וְכְּתִיב, (תהלים קיח) אֲבֹן מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים הִתָּה לְרֹאשׁ

פְּנָה.

תָּא חֲזִי, הָאִי אֲבֹן אִתְפְּרִי מֵאֲשָׁא וּמְרוּחָא וּמְמִיא,
 וְאִתְגְּלִיד מִכְּלָהוּ, וְאִתְעֲבִיד אֲבִנָא חֲדָא, וְקִיִּימָא
 עַל תְּהוּמִי, וְלִזְמַנִּין נִבְעִין מְנִיָּה מִיא, וְאִתְמַלְיִין תְּהוּמִי.
 וְהָאִי אֲבִנָא קִיִּימָא לָאֵת בְּאֲמַצְעִיתָא דְעֲלֵמָא, וְהָאִי אִיְהוּ
 אֲבֹן דְקִיִּים וְאֲשֶׁתִּיל יַעֲקֹב, שְׁתִּילוּ וְקִיּוּמָא דְעֲלֵמָא. הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (בראשית לא) וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֲבֹן וַיְרִימֶהָ מִצְבָּה.

וְהָאֲבֹן הַזֶּה אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה וְגו', (בראשית כט) וְכִי הָאִי
 אֲבֹן שְׁוִי לִיָּה יַעֲקֹב. וְהָאִי הָאִי אֲבֹן אִתְפְּרִי
 בְּקֹדְמִיתָא, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא. אֵלָא
 דְשְׁוִי לָהּ (נ"א וכי השתא שְׁוִי לִיָּה יַעֲקֹב. וְהָאִי עַד לָא אִתְפְּרִי עֲלֵמָא הַזֶּה, אֵלָא דְיַעֲקֹב
 שְׁוִי לָהּ) קִיּוּמָא דְלְעִילָא וְתַתָּא, וְעַל דָּא אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה
 כְּתִיב. מֵאִי אֲשֶׁר שִׁמְתִי, דְכְּתִיב, יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים, דְשְׁוִי
 מְדוּרָא דְלְעִילָא הַכָּא.

תָּא חֲזִי, הָאִי אֲבֹן אִית עֲלָהּ שְׁבַע עֵינַים. כִּמָּא דְאִתְ

אָמַר, (זכריה ג) עַל אַבְן אַחַת שֶׁבְּעָה עֵינַיִם, עַל מָה
 אֶתְקַרֵּאת שְׁתֵּייהָ. חֵד דְּמִנָּה אֲשֶׁתִּיל עֲלֵמָא. וְחֵד,
 שְׁתֵּייהָ. שְׁתֵּי יָהּ, דְּשִׁוּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָהּ, לְאַתְבָּרְכָא
 מִנָּה עֲלֵמָא, בְּגִין דְּעֲלֵמָא מִנָּה מִתְבָּרְכָא.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל שְׁמִשָּׁא, הֲנִי פְּרוּבִים דְּקִימִין
 בְּהָאֵי דּוּכְתָא, וְהוּוּ יִתְבִּי בְּאֵת, הוּוּ אֲקִשָׁן גְּדַפֵּייהוּ
 לְעִיל, וּפְרָשִׁי לֹון, וְאַשְׁתַּמַּע קוּל נְגוּנָא דְּגְדַפֵּייהוּ
 לְעִילָא, וּכְדִין שָׂרָאן לְנִגְנָא אֵינּוּן מְלֹאכִין, דְּאָמְרִי
 שִׁירְתָא בְּשִׁירוּתָא דְּלִילִיא, בְּגִין דִּי־סִלְק יִקְרִיהַ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, מִתְתָּא לְעִילָא. וּמֵאֵי שִׁירְתָּא הוּוּ אָמְרוּ, הֵהוּא
 נְגוּנָא דְּגְדַפֵּייהוּ דְּכְרוּבִים, (תהלים קלד) תִּנְּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל
 עַבְדֵי ה' וְגו', שָׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וְגו', וּכְדִין (אֵינּוּן) אֵיהוּ
 שִׁירְתָּא לְאֵינּוּן מְלֹאכִי עֲלָאֵי לְזַמְרָא.

בְּמִשְׁמֶרֶתָא תְּנַיִנָא, הֲנִי פְּרוּבִים (דף רלא ע"ב) אֲקִשִׁי
 גְּדַפֵּייהוּ לְעִילָא, וְאַשְׁתַּמַּע קוּל נְגוּנָא
 דְּלֵהוֹן, וּכְדִין שָׂרָאן לְנִגְנָא אֵינּוּן מְלֹאכִין דְּקִימִין
 בְּמִשְׁמֶרֶתָא תְּנַיִנָא. וּמֵאֵי שִׁירְתָּא הוּוּ אָמְרִי בְּהָאֵי
 שַׁעֲתָא, נְגוּנָא דְּגְדַפֵּייהוּ דְּכְרוּבִים, (תהלים קכה) הַבוֹטְחִים
 בַּה' כִּהְרֹ צִיּוֹן לֹא יִמוּט וְגו'. וּכְדִין (ההוא) אֵיהוּ (שִׁירְתָּא)
 שִׁירוּתָא לְאֵינּוּן דְּקִימִי בְּהָאֵי מִשְׁמֶרֶתָא תְּנַיִנָא לְנִגְנָא.
 בְּמִשְׁמֶרֶתָא תְּלִיתָא, הֲנִי פְּרוּבִים אֲקִשִׁי גְּדַפֵּייהוּ וְאָמְרִי

שִׁירְתָּא, וּמְאִי הִיא. (תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עֲבָדֵי ה' וְגו',
 יְהִי שֵׁם ה' מְבוֹרָךְ וְגו', מִמְזִרְחַ שְׁמֶשׁ וְגו'. כְּדִין אֵינּוֹן
 מְלֹאכִין דְּקִיּוּמֵי בְּמִשְׁמֵרָה תְּלִיתָאָה, כְּלָהּ אִמְרֵי שִׁירְתָּא.
 וְכְלָהּ כּוֹכְבֵי וּמְזֻלֵי דְּבְרִקִיעָא פִּתְחֵי שִׁירְתָּא. כְּמָה
 דְּכַתִּיב, (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בְּקָר וַיִּרְעוּ כָּל
 בְּנֵי אֱלֹהִים. וְכַתִּיב, (תהלים קמח) הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר,
 דְּהָא אֵינּוֹן כְּכִבֵּי דְנְהוֹרָא, מְנַגְנֵן עַל נְהוֹרָא. (ס"א דְּמִמְנֵן עַל

שִׁירְתָּא).

כִּד אֲתֵי צְפָרָא, וְכִדִּין נְטֻלֵי שִׁירְתָּא אֲבַתְרִייהוּ דִּישְׂרָאֵל
 (ס"א יִשְׂרָאֵל) לְתַתָּא, וְסֻלְקָא יְקָרִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 מִתַּתָּא וּמִלְעִילָא. יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בִּימָמָא, וּמִלְאֲכֵי עֲלָאֵי
 לְעִילָא בְּלִילִיא, וְכִדִּין אֲשַׁתְּלִים שְׁמָא קְדִישָׁא בְּכָל
 סְטָרִין.

וְהָא אֲבָן דְּקָאֵמֵר, כְּלָהּ מְלֹאכֵי עֲלָאֵי, וַיִּשְׂרָאֵל
 לְתַתָּא, כְּלָהּ אֲתַקְפוּ בְּהָאֵי אֲבָן, וְאִיהִי סֻלְקָא
 לְעִילָא, לְאֲתַעֲטָרָא גּוֹ אֲבָהָן בִּימָמָא. וּבְלִילִיא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲתֵי לְאֲשַׁתְּעֲשָׂא עִם צְדִיקָא בְּגִנְתָּא דְּעָדָן.
 זְכָאִין אֵינּוֹן כָּל דְּקִיּוּמֵי בְּקִיּוּמֵיהוּ, וּמִשְׁתַּדְּלִין
 בְּאוֹרֵייתָא בְּלִילִיא. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל
 אֵינּוֹן צְדִיקָא דְּבְּגִנְתָּא דְּעָדָן, שְׁמַעוּ קְלִייהוּ דְּבְּנֵי נְשָׂא,

אֵינּוֹן דְּמִשְׁתְּדִלִי בְּאוּרֵייתָא. כְּמָה דְכָתִיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים וְגו'.

תָּא חֲזִי, הָאֵי אָבֹן, אִיהוּ אָבֹן טָבָא. וְדָא הוּא רִזָּא דְכָתִיב, (שמות כח) וּמִלֵּאתָ בּוֹ מְלוֹאת אָבֹן אֲרַבְעָה טוּרֵי אָבֹן. וְאֵלִין אֵינּוֹן סְדְרִין (דְּאִשְׁלִמוּתָא) דְּאָבֹן טָבָא, אֲשֶׁלְּמוּתָא דְּאָבֹן יְקָרָה. בְּגִין דְּאִית (אֲשֶׁלְּמוּתָא) אָבֹן אַחְרָא. דְכָתִיב, (יחזקאל לו) וְהִסִּירוּתִי אֶת לֵב הָאָבֹן וְגו'. וְכָתִיב, (יחזקאל לו) וְאֵת רוּחִי אָתֶן בְּקִרְבְּכֶם. וְהָאֵי אִיהוּ (ישעיה כח) אָבֹן בְּחֵן פְּנֵת יְקָרָת וְאוּקְמוּהָ.

וְעַל רִזָּא דָּא כְּתִיב, (שמות לא) לַוַּחֹת הָאָבֹן, דְּאֵינּוֹן לַוַּחֹת אֲתַגְזְרוּ מִהַכָּא, וְעַל דָּא אֶקְרוּן עַל שְׁמִיָּה דְּהָאֵי אָבֹן. וְהָאֵי הוּא רִזָּא דְכָתִיב, (בראשית מט) מִשָּׁם רוּעָה אָבֹן יִשְׂרָאֵל (ס"א דָּא וְדָאֵי אָבֹן יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי) כְּמָה דְּאִתְּמַר.

פְּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, (שמות כח) וְהָאֲבָנִים תְּהִיֵּין עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתִּים עֶשְׂרֵה, אֵלִין אֲבָנֵי יְקָרִין עַלְאִין, דְּאִתְּקְרוּן אֲבָנֵי הַמָּקוֹם, כְּמָא דְּאִתְּ אָמַר, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם. וְהָאֵי אוּקְמוּהָ. (שמות לט ועי"ש) וְהָאֲבָנִים עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאִית (י"ב אֲבָנִים) י"ב שְׁבָטִים לְתַתָּא, הָכֵי נָמִי לְעֵילָא תְרִיסַר שְׁבָטִין, וְאֵינּוֹן תְרִיסַר אֲבָנִין יְקָרִין, וְכָתִיב, (תהלים קכב) שָׁשֶׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוָה (דָּא רִזָּא) עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל, דָּא יִשְׂרָאֵל, רִזָּא

דְּלַעֲיִלָּא. וְכִלְהוּ לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה', וְעַל דָּא וְהָאֲבָנִים
תְּהֵינן עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְכִמָּה דְאִית י"ב שְׁעֵי בִּימָמָא, הֲכִי אִית י"ב שְׁעֵי
בְּלֵילֵיָא, בְּיוֹמָא לְעֵילָא, בְּלֵילֵיָא לְתַתָּא, כִּלְא
דָּא לְקַבֵּל דָּא, הַנִּי י"ב שְׁעֵי דְבְּלֵילֵיָא מִתְּפִלְגִי לְתַלַּת
פְּלַגָּאן, וְכִמָּה מִמְּנֵי תְרִיסִין קְיַיְמִי תַּחוּתֵיהוּ, דְרַגִּין עַל
דְרַגִּין, כִּלְהוּ מִמְּנֵן בְּלֵילֵיָא, וְנִטְלֵי טַרְפָּא בְּקַדְמִיתָא.

וְכִדִּין פֶּד אַתְּפִלְיָג לֵילֵיָא, קְיַיְמִין תְּרִין (סְתָרִין) סְדָרִין
מִסְטָרָא דָּא, וְתִרִין סְדָרִין מִסְטָרָא אַחֲרָא, (ס"א וְדָא)
וְרוּחָא עֲלָאָה נֶפֶק (ס"א נָשִׁיב) בִּינֵייהוּ, וְכִדִּין כֹּל אֵינוֹן אֲלַנִּין
דְּבַגְנָתָא דְעֶדָן, כִּלְהוּ פִּתְחֵי שִׁירְתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עָאֵל בְּגַנְתָּא דְעֶדָן. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (דְּבַרֵי הַיָּמִים א יז) אִז
יִרְנֹנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלְּפָנֵי יי, כִּי בָא לְשֹׁפֹט אֶת הָאָרֶץ.
כִּמָּה דְכַתִּיב, (יִשְׁעִיָּה יא) וְשֹׁפֵט בְּצֶדֶק דְלִים. בְּגִין דְּמִשְׁפֹּט
עָאֵל בִּינֵייהוּ וְאַתְּמַלִּיָּא מִנָּה (ס"א מְנִיָּה) גֵּן עֶדָן.

וְרוּחָא דְצָפוֹן אַתְּעַר בְּעֵלְמָא, וְחֻדְוָה אֲשַׁתְּכַח וְנָשִׁיב
הֵהוּא רוּחָא בְּאֵינוֹן בּוֹסְמִין, וְסִלְקִין רִיחִין
לְעֵילָא, וְמִתְעַטְרִין (ס"א וְמִתְעַרִּין) צְדִיקָא בְּעַטְרֵיהוּ, וְמִתְהַנֵּן
מִגּוֹ זִיּוּא דְאַסְפְּקִלְרִיָּאָה דְנַהֲרָא.

זְכָאִין אֵינוֹן צְדִיקָא, דְזֹכָאן לְהֵהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה,
וְהֵהוּא נְהוּרָא דְאַסְפְּקִלְרִיָּאָה דְנַהֲרָא, נְהִיר לְכֹל

סְטָרִין, וְכָל חַד וְחַד מֵאַלִּין צְדִיקָא, נְטִיל לְחוּלְקִיה
 בְּדָקָא חֲזִי לִיה, וְהוּה נְטִיל (ס"א וְהָכִי גְדִיר) כָּל חַד וְחַד כְּפּוּם
 עוּבְדוּי דְעֵבֵד בְּהַאי עֲלָמָא, אִית מְנַהוֹן דְּמִתְכַסְפִּי,
 מַהֲהוּא נְהִירוּ דְנְטִיל חֲבֵרִיה (דף רלב ע"א) יִתִּיר וְנְהִיר, וְהָא
 אוּקְמוּה.

חוּלְקִיה דְלִילָא, מִכַּד שְׁאֲרֵי לִילָא לְמִיעֵל. כַּמָּה
 גְּרֵדִינִי נְמוּסִין מִתְעָרִין, וְשְׁטָאן בְּעֲלָמָא,
 וּפְתַחִין (קע"ב ע"ב) סְתִימִין, וּלְבַתַּר כַּמָּה זִינִין לְזַנְיָהוּ, כַּמָּה
 דְּאוּקִימְנָא. וְכַדִּין כַּד אֶתְפְּלִיג לִילָא, סְטָרָא דְצָפוֹן נְחִית
 מִיעִילָא לְתַתָּא, וְאַחִיד בֵּיה בְּלִילָא, עַד תְּרִין
 חוּלְקִין דְלִילָא.

וּלְבַתַּר סְטָרָא דְדָרוּם אֶתְעַר, עַד דְּאֲתִי צְפָרָא. וְכַד אֲתִי
 צְפָרָא, כְּדִין דָּרוּם וְצָפוֹן אֶחִידוּ בֵּיה, וְכַדִּין
 אֲתָאן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, סְלָקִין לָהּ בְּצִלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
 לְעִילָא, עַד דְּסְלָקָא וְאַתְגְּנִיזַת בֵּינַיָּהוּ. וְנְטָלָא בְּרַכָּאן
 מִרִּישָׁא (דמלכא) דְּכָל רִישֵׁין.

וְאַתְבְּרַכָּא מַהֲהוּא טָלָא דְאַתְמִשְׁכָּא מְלְעִילָא. וּמַהֲהוּא
 טָלָא פְּרִישׁ לְכַמָּה סְטָרִין, וְכַמָּה רַבּוּן אֲתַזְנוּ
 מִנֵּיהּ מַהֲהוּא טָלָא, וּמִנֵּיהּ עֵתִידִין לְאַחֲיָא מִיתַיָּא. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה כו) הָקִיצוּ וְרַנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָא כִּי טַל
 אֲוֹרֹת טַלְךָ. טָלָא מֵאִינוּן נְהוּרִין עֲלָאִין דְנְהָרִין לְעִילָא.

עַד דְּהוּוּ יִתְּבִי אֶתְפְּלִיג לִילִיָּא, אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה
 לְרַבִּי יוֹסִי, הַשְּׁתָּא רוּחָא דְצַפּוֹן אֲתַעַר, וְלִילִיָּא
 אֲתַפְּלִג, וְהַשְּׁתָּא עֲדָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּאִיב
 לְקַלְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא בְּהַאי עֲלָמָא, אֵינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי
 בְּאוּרֵיָּתָא. הַשְּׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צִיִּית (לְקוּל מַלְיָהוּ) לֵן
 בְּהַאי אֲתַר, לָא נַפְסוּק מְלִי דְאוּרֵיָּתָא.

פְּתַח וְאָמַר, הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, הָא אֲתַמַּר
 וְאוּקְמוּהָ. אֲבַל תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (שְׁמוֹת כג) הִנֵּה אָנֹכִי
 שׁוֹלַח מְלֶאךָ וְגו', דָּא הוּא מְלֶאךָ דְּאִיהוּ פְּרוּקָא דְעֲלָמָא,
 נְטִירוּ דְּבְנֵי נְשָׂא, וְהַאי אִיהוּ דְּאִזְמִין בְּרַכָּאן לְכָל עֲלָמָא,
 בְּגִין דְּאִיהוּ נְטִיל לֹון בְּקַדְמֵיָּתָא, וּלְבַתַּר אִיהוּ אִזְמִין לֹון
 בְּעֲלָמָא. וּבְגִין דָּא כְּתִיב, הִנֵּה אָנֹכִי שׁוֹלַח מְלֶאךָ לְפָנֶיךָ.
 (שְׁמוֹת לג) וְשַׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ מְלֶאךָ.

וְהַאי אִיהוּ מְלֶאךָ דְּלִזְמִנִּין דְּכַר וְלִזְמִנִּין נוּקְבָא, וְהַכִּי
 אִיהוּ. דְּבִזְמַנָּא דְּאִיהוּ אִזְמִין בְּרַכָּאן לְעֲלָמָא
 (לְעִילָא), כְּדִין אִיהוּ דְּכַר, וְאַקְרִי דְּכַר. כְּדִכּוּרָא דְּאִזְמִין
 בְּרַכָּאן (לְתַתָּא) לְנוּקְבָא, הַכִּי אִיהוּ אִזְמִין בְּרַכָּאן לְעֲלָמָא.
 וּבִזְמַנָּא דְּקִיָּמָא בְּדִינָא עַל עֲלָמָא, כְּדִין אֲקִרִי נוּקְבָא.
 כְּנוּקְבָא דְּאִתְּי עוּבְרָא, הַכִּי אִיהוּ אֲתַמְלִי מִן דִּינָא, וּכְדִין
 אֲקִרִי נוּקְבָא. וְעַל דָּא לִזְמִנִּין אֲקִרִי דְּכוּרָא, וְלִזְמִנִּין
 אֲקִרִי נוּקְבָא, וְכֹלָא רְזָא חָדָא.

כְּגוֹוְנָא דָּא כְּתִיב, (בראשית ג) וְאֵת לְהַט הַחֶרֶב הַמֵּתֵהֶפֶכֶת,
 מְלֹאכִין אֵית שְׁלוּחִן בְּעֵלְמָא, דְּמֵתֵהֶפֶכִין לְכַמָּה
 גּוֹוְנִין, לְזַמְנִין נּוֹקְבִי, לְזַמְנִין דְּכוּרִי, לְזַמְנִין דִּינָא,
 לְזַמְנִין רַחֲמִי, וְכֹלָא בְּחַד גּוֹוְנָא. כְּגוֹוְנָא דָּא הָאִי מְלֹאךָ,
 בְּגוֹוְנִין סְגִיאִין אִיהוּ, וְכֹל גּוֹוְנִין דְּעֵלְמָא, כְּלָהוּ אִיתְנָהוּ
 בְּהָאִי אֲתֵר. וְרֹזָא דָּא, (יחזקאל א) כְּמֵרְאָה הַקִּשְׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה
 בְּעֵנֵן בְּיוֹם הַגִּשְׁם כִּן מֵרְאָה הַנִּגָּה סָבִיב הוּא מֵרְאָה דְּמוֹת
 כְּבוֹד ה'. וְכַמָּה דְּאִית בֵּיה כָּל אֵינוֹן גּוֹוְנִין, הַכִּי נְמִי
 אֲנַהִיג לְכֹל עֵלְמָא: (דף רלב ע"ב)

תּוֹסַפְתָּא

רַחֲמִי עֲלָאִי, מְאָרִי דְּסַכְלָתְנוּ אֲסַתְּכְלוּ, הוֹרְמְנִי יְדִיעֵן בְּקוּלְפִי דְּסִיכְתָּא,
 קְרִיבוּ לְמַנְדַּע, מֵאֵן מְנַכּוֹן מְאָרִי דְּעֵינִין בְּסַכְלָתְנוּ, וַיְדַע בְּשַׁעְתָּא דְּסִלִּיק
 בְּרַעוּתָא דְּרֹזָא דְּרִזּוֹן, לְאַפְקָא תְּלַת גּוֹוְנִין כְּחַדָּא כְּלִילָן, וְאֵינוֹן, חוֹר
 וְסוּמְק וְיִרוּק, תְּלַת גּוֹוְנִין כְּחַדָּא אֲשַׁתְּלִיבָאן דָּא עִם דָּא, מְזוּדוּגָן (ס"א
 מְזוּדְלָן) דָּא עִם דָּא, מְגֵרופִיא תַתָּא אֲצַטְבַּע, וְנַפְקָא מְגוּ גּוֹוְנִין אֲלִין.
 וְכֹל גּוֹוְנִין אֲלִין, אֲתַחְזוֹן בְּהָאִי. חִיזוּ אִיהוּ לְאַסְתְּכְלָא, כְּעֵינָא דְּבְדוּלְחָא
 אֲתַחְזוּ בְּשַׁעְתָּא. כְּגוֹוְנָא דְּבַטְשׁ בְּגוּוּה, הַכִּי אֲתַחְזוּ לְבַר. אֲלִין תְּלַת גּוֹוְנִין
 סַחְרוֹן לְהָאִי, וְגוֹוְנָא אֲזֵלָא סְלָקָא וְנַחְתָּא קְסִטוֹרִין דְּקִטְרָא קְבִיעִי בְּגוֹוֹן
 (ס"א בְּגוּוּה).

גּוֹוְנִין סַחְרִין (ס"א גּוֹוְנִין) כְּלִילָן כְּחַדָּא, סְלָקוּן לָהּ לְעֵילָא בִּימְמָא, וְנַחְתָּא
 בְּלִילִיא. שְׂרָגָא דְּדִלִיק אֲתַחְזוּ בְּלִילִיא, בִּימְמָא אֲסַתְּרַת נְהוּרָא, טְמִירָא
 בְּמֵאתָן וְאַרְבַּעִין וְתַמְנֵיא עֲלָמִין, כְּלָהוּ אֲזֵלִין לְגוּוּה (ס"א בְּגִינְה) מְלַעֲלָא
 לְתַתָּא, גּוּ תְּלַת מְאָה וְשִׁתִּין וְחֲמֵשׁ שְׁיִיפִין גְּנִיזָא וְאַתְּפִסִּיא לְתַתָּא.

מֵאֵן דְּמִפְשָׁפֶשׂ לְאַשְׁכַּח לָהּ, יִתְּבַר גְּדַפִּין קְלִיפִין טְמִירִין, וַיִּפְתַּח תְּרַעִין.
מֵאֵן דְּזָכִי לְמִיחְמִי, יִחְמִי גּוֹ יְדִיעָה וְסִכְלָתְנּוּ, כְּמֵאֵן דְּחָמִי בְּתַר כּוּתְלָא.
בַּר מִן מוֹשֶׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא עֲלָאָה, דְּהוּהוּ חָמִי לִיהּ עֵינָא בְּעֵינָא, לְעִילָא
בְּאַתְרָא דְלֵא אֲתִידַע.

מֵאֵן דְּלֵא זָכִי, דְּחוּ לִיהּ לְבַר, כְּמָה חֲבִילִי טְהִירִין אֲזַדְמְנוּ לְגַבִּיָּה, אֲזַדְמְנוּ
נְפִקִי עֲלֵיהּ, וְאַפִּיקוּ לִיהּ דְּלֵא יִסְתַּכַּל בְּעֵנוּגָא דְמִלְכָא. וְוִי לֹון לְאִינוּן
חֲיִיבִין דְּעֲלָמָא, דְּלֵא זָכָאן לְאַסְתַּכְּלָא, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (במדבר ד) וְלֵא
יִבְאוּ לְרֵאוֹת כְּבֻלַּע אֶת הַקֹּדֶשׁ וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִסְתַּכַּל הוּינָא, וְהָא מְגוּ זְהִירִין אֵלִין, מִסְתַּכְּלָן
נְשַׁמְתְּהוּן דְּצַדִּיקָא, כַּד אֲתַדְּבִקוּ בְּהַאי אֲתַר, מְגוּ זְהִירִין אֵלִין מִסְתַּכְּלָן
נְשַׁמְתְּהוּן דְּצַדִּיקָא. אִינוּן גּוֹוִנִין, סְלִקִין וְאַתְּכַלִּילִין כַּחְדָּא. זָכָאָה אִיהוּ
מֵאֵן דִּידַע לְאַכְלָלָא וְלִיחְדָּא כְּלָהוּ כַּחְדָּא, לְאַתְקַנָּא כְּלָא בְּאַתְרָא דְאַצְטְרִיף
לְעִילָא לְעִילָא, וְכַדִּין אֲתַנְטִיר בַּר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. (ע"ב

תוספתא):

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים צ) וְעַז מֶלֶךְ מְשַׁפֵּט אֶהָב
אֶתְהּ כּוֹנֵנַת מִישָׁרִים וְגו'. וְעַז מֶלֶךְ מְשַׁפֵּט אֶהָב,
דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. וְעַז מֶלֶךְ, תּוּקְפָא דְאַתְקִיף
קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, לָאוּ אִיהוּ אֶלָּא בְּמִשְׁפֵּט, דְּהָא
בְּמִשְׁפֵּט אֲתַקֵּיִם אֲרַעָא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (משלי כט) מֶלֶךְ
בְּמִשְׁפֵּט יַעֲמִיד אֲרִץ.

וּבְגִין כֶּךָ, וְעַז מֶלֶךְ מְשַׁפֵּט אֶהָב, וְלֵא (אתקף) אֲתַתְקַנַּת
כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֶלָּא בְּמִשְׁפֵּט, בְּגִין דְּמִתְמָן
אֲתַזְנַת, וְכָל בְּרַכָּאן דְּנִטְלָא, מִתְמָן נִטְלָא. וּבְגִין כֶּךָ וְעַז

מִלֶּךְ מִשְׁפָּט אָהֵב, כָּל תְּאִיבוֹ, וְכָל רְחִימוֹ דִּילָהּ לְקַבִּיל
 מִשְׁפָּט. אֵתָהּ כּוֹנֵנַת מִשְׁרִים, רֹזָא (קצ"ב ע"א בסתרי תורה) דְּתַרִּין
 כְּרוּבִים לְתַתָּא, דְּאִינוּן תְּקוּנָא וַיִּשׁוּבָא דְעֵלְמָא, וְהָא
 אֲתָמַר.

רַבִּי (יִצְחָק) חֲזַקִּיָּה פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קלה) הֲלָלוּ יְהוָה הֲלָלוּ
 עַבְדֵי ה' הֲלָלוּ אֶת שֵׁם ה', הָאִי קָרָא אֵית
 לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, כִּיּוֹן דְּאָמַר הֲלָלוּיָהּ, אֲמַאי הֲלָלוּ עַבְדֵי
 ה', וּלְבַתֵּר הֲלָלוּ אֶת שֵׁם ה'. אֶלָּא הָכִי תַנִּינֵן, מֵאֵן
 דְּמִשְׁבַּח (לְחֻדָּא) לְאַחֲרָא, אֲצִטְרִיךְ לְשַׁבְּחָא לֵיהּ כְּפּוּם
 יְקָרִיָּה, וְכְפּוּם יְקָרִיָּה הָכִי אֲצִטְרִיךְ שְׁבַחִיָּה, וְתַנִּינֵן מֵאֵן
 דְּמִשְׁבַּח לְאַחֲרָא, בְּשַׁבְּחָא דִּלִּית בֵּיהּ, הוּא גְּלִי (גְּלוּתָא וְסַבֵּב)
 גְּבוּתִיָּה, וְצַבִּי לְגַלְתָּא לֵיהּ. וְעַל דָּא, מֵאֵן דְּעַבִּיד הֶסְפְּדָא
 עַל בַּר נָשׁ, אֲצִטְרִיךְ כְּפּוּם יְקָרִיָּה, וְלֹא יִתִּיר. דְּמַגּוּ
 שְׁבַחִיָּה אֲתִי לְגְּבוּתִיָּה, וּבְכֻלָּא שְׁבַחִיָּה אֲצִטְרִיךְ כְּפּוּם
 יְקָרִיָּה.

תָּא חֲזַי, הֲלָלוּיָהּ, הָכָא אֵית שְׁבַחִיָּה עֲלָאָה דְּמָאֲרִי
 דְּכֻלָּא. אֲתֵר דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ עֵינָא לְמַנְדַּע
 וְלְאַסְתַּכְּלָא (ס"א אַתֵּר), דְּאִיהוּ טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין. וּמֵאֵן
 אִיהוּ, י"ה. שְׁמָא עֲלָאָה עַל כֻּלָּא.

וּבְגִין כֶּךָ הֲלָלוּיָהּ, שְׁבַחִיָּה וּשְׁמָא כְּחֻדָּא, כְּלִילֵן כְּחֻדָּא.
 וְהָכָא סְתִים מְלָה דְּאָמַר הֲלָלוּיָהּ, וְלֹא אָמַר מֵאֵן

הִלְלוּהָ, לְמֵאן אָמְרוּ הִלְלוּ, אֵלֶּא כְּמָה דִּי"ה סְתִים, הָכִי
 שְׁבַחָא דְשִׁבּוּחֵי סְתִים אֵינוֹן, דְּמִשְׁבַּחֵי לָא יִדְעָנָא מֵאן
 אֵינוֹן, וְהָכִי אֶצְטְרִיךְ לְמַהוּי כֹּלֵא סְתִים, בְּרוּזָא עֲלָאָה.
 וּלְבַתָּר דְּסְתִים בְּרוּזָא עֲלָאָה, גְּלִי וְאָמַר, הִלְלוּ עֲבָדֵי ה'
 הִלְלוּ אֶת שֵׁם ה'. בְּגִין דְּדָא אֵיהּ אֲתֵר דְּלֵא סְתִים כְּהֵהוּא
 עֲלָאָה טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין. דָּא הוּא אֲתֵר דְּאֶקְרִי שֵׁם,
 כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (שמואל ב' ו) אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שֵׁם ה'.

קִדְמָאָה סְתִים דְּלֵא (ס"א דָּא) גְּלִיָּא, (תְּנִינָא) סְתִים וְגְלִיָּא,
 וּבְגִין דְּקִימָא בְּאֵתְגְּלִיָּא, אָמַר אֵינוֹן דְּקָא
 מִשְׁבַּחֵי לְהֵהוּא אֲתֵר, מֵאן אֵינוֹן. וְקָאֵמַר דְּאֵינוֹן עֲבָדֵי
 ה', דְּאֵתְחַזֵּין לְשִׁבַּחָא לְאֲתֵר דָּא.

יְהִי שֵׁם ה' מְבוֹרָךְ, מֵאִי שְׁנָא דְּקָאֵמַר יְהִי. אֵלֶּא יְהִי,
 רוּזָא דְּאִמְשְׁכוּתָא מֵהֵהוּא אֲתֵר עֲלָאָה, דְּאֵיהּ סְתִים
 דְּקָאֵמְרִין, דְּאֵיהּ י"ה, עַד רוּזָא דְּבְרִית, דְּאֵיהּ יו"ד
 תַּתָּאָה, כְּגִוּוֹנָא דִּיּו"ד עֲלָאָה, שִׁירוּתָא כְּסוּפָא.

וּבְגִין כֶּךָ יְהִי, רוּזָא דְּאִמְשְׁכוּתָא מִטְמִירָא דְּכָל טְמִירִין,
 עַד דְּרָגָא תַּתָּאָה. וּבְמִלָּה דָּא אֲתֶקֶיִים כָּל עוֹבְדָא
 דְּבְרָאשִׁית. כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (י"ו ע"ב) יְהִי רְקִיעַ, יְהִי
 מְאוּרוֹת, יְהִי אוֹר. בְּכָל אֵינוֹן עוֹבְדִין דְּלְעִילָא כְּתִיב
 יְהִי.

בְּכָל אֵינוֹן עוֹבְדִין דְּלְתַתָּא, לָא כְּתִיב יְהִי. בְּגִין דְּרוּזָא

דָּא דְאִיהוּ (ס"א אַמְשֻׁכוּתָא) מְרֻזָּא עֲלָאָה, סְתִימִין דְּכָל סְתִימִין,
 לֹא אֲתַקְיִים אֶלָּא בְּמַלִּין עֲלָאֵי דְלַעֲיִלָּא, וְלֹא אֲתַמַּר
 בְּאִינוּן (דף רלג ע"א) מַלִּין תַּתְּאִין דְּלַתְתָּא.

וּבְדָא מִתְבַּרַךְ שְׁמָא קְדִישָׁא בְּכֻלָּא, וְעַל דָּא פְּתִיב יְהִי
 שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ וְגו', מִמְזִרְחָ שְׁמֵשׁ עַד מְבוֹאוֹ, דָּא
 אֲתַר עֲלָאָה, דְּקָא נְהִיר מְנִיָּה שְׁמֵשׁא, וְנְהִיר לְכֻלָּא. וְדָא
 הוּא אֲתַר דְּרִישָׁא עֲלָאָה סְתִימָאָה.

וְעַד מְבוֹאוֹ, דָּא הוּא אֲתַר קְשָׁרָא, דְּאֲתַקְשָׁר בֵּיה
 מְהִימְנוּתָא כְּדָקָא חֲזִי, וּמִתְמָן נְפָקוּן בְּרַכָּאן לְכֻלָּא,
 וְעֲלָמָא מְהַכָּא אֲתָנוּן, כְּמָה דְאֲתַמַּר. וּבְגִין כֶּךָ קְיִימָא הַאי
 אֲתַר לְאֲתָזְנָא מִעִילָא, וְלֹאֲתַבְרַכָּא מִתְמָן. וְכֻלָּא קְיִימָא
 בְּאֲתַעְרוּתָא דְּלַתְתָּא, דְּמִתְעָרִי אִינוּן עֲבֵדֵי יְיָ, כִּד מְבֹרְכֵי
 שְׁמָא קְדִישָׁא, כְּדָקָא מְרוּן. וּבְגִין כֶּךָ דְאִיהוּ בְּאֲתַגְלִיָּא,
 פְּתִיב הֲלֵלוּ עֲבֵדֵי יְיָ הֲלֵלוּ אֶת שֵׁם יְיָ.

אֲדַהֲכֵי הָוָה נְהִיר צְפָרָא, נְפָקוּ מִן מְעַרְתָּא, וּבְהַהוּא
 לִילִיָּא לֹא דְמִיכוּ. אֲזֵלוּ בְּאַרְחָא, כִּד נְפָקוּ
 מֵאִינוּן טוּרִין, יְתָבוּ וְצִלוּ צִלוּתָא. מָטוּ לְחַד כְּפַר, וַיְתָבוּ
 תְּמָן כֹּל הַהוּא יוֹמָא, בְּתַהוּא לִילִיָּא נְמוּ, עַד דְּהָוָה פְּלָגוּת
 לִילִיָּא, קָמוּ לְאֲתַעְסְקָא בְּאוּרִיָּתָא.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לְאִמּוֹר בְּךָ
 יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל וְגו', וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא, מֵאֵי בַּיּוֹם

הַהוּא, דְּהָא סְגִי דְקָאֻמְר וַיְבָרְכֶם. וְתוּ, כֹּל לְאֹמֵר פְּתִיב
חֶסֶר, וְהָכָא לְאֹמֵר בּוּי"ו פְּתִיב, (כִּלְלָא פְתִיב לְאֹמֵר, אֶלָּא בּוּי"ו לְאֹמֵר

פְּתִיב דְּכָא) מַאי שְׁנָא.

אֶלָּא רְזָא אִיהוּ, וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא, מַאי בַּיּוֹם הַהוּא,
רְזָא דְדַרְגָּא דְאֶתְמַנָּא עַל בְּרַכָּאן לְעִילָא. יוֹם
הַהוּא, יוֹם מִהֵהוּא אֲתֵר עֲלָאָה, דְּאֶקְרִי הוּא. וְהָאִי יוֹם
הַהוּא, דְּלִית פִּירוּדָא בֵּין יוֹם וּבֵין הוּא, וּבְכָל אֲתֵר הַיּוֹם
הַהוּא, דָּא (הוּא) תְּרִין דְרָגִין (עֲלָאִין), דְּרָגָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה
דְּאִינוּן כְּחֻדָּא.

וּבְגִין כֶּךָ, כִּד בְּעָא יַעֲקֹב לְבָרְכָא לְבְנוֵי דִּיּוֹסְפָה, בְּרִיךְ
לוֹן בִּיחֻדָּא דְלְעִילָא וְתַתָּא כִּלְהוּ כְּחֻדָּא, (ס"א לְאֹמֵר

בּוּא"ו דְאֶתְכִלִּיל וּא"ו בִּנְיִיחָה עַל דָּא יִיחַד לוֹן בִּיחֻדָּא דְלְעִילָא כִּלְהוּ כְּחֻדָּא) בְּגִין
דִּיתְקִיִּים בְּרַכְתֵּהוּן, וּלְבַתֵּר כִּלְיִל כִּלְיִל כְּחֻדָּא. וְאֹמֵר, בְּךָ
יְבָרְךָ יִשְׂרָאֵל (לְאֹמֵר). מַאי בְּךָ. וְדָאִי דָּא רְזָא דִּיחֻדָּא,
בְּקַדְמִיתָא מִתַּתָּא לְעִילָא (ס"א יוֹם הַהוּא מִתַּתָּא לְעִילָא), וּלְבַתֵּר
נַחֲת לְאֻמְצָעִיתָא וּלְתַתָּא. לְאֹמֵר בּוּא"ו הָא אֻמְצָעִיתָא.
וּלְבַתֵּר נַחֲת לְתַתָּא בְּךָ. וְהָכִי הוּא יְאוּת כְּדָקָא חֲזִי,
מִתַּתָּא לְעִילָא וּמֵעִילָא לְתַתָּא.

בְּךָ יְבָרְךָ יִשְׂרָאֵל, מַאי יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא. יְבוּרְךָ
יִשְׂרָאֵל לָא כְּתִיב, אֶלָּא יְבָרְךָ, דְּהָא יִשְׂרָאֵל נְטִיל
בְּרַכָּאן מְלְעִילָא, וּלְבַתֵּר אִיהוּ מְבָרְךָ לְכֻלָּא, בְּהָאִי דְרָגָא
תַּתָּאָה דִּיִּיקָא, דְּקָאֻמְר בְּךָ יְבָרְךָ יִשְׂרָאֵל לְאֹמֵר.

יְשִׁימְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה, אֶקְדִּים לִיָּה לְאֶפְרַיִם
 בְּקִדְמִיתָא, בְּגִין דְּאֶפְרַיִם עַל שְׁמָא (דִּי יוֹסֵף)
 דִּישְׂרָאֵל אֶקְרִי. מָנָא לָן. מֵהָא, דְּכַד שְׁבֹטָא דְּאֶפְרַיִם
 נִפְקָ, עַד לָא אֲשַׁתְּלִים זְמָנָא דְּשַׁעְבוּדָא דְּמִצְרַיִם, דְּחִקּוּ
 שְׁעֵתָא וְנִפְקוּ מִן גְּלוּתָא, קָמוּ עֲלִיהוֹן שְׁנַאִיְהוֹן וְקִטְלוּ
 לוֹן. וְכַתִּיב, (יחזקאל לו) בֶּן אָדָם הֵעֲצַמּוֹת הָאֵלֶּה כָּל בֵּית
 יִשְׂרָאֵל הֵמָּה. מִשְׁמַע דְּכַתִּיב, (יחזקאל לו) כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 הֵמָּה, וְעַל דָּא אֶקְדִּים לְאֶפְרַיִם קָדָם מְנַשֶּׁה. בְּגִין כְּףֵ
 אֶפְרַיִם מְטוּלִיָּה לְסִטְר מְעָרְב, וּמְטָלְנוּי הוּא.

תָּא חֲזִי, בְּרַכְתָּא דְּבָרִיךְ לְבְנֵי יוֹסֵף, אִמַּאי אֶקְדִּים לוֹן
 בְּרַכָּאן, עַד לָא יְבָרַךְ לְבְנוּי. אֵלָא מְכָאן,
 דְּחִבִּיבוּתָא דְּבְנֵי בְנוּי, חָבִיב עֲלִיָּה דְּבַר נָשׁ יִתִּיר מְבְנוּי.
 וּבְגִין כְּףֵ, אֶקְדִּים חִבִּיבוּתָא דְּבְנֵי בְנוּי קוּדָם לְבְנוּי,
 לְבָרַכָּא לוֹן בְּקִדְמִיתָא.

וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, רַבִּי יוֹסֵף פָּתַח וְאָמַר, (תהלים
 קטו) יי זְכָרְנוּ יְבָרַךְ יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְגו'.
 יי זְכָרְנוּ יְבָרַךְ, אֵלִין גּוֹבְרִין. יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֵלִין
 נְשִׁין. בְּגִין דְּדְכוּרִין בְּעֵיִן לְאֶתְבָּרַכָּא בְּקִדְמִיתָא, וּלְבָתַר
 נְשִׁין, וְנְשִׁין לָא מִתְבָּרַכְן אֵלָא מִבְּרַכְתְּהוֹן דְּדְכוּרִין, דְּכַד
 דְּכוּרִין מִתְבָּרַכְן כְּדִין נְשִׁין מִתְבָּרַכְן. וְאִי תִימָא מֵהָא,
 דְּכַתִּיב, (ויקרא טז) וְכֹפֵר בַּעֲדוֹ וּבַעֲד בֵּיתוֹ, דְּבַעֲי לְכַפְּרָא

עֲלִיָּה בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתָּר עַל בֵּיתֵיהּ, בְּגִין דְּמִתְבָּרְכָא מִנִּיהּ.

תָּא חֲזִי, דְּנָשִׁין לָא מִתְבָּרְכִין אֶלָּא מְגוּבְרִין, כִּד אֲתַבְּרִין אִינוּן בְּקִדְמִיתָא, וּמֵהֵאֵי בְּרַכְתָּא מִתְבָּרְכִין. אֶלָּא בְּמֵאֵי אֹקִימְנָא יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב תּוֹסַפֵּת בְּרַכָּאן לְדְכוּרָא דְנָסִיב, בְּגִין דְּמִתְבָּרְכָא מִנִּיהּ אֲתַתָּא. וְכֵן בְּכָל אֲתַר (דף רלג ע"ב) יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תּוֹסַפֵּת בְּרַכָּאן לְדְכוּרָא דְנָסִיב, בְּגִין דְּמִתְבָּרְכָא (מִנִּיהּ אֲתַתָּא וְכֵן בְּכָל אֲתַר יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תּוֹסַפֵּת בְּרַכָּאן לְדְכוּרָא

דְנָסִיב, בְּגִין דִּתְתַבְּרַךְ מִנִּיהּ נִוְקְבָא) מֵהֵהוּא תּוֹסַפֵּת דְּבְרַכָּאן. כִּיּוֹן דְּאֲנָסִיב בַּר נָשׁ יְהִיב לֵיהּ תְּרִין חוּלְקִין, חַד לֵיהּ וְחַד לְנוֹקְבֵיהּ, וְאִיהוּ נָטִיל כְּלָא, חוּלְקִיהּ וְחוּלְקֵי נִוְקְבֵיהּ.

תָּא חֲזִי, וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא, (ס"א לַאמּוֹר בְּרִיךְ בְּרַכָּאן לִוְן וְלְכָל דִּיפְקוֹן מִנִּיהּ) לְבַתָּר לַאמּוֹר בּוּא"ו, הֲכָא אֲתַרְמִיזָא בְּרָא בּוּכְרָא, (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכוּרֵי יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב, (יִרְמִיָּה לֵא)

וְאֶפְרַיִם בְּכוּרֵי הוּא, וְעַל דָּא תּוֹסַפֵּת וּא"ו.
 רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח, (תְּהִלִּים קַלֵּט) גָּלְמֵי רָאוּ עֵינֵיהּ וְעַל סַפְרָךְ כָּלָם יִפְתָּבוּ וְגו', הֵאֵי קָרָא אֹיְקֻמוּהָ בְּכַמְהָ אֲתַר. אֲבָל תָּא חֲזִי, כָּל אִינוּן נִשְׁמַתִּין דִּהּוּוּ מִיּוֹמָא דְאֲתַבְּרִי עֲלֵמָא, כְּלָהּוּ קִיַּיְמֵי קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד לָא נְחַתּוּ לְעֲלֵמָא, בְּהֵהוּא דִּיּוֹקְנָא מִפְּשׁ דְּאֲתַחְזוּן לְבַתָּר בְּעֲלֵמָא.

וְהָיָה חֵיזוֹ דְגוּפָא דְבַר נֶשׁ דְקָאִים בְּהַאי עֲלָמָא, הָכִי קָאִים לְעִילָא.

וּבְשַׁעְתָּא דְנִשְׁמַתָּא דָּא זְמִינָא לְאַחַתָּא בְּעֲלָמָא, הֵהִיא נִשְׁמַתָּא בְּהֵהִיא דְיוֹקְנָא מִמֶּשׁ דְקִיִּימָא בְּהַאי עֲלָמָא, הָכִי קָאִים (לְעִילָא) קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאוּמִי לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְיִטּוֹר פְּקוּדֵי אוֹרִיִּיתָא, וְלֹא יַעֲבֹר עַל קִיִּימִין.

וּמִנָּא לֵן דְקִיִּימִין קָמִיָּה, דְכָתִיב, (מַלְכִים א יז) חַי יְיָ אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו. עֲמַדְתִּי וְדָאִי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְגִין כֶּךָ גְלָמִי רָאוּ עֵינֶיהָ, עַד לָא יִתְחַזִּי (צוּלְמָא) בְּעֲלָמָא. וְעַל סַפְרָךְ כָּלִם יִכְתְּבוּ, דְהָא כָּל נִשְׁמַתִּין, בְּהֵהוּא דְיוֹקְנָא דְלֵהוֹן, כְּלָהוּ בְּסַפְרָא כְּתִיבִין. יָמִים יִצְרוּ, הָא אוּקְמוּהָ יִצְרוּ וְדָאִי, וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, בְּהַאי עֲלָמָא לְמִיקָם בְּקִיּוּמָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, כְּדָקָא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, יוֹמִין דְבַר נֶשׁ, כִּד זְכִי בְּהַאי עֲלָמָא בְּעוּבְדִין טְבָאן, יוֹמִין דְיִלְיָה אֶתְבְּרַכָּאן לְעִילָא, מֵהֵהוּא אֶתְר דְאִיְהוּ מְדַת יוֹמוֹי. פֶּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצֵּי וּמְדַת יָמֵי מַה הִיא וְגו', הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבַל תָּא חֲזִי, קִצֵּי, דָּא קִץ הַיָּמִין, דְאִיְהוּ מִתְקַשֵּׁר בֵּיהּ בְּדוּד. וּמְדַת יָמֵי מַה הִיא, דָּא אִיְהוּ דְאֶתְמַנִּי (ב"א דְאִית מְמַנָּא) מִמֶּשׁ עַל יוֹמוֹי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא שְׁמַעְנָא מִרְבִּי שְׁמַעוֹן, דְהָא קָרָא

אֲתָמָר, עַל אֵינֹן יוֹמִין דְּאֲתַגְזֹרוּ עָלָי מֵאָדָם קַדְמָאָה,
 דְּאֵינֹן ע'. דְּהָא אֲתָמָר, דְּחֵיִין כָּלֵל לָא הֵוּוּ לֵיהּ, אֶלָּא
 דִּיִּהִיב לֵיהּ אָדָם מֵאֵינֹן יוֹמִין דִּילֵיהּ, שְׁבַעִין שָׁנִין.

וְרוּזָא דָּא, וִילוּן לָא מְשִׁמֵּשׁ כְּלוּם, וְסִיְהָרָא לָא נְהָרַת
 מְגַרְמָה כָּלֵל, וְשְׁבַעִין שָׁנִין נְהָרִין לָהּ בְּכָל
 סְטֻרְהָא, וְאֵינֹן חֵיִי דְדוּד סְתָם. וְעַל דָּא בַּעַא דְדוּד
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמַנְדַּע רְזוּזָא דָּא, עַל מָה לֵית לָהּ
 חֵיִין לְסִיְהָרָא מְגַרְמָה, וְלְמַנְדַּע עֲקָרָא דִילָהּ.

וּמַדְּת יָמֵי מָה הֵיא, דָּא הוּא דְרָגָא (ס"א דְעֵלְמָא) עֲלָאָה
 סְתִימָא, דְּאֵיהּוּ קְיִימָא עַל כָּל אֵינֹן יוֹמִין,
 דְּאֵינֹן חֵיִין דִּילָהּ, אֲתֵר דְנִהִיר לְכָלָא. אֲדַעָה מָה חֲדַל
 אָנִי. אָמַר דְדוּד, אֲנַדַּע עַל מָה חֲדַל אָנָא נְהוּרָא מְגַרְמִי,
 וְאֲתַמְנַע מְנִי, כְּשָׂאָר כָּל אֵינֹן נְהוּרָאִין עֲלָאִין דְּאֵית לוֹן
 חֵיִין לְכָלְהוּ, וְאָנָא עַל מָה אָנָא חֲדַל, וְעַל מָה אֲתַמְנַע
 מְנִי. וְדָא הוּא דְבַעַא דְדוּד לְמַנְדַּע, וְלָא אֲתִיִּהִיב לֵיהּ
 רְשׁוּתָא לְמַנְדַּע.

תּוֹסֵפְתָא

וּגְלַגְלָא אֲסַחֵר תְּדִיר וְלָא שְׂכִיף.
 תְּרִין (קס"ב ע"ב) צְפָרִין סְלִקוּן,
 דְקָא מְצַפְצָפּוֹן, חַד לְסִטֵּר דְרוּם,
 וְחַד לְסִטֵּר צְפוֹן. פְּרַחִין בְּאִוּרָא
 צְפָצְפוּפָא, וְקַל נְעִימוּ דְגְלַגְלָא

תָּא חֲזִי, כָּל בְּרַכָּאן עֲלָאִין,
 כְּלָהּוּ אֲתַמְסְרוּ לְהָאִי
 דְרָגָא, לְבְרַכָּא לְכָלָא. וְאַף
 עַל גַּב דִּלִּית לָהּ נְהוּרָא
 מְגַרְמָה, כָּל בְּרַכָּאן, וְכָל

מִתְחַבְּרוּ כַּחֲדָא, כְּדִין (תהלים צ"ב)
 מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. וְכָל
 בְּרַכָּאן נִגְדִין בְּלַחֲשׁוֹ בְּדָא
 נְעִימוֹ (מקול), מִגּוֹ רַחֲמֵימוֹ דְקוֹל
 שׁוֹפְרָא. לְקַבְּלָא אֵינּוֹן בְּרַכָּאן,
 נַחְתִּין מְלַעֲיָלָא לְתַתָּא, וְאַתְגְּנִיזוּ
 כַּחֲדָא בְּגוֹ (שמות ס"ג ע"ב) עוֹמְקָא
 דְבִירָא, נְבִיעוֹ דְבִירָא דְלֹא
 פְּסָקָא בְּלַחֲשׁוֹ, עַד דְאַתְמַלִּיא
 הַהוּא גְּלַגְלָא סַחְרָא.

אֵינּוֹן תְּרִין מְגֵרוּפִין סַחְרוּ, חַד
 דִּימִינָא, קָרָא בְּחֵיל וְאָמַר, זְהִירוּ
 דְזוּהֲרִין דְסֻלְקָא וְנַחְתָּא, תְּרִי
 אֲלֵפִי עֲלַמִּיזֵן אֲזַדְדְּהֵרוּ. עֲלַמָּא
 דְאַמְצַעִיתָא בְּגוּוֹיָהוּ, אֲזַדְדְּהֵר
 בְּזוּהֲרָא דְמֵאָרְף. כָּל אֵינּוֹן מֵאָרִי
 דְעֵינִינִי, אֲסַתְּכֵלוּ וּפְקַחוּ
 עֵינֵיכּוֹן, וְתִזְכּוּן לְהֵאִי נְהִירוּ,
 לְהֵאִי עֲדוּנָא, אֲלִין אֵינּוֹן בְּרַכָּאן
 דְנִגְדִי מְלַעֲיָלָא, מֵאֵן דְזָכִי,
 גְּלַגְלָא סֻלְקָא אֲסַחֲרָא לִימִינָא,
 וְאַנְגִיד וְאַמְשִׁיף לְהַהוּא דְזָכִי,
 וְאַתְעֲדוֹן מֵאֲלִין בְּרַכָּאן עֲלֵאִין
 דְזוּהֲרוּ, זְכָאִין אֵינּוֹן דְזָכָאן בְּהוּ.
 וְכַד לֹא זָכִי, גְּלַגְלָא אֲסַחֲרָא,

חִידוּ, וְכָל טִיבוּ, כְּלֵהוּ
 קִימִין בְּה, וּמְנָה (קיימי) נְפִקִי,
 וְעַל דָּא אֲתַקְרִיאַת כּוּס שְׁל
 בְּרַכָּה. וְאַקְרִי בְּרַכָּה מִמֶּשׁ,
 כְּמָה דְכְּתִיב, (משלי י) בְּרַכַּת ה'
 הִיא תַעֲשִׂיר, וְעַל דָּא פְּתִיב,
 (דברים לג) וּמִלֵּא בְּרַכַּת ה' יִם
 וְדָרוּם יִרְשָׁה.

וּבְגִין כְּךָ אֵית לָהּ בְּכֻלְהוּ
 שִׁינֵר, וּמְכֻלְהוּ
 אֲתַמְלִיא, וּמְכֻלְהוּ אֵית בְּה,
 וְאַתְבְּרַכָּא מְכָל (דף רלד ע"א)
 אֵינּוֹן בְּרַכָּאן עֲלֵאִין,
 וְאַתְמַסְרוּ לָהּ בְּרַכָּאן
 לְבְּרַכָּא, מְנַלְן. דְאָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, יַעֲקֹב בְּרִיךְ לְבִנָיו
 דְיוֹסֵף, מֵאַתֵּר דָּא דְכָל
 בְּרַכָּאן אֲתַמְסְרוּ בִּידֵיהּ
 לְבְּרַכָּא, כְּמָא דְאַתְ אָמַר,
 (בראשית יב) וְהָיָה בְּרַכָּה. מְכָאֵן
 וְלֵהֲלֵאָה בְּרַכָּאן אֲתַמְסְרוּ
 בִּידֵךְ.

וְהָיָא מְגֵרוּפָא דְלִסְטֵר
 שְׁמַאלָא, אֶסְחָר וְנַחַת לְתַתָּא,
 וְאַמְשִׁיף דִּינָא עַל הָאֵי דְלֵא זְכִי,
 וְקֵלָא נְפֻקַת, וּוִי לְאַיְנוֹן חֲיִיבִין
 דְלֵא זְכוּ. מִהֵהוּא סְטֵרָא, נְפִיק
 אֶשָּׂא דְשְׁלֵהוּבָא דְדִלִיק, דְשָׂאֲרֵי
 עַל רִישֵׁיהוֹן דְחֲיִיבִיא. זְכָאִין
 אִינּוֹן, כֹּל אִינּוֹן דְאַזְלוּ בְּאוֹרַח
 קְשׁוּט בְּהָאֵי עֲלֵמָא, לְמִזְכִּי
 לְהָהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה, בְּרַכָּאֵן
 דְצַחְצַחוֹן, כִּמְהָ דָּאֵת אֶמֶר, (ישעיה
 נח) וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצַחוֹת נְפֻשָׁה (עד
 כאן תוספתא):

תָּא חֲזִי, כְּגִוּוֹנָא דָּא אֲנִן
 מְבָרְכִין וּמְשַׁבְּחִין
 לְשִׁמָּא דָּא, וְעַל דָּא הֲלִילָא,
 דְאַיְנוֹן יוֹמִין דְקֵאֲמַרִי
 הֲלִילָא. דְאֶמֶר רַבִּי חֲזִיא
 בְּהֲלִילָא צְרִיכִין ג' דְרַגְיִין,
 חֲסִידִים, צְדִיקִים,
 וַיִּשְׂרְאֵלִים. (ס"א בגין דִּיסְתַּלַּק יְקָרָא

דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל כֻּלָּא בְּאַלְיִן דְרַגְיִין)
 חֲסִידִים, מְסֵטְרָא דִימִינָא,
 צְדִיקִים מְסֵטְרָא דְשְׁמַאלָא,
 וַיִּשְׂרָאֵל מִכָּל אִינּוֹן סְטֵרִין,

בְּגִין (דִּישְׁרִים) דִּישְׂרָאֵל כְּלִילִין מְכֻלָּהוּ, וְעַל דָּא אֶסְתַּלַּק
 תּוֹשְׁבַחְתָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְכֻלָּא, וְכֵן בְּכָל אֶתֶר
 דִּישְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִתַּתָּא,
 אֶסְתַּלַּק יְקָרִיָּה בְּכֻלָּא:

וַיְקָרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאסְפוּ וְגו', רַבִּי אַבָּא
 פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים ק"ב) פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֶרְעֵר וְלֹא
 בִּזְזָה אֶת תְּפִלָּתָם. הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ, וְאַקְשׁוּ בֵּיהּ חֲבֵרֵיִיא.
 (אַלָּא הוּא אֵית בֵּיהּ סְטֵר קוּרְדִּיטָא) פָּנָה, הַקְּשִׁיב מִבְּעֵי לֵיהּ, אוּ שְׁמַע,

מֵאֵי פָּנָה.

אַלָּא כָּל צְלוֹתֵיךְ דְּעֵלְמָא צְלוֹתֵיךְ. וְצְלוֹתָא דִּיחֵיד, לָא
 עָאל קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא, אַלָּא בְּחֵילָא תְּקִיפָא.
 דְּעַד לָא עָאֲלַת הָהִיא צְלוֹתָא לְאַתְעֵטְרָא בְּדוּכְתָּהּ,
 אֲשַׁגַּח בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַסְתְּכִי בָּהּ, וְאַסְתְּכִי
 בְּחוּבוֹי וּבְזוּכוּתֵיהּ דְּהָהוּא בַּר נָשׁ, מַה דְּלָא עֲבִיד פֶּן
 בְּצְלוֹתָא דְּסַגִּיאִין. דְּצְלוֹתָא דְּסַגִּיאִין כַּמָּה אֵינוֹן צְלוֹתֵיךְ
 דְּלָא ^(מַבְנֵי) מִן זַפְאִין אֵינוֹן, וְעָאֲלִין כְּלָהוּ קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְלָא אֲשַׁגַּח בְּחוּבוֹיֵיהוּ.

בְּגִין כְּהָ, פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֶרְעֶר, מִהֲפֹךְ ^(בְּזוּכוּתֵיהּ) וְאַסְתְּכִי
 בָּהּ, וְאַסְתְּכִי בָּהּ בְּמָה רְעוּתָא אֲתַעֲבִיד, וּמֵאֵן
 הָהוּא בַּר נָשׁ דְּצִלֵּי צְלוֹתָא דָּא, וּמֵאֵן אֵינוֹן עוּבְדוּי. בְּגִין
 כְּהָ, לִיבְעֵי לִיָּה לְבַר נָשׁ, דְּלִצְלֵי צְלוֹתָא בְּצַבוּרָא. מֵאֵי
 טַעְמָא, בְּגִין דְּלָא בִּזְהָ אֶת תְּפִלַּתְתֶּם, אֶף עַל גַּב דְּלָאוּ
 כְּלָהוּ בְּכוּוּנָה וּרְעוּתָא דְּלָבָא.

דְּבַר אַחַר פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֶרְעֶר, דָּא יְחִידָאֵי דְּאַתְפְּלִיל
 בְּסַגִּיאִין. וּמֵאֵן הוּא יְחִידָאֵי דְּאַתְפְּלִיל בְּסַגִּיאִין,
 הוּי אֵימָא דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ פְּלִיל בְּתָרִין סְטָרִין, וְקָרָא
 לְבָנוּי, וְצִלֵּי צְלוֹתֵיהּ עֲלֵיָּהּ. מֵאֵן צְלוֹתָא דִּיתְקַבְּלוֹן
 בְּשְׁלִימוֹ לְעֵילָא, צְלוֹתָא דְּלָא יִשְׁתַּצוֹן בְּגִלוּתָא.

בְּהָאֵי שְׁעָתָא דִּיעֲקֹב קָרָא לֹון, אֲסַתְּלַק מִנִּיהּ שְׁכִינְתָּא,
 וְהָא אוּקְמוּהָ. וְתָא חֲזִי, בְּשְׁעָתָא דִּיעֲקֹב הָוָה

קָאֲרִי לְבָנוּי, אֲזַדְמָנוּ אַבְרָהָם וַיִּצְחָק תַּמָּן, וּשְׁכִינָתָא עַל
 גַּבְיֵיהּ. וּשְׁכִינָתָא הָוה חֲדֵי בֵיהּ בִּיעֵקֵב, לְאַתְחַבְרָא
 בְּאַבְהֵן, (דף רלד ע"ב) לְאַתְקֻשְׂרָא עִם נַפְשֵׁיהּ כֹּחַד, לְמַהוּי
 רְתִיכָא.

בְּשַׁעְתָּא דְפִתַּח יַעֲקֹב, וְאָמַר הָאֶסְפוּ וְאֶגִּידָה לְכֶם אֵת
 אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. בְּאַחֲרִית,
 דָּא שְׁכִינָתָא, כְּבִיכּוּל יֵהֵב עֲצִיבּוּ בֵיהּ, וְאֶסְתַּלַּק. וּלְבַתֵּר
 אֶהְדְּרוּ לָהּ בְּנוּי, בִּיחּוּדֵי דְמִלֵּייהּ, וּפְתַחוּ וְאָמְרוּ, (דברים
 1) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגו'. בְּהֵיא שַׁעְתָּא קָאִים לָהּ יַעֲקֹב,
 וְאָמַר בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וְאַתֵּי שִׁבְתָּ
 שְׁכִינָתָא בְּדוּכְתָהּ. וַיִּקְרָא יַעֲקֹב, מַאי קָרִיאָהּ הָכָא. אֵלָא
 קָרִיאָהּ, לְקִיּוּמָא דּוּכְתֵייהּ, לְקִיּוּמָא לּוֹן לְעֵילָא וְתַתָּא.
 תָּא חֲזִי, בְּכָל אַתֵּר קָרִיאָהּ בְּהַאי גּוּוּנָא, דְכְתִיב, (במדבר
 1) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשַׁע בֶּן נּוּן יְהוֹשֻׁעַ, לְקִיּוּמָא
 דּוּכְתֵייהּ, בְּאַתֵּר דְאַצְטְרִיף, וּלְקֻשְׂרָא לֵיהּ. וְכֵן (בראשית כד)
 וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. וְכְתִיב, (בראשית לג) וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קִיּוּמָא לֵיהּ לְאַתֵּר דָּא בְּשִׁמָּא
 דָּא. קָרִיאָהּ לְקִיּוּמָא קָא אֲתִיא.

אִי תִימָא (יונה א) וַיִּקְרָאוּ אֶל אֱלֹהִים, (יונה ב) קָרִיאָתִי מִצָּרָה
 לִי אֵל ה', הָכִי הוּא וְדַאי, לְקֻשְׂרָא וּלְקִיּוּמָא קִיּוּמָא
 לְעֵילָא. וּמָאן אִיהּ, סְדוּרָא דְשִׁבְחָא דְמֵאֲרִיָּהּ. וְכָל אֵינּוֹן

מִלֵּין דְּבַעָאן קָמִי מָאֲרִיה, קִיּוּמָא יְהִיב לִיה לְמָאֲרִיה,
 דְּאַחֲזֵי דְבִיה תְּלִיא כְּלָא, וְלֹא בְּאַתֵּר אַחֲרָא, הָא כְּלָא
 קִיִּים קִיּוּמָא. כְּהֵא גִוּוּנָא וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו, קִיִּים
 לֹון בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. כְּגִוּוּנָא דָּא וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, אֲתַקְיִים
 בְּקִיּוּמִיהָ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, א' דְּוַיִּקְרָא, אֲמַאי הִיא זְעִירָא. אָמַר
 לִיה, אֲתַקְיִים מֹשֶׁה בְּשְׁלִימוֹ, וְלֹא בְּכֹלָא, דְּהָא
 אֲסִתְלַק מֵאֲתַתִּיהָ. בְּסִפְרֵי קִדְמָאי אָמְרֵי לְשִׁבְחָא, וְאַנָּן
 הָכִי תַנִּינָן, מַאי דְּאֲסִתְלַק לְעִילָא, יִתְקַשֵּׁר לְעִילָא
 וְלִתְתָא, וּכְדִין, אִיהוּ שְׁלִים. תוּ, אֶלֶף זְעִירָא מֵאֲתֵר
 זְעִירָא הָוָה, זְעִירָא דְּאִיהוּ רַב בְּאַתְחֵבְרוּתִיהָ לְעִילָא. (נ"א
 לְעִילָא וְתַתָּא וּכְדִין שְׁלִים).

וַיֹּאמֶר, מַאי וַיֹּאמֶר. הָא אוּקְמוּהָ, (כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, וַיֹּאמֶר בְּלָבוֹ)
 (ישעיה מט) וְאֲמַרְתָּ בְּלִבְבְּךָ, אֲמִירָה בְּחֵשָׁאֵי.
 הָאֲסָפוֹ, אֲסָפוֹ מִבְּעֵי לִיה, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים ג) אֲסָפוֹ
 לִי חֲסִידֵי. אֶלָּא (ס"א קי"ם לון) קִיִּים לָן הָאֲסָפוֹ מֵאֲתֵר דְּלְעִילָא
 הוּא. הָאֲסָפוֹ בְּקִשׁוּרָא שְׁלִים בִּיחֻודָא חַד. וְאַגִּידָה לְכֶם,
 מַאי וְאַגִּידָה, רִזָּא דְּחֲכָמְתָא אִיהוּ.

רַבִּי יוֹסִי שָׁאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיה, וְאַגִּידָה, אוּ
 וַיִּגַּד, אוּ וַיִּגִּידוּ, וְכֵן כְּלָהוּ, דְּתַנִּינָן דְּרִזָּא דְּחֲכָמְתָא
 אִיהִי, אֲמַאי בְּמִלָּה דָּא (בבבליהו) אִיהוּ רִזָּא דְּחֲכָמְתָא. אָמַר

לִיָּהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ מְלָה דְּאִתְיָא בְּגִימ"ל דְּל"ת בְּלֹא
פִּירוּדָא, וְהֵאֵי אִיהוּ רְזָא דְּחֻכְמָתָא. מְלָה דְּאִתְיָא בְּשְׁלִימוּ
בְּרְזָא דְּאִתְוּוֹן, הֵכִי הוּא, כִּד אִינוּן בְּחֻכְמָתָא. אֲבָל דְּל"ת
בְּלֹא גִימ"ל, לָאוּ הוּא שְׁלִימוּ, וְכֵן גִּימ"ל בְּלֹא דְּל"ת.
דְּהָא דָּא בְּדָא אֲתַקְשְׁרוּ בְּלֹא פִּירוּדָא, וּמֵאֵן דְּאִפְרִישׁ
לוֹן, גָּרִים לְגִרְמִיָּה מוּתָא, וְרְזָא דָּא חוּבָא דְּאָדָם.

בְּגִין כֶּךָ, הוּא מְלָה דְּרְזָא דְּחֻכְמָתָא, וְאִף עַל גַּב דְּאִית
י"ד לְזַמְנִין בֵּין גִּימ"ל לְדְּל"ת, לָאוּ הוּי פִּירוּדָא,
וְכֹלָא קְשׁוּרָא חָדָא, וְעַל דָּא מְלָה דָּא, הֵכִי הוּא וְהֵאֵי.
וְאִגִּידָה לְכֶם, רְזָא דְּחֻכְמָתָא, בְּעָא לְגִלְאָה סוּפָא דְּכָל
עוּבְדֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

וְאִי תִימָא, דְּלֹא גִלִּי מֵאִי דְּבַעָא לְגִלְאָה, אִי הֵכִי,
אִמָּאֵי כְּתִיב בְּאוּרִייתָא מְלָה דִּיעֻקֵּב שְׁלִימָא,
וְאִתְפָּגִים לְבַתֵּר, וְלֹא אֲשַׁתְּלִים מְלָה. אֲלֵא וְהֵאֵי
אֲשַׁתְּלִים, כֹּל מַה דְּאִצְטְרִיף לְגִלְאָה גִלִּי וְסַתִּים, אֲמַר
מְלָה וְגִלִּי לְבַר וְסַתִּים לְגוֹ. וּמְלָה דְּאוּרִייתָא לֹא אֲתַפְּגִים
לְעֵלְמִין.

וְכֹלָא הוּא סַתִּים בֵּיהּ בְּאוּרִייתָא, בְּגִין דְּאוּרִייתָא הוּא
שְׁלִימוּ דְּכֹלָא, שְׁלִימוּ דְּלְעִילָא וְתַתָּא, וְלֹא אִית
מְלָה אוּ אֵת בְּאוּרִייתָא פְּגִימוּ. וַיַּעֲקֹב כֹּל מַה דְּאִצְטְרִיף
לִיָּהּ לְמִימֵר אֲמַר, אֲבָל גִּלִּי וְסַתִּים, וְלֹא פְּגִים מְכָל מַה
דְּבַעָא אֲפִילוּ אוּת אַחַת.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ יִתְבִּי יוֹמָא חַד אֲפִתְחָא דְלוּד.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יְהוּדָה, הָא דְחַמִּינָן דִּיעֶקֶב
 בְּרִיךְ לְבָנוּי, חַמִּינָן מִמָּה דְכְתִיב, וַיְבָרֶךְ אוֹתָם, אֲבָל אֵן
 בְּרַכְתָּא דְלַהוּן. אָמַר לֵיהּ, כִּלְאֵ בְרַכָּאן אֵינוּן דְבְרִיךְ לַהוּ.
 כְּגוּן, יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךְ אַחִיקָךְ. דֵּן יָדִין עֲמוּ. מֵאֲשֶׁר
 שְׁמֵנָה לְחֲמוּ. וְכֵן כִּלְהוּ.

אֲבָל מַה דְבַעֵי לְגַלִּי לֹון לָא גַלִּי, דְבַעֵא לְגַלְאָה לַהוּ
 אֶת הַקֶּץ. וְהָא אוּקְמוּהּ, דְאִית קֶץ לִימִינָא, וְאִית
 קֶץ לְשִׁמְאֵלָא, וּבַעֵא לְגַלְאָה לֹון אֶת הַקֶּץ, בְּגִין
 לְאַסְתְּמָרָא (דף רלה ע"א) וְלֵאֲתֵדְכָאָה מְעַרְלָה. וּמֵאֵן דְגַלִּי לֹון
 אֲתִידַע וְאֲתִגְלִי, עַד דְעָאלוּ לְאַרְעָא קְדִישָׁא. אֲבָל מְלִין
 אַחֲרָנִין לָאו אֵינוּן בְּאֲתִגְלִיָּא, וּסְתִימִין אֵינוּן בְּאוֹרֵייתָא,
 בְּהֵאִי פֶרֶשְׁתָּא דִיעֶקֶב, וּבְאֵינוּן בְּרַכָּאן.

פֶּתַח וְאָמַר. רְאוּבֵן בְּכָרִי אַתָּה כְּחֵי וְרֵאשִׁית אוֹנִי. מֵאִי
 קָא חָמָא יַעֲקֹב לְמִפְתַּח בְּרְאוּבֵן, לִיפְתַּח בִּיהוּדָה,
 דְאִיהוּ קְדָמָאָה לְכָל מִשְׁרֵיִן, וְאִיהוּ מְלֶכָא, וְחַמִּינָן דְלָא
 בְּרַכִּיָּה וְסֻלְיָק בְּרַכָּאן מְנִיָּה, עַד דְאַתָּא מִשָּׁה וְצִלִּי צְלוּתָא
 עָלֵיהּ. כְּמָה דְאַתָּא אָמַר, (דברים לג) יְחִי רְאוּבֵן וְאֵל יָמוֹת.
 אֲבָל וְדֵאִי בְרַכִּיָּה, וְסֻלְקָא הֵהוּא בְרַכְתָּא לְאַתְרֵיהּ. לְבַר
 נָשׁ דְהוּהָ לֵיהּ בַר, כִּד מָטָא זְמַנִּיָּה לְאַסְתְּלֶקָא
 מְעֵלְמָא, אַתָּא מְלֶכָא עָלֵיהּ, אָמַר, הָא כָּל מְמוֹנָא דִילִי,

לִיהוֹי בִידָא דְמִלְפָא נְטִיר לְבָרְאִי. כַּד חָמִי מִלְפָא דְבָרִי
אֶתְחַזִּי, יְהִיב לִיה. כֶּן יַעֲקֹב אָמַר.

רְאוּבֵן בְּכָרִי אַתָּה, רְחִימָא דִמְעֵי אַנְתָּ, אַבְל בְּרַכָּאן
דִילָךְ יִסְתַּלְקוֹן בִידָא דְמִלְפָא קְדִישָא, עַד דִיחָמִי
בְךָ, בְּגִין דְאֻזְלַת לְקַבֵּל אַפְךָ וְגו', כְּתַרְגוּמוֹ: רְאוּבֵן
בְּכוֹרִי אַתָּה וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַח וְאָמַר, (יחזקאל לו) וַיֹּאמֶר
אֵלֵי הַנְּבִיא אֵל הַרוּחַ וְגו'. כִּמְה אֶטִּימִין אֵינוֹן בְּנֵי נְשָא,
דְּלֹא יַדְעִין וְלֹא מְשַׁגְּיחִין בִּיקְרָא דְמִלְפָא, דְּהָא אוּרִייתָא
אֶכְרִיז עֲלֵיהוּ בְּכָל יוֹמָא, וְלִית מֵאן דְּצִיית אוּדְנִיה
לְקַבְּלִיה. הָאִי קְרָא קְשִׁיא, כִּיּוֹן דְּכְתִיב הַנְּבִיא אֵל הַרוּחַ,
אִמַּאי זְמַנָּא אַחְרָא הַנְּבִיא בֶן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֵל הַרוּחַ.

אַלֹּא מִכָּאן אוּלִּיפְנָא רְזָא דְחַכְמַתָּא, תְּרִין קְיִימִין הָכָא,
חַד לְאַתְעָרָא מִתְתָּא לְעִילָא. דְּהָא לֹא מִתְעָרִין
לְתַתָּא, לֹא מִתְעָרִין לְעִילָא, וּבְאַתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא אַתְעָר
לְעִילָא. הַנְּבִיא אֵל הַרוּחַ מִתְתָּא לְעִילָא. הַנְּבִיא בֶן אָדָם
וְאָמַרְתָּ אֵל הַרוּחַ, מִעִילָא לְתַתָּא.

דְּהָא אֶפִּילוּ לְעִילָא, בְּאַתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא, נְקִיט הַהוּא
עֲלָאָה מִעֲלָאָה מִנִּיה. כְּגוֹן הָאִי קְרָא, (יחזקאל לו) כֹּה
אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הַרוּחַ, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת, דָּא
דְרוּם וּמִזְרַח וְצָפוֹן וּמִמְעָרְב, וְרוּחַ אַתִּיא מִמְעָרְב,
בְּאַתְחַבְרוּתָא דְאַלִּין אַחְרָנִין. כִּמְה דָּאֵת אָמַר, (במדבר כא)

כְּרוּחַ נְדִיבֵי הָעָם וְגו'.

וַיִּמְהַכּוּ נַפְקִין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין לְבְנֵי עֲלָמָא לְאַצְטִיירָא
 בְּהוּ. וּפְחִי, כְּמָא דְאֵת אִמֶּר, (בראשית ב) וַיִּפַּח
 בְּאַפּוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים. תָּא חֲזִי, נְקִיט מֵהַאי גִיסָא, וַיְהִיב
 בְּגִיסָא אַחְרָא, וְעַל דָּא (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל
 הַיָּם וְהַיָּם אֵינּוּ מִלָּא. אִמָּאֵי אֵינּוּ מִלָּא, בְּגִין דְּנְקִיט
 וַיְהִיב, אָעִיל וְאִפִּיק.

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל שְׂאֵלְתָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אִמֶּר, הוּאִיל
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְלִי קַמִּיה דְּבְנֵי נְשָׂא יְמוּתוֹן,
 אִמָּאֵי נְחִית נִשְׁמָתִין לְעֲלָמָא, וְאִמָּאֵי אַצְטְרִיךְ לֵיה. אִמֶּר
 לֵיה, שְׂאֵלְתָא דָּא קַמִּייהו דְּרַבָּנָן שְׂאִילוּ כִּמְה וְכִמְה,
 וְאוּקְמוּהָ. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב נִשְׁמָתִין דְּנַחְתִּין
 לְהַאי עֲלָמָא, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא יְקָרִיָּה, וְנְקִיט לֹון לְבַתֶּר, אִי
 הֲכִי אִמָּאֵי נַחְתוּ.

אַלָּא, רְזָא דָּא, הֲכִי הוּא. פֶּתַח וְאִמֶּר, (משלי ה) שְׁתֵּה מַיִם
 מִבּוֹרֶךְ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךְ, הָא (ס' ע"א)
 אוּקְיָמְנָא. בּוֹר, אֲתֵר דְּלָא נְבִיעַ מְגַרְמִיָּה, וְאִימְתִי נְבַעִין
 הֲנִי מִיָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּאַשְׁתְּלִים נִשְׁמָתָא בְּהַאי עֲלָמָא, כִּד
 סְלָקָא לְהַהוּא אֲתֵר דְּאַתְקֶשֶׁר בֵּיה, כְּדִין הוּא שְׁלִים, מִכָּל
 סְטְרִין מִתְתָּא וּמַעִילָא. (ס"א ומכל סטריין).

וְכִד נִשְׁמָתָא סְלָקָא, כְּדִין אֲתַעַר תִּיאוּבְתָא דְּנוּקְבָא
 לְגַבֵּי דְּכוּרָא, וְכְדִין נְבַעִין מִיָּא מִתְתָּא לְעִילָא.

וּבוֹר, אֶתְעַבֵּיד בְּאֵר, מִיַּיִן נְבִיעָאן. וּכְדִין אֶתְחַבְּרוּתָא
 וַיְחַוְדָא (נ"א ויסודא) וְתִיאֻבְתָא וְרַעֲוָא אֶשְׁתַּכַּח. (להא) דְּהָא
 בְּנִשְׁמַתָּא דְצַדִּיקָא אֶשְׁתַּלִּים הֵהוּא אֶתְר, וְאֶתְעַר
 חֲבִיבוּתָא וְרַעֲוִתָא לְעֵילָא, וְאֶתְחַבְּר כַּחַד.

רְאוּבֵן בְּכָרִי אַתָּה, הָכִי הוּא וְדָאִי, טַפְּהָ קְדַמָּאָה דִיעַקֵב
 הוּהוּ, וְרַעֲוִיתִיהָ בְּאַתְר אַחְרָא הוּהוּ כְּמָה דְאַתְמָר.
 תָּא חֲזִי, רְאוּבֵן וְכֻלְהוּ שְׁבַטֵין תְּרִיסֵר, כְּלָהוּ אֶתְאַחְדָן
 בְּשַׁכְּינְתָא, וְכַד חָמָא יַעֲקֹב לְשַׁכְּינְתָא עַל גַּבִּיּהוּ, קָרָא
 לְבְנוֵי תְרִיסֵר לְאַתְחַבְּרָא בֵּהּ.

וְתָא חֲזִי, עַרְסָא שְׁלִימְתָא לָא אֶשְׁתַּכַּח מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִי
 עֲלֵמָא, כַּהֵיא שְׁעָתָא דְבַעָא (דף רלה ע"ב) יַעֲקֹב
 לְאַסְתְּלֵקָא מֵעֲלֵמָא, אַבְרָהָם מִימִינִיהוּ, יִצְחָק מִשְׁמָאֲלִיהוּ,
 יַעֲקֹב הוּהוּ שָׁכִיב בֵּינֵיהוּ, שְׁכִינְתָא קַמִּיהוּ. פִּיּוֹן דְחָמָא
 יַעֲקֹב כֵּךְ, קָרָא לְבְנוֵי, וְאַחִיד לֹון סַחְרָנִיהוּ דְשַׁכְּינְתָא,
 וְסִדֵּר לֹון בְּסִדּוּרָא שְׁלִים.

מִנָּא לֹון דְסִדֵּר לֹון סַחְרָנִיהוּ דְשַׁכְּינְתָא, דְכְּתִיב הָאֶסְפוּ,
 וּכְדִין אֶשְׁתַּכַּח תַּמָּן שְׁלִימוּ דְכֻלָּא, וְכַמָּה רְתִיכִין
 עֲלָאִין סַחְרָנִיהוּ. פְּתַחִי וְאֶמְרִי, (דברֵי הַיָּמִים א כט) לֵךְ ה'
 הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגו', כְּדִין אֶתְכַנְיֵשׁ שְׁמָשָׂא לְגַבִּיּהוּ
 דְסִיְהָרָא, וְאֶתְקָרִיב מְזֻרַח בְּמַעְרֵב. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב
 וַיֵּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, וְאֶתְנַהֵר סִיְהָרָא, וְאֶשְׁתַּכַּח

בְּשִׁלְיָמוֹ. וּכְדִין וְדַאי תְּנִינָן, יַעֲקֹב אָבִינוּ לָא מִית. פִּיּוֹן
 דְּחָמָא יַעֲקֹב (ס"א סְדוּרָא) סְטָרָא שְׁלִים, מַה דְּלֵא אֲשֶׁת־כַּח הָכִי
 לְבַר נֶשׁ אַחֲרָא, חֲדִי, וְשִׁבַּח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּפְתַח וּבְרִיךְ לְבָנוּי, כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא יְאוּת לֵיהּ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִיסָא הוּוּ אֲזֻלִי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי יִיסָא
 הָא וְדַאי תְּנִינָן, כָּל בְּנוֹי דְּיַעֲקֹב אֲתַקְּנוּ בְּסְדוּרָא
 שְׁלִים, וְאֲתַבְּרְכוּ כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא יְאוּת לֵיהּ, מַאי קָא
 נִימָא בְּהַאי קָרָא, דְּכְתִיב, מֵאֲשֶׁר שְׁמַנָּה לַחֲמוֹ וְגו'. אָמַר
 לֵיהּ, לָא יְדַעְנָא, בְּגִין דְּלֵא שְׁמַעְנָא בִּיהּ מְבוּצִינָא
 קְדִישָׁא, אֵלָא אַנְתָּ וְאַנָּא נִיזִיל לְגַבִּי בּוּצִינָא קְדִישָׁא.
 אֲזֻלִי, כִּד מָטוּ לְגַבִּי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמְרוּ מְלָה וְשִׁאִילוּ
 שְׁאִילְתָּא. אָמַר לוֹן, וְדַאי רְזָא דְּחַכְמָתָא הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (שׁוֹפְטִים ה) אֲשֶׁר יֵשֵׁב לְחוּף יַמִּים וְעַל מְפָרְצֵי
 יִשְׁכּוֹן, אֲמַאי יְתִיב תַּמָּן. אֵלָא מֵאֵן דִּיתִיב בְּשִׁפְתָּא
 דִּימָא, אֲשֶׁת־מִשׁ בְּתַפְנוּקֵי עֵלְמָא. (וְהֵכָא אֲשֶׁר דָּא פְּתַחַא עֵלְמָה דְּצַדִּיק

(ס"א דְּצַדִּיק) כִּד אֲתַבְּרְכָא לְאַרְקָא בְּרַכָּאן בְּעֵלְמָא. ס"א וְהֵכָא
 סִמְךָ לְהַאי קָרָא, מֵאֲשֶׁר, שְׁמַנָּה לְפְתַחַא עֵלְמָה דְּמַתְמָן
 אֲתַרְקוּ בְּרַכָּאן לְעֵלְמָא) וְהַאי פְּתַחַא אֲשֶׁת־מוֹדַע תְּדִיר
 בְּרַכָּאן דְּעֵלְמָא וְאַקְרִי אֲשֶׁר, וְדָא הוּא עַמּוּדָא מֵאִינוֹן
 דְּקָאִים עֵלְמָא עֲלִייהּ.

וְהַהוּא אֲתַר דְּאַקְרִי לְחַם עוֹנִי, מֵהַהוּא אֲתַר אֲתַקְּיִן

(דהווא). הָדָא הוּא דְכְּתִיב מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לְחֶמוֹ, מִה דְהוּא
 לְחֵמָא דְמִסְכְּנָא, אֶתְהַדֵּר לָחֵם (עוּבִי) פִּנְג (שְׁמֵנָה). בְּגִין דְאֲרִיק
 וְאֲרִמִי בֵּיה בְּרַכָּאן וְתַפְנוּקִין, וְסוּפָא דְקָרָא אוּכַח, וְהוּא
 יִתֵּן מִעֲדַנֵי מְלָךְ. מֵאֵן מְלָךְ, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, דְּמִנָּה
 אֲתַנֵּן בְּתַפְנוּקֵי עֲלֵמָא. וְדָא יְהִיב לְהֵאִי מְלָךְ כָּל בְּרַכָּאן,
 כָּל חִידוֹ וְכָל טִיבוֹ. הוּא יְהִיב וּמִנָּה נִפְקִי. אָמְרוּ, אִי לָא
 אֲתִינָא לְעֲלֵמָא, אֶלָּא לְמַנְדַּע דָּא, טַב לָן.

רֵאוּבֵן בּוּכְרָא דִיעֵקֵב הוּא, אָמַר רַבִּי חֵיִיא, לִיָּה הוּא
 אֲתַחֲזִי כְּלָא, וְאֲתַעֲבֵר מִינָּה כְּלָא, וְאֲתִיָּהִיב
 מְלָכוֹ לִיְהוּדָה, בְּכִירוּתָא לְיוֹסֵף, כְּהוֹנְתָא לְלוֹי. הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב, פַּחַז כַּמִּים אֶל תּוֹתֵר, לָא תִשְׁתַּאֲר בְּהוּ. וּמַה
 דְאָמַר כַּחֲזִי וְרֵאשִׁית אוּנִי, הֵכָא בְּרַכִּיָּה וּפְקֻדִיָּה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא.

לְרַחֲמֵיָּא דְמִלְכָּא, (דְּבַעָא מִן מְלָכָא לְמַעַבְד בֵּיה טִיבוֹ) (נ"א דְהוּא לִיָּה בְּרָא
 וְהוּא בְּעֵי דְמִלְכָּא יַעֲבִיד לִיָּה טִיבוֹ) יוֹמָא חַד אַעֲבֵר בְּרִיָּה
 בְּשׁוּקָא, אָמַר לְמִלְכָּא, דָּא הוּא בְּרִי, וְדֵאִי רַחֲמֵיָּא
 דְנַפְשָׁאִי. שְׁמַע מִלְכָּא, וַיֵּדַע דְהָא שְׂאִיל עַל בְּרִיָּה. כֶּף
 יַעֲקֹב אָמַר, רֵאוּבֵן בְּכוּרִי אֲתָה כַּחֲזִי וְגו', הֵכָא פְקֻדִיָּה
 לְמִלְכָּא.

פַּחַז כַּמִּים אֶל תּוֹתֵר, הֵכָא אָמַר מַה דְאֶעְרַע לִיָּה, דְלָא
 אֲשַׁתַּאֲר (לִיָּה) בְּאַרְעָא, וְשְׂדֵי לִיָּה לְבַר מֵאַרְעָא.

לְקַבֵּל דָּא, חַד מִמְנָא (תְּחוּמָא) מִסְטָרָא דְמִשְׁכְּנָא לְעֵילָא, דִּי
 מִמְנָא תַּחֲוֹת יָדָא דְמִיכָאֵל, וְאַמְרֵי לָהּ תַּחֲוֹת יָדָא
 דְגַבְרִי"אֵל. וּמִיכָאֵל הוּא רִישָׁא בְּכַל אֲתַר מִסְטָרָא
 דְחַס"ד, וְגַבְרִי"אֵל מִסְטָרָא דְשְׁמָאֵלָא דְגַבְוֶר"הּ. (הוֹשַׁע י"ב)
 וַיְהוּדָה עַד רַד עִם אֵל, סֵטֶר גְּבוּרָה, בֵּי דִינָא אֲקָרִי,
 וְסַמִּיךְ לִיָּהּ רְאוּבֵן, אֲפֵּי עַל גַּב דְּמַלְכוּתָהּ דִּיהוּדָה, רְאוּבֵן
 סַמִּיךְ לְקַבְּלִיהָ הָוָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זְמִינִין אֵינֻן בְּנֵי רְאוּבֵן, לְאַגְחָא
 תְּרִין קְרַבִּין בְּגוּ אַרְעָא. תָּא חֲזִי, פְּתִיב כַּחֲסִי,
 בְּגַלוּתָא דְמִצְרַיִם. וְרַאשִׁית אוּנֵי, דֵּאֵינֻן הֵוּוּ קַדְמָאִין
 לְגַבֵּי אַחוּהוֹן לְקַרְבָּא. יְתֵר שְׂאֵת, לְגַלוּתָא דְאֲשׁוּר,
 דְמַתְמָן גְּלוּ בְנֵי גַד וּבְנֵי רְאוּבֵן קַדְמָאִי מְכַלְהוּ, וְסַבְלֵי
 כַּמָּה בֵּישִׁין, וְכַמָּה עַנְוִיִּין סַבְלוּ, וְלֹא תְבוּ עַד כְּעָן.

וְיְתֵר עָז, לְזַמְנָא דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא יְתַעַר בְּעַלְמָא, אֵינֻן
 יְפֻקוּן וַיִּגְחוּן קְרַבִּין בְּעַלְמָא, וַיִּנְצְחוּן, וַיְתַקְפוּן עַל

עַמְמֵיא. וּבְנֵי עַלְמָא יְדַחֲלוּן מִנִּיָּהוּ וַיִּרְתְּחוּן קַמִּיָּהוּ, (דף
 רלו ע"א) וַיִּחְשִׁיבוּ לְאַתְגַּבְרָא בְּמַלְכוּתָא, וְלֹא יִשְׁתַּאֲרוּן בֵּיהּ.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב פַּחוּ כַּמִּים אֵל תוֹתֵר, מֵאֵי טַעְמָא לֹא
 יִשְׁתַּאֲרוּן בֵּיהּ, וְאַפִּילוּ בְּסִטְרָא חַד דְּעַלְמָא, בְּגִין כִּי
 עֲלִית מְשַׁכְּבֵי אָבִיךָ. דְּזַמִּינִין לְאַעְלָא וְלְאַגְחָא קְרַבִּין בְּגוּ
 אַרְעָא קַדִּישָׁא, מְשַׁכְּבֵי אָבִיךָ דִּיִּיקָא, זֵו יְרוּשָׁלַם.

תָּא חֲזִי, בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, אֲתַבְּדְרוּ בְּנֵי רְאוּבֵן
 בְּגִלוּתָא, לְקַבְּלֵיהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל, דְּאֲתַגְּלוּ בְּגִלוּתָא
 אַרְבַּע זְמַנִּין בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, פְּחִי
 חֵד, וְרֵאשִׁית אוֹנֵי תְּרֵי, יֵתֵר שְׂאֵת תְּלִית, וַיֵּתֵר עֲז
 אַרְבַּעָה. כְּגוּוּנָא דָּא זְמַנִּין אֵינּוּן לְאַגְחָא קְרָבָא בְּאַרְבַּע
 סְטְרֵי עֲלָמָא, וְלִמְשַׁלְט בְּקַרְבֵּיהוּ עַל כֻּלָּא, וַיִּנְצַחוּן
 עֲמֻמִּין סְגִיאיִן, וַיִּשְׁלְטוּן עַלֵּיהוּ:

פְּחֹז כַּמִּים אַל תוֹתֵר כִּי עֲלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אַבִּיךָ, הֲכָא
 אֲתִרְמִיז עַל הִרְהוּרָא קִדְמָאָה דְהוּא לִיהָ לִיעֶקֶב.
 בְּהֵאִי טְפָה קִדְמָאָה בְּרַחֵל, דְּאֲלִמְלָא הִרְהוּרָא דְהֵהִיא
 טְפָה הוּא בְּאַתְרָהּ, אֲשֶׁתְּאֵר רְאוּבֵן בְּכֻלָּא. אַבְל פְּחֹז כַּמִּים
 אַל תוֹתֵר כִּי עֲלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אַבִּיךָ, עֲלִיתָ, בְּהִרְהוּרָא
 אַחְרָא, אִז חֲלִלְתָּ וְגו'.

דְּבַר אַחַר, פְּחֹז כַּמִּים אַל תוֹתֵר, דְּהָא כִּד יִגְחֹן קְרָבָא
 בְּנֵי רְאוּבֵן בְּעֲלָמָא, וַיִּנְצַחוּן עֲמֻמִּין סְגִיאיִן, לָא
 יִשְׁתְּאֲרוּן בְּמַלְכוּתָא, מֵאֵי טַעְמָא, כִּי עֲלִיתָ מִשְׁכְּבֵי,
 דְּזְמַנִּין לְאַגְחָא קְרָבָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא דִּיִּקָּא, דְכְּתִיב
 כִּי עֲלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אַבִּיךָ (ס"א דָּא יְרוּשָׁלַיִם. מִשְׁכְּבֵי), מִשְׁכַּב מִבְּעֵי
 לִיהָ. אֵלָא, אַבִּיךָ דָּא יִשְׂרָאֵל סְבָא, מִשְׁכְּבֵי אַבִּיךָ וְלָא
 מִשְׁכַּב, בְּגִין דְּהָא בְּתַרֵּי זְמַנֵּי אֲתַבְּנֵי יְרוּשָׁלַם, וְתִלִּיתָאָה
 לְזַמְנָא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. וְעַל דָּא מִשְׁכְּבֵי אַבִּיךָ. וְהֲכָא

אֲתַגְלִיִּיא בְּרָכָה, וּמַאי דְהוּא בְּהוּא זְמַנָּא, וּמַאי דְהוּא
כַּד עָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וּמַה דִּיהָא בְּזַמְנָא דְמַלְכָּא
מְשִׁיחָא בְּעוּבְדָא דְרַאוּבֵן:

שְׁמַעוֹן וְלוֹי אֲחִים, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֲכָא אֶחִיד לֹון
בְּסִטְרָא שְׁמַאֲלָא דְשְׁכִינְתָּא. דְחַמָּא עוּבְדִין
דְדִינָא קְשִׁיא, דְלָא יְכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
בְּרַכְתָּא דְלֶהוֹן אֵן הִיא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁמַעוֹן לָא
אֲתַחְזִי לְהַאי, דְחַמָּא לִיה פֻּמָּה עוּבְדִין בִּישִׁין. וְלוֹי דְאֲתִי
מִסִּטְרָא דְדִינָא קְשִׁיא, וּבְרַכְתָּא לָא תִלִּיא בֵּיה. וְאִפִּילוּ
כַּד אָתָּא מִשָּׁה, לָא תִלִּי בְּרַכְתִּיהָ בֵּיה. דְכַתִּיב, (דְּבָרִים לג)
בְּרַךְ ה' חִילוּ וּפּוֹעֵל יַדָּיו תִּרְצֶה, בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
תִּלְיִיא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (תְּהִלִּים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחָב יַדָּים שָׁם
רָמַשׁ וְאֵין מִסְפָּר חֵיות קִטְנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. זֶה הַיָּם
גָּדוֹל, דָּא שְׁכִינְתָּא דְקַיִמָּא עֲלִיהָ דִיעֶקֶב כַּד בְּעָא
לְאַסְתִּלְקָא מִעֲלָמָא. וּרְחָב יַדָּים, דְהָא כָּל עֲלָמָא אֲמִלִּי
וְאַשְׁתִּלִּים וְאַתְצַמְצַם תַּמָּן. שָׁם רָמַשׁ וְאֵין מִסְפָּר, דְכַמָּה
מִלְּאֲכִי עֲלָאי וְקַדִּישָׁאי אֲשַׁתְּכַחוּ תַּמָּן. חֵיות קִטְנוֹת עִם
גְּדוֹלוֹת, אֲלִין אֵינּוֹן י"ב שְׁבַטִין, בְּנוֹי דִיעֶקֶב, דְאֲשַׁתְּכַחוּ
בְּהוֹן בְּשְׁלִימוּ. חַד אֵילָה, וְחַד זָאב, וְחַד אָרִי, וְחַד טָלָה.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָרִיָּה חַד, וְטָלָה חַד, חַד זָאב, וְחַד גְּדִי,
וְכֵן כְּלָהוּ, לְאַשְׁתַּכַּח חֵיות קִטְנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כִּלְהוּ שְׁפִיר. אֲבָל יְהוּדָה אַרְיָה,
 שְׁמַעוֹן שׁוֹר, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא דְהוּוּ מִשְׁגִּיחִין
 דָּא לְקַבֵּל דָּא, דָּא מִימִינָא, וְדָא מִשְׁמָאלָא. לְתוֹרָא
 דְעוֹבְדוּי בִישׁוּן, אָמְרוּ נְצִייר אַקוּנִין דְאַרְיָה בְּקוּפְטִיָּה,
 וַיִּסְתַּכַּל בְּדָא וַיִּדְחַל מִנִּיהּ, כֶּף שְׁמַעוֹן שׁוֹר, יְהוּדָה אַרְיָה.
 שְׁמַעוֹן לָא זָכָה לְבִרְכָאן, אֶלָּא טַפַּל לִיָּה מִשָּׁה בִיהוּדָה.
 כְּתִיב הֲכֹא (דברים לג) שְׁמַע ה' קוֹל יְהוּדָה, וְכְתִיב
 הֲתָם (בראשית כט) כִּי שְׁמַע ה' כִּי שָׁנוּאָה אָנֹכִי. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, שְׁמַעוֹן וְלוֹי, אֲבוּהוֹן סָלִיק לֹון לְמִשָּׁה. אָמַר לִיָּה
 רַבִּי יוֹסִי, מַאי טַעְמָא אֲבוּהוֹן סָלִיק לֹון לְמִשָּׁה. אָמַר
 לִיָּה, אַף אֲנִן נִסְלִיק לִיָּה לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה.
 אַתּוּ שְׁאֵלוּ לִיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, כַּמָּה חֲבִיבִין מְלִין.
 אֲטַפַּח בִּידוּי וּבְכָה, אָמַר מֵאן יִגְלִי לָךְ מְהִימְנָא
 קַדִּישָׁא, אֲסַתְּלַקְתָּ בְּחַיִּיךָ עַל בְּנֵי נִשָּׂא, אֲסַתְּלַקְתָּ
 בְּמוֹתְךָ, וְאֲסַתִּים דִּיּוֹקְנֶךָ. מִפְּתַחן דְּמֵאֲרֶךְ אַתְּמַסְרוּ בִּידְךָ
 תְּדִיר.

תָּא חַזִּי, יַעֲקֹב הָוָה לִיָּה אַרְבַּע נְשִׁין, וְאוּלִיד בְּנִין
 מִכְּלָהוּ, (דף רלו ע"ב) וְאֲסַתְּלִיק (נ"א וְאֲשַׁתְּלִים) בְּנִשׁוּי. כַּד
 בַּעַא יַעֲקֹב לְאֲסַתְּלַקָּא, שְׁכִינְתָּא קַיִימִי עֲלוּי, בַּעַא
 לְבְרוּכִי לְאֵלִין, וְלֹא יִכִּיל, מְקַמִּי שְׁכִינְתָּא דְדַחִיל. אָמַר,
 הִיךְ אַעֲבִיד, דְּהָא תְּרוּוּיָהוּ מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא קָא

אֲתֵיִן. אִי אֲתִקִּיף בְּשִׁכְנִתָּא לָא יְכִילָנָא, דְּהָא אַרְבַּע
נְשִׁין הֱווּ לִי, וְאֲשֶׁת־לִימְנָא בְּהוּן. אֶלָּא אֲסִלֵּק לִוְן לְמֵאֲרִי
דְּבֵיתָא, דְּהָא ^(בִּיה) בֵּיתָא בְּרַעוּתִיהָ קִימָא, וּמַה דְּבַעֵי
יַעֲבִיד.

כֶּךָ יַעֲקֹב אָמַר, חוּלְקִין דְּנְשִׁין וּבְנִין הָא נְסֻבִית בְּהָא
עֲלָמָא, וְאֲשֶׁת־לִמְנָא, הֵיךְ אֲתִקִּיף בְּמִטְרוֹנִיתָא יִתִּיר,
אֶלָּא אֲסִלֵּק מְלִין לְמֵאֲרִי מִטְרוֹנִיתָא, וְהוּא יַעֲבִיד מַה
דְּבַעֵי, וְלֹא יִדְחַל.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, ^(דברים לג) וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בִּרְךָ
מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא, מֵאֲרִיָּה
דְּמִטְרוֹנִיתָא. כְּמַה דְּכְתִיב, ^(במדבר ל) אִישָׁה יְקִימְנוּ וְאִישָׁה
יִפְרְנוּ. דְּהָא ^(במדבר ז) כֹּלֵת מֹשֶׁה כְּתִיב. וְעַל דָּא, מֹשֶׁה בְּרִיךְ
מֵאֵן דְּבַעָא וְלֹא דְחִיל, כְּדֹאוּקִימְנָא. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר
יַעֲקֹב, הָא חֲמִינֵן דְּבְנֵי אֲלִין בְּסִטְרָא דְּדִינָא קְשִׁיא, ^(ליתיה)
יִיתֵי מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא וַיְבָרֵךְ לִוְן.

מֹשֶׁה וְדָאִי אִישׁ הָאֱלֹהִים הָיָה, וְרַעוּתִיהָ עָבִיד בְּבֵיתִיהָ,
כְּמַה דָּאֲתָא אָמַר אִישָׁה יְקִימְנוּ. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,
^(במדבר י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה ה'. וְאִישָׁה יִפְרְנוּ. הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב, ^(במדבר י) וּבִנְחָה יֹאמֶר שׁוּבָה ה'. וְדָאִי רַעוּתִיהָ עָבִיד
מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא וְלִית דְּיִמְחִי בִּיְדֵיהָ. כְּבַר נֶשׁ דְּגִזּוֹר עַל
אַנְתֵּתִיהָ, וְעָבְדָא רַעוּתִיהָ. וְעַל דָּא יַעֲקֹב אָף עַל גַּב

דְּהוּה אָחִיד בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, לָא הוּה מְאָרִי דְבֵיתָא, אֶלָּא
 לְתַתָּא, מִשָּׁה הוּא לְעֵילָא, בְּגִין כְּךָ סָלִיק לֹון לְמְאָרִיָּה
 דְּבֵיתָא:

בְּסוּדָם אַל תְּבֵא נַפְשֵׁי וְגו', רַבִּי אַבָּא פִתַח וְאָמַר, (תהלים
 סד) סוּד יִי לִירָאִיו וְגו'. סוּד יִי לִירָאִיו, רָזָא
 עֲלָאָה דְאֹרִייתָא, לָא יְהִיב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶלָּא
 לְאִינוּן דְּחֻלֵי חֲטָאָה. וּמֵאן דְּאִינוּן דְּחֻלֵי חֲטָאָה, אֲתַגְלִי
 לֹון רָזָא עֲלָאָה דְאֹרִייתָא. וּמֵאן אִיהוּ רָזָא עֲלָאָה
 דְאֹרִייתָא, הוּי אִימָא דָּא אֲתַ קִיִּמָּא קְדִישָׁא, דְּאֶקְרִי
 סוּד יִי בְרִית קְדִישָׁא.

שְׁמַעוֹן וְלוֹי, אֲטַרְחוּ גְרַמְיֵיהוּ עַל הַאי סוּד, בְּאַנְשֵׁי
 שְׁכָם, דִּיגְזֹרוּן גְרַמְיֵיהוּ וַיִּקְבְּלוּ עֲלוֹן הַאי סוּד.
 וַיִּקְרָא אֶסְהִיד, בְּמִרְמָה. תוּ בְּעוּבְדָא דְזוּמְרֵי בֶן סְלוּא,
 דְּפָסַל הַאי סוּד. וַיַּעֲקֹב אֶמַר בְּסוּדָם אַל תְּבֵא נַפְשֵׁי. מֵאִי
 נַפְשֵׁי. דָּא נַפְשָׁא דְעֶאֱלֹת וְאֲתַאֲחַדַת בְּבֵרִית עֲלָאָה
 לְעֵילָא, וְאֶקְרִי נַפְשֵׁי צְרוּרָא דְחַיִּי.

בְּקַהֲלָם אַל תִּתְּחַד כְּבוֹדֵי. הָא אוּקְמוּהָ, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר,
 (במדבר טז) וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קִרְחָא. אַל תִּתְּחַד כְּבוֹדֵי,
 דָּא כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל סְתָם. וְעַל דָּא לָא בְרִיךְ לֹון אַבוּהוֹן,
 בְּגִין דְּסָלִיק לֹון לְמִשָּׁה. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, מִהֲנִי קְרָאִי (חסר)
 (ובגניי כף) (ס"א משמע) דְּלָא אֲתַאֲחִיד דָּא בְּדָא, וְאַצְטְרִיךְ הַכִּי.

וְעַל דָּא אֵית בֵּיה כְּלָא, וְלִית לָךְ דְּרָא בְּעֵלְמָא, דְּלֹא
נַחְתָּא דִּינָא דְּלֵהוֹן לְקַטְרָגָא בְּעֵלְמָא וְאַסְגִּיאוּ מֵהֲדָרֵי עַל
פְּתַח־יֵהוּ דְּבַנֵּי נְשָׂא, הֵא לָךְ כְּלָא. (ס"א הָא לְקַבֵּל הָא):

יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךְ אַחִיךְ יְדָךְ בְּעַרְףְּ אוֹיְבֶיךָ וְגו'. רַבִּי
יוֹסִי פִתַח, (תהלים קד) עֲשֵׂה יָרַח לְמוֹעֲדִים וְגו'.
עֲשֵׂה יָרַח בְּגִין לְקַדְשָׁא בֵּיה רִישׁ יַרְחִין, וְרִישׁ שִׁתִּין.
וְלַעֲלָמִין סִיְהָרָא לָא נְהִיר אֱלָא מִשְׁמָשָׁא, וְכַד שְׁמָשָׁא
שְׁלֵיט, סִיְהָרָא לָא שְׁלֵטָא. כַּד אַתְּכַנִּישׁ שְׁמָשָׁא, כַּדִּין
סִיְהָרָא שְׁלֵטָא, וְלִית חוּשְׁבִּין לְסִיְהָרָא אֱלָא כַּד אַתְּכַנִּישׁ
שְׁמָשָׁא.

וְתַרְוֵייהוּ עֵבֶד קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא. הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אֶתְּם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ
הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ וְגו'. וְהָיוּ לְאוֹתוֹת, אֱלִין
שְׁבִתוֹת, דְּכַתִּיב, (שמות לא) כִּי אוֹת הִיא. וְלְמוֹעֲדִים, אִינוּן
יוֹמִין טְבִין. וְלִיָּמִים, אֱלִין רִישֵׁי יַרְחִין. וְלְשָׁנִים, אֱלִין
רִישֵׁי שָׁנִין. דְּלֵהוֹן אוֹמוֹת הָעוֹלָם עֲבָדִין חֲשְׁבִין לְשְׁמָשָׁא,
וַיִּשְׂרָאֵל לְסִיְהָרָא.

וְאַזְלָא הָא, כִּי הָא דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (ישעיה ט)
הַרְבִּיתַּת הַגּוֹי לֹו הַגְּדִלְתָּ הַשְּׁמֹחָה. הַרְבִּיתַּת הַגּוֹי,
אֱלִין יִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב בְּהוּ (דברים ד) כִּי מִי גוֹי גְּדוֹל. וְכַתִּיב,
(דברי הימים א יז) גוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. לֹו, בְּגִינֵיהּ. הַגְּדִלְתָּ הַשְּׁמֹחָה

(ממ"ש), דָּא סִיְהָרָא, דְּאִתְרַבֵּיאת בְּנְהוּרָא בְּגִינֵיהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל. אֹמְרוֹת הָעוֹלָם לְשִׁמְשָׁא, וַיִּשְׂרָאֵל לְסִיְהָרָא, הֵי
 מְנִייהוּ עֲדִיף. וְדָאִי סִיְהָרָא (דף רל"ז ע"א) לְעֵילָא, וְשִׁמְשָׁא
 דְּאֹמְרוֹת הָעוֹלָם, תַּחְתּוֹת הָאִי סִיְהָרָא הוּא, וְהָהוּא שִׁמְשָׁא
 מֵהָאִי (ס"א סט"רא) סִיְהָרָא נְהִיר.

חָמִי מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל, לְהוּ. יִשְׂרָאֵל אֲחִידוּ בְּסִיְהָרָא,
 וְאִשְׁתַּלְשְׁלוּ בְּשִׁמְשָׁא עֲלָאָה, וְאִתְאַחְדוּ בְּאַתְרָא (בִּידָה)
 (ס"א דְּנְהִיר לְשִׁמְשָׁא) דְּנְהִירָא מְשִׁמְשָׁא עֲלָאָה, וּמִתְדַבְּקוֹן בֵּינָה,
 דְּכִתְיִב, (דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בֵּי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכְּסֵם
 הַיּוֹם.

יְהוּדָה אַתָּה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מַלְכוּת לְיְהוּדָה
 אֲתַקִּימ, וְהֵינֵנו דְּאִמְרִינֵן, מֵאִי דְּכִתְיִב, (בְּרַאשִׁית
 כ"ט) הַפֶּעַם אֹדְדָה אֶת ה', בְּגִין דְּאִיהוּ רַבִּיעָאָה, אֹדְדָה אֶת
 ה', בְּגִין דְּאִיהוּ רַגְלָא רַבִּיעָאָה לְכַרְסִיא. יְה"ו, דָּא
 רְשִׁימָא דְּשִׁמָּא עֲלָאָה, וּבְמָה אֲשַׁתְּלִים, בְּה"א (ס"א בְּדַל"ת),
 וְהֵינֵנו ה"א בְּתַרְאָה דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא. שְׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים
 בְּאַתְוִי, וְקָשַׁר דְּאֲחִיד לֹון, עַל דָּא יוֹדוּךְ אַחִידָה, דְּמַלְכוּת
 לָךְ אִתְחַזֵּיא לְאַתְקִימָא וְדָאִי. (הוֹשַׁע י"ב) וַיְהוּדָה עַד רֹד עִם
 אֵל וְעִם קְדוֹשִׁים נְאֻמָּן, מֵאֵן קְדוֹשִׁים, אֲלִין קְדוֹשִׁים
 עֲלִיוֹנִין, דְּכִלְהוּ אֹדְן לְגַבִּיָּה, וְשׁוּיָה נְאֻמָּן, בְּגִין כֶּךָ הוּא
 קְדַמָּא בְּכוּלָא, הוּא מַלְכָא עַל כֻּלָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מדה) כָּל כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ
פְּנִימָה. כָּל כְּבוֹדָה, דָּא כְּנֻסְת יִשְׂרָאֵל, כְּבוֹדָה, בְּגִין
דְּאִיהוּ כְּבוֹד, דָּא עַל דָּא, דָּא דְּכָר, וְדָא נוֹקְבָא (ס"א דָּא
נוֹקְבָא), וְאִתְקַרֵי כְּבוֹדָה. בַּת מֶלֶךְ, הֵיִינוּ בַּת שְׁבַע, בַּת קוֹל
דְּאִיהוּ קוֹל גְּדוֹל, וְהָאִי מֶלֶךְ עֲלָאָה הוּא. פְּנִימָה, בְּגִין
דְּאִית מֶלֶךְ דְּלָאו אִיהוּ לְגוּ כְּבוֹתִיָּה, וְהָאִי כְּבוֹדָה בַּת
מֶלֶךְ.

מִמְּשִׁבְצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה, בְּגִין דְּאִתְלַבְּשַׁת וְאִתְאַחַדַּת
בְּגְבוּרְתָא עֲלָאָה, וְהָאִי, אוּף נְמִי מֶלֶךְ
אַקְרִי, וּבְגִינָה קִיִּמָּא אַרְעָא. אִימַתִּי, בְּשַׁעְתָּא
דְּאִתְאַחַדַּת בְּמִשְׁפָּט. כְּמָא דְּאִתְ אָמַר, (משלי כט) מֶלֶךְ
בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אַרְצָא. וְדָא קְרִינָן מְלָכוּ דְּשִׁמְיָא, וַיְהוּדָה
אַתְאַחִיד בָּהּ, וַיִּרִית מְלָכוּתָא דְּבְאַרְעָא.

רַבִּי (אבא) יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ קְאָזְלִי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, נִפְתַּח בְּמִלִּי דְּאוּרִייתָא וְנִיזִיל. פָּתַח רַבִּי
יִצְחָק וְאָמַר, (בראשית ג) וַיִּגְרֶשׂ אֶת הָאָדָם וַיִּשְׁכַּן מִקְדָּם לְגִן
עֵדֶן וְגו'. הָאִי קָרָא אוּקְמוּיָה חֲבַרְיָא. אַבְל וַיִּגְרֶשׂ, כְּפַר
נֶשׁ דְּגַרְיִשׁ לְאַנְתְּתִיָּה, אֶת הָאָדָם דִּיִּיקָא.

תָּא חֲזִי, רוּזָא דְּמִלָּה, אָדָם בְּמָה דְּחֻטָּא אַתְפִּס, וְגַרִים
מוֹתָא לִיָּה וּלְכָל עֲלָמָא, וְגַרִים לְהָהוּא אִילְנָא
דְּחֻטָּא בֵּיה תִירוּכִין, לְאַתְרָכָא בֵּיה, וּלְאַתְרָכָא בְּבִנוּי

לְעֵלְמִין. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, וַיִּגְרֶשׁ אֶת הָאָדָם, אֶת
 דְּיִיקָא, כְּמָה דְכְתִיב, (ישעיה ז) וְאַרְאֶה אֶת ה'. אוּף הָכִי אֶת
 הָאָדָם.

וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם לְגִן עֵדֶן וְגו', הָאִי לְתַתָּא. וְכְמָה דְכְרוּבִים
 לְעֵילָא, אִית כְּרוּבִים לְתַתָּא, וְהָאִי אֵילָנָא אֲשֶׁרִי
 עֲלִייהוּ. וְאֵת לְהַט הַחֶרֶב הַמְתַּהֲפֶכֶת, אֵינוּן טַפְסִי
 דְשְׁלֵהוּבֵי דְאֲשָׂא, מֵהֵהוּא חֶרְבָא דְמַתְּלֵהֻטָא. הַמְתַּהֲפֶכֶת,
 דָּא הָאִי חֶרְבָא, דְּיִנְקָא בְּתַרִין סְטְרִין, וְאֵתְהַפְכָא מִסְטְרָא
 דָּא לְסְטְרָא אַחְרָא.

דְּבַר אַחַר הַמְתַּהֲפֶכֶת, דָּא לְהַט אֵינוּן טַפְסִי דְשְׁלֵהוּבָא
 (ס"א דְמַלְכוּתָא) דְקָאֲמְרוּן, דְמַתְּהַפְכֵן לְזַמְנִין גּוֹבְרִין
 וְלְזַמְנִין נְשִׁין, וּמַתְּהַפְכֵן מְדוּכְתִייהוּ לְכֻלָּא. וְכֻלָּ דָּא,
 לְשִׁמּוֹר אֶת דְרֹךְ עֵץ הַחַיִּים. מֵאֵן דְרֹךְ, כְּמָא דְאֵת אֲמַר,
 (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דְרֹךְ.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה שְׁפִיר, וְהָכִי הוּא וְדָאִי, דְגָרִים אָדָם
 לְהֵהוּא אֵילָנָא דְחֻטָּא בֵּיה לְאַתְרָכָא, וְאֵפִילוּ שְׂאֵר
 בְּנֵי עֲלָמָא נְמִי, כְּמָא דְאֵת אֲמַר, (ישעיה ב) וּבְפִשְׁעֵיכֶם
 שְׁלַחַה אִמְכֶם, אֲבַל שְׁפִיר קָאֲמַרְתָּ, דְהָא מְדוּכְתִייה
 מִשְׁמַע, דְכְתִיב וַיִּגְרֶשׁ אֶת הָאָדָם, בְּגִין דְדָא שְׁלִימוּ
 דְאָדָם הוּא.

וּמֵהֵהוּא יוֹמָא אַתְפְּגִים סִיְהָרָא, עַד דְאֵתָא נַח וְעָאֵל

בְּתִיּוֹבְתָא (נ"א בְּתִיבּוֹתָא). אָתּוּ חֲיִיבִיא וְאֲתַפְּגִים. עַד דְּאָתָּא
 אֲבָרְהָם (וְאֲתַקְיִימוּ), וְקִיִּימָא בְּשְׁלִימוּ דִיעֶקֶב וּבְנוֹי. וְאָתָּא
 יְהוּדָה וְאֶחֱיד בֵּיהּ, וְאֲתַקֵּה בְּמַלְכוּתָא, וְאֲחֲסִין לֵיהּ
 אֲחֲסַנְתָּ עַלְמִין, הוּא וְכָל בְּנוֹי בְּתַרּוּי, הָדָא הוּא דְכַתִּיב,
 יְהוּדָה אֶתְּהּ יוֹדוּךָ אַחִיךָ. (ס"א בְּגִין דְּדִילֵיהּ מַלְכוּתָא עַלְיָהּ, כְּמָא דְאָתָּא אֲמַר,
 (דְּבַרֵי הַיָּמִים א ה) כִּי יְהוּדָה גָּבַר בְּאַחִיו, יוֹדוּךָ אַחִיךָ) וְהָאִי
 בְּשַׁעֲתָא דְקִיִּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא, דְּכָלְהוּ אוֹדוּ לֵיהּ,
 וְנַחְתּוּ אֲבַתְרִיהּ בִּימָא.

יְדָךְ בְּעַרְפָּה אוֹיְבִיךָ, כְּמָא דְאָתָּא אֲמַר, (שׁוֹפְטִים א) יְהוּדָה
 יַעֲלֶה (בְּתַחֲלִילָה). יִשְׁתַּחֲוֵי לָךְ בְּנֵי אָבִיךָ, כְּלָלָא דְכָל
 אֵינּוֹן שְׂאָר שְׁבַטִין, בְּגִין דָּא בְּנֵי אָבִיךָ, וְלֹא בְּנֵי אֲמִיךָ.
 בְּנֵי אָבִיךָ, הָא כְּלָהוּ שְׂאָר שְׁבַטִין, דְּאָפָּה עַל גַּב (בַּסְּפָרִים יִשְׁנִים
 דְּאֵינּוֹן אֲתַפְּלִיגוּ) דְּאֲתַפְּלִיג לְתַרִּין מַלְכוּוֹן, כַּד הוּוּ סְלָקִין
 לְיִרוּשָׁלַם, הוּוּ סְגִידִין וְכַרְעֵן לְמַלְכָּא דְּבִירוּשָׁלַם, בְּגִין
 דְּמַלְכוּתָא דְּיִרוּשָׁלַם, (דף רלז ע"ב) מִמַּלְכוּתָא קַדִּישָׁא (שְׁלֹטָא)
 מְנִיָּה הָוָה.

יִשְׁתַּחֲוֵי לָךְ, וְלֹא פְתִיב וְיִשְׁתַּחֲוֵי, דְּאִי פְתִיב וְיִשְׁתַּחֲוֵי,
 לְאוֹסְפָא לְשְׂאָר עַמִּין. וְיִשְׁתַּחֲוֵי לֹא פְתִיב, אֶלָּא
 בְּזַמְנָא דִּיִּתִי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה מט) שָׂרִים
 וְיִשְׁתַּחֲוֵי, הַשְׁתָּא דְּאֲמַר יִשְׁתַּחֲוֵי, לְאַחֲזָא דְּיִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ
 בְּלַחֲוֹדֵייהוּ, כְּלָהוּ יַפְּלַחוּן לְרִישָׁא דְּגוֹלָהּ, לְרֹאשׁ דְּבַבְּלָא,
 וְלֹא שְׂאָר עַמִּין:

גֹּר אַרְיֵה יְהוּדָה, בְּקִדְמִיתָא גֹר, וּלְבַתֵּר אַרְיֵה, וְרוּזָא
 דְּמָלָה בְּקִדְמִיתָא נַעַר, וּלְבַתֵּר אִישׁ, (שְׁמוֹת טו) יִי אִישׁ
 מְלַחְמָה. מְטָרְךָ בְּנִי עָלִית, מֵאֵי מְטָרְךָ. לְאַכְלָלָא מְלֶאךָ
 הַמּוֹת, דְּאִיהוּ קְיִימָא עַל טָרְךָ, לְשִׁיצָאָה בְּנִי עֲלֵמָא, וְלֹא
 מְשׁוּיב. כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (מִיכָה ה) וְטָרְךָ וְאִין מְצִיל. (וּמְדָר)

וּמַהֲהוּא טָרְךָ אֶסְתַּלְקַת שְׁכִינְתָא.

כָּרַע, בְּגִלוּתָא דְּבַבְל. רַבִּין, בְּגִלוּתָא דְּאָדוּם. כְּאַרְיֵה,
 דְּאִיהוּ תְּקִיפָא. וּכְלָבִיא, דְּאִיהוּ תְּקִיפָא יְתִיר. כֶּף
 יִשְׂרָאֵל תְּקִיפִין אִינוּן. דְּבְנֵי עֲלֵמָא עוּבְדֵי פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת מְפִתִין וְדַחְקִין לוֹן, וְאִינוּן קְיִימֵי בְּדַתִיהוֹן
 וּבְנִימוּסִיהוֹן כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא. כֶּף שְׁכִינְתָא, דְּאֵף עַל גַּב
 דְּכַתִּיב, (עֲמוּסָה ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, הִיא
 תְּקִיפָא כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא בְּהֵאֵי נִפְלָה. מַה אַרְיֵה וּלְבִיא לֹא
 נִפְלִין, אֶלָּא בְּגִין לְמְטָרְךָ טָרְפָא וּלְשִׁלְטָאָה, דְּהֵא מֵרַחֵיק
 אֶרַח טְרַפִּיהָ, וּמְשַׁעֲתָא דְּאֶרַח נִפְל, וְלֹא קָם עַד דְּדַלִּיג
 עַל טְרַפִּיהָ וְאָכִיל לָהּ. כֶּף שְׁכִינְתָא לֹא נִפְלָה אֶלָּא כְּאַרְיֵה
 וּכְלָבִיא, בְּגִין לְנִקְמָא מֵעַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת, וְלְדַלְגָא עֲלֵייהוּ. כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (יִשְׁעִיָּה סג) צוּעָה
 בְּרוּב כַּחוּ.

מִי יְקִימְנוּ, הוּא לֹא יְקוּם לְנִקְמָא מִנֵּיהוּ נוֹקְמָא זְעִירָא,
 אֶלָּא מִי יְקִימְנוּ. מִי, כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (מִיכָה ב) מִי

יִרְפָּא לָךְ, וְהוּא אִיהוּ עֲלֵמָא עֲלָאָה, דְּבִיָּה שְׁלִטְנוּתָא
 לְאַתְקַפָּא לְכֻלָּא. וְכִתִּיב, (איוב לח) מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקֶּרַח
 וְאוּקְמוּיָהּ:

לֹא יִסוּר שִׁבְט מִיְהוּדָה וְגו', אוּקְמוּיָהּ חֲבֵרִיא, אֲבָל עַד
 כִּי יבֹא שִׁיל"ה בְּה"א, בְּגִין דְּשָׂאֵר בּוֹ, לְאַחֲזָאָה
 הַכָּא רְזָא (הַכָּא) דְּשָׂמָא קְדִישָׁא י"ה, בְּאַתֵּר אַחֲרָא שִׁילוֹ
 בְּלֹא ה', בְּאַתֵּר אַחֲרָא שְׁלֵה בְּלֹא י', וְהַכָּא שִׁיל"ה בְּיוֹד
 ה"א, רְזָא דְּשָׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּשְׁכִינְתָא תְּקוּם
 בְּשָׂמָא (ס"א דָּא) דִּי"ה וְאִיהוּ רְזָא דִּי' (ס"א מ"י), כְּדָקְאֻמְרִינָן.

השלמה מזהה שמטות (סימן בא)

אוּסְרֵי לְגַפְּן עִיר"ה וְלְשׁוּרְקָ"ה בְּנֵי אֲתוּנּוֹ כְּפִס בֵּינָן
 לְבוּשׁוֹ וּבְדָם עֲנָבִים סוּתָה. תְּמַנְיָא דְרַגְיָן כְּלִילָן
 בְּהַאי קְרָא. אַרְבַּע מְנַהוֹן דְּמֵינן אֶהְדַּדִּי, תְּרִין מְנַהוֹן
 דְּמֵינן אֶהְדַּדִּי, וְתִרְיָן אַחֲרֵינָן דְּמֵינן אֶהְדַּדִּי. אַרְבַּע דְּדְּמֵינן
 אֶהְדַּדִּי אֵינּוּן גַּפְּן שׁוּרְקָה, הֵינּוּ גַּפְּן הֵינּוּ שׁוּרְקָה
 דְּמְנַהוֹן נְפֻקִין עֲנָבִים וּמְנַהוֹן מְתַעֲבִיד חֲמָרָא דְּאִיקְרֵי יִין
 וְכֻלְהוּ רְזָא חֲדָא וּמְשֻׁרְשָׁא חַד נְפֻקִין וּנְגִדִין. וְתִרְיָן
 דְּדְּמֵינן אֶהְדַּדִּי עִירָה אֲתוּנּוֹ, הֵינּוּ עִירָה הֵינּוּ אֲתוּנּוֹ
 וְרְזָא חֲדָא נִינְהוּ וּבְדַרְגָּא חֲדָא כְּלִילָן וּמְרֻזָּא חֲדָא נְגִדִין.
 לְבוּשׁוֹ סוּת"ה הֵינּוּ מְלָה חֲדָא וְרְזָא חֲדָא (שְׁמוֹת כ"ג) כִּי
 הִיא כְּסוּתוֹ לְבִדָּה הִיא שְׁמֵלְתוֹ לְעוּרוֹ. זְמַנָּא

קַרְיֵיהּ כְּסוּת וְזִמְנָא אַחְרָא קַרְיֵיהּ לְבוּשׁ וְזִמְנָא אַחְרָא
 קַרְיֵיהּ שְׁמָלָה וְכֻלְהוּ מִשְׁרָשָׁא חֲדָא נִגְדִין וּמְלָה חֲדָא
 עֲבָדִין וְחִלּוּפָא דְשִׁמְהֵן רִזִין עֲלָאִין פְּלִילָן בְּהוּ, וּמָאן
 דְדֵיִיק טַעִים מִיְדֵי. וּמָאן דְלָא דֵיִיק, לָא טַעִים וְלָא מִיְדֵי.
 וְהַנִּי תִמְנִיא דְרָגִין רִזִין עֲלָאִין רְמִיזִין בְּהוּ, אֲבָל קָרָא
 בְּפִשְׁטִיהּ קָאִי.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב שְׁלִימָא דְאַבְהֵן הוּהּ, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר
 (בְּרֵאשִׁית כ"ה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם וְגו' מֵאִי אִישׁ תָּם
 דְאַשְׁתַּכְּלֵל מִחֻכְמָתָא דְלַעֲיֵלָא וּמִחֻכְמָתָא דְלַתְתָּא וְהֵינּוּ
 דְכְתִיב יוֹשֵׁב אֲהָלִים, תְּרִין אֲהָלִים נִינְהוּ. אֲהֵל דְאִיקְרִי
 לְפָנִים מִן הַפְּרָגוּד וְאֲהֵל דְאִיקְרִי אַחֲוֵרִי הַפְּרָגוּד וְכֻלִּיל
 הוּהּ מִתְרִין סְטְרִין, מִבְּתֵי גְוָאִי וּמִבְּתֵי בְרָאִי וּמָאן אוֹלִיף
 לִיהּ לִיעֲקֹב כּוּלֵי הָאִי.

תָּא חֲזִי דְהָא אֵינּוֹן שְׁנֵי דְהוּהּ טְמִיר וְגַנְיִז בְּהַדְרֵיהּ דְשֵׁם
 וְעֵבֶר, שֵׁם אוֹלִיף לִיהּ חֻכְמָתָא עֲלָאָה דְבְתֵי גְוָאִי.
 וְעֵבֶר אוֹלִיף לִיהּ חֻרְשָׁתָא (ס"א חֻכְמָתָא) תְּתָאָה וְסִימְנִיךְ (הוֹשֵׁעַ
 כ"ד) בְּעֵבֶר הַנְהָר יִשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. מֵאִי בְּעֵבֶר הַנְהָר
 אֲלָא רְזָא הוּא דְכָל יוֹמִיהוֹן דְאֵינּוֹן קַדְמָאִי לָא הוּוּ
 אוֹלִיפֵן אֲלָא חֻכְמָתָא תְּתָאָה דְאַתֵּיִיא מִבְּתֵי בְרָאִי דְאִיקְרִי
 אַחֲוֵרִי הַפְּרָגוּד וּבְאֵינּוֹן דְאַחֲוֵרִי הַפְּרָגוּד הוּוּ מִתְדַבְּקִין
 וְהוּוּ מוֹדִיעִין לוֹן מִלִּין דְעֵתִידִין לְמִיתֵי לְעֵלְמָא בִישׁ אוּ

טָב וְכִדְיִן הָיוּ כָּל אֵינֹן דְּרִין עַד דְּאַתָּא הֵהוּא סְטְרָא
 דְּקְדוּשָׁא עֲלָאָה וְאַמְשִׁיךְ לִיָּה לְאַבְרָהָם וְאוּדַע לִיָּה מְלִין
 דְּשִׂרְשָׁא דְּאַתְמַשְׁכָּאן לְעֵלְמָא דְּלֵהוֹן ^(מְנַדְוִן) מִבְּתֵי גֹאֵי
 וּמִתְמָן שְׂאֲבִין כָּל אֵינֹן דְּאַקְרוּן בְּתֵי בְּרָאֵי וּמִתְמָן
 מִתְהוּוֹן קֶצֶת מִיִּלִּין לָא כְּלָא, וְסִימְנִיךְ מִתְמַצִּית גּוּפָה שְׁל
 אַרְץ יִשְׂרָאֵל הָעוֹלָם שׁוֹתָה.

וּמַהֲאֵי שְׁעֵתָא דְּקָאִים אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלְיוּ הַשָּׁלוֹם עַל
 הֵהוּא סְטְרָא קְדִישָׁא דְּמִינִיָּה כּוּלָּא נְפִיק וְנִגִּיד
 וּבִיָּה כְּלָא תְּלִיין נִפְק לִיָּה לְשַׁעֲתִיָּה מַהֲאֵי סְטְרָא דְּאֵינֹן
 בְּנֵי עֶבֶר הִנְהָר וְאַתָּא לִיָּה לְאַשְׁתַּעְשַׁעָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא.
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, ^(יְהוֹשֻׁעַ ב"ד) וְאַקַּח אֶת אַבְיָכֶם אֶת אַבְרָהָם
 מִעֶבֶר הִנְהָר וְאוּלְךָ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנַעַן אֶרֶץ כְּנַעַן מִמֶּשׁ
 אֶרְעָא דְּשָׂאֵר חֵיילִין עֲלֵאִין תְּבִירִין תְּחוֹתָהּ תָּמָן וְלִית
 לְהוֹן קִיּוּמָא בְּהָדָה: ^(עַד כֵּאֵן מִזְהַשְׁמִטוֹת)

אַסְרֵי לְגַפְּן עִירָה וְלְשַׁרְקָה בְּנֵי אֲתָנוּ וְגו'. רַבִּי חֵיִיא
 פְּתַח, ^(תְּהֵלִים קכ"א) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת
 נַפְשֶׁךָ, כִּיּוֹן דְּאָמַר ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, אִמַּאי יִשְׁמֹר אֶת
 נַפְשֶׁךָ. אֵלָּא ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, בְּהֵאֵי עֲלָמָא. יִשְׁמֹר
 אֶת נַפְשֶׁךָ בְּהֵהוּא עֲלָמָא.

שְׁמִירָה דְּהֵאֵי עֲלָמָא הוּא, לְמַהוּי נְטִיר בַּר נֶשׁ מִכְּמָה
 זִינִין בִּישׁוּן מְקַטְרָגִין, דְּאֹזְלִין לְקַטְרָגָא בְּנֵי

נָשָׂא בְעֶלְמָא, וְלֹא תִדְבַקָּא בְּהוּ. בְּהוּא עֶלְמָא מֵאִי הוּא,
כְּמָה דְאִמְרֵן. כִּד נְפִיק בַּר נָשׁ מֵהֵאִי עֶלְמָא, אִי אִיהוּ זְכִי,
נִשְׁמַתָּא דִילִיָּה סִלְקָא וְאֵת עֵטְרַת בְּאִתְרִיָּה. וְאִי לָא, כְּמָה
חֲבִילִין טְרִיקִין אֲזִדְמֵן, לְאִנְגָדָא לִיָּה לִגִּיהֵנָם,
וְלִאִמְסָרָא לִיָּה בִידָא דְדוּמָה, דְאִתְמַסְרָא לְמִמְנָא עַל
גִּיהֵנָם, וְתִלְיִסְר אֶלְהָ רַבּוּא מִמְנָן עֲמִיָּה, וְכִלְהוּ אֲזִדְמֵן
עַל נַפְשֵׁיהוּ דְחִיבֵיָּא.

תָּא חֲזִי, שְׁבַעָה מְדוּרִין אִית בֵּיה בְּגִיהֵנָם, וְשְׁבַעָה
פְּתַחִין. וְנִשְׁמַתָּא דְחִיבֵיָּא עָאלַת, וְכְמָה טְרִיקִין,
טְהִירִין, נְטוּרִי תְרַעִי, וְעֲלִיָּהוּ חַד מִמְנָא בְּכָל תְרַעָא
וְתְרַעָא, וְנִשְׁמַתְהוּן דְחִיבֵיָּא אִתְמַסְרוּן לְאִינוּן מִמְנָן, עַל
יְדָא דְדוּמָה. כִּיּוֹן דְאִתְמַסְרוּן בִּידֵיָּהוּ, סְתַמִּין תְרַעִין
דְאִשָּׂא דְמִלְהָטָא.

דְהָא תְרַעִין בְּתַר תְרַעִין הוּו, תְרַעִין כְּלָהוּ פְתִיחִין
וְסְתִימִין, אִינוּן דְלִבְר פְתִיחִין, דְלָגוּ סְתִימִין. וּבְכָל
שַׁבַּת וְשַׁבַּת כְּלָהוּ פְתִיחִין, וְנִפְקִין חִיבֵיָּא עַד אִינוּן
פְתַחִין דְלִבְר, וּפְגָעִין נִשְׁמַתִּין אַחַרְנִין, דְמִתְעַפְבִּין
בְּפְתַחִין דְלִבְר. כִּד נִפְק שַׁבְּתָא, כְּרוּזָא קָאִי בְכָל פְתַחָא
וּפְתַחָא, וְאִמַר (תהלים ט) יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשֹׁאֵלָה וְגו'.

תָּא חֲזִי, נִשְׁמַתִּין דְצְדִיקָיָא, קוּדְשָׂא בְרִיךְ הוּא נְטִיר
לוֹן, דְלָא יִתְמַסְרוּן בִּידָא דְדוּמָה, דְהוּא מִמְנָא,

הָדָא הוּא דְכְתִיב, יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבֵאֵךְ וּכְתִיב יִשְׁמֹר אֶת
נַפְשְׁךָ. (דף רלח ע"א)

אֲסֵרִי לַגֶּפֶן עִירָה. מֵאֵי גֶפֶן, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמָא
דְּאֵת אָמַר, (תהלים פ) גֶּפֶן מִמְצָרִים תִּסְיַע. וּכְתִיב,
(תהלים קכ"ח) אֲשַׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָה, אֲשַׁתְּךָ, כְּהֵאֵי גֶפֶן
קִדְיִשָּׁא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאֵי גֶפֶן דְּמִבְּרַכִּינָן בֵּיהּ בּוֹרָא
פְּרִי הַגֶּפֶן. בּוֹרָא, הֵיִינוּ דְכְתִיב, עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי. פְּרִי
הַגֶּפֶן, דָּא עֵץ פְּרִי. עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּכַר, עֵץ פְּרִי דָּא נוֹקְבָא.
בְּגִינֵי כְּהָ, בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן דָּא דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא. (ס"א

נְשִׁמְתִּיהוּן דְּצִדִיקָאֵי אֵינּוּן פְּרִי הַגֶּפֶן כְּדָאמַר בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן).

אֲסֵרִי לַגֶּפֶן עִירָה, דָּא מִלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּזִמִּין לְשַׁלְטָאָה
עַל כָּל חֵילֵי עַמְמֵיָא, חֵילִין דֵּי מִמְּנָן עַל עַמִּין
עוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְאֵינּוּן תּוֹקְפָא דְלַהוֹן לְאַתְתְּקָפָא,
וְזִמִּין מִלְכָּא מְשִׁיחָא לְאַתְגַּבְּרָא עַלֵייהוּ.
בְּגִין דְּהֵאֵי גֶפֶן, שְׁלִיט עַל כָּל אֵלִין כְּתָרִין תְּתָאִין,
דְּשְׁלִטִי בְּהוּ עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים
וּמְזֻלוֹת, הָאֵי נִצַּח לְעֵילָא. יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוּן שִׁרְקָה,
יִשְׁיִצוּן וַיִּנְצַחוּן חֵילִין אַחֲרָנִין לְתַתָּא, וְעַל כְּלָהוּ יִתְגַּבֵּר
מִלְכָּא מְשִׁיחָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל
חֲמוֹר וְעַל עֵיר. עֵיר וְחֲמוֹר תְּרִין כְּתָרִין אֵינּוּן, דְּשְׁלִטִי
בְּהוּ עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְאֵינּוּן מְסִטֵר
שְׂמָאֵלָא סְטֵרָא דְחוּל.

וַיֹּמַר דָּאֲמַר עָנִי, וְכִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא עָנִי אֶקְרִי. אֶלָּא הָכִי
אֲמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, בְּגִין דְּלִית לֵיהּ מְדִילִיהּ וְקָרִינָן
לֵיהּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. דָּא הוּא סִיְהָרָא קְדִישָׁא לְעֵילָא, דְּלִית
לָהּ נְהוּרָא אֶלָּא מִשְׁמָשָׁא.

מִלְכָּא מְשִׁיחָא דָּא, יִשְׁלוּט בְּשִׁלְטָנִיהּ, יִתְיַחַד
בְּדוּכְתִּיהּ, וְכִדִּין (זכריה ט) הֵנָּה מִלְכָּךְ יָבֵא לָךְ,
סָתָם. אִי לְתַתָּא עָנִי הוּא, דְּהָא בְּסִטְרָא דְּסִיְהָרָא הוּא. אִי
לְעֵילָא עָנִי, אֶסְפְּקִלְרִיא דְּלָא נְהָרָא. לָחַם עָנִי. וְעַם כָּל
דָּא, רוּכַב עַל חֲמוֹר וְעַל עֵיר, תּוּקְפָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, לְאַכְפִּיָּא תַּחּוּתִּיהּ, וַיִּתְתַּקֶּף
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדוּכְתִּיהּ.

כַּבֵּס בֵּינָן לְבוּשׁוֹ, כְּמָא דָּאֲתָא אֲמַר, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא
מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה, וְכַתִּיב פּוֹרָה דְּרַכְתִּי
לְבִדֵי וְגו'. כַּבֵּס בֵּינָן דָּא סִטְר גְּבוּרָה, דִּינָא קְשִׁיא,
לְמַהוּי עַל עַמְמֵיָא עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וּבְדָם
עֲנָבִים סוּתָהּ, דָּא אֵילָנָא לְתַתָּא, בִּי דִּינָא דְּאֶקְרִי
עֲנָבִים, וַיִּינָא אֲתַמְסֵר (ס"א אסתמר) בְּדָם עֲנָבִים, בְּגִין
לְאַתְלַבְּשָׁא בְּתַרוּוֹיִיהּ, לְתַבְרָא תַּחּוּתִּיהּ כָּל שְׂאָר עַמִּין
עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת וּמְלַכִּין דְּעַלְמָא.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וְאָמַר. אֶסְרִי לְגַפְּן עֵירוֹהּ. וְכַתִּיב, (בראשית
מ) וּבִגְפָן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִים וְהִיא כְּפוֹרַחַת עֲלֶתָהּ נֹצֵה.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה אֲטִימִין אֵינוֹן בְּנֵי נֶשָׂא, דְּלֹא יַדְעִין וְלֹא
 מִשְׁגִּיחִין בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיהוֹן, וְלֹא מִסְתַּכְּלִי בְּמִלִּי
 דְאֹרִייתָא, וְלֹא יַדְעִי אֲרַחֲיִיהוּ בְּמָה יִתְפַּסּוֹן. דְּכַתִּיב, (משלי
 ד) דֶּרֶךְ רָשָׁעִים כַּאֲפֵלָה לֹא יַדְעוּ בְּמָה יִכְשָׁלוּ.

בְּזִמְנָא קְדַמָּא הָוֹת נְבוּאָה שְׂרִיא עֲלֵיהוּ דְבְנֵי נֶשָׂא,
 וְהוּוּ יַדְעִין וּמִסְתַּכְּלִי לְמַנְדַּע בִּיקְרָא עֲלָאָה. כִּיּוֹן
 דְּפִסְקָא נְבוּאָה מְנִייהוּ, הָוֹ מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּבֵת קוּל. הַשְּׂתָא
 פִּסְקָא נְבוּאָה וּפִסְקָא בֵּת קוּל, וְלֹא מִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּנֵי נֶשָׂא
 אֶלָּא בְּחֻלְמָא.

וְחֻלְמָא דְרֵגָא תַּתָּאָה הוּא לְבַר, דְּהָא תְּנִינֵן חֻלְמָא אֶחָד
 מִשְׁשִׁים לְנְבוּאָה. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּאֲתִיָּא
 מִדְּרֵגָא שְׁתִּיתָאָה לְתַתָּא, וְהָא אֲתַמַּר. תָּא חֲזִי, חֻלְמָא
 לְכֻלָּא אֲתַחֲזִי, בְּגִין דְּחֻלְמָא מִסְטַר שְׂמַאלָא אֲתִיָּא,
 וְנַחֲתִית בְּכַמָּה דְרֵגִין, וְאֲתַחֲזִי (קצ"ב ע"ב) חֻלְמָא, אֶפִּילוּ
 לְחַיִּיבֵיָא. וְאֶפִּילוּ לְעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.

בְּגִין דְּזִמְנִין נְקֻטִין חֻלְמָא וְשְׁמַעִין הֲנִי זִינִי בִישִׁין,
 וּמוֹדְעִין לְבְנֵי נֶשָׂא, מְנִייהוּ דְּחַיִּיכֵן (בדו) בְּבְנֵי
 נֶשָׂא, וּמוֹדְעִין לוֹן מְלִין פְּדִיבִין. וְלְזִמְנִין מְלִין דְּקָשׁוּט
 דְּשְׁמַעִין. וְלְזִמְנִין דְּאֵינוֹן שְׁלוּחִין לְחַיִּיבֵיָא, וּמוֹדְעִין לוֹן
 מְלִין עֲלָאִין.

הָאִי רָשָׁע מַאי כְּתִיב בֵּיהּ, חָמָא חֻלְמָא דְּקָשׁוּט, דְּכַתִּיב

וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׁרִיגִים. (קצ"ב ע"א) מֵאֵי גֶפֶן. דָּא כְּנֹסֶת
 יִשְׂרָאֵל, דְּכִתְיִב, (תהלים פ) הֵבֵט מִשָּׁמַיִם וַרְאֵה וּפְקוּד גֶּפֶן
 זֹאת. מִשָּׁמַיִם, דְּהָא מֵאַתֵּר דָּא אֲתֵרְמִי, כְּמָא דְּאֵת אָמֵר,
 (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. וּפְקוּד גֶּפֶן זֹאת, גֶּפֶן דְּהֵיא
 זֹאת, וַדָּאֵי.

שְׁלֹשָׁה שָׁרִיגִים, כְּמָא דְּאֵת אָמֵר, (בראשית כט) שְׁלֹשָׁה
 עֲדָרֵי צֹאן רוֹבְצִים עָלֶיהָ. וְהֵיא כְּפּוֹרְחַת,
 דְּכִתְיִב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חֲכֹמַת שְׁלֹמֹה, דְּאֵתְנַהִיר סִיְהָרָא.
 עֲלֵתָה נְצָה, דָּא יְרוּשָׁלַיִם דְּלִתְתָא.

דְּבַר אַחֵר, עֲלֵתָה נְצָה, לְעֵילָא, הֵהוּא דְּרִגָא דְּקִיָּמָא
 עָלָה וַיִּנְיֵק לָהּ, כְּמָא דְּאֵת אָמֵר (דף רלז ע"ב) (בראשית א)
 אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ. הַבְּשִׁילוּ אֲשֶׁכְּלוּתֶיהָ עֲנָבִים,
 לְנִטְרָא בְּהוּ יִין דְּמִנְטְרָא.

חָמִי כְּמָה חָמָא הֵהוּא רִשְׁעָא. מַה כְּתִיב, (בראשית מ) וְכֹס
 פָּרְעָה בְּיַדִּי וְאָקַח אֶת הָעֲנָבִים וְאֶשְׁחַט אוֹתָם. הֲכָא
 חָמָא הֵהוּא כּוֹס תְּרַעְלָה, יִנְיָקָא דְּבֵי דִינָא, דְּנִפְיָק מֵאִינוֹן
 עֲנָבִים דְּאֵתִיֵּהִיב לְפָרְעָה וְשָׁתִי לִיָּהּ, כְּמָה דְּהוּהּ בְּגִינִיהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן דְּשָׁמַע יוֹסֵף דָּא, חָדִי, וַיִּדַע מְלָה דְּקָשׁוּט
 בְּהֵאֵי חֲלָמָא. בְּגִינֵי כֶּךָ פֶּשֶׁר לִיָּהּ חֲלָמָא לְטַב, עַל דְּבִשְׁר
 לְיוֹסֵף בְּהֵאֵי.

תָּא חֲזִי, אֶסְרֵי לְגֶפֶן עִירָה, דְּאֵתְכַפְיִין תַּחֲוֹת הֵאֵי גֶפֶן

כָּל אֵינּוֹן חִילִין תְּקִיפִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
כְּדָאֲמַרְן, בְּגִין הָאֵי גֶפֶן, אֶתְקַשְׁר וְאֶתְכַפֵּיָא הֵהוּא חִילָא
דְּלַהוֹן. וְאֶתְמַר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵית גֶּפֶן, וְאֵית גֶּפֶן, אֵית גֶּפֶן קְדִישָׁא
עֲלָאָה, וְאֵית גֶּפֶן דְּאֶקְרִי, (דברים לב) גֶּפֶן סְדוּם, וְאֵית
(ירמיה ב) גֶּפֶן נְכַרְיָה בֵּת אֵל נְכָר. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב גֶּפֶן זֹאת,
הֵיא דְּאֶקְרִי כֹּלָה זֹרַע אֲמַת. שׁוּרְק אֵלוֹ יִשְׂרָאֵל, דְּנַפְקִי
מֵהָאֵי גֶפֶן. כְּד חָבוּ יִשְׂרָאֵל, וְשִׁבְקוּ לְהָאֵי גֶפֶן, מַה כְּתִיב,
כִּי מִגֶּפֶן סְדוּם גִּפְנָם וְגו'. וּבְגִין כֶּךָ אֵית גֶּפֶן וְאֵית גֶּפֶן.
רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ אֲזִילֵי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק, נִיזִיל בְּהָאֵי חֲקַל, דֵּהוּא אֲרַח
מִישַׁר יִתִּיר. אֲזִלוּ. עַד דֵּהוּוּ אֲזִילֵי, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
כְּתִיב, (משלי לא) לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלַג כִּי כָּל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ
שָׁנִים. הָאֵי קָרָא, רַבִּי חֲזַקְיָה חֲבַרְנָא אוֹקִים בֵּיהּ. דָּאֲמַר,
דִּינָא דְּחַיִּיבֵי דְּגִיְהַנָּם תְּרִיסַר יַרְחִין, פְּלַגָּא מְנַיְיְהוּ בְּחַמָּה
וּפְלַגָּא מְנַיְיְהוּ בְּתַלְגָּא.

בְּשַׁעֲתָא דְּעָאֲלִין לְנוֹרָא, אֵינּוֹן אֲמַרִי דָּא הוּא וְדֵאֵי
גִיְהַנָּם, עָאֲלִין לְתַלְגָּא, אֲמַרִי דָּא חֲרִיפָא
דְּסִיטָא (דסיתוא) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שָׂרְאן וְאֲמַרִין וְה,
וּלְבַתַּר אֲמַרִין ווִי. וְדוּד אָמַר (תהלים מ) וַיַּעֲלֵנִי מִבוּר שָׂאוֹן
מִטִּיט הַיּוֹן וַיִּקַּם וְגו'. מֵאֲתַר (נ"ט ע"א) דָּאֲמַרִי וְה, וּלְבַתַּר
ווִי.

וְהִיכֵן מִשְׁתַּלְמֵי נַפְשֵׁיהוּ, בְּשִׁלְג. כִּמָּא דַּאתָּ אָמַר, (תהלים
 סח) בְּפֶרֶשׁ שְׁדֵי מְלָכִים בַּה תִּשְׁלַג בְּצִלְמוֹן. יְכוּל
 אֶף יִשְׂרָאֵל בֵּן, תִּלְמוּד לֹמֵר לֹא תִירָא לְבֵיתָה מִשְׁלָג.
 מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל בֵּיתָה לְבוּשׁ שָׁנִים. אַל תִּקְרִי שָׁנִים
 אֲלֵא שָׁנִים. כְּגוֹן מִילָה וּפְרִיעָה, צִיצִית וּתְפִילִין, מְזוּזָה
 וְנֵר חֲנוּכָה כו'.

תָּא חֲזִי, לֹא תִירָא לְבֵיתָה מִשְׁלָג, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 דְּאִיהִי כָּל בֵּיתָה לְבוּשׁ שָׁנִים, כִּמָּה דְּאִמְרָן. דְּכִתִּיב,
 חֲמוּץ בְּגָדִים וְגו', לְבוּשָׁא דְדִינָא קְשִׁיא, לְאִתְפְּרָעָא
 מֵעַמּוּן עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. וְזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַלְבֵּשׁ לְבוּשָׁא סוּמְקָא, וְחֲרַבָּא סוּמְקָא, וְלֹאִתְפְּרָעָא מִן
 סוּמְקָא. לְבוּשָׁא סוּמְקָא, דְּכִתִּיב, (ישעיה סג) חֲמוּץ בְּגָדִים,
 וְכִתִּיב, (ישעיה סג) מִדּוּעַ אָדוּם לְלְבוּשֶׁךָ. סִיפָא סוּמְקָא,
 דְּכִתִּיב, (ישעיה לד) חָרַב לֵה' מִלְּאָה דָם. וְלֹאִתְפְּרָעָא מִן
 סוּמְקָא, דְּכִתִּיב, (ישעיה לד) כִּי זָבַח לֵה' בְּבִצְרָה וְגו'. תו, כִּי
 כָּל בֵּיתָה לְבוּשׁ שָׁנִים דְּהָא מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא קָא
 אִתִּיא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדַאי הָכִי הוּא, אֲלֵא כָּל בֵּיתָה לְבוּשׁ
 שָׁנִים, מַאי שָׁנִים, אֲלִין שָׁנִים קְדַמוֹנִיּוֹת, בְּגִין
 דְּאִיהִי אִתְכַּלִּילַת מִכְּלָהוּ, וַיִּנְקָא מִכָּל סְטָרִין, כְּדִכְתִּיב,
 (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

עַד דְּהוּוּ אָזְלִי, פִּגְעוּ בֵּיהּ בְּהוּא יְנוּקָא, דְּהוּוּ אָזְלִי
 לְקַפּוּטְקִיָּא בְּקַסְטִירָא דְחַמְרָא, וְחַד סָבָא רְכִיב. אָמַר
 הֵהוּא סָבָא לְהֵהוּא יְנוּקָא, בְּרִי, אֵימָא לִי קְרָאִיךְ. אָמַר
 לֵיהּ, קְרָאִי לָאוּ חַד הוּא, אָלָא חוּת לְתַתָּא, אוּ אָרַכְב
 לְקַמְךָ וְאֵימָא לָךְ. אָמַר לֵיהּ, לָא בְּעֵינָא. אָנָּא סָבָא וְאַנְתָּ
 רַבֵּיא, דְּאַתְקַל גְּרַמִּי בְּהַדְךָ. אָמַר לֵיהּ, אֵי הֲכִי אֲמַאי
 שְׂאַלְתָּ קְרָאִי. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּנִיזִיל בְּאוּרְחָא. אָמַר,
 תִּיפַח רוּחִיהּ דְּהֵהוּא סָבָא, דְּהוּא רְכִיב וְלֹא יַדַּע מְלָה,
 וְאָמַר דְּלֹא יִתְקַל בְּהַדִּי. אֲתַפְּרֵשׁ מֵהֵהוּא סָבָא, וְאָזְלִי לֵיהּ
 בְּאוּרְחָא.

כַּד מָטוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יִצְחָק, קָרִיב לְגַבֵּייהוּ. שְׂאִילוּ
 לֵיהּ, וְסַח לֹון עוּבְדָא, אָמַר לֵיהּ רַבֵּי יְהוּדָה, שְׂפִיר
 קָא עֲבַדְתָּ. זִיל בְּהַדְן, וְנִיתִיב הָכָא, וְנִשְׁמַע מְלָה מִפּוּמְךָ.
 אָמַר לֹון, לָאִי (ס"א רַבָּא) אָנָּא, דְּלֹא (דף רלט ע"א) אַכִּילְנָא
 יוּמָא דִּין. אֲפִיקוּ נְהֵמָא, וַיְהִיבוּ לֵיהּ. אֲתַרְחִישׁ לֹון נִיפָא,
 וְאֲשַׁכּוּ חַד נְבִיעָא דְמִיא דְקִיק תְּחוּת אִילְנָא, שְׁתִּי
 מְנִייהוּ, וְאִינוּן שְׁתוּ וַיְתִיבוּ.

פְּתַח הֵהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (תהלים לו) לְדוּד אַל תִּתְחַר
 בְּמַרְעִים אַל תִּקְנֵא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה. לְדוּד, אֵי
 שִׁירְתָא, לָא קָאֲמַר. אֵי תִפְלָה, לָא קָאֲמַר. אָלָא בְּכַל
 אֲתַר לְדוּד סַתְּם, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמְרוּ.

אֵל תִּתְחַר בְּמַרְעִים. מֵאֵי אֵל תִּתְחַר בְּמַרְעִים, אֵל
 תִּתְחַבֵּר מִבְּעֵי לֵיהּ. אֵלָּא אֵל תִּעְבִּיד תַּחְרוּת
 בְּמַרְעִים, בְּגִין דְּלֹא יִדְעַת יְסוּדָא דְגַרְמָךְ, וְלֹא תִיכּוּל
 לֵיהּ, דִּילְמָא אִיהוּ אֵילָנָא דְלֹא אֲתַעְקַר לְעֵלְמִין, וְתִדְחִי
 קַמִּיהּ.

וְאֵל תִּקְנֵא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה, דְּלֹא תִשְׁגַּח בְּעוֹבְדֵיהוֹן, וְלֹא
 תִיתִי לְקַנְיָה עֲלֵייהוּ, דְּכָל מֵאן דְּחָמֵי עוֹבְדֵיהוֹן,
 וְלֹא קָנִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲעַבֵּר עַל תְּלַת לְאוּיָן.
 דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. לֹא
 תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא
 תַעֲבִידֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא.

בְּגִין כְּהֵן, בְּעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאַתְפְּרָשָׁא מִנֵּייהוּ, וְלִמְסֻטֵי
 אֲוֶרְחִיָּה מִנֵּייהוּ, עַל דָּא אֲתַפְּרָשְׁנָא וְסֻטִינָא
 אֲרַחָאֵי. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה דְאִשְׁכַּחְנָא לְכוּ, אִימָא הַנִּי קָרְאֵי
 קַמִּיכוּן.

פִּתַּח וְאָמַר, וַיִּקְרָא אֵל מִשָּׁה, הֲכָא אֶלְיָה זְעִירָא.
 אִמָּאֵי, בְּגִין דִּיהֵאֵי קָרִיָּאָה לָא הָוָה בְּשְׁלִימוֹ. מֵאֵי
 טַעְמָא, דִּיהֵא לָא הָוָה אֵלָּא בְּמִשְׁכַּנָּא, וּבְאַרְעָא אַחֲרָא.
 בְּגִין דְּשְׁלִימוֹ לָא אֲשַׁתַּכַּח אֵלָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

תוּ, הֲכָא שְׁכִינְתָא, (ס"א ל"ג הָתָם וּגְרִיס נּוֹקְבָא) הָתָם שְׁלִימוֹ
 דְדַכְר וְנוֹקְבָא, (דְּבַרֵי הַיָּמִים א א) אָדָם שֵׁת אָנוּשׁ. אָדָם,

שְׁלִימוֹ דְּכַר וְנוֹקְבָא, הָכָא נוֹקְבָא. תּוּ סִיפָא דְקָרָא,
וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר, בְּגִין כֶּךָ אֶלְ"ף
זַעֲרָא.

תּוּ אֶלְ"ף זַעֲרָא, מִתַּל לְמַלְכָא, דְהוּה יְתִיב בְּכַרְסֵיהּ,
וְכַתְרָא דְמַלְכוּתָא עֲלֵיהּ, אֶקְרִי מַלְךְ עֲלָאָה. כִּד נַחֲת
וְאִזְל לְבֵי עַבְדֵיהּ, מַלְךְ זּוּטָא אֶקְרִי. כֶּךָ קוּדְשָא בְרִיךְ
הוּא, כֹּל זְמַנָּא דְאִיהוּ לְעִילָא עַל כֹּלָא, מַלְךְ עֲלָאָה
אֶקְרִי. כִּיּוֹן דְנַחֲת מְדוּרִיהּ לְתַתָּא, מַלְךְ אִיהוּ, אֲבַל לָאו
עֲלָאָה כְּקַדְמִיתָא, בְּגִין כֶּךָ אֶלְ"ף זַעֲרָא.

וַיִּקְרָא, הָכִי תַנְיִנּוּ, זְמִין לִיהּ לְהִיכְלִיהּ. מֵאַהֲל מוֹעֵד.
מֵאַן אֶהֱל מוֹעֵד. אֶהֱל דְבֵיהּ תַלְיִין מוֹעֵד וְחָגָא
וְשִׁבְתָא לְמַמְנִי, כְּמָא דַּאתְ אֶמֶר, (בראשית א) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת
וּלְמוֹעֲדִים, בֵּיהּ שְׂרִיא חוֹשְׁבְנָא לְמַמְנִי. וּמֵאַן אִיהוּ,
סִיְהֵרָא, כְּמָא דַּאתְ אֶמֶר, (ישעיה לג) אֶהֱל בַל יִצְעֵן בַּל יִסַּע
יִתְדוֹתָיו לְנִצָּחַת.

לֵאמֹר, מֵאִי לֵאמֹר. בְּגִין לְגַלְאָה, (אֲבַל כֹּלָא חַד וְשִׁפִּיר הוּא, בְּגִין
דְשְׁלִימוֹ וְשִׁפִּירוֹ הוּא אַתְר לְגַלְאָה) מַה דְהוּה סְתִים לְגוֹ. וּבְכַל
אַתְר לֵאמֹר, כְּמָא דַּאתְ אֶמֶר, וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר,
דְּאַתְיִיְהִיב רְשׁוֹ לְגַלְאָה. אֲבַל כֹּלָא חַד הוּא, וְשִׁפִּיר הוּא,
בְּגִין דְהָא אַתְמַנִּי לְסִיְהֵרָא הֵהִיא מְלָתָה, מֵאַתְר דְּמֹשֶׁה
קַיִימָא.

וַיְדַבֵּר, לְעֵילָא. אֶל מֹשֶׁה, בְּאַמְצְעֵיתָא. לֵאמֹר,
 בְּתַרְיֵיתָא. אַתְרַּ, דְּאִית רִשׁוֹ לְגַלְאָה. תּוּ, וַיִּקְרָא
 אֶל מֹשֶׁה מֵה פְּתִיב לְעֵילָא, (שמות לט) וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן
 אֶל מֹשֶׁה וְגו'. אַמַּאי אֶל מֹשֶׁה. הֲכִי אָמְרוּ, בְּגִין דְּמֹשֶׁה
 חָמָא לִיָּה בְּטוֹרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמִי לִיָּה בְּחִיזוֹ
 דְּעֵינָא, כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (שמות כז) כַּאֲשֶׁר הִרְאָה אוֹתְךָ
 בְּהָר, וּכְתִיב, (במדבר ח) כַּמְרָאָה אֲשֶׁר הִרְאָה ה' אֶת מֹשֶׁה
 וְגו'. וּכְתִיב (שמות כח) וַרְאָה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתֶם אֲשֶׁר אֵתָה
 מִרְאָה בְּהָר, הַשְּׁתָא אֵייתִיאוּ לִיָּה, בְּגִין דִּיחֻמִּי, אִי אִיהוּ
 כְּהֵהוּא מִשְׁכְּנָא דְּחָמָא.

אַבְל אַמַּאי וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה. אֶלָּא, לְמַלְכָּא
 דְּבַעַא לְמַבְנֵי פְּלִטְרִין לְמַטְרוֹנִיתָא, פְּקִיד לְאוּמְנִין
 הֵיכְלָא דָּא בְּדוּךְ פְּלִן, וְהֵיכְלָא דָּא בְּדוּךְ פְּלִן, הֲכָא אַתְרַ
 לְעַרְסָא, וְהֲכָא אַתְרַ לְנִיחָא. פִּיּוֹן דְּעֵבִידוּ לֹון אוּמְנִין,
 אַחְמִיּוּ לְמַלְכָּא. כֶּךָ וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה, מְאָרִי
 דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים, פִּיּוֹן דְּאֶשְׁתְּכַלֵּל הֵיכְלָא,
 מַטְרוֹנִיתָא זְמִינַת לְמַלְכָּא לְהֵיכְלָא, זְמִינַת לְבַעְלָה עֲמָה,
 בְּגִין כֶּךָ וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.

וּבְגִין דְּמֹשֶׁה מְאָרִי דְּבֵיתָא אִיהוּ, מֵה פְּתִיב, (שמות לג)
 וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֵהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה,
 מֹשֶׁה דְּאִיהוּ מְאָרִי דְּבֵיתָא, (דף רלט ע"ב) עֵבִיד הֲכִי, מֵה דְּלִית
 רִשׁוֹ לְבַר נֶשׁ אַחְרָא לְמַעַבְדַּד הֲכִי.

וַיִּדְבֹר ה' אֵלָיו, דְּרָגָא אַחְרָא עֲלָאָה, וְכַדִּין בְּשַׁעְתָּא
דְּאַזְדַּמֵּן מִשָּׁה לְמִיעֵל, כְּדִין פִּתַח וְאָמַר, (ויקרא א)
אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מֵאִי אָדָם הֵכָא. אֵלָא כַּד אֲתַחֲבְרוּ
שְׁמִשָּׂא וְסִיְהָרָא כְּחֻדָּא, פִּתַח וְאָמַר אָדָם. כְּדַכְתִּיב, (חבקוק
א) שְׁמִשׁ יִרַח עֲמֵד זְבוּלָהָ, עֲמֵד, וְלֹא עֲמָדוּ.
כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, הֵכָא אֲתַרְמִיזוּ, מֵאֵן דִּיעֲבִיד פּוּלְחָנָא
דְּקַרְבְּנָא שְׁלִים, דִּישְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא. מִשְׁמַע
דְּכַתִּיב מִכֶּם, דִּישְׁתַּכַּח בְּחִיזוּ דְלָכוּן. קַרְבָּן לָהּ דְּאַקְרִיב
כְּלָא, לְאַתְאַחְדָּא כְּחֻדָּא, לְעֵילָא וְתַתָּא.
מֵן הִבְהַמָּה, לְאַחְזָאָה אָדָם וּבְהַמָּה, כְּלָא כְּחֻדָּא. מֵן
הַבְּקָר וּמֵן הַצֹּאן, אֵלִין רְתִיכִין, דְּאִינוּן דְּכִיּוּן. דְּכִיּוּן
דְּאָמַר מֵן הִבְהַמָּה, יְכוּל מְכָלָא, בֵּין דְּכִיּוּן בֵּין מְסֻאָבָן.
הֵדֵר וְאָמַר, מֵן הַבְּקָר וּמֵן הַצֹּאן.
תַּקְרִיבוּ אֶת קַרְבְּנֵכֶם. קַרְבְּנֵי מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי קַרְבְּנֵכֶם.
אֵלָא בְּקַדְמִיתָא קַרְבָּן לָהּ, וְהַשְׁתָּא קַרְבְּנֵכֶם.
קַרְבָּן לָהּ אָדָם. קַרְבְּנֵכֶם מֵן הִבְהַמָּה מֵן הַבְּקָר וּמֵן הַצֹּאן,
לְאַחְזָאָה יְחוּדָא מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּמִעֵילָא לְתַתָּא. מִתַּתָּא
לְעֵילָא, הֵיִינוּ קַרְבָּן לָהּ. מִעֵילָא לְתַתָּא, הֵיִינוּ קַרְבְּנֵכֶם.
לְמַלְכָּא, דְּאִיהוּ יְתִיב בְּטוּרְסְקָא עֲלָאָה, לְעֵילָא
לְעֵילָא, וְכַרְסִיא אֲתַתְקַן עַל הַהוּא טוּרְסְקָא,
וּמַלְכָּא עֲלָאָה עַל כְּלָא. בַּר נֶשׁ דְּקַרִיב דּוּרוּנָא לְמַלְכָּא,

בְּעֵא לְסֻלָּקָא מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, עַד דְּסֻלִּיק מִתְתָּא לְעִילָא
 לְאַתֵּר דְּמִלְכָּא יְתִיב, עֲלָאָה עַל כְּלָא. וּכְדִין יִדְעִין דְּהָא
 סֻלְקִין דְּדוֹרָנָא לְמִלְכָּא, וְהָהוּא דוֹרָנָא דְּמִלְכָּא אִיהוּ.
 נְחִית דְּדוֹרָנָא מֵעִילָא לְתַתָּא, הָא יִדְעִין דְּהָהוּא דוֹרָנָא
 דְּמִלְכָּא נְחִית מֵעִילָא, לְרַחֲמָא דְּמִלְכָּא דְּאִיהוּ לְתַתָּא.

כִּן בְּקַדְמִיתָא, אָדָם סֻלִּיק בְּדַרְגוּי מִתְתָּא לְעִילָא, וּכְדִין
 קָרְבַּן לֵה'. מִן הִבְהֶמָה מִן הַבְּקָר, נְחִית בְּדַרְגוּי
 מֵעִילָא לְתַתָּא, וּכְדִין קָרְבָּנְכֶם. בְּגִינֵי כִּן פְּתִיב, (שיר השירים
 ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי שְׁתִּיתִי יַיִן עִם חֶלְבִי. הֵינּוּ
 אָדָם וְקָרְבַּן לֵה'. אֲכָלוּ רַעִים, הֵינּוּ מִן הִבְהֶמָה מִן הַבְּקָר
 וּמִן הַצֹּאן, וּכְדִין תִּקְרִיבוּ אֶת קָרְבָּנְכֶם.

אֲתוּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקוּהוּ עַל רִישֵׁיהֶ. אָמְרוּ,
 בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּזָכִינָא לְמִשְׁמַע דָּא, וּבְרִיךְ רַחֲמָנָא,
 דְּלֹא אֲתַאבִּידוּ מְלִין אֵלִין בְּהָהוּא סְבָא. קָמוּ וְאִזְלוּ. עַד
 דְּהוּוּ אִזְלֵי, חָמוּ חַד גְּפִן נְטִיעַ בְּחַג גְּנָא.

פְּתַח הָהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, אֲסֵרִי לְגִפְן עִירָה וְלִשְׁוֹרְקָה
 בְּנֵי אֲתוּנּוּ הָאִי קָרָא רְזָא עֲלָאָה הוּא. אֲסֵרִי, אֲסֵר
 מִבְּעֵי לִיָּה. עִירָה, עִיר מִבְּעֵי לִיָּה. אֲלֹא רְזָא הוּא,
 לְדַרְדְּקֵי דְּאִינוּן בְּבֵי רַב, לְאַסְתְּמָרָא מִהָהוּא גִירָא דְּעִיר,
 וְשָׂמָא קַדִּישָׁא אֲתַכְּלִיל תַּמָּן יִתָּה.

וּכְמָה דְּהֲכָא אֲתַרְמִיז שְׂמָא קַדִּישָׁא, הֲכִי נָמִי וְלִשְׁרָקָה,

שׁוֹרֵק מִבְּעֵי לִיָּהּ. אֶתְכַלִּיל תַּמָּן ו"ה. בְּנֵי בֶן מִבְּעֵי לִיָּהּ.
 שׁוֹרֵק, כְּדַכְתִּיב, (ירמיה ב) וְאֲנֹכִי נִטְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק. בֶּן, כִּמָּא
 דַּאתְ אָמַר, (זכריה ט) בֶּן אֶתוֹנוֹת. אִמָּאי שׁוֹרְקָה, וְאִמָּאי
 בְּנֵי.

אֶלָּא, כִּמָּה דַּאִית שְׂמָא קְדִישָׁא לְאֶכְפִּיא לְעִיר, הָכִי
 נָמִי, אִית שְׂמָא קְדִישָׁא, לְאֶכְפִּיא חִילָא אַחְרָא,
 דַּאִיהִי חֲמָרָא, דַּאֲלִמְלָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא אֶתְרַמִּיז הָכָא,
 הוּוּ מְטַרְטְשֵׁי עֲלִמָּא, י"ה בְּחִילָא דָא, (ס"א וי"ה) ו"ה בְּחִילָא
 דָא, לְאֶסְתִּמְרָא עֲלִמָּא מְנִיִּיהוּ, וְלֹאֶסְתִּמְרָא בַר נֶשׁ, דְלָא
 יִשְׁלִטוּן בֵּיהּ בְּעֲלִמָּא.

אֶסְרֵי לְגַפּוֹן, מֵאִי גַפּוֹן. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אִמָּאי
 אֶתְקַרִּיאת גַּפּוֹן. אֶלָּא מָה גַּפּוֹן, לָא מְקַבְּלָא עֲלָהּ
 נְטִיעָא אַחְרָא, הָכִי נָמִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לָא מְקַבְּלָא עֲלָהּ
 אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּבְגִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֶתְכַפִּיין
 קָמָה כָּל חִילִין אַחְרָנִין, וְלָא יְכָלִין לְאֶבְאָשָׁא וְלִשְׁלִטָּא
 בְּעֲלִמָּא. וְעַל דָּא אֶטִּיל קָרָא שְׂמָא קְדִישָׁא בִּינִיִּיהוּ,
 בְּהֵאִי גִיסָא וּבְהֵאִי גִיסָא. בְּנֵי אֶתוֹנוֹ, דַּאתְעַקֵּר בְּגִין
 הַהוּא שׁוֹרֵק, כִּמָּה דַּאתְ אָמַר, וְאֲנֹכִי נִטְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק וְגו'.
 כִּבְס בֵּינָן לְבוּשׁוֹ וְגו', כִּבְס, כּוּבְס מִבְּעֵי לִיָּהּ. אֶלָּא
 כִּבְס, מִיּוֹמָא דַּאתְבְּרִי עֲלִמָּא, וּמָאן אִיהוּ, דָּא
 מְלַכָּא מְשִׁיחָא. בֵּינָן סֵטֵר שְׂמָאֲלָא. וּבְדָם עֲנָבִים סֵטֵר

שְׁמָאֵלָא. לְתַתָּא. וְזַמִּין מְלָפָא מְשִׁיחָא (דף רמ ע"א) לְשִׁלְטָאָה
 לְעֵילָא עַל כָּל חֵילִין אַחֲרָנִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
 פּוֹכְבֵּים וּמְזֻלוֹת, וּלְתַבְרָא תּוֹקֵפִיהוֹן מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא.

דְּבַר אַחַר, כְּפִס בֵּיזִין לְבוּשׁוֹ, כְּגוּוֹנָא דְהָאִי חֲמָרָא, אַחֲזִי
 חִידוֹ, וְכוּלִיָּה דִינָא. (לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבֵּים וּמְזֻלוֹת). הַכִּי
 נָמִי מְלָפָא מְשִׁיחָא, יַחֲזִי חֲדוֹ לְיִשְׂרָאֵל, וְכוּלִיָּה דִינָא
 לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבֵּים וּמְזֻלוֹת. כְּתִיב, (בראשית א)
 וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, דָּא רוּחָא דְמְלָפָא
 מְשִׁיחָא, וּמִן יוֹמָא דְאִתְבְּרִי עֲלֵמָא, אֶסְחִי לְבוּשִׁיָּה
 בַּחֲמָרָא עֲלָאָה.

חֲמִי מַה כְּתִיב בְּתַרִּיה, חַכְלִילֵי עֵינַיִם מִיִּין וּלְבָן שְׁנַיִם
 מַחְלָב, דָּא חֲמָרָא עֲלָאָה, (ס"א דְמַרְוֵי דְאוּרִיִּיתָא) דְאוּרִיִּיתָא
 דְמַרְוֵי, מְנִיָּה שְׁתֵּי. וּלְבָן שְׁנַיִם מַחְלָב, דְהָא אוּרִיִּיתָא יִין
 וְחֲלָב, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה.

כְּתִיב, (תהלים קד) וַיִּין יִשְׁמַח לְבַב אָנוּשׁ (ס"א אַמְאִי, בְּגִין דְמַאֲתַר
 דְחֻדְוָה קְאֲתִי, וּמֵאֵן הוּא סוּפִיָּה דְקָרָא) לְהַצְהִיל פְּנִים מְשָׁמֵן,
 וְדָאִי מַאֲתַר דְאִתְקַרֵּי שְׁמֵן. תָּא חֲזִי, שִׁירְתָּא דְחֲמָרָא
 חֻדְוָה, הוּא אַתְר דְּכָל חִידוֹ מְנִיָּה נַפְקָא. וְסוּפִיָּה דִינָא.
 מְאִי טַעֲמָא, בְּגִין דְּסוּפָא דִילִיָּה, אַתְר כְּנִישׁוֹ דְכָלָא,
 דִינָא הוּא, וּבִיָּה אַתְדֵּן עֲלֵמָא. וְעַל דָּא שִׁירוּתָא חֻדְוָה,
 וְסוּפָא דִינָא. בְּגִינֵי כְּדָ, לְהַצְהִיל פְּנִים מְשָׁמֵן. מַאֲתַר דְּכָל
 חֻדְוָה מְנִיָּה נַפְקָא.

וְלַחֵם לִבֵּב אָנוּשׁ יִסְעָד, מֵאֵן לַחֵם. אֶלֶּא לַחֵם עֲלֵמָא
 סְעִיד (סְמִיךְ), וְאִי תִימָא, דְּבִיָּה תִלְיָא סְעִידוּ
 דְּעֲלֵמָא בְּלַחֲדוּי, לָאוּ הֲכִי, דְּהָא לִילְיָא בְּלֵא יוּמָא, לֵא
 אֲשַׁתְּכַח, וְלֵא בְּעֵי לְאַפְרָשָׁא לֹון. וּמֵאֵן דְּאַפְרִישׁ לֹון,
 יתְפַרֵּשׁ מַחֲיִין, וְהֵינֵנוּ דְכַתִּיב, (דְּבָרִים ח) לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ פִּי
 לֵא עַל הַלֶּחֶם לִבְדוּ יַחֲיָה הָאָדָם. בְּגִין דְּלֵא בְּעֵי
 לְאַתְפַּרְשָׁא.

וְאִי תִימָא, דְּיֹוד הֵיךְ קָאֵמַר וְלַחֵם לִבֵּב אָנוּשׁ יִסְעָד,
 הוֹאִיל וְלֵא תִלְיָא בִּיָּה בְּלַחֲדוּי סְעִידוּ דְּעֲלֵמָא.
 אֶלֶּא דְיִיקָא דְמִלְהָ, וְלַחֵם, וְאִ"ו אֵיתוּסְתָּהּ, כְּמוֹ וַיִּי, וְעַל
 דָּא, כֹּלֵא אֲשַׁתְּכַח כְּחָדָא.

תָּא חֲזִי, מֵאֵן דְּמִבְרַךְ עַל מְזוֹנָא, לֵא יְבָרַךְ עַל פְּתוּרָא
 רִיקְנִיָּא, וּבְעֵי נְהֵמָא לְאַשְׁתְּכַחָא עַל פְּתוּרָא, וְכֹסָא
 דְּחִמְרָא בִּימִינָא. מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין לְקַשְׂרָא שְׁמָאלָא
 בִּימִינָא, וְנְהֵמָא דִּיתְבַּרְךְ מִנִּיָּהוּ, וְלֵאֲתַקְשְׂרָא בְּהוּ,
 וְלִמְהוּי כֹּלֵא חַד קִשׁוּרָא, לְבִרְכָא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא
 יָאוּת. דְּהָא לַחֵם אֲתַקְשֵׁר בִּיָּין, וַיִּין בִּימִינָא, וְכַדִּין
 בְּרַכָּאן שְׂרִיָּין בְּעֲלֵמָא, וּפְתוּרָא אֲשַׁתְּלִים כְּדָקָא יָאוּת.
 אֵמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲלֵמָלֵא לֵא אֲזַדְמֵן לָן אֲוֹרְחָא דָּא אֶלֶּא
 לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין, דִּי לָן. אֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, יָאוּת
 הוּא לְהָאִי יְנוּקָא דְּלֵא יְנַדַּע כֹּל הָאִי, וְאַנָּא מִסְתַּפִּינָא

עֲלִיָּהּ. אִי יִתְקַיֵּים בְּעֵלְמָא בְּגִין הָאִי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק
וּלְמָה. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּהָאִי רַבִּיא יְכִיל לְאַסְתְּפִלָּא
בְּאַתְרָא דְלִית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְאַסְתְּפִלָּא בֵּיהּ. וּמִסְתְּפִינָא
עֲלוּי, דְּעַד לָא יִמְטִי לְפָרְקוּי, יִשְׁגַּח וַיִּסְתַּכַּל וַיַּעֲנִשׁוּן
לֵיהּ.

שָׁמַע הָהוּא יְנוּקָא. אָמַר, לָא מִסְתְּפִינָא מֵעוֹנֵשָׁא
לְעֵלְמִין, דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְאַסְתְּלִיק אַבָּא מֵעֵלְמָא,
בְּרִיךְ לִי וְצִלִּי עָלַי. וַיִּדְעֵנָא דְזְכוּתָא דְאַבָּא יְגִין עָלַי.
אָמְרוּ לֵיהּ, וּמַאֲן הוּא אָבוּךָ. אָמַר, (נ"א לִיתָא רַב יְהוּדָה) בְּרִיָּה
דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, נָטְלוּ לֵיהּ, וְאַרְכְּבוּהָ עַל כְּתַפֵּייהוּ
תֵּלַת מִלִּין.

קָרוּ עֲלִיָּהּ, (שׁוּפְטִים טז) מֵהָאוֹכֵל יֵצֵא מֵאֲכָל וּמֵעַז יֵצֵא
מִתּוֹק וְגו'. אָמַר לֹון הָהוּא יְנוּקָא, מְלָה אֲתָא
לְיַדֵּיכוֹ, פְּרִישׁוּ לָהּ. אָמְרוּ לֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין
לָן אֲרַחָא דְחַיִּי, אִימָא אַנְתָּ.

פְּתַח וְאָמַר, מֵהָאוֹכֵל יֵצֵא מֵאֲכָל וּמֵעַז יֵצֵא מִתּוֹק. הָאִי
קָרָא, אֲסַמְכְתָּא אֵית לָן בֵּיהּ, מֵהָאוֹכֵל, דָּא צְדִיק,
דְּכְתִיב, (מְשֻׁלִי יג) צְדִיק אוֹכֵל לְשׁוּבַע נִפְשׁוֹ. צְדִיק אוֹכֵל
וְדָאִי, וְנָטִיל כֹּלָא, אִמָּאִי, לְשׁוּבַע נִפְשׁוֹ. לְמִיָּהּ שְׁבַעָא,
לְהָהוּא אֲתַר דְאַקְרִי נִפְשׁוֹ דְדוּד. יֵצֵא מֵאֲכָל, דְאַלְמָלָא
הָהוּא צְדִיק, לָא יְפוּק מְזוּנָא לְעֵלְמִין, וְלָא יְכִיל עֵלְמָא

לְקַיִּמָּא (ביה). וּמַעֲזוּ יֵצֵא מִתּוֹק, דָּא יִצְחָק, דְּבְרִיךְ לִיעֲקֹב
בְּטַל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ.

תו, אַף עַל גַּב דְּכֻלָּא חַד, אֲלִמְלָא תוּקְפָא דְדִינָא
קִשְׂיָא, לָא נִפְקָא דְבִשׁ. מֵאן דְּבִשׁ. דָּא תוֹרָה שְׁבַעֲלִ
פֶּה, דְּכֻתִּיב, (תהלים ט) וּמִתּוּקִים מְדַבֵּשׁ וְנֹפֶת צוֹפִים. מֵעֵז,
דָּא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, דְּכֻתִּיב, (תהלים כט) ה' עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יֵצֵא
מִתּוֹק, דָּא תוֹרָה שְׁבַעֲלִ פֶּה. (דף רמ ע"ב):

אֲזִלוּ כַּחֲדָא תְּלַת יוֹמִין, עַד דְּמָטוּ לְטוֹרָסָא דְקִירָא
דְּאַמִּיָּה. כִּיּוֹן דְּחֻמַּאת לֹון אֲתַקְנִית בֵּיתָא, וַיִּתְּבוּ
תַּמָּן תְּלַת יוֹמִין אַחֲרָנִין. בְּרֻכּוּהוּ, וְאֲזִלוּ, וְסִדְרוּ מְלִין
קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, וַדַּאי יְרוּתָא אֲוֹרֵייתָא אַחֲסִין,
וְאֲלִמְלָא זְכוּתָא דְאַבְהֵן יִתְעַנֵּשׁ מְלַעֲיָלָא, אֲבָל קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְאַיְנוּן דְּאֲזִלִין בְּתַר אֲוֹרֵייתָא, אַחֲסִינוּ לָהּ
אַיְנוּן וּבְנֵייהוּ לְעֵלְמִין. הֵדָּא הוּא דְכֻתִּיב, (ישעיה נט) וְאַנִּי
זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עָלְיָךְ וְגו'.

זְבוּלוֹן לְחוּף יַמִּים יִשְׁכּוֹן וְהוּא לְחוּף אַנְיֹות וַיִּרְכָּתוּ וְגו'.

רַבִּי אַבָּא פִתַּח, (תהלים מז) חֲגוּר חֲרַבְךָ עַל יַרְךָ
גְבוּר הוֹדֶךָ וְהִדְרָךְ. וְכִי דָּא הוּד וְהִדְרָךְ, לְמִיּוֹן זַיִנָּא,
וְלֹאֲזַדְרָזָא בְּהַאי. מֵאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאֲוֹרֵייתָא, וְאַגַּח קֶרְבָּא
בְּאֲוֹרֵייתָא, וְזַרְיֹו גְרַמִּיָּה בְּהַ, דָּא הוּא שְׁבַחָא (דְּמֵאַרְיָה), דָּא
הוּא הוּד וְהִדְרָךְ, וְאַתְּ אֲמַרְתָּ חֲגוּר חֲרַבְךָ.

אֶלֶּא, וְדַאי עֶקְרָא דְמַלְהָ, אֶת קַיִמָּא קַדִּישָׁא. יְהַב
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרָשִׁים לִיה בְּבִנֵי נֶשָׂא, בְּגִין
 דִּינִטְרוּן לִיה, וְלֹא יִפְגְּמוּן לִיה בְּפִגְמוֹ לְהַאי רְשִׁימָא
 דְּמַלְכָּא. וּמֵאן דְּפָגְגִים לִיה, הָא קָאִים לְקַבְּלִיה (ויקרא כו)
 חֲרַב נִקְמַת נִקָּם בְּרִית, לְנִקְמָא נּוֹקְמָא דְּבְרִית קַדִּישָׁא,
 דְּאֶתְרָשִׁים בֵּיה, וְהוּא פָּגְגִים לִיה.

וּמֵאן דְּבַעֵי לְנִטְרָא הַאי אֶתְר, יִזְדְּרוּ וַיִּתְקֵן גְּרַמִּיָּה,
 וַיִּשְׁוֵי לְקַבְּלִיהָ, בְּשַׁעֲתָא דִּי צִרָא בִישָׁא יִתְקַף
 עֲלוּי, לְהַאי חֲרַב דְּקַיִמָּא עַל יָרֵךְ, לְאֶתְפְּרָעָא מִמֵּאן
 דְּפָגְגִים הַאי אֶתְר. וּכְדִין, חֲגוּר חֲרַבְךָ עַל יָרֵךְ גְּבוּר, גְּבוּר
 אִיהוּ, גְּבוּר אֶתְקַרֵי. וְעַל דָּא הוּדְךָ וְהַדְרָךְ.

דְּבַר אַחַר, חֲגוּר חֲרַבְךָ עַל יָרֵךְ גְּבוּר. מֵאן דְּנִפְיֵק
 בְּאַרְחָא, יִתְקֵן גְּרַמִּיָּה בְּצִלוֹתָא דְּמֵאֲרִיָּה, וַיִּזְדְּרוּ
 בְּהַאי (מ"ט ע"ב) צְדָק, חֲרַב עֲלָאָה, בְּצִלוֹתָא וּבַעוֹתִין עַד לָא
 יִפּוּק לְאַרְחָא. פְּדַכְתִּיב, (תהלים פה) צְדָק לְפָנָיו יִהְיֶה וַיִּשָּׂם
 לְדָרְךָ פְּעֻמִּיו. תָּא חֲזִי, זְבוּלוֹן נִפְיֵק תְּדִירָא לְשִׁבְלִין
 וְאַרְחִין, וְאַגַּח קְרַבִּין, וְאַזְדְּרוּ בְּהַאי חֲרַב עֲלָאָה,
 בְּצִלוֹתָא וּבַעוֹתִין, עַד לָא נִפְיֵק בְּאַרְחָא, וּכְדִין נִצַּח
 עֲמִין, וְאַתְתְּקַף עֲלֵיהוּ. וְאִי תִימָא יְהוּדָה, הָא אֶתְתְּקֵן
 בְּהַאי, לְאַגַּחָא קְרַבִּין, וְתִקוּנִין, בְּהַאי חֲרַב, אִמְאִי
 זְבוּלוֹן. אֶלֶּא.

תָּא חֲזִי, הֲנִי תְרִיסַר שְׁבֻטִין, כְּלָהּוּ תְקוּנָא דְמִטְרוּנִיתָא
 הוּוּ. תְרִין תְקוּנִין דְנוֹקְבֵי אִמַר שְׁלֵמָה בְּשִׁיר
 הַשִּׁירִים, חַד לְרַעֲיָא עֲלָאָה יוּבְלָא, וְחַד לְכֻלָּהּ, שְׁנַת
 הַשְּׁמִיטָה. חַד תְקוּנָא לְעֵילָא, וְחַד תְקוּנָא לְתַתָּא. עוּבְדָא
 דְבְרָא שִׁית, הָכִי הוּא נָמִי, בְּהֲנִי תְרִי אֲתֵרִי, חַד עוּבְדָא
 לְעֵילָא, וְחַד עוּבְדָא לְתַתָּא, וְעַל דָּא פְתִיחָא דְאוּרִייתָא
 בְּב'. עוּבְדָא דְלְתַתָּא, כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא, דָּא עֵבַד עֲלֵמָא
 עֲלָאָה, וְדָא עֵבַד עֲלֵמָא תַתָּאָה. כְּגוּוּנָא דָּא.

תְרִין תְקוּנִין דְנוֹקְבֵי קְאִמַר שְׁלֵמָה, חַד לְעֵילָא, וְחַד
 לְתַתָּא. חַד לְעֵילָא, בְּתְקוּנָא עֲלָאָה דְשְׁמָא

קְדִישָׁא. חַד לְתַתָּא, בְּתְקוּנָא תַתָּאָה כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא.

תָּא חֲזִי, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דִיעֶקֶב קְדִישָׁא, דְזֻכָּה לְהָאִי.
 וְהָא אֲתַמַר, מִיּוּמָא דְאֲתַבְרִי עֲלֵמָא, לָא אֲשַׁתְּכַח

עֲרִסָא שְׁלִימְתָא כְּעֲרִסִיָּה דִיעֶקֶב. וּבְשַׁעְתָּא דְבַעָא
 לְאַסְתִּלְקָא מֵעֲלֵמָא, כְּדִין הוּוּ שְׁלִים, בְּכֻל (רל"א ע"ב)

סְטְרוּי. אֲבִרְהֵם מִימִינִיָּה, יִצְחָק מִשְׁמָאֲלִיָּה, הוּוּ
 בְּאִמְצַעִיתָא, שְׁכִינְתָא קְמִיָּה. כִּיּוֹן דְחָמָא יַעֲקֹב הָאִי,
 קָרָא לְבְנוּי, וְאִמַר לֹון הָאֲסָפוּ, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח תְקוּנָא
 דְלְעֵילָא וְתַתָּא.

תָּא חֲזִי, רְזָא דְמִלָּה, תְרִין תְקוּנִין אֲשַׁתְּכַחוּ תַמָּן, חַד
 עֲלָאָה, וְחַד תַתָּאָה, לְמַהוּי כְּלָא שְׁלִים כְּדָקָא יְאוּת.

תְּקוּנָא עֲלָאָה, תְּקוּנָא סְתִים וְגַלְיָא, דְּהָא תְּקוּנָא דְיֹבְלָא
 אִיהוּ, הֵהוּא דְאָמַר שְׁלֵמָה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים כְּדִקְאֲמָרוֹן,
 רִישָׁא סְתִים הוּוּה דְלָא אֲתַגְלִיָּא הֲכָא, וְלָא יָאוּת
 לְאֲתַגְלִיָּא. דְרוּעִין וְגוּפָא אֲתַגְלִיָּין, וְהָא יְדִיעִין. שׁוּקִין
 סְתִימוּ וְלָא אֲתַגְלִיָּין. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְנִבְוָאָה לָא
 שְׂרִיא אָלָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. וְתְקוּנָא דָא סְתִים וְגַלְיָא.
 תְּקוּנָא אַחְרָא תַתָּאָה, תְּקוּנָא דְכֻלָּה דְקָאֲמַר שְׁלֵמָה
 בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, הָאִי תְּקוּנָא דְאֲתַגְלִיָּא יִתִיר,
 וְתְקוּנָא דָא בְּתַרִיסַר שְׁבַטִין (דף רמא ע"א) דְאִינוּן תְּחוּתָה,
 וְתְקוּנָא דְגוּפָא דִילָהּ.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (מלכים א' ז) וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוֹצָק וְגו'.

וְכַתִּיב עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֲשָׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים
 צְפוֹנָה וְשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יָמָה וְשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים נֹגְבָה וְגו' (רמ"ז

ע"א) וְהַיָּם עֲלִיהֶם מְלַמְעֵלָה וְגו'. וְכַתִּיב וְאֵת הַבְּקָר שְׁנַיִם
 עֲשָׂר תַּחַת הַיָּם (וגו'). עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֲשָׂר בְּקָר, הַכִּי הוּא
 וְדָאִי, דְדָא יָם מִתְקַנָּא בִּי"ב בְּתַרִין עָלְמִין, בְּתַרִיסַר
 לְעִילָא רְתִיכִין מְמַנָּן. לְעִילָא בְּתַרִיסַר, לְתַתָּא תַרִיסַר
 שְׁבַטִין. פִּיּוֹן דְחָמָא יַעֲקֹב תְּקוּנָא עֲלָאָה, וְחָמָא שְׁכִינְתָא
 קָאִים לְקַבְלִיהָ, בְּעָא לְאֲשַׁלְמָא תְּקוּנָהָא, קָרָא לְבִנּוּהִי
 תַרִיסַר, וְאָמַר לוֹן הָאֲסַפּוּ. אֲתַקִּינוּ גְרַמִּיכּוּ לְאֲשַׁלְמָא
 מְהִימְנוּתָא.

תָּא חֲזִי, תְּרִיסר שְׁבֻטִין, בְּד' דְּגָלִין, בְּד' סְטְרִין, שְׁלֹשָׁה
פּוֹנִים צְפוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יָמָה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים
נִגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים מְזֻרְחָה וְהֵים עֲלֵיהֶם. וְהָכִי הוּא
וּדְאִי, תִּלְת שְׁבֻטִין לְכָל סֵטְר לְד' רוּחֵי עֲלֵמָא, וּתְלַת
שְׁבֻטִין לְדְרוּעָא דִּימִינָא, וּתְלַת שְׁבֻטִין לְדְרוּעָא
דְּשְׂמָאלָא, וּתְלַת שְׁבֻטִין, לִירְכָא יְמִינָא, וּתְלַת שְׁבֻטִין
לִירְכָא שְׂמָאלָא, וְגוּפָא דְשְׂכִינְתָא עֲלֵיהּ. הֵדָא הוּא
דְכְתִיב, וְהֵים עֲלֵיהֶם.

מֵאִי טַעְמָא תִּלְת שְׁבֻטִין לְדְרוּעָא, וּתְלַת שְׁבֻטִין
לִירְכָא, וְכֵן לְכָלָא. אֵלָא רְזָא דְמִלָּה, תִּלְת קְשָׁרִין
אֵינּוּן בְּדְרוּעָא יְמִינָא, וּתְלַת בְּשְׂמָאלָא, וּתְלַת בִּירְכָא
יְמִינָא, וּתְלַת קְשָׁרִין בִּירְכָא שְׂמָאלָא, אֲשֶׁתְּכַחוּ תְּרִיסר
קְשָׁרִין לְאַרְבַּע סְטְרִין, וְגוּפָא עֲלֵיהּ. אֲשֶׁתְּכַחוּ תְּרִיסר
עִם גּוּפָא פְּגוּוּנָא דְלַעֲיִלָא. מִנָּא לָן, דְכְתִיב, כָּל אֱלֹהֵי
שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל שָׁנִים עָשָׂר. וְזֹאת, בְּגִין דְּבָהּ אֲשֶׁתְּלִים
חוּשְׁבָנָא, כְּמָה דְאַתְמָר וְהֵים עֲלֵיהֶם מְלַמְעָלָה.

(זכריה ד) שְׁבַע עֵינֵי ה', אֵינּוּן שְׁבַע עֵינֵי הָעֵדָה. שְׁבַעִין
סְנֵה־דְרִין. שְׁעָרָא, כְּמָה דְכְתִיב, (במדבר כ) כָּל הַפְּקוּדִים
לְמַחְנֵה יְהוּדָה מֵאֵת אֶלְפָּה וְגו'. כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחְנֵה
רְאוּבֵן, וְכֵן לְכָלָהּ.

וְאִי תִימָא, בְּמִצְרַיִם בְּסִלְקוּ דִיעֻקְב מֵעֲלֵמָא, דְאַשְׁתַּכַּח

שְׁלִימוֹ בְּהֵיִא שְׁעָתָא, כּוּלֵי הָאֵי אָן הוּא. וְדָאֵי שְׁבַעִין
נְפֻשֵׁין הֵווּ, וְכָל אֵינּוֹן דְּאוּלֵידוּ בְּשִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנִין, דְּלֵית
לוֹן חוּשְׁבָנָא. כְּמָה דְכָתִיב (שְׁמוֹת א) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ
וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמָאד מְאֹד. וּכְתִיב, (תְּהִלִּים מ) עֲצֻמוּ
מִשְׁעָרוֹת רֵאשִׁי. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דִיעֲקֹב שְׁלִימָא, דְּהוּא
אֲשֵׁתִּלִּים לְעֵילָא וְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאֵי הָכֵי הוּא, אָבֵל בְּתַקּוּנָא עֲלָאָה
דִּיּוּבְלָא, הֵיךְ אֲשַׁתְּכַח כּוּלֵי הָאֵי. אָמַר לֵיהּ,
אָרִיא, כִּיּוֹן דְּסִדְר רְגֻלּוּי לְמִיעָאֵל בְּכַרְמָא, מֵאֵן אֵיהּ
דְּעֵיִל בְּהֵדִיָּה.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (אִיּוֹב כג) וְהוּא בְּאַחַד וּמֵי יִשְׁכְּבוּ
וּנְפֻשׁוֹ אוֹתָהּ וַיַּעַשׂ. הָאֵי תַקּוּנָא עֲלָאָה, הוּא כְּלָא
חַד, לָא הֵוִי בֵּיהּ פִּירוּדָא כְּהָאֵי תַתָּאָה, דְּהָא כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית
ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַה רָאשִׁים. וְאַף עַל גַּב דְּאִית
בֵּיהּ פִּירוּדָא, כַּד יִסְתַּכְּלוֹן מְלִי, כְּלָא סְלִקָא לְחַד.

אָבֵל הָאֵי תַקּוּנָא עֲלָאָה דִּיּוּבְלָא, קִיּוּמָא עַל תְּרִיסָר,
כְּהָאֵי תַתָּאָה. וְאַף עַל גַּב דְּאֵיהּ חַד, הָאֵי חַד
אֲשֵׁלִים לְכָל סִטְר, בְּהָאֵי סִטְר, וּבְהָאֵי סִטְר. אֵינּוֹן שִׁית
סִטְרִין עֲלֵאִין תְּרִיסָר הֵווּ. דְּכָל חַד אוּזִיף לְחַבְרִיָּה, (קִנ"ח
ע"א) וְאֲתַכְּלִיל מְנִיָּה, וְאֲשַׁתְּכַחוּ תְּרִיסָר, וְגוּפָא, וְכָלָא
קִיּוּמָא עַל תְּרִיסָר. מֵאֵן גּוּפָא, דָּא יַעֲקֹב, וְהָא אֲתַמָּר,
אֲלָא רִישָׁא וְגוּפָא בְּחַד קִיּוּמֵי.

תו תְּרִיסַר, תִּלְת קְשָׁרִין דְּדְרוּעָא יְמִינָא חֶסֶד חֶסְדִּים.
 תִּלְת קְשָׁרִין דְּדְרוּעָא שְׁמַאלָא גְבוּרָה גְבוּרוֹת. תִּלְת
 קְשָׁרִין בִּירְכָא יְמִינָא, נְצִ"ח נְצָחִים. תִּלְת קְשָׁרִין בִּירְכָא
 שְׁמַאלָא, הוּ"ד וְהוֹדוֹת. הָא תְּרִיסַר. וְגוֹפָא קְיִימָא עֲלֵיהּ
 הָא תְּלִיסַר. תו, בְּתִלְסַר מְכִילָן אֹרִייתָא אֶתְפְּרֶשׁ, וְכֹלָא
 חַד, מֵעִילָא לְתַתָּא בִּיחֻדָּא, עַד הֵהוּא אַתְר דְּקְיִימָא עַל
 פִּירוּדָּא.

שְׁבַעַה עֵינִין עֲלָאִין, אֲלִין דְּכְתִיב, (זכריה ד) עֵינֵי ה' הִמָּה
 מְשׁוּטְטִים דְּכוּרִין, דְּהָא אַתְר דְּדְכוּרָא אִיהוּ.
 הָכָא (דבריי הימים ב טז) עֵינֵי ה' מְשׁוּטְטוֹת, בְּתַקּוּנֵי שְׁכִינְתָּא
 לְתַתָּא, אַתְר דְּנוֹקְבָא (זהר חדרש ל"ג קְיִימָא). שְׁבַעַה עֵינִין
 עֲלָאִין, לְקַבִּיל הָא דְּכְתִיב, (דבריי הימים א כט) לָךְ ה' (דף רמא ע"ב)
 הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגו'. הָאִי אַתְר, אֲשֶׁלִּים לְכָל סֵטֶר.
 תו שְׁעָרָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְבוּרוֹת ה'.
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים מ) עֲצָמוּ מִשְׁעָרוֹת רֵאשִׁי.
 וְכְתִיב, (איכה ג) חֶסְדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנוּ וְגו'. וְתַקּוּנֵין אֲלִין
 אֶסְתַּלְקוּ (מֵאֲתֵר) לְאַתְר אַחְרָא. וְאַף עַל גַּב דְּהָכָא אֶתְמַר
 טִפִּי, וְאֶסְתַּלְקִי בְּמַתְקָלָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, וְשְׁלֵמָה מְלָכָא
 אֲמַרן, וְאַצְטְרִיכְנָא לְפֶרֶשָׁא לֹון. זְכָאָה חוּלְקֵהוּן
 דְּצְדִיקָא יִתִּיר, דִּידְעִין אֲרַחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָכָא
 כֹּלָא אֶתְגַּלְיָא לִידְעֵי מִדִּין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זְבוּלוֹן וַיִּשְׁשָׁכֶר תִּנְאֵי עֲבָדוֹ, חֵד יִתִּיב
 וְלָעֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְחֵד נְפִיק וְעָבִיד פְּרַקְמָטִיא,
 וְתַמִּיךְ לִישְׁשָׁכֶר, דְּכַתִּיב, (משלי א) וְתוֹמְכִיהָ מְאוּשָׁר. וְהוּהָ
 פְּרִישׁ בְּיַמֵּי לְמַעְבַּד פְּרַקְמָטִיא, וְחוּלְקִיהָ הָכִי הוּהָ, דְהָא
 יִמָּא הוּהָ אַחְסַנְתִּיהָ. וּבְגִינֵי כֶּךָ קָרִי לִיהָ יִרְךָ. דְרַפִּיָּה דִּירְךָ
 לְנַפְקָא וְלַמֵּיעַל, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברים לג) שְׂמַח זְבוּלוֹן
 בְּצִאתְךָ וַיִּשְׁשָׁכֶר בְּאַהֲלֶךָ. לְחוּף יַמִּים יִשְׁכּוֹן, בְּאִינוֹן
 פְּרִישֵׁי יַמִּים, לְמַעְבַּד פְּרַקְמָטִיא. לְחוּף יַמִּים, אִף עַל גַּב
 דְּחֵד יִמָּא הוּהָ לִיהָ בְּאַחְסַנְתִּיהָ, בְּתֵרִין יַמִּין שְׂרִיָּיא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כָּל שְׂאָר יַמִּין הוּוּ מְהֵדָרֵן קַרְפוּלִין בְּיִמָּא
 דִּילִיָּה. וְהוּא לְחוּף אַנְיוֹת, אֲתֵר דְּכָל אַרְבִּין
 מִשְׁתַּכְּחִין לְמַעְבַּד סְחוּרְתָא. וַיִּרְכָּתוּ, אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה
 יִרְכָּתִיהָ דִּילִיָּה מָטִי עַל סֵפֶר צִידוֹן, וְתַחֲוּמָא פְּרִישׁ לְהֵהוּא
 אֲתֵר, וּפְרַקְמָטִיא דְּכָל מְאָרֵי סְחוּרְתָא, סְחָרִין וְתִיבִין
 בְּסְחוּרְתִּיהוּ לְהֵהוּא אֲתֵר.

רַבִּי אַחָא אָמַר, כְּתִיב, (ויקרא ב) וְלֹא תִשְׁבִּית מִלַּח בְּרִית
 אֶלְהֵיךָ מֵעַל מִנְחַתְךָ עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח,
 וְכִי אִמָּאֵי מִלַּח. אֶלָּא בְּגִין דְּאִיְהוּ מְמָרְק וּמְבַשֵּׁם מְרִירָא
 לְאַטְעָמָא, וְאִי לָאו הוּי (בגין) מְלַחָא, לָא יְכִיל עֲלָמָא
 לְמַסְבַּל מְרִירָא. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיהו כו) כִּי כַּאֲשֶׁר
 מִשְׁפָּטֶיךָ לְאָרֶץ צֶדֶק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תִבְל. וְכַתִּיב, (תהלים פט)
 צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כִּסְאֶךָ.

וּמַלַּח אִיהוּ בְרִית דְּעֵלְמָא קַיִמָּא בֵּיהּ. דְּכַתִּיב, (ירמיה לג)
 אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא
 שָׁמַתִּי. בְּגִין כֶּךָ, אֶקְרִי בְרִית אֱלֹהֶיךָ, וְאֶקְרִי יָם הַמַּלַּח,
 וַיִּמָּא אֶקְרִי עַל שְׁמִיָּהּ.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, כְּתִיב, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק ה' צַדִּיקוֹת
 אֲהַב, דָּא מַלְחָא בִּימָא (במלא). וּמֵאֵן דְּפָרִישׁ לֹון,
 גָּרִים לְגַרְמִיָּה מִיתָהּ. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב, לֹא תִשְׁבֵּית מַלְחָה,
 דְּהָא דָּא בְּלֹא דָּא לֹא אֲזֵלָא.

אָמַר רַבִּי אַחָא, יָם חַד הוּא, וְאֶקְרִי (שמות מח) יָמִים. אֲלָא
 אֲתַר אִית בִּימָא דְּאִיהוּ מִיִּין צְלִילֹון, וְאֲתַר דְּאִית
 בֵּיהּ מִיִּין מְתִיקֹון, וְאֲתַר דְּאִית בֵּיהּ מִיִּין מְרִירֹון, בְּגִין כֶּךָ
 יָמִים קָרִינֹון, וְעַל דָּא לְחוּף יָמִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּל
 שְׁבֻטָא וְשְׁבֻטָא, וְכָל חַד וְחַד קְשָׁרָא חַד, מֵאִינוּן קְשָׁרִין
 דְּמַתְּחַבְּרֹון בְּגוּפָא.

רַבִּי אַבָּא הוּוּה יְתִיב לִילִיָּא חַד וְקָם לְמַלְעֵי בְּאוּרִיָּתָא.
 עַד דְּהוּוּה יְתִיב, אֲתָא רַבִּי יוֹסִי, וּבִטְשׁ אֶפְתָּחָא.
 אָמַר, סִיפְטָא בְּטוּפְסָרָא קַפְטָלָאי שְׂכִיחִי.

יְתָבוּ וְלָעוּ בְּאוּרִיָּתָא. אֲדַחְכִּי קָם בְּרִיָּה דְּאוּשְׁפִיזָא
 וַיְתִיב קַמִּיָּהּ, אָמַר לֹון מֵאִי דְּכַתִּיב, (יהושע ב)
 וְהַחֲיִיתֶם אֶת אָבִי וְאֶת אִמִּי וְגו'. וְכַתִּיב וּנְתַתֶּם לִי אוֹת
 אֲמַת. מֵאִי קָא בְּעַאת מְנִיָּהּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא יְאוֹת

שְׁאַלְתָּ, אָבֵל אֵי שְׁמַעְתָּ מִיַּדִּי אֵימָא בְּרִי. אָמַר, תּוּ
 שְׁאַלְתָּא, דִּהָא אֵינוּן יִהְבוּ לָהּ מַה דְּלֵא בְּעֵאת מְנַיִהוּ,
 דְּכִתִּיב, אֵת תְּקוּת חוּט הַשְּׁנִי הִנֵּה תִקְשְׁרִי בַחֲלוֹן וְגו'.
 אֵלֵא הָכִי אֹלִיפְנָא, הִיא בְּעֵאת סִמְנָא דְחַיִּי, דְּכִתִּיב
 וְהַחַיִּיתֶם אֵת אָבִי וְגו', וְאָמְרָה, סִמְנָא דְחַיִּי לֵא
 שְׂרִיָא, אֵלֵא בְּאוֹת אָמַת, וּמֵאֵי אֵיהוּ (ויקרא ב ע"א) אוֹת
 אָמַת, דָּא אֵת ו', בְּגִין דְּבִיהַ שְׂרִיָּין חַיִּין. הָכִי אֹלִיפְנָא,
 סִמְנָא דְמֹשֶׁה קָא בְּעֵאת, וְאֵינוּן אֲמַאי יִהְבוּ לָהּ תְּקוּת
 חוּט הַשְּׁנִי.

אֵלֵא אֵינוּן אָמְרִי, מֹשֶׁה הָא אֶסְתַּלַּק מֵעֲלֵמָא, דִּהָא
 אֶתְכַנִּישׁ שְׁמֵשָׁא, וְהָא מָטָא זְמָנָא דְסִיְהָרָא
 לְמִשְׁלַט, סִמְנָא דְסִיְהָרָא אֵית לֶן לְמִיְהַב לָךְ, וּמֵאֵי
 אֵיהוּ, תְּקוּת חוּט הַשְּׁנִי הִנֵּה. כְּמָא דְאֵת אָמַר, (שיר השירים ד)
 כְּחוּט הַשְּׁנִי שְׁפֹתוֹתֶיךָ. סִמְנָא דִּיהוֹשֻׁעַ יְהָ גַבְרָךְ, בְּגִין
 דְּשׁוֹלְטָנוּתָא דְסִיְהָרָא הַשְּׁתָא. קָמוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי (דף
 רמב ע"א) וּנְשָׁקוּהוּ. אָמְרוּ, וַדַּאי זְמִין אַנְתָּ לְמַהוּי רִישׁ
 מְתִיבְתָא, אוּ גַבְרָא רַבָּא בִּישְׂרָאֵל, וּמְנֹו. רַבִּי בּוֹן.

תּוּ שְׁאִיל וְאָמַר, בְּנוֹי דִּיעַקֵּב פְּלָהוּ תְרִיסֵר שְׁבֹטִין,
 אֶתְסִדְרוּ לְתַתָּא פְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא, אֲמַאי אַקְדִּים
 בְּבִרְכָאן זְבוּלוֹן לִישְׁשַׁכְר תְּדִיר, וְהָא יִשְׁשַׁכְר
 אֶשְׁתַּדְלוּתִיהָ בְּאוּרִייתָא, וְאוּרִייתָא אַקְדִּים בְּכָל אֶתְר,

אֲמַאי אֶקְדִים לִיה זְבוּלוֹן בְּבִרְכָאן. אָבוּי אֶקְדִים לִיה,
מִשֶׁה אֶקְדִים לִיה.

אֶלֶּא זְבוּלוֹן זָכָה עַל דְּאֶפִיק פִּתָּא מִפּוּמִיָּה, וַיְהִי
לְפּוּמִיָּה דִישָׁשְׁכָר, בְּגִינֵי כַּךְ אֶקְדִים לִיה בְּבִרְכָאן.
מִהְכָּא אֹלִיפְנָא, מֵאֵן דְּסַעִיד לְמַרְיָה דְּאוּרִיָּתָא, נְטִיל
בְּרַכָּאן מֵעִילָא וְתַתָּא. וְלֹא עוֹד אֶלֶּא דּוֹכֵי לְתַרִי פְתוּרִי,
מַה דְּלֹא זָכִי בַר נֶשׁ אַחְרָא. זָכִי לְעוֹתְרָא דִיתְבַּרְךָ בְּהַאי
עֲלֵמָא, וְזָכִי לְמַהוּי לִיה חוּלְקָא בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי. הֵדָּא הוּא
דְכְתִיב, זְבוּלוֹן לְחוּף יַמִּים יִשְׁכּוֹן וְהוּא לְחוּף אֲנִיּוֹת. כִּיּוֹן
דְכְתִיב לְחוּף יַמִּים, אֲמַאי וְהוּא לְחוּף אֲנִיּוֹת. אֶלֶּא, לְחוּף
יַמִּים, בְּעֲלֵמָא דִין. לְחוּף אֲנִיּוֹת, בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי, כְּמַא
דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קד) שֵׁם אֲנִיּוֹת יִהְלָכוּן וְגו', דְתַמֵּן הוּא
נְגִידוּ דְעֲלֵמָא דְאַתִּי.

פִּתַּח וְאָמַר, (שיר השירים ג) הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם
אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוּדֵי מַה תִּגִּידוּ לוֹ שְׁחוּלַת אֶהְבֶּה
אֲנִי. וְכִי מֵאֵן קָרִיב לְמִלְכָּא כְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי
אֲמַרַת אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוּדֵי מַה תִּגִּידוּ לוֹ. אֶלֶּא בְּנוֹת
יְרוּשָׁלַיִם, אֵלִין אֵינּוֹן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקֵיָּא דְּאֵינּוֹן קָרִיבִין
לְמִלְכָּא תְּדִיר, וּמוֹדְעִין לְמִלְכָּא בְּכָל יוֹמָא עֶסְקוּי
דְּמִטְרוֹנִיתָא.

דְּהַכִּי אֹלִיפְנָא, בְּשַׁעְתָּא דְנִשְׁמַתָּא נַחְתַּת לְעֲלֵמָא,

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עָאֵלֶת עֲלָהּ בְּקִיּוּמָא דְאֹמָאָה, דִּיחֻוּי
לְמַלְכָא, וַיִּוֹדַע לִיה רְחִימוּתָא דִּילָהּ לְגַבִּיּוּתָא, בְּגִין
לְאֵתְפִיּוּסָא בְּהַדִּיּוּתָא.

וּבְמָה, בְּגִין דְּחִיּוּבָא עַל בַּר נָשׁ לְיַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא
בְּפוּמָא, בְּלִבָּא בְּנַפְשָׁא, וּלְאַקְשָׁרָא כְּלָא,
כְּשִׁלְהוּבָא דְאֵתְקִשְׁרָא בְּטִיפְסָא, וּבְהַהוּא יַחְוּדָא דְעֵבִיד,
גָּרִים לְאֵתְפִיּוּסָא מְלַכָּא בְּמִטְרוּנִיתָא, וְאוּדַע לִיה לְמַלְכָּא
רְחִימוּתָא דִּילָהּ לְגַבִּיּוּתָא.

דְּבַר אַחַר, בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, אֵלִין תְּרִיסַר שְׁבַטִין. דְּתַנְיִנֵן,
יְרוּשָׁלַם עַל תְּרִיסַר טוּרִין קְיַימָא. וּמֵאֵן דְּאָמַר עַל
שְׁבַעָה, לָא קָאֲמַר לְאַשְׁלָמָא שְׁלִימוּ, וְאַף עַל גַּב דְּכֻלָּא
חַד, דְּאֵית שְׁבַעָה, וְאֵית ד', וְאֵית תְּרִיסַר, וְכֻלָּא חַד.
וְדֵאִי עַל תְּרִיסַר טוּרִין קְיַימָא, תְּלַת טוּרִין לְסַטְרָא דָא,
וְתְּלַת טוּרִין לְסַטְרָא דָא, וְכֵן לְאַרְבַּע זְווִיִין, וְכַדִּין
אַתְקְרִי חִיָּה. כְּמָא דְאֵת אָמַר, (יחזקאל י) הִיא תְּחִיָּה אֲשֶׁר
רְאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְאֵלִין אֶקְרוּן בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם,
בְּגִין דְּקַיִימָא עֲלֵייהוּ. וְאֵינֵן סְהַדִּי סְהַדוּתָא לְמַלְכָּא עַל
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קכ"ב) שְׁבַטֵי יְהוָה
עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה
חוּלְקָהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּידְעֵי אוֹרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
עֲלֵייהוּ כְּתִיב, (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לֵי אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ
בְּחַר יְיָ וְגו':

יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוֹר גָּרָם רוֹבֵץ בֵּין הַמְּשֻׁפְּתִים. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, וְכִי יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוֹר אֶקְרִי. אִי בְּגִין
 דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, נְקַרְיֵיה לֵיה סוּס אוֹ אַרְיֵה, אוֹ
 נִמְר, אִמְאֵי חֲמוֹר. אֶלָּא אָמְרוּ, בְּגִין דְּחֲמוֹר נְטִיל
 מְטוּלָא, וְלֹא בְּעֵיט בְּמֵאֲרִיָּה כְּשֶׁאֵר בְּעִירִי, וְלֹא אֵית בֵּיה
 גַּסּוֹת הָרוּחַ, וְלֹא חֵיִישׁ לְמִשְׁכַּב בְּאַתֵּר מִתְתַקֵּן. אוּף הָכִי
 יִשְׁשַׁכֵּר, דְּאֶשְׁתַּדֵּלוּתֵיה בְּאוֹרֵייתָא, נְטִיל מְטוּלָא
 דְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא בְּעֵיט בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא אֵית
 בֵּיה גַּסּוֹת הָרוּחַ, כְּחֲמוֹר דְּלֹא חֵיִישׁ לִיקְרָא דִּילֵיה, אֶלָּא
 לִיקְרָא דְמַרְיָה (ס"א דְרַבִּינָה). רוֹבֵץ בֵּין הַמְּשֻׁפְּתִים, כְּדֹאמְרִינֵן
 וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְחֵי צֶעַר תַּחֲתֵיה, וּבַתּוֹרָה אַתָּה עֵמֶל.
 דְּבַר אַחַר יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוֹר גָּרָם רוֹבֵץ וְגו'. פֶּתַח וְאָמַר,
 (תהלים כז) לְדוֹד ה' אוֹרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אִירָא יי מְעוֹז
 חֵי מִמִּי אֶפְחַד, כַּמָּה חֲבִיבִין אֵינֹן מְלִין דְּאוֹרֵייתָא, כַּמָּה
 חֲבִיבִין אֵינֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא, קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. דְּכָל מֵאֵן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, לָא דְחִיל מְפֻגְעֵי
 עֲלֵמָא, נְטִיר הוּא לְעִילָא, נְטִיר הוּא לְתַתָּא. וְלֹא עוֹד,
 אֶלָּא (דף רמב ע"ב) דְּכַפִּית לְכָל פְּגִיעֵי דְעֲלֵמָא, וְאַחֲתִית לוֹן
 לְעוּמְקֵי דְתַהוּמָא רַבָּא.

תָּא חוּי, בְּשַׁעְתָּא דְעָאל לִילֵיא, (לעיל קע"ב ע"א) פֶּתַחֲחִין
 סְתִימִין, וְכַלְבֵּי וְחַמְרֵי שְׂרִיין וְשַׁטָּאן בְּעֲלֵמָא,

וְאִתְיִהִיבַת רְשׁוֹ לְחַבְלָא, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא נִיּוּמֵי
 בְּעַרְסִייהוּ, וְנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקֵי אִי סְלָקִין לְאִתְעַנְגָּא
 לְעִילָא. כַּד אֲתַעַר רוּחַ צְפוֹן, וְאִתְפְּלִיג לִילֵיא,
 אֲתַעְרוּתָא קְדִישָׁא אֲתַעַר בְּעֲלָמָא, וְאִתְמַר בְּכַמָּה דּוּכְתֵי.
 זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְהַהוּא בַר נָשׁ, דְּאִיהוּ קָאִים בְּהַהִיא
 שְׁעָתָא, וְאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא. כִּיּוֹן דְּאִיהוּ פִּתַּח
 בְּאוּרִייתָא, כָּל אֵינּוֹן זִינִין בִּישִׁין, אָעִיל לֹון בְּנוֹקְבֵי
 דְתַהוּמָא רַבָּה, וְכַפִּית לִיהּ לְחַמּוֹר, וְנַחֲת לִיהּ בְּטַפְסָרֵי
 דְתַחוּת עַפְרָא, דְּזוּהֵמֵי קְסָרָא.

בְּגִינֵי כַּךְ, יִשְׁשַׁכְּר, דְּאִשְׁתַּדְלוּתִיָּה בְּאוּרִייתָא, כַּפִּית
 לִיהּ לְחַמּוֹר, וְנַחֲת לִיהּ. מִתְהוּא גַרְם הַמַּעְלוֹת,
 דְּאִיהוּ סְלִיק לְנִזְקָא עֲלָמָא, וְשׁוּי מְדוּרִיָּה בֵּין הַמַּשְׁפָּתִים,
 בֵּין זוּהֵמֵי דְטַפְסָרֵי דְעַפְרָא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב. וַיֵּרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֵת הָאָרֶץ כִּי
 נָעָמָה וַיֵּט שְׁכֻמוֹ לְסַבּוּל וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד. וַיֵּרָא
 מְנוּחָה כִּי טוֹב, דָּא תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. וְאֵת הָאָרֶץ כִּי נָעָמָה,
 דָּא תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וַיֵּט שְׁכֻמוֹ לְסַבּוּל, לְמַסְבַּל עוֹלָא
 דְּאוּרִייתָא, וְלְדַבְקָא בֶּה יוּמֵי וְלִילֵי. וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד,
 לְמַהוּי פִּלַּח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלְאִתְדַבְקָא בֵּיהּ,
 וְלְאִתְשָׂא גְרַמִּיָּה בֶּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָווּ קָא אֲזִלֵי מַגְלִילָא

עֲלָאָה לְטַבְרִיָּה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, נִיחָךְ וְנִשְׁתַּדַּל
 בְּאוּרֵייתָא, דְּכָל מַאן דִּידַע לְאַשְׁתַּדַּלָּא בְּאוּרֵייתָא, וְלֹא
 אֲשְׁתַּדַּל, אֶתְחִיִּיב בְּנַפְשִׁיהּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דִּיהֲבִין לִיהּ
 עוּלָא דְאַרְעָא, וְשַׁעְבוּדָא בִּישָׂא, דְּכֹתִיב בִּישְׁשָׁכָר, וַיֵּט
 שְׁכָמוֹ לְסַבּוּל, מֵהוּ וַיֵּט, סָטָא. כִּמָּא דַּאתָּ אָמַר, (שמואל א
 ח) וַיֵּטוּ אַחֲרֵי הַבָּצַע. מַאן דְּסָטָא אֲרַחֲיָה וְגִרְמִיָּה, דְּלֹא
 לְמַסְבַּל עוּלָא דְאוּרֵייתָא, מִיַּד וַיְחִי לְמַס עוֹבַד.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (משלי ח) לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ
 וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלָּא. זַכָּאִין אֵינּוֹן בְּנֵי עֲלָמָא,
 אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא, דְּכָל מַאן דְּאַשְׁתַּדַּל
 בְּאוּרֵייתָא, אֶתְרַחֲסִים לְעֵילָא, וְאַתְרַחֲסִים לְתַתָּא, וְאַחְסִין
 בְּכָל יוֹמָא, יְרוּתָא דְּעֲלָמָא דַּאתִּי. הָדָא הוּא דְּכֹתִיב,
 לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ. מַאי יֵשׁ. דָּא עֲלָמָא דַּאתִּי דְּלֹא פֶסֶק
 מִיִּמּוּי לְעֵלְמִין, וְנָטַל אֲגַר טַב עֲלָאָה, דְּלֹא זָכִי בֵּיהּ בַּר
 נָשׁ אַחֲרָא, וּמַאי אִיהוּ. י"ש. וּבְגִינֵי פְךָ, רְמִיז לָן שְׁמָא
 דִּישְׁשָׁכָר דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא, יֵשׁ שְׁכָר. דָּא הוּא אֲגַרָא
 דְּאֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא, י"ש.

כְּתִיב, (דניאל ז) חֲזָה הָוִית עַד דֵּי כְּרִסּוֹן רְמִיז וְעַתִּיק יוֹמִין
 יְתִיב וְגו'. חֲזָה הָוִית עַד דֵּי כְּרִסּוֹן רְמִיז, פַּד
 אֶתְחַרַּב בֵּי מְקַדְשָׁא, תְּרִי כְּרִסּוֹן נְפְלוּ, תְּרִי לְעֵילָא, תְּרִי
 לְתַתָּא. תְּרִי לְעֵילָא, בְּגִין דְּאַתְרַחֲסִיקַת תַּתָּאָה מֵעֲלָאָה,

כְּרִסְיָא דִיעֶקֶב אֶתְרַחֲיקַת מִכְּרִסְיָא דְדָוִד. וּכְרִסְיָא דְדָוִד
נִפְלְתָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ.
תְּרִי כְּרִסְוּוֹן לְתַתָּא, יְרוּשָׁלַם, וְאִינוּן מְאָרִי דְאֹרִייתָא.
וּכְרִסְוּוֹן דְלְתַתָּא כְּגֻוּנָא דְכְּרִסְוּוֹן דְלְעֵילָא, מְרִיהוּן
דְאֹרִייתָא הֵינּוּ כְּרִסְיָא דִיעֶקֶב. יְרוּשָׁלַם הֵינּוּ כְּרִסְיָא
דְדָוִד, וְעַל דָּא כְּתִיב, עַד דִּי כְּרִסְוּוֹן, וְלֹא כְּרִסְיָא. כְּרִסְוּוֹן
סְגִיָאִין נִפְלוּ, וְכֻלְהוּ לָא נִפְלוּ, אֶלָּא מֵעֶלְבּוֹנָה
דְאֹרִייתָא.

תָּא חַזִּי, כִּד אִינוּן זְכָאִי קְשׁוּט מְשִׁתְּדִלִי בְּאֹרִייתָא, כֹּל
אִינוּן תּוֹקֶפִין דְשָׂאֵר עֲמִין, דְשָׂאֵר חֵילִין, וְכֹל חֵילִין
דְלַהוּן, אֶתְכַפֵּיין וְלֹא שְׁלִטִי בְּעֵלְמָא, וְיִשְׂרָאֵל (נ"א וי"ש)
אֶזְדַּמְן עֲלֵייהוּ לְסַלְקָא לֹון עַל כְּלָא. וְאִי לָא, חֲמוֹר גְּרָמָא
לֹון לְיִשְׂרָאֵל לְמִיּהָךְ בְּגִלוּתָא, וְלִמְנַפֵּל בֵּינֵי עַמְמֵיָא,
וְלִמְשַׁלֵּט עֲלֵייהוּ. וְכֹל דָּא אֲמַאי, בְּגִין, וַיֵּרָא מְנוּחָה פִּי
טוֹב, וּמִתְקַנָּא קַמִּיהָ, וַיִּכִּיל לְמַרוּחַ בְּגִינָה כַּמָּה טְבִין
וְכַמָּה כְּסוּפִין, וְסָטָא אֹרְחִיהָ דְלָא לְמַסְבֵּל עוּלָא
דְאֹרִייתָא. בְּגִין כֶּךָ וַיְהִי לְמַס עוֹבֵד.

כְּתִיב, (שיר השירים ו) הַדּוֹדָאִים נָתַנוּ רִיחַ וְעַל פֶּתַחַיִנוּ כֹּל
מְגִדִים חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים וְגו'. הַדּוֹדָאִים נָתַנוּ
רִיחַ, (הדודאים) אֵלִין אִינוּן דְאֶשְׁכַּח רְאוּבֵן. כְּמָא דְאֶתְ אָמַר,
(בראשית ל) וַיִּמְצָא (דף רמג ע"א) דּוֹדָאִים בְּשֹׁדֵה, וְלֹא אֶתְחַדְדֵּשׁן

מְלִי דְאֹרִייתָא, אֶלָּא עַל יְדוּי בִּישְׂרָאֵל, כְּמָא דְאֵת אָמַר,
(דברי הימים א יב) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בִּינָה לְעֵתִים וְגו'.

וְעַל פְּתַחֲנֵנוּ כָּל מְגָדִים, אֵינּוֹן גְּרָמוּ לְמַהוּי עַל פְּתַחֲנֵנוּ,
עַל פְּתַחֵי בֵּתֵי כְּנִסְיֹת וּבֵתֵי מְדַרְשׁוֹת, כָּל מְגָדִים.
חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים, כְּמָה מְלִי חֲדַתָּאן וְעֵתִיקִין דְּאֹרִייתָא,
דְּאֵתְגַלְיִין עַל יַדֵּיהוּ, לְקַרְבָּא לְיִשְׂרָאֵל לְאַבּוּהוֹן
דְּלַעִילָא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (דברי הימים א יב) לְדַעַת מַה יַּעֲשֶׂה
יִשְׂרָאֵל.

(שיר השירים ז) יוֹדֵי צַפְנָתִי לָךְ. מֵהֶכָּא אֹלִיפְנָא, כָּל מָאן
דְּאֵשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא כְּדָקָא יְאוּת, וַיִּדַּע לְמַחְדֵי מְלִין,
וּלְחֲדַתוֹתֵי מְלִין כְּדָקָא יְאוּת, אֵינּוֹן מְלִין סְלָקִין עַד
כְּרִסְיָא דְמִלְכָּא, וּכְנִסַּת יִשְׂרָאֵל פְּתַח לֹון תְּרַעִין, וְגַנְיֹז
לֹון. וּבִשְׁעַתָּא דְעָאֵל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֵשְׁתַּעֲשַׂעָּא עִם
צְדִיקֵיָא בְּגִנְתָּא דְעֵדֹן, אֶפְיַקַת לֹון קַמִּיהָ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מְסַתְּפַל בְּהוּ וְחַדֵּי, כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטֵּר
בְּעַטְרִין עֲלָאִין, וְחַדֵּי בְּמִטְרוֹנִיתָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב,
חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים יוֹדֵי צַפְנָתִי לָךְ. וַיִּמַּהֲהִיא שְׁעַתָּא, מְלוּי
כְּתִיבִין בְּסַפְרָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (מלאכי ג) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר
זְכָרוֹן לְפָנָיו.

זְכָאָה חוּלְקִיָה, מָאן דְּאֵשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא כְּדָקָא יְאוּת,
זְכָאָה הוּא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְזְכָאָה הוּא בְּעֲלָמָא

דָּאֲתִי. עַד הֶכָּא שׁוֹלְטָנוּתָא דִּיהוּדָה, דְּרוּעָא דְאֲתַפְּלִיל
בְּכֹלָא, בְּחֵילָא דְכָל סְטָרִין, תְּלַת קְשָׁרִין דְּדְרוּעָא,
לְאֲתַגְּבְּרָא עַל כֹּלָא:

דִּן יְדִין עֲמוּ כְּאֶחָד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, הֵיא
קָרָא הֶכִּי אֵית לִיה לְמִימַר, דִּן יְדִין לְשְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל,
אוּ דִּן יְדִין לְשְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד, מֵהוּ דִּן יְדִין עֲמוּ,
וּלְבַתֵּר כְּאֶחָד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא דִּן, הוּא דְכְּתִיב בֵּיה,
(במדבר י) מֵאִסְפָּה לְכָל הַמַּחֲנוֹת, דֵּהוּא יִרְכָּא שְׁמָאֵלָא, וְאֲזִיל
לְבַתְרֵיתָא.

תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דִּיהוּדָה וּרְאוּבֵן נְטֻלִין, לִיּוֹאֵי וְאֲרוּנָא
פְּרָשִׁין דְּגָלִין, וְנָטִיל דְּגָלָא דְּאֲפָרִים דְּאִיהוּ לְמַעְרַב,
יִרְכָּא יְמִינָא נְטִיל, בְּקַפְסִירֵי קֶסְטָא. וְאִי תִימָא זְבוּלֹן
דְּאִיהוּ עָאֵל, וְנָפִיק, דְּכְּתִיב בֵּיה, (דברים לג) שְׂמַח זְבוּלֹן
בְּצִאתְךָ, וְכְּתִיב וַיִּרְכְּתוּ וְגו'. אֶלָּא וְדֵאֵי, יְהוּדָה אֲתַפְּלִיל
מִכֹּלָא.

תָּא חֲזִי, מַלְכוּ דִּלְעֵילָא אֲתַפְּלִיל מִכֹּלָא, וִיהוּדָה אִיהוּ
מַלְכוּ תַתְּאָה. כְּמָה דְּמַלְכוּ עֶלְאָה אֲתַפְּלִיל מִכֹּלָא,
הֶכִּי נְמִי מַלְכוּ תַתְּאָה, אֲתַפְּלִיל מִכֹּלָא מְגוּפָא מִיִּרְכָּא,
בְּגִין לְאֲתַגְּבְּרָא בְּתוּקְפֵיהָ.

כְּתִיב, (דברים לג) מִיְמִינֵי ו' א"ש ד"ת לְמוּ, (ע"ד ע"א) אֲוִרֵיתָא
מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה אֲתִיְהִיב, (אתִּיְהִיב), וְגְבוּרָה

אֶתְכִלִּיל בְּיַמֵּינָא, וּבְגוּפָא, וַיִּרְכָּא, וּבְכִלָּא. הֵכִי נִמְי
 סְדָרָא קְדָמָא, יְהוּדָה אִיהוּ, מַלְכוּ דְאִתֵּי מְסִטְר גְּבוּרָה,
 וְאֶתְכִלִּיל בְּיַמֵּינָא בְּגוּפָא וּבִירְכָא, בְּכִלָּא אֶתְכִלִּיל. כְּמָה
 דְּמַלְכוּ דְלַעֲיִלָא, אֶתְכִלִּיל מְכִלָּא.

סְדָרָא תְנַיִנָא רְאוּבֵן, דְאִיהוּ לְסִטְר דְרוּם, וְדָרוּם אִיהוּ
 יַמֵּינָא, וְכֹל חֵילָא דִימֵינָא, יְהוּדָה נְטִיל לֵיה,

בְּגִין דְרְאוּבֵן (ס"א אֶתְעֵבִיר) אֶתְעֵבִיר מִינֵיה מַלְכוּ, כְּמָא דְאִתְּ
 אָמַר פְּחוּז פְּמִים אַל תּוֹתַר, וְנְטִיל לֵיה יְהוּדָה, וְאֶתְגַּבֵּר

בְּתוּקְפָא דִימֵינָא, דִּיהוּ מְרְאוּבֵן, וְכֵן כְּתִיב בְּדוּד, (תְּהֵלִים
 קי) נָאם יִי לְאֲדָנִי שֵׁב לִימִינִי. בְּגִין דְשְׁמָאֵלָא אֶתְכִלִּיל

בְּיַמֵּינָא, וְאֶתְתַּקַּף בְּחֵילֵיה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (תְּהֵלִים קיח)
 יַמִּין יִי עוֹשֶׂה חֵיל וְגו'. יְהוּדָה וְרְאוּבֵן תְּרִין דְרוּעִין הוּוּ.

סְדָרָא תְלִיתָא, אֶפְרַיִם, דְאִיהוּ יִרְכָא יַמֵּינָא, וְנְטִילָא
 קָמִי שְׁמָאֵלָא תְדִיר, וְדָן (דָא) דְאִיהוּ יִרְכָא

שְׁמָאֵלָא, נְטִיל לְבִתְרֵיתָא, וְעַל דָּא הוּא הַמְאִסָּף לְכֹל
 הַמְּחַנּוֹת לְצַבָּאוֹתָם, וְאִזִּיל לְבִתְרֵיתָא.

יְהוּדָה נְטִיל חֵילָא בְּתֵרִין דְרוּעִין, בְּגִין דְרְאוּבֵן דְאִיהוּ
 יַמֵּינָא, (ס"א אֶתְעֵבִיר) אֶתְאֲבִיד מִינֵיה בְּכִירוּתָא

כְּהוּנְתָא וּמְלָכוּתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב בִּיהוּדָה, (דְּבָרִים לג) יָדִיו
 רַב לוֹ וְעֶזְר מִצָּרָיו תִּהְיֶה.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (מְלָכִים א י) וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כֶּסֶף שָׁן

גְּדוֹל. פְּרֻשֵׁיא דְשְׁלֵמָה, עֲבַד לִיה פְּגוּוּנָא דְלַעֲיִלָא, וְכַל
 דְיִוְקֵנִין ^(דְהֶכְא) דְלַעֲיִלָא עֲבַד הֶכָא. וְעַל דָּא פְתִיב, ^{(דבריי הימים}
 א בט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֵמָה עַל כְּפֵא ה' לְמַלְךְ, מְלֶךְ מְלָה סְתִימָא
 הוּא. וְכֵן ^(מלכים א ב) וּשְׁלֵמָה יֵשֶׁב עַל כְּפֵא דְיִוד אָבִיו וְתַכּוֹן
 מְלָכוֹתוֹ מְאֹד, דְקִיִּמָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא.

דֵּן יְדִין עֲמוֹ בְקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל כְּאַחַד,
 כִּיחֻדּוֹ שֶׁל עוֹלָם ^(דף רמג ע"ב) כְּמָה דֵהוּה בְּשִׁמְשׁוֹן,
 דְאִיהוּ יְחִידָאֵי עֲבִיד דִּינָא בְּעֵלְמָא, וְדָאִין וְקָטִיל כְּחֶדָא,
 וְלֹא אֶצְטְרִיךְ סְמִךְ. דֵּן יְדִין עֲמוֹ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, דֵּן,
 הֵיִינוּ חֻיָא, כְּמִין עַל אֹרְחִין וּשְׁבִילִין. וְאִי תִימָא דְעַל
 שְׁמִשׁוֹן בְּלַחֲדוּדֵי הוּא. אֹפֶה הֶכִי נְמִי לַעֲיִלָא, דָּא הוּא נְפֶשׁ
 אַחְרָא ^(ס"א נחש זוטא) מְאִסְףָּ לְכָל הַמַּחְנוֹת, וְכְמִין לְאֹרְחִין
 וּשְׁבִילִין. לְבַתֵּר, חִילִין וּמִשְׁרִיִין מֵהֶכָא נְפָקִי, אִינוּן
 דְכִמְאֵן לְבַנֵי נְשָא, עַל חוּבִין, דְרָאֲמִין לְהוּ לְאַחֲוֹרָא בְתֵר
 כְּתַפְיִיהוּ. אָמַר רַבִּי חֲזִיא, נְחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי לַעֲיִלָא, עַד
 דְלֹא יִתְבַּסֵּם בְּחִמְרָא דְחִידּוֹ.

נְחָשׁ עַלֵי דְרָף. תָּא חֲזִי, כְּמָה דְאִית דְרָף לַעֲיִלָא, הֶכִי
 נְמִי אִית דְרָף לְתַתָּא, וּמִתְפָּרְשָא יִמָא, לְכִמָּה
 אֹרְחִין בְּכָל סֵטֵר. וְאִית אֹרְחָא חַד, דְאֲתִי וְאַסְגִי יִמָא,
 וְרַבִּי נוּנִין בִּישִׁין לְזַנְיִיהוּ, כְּמָה דְאֲפִיקוּ מִיִּין לְתַתָּא נוּנִין
 טְבִין, ^(שמות ל) נוּנִין בִּישִׁין, נוּנִי עוֹרֵדְעַנְיָא, כְּפְגוּוּנָא דָא,
 נוּנִין בִּישִׁין לְזַנְיִיהוּ.

וְכֹד מִשְׁתַּמְשֵׁי מֵאַרְחָא דִּימָא, אֶתְחַזֵּון רְכַבִּין עַל
 סוּסֵייהוּ. וְאַלְמָלָא דְהָאִי חוּיָא, דְאִיהוּ פְּנִישׁ לְכָל
 מִשְׁיִרְיִין, פְּמִין לְסוּף אֶרְחִין, וּבְדַר לֹון לְאַחֹרָא, הוּוּ
 מִטְשֻׁטְשֵׁי עֵלְמָא. מִסְטָרָא דְהַנְי נִפְקִין חֲרָשִׁין לְעֵלְמָא.
 תָּא חֲזִי, בְּבִלְעָם פְּתִיב, (במדבר כד) וְלֹא הֵלֵךְ כְּפַעַם בְּפַעַם
 לְקִרְאֵת נְחָשִׁים, בְּגִין דְאִינוּן קְיִימִין לְלַחֲשָׂא בַּחֲרָשִׁי
 עֵלְמָא.

חֲמִי מַה פְּתִיב, יְהִי דֵן נְחָשׁ עֲלֵי דֶרֶךְ. מַאי עֲלֵי דֶרֶךְ.
 אֶלָּא נְחָשׁ, מֵאן דְאֶשְׁתַּדַּל אֶבְתְּרִיה, אֶכְחִישׁ
 פְּמִלְיָא דְלְעִילָא, וּמַאי אִיהוּ, הֵהוּא דֶרֶךְ עֶלְאָה דְנִפְק
 מִלְעִילָא. כְּמָא דְאֵת אָמַר, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וְגו' .
 נְחָשׁ, מֵאן דְאֶשְׁתַּדַּל אֶבְתְּרִיה, כְּאִילוּ אָזִיל עַל הֵהוּא
 דֶּרֶךְ עֶלְאָה לְאַכְחֲשָׂא לִיה, בְּגִין דְמַהֵהוּא דֶרֶךְ, אֶתְזַנּוּ
 עֵלְמִין עֶלְאִי.

וְאִי תִימָא, דֵן, אֲמַאי אִיהוּ בְּדַרְגָּא דָּא, אֶלָּא פְּדַכְתִּיב,
 (בראשית א) וְאֵת לֵהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשִׁמּוֹר אֶת דֶּרֶךְ
 עֵץ הַחַיִּים. הֵכִי נְמִי הַנּוֹשֵׁף עֵקְבֵי סוּס וְגו', בְּגִין לְנִטְרָא
 לִיה לְכָל מִשְׁיִרְיִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תְּקוּנָא דְכוּרְסֵיָא
 אִיהוּ. תָּא חֲזִי, כְּרִסְיָא דְשְׁלֵמָה מְלָכָא, חַד חוּיָא מְרַפְרַף
 בְּקִטּוּרֵי שְׂרָבִיטָא לְעִילָא מֵאַרְיֹתָא.

פְּתִיב, (שופטים יג) וַתַּחַל רוּחַ ה' לְפַעֲמוֹ בְּמַחְנֵה דֵן וְגו'. תָּא

חַזִּי, שְׁמִשׁוֹן נְזִיר עוֹלָם הָוָה, וּפְרִישׁ עֲלֵמָא אִיהוּ,
 וְאַתְגַּבַּר בֵּיה חֵילָא תְקִיפָא, וְהוּא הָוָה חוּיָא בְּהַאי עֲלֵמָא,
 לְקַבֵּל עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים וּמְזִלוֹת, דְּהָא אַחֲסַנַּת
 חוּלְקָא דְּבִרְכַּתָּא דְּדָן אֲבוּהֵי יִרִית, דְּכַתִּיב, יְהִי דָן נַחֲשׁ
 עָלֵי דְרַף וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, נַחֲשׁ יְדִיעָא, שְׁפִיפּוֹן מַאי נִיהוּ. אָמַר
 לֵיה, רְזָא דְתִקּוּנָא דְחַרְשִׁין, דְנַחֲשׁ אִיהוּ שְׁפִיפּוֹן,
 הָכִי נָמִי הָהוּא רִשְׁע דְבַלְעָם, בְּכֹלָא הָוָה יַדַּע. תָּא חַזִּי
 כְּתִיב, (במדבר כג) וַיִּלֶּךְ שָׁפִי, לְזִמְנִין בְּהַאי, וּלְזִמְנִין בְּהַאי.
 וְאִי תִימָא דָן, לָאו דְרַגְיָה בְּהַאי. הָכִי הוּא וְדַאי. אָלָא
 אַתְמַנָּא עַל דְרַגָּא דָא (להווא), לְמַהוּי סְטָרָא
 בְּתַרִּיתָא, וּשְׁבַחָא אִיהוּ דִּילֵיה, מְמַנָּן דְּמִלְכָא בְּהַאי,
 וּמְמַנָּא עַל הַאי, וּיְקָרָא אִיהוּ לְכֹל אֵינוֹן מְמַנִּין. וּפְרַסְיָא
 דְּמִלְכָא, בְּכֹל אֵינוֹן מְמַנָּן אַתְתַּקֵּן, בְּכֹל הַנִּי מְמַנָּן
 תַּחֲוֹתֵיהוּ מִתְפָּרְשָׁן אֹרְחִין וְדַרְגִּין, הֵן לְטַב, הֵן לְבִישׁ,
 וְכֹלְהוּ אַתְאַחַדֵּן בְּהַנִּי תִקּוּנֵי דְפְרַסְיָא. וּבְגִינֵי כֶּף דָן
 לְסֵטֶר צְפוֹן, בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. דְסֵטֶר צְפוֹן כַּמָּה
 חֲבִילֵי טְרִיקִין אֲזַדְמַנָּן תַּמָּן, וְכֹלְהוּ טַפְסִירָא דְקַסְטָרָא
 לְאַבְאָשָׁא עֲלֵמָא.

בְּגִינֵי כֶּף צְלִי יַעֲקֹב וְאָמַר, לִישׁוּעַתְךָ קוּיִתִּי ה'. בְּכֹל
 שְׁבֻטִים לָא קָאֲמַר לִישׁוּעַתְךָ אָלָא בְּהַאי. בְּגִין

דְּחָמָא לִיהַ תּוּקְפָא תְּקִיפָא דְחוּיָא, מְרַחֶשָׁא דִינָא
לְאַתְגַּבְרָא.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָווּ אֲזִילִי לְמַחְמֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן
בְּקַפּוּטְקִיָּא, אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, הָאִי דְאַמְרִינָן לְעוֹלָם
יְסִדֵּר בַּר נָשׁ שְׁבַחָא דְמַרְיָה, וּלְבַתָּר יִצְלִי צְלוֹתֶיהָ, הָאִי
מֵאֵן דְּלַבִּיָּה טָרִיד, וּבְעֵי לְצַלָּאָה צְלוֹתֶיהָ, וְאִיהוּ בְּעָקוּ,
וְלֹא יְכִיל לְסַדְרָא שְׁבַחָא דְמַרְיָה כְּדָקָא יְאוּת, מֵאִי הוּא.
אָמַר לִיהַ, אַף עַל גַּב דְּלֹא יְכִיל לְכוּוֹנָא לְבָא וְרַעוּתָא,
סְדוּרָא וְשְׁבַחָא דְמַרְיָה אֲמַאי גֵרַע, אֲלֵא יְסִדֵּר
שְׁבַחֶיהָ דְמַאֲרִיָּה, אַף עַל גַּב (דף רמד ע"א) דְּלֹא יְכִיל לְכוּוֹנָא,
וַיִּצְלִי צְלוֹתֶיהָ. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים יז) תִּפְלָה לְדָוִד
שְׁמַעָה ה' צְדָק הַקְּשִׁיבָה רִנָּתִי, שְׁמַעָה ה' צְדָק
בְּקִדְמִיתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ סְדוּרָא דְשְׁבַחָא דְמַרְיָה. וּלְבַתָּר
הַקְּשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תִּפְלָתִי. מֵאֵן דִּיכִיל לְסַדְרָא שְׁבַחָא
דְמַרְיָה, וְלֹא עֲבִיד, עָלֶיהָ כְּתִיב, (ישעיה ט) גַּם כִּי תִרְבוּ
תִּפְלָה אֵינֶנִּי שׁוֹמַע יְדֵיכֶם וְגו'.

כְּתִיב, (שמות כט) אֶת הַכֹּפֶשׁ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת
הַכֹּפֶשׁ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֻבִים. תִּפְלוֹת כְּנֻגַד
תְּמִידִין תְּקַנּוּם. תָּא חֲזִי, בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָא, אֲתַעַר הַכִּי
נָמִי לְעִילָא. וּבְאַתְעָרוּתָא דְלְעִילָא, הַכִּי נָמִי לְעִילָא
מִנִּיהַ, עַד דְּמַטֵּי אֲתַעָרוּתָא לְאַתָּר דְּבַעֲיָא בּוֹצִינָא

לְאֲדֹלָקָא וְאֲדֹלִיק. וּבְאַתְעָרוּתָא דְתַנּוּנָא דְלַתְתָּא, אֲדֹלִיק
 בוּצִינָא לְעִילָא, וְכֹד הָאִי אֲדֹלִיק (בוּצִינִין), כְּלָהוּ בוּצִינִין
 אַחֲרֵינִין דְּלִיקוּן, וּמִתְבָּרְכָאן מִנִּיהּ כְּלָהוּ עַלְמִין. אֲשֶׁתְּכַח,
 דְּאַתְעָרוּתָא דְקָרְבָנָא תְּקוּנָא דְעֶלְמָא, וּבִרְכָאן דְעֶלְמִין
 כְּלָהוּ.

הָא כִּיצַד, שְׁאֵרֵי תַנּוּנָא לְסִלְקָא, אִינוּן דִּיוֹקְנִין קְדִישִׁין
 דְּמִמֶּנּוּן עַל עֶלְמָא אַתְהֵנוּן (ס"א אַתְהֵקְנוּ) לְאַתְעָרָא,
 וּמִתְעָרִין לְדַרְגִין בְּכִסּוּפָא דְלְעִילָא, כְּמָא דְאַתְ אָמַר,
 (תְּהֵלִים קד) הַכְּפִירִים שׁוֹאֲגִים לְטָרְף וְגו'. אֵלִין אַתְעָרִין
 לְדַרְגִין עֲלָאִין דְעֶלְיִיהוּ, עַד דְּמִטִּי אַתְעָרוּתָא, עַד דְּבַעֵי
 מְלָכָא לְאַתְחַבְרָא בְּמִטְרוּנִיתָא.

וּבְכִסּוּפָא דְלַתְתָּא, נְבַעִין מִיִּין תַּתְּאִין, לְקַבְּלָא מִיִּין
 עֲלָאִין, דְּהָא לָא נְבַעִין מִיִּין עֲלָאִין, אָלָא
 בְּאַתְעָרוּתָא דְכִסּוּפָא דְלַתְתָּא, וּכְדִין תִּיאוּבְתָא אַתְדַּבֵּק,
 וְנְבַעִין מִיִּין תַּתְּאִין לְקַבְּלָא מִיִּין עֲלָאִין, וְעֶלְמִין
 מִתְבָּרְכָאן, וּבוּצִינִין כְּלָהוּ דְלִיקוּן, וְעֲלָאִין וְתַתְּאִין
 מִשְׁתַּכְּחִי בְּבִרְכָאן.

תָּא חֲזִי, כְּהֵנִי וְלִיּוֹאִי. מִתְעָרִי לְאַתְחַבְרָא שְׁמָאֲלָא
 בִּימִינָא. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כְּלָא הָכִי הוּא וְדָאִי, אָבֵל
 הָכִי שְׁמַעְנָא, כְּהֵנִי וְלִיּוֹאִי, דָּא אַתְעָר שְׁמָאֲלָא, וְדָא
 אַתְעָר יְמִינָא, בְּגִין דְּאַתְחַבְרוּתָא דְדְּכּוּרָא לְגַבִּי נוֹקְבָא,

לָאוּ אִיהוּ אֱלֹא בְשִׁמְאֵלָא וַיִּמְינָא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שיר
 השירים ב) שְׁמַאלוּ תַחַת לְרַאשֵׁי וַיִּמְינּוּ תַחֲבַקְנִי. וְכַדִּין
 אֶתְחַבֵּר דְּכַר בְּנוֹקְבָא, וְתִיאוּבְתָא אֶשְׁתַּכַּח, וְעַלְמִין
 מִתְבְּרַכִּין, וְעַלְאֵי וְתַתְּאֵי בְּחִידוּ.

וְעַל דָּא, כְּהַנִּי וְלִיּוֹאֵי, מִתְעָרֵי מְלָה לְתַתָּא, לְאַתְעָרָא
 כְּסוּפָא וְחַבִּיבוּתָא לְעֵילָא, דְּכֻלָּא תְּלִיא בִּימִינָא
 וּשְׁמַאלָא. אֶשְׁתַּכַּח דְּקַרְבְּנָא יְסוּדָא דְעַלְמָא, תְּקוּנָא
 דְעַלְמָא, חִידוּ דְעַלְאִין וְתַתְּאִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְדָאֵי
 שְׁפִיר קָא אָמַרְתְּ, וְהֵכִי הוּא, וְהֵכִי שְׁמַעְנָא מְלָה,
 וְאַנְשֵׁינָא לָהּ, וְאַנָּא שְׁמַעְנָא הָא, וְכֻלָּא בְּחַד סַלְקָא.

הַשְׁתָּא צְלוּתָא בְּאַתְרֵי דְקַרְבְּנָא, וּבְעֵי בַר נָשׁ לְסַדְרָא
 שְׁבַחָא דְמַרְיָה כְּדַקָּא יְאוּת, וְאֵי לָא יְסַדֵּר, לָאוּ
 צְלוּתִיָּה צְלוּתָא. תָּא חֲזִי, סְדוּרָא שְׁלִים דְשְׁבַחָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, מֵאֵן דִּידַע לִיַּחְדָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדַקָּא יְאוּת,
 דְּבַהֲאֵי מִתְעָרִין עַלְאִין וְתַתְּאִין, וְנִגְדֵי בְּרַכָּאן לְכַלְהוּ
 עַלְמִין.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, לָא אֲשֵׁרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
 בְּגַלוּתָא בִּינֵי עַמְמֵיָא, אֱלֹא בְּגִין דִּיתְבְּרַכּוּן שְׁאָר
 עַמִּין בְּגִינֵיהוֹן, דְּהָא אֵינּוּן נִגְדִין בְּרַכָּאן מְלַעֲיָלָא לְתַתָּא
 כָּל יוֹמָא.

אֲזַלוּ, עַד דְּהוּוּ אֲזַלֵּי, חָמוּ חַד חוּיָא דְהוּוּ קַמְסַחַר (וְאֶסְטֵר)

בְּאַרְחָא. סָטוּ מֵאַרְחָא. אֲתָא בַר נָשׁ אַחְרָא לְגַבְיֵיהוּ,
 קָטִיל לֵיהּ חוּיָא. אֶהְדְּרוּ רִישׁיֵיהוּ, וְחָמוּ לֵיהּ, לְהֵוּא בַר
 נָשׁ דְּמִית. אָמְרוּ, וַדַּאי תְּהוּא נַחֲשׁ, שְׁלִיחוּתָא דְּמָרִיהּ קָא
 עֵבִיד. בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְּשׁוּבֵינָנָא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, יְהִי דָן נַחֲשׁ עָלֵי דְרָךְ. אֵימַתִּי הָוּה
 דָן נַחֲשׁ, בְּיוֹמוֹי דִּירְבָּעָם, דְּכַתִּיב, (מלכים א יב) וְאֵת
 הָאֶחָד נָתַן בְּדָן אֲמַאי אֲתִיֵּיהִיב תַּמָּן עָלֵי דְרָךְ. עַל הָהוּא
 אֶרַח, דִּיתַמְנַע (ההוּא דְרָךְ דְּסִלְקִין) דְּלֹא יִסְלְקוֹן לִירוּשָׁלַם (וְלֹא
 יִסְלְקוֹן תַּמָּן). וְדַא דָן, הָוּה לֹון נַחֲשׁ לְיִשְׂרָאֵל עָלֵי דְרָךְ, עָלֵי
 דְרָךְ וַדַּאי, כְּמָא דַּאתְ אָמַר, (מלכים א יב) וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ וְגו'.
 שְׁפִיפּוֹן עָלֵי אֶרַח. דְּעַקִּיץ לֹון לְיִשְׂרָאֵל. וְכֹלֹא לָא הָוּה
 אָלֹא עָלֵי דְרָךְ, וְעָלֵי אֶרְחָא, לְאַתְמַנְעָא מִיִּשְׂרָאֵל דְּלֹא
 יִסְלְקוֹן לִירוּשָׁלַם, לְמִיחַג חַגִּיֵּיהוּ, וְלְקַרְבָּא קַרְבָּנִין
 וְעֶלְוּן, לְמַפְלַח תַּמָּן. (דף רמד ע"ב)

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּמָטוּ בְּרַכָּאן לִידָא דְּמִשָּׁה, לְבְּרַכָּא
 לְכֻלְהוּ שְׁבָטִים, חָמָא לְדָן דְּהוּה קָטִיר בְּחוּיָא, אֶהְדְּר
 קָטִיר לֵיהּ בְּאַרְיָא. הָדַא הוּא דְּכַתִּיב, (דברים לג) וּלְדָן אָמַר
 דָן גּוֹר אַרְיָה יִזְנַק מִן הַבֶּשֶׂן. מַאי טַעְמָא, בְּגִין (דְּאִיהוּ)
 דִּיהָא שִׁירוּתָא וְסוּפָא דְּד' דְּגָלִין קָטִיר בִּיהוּדָה דְּאִיהוּ
 מְלָכָא, כְּמָא דַּאתְ אָמַר, גּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה, וְהוּא שִׁירוּתָא
 דְּדָגְלִין. וְסוּפָא דְּדָגְלִין דָן, דְּכַתִּיב דָן גּוֹר אַרְיָה וְגו',
 לְמַהוּי שִׁירוּתָא וְסוּפָא קָטִיר בְּחַד אֶתְר:

לִישׁוּעָתְךָ קוֹיִתִּי ה', רַבִּי חֵיִיא אָמַר, (פְּדָכְתִּיב) כִּמָּא דְאֵת
 אָמַר, (שׁוּפְטִים יג) וְהוּא יַחַל לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל
 מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. אָמַר (ס"א רַבִּי אַחָא), וְכִי אֲמַאי קוֹיִתִּי וְהָא
 סָלִיק הוּהוּ יַעֲקֹב מֵעֲלָמָא בְּהָהוּא זְמַנָּא מִכְּמָה שְׁנִין. אֲמַאי
 אָמַר דְּאִיהוּ מְחַפָּה לְהָהוּא יְשׁוּעָה. (ס"א אֶלָּא וְדַאי) אָמַר לִיה
 וְדַאי רְזָא דְמִלָּה, פְּדָכְתִּיב, (שְׁמוֹת יז) וְהָיָה כִּפְּאֶשׁר יָרִים מִשָּׁה
 יָדוֹ וְגַבְר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סִתָּם. אוּף הֲכָא וְהוּא יַחַל
 לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סִתָּם. בְּגִינֵי כֶּךָ אָמַר,
 לִישׁוּעָתְךָ קוֹיִתִּי ה'.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא. וְדַאי הֲכִי הוּא, וְשְׁפִיר. זַפָּאָה חוּלְקָהוֹן
 דְּצַדִּיקָיָא, דִּידְעֵי לְאַשְׁתְּדִּלָּא בְּאוּרֵיִיתָא, לְמִזְכֵּי
 בַּה לְחַיִּין דְּלַעֲיִלָּא. כִּמָּא דְאֵת אָמַר, (דְּבֵרִים ל) כִּי הוּא חֵיִיךָ
 וְאַרְךָ יְמֶיךָ לְשֹׁבֵת עַל הָאֲדָמָה וְגו'.

גְּד גְּדוּד יְגוּדְנוּ וְהוּא יְגוּד עָקֵב. רַבִּי יִיסָא אָמַר, מְגַד
 אֲשֶׁתְּמַע, דְּהָא חֵילִין יִפְקוֹן לְאַגְחָא קַרְבָּא, מִשְׁמַע
 דְּכְתִיב גְּד, בְּכָל אֲתֵר גִּימ"ל (רל"ד ע"ב) דְּל"ת, חֵילִין
 וּמִשְׁרִיִּין נִפְקֵי מִנֵּיהוּ. דְּהָא גִימ"ל יְהִיב, וְדְל"ת לְקִיט.
 וּמַהֲכָא (נ"א מִשְׁכָּא) כִּמָּה חֵילִין וְכִמָּה מִשְׁרִיִּין תְּלִיִין בְּהוּ.
 תָּא חֲזִי, הָהוּא נְהָר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק מֵעֵדָן, לָא פְּסָקִין
 מִימּוּי לְעֵלְמִין, וְהוּא אֲשֶׁלִּים לְמִסְכְּנֵי, וְעַל דָּא
 קִיִּימֵי כִּמָּה חֵילִין וְכִמָּה מִשְׁרִיִּין, וְאַתְּזַנּוּ מַהֲכָא. וְעַל דָּא

גַּד, דָּא אֶפִּיק וַיְהִיב, וְדָא לְקִיט וְנָקִיט, וְאַתְּזֵן בֵּיתָא וְכָל
אֲנָשֵׁי בֵּיתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲלִמְלָא דִּהוּי גַד מִבְּנֵי שְׁפָחוֹת, שְׁעָתָא
קַיִמָּא לִיָּה לְאַשְׁלָמָא יִתִּיר מְכָלָא. הֵדָא הוּא
דְּכֹתִיב, (בראשית ל) בָּא גַד קָרִי, וּכְתִיב בְּגַד חָסֵר אֶלֶף,־
דִּהָא שְׁעָתָא קַיִמָּא בְּשָׁלִימוֹ, וְאַסְתִּלַּק מִנִּיה. הֵדָא הוּא
דְּכֹתִיב, (איוב ו) אַחִי בְּגָדוֹ כְּמוֹ נָחַל, בְּגִין דִּיהָוָא נִהָר
דְּנִגִּיד, אֲסִתִּלַּק בְּהֵיָא שְׁעָתָא, וּכְתִיב בְּגַד חָסֵר אֶלֶף,־
וְעַל דָּא, לָא זָכָה בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא וְאַסְתִּלַּק מִנִּיהָ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מִנִּין לְרַאוּבֵן דִּיהוּה פְּהָאֵי גּוּוֹנָא,
כְּדְכֹתִיב, פָּחוּז כַּמִּים אַל תוֹתֵר דְּאַסְתִּלְקוּ מִיִּין וְלָא
נִגִּידוּ, וְהָא אֲתַמַּר בְּמָה אֶפְגִּים. וְתַרוּוִייהוּ לָא זָכוּ
בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְחִילִין וּמִשִּׁירִין אֶפִּיקוּ לְאַחְסָנָא לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל אַרְעָא. תָּא חֲזִי, מַה דְּאַתְּפְּגִים בְּגַד, אֲשִׁתְּלִים
בְּאַשֵׁר, הֵדָא הוּא דְּכֹתִיב, מֵאַשֵׁר שְׁמִנָּה לְחֶמּוֹ וְהוּא יִתֵּן
מִעֲדָנֵי מֶלֶךְ. הֵשְׁתָּא אֲשִׁלִּים גִּימָ"ל לְדָלָ"ת.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא אֲשִׁתְּמִיטוּ בְּמַעֲרַתָּא דְלוּד,
דְּעָאלוּ קָמִי תוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא, דִּיהוּוּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא.
אָמַר רַבִּי אַבָּא נִסְחָר הָאֵי מַעֲרַתָּא בְּמַלְי דְּאוּרִייתָא. פִּתַּח
רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (שמות קי"ד ע"א) (שיר השירים ח) שְׁיִמְנֵי כַחוֹתֵם
עַל לִבְךָ כַחוֹתֵם עַל זְרוּעֶךָ וְגו', רִשְׁפִּיָּה רִשְׁפִּי אִשׁ

שְׁלֶהֱבֵת יְהוָה, הַאִי קָרָא אֶתְעָרְנָא בֵּיהּ. אַבְל לַיְלִיא חַד הָוָה
כִּד הוּינָא קָאִים קָמִי אַבָּא, וְשִׁמְעָנָא מִנִּיהּ מְלָה, דְּלִית
שְׁלִימוּ וְרַעוּתָא וְכִסּוּפָא דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אָלָא (ס"ח ע"ב) בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא. דְּאִינוּן מִתְעָרִי
נְבִיעוּ דְּמִיא תַתָּאִי, לְקַבְּלֵי עֲלָאִי. וּבִהֵיא שְׁעָתָא שְׁלִימוּ
דְּרַעוּתָא וְכִסּוּפָא בְּדַבְּרֵי קוּדְשָׁא לְמַעַבְד פִּירִין.

תָּא חֲזִי, בְּתַר דְּאֶתְדַבְּקוּ דָּא בְּדָא, וְהִיא קַבִּילַת רַעוּתָא,
הִיא אֲמַרַת שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֵם עַל לְבָבְךָ, אֲמַאי כַחֲוֹתֵם.
אָלָא אֲרַחֲמֵיהּ דְּחֹתֵם, כִּיּוֹן דְּאֶתְדַבְּק בְּאַתְרַךְ חַד, אַף עַל
גַּב דְּאֶתְעֵדִי מִינִיהּ, הָא אֲשַׁתָּאֵר רְשִׁימוּ בְּהָהוּא אֲתֵר,
וְלֹא אֲעֵדִי מִנִּיהּ. דְּכָל רְשִׁימוּ, וְכָל דְּיוֹקְנָא דִּילִיָּהּ, בֵּיהּ
אֲשַׁתָּאֵר. כֶּךָ אֲמַרְהַ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, הָא אֶתְדַבְּקָנָא בְּךָ,
אַף עַל גַּב דְּאֶתְעֵדִי מִינְךָ וְאֹזִיל (דף רמה ע"א) בְּגָלוּתָא. שִׁימְנֵי
כַחֲוֹתֵם עַל לְבָבְךָ, בְּגִין דְּיִשְׁתָּאֵר כָּל דְּיוֹקְנֵי בְּךָ, כִּהֵאִי
חֹתֵם דְּיִשְׁתָּאֵר כָּל דְּיוֹקְנֵיהּ, בְּהָהוּא אֲתֵר דְּאֶתְדַבְּק בֵּיהּ.
כִּי עֲזָה כְּמוֹת אֶהְבֵּהּ, תַּקִּיפָא הִיא, כְּפָרִישׁוּ דְּרוּחָא מִן
גּוּפָא. דְּתַנִּינוּן, בְּשַׁעֲתָא דְּבֵר נֶשׁ מְטִי לְאַסְתַּלְקָא מִן

עֲלָמָא וְחָמִי מַה דְּחָמִי, רוּחָא אֲזֵלָא בְּכָל (ויקרא קכ"ו ע"ב)
שְׁיִיפֵי דְּגּוּפָא וְסָלִיק גַּלְגְּלוּי, כְּמַאן דְּאֹזִיל בִּימָא בְּלֹא
שְׁיִיטִין, סָלִיק וְנַחֲתִית וְלֹא מְהַנִּיָּא לִיהּ, אֲתָא וְאִישְׁתָּאִיל
מִכָּל שְׁיִיפֵי גּוּפָא, וְלִית (לון) תַּקִּיפּוּ כִּיּוּמָא דְּפָרִישׁ רוּחָא

מִן גּוֹפָא. כִּף תְּקִיפוּ דְרַחֲמֵי דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כִּתְקִיפוּ דְמוֹתָא, בְּשַׁעְתָּא דְבַעֵי רוּחָא
לְאַתְפְּרָשָׁא מִן גּוֹפָא.

קָשָׁה כְּשָׂאֹל קִנְיָה, כֹּל מֵאן דְרַחֲמִים, וְלֹא קָשִׁיר עֲמִיה
קִנְיָה, לָאוּ רַחֲמֵימוֹתֶיהָ רַחֲמֵימוֹתָא. פִּיּוֹן דְקִנְיָ, הָא
רַחֲמֵימוֹתָא אֲשֶׁתְּלִים. מִכָּאן אֹלִיפְנָא דְבַעֵי בַר נָשׁ לְקִנְיָה
לְאַנְתִּיתִיהָ, בְּגִין דִּיתְקַשֵּׁר עִמָּהּ רַחֲמֵימוֹתָא שְׁלִים, דְהָא
מִגּוּ כִּף לֹא יִהְיֶב עֵינׁוּי בְּאִינְתוּ אַחֲרָא. מַהוּ קָשָׁה כְּשָׂאֹל.
אַלָּא, מַה שְׂאֹל קָשִׁיא בְּעֵינֵיהוּ דְחִיבִין לְמִיחַת בֵּיהּ,
כִּף קִנְיָה קָשִׁיא בְּעֵינֵיהוּ דְמֵאן דְרַחֲמִים וְקִנְיָ, לְאַתְפְּרָשָׁא
מִרַחֲמֵימוֹתָא.

דְּבַר אַחַר, קָשָׁה כְּשָׂאֹל קִנְיָה, מַה שְׂאֹל, בְּשַׁעְתָּא
דְנַחְתִּין לֹון לְחִיבֵיָא בֵּיהּ, מוֹדִיעִין לֹון חוֹבֵיָהּ עַל
מַה נַּחְתִּין לֵיהּ, וְקָשִׁיא לְהוּ. כִּף, מֵאן דְקִנְיָ, הוּא תַּבַּע
עַל חוֹבֵיָהּ, וְחִיבֵי (נ"א וְחִשִּׁיד) כְּמַה עוֹבְדִין, וְכִדִּין קְשׁוּרָא
דְרַחֲמֵימוֹתָא אֲתַקְשֵׁר בֵּיהּ.

רְשָׁפִיהּ רְשָׁפִי אִשׁ שִׁלְהֶבֶת יָהּ. מֵאן שִׁלְהֶבֶת יָהּ, דָּא
שִׁלְהוּבָא דְאַתּוּקְדָא וְנַפְקָא מִגּוּ שׁוּפְרָא, דְאִיהוּ
אַתְעַר וְאוּקִיד, וּמֵאן אִיהוּ, שְׁמַאלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
שְׁמַאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי. דָּא אוּקִיד שִׁלְהוּבָא
(שִׁיר הַשִּׁירִים ב)

דְרַחֲמֵימוֹ דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִינֵי כָּף, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
הָאֲהָבָה. דֵּהָא כַּד אָתִי יְמִינָא דְאִיהוּ מַיִם, אוֹסִיף
יְקִידוּ דְרַחֲמֵימוֹתָא, וְלֹא כְּבִי שְׁלֵהוּבָא דְשִׁמְאֵלָא, כְּמָא
דְאַתְּ אָמַר וַיְמִינֵנוּ תַחֲבִקְנִי, הֵאֵי אִיהוּ מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ
לְכַבּוֹת אֶת הָאֲהָבָה, וְכֵן כֻּלָּא כְּהֵאֵי גִוּוּנָא.

עַד דֵּהוּוּ יִתְבִּי, שְׁמַעוּ קְלִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דֵּהוּוּ אֶתִּי
בְּאוֹרְחָא, הוּא וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק. קְרִיב
לְמַעְרְתָא, נְפָקוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, מְכוּתְלִי דְמַעְרְתָא חֲמִינָא דְשְׁכִינְתָא הַכָּא. יִתְבוּ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמַאי עֲסַקִיתוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא,
בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרַבִּי
אֶלְעָזָר פְּרִישׁ הֵאֵי קְרָא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁיִמְנֵי כַחוּתֵם
עַל לִבְךָ וְגו'. אָמַר לִיָּה, אֶלְעָזָר בְּרַחֲמֵימוּ עֲלָאָה וּקְשִׁירוּ
דְּחַבִּיבוֹתָא אֶסְתַּכְּלַת.

אֲשַׁתִּיק רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁעֵתָא. אָמַר, בְּכָל אֲתֵר בְּעֵינָא
שְׁתִּיקוּ, בַּר שְׁתִּיקוּ דְאוֹרֵייתָא. גִּינְזָא חֲדָא אִית
לִי גִנְזָא, וְלֹא בְּעֵינָא דִּיתְאֲבִיד מְנַיִיכוּ, וְהִיא מְלָה
עֲלָאָה, וְאֶשְׁכַּחנָא לָהּ בְּסַפְרָא דְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא.

תָּא חֲזִי, בְּכָל אֲתֵר דְּכוּרָא רְדִיף בְּתֵר נּוּקְבָא, וְאֲתַעַר
לְגַבְהַ רַחֲמֵימוֹתָא, וְהֵכָא אֶשְׁכַּחנָא, דֵּהִיא אֲתַעַרְת
רַחֲמֵימוֹתָא וְרַדְפָּה אַבְתְּרִיהּ, וְאוֹרְחִיהּ דְּעֵלְמָא, דְּלִית

שְׁבַחָא דְנוֹקְבָא, לְמַרְדָּף בְּתַרְיָה דְדַכּוּרָא. אֱלֹא, מְלָה
 סְתִימָא הִיא, וּמְלָה עֲלָאָה דְבִי גְנוּזִיָּא דְמִלְכָא.

תָּא חֲזִי, תְּלַת נְשָׁמְתִין אִינוּן, וְאִינוּן סְלָקִין בְּדַרְגִין
 עֲלָאִין יְדִיעֵן, וְעַל דְאִינוּן תְּלַתָּא אַרְבַּע אִינוּן. חַד
 נְשָׁמְתָא עֲלָאָה דְלֹא אֲתַפֵּס, וְלֹא אֲתַעַר בֵּיהּ גִּזְבָּרָא (ס"א
 אַצְא) דְקַרְטִיטָאָה עֲלָאָה, כָּל שְׁכֹן תַּתָּאָה. וְהֵאִי נְשָׁמְתָא
 לְכָל נְשָׁמְתִין. וְהוּא סְתִים, וְלֹא אֲתַגְלִיא לְעֵלְמִין, וְלֹא
 אֲתִידַע, וְכֻלְהוּ בֵּיהּ תְּלִיין.

וְהֵאִי אֲתַעֲטָף בְּעֵטוּפָא דְזַהָרָא דְכַרְמֵלָא, (נ"א דְבְדוּלְחָא) בְּגוּ
 זְהִירוּתָא וְנָטִיף טַפִּין טַפִּין מַרְגְּלָאן וְאֲתַקְשְׁרוּ
 כְּלָהוּ כְּחַד, כְּקִשְׁרִין דְשִׁיפִי דְגוּפָא חַד. וְהוּא אֲעִיל
 בְּגוּזִיָּהּ, וְאֲחֲזִי בְּהוּ עֲבִידְתִּיהּ. הוּא וְאִינוּן חַד הוּא, וְלִית
 בְּהוּ פְרִישׁוּ. הֵאִי נְשָׁמְתָא עֲלָאָה טְמִירוּ דְכֻלָּא.

נְשָׁמְתָא אַחְרָא, נּוֹקְבָא דְמַטְמָרָא בְּגוּ חִילָהָא, וְהִיא
 נְשָׁמְתָא לְהוּ, וּמְנִיָּהּ אֲחִידָא (דף רמה ע"ב) גּוּפָא,
 לְאַחְזָאָה בְּהוּ עֲבִידְתָּא לְכָל עֲלָמָא. כְּגוּפָא דְאִיהוּ מָאנָא
 לְנְשָׁמְתָא, לְמַעַבַּד בֵּיהּ עֲבִידְתָּא. וְאֵלִין כְּגוּוּנָא דְאִינוּן
 קִשְׁרִין טְמִירִין דְלַעִילָא.

נְשָׁמְתָא אַחְרָא, הִיא נְשָׁמְתֵהוּן דְצְדִיקֵיָא לְתַתָּא.
 נְשָׁמְתֵהוּן דְצְדִיקֵיָא אֲתִיין מֵאִינוּן נְשָׁמְתִין
 עֲלָאִין, מִנְשָׁמְתָא דְנוֹקְבָא, וּמִנְשָׁמְתָא דְדַכּוּרָא. וּבְגִין

כֹּךְ, נִשְׁמָתִין דְּצִדִּיקָיָא עֲלָאִין, עַל כֹּל אֵינּוֹן חֵילִין
וּמְשָׁרִיִּין דְּלַעֲיֵלָא.

וְאִי תִימָא, הָא עֲלָאִין אֵינּוֹן מִתְרִין סְטֵרִין, אִמָּאֵי נַחְתִּין
לְהָאֵי עֲלָמָא, וְאִמָּאֵי אֶסְתְּלִקּוּ מִנִּיהָ. לְמַלְכָּא
דְּאֲתִיִּילִיד לִיהַ בַּר, שְׂדֵר לִיהַ לְחַד כְּפָר, לְמַרְבָּה לִיהַ
וּלְגַדְלָא לִיהַ עַד דִּיתְרַבִּי (לִיהַ), וְיּוֹלְפּוֹן לִיהַ אֲרַחֵי דְהִיכְלָא
דְּמַלְכָּא. שְׁמַע מַלְכָּא דְהָא בְרִיהַ רַב וְאֲתְרַבִּי. מַה עֶבֶד
בְּרַחֲמֵי דְבְרִיהַ, מְשֵׁדֵר לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא אִמִּיהַ בְּגִינִיהַ,
וְאָעִיל לְהִיכְלִיהַ, וְחֲדֵי עֲמִיהַ כֹּל יּוֹמָא.

כֹּךְ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֹלִיד בַּר בְּמַטְרוֹנִיתָא, וּמָאֵי
אִיהוּ, נִשְׁמָתָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, שְׂדֵר לִיהַ לְכְפָר,
לְהָאֵי עֲלָמָא, דִּיתְרַבִּי בֵּיהַ, וְיּוֹלְפּוֹן לִיהַ אֲוֲרַחֵי דְהִיכְלָא
דְּמַלְכָּא. כִּיּוֹן דִּידַע מַלְכָּא דְהָא בְרִיהַ אֲתְרַבִּי בְּהָאֵי כְּפָר,
וְעִידָן הוּא לְמִיִּיתֵי לִיהַ לְהִיכְלִיהַ. מַה עֶבֶד בְּרַחֲמֵי
דְּבְרִיהַ, מְשֵׁדֵר לְמַטְרוֹנִיתָא בְּגִינִיהַ וְאָעִיל לִיהַ לְהִיכְלִיהַ.
נִשְׁמָתָא לָא סְלָקָא מֵהָאֵי עֲלָמָא, עַד דְּאֲתַת מַטְרוֹנִיתָא
בְּגִינָהּ, וְאָעִילַת לָהּ בְּהִיכְלָא דְּמַלְכָּא, וְיִתִּיבַת תַּמָּן
לְעֵלְמִין.

וְעַם כֹּל דָּא, אֲוֲרַחָא דְעֲלָמָא, דְּאֵינּוֹן בְּנֵי כְּפָר בְּכָאן עַל
פְּרִישׁוֹ דְּבְרִיהַ דְּמַלְכָּא מִנִּיהוּ. חַד פְּקַח הָוּה תַּמָּן,
אָמַר לוֹן, עַל מָה אֲתוֹן בְּכָאן, וְכִי לָאו בְרִיהַ דְּמַלְכָּא

אִיהוּ, וְלֹא אֶתְחַזִּי לְמִידֵר יִתִּיר בֵּינַיִכוֹן, אֶלֹּא בְּהִיכְלָא
 דְּאָבוּי. כֶּךָ מִשָּׁה, דְּהָוה פִּקְחָ, חֲמָא בְּנֵי כִפְר דְּהָוה בְּכָאן.
 עַל דָּא אָמַר, (דבריים ז') בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם לֹא
 תִּתְגַּדְּדוּ.

תָּא חֲזִי, אִילוּ הָוּוּ יִדְעִין כְּלָהוּ צְדִיקָיָא הָאֵי, הָוּוּ חֲדָאן
 הָהוּא יוֹמָא דְמָטִי לֹון לְאַסְתְּלָקָא מֵהָאֵי עֲלֵמָא. וְכִי
 לָאוּ יִקְרָא עֲלָאָה הוּא, דְּמִטְרוֹנִיתָא אַתְתּ בְּגִינֵיִהוּ,
 וְלֹאוּבְלָא לֹון לְהִיכְלָא לְמִלְכָּא, לְמַחְדֵי בְּהוּ מִלְכָּא כֹּל
 יוֹמָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֲשַׁתְּעֲשֵׁעַ אֶלֹּא
 בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצְדִיקָיָא.

תָּא חֲזִי, אֶתְעֲרוּתָא דְּרַחֲמֵי דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְגַבֵּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִשְׁמַתְהוֹן דְּצְדִיקָיָא לְתַתָּא
 מִתְעַרִין לָהּ. בְּגִין דְּאִינוּן אַתִּיין מִסְטְרָא דְּמִלְכָּא, מִסְטְרָא
 דְּדְכוּרָא, וְאַתְעֲרוּתָא דָּא מָטִי לְנוֹקְבָא מִסְטְרָא דְּדְכוּרָא,
 וְאַתְעַר רַחֲמֵימוֹתָא. אֲשַׁתְּפַח דְּדְכוּרָא אַתְעַר חֲבִיבוֹ
 וְרַחֲמֵימוֹתָא לְנוֹקְבָא, וְכִדִּין נוֹקְבָא אַתְקִשְׁרַת בְּרַחֲמֵימוֹתָא,
 לְגַבֵּי דְּכוּרָא.

כֹּהֲאֵי גְוֹנָא, תִּיאוּבְתָא דְּנוֹקְבָא לְמִשְׁדֵי מִיין תַּתְּאִין
 לְקַבֵּל מִיין עֲלָאִין, לָאוּ אִיהוּ אֶלֹּא בְּנִשְׁמַתְהוֹן
 דְּצְדִיקָיָא. זִכְאִין אִינוּן צְדִיקָיָא בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וּבְעֲלֵמָא
 דְּאִתֵּי, דְּעֲלֵיִהוּ קִיִּמִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין. וְעַל דָּא (משלי י'
 וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם כְּתִיב, סֶתֶם.

וְרִזָּא דְכֻלָּא, צְדִיק, אִיהוּ יְסוּדָא דְלְעִילָא, וְאִיהוּ יְסוּדָא
לְתַתָּא, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֶתְכַלִּילַת מִצְדִיק,

מְלַעֲיִלָא וּמִתַּתָּא. (קנ"ג ע"ב) צְדִיק מֵהֵאֵי סְטָרָא, וְצְדִיק
מֵהֵאֵי סְטָרָא, יִרְתִּין לָהּ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים לז)

צְדִיקִים יִרְשׁוּ אֶרֶץ. יִרְשׁוּ אֶרֶץ וְדָאֵי.

תָּא חֲזִי, צְדִיק אַחְסִין לָהּ לְהֵאֵי אֶרֶץ, וְאֶרֶיק עֲלָהּ
בְּרַכָּאן בְּכָל יוֹמָא, וַיְהִיב לָהּ תַּפְנוּקִין וְעֵדוּנִין,
בְּנִגְיֵדוּ עֲלָהּ דְנִגִּיד עֲלָהּ, וְהָא (רל"ה ע"ב) אוֹקִימְנָא מְלָהּ.

וְרִזָּא דְכְּתִיב (בראשית מט) מֵאֲשֶׁר שְׂמֵנָה לְחֶמוֹ וְהוּא יִתֵּן
מֵעֲדֵנֵי מֶלֶךְ. וְעַם כָּל דָּא, מְלָה אַחְרָא, כְּמָה

דְּכְּתִיב, (שיר השירים ו) רְאוּהָ בָנוֹת וַיֹּאשְׁרוּהָ, וְעַל דָּא אַמְרָה
לָאָה, (בראשית ל) בְּאֲשָׁרֵי כִי אֲשָׁרוּנִי בָנוֹת וְכֻלָּא שְׂפִיר. וְתָא
חֲזִי מֵעֲלָמָא דְאֲתִי, אֶתְמַשִּׁיךְ וְנִגִּיד לְהֵאֵי צְדִיק, לְמִיָּהֵב
תַּפְנוּקִין וְעֵדוּנִין לְהֵאֵי אֶרֶץ, דְּאִיהוּ לְחֶם עוֹנִי, וְאֶתְעַבִּיד
לְחֶם פֻּנְג, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, מֵאֲשֶׁר שְׂמֵנָה לְחֶמוֹ וְהוּא

יִתֵּן מֵעֲדֵנֵי מֶלֶךְ וְדָאֵי, וְהָא (ע"ז ע"ב) אוֹקִימְנָא. (דף רמז ע"א)

תָּא חֲזִי, מֵאֲשֶׁר שְׂמֵנָה לְחֶמוֹ. דָּא הוּא אַתְר דְּכֻלָּא
מְאֲשָׁרִין לִיָּה. וּמֵאֵי אִיהוּ, עֲלָמָא דְאֲתִי. דְּעֲלָאֵי
וְתַתָּאֵי מְאֲשָׁרִין לִיָּה, וּמִכְּסָפִין לִיָּה. שְׂמֵנָה לְחֶמוֹ, מֵאֵן,
עַד כָּאֵן לָא פְּרִישׁ מֵאֵן הוּא אַתְר. אֶלָּא, אֵית לְחֶם, וְאֵית
לְחֶם, כְּמָה דְאֵית אֵילְנָא, וְאֵית אֵילְנָא. אֵית אֵילְנָא

דְּחַיִּי, וְאִית אֵילָנָא דְתַלְיִיא בֵּיה מוֹתָא. אִית לָחֶם דְּאֶקְרִי
 לָחֶם עוֹנֵי, וְאִית לָחֶם דְּאֶקְרִי לָחֶם פִּנְג. וּמֵאן אִיהוּ (לָחֶם).
 דָּא ו', וְדָא הוּא לַחְמ"ו, לָחֶם ו'. וְעַל דָּא פְּתִיב, (שְׁמוֹת טז)
 הַנְּבִי מִמְטִיר לָכֶם לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, מִן הַשָּׁמַיִם וְדָאִי.

וְעַל דָּא, מֵאֲשֶׁר שְׁמַנְה לַחְמוֹ, לָחֶם ו', דִּהָא מִיַּנְיָה אֲתָזֵן
 הָאִי אֵילָנָא, וְהוּא מְעַטְרָא לֵיה, כְּדַכְתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים
 א) בְּעֶטְרָה שְׁעֶטְרָה לוֹ אָמוֹ. וְכַד אִיהוּ נִקְיֵט, וְדָאִי הוּא
 יִתֵּן מִעֲדֵנֵי מֶלֶךְ. וּמֵאן מֶלֶךְ. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דִּהָא
 מִנְיָה אֲתָנֵנַת, וְהוּא יְהִיב לָהּ עַל יְדָא דְצִדִּיק, דְרָגָא
 קְדִישָׁא אֶת קִימָא. וּמִהֲכָא לְשָׂאֵר דְרָגִין דְלִתְתָא, וְכִלְהוּ
 כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא.

בְּסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, אָמַר הָכִי, מֵאֲשֶׁר שְׁמַנְה
 לַחְמוֹ, (לְעִיל מִז ע"ב) דָּא לָחֶם שַׁבַּת, דִּהָאִיהוּ פִּנְג,
 עַל חַד תְּרִין. כְּדַכְתִּיב, (שְׁמוֹת טז) לִקְטוּ לָחֶם מִשְׁנֵה. מֵאִי
 לָחֶם מִשְׁנֵה. אֶלָּא, תְּרִי לָחֶם, לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וְלָחֶם מִן
 הָאָרֶץ. דָּא הוּא לָחֶם פִּנְג, וְדָא הוּא לָחֶם דְּמִסְכְּנָא,
 וּבְשַׁבַּת אֲתַכְּלִיל לָחֶם תִּתְתָּא בְּלָחֶם עֲלָאָה, וְאֲתַבְּרַךְ הָאִי
 בְּגִינֵי הָאִי, וְאִיהוּ לָחֶם מִשְׁנֵה.

וְתוּ הָוָה אָמַר, לָחֶם מִשְׁנֵה דְשַׁבַּת, נִקְיֵט מִשַׁבַּת עֲלָאָה,
 דִּהָאִיהוּ נִגִּיד וְאֲנַהִיר לְכֻלָּא, וְאֲתַחְבֵּר לָחֶם בְּלָחֶם,
 וְאִיהוּ מִשְׁנֵה. וּבְכָל אֲתַר, רְזָא דְלָחֶם, נִוקְבָּא הִיא. בְּגִין

כִּךְ שֶׁמֶנֶה פְּתִיב וְלֹא שֶׁמֶן. וּכְתִיב, (בראשית מט) כִּי אִם הִלָּחֵם
אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל, דָּא אֲנִתְתִּיה.

וְאִי תִימָא (שמואל א ט) וְהִלָּחֵם אוֹל מִכְּלִינוּ, וְלֹא פְּתִיב
אוֹלֵת. שְׁאָר מְזוֹנָא לָחֵם קָרִינָן לֵיהּ, וְאִשְׁתְּמוּדְעָן
מְלִין, מֵאֵן הוּא שְׁאָר מְזוֹנָא, וּמֵאֵן הוּא לָחֵם מִמֶּשׁ. לָחֵם
דְּלַעִילָא, בְּכֹל אֲתָר דְּכֹר, לָחֵם תִּתָּא, בְּכֹל אֲתָר נּוֹקְבָא
וְאֵנָן אֲשַׁכְּחִנָּא דְּזִמְנִין פְּתִיב דְּכֹר, וְלִזְמְנִין נּוֹקְבָא, וְכֹלָא
חַד מְלָה, הֵאֵי פְּהֵאֵי, וְשִׁפִּיר כֹּלָא.

תָּא חֲזִי, אֲשֶׁר, רְשִׁים לַעִילָא וְרְשִׁים לְתַתָּא, בְּתַקּוּנֵי
כֹּלָה. וְכֹלְהוּ תְרִיסַר שְׁבַטִין יִמָּא קָאִים עַלֵּיהּ,
וְאִתְתַּקֵּן בְּהוּ. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (מלכים א ז) וְהֵימָּן עַלֵּיהֶם
מִלְמַעְלָה. וְרוּזָא דְּמְלָה, אִתְתַּקֵּן לַעִילָא וְאִתְתַּקֵּן לְתַתָּא
בְּאַרְעָא. אִתְתַּקֵּן לַעִילָא בְּתַקּוּנֵין יְדִיעָן, כְּגוּוֹנָא דְּעִלְמָא
עֲלָאָה. וְאִתְתַּקֵּן לְתַתָּא בְּהֵי תְרִיסַר שְׁבַטִין כְּגוּוֹנָא
דְּלַעִילָא. וְעַל דָּא שְׁכִינְתָא לַעִילָא וְשְׁכִינְתָא לְתַתָּא
בְּגִינֵיהּ (בְּגוּוֹיָהּ) דִּישְׂרָאֵל, וּבְתִרִיסַר שְׁבַטִין (נ"א וּבְתַרִין שְׁבַטִין)
(נ"א וּבְתַרִין סְטִרִין) אִתְכְּלִילַת וְאִתְתַּקְּנַת. אֲשֶׁר בְּתַקּוּנָהָא
קִימָא, כְּשֶׁאֵר שְׁבַטִין.

וְאִי לָאוּ דְּגָלֵי מִשָּׁה, לָא אִתְיִידַע. דְּכְתִיב, (דברים לג)
וְטוֹבֵל בְּשֶׁמֶן רַגְלוֹ. לְאַחֲזָאָה אָן הוּא קְשָׁרָא דִּילֵיהּ
בְּאַתְרֵיהּ, דָּאִיהּ נְגִיד הֵהוּא מִשָּׁח רְבוּת מְלַעִילָא. בְּגִינֵי
כִּךְ פְּתִיב, בְּרוּךְ מִבְּנִים אֲשֶׁר וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלוּחָה הַנּוֹתֵן
 אֲמַרִי שֶׁפֶר. הָא אֲתָמַר, דְּעֵלְמָא עֵלְמָא עֵלְמָא
 דְּדְכוּרָא אִיהוּ, כִּיּוֹן דְּסִלְקָא מְלָה מְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 וְלֵעִילָא, כִּלְא הוּא דְכֹר. מְנַלְן, מֵעוּלָה, אֲמַאי אֲתִקְרִי
 עוּלָה, בְּגִין דְּסִלְקָא לְעִילָא מִן נוֹקְבָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ, (ויקרא
 א) עוּלָה זְכַר תָּמִים יִקְרִיבּוּ וְגו'.

אֲמַאי תָּמִים, וְכִי פִיִּסְקִי פִיִּסְקִי בְּעֵינָן לִיה, דְּאָמַר
 תָּמִים, מֵהוּ תָּמִים. אֶלָּא, כְּדַכְתִּיב, (בראשית יז)

הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים. אִימְתִי תָּמִים, בְּשַׁעֲתָא (ס"א בְּאֲתַר)
 דְּאֲתַגְזֹר, דְּהָא דְכוּרָא לָא הוּי, וְלָא אֲשַׁתְּמוּדַע, אֶלָּא
 בְּהוּא אֲתַר דְּאֶקְרִי תָּמִים. וּמֵאֵן אִיהוּ, דָּא אֲתִ קִיִּמָּא,
 דְּבִיה אֲשַׁתְּמוּדַע דְּכוּרָא מִן נוֹקְבָא. כְּדַכְתִּיב, (בראשית ו)
 אִישׁ צְדִיק תָּמִים הָיָה. בְּגִינֵי כֶּךָ זְכַר תָּמִים, דְּאֲשַׁתְּמוּדַע
 בִּיה הָאִי שְׁיִיפָא, וְלָא יִסְרוֹן לִיה.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (ויקרא ד) נִקְבָה תְּמִימָה. הֲכִי הוּא
 וְדֵאִי, כְּמָה דְּאֶקְרִי צְדִיק תָּמִים, כֶּךָ אֶקְרִי צְדִיק
 תְּמִימָה. בְּגִין דְּכִלְא, נְטִלָא מִנִּיה, בְּגִינֵי כֶּךָ, עוּלָה
 דְּסִלְקָא מִן נוֹקְבָא לְדְכוּרָא, וּמֵהָאִי אֲתַר וְלֵעִילָא, כִּלְא
 הוּא דְכוּרָא. וּמִן נוֹקְבָא (דף רמז ע"ב) וְלִתְתָא, כִּלְא הוּא
 נוֹקְבָא, וְהָא אוֹקִימָנָא.

וְאִי תִימָא, הֲכִי נְמִי נוֹקְבָא דְלֵעִילָא. אֶלָּא, סִיּוּמָא

דְּגוּפָא אַחְזֵי עַל כָּל גּוּפָא דְאִיהוּ דְכֹר, רִישָׁא דְגוּפָא
 נּוֹקְבָא, עַד דְנַחֲתִית לְסִיּוּמָא, וְכֹד סִיּוּמָא אַתְחֲזֵי, הָא
 עֵבִיד פְּלָא דְכֹר. אֲבָל הָכָא, רִישָׁא וְסוּפָא נּוֹקְבָא, דְהָא
 כָּל תְּקוּן גּוּפָא נּוֹקְבָא.

תָּא חֲזִי, חַד רְזָא עֲלָאָה אִית בְּמַלְהָ דָא, דְהָא חֲמִינָן
 דִיעֶקֶב בְּרִיךְ לְיוֹסֵף בְּגוֹ אַחוּהִי, כִּיּוֹן דִּמְנִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אַרְבַּע דְגָלִים בְּשִׁכְיַנְתָּא, בְּתַרִיסַר שְׁבַטִין
 לְאַתְתְּקִנָא בְּהוּ, גָרַע מְנַיְיהוּ לְיוֹסֵף, וְשׁוּי לְאַפְרִים
 בְּאַתְרִיהִי. מְאִי טַעְמָא אֶסְתַּלַּק יוֹסֵף מְנַיְיהוּ. אִי תִימָא
 בְּגִין חוּבוּי, לָאוּ הָכִי, דְהָא זַפְאָה אִיהוּ.

אַלָּא, רְזָא דְמַלְהָ, יוֹסֵף רְשִׁימָא דְדְכוּרָא הוּוּ, דְכְתִיב
 בֶּן פּוֹרְתַת יוֹסֵף בֶּן פּוֹרְתַת עָלִי עֵינַי. וְכְתִיב מִשָּׁם
 רוּעָה אֲבִן יִשְׂרָאֵל, מִתְמָן אַתְּזִן הָאִי אֲבִן יִשְׂרָאֵל. אֲבִן,
 דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וְעֲלָה אֲמַר דּוּד (תהלים קיח) אֲבִן מִאֲסוּ
 הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֵאשִׁית פְּנֵה. וּבְגִין דִּיּוֹסֵף אִיהוּ רְשִׁימוּ
 דְדְכוּרָא, אֲקָרִי יוֹסֵף הַצְּדִיק, דְהָא אִיהוּ צְדִיק וְדָאִי,
 מִשָּׁם רוּעָה אֲבִן יִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין דְכָל תְּקוּנֵי שְׁכִינְתָּא אֵינּוּן נּוֹקְבָן, אֶסְתַּלַּק יוֹסֵף
 מִתְמָן, וְאַתְמַנִּי תַּחוּתֵיהָ אֲפְרִים, וְאִיהוּ נּוֹקְבָא
 לְתַקוּנָהָא. וּבְגִין דְאִיהוּ הָכִי, אַתְמַנִּי לְסִטְר מְעָרְב, אַתְר
 דְנוֹקְבָא שְׂרִיא, וְהָהוּא רְשִׁימוּ דְאִיהוּ דְכוּרָא, אֶסְתַּלַּק

מִתְקוֹנָהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְנוֹקְבָא, וְלֹא עֲלָמָא
דְּדְכוּרָא, וְכֹל תְּקוּנָהּא בְּעֵינֵי נוֹקְבֵי.

וּבְגִין כֶּךָ, יוֹסֵף דְּאִיהוּ צְדִיק, אֶסְתַּלַּק מִתְקוּנָהּא,
וְאֶתְמַנֵּי אַפְרַיִם תְּחוּתִיה. וְעַל דָּא, כִּלְהוּ תְרִיסַר

שְׁבָטִין, תְּקוּנֵי שְׁכִינְתָא אֵינוּן, וְכִלְהוּ בְּעֵינֵי כְּגוּוּנָא
דְּלַעִילָא, בַּר דְּרָגָא דְּצְדִיק, דְּאִיהוּ עֶבֶד כָּל שְׁיִיפִין

דְּכַר, וְלֹא בְּעֵי לְאַכְחָשָׁא (נ"א ל'יה).

נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלוּחָה הַנּוֹתֵן אִמְרֵי שְׁפָר, הֵינּוּ דְכְתִיב,
וּמְדַבֵּר נְאוּה, בְּגִין דְּקוּל מְדַבֵּר לִיה

לְדְבוּר, וְלִית קוּל בְּלֹא דְבוּר. וְהֵהוּא קוּל אֶשְׁתַּלַּח מֵאַתֵּר
עֲמִיקָא דְּלַעִילָא, וְשְׁלִיחַ מְקַמֵּיה, לְאַנְהָגָא לְדְבוּר, דְּהָא

לִית קוּל בְּלֹא דְבוּר, וְלֹא דְבוּר בְּלֹא קוּל. וְדָא כִּלְל
דְּצְרִיךְ לְפָרְט, וּפָרְט דְּצְרִיךְ לְכִלְל. וְדָא קוּל נִפְקָא

מִדְרוּם, וּמְדַבֵּר לְמַעְרַב, יְרִית לְתַרִּין סְטְרִין. וְדָא הוּא
דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ל) וּלְנִפְתָּלִי אָמַר וְגו', יָם וְדְרוּם יְרָשָׁה,

לַעִילָא דְּכַר, לְתַתָּא נוֹקְבָא, בְּגִין כֶּךָ נִפְתָּלִי אֵילָה
שְׁלוּחָה נוֹקְבָא לְתַתָּא. כְּגוּוּנָא דָּא דְּכַר לַעִילָא, דְּכְתִיב

הַנּוֹתֵן אִמְרֵי שְׁפָר, הַנּוֹתֵן כְּתִיב, וְלֹא הַנּוֹתֵן.

תָּא חֲזִי, מַחְשְׁבָה רֵאשִׁיתָא דְּכֻלָּא, וּבְגִין דְּאִיהִי
מַחְשְׁבָה, אִיהִי לְגוּ סְתִימָא וְלֹא אֶתִּידַע. כֶּךָ

אַתְּפִשֵׁט הָאִי מַחְשְׁבָה יְתִיר, אֶתִּיא לְאַתֵּר דְּרוּחָא שְׂרִיא,

וְכֹד מָטִי לְהֵהוּא אֶתֶר אֶקְרִי בִּינָה, וְהָא לָאו סְתִים
 כְּדִקְדַּמִּיתָא, וְאִף עַל גַּב דְּאִיהוּ סְתִים, הָאִי רוּחָא
 אֲתַפְּשֵׁט, וְאִפִּיק קְלָא, כְּלִיל מֵאֲשָׁא וּמִיָּא וְרוּחָא, דְּאִינוּן
 צָפוּן וְדָרוּם וּמְזֻרְחָה. וְהָאִי קְלָא, כְּלָלָא דְכָל שְׂאָר חֵילִין,
 וְקְלָא דָּא מְדַבֵּר לְדַבּוּר, וְדָא יְהִיב מְלָה בְּתַקּוּנָא, בְּגִין
 דְּקוּל אֲשֶׁתִּלַּח מֵאֶתֶר דְּרוּחָא, וְאֲתִי לְדַבְרָא מְלָה,
 לְאַפְקָא מְלִין תְּרִיצִין.

וְכֹד תְּסַתְּפַל בְּדַרְגִּין, הוּא מַחְשָׁבָה, הוּא בִּינָה, הוּא
 קוּל, הוּא דַּבּוּר, וְכָלָא חֵד, וְהִיא הִיא מַחְשָׁבָה,
 רֵאשִׁיתָא דְכָלָא, וְלָא הוּי פְּרוּדָה, אֶלָּא כְּלָא חֵד, וְקִשּׁוּרָא
 חֵד, דְּאִיהוּ מַחְשָׁבָה מִמֶּשׁ אֲתַקְשֵׁר בְּאִין, וְלָא אֲתַפְּרֵשׁ
 לְעֵלְמִין, וְדָא הוּא (זְכַרְיָה יד) ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וְעַל דָּא,
 הַנּוֹתָן אֲמַרִי שְׁפָר כְּתִיב, דָּא גּוּפָא.

סִיּוּמָא דְגּוּפָא דָּא, דְּכְתִיב בֵּין פּוֹרְת יוֹסֵף בֵּין פּוֹרְת עֲלִי
 עֵין, אֲמַאי תְּרִי זְמַנִּי. אֶלָּא בֵּין פּוֹרְת לְעֵילָא. בֵּין
 פּוֹרְת לְתַתָּא. וְאֲמַאי לָאו אִיהוּ בֵּין פּוֹרְת לְתַתָּא, בְּתַקּוּנֵי
 מְטְרוּנִיתָא. בְּגִין דְּבָנוֹת צְעָדָה, לְמַהוּי עֲלִי שׁוּר, דְּבַעֲיִין
 בָּנוֹת לְתַקּוּנָהָא וְלָא בָּנִים. כְּמָא דָּאֲתָ אָמַר, (מְשֻׁלֵי לֵא) רַבּוֹת
 בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְגו'. רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, אֶלִין תְּרִיסַר
 שְׁבַטִין.

תָּא חֲזִי, מְלַכּוּתָא קַדִּישָׁא, לָא קַבִּיל מְלַכּוּתָא קַדִּישָׁא

שְׁלִימָתָא, עַד דְּאַתְחַבֵּר בְּאַבְהֵן, וְכַד אַתְחַבֵּר בְּאַבְהֵן,
 אַתְבְּנִי בְּנִינָא שְׁלִימָא (בְּבִנְיָא שְׁלִימָא) מֵעֲלָמָא (דף רמז ע"א)
 עֲלָאָה, דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּדְכוּרָא, וְעֲלָמָא עֲלָאָה אֶקְרִי ו'
 שְׁנִין, בְּגִין דְּכָלְהוּ ז' שְׁנִין בֵּיתָא.

וְסִימְנִיךְ (מלכים א' ו') וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים, דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה,
 וְלֹא כְּתִיב בְּשֶׁבַע שָׁנִים, כְּמָא דְּאַתְ אָמַר, (שמות
 לא) כִּי יִשָּׁשׂת יָמִים עֲשֶׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְלֹא
 כְּתִיב בְּשֶׁשֶׁת וּכְתִיב, (בראשית ב') אֱלֹהִים תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם, ז' יָמִים אֶקְרִי,
 וּבֵיהּ אַתְבְּנִי עֲלָמָא עֲלָאָה, (ס"א כְּגִוּוֹנָא דָּא וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים) וְאַלְיָן
 אֶקְרוּן עֲלָמָא דְּדְכוּרָא (ס"א וּבֵיהּ אַתְבְּנִי עֲלָמָא לְתַתָּא).

כְּגִוּוֹנָא דָּא לְתַתָּא אִית שְׁנִין, רְזָא דְּעֲלָמָא תַתָּאָה,
 וְרְזָא דָּא, דְּכְתִיב, (מלכים א' ה') ז' יָמִים וְז' יָמִים י"ד
 יוֹם. דְּכִיּוֹן דְּאָמַר שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת יָמִים, לָא יִדְעֻנָּא
 דְּאַרְבִּיסַר אֵינּוֹן. אֶלָּא, לְאַחְזָאָה עֲלָמָא עֲלָאָה, וְעֲלָמָא
 תַתָּאָה. וְאַינּוֹן שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת יָמִים. אֶלְיָן דְּכוּרִין,
 וְאַלְיָן נוֹקְבִין. אֶלְיָן נוֹקְבִי הַאי עֲלָמָא עֲלִייהוּ. דְּכְתִיב,
 (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, אֶלְיָן תְּרִיסַר שְׁבַטִין,
 דְּאַינּוֹן עָשׂוּ חֵיל. כְּדְכְתִיב, (במדבר ב') כָּל הַפְּקוּדִים לְמַחְנֶה
 יְהוּדָה וְגו', וְכֵן כְּלָהוּ.

וְאִי תִימָא רַבּוֹת, וְהָא תְּרִיסַר אֵינּוֹן, וְלֹא יִתִיר, בַּר

הַהוּא חֵיל דְּעַבְדּוֹ, מֵאֵי רַבּוּת. אֲלָא כְּמָה דְּכַתִּיב, (בראשית
 טז) זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוֹרָה פִּי רַבָּה, כְּמוֹ גְדֻלָּהּ. וְכֵן רַבּוּת
 גְּדוּלוֹת, עֲלָאִין, וְרַבְרַבִּין עַל כֻּלָּא. וְאֵלִין אֲקָרוּן חֵיות
 גְּדוּלוֹת. עָשׂוּ חֵיל, הַהוּא חֵיל דְּעַבְדּוֹ דְּסַמִּיכִין עַלֵּיהּ, וְ
 אֲקָרוּן חֵיות קְטַנּוֹת עִם גְּדוּלוֹת, לְאַתְחַבְרָא כְּחַדָּא,
 לְאַתְתְּקַנָּא בְּהוּ מְטְרוֹנִיתָא, לְמַחְדֵּי בְּהוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין.
 כְּמָא דְּאַתְ אָמַר, (תהלים קד) לְוִיתֵן זֶה יִצְרֵת לְשַׁחַק בּוֹ, בְּגִינֵי
 כֶּף רַבּוּת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל. (ס"א וְאַתְ עֲלִית עַל בְּלָנָה כְּמָא דְּאַתְ אָמַר, (מלכים
 טא) עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עָשָׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צְפוֹנָה וְשְׁלֹשָׁה
 וּגּו' וְכַתִּיב וְהָיָה עֲלֵיהֶם מְלִמְעָלָה הֵינּוּ וְאַתְ עֲלִית עַל
 כְּלָנָה).

וְעַל דָּא בְּנוֹת צְעָדָה עֲלֵי שׁוּר. בְּנוֹת צְעָדָה, צְעָדוֹת
 מְבַעֵי לֵיהּ, אֲלָא הַהוּא עֵין דְּכַתִּיב לְעֵילָא, וּמֵאֵן
 אִיהוּ, עֵין מְשַׁפֵּט, וְאִיהוּ קָאִים עֲלֵי עֵין, וְאִיהוּ עֵין,
 צְעָדָה, וּפְסַעַת לְמִיטַל בְּנוֹת לְתַקוּנָהָא, וְהֵינּוּ בְּנוֹת
 צְעָדָה, וְלֹא בְּנִים, בְּנוֹת צְעָדָה, אֲסַתְּכֻלַּת לְתַקוּנָהָא,
 וְלֹא בְּנִים. וַיִּמְרְרוּהוּ וְרַבּוּ, בְּאַסְתְּכֻלוֹתָא דְּרַחֲמֵמוּ לְגַבִּיָּה.
 כְּדַכְּתִיב, (שיר השירים ו) הִסְבִּי עֵינַיךָ מִנְּגֻדֵי שָׁהִם הִרְהִיבוּנִי.
 וְעַל דָּא וַיִּשְׁטְמוּהוּ בְּעֲלֵי חֲצִים.

וְתִשָּׁב בְּאִיתָן קִשְׁתּוֹ דָּא קִשְׁתָּ. מַה קִּשְׁתָּ דָּא בַת זּוּגּוֹ.
 בְּאִיתָן, תּוֹקְפָא אֲלַבִּישֵׁת עֲלוּי, דְּלֹא אַחֲלִשְׁתָּ

חֵילָא, דְּהָא יַדְעַת דְּיוֹסֶף לָא יִסְטִי בְּהֵוּא דְרָגָא, דָּאֵת
קַיִימָא דִּילֵיהּ, לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

וַיִּפְּזוּ, מֵאֵי וַיִּפְּזוּ. אֶלָּא כְּדַכְתִּיב, (תהלים ט) הַנְּחַמְדִּים
מִזֶּהָב וּמִפָּזָרָב. וּכְתִיב, (איוב כח) וּתְמוֹרְתָהּ כָּלִי פִּזָּא.
אֲתִיִּיקְרוּ דְרוּעוּי בְּמַרְגְּלִיתָא עֲלָאָה. מִיַּדִּי אֲבִיר יַעֲקֹב,
מֵאִינוּן תִּרִין סְטָרִין, דְּאֲתַקִּיף בְּהוּ יַעֲקֹב. מִשָּׁם רוּעָה אֲבָן
יִשְׂרָאֵל, מִתְּמָן אֲתִזֵּן הֵהוּא אֲבָן יִקְרָא, כְּדַקְאֲמַרְן. תוּ,
מֵאִינוּן תִּרִיסַר סְטָרִין, אֲתִזֵּן הֵהוּא אֲבָן יִקְרָא, דְּאִינוּן
צָפוֹן וְדָרוֹם, וְהִיא אֲתִיִּיהֶבֶת בֵּינֵיהוּ, וְאֲתַבְרַכָּא מִנֵּיהוּ,
וְאֲתִזְנָא מִנְהוֹן עַל (דרגא) יְדָא דְצַדִּיק.

תָּא חֲזִי, לְיוֹסֶף אֲתוֹסֶף לִיהּ בְּרַכָּה אַחְרָא, כְּמָא דָּאֵת
אָמַר, מֵאֵל אֲבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְגו'. הָאֵי קָרָא קְשִׁיא.
מֵאֵל אֲבִיךָ, אֵל אֲבִיךָ יַעֲזֹרְךָ מִבְּעֵי לִיהּ. מֵאֵי מֵאֵל אֲבִיךָ
וְלִבְתַּר יַעֲזֹרְךָ. וְאֵת שְׂדֵי, וְאֵל שְׂדֵי מִבְּעֵי לִיהּ, כְּמָה
דְּכְתִיב, (בראשית מג) וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לְפָנַי הָאִישׁ.
וַיְבָרְכֶךָ, יְבָרְכֶךָ מִבְּעֵי לִיהּ.

אֶלָּא אַחְסִין לִיהּ לְעִילָא וְתַתָּא. אַחְסִין לִיהּ לְעִילָא,
מֵאֵל אֲבִיךָ, דְּאִיהוּ אַחְסִנָּא עֲלָאָה, אֲתַר דְּאֲקָרִי
שְׁמַיִם. וַיַּעֲזֹרְךָ, בְּגִין דְּלָא יַחְלִיף הָאֵי אֲתַר לְאֲתַר אַחְרָא,
וְסִינְעָא דִּילֵיהּ לִיְהוּי מֵאֲתַר דָּא, וְלָא מֵאַחְרָא.
וְאֵת שְׂדֵי, מַהוּ וְאֵת שְׂדֵי, אֶלָּא, אִיהוּ דְרָגָא אַחְרָא

תַּתָּאָה, דְּהָא תְּנִינָן, בְּכָל אַתְר אַתְּ ה', דָּא שְׂכִינְתָּא, כְּמוֹ
 (ישעיה ו) וַאֲרָא אַתְּ ה', אַתְּ לְרַבּוּת. וְאַתְּ לְאַכְלָלָא יוֹם
 בְּלִילָה, וְלִילָה בְּיוֹם, כְּדַכְּתִיב וְאַתְּ שְׂדִי, דְּהָא מִתְּמָן
 נִפְקִין בְּרַכָּאן לְבְרַכָּא עֲלֵמִין.

תוּ, אַמַּאי לָא קָאֵמַר וְאֵל שְׂדִי, דְּהָא הָכָא נְמִי מִשְׁמַע
 כְּדַקְאֵמְרִינָן. דְּכַתִּיב, וְאֵל שְׂדִי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים,
 כִּלְא אַתְר חַד הוּא, אַמַּאי שְׂבַק ל' וְכַתַּב ת'. אֶלָּא רִזָּא
 אִיהוּ, דְּכַד אִינוּן שְׂבִילִין נִפְקִין מֵעִילָא, (דף רמז ע"ב) כִּלְלָא
 דְּאוֹרֵייתָא, אַחְסִין שְׁמַיִם. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר אַתְּ הַשְׁמַיִם,
 כִּלְלָא דְכ"ב אַתּוּן. וּמַהְכָּא נִפְקִי לְתוֹרָה שְׂבַעַל פּוּה
 דְּאַקְרִי אַרְץ, כְּדַקְאֵמְרִינָן וְאַתְּ הָאָרֶץ, כִּלְלָא דְכ"ב
 אַתּוּן. וְשְׁמַיִם כִּלְלִיל כִּלְלָא כְּחַדָּא, וְכַדִּין מִתְּעַטְרָא סִיְהָרָא
 בְּכִלְלָא, וַיִּתְּבֵא בְּאֲשֻׁלְמוֹתָא, וּבְרַכָּאן נִגְדִין כְּדִין מִתְּמָן,
 וְעַל דָּא וְאַתְּ שְׂדִי.

וַיְבָרְכֶךָ, בְּגִין דִּיהָא לִיָּה קִיּוֹם תְּדִיר וַיִּתִּיר, דְּהָא בְּכָל
 אַתְר דְּאִית בֵּיהּ וַא"ו, תּוֹסַפֶּת אִית לִיָּה,
 וְקִיּוֹמָא. עַד כַּאן כִּלְלִיל, וְלִבְתַּר עָבִיד פֶּרֶט, דְּכַתִּיב בְּרַכּוֹת
 שְׁמַיִם וְגו':

בְּרַכּוֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בְּרַכּוֹת הוֹרֵי. בְּרַכּוֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ
 וַדַּאי, דְּהָא יַעֲקֹב אַחְסִין שְׂבַחָא דְכִלְלָא, יִתִּיר
 מֵאַבְהוֹן, דְּהָא הוּא שְׁלִיִם הוּהּ בְּכִלְלָא. וְכִלְלָא יְהֵב לִיָּה

לְיוֹסֵף, מֵאֵי טַעַמָּא. בְּגִין דְּהָכִי אֲתַחֲזִי, דְּהָא צְדִיק כֹּלָא
 נְטִיל, וְאַחֲסִין כֹּלָא כְּחֻדָּא, וְכֹל בְּרַכָּאן בִּיה שְׂרִיין. הוּא
 אָרִיק בְּרַכָּאן מֵרִישָׁא לְעֵילָא, וְכֹל שְׂיִיפֵי גּוּפָא כִּלְהוּ
 אֲתַתְּקִנוּ, לְאַרְקָא בִּיה בְּרַכָּאן, וְכִדִּין אֲתַעְבִּיד נְהַר
 דְּנַפְיָק מֵעֵדָן.

מֵאֵי מֵעֵדָן, אֶלָּא, בְּכֹל שַׁעְתָּא דְּכֹל שְׂיִיפִין יִתְבִּין
 בְּקִשׁוּרָא חֻדָּא, וְאִינוּן בְּעֵדוּנָא דְּתִיאּוּבְתָא מֵרִישָׁא
 לְעֵילָא וְלַתְתָּא, וְכִלְהוּ מֵעֵדוּנָא וְתִיאּוּבְתָא דְּלַהוּן,
 מְרִיקִין בִּיה, וְאֲתַעְבִּיד נְהַר דְּנָגִיד וְנַפְיָק מֵעֵדָן וְדֵאֵי. תּוּ
 מֵעֵדָן מִחֲכֻמָּה עֲלָאָה, נָגִיד כֹּלָא לְאַתְמִשְׁכָּא, וְעָבִיד
 נְהָרָא, וְאַתְמִשְׁכָּא עַד דְּמִטִּי לְהָאֵי דְּרָגָא, וְכִדִּין כֹּלָא
 בְּבְרַכָּאן, וְכֹלָא חַד.

עַד תְּאוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם, (ס"א דְּהָאֵי עַד) תִּיאּוּבְתָא דְּאִינוּן
 גְּבַעוֹת עוֹלָם. וּמֵאֵי נִינְהוּ, תְּרִי נוֹקְבֵי. חַד לְעֵילָא,
 וְחַד לְתַתָּא, דְּכֹל חַד אֶקְרִי עוֹלָם. וְתִיאּוּבְתָא דְּכֹל שְׂיִיפֵי
 גּוּפָא, בְּאִינוּן תְּרִין אֲמָהֶן. תִּיאּוּבְתָא לְיִנְקָא מֵאֲמָא
 עֲלָאָה. תִּיאּוּבְתָא לְאַתְקִשְׂרָא בְּאֲמָא תַתָּאָה. וְתִיאּוּבְתָא
 דְּכֹלָא חַד, בְּגִין כֶּף כִּלְהוּ, (כְּדָקָא חֲזִי). תְּהֵינְנָה לְרֵאשִׁי יוֹסֵף
 וְגו', לְאַתְבְּרָכָא הֵהוּא דְּרָגָא דְּצְדִיק, וְלַנְטְלָא כֹּלָא.
 כְּדָקָא חֲזִי.

זְכָאִין אִינוּן דְּאֶקְרוּן צְדִיקִים, דְּהָא צְדִיק לָא אֶקְרִי,

אָלָא מֵאֵן דְּנָטִיר הָאִי דְרָגָא, הָאִי אָת קִימָא קְדִישָׁא.
 זָכְאִין אִינוּן בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. נְפָקוּ מִן
 מְעֵרְתָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל חַד וְחַד לֵימָא מְלָה,
 וַיְנִיחָךְ בְּאַרְחָא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר קָרָא אֲבִתְרִיהּ, בְּנִימִין זָאב יִטְרַף וְגו'.

בְּנִימִין זָאב יִטְרַף, זָאב אִמְאִי. אָלָא בְּגִין דְהָכִי
 אֲתֵרְשִׁים בְּכִרְסֵיִיא, דְהָא כָּל חִיוּן רַבְרַבִּין זְעִירִין רְשִׁימִין
 תַּמָּן. כְּמָה דְכְּתִיב, (תהלים קד) חִיּוֹת קִטְנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.
 וּכְרִסֵּיִיא דְעֵבֵד שְׁלָמָה, הָכִי אֲתֵרְשִׁים, כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא.
 תּוּ זָאב יִטְרַף, דְהָא מְזִבַּח בְּחוּלְקִיָּה הוּא. וּמְזִבַּח אִיהוּ
 זָאב. דְאִי תִימָא בְּנִימִין אִיהוּ זָאב, לָאו הָכִי. אָלָא מְזִבַּח
 דְהוּא בְּחוּלְקִיָּה, הוּא זָאב, דְהוּא אָכִיל בְּשָׂרָא כָּל יוֹמָא
 וּבְנִימִין הוּא זָן לֵיהּ, בְּגִין דְהָא בְּחוּלְקִיָּה הוּא, כְּבִיכּוּל
 אִיהוּ מְפָרְנִס וְזָן לְהָאִי זָאב. תּוּ זָאב יִטְרַף, זָאב יִזּוּן.
 וּמֵאֵן אִיהוּ, אִילִין מְאָרִי דְבָבוּ, דְאִינוּן קִימִי לַעִילָא
 לְקִטְרָגָא, וְכִלְהוּ אֲתַהֲנוּ וְאֲתַתְקִנּוּ מְקַרְבָּנָא, וּמִתְעָרִי
 אֲתַעְרוּתָא לַעִילָא.

בְּבִקְרָא יֵאכֹל עַד וְלַעֲרַב יַחֲלִק שְׁלָל. מֵאִי בְּבִקְרָא יֵאכֹל עַד.
 אָלָא בְּצַפְרָא, דְאֲבַרְהָם אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, וְשַׁעֲתָא דְרַעוּא
 אֲשַׁתְּכַח, קַרְבָּנָא עֵבֵד אֲתַעְרוּתָא וַיְנִיחָא וְסִלְקָא עַד
 ע"ד. הֵהוּא אֲתַר, דְכְּתִיב, (דברים ל) וְשַׁבַּת עַד ה' אֱלֹהֶיךָ.

תוּ בַּבְּקָר, מֵאֵי בַּבְּקָר, דָּא אַבְרָהָם כְּדִקְאֲמָרֵן, דְּכְתִיב,
 (בראשית כב) וַיִּשְׁכֶם אַבְרָהָם בַּבְּקָר, בְּזִמְנָא דְרַעְוָא אֲשַׁתְּכַח,
 בְּהֵיא שִׁעְתָּא לָא הָוֵה אָכִיל קֶרְבְּנָא אַחְרָא, וּמֵאן הָוֵה
 אָכִיל, הֵהוּא אַתְר דְּאֶקְרִי ע"ד, וְאִיהוּ כְּרִסְיָא
 עֲלָאָה, דְּאִיהוּ עֲדִי עַד, כְּדְכְתִיב עֲדִי עַד וְגו'. וְזִמְן
 אָכִילָה, בְּצַפְרָא דְע"ד הוּא, וְהֵאֵי עַד, (הכ"י גמל) לְעִילָא (הכ"י
 אַתְקִרִי), דְּכְתִיב, (ישעיה כו) בְּטַחוּ בְּיַי עֲדִי עַד. וּבַבְּקָר, הֵיִינוּ
 קֶרְבֵּן לַה', וְדֵאֵי. יֵאכֹל עַד, וְלֹא אַחְרָא.

תְּנַנָּא סְלִיק, וְאַתְעָרוּתָא דְרַחֲמֵי קִשִּׁיר, וְאַתְעָר לְעִילָא
 וְקִיִּמָּא דָּא לְקַבֵּל דָּא, (דף רמח ע"א) וְנוֹרָא (נ"א וְשֶׁרָגָא) דְלִיק,
 וְאַנְהִיר בְּהֵאֵי אַתְעָרוּתָא דְלַתְתָּא. וְכַהֲנָא אַתְעָר, וְלִיּוֹאֵי
 מִשְׁבַּחֵן, וְאַחְזִיין חִידוּ, וּכְדִין חֲמָרָא אַתְנַסֵּךְ, לְאַתְקִשְׂרָא
 בְּמֵיא, וְחֲמָרָא נְהִיר וְאַחְזִי חִידוּ, בְּגִינֵי כֶּךָ, חֲמָרָא טַב
 לַתְתָּא, לְאַחְזָאָה חִידוּ, לְחֲמָרָא אַחְרָא דְלְעִילָא, וְכֹלָא
 אַתְעָר, לְאַתְקִשְׂרָא שְׂמָאלָא בִּימִינָא.

וְלַחֵם דְּאִיהוּ (ויקרא רמ"ז ע"א) סֶלֶת, מְלֻכּוּתָא דְאַתְעָר
 אַתְעָרוּתָא, נְקֻטִין לָהּ שְׂמָאלָא בִּימִינָא, וּמְקֻשְׂרֵי לָהּ
 בְּגוּפָא, וּכְדִין נְגִיד מִשְׁחָא עֲלָאָה, וְלִקְטָא לִיהָ עַל יְדָא
 דְצַדִּיק. וְעַל דָּא בְּעֵי לְמַעְבַּד אַתְעָרוּתָא דְסֶלֶת בְּמִשְׁחָא,
 וְאַתְקִשְׂר כֹּלָא כְּחֲדָא, וּכְדִין עֲדוּנָא וְנִיחִין דִּיחֻדָּא חַד,
 וְלִקְטִין עֲדוּנָא וְנִיחָא דִּיחֻדָּא, כֹּל אֵינוֹן כְּתָרִין,

וְאֶתְקַשֶּׁר דָּא בְּדָא, וְאֶתְנַהִיר סִיְהָרָא, וְאֶתְקַשֶּׁרָא
בְּשִׁמְשָׁא, וַיְתִיב כִּלְא בְּעֵדוּנָא.

וְכַדִּין קָרְבַּן לֵיִי, וְלֹא לְאַחֲרָא. וְעַל דָּא, בְּבִקְר יֹאכֵל עַד,
וְלֹא לְאַחֲרָא (עד), יֹאכֵל עַד, וַיִּתְעַדֵּן וַיִּתְקַשֶּׁר בְּקִשׁוּרִיהָ
בְּקַדְמִיתָא. אִימַתִּי, בְּבִקְר. דְּבַעֵי לְאַתְבָּרְכָא שְׁמָא
קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתַּר יִתְבָּרְכוּן אַחֲרָנִין.

וְעַל דָּא, אָסִיר לִיָּה לְבַר נָשׁ לְבָרְכָא לְחֻבְרִיהָ בְּצַפְרָא,
עַד דִּיבְרַךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ בְּעֵי לְאַתְבָּרְכָא
בְּרִישָׁא, וְהֵינּוּ בְּבִקְר יֹאכֵל עַד. וְלִבְתַּר יִתְבָּרְכוּן אַחֲרָנִין,
וְלַעֲרַב יַחְלֵק שְׁלָל. דְּהָא קָרְבָּנוֹת דְּהוּוּ בְּרִישָׁא, כִּלְא
אֶתְקַרַּב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶתְעָרוּתָא סְלָקָא תַּמָּן.
וּבְגִין דְּהָא הוּא אֶתְבָּרַךְ, הוּוּ מְקַשֶּׁר קִשְׁרִין לְכָל שְׂאָר
חִילִין עֲלָאִין, וּמְפָלִיג לִוּן בְּרַכָּאן, לְכָל חַד וְחַד כְּדָקָא
חֲזִי וַיְאֹת לִיָּה, וּמִתְבַּסְּמֵן עַלְמִין, וְאֶתְבָּרְכָאן עֲלָאִין
וְתַתְּאִין.

וְהֵינּוּ רוּזָא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֶכְלֵתִי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי
וְגו', בְּקַדְמִיתָא, לִבְתַּר פְּלִיג לְכַלְהוּ, וְאָמַר, אֶכְלוּ רַעִים
שְׁתוּ וּשְׁכְּרוּ דוּדִים. אָרִיק בְּרַכָּאן לְכַלְהוּ, וּמְפָלִיג לִוּן,
לְכָל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לִיָּה, וְעַל דָּא וְלַעֲרַב יַחְלֵק שְׁלָל.
דְּהָא שְׁמָא קַדִּישָׁא יִתְבָּרַךְ בְּקַדְמִיתָא, וְהַשְׁתָּא פְּלִיג
בְּרַכָּאן לְכַלְהוּ עַלְמִין. דְּלֹא תִימָא דְקָרְבָּנָא מִתְקַרַּב לִוּן,

וְלֹא לְשׁוּם חֵילָא אַחְרָא, אֱלֹא כֹּלָא מִתְקַרְב לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא אָרִיק בְּרַכָּאן, וּמִפְּלִיג בְּרַכָּאן לְכֻלְהוּ
 עַלְמִין, וּבְגִין כֶּךָ קָרְבַּן לֵי, וְלֹא לְאַחְרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי, שְׁפִיר קָא אָמַרְתָּ. תּוּ אֲתַעְרוּתָא
 אַחְרָא דְקַרְבְּנָא, כֹּלָא בְּגִין לְאַמְשַׁכָּא בְּרַכָּאן, וְלֹאֲתַעְרָא
 בְּרַכָּאן, דִּיתְבְּרַכּוּן כֻּלְהוּ עַלְמִין. בְּקַדְמִיתָא קָרְבַּן לֵי,
 וְלֹא לְאַחְרָא, הַשְׁתָּא תְּקַרְיָבוּ אֶת קַרְבְּנְכֶם, דִּיתְקַשְׁרוּן
 כֻּלְהוּ עַלְמִין כְּחַדָּא, וַיִּתְחַבְּרוּ וַיִּתְבְּרַכּוּן עַלְאֵי וְתַתְּאֵי.

פִּתַּח רַבִּי אָבָא וְאָמַר קָרָא אַבְתְּרִיה, כָּל אֵלֶּה שְׁבִטֵי
 יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְגו', כָּל אֵלֶּה שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל, אֵלֶּה
 שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּעֵי לֵיה, מֵאֵי כָּל אֵלֶּה. אֱלֹא, לְאַחְבְּרָא
 (ס"א לְמַחְתָּם) לֹוּן, בְּאַתֵּר דְּכָל בְּרַכָּאן מְרִיקִין תַּמָּן. שְׁנַיִם
 עָשָׂר. שְׁנַיִם עָשָׂר וַדְּאֵי, קְשָׁרִין דְּתַקּוּנֵי מְטְרוֹנִיתָא,
 וְאִיהִי אֲתַחְבֵּרַת בְּהַדְיָהּ, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב שְׁנַיִם עָשָׂר.
 וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם, דְּהָא בְּאַתֵּר
 דָּא, דְּבוּר שְׁרִיא.

אֲשֶׁר דִּבֶּר, הֲכָא קְשָׁרָא חַד, לְאַתְחַבְּרָא מִתְתָּא לְעֵילָא,
 וּמֵעֵילָא לְתַתָּא. מִתְתָּא, בְּאַלִּין תְּרִיסַר שְׁבִטִין, וְזֹאת,
 אֲתַחְבְּרָא בְּהַדְיָהּ. אֲשֶׁר דִּבֶּר, הָא חַבּוּרָא דְכַר וְנוֹקְבָא,
 קְשׁוּרָא לְתַרִּין סְטְרִין, מִתְתָּא וּמִלְעֵילָא, לְסוּף קְשָׁר לֹוּן
 בְּאַתֵּר דְּלְעֵילָא, דְכַר וְנוֹקְבָא כְּחַדָּא. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב

אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוֹ וְגו'. מֵאֵי כִּבְרַכְתּוֹ. אֲלֹא כִּבְרַכְתּוֹ בַּת
זוּגוֹ. אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוֹ תִּרְוּיָהּ כִּכְדָא.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) יְבָרְכֶךָ יי מְצִיּוֹן וּרְאָה בְּטוֹב
יְרוּשָׁלַם וְגו', יְבָרְכֶךָ יי מְצִיּוֹן, דְּמַנְיָה נְפָקִין
בְּרַכָּאן, לְאֲשַׁקָּא לְגִינְתָא. וְהוּא כְּלִיל כָּל בְּרַכָּאן, וַיְהִיב
לָהּ, וּלְבַתֵּר וּרְאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם. לְאַחֲזָא דְכָל בְּרַכָּאן
אֲתֵיין מְדַכֵּר וְנוֹקְבָא. כְּגוּוֹנָא דָא (במדבר ז) יְבָרְכֶךָ יי
וַיִּשְׁמְרֶךָ. יְבָרְכֶךָ יי מְדַכּוּרָא. וַיִּשְׁמְרֶךָ מְנוֹקְבָא. יְבָרְכֶךָ יי
מְזִכּוּר. וַיִּשְׁמְרֶךָ מְשִׁמּוּר. וְכָלֵא חַד מְלָה, בְּגִין
דְּמִתְרוּיָהּ נְפָקִין בְּרַכָּאן לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא, אִישׁ (דף רמז
ע"ב) אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוֹ בִּרְךָ אוֹתָם.

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח קָרָא וְאָמַר, וַיְכַל יַעֲקֹב לְצִוּוֹת אֶת בְּנָיו
וְגו'. וַיְכַל יַעֲקֹב לְצִוּוֹת אֶת בְּנָיו, לְצִוּוֹת, לְבָרְךָ
מִבְּעֵי לֵיהּ. אֲלֹא דְפָקִיד לֹון לְגַבִּי שְׁכִינְתָא, לְאַתְקִשְׂרָא
בְּהַדְהָ. תוּ, דְפָקִיד לֹון עַל עֶסְקִי מְעֵרְתָא, דְּהִיא קְרִיבָא
לְגִן עֵדוֹן, דְּתַמָּן הוּא אָדָם הָרָאשׁוֹן קְבוּר.

תָּא חַזִּי, הֵהוּא אֲתֵר אַקְרִי קְרִית אַרְבַּע. מֵאֵי טַעְמָא.
בְּגִין דְּתַמָּן אֲתַקְבְּרוּ אַרְבַּע זוּגוֹת, אָדָם וְחַוָּה.
אַבְרָהָם וְשָׂרָה. יִצְחָק וּרְבֵקָה. יַעֲקֹב וְלֵאָה. הָא קוּשְׂיָא
הָכָא, דְּתַנְיִנָן, אַבְהָן אֵינּוֹן רְתִיכָא קְדִישָׁא, וּרְתִיכָא לָאו
פְּחוֹת מְאַרְבַּע, וְתַנְיִנָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְבַּר לְמַלְכָּא

דָּוִד בְּהַדְיִיהוּ, וְאֶתְעַבְדוּ רִתִּיכָא שְׁלִימְתָא, הֲדָא הוּא
 דְּכִתְיִב, (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֶסוּ הַבּוֹנִים וְגו'. דְּדָוִד מִלְכָּא
 אֶתְחַבֵּר לְמַהוּי רִתִּיכָא שְׁלִימְתָא בְּהַדְיִיהוּ. אִי הָכִי דָּוִד
 בְּעִיָּא (נ"א לְאַתְקֻשְׂרָא) לְאַתְקַבְּרָא בְּגוּ אַבְהָן, וַיְהִי קְרִית
 אַרְבַּע בְּהַדְיָה, מֵאִי טַעְמָא לָא אֶתְקַבֵּר בְּהַדְיִיהוּ.

אַלָּא, דָּוִד מִלְכָּא אַתְר מִתְתַּקֵּן הוּה לִיה פְּדָקָא יְאוּת,
 וּמֵאֵן הוּא צִיּוֹן, לְאַתְחַבְּרָא לִיה כְּחֻדָּא. וְאָדָם
 דְּאַתְקַבֵּר בְּגוּ אַבְהָן, הָא אֵינּוֹן אֶתְקַבְּרוּ בְּהַדְיָה, בְּגִין
 דְּאִיהוּ מְלֶךְ קְדָמָא הוּה, וְאֶתְעַבֵּר מִנִּיה מַלְכוּ, וְאַתְיָהֵב
 לְדָוִד מִלְכָּא. וּמִיּוֹמֵי דְאָדָם, אֶתְקִיִּים דָּוִד מִלְכָּא. הָאָדָם
 אֶלְף שְׁנִין אֶתְגָּזֵר עָלוּי, וְאַתְעַבְּרוּ מִנִּיה שְׁבַעִין שְׁנִין,
 יוֹמוֹי דְּדָוִד מִלְכָּא, וְהוּא יְהִיב לִוְן. וְאַבְהָן הֵיךְ יְקוּמוֹן עַד
 דְּיִיתִי דָּוִד מִלְכָּא, אַלָּא זָכָה לְאַתְרִיהָ, פְּדָקָא חֲזִי לִיה,
 בְּגִינֵי כֶּךָ לָא אֶתְקַבֵּר לְגַבֵּי אַבְהָן.

תוּ, אַבְהָן בְּאַתְר דְּדְכוּרָא שְׁרִיִין, וְדָוִד בְּאַתְר דְּנוּקְבָא,
 וְאַבְהָן נוּקְבָן אֶתְקַבְּרוּ בְּהַדְיִיהוּ. וְדָוִד אֶתְקַבֵּר
 וְאַתְחַבֵּר בְּאַתְר דְּדְכוּרָא, מְלָה פְּדָקָא חֲזִי לִיה. וַיֵּאֲסוּף
 רַגְלֵיו אֶל הַמָּטָה, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ בְּאַתְר דְּחִיִּין יְתִיב. כַּד
 בְּעָא לְאַסְתְּלָקָא מֵעֲלָמָא, נְחִית רַגְלוֹי לְגַבֵּי מָטָה,
 וְאַתְכַּנְיֵשׁ וְאַסְתְּלַק מֵעֲלָמָא, הֲדָא הוּא דְּכִתְיִב, וַיִּגּוּעַ
 וַיֵּאֲסֹף אֶל עַמּוּיו. פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים פד) נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה

נִפְשֵׁי לְחֻצְרוֹת ה', מְלָה דָּא הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. אַבְל
 תָּא חֲזִי, אֵית מְדוּרִין תַּתְּאִין, וְאֵית מְדוּרִין עֲלָאִין.
 בְּעֲלָאִין לָאו (מְדוּרִין) שְׂרִיין תַּמָּן, וּמֵאן אֵינּוּן, אֵינּוּן
 בְּתֵי גֻּאֵי, וּבְתֵי בְּרָאֵי. אֵינּוּן אֶקְרוּן חֻצְרוֹת ה', בְּגִין
 דְּאֵינּוּן קְיִימֵי בְּרַחֲמֵי וְתִיאוּבְתָא לְגַבֵּי נוּקְבָא. תָּא חֲזִי,
 כַּד נִשְׁמַתָּא סִלְקָא אַתְעַר כִּלְא לְגַבֵּי נוּקְבָא, דִּהָא אֵיהִי
 אַתְאֲחַדַּת בְּתִיאוּבְתָא שְׁלִימַתָּא וְאַתְקַשְׂרַת בֵּיהּ.

יַעֲקֹב לָא מִית, בְּגִין כֶּף לָא אַתְמַר בֵּיהּ מוּתָא, אֶלָּא
 וַיִּגְוַע וַיֵּאסֹף אֶל עַמּוּיוֹ. חָמֵי מַה כְּתִיב, וַיֵּאסֹף
 רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, דְּאַתְכַּנִּישׁ שְׁמֵשָׁא לְגַבֵּי סִיְהָרָא,
 שְׁמֵשָׁא לָא מִית, אֶלָּא אַתְכַּנִּישׁ מֵעֲלָמָא, וְאִזִּיל לְגַבֵּי
 סִיְהָרָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְכַּנִּישׁ יַעֲקֹב, אַתְנַהִיר סִיְהָרָא,
 וְתִיאוּבְתָא דְּשְׁמֵשָׁא עֲלָאָה אַתְעַר לְגַבֵּיהּ, בְּגִין
 דְּשְׁמֵשָׁא כַּד סָלִיק, אַתְעַר שְׁמֵשָׁא אַחְרָא, וְאַתְדַּבֵּק דָּא
 בְּדָא, וְאַתְנַהִיר סִיְהָרָא.

אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, שְׁפִיר קָא אַמְרַת, אַבְל הָא אַתְמַר,
 דְּעֲלָאָה עֲלָמָא דְּדְכוּרָא, אַתְקַשְׁר בְּתַתְּאָה דְּאֵיהּ עֲלָמָא
 דְּנוּקְבָא, וְתַתְּאָה אַתְקַשְׁר בְּעֲלָאָה, וְכִלְא דָּא כְּגוּוּנָא דָּא.
 וְהָא אַתְמַר תְּרִין עֲלָמִין נִינְהוּ, כְּדַכְתִּיב, (דְּבְרֵי הַיְמִים א טז) מִן
 הָעוֹלָם (קנ"ג ע"ב) וְעַד הָעוֹלָם. וְאַף עַל גַּב דְּתְרִין
 נוּקְבֵי נִינְהוּ, חַד מִתְתַּקֵּן בְּדְכוּרָא, וְחַד בְּנוּקְבָא. דָּא

שֶׁבַע (שְׁבַת), וְדָא בַת שֶׁבַע. דָּא אַם, וְדָא אַם, דָּא אַקְרִי
 אַם הַבְּנִים, וְדָא אַקְרִי אַם שְׁלֵמָה. כְּדַכְתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג)
 צְאֵנָה וְרֵאנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה וְגו'. בַּמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה,
 בַּמֶּלֶךְ דְּכָל שְׁלֵמָא דִּילֵיהּ. דָּא אַם שְׁלֵמָה. כְּדַכְתִּיב, (מַלְכִּים
 א א) בַת שֶׁבַע אַם שְׁלֵמָה.

וְכַתִּיב, (מַלְכִּים א ה) וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלֵמָה. חֲכָמַת שְׁלֵמָה, דָּא
 אַם שְׁלֵמָה. דְּכַתִּיב, (מִשְׁלֵי ל א) דְּבָרֵי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ
 מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ. דְּבָרֵי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ, הָאִי קָרָא
 לָאו אֲתִיידַע מַהוּ סְתִימָא דִּילֵיהּ. אֶלָּא, דְּבָרֵי לְמוֹאֵל
 מֶלֶךְ, דְּבָרִים דְּאֲתִמָּר בְּגִין אֵל (דף רמט ע"א) דְּאִיהוּ מֶלֶךְ,
 וּמֵאֵן אִיהוּ. דָּא (תְּהִלִּים ז) אֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם. וְאֵל שְׂדֵי. כְּמָה
 דְּאֲתִמָּר. לְמוֹאֵל כְּמָא דְּאֲתִ אֲמַר, (אִיּוֹב מ) לְמוֹ פִּי. לְמוֹאֵל
 מֶלֶךְ, דְּאִיהוּ בַת שֶׁבַע. מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ, כַּד
 אֲתַגְּלִי עֲלוּי בְּגַבְעוֹן, בְּחֵלְמָא דְּלִילֵיא.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב אֲתַכְּנִישׁ לְגַבֵּי סִיחָרָא, וְעֵבִיד בְּהַ פִּירִין
 לְעֵלְמָא. וְלִית לָךְ דְּרָא בְּעֵלְמָא, דְּלֹא אִית בֵּיה
 אִיבָא דִּיעֵקֵב, בְּגִין דְּהָא אִיהוּ אֲתַעֲרוּתָא לְעֵילָא,
 בְּגִין דְּכַתִּיב, וַיֵּאֶסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, דְּאִיהוּ מְטָתִיה
 דִּיעֵקֵב וְדָאִי.

זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דִּיעֵקֵב, דְּהָא אֲשַׁתְּלִים לְעֵילָא וְתַתָּא,
 דְּכַתִּיב, (יִרְמִיָּה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב נְאֻם ה' וְגו'.

כִּי אֶתְךָ אָנִי. כִּי אֲתִי אַתָּה לֹא אֶתְמַר, אֶלֶּא כִּי אֶתְךָ אָנִי,
וְהָא אֶתְמַר.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח וְאָמַר, וַיְבֹאוּ עַד גְּרֵן הָאֶטֶד וְגו', וּכְתִיב,
וַיֵּרָא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת הָאֵבֶל בְּגֵרֵן הָאֶטֶד
וְגו'. הַנִּי קָרָאִי אִית לְאֶסְתְּכָלָא בְּהוּ, מֵאִי אִיכְפַת לָן
דְּאִינוּן אַתּוּ עַד גְּרֵן הָאֶטֶד. וּמֵאִי טַעְמָא אֶתְכַנַּת אֲבִלוּתָא
דָּא לְמִצְרַיִם, דְּהָא אֵבֶל יִשְׂרָאֵל מְבַעֵי לֵיהּ, מֵאִי טַעְמָא
לְמִצְרַיִם.

אֶלֶּא הָכִי אָמְרוּ, כֹּל הֵהוּא זְמַנָּא דְּהוּה יַעֲקֹב בְּמִצְרַיִם,
אֶתְבְּרַךְ אֶרְעָא בְּגִינֵיהּ, וְנִילוּס הוּה נְפִיק וְאִשְׁקִי
אֶרְעָא, וְעוּד דְּפַסֵּק כַּפְנָא בְּגִינֵיהּ דִּיעֲקֹב. וְעַל דָּא,
מִצְרָאִי עֲבָדוּ אֲבִלוּתָא, וְאֶתְכַנַּי עַלֵּיהּ.

פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ כֹּל
תְּהִלָּתוֹ, הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבֵל מַהוּ יִמְלֵל, יַדְבֵּר
מְבַעֵי לֵיהּ. וְאִי תִימָא דְּאֶרְחִיָּה דְּקָרָא הָכִי הוּא, דְּהָא
קָרָאִי אִינוּן הָכִי. לֹא. דְּכִלְהוּ לְאַחְזָאָה מְלָה קָא אֶתְיִין.
אוּף הָכָא, לְאַחְזָאָה מְלָה קָא אֶתְיָא, מִי יִמְלֵל (גְּבוּרוֹת יְיָ),
כְּדַכְּתִיב, (דברים כג) וְקִטְפַת מְלִילוֹת. גְּבוּרוֹת ה', בְּגִין
דְּסִגְיָאִין אִינוּן, דְּהָא כֹּל גְּזָרָא דְּדִינָא, מִתְּמָן קָא אֶתְיָא,
וְעַל דָּא, מֵאֵן אִיהוּ דִּיסְלָק וַיַּעֲבֵר גְּזָרָה חֲדָא, מֵאִינוּן
גְּבוּרָאֵן דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תו, מִי יִמְלַל, וַיִּדְבֵּר, כֹּלֵא חַד. יִדְבֵּר, דְּהָא כִּמָּה וְכִמָּה
גְּבוּרָאן אֵינּוּן, דְּלִית לֹון חוּשְׁבָנָא, כִּמָּה מָאָרִי
דְּדִינִין, כִּמָּה מָאָרִי תְרִיסִין, כִּמָּה גְרֵדִינִי נְמוּסִין, וּמְלוּלָא
לָא יְכִיל לְמַלְלָא לֹון.

וּבְמָה יִדְעֵן, כְּלָהוּ בְּהַגָּדָה, דְּאִית בֵּיה רִזָּא דְּחֻכְמָתָא,
דְּהָא בְּמְלוּלָא וּבְאַמִּירָה לָא יְכִיל לְמַלְלָא לֹון.
לְמַנְדַּע לֹון, אֲבָל בְּהַגָּדָה יִדְעֵן, כִּמָּה דְּכְתִיב, (תהלים קמח)
דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרוֹתֶיךָ יַגִּידוּ, בְּרִזָּא דָּא
יִדְעִין, אֲבָל גְּבוּרָתְךָ דְּהִיא גְּבוּרָה תַתָּאָה, יִדְבְּרוּ, דְּכְתִיב
וּגְבוּרָתְךָ יִדְבְּרוּ.

יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהֵלְתוֹ, דְּסַגִּיאִין אֵינּוּן (נ"א דְּרַגִּין) דְּיִנִּין,
דְּאִשְׁתְּמוּדְעֵן וּמִתְחַבְּרֵן בְּתַהֲלָה, וְכִמָּה חֵילִין,
וְכִמָּה מְשִׁירֵין דְּמִתְחַבְּרֵן בְּהַ, כְּדְכְתִיב, (איוב סד) הֵישׁ מְסֻפֵּר
לְגִדּוּדִיו, וְעַל דָּא, מֵאֵן יְכִיל לְאַשְׁתַּמַּע כָּל תְּהֵלְתוֹ.
תָּא חֲזִי, מְצָרָאֵי כְּלָהוּ חֻפְיָמִין הֲוֹן, וּמְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה קָא
נְפַקִי, כִּמָּה חֵילִין וְכִמָּה מְשִׁירֵין, וְכִמָּה דְּרַגִּין עַל
דְּרַגִּין, עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי דְּרַגִּין תַתָּאִין, וּמְצָרָאֵי הֲוֹן חֲרָשִׁין
וְחֻפְיָמִין בְּהוּ, וַיִּדְעִין סְתִימִין דְּעֵלְמָא, וְאַסְתְּכְּלוּ הָא,
דְּבִזְמָנָא דְּיַעֲקֹב קָיִים בְּעֵלְמָא, לָא אִית עֲמָא דְּשִׁלְטָא
עַל בְּנוֹי, וַיִּדְעוּ דְּהָא יִשְׁתַּעְבְּדוּ בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל וּמְנִין
סַגִּיאִין.

כִּיּוֹן דְּמִית יַעֲקֹב חָדוּ, אֶסְתְּכֵלוּ מַה יִּהְיֶה בְּסוּפָא, עַד
 דְּמָטוּ לְגוֹרֵן הָאָטָד, דְּאִיהוּ גְזָרָא דְדִינָא שְׁלִיטָא,
 אָט"ד בְּגִימְטְרִיא יַד, כְּמָא דְאֵת אָמַר, (שמות יד) וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו', כִּיּוֹן דְּמָטוּ לְאֵתֵר דָּא, חָמוּ
 גְבוּרָאן דְנִפְקִי מֵהַאי אָטָד. אֲמַאי אֶקְרִי אָטָד. אֶלָּא, מַה
 אָטָד נִפְקִי כּוּבִין לְהַאי סְטָרָא וּלְהַאי סְטָרָא, הָכִי נִמִּי
 י"ד, נִפְקִי מִינָה אֶצְבָּעָאן, לְהַאי סְטָרָא וּלְהַאי סְטָרָא,
 וְכֹל אֶצְבָּעָא וְאֶצְבָּעָא סָלִיק בְּכַמָּה גְבוּרָאן, בְּכַמָּה דִּינִין,
 וּבְכַמָּה נְמוּסִין, כִּדִּין וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפַּד גְּדוֹל וְכַבֵּד מְאֹד
 עַל כֵּן קָרָא שְׁמָה אֶבֶל מִצְרַיִם, וְדַאי אֶבֶל כִּבֵּד זֶה
 לְמִצְרַיִם, וְלֹא לְאַחֲרָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּרִישׁ פֶּרְשָׁתָא. נִפְקִי יִתְבוּ לְגוּ מְעֵרְתָא.
 אָמַר חֲמִינָא דִּיּוֹמָא דִּין יִנְפוּל בֵּיתָא בְּמִתָּא,
 וַיַּעֲדְרוּן תְּרֵי רוּמָאי מְקַטְרָגִין. אִי אָנָּא בְּמִתָּא לָא יִנְפוּל
 בֵּיתָא. אֶהֱדְרוּ לְגוּ מְעֵרְתָא יִתְבוּ.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (ישעיה י) צִהְלִי קוּלְךָ בֵּת גְּלִים
 וְגו'. (דף רמט ע"ב) צִהְלִי קוּלְךָ, הַאי קָרָא לְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל אֶתְמַר, בְּגִין דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בְּקָלָא מְשַׁבַּחַא, וְעַל דָּא צִהְלִי קוּלְךָ. מֵהֲכָא
 אוֹלִיפְנָא, כֹּל מֵאן דְּבַעֵי לְשַׁבַּחַא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּקָלָא, בַּעֲיָא לִיהַ קָלָא נְעִימוּתָא, דִּיעֲרַב לְאַחֲרֵינִין
 דְּשְׁמַעִין לִיהַ, וְאִי לָאו, לָא יִקוּם לְאַרְמָא קָלָא.

תָּא חֲזִי, לְיוֹאֵי דְאַתְיִין מִסְטָרָא דָא, דְכְתִיב, (במדבר ח) וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְבָּא הָעֲבוּדָה וְגו'. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְקָלִיָּה (דרגיה, ואי) נְמִיךְ, וְלֹא יַעֲרֵב לְאוּדְנִין, כְּשָׂאָר חֲבֵרוֹי, כְּדִין מְעַבְרִין לֵיה מֵהֵאֵי צְבָא הָעֲבוּדָה (מתילין) דְלַעֲיִלָא, דְקִיִּמִין לְנִגְנָא לְגַבֵּי הָאֵי עֲבוּדָה, וְלִיקְרָא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדָקָא חֲזִי.

חִילִין לַעֲיִלָא, חִילִין וּמִשְׁרִיִין לְגַבֵּי תַתָּאי, לְשִׁבְחָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְלִזְמָרָא לֹון. וּבְגִינֵי כֶּךָ יָשׁוּב מִצְבָּא הָעֲבוּדָה. וּבְגִין דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל קָא מְשִׁבְחָא לֵיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אָמַר קָרָא, צְהִלֵי קוּלְךָ בַת גְּלִים, בַּת אַבְהֵן.

תוּ, בַּת גְּלִים, עֲלָמָא דְאַתֵּי אַקְרִי גְלִים, בְּגִין דְכֻלָּא קִיִּמָא בֵּיה, וְאַתְכְּלִיל בֵּיה תְלֵי תְלִים, וְנִפְקָא מִנֵּיה לְכֻלָּא. תוּ בַת גְּלִים, כְּדְכְתִיב, (שיר השירים ד) גַּל נְעוּל, וְכֻל אֵינוֹן גְּלִים וּמְבוּעִין, כְּלָהוּ נִפְקֵי מֵעֲלָמָא דְאַתֵּי, וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל אֵיהֵי בַת גְּלִים.

תָּא חֲזִי, הָאֵי קָרָא קְשִׁיא, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב צְהִלֵי קוּלְךָ, דְהוּא בְּגִין לְזְמָרָא וְלִאֲרָמָא קָלָא, וְלִבְתַר כְּתִיב הַקְּשִׁיבִי. אֵי הַכֵּי אִמָּאי צְהִלֵי קוּלְךָ, כִּיּוֹן דְכְתִיב הַקְּשִׁיבִי. אָלָא, צְהִלֵי, בְּגִין לְשִׁבְחָא וְלִזְמָרָא. תָּא חֲזִי, אֵי יִשְׂרָאֵל שָׂרָאן לְשִׁבְחָא וְלִזְמָרָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,

כְּדִין כְּתִיב הַקְּשִׁיבִי, מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל אֵינוֹן
מִשְׁבַּחַן וּמְזוּמָרָן בְּגִינָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא כְּתִיב
צִהְלִי קוּלְךָ, וּכְתִיב הַקְּשִׁיבִי.

לִישָׁה, בְּגִין דְּאֲתִיָּא מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, כְּמָא דְאֵת דְּאֵמַר,
(מְשֻׁלִי ל) לִישׁ גְּבוּר בַּבְּהֵמָה. וְהֵאֵי לִישָׁה, גְּבוּרָה,
לְתַבְרָא חִילִין וְתוֹקְפִין. עֲנִיָּה עֲנֹתוֹת, בְּגִין דְּאִיָּהִי
אֲסַפְקִלְרִיָּא דְלֹא נִהְרָא (עֲלֵהּ), עֲנִיָּה וְדֵאֵי, לִית לָהּ נְהוּרָא
לְסִיְהָרָא מְגַרְמָה, אֲלֹא מַה דִּיְהִיב לָהּ שְׁמִשָּׂא.

עֲנֹתוֹת אִיָּהוּ חֲקֵל, כְּפַר חַד, וְשָׂרִיין בֵּיהּ כְּהֵנִי מְסַכְנֵי
דְּאֵהֲדָרָן עַל פְּתַחִין (דְּלֹאֵי), וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַּח
בְּהוּ, בְּגִין דְּכָל אֵינוֹן בְּנֵי הַהוּא כְּפָרָא (ס"א קְלִישִׁין), קְלִיסִין
הוּוּ בְּעֵינֵיהוּ דְעַמָּא, וּבֵיתֵיהוּ רִיקְנֵיין יִתִּיר מְכָל עַמָּא,
בַּר מַה דִּיְהִיבִין לוֹן, כְּמִסְכְּנֵי (ס"א קְלִישִׁין) קְלִיסִין דְעַמָּא. בְּגִין
כְּךָ, סִיְהָרָא לִית לָהּ נְהוּרָא מְגַרְמָה, אֲלֹא בְּשַׁעְתָּא
דְּאֵתְחַבֵּר עֲמָה שְׁמִשָּׂא אֲתַנְהִיר.

תָּא חֲזִי, דְכְּתִיב, (מַלְכִים א ב) וְלֹאֲבִיתָר הִכְהֵן אֲמַר הַמֶּלֶךְ
עֲנֹתוֹת לֶךְ עַל שְׂדֵךְ כִּי אִישׁ מוֹת אֲתָה. וְכִי עַל
דְּזוּמִין לִיָּה אֲדוּנֵיָּהוּ, אִישׁ מוֹת אֲקָרִי. אֲלֹא, בְּגִין דְּהוּה
מֵאֲתַר מְסַכְנָא, דְּאִידְבַק בֵּיהּ סִיְהָרָא, דְּאִיָּהִי עֲנִיָּה
עֲנֹתוֹת.

וְאִי תִימָא, (מַלְכִים א ב) וְכִי הִתְעַנִּית בְּכָל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה

אָבִי, בְּגִינֵי כֶּךָ זַכָּאָה דְּלֵא קְטִיל לֵיהּ. אֶלָּא אָבִיתָר, בְּגִין
 דְּהוּה מֵאֲתֵר מְסַכְנָא, זָכָה בֵּיהּ דְּוֹד, עַד לָא סָלִיק לְמַלְכוּ,
 כַּד הוּה מְכַמָּאן לֵיהּ שְׂאוּל, וְהוּי אֲרַחוּי כְּמִסְכְּנָא, (לְבַתֵּר)
 אָבִיתָר כְּגֻוּנָא דָא, וְלִזְמַנָּא דְשִׁלְט שְׁלֵמָה, סִיְהָרָא
 קְיִימָא בְּאַשְׁלָמוּתָא, וְהוּה בְּחִדּוּתָא דְעֵתִירוּ, דְכִלָּא הוּה
 לֵיהּ, לָא זָכָה בֵּיהּ אָבִיתָר.

וַדַּאי שְׂדָה עֲנָתוֹת, רִזָּא דְמִלָּה הוּה, וַיִּרְמִיָה דְקִנֵּי לֵיהּ,
 כִּלָּא הוּה, בְּגִין לְאַחְסָנָא רִזָּא עֲלָאָה. תָּא חֲזִי, כַּד
 שְׁלֵטָא סִיְהָרָא, שְׂדָה תְּפֻוּחִים אֶקְרִי, כַּד אִיהוּ בְּמִסְכְּנֹו,
 שְׂדָה עֲנָתוֹת. בְּגִינֵי כֶּךָ, תּוּשְׁבַחְתָּא דְלִתְתָּא, עֲבִיד לֵיהּ
 עֵתִירוּ, וּשְׁלִימוּתָא.

כְּמָה דְדוּד, כָּל יוּמוּי אֲשֶׁתִּדֵּל לְמַעְבַּד שְׁלִימוּ לָהּ,
 וְלִנְגָנָא זְמָרִי, לְזִמְרָא וְלִשְׁבַחָא לְתִתָּא. וְכַד דְּוֹד
 אֲסִתְּלִיק מֵעֲלָמָא, שְׁבִיק לָהּ בְּשְׁלִימוּ, וּשְׁלֵמָה נָטַל לָהּ
 בְּעוּתָרָא, בְּשְׁלִימוּתָא, דְּהָא סִיְהָרָא נְפָקָא מִמִּסְכְּנֹו,
 וְעָלַת לְעוּתָרָא, דְּבַהֲךָ עוּתָרָא, שְׁלֵט עַל כָּל מַלְכֵי
 אֲרַעָא.

וְעַל דָּא (מַלְכִים א ו) אִין כְּסָף נְחֹשֶׁב בִּימֵי שְׁלֵמָה. אֶלָּא כִּלָּא
 דְּהַב, דְּאֲתֵרְבִּי דְּהַב, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (אִיּוֹב כד)
 וְעִפְרוֹת זָהָב לוּ, דְּהָא עָפֵר דְּלְעִילָא, הוּה מְסִתְּפַל בֵּיהּ
 שְׁמֵשָׁא, וּבְאַסְתְּכְלוּתָא דְשְׁמֵשָׁא וְתוּקְפִיָּה, עֲפָרָא עֲבִיד
 וְאַסְגִּי דְּהַב.

תָּא חֲזִי, מִטּוֹרֵי דְנְהִירוֹ, דְּתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא תַמְן, עֲפָרָא
 (דף רנ ע"א) דְּאֲרַעָא בִּינֵי טוֹרֵי, כְּלֵהוּ עֲבָדֵי דְהַב,
 וְאַלְמָלָא חִיוּן בִּישִׁין דְּרַבִּיאוּ תַמְן, בְּנֵי נָשָׂא לָא הוּוּ
 מִסְכְּנֵי, בְּגִין דְּתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא אִסְגֵי דְהַב.

בְּגִין כְּךָ, בְּיוֹמוֹי דְשְׁלֵמָה, אִין כְּסָף נְחֹשֶׁב לְמֵאוּמָה,
 דְּהָא תְּקִיפָא דְשִׁמְשָׁא אִסְתַּכַּל בְּעֲפָרָא, וְאַסְגֵי לִיה
 דְּהַב. וְעוֹד דְּהֵהוּא עֲפָרָא, סִטְרָא דְדִינָא אִיהוּ. כַּד
 אִסְתַּכַּל בֵּיה שִׁמְשָׁא, נָטַל תּוֹקְפָא וְאַתְרֵיבֵי דְהַבָּא. פִּיוֹן
 דְּאִסְתַּכַּל שְׁלֵמָה בָּהּ, שִׁבַּח וְאַכְרִיז וְאָמַר, (קחלת ג) הַכֵּל הִיָּה
 מִן הָעֶפֶר וְגו'.

וְעַל דָּא שְׁלֵמָה לָא אֲצִטְרִיךְ לְנַגְנָא כְּדוּד, אֶלָּא שִׁירְתָּא
 דְּאִיהוּ רְחִימֵי דְעוֹתְרָא, דְּהוּא נְהִירוֹ וְרַחֲמֵי דְכָל
 תּוֹשְׁבַחֵן דְּעֵלְמָא בֵּיה הוּוּ, תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּמִטְרוֹנִיתָא כַּד
 יִתְבָּא בְּכַרְסֵיָא לְקַבְלֵיהּ דְּמִלְכָּא קְאָמַר.

כְּתִיב, (מלכים א י) וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף בִּירוֹשָׁלַם
 כְּאַבְנֵים, בְּגִין דְּכָלָא הָוֵה דְהַב, וְעֲפָרָא אִתְקַשְׁר
 בְּשִׁמְשָׁא לָא, בְּסִטְרָא דְרַחֲמֵי. כְּמָא דְאֵת אָמַר, (שיר השירים ב)
 שְׁמָאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי, וְשִׁמְשָׁא אִתְדַבֵּק בַּהֲדָה, וְלָא
 אִתְעַדֵי מִינָהּ.

שְׁלֵמָה טָעָה בְּהַאי, דְּהָא חָמָא דְאִתְקַרִיב סִיְהָרָא
 בְּשִׁמְשָׁא, וַיְמִינָא מְחַבְקָא, וְשִׁמְשָׁא לָא תַחֲתוֹת

רִישָׁא, כִּיּוֹן דְּאַתְקָרִיבוּ דָא בְּדָא, אָמַר, הָא אַתְקָרִיבוּ
כְּחַדָּא, יְמִינָא מַה הָכָא. דְּהָא יְמִינָא לָאו אִיהוּ אֱלָא בְּגִין
לְקַרְבָּא, כִּיּוֹן דְּאַתְקָרִיבוּ דָא בְּדָא לְמַאי אֶצְטְרִיךְ, מִיַּד
אֵין כְּסָף נְחֻשְׁב בְּיַמֵּי שְׁלֵמָה.

אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַנְתְּ דְּחִית יְמִינָא, חֲיִיךְ,
אַנְתְּ תְּצַטְרִיךְ לְחֻסְד בְּנֵי נְשָׂא, וְלָא תִשְׁכַּח. מִיַּד
סְטָא שְׁמִשָּׂא מְלָקְבַל סִיְהָרָא, וְסִיְהָרָא שְׂרִיא לְאַתְחַשְׁכָּא,
וְהוּהוּ שְׁלֵמָה מְהֵדֵר עַל פְּתַחֲיָן, וְאָמַר, (קהלת א) אֲנִי קַהֲלַת,
וְלָא הוּהוּ מֵאן דִּיעֲבִיד עֲמִיה חֻסְד, מַאי טַעֲמָא, בְּגִין
דְּדַחָה יְמִינָא, וְלָא חָשִׁיב לִיה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (מלכים א
י) אֵין כְּסָף נְחֻשְׁב בְּיַמֵּי שְׁלֵמָה לְמֵאוּמָה.

וְעַל דָּא, כָּל דְּאַסְגִּי תוֹשְׁבַחְן לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אַסְגִּי שְׁלֵמָא לְעִילָא, בְּגִינֵי כֶּף הַקְּשִׁיבֵי לִישָׁה.
כְּתִיב, (איוב ו) לִישׁ אֹבֵד מִבְּלֵי טָרְף וְגו', לִישׁ הֵיִינוּ
לִישָׁה, כְּדְכְּתִיב, חָק חָקָה. אֹבֵד, כְּדְכְּתִיב, (ישעיה כו) וּבָאוּ
הָאוֹבְדִים. מִבְּלֵי טָרְף, בְּגִין, דְּאִיהִי תְּבַעָה (ס"א עִילָה) עֲלֵיהָ
לְמִיְהַב, כְּדְכְּתִיב, (משלי לא) וַתִּקַּם בְּעוֹד לִילָה וַתִּתֵּן טָרְף
לְבֵיתָהּ.

וּבְנֵי לְבִיא יִתְפָּרְדּוּ. בְּגִין דְּכְּלָהוּ חֲיִילִין, כַּד אִיהִי יְהִיבַת
לְהוֹן טָרְף, כְּלָהוּ מִתְחַבְּרֵן כְּחַד, וַיִּנְקִין כְּחַד. וְכַד
אִיהִי יִתְבָּא מִבְּלֵי טָרְף, דְּגָרַם גְּלוּתָא, וְדֵאֵי בְּנֵי לְבִיא

יִתְפָּרְדוּ, מִתְפָּרֵשׁ כְּלָהוּ לְכַמָּה סְטָרִין וְאַרְחִין, בְּגִין
 לְאַשְׁכְּחָא לְמַעְבַּד דִּינָא. וְעַל דָּא, בְּזִמְנָא דְקָרְבָנָא
 אֲתַעְבִּיד, כִּלְא מִתְתַקְנֵן, וּמִתְקַרְבִּין כְּחֵדָא כְּדִקְאֲמָרֵן.
 הַשְׁתָּא דְקָרְבָנָא לֹא אֲתַעְבִּיד, וְדַאי בְּנֵי לְבִיא יִתְפָּרְדוּ,
 וּבְגִינֵי כֶּף, לִית לָן יוֹם דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיה דִּינָא, דִּהָא לֹא
 מִתְעָרִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין בְּשְׁלִימוֹ עֲלָאָה כְּדִקְאֲמָרֵן.

תָּא חֲזִי, הַשְׁתָּא צְלוּתָא דְבַר נָשׁ, אֲתַעַר שְׁלִימוֹ לְעִילָא
 וְתַתָּא, וּבְבִרְכָתָא דְבָרִיךְ לְקוּדְשָׁא בָרִיךְ הוּא,
 מִתְבָּרְכִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וְעַל דָּא בְּצְלוּתָא דִּישְׂרָאֵל
 מִתְבָּרְכָאן עֲלִמִין. מֵאן דְּמְבָרַךְ לִיה לְקוּדְשָׁא בָרִיךְ הוּא,
 יִתְבָּרַךְ. מֵאן דְּלֹא בָרִיךְ לְקוּדְשָׁא בָרִיךְ הוּא, לֹא יִתְבָּרַךְ.
 הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א ב) כִּי מְכַבְּדִי אֶכְבֵּד וּבּוֹזִי יִקְלוּ.
 רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כִּסָּא דְבִרְכָתָא לֹא יְהִיב לִיה לְבַר נָשׁ
 אַחְרָא לְבִרְכָא, (דְּבַעֵי לְאַתְנֻסְלָא) אֵלָא אִיהוּ אֲקֻדִים וְנָטִיל
 לִיה (בִּימִינָא וּבְשִׁמְאֵלָא) בְּתָרֵי יְדוּי וּמְבָרַךְ. וְהָא אֲמָרֵן, דְּבַעֵי
 לְנָטִיל לִיה בִּימִינָא (ס"א וְלֹא בְשִׁמְאֵלָא) וּבְשִׁמְאֵלָא, וְאַף עַל
 גַּב דְּכִלְא אֲתַעְרוּ בֵּיה, שְׁפִיר הוּא.

אַבְל כִּסָּא דְבִרְכָה הָכִי אֲצַטְרִיךְ כּוֹס, דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים קטז)
 כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא, דִּהָא בְּהַאי כּוֹס, אֲתַנְגִּידוּ
 בְּרָכָאן מֵאִינוּן יְשׁוּעוֹת דְּלְעִילָא, וְהוּא נָטִיל לֹון, וְכִנְיֵשׁ
 לֹון לְגַבִּיהָ, וְתַמָּן אֲתַנְטִיר (לֹון) חֲמָרָא עֲלָאָה וְאַתְכַּנְיֵשׁ

בְּהֵוּא כּוּס. וּבְעֵינָן לְבָרְכָא לִיָּה בִּימִינָא, (ס"א ובשמאלא) וְלֹא
 בְּשִׁמְאֵלָא, וְחִמְרָא דְאִיהוּ בְּהַאי כּוּס פְּנִישׁ, דִּיתְבָּרְכוּן
 כְּחֻדָּא, וּבְעֵינָן לְבָרְכָא פְּתוּרָא, דִּלֹּא תֵּהֵא רִיקְנִיָּא
 מִנְהֵמָא וְחִמְרָא, כֹּלָּא (חד) כְּחֻדָּא.

תָּא חֲזִי, כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, כּוּס שֶׁל בְּרָכָה אֶקְרִי, וְכִיּוֹן
 דְּאִיהוּ כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, בְּעֵינָן יְמִינָא וּשְׁמַאלָא (ובְעֵי)
 לְנֻטְלָא לִיָּה, וְהֵוּא כּוּס אֲתִיְהִיב בֵּין יְמִינָא (דף רנ ע"ב)
 וּשְׁמַאלָא, וּבְעֵי דְאֲתַמְלִיָּא חִמְרָא, בְּגִין חִמְרָא
 דְּאוּרִיָּתָא, דְּאִיהוּ נְפִיק מֵעֲלָמָא דְּאֲתִי.

וְתָא חֲזִי, כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, (הכא) בְּהַאי אֲתַגְלִיין מְלִין
 עֲלָאִין, הֵכָא דְאַנְן בְּמַעְרְתָא, אִימָא הֵכָא אֲתַגְלִיָּא
 רְזָא דְרֵתִיכָא קְדִישָׁא. כּוּס שֶׁל בְּרָכָה בְּעֵי לְקַבְּלָא לִיָּה
 בִּימִינָא וּשְׁמַאלָא, דְּאֵ צִפּוֹן וְדְרוּם, וְכּוּס שֶׁל בְּרָכָה דִּיהֵא
 נְטִיל בְּרָכָה מִנִּיָּהוּ.

מֵאַן כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, דְּאֵ מִטְתּוֹ שֶׁלְשֵׁלְמָה, דְּבְעֵינָן
 דְּאֲתִיְהִיב בֵּין צִפּוֹן לְדְרוּם, וּבְעֵי לְאַנְחָא לָהּ
 בִּימִינָא, וְגוּפָא דִּיתְתַקֵּן בְּהַדִּיָּהוּ, וַיִּשְׁגַּח בֵּיהּ בְּהֵוּא
 כּוּס, לְבָרְכָא לִיָּה בְּאַרְבַּע בְּרָכָאן, בְּגִין דְּכֹתִיב, (דברים יא)
 תְּמִיד עֵינַי ה' אֱלֹהֶיךָ בֵּהּ וְגו'. אֲשֶׁתַּפַּח בְּכּוּס שֶׁל בְּרָכָה,
 רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, צִפּוֹן וְדְרוּם וּמְזֻרַח וּמְעָרֵב, הָא רֵתִיכָא
 קְדִישָׁא כְּדָקָא חֲזִי לִיָּה.

וּפְתוּרָא בְּנִהְמָא, בְּגִין דִּיתְבָּרְכָא הֵהוּא לָחֶם דְּלִתְתָא,
וּיְתָבְרַךְ לָחֶם עוֹנִי, וַיְהִי לָחֶם פִּנְג, וְהָא
אוּקִימְנָא. וַיִּשְׁתַּכַּח דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָא בְּד' סְטָרֵי
עֲלֵמָא, לְעִילָא וְתַתָּא לְעִילָא (בְּהֵהוּא נִהְמָא שֶׁל בְּרָכָה). וְכוּס שֶׁל
בְּרָכָה, לְאַתְחַבְרָא דְּוֹד מְלָכָא בְּאַבְהֵן, וַיְתָבְרַךְ לְתַתָּא,
דִּיתְבָּרַךְ (נ"א וּפְתוּרָא בְּנִהְמָא בְּגִין דִּיתְבָּרַךְ מִכַּל סְטָרִין מִעִילָא וּמִתַּתָּא לְעִילָא בְּרִזָּא
דְּכוּס שֶׁל בְּרָכָה לְאַתְחַבְרָא דְּוֹד מְלָכָא בְּאַבְהֵן וַיְתָבְרַךְ לְתַתָּא דִּיתְבָּרַךְ לָחֶם עוֹנִי וַיְהִי לָחֶם
פִּנְג וְהָא אוּקִימוּהּ וַיְתָבְרַךְ) פְּתוּרָא דְּבֵר נֶשׁ, לְאַשְׁתַּכַּחָא בֵּיהּ מְזוּנָא

תְּדִיר.

קָמוּ כְּלָהוּ וַנִּשְׁקוּ יְדוּי, אָמְרוּ בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּאַעִילָנָא
הָכָא, וְשִׁמְעָנָא מְלִין אֵלִין. נִפְקוּ מִן מְעַרְתָּא
וְאַזְלוּ, כִּד עָאלוּ בְּמַתָּא, חָמוּ עֵיטְרָא דְּבְנֵי נֶשָׁא דְּמִיתוּ,
דְּנַפְל בֵּיתָא עַלֵייהוּ, יִתְבוּ וְחָמוּ דְּקָא סְפְדֵי לְאַיְנוּן
דְּמִיתוּ, עִם אֵינּוּן רוּמָאֵי.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר וַיָּבֹאוּ עַד גְּרִין הָאָטְד, מֵאֵן גְּרִין
הָאָטְד. אֵלָא, הָכָא אֶתְרִמִּיז שְׁלִטְנוּתָא דְּמִצְרָאֵי
דְּאַתְעֵדִי. גְּרִין הָאָטְד, דָּא מְמַנָּא שׁוּלְטָנָא דְּמִצְרָאֵי,
דְּאַתְעֵדִי מְקַמֵּי שׁוּלְטָנוּתָא דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא חָמוּ (גוֹרִין). כְּמָא
דְּאַתְ אָמַר, (מְלָכִים א כב) מְלוּכְשִׁים בְּגָדִים בְּגָרִין. וְעַל דָּא
וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מְסַפְּד גְּדוּל וְכַבֵּד מְאֹד וְגו'.

עַל כֵּן קָרָא שְׁמָה אֲבַל מְצָרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה, דְּוַדַּאי

מִמְצָרִים הָוָה, אֹפֶה הָכָא לָאו דִּיּוֹדָאֵי נִינְהוּ אֱלִין
 בְּכַיִן, אִף עַל גַּב דְּמִיתוּ בֵּיהּ יוֹדָאֵי, וְאֱלִין יוֹדָאֵי,
 אֱלִמְלָא הוּוּ יוֹדָאֵי, לָא מִיתוּ, וְכִיּוֹן דְּמִיתוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְכַפֵּר חוּבֵייהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, דִּיעֵקֵב אִף עַל גַּב דְּנַפְקַת
 נְשַׁמְתִּיה בְּמִצְרִים, לָאו בְּרִשׁוּתָא אַחֲרָא נַפְקַת.
 מַאי טַעְמָא, כְּמָה דְּאִתְמַר, דְּלָא הָוָה מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי
 עַלְמָא עַרְסָא שְׁלִימְתָא כְּהוּא עַרְסָא דִּיעֵקֵב. בְּשַׁעְתָּא
 דְּהוּוּ סָלִיק מִעַלְמָא נְשַׁמְתִּיה, מִיַּד אִתְקַשְׁר בְּאִתְרִיהּ,
 וְהָא אוֹקִימְנָא.

תָּא חֲזִי, כִּד הָוָה עָאל יַעֲקֹב בְּמַעְרַתָּא, כָּל רִיחִין דְּגַנְתָּא
 דְּעַדָּן אֲשַׁתְּכַח בְּמַעְרַתָּא, וּמַעְרַתָּא סָלְקָא נְהוּרָא,
 וְשַׁרְגָּא חַד דְּלִיק. וְכִד עָאלוּ אֲבָהוּן לְגַבֵּי דִּיעֵקֵב לְמִצְרַיִם,
 לְאֲשַׁתְּכַחַּא עַמִּיהּ, אֲסַתְּלַק נְהוּרָא דְּשַׁרְגָּא. כִּיּוֹן דְּעָאל
 יַעֲקֹב בְּמַעְרַתָּא, הִדְרָא שַׁרְגָּא לְאִתְרִיהּ, כְּדִין אֲשַׁתְּלִים
 מַעְרַתָּא מִכָּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ.

וְעַד יוֹמֵי עַלְמָא, לָא קַבִּילַת מַעְרַתָּא בַּר נָשׁ אַחֲרָא,
 וְלָא תְקַבֵּל. וְנִשְׁמַתִּין דְּזוֹכָאן אַעֲבְרָן מְקַמֵּייהוּ בְּבֵי
 מַעְרַתָּא, בְּגִין דִּיתְעַרוּן, וְחַמִּין זְרַעָא דְּשִׁבְקוּ בְּעַלְמָא,
 וַיַּחֲדוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר רַבִּי אַבָּא, חֲנִיטָא
 דִּיעֵקֵב מַאי אִיהוּ, אָמַר לִיהּ, זִיל שְׂאִיל לְאַסִּיא.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב וַיִּצּוּ יוֹסֵף אֶת עֲבָדָיו אֶת הַרוֹפְאִים לְחַנּוּט
 אֶת אָבִיו וַיַּחְנְטוּ הַרוֹפְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל, סִלְקָא
 דְּעֵתָךְ כְּשָׂאָר בְּנֵי נֶשֶׂא הָוּה חֲנִיטָא דָּא. אִי תִימָא בְּגִין
 אֹרְחָא הוּא דְעַבְדוּ, הָא פְּתִיב וַיִּמַּת יוֹסֵף בֶּן וְגו' וַיִּישָׁם
 בְּאֶרֶוֹן בְּמִצְרַיִם, הָא לָא אֶזְלוּ עִמִּיהָ בְּאֶרְחָא, דְּהָא תַּמָּן
 אֶתְקַבֵּר, וּכְתִיב וַיַּחְנְטוּ אוֹתוֹ.

אֶלָּא, אֶרְחָא דְּמַלְכִין אֵינּוּן, בְּגִין לְקִיּוּמָא גּוֹפִייהוּ,
 חֲנִיטֵי לוֹן בְּמִשַׁח רַבּוּת, עֲלָאָה עַל כָּל מִשְׁחִין,
 מְעוֹרָב בְּבוֹסְמִין, וְשָׂאִיב לִיהָ בְּגוּפָא יוֹמָא בְּתַר יוֹמָא
 בְּהֵהוּא מִשְׁחָא טָבָא, אַרְבַּעִין יוֹמִין. דְּכְתִיב, וַיִּמְלְאוּ לוֹ
 אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחַנּוּטִים. בְּתַר דְּאֶשְׁתְּלִים
 דָּא, קִיּוּמָא גּוּפָא שְׁלִים זְמַנִּין סְגִיִּין.

בְּגִין דְּכָל הָהוּא אֶרְעָא דְּכַנְעַן, וְאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם, מְכַלָּה
 גּוּפָא וּמְרַקֵּב לִיהָ (דף רנא ע"א) לְזַמַּן זְעִיר מְכָל שְׂאָר
 אֶרְעָא, וּבְגִין לְקִיּוּמָא גּוּפָא עֲבָדֵי דָּא, וְעַבְדֵי חֲנִיטָא דָּא
 מְגוּ וּמְבָרָא. מְגוּ דְּשׁוּיִן הָהוּא מִשְׁחָא עַל טְבוּרָא, וְהוּא
 עָאֵל בְּטְבוּרָא לְגוּ וְאֶשְׁתְּאִיב בְּמַעוּזֵי, וְקָאִים לִיהָ לְגוּפָא
 מְגוּ וּמְבָרָא לְזַמַּנִּין סְגִיִּין.

וַיַּעֲקֹב הָכִי הָוּה בְּקִיּוּמָא דְּגוּפָא, וְהָכִי אֶצְטְרִיף. דְּגוּפָא
 דְּאֶבְהֵן אִיהוּ, וְהָוּה בְּקִיּוּמָא בְּגוּפָא וְנִפְשָׁא.
 כְּגוּוּנָא דָּא לְיוֹסֵף, דְּאִיהוּ דוּגְמָא דְּגוּפָא, וּבְקִיּוּמָא

דְּגוּפָא וְנַפְשָא הוּא. בְּקִיּוּמָא דְּגוּפָא, דְּכָתִיב וַיַּחַנְטוּ
 אוֹתוֹ, בְּקִיּוּמָא דְּנַפְשָא, דְּכָתִיב וַיִּישָׁם בְּאֲרוֹן בְּמִצְרַיִם.
 וַתִּנְיָן תְּרֵי יוּדִי"ן אַמַּאי. אֱלֹא, יוֹסֵף נָטַר לִיהַ בְּרִית
 לְתַתָּא, וְנָטַר לִיהַ בְּרִית דְּלַעֲיִלָא, אֲסַתְּלַק
 מֵעֲלָמָא, אֲתִשׁוּי בְּתֵרֵי אַרוּנִי, (אַתְר) בְּאֲרוֹן לְתַתָּא וּבְאֲרוֹן
 לַעֲיִלָא. אֲרוֹן דְּלַעֲיִלָא מֵאֵן אִיהוּ. אֱלֹא, כְּמָא דְּאֵת אָמַר,
 (יְהוֹשֻׁעַ ו) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, דְּאֲרוֹן דְּלַעֲיִלָא
 אֲרוֹן הַבְּרִית אֲקָרִי, דְּהָא לָא יֵרִית לִיהַ אֱלֹא מֵאֵן דְּנָטַר
 בְּרִית, וּבְגִין דְּיוֹסֵף נָטַר לִיהַ לְבְּרִית, אֲתִשׁוּי בְּתֵרֵי
 אַרוּנִי.

וַיִּישָׁם בְּאֲרוֹן בְּמִצְרַיִם, הָכִי הוּא וְדַאי. וְקָרָא אוֹכַח רְזָא
 אַחֲרָא, דְּאָף עַל גַּב דְּנַפְקַת נִשְׁמַתִּיהַ בְּרִשׁוֹ
 אַחֲרָא, אֲתַקְשֵׁר בְּשִׁכְיִנְתָּא. הָדָא הוּא דְּכָתִיב, וַיִּישָׁם
 בְּאֲרוֹן, לַעֲיִלָא וּלְתַתָּא, בְּגִין דְּהוּהַ צְדִיק. דְּכָל צְדִיק
 יֵרִית אַרְעָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, כְּמָא דְּאֵת אָמַר, (יִשְׁעִיָּה ס)
 וְעַמֶּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נִצֵּר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה
 יְדֵי לְהַתְּפָאָר. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

סְלִיק סֵפֶר בְּרֵאשִׁית

חומש שמות

פְּרֻשַׁת שְׁמוֹת

(שמות א')

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבְּאֵלִים

מִצְרַיִם אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאֵלֶּה

(דף ב ע"א)

(שמות א')

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרֵימָה אֵת
 יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאוֹ, (דניאל י"ב) וְהַמְשֻׁכִּילִים יִזְהִירוּ
 כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ וּמִצְדֵּיקֵי הַרְבִּים כַּכּוֹכְבִּים לְעוֹלָם וָעֶד
 וְהַמְשֻׁכִּילִים: אֵלֶּיךָ אֵינוֹן דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּרוּא דְחֻכְמַתָּא. (נ"א
 יִזְהִירוּ דְנִצְצִין בְּרוּא דְחֻכְמַתָּא) יִזְהִירוּ: נְהַרִין, וְנִצְצִין בְּזִיּוּא
 דְחֻכְמַתָּא עֲלָאָה. כְּזֹהֵר: נְהִירוּ וְנִצְצִיּוּ דְנְהַרָא דְנִפְיָק
 מִעֲדָן. וְדָא אִיהוּ רְזָא סְתִימָא, דְאֶקְרִי (בראשית ח"ב ל"ד א')
 רְקִיעַ. בֵּיהּ קִיּוּמִין כּוֹכְבֵיא וּמְזִלֵיא שְׁמַשָּׁא וְסִיְהָרָא, וְכָל
 אֵינוֹן בּוֹצִינִין דְנְהוֹרָא.

זֶהֱרָ דְהֵאֵי רְקִיעַ נְהִיר בְּנְהִירוּ עַל גְּנַתָּא. וְאֵילְנָא דְחַיִּי
 קָיִים בְּמִצִּיעוֹת גְּנַתָּא. דְעֲנַפּוּי חַפְיִין (ד"א עֲלִיָּה) (נ"א על)
 כָּל אֵינוֹן דְיּוֹקְנִין וְאֵילְנִין וּבוֹסְמִין דְבְּגְנַתָּא, בְּמֵאֲנִין
 דְכִשְׂרֹן. (ס"א וּמְטַלְלִין) וְתַטְלְלִין תַּחֲוֹתֶיהָ כָּל חַיּוֹת בְּרָא. וְכָל
 צַפְרֵי שְׁמַיָּא יְדוּרוֹן תַּחֲוֹת אֵינוֹן עֲנַפִּין.

זֶהֱרָ אֵיבָא דְאֵילְנָא, יְהִיב חַיִּין לְכֻלָּא. קִיּוּמִיָּה לְעֵלָם
 וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין סְטְרָא אַחְרָא לָא שְׂרִיא בֵּיהּ, אֶלָּא
 סְטְרָא דְקְדוּשָׁה. וְכַּאֲהָ חוּלְקִיהוֹן אֵינוֹן דְטַעֲמִין מְנִיָּה,
 אֵינוֹן קִיּוּמִין לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין. אֵלֶּיךָ אֶקְרוּן
 מְשֻׁכִּילִים, וְזַכָּאן חַיִּין בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וְחַיִּין בְּעֲלָמָא דְאֵתִי.

זֶהר אֵילָנָא דָא, זְקָפָא לְעֵילָא לְעֵילָא. חֲמֵשׁ מֵאָה פְּרָסִי
הַלוּכִיָּהּ, שְׁתִּין רַבּוּא אִיהוּ, בְּפִשְׁטוּתִיהָ. בְּהֵאִי
אֵילָנָא, קְיִימָא חַד זֶהרָא, (זדר) כָּל גְּוּוּנִין קְיִימִין בֵּיהּ
אֵינּוּן גְּוּוּנִין סְלָקִין וְנַחְתִּין, לָא מְתִישְׁבִי בְּדוּכְתָא אַחְרָא
בַּר בְּהֵוֹא אֵילָנָא.

כַּד נִפְקִי מִנִּיהּ לְאַתְחֻזָּא בְּגוּ זֶהר דְּלֵא נְהָרָא, מְתִישְׁבִן
וְלֵא מְתִישְׁבִן, קְיִימִין וְלֵא קְיִימִין, בְּגִין דְּלֵא מְתִישְׁבִן
בְּאַתְרַ אַחְרָא. מֵאֵילָנָא דָא נִפְקִי תְרִיסַר שְׁבָטִין. דְּמִתְחַמֵּן
בֵּיהּ, וְאֵינּוּן נַחְתוּ בְּהֵאִי זֶהר דְּלֵא נְהָרָא, לְגוּ גְלוּתָא
דְּמִצְרִים, בְּכַמָּה מִשִּׁירֵין עֲלָאִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (יחזקאל א') הָיָה הָיָה דְבַר ה', הָיָה הָיָה
תְרִי (דף ב' ע"ב) זְמַנֵּי אַמַּאי. וְתוּ אֵית לְשִׂאלָהּ, אִי
יְחֻזְקָאֵל נְבִיאָה מְהֵימְנָא הוּוּה, (שמות פ"ב ב') אַמַּאי גְּלִי כָּל מַה
דְּחָמָא, מֵאֵן דְּמִלְכָּא אָעִיל לִיהּ בְּהִיכְלִיָּה אֵית לִיהּ
לְגַלָּאָה רְזִין דְּחָמִי. אָלֵא וְהֵאִי יְחֻזְקָאֵל נְבִיאָה מְהֵימְנָא
הוּוּה, וְכָל מַה דְּחָמָא בְּמְהֵימְנוּתָא אִיהוּ, וּבְרִשׁוּתָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי כָּל מַה דְּגְּלִי, וְכָלֵא אַצְטְרִיךְ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאֵן דְּרַגִּיל לְמַסְבַּל צַעְרָא אַף עַל גַּב
דְּאֵתִי לְפּוּם שַׁעְתָּא צַעְרָא, סְבִיל מְטְלָנוּי, וְלֵא
חֵישׁ, אָבַל מֵאֵן דְּלֵא רַגִּיל בְּצַעַר, וְהוּוּה כָּל יוֹמוּי

בְּתַפְנוּקִין וְעִידוּנִין, וְאֵתִי לִיָּה צֶעֱרָא, דָּא אִיהוּ צֶעֱרָא
שְׁלִים, וְעַל דָּא אֶצְטְרִיף לְמַבְכֵּי.

כִּךְ יִשְׂרָאֵל, כִּד נַחְתּוּ לְמַצְרַיִם, רְגִילִין בְּצֶעֱרָא הוּוּ, דְּהָא
כָּל יוֹמוֹי דְּהָהוּא זַפְּאָה אַבוּהוֹן בְּצֶעֱרָא הוּוּ, וְעַל דָּא
סָבְלוּ גְלוּתָא כְּדָקָא יָאוּת. אַבְל גְלוּתָא דְּבַבְל הָהוּא הוּוּ
צֶעֱרָא שְׁלִים, הָהוּא הוּוּ צֶעֱרָא דְּעֶלְאִין וְתַתְּאִין בְּכָאן
עָלִיָּה.

עֶלְאִין: דְּכְתִיב, (ישעיה ל"ג) הֵן אֲרָאֲלֶם צֶעְקוֹ חוּצָה וְגו'.
תַּתְּאִין: דְּכְתִיב, (תהלים קל"ז) עַל נְהָרוֹת בְּבַל שָׁם
יִשְׁבְּנוּ וְגו' כְּלֵהוֹן בְּכוּ עַל גְלוּתָא דְּבַבְל. מַאי טַעְמָא.
בְּגִין דְּהוּוּ בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין דְּכְתִיב, (איכה ד') בְּנֵי צִיּוֹן
הִיקָרִים וְגו'.

אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, מַאי דְּכְתִיב, (ירמיה ט') עַל הַהָרִים
אִשָּׁא בְּכִי וְנָהִי. אֶלָּא, אֵלִין אֵינּוֹן טוּרֵיָא רַמֵּיָא
דְּעֶלְמִין. וּמֵאן אֵינּוֹן טוּרֵיָא רַמֵּיָא, אֵינּוֹן, בְּנֵי צִיּוֹן
הִיקָרִים הַמְּסוּלָּאִים בַּפּוֹז) וְהַשְׁתָּא הוּוּ נַחְתִּין בְּגְלוּתָא,
בְּרִיחָא עַל קַדְלֵיהוֹן וִידֵיהוֹן מְהֵדְקָן לְאַחֹרָא. וְכִד עָאֵלוּ
בְּגְלוּתָא בְּבַבְל, חָשִׁיבוּ דְּהָא לִית לְהוּ קִיּוּמָא לְעֶלְמִין,
דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא שְׂבִיק לּוֹן, וְלֹא יִשְׁגַח בְּהוֹן
לְעֶלְמִין.

וְתַנִּינָן, אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהֵיא שְׁעֵתָא קָרָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְכֹל פְּמַלְיָא דִּילֵיהּ, וְכֹל רְתִיכִין קְדִישִׁין, וְכֹל
 חֵילֵיהּ וּמְשָׁרְיֵיתֵיהּ, וּרְבֵרְבָנוּי, וְכֹל חֵילָא דְשְׁמַיָא, וְאָמַר
 לוֹן, מָה אַתּוֹן עֲבָדִין הָכָא, וּמָה בְּנֵי רַחֲמַי בְּגִלוּתָא
 דְּבַבְלָא, וְאַתּוֹן הָכָא, קוּמוּ חוּתוּ פְּלִכוֹן לְבַבְלָא, וְאַנָּא
 עִמְכוֹן. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מ"ג) כֹּה אָמַר ה' לְמַעַנְכֶם
 שְׁלַחְתִּי בְּבִלָּהּ וְגו'. לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלָּהּ, דָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְהוֹרְדֵתִי בְּרִיחִים פּוֹלֵם, אֵלִין פֶּל רְתִיכִין
 וּמְשָׁרְיִין עֲלָאִין.

כִּד נַחְתּוּ לְבַבְלָא, אַתְּפַתְחוּ שְׁמַיָא, וְשָׂרְאֵת רוּחַ נְבוּאָה
 קְדִישָׁא עַל יְחֻזְקָאֵל, וְחַמָּא פֶּל מָה דְחַמָּא, וְאָמַר לוֹן
 לְיִשְׂרָאֵל, הָא מָאֲרִיכוֹן הָכָא, וְכֹל חֵילֵי שְׁמַיָא וּרְתִיכוּ,
 דְאַתּוּ לְמִידָר בֵּינֵינוּ. לָא הֵימְנוּהוּ, עַד דְאַצְטְרִיף
 לְגַלְתָּא פֶּל מָה דְחַמָּא, וְאַרְא פֶּךְ, וְאַרְא פֶּךְ. וְאִי גְלִי
 יִתִּיר, מָה דְגְלִי פֶלָא אַצְטְרִיף. פִּיּוֹן דְחַמוּ יִשְׂרָאֵל פֶּךְ,
 חֲדוּ. וְכִד שְׁמַעוּ מִלִּין מְפּוּמִּיָּה דִּיחֻזְקָאֵל, לָא חֵיִישׁוּ עַל
 גְּלוּתְהוֹן פֶּלָל, דְּהָא יִדְעוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שְׁבִיק
 לוֹן. וְכֹל מָה דְגְלִי בְּרִשׁוּתָא גְלִי. (ל"א וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בִּיהּ שְׁעָתָא

חֲדוּ יִשְׂרָאֵל חֲדוּתָא שְׁלִמְתָא בְּסִיעָתָא דְמֵאֲרִיחוֹן דְהוּהוּ עֲמַחוֹן וְכֹל חֲד מְנִיְהוּ עַל רְעוּתָא
 דְלִבְיָה בְּרַחֲמֵימוֹתָא סְגִיָא לְמִסַּר נַפְשִׁיהּ עַל קְדוּשָׁתָא דְמֵאֲרִיחוֹן וּבְגִין פֶּךְ גְּלִי יְחֻזְקָאֵל פֶּל מָה
 דְגְלִי)

וְתַנְיִנָן בְּכֹל אֲתֵר דְיִשְׂרָאֵל גְּלוּ, תַּמָּן שְׁכִינְתָא גְּלַתְהָ
 עֲמַחוֹן, וְהָכָא בְּגִלוּתָא דְמֵצָרִים מָה פְּתִיב, וְאַלְהָ

שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. פִּיּוֹן דְּכֹתִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵהוּ אֵת
 יַעֲקֹב, הַבָּאִים אֵתוּ אֶצְטְרִיךְ לְמִימְר. אֵלָא, אֵלָה שְׁמוֹת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן רְתִיכִין וּמְשַׁרְיִין עֲלָאִין, דְּנַחְתּוּ עִם
 יַעֲקֹב, בְּהֵדִי שְׁכִינְתָא, בְּגִלוּתָא דְּמִצְרַיִם

(שמות א') וְאֵלָה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֵת

יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח (ה' א') שִׁיר הַשִּׁירִים

(ד') אֲתִי מְלַבְּנוֹן כֹּלָּה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאֵי תְּשׁוּרֵי מִרְאֵשׁ
 אֲמָנָה מִרְאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְעוֹנוֹת אֲרִיּוֹת מִהַרְרֵי
 נְמָרִים. הָאִי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתָמֵר, בְּשַׁעֲתָא
 דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וּקְרִיבוּ לְטוֹרָא דְּסִינֵי לְקַבְּלָא
 אוֹרֵייתָא, אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתִי מְלַבְּנוֹן: מִן
 הָהוּא עֵדוּנָא עֲלָאָה קָא אֲתָתָא. כֹּלָּה: שְׁלִימְתָא, כֹּהֵאִי
 סִיְהָרָא דְּאֲשַׁתְּלִימַת מִן שְׁמֵשָׁא בְּכֹל נְהוּרָא וּנְצִיצוּ, (דף ג'
 ע"א) אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאֵי, בְּגִין לְקַבְּלָא בְּנִיךְ אוֹרֵייתָא.

תְּשׁוּרֵי מִרְאֵשׁ אֲמָנָה, תְּשׁוּרֵי: כִּמְה דָּאֵת אֲמַר (שמואל א')

(ט') וּתְשׁוּרָה אֵין לְהַבִּיא. תְּקַבִּיל תְּקַרְוֵבְתָא עַל

בְּנִיךְ. מִרְאֵשׁ אֲמָנָה: מִרְאֵשִׁיתָא דְּעָאֵלוּ בְּמַהִימְנוּתָא

עֲלָאָה, וְאֲמַרו (שמות כ"ד) כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע,

וְהוּוּ בְּמַתְקֵלָא חֲדָא כְּמִלְאֲכִין עֲלָאִין, דְּהֲכִי כְּתִיב בְּהוּ,

בָּרְכוּ ה' מִלְּאֲכִיו גְּבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְּבָרוֹ לְשִׁמוּעַ (תהלים ק"ג)

בְּקוֹל דְּבָרוֹ. כְּדִין קַבִּילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּרָה.

(ויקרא קצ"ב א') מֵרֹאשׁ שְׁנֵיר וְחַרְמוֹן: דָּא טוֹרָא דְּסִינֵי,
 דְּקָרִיבוּ לְגַבִּיּוֹ, וְאֶתְעַתְדוּ תְּחוּתִיּוֹ. דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת י"ט)
 וַיִּתְיַצְבוּ בְּתַחְתִּית הַהָר. מִמְּעוֹנוֹת אֲרִיּוֹת: אֲלֵין בְּנֵי שְׁעִיר
 דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין לוֹן בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא בְּעוֹ
 לְקַבְּלָהּ, מִהַרְרֵי גְמָרִים: אֲלֵין בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל. דְּכִתְיִב,
 (דְּבָרִים ל"ג) ה' מִסִּינֵי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוּ הוֹפִיעַ מִהַר פָּאָרָן
 וְאַתָּא מִרְבָּבוֹת קֹדֶשׁ.

מֵאֵי וְאַתָּא מִרְבָּבוֹת קֹדֶשׁ. דְּתַנִּינָן, פֶּד בְּעָא קוֹדֶשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְמִיּהֵב אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, אָתוּ מִשְׁרֵיין
 דְּמִלְאֲכִין עֲלָאִין, פִּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תְּהִלִּים ח') ה' אֲדוֹנֵינוּ מָה
 אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְהַ הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם,
 בְּעָאן דִּיתִיּהִיב לוֹן אוֹרֵייתָא.

אֲמַר לוֹן קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי אֵית בְּכוֹן מוֹתָא,
 דְּכִתְיִב, (בְּמִדְבָר י"ט) אָדָם פִּי יָמוֹת בְּאֵהֶל. (דְּבָרִים כ"א) וְכִי
 יִהְיֶה בְּאִישׁ חֲטָא מִשְׁפָּט מוֹת וְהוֹמָת. חֲטָא אֵית בֵּינַיִכוּ,
 וְכִי אֲתוֹן בְּעָאן לְדִינֵין. אֵית בֵּינַיִכוּ גְזוֹל. אוּ גְנָבָה,
 דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת כ') לֹא תִגְנוֹב. אֵית בֵּינַיִכוּ נֶשֶׁין דְּכִתְיִב,
 (שְׁמוֹת כ') לֹא תִנְאָף. אֵית בֵּינַיִכוּ שְׁקָרָא, דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת כ')
 לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַף עַד שְׁקָר. אֵית בֵּינַיִכוּ חֲמֻדָּה, דְּכִתְיִב,
 (שְׁמוֹת כ') לֹא תַחְמוֹד. מַה אֲתוֹן בְּעָאן אוֹרֵייתָא. מִיַּד פִּתְחוּ
 וְאָמְרוּ, ה' אֲדוֹנֵינוּ מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ. וְאֵלוּ

אֲשֶׁר תִּנְהַ הַוּדָךְ עַל הַשָּׁמַיִם לֹא פְתִיב. וְעַל דָּא וְאַתָּא
מִרְבָּבוֹת קֹדֶשׁ, כְּדִין מִימִינוּ אִישׁ דֵּת לָמוּ.

ר' יוסי אוקים להאי קרא, (ה' ב') כִּד נַחְתָּא שְׁכִינְתָּא
בְּגַלוּתָא דְּמִצְרַיִם. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָאִי קָרָא, עַל
רְזָא דִּיחֻוּדָא דְּמַהִימְנוּתָא אַתְּמַר, אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה, קוּל
אָמַר לְדַבּוּר אֲתִי, בְּגִין דֵּהָא (בראשית ל"א) קוּל אֲתִי לְדַבּוּר,
וּמְדַבֵּר לָהּ בַּהֲדִיָּה, לְמַהוּי כְּחֻדָּא בְּלֹא פְרוּדָא כְּלָל. בְּגִין
דְּקוּל אִיהוּ (בראשית רמ"ז ב' כ"ה א') כְּלָל, דְּבּוּר אִיהוּ פֶּרֶט. וְעַל
דָּא כְּלָל אֲצַטְרִיךְ לְפֶרֶט, וּפֶרֶט אֲצַטְרִיךְ לְכְלָל. דֵּהָא לִית
קוּל בְּלֹא דְּבּוּר, וְלִית דְּבּוּר בְּלֹא קוּל. וְעַל דָּא אֲתִי
מְלַבְּנוֹן כְּלָה וְגו', דְּעַקְרָא דְּתַרְוּיָהּ מְלַבְּנוֹן קָא אֲתִיִּין.

תְּשׁוּרֵי מִרְאֵשׁ אֲמָנָה: דָּא אִיהוּ גְרוֹן, דְּמִתְמָן נִפְקָא
רוּחָא לְאַשְׁלָמָא כְּלָא, (נ"א כְּלָה) מִרְזָא דְּלַבְּנוֹן
סְתִימִים וְגַנְיִז. מִרְאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן: דָּא אִיהוּ לִישְׁנָא רִישָׁא
וְאַמְצָעִיתָא, דְּמַחְתְּכָא לְדַבּוּר. מְמַעֲוֹנוֹת אַרְיוֹת: אֲלִין
אִינּוֹן שִׁינִים. מִהֶרְרֵי נְמָרִים: אֲלִין אִינּוֹן שְׁפּוּוֹן, שְׁלִימוּ
דְּאַשְׁתָּלִים בְּהוּ דְּבּוּר.

וְאַלָּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֲזִיא פְתַח, (משלי כ"ג) אַל
תִּלְחֶם אֶת לֶחֶם רַע עֵין וְאַל תִּתְּאוּ לְמִטְעַמְתִּיו.
אַל תִּלְחֶם אֶת לֶחֶם רַע עֵין, בְּגִין דְּנַהֲמָא אוּ הִנְאָה
דֵּהָוָא בַּר נֶשׁ דֵּהוּי רַע עֵין, לָאוּ אִיהוּ כְּדָאִי לְמִיכַל

וְלֹא־תִהְיֶינָה מִנִּיהַ. דְּאִי כִּד נִחְתּוּ יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם, לֹא
 יִטְעֲמוּן נִהְמָא דְּמִצְרַאִי, לֹא אֲשַׁתְּבִּקּוּ בְּגָלוּתָא, וְלֹא
 יַעֲיָקוּן לִוְן מִצְרַאִי.

אָמַר לִיה רַבִּי יִצְחָק, וְהָא גִזְרָא אֲתַגְזֹר. אָמַר לִיה, כִּלְא
 אִיהוּ כְּדָקָא יָאוּת, דְּהָא לֹא אֲתַגְזֹר בְּמִצְרַיִם
 דְּוּוּקָא, דְּהָא לֹא כְּתִיב (בראשית ט"ו) כִּי גַר יִהְיֶה זֶרְעֲךָ בְּאֶרֶץ
 מִצְרַיִם, אֲלֹא בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְאֲפִילוּ בְּאֶרְעָא אַחְרָא.

אָמַר ר' יִצְחָק, מֵאֵן דְּאִיהוּ בְּעַל נַפְשׁ, (ס"א לא ייכל עם בר-נש)
 דְּמִיכְלִיה יִתִּיר מִשָּׂאָר בְּנֵי נֶשָׂא, אוּ מֵאֵן דְּהוּא
 אֲזִיל בְּתַר מַעוּי, אִי אַעְרַע בְּהַהוּא רַע עֵין, יְכוּס גְּרַמִּיה
 וְלֹא יִיכּוּל מִנְּהֵמָא דִּילִיה, דְּלִית נִהְמָא בִּישָׂא בְּעַלְמָא,
 בַּר מִהַהוּא לָחֶם רַע עֵין, מַה כְּתִיב (בראשית מ"ג) כִּי לֹא
 יוּכְלוּן הַמִּצְרַיִם לֶאֱכֹל אֶת הָעֵבְרִים לָחֶם כִּי תוֹעֵבָה הִיא
 לְמִצְרַיִם, הָא לָךְ לָחֶם רַע עֵין,

תִּלְתָּא אֵינּוּן דְּדַחֲיִין שְׂכִינְתָּא מְעַלְמָא, וְגַרְמִין, דְּדִיּוּרִיה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא הוּי בְּעַלְמָא, וּבְנֵי נֶשָׂא

צוּוחִין וְלֹא אֲשַׁתְּמַע קְלִיהוֹן. וְאֵלִין אֵינּוּן: מֵאֵן (דף ג' ע"ב)
 דְּשָׁכִיב בְּנִדְהָ, בְּגִין דְּלִית מְסֻאָבוּ תְּקִיף בְּעַלְמָא בַּר
 מְסֻאָבוּ דְּנִדְהָ. מְסֻאָבוּ דְּנִדְהָ קְשִׁיא מְכָל מְסֻאָבוּ דְּעַלְמָא,
 אֲסַתָּאב אִיהוּ, וְכָל דְּמַתְּקַרְבִּין בְּהַדִּיה יִסְתָּאבוּן עִמִּיה,
 בְּכָל אַתְר דְּאֲזִלִּין אֲתַדְּחִיָּיא שְׂכִינְתָּא מִן קַמִּיָּהוּ. וְלֹא

עוֹד, אֵלֶּא דְגָרִים מְרַעִין בִּישִׁין עַל גְּרָמִיָּה, וְעַל הַהוּא
 זֶרְעָא דִּיּוֹלִיד, דְּכִיּוֹן דִּיקָרַב בַּר נָשׁ לְגַבֵּי נְדָה, הַהוּא
 מְסֹאֲבוּ דְלִיג עֲלוּי, וַיִּשְׁתָּאֵר בְּכָל שְׁיִיפִין דִּילִיָּה, זֶרְעָא
 דִּיּוֹלִיד בְּהַהוּא שְׁעָתָא, (ס"א מְסֹאֲבוּ) מְשַׁכֵּין עֲלוּי רוּחַ מְסֹאֲבוּ.
 וְכָל יוֹמוּי יְהֵא בְּמְסֹאֲבוּ, דְּהֵא בְּנִינָא וַיִּסּוּדָא דִּילִיָּה אִיהוּ
 בְּמְסֹאֲבוּ רַב וְתַקִּיף מְכָל מְסֹאֲבָא דְעֶלְמָא, דְּמִיד דְּקָרִיב
 בַּר נָשׁ לְגַבֵּי נְדָה, הַהוּא מְסֹאֲבוּ דְלִיג עֲלוּי, דְּכְתִיב, (ויקרא
 ט"ו) וַתְּהִי נְדָתָה עֲלוּי.

מֵאֵן דְּשָׁכִיב בְּבֵת אֵל נִכְר, דְּאָעִיל בְּרִית קוּדְשׁ וְאָת
 קַיִימָא בְּרִשׁוֹ אַחְרָא, דְּכְתִיב, (מלאכי ב') וּבְעַל בֵּת אֵל
 נִכְר. וְתַנִּינֵן, לֵית קְנָאָה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּר
 קְנָאָה דְּבְרִית קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ קַיִימָא דְּשָׁמָא קְדִישָׁא,
 וְרָזָא דְּמַהִימְנוּתָא. מַה כְּתִיב (במדבר כ"ה) וַיַּחַל הָעָם לְזִנוּת
 אֵל בְּנוֹת מוֹאָב מִיַּד וַיַּחַר אֶפְרָיִם בְּיִשְׂרָאֵל.

רִישֵׁי עֲמָא דִּידְעוּ וְלֹא מַחוּ בִּידֵייהוּ, אֶתְעַנְשׁוּ
 בְּקַדְמִיתָא, דְּכְתִיב, (במדבר כ"ה) קַח אֶת כָּל רְאשֵׁי
 הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לְה' נֶגֶד הַשָּׁמַיִם. רַבִּי אֲבָא אָמַר, מֵאִי
 נֶגֶד הַשָּׁמַיִם. נֶגֶד הַבְּרִית דְּאֶקְרִי שָׁמַיִם, וְעַלִּיָּה אֶתְמַר
 (תהלים פ"ד) כִּי שָׁמַיִם וּמַגֵּן ה' אֱלֹהִים. שָׁמַיִם וּמַגֵּן (רכ"ד ב'): דָּא
 בְּרִית קְדִישָׁא. מַה שָּׁמַיִם זֶרַח וְאֶנְהִיר עַל עֶלְמָא, אֹפֶי הַכִּי
 בְּרִית קְדִישָׁא זֶרַח וְאֶנְהִיר גּוֹפָא דְּבַר נָשׁ. מַגֵּן: מַה מַּגֵּן

אִיהוּ לְאַגְנָא עֲלִיהַ דְּבַר נָשׁ, אוּף הָכִי בְרִית קְדִישָׁא מְגִן
עֲלֵיהַ דְּבַר נָשׁ, וּמֵאֵן דְּנִטִיר לֵיהּ, לִית נִזְקָא בְּעַלְמָא,
דִּיכִיל לְמִקְרַב בְּהַדְיָה וְדָא הוּא נֶגְדַּה שְׁמֵשׁ.

רִישֵׁי עֲמָא, יִתְפָּסוּן בְּכָל דְּרָא וְדָרָא בְּחוּבָא דָּא, אִי
יִדְעִין וְלֹא מְקַנְאִין לֵיהּ. בְּגִין דְּחוּבָא דָּא עֲלֵייהוּ,
לְקַנְאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי בְּרִית, מֵאֵן דְּאֶעִיל
קְדוּשָׁה דָּא בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, עֲלֵיהּ כְּתִיב (שְׁמוֹת כ') לֹא יִהְיֶה
לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא
תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קָנָא וְכָלֹא קַנְאָה חֲדָא.
וְעַל דָּא אֶתְדַחֲיָא שְׂכִינְתָא מְקַמִּיהּ. מֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית
קְדִישָׁא דְחַתִּים בְּבִשְׂרִיהַ דְּבַר נָשׁ, כְּאִילוּ מִשְׁקַר בְּשִׂמְא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאֵן דְּמִשְׁקַר חוּתְמָא דְּמִלְכָּא,
מִשְׁקַר בֵּיהּ בְּמִלְכָּא, לִית לֵיהּ חוּלְקָא בְּאַלְהָא דִּישְׂרָאֵל,
אִי לָא בְּחִילָא דְּתִיּוּבְתָא תְּדִיר. (ס"א יתיר)

ר' יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (שְׁמוֹת א' י"ב) וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם
וְגו', וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'. מֵאִי וַיִּשְׁכְּחוּ וַיַּעֲזְבוּ. דְּדָחוּ מִנִּיּוּהוּ
בְּרִית קְדִישָׁא, הוּוּ גְזָרִין וְלֹא פְרַעֲיִן, עַד דְּאֶתַת
דְּבוּרָה וַנְּדִיבַת בְּהַאי לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּפֹה דְּכְתִיב, (שׁוֹפְטִים ה')

בְּפְרוּעַ פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְנַדֵּב עִם בְּרַכּוּ ה'.
מֵאֵן דְּקָטִיל בְּנוֹי, תְּהוּא עוּבְרָא דְּמַתְעַבְרָא אֶתְתִּיהּ,
וְגָרִים לְקָטְלָא לֵיהּ בְּמַעְהָא, דְּסַתִּיר בְּנִיּוּנָא

דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוּמְנוּתָא דִּילֵיהּ. אֵית מֵאן דְּקָטִיל
 בַּר נֶשׁ. וְהָאֵי קָטִיל בְּנוֹי. תִּלְתָּא בִּישִׁין עֶבֶיד דְּכָל עֲלָמָא
 לָא יְכִיל לְמַסְבַּל, וְעַל דָּא עֲלָמָא מִתְמוּגְגָא זְעִיר זְעִיר,
 וְלֹא יָדִיעַ, וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֶסְתְּלַק מֵעֲלָמָא, וְחֲרַבָּא
 וְכַפְנָא וּמוֹתָנָא אֲתִיין עַל עֲלָמָא. וְאֵלִין אֵינּוּן: קָטִיל
 בְּנוֹי, סְתִיר בְּנִינָא דְּמַלְכָּא. דְּחִיא שְׂכִינְתָּא, דְּאֶזְלָא
 וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁכַּח נִיחָא. וְעַל (ד'א) אֵלִין,
 רוּחָא (ס"א רוּחִין) דְּקוֹדֶשׁא (עֶבֶיד) בְּכִיָּה. וְעֲלָמָא אֲתַדֵּן בְּכָל
 הַנִּי דִּינִין. וְוִי לְהֵהוּא בַּר נֶשׁ, וְוִי לֵיהּ, טָב לֵיהּ דְּלֹא
 יִתְבְּרִי בְּעֲלָמָא.

זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאָף עַל גַּב דְּהוּוּ בְּגִלוּתָא
 דְּמִצְרַיִם, אֶסְתְּמְרוּ מִכָּל הַנִּי תִלְתָּא, מִנְדָּה,
 וּמִבֵּת אֵל נֶכֶר, וּמִקְטוּל זֶרְעָא, וְאֲשַׁתְּדִלוּ בְּפִרְהֶסִיא
 בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. דְּאָף עַל גַּב דְּגִזְרָה אֲתַגְזֶרֶת (שְׁמוֹת א') כָּל
 הַבֵּן הַיְלֹוד הַיְאוּרָה תִשְׁלִיכּוּהוּ, לָא אֲשַׁתְּכַח בִּינֵיהוּן מֵאן
 דְּקָטִיל עוּבְרָא בְּמַעָהָ דְּאֲתָתָא, כָּל שְׁכֵן לְבַתֵּר.
 וּבְזִכּוּתָא דָּא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא.

מִנְדָּה: דְּתַנִּי רַבִּי חִיָּיא מֵאִי (דף ד' ע"א) דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ל"ח)
 וַיַּעַשׂ אֶת הַפִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאוֹת
 הַצּוּבָאוֹת. מִפְּנֵי מָה זָכוּ נָשִׁין לְהָאֵי, בְּגִין דְּאֶסְתְּמְרוּ
 גְּרַמֵּייהוּ בְּגִלוּתָא דְּמִצְרַיִם, דְּלְבַתֵּר דְּאֲתַדְכִּיין הוּוּ אֲתִיין

מִתְקַשְׁטָן וּמִסְתַּכְּלָן בְּמַרְאֵה בְּבַעֲלֵיהוֹן, וּמְעוֹרְרָן לֹון
בְּפָרִיָה וּרְבִיָה.

מִבֵּת אֵל נִכְר, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת י"ב) יֵצְאוּ כָּל צְבָאוֹת ה' וְגו'.
וְכְתִיב (תהלים קכ"ב) שְׁבִיטֵי יְהוָה יְעִידוּת לְיִשְׂרָאֵל. יְעִידוּת
לְיִשְׂרָאֵל וְדָאֵי. וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁבִיטֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. דְּבֵר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאֵי תִימָא וְהָא פְתִיב וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי. הָא וְדָאֵי חַד
הָוָה, וּפְרָסְמוּ קָרָא, דְּכְתִיב, (ויקרא כ"ד) וְהוּא בֶן אִישׁ
מִצְרִי וְגו' וְשֵׁם אָמוּ שְׁלוֹמִית בֵּת דְּבָרֵי לְמִטָּה דָן. פְּרִיָה
וּרְבִיָה דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת א') וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ
וְגו'. וּמִכָּל הַנֵּי אִסְתַּמְרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ד' א') עָאֵלוּ,
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִפְקוּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי אֶלְעָזָר וּרְבִי יוֹסִי הָווּ אֲזֵלִי
בְּאוֹרְחָא, עַד דְּהָווּ אֲזֵלִי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי
יוֹסִי, אִפְתַּח פּוּמְדָה, וַיִּנְהַרְוּן מִיִּלְךָ אָמַר לִיָּה נִיחָא קָמִיָּה
דְּמַר, דְּאֶשְׂאֵל מְלָה חֲדָא דְקִשְׂיָא לִי, (אחורי דף זח) הָא
שְׁמַעְנָא מְבוֹצִינָא קְדִישָׁא, דְּהָוָה אָמַר, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא. כָּל אֵינּוֹן חִילִין וּמְשָׁרְיִין דְּהָווּ
נַחְתִּין לְגַלּוּתָא בְּהַדִּי יַעֲקֹב, דְּכְתִיב, אֵת יַעֲקֹב. מְהוּ
דְּכְתִיב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. אָמַר לִיָּה, וְדָאֵי הֲכִי הוּא. אָלָא

הָא תַּנִּינָן, כָּל דְּמִקְבֵּל מֵאַחֲרָא, אִיהוּ בֵּיתָא מִהֵוּא
דִּיהֵיב, וְעַל דָּא אִישׁ וּבֵיתוּ בָּאוּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (מלכים א', ט') וַיְהִי כְּכֹלֹת שְׁלֹמֹה
לְבַנּוֹת אֶת בַּיִת ה' וְאֶת בַּיִת הַמִּלֶּךְ וְגו'. וְכִי פִּיּוֹן
דְּאָמַר אֶת בַּיִת ה', מִהוּ וְאֶת בַּיִת הַמִּלֶּךְ, אִי בְּגִין שְׁלֹמֹה
אֲתַמַּר, לָאוּ הָכִי, אֶלְא אֶת בַּיִת ה' דָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְאֶת
בַּיִת הַמִּלֶּךְ דָּא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים.

בַּיִת ה' דְּאִיהוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כְּגוֹן: עֲזָרוֹת וּלְשָׁכוֹת וּבֵית
הָאוֹלָם וְהַדְּבִיר, דָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְדֵאִי אֶקְרִי בַּיִת
ה'. בַּיִת הַמִּלֶּךְ: דָּא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, דְּאִיהוּ פְּנִימָא
דְּכֹלְא, הַמִּלֶּךְ סִתָּם. מֶלֶךְ דָּא, אֶף עַל גַּב דְּאִיהוּ מֶלֶךְ
עֲלָא, אִיהוּ נוֹקְבָא לְגַבֵּי נְקוּדָה עֲלָא, סְתִימָא דְּכֹלְא.
וְאֶף עַל גַּב דְּאִיהוּ נוֹקְבָא, אִיהוּ דְּכוּרָא לְגַבֵּי מֶלֶךְ
דְּלִתְתָא, וּבְגִין כֶּךָ כֹּלְא כְּגוּוֹנָא דָּא וְעַל דָּא, תַּתְּאִי,
בְּרִזָּא דָּא פְּתִיב בְּהוּ, אִישׁ וּבֵיתוּ בָּאוּ.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת, רַבִּי (אֶלְעָזָר) יוֹסִי פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד') גִּן
נְעוּל אַחוּתֵי כֹלָה גַּל נְעוּל מַעֲזֵן חֲתוּם. גִּן נְעוּל:
דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא גִּן נְעוּל. דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִה
הֲגֵן הִנֵּה צָרִיף לְשִׁמּוֹר, לְעֵדוֹר, וְלַהֲשָׁקוֹת, וְלְזִמּוֹר. כֶּךָ
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, צָרִיכָה לְעֵדוֹר, וְלְשִׁמּוֹר, וְלַהֲשָׁקוֹת,
וְלְזִמּוֹר, וְנִקְרָאת גִּן, וְנִקְרָאת כְּרָם, מִה הַכְּרָם הִנֵּה צָרִיף

לְעֵדוֹר וּלְהַשְׁקוֹת וּלְזִמּוֹר וּלְחַפּוֹר, כִּפְּי־יִשְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא
 דְּכֹתִיב, (ישעיה ה') כִּי כָּרַם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל וּכְתִיב,
 (ישעיה ה') וַיַּעֲזֹקְהוּ וַיִּסְקְלֵהוּ וּגו'.

תּוֹסַפְתָּא

מִתְנִיתִין: אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲנִי פִתְחִין עֵינָא חֲמָאן,
 גִּלְגְּלִי רְתִיכְתָּא קְדִישְׁתָּא נְטִלִין בְּמִטְלָנוּי,
 וְקַל שִׁירְתָּא בְּסִימָא לְאוּדְנִין, יָאָה לְלָבָא, סִלְקָא וְנַחְתָּא,
 אֲזֵלָא וְלֹא נְטֵלָא, מְזוּדְעוּזְעִין אֶלְפִין, וְרַבּוּא רַבְּבָן
 וּפְתַחֲחִין שִׁירְתָּא מְלַרְע לְעֵילָא.

לְקַל נְעִימוּתָא הֵהוּא, קְיִימִין מֵאן דְּקִיִּימִין, וּמִתְכַּנְפִּין
 בְּכַנּוּפִיא לְסִטְרָא דִּימִינָא, אַרְבַּע מָאָה וְחֲמִשִּׁין
 אֶלְפִין מְאָרִי דְּעֵינִין. חֲמָאן וְלֹא חֲמָאן, קְיִימִין
 בְּקִיּוּמִיהוֹן. תְּרִין סִטְרִין אַחֲרָנִין אַתְחֹוּרוּ (ס"א אַתְחֹוּרוּ)
 בְּגִינִיהוֹן. וְלְסִטְרָא דְשְׂמָאלָא מֵאֲתָן וְחֲמִשִּׁין אֶלְפִין. אֵינוֹן
 מְאָרִיהוֹן דִּיבְבָא, מִיבְבִין וּמִלְלִין מֵאֲתַר בֵּית מוֹתְבִיהוֹן,
 פִּתְחִין בְּדִינָא וּמְסִימִין בְּדִינָא. מִיבְבִין תְּנִינּוֹת, וְדִינָא
 יְתִיב, וְסִפְרִין פְּתִיחוּ. בֵּיה שְׁעָתָא, סְלִיק מְאָרִיָּה דְּדִינָא,
 דְּקָאִים עֲלִיהוֹן, וְיְתִיב בְּכוּרְסִיָּא דְּדִינָא, וְשִׁירְתָּא
 אֲשַׁתְּכֵךְ, עַד לָא תִּסְתַּיִם דִּינָא סַחְרָן מְאָרִי דְּעֵינִין
 דְּלְסִטְרָא יְמִינָא, וְעַמְהוֹן (דף ד' ע"ב) תְּמַנִּיסַר אֶלְפִין אַחֲרָנִין
 תְּקַעִין, וְלֹא מִיבְבִין וְלֹא מִלְלִין (ס"א לא מִלְלִין וְלֹא מִיבְבִין)

פִּתְחִין שִׁירְתָּא, מְזַדְעָזְעֵן מֵאֲתָן וְחֻמְשִׁין אֶלְפִין מֵאֲרִי
דִּיבְבָא.

תִּקְעַ תְּנַיִינוֹת וְלֹא מִיבְבִין (ס"א וְלֹא מִיבְבִין וְלֹא מִלְלִין) נְטִיל
פִּטְרוֹנָא, מִהֵוּא כּוּרְסִיָּא וִיתִיב בְּכוּרְסִיָּא
דְּוֹתְרָנוֹתָא. בֵּיה זְמַנָּא הָוָה (נ"א הוּא) מְדַכֵּר שְׁמָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה רַבָּא, דְּבַהֵהוּא שְׁמָא חַיִּים לְכֻלָּא.

פִּתְחֵן וְאֵמַר זְמַנָּא חֲדָא יו"ד ה"א וִי"ו ה"א (ס"א יו"ד ה"א וְא"ו
ה"א) כְּמָה דְאֵתְ אֵמַר (שְׁמוֹת ל"ד) וִיקְרָא בְשֵׁם יְהוָה.
פִּתְחִין כְּקְדָמִיתָא מֵאֲרִי גִלְגְּלִי קְדִישִׁין. וְאֶלְפִין אֶלְפִין,
וְרַבּוּא רַבְבּוֹן, וְאֵמַרִי שִׁירְתָּא, מְשַׁבְּחִין וְאֵמַרִין, בְּרִיךְ
יְקָרָא דְהוּ' מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵיהָ.

אֲתִיָּא הֵהוּא גִנְתָּא, דְהוֹת (נ"א דְאִיְהִי) טְמִירָא בְּמֵאֲתָן
וְחֻמְשִׁין עֲלָמִין, הוּא שְׁכִינְתָּא יְקָרָא בְּזוּוּהָ,
דְנַפִּיק מְזוּיָא לְזוּיָא, וְזוּוּהָ נֶגִיד מְנִיָּה, לְד' סְטָרִין רִישִׁין,
לְקַדְמָאִי (ס"א לְקִימָא), מִהֵוּא זְיוּא נֶפֶק (ס"א אֲתַמְשֶׁךְ) לְכֻלְהוּ
דְאֵינּוֹן לְתַתָּא, וְהֵהִיא אֶקְרִי גִנְתָּא דְעֵדָן.

פִּתְחֵן תְּנַיִינוֹת הֵהוּא סְבָא, פִּטְרוֹנָא דְכֻלָּא וּמְדַכֵּר שְׁמִיָּה
יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, וְכֻלְהוּ פִּתְחֵי בְתַלְיֶסֶר מְכִילָן
דְרַחְמִי. מֵאֵן חָמִי כָּל אֵלִין תְּקִיפִין, רָאמִין דְרָאמִין,
תְּקִיפִין דְתְּקִיפִין, רְתִיכִין קְדִישִׁין, וְשְׁמִיָּא, וְכֻל חֵילְהוֹן,
מְזַדְעָזְעֵן וּמִתְחַלְחֵלָן בְּאֵימְתָא סְגִיָּא, מְשַׁבְּחֵן שְׁמָא

קְדִישָׁא, וְאִמְרִין שִׁירְתָּא. וְכֹאִין אֵינּוֹן נִשְׁמַתְהוֹן
 דְּצִדִּיקֵי יֵא, דְּאֵינּוֹן בְּהֵוּא עֲדוּנָא, וְיַדְעִין דָּא, עַל הָאֵי
 אִיתְמַר (ירמיה י') מִי לֹא יִירָאךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לָךְ יֵאֲתָה
 וְגו'. (ע"כ תוספתא)

אִמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּד נִחְתַת שְׁכִינְתָא לְמִצְרַיִם, נִחְתַת
 חַיָּה חֲדָא, דְּשָׁמַיָּה יִשְׂרָאֵל, בְּדִיוֹקְנָא דֵּהֵוּא סְבָא,
 וְאַרְבַּעִין וְתַרְיַן שְׁמַשִּׁין קְדִישִׁין עִמִּיהָ, וְכָל חַד וְחַד אֶת
 קְדִישָׁא עִמִּיהָ, מִשְׁמָא קְדִישָׁא, וְכִלְהוּ נִחְתָן עִם יַעֲקֹב
 לְמִצְרַיִם, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֶת יַעֲקֹב. אִמַר רַבִּי יִצְחָק, מִמִּשְׁמַע
 דְּקֹאֲמַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן אֶת יַעֲקֹב, וְלֹא נֶאֱמַר
 אֲתוּ.

שָׁאֵל רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, (אִמַר לֵיה) כִּיּוֹן
 דְּשְׁמַעַת מֵאֲבוּךָ, פְּרֻשַׁת וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּרֹזָא עֲלָאָה,
 מֵאִי קֹאֲמַר אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. אִמַר לֵיה, הֵהוּא מֶלֶךְ דְּהוּה
 אִמַר אָבָא, אֵינּוֹן הָווּ מְלָאכִין עֲלָאִין, דְּאֵינּוֹן לְעִילָא עַל
 תַּתָּאי מְנַהוֹן, הֵינּוּ דְכְּתִיב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ, וְהָכִי אִמַר
 אָבָא, כֹּל אֵינּוֹן מְלָאכִין דְּבִדְרָגָא עֲלָאָה, אֶקְרוּן גּוֹבְרִין
 דְּוִכְרִין, וְאֵינּוֹן דְּבִדְרָגָא תַּתָּאָה מְנַהוֹן, אֶתְקְרוּן (נוֹקְבָתָא)
 בֵּית, דְּאֶתְתָּא נּוֹקְבָא דְּמִקְבְּלָא מִן דְּכוּרָא.
 רַבִּי יִצְחָק הוּהוּ קָאִים קָמִיה דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,

אָמַר לִיה שְׁכִינְתָּא נַחְתַּת לְמִצְרַיִם עִם יַעֲקֹב. אָמַר לִיה
 וְלֹא, וְהָא פְּתִיב (בראשית מ"ו) אֲנֹכִי אֵרַד עִמָּךְ. אָמַר לִיה תָּא
 חֲזִי, שְׁכִינְתָּא נַחְתַּת לְמִצְרַיִם אֵת יַעֲקֹב וְשִׁית מָאָה אֶלְפִין
 רְתִיכִין קְדִישִׁין (אחרינין) עִמָּה, וְהֵינְנוּ דְכְּתִיב כֹּשֶׁשׁ מֵאוֹת
 אֶלְפֵי רַגְלֵי, תְּנִינֵן שִׁית מָאָה אֶלְפִין רְתִיכִין קְדִישִׁין נַחְתּוּ
 עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכִלְהוּ סְלִיקוּ מִתְּמָן, כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל
 מִמִּצְרַיִם. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות י"ב) וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 מִרַעַמְסֵס סְכוּתָהּ כֹּשֶׁשׁ מֵאוֹת אֶלְפֵי רַגְלֵי וְגו'. שֶׁשׁ מֵאוֹת
 לֹא נֶאמַר, אֶלָּא כֹּשֶׁשׁ מֵאוֹת, כְּגוּוּנָא דְנִפְקוּ אֶלִין, כִּד
 נִפְקוּ אֶלִין.

וְתָא חֲזִי רִזָּא דְמִלָּה, בְּעַדְנָא דְנִפְקוּ אֶלִין רְתִיכִין
 קְדִישִׁין, מִשִּׁירֵייתָא קְדִישָׁתָא, חֲמוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּדְעוּ,
 דְהוּוּ מִתְּעַכְבִּין בְּגִינֵיהוֹן, וְכִלְהוּ בְּהִילוּ דְעַבְדוּ יִשְׂרָאֵל,
 בְּגִינֵיהוֹן הָוָה, וְהֵינְנוּ דְכְּתִיב, (שמות י"ב) וְלֹא יָכְלוּ
 לְהַתְּמַהֲמָהּ, הָוָה לִיה לְמִימַר וְלֹא רָצוּ לְהַתְּמַהֲמָהּ אֲבָל לֹא
 כְּתִיב אֶלָּא וְלֹא יָכְלוּ. וְאֵתִידְעוּ (ס"י וְאִיתְגַּדַּע) מִמֶּשׁ, דְכִלְהוּ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הוּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְרַקִּיעָא, וְהֵינְנוּ דְכְּתִיב,
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִבָּאִים מִצְרִימָה אֵת יַעֲקֹב, וְעַל דָּא לֹא
 נֶאמַר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִבָּאִים מִצְרִימָה אִתּוּ,
 אֶלָּא וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִבָּאִים מִצְרִימָה אֵת יַעֲקֹב,
 הִבָּאִים מִצְרִימָה בְּקַדְמִיתָא וְעִם מִי, אֵת יַעֲקֹב.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, (נ"א רבי יצחק נ"א רבי יוסי) קַל וְחוֹמֶר, וּמָה פֶּד
 אֲשֶׁתִּזְיֵב יַעֲקֹב מִלְּבָן, פְּתִיב, (בראשית ל"ב) וַיַּעֲקֹב הַלֶּף
 לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים. פֶּד נַחַת בְּגָלוֹתָא,
 וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר, אָנְכִי אֵרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, (דף ה'
 ע"א) לָאוּ דִינָא, הוֹאִיל וּפְטָרוֹנָא נַחַתָּא דִּיִּיחַתוֹן שְׁמִשׁוּי
 עִמִּיהָ, הֵיִינוּ דְכַתִּיב הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֵת יַעֲקֹב. רַבִּי
 יַעֲקֹב דְכַפֵּר חָנּוּן אָמַר מְשִׁמִּיה דֶּר' אַבָּא, מֵאֵן אֵינּוֹן בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל דְהֶכָּא. אֵינּוֹן דְאֵתְקֵרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ.

ר' אַבָּא פִּתַח וְאָמַר, (בראשית נ"ח ב') (תהלים מ"ו) לָכוּ חֲזוּ
 מִפְּעֻלוֹת יי' אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ. אַל תִּקְרִי שְׁמוֹת.
 אֲלֵא שְׁמוֹת. וְאֲזֵלָא הָא פְּהָא דְאָמַר ר' חִיָּיא, כְּגוּוֹנָא
 דְרַקִּיעָא, עֶבֶד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא בְרַקִּיעַ אֵית
 שְׁמָהֶן קֳדֵיִשִׁין, בְּאַרְעָא אֵית שְׁמָהֶן קֳדֵיִשִׁין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה (נ"א רבי יוסי) בְּהֵוֹא יוֹמָא דְנַחַת יַעֲקֹב
 לְמִצְרַיִם, נַחַתוּ עִמִּיהָ שְׁתֵּין רַבּוּא דְמִלְּאֲכֵי עֲלָאִי.
 ר' יְהוּדָה פִּתַח, (שיר השירים ג') הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה שְׁשִׁים
 גְּבוּרִים סָבִיב וְגו' קוּזְמִיטִין דְגְּלִיפִין בְּקַנְדִּיטָא (ס"א
 בְּקַלְדִּיטָא), סַחְרָן בְּדוּכְתִיָּה קוּזְמִיטִין בְּשִׁבְיעָאָה, גְּלִיפִין
 בְּשִׁתִּיתָאָה, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב, שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ.
 הִנֵּה מִטָּתוֹ: דָּא אֵיהִי (בראשית רכ"ה) שְׁכִינְתָּא. שְׁלֹשְׁמָה:
 מִלְּכָא דְשְׁלָמָא דִּילִיהָ. שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ:

אֵלֶיךָ אֵינֹן שְׁתִּין רְבוּא דְמִלְאֲכֵי עֲלָאֵי, דְאֵינֹן מַחֲלֵא
 דְשְׁכִינְתָא, דְנַחֲתַת עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם. מְגִבּוּרֵי יִשְׂרָאֵל:
 יִשְׂרָאֵל דְלֵעִילָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְגו', אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ: אֵינֹן וּנְיָמוּסִיהוֹן.

ר' חֲזִיָא הָוּה אָזִיל מֵאוּשָׁא לְלוּד, וְהָוּה רְכִיב עַל חֲמָרָא,
 וְהָוּה ר' יוֹסִי עֲמִיָה, נַחֲתֵת ר' חֲזִיָא, וְשִׁקְלִיה בִּידוּי לְר'
 יוֹסִי, אָמַר לֵיהּ, אֵי בְנֵי עֲלָמָא יַדְעִין יְקָרָא סְגִיָאָה
 דְיַעֲקֹב, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אָנְכִי
 אֲרַד עִמָךְ מִצְרַיִמָה, הָוּ מְלַחְכֵי עֲפָרָא, תְּלַת פְּרָסֵי קָרִיב
 לְקַבְרִיָה, דְהַכִּי מְפָרְשֵי מְרָנָא רַבְרַבִּי עֲלָמָא, מְאָרִיָהוֹן
 דְמִתְנִיתָא, כְּתִיב (שְׁמוֹת י"ח) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְאֵת חוֹתָנּוֹ,
 אֶהְרֹן חֲמָא לְמֹשֶׁה דְנִפְקָא, וְנִפְקָא עֲמִיָה, וְאֶלְעָזָר וּנְשִׂאֵי
 וְסִבֵּי נִפְקוּ עֲמִיָה, רָאשֵׁי אֲבֹהֹן, וּמְעָרְעֵי כְּנֻשָׁתָא, וְכָל
 יִשְׂרָאֵל נִפְקוּ עִמָהוֹן, אֲשַׁתְּכַחוּ דְכָל יִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ, נִפְקוּ
 לְקַבְלֵיהּ דִּיתְרוֹ, מֵאֵן חֲמָא לְמֹשֶׁה דְנִפְקִיק וְלֹא יִפּוּק,
 לְאֶהְרֹן וּלְרַבְרַבִּי דְנִפְקִיק, וְלֹא יִפּוּק. אֲשַׁתְּכַח, דְבִגִּין מֹשֶׁה
 נִפְקוּ כּוּלְהוֹן. וּמָה, אֵי בִגִּין מֹשֶׁה כֶּךָ, בִּגִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, כִּד אָמַר אָנְכִי אֲרַד עִמָךְ מִצְרַיִמָה, עַל אַחַת כַּמָּה
 וְכַמָּה.

עַד דְהָוּוּ אֲזִלֵּי, פָּגַע בְּהוּ ר' אַבָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא
 שְׁכִינְתָא הָכָא, דְחָד מְמָאֲרִיָהוֹן דְמִתְנִיתִין עֲמָנָא.

אָמַר ר' אַבָּא, בְּמַאי עֲסָקִיתוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּהַאי קָרָא,
דְּכָתִיב אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְגו'. כִּד נַחַת יַעֲקֹב
לְמִצְרַיִם, דְּכָתִיב, וְיֵאלֶה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרִימָה, אֶת אוֹלִיף, דְּכֻלְּהוּ נַחְתוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.

אָמַר לִיה ר' אַבָּא, וְדָא לְחוּד הֵוֹת. פִּתַּח וְאָמַר (יְחֻזְקָא ל א')
הֵי הָיָה דְּבֵר יִי' אֶל יְחֻזְקָא ל בֶּן בּוּזִי הַפֶּהֶן בְּאַרְצֵן
כְּשָׂדִים עַל נְהַר כְּבָר. תִּלְת פְּלוּגְתָן הַכָּא. חֲדָא, דְּתַנִּינָן,
אִין שְׂכִינָה שׁוֹרָה בְּחוּצָה לְאַרְצֵן. וְחֲדָא, דְּלֹא הָוָה מְהִימָן
כְּמִשָּׁה, דְּכָתִיב בֵּיתָה, (בְּמִדְבַר י"ב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וְהוּא,
גְּלִי וּפְרָסִם כָּל גְּנוּזִיָּא דְּמִלְכָּא. וְחֲדָא, דְּאֶתְחַזִּי כְּמָאן
דְּלֹא שְׁלִים בְּדַעְתִּיהָ.

אַלֵּא הָכִי אֲסִיקְנָא בְּמִתְנִיתָא דִּילָן, חָס וְשָׁלוֹם דְּהָא
יְחֻזְקָא ל נְבִיאָה שְׁלִימָא הָוָה, וּבְרִשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא גְּלִי כָּל מַה דְּגְּלִי. וְכֻלְּהוּ אֲצִטְרִיךְ דִּיגְּלִי
וּיְפָרְסִם, עַל חַד תְּרִין מִמָּה דְּגְּלִי, דְּהָכִי תַנּוּן, מֵאן דְּרָגִיל
לְמִסְבַּל צַעְרָא וכו'. (עֵינן לַעִיל ד' א' ב' שׁוֹרָה ד' עַד מַה דְּגִלִי) וְכֻלְּא
אֲצִטְרִיךְ, וּמַעְלָמִין לָא שְׁבִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
בְּגָלוּתָא, עַד דְּהָוָה אָתִי לְמִידַר דִּיּוֹרִיָּה עֲמַהוֹן, כָּל שְׁפָן
בְּיַעֲקֹב, דְּהָוָה נַחִית בְּגָלוּתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְשְׂכִינְתִּיהָ, וְקַדִּישִׁין עֲלָאִין, (וְתַתְּאִין) וְרַתִּיכִין, דְּנַחְתוּ כְּלָהוּ
עִם יַעֲקֹב, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב הַבָּאִים מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב.

דָּבַר אַחַר ר' אַבְא פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד') אֲתִי מְלַבְּנוֹן
 כֹּלָה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאִי. תָּא חַזִּי, וּוִי לֹון בְּנֵי נִשָּׂא
 דְּלָא יִדְעִין, וְלָא מִשְׁגִּיחִין בְּפוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיהוֹן, דְּתַנְיָא
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּכֹל יוֹמָא וְיוֹמָא בֵּת קוּל נִפְקַת מִטּוּרָא
 דְּחוּרְב, וְאָמַר, וּוִי לֹון לְבַנֵּי נִשָּׂא מְפוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיהוֹן,
 וּוִי לֹון לְבַנֵּי נִשָּׂא מִעֲלִבּוֹנָה (דף ה' ע"ב) דְּאוּרֵייתָא. דְּאָמַר ר'
 יְהוּדָה, כָּל מֵאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא בְּהַאי עֲלָמָא,
 וּמִסְגַּל עוֹבְדֵין טְבִין יְרִית עֲלָמָא שְׁלִימָא. וְכֹל מֵאן דְּלָא
 אֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא בְּהַאי עֲלָמָא, וְלָא עֲבִיד עוֹבְדֵין
 טְבִין, לָא יְרִית לָא הָאִי וְלָא הָאִי. וְהָא תַנּוּ, אִית מֵאן
 דְּיְרִית עֲלָמִיה פְּפוּם אַתְרִיה, וּכְפוּם מַה דְּחַזִּי לִיה. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, לָא תַנּוּ, אֶלָּא מֵאן דְּלִית לִיה עוֹבְדֵין טְבִין
 כֹּלֵל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֶלְמָלִי הוּוּ יִדְעִין בְּנֵי נִשָּׂא, רַחֲמֵי וְתָא
 דְּרַחֲמִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּ שְׂאֲגִין
 כְּכַפִּירִיא לְמַרְדֵּךְ אַבְתְּרִיה. דְּתַנְיָא, בְּשַׁעְתָּא דְּנַחַת יַעֲקֹב
 לְמִצְרַיִם, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלִיא דִּילִיה אָמַר
 לְהוֹן, פְּלִכּוֹן חוּתוּ לְמִצְרַיִם, וְאֵנָּא אֵיחוּת עִמְכוּן. אָמַרָה
 שְׂכִינְתָא רְבוּנָא דְּעֲלָמָא, אִית צְבָאוֹת בְּלָא מְלָכָא, אָמַר
 לָהּ, אֲתִי מְלַבְּנוֹן כֹּלָה, מְלַבְּנוֹן: מֵאֲתָרָא דְּעֵדוֹן, דְּמְלוּבָן
 בְּכֹל עוֹבְדוּי. כֹּלָה: דָּא שְׂכִינְתָא, דְּהִיא כֹּלָה בְּחוּפָה.

וְאִזְלָא הָא כְּהָא דְתַנִּינָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵי דְכְּתִיב,
 (במדבר ז') וַיְהִי בַיּוֹם כָּלֹת מִשָּׁה, כָּלֹת כְּתִיב, בַּיּוֹמָא דְעָאֻלַּת
 כָּלָה לַחֻפָּה, וּשְׂכִינְתָא דָּא הִיא כָּלָה.

אֲתֵי מְלַבְנוֹן תְּבוּאֵי, מֵאֲתַר בֵּי מִקְדָּשָׁא דְלְעִילָא. תְּשׁוּרֵי
 מֵרָאשׁ אֲמָנָה, מֵרִישָׁא דְמָאן. מֵרָאשִׁיהוֹן דְּבִנְי
 מֵהֵימְנוּתָא. וּמָאן נִינְהוּ. יַעֲקֹב וּבְנוֹי. מֵרָאשׁ שְׁנִיר
 וְחֶרְמוֹן, דְּאֵינּוֹן עֲתִידִין לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא דִּילֵי, מֵטוּרָא
 דְּחֶרְמוֹן, וְלֹאֲגָנָא עֲלֵיהוּ בְּגִלּוֹתְהוֹן. מִמְּעוֹנוֹת אֲרִיּוֹת:
 אֵלִין אֵינּוֹן עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, (נ"א בְּנֵי נֶשֶׁא
 דְּמֵהֵימְנוּתָא) דְּדַמְיִין לְאֲרִיּוֹתָא וּנְמַרִין, דְּמַעְנִין לְהוֹן בְּכָל
 פּוֹלְחָנָא דְקִשְׁיוֹ.

ר' אבא אָמַר, אֲתֵי מְלַבְנוֹן כָּלָה וְגו'. וְכִי מְלַבְנוֹן אָתַת,
 וְהִלָּא לְלַבְנוֹן עוֹלָה. אָלָא אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּשַׁעֲתָא
 דְּנַחְתַּת שְׂכִינְתָא לְמִצְרַיִם, נַחְתּוּ בַּהֲדָה שְׁתִּין רַבּוּא שְׁל
 מְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמֵיתָא הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (מיכה ב') וַיַּעֲבוֹר מִלְּכָם לְפָנֵיהֶם וְה' בְּרָאשָׁם.

ר' יצחק אָמַר, אֲתֵי מְלַבְנוֹן כָּלָה, דָּא אִיהִי שְׂכִינְתָא.
 אֲתֵי מְלַבְנוֹן תְּבוּאֵי, מֵאֲתַר בֵּי מִקְדָּשָׁא דְלְעִילָא.
 תְּשׁוּרֵי מֵרָאשׁ אֲמָנָה, מֵאֲתַר בֵּי מִקְדָּשָׁא דְלְעִילָא,
 וּמֵאֲתַר בֵּי מִקְדָּשָׁא דְלִתְתָּא דְאָמַר ר' יְהוּדָה, מֵעוֹלָם לֹא
 זָזָה שְׂכִינְתָא מִפּוֹתֵלֵי דְמַעְרַבָּא, דְּבֵי מִקְדָּשָׁא, דְכְּתִיב,

(שיר השירים ב') הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר פְּתִלְנוּ. וְהוּא רֹאשׁ אֲמָנָה
 לְכָל עֲלָמָא. מִרֹאשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מֵאַתְרָא דְאֹרֵייתָא
 נִפְקַת לְעֲלָמָא, וְלָמָּה. לְאַגְנָא עַל יִשְׂרָאֵל, מִמְּעוֹנוֹת
 אֲרִיּוֹת: אֵלֶיךָ עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. ר' יוֹדֵן
 אוֹמֵר, מִמְּעוֹנוֹת אֲרִיּוֹת: אֵלֶיךָ אֵינוֹן תִּלְמִידֵי חֲכָמִים,
 דְּעִסְקֵי בְּאֹרֵייתָא בְּמִעֲוֹנוֹת הַמְּדַרְשׁוֹת, וּבְבֵיתִי כְּנִסְיוֹת,
 דְּאֵינוֹן אֲרִיּוֹן וְנִמְרִים בְּאֹרֵייתָא.

ר' חֲזִיא הוּוּ יְתִיב קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיה, מַה
 חָמַת אֹרֵייתָא לְמַמְנֵי בְּנוֵי דִיעֶקֶב, דְּאֵינוֹן תְּרִיסָר
 בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתָּר כִּן שְׁבַעִים דְּכִתִּיב, (בראשית מ"ו) כָּל
 הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הִבָּאָה מִצְרַיִם שְׁבַעִים. וּמֵאֵי טַעְמָא
 שְׁבַעִים וְלֹא יִתִּיר. אָמַר לִיה, לְקַבִּיל ע' אוֹמִין, דְּאֵינוֹן
 בְּעֲלָמָא, וְאֵינוֹן הוּוּ אוֹמָה יְחִידָאָה לְקַבִּל כְּלָהוֹן.

וְתוֹ אָמַר לִיה, תָּא חֲזִי, קַלְדַּיִטִּין דְּנַהֲרִין (גוֹבְרִין) עֲנַפִּין
 יִתְבִּין בְּמַטְלַנְיָהוֹן, (נ"א בְּמַטְלַהוֹן) מִמְּנָן עַל שְׁבַעִין עֲמָמִין,
 נִפְקִין מִתְרִיסָר גְּלִיפִין קְטוּרִין דְּאַסְתַּחֲרוֹן בְּמַטְלַנְיָהוֹן,
 לְמַתְקָלָן לְאַרְבַּע רוּחֵי עֲלָמָא, הֵדָא הוּוּ דְכִתִּיב, (דברים ל"ב)
 יִצַּב גְּבוּלוֹת עַמִּים לְמִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ דְכִתִּיב,
 (זכריה ב') כִּי כְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פָּרַשְׁתִּי אֶתְכֶם, לְאַחֲזָאָה
 דְּאֵינוֹן קִיִּימִין בְּגִין יִשְׂרָאֵל. בְּאַרְבַּע לָא נְאֻמֵּר, אֵלָא
 כְּאַרְבַּע. כְּמָה דְּאֵי אֶפְשָׁר לְעֲלָמָא בְּלֹא אַרְבַּע רוּחוֹת כִּךְ
 אֵי אֶפְשָׁר לְעֲלָמָא בְּלֹא יִשְׂרָאֵל.

(שמות א') וַיִּקָּם מֶלֶךְ חָדָשׁ. ר' אַבְא פִתַּח (ישעיה ל"ב) אֲשַׁרְיֶכֶם
 זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם מִשְׁלַחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, זָכָאִין
 אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעֵי בְּהוּ מִכָּל שְׂאֵר
 עֲמִין, וְקָרִיב לֹוֹן לְגַבְיָהּ, דְּכִתְיֵב, (דברים י"ד) וּבַךְ בַּחַר יִי'
 לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סְגוּלָהּ וְגו', וְכִתְיֵב (דברים ל"ב) כִּי חֶלֶק יִי'
 עֲמוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, יִשְׂרָאֵל מִתְּדַבְּקִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּכִתְיֵב, (דברים ד') וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינֵי אֱלֹהֵיכֶם
 חַיִּים כּוֹלְכֶם (דף ו' ע"א) הַיּוֹם.

וְעַל דָּא זָכָאִין אֵינּוֹן קָמִיָּה, בְּגִין דְּאֵינּוֹן זֹרְעִין עַל כָּל
 מַיִם. מַאי עַל כָּל מַיִם. דְּזֹרְעִין לְצַדִּיקָה. וּמֵאן דְּזֹרַע
 לְצַדִּיקָה, כְּתִיב בֵּיהּ (תהלים נ"ז) הַדָּא הוּא דְּכִתְיֵב, (תהלים כ"ח) כִּי גָדוֹל
 עַד שָׁמַיִם עַל כָּל מַיִם) אֵיהּ הוּי, וּמֵאן אֵיהּ מֵעַל שָׁמַיִם.
 (ויקרא ט"ז ע"א ס"ד ב') דָּא עֲלָמָא דְּאֵתֵי. וְיִשְׂרָאֵל זֹרְעֵי זֶרְעָא עַל
 כָּל מַיִם.

בְּסִפְרָא דְּרַב יִיבָא סָבָא הָכִי אָמַר, כְּתִיב (דניאל ד') בְּגִזְרַת
 עִירִין פְּתַגְמָא וּמֵאמַר קְדִישִׁין שְׂאֵלְתָא, כָּל
 דִּינִין דְּהֵאֵי עֲלָמָא, וְכָל גְּזָרִין, וְכָל שְׂאֵלְתִין, כְּלָהּ קִיָּמִי
 בְּחַד הֵיכְלָא, דְּתַמָּן ע"ב סְנֵהֲדָרִין מְעֵינִין בְּדִינִין
 דְּעֲלָמָא. וְהָהוּא הֵיכְלָא אֲקָרִי הֵיכָל (פקודי רנ"א ע"א) זְכוּתָא,
 בְּגִין, דְּכַד דֵּינִין דִּינָא, מְהַפְּכִין בְּזְכוּתָא דְּבַר נֶשׁ
 בְּקַדְמִיתָא.

מִה דְּלֹא הָכִי, בְּדַרְגָּא דִּיהוּא סְטְרָא אַחְרָא, דְּתַמָּן אִיהוּ
 אַתְר דְּאַקְרִי (רס"ה א) חוּבָ"ה, בְּגִין דְּכָל עוֹבְדוּי דִּיהוּא
 אַתְר, דְּנַחֲשׁ אִשְׁת זְנוּנִים, לָא אִיהוּ אֶלָּא לְמַהֲפָכָא
 בְּחוּבָה דְּבַר נֶשׁ, וּלְמַלְשָׁן עֲבָדָא לְמַאֲרִיָּה.

אִינּוֹן דִּיהִיכְלָא דְּזִכּוּתָא, אֶקְרוּן מִים מְתוּקִים, מִים
 צְלוּלִין. אִינּוֹן דִּיהִיכְלָא דְּחוּבָה, אֶקְרוּן מִין
 מְרִירִין, (במדבר ה) מִי הַמְּרִים הַמְּאֲרָרִים. בְּהוּא הִיכְלָא
 דְּזִכּוּתָא, לָא קִיַּיְמִי אֵלִין תַּלְת (בראשית קפ"א א): בְּנִי, חֵיִי,
 וּמְזוּנִי. וְלֹא בְּהוּא אַתְר (רס"ו א) דְּחוּבָה, לָא בְּמִים מְתִיקָן
 וְצְלִילָן, וְלֹא בְּמִים מְרִירִין מְלִטְטִין.

וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל זִרְעֵי עַל כָּל מַיִם, זִרְעָא קַדִּישָׁא
 דְּאוּלִּידוּ עַל כָּל מַיִם, אִיהוּ, דִּהָא לָא נֶכּוֹן זִרְעָא
 דִּילְהוֹן אֶלָּא לְעֵילָא. וְעַל דָּא אוּקְמוּהָ מִכָּל מְקוּם, בְּנִי
 חֵיִי וּמְזוּנִי, לָא בְּזִכּוּתָא תַּלְיָא מְלִתָּא, אֶלָּא בְּמִזְלָא
 קַדִּישָׁא תַּלְיָא מְלִתָּא, וְאַתְר דָּא עַל כָּל מִיָּא אִיהוּ.

מִשְׁלַחֵי רַגְלֵי הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, דְּלָא אִית לוֹן בְּהוּא סְטְרָא
 בִּישָׂא כְּלוּם, וּמְשַׁדְּרָן מְנִייהוּ כָּל חוּלְקִין בִּישִׁין,

וּמִתְדַבְּקִין בְּהוּא סְטְרָא טְבָא, דְּכָל קַדוּשִׁין (בראשית קס"ו ב)
 עֲלֵאִין, שׁוֹר וְחֲמוֹר כַּד מְזַדְּוּגָן כַּחְדָּא, תַּרִּין פְּגַעִין בִּישִׁין
 אִינּוֹן לְעֵלְמָא. שׁוֹר: סְטְרָא דְּדִינָא קִשְׂיָא אִיהוּ,
 וְאַתְדַבְּקוּתָא דְּסְטֵר קַדִּישָׁא אִיהוּ. חֲמוֹר: כַּד אֲזַדְּוּג

בְּהִדְיָהּ, דְּאִיהוּ מִסְטָרָא אַחְרָא, תְּרִין פְּגָעִין בִּישִׁין אֵינּוּן
לְעֵלְמָא.

וְעַל דָּא, שְׁמַעוֹן תּוּקְפָא דְדִינָא קְשִׁיא הָוָה בֵּיהּ, וְכַד
מְזַדְּוֹגֵן פְּחָדָא, לָא יְכִיל עֵלְמָא לְמַסְבֵּל, וּבְגִין כֶּף,
(דְּבָרִים כ"ב) לָא תַחְרוֹשׁ בְּשׁוּר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו. וְעַל דָּא, שְׁדַר
יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ מְלָה דָּא, דְּכָתִיב, (בְּרֵאשִׁית ל"ב) וַיְהִי לִי שׁוּר
וַחֲמוֹר. וְאִי לָאו דְמֵאִיךְ יַעֲקֹב גְּרַמִּיהּ, דְּחִילוֹ סִגְיָא נְפַל
בֵּיהּ בַּעֲשׂוֹ.

וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם. בְּסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא
הָכִי אֲתַמַּר, מֵאִי דְכָתִיב וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל
מִצְרַיִם, תָּא חֲזִי, כֹּל עֲמִין דְּעֵלְמָא, וְכֹל מַלְכִין דְּעֵלְמָא,
לָא אֲתַתְּקֹפוּ בְּשׁוֹלְטַנְיָהוֹן, אֲלָא בְּגִינְיָהוּ דְיִשְׂרָאֵל,
מִצְרַיִם לָא הֵווּ שְׁלֹטִין עַל כֹּל עֵלְמָא, עַד דְּאָתוּ יִשְׂרָאֵל,
וְעָלוּ תַמָּן בְּגִלּוּתָא, כְּדִין אֲתַתְּקֹפוּ עַל שְׂאֵר (בְּשַׁלַּח ע"ט א')
עֲמִין דְּעֵלְמָא. בְּבַל לָא אֲתַתְּקֹפוּ עַל כֹּל עֲמִין דְּעֵלְמָא,
אֲלָא בְּגִין דְיִשְׂרָאֵל דְלֶהוּיִין בְּגִלּוּתָהוֹן. אֲדוּם לָא
אֲתַתְּקֹפוּ עַל כֹּל עֲמִין דְּעֵלְמָא אֲלָא בְּגִינְיָהוֹן דְיִשְׂרָאֵל,
דְלֶהוּיִין בְּגִלּוּתָהוֹן. דְהָא עֲמִין אֵלִין בְּשַׁפְּלוּתָא הֵווּ בְּשְׂאֵר
עֲמִין, וּמֵאִיכִין הֵווּ מְכֻלָּהוּ, וּבְגִין יִשְׂרָאֵל אֲתַתְּקֹפוּ.

מִצְרַיִם: דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת כ') מִבֵּית עֲבָדִים. עֲבָדִים אֲקֵרוּן
מִמֶּשׁ, דְּהָא (שְׁמוֹת י"ז ע"א) מִצְרַיִם בְּשַׁפְּלוּתָא

דְּשָׂאֵר עַמִּין הוּוּ. בְּבַל: דְּכְתִיב, (ישעיה כ"ג) הֵן אֶרֶץ כְּשָׂדִים
 זֶה הָעַם לֹא הִיָּה. אָדוּם: דְּכְתִיב, (עבדיה א') הִנֵּה קָטָן נְתַתִּיךָ
 בְּגוֹיִם בְּזוּי אֶתְּהָ מְאֹד.

וְכִלְהוּ לֹא נִטְלוּ תוֹקְפָא אֶלָּא בְּגִינִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל. דְּכַד
 יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹתְהוֹן מִיַּד מְתַתְּקִפִּי עַל כָּל שְׂאֵר
 עַמִּין דְּעֵלְמָא. מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל אִינּוּן
 בְּלַחוּדִיָּהוּ, לְקַבֵּל כָּל (ט"ז א') עַמִּין דְּעֵלְמָא. כַּד עָאֵלוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹתָא דְּמִצְרַיִם, מִיַּד הוּוּ קִימָה לְמִצְרַיִם,
 וְאַתְתְּקַף שׁוּלְטָנוּתָא דְּלֵהוֹן לְעֵילָא עַל כָּל שְׂאֵר עַמִּין,
 דְּכְתִיב וַיִּקָּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וַיִּקָּם: קִימָה הוּוּ לּוֹן,
 דְּאַתְתְּקַף וַקָּם הוּוּא מְמַנָּא שׁוּלְטָנָא דְּמִצְרַיִם, וְאַתְיִיְהִיב
 לִיָּה תוֹקְפָא וְשׁוּלְטָנוּתָא, עַל כָּל מְמַנְן דְּשְׂאֵר עַמִּין דְּהָא
 בְּקַדְמִיתָא אִית שׁוּלְטָנוּתָא לְהוּוּא מְמַנָּא דְּלְעֵילָא,
 וְלַבְתַּר לְעַמָּא דִּילִיָּה (דף ר"ע"ב) דְּלַתְתָּא. וּבְגִין כֶּף, וַיִּקָּם
 מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם. דָּא הוּוּא מְמַנָּא דְּלֵהוֹן, חָדָשׁ הוּוּ,
 דְּעַד יוֹמָא הַדִּין לָא הוּוּ לִיָּה שׁוּלְטָנָא עַל שְׂאֵר עַמִּין,
 וְהַשְׂתָּא אַתְקָם לְשׁוּלְטָאָה עַל כָּל שְׂאֵר עַמִּין דְּעֵלְמָא,
 וְכַדִּין אַתְקָיִים (משלי ל') תַּחַת שְׁלֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ תַּחַת עֶבֶד
 כִּי יִמְלוֹךְ.

ר' חִיָּיא אָמַר, תְּלַתִּין יוֹמִין עַד לָא יִיתִי תוֹקְפָא לְעַמָּא
 בְּאַרְעָא, אוּ עַד לָא תִּיתִי תְּבִירוּ לְעַמָּא בְּאַרְעָא,

מְכַרְזֵי בְּעֶלְמָא הֵהוּא מְלָה, וְלִזְמַנֵּי דְאַתְמָסֵר הֵהוּא מְלָה
 בְּפוּמָא דְרַבִּיֵּיא, וְלִזְמַנֵּי לְאַיְנוּן בְּנֵי נְשָׂא דְלִית בְּהוּ
 דְעֵתָא וְלִזְמַנֵּי מָסֵר הֵהוּא מְלָה אַתְמָסֵר בְּפוּמָא דְעוּפֵי
 וּמְכַרְזֵי בְּעֶלְמָא, וְלִית מֵאן דִּישְׁגַח בְּהוּ. כִּד עֲמָא זְכָאִין,
 אַתְמָסֵר הֵהוּא מְלָה לְאַיְנוּן רִישֵׁין זְכָאִין דְעֶלְמָא, בְּגִין
 דִּיּוֹדִיעוּ לֹון, וְיִתּוּבוּן לְמֵאֲרִיֵּהוּן, וְכִד לָאוּ אִיְנוּן זְכָאִין,
 הוּי כִּדְקֵאמְרֵן.

ר' אֶלְעָזָר, הָוָה יְתִיב יוּמָא חַד אַתְרַעָא דְלוּד, וְהָוָה יְתִיב
 עֲמִיָּה רַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי אֵימָא לְכוּ, מַה דְחָמִית יוּמָא דָּא. בְּצַפְרָא קָמִית
 בְּנַהוּרָא, חָמִית חַד עוּפָא, דְהָוָה טָאִיס זְקָף לְעִילָא תְּלַת
 זְמַנֵּי, וּמֵאִיף חַד, וְהָוָה אָמַר, עֲלָאֵי עֲלָאֵי, בִּיּוּמָא דָּא
 טָסִי (ס"א דְקִיקִיז) רְקִיעִין (לִימִינָא) תְּלַת מְמַנֵּן זְקָפִין שְׁלִטְנִין עַל
 אַרְעָא, חַד יְתִיב דְלָא יְתִיב, אַעֲבְרוּ לִיָּה בְּנוּרָא דְדְלִיק,
 מְעַבְרִין קִימִיָּה, מְעַבְרִין שְׁלִטְנִיָּה, תְּלַת סְמִכִין שְׁלִיטִין
 עֲלָאִין, קִימִין עַל עֶלְמָא.

רְמִינָא לְהֵהוּא עוּפָא קָלָא, אֲמִינָא לִיָּה עוּפָא עוּפָא,
 אֵימָא לִי תְּלַת דְקִימִין מְמַנֵּן, וְחַד דְמְעַבְרִין
 שְׁלִטְנִיָּה, מֵאן אִיְנוּן. רָמָא לִי תְּלַת גִּירִין אֲלִין מְגַדְפָּא
 יְמִינָא, וְדִין חַד מְשִׁמָּא לָא, (ס"א וּמְגַדְפָּא שְׁמֹאלָא חֹד) וְלָא יְדַעְנָא
 מֵאֵי רְמִיזָא.

נָסִיב לְהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר, נָחִית לְהוּ לְנַחֲרֹוֹי, נָפֶק דְּמָא
 מְנַחֲרֹוֹי. אָמַר, וּדְאִי תִלַּת שְׁלֹטְנֵי עַמְמִין קִיִּימִין
 בְּרוּמֵי בְּאַרְעָא, וְזַמִּינִין לְמַעְבַּד גְּזָרִין בִּישִׁין לְיִשְׂרָאֵל,
 מְסֻטְרָא דְרוּמָאִי. נָסִיב הֵהוּא גִירָא דְמַגְדָּפָא שְׁמָאֵלָא,
 אַרְחָא, וְנָפֶק אֶשְׁתָּא אוּכְמָא מִנִּיהָ, אָמַר שְׁלֹטְנָא דְמִצְרָאִי
 אֶעֱדִיאוּ וְזַמִּין חַד מְלָכָא דְרוּמָאִי, לְאַעְבְּרָא בְּכָל אַרְעָא

(ס"א דמְצָרִים), (ס"א וְזַמִּין חַד מְלָכָא מֵאִינוּן תִּלַּת דְקֶאֱמָרִין לְמִשְׁלֹט פֶּה וְסִתִּיר בְּנִינָא וּבְנֵי
 פֶּה בְּנִינָא) וּלְמִנְאָה בְּמִצְרִים רַבְרַבִּי תְרִיסִין, וְסִתִּיר בְּנִין,
 וּבְנֵי סִתִּירִין. רָמָא לֹון ר' אֶלְעָזָר לְאַרְעָא, נִפְלוּ אֵלִין
 תִּלַּת עַל חַד דְּמְסֻטְרָא שְׁמָאֵלָא.

עַד דְּהוּ יִתְבִּי, אֶעְבַּר חַד יְנוּקָא, וְהוּ קֶאֱרִי (ישעיה י"ט)
 מִשָּׂא מִצְרִים הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבָא מִצְרִים.
 אֶעְבַּר תְּנִינָא חֲבֵרִיָּה, וְאָמַר, וְאַרְץ מִצְרִים תִּהְיֶה שְׁמָמָה.
 אֶעְבַּר תְּלִיתָא חֲבֵרִיָּה, וְאָמַר, וְאַבְדָּה חֲכַמַת מִצְרִים.
 חָמוּ הֵהוּא גִירָא דְגַדְפָּא שְׁמָאֵלָא דְאַתּוּקַד, וְתִלַּת אַחֲרָנִין
 דְּהוּ עָלִיהָ לָא אַתּוּקַדִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָאִי דְעוּפָא, וְהָאִי דְדַרְדֵּקִי כְּלָא הוּא
 חַד, וְכְלָא נְבוּאָה עֲלָאָה הוּא, (ס"א כְּלָא אִיהוּ בְּרֹזָא דְחֻכְמָתָא)
 וּבְעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחְזָאָה לָן, סִתְרֵי עֲלָאִי דְהוּא
 עֲבִיד, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (עמוס ג') כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים
 דְּבַר כִּי אִם גָּלָה סוּדוֹ אֶל עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים.

וְחַכְמֵי עֲדִיפֵי מִנְּבִיאֵי בְּכָל זְמַן, דְּהָא לְנְבִיאֵי לְזַמְנִין
 שְׂרַת עָלֵייהוּ רוּחַ קוּדְשָׁא, וּלְזַמְנִין לָא, וְחַכְמֵי
 לָא אֲעֵדֵי מְנַהוֹן רוּחַ קוּדְשָׁא אֲפִילוּ רְגַעָא חֲדָא, (זעיר)
 דִּידְעִין מַה דֵּי לְעֵילָא וְתַתָּא, וְלָא בְּעוּ לְגַלְתָּא. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי (יהודה) כִּלְא חֲכַמְתָּא, וְחֲכַמְתָּא דְר' אֶלְעָזָר יִתִּיר
 מִכְּלָהוּ. רַבִּי אָבָא אָמַר, אֲלִמְלָא לָא הוּוּ חַכְמֵינִין, לָא הוּוּ
 יִדְעִין בְּנֵי נְשָׂא, מַהוּ אֹרִייתָא, וּמַה פְּקוּדוֹי דְּמֵאֲרֵי
 עֲלָמָא, וְלָא אֲתַפְרָשָׁא רוּחָא דְּבְנֵי נְשָׂא, מִרוּחָא
 דְּבַעֲרָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּד אֵייתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא עַל
 עָמָא, בְּקַדְמִיתָא עֲבִיד דִּינָא, בְּתַהוּא מְמַנָּא
 דְּמְמַנָּא עָלֵייהוּ לְעֵילָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה כ"ד) יִפְקוּד ה' עַל
 צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.
 בְּמֵאֵי דִינָא אֲתַדְּן הַהוּא מְמַנָּא דְּלְעֵילָא. אֲעֵבְרוּ לִיה
 בְּתַהוּא נְהַר דִּינּוֹר דִּינְגִיד וְנַפִּיק, וּכְדִין אֲעֵדִיו
 הַהוּא שׁוּלְטָנוּתָא דִּילִיָּה, וּמִיד מְכַרְיָנֵי עָלִיהּ בְּרַקִּיעָא,
 שׁוּלְטָנוּתָא דְּמְמַנָּא פְּלַנְיָא אֲעֵדִיו מִנִּיהּ (דף ד' ע"א) עַד דְּמֵטִי
 הַהוּא קָלָא בְּכָל אֵינּוֹן רַקִּיעִין עַד דְּמֵטִי בְּאֵינּוֹן דְּשִׁלְטִין
 בְּהַאי עֲלָמָא, וְנַפִּיק קָלָא וְאֲכַרִּיז בְּכָל עֲלָמָא, עַד דְּמֵטִי
 לְעוֹפֵי וְלִינּוֹקֵי, וְלֵאֵינּוֹן טַפְשִׁין דְּבְנֵי נְשָׂא דְּלָא יִדְעִין.
 וַיְקַם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, מֶלֶךְ חֲדָשׁ, חֲדָשׁ מִמָּשׁ

הָיָה. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר דִּהְוָה מְחַדֵּשׁ גְּזִירִין, דְּלֹא חִידֵשׁ
 מִלְּפָא אַחְרָא מְקַדְמַת דְּנָא. אֲשֶׁר לֹא יַדַּע אֶת יוֹסֵף. כָּל
 הַהוּא טִיבוּ, דְּעֵבֵד יוֹסֵף בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, דְּכִתְיִב, (בראשית
 מ"ז) וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף בֵּיתָה פְּרַעָה. וְקַיִים לֹון בְּשָׁנַי
 כִּפְּנָא, כָּל הָאֵי לָא דְּכִיר, וְעֵבִיד גְּרַמְיָה דְּלֹא יַדַּע בֵּיהּ.
 רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה, הוּוּ יַתְּבִי וְלַעָאן בְּאוּרִייתָא קָמִיָה
 דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאֵי דְּכִתְיִב וַיִּקָּם
 מִלֶּךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וְתַנִּינָן, דְּאִיהוּ קָם מִגְּרַמְיָה, מַה
 דִּהְוָה שְׁפַל, קָם, וְלֹא אַתְחֲזִי לְמִלְּפָא, וּבְעוּתָרָא קָם.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּלָא הָכִי הוּא, כְּגוּוּנָא דְּאַחֲשׁוּרוּשׁ
 דְּלֹא אַתְחֲזִי לְמִלְּפָא, וְקָם מִגְּרַמְיָה, וְקָם בְּעוּתָרָא, וּבְעָא
 לְאוּבְדָא לְיִשְׂרָאֵל מִעֲלָמָא, אֹנַף הָכָא, הָאֵי לָא אַתְחֲזִי
 לְמִלְּפָא, וְקָם מִגְּרַמְיָה, וּבְעָא לְאוּבְדָא לְיִשְׂרָאֵל מִעֲלָמָא,
 דְּכִתְיִב וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ וְגו', הָבֵה נְתַחְכְּמָה לוֹ וְגו', וְכַד
 הָוָה קָם מִלְּפָא לְעִילָא, קָם מִלְּפָא לְתַתָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסֵי, הוּוּ אֲזִילִי מִטְּבָרְיָא
 לְצְפוּרִי, עַד דִּהְוּוּ אֲזִילִי, פָּגַע בְּהוּ חַד יוּדָאֵי, פְּתַח
 וְאָמַר, (ישעיה י"ט) מִשָּׂא מִצְרַיִם הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עֵב קַל
 וּבֹא מִצְרַיִם וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו. תָּא חֲזִי, כָּל
 מְלַכִּין דְּעֲלָמָא, וְכָל עַמִּין דְּעֲלָמָא, לָא חֲשִׁיבֵי כְּלוּם קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכִתְיִב, (דניאל ד') וְכָל דִּיִּירֵי אַרְעָא

כָּלֹא חֲשִׁיבִין וּכְמֻצְבֵייה עֶבֶיד בְּחִיל שְׁמֵיא. וְהִכָּא
 בְּמֻצְרִים, אַף עַל גַּב דְּכָל אֵינּוֹן גְּבוּרָאן, וְדִרְעָא מְרֻמָּא
 גְּלִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמֻצְרִים, מַה פְּתִיב הִנֵּה ה' רוֹכֵב
 עַל עֵב קַל וּבָא מְצָרִים. מֵאֵי שְׁנָא, בְּכָל עֲמִין דְּעֵלְמָא,
 דְּלֹא הָוֵה חֲכִי, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּזֹר גְּזֹרָה
 וְאֶתְעֵבִיד, וְהִכָּא אִיהוּ אַתָּא, דְּכֹתִיב וּבָא מְצָרִים. וְכֹתִיב,
 (שְׁמוֹת י"ב) וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מְצָרִים וְגו' אֲנִי ה'.

אַלְא, בְּגִין דְּמִלְכָּא הָוֵה אֲתִי, לְאַפְקָא לְמִטְרוֹנִיתָא
 דְּהַוּוֹת תַּמָּן. וּבְגִין יְקָרָא דְּמִטְרוֹנִיתָא הָוֵה אֲתִי.
 וְעַל דָּא הָוֵה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרָה, וְאֲתִי לְגַבְהָ
 לְאַקְמָא לָהּ, וְלִמְיָהֵב לָהּ יְדָא, וְלְזַקְפָּא לָהּ, כַּמָּה דְּזֻמִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעְבַּד בְּסוּף גְּלוּתָא דְּאַדוּם.

אֲמַר רַבִּי יִיסָא, אִי חֲכִי, דְּבְגִין דְּמִטְרוֹנִיתָא הָוֵה, הָא
 בְּגְלוּתָא דְּבַבְל, מִטְרוֹנִיתָא תַּמָּן הוּת, אֲמַאי לָא
 הָוֵה כַּף. אֲמַר לִיָּה, הָא תְּנִינָן, דְּחֻטָּא גְּרָם, דְּנִטְלוּ נְשִׁים
 נְכָרִיות, וְאֶעֱלוּ בְּרִית קִימָא קְדִישָׁא בְּרֻשׁוֹתָא אַחְרָא.
 וּבְגִין כַּף אֶתְאַבִּידוּ מִנְהוֹן נְסִין, וְאַתְוּוּן, דְּאַתְחֲזִי לְמַעְבַּד
 לָהּ, מַה דְּלֹא הָוֵה חֲכִי בְּגְלוּתָא דְּמְצָרִים, דְּכֻלְהוּ הוּוּ
 שְׁבִטֵי יָהּ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ד' א') עָאלוּ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְפָקוּ.

בְּגְלוּתָא דְּאַדוּם, בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתִּיקְרָא
 בְּעֵלְמָא, וְלִמְיָתִי אִיהוּ לְאַקְמָא לְמִטְרוֹנִיתָא,

וּלְנִעְרָא לָהּ מֵעֶפְרָא. וְוִי לְמֵאן דִּיעֲרַע תַּמָּן קָמִיָּה,
 בְּשַׁעֲתָא דִּיִּמָּא (ישעיה נ"ב) הַתְּנַעֲרִי מֵעֶפְרָא קוּמִי שְׁבִי
 יְרוּשָׁלַיִם הַתְּפַתְחִי מוֹסְרֵי צוּאֲרֶךְ. מֵאן הוּא מַלְכָּא וְעֵמָּא
 דִּיִּיקוּם קָמִיָּה.

(ישעיה י"ט) וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו, אֱלִילֵי מִצְרַיִם, לָאו
 עַל אַבְנִין וְאָעִין אַתְמַר, אֶלָּא עַל כָּל אֵינּוֹן דְּרָגִין
 מִמֶּנּוּ עֲלֵאִין, וְעַל אֵינּוֹן פּוֹלְחָנִין תַּתְּאִין דְּלַהוֹן. וּבְכָל
 אַתְרֵי דְגָלוּ יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי עֲלֵיָּהּ,
 וְאֶתְקַבֵּיל מֵאֵינּוֹן עַמִּין.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (ישעיה נ"ב) כֹּה אָמַר ה' מִצְרַיִם יִרְדַּע עַמִּי
 בְּרֵאשׁוֹנָה לְגוֹר שָׁם וְאֲשׁוּר בְּאַפְסֵי עֲשָׁקוֹ תוֹרְעֵמָּא
 דְּאַתְרַעֲם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אֲשׁוּר, וְאָמַר, חָמוּ מַה
 עֶבֶד לִי אֲשׁוּר, דִּהָא מִצְרַיִם דִּיאָנָא עֲבָדִית בְּהוּ כָּל אֵינּוֹן
 דִּינִין, וְעַמִּי (אֵינּוֹן) נַחְתּוּ תַמָּן, לְדִיִּירָא בֵּינֵיהוֹן, וְקַבְּלוּם
 מִצְרַאֵי בֵּינֵיהוֹן, וְיַהֲבוּן לוֹן שְׁפָר אַרְעָא אֶרֶץ גּוֹשָׁן, וְאָף
 עַל גַּב דְּאָעִיקוּ לוֹן בְּגָלוּתָא, לָא אַעְדוּ אַרְעָא מִנְהוֹן,
 דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ט') רַק בְּאֶרֶץ גּוֹשָׁן אֲשֶׁר שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְגו'. וּמֵיִטְב אַרְעָא דְּמִצְרַיִם הָוָה, דְּכְתִיב, (בראשית מ"ו)
 בְּמֵיִטְב הָאֶרֶץ בְּאֶרֶץ רַעַמְסֵס. וְתוּ, דְּלָא אַעְדוּ מִדְּלַהוֹן
 כְּלוּם, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ט') וּמִמְקַנָּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְעַם כָּל
 דָּא אַתְדִּינוּ בְּכַמָּה דִּינִין.

אֲבֵל אֲשׁוּר בְּאִפְסֵי עֶשְׂקוֹ, אֲטִיל ^(דף י' ע"ב) לֹון בְּאַרְעָא
 דְּסִיפֵי עֶלְמָא, וְנִטְל לֹון אַרְעָא דְלֵהוֹן. וּמָה
 מְצָרְאִי, דְּעֵבְדִי כָּל הַנִּי טָבָאן לְיִשְׂרָאֵל, אֲתַדְּנֹו בְּכָל
 אֵינֹון דִּינִין. אֲשׁוּר וְאַדּוּם וְשָׂאֵר עַמִּין, דְּמַעֲיָקִין לֹון,
 וְקִטְלִין לֹון, וְנִטְלִין לֹון מְמוֹנִיָּהוֹן, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְיִקְרָא שְׁמִיָּה עָלַיְיָהוּ, דְּכַתִּיב,
^(יחזקאל ל"ח) וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדְּשִׁיתִי וְנוֹדַעְתִּי. הָתָם בְּמִצְרַיִם
 בְּמִלְכָּא חַד, וְהִכָּא בְּכָל מַלְכִין דְּעֶלְמָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן זְקַף יְדוּי וּבְכָה, וְאָמַר, וּוִי מֵאן דִּיזְדַּמֵּן
 בְּהֵהוּא זְמַנָּא, וְזַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאן דִּיזְדַּמֵּן וְיִשְׁתַּכַּח
 בְּהֵהוּא זְמַנָּא, וּוִי מֵאן דִּיזְדַּמֵּן בְּהֵהוּא זְמַנָּא, בְּגִין דְּכֵד
 יִיתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַקְדָּא לְאַיִלְתָּא, יִסְתַּכַּל מֵאן
 אֵינֹון דְּקִיִּימִין בְּהַדָּה, בְּכָל אֵינֹון דְּמִשְׁתַּכַּחֵי עִמָּה, בְּכָל
 עוֹבְדוּי דְּכָל חַד וְחַד, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח זַכָּאִי. דְּכַתִּיב, ^(ישעיה ס"ג)
 וְאַבִּיט וְאִין עוֹזֵר. וְכַמָּה עַקְתִּין עַל עַקְתִּין לְיִשְׂרָאֵל.

זַכָּאָה מֵאן דִּיזְדַּמֵּן וְיִשְׁתַּכַּח בְּהֵהוּא זְמַנָּא, בְּגִין דֵּהֵהוּא
 דִּיתְקִיִּים בְּהֵהוּא זְמַנָּא בְּמַהִימְנוּתָא, יִזְכָּה לֵהֵהוּא
 נְהִירוֹ דְּחַדְוָה דְּמִלְכָּא. וְעַל הֵהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, ^(זכריה י"ג)
 וְצַרְפָּתִים כְּצִרוּף אֶת הַכֶּסֶף וּבַחֲנָתִים כְּבַחוּן אֶת הַזָּהָב
 וְגו'.

לְבַתֵּר דְּאֵינֹון עַקְתִּין מִתְעָרִי עַל יִשְׂרָאֵל, וְכָל עַמִּין

וּמְלִכְיָהוֹן יִתְיַעֲטוֹן כַּחֲדָא עַלְיֵיהּ, וּמִתְעָרִי כַּמָּה גְזִירִין
 בִּישׁוּן, כְּלָהוּ סִלְקֵי בְּעֵיטָא חֲדָא עַלְיֵיהּ, וַיִּיתוֹן עֲקָתָא
 עַל עֲקָתָא, בְּתַרְיִיתָא מְשַׁפְּחֵן קְמִיִּיתָא. כְּדִין יִתְחַזֵּי חַד
 עֲמוּדָא דְאַשָּׁא, קָאִים מֵעֵלָא לְתַתָּא, אַרְבַּעִין יוֹמִין, וְכָל
 עֲמִין דְּעֲלָמָא חָמָאן לֵיהּ.

בְּהֵוֹא זְמַנָּא, יִתְעַר מְלָכָא מְשִׁיחָא, לְנַפְקָא מִגּוֹ גְנָתָא
 דְּעֵדוֹן, מִהֵוֹא אֲתֵר (בלק ק"ד ע"ב) דְּאֵתְקָרִי קַ"ן
 צְפוּ"ר, וַיִּתְעַר בְּאַרְעָא (ויקרא רי"ב ב') דְּגִלְלִיל, וְהֵוֹא יוֹמָא
 דִּיפּוּק לְתַמָּן, יִתְרַגְזוּ כָּל עֲלָמָא, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא מִתְחַבְּאִין
 גּוֹ מְעֵרְתֵי וְטַנְרֵי, דְּלֹא יַחֲשְׁבוּן לְאַשְׁתּוּזְבָּא. וְעַל הַהוּא
 זְמַנָּא כְּתִיב, (ישעיה ב') וּבָאוּ בְּמַעֲרוֹת צוּרִים וּבְמַחֲלוֹת עֲפָר
 מִפְּנֵי פַחַד ה' וּמִהֲדַר גְּאוּנוֹ בְּקוּמוֹ לְעֵרוֹץ הָאָרֶץ.

מִפְּנֵי פַחַד ה', דָּא הֵוֹא רְגִיזוֹ דְּכָל עֲלָמָא. וּמִהֲדַר גְּאוּנוֹ
 דָּא מְשִׁיחָא. בְּקוּמוֹ לְעֵרוֹץ הָאָרֶץ, כַּד יְקוּם וַיִּתְגַּלֵּי
 בְּאַרְעָא (וירא קי"ט ע"א, רכ"א) דְּגִלְלִיל, בְּגִין דְּאִיהוּ הוּא אֲתֵר
 קְדָמָא דְּאֵתְחַרְבָּא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וּבְגִין כְּךָ, יִתְגַּלֵּי
 תַּמָּן קְדָמָא לְכָל אֲתֵר, וּמִתַּמָּן יִתְעַר קְרַבִּין לְכָל עֲלָמָא.
 לְבַתֵּר אַרְבַּעִין יוֹמִין, דְּעֲמוּדָא יְקוּם מֵאַרְעָא לְשְׁמֵיָא,
 לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עֲלָמָא, וּמְשִׁיחָא יִתְגַּלֵּי, יְקוּם מִסְטֵר
 מְזֻרְחָא, חַד (ויקרא רי"ב ע"ב, בראשית קי"ט א') כּוֹכְבָא מְלַהֲטָא בְּכָל
 גְּוּוּנִין, וְשִׁבְעָה כּוֹכְבֵין אַחֲרָנִין דְּסַחֲרֵן לְהֵוֹא כּוֹכְבָא,

וַיִּגִּיחוּן בֵּיהּ קָרְבָּא בְּכָל סֹטְרִין, תְּלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא, עַד
שְׁבַעֲעִין יוֹמִין, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא חָמְאָן.

וְהָהוּא כּוֹכְבָא, יִגִּיחַ בְּהוּ קָרְבָּא, בְּטִיסִין דְּנוֹרָא, מְלַהֲטִין
מִנְצֻצִין לְכָל יַעֲבֵר, וּבִטְשׁ בְּהוּ, עַד דְּבַלַע לֹון,

בְּכָל רַמְשָׂא וְרַמְשָׂא, וּבְיוֹמָא אֲפִיק לֹון. וַיִּגִּיחוּן קָרְבָּא
לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עֲלָמָא, וְכֵן בְּכָל יוֹמָא, עַד שְׁבַעֲעִין יוֹמִין.

לְבַתֵּר שְׁבַעֲעִין יוֹמִין, יִתְגַּנֵּז הָהוּא כּוֹכְבָא, וַיִּתְגַּנֵּז מִשִּׁיחַ,
עַד תְּרִיסַר יַרְחִין, וַיִּתְהַדֵּר הָהוּא עַמּוּדָא דְּאֲשָׂא

כְּמַלְקָדְמִין, וּבֵיהּ יִתְגַּנֵּז מִשִּׁיחַ, וְהָהוּא עַמּוּדָא לָא יִתְחַזֵּי.

לְבַתֵּר תְּרִיסַר יַרְחִין, יִסְלָקוּן לֵיהּ לְמִשִּׁיחַ, בְּהָהוּא
עַמּוּדָא, לְגוּ רְקִיעָא, וְתַמָּן יִקְבַּל תּוֹקְפָא וְעֵטְרָא

דְּמַלְכוּתָא. וְכַד נְחִית, יִתְחַזֵּי הָהוּא עַמּוּדָא דְּאֲשָׂא
כְּמַלְקָדְמִין, לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עֲלָמָא, וַיִּתְגַּלֵּי לְבַתֵּר מִשִּׁיחַ,

וַיִּתְפַּנְשׁוּן לְגַבֵּיהּ עַמִּין סְגִיאִין, וַיִּתְעַר קָרְבִּין בְּכָל עֲלָמָא.
וּבְהָהוּא זְמַנָּא יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְבוּרְתִּיהּ לְכָל

עַמִּין דְּעֲלָמָא, וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא יִתִּידַע בְּכָל עֲלָמָא, וְכָל
מַלְכִין דְּעֲלָמָא יִתְעַרוּן לְאַתְחַבְּרָא לְאַגְחָא קָרְבָּא בֵּיהּ.

וְכַמָּה (עַמִּין) מְפָרִיצִי יְהוּדָאִין יִתְהַפְּכוּ לְאַתְהַדָּרָא
לְגַבֵּייהוּ, וַיִּיתוּן עֲמַהוֹן, לְאַגְחָא קָרְבָּא עַל

מַלְכָּא מְשִׁיחָא. כִּדִּין יִתְחַשֵּׁךְ כָּל עֲלָמָא חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה
יוֹמִין, וְסְגִיאִין מֵעַמָּא דִּישְׂרָאֵל יְהוֹן מִתִּין בְּהָהוּא

חֲשׂוֹכָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ט') כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ
וְעָרְפֹל לְאוּמִים.

פֶּתַח וְאָמַר (דברים כ"ב) כִּי (ד' ט"ו ע"א) יִקְרָא קוֹן צְפוּר לְפָנֶיךָ
בְּדֶרֶךְ בְּכָל עֵץ אִו עַל הָאָרֶץ אֶפְרוּחִים אִו בִּיצִים
וְהָאֵם רוֹבֶצֶת וְגו', שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְגו', הָאִי קָרָא
אוֹקִימָנָא לִיה, וְאִיהוּ חַד מִפְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא גְּנִיזוּן, וְאֲנִן
אִית לֶן בֵּיה רִזִּי דְאוֹרֵייתָא גְּנִיזוּן, שְׁבִילִין וְאַרְחִין יְדִיעֵן
לְחַבְרֵיִיא, בְּאִינוֹן תְּלָתִין וְתַרְיִין שְׁבִילִין דְאוֹרֵייתָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, אֶלְעָזָר, בְּזִמְנָא
דִּיתְעַר מִלְכָּא מְשִׁיחָא, כִּמָּה אָתִין וְנִסִּין אַחֲרָנִין
יִתְעֲרוֹן בְּעֵלְמָא. תָּא חֲזִי, בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן דִּלְתַתָּא, אִית
אַתְר חַד גְּנִיזוּ וְטָמִיר דִּלָּא אֲתִידַע, וְאִיהוּ מְרַקְמָא בְּכִמָּה
גְּוֹוִנִין, וּבֵיה גְּנִיזוּן אֶלְפָּה הֵיכְלִין דְכֶסוּפִין. וְלִית מָאן
דְעָיִל בְּהוּ, בַּר מְשִׁיחָא, דְאִיהוּ קָאִים תְּדִיר בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן.
וְכָל גִּנְתָּא מִסְחָרָא בְּרִתִּיכִין סְגִיאִין דְצַדִּיקָא, וּמְשִׁיחָא
קָאִים עֲלֵייהוּ, וְעַל כִּמָּה חִילִין וּמְשִׁירִין דְנִשְׁמָתִין
דְצַדִּיקָא תַמּוֹן, וּבְרָאשֵׁי יַרְחֵי, וּבְזִמְנֵי, וּבְשַׁבְּתֵי, מְשִׁיחָא
עָאל בְּהַהוּא אַתְר לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא בְּכָל אִינוֹן הֵיכְלִין.

לְגוּ לְגוּ מְכָל אִינוֹן הֵיכְלִין, אִית אַתְר אַחֲרָא טָמִיר וְגְּנִיזוּ
דִלָּא אֲתִידַע כְּלָל, וְאַקְרִי עֵדֶן. וְלִית מָאן דִּיכִיל
לְמַנְדַּע בֵּיה. וּמְשִׁיחָא אֲגְנִיזוּ (ס"א יתגלי) לְבַר, סְחָרְנִיה דִּיהַהוּא

אֶתֶר, עַד דְּאֶתְגַּלִּי לִיָּה חַד אֶתֶר. דְּאֶקְרִי קִין צְפוֹר, וְאִיָּהוּ
אֶתֶר דְּכָרִיז עָלֶיָּה הֵהוּא צְפוֹר. דְּאֶתְעַר בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן בְּכָל
יוֹמָא.

וּבַהֵהוּא אֶתֶר, מְרַקְמֵן דְּיוֹקֵנִין דְּכָל שְׂאֵר עַמִּין,
דְּאֶתְכַנְשׁוּ עָלֵיָּהוּ דְּיִשְׂרָאֵל לְאַבְאָשָׁא לִוְן.
עָאֵל בְּהֵהוּא אֶתֶר, זְקִיף עֵינֹוֹי, וְחֹזִי אֲבָהֶן, דְּעָאֵלִין
בְּחַרְבֵּן בֵּית אֱלֹהָא, עַד דְּחָמִי לְרַחֵל (שְׁמוֹת י"ב ע"א) דְּדַמְעָהָא
בְּאַנְפָּהָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא מִנְחָם לָהּ, וְלֹא צְבִיֵּאת
לְקַבְּלָא תַנְחוּמִין, כְּמָה דְּאֶתְ אִמֶּר, (יִרְמִיָּה ל"א) מֵאֲנָה לְהַנְחָם
עַל בְּנֵיהּ. כְּדִין. מְשִׁיחַ אָרִים קָלִיָּה וּבְכִי, וְאוּדְעוּזַע כָּל
גִּנְתָּא דְּעֵדֶן, וְכָל אֵינֹוֹן צְדִיקָיָא דְּתַמָּן גָּעוּ וּבְכוּ עַמִּיָּה.
גָּעִי וּבְכִי זְמַנָּא תַנְיִנָּא, וְאוּדְעוּזַע הֵהוּא רְקִיעַ דְּעַל גַּבֵּי
גִּנְתָּא, אֶלְפָּה וְחֵמֶשׁ מֵאָה רַבּוּא מְשֻׁרְיִין עֲלֵאִין, עַד
דְּמִטִּי לְגוּ כְּרִסְיָא עֲלָאָה. כְּדִין, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא רְמִיז
לְהֵהוּא צְפָרָא, וְעָאֵל לְהֵהוּא קִין דִּילָהּ, וְיִתְבָּא לְגַבֵּי
מְשִׁיחַ, וְקָרִי מַה דְּקָרִי, וְאֶתְעַר מַה דְּאֶתְעַר.

עַד דְּמַגּוּ כְּרִסְיָא קְדִישָׁא, אֶתְקָרִי תְּלִת זְמַנִּין הֵהוּא קִין
צְפוֹר, וּמְשִׁיחַ, וְכָלֹא סִלְקִין לְעֵילָא, וְאוּמִי לִוְן
קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, לְאַעְבְּרָא מְלָכוּ חֵיִבָּא מִן עֲלָמָא, עַל
יְדָא דְּמְשִׁיחַ, וּלְנַקְמָא נַקְמִין דְּיִשְׂרָאֵל. וְכָל אֵינֹוֹן טְבוּוֹן,
דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְמַעְבַּד לְעַמִּיָּה. וְתַב הֵהוּא קִין

צָפוֹר וּמְשִׁיחַ לְדוֹכָתֶיהָ. וְתָב מְשִׁיחַ וְאַתְגְּנִיז גּוֹ הֵהוּא אֶתָּר
כַּמְלֶקֶת דְּמִין.

וּבְזִמְנָא דִּיתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְקְנָא עֲלֵמִין,
וְאַתְנַהֲרוּ אֲתוּוֹן דְּשְׁמִיָּה בְּשְׁלִימוֹ, יו"ד בְּה"א,
(לְאַתְקְנָא) וָא"ו בְּה"א, לְמַהוּי כְּלָא בְּשְׁלִימוֹ חַד. כְּדִין
יְתַעַר חַד כְּכָבָא דְחִילָא, בְּאַמְצַע רְקִיעָא, כְּגוֹן אַרְגוּוֹנָא,
לְהִיט וְנִצִּיץ בִּימְמָא לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עֲלָמָא.

וּיְקוּם חַד שְׁלֵהוּבָא דְאַשָׁא מְסֻטְרָא דְצָפוֹן, גּוֹ רְקִיעָא,
וּיְקוּם דָּא לְקַבֵּל דָּא אַרְבַּעִין (קע"ב ב') יוֹמִין
וְיִתְבַּהֲלוֹן כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. לְסוּף אַרְבַּעִין יוֹמִין, יַגְחוֹן
קָרְבָּא, כְּכָבָא וְשְׁלֵהוּבָא, לְעֵינֵיהוֹן דְּכָלָא, וְיִתְפַּשֵּׁט הֵהוּא
שְׁלֵהוּבָא בִּיקִידוֹ דְאַשָׁא, מְסֻטְרָא דְצָפוֹן, גּוֹ רְקִיעָא,
וְיַחֲשׁוּב לְמַבְלַע הֵהוּא כְּכָבָא, וְכִמְהָ שְׁלִיטִין וּמְלַכִּין
וְאוּמִיָּא וְעַמְמִיָּא, יִתְבַּהֲלוֹן מֵהָא.

כְּדִין יִסְתַּלַּק הֵהוּא כְּכָבָא לְסֻטְרֵי דְרוּם, וְיִשְׁלוּט עַל הֵהוּא
שְׁלֵהוּבָא, וְהֵהוּא שְׁלֵהוּבָא יִתְבַּלַּע זְעִיר זְעִיר
בְּרְקִיעָא, מְקָמֵי הֵהוּא כְּכָבָא, עַד דְּלֹא יִתְחַזִּי כְּלָל. כְּדִין,
הֵהוּא כְּכָבָא יַעֲבִיד אֲוֹרְחִין בְּרְקִיעָא, בְּתַרִּיסַר תְּחוּמִין,
וְקִיִּימִין אֵינּוֹן נְהוּרִין בְּרְקִיעָא תַרִּיסַר יוֹמִין.

לְבַתַּר תַרִּיסַר יוֹמִין יִזְדַּעְזַעוֹן כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וְיִתְחַשְׁף
שְׁמֵשָׁא בְּפִלְגוֹת יוֹמָא, כְּמָה דְאַתְחַשְׁף יוֹמָא

דַּאתְחַרְבַּ בֵּי מִקְדָּשָׁא, עַד דְּלֹא יִתְחַזֵּן שְׁמִיָּא וְאַרְעָא.
וַיִּתְעַר חֵד קָלָא בְּרַעַם וְזִיקִין, וְאַתְחַלְחֵלָא אַרְעָא מִהֵהוּא
קָלָא, וְכַמָּה חֵילִין וּמִשִּׁירֵיין יְמוּתוֹן מִנֵּיהּ.

וְהֵהוּא יוֹמָא, יִתְעַר בְּקִרְתָּא דְּרוּמֵי רַבְתָּא, חֵד שְׁלֵהוּבָא
דְּאַשָּׁא, בְּהֵהוּא קָלָא דִּיתְעַר בְּכָל (דף פ"ד ע"ב) עֲלָמָא.
וַיּוֹקִיד כַּמָּה מְגַדְלִין, וְכַמָּה הֵיכְלִין, וְכַמָּה מְגַדְלִין יְפִלוֹן,
וְכַמָּה פְּרִדְשֵׁי וְרַבְרְבֵי יְפִלוֹן בְּהֵהוּא יוֹמָא וְכִלְהוּ,
יִתְכַנְשׁוּן עֲלָה לְבִישׁ. וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא לֹא יִכְלִין (ס"א יחשבון)
לְאַשְׁתּוּבָא.

מִהֵהוּא יוֹמָא, עַד תְּרִיסַר יְרַחִין, יִתְיַעֲטוּן כָּל מַלְכֵיָא,
וַיִּגְזְרוּן כַּמָּה גְזוּרוֹת, וְכַמָּה שְׁמֵדוֹת עַל יִשְׂרָאֵל,
וַיִּצְלַחוּן בֵּיתָא (נ"א בְּהוֹן), כַּמָּה דְּאַתְמַר זַכָּאָה אִיהוּ מֵאן
דִּיעַרְע תַּמָּן, וְזַכָּאָה אִיהוּ מֵאן דְּלֹא יַעַרְע תַּמָּן וְכָל עֲלָמָא
יְהֵא בְּעַרְבוּבֵיָא סְגִיָּא.

לְסוּף תְּרִיסַר יְרַחֵי, יְקוּם שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל, דָּא מַלְכָּא
מְשִׁיחָא, דִּיתְעַר גּוֹ גְנַתָּא דִּיעֲדוּן. וְכָל אֵינּוֹן
צְדִיקֵיָא יַעֲטְרוּן לֵיהּ תַּמָּן, וַיַּחְגְּרוּן לֵיהּ מֵאֲנֵי זַיִינָא,
בְּאַתּוּון רְשִׁימָן דְּמֵאֲנֵי דְשִׁמָּא קְדִישָׁא.

וְקָלָא יִתְפּוּצֵץ בְּעַנְפֵי אֵילָנִין דְּגְנַתָּא, קְרִי בְּחֵיל, וְאַמֵּר,
אַתְעַרוּ קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין, קוּמוּ מִקְמֵי מְשִׁיחָא, הָא
עַדנָא לְאַתְחַבְּרָא אִיתְתָּא בְּבַעֲלָהּ, וּבַעֲלָהּ בְּעֵי לְנַקְמָא

לָהּ נִוְקְמִין דְּעֵלְמָא, וְלֵאקְמָא לָהּ, וְלֵאנְעָרָה לָהּ מְעַפְרָא.
 כִּדִּין יְקוּמוּן כְּלָהּ, וְיַחְגְרוּן לִיהּ כְּמִלְקַדְמִין מָאנִי זַיִינִיה,
 אַבְרָהָם מִימִינִיה, יִצְחָק מִשְׂמָאלִיהּ, יַעֲקֹב קִמִּיהּ,
 מֹשֶׁה רַעֲיָא מְהִימָנָא, עַל כָּל אֱלִין צַדִּיקָא, אֲזִיל וְרַקִּיד
 גּוּ גִנְתָא דְעֵדָן.

כִּיּוֹן דְּאֵתְקֹן מְשִׁיחַ, עַל יְדָא דְצַדִּיקָא בְּגִנְתָא דְעֵדָן.
 יַעוּל בְּהֵוּא דּוּכְתָא דְאַקְרִי ק"ן צְפו"ר כְּמִלְקַדְמִין,
 וְחָמִי תַמָּן תְּהוּא דִּיוֹקְנָא דְחַרְבַּן בֵּית מִקְדָּשָׁא, וְכִלְהוּ
 צַדִּיקָא דְאֵתְקָטְלוּ בֵּיהּ. כִּדִּין נָטִיל מִתַּמָּן (ס"א עֶשֶׂר)
 לְבוּשִׁין, וְאִינוּן (נ"א וְאַקְרוּן) עֶשֶׂר לְבוּשֵׁי קִנְאָה.
 וַיִּתְגַּנְּזוּ תַמָּן אַרְבַּעִין יוֹמִין, דְּלֹא אֶתְגַּלִּיא כְּלָל.

לְסוּף אַרְבַּעִין יוֹמִין, קָלָא חַד יִתְעַר, וַיִּתְקַרֵי מִגּוּ
 כּוּרְסֵיָא עֲלָאָה, תְּהוּא ק"ן צְפו"ר בְּמִלְכָּא
 מְשִׁיחָא דְאֶתְגַּנְּזוּ בֵּיהּ. וְכִדִּין סִלְקִין לִיהּ לְעִילָא, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא חָמִי לִיהּ לְמִלְכָּא מְשִׁיחָא, מִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא
 נִוְקְמָא, וְחָגִיר מָאנִי זַיִינִי נָטִיל לִיהּ, וְנָשִׁיק לִיהּ עַל
 רִישִׁיהּ.

כִּדִּין, מוּדְעוּזֵן ג' מָאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין, וְאַרְמִיז קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְחַד רְקִיעָא מְאִינוּן דְּהוּא גְּנִיז מְשִׁשֶׁת
 יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְאַפִּיק מִחַד הֵיכְלָא דְבֵתְהוּא רְקִיעָא (תְּרוּמָה
 קל"ב א') חַד כְּתָרָא גְּלִיפָא, מְחַקְקָא בְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין. בְּהֵוּא

עֲטָרָא אֶתְעֵטֵר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל יֵת
 יִמָּא, לְמִיטַל נוֹקְמִין מִכָּל רְתִיכֵי פֶרְעָה וּפְרָשׁוּי, וְאֶעֱטֵר
 לִיה לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא.

כִּיּוֹן דְּאֶתְעֵטֵר וְאֶתְתַּקֵּן בְּכָל הַנִּי תְּקוּנִין, נָטִיל לִיה
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְנָשִׁיק לִיה כְּמַלְקֵדְמִין. מֵאן
 חָמִי, רְתִיכִין קְדִישִׁין, וּמְשָׁרְיִין עֲלָאִין, דְּסַחְרִין לִיה,
 וְיַהֲבִין לִיה מִתְּנֵן וּנְבֻזְבֻזֵן סְגִיאִין, וְיִתְעֵטֵר מִכְּלָהּ.
 עֲאֵל תַּמָּן בְּחַד הֵיכְלָא, וְחָמִי כָּל אֵינֻן מִלְּאכֵי עֲלָאִי,
 דְּאֶקְרוּן אַבְלֵי צִיּוֹן, אֵינֻן דְּבָכוּ עַל חֶרְבֵן בֵּי
 מִקְדֶּשָׁא, וּבְכָאן תְּדִיר, וְאֵינֻן יַהֲבִין לִיה חַד פּוֹרְפִירָא
 סוּמָקָא, לְמַעַבְדַּד נוֹקְמִין. כִּדִּין, קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּנִיז
 לִיה בְּהַהוּא קֵן צְפוּר, וְאֶתְכַּפֵּי תַמָּן תְּלַתִּין יוּמִין.

לְבַתֵּר תְּלַתִּין יוּמִין, בְּהַהוּא קֵן צְפוּר, יַחֲוֵת מְעֵטֵר בְּכָל
 אֵינֻן תְּקוּנִין מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא, כַּמָּה מְשָׁרְיִין
 קְדִישִׁין סַחְרָנִיה, וְיַחֲמוּן כָּל עֲלָמָא, חַד נְהִירוּ, תְּלִי
 מְרַקִיעָא לְאַרְעָא, וְיִקּוּם שְׁבַעָה יוּמִין, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא
 יִתְמַהוּן וְיִתְבַּהֲלוּן, וְלֹא יִנְדַּעוּן כְּלָל, בַּר אֵינֻן חֲפִימִין,
 דִּידַעִין בְּרִזִין אֵלִין, זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן.

וְכָל אֵינֻן שְׁבַעָה יוּמִין יִתְעַדַּד (ס"א יתעטר) בְּאַרְעָא, בְּהַהוּא
 קֵן צְפוּר. בְּאֵן אַתֵּר. בְּדַרְךָ, דָּא קְבוּרַת רַחֵל,
 דְּאִיהִי קְיִימָא בְּפַרְשַׁת אוֹרְחִין. וְיִבְשֵׁר לָהּ, וְיִנְחַם לָהּ,

וּכְדִין תִּקְבַּל תְּנַחֲוּמִין, וְתָקוּם וְתַנְשִׁיךְ לִיה. לְבַתֵּר יִקוּם הֵהוּא נְהִירוֹ מֵהֵהוּא אֲתֵר, וְשָׂרִי בִּירְחוֹ קִרְתָּא דְאֵילָנִי. בְּכָל עֵץ דָּא יִרְחוֹ. אוּ עַל הָאָרֶץ, דָּא יְרוּשָׁלַיִם. וְיֵהָא גָּבִיז בְּהֵהוּא נְהִירוֹ דְקָן צְפוּרָה תְרִיסַר יְרַחֵי.

בְּתֵר תְרִיסַר יְרַחֵי, יִזְדַּקֵּף הֵהוּא נְהִירוֹ בֵּין שְׁמֵיא וְאַרְעָא, וְיִשְׂרִי (שְׁמוֹת ד' ע"ב) בְּאַרְעָא דְגָלִיל, דְתַמָּן הֵוָה שִׁירוֹתָא דְגָלוּתָא דִישְׂרָאֵל. וְתַמָּן יִתְגַּלִּי מֵהֵהוּא נְהִירוֹ דְקָן צְפוּרָה, וְתַב לְאַתְרֵיהָ. וְהֵהוּא יוֹמָא יִזְדַּעֲזַע כָּל אֲרַעָא כְּמַלְקָדְמִין, מִסִּיפֵי שְׁמֵיא עַד (דף ט' ע"א) סִיפֵי שְׁמֵיא, וּכְדִין יַחֲזוּן (יְנַדְעוּן) כָּל עַלְמָא, דְהָא אֲתַגְלִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא, בְּאַרְעָא דְגָלִיל.

וְיִתְכַנְשׁוּן לִיה כָּל אֵינֹון דְלַעָאן בְּאוּרֵייתָא, וְאֵינֹון זַעֲרִין בְּעַלְמָא. וּבְזִכּוֹת יְנוּקֵי דְבֵי רַב, יִתְתַּקֵּף חֵילֵיהָ לְאַתְגַּבְרָא, וְרִזָּא דָּא אֶפְרוּחִים. וְאֵי לָא יִשְׁתַּכְחוּן אֵלִין, הָא יְנוּקֵי דִיתְבִּין בְּתוּקָפָא דְאַמְהוֹן וְיִנְקֵי, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה כ"ח) גְּמוּלֵי מַחֲלָב עֲתִיקֵי מְשָׁדִים. וְהֵינֹון אוּ בִיִצִים, דְבַגִין אֵלִין, שְׂרִיא שְׁכִינְתָּא עֲמַהוֹן דִישְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא.

דְהָא חֲפִימִין זַעֲרִין אֵינֹון דִישְׁתַּכְחוּן בְּהֵהוּא זְמָנָא, וְהֵינֹון (דְבָרִים כ"ב) וְהָאֵם רוּבְצַת עַל הָאֶפְרוּחִים אוּ עַל

הַבָּצִיִּים, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים (דָּהָא בֵּיהּ לֹא קִיָּמָא מִיָּלָא לְאַפְקָא מַגְלוּתָא אֲלֵא בְּמַלְכָּא עֵילָאָה, דְּבִינָן דְּאֵינוּן רַבִּינָן וְיִנוּקֵין יְהִבִּין תּוּקְפָא לְמַלְכָּא מְשִׁחָא כְּדִין אִימָא עֵילָאָה דְּדִיא רַבִּיעָא עַלְיֵיהּ וְיִתְעַרַת לְגַבֵּי בַעְלָה) וְיִתְעַכָּב (הָכִי) עַד תְּרִיסַר יָרְחִין אַחֲרָנִין. לְבַתָּר, יִיְתִי בַעְלָה, וְיִוְקִים לָהּ מַעֲפָרָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (עמוס ט) אָקִים אֶת סֶפֶת דְּיִוֵּד הַנִּפְלָת.

בַּהֲהוּא יוֹמָא, מַלְכָּא מְשִׁחָא שְׂאֲרֵי וְיִכְנוּשׁ גְּלוּתָא, מְסִיפֵי עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (דברים ל') אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם וְגו'. מִתְּהוּא יוֹמָא, כָּל אֲתִין וְנִסִּין וְגַבּוּרָאן דְּעַבְדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, יַעֲבִיד לֹון לְיִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (מיכה ז') כִּימֵי יָצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלָאוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר בְּרִי, כָּל אֲלִין מְלִין תִּשְׁכַּח בְּרֹזָא דְּתַלְתִּין וְתַרְיִן שְׁבִילִין דְּבִשְׁמָא קְדִישָׁא, וְעַד דְּנִסִּין אֲלִין לָא יִתְעַרוּן בְּעֲלָמָא, לָא יִשְׁתַּלִּים רֹזָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא, וְלֹא תִתְעַר לְאַהֲבָה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שיר השירים ב') הַשִּׁבְעֵתִי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בְּצַבָּאוֹת. בְּצַבָּאוֹת: דָּא מַלְכָּא (נ"א מְשִׁחָא) דְּאֶקְרִי צַבָּאוֹת. אוּ בְּאֵילוֹת הַשָּׁדָה שְׂאֲר חִילִין וּמְשַׁרְיִין דְּלִתְתָּא. אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֲהָבָה: דָּא יְמִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֶקְרִי אֲהַבָּה. עַד שְׁתַּחֲפֵץ הֵהִיא דְּשִׁכִּיבַת לְעַפְרָא, וְיֵהֵא רְעוּתָא

דְּמַלְכָּא בְּהַ. וּפְאָה אִיהוּ מֵאֵן דִּיזְכִּי לְהֵוּא דְרָא, וּפְאָה
 אִיהוּ בְּעַלְמָא דִּין, וּזְכָּאָה אִיהוּ בְּעַלְמָא דְאַתִּי.
 ר' שְׁמַעוֹן אָרִים יְדוּי בְּצִלוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְצִלִּי
 צְלוֹתִיה, לְבַתֵּר דְּצִלִּי צְלוֹתִיה, אַתּוּ ר' אֶלְעָזָר בְּרִיה,
 וְר' אַבָּא וַיִּתְּבוּ קָמִיה. עַד דְּהוּוּ יִתְּבִי קָמִיה, חָמוּ חַד
 נְהִירוּ דִּימָמָא דְאַתְחַשְׁךְ, וְאַשְׁתַּקַּע חַד צְנוּרָא (צְנוּרָא)
 דְּשִׁלְהוּבָא דְאַשָׁא גּוּ יִמָּא דְטַבְרִיה, וְאַזְדַּעְזַע כָּל הַהוּא
 אַתֵּר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי הַשְׁתָּא הוּא עֲדָנָא, דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲדַכֵּר לְבְנוֹי, וְאַחִית תְּרִין דְּמַעִין לְגוּ
 יִמָּא רַבָּא. וְכַד נַחְתִּין, פִּגְעִין בְּהַאי צְנוּרָא דְשִׁלְהוּבָא
 דְאַשָׁא, וַיִּשְׁתַּקְּעוּ דָּא בְּדָא בִּימָא. בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכוּ
 חֲבַרְיָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא אַתְעֲרֹנָא בְּרֻזִי דְאַתּוּן דְשָׁמָא
 קְדִישָׁא, בְּסַתְרָא דְאַתְעֲרוּתָא דִּילִיָּה, לְגַבִּי בְנוֹי,
 אֲבַל הַשְׁתָּא, אֵית לִי לְגַלְאָה, מַה דְלָא אַתִּיהִיב רְשׁוֹ לְבַר
 נֶשׁ אַחְרָא לְגַלְאָה. אֶלָּא זְכוּ דְדָרָא דָּא, יְקִיִּים עַלְמָא עַד
 דִּיִּיתִי מַלְכָּא מְשִׁיחָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְר' אֶלְעָזָר בְּרִיה
 וְלְרַבִּי אַבָּא, קוּמוּ בְּקִיּוּמֵיכּוּ. קָמוּ ר' אֶלְעָזָר וְר' אַבָּא.
 בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן זְמַנָּא אַחְרָא, אָמַר ווִי מֵאֵן יְקוּם בְּמַה
 דְאַמִּינָא (נ"א דְחַמִּינָא) גְלוּתָא יִתְמַשְׁךְ, מֵאֵן יְכִיל לְמַסְבֵּל.

אוֹף אִיהוּ קָם וְאָמַר (ישעיה כ"ו) ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעֲלוֹנוּ אֲדָנִים
 זוֹלָתְךָ לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ הָאֵי קָרָא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל
 בְּהָאֵי קָרָא אִית רְזָא עֲלָאָה, גּוּ מְהִימְנוּתָא. ה' אֱלֹהֵינוּ:
 דָּא הוּא שִׁירוּתָא דְרִזִּין עֲלָאִין, אֲתֵר דְּמִתְמָן נְפָקִין כֹּל
 נְהִירוּ דְּשַׁרְגִין כְּלָהוּ לְאֲדִלְקָא. וְתִמְן תְּלִיא כֹּל רְזָא
 דְּמְהִימְנוּתָא, שְׁמָא דָּא שְׁלִיט עַל כֹּלָא.

בְּעֲלוֹנוּ אֲדָנִים זוֹלָתְךָ. דְּהָא עֲמָא דִּישְׂרָאֵל, לִית מֵאן
 דְּשְׁלִיט עָלֶיהָ בַּר שְׁמָא עֲלָאָה דָּא. וְהַשְׁתָּא
 בְּגִלוּתָא שְׁלִיט עָלֶיהָ סֵטְרָא אַחֲרָא.

לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ. רְזָא דְּשְׁמָא קִדְיִשָּׁא, כִּלְלָא
 דְּעִשְׂרִין וְתֵרִין אֲתוּוּן, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא
 מִתְבָּרְכָא אֶלָּא מִגּוּ שְׁמָא דָּא דְּאֶקְרִי בְּךָ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר
 (שְׁמוֹת ל"ב) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ (בראשית מ"ח) בְּךָ יְבָרְךָ
 יִשְׂרָאֵל. (תהלים י"ח) כִּי בְּךָ אֲרוּץ גְּדוּד. וּבִזְמַנָּא דְּשְׁלִימוּ

אַשְׁתַּכַּח, לָא הָוָה מִתְפָּרֵשׁ דָּא מִן דָּא. וְאַסִּיר (דף ט ע"ב)
 לְאַפְרָשָׁא דָּא מִן דָּא, אֲתֵתָא מִבְּעֵלָה, לָאוּ בְּרַעֲיוֹנֵי,
 וְלָאוּ בְּדַכִּירוּ, בְּגִין דְּלָא לְאַחֲזָאָה פְּרוּדָא, וְהַשְׁתָּא
 בְּגִלוּתָא פְּרוּדָא אֲשַׁתַּכַּח, דְּמִגּוּ עֲאֶקּוּ דְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא,
 אֲנִן עֲבַדִּין פְּרוּדָא, לְאֲדַכְרָא הַהוּא שֵׁם, בַּר מִבְּעֵלָה,
 בְּגִין דְּאִיהִי שְׁכִיבַת לְעַפְרָא, וְהֵיִינוּ לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ.
 בַּר מִבְּעֵלָה, אֲנִן דְּכָרִין לְהָאֵי שֵׁם בְּפְרוּדָא, בְּגִין דְּאֲנִן

רְחִיקִין מִינֶךָ, וְשִׁלְטִין אַחֲרָיִךָ עָלָי, וְשִׁמְךָ אִיהוּ בְּפִרוּדָא
מִן שְׁמָא דְאַקְרִי בְּךָ, וְהָאִי בְּיוֹמֵי דְגָלוּתָא.

בְּגִין דְּגָלוּתָא קַדְמָאָה הוּא מְבִית רַאשׁוֹן, וּבֵית רַאשׁוֹן
הוּא רְזָא דְה' קַדְמָאָה, וְלִקְבֵּל ע' שְׁנִין דִּילָהּ,
גָלוּתָא דְבֵית רַאשׁוֹן הוּא ע' שְׁנִין, וְאִינוּן ע' שְׁנִין לָא
אַשְׁתַּכַּחַת אִימָא רְבִיעָא עָלֵיהּ, וְהוּא פְּרוּדָא מִן שְׁמָא
עָלָאָה, רְזָא דְה' עָלָאָה. וּכְדִין יו"ד, רְזָא עָלָאָה, אֶסְתַּלַּק
לְעִילָא לְעִילָא לְאִין סוּף, וּבֵית רַאשׁוֹן עָלָאָה קַדִּישָׁא,
לָא נְבִיעַ נְבִיעוּ דְמִיין חֵיין, דְהָא מְקוּרָא דִּילָהּ אֶסְתַּלַּק.
וְאִיהִי ע' (בראשית רמ"ח א') שְׁנִין בְּגָלוּתָא, בְּגִין דְּאִיהִי ו'

שְׁנִין אַקְרִי, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (מלכים א' ו') וַיִּבְנֶהוּ
שֶׁבַע שָׁנִים. וְאִי תִימָא, דְשִׁלְטָא מְלָכוֹת בְּבַל לְעִילָא
בְּרְזָא דְע' שְׁנִין, חֶס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא בְּזַמְנָא דְהוּא בִּי
מְקַדְשָׁא קַיִים, נְהוּרָא וּנְבִיעוּ דְאַמָּא עָלָאָה, הוּא נְהִיר
וּנְחִית לְתַתָּא. כִּיּוֹן דְחָטוּ יִשְׂרָאֵל, וְאַתְחַרְבּ מְקַדְשָׁא,
וְשִׁלְטָא מְלָכוֹת בְּבַל, הוּא חָפִי, וְאַחֲשִׁיךְ הֵהוּא נְהִירוֹ,
וְתַתָּאִי קַדִּישִׁין לָא הוּוּ נְהִירִין.

כִּיּוֹן דְתַתָּאִי לָא הוּוּ נְהִירִין, בְּגִין (מגו) שְׁלִטְנוּ דְמְלָכוֹתָא
דְבַבְל. אֶסְתַּלַּק הֵהוּא נְהוּרָא, וְהֵהוּא מְבוּעָא עָלָאָה
דְהוּא נְבִיעַ רְזָא דִי, אֶסְתַּלַּק לְעִילָא לְעִילָא בְּאִין סוּף,
כְּדִין אִינוּן ע' שְׁנִין לָא הוּוּ נְהִירִין, בְּגִין הֵהוּא נְהִירוֹ
דְאַתְמַנְע. וְדָא הוּא וְדָאִי גָלוּתָא דְע' שְׁנִין.

כִּיּוֹן דְּאַעְדִּיאוּ שְׁלֹטְנוּ דְּבַבְל, וְשָׂרִיאת ה"א תַּתְּאָה
לְאַנְהָרָא. יִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ, לָא אֶהְדְּרוּ לְאַדְכָּאָה (נ"א

לְשִׁלְטָאָה) לְמַהוּי סְגוּלָה שְׁלִימַתָּא כְּמִלְקַדְמִין, אֶלָּא זְעִיר
זְעִיר, (בְּעַרְבוּבִיא) וְכִיּוֹן דְּשְׁלִימוּ לָא אֲשַׁתְּכַח, (וְשָׂרִיאת ה"א תַּתְּאָה

לְשִׁלְטָאָה) כְּדִין, י' נְבִיעוּ עֲלָאָה לָא נַחִית כָּל כֶּךָ לְאַנְהָרָא,
כְּמָה דְּהוּה כְּמִלְקַדְמִין, אֶלָּא זְעִיר זְעִיר בְּעַרְבוּבִיא, דְּלָא
הוּוּ דְּכִיּוֹן כְּמִלְקַדְמִין כְּמָה דְּאַתְחֹזִי, וְעַל כֶּךָ נְבִיעוּ
עֲלָאָה, וְלָא נְבִיעַ, וְלָא נְהִיר, אֶלָּא דְּאַהְדְּר לְאַנְהָרָא

זְעִיר זְעִיר, מְגוּ דְּחֻקָּא (דְּשִׁמְאֵלָא) דְּשִׁמְאָ. (נ"א דְּגִלּוּתָא וְדִינָא)

וְעַל דָּא, אֶתְגְּרוּ בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל קְרַבִּין סְגִיאִין, עַד
דְּתַחֲשׁוּ יְכֶסֶה אַרְצָא, וְה' תַּתְּאָה אֶתְחַשְׁוּ, וְנִפְּלַת
לְאַרְעָא, וְנְבִיעוּ עֲלָאָה אֶסְתֵּלֵק כְּמִלְקַדְמִין, בְּגִין
דְּמַלְכוּת אָדוּם אֶתְתַּקַּף, וְיִשְׂרָאֵל אֶהְדְּרוּ לְסַרְחַנְיָהוּ.

וְעַל דָּא, ה' בֵּית שְׁנֵי אֶתְחַרְב, וְכָל אֵינּוֹן תְּרִיסַר שְׁבַטִין
דִּילָהּ, כְּחוּשְׁבָן מְשַׁרְיִין דְּלַהוֹן, אֵינּוֹן בְּגִלּוּתָא

דְּמַלְכוּת אָדוּם. וְנְבִיעוּ עֲלָאָה, אֶסְתֵּלֵק מִהֶהוּא נְבִיעוּ,
דְּקִימָא עֲלָהּ, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (יִשְׁעִיָּה נ"ז) הֲצַדִּיק אָבַד,

אָבַד הֶהוּא נְבִיעוּ דְּמִקּוּרָא עֲלָאָה, דְּהוּה נְגִיד וּמְשִׁיף
מְלַעֲיָלָא. (נ"א קְרַבִּין סְגִיאִין וּמַלְכוּת יוֹן שְׁלֹטָא עֲלֵיהוּ לְבַתַּר דְּהֶדְרוּ בְּתִיּוּבְתָא

אֶתְתַּקְפוּ עֲלֵיהוּ וְאַתְקִיפִיאוּ לוֹן וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל הֶדְרוּ לְסַרְחַנְיָהוּ מַלְכוּת אָדוּם אֶתְתַּקְפוּ וּבֵית
שְׁנֵי אֶתְחַרְב וְה"א תַּתְּאָה אֶתְחַשְׁכַּת וְנִפְּלַת לְאַרְעָא וְנְבִיעוּ עֲלָאָה אֶסְתֵּלֵק מִהֶהוּא מְבוּעָא
דְּקִימָא עֲלֵיהּ כְּמָה דְּאַתְ אָמַר הֲצַדִּיק אָבַד, אָבַד הֶהוּא נְבִיעוּ דְּמִקּוּרָא עֲלָאָה דְּהוּה נְגִידוּ

מְשׁוּף עֲלֵיהּ, מְאִי טַעְמָא, דִּין דְּתַחֲשׁוּ יְכֶסֶה אַרְצָא)

וְכִדְיִן הָיָה פְּרוּדָא בְּה"א, בֵּית שְׁנִי, וְאִיהִי בְּגִלוּתָא
 דְּאָדוּם, בְּכָל אֵינּוֹן תְּרִיסַר שְׁבַטִין (נ"א דִּילָהּ)
 וּמִשְׂרִיין דִּילָהּוֹן, תְּרִיסַר שְׁבַטִין סִלְקִין (בראשית רמ"ז א')
 לְחֻשְׁבַּן סִגְיָ, וְעַל דְּרוּזָא (נ"א וְעַל דָּא) דְּהָ הָיָה בְּהוּ, (וְעַל
 דָּא וְהָ) בְּכָל הָהוּא חֻשְׁבְּנָא, (נ"א חֲשׂוּכָא) גְּלוּתָא אֲתַמְּשֵׁךְ.
 רוּזָא דְּרוּזִין לְחַפְיָמִי לְבָא אֲתַמְּסַר. י' שְׁבַטִין אֶלְפָּה שְׁנִין,
 תְּרִין שְׁבַטִין מֵאֲתַן שְׁנִין. שָׂארוּ דְּמַעִין לְמַנְפַּל,
 פְּתַח וְאָמַר, (אִיכָה א') בְּכֹו תְּבַכֶּה בְּלִילָהּ וְדַמְעָתָהּ עַל לְחִיָּה.
 לְסוּף תְּרִיסַר שְׁבַטִין דְּגְלוּתָא, לִילִיא יִתְחַשֵּׁךְ לְיִשְׂרָאֵל,
 עַד דִּיתַעַר וְא"ו, לְזִמְן שְׁתִּין וְשִׁית שְׁנִין.
 לְבַתַּר תְּרִיסַר שְׁבַטִין, דְּאֵינּוֹן אֶלְפָּה וּמֵאֲתַן שְׁנִין
 דְּגְלוּתָא, וּלְבַתַּר (ע"ד) שְׁתִּין וְשִׁית שְׁנִין בְּחֲשׂוּכָא
 דְּלִילִיא, כְּדִין, (וִיקְרָא כ"ו) וּזְכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב. דָּא
 אֲתַעְרוּתָא דָּאֵת ו', דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ דְּבֵית יַעֲקֹב. וְרוּזָא דָּא,
 (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרִימָה וּגו' שְׁשִׁים
 וְשָׁשׁ, וְאִיהוּ ו', נֶפֶשׁ דְּבֵית שְׁנִי, רוּזָא דְּהָ תַתָּא, וְדָא
 ו' רוּזָא דְּשְׁשִׁים וְשָׁשׁ, שְׁשִׁים: לְאֲתַעְרוּתָא דִּיעֲקֹב. וְשָׁשׁ:
 לְאֲתַעְרוּתָא דִּיוֹסָף. וְעַל דָּא אִיהוּ ו"ו, דְּאֵנּוֹן תְּרִין
 בְּחֲבוּרָא תְּדָא, וְרוּזָא תְּדָא.
 מִתְּמָן וּלְהֶלְאָה, יִתַּעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֵינּוֹן נְסִין
 וְאֲתִין (דף י"ע"א) דְּקַאֲמָרָן, וְיִתַּעְרוּן עַל יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן

עֲקָתִין דְּקֹאֲמָרָן, וּכְדִין, (ס"א וְרֹא דָא) וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק.
 וּלְבַתֵּר כַּד יִגִּיחַ מִלְכָּא מְשִׁיחָא קְרַבִּין בְּכָל עֲלָמָא בִּימֵינָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שְׁמוֹת ט"ו) יְמִינְךָ ה' ^{וְ}
 נְאֻדְרִי בַּפֶּתַח. כְּדִין, וְאַף אֶת בְּרִיתִי אֲבָרְהָם אֶזְכּוֹר, וּלְבַתֵּר
 וְהָאָרֶץ אֶזְכּוֹר, דָּא ה' בִּתְרָאָה, בְּהֵוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (זְכַרְיָה
 י"ד) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד
 וּשְׁמוֹ אֶחָד.

לְסוּף שְׁתֵּין וְשִׁית שְׁנֵין אַחְרָנִין, דְּאֵינּוּן מֵאָה וּתְלָתִין
 וּתְרִין שְׁנֵין, יִתְחַזּוּן אֲתוּוֹן בְּשִׁמְא קְדִישָׁא, גְּלִיפִין
 בְּשְׁלִימוֹ, עֵילָא וְתַתָּא כְּדָקָא יְאוּת. וְרֹא דָא ה"ה עֲלָאָה
 וְתַתָּאָה, וְכָל אֵינּוּן שְׁבִילִין, דְּאֵינּוּן תְּלָתִין וּתְרִין שְׁנֵין
 דְּכְלִילִין בְּרֹא דְּאֵת ו', הו"ה, (ב"א יו"ד"ה) רֹא דְּשְׁלִימוֹ דְּמֵאָה
 וּתְלָתִין וּתְרִין.

לְסוּף מֵאָה וּתְלָתִין וּתְרִין שְׁנֵין אַחְרָנִין, יִתְקַיֵּים, לְאַחוּז
 בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וַיִּנְעָרוּ רַשְׁעִים מִמֶּנָּה. וַיִּתְדַפְּי
 אֲרַעָא קְדִישָׁא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר מִתֵּיִא דְּאֲרַעָא
 קְדִישָׁא, וַיְקוּמוּן חַיִּילִין חַיִּילִין בְּאֲרַעָא דְּגָלִיל.

וּכְדִין יִתְעַר סְתִימוֹ דְּנַבְיָעוּ עֲלָאָה אֶת י', וַיִּתְקַיֵּימוּן
 תְּלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין בְּשְׁלִימוֹ, לְנִגְדָא לְתַתָּא,
 וַיִּתְקַיֵּימוּן אֲתוּוֹן דְּשִׁמְא קְדִישָׁא כְּלָהוּ בְּקִיּוּמֵיהוּ יְדוּ"ד,
 דְּעַד כְּעַן לָא יְהוּן בְּשְׁלִימוֹ. עַד זְמַן דְּיִנְגִיד וַיִּתְמַשְׁךְ

הַהוּא נְבִיעוּ עֲלָאָה, בְּחִבּוּרָה דְאַתּוּוֹן, גּוּ ה' (נ"א ר"ה)
 בְּתִרְאָה, וְדָא אִיהוּ לְסוּף תְּשֻׁלוּם מֵאָה וְאַרְבַּעִין וְאַרְבַּעָה
 שְׁנִין אַחֲרָנִין דִּישְׁתַּלְמוּן. וְיִתְעֲרוּן שְׂאֵר מִתֵּי יִשְׂרָאֵל
 דְּבִשְׂאֵר אֲרַעָאן.

דִּישְׁתַּכַּח כָּל דָּא (תולדות קל"ט ע"ב במדרש הנעלם) בְּחֻשְׁבֵּן ח"ת,
 דְּאַתֵּיִשְׁבֵּיב עֲלִמָּא וְיִתְבַּסֵּם, וְיִתְעַבֵּר סְטֵרָא
 אַחֲרָא (חֻיָּא בִישָׂא) מִעֲלִמָּא. וְה"א תִּתְאַה תִּתְמַלִּי מְגוּ
 נְבִיעוּ עֲלָאָה, וְתִתְעַטֵּר וְתִתְנַהִיר בְּשֻׁלְמִו. וְכַדִּין כְּתִיב,
 (ישעיה ל') וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחַמָּה וְאֹרֶךְ הַחַמָּה יִהְיֶה
 שִׁבְעַתַּיִם.

עַד דִּיהָא שִׁבַּת לָהּ, לְאַלְקָטָא נְפִשִׁין בְּתַעֲנוּגֵי קְדוּשָׂא,
 (דָּא ה' בְּתִרְאָה) כָּל הַהוּא אֶלְף שְׁבִיעָאָה, וְדָא אִיהוּ
 אַתְעָרוּתָא דְרוּחִין קְדִישִׁין, דְּעֵמָּא דִּישְׂרָאֵל, לְאַתְלַבְּשָׂא
 לְבַתֵּר שִׁבַּת, בְּגוּפִין אַחֲרָנִין קְדִישִׁין, לְאַתְקַרִּי קְדִישִׁין,
 דְּכְתִיב, (ישעיה ד') וְהָיָה הַנְּשָׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם
 קְדוּשׁ יֵאמֵר לוֹ. עַד כָּאן מְלִין דְּרוּזִין סְתִימִין.

וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. ר' יוֹסִי אָמַר, בְּכָל יוֹמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֲבִיד מְלָאכִין שְׁלִיחִין עַל עֲלִמָּא, דְּכְתִיב,
 (תהלים ק"ד) עוֹשֶׂה מְלָאכִיו רוּחוֹת. עֲשֶׂה לָּא כְּתִיב, אֶלָּא
 עוֹשֶׂה, בְּגִין דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא עוֹשֶׂה. וּבְהַהוּא זְמַנָּא
 אַתְמַנָּא מְמַנָּא חַד עַל מְצָרִים, וְדָא אִיהוּ דְּכְתִיב וַיִּקָּם
 מֶלֶךְ חֲדָשׁ, חֲדָשׁ וְדָאִי.

אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף: דְּהָא מֵאַתְר דְּפְרוּדָא הוּוּ, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (בראשית ב') וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְקִדְמָאָה מִהֵוּא
 פְּרוּדָא, נִהְרָא דְמִצְרַיִם אִיהוּ. וּבְגִין כֵּן אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת
 יוֹסֵף, אֲתֵר דְּכָל יְחוּדָא שְׂרִיא בֵּיהּ, דְּאִקְרִי צְדִיק.
 ר' אֶלְעָזָר ור' יוֹסֵי הוּוּ אֲזִלִּי בְּאוּרְחָא, וְקִדְמֵוּ בְּנִהוּרָא
 לְמִיזֵל. חָמוּ חַד כּוֹכְבָא דְהוּוּ רְהִיט מְסֻטְרָא דָא,
 וְכוֹכְבָא אַחְרָא מְסֻטְרָא דָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֲשִׁתָּא
 מְטָא זְמַנָּא דְכוֹכְבֵי בְּקָר לְשִׁבְחָא לְמֵאֲרִיִּהוֹן, וְרַהֲטֵי
 מִדְּחִילוֹ וְאִימְתָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, לְשִׁבְחָא וּלְזִמְרָא לֵיהּ, הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (איוב ל"ח) בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בְּקָר וַיִּרְיֵעוּ כָּל בְּנֵי
 אֱלֹהִים. בְּגִין דְּכֻלְהוּ בִּיחּוּדָא חֲדָא קָא מְשִׁבְחֵן לֵיהּ.
 פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כ"ב) לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר מְזֻמּוֹר
 לְדוֹד. אֵילַת הַשַּׁחַר: דְּכַד נִהִירוּ אַנְפּוּי דְּמִזְרַח,
 וְאַתְּפֻרְשָׁא חֲשׂוּכָא דְלֵילִיא, חַד מְמַנָּא אֵית לְסֻטְרָא מְזֻרְחָא,
 וּמְשִׁיךְ חַד חוּטָא דְנִהִירוּ דְסֻטְרָא דְרוּם, עַד דְּאֵתִי וּנְפִיק
 שְׂמֵשָׁא, וּבְקַע בְּאִינוּן כּוּי רְקִיעָא, וְאַנְהִיר עֲלֵמָא, וְהֵוּא
 חוּטָא אֶפְרִישׁ חֲשׂוּכָא דְלֵילִיא.
 כְּדִין אֵילְתָא דְשַׁחְרָא אֵתִי, וְאֵתִי נִהִירוּ אוֹכְמָא בְּקִדְרוּ,
 לְאַתְחַבְרָא בִּימְמָא, וְנִהִיר יִמְמָא. וְנִהִירוּ דִּימְמָא,
 כְּלִיל וְשְׂאִיב בְּגוּיָהּ, לְהֵוּא אֵילְתָא וְעַל הָאִי אֵילְתָא,
 כַּד אֶתְפֻרְשׁ מִיּוּמָא, לְבַתֵּר דְּכְּלִיל לָהּ, אָמַר דּוֹד שִׁירְתָא,
 דְּכְּתִיב לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר.

וּמֵאֵי קָא אָמַר (דף י"ע"ב) אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי. דְּהָא
 אֲתַפְּרֵשׁ אֵילְתָּא דְשַׁחְרָא, מְנַהֲרֵי דִימָמָא. עַד
 דְּהוּוּ אֲזֵלִי, נְהִיר יִמָּמָא, וּמִטָּא עֵידָן צְלוֹתָא, אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, נִצְלִי צְלוֹתָא וְנִיזִיל, יִתְבוּ וְצִלוּ. לְבַתָּר קָמוּ
 וְאֲזִלוּ.

פְּתַח ר' אֶלְעָזָר וְאָמַר (קהלת ח') יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֵלֵיהֶם
 כַּמַּעֲשֶׂה הַרְשָׁעִים וְגו' אָמַרְתִּי שְׁגָם זֶה הֶבֶל. הָאֵי קָרָא
 (בראשית ט"ז ע"ב) אוֹקְמוּהָ וְאֲתַמַּר, אֲבָל יֵשׁ הֶבֶל, שְׁלֹמָה
 מֶלֶכָא עֶבֶד סִפְרָא דָא, וְאוֹקִים לִיהַ עַל שְׁבַעַה הֶבְלִים,
 דְּעֵלְמָא קִיִּימָא עֲלִיִּיהוּ.

וְאֵינּוֹן שְׁבַעַה עֲמוּדֵין סַמְכִין דְּעֵלְמָא, לְקַבֵּל שְׁבַעַה
 רְקִיעִים, וְאֵלִין אֵינּוֹן: וִילוּ"ן. רְקִיעַ, שְׁחַקִּי"ם
 זְבוּ"ל. מְעוּ"ן. מְכוּ"ן. עֲרְבוּ"ת. וְלְקַבְּלִיִּיהוּ הֶבֶל הֶבְלִים
 אָמַר קַהֲלַת הֶבֶל הֶבְלִים הַפֵּל הֶבֶל.

כַּמָּה דְאֵינּוֹן שְׁבַעַה רְקִיעִין, וְאֵית אַחְרָנִין דִּדְבְּקֵי בְּהוּ,
 וּמִתְפְּשְׁטֵי וְנִפְקֵי מִנִּיִּיהוּ, הָכִי נָמִי אֵית הֶבְלִים
 אַחְרָנִין, דְּמִתְפְּשְׁטֵי וְנִפְקֵי מֵאֵלִין, וְכֹלְהוּ אָמַר שְׁלֹמָה.
 וְהָכֵא רְזָא דְחַכְמָתָא אֵית בֵּיה. יֵשׁ הֶבֶל, דְּנִפְקָא מֵאֵינּוֹן
 הֶבְלִים עֲלֵאִין, דְּעֵלְמָא קִיִּימָא עֲלִיִּיהוּ, וְדָא
 נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, וְאֲתַקִּיִּים בְּקִיּוּמֵיהַ, וְאֲתַתְּקַף בְּתוֹקְפֵיהַ

בְּעוֹבְדֵי אֶרֶץ, וּבַסְּלִיקוֹ דְּסִלְקָא מֵאֶרֶץ, וְדָא אֶתְמַנָּא
 עַל אֶרֶץ, וְכָל תּוֹקְפָא וְקִיּוּמָא דִּילֵיהּ, בְּאִינוּן נִשְׁמַתִּין
 דְּצִדִּיקָיָא, דְּאֶתְלָקִיטוּ מֵאֶרֶץ, כַּד אִינוּן זַכָּאִין, עַד לָא
 סָרְחוּ, בְּעוֹד דִּיהֵבִי רִיחָא טָב, כְּגוֹן חֲנוּךְ, דְּכִתִּיב בֵּיהּ,
 (בראשית ה') וְאִינוּן כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים. וְנִטַּל לֵיהּ עַד לָא
 מָטָא זְמַנִּיהּ, וְאֶשְׁתַּעֲשַׁע בֵּיהּ, וְכֵן שָׂאֵר זַכָּאִין דְּעֵלְמָא.
 דְּתַנִּינוּן, עַל תְּרִין מְלִין, צִדִּיקָיָא מִסְתַּלְקִי מֵעֵלְמָא עַד
 לָא יִמְטִי זְמַנִּייהוּ, חַד, עַל חוּבֵי דְרָא, דְּכַד
 אֶסְגִּיאוּ חִיבֵיָא בְּעֵלְמָא, אִינוּן זַכָּאִין דְּמִשְׁתַּכְּחִי
 בִּינִייהוּ, אֶתְפִּסוּן בְּחוּבֵיהוֹן, וְחַד כַּד אֶתְגְּלִי קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דִּי־סָרְחוּן לְבַתֵּר, סָלִיק לֹון מֵעֵלְמָא, עַד לָא
 מָטָא זְמַנִּייהוּ, הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב, (קהלת ח') אֲשֶׁר יֵשׁ צִדִּיקִים
 אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, מָטִי עָלֵיהוּ דִּינָא
 דְּלַעִילָא, כְּאִילוּ עָבְדוּ חוּבִין וְעוֹבְדִין דְּרִשְׁעֵיָא.
 דְּהָא זְמַנָּא חַדָּא, שְׂאִיל רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי יַעֲקֹב, אִישׁ
 כֶּפֶר אוֹנוּ בּוֹזְמָנָא דְּרַבִּי עֲקִיבָא וְחֲבֵרוֹי אֶסְתַּלְקוּ
 מֵעֵלְמָא, וּמִיתוּ בְּהוּא גּוֹוֹנָא, לְרַבִּי מַאִיר, אָמַר לֵיהּ,
 וְכִי כִתִּיב דָּא בְּכָל אוֹרֵייתָא כְּלָהּ, אָמַר לֵיהּ וְלָא, וְהָא
 אָמַר שְׁלֵמָה, אֲשֶׁר יֵשׁ צִדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם
 כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים. מָטִי עָלֵיהוּ דִּינָא מְלַעִילָא, כְּאִילוּ
 עָבְדוּ חוּבִין וְעוֹבְדִין דְּרִשְׁעֵיָא. וְיֵשׁ רִשְׁעִים שְׂמַגִּיעַ

אֲלֵיהֶם כַּמַּעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, יִתְּבִי בְּשִׁקֹּט וּשְׁלָם בְּהֵאֵי
עֲלֵמָא, דִּינָא לָא מָטָא עַלֵייהוּ, כְּאֵילוּ עֲבָדוּ עוֹבְדֵי
דְּצְדִיקָיָא.

אֲמַאי, אֵי בְּגִין דְּאֲתַגְּלִי קָמִי קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דִּיתוּבוֹן בְּתִיּוּבְתָא, אוּ דִיפּוֹק מִנֵּייהוּ זֶרְעָא,
דִּיהֵא קְשׁוּט בְּעֲלֵמָא, כְּגוֹן תַּרַח דְּנִפְק מִנֵּיהּ זֶרְעָא
דְּקְשׁוּט, אֲבֵרְהֶם. אַחַז, דְּנִפְק מִנֵּיהּ חִזְקִיהוּ. וּשְׂאֵר חֵיִיבִין
דְּעֲלֵמָא. וּבְגִין כֹּךְ, בְּסִטְרָא דָּא, וּבְסִטְרָא דָּא, הֶבֶל
דְּקֵאמְרוּן, נַעֲשֶׂה וְאֲתַתְּקֵה עַל הָאָרֶץ, כְּדִקְאמְרוּן.

דְּבַר אַחַר יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, כְּדִקְאמְרוּן
דְּאֲתַתְּקֵה (וְאֲתַתְּקֵה) עַל עֲלֵמָא. בְּמַאי, בְּגִין דִּישׁ
צְדִיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כַּמַּעֲשֵׂה הָרָשָׁעִים, מָטָאן
לִידֵייהוּ כְּאֵינוֹן עוֹבְדֵי דְחֵיִיבָא, כְּגוֹן בֵּת עוֹבְדֵי עֲבוּדָה
זָרָה, אוּ חַד מְאִינוֹן עוֹבְדֵי, דְּאֵינוֹן מִמַּעֲשֵׂה הָרָשָׁעִים,
וְאֵינוֹן קִיָּמִי בְּקִיּוּמֵיהוּ, מִדְּחִילוּ דְּמֵאֲרִיהוֹן, וְלֹא בְּעָאן
לְאִסְתַּאבָּא, כְּגוֹן כַּמָּה זַכָּאֵי קְשׁוּט דְּמָטוּ לִידֵייהוּ
כְּעוֹבְדֵי אֵלִין, וְאֵינוֹן גְּבוּרֵי כַח, דְּעֲבָדֵי רְעוּתָא
דְּמֵאֲרִיהוֹן, וְלֹא חֲטָאוּ. וְעַל דָּא, הֶבֶל נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ
וְאֲתַתְּקֵה בְּתוֹקֶפֶיהָ.

וְיֵשׁ רָשָׁעִים שְׂמַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כַּמַּעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, מָטִי
לִידֵייהוּ חַד מְצוּהָ, דְּאֵיהוּ עוֹבְדָא דְּצְדִיקָיָא, וְזַכָּאן

בְּהַ, וְעַבְדֵּינִי יִתְּהָ. כְּגֹוֹן לְסֻטִים מִקִּפְחָא הָוּה מִשְׁתַּכַּח
 בְּטוֹרֵיִיא, בְּהַדֵּי אֵינּוֹן לְסֻטִים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְכַד
 הָוּה יוֹדָאֵי אַעְבַּר תַּמָּן, הָוּה מִשְׁזִיב לֵיהּ, וְנָטִיר לֵיהּ
 מִנֵּיִיהוּ, וְהָוּה קָרִי עָלֵיהּ רַבֵּי עֲקִיבָא, יֵשׁ רְשָׁעִים אֲשֶׁר
 מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים.

וְכַגֹּוֹן הֵהוּא חֲיִיבָא, דִּהָוּה (דף יא ע"א) בְּשִׁבְבוּתִיהּ דְּרַבֵּי
 חֲיִיא, דְּלִילֵיא חַד פִּגְעַע בָּהּ בְּהַהִיא אֲתַתָּא דַּהֲוֹת
 אֲזֹלַת לְבִי בְּרַתָּהּ. בְּעָא לְמַתְקָה בְּהַ, אֲמַרָה לֵיהּ, בְּמָטוּ
 מִינָהּ, אֲוִקִיר לְמָרְךָ, וְלֹא תַחֲטָא גַבְאֵי. שְׁבָקָה וְלֹא חָב
 בְּהַ. הָוִי אֲוִמֵר, וְיֵשׁ רְשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה
 הַצְּדִיקִים אֲמַרְתִּי שְׁגַם זֶה הֶבֶל, כְּמָה דַּאֲתַתְקָה הֵהוּא
 הֶבֶל, בְּהַדֵּי אֵינּוֹן צְדִיקֵיא, דְּמָטוּ לִידֵיִיהוּ עוֹבְדֵי
 דְּחֲיִיבֵיא, וְלֹא חָטָאֵן. אֲוִף הָכִי, אֲתַתְקָה בְּהַדֵּי אֵינּוֹן
 חֲיִיבֵיא, דְּמָטִי לִידֵיִיהוּ עוֹבְדֵי דְּאֵינּוֹן צְדִיקֵיא, וְעַבְדֵּי
 לָהּ.

דַּתְנִינֵן עַבְדֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צְדִיקִים וְרְשָׁעִים
 בְּעֵלְמָא. וְכְמָה דַּאֲתֵיקֵר אִיהוּ בְּעֵלְמָא,
 בְּעוֹבְדֵי דְּצְדִיקֵיא, הָכִי נָמִי אֲתֵיקֵר אִיהוּ בְּרִשְׁעֵיִיא,
 כַּד עַבְדֵּי עוֹבְדָא טָבָא בְּעֵלְמָא. כְּמָה דַּאֲתֵיקֵר אֲמַר, (קדלות ג)
 אֲתֵיקֵר הַכֵּל עָשָׂה יָפָה בְּעֵתוֹ. וְוִי לְחֲיִיבָא, כַּד עַבְדֵּי גְרַמִּיָּה
 רַע, וְאֲתַתְקָה בְּחוּבִיָּהּ, כְּמָה דַּאֲתֵיקֵר אֲמַר, (ישעיה ג) אֲוִי
 לְרִשָּׁע רַע וְגוֹ'.

תוּ פָתַח וְאָמַר, אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי וְגו'. הָאִי
 קָרָא אוֹף הָכִי אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, אָבֵל כִּד אֶתְיָהִיב
 חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, חָמָא כּוּלָא, בְּזַמְנָא דְשִׁלְטָא סִיְהָרָא, יֵשׁ
 צְדִיק דָּא עֲמוּדָא דְעֵלְמָא. אוּבְד: כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ישעיה
 א) הַצְדִּיק אָבֵד, בְּזַמְנָא דְגִלּוּתָא בְּצַדְקוֹ: בְּגִין דְהִיא
 שְׂכִיבַת לְעַפְרָא, צַדִּיק דָּא, כֹּל זַמְנָא דִישְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא,
 אִיְהִי עֲמָהוֹן בְּגִלּוּתָא, וּבְגִין כֶּךָ, (קהלת ז') צְדִיק אוּבְד
 בְּצַדְקוֹ. דְהָא לָא מְטָאן לְגַבִּיָּה אֵינּוֹן בְּרַכָּאן עֲלָאִין.

וְיֵשׁ רָשָׁע מְאָרִיךְ בְּרַעְתּוֹ, דָּא סַמְאֵל, דְאֹרִיךְ שְׁקֻט
 וְשִׁלּוּהָ לְאָדוּם, בְּמַאי בְּרַעְתּוֹ. בְּהֵיא רַעָה אֶתְיָהִי,
 (נ"א אֲשֶׁה רַעָה אֲשֶׁת וְנוֹנִים) (הושע א') נַחַשׁ תִּקְיָפָא, דְהָא לָא מְטָא
 עֲלֵייהוּ שְׁקֻט וְשִׁלּוּהָ, אֶלָּא בְּגִין דְאֶתְדַבֵּק בְּהֵיא נּוֹקְבָא.
 כְּגֹוּנָא דָּא לְשָׂאֵר מְלַכּוּוֹן, עַד דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְקִים
 מֵעַפְרָא, לְהֵיא סוֹכַת דְדוּד הַנוֹפְלָת, דְכַתִּיב, (עמוס ז') אֶקִים
 אֶת סוֹכַת דְדוּד הַנּוֹפְלָת.

(שמות ב') וַיִּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי. רַבִּי יוֹסִי פָתַח (שיר השירים ו')
 דוּדֵי יָרֵד לְגַנּוֹ לְעֵרוּגוֹת הַבוֹשֶׁם וְגו'. לְגַנּוֹ: דָּא
 כְּנַסֵּת יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְהִיא עֲרוּגַת הַבוֹשֶׁם, דְאִיְהִי כְּלִילָא
 מְכַל סְטָרִין (נ"א זִינִי) בּוֹסְמִין וְרִיחִין דְעֵלְמָא דְאֵתִי. בְּשַׁעְתָּא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נַחִית לְגַנְתָּא דָּא (נ"א דַעֲדוּךְ) כֹּל אֵינּוֹן
 נִשְׁמַתְהוֹן דְצְדִיקָא, מִתְעַטְרֵן תַּמָּן, כְּלָהוּ יְהִיבֵי רִיחָא,

כָּמָה דָּאת אָמַר וְרִיחַ שְׁמֵנִיךְ מִכָּל בְּשָׁמִים, (נ"א וְרִיחַ אֶפְרַיִם
 כַּתְּפוּחִים) אֲלֵיךְ אֵינֹן נִשְׁמָתְהוֹן דְּצִדִּיקֵיךָ, דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 כָּל אֵינֹן נִשְׁמָתִין דְּצִדִּיקֵיךָ, דִּהְוּוּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְכָל
 אֵינֹן נִשְׁמָתִין, דְּזִמְיִין לְנַחְתָּא לְהַאי עֲלָמָא, כְּלָהוּ
 בְּגִנְתָּא (דָּא קִיִּימִין בְּגִנְתָּא) דִּי בְּאַרְעָא, (כְּלָהוּ) קִיִּימִין
 בְּדִיוֹקְנָא וְצִיּוּרָא דִּהְוּוּ קִיִּימִין בְּהַאי עֲלָמָא, וְסִתְרָא וְרוּחָא
 דָּא אֶתְמַסֵּר לְחַכְיִמִי. רוּחָא דְנַחְתִּית לְבַנֵּי נִשְׂא, (תּוֹרִיעַ מִ"ה ע"ב)
 דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְנוֹקְבָא, מִתְגַּלְפָּא תְּדִיר בְּגִלּוּפָא כְּהַאי
 חוֹתָם. צִיּוּרָא דְגּוּפָא דְבַר נִשְׁ בְּהַאי עֲלָמָא, (ע"ג ע"ב) בְּלִיט
 לְבַר, וְרוּחָא אֶתְגַּלִּיף לְגוּ. כִּד אֶתְפַּשֵּׁט רוּחָא מִן גּוּפָא,
 הֵהוּא רוּחַ בְּלִיט בְּגִנְתָּא דְאַרְעָא, בְּצִיּוּרָא וְדִיוֹקְנָא
 דְּגּוּפִיהּ מִמֶּשׁ דְּבְּהַאי עֲלָמָא, בְּגִין דִּהְוּהּ תְּדִיר כְּחוֹתָם.
 וְעַל דָּא אָמַרְהּ אִיְהִי, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח') שְׁיִמְנִי כְּחוֹתָם, מַה
 חוֹתָם גְּלִיף בְּגִלּוּפָא לְגוּ, וְאֶתְצַיִיר בְּצִיּוּרָא בְּלִיטָא
 לְבַר. אוּף הַכִּי אִיְהִי רוּחָא, דִּהְוּהּ מִסְטָרָא דִּילָהּ, כְּהַאי
 גּוּוּנָא מִמֶּשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, גְּלִיף בְּגִלּוּפָא לְגוּ, וְכִד
 אֶתְפַּשֵּׁט מִן גּוּפָא, וְעַל בְּגִנְתָּא דְאַרְעָא, אֲוִירָא דִּתְמָן
 בְּלִיט הֵהוּא גּוּפָא לְאֶתְצַיִירָא לְבַר, וְאֶתְצַיִיר בְּצִיּוּרָא
 בְּלִיטָא לְבַר, כְּגוּוּנָא דְצִיּוּרָא דְגּוּפָא בְּהַאי עֲלָמָא (לְעִילָא).
 נִשְׁמָתָא, דְּאִיְהִי מְאִילְנָא דְחַיָּיא, אֶתְצַיִיר תְּמָן לְעִילָא,
 בְּהֵהוּא צִיּוּרָא דְחַיָּי, לְאֶתְעַנְגָּא בְּנוּעָם יי',

כִּמָּה דָּאת אָמַר (תהלים כ"ז) לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם יי' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.
 וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי, (שמות י"ט ע"א, בראשית קע"ד ע"א, תזריע מ"ד) דָּאת
 גַּבְרִיאֵל, כִּמָּה דָּאת אָמַר (דניאל ט') וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל
 אֲשֶׁר רָאִיתִי בַּחֲזוֹן וּגְו'. מִבֵּית לְוִי: דָּאת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 דָּאתִיא מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי דָּאת נִשְׁמַתָּא.
 דְּתַנִּינֵן, בְּשַׁעֲתָא דְּאֲתִיִּלִּיד גּוּפָא דְּצַדִּיק, בְּהָאִ
 עֲלָמָא, (דף י"א ע"ב) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִי לִיה
 לְגַבְרִיאֵל, וְנָטִיל הָהִיא נִשְׁמַתָּא (דְּצַדִּיק) דִּי בְּגִנְתָּא, וְנִחְתָּא
 לָהּ לְהָאִי גּוּפָא דְּצַדִּיקָא, דְּאֲתִיִּלִּיד בְּהָאִי עֲלָמָא, וְאִיהוּ
 אֲתַפְקֵד עָלָהּ וְנָטִיר לָהּ.

וְאִי תִימָא, הֵהוּא מְלֹאכָא דְּאֲתַמְנָא עַל רוּחִיהוֹן
 דְּצַדִּיקָא, לִילָה שְׁמִיָּה, וְאֵת אֲמַרְתָּ דְּאִיהוּ
 גַּבְרִיאֵל. הָכִי הוּא וְדָאִי, בְּגִין דְּאֵתִי מִסְטָרָא דְּשִׁמְאֵלָא,
 וְכָל מָאן דְּאֵתִי מִסְטָרָא דְּשִׁמְאֵלָא הָכִי אֲקָרִי.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ: דָּאת עֲמָרָם. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי: דָּאת יוֹכְבֵּד. וּבֵת
 קוּל נַחְתַּת וְאֲמַרְתָּ לִּיהּ לְאֲזִדְּוּגָא בְּהּ, דְּהָא קָרִיב
 זְמָנָא דְּפּוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל, עַל יְדָא דְּבָרָא דְּאֲתִיִּלִּיד
 מִנֵּיהּוּ.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סִייעַ בֵּיהּ, דְּתַנִּינֵן, שְׁכִינְתָּא שְׂרִיא
 עַל עַרְסִיָּהּוּ וְרַעוּתָא דְּלְהוֹן בְּדַבְּקוּתָא חֲדָא,
 הָוָה בְּהּ בְּשְׁכִינְתָּא, וְעַל דָּאת, לָא אֲתַעֲדִי שְׁכִינְתָּא,

מֵהָהוּא בָּרָא דְאוֹלִידוֹ לְקַיִמָא, דְכָתִיב, (ויקרא י"א)
וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים. בַּר נֶשׁ דְּמִקְדָּשׁ גְּרַמִּיה
מִלְרַע, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִקְדָּשׁ לִיה לְעֵילָא, כְּמָה
דְרַעוּתָא דְלָהוֹן הָוּה בְּדַבְּקוּתָא דְשְׂכִינְתָא. הֵכִי אֶתְדַבְּקָא
שְׂכִינְתָא, בְּהָהוּא עוּבְדָא מִמֶּשׁ דְעָבְדוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא דְרַעוּתָא דְלָהוֹן
בְּדַבְּקוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא תְּדִיר, וְכְמָה דְאֵינּוֹן
מִתְדַבְּקִין בֵּיה תְּדִיר, הֵכִי נִמְי אֵיהוּ אֶתְדַבְּק בְּהוּ, וְלֹא
שָׁבִיק לֹוֹן לְעֵלְמִין. וּוי לְרִשְׁעֵיָא, דְרַעוּתָא דְלָהוֹן,
וְדַבְּקוּתָא דְלָהוֹן, מִתְרַחֵקָא מִנִּיה. וְלֹא דִי לָהוּ דְמִתְרַחֵקוֹן
מִנִּיה, אֶלֹא דְמִתְדַבְּקוֹן בְּסִטְרָא אַחְרָא. תָּא חֲזִי, עֲמָרָם
דְאֶתְדַבְּק בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. נִפְק מִנִּיה מְשָׁה,
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא אַעֲדִי מִנִּיה לְעֵלְמִין, וְשְׂכִינְתָא
אֶתְדַבְּקַת בְּהַדְּיָה (בראשית כ"א ע"ב) תְּדִיר, זַכָּאָה חוֹלְקִיָה.

(שמות ב') וְתַהֲרָה הָאִשָּׁה וְתִלְדַּת בֶּן וְתִרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.
מֵאִי כִּי טוֹב הוּא. אָמַר רַבִּי חֲזִיָא, דְאֶתְיִילִיד מָהוּל.
בְּגִין, דְרֹזָא דְבְרִית, טוֹב אֶקְרִי, דְכָתִיב, (ישעיה ג') אָמְרוּ
צְדִיק כִּי טוֹב.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, נְהִירוֹ דְשְׂכִינְתָא דְנְהִיר בֵּיה חֲמָאָת,
דְבִשְׁעָתָא דְאֶתְיִילִיד אֶתְמַלְיָא כָּל בֵּיתָא נְהוּרָא,
דְכָתִיב וְתִרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וְכָתִיב (בראשית א') וַיִּרָא

אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וְעַל דָּא כִּי טוֹב הוּא פְּתִיב,
וְכֻלָּא הוּא.

וְתַצְפִּינְהוּ שְׁלֹשָׁה יְרַחִים, ג' יְרַחִים מֵאֵי קָא מִיִּירִי. אָמַר
ר' יְהוּדָה, רִמּוֹז הוּא דְקָא רִמּוֹז, דְּלֹא
אֶשְׁתַּמּוּדַע מִשָּׁה בְּזוּהָרָא עֲלָאָה, עַד ג' יְרַחִים. דְּכִתְיִב,
(שְׁמוֹת י"ט) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, דִּהָא פְּדִין אֶתִּיהִיבַת תּוֹרָה עַל
יְדוּי, וְשְׁכִינְתָא אֶתְגַּלְיָא, וְשְׂרִיא עֲלוּי לְעֵינִיהוֹן דְּכֻלָּא,
דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת י"ט) וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יי'.
(שְׁמוֹת ב') וְלֹא יִכָּלֵה עוֹד הַצְּפִינּוּ, דְּעַד הַהוּא שְׁעָתָא, לֹא
אֶשְׁתַּמּוּדַע מְלוּלִיָּהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִתְיִב מִשָּׁה
יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוּל.

וְתַקַּח לוֹ תִּבְתַּת גּוּמָא, רִמּוֹז עַל הָאֲרוֹן, דְּלוּחוֹת קִיָּמָא
עֲאֲלִין בְּגוּיָהּ, תִּיבַת גּוּמָא, אֲרוֹן הַבְּרִית אִיהוּ.
וְתַחֲמַרָה בַּחֲמַר וּבְזַפְתָּ (דְּהֵיָא תִּיבָה דְּאִיְהוּ) דִּהָא הָאֲרוֹן הוּא
מְחוּפָּה מְלָגוּ וּמְלָבַר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דָּא הִיא אוּרִיָּתָא,
דִּהַחֲמִירָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצּוֹת עֲשֵׂה וּבְמִצּוֹת לֹא
תַעֲשֵׂה.

וְתַשֵּׂם בָּהּ אֶת הַיְלָד, אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (הוֹשַׁע
י"א) כִּי נֶעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֶּהוּ. וְתַשֵּׂם בַּסּוּף דְּלֹא הוּוּ
פְּקוּדֵי אוּרִיָּתָא חוּמְרָא לְמַעַבְד, (וַיִּקְרָא רַפְ"ו ע"א) עַד סוּף,
דְּעֲאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, לְסוּף אַרְבַּעִין שָׁנִין. עַל שְׁפַת

הַיָּאוֹר: עַל מִימְרָא דְאִינוּן דְּמוֹרִים אוֹרֵייתָא וְחוּקָה לְיִשְׂרָאֵל. (נ"א רבֵי חוּקָה אָמַר הֵכִי אוֹלִיפְנָא)

דְּבַר אַחַר וַיֵּלֶךְ אִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכִתִּיב, (שְׁמוֹת ט"ו) יִי' אִישׁ מִלְחָמָה. מִבֵּית לְוִי, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַר דְּחֻכְמָה עֲלָאָה, וְהָהוּא נָהַר, מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְלֹא מִתְפָּרְשִׁין לְעֵלְמִין. מִבֵּית לְוִי דְאֲשֵׁרִי לְוִיתָן (נ"א כָּל חִידוֹ) לְחִידוֹ בְּעֵלְמָא, הֲדָא הוּא דְכִתִּיב, (תְּהִלִּים ק"ד) לְוִיתָן זֶה יִצְרָתָ לְשֹׁחֵק בּוֹ. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַר דְּנִהֲרִי דְּסִיְהָרָא נְהִיר.

וַתֵּהָר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן. הָאִשָּׁה וְדָאִי, כְּמָה דְאֵת אָמַר (בְּרֵאשִׁית ב') לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה. בְּקַדְמֵיתָא בֵּת לְוִי, וְהֵכִי הוּא וְדָאִי, וְכִי בֵּת לְוִי בְּקַדְמֵיתָא, (דף י"ב ע"א) וְהֵשֶׁתָּא אִשָּׁה. אֲלָא הֵכִי הוּא וְדָאִי, וְהֵכִי אוֹלִיפְנָא, אֲתַתָּא עַד לָא אוֹדְיוּגַת, אֲתַקְרִיאַת בֵּת פְּלוּנִי, בְּתַר דְּאוֹדְיוּגַת אֲתַקְרִיאַת אִשָּׁה. וְהֵכָא, בֵּת, וְאִשָּׁה, וְכֻלָּהּ, חַד דְּרָגָא אִיהוּ.

(שְׁמוֹת ב') וַתִּצְפְּנֶהוּ (בְּרֵאשִׁית ל"א ע"ב) שְׁלֹשָׁה יָרְחִים. אֵלִין תְּלַת יָרְחִין, דְּדִינָא קְשִׁיא שְׁרִיא בְּעֵלְמָא וּמָאִי נִינְהוּ. תְּמוּזָה, אָב, טִבֵּת, (נ"א שְׁבֹט) מָאִי מְשֻׁמַּע. דְּעַד לָא נַחַת מִשָּׁה לְעֵלְמָא, שְׁכִיחַ הָוָה אִיהוּ לְעֵילָא, וְעַל דָּא אוֹדְיוּגַת בֵּיהּ שְׁכִינְתָא, מִיּוֹמָא דְאֲתִילִיד. מִכָּאן אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן,

רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקָא, (ויחי ר"ב ע"ב) שְׂכִיחִין אֵינוֹן לְעִילָא, עַד
לָא יַחְתּוֹן לְעַלְמָא.

(שמות ב') וְלֹא (שלח ל"ח קע"ד ע"א) יְכַלֶּה עוֹד הַצְּפִינוּ וְגו'. מַאי
וּתְקַח לוֹ תִּבְתַּת גּוֹמָא. דְּחַפַּת לִיהּ בְּסִימְנָהּ, לְמַהוּי
נְטִיר מַאיִנוֹן נוּנֵי יִמָּא, דְּשִׂאטִּין בִּימָא רַבָּא, דְּכַתִּיב,
(תהלים ק"ד) שָׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר. וְהִיא חַפַּת לִיהּ, לְמַהוּי
נְטִיר מְנִייהוּ, בְּחַפּוֹ (בְּסֵטְרָא דִּיּוֹבְלָא) (נ"א דְטִיסַת רוֹבְלָא) (נ"א דְטִיס רוֹבְלָא)
יִקְרָא, דְּתֵרִין גּוּוֹנִין תּוּר וְאוּכָם, וְאַנַּח לִיהּ לְמִשָּׁה
בִּינֵייהוּ, דְּיִשְׁתַּמּוּדַע עִמְהוֹן, בְּגִין דְּזִמִּין לְסִלְקָא
(בִּינֵייהוּ) זִמְנָא אַחְרָא, לְקַבְּלָא אוּרֵייתָא.

(שמות ב') וּתְרַד בַּת פַּרְעֹה לְרַחוּץ עַל הַיְאֹר. דָּא אִיהִי
דְּאִתֵּיא מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא דְדִינָא קְשִׂיא, כְּמַה דְּאִתֵּיא
אָמַר, לְרַחוּץ עַל הַיְאֹר, עַל הַיְאֹר דְּיִיקָא, וְלֹא עַל הַיָּם.
וְאִי תִימָא, וְהִיא כְּתִיב, (שמות י"ז) וּמִטֶּי אֲשֶׁר הִפִּיתָ בּוֹ אֶת
הַיְאֹר, וּמִשָּׁה לָא מְחָא אֱלָא יִמָּא, וְקַרְיֵיהּ יְאֹר.
אֱלָא יְאֹר הָוֵה דְּמְחָא אַהֲרֹן עַל יְדֵי דְּמִשָּׁה, וְשׁוּיֵיהּ קָרָא
דְּאִיהוּ עֶבֶיד.

כְּהִאי גּוּוֹנָא, (שמות ז') וַיִּמְלֵא שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת ה'
אֶת הַיְאֹר. וְאַהֲרֹן הִכָּהוּ. אֱלָא עַל דְּאִתָּא מִסְטָרָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קַרְיֵיהּ קָרָא אַחֲרֵי הַכּוֹת ה', לְבַתַּר
קַרְיֵיהּ בְּשִׁמָּא דְּמִשָּׁה. וּנְעֲרוּתֵיהּ הוֹלְכוֹת עַל יַד הַיְאֹר,
אֲלִין שְׂאָר מִשְׁרֵיִן דְּאִתֵּיִן מִסְטָרָא דָּא.

(שמות ב') וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וַתִּרְאֶהוּ וַתֵּרָא מִבְּעֵי לֵיהּ. מֵאֵי וַתִּרְאֶהוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֵית לָךְ מַלְּה בְּאוֹרֵייתָא, דְּלִית בָּהּ רְזִין עֲלָיִן וַיִּקְרִין. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, רְשִׁימָא דְּמִלְכָּא וּמִטְרוֹנִיתָא אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ, וְאִיהוּ רְשִׁימָא דְּוֹא"ו ה"א. וּמִיד וַתַּחֲמוֹל עָלָיו וְגו'. עַד כָּאֵן לְעֵילָא, מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה לְתַתָּא, בַּר מֵהֵאֵי קָרָא.

(שמות ב') וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחוֹק וְגו'. וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ, אַחֲתוֹ דְּמֵאֵן. אַחֲתִיָּהּ, דְּתַהוּא דְּקָרָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אַחֲתִי. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שיר השירים ה') פִּתְחֵי לִי אַחֲתֵי רַעֲיָתִי. מִרְחוֹק: כְּמָה דְּאֵת אָמַר (ירמיה ל"א) מִרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי.

(מאי) מִשְׁמַע, דְּאֵינּוֹן זַכָּאִין, עַד לָא נַחְתּוּ לְעֲלָמָא, אֲשֶׁתְּמוֹדְעָאן אֵינּוֹן לְעֵילָא, לְגַבֵּי כְּלָא, וְכָל שְׁכַן מִשָּׁה. וּמִשְׁמַע נָמִי, דְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצְדִיקָא, אֲתַמְשְׁכוּ מֵאַתְרַּעֲלָאָה, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְרוּא דְּמַלְּה אוֹלִיפְנָא, דְּמִשְׁמַע, דָּאָב וְאָם אֵית לְנִשְׁמַתָּא, כְּמָה דְּאֵית אָב וְאָם לְגוּפָא בְּאַרְעָא, וּמִשְׁמַע, דְּבְכָל סְטְרִין, בֵּין לְעֵילָא, בֵּין לְתַתָּא, מְדַכָּר וְנוֹקְבָא אֲתֵיִן כְּלָא וּמִשְׁתַּכְּחִי. וְהָא אוֹקְמוּהּ רוּא, דְּכְתִיב, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. הָאָרֶץ: דָּא כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל. נֶפֶשׁ חַיָּה: (ויקרא ל"ט ע"ב) נֶפֶשׁ אָדָם דְּאָדָם קְדָמָאָה עֲלָאָה, כְּמָה דְּאֲתַמַּר. אֲתָא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקִיָּה.

אָמַר וַדַּאי שְׁפִיר קְאָמַרְתָּ, וְהִכִּי הוּא וַדַּאי זַכָּאָה חוֹלְקִיָּה
 דְּמִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימָנָא, עַל כָּל שְׂאָר נְבִיאֵי עֲלָמָא. (ע"ב)
 (סתרי תורה) דְּבַר אַחַר וַתִּתְצַב אַחֲוֹתוֹ דָּא הִיא חֲכָמָה, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (משלי ז') אָמֹר לַחֲכָמָה אַחֲוֹתִי אֵת. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, מֵעוֹלָם לָא אֵתְעֵדִיאַת (נ"א אַתְעַר) גְּזֵרַת דִּינָא
 מֵעֲלָמָא, דִּהָא בְּכָל שַׁעְתָּא דִּהְוֵו יִשְׂרָאֵל חֲטָאן, הָוֵה דִּינָא
 מְקַטְרָגָא עִמָּהוֹן, וּכְדִין, וַתִּתְצַב אַחֲוֹתוֹ מִרְחוֹק. (ד"א מרחוק)
 כְּמָה דְּאֵת אָמַר מִרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי. (ע"ב)

וַתֵּרֶד בֵּת פְּרַעָה לְרַחוּץ עַל הַיְאֹר. בְּשַׁעְתָּא דִּהְוֵו פְּסִיקִי
 יִשְׂרָאֵל מֵאֹרִייתָא, מִיַּד וַתֵּרֶד בֵּת פְּרַעָה לְרַחוּץ
 עַל הַיְאֹר. הָוֵת נַחֲתַת מִדַּת הַדִּין, (דף י"ב ע"ב) לְאַסְתַּחָּאָה
 מִדְּמָא דִּישְׂרָאֵל, עַל עֲלַבּוֹנָה דְּאֹרִייתָא. וְנַעֲרוֹתֶיהָ
 הוֹלְכוֹת עַל יַד הַיְאֹר, אֵלִין אֹמִיָּא, דְּאִינּוֹן אֲזֵלִין
 וְרַדְפִין אֲבַתְרִייהוּ, עַל יַד הַיְאֹר, עַל סַבַּת עֲלַבּוֹנָה
 דְּאֹרִייתָא, וְאִינּוֹן דְּמֹרִים (נ"א דְּמִיכָן) בְּהַ, דְּרַפּוּ יַדֵּיהוּ
 מִינָהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מְלִין דְּעֲלָמָא, תִּלְיִין בְּתַשׁוּבָה,
 וּבְצִלוֹתָא דְּצִלֵי בַר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל
 שְׁכּוֹן, מֵאֵן דְּאוֹשִׁיד דְּמַעִין בְּצִלוֹתֶיהָ, דְּלִית לָךְ תַּרְעָא,
 דְּלֵא עֲאֵלִין אִינּוֹן דְּמַעִין. מַה כְּתִיב וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֵת
 הַיֶּלֶד. וַתִּפְתַּח, דָּא שְׁכִינְתָא, דְּקִימָא עַלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל,

כְּאִמָּא עַל בְּנִין, וְהִיא פְּתַחַה תְּדִיר בְּזִכּוֹתֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.
 כִּיּוֹן שְׁפַתְחָה, וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד, (ירמיה ל"א) יֶלֶד
 שְׁעִשׂוּעִים. דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְחַטָּאן קָמִי
 מַלְכֵיהוֹן (נ"א מַאֲבִיהוֹן) בְּכָלֵא, וּמִיֵּד דְּמִתְחַנְנָן קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, הַדְרִי בְּתִשׁוּבָה, וּבְכָאן קָמִיה, כְּבָרָא דְּבַכִּי
 קָמִי אָבוּי, מַה פְּתִיב, וְהִנֵּה נַעַר בּוֹכָה. כִּיּוֹן דְּבַכִּי,
 אֲתַעְדּוּ (ס"א מִתְתַּבְרִי) כָּל גְּזָרִין בִּישִׁין דְּעַלְמָא, מַה פְּתִיב
 וְתַחְמוֹל עָלִיו, אֲתַעַר עָלִוי בְּרַחֲמִים, וּמְרַחֵם לִיה.

וְתֵאמֶר מִיֵּלְדֵי הָעֵבְרִים זֶה, דְּאִינוּן רַכִּי לְבָא, וְלֵא
 מִיֵּלְדֵי הָעֵבֻדָּת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, דְּאִינוּן קָשִׁי
 קַדְל, וְקָשִׁי לְבָא. מִיֵּלְדֵי הָעֵבְרִים רַכִּי לְבָא מֵאֲבָהָן
 וּמֵאֲמָהָן לְאֲתָבָא קָמִי מֵאֲרִיהוֹן. וְתִקְרָא אֶת אִם הַיֶּלֶד.
 שְׁהִיתָה בּוֹכָה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (ירמיה ל"א) קוֹל בְּרָמָה
 נִשְׁמַע נְהִי (ח' ע"א) בְּכִי תִמְרוּרִים רָחַל מִבְּפֶה עַל בְּנֵיהָ וְגו',
 הוּא בּוֹכָה וְאִם הַיֶּלֶד הִיא בּוֹכָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְזִמְנָא דְּאֲתִי מַה פְּתִיב, (ירמיה ל"א) בְּבַכִּי
 יְבוֹאוּ וּבְתַחְנוּנִים וְגו'. מַהוּ בְּבַכִּי יְבוֹאוּ. בְּזִכּוֹת בְּכִי
 דְּאִם הַיֶּלֶד, שְׁהִיא רָחַל, יְבוֹאוּ וְיִתְפַּנְּשׁוּן מִן גְּלוּתָא.
 וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, פּוֹרְקָנָא דִּישְׂרָאֵל לָא תִלְיָא אֶלָּא בְּבַכִּי,
 כִּד יִשְׁתַּלְמוּן וְיִכְלוּן, בְּכִי דְּמַעוֹת דְּבַכָּה עֲשׂוּ קָמִי אָבוּי,
 דְּכְתִיב, (בראשית כ"ז) וְיִשָּׂא עֲשׂו קוֹלוֹ וַיִּבֶךְ. (אָמַר רַבִּי יוֹסִי אוֹתוֹ בְּכִי

וְאֵינּוֹן דְּמַעִין, אַחִיתוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתֶיהָ. פִּיּוֹן
 דְּיִכְלוֹן אֵינּוֹן דְּמַעִין בְּבִכְיָה דְיִשְׂרָאֵל, יִפְקוֹן מְגִלוּתֶיהָ,
 הָדָא הוּא (ירמיה ל"א) דְכָתִיב בְּבִכְיָ יְבוֹאוּ וּבַתְחִנוּנִים
 אוֹבִילִים.

(שמות ב') וַיִּפֶן פָּה וְכָה. חָמָא בְּאֵלֵין נ' אַתּוּוֹן, דְּמִיחְדִּין לִיה
 יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל פְּעַמִּים, דְּאִית
 בְּהוֹן כ"ה כ"ה תְּרֵי זְמַנֵּי, וְלֹא חָמָא בֵּיהָ. וַיִּפֶן פָּה וְכָה
 וְגו'. פָּה וְכָה, אָמַר רַבִּי אַבָּא, פָּה חָמָא, אִי הוּוּ בֵּיהָ
 עוֹבְדֵין דְּכִשְׁרוֹן. וְכָה אִי זְמִין לְנַפְקָא מִנִּיהָ בְּרָא מְעֵלְיָא,
 מִיַּד וַיֵּרָא פִּי אֵין אִישׁ. חָמָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, דְּלֹא זְמִין
 לְנַפְקָא מִנִּיהָ בְּרָא מְעֵלְיָא.

דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה חֵיִיבִין אֵינּוֹן בְּעֵלְמָא, דְּמַפְקֵי בְּנֵי
 מְעֵלְיָא, יִתִּיר מֵאֵינּוֹן זַכָּאִין. וְהָהוּא בְּרָא מְעֵלְיָא
 דְּנַפְקָא מִן חֵיִיבָא, אִיהוּ מְעֵלְיָא יִתִּיר, לְמַהוּי טְהוֹר מְטָמָא.
 נְהוֹרָא מְגוּ חֲשׂוּכָא. חֲכַמְתָּא מְגוּ טַפְשׁוּתָא. וְדָא אִיהוּ
 מְעֵלְיָא מְכָלָא.

וַיֵּרָא. וַיֵּרָא דְהֶכָא, כֹּלָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא אֶסְתַּכַּל וְחָמָא,
 וּבְגִין כַּךְ אֶסְתַּכַּל בֵּיהָ וְקַטַּל לִיהָ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא סַבֵּב כֹּלָא, לְמַהֲרָ לְהָהוּא בֵּירָא, כַּמָּה דְאֹזַל יַעֲקֹב
 לְגַבֵּי הָהוּא בֵּירָא, דְכָתִיב, (שמות ב') וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּעָר.
 בְּיַעֲקֹב כְּתִיב, (בראשית כ"ט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּעָר. בְּמִלְשָׁה כְּתִיב,

וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר. בְּגִין דְּמִשָּׁה וַיַּעֲקֹב,
אִף עַל גַּב דְּבַדְדָּגָא חֲדָא הוּוּ, אֲסִתְּלַק מִשָּׁה בְּהַאי יִתִּיר
מִנִּיהּ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ אֲזִלֵי בְּאוֹרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
הָהוּא בְּאֵר דְּחָמָא יַעֲקֹב, וְחָמָא מִשָּׁה, אִי דָא הָוָה
הָהוּא בִּירָא, דְּחָפֵר אַבְרָהָם וַיִּצְחָק. אָמַר לִיהּ לָאו. אֵלָא,
בְּשַׁעֲתָא דְּאֲתַבְּרִי עַלמָא, אֲתַבְּרִי הָאִי בִּירָא. וּבְעֶרְבַ שְׁבַת
בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אֲתַבְּרִי פּוּמָא דִּילֵיהּ, וְהָאִי אִיהוּ בְּאֵר
דְּחָמוּ יַעֲקֹב וּמִשָּׁה.

מִתְנִיתִין. אֵינּוֹן דְּרַדְפֵי קְשׁוּט, אֵינּוֹן דְּתַבְעֵי רוּזָא
דְּמַהִימָנוּתָא. אֵינּוֹן דְּאֲתַדְבָּקוּ בְּקִשׁוּרָא
מַהִימָנָא. אֵינּוֹן דִּידְעִין אוֹרְחֵי דְּמַלְכָא עֲלָאָה. קְרִיבוּ
שְׁמַעוּ.

כַּד סְלִיקוּ תְרִין, וַנִּפְקוּ לְקַדְמוֹת חַד, מְקַבְּלִין לִיהּ בֵּין
תְרִין דְּרוּעִין. תְרִין נַחְתֵי לְתַלְתָא (נ"א לְתַמָּא) תְרִין
אֵינּוֹן, חַד מִינֵיהּ.

חֲקֵלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין אִיהוּ מֵהַאי בִּירָא יִתְבִי (תְרִין יִתְבִי)
מוֹתְבָא דְּנַבִּיאִי (ס"א בְּנוֹי) יִנְקִין בְּהוּ. חַד בִּינֵיהּ, חַבּוּרָא
אִיהוּ דְּכֵלָא, אִיהוּ נְטִיל מַכְלָא (דף י"ג ע"א) הָהוּא בִּירָא
קַדִּישָׁא, קָאִים תְּחוֹתֵיהּ, חֲקֵלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין אִיהוּ
מֵהַאי בִּירָא אֲתַשְׁקִיין עַדְרֵיא, דְּרַעֵי מִשָּׁה בְּמַדְבְּרָא,

מֵהָאֵי בִּירָא אֶת־שִׁקְיִין עֲדַרְיִיא דְּבִרִיר יַעֲקֹב כְּד בְּרִיר לֹון
 לְגוֹ חוּלְקִיָּה כָּל אֵינֹון רְתִיכִין, כָּל אֵינֹון מָאֲרִי דְּגַדְפִּין.
 תַּלְת קַיִימִין רְבִיעִין עַל הָאֵי בִּירָא. הָאֵי בִּירָא מְנִיִּיהוּ
 אֶתְמַלִּי. אֲדַנְּי אֶתְקַרִי, עַל דָּא כְּתִיב, (דברים ג') אֲדַנְּי יִי
 אַתָּה הַחֲלוֹת וְגו'. וְכְתִיב (דניאל ט') וְהָאֵר פְּנִיךָ עַל מְקוֹדְשֶׁךָ
 הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲדַנְּי, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב,
 (יהושע ג') הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בֵּיה גְּנִיז חַד
 מְקוֹרָא קַדִּישָׁא, דְּנִבְיַע בֵּיה תְּדִיר, וְאִמְלִי לִיה, יִי
 צְבָאוֹת אֶקְרִי. בְּרִיךְ הוּא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין. (ע"ב)

וּלְכַהֵן מְדִין שְׁבַע בְּנוֹת וּתְבִאנָה וּתְדַלְנָה וְגו'. אֲמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, אֵי בִּירָא דָּא, אֵיהוּ בִּירָא דִּיעֲקֹב, הָא
 כְּתִיב בֵּיה, (בראשית כ"ט) וְנֶאֱסָפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים וְגַלְלוּ
 וְגו'. וְהִכָּא בְּנוֹת יִתְרוֹ לָא אֶצְטְרִיכוּ לְהָאֵי. אֶלָּא וּתְבִאנָה
 וּתְדַלְנָה בְּלֵא טוֹרַח אַחְרָא.

אֲמַר רַבִּי חִיָּיא, יַעֲקֹב אֶעֱדִי לָה מִן בִּירָא, דְּהָא כְּתִיב,
 כְּד מִתְכַּנְּשֵׁי תַמָּן כָּל עֲדַרְיִיא, וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן.
 וּבִיעֲקֹב, לָא כְּתִיב וַיֵּשֶׁב אֶת הָאֶבֶן, דְּהָא לָא אֶצְטְרִיךְ
 לְבַתֵּר כּוֹן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא מִיָּא לָא הוּוּ סְלִקִין, כִּיּוֹן
 דְּאֶתָּא יַעֲקֹב, סְלִיקוּ מִיָּא לְגַבִּיָּה, (ומלשה אוף חכי סליקו מִיָּא לְגַבִּיָּה)
 וְהָהוּא אַבְנָא, לָא הָוָה עַל פּוּם בִּירָא, וּבְגִין כַּךְ וּתְבִאנָה
 וּתְדַלְנָה.

ר' אֶלְעָזָר ור' אַבָּא הוּוּ אֲזִילי מִטְּבֵרְיָא לְצַפְרִי. עַד דְּהוּוּ
אֲזִילי, פִּגְעַע בְּהוּ חַד יוּדָאי, אֶתְחַבֵּר בְּהַדְיָהוּ, אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, כֹּל חַד לֵימָא מְלָה דְאֹרִייתָא.

פִּתְחָ אִיהוּ וְאָמַר, (יחזקאל ל"ז) וַיֹּאמֶר אֵלַי הַנְּבִיא בֶן אָדָם
הַנְּבִיא אֶל הָרוּחַ וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ וְגו'. מִהָאֵי קָרָא
יַדְעָנָא, אֶתְר דְּהָרוּחַ נִפְקָא מִנִּיה, וְכִי יְכִיל הוּוּ יַחְזִקָאֵל
לְנִבְאָה עַל הָרוּחַ, וְהָא כְּתִיב (קהלת ח') אֵין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ
לְכַלּוֹא אֶת הָרוּחַ. אָלָא, בַּר נַשׁ לֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה בְּרוּחַ,
אַבְל קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ שְׁלִיט בְּכֻלָּא, וְעַל מִימְרֵיה
הוּוּ מִתְנַבֵּי יַחְזִקָאֵל. וְתוּ דְהָא רוּחַ הוּוּ בְּגוּפָא בְּהָאֵי
עֲלֵמָא, וּבְגִין כֹּךְ אֶתְנַבֵּי עֲלֵיה, (בראשית ק"ל, ע"א במדרש הנעלם)
מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בּוֹאֵי הָרוּחַ, מִהֵהוּא אֶתְר דְּאֶתְחַם בְּסִמְכוּי
בְּאַרְבַּע סְטָרִין דְּעֲלֵמָא.

דְּלִיג הֵהוּא יוּדָאי קָמִיה, אָמַר לֵיה רַבִּי אֶלְעָזָר, מָאֵי
חֲמִית. אָמַר מְלָה חֲמִינָא. אָמַר לֵיה מָאֵי הִיא. אָמַר
לֵיה רוּחַ בְּנֵי אָדָם, אֵי אֶתְלַבֵּשׁ בְּגִן עֵדֶן בְּלְבוּשָׁא
דְּדִיוֹקְנָא בְּגוּפָא דְהָאֵי עֲלֵמָא, הוּוּ לֵיה לְמַכְתָּב, כַּה אָמַר
ה' מִגֵּן עֵדֶן בּוֹאֵי הָרוּחַ, מֵהוּ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת.
אָמַר לֵיה, רוּחָא לֹא נַחְתָּא לְהָאֵי עֲלֵמָא, עַד דְּסִלְקָא
מִגֵּנְתָּא דְאַרְעָא, לְגוּ פּוּרְסִיָּא, דְקִיִּמָּא (שמות ט"ו ע"ב)
עַל אַרְבַּע סְמִכִין. פִּיּוֹן דְּסִלְקָא תַּמָּן, אֶסְתְּאַבָּא מִגּוּ הֵהוּא

כּוֹרְסִיָּא דְּמַלְכָּא, וְנַחְתָּא לְהַאי עֲלָמָא, גּוֹפָא אֲתַנְטִיל
מֵאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, רוּחַ אוּף הָכִי אֲתַנְטִיל מֵאַרְבַּע
סְטְרֵי דְּכוֹרְסִיָּא, דְּמַתְתַּקְנָא עֲלֵיהּוּ.

אָמַר לִיהּ הֵהוּא בַר נָשׁ, דְּלִיגָא דְּקָא דְּלִיגָנָא קִמְיִכוּ,
מְלָה חֲמִינָא מֵהַאי סְטְרָא. בְּגִין דְּיוֹמָא חֲדָא הֲוִינָא
אֲזִיל בְּמַדְבְּרָא, וְחֲמִינָא אֵילָנָא חַד דְּמַרְגַּג לְמַחְזִי, וְחַד
מְעַרְתָּא תַּחֲוִתִּיהּ, קָרִיבָנָא גְבִיהּ וְחֲמִינָא הֵהִיא מְעַרְתָּא,
דְּסֻלְקָא רִיחִין מִכָּל זִינֵי רִיחִין דְּעֲלָמָא. אֲתַתְקַפְנָא
בְּגַרְמָאֵי וְאֵעִילָנָא בְּהֵהִיא מְעַרְתָּא, וְנַחֲתִנָּא בְּדַרְגִין
יְדִיעֵן בְּגוּ דְּיוֹכְתָּא חֲדָא, דְּהוּוּ בֵּיהּ אֲלָנִין סְגִיָּאִין וְרִיחִין
וּבוֹסְמִין, דְּלֹא יִכְיִלָּנָא לְמַסְבֵּל.

וְתַמָּן חֲמִינָא חַד בַּר נָשׁ, וְשִׁרְבִיטָא חַד בִּידֵיהּ. וְהוּוּ
קָאִים בְּחַד פִּתְחָא, כִּיּוֹן דְּחָמָא לִי, תָּוּהּ וְקָם
לְגַבְאֵי. אָמַר לִי, מָה אַתְּ הָכָא, וּמָאן אַתְּ, אָנָּא דְּחִילָנָא
סְגִיָּא, אָמִינָא לִיהּ, מֵאַרְי, מִן חֲבַרְיָא אָנָּא, כִּךְ וְכִךְ
חֲמִינָא בְּמַדְבְּרָא, וְעֵאלָנָא בְּהַאי מְעַרְתָּא, וְנַחֲתִנָּא הָכָא.
אָמַר לִי, הוּאִיל וּמִן חֲבַרְיָא אַנְתְּ, טוֹל הַאי קִיטְרָא
דְּכַתְבָּא, וְהֵב לִיהּ לְחַבְרִיָּא, אֵינּוֹן דִּידְעִין רִזִין
דְּרוּחִיהוֹן דְּצְדִיקָא (דף י"ג ע"ב) בְּטֵשׁ בִּי בְּהֵהוּא שִׁרְבִיטָא,
וְדְמִיכְנָא. אֲדַהֲכִי, חֲמִינָא כִּמְהַ חִילִין וּמִשִּׁירִין גּוּ
שִׁינְתָּא, דְּהוּוּ אֲתֵיִן בְּאוּרְחָא, לְהֵהוּא דְּיוֹכְתָּא. וְהֵהוּא

גְּבֵרָא בְּטֵשׁ בְּהֵוּא שְׂרַבִּיטָא, וְאָמַר בְּאוֹרְחָא דְאֵילָנִי
 זִילּוּ. אֲדַהְכִּי דֵהוּוּ אֲזִלִּי, פְּרַחֵי בְּאוֹיְרָא וְסִלְקִי, וְלֹא
 יִדְעֵנָא לְאֵן אֲתֵר. וְשִׁמְעֵנָא קָלִין דְּמִשִּׁירֵיין סְגִיאִין, וְלֹא
 יִדְעֵנָא מֵאֵן (ס"א לֵאן אֲתֵר) אִיהוּ. אֲתַעֲרֵנָא, וְלֹא חֲמִינָא מִיַּדִּי,
 וְדַחֲלִילְנָא בְּהֵוּא אֲתֵר.

אֲדַהְכִּי, חֲמִינָא לְהֵוּא בַר נָשׁ, אָמַר לִי, חָמִית מִיַּדִּי,
 אֲמִינָא לִיָּהּ, חֲמִינָא גּוּ שִׁינְתָא כַּךְ וְכַךְ. אָמַר,
 בְּהֵוּא אֲרַחָא אֲזִלִּי רוּחִיהוּן דְּצַדִּיקָא, גּוּ גִנְתָא דְעֵדֵן
 לְאֶעְלָא תַּמָּן. וּמָה דְשִׁמְעַת מִנִּיָּהּ, הוּא, דְקִיָּמִי בְּגִנְתָא
 בְּדִיוֹקְנָא דְהָאִי עֲלָמָא וְחֲדָאן בְּרוּחִיהוּן דְּצַדִּיקָא דְעָאֲלִין
 תַּמָּן.

וּכְמָה דְגּוּפָא אֲתַבְנִי בְּהָאִי עֲלָמָא, מְקַטּוּרָא דְאַרְבַּע
 יְסוּדִי, וְאַתְצִייר בְּהָאִי עֲלָמָא. אוּף הַכִּי רוּחָא,
 אֲתַצִּייר בְּגִינְתָא, מְקַטּוּרָא דְאַרְבַּע רוּחִין דְקִיָּמָא
 בְּגִנְתָא, וְהֵוּא רוּחָא, אֲתַלְבֵּשָׁא תַּמָּן, וּמִתְצִירַת מִנִּיָּהּ,
 בְּצִיּוּרָא דְדִיוֹקְנָא דְגּוּפָא, דְאַתְצִייר בְּהָאִי עֲלָמָא.
 וְאַלְמָלָא אֵינּוּן אַרְבַּע רוּחִין, דְאֵינּוּן אֲוִירִין דְגִנְתָא,
 רוּחָא לָא מִתְצִיירָא בְּצִיּוּרָא כְּלָל, וְלֹא אֲתַלְבֵּשָׁא בְּהוּ.
 אֵינּוּן ד' רוּחִין, קְטִירִין אֲלִין בְּאֲלִין כַּחְדָּא, וְהֵוּא רוּחַ
 אֲתַצִּייר וְאַתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, כְּגוּוּנָא דְגּוּפָא אֲתַצִּייר
 בְּקַטּוּרִי, דְד' יְסוּדִי עֲלָמָא. וּבְגִין כַּךְ, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת

בּוֹאֵי הָרוּחַ, מֵאִינוֹן אַרְבַּע רוּחִין דְּגַן עֵדֶן, דְּאֵתְלַבֵּשׂא
וְאֵתְצִיירַת בְּהוּ, וְהַשְׁתָּא טוֹל הַאי קִיטְרָא דְכִתְבָּא וְזִיל
לְאַרְחָךְ, וְהָב לִיָּה לְחִבְרֵיָא.

אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִינוֹן חִבְרֵיָא, וְנִשְׁקוּהוּ בְרִישֵׁיהּ,
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְשִׁדְרָךְ הָכָא,
דְּיִדְאֵי דָּא הוּא בְרִירָא דְמַלְאָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲזֻמִּין
לְפּוּמֵי הַאי קָרָא. יְהָב לֹון הַהוּא קִיטְרָא דְכִתְבָּא, פִּיּוֹן
דְנָטַל לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וּפְתַח לִיָּה, נָפַק אֲפוּתָא דְאִשָּׁא,
וְאִסְחַר לִיָּה, חָמָא בֵּיהּ מַה דְחָמָא, וּפְרַח מִן יְדוּי.

בְּכַה ר' אֶלְעָזָר, וְאָמַר מֵאן יְכִיל לְקִימָא בְּגַנְזֵיָא
דְּמַלְכָּא, (תהלים ט"ו) ה' מִי יִגּוֹר בְּאַהֲלָךְ מִי יִשְׁכּוֹן
בְּהַר קֹדֶשׁךְ. וּזְכָאָה הַאי אֹרְחָא, וְהַהִיא שַׁעֲתָא דְאֶעֱרַעֲנָא
בְךָ. וּמַהֲהוּא יוֹמָא הָהוּא חֲדֵי רַבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא אָמַר כְּלוּם
לְחִבְרֵיָא, עַד דְּהוּוּ אֲזֻלִּי, פִּגְעוּ בְּחַד בִּירָא דְמֵיָא, קִימוּ
עֲלֵיהּ, וּשְׁתוּ מִן מֵיָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּזְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצִדִּיקֵיָא, יַעֲקֹב עָרַק
מִקְמֵי אַחוּי, וְאֲזַדְמֵן לִיָּה בִירָא, פִּיּוֹן דְּבִירָא חָמָא
לִיָּה, מֵיָא אֲשַׁתְמוּדְעוּ לְמֵאֲרִיהוֹן, וְסִלְקִין לְגַבִּיָּה, וְחֲדוּ
בְהַדִּיָּה, וְתַמֵּן אֲזַדְהוּוּגַת לִיָּה בַת זוּגִיָּה. מִשָּׁה עָרַק מִקְמֵי
פְרַעָה, וְאֲזַדְמֵן לִיָּה הַהוּא בִירָא, וּמִיּוֹן חָמוּ לִיָּה,
וְאֲשַׁתְמוּדְעוּ לְמֵאֲרִיהוֹן, וְסִלְקוּ לְגַבִּיָּה, וְתַמֵּן אֲזַדְהוּוּגַת
לִיָּה בַת זוּגִיָּה.

מֵה בֵּין מֹשֶׁה לְיַעֲקֹב, יַעֲקֹב פְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כ"ט) וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רַחֵל וְגו'. וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיִּגַּל
אֶת הָאָבֶן וְגו'. מֹשֶׁה מֵה פְּתִיב בֵּיהּ, וַיְבֹאוּ הָרוּעִים
וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקָּם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁיעֶן וְגו'. בּוֹדְאֵי יַדַּע הוּהּ מֹשֶׁה,
פִּיּוֹן דְּחֻמָּא מִיָּא דְּסִלְקִין לְגַבִּיהּ, דְּתַמָּן תְּזַדְּמָן לִיהּ בַּת
זוּגִיָּה. וְתוּ, דְּהָא רוּחַ קוּדְשָׁא, לָא אֲתַעְדֵי מִנִּיהּ לְעֵלְמִין
וּבִיהּ הוּהּ יַדַּע, דְּצַפּוּרָה תְּהוּי בַּת זוּגִיָּה. אָמַר מֹשֶׁה, וַדְּאֵי
יַעֲקֹב אֲתָא לְהַכָּא, וּמִיָּא סְלִיקוּ לְגַבִּיהּ, אֲזַדְּמָן לִיהּ בַּר
נֶשׁ דְּאֲכַנְיֵשׁ לִיהּ לְבִיתִיהּ, וַיְהִיב לִיהּ כָּל מַה דְּאֲצַטְרִיף.
אָנָּא אוּף הַכִּי.

אָמַר תְּהוּא בַּר נֶשׁ, הַכִּי אוּלִּיפְנָא, דִּיתְרוּ כּוּמַר לְכוּכְבִּים
וּמְזֻלוֹת הוּהּ. פִּיּוֹן דְּחֻמָּא דְּכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת לִית בַּה
מְמָשׁוּ. אֲתַפְרֵשׁ מְפוּלְחָנָא דִּילָהּ. קָמוּ עֲמָא וְנִדְוִהוּ. פִּיּוֹן
דְּחָמוּ בְּנִתִיָּה, הוּוּ מְתַרְכֵן לוֹן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אֵינּוֹן הוּוּ
רַעְאֵן עֲאֲנִיָּה. פִּיּוֹן דְּחֻמָּא מֹשֶׁה בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, דְּעַל מַלְה
דְּכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת הוּוּ עֲבִדֵי, מִיָּד וַיִּקָּם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁיעֶן
וַיִּשָּׂק אֶת צֵאֲנָם. וְאֲתַעְבִּיד קִנְאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּכֻלָּא.

אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַנְתָּ לְגַבְּן, וְלֹא יַדְעָנָא (דף י"ד ע"א)
שְׂמֵךְ. אָמַר, אָנָּא יוֹעֵזָר בֶּן יַעֲקֹב. אָתוּ חֲבַרְיָא
וְנִשְׁקוּוּהוּ, אָמְרוּ, וּמַה אַנְתָּ לְגַבְּן, וְלֹא הוּיְנָן יַדְעִין בְּךְ.

אֲזָלוּ כַּחֲדָא כֹּל הָהוּא יוֹמָא לְיוֹמָא אַחֲרָא אֲזַפּוּהוּ תַּלְתָּ
מִלִּין, וְאֲזִיל לְאוֹרְחִיהָ.

(שמות ב') וְתֹאמְרֵן אִישׁ מִצְרֵי הַצִּילָנוּ. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, הָא
אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, דְּנִצְנִצָּא בְּהוּ רוּחַ קוֹדֶשָׁא, וְאָמְרוּ,
וְלֹא יִדְעוּ מָה אָמְרוּ. לְבַר נָשׁ, דְּהָוָה יְתִיב בְּמִדְבָּרָא, וְהוּוּ
יוֹמִין דְּלֹא אָכַל בְּשָׂרָא. יוֹמָא חַד אַתָּא דְּוֹבָא לְנִטְלָא חַד
אִימְרָא, עָרַק אִימְרָא, וְדוּבָא אֲבַתְרִיהָ, עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי
הָהוּא בַר נָשׁ לְמִדְבָּרָא, חָמָא אִימְרָא, וְאַתְקִיף בֵּיהָ
וְשַׁחֲטִיהָ וְאָכַל בְּשָׂרָא.

דְּבַר אַחַר (שמות א') וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה
פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים א') שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנֹאווָה וְגוֹ',
שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנֹאווָה, דָּא כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, דְּהִיא שְׁחוֹרָה מִן
גְּלוּתָא, וְנֹאווָה, דְּהִיא נֹאווָה בְּאוֹרֵייתָא, וּבְפַקוּדֵין,
וּבְעוּבְדֵין דְּכַשְׁרֵן. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, דְּעַל דָּא, זַכָּאִין
לְיִרְתָּאָה יְרוּשָׁלַם דְּלַעֲיָלָא. כְּאַהֲלֵי קֶדֶר, אַף עַל גַּב
דְּהִיא קוֹדֶרֶת בְּגְלוּתָא, בְּעוּבְדֵין הִיא פִּירֵיעוֹת שְׁלֵמָה,
פִּירֵיעוֹת, דְּמִלְכָּא דְּשְׁלֵמָא כֹּלָא דִּילֵיהָ.

רַבִּי חֵיִיא רָבָא, הָוָה אֲזִיל לְגַבֵּי מְאָרִיהוֹן דְּמִתְנִיתָא,
לְמִילָף מְנִייהוּ. אֲזַל לְגַבֵּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי,
וְחָמָא פְּרָגוּד חַד, דְּהָוָה פָּסִיק בְּבֵיתָא. תָּוָה רַבִּי חֵיִיא,
אָמַר, אֲשַׁמַּע מְלָה מְפוּמִּיהָ מִהַכָּא.

שָׁמַע דְּהוּה אָמַר, (שיר השירים ח') בְּרַח דְּוֹדֵי וּדְמָה לְךָ לְצַבִּי
 אוּ לְעוֹפֵר הָאֵילִים. כָּל כְּסוּפָא דְכְּסִיפּוּ יִשְׂרָאֵל
 מְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּאֹתָם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל, שְׂיִהְיֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא
 מִתְרַחֵק, אֲלֵא בּוֹרַח כְּצַבִּי אוּ כְּעוֹפֵר הָאֵילִים.

מֵאֵי טַעְמָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵינן חֵיָה בְּעוֹלָם עוֹשָׂה
 כְּמוֹ הַצְּבִי אוּ כְּעוֹפֵר הָאֵילִים, בְּזִמְנָן שֶׁהוּא בּוֹרַח
 הוֹלֵךְ מְעַט מְעַט, וּמִחֲזִיר אֶת רֵאשׁוֹ לְמָקוֹם שִׁיצָא מִמֶּנּוּ,
 וְלְעוֹלָם תָּמִיד הוּא מִחֲזִיר אֶת רֵאשׁוֹ לְאַחֲרָיו. כִּךְ אָמְרוּ
 יִשְׂרָאֵל, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם אָנוּ גּוֹרְמִים שְׁתַּסְתַּלַּק
 מִבִּינֵינוּ, יְהִי רְצוֹן, שֶׁתְּבָרַח כְּמוֹ הַצְּבִי אוּ כְּמוֹ עוֹפֵר
 הָאֵילִים, שֶׁהוּא בּוֹרַח וּמִחֲזִיר אֶת רֵאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁהֵנִיחַ,
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא כ"ו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתָם בְּאֶרֶץ
 אוֹיְבֵיהֶם לֹא מֵאֲסֹתִים וְלֹא גְעֻלֹתִים לְכָלּוֹתָם. דְּבַר אַחַר,
 הַצְּבִי כִּשְׁהוּא יִשָּׁן, הוּא יִשָּׁן בְּעֵין אַחַת, וְהֵאֲחֶרֶת הוּא
 נִעוֹר, כִּךְ אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, עֲשֵׂה כְּמוֹ
 הַצְּבִי, שֶׁהֵנָּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.

שָׁמַע רַבִּי חֵיָיא וְאָמַר, אֵי עֲלֵאִין (פסוקין) עֲסָקִין בְּבֵיתָא,
 וְאֵנָּא יְתִיב אֲבָרָאֵי, בְּכַה. שְׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר,
 וְדַאי שְׂכִינְתָא לְבָרָא, מֵאֵן יְפוּק. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ.
 אֵי אֵנָּא קְלִינָא, (כְּחוּלָא) לֹא קְלִינָא דְהָא שְׂכִינְתָא בְּרָא

מִנָּנָא, לִיעוּל שְׁכִינְתָא, וְתִיהוּ אֶשְׁתָּא שְׁלִימְתָא. שְׁמַע
 קָלָא דְאִמְר, עַד לָא סַמְכִין אֶסְתְּמְכוּ, וְתִרְעִין לָא
 אֶתְתְּקִנוּ, וּמְזוּטְרִי (ב"א ומְזוּטְרִי) דְּבוּסְמִיָּא דְּעַדְן דְּכַעַן הוּא,
 לָא נִפְק ר' אֶלְעִזֵּר.

יְתִיב רַבִּי חֵיִיא, בְּכַה וְאֶתְגַּנַּח, פְּתַח וְאִמְר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב')
 סוּב דִּמָּה לָךְ דוּדֵי לְצַבִּי אוּ לְעַפְר הַאִילִים.
 אֶתְפַּתַּח תִּרְעָא דְּפִרְגוּדָא, לָא עֵיִל רַבִּי חֵיִיא, זְקִיף רַבִּי
 שְׁמַעוֹן עֵינּוּי וְאִמְר, שְׁמַע מִינָּה אֶתִּיחֵיב רְשׁוּתָא לְמֵאן
 דְּאִיהוּ אֲבָרַאי וְאֵנָן לְגוּ. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶזְל אֶשְׁא
 מִדְּוִכְתִּיה, עַד דְּוִכְתָּא דְּרַבִּי חֵיִיא, אִמְר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 קוּזְטִיפָא דְּנַהוּרָא דְּקַלִּיטְרָא (ס"א דְּקַלִּיטְרָא) לְבַר, וְאֵנָּה הַכָּא
 לְגוּ, אֶתְאֲלַם פּוּמִיָּה דְּרַבִּי חֵיִיא.

כִּיּוֹן דְּעָאֵל לְגוּ, מֵאִיךְ עֵינּוּי, וְלֹא זְקִיף רִישִׁיָּה. אִמְר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעִזֵּר בְּרִיָּה, קוּם אַעֲבַר יַדְךָ
 אֶפּוּמִיָּה, דְּלֹא יַדַּע בְּהֵאִי, דְּלֹא רְגִיל בֵּיה. קָם רַבִּי
 אֶלְעִזֵּר, אַעֲבַר יַדִּיה אֶפּוּמִיָּה דְּרַבִּי חֵיִיא, פְּתַח פּוּמִיָּה רַבִּי
 חֵיִיא, וְאִמְר, חָמָא עֵינָּא מַה דְּלֹא חֵמִינָּא, אֶזְדַּקַּף דְּלֹא
 חֲשִׁיבְנָא, טַב לְמִימַת בְּאֶשְׁא דְּדַהֲבָא טָבָא דְּלִיק.

בְּאֶתְר דְּשְׁבִיבִין זְרַקִין לְכָל עֵיבַר, וְכָל שְׁבִיבָא וְשְׁבִיבָא,
 סְלִיק לְתַלְתַּת מָאָה (דף י"ד ע"ב) וְשְׁבַעִין רְתִיכִין. וְכָל
 רְתִיכָא, אֶתְפַּרֵּשׁ לְאֶלְפִין, וְרַבּוּא רַבּוּן, עַד דְּמָטוּ

לְעֵתִיק יוֹמִין, דִּיתִיב עַל פְּרֻשֵׁיא, וְכַרְסֵיא מְזַדְעוּעָא
מְנִיה, לְמַאתָן וְשִׁתִּין עֲלִמִין.

עַד דְּמָטָא לְאַתָּר עֲדוּנָא דְצַדִּיקֵיא, עַד דְּאִשְׁתַּמַּע בְּכָל
רְקִיעִין, וְכָל עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְכִלְהוּ בְזַמְנָא חֲדָא,
תְּוֹהִין וְאַמְרִין, הֲדִין הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּהוּה
מְרַעִישׁ פְּלָא, מֵאֵן יָכִיל לְמִיקָם קָמִיה. דִּין הוּא רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּבִשְׁעָתָא דְּפִתַּח פּוּמִיָּה לְמִשְׁרֵי לְמַלְעֵי
בְּאוּרֵיָתָא, צִיִּיתִין לְקַלְיָה, כָּל פְּרֻסוּן וְכָל רְקִיעִין וְכָל
רְתִיכִין, וְכָל אֵינוּן דְּמִשְׁבְּחֵי לְמַרְיָהוּן.

לִית דְּפִתְחִין וְלִית דְּמַסִּימִין, כִּלְהוּ מִשְׁתַּכְּחִין, עַד לָא
אִשְׁתַּמַּע (נ"א דְּלִשְׁתַּמַּע) בְּכָל רְקִיעֵיא דְּלַעֲלָא וְתַתָּא,
פְּטָרָא. כַּד מַסִּיִּים רַבִּי שְׁמַעוֹן לְמַלְעֵי בְּאוּרֵיָתָא, מֵאֵן
חָמֵי שִׁירִין, מֵאֵן חָמֵי חֲדוּתָא, דְּמִשְׁבְּחִין לְמַרְיָהוּן, מֵאֵן
חָמֵי קָלִין דְּאֲזֻלִּין בְּכִלְהוּ רְקִיעִין. אֲתֵיִן כִּלְהוּ בְּגִינֵיה
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכַרְעִין וְסַגְדִּין קָמֵי דְּמַרְיָהוּן, סְלָקִין רִיחִין
דְּבוּסְמִין דְּעֵדוּן, עַד עֵתִיק יוֹמִין, וְכָל הָאֵי בְּגִינֵיה דְּרַבִּי
שְׁמַעוֹן.

פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוּמִיָּה וְאַמַּר, שִׁית דְּרַגִּין נַחְתּוּ עִמִּיה
דִּיעֵקֵב לְמַצְרִים וְכָל חַד וְחַד עֲשָׂרָה אֶלְף רַבּוּא.
וְלַקְבְּלִיהוּן שִׁית דְּרַגִּין לְיִשְׂרָאֵל. וְלַקְבְּלִיהוּן (ר"ו ע"א) שִׁית
דְּרַגִּין לְכַרְסֵיא דְּלַעֲלָא. וְלַקְבְּלִיהוּן שִׁית דְּרַגִּין

לְכַרְסֵיִּיא דְלִתְתָא. דְכְתִיב, (מלכים א', י') שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכַפֵּא.
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (יחזקאל ט"ז) רַבָּה כְּצִמַח הַשָּׂדֶה נִתְתִּיף
וְגו', הָרִי שִׁית. וְלִקְבְּלֵיהוֹן כְּתִיב, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ
וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצֻמוּ וְגו'.

תָּא תְּזִי, כָּל חַד וְחַד סָלִיק לַעֲשָׂרָה, וְהוּוּ שְׁתִּין, וְאִינוּן
שְׁתִּין גְּבַרִין דְּבִסְחָרְנֵי שְׂכִינְתָא, וְאִינוּן שְׁתִּין רַבָּן,
דְּנַפְקוּ עִם יִשְׂרָאֵל מִגְּלוּתָא, וְדַעְאֵלוּ עִם יַעֲקֹב בְּגְלוּתָא.
אֲמַר לִיה ר' חֵיִיא, וְהָא הוּוּ (ס"א חֲמִינּוֹן) שְׁבַעָה, וְסִלְקִין
לְשִׁבְעִין, אֲמַר לִיה ר' שְׁמַעוֹן, שְׁבַעִין לָאוּ מִהָכָא,
וְאִי סִלְקָא דַּעְתָּךְ שְׁבַעָה, הָא כְּתִיב (שְׁמוֹת כ"ה) וְשִׁשָּׁה קָנִים
יוֹצְאִים מִצְדֵּיהָ שְׁלֹשָׁה קָנֵי מִנּוֹרָה וְגו'. וְקָנָה הָאֶחָד
הָאֲמַצְעִי לָאוּ בְּחֻשְׁבָּנָא, דְכְתִיב, (במדבר ח') אֵל מוֹל פְּנֵי
הַמִּנּוֹרָה יֵאִירוּ וְגו'.

עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי, אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, מָה
חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, לְנַחְתָּא יִשְׂרָאֵל, לְמַצְרִים
בְּגְלוּתָא. אֲמַר לִיה חֲדָא שְׂאֵלְתָא אֶתְ שְׂאִיל, אוּ תְרִין.
אֲמַר לִיה תְרִין. גְּלוּתָא לְמָה. וְלְמַצְרִים לְמָה. אֲמַר לִיה
תְרִין אִינוּן וְאֶתְחַזְרוּ לְחַד. אֲמַר לִיה קוּם בְּקִיּוּמְךָ בְּגִינְךָ
יִתְקַיִים לְעֵילָא, מְשֻׁמְךָ הָאִי מְלָה, אִימָא בְּרִי אִימָא.

פְּתַח וְאֲמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ו') שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וְשְׁמוֹנִים
פִּילְגָשִׁים. שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, אִינוּן גְּבַרְיָא

דְּלַעֲיִלָּא מַחֲלָא דְגְבוּרָא דְאֵתְאֲחֲדָן בְּקַלִּיפִין (נ"א בגליפין),
 דְּחִיּוּתָא קַדִּישָׁא דִּישְׂרָאֵל. וּשְׂמוֹנִים פִּילְגְּשִׁים, מְמַנָּן
 בְּגַלִּיפּוּי דְתַחֲוּתוּי. וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר, כְּמָה דְאֵת דְאֵת אֵמַר
 (איוב כ"ה) הֵישׁ מְסַפֵּר לְגִדּוּדֵיו. וְעַם כָּל דָּא פְתִיב, (שיר השירים
 ו') אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה, דָּא הִיא
 שְׂכִינְתָא קַדִּישָׁא דְנַפְקָא מִתְרִיסִין (נ"א מתריסר) זִיְהָרָא,
 דְזִהָרָא דְנִהִיר לְכֻלָּא, וְאִיהִי אֵתְקַרִי אִמָּא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא עֵבִיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, זְרִיק לְכָל
 עַמִּין לְכָל עֵיבָר, וּמְנִי עֲלִיהֶן רַבְרַבִּי, הֲדָא הוּא
 דְכְתִיב (דברים ד') אֲשֶׁר חֶלַק ה' אֱלֹהֶיךָ אוֹתָם לְכָל הָעַמִּים,
 וְהוּא נָסִיב לְחוֹלְקִיהָ כְּנִישְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא
 דְכְתִיב, (דברים ל"ב) כִּי חֶלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. וְקָרָא
 לָהּ אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה, דָּא הִיא
 שְׂכִינְתַּי יְקָרִיָּה, דְאֲשֶׁרִי בִינֵיהוֹן, אַחַת הִיא וּמִיּוֹחֲדַת לִיָּה.
 רְאוּהָ בְנוֹת וַיֵּאֱשָׁרוּהָ, כְּמָה דְאֵת אֵמַר (משלי ל"א) רַבּוֹת בְּנוֹת
 עָשׂוּ חֵיל וְאֵת עָלִית עַל כָּלָנָה. מְלָכוֹת וּפִילְגְּשִׁים
 וַיִּהְלֹלוּהָ, אֵלִין רַבְרַבִּי עַמִּין דְאֵתְפַקְדוֹן עָלֵיהוּ.

וְעוֹד רְזָא דְמְלָה הִיא דְתַנָּן בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת נְבָרָא
 הָעוֹלָם, וְכַד תְּסַתְּכַל תְּלָתָא אֵינּוֹן, וְעֲלָמָא בְּהוּ
 אֲתַבְרִי, (שמות ל"א) בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת, וְעֲלָמָא לָא
 אֲתַבְרִי אֱלָא בְּגִינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, כַּד בְּעָא לְקִיּוּמָא

עֲלָמָא, עֶבֶד לְאַבְרָהָם בְּרֹזָא דְחַכְמָה. לְיִצְחָק, בְּרֹזָא
 דְּתַבּוּנָה. לְיַעֲקֹב בְּרֹזָא דְדַעַת. וּבַהֲאֵי אֲתִקְרִי, (מְשַׁלֵּי כ"ד)
 וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ. וּבַהֲהִיא שְׁעָתָא אֲשַׁתְּכַלֵּל כָּל
 עֲלָמָא. וּמִדְּאֲתִילִידוּ (ד' ט"ו ע"א) לְיַעֲקֹב תְּרִיסַר שְׁבַטִין,
 אֲשַׁתְּכַלֵּל כָּלָא, כְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא.

כִּד חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדוּוֹתָא סְגִיָּאָה דְהֵאֵי עֲלָמָא
 תַּתָּאָה, דְאֲשַׁתְּכַלֵּל כְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא, אָמַר, דִּילְמָא
 חַס וְשָׁלוֹם יִתְעַרְבוּן בְּשָׂאֵר עַמֵּמִין, וְיִשְׁתַּאֲר פְּגִימוֹתָא
 בְּכֻלְהוּ עַלְמִין. מַה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, טְלִטֵּל לְכֻלְהוּ
 מִהֲכָא לְהֲכָא, עַד דְנַחְתּוּ לְמַצְרַיִם, לְמִידְר דִּיּוֹרִיָּהוֹן בְּעַם
 קְשִׁי קָדָל, דְמַבְזִין נְמוּסִיָּהוֹן, וּמַבְזִין לְהוֹן לְאַתְחַתְּנָא
 בְּהוּ, וְלֹאֲתַעְרְבָא בְּהַדְיָיָהוּ, וְחַשְׁיבוּ לְהוֹן עַבְדִּין. גּוֹבְרִין
 גְּעֻלָּן בְּהוֹן, נוֹקְבַתָּא גְּעֻלָּן בְּהוֹן עַד דְאֲשַׁתְּכַלֵּל כָּלָא
 בְּזַרְעָא קַדִּישָׁא, וּבִין כֶּךָ וּבִין כֶּךָ שְׁלִים חוּבָא דְשָׂאֵר
 עַמִּין, דְכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ט"ו) כִּי לֹא שָׁלֵם עֹון הָאֱמוּרִי עַד
 הֵנָּה. וְכִד נְפָקוּ, נְפָקוּ זַפְּאִין קַדִּישִׁין, דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים קכ"ב)
 שְׁבַטֵי יְהוָה יְעוּדוֹת לְיִשְׂרָאֵל. אֲתָא ר' שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקִיָּה
 בְּרִישִׁיָּה, אָמַר לִיָּה קָאִים בְּרִי בְּקִיּוּמָךְ, דְשְׁעָתָא קְיָיְמָא
 לָךְ.

יְתִיב ר' שְׁמַעוֹן, וְר' אֶלְעָזָר בְּרִיָּה קָאִים וּמְפָרֵשׁ מִלֵּי
 דְרַזִּי דְחַכְמָתָא, וְהוּוּ אֲנַפּוּי נְהִירִין כְּשִׁמְשָׁא. וּמִלֵּין

מִתְבַּדְרִין וְטָאֲסִין בְּרִקְיעָא. יִתְבוּ תְרִין יוֹמִין דִּלָּא אֲכָלוּ
 וְלֹא שָׁתוּ, וְלֹא הוּוּ יַדְעִין אִי הָוָה יִמָּא אוּ לִילִיא. כַּד
 נִפְקוּ, יַדְעוּ דִּהוּוּ תְרִין יוֹמִין דִּלָּא טַעְמוּ מִיַּדִּי. קָרָא עַל
 דָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן, (שְׁמוֹת ל"ד) וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבַּעִים יוֹם
 וְאַרְבַּעִים לַיְלָה לָחֶם לֹא אָכַל וְגו'. וּמָה אִי אָנֹן בְּשַׁעֲתָא
 חָדָא כַּךְ, מִשָּׁה, דִּקְרָא אֲסַהִיד בֵּיהּ, וַיְהִי שֵׁם עִם ה'
 אַרְבַּעִים יוֹם וְגו', עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

כַּד אָתָּא רַבִּי חֵיִיא קָמִיה דְרַבִּי, וְסַח לִיה עוּבְדָא, תָּוָה
 רַבִּי, וְאָמַר לִיה ר' שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אַבּוּי, בְּרִי,
 ר' שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אַרְיָא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה אַרְיָא,
 וְלֹאוּ ר' שְׁמַעוֹן כְּשָׂאֵר אַרְיֹוֹתָא, עָלִיה כְּתִיב (עֲמוֹס ג') אַרְיָה
 שָׂאֵג מִי לֹא יִירָא וְגו'. וּמָה עָלְמִין דִּלְעִילָא מְזַדְעוּזְעִין
 מִיַּנְיָה, אָנֹן עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. גְּבָרָא דִּלָּא גִזֵּר תַּעֲנִיתָא
 לְעָלְמִין עַל מַה דְשָׂאִיל וּבַעֲי, אֶלָּא הוּא גִזֵּר, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְקַיִים. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִזֵּר, וְאִיהוּ מְבַטֵּל.
 וְהֵינּוּ דִתְנֹן, מְאִי דְכְּתִיב, (שְׁמוֹאל ב' כ"ג) מוֹשֵׁל בְּאָדָם צְדִיק
 מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם, וּמִי
 מוֹשֵׁל בַּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, צְדִיק. דְּאִיהוּ גִזֵּר גִּזְרָה,
 וְהַצְּדִיק מְבַטֵּלָהּ.

תְּנֹן, אָמַר ר' יְהוּדָה, אִין לָךְ דְּבַר בְּחֻבִּיבוּתָא קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמוֹ תְּפִלְתָּן שְׁל צְדִיקִים, וְאַף

עַל גַּב דְּנִיחָא לִיהּ, זְמַנִּין דְּעֵבִיד בְּעוֹתְהוֹן, זְמַנִּין דְּלֹא
עֵבִיד.

תְּנִי רַבָּנָן, זְמַנָּא חֲדָא הוּוּ עֲלֵמָא צְרִיכָא לְמִטְרָא, אַתָּא
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְגִזֵּר אַרְבַּעִין תַּעֲנִיתָא, וְלֹא אַתָּא
מִטְרָא, צִלִּי צְלוֹתָא, וְלֹא אַתָּא מִטְרָא. אַתָּא רַבִּי עֲקִיבָא,
וְקָם וְצִלִּי, אָמַר מְשִׁיב הַרוּחַ, וְנָשַׁב זִיקָא, אָמַר וּמוֹרִיד
הַגֶּשֶׁם, וְאַתָּא מִטְרָא. חָלַשׁ דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר,
אֶסְתַּכַּל רַבִּי עֲקִיבָא בְּאַנְפוּי.

קָם רַבִּי עֲקִיבָא קָמִי עֲמָא וְאָמַר, אֲמַשׁוּל לָכֶם מְשָׁל,
לְמָה הִדְבֵּר דּוּמָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּמִי לְרַחֲמָא
דְּמַלְכָּא, דְּרַחֲמִים לִיהּ יִתִּיר, וְכֹד עָאל קָמִי מַלְכָּא, נִיחָא
לִיהּ, וְלֹא בְּעִי לְמִיתָן לִיהּ בְּעוֹתִיָּה בְּבַהִילוֹ, כִּי הִיכִי דְּלֹא
לִיתְפָּרֵשׁ מִנִּיהּ, דְּנִיחָא לִיהּ דְּלִישְׁתַּעֵי בְּהַדְּיָה. וְאַנָּא דְּמִי
לְעֵבְדָא דְּמַלְכָּא, דְּבַעָא בְּעוֹתִיָּה קָמִיָּה, וְלֹא בְּעִי מַלְכָּא
דְּלִיעוּל לְתַרְעִי פְּלִטְרִין, וּפְלִ שְׁכָן דְּלִישְׁתַּעֵי בְּהַדְּיָה,
אָמַר מַלְכָּא, הָבוּ לִיהּ בְּעוֹתִיָּה בְּבַהִילוֹ, וְלֹא לִיעוּל הָכָא.
כֹּךְ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אִיהוּ רַחֲמָא דְּמַלְכָּא, וְאַנָּא עֵבְדָא, וּבְעִי
מַלְכָּא לְאַשְׁתַּעֵי בְּהַדְּיָה כָּל יוּמָא, וְלֹא יִתְפָּרֵשׁ מִנִּיהּ.
וְאַנָּא, לֹא בְּעִי מַלְכָּא דְּאִיעוּל תַּרְעִי דְּפְלִטְרִין. נַח
דַּעֲתִיָּה דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

אָמַר לִיהּ, עֲקִיבָא, תָּא וְאִימָא לָךְ מַלְתָּא, דְּאַתְחַזִּיא לִי

בְּחֻלְמָא הָאֵי פְּסוּקָא, דְּכָתִיב, (ירמיה ז') וְאַתָּה אַל תִּתְּפַלֵּל
 בְּעַד הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בְּעַדָם רְנָה וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע
 בִּי. תָּא חֲזִי, תְּרִיסַר טוּרֵי אַפְרַסְמוֹנָא (דְּכִיָּא) עָאל הֵהוּא
 דְּלָבִישׁ חוֹשְׁנָא וְאַפּוֹדָא, וּבָעָא מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 לְמִיחָס עַל עֲלָמָא וְעַד הָאִידְנָא תְּלֵי אִיהוּ. אִי הָכִי אֲמַאי
 חֲלַשׁ דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. מְשׁוּם בְּנֵי נֶשָׂא, דְּלֹא יַדְעִין
 בַּהֲאִי.

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר תַּמְנֵי סָרֵי טוּרֵי אַפְרַסְמוֹנָא (דְּכִיָּא)
 עָלְאִין, עָאלִין נִשְׁמַתְהוּן דְּצִדִיקָא, וְאַרְבַּעִין
 וּתְשַׁעָה רִיחִין, סִלְקִין (ד' ט"ז ע"ב) בְּכָל יוֹמָא, עַד הֵהוּא אֶתְרֵ
 דְּאֶתְקָרֵי עֶדְוֵן, דִּי לְקַבֵּל דָּא, אֶתְיְהִיבַת אֹרִייתָא, בְּמ"ט
 פְּנִים טָמְא, וּבְמ"ט פְּנִים טָהוֹר. מ"ט אֶתְוּוּן בְּשִׁמְהֵן
 דְּשַׁבְּטֵי. מ"ט יוֹמִין לְקַבֵּל אֹרִייתָא. מ"ט יוֹמִין קְדִישִׁין
 עָלְאִין קִיִּמִין, לְמִיטַל רְשׁוּתָא בְּכָל יוֹמָא מֵאַבְנִין זְהִירִין,
 דְּגַלִּיפְאֵן בַּהֲהוּא חוֹשְׁנָא.

וְהֵהוּא דְּלָבִישׁ חוֹשְׁנָא, יְתִיב בְּכַרְסֵיָא קְדִישָׁא יְקִירָא,
 (שְׁמוֹת י"ג ע"א) דְּאַרְבַּע סַמְכִין קִיִּמִין מְסַתְּפְלִין
 בְּחוֹשְׁנָא, עַל מִימְרֵיהָ עָאלִין, וְעַל מִימְרֵיהָ נְפִקִין, זְקָפִין
 עֵינִין וּמְסַתְּפְלִין לְעֵילָא, חָמָאן צִיצָא, דְּלָהִיט בְּשִׁית
 מָאָה וְעֶשְׂרִין עֵיבַר, וּשְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, גְּלִיף עֲלוּי,
 מוֹדְעוֹזְעוֹן וּמַתְּחַלְחֵלֵן. קְטִירֵי בְּסִטְרוּי דִּימִינָא קְדִישָׁא,

דְּשִׁמְאֵלָא נָטִיל בִּידוּי סַמְכֵי שְׁמֵיָא, עָלִיל לֹון, וְגַלֵּי לֹון.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ל"ד) וְנִגְלוּ כִסְפֵי הַשָּׁמַיִם.

אָמַר לִיה רַבִּי עֶקִיבָא מָהוּ דְכְּתִיב (שיר השירים ו') אֵל גִּנַּת
אָגוּז יִרְדְּתִי. אָמַר לִיה תָּא חֲזִי, הֵהוּא גִנַּתָּא נִפְקָא מִעֵדֶן,
וְדָא הִיא שְׁכִינַתָּא. אָגוּז: דָּא הִיא רְתִיכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא,
דְּאִינוּן אַרְבַּע רִישֵׁין דְּנִהְרִין, דְּמִתְפָּרְשֵׁן מִן גִּנַּתָּא, כְּהֵא
אָגוּזָא, דְּאִינוּן אַרְבַּע רִישֵׁין קְדִישֵׁין לָגוּ. וּמַאי דָּאָמַר
יִרְדְּתִי, כְּמָה דְתַנֵּן, יֵרֵד פְּלוּנֵי לְמַרְכָּבָה.

אָמַר לִיה ר' עֶקִיבָא, אֵי הָכִי, הָוָה לִיה לְמִימַר, לְאָגוּז
יִרְדְּתִי, מָהוּ אֵל גִּנַּת אָגוּז יִרְדְּתִי. אָמַר לִיה, מְשׁוּם
דְּהִיא שְׁבַחָא דְּאָגוּזָא. מָה אָגוּזָא, טְמִירָא וְסִתִּימָא מְכַל
סְטְרוּי, כֶּךָ רְתִיכָא דְּנִפְקָא מִגִּנַּתָּא, סִתִּימָא מְכַל סְטְרוּי.
מָה אִינוּן אַרְבַּע קְרִישֵׁין דִּי בְּאָגוּזָא, מִתְחַבְּרֵן בְּהֵא
גִּיסָא, וּמִתְפָּרְשֵׁן מִהֵא גִיסָא. כֶּךָ רְתִיכָא, מִתְחַבְּרֵן
בְּאַחַדוּתָא בְּחֵדוּתָא בְּשְׁלִימוּתָא, וּמִתְפָּרֵשׁ כֹּל חַד
בְּעֵבְרוּי, עַל מָה דְּאִתְמַנֵּי הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב') הוּא
הַסּוֹבֵב אֶת כָּל אֶרֶץ הַחַיִּלָּה הוּא הַהוֹלֵךְ קִדְמַת אֲשׁוּר,
וְכֵן כּוּלָּם.

אָמַר רַבִּי עֶקִיבָא, הֵאִי לְכַלּוּכָא דְּהִיא בְּקַלִּיפּוּי דְּאָגוּזָא,
לְמַאי רְמִיזָא. אָמַר לִיה, אָף עַל גַּב דְּאִוְרִייתָא לָא
גַּלֵּי לִיה, בְּהֵאִי גַלֵּי.

תָּא חֲזִי, (ס"א שְׁקָדִים), מְנַהוֹן מְרִירָן, וּמְנַהוֹן מְתִיקָן, וְרַמְיָא
 אֵית לֹון, אֵית מָארי דְּדִינָא קְשִׁיא, וְאֵית מָארי
 דְּשִׁירוּתָא, אַבְל כָּל רַמְיָא דְּגִלִי בְּאוֹרֵייתָא חֲזִינָן דְּדִינָא
 חֲזִי, וְהָכִי הוּא לְיִרְמִיָהוּ, אַחֲזוּ לֵיה בְּדִינָא, דְּכְתִיב, (ירמיה
 א') מִקַּל שָׁקֵד אָנִי רוּאָה. מֵאֵי שָׁקֵד. שְׁקָדִים מִמֶּשׁ. וְכֵן
 בְּמִטָּה אֶהְרֹן, (במדבר י"ז) וַיִּגְמֹל שְׁקָדִים. וּמִן תִּיבוּתָא מִמֶּשׁ,
 אֲשֶׁתִּמַּע, דִּהוּא דִּינָא קְשִׁיא. דְּכְתִיב, (דניאל ט') וַיִּשְׁקֹוד ה' ^{ה'}
 עַל הָרָעָה. וְכֵן (ירמיה א') שׁוֹקֵד אָנִי עַל דְּבָרִי, וְכֵן כּוֹלָם.
 אָמַר לֵיה ר' עֶקִיבָא, מִשְׁמַע כָּל מַה דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לְמִילָף מְנִיָּה חֲכָמָתָא סְגִיָּאָה, דְּכְתִיב, (משלי ט"ז) כָּל
 פֶּעַל ה' לִמְעַנָּהוּ. ר' אֶלְעָזָר אָמַר מֵהָכָא, דְּכְתִיב, (בראשית
 א') וַיִּרְא אֱלֹהִים אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מֵהוּ
 מְאֹד. לְמִילָף מְנִיָּה חֲכָמָתָא עֲלָאָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵי דְּכְתִיב, (קהלת ז') גַּם אֵת זֶה לְעִמַּת
 זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. כְּגִוּוֹנָא דְּרַקִּיעָא, עֵבֵד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, וְכֻלְהוּ רַמְיָא לְמַה דְּלְעִילָא. דְּכִד הוּא
 חָמִי ר' אַבָּא, חַד אֵילָנָא, דְּאִבִּיָּה אֲתַעְבִּיד עוֹפָא דְּפָרַח
 מְנִיָּה, הוּא בְּכִי וְאָמַר, אֵי הוּוּ בְּנֵי נְשָׂא יַדְעֵי לְמֵאֵי
 רַמְיָאן, הוּוּ מְבֻזְעֵן מְלַבוּשֵׁיהוֹן עַד טְבוּרִיהוֹן, לְמֵאֵי
 דְּאֲתַנְשֵׁי חֲכָמָה מְנַהוֹן. כָּל שְׁכֵן בְּשָׂאָר מַה דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא.

כְּדֹאֲמַר ר' יוֹסִי, אֶלְנִין, אֵינּוֹן דְּאִתְחַזִּי מִנְהוֹן חֲכַמְתָּא,
כְּגוֹן חֲרוּבָא, דְּקַל, פְּסִתוּקָא, וְכַדוּמָה לֹון,
כְּלָהוּ בְּחַד רְכִיבָא ^(רְתִיבָא) אֲתֵרְכְבוּ. כֹּל אֵינּוֹן דְּעֵבְדִין
פִּירִין, בַּר מִתְפוּחִין, רְזָא חֲדָא אֵינּוֹן, בַּר שְׁבִילִין
דְּאִתְפְּרָשֵׁן.

כֹּל אֵינּוֹן דְּלֹא עֵבְדִין פִּירִין, וְאֵינּוֹן רַבְרַבִּין, בַּר מְעַרְבִין
דְּנַחְלָא, דְּאִית לְהוּ רְזָא בְּלַחֲדוּי כְּגוּוֹנָא דְּלְעִילָא,
מִחַד יְנִיקָא יְנִיקוּ, וְכֹל חַד מֵאֵינּוֹן דְּאֵינְהוּ זוּטְרִי, בַּר
מֵאזוּבָא, מֵאִמָּא חֲדָא אֲתִילִידוּ.

כֹּל עֵשְׂבִין דְּאֲרַעָא, דְּאֲתַמְנִי עֲלֵיהוֹן רַבְרַבִּין תְּקִיפִין
בְּשִׁמְיָא. כֹּל חַד וְחַד רְזָא בְּלַחֲדוּי, כְּגוּוֹנָא
דְּלְעִילָא, וּבְגִין כַּף כְּתִיב, ^(וּיקרא י"ט) שְׁדָף לֹא תִזְרַע
כְּלָאִים. דְּכֹל חַד וְחַד עָאל בְּלַחֲדוּי, וְנִפִּיק בְּלַחֲדוּי,
הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, ^(אִיוב ל"ח) הִידַעַת חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשִׁים
מִשְׁטָרוֹ בְּאָרְץ. וְכְתִיב ^(ד' ט"ז ע"א) ^(ישעיה מ') לְכֹלֶם בְּשֵׁם יְקָרָא.
וּמָה בְּכֹל מָה דְּבַעְלָמָא רְזָא בְּלַחֲדוּי וְלֹא בְּעָא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְגַלְאָה לֹון, וְלְעַרְבָבָא לֹון, וּקְרָאן בְּשִׁמְהֵן.
בְּנֵי יַעֲקֹב דְּאֵינּוֹן שְׁבִטִין קְדִישִׁין, דְּאֵינּוֹן קִיּוּמָא
דְּעֲלָמָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

ר' יוֹסִי בַר יְהוּדָה אָמַר, אֵילוּ נְאֻמַר אֵלֶּה שְׁמוֹת, מִשְׁמַע

דְּהָכִי הוּא. הַשְּׁתָּא דְּכְתִיב וְאַלֶּה שְׁמוֹת, מִשְׁמַע דְּעַל
הָרָאוּנִים מוֹסִיף, מַה הָרָאוּנִים בְּנֵי יַעֲקֹב, אַף כָּאן
בְּנֵי יַעֲקֹב.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֶס וְשָׁלוֹם, בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר קוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא, (בראשית מ"ו) אָנֹכִי אֵרֶד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה,
סְלָקָא דְּעַתְרָךְ דְּשְׁכִינְתָּא תִּיחֻת עִמִּיהָ בְּהֵיא שַׁעֲתָא (אָמַר
לִיה וְהָא פְתִיב אָנֹכִי אֵרֶד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, עִמָּךְ)
מִמֶּשׁ, אֱלֹא, בְּשַׁעֲתָא דְּהוֹת
יְרִידָה לְבְנוֹהִי, נַחְתָּת שְׁכִינְתָּא, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, אָנֹכִי
אֵרֶד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, וְאָנֹכִי אֲעִלְךָ גַּם עֲלֶיהָ, כָּל זְמַנָּא
דִּיהוּי לָךְ עֲלֵייהָ, כְּבִיכּוּל עֲלֵייהָ אֵית לִי, וּבְשַׁעֲתָא דִּיהוּי
לָךְ יְרִידָה, כְּבִיכּוּל אָנֹכִי אֵרֶד עִמָּךְ. וְעַד דְּמִית יוֹסֵף וְכָל
אֲחוּי, וְהוֹת לֹון יְרִידָה, קָמַת שְׁכִינְתָּא וְנַחְתָּת עִמָּהוֹן,
כְּמַה דְּנַחְתּוּ אֵלִין, כִּךְ נַחְתּוּ אֵלִין.

אָמַר (ס"א ר' יוסי בר' יהודה) ר' יְהוּדָה מַה פְּתִיב לְעִיל מְנִיָּה,
(בראשית נ') וַיָּמַת יוֹסֵף בֵּן מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וְגו',
בְּהֵיא שַׁעֲתָא דְּמִית יוֹסֵף, וְכִלְהוּ שְׁבֻטִין, וְהוּה לֹון
יְרִידָה, נַחְתּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וּשְׁכִינְתָּא וּמְלָאכִי
עֲלָאי נַחְתּוּ עִמָּהוֹן, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן אַתּוֹסְפוּ עַל קַדְמָאי לְמִיחַת בְּגָלוּתָא.
אָמַר לִיָּה, אֵי הָכִי, יַעֲקֹב הוּה מִית אוּ לָא. אָמַר לִיָּה
מִית. אָמַר לִיָּה, וּמַהוּ דְּכְתִיב הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֵת

יַעֲקֹב, אִי בְּחַיִּי, אֵימָא אֵת יַעֲקֹב, וְאִי בְּתַר דְּמִית, אֲפִיק
 מִתְּמָן אֵת יַעֲקֹב. אֵלָא תָּא חֲזִי, לָא אָמַר קָרָא הַיּוֹרְדִים
 מִצְרַיִמָּה אֵת יַעֲקֹב, דְּעַד פְּעֻן לָא הוּת יְרִידָה לְיַעֲקֹב,
 אֵלָא הַבָּאִים, אוֹלִיפְנָא דָּאתוּ עִמִּיהּ דְּיַעֲקֹב, וְאוּזְלוּ לְהוֹן,
 עַד דְּנַחְתּוּ אֲלִין בְּגִלוּתָא, נַחְתּוּ אֲלִין עִמְהוֹן, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת וְגו'.

ר' דוּסְתָאֵי אָמַר, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא הוּוּ אֲתִיִּין, וְאוּזְלִין
 לוֹן, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה, וְלָא פְּתִיב
 אֲשֶׁר בָּאוּ, וְהֵיִינוּ דְּכַתִּיב הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה בְּקַדְמִיתָא אֵת
 יַעֲקֹב. וְלִבְתַּר כַּד הוּת לוֹן יְרִידָה אִישׁ וּבֵיתוּ בָּאוּ. וְתָא
 חֲזִי, בְּנֵי יַעֲקֹב כְּלָהּוּ הוּוּ מִתִּין בְּהֵוּא זְמָנָא וְנַחְתּוּ אֲלִין
 וְאוּזְלִין.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֲלֶעָזֵר אָמְרוּ, הָאִי פְּרֻשַׁתָּא מְלִין עֲלָאִין
 אֵית בָּהּ, דְּתַנְּן, בְּשַׁעְתָּא דְּנַחְתּוּ אֲלִין רְתִיכִין
 וּמְשֻׁרְיִין קַדִּישִׁין, דְּיוֹקְנֵיהוֹן דְּשַׁבָּטִין, דְּגִלְפִין לְעֵילָא,
 כְּלָהּוּ עָאֲלִין לְמִידָר עִמְהוֹן. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, אִישׁ וּבֵיתוּ
 בָּאוּ, וְכַתִּיב רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לְוִי.

דְּבַר אַחַר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֵת
 יַעֲקֹב וְגו'. אֲתַחְזֹר פְּרֻשַׁתָּא דָּא, לְמָה דְּאָמַר רַבִּי
 יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה, וְכֻלָּא הָוָה.

וְתָא חֲזִי, רַבִּי אֲלֶעָזֵר בֶּן עֶרְךָ, כַּד הָוָה מְטִי לְהָאִי פְּסוּקָא,

הָיָה בְּכִי, דְתַנִּיא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְךָ, בְּשַׁעֲתָא
 דְּאִזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, אֶתְכַנְּשׁוּ כְּלָהּוּ נִשְׁמַתְהוֹן
 דְּשַׁבְּטִין, לְמַעְרְתָא דְּכַפְלָתָא, צוּחוּ וְאִמְרוּ: סָבָא סָבָא,
 כְּאָבָא דְּבָנִין לָאוּ בַּלְאוּתָא (בְּגָלוּתָא) דְּעֵלְמָא דִּין, בְּנִיךְ
 כְּלָהּוּ מִשְׁתַּעְבְּדִין בְּקִשְׁיָו, עִם אַחֲרָן עַבְדִּין בְּהוּ נְוִקְמִין
 דְּעֵלְמָא.

בְּהֵיא שַׁעֲתָא, אֶתְעַר רִיחִיָּה דְּתֵהוּא סָבָא, רְשׁוּתָא
 שְׂאִיל, וְנַחֲתִית, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל
 רְתִיכּוּי וּמִשְׁרִייתִיה, וּמְלִכִּיהוֹן בְּרָאשִׁיהוֹן. וְנַחֲתוּ כְּלָהּוּ
 עִם יַעֲקֹב וְעִם שְׁבַטוּהִי. שְׁבַטִין נַחֲתוּ חִיִּין עִם אַבוּהוֹן,
 וּשְׁבַטִין נַחֲתוּ מִתִּים עִם אַבוּהוֹן, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב וְאֵלֶּה
 שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה וְגו' וּכְתִיב רְאוּבֵן
 שָׁמְעוֹן לְוִי וְגו'. וְתָא חֲזִי, מִתִּים הוּוּ, וְנַחֲתוּ, וּכְתִיב וַיֹּסֶף
 הָיָה בְּמִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּהָאִי אֶתְקַרִּי (תְּחִלִּים ק"ג)
 פְּרַחַם אָב עַל בָּנִים.

רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלוֹם הָוָה אָזִיל בְּאַרְחָא וְרַבִּי אֲבָא הָוָה
 עִמֵּיהּ עָאלוּ לְחַד אֶתְרָא וּבִתּוּ תָמָן. אֶכְלוּ כַּד בְּעוּ
 לְמִשְׁכַּב שָׁוּי רִישִׁיהוֹן בְּתֵהוּא תִּלָּא דְּאַרְעָא דְּהוּוּ חַד
 קְבָרָא תָמָן עַד לָא דְּמִיכּוּ קָרָא חַד קָלָא מִן קְבָרָא אָמַר
 זַרְעָא לְאַרְעָא אֲזִלָּא. תְּרִיסַר שָׁנִין הָוָה (דף ט"ז ע"ב) דְּלָא
 אֶתְעַרִּית בַּר הָאִידְנָא דְּפְרָצוּפָא דְּבְרִי חְמִינָא הָכָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵן אַתָּה. אָמַר לִיהּ יוּדָאי אָנָּה, וְאָנָּה
 יְתִיב נְזִיפָא, דְּאָנָּה לָא יְכִילָנָא לְמִיעֵל, בְּגִין הֵהוּא
 צְעָרָא דְבָרִי, דְּגִנְבִיהּ הֵהוּא עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, פֶּד
 אִיהוּ הוּהּ זְעִירָא, וְאַלְקֵי לִיהּ כָּל יוֹמָא, וְצְעָרָא דִילִיהּ
 דְּחֵי לִי לְמִיעָאֵל בְּדוּכְתָאי, וּבִהְאֵי אַתְרָא לָא אַתְעָרִית,
 בַּר הָאִידְנָא.

אָמַר לִיהּ וְאַתּוֹן יַדְעִין בְּצְעָרָא דְּחֵי. אָמַר לִיהּ, שְׂרִי
 קְבָרִי, אִי לָאוּ בְּעוּתָא דִילָן עַל חֵי, לָא יתְקַיְיֵמוּן
 פְּלָגוֹת יוֹמָא (נ"א בְּעֵלְמָא), וְהָאִידְנָא אַתְעָרִית הַכָּא, דִּהוּ
 אֲמַרִין לִי כָּל יוֹמָא, דְּלַעְגָּלָא יִיתֵי בְּרִי הַכָּא, וְלֹא יַדְעֵנָא
 אִי בְּחֵי אִי בְּמוּתָא.

אָמַר לִיהּ רַבִּי יְהוּדָה, מֵאִי עֲבִידְתִּיכוּ בְּהֵהוּא עֲלֵמָא.
 אַתְרַגִּישׁ קְבָרָא, וְאָמַר, אֲזִילוּ קוּמוּ, דִּהָאִידְנָא
 יִלְקוּן לְבָרִי, תְּוֹוְהוּ, וְעָרְקוּ מִתְּמֵן כְּפִלְגוֹת מִיל, יתְבוּ עַד
 דְּנִהִיר צְפָרָא. קָמוּ לְמִיזֵל, חָמוּ חַד בַּר נֶשׁ, דִּהוּהּ רְהִיט
 וְעָרְק, וְהוּהּ שְׁתִּית דָּמָא אַכְתְּפוּי, אַחְדוּ בֵּיהּ, וְסַח לְהוּ
 עוּבְדָא, אָמְרוּ לִיהּ מַה שְׁמַךְ. אָמַר לְהוּ, לַחְמָא בַּר לִיּוּאֵי.
 אָמְרוּ, וּמַה (בַּר) לִיּוּאֵי בַּר לַחְמָא הוּהּ הֵהוּא מִיתָא,
 וּמִסְתְּפִינָא לְאַשְׁתְּעוּיֵי יתִיר בְּהַדְיָה. לָא אַהֲדְרוּ. אָמַר רַבִּי
 אָבָא, הָאִי דְאָמְרוּ, דְּצֻלוֹתְהוֹן דִּמְתִּיא, מְגִינָן עַל חֵי.
 מְנַלָּן. דְּכְתִיב, (בַּמְדַּבֵּר י"ג) וַיַּעֲלוּ בַּנְּגֹב וַיָּבֵא עַד חֶבְרוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזִי, תְּרִין גְּדָרִין גְּדָר קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא לְיַעֲקֹב. חַד, דִּי־יַחֲוֹת עֲמִיָּה לְמִדָּר עֲמִיָּה
 בְּגָלוּתָא, וְחַד דִּי־סְקִינִיָּה מִקְבְּרִיָּה, לְמַחְמֵי חֲדוּתָא
 דְּסִיִּיעָתָא קִדְיִשָׁא דְדִיִּירִי עִם בְּנוֹהִי, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 אָנֹכִי אֵרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה אָנֹכִי אֵרַד עִמָּךְ בְּגָלוּתָא. וְאָנֹכִי
 אֲעַלְךָ גַּם עָלָה, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (יחזקאל ל"ז) וְהֵעֲלִיתִי אֶתְכֶם
 מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עֲמִי. וְכְתִיב (תהלים קכ"ב) שָׁשׂוּ עָלוּ שְׁבָטִים
 וְגו'.

דְּבַר אַחַר (שְׁמוֹת א') וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם וְגו', אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהַהוּא יוֹמָא, אֶתְיָהִיב לִיָּה רְשׁוּתָא
 לְשָׂרוּ שֶׁל מִצְרַיִם, עַל כֹּל שְׂאֵר עַמִּין, דִּתְנָא, עַד דְּלֹא
 מִית יוֹסֵף, לָא אֶתְיָהִיב שְׁלֹטְנֵנוּ לְשֹׁלְטָנָא דְּמִצְרַיִם עַל
 יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְּמִית יוֹסֵף, כְּדִין וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל
 מִצְרַיִם, וַיִּקָּם: כְּמָאן דִּהוּה מֵאִיף וְקָם.

(וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ וכו') רַבִּי יִצְחָק פִּתְחָה, (שִׁיר הַשִּׁירִים א') עַד שְׁהַמְלִיךְ
 בְּמִסְבוּ גְּרָדִי נִתַּן רִיחֹו. עַד שְׁהַמְלִיךְ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ"ד) כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ
 יִשְׂרָאֵל. וְכְתִיב (דברים ל"ג) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מֶלֶךְ. בְּמִסְבוּ: בִּין
 כְּנַפֵּי הַכְּרוּבִיִּים. גְּרָדִי נִתַּן רִיחֹו, דְּגֵרְמוּ לְאַסְתְּלָקָא
 מִבִּינֵיהוֹן.

דְּבַר אַחַר, עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמִסְבוּ, בְּעוֹד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא הוּה יְהִיב אוֹרִיִּיתָא לְיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ל"ד)

וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא
אָכַל וְגו'. בְּעוֹד דְּהוּה פְּתִיב אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, שְׁבִקוּ
רִיחֵיהוֹן טָב, וְאָמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.

דְּבַר אַחַר עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמַסְבּוֹ, בְּעוֹד דְּהוּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא נְחִית עַל טוֹרָא דְּסִינַי, לְמִיּהַב אֹרִייתָא
לְיִשְׂרָאֵל, נְרַדִּי נַתַּן רִיחוֹ, דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת כ"ד) נַעֲשֶׂה
וְנִשְׁמָע.

רַבִּי תַנְחוּם אָמַר, כָּל אוֹמָה וְאוֹמָה אֵית לָהּ שֵׁר לְעֵילָא,
וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב שְׁלִטְנוּתָא לְדִין, אֲנַחֲתִית
לְדִין, וְכַד יְהִיב שְׁלִטְנוּתָא לְהוּא שֵׁר, לִית לֵיהּ
שְׁלִטְנוּתָא, אֵלָא בְּגִין יִשְׂרָאֵל, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (איכָה א')

הָיוּ צָרִיחָ לְרֵאשׁ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן לְקַבִּיל כָּל שְׂאֵר אוֹמִין
דְּעָלְמָא, מַה שְׂאֵר עַמִּין אֵינּוֹן שְׁבַעִים, אוּף יִשְׂרָאֵל
אֵינּוֹן שְׁבַעִים, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית מ"ו) כָּל הַנְּפֹשׁ
לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרִימָה שְׁבַעִים. וּמֵאן דְּשְׁלִיט עַל
יִשְׂרָאֵל, כְּאִילוּ שְׁלִיט עַל כָּל עָלְמָא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר מִהֲכָא, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וְגו',
הָא שְׁבַעָה. וְכַל דְּרָגָא (נ"א סְלָקָא) לְעֵשְׂרָה, הָא שְׁבַעִים.
מַה כְּתִיב בְּתַרְיֵיהּ, וַיִּקָּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם.

אָמַר רַב הוֹנָא, אֲמַאי אֲשַׁתְּעֵבִידוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָאוֹמִין,
בְּגִין דְּיִשְׁתַּאֲר בְּהוֹן עָלְמָא, דְּאֵינּוֹן לְקַבִּיל כָּל

עֲלָמָא, וּכְתִיב, (זכריה י"ד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ
אֶחָד. וּמָה הוּא חֵד, אוֹף יִשְׂרָאֵל חֵד, דְּכְתִיב, (שמואל ב' ז')
גוֹי אֶחָד בְּאַרְץ. מָה שְׁמִיָּה חֵד, וּנְתַפְרֵשׁ בְּע', אוֹף
יִשְׂרָאֵל חֵד, וּנְתַפְרֵשׁ בְּשַׁבְּעִין.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (משלי ל') תַּחַת שְׁלֹשׁ רִגְזֵה אַרְץ וְגו', תַּחַת
עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ, דְּתַנִּיא (דף י"ז ע"א) לֵית לָךְ אוֹמָא מְכִיכָא
וְקָלִילָא וְנִבְזִית קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּוֹתִיּוּהוּ
דְּמִצְרָאִי, וְיִהִיב לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁלֹטְנוּתָא
בְּגִינֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל. וְשַׁפְּחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ, דָּא הָגָר,
דְּאוּלִּידַת לִישְׁמַעְאֵל, שְׁעָשָׂה כַּמָּה רַעוּת לִישְׂרָאֵל, וְשִׁלַּט
בָּהֶם, וְעֵינָה אוֹתָם בְּכָל מִינֵי עֲבוּיִין, וְגִזַּר עֲלֵיהֶם כַּמָּה
שְׁמָדוֹת, וְעַד הַיּוֹם הֵם שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וְאִינָם מְנִיחִים
לָהֶם לַעֲמוּד בְּדָתָם. וְאִין לָךְ גְּלוּת קָשָׁה לִישְׂרָאֵל כְּמוֹ
גְּלוּת יִשְׁמַעְאֵל.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָוָה סְלִיק לִירוּשָׁלַם, וְהָוָה אֲזִיל בְּאוּרְחָא,
חָמָא חֵד עֲרַבְתָּהּ, דְּהָוָה אֲזִיל בְּאוּרְחָא, וּבְרִיָּה עֲמִיָּה.
פָּגְעוּ בִּיּוּדָאִי חֵד. אָמַר לְבִרְיָה, הָאִי יוּדָאִי גְּעֵלָא, דְּמָאִים
בֵּיהּ מָרִיָּה. נוּוֹל לֵיהּ, וְרַקִּיק לֵיהּ בְּדִיקְנִיָּה ז' זְמַנִּין,
דְּאִיְהוּ מְזַרְעָא דְרָאמִין, דְּאָנָא יְדַעְנָא דְּמִשְׁעַבְדָּן בְּהוּ
שַׁבְּעִין עַמְמִין, אֲזִיל בְרִיָּה וְאֶחִיד בְּדִיקְנִיָּה. אָמַר רַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ רָאמִין רָאמִין, גּוֹזְרָנָא עַל עֲלָאִין, דְּיַחַתוּן לְתַתָּא.
עַד לָא סִיִּים אַתְּבַלְעוּ בְּאַתְרֵיהוֹן.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שיר השירים ב') עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ
הַצִּלָּלִים וְגו', עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם, הַאִי קָרָא עַל
גְּלוּתָא דִּישְׂרָאֵל אֲתָמַר, דְּאִינּוּן יִשְׁתַּעְבְּדוּן בְּגְלוּתָא, עַד
דִּי־סִתְיִים הֵהוּא יוֹמָא דְשִׁלְטְנוּתָא דְאֹמִינ. דִּתְנִן, אָמַר
רַבִּי יִצְחָק, אֶלְף שְׁנִין הוּא שְׁלִטְנוּתָא דְכָל אֹמִינ פְּחָדָא,
עַל־יֵהוּ דִּישְׂרָאֵל. וְלִית לָךְ אֹמְיָה דְלֹא יִשְׁתַּעְבֵּד בְּהוּן.
וְיוֹמָא חָדָא, הוּא לְקַבְלִיָּה דְכְּתִיב, (זכריה י"ד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד
הוּא יוֹדַע לִיִּי וְגו'.

דְּבַר אַחַר, עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם קָדָם דִּיפּוּחַ הֵהוּא יוֹמָא
דְּאֹמִינ. וְנָסוּ הַצִּלָּלִים, אִינּוּן שׁוּלְטָנִין דְשִׁלְטוּ
עַל־יֵהוּ. אֶלְף לִי אֵל הַר הַמּוֹר, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אֶלְף לִי, לְנַעְרָא הָאוּמוֹת מִירוּשָׁלַם דְּהוּא הַר הַמּוֹר, כְּמָה
דְּכְתִיב, בְּהַר הַמּוֹרִיָּה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם. וְאֵל גְּבַעַת
הַלְּבוֹנָה, דָּא בֵּי מַקְדְּשָׁא דִּי בְּצִיּוֹן, דְּכְתִיב בֵּיה (תהלים מ"ח)
יְפֵה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן וְגו', (אמר רבי יהודה) כְּמָה
דְּאֵת אָמַר, (איוב ל"ח) לְאַחֲזוּ בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וַיִּנְעְרוּ רְשָׁעִים
מִמֶּנָּה. כֵּהָאִי דְאֶחָד בְּטְלִית, לְנַעְרָא טְנוּפָא מְנָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְגְּלִיָּא
בִּירוּשָׁלַם דְלִתְתָא, וְלְדַכָּאָה יִתָּה מִטְנוּפֵי עַמְמֵיָא,
עַד דְּלֹא אֲשַׁתְּלִים הֵהוּא יוֹמָא דְאֹמִינ. דְּאָמַר רַבִּי חֵיִיא,
לִית שׁוּלְטָנוּ לְאֹמִינ עַל־יֵהוּ דִּישְׂרָאֵל, אֶלָּא יוֹמָא חָדָא

לְחֹדֶר, דִּהְיָה יוֹמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא אֵלֶּךָ
שָׁנִים. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה א') נִתְּנִי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם
דְּוָה. יוֹמָא חַד לְחֹדֶר, וְלֹא יִתִּיר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי יִתִּיר יִשְׁתַּעְבְּדוּן, לֹא עַל פּוּם גְּזֵרַת
מִלְכָּא הוּא, אֲלֵא עַל דְּלֹא בַעֲיִין לְמִיְהֵדֵר
לְקַבְּלֶיהָ, וְכְתִיב (דברים ל') וְהָיָה כִּי יָבוֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וְגו', וְכְתִיב, (דברים ל') אִם יְהִיֶה גִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם
מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ וְגו'.

(שמות א') וַיֹּאמֶר אֵל עֲמוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, דִּהָא עַל כָּל פָּנִים מִלְּאֲכָא שְׁלִטוֹנָא
דְּמִמְנָא עַל מִצְרָאֵי הָוָה, וְהָכִי הוּא, דְּרוּבָא דְּפִרְשֵׁתָא לֹא
אֲתַמַּר, אֲלֵא מֶלֶךְ מִצְרַיִם (י' ע"א) סָתַם, וְהֵינּוּ מִמְנָא
רְבֻרְבָּא עַל מִצְרָאֵי. פִּרְעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם, פִּרְעָה מִמֶּשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְפִיכָךְ פְּתִיב, וַיֹּאמֶר (בראשית רל"ד ע"ב)
כְּלוּמַר אַכְנִיס בְּלִבְהוֹן מִלְּתָא דָּא, כְּמָה דְּאֲתָ
אָמַר, (שמואל ב', ט"ז) כִּי יִי' אָמַר לוֹ (לך) קָלֵל אֶת דָּוִד. מַחֲשַׁבְתָּ
הֲלֵב בְּלִבְד. וְכֵן (אסתר ו') וַיֹּאמֶר הָמָן בְּלִבּוֹ, וְכֵן (בראשית י"ז)
וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הֲלֵבָן מֵאָה שָׁנָה. אוּף הָכָא נָמִי, אַכְנִיס
מַחֲשַׁבְתָּא בְּלִבְהוֹן, דְּאָמְרוּ רַב וְעֲצוּם מִמְּנֹו. מֵאִי מִמְּנֹו.
רְצוֹנֹו לֵאמֹר מִמְּנָא דִּילְהוֹן, אֵינּוּן אָמְרוּ בְּלִבֵּיהוּ,
דְּחִילָא וְתוּקְפָא דִּילְהוֹן, רְבֻרְבָּא וְתַקִּיפָא מִמְּנֹו,
מִשׁוּלְטָנָא דִּילְהוֹן.

ר' יִצְחָק אָמַר, כָּל אוֹמְיֵן דְּעֵלְמָא, (בר ישראל) מְשַׁכֵּינַן
 תּוֹקְפָא מְשָׁרְיֵהוּן, וְיִשְׂרָאֵל נִגְדֵינַן חִילֵיהוֹן מְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאֵינּוּן אֶתְקֵרוּן עֵמָא דֵי יִי, וְלֹא עֵמָא
 דְּשׁוּלְטַנְיָא. ר' יְהוּדָה אָמַר, הֲכָא אֶתְקֵרוּן עֵמוּ, דְּכִתְיֵב
 וַיֹּאמֶר אֶל עֵמוּ, וְהָתָם כְּתִיב, (שמות ג) רָאָה רָאִיתִי אֶת עֲנִי
 עֲמִי, עֲמִי מִמֶּשׁ, יִשְׂרָאֵל אֶקְרוּן עִם יִי, וְשָׂאֵר אוֹמְיֵן
 אֶקְרוּן, עֵמוּ דְּשׁוּלְטַנְיָא דִּילְהוֹן דְּכִתְיֵב, (מִיכָה ד') כִּי כָל
 הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיו וְאֲנַחְנוּ נִלְךְ בְּשֵׁם יִי
 אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הָאִי פְּסוּקָא, הָוּה לֵיה לְמִימַר (הנה עם ישראל
 א) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ, (אֵלָא) מַהוּ עִם בְּנֵי.
 אֵלָא עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ, מַהֲהוּא יִשְׂרָאֵל דְּלַעִילָא,
 דְּחֻשְׁבּוֹ דְּעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּוּ, וְלֹא עִם יִי, וְכִתְיֵב (שמות
 א) וַיִּקְוְצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא כְּתִיב מִפְּנֵי (דף י"ז ע"ב) עִם
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֵלָא מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ.

רַבִּי יוֹחָנָן הָוּה קָאִים קָמִיָּה דְּר' יִצְחָק, אָמַר, מַה חָמָא
 בְּלָק לְמִימַר (במדבר כ"ב) הִנֵּה עִם יִצָּא מִמִּצְרַיִם, וְלֹא
 אָמַר הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (אֵלָא) אָמַר לֵיה ר' יִצְחָק, בְּלָק
 מִכְשָׁף גְּדוֹל הָוּה, וְכֵן דִּרְךְ הַמְּכַשְׁפִּים לְקַחַת הַדָּבָר שְׂאִין
 בּוֹ חֲשָׁדָא, וְכֵן אִין מְזַכְרִין לְעוֹלָם שֵׁם אָבִיו שֶׁל אָדָם,
 אֵלָא שֵׁם אָמוּ, דְּבָר שְׂאִין בּוֹ חֲשָׁדָא.

דִּכְן דֶּרֶךְ הַשְּׂדִים, דְּמַעֲיִנִים בְּהוּא מְלָה דְקֹאמְרִי לְהוּ,
 אִי אִיהוּ כְּדִיבָא, מוֹדִיעִין לִיה מְלִין כְּדִיבִין, וְאִי
 הוּא קְשׁוּט, כֹּל מַה דְּאִמְרִין לְזִמְנָא זְעִירָא קוּשְׁטָא הוּא,
 כֹּל שְׁכֵן לְמַעַבְד עֲבִידְתָּא. רַבִּי אַחָא אָמַר, בְּלֶק אֹרְחָא
 דְקָלְנָא נָקֹט, הִנֵּה עִם יֵצֵא מִמְצָרִים, כְּלוּמַר, דְּלִית אֲנִן
 יִדְעִין מִמָּאן אֵינֹן.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מִפְּנֵי מַה עֲמָא דְרַבְרַבִּין נְטִירִין, וְעֲמָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא נְטִירִין. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 לָא דְמִי מְסַכְנָא לְעִתִּירָא. מְסַכְנָא בְּעִי לְנִטְרָא דִילֵיה,
 עִתִּירָא לָא נְטִיר דִילֵיה, וְכֹל שְׁכֵן דִישְׂרָאֵל, אֵינֹן
 מִמְלָכָא דְרַחִים קְשׁוּט וְדִינָא. וְדִינָא קְדַמָּא עֲבִיד
 בְּגוּבְרִין דְבִיתֵיה, דְּבְעִי דְאֵינֹן לְהוּוֹן נְטִירִין מִחֻטָּא
 יִתִּיר מִכְּלָהוּ הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (עמוס ג) רַק אֶתְכֶם יִדְעִיתִי
 מִכֹּל מְשַׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי נָפֵק לְאֹרְחָא, וְהוּהוּ רַבִּי אַחָא בַר יַעֲקֹב אֲזִיל
 עִמֵּיהּ, עַד דִּהוּוּ אֲזִילִי שְׁתִּיק רַבִּי יוֹסִי, וְהִרְהַר בְּמִלֵּי
 דְעֲלָמָא. וְרַבִּי אַחָא הִרְהַר בְּמִלֵּי דְאֹרִייתָא. (עד דִּהוּוּ אֲזִילִי)
 חָמָא רַבִּי יוֹסִי חַד חוּיָא, דִּהוּהוּ רַהִיט אַבְתְּרִיהּ. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי לְרַבִּי אַחָא, חֲזִית הַאי חוּיָא דְרַהִיט אַבְתְּרָאִי. אָמַר
 לִיה רַבִּי אַחָא, אֲנָא לָא חָמִינָא לִיה. רַהִט רַבִּי יוֹסִי וְחוּיָא
 אַבְתְּרוּי. נָפֵל רַבִּי יוֹסִי, וְדַמָּא שְׁתַּת וְנַחַת מִחוּטְמוּי, שְׁמַע

דְּהוּוּ אֲמַרִין, רַק אֶתְכֶם יִדְעָתִי מִכָּל מִשְׁפְּחוֹת הָאָדָמָה
וְגו', אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּמָה עַל שִׁיעָתָא חָדָא כַּךְ, מֵאֵן
דְּמַתִּיבֵי אֵשׁ מִנָּה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

פְּתַח וְאָמַר, (דברים ב') כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ בִּרְכֶךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
יִדַע לְכַתְּבֶךָ וְגו' הַמּוֹלִיכְךָ וְגו', נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב
וְגו', נָחַשׁ שָׂרָף לָמָּה הֵכָא. אֵלָּא, לְקַחַת עוֹנְשָׁן
מִיִּשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שְׁמַתְפָּרְשִׁין מִן עֵץ הַחַיִּים. דְּכַתִּיב,
(דברים ל') כִּי הוּא חֲיִיךָ וְאוֹרְךָ יִמֶיךָ.

תָּא חֲזִי, אָמַר רַבִּי חֲיִיא, כְּתִיב (משלי י"ג) חוֹשֶׁךְ שִׁבְטוֹ
שׁוֹנֵא בְּנוֹ וְגו'. וְכַתִּיב (מלאכי א') אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר
ה'. וְכַתִּיב, (מלאכי א') וְאֵת עֲשׂוֹ שְׁנֵאתִי. מֵהוּ שְׁנֵאתִי,
דְּכַתִּיב חוֹשֶׁךְ שִׁבְטוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ. כְּלוּמַר שְׁנֵאתִי אוֹתוֹ, וְעַל
כֵּן חֲשַׁכְתִּי שִׁבְטֵי מֵהֶם, כָּל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים,
דְּלֹא בְעֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דִּיתְפָּרְשׁוּן מֵעֵץ הַחַיִּים
אֲפִילוּ רַגְעָא חָדָא.

וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ. יֵהָב לְהוֹן עֵיטָא, לְמַעַבְדַּ עֲמַהוֹן בִּישָׂא.
אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, יִדְעִין הוּוּ מְצָרָאֵי בְּאַצְטִגְנִינּוֹת
דְּלְהוֹן, שְׁסוּפֵן לְמַלְקֵי בְּגִין יִשְׂרָאֵל, וְלִכְךָ אֶקְדִּים
שׁוּלְטָנָא דְּלְהוֹן, לְמַעַבְדַּ עֲמַהוֹן בִּישָׂא.

רַבִּי יִצְחָק פָּגַע בְּהוּא טוֹרָא, וְחָמָא חַד בַּר נָשׁ דְּהוּוּ
נְאִים תַּחוֹת חַד אֵילָן. יְתִיב תַּמָּן, אֲדַהּוּה יְתִיב, חָמָא

אַרְעָא דְמִתְחַלְחֵלָא, וְאַתְבַּר הֵהוּא אֵילָנָא, וְנִפְל, וְחָמָא
 בְּקִיעִין גּוּמִין בְּאַרְעָא, וְאַרְעָא סִלְקָא וְנַחֲתָא.
 אֲתַעַר הֵהוּא גַבְרָא, צוּוח לְקַבְלִיה דְרַבִּי יִצְחָק, וְאָמַר
 לִיה יוֹדָאֵי יוֹדָאֵי, בְּכִי וְנָהִים, דֵּהֲאִידְנָא מְקִימִין
 בְּרִקִיעָא חַד רַבְרָבָא מְמַנָּא שְׁלִטְנָא עֲלָאָה, וְהוּא זְמִין
 לְמַעַבְד עִמְכוֹן בִּישׁ סָגִי, וְהֵאֵי רַגְשָׁא דְאַרְעָא בְּגִינִיכוֹן
 הָוָה. דְכָל זְמַנָּא דְרַגְשָׁא אַרְעָא, כַּד קָם מְמַנָּא, דִּיעֲבִיד
 עִמְכוֹן בִּישָׁא.

תְּוֹוה רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וְדֵאֵי כְּתִיב, (משלי ל') תַּחַת שְׁלֹשׁ
 רְגֵזָה אֶרֶץ, וְכְתִיב תַּחַת עֶבֶד פִּי יִמְלוֹךְ. מְמַנָּא
 דֵּהוּוה (מְמַנָּא) תַּחֲוֹת שְׁלִטְנָא אַחֲרָא, וּמְלִיךְ, וְיַהֲבִין לִיה
 שְׁלִטְנָא, וְכָל שְׁכֵן כַּד שְׁלִיט בְּיִשְׂרָאֵל.
 אָמַר רַבִּי חָמָא בַר גּוּרִיא, כַּד אָנַח לְיִשְׂרָאֵל תַּחֲוֹת
 שְׁלִטְנוֹתָא דְאוּמִין, יְתִיב וְגַעֲי וּבְכִי, הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (ירמיה י"ג) בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 בְּמִסְתָּרִים דְּוּוֹקָא.

רַבִּי יְהוּדָה עָאֵל לְגַבִּיה דְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֲשַׁכְחִיה דֵּהוּוה
 יְתִיב, וַיְדִיָּה בְּפוּמִיָּה, וְהוּוה עֲצִיב. אָמַר לִיה, בְּמָאֵי
 קָא עָסִיק מַר. אָמַר לִיה דְכְּתִיב, (משלי ט"ז) בְּאוֹר
 פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים. אֵי טְרַנָּא עֲצִיב, וְכָל שְׁכֵן דְּגַעֲי וּבְכִי,
 שְׁמִשׁוּי מָאֵי עֲבִידֵי, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ל"ג) הֵן אֲרֹאֲלָם

צָעֲקוּ חוּצָה. מֵאֵי חוּצָה. מְרִיהוֹן בְּגוֹ, וְאֵינּוֹן לְבַר. מְרִיהוֹן
בְּבִתֵי גְוָאֵי, וְאֵינּוֹן בְּבִתֵי בְרָאֵי. בְּתֵי גְוָאֵי מֵאֵי אֵינּוֹן.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵינּוֹן מֵעֲשָׂרָה כְּתִירֵי מִלְכָּא.

מִלְאֲכֵי שְׁלוֹם מֵרַ יְבַכְיֹון, וְכִי יֵשׁ מִלְאֲכֵי שְׁאֵינָם שֶׁל
שְׁלוֹם. אָמַר לִיָּה אֵין. תָּא חֲזִי, אֵית מְאָרֵי דְדִינָא
קְשִׁיא, וְאֵית מְאָרֵי דְדִינָא דְלָא קְשִׁיא, וְאֵית מְאָרֵי דִינָא
וְרַחֲמָנוּתָא. וְאֵית מְאָרֵי דְרַחֲמָנוּתָא דְלִית בְּהוּ דִינָא כְּלָל.
וְאֵלִין אֲתַקְרוּן מִלְאֲכֵי שְׁלוֹם. וְעַל אֵינּוֹן דְלִתְתָא, כְּתִיב,
(ישעיה ב') אֲלֵבִישׁ שְׁמִים קְדֻרוֹת וְשִׁק אֲשִׁים כְּסוּתָם. וְכִתִּיב
(ישעיה ל"ד) וְנִמְקוּ כָּל צְבָא הַשְּׁמַיִם.

אֵי הָכֵי, כָּל אֵינּוֹן שׁוֹלְטָנִין דְמִמְנָן עַל שְׂאָר עַמִּין, כַּד
חֲמָאן לְמְרִיהוֹן עָצִיב, לְמָאֵי עֲבָדִין פְּרוּכָא לְבִנוּהֵי.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לָא עֲבָדֵי אֱלָא מֵאֵי דְאֲתַפְקְדוּ,
וְרַעוּתָא דְמְרִיהוֹן עֲבָדִין.

ר' דוּסְתָאֵי אָמַר בְּעַדְנָא דְאֲתַמְסְרֵן בְּנוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, לְשׁוֹלְטָנֵי עַמִּין, מִתְכַּנְּפִין תְּרִיסַר בְּתֵי דִינִין,
וּמִשְׁתַּקְעָן גּוֹ תְהוּמָא רַבָּה, גְּעֵי טְרַנָּא, גְּעִין, וְרַהֲיֵטָן (ב"א
תְרִיסִין) וְנַחְתִּין תְּרִין דְמַעִין לְשִׁקִיעָא דִימָא רַבָּה, הֲדָא הוּא
דְכְתִיב (תהלים ל"ו) מִשְׁפָּטֶיךָ תְהוּם רַבָּה. וּמִתְגַּלְגְּלָן עַלְאִין
לְתַתָּא, אֲתַבְקְעֵן תַּתְאִין, וְנַחְתִּין מֵאֲתַן וְאַרְבַּעִין דְרַגִּין
הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (עמוס ג') אֲרִיָּה שָׂאג מִי לֹא יִירָא.

תָּנָא, בְּשַׁעֲתָא דְמָסַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְשָׂרָא
 דְּמִצְרָאִי, גָזַר עָלֵיהוּ ז' גְּזֵרוֹת, שִׁישְׁעֵבְדוּ בְּהוֹן
 מִצְרָאִי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת א') וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם
 בְּעִבּוּדָה קָשָׁה בְּחוּמָר וּבְלִבָּנִים וְגו'. וְלִקְבֻלֵיהוֹן שְׁבַעָה
 לְטַב, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ, וַיִּשְׂרְצוּ, וַיִּרְבוּ, וַיַּעֲצְמוּ, בְּמֵאד,
 מֵאד, וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם.

(שְׁמוֹת א') הָבָה נִתְחַכְמָה לוֹ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אֵין הָבָה אָלָא
 לְשׁוֹן הַזְּמַנָּה, לְמַעַבְד דִּינָא. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בְּרֵאשִׁית
 י"א) הָבָה נִרְדָּה. (שְׁמוֹת א', י"ד) הָבָה תְּמִים. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
 הָבָה כּוּלָם, לְשׁוֹן הַסְּכָמָה וְהַזְּמַנָּה. כְּמוֹ (בְּרֵאשִׁית י"א) הָבָה
 נִבְנֶה לָנוּ עִיר. (שׁוֹפְטִים כ') הָבוּ לָכֶם עֵצָה. (תְּהִלִּים כ"ט) הָבוּ לָהּ
 בְּנֵי אֱלֹהִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָבָה נִתְחַכְמָה לוֹ נְהוּי בְּהַסְכָּמַת דִּינָא
 לְגַבִּיּוּת. פֶּן יִרְבֶּה, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמְרַת פֶּן יִרְבֶּה, וְכֵן
 יִפְרוֹץ. וּמִלְּאֲכֵי הַשָּׂרֵת הוּוּ לְהוּ לְשָׁפִים וְלְצִנִּינִים הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, וַיִּקְוֹצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. דִּהוּ מִתְעַקְצִי
 מִמְּלֵאכֵי הַשָּׂרֵת, כְּהֵנִי קוֹצִי דְּמִתְעַקְצִי בְּהוּ אִינְשֵׁי.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאי אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַה הָוָה מִחֻשְׁבְּתָהוֹן
 דְּמִצְרָאִי, דְּמִמְנַע מִיִּשְׂרָאֵל פְּרִיָה וּרְבִיָה, וְשִׁלְטָנָא
 דְּמִמְנָא עֲלֵיהוֹן דְּאֵעִיל בְּלִבְהוֹן כְּדָא. אָלָא, אָמַר לְהוֹן, הוּוּ
 יִדְעִין, דְּזִמִּין בְּרָא חֲדָא לְמִיפְק מִיִּשְׂרָאֵל, דִּיתְעַבִּיד דִּינָא
 בְּאַלְהֵיהוֹן עַל יְדֵיהָ.

דֹּאמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּשַׁעַה שְׁאָמַר מִשָּׁה, (שְׁמוֹת י"ב) וּבְכָל
 אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים הֶלֶךְ דְּיוֹמָה שָׂרוּ שֶׁל
 מִצְרַיִם, ד' מֵאוֹת פְּרָסָה. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 גִּזְרָה נִגְזְרָה לְפָנַי, דְּכָתִיב, (ישעיה ב"ד) יִפְקֹד יי' עַל צְבָא
 הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְגו'. בְּאוֹתָהּ שַׁעַה נִטְלָה הַשְּׂרָרָה מִמֶּנּוּ,
 וְנִתְמַנָּה דְּיוֹמָה שֶׁר שֶׁל גִּיהֶנָם, לִידוֹן שָׁם נַפְשׁוֹת
 הַרְשָׁעִים. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר עַל הַמֵּתִים נִתְמַנָּה.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, כְּתִיב (במדבר ל"ג) וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יי'
 שְׁפָטִים. וְכִי בְּאֵלֶּה שֶׁל כֶּסֶף, וְשֶׁל זָהָב, וְשֶׁל עֵץ,
 וְשֶׁל אֶבֶן, יֵשׁ שְׁפָטִים. אֵלָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שֶׁל כֶּסֶף וְשֶׁל
 זָהָב הָיוּ נִתְכִּים מֵאֵלֵיהֶם, וְשֶׁל עֵץ מִתְרַקְבִּין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֱלוֹהֵי שֶׁל מִצְרַיִם שָׁה הָיָה, וְצוּה
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת בּוֹ שְׁפָטִים, לְשָׂרוּף
 אוֹתוֹ בְּאֵשׁ, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (דברים ז') פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם
 תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ. כְּדֵי שִׁיְהָא רִיחוֹ נוֹדֵף. וְעוֹד, (שְׁמוֹת י"ב)
 רֵאשׁוּ עַל כְּרַעְיוֹ וְעַל קֶרְבּוֹ. וְעוֹד, שְׁעֲצֻמוֹתָיו מוֹשְׁלָכִים
 בְּשׁוּק. וְזֹאת הִיְתָה לְמִצְרַיִם קָשָׁה מִכּוּלָן, הֵדָא הוּא
 דְּכָתִיב, שְׁפָטִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּאֵלֵיהֶם מִמֶּשׁ וְזָהוּ שֶׁר שְׁלָהֶם,
 לְקַיִים, יִפְקֹד ה' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל
 מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה. וְכָל זֶה הָיוּ יוֹדְעִים הַחֲכָמִים

שָׁבָהּ, וְכָל שָׁכֵן שֹׂר שְׁלָהֶם. עַל פֶּן כְּתִיב, הָבָה נִתְחַכְמָה לוֹ.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, הֲרֵבָה עֲבוּדָה זָרָה הָיוּ בְּמִצְרַיִם, וְנִילֹוס אֱלוֹהֵי (דף י"ח ע"ב) שְׁלָהֶם הָיְתָה, וּבְכֻלָּל אֱלֹהֵיהֶם הָיָה הוּא, וּבְכוּלָּם עָשָׂה ה' שְׁפָטִים. אָמַר רַבִּי אֲבָא, הָא דִּר' יוֹחָנָן דִּיִּיקָא, וּפְשִׁיטָא, מִשּׁוּם דְּאֱלֹהֵיהֶם נִלְקִים בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּן הָאוּמָה, וְכֵן נִילֹוס נִלְקָה בַּתְּחִלָּה, וְהַעֲצִים וְהָאֲבָנִים, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות ד') וַיְהִי הַדָּם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבַעֲצִים וּבְאֲבָנִים, שֶׁהָיוּ לָהֶם אֱלֹהוֹת מִמֶּשׁ. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַל צְבֵא הַמָּרוֹם בְּמָרוֹם כְּתִיב, וְנִילֹוס לֹא הָיָה בְּמָרוֹם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, רוּב מֵימֵי כְּדוּגְמַתָּן בְּמָרוֹם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שֹׂר שְׁלָהֶם נִלְקָה בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּן שָׂאֵר אֱלֹהֵיהֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, לְקוֹת אוּמָה שֶׁל מִצְרַיִם מִמֶּשׁ, לֹא הָיָה אֱלֹא בֵּינָם, דְּכְתִיב, (שמות י"ד) לֹא נִשְׂאֵר בָּהֶם עַד אֶחָד. וְקוֹדֵם זֶה, נַעֲשֶׂה שְׁפָטִים בְּאֱלֹהֵיהֶם. וְעַל דָּא כְּתִיב, הָבָה נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה. וְנִתְנַבְּאוּ עַל הָעֵתִיד, כִּפִּי מֶה שְׂאִירַע לָהֶם. וְנוֹסֶף גַּם הוּא עַל שׁוֹנְאֵינוּ, נִבְּאוּ עַל מַחֲנוֹת עֲלִיוֹנִים, שֶׁיְהִיוּ שְׁרוּיִים בְּתוֹכָם. וְנִלְחָם בָּנוּ, נִבְּאוּ עַל מֶה דְּכְתִיב, (שמות י"ד) ה' יִלְחָם לָכֶם וְגו'. וְעַל מֶה הָאֶרֶץ, כִּמָּה דָּאֵת

אָמַר (שְׁמוֹת י"ד) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רָמָה.

(שְׁמוֹת ב') וַיִּלְךָ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי. רַבִּי אֶלְעָזָר

פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים א') שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמֹה. תַּנְא,

כְּשֶׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, עָלָה בְּחַפְזָא לְפָנָיו,

וּבְרָא אֶת הַשָּׁמַיִם בְּיַמֵּינוֹ וְהָאָרֶץ בְּשִׁמְאָלוֹ, וְעָלָה בְּחַפְזָא

לְפָנָיו, לְנֶהוּג הַיּוֹם וְהַלֵּילָה. וּבְרָא הַמַּלְאָכִים הַמְּמוּנִים

בְּחֶסֶדוֹ, בַּיּוֹם. (נ"א לומר שִׁירָה בַּיּוֹם וְזִמְן הַחֶסֶד) וּבְרָא הַמַּלְאָכִים

הַמְּמוּנִים לומר שִׁירָה בַּלַּיְלָה. הֵדָא הוּא דְכֹתִיב, (תהלים מ"ב)

יּוֹמָם יִצְוֶה יי' חֶסֶדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עַמִּי. אֵלּוֹ מִיָּמִין, וְאֵלּוֹ

מִשְׁמָאל, אֵלּוֹ מִקְּשִׁיבִים שִׁירַת הַיּוֹם, שִׁירַתְּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל

קָדוֹשׁ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אוֹתָם שְׁאוּמְרִים שִׁירָה בַּלַּיְלָה,

מִקְּשִׁיבִים שִׁירַתְּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם, הֵדָא הוּא דְכֹתִיב,

(שִׁיר הַשִּׁירִים ח') חֲבָרִים מִקְּשִׁיבִים לְקוֹלְךָ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פֶּת אַחַת, כְּלוּלָה מִשְׁלֹשׁ פְּתוֹת,

אוּמְרַת שִׁירָה בַּלַּיְלָה. הֵדָא הוּא דְכֹתִיב, (משלי ל"א)

וּתְקַם בְּעוֹד לַיְלָה וּתְתֵן טָרֶף לְבֵיתָהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עֲשָׂרָה דְּבָרִים נִבְרְאוּ בַּיּוֹם רֵאשׁוֹן,

מֵהֶם מִדַּת לַיְלָה, וּמֵהֶם מִדַּת יוֹם, וְעַל מִדַּת לַיְלָה

כְּתִיב, וּתְקַם בְּעוֹד לַיְלָה וּתְתֵן טָרֶף לְבֵיתָהּ. כְּמָה דְאֵת

אָמַר, (איוב ט"ז) אִפּוֹ טָרֶף. וּכְתִיב, (מיכה ה') וְטָרֶף וְאִין מִצִּיל.

וְחָק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שְׁמוֹת ט"ו) חָק וּמִשְׁפָּט.

(תהלים קמ"ז) חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו. (תהלים פ"א) כִּי חֶק לְיִשְׂרָאֵל הוּא
 מִשְׁפָּט וגו'. מִכָּאן שְׁמֵדַת הַדִּין שׁוֹלֶטֶת בְּלִילָה.
 וְתִנָּא, אֵלֹהֵי הָאוֹמְרִים שִׁירָה בְּלִילָה, אֵלֹהֵי הֵם שָׂרִים עַל
 כָּל בְּעָלֵי שִׁיר. וּכְשִׁפּוֹתֶחֶן הַחַיִּים שִׁירָה,
 מוֹסִיפִים הָעֲלִיּוֹנִים כַּח, לְדַעַת וּלְהַכִּיר וּלְהַשִּׁיג מֵה שֶׁלֹּא
 הַשִּׁיגוּ. שָׁמַיִם וָאָרֶץ, מוֹסִיפִין כַּח בְּהַאי שִׁירָה.
 אָמַר רַבִּי נַחֲמִיָּה, אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְדַעַת בְּאוֹתוֹ שִׁיר,
 דְּתִנָּיָא הַזּוֹכָה בְּאוֹתוֹ שִׁיר, יִדַּע בְּעֲנִינֵי הַתּוֹרָה
 וְהַחֲכָמָה, וַיֵּאֲזִין וַיַּחְקֹר וַיּוֹסִיף כַּח וּגְבוּרָה בְּמַה שֶׁהָיָה,
 וּבְמַה שֶׁעָתִיד לְהִיּוֹת, וּבְזֶה זָכָה שְׁלֵמָה לְדַעַת.
 דְּתַנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּדוּד עָלָיו הַשְּׁלוֹם, יִדַּע בְּזֶה, וְתִקֵּן
 שִׁירִים וְתוֹשְׁבֹחוֹת הַרְּבִה, וְרִמְזוּ בָהֶם הָעֵתִידוֹת
 לְבוֹא, וְהוֹסִיף כַּח וּגְבוּרָה בְּרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ. יִדַּע בְּעֲנִינֵי
 הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמָה, וַאֲזִין וַחֲקֹר וְהוֹסִיף כַּח וּגְבוּרָה בְּלִשׁוֹן
 הַקּוֹדֵשׁ.

וְשֵׁלֵמָה זָכָה יוֹתֵר בְּאוֹתוֹ הַשִּׁיר, וַיִּדַּע הַחֲכָמָה, וַאֲזִין
 וַחֲקֹר וְתִקֵּן מִשְׁלֵיִם הַרְּבִה, וְעָשָׂה סֵפֶר מֵאוֹתוֹ
 הַשִּׁיר מִמָּשׁ, וְהֵינּוּ דְכֻתִּיב, (קהלת ב') עָשִׂיתִי לִי שָׂרִים
 וְשָׂרוֹת. כְּלוֹמַר, קָנִיתִי לִי לְדַעַת שִׁיר, מֵאוֹתָן הַשִּׁירִים
 הָעֲלִיּוֹנִים, וְאֲשֶׁר תַּחְתָּם. וְהֵינּוּ דְכֻתִּיב, שִׁיר הַשִּׁירִים,
 כְּלוֹמַר, שִׁיר, שֶׁל אוֹתָם שָׂרִים שֶׁל מַעְלָה. שִׁיר, שְׁכוּלָל

כָּל עֲנִינֵי הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמָה, וְכַח וּגְבוּרָה, בְּמָה שֶׁהִיא,
וְעֵתִיד לְהִיּוֹת, שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁל מַעֲלָה מְשׁוֹרְרִים.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵלֹהֵי הַשָּׁרִים, עָמְדוּ, עַד שְׁנוֹלֵד לְוִי,
אֲבָל מִשְׁנוֹלֵד לְוִי וְאֵילָךְ אָמְרוּ שִׁיר. כִּיּוֹן שְׁנוֹלֵד
מֹשֶׁה וְנִמְשַׁח אֶהְרֹן, וְנִתְקַדְּשׁוּ הַלְוִיִּם, נִשְׁלַם הַשִּׁיר,
וְעָמְדוּ עַל מִשְׁמְרוֹתָם.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁנוֹלֵד לְוִי, פָּתְחוּ
לְמַעֲלָה וְאָמְרוּ, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה') מִי יִתְנַךְ כְּאֵחַ לִי יוֹנֵק
שְׂדֵי אֲמִי (דף ר"ט ע"א) אֶמְצֵאָךְ בַּחוּץ אֶשְׁקֶךָ גַּם לֹא יְבוֹזוּ לִי.
כִּיּוֹן שִׁיִּצְאוּ מִשֶּׁבֶט לְוִי הַמְשׁוֹרְרִים שֶׁל מִטָּה, וְנִתְקַדְּשׁוּ
כּוֹלָם, וְעָמְדוּ עַל מִשְׁמְרוֹתָם, וְנִתְקַדְּשׁוּ אֱלֹהֵי לְנוֹכַח
אֱלֹהֵי, חֲבָרִים כְּאֶחָד, וְהָעוֹלָמוֹת אֶחָד, וּמֶלֶךְ אֶחָד שׁוֹכֵן
עֲלֵיהֶם, בָּא שְׁלֹמָה, וְעָשָׂה סֵפֶר מֵאוֹתוֹ שִׁיר שֶׁל אוֹתָם
שָׁרִים, וְנִסְתַּם הַחֲכָמָה בּוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָמָּה נִקְרְאוּ הַשָּׁרִים שֶׁל מִטָּה לְוִיִּים,
עַל שְׁנֵלּוּיִם וְנִחְבָּרִים לְמַעֲלָה כְּאֶחָד. וְהַשּׁוֹמֵעַ,
נִלְוֶה וְנִדְבֵק נִפְשׁוֹ לְמַעֲלָה. וְעַל כֵּן אָמְרָה יְלָאָה, (בראשית
כ"ט) יְלֹוּהוּ אִישִׁי אֵלַי. רַבִּי תַנְחוּם אָמַר, שֶׁכֹּפֵל נִלְוֶה זֶרַע
לְוִי עִם הַשְּׂכִינָה, בְּמֹשֶׁה וְאֶהְרֹן וּמְרִים, וּבְכָל זֶרְעוֹ
אַחֲרָיו, וְהֵם הַנְּלוּיִם אֵל ה' לְשִׁרְתּוֹ.

תָּא חַזִּי, בְּשָׁעָה שֶׁעָמְדוּ הַמְשׁוֹרְרִים לְמַעֲלָה, לֹא עָמְדוּ

עַל מִשְׁמֵרְתֶּם, עַד שְׁנוֹלְדוּ שְׁלֹשָׁה הָאֲחִים: מֹשֶׁה, אֶהְרֹן,
וּמְרִים. תִּינַח מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן, מְרִים לָמָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (קהלת ב') וְשָׂרוֹת. כִּמְה דְאֵת אָמַר, (שמות
ט"ו) וַתַּעַן לָהֶם מְרִים.

תֵּאנָא, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁנוֹלְד לְוִי, נָטְלוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וּבְחָרוּ מִכָּל אָחִיו וְהוֹשִׁיבוּ בְּאֶרֶץ, וְהוֹלִיד
לְקַהֲתָהּ, וְקַהֲתָה הוֹלִיד לְעַמָּרָם, וְהוּא הוֹלִיד לְאֶהְרֹן וּמְרִים.
פִּירְשׁ מֵאֲשֶׁתּוֹ, וְהַחֲזִירָהּ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הָיוּ הַמְּשׁוֹרְרִים
שֶׁל מַעֲלָה עוֹמְדִים וּמְשׁוֹרְרִים, גָּעַר בָּהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְנִשְׁתַּכַּח הַשִּׁיר, עַד שֶׁנָּטָה קוֹ יְמִינוֹ, וְהוֹשִׁיט
לְעַמָּרָם.

מֵאִי טַעְמָא נִקְרָא עַמָּרָם. שִׁיבָא מִמֶּנּוּ עִם רָם עַל כָּל
רָמִים, וְלֹא נִזְכָּר שְׁמוֹ. מֵאִי טַעְמָא לֹא נִזְכָּר שְׁמוֹ.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי אַבְהוֹ, מִפְּנֵי שֶׁבְּצַנְעָא הֵלֵךְ,
וּבְצַנְעָא חֲזַר לְאֲשֶׁתּוֹ, כִּדִּי שְׁלֹא יִכִּירוּ בּוֹ, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב וַיֵּלֶךְ אִישׁ, וְלֹא נֶאֱמַר וַיֵּלֶךְ עַמָּרָם בְּפִרְהוֹסִיא.
וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי, אֵף הִיא בְּצַנְעָא חֲזָרָה, וְלֹא נִזְכָּרָה
שְׁמָהּ.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ. רַבִּי אַבְהוֹ אָמַר, וַיֵּלֶךְ אִישׁ, זֶה גְּבַרְיָאֵל.
דְּכְתִיב, (דניאל ט') וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל. שְׁהֵלֵךְ הוּא
וְהַחֲזִירָה לְעַמָּרָם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, עַמָּרָם מִמֶּשׁ הִיָּה, וְלֹא

נִזְכָּר שְׁמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהַלִּיכָה זֹו לֹא הִיָּתָה מִמֶּנּוּ לְהַזְדַּיִוּג
לְאַשְׁתּוֹ, אֲלֵא מִלְמַעְלָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאַהֲרֹן וּמְרִים לֹא נֶאֱמַר זִיווּג אֲבוֹתָם
בַּתּוֹרָה, וּבַמִּשָּׁה פְּתִיב וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי, לְהוֹרוֹת,
שֶׁהַשְּׂכִינָה נִקְרְאת עַל שֵׁם לְוִי. וְלֹא הָיָה עֲמָרָם רְאוּי
לְהוֹלִיד לְמִשָּׁה, עַד שֶׁנִּטַּל חֶלֶק בַּשְּׂכִינָה, וְהוֹלִיד לְמִשָּׁה.
הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי. וּלְפִיכֶךָ פְּתִיב, (שְׁמוֹת
ב) וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, זָכָה עֲמָרָם שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ בֶן, שְׂזוּכָה
לְקוֹל גָּדוֹל, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת י"ט) וְהֵאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל.
וְעֲמָרָם זָכָה לְבֵת קוֹל, דְּכְתִיב וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי. כְּלוּמַר,
בֵּת קוֹל. וּלְפִיכֶךָ פְּתִיב וַיִּלְךְ. כְּלוּמַר, שֶׁהֵלֶךְ לְמַדְרָגָה זֹו.
תָּאנָא, כְּשֶׁנּוֹלַד מִשָּׁה, יִיחַד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמוֹ
עָלָיו, דְּכְתִיב וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא. וְכְתִיב, (תְּהִלִּים קמ"ד)
טוֹב ה' לְכָל. וְכְתִיב, (תְּהִלִּים ל"ד) טַעֲמוֹ וּרְאוּ כִּי טוֹב ה'.

(שְׁמוֹת ב') וַיְהִי בִּימֵי הָרַבִּים הָהֵם. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דִּסְכַּנִּין אָמַר,
וַיְהִי בִּימֵי הָרַבִּים הָהֵם, סוּף גְּלוּתָם הָיָה, שֶׁהָיוּ
יִשְׂרָאֵל מְשׁוּעָבְדִים בְּכָל עֲבוֹדָה. בִּימֵי הָרַבִּים הָהֵם,
שֶׁהָיוּ רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, וְכִיּוֹן שֶׁנִּשְׁתַּלַּם קֶזֶן
גְּלוּתָם, מֵה פְּתִיב, וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם. מֵאֵי טַעֲמָא.
שֶׁהוֹרֵד שַׁר מִצְרַיִם מִמַּעַלְתּוֹ, וְנִפְּל מִגְּאוֹתוֹ. וְכִיּוֹן שֶׁנִּפְּל

מִלֶּךְ מִצְרַיִם, שֶׁהוּא שָׂר שְׁלֵהֶן, זָכַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל, וְשָׁמַע תְּפִלָּתָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּא וּרְאֵה שְׁכַךְ הוּא, שְׁכַל זְמַן שֶׁהַשָּׂר
שְׁלָהֶם נִתְּנָה לוֹ שָׂרָרָה עַל יִשְׂרָאֵל, לֹא נִשְׁמַע
צְעָקָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן שֶׁנִּפְּלַה הַשָּׂר שְׁלָהֶם, כְּתִיב וַיִּמַּת
מִלֶּךְ מִצְרַיִם, וּמִיָּד וַיֵּאֱנָחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבוּדָה
וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים. שָׁעַד אוֹתָהּ שָׁעָה לֹא
נִעְנֶוּ בְּצְעָקָתָם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא וּרְאֵה רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כִּשֶׁהוּא מְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל, כּוֹפֵה לְמַדַּת
הַדִּין, וּמוֹרִידָהּ, וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם. וְהֵינּוּ דִתְנֹן, שֶׁהַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מוֹרִיד שְׁתֵּי דְמַעוֹת לַיָּם הַגְּדוֹל. מֵאֵן אֵינּוֹן
שְׁתֵּי דְמַעוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָאוּ (דף י"ט ע"ב) מִלָּא בְּרִירָא
הִיא, דְּהָא אָמַר לִיהּ לְאוּבָא טְמִיא, דְּהוּא כְּדִיב, וּמְלִיָּה
כְּדִיבֵן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לָאוּ בְּתַר אוּבָא טְמִיא אֲזִלִּינֵן,
דְּבְרִירָא דְמְלָה הוּא, דִּתְנֹן, בְּעֶשְׂרָה כְּתָרֵי מְלָכָא, אִית
תְּרִין דְמַעִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֵן שְׁתֵּי מַדּוֹת דִּין,
שֶׁהַדִּין בָּא מִשְׁתִּיָּהֶן, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ישעיה נ"א) שְׁתֵּי הֵנָּה
קוּרְאוּתֵיךְ. וּכְשֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זוֹכֵר אֶת בְּנָיו, הוּא
מוֹרִיד אוֹתָם לַיָּם הַגְּדוֹל, שֶׁהוּא (ויקרא קל"ז ע"ב) יָם הַחֲכָמָה
לְהַמְתִּיקוֹן, וְהוֹפֵךְ מַדַּת הַדִּין לְמַדַּת רַחֲמִים, וּמְרַחֵם

עֲלִייהוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁתֵּי דְמָעוֹת, שְׁמָהֶם בָּאִים
הַדְּמָעוֹת, מֵהֶם בָּא הַדִּין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כְּתִיב, (שְׁמוֹת י"ד) וְהִנֵּה מִצְרִים נֹסְעִים
אֲחֵרֵיהֶם. וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי זֶה שֶׁר שֶׁל מִצְרַיִם הוּא,
וְאֵת אֲמַרְתָּ וַיִּמַּת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, זֶה שֶׁר שֶׁל מִצְרַיִם. אָמַר
רַבִּי יִצְחָק, הָאִי מְלָה קָא מְסִייעַ לְהֵהוּא דְלַעִילָא, כְּתִיב
הָכָא וְהִנֵּה מִצְרַיִם, וְכְתִיב הָתָם וַיִּמַּת מֶלֶךְ מִצְרַיִם. מְלַמֵּד
דְּעַכְשָׁיו לֹא הָיָה מֶלֶךְ, דְּהוֹרִידוּהוּ מִגְּדוּלְתּוֹ. וְלִפְיֶכֶךְ
כְּתִיב, וְהִנֵּה מִצְרַיִם, וְלֹא כְּתִיב מֶלֶךְ מִצְרַיִם. וּמָה דְאָמַר
וַיִּמַּת. כְּמָה דְאֵת אָמַר (שְׁמוֹת ד') כִּי יָמָתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים
הַמְּבַקְשִׁים אֶת נַפְשָׁךְ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בָּא וּרְאֵה, כָּל מַלְכֵי
מִצְרַיִם פְּרַעָה שְׁמָם. וּבְכָאן לֹא נֶאֱמַר אֱלֹא מֶלֶךְ
מִצְרַיִם סֵתָם. וּבְמִקוּמוֹ פְּרַעָה, וְהוּא פְּרַעָה מִמָּשׁ. תָּא חֲזִי,
בְּעוֹד דְאֵית שׁוּלְטָנוּתָא דְלַעִילָא, אֵית שׁוּלְטָנוּתָא בְּעַמָּא
דְלַתְתָּא, אֵתְעָדִי שׁוּלְטָנוּתָא דְלַעִילָא, אֵתְעָדִי
שׁוּלְטָנוּתָא דְלַתְתָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (זְכַרְיָה י"ד) הִנֵּה יוֹם בָּא לֵיְיָ וְגו' וְהָיָה
יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע לֵיְיָ וְגו'. וְכִי שְׂאָר יוֹמִין לָאוּ
אֵינּוֹן דִּילֵיהּ. אֱלֹא אָמַר רַבִּי אַבָּא, מְלַמֵּד, שְׂשָׂאָר
הַיָּמִים, נִתְּנִים לְשָׂרִים, וְאוֹתוֹ יוֹם, אֵינּוּ שֶׁל הַשָּׂרִים,

אֵלָא שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת דֵּין בְּעִבּוֹדַת
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. מִפְּנֵי שְׁבָאוֹתוֹ יוֹם, יִפְּלוּ כָּל הַשָּׂרִים
מִמַּעַלְתָּם. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ב') וְנִשְׁגַּב ה' לְבַדּוֹ בַּיּוֹם
הַהוּא. שְׂאוֹתוֹ יוֹם לֹא יִהְיֶה מַעַלָּה לְשָׂרִים.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דֵּין בַּשָּׂרִים
שֶׁל מַעַלָּה, מֵהַ כְּתִיב, (ישעיה ל"ד) כִּי רוּתָהּ בַּשָּׁמַיִם
חָרְבִי. וְכִי חָרַב אֵת לֵיִי. אֵלָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, חָרַב אֵת
לֵיהּ, דְּכְתִיב, (ישעיה ל"ד) חָרַב לֵיִי מִלְּאָה דָם. וְכְתִיב (ישעיה
ס"ו) וּבְחָרְבוֹ אֶת כָּל בָּשָׂר.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, הַחָרַב הַזֶּה הוּא הַדֵּין שְׁעוֹשֶׂה, דְּכְתִיב,
(דברי הימים א' כ"א) וַיֵּרָא אֶת מִלְּאָךְ ה' עוֹמֵד בֵּין
הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם וְחָרְבוֹ שְׁלוֹפָה בִּידּוֹ. וְכִי חָרַב שְׁלוֹפָה
הִיְתָה בְּיַד הַמִּלְּאָךְ, אֵלָא, שְׁהִיְתָה הָרְשׁוּת נְתוּנָה בִּידּוֹ
לַעֲשׂוֹת דֵּין.

וְהָא אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוּי, אָמַר לִי מִלְּאָךְ הַמּוֹת, אִי
לָאוּ דִּחְיִיסְנָא לִיקְרָא דְּבַרְיִיתָא, פְּרַעְנָא לְהוּ בֵּית
הַשְּׁחִיטָה, כְּפַהֲמָה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כִּלָּא מְשׁוּם דְּאִתְיִיהִיב
רְשׁוּתָא בִּידֵיהּ, לְמַעַבְדַּ גְּמַר דִּינָא, הַדָּא הוּא דְּכְתִיב,
(יהושע ה') וְחָרְבוֹ שְׁלוֹפָה בִּידּוֹ, הָרְשׁוּת נְתוּנָה בִּידּוֹ לַעֲשׂוֹת
דֵּין. אִי הָכִי מַאי (דברי הימים א' כ"א) וַיֵּשֶׁב חָרְבוֹ אֶל נְדָנָה.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, שְׁנַחְזוּר הַדֵּין לְבַעַל הַדֵּין, וְהָרְשׁוּת לְמִי
שְׁהָרְשׁוּת שְׁלוֹ.

וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּתְאַנְחוּ לֹא כְּתִיב, אֲלֵא וַיֵּאָנְחוּ,
כְּלוּמַר, נִתְאַנְחוּ (ס"א הֶאֱנִיחוּ) לוֹ לְמַעַלָּה (ס"א כְּלוּמַר

בְּאֲנָחוֹ לְמִשְׁדֵּה) שֶׁהֶאֱנַחָה הִיְתָה בְּשִׁבְלִים לְמַעַלָּה.

ר' בְּרַכְיָה אָמַר, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּלְעִילָא הָווּ, וּמֵאֵן אֵינּוּן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֵינּוּן דְּאִתְקְרוּן בְּנֵי פּוּלְחָנָא. כְּלוּמַר,
אוֹתָם שֶׁהֵם מִן הָעֲבוּדָה שֶׁל מַעַלָּה. וַתַּעַל שְׁוַעְתָּם אֶל
הָאֱלֹהִים, שֶׁעַד אוֹתָהּ שָׁעָה לֹא עָלְתָה שְׁוַעְתָּם לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק כַּד עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דֵינָא
בְּפַמְלִיָּא שֶׁל מַעַלָּה, הֵהוּא דֵינָא מֵאֵי הוּי. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, מַעַבְר לְהוּ בְּהֵהוּא נְהַר דֵינּוּר, וְאֶעְבֵּר לוֹן
מִשׁוּלְטָנֵיהוֹן, וּמִנֵּי שׁוּלְטָנִין אַחֲרָנִין דְּשָׂאָר עֲמִין. אָמַר
לִיָּה וְהָא כְּתִיב (תהלים ק"ד) מְשַׁרְתִּיו אֵשׁ לוֹהֵט. אָמַר לִיָּה,

אֵית אֶשָׁא קְשִׁיא מֵאֶשָׁא, וְאֵית אֶשָׁא דְדַחֲיָא אֶשָׁא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תִּלְת עֲנִיבֵי הַכָּא: אֲנַחָה, שְׁוַעָה,
צְעָקָה. וְכֹל חַד מִתְפָּרְשָׁא מֵאַחֲרָא. אֲנַחָה: כְּתִיב,

וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. צְעָקָה: דְּכְתִיב, וַיִּצְעֲקוּ. שְׁוַעָה:
דְּכְתִיב, וַתַּעַל שְׁוַעְתָּם. וְכֹל חַד בְּלַחֲדוּי מִתְפָּרְשָׁא,
וְכֹלְהוּ עֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, צְעָקָה וְשְׁוַעָה
עֲבָדוּ, אֲנַחָה לֹא עֲבָדוּ, מִשְׁמַע מִדְּכְתִיב וַיֵּאָנְחוּ וְלְמַעַלָּה
הִיְתָה הֶאֱנַחָה בְּשִׁבְלִים.

צְעָקָה וְשְׁוַעָה בְּמֵאֵי אֶתְפָּרְשָׁן, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵין לָךְ

שׁוֹעָה, אֵלָא בְּתַפְלָה. שְׁנַאֲמַר, (תהלים ל"ט) שְׁמַעַה תְּפִלָּתִי
 יי' וְשׁוֹעָתִי הֶאֱזִינָה. (תהלים פ"ח) אֵלֶיךָ יי' שׁוֹעָתִי. (תהלים ל'
 שׁוֹעָתִי אֵלֶיךָ וְתִרְפְּאֵנִי. צַעֲקָה שְׁצוּעָק וְאִינוּ אוֹמֵר כְּלוּם.
 אֲמַר רַבִּי (דף כ' ע"א) יְהוּדָה, הֶלְכַךְ גְּדוּלָה צַעֲקָה מְכוּלָן,
 שְׁצַעֲקָה הִיא בְּלֵב. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה ב') צַעֲקָה לְבָם
 אֵל יי'. צַעֲקָה וּזְעָקָה דְּבַר אֶחָד הוּא, וְזֵה קְרוּבָה לְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, יוֹתֵר מִתְּפִלָּה וְאַנְחָה, דְּכְתִיב, (שמות כ"ב) כִּי אִם
 צַעֲקָה יִצְעַק אֵלַי שְׁמַע אֲשַׁמַּע צַעֲקָתוֹ.

אֲמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, בְּשַׁעָה שְׁאֲמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְשִׁמּוּאֵל, (שמואל א' ט"ו) נַחֲמַתִּי כִּי הִמְלַכְתִּי אֶת
 שְׁאוּל לְמֶלֶךְ. מֵה פְּתִיב, וַיַּחַר לְשִׁמּוּאֵל, וַיִּצְעַק אֵל יי'
 כָּל הַלַּיְלָה. הִנִּיחַ הַכֹּל, וְלָקַח צַעֲקָה, מִשּׁוּם דְּהִיא קְרוּבָה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתִּיר מִכְּלָהוּ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
 וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי.

תְּנוּ רַבְּנָן, הָאִי מֵאֵן דְּצִלִּי וּבְכִי וְצַעֲקָה, עַד לָא יָכִיל
 לְמַרְחֵשׁ בְּשִׁפּוּוֹתֶיהָ, הָאִי צְלוּתָא שְׁלִימָתָא דְּהִיא
 בְּלָבָא, וְלַעוֹלָם לָא הִדְרָא רִיקְנִיא. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 גְּדוּלָה צַעֲקָה, שְׁקוּרַע גְּזוּר דִּינוֹ שֶׁל אָדָם מִכָּל יָמָיו.
 רַבִּי יִצְחָק אֲמַר, גְּדוּלָה צַעֲקָה, שְׁמוּשְׁלַת עַל מַדַּת הַדִּין
 שֶׁל מַעְלָה. רַבִּי יוֹסִי אֲמַר, גְּדוּלָה צַעֲקָה, שְׁמוּשְׁלַת
 בְּעוֹלָם הֵזֶה וּבְעוֹלָם הַבָּא. בְּשִׁבִיל צַעֲקָה נוֹחַל הָאָדָם

הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, דְּכָתִיב, (תהלים ק"ז) וַיִּצְעֲקוּ אֶל
ה' בַּצָּר לָהֶם מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם.

(שמות ג) וּמִשָּׁה הָיָה רוֹעֵה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חוֹתְנָנוּ פֶהֱן מִדִּין.
רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (שיר השירים ב') דּוּדֵי לֵי וְאֲנִי לוֹ הָרוּעֵה
בְּשׁוֹשָׁנִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת, שְׂאִינָם
מִשְׁגִּיחִים וְאִינָם יוֹדְעִים, בְּשָׁעָה שְׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְפָנָי
הַקָּדוֹשׁ בְּרִיךְ הוּא, לְבְרֹא עוֹלָמוֹ, כָּל הָעוֹלָמוֹת עָלוּ
בְּמַחְשָׁבָה אַחַת, וּבְמַחְשָׁבָה זֹו נִבְרָאוּ כּוֹלָם, הִדָּא הוּא
דְּכָתִיב, (תהלים ק"ד) כָּלָם בְּחִכְמָה עָשִׂיתָ. וּבְמַחְשָׁבָה זֹו,
שֶׁהִיא הַחִכְמָה, נִבְרָא הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה.
נָטָה יְמִינוֹ, וּבְרָא הָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה. נָטָה שְׂמָאלוֹ, וּבְרָא
הָעוֹלָם הַזֶּה, הִדָּא הוּא דְּכָתִיב, (ישעיה מ"ח) אֶף יָדֵי
יְסֻדָּה אֶרֶץ וַיְמִינֵי טַפְחָה שָׁמַיִם. קוֹרָא אֲנִי אֶלֵיהֶם יַעֲמְדוּ
יַחְדָּו. וְכָלָם בְּרַגַע אַחַת (וּבְשָׁעָה אַחַת) נִבְרָאוּ, וְעָשָׂה הָעוֹלָם
הַזֶּה, כַּנִּגְדַּת הָעוֹלָם שֶׁל מַעְלָה. וְכָל מָה שִׁישׁ לְמַעְלָה,
כְּדוֹגְמָתוֹ לְמַטָּה. וְכָל מָה שִׁישׁ לְמַטָּה, כְּדוֹגְמָתוֹ בֵּינָם.
וְהַכֹּל אֶחָד. בְּרָא בְּעֵלְיוֹנִים הַמְּלֹאכִים, בְּרָא בְּעוֹלָם הַזֶּה
בְּנֵי אָדָם, בְּרָא בֵּינָם לוֹיִתָן, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (שמות ל"ו) לְחַבֵּר
אֶת הָאֵהָל לְהִיּוֹת אֶחָד.

כְּתִיב בְּאָדָם, (בראשית ט') כִּי בְּצַלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם.
וּכְתִיב, (תהלים ח') וַתַּחֲסְרֵהוּ מַעַט מֵאֱלֹהִים. אִי בְּנֵי

נִשָּׂא יְקִירִין בְּעוֹבְדֵייהוּ (נ"א בְּעוֹבְדוֹי) כָּל הָאֵי, וְאִינוֹן
 מִתְּאֲבָדִין (מִטְּפֹד) מֵעַפָּר דְּבִירָא, בְּמָה אֲתִיין לְשֹׂאֲבָא מְנִיָּה.
 וּבַחַר בְּעֵלְיוֹנִים, וּבַחַר בְּיִשְׂרָאֵל, לְעֵלְיוֹנִים לֹא קָרָא
 בָּנִים, לְתַחְתּוֹנִים קָרָא בָּנִים. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (דְּבָרִים י"ד)
 בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. הוּא קָרָא לָהֶם בָּנִים, וְהֵם קָרְאוּ
 לוֹ אָב, דְּכָתִיב, (יִשְׁעִיָּה ס"ג) כִּי אֲתָה אָבִינוּ. וְכָתִיב דּוּדֵי לִי
 וְאֲנִי לוֹ. הוּא בַחַר בִּי, וְאֲנִי בַחַרְתִּי בּוֹ.

הַרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים, הוּא רוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים, אַף עַל פִּי
 שְׁהַקּוֹצִים סָבִיב לָהֶם, וְאִין אַחַר יָכוֹל לְרַעוּת
 בְּשׁוֹשְׁנִים כְּמוֹתוֹ. דְּבַר אַחַר הַרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים, מַה שׁוֹשֵׁן
 זֶה הוּא אָדוּם, וּמִימֵי לְבָנִים, כִּף הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ, מְמַדַּת הַדִּין לְמַדַּת הַרַחֲמִים. וְכָתִיב (יִשְׁעִיָּה
 כ') אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כְּשֹׁנִים כְּשֹׁלֵג יִלְבִּינוּ.

רַבִּי אַבָּא הָוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, וְהָוָה עֲמִיָּה רַבִּי יִצְחָק.
 אַדְהוּ אָזִיל, פָּגַע בְּאִינוֹן וְרַדִּים, נָטַל חַד רַבִּי אַבָּא
 בִּידוּי וְהָוָה אָזִיל. פָּגַע בְּהוּ רַבִּי יוֹסִי, אָמַר וְדַאי שְׂכִינְתָּא
 הָכָא, וְאֲנָא חֲמִינָא בִּידוּי דְּרַבִּי אַבָּא, לְמִילָף חֲכַמְתָּא
 סְגִיָּאָה, דְּהָא יַדְעָנָא, דְּרַבִּי אַבָּא לֹא נָטַל הָאֵי, אֶלָּא
 לְאַחֲזָאָה חֲכַמְתָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, תֵּיב בְּרִי תֵיב. יִתְבוּ. אַרְח רַבִּי אַבָּא
 בְּהָהוּא וְרַדָּא, אָמַר, וְדַאי אִין הָעוֹלָם מִתְקַיִּים

אָלָא עַל הָרִיחַ. דְּהָא חֲזִינָא דְלִית נַפְשָׁא מִתְקַיְמָא אָלָא
עַל רִיחָא. וְעַל דָּא, הַדַּם בְּמוֹצְאֵי שַׁבַּת.

פְּתַח וְאָמַר דּוּדֵי לִי וְאֲנִי לּוֹ הָרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים. מִי גָרַם
לִי, שְׂאֲנֵי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִנְהִיג
עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשְׁנִים. מַה שׁוֹשֵׁן יֵשׁ בּוֹ רִיחַ, וְהוּא אָדוּם,
מוֹצְקִין אוֹתוֹ, וְהוּא מִתְהַפֵּךְ לְלִבָּן, וְלְעוֹלָם רִיחוֹ לֹא זָו.
כִּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִנְהִיג עוֹלָמוֹ בְּדֶרֶךְ זֶה, שְׂאֵלְמָלָא
כִּן לֹא יִתְקַיֵּים הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַחוּטָא. וְהַחוּטָא
נִקְרָא אָדוּם, כְּמָה דְאֵת אָמַר, אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים
כְּשֶׁלֶּג (דף כ' ע"ב) יִלְבִּינוּ, מִקְרִיב קִרְבָּנוּ לְאִשׁ שֶׁהוּא אָדוּם.
זוֹרֵק הַדָּם, סָבִיב לְמִזְבֵּחַ שֶׁהוּא אָדוּם. מִדַּת הַדִּין אָדוּם,
מוֹצְקִין אוֹתוֹ, (הַרִיחַ) וְעוֹלָה הָעֵשֶׂן כְּלוֹ לִבָּן, וְאִזּוֹ הָאָדוּם
נִהַפֵּךְ לְלִבָּן, נִהַפֵּךְ מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרַחֲמִים.

וְתָא חֲזִי, כָּל מִדַּת הַדִּין, אֵין צָרִיף הָרִיחַ שְׁלוֹ, אָלָא מִצַּד
אוֹדָם. וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה דְכָתִיב, (מלכים
א' / ח) וַיִּתְגַּדְּדוּ כְּמִשְׁפָּטָם וְגו' עַד שֶׁפָּךְ דָּם עֲלֵיהֶם. אָלָא
הָיוּ יוֹדְעִים, שֶׁלֹּא יִשְׁיגוּ מִמִּדַּת הַדִּין כְּרָצוֹנָם, זוּלָתִי
בְּאוֹדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְעוֹד, אוֹדָם וְלִבָּן נִקְרָב לְעוֹלָם, וְהָרִיחַ
עוֹלָה מִשְׁתִּיחָן. מַה הַשׁוֹשֵׁן אָדוּם וְלִבָּן, כִּי רִיחַ
הַקִּרְבָּן. וְהַקִּרְבָּן, מֵאָדוּם וְלִבָּן. בֵּא וּרְאֵה מִרִּיחַ הַקְּטוֹרֶת,

שֶׁהַשְּׂמָנִים, מֵהֶם אֲדוּמִים, וּמֵהֶם לְבָנִים, כְּגוֹן הַלְּבוֹנָה,
שֶׁהוּא לָבָן, מֵרְרוֹר אָדוּם, וְהָרִיחַ עוֹלָה מֵאָדוּם וְלָבָן.
וְעַל כֵּן מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשְׁנִים, שֶׁהוּא אָדוּם וְלָבָן.
וּכְתִיב (יחזקאל מ"ד) לְהִקְרִיב לִי חֵלֶב וְדָם.

כְּנֶגֶד זֶה, אָדָם מִקְרִיב חֵלְבוֹ וְדָמוֹ, וּמִתְכַפֵּר לוֹ, זֶה
אָדוּם, וְזֶה לָבָן. מֵהַ שְׁשׁוֹשָׁן שֶׁהוּא אָדוּם וְהוּא
לָבָן, אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לְחַזוֹר כְּלוּ לָבָן, אֶלֶּא בְּאֵשׁ. כִּי
הַקְּרָבָן אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לְחַזוֹר כְּלוּ לָבָן, אֶלֶּא בְּאֵשׁ.
עַכְשָׁיו, מִי שִׁיּוֹשֵׁב בְּתַעֲנִיתוֹ, וּמִקְרִיב חֵלְבוֹ וְדָמוֹ, אֵינוֹ
נִצְמַק לְחַזוֹר כְּלוּ לָבָן, אֶלֶּא בְּאֵשׁ. דָּאֵר"י, מִתּוֹךְ תַּעֲנִיתוֹ
שֶׁל אָדָם, מִחֲלִישֵׁין אַבְרָיו, וְגוֹבֵר עָלָיו הָאֵשׁ, וּבְאוֹתָהּ
שְׁעָה, צָרִיף לְהִקְרִיב חֵלְבוֹ וְדָמוֹ בְּאוֹתוֹ הָאֵשׁ, וְהוּא
הַנִּקְרָא מִזְבַּח כְּפָרָה.

וְהֵינּוּ דְרַבֵּי אֶלְעָזָר, כִּד הוּא יְתִיב בְּתַעֲנִיתָא, הוּא מְצַלִּי
וְאָמַר, גָּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי,
שֶׁהַקְּרָבָתִי לְפָנֶיךָ חֵלְבִי וְדָמִי, וְהִרְתַּחֲתִי אוֹתָם בְּחַמִּימוֹת
חוֹלְשֵׁת גּוֹפִי, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁיְהִי הָרִיחַ הָעוֹלָה מִפִּי
בְּשְׁעָה זֹאת, כִּרִּיחַ הָעוֹלָה מִהַקְּרָבָן בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וְתִרְצַנִּי.
נִמְצָא, שֶׁאָדָם הוּא מִקְרִיב בְּתַעֲנִיתוֹ הַחֵלֶב וְהַדָּם, וְהָרִיחַ
שֶׁעוֹלָה מִפִּיו, הוּא מִזְבַּח כְּפָרָה, וְלִפְיֶכָךְ תִּקְנּוּ
הַתְּפִלָּה בַּמָּקוֹם הַקְּרָבָן, וּבְלִבְדָּ שִׁיתְכוּיִן לְמָה דְאִמְרָן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִכָּאֵן וּלְהֵלְאָה כְּתִיב, (במדבר ל"א) כָּל דְּבַר
 אֲשֶׁר יָבוֹא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטָהַר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 כְּשֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיִּים, אָדָם מִקְרִיב קָרְבָּנוּ בְּעֵנִין זֶה,
 וּמִתְכַּפֵּר לוֹ. עַכְשָׁיו, תִּפְלְתוּ שֶׁל אָדָם מִכֶּפֶר לוֹ בַּמָּקוֹם
 הַקָּרְבָּן, כִּי הָאֵי גִוּוֹנָא.

דְּבַר אַחַר, דְּוָדִי לִי וְאֲנִי לוֹ הָרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים. מַה
 הַשׁוֹשְׁנִים קוֹצִין מְצוּיִין בְּתוֹכָם, אִף הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, מִנְּהִיג עוֹלָמוֹ בְּצַדִּיקִים וְרָשָׁעִים. מַה הַשׁוֹשְׁנִים,
 אֲלֻמָּלָא הַקּוֹצִים, אֵין הַשׁוֹשְׁנִים מִתְקַיְמִין. כִּךְ אֲלֻמָּלָא
 הָרָשָׁעִים, אֵין הַצַּדִּיקִים נִיכְרִים. דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּמַה
 הַצַּדִּיקִים נִיכְרִים, מִתּוֹךְ שֵׁישׁ רָשָׁעִים, דְּאֲלֻמָּלָא רָשָׁעִים
 אֵין הַצַּדִּיקִים נִיכְרִים. דְּבַר אַחַר הָרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים,
 הַמְּנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּשֵׁשׁ שָׁנִים, וְהַשְּׁבִיעִית שְׁבַת לֵה'. דְּבַר
 אַחַר בְּשׁוֹשְׁנִים, בְּאוֹתָם שְׁשׁוֹנִים בַּתּוֹרָה.

וּמַלְשָׁה הָיָה רוּעָה אֶת צֵאן יִתְרוֹ חוֹתְנּוֹ כִּהֵן מְדִינָן. רַבִּי
 חֵיָא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כ"ג) מִזְמוֹר לְדָוִד יְיָ רוּעִי
 לֹא אֶחְסֵר. כְּלוּמַר, יְיָ רוּעִי: יְיָ הָרוּעָה שְׁלִי. מַה הָרוּעָה
 מִנְּהִיג אֶת הַצֵּאן, וּמוֹלִיכֶם לְמַרְעָה טוֹב, לְמַרְעָה שָׁמֹן,
 בַּמָּקוֹם נִחְלִי מַיִם, מִיִּשְׂרָה הִלִּיכְתָן בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט. אִף
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּתִיב בְּנֵאוֹת דָּשָׁא יְרַבִּיצְנִי עַל מֵי
 מְנוּחֹת יְנַהֲלֵנִי נַפְשִׁי יִשׁוּבָב.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דֶּרֶךְ הַרוּעָה, לְנִהוּג בְּצַדֵּק אֶת צֵאֲנוּ,
 לְהִרְחִיקֵם מִן הַגָּזֹל, לְהִנְהִיגֵם בְּמִישׁוֹר, וְהִשָּׁבֵט
 בְּיָדוֹ שֶׁלֹּא יִטּוּ יָמִין וּשְׂמָאל. כִּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא
 רוּעָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְהִנְהִיגֵם בְּמִישׁוֹר, וּבְכָל יְעַת הַשָּׁבֵט
 בְּיָדוֹ שֶׁלֹּא יִטּוּ יָמִין וּשְׂמָאל.

דָּבָר אַחֵר וּמִשֶּׁה הָיָה רוּעָה, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תִּדְעֵ לָךְ,
 שְׁכָל זְמַן שֶׁהַרוּעָה חָכָם לְנַהֵל אֶת צֵאֲנוּ, הוּא מוֹכֵן
 לְקַבֵּל עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. אִם הַרוּעָה שׁוֹטֵה, עָלָיו נִקְרָא
 (משלי כ"ו) תִּקְוָה לְכִסִּיל מִמָּנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִשֶּׁה חָכָם הָיָה, וּבָקִי לְנִהוּג אֶת צֵאֲנוּ.
 בֵּא וּרְאֵה, מִדּוֹד, שְׁנֵאֲמַר (שמואל א' ט"ז) וְהִנֵּה רוּעָה
 בְּצֵאֵן. לְלַמֶּדְךָ שְׁדוּד (דף כ"א ע"א) חָכָם גָּדוֹל הָיָה, וְהָיָה רוּעָה
 צֵאֲנוּ כַּדִּין וְכַשׁוּרָה. לְפִיכָךְ, עָשָׂהוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מֶלֶךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה צֵאֵן וְלֹא בִקָּר. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים צֵאֵן. שְׁנֵאֲמַר, (יחזקאל ל"ד) וְאַתָּן
 צֵאֲנֵי צֵאֵן מֵרַעִיתֵי אָדָם אַתֶּם. וּכְתִיב, (יחזקאל ל"ו) כְּצֵאֵן
 קִדְשִׁים כְּצֵאֵן יְרוּשָׁלַיִם.

מֵה צֵאֵן, כְּשִׁי קָרְבוּ עַל הַמְּזִבַּח, בְּשִׁבְלֵם זוֹכָה לְחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא. כִּי הַמְּנַהִיג לְיִשְׂרָאֵל כַּדִּין וְכַשׁוּרָה,
 בְּשִׁבְלֵם זוֹכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְעוֹד, הַרוּעָה אֶת
 הַצֵּאֵן, כְּשֶׁהַצֵּאֵן יוֹלְדֵת, הַרוּעָה נוֹטֵל אוֹתָם טְלָאִים

בְּחִיקוֹ, כִּי לֹא יֵלְאוּ וַיִּגְעוּ, וּמוֹלִיכֶם אַחֲרֵי אַמּוֹתֶם,
 וּמִרְחֹם עֲלֵיהֶם. כִּי הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל, צָרִיךְ לְהַנְהִילָם
 בְּרַחֲמִים, וְלֹא בְּאַכְזָרִיּוֹת. וְכֵן אָמַר מֹשֶׁה, (במדבר י"א) כִּי
 תֹאמַר אֵלַי, שְׂאֵהוּ בְּחִיקֶךָ וְגו'.

מֵה הַרוּעָה אֶת הַצֹּאן, כְּשֶׁהוּא רוּעָה טוֹב, מִצִּיל אֶת
 הַצֹּאן מִן הַזַּיָּאֲבִים, וּמִן הָאָרְיֹת. כִּי הַמְּנַהֵיג
 לְיִשְׂרָאֵל, אִם הוּא טוֹב, מִצִּילָן מִן הָעֲבוּדָת פּוֹכְבִים
 וּמִזֹּלוֹת, וּמִדִּין שֶׁל מַטָּה, וּמִדִּין שֶׁל מַעְלָה, וּמִדְרִיכֵן
 לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. כִּי מֹשֶׁה, רוּעָה נְאֻמָּן הִיָּה, וְרָאָה
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכִּדְאִי הוּא לְרַעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל,
 בְּאוֹתוֹ הַדִּין מִמֶּשׁ, שֶׁהִיָּה רוּעָה אֶת הַצֹּאן, לְכֹשְׁבִים, כִּפִּי
 הָרְאוּי לָהֵן. וְהַנִּקְבוֹת כִּפִּי הָרְאוּי לָהֵן

וּלְפִיכֶךָ כְּתִיב, וּמֹשֶׁה הָיָה רוּעָה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חוֹתְנּוֹ,
 וְלֹא שְׁלוֹ, דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכִי מֵה שְׁנַתֵּן אֶת
 צְפוּרָה בְּתוֹ לְמֹשֶׁה, לֹא נָתַן לוֹ צֹאן וּבִקָּר, וְהֵלֵא יִתְרוֹ
 עֲשִׂיר הָיָה. אֲלֵא מֹשֶׁה לֹא הָיָה רוּעָה אֶת צֹאנוֹ, כִּי לֹא שְׁלֹא
 יֹאמְרוּ בְּשִׁבִיל שֶׁהִיָּה צֹאנוֹ עִמוֹ, הָיָה רוּעָה אוֹתָן בְּטוֹב.
 וְלָכֵן כְּתִיב אֶת צֹאן יִתְרוֹ חוֹתְנּוֹ, וְלֹא אֶת שְׁלוֹ. כִּהֵן
 מִדִּין, רַבִּי תַנְחוּם אָמַר, אֶף עַל גַּב שֶׁהִיָּה עוֹבֵד פּוֹכְבִים
 וּמִזֹּלוֹת, בְּשִׁבִיל שֶׁעָשָׂה עִמוֹ חֶסֶד, הָיָה רוּעָה צֹאנוֹ כִּי
 וְכִשְׁוֹרָה, בְּמַרְעָה טוֹב שָׁמֵן וְדָשֵׁן.

(שמות ג) וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחֲרֵי הַמִּדְבָּר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מִשָּׁה, מִיּוֹם שְׁנוּלָד, לֹא זָזָה מִמְּנוֹ רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ. רָאָה בְּרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ, שְׁאוֹתוֹ מִדְבָּר הָיָה קָדוֹשׁ, וּמוֹכֵן לְקַבֵּל עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם עָלָיו. מִה עָשָׂה, הִנְהִיג אֶת הַצֹּאן אַחֲרֵי הַמִּדְבָּר. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אַחֲרֵי הַמִּדְבָּר עַל כָּל פָּנִים, וְלֹא בַּמִּדְבָּר, שֶׁלֹּא רָצָה שְׁיִכַּנְסוּ בְּתוֹכוֹ, אֶלֶּא הִרְחִיקָם אַחֲרֵי הַמִּדְבָּר.

(שמות ג) וַיָּבֵא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חֲרֵבָה, הוּא לְבֵדוֹ בְּלֹא צֹאן. אר"י, הָאֵי אֲבָנָא, דְּמִקְבְּלָא פְּרוּזָא, כִּד חָמִי לִיה, (מַחֲטָא) מְדַלְגָא עֵילוּי. כִּף מִשָּׁה וְהָר סִינַי, כְּשֶׁנִּרְאוּ זֶה עִם זֶה, דְּלֵג עָלָיו. הָדָא הוּא דְכָתִיב, וַיָּבֵא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חֲרֵבָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מוֹכְנִים הָיוּ מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, זֶה עִם זֶה. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם, נִתְרַגַּשׁ הָהָר לְמוֹל מִשָּׁה. וְכִיּוֹן שְׁרָאָהּוּ שְׁנַכְנַס לְתוֹכוֹ, וְדִלְג בּוֹ, עָמַד הָהָר. מְלֻמֵּד, שְׁשֻׁמְחִים הָיוּ זֶה עִם זֶה.

אָמַר רַבִּי יִנְאִי, (נ"א רַבִּי יוֹסִי) יוֹדֵעַ הָיָה מִשָּׁה, שְׁאוֹתוֹ הָר, הָר הָאֱלֹהִים הוּא. דְּכָתִיב וַיָּבֵא אֶל הַר הָאֱלֹהִים. דִּתְנִין, מָה רָאָה מִשָּׁה בְּאוֹתוֹ הָר, רָאָה עוֹפּוֹת שְׁהָיוּ פוֹרְחִים, וּפוֹרְשִׁים כְּנִפְיָהֶם וְלֹא הָיוּ נִכְנְסִים בּוֹ.

רַבִּי יִצְחָק (נ"א אָמַר ר' יִצְחָק) אוֹמֵר, רָאָה הָעוֹפּוֹת פוֹרְחִים

וְטָסִים מִשָּׁם, וְנוֹפְלִים לְרַגְלָיו שֶׁל מֹשֶׁה, מִיַּד הַרְגִּישׁ
 בְּעֵינָיו, וְהֶעֱמִיד אֶת הַצֵּאֵן אַחַר הַמִּדְבָּר, וְהוּא נִכְנָס
 לְבֵדוֹ.

(שמות ג') וַיֵּרָא (קנ"ט ע"ב, קס"ז ע"א) מֵלֶאךָ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ
 מִתּוֹךְ הַסֶּנֶה. רַבִּי תַנְחוּם אוֹמֵר, שְׁעַת הַמִּנְחָה הִיְתָה,
 שְׁמֵדַת הַדִּין שׁוֹלֵטַת בּוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, וְהָא פְּתִיב,
 (תהלים מ"ב) יוֹמָם יִצְוֶה יי' חֶסֶדּוֹ. מֵדַת חֶסֶד קָאמַר, וְלֹא מֵדַת
 הַדִּין. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשְׁיּוּצָא הָאוֹר, עַד שְׁנוּטָה לְרַדְתָּ,
 נִקְרָא יוֹם, וְהוּא מֵדַת חֶסֶד. מִשְׁנוּטָה לְרַדְתָּ, נִקְרָא עָרֵב,
 וְהוּא מֵדַת הַדִּין. וְהֵינּוּ דְכֻתִּיב, (בראשית א') וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
 לְאוֹר יוֹם.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שְׁעַת הַמִּנְחָה הוּא, מו' שָׁעוֹת וּלְמִטָּה.
 דִּתְנִינָא ר' יִצְחָק אוֹמֵר, מֵהוּ דְכֻתִּיב, (שמות ט"ז) בֵּין
 הָעֲרִבִים תֹּאכְלוּ בִשָּׂר וּבִבְקָר תִּשְׁבְּעוּ לָחֶם. בֵּין הָעֲרִבִים,
 דְּהוּא שְׁעֵתָא (דף כ"א ע"ב) דִּדְיִנָא תֹּאכְלוּ בִשָּׂר. וּכְתִיב, (במדבר
 י"א) הַבֶּשֶׂר עוֹדְנֵנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וְאִף יי' חָרָה בְּעַם. מִשּׁוּם,
 דִּבֵּין הָעֲרִבִים, דִּינָא דְמַלְכוּתָא שְׁלִיט. וּבִבְקָר תִּשְׁבְּעוּ
 לָחֶם, מִשּׁוּם דְּאִקְרִי חֶסֶד הֵהוּא שְׁעֵתָא, וּכְתִיב, (תהלים נ"ב)
 חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. וּכְתִיב, (בראשית א') וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר
 יוֹם. דְּאִיְהוּ מִצְפָּרָא.

רַבִּי תַנְחוּם אוֹמֵר, דָּא סוּמְקָא, וְדָא חוּר. סוּמְקָא: בֵּין

הָעֲרָבִים. דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת ט"ז) בֵּין הָעֲרָבִים תֹּאכְלוּ בֶשֶׂר.
וְחֹוּרָא: בְּצַפְרָא. דְּכָתִיב, וּבִבְקָר תִּשְׁבְּעוּ לָחֶם. רַבִּי יִצְחָק
אָמַר, כְּתִיב, (שְׁמוֹת י"ב) וְשַׁחֲטוּ אוֹתוֹ כָּל קְהַל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל
בֵּין הָעֲרָבִים וְגו'. דְּהוּא שַׁעֲתָא לְמַעַבְד דִּינָא. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר, יִלְפִינן מִשְׁנֵי כְּבָשִׂים שְׁבֻכְל יוֹם, הָאֶחָד מִתְקָרַב
כְּנֻגְד מֵדַת הַחֶסֶד, וְהַב' כְּנֻגְד מֵדַת הַדִּין.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַהוּ דְּכָתִיב, (בַּמְדַּבֵּר כ"ח) אֶת הַכֶּבֶשׂ
הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבְּקָר, וְלֹא כְּתִיב אֶת הַכֶּבֶשׂ
הָרֵאשׁוֹן, אֶלֹא אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד, מִיּוֹחַד, כְּנֻגְד מֵדַת
הַחֶסֶד. דְּבֻכְל מְקוּם, שְׁנֵי, לֹא נֶאמַר בּוּ כִּי טוֹב.

רַבִּי תַנְחוּם אָמַר, לְפִיכָךְ, יִצְחָק תִּקְוֵן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה,
שֶׁהוּא כְּנֻגְד מֵדַת הַדִּין. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִכָּאן,
(ירמיהו ו') אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרַב. כִּי פָנָה
הַיּוֹם: זֶה מֵדַת הַחֶסֶד. כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרַב: שְׁכַבְר גָּבַר
מֵדַת הַדִּין. אַבְרָהָם תִּקְוֵן תְּפִלַּת שְׁחָרִית, כְּנֻגְד מֵדַת
הַחֶסֶד.

תַּנּוּ רַבָּנָן, בְּהֵיִא שַׁעֲתָא דְּעָאל מִשָּׁה לְטוּרָא דְּסִינַי,
מֵאֵי טַעְמָא אֲתַגְלִי לִיה בְּשַׁלְּהוּבֵי אֲשַׁתָּא, דְּהוּא
דִּינָא. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב (נ"א כְּעִין) כְּעַן שַׁעֲתָא הוּא (שַׁעֲתָא)
גָּרִים. ר' יוֹסִי אָמַר, כֹּלֹא לְחַד גְּזַעָא אֲשַׁתְרָשָׂא. כְּתִיב,
וַיָּבֵא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חֲרָבָה. וְכָתִיב, (דְּבָרִים ט') וּבְחָרַב

הַקְּצַפְתָּם אֶת יי'. וּכְתִיב, וַיֵּרָא מִלְּאֹךְ יי' אֵלָיו בְּלִבַּת אִשׁ
מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה. מִתּוֹךְ שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִיּוֹת פֶּסֶנָה, כִּהְיֵה
דְּכָתִיב, (ישעיה ל"ג) קוֹצִים פְּסוּחִים בְּאִשׁ יִצְתּוּ.

אָמַר ר' יְהוּדָה, מִכָּאן לְמִדְּנוּ, רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל מָקוֹם עַל
הַרְשָׁעִים, דְּכָתִיב, וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בּוֹעֵר בְּאִשׁ, לַעֲשׂוֹת
בָּהֶם דִּין בְּרָשָׁעִים, וְהַסֵּנֶה אֵינּוּ אוֹכֵל, (לַעֲשׂוֹת) אֵין בָּהֶם
כְּלִיָּהּ. בּוֹעֵר בְּאִשׁ, עַל כָּל פָּנִים רִמּוּז, לְאִשׁ שֶׁל גִּיהֲנָם.
אֲבָל הַסֵּנֶה אֵינּוּ אוֹכֵל, לְהִיּוֹת בָּהֶם כְּלִיָּהּ.

דָּבָר אַחֵר וַיֵּרָא מִלְּאֹךְ יי' אֵלָיו בְּלִבַּת אִשׁ. מֵאֵי טַעֲמָא
לְמֹשֶׁה בְּלִבַּת אִשׁ, וְלִשְׂאֵר נְבִיאִים לָא. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, לָאוּ מֹשֶׁה כְּשֶׂאֵר נְבִיאִים. דְּתַנָּן, מֵאֵן דְּקָרִיב
לְאִשָּׁא בֵּיה אֲתוּקַד, וּמֹשֶׁה קָרִיב לְאִשָּׁא וְלֹא אֲתוּקַד.
דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת כ') וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם
הָאֱלֹהִים. וּכְתִיב, וַיֵּרָא מִלְּאֹךְ יי' אֵלָיו בְּלִבַּת אִשׁ מִתּוֹךְ
הַסֵּנֶה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, הָאֵי דְּמֹשֶׁה, אֵית לָא סְתִיבָא בֵּיה
בְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה, עַל מַה פְּתִיב, כִּי מִן הַמַּיִם
מְשִׁיתִיהוּ. מֵאֵן דְּאֲתַמְשֹׁךְ מִן מִיָּא, (דִּינָא עֲלֵאָה) לָא דְּחִיל
מִנּוּרָא. דְּתַנָּיָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֲתַר דְּאֲתַגְזֹר מֹשֶׁה,
לָא אֲתַגְזֹר בְּרַ נֶשׁ אַחֲרָא. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּעֲשָׂרָה דְּרַגְיִן
(וּיְקָרָא רַפ"ב) אֲשַׁתְּכַלֵּל. דְּכָתִיב, (במדבר י"ב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמַן

הוא. וְלֹא נֶאֱמַן בֵּיתִי. וְכֹפֵּא חוֹלְקִיה דְּבַר נֶשׁ, דְּמַרִּיה
אֶסְהִיד כְּדִין עֲלוּי.

אָמַר רַב דִּימִי, וְהָא כְּתִיב (דברים ל"ד) וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד
בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי,
בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם, אֲבָל בְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמְנוּ בְּלָעָם.
אָמַר לֵיהּ, וְדַאי שְׁפִיר קְאָמְרַת, אֲשֶׁתִּיק. כִּד אַתָּא רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, אַתּוּ, שְׁאִילוּ קָמִיה הֵאִי מְלָה.

פִּתְחָ וְאָמַר, קוּטִיפָא דְקַרְנֻטִי, אַתְּ עַרְבָא בְּאַפְרָסְמוֹנָא
טְבָא חַס וְשָׁלוֹם. אָלָא, וְדַאי כִּן הוּא, בְּאוֹמוֹת
הָעוֹלָם קָם, וּמְנוּ בְּלָעָם. מֹשֶׁה עוֹבְדוּי לְעֵילָא, וּבְלָעָם
לְתַתָּא. מֹשֶׁה, אֲשֶׁתִּמֶּשׁ בְּכַתְרָא קְדִישָׁא דְמַלְכָא עֲלָאָה
לְעֵילָא. וּבְלָעָם, אֲשֶׁתִּמֶּשׁ בְּכַתְרִין תַּתְּאִין דְּלֹא קְדִישִׁין
לְתַתָּא. וּבַהֲהוּא גְוּוֹנָא מִמֶּשׁ כְּתִיב, (יהושע י"ג) וְאֵת בְּלָעָם
בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסִם הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּחֲרָב. וְאִי סְלָקָא
דְּעַתְרָא יִתִּיר, זִיל שְׁאִיל לְאַתְנִיה. אַתָּא רַבִּי יוֹסִי, וְנִשְׁק
יְדוּי, אָמַר, הָא חֲמִידָא (נ"א חמרא) דְּלִבָּאי נִפְק לְבַר.

דְּהַכָּא מְשֻׁמַּע, דְּאִית עֲלָאִין וְתַתְּאִין, יְמִינָא וּשְׁמָאֲלָא,
רַחֲמֵי וְדִינָא, יִשְׂרָאֵל וְעַבּוּדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת.
יִשְׂרָאֵל, מְשֻׁמֶשִׁין בְּכַתְרִין עֲלָאִין קְדִישִׁין. עַבּוּדַת
כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, בְּכַתְרִין תַּתְּאִין דְּלֹא קְדִישִׁין. אֲלִין
דִּימִינָא, וְאֲלִין דְּשְׁמָאֲלָא, וְעַל כָּל פָּנִים, מִתְּפַרְשִׁין

נְבִיאֵי עֲלָאֵי מְנַבִּיאֵי תַתָּאֵי. נְבִיאֵי דְקוּדְשָׁא, מְנַבִּיאֵי
דְלָאו דְקוּדְשָׁא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּגוּוּנָא דִּיהוּה (דף כ"ב ע"א) מִשָּׁה, פְּרִישׁ מִכָּל
נְבִיאֵי, בְּנִבּוּאָה קְדִישָׁא עֲלָאָה. כִּךְ הוּה בְּלָעָם,
פְּרִישׁ מִשָּׂאָר נְבִיאֵי וְחַרְשֵׁי, בְּנִבּוּאָה דְלָאו קְדִישָׁא
לְתַתָּא. וְעַל כָּל פְּנִימֵי מִשָּׁה הוּה לְעִילָא, וּבְלָעָם לְתַתָּא,
וְכַמָּה דִּרְגִין וְדִרְגִין מִתְפַּרְשִׁין בֵּינֵיהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשָּׁה הוּה מְתַרְהַר
וְאוֹמַר, שְׂמָא חַס וְשָׁלוֹם יִשְׂרָאֵל יִכְלוּ בְּהֵאֵי
עֲבוּדָה קְשָׁה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, וַיֵּרָא בְּסִבְלוֹתָם. לְפִיכָךְ,
וַיֵּרָא מִלְּאֲךָ יִי אֱלֹהֵי בְּלַבַּת אִשׁ וְגו', וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנָה
בוֹעֵר בְּאִשׁ וְגו'. כְּלוּמַר, מְשׁוּעָבְדִים הֵם בְּעֲבוּדָה קְשָׁה,
אַבְל וְהַסֵּנָה אֵינְנוּ אוֹפְל. זַכָּאִין אֵינְנוּ יִשְׂרָאֵל, דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא פְּרִישׁ לוֹן מִכָּל עַמִּין, וְקָרָא לוֹן בְּנִין, דְכְּתִיב
(דְּבָרִים י"ד) בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם.

פְּרֻשַׁת וַאֲרָא

(שְׁמוֹת ו') וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יִי וַאֲרָא
אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדֵי וְגו'. רַבִּי
אַבָּא פִתַּח, (ישעיה כ"ו) בְּטַחוּ בֵּי יְיָ עַד כִּי בִיָּה יִי צוּר
עוֹלָמִים. בְּטַחוּ בֵּי יְיָ, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא בְּעֵינֵין לְאַתְתְּקַפָּא בֵּיה

בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִמְהוּי רְחֻצְנוּ דְלַהוֹן בֵּיהּ.
 אִי הָכִי מַהוּ עֵדִי עַד. אֶלְא, בְּגִין דִּיהֵא תִקְפֵּא דְבַר נֶשׁ,
 בְּאַתֵּר דִּאִיהוּ קִיּוּמָא וְקִשׁוּרָא דְכֻלָּא, וְאַקְרִי עַד, וְהֵא
 אוּקְמוּהּ, כְּמַה דְאַתְּ אָמַר, (בראשית מ"ט) בְּבִקְר יֵאכֹל עַד.
 וְהֵא עַד, אַתֵּר דְאַחִיד לְכָל סְטָרִין, לְסְטָרָא דָא, וְלְסְטָרָא
 דָא, לְאַתְקִימָא, וְלְאַתְקִשְׂרָא קִשְׂרָא, דִּי לֹא תֵעֲדִי.

וְהֵא עַד, תִּיאַוּבְתָּא דְכֻלָּא בֵּיהּ, כְּמַה דְאַתְּ אָמַר, (בראשית
 מ"ט, בראשית נ' ע"א רמ"ז ע"ב) עַד תְּאֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם. מֵאן
 אֵינּוֹן גְּבַעוֹת עוֹלָם. אֵלִין אֵינּוֹן תְּרִין אִמְהָן נּוֹקְבִי, יוֹבֵל,
 וּשְׂמִטָּה, דְאַקְרוּן גְּבַעוֹת עוֹלָם. עוֹלָם: כְּמַה דְאַתְּ אָמַר,
 (תהלים ק"ו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. (יוֹבֵל וּשְׂמִיטָּה כָּל חַד מִנְהוֹן אִקְרִי עוֹלָם

וְאֵלִין אִקְרוּן גְּבַעוֹת עוֹלָם)

וְתִיאַוּבְתָּא דִּילַהוֹן בְּהֵא עַד, דִּאִיהוּ קִיּוּמָא דְכָל סְטָרִין.
 (מֵאִי טַעְמָא) תִּיאַוּבְתָּא דִּיּוֹבֵלָא לְגַבֵּי דְעַד,
 לְאַעְטָרָא לֵיהּ, וְלִנְגֵדָא עָלֶיהָ בְּרַפָּאן, וְלְאַרְקָא עָלֶיהָ
 מְבוּעִין מְתִיקִין, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ג') צִאִינָה
 וְרִאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה בַּעְטָרָה שְׁעַטָרָה לוֹ אִמּוֹ.
 תִּיאַוּבְתָּא דְשְׂמִטָּה, לְאַתְבְּרָכָא מְנִיָּה, וְלְאַתְנַהֲרָא מְנִיָּה.
 וְדֵאִי הֵא עַד תְּאֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם אִיהוּ.

בְּגִין כֶּף, בְּטַחוּ בֵּי' עֵדִי עַד, דְהֵא מִתְמָן וְלַעֲיִלָא, אַתֵּר
 טְמִיר (הוּא) וְגַנְיֹז אִיהוּ, דְלֹא יְכִיל לְאַתְדַּבְּקָא. אַתֵּר

הוא, דְּמַנִּיָּה נִפְקוּ וְאַצְטִיירוּ עַלְמִין, הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
 כִּי בֵּיה יִי צוּר עוֹלָמִים וְהוּא אֲתָר גְּנִיז וְסָתִים, וְעַל דָּא
 בְּטַחוּ בֵּי יְיָ עַד, עַד הֲכָא אֵית רְשׁוּ לְכָל בַּר נִשׁ
 לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, לֵית לֵיה רְשׁוּ לְבַר נִשׁ
 לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה, דְּהָא אִיהוּ גְנִיז מִכָּלָא, וּמֵאן אִיהוּ יֵה
 יְדוּד. דְּמַתְמָן אֲצְטִיירוּ עַלְמִין כְּלָהוּ, וְלֵית מֵאן דְּקָאִים
 עַל הַהוּא אֲתָר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קָרָא אוֹכַח עָלֵיהּ, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ד') כִּי
 שָׁאַל נָא לְיָמִים רָאשׁוֹנִים וְגו'. עַד הֲכָא אֵית רְשׁוּ
 לְבַר נִשׁ לְאַסְתַּכְּלָא, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה לֵית מֵאן דְּיִכְיֵל
 לְמִיקָם עָלֵיהּ.

דְּבַר אַחַר בְּטַחוּ בֵּי יְיָ עַד, כָּל יוֹמוֹי דְּבַר נִשׁ, בְּעֵי
 לְאַתְתַּקְּפָא בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (דְּהַכִּי אָמַר דוּד
 תַּהֲלִים כ"ה) אֱלֹהֵי בְךָ בְּטַחְתִּי אֵל אֲבוּשָׁה אֵל יַעֲלֶצוּ אוֹיְבֵי
 לִי וּמֵאן דְּשׁוּי בֵּיה, בְּטַחוּנִיָּה וְתוֹקְפִיָּה כְּדָקָא יְאוּת, לָא
 יִכְלִין לְאַבְאָשָׁא לֵיה, כָּל בְּנֵי עַלְמָא. (דְּהַכִּי אָמַר דוּד תַּהֲלִים כ"ה)
 אֱלֹהֵי בְךָ בְּטַחְתִּי אֵל אֲבוּשָׁה אֵל יַעֲלֶצוּ אוֹיְבֵי לִי דְכָל
 מֵאן דְּשׁוּי תוֹקְפִיָּה בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, אֲתַקְיִים בְּעַלְמָא.

מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּעַלְמָא, בְּשִׁמִּיָּה קְדִישָׁא אֲתַקְיִים.
 הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה כ"ו) כִּי בֵּיה יִי צוּר
 עוֹלָמִים: צִייר עַלְמִין. דְּהָא בְּתַרִּין אַתּוּן, אַתְּבְּרוּן

עֲלָמִין, עֲלָמָא דִּין, וְעֲלָמָא דְאֵתִי. עֲלָמָא דָּא, בְּדִינָא
 אֲתַבְּרִי, וְעַל דִּינָא קִיִּמָּא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א')
 בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּיתְנַהֲגוּן בְּנֵי
 נִשְׂא בְּדִינָא, וְלֹא יִפְקוּן מֵאֲוֹרְחָא לְבַר.

תָּא חֲזִי כְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, גְּזִירַת דִּינָא
 דְּקִיִּמָּא עָלֶיהָ, מַה כְּתִיב לְעֵילָא, (שמות ה') וַיֵּשֶׁב
 מֹשֶׁה אֶל ה', וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי, בְּאֶלֶף דְּלִ"ת נִוִּין יו"ד. חֲמִי
 תּוֹקְפָא דְּמֹשֶׁה, בְּשִׁירוּתָא דְּנְבִיאוּתִיהָ, לָא נַח רוּחִיהָ
 בְּהֵאֵי אֲתָר, אָמַר, אֲדֹנָי לְמָה הִרְעַתָּה לְעַם הַזֶּה וְגו',
 וּמֵאֲזוּ בְּאֵתִי אֶל פְּרַעֲהָ לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הִרַע לְעַם הַזֶּה וְהִצֵּל
 לֹא הִצַּלְתָּ אֶת עַמְּךָ. מֵאֲן הוּא דִּיִּמָּא כְּדִין, אֶלָּא מֹשֶׁה,
 דִּידַע, דִּהָא דְרָגָא אַחְרָא עֲלָאָה זַמִּין לִיהָ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשִׁירוּתָא דְּאֲתִיְהִיב לִיהָ בֵּיתָא, פְּקִיד
 לָהּ, כְּבַר נָשׁ דְּפִקִּיד לְבֵיתִיהָ, וְאָמַר כֹּל מֵאֲן דְּבַעֲי
 בְּלֹא דְחִילוּ. אוּף הָכִי מֹשֶׁה, לְבֵיתִיהָ קָאֻמַר, וְלֹא דְחִיל.
 דְּבַר אַחַר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים, גְּזִירַת דִּינָא, (בגין פך) וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 אֲנִי יי', דְרָגָא אַחְרָא דְרַחֲמִי. וְהִכָּא אֲתַקְשֵׁר כּוֹלָא
 כְּחַדָּא, דִּינָא וְרַחֲמִי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי
 יי'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן (נ"א רבִּי יוֹסִי) אִי כְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל
 מֹשֶׁה אֲנִי ה', הוּינָא אָמַר הָכִי. אֶלָּא לָא כְּתִיב, אֶלָּא
 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתָּר וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 אֲנִי ה', דְּמִשְׁמַע דְרָגָא בְתָר דְרָגָא.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֹשֶׁה, אֲלֵמְלָא דְהוּוּ מְאָרִיָּה דְבֵיתָא,
 אִישׁ הָאֱלֹהִים, אֲתַעְנֵשׁ עַל מַה דְאָמַר, אֲבַל
 בְּגִינֵי הָאִי, לָא אֲתַעְנֵשׁ. לְבַר נָשׁ דְנִפְל לִיָּה קִטְטָה
 בְּדְבִיתָהּ, וְאָמַר לָהּ מְלִין, שְׂרָאת הִיא לְאֲתַרְעֵמָא, כִּיּוֹן
 דְשְׂאֲרִית מְלָה, הָוּוּ תַמְן מְלָכָא, נָטַל מְלָכָא מְלָה, וְהִיא
 שְׂתַקַּת וּפְסַקַת לְמַלְלָא. אָמַר לִיָּה מְלָכָא, וְכִי לָא יַדְעַת
 דְאֲנָא הוּוּא מְלָכָא, וּמְקַמַּי מְלִילַת מְלִין אֲלִין, כְּבִיכּוּל
 אוּף הָכִי מֹשֶׁה, וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל יְיָ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי לְמַה
 הִרְעוּתָהּ וְגו'. מִיד, וַיִּדְבֹר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, שְׂאֲרִי
 לְאֲתַרְעֵמָא, מִיד נָטַל מְלָכָא מְלָה וַיֹּאמֶר אֲלִיו אֲנִי יְיָ
 וְלָא יַדְעַת דְאֲנָא הוּוּא מְלָכָא, וּמְקַמַּי מְלִילַת מְלִין אֲלִין.
 וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׂדֵי. אֲמַאי
 שְׁנֵי שְׂמָא הָכָא מֵאֲלִין דְלַעֲיִלָא. אֲלָא לְמַלְכָא,
 דְהוּוּ לִיָּה בְרַתָא, דְלָא אֲתַנְסִיבַת, וְהוּוּ לִיָּה רַחֲמָא. כַּד
 בְּעֵי מְלָכָא לְמַלְלָא בְּהוּוּא רַחֲמָא, מְשַׁדַּר לְבְרַתִּיהָ
 לְמַלְלָא עֲמִיָּה, וְהוּוּ מְלָכָא עַל יְדָא דְבְרַתִּיהָ, מְמַלִּיל
 עֲמִיָּה. אֲתָא זְמָנָא דְבְרַתִּיהָ לְאֲתַנְסַבָּא, הֵהוּא יוֹמָא
 דְאֲתַנְסִיבַת, אָמַר מְלָכָא, קָרוֹן לָהּ לְבְרַתָא, קְרוֹסְפוֹנִיָּא
 מְטְרוֹנִיתָא. וְאָמַר לָהּ, עַד הָכָא, מְלִילָנָא עַל יְדָךְ, לְמָאן
 דְמְלִילָנָא מְכָאן וְלַהֲלָאָה אֲנָא אִימָא לְבַעֲלִיךְ, וְהוּוּא
 יִימָא לְמָאן דְאֲצַטְרִיךְ. לְיוֹמִין, אָמַר לָהּ בַּעֲלָהּ מְלִין קָמִי

מִלְכָּא, עַד דְּהִיא שְׂרָאָת לְמִלְלָא, נָטַל מִלְכָּא מִלָּה, אָמַר
 לֵיהּ, וְלֹאוּ אָנָּא מִלְכָּא, דְּעַד יוֹמָא דָּא לֹא מִלִּיל אֵינְשׁ
 עִמִּי, אֵלֹא עַל יְדָא דְּבֵרְתִי, (עַד לֹא נִסִּיבַת) וְאָנָּא יְהִיבְנָא לָךְ
 בְּרֵתִי, וּמִלִּילְנָא עִמָּךְ בְּאַתְגְּלִיא, מַה דְּלֹא עֵבִידְנָא
 לְאַחֲרָא.

כִּן, וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדִּי,
 כַּד אֵיְהִי בְּבֵיתִי וְלֹא אֶתְנַסִּיבַת, וְלֹא מִלִּילוּ עִמִּי
 אֲנֹפִין בְּאַנְפִּין, כִּמָּה דְּעֵבִידְנָא לָךְ. וְאַתָּה, בְּשִׁירוּתָא
 דְּמִלוּלָךְ, מִלִּילַת לְבֵרְתִי קָמָאִי מְלִין אֵלִין, אֵלֹא בְּגִינִי
 כִּן, וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדִּי
 וּשְׁמִי יי' לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לְמִלְלָא עִמָּהוֹן בְּדַרְגָּא דָּא
 דְּעִמָּךְ מִלִּילְנָא.

רַבִּי יוֹסִי (נ"א רבֵי יִיסָא) פָּתַת, (תהלים כ"ד) לְדוֹד (נ' ע"א) מְזֻמּוֹר לֵיִי
 הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָּהּ. הָאָרֶץ: דָּא אֶרְעָא
 קַדִּישָׁא דִּישְׂרָאֵל, דְּאֵיְהִי קַיִמָּא לְאַתְשְׁקִיָּא מִנִּיהּ,
 וְלְאַתְבְּרָכָא מִנִּיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְלְבַתֵּר מִנָּה אֶתְשְׁקִיָּא
 עֲלֵמָא כְּלָא. תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָּהּ: דָּא שְׂאֵר אֶרְעָאן, דְּשִׁתְּאֵן
 מִינָהּ, מְנָא לָן. דְּכַתִּיב, (תהלים ט') וְהוּא יִשְׁפּוֹט תִּבֵּל בְּצַדִּיק.
 כִּי הוּא עַל יַמִּים יִסְדֶּהּ, אֵלִין (דף כ"ג ע"א) שְׁבַעַה עֲמוּדִים,
 דְּאַרְעָא סְמִיכָא עַלֵייהוּ. וְאֵינּוֹן שְׁבַעַה יַמִּים. וַיִּם
 כְּנַרְת שְׁלֵטָא עַלֵייהוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לֹא תִימָא

דְּשִׁלְטָא עָלֵייהוּ, אֶלָּא דְּאֵתְמַלֵּיָא מִנֵּייהוּ. וְעַל גְּהָרוֹת
 יְכוּנְנָה, מֵאֵן אֵינּוֹן גְּהָרוֹת. אֶלָּא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תהלים
 צ"ג) נִשְׂאוּ גְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ גְהָרוֹת דְּכִיָּם, אֵינּוֹן גְּהָרוֹת,
 כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית ב') וְנָהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת
 הַגֶּן, וּבְגִין כֵּן, וְעַל גְּהָרוֹת יְכוּנְנָה.

תָּא חֲזִי, הָאֵי אֶרֶץ, אֶקְרִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. יַעֲקֹב דְּאִיהוּ
 יִשְׂרָאֵל, אִמְאִי לָא שְׁלִיט עַל דָּא כְּמִשָּׁה, דְּהָא כְּתִיב
 וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדַּי וְלֹא
 יִתִּיר.

אֶלָּא, יַעֲקֹב הָא אֹקִימָנָא, נָטַל בֵּיתָא דְּלִתְתָּא,
 וְאִשְׁתְּבִיק מִנִּיהּ בֵּיתָא דְּלַעִילָא. וְעַם בֵּיתָא
 דְּלִתְתָּא, אֶתְקִין בֵּיתָא דְּלַעִילָא, בְּתַרִּיסָר שְׁבַטִין,
 בְּשִׁבְעִין עֲנַפִּין, וְהָא אֹקִימוּהּ. מִשָּׁה, נָטַל בֵּיתָא
 דְּלַעִילָא, וְשָׁבִיק בֵּיתָא דְּלִתְתָּא. וְעַל דָּא, כְּתִיב בֵּי־עַקֵּב
 בְּאֵל שַׁדַּי. בְּאֵל שַׁדַּי מְלִיל עֲמִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא
 יִתִּיר. וְשְׁמֵי יי' לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, לְמַלְלָא עֲמֹהוֹן בְּדַרְגָּא
 דָּא דְּאִיהוּ עֲלָאָה.

וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא,
 תּוֹשְׁבָחוֹן דְּאַבְהֵן יַעֲקֹב הוּוּ, דְּהוּא שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא.
 בְּכֻלְהוּ כְּתִיב, אֶל אַבְרָהָם, אֶל יִצְחָק, וּבִיָּה אֶתּוֹסָף אֶת
 חַד, דְּכְתִיב, וְאֶל יַעֲקֹב. אֶתּוֹסָף בִּיהּ ו', לְאַחֲזָאָה דְּאִיהוּ

שְׁלִימָא יִתִּיר מִכְּלָהוּ. וְעַם כָּל דָּא, לָא זָכָה לְאַשְׁתַּמְשָׂא
בֵּיהּ כַּמְשָׂה.

(שמנות ר) וְגַם הִקְיֻמוֹתֵי אֶת בְּרִיתֵי אֲתָם לְתֵת לָהֶם אֶת אֶרֶץ
כְּנָעַן, בְּגִין דְּאַתְגְּזֻרוּ. דְּכָל מָאן דְּאַתְגְּזֹר, יִרִית
אַרְעָא, דְּהָא לָא יִרִית אַרְעָא, אֱלָא צְדִיק, וְכָל מָאן
דְּאַתְגְּזֹר, אֶקְרִי צְדִיק. דְּכְתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֶּךָ כָּל־
צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ, כָּל מָאן דְּאַתְגְּזֹר, וְנָטִיר
הָאֵי אֶת קִימָא, אֶקְרִי צְדִיק, תָּא חֲזִי מִן יוֹסֵף, דְּכָל
יוֹמוֹי לָא אֶקְרִי צְדִיק, עַד דְּנָטִיר הֵהוּא בְּרִית, אֶת קִימָא
קְדִישָׁא. כִּיּוֹן דְּנָטִיר לֵיהּ, אֶקְרִי צְדִיק, יוֹסֵף הַצְּדִיק.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה יְתִיב יוֹמָא, חַד, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ,
(עמיה) וְרַבִּי אַבָּא עֲמִיה. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָאֵי קָרָא
דְּכְתִיב, וְאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב וְגו'. מַהוּ
וְאֵרָא, וְאֵדְבַר מִבְּעֵי לֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ, אֶלְעָזָר בְּרִי, רִזָּא
עֲלָאָה אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, אֵית גְּוֹוִנִין דְּמִתְחַזְיִין, וְאֵית גְּוֹוִנִין דְּלָא
מִתְחַזְיִין. וְאֵלִין וְאֵלִין, אֵינֻן רִזָּא עֲלָאָה
דְּמַהִימְנוּתָא, וּבְנֵי נָשָׂא לָא יִדְעִין לֵיהּ, וְלָא מְסַתְּכְלִין
בֵּיהּ וְאֵלִין דְּמִתְחַזְיִין, לָא זָכָה בְּהוּ בַר נָשׁ, עַד דְּאָתוּ
אַבְהֻן, וְקִימוּ עֲלֵיהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאֵרָא, דְּחָמוּ, אֵינֻן
גְּוֹוִנִין דְּאַתְגְּלִיִין.

וּמֵאֵן גּוֹוֹנִין דְּאַתְגְּלִיין. אֵינּוֹן דְּאֵל שְׂדֵי, דְּאֵינּוֹן גּוֹוֹנִין
 דְּחִיזוּ עֵילָאָה (ב"א חִיזוּ דְּגּוֹוֹנִין עֵלְאִין) וְאֵלִין אֶתְחַזִּיין.
 וְגּוֹוֹנִין דְּלְעֵילָא, סְתִימִין דְּלֹא אֶתְחַזִּיין, לָא קָאִים אֵינִישׁ
 עֲלֵייהוּ, בַּר מְמֻשָּׁה. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְשָׁמַי יי' לֹא נוֹדַעְתִּי
 לָהֶם, לָא אֶתְגְּלִיתִי לֹון בְּגּוֹוֹנִין עֵלְאִין. וְאִי תִימָא,
 דְּאַבְהֵן לָא הוּוּ יַדְעִי בְּהוּ. אָלָא הוּוּ יַדְעִי, מְגוּ אֵינּוֹן
 דְּאַתְגְּלִיין.

כְּתִיב (דְּנִיאל י"ב) וְהַמְשָׁכִילִים יִזְהִירוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ וּמִצְדֵי קִי
 הַרְבִּים כְּפּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. וְהַמְשָׁכִילִים
 יִזְהִירוּ, מֵאֵן אֵינּוֹן מְשָׁכִילִים. אָלָא דָּא הוּא, הַהוּא חָכֵם
 דְּיִסְתַּכַּל מְגַרְמִיָּה מְלִין, דְּלֹא יִכְּלִין בְּנֵי נְשָׂא לְמַלְלָא
 בְּפוּמָא, וְאֵלִין אֶקְרוּן מְשָׁכִילִים. יִזְהִירוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ,
 מֵאֵן (זֹהַר) הוּא הַרְקִיעַ. דָּא הוּא רְקִיעַ דְּמֻשָּׁה, דְּקִימָא
 בְּאַמְצְעִיתָא, וְהֵאֵי זֹהַר דְּיִלְיָה, אֵיְהוּ סְתִים, וְלֹא
 אֶתְגְּלִיָּא מְגוֹן דְּיִלְיָה קִימָא עַל הַהִיא רְקִיעָא דְּלֹא
 נְהִיר, דְּאַתְחַזִּיין בֵּיהּ גּוֹוֹנִין, וְאֵינּוֹן גּוֹוֹנִין אֶף עַל גַּב
 דְּאַתְחַזִּיין בֵּיהּ, לָא זֹהֲרִי כְּזֹהַרָא בְּגִין דְּאֵינּוֹן גּוֹוֹנִין
 סְתִימִין.

תָּא חֲזִי, אַרְבַּע נְהוּרִין אֵינּוֹן. תְּלַת מְנַיְיָהוּ סְתִימִין, וְחַד
 דְּאַתְגְּלִיָּא: נְהוּרָא דְּנְהִיר. נְהוּרָא דְּזֹהַרָא. (וְאֵינּוֹן)
 וְאֵיְהוּ נְהִיר כְּזֹהֲרִי דְּשָׁמַיָּא בְּדַכְיוּ. נְהוּרָא דְּאַרְגּוֹוֹנָא,

דְּנָטִיל כָּל נְהוּרִין. נְהוּרָא דְלֹא נְהִיר אֶסְתַּכַּל לְגַבֵּי אֱלִין,
וְנָטִיל לֹון. וְאֶתְחַזֵּין אֵינֹון נְהוּרִין בֵּיהּ, כַּעֲשָׂשִׁיתָא,
לְקַבֵּל שְׂמֵשָׁא.

וְאֱלִין תְּלַת דְּקַאמְרוּן, סְתִימִין וְקִימִין עַל הָאֵי (דף כ"ג ע"ב)
דְּאֶתְגְּלִיָּא. וְרוּזָא דָּא (ויחי רכ"ז ע"א) עֵינָא תָּא חֲזִי,
בְּעֵינָא אֵית תְּלַת גְּוֹנִין, דְּאֶתְגְּלִיין רְשִׁימִין בֵּיהּ, וְכֻלְהוּ
לָא מְזִדְּהֵרִי, בְּגִין דְּקִימִי בְּנְהוּרָא דְלֹא נְהִיר. וְאֱלִין
אֵינֹון כְּגֹוּנָא דְּאֵינֹון סְתִימִין דְּקִימִי עֲלִייהוּ וְאֱלִין אֵינֹון
דְּאֶתְחַזֵּין לְאַבְהוּן, לְמַנְדַּע אֵינֹון סְתִימִין דְּמְזִדְּהֵרִין, מְגוּ
אֱלִין דְּלֹא מְזִדְּהֵרִי. וְאֵינֹון דְּמְזִדְּהֵרִי וְאֵינֹון סְתִימִין,
אֶתְגְּלִיין לְמִשָּׁה, בְּהֵוּא רְקִיעָא דִּילִיהּ. וְאֱלִין קִימִי, עַל
אֵינֹון גְּוֹנִין דְּאֶתְחַזֵּין בֵּיהּ בְּעֵינָא.

וְרוּזָא דָּא סְתִים עֵינָךְ, וְאַסְחָר גְּלַגְלָךְ, וְיִתְגְּלִיין אֵינֹון
גְּוֹנִין דְּנְהֵרִין, דְּמְזִדְּהֵרִי, וְלֹא אֶתִּיִּהֵב רְשׁוּ
לְמִיחָמִי, אֶלָּא בְּעֵינֵין סְתִימִין, בְּגִין דְּאֵינֹון סְתִימִין
עֲלֵאִין, קִימִי עַל אֵינֹון גְּוֹנִין דְּאֶתְחַזֵּין, דְּלֹא מְזִדְּהֵרִי.
וְעַל דָּא קָרִינֹון, מִשָּׁה זָכָה בְּאַסְפְּקֻלְרִיא דְּנְהֵרָא דְּקִימָא
עַל הֵוּא דְּלֹא נְהֵרָא. שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא, בְּהֵוּא
אַסְפְּקֻלְרִיא דְּלֹא נְהֵרָא. וְאַבְהוּן הוּוּ חָמָאן מְגוּ אֱלִין גְּוֹנִין
דְּאֶתְגְּלִיין, אֵינֹון סְתִימִין, דְּקִימִי עֲלִייהוּ דְּאֵינֹון דְּלֹא
נְהֵרִין, וְעַל דָּא כְּתִיב, וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל

יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדַּי, בְּאֵינוֹן גּוֹוִינִן דְּאַתְחַזְיִין.
 וְשָׁמִי יִי לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, אֲלִין גּוֹוִינִן עֲלָאִין סְתִימִין
 דְּזוֹהַרִין, דְּזוֹכָה בְּהוּ מִשָּׁה לְאַסְתְּכְּלָא בְּהוֹן. וְרוֹא
 דָּא, דְּעֵינָא סְתִים וְגַלְיָא. סְתִים, חָמִי אֲסַפְקִלְרִיא
 דְּנַהֲרָא, אֲתַגְלִיָּא, חָמִי אֲסַפְקִלְרִיא דְּלֹא נַהֲרָא. וְעַל
 דָּא, וְאָרָא, בְּאַסְפְּקִלְרִיא דְּלֹא נַהֲרָא, דְּאִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא,
 בִּיה פְּתִיב רְאִיָּה. בְּאַסְפְּקִלְרִיא דְּנַהֲרָא דְּאִיהוּ בְּסְתִימוּ,
 פְּתִיב בִּיה יְדִיעָה, דְּכְתִיב לֹא נוֹדַעְתִּי. אָתוּ רַבִּי אֲלַעְזָר
 וְרַבִּי אַבָּא וְנִשְׁקוּ יְדוּי. בְּכָה רַבִּי אַבָּא, וְאָמַר, וּוִי פַד
 תְּסַתְּלַק מִעֲלָמָא, וְיִשְׁתַּאֲר עֲלָמָא יְתוּם מִינְךָ, מֵאֵן יִכִּיל
 לְאַנְהָרָא מְלִין דְּאוֹרִיָּתָא.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (שְׁמוּאֵל א' כ"ה) וְאָמַרְתֶּם כֹּה לְחִי וְאַתָּה
 שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שְׁלוֹם. וְאָמַרְתֶּם
 כֹּה לְחִי, וְכִי דוּד לָא הוּה יַדַע בִּיה בְּנַבְל, דְּאִיהוּ אָמַר
 בְּגִינִיָּה, וְאָמַרְתֶּם כֹּה לְחִי, אֲלָא, תְּהוּא יוֹמָא, יוֹמָא טְבָא
 דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב בְּדֵינָא עַל
 עֲלָמָא, וּבְגִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲמַר, וְאָמַרְתֶּם כֹּה,
 לְחִי, לְקִשְׂרָא כֹה, לְחִי, דְּכָל חִיִּין בִּיה תְּלִיִין. וְאַתָּה
 שְׁלוֹם, מֵאִי וְאַתָּה אַתָּה מְבַעֵי לִיָּה. אֲלָא, וְאַתָּה כְּלָא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲמַר, בְּגִין לְקִשְׂרָא קִשְׂרָא
 דְּמַהִימְנוּתָא וְכַדְקָא יְאוּת.

מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּהָא לְבַר נֶשׁ (בראשית קע"א ע"ב) חֵיִיבָא,
 אֲסוּר לְאַקְדָּמָא לִיָּה שְׁלָם, וְאִי אֲצִטְרִיף, יִקְדִּים
 לִיָּה פְדוּד, דְּבְרִיף לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, וְאַתְחִיזִי
 דְּבִגִּינִיָּה קָאָמֵר. וְאִי תִימָא דְרַמָּאוֹת הָוָה. לָאוּ. דְּהָא כָּל
 מָאן דְּסָלִיק לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, וְאַתְחִיזִי דְּבִגִּינִיָּה
 קָאָמֵר, לָאוּ רַמָּאוֹת הוּא. וּמָאן דְּאַקְדִּים שְׁלָם לְזוֹפָאָה,
 כְּאִילוּ אֲקָדִים לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, כָּל שְׁכַן מֵר,
 דְּאִיָּהוּ שְׁלָמָא לְעִילָא וְתַתָּא.

וּאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׁדֵי וּשְׁמַי
 יי' לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם. רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח, (תהלים ל"ב)
 אֲשֵׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב ה' לוֹ עֶז וְגו'. כַּמָּה אֵינּוֹן בְּנֵי נֶשָׁא
 אֲטִימִין, דְּלֹא יִדְעִין, וְלֹא מִסְתַּכְּלִין, עַל מַה קְיָיִמִין
 בְּעֵלְמָא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא כַּד בְּרָא עֵלְמָא, עָבַד
 לִיָּה לְבַר נֶשׁ בְּדִיוֹקְנָא דִּילִיָּה, וְאַתְקִין לִיָּה בְּתַקוּנוֹי,
 בְּגִין דִּישְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא, וַיְהִי בְּאוּרִחוֹי.

דְּהָא כַּד אַתְבְּרִי אָדָם, מֵעַפְרָא דִּמְקַדְשָׁא דִּלְתַתָּא
 אַתְתַּקֵּן וְאַרְבַּע סְטְרֵי דְעֵלְמָא, אַתְחַבְּרוּ בְּהָוָה
 אַתְר דְּאַקְרִי בֵּי מְקַדְשָׁא. וְאֵינּוֹן אַרְבַּע סְטְרִין דְעֵלְמָא,
 אַתְחַבְּרוּ בְּאַרְבַּע סְטְרִין, דְּאֵינּוֹן יְסוּדִין דְעֵלְמָא, א"ש
 רו"ח וּמִי"ם וְעַפְ"ר, וְאַתְחַבְּרוּ אַרְבַּע סְטְרִין (נ"א יְסוּדִין)
 אֲלִין, כַּד יְסוּדִין דְעֵלְמָא, וְאַתְקִין מְנִיָּהוּ קוּדְשָׁא בְרִיף

הוּא חַד גּוּפָא בְּתַקוּנָא עֲלָאָה. וְהָאִי גּוּפָא, אֶתְחַבֵּר
 מִתְרִין עֲלָמִין, מִעֲלָמָא דָּא תַתָּאָה, וּמִעֲלָמָא דְלַעִילָא.
 אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חַזִּי, ד' קַדְמָאִי אֵינּוּן רוּזָא
 דְּמַהִימְנוּתָא. וְאֵינּוּן אַבְהֵן דְּכֻלְהוּ עֲלָמִין. וְרוּזָא
 דְּרַתִּיכָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא. וְאֵינּוּן ד' יְסוּדִין: א"ש רו"ח
 וּמִי"ם וְעַפ"ר. אֵלִין אֵינּוּן רוּזָא עֲלָאָה. (וְאֵלִין אֵינּוּן אַבְהֵן דְּכֻלְהוּ
 עֲלָמִין אַבְהֵן דְּכֻלָּא) וּמֵאֵינּוּן נִפְקִין, זָה"ב וְכֶסֶף וּנְחָשׁ"ת
 וּבְרוּז"ל. וּתְחוּת (דף כ"ד ע"א) אֵלִין מִתְכָּאן אַחֲרָנִין, דְּדַמִּיין
 לוּן.

(בְּגוּנָא דְאֵלִין) תָּא חַזִּי. א"ש רו"ח וּמִי"ם וְעַפ"ר, אֵלִין אֵינּוּן
 קַדְמָאִי וְשִׁרְשִׁין דְּלַעִילָא וְתַתָּא, וְתַתָּאִין וְעֲלָאִין
 עֲלִיָּהוּ קַיִימִין. וְאֵלִין אֵינּוּן אַרְבַּע, לְאַרְבַּע סְטְרֵי
 עֲלָמָא, וְקַיִימִין בְּאַרְבַּע אֵלִין: צְפו"ן, וְדָרוּם, וּמְזָרָח,
 וּמַעַרְב. אֵלִין אֵינּוּן אַרְבַּע סְטְרִין דְּעֲלָמָא, וְקַיִימִין
 בְּאַרְבַּע אֵלִין. א"ש לְסֵטֶר צְפו"ן. רו"ח לְסֵטֶר מְזָרָח.
 מִי"ם לְסֵטֶר דָּרוּם. בְּגִין דְּדָרוּם חָם וְיָבֵשׁ מִיָּם קָרִים
 וְלָחִים עַפ"ר לְסֵטֶר מַעַרְב. וְאַרְבַּע אֵלִין, בְּאַרְבַּע אֵלִין
 קְטִירִין, וְכֻלְהוּ חַד, וְאֵלִין עֲבָדֵי אַרְבַּע מִתְכָּאן, דְּאֵינּוּן
 זָה"ב וְכֶסֶף וּנְחָשׁ"ת וּבְרוּז"ל הָא אֵינּוּן תְּרִיסָר, וְכֻלְהוּ
 חַד.

תָּא חַזִּי, אִשׁ הוּא בְּשִׁמְאָלָא, לְסֵטֶר צְפוּן, דְּהָא אִשׁ,

תּוֹקְפָא דְחַמִּימוּתָא בֵּיהּ, וַיְבִישׁוּ דִילֵיהּ (עיין בתיקונים ס"א ע"א)
 תְּקִיף. וְצִפּוֹן בְּהַפּוּכָא דִילֵיהּ הוּא, וְאֶתְמַזִּיג חַד בְּחַד
 וְאִיהוּ חַד. מִים לִימִינָא, וְהוּא לְסִטְר דְרוּם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לְחַבְרָא (לְאַחֲרָא) לֹון כְּחַדָּא, עֲבִיד מְזַגָּא דָּא כְּמִזְגָּא
 דָּא.

צִפּוֹן אִיהוּ קָר וְלַח, אֲשָׁא חַם וַיְבִשׁ. אַחֲלַף לֹון לְסִטְר
 דְרוּם. דְרוּם, אִיהוּ חַם וַיְבִשׁ. מִים קָרִים וְלַחִים.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזִיג לֹון כְּחַד דְנִפְקִי מִיָּא מְדְרוּם,
 וְעָאֲלִין בְּגוּ צִפּוֹן. וּמְצִפּוֹן נִגְדִי מִיָּא. נִפְיִק אֲשָׁא מְצִפּוֹן,
 וְעָאֲל בְּתוֹקְפָא דְדְרוּם, וּמְדְרוּם נִפְיִק תּוֹקְפָא דְחַמִּימוּתָא
 לְעֵלְמָא. בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוּזִיף דָּא בְּדָא, וְכֹל
 חַד וְחַד אוּזִיף לְחַבְרִיהּ מְדִילֵיהּ כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ. כְּגוּוֹנָא
 דָּא רוּחַ וּמְזוּרַת, בְּגִין דִּיוּזִיף כֹּל חַד לְחַבְרִיהּ, וְאֶתְכַלִּיל
 דָּא בְּדָא, לְאַתְחַבְרָא כְּחַד.

תָּא חֲזִי, אֲשָׁא מְסִטְרָא דָּא, מִים מְסִטְרָא דָּא. וְאִינּוֹן
 מְחֻלּוּקַת. עָאֲל רוּחַ בִּינִיּוּהוּ, וְאַחִיד לְתֵרִין סְטְרִין.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א') וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי
 הַמַּיִם. דְּהָא אֲשָׁא קָאִים לְעֵילָא בְּסִטְרָא דָּא. וּמִים קִיּוּמִי
 עַל אִפִּי אֲרַעָא. רוּחָא אֲעִיל בִּינִיּוּהוּ, וְאַחִיד לְתֵרִין
 סְטְרִין, וְאַפְרִישׁ מְחֻלּוּקַת. עֶפֶר, מִיָּא קִיּוּמִי עֲלִיהּ וְרוּחָא
 וְאֲשָׁא וּמְקַבְּלָא מְכֻלָּהוּ, בְּחִילָא דְתִלְתָּא אֲלִין דְקִיּוּמִי
 עֲלָהּ.

תָּא חֲזִי, רוּחַ וּמְזֻרְחָ. מְזֻרְחָ, חָם וְלַח, רוּחַ, (קר ויבש סטרא דאיהו יבישא) חָם וְלַח אֵיהּ, וּבְגִינֵי כַּךְ, אֶחָיד לְתַרִּין סְטָרִין, דְּהָא אִשׁ חָם וְיִבֵּשׁ, וּמִים קָרִים וְלַחִים, רוּחַ אֵיהּ חָם וְלַח, סְטָרָא דְאֵיהּ חָם, אֶחָיד בְּאִשָּׁא. סְטָרָא דְאֵיהּ לַח, אֶחָיד בְּמִיא. וְעַל דָּא אֲסַכִּים בִּינֵיהוּ, וְאִפְרִישׁ מַחְלֻקָת דְּאִשָּׁא וּמִיא.

עֶפְרָא אֵיהּ קָר וְיִבֵּשׁ, וְעַל דָּא מְקַבֵּל עָלֶיהָ כְּלָהּ, וְכְלָהּ עֶבְדֵי בֵיהּ עֵבִידְתֵּיהּ, וּמְקַבְּלָא מְכָלָהּ, לְאַפְקָא בְּחִילֵיהוֹן מְזוּנָא לְעֵלְמָא. בְּגִין דְּבַמְעָרְב אֶתְאַחִיד עֶפְרָא, דְּאֵיהּ קָר וְיִבֵּשׁ. וְסְטָרָא דְאֵיהּ קָר, אֶחָיד בְּצִפּוֹן דְּאֵיהּ קָר וְלַח, דְּהָא קָרִירָא אֶתְאַחִיד בְּקָרִירָא. בְּגִין כֶּךָ צִפּוֹן אֶתְאַחִיד בַּמְעָרְב בְּסְטָרָא דָּא. דְּרוּם דְּאֵיהּ חָם וְיִבֵּשׁ, בְּהֵוּא יְבִישׁוּתָא דִּילֵיהּ, אֶחָיד לִיבִשׁוּתָא דְּמְעָרְב בְּסְטָרָא אַחְרָא, וְאֶתְאַחִיד מְעָרְב בְּתַרִּין סְטָרִין.

וְכֵן אֶתְאַחִיד דְּרוּם בְּמְזֻרְחָ, דְּהָא חֲמִימוּתָא דְּדְרוּם, אֶתְאַחִיד בֵּיהּ בְּחֲמִימוּתָא דְּמְזֻרְחָ. וּמְזֻרְחָ אֶתְאַחִיד בְּצִפּוֹן דְּהָא לְחוּתָא דִּילֵיהּ אֶתְאַחִיד בְּלְחוּתָא דְּצִפּוֹן. הַשְּׁתָּא אֲשֶׁתְּכַח דְּרוּמִי"ת מְזֻרְחִי"ת. מְזֻרְחִי"ת צְפוּנִי"ת. צְפוּנִי"ת מְעָרְבִי"ת. מְעָרְבִי"ת דְּרוּמִי"ת וְכְלָהּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא, לְאַשְׁתְּלִשְׁלָא חַד בְּחַד.

כְּגֻוּנָא דָּא, צִפּוֹן עֶבִיד דְּהָבָא. דְּמִסְטָרָא דְּתוּקְפָא

דְּאִשָּׁא, אַתְּ עֶבֶד דְּהֵבֵא. וְהֵינּוּ דְכָתִיב, (איוב ל"ז) מִצָּפוֹן
 זָהָב יֵאָתֶה. דְּאִשׁ אַתְּ אַחִיד בְּעֶפְרָא, וְאַתְּ עֶבֶד דְּהֵבֵא.
 וְהֵינּוּ דְכָתִיב, (איוב כ"ח) וְעִפְרוֹת זָהָב לוֹ. וְרוּזָא דָּא, שְׁנַיִם
 פְּרוּבִים זָהָב.

מִיָּם אַתְּ אַחִיד בְּעֶפְרָא, וְקִרְיוֹתָא בְּלַחוּתָא עֶבֶד כְּסָפָא,
 הַשְּׁתָּא הָא עֶפְרָא אַתְּ אַחִיד בְּתַרְיִן סְטְרִין, בְּנֵהָב
 וּבְכֶסֶף, וְאַתְּ יֵהִיב בֵּינֵיהוּ. רוּחָא אַחִיד לְמִים, וְאַחִיד

(הגהה תמימה במה דאמר רוח קר ויבש שאם פן עפר ורוח שונים בטבעם אבל יש אומרים

פי רוח חם ולח (עמ"ש בתיקונים ל"ה ב') וְאִם פֶּן נוֹכַל לֹמַר דְּאַחִיד רוּחַ
 לְתַרְיִן סְטְרִין אִשׁ חַם וְיֵבֶשׁ וְרוּחַ חַם וְלַח סְטְרָא דְּאִיהוּ
 חַם אַחִיד בְּאִשׁ וְסְטְרָא דְּאִיהוּ לַח אַחִיד בְּמִיָּא וְאַפְרִישׁ
 מַחְלוּקַת דְּאִשָּׁא וּמִיָּא. עֶפְרָא אִיהוּ קַר וְיֵבֶשׁ וּמִים קָרִים
 וְלַחִים וְסְטְרָא דְּקַר אַחִיד בְּעֶפְרָא בְּסְטְרָא דְּקַר אֲשֶׁתְּכַח
 דְּעֶפְרָא מְקַבֵּל עָלֶיהָ כְּלָהוּ בְּגִין כֶּן אַחִיד לְתַרְיִן סְטְרִין
 דְּהָא אִשׁ חַם וְיֵבֶשׁ מִים קַר וְלַח ע"כ) (דף כ"ד ע"ב) לְאִשׁ,
 וְאַפִּיק תַּרְיִן כְּחַד, דְּאִיהוּ (יחזקאל א') עֵינַן נְחֻשֶׁת קָלִל. וְעֶפְרָא
 דְּקַאמְרָן, כַּד אִיהוּ בְּלַחוּדוּי, בִּיבִישׁוּ וְקִרְיוֹ דִּילֵיהָ,

נְפִיק בְּרוּזָל, וְסִימְנִין, (קהלת י') אִם קָתָה הַבְּרוּזָל וְגו' וְהָאִי עֶפְרָא,
 אַתְּ אַחִיד בְּכָלְהוּ, וְכָלְהוּ עֶבְדִּין בֵּיהּ כְּגוּוּנָא
 דְּלַהוּן. תָּא חֲזִי, בְּלֹא עֶפְרָא, לִית זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת,
 דְּהָא כָּל חַד וְחַד אוֹזִיף לְחַבְרִיָּה מְדִילֵיהָ, לְאַתְּ קִשְׂרָא דָּא

בְּדָא. וְאֵתְאַחִיד עֶפֶר בְּכֻלָּהוּ, בְּגִין דְּתֵרִין סֵטְרִין אַחִידִן
 לֵיהּ, אִשָּׁא וּמִיָּא. וְרוּחָא אֶתְקָרִיב בֵּיהּ, בְּגִין אֵלִין תֵּרִין
 וְעֵבִיד בֵּיהּ עֵבִידְתָּא.

אַשְׁתַּכַּח, דְּכַד אֶתְחַבֵּר עֶפְרָא בְּהַדְיֵיהּ, עֵבִיד וְאוּלִיד
 עֶפְרָא אַחֲרָנִין, כְּגֹוּנָא דְלֵהוּן. כְּגֹוּנָא דְזֹהַב,
 אוּלִיד עֶפְרָא (רל"ז ע"ב) סוּסְפִיתָא יְרוּקָא, דְּאִיהוּ כְּגֹוּנָא
 דְּדֵהָבָא מִמָּשׁ. כְּגֹוּנָא דְכֶסֶף, אוּלִיד עוֹפְרָת. כְּגֹוּנָא
 דְּנַחֲשֶׁת עֵילָאָה, אוּלִיד קְסִיטְרָא דְּאִיהוּ נַחֲשֶׁת זֹטָא.
 כְּגֹוּנָא דְּבֵרוּזַל, אוּלִיד בֵּרוּזַל, וְסִימְנָךְ (משלי כ"ז) בֵּרוּזַל
 בְּבֵרוּזַל יַחַד.

תָּא חֲזִי, אִשׁ רוּחַ מִיָּם וְעֶפֶר, כְּלֵהוּ אַחִידִן דָּא בְּדָא,
 וְאֶתְקִשְׁרוּן דָּא בְּדָא. וְלֹא הוּי בְּהוּ פְרוּדָא. וְעֶפֶר דָּא,
 כַּד אִיהוּ אוּלִיד לְבַתֵּר, לָא מִתְקִשְׁרוּן דָּא בְּדָא בְּאִינוּן
 עֲלָאִי, כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר, (בראשית ב') וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהָיָה
 לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים, בְּאֵלִין הוּי פְרוּדָא.

בְּגִין דֵּהָא עֶפֶר, כַּד אִיהוּ אוּלִיד בְּחִילָא דְתִלְתַּת עֲלָאִי,
 אִפִּיק אַרְבַּעָה נְהָרִין, דְּתַמָּן מִשְׁתַּכְּחִי אַבְנֵי יָקָר,
 וּבְאַתֵּר חַד אִינוּן, דְּכִתְיֵב שָׁם הַבְּדִלָּח וְאַבְן הַשֹּׁהַם. וְאֵלִין
 אַבְנֵי יָקָר אִינוּן תְּרִיסֵר, וְאִינוּן לְאַרְבַּע סֵטְרֵי עֲלָמָא,
 לְקַבִּיל תְּרִיסֵר שְׁבֻטִין, דְּכִתְיֵב, (שמות כ"ח) וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶינָן
 עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עָשָׂרָה עַל שְׁמוֹתָם. וְאֵלִין
 תְּרִיסֵר בְּקָר, דְּאִינוּן תַּחֲוֹת יַמָּא.

תָּא חֲזִי, כֹּל אַרְבַּעַה סְטָרִין עֲלָאִין דְּקַאמְרִין, אִף עַל גַּב
 דְּמִתְקַשְׁרִין דָּא בְּדָא, וְאִינֻן קִיּוּמָא דְלַעֲיִלָּא וְתַתָּא,
 קִיּוּמָא דְעֲלָמָא יִתִּיר רוּחַ, בְּגִין דְּכֹלָא קִיּוּמָא בְּגִינִיהּ,
 וְנִפְשָׁא לָא קִיּוּמָא אֶלָּא בְּרוּחָא, דְּאִי גָרַע רוּחָא אֶפִּילוּ
 רְגֵעָא חֲדָא, נִפְשָׁא לָא יִכִּילַת לְאַתְקִיּוּמָא, וְרִזָּא דָּא
 כְּתִיב, (מְשַׁלִּי י"ט) גַּם בְּלֹא דַעַת נִפְשׁ לֹא טוֹב. נִפְשָׁא בְּלֹא
 רוּחָא לָאוּ אִיהוּ טוֹב, וְלֹא יִכִּלָּא לְאַתְקִיּוּמָא.

וְתָא חֲזִי, אִינֻן תְּרִיסַר דְּקַאמְרִין, דְּאִינֻן תְּרִיסַר אַבְנִין,
 אִינֻן תְּרִיסַר בְּקָר, דְּתַחֲתוּ יִמָּא. בְּגִין כֶּף, נָטְלוּ
 אִינֻן תְּרִיסַר נְשִׂאִים, (בְּמִדְבַר ז') כֹּל הַבְּקָר לָעֵלָה שְׁנַיִם
 עֶשֶׂר פָּרִים וְגו'. וְכֹלָא רִזָּא עֲלָאָה הוּא, וּמֵאֵן דִּישְׁגַּח
 בְּמַלְיִן אֵלִין, יִשְׁגַּח בְּרִזָּא דְחֻכְמַתָּא עֲלָאָה, דְּעֵקֶר דְּכֹלָא
 בִּיהּ.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, הָא דְאָמַר ר' חֲזַקְיָה, דְּכִד בְּרָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, מִעֲפָרָא דְמִקְדָּשָׁא דְלַתְתָּא
 אַתְבְּרִי, מִעֲפָרָא דְמִקְדָּשָׁא דְלַעֲיִלָּא אַתִּיּהִיב בֵּיהּ
 נִשְׁמַתָּא. כֹּמָה דְכִד אַתְבְּרִי מִעֲפָרָא דְלַתְתָּא, אַתְחַבְּרוּ
 בֵּיהּ תְּלַת סְטָרָא יְסוּדֵי עֲלָמָא. הֲכִי נָמִי כִד אַתְבְּרִי
 מִעֲפָרָא דְלַעֲיִלָּא, אַתְחַבְּרוּ בֵּיהּ תְּלַת סְטָרֵי יְסוּדֵי עֲלָמָא,
 וְאַשְׁתְּלִים אָדָם. וְהֵינֵנו דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים ל"ב) אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא
 יִחְשַׁב יְי' לוֹ עוֹן וְאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה. אִימַתִּי לֹא יִחְשַׁב יְי'
 לוֹ עוֹן, בְּזִמְנָא דְאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.

תָּא חֲזִי, מִשֶּׁה אֲשֶׁתְּלִים יִתִּיר מֵאַבְהֹן, בְּגִין דְּמִלִּיל עֲמִיה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִדְּרָגָא עֲלָאָה יִתִּיר מִכְּלָהוּ,
 וּמִשֶּׁה פְּנִימָאָה דְּבִי מִלְּפָא עֲלָאָה הוּוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב,
 וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב וְגו', וְהָא
 אוֹקִימָנָא מְלִי.

(שמות ו') לְכֹן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְי' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הָאִי קָרָא אִפְכָּא הוּא, דְּכְתִיב
 וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבֻלוֹת מִצְרַיִם בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר
 וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבוֹדָתָם, וּלְבַתֵּר וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם, הוּוּ
 לִיָּה לְמִימַר מְעִיקָרָא וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם, וּלְבַתֵּר וְהוֹצֵאתִי
 אֶתְכֶם. אֵלָא, עֲקָרָא דְּכֻלָּא בְּקִדְמִיתָא, דְּבַעַא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְבִשְׂרָא לֹון בְּשִׁבְחָא דְּכֻלָּא בְּקִדְמִיתָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָא שְׁבַחָא דְּכֻלָּא, וְלִקְחֵתִי אֶתְכֶם לִי
 לְעָם וְהֵייתִי (דף כ"ה ע"א) לְכֶם לְאֱלֹהִים, וְאָמַר לִיָּה
 לְבַתֵּר. אָמַר לִיָּה, בְּהָהוּא זְמַנָּא, לִית לְהוּ שְׁבַחָא אֵלָא
 יִצִּיאָה. דְּחֻשִׁיבֵי דְלָא יִפְקוּן מֵעֲבֻדוֹתָהוּן לְעֵלְמִין, בְּגִין
 דְּהוּ חֲמָאן תַּמָּן דְּכָל אֲסִירֵי דְּהוּ בִּינֵייהוּ מְקֻשְׁרוּ לֹון
 בְּקֻשְׁרָא דְּחַרְשֵׁי, וְלָא יְכֻלִּין לְנַפְקָא מִבִּינֵייהוּ לְעֵלְמִין.
 וּבְגִין כֵּן, מַה דְּחֻבִּיב עֲלֵייהוּ מִכְּלָא, אֲתַבְּשְׁרוּ בֵּיה.

וְאִי תִימָא אַף עַל גַּב דְּנַפְקוּ, הָא דִּילְמָא יִזְלוּן (חיל'יהו)
 בְּתַרִּייהוּ לְאַבְאָשָׁא לֹון, כְּתִיב וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם

מֵעֲבוֹדָתְךָ. וְאִי תִימָא הָא יִפְקוּן וַיִּשְׁתַּזְבוּן, וְלֹא יִהְיֶה לּוֹן
פְּרִיקָא, תְּלַמּוּד לּוֹמַר וְגַאֲלִתִּי אֶתְכֶם בְּזִרְוּעַ נְטוּיָה. וְאִי
תִימָא לֹא יִקְבְּלִים, הָא פְּתִיב וְלִקְחִתִּי. וְאִי תִימָא
כְּשִׁיקְבְּלִים לֹא יִבְיִאִים לְאַרְצָן, הָא פְּתִיב וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם
וְגו'.

רעיא מהימנא

(שמות ר') וְלִקְחִתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים
וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם וְגו' פְּקוּדָא דָּא קַדְמָאָה
דְּכָל פְּקוּדִין. רַאשִׁיתָא קַדְמָאָה דְּכָל פְּקוּדִין, לְמַנְדַּע לִיָּה
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָלֵלָא. מֵאִי בְּכָלֵלָא. לְמַנְדַּע דְּאִית
שְׁלִיטָא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ רַבּוֹן עֲלֵמָא, וּבְרָא עֲלֵמִין כְּלָהוּ,
שְׁמִיָּא וְאַרְעָא וְכָל חֵילֵיהוֹן. וְדָא אִיהוּ בְּכָלֵלָא. וְסוּפָא
דְּכָלֵלָא בְּפֶרְט, לְמַנְדַּע לִיָּה בְּפֶרְט.

וְכָלֵל וּפֶרְט אִיהוּ רִישָׁא וְסוּפָא רְזָא דְּכָר וְנוֹקְבָא כַּחְדָּא,
וְאַשְׁתַּכַּח בַּר נֶשׁ בְּהַאי עֲלֵמָא, דְּאִתְעַסַּק בְּכָלֵל
וּפֶרְט, בַּר נֶשׁ בְּהַאי עֲלֵמָא אִיהוּ כְּלָל וּפֶרְט. תְּקוּנָא
דְּהַאי עֲלֵמָא, אִיהוּ כְּלָל וּפֶרְט. בְּגִין כֵּן, רַאשִׁיתָא
דְּכָלֵלָא, לְמַנְדַּע דְּאִית שְׁלִיט וְדִיִּין עַל עֲלֵמָא, וְאִיהוּ רַבּוֹן
כָּל עֲלֵמִין. וּבְרָא לִיָּה לְבַר נֶשׁ מֵעַפְרָא, וְנִפְּחַ בְּאַפוּי
נְשַׁמְתָּא דְּחַיִּי, וְדָא אִיהוּ בְּאוּרַח כְּלָל.

כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הוּוּ יַדְעִי לִיָּה לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא כִּיּוֹן דְּאֵתָא מִשָּׁה לְגַבֵּייהוּ, פִּקוּדָא קַדְמָאָה דָּא
 אוֹלִיף לֹון, דְּכְתִיב, וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם הַמוֹצִיא
 אֶתְכֶם וְגו'. וְאֶלְמָלָא פִּקוּדָא דָּא, לָא הוּוּ יִשְׂרָאֵל
 מִהִימְנִין, בְּכָל אֵינּוֹן נִיסִין וְגִבּוֹרֵן דְּעֵבֵד לֹון בְּמִצְרַיִם.
 כִּיּוֹן דִּידְעוּ פִּקוּדָא דָּא בְּאוֹרַח כְּלָל, אֶתְעֵבִידוּ לְהוֹן גִּסִין
 וְגִבּוֹרֵן.

וּלְסוּף מ' שָׁנִין, דְּקָא אֶשְׁתַּדְלוּ בְּכָל אֵינּוֹן פִּקוּדֵין
 דְּאוֹרֵייתָא, דְּאוֹלִיף לֹון מִשָּׁה, בֵּין אֵינּוֹן
 דְּמִתְנַהְגִי בְּאַרְעָא בֵּין אֵינּוֹן דְּמִתְנַהְגִי לְבַר מֵאַרְעָא כְּדִין,
 אוֹלִיף לֹון בְּאוֹרַח פְּרָט, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ד') וַיִּדְעַת
 הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹת אֶל לְבַבְךָ, הַיּוֹם דִּיִּיקָא, מַה דְּלֵא הוּוּ רְשׁוּ
 מִקְדַּמַּת דְּנָא. כִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא בְּאוֹרַח פְּרָט,
 בְּמִלָּה דָּא, כְּמַה רְזִין וְסִתְרִין אֵית בָּהּ. וְדָא, וְהָהוּא
 דְּקַדְמִיתָא, כְּלָא מְלָה חֲדָא, דָּא בְּכָלְל, וְדָא בְּפֶרֶט.

וְאִי תִימָא, הָא פְּתִיב, (מִשְׁלֵי א') יִרְאֵת יי' רֵאשִׁית דְּעַת.
 תִּירוּצָא, דָּא בְּאוֹרַח פְּרָט, לְמַנְדַּע מֵאן אִיהוּ יִרְאֵת
 יי'. וְאִף עַל גַּב דְּאִית לִיה לְבַר נָשׁ לְדַחְלָא מִנִּיהּ, עַד
 לָא יִנְדַּע, אֲבָל הֲכָא פְּתִיב רֵאשִׁית דְּעַת, לְמַנְדַּע לִיה
 דְּהָא אִיהוּ רֵאשִׁיתָא, לְמַנְדַּע לִיה בְּאוֹרַח פְּרָט.

בְּגִין כֵּן, פִּקוּדָא קַדְמָאָה לְמַנְדַּע לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּכָלְל וּפְרָט, בְּרִישָׁא וּבְסוּפָא. וְרִזָּא דָּא (ישעיה

אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן. אֲנִי רֵאשׁוֹן בְּכֹלֵל, וְאֲנִי
 אַחֲרוֹן בְּפֶרֶט. וְכֹלֵא בְּכֹלֵלֵא חֲדָא, וְרִזָּא חֲדָא. כִּיּוֹן דִּינִדְע
 דָּא בְּכֹלֵל, יִשְׁלִים כָּל שְׁיִיפּוּי. וּמֵאן אֵינּוֹן. רמ"ח פְּקוּדִין,
 דְּאֵינּוֹן רמ"ח שְׁיִיפִין דְּבַר נֶשׁ. כִּיּוֹן דְּאִשְׁתְּלִים בְּהוּ עַל
 הָאִי בְּכֹלֵל, כְּדִין יִנְדַע בְּאוֹרַח פֶּרֶט, דְּדָא אִיהוּ אֲסוּתָא
 לְכֹלְהוּ, וְיִנְדַע כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, דְּמִתְחַבְּרָן לְמִיּהֵב אֲסוּתָא
 לְכָל שְׁיִיפִין.

וְאִי תִימָא, כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, הֵיךְ יִהְיִין אֲסוּתָא לְכָל
 שְׁיִיפִין. וְדָאִי הָכִי הוּא עֵילָא וְתָתָא, שְׁתָּא וְיוֹמֵי
 דִּילִיָּה, יִהְיִין אֲסוּתָא לְכָל שְׁיִיפִין עֵילָא וְתָתָא, (בְּזִמְנָא)
 דְּשְׁיִיפִין אֲרִיקוּ בְּרַכָּאן לְיוֹמֵי שְׁתָּא כְּדִין אֲסוּתָא וְחֵיין
 תְּלִיין עֲלֹן מְלַעֲיָלָא, וְאִתְמַלְיִין מְכֹלָא. מֵאן גָּרִים לֹון.
 יוֹמֵי שְׁתָּא.

אוּף הָכִי נְמִי לְתָתָא, כַּד בַּר נֶשׁ יִשְׁלִים גּוּפִיָּה בְּאֵינּוֹן
 פְּקוּדִין דְּאוֹרֵייתָא לִית לָךְ כָּל יוֹמָא דְלָא אֲתֵיָּא
 לְאַתְבְּרָכָא מְנִיָּה, וְכַד אֵינּוֹן אֲתְבְּרָכָאן מְנִיָּה, כְּדִין חֵיין
 וְאֲסוּתָא תְּלִיין עָלֵיָּה מְלַעֲיָלָא. מֵאן גָּרִים לִיָּה. אֵינּוֹן
 יוֹמֵי שְׁתָּא. יוֹמֵי שְׁתָּא, כְּמָה דְּאַתְבְּרָכָאן מְלַעֲיָלָא מְרִזָּא
 דְּאָדָם. הָכִי נְמִי אֲתְבְּרָכָאן מִתָּתָא מְרִזָּא דְּאָדָם.

זְכָאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּהָאִי עֲלָמָא, בְּאֵלִין פְּקוּדִין
 דְּאוֹרֵייתָא, דְּאֲקָרוּן אָדָם, דְּכְתִיב. (יחזקאל ל"ד)

אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם, וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת
 לֹא אֶקְרוּן אָדָם. וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל אֶקְרִי אָדָם, אֵית לִוּן
 לְאַשְׁתְּדִּלָּא בְּאֵינוּן פְּקוּדֵין דְּאוּרֵייתָא, לְמַהוּי כִּלָּא חַד,
 בְּרִזָּא דְאָדָם.

כִּד יְהֵב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אוּרֵייתָא לִישְׂרָאֵל עַל טוֹרָא
 דְּסִינַי, מְלָה קְדַמָּאָה אִיהוּ אָנְכִי, אָנְכִי סִלְקָא לְרוּזִין
 (עֲלָמִין) סְגִיֵּאִין. וְהֵכָא אִיהוּ רוּזָא דְּפְקוּדָא קְדַמָּאָה,
 לְמַנְדַּע לֵיהּ בְּכִלְלָא. בְּגִין דְּכְתִיב אָנְכִי, הָא קָא רְמִיז,
 דְּאֵית אֱלֹהָא שְׁלִיטָא עֲלָאָה (דְּאִיחֻו) עַל עֲלָמָא, כְּמַה דְּאֵת
 אָמַר (דְּבָרִים ד') כִּי יִי' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא, פְּקוּדָא
 קְדַמָּאָה בְּכִלְלָא. בְּפֶרֶט: בְּגִין דְּכְתִיב, ה' אֱלֹהֶיךָ דָּא פֶּרֶט,
 וְדָא כִּלְלָא וּפֶרֶט, פְּקוּדָא קְדַמָּאָה, דְּאַצְטְרִיךְ לְמַנְדַּע
 בְּרִישָׁא וּבְסוּפָא, כְּמַה דְּאוּקִימָנָא. (ע"ב רע"א מדהימנא).

(שמות ו') וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בֵּן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל
 מֹשֶׁה מִקּוֹצֵר רוּחַ. מֵאִי מִקּוֹצֵר רוּחַ. אָמַר רַבִּי
 יְהוֹנָדָה, דִּלָּא הוּוּ נְפִישִׁי, וְלָא הוּוּ לְקִיטֵי רוּחָא. אָמַר רַבִּי
 שְׁמֵעוֹן, מִקּוֹצֵר רוּחַ: דְּעַד לָא נִפְקָא יוּבְלָא, לְמִיָּהֵב לִוּן
 נְפִישׁוֹ. וְרוּחַ בְּתֵרָאָה, עַד לָא שְׁלֵטָא לְמַעְבַּד נִימוּסֵי,
 וּכְדִין הוּוּ עָאקוּ דְּרוּחָא. מֵאֵן אִיהוּ. רוּחַ בְּתֵרָאָה
 דְּקֵאמְרֵן. (נ"א דְּעַד לָא יִקָּב לֵיהּ יוּבְלָא בְּרַכָּה עַל הָאִי רוּחָא לְאַתְקִימָא נְפֶשׁ תְּתָאָה

וְלֹא שְׁלֵטָא הָאִי רוּחַ עַל נְפֶשׁ אֱלָא כִּד אֲתַבְּרָכָא מִיּוּבְלָא כְּדִין יְהֵא רוּחָא וּמֵאֵן אִיהוּ רוּחַ)

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שמות ו') הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאִיךְ
 יִשְׁמְעֵנִי פֶּרְעָה וְאֲנִי עָרַל שְׁפָתַיִם, מֵאִי וְאֲנִי עָרַל
 שְׁפָתַיִם. וְהָא בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב (שמות ד') לֹא אִישׁ דְּבָרִים
 אֲנִכִּי וְגו' כִּי כָבֵד פֶּה וְכָבֵד לְשׁוֹן אֲנִכִּי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא הָוּה אוֹתִיב לִיה, (שמות ד') מִי שָׁם פֶּה לְאָדָם וְגו', וְהוּא
 אָמַר (שמות ד') וְאֲנִכִּי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ, סִלְקָא דַּעְתָּךְ דְּלֹא הָוּה
 כֹּן, וְהִשְׁתָּא אָמַר וְאֲנִי עָרַל שְׁפָתַיִם, אִי הָכִי, אֵן הוּא
 מְלָה דְאֲבֹטַח לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִדְמִיתָא.

אָלֹא רְזָא אִיהוּ, מִשֶּׁה קָלָא, וְדַבּוּר דְאִיהוּ מְלָה דִּילִיָּה,
 הָוּה בְּגָלוּתָא, וְהָוּה אִיהוּ אֲטִים לְפִרְשָׁא מְלִין,
 וּבְגִין דָּא אָמַר, וְאִיךְ יִשְׁמְעֵנִי פֶּרְעָה, בַּעוּד דְּמְלָה דִּילִי
 אִיהִי בְּגָלוּתָא דִּילִיָּה, דְּהָא לִית לִי מְלָה. הָא אָנָּא קָלָא
 מְלָה גֵרַע, דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא, וְעַל דָּא, שְׁתַּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְאַהֲרֹן בְּהַדְיָה.

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא דְדַבּוּר הָוּה בְּגָלוּתָא, קָלָא אֶסְתַּלַּק
 מִנִּיה, וּמְלָה הָוּה אֲטִים בְּלֹא קוּל, כַּד אָתָּא מִשֶּׁה,
 אָתָּא קוּל. וּמִשֶּׁה הָוּה קוּל בְּלֹא מְלָה, בְּגִין דְּהָוּה
 בְּגָלוּתָא, וְכָל זְמַנָּא דְדַבּוּר הָוּה בְּגָלוּתָא, מִשֶּׁה אָזִיל
 קָלָא בְּלֹא דַבּוּר, וְהָכִי אָזִיל עַד דְּקָרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינַי,
 וְאִתְּהִיבַת אוּרִיָּתָא, וּבְהָהוּא זְמַנָּא, אֶתְחַבֵּר קָלָא
 בְּדַבּוּר, וְכִדִּין מְלָה מְלִיל, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שמות כ')

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וַכִּדִּין, מֹשֶׁה
 אֶשְׁתַּכַּח שְׁלִים בְּמִלָּה בְּדָקָא יְאוּת, קוּל וְדַבּוּר כְּחֻדָּא
 בְּשְׁלִימוּ.

וְעַל דָּא מֹשֶׁה אֶתְרַעִים, דְּמִלָּה גָרַע מִנִּיה, בַּר הַהוּא
 זְמַנָּא דְּמִלִּילַת לְאַתְרַעְמָא עֲלוּי, בְּזַמְנָא דְּכְתִיב,

(שמות ו') וּמָאזּ בָּאתִי אֶל פֶּרְעֹה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ, מִיַּד (שמות ו')

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה. תָּא חֲזִי דְהֲכִי הוּא דְשָׂרָא מְלָה
 לְמִלְלָא וּפְסִק לָהּ, בְּגִין דְּעַד לָא מָטָא זְמַנָּא דְּכְתִיב
 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים וְגו'. וּפְסִק וְאֶשְׁלִים קְלָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'. בְּגִין דְּדַבּוּר הוּוּ בְּגִלּוּתָא, וְלָא מָטָא
 זְמַנָּא לְמִלְלָא. (וְתָא חֲזִי)

בְּגִינֵי כֵּן, מֹשֶׁה לָא הוּוּ שְׁלִים מְלָה בְּקַדְמִיתָא, (דְּהֲכִי
 אֶתְחַזִּי) דְּאִיהוּ קוּל, וְאִתִּי בְּגִין דְּבּוּר, לְאַפְקָא לִיה
 מִן גְּלוּתָא. כִּיּוֹן דְּנִפְק מִן גְּלוּתָא, וְאֶתְחַבְּרוּ קוּל וְדַבּוּר
 כְּחֻדָּא בְּטוּרָא דְּסִינֵי, אֶשְׁתַּלִּים מֹשֶׁה וְאֶתְסִי, וְאֶשְׁתַּכַּח
 כִּדִּין קוּל וְדַבּוּר כְּחֻדָּא בְּשְׁלִימוּ.

תָּא חֲזִי, כָּל יוֹמִין דְּהוּוּ מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, דְּבַעָא לְאַפְקָא
 מְלָה מִן גְּלוּתָא, לָא מִלִּיל מְלָה, דְּאִיהוּ דְּבּוּר. כִּיּוֹן
 דְּנִפְק מִן גְּלוּתָא, וְאֶתְחַבְּר קוּל בְּדַבּוּר, הַהוּא מְלָה דְּאִיהוּ
 דְּבּוּר, אֲנַהִיג וְדַבֵּר לֹון לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל לָא מִלִּיל, עַד
 דְּקָרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינֵי, וּפְתַח בְּאוּרֵייתָא, דְּהֲכִי אֶתְחַזִּי.

וְאִי תִימָא, (שמות י"ג) כִּי אָמַר אֱלֹקִים פֶּן יִנָּחַם הָעָם, לֹא
 כְּתִיב כִּי דִבֵּר, אֶלָּא כִּי אָמַר, דְּאִיהוּ רְעוּתָא דְלִבָּא
 בְּחֻשָּׁא, וְהָא (ויחי רל"ד ע"ב) אוֹקִימְנָא.

(דף כ"ו ע"א) וַיִּדְבֹר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'. ר'
 יְהוּדָה פֶּתַח, (שיר השירים ה') קָמַתִּי אֲנִי לְפִתּוּחַ
 לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֲמֵק עֶבֶר וְגו'. קָמַתִּי אֲנִי לְפִתּוּחַ לְדוּדֵי, דָּא
 קָלָא. תָּא חֲזִי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כִּד אִיְהִי בְּגִלוּתָא, קָלָא
 אֶסְתַּלַּק מִינָהּ, וּמְלָה אֶשְׁתַּכַּח מִינָהּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר (תהלים
 ל"ט) נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָה. וְאִי אֶתְעַר מְלִתָּא, מַה כְּתִיב, וְדוּדֵי
 חֲמֵק עֶבֶר, דְּהָא קָלָא אֶסְתַּלַּק מִינָהּ, וּפְסָקָא מְלָה. (במדי
 דְּאֵת אָמַר) וְעַל דָּא וַיִּדְבֹר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, שְׂרִיאת לְמַלְלָא,
 וּפְסָק וְשִׁתִּיק. לְבַתֵּר אֲשֵׁלִים קָלָא וְאָמַר וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי
 ה'.

וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב, בְּיַעֲקֹב תּוֹסַפֶּת
 וְא"ו, דְּאִיהוּ שְׁלִימוּ דְאַבְהָן, כְּמָה דְאֵת אָמַר,
 אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, בְּיַעֲקֹב תּוֹסַפֶּת
 וְא"ו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב (בראשית כ"ח) אֲנִי
 ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק, הָא בְּיִצְחָק תּוֹסַפֶּת
 וְא"ו.

אָמַר לִיָּהּ, שְׁפִיר הוּהּ, בְּגִין דְּיַעֲקֹב הוּהּ קַיִים, וְאֶכְלִיל
 לִיָּהּ לְיַעֲקֹב בְּיִצְחָק, (דְּהוּהּ מִית) דְּאֶתְחַשְׁכוּ עֵינׁוּי,

וְהָוּה פִּמְתָּ, דְּהָא בְּעוּד דְּבַר נֶשׁ אִיהוּ קַיִים בְּהָאֵי עֲלֵמָא,
 לָא אֲדַכְּרַ עֲלוּי שְׁמָא קִדְיִשָּׁא, וְעַל דָּא אֲכַלִּיל לִיָּה
 בִּיצְחָק. הַשְׁתָּא דְּמִית יַעֲקֹב, אַתָּא מְלָה בְּאַתְרִיָּה. הַדָּא
 הוּא דְּכְתִיב וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב,
 בְּתוֹסַפֶּת ו'.

בְּאֵל שְׁדֵי (בראשית קפ"ג ע"א): אַתְחַזִּינָא לְהוּ, מִגּוּ אֲסַפְקִלְרִיא
 דְּלָא נִהְרָא. וְלֹא אַתְחַזִּינָא מִגּוּ אֲסַפְקִלְרִיא דְּנִהְרָא.
 וְאִי תִימָא דְּהָא אֲשַׁתְּמָשׁוּ בְּנוֹקְבָא בְּלַחוּד וְלֹא יִתִיר. תָּא
 חֲזִי, דְּלָא אַתְפְּרִשָׁן לְעֵלְמִין, הַדָּא הוּא דְּכְתִיב וְגַם
 הַקִּימוֹתֵי אֶת בְּרִיתֵי אֲתֶם, דְּהָא בְּרִית אַתְחַבַּר עִמָּה.
 מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִית לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְמִילָתָּ, דְּהָא
 אִיהוּ קָאמַר דְּלָא פְּרִישׁ לֹון, דְּכְתִיב בְּאֵל
 שְׁדֵי, וְכְתִיב וְגַם הַקִּימוֹתֵי אֶת בְּרִיתֵי אֲתֶם, בְּגִין לְקִימָא
 קִיּוּמָא בְּיַחוּדָא חַד, וְגַם הַקִּימוֹתֵי אֶת בְּרִיתֵי אֲתֶם וְגו'.

הָא אַתְמַר, מֵאן דְּזָכִי לְבְּרִית, יִרִית לְאַרְעָא.
 רַבִּי חֵיָּא וְרַבִּי יוֹסִי, הוּוּ שְׁכִיחֵי יוֹמָא חַד קָמִיָּה דְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן, פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (איוב י"ט) גִּירוּ (ויקרא
 נ"ב ע"ב) לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חָמָה עֲוֹנוֹת חֶרֶב לְמַעַן תִּדְּעוּן
 שִׁדּוֹן. שִׁדּוֹן כְּתִיב. גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, מֵאן חֶרֶב. דָּא
 (ויקרא כ"ו) חֶרֶב נוֹקְמַת נֶקַם בְּרִית, דְּהָא הָאֵי חֶרֶב קָאִים
 לְאַסְתַּכְּלָא מֵאן דְּמִשְׁקַר בְּבְּרִית, דְּכָל מֵאן דְּמִשְׁקַר

בְּבְרִית, נִוְקְמָא (ויחי ר"ג ע"ב) דְּנִקְמִין מִנִּיה, הָאִי חָרַב הוּא.
 הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב י"ט) כִּי חָמָה עֲוֹנוֹת חָרַב. מֵאִי
 טַעְמָא. בְּגִין דְּמֵאן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית, פְּרִישׁ
 תִּיאֻבְתָּא, וְלֹא נָטִיל מֵאן דְּנָטִיל, וְלֹא יָהִיב לְאַתְרִיהּ,
 דְּהָא לָא אֲתַעַר לְגַבִּיהּ אֲתְרִיהּ. וְכֹל מֵאן דְּנָטִיר לִיה
 לְהָאִי בְרִית, אִיהוּ גָרִים לְאַתְעָרָא לְהָאִי בְרִית לְאַתְרִיהּ.
 וְאַתְבְּרַכָּאן עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

מֵאן אֲתַעַר הָאִי בְרִית לְאַתְרִיהּ. כַּד אֲשַׁתְּכַחוּ זַכָּאִין
 בְּעֲלָמָא. מְנָא לֹן, מֵהֲכָא, דְכְתִיב, (שמות ו') וְגַם
 הִקְיִמוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם לְתֵת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֶת
 אֶרֶץ מִגְוֹרֵיהֶם. מֵאִי מִגְוֹרֵיהֶם. כְּמָה דְאֵת אֲמַר גּוֹרוּ לָכֶם
 מִפְּנֵי חָרַב. בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַר, דְּאֲשַׁדִּי מְגוֹר בְּעֲלָמָא, וְעַל
 דְּאִ גּוֹרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חָרַב.

אֲשַׁר גָּרוּ בָהּ, מִיּוֹמָא דְאֲתַקְרִיבוּ לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, דְּחִילוּ בָהּ דְּחִילוּ, וְדְחִילוּ (נ"א וְדְחִילוּ דְחִילוּ) עֲלָאָה
 בָּהּ לְמִיטַר פְּקוּדוּי. דְּאִי בְּהָאִי לָא יִשְׁדִּי (נ"א דְּהָא לָא אֲשַׁדִּי)
 דְּחִילוּ עַל רִישֵׁיהּ דְּבַר נֶשׁ, לָא דְּחִיל לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לְעֲלָמִין בְּשָׂאֵר פְּקוּדוּי.

תָּא חֲזִי, בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא, כַּד אֲתַעְרוּ יִשְׂרָאֵל לְגַבִּי
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְצוּוחוּ לְקַבְּלִיהּ, מֵה כְּתִיב,
 וְאִזְכּוֹר אֶת בְּרִיתִי, דְּהָא בְּבְרִית הוּי זְכוֹר. וְכַדִּין אֲתַעַר

תִּיאֹבְתָא, לְאַתְקִשְׁרָא כֻּלָּא בְּקִשְׁוֹרָא חַד. פִּיּוֹן דְּתֵאִי
בְּרִית אֲתַעַר, הָא קִשְׁוֹרָא דְּכֻלָּא אֲתַעַר. וְאַזְכּוֹר אֶת
בְּרִיתִי, לְאַזְדְּוֹגָא לִיָּה בְּאַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא, לְכֵן אָמֹר
לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה'.

(שמות ו) וַיִּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֵל אֶהֱרֹן וַיִּצְוֶם אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאֵל פְּרַעֲהַ מֶלֶךְ מִצְרַיִם. ר' יוֹסִי אָמַר, אֶל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדַבְרָא לֹוֹן בְּנַחַת פְּדִקָּא חֲזִי, (דף כ"ו ע"ב) וְאֵל
פְּרַעֲהַ: לְאַנְהַגָּא בֵּיהּ יְקַר, וְאוּקְמוּתָהּ.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, אָמַאי סָמִיךְ הֶכָּא (שמות ו) אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵּית
אֲבוֹתֶם. אֵלָא, אָמַר לִיָּה קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּדִבְרוּ
לֹוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנַחַת, דְּאָף עַל גַּב דְּאִינּוֹן יִתְבִּי
בְּפוּלְחָנָא קִשְׁיָא, מְלַכִּין בְּנֵי מְלַכִּין אִינּוֹן. וּבְגִין כַּף,
כְּתִיב, אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵּית אֲבוֹתֶם אֵלִין דְּאֵת חָמִי, רִישֵׁי בֵּית
אֲבֹהֵן אִינּוֹן.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, דְּכֻלְּהוּ לָא שְׁקֵרוּ נִימוּסֵיהוֹן, וְלָא
אֲתַעְרְבוּ בְּעַמָּא אַחְרָא אֵלִין אִינּוֹן דְּקִיָּמוּ
בְּדוּכְתֵייהוּ קִדִּישָׁא, וְלָא שְׁקֵרוּ לְאַתְעָרְבָא בְּהוּ בְּמִצְרַיִם.
אָמַר רַבִּי אַחָא, בְּגִין לְאַיִתְאַה לְמֹשֶׁה וְלְאַהֲרֹן, דְּאִינּוֹן
אַתְחַזֹּוֹן לְאַפְקָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְלִמְלָלָא לְפְרַעֲהַ,
וְלִרְדָּאָה לִיָּה בְּחוּטְרָא, בְּגִין דְּבְכַל רִישֵׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, לָא
אַשְׁתַּכַּח כְּוֹתֵייהוּ.

תָּא חֲזִי, (שמות ו') וְאֶלְעֶזֶר בֶּן אֶהֱרֹן לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאל
 לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס אֱלֹהֵי רָאשֵׁי אֲבוֹת
 הַלְוִיִּם. וְכִי אֱלֹהֵי רָאשֵׁי, וְהָא הוּא בְּלַחֲדוּי הָוָה. אֶלְא,
 בְּגִין דְּפִינְחָס קָיִים כַּמָּה אֲלֵפִין וְרַבּוּן מִיִּשְׂרָאֵל, וְהוּא
 קָיִים לְרָאשֵׁי אֲבֹהָן, (לִיּוֹאֵי) פְּתִיב בֵּיהּ אֱלֹהֵי.

תּוּ, וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס אֱלֹהֵי רָאשֵׁי, אוֹבְדָא דִּרְיִשֵׁי
 דְּלִיּוֹאֵי אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ, וּמָה דְּאֵינּוּן (ויקרא נ"ו ע"ב) גָּרְעוּ
 וְאֶתוּקְדוּ, הוּא אֲשֶׁלִּים, וְרוּחַ כְּהוֹנָתָא דִּילְהוֹן, וְשִׂרְיָא
 בֵּיהּ טַסְטוּקָא דִּתְרוּוּיָהּ. אוֹבְדָא דִּרְיִשֵׁי דְּלִיּוֹאֵי אֲשֶׁתְּכַח
 בֵּיהּ, וּמֵאן נִינְהוּ. נָדָב וַאֲבִיהוּא. אֵינּוּן פְּרִישׁוּ אֶת קָיִמָא
 מֵאֲתָרִיהּ, וְהוּא אֲתָא וְחֵבֵר לוֹן. בְּגִין כֵּן, אֲתִיָּהִיב לֵיהּ
 יְרוּתָא, וְרוּחָא דִּתְרוּוּיָהּ. וְאֲדַכְּר הַכָּא עַל מַה דְּלֵהוּי
 לְבַתֵּר.

וְאֵי תִימָא, אֲמַאי אֲדַכְּר הַכָּא פִּינְחָס. אֶלְא חָמָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאֶהֱרֹן, בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר וְאֶזְכּוֹר אֶת
 בְּרִיתִי, דְּזִמְיִנִין תְּרִין בְּנוֹהֵי דְּאֶהֱרֹן לְאַפְגָּמָא לֵיהּ לְהֵאֵי
 בְּרִית, וְהִשְׁתָּא דְּקָא מְשִׁדֵּר לֵיהּ לְמִצְרַיִם, בְּעָא לְאַעֲבָרָא
 לֵיהּ לְאֶהֱרֹן, דְּלֵא לְמִיָּהֵךְ בְּשִׁלְיַחוּתָא דָּא. פִּיּוֹן דְּחָמָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקָאִים פִּינְחָס וְקָיִים לֵיהּ לְהֵאֵי בְּרִית
 בְּאֲתָרִיהּ, וְאֶתְקִין עֲקִימָא דִּילְהוֹן, מִיַּד הוּא אֶהֱרֹן וּמִשָּׁה.
 אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הִשְׁתָּא הוּא אֶהֱרֹן, אֵיְהוּ אֶהֱרֹן
 דְּקַדְמִיתָא.

(שמות ו') הוא אֶהְרֵן וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר ה' לָהֶם הוֹצִיאוּ אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. הוא אֶהְרֵן וּמֹשֶׁה. הֵם
אֶהְרֵן וּמֹשֶׁה מִבְּעֵי לֵיה. אֱלֹא, לְאֶכְלָלָא דָּא בְּדָא, רוּחָא
בְּמִיָּא. הוּא מֹשֶׁה וְאֶהְרֵן: לְאֶכְלָלָא מִיָּא בְּרוּחָא, וְעַל דָּא
כְּתִיב הוּא, וְלֹא הֵם.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא, הוּוּ שְׂכִיחֵי לִילִיָּא חַד בְּבִי
אוֹשְׁפִיזֵיהוּ בְּלוּד, קָמוּ לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּאוּרִייתָא.
פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (דברים ד') וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹתָ אֶל
לְבַבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. הָאִי קָרָא הָכִי מִבְּעֵי לֵיה.
וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים וְהַשְּׁבוֹתָ אֶל לְבַבְךָ. (אֱלֹא
זְכָאָה הוּא מֵאֵן דָּאֲשַׁתְּדַּל בְּאוּרִייתָא) תּוּ, (תא חז"י) וְהַשְּׁבוֹתָ אֶל לְבַבְךָ מִבְּעֵי
לֵיה.

אֱלֹא, אָמַר מֹשֶׁה, אִי אַתְּ בְּעֵי לְמִיָּקָם עַל דָּא, וְלִמְנַדַּע
כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים, וְהַשְּׁבוֹתָ אֶל לְבַבְךָ וּכְדִין
תִּנְדַּע לֵיה. לְבַבְךָ: יִצָּר טוֹב וַיִּצָּר רָע, דְּאַתְּכִלִּיל דָּא
בְּדָא, וְאִיהוּ חַד, כְּדִין תִּשְׁכַּח כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים, דְּהָא
אַתְּכִלִּיל דָּא בְּדָא, וְאִיהוּ חַד. וְעַל דָּא וְהַשְּׁבוֹתָ אֶל
לְבַבְךָ, לְמַנְדַּע מְלָה.

תּוּ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חֲיִיבִין, עֲבָדִין פְּגִימוֹתָא לְעִילָא,
מֵאִי פְּגִימוֹתָא. דְּשִׁמְאֵלָא לָא אַתְּכִלִּיל בִּימִינָא. דְּיִצָּר
רָע לָא אַתְּכִלִּיל בִּיצָר טוֹב, בְּגִין חוּבֵייהוּ דְּבְנֵי נִשְׂא.

וּפְגִימוֹ לֹא עֲבָדִי, אֲלֵא לֹון מִמֶּשׁ, הֲדָא הוּא דְכִתְיב,
 (דברים ל"ב) שִׁחַת לוֹ לֹא בְנֵי מוֹמִים. כְּבִיכּוֹל עֲבָדִי וְלֹא
 עֲבָדִי. עֲבָדִי: דְלֹא יִתְמַשֵּׁךְ עַל־יְהוּ בְרַפָּאן דְלַעִילָא, כְּמָה
 דְאֵת אֲמַר (דברים י"א) וְעֶצֶר אֵת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר. וְלֹא
 עֲבָדִי: דְהָא שְׁמַיָא נְטְלֵי לֹון לְגַרְמִייהוּ בְרַפָּאן מֵאֵי
 דְאֶצְטְרִיךְ. וְלֹא נְטְלֵי לְאִמְשָׁכָא לְתַתָּא וְדֵאֵי מוֹמִים
 דְאֵינֹון חֲיִיבִין אִיהוּ.

תוּ, לוֹ בּוֹ, דְלֹא אֲתַפְלִיל יְמִינָא בְשִׁמְאָלָא, בְּגִין דְלֹא
 יִתְמַשְׁכוּן בְּרַפָּאן לְתַתָּא. לֹא בְּאֶלְ"ה, דְהָא לֹא נְטְלֵי
 לְאִתְמַשְׁכָּא לְתַתָּאֵי. מֵאֵן גָּרִים דָּא. בְּגִין דְחֲיִיבִין
 מִפְּרִישִׁין יֵצֵר רַע מֵיֵצֵר טוֹב, וּמִתְדַבְּקִין בֵּיֵצֵר רַע.

תָּא חֲזִי יְהוּדָה אֲתִי (דף כ"ז ע"א) מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, וְאֵתְדַבֵּק
 בִּימִינָא, בְּגִין לְנִצְחָא עֲמִין, (ויחי רמ"ג ע"א) וְלְתַבְרָא
 חִילִיָּהוֹן. דְאֵי לֹא אֲתַדְבֵּק בִּימִינָא, לֹא יִתְבַּר חִילִיָּהוֹן.
 וְאֵי תִימָא אֲמַאי בִּימִינָא. וְהָא שְׁמַאֲלָא אֲתַעַר דֵּינִין
 בְּעַלְמָא.

אֲלֵא רְזָא דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דֵּן לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל, לֹא דֵּן לְהוּ אֲלֵא מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא,
 בְּגִין דְיְהָא דְחֵי לֹון בְּשִׁמְאָלָא, וּמְקָרַב בִּימִינָא. אֲבַל
 לְשָׂאֵר עֲמִין, דְחֵי לֹון בִּימִינָא, וּמְקָרַב לֹון בְּשִׁמְאָלָא.
 וְסִימְנִיךְ (שלח לך קפ"ח ע"א) גַּר צֶדֶק, דְחֵי לֹון בִּימִינָא, כְּמָה

דְּכַתִּיב, (שמות ט"ו) יִמְיֵנָהּ ה' נִאֲדָרִי בַּכַּח יִמְיֵנָהּ ה' תִּרְעֵץ
 אוֹיֵב. מִקְרֵב לֹון בְּשִׂמְאֵלָא כְּמָה דְאִמְרֵן.
 בְּגִינֵי כֶּךָ, יְהוּדָה דְאִיהוּ מְסִטֵר שְׂמֵאלָא, אֶתְדַבֵּק
 בִּימֵינָא, וּמִטְלָנֹוי לִימֵינָא. וְאִינֹון דְעֵמִיָּה
 אֶתְחַבְּרוּ כְּלָהוּ לִימֵינָא. יִשְׁשַׁכֵּר דְלָעֵי בְּאוֹרֵייתָא, דְאִיְהִי
 יִמֵּינָא, דְכַתִּיב, (דברים ל"ג) מִימֵינוּ אֵשׁ דַּת לָמוּ. זְבוּלוֹן
 דְאִיהוּ תַמִּיךְ אוֹרֵייתָא יִמֵּינָא, (קע"ד ע"ב וישלח קע"ב) כְּמָה דְאֶתְ
 אָמַר שׁוֹק הַיָּמִין. וְעַל דָּא יְהוּדָה אֶתְקַשֵּׁר מְסִטְרָא דָּא
 וְדָא. צָפוֹן בַּמִּים, שְׂמֵאלָא בִימֵינָא.
 רְאוּבֵן דְחָטָא לְגַבֵּי אָבוּי, (פקודי רכ"ג ע"א) שָׂרָא בִימֵינָא,
 וְאֶתְקַשֵּׁר בְּשִׂמְאֵלָא, וְאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ. וְעַל דָּא,
 אִינֹון דְאֶשְׁתַּכְּחוּ עֵמִיָּה, אִינֹון שְׂמֵאלָא. שְׂמֵעוֹן דְאִיהוּ
 שְׂמֵאלָא מְסִטְרָא דְשׁוֹר, דְכַתִּיב, (יחזקאל א') וּפְנֵי שׁוֹר
 מִהַשְּׂמֵאל. גָּד שׁוֹקָא שְׂמֵאלָא, כְּתִיב (בראשית מ"ט) גָּד גְּדוּד
 יְגוּדָנוּ וְהוּא יְגוּד עֶקֶב. הָכָא, אֶתְדַבֵּק דְרוֹם בְּאַשָּׂא,
 יִמֵּינָא בְּשִׂמְאֵלָא.
 וְעַל דָּא הָא דְאִמְרֵן וְהַשְּׁבוֹתָ אֶל לְבַבְךָ, (תרומה קס"ב ע"ב)
 לְאַכְלֵלָא לֹון כְּחֵדָא, שְׂמֵאלָא בִימֵינָא. כְּדִין תִּדְעַ
 (דברים ד') כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא וְדָאֵי הָכִי
 הוּא, וְהַשְּׁתָא יְדִיעָא, הוּא אֶהְרֹן וּמֹשֶׁה, הוּא מֹשֶׁה
 וְאֶהְרֹן, רוּחָא בְּמֵיָא, וּמֵיָא בְּרוּחָא, לְמַהוּי חֵד. וְעַל דָּא
 כְּתִיב הוּא.

ר' אבא פתח ואמר, (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך. פהאי גוונא הכא אתרמיז יחודא קדישא, ואזהרה הוא לבר נש, ליחדא שמה קדישא כדקא יאות, ברחימו עלאה. בכל לבבך: דא ימינא ושמאלא (נ"א קדישא) דאקרי יצר טוב ויצר רע. ובכל נפשך: דא נפש דוד, דאתיהיבת בינייהו. ובכל מאדך לאכללא לון לעילא באתר דלית ביה שעורא. הכא הוא יחודא שלים למרחם ליה לקודשא בריך הוא כדקא יאות.

תו, ובכל מאדך: דא יעקב, דאיהו אחיד לכל סטרין, וכלא הוא יחודא שלים כדקא יאות, בגיני פך, הוא אהרן ומשה הוא משה ואהרן, כלא הוא חד בלא פרודא.

(שמות ז) כי ידבר אליכם פרעה לאמר. רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים קי"ט) מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי. וכתיב, (תהלים קי"ט) חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך. תא חזי, דוד איהו מלפא דישראל, ואצטריך למידן עמא, לדברא לון לישראל, פרעיא דמדבר עאניה דלא יסטון מאורחא דקשוט. הא בלילה כתיב, חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך. ואיהו אתעסק באורייתא ובתושבחה דקודשא בריך הוא, עד דאתי צפרא.

וְאִיהוּ אֶתְעַר צְפָרָא, כְּמָה דְכְתִיב, (תהלים נ"ז) עוֹרָה כְּבוֹדֵי
 עוֹרָה הַנֶּבֶל וְכִנּוֹר אֶעֱיָרָה שָׁחַר. כִּד אֶתִּי יִמָּא,
 אָמַר הָאִי קָרָא, מָה אֶהְבֵּתִי תוֹרְתְךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחְתִּי.
 מֵאִי כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחְתִּי. אֵלָא, מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּכָל
 מֵאן דִּישְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, לְאַשְׁלָמָא דִּינָא עַל בּוֹרֵייהָ,
 כְּאִילוּ קַיִים אוֹרֵייתָא כְּלָא. בְּגִין כֶּה, כָּל הַיּוֹם הִיא
 שִׁיחְתִּי.

תָּא חֲזִי, בְּיוֹמָא אֶשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, לְאַשְׁלָמָא דִּינִין.
 בְּלִילִיא, אֶשְׁתַּדַּל בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבָחָן, עַד דְּאֶתִּי
 יִמָּא. מֵאִי טַעְמָא. כָּל יוֹמָא אֶתְעַסַּק לְאַשְׁלָמָא דִּינִין,
 בְּגִין לְאַכְלָלָא שְׁמַאלָא בִּימִינָא. בְּלִילִיא, בְּגִין לְאַכְלָלָא
 דֶּרְגָא דִּלִּילִיא בִּימָמָא.

וְתָא חֲזִי, (תרומה קמ"ה ע"א) בְּיוֹמֵי דִדּוּד מְלָכָא, הוּהוּ מְקָרַב
 כָּל אֵיבּוֹן (תהלים ק"ד) חֵיתוּ שְׂדֵי, לְגַבֵּי יַמָּא. פִּיּוֹן
 דְּאֶתָּא שְׁלֵמָה, נִפְקַ יַמָּא וְאֶתְמַלֵּי, וְאַשְׁקִי לְהוּ. הִי מַנְיֵיהוּ
 אֶתְשַׁקֵּיין בְּקַדְמֵיתָא. הָא אוּקְמוּהָ. אֵלִין תַּנְיִנְיָא רַבְרַבִּין
 עֲלָאִין, דְּכְתִיב בְּהוּ, (בראשית א') וּמְלָאוּ אֶת הַמַּיִם בַּיַּמִּים
 אָמַר רַבִּי (דף כ"ז ע"ב) אֶלְעָזָר, בְּסִטְרָא יִמִּינָא עֲלָאָה, נִפְקִין
 תְּלִיסַר מְבוּעֵין עֲלָאִין, נְהַרִין עֲמִיקִין, אֵלִין
 סְלָקִין, וְאֵלִין נַחְתִּין, עֵייל כָּל חַד בְּחַבְרִיהָ. חַד אֶפִּיק
 רִישִׁיהָ, וְאֶעִיל לִיהָ בְּתַרִין גּוּפִין, חַד גּוּפָא דְנַהֲרָא נְטִיל

מִיָּמִין לְעֵילָא, אֶפְרִישׁ לְתַתָּא אֶלְפָּה יְאוּרִין, נִפְקִין
לְאַרְבַּע סְטָרִין.

מֵאֵינּוֹן נֶהְרִין מִבּוֹעֵין תְּלִיסֶר, מִתְּפָרְשָׁן תְּלִיסֶר יְאוּרִין,
עֵאלִין וְנִטְלִי מֵיָא, אַרְבַּע מָאָה וְתִשְׁעִין וְתִשְׁעָה
יְאוּרִין וּפְלָגָא, מִסְטָרָא דָא. וְאַרְבַּע מָאָה וְתִשְׁעִין וְתִשְׁעָה
יְאוּרִין וּפְלָגָא, מִסְטָרָא דָא בְּשִׁמְאָלָא. אֲשֶׁתְּאֵר פְּלָגָא
מִכָּאן, וּפְלָגָא מִכָּאן, וְאַתְעָבִיד חֵד. דָּא אָעִיל בֵּין
יְאוּרִין, וְאַתְעָבִיד חוּיָא.

רִישָׁא: סוּמָקָא כּוֹרְדָא. קִשְׁקִישׁוּי: תְּקִיפִין כְּפָרְזֹלָא.
גִּדְפוּי: גִּדְפִין שְׁטָאן וְאַתְפָּרְשָׁן לְכָל אֵינּוֹן
יְאוּרִין. כֵּד סְלִיק זַנְבִּיָה, (נ"א לְגַבִּיָה) מְחִי וּבִטֵּשׁ לְשֶׁאֵר נוּנִין,
לִית מֵאן דִּיקוּם קַמִּיָה.

פּוּמִיָה: מְלַהֲטָא אֲשָׂא. כֵּד נִטְלִיל בְּכָל אֵינּוֹן יְאוּרִין,
מְזַדְעֹזְעוֹן שְׁאֵר תְּנִינִיָא, וְעֶרְקִין וְעֵאלִין בִּימָא.
חֵד לְשִׁבְעִין שְׁנִין רַבִּיץ לְסְטָרָא דָא. וְחֵד לְשִׁבְעִין שְׁנִין
רַבִּיץ לְסְטָרָא דָא. אֶלְפָּה יְאוּרִין חֶסֶר חֵד אֶתְמַלִּיין מִנִּיָה.
דָּא תְנִינָא, רַבִּיץ בֵּין אֵינּוֹן יְאוּרִין.

כֵּד נִטְלִיל נִפְקֵן חֵד פְּסוּתָא דְאֲשָׂא בְּקִלְפִין, כְּלָהוּ קִימִין
וְזַעֲפִין בְּזַעֲפוּי, (נ"א וְזַקִּפִין בְּעַנְפוּי) מִתְעַרְבִין אֵינּוֹן יְאוּרִין
לְעֵין (נ"א דְעֵין) תְּכֵלָא אוּכְמָא. וְגִלְגְּלִין נִטְלִין לְאַרְבַּע סְטָרִי
דְעֵלְמָא. זַקִּיף זַנְבִּיָה, מְחִי לְעֵילָא, מְחִי לְתַתָּא, כְּלָא
עֶרְקִין קַמִּיָה.

עַד דְּלִסְטֵר צְפוּן, קָם חַד שְׁלֵהוּבָא דְאַשָּׁא, וְכְרוּזָא קָרִי,
 אֲזִדְקֵפוּ סְבִתִין אֲתַבְּדְרוּ לְד' זְוִיין, הָא אֲתַעַר מֵאן
 דְּשׁוּי קְדִלָּא, עַל אַנְפוּי דְּתַנִּינָא, כְּמָה דְּאֲתַמֵּר, (יחזקאל כ"ט)
 וְנִתְתִי חַחִים בְּלַחֲיִיךָ וְגו'. כְּדִין כְּלָהוּ אֲתַבְּדְרוּן. וְנִקְטִין
 לִיָּה לְתַנִּינָא, וְנִקְבִי אַנְפוּי בְּסִטֵּר עֲלֵעוּי, וְעֲאֲלִין לִיָּה
 לְנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, עַד דְּאֲתַבֵּר חֵילִיָּה, כְּדִין אֲהַדְרוּ
 לִיָּה לְנַהֲרוּי. (נ"א לְנַחֲרוּי)

חַד לְשַׁבְּעִין שְׁנִין עֲבָדִין לִיָּה כְּדִין, בְּגִין דְּלֹא יִטְשֵׁטֵשׁ
 אֲתַרִּין דְּרַקִּיעִין וְסַמְכִיָּהוּ. וְעֲלִיָּהוּ כְּלֹא אֲוָדָן,
 וּמְבָרְכָאן וְאֲמַרִּין, (תהלים צ"ה) בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוּהוּ וְנִכְרַעַה
 נְבֻרְכָה לְפָנֵי ה' עוֹשֵׁנוּ.

תַּנִּינֵיָּא עֲלֵאִין אֵילִין (ס"א לְעֵילָא) קִיָּמִין אֵינּוּן
 דְּמִתְבָּרְכָאן, כְּמָה דְּאֲתַ אֲמַר (בראשית א') וַיְבָרַךְ
 אוֹתָם אֱלֹהִים. אֵילִין שְׁלִטִין עַל כָּל שְׂאֵר נוּנִין, דְּכַתִּיב
 וּמְלָאוּ אֵת הַמַּיִם בַּיַּמִּים. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים ק"ד) מִה רַבּוּ
 מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּלֵם בְּחִכְמָה עֲשִׂיתָ.

תּוֹסַפְתָּא

אַשְׁכּוּל הַכּוּפָר דּוּדֵי לִי. אַשְׁכּוּל: דָּא אֵימָא
 עֲלָאָה. מַה אַשְׁכּוּל מִתְקַשֵּׁט בְּכַמָּה עֲלִין בְּכַמָּה
 זְמוּרוֹת לְיִשְׂרָאֵל דְּאֲכַלִּין לִיָּה, הֲכִי שְׂכִינְתָא עֲלָאָה,
 מִתְקַשֵּׁטת בְּכַמָּה קְשׁוּטִין דְּשְׁמֹנָה כְּלִים, מִכְּמָה קָרְבַּנִין,

מִכַּמָּה מִיָּנִי תִכְשִׁיטִין דְּכַפְרָה לְבִנְהָא, וְאִיהִי קָמַת בְּהוֹן
 קָמִי מִלְכָּא, וּמִיד (בראשית ט') וְרֵאִיתִיהָ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם.
 וַיְהִיבַת (ס"א לון שאלתין דלהון) לָן שְׁאִילְתִּין דִּילָהּ, בְּאֵלִין בְּרַכָּאן
 דְּתַקִּינוּ רַבָּנן בְּצִלוֹתָא, לְמִשְׁאֵל קָמִי מִלְכָּא.

בְּהֵוֹא זְמָנָא, כָּל דִּינִין דְּשְׁכִינְתָא תַתָּא, דְּאִיהִי הוּה"י
 אֲדוֹנִי, מִתְהַפְּכָן לְרַחְמִי, כְּגוּוֹנָא דָּא יְדוּ"ד,
 לְקִיִּים (ישעיה א') אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כִּשְׁנַיִם כִּשְׁלֹשִׁים יִלְבִּינוּ,
 יְדוּ"ד. אִם יִאֲדִימוּ כַתּוּלָע. דוד"י. כְּצִמְרָן יִהְיוּ, יְדוּ"ד. כָּל
 דִּינִין (נ"א כָּל דִּינִין דִּדָּא) מִתְלַבְּנִין מִשְׁכִּינְתָּא עֲלָתָא.

וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא דוד"י, (בראשית ג') לַהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת
 לְשִׁמּוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים. וְאוּקְמוּהָ רַבָּנן,
 דְּמֵהַפְּכָא זְמָנִין רַחְמִי, זְמָנִין דִּינָא פְּעָמִים אַנְשִׁים,
 פְּעָמִים נָשִׁים. זְמָנִין דִּינָא, כְּגוּוֹנָא דָּא יְדוּ"ד. זְמָנִין
 רַחְמִי, כְּגוּוֹנָא דָּא יְדוּ"ד. דְּהָא אִיהוּ מִסְטָרָא דְּאִילָנָא
 דְּחַיִּי, כָּל דִּינִין מִתְהַפְּכִין לְרַחְמִי. וּמִסְטָרָא דְּעֵץ הַדַּעַת
 טוֹב וְרַע, כָּל רַחְמִי מִתְהַפְּכָן לְדִינָא, לְמִידָן בְּהוּ לְאִינוּן
 דְּעַבְרֵי עַל פְּתַגְמֵי אוּרִייתָא.

וְעֵץ דָּא בְּעֵלְמָא דְּאִתִּי, דְּאִיהוּ בִינָה, כָּל שְׁמָהֶן דְּדִינָא
 מִתְהַפְּכִין בְּהוּ (לְדִינָא) רַחְמִי, בְּגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנן,
 לֹא כְּהָעוֹלָם הַזֶּה הָעוֹלָם הַבָּא. וּבְגִין דָּא, בִּינָה, אִיהִי
 לַהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, דְּמִתְהַפֶּכֶת מִדִּינָא לְרַחְמִי

לְצַדִּיקִים, לְמִיָּהֵב לֹוֹן אֲגָרָא בְּעֵלְמָא דְאֵתִי. מְלָכוֹת, לְהַט
הַחֲרֵב הַמֵּתֶהֱפֹכֶת, מֵרַחֲמֵי לְדִינָא, לְמִידָן בָּהּ לְרִשְׁיַעֲיָא
בְּעֵלְמָא דִּין. (דף כ"ח ע"א)

אֲבָל מֵעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע, דְּאִיהוּ פְּגוּוֹנָא דְמִטָּה, זְמַנִּין
דְּמֵתֶהֱפֹכִין הַנְּשִׂים לְשָׂדוֹת, אֲנָשִׁים לְשָׂדִים. וּבְגִין
דָּא, (בראשית כ"ט) וַיִּגַּד יַעֲקֹב לְרַחֵל. וּבְגִין דָּא, אוֹקְמוּהָ
רַבָּנָן, דְּלִית לִיהּ לְבַר נָשׁ לְשִׁמְשָׁא עִם אֶתְתִּיהּ, עַד
דְּמִסְפַּר עָמָה, שָׁמָא נִתְחַלְפָה לוֹ בְּשִׂידָהּ. בְּגִין דְּלֵהַט בְּעַץ
הַדַּעַת טוֹב וְרָע, מֵתֶהֱפֹכֶת מִטוֹב לְרָע, וְאִי תִימָא
דְּמַכְשָׁפֵי פֶרְעָה, דְּכֹתִיב וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחֲרָטוּמִּים בְּלִטְיָהֶם.
הוּוּ מְהֶפְכִין אֵינּוֹן מִטוֹת דְּלֵהוֹן לְנַחֲשִׁין. וּמִסְטָרָא דְאֵלִין
הַפּוֹכֵן יְכַלִּין לְאֶתְהֶפְכָּא. (ע"כ תוספתא).

(שמות ד') וְאָמַרְתָּ אֶל אֶהְרֹן קַח אֶת מִטְּךָ. מֵאֵי טַעְמָא מִטָּה
אֶהְרֹן, וְלֹא מִטָּה מִשָּׁה. אֶלָּא, הֵהוּא דְמִשָּׁה אִיהוּ
קַדִּישָׁא יְתִיר, דְּאֶתְגַּלִּיף בְּגַנְתָּא עֲלָאָה בְּשָׁמָא קַדִּישָׁא,
וְלֹא בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסַאָבָא לִיהּ בְּאֵינּוֹן חוּטְרִין
דְּחַרְשִׁיא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא לְאַכְפִּיָּא לֹוֹן לְכָל אֵינּוֹן
דְּאֶתְיִין מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, בְּגִין דְּאֶהְרֹן אֶתָּא מִימִינָא,
וְשִׁמְאָלָא אֶתְכַפִּיָּא בִּימִינָא.

רַבִּי חֲזִיָּא שָׁאִיל לְרַבִּי יוֹסִי, הָא גְּלִי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּאֵינּוֹן חַרְשִׁין יַעֲבֹדוּן תַּנְיִינִיא, מֵאֵי גְבוּרְתָּא

אִיהוּ לְמַעְבַּד קָמִי פְּרַעָה תַנִּינִיָא. אָמַר לִיהּ, בְּגִין דְּמַתְּמָן
 הוּא שִׁירוּתָא לְאַלְקָאָה, וּמִשִּׁירוּתָא דְּתַנִּינָא שְׂאֵרֵי
 שׁוֹלְטַנְיָה, (נ"א לְשׁוֹלְטַנְיָה וּמִשִּׁירוּתָא דְּשׁוֹלְטַנְיָה שְׂרִי לְאַלְקָאָה) כְּדִין, חֲדוּ
 כּוֹלְהוּ חֲרָשֵׁי, דְּהָא רִישׁ חֲכַמְתָּא דְּנַחֲשׁ דִּילְהוֹן הָכִי הוּא.
 מִיַּד אַתְהֵדֵר הַהוּא תַנִּינָא דְּאַהֲרֹן לְאַעָא יְבִישָׁא, וּבִלְע
 לֹון.

וְעַל דָּא תּוּוּהוּ, וַיִּדְעוּ דְּשׁוֹלְטַנָּא עֲלָאָה אִית בְּאַרְעָא,
 דְּאִינוּן חֲשִׁיבוּ, דְּהָא לְתַתָּא, (נ"א לְעֵילָא) בַּר מַנִּיִּיהוּ לָא
 אִית שְׁלֹטַנָּא לְמַעְבַּד מִיַּדִּי, כְּדִין, וַיְבַלַּע מִטָּה אַהֲרֹן,
 מִטָּה אַהֲרֹן דִּיִּיקָא, דְּאַתְהֵדֵר לְאַעָא וּבִלְע לֹון.

וְעַל דָּא עֵבַד אַהֲרֹן תְּרִין אַתִּין, חַד לְעֵילָא, וְחַד לְתַתָּא.
 חַד לְעֵילָא, תַנִּינָא עֲלָאָה דְּשְׁלֹטָא עַל אִינוּן דְּלְהוֹן.
 חַד לְתַתָּא, דְּשְׁלִיט אָעָא עַל תַנִּינָא דִּילְהוֹן. וּפְרַעָה חַפִּים
 הוּא מְכַל חֲרָשׁוּי, וְאַסְתַּכַּל דְּשְׁלֹטַנָּא עֲלָאָה שְׁלִיט עַל
 אַרְעָא, שְׁלִיט לְעֵילָא שְׁלִיט לְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי תִימָא, חֲרָשִׁיא כָּל מַה דְּעֵבַדִּין לָאוּ
 אִיהוּ אֲלָא בְּחִיזוּ דְּעֵינָא, דְּהָכִי אַתְחֻזִּי, וְלֹא יִתִּיר,
 קָא מִשְׁמַע לָן וַיְהִי דִיִּיקָא, דְּכַתִּיב וַיְהִי לְתַנִּינִים. וְאָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, אֲפִילוּ אִינוּן תַנִּינָא דִּילְהוֹן אַהֲדֵרוּ לְמַהוּי
 אַעִין, וְאַעָא דְּאַהֲרֹן בִּלְע לֹון.

כְּתִיב, (יחזקאל כ"ט) הַנְּנִי עָלֶיךָ פְּרַעָה מְלֹךְ מִצְרַיִם הַתַּנִּים

הַגְּדוֹל הַרוֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאוּרֵיוֹ. מִתְמָן שְׂרוּתָא לְתַתָּא
בְּשׁוֹלְטָנָא דִּילְהוֹן. אֲבַל חֲכַמְתָּא דִּילְהוֹן, לְתַתָּא מִכְּלָהוּ

דִּרְגִין אִיהוּ. (אינון)

תָּא חֲזִי, חֲכַמְתָּא דִּילְהוֹן בְּדִרְגִין תַּתָּאִין, לְאַכְפִּיין לֹון
לְאַלִין דִּרְגִין בְּדִרְגִין עֲלָאִין, רִישֵׁי שׁוֹלְטָנוּתְהוֹן
וְעַקְרָא דִּילְהוֹן, לְתַתָּא מִהֶהוּא תַנִּינָא, וּמִשְׁתַּלְשָׁן
בְּתַנִּינָא, דֶּהָא מִתְמָן נְטִיל חֵילָא דֶּרְגָא עֲלָאָה דִּילְהוֹן.
מִשְׁמַע דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת י"א) אֲשֶׁר אַחַר הַרְחִיבִים.

רַבִּי חֲזִיא, הָוָה יְתִיב יוֹמָא חֲדָא, אֲבָבָא דְתַרְעָא דְאוּשָׁא.
חֲמָא לִיהַ לְרַבִּי אֶלְעָזָר חֲדָ קַטְפִּירָא טָאסָא גִבִיָּה,
אֲמַר לִיהַ לְרַבִּי אֶלְעָזָר, מִשְׁמַע, דְּאֶפִּילוּ בְּאוּרְחָךְ כֹּלָא
תַּאֲיִבִין לְמַהֲךְ אֲבַתְרָךְ. אַהֲדַר רִישָׁא וְחֲמָא לִיהַ. אֲמַר,
וְדַאי שְׁלִיחוּתָא אִית גִּבִיָּה. דֶּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֹלָא
עֲבִיד שְׁלִיחוּתִיהַ, וְכַמָּה שְׁלִיחִין אִית לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּלָא תִימָא מְלִין דְּאִית בְּהוּ רוּחָא בְּלַחוּדֵיהוּ, אֶלָּא
אֶפִּילוּ אִינוּן מְלִין דְּלִית בְּהוּ רוּחָא.

פְּתַח וְאֲמַר, (חֲבֻקִּק ב') פִּי אֶבֶן מְקִיר תִּזְעַק וְכַפִּיס מִעֵץ
יַעֲנֶנְהָ. כַּמָּה אִית לִיהַ לְבַר נָשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מִחֻבּוּי,
דְּלָא יַחְטָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִי יִימָא מֵאן יִסְהִיד
בֵּיהַ. הָא אֲבַנֵי בֵּיתִיהַ וְאֶעֵי בֵּיתִיהַ יִסְהִידוּ בֵּיהַ. וְלִזְמַנִּין
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד בְּהוּ שְׁלִיחוּתָא. תָּא חֲזִי חוּטְרָא

דְּאֵהֲרֵן, דְּאֵיהוּ אָעֵא יְבִישָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁירוּתָא
 דְּנִסְיִן עֵבֵד בֵּיהּ, וְתִרִי שְׁלִיחוּתֵי בֵּיהּ אֶתְעֵבִידוּ. חַד דְּאֵיהוּ
 אָעֵא יְבִישָׁא וּבִלְע לְאִינוּן תַּנְיִנְיָא דִּילְהוֹן. וְחַד דְּהָא
 לְשַׁעְתָּא אֶתְהַדֵּר בְּרוּחָא וְאֶתְעֵבִיד בְּרִיָּה.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תַּפַּח (דף כ"ח ע"ב) רוּחִיהוֹן, דְּאִינוּן
 דְּאֲמַרִּין, דְּלֹא זִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיָא
 מִתְיָא, וְהִיךְ יִתְעֵבִיד מִנְיֵיהוּ בְּרִיָּה חֲדַתָּא. יִיתוּן וְיַחֲמוּן
 אִינוּן טַפְשָׁאִין חֲיִיבֵיָא, רְחִיקִין מְאֹרֵיָתָא, רְחִיקִין
 מִנְיָה, בִּידֵיהּ דְּאֵהֲרֵן הָוּה חוּטְרָא, אָעֵא יְבִישָׁא, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְפוּם שַׁעְתָּא אֶהְדֵּר לֵיהּ בְּרִיָּה, מְשַׁנְיָא בְּרוּחָא
 וְגוּפָא. אִינוּן גּוּפִין, דְּהוּוּ בְּהוּ רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין קַדִּישִׁין,
 וְנִטְרוּ פְּקוּדֵי אֹרֵיָתָא, וְאֶשְׁתַּדְּלוּ בְּאֹרֵיָתָא יִמְמָא
 וְלִילִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טָמִיר לוֹן בְּעַפְרָא. לְבַתָּר,
 בְּזַמְנָא דִּיחַדִּי עֲלִמָא, עַל אַחַת פַּמָּה וְכַמָּה דִּיעֵבֵד לְהוּ
 בְּרִיָּה חֲדַתָּא.

אֲמַר רַבִּי חֲיָא, וְלֹא עוּד, אֶלָּא דְּהָהוּא גּוּפָא דְּהָוָה,
 יְקוּם. מִשְׁמַע דְּכְתִיב, (ישעיה כ"ו) יִחִיו מִתִּיד, וְלֹא
 כְּתִיב יִבְרָא, מִשְׁמַע דְּבִרְיִין אִינוּן אֲבַל יִחִיו. דְּהָא (בראשית
 קל"ז ע"ב) גִּרְמָא חַד, יִשְׁתַּאֲר מִן גּוּפָא תַּחוּת אֲרַעָא, וְהָהוּא
 לָא אֶתְרַקֵּב וְלֹא אֶתְבְּלִי בְּעַפְרָא לְעֵלְמִין, וּבְהָהוּא זַמְנָא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִרְכַּךְ לֵיהּ, וְיַעֲבִיד לֵיהּ כַּחֲמִירָא

בְּעִיסָהּ, וַיִּסְתַּלַּק וַיִּתְפַּשֵּׁט לְאַרְבַּע זְוֵיּוֹן וּמִנִּיהַ יִשְׁתַּכְּלַל
 גּוֹפָא וְכָל שְׁיִיפוּי. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב בֵּיהּ רוּחָא
 לְבַתֵּר. אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר הַכִּי הוּא. וְתָא חֲזִי, הֵהוּא
 גְרָמָא בְּמַה אֶתְרַכֵּךְ. בְּטַל. דְּכַתְיִב, (ישעיה כ"ו) כִּי טַל אֹרֹת
 טַלְךָ וְגו'.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמֹר אֶל אֶהֱרֹן קַח מִטָּךְ וּנְטֵה יָדְךָ
 עַל מִימֵי מִצְרַיִם עַל נְהַרוֹתָם עַל יְאוּרִיָּהֶם וְעַל
 אֲגַמִּיָּהֶם וְעַל כָּל מְקוֹה מִימִיָּהֶם וַיְהִיֹּ דָם וְגו'. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, הָאִי קָרָא אֵית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, וְהִיךְ יְכִיל לְמַהֲךָ
 לְכָל הַנִּי אֶתְרִי. (ולא עוד אלא) וְתוּ, דְּהָא כְּתִיב וַיִּמְלֵא
 שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת ה' אֶת הַיָּאֹר. אֶת הַיָּאֹר כְּתִיב,
 וְאֵת אֲמַרְתָּ עַל מִימֵי מִצְרַיִם עַל נְהַרוֹתָם עַל יְאוּרִיָּהֶם
 וְעַל אֲגַמִּיָּהֶם.

אֶלֶּא, מִימֵי מִצְרַיִם נִילוּס הָוָה. וּמִתְמָן אֶתְמַלְיִין כָּל
 אֵינּוֹן שְׂאָר אֲגַמִּין וַיְאוּרִין וּמִבּוֹעֵין וְכָל מִימִין
 דִּילְהוֹן. וְעַל דָּא, אֶהֱרֹן לֹא נָטָה לְמַחָאָה אֶלֶּא לְנִילוּס
 בְּלַחֲדוּי. וְתָא חֲזִי דְּהַכִּי הוּא, דְּכַתְיִב וְלֹא יִכְלוּ מִצְרַיִם
 לְשַׁתּוֹת מִיָּם מִן הַיָּאֹר.

אָמַר רַבִּי אַבְא, תָּא חֲזִי, מִיִּין תְּתַאֲיִן מִתְפַּרְשָׁאן לְכַמָּה
 סְטָרִין, (ב"א ומיין עלאי ע"כ וגו') (עלֵאִין דְּהָא) וּמִיִּין עֶלְאִין
 מִתְכַּנְּשֵׁי בְּבִי כְּנִישׁוּ מִיָּא, דְּכַתְיִב, (בראשית א') וַיֹּאמֶר

אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד. וּכְתִיב
וּלְמִקּוֹה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים. הֲאִי קָרָא אוּקְמוּהָ. וְתֵא חֲזִי,
הֵהוּא רְקִיעָא דְאִית בֵּיה שְׁמֵשׁא וְסִיְהָרָא כּוּכְבֵּיָא וּמִזְלֵי,
דָּא אִיהוּ בֵּי כְּנִישׁוֹת מֵיָא רַבָּא, דְּהוּא נָטִיל כּל מֵיָן,
וְאֲשְׁקִי לְאַרְעָא, דְּהִיא עֲלָמָא תַתָּאָה, כִּיּוֹן, דְּנָטִל מֵיָא
בְּדַר לֹון, וּפְלִיג לֹון לְכָל עֵיבֵר, וּמִתְמָן אֲתִשְׁקִיָּן כְּלָא.
וּבְזִמְנָא דְדִינָא שְׁרִיָּא, עֲלָמָא תַתָּאָה לָּא יִנְקָא מִן הֵהוּא
רְקִיעָא, וְיִנְקָא מִסֵּטֶר שְׁמַא לָּא, וּכְדִין אֲקָרִי
(ישעיה ל"ד) חָרַב לֵה' מְלֵאָה דָּם. וּוִי לְאִינּוֹן דְּיִנְקִין כְּדִין
מִינָהּ, וְאֲתִשְׁקִיָּן מִינָהּ, דְּבַהֵהוּא זְמָנָא יִמָּא יִנְקָא מִתְרִין
סֵטֶרִין, הֵוָה אֲתַפְּלֵג לְתֵרִין חוּלְקִין, חֲוֹר וְסוּמְק. וּכְדִין
שְׂדֵי לִיאֹרָא חוּלְקָא דְּמִצְרַיִם, וְאֲלֻקֵי לְעֵילָא וְאֲלֻקֵי
לְתַתָּא. וְעַל דָּא שְׁתָּאן יִשְׂרָאֵל מֵיָא. וּמִצְרַאֵי דְּמָא.
אִי תִימָא בְּגִין גִּיעוּלָא הֵוָה וְלֹא יִתִּיר. תָּא חֲזִי, שְׁתָּאן
דְּמָא וְעָאֵל לְמַעֲיִהוּ, וְאֲסִתְלֵק וּבְקַע, עַד דְּהוּוּ
מְזַבְּנִין לֹון יִשְׂרָאֵל מֵיָא בְּמִמוּנָא, וּכְדִין שְׁתָּאן מֵיָא
בְּגִינֵי כַּף שִׁירוּתָא לְאַלְקָאָה לֹון הֵוָה דְּמָא.
רַבִּי יִצְחָק פָּתַח הֲאִי קָרָא, (תהלים קמ"ה) אַרְוֹמְמֶךָ אֱלֹהֵי
הַמַּלְאָךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד. תָּא חֲזִי, דָּוִד
לְקַבִּיל דְּרָגָא דִּילִיָּה קָאמֵר, דְּכְתִיב אֱלֹהֵי דִידִי. בְּגִין
דְּבַעָא לְסִלְקָא שְׁבַחִיָּהּ, וְלֹאֲעֵלָא לִיָּה לְנַהוּרָא עֲלָאָה,

לְאַתְעֲרָבָא דָּא בְדָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד. בְּגִינֵי כֶּף, אַרְוּמִמְךָ
אַלְהֵי הַמֶּלֶךְ וְגו'.

דְּתַנִּינֵן, כָּל יוֹמוֹי דְדוּד, אֲשֶׁת־דֵּל לְאַתְקִנָּא כְּוִרְסִיָּה,
וְלֹא־נַהֲרָא אֲנַפְתָּהּ, בְּגִין דִּיגִין עָלֶיהָ וְאִיתְנַהֲרִי
תְּדִיר נְהוּרָא תַתָּא (דף כ"ט ע"א) בְּנַהוּרָא עֲלָאָה, לְמַהוּי כְּלָא
חַד. וְכַד אַתָּא שְׁלֵמָה, אֲשַׁכַּח עֲלֵמָא שְׁלִים, וְסִיָּהֲרָא
דְּאַתְמַלְיָא, וְלֹא אֲצִטְרִיךְ לְאַטְרַחָא עָלָה לְאַנְהָרָא. (ע"ב)
תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְבַעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיסָב נּוֹקְמִין
מִעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, אַתְעַר שְׁמָאֲלָא,
וְאַתְמַלְיָא סִיָּהֲרָא מִהֵוּא סְטָרָא דְמָא. וְכַדִּין, נִבְעִין
מִבּוֹעִין וְנַחֲלִין דְלִתְתָּא, כָּל אֵינּוֹן דְלִסְטֵר שְׁמָאֲלָא דְמָא.
וְעַל דָּא, דִּינָא דִּילְהוֹן דְמָא.

תָּא חֲזִי, כַּד הָאֵי דְמָא אַתְעַר (נ"א פד דִּינָא אַתְעַר עַל עֲלֵמָא בְּגִין הַהוּא
דְמָא דְקִטּוּלִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְעַר) עַל עֲמָא, הַהוּא דְמָא
דְקִטּוּלִין אִיהוּ דִּיתְעַר עָלֵיָּהּ עֲמָא אַחְרָא וְקִטִּיל לּוֹן.
אַבְל (הַשְׁתָּא) בְּמִצְרִים, לָא בַּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאַיִתָּאָה עָלֵיָּהּ עֲמָא אַחְרָא לְאַתְעַרָּא עָלֵיָּהּ דְמָא
בְּגִין דִּישְׂרָאֵל הוּוּ בִּינֵיָּהּ, וְלֹא יִצְטַעְרוֹן בְּגִין דְדִיִּירִין
בְּאַרְעָא דִּילְהוֹן, אַבְל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְחָא לּוֹן בְּדְמָא,
בְּנַהֲרִין דְלְהוֹן, דְלָא הוּוּ יְכַלִּין לְמַשְׁתִּי.

וּבְגִין דִּשׁוּלְטָנוּתָא דְלְהוֹן, שְׁלֵטָא בְּהֵוּא נַהֲרָא, פְּקִיד

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשׁוּלְטָנוּתָא דְלַהּוֹן בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין
 דִּילְקֵי דַחְלָא דְלַהּוֹן בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּנִילּוּס חַד דַּחְלָא
 דְלַהּוֹן הוּוּה, וְכֵן שְׂאֵר דַּחְלִין דְלַהּוֹן נִבְעִין דְמָא. הֵדָא הוּא
 דְכְתִיב וְהָיָה דָם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְעֵצִים וּבְאֲבָנִים.

ר' חֲזִיָּא קָם לִילִיָּא חַד לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא, וְהוּוּה עֲמִיָּה ר'
 יוֹסִי זוּטָא, דְהוּוּה רַבִּיָּא. פִּתַּח ר' חֲזִיָּא וַאֲמַר, (קדלת ט')
 לֶךְ אֲכֹל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךְ וּשְׂתֵה בְּלֵב טוֹב יִינַךְ פִּי כֶּבֶד
 רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ. מַאי קָא חָמָא שְׁלַמָּה דַּאֲמַר
 הַאי קָרָא.

אַלָּא שְׁלַמָּה כָּל מְלוּי בְּחֻכְמָה הוּוּ, וְהַאי דַּאֲמַר לֶךְ אֲכֹל
 בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךְ, בְּשַׁעֲתָא דְדִבְרַי נִשְׁ אָזִיל בְּאוּרְחוּי
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקָרֵב לֵיה
 לְגַבִּיָּה, וְיָהִיב לֵיה שְׁלוּוָה וְנִיִּיחָא, כְּדִין נַהֲמָא וְחֻמְרָא
 דַּאֲכִיל וּשְׂתֵי, בְּחַדְוָה דְלִבָּא, בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אַתְרַעֵי בְּעוּבְדוּי.

אַמַּר לֵיה הֵהוּא רַבִּיָּא, אֵי הָכִי, הָא אֲמַרְתָּ דְכָל מְלוּי
 דְשְׁלַמָּה בְּחֻכְמָתָא הוּוּ, אֵן הוּא חֻכְמָתָא הָכָא. אַמַּר
 לֵיה בְּרִי תְבַשְׁל בְּשׁוּלְךָ, וְתַחֲמִי הַאי קָרָא. אַמַּר לֵיה עַד
 לָא בְּשִׁילְנָא יַדְעֵנָא. אַמַּר לֵיה מְנָא לָן.

אַמַּר לֵיה קָלָא חַד שְׁמַעְנָא מֵאֲבָא, דְהוּוּה אַמַּר בְּהַאי

קָרָא, דְּשִׁלְמָה קָא אֶזְהַר לִיהּ לְבַר נֶשׁ, לְאַעֲטָרָא לָהּ
 לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְחָה, דְּאִיהּ סֵטְרָא דִּימִינָא, וְאִיהּ
 נְהֵמָא, דִּיתְעֵטֵר בְּחֻדוֹת. וּלְבַתֵּר, יִתְעֵטֵר בְּחֵמְרָא, דְּאִיהּ
 שְׂמֵאלָא, בְּגִין דְּתִשְׁתַּכַּח בְּמַהִימְנוּתָא דְּכֻלָּא, חֻדוּתָא
 שְׁלִימְתָא, בִּימִינָא וּשְׂמֵאלָא, וְכַד תְּהוּי בֵּין תַּרְוּוּיֵיהּ
 כְּדִין כָּל בְּרַכָּאן שָׂרָאן בְּעֵלְמָא. וְכָל דָּא, כַּד אֶתְרַעֵי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵי נֶשָׂא, הֵדָא הוּא
 דְּכִתִּיב פִּי כָבֵד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ. אַתָּא ר' חֵיִיא
 וּנְשָׁקִיה, אָמַר, חֵיִיךְ בְּרִי הַאי מְלָה שְׁבַקְנָא בְּגִינְךָ,
 וְהִשְׁתָּא יַדְעֵנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַעֲטָרָא לָךְ
 בְּאוּרֵייתָא.

תּוּ פִּתַּח ר' חֵיִיא וְאָמַר, אָמּוֹר אֶל אֶהְרֹן קַח מִטָּךְ וּנְטֵה
 יָדְךָ עַל מִימֵי מִצְרִים. מֵאֵי טַעְמָא אֶהְרֹן וְלֹא מֹשֶׁה.
 אָלָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶהְרֹן מִיִּין קִיִּימִין
 בְּדוּכְתִּיה, וּשְׂמֵאלָא בְּעֵי לְנַגְדָּא מִיִּין מִתַּמָּן, אֶהְרֹן דְּאִתֵּי
 מֵהַהוּא סֵטְרָא יִתְעַר לִיהּ, וְכַד שְׂמֵאלָא נָקִיט לֹן, אֵינּוֹן
 יִתְהַדְרוּן דְּמָא.

תָּא חֲזִי תַתָּא דְּכָל דְּרָגִין מָחָא בְּקַדְמֵיתָא. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן מִתַּתָּא שָׂרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וַיֵּדָא
 דִּילִיָּה, מָחָא בְּכָל אֶצְבָּעָא וְאֶצְבָּעָא. וְכַד מָטָא לְדַרְגָּא
 עֲלָאָה דְּכָל דְּרָגִין, עָבַד אִיהּ דִּילִיָּה, וְעָבַר בְּאַרְעָא

דְּמִצְרַיִם, וְקָטַל כָּלֵא. וּבְגִינֵי כֶּף קָטַל כָּל בּוֹכְרֵינ בְּאַרְעָא
 דְּמִצְרַיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ דְּרָגָא עֲלָאָה וּבוֹכְרָא דְּכָלֵא.

וְתָא חֲזִי, פֶּרְעָה הָוּה שׁוֹלְטָנִיָּה בְּמִיָּא, (נ"א בְּקַדְמִיתָא וּמִתְתַּאָּה

שָׂרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכַד מָטָא לְדְרָגָא עִילָאָה דִּילְהוֹן דְּאִיהוּ בּוֹכְרָא דְּכָל דְּרָגִין

דִּילְהוֹן קָטַל כָּל בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּגִין הָהוּא דְּרָגָא עִילָאָה וּבוֹכְרָא דְּכּוֹלָא וְתָא חֲזִי

פֶּרְעָה הָוּה בּוֹכְרָא וְשׁוֹלְטָנִיָּה בְּמִיָּא) דְּכִתְיִב, (יחזקאל כ"ט) הַתְּנִיִּם הַגְּדוֹל

הָרוּבֵץ בְּתוֹךְ יְאוּרִיו, בְּגִין כֶּף אֶתְהַפֵּךְ נִהְרִיָּה בְּדָמָא

בְּקַדְמִיתָא. לְבַתַּר צְפַרְדְּעִים דְּמִשְׁמִי לֹון בְּקָלִין טְסִירִין

מְקַרְקֵרִין בְּגוּ מֵעֵיָּהוּ, (נ"א מְקַרְקֵרִין בְּגוּ יְאוּרָא) וְנִפְקֵי מִגּוּ

יְאוּרָא, וְסִלְקֵי בִּיבְשָׁתָא וְרָאֲמִין קָלִין בְּכָל סְטֵרִין, עַד

דְּאֵינּוֹן נִפְלִין כְּמִתִּין בְּגוּ בֵּיתָא.

וְרָזָא דְּמִלָּה, כָּל אֵינּוֹן עֶשֶׂר אֲתִין דְּעֵבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא, כְּלָהוּ הָוּ מִגּוּ יְדָא תְּקִיפָא, וְהָהוּא יְדָא

אֶתְתַּקֵּף עַל אֵינּוֹן דְּרָגִין (דף כ"ט ע"ב) כּוֹלָהוּ שְׁלֹטְנוֹתָא דְּלְהוֹן,

בְּגִין לְבַלְבְּלָא דְּעֵתִיָּהוּ, וְלֹא הָוּ יְדְעֵי לְמַעְבַּד מִיָּדֵי. תָּא

חֲזִי, כָּל אֵינּוֹן דְּרָגִין דְּלְהוֹן, כִּיּוֹן דְּנִפְקֵי לְמַעְבַּד מִיָּדֵי,

דְּאֶתְחֲזִי לְכָלֵא לָא יְכָלִין (לְבַתַּר) לְמַעְבַּד מִיָּדֵי. (אֵימַת כְּד) (נ"א

בְּגִין הָהוּא) יְדָא תְּקִיפָא (ס"א שְׂרִיָּא) דְּשְׂרִיָּא עֲלֵיָּהוּ. (דְּכִתְיִב)

(שְׁמוֹת ז') וְשֵׁרִץ הֵיֵאוּר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתָךְ. ר'

שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (ירמיה ל"א) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי

בְּכִי תְּמִרוֹרִים רָחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהּ וְגוֹ'. תָּא חֲזִי, הָאֵי

קָרָא אוֹקְמוּהָ בְּכַמָּה אֶתְרִי. וְהָאִי קָרָא קְשִׁיא, רַחֵל מְבַכָּה
עַל בְּנֵיהָ, בְּנֵהָ דְרַחֵל יוֹסֵף וּבְנֵימִין הֵווּ וְלֹא יִתִּיר, וְלֹא
(פּוֹלְהוּ) שִׁית שְׁבֻטִין הֵווּ דִּילָהּ, אִמַּאי בְּכַת רַחֵל וְלֹא
לֵאָה.

אַלֵּא הָכִי אָמְרוּ פְּתִיב, (בראשית כ"ט) וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת.
אִמַּאי רַכּוֹת. בְּגִין דְּכָל יוֹמָא נִפְקַת לְפִרְשֵׁת
אַרְחִין, וְשָׂאֵלֶת עַל עֵשׂו, וְהוּוּ אִמְרִין לָהּ עוֹבְדוּי דִּיהֵוּא
רָשָׁע, וְדַחֲלֵת לְמִנְפֹּל בְּגוֹ עַדְבֵּיהּ, וְהוֹת בְּכַת פֶּל יוֹמָא,
עַד דְּאַתְרַפְּכוּ עֵינֵהָ.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אֲנִתְּ בְּכַת בְּגִין הֵהוּא צְדִיקָא,
דְּלֹא תִהְוִי בְּעַדְבֵּיהּ דִּיהֵוּא רָשָׁע. חֲיִיךְ, אַחְתְּךָ
תִּקּוּם בְּפִרְשֵׁת אַרְחִין, וְתַבְּכִי עַל גְּלוּתֵהוּן דִּישְׂרָאֵל, וְאַתְּ
תִּקּוּם לְגוֹ וְלֹא תַבְּכִי עַלֵּיהוּ וְרַחֵל אִיהִי בְּכַת עַל גְּלוּתֵהוּן
דִּישְׂרָאֵל.

אַבֵּל הָאִי קָרָא, אִיהוּ עַל מַה דְּאַמְרִין. אַבֵּל רִזָּא דְּמִלָּה,
דְּרַחֵל וְלֵאָה תְּרִי עֲלֵמִין נִינְהוּ. חַד עֲלֵמָא
דְּאַתְפְּסִיא, וְחַד עֲלֵמָא דְּאַתְגְּלִיא. וְעַל דָּא, דָּא אַתְקַבְּרַת
וְאַתְחַפִּיאַת לְגוֹ בְּמַעְרְתָא וְאַתְפְּסִיאַת. וְדָא קִימָא
בְּפִרְשֵׁת אַרְחִין בְּאַתְגְּלִיא. וְכֹלֵא פְּגוּוֹנָא עֲלֵאָה. וּבְגִין כִּךְ
לֹא אָעִיל לָהּ יַעֲקֹב בְּמַעְרְתָא, וְלֹא בְּאַתְרֵי אַחְרָא, דִּיהָ
פְּתִיב (בראשית מ"ח) בְּעוֹד כְּבָרַת אַרְץ לְבוֹא אַפְרַתָּה, וְלֹא

אֶעִיל לָהּ לְמַתָּא. בְּגִין דְּהוּה יַדַּע דְּאַתְרָה הוּה בְּאַתְרָא
דְּאַתְגְּלִיא.

תָּא חֲזִי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הָכִי אֶקְרִי, רְחַל. כְּמָה דְּאַתְ אָמַר,
(ישעיה נ"ב) וּכְרַחֵל לְפָנַי גּוֹזְזִיהָ נְאֻלְמָה. אֲמַאי נְאֻלְמָה.
דְּכַד שְׁלֻטִין שָׂאָר עֲמִין, קָלָא אַתְפֹּסֵק מִינָהּ, וְהִיא
אַתְאַלְמַת.

וְדָא הוּא דְכְתִיב, קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים.
קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע דָּא יְרוּשָׁלַיִם לְעִילָא. רְחַל מְבַכָּה
עַל בְּנֵיהָ, כָּל זְמַנָּא דְיִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן בְּגָלוּתָא, אֵיהִי מְבַכָּה
עַל־יֵיהוּ דְאֵיהִי אֵימָא דְלַהוֹן. מֵאַנָּה לְהַנְחָם עַל בְּנֵיהָ. מֵאֵי
טַעְמָא. כִּי אֵינְנוּ. כִּי אֵינָם מְבַעֵי לֵיהָ. אֶלָּא, בְּגִין דְּבַעֲלָהּ
דְּאֵיהוּ קוֹל, אֶסְתַּלֵּק מִינָהּ, וְלֹא אַתְחַבֵּר בַּהֲדָה.

וְתָא חֲזִי, לָאוּ שְׁעַתָּא חֲדָא, אֵיהִי דְבִכְתַּת עַל־יֵיהוּ
דְיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא דְאֵינּוֹן בְּגָלוּתָא.
וּבְגִינֵי כַּךְ, קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא גָרַם לֹון קָלָא לְמַצְרָאֵי,
דְכְתִיב, (שמות י"א) וְהִיתָה צַעֲקָה גְדוֹלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲשֶׁר כְּמוֹהוּ לֹא נִהְיְתָה וְגו'. וְזַמִּין לֹון קָלִין אַחַרְנִין,
בְּאֵינּוֹן עוֹרְדַעְנִין, דְרַמָּאן קָלִין בְּמַעֲיֵיהוּ, וְהוּוּ נַפְלִי
בְשׁוֹקֵי כִמְתִים.

וְתַעַל הַצְּפָרְדַּע, חֲדָא הָוֹת, וְאוֹלִידַת, וְאַתְמַלִּיית אֲרַעָא
מִינֵיהוּ. וְהוּוּ כְּלָהוּ מְסָרִין גְרַמֵּייהוּ לְאַשָׁא,

דְּכַתִּיב וּבִתְנוּרֶיךָ וּבַמִּשְׁאָרוֹתֶיךָ, וּמֵאֵי הוּא אָמְרוּ. (תהלים ס"ו)
 בָּאוּ בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם וְתוֹצִיאֵנוּ לְרוּיָהּ. וְאֵי תִימָא אֵי הֲכִי
 מֵאֵי אֵיכֶפֶת לְהוּ לְמִצְרָאֵי דְעָאֲלִין לְאִשָּׁא כֹּל אֵינוֹן
 עוֹרְדֵעֵנִין אֶלָּא כֹּלְהוּ עָאֲלִין לְאִשָּׁא וְאֶזְלִין בְּתַנּוּרָא וְלֹא
 מִתִּין. וְאֵינוֹן דְּמִתִּין מֵאֵי קֵא עֲבָדִי. נִהְמָא הוּא בְּתַנּוּרָא
 וְעָאֲלִין בְּגוּ נִהְמָא וּמִתְבַּקְעִין וְנִפְקִי מִנִּיּהוּ אַחֲרָנִין
 וְאִשְׁתְּאַרִין בְּנִהְמָא. אָתוּ לְמִיכַל מִינָה הֵהוּא פִתָּא
 אֶתְהַדְרוּ עוֹרְדֵעֵנִיָּא בְּמַעֲיִיהוּ וְקַרְדוֹן וְרַמָּאן קִלִּין עַד
 דְּהוּוּ מִתִּים. וְדֵא קְשִׁיָּא לֹון מְכָלָא. תָּא חֲזִי כְּתִיב וְשָׂרִץ
 הַיְאֹר צִפְרֹדְעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתְךָ וּבַחֲדָר מִשְׁכַּבְךָ וְעַל
 מִטְתְּךָ. פִּרְעָה אִיהוּ אֶלְקֵי קַדְמָאָה מְכַלְהוּ וְיִתִיר מְכַלְהוּ.
 לִיְהוּי שְׁמִיָּה דִּי אֱלֹהָא מְבָרַךְ מִן עֲלְמָא וְעַד עֲלְמָא דְהוּא
 פְּקִיד עוֹבְדִין דְּבְנֵי נְשָׂא בְּכָל מָה דְעֲבָדִי. כְּתִיב (בראשית י"ב)
 וַיִּרְאוּ אוֹתָהּ שְׂרֵי פִרְעָה וַיְהַלְלוּ אוֹתָהּ אֶל פִּרְעָה וַתִּקַּח
 הָאִשָּׁה בֵּית פִּרְעָה. הָאֵי קָרָא לְדִרְשָׁא הוּא דְאַתָּא. תִּלְתַּת

פִּרְעָה

כְּתִיב (בראשית י"ב) וַיִּרְאוּ אוֹתָהּ שְׂרֵי פִרְעָה וַיְהַלְלוּ אוֹתָהּ אֶל
 פִּרְעָה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פִּרְעָה. הָאֵי קָרָא
 לְדִרְשָׁא הוּא דְאַתָּא. תִּלְתַּת פִּרְעָה (דף ל' ע"א) הֲכָא. חַד, בְּהֵהוּא
 זְמַנָּא. וְחַד, בְּיוֹמוֹי דְּיוֹסְרָה. וְחַד, בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה דְּאֶלְקֵי
 בְּקוֹלְפוּי. (ס"א הָאֵי קָרָא כֹּלָא אֶתְקִיָּים בְּפִרְעָה קַדְמָאָה אֶבֶל בְּשַׁעֲתָא וְכוּ' וְהָאֵי קָרָא

(אֶתְקִיָּים)

פֶּרְעָה קִדְמָאָה, בְּשַׁעֲתָה דְּאַתְנַסִּיבַת שְׂרָה לְגַבִּיּוּתָהּ, רְמַז
 לְאוּמָנִין, וְצִיּוּרֵי הַהוּא דְיִוְקָנָא בְּאַדְרִיָּה, עַל
 עֲרִסְיָה בְּכוֹתָלָא, לָא נַח דַּעֲתִיָּה, עַד דְּעַבְדּוּ דְיִוְקָנָא
 דְּשְׂרָה בְּנִסְיֻרָא, וְכַד סָלִיק לְעֲרִסְיָה, סָלִיק לָהּ עֲמִיָּה. כֹּל
 מִלְּפָא דְאַתָּא אַבְתְּרִיָּה, הָוָה חָמֵי הַהוּא דְיִוְקָנָא מְצִיּוּרָא
 צִיּוּרָא, וְהוּוּ עָאֲלִין קָמִיָּה בְּדִיחִין, כַּד סָלִיק לְעֲרִסְיָה הָוָה
 אַתְהֵנִי בְּהַהוּא צִיּוּר. בְּגִין כֶּךָ, מִלְּפָא אֲלִיקֵי הָכָא יִתִּיר
 מִכְּלָא. (תָּא חֲזִי) הֵיִינוּ דְכְּתִיב, וּבַחֲדָר מִשְׁכַּבְךָ וְעַל מִטָּתְךָ.
 וּלְבַתֶּר, וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ. וּבְכֻלְהוּ לָא כְּתִיב עַל
 מִטָּתְךָ, אֵלָא לִיָּה בְּלַחֲוִדִּיהָ.

ר' אבא פתח, (קהלת א') כֹּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם
 אֵינָנוּ מִלָּא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שְׁבִים
 לְלַכְתָּ. הַאי קָרָא אַתְמַר, וְאִמְרֵי לִיָּה חֲבַרִּיָּא. אַבְל תָּא
 חֲזִי, כַּד אֵינּוֹן נַחֲלִין עָאֲלִין לְגוּ יַמָּא, וַיִּמָּא נְקִיט לֹוֹן,
 וְשָׂאִיב לֹוֹן בְּגוּיָהּ, בְּגִין דְּקָפָאן מִיָּא בְּגוּ יַמָּא, וְהַהוּא
 גְּלִידֵי שְׂאִיב כֹּל מִיָּא דְעָאֲלִין בֵּיָה, וּלְבַתֶּר נְפָקִין מִיָּא
 בְּתוֹקְפָא דְדָרוּם, וְאַשְׁקֵי ית כֹּל חֵיּוֹת בְּרָא, כְּמָה דְאַתָּ
 אִמַּר (תהלים ק"ד) יִשְׁקוּ כֹּל חַיֵּי שְׂדֵי.

(זהו הנזכר הכא) וְתָא חֲזִי, יַמָּא דְקָפָא שְׂאִיב כֹּל מִיָּא, וְאַשְׁתְּרֵי
 בְּתוֹקְפָא דְדָרוּם, כְּמָה דְאַתְמַר, וּבְגִין כֶּךָ אֵינָנוּ מִלָּא,
 וְאַתְמַר.

וְהָא אֲתַעְרוּ בֵּיה חֲבַרְיָא. אֶל מְקוּם שְׁהַנְחִלִים הוֹלְכִים
 שָׁם הֵם שָׁבִים לְלַכְתָּ. מֵאֵי טַעְמָא הֵם שָׁבִים. בְּגִין
 דִּתְהוּא נְהָר דְנִגִּיד וְנִפְיָא מֵעֵדָן לָא פְּסִיק לְעֵלְמִין, וְהוּא
 אֲפִיק תְּדִיר מֵיָא לִימָא, וְעַל דָּא, מֵיִן שְׁבִין לְלַכְתָּ,
 וְתַבִּין, וְאִזְלִין וְתַבִּין, וְלֹא פְּסִיקִין לְעֵלְמִין. וְכַד אִיהוּ תַב
 לְלַכְתָּ, בְּגִין לְמַהֲרָ לְאֲשַׁקָּאָה לְכֻלָּא, וְאֲתֵי רוּחַ (וארא כ"ד
 ע"א) צְפוּן וְקָפִי מֵיָא, וְרוּחָא דְדָרוּם דְאִיהוּ חֲמִימָא, (ס"א שְׂרִי)
 שְׂרִי לֹון לְמַהֲרָ לְכֻל סֵטֶר. וְעַל דָּא, הָאֵי יִמָּא יְתִיב בֵּין
 תְּרֵי סֵטְרֵי אֵלִין, וּבְגִינֵיהוּ קִימָא, וְאַרְבִּין אִזְלִין וְנִטְלִין
 לְכֻל סֵטֶר.

תָּא חֲזִי, כַּד מַלְכָּא, אֲתֵי לְעַרְסִיהָ, בְּשַׁעֲתָא דְאֲתַפְּלִיג
 לִילְיָא, רוּחָא דְצְפוּן אֲתַעֵר, דְאִיהוּ אֲתַעֵר חֲבִיבוּתָא
 לְגַבֵּי מְטְרוֹנִיתָא, דְאֲלַמְלָא אֲתַעֵרוּתָא דְצְפוּן, לָא
 אֲתַחֲבַר מַלְכָּא בְּהַדְהָ, בְּגִין דְצְפוּן שְׂאֲרֵי חֲבִיבוּתָא, כְּמָה
 דְאֲתַמַּר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב') שְׂמַאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי. וְדָרוּם חֲבִיבָא
 בְּרַחֲמֵי דְכְּתִיב וַיִּמְיֵנו תְּחַבְּקֵנִי, כְּדִין כְּמָה בְּדִיחִין
 מִתַּעֲרִין שִׁירְתָּא, עַד דְאֲתֵי צְפָרָא, דְכְּתִיב, (איוב ל"ח) בְּרֵן
 יַחַד כּוֹכְבֵי בֶקֶר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

וְכַד אֲתֵי צְפָרָא, כְּלָהוּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי אֲמַרֵי שִׁירְתָּא,
 וַיִּשְׂרָאֵל כְּגוֹוֵנָא דָּא לְתַתָּא, דְכְּתִיב, (ישעיה ס"ב)
 הַמְזַכִּירִים אֶת יְיָ אֵל דְּמִי לָכֶם. אֵל דְּמִי לָכֶם לְתַתָּא
 דְיִיקָא. (בְּלִילָה)

כִּד אֲתַפְּלִיג לִילִיָּא, אֵינּוּן דְּתִיאוּבְתָא דִּילְהוֹן לְאֲדַכְּרָא
 תְּדִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא יְהִיבִי שְׂכִיבוּ לְלָבָא,
 וְקִיִּמִין לְאֲדַכְּרָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּד סָלִיק
 צַפְרָא מִקְדִּימִין לְבִי כְּנִישְׁתָּא, וּמְשַׁבְּחָאן לִיָּה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְכֵן בְּתַר פְּלָגוֹת יוֹמָא. וְכֵן בְּלִילִיָּא, כִּד
 אֲתַחֲשֵׁךְ וְאֲתַדְּבֵק לִילִיָּא בְּחִשׁוּכָא, וּבַת שְׂמֻשָּׁא. עַל אֲלִין
 כְּתִיב הַמְזַכֵּרִים אֶת יְיָ אֱלֹהֵי דְמֵי לָכֶם. וְדָא עֲמָא קְדִישָׁא
 דִּישְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא, אֲדַכְּרָא לֹוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, וְסָלִיק
 עַל פְּרָעָה, אֲלִין דְּלָא מְשַׁתְּכֵי יְמָמָא וְלִילִיָּא, וּמֵאֵן
 אֵינּוּן. אֲוֹרְדְעֵנִיָּא, דְּקַלְהוֹן לָא מְשַׁתְּכֵךְ תְּדִיר, בְּגִין
 דְּאֲתַקִּיף בְּעֲמָא קְדִישָׁא, דְּלָא מְשַׁתְּכֵי יְמָמָא וְלִילִיָּא,
 לְשַׁבְּחָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלָא הָוָה בַּר נֶשׁ
 בְּמִצְרַיִם, דִּיכִיל לְמִשְׁתַּעֵי בְּהַדֵּי הַדְּדִי. וּמִנֵּיִהוּ אֲתַחֲבַלַת
 אַרְעָא. וּמִקְלַהוֹן הָוּוּ יְנוּקִין וְרַבֵּיין מִתִּין.

וְאִי תִימָא הֵיךְ לָא יְכַלִּין לְקַטְלָא לֹוֹן. אֶלָּא, אִי אַרְיִים
 בַּר נֶשׁ חוּטְרָא, אוּ אַבְנָא, לְקַטְלָא חֲדָא, אֲתַבְּקַעַת,
 וּנְפַקִּין שִׁית מִינָהּ, מִגּוֹ מְעָהָא, וְאֲזִילִי וְטַרְטְשִׁי בְּאַרְעָא,
 עַד דִּהְוִי, מִתְּמַנַּע לְמִקְרַב בְּהוּ.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה נְהַרִין, כַּמָּה יְאוּרִין, נְפַקָא מִגּוֹ יְמָא
 עֲלָאָה, כִּד אֲתַמְשַׁכֵּן וּמְשַׁתְּרֵן מִיָּא, (ויחי רמ"ג)

וּמִתְפַּלְגִּין (דף ל' ע"ב) כַּמָּה נַחְלִין, לְכַמָּה סְטָרִין, לְכַמָּה יְאוּרִין, לְכַמָּה נְהָרִין. וְחֻלְקָא דְמִמְנָא דְסִטְרָא דְמִצְרַיִם אֵינֻן מִיין (בראשית קב"ט) מְרַחֲשֵׁן אֵלִין, דְּלִית לָךְ מִיין דְּנִפְקִין מִגּוּ יָמָא, דְּלֹא מִפְקִי נֻנִּין לְזִינִין.

מֵאן אֵינֻן נֻנִּין. אֵינֻן שְׁלִיחֵן בְּעֵלְמָא, מִמְנָן לְמַעְבַּד רְעוּתָא דְמֵאֲרִיֵּהוֹן, מִמְנָן בְּרוּחָא דְחֻכְמָתָא. וְעַל דָּא תְּנִינָן, אֵית מִיין מְגַדְלִין חֻכְמִין. וְאֵית מִיין מְגַדְלִין טַפְשִׁין. לְפֻם אֵינֻן נְהָרִין דְּמִתְחַלְקִין לְכָל סְטָרִין.

וְהֵכָא נְהָרֵי דְמִצְרָאֵי, מְגַדְלִין מְאֲרֵי דְחֻרְשִׁין, נֻנִּין בְּסִיטִין, קְפִיטִין בְּעֶשֶׂר דְּרָגִין דְּחֻרְשִׁין, דְּכְתִיב, (דברים י"ח) קוֹסִם, קְסָמִים, מְעוֹנֻן, וּמְנַחֵשׁ, וּמְכַשֶּׁף, וְחוּבֵר חֶבֶר, וְשׂוֹאֵל אוֹב, וְיַדְעוֹנֵי, וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים. הָא עֶשֶׂר זִינִין דְּחֻכְמָתָא דְּחֻרְשִׁיא.

וּבְהָהוּא זְמַנָּא, אוֹשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶצְבָּעָא דִּידֵיהּ, וּבְלִבְלֵ אֵינֻן נַחְלִין נְהָרִין דְּמִצְרָאֵי, וְאֵתְמַנְעוּ אֵינֻן נֻנִי דְּחֻכְמָתָא דִּילְהוֹן. חַד אֵתְהַפֵּךְ לְדָמָא, וְחַד דְּסֻלְיָקוּ נֻנִי קָלִין, (דְּכוּלְהוּ נֻנִין תְּלִיין) בְּלֹא תוֹעֵלְתָא, וְלֹא אָתִי עָלֵייהוּ רוּחָא דְּאֵינֻן חֻכְמָתָן.

עְרוּב: כִּי הֵאֵי גְוֹנָא, דְּעֶרְבַב לֻן זִינֵי דְּחֻכְמָתָא דִּילְהוֹן, וְלֹא יְכָלִין לְאֵתְדַבְּקָא, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֶפִּילוּ דְּהֵנִי דְּאִשְׁתַּכְּחוּ בְּאַרְעָא, מְחַבְּלָן לֻן בְּאַרְעָא, וּמְחַבְּלָן

אוֹרְחֵי־הוּ. עָרוֹב, מֵאֵי עָרוֹב. עָרְבוּבִיא. כִּמָּה דָּאתָ דָּאתָ אָמַר
 (ויקרא י"ט) וּבְגָד פְּלָאִים. עָרוֹבִין: (ויקרא י"ט) שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע
 פְּלָאִים: זִינִין סִגְיָאִין בְּאַרְמוֹת יִדָּא.

תָּא חֲזִי, כִּמָּה חִילִין אֲתַעְרוּ לְעֵילָא כְּחַד, וּבִלְבַל לֹון
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּחַדָּא, בְּגִין לְבִלְבָּלָא חֵיילֵי־הוּ
 תְּקִיפָא לְעֵילָא. וְכָל אֵינֹון גְּבוּרִין דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּמִצְרַיִם, בִּידָא חַדָּא הָוָה, דְּאָרִים יְדִיהָ עָלֵי־הוּ,
 לְעֵילָא וְתַתָּא, וּמִתְמָן אֲתַאבִּידַת חֲכַמְתָּא דְּמִצְרַיִם,
 דְּכַתִּיב, (ישעיה כ"ט) וְאַבְדָּה חֲכַמַת חֲכָמֵי וּבִינַת נְבוּנֵי
 תִּסְתַּתֵּר.

וְתָא חֲזִי, כְּתִיב, (ישעיה י"ט) וְסִכְסַכְתִּי מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם.
 מִצְרַיִם לְעֵילָא, בְּמִצְרַיִם לְתַתָּא. בְּגִין דְּאֵינֹון חִילִין
 לְעֵילָא, מִמָּנָן עַל חִילִין דְּלְתַתָּא, וְאֲתַעְרְבוּ כְּלָהוּ.
 אֲתַעְרְבוּ לְעֵילָא, דְּלֹא הָוּ מִצְרַאִי יְכֹלֵי לְאַתְקַשְׂרָא
 בְּחַרְשֵׁי־הוּ, בְּאֵינֹון דְּיֹכְתִי דְּהָוּ מִתְקַשְׂרֵי בְּקַדְמִיתָא, דְּהָא
 אֲתַבְּלָבְלוּ. וְעַל דָּא אֵייתִי עָלֵי־הוּ עָרוֹב, חִיוּן דְּהָוּ
 מִתַּעְרְבֵי דָּא בְּדָא.

כְּנִים, דְּסִלְקָא עֲפָרָא דְּאַרְעָא. וְתָא חֲזִי, כָּל אֵיבָא
 דְּאֲתִילִידַת בְּאַרְעָא, מִחִילָא דְּלְעֵילָא מִמָּנָא
 דְּאֲזִדְרַע עָלָה אֵיהוּ, וְכֹלָא הָוָה כְּגוּוֹנָא דְּלְעֵילָא.
 וְתָא חֲזִי, שְׁבַעָה רְקִיעֵין עֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּגוּוֹנָא

דָּא שְׁבַעָה אַרְעָאן. וְאִינּוֹן תְּחוּמִין דְּמִתְפָּרְשָׁן בְּדוּכְתִייהוּ.
 ז' רְקִיעִין לְעֵילָא, שְׁבַעָה תְּחוּמֵי אַרְעָא לְעֵילָא, כְּהֵאִי
 גְּוֹנָא לְתַתָּא מִתְפָּרְשָׁן דְּרִגִין, ז' רְקִיעִין, וְז' תְּחוּמֵי
 אַרְעָא. וְהָא אוּקְמוּהוּ חֲבַרְיָא, בְּז' אַרְעִין כְּסוּפְטָא דָּא
 עַל דָּא.

וְאִינּוֹן ז' תְּחוּמֵי אַרְעָא לְעֵילָא, כָּל חַד וְחַד (מִתְפָּרְשָׁן לְשַׁבְעִין
 מִמֶּנּוּ) מִתְפָּרְשָׁן לְעֵשֶׁר, וְאִינּוֹן מִתְפָּלְגָאן לְע'
 מִמֶּנּוּ, דְּמִמֶּנּוּ עַל שְׁבַעִין עֲמִין. (בלק ר"ט ע"ב) וְהָוּא אַרְעָא,
 תְּחוּמָא דְּכָל עֲמָא וְעֲמָא, סַחְרָא לְאַרְעָא קְדִישָׁא
 דִּישְׂרָאֵל. כְּמָה דָּאֵת אֲמַר (שיר השירים ג') הִנֵּה מִטָּתוֹ
 שְׁלֹשְׁמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל
 וְעֲשָׂרָה בְּגוּוּיֵיהוּ טְמִירִין, וְאִינּוֹן ע' דְּסַחְרָן אַרְעָא
 קְדִישָׁא. וְדָא הוּא לְעֵילָא, כְּגוּוֹנָא דָּא לְתַתָּא.

וְתָא חֲזִי, הָהוּא אַרְעָא, תְּחוּמָא דְּחוּלְקָא דְּמִצְרָאִי,
 בְּהָהוּא זְמַנָּא, אוּשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצַבְעָא
 דִּילֵיהּ, וְאֵתִילִידוּ טְפְסִירִין בְּהָהוּא תְּחוּמָא, וְאֵתִיבְשׁוּ כָּל
 אִינּוֹן תְּחוּמִין דְּרַפִּיכוּ מֵיָא. וְכָל יְרוּקָא דְּמִיין דְּנִבְעִין,
 כְּדִין לְתַתָּא, אֵתְחַזִּיאוּ קְלָמִין מִעַפְרָא דְּאַרְעָא.

וְהָא אֵתְמַר דְּאַהֲרֹן הָוּה מְחִי. אָבֵל בְּגִין דָּא אַהֲרֹן הָוּה
 מְחִי, לְאַחַזָּא דִּימִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּבַר
 לְשַׁנְאִין, כְּמָה דָּאֵת אֲמַר, (שמות ט"ו) יְמִינְךָ יי' תִּרְעֵץ אוֹיֵב.

כְּגוּוֹנָא דָא, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַיִתָּאָהּ עַל קִרְתָּא
 דְּרוּמֵי רִבְתָּא, דְּכְתִיב, (ישעיה ל"ד) וְנִהְפְּכוּ נְחֻלֶיהָ לְזֹפֶת
 וְעִפְרָה לְגַפְרִית. וְעַל דָּא, כֹּל עֵפֶר הָאָרֶץ הִיא כְּנִים בְּכֹל
 אָרֶץ מִצְרַיִם.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזִיא, הוּוּ אֲזִילִי בְּאוּרְחָא. אָמַר רַבִּי
 חֲזִיא, חֲבַרְיָא כֹּד אֵינוֹן בְּאוּרְחָא, (דף ל"א ע"א) בְּעֵיִן
 לְמַהֲךָ בְּלִבָּא חֲדָ. וְאִי אֵיעֲרֵעוּ, אוֹ אֲזִילִי בְּגוּוֹיֵיהוּ חֲזִיבִי
 עַלְמָא, אוֹ בְּנֵי נֶשָׁא דְלָאוּ אֵינוֹן מֵהִיכְלָא דְמַלְכָּא, בְּעוּ
 לְאַתְפְּרָשָׁא מְנִיֵּיהוּ. מָנָא לָן. מְכָלֵב, דְּכְתִיב, (במדבר י"ד)
 וְעַבְדֵי כָלֵב עֲקַב הִיתָה רוּחַ אַחֲרֵת עִמוֹ וַיִּמְלֵא אַחֲרָי. מֵאִי
 רוּחַ אַחֲרֵת. דְּאַתְפְּרֵשׁ מֵאֵינוֹן מְאֲלָלִין, דְּכְתִיב, (במדבר י"ד)
 וַיַּעֲלוּ בְּנִגְבַּ וַיָּבֵא עַד חֲבֵרוֹן. דְּאַתְפְּרֵשׁ מֵאֵינוֹן מְאֲלָלִין
 וְאַתָּא אֵיהוּ בְּלַחֲדוּי לְחֲבֵרוֹן, לְאַשְׁתַּטְחָא עַל קִבְרֵי
 אֲבֵהֶן.

וְחֲבֵרוֹן, אַתְיָהִיב לֵיהּ חוּלְקֵי אַחְסָנָא לְאַתְתְּקַפָּא בֵּיהּ,
 כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (דברים א') וְלוֹ אֶתְנֵן אֶת הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר דִּרְךָ בָּהּ. אֲמֵאִי יְהִיבוּ לֵיהּ חֲבֵרוֹן. אִי בְּגִין דְּאַשְׁתַּטְח
 בְּקִבְרֵי אֲבֵהֶן לְאַשְׁתַּזְבָּא מֵהֵוּא עֵיטָא דִּילְהוֹן דְּאַשְׁתַּזִּיב.
 לָא. אֶלָּא, רְזָא דְּמַלְכָּה שְׂמַעְנָא. כְּגוּוֹנָא דָּא כְּתִיב, (שמואל
 ב' ב') וַיִּשְׁאַל דָּוִד בְּיָיִ לְאֹמֵר הֲאֶעֱלֶה בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה
 וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהֵי עֲלֶה וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנֹכִי אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר

חֲבֵרוֹנָה. הִכָּא אֵית לְאַסְתְּכְּלָא, פִּיּוֹן דְּהָא מִית שְׂאוּל,
 וְדוּד בְּיוּמֵי דְשְׂאוּל אֲתַמְשַׁח לְקַבְּלָא מַלְכוּ. פִּיּוֹן דְּמִית
 שְׂאוּל אִמַּאי לָא אֲמַלִּיכוּ לִיה לְדוּד, וְלָא קַבִּיל מַלְכוּ עַל
 כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּא לְחֲבֵרוֹן, וּמַלְכוּ קַבִּיל עַל יְהוּדָה
 בְּלַחֲדוּי שְׁבַע שָׁנִים, וְאַתְּעַכְב תַּמָּן כָּל הַנִּי שְׁבַע שָׁנִים.
 וּלְבַתֵּר דְּמִית אִישׁ בּוֹשֶׁת, קַבִּיל מַלְכוּ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל
 בִּירוּשְׁלַיִם.

אַלָּא, כְּלָא הוּא רְזָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזִי,
 מַלְכוּתָא קְדִישָׁא לָא קַבִּיל מַלְכוּ שְׁלִימְתָא, עַד
 דְּאַתְחַבֵּר (בראשית ע"ט ע"ב) בְּאַבְהֵן. וְכַד אֲתַחֲבֵר בְּהוּ, אֲתַבְּנִי
 בְּבִנְיָנָא שְׁלִימוּ, מִעֲלָמָא עֲלָאָה, וְעֲלָמָא (בראשית רמ"ז ע"א)
 עֲלָאָה אֲקָרִי שְׁבַע שָׁנִים, בְּגִין דְּכְלָהוּ בֵּיה.

וְסִימְנִיךְ (מלכים א' / ו') וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים, דָּא עֲלָמָא
 עֲלָאָה. וְלָא פְּתִיב וַיִּבְנֶהוּ בְּשְׁבַע שָׁנִים. כְּמָה
 דְּאַתְּ אָמַר, (שמות ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם
 וְאֶת הָאָרֶץ. מֵאֵן שֵׁשֶׁת יָמִים, דָּא אֲבִרְהֵם. דְּכְתִיב, (בראשית
 ב') אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָה, בְּאַבְרָהָם.
 וְאַבְרָהָם שֵׁשֶׁת יָמִים אֲקָרִי. וּבְגִין (נ"א וּבִיָּה) דְּאִיהוּ שֵׁשֶׁת
 יָמִים, אֲתַבְּנִי עֲלָמָא. בְּהוּא (נ"א בְּדָאִי) גְּוֹנָא וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע
 שָׁנִים.

וְתָא חֲזִי, דְּדוּד בַּעָא לְאַתְבְּנָאָה בְּמַלְכוּ שְׁלִימְתָא לְתַתָּא,

כְּגוֹוֹנָא דְלַעִילָא, וְלֹא אֲתַבְּנִי, עַד דְּאֲתָא וְאֲתַחְבֵּר
 בְּאַבְהָן. וְקָאִים שְׁבַע שָׁנִים לְאֲתַבְּנָא בְּגוֹוִיָּיהוּ. לְבַתֵּר
 שְׁבַע שָׁנִים, אֲתַבְּנִי בְּכֻלָּא, אֲתַמְשַׁכָּא מַלְכוּתִיָּה דִּי לֹא
 תַעֲדֵי לְעֵלְמִין. וְאִי לֹא דְאֲתַעְבַּד בְּחִבְרוֹן לְאֲתַחְבֵּרָא
 בְּדוּכְתִיָּה, לֹא אֲתַבְּנִי מַלְכוּתִיָּה לְאֲתַמְשַׁכָּא כְּדָקָא יָאוּת.
 כְּהֵאִי גְוֹנָא כְּלָב, אֲתַנְהִיר בֵּיהּ רוּחָא דְחֻכְמָתָא, וְאֲתָא
 לְחִבְרוֹן, לְאֲתַחְבֵּרָא בְּאַבְהָן, וְלְדוּכְתִיָּה אֶזְל, וְלְבַתֵּר,
 דוּכְתִיָּה הָוָה, וִירִית לִיָּה.

רַבִּי יִיסָא (נדפס מקץ קצ"ו ע"ב) וְרַבִּי חֲזַקְיָה, הָווּ אֶזְלִי
 מְקַפּוּטְקִיא לְלוּד, וְהָוָה עֲמָהוֹן חַד יוּדָאִי בְּמָטוּל
 דְּקַטְפִּירָא דְחַמְרָא. עַד דְּהָווּ אֶזְלִי, אָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי
 חֲזַקְיָה, אַפְתַּח פּוּמְךָ, וְאִימָא חַד מְלָה, מֵאִינוֹן מְלִי
 מְעַלְיִיתָא דְאוּרִיִּיתָא, דְּאֲתָא אֲמַרְתָּ בְּכֻלָּא יוּמָא, קָמִי
 בּוּצִינָא קְדִישָׁא.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ג) דְּרַכִּיָּה דְּרַכִּי נְעָם וְכֻלָּא נְתִיבוּתִיָּה
 שְׁלוֹם. דְּרַכִּיָּה דְּרַכִּי נְעָם, אֵלִין אוּרְחִין דְּאוּרִיִּיתָא,
 דְּמָאן דְּאֶזְלִי בְּאוּרְחֵי דְּאוּרִיִּיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 אֲשֵׁרִי עָלִיָּה נְעִימוּתָא דְּשְׁכִינְתָּא, דְּלֹא תַעֲדֵי מְנִיָּה
 לְעֵלְמִין. וְכֻלָּא נְתִיבוּתִיָּה שְׁלוֹם, דְּכֻלָּא שְׁבִילִין דְּאוּרִיִּיתָא,
 כּוּלְהוֹן שְׁלוֹם. שְׁלוֹם לִיָּה לְעֵילָא, שְׁלוֹם לִיָּה לְתַתָּא. שְׁלוֹם
 לִיָּה בְּעֵלְמָא דִּין, שְׁלוֹם לִיָּה בְּעֵלְמָא דְּאֲתִי.

אָמַר הֵהוּא יוֹדְאֵי, אִיסוּרָא בְּקִיסְטָרָא, בְּהֵאֵי קָרָא
אֲשֶׁתְּכַח. אָמַר לִיָּה מְנִיין לָךְ. אָמַר לִיָּה, מֵאֲבָא

שְׁמַעְנָא, וְאוֹלִיפְנָא הָכָא בְּהֵאֵי קָרָא מְלָה טָבָא.
פְּתַח וְאָמַר, הֵאֵי קָרָא בְּתֵרִין גְּוּוּנִין אִיָּהֵי, וּבְתֵרִין סְטָרִין.
קָרִי בֵּיה דְרָכִים, וְקָרִי בֵּיה נְתִיבוֹת. קָרִי בֵּיה נוּעִם,
וְקָרִי בֵּיה שְׁלוֹם. מֵאֵן דְרָכִים. וּמֵאֵן נְתִיבוֹת. מֵאֵן נְעֵם.
וּמֵאֵן שְׁלוֹם.

אֵלָא, דְרָכִיהָ דְרָכֵי נְעֵם, הֵיִינוּ דְכָתִיב, (ישעיה מ"ג) תְּנוּתָן
בְּיָם דְרָךְ. דְּהָא כָּל אַתָּר דְּאֶקְרִי בְּאוּרִייתָא דְרָךְ,
הוּא אוֹרְחָא פְּתִיחָא לְכָלָא. כְּהֵאֵי אוֹרְחָא דְּהוּא פְּתִיחָ לְכָל
בַּר נֶשׁ. כַּךְ דְרָכִיהָ, אֵלִין דְרָכִים דְּאִינוּן פְּתִיחָן מֵאֲבָהָן,
דְּכָרָאן בִּימָא (דף ל"א ע"ב) רַבָּא, וְעֵאלִין בְּגוּיָה. וְאִינוּן אוֹרְחָן
מִתְּפַתְחִין לְכָל עֵיבֵר, וְלְכָל סְטָרֵי עֲלָמָא.

וְהֵאֵי נְעֵם, הוּא נְעִימוּ דְנַפְיָק מֵעֲלָמָא דְאַתִּי, (נ"א וּמַעְלָמָא
דְאַתִּי גְּהָרִין כָּל בּוּצִינִין) וְנִהִיר לְכָל בּוּצִינִין, וּמִתְּפַרְשִׁין (נ"א
גְּהוּרִין) לְכָל עֵיבֵר, וְהֵהוּא טִיבוּ, וְנִהוּרָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי,
דִּינְקִין אֲבָהָן, אֶקְרִי נְעֵם. דְּבַר אַחַר, עֲלָמָא דְאַתִּי, אֶקְרִי
נְעֵם. וְכַד אַתְעַר עֲלָמָא דְאַתִּי, כָּל טִיבוּ, וְכָל חִידוּ, וְכָל
גְּהוּרִין, וְכָל חִירוּ דְעֲלָמָא אַתְעַר. וּבְגִינֵי כַּךְ, אֶקְרִי נְעֵם.
וְעַל דָּא תְּנִינוּן, חֵיִיבִין דְּגִיָּהֲנָם, בְּשַׁעְתָּא דְעֵאל שְׁבַתָּא,

כִּלְהוּ בְיַחֲיוֹן, וְאִית לְהוּ (ס"א חירו) חִידוֹ, וְנִיחָא בְּשַׁבְתָּא.
 כִּיּוֹן דְּנַפְיָא שְׁבַתָּא, אִית לָן לְאַתְעָרָא חִידוֹ עֲלָאָה עֲלָנָא,
 דְּנִשְׁתַּזְיַב מִהֶהוּא עוֹנָשָׁא דְחִיבִיא, דְּאַתְדָּנוּ מִהֶהִיא
 שְׁעָתָא וְלֶהֱלָאָה. וְאִית לָן לְאַתְעָרָא וְלִימָא, (תהלים צ') וַיְהִי
 נֶעַם יי' אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ. דָּא הוּא נֶעַם עֲלָאָה, (חירו) חִידוֹ
 דְּכָלָא. וְעַל דָּא, דְּרַכִּיָּה דְּרַכִּי נֶעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם.
 מֵאֵן נְתִיבוֹתֶיהָ. אֵלִין אֵינּוֹן נְתִיבוֹת וְשְׁבִילִין, דְּנַפְקִי
 מִלְּעֵילָא, וְכִלְהוּ נְקִיט לֹון בְּרִית יְחִידָאִי, דְּאִיהוּ
 אֶקְרִי שָׁלוֹם, שְׁלָמָא דְּבֵיתָא, וְעָאִיל לֹון לִימָא רַבָּא, כַּד
 אִיהוּ בְּתוֹקְפִיהָ. וְכַדִּין יְהִיב לֵיהָ שָׁלָם. הֵדָּא הוּא דְּכֹתִיב
 וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. (ע"ב) אֲתוּ רַבִּי יִיסָא וּר' חֲזַקְיָה,
 וְנִשְׁקוּ לֵיהָ, אָמְרוּ וּמָה כָּל הַנִּי מַלִּין עֲלָאִין טְמִירִין גַּבְפָּה,
 וְלֹא יִדְעָנָא. אֲזִלוּ. כַּד מָטוּ חַד בֵּי חַקְל, חָמוּ בְּעִירֵי דְּבֵי
 חַקְל מֵתִין, אָמְרוּ וַדָּאִי דְּבַר דְּבְעִירֵי אִית בְּאַתְרָא דָּא.
 אָמַר הֶהוּא יוֹדָאִי, הָא דְּאֶמְרִיתוּ דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 קָטַל בְּמִצְרַיִם, כָּל אֵינּוֹן עָאנִי, כָּל אֵינּוֹן בְּעִירֵי.
 תַּלְת מוֹתָנִי הָווּ בְּבְעִירֵי. חַד, דְּבַר. וְחַד, אֵינּוֹן דְּקָטִיל
 בְּרַד. וְחַד, אֵינּוֹן בּוֹכְרֵי דְּבְעִירֵי.
 וּמָה הָוּה מוֹתָנָא דִּילְהוֹן. אֶלָּא, הָא, כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא,
 (שמות ט') הִנֵּה יָד יי' הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, אֲמָאִי
 בְּכִלְהוּ לָא כְּתִיב יָד יי'. אֶלָּא, הָכָא (נ"א לָא כְּתִיב יָד אֱלֹהִים אֶלָּא

יָד (י) (ס"א אַל יָד ה') אִיהוּ יָדָא בְּחַמְשָׁה אַצְבָּעָאן. דְּהָא
 בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, אַצְבַּע אֱלֹהִים הִיא. וְהָכָא כְּלָהּ חַמֵּשׁ
 אַצְבָּעָאן, וְכָל אַצְבָּעָא וְאַצְבָּעָא, קָטַל זִינָא חֲדָא.
 וְחַמְשָׁה זִינִין הִווּ, דְּכְתִיב, בַּסּוּסִים, בְּחַמּוּרִים, בַּגְּמָלִים,
 בַּבָּקָר, וּבַצֹּאן. הָא חַמְשָׁה זִינִין, לְחַמְשָׁה אַצְבָּעָאן,
 דְּאֶקְרוּן יָד. בְּגִינֵי כֵּן, הֵנָּה יָד י"י הוּזָה וְגו' דְּבַר כְּפִד
 מְאֹד. דְּהוּוּ מִתִּים מְגַרְמִייהוּ, וְאַשְׁתַּכְּחוּ מִתִּים.

בְּתַר דְּלֹא אֶהְדְּרוּ מְצָרָאִי, אֵינּוּן אַתּוּן מִמֵּשׁ, אֶהְדְּרוּ
 וְקָטְלוּ כָּל אֵינּוּן דְּאַשְׁתָּאֲרוּ. וְדָבָר, אֶהְדְּר בְּרַד. מַה
 בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֶלָּא דָּא בְּנִיחוּתָא, וְדָא בְּתַקִּיפּוּ דְּרוּגְזָא.
 וְתֵרִין אֵלִין, הִווּ בְּאַתְר חַד, בְּחַמֵּשׁ אַצְבָּעָאן.

תָּא חֲזִי, דְּבַר אַתּוּן דְּהוּוּ בְּנִיחוּתָא, מוּתְנָא בְּנִיחָא,
 דְּהוּוּ מִתִּין מְגַרְמִייהוּ. בְּרַד, דְּאַתְהֶדְרוּ אַתּוּן בְּתַקּוּף
 רוּגְזָא, וְקָטַל כְּלָא. יְתָבוּ בְּהֵהוּא חֶקַל, חָמוּ עָאנִי דְּאַתִּיין
 לְאַתְר חַד, וּמִתִּין תַּמּוּן, קָם הֵהוּא יוּדָאִי לְגַבֵּי הֵהוּא אַתְר,
 וְחָמָא תֵּרִין קִטְפִירִי, דְּמִלִּיין אַקוּסְטָרָא.

פְּתַח וְאָמַר, כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית י"ב) וְאַעֲשֶׂךָ לְגוֹי גְּדוֹל וְאַבְרַכְךָ
 וְאַגְדִּלָּה שְׂמֶךָ וְהָיָה בְּרַכָּה, הָאִי מְלָה דְּרַבִּי אֶלְעָזָר,
 דְּאָמַר, וְאַעֲשֶׂךָ לְגוֹי גְּדוֹל, לְקַבֵּל לָךְ לָךְ. וְאַבְרַכְךָ,
 לְקַבֵּל מֵאַרְצָךְ. וְאַגְדִּלָּה שְׂמֶךָ, לְקַבֵּל וּמְמוּלְדִתְךָ. וְהָיָה
 בְּרַכָּה, לְקַבֵּל וּמִבֵּית אָבִיךָ. וְדָא לְקַבֵּל דָּא.

ר' שְׁמַעוֹן אָמַר, רְזָא דְחַכְמַתָּא הֲכָא. וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל,
 לְקַבֵּל סֵטֶר יְמִינָא. וְאַבְרַכְךָ, לְקַבֵּל סֵטֶר שְׁמַאלָא.
 וְאַגְדִּלָּה שְׁמַךְ, לְקַבֵּל סֵטֶר אֲמֻצְעִיתָא. וְהִיָּה בְרַכָּה,
 לְקַבֵּל סֵטֶר אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. וְכֹלָא רְזָא דְרַתִּיכָא קְדִישָׁא.
 תָּא חֲזִי, בְּאַתְעָרוּתָא דְלַתְתָּא, אַתְעַר לְעֵילָא. וְעַד לָא
 יִתְעַר לְתַתָּא, לָא יִתְעַר לְעֵילָא, לְאַשְׂרָאָה עָלֶיָּה.
 מַה פְּתִיב בְּאַבְרָהָם, (בראשית י"א) וַיֵּצְאוּ אֲתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים.
 וַיֵּצְאוּ אֲתָם, וַיֵּצְאוּ אֲתוּ מִבְּעֵי לֵיָּה. דְּהָא פְּתִיב וַיִּקַּח תָּרַח
 אֶת אַבְרָם בְּנוֹ (וְאֵת לוֹט בֶּן הָרִד) וְגו'. מַהוּ וַיֵּצְאוּ אֲתָם. אֱלָא,
 תָּרַח וְלוֹט נִפְקוּ עִם אַבְרָהָם וְשָׂרָה, דְּכִיּוֹן דְּאַשְׁתּוּיב
 אַבְרָהָם מִן נוֹרָא, אַתְהֵדֵר תָּרַח לְמַעַבְד רְעוּתִיָּה. וּבְגִין (דף
 ל"ב ע"א) כְּךָ, וַיֵּצְאוּ אֲתָם. כִּיּוֹן דְּאִינוּן אַתְעָרוּ בְּקַדְמִיתָא,
 אִמַּר לֵיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָךְ לָךְ.

רְבִי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָךְ לָךְ. לְתַקוּנְךָ לְגַרְמָךְ. מֵאַרְצְךָ,
 מֵהָהוּא סֵטְרָא דִּישׁוּבָא דְאַתְ תְּקִיל, דְּאַתִּילִידַת
 בֵּיָּה. וּמְמוֹלְדִתְךָ, מֵהָהוּא תּוֹלְדָה דִּילָךְ. וּמִבֵּית אָבִיךָ,
 דְּאַתְ אֲשַׁגַּח בְּשַׂרְשָׁא דְלַהוֹן. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ, תִּמְן
 אַתְגְּלִי לָךְ, מַה דְּאַתְ בְּעִי, הָהוּא חֵילָא דְמִמְנָא עָלָה,
 דְּאִיָּהוּ עֲמִיק וְסַתִּים. מִיָּד, וַיִּלָּךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דְּבַר אֱלִיו
 יי'. וְאַנּוּן קָא בְּעֵינָן לְמַהֲךָ מֵהֲכָא לְמַנְדַּע רְזָא דְחַכְמַתָּא

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֵיִיא הָווּ אֲזוּלֵי בְּאוֹרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 לְרַבִּי חֵיִיא, אֲמַאי אַתְּ שְׂתִיק, הָא אֹרְחָא לָא
 אַתְתִּקֵּן, אֶלָּא בְּמֵלֵי דְאוֹרֵייתָא. אַתְנַגִּיד רַבִּי חֵיִיא,
 וּבִבְכָה, פִּתַּח וְאָמַר, (בראשית י"א) וַתְּהִי שְׂרֵי עֶקְרָה אֵין לָהּ וְלֹד
 וּוִי עַל דָּא, וּוִי עַל הַהוּא זְמַנָּא דְאוֹלִידַת הַגָּר לְיִשְׁמַעְאֵל.
 (פִּתַּח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (צפניה ג') כִּי אִזְ אַהֲפוּךְ אֶל עַמִּים
 שְׂפָה בְּרוּרָה לְקֹרָא כְּלָם בְּשֵׁם יי' לְעַבְדוֹ שְׂכָם
 אֶחָד. וּפְתִיב (זכריה י"ד) וְהָיָה יי' לְמֶלֶךְ וְגו' בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה
 יי' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד) אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסִי, אֲמַאי. וְהָא
 אוֹלִידַת לְבַתֵּר, וְהוּהּ לָהּ בְּרָא גְזַעָא קְדִישָׁא. אָמַר לֵיהּ,
 אַתְּ חֲמִי, וְאַנָּא חֲמִינָא, וְהִכִּי שְׂמַעְנָא מִפּוּמוֹי דְרַבִּי
 שְׂמַעוֹן מְלָה, וּבְכִינָא (ס"א אָמַר לֵיהּ מַאי הִיא אָמַר לֵיהּ וּוִי וְכוּ') וּוִי עַל
 הַהוּא זְמַנָּא, דְּבִגִּין דְּשָׂרָה אַתְעַכְבַּת, כְּתִיב, (בראשית ט"ז)
 וַתֹּאמֶר שְׂרֵי אֶל אַבְרָם וְגו' בֵּא נָא אֶל שְׂפַחְתִּי וְגו'. וְעַל
 דָּא, קִיִּמָּא שְׂעֵתָא לְהַגָּר, לְמִירַת לְשָׂרָה גְבִירַתָּהּ, וְהוּהּ
 לָהּ בְּרָא מֵאַבְרָהָם.

וְאַבְרָהָם אָמַר, (בראשית י"ז) לוֹ יִשְׁמַעְאֵל יְחִיָּה לְפָנֶיךָ, וְאַף
 עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּהּ מְבִשֵׁר לֵיהּ עַל
 יְצַחֵק, אַתְדַּבֵּק אַבְרָהָם בִּישְׁמַעְאֵל, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אַתִּיב לֵיהּ, (בראשית י"ז) וְלִישְׁמַעְאֵל שְׂמַעְתִּיךָ וְגו'.
 לְבַתֵּר אַתְגְּזֹר, וְעַל בְּקִימָא קְדִישָׁא, עַד לָא יְפוּק
 יְצַחֵק לְעֵלְמָא.

וְתָא חֲזִי, אַרְבַּע מָאָה שָׁנִין, קִיַּמָּא הֵהוּא מִמָּנָא דְבְנֵי
 יִשְׁמַעְעָל, וּבָעָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר
 לֵיהּ, מָאן דְּאֶתְגְּזֹר אֵית לֵיהּ חוּלְקָא בְּשִׁמְךָ. אָמַר לֵיהּ
 אֵין. אָמַר לֵיהּ וְהָא יִשְׁמַעְעָל דְּאֶתְגְּזֹר, (ולא עוד אלא דאתגזור פד
 תליסר שנין) אִמַּאי לֵית לֵיהּ חוּלְקָא בְּךָ כְּמוֹ יִצְחָק. אָמַר לֵיהּ,
 דָּא אֶתְגְּזֹר כְּדָקָא יְאוּת וּכְתִיקוֹנּוּי, וְדָא לָאו הֲכִי. וְלֹא
 עוּד, אֶלָּא דְּאֵלִין מִתְּדַבְּקִין בִּי כְּדָקָא יְאוּת, לְתַמְנִיא
 יוֹמִין וְאֵלִין רְחִיקִין מִנִּי עַד כְּפָה יָמִים. אָמַר לֵיהּ, וְעַם
 כָּל דָּא, פִּיּוֹן דְּאֶתְגְּזֹר לָא יְהֵא לֵיהּ אָגֵר טָב בְּגִינֵיהּ.
 וּוִי עַל הֵהוּא זְמָנָא, דְּאֶתְלִיד יִשְׁמַעְעָל בְּעֶלְמָא,
 וְאֶתְגְּזֹר. מַה עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶרְחִיק לְהוּ
 לְבְנֵי יִשְׁמַעְעָל, מִדְּבִקוּתָא דְּלַעִילָא, וְיִהֵב לְהוּ חוּלְקָא
 לְתַתָּא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, בְּגִין הֵהוּא גְזִירוֹ דְּבִהוֹן.
 וְזְמִינִין בְּנֵי יִשְׁמַעְעָל, לְמַשְׁלֹט בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, כַּד
 אִיהִי רִיקְנִיא מְכֻלָּא, זְמָנָא סְגִי, כְּפָה דְּגְזִירוֹ
 דְּלַהוֹן בְּרִיקְנִיא בְּלֹא שְׁלִימוֹ. וְאִינּוֹן יַעֲכָבוּן לְהוֹן לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְאַתְבָּא לְדוּכְתִייהוּ, עַד דְּאַשְׁתְּלִים הֵהוּא זְכוּתָא
 דְּבְנֵי יִשְׁמַעְעָל.

וְזְמִינִין בְּנֵי יִשְׁמַעְעָל, לְאַתְעָרָא קְרַבִּין תְּקִיפִין בְּעֶלְמָא,
 וְלְאַתְכַּנְשָׁא בְּנֵי אָדוּם עָלֵייהוּ, וְיַתְעָרוּן קְרַבָּא
 בְּהוּ, חַד עַל יַמָּא, וְחַד עַל יְבִשְׁתָּא וְחַד סְמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם,

וַיִּשְׁלֹטוּן אֱלִינן בְּאֱלִינן, וְאַרְעָא קַדִּישָׁא לָא יִתְמַסֵּר לְבְנֵי
אָדוּם.

בְּהֵהוּא זְמַנָּא, יִתְעַר עֲמָא חַד מְסִיפֵי עֲלֵמָא, עַל רוּמֵי
חַיִּיבָא, וַיִּגַּח בֵּה קָרְבָּא תְּלַת יַרְחִין, וַיִּתְכַּנְּשׁוּן
תַּמָּן עַמְמֵיָא, וַיִּפְלוּן בִּידֵיִיהוּ, עַד דִּיתְכַּנְּשׁוּן כָּל בְּנֵי
אָדוּם עָלָהּ, מִכָּל סִיפֵי עֲלֵמָא. וְכַדִּין יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עָלֵיִיהוּ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ל"ד) כִּי זָבַח לִיִּי
בְּבַצְרָה וְגו'. וְלִבְתַּר דָּא מַה כְּתִיב, לְאַחוּז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ
וְגו' וַיִּשְׁיִצִי לְבְנֵי יִשְׁמַעֵאל מִינָהּ, וַיִּתְבַּר כָּל חֵילִין
דְּלַעִילָא וְלֹא יִשְׁתַּאֲר חֵילָא לְעֵילָא עַל עֲמָא דְעֲלֵמָא,
אֲלֵא חֵילָא דִּישְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּי. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים
קכ"א) יִי צִלְף עַל יַד יְמִינֶךָ.

בְּגִין דְּשָׂמָא קַדִּישָׁא בִּימִינָא, וְאוּרִיִּיתָא בִּימִינָא, וְעַל
דָּא בִּימִינָא תְּלִיא כְּלָא וְתַנִּינָן, דְּבַעֵי לְזַקְפָּא
יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, כְּמַה דְּאוּקְמוּנָה. דְּכְּתִיב, (דברים ל"ג)
מִימִינוֹ אֵשׁ דֶּת לָמוֹ. וּבְזִמְנָא דְּאֵתִי, (תהלים ס') הוֹשִׁיעָה
יְמִינֶךָ וְעַנְנֵי. וּבְהֵהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (צפניה ג') כִּי אֵז אֶהְפֹּךְ
אֶל עַמִּים שָׁפָה בְּרוּרָה לְקָרָא כְּלָם בְּשֵׁם יִי לְעַבְדוֹ שְׂכָם
אֶחָד. וְכְּתִיב, (זכריה י"ד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ
אֶחָד. בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרֻשֵׁת בֵּא

(דף ל"ב ע"ב)

וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה בֵּא אֶל פְּרַעֲהַ כִּי אֲנִי הַכְּבֹדֶתִי

אֶת לְבֹו וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פ"ט) אֲשֶׁר־י

הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יי בְּאוֹר פְּנִיךָ יִהְלְכוּן. כִּמָּה אֲצַטְרִיכוּ

בְּנֵי נֶשָׂא, לְמַהֲךָ בְּאַרְחֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְמַטְר

פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, בְּגִין דִּיזְכוּן בְּהַ לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וּלְשׁוּבָא

לִזְוֹן מְכָל קְטְרוּגִין דְלַעֲיֵלָא וְתַתָּא. בְּגִין, דְהָא כִּמָּה

דְאַשְׁתְּכַחוּ מְקַטְרְגִין בְּעֵלְמָא לְתַתָּא, הָכִי נִמְי אֲשֶׁתְּכַחוּ

מְקַטְרְגִין לְעֵילָא דְקִיִּימֵי עֲלִייהוּ דְבְנֵי נֶשָׂא.

אֵינּוֹן דְעֵבְדִין פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, וְאוֹזְלֵי בְּאוֹרַח מִישָׁר,

בְּדַחְלָא דְמְאַרְיֵהוֹן, כִּמָּה אֵינּוֹן סְנִיגוּרִין דְקִיִּימִין

עֲלִייהוּ לְעֵילָא, כִּמָּה דְאַתְּ אָמַר (איוב ל"ג) אִם יֵשׁ עָלָיו

מְלֶאךָ מְלִיץ אֶחָד מִנֵּי אֶלְךָ וְגו'. וְכֹתִיב וַיִּחַנְּנוּ וַיֹּאמֶר

פְּדַעְהוּ מִרְדֹּת שַׁחַת מְצֵאתִי כֹפֵר. בְּגִין כֹּה, זַכָּאָה אִיהוּ

מֵאֵן דְנִטִיר פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא.

אָמַר לִיָּה רַבִּי חֲזִיָּא, אִי הָכִי, אָמַאי אֲצַטְרִיךְ הָכָא מְלֶאךָ

דְלִיָּהוּי סְנִיגוּרָא עֲלִיָּה דְדִבֵּר נֶשׁ וְהָא פְּתִיב (משלי ג)

כִּי יי יִהְיֶה בְּכִסְלֶךָ וְשָׁמַר רַגְלֶךָ מִלְּכָד, וְכֹתִיב (תהלים קכ"א)

יי יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע. דְהָא חָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מַה

דְדִבֵּר נֶשׁ עֵבִיד בְּעֵלְמָא, הֵן טַב הֵן בִּישׁ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר,

אִם יִסְתַּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם

(ירמיה ב"ג)

י"י

אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, כִּלְא הָכִי הוּא וְדַאי. אֲבָל הָא
 כְּתִיב, (איוב ב') וַיַּע אֶל עֲצָמוֹ וְאֵל בְּשָׂרוֹ. וְכִתִּיב,
 (איוב ב') וַתְּסִיתַנִּי בּוֹ לִבְלָעוֹ חֲנָם. לְאַחֲזָאָה דְהָא רִשׁוֹ
 אֲתַמְסֵר לְסִטְרָא אַחֲרָא לְקִטְרָגָא, (ורשׁוֹ אֲתַמְסֵר) עַל מְלִין
 דְעֵלְמָא, (לְמַאן דְלֹא אֲצִטְרִיךְ) וְלֹאֲתַמְסֵרָא בִידוּי. וְכֹל
 אֲלִין אֲרַחֲזִין טְמִירִין קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלִית אַנְתָּ
 כְּדַאי לְמַהֲרֵךְ אֲבַתְרִייהוּ, בְּגִין דְאֵינּוֹן נְמוּסִין דְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא, וּבְנֵי נְשָׂא לָאו אֵינּוֹן רִשְׁאִין לְדַקְדָּקָא
 אֲבַתְרִייהוּ, בַּר אֵינּוֹן זִכְאֵי קְשׁוּט דִּידְעִין רַזִּי אֲוֵרִייתָא,
 וְאֲזִלִּין בְּאַרְחָא דְחַכְמַתָּא לְמַנְדַּע אֵינּוֹן מְלִין סְתִימִין
 דְאֲוֵרִייתָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (איוב א') וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים
 לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ וַיָּבֹוא גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם. וַיְהִי הַיּוֹם:
 דָּא (מ"ד א') רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָאִים לְמִידָן
 עֵלְמָא. כְּגִוּוֹנָא דָּא, (מלכים ב', ד') וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה.
 הַהוּא יוֹמָא יוֹם טוֹב דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא.

וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים, אֲלִין רַבְרַבִּין מְמַנָּן שְׁלִיחֵן בְּעֵלְמָא,
 לְאַשְׁגַּחָא בְּעוּבְדִין דְבְנֵי נְשָׂא. לְהִתְיַצֵּב עַל ה':
 כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר, (מלכים א', כ"ב) וְכֹל צָבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים

עָלְיוּ מִיַּמֵּינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ. אֲבָל לְהַתִּיצֵב עַל ה' בְּהֵאֵי קָרָא
 אֲשַׁכְּחָנָא רְחִימוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל.
 בְּגִין, דְּהֵנִי שְׁלִיחָן, דְּאֵינוֹן מְמַנֵּן לְאַשְׁגָּחָא עַל עוֹבְדֵין
 דְּבִנֵי נָשָׂא, אֲזִלִּין וְשִׂאטִּין וְנִטְלִין אֵינוֹן עוֹבְדֵין כְּלָהוּ,
 וּבְיוֹמָא דְקָאֵי דֵינָא לְמִיקָם, לְמִידָן עֲלֵמָא, אֲתַעְבְּדוּ
 קִטְיִגוּרִין לְמִיקָם עָלֵייהוּ דְּבִנֵי נָשָׂא. וְתָא חֲזִי, מִכָּל עַמִּין
 דְּעֲלֵמָא, לָא קִיִּימִין לְאַשְׁגָּחָא בְּעוֹבְדֵיהוֹן, בַּר בִּישְׂרָאֵל
 בְּלַחוּדֵייהוּ, בְּגִין דְּאֵלִין בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְכַד לָא אֲשַׁתְּכַחוּ עוֹבְדֵין דִּישְׂרָאֵל כְּדָקָא יְאוּת,
 כְּבִיכוּ"ל אֵינוֹן מְמַנֵּן שְׁלִיחָן, כִּד בְּעָאן לְקִיִּימָא
 עַל אֵינוֹן עוֹבְדֵין דִּישְׂרָאֵל, עַל ה' וְדָאֵי קִיִּימִין, דְּהָא כִּד
 יִשְׂרָאֵל עֲבָדִין עוֹבְדֵין דְּלָא כְּשָׂרֹן, כְּבִיכוּ"ל מִתִּישִׁין
 חִילָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכַד עֲבָדִין עוֹבְדֵין דְּכְשָׂרֹן,
 יַהֲבִין תּוֹקְפָא וְחִילָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (תהלים ס"ח) תָּנוּ עֵז לְאֱלֹהִים. בְּמָה. בְּעוֹבְדֵין דְּכְשָׂרֹן. וְעַל
 דָּא, בְּהָהוּא יוֹמָא, כְּלָהוּ רַבְרָבִין מְמַנֵּן אֲתַכְּנָשׁוּ עַל ה'.
 עַל ה' וְדָאֵי, דְּהָא כִּיּוֹן דְּעַל יִשְׂרָאֵל אֲתַכְּנָשׁוּ, עָלֵיהּ
 אֲתַכְּנָשׁוּ.

וַיְבֵא גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכְכֶם, גַּם, לְאַסְגָּאָה עָלֵייהוּ, דְּכְלָהוּ
 אֲתִיִּין לְמַהוּי קִטְיִגוּרִין עָלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, (דף ל"ג ע"א)
 וְדָא אֲתוּסְףָּ עָלֵייהוּ, בְּגִין דְּאֵיהוּ דִּילְטוּרָא רַבְרָבָא

מִכְּלָהוּ, קִטִּיגוֹרָא מִכְּלָהוּ, כִּיּוֹן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּכִלְהוּ אֲתִיּוּן לְקִטְרָגָא. מִיַּד וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׁטָן מֵאִן
 תָּבֵא. וְכִי לֹא הָוּה יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאֵן הָוּה אֲתִי.
 אֵלֹא לְאִיִּתְתָּא עוּבְדָא לְרַעוּתִיהָ.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׁטָן וְגוֹ' וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יְיָ וַיֹּאמֶר
 מְשׁוּט בְּאַרְצָן. מִכָּאן אֲוִלִּיפְנָא, דִּישׁוּבָא דְאַרְעָא
 אֲתַמְסַר לְסִטְרִין אַחֲרָנִין, בַּר אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל בְּלַחֲוּדְהָא.
 כִּיּוֹן דְּאָמַר מְשׁוּט בְּאַרְצָן, אֲשַׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּבַעֵי לְמַהוּי דְּלְטוֹרָא עֲלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל. מִיַּד, (איוב א)
 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׁטָן הֲשִׁמְתָּ לְבָבְךָ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב כִּי אֵין
 כְּמוֹהוּ בְּאַרְצָן.

חָמָא שַׁעֲתָא לְמִיָּהֵב לִיָּה חוּלְקָא, בְּמָה (נח ס"ד ע"א)
 דִּיתַעֲסַק, וַיִּתְפָּרֵשׁ מִנִּיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְהָא
 אוּקְמוּהָ, לְרַעֲיָא דְּבַעָא לְמַעַבְר עָאנִיָּה בְּחַד נַהֲרָא וְכוּ',
 מִיַּד אֲתַעֲסַק בֵּיָה הַהוּא שָׁטָן, וְלֹא קִטְרָג עֲלֵייהוּ
 דִּישְׂרָאֵל.

וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יְיָ וַיֹּאמֶר הֲחִנַּם יְיָ אִיּוֹב אֱלֹהִים. לָאו
 תְּוֹוָהָא לְעַבְדָּא דְּמֵאֲרִיָּה עָבִיד לִיָּה כָּל רַעוּתִיהָ,
 דִּיָּהָא דְּחִיל לִיָּה, אַעֲדֵי אֲשַׁגְּחוּתָךְ מִנִּיָּה, וְתַחֲמִי אֵי דְּחִיל
 לָךְ וְאִם לָאו.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאקוּ, כַּד אֲתִיָּיָה חוּלְקָא חֲדָא

לְהֵאֵי סֹטֵר לְאַתְעֶסְקָא בֵּיהּ, אֶתְפְּרִישׁ לְבַתֵּר מִכְּלָא.
 כְּגוּוֹנָא דָּא שְׁעִיר בְּרֵאשׁ חוּדְשׁ. שְׁעִיר בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי.
 בְּגִין דְּאַתְעֶסְק בֵּיהּ, וְשָׁבִיק לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּמַלְכִיהוֹן,
 וְהָכָא, מָטָא זְמָנָא לְמִיטְל חוּלְקָא דָּא, מִכָּל זְרַעָא
 דְּאַבְרָהָם, בְּסֹטְרָא אַחְרָא. כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (בראשית כ"ב) הִנֵּה
 יִלְדָה מִלְכָּה גַם הִיא וְגו' אֶת עוֹיֵן בְּכוּרוֹ וְגו'.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר מְשׁוּט בְּאַרְצֵי, בְּעָא מִינֵיהּ,
 לְמַעַבְד דִּינָא בְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא דִּינָא הוּהּ לִיָּה עַל
 אַבְרָהָם, לְמַתְבַּע מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין, דְּלָא
 אֶתְעַבִּיד דִּינָא בְּיִצְחָק, כִּד אֶתְקָרִיב עַל גִּבִּי מַדְבַּחָא,
 דְּהָא לָא הוּהּ לִיָּה לְאַחֲלָפָא קְרַבְנָא דְּאַזְמִין עַל מַדְבַּחָא,
 בְּאַחְרָא, (וְכֹן בְּכָל סֹטְרָא דְּלִיָּה) כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (ויקרא כ"ז) לָא
 יַחֲלִיפְנוּ. וְהָכָא קָאִים יִצְחָק עַל גִּבִּי מַדְבַּחָא, וְלָא
 אֶשְׁתַּלִּים מִינֵיהּ קְרַבְנָא, וְלָא אֶתְעַבִּיד בֵּיהּ דִּינָא, וּבְעָא
 דָּא מֵעַם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּבְעָא דִּינֵיהּ דִּיוֹסְף
 לְכַמָּה דְּרִין. וְכָל מַה דְּבְעָא, בְּאוּרַח דִּינָא בְּעָא.

וּמַה הוּא זְמָנָא דְּאַשְׁתּוּיב יִצְחָק, וְאַתְחַלֵּף קְרַבְנֵיהּ, זְמִין
 לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהַהוּא מְקוּטְרָגָא, הֵאֵי
 לְחוּלְקֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר הִנֵּה יִלְדָה מִלְכָּה גַם הִיא וְגו'
 אֶת עוֹיֵן בְּכוּרוֹ. וְהָכָא, מָטָא לְמִיטְל חוּלְקֵיהּ עֲלֵיהּ, מִכָּל
 זְרַעֵיהּ דְּאַבְרָהָם, וְלָא יִקְרַב בְּסֹטְרָא אַחְרָא.

וְכֹלֵא בְּדִינָא אַתָּא. (ס"א לַגְּבִיחָה) כִּמְה דְּאִיהוּ דִּין, הָכִי אַתְּדִן.
 בְּגִין דְּאִיּוֹב מְקַרִּיבֵי עֵיטָא דְּפִרְעָה הָוֵה, וְכַד קָם
 פִּרְעָה עַל־יֵהוּ דִּישְׂרָאֵל, בַּעַא לְקַטְלָא לֹון. אֲמַר לִיה לֵא,
 אֵלֵא טוֹל מְמוֹנְהוֹן וּשְׁלוֹט עַל גּוֹפִיֵהוֹן, בְּפוּלְחָנָא קְשִׁיא,
 וְלֵא תִקְטוֹל לֹון. אֲמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, תִּיִיךְ,
 בְּהֵהוּא דִּינָא מִמֶּשׁ, תִּהֵא דְּאִין, מַה כְּתִיב, (אִיּוֹב ב') אִוְלָם
 שְׁלַח נָא יָדְךָ וְגַע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ וְגו'. בְּמַה דְּאִיהוּ
 דִּין, הָכִי אַתְּדִן. וְאַף עַל גַּב דְּבִכָּל שְׂאֵר הָוֵה דְּחִיל
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב, אֲךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׁמוֹר. וְאַתִּיֵּהִיב לִיה
 רְשׁוֹ, לְמַשְׁלֵט עַל בְּשָׂרָא, בְּגִין רוּזָא דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית
 1) קִץ כָּל בְּשָׂר בָּא לְפָנַי וְאוּקְמוּנָהּ, בָּא לְפָנַי וְדֵאִי, וְדֵא
 אִיהוּ (שְׁלַח ק"ט ע"א) קִץ כָּל בְּשָׂר, וְלֵא רוּחָא. וְאַיְתִמַר, דְּאִיהוּ
 קִץ דְּאִתִּי מִסְטָרָא דְּחֻשְׁךָ, כִּמְה דְּאֵת אֲמַר, (אִיּוֹב כ"ח) קִץ
 שֵׁם לְחֻשְׁךָ וּלְכָל תְּכַלִּית הוּא חוּקֵךְ. וּלְכָל בְּשָׂרָא, בְּגִין
 דְּאִית קִץ אַחֲרָא, וְאַקְרִי (דְּנִיָּאל י"ב) קִץ הֵיִמִּין, וְדֵא אִיהוּ
 קִץ אַחֲרָא, מִסְטָרָא דְּשְׂמַאלָא, דְּאִיהוּ חֻשְׁךָ. וְעַל דָּא
 אַתִּיֵּהִיב לִיה רְשׁוֹ בְּעַצְמוֹ וּבְשָׂרוֹ.

וְתַסִּיתְנִי בּוֹ לְבַלְעוֹ. אִי הָכִי, לָאוּ בְּדִינָא הָוֵה, אֵלֵא
 בְּמִימַר הֵהוּא מְקַטְרָגָא, דְּאִסִּית לִיה, וְאַסִּי
 לִיה. אֵלֵא, כִּלָּא בְּדִינָא הָוֵה, וְהָכִי אֲמַר לוֹ אֵלִיהוּא, (אִיּוֹב

ל"ד) כִּי פִעַל אָדָם יִשְׁלָם לוֹ וּכְאֲרַח אִישׁ יִמְצִיאֲנוּ. וְהָכִי
 הָיָה כְּמָה דְאֲתָמֵר, כְּמָה דְאִיהוּ גְזוּר, הָכִי אֲתַגְזוּר עָלֶיהָ.
 וְהָאִי דְאָמַר וְתִסִּיתְנִי בּוֹ לְבַלְעוּ חָנָם, וְתִסִּיתְנִי לְבַלְעוּ
 לֹא כְּתִיב, אֲלֵא וְתִסִּיתְנִי בּוֹ, בֵּיה קִיִּמָּא בְּדַעְתִּיהָ,
 דְאִיהוּ חָשִׁיב דְהָא תִסִּיתְנִי, כְּמָה דְאָמַר (איוב י') וְעַל עֲצַת
 רְשָׁעִים הוֹפְעֶתָ. (אָמַר אִיּוֹב אֲתַפְתִּית עַל מִימְרֵי דְדַחְוּא מִקְטָרְגָא) כְּגִוּוֹנָא
 דָּא, (תהלים ע"ה) וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבְלִשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ.
 וַיִּפְתּוּהוּ וַיִּכְזְבוּ לוֹ. לֹא כְּתִיב, אֲלֵא וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיהֶם.
 בְּפִיהֶם קִיִּמָּא מְלָה דָּא דְהָא אֲתַפְתָּה.
 דף ל"ג ע"ב) אָמַר רַבִּי אֲבָא, כֹּלָא הוּא שְׁפִיר, אֲבָל הָכִי
 אֹולִיפְנָא, דְתַנּוּן, סָלִיק וְאִסְטִין. וְכִי אִיהוּ יִכִּיל
 לְאִסְטָנָא, אִין. דְהָא אִיהוּ (ריש וישב תיקון קמ"א) מְלֶךְ זָקֵן
 וְכֹסִיל, דְכְּתִיב, (קהלת ד') טוֹב יֶלֶד מְסֻכֵּן וְחָכָם מִמְּלֶךְ זָקֵן
 וְכֹסִיל. וְעַל דָּא, יִכִּיל לְאִסְטָנָא לְבַר נָשׁ. מֵאִי טַעֲמָא.
 בְּגִין דְאִיהוּ מְהִימָן עַל עוֹבְדוֹי דְבְנֵי נְשָׂא.
 תָּא חֲזִי, הָאִי בְּדִינָא דִיחִיד, אֲבָל בְּדִינָא דְעֵלְמָא, כְּתִיב,
 (בראשית י"א) וַיֵּרֶד יְיָ לָרְאוֹת. (בראשית י"ח) אֲרָדָה נָא
 וְאֲרָאָה. דְלֹא אֲתִיְהִיב מְהִימָנוּתָא אֲלֵא בִיּוֹדִיהָ בְּלַחֲדוֹי,
 דְהָא לֹא בַעַל לְאוּבְדָא עֵלְמָא, עַל מִימְרֵי דְהָהוּא
 מִקְטָרְגָא, דְתִיאֹוּבְתִיהָ אִיהוּ תְדִיר לְשִׁיצָאָה. מְנַלָּן
 דְכְּתִיב, (איוב כ"ח) קֵץ שָׁם לַחֲשָׁךְ וּלְכֹל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר.

לְשִׁיצָאָה כָּלָא, הוּא חוֹקֵר. וְדָא אִיהוּ קִין כָּל בְּשָׂר בְּאֵ
לְפָנֵי, וְדָאי בְּגִין לְשִׁיצָאָה.

וְתָא חֲזִי, וִיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ.
כַּמָּה דְאֶתְמַר. וְהָהוּא יוֹמָא, קִיִּימִין תְּרִין סְטָרִין,
לְקַבְּלָא בְּנֵי עֲלָמָא. כָּל אֵינּוֹן דְּאֶתְיִין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּתִיּוּבְתָא וּבְעוּבְדִין טָבִין, אֵינּוֹן זַכִּין לְמַהוּי פְּתִיבִין
לְגַבִּיָּה דְהָהוּא סְטָרָא דְאִיהוּ חַיִּים, וְאֶפִּיק תּוּצָאוֹת חַיִּים.
וּמָאן דְּאִיהוּ מִסְטָרִיָּה, אַכְתִּיב לְחַיִּים. וְכָל אֵינּוֹן דְּאֶתְיִין
בְּעוּבְדִין בִּישׁוּן, אֵינּוֹן פְּתִיבִין לְהָהוּא סְטָרָא אַחְרָא
דְּאִיהוּ מוֹתָא, וְאֶקְרִי (רס"ה א) מוֹת, וּבִיָּה שְׂרִיא מוֹתָא.

וּבְהָהוּא יוֹמָא, קִיִּימִין אֵלִין תְּרִין סְטָרִין: חַיִּים, וּמוֹת.
אִית מָאן דְּאַכְתִּיב לְסְטָרָא דְחַיִּים. וְאִית מָאן
דְּאַכְתִּיב לְסְטָרָא דְמוֹת. וּלְזַמְנִין דְּעֲלָמָא שְׂרִיא
בְּאֻמְצָעִיתָא, אִי קִיִּימָא חַד זַכָּאָה בְּעֲלָמָא, דְּאֶכְרַע
עַלְיָהּ, כְּלָהוּ קִיִּימִין וְאַכְתִּיבוּ לְחַיִּים. וְאִי חַד חַיִּיבָא
אַכְרַע עֲלָמָא, כְּלָהוּ אַכְתִּיבוּ לְמִיתָה.

וְהָהוּא זַמְנָא, עֲלָמָא הוּא קָיִים בְּאֻמְצָעִיתָא, וְהָהוּא
מְקַטְרָגָא בְּעָא לְאַסְטָאָה. מִיַּד מַה פְּתִיב, הַשְּׂמַתָּ
לְבַךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב כִּי אֵין כְּמוֹהוּ בְּאָרְצִין וְגו'. כִּיּוֹן
דְּאֶשְׁתְּמוּדַע אִיהוּ בְּלַחֲדוּי, מִיַּד אֶתְקִיף בִּיָּה מְקַטְרָגָא.
וְעַל דָּא תְּנִיבִין, דְּלָא אַצְטְרִיךְ לִיָּה לְבַר נָשׁ לְאַתְפְּרָשָׁא

מִכְּלָלָא דְסַגִּיאִין, בְּגִין דְּלֹא יִתְרָשִׁים אִיהוּ בְּלַחֲדוּי, וְלֹא
יִקְטָרְגוּן עֲלֵיהּ לְעִילָא.

דְּכִתְיִב, בְּשׁוֹנְמִית, (מלכים ב' ד') וּתְאֵמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנֹכִי
יּוֹשֶׁבֶת. לֹא בְּעֵינָא לְאַפְקָא גְרָמִי מִכְּלָלָא
דְּסַגִּיאִין, בְּתוֹךְ עַמִּי יִתִּיבְנָא, עַד יּוֹמָא דָּא, וּבְתוֹךְ עַמִּי,
בְּכָלְלָא חֲדָא אֲשֶׁתְּמוֹדַע לְעִילָא. וְהָכָא אִיּוֹב, כִּיּוֹן
דְּאֲשֶׁתְּמוֹדַע לְעִילָא וְאִתְרָשִׁים, מִיַּד אֲתַקִּיף בֵּיהּ
מִקְטָרְגָא, וְאָמַר הַחֲנָם יֵרָא אִיּוֹב אֱלֹהִים, כֹּל מַה דְּדַחִיל
לָךְ וְאִתְתַּקֵּף, לָאוּ לְמַגְנָא עָבִיד, הֲלֵא אֶתְהָ שְׂכַתָּ בְּעָדוּ
וּבְעָד וְגו'. אֲבָל טוֹל כֹּל הָאִי טָבָא דְּאֵנְתָּ עָבִד לֵיהּ, וּמִיַּד
אִם לֹא עַל פְּנִיךָ יִבְרַכְךָ. יִשְׁבּוֹק לָךְ, וְיִתְדַבֵּק בְּסִטְרָא
אַחֲרָא, דְּהָא הַשְׁתָּא בְּפִתְוֹרְךָ אִיהוּ אָכִיל, סָלִיק פְּתוֹרְךָ
מִנִּיהּ, וְנַחְזִי מִמָּאן אִיהוּ, וּבָאן סִטְרָא יִתְדַבֵּק.

מִיַּד, וַיֹּאמֶר יי אֵל הַשָּׁטָן הִנֵּה כֹל אֲשֶׁר לוֹ בְּיַדְךָ.
לְאַחֲזָאָה, דְּדַחִילוּ דְּאִיּוֹב לְגַבִּיּהּ דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, הוּא לְנִטְרָא עוֹתְרִיָּה. וּמִהָכָא אֹלִיפְנָא, דְּכָל אִינוּן
דְּדַחֲלִין לֵיהּ לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל עוֹתְרִיָּהּ, אוּ עַל
בְּנִיָּהּ, לָאוּ אִיהוּ דְּחִילוּ כְּדָקָא יָאוּת. וְעַל דָּא קְטָרְג
הוּא מִקְטָרְגָא וְאָמַר, הַחֲנָם יֵרָא אִיּוֹב אֱלֹהִים הֲלֵא אֶתְהָ
שְׂכַתָּ בְּעָדוּ וְגו' מַעֲשֵׂה יַדְיוּ בְּרַכְתָּ. וְעַל דָּא אִיהוּ דְּחִיל
לָךְ וְאִתְיִיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְקְטָרְגָא בֵּיהּ, וְלְאַחֲזָאָה, דְּלֹא
פְּלַח אִיּוֹב לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵינוּ.

דְּכִיּוֹן דְּאַתְנַסִּי, נִפְק מֵאוֹרְחָא, וְלֹא קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ, מַה
כְּתִיב, בְּכֹל זֹאת לֹא חָטָא אִיּוֹב בְּשִׁפְתָיו. לֹא חָטָא

בְּשִׁפְתָיו אֲבָל בְּרַעוּתִיהּ חָטָא, וּלְבַתֵּר חָטָא בְּכֹלָא.

וְאִי תִימָא דְלֹא אֲתַנְסִי בַר נֶשׁ, הָא כְּתִיב (תהלים י"א) ה'

צְדִיק יִבְחֹן וְגו'. וּבְגִין כֹּף אֲתַנְסִי אִיּוֹב. וְאַף עַל גַּב

דְּלֹא קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ כְּדָקָא יְאוּת, לֹא נִפְק מִתַּחַת

רְשׁוּתָא דְמַרְיָה לְאַתְדַּבְּקָא בְּסִטְרָא אַחְרָא.

וְכַמָּה הוּא תְּהוּא נְסוּתָא דִּילִיָּהּ. תְּרִיסַר יְרַחֵי, שׁוֹלְטָנוּתָא

דִּיהוּא סִטְרָא אַחְרָא. כַּמָּה דִּתְנִינָן, דִּינָא דְחִיבִיא

בְּגִיהַנְּם י"ב יְרַחֵי, וּבְגִין דְּלֹא אֲתַדַּבְּקָא בְּסִטְרָא אַחְרָא

כְּתִיב, (איוב מ"ב) וַיֵּי בְּרֹךְ אֶת (דף ל"ד ע"א) אַחְרִית (נרפס קפ"א ע"ב)

אִיּוֹב מִרְאשִׁיתוֹ.

ר' שְׁמַעוֹן אָמַר, הָאִי דְאִיּוֹב, לָאוּ נְסוּתָא אִיהוּ דְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, כְּנְסוּתָא דְשָׂאֵר צְדִיקָא, דִּהָא לֹא כְּתִיב

וְהֶאֱלֵהֶם נֶסֶה אֶת אִיּוֹב, כַּמָּה דְכְּתִיב, (בראשית כ"ב)

וְהֶאֱלֵהֶם נֶסֶה אֶת אַבְרָהָם. דְאַבְרָהָם, אִיהוּ בִּידֵיהּ אֶקְרִיב

לְבָרִיָּהּ יְחִידָאִי דִּילִיָּהּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיּוֹב לֹא

יְהִיב כְּלוּם, וְלֹא מָסַר לִיָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם.

וְלֹא אֲתַמַּר לִיָּהּ, דִּהָא גַּלֵּי קָמִיָּהּ, דְלֹא יָכִיל לְקִימָא

בֵּיהּ, אֲבָל אֲתַמַּסַּר בִּידָא דְמַקְטָרְגָא. וּבְדִינָא

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעְבִּיד, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעַר

דִּינָא (בְּדִינָא) דָּא, לְהֵוּא מְקַטְרָגָא לְגַבִּיּהּ, הֵדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (איוב א') הַשְׁמַת לְבָבְךָ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב וְגו'.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית ד') וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קִיץ מִפְּרֵי
הָאֲדָמָה. מִקֵּץ יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ יָמִין. אִיְהוּ דְּחַה
לְקֵץ יָמִין, וְאֵתְקָרִיב לְקֵץ יָמִים. וְהָא אֻקְיָמְנָא, (דניאל י"ב)
וְאֵתְה לֵךְ לְקֵץ. וְאָמַר דְּנִיָּאֵל, לְאֵן קֵץ, לְקֵץ הַיָּמִין, או
לְקֵץ הַיָּמִים. עַד דְּאָמַר לִיָּה לְקֵץ הַיָּמִין. וְעַל דָּא דְּדוּד
דְּחִיל וְאָמַר, (תהלים ל"ט) הוֹדַעְנִי יְיָ קִצֵּי וּמַדַּת יָמֵי מַה הִיא,
או לְקֵץ הַיָּמִים או לְקֵץ הַיָּמִין. וְהִכָּא מַה פְּתִיב וַיְהִי מִקֵּץ
יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ יָמִין, וּבְגִין כֶּךָ לֹא אֵתְקַבֵּל קְרַבְנֵיָהּ,
דְּהָא מְסַטְרָא אַחְרָא הוּא. (כלא)

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב וְהֵבֵל הֵבִיא גַם הוּא. מַאי גַם הוּא.
לְאַסְגָּאָה דָּא בְּדָא, קְרַבְנֵיָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא
כָּלָא, וְעַקְרָא דְּקְרַבְנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיְהִי חוּלְקָא
לְסַטְרָא אַחְרָא, כְּמַה דָּאֵת אָמַר וּמַחְלִבֵּיָהּ. וְקִיץ, עַקְרָא
עַבְד מִקֵּץ יָמִים, רֹזָא דְּסַטְרָא אַחְרָא, וַיְהִיב חוּלְקָא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא לֹא אֵתְקַבֵּל.

בְּאִיּוֹב מַה פְּתִיב, (איוב א') וְהָלְכוּ בָנָיו וַעֲשׂוּ מִשְׁתָּהּ וְגו',
וְשִׁלְחוּ וְקָרְאוּ לְשִׁלְשֵׁת אַחֵיוֹתֵיהֶם לְאָכַל וּלְשִׁתוֹת
עִמָּהֶם וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יָמֵי הַמִּשְׁתָּהּ וְגו', וּבְמִשְׁתֵּיָא בְּכָל
יּוֹמָא מְקַטְרָגָא שְׂכִיחַ, וְלֹא יְכִיל לִיָּה. מְנָא לָן. דְּכַתִּיב,

הֲלֹא אֶתָּה שְׁכַתְּ בְּעָדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל אֲשֶׁר
 לוֹ מִסְבִּיב וּלְעוֹלָם לֹא יִהְיֶה חוֹלְקָא כָּלֵל לְגַבִּיּהּ, דְּהָא (נ"א
 מדה) כְּתִיב (איוב א') וְהֵעֵלָה עוֹלוֹת מִסִּפְרָ כּוֹלָם. עוֹלָה סִלְקָא
 לְעֵילָא לְעֵילָא, וְלֹא יִהְיֶה חוֹלְקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא.
 דְּאִלְמָלָא יִהְיֶה לִּיהּ חוֹלְקָא, לֹא יִכִּיל לִּיהּ לְבַתָּר, וְכֹל מַה
 דְּנִטְל מִדִּילִיהּ נִטְל.

וְאִי תִּימָא אִמָּאֵי אַבְאִישׁ לִּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא.
 דְּאִלְמָלָא יִהְיֶה לִּיהּ חוֹלְקָא, יִפְנִי אַרְחָא וְיִסְתַּלַּק מֵעַל
 מִקְדְּשָׁא, וְסִטְרָא דְקְדוּשָׁה אִסְתַּלִּיק לְעֵילָא לְעֵילָא.
 וְאִיהוּ לֹא עֵבֵד כּוֹן, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִּבְע
 בְּדִינָא.

תָּא חֲזִי, כְּמַה דְּאִיהוּ אַתְּפֻרְשׁ, וְלֹא אַכְלִיל טוֹב וְרַע,
 אִיהוּ דֵּן לִּיהּ בְּהֵוֹא גְּוֹנָא, יִהְיֶה לִּיהּ טוֹב, וּלְבַתָּר
 רַע, וּלְבַתָּר אֶהְדְּרִיהּ לְטוֹב. דְּהַכִּי אַתְּחֲזִי לְבַר נָשׁ,
 לְמַנְדַּע טוֹב, וּלְמַנְדַּע רַע, וְלֹאֶהְדְּרָא גְּרַמִּיָּה לְטוֹב, וְדָא
 אִיהוּ רְזָא דְמַהִּימְנוּתָא. תָּא חֲזִי, אִיּוֹב מֵעַבְדֵי פְּרַעָה הוּא,
 וְדָא הוּא דְכֻתִּיב בֵּיהּ, (שמות ט') הִירָא אֶת דְּבַר יִי' מֵעַבְדֵי
 פְּרַעָה.

תָּא חֲזִי, דְּלֹא בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְקָרָא אִיּוֹב
 מֵאַתְרֵיהּ דְּאִיהוּ הוּא מְכֻסִּי (נ"א כּוּלָא בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַעְקָרָא מֵאַתְרֵיהּ אִיּוֹב הוּא מְכֻסִּי) (נ"א אִיּוֹב חֲכִים הוּא) עַל פְּרַעָה כִּיּוֹן
 דְּאַתְחַלֵּשׁ עֵבֵד נוֹקְמִין לְפְּרַעָה)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַשְּׁתָּא אֵית לְגַלְתָּא רִזִּין, דְּאִינוּן
 מִתְדַבְּקִין לְעֵילָא וְתַתָּא, מַה כְּתִיב בַּא אֶל פֶּרְעָה,
 לֵךְ אֶל פֶּרְעָה מִבְּעֵי לֵיהּ, מַאי בַּא. אֶלָּא, דְּעֵייל לֵיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲדָרִין בְּתַר אֲדָרִין, לְגַבֵּי תַנְיִנָא חֲדָא
 עֲלָאָה תַקִּיפָא, דְּכַמָּה דְּרַגִּין מִשְׁתַּלְּשְׁלִין מִנֵּיהּ. וּמֵאן
 אִיהוּ. רִזָּא דְהַתְנִין הַגְּדוֹל.

וּמִשָּׁה דְּחִיל מִנֵּיהּ, וְלֹא קָרִיב אֶלָּא לְגַבֵּי אִינוּן יְאוּרִין,
 וְאִינוּן דְּרַגִּין דִּילֵיהּ, אֲבָל לְגַבֵּיהּ דְּחִיל וְלֹא
 קָרִיב, בְּגִין דְּחַמָּא לֵיהּ מִשְׁתַּרְשֵׁי בְּשַׁרְשֵׁין עֲלָאִין.

כִּיּוֹן דְּחַמָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּדְחִיל מִשָּׁה, וּשְׁלִיחֵן
 מִמֶּנּוּן אַחֲרָנִין לְעֵילָא, לֹא יִכְלִין לְקַרְבָּא לְגַבֵּיהּ.
 אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (יחזקאל כ"ט) הַנְּנִי עָלֶיךָ פֶּרְעָה מֶלֶךְ
 מִצְרַיִם הַתְנַיִם הַגְּדוֹל הַרֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאוּרִיו. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲצַטְרִיךְ לְאַגְחָא בֵּיהּ קַרְבָּא, וְלֹא אַחֲרָא. כַּמָּה דְּאֵת
 אָמַר, אֲנִי ה', וְאוּקְמוּהָ רִזָּא דְּחַכְמַתָּא דְהַתְנִינִים הַגְּדוֹל
 הַרֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאוּרִיו לְאִינוּן מְאָרִי מְדִין, דִּידְעִין בְּרִזִּין
 דְּמְאָרִיהוֹן.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית א') וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
 הַתְנַיִנִם הַגְּדוֹלִים וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרֹמְשֶׁת
 אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם. הַאי קָרָא אוּקְמוּהָ לֵיהּ. אֲבָל
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתְנַיִנִם הוּא רִזָּא דָּא (דף ל"ד ע"ב) לְוִיתָן

וּבֵת זֹוגוֹ. (קע"ו ע"ב) תַּנְיָנָם חָסֵר פְּתִיב, בְּגִין דְּקָטַל לְנוֹקְבָא,
וּסְלָקָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקָא. וְאוּקְמוּהָ.

הַתַּנִּים הַגְּדוֹל, תִּשַׁע יְאוּרִין אֵינּוּן, דְּאִיהוּ רַבִּין
בֵּינֵיהוּ, וְחַד יְאוּרָא אִיהוּ, דְּמִימִיו שְׂכִיכִין,
וּבְרַכָּאן דְּמִימִין דְּגִנְתָּא, נְפֻלִין בֵּיהּ תְּלַת זְמָנִין בְּשַׁתָּא.
וְכַד תְּרִין זְמָנִין, מִתְּבַרְךְ הֵהוּא יְאוּרָא וְלֹא כָּל כַּד, וְכַד
חַד לְאוּ חֲכִי.

וְהֵאִי תַנְיָנָא, עָאֵל בְּהֵהוּא יְאוּרָא, אֶתְתַּקִּיף וְאֶזִּיל וְשָׂאֵט
עָאֵל גּוֹ יֵמָא, וּבְלַע נּוּנִין לְכַמָּה זִינִין, וְשְׁלִיט, וְתַב
לְהֵהוּא יְאוּרָא. אֵלִין תִּשַׁעַה יְאוּרִין אֶזְלִין וּסְלָקִין
וּסְחָרְנִיה פְּמָה אֵילָנִין. וְעֶשְׂבִין לְזַנְיָהוּ.

יְאוּרָא קְדַמָּא, נְפָקָא מִסְטָרָא שְׂמָאֵלָא, בְּחַד צְנוּרָא
דְּנַגִּיד וְנַפִּיק, תְּלַת טַפִּין, וְכָל טַפָּה וְטַפָּה
אֶתְפָּרֵשׁ לְתַלַּת טַפִּין, וְכָל טַפָּה וְטַפָּה אֶתְעַבִּיד מְנִיה
יְאוּרָא חַד, וְאֵלִין אֵינּוּן תִּשַׁעַה יְאוּרִין, דְּמִתְתַּקְּפִין
וְאֶזְלִין וְשָׂטָאן וּסְחָרִין בְּכָל אֵינּוּן רְקִיעִין.

מִמָּה דְּאֶשְׁתָּאֵר מֵאֵינּוּן טַפִּין כַּד סִימִין לְמִיפְקָא, אֶשְׁתָּאֵר
טַפָּה חֲדָא, דְּנַפְקָא בְּשְׂכִיכוּ, נְפֻל בֵּינֵיהוּ,
וְאֶתְעַבִּיד מְנִיה יְאוּרָא חֲדָא. הֵאִי יְאוּרָא אִיהוּ, הֵהוּא
דְּאֶמְרִין דְּאֶזְלָא בְּשְׂכִיכוּ.

הֵאִי יְאוּרָא, כַּד הֵהוּא נְהָר דְּנַגִּיד וְנַפִּיק, אֶפִּיק טַפִּין

אֲחֵרֵינִי רַבְרָבָא (ס"א דברבאן) מִסְטָרָא דִּימִינָא, מַה דְּאִשְׁתָּאֵר
מֵאִינוּן טְפִין, אִשְׁתָּאֵר טְפָה חֲדָא בְּשִׁכְיֵכוּ מֵאִינוּן בְּרַכָּאן,
וְנִפְל בְּהֵוּא יְאוּרָא דְּאִיהוּ שְׁכִיךְ. וְהֵאֵי אִיהוּ יְאוּרָא
דְּעַדִּיךְ מִכְּלָהוּ.

כִּד נִפְקִין וּמִתְפָּרְשֵׁן אִינוּן אַרְבַּע גַּהְרִין דְּנִפְקִין מִגְּנָתָא
דְּעַדוֹן, הֵהוּא דְּאִקְרִי פִישוֹן, נִפִּיל בְּהֵוּא יְאוּרָא
וְאִתְכְּלִיל בֵּיהּ. וְעַל דָּא מַלְכוּת בְּבַל, אִתְכְּלִיל בְּהֵאֵי.
וּפִישוֹן אִיהוּ מַלְכוּת בְּבַל. מִיְאוּרָא דָּא אִתְזָנוּ וְאִתְמַלְיִין
כָּל אִינוּן יְאוּרִין אֲחֵרֵינִין.

בְּכָל יְאוּרָא וְיְאוּרָא, אִזְלָא וְשֵׁאט חַד תַּנִּינָא, וְאִינוּן
תִּשְׁעָ. וְכָל חַד וְחַד נָקִיב נִוְקָבָא בְּרִישִׁיָּהּ, כְּמַה
דְּאִתְ אָמַר, (תהלים ע"ד) שְׁבַרְתָּ רֵאשֵׁי תַנִּינִים וְגו'. וְאִפִּילוּ
הֵאֵי הַתַּנִּין הַגְּדוֹל הַכִּי הוּא, בְּגִין דְּכְלָהוּ נִפְחִין רוּחִין
לְגַבֵּי עֵילָא וְלֹא לְתַתָּא.

כְּתִיב (בראשית א') בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. וְכְתִיב וַיִּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הַגְּדוֹלִים, בְּכָל עוֹבְדָא
דְּאִינוּן עֶשֶׂר אַמִּירוֹן, קִימִין לְקַבְּלֵיהוּ אִינוּן עֶשֶׂר
יְאוּרִין. וְחַד תַּנִּינָא מִתְפָּרְפָּרָא (ס"א מתפרשא) (ס"א מתפרפרא)
בְּרוּחָא, לְקַבֵּל כָּל חַד וְחַד.

וְעַל דָּא, חַד לְשַׁבְעִין שָׁנִין מְזַדְעָזַע עַלְמָא, בְּגִין דְּהֵאֵי
הַתַּנִּין הַגְּדוֹל כִּד הוּא סְלִיק סְנִפִירוּי וְאִזְדְעָזַע, כְּדִין

כִּלְהוּ מִזְדַּעְזָעֵן בְּאֵינֹן יְאוּרִין, וְכֹל עֲלָמָא מִזְדַּעְזָעָא,
וְאַרְעָא מִתְחַלְחֶלֶת, וְכִלְהוּ כְּלִילָן בְּהַאי תַּנִּין הַגְּדוֹל.
וְהָאָרֶץ הִיְתָה תוּהוּ וְגו', אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עוֹבְדָא
דְּבְרָא שִׁית, חֲבַרְיָא לְעָאן בֵּיה, וַיִּדְעִין בֵּיה,
אָבֵל זְעִירִין אֵינֹן, דִּי־דְעִין לְרַמְזָא עוֹבְדָא דְּבְרָא שִׁית,
בְּרִזָּא דְּתַנִּין הַגְּדוֹל. וְעַל דָּא תַּנִּינָן, דְּכֹל עֲלָמָא לָא
מִשְׁתַּלְּשָׁלָא אֶלָּא עַל סַנְפִּירוֹי דְּדָא.

תָּא חֲזִי וְהָאָרֶץ הִיְתָה תוּהוּ וּבְהוּ וְגו', תַּנִּינָן הִיְתָה,
וְאוֹקִימָנָא. בְּגִין דְּבְהַאי יְאוּרָא קְדַמָּאָה דְּקַאמְרוֹן,
כִּד הַאי הַתַּנִּין הַגְּדוֹל עָאל בֵּיה, כְּדִין אֲתַמְלִיָּא, וְשִׁאטִּי
וְדַעִיךְ נִיצוּצִין דְּאֲתַלְקָטוּ בְּאֵינֹן עֲלָמִין דְּאֲתַחַרְבוּ
בְּקַדְמִיתָא.

אֵינֹן תַּנִּינִין אַחַרְנִין דְּקַאמְרוֹן, הוּוּ וְלָא הוּוּ, אָמַאי. בְּגִין
דְּאֲתַחַלְשׁ חִילֵייהוּ דְּלָא יִטְשְׁטְשׁוֹן עֲלָמָא, בַּר
לְשִׁבְעִין שָׁנִין, חַד זְמָנָא, וְאֵינֹן אֲתַתְקֶפוּ בְּחִילָא דְּהַהוּא
תַּנִּין הַגְּדוֹל, וְהַאי אִיהוּ בְּלַחֲדוּי לְאֲתַתְקֶפָא. וְאַלְמָלָא
נוֹקְבִיָּה קְיִימַת לְגַבִּיָּה, לָא יְכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל לוֹן. (וּבְגִין

(כף)

עַד לָא קָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנוֹקְבָא, הָאָרֶץ הִיְתָה
תוּהוּ. (וּבְהוּ) תוּהוּ הִיְתָה. וְלְבַתֵּר דְּקָטַל לָהּ, הוּוּ
(בְּרַאשִׁית ע' ע"א) בְּהוּ, שָׂרָאֵת לְאֲתַקְיִמָּא. וְחֻשְׁךְ עַל. עַד לָא
הוּוּ נְהִירָא עוֹבְדָא דְּעַבְדָּא.

מָה עֶבֶד קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא, מִחֵץ רִישִׁיה דְּדְכוּרָא
 לְעֵילָא, וְאִתְכַפֵּיא, בְּגִין דְּהָא תְּהוּמָא לְתַתָּא, לֹא
 הָוֵה נְהִיר. מֵאִי טַעְמָא לֹא הָוֵה נְהִיר, בְּגִין דְּהָא תְּתַנִּין
 הַגְּדוּל, הָוֵה נְשִׁיב רוּחָא עַל תְּהוּמָא, וְאִחְשִׁיךְ לִיה, וְלֹא
 מֵרְפָרְפָא לְתַתָּא.

וְעֶבֶר (נ"א וְעַם כָּל דָּא) רוּחָא אַחְרָא דְלְעֵילָא, וְנִשְׁב
 (נ"א דְנִשְׁב) וּבִטְשׁ בְּהַהוּא רוּחָא, וְשָׁכִיךְ לִיה, הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. וְהֵינּוּ
 דְתַנִּינוּ, דְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא בִטְשׁ רוּחָא בְּרוּחָא, וּבְרָא
 עֲלֵמָא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, נְהִיר נְהִירוּ דְלְעֵילָא,
 וּבִטְשׁ (דף ל"ה ע"א) עַל גְּבִי רוּחָא דְנִשְׁיב, וְאִסְתַּלַּק
 מֵעַל תְּהוּמָא, וְלֹא חָפָא לִיה. כִּיּוֹן דְתְּהוּמָא אִתְנְהִיר,
 וְאִיהוּ אִסְתַּלַּק, כְּדִין הָוֵה נְהִירוּ.

דָּא נְהִיר עַל רִישִׁיה, וּמֵיָא הוּוּ נְפָקִי מִגּוֹ אֶפּוֹתִיה, וְרוּחָא
 נְשִׁיב לְעֵילָא. וְנְהִיר מְנַהִירוּ דָּא, עַד דְּהָוֵה נְחִית
 נְהוּרִיה, מְנַצְנָא לְשַׁבְעִין וְתַרִּין נְהוּרִין דְשִׁמְשָׁא, כִּיּוֹן
 דְאֵינּוּן נְהוּרִין אִתְרַשִּׁימוּ בְּגוֹ שִׁמְשָׁא לְתַתָּא, הוּוּ (קפ"ח ע"א)
 חִיבֵיָא דְעֲלָמָא יַדְעִין בְּהוּ, וְהוּוּ פְּלַחִין לְשִׁמְשָׁא. כִּיּוֹן
 דְאִסְתַּפֵּל קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֵינּוּן חִיבֵיָא, סָלִיק
 נְהוּרִיה וְגַבִּיז לִיה אֲמַאי גַבִּיז לִיה. בְּגִין דְתְּהוּמָא תַנִּין, הָוֵה

סָלִיק וְנַחֲתִית, וּבִטַּשׁ בְּאִינוֹן יְאוּרִין, עַד דְּגָנֹז לִיה וְלֹא
אֶתְגַּלִּיא.

וְזָרַע לִיה זְרוּעָא בְּחַד צְדִיק, דְּאִיהוּ גִנָּנָא דְּגִנְתָּא,
וְזְרוּעָא דְּזָרַע בְּגִנְתָּא, בְּגִנְיֹזוּ בְּטַמְיֹרוּ (ס"א א' דא)
דְּהֵאִי אֹר אִיהוּ.

כַּד הֵאִי הִתְנִין הַגְּדוֹל, חָמִי דְּצֻמַּח בְּגִנְתָּא זְרוּעָא דְּאֹר
דָּא, כְּדִין אֶתְעַר לְסִטְרָא אַחְרָא, לְהֵהוּא נָהָר דְּאֶקְרִי
גִּיחוֹן. וְאֶתְפְּלָגוּ מִימּוֹי דְּהֵאִי גִיחוֹן, חַד שְׁבִילָא דִּילִיה,
אִיהוּ אָזִיל גּוּ הֵהוּא זְרוּעָא דְּאַצְמָחָא גּוּ גִנְתָּא, וְאַנְהִיר
בֵּיה בְּרַבּוּ דְּזְרוּעָא דָּא, וְאֶקְרִי גִיחוֹן.

וּמַגּוּ הֵהוּא רַבּוּ דְּזְרוּעָא דָּא, אֶסְתַּלַּק לְרַבּוּ דְּשְׁלֵמָה
מִלְכָּא, כַּד אֶסְתַּלַּק לְמַלְכוּ, דְּכַתִּיב, (מלכים א' / א')
וְהוֹרְדָתֶם אוֹתוֹ אֶל גִּיחוֹן, וּכְתִיב וּמָשַׁח אוֹתוֹ שָׁם. שָׁם,
וְלֹא בְּאַתֵּר אַחְרָא, בְּגִין דְּהוּהָ יַדַּע דּוּד מִלְכָּא דָּא,
וּמִימּוֹי אַחְרָנִין אֶסְתַּלְקוּ לְמַלְכוּ אַחְרָא, וְדָא אִיהוּ מִלְכָּא
דְּאִיהוּ תְּקִיפָא.

וְהֵאִי הִתְנִין הַגְּדוֹל, אֶתְעַר לִיה, וְאֶסְתַּלַּק סְנִפִּירוֹי דְּהֵאִי
תַּנִּין, בְּהֵהוּא נָהָר, לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיה. וְכֹל אִינוֹן
שְׂאָר יְאוּרִין כְּלָהוּ, סְלָקִין וְנַחֲתִין בְּתַקְפָּא דְּהֵאִי הִתְנִין
הַגְּדוֹל, וְתָאב וְעָאל לְהֵהוּא יְאוּרָא שְׁכִיכָא, וְאַשְׁתַּכַּךְ
בֵּיה.

וְכִדִּין, כִּד הֵהוּא אֹר אֶתְגִּנִּיז (ס"א לְנִטְלָא) לְעִיּוּלָא לִיה
 הֵהוּא גִנְנָא דְקֵאמְרֵן, כִּדִּין נִפְק חֲשָׁךְ קְדַמָּאָה,
 וּבִטְשׁ עַל רִישִׁיה, בְּהֵהוּא נִוְקְבָא דְאֶתְמַתְחָא בִּיה,
 וְאֶתְפָּרֵשׁ חַד חוּטָא, בֵּין הֵהוּא נְהִירוּ דְאֹר דָּא דְאֶתְגִּנִּיז,
 וּבֵין הֵהוּא חֲשׂוּכָא דְחֲשָׁךְ דָּא, דְכֶתִיב, (בראשית א') וַיְבַדֵּל
 אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשָׁךְ.

הָאִי תַנִּין, תָּב בְּהֵהוּא פְּרִישׁוּ דְהָאִי חוּטָא דְאֶפְרִישׁ,
 וְאֶפְרִישׁ לְאִינּוֹן (נ"א בֵּין אִינּוֹן) יְאֹרִין, גּוּ חֲשׂוּכָא,
 וְאֶתְפָּרְשׁוּ נִוּנִין לְזַנְיָהּוּ אֵלִין מְאֵלִין, בְּהֵהוּא פְּרִישׁוּ.
 וְכִד אֶתְפָּרְשׁוּ מִיִּין עֲלָאִין קְדִישִׁין. כֹּל אִינּוֹן יְאֹרִין
 אֶתְפָּרְשׁוּ, וְעָאֵלוּ לְגוּ הֵהוּא יְאֹרָא שְׂכִיכָא
 דְאֶתְבְּרִיר מְכֻלָּהּוּ, וְנִפְּיק וְעָאֵלִין בִּיה תִּלְתַּת (בלק קצ"ו) זַמְנִין
 בְּיוֹמָא.

וְכֹל אִינּוֹן נִוּנִין דְמַגְדִּלָן גּוּ אִינּוֹן יְאֹרִין, פְּרִישָׁן אֵלִין
 מְאֵלִין, וְאֶקְרוּן לִילוּת, וְאֵלִין אִינּוֹן רָאשִׁין לְכֹל
 אִינּוֹן נִוּנִין דְנִפְּקִין לְבַר, וְאֵלִין שְׁלֹטִין עַל כְּלָהּוּ. וְאֵלִין
 אֶקְרוּן בְּכוּרֵי מְצָרִים, וּמְהֵכָא אֶתְבְּדַר לְבַר בּוּכְרִין, וְכְלָהּוּ
 אֶתְזַנּוּ מִשְׁקִיּוּ דְאִינּוֹן יְאֹרִין. וְהָאִי תַתַּנִּין הַגְּדוּל, שְׁלֹטָא
 עַל כְּלָהּוּ.

וְכֹלָא בְּפְרִישׁוּ דְמִיִּין עֲלָאִין, דְכֶתִיב וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם
 לְמַיִם, וְאֶתְרְשִׁימוּ מִיִּין קְדִישִׁין עֲלָאִין, וְאֶתְפָּרְשׁוּ

לְעֵילָא, וּמֵיִן תְּתַאֲיִן, אֶתְפָּרְשׁוּ כְּלָהוּ אֵלִין מֵאֵלִין,
 קְדִישִׁין וּדְלָא קְדִישִׁין, וְעַל דָּא אֶקְרוּן מְלָאכִין עֲלָאִין
 פְּרִישָׁן, בְּגִין דְּאֶתְפָּרְשׁוּ אֵלִין מֵאֵלִין לְזַנְיָהוּ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׁב מְזֻרְעֵ זֶרַע,
 רְזָא דָּא, כִּד הַאי הַתַּנִּין הַגְּדוֹל, הָוָה נָשִׁיב רוּחָא
 בְּהַהוּא נּוֹקְבָא, וּמִרְפָּרְפָא לְגַבֵּי עֵילָא, כָּל אֵינּוֹן עֵשְׁבִין
 הָוָה מְהַפֵּךְ לֹון לִיבִישׁוּ, עַד דְּרוּחָא אַחְרָא נָשִׁיב בְּהַהוּא
 רוּחָא, וְשָׁכִיף לִיהָ לְתַתָּא, וְעֵשְׁבִין צָמְחוּ כְּמִלְקֵדְמִין.

וְשִׁלְטִין וּמְשַׁבְּחִין וְאוֹדִין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 מְסֻטְר שְׂמַאלָא, וּלְגוּ יְאוּרָא שְׂכִיכָא, נְפָקִין בְּעִירִין
 לְזַנְיָהוּ, וְאֶזְלִין לְמִקְרַב לְגַבֵּי דְאֵינּוֹן עֵשְׁבִין
 וְלֹא יִכְלִין, וְתַבִּין לְאַתְרֵיהּ. כָּל אֵלִין יְאוּרִין אֶזְלִין
 וְשָׂאטִין, עִם הַהוּא תַנְיָנָא דְשִׁלִּיט בְּהוּ, וְסַחְרִין לְאֵינּוֹן
 עֵשְׁבִין, וְלֹא יִכְלִין. בַּר לְזַמְנִין, דְּרוּחָא עֲלָאָה לָא נָשִׁיב,
 וְאֵיהוּ מִרְפָּרְפָא רוּחָא בְּהַהוּא נּוֹקְבָא דְלְעֵילָא, כְּמָה

דְּאוּקִימְנָא, כְּדִין שְׁלִיט הַהוּא רוּחָא עַל אֵינּוֹן עֵשְׁבִין.
 וַיְאוּרָא שְׂכִיכָא תָב לְאַתְרֵיהּ, וְסִלְקָא וְנַחְתָּא. וּבְגִין
 דְּמִימּוּי שְׂכִיכִין, אֶזְלִיל בְּשְׂכִיכוּ, וְהַאי הַתַּנִּים
 הַגְּדוֹל סִלְקָא לְגַבֵּי אֵינּוֹן יְאוּרִין, וְעֵשְׁבִין כְּלָהוּ מְגַדְלָן
 סַחְרָנִיה דְּהַהוּא יְאוּרָא שְׂכִיכָא וְאֵלִין (ב"א וְאֵינּוֹן) מְגַדְלִין
 בְּכָל עֵיבֵר, כְּדִין סִלְקָא הַהוּא תַנְיָנָא וְאַתְרֵי בֵינְיָהוּ,
 וְתָב לְכָל אֵינּוֹן יְאוּרִין.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם, דָּא אִיהוּ נְחָשׁ
 בְּרִית. אַמַּאי בְּרִית. בְּגִין דְּסָגִיר לְתַרְיִן סְטָרִין,
 וְלֹא נִפְיֵק לְעֵלְמִין אֲלֵא חַד זְמַנָּא לְיוֹבְלָא.

וּבְסִפְרֵי קַדְמָאִי, דָּא נְחָשׁ עֶקְלָתוֹן, דְּאִיהוּ בְּעַקִּימו
 תְּדִיר, וְאִיִּתִּי לְוֹטִין עַל עֲלָמָא, כַּד הָאִי קָם,
 אַתְבַּר תּוֹקֶפִיָּה (דף ל"ה ע"ב) דֵּהֲהוּא תַנְיָנָא, וְלֹא יִכִּיל לְמִיקָם,
 עַד דְּאָבִיד גְּשָׁמִיָּה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּפִיף לִיָּה
 גּוּ יִמָּא, כַּד עָאֵל לְגַבִּיָּה. וְאִיהוּ דְרָךְ עַל תְּקַפִּיָּה דִּיִּמָּא.
 וְתְקַפִּיָּה דִּיִּמָּא דָּא, אִיהוּ תַנְיָנָא, כְּמָה דַּאתְ אָמַר (איוב ט')

וְדוֹרָךְ עַל בְּמַתִּי יָם.

וְכַד הָאִי נְחָשׁ קָם, כְּדִין מַה כְּתִיב, (ישעיה כ"ז) וְהָרַג אֶת
 הַתַּנִּין אֲשֶׁר בַּיָּם, דָּא אִיהוּ הַתַּנִּין הַגָּדוֹל. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (יחזקאל כ"ט) הַנְּנִי עֲלֶיךָ. וְדָא נְחָשׁ, אִיהוּ מְאֹרֶת,
 בְּלוֹוֹטִין לְכָלָא, בְּגִין דְּאִיהוּ תְקִיפָא עֲלֵיָּה, בְּתְקַפִּיָּה
 דֵּהֲהוּא נְהַר רַבְרָבָא, דְּאֶקְרִי חַדְקָל, וְהָא אוֹקִימָנָא.

הֲהוּא נְחָשׁ אִיְהִי בִיבְשֶׁתָּא כַּד נִפְקִין דָּא בְּדָא, דָּא
 דְּבִיבְשֶׁתָּא אַתְתְּקַף תְּדִיר, בְּגִין דְּכָל אוֹרְחוּי
 וְתַקְפוּי בִיבְשֶׁתָּא אִיהוּ, וְאֶכִּיל אַרְעָא וְעַפְרָא תְּדִיר, כְּמָה
 דַּאתְ אָמַר (בראשית ג') וְעַפָּר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. דָּא גְּדִיל
 בְּעַפְרָא, וְדָא גְּדִיל בְּמִיא. נְחָשׁ דְּאֶתְגְּדִיל בְּמִיא, לָאו
 תְּקִיפָא כְּהָאִי דְּאֶתְגְּדִיל בִּיבְשֶׁתָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית

א) מְאֹרֶת חֶסֶד.

וְדָא אֲזִדְמֵן לְגַבֵּי הַהוּא דְמִיָּא. וְאַף עַל גַּב (וְדָא לָא)
 דְאֲזִדְמֵן לְגַבֵּיהּ, לָא אֲגַח לְגַבֵּיהּ, אֶלָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, דְקָטִיל לֵיהּ מְגוּ יָמָא, כְּמָה
 דְאֻקִּימָנָא בְּגִין גְּסוּת רֻחָא דְבֵיהּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר (יִחֻקָּא ל
 כ"ט) אֲשֶׁר אָמַר לִי יֵאֲרִי וְגו'.

וְעַבְר יִי לְנִגּוּף אֶת מְצָרִים וְגו'. תְּנָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 הָאִי קָרָא קְשִׁיָּא, וְכִי וּרְאָה אֶת הַדָּם וְאַחַר כֵּךְ
 וּפְסַח, דְמִשְׁמַע דְסִימָנָא הוּא דְעֵבִיד. וְאִי תִימָא בְּגִין
 דְמָא דְאִיהוּ מְצוּה, אֲמַאי לְבַר. וְאֲמַאי בְּתַלְת דְּוֹכְתִי
 דְפִתְחָא. וְהָא כְּתִיב (דְנִיָּא ל ב') הוּא גְּלִי עֲמִיקְתָּא וְגו'. וּמַאי
 טַעְמָא בְּעָא דְאֵתְגַלִּיא דְמָא עַל הַמְשִׁקּוּף וְעַל שְׁתֵּי
 הַמְזוּזוֹת.

אֶלָּא תְנָא, כְּתִיב, (דְבָרִים ל"ב) וַיֵּרָא יִי וַיִּנְאֶץ, וְכְתִיב,
 (בְּרֵאשִׁית ו') וַיֵּרָא יִי כִי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בְּאַרְצָא.
 וְתַנִּינָן לָא אֶתְחַזִּי אֲשַׁחֲוִיתָא דְלַעִילָא, אֶלָּא כַּד אֶתְחַזִּי
 לְתַתָּא עוֹבְדָא דְאֶתְעֵבִידוּ עוֹבְדָא מְנִיה וְעַל דָּא (נ"א וְעַד
 דְעַבְדִּין עוֹבְדָא לְתַתָּא) לָא מְשַׁגְּחִין (נ"א לְאַבְאָשָׁא), בַּר הִרְהוּרָא
 דְעֵבוּדָה זָרָה, דְכְתִיב, (דְבָרִים י"א) הִשְׁמָרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה
 לְבַבְכֶם. וּמִדְאֶתְעֵבִיד עוֹבְדָא, אֲשַׁחֲוִיתָא דְלַעִילָא
 אֶתְעַר, וּבְגִין כֵּךְ, כְּלָא, בֵּין לְטַב וּבֵין לְבִישׁ, בְּעוֹבְדָא
 תְּלִיא מְלִתָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל שְׂוָקֵי מִצְרַיִם, מְלִיִּין טַעוֹן הוּוּ, וְעוֹד
 דְּבַכָּל בֵּיתָא וּבֵיתָא, הוּוּ שְׂכִיחֵי זַיְנִין, דְּמִתְקַטְרֵי
 בְּחַרְשֵׁיהוּ, בְּאֵינוֹן כְּתָרִין תְּתַאֲרִין דְּלִתְתָּא, וּמִתְעַרְרִין רוּחַ
 מְסֻאָבָא בְּגוּוֹיֵיהוּ.

וְרוּזָא דְּמַלְהָ תְנָא, כְּתִיב, וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם
 בְּדָם אֲשֶׁר בַּסֶּף וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמִּשְׁקוּף וְאֶל שְׁתֵּי
 הַמְּזוּזוֹת. אֲגוּדַת אֲזוּב לְמָה. בְּגִין לְבַעֲרָא רוּחַ מְסֻאָבָא

מִבֵּינֵיהוּ, (נ"א הָאֵי קְרָא קְשִׁיא וְכִי וְרָאָה אֶת הַדָּם וְאַחַר כֵּן וּפְסַח דְּמִשְׁמַע דְּסִימְנָא
 הוּא דְעֵבִיד אֲמַאי וְהָא כִּלְא גְלִיָּיא קָמִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְתִיב הוּא גְלִי עֲמִיקְתָּא
 וּמִסְתְּרָתָא אֶלָּא תְנָא כְּתִיב וְיֵרָא יי' וַיִּנְאֶץ וְיֵרָא יי' כִּי רָבָה רַעַת וְגו' וְתַנִּינָן לָא
 אֲתַחְזִי אֲשַׁחְזוּתָא לְעִילָא אֶלָּא כִּד אֲתַחְזִי לְתַתָּא עוּבְדָא וּמִדְּאֲתַעְבַּד עוּבְדָא אֲשַׁחְזוּתָא
 לְעִילָא אֲתַעַר וּבְגִין כֵּן כּוּלָא בִּין לְטַב בִּין לְבִישׁ בְּעוּבְדָא תְלִיָּיא מְלִתָּא. וּלְקַחְתֶּם אֲגוּדַת אֲזוּב
 וְגו' אֲגוּדַת אֲזוּב לְמָה וּמַאי טַעְמָא בְּעָא דְאַתְגְּלִיָּיא דְמָא עַל הַמִּשְׁקוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי כָּל שְׂוָקֵי מִצְרַיִם מְלִיִּין טַעוֹן הוּוּ וּבַכָּל בֵּיתָא וּבֵיתָא הוּוּ שְׂכִיחֵי זַיְנִין דְּמִקְטְרִין
 בְּחַרְשֵׁיהוּ בְּאֵינוֹן כְּתָרִין תְּתַאֲרִין דְּלִתְתָּא וּמִתְעַרְרִין רוּחַ מְסֻאָבָא בְּגוּוֹיֵיהוּ וְעַל דָּא אֲגוּדַת אֲזוּב
 בְּגִין לְבַעֲרָא רוּחֵי מִבֵּינֵיהוּ) וְלֹאֲחֻזָּא בְּפִתְחֵיהוּ, בְּהַנִּי תְלַת דּוּכְתֵי,

מִהֵימְנוּתָא שְׁלִימְתָּא. חַד הַכָּא, וְחַד הַכָּא, וְחַד בְּגוּוֹיֵיהוּ
 בְּגִין כֵּן, וּפְסַח יי' עַל הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית לְבֹא אֶל
 בְּתִיכֶם לְנִגּוּף, מִשּׁוּם דְּחַמֵּי שְׂמָא קְדִישָׁא רְשִׁים עַל
 פֶּתַחָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי הָכִי אֲמַאי דְמָא, דְּהָא תְנִינָן, חֲנוּר
 וְסוּמָק וְחַד דְּכָלִּיל בֵּינֵי גּוּוֹנֵי. אָמַר לֵיה, תִּרֵי דְמִי
 הוּוּ, חַד דְּמִלָּה, וְחַד דְּפִסְתָּא. דְּמִלָּה רַחֲמֵי. דְּפִסְתָּא
 דִּינָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָאוּ הָכִי, אֶלָּא כַּמָּה דְּאוּלְפִּנָּא,
דְּאַחֲזַר הֵהוּא דְּמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַחֲמֵי,

כְּאִילוּ הוּוּ חֲזוּר בְּגוּ גְּוֹנִי, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (יחזקאל ט"ז)
וְאֶעֱבֹר עָלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ וְאֹמֵר לָךְ
בְּדַמְיֶךָ חַיִּי וְגו'. וְאַף עַל גַּב דִּיהוּה סוּמְקָא, אֶתְחַזֵּר
לְרַחֲמֵי, דְּכְתִיב בְּדַמְיֶךָ חַיִּי. וּבְגִין כֵּן, רְשִׁים פִּתְחָא
בְּתַלְתַּת סְטְרִין, חַד הֶכָּא, וְחַד הֶכָּא, וְחַד בֵּינֵיהוּ.

תַּאֲנִי ר' חֲזַקְיָה, תַּרְיִן דְּמֵי אֶתְחַזֵּוּ, לְקַבֵּל תַּרְיִן כְּתַרְיִן,
דְּאֶתְחַזֵּוּ (נ"א דֶּאֶתְעַרְוּ) לְעֵילָא בְּהֵיא שְׁעֵתָא. אָמַר

רַבִּי יוֹסִי, חַד כְּתָרָא דְּכֻלִּילָא בְּתַרְיִן סְטְרִין טְמִירִין, (דף ל"ז ע"א)
בְּרַחֲמֵי וּדְיָנָא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּכַמָּה אֶתְרִין חָס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל
בְּנוֹי: עֶבֶד בַּר נָשׁ בֵּיתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר
לֵיהּ, כְּתוּב שְׁמִי, וְשׂוּי לְפִתְחֶךָ, וְאַתְּ שָׂרִי לְגוּ בֵּיתָא,
וְאַנָּא אוֹתִיב לְבַר בְּפִתְחֶךָ לְנִטְרָא לָךְ. וְהֶכָּא אָמַר, רְשִׁים
עַל פִּתְחָא רְזָא דְּמֵהִימְנוּתָא דִּילֵי, וְאַתְּ שָׂרִי לְגוּ בֵּיתָךְ,
וְאַנָּא נָטִיר לָךְ לְבַר, דְּכְתִיב וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח
בֵּיתוֹ עַד בִּקְרָה, וְכְתִיב וְרָאָה אֶת הַדָּם עַל הַמַּשְׁקוּף וְעַל
שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וּפָסַח ד' עַל הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לְבֹא
אֶל בְּתִיכֶם לְנִגּוּף.

תוּ אָמַר רַבִּי אֲבָא, כְּגוּוֹנָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא עֶבְדוּ בְּהֵהוּא

שְׁעָתָא. מַה שְּׂמָא קְדִישָׁא הִיא אֲתַחְזֹר בְּהַאי שְׁעָתָא דִּינָא,
 אוּף הָכִי אֲתַחְזֹר הָאִי דְמָא בְּהַאי שְׁעָתָא דִּינָא, דְכְתִיב
 וְרָאָה אֶת הַדָּם עַל הַמִּשְׁקוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת, רְשִׁימָא
 דְכֻלְּהוּ סוּמְקָא, לְאַתְחֻזָּא, דִּהָא אֲתַחְזֹר בְּדִינָא, לְמַעַבְד
 נוֹקְמִין.

וְרוּזָא דְמִלָּה, כְּגוּוּנָא דְהוּי לְעִילָא בְּהַהוּא שְׁעָתָא, כַּד
 בְּעִי לְאַתְחֻזָּא לְתַתָּא, אִי רַחֲמֵי רַחֲמֵי, וְאִי דִינָא
 דִּינָא, הִדָּא הוּא דְכְתִיב, וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר בַּסֶּף
 וְהִגַּעְתֶּם וְגו'. וְלִזְמַנָּא דְאֵתִי כְּתִיב, (ישעיה ס"ג) מִי זֶה בָא
 מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה. דְזִמִּין לְאַחֻזָּא (נ"א לְאַתְחֻזָּא)
 כְּלָהוּ דִינָא לְמַעַבְד נוֹקְמִין.

וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֶּקֶר. מֵאִי טַעְמָא,
 מִשּׁוּם דְתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, (אָמַר רַבִּי יְרֵמְיָה) לָא
 לִיבְעִי לִיָּה לְאִינְשׁ לְמִיזֵל בְּשׁוּקָא, וְלֹא שְׁתַּכַּחַא בְּשׁוּקָא,
 בְּזַמְנָא דְדִינָא תְלִיא בְּמַתָּא, דְכִיּוֹן דְרְשׁוּתָא אֲתִיִּיהִיב
 לְמַחְבְּלָא, מֵאֵן דְפָגַע בֵּיה אֲתֻזָּק. וְהָכָא מִשּׁוּם דְדִינָא
 אֲשַׁתְּכַח, לָא בְּעִיא לְנַפְקָא לְבַר.

תְּנִיא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּהַהוּא מִמֶּשׁ דְאֲשַׁתְּכַח דִּינָא
 לְמַצְרָאִי, בְּהַהוּא מִמֶּשׁ אֲשַׁתְּכַח רַחֲמֵי לְיִשְׂרָאֵל,
 הִדָּא הוּא דְכְתִיב, וְרָאִיתִי אֶת הַדָּם וּפִסַּחְתִּי עֲלֵיכֶם. וְכֵן
 תִּנָּא, בְּכָל אֵינּוֹן כְּתָרִין קְדִישִׁין דְלְעִילָא, כְּמָה דְאֲשַׁתְּכַח

דִּינָא, אֲשַׁתְּכַח רַחֲמֵי, וְכֹלָא בְּשַׁעְתָּא חֲדָא. תְּנָא רַבִּי
 חֲזַקְיָה, כְּתִיב, (ישעיה י"ט) וְנִגַּף יְיָ אֶת מִצְרַיִם נְגוּף וְרָפָא.
 נְגוּף לְמִצְרַיִם, וְרָפָא לְיִשְׂרָאֵל. מַאי וְרָפָא. מִמַּאי
 שְׁנִימוּלוּ צְרִיכִים רְפוּאָה.

וְתִנָּא, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁנַגְפּוּ מִצְרָאֵי, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
 נִתְרָפְאוּ יִשְׂרָאֵל. דִּתְנִיָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, (אמר רבי
 חזקיה) מִהוּ דְכְּתִיב, וּפָסַח יְיָ עַל הַפֶּתַח, מַאי עַל הַפֶּתַח.
 וּפָסַח יְיָ עֲלֵיכֶם מִבְּעֵי לֵיהּ. אֲבָל עַל הַפֶּתַח, עַל הַפֶּתַח
 מִמַּשׁ זֶהוּ פֶתַח הַגּוּף. וְאִי זֶהוּ פֶתַח הַגּוּף. הוּי אֹמֵר זֶה
 מִלָּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְּפַלְג לִילִיא, וְכִתְרָא
 קִדְיִשָּׁא אִתְּעַר לְגַבָּה (נ"א אִתְּעַרְב בִּיהּ) דְּכִוְרָא. וּמֵאן
 דְּכִוְרָא. חֶסֶד עֲלָאָה, דְּמִשְׁמַע, דְּדָא בְּלֵא דָּא לֹא סִלְקָא,
 וּבְגִין דָּא, דָּא מַחֲי, וְדָא מַסִּי, וְכֹלָא בְּשַׁעְתָּא חֲדָא.
 וְכְתִיב, וּפָסַח יְיָ עַל הַפֶּתַח הַיְדוּעַ. מַאי הַפֶּתַח, מִשּׁוּם
 דְּאִיהוּ פֶתַח וּמְשִׁיכָא דְרוּחָא וְגוּפָא, וְתָא חֲזִי,
 עַד לָא אִתְּגַזֵּר אֲבָרָהֶם, הוּהוּ אָטִים וְסֹתִים מִכָּל סִטְרוּי.
 מִדְּאִתְּגַזֵּר אִתְּפַתַּח מִכָּלָא, וְלֹא הוּי אָטִים וְסֹתִים
 כְּקַדְמִיתָא.

וְהֵינּוּ רְזָא דִּתְנִינָן, (בראשית י"ח) וְהוּא יֹשֵׁב פֶתַח הָאֵהָל.
 מִשּׁוּם דְּאִתְּגַלִּיָּא יו"ד. מַאי קָא מִיִּירִי. אֵלָא

אמר רבי יצחק דהוא אשרי בגלויא דא, חסד בצדק.
 ודא הוא פתחא, דמשכנא עלאה קדישא, משמע דכתיב
 האהל, האהל הידוע.

אמר רבי אלעזר, כד אתגלייא האי יו"ד, אתבשר, (ב"א
 אתבשם) ואתברך בפתח האהל, דהיא צדק,
 לאתבסמא בחס"ד. הדא הוא דכתיב, כחום היום, דהוא
 שעתא דשלטא חסד, חולקא דאברהם. ומנא לן דהאי
 פתח האהל, אתבסם לקבליה דאברהם. דכתיב, (בראשית
 כ"ד) ויי ברך את אברהם בכל, דאתבסם בחס"ד,
 מדאתגלייא יו"ד.

אמר רבי אבא, והוא יושב פתח האהל, כמה דכתיב ויי
 ברך את אברהם בכל. דדא הוא פתחא קדישא,
 כתרא עשיראה. כחום היום, כמה דאתייהיב ליה כתרא
 דחסד, הדא הוא דכתיב כחום היום. כמה דיתיב בהאי,
 כף יתיב בהאי, דלא סליק האי בלא האי.

דבר אחר (דף ל"ו ע"ב) ועבר יי לנגוף את מצרים. מאי ועבר.
 דעבר על שורי דינא דכתרין, (ב"א דקטרין) דהו
 מתקשרי בכתרין אחרנין דלעילא, ושרא להו
 מקיומיהון, ועבר על אורחוי, בגין למעבד בהו דינא,
 ולנטרא להו לישראל, וכדין הוא, כל ועבר, ועברתי,
 ויעבר, דקודשא בריך הוא אעבר על כל אורחוי, או

לְדִינָא, אוּ לְרַחֲמֵי. הֲכָא וְעֵבֶר, בְּגִין לְמַעְבַּד דִּינָא, הָתָם
וַיַּעְבֵּר, בְּגִין לְרַחֲמָא.

וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיֵּי הֶכָּה כָּל בְּכוֹר וְגו' (פְּתִיב (תְּהֵלִים ס"ט)
וְאֲנִי תַפְלָתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן וְגו') ר' חֵינְא ור' יוֹסִי
הוּוּ אֲזֵלִי מֵאוּשָׁא לְלוּד, וְהוּוּ רַבִּי חֵינְא רַכִּיב בַּחֲמָרָא.
אָמַר ר' יוֹסִי, גִּיתִיב הֲכָא וְנִצְלִי, דִּהָא מָטָא זְמָנָא
דְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה, וְתַנִּינָן, לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זְהִיר בְּצִלוּתָא
דְּמִנְחָה. אָמַאי זְהִיר. מְשוּם דִּהֵיא שְׁעָתָא דִּתְלִיא דִּינָא
וּבְעֵי בַר נָשׁ לְכוּוּנָא דִּעֵתִיהָ, נָחַת ר' חֵינְא וְצִלִּי.

עַד דִּהוּוּ אֲזֵלִי, נָטָה שְׁמָשָׁא לְמִיעֵל. אָמַר רַבִּי חֵינְא לְר'
יוֹסִי אָמַאי אַתְּ שְׁתִּיק. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִסְתַּכַּל הוּינָא
בְּדַעְתָּאִי, דְּלִית עֲלֵמָא מִתְקַיְמָא, אֶלָּא עַל רִישֵׁיהוּן
דְּעַמָּא. אִי רִישֵׁי עַמָּא זַכָּאִין, טַב לְעַלְמָא, טַב לְעַמָּא.
וְאִי לָא זַכָּאִין, וּוִי לְעַלְמָא, וּוִי לְעַמָּא.

אָמַר רַבִּי חֵינְא, וְדַאי פְּךָ הוּא, מְנַלְן. דְּכַתִּיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים
ב', י"ח) רָאִיתִי אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל נְפוּזִים עַל הַהָרִים
כְּצֵאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶן רוּעָה וַיֹּאמֶר יְיָ לֹא אֲדַנִּים לְאַלְהָ
יִשְׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם. יִשְׁוּבוּ, יִשְׁבוּ מִבְּעֵי לִיָּה.
לְבֵיתוֹ, בְּבֵיתוֹ מִבְּעֵי לִיָּה. דִּהָא בְּאַתְרֵיהוּ קַיְיִמִי.

אֶלָּא הָכִי תַנִּינָן, אִי רִישָׁא דְּעַמָּא לָא זַכִּי, עַמָּא מִתְפָּסָן
בְּחוּבֵיהָ. מְנַלְן. דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל ב', כ"ד) וַיֹּאמֶר דָּוִד וְגו'

הִנֵּה אֲנֹכִי חָטָאתִי וְאֲנֹכִי הֶעֱוִיתִי וְאַלֶּה הַצֵּאֵן מִה עֲשׂוֹ,
 (ס"א וּכְתִיב (דְּבַרֵי הַיָּמִים א' כ"א) וְאֲנִי הוּא אֲשֶׁר חָטָאתִי וְגו') דָּוִד
 חָב, וְיִשְׂרָאֵל סָבְלוּ. וְאִי רִישָׁא דְעֵמָא מִתְּפִס בְּחֻבִּיָּה,
 עֵמָא מִשְׁתַּזְבֵּן. דְּהָא דִּינָא לָא שְׂרִיא עָלֵיָּהּ. דְּכְתִיב,
 וַיֹּאמֶר יי לֹא אֲדַנִּים לְאַלֶּה, כְּלוּמַר, (ס"א אִם אֵלֹה) אֵלֹה לֹא
 הוּוּ רִישֵׁין לְעֵמָא, מִהָאִי אֹרְחָא יְשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ
 בְּשָׁלוֹם. כְּלָהוּ מִשְׁתַּזְבֵּן, אִי רִישֵׁיהוֹן מִתְּפִסָּן. וְאַפִּילוּ
 יְהוֹשֻׁפֵט אֶתְגָּזַר עָלֵיהּ לְאַתְעַנְשָׂא, מִשׁוּם דְּאַתְחַבֵּר
 בְּאַחָאָב. אִי לָאוּ הָהוּא צְוּחָא, דְּכְתִיב, (מַלְכִים א' כ"ב) וַיִּזְעַק
 יְהוֹשֻׁפֵט.

עַד דְּהוּוּ אֲזִילֵי רַמְשׁ לִילִיא, אֲמַרוּ, מַה נְּעַבִּיד, אִי נִיזִיל
 חֲשָׁךְ לִילִיא, אִי נִיתִיב דְּחָלָא הוּא. סָטוּ מֵאֹרְחָא,
 יִתְבוּ תַּחֲוֹת אֵילָנָא חַד. וַיִּתְבוּ וְהוּוּ אֲמַרֵי מְלִי דְּאֹרִיִּיתָא,
 וְלֹא דְּמִיכוּ.

בְּפִלְגוֹת לִילִיא, חָמוּ חַד אֵילָתָא דְּעֵבְרָא קְמִיָּהּ, וְהוֹת
 צֻחַת וְרַמִּיאַת קָלִין שְׁמַעוּ, קָמוּ ר' חִיָּיא וְר'
 יוֹסִי וְאַזְדַּעְזְעוּ. שְׁמַעוּ חַד קָלָא דְּמַכְרֹזָא וְאֲמַר, מִתְּעַרִּין
 קוּמוּ. נִימִין אֶתְעַרוּ. עֲלִמִין, אֲזַדְמַנוּ לְקַדְמַת מָרִיכוֹן.
 (דְּהָא קָלָא נִפְקַ דְּכָאִיב אֵילָתָא דְּלַעִילָא וְתַתָּא. דְּכְתִיב (תְּהִלִּים כ"ט) קוֹל יי' חוֹלַל אֵילוֹת
 וַיַּחֲשׁוּף יַעֲרוֹת) דְּהָא מָרִיכוֹן מִפִּיק לְגַן עֵדֶן, דְּאִיהוּ הִיכְלִיָּה,
 לְאַשְׁתַּעֲשַׂעָא עִם צְדִיקָא, דְּכְתִיב וּבְהִיכְלוּ כָּלוּ אֹמֶר
 כְּבוֹד.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, הַשְּׁתָּא פְּלָגוּ דְלִילִיא מִמֶּשׁ. וְקָלָא דָּא,
 הוּא קָלָא דְנַפְק, וְכֹאִיב אֵילְתָּא דְלַעִילָא וְתַתָּא,
 דְכַתִּיב קוּל יי' יְחוּלֵל אֵילוֹת. זַכָּאָה חוּלְקָנָא, דְזַכִּינָא
 לְמִשְׁמַע דָּא.

וְתָא חֲזִי רְזָא דְמַלְהָ, בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַחֲזִי
 עַל (ויצא קע"ו) גְּנָתָא, כָּל גְּנָתָא אֲתַכְנֵשׁ, וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ
 מִעֵדָן. וַיִּמְהָאֵי עֵדָן מִבּוּעֵי נַפְקִין, לְכַמָּה אֲוֹרְחִין וְשִׁבְלִין,
 וְהֵאֵי גְּנָתָא, אֲתַקְרִי צְרוּרָא (קע"ג) דְחֵי, דְתַמְן מִתְעַדְנִין
 צְדִיקָיָא, מְנַהִירוּ דְעֵלְמָא דְאֲתִי. וּבְהֵאֵי שַׁעְתָּא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲתַגְלִי עַלְיֵיהּ. וְתַנִּינָן בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲתַעַר בְּגְנָתָא דְעֵדָן לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא עִם צְדִיקָיָא
 כְּרוּזָא נְפִיק וְקָרִי עוּרִי צְפוּן וּבֹאֵי תִימָן הִפִּיחֵי גְּנֵי יִזְלוּ
 בְּשִׁמּוֹ יְבוּא דְוֹדֵי לְגִנוּ וְיֹאכְל פְּרִי מְגִדְיוֹ מֵאֵי וְיֹאכְל פְּרִי
 מְגִדְיוֹ אֲלִין קַרְבָּנִין דְאֲתַקְרְבוּ קַמִּיהָ מִנְשַׁמְתִּיהוּן
 דְצְדִיקָיָא הֵאֵי בְּפִלְגוֹת לִילִיא בְּשַׁעְתָּא אַחְרָא שְׂאָר
 קַרְבָּנִין מִמֶּשׁ.

יְתָבוּ רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכַמָּה זְמַנִּין
 שְׂאִילָנָא, הֵאֵי דְכַתִּיב, וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיִּי' הִפָּה
 כָּל בְּכוֹר בְּאָרְץ מִצְרַיִם אֲמֵאֵי לָא הוּהּ בִּימָמָא, דִּיתַגְלִי
 לְכָל פְּרֻסוּמֵי נִיסָא, וְאֲמֵאֵי מִיתוּ כָּל אֵינּוֹן חַלְשֵׁי דְבַתַּר
 רַחֲיִיא, וְאֵינּוֹן טְלִיָּא דְבְנֵי עָאנָא, וְלֹא מִיתוּ מַלְכֵי

וּפְרֻד־שְׂכִי, וְגוֹבְרֵי מְגִיחֵי קֶרֶבָא, כְּמָה דְהוּהּ בְּסִנְחָרִיב,
 דְכָתִיב, (מלכים ב', י"ט) וַיֵּצֵא מֶלֶךְ יִי' וַיֵּךְ בְּמַחֲנֵה אֲשׁוּר וְגו'.

וְתַנִּינֵן, כְּלָהוּ מַלְכִין בְּנֵי מַלְכִין רוֹפִינֵנוּס וּפְרֻד־שְׂכִי, הָתָם
 אֶתְחֹזֵי גְבוּרְתָא דְחַד שְׁלִיחָא דִילֵיהּ, יִתִיר מֵהֲאֵי,
 דְהוּהּ יְאוּת לְמַהוּי דִילֵיהּ יִתִיר.

אֲמַר לֵיהּ יְאוּת שְׁאַלְתָּ, וְאַנָּא לָא שְׁמַעְנָא מִיַּדִּי בְהֵאֵי,
 וְלֹא אֵימָא, אֲבָל הָא זְכִינָא לְכָל הָאֵי, וְאַרְחָא
 אֶתְתַּקֵּן קֶמֶן. אֲנָא שְׁמַעְנָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי מְדַכֵּי
 שְׁוֹקִין דְטַבְרֵיהּ, נִיזִיל גַּבִּיהּ. יִתְבוּ, עַד דְהוּהּ נְהִיר יִמְמָא.
 כַּד סָלִיק נְהוּרָא, קָמוּ וְאַזְלֵי. כַּד מָטוּ גַבִּיהּ. אֲשַׁכְּחוּהוּ,
 דְהוּהּ יִתִיב, וְסִפְרָא דְאַגְדָּתָא בִידֵיהּ.

פְּתַח וְאֲמַר, (ישעיה מ') כָּל הַגּוֹיִם כְּאִין נְגִדוּ מֵאַפְס וְתָהוּ
 נַחֲשָׁבוּ לוֹ. כִּיּוֹן דְאֲמַר, כָּל הַגּוֹיִם כְּאִין נְגִדוּ, לְמָה
 כְּתִיב מֵאַפְס וְתָהוּ נַחֲשָׁבוּ לוֹ. אֲלֵא אוֹלִיפְנָא, דְעַתְיֵיהּ
 דְכָל עַמִּין דְעָלְמָא, דְמַהִימְנוּתָא דְלָהוֹן הוּא כְּאִין, דְלֹא
 אֲדַבְּקוּ עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, (בַּתְּתֵאִין) וְשׁוּיִין לְקַבְּלֵיהּ
 מְהִימְנוּתָא דְשְׁטוּתָא, אֲבָל מֵאַפְס וְתָהוּ נַחֲשָׁבוּ לוֹ, כְּהֵאֵי
 עֲלֵעוּלָא, דְסִחְרָא (ס"א דְפְרֻחָא) בְּרוּחָא, וּמַתְגַּלְגְּלָא בְּקִיטָא
 בְּרִיקְנֵיָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (דְנִיאל ד') וְכָל דִּיִּירֵי אֲרַעָא
 כָּלָא חֲשִׁיבִין.

עוֹד פְּתַח וְאֲמַר, בְּרָא שְׁתִּית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת

הָאָרֶץ, אֵת דָּא יְמִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֵת דָּא
 שְׂמַאלָא. אוֹלִיפְנָא, דְּסֵטָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינִיה,
 וּבְרָא יַת שְׂמִיָּא, וְסֵטָא שְׂמַאלָא, וּבְרָא יַת אֲרֻעָא. הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ"ח) אֲפִי יְדֵי יְסֻדֵּה אֶרֶץ וַיְמִינֵי טַפְחֵה
 שָׁמַיִם קוּרָא אֲנִי אֵלֵיהֶם יַעֲמְדוּ יַחְדָּו.

מֵהוּ יַעֲמְדוּ יַחְדָּו. סֵלְקָא דַּעְתְּךָ שְׂמִיָּא וְאֲרֻעָא לָאו הֲכִי,
 (נ"א מֵהַשְּׁמַיִם קוּרָא אֲנִי אֵלֵיהֶם וְהָאָרֶץ לָאו הֲכִי) אֶלָּא יְמִינָא
 וְשְׂמַאלָא דְאֵינּוּן א"ת וְא"ת, וְהֵיאֲךָ יַעֲמְדוּ יַחְדָּו. בְּזֹאת
 הֵהִיא, דְּשִׁלְטָא בְּפִלְגוֹת לֵילִיא, דְּכִלְיָלָא א"ת בְּזֹאת.
 וְתַנְיִנּוּן, כְּתִיב (קהלת ג) אֵת הַכֹּל עָשָׂה יָפֵה בְּעֵתוֹ. א"ת,
 הָא דְאֲמַרְן. הַכֹּל, כְּמָה דְאֵת אֲמַר, (בראשית כד)

וַיִּי בְרַךְ אֵת אֲבֵרָהֶם בְּכֹל. וְתַאנָּא, דְּהֵיא כְּתָרָא דְאֵתְקָרִי
 זָא"ת, דְּכִלְיָלָא מֵא"ת וְא"ת. וְשִׁלְטָא בְּפִלְגוֹת לֵילִיא,
 בְּתַרִּין סְטְרוּי, בְּרַחֲמֵי וּדְיִנָּא, רַחֲמֵי לְיִשְׂרָאֵל, וּדְיִנָּא
 לְעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת.

פְּתַח ר' חֲיִיא וְאֲמַר, אִי נִיחָא קָמִיָּה דְמַר, דְּנִימָא חַד
 מְלָה, עַל מַה דְאֵתִינָא כְּתִיב, וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיִּי
 הִפֵּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּמַהֲאֵי דְאֲמַר מַר, אֲשֶׁת־מַע
 דְּהֵאֵי פְּסוּקָא בְּהֵהוּא מְלָה אֲתָא וְאֲנִן אֹרְחָא אֲתַתְּקִנָּא
 קָמֹן, לְמִיתֵי לְמִשְׁאֵל קָמְךָ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאֲמַר, (תהלים קיג) מִי כִיִּי אֱלֹהֵינוּ

הַמִּגְבִּיחַ לְשַׁבַּת וְגו'. מִי כִּי אֶלְהִינוּ, דְּסָלִיק וְאֶתְעַטֵּר
 לְאֶת־יִשְׁבָּא בְּכַתְרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, נְהִירוּ עַל כָּל בּוֹצִינֵי
 דְנִהְרוּ כְתָרִין וְעַטְרִין. הַמְשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת, דְנִחִית בְּכַתְרוֹי,
 מְכַתְרָא לְכַתְרָא, מְנֻזָּרָא לְנֻזָּרָא, מְנִהְרוּ לְנִהְרוּ,
 מְבוֹצִינָא לְבוֹצִינָא. לְאִשְׁגָחָא בְּעֲלָאִין וְתַתְּאִין, הָדָא הוּא
 דְכַתִּיב, (תהלים ט) יי' מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם וְגו'.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה. כְּחֲצֵי מְבַעֵי לֵיה, או
 כְּחֲצוֹת, כְּגוֹנָא דְאָמַר מֹשֶׁה. וְאִי כְּמָה דְאָמְרֵי
 חֲבֵרְנָא, דְלֹא יִמְרוֹן אֶצְטַגְנִינֵי פְרַעָה, מֹשֶׁה בְּדַאי הוּא.
 הָא קוֹשִׁיא בְּאַתְרֵיהָ קִימָא, בְּג' גְּוֹנֵי, דְאֶפִּילוּ יִשְׂרָאֵל
 יִמְרוֹן הָכִי. חַד, דְאִי הָכִי הוּא לֵיה לְמִימַר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 כְּחֲצוֹת הַלַּיְלָה. אֲמַאי קָאמַר, כֹּה אָמַר יי' וְגו'. כְּמָה דְלֹא
 אֶתְכוּוֹן שַׁעְתָּא, דְהָא לָא יִתְפָּסוֹן בְּמֹשֶׁה, אֶלָּא בְּפִטְרוֹנָא,
 בְּגִין דְאָמַר כֹּה אָמַר יי' וְגו'. תְּרִי, דְהָא מֹשֶׁה אָמַר, עַד
 בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הַרְחִים, וְלֹא הוּא הָכִי, אֶלָּא עַד
 בְּכוֹר הַשְּׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבוֹר. עַל כָּל פָּנִים אֶפִּילוּ
 יִשְׂרָאֵל נִמִּי יִמְרוֹן הָכִי, דְהָא לָא אֶתְבְּרִין מִלֵּי. תְּלַת
 דְאִיהוּ אָמַר מִשְׁמָא דְפִטְרוֹנָא כְּחֲצוֹת, וְכַתִּיב וַיְהִי בַחֲצֵי
 הַלַּיְלָה.

וְעוֹד, שְׂאֵלְתָא דִּילְכוֹן, יִתִּיר עַל מָטוּל דְלֹא יִכִּיל
 בְּעִירָא לְמַסְבֵּל. אֲמַאי הוּא בְּפִלְגוֹת לִילִיא, וְלֹא

בִּימָמָא. וְאִמָּאֵי מִיתוּ כָּל אֵינּוֹן חֲלָשִׁין דְּבִתְר רַחֲיָא. אֶלָּא
כִּלְא רְזָא עֲלָאָה הוּא, בֵּין מַחְצְדֵי חֲקָלָא, וְכִלְא אֶתְכַּשֵּׁר
(נ"א אֶתְבָּשֵׁר) בְּנִבְיָאָה מְהִימָנָא. וּפָאָה חוֹלְקִיָּה דְּמִשָּׁה, דְּעָלִיָּה
כְּתִיב (תהלים נה) יִפְיִפִּית מִבְּנֵי אָדָם הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתֶיךָ עַל
כֵּן בִּרְכֵךְ אֱלֹהִים לְעוֹלָם. אָהֲבֵת צְדָק וּתְשֻׁנָּא רְשַׁע עַל כֵּן
מִשְׁחַךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שְׁמֹן (דף ל"ז ע"ב) שְׁשׁוֹן מַחְבְּרִיךָ.
יִפְיִפִּית מִבְּנֵי אָדָם: מִשֵּׁת וּחְנוּף. הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתֶיךָ:
מִנַּח וּבְנִיּוֹ. עַל כֵּן מִשְׁחַךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ: מֵאֲבָרְהָם
וַיִּצְחָק. שְׁמֹן שְׁשׁוֹן: מִיַּעֲקֹב. מַחְבְּרִיךָ: מִשָּׂאֵר נְבִיאֵי. וְכִי
גָּבַר דְּסָלִיק בְּדַרְגִּין עֲלָאִין דְּלֹא סָלִיק בַּר נֶשׂ אַחֲרָא, לֹא
יֵדַע מַה דְּאָמַר.

אֶלָּא הָכִי תַנִּינָן, הָאֵי כְּתָרָא דְּאֶקְרִי זֹא"ת, אֶתְקַרֵּי
אֲשָׁ"ה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית ב) לְזֹאת יִקְרָא
אִשָּׁה. אִמָּאֵי. מִשׁוּם כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת. מֵאֵן הוּא אִישׁ.
הֵהוּא דְּאֶקְרִי זֶה. וְדָא הוּא אִישׁ דְּכָר, כְּמָה דְּאֵת אָמַר
(שמות לב) כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ. הָאִישׁ הַזֶּה. וְאֶקְרִי אִישׁ זֶה,
וְזֶה אִישׁ. וְזֹאת, אֶתְנַסִּיבֵת מִזֶּה דְּאֶקְרִי זָכָר.

וּבְגִין דָּא, אֵיהִי תְמָר דְּכָר וְנוֹקְבָא, דְּלֹא סָלִיק דָּא בְּלֹא
דָּא. תְּמָר: כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שיר השירים ג) כְּתִמְרוֹת
עֵשׂוֹן. מַה עֵשׂוֹן, סָלִיק חוּר וְאוֹכְם, אוּף הַכָּא, כִּלְא כְּלִיל

בַּהּ בְּפִלְגֹת לַיִלְיָא, לְמַעַבְד נִימוּסוּי בְּחַד שְׁעָתָא, חִוּוּר
לְיִשְׂרָאֵל, וְאוּכֹם לְעוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת.

וְעוֹד דֵּהֲאֵי לַיִלְיָא לָא אֲתַפְלַג, לָא עֲבִיד נִימוּסוּי. מָנָא
לָן. מֵאַבְרָהָם. דְּכָתִיב, (בראשית יד) וַיִּחַלֵּק עֲלֵיהֶם

לַיִלָּה, דְּאֲתַפְלַג לְמַעַבְד נִימוּסוּי. (מִהוּ כְּחֻצוֹת כְּמָה דְּאֵת אָמַר (מלכים

א' י"ח) כְּעֻלוֹת הַמִּנְחָה (איוב ה')

כְּחֻצוֹת) כְּמַפְלַג. דְּמִשָּׁה יַדַּע דְּלָא יַעֲבִיד נִימוּסוּי, עַד
דְּאֲתַפְלַג.

וְהָכִי הוּוּ, דְּלָא עֲבִיד לַיִלְיָא נִימוּסוּי, עַד דְּאֲתַפְלַג,

בְּפִלְגֹת בְּתַרְאָה, עֲבִיד נִימוּסוּי, הֵדָא הוּוּ דְּכָתִיב

וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה. מֵאֵי בַּחֲצֵי. בְּפִלְגֹת בְּתַרְאָה, בְּזִמְנָא

דְּאֵיְהִי שְׁלֵטָא, וְאַשְׁתַּכַּח הָאֵי זֹאת, לְמַעַבְד נִימוּסוּי

תְּדִירָא, וְכָל נִימוּסָא דְּאֲתַעֲבִיד בְּלַיִלְיָא, בְּפִלְגֹתָא

בְּתַרְאָה אֲתַעֲבִיד.

וַיִּי' הֶפְּה כָּל בְּכוֹר, וַיִּי' הוּוּ וּבֵית דִּינּוּ, וַיִּי' הוּוּ

וְנִימוּסוּי. הֶפְּה כָּל בְּכוֹר הֶפְּה, מִשָּׁה לָא אָמַר אֱלֹא

וּמַת וְגו', מִהוּ הֶפְּה. אֱלֹא, דְּאֲתַעֵר פֶּה, כְּמָה דְּאֲגֻזִים

מִשָּׁה, דְּכָתִיב וְהִנֵּה לָא שְׁמַעְתָּ עַד פֶּה.

וְתַאנָּא, פֶּרְעָה חַפִּים הוּוּ מְכָל חַרְשׁוּי, וְאַסְתַּכַּל בְּהָאֵי

זֹאת, דְּיַעֲבִיד בֵּיה דִּינָא, וְזִמִּין לְחַרְבָּא

אַרְעִיָּה, כְּמָה דְּאָמַר מִשָּׁה, בְּזֹאת תִּדַּע כִּי אֲנִי יִי'. וּבְאֵיהוּ

מֵה כְּתִיב, וַיִּפֶן פְּרַעָה. מֵהוּ וַיִּפֶן. דְּאַפְּנֵי לְבִיָּה מֵהֲרַהוּרָא
 דָּא. כְּמָה דְאֵת אָמֵר, (במדבר יב) וַיִּפֶן אֶהָרָן. וַיָּבֹא אֶל בֵּיתוֹ
 וְלֹא שָׁת לְבֹו גַם לְזֹאת. גַּם לְרַבּוֹת הָאֵי דְזִמְינָא לְחֲרַבָּא
 אֲרַעִיָּה, וְלֹא שׁוּי לְבִיָּה לְקַבְּלִיָּה דְזֹא"ת.

כָּל בְּכוֹר, אֲפִילוּ דְרַגִּין עֲלָאִין וְתַתְּאִין, אֲתַבְּרוּ
 מְשׁוּלְטָנְהוֹן, (ס"א מִשְׁלֹשׁוּלִיָּהוֹן) כָּל אֵינּוֹן דְּשִׁלְטִין
 בְּחֻכְמָתָא דְלָהוֹן, דְּכְתִיב, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְכִלְהוּ דְרַגִּין,
 עֲלָאִין וְתַתְּאִין, דְּאֲתַבְּרוּ מְשׁוּלְטָנְהוֹן, (ס"א מִשְׁלֹשׁוּלִיָּהוֹן) כְּלָהוּ
 בְּפִסּוּקָא אֲתַחְזוּן, (ס"א אֲתַרְמִיזוּ) דְּכְתִיב מִבְּכוֹר פְּרַעָה הַיּוֹשֵׁב
 עַל כֶּסֶּאׁוּ עַד בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה אֲשֶׁר אַחֲרֵי הָרְחִים וְכֹל בְּכוֹר
 בְּהֵמָה, הָא כְּלָהוּ אֲתַחְזוּן בְּפִסּוּקָא.

סֵתְמָא דְמִלָּה, מִבְּכוֹר פְּרַעָה הַיּוֹשֵׁב עַל כֶּסֶּאׁוּ, כְּתָרָא
 תַּתְּאָה דְקוּזְמִיטָא דְמִלְכוּתָא (ב"א מִמְלַכּוּתָא) דְלַעִילָא.
 עַד בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה, כְּתָרָא שְׁמָאלָא, תַּתְּאָה מִינָּה,
 דְקוּזְמִיטָא מִבְּתַר אַרְבַּע (ב"א מִכְתָּרָה אַחֲרֵי) רַחֲמִיין, אַרְבַּע
 מְשִׁירִיין. (מִשְׁמַע) מְשׁוּם דְכְתִיב אַחֲרֵי הָרְחִים, (וְלֹא מִן הָרְחִים).
 וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה, תַּתְּאִין מִתַּתְּאִין, נוֹקְבָא מְנוֹקְבָתָא,
 דְאֲשַׁתְּכַחוּ בְּאֲתָנִי בְּבַעֲרִי וְחִמְרִי, בְּרַבְרַבִּי בְּזוּטְרִי,
 וּמְקַבְּלִין מְנַהוֹן גּוֹבְרִין וְנוֹקְבִין. עַד בְּכוֹר הַשְּׁבִי אֲשֶׁר
 בְּבֵית הַבוֹר, אֵינּוֹן דְנִפְקִין מִשְׁפָּחָה. דִּי בְהוֹן עַבְדִּין
 לְאַסִּירִי, דִּישְׁתַּעְבְּדוּן בְּהוֹן לְעֵלְמִין, וְלֹא יִפְקוּן לְחִירוֹ.

וּבְרוּחַצְנוּתָא דְאֵלִין דְרַגִּין, סְרִיבוּ מִצְרָאִי, דִּי בְהוֹן
 עֲבָדוּ קְשָׁרָא לְיִשְׂרָאֵל, דִּלְא יִפְקוֹן מִן
 עֲבֻדוּתְהוֹן לְעֵלְמִין. וּבְהֵאִי אֶתְחַזִּי גְבוּרְתָא וְשִׁלְטְנוּתָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּדְכַרְנָא דָּא לָא יִשְׁתַּצִּי מִיִּשְׂרָאֵל
 לְדַרְי (דף ל"ז ע"א) דְרִין, דְּאִי לָא הוּוּ חֵילָא וּגְבוּרְתָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כָּל מַלְכֵי עַמִּין, וְכָל חַרְשֵׁי עֵלְמִין,
 וְחַפְיֵי עֵלְמִין, לָא יִפְקוֹן לְיִשְׂרָאֵל מִן עֲבֻדוּתָא, דְשָׁרָא
 קְטָרִין דְלַהוֹן, וְתַבַּר כָּל אֵינּוֹן כְּתָרִין, בְּגִין לְאַפְקָא לּוֹן.
 עַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה י) מִי לֹא יֵרָאֶה מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לֶךְ
 יֵאָתֶה כִּי בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאִין כָּמוֹךָ.
 בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָרִים קָלִיָּה וְאַתְנַח, אָמַר קְנֻטוּרָא
 דְקִיטְפָא אֲשַׁתְּכַח, חֲשַׁבְתוֹן דְשַׁבַּח קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא כַּמָּה זְמַנִּין, (דברים ה) אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם,
 (דברים טז) הוֹצִיאֲךָ יי' אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם, (דברים ה) וַיּוֹצִיאֲךָ יי'
 אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם, (שמות יב) הוֹצֵאתִי אֶת צְבָאוֹתֶיכֶם, (שמות יג)
 זְכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצְאתֶם מִמִּצְרַיִם, (דברים יד)
 וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו בְּכַחוֹ הַגָּדוֹל מִמִּצְרַיִם, (שמות יג) הוֹצִיא יי'
 אֶתְכֶם מִזֶּה.

אֶלָּא תֵּאֵנָא, י' כְּתָרִין, אֵינּוֹן לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא,
 וְכִלְהוּ סְתִימִין, בְּתַלְתָּא אֵלִין דְאַמְרוֹן. וְתַלְתַּת קְשָׁרִין
 קְשִׁירוּ בְהוּ, עַל ג' דְרַגִּין אֵלִין דְבְּהוּ עֲבָדוּ, דִּישְׂרָאֵל לָא
 יִפְקוֹן מִשְׁעַבּוּדְהוֹן לְעֵלְמִין.

וְכַאֲשֵׁר אֶתוֹן אֲבֵרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, דְּבִזְכוּתֵּיכּוֹן שְׂרִיאוֹ
 קִטְרִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכָר תְּלַת קִטְרִי
 מִהֵימְנוּתָא דְּלִכּוֹן הָדָא הוּא דְּכֹתִיב, (שמות ב) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
 אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אֲבֵרָהֶם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב. אֶת אֲבֵרָהֶם,
 הָא קִשְׂרָא תְּדָא, דְּאֲבֵרָהֶם. אֶת יִצְחָק, הָא קִשְׂרָא
 תְּנִינָא, דְּיִצְחָק. וְאֶת יַעֲקֹב, הָא קִשְׂרָא תְּלִיתָאָה,
 שְׁלִימָתָא דְּיַעֲקֹב.

תְּנָא, כָּל זְמַנִּין וְחֲגִין וְשַׁבָּתִין, כְּלָהוּ דְּוִכְרָנָא לְהָא, וְעַל
 הָא אֶתְקִימוּ כְּלָהוּ, דְּאֶלְמֵלָא הָא, לָא הוּא
 נְטוּרָא דְּזְמַנִּין וְחֲגִין וְשַׁבָּתִין. וּבְגִינֵי כַּךְ, לָא אֶשְׁתַּצִּי
 דְּכֹרְנָא דְּמִצְרַיִם מִכָּל זְמַנִּין וְחֲגִין וְשַׁבָּתִין. תָּא חֲזִי דִּינָא
 (ס"א דָּא) הוּא יְסוּדָא וְשִׂרְשָׁא דְּאוּרִיתָא, וְכָל פְּקוּדוּי, וְכָל
 מִהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא דְּיִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד אֲמַאי לָא הוּא בִּימָמָא דְּשְׁאִילָתוּ. תְּנִינָן, כְּתִיב
 הַיּוֹם אַתֶּם יּוֹצֵאִים, וְכֹתִיב הוֹצִיאָךְ יי' אֶלְהֵיךְ
 מִמִּצְרַיִם לֵילָה. אֶלָּא תְּאֵנָא, עֲקָרָא דְּפוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל,
 לָא הוּא אֶלָּא בְּלִילָה, דְּלִילָא שְׂרָא קִטְרִין, וְעַבִּיד
 נוֹקְמִין, וַיּוֹמַא אֶפִּיק לֹון בְּרִישׁ גְּלִי, הָדָא הוּא דְּכֹתִיב,
 (במדבר לג) יִצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה לְעֵינַי כָּל מִצְרַיִם. (נ"א

וְעוֹד לֵילָה שְׂאֵרֵי קִטְרִין וְעַבִּיד נוֹקְמִין וְדִינִין וַיּוֹמַא גְּלִי וּפְרָסִם נִיסָא וְנוֹקְמָא דְּאֶתְעַבִּיד הָדָא
 הוּא דְּכֹתִיב יִצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה וְגו'.) וְכֹתִיב וּמִצְרַיִם מְקַבְּרִים אֶת

אֲשֶׁר הִכָּה יי' בָּהֶם כָּל בְּכוֹר, דָּא הוּא פְּרוֹסוּמֵי גִיסָא.
 אַתּוּ ר' חֲזִינָא ור' יוֹסִי, אֲשֶׁתְּטַחוּ קָמִיהָ, וּנְשָׁקוּ יָדָיו. וּבְכוֹ
 וְאָמְרוּ, גְּלִיפִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, זְקָפִין רִישָׁא בְּגִינָה,
 עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרוּשָׁלַיִם לְתַתָּא, כְּגוּוּנָא
 דְּלַעֲיָלָא. עֶבֶד (רשב"י) שׁוּרֵי קִרְתָּא קִדְיִשָׁא וְתַרְעוּי. מֵאן
 דְּעֵייל, לָא עֵייל, עַד דִּיפְתַחוּן תַּרְעִין. מֵאן דְּסָלִיק, לָא
 סָלִיק, עַד דִּיתַתְקִנוּן דְּרַגְיָן דְּשׁוּרֵי מֵאן יְכִיל לְמַפְתַּח
 תַּרְעִין דְּקִרְתָּא קִדְיִשָׁא, וּמֵאן יְכִיל לְאַתְקִנָּא דְּרַגְיָן
 דְּשׁוּרֵי, דָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּאִיהוּ פְּתַח תַּרְעִין
 דְּרִזִּי דְּחַכְמַתָּא, וְאִיהוּ אַתְקִין דְּרַגְיָן עֲלָאִין, וּכְתִיב (שמות
 לד) יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי הָאָדוֹן יי'. מֵאן פְּנֵי הָאָדוֹן
 יי', דָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּמֵאן דְּאִיהוּ דְּכוּרָא מִן
 דְּכַרְנֵיָא, בְּעֵי לְאַתְחַזָּא קָמִיהָ.

אָמַר לוֹן, עַד הַשְּׁתָּא, לָא סִימְנָא מְלָה דְּשָׂא לְתַתָּא
 דִּילְכוּן, דְּהָא תַּנִּינָן, וַיִּי' הִכָּה כָּל בְּכוֹר, כָּל בְּכוֹר
 סַתֵּם, כְּדָקְא מְרִן. וְכָלֵא הָוּה כְּמָה דְּאִינּוֹן דְּמִיתוּ, אִינּוֹן
 קְטוּרֵי קְטָרִין, דְּהוּוּ מִשְׁתַּמְשֵׁי בְּחַרְשֵׁייהוּ בְּאִינּוֹן כְּתָרִין.
 מְנַהוֹן מִשְׁתַּמְשֵׁי בְּעֲלָאי, וּמְנַהוֹן בְּתַתָּאי, וְאָף עַל גַּב
 דְּכָלְהוּ תַתָּאִין אִינּוֹן. וְכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם מְלִיא חַרְשִׁין
 הָוּה. וּכְתִיב כִּי אֵין בֵּית אֲשֶׁר אֵין שָׁם מֵת.
 וְאַתְעֵבִיד דִּינָא בְּכָלֵא, בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְכַּנְשׁוּ כְּלָהוּ

בְּבִתְיָהוֹן, וְלֹא הָיוּ מִתְפָּזְרֵי בְּמִדְבָּרָא וּבְחֻקְלָא, אֲלֵא
 כְּלָהוּ אֶשְׁתַּכְּחוּ בְּבִתְיָהוֹן, (וְאוֹר הַנֵּר יָפָה לְבִדְיָקָה מִבְּחוּץ) וְעָבִיד
 לִילֵיא דִינְוֵי בְּכֻלָּא בְּהֵיא שְׁעֵתָא. וְתַנָּא הָוָה נְהִיר לִילֵיא
 כְּיוֹמָא דְתִקּוּפָה דְתַמּוּז, וְחָמָא כָּל עָמָא דִינְוֵי דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְכָתִיב (תהלים קלט) וְלִילָה כִּיּוֹם יֵאִיר
 כְּחֻשְׁכָּה כְּאוֹרָה.

וּבְשְׁעֵתָא דְנִפְקוּ אֶשְׁתַּכְּחוּ כְּלָהוֹן מִתִּין בְּשׁוּקִין לְעֵינֵיהוֹן
 דְכֻלָּא, בְּעֵיִן לְאַקְבְּרָא לְהוּ וְלֹא אֶשְׁכְּחוּ, וְדָא
 אֶקְשִׁי לְהוּ מְכֻלָּא. חָמוּ לְיִשְׂרָאֵל נִפְקִין (דף ל"ח ע"ב) לְעֵינֵיהוֹן
 בְּחַד גִּיסָא, וְחָמוּ לְמִיתְיָהוֹן בְּאִידָךְ גִּיסָא. וּבְכֻלָּא הָוָה
 פְּרֻסוּמֵי נִיסָא, דְלֹא הָוָה כְּהָאֵי מִיּוֹמָא דְאֶתְבְּרֵי עֲלֻמָּא.
 וְתָא חֲזִי, כְּתִיב לֵיל שְׁמוֹרִים הוּא לֵיִי לְהוֹצִיאֵם וְגו',
 הוּא הַלֵּילָה הַזֶּה לֵיִי שְׁמוֹרִים לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְגו', הָאֵי פְּסוּקָא קְשִׁיא כִּיּוֹן דְאָמַר לֵיל, מֵהוּ שְׁמוֹרִים,
 וְלֹא שְׁמוֹר, שְׁמוֹר מִבְּעֵי לֵיהּ. וְכָתִיב הוּא הַלֵּילָה הַזֶּה,
 לֵיל קָאֻמַר בְּקַדְמֵיתָא, וּבְתַר לֵילָה.

אֲלֵא הָכִי תַנִּינָן, כְּתִיב, (דברים כב) כִּי יִהְיֶה נֶעְרָה בְּתוּלָה.
 נֶעַר כְּתִיב, מֵאֵי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְכָל זְמַן דְלֹא
 קְבִילַת דְכָר, אֶתְקָרֵי נֶעַר, מִדְּקַבִּילַת דְכָר, אֶתְקָרֵי
 נֶעְרָה. אוּף הָכָא, לֵיל עַד לָא קְבִילַת דְכָר. וְאִף עַל גַּב
 דְכָתִיב בֵּיהּ שְׁמוֹרִים דְכָר הָוָה זְמִין לְאֶתְחַבְּרָא עִמָּה

וּבְשַׁעֲתָא דְאִתְחַבֵּר עִמָּה דְכֹר, כְּתִיב, הוּא הַלֵּילָה הַזֶּה
 לֵי יִי שְׁמוּרִים. שְׁמוּרִים: דְּכֹר וְנוֹקְבָא. וּבְגִינֵי כֶּף כְּתִיב
 הַלֵּילָה הַזֶּה.

וּבְאִתֵּר דְאִשְׁתַּכְּחוּ דְכֹר וְנוֹקְבָא, לֵית שְׁבַחָא אֶלָּא
 לְדְכוּרָא. וְהָכִי שְׁבַחוּ יִשְׂרָאֵל בְּתוֹשְׁבַתְיֵיהוּ.
 לְדְכוּרָא וְלֹא לְנוֹקְבָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת טו) זֶה אֵלֵי
 וְאֲנוּהוּ. דְלֵית שְׁבַחָא בְּאִתֵּר דְדְכוּרָא וְנוֹקְבָא אִשְׁתַּכְּחוּ,
 אֶלָּא לְדְכוּרָא. וְעַל דָּא (נ"א וּלְדָא) מַחְפָּאן יִשְׂרָאֵל, דְכְּתִיב,
 (ישעיה יב) זֶה יִי קוֹיֵנוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ. מִשׁוּם
 דְהָכִי זְמִין לְמַעַבְד לְהוּ, דְכְּתִיב, (מִיכָה ו) כִּימֵי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת.

וְרִזָּא דָּא הָכִי הוּא, כְּגִוּוֹנָא דְהֵכָא לֵיל וְלֵילָה, כֶּף זְמִין
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַעַבְד לְהוּ, דְכְּתִיב, (ישעיה כא)
 שׁוֹמֵר מַה מְלֵילָה שׁוֹמֵר מַה מְלֵיל. מַה לְהֵלֶן שְׁמִירָה
 וְלֵיל, אוּף כָּאן שְׁמִירָה וְלֵיל. מַה לְהֵלֶן שְׁמִירָה וְלֵילָה,
 אוּף כָּאן שְׁמִירָה וְלֵילָה.

וְלֵילָה אִתְקַרֵי אַגְב דְכוּרָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה כא)
 אִתָּא בְּקָר וְגַם לֵילָה. בְּקָר: כְּמָה דְאִתָּא אִמֵּר (בראשית
 ט) וַיִּשְׁכֶּם אֲבָרְהָם בְּבִקְרָה. דְהוּא מְדַתוֹ מִמֶּש. וְכְּתִיב (תהלים
 ה) יִי בְּקָר תִּשְׁמַע קוֹלִי, בְּקָר מִמֶּש.

יִתְבוּ ר' חֵיִיא ור' יוֹסִי, וְאוּלֵיף לְהוּ רִזָּא דְתוֹרַת כְּהֻנִים,

וְהוּוּ מִהֲדָרֵי בְּכָל יוֹמָא וְיִתְבִּי קָמִיָּה. חַד יוֹמָא נִפְק רַבִּי
שְׁמֵעוֹן לְבַר, אֲזִלוּ בִּהְדִּיָּה, מָטוּ לְחַד חֻקְלָא יִתְבוּ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמַר, תָּא חֲזִי, פְּתִיב, (קדלות ז) אֶת הַכֹּל
רְאִיתִי בְּיַמֵּי הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע
מֵאָרִיךְ בְּרַעְתּוֹ, שְׁלֵמָה דִּהּוֹת חֲכַמְתָּא יִתִּירָא (ב"א יקירא) עַל
כֹּלָא, מַאי קָאֵמַר בְּהַאי קָרָא. אֶלָּא, שְׁלֵמָה רְמִזוּ דְּחֲכַמְתָּא
קָא רְמִזוּ. דִּהּא חֲזִינָן אוֹרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלָאו
הָכִי, דִּהּא פְּתִיב, (ירמיה יז) וְלָתֵת לְאִישׁ פְּדָרְכּוֹ וּפְפָרֵי
מֵעֲלָלָיו. אֶלָּא תִּירֵי עֲנִיָּיִי נִינְהוּ, דְּקָא רְמִזוּ הַכָּא.

דְּתַנִּינָן, כַּד עֵינּוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָאן לְאַשְׁגַּחַא
בְּעֵלְמָא, וְלַעֲיִינָא בֵּיהּ, כְּמָה דְּכַתִּיב (ס"א עיני ה' דפחה

משוטטות בכל הארץ (זכריה ד') וְכַתִּיב כִּי וְגו') (דברי הימים ב טז) כִּי יִי
עֵינּוֹי מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ, וְאַשְׁכַּחן חֲיִיבִין בְּעֵלְמָא,
הֵהוּא צְדִיקָא דְּאַשְׁתַּכַּח בְּדָרָא, אֲתַפְּס בְּחוּבֵיָּיהוּ. וְחֲיִיבֵיָּא
מֵאָרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּגְזִיָּה עֲמַהוֹן עַד דִּיתוּבוּן. וְאִי
לָאו, לָא יִשְׁתַּכַּח מֵאן דִּיתַבַּע רַחֲמֵי עֲלֵיהוֹן, הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב, יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ, מְשׁוּם דִּהּוּא זַפְּאָה,
אַסְתַּלַּק מֵעֵלְמָא.

בְּגִינֵי כַּף תַּנִּינָן, לְעוֹלָם אַל יְדוּר אָדָם אֶלָּא בְּמִקּוּם
שְׂאֲנִשֵּׁי מַעֲשֵׂה דְרִים בְּתוּכוֹ. מַאי טַעְמָא. מְשׁוּם
דְּוִי לְהַאי דְּמְדוּרִיָּה בֵּין חֲיִיבֵיָּא, דִּהּוּא אֲתַפְּס בְּחוּבֵיָּיהוּ,

וְאֵי דִּיּוֹרִיָּה בֵּין זַכָּאִין, אוֹטִיבִין לִיה בְּגִינֵיהוֹן.
 דְּהָא רַב חֲסֵדָא, הָוֵה דִּיּוֹרִיָּה בְּקַדְמִיתָא בֵּינֵי קְפוּטְקָאִי,
 וְהָוֵה דְחִיקָא לִיה שְׁעָתָא, וּמְרַעִין רַדְפִּין אַבְתְּרוּי.
 נִטְל וְשׂוּי מְדוּרִיָּה בֵּין מְאָרֵי תְרִיסִין דְּצַפּוּרִי, וְסָלִיק,
 וְזָכָה לְכַמְה טָבִין, לְכַמְה עוֹתָרָא, לְכַמְה אוֹרֵייתָא, וְאָמַר,
 כָּל הָאֵי זַכֵּינָא, עַל דְּעָאֲלִית בֵּין אֵינּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲשַׁגַּח לְאוֹטָבָא לְהוּ.

דְּבַר אַחַר, אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי. וְכִי שְׁלֹמֹה,
 דְּדַרְגִּין עֲלָאִין דְּחֲכָמְתָא הוּוּ בֵּיה, עַל כֹּל בְּנֵי דְרָא
 דְּכֹתִיב (מַלְכִים א ה) וַיִּחַכְמוּ מִכָּל הָאָדָם, (וְאֲשַׁתְּדָלוּתִיָּה בְּאוֹרֵייתָא לְמַעַבְד
 טִיבוּ וְקִשׁוּט) דְּכֹתִיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יְיָ
 לְמַלְכוּת, אָמַר בְּיַמֵּי הַבְּלִי. וְכֹתִיב, (קְהֵלֶת א) הִבֵּל הַבְּלִיִּים אָמַר
 קְהֵלֶת.

וְתַנָּא, ז' שְׁמוֹת נִקְרָא: שְׁלֹמֹה. יְדִידֵי"ה, אֲגוּר. בֶּן
 יֶקֶ"א, אִיתִיא"ל, לְמוֹאֵל. קְהֵלֶת. קְהֵלֶת פְּנֻדָּה
 כָּלָם. וְכָלָם נִקְרָא (דף ל"ט ע"א) כְּעִין שֶׁל מְעֵלָה, קְהֵלֶת פְּנוּפִיא
 קְדִישָׁא דְבֵי עֶשְׂרָה, בְּגִין כַּךְ קְהֵל אֵין פְּחוּת מְעֶשְׂרָה.
 וְקְהֵל אֲפִילוּ מֵאָה, וְקְהֵלֶת כָּלְלָא דְכָלָא, כְּמָה דַּאתְ אָמַר
 קְהֵלֶת יַעֲקֹב. (דְּבָרִים לג)

וְתַנָּא, שְׁמוֹתָיו עַל שֵׁם הַחֲכָמָה אֶתְקְרוּן, וּבְגִין כַּךְ ג'
 סְפָרִין עֲבַד, שִׁיר הַשִּׁירִים. קְהֵלֶת. מְשָׁלִי.

וְכִלְהוּ לְאַשְׁלֵמָא חֲכַמְתָּא. שִׁיר הַשִּׁירִים לְקַבֵּל דְּחָסֵד.
 קַהֲלַת לְקַבֵּל דְּדִינָא. מְשַׁלֵּי לְקַבֵּל דְּרַחֲמֵי. בְּגִין לְאַשְׁלֵמָא
 חֲכַמְתָּא, וְהוּא עֵבֵד פֶּל מַה דְּעָבֵד בְּגִין לְאַחֲזָא חֲכַמְתָּא,
 וְלְקַבֵּל דְּרָגָא (נ"א וְלְקַבֵּל דְּרָגָא) עֲלָאָה, וְהוּא אָמַר בְּיַמֵּי הַבְּלִי
 הַבֵּל הַבְּלִים.

אַלָּא, רָזָא דְּהַבֵּל יִקְרָא הוּא. וְהוּא הַבֵּל דְּנַפְיָא מְפּוּמָּא,
 וְרָזָא דְּהַבֵּל דְּנַפְיָא מְפּוּמָּא, קָלָא אֲתַעְבִּיד מְנִיָּה.
 וְתַאנָּא, אִין הָעוֹלָם מִתְקַיִים אַלָּא בְּהַבֵּל פִּיָּהֶם שֶׁל
 תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּן שְׁלָא חֲטָאוּ. שְׁלָא חֲטָאוּ מִמֶּשׁ.
 וְהַבֵּל אֲתַעְבִּיד בְּרוּחָא וּמִיָּא, וְכֹל מַה דְּאֲתַעְבִּיד בְּעֵלְמָא
 בְּהַבֵּל אֲתַעְבִּיד. וְרָזָא דְּהַאֵי הַבֵּל שֶׁל תִּינוּקוֹת אֲתַעְבִּיד
 קָלָא, וְאֲתַפְּשֵׁט בְּעֵלְמָא, וְאִינוּן נְטוּרֵי עֵלְמָא, וְנְטוּרֵי
 קַרְתָּא, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים קכז) אִם יִי' לֹא יִשְׁמַר עֵיר
 וְגו'.

וְתַא חֲזִי, הוּא הַבֵּל, הוּא קָלָא. מַה בֵּין הַאֵי לְהַאֵי. הַבֵּל
 (הוּא קָלָא) קָאִים בְּחִילָא, לְמִיפְק קָלָא. קָלָא מִמֶּשׁ
 קָאִים בְּקִיּוּמָה (דְּלָא) לְאַפְקָא (אַחֲרָא) מְלָה. וְהַהוּא הַבֵּל דְּהוּא
 אַחֲסַנְתִּיָּה דְּאָבוּי קַרְיִיָּה הַבֵּל, וּמְנִיָּה חֲזָא פֶּל מַה דְּחֲזָא.
 וְאָף עַל גַּב דְּסִיּוּעִין סְגִיָּאִין מְעִילָא אַחֲרַנִּין הוּוּ לִיָּה,
 וְלֹא שְׁתַּמּוּדְעָא מְלָה, אָמַר בְּיַמֵּי הַבְּלִי. דְּמְלָה דָּא מִתְּמָן
 אֲתַא.

וְרָזָא דְמַלְהָ הַכֹּל, הֶבֶל אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיַמֵּי הֶבְלִי, יֵשׁ
 צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ, דָּא הוּא רָזָא דְמַלְהָ, דְגַלִּי
 וּפְרֻסָּם, דְּכֻלָּא תִלְיָא בְיַמֵּי הֶבְלִי, כְּלוּמַר בְּזַמְנָא דֵּהֲאִי
 הֶבֶל יִנְקָא מִן דֵּינָא, בְּגִין לְמַעַבְד דֵּינָא, צְדִיק אוֹבֵד
 בְּצַדְקוֹ, וּבְזַמְנָא דֵּהֲאִי הֶבֶל יִנְקָא מִרְחֻמֵּי. רְשָׁע מֵאָרִיךְ
 בְּרַעְתּוֹ. וְתִרְוּיָהּ תִלְיִין בְּהֵאִי הֶבֶל, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב
 בְיַמֵּי, וְלֹא כְתִיב בְיוֹם. וְכֻלָּא תִלְיִין בְיַמֵּי הֶבֶל דָּא. מֵאֵן
 דְאֶעְרַע בְּדֵינָא, בְּדֵינָא. מֵאֵן דְאֶעְרַא בְּרַחֲמֵי, בְּרַחֲמֵי.
 וְאִי תִימָא יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד וְלֹא קָאֵמַר אָבוּד. הֵכִי הוּא
 אוֹבֵד מִמֶּשׁ. דֵּהֲהוּא דֵּינָא אוֹבֵד לְצְדִיק מֵעֲלָמָא
 וּמִדְרָא. וְיֵשׁ רְשָׁע מֵאָרִיךְ בְּרַעְתּוֹ, מֵאָרִיךְ מִמֶּשׁ, דֵּהֲהוּא
 דֵּינָא (ס"א הֶבֶל) כֹּד יִנְקָא מִרְחֻמֵּי, עֲבִיד רַחֲמֵי לֵהֲהוּא רְשָׁע,
 וּמֵאָרִיךְ לִיהָ.

עַד דֵּהוּו יִתְבִּי חֲמוֹ קִטּוּרָא דֵּהוּו סָלִיק לְעֵילָא וְנַחֲתָא
 לְתַתָּא. אָמַר אֲתַעֲטְרוּתָא אֲתַעֲטָר בְּטִינָתָא (נ"א בְּעִיּוּתָא)
 דְאֶרְעָא, מִגּוֹ לְעֵילָא. אֲדֵהֵכִי, סָלִיק הֲהוּא חֲקָלָא רִיחָא,
 מִכָּל בּוֹסְמִין, אָמַר נִיתִיב הֲכָא, דְשְׁכִינָתָא גַבְּן אֲתַקְיִים.
 בְּגִין כֶּךָ, כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יי'.

פְּתַח וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית כז) וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרַכְהוּ
 וַיֹּאמֶר רֵאֵה רִיחַ בְּנֵי וְגו', וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו,
 מִשְׁמַע דְאֵינּוֹן לְבוֹשִׁין הוּו סָלְקִין רִיחָא טָבָא, (ס"א דָּלָא

וּלְבַתָּר אֶתְעַדִּי מִנְהוֹן הֵהוּא רִיחָא. הַשְּׁתָא אֵית
 לְאַסְתְּכֻלָּא, כְּתִיב, רִיחַ בְּגָדָיו, וּכְתִיב רִיחַ בְּנִי, וְלֹא אָמַר
 רִיחַ הַבְּגָדִים, אֶלָּא רִיחַ בְּנִי. אֶלָּא תָאנָא, כִּיּוֹן שְׁנַכְנַס
 יַעֲקֹב, נִכְנַס עִמּוֹ גַּן עֵדֶן. וְתָאנָא, אוֹתָן הַבְּגָדִים הָיוּ שֶׁל
 אָדָם הָרִאשׁוֹן, דְּכְתִיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יי' אֱלֹהִים לְאָדָם
 וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנֹת עוֹר וַיְלַבִּישֵׁם, וְהוֹצִיאֵם מִגֵּן עֵדֶן.
 וְאִי תִימָא, דְּכְתִיב וַיִּתְּפְרוּ עֲלֵה תָאנָה דְּאִינּוֹן הוּוּ, אִי
 הָכִי, אֲמַאי כְּתִיב וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים. וּכְתִיב כְּתָנֹת
 עוֹר, הָא לָא הוּוּ אֶלָּא עֲלֵה תָאנָה אֶלָּא כְּתָרְגוּמוֹ,
 לְבוּשֵׁין דִּיקָר וְהוּוּ סִלְקִין רִיחִין מִבוּסְמָא דְעֵדֶן.
 וְתַנְיָא, בְּשֵׁם מִלָּא אֶתְעַבִּידוּ, דְּכְתִיב וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים.
 מַה דְּלֹא אֶתְעַבִּידוּ בֵּיה שְׁמִיָּא וְאַרְעָא. וְלֹא.
 וְהָא כְּתִיב, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יי' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.
 לָא קִשְׂיָא הָאִי כִּד אֶתְעַבִּידוּ, לָא אֶתְעַבִּידוּ בְּשֵׁם מִלָּא,
 בְּרַ כִּד אֶתְקִימוּ, בְּשֵׁם מִלָּא אֶתְקִימוּ.
 וּמַה דְּאָמְרוּ דְּאִינּוֹן לְבוּשֵׁין אָתוּ לְהֵהוּא רְשָׁע דְּעֵשׂוֹ,
 דְּנָסִיב לוֹ מִן נְמֻרֹד הָכִי אוֹקִימְנָא, וְקִשְׂיָא מְלָה,
 דְּאִי הָכִי הָא כְּתִיב לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ, לְבוּשֵׁין לְאָדָם,
 וּלְבוּשֵׁין לְחַוָּה. לְבוּשֵׁין דְּחַוָּה מַה אֶתְעַבִּידוּ. וְתוּ, דְּאִי הָכִי
 בְּמַאי אֶתְקַבְּרוּ, סִלְקָא דְעֵתְךָ דְּאִינּוֹן שְׁבָקוּ
 וְרָאמוּ מִנְהוֹן זְהָרָא עֲלָאָה, דְּיַהִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֵלָא אֵינּוֹן לְבוּשִׁין דְּאֵתְלַבְּשׁוּ בְּהוּ אָדָם וְאֵתְתִיָּהּ, לָא
 אֵתְלַבֵּשׁ בְּהוּ בַר נַשׁ אַחְרָא, דְּבֵאֵינּוֹן לְבוּשִׁין דְּמוֹ
 כְּגוֹוְנָא דְלַעִילָא וְאִי סַלְקָא דַעְתָּךְ, דְּאֵינּוֹן אֵתְלַבְּשׁוּ
 מִגְרַמִּיהוֹן בְּהוּ. תָּא חֲזִי, כְּתִיב וַיִּלְבִּישֵׁם, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אַלְבִּישׁ לֹוֹן, וְכַפָּא חוּלְקִיהוֹן.

כְּתִיב. (תהלים קד) ה' אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוֹד וְהָדָר לְבִשְׁתָּ.
 וְכְתִיב (תהלים צו) הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו. וְכְתִיב (תהלים

קד) עוֹטָה אֹר כְּשִׁלְמָה וְגו'. פִּיּוֹן דְּאֵתְלַבֵּשׁ (מִה דְּאֵתְלַבֵּשׁ) עֵבֶד
 מִה דְּעֵבֶד. מְלֻמֵּד, שְׁנַתְעַטֵּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֹר,
 וּבְרָא ית שְׁמֵיָא. אֵלָא בְּמֵאֵי אוֹקִימְנָא הַחֲמֵדַת אֲשֶׁר אֵתְתָהּ
 בְּבֵיתָ. הַחֲמוּדוֹת: בְּגֵדֵי מַלְכוּת (ב"ח ע"ג) בְּמֵשִׁי וְזָהָב, וְאַרְחָא
 דְּעֵלְמָא דְגִנְזֵי לֹוֹן בְּבוֹסְמִין וְרִיחִין, לִיקְרָא דְלְבוּשִׁיהוֹן.
 תָּא חֲזִי וַיִּרְחֵ אֶת רִיחַ בְּגֵדָיו, בְּתַחֲלָה. וְכֹד אַרְגִּישׁ, אָמַר
 רָאֵה רִיחַ בְּנִי, דִּידַע דְּבֵיהּ הָוֵה תְּלִיא מְלֵתָא,
 דְּבִגְיָנִיהּ סְלִיק רִיחָא. פְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יי', וְכִי
 מְנַיִן הָוֵה יָדַע יִצְחָק רִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יי'.

אֵלָא, תֵּרִין מְלִין אֵינּוֹן, וְכֹלָא הוּא חֵד. דְּכְתִיב, (בראשית
 כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשָׂדֵה לְפָנוֹת עָרֵב. וְכִי לָא
 הָוֵה לִיָּהּ בֵּיתָא, אוּ מְקוּם אַחַר לְהַתְּפַלֵּל. אֵלָא אוֹתָהּ
 הַשְּׂדֵה הָיָה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם סְמוּךְ לְמַעְרָה, דְּכְתִיב,
 (בראשית כג) הַשְּׂדֵה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי חֵת.

וּבְשַׁעֲתָא דְהוּה יִצְחָק עָאל גַּבְיִהּ, חָמָא שְׁכִינְתָא עָלֶיהָ,
 וְסָלִיק רִיחִין עֲלָאִין קַדִּישִׁין, וּבְגִינֵי כֶּךָ הוּה מְצִילֵי תַמְן,
 וּקְבָעִיה לְצִלוֹתֶיהָ.

וְאִבְרָתָהּ אִמַּאי לָא הוּה מְצִילֵי תַמְן, מְשׁוּם דְקָבִיעוּתָא
 דְאִתְרָא אַחְרָא הוּה לִיה בְּקַדְמִיתָא, וּמְלָה
 אַחְרָא רִיחָא דְחָמָא בְּהַר הַמּוֹרִיָּה. וְלָמָּה נִקְרָא מוֹרִיָּה. עַל
 שֵׁם הַמַּר הַטוֹב דְהוּה תַמְן.

וְכֹלָא הוּה, וְגַן עֵדֶן דְעָאל עֲמִיה וּבִרְכִיָּה. וּבְגִין כֶּךָ לָא
 תָּלָה מְלָה בְּלְבוּשִׁין, אֶלָּא בִיעֶקֶב מִמָּשׁ, דְחָמָא
 דְבִיָּה הוּה תִּלְיָא מְלָה (ס"א ו' אות הוּה לְאִתְבְּרָכָה) וְאִתְחַזִּי, וְזִכּוּתִיָּה
 סָלִיק לְאִתְבְּרָכָא, וְעָאל עֲמִיה גַן עֵדֶן. וּבְגִין כֶּךָ כִּד
 אִתְרַעַם עֲשׂו, אִמַּר גַּם בְּרוּךְ יְהִיָּה. (מְלָה)

אִמַּר רַבִּי יִצְחָק, לָא אֶצְטְרִיךְ אֹרִיִּיתָא לְמַכְתָּב אֶלָּא
 מִהַחֲדָשׁ הַנֶּה לְכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים. מַאי טַעֲמָא.
 מְשׁוּם דְשִׁירוּתָא דְסִיְהָרָא הוּי, וְעַל דָּא אֹרִיִּיתָא הוּה
 אֶצְטְרִיךְ לְמַכְתָּב מֵהַכָּא, דְהָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אִתְקַשְׁר מְלָה.

וְלָא קִשְׁיָא, דְלָא כְּתִיב זֹאת, הַחֲדָשׁ הַזֶּאת, דְהָא זֶה
 וְזֹאת כְּחַד מִתְקַשְׁרִין וּבְאִתְר דְאִית בֵּיה דְכָר
 וְנוֹקְבָא כְּחַדָּא, לִית שְׁבַחָא אֶלָּא לְדְכוּרָא, וְעַל דָּא
 רֵאשׁוֹן הוּא לְכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה, לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה וְדָאִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָכֶם תִּרְי זְמַנֵּי לְמָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
מִנֵּייהוּ, אֲשַׁתְּמַע יִתִּיר, כִּמָּה דְכִתְיב, (דברים לב) כִּי חֶלֶק ה'
עִמּוֹ. אֲתִקְשְׁרוּתָא דָּא לָכֶם, וְלֹא לְשָׂאֵר עַמִּין.

(שמות יב) דִּבְרוּ אֶל כָּל עֵדֵת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ
הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה וְגו', בַּעֲשׂוֹר, אִמַּאי
בַּעֲשׂוֹר. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּזִמְנָא דְאֲנַהִיר יוֹבְלָא לְסִיְהָרָא,
דְּכִתְיב בְּיוֹבְלָא, בַּעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם
הַכַּפּוּרִים הוּא.

וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹת, אִמַּאי, בְּגִין דְּבִזְמַנָּא
דָּא אֲצִטְרִיךְ לְמִיגַד לֵיהּ. דִּהָא תַּנִּינֵן, בְּמַלְתָּא דָּא
אֲתַבַּר כְּתָרָא (חֲדָא) תַּתָּאָה, (ע' ע"ב) דְּמַתְּאֲחֲדִין בֵּיהּ כָּל שָׂאֵר
כְּתָרִין תַּתָּאִין, וְעַל דָּא פָּרִישׁ מִשָּׂה וְאָמַר, מִשְׁכוּ וַיִּקְחוּ
לָכֶם צֹאן, כִּמָּה דְכִתְיב, צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה.

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבִידוּ אִתּוֹן עוֹבְדָא לְתַתָּא,
וְאַנָּא אֲתַבַּר תְּקַפְיָהוֹן לְעֵילָא, וּכְמָה דְתַעֲבְדוֹן
בְּנוֹרָא אִתּוֹן, דְּכִתְיב כִּי אִם צָלִי אִשׁ, אֲנָא אוּף הַכִּי
אֲעֵבִיר אוֹתוֹ בַּאֲשׁ בְּנַהֵר דִּינִינֹר.

אִמַּאי אֲתַנְגִּיד בַּעֲשָׂרָה, וְאֲתַנְכִּיס בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר. אָמַר
רַבִּי אַבָּא בְּדָא אֲתִקְשְׁרוּ יִשְׂרָאֵל אַרְבַּע מָאָה
שָׁנִין. וְאִף עַל גַּב דְּאַרְבַּע מָאָה שָׁנִין לָא אֲשַׁתְּעֵבִידוּ
בְהוּ, מִכָּל מְקוּם, הוּאִיל וְהוּהוּ זְמִין לְאֲתִקְשְׁרָא בְהוּ,

אֶתְחַשֵּׁב עָלֶיהָ כְּאִילוֹ אֲשֶׁתְּעַבְדוּ בְּהוּ כָּל ת' שְׁנַיִן. בְּגִין
כֹּה, מִעַכְבֵּינ לִיה אַרְבַּע יוֹמִין, קִטְרָא בְּרֻשׁוֹתֵיהוּ
דִּישְׂרָאֵל, וּלְבַתַּר וְשַׁחֲטוּ אוֹתוֹ כָּל קְהַל עַדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין
הָעַרְבִים.

אֲמַאי בֵּין הָעַרְבִים. בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא תְּלִיא, וּבְשַׁעֲתָא
דְּאֶתְמַסֵּר (דף נ' ע"א) מְלָה דָּא לִיה, עַל יְדוּי
דְּאַבְרָהָם, דְּכִתְיֵב (בראשית טו) וַיְהִי הַשָּׁמֶשׁ לָבוֹא וְתַרְדְּמָה
נִפְלָה עַל אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשָׁכָה גְדוֹלָה נּוֹפֶלֶת עָלָיו.
אֵימָה: כְּתָרָא חֲדָא. חֲשָׁכָה: כְּתָרָא אַחְרָא. גְדוֹלָה: הַאי
דְּהִיא רַבְרָבָא מִכְּלָא. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקִימָנָא קְרָא דָּא עַל
שְׂאֵר שְׁעֵבוֹדֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְכֹלָא הוּוּ. כְּגוּוֹנָא דָּא, (שמות
י"ז) כִּי מָחָה אֶמְחָה, אֶתְוֹן מִתְתָּא, וְאַנָּא מֵעִילָא.

תְּנָא, לָא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, עַד דְּאֶתְבְּרוּ כְּלָהוּ
שְׁלִטוֹנִין דְּלְעִילָא (משלשוליהון) מִשׁוּלְטַנְיָהוֹן, וְנִפְקוּ
יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוֹתְהוֹן, וְאַעְלוּ לְרֻשׁוֹתָא קְדִישָׁא עֲלָאָה
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, וְאַתְקִטְרוּ בֵּיה, הֲדָא הוּוּ דְּכִתְיֵב,
(ויקרא כח) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדִי הֵם. מַאי טַעְמָא
עֲבָדִי הֵם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, דְּאַפְקִית
לְהוּ מִרְשׁוֹתָא אַחְרָא, וְעַאֲלִית לֹוֹן בְּרֻשׁוֹתֵי.

וְהֵינּוּ דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַאי דְּכִתְיֵב, אֲךָ בֵּיוֹם
הֲרָא שׁוֹן תְּשַׁבִּיתוּ שְׂאוֹר מִבְּתִיכֶם כִּי כָּל אוֹכֵל

מִחֲמַצֶּת. אֲנֵי הָכִי אֹקִימָנָא, הָאִי שְׂאוּר, וְהָאִי מִחֲמַצֶּת,
 דְּרָגָא חַד אֵינּוֹן, וְכֻלְהוּ חַד. רְשׁוּ אֹחֲרֵי, אֵינּוֹן שְׁלִטְנִין,
 דְּמִמְנָן עַל שְׂאֵר עֲמִין, וְקָרִינָן לְהוּ יִצֵּר הָרַע, רְשׁוּתָא
 אַחְרָא, אֵל נִכְר, אֱלֹהִים אַחְרִים. אוּף הָכִי, שְׂאוּר,
 וּמִחֲמַצֶּת, וְחַמֵּץ, וְכֻלָּא חַד. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל
 הָנִי שְׁנִי, קִיִּימָתוּ בְּרְשׁוּתָא אַחְרָא, עֲבַדִּין לְעַם אַחְרָא,
 מִכָּאן וְלַהֲלָאָה דְּאֵתוֹן בְּנֵי חוּרִין, אַךְ בֵּיוֹם הָרֵאשׁוֹן
 תְּשִׁבִיתוּ שְׂאוּר מִבְּתִיכֶם. כֹּל מִחֲמַצֶּת לֹא תֹאכְלוּ. וְלֹא
 יִרְאֶה לְךָ חַמֵּץ.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי הָכִי כֹּל יְמֵי שִׁתָּא נְמִי, אֲמַאי
 שְׁבַעַת יוֹמִין, דְּכִתִּיב שְׁבַעַת יָמִים שְׂאוּר לֹא יִמָּצֵא
 בְּבִתְיֶכֶם, שְׁבַעַת יָמִים, וְלֹא יִתִּיר. אֲמַר לֵיהּ, כֹּל זְמָנָא
 דְּאֵתְחִיִּיב בַּר נֶשׁ לְאֵתְחִזָּאָה גְרַמִּיהּ בֶּן חוּרִין, הָכִי
 אֲצִטְרִיךְ, כֹּל זְמָנָא דְּלֹא אֵתְחִיִּיב לָא אֲצִטְרִיךְ.
 לְמַלְכָּא דְּעֵבֵד לְחַד בַּר נֶשׁ רוּפִינּוּס, כֹּל אֵינּוֹן יוֹמִין
 דְּסִלִּיק לְהָאִי דְּרָגָא, חֲדֵי, וְלָבִישׁ לְבוּשֵׁי יָקָר,
 לְבַתַּר לָא אֲצִטְרִיךְ. לְשִׁתָּא אַחְרָא נְטִיר אֵינּוֹן יוֹמִין
 דְּסִלִּיק לְיָקִירוּ דָּא, וְלָבִישׁ אֵינּוֹן לְבוּשֵׁין, וְכֵן כֹּל שִׁתָּא
 וְשִׁתָּא כְּהָאִי גְוּוֹנָא יִשְׂרָאֵל, כְּתִיב, שְׁבַעַת יָמִים שְׂאוּר
 לֹא יִמָּצֵא, דְּאֵינּוֹן יוֹמֵי חֲדוּוֹתָא, יוֹמִין דְּסִלִּיקוּ לְיָקָרָא
 דָּא, וְנִפְקוּ מִשְׁעֵבּוּדָא אַחְרָא. וּבְגִין כֹּךְ, נְטִרִין בְּכֹל שִׁתָּא

וְשָׂתָא, יוֹמִין דְּסִלְיָקוּ לְהָאֵי יְקָר, וְנִפְקוּ מִרְשׁוּתָא אַחֲרָא,
וְעָאלוּ בְּרִשׁוּתָא קִדְיָשָׁא, וְעַל דָּא כְּתִיב, שְׁבַעַת יָמִים
מִצּוֹת תֹּאכְלוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִצַּת כְּתִיב, כִּמְה דְּאֵת אָמַר, (יחזקאל א)
מֵרֵאת אֱלֹהִים. וְלָמָּה אֶתְקָרִי מִצַּת. דִּינָא. (רכ"ג ב)
דִּינָא קִדְיָשָׁא. דִּינָא דְּאֵתְאֲחֵדָא בְּשִׁמָּא קִדְיָשָׁא. דִּינָא
דְּלֵא הָוָה תְּקִיפָא כָּל הָהוּא זְמַנָּא בְּגוֹוִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא
קִיִּימָא סִיְהָרָא בְּפִגְיָמוּתָא. וְעַל דְּקִיִּימָא סִיְהָרָא
בְּפִגְיָמוּתָא, (דברים טז) לָחֶם עֲנִי כְּתִיב.

מֵאֵי טַעְמָא קִיִּימָא בְּפִגְיָמוּתָא. בְּגִין דְּלֵא אֶתְפָּרְעוּ, וְלֵא
אֶתְגַּלִּיָּא הָאֵי אֶת קִדְיָשָׁא. גְּזִירִין הוּוּ וְלֵא אֶתְפָּרְעוּ,
אִימְתִי אֶתְפָּרְעוּ, בְּשַׁעְתָּא דְּכְתִיב, (שמות טז) שֶׁם שֶׁם לֹו חֶק
וּמִשְׁפָּט וְשֶׁם נִסְהוּ, וְאִף עַל גַּב דְּאֹקִימָנָא הָאֵי קָרָא
בְּמִלָּה אַחֲרָא, כִּלָּא הָוָה וַיֵּאוֹת.

וְאִי תִימָא דְּבִימֵי יְהוֹשֻׁעַ אֶתְפָּרְעוּ. לָאוּ הָכִי, אֱלָא אִינּוֹן
דְּכְתִיב, (יהושע ה) וְכָל הָעָם הַיְלֹודִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ
וְגו'. בְּתַר דְּאֶתְפָּרְעוּ, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקִדְמִיתָא
אֲכַלְתוּן מִצּוֹת, דְּקִיִּימָא סִיְהָרָא בְּפִגְיָמוּתָא, וְאֶקְרִי לָחֶם
עֲנִי, מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה הָאֵי לָחֶם מֵאַתָּר אַחֲרָא לְהוּי. מֵאֵי
הוּא. דְּכְתִיב, (שמות טז) הֲנִנִּי מִמְטִיר לָכֶם לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם.
לָא מִן סִיְהָרָא כְּהָהוּא זְמַנָּא, אֱלָא מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ, כִּמְה

דְּכַתִּיב, (בראשית כז) וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם.
 וַיִּשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, נִטְרִין אִינוּן יוֹמִין דְּעָאלוּ תַּחֲתֵּי גְדִפּוּי
 דְּשְׁכִינְתָּא, וְנִטְרִין הֵהוּא נִהְמָא דְּאִתְיָא
 מִסְטָרְהָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות כג) אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר
 וְגו', וְכַתִּיב וְשִׁמְרֶתֶם אֶת הַמִּצּוֹת. מֵהוּ וְשִׁמְרֶתֶם אֶת
 הַמִּצּוֹת. כְּמָה דְּאִתְ אָמַר, (שמות יט) וְשִׁמְרֶתֶם אֶת בְּרִיתִי.
 וְכֻלָּא בְּחַד דְּרָגָא סִלְקָא וְאִתְאַחַד.
 וְאִי תִימָא מִשֶּׁה הֵיךְ לָא פָּרַע לְהוּ. אֶלָּא, בְּגִין דְּלֹא
 יִתְעַכְּבוּן יִשְׂרָאֵל תַּמָּן עַד דִּיתְסִיאוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (דברים טז) שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מִצּוֹת לֶחֶם עֲנִי. מֵאִי
 טַעְמָא לֶחֶם (דף נ"ע"ב) עֲנִי, מְשׁוּם כִּי בְּחַפְזוֹן יֵצֵאת וְגו'
 וְכַתִּיב וְלֹא יִכְלוּ לְהִתְמַהֵמֵהוּ.
 תָּא חֲזִי, כִּד עָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, עָאלוּ גְזִירִין
 וְאִתְפָּרְעוּ. וְמָה כְּתִיב, (דברים ח) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא
 בְּמִסְפְּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. מֵאִי בְּמִסְפְּנוֹת. לֶחֶם עֲנִי.
 אִמְאִי אֶקְרִי לֶחֶם עֲנִי. מְשׁוּם דְּקִימָא סִיְהָרָא בְּפְגִימוּתָא,
 וְלֹא מִתְבָּרְכָא מִשְׁמֵשָׁא, וְלֹא מִתְנַהֲרָא מִן שְׁמֵשָׁא, כְּמָה
 דְּאִתְ אָמַר, (דברי הימים א כט) כִּי כָּל בְּשָׁמַיִם וּבְאֶרֶץ, וְלֹא
 אִתְנַהֲרָא (מבבל) מִיּוֹבְלָא. מֵאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּלֹא אִתְפָּרְעוּ.
 אֲבָל הָכָא, דְּאִתְגְּזֵרוּ יִשְׂרָאֵל וְאִתְפָּרְעוּ, לֹא תַּחְסֹר כָּל בָּהּ
 כְּתִיב, וְעַל דָּא לֹא בְּמִסְפְּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. מֵאִי

טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּלֹא תַחֲסֹר כֹּ"ל בְּהָ, כְּמָה דְּחֲסֹרוּ לִיָּה
בְּמִצְרַיִם.

וּבְכָל שְׁתָּא וְשְׁתָּא דְּיוֹכְרָנָא דְּמִצְרַיִם קָא עֲבִדִי יִשְׂרָאֵל,
וְאֶכְלִי וְלֹא אֶשְׁתַּצִּי מִדְּרֵי דְרִין. וּבְגִין דְּלֹא
אֶתְפָּרְעוּ הֶכָא בְּמִצְרַיִם, חֲסֹרוּ לִיָּה לְהָאֵי כָּל, וְקִיָּמָא
סִיְהָרָא בְּפִגְיֻמוֹתָא, וְאֶקְרִי לְחֵם עֲנִי, עֲנִי: כְּתַרְגּוּמוֹ
מִסְכְּנוֹת. וּמֵאֵי דְּאֶכְלוּ לִיָּה תַמָּן בְּאַרְעָא, בְּגִין דְּיוֹכְרָנָא
דְּמִצְרַיִם הָוָה, וְהָאֵי לְדְרֵי דְרִין, וְלִזְמַנָּא דְּאֶתִי כְּתִיב,
לֹא יבֹא עוֹד שֶׁמֶשֶׁךְ וִירְחָךְ וְגו'.

תַּנָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הֵנָּה וַיִּקְחוּ
לָהֶם וְגו', וְכְתִיב (וַיִּקְרָא כג) אַךְ בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ
הַשְּׁבִיעִי הֵנָּה יוֹם הַכַּפּוֹרִיִּים הוּא, אֶשְׁתַּמַּע כְּמָה דְּאֶתְמַר,
דְּכְתִיב בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הֵנָּה. מֵאֵי קָא מִיִּירִי. אֶלָּא בְּעֶשְׂוֹר,
מְלָה דָּא בְּעֶשְׂוֹר תְּלִיא. לַחֲדָשׁ הֵנָּה בַּחֲדָשׁ הֵנָּה מִבְּעִי
לִיָּה. אֶלָּא, כִּד אֶתָּא נִימוּסָא לְהָאֵי דְרַגָּא, כְּתִיב לַחֲדָשׁ
הֵנָּה דִּיקָא.

(שְׁמוֹת יב) וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׁה לְבֵית אָבוֹת שָׁה לְבֵית. תַּנָּא
תַּלְת קְשָׁרִין אֵינּוֹן, בְּכוֹר בְּהֶמְהָ, בְּכוֹר הַשְּׁבִי, בְּכוֹר
הַשְּׁפָחָה. (דְּתַלְת קְשָׁרִין) דְּכָל שְׂאֵר מִתְקַשְׁרֵי בְּהוּ בְּאֵלִין תַּלְת
גְּוֹנֵי דְלַעֲיָלָא. וּבְהָאֵי דְאֶתְקַרִי צֹאן, אֶתְקַשֵּׁר כָּלָא,
וְכָלָא כָּלִיל בְּצֹאן, אֶתְקַשֵּׁר צֹאן בְּצֹאן, וְלֹא יְכִיל

לְאַתְפָּרְשָׁא מְקַטְרוּי, וּבְהֵאֵי כְּלָהּוּ אֶתְקַשְּׁרוּ, וְעַל דָּא
 כְּתִיב, וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת, קְטִירוּ לֵיהּ בְּקַטִּירוֹתָא, וְיִהְיֶה
 אֶתְמָסַר בִּידִיכֹון בְּרִשׁוֹתְכוֹן, עַד דִּתְנַכְסוּ לֵיהּ, וְתַעֲבְדוּן
 בֵּיהּ דִּינָא, וְלִזְמַנָּא דְאַתִּי כְּתִיב (ישעיה סג) מִי זֶה בֵּא מֵאֲדוּם.
 וּכְתִיב, (ישעיה לד) כִּי זָבַח לִי בְּבַצְרָה. וּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה
 יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ
 אֶחָד.

רַעִיָּא מֵהִימְנָא

וַיֵּשֶׁא הָעָם אֶת בְּצִקוֹ טָרָם יַחְמִץ וְגו'. כ"ה פְּקוּדָא
 דָּא, לְבַעַר חֲמִץ. דְּהָא פְּקוּדָא דָּא, אֶתְמָסַר לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁא הָעָם אֶת בְּצִקוֹ טָרָם יַחְמִץ. וּכְתִיב שְׂאוֹר
 לֹא יִמָּצֵא בְּבֵתֵיכֶם, וְהָא אֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, וְרִזָּא
 אֹקְמִנָּא, בֵּין חֲמִץ וּמִצָּה דְכַמָּה דְּוּכְתִי, דָּא יֵצֵר רַע,
 וְדָא יֵצֵר טוֹב.

כ"ו פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָא דִּיִּצְיָאֵת מְצָרִים,
 דְּאִיהוּ חִיּוּבָא עַל בַּר נֶשׁ, לְאַשְׁתַּעֵי בְּהֵאֵי שְׁבְחָא
 לְעַלְמִין. הָכִי אֹקְמִנָּא, כָּל בַּר נֶשׁ דְּאַשְׁתַּעֵי בִּיִּצְיָאֵת
 מְצָרִים, וּבְהֵאֵי סְפוּר חֲדַי בְּחֻדְוָה, זְמִין אִיהוּ לְמַחְדַּי
 בְּשְׁכִינְתָּא לְעַלְמָא דְאַתִּי דְּהוּא חֲדוּ מְכַלָּא, דְּהֵאֵי אִיהוּ
 בַּר נֶשׁ דְּחֲדַי בְּמַרְיָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדַי בְּהֵאֵי
 סְפוּר.

בִּיה שַׁעֲתָא, כְּנִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמַלְיָא
 דִּילֵיהּ, וְאָמַר לוֹן, זִילוּ וּשְׁמְעוּ סְפוּרָא דְשַׁבְחָא
 דִּילֵי, דְקָא מִשְׁתַּעוּ בְּנֵי, וְחֲדָאן בְּפוּרְקָנֵי. כְּדִין כְּלָהוּ
 מִתְּכַנְשִׁין, וְאֲתִיין וּמִתְחַבְּרִין בְּהַדִּייהוּ דִּישְׂרָאֵל, וּשְׁמְעוּ
 סְפוּרָא דְשַׁבְחָא, דְקָא חֲדָאן בְּחֲדוּא דְפוּרְקָנָא דְמָרִיהוֹן,
 כְּדִין אֲתִיין וְאוּדָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כָּל אֵינּוֹן
 נִסִּין וּגְבוּרָן וְאוּדָאן לֵיהּ עַל עַמָּא קְדִישָׁא דְאִית לֵיהּ
 בְּאַרְעָא, דְחֲדָאן בְּחֲדוּהּ דְפוּרְקָנָא דְמָרִיהוֹן.

כְּדִין אֲתוּסָף לֵיהּ חֵילָא וּגְבוּרָתָא לְעֵילָא, וּישְׂרָאֵל
 בְּהֵהוּא סְפוּרָא יְהִי חֵילָא לְמָאֲרִיהוֹן, כְּמַלְכָּא,
 דְאֲתוּסָף חֵילָא וּגְבוּרָתָא, כַּד מִשְׁבַּחִין גְּבוּרָתֵיהּ, וְאוּדָן
 לֵיהּ, וְכָלְהוּ דְחֲלִין מְקַמֵּיהּ, וְאֲסַתְּלֵק יְקָרִיהּ עַל כְּלָהוּ.
 וּבְגִין כֵּן, אִית לְשַׁבְחָא וּלְאַשְׁתַּעֵי בְּסְפוּרָא דָּא (דף מ"א ע"א)
 כְּמָה דְאֲתַמַּר. כְּגוּוּנָא דָּא, חוּבָה אִיהוּ עַל בַּר נֶשׁ,
 לְאַשְׁתַּעֵי תְּדִיר קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְפָרְסוּמֵי נִיסָא
 בְּכָל אֵינּוֹן נִיסִין דְעַבְד.

וְאִי תִימָא, אֲמָאֵי אִיהוּ חוּבָתָא, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יַדַּע כְּלָא, כָּל מַה דְתָהוּהּ, וְיִהְיִי לְבַתֵּר דְנָא, אֲמָאֵי
 פְּרֻסוּמָא דָּא קָמֵיהּ, עַל מַה דְאִיהוּ עַבְד, וְאִיהוּ יַדַּע. אֲלָא
 וְדָאֵי אֲצַטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְפָרְסוּמֵי נִיסָא, וּלְאַשְׁתַּעֵי קָמֵיהּ
 בְּכָל מַה דְאִיהוּ עַבְד, בְּגִין דְאֵינּוֹן מְלִין סְלָקִין, וְכָל

פְּמִלְיָא דְלְעִילָא מִתְכַּנְּשִׁין, וְחִמָּאן לֹון, וְאוּדָאן כְּלָהוּ
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאִסְתַּלַּק יְקָרִיָּה עֲלֵיהוּ עִילָא
 וְתַתָּא.

כְּגֻוּנָא דָּא, מֵאן דְּאִשְׁתַּעֵי וּמְפָרֵט חֲטָאוּי עַל כָּל מַה
 דְּעֵבַד, אִי תִימָא לְמֵאֵי אֲצַטְרִיךְ. אִלָּא
 מְקַטְרָגָא קָאִים תְּדִיר קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִין
 לְאִשְׁתַּעֵי וּלְמַתְבַּע חוּבֵי בְנֵי נְשָׂא, וּלְמַתְבַּע עֲלִיהוּן
 דִּינָא. כִּיּוֹן דְּאִקְדִּים בְּרֵי נֶשׁ, וּמְפָרִיט חֲטָאוּי, כָּל חַד וְחַד,
 לָא אֲשֵׁאִיר פְּטָרָא דְּפוּמָא לְהַהוּא מְקַטְרָגָא, וְלָא יְכִיל
 לְמַתְבַּע עֲלִיהּ דִּינָא. דְּהָא תְּדִיר תְּבַע דִּינָא בְּקַדְמִיתָא,
 וּלְבַתַּר מִשְׁתַּעֵי וּמְקַטְרָג פְּלוּנֵי עֵבַד כֶּךָ. וְעַל דָּא,
 אֲצַטְרִיךְ לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְאִקְדָּמָא, וּלְפָרֵט חֲטָאוּי.

כִּיּוֹן דְּמְקַטְרָגָא חָמֵי דָּא, לִית לִיהּ פְּטָרָא דְּפוּמָא עֲלִיהּ,
 וּכְדִין אֲתַפְרֵשׁ מִנִּיהּ מְכַל וְכַל. אִי תַב בְּתִיּוּבְתָא
 יְאוּת, וְאִי לָאו, הָא מְקַטְרָגָא אֲשַׁתְּכַח עֲלִיהּ, וְאָמַר
 פְּלוּנֵי דְאַתָּא לְקַמָּךְ בְּתוּקְפָא דְאַפִּין, בְּעֵיט בְּמַרְיָה, חוּבוּי
 כֶּךָ וְכֶךָ. עַל דָּא יְאוּת לְאִזְדַּהֲרָא בְּרֵי נֶשׁ בְּכָל הַנֵּי, בְּגִין
 דִּישְׁתַּכַּח עֵבַדָּא מְהִימָנָא קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

כִּי פְקוּדָא בְּתַר דָּא, לְאַכּוּל מִצָּה בְּפִסְתָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ
 דְּיוֹכְרָנָא לְדָרֵי דְרִין, עַל רְזָא דְמְהִימָנוּתָא. וְהָא
 אוּקְמוּהּ, דִּישְׂרָאֵל נְפָקוּ בְּהַהוּא זְמַנָּא מְרֻזָּא דְטַעְוּוֹן

אַחֲרָיו, וְעָלוּ בְּרֹא דְמַהִימְנוּתָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ רֹא דְנָא
בְּכַמָּה דּוֹכְתִי.

(שמות יב) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח וְגו'.
כ"ח פְּקוּדָא דָא, לְמִשְׁחַט פֶּסַח בֵּין הָעֲרִבִים, בִּי"ד
בְּנִיסָן, דְּוֹכְרָנָא דִּיהוּא פֶּסַח דְּמִצְרַיִם. וְדָא אִיהוּ חוֹבְתָא
עַל כֹּלָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר, וְשִׁחְטוּ אוֹתוֹ כֹּל קָהֵל עֵדֶת
יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֲרִבִים. פֶּסַח דָא, אֲצִטְרִיךְ לְמַהוּי נְטִיר,
מִעֲשָׂרָה יוֹמִין וְלַהֲלָאָה, דְכִתִּיב בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ
לָהֶם וְגו'. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְהָא כְּדִין שְׂרִיאת סִיְהָרָא
לְאַנְהָרָא, מִעֲשָׂרָה יוֹמִין וְלַהֲלָאָה, עַד דְאִשְׁתְּלִים
בְּחַמִּיסָר. וְאַרְבִּיסָר דְלִיהוּי נְכִיס, בְּשַׁעְתָא דְדִינָא תְלִיא
עַל עֲלָמָא.

רֹא דָא, לְאַעְבְּרָא זוּהָמָא, מְקָמִי בְרִית קְדִישָׁא,
וְלֹא תִהְיֶהנָּא בְּהוּא רִיחָא דְנִדְיָה טוֹי נוֹר. וְעַל דָא
לֹא אֲתִיא אֶלָּא עַל שְׁבַעָא. וְעַל דָא, וְכֹל עָרֵל לֹא יֵאכֹל
בו. מֵאן דְאִית בֵּיה בְרִית קְדִישָׁא, יֵיכּוֹל בֵּיה. מֵאן דְלֹא
אִית בֵּיה בְרִית קְדִישָׁא, לֹא יֵיכּוֹל בֵּיה. דְהָא מְבַנֵּי בְרִית
אִיהוּ לְתַבְרָא תוֹקְפָא דְחִילָא אַחְרָא, לְאַעְבְּרָא עָרְלָה
מְקָמִי בְרִית. בְּגִין כֵּן, הָאִי בְּבַנֵּי בְרִית אִיהוּ לְמַעְבַּד,
וְלֹא בְּבַנֵּי עָרְלָה.

כִּד אַתָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִצְרַיִם, חָמָא דְמָא דִּיהוּא

פֶּסַח, דִּהְוֵה רָשִׁים עַל פִּתְחָא, וְדַמָּא דְבְרִית, הִיךְ הָוּ
 קִימִין עַל פִּתְחָא, דְכְתִיב, וּלְקַחְתֶּם אֶגְדֵּת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם
 בַּדָּם אֲשֶׁר בַּסֶּף וְהִגַּעְתֶּם וְגו'. אֲזוּבָא, הָא אֹקִימָנָא
 דְאִיהוּ מִעֵבֶר רוּחִין (כ"ב ע"ב) בִּישִׁין, וְכָל סֵטֶר רוּחַ בִּישָׂא,
 מִעֵבֶר בְּאֲתַעְרוּתָא דִּילֵיהּ, בְּפוּרְקָנָא עֲלָאָה דִּישְׂרָאֵל.
 לְזַמְנָא דְאֲתִי, יִיתִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִצְרַר הָרַע וּיְכּוּס
 לֵיהּ. וְהִשְׁתָּא בְּפוּרְקָנָא דָּא, כְּתִיב וְשַׁחֲטוּ אֹתוֹ
 כָּל קְהַל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל וְגו'. הוּכְרַנָּא דְזַמְנָא דְאֲתִי, בְּהֵהוּא
 פּוּרְקָנָא עֲלָאָה.

עַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמִּשְׁקוּף בְּהַאי רְשִׁימוּ דְאֵת יו"ד,
 וּבְהַאי רְשִׁימוּ דְאֵת יו"ד, לְאַחְזָאָה רְשִׁימוּ דְבְרִית
 קְדִישָׂא, וְאֲתַבֵּר עֲרְלָה מְקַמֵּי דְמָא דְבְרִית, רָשִׁים עַל
 כָּלָא, וְאֲתָא דְמָא עַל דְמָא. כִּד עֵבֶר הֵהוּא מְשַׁחִית, הָוֵה
 חָמֵי דְמָא, וְאֲזִדְקִיף מִבֵּיתָא, כְּמָה דְאֵת אֲמַר וְלֹא יִתֵּן
 הַמְּשַׁחִית וְגו'.

אִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲוֵי קְטִיל, אֲמַאי כְּתִיב וְלֹא
 יִתֵּן הַמְּשַׁחִית, דְּמִשְׁמַע דְּמְשַׁחִית הָוֵה אָזִיל וְלֹא
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. אֲלֹא וְדַאי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הָוֵה
 קְטִיל, וּמְשַׁחִית הָוֵה אָזִיל (דף מ"א ע"ב) לְאַשְׁכַּחָא עֵילָה
 לְיִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דִּהְוֵה חָמֵי הֵהוּא תְּבִירוּ דְעֲרְלָה, בְּתַרִּין
 סֵטְרִין, הָוֵה עֲרַק וְאֲתַפְּרֵשׁ מִנֵּיהּ.

וְעַל דְקָטַל קוֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא כָּל אֵינּוֹן בּוֹכְרִין דְהֵהוּא
 סְטָרָא, יְהִיב בּוֹכְרִין דִּישְׂרָאֵל לְפּוֹרְקָנָא, דְלֹא
 יִשְׁפַח עַל־יְהוּ סְטָרָא אַחְרָא עֵילָה כְּלָל, וּבְכֻלָּא נָטִיר לֹון
 לִישְׂרָאֵל קוֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא, כְּאַבָּא עַל בְּנִין.

(שמות יב) בְּבֵית אֶחָד יֵאָכֵל לֹא תוֹצִיא מִן הַבַּיִת וְגו', (עיין לקמן

סוף פרשת פנחס) פְּקוּדָא כ"ט דָּא, לְמִיכָל הָאֵי פֶּסַח. עַל

מִצּוֹת וּמְרוֹרִין, מִצּוֹת מִצַּת כְּתִיב. מֵאֵי הָאֵי לְקַבֵּל הָאֵי,
 אֲלֵא לְאַחְזָא גְלוּתָא דְשְׁכִינְתָּא עִמָּהוֹן דִּישְׂרָאֵל, בְּהֵהוּא
 מְרִירו דְלֵהוֹן, דְכְּתִיב וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בְּעַבְדוּת קָשָׁה
 וְגו'. וְכַד אֲכָלִין לְהָאֵי פֶּסַח, לְאַחְזָא כָּל הָאֵי דְעַבְדוּ לֹון
 בְּמִצְרַיִם, בְּהֵהוּא גְלוּתָא וּבְהֵהוּא שְׁעַבּוּדָּא.

מָה כְּתִיב וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ, לְאַחְזָא בֵּיה קָלְנָא,
 וּבְכָל אֵינּוֹן טַעוּן דְמִצְרַאֵי. דְהָא גְרָמִין הוּו רָמָן
 בְּשׁוּקָא, וְאִתּוּ כְּלָבִי וְהוּו גְרָרִי לֹון מֵאַתֵּר לְאַתֵּר, וְדָא
 קְשִׁיא לֹון מְכָלָא, דְהָא גְרָמִי אֵינּוֹן תְּקוּנָא דְגּוּפָא, וְדָמִי
 לְגּוּוּנָא אַחְרָא, וַיִּשְׂרָאֵל רָמָן לֹון בְּשׁוּקָא אֹורַח קָלְנָא,
 וְעַל דָּא כְּתִיב וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ, אִתּוֹן לָא תִשְׁבְּרוּן,
 אֲבָל כְּלָבִי הוּו אִתֵּיין וּמִתְבְּרִין לֵיה.

תּוּ, מִצְרַאֵי הוּו אִתֵּיין לְבַתֵּר, וְהוּו חָמָן אֵינּוֹן גְרָמִי
 דְהוּו נְטִילִי כְּלָבִי מֵאַתֵּר לְאַתֵּר, וּמְדַקֵּן לֹון, וְהוּו
 מִצְרַאֵי טַמְנִי לֹון גּוּ עַפְרָא, בְּגִין כְּלָבִי דְלֹא יִשְׁכַּחוּן לֹון,

וְדָא אִיהוּ בְּטוּלָה דְעֵבוּדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, יִתִּיר,
 מִסְטָרָא דְלָהוֹן. וּבְדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶסְתַּלַּק בִּיקָרִיָּה,
 וְאֶתְכַפֵּיין כָּל חֵילִין אַחֲרָנִין, דְּהָא כְּדִין אֶתְכַפֵּיין יִתִּיר,
 כִּד בְּטִילוּ אֶשְׁתַּכַּח מִסְטָרָא דְלָהוֹן, וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל לֹא
 מִבְּטְלֵי לֹון, דְּכִתְיֵב וְעֵצָם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוּ.

(שמות יג) קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר רְחֵם וְגו'. פְּקוּדָא דָּא
 לְקִדְשׁ בְּכוֹר בְּהֵמָה, וְעַם הָאָרֶץ צָרִיךְ תָּרִין מִלִּין,
 חַד דִּיהָא פְּדוּי מִתַּחַת שְׁלֹטְנוּתָא דִּיִּצְר הָרַע, דְּאִיהִי אַדוֹן
 דִּילֵיהָ, כְּגוּוֹנָא דְאִמֵּר יַעֲקֹב לְעֵשׂוּ, (בראשית לג) יַעֲבֹר נָא
 אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ. בְּהֵאֵי עֲלָמָא. אַדוֹן מְצַד חוּבִין דְּנִפְיִשִּׁין
 עַל גּוּפָא, כְּמָה דְאֻקְמוּהָ, חֵיבָא, יִצְר הָרַע שׁוֹפְטוּ.
 זְכָאָה, יִצְר הַטּוֹב שׁוֹפְטוּ. בִּינוּנִי זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוּ. בִּינוּנִי,
 הֵינּוּ אַח דִּיִּצְר הָרַע, וְאַח דִּיִּצְר הַטּוֹב, אַחֵי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר
 לְךָ.

וְכִד זְכוּוֹן נְפִישִׁין, רוּחָא תָּבַר תָּרִין מְשֻׁמְרוֹת, דְּחִמּוֹר
 נוּעַר, כְּלָבִים צוּעֵקִים, וְסָלִיק לְמִשְׁמֶרֶת דְּשַׁחַר,
 דְּבִיָּה אָדָם וְאֶתְהַדַּר בַּר נֶשׁ אַדוֹן, הֵדָא הוּא דְכִתְיֵב,
 (בראשית לב) וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחִמּוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה, וְסָלִיק
 לְדֶרְגָא דְאָדָם, דְּאֶתְמַר בֵּיהָ, (בראשית א) וַרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם
 וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו', (בראשית ט) וּמִזְרָאֲכֶם וְחַתְּכֶם וְגו'.

וְכִד זְכוּוֹן בִּינוּנִים, (בראשית לב) וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ, זְכוּוֹן

וְחֹבִיּוֹן מִתְחַבֵּקֵן לְאַנְחָא קְרָבָא. מִסְטָרָא דְזִכְוֹון,
 (בראשית לב) וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ. מִסְטָרָא דְחֹבִיּוֹן, וַיִּגַע בְּכַף
 יִרְכּוּ בְּגִיד הַנְּשֵׂהָ. נְשֵׂהָ: לְשׁוֹן (בראשית מא) כִּי נִשְׁנִי אֱלֹהִים
 אֶת כָּל עֲמָלִי וְאִיהוּ לְשׁוֹן נְשֵׂהָ. חַד מְדוֹרָא מְאִינּוֹן
 שְׁבַעָה אֲרַעָאן, מֵאֵן דְּנַחֲתִית תַּמָּן אֲתַנְשִׂי מְנִיָּה אֲוֵרִייתָא.
 וְקַדָּם דִּיִּיתִי בַר נֶשׁ בְּהָאֵי עֲלֵמָא וַיְפּוֹק מֵרַחֵם אֲמִיָּה,
 וַיֵּאבֶּק אִישׁ עֲמוֹ, דָּא גְּבַרִיאֵל, בְּהֵהוּא אָבֶק
 דְּעָפָר, דְּאֲתַמַּר (בראשית ב) וַיִּיצַר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר
 מִן הָאֲדָמָה, וְאוֹלִיף לִיָּה שְׁבַעִים לְשׁוֹן. וּבְגִין דָּא, וַיִּיצַר:
 חַד יֵצַר הַטּוֹב, דְּאוֹלִיף לִיָּה שְׁבַעִים לְשׁוֹן. וְחַד, יֵצַר הָרַע
 דְּאָבִיק עֲמִיָּה. דְּאֲתַמַּר, כִּי נִגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּגִיד
 הַנְּשֵׂהָ, וְאֲשַׁכַּח מְנִיָּה שְׁבַעִין לְשׁוֹן, דְּאוֹלִיף לִיָּה יֵצַר
 הַטּוֹב.

וְקַדָּם כָּל דָּא, נַחֲתִין עֲמִיָּה אֲרַבְעָה מְלֶאכִין, דְּאֲתַמַּר
 בְּהוֹן (תהלים צא) כִּי מְלֶאכִיו יִצְוֶה לָךְ. אִי אִית לִיָּה
 זְכוּת אָבוֹת, חַד מִיכָאֵל, בְּזְכוּת אַבְרָהָם. וְתַנְיִנָּא
 גְּבַרִיאֵל, בְּזְכוּת יִצְחָק. וְתַלִּיתָאָה דְּנַחֲתִית עֲמִיָּה נוֹרִיאֵל,
 בְּזְכוּתָא דִּיעֲקֹב. וְרַבִּיעָאָה רַפָּאֵל, בְּזְכוּתָא דְּאָדָם
 קַדְמָאָה. וַיֵּצַר הַטּוֹב לְעֵילָא מְנִיָּה.

וְאִי לִית לִיָּה זְכוּת, אֲזִלִּי עֲמִיָּה ד', עֹון, מִשְׁחִית, אָף,
 וְחִימָה, וַיֵּצַר הָרַע לְעֵילָא מְנִיָּהוּ, לְמִידָן לִיָּה

לְעֹלָמָא דְאֵתִי. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ, רְשָׁע, יִצָּר הָרַע
 שׁוֹפְטוֹ. צְדִיק, יִצָּר הַטּוֹב שׁוֹפְטוֹ. בֵּינוֹנִי, זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ.
 וּבְגִין דָּא, אִי אִיהוּ בֵּינוֹנִי, גְּבֻרִיאַל דְּאִיהוּ יִצָּר הַטּוֹב, (ד) ^{ח"ב ע"א} וּסְמָא"ל דְּאִיהוּ יִצָּר הָרַע, זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ.

דְּלְכָל בַּר נָשׁ דְּאִית בֵּיה אַרְבַּע יְסוּדִין, אַרְבַּע מְלֹאכִים
 נַחְתִּין עִמֶּיה מִימִינָא, וְאַרְבַּע מִשְׁמָאלָא. אַרְבַּע
 מִימִינָא: מִיכָא"ל, גְּבֻרִיא"ל, רְפָא"ל, נֹרִיא"ל. וְאַרְבַּע
 מִשְׁמָאלָא: עֹז"ן, מְשַׁחִית, א"ף, וְחַמָּה. מְסַטְרָא
 דְּגוּפָא, מְטַטְרוּן נַחֲת עָלֶיה מִימִינָא, וּסְמָא"ל
 מִשְׁמָאלָא.

וְלִית בַּר נָשׁ דְּלִית בֵּיה אַרְבַּע יְסוּדִין, אַבְל כְּפוּם יְסוּדָא
 דְּאַקְדִים בֵּיה, הָכִי מִתְחִילִין אֵלִין אַרְבַּע. אִי מְזַל
 דִּילִיה אַרְי"ה, אַקְדִים מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה גְּבֻרִיא"ל
 וְאַבְתְּרִיה נֹרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה רְפָא"ל. וְאִי מְזַלִּיה שׁוֹר,
 אַקְדִים גְּבֻרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה
 נֹרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה רְפָא"ל. וְאִי מְזַלִּיה נְשֶׁר, אַקְדִים
 נֹרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה גְּבֻרִיא"ל,
 וְאַבְתְּרִיה רְפָא"ל. וְאִי מְזַלִּיה אַדָּם. אַקְדִים רְפָא"ל,
 וְאַבְתְּרִיה מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה גְּבֻרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה
 נֹרִיא"ל.

וְאִינוֹן מְסַטְרָא דִּימִינָא, מְסַטְרָא דְּמִיכָאל, כְּלָהוּ אַנְפִין

דִּילִיָּה, אֵינּוֹן רַחֲמֵי, בְּעַל גְּמִילוֹת חֲסָדִים, אֲנַפּוּי חוֹרֵינ, וְהֵאֵי בַר נֶשׁ גְּמִיל חֲסֵד. חָסִיד, וְחָכֵם, אֵי אֲשֶׁת־דֵּל בְּאוֹרֵי־תֵא. וְאֵי לָאו, בְּהַפֵּךְ, מִסְטָרָא דִּי־צַר הָרַע, גְּזֻלָּן, טַפֵּשׁ, לִית בֵּיה חֲסֵד. דִּלָּא עִם הָאָרֶץ חֲסִיד.

מִסְטָרָא דְגַבְרִיאֵל, אַרְבַּע אֲנַפִּין דִּילִיָּה דִּינָא, מִדַּת הַדִּין עַל רִשְׁיַעֲיָא, וּמִתְגַּרְה בְּהוּ, כְּמָה דְאוֹקְמוּהָ, מוֹתֵר לְהַתְגַּרוֹת בְּרִשְׁעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. גְּבוּר בִּי־צִרְיָה, יֵרָא חֲטָא, דִּי־יֵין יְהֵא, אֵי יִתְעַסֵּק בְּאוֹרֵי־תֵא, וְגְבוּר בְּתַלְמוּדִיהָ. בְּהַפּוּכָא מִסְטָרָא דִּי־צַר הָרַע, מִתְגַּרְה בְּצַדִּיקֵיָא, דִּינָא קָשָׁה לוֹן, גְּבוּר בְּעֵבִירָה, לְמַעַבְד לִיָּה, לָאו דְחִיל חֲטָאָה הוּא, וְגוֹוֵינ דְאֲנַפּוּי סוּמָקִין, עֲשׂו שׁוּפֵךְ דְּמִים.

מֵאֵן דְּמִזְלִיָּה נְשׁוֹר, לָאו רַחֲמֵן סָגִי, וְלָאו מִדַּת הַדִּין סָגִי, אֶלָּא בִּינּוֹנִי, בִּי־צַר טוֹב בְּמִדַּת טְבִין דִּילִיָּה, וּבִינּוֹנִי בִּי־צַר רַע בְּמִדּוֹת בִּישׁוּן, וְלִיָּה אֲנַפִּין חוֹרֵינ וְסוּמָקִין.

מֵאֵן דְּמִזְלִיָּה אָדָם, מִסְטָרָא דְטוֹב, פְּלִיל מְכָל מִדּוֹת טוֹבוֹת, חָסִיד, וְחָכֵם, וְגְבוּר בְּתוֹרָה, יֵרָא חֲטָא, מְמוּלָא בְּכָל מִדּוֹת טְבִין, וְגוֹוֵן אֲנַפּוּי אוּפְמִין. וּמִסְטָרָא דִּי־צַר הָרַע, מְמוּלָא מְכָל מִדּוֹת בִּישׁוּן.

וְאֵי חוֹבוּי דְבַר נֶשׁ, נְפִישׁוּן שְׁלִטִין עָלֵיהָ כָּל מִשְׁרֵיִן

דִּיִּצְר הָרַע, עַד דִּיִּסְתַּלְקוּ מִנִּיהַ כְּלָהוּ מִשְׂרִיין דִּיִּצְר טוֹב,
 וְאַמְלִיף עַל אַבְרִין דִּילִיָּה, סְמָא"ל וְכָל מִשְׂרִייתִיה.
 וְאִי נְפִישִׁין זְכוּוֹי, שְׁלֹטִין מִשְׂרִיין דִּיִּצְר הַטּוֹב, עַד
 דִּיִּסְתַּלְקוּ מִנִּיהַ כָּל מִשְׂרִיין דִּיִּצְר הָרַע. וְאַמְלִיף עַל
 כָּל אַבְרִין דִּילִיָּה, מִשְׂרִיין דִּיִּצְר הַטּוֹב, בְּהֵוֹא זְמָנָא,
 שְׁלֵיט עָלֵיהָ שֵׁם יְדוּ"ד.

וְאִם הוּא בִּינוּנִי, צָבֵא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו מִימִינוּ
 וּמִשְׂמָאלוֹ, אֵלִין מִימִינִים לְזְכוּת, וְאֵלִין
 מִשְׂמָאֵלִים לְחֻבָּה, וּמֵאֵן דְּאֵלִים גָּבַר. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ
 מְאִירֵי מִתְנִיתִין, לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם עֲצָמוּ כְּאֵילוֹ כָּל
 הָעוֹלָם כּוּלוֹ תְלוּי בּוּ.

וּמִסְטָרָא דְּמִיכָאֵל, אֶתְקַרֵּי בְּכוֹר, דְּדִרְגִיָּה כְּסָף תְּוֹרוֹ,
 וּבְגִין דָּא, פְּדִיּוֹן הַבְּכוֹר כְּסָף, ה' סְלָעִים,
 כְּחוֹשְׁבֵן ה' דְּאַבְרָהָם, דְּאִי יַחְפִּים בְּתוֹרָה יִתּוּסַף עָלֵיהָ י',
 דְּאִיהוּ קִדְשׁ, דְּבִיָּה צָרִיף לְקִדְשׁ בְּכוֹר בְּהֵמָה, דְּהֵיִינוּ ^(ירמיה)
 (ב) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לֵי"י. וּבִיָּה צָרִיף לְעֶשֶׂר וְלָדוֹת, דְּכָל וְלָד
 אִיהוּ מִסְטָרָא דְּבֵן י"ה, וְאִיהוּ ו'.

דְּכָל חֵיוֹן דְּאִינוּן חַיִּוֹת הַקּוֹדֶשׁ, בְּאַתְוּוֹן דְּשָׂמָא קִדְשָׁא
 אֶתְקַרֵּיאוּ, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, ^(ישעיה מג) כָּל הַנְּקָרָא
 בְּשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו. אֲפִילוּ כָּל בְּרִיין דְּאַתְבְּרִיאוּ
 בְּהוֹן, וְלִית בְּרִיָּה דְּלֹא אֶתְרָשִׁים בְּהֵאֵי שְׂמָא, בְּגִין

לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְמַאן דְּבִרָא לֵיהּ, וְהָאִי יו"ד, אִיהוּ
 דְּיוֹקְנָא דְּרִישָׁא דְּכָל בְּרִיין. ה' ה': דְּיוֹקְנָא דְּה' אֶצְבְּעָן
 דְּיַמִּינָא, וְה' דְּשִׁמְאֵלָא. ו' דְּיוֹקְנָא דְּגּוּפָא.

וּבְגִין דָּא אָמַר, (ישעיה מ) וְאֵל מִי תַדְמִיוּנִי וְאַשּׁוּה יֹאמַר
 קְדוּשׁ. לֵית בְּכָל בְּרִיָּה דְּאַשּׁוּה כְּוּוּתִי, וְאַף עַל גַּב
 דְּבִרְאֵתִי לָהּ כְּדָמוֹת אֲתוּוֹן דִּילִי, דְּאַנָּא יְכִיל לְמַחָאָהּ
 הֵהִיא צוּרָה, וְלִמְעַבְד לָהּ כַּמָּה זְמַנִּין, וְלֵית אַלוּה אַחְרָא
 עָלַי דְּיְכִיל לְמַמְחִי (דף מ"ב ע"ב) דְּיוֹקְנִי וּבְגִין דָּא (דברים לב) כִּי
 לֹא כְּצוּרֵנוּ צוּרִים וְאוֹיְבֵינוּ פְּלִילִים.

וְאִי יְקֻשָּׁה בַר נֶשׁ, דְּהָא כְּתִיב (דברים ד) כִּי לֹא רִאִיתֶם כָּל
 תְּמוּנָה. אִיהוּ יִתְרִץ לֵיהּ, הָאִי תְּמוּנָה חֲזִינָא, דְּהָא
 כְּתִיב (במדבר יב) וְתִמוּנֹת ה' יִבִּיט. וְלֹא בְּכָל תְּמוּנָה אַחְרָא
 (ס"א דְּבִרָא וְצַר בְּאַתּוּוֹי), דְּבַר נֶשׁ דְּיִצַר בְּאַתּוּוֹי וּבְגִין דָּא אָמַר,
 (ישעיה מ) וְאֵל מִי תַדְמִיוּנִי וְאַשּׁוּה וְאֵל מִי תַדְמִיוּן אֵל וּמָה
 דְּמוֹת תַּעֲרֹכוּ לוֹ.

וְאַפִּילוּ הָאִי תְּמוּנָה, לֵית לֵיהּ בְּאַתְרֵיהּ, אֶלָּא כַּד נַחֲת
 לְאַמְלָכָא עַל בְּרִיין, וְיִתְפַּשֵּׁט עָלֵיהּ, יִתְחַזִּי לוֹן
 לְכָל חַד, כְּפּוּם מְרָאָה וְחֲזִיוֹן וְדְמִיוֹן דְּלַהוֹן, וְהָאִי אִיהוּ
 (הושע יב) וּבֵיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

וּבְגִין דָּא יִימָא אִיהוּ, אַף עַל גַּב דְּאַנָּא אֲדַמָּה לְכוּ
 בְּדְיוֹקְנֵיכוּ, אֵל מִי תַדְמִיוּנִי וְאַשּׁוּה, דְּהָא קְדָם

דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְיוֹקְנָא בְּעֵלְמָא, וְצִיִּיר צוּרָה,
 הָוּה הוּא יְחִידָאֵי בְּלֵא צוּרָה וְדִמְיוֹן, וּמֵאן (ב"א וְאִית)
 דְּאִשְׁתְּמוּדַע לִיָּה, קָדָם בְּרִיאָה, דְּאִיְהוּ לְבַר מְדִיוֹקְנָא,
 אָסוּר לְמַעְבַּד לִיָּה צוּרָה וְדִיוֹקְנָא בְּעֵלְמָא, לֹא בְּאוֹת ה',
 וְלֹא בְּאוֹת י' וְאִפִּילוּ בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, וְלֹא בְּשׁוּם אוֹת
 וְנִקּוּדָה בְּעֵלְמָא, וְהֵאֵי אִיְהוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה,
 מִכָּל דְּבַר דְּאִית בֵּיהּ תְּמוּנָה וְדִמְיוֹן לֹא רְאִיתֶם.

אָבֵל בְּתַר דְּעָבַד הֵאֵי דְיוֹקְנָא דְּמַרְכָּבָה דְּאָדָם עֲלָאָה,
 נְחִית תַּמָּן, וְאִתְקַרֵי בְּהַהוּא דְיוֹקְנָא יְדוּ"ד, בְּגִין
 דְּיִשְׁתְּמוּדַעוֹן לִיָּה בְּמִדּוֹת דִּילִיָּה, בְּכָל מְדָה וּמְדָה, וְקָרָא:
 אֵל, אֱלֹהִים, שְׁדֵי, צְבָאוֹת, אֲדִי"ד. בְּגִין דְּיִשְׁתְּמוּדַעוֹן
 לִיָּה, בְּכָל מְדָה וּמְדָה, אִיךְ יִתְנַהֵג עֲלְמָא, בְּחַס"ד
 וּבְדִינָא, כְּפּוּם עוּבְדִיהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא, דְּאִי לֹא יִתְפַּשֵּׁט
 נְהוּרִיָּה עַל כָּל בְּרִיִּין, אִיךְ יִשְׁתְּמוּדַעוֹן לִיָּה, וְאִיךְ
 יִתְקַיִים, (ישעיהו ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.

וּוי לִיָּה, מֵאן דְּיִשְׁוּוּה לִיָּה, לְשׁוּם מְדָה, וְאִפִּילוּ מֵאֲלִין
 מִדּוֹת דִּילִיָּה, כָּל שְׁכַן לְבְנֵי הָאָדָם, (איוב ד) אֲשֶׁר בְּעַפָּר
 יְסוּדָם, דְּכָלִים וְנַפְסָדִים. אֲלֵא דְמִיּוֹנָא דִּילִיָּה, כְּפּוּם
 שְׁלִטְנוּתִיָּה עַל הַהִיא מְדָה, וְאִפִּילוּ עַל כָּל בְּרִיִּין. וְלַעֲיִלָּא
 מִהַהִיא מְדָה. וְכַד אִסְתְּלִיק מִינָהּ, לִית לִיָּה מְדָה, וְלֹא
 דִּמְיוֹן, וְלֹא צוּרָה.

כְּגֹוֹנָא דִּימָא, דְּלִית בְּמִיָּא דִּימָא דְנִפְקֵי מִינֵיהּ, תְּפִיסוּ
 כָּלֵל וְלֹא צוּרָה, אֶלָּא דְאִתְּפִשְׁטוּתָא דִּימִיא
 דִּימָא עַל מָאנָא, דְּאִיהוּ אֶרְעָא, אֶתְעֵבִיד דְּמִיּוֹן,
 וְיִכְיִלְנָא לְמַעֲבַד חוּשְׁבֵּן תַּמָּן, כְּגֹוֹן הַמָּקוֹר דִּימָא הָא חֵד.
 נְפִיק מִינֵיהּ מַעֲיִן, כְּפֹוּם אִתְּפִשְׁטוּתָא דִּילֵיהּ מִהֵוּא
 מָאנָא, כְּעִגּוּלָא דְּאִיהִי י', הָא מָקוֹר חֵד, וּמַעֲיִן דְּנִפְיִק
 מִנֵּיהּ הָא תִּרִין.

לְבַתֵּר עֵבֵד מָאנָא רְבֵרְבָא כְּגֹוֹן מֵאן דְּעֵבֵד (נ"א וְדַחְפֵּר)
 חֲפִירָא רְבֵרְבָא וְאִתְּמַלִּי מִן מִיָּא, דְּנִפְיִק מִן
 מַעֲיִין. הֵהִיא מָאנָא אֶתְקֵרִי ים, וְהוּא מָאנָא תְּלִיתָאָה,
 וְהוּא מָאנָא רְבֵרְבָא, וְאִתְּפִלִּיג לְז' נְחָלִין, (נ"א מֵאנִין) כְּפֹוּם
 מֵאנִין אֶרִיכִין, הֵכִי אִתְּפִשְׁט מִיָּא מִן ימָא, לְשִׁבְעָה נְחָלִין
 וְהָא מָקוֹר, וּמַעֲיִין, וְימָא, וְז' נְחָלִין, אֵינֹוֹן י' וְאִי יִתְבַּר
 אֹוּמְנָא אֵלִין מֵאנִין דְּתִקִּין, יְהִדְרוּן מִיָּא לְמָקוֹר,
 וְיִשְׁתְּאֲרוּ מֵאנִין תְּבִירִין יְבִשִׁין בְּלֹא מִיָּא.

הֵכִי עֵלַת הָעֵלוֹת, עֵבִיד עֶשֶׂר סְפִירוֹת, וְקָרָא לְכֹתֵר
 מָקוֹר, וְיִבִּיה לִית סוּף לְנִבְיָעוּ דְּנִהוּרִיהּ. וּבְגִין דָּא
 קָרָא לְגֵרְמִיהּ אֵין סוּף, וְלִית לֵיהּ דְּמוֹת וְצוּרָה, וְתַמָּן לִית
 מָאנָא לְמִתְפֵּס לֵיהּ, לְמַנְדַּע בֵּיהּ יְדִיעָא כָּלֵל. וּבְגִין דָּא
 אָמְרוּ בֵּיהּ, בְּמוּפְלָא מְמַךְ אַל תְּדְרוּשׁ, וּבְמִכּוּסָה מְמַךְ אַל
 תְּחַקּוֹר.

לְבַתֵּר עֶבֶד מֵאֲנָא זְעִירָא, וְדָא י', וְאֵתְמַלֵּיא מִנִּיהּ,
 וְקָרָא לֵיהּ מַעֲיָן נוֹבַע חֲכָמָה, וְקָרָא גְרַמִּיהּ בַּהּ
 חֲכָם, וְלִהְיוֹא מֵאֲנָא קָרָא לֵיהּ חֲכָמָה. וְלְבַתֵּר עֶבֶד
 מֵאֲנָא רַבְרָבָא, וְקָרָא לֵיהּ יָם, וְקָרָא לֵיהּ בִּינָה, וְהוּא
 קָרָא לְגְרַמִּיהּ מִבֵּין בַּהּ.

חֲכָם מַעֲצָמוֹ, וּמִבֵּין מַעֲצָמוֹ, כִּי חֲכָמָה אִיהִי לָא
 אֵתְקַרֵּיאַת חֲכָמָה מִגְרַמָּה, אֶלָּא בְּגִין הֵהוּא חֲכָם
 דְּאִמְלִי לָהּ מִנְּבִיעוֹ דִּילֵיהּ. וְאִיהִי לָא אֵתְקַרֵּיאַת בִּינָה
 מִגְרַמָּה, אֶלָּא עַל שֵׁם (ב"א בְּגִין) הֵהוּא מִבֵּין דְּאִמְלִי לָהּ
 מִנִּיהּ. דְּאִי הָוּה מִסְתָּלַק מִנָּה, אֲשֶׁתְּאַרְתַּת יְבִשָּׁה. הֵדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (איוב ד') אֶזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם וְנָהָר יַיָּחֲרַב וַיִּבֶשׁ.

לְבַתֵּר וְהַפְּהוּ לְשִׁבְעָה נְחָלִים. וְעֶבֶיד לֵיהּ לְזוּ מֵאֲנִין
 יְקִירִין, וְקָרָא לֹוֹן: גְּדוּלָּה. גְּבוּרָה. תְּפֹאֲרַת.
 נְצִ"ח. הו"ד. יסו"ד. מְלָכוּת. וְקָרָא גְרַמִּיהּ גְּדוּל
 בְּגְדוּלָּה וְחָסִיד. גְּבוּרָה, בְּגְבוּרָה. מְפֹאֲרָה, בְּתִפְאֲרָת.
 מְאִירִי נְצַחַן קְרַבִּין, בְּנְצִ"ח נְצַחִים. וּבַהוּ"ד קָרָא שְׁמִיהּ,
 הוּד יוֹצֵרְנוֹ. וּבִיִּסוּ"ד קָרָא שְׁמִיהּ צְדִיק. וַיִּסוּ"ד, כֹּלָא
 סְמִיךְ בֵּיהּ, כֹּל מֵאֲנִין וְכֹל עֲלָמִין. (דף מ"ג ע"א) וּבְמִלְכוּת, קָרָא
 שְׁמִיהּ מְלָךְ. וְלוֹ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפֹאֲרָת וְהַנְּצִ"ח
 וְהַהוּ"ד כִּי כ"ל בְּשָׁמַיִם, דְּאִיהוּ צְדִיק. וְלוֹ הַמְּלָכָה:
 דְּאִיהוּ מְלָכוּת.

כָּלֵא בְּרִשׁוּתִיהָ, לְמַחֲסֵר בְּמֵאנִין, וְלֹאֲוֹסְפָא בְּהוֹן נְבִיעוּ, וְלְמַחֲסֵר כְּפוּם רְעוּתִיהָ (ס"א בְּהוֹן) וְלִית עָלֶיהָ אֱלֹהָא, דְּיוֹסִיף בֵּיהּ, אוּ יִגְרַע בֵּיהּ.

לְבַתֵּר עֶבֶד מְשֻׁמְשִׁין, לְאֵלִין מְאֵנִין, כְּרִסְיָא בְּאַרְבַּע סְמִכִין. וְשִׁית דְּרָגִין לְכְרִסְיָא. הָא עֶשֶׂר. וְכָלֵא אִיהוּ כְּרִסְיָא. כְּגוֹן כּוּס דְּבִרְכָה, דְּתַקִּינוּ בּוּ עֶשְׂרָה דְּבָרִים, בְּגִין תּוֹרָה דְּאֲתִיִּיהֵבֵת בְּעֶשְׂרָה דְּבָרִין. בְּגִין עֲלָמָא דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, דְּאֲתַבְּרִי בְּעֶשְׂרָה מְאֵמְרוֹת.

וְתַקִּין לְכְרִסְיָא כְּתוּת לְשֻׁמְשָׂא לִיהָ, דְּאֵינּוּן מְלֹאכִים. אֲרֵאֲלִים שְׂרָפִים. חַיּוֹת. אוֹפַנִים. חֲשַׁמְלִים. אֱלִים. אֱלֹהִים. בְּנֵי אֱלֹהִי"ם. אִישִׁי"ם. וְלֹאֲלִין עֶבֶד שְׁמֻשִׁין, סְמֵא"ל, וְכָל כְּתוּת דִּילִיהָ, דְּאֵינּוּן כְּעֵנָנִים לְמַרְכָּב בְּהוֹן לְנַחֲתָא בְּאַרְעָא, וְאֵינּוּן כְּסוּסִין לוּן.

וּמְנַלְן דְּעֵנָנִים אֲקָרוּן מְרָכָב. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה יט) הִנֵּה יֵי רֹכֵב עַל עָב קָל וּבֹא מִצְרַיִם. וְדָא מְמַנָּא דְּמִצְרַיִם, וּמִיֵּד דְּחֻזוּ (מְמַנָּא) דְּאֲלֹהָא דֵי הוּא אֱלֹהָא מְמַנָּא דְּלַהוֹן, חֻזוּ לִיהָ כְּסוּסִיא, תַּחֲוֹת מְרָכַבְתִּיהָ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיֵּד וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו, וּלְבַב מִצְרַיִם יָמַס, נָעוּ מְאֻמִּינָה דְּלַהוֹן, וְלֵב דְּלַהוֹן נָמַס כְּדוֹנָג, מִהֵהִיא אֻמוּנָה, וְאִמְרִי, וְכִי עַד כְּעַן אֻמוּנָה מְמַנָּא דִּילָן כְּסוּסִיא,

הָיָה נֶעַל לְבַהוֹן מֵאֲמוּנָה דְלִהוֹן, וְנִמְס פְּדוּנְג. וּמְנַלְן דְיִמְס
לְשׁוֹן נִמְס פְּדוּנְג אִיהוּ כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תהלים כב) הִיָּה לְבִי

פְּדוּנְג נִמְס בְּתוֹךְ מַעֲי. (ויקרא כ' ע"א)

(שמות יג) וְכָל פֶּטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְּשֶׁה וְגו'. (פקודא להביא קרב וכו')

פְּקוּדָא דָּא לְפִדּוֹת פֶּטֶר חֲמוֹר, וְלַעְרוֹף פֶּטֶר חֲמוֹר,
אִם לֹא יִפְדֶּה לִיָּה. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וְאִם לֹא תִפְדֶּה
וְעַרְפְּתוּ. וְרוּזָא דָּא יִצַר הָרַע, יְכוּל לְאַחֲזָרָא בְּתִיּוּבְתָא,
(ס"א וּלְבַתֵּר יִצַר הַטּוֹב וְכו') וְלְבַתֵּר לְאַחֲזָרָא יִצַר הַטּוֹב, כְּמָה

דְּאוּקְמוּיָה, אִם זָכָה עֲזָר, אִם לֹא זָכָה כְּנַגְדּוּ. בְּגִין דְּאִינוּן
דְּיִוְקְנָא, חַד דְּשָׂה, וְחַד דְּחֲמוֹר, וְאִי זָכָה לְאַחֲזָרָא
בְּתִיּוּבְתָא, אָף עַל גַּב דְּאִיהוּ חֲמוֹר עִם הָאָרֶץ, תִּפְדֶּה מִן
גְּלוּתָא בְּשֶׁה, דְּאִיהוּ (ירמיהו ב) שֶׁה פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל. וְאִי לֹא
הֲדַר בְּתִיּוּבְתָא, וְעַרְפְּתוּ, שְׂוִי לִיָּה עִם קִשָּׁה קְדָל,
דְּעֵתִידִין לְאַתְמַחָא מִן סֵפֶר חַיִּים, דְּעַלִּיָּהוּ אֲתַמַּר, (שמות

לב) מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי אֲמַחֲנוּ מִסְפְּרֵי.

(שמות יג) וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדָכָה וּלְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ וְגו' (בחר

ק"ח ע"ב ובמשנה) (ח) פְּקוּדָא דָּא, פְּקוּדָא דְּאֶקְרִי בְּגוּוּנָא

אַחֲרָא, דְּלֹא אֶקְרִי מְצוּה, אֶלָּא קְדוּשָׁה, וְאֶלִּין אִינוּן
תְּפִילִין. תְּפִלָּה שְׁל יַד, וְתְּפִלָּה שְׁל רֵאשׁ. תְּקוּנָא פְּאָרָא
שְׁפִירוּ דְּגוּוּנִין עֶלְאִין. וְעַל דָּא אֶקְרוּן טוֹטְפוֹת, כְּמָה
דְּאֵת אָמַר, (ישעיהו מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאָר.

וּכְתִיב (הושע יא) כִּי נֶעַר יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבָהוּ, יִשְׂרָאֵל זֹטָא.
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא, שְׁפִירוּ
 דְּגִוּוֹנִין, עֵילָא וְתַתָּא. יוֹסֵף סָלִיק וְאַתְעֵטֵר בְּתַרִּין גִּוּוֹנִין
 (נ"א דְרַגִּין) בְּקַדְמֵיתָא נַע"ר, וּבְסוּפָא צַדִּיק. כַּמָּה יֶאֱן בֵּיה
 גִּוּוֹנִין לְמַחְזִי, וְרוּזָא דָא (בראשית לט) וַיְהִי יוֹסֵף יֶפֶה תֹאֵר וַיִּפֶּה
 מִרְאֵה. שְׁפִירָא בְּתַרִּין סְטַרִּין, בְּתַרִּין דְרַגִּין, בְּתַרִּין
 גִּוּוֹנִין, עֵילָא וְתַתָּא.

כְּתִיב (דברים ו) וְעָשִׂיתָ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב. הַיֵּשֶׁר: דָּא תְּפִלָּה שְׁל
 יַד, לְאַמְשָׁכָא (ס"א לְאַסְמַכָּא) לֵיה בְּתַפִּילִין שְׁל
 רֵאשׁ, לְאַתִּיחְדָּא כַּחְדָּא. וְתַפִּלָּה שְׁל יַד, אֶקְדִּים לְשָׁל
 רֵאשׁ. וְאַצְטְרִיךְ דְּלֵא הוּי פְּרוּדָא בִּינֵייהוּ כָּלְל.
 מֵאֵן דְּמַתְעֵטְרָא בְּתַפִּילִין, קָאִים בְּרוּזָא דְּגִוּוֹנָא עֲלָאָה
 וְקָאִים בְּאַיִנוֹן תְּרִין רוּזִין דְּקַאמְרוֹן פִּיוסָה, דְּאַקְרִי
 נַעַר, וְאַקְרִי צַדִּיק, בְּרוּזָא דְּעֵבֵד נְאֻמָּן, בְּרוּזָא דְּבִן
 יַחֲדָאִי. וְאַלִּין אִינוֹן תְּפִלָּה שְׁל יַד, וְתַפִּלָּה שְׁל רֵאשׁ,
 וְאַיִנוֹן כָּלְלָא חְדָּא בְּלֵא פְּרוּדָא.

אַרְבַּע פְּרִשְׁיִין דְּתַפִּילִין בְּד' בְּתִים, בְּאַיִנוֹן תְּפִילִין שְׁל
 רֵאשׁ. וּכְמָה דְּאַיִנוֹן ד' פְּרִשְׁיִין בְּאַיִנוֹן תְּפִילִין שְׁל
 רֵאשׁ, אוּף הָכִי כְּלָהוּ בְּתַפִּילִין שְׁל יַד בְּבֵית א'. דְּהָא
 בְּתַפִּלָּה שְׁל יַד, לֵית לָהּ מַגְרָמָה כְּלוּם, אָלָא מַה דְּנַקְטָא
 מְלַעֲיָלָא. וְרוּזָא דָא, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

וּמַגּוֹ דִּנְקָטָא לֹוֹן מְלַעֲיָלָא, אַקְרִי תְּפִלָּה, וְאַתְּקַדְשֵׁת
 בְּקְדוּשַׁתְהוֹן (וְכֹלָא) אַקְרִי קְדוּשָׁה. וְאַקְרִי תְּפִלָּה וְכַדִּין
 אַקְרִי מַלְכוּת, מַלְכוּת שְׁמַיִם שְׁלִימָה.

ד' פְּרֻשֵׁיין, הָא אֻקְיָמָנָא רְזָא דְלַהוֹן, בְּכַמְה דְּוֹכְתִי. אֲבַל
 פְּרֻשָׁה קְדַמָּא, קְדֵשׁ לִי כָל בְּכוֹר, דָּא אִיהוּ רְזָא (דף
 מ"ג ע"ב) עֲלָא, דְּכֻלִּיל כָּל ד' בְּתִים, בְּרְזָא דְנַהֲרֵי עֲלָא,
 דְּנַפְקָא מֵאִין.

וְכָל אֵינוֹן ד' אֲתֵרְמִיזוּ הַכָּא, קְדֵשׁ: דָּא קְדוּשָׁה עֲלָא.
 רְזָא דְחַכְמַתָּא עֲלָא, דְּמִתְמָן כָּלָא אֲתֵקְדֵשׁ, בְּרְזָא
 דְּגַנְיֻזוּ עֲלָא, דְּאֲתֵקְרִי קְדֵשׁ. לִי: דָּא בִּינָה, רְזָא דְעֲלָמָא
 עֲלָא, הֵיכְלָא פְּנִימָא. (וְרְזָא דָּא (וִיקְרָא כ"ה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים
 (בְּמַדְבַּר ג') כִּי לִי כָל בְּכוֹר (שְׁמוֹת י"ט) וְהִיִּיתֶם לִי סְגֻלָּה) כ"ל: רְזָא דְחֶסֶד, בְּכָל
 דְּוֹכְתָא, בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא. בְּכוּ"ר: דָּא בֶן בְּכוֹר,
 דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ד') בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָאֵי בֶן בְּכוֹר, כָּלִיל
 כָּל סְטָרִין, וְכָל גְּוֹנִין. וּבְגִין כֶּן, קָרָא כָלִיל כְּלָהוּ
 אַרְבַּע, בְּרְזָא דְחַכְמַתָּא עֲלָא. אֲבַל דָּא בְּאוּרַח כָּלִל,
 לְמַנְדַּע דְּכֻלָּא כָלִיל בְּהָאֵי, אֲבַל בְּאוּרַח פְּרֻט, כָּל חַד
 בְּלַחוּדוּי, דָּא אִיהוּ פְּרֻשַׁתָּא קְדַמָּא, דְּכֻלִּיל כָּל שְׂאָר
 פְּרֻשֵׁיין.

פְּרֻשָׁה תְּנִינָא, וְהָיָה כִּי יִבְיָאֲךָ וְגו', דָּא בִּינָה, דְּהָא
 בְּפְרֻשַׁתָּא דָּא, אִיהִי יְצִיאַת מְצָרִים, דְּהָוָה

מִסְטָרָא דְיֹוֹבְלָא. וְעַל דָּא שִׁירוּתָא דִּילָהּ וְהִי"ה, דְּהָא
מְלָה דָּא אִיהִי בְּיֹוֹבְלָא. וּבְגִין כֶּף שְׂמָא דִּילָהּ וְהִי"ה,
דְּלִית וְהִי (נ"א הַזְהָרָה) אֶלָּא בְּאַתָּר דָּא, דְּאִיהוּ זְמִין
לְאַתְמִשְׁכָּא לְתַתָּא, וְלֹאֲנַהֲרָא בּוּצִינִין, וְלֹאֲשַׁתְּכַחָא

בְּדַרְגָּא תַתָּא, (נ"א וְהִי כִּמְאֵן דְּאָמַר עַל מַלְכָּא דְּאִיהִי הַוִּי) (נ"א דִּיְהוּי זְמִין
לְאַתְמִשְׁכָּא לְתַתָּא וְלֹאֲנַהֲרָא בּוּצִינִין) וְכֻלָּא בְּרֹזָא חֲדָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ
בְּאוּרַח טְמִיר, לָא אֶקְרִי בְּאַתְגַּלְיָא בְּשְׂמָא דָּא, אֶלָּא
אַתְמִסֵּר לְחַפְיָמִין לְמַנְדַּע. וְעַל דָּא אַתְרִשִׁים בְּשְׂמָא
קַדִּישָׁא, בְּמְלָה דָּא.

פְּרֻשָּׁה תְּלִיתָא, שְׁמַע, דָּא אִיהוּ רֹזָא דִּימִינָא, דְּאֶקְרִי
חֲסֵד עֲלָאָה. דְּאִיהוּ קָא מִיַּיְחַד יְחֻדָּא דְּכֻלָּא לְד'
סְטְרִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסִדֵּר בֵּיהּ, סְדוּרָא דְּכָל
עֲלָמָא, וְדָא אִיהוּ דְּקָא מִתְּפִשֵּׁט בְּכָל סְטְרִין, אֶפִּילוּ גּוֹ
תְּהוּמֵי תַתָּא. בְּדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא עֲלָמָא, כַּד
אַתְעַטֵּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵטוּפָא דְּזַהָרָא, וְדָא דְּקָא
מִיַּיְחַד יְחֻדָּא, וּבְגִין כֶּף, שְׁמַע סְמִיךְ לְוְהִי"ה.

יְחֻדָּא דְּכָל יוּמָא, אִיהוּ, יְחֻדָּא לְמַנְדַּע וְלְשׁוּאָה
רְעוּתָא. יְחֻדָּא דָּא הָא אֲמָרֵן בְּכַמְהָ דְּוֹכְתִי,
יְחֻדָּא דְּכָל יוּמָא, אִיהוּ יְחֻדָּא דְּקָרָא, (דְּבָרִים ו) שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל יְי' אֱלֹהֵינוּ יְי' הָא כְּלָהוּ חַד, וְעַל דָּא אֶקְרִי אַחַד.
הָא תְּלַת שְׂמָהֵן אֵינֻן, הֵיךְ אֵינֻן חַד, וְאַף עַל גַּב דְּקָרִינֵן
אַחַד, הֵיךְ אֵינֻן חַד.

אֵלָא, בְּחַזְיוֹנָא דְרוּחַ קְדָשָׁא אֲתִיִּדַע, וְאִינּוֹן בְּחִיזוֹ
 דְּעֵינָא סְתִימָא, לְמַנְדַּע דְּתִלְתָּא אֵלִין אַחַד. וְדָא
 אִיהוּ רְזָא דְקוּל דְּאֲשְׁתַּמַּע, קוּל אִיהוּ חַד, וְאִיהוּ תִלְתָּא
 גְּוֹוִינִין, אֲשָׁא וְרוּחָא וּמִיָּא, וְכִלְהוּ חַד, בְּרְזָא דְקוּל. (וְלֵאוּ
 אִינּוֹן אֵלָא חַד) אֹפֶה הָכָא: יי' אֵלְהִינוּ יי' אִינּוֹן חַד. תִּלְתָּא
 גְּוֹוִינִין, וְאִינּוֹן חַד.

וְדָא אִיהוּ קוּל דְּעָבִיד בְּרֵשׁ בִּיחֻדָּא, וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתִיהָ
 בִּיחֻדָּא דְכֻלָּא, מֵאִין סוּף עַד סוּפָא דְכֻלָּא, בְּהֵאִי
 קוּל דְּקָא עָבִיד בְּהַנִּי תִלְתָּא דְאִינּוֹן חַד. וְדָא אִיהוּ יְחֻדָּא
 דְּכָל יוּמָא, דְּאֲתַגְּלִי בְּרְזָא דְרוּחַ קוּדְשָׁא.

וְכַמָּה גְּוֹוִינִין דִּיחֻדָּא אֲתַעְרוּ, וְכִלְהוּ קְשׁוּט. מֵאִן דְּעָבִיד
 הָאִי עָבִיד. וּמֵאִן דְּעָבִיד הָאִי עָבִיד. אַבְל הָאִי
 יְחֻדָּא דְקָא אֲנִן מִתַּעְרִי מִתַּתָּא, בְּרְזָא דְקוּל דְאִיהוּ חַד,
 דָּא הוּא בְּרִירָא דְמִלְהָ, הָאִי בְּכֻלָּלָא, לְבַתַּר פְּרֻט,
 כְּדִקְאֵמְרוּן.

פְּרֻשָׁה רְבִיעָאָה, הוּא רְזָא דְדִינָא קְשִׁיא, (דְּבֵרִים י"א) הַשְּׁמֵרוּ
 לָכֶם. אֵלִין אִינּוֹן תְּפֻלִּין דְרִישָׁא. וְתְפֻלִּין
 דְּדְרוּעָא, כְּגֹוִנָא דָּא בְּחַד בֵּיתָא, וְהָא אֲתַעְרָנָא בְּהוּ,
 וְכִלְהוּ רְזָא חֲדָא.

קְשִׁרָא דְתְפֻלִּין דְרִישָׁא, אִיהוּ דְל"ת, וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (שְׁמוֹת ל"ג) וְרֵאִיתָ אֶת אַחֻרֵי. וְעַל דָּא אִיהוּ
 לְאַחֻרָא, וְתַמֵּן אֲתַקְשֵׁר כֻּלָּא בְּקְשִׁרָא חֲדָא.

וַאֲיֵהִי, כַּד מִנְחַת אֲלֵיךָ תִּפְלֵיךָ וְדָרוּעָא לְאַתְקִשְׂרָא, (ס"א
 אֵית קִשְׂרָא) אַחֲרָא, רָזָא דְבְּרִית קְדִישָׁא, רָזָא דָּא,
 כְּמָה דְאַתְעַר בְּכִמָּה דְיוֹכְתִי, וְכֹלָא רָזָא חֲדָא. זַפְּאִין אֵינּוֹן
 יִשְׂרָאֵל דִּידְעִין רָזָא דָּא, וְאַצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַנְחָא לִוּן
 כָּל יוֹמָא, לְמַהוּי בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה, וְעֲלִיָּה כְּתִיב, (דְּבָרִים כ"ד)
 וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יִי נִקְרָא עֲלֶיךָ וִירָאוּ מִמֶּךָ.
 (ע"כ רעיא מהימנא) בִּילְאוּ"א.

פֿרשֿת בְּשַׁלַּח

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פִּרְעֹה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דְּרַךְ אֶרֶץ
 פְּלִשְׁתִּים וְגו'. רַבִּי שְׁמֵעוֹן פֶּתַח, (חֲבִקוּק א) תְּפִלָּה
 לְחֲבִקוּק הַנְּבִיא עַל שְׁגִיוֹנוֹת. הָאִי קָרָא קִשְׂיָא, וְאֵית
 לְאַסְתְּפִלָּא בֵּיהּ, מֵאִי שְׁנָא תְּפִלָּה לְחֲבִקוּק הַנְּבִיא, יִתִּיר
 מִכָּל שְׂאָר נְבִיאֵי עֲלָמָא, דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ תְּפִלָּה לִישְׁעֵיהּ
 הַנְּבִיא, אוֹ לִירְמִיָּה, אוֹ לִיחֻזְקָאֵל, אוֹ לְהוֹשֵׁעַ, אוֹ לְשְׂאָר
 נְבִיאֵי עֲלָמָא.

אַלָּא הָכִי תַנִּינָן, אֲלִישְׁעַ זָכָה בְּהָאִי עֲלָמָא מַה דְּלֹא זָכָה
 נְבִיאָה אַחֲרָא, בַּר מִמְּשָׁה. (וְעַם כָּל דָּא לֹא בְּעָא לְאַטְרַחָא לְמַרְיָה)
 תָּא חֲזִי, מֵאִי כְּתִיב, (מַלְכִים ב' ד) וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבוֹר אֲלִישְׁעַ
 אֶל שׁוֹנִם וְשָׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה. מֵאִי אִשָּׁה גְדוֹלָה. אַלָּא
 גְדוֹלָה בְּעוֹבְדָהָא, דְּכָל בְּנֵי (ס"א דָּרָא) בֵּיתָא, מִשְׁתַּבְּחִין בָּהּ,
 וְהִיא עֲקָרָא דְּבֵיתָא, וּבְגִין דְּבַעֲלָהּ לֹא הוּוּהּ שְׂכִיחַ

בביתא, למהוי עקרא, לא הוה אדפר הוא, אלא היא.
ותו, ושם אשה גדולה: גדולה על כל שאר נשי עלמא,
דהא שאר נשי עלמא, כד חמאן אושפיזא בביתא,
מצטערן ביה, ודחקן ביה כל שכן לאפקא עליה ממונא,
והיא חדת ביה באושפיזא, ולאפקא עליה ממונא, כל
שכן כיון דחמת ליה לאלישע חדת ביה לחדא. ועל דא,
שבחא דכלא דאתתא היא, דהא אושפיזא דביתא
דאתתא היא. ובגין כך ושם אשה גדולה, גדולה על
שאר נשין. ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש
אלהים קדוש הוא, במה ידעה. אלא הא אוקמוה
חבריא, דשושיפא חוורא זריקת ליה בערסיה. ולא חמת
ביה קרי מעולם, ולא אעבר זבובא בפתוריה.
הני מילי קשין, אי תימא דלא חמת ביה קרי, הא
סגיאין אינון בני נשא הכי בעלמא, מה שנויא
הכא. ואי תימא דלא עבר זבובא בפתוריה. אמאי פתיב,
הנה נא ידעתי, וכי היא ידעת, ולא אחרא, והא כל
אינון דחמו ליה אכיל בפתוריה הוו ידעי.
אלא שפיר קאמרת, אבל הנה נא ידעתי, היא ידעה,
ולא אחרא, בגין דהיא מתקנת ערסיה, בשעתא
דשכיב בליליא, ובשעתא דקאים בצפרא. והאי
דקאמרי דשושיפא חוורא זריקת ליה בערסיה, הכי הוה,

וְבַה יִדְעָה, דְּאַרְחָא דְּעֵלְמָא, פֿיּוּן דְּקָאִים בַּר נָשׁ
 מֵעֶרְסִיָּה, סְלִיק שׁוֹשִׁיפָּא דְּנָאִים בָּהּ, רִיחָא מְנוּוֹלָא.
 וְהָאִי, בְּשַׁעֲתָא דְּסִלְקַת הֵהוּא שׁוֹשִׁיפָּא מֵעֶרְסִיָּה, הָוּה
 סְלִיק רִיחִין, ^(קב"ז) כְּרִיחִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. אֲמָרָה אִי לָאו
 דְּקִדִּישָׁא הוּא, וְקִדּוּשָׁה דְּמָרִיָּה עָלֶיהָ, לָא סְלִיק רִיחָא
 קִדִּישָׁא הֲכִי.

בְּגִינֵי כֶּךָ, בְּעֵי לְאַתְּפֿרָשָׁא מִן בֵּיתָא, דְּלָא אֲזַדְּהָר בַּר
 נָשׁ כֹּל כֶּךָ בְּבֵיתָא. אָבֵל אֲמָרַת, ^(מלכים ב' ד') נַעֲשֶׂה
 נָא עָלֵיִית קִיר קִטְנָה וְנָשִׁים לֹו שָׁם מָטָה וְשִׁלְחֹן וְכֶסֶּא
 וּמְנוּרָה, אַרְבַּע אֵלִין לְמָתָה. אֵלָא בְּגִין דְּאִינוּן תְּקוּנָא
 דְּכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאַתְּקִרִיָּאת עָלֵיִית קִיר, וְהֲכִי אַתְּקִרִיא,
 כֶּמָּה דְּכֶתִיב, ^(ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזֻקָיָה פָּנָיו אֶל הַקִּיר.
 מָטָה וְשִׁלְחֹן וְכֶסֶּא וּמְנוּרָה, לָאו אִינוּן כְּתִיקוּן דְּשְׁמוּשָׁא,
 דְּהָא כֶּסֶּא קָא בְּעֵי בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתַּר שִׁלְחֹן,
 לְבַתַּר מְנוּרָה, לְבַתַּר מָטָה, אֲמָאִי אֲקִדִּימַת מָטָה. בְּגִין
 דְּהִיא חֲבִיבָה עָלֶיהָ יִתִּיר מִכָּלָא, וְאַקְדִּים בַּר נָשׁ מַה
 דְּחֲבִיב עָלֶיהָ.

^(מלכים ב' ד') וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה. וַיְהִי הַיּוֹם, מֵאֵן הוּא
 יוֹמָא דָּא. אֵלָא כֶּמָּה דְּאוּקְמוּנָה. וְתָא חֲזִי. הֵהוּא
 יוֹמָא, יוֹמָא טְבָא דְּרָאשׁ הַשָּׁנָה הָוּה, דְּאַתְּפֿקְדוּ בֵּיהּ
 עֶקְרוֹת דְּעֵלְמָא, וְאַתְּפֿקְדוּן בֵּיהּ בְּנֵי עֵלְמָא. קָרָא

לְשׁוֹנֵמִית וְאָמַר, (מלכים ב ד) הִנֵּה חָרַדְתָּ אֵלֵינוּ אֵת כָּל
הַחֲרָדָה הַזֹּאת. בְּגִינֵי כֵן, אֶצְטְרִיכְנָא לְעֵינָא יוֹמָא דָּא
בְּדִינֵי דְעֵלְמָא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דָּאִין בְּיוֹמָא דָּא (ד)
לְעֵלְמָא, (מ"ד ע"ב) וּבְגִין דְאִתְפְּרֻשָׁנָא בְּלַחֲוּד בְּאַתְרֵךְ דָּא,
אֶצְטְרִיכְנָא לְאַסְתְּכֵלָא בְּרִגְיוֹזוֹ דְעֵלְמָא.

(מלכים ב ד) וּמָה לַעֲשׂוֹת לָךְ הֵישׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל
שֶׁר הַצָּבָא. וְכִי מֶלֶךְ דָּא לְמָה אֶצְטְרִיכָא לְגַבֵּי
אַתְתָּא, דְלֹא נִפְקַת וְלֹא אֶזְלַת וְלֹא עָאֲלַת בְּהִיכְלָא
דְּמִלְכָּא. אֶלָּא, יוֹמָא דָּא הוּוּ גָרִים, דְכָל בְּנֵי עֵלְמָא
יִתְבִּין (נ"א ק"ימין) בְּדִינָא, וּבַהֲהוּא יוֹמָא אֶקְרִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא מֶלֶךְ. הַמֶּלֶךְ הַמְשַׁפֵּט. אָמַר לָהּ, אִי אַתְּ אֶצְטְרִיךְ לָךְ
לְגַבֵּי מִלְכָּא עֲלָאָה, עַל עוֹבְדֵין דֵּי בִידְךָ.

וְתֹאמֹר בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנֹכִי יֹשֶׁבֶת. מֵאֵי קָאֲמַרְתָּ. אֶלָּא
בְּשַׁעֲתָא (נ"א בּוֹמְנָא) דְּדִינָא תִּלְיָא בְּעֵלְמָא, לֹא
יִתְפְּרֻשׁ בַּר נֶשׁ בְּלַחֲוּדוּי, וְלֹא יִתְרָשִׁים לְעֵילָא, וְלֹא
יִשְׁתְּמוּדְעוּן בֵּיהּ בְּלַחֲוּדוּי, דְּהָא בּוֹמְנָא (אֶחָרָא) דְּדִינָא
תִּלְיָא בְּעֵלְמָא, אֵינּוּן דְּאִשְׁתְּמוּדְעוּן וּרְשִׁימִין בְּלַחֲוּדֵיהוּ,
אֶף עַל גַּב דְּזַכָּאִין אֵינּוּן, אֵינּוּן אֶתְפָּסֵן בְּקַדְמִיתָא. וְעַל
דָּא, לֹא לְבַעֵי לִיָּה לְאֵינִישׁ, לְאַתְפְּרֻשָׁא מִבִּין עַמָּא
לְעֵלְמָא, דְּבְכָל זְמָנָא רַחֲמֵי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל עַמָּא
כְּלָהוּ כְּחַד. (וְלֹא לְבַעֵי לִיָּה לְאֵינִישׁ לְאַתְפְּרֻשׁ מִן עַמָּא לְעֵלְמָא) וּבְגִינֵי כֵן

אָמְרָהּ, בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנֹכִי יִשְׁבֶּת, וְלֹא בְעֵינָא לְאַתְּפְרָשָׁא
מִנִּייהוּ, כְּמָה דְעַבְדְּנָא עַד יוֹמָא דִּין.

וַיֹּאמֶר גַּחְזִי אָבֵל בֶּן אֵין לָהּ וְגו'. אָמַר לָהּ אֱלִישֶׁע. הָא
וְדַאי שַׁעְתָּא קִימָא, דְהָא יוֹמָא גָרִים. וַיֹּאמֶר
לְמוֹעֵד הֵנָּה פְּעֵת חַיָּה אַתְּ חוֹבֶקֶת בֶּן. וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד
בֶּן לְמוֹעֵד הֵנָּה פְּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיהָ אֱלִישֶׁע.
לְמוֹעֵד וְדַאי. לְבַתֵּר מִית. מֵאִי טַעֲמָא מִית. אָלָא בְּגִין
דְאַתִּייהָב לָהּ, וְלֹא לְבַעֲלָהּ. וּמֵאַתֵּר דְּנוֹקְבָא אַתְּקֻשָׁר,
וּמֵאֵן דְאַתְּקֻשָׁר בְּנוֹקְבָא, מוֹתָא אוֹדְמִנַת קָמִיה. מָנָא לָן
דְלָה אַתִּייהָב, דְכִתִּיב אַתְּ חוֹבֶקֶת בֶּן.

תָּא חֲזִי, בְּאַבְרָהָם כְּתִיב (בראשית יח) שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ, וְלֹא
אֵלֶיהָ, אֵלֶיךָ וְדַאי, בְּךָ אַתְּקֻשָׁר, וְלֹא בְּנוֹקְבָא. מֵאֵן
דְאַתִּי מְסֻטְרָא דְנוֹקְבָא, מוֹתָא אַקְדִים לְרַגְלוֹי. וַתַּעַל
וַתִּשְׁכַּיְבֶהוּ עַל מִטַּת אִישׁ הָאֱלֹהִים, בְּגִין דְתַמְן חֲמַת
קְדוּשָׁה עֲלָאָה מְכֻלָּא.

וַיֹּאמֶר לָהּ הֵשָׁלוּם לְךָ הֵשָׁלוּם לְאִישְׁךָ הֵשָׁלוּם לְיִלְדֵךָ.
מְכָאן, דְהִיא עֲקָרָא דְבֵיתָא, וְלֹא עוֹד אָלָא
דְאִיהִי אוֹזֶלֶת אַבְתָּרִיהָ, וְלֹא בַעֲלָהּ. וַיִּגַּשׁ גַּחְזִי לְהַדְפָּה הָא
אוֹקְמוּהָ.

וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הֲרִפָּה לָהּ. מֵאִי שְׁנָא הֲכָא דְאָמַר
אִישׁ הָאֱלֹהִים, וְכַד הָוָה בְּמַתָּא אֱלִישֶׁע. אָלָא

הָכָא וְדַאי אִישׁ הָאֱלֹהִים, דְּהָכָא (ס"א הוא) חֲזָא דְיֻכְתִּיָּה,
וְלֹא בְּמָתָא, וְלֹא בְּשַׁעְתָּא דְּהוּוּ בְּנֵי נְבִיאֵי קָמִיָּה.

וַיִּי' הָעֲלִים מִמְּנֵי וְגו', כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בראשית ט) וַיִּי'
הַמְטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה, דָּא בֵּי דִינָא דְּלִתְתָּא.
וְלֹא הִגִּיד לִי, מֵאֵי טַעְמָא לֹא יָדַע אֱלִישָׁע. אֲלֹא אָמַר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמָה אָנָּא קָטִיל לְהָאֵי, אֵי אִימָא לִיָּה,
לֹא יָמוּת, דְּהָא נְבֻזְבָּנָא דִּילִיָּה הוּא. וְדַאי אֵית לִיָּה
לְמִימָת, דְּהָא אֲתַמַּר, דְּכְתִיב אֵת חוּבְקַת בֶּן, וּמֵאֲתַר
דְּנוֹקְבָא גָרִים מוֹתָא, וּבְגִינֵי כֶּף לֹא אָמַר לִיָּה.

וַיֹּאמֶר לְגִיחְזֵי חֲגוּר מְתַנְיָךְ וְקַח מִשְׁעֵנֶיךָ בְּיַדְךָ וּלְךָ. וְהָא
אוֹקְמוּהָ וְאֶסְתַּלַּק נִיסָא מִנִּיהָ. חֵי יִי' וְחֵי נַפְשָׁךְ
אִם אֶעֱזֹבְךָ, אֲמַאי פִּיּוֹן דְּגִיחְזֵי הָוָה אֲזִיל. אֲלֹא הִיא
יַדְעַת אֲרַחֲוֵי דְּהָהוּא רְשָׁע דְּגִיחְזֵי, דְּלָאוּ אִיהוּ כְּדַאי
דִּישְׁתַּכַּח נִיסָא עַל יְדוּי.

וַיִּשָּׂם פִּיּוֹ עַל פִּיּוֹ וְעֵינָיו עַל עֵינָיו וְגו'. אֲמַאי, אֲלֹא
דְּאֲשַׁגַּח אֱלִישָׁע וַיִּדַּע דְּאֲתָרָא (דְּאֲתָתָא הוּא) דָּא הוּא
דְּגָרִים, דְּאֲתַקְשָׁר בֵּיהָ הַשְׁתָּא. וַיִּשָּׂם פִּיּוֹ עַל פִּיּוֹ וְעֵינָיו
עַל עֵינָיו, לְקַשְׁרָא לִיָּה בְּאֲתָרָא אַחְרָא עֲלָאָה, אֲתַר
דְּחִיּוֹן אֲשַׁתְּכַחוּ בֵּיהָ.

וְלֹא יָכִיל לְאֶעְקָרָא לִיָּה מֵאֲתַר דְּאֲתַקְשָׁר בֵּיהָ
בְּקַדְמִיתָא, אֲלֹא אֲתַעַר רוּחָא חֲדָא מְלַעִילָא,

וְאֶתְקַשֶּׁר בְּהֵאֵי אֶתְרָ, וְאֶתִּיב לִיָּה נִפְשִׁיָּה. דְּאֵי לָאוּ הֲכִי
 לָא הָוֵה קָאִים לְעֶלְמִין. וַיִּזְוֹרר הַנַּעַר עַד שְׁבַע פְּעָמִים,
 וְלֹא סָלִיק יִתִּיר, כְּמָה דְּאֵת אֶמְר (תהלים v) יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ
 בְּהֵם שְׁבַעִים שָׁנָה.

וְדָא הוּא חֲבִקוּק נְבִיאָה, כְּמָה דְּאֵת אֶמְר אֵת חוֹבְקַת בִּין.
 אֵי הֲכִי חֲבוּק מִבְּעֵי לִיָּה, אֶמְאֵי חֲבִקוּק תְּרִי. אֶלְא,
 חַד (דף מ"ה ע"א) דְּאֶמִּיָּה, וְחַד דְּאֶלִּישָׁע, דְּאֵתְחַבֵּק עִמִּיָּה. דְּבַר
 אַחַר תְּרִי חֲבוּקִין הוּוּ בֵּיה, בִּין לְהֵאֵי סְטָרָא בִּין לְהֵאֵי
 סְטָרָא. חֲבוּקָא חַדָּא, הֵהוּא אֶתְרָ דְּהָוָה תְּלִי בֵּיה
 בְּקַדְמִיתָא. חֲבוּקָא אַחֲרִינָא דְּסָלִיק לִיָּה לְדַרְגִין עֶלְאִין
 יִתִּיר, וּבְגִין כְּךָ חֲבִקוּק תְּרִי.

תְּפֻלָּה לְחֲבִקוּק הַנְּבִיא, מֵאֵי תְּפֻלָּה. אֶלְא דָּא הוּא
 אֶתְרָ, דְּהָוָה קָשִׁיר בֵּיה בְּקַדְמִיתָא, וְדָא הוּא תְּפֻלָּה
 שְׁל יָד. עַל שְׁגִיּוֹנוֹת. דְּהֵהוּא יוֹמָא דְּאֶתְקַשֶּׁר בֵּיה,
 שְׁגִיּוֹנוֹת דְּעֶלְמָא הוּוּ תְּלִיין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּגְבוּרָה הָוֵה שְׁלִיט, וְעַל דָּא אֶתְקַשֶּׁר בֵּיה הֵאֵי תְּפֻלָּה. (נ"א

בְּהֵאֵי תְּפֻלָּה)

דְּבַר אַחַר תְּפֻלָּה לְחֲבִקוּק הַנְּבִיא, תְּפֻלָּה לְחֲבִקוּק: בְּגִין
 חֲבִקוּק, דְּאֵיהוּ עֶבֶיד בְּגִינִיָּה. יי' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ
 יִרְאֵתִי וְגו', תָּא חֲזִי, כִּד הָוֵה אֶתְעַר עָלֵיה רִוְחָא דְּנְבוּאָה
 עַל אֶתְרָ דָּא דְּהוּא תְּפֻלָּה, הָוֵה אֶתִּי וְהָוֵה דְּחִיל וּמְזִדְעוּזַע.

מִתְּלָא אֲמַרִי, מֵאֵן דְּנִשְׁיף מִכְּלָבָא, מִקְלִיָּה אֲזִדְעָזַע.
 יי' פִּעְלָךְ בְּקֶרֶב שָׁנִים חֵיִהוּ, מֵאֵן פִּעְלָךְ. אֵלָא, עָלִיָּה
 קֵאמֵר, דְּאִיְהוּ פִּעַל דִּילִיָּה. בְּקֶרֶב שָׁנִים חֵיִהוּ. הָב
 לִיָּה חֵיִין לְהֵאֵי פִּעְלָךְ, בְּקֶרֶב שָׁנִין עֲלָאִין. דְּבַר אַחַר,
 חֵיִהוּ דִּלָּא יָמוּת כִּד בְּקִדְמִיתָא.

עַל שְׁגִיּוֹנוֹת, מֵאֵי עַל שְׁגִיּוֹנוֹת, עַל שְׁגִיאוֹת מְבַעֵי לִיָּה.
 כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (תהלים ט) שְׁגִיאוֹת מִי יִבִּין. אֵלָא (בלא
 הוּא אָבֵל) שְׁגִיּוֹנוֹת, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (תהלים ז) שְׁגִיּוֹן לְדָוִד. זִינִי
 תוֹשְׁבֶחֶן הוּוּ קִמֵּיִהוּ דְּנִבִּיאִי, לְמִישְׁרֵי עֲלֵיִהוּ רוּחַ
 נְבוּאָה, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (שמואל א י) וּפְגַעְתָּ חֶבֶל נְבִיאִים
 יוֹרְדִים מִהַבְּמָה וּלְפָנֵיהֶם נֶבֶל וְתוֹף וְגו', וְכִתִּיב (מלכים ב ג)
 וְעַתָּה קָחוּ לִי מִנְּגִן וְגו'. וְכֹל שְׁכֹן חֶבְקוּקָא, דְּאֲצִטְרִיף לִיָּה
 יִתִּיר מִכְּלָהוֹן, לְנִיחָא דְּרוּחָא, וְלִבְסַמָּא לְהֵהוּא אֲתָר,
 לְאַמְשָׁכָא עָלִיָּה רוּחַ נְבוּאָה. וְכֵן כְּלָהוּ נְבִיאִי כְּהֵאֵי
 גְּוֹנָא, בַּר מִמְּשָׁה דְּסָלִיק עַל כָּל שְׂאֵר נְבִיאֵי דְּעֵלְמָא,
 זְכָאָה חוּלְקִיָּה.

תָּא חֲזִי, כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, רוּחִיהוֹן הָוּה תְּבִיר
 בְּגוּוֹיִיָּהוּ, וְהוּוּ שְׁמַעִין אֵינּוֹן תוֹשְׁבֶחֶן, וְלֹא יִכְלִין
 לְמַחְדֵּי, וּבְשַׁעְתָּא דְּכְלָהוּ אוּכְלָסִין וְרִתִּיכִין נִפְקוּ
 בְּשִׁכְנִתָּא, כְּלָהוּ אָרִימוּ תוֹשְׁבֶחֶן וְשִׁירִין קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא, וְאַתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא רוּחִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל,

וְהוּוּ שִׁמְעִין אֵינּוֹן תּוֹשְׁבֵיחֶן, וְקָאִים רוּחֵיהוֹן בְּגוּוֹיֵיהוּ דְלֹא
פְּרַחֲן.

בַּר נֶשׁ פֶּד אִיהוּ שְׁבִיק פּוֹלְחָנָא, כְּדִין יַדַּע תְּבִירו
דְּגֵרְמוּי, תְּבִירו דְּרוּחֵיה. כֶּךָ יִשְׂרָאֵל, כֶּד נִפְקו
מִמְצָרִים, כְּדִין טְעִימו טַעְמָא דְמוֹתָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
אִסִּי לֹון, דְּכְתִיב, (שמות יג) וַיֵּי הוֹלֶךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם וְגו' .
וְכַל אֹרְחִין, הוּו סְלֶקִין רִיחִין דְּאִסּוֹתָא, וְעָאֲלִין לְגוּפֵיהוּ
וְאִתְסִיין, וְקַל תּוֹשְׁבֵיחֶן דְּהוּו שִׁמְעִין, הוּו חֲדָאן וְנִיחִין
בְּרוּחֵיהוֹן.

וּפְרַעָה וְכַל אֵינּוֹן אוּכְלוּסִין דִּילֵיה, הוּו אֲזִילֵי בַתְרֵיהוּ,
לְאוּזָפָא לֹון, עַד דְּנִפְקוּ מֵאֲרַעָא דְּמִצְרַיִם. וְכֵן
כֶּל אֵינּוֹן רַבְרְבִין דְּמִמְנָן עָלֵיהוֹן, וְעַל שְׂאֵר עַמִּין, אוּזִיפוּ
לָהּ לְשִׁכְיִנְתָּא וְלִישְׂרָאֵל כְּלָהוּ, עַד דְּשָׂאֲרוּ בְּאִיתָם בְּקִצָּה
הַמְדָּבָר, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, וַיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרַעָה אֶת הָעָם
וְגו'. כִּי קָרוֹב הוּא, כִּי קָרוֹב הוּא. הַהוּא אוּמָאָה דְּאוּמֵי
אַבִּימֶלֶךְ לְאַבְהֶן, עַל הַהוּא טִיבוּ דְּעַבְדוּ פְּלִשְׁתִּים
לְאַבְהֶן, דְּכְתִיב (בראשית כא) כַּחֲסֹד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה
עִמָּדֵי וְעַם הָאָרֶץ אֲשֶׁר גָּרְתָה בָהּ.

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרַעָה אֶת הָעָם, מֵה כְּתִיב לְעֵילָא, וַיִּקָּם
פְּרַעָה לִילָה הוּא וְכַל עַבְדֵּיו. תָּא חֲזִי, נוֹקְמָא
עַלָּאָה דְּעַבְד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. תְּלַת מוֹתָנֵי

הוּוּ. חֵד, דְּעַבְדוּ בּוֹכְרִין בְּמִצְרַיִם, דְּקָטִילוּ כָּל אֵינּוֹן
 דְּאַשְׁכְּחוּ. וְחֵד, דְּקָטִל קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגּוֹת לֵילִיא.
 וְחֵד, כִּד חָמָא פְּרַעָה מוֹתְנָא בְּבֵיתֶיהָ בְּבִנוּי וּבְעַבְדוּי, קָם
 וְזָרִיז גְּרַמְיָה, וְקָטִיל אֶפְרָכִין וְסָרְכִין, וְכָל דְּאַמְלִיכוּ לֵיהּ
 לְסָרְבָא בְּעַמָּא עַד דְּאוּרֵייתָא אַסְהֵידַת עָלֶיהָ דְּאִיהוּ קָם
 בְּלֵילִיא מִמֶּשׁ. כְּמָה (דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגּוֹת)
 דְּלֵילִיא קָטִל בּוֹכְרִין וְעַבִּיד נּוֹקְמִין, הָכִי קָם פְּרַעָה
 בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, וְקָטִל וְעַבִּיד נּוֹקְמִין בְּסָרְכוּי,
 וְאַפְרָכוּי, וְאַמְרַפְלוּי, וּבְכָל אֵינּוֹן רַבְרַבִּין (דף מ"ה ע"ב) הֵדָא
 הוּא דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת יב) וַיִּקָּם פְּרַעָה (לִילְיָהּ מִמֶּשׁ), דְּקָם לְקָטִילָא
 וְלִשְׂיַצָּאָהּ.

אוֹרְחוּי דְּכַלְבָּא, כִּד מַחֲיִין לֵיהּ בְּאַבְנָא, אִיהוּ אֲתִי
 וְנִשְׂיךְ לְחֻבְרִיָה, כִּךְ פְּרַעָה, לְבַתֵּר אִיהוּ הָוָה
 אֲזִיל בְּשׁוּקֵי, וְהָוָה מַכְרִיז וְאָמַר, קוּמוּ צְאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי,
 אֲתוּן קָטִלְתוּן לְכָל בְּנֵי מִתָּא, אֲתוּן קָטִלְתוּן סָרְכֵי
 וְאַפְרָכֵי וְכָל בְּנֵי בֵיתִי, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה
 וּלְאַהֲרֹן לֵילָהּ. פִּיּוֹן דְּבִידְכוּן הָוָה פְּלָא, וּבִרְכַתֶּם גַּם
 אוֹתִי, דְּלֹא תִקְטְלוּן לִי. לְבַתֵּר אִיהוּ בְּגַרְמִיָה אוּזִיף לּוֹן,
 וְאַפִּיק לּוֹן מְאַרְעָא, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב וַיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרַעָה
 אֶת הָעָם וְגו'.

(שְׁמוֹת יג) וַיִּסַּב אֱלֹהִים אֶת הָעָם דְּרַךְ הַמִּדְבָּר יָם סוּף לְתַקְנָא

אָרְחָא לְאַתְרֵיהּ. ר' יְהוּדָה אָמַר, מֵאֵי שְׁנָא כַּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל
 בְּמִצְרַיִם, דְּכָתִיב, (שמות ה) שִׁלַּח אֶת עַמִּי, (שמות ט) כִּי אִם
 מֵאֵן אַתָּה לְשִׁלַּח אֶת עַמִּי, (שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל,
 וּבַהֲהוּא זְמַנָּא לָא הוּוּ גְזִירִין, וְלֹא אֶתְקַשְׁרוּ בֵּיהּ כְּדָקָא
 יְאוּת. וְהָכָא דְהוּוּ גְזִירִין, וְעַבְדוּ פְּסָחָא, וְאֶתְקַשְׁרוּ בֵּיהּ,
 קָרִי לֹון אֶת הָעָם.

אֶלָּא בְּגִין הֵהוּא עֶרְב רַב, דְּאֶתְדַבְּקוּ בְּהוּ, וְאֶתְעַרְבוּ
 בְּהַדְיֵיהוּ, קָרִי לֹון אֶת הָעָם סְתָם. כְּמָה דְאַתְ אָמַר,
 (שמות לב) וַיְגֹוֹף יי' אֶת הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הָעֶגְלָה.
 וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן. וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשְׁשׁ מִשֶּׁה. וְכֹן
 כְּלָהוּ.

ר' יִצְחָק ור' יְהוּדָה הוּוּ אֲזִלֵי מֵאוּשָׁא לְלוּד, וְהוּוּ עֲמַהוּן
 יוֹסִי טַיִיעָא, בְּקַטִירָא דְגַמְלֵי עֲטוּפִירָא בְּכַתְפֵיהוּ. עַד
 דְּהוּוּ אֲזִלֵי, אֲשַׁכַּח הֵהוּא יוֹסִי טַיִיעָא אֲנַתוּ חֲדָא דְשֶׁאֵר
 עַמִּין, דְּקַטִיר בִּירוּקֵי חֲקֵלָא, אֲשַׁתְּמִיט מִנֵּיהוּ וְאֶתְקִיף
 בָּהּ, וְאַתָּא עָלָה. תּוּוּהוּ ר' יִצְחָק ור' יְהוּדָה, אָמְרוּ גִיתוּב
 מֵאַרְחָא דָּא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַחְזָאָה לָן,
 דְּלֹא נִתְחַבֵּר בְּהַדְיָה. תָּבוּ מֵאַרְחָא, בְּדָקוּ בְּתֵרֵיהּ, וְאַשְׁכַּחוּ
 דְּבִרְיָה דְּבֵת אֵל גֵּכַר הוּוּ, וְאַבּוּהָ פְּסִיל זֹרְעָא הוּוּ. אָמְרוּ,
 בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְשׁוֹיב לָן.

פְּתַח ר' יִצְחָק וְאָמַר (תהלים לו) אֵל תִּתְחַר בְּמִרְעִים. מֵאֵן

אֵינּוֹן מֵרַעִים, דְּלֹא כְּתִיב חֲטָאִים, אוּ רְשָׁעִים. אֲלֵא
 מֵרַעִים, דְּאֲבֵאֵי שִׁין לְגַרְמֵייהוּ, וְלֵהֲנִי דְמַתְּחַבְּרֵן בְּהַדְיֵיהוּ.
 ר' יְהוּדָה אָמַר, מֵרַעִים: אֲרַחֵיק גְּרַמְךָ מִמֵּרַעִים דְּלֹא
 תִּהְיוּן רַעִים וְחֻבְרִים כַּחֲדָא, דְּלֹא יִבְאִישׁוּ לָךְ עוֹבְדוּי,
 וְתַתְּפֹס בְּחֲטָאוּי.

תָּא חֲזִי, אִי לָא הוּוּ אֵינּוֹן עֵרְב רַב דְּאֲתַחְבְּרוּ בְּהוֹן
 יִשְׂרָאֵל, לָא אֲתַעְבִּיד הֵהוּא עוֹבְדָא, וְלֹא מִיתוּ
 מִיִּשְׂרָאֵל, כֹּל אֵינּוֹן דְּמִיתוּ, וְלֹא גָרִים לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל כֹּל
 מֵה דְגָרִים. וְתָא חֲזִי, הֵהוּא עוֹבְדָא, וְהֵהוּא חוֹבָה מִמָּשׁ,
 גָּרִים גְּלוּתֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

דְּתַנִּינָן, בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּישְׁתַּכְּחוֹן יִשְׂרָאֵל
 בְּהֵהוּא שַׁעְתָּא כְּמִלְאָכִי עֲלָאי, וְלִמְעַבְד לֹוֹן
 חִירִין מִכְּלָא, חִירִין מִמוּתָא, וְלִמְהוּי חִירִין מִן שַׁעְבּוּדָא
 דְּשָׂאָר עַמִּין, כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר, (שְׁמוֹת ל"ב) חָרוֹת עַל הַלְּוִיֹּת,
 אֵל תִּקְרִי חָרוֹת, אֲלֵא חִירוֹת.

כִּיּוֹן דְּאֲתַעְבִּיד הֵהוּא עוֹבְדָא, גְּרִימוּ כְּלָא. גְּרִימוּ מוּתָא,
 גְּרִימוּ שַׁעְבּוּד מִלְּכּוּוֹן, גְּרִימוּ דְּאֲתַבְּרוּ אֵינּוֹן לֹוּחֵי
 קְדָמָאי, גְּרִימוּ דְּמִיתוּ מִיִּשְׂרָאֵל, כְּמָה אֲלִפִּין מִנֵּייהוּ. וְכֹל
 דָּא, בְּגִין אֲתַחְבְּרוּתָא דְּאֵינּוֹן עֵרְב רַב, דְּאֲתַחְבְּרוּ בְּהוּ.
 אוּף הָכָא, בְּגִינֵיהוֹן, לָא אֲתַקְרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
 יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עַמִּי, אֲלֵא הָעָם סָתָם. וְאִי תִימָא

וַחֲמוּשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כִּד הוּוּ סִלְקִין מִמִּצְרַיִם, וְלֹא
 אֶתְחַבְּרוּ בַּהֲדִיּוּהוּ אֵינּוֹן עֶרֶב רַב, קָרִי לֹוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 כִּיּוֹן דְּאֶתְחַבְּרוּ בַּהֲדִיּוּהוּ, דְּכְתִיב וְגַם עֶרֶב רַב עָלָה אֲתָם,
 קָרִי לֹוֹן הָעָם.

רַבִּי יוֹסִי אֶקְשִׁי וְאָמַר, כְּתִיב כִּי אֲשֶׁר רָאִיתָם אֶת מִצְרַיִם
 הַיּוֹם לֹא תוֹסִיפוּ לְרֹאוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם. אִי הָכִי,
 כָּל יוֹמָא הוּוּ חֲמָאן לְהֵהוּא עֶרֶב רַב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 עֶרֶב רַב כְּתִיב, וְלֹא מִצְרַיִם, דְּהָא כַּמָּה שְׂאָר עֲמִין הוּוּ
 דְּיִירִי בְּמִצְרַיִם. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּכֻלְהוּ אֶתְגָּזְרוּ, וְכִיוֹן
 דְּאֶתְגָּזְרוּ, לֹא אֶקְרוּן מִצְרַאִי.

וְעַל פּוּמָא דְּמִשָּׁה קִבִּילוּ לֹוֹן. וְהֵינּוּ מַה (ד' מ"ד ע"א) דְּאָמַר
 הַכְּתוּב, (שְׁמוֹת ל"ב) לֶךְ יֵרַד כִּי שַׁחַת עֲמֹךְ סָרוּ מֵהָר מִן
 הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם. צִוִּיתָם כְּתִיב. וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, חַד מִחֲמֻשָּׁה הוּוּ. וְר' יוֹסִי אוֹמֵר
 חֲמֻשָּׁה מִיִּשְׂרָאֵל, וְחַד מִמִּיּוּהוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר,
 וַחֲמֻשִׁים: אֶחָד מִחֲמֻשִׁים.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִין (בְּרַאשִׁית נ"א ע"ב) דְּהֵהוּא יוֹבְלָא סְלִיק
 לֹוֹן מִמִּצְרַיִם, בְּגִין כֶּף וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְאִי לָאוּ, לֹא סְלִיקוּ, וְעַל דָּא אֶתְעַכְּבוּ
 חֲמֻשִׁין יוֹמִין לְקַבְּלָא אוֹרִיּוּתָא. וַיִּמְהַהוּ אֶתְרַ נְפֻקַת
 אוֹרִיּוּתָא, וְאֶתְיַהֲבַת, וְעַל דָּא וַחֲמֻשִׁים חָסַר. דְּבְּגִין דָּא
 עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

(שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף וְגו'. אִמָּאֵי סָלִיק
 גֶּרְמוּי. אֶלָּא, בְּגִין דְּהוּה רִישָׁא לְנַחְתָּא לְגָלוּתָא.
 וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִיהוּ סִימָנָא דְּגֵאוּלָּה הוּה לִיָּה וְאוּמִי
 לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל עַל דָּא, הֵדָּא הוּא דְּכֹתִיב כִּי הִשְׁבַּע הַשְּׁבִיעַ
 אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָא אֶתְמַר.

זָכָאָה חוּלְקָא דְּמֹשֶׁה, דְּיִשְׂרָאֵל הוּוּ עֵסְקִי לְמִשְׁאֵל
 מְמוֹנָא מִמְצָרָאֵי, וּמֹשֶׁה הוּוּ עֵסְקִי בְּאוּמָאָה
 דְּיוֹסֵף. וְאִית דְּאִמְרֵי אַרְוֹנָא בְּנִילוּס הוּוּ, וּבְשִׁמָּא קְדִישָׁא
 סָלִיק לִיָּה, וְעוֹד אֶמַר מֹשֶׁה, יוֹסֵף, הִגִּיעַ זְמַן פּוֹרְקָנָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, וְאֶמַר עֲלֵה שׁוֹר. וְסָלִיק. וְאִית דְּאִמְרֵי, בֵּין
 מַלְכֵי מִצְרָאֵי הוּוּ, וּמִתְמַן סָלִיק (ס"א לִיָּה). וְאִית דְּאִמְרֵי,
 בְּגִין דְּלֹא יַעֲבֹדוּן לִיָּה עֲבוּדָה זָרָה, שָׂווּ בְּנִילוּס וְסָרַח בֵּת
 אֲשֶׁר חִוִּיאת לִיָּה לְמֹשֶׁה.

(שמות יג) וַיֵּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. רַבִּי יוֹסֵי פִתַּח, (תהלים כב)
 לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר מְזֻמּוֹר לְדוֹד. כַּמָּה חֲבִיבָא
 אוֹרֵייתָא קָמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מָאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל
 בְּאוֹרֵייתָא, רַחֲמִים הוּא לְעֵילָא, רַחֲמִים הוּא לְתַתָּא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֶצִּית לִיָּה לְמַלּוּלוּי, לָא שְׁבִיק לִיָּה בְּהֵאֵי
 עֲלָמָא וְלֹא שְׁבִיק לִיָּה בְּעֲלָמָא דְּאֶתִּי.

וְאוֹרֵייתָא בְּעֵי לְמַלְעֵי בָּהּ בִּימָמָא וּבְלִילֵיָא, דְּכֹתִיב,

(יהושע א) וְהִגִּיתָּ בּוֹ יוֹמָם וְלִילָה. וְכֹתִיב (ירמיה לג)

אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה וְגו'. תִּינַח בִּימָמָא, בְּלִילֵיא
 אַמַּאי. בְּגִין דִּיהֵא שְׂכִיחַ לְגַבֵּי שְׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים. כְּמָה
 דְּלִית יוֹמָם בְּלֹא לִילֵיא, וְלֹאוּ אִיהוּ שְׁלִים, אֶלָּא דָּא עִם
 דָּא, כִּךְ בְּעֵי אֹרֵייתָא, לְאַשְׁתַּכְּחָא עֲמִיהּ דְּבַר נָשׁ יוֹמָא
 וּלְיָלָיָא, לְמַהוּי שְׁלִימוּתָא לְגַבֵּי דְּבַר נָשׁ יוֹמָם וּלְיָלָה.

וְהָא אַתְמַר, דְּעַקְרָא דְּלִילֵיא, מְפַלְגוּתָא וְאִילָךְ. וְאִךְ עַל
 גַּב דְּפַלְגוּ קְדָמִיתָא בְּכֻלָּא דְּלִילֵיא הוּא, אֲבַל
 בְּפַלְגוּת לִילֵיא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגַנְתָּא דְּעֵדוֹן,
 לְאַשְׁתַּעֲשְׂעָא עִם צְדִיקָיָא, וּכְדִין, בְּעֵי לִיהּ לְבַר נָשׁ
 לְמִיקָם, וּלְמַלְעֵי בְּאֹרֵייתָא.

וְהָא אַתְמַר, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכֻל צְדִיקָיָא דְּבְּגַנְתָּא
 דְּעֵדוֹן, כְּלָהוּ צִייתִין לְקַלְיָה, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (שיר

השירים ח) הַיּוֹשֵׁבֶת בְּגַנִּים חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָךְ
 הַשְּׂמִיעֵנִי, וְהָא אוּקְמוּהּ, הַיּוֹשֵׁבֶת בְּגַנִּים: דָּא כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּשַׁבְּחָא דְּאֹרֵייתָא, בְּלִילֵיא. וּפָאָה חוּלְקִיָּה, מֵאֵן
 דְּאַשְׁתַּתַּף בְּהֵדָּה, לְשַׁבְּחָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּשַׁבְּחָא דְּאֹרֵייתָא.

וְכַד אֲתֵי צְפָרָא, כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֲתֵיא וּמְשַׁתַּעֲשְׂעָא בֵּיהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוּשִׁיט לָהּ לְגַבְהָ שְׂרַבִּיטָא
 דְּחֻסְדָּא, וְלֹא עָלָה בְּלַחוּדְהָא, אֶלָּא עָלָה, וְעַל אֵינּוֹן

דְּמִשְׁתַּתְּפִין בְּהָדָה, וְהָא אֲתָמַר דְּכִתְיב, (תהלים מב) יוֹמָם
 יִצְוֶה יי' חֶסְדּוֹ וּבִלְיָהּ וְגו'. וְעַל דָּא אֵילַת הַשַּׁחַר אֶקְרִי.
 וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּבַעֵי לְאַתְנַהֲרָא צַפְרָא,
 אֲתַחֲשֹׁף וְאֲתַקְדֵּר נְהוּרָא, וְקַדְרוּתָא אֲשַׁתְּכַח.
 כְּדִין אֲתַחֲבַרְתָּ אֲתָתָא בְּבַעְלָהּ, דְּתַנִּינָן, אֲשֶׁה מְסַפֵּרְתָּ עִם
 בַּעְלָהּ, לְמִשְׁתַּעֵי בְּהַדְיָה, וְעַאלַת לְהִיכְלִיָּה.

לְבַתָּר כַּד בַּעֵי שְׁמִשָּׂא לְמִיעַל, אֲתַנְהִיר וְאַתָּת לִילִיא,
 וְנָטִיל לִיָּהּ. כְּדִין כָּל תַּרְעִין סְתִימִין, וְחַמְרִין
 נַעֲרִין, וְכֻלְבִּין נִבְחִין, כַּד אֲתַפְלֵג לִילִיא, שְׁאָרֵי מַלְכָּא
 לְמִיקָם, (למקרי) וּמְטְרוֹנִיתָא לְזַמְרָא, וְאַתִּי מַלְכָּא וְאַקִּישׁ
 לְתַרְעָא דְּהִיכְלָא, וְאָמַר (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אַחוּתִי
 רַעֲיָתִי וְגו'. וְכְדִין מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא.

זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְּהֵהוּא, דְּאַתְעַר הֵהוּא זְמַנָּא בְּמִלִּי
 דְּאוּרִייתָא, בְּגִין דָּא, כָּל אֵינּוֹן דְּבְנֵי הֵיכְלָא
 דְּמְטְרוֹנִיתָא, כְּלָהוּ בַּעֲיִין לְמִיקָם בְּהֵהוּא זְמַנָּא, לְשַׁבְחָא
 לְמַלְכָּא וְכְלָהוּ מְשַׁבְּחֵן קָמִיָּה, וְשַׁבְּחָא דְּסַלִּיק מֵהַאי
 עֲלָמָא, דָּא דְּאִיְהוּ רַחִיק, (יתיר) דָּא נִיחָא לִיָּהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא מַכְלָא.

כַּד אֲסַתְּלִיק לִילִיא, וְאַתִּי צַפְרָא, (נ"א ואיתחשף) וְאַתְקַדֵּר,
 כְּדִין מַלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא בְּרוּזָא בְּחַדְוָה, וְיַהֲיֵב לָהּ
 מִתְּנֹן, וְלְכָל בְּנֵי הֵיכְלָהּ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּאִיְהוּ
 בְּמַנְיִנָּא.

וַיִּי הוֹלֵךְ לַפְּנִיָּהֶם יוֹמָם. קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵית דִּינִיָּה.
 (דף מ"ד ע"ב) אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֵיִינוּ דְתַנִּינָן, שְׂכִינְתָא
 בְּאַבְהַתָּא נְטֹלָא. הוֹלֵךְ לַפְּנִיָּהֶם יוֹמָם: דָּא אַבְרָהָם.
 בְּעַמּוּד עֲנָן: דָּא יִצְחָק. לְנַחוּתָם הַדְּרֵךְ: דָּא יַעֲקֹב. דְּכַתִּיב
 בֵּיהּ (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הֵלֵךְ לְדַרְכוֹ. וְלִילָה בְּעַמּוּד אֵשׁ
 לְהָאִיר לָהֶם: דָּא דְּוֹד מַלְכָּא.

וְכֻלְהוּ רְתִיכָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא, לְמַהֲךְ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלִימוּתָא
 דְּכֻלָּא, בְּגִין דִּיחֲזוֹן אַבְהָן פּוֹרְקָנָא (ס"א דְּבִינִיָּהוּ)
 דְּלַהוֹן, דְּכַתִּיב, (בראשית מו) וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה, עִם
 הַמְּרַכְּבֶה. וְכַתִּיב וַיִּי הוֹלֵךְ וְגו', לְלַכְתּ יוֹמָם וְלִילָה. וְכִי
 אֲמַאי הוּוּ אֲזִלִּי יוֹמָם וְלִילָה, יַהֲכוֹן בִּימָמָא, וְלֹא יַהֲכוֹן
 בְּלִילִיָּא, כְּבַנִּי אֲנָשָׁא דְעֶרְקִין, פִּיּוֹן דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 נְטִיר לֹוֹן, אֲמַאי אֲזִלִּין בִּימָמָא וּבְלִילִיָּא. אָלָא,
 לְאַשְׁתַּכַּחא בְּהוּ שְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא, דְּלִית שְׁלִימוּ אָלָא יוֹם
 וְלִילָה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָכִי אוֹקִימָנָא, וַיִּי הוֹלֵךְ לַפְּנִיָּהֶם יוֹמָם
 בְּעַמּוּד עֲנָן: דָּא אַבְרָהָם. וְלִילָה בְּעַמּוּד אֵשׁ: דָּא
 יִצְחָק. וְאִי הָכִי יַעֲקֹב אֵן הוּא. אָלָא בְּמַלְהָ קַדְמָאָה
 אַתְמַר, וְתַמָּן שְׁאָרִי, כְּמָה דְּכַתִּיב וַיִּי.
 וְלִילָה בְּעַמּוּד אֵשׁ, הוּוּ נְהִיר, בְּסִטְרָא דָּא וּבְדָא. בְּגִין
 דִּירְדִּפוֹן מְצָרָי בְּתַרִּיהוֹן, לְאַתְיִיקְרָא שְׁמָא

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרִתִּיכּוּי וּפְרָשׁוּי. בְּגִין לְמִיזֵל יִמְמָא
וְלִילִיָּא, אֶסְפְּקֵלְרִיָּא דְנִהְרָא, וְדִלָּא נִהְרָא. וְתוּ, בְּגִין
לְאַטְעָאָה לְמִצְרָאֵי דִימְרוּן מְקַרְהָ הוּא, דְכְּתִיב, (ישעיה ט)
נוֹאֲלוּ שָׂרֵי צוּעֵן, וּכְתִיב (ישעיה מד) מִשִּׁיב חַכְמִים אַחֲוֹר,
וְעַל דָּא אֲזֵלִי בִימְמָא וּבְלִילִיָּא.

רַבִּי אָבָא אָמַר, זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֶפִּיק לֹוֹן מִמִּצְרַיִם, לְמַהוּי חוּלְקִיָּה
וְאַחְסִנְתִּיהָ. וְתָא חֲזִי, בְּסִטְרָא דִּיּוֹבְלָא, אֲשֶׁתְּכַח חִירוֹ
לְיִשְׂרָאֵל. וְכֵן לְזִמְנָא דְאַתִּי, דְכְּתִיב, (ישעיה כז) וְהָיָה בַּיּוֹם
הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וְגו'.

וּבְגִין הַהוּא יוֹבְלָא עֲלָאָה, אֲתַעֲכְבוּ חַמְשִׁין יוֹמִין,
לְקַבְּלָא אֲוֹרֵייתָא, וְלִמְקַרְב לְטוֹרָא דְסִינַי. וְכִיּוֹן
דְּאֲזֵלִי בִימְמָא, אֲזֵלִי בְּלִילִיָּא, לְמַהוּי כִּלָּא חַד יוֹמָא, בֵּין
יִמְמָא וְלִילִיָּא, וְלָא אֲשֶׁתְּכַח פְּרִישׁוּ.

וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְכֻלְהוּ בְּנֵי־חָא אֲזֵלִין, לְרַעוּתָא
דְּנַפְשֵׁיהוּ, בְּיוֹמָא דְקַבִּילוּ אֲוֹרֵייתָא, הוּוּ חַמְשִׁין
יוֹמִין שְׁלָמִין, יוֹמֵי וְלִילֵי כְּדָקָא יָאוּת, דְּלִית יוֹם בְּלָא
לִילָה, וְלִית לִילָה בְּלָא יוֹם, וְלִילָה וְיוֹם אֶקְרִי יוֹם אֶחָד.
וְכִיּוֹן דְּאֲזֵלוּ חַמְשִׁין יוֹמִין שְׁלִימִין, כְּדִין (לְקַבְּלָא נ' דִּיּוֹבְלָא וְכַמְדָּה)
שְׂאֵרוּ עָלֵיהוּ אֵינּוֹן נ' יוֹמִין דִּיּוֹבְלָא, וּמִסְטְרָא דִּיּוֹבְלָא
אֲתֵי־יְהִיב לְהוּ אֲוֹרֵייתָא, וּבְגִין כֶּךָ אֲזֵלִין יוֹמָא וְלִילִיָּא.

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, כְּתִיב (בראשית כז) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק
וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו, אֲמַאי. הָא אֹקִימָנָא, מֵאֵן דְּרַחִים
לְחַיִּיבָא, הָכִי הוּא. וְתָא חֲזִי, בְּיִצְחָק אֶתְכֻלִּיל לִילִיא,
וְלִילִיא לֹא בְהִיר, וְעַל דָּא וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו, וְכֹלָא חַד.

ר' יִצְחָק פִּתַּח וְאָמַר, (שמות ט) וַיִּגַּד לְמִלְךְּ מִצְרַיִם כִּי בָרַח
הָעָם, וַיִּגַּד, מֵאֵן קָאמַר לִיה. אֶלָּא, הָא אֹקִימוּתָא. אֲבָל
חֲכָמוּי וְחַרְשׁוּי אֶתְכַנְשׁוּ לְגַבִּיחָא, וְאוּדְעוּהוּ כִּי בָרַח הָעָם.
וְאֲמַאי קָאמְרוּ דָּא. אֶלָּא חָמוּ בְּחַכְמָתָא דְלַהוֹן, דַּהוּוּ אֲזִילִי
יִמָּמָא וְלִילִיא, אָמְרוּ וְדָאי עֲרַקִין אֵינּוּן. וְלֹא עוֹד אֶלָּא
דַּחְמוּ דְלֹא הוּוּ אֲזִילִי בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל, כְּמָה דְכְּתִיב וַיִּשׁוּבוּ
וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי פִי הַחִירוֹת.

(שמות ט) וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת וָגו'. שֵׁשׁ מֵאוֹת אֲמַאי. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, לְקַבֵּל מִנִּינָא דִישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב כִּשְׁשׁ מֵאוֹת
אֶלֶף רַגְלֵי. בְּחוּר: לְקַבֵּל הַגְּבָרִים דְּאֵינּוּן עֲקָרָא דְכָל
יִשְׂרָאֵל. וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם: שְׂאֵר רְתִיכִין, דְּאֵינּוּן טְפָלִין
לְאַחוּרִי, (נ"א לְאַחוּרִין) לְקַבֵּל הַטָּף דְכְּתִיב לְבַד מִטָּף. וְכֹלָא
עָבִיד בְּעֵיטָא דְחַרְשׁוּי וְחַכְמוּי. וְשְׁלִישִׁים עַל כָּלוּ, כֹּלָא
בְּחַכְמָתָא, לְקַבֵּל דְרַגִין עֲלָאִין, תְּרִין וְחַד. ר' יִצְחָק אָמַר,
כְּתַרְגוּמוֹ, וּמְזַרְזִין. זְרִיזִין הוּוּ בְכֹלָא.

וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בְּחוּר. ר' חֲזִיא אָמַר, כְּתִיב (ישעיה
כד) יִפְקוּד יְי' עַל צְבָא הַמְרוֹם בַּמְרוֹם וְעַל מַלְכֵי

הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה. בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב
 שְׁלִטְנוּתָא לְרַבְרַבֵּי עֲמִין לְעֵילָא, יְהִיב לְהוּ לְעֵמָא דְלֵהוּן
 לְתַתָּא. וּבְשַׁעְתָּא דְנַחֲתִית לֹון מְדַרְגֵי הוּן דְלְעֵילָא, נַחֲתִית
 לֹון לְעֵמָא לְתַתָּא, וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בַּחּוּר, הָא מְמַנָּא
 דְלֵהוּן, וְאוּקְמוּהָ, דְדַבֵּר רְתִיכִין דְשָׂאֵר עֲמִין, וְכֻלְהוּ
 נִפְלוּ בְּמִשְׁרִיתָא דְסִיסְרָא לְבַתֵּר וְהֵינּוּ בַחּוּר (נ"א וּלְבַתֵּר) וְכֻל
 רֶכֶב מְצָרִים.

כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים א) לְסַסְתִּי בְּרַכְבֵּי פְרָעָה דְמִיתִיךְ
 רַעֲיָתִי. תָּא חֲזִי, כְּדוּגְמַת סוּסֵיָא נּוּקְבָא,
 אַתְחֲזִי לְהוּן לְסוּסֵי הוּן דְפְרָעָה, וְאוּקְמוּהָ. אֵלָא לְסוּסֵי
 בְּרַכְבֵּי פְרָעָה, (ד' מ"ז ע"א) תָּא חֲזִי, פְרָעָה בְשַׁעְתָּא דְהוּהָ
 רְדִיף אַבְתַּרְיֵיהוּ דִישְׂרָאֵל, מֵה עֶבֶד, נָטַל סוּסוּן נּוּקְבָן,
 וְכַפַּת לֹון בְּרְתִיכּוּי בְקַדְמִיתָא, וְסוּסִין דְיוּכְרָאֵי כַפַּת לֹון
 לְאַחֹרֵי הוּן, וְהוּוּ מְזִינִין דְיוּכְרֵי לְקַבֵּל נּוּקְבֵי, וְנוּקְבֵי לָא
 בְּעָאן, וְאוּחֹן לְמִיזֵל. פִּיּוּן דְקַרִיב (נ"א וְכַד אַדְבִיק) לְגַבֵּיִּיהוּ
 דִישְׂרָאֵל, נָטַל נּוּקְבֵי וְשׁוּי לֹון לְאַחֹרֵי, וְסוּסוּן דְיוּכְרִין
 לְקַדְמִין, לְאַבְאָשָׁא לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹאֲגַחָא בְהוּ קַרְבָּא.

כְּגוּוֹנָא דָא, וַיִּי הוּלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם, וּבַתֵּר חֲזָרָה
 שְׁכִינָתָא לְאַחֹרֵי הוּן דִישְׂרָאֵל, דְכְתִיב וַיִּסַּע
 מִלְאֲךְ הָאֱלֹהִים וְגו'. בְּגִינֵי כַף דְמִיתִיךְ רַעֲיָתִי.

(שְׁמוֹת ד') וּפְרָעָה הַקַּרִיב, וְהֵאֵי קָרָא הָא אוּקְמוּהָ. דְאֶקְרִיב

לְכָל חִילוּי וּרְתִיכוּי, לְאַגָּחָא קִרְבָּא. וְתוּ וּפְרָעָה הִקְרִיב.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָא אֶתְמַר דְּקִרִיב לֹון לְתִשׁוּבָה. וּפְרָעָה
 הִקְרִיב.

כְּתִיב (ישעיה כו) יי' בַּצֵּר פִּקְדוֹךְ צָקוֹן לַחֹשׁ וְגו'. בַּצֵּר
 פִּקְדוֹךְ: לָא פִּקְדִין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בְּשַׁעְתָּא דְנִיחָא, אֲלָא בְּשַׁעְתָּא דְעֵקִין לְהוּ, וּכְדִין
 כְּלָהוּ פִּקְדִין לֵיהּ. צָקוֹן לַחֹשׁ: וְכְלָהוּ צִלָּאן בְּצִלוֹתִין
 וּבְבָעוֹתִין, וְאָרִיקוּ קָמִיהּ צִלוֹתִין. אִימָתִי. (ישעיה כו) מוֹסְרֵךְ
 לָמוּ, בְּשַׁעְתָּא דְפִקִּיד לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַצוּעוּי.
 כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים עֲלֵיהּוּ בְּרַחֲמֵי, וְנִיחָא
 קָמִיהּ הֵהוּא קָלָא דְלָהוֹן, בְּגִין לְאַתְפְּרָעָא מִן שְׁנֵאִיהוֹן,
 וְאַתְמְלִי עֲלֵיהּוּ בְּרַחֲמֵי.

כְּמָה דְאוּקִימְנָא, מְתַל לְיוֹנָה עִם הַנֶּץ וְכו', כִּךְ יִשְׂרָאֵל
 הוּוּ קִרִיבִין לִימָא, וְהוּוּ חֲמָאן לִימָא קָמִייהּ, אֲזִיל
 וְסָעִיר וְגִלְגְלוּהִי זְקָפִין לְעֵילָא, הוּוּ דְחִילִין. זְקָפוּ עֵינֵיהּוּ
 וְחָמוּ לְפָרְעָה וּלְמִשִּׁירֵיתֶיהּ, וְאַבְנֵי גִירִין וּבִלְסִטְרָאִין,
 כְּדִין וְיִירָאוּ מְאֹד. מַה עָבְדוּ, וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵן
 גְּרִים הָאֵי דְקִרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי אַבּוּהוֹן דְלְעֵילָא, פְּרָעָה.
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וּפְרָעָה הִקְרִיב וְהָא אֶתְמַר.

(שמות ד) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירְאוּ הַתִּיצְבוּ וִירְאוּ אֶת
 יְשׁוּעַת יי'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן זְכָאָה חוֹלְקֵיהוֹן

דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא רַעֲיָא כְּמִשָּׁה אֶזִּיל בְּגוּוֹיֵיהּ. כְּתִיב (ישעיה
 סג) וַיִּזְכּוֹר יְמֵי עוֹלָם מִשָּׁה עִמּוֹ. וַיִּזְכּוֹר יְמֵי עוֹלָם: דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מִשָּׁה עִמּוֹ (מכאן שלי הוא) שְׁקִיל הוּהּ מִשָּׁה
 כְּכַל יִשְׂרָאֵל. וְאוֹלִיפְנָא מִהָא, כִּי רַעֲיָא דְעִמָּא הוּא מִמִּשָּׁה
 עִמָּא כְּלָהּ, אִי אִיהוּ זְכִי, עִמָּא כְּלָהּ זְכָאן. וְאִי אִיהוּ לָא
 זְכִי, עִמָּא כְּלָהּ לָא זְכָאן וְאִתְעַנְשׂוּ בְּגִינֵיהּ, וְהָא
 אוּקְמוּהָ.

הַתִּיצְבוּ וּרְאוּ, לֵית לָכוּ לְאַגְחָא קְרָבָא, דְּהָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, יַגִּיחַ קְרָבָא בְּגִינֵיכוֹן, כְּמָה דְאִתְּ
 אָמַר, יִי' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. תָּא חֲזִי, הֵהוּא
 לִילִיָּא, כְּנִשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלִיָּא דִּילֵיהּ, וְדָאִין
 דִּינֵיִיהּ דִּישְׂרָאֵל, וְאַלְמָלָא דְאֶקְדִּימוּ אַבְהֵן עַלֵיִיהּ
 דִּישְׂרָאֵל, לָא אֲשַׁתְּזִיבוּ מִן דִּינָא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
 זְכוּתָא דִּיעֶקֶב אַגִּין עַלֵיִיהּ דִּישְׂרָאֵל, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (תהלים קכד) לֹוִי יִי' שְׁתִּיחַ לָנוּ יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל

סבא.

יִי' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. רַבִּי אַבָּא פִּתַח (ישעיה
 נח) אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבַּת רַגְלֶיךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בְּיוֹם
 קָדְשִׁי. זְכָאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעִי
 בְּהוֹן, לְאִתְדַבְּקָא בְּהוּ, מְכַל שְׂאֵר עֲמִין דְּעַלְמָא, וּמְגוּ
 רְחִימוּתָא דְלָהוֹן, קָרִיב לֹוֹן לְגַבִּיָּהּ, וְיֵהֵב לֹוֹן אוּרֵיִתָּא,

וַיֵּהָב לֹון שַׁבַּת, דַּאִיהוּ קַדִּישָׁא מִכָּל שָׂאר יוֹמִין, וְנִיִּתָּא
מִכָּלֵא, וְחֻדוּה דְכָלֵא, וְשָׁקִיל שַׁבַּת, לְקַבֵּל אוֹרֵיִתָּא
כָּלֵא, וּמֵאן דְנָטִיר שַׁבַּת, כְּאִילוּ נָטִיר אוֹרֵיִתָּא כָּלֵא.
וְקֵרְאֵת לַשַּׁבַּת עוֹנָג, עֲנוּגָא דְכָלֵא, עֲנוּגָא דְנַפְשָׁא
וְגוֹפָא עֲנוּגָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין. וְקֵרְאֵת לַשַּׁבַּת,
מֵאִי וְקֵרְאֵת. דִּיזְמִין לֵיהּ. כְּמָה דַּאתְ אָמַר, (ויקרא כג) מְקֵרְאֵי
קֹדֶשׁ, כְּלוּמַר, זְמִינִין, כְּמָה דְמִזְמִין אוֹשְׁפִיזָא לְבֵיתֵיהּ.
וְעַל דָּא וְקֵרְאֵת לַשַּׁבַּת עֲנָג, דִּיזְמִין לֵיהּ, כְּמָה דְמִזְמִין
אוֹשְׁפִיזָא, בְּפִתּוּרָא מִתְקַנָּא, בְּבֵיתָא מִתְקַנָּא כְּדָקָא
יְאוּת, בְּמִיכָלֵא וּבְמִשְׁתֵּיָא כְּדָקָא יְאוּת, יִתִּיר עַל שָׂאר
יוֹמִין. וְקֵרְאֵת לַשַּׁבַּת מְבַעוּד יוֹם. (אמור כ"ב ע"א) לְקֹדֶשׁ יִי
מְכּוּבָד: דָּא יוֹם כְּפוּרִים. תְּרֵי דַאִינוּן חֵד. וְכַבְּדֵתוּ מַעֲשׂוֹת

(דף מ"ז ע"ב) דְרַכִּיךְ, כְּמָה דַּאוּקִימָנָא.

מִמְצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דְבַר, וְהָא אֲתַמַּר, בְּגִין דִּתְהִיא מְלָה
סְלֵקָא, וְאַתְעַר מְלָה דְחוּל לְעֵילָא. מֵאן דְמִזְמִין
אוֹשְׁפִיזָא, בֵּיהּ בְּעֵי לְאַשְׁתְּדֵלָא, וְלֹא בַּאֲחֵרָא.
תָּא חֲזִי הֵהוּא מְלָה דְנִפְיֵק מִפּוּמִיָּה דְבַר נָשׁ, סְלֵקָא
וְאַתְעַר אֲתַעְרוּתָא לְעֵילָא, אִי לְטָב, אִי לְבִישׁ.
וּמֵאן דִּיתִיב בְּעֲנוּגָא דְשַׁבַּתָּא, אָסִיר לֵיהּ לְאַתְעַרָא מְלָה
(מ"ג ב) דְחוּל, דִּהָא פְּגִים פְּגִימוּ בְיוֹמָא קַדִּישָׁא. מֵאן דִּיתִיב
בְּהִלּוּלָא דְמִלְכָא, לֹא יִתְחַזִּי לְמִשְׁבַּק לְמִלְכָא, וְיִתְעַסֵּק
בַּאֲחֵרָא.

וּבְכָל יוֹמָא בְּעֵי לְאַחֲזָא עוֹבְדָא, וְלֹא תִעְרָא אֶתְעֲרוּתָא
מִמָּה דְאַצְטְרִיךְ. וּבְשַׁבַּת, בְּמִלֵּי דְשְׁמִיָּא,

וּבְקִדּוּשָׁה דְיוֹמָא בְּעֵי לְאַתְעֲרָא, וְלֹא בְּמִלָּה אַחֲרָא.

תָּא חֲזִי, הֲכָא כִּד אֶתְקָרִיב פְּרַעָה לְאַגָּחָא קֶרְבָּא בְּהוּ
בְּיִשְׂרָאֵל, בְּהֵיִיא זְמַנָּא, לָא בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דִּיתְעֲרוּן יִשְׂרָאֵל אֶתְעֲרוּתָא לְתַתָּא כְּלָל, דְּהָא
אֶתְעֲרוּתָא לְעִילָא הוּא, דְּהָא אַבְהֵן אֶקְדִּימוּ וְאַתְעֲרוּ
אֶתְעֲרוּתָא דָּא לְעִילָא, וְזִכּוּתָא דְלַהוֹן קָאִים קָמִיָּה, (וְאַתְעֲרוּ

אֶתְעֲרוּתָא דָּא) וְלֹא בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְיִשְׂרָאֵל יִתְעֲרוּן
לְתַתָּא כְּלָל. (דְּהָא בְּאַתְרָה לְעִילָא הוּה) הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
יִי' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. תַּחֲרִישׁוּן וְדַאי, וְלֹא
תַתְעֲרוּן מְלָה, דְּלֹא אַצְטְרִיךְ לְכוּ, וְהֲכָא אֶתְכְּלִיל שְׁמָא
קְדִישָׁא בְּאַתּוּון רְשִׁימוּן, וְהָא אֶתְעֲרוּ בֵּיה חֲבַרְיָא.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
לְרַבִּי יְהוּדָה, וְדַאי תְּנִינָא, יִי', בְּכָל אֶתְר רַחֲמִי,
וְאַף עַל גַּב דְּאַגָּח קֶרְבָּא, וְעָבִיד דִּינָא, הֵהוּא דִּינָא
בְּרַחֲמֵימוּתָא הוּא. וְהֲכָא חֲמִינָא, דְּכְּתִיב יִי' יִלְחֶם לָכֶם,
וְלֹא אֶתְחַזִּי בְּהֵהוּא דִּינָא רַחֲמֵי כְּלָל, דְּהָא פְּתִיב לָא
נִשְׂאָר בְּהֶם עַד אֶחָד.

אָמַר לֵיה, מְלָה דָּא שְׁמַעְנָא מִרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּאָמַר,
דְּאַפִּילוּ הֲכָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי הוּה, דְּחַפָּא עָלֵיהוֹן

יִמָּא וּמִיתוּ, וּלְבַתֵּר אֶפְיֵק לֹון יִמָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּעָא בִּיקְרִיהוֹן, וְאַתְקַבְּרוּ בְּאַרְעָא, וְלֹא בְּעָאת אַרְעָא
 לְקַבְּלָא לֹון, עַד דְּאוּשִׁיט לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינִיה,
 וְקַבִּילַת לֹון, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת טו) נְטִיתָ יְמִינֶךָ
 תְּבַלְעֵמוּ אֶרֶץ. וּבְגִין דָּא, (הוֹה) הָאִי דֵינָא בְּרַחֲמֵי הוֹה.
 וְעַל דָּא, לָא בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְעַרוֹן יִשְׂרָאֵל
 מְלָה בְּעֶלְמָא, דְּאִי יִתְעַרוֹן יִשְׂרָאֵל מְלָה, לָא
 יִתְעַרוֹן שְׁמָא דְרַחֲמֵי, וְלֹא יִתְעַבֵּיד דֵינָא בְּרַחֲמֵי, הֵדָא
 הוּא דְכְּתִיב יי' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישוּן, דְּלֹא תִתְעַרוֹן
 מִיַּדִּי. דְּהָא שְׁמָא דְרַחֲמֵי בְּעִי לְאַתְעָרָא עָלֵיהוּ, לְמַעַבְד
 דֵינָא בְּרַחֲמֵי. וְעַל דָּא בְּעִי, דְּלֹא תַעֲבֹדוֹן פְּגִימוּ,
 וְתִתְעַרוֹן מְלָה אַחְרָא.

אֲמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב, (זְכַרְיָה יד) וַיֵּצֵא יי' וְנִלְחֶם בְּגוֹיִם
 הָהֵם. אִי הֲכִי דָא דֵינָא בְּרַחֲמֵי הוֹה. אֲמַר לֵיהּ, הֲכִי
 הוֹה וּדְאִי, דֵינָא הוּא בְּרַחֲמֵי, דְּמוֹתָא דְלֵהוֹן לָא אֲשַׁתְּכַח
 כְּמוֹתְנָא דְשָׂאר בְּנֵי עֶלְמָא, אֶלָּא חָס עָלֵיהוּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא יְהוֹן כְּמוֹתְנָא דְשָׂאר בְּנֵי עֶלְמָא, דְּקַטִּילוּ
 לֹון, אֶלָּא בְּנַחַת בְּלֹא צַעְרָא, הָא דֵינָא בְּרַחֲמֵי אִיהוּ.
 וּבְכָל אַתְר, שְׁמָא דָּא, דֵינָא בְּרַחֲמֵי אִיהוּ, בַּר אַתְר חַד,
 דְכְּתִיב, (ישעיה מ"ב) יי' כְּגִבּוֹר יֵצֵא וְגו'. וְכִי כְּגִבּוֹר
 וְלֹא גִבּוֹר. אֶלָּא יִשְׁנֵי לְבוּשׁוֹי, וְיִלְבַּשׁ לְבוּשֵׁין אַחְרָנִין.
 כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת, יִשְׁנֵי זַיִנֵיה.

וְעַם כָּל דָּא, דִּינָא הוּא יִתִּיר, אַבְל רַחֲמֵי בֵּיהּ, כְּמָה
 דְּכַתִּיב, כַּגְּבוּר, וְלֹא גְבוּר. כְּאִישׁ מְלַחְמוֹת, וְלֹא
 אִישׁ מְלַחְמוֹת. דְּוֵדַאי אַף עַל גַּב דְּעֵבִיד דִּינָא, חָס עַל
 עוּבְדוּי, וְעַל דָּא, יִי יִלְחַם לְכֶם וְדַאי וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן.
 זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּי־יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיר לִוְן
 לְחוּלְקִיָּה וְאַחַסְנַתִּיָּה, דְּכַתִּיב, (דברים לב) כִּי חִלַּק יִי עֲמוֹ
 יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

(שמות ד) וַיֹּאמֶר (קע"ח ע"ב) יִי אֵל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעֲק אֵלַי. מְלָה
 דָּא הָא אוּקְמוּהּ בְּסִפְרָא דְצִנִּיעוּתָא, וְתַמְן הוּא רִזָּא
 דִּילֵיהּ, וַיֹּאמֶר יִי אֵל מֹשֶׁה. ר' יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (יונה ב)
 וַיִּתְּפֹלֵל יוֹנָה אֶל יִי אֱלֹהֵיו מִמְעֵי הַדָּגָה, מַה כְּתִיב
 לְעֵילָא, וַיִּמְן יִי דְּגַג גְּדוּל. וַיִּמְן: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (דניאל א)
 וַיִּמְן לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. אֲשֶׁר מָנָה אֶת מְאֹכְלָכֶם.
 אַבְל הָאִי קָרָא חֲכִי (דף מ"ח ע"א) מִבְּעֵי לֵיהּ, וַיִּמְן יִי אֶת יוֹנָה
 לְדָג, דִּיהוּא מָנָה הוּא דְּמִשְׁדַּר לֵיהּ. אֶלָּא וְדַאי,
 הֵהוּא דְּגַג הוּא הָוָה מָנָה לְיוֹנָה, לְנִטְרָא לֵיהּ מִן שְׂאֵר נוּגֵי
 יִמָּא, וַיְהִי גָנִיז בְּגוּיָהּ. וְכִיּוֹן דְּאַעְלִיָּה בְּגוּיָהּ, חָמָא יוֹנָה
 בְּמַעוּי, פּוֹתִיא דְּאַתָּר יִמָּא (נ"א פּוֹתִיא דְּאַתָּר דְּמַעוּי) כְּמוֹ הֵיכְלָא
 רַבְרַבָּא, וְתַרִּין עֵינּוּי דִּיהוּא נוּנָא, דְּנַהֲרִין כְּשִׁמְשָׁא,
 וְאַבְן טָבָא הָוָה בְּמַעוּי, דְּנַהֲרִיר לֵיהּ, וְהוּא חָמֵי כָּל מַה דִּי
 בְּיִמָּא וּבִתְהוּמוּי.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, מֵאִי דְכָתִיב, (יונה ב) קָרָאתִי מִצָּרָה
 לִי, הָא לֹא אֶתְחַזֵּי, דְכָל הָאִי רוּחָא הוּא לִיה. אֶלֶּא
 וּדְאִי, כִּיּוֹן דְאֶחְמִי לִיה הֵהוּא נוֹנָא, כָּל מָה דִּי בִימָא
 וּבִתְהוּמוֹי, מִית, דְלֹא יִכִּיל תְּלַת יוֹמִין לְמַסְבַּל. כְּדִין עָקַת
 לִיה לְיוֹנָה.

דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּיּוֹן דְחָמָא יוֹנָה כָּל הֵהוּא רוּחָא,
 הוּא חֲדִי. אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּמָה תְּבַעֵי
 יִתִּיר, לְהָא אֶעֱיָלְנָא לָךְ הָכָא. מָה עֵבֵד, קָטַל לְהֵהוּא
 נוֹנָא וּמִית, וְכָל שָׂאָר נוֹנֵי יִמָּא, הוּוּ סַחְרֵי סַחְרָנִיָּה
 דְהֵהוּא נוֹנָא, דָּא נְשִׁיךְ לִיה מֵהָאִי גִיסָא, וְדָא נְשִׁיךְ לִיה
 מֵהָאִי גִיסָא. כְּדִין חָמָא יוֹנָה גְרַמוֹי בְּעָקוּ, מִיַּד וּיִתְפַּלֵּל
 יוֹנָה אֶל יי'.

בְּקַדְמֵיתָא דָּג, וְהִשְׁתָּא דָּגָה. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (שמות ז)
 וְהִדָּגָה אֲשֶׁר בִּיאֹר מֵתָה. וּכְדִין כְּתִיב,
 קָרָאתִי מִצָּרָה לִי. וְלֹא כְּתִיב הֵייתִי בַצָּרָה, אוּ יִשְׁבֹּתִי
 בַצָּרָה, אֶלֶּא קָרָאתִי, מֵהֵהוּא עָקוּ דְעָאקִין לִי נוֹנֵי יִמָּא.
 מִבְּטָן שְׂאוּל שׁוּעַתִּי, דְהָא מִית. וְלֹא כְּתִיב מִבְּטָן חֵי, אוּ
 מִבְּטָן דָּג, אֶלֶּא דוּדְאִי הוּא מִית.

כִּיּוֹן דְצִלֵי צְלוּתִיָּה, קַבִּיל לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 וְאֶחְיִיָּה לִיה לְהָאִי נוֹנָא, וְאֶפִּיק לִיה לְיִבְשֶׁתָּא
 לְעֵינֵיהוֹן דְכָלָא. דְכָתִיב, וַיֹּאמֶר יי' לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה.
 וְחָמוּ כְּלָהוּ, עֲבִידְתָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

מֵה כְּתִיב, וַיִּתְּפַלֵּל יוֹנָה אֶל יְיָ אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה,
 לֵאמֹר דְּהוּה קָשִׁיר בֵּיהּ, מִשְׁמַע דְּכְתִיב יְיָ אֱלֹהָיו,
 וְלֹא כְּתִיב וַיִּתְּפַלֵּל אֶל יְיָ וְלֹא יִתִּיר, אֶלֹא יְיָ אֱלֹהָיו.
 אוּף הָכֵא, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצְעַק אֵלַי. אֵלַי
 דִּיִּיקָא.

דִּבְר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ. וַיִּסְעוּ מִלְּאִסְגָּאָה מְלִין, לֹא
 עֵידְנָא דְצִלוּתָא הַשְׁתָּא. וַיִּסְעוּ, וְכִי לֹאן אַתָּר פִּקְד
 לֹון דִּינְטְלוֹן, דְּהָא עַל יַמָּא הוּו שְׂרָאן. אֶלֹא אַהֲדַר
 לְעֵילָא, דְּכְתִיב מַה תַּצְעַק אֵלַי, דְּהָא כְּלָהוּ בְּאַתָּר דָּא
 קִיִּימִי. וְעַל דָּא וַיִּסְעוּ, יְנַטְלוֹן מִן דָּא, דְּלֹאוּ עֵדְנָא הוּא.

(ס"א אֶלֹא בְּעַתִּיקָא תְּלִיָא מִלְתָּא)

(שְׁמוֹת יד) וַאֲתָה הָרַם אֶת מִטְּךָ וְגו'. הָרַם אֶת מִטְּךָ, דִּי בֵּיה
 רְשִׁים שְׁמָא קְדִישָׁא, אֲרַכִּין יְדָךְ בְּסִטְרָא דְשְׁמָא
 קְדִישָׁא, וְכִיוֹן דִּיחֲמוֹן מִיָּא שְׁמָא קְדִישָׁא, יַעֲרִקוֹן מִנִּיה.
 וּמְקַמִּיה (ב"א קַמִּיה) וְעַל דָּא, וְנִטָּה אֶת יְדָךְ, לְסִטְרָא חֲדָא,
 דְּסִטְרִין אַחֲרָנִין דְּהָהוּא מִטָּה, אַצְטְרִיךְ לָךְ לְמִיָּין (ב"א לִיָּה
 לְמִלִּין) אַחֲרָנִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חֲמִינָא, דְּזַמְנִין אַתְקַרִּי הָאִי מִטָּה,
 מִטָּה הָאֶלְהִים, וְלְזַמְנִין אַתְקַרִּי מִטָּה דְּמִשָּׁה. אָמַר
 ר' שְׁמַעוֹן (תְּרִי הוּו וְהַכִּי אוּקִימָנָא) בְּסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא
 סָבָא, שְׁפִיר קָאמַר, דְּכְלָהוּ חַד, בֵּין תִּימָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, וּבִין תִּימָא דְמִשָּׁה, וְהָאֵי מִטָּה, לְאַתְעָרָא סְטָרָא
 דְּגִבּוּרָה. וְעַל דָּא, וּנְטָה אֶת יַדְךָ, יָדָא דְשִׁמְאָלָא, דְּאִיהוּ
 בְּסְטָרָא דְגִבּוּרָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּוִי לְאִינוּן דְּלֹא חֲמָאן, וְלֹא מְסַתְּפְלִין
 בְּאוּרֵייתָא, וְאוּרֵייתָא קְאָרִי קְמִייהוּ בְּכָל יוּמָא, (ס"א
 וְלֹא יִדְעִין) וְלֹא מְשַׁגְּיחִין. תָּא חֲזִי, בְּסְטָרָא דְגִבּוּרָה מִתְעָרִי
 מִיָּא בְּעַלְמָא, וְנִפְקִי מִיָּא, וְהִשְׁתָּא בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְנִגְבָּא מִיָּא, אֲמָאֵי וּנְטָה אֶת יַדְךָ, דְּאִיהוּ שְׁמָאֲלָא.
 אֲלֹא הָרַם אֶת מִטָּךְ, לְנִגְבָּא מִיָּא. וּנְטָה אֶת יַדְךָ,
 לְאַתְבָּא מִיָּא, לְאַתְעָרָא סְטָרָא דְגִבּוּרָה, וְלְאַתְבָּא
 מִיָּא עַל מְצָרִים. וּבְגִין כֵּךְ, תִּרְיִן מְלִין הָכָא, דְּכִתִּיב הָרַם
 אֶת מִטָּךְ, וּנְטָה אֶת יַדְךָ עַל הַיָּם וּבִקְעָהוּ.

וְהָא תְּהוּמֵי הוּוּ. אֲלֹא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֶבֶד נִיֶּסָא גּוֹ
 נִיֶּסָא, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (שְׁמוֹת טו) קִפְאוּ תְּהוּמוֹת בְּלִב
 יָם. וְהוּא אֲזִלִּין בִּיבְשִׁתָּא בְּגוּ יָמָא, הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב
 וַיִּבְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בִּיבְשָׁה.

(דף מ"ח ע"ב) (שְׁמוֹת יד) וַיִּסַּר אֶת אוֹפֵן מִרְכְּבוֹתָיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 פִּתַּח, (יְחֻזְקָאֵל א) וְאַרְא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפֵן אֶחָד
 בְּאַרְצָא אֲצֵל הַחַיּוֹת. הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ וְאַתְמַר, אֲבַל תָּא
 חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכוּלָּא אֶתְחֲזִי שְׁלִטְנוּתָא דִּילֵיהּ,
 וְשְׁלִטְנֵיהּ דִּי לֹא תַעֲדֵי לְעַלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמִין.

וְעַבִּיד שׁוֹלְטָנוּתָא בְּאַבְהֶן, נָטַל לְאַבְרָהָם, וְקִיִּים בֵּיה
 עֲלָמָא, דְּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, וְאוּקְמוּהָ. נָטַיל יִצְחָק, וְשָׁתִיל בֵּיה
 עֲלָמָא, דְּאִיהוּ קִיִּים לְעֲלָמִין, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית יז)
 וְאֵת בְּרִיתִי אֲקִים אֶת יִצְחָק. נָטַל יַעֲקֹב, וְאוֹתֵבִיהָ קָמִיהָ,
 וְאֶשְׁתַּעֲשַׂע בְּהִדְיָה, וְאֶתְפָּאֵר בֵּיה, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב,
 (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

וְתָא חֲזִי, יַעֲקֹב אַחִיד בְּאִילָנָא דְּחַיִּי, דְּלִית בֵּיה מוֹתָא
 לְעֲלָמִין, דְּכָל חַיִּין בְּהֵהוּא אִילָנָא אֶשְׁתְּכַלְלוּ, וְיֵהֵב
 חַיִּין לְכָל אֵינּוֹן דְּאַחִידוּן בֵּיה. וּבְגִין כֶּךָ, יַעֲקֹב לָא מִית.
 וְאִמְתִּי מִית, בְּשַׁעֲתָא דְּכְתִיב, (בראשית מט) וַיֵּאסוּף רַגְלֵיו
 אֶל הַמָּטָה. הַמָּטָה. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ
 שֶׁל שְׁלֹמֹה, בְּגִין דְּבַהֲאֵי מָטָה כְּתִיב, (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת
 מוֹת, וּבְגִין כֶּךָ וַיֵּאסוּף רַגְלֵיו אֶל הַמָּטָה כְּתִיב, כְּדִין
 וַיִּגּוֹעַ וַיֵּאסֹף אֶל עַמּוּיוֹ. וְעַבִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב
 שְׁלִימוֹ דְּאַבְהֶן, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה מ"א) יַעֲקֹב אֲשֶׁר
 בְּחַרְתִּיךָ.

תָּא חֲזִי, כָּל מִשְׁרַיִין דְּלַעֲיָלָא, וְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין, כְּלָהוּ
 אַחִידוּן אֵלִין בְּאֵלִין, נְרַגִּין בְּנְרַגִּין, אֵלִין עֲלָאִין
 וְאֵלִין תַּתְּאִין. וְחַיּוּוֹתָא קְדִישָׁא עֲלֵייהוּ, וְכָלְהוּ אוֹכְלוּסִין
 וּמִשְׁרַיִין, כְּלָהוּ נְטֻלִין תַּחוֹת יְדֵהָא, עַל מִימְרָהָא נְטֻלִין,
 וְעַל מִימְרָהָא שְׂרָאן.

וְדָא הוּא חַיּוֹתָא, (ס"א עילא קדישא) דְּכָל שְׂאֵר חַיּוֹתָא, אַחֲדָן
 בָּהּ וְאַשְׁתְּלִשְׁלוּ (ס"א וְאַשְׁתְּכַלְלוּ) בְּגִינָה כַּמָּה חַיּוֹן לְחַיּוֹן
 (ס"א אֵלִין סְלָקִין וְאֵלִין נַחְתִּין) וְאַתְאַחְדָן דְּרַגִּין בְּדַרְגִּין, וְכִלְהוּ
 עֲלָאִין וְתַתְּאִין אֲזֻלִין וְשִׂאטִין בִּימָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
 זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יַדַּיִם שָׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר
 וְגו'.

וְכַד סְלִיק יַמָּא גַלְגְּלוּי, כְּלָהוּ אַרְבִּין סְלָקִין נַחְתִּין,
 וְזַעְפָּא אֲשַׁתְּכַח, וְרוּחָא תְּקִיפָא אֲזֻלָּא עֲלֵיהּ
 בְּתַקִּיפּוּ. וְנוּנִי יַמָּא מִתְּבַדְרִין לְכָל סֵטֶר, אֵלִין לְמִזְרַח,
 וְאֵלִין לְמַעְרָב, אֵלִין לְצָפוֹן, וְאֵלִין לְדָרוֹם. וְכָל אֵינּוֹן בְּנֵי
 עֲלָמָא, דְּחַמָּאן רְשִׁימָא עֲלֵיהּ, נְטֻלִין לוֹן, וּבְלָעִין לוֹן
 בְּקַפְטִירֵי עֲפָרָא.

וְכָל אַרְבִּין לָא נְטֻלִין מֵאַתְרֵיהּ, וְלָא סְלָקִין וְנַחְתִּין, בַּר
 מִהֵהוּא שְׁעַתָּא, דְּאֵתִי חַד דְּבָרָא בִּימָא, וְיַדַּע
 לְאַשְׁלָמָא רוּחָא דְזַעְפָּא דִּימָא, פִּיּוֹן דְּסְלִיק דָּא עֲלֵיהּ
 דִּימָא, שְׂכִיךְ מְרוּגְזָא, וְנִיחָא אֲשַׁתְּכַח, וְכַדִּין כְּלָהוּ
 אַרְבִּין אֲזֻלִין בְּאַרְחַ מִיֶּשֶׁר, וְלָא סָטָאן לִימִינָא וּשְׂמָאלָא,
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קד) שָׁם אֲנִיּוֹת יִהְלְכוּן לוֹיְתָן זֶה
 יִצְרַת לְשַׁחַק בּוֹ. זֶה דִּיִּיקָא. וְכָל נוּנִי יַמָּא מִתְּכַפְּנִשִּׁין
 לְאַתְרֵיהּ. וְכָל אֵינּוֹן חַיּוֹן חֲדָאן עֲלָהּ, וְחַיּוֹן חֲקָלָא
 עֲלָאָהּ חֲדָאן, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב מ) וְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה
 יִשְׁחָקוּ שָׁם.

תָּא חֲזִי, כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיִלָא, אֵית לְתַתָּא. כְּגֹוֹנָא דְלַתְתָּא,
 אֵית בִּימָא. כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיִלָא, אֵית לַעֲיִלָא בִּימָא
 עֲלָאָה. כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיִלָא אֵית לְתַתָּא. כְּגֹוֹנָא דְלַתְתָּא,
 אֵית בִּימָא תַתָּאָה.

גּוּפָא דִּהְהוּא יִמָא, הָא אֲתַעֲרָנָא לְחִבְרָנָא, אֹרְכָא
 וּפּוֹתִיָא, רִישָא וּדְרוּעִין וְשַׁעֲרֵי גּוּפָא, כִּלָא כְּמָה
 דְאַצְטְרִיד, וְכִלָא בְשַׁמִּיָה (ויחי רמ"ה) אֲתַקְרִי. וְכְגֹוֹנָא דָא
 לְתַתָּא לִימָא דְלַתְתָּא, הָכִי נְמִי רִישָא דִימָא, וּדְרוּעִין
 דִימָא, וְגּוּפָא דִימָא.

כְּתִיב (בראשית מט) זְבוּלוֹן לְחוֹף יַמִּים יִשְׁכּוֹן. וְהָא יִמָא חַד
 הוּהוּ בְעַדְבִּיָה אֶלָא מְאִי לְחוֹף יַמִּים, וְדָאִי
 אֹקְמוּהָ חִבְרִיָא בְרִזָא עֲלָאָה. וְיִרְכְּתוּ עַל צִידוֹן, כְּמָה
 דְאֵת אִמֵר (שמות א) יוֹצֵאִי יָרֵךְ יַעֲקֹב. זְבוּלוֹן שׁוֹקָא דִימִינָא
 דְגּוּפָא הוּהוּ, וַיִּם כְּפָנֵת הוּהוּ בְעַדְבִּיָה, וּמַהֲכָא אֲשַׁתְּכַח
 חֲלִזוֹן לְתַכְלָתָא.

תָּא חֲזִי, כְּמָה רְתִיכִין עַל רְתִיכִין אֲשַׁתְּכָחוּ, וְגַלְגְּלוּ
 דְרְתִיכָא רְהֵטִין בְּבַהִילוֹ, וְלָא מִתְעַכְבִּי אֵינּוֹן סְמִי
 רְתִיכָא, לְנִטְלָא עֲלִיהוֹן. וְכֵן כְּלָהוּ. (נ"א וְהָא שְׁנֵהֲגוּ בַכְּבוֹדוֹת בְּבַהִילוֹ)
 תָּא חֲזִי, רְתִיכָא דִי מְמַנָא עַל מְצָרָאִי, (אִי תִימָא) אֹקְמוּהָ,
 רְתִיכָא שְׁלִימָתָא לָא אֲשַׁתְּכַח, דְהָא כְּתִיב וַיִּסַּר אֵת אוֹפֵן
 מִרְכָּבוֹתָיו, כְּמָה רְתִיכִין הוּוּ, דְהוּוּ נְטֻלִין עַל חַד סְמִיךְ

גִּלְגָּלָא, דְּאִתְפְּקְדוּ עֲלֵיהּ, כִּיּוֹן דְּאִתְעַבְרַת הָאִי
 מִשׁוּלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ, כְּלָהּוּ רְתִיכִין אִתְעַבְרוּ מִשׁוּלְטָנֵיהוֹן,
 וְלֹא נִטְלוּ. כְּדִין כְּלָהּוּ לְתַתָּא אִתְעַבְרוּ מִשׁוּלְטָנוּתָא,
 דְּכְתִיב, (ירמיה מו) עַל מִצְרַיִם וְעַל פְּרָעָה וְעַל הַבּוֹטְחִים (דף

מ"ט ע"א) בּוּ.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא, שְׁלִטְנוּתָא דְּמִצְרַיִם שְׁלִיט עַל כָּל שְׂאֵר
 עַמִּין, כִּיּוֹן דְּאִתְבַּר חֵילָא דְּמִצְרַיִם, אִתְבַּר
 חֵילָא דְּשְׂאֵר עַמִּין. מִנְלָן, דְּכְתִיב, (שמות טו) אִזְ נִבְהָלוּ
 אֱלוֹפֵי אֲדוּם וְגו'. וְכְתִיב (שמות טו) שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן וְגו'.
 בְּגִין דְּכְלָהּוּ הוּוּ אֲחִידָן בְּפּוֹלְחָנָא דְּמִצְרַיִם, וְאֲחִידָן
 בְּמִצְרַיִם לְסִיּוּעָא דְּלָהוֹן. וּבַהֲהוּא זְמַנָּא, כְּלָהּוּ בְּעָאן
 לְסִיּוּעָא דְּמִצְרַיִם, לְאִתְתַּקְפָּא. וְעַל דָּא, כִּיּוֹן דְּשָׁמְעוּ
 גְבוּרָן דְּעַבְדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, רְפוּ יְדֵיהוֹן,
 וְלֹא יִכִּילוּ לְמִיקָם, וְאִזְדַּעְזְעוּ כְּלָהּוּ, וְאִתְבַּרוּ (מִשׁוּלְשְׁלִיחוֹן)
 מִשׁוּלְטָנֵיהוֹן.

וְדֵאִי כִּד אִתְבַּר חֵילָא דְּלָהוֹן לְעֵילָא, אִתְבַּר חֵילָא דְּכָל
 אֵינּוֹן דְּאֲחִידָן בֵּיהּ, כִּיּוֹן דְּאִתְבַּר חֵילָא דְּכְלָהּוּ
 לְעֵילָא, כָּל הַנִּי דְּלְתַתָּא אִתְבַּרוּ, בְּגִין (ההוא) הָאִי חֵילָא
 דְּאִתְבַּר בְּקַדְמִיתָא. וּבְגִין כִּד וַיִּסַּר אֶת אַפְּן מִרְכָּבוֹתָיו
 כְּתִיב. וַיִּנְהַגְהוּ בְּכַבְדוֹת, דְּהָא כִּד דָּא אִתְבַּר, לָא הוּוּ
 אֲזֵלִין.

תָּא חֲזִי דְהָכִי הוּא, דְּלֹא כְּתִיב וַיִּסַּר אֶת אוֹפְנֵי
מִרְכָּבוֹתָיו, אוֹ אוֹפֵן מִרְכָּבָתוֹ, אֶלֶּא וַיִּסַּר אֶת אוֹפֵן
מִרְכָּבוֹתָיו. בְּגִין הָאֵי חִילָא, דְּכֻלְהוּ הָווּ מִתְדַבְּקֵן בֵּיתָה. (הכִּי

אֶקְרוּן)

וְתוֹ, וַיִּסַּר אֶת אוֹפֵן מִרְכָּבוֹתָיו, תָּא חֲזִי, (וַיִּסַּר אֶת אוֹפֵן מִרְכָּבוֹתָיו)
זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֶתְרַעֵי בְּהוּ, לְאֶתְדַבְּקָא בְּהוּ, וּלְמַהוּי לְהוּ חוֹלְקָ, וּלְמַהוּי
אֵינּוֹן חוֹלְקִיָּה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים יג) וּבוֹ תִּדְבְּקוּן.
וְכְּתִיב (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקִּים בְּיָי אֱלֹהֵיכֶם, בְּיָי מִמָּשׁ.
וְכְּתִיב (תְּהִלִּים קל"ה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה. וְכְּתִיב (דְּבָרִים לב) כִּי
חָלַק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. דְּאֶפִּיק לֹוֹן מִזְרַעָא
קְדִישָׁא, לְמַהוּי חוֹלְקִיָּה, וְעַל דָּא יְהֵב לֹוֹן אוֹרִייתָא
קְדִישָׁא עֲלָאָה, גְּנִיזָא תְּרִי אֶלְפִין שְׁנִין, עַד לָא יִתְבְּרִי
עֲלֵמָא, וְהָא אֶתְמַר. וּבְגִין רְחִימוּתָא דִּילִיָּה יְהֵבָא
לְיִשְׂרָאֵל, לְמַתְךָ אֶבְתְּרָה, וּלְאֶתְדַבְּקָא בְּהָ.

תָּא חֲזִי, כָּל מְשִׁירֵיין דְּלְעִילָא, וְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין, כְּלָהוּ
אַחֲדָן אֵלִין בְּאֵלִין, דְּרַגִּין בְּדַרְגִּין, אֵלִין עֲלָאִין,
וְאֵלִין תַּתְּאִין, וְהָא אוּקְמוּתָהּ, דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים קד) זֶה הָיִים
גְּדוֹל. וְחִיּוּתָא קְדִישָׁא עֲלִיָּה, וְכֻלְהוּ אוּכְלוּסִין וּמְשִׁרֵיין,
כְּלָהוּ נְטֻלִין תַּחוּת יְדָהּ, עַל מִימְרָה נְטֻלִין, וְעַל מִימְרָה
שְׂרָאן. בְּעַדְנָא דְהִיא נְטֻלָא, כְּלָהוּ נְטֻלִין, בְּגִין דְכֻלְהוּ
אַחֲדָן בְּהָ. (אֶמַר ר' יֶצְחָק)

וְתֵא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְבַעֲי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַעְבְּרָא
 לְאוּכְלוּסִין דְּפִרְעָה לְתַתָּא, אַעְבַּר בְּקַדְמִיתָא
 לְתֵהוּא חֵילָא דְלֵהוֹן, כְּמָה דְאוּקִימָנָא. מַה עָבַד. אַעְבַּר
 וְסֻלֵיק הֵהוּא אַתְר קְדִישָׁא עֲלָאָה, דִּהוּה מִדְבַּר (פ"י מְנַהֲיג)
 לְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין, כִּיּוֹן דִּהֵאִי אֶסְתְּלִיק, הִנְהוּ כְּלָהוּ
 מִשִּׁירֵיין לָא יְכִילוּ לְדַבְּרָא, כִּיּוֹן דְאֵינּוֹן לָא יְכִילוּ, הֵהוּא
 מְמָנָא דְמִצְרָאִי אַעְבְּרוּ לִיה מִשׁוּלְטָנִיָּה, וְאַעְבַּר (י' ע"ב)
 בְּנוֹרָא דְדִלִיק, וְכַדִּין שְׁלֻטָנוֹתָא דְמִצְרָאִי אֶתְעָדִי. וְעַל
 דָּא, אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְחָמוּ מְמָנָא
 דְּמִצְרַיִם אֶתּוּקַד בְּנוֹרָא.

ר' יִצְחָק אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְיַמָּא, קָרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִמָּנָא רַבְרַבָּא דְעַל יַמָּא, אָמַר
 לִיה, בְּשַׁעֲתָא דְעַבְדִּית אָנָּא עָלְמָא, מְנִיתִי לָךְ עַל יַמָּא,
 וְתַנְאִי אֵית לִי עַל יַמָּא, דִּי יְבוּזַע מִיִּמּוֹי מְקַמִּי בְּנִי. הֲשַׁתָּא
 מְטָא עַדְנָא, דִּיעְבְּרוֹן בְּנֵי בְּגוּ יַמָּא. לְבַתַּר מַה פְּתִיב,
 וַיֵּשֶׁב הָיִם לְפָנוֹת בְּקָר לְאִיתָנוּ. מַאי לְאִיתָנוּ, לְתַנְאוּ
 דִּהוּה לִיה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בְּרָא עָלְמָא.

וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל שָׂרָאן עַל יַמָּא, וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל חָמָאן, גְּלַגְלִי
 יַמָּא סֻלְקִין וְנַחְתִּין, זְקָפוּ עֵינֵיָּיהוּ, וְחָמוּ לְפִרְעָה
 וְלְאוּכְלוּסִין דִּילִיָּה, דְחִילוּ וְצַעְקוּ. וְהָא אֶתְמַר. הָיִם רָאָה,
 מַה חָמָא יַמָּא. אָרוּנָא דִּיוֹסֶף קָא חָמָא, וְעָרַק מְקַמִּיָּה.

מֵאֵי טַעֲמָא, (בְּגִין) דְּכִתִּיב, (בראשית לט) וַיֵּןֶס וַיֵּצֵא הַחוּצָה.
 וְעַל דָּא הֵיִם רָאָה וַיֵּנוֹס, וְכִתִּיב וַיִּסַּר אֶת אוֹפֵן מִרְכָּבוֹתָיו
 וְגו' אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּחָמוּ אֶרְעָא
 דְּמִצְרַיִם, כְּאֵלוּ אֲתוּקֵד בְּנוֹרָא, כְּדִין אֲמָרוּ אָנוּסָה מִפְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי, הוּוּ אוֹזְלֵי בְּמִדְבָּרָא, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא
 לְרַבִּי יוֹסִי, תָּא וְאִימָא לָךְ, דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּעֵי לְאַעְבְּרָא שׁוֹלְטָנוּתָא דְּאַרְעָא, לָא עָבִיד, עַד
 דְּאַעְבַּר שְׁלֹטָנוּתָא דְּלַהוֹן בְּרַקִּיעָא, וְלָא אַעְבַּר שְׁלֹטָנָא
 דְּלַהוֹן, עַד דְּמִנֵּי אַחְרָא בְּאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְּלָא יִגְרַע
 (שׁוֹלְטָנוּתָא) שְׁמוּשָׁא דְּלַהוֹן (דף מ"ט ע"ב) בְּרַקִּיעָא, בְּגִין לְקִיּוּמָא
 מֵה דְּכִתִּיב, (דניאל ד) וְלִמֵּן דֵּי יִצְבָּא יִתְנַיְנָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 וְדַאי הָכִי הוּא.

פְּתַח ר' יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים ח) יי' אֲדוֹנֵינוּ מֵה אֲדִיר שְׁמֵךְ
 בְּכָל הָאָרֶץ. יי' אֲדוֹנֵינוּ: כַּד בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְתַבְרָא חֵילָא דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת,
 אֲתַקִּיף דִּינֵיהּ עַלֵּיהּ, וְתַבַּר לֹון, וְאַעְבַּר מִקְמֵיהּ
 שׁוֹלְטָנוּתָא דְּלַהוֹן.

אֲשֶׁר תִּנְהַ הוֹדֵךְ עַל הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר נָתַת מִבְּעֵי לֵיהּ, או
 תִּנְהַ הוֹדֵךְ, מֵהוּ אֲשֶׁר תִּנְהַ הוֹדֵךְ. אֵלָא דָּא הוּא
 רְזָא דְּנַהֲרָא עֲמִיקָא דְּכֻלָּא, וְדוּד בְּעָא בְּעוֹתֵיהּ, לְמַנְגַד

מִיָּה עַל הַשָּׁמַיִם, וְדָא הוּא (ויקרא ס"ה ע"ב) אֲשֶׁר. כְּמָה דְאֵת
אֲמַר, (שמות ג) אֵהְיָ אֲשֶׁר אֵהְיָ.

בְּשַׁעֲתָא דֵהֵאִי נִהְרָא (ס"ג ע"ב, בראשית רכ"א ע"א) עֲמִיקְתָּא
דְּכֻלָּא, נְגִיד וְנַפְיָק עַל הַשָּׁמַיִם, כְּדִין כְּלָא
בְּחִידוֹ, וּמְטְרוֹנִיתָא אֲתַעֲטַרְתָּ בְּמַלְכָּא, וְכָל עַלְמִין כְּלָהוּ
בְּחִידוֹ, וְשִׁלְטְנוֹתָא דְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים
וּמַזְלוֹת, אֲתַעֲבַר מְקַמֵּי מְטְרוֹנִיתָא, וְכְדִין זְקַפִּין רִישָׁא
כָּל מֵאן דְאַחִידוּ בָהּ.

אֲדֵהֲכִי חֲמוּ חַד בַּר נֶשׁ, דֵּהוּה אֲתִי, וְחַד מְטוּלָא קָמִיָּה.
אֲמַר רַבִּי חֲיִיא, גִּזִּיל, דְּלִמָּא הֵאִי בַר נֶשׁ עוֹבֵד
עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת הוּא, אוּ עַם הָאָרֶץ הוּא, וְאָסִיר
לְאִשְׁתַּתְּפָא בִּהְדִּיָּה בְּאַרְחָא. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, גִּיתִיב הָכָא,
וְנַחֲמִי, דְּלִמָּא גַּבְרָא רַבָּא הוּא.

אֲדֵהֲכִי, אַעֲבַר קָמִיָּהוּ, אֲמַר לֵיהּ, בְּדוּקְפָא דְמַעֲבָרָא
דְּקוֹטִיפָא דֵהֵאִי, חֲבֵרוֹתָא אַבְעִי, וְאַנָּא יְדַעְנָא
אַרְחָא אַחְרָא, וְנִסְטִי מֵהֵאִי, וְאַנָּא בְּעִינָא דֵאִימָא לְכוּ,
וְלֹא אֲתַחֲיִיבְנָא בְּכוּ, וְלֹא אַעֲבַר עַל מַה דְכֻתִיב, (ויקרא ט)
וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְּשׁוֹל, וְאַתּוֹן כְּסוּמִין בְּאַרְחָא דָּא,
וְלֹא תִסְתַּכְּנוּ בְּנַפְשֵׁיכּוֹ. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא
דְּאוּרִיכְנָא הָכָא, אֲתַחֲבֵרוּ בִּהְדִּיָּה. אֲמַר לוֹן, לָא תִשְׁתַּעוּ
מִיַּדִּי הָכָא, עַד דְנַעֲבַר בְּהֵאִי. סְטוּ בְּאַרְחָא אַחְרָא.

בְּתֵר דְנִפְקוּ מִהֵוּא אֲתֵר, אֲמַר לֹן, בְּהֵוּא אֲרֵתֵא
 אַחֲרֵא, הֵוּ אֲזֵלִי זְמַנָּא חֲדָא, חֵד פִּהֵן חֲכָם, וְחֵד
 פִּהֵן עִם הָאָרְץ בְּהֵדִיָּה, קָם הֵהוּא עִם הָאָרְץ בְּהֵהוּא אֲתֵר
 עֲלֵיָה וְקִטְלֵיָה. מִהֵהוּא יוֹמָא כָּל מָאן דְּאֵעְבֵּר בְּהֵהוּא
 אֲתֵר, מִסְתַּכֵּן בְּנַפְשֵׁיָה. וְהָא מִתְחַבְּרִין תַּמָּן מִשְׁדֵּדִי
 טוֹרֵיָא, וְקִטְלִין וְקַפְחִין לְבְנֵי נֶשָׂא, וְאִינּוֹן דִּידְעֵי לָא
 עֲבֵרֵי תַמָּן, וּבְעֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְמָא דֵּהֵהוּא כִּהֲנָא
 כָּל יוֹמָא.

פִּתַּח וְאָמַר, ^(ישעיה י') עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לְעֲמוּד וְגו' הָא
 אוֹקְמוּהָ אִינּוֹן מָאֲרֵי מְתִיבְתָא. אֲבָל אֲנָא לָא
 אֲמִינָא לְכוּ הָכִי, אֶלָּא דְרוּזָא דְמִלָּה אוֹלִיפְנָא. עוֹד הַיּוֹם,
 מָאן יוֹמָא דִּין. אֶלָּא, הָכִי כְּתִיב, ^(שמות ו) וַיִּקַּח אֶהֱרֹן אֶת
 אֶלִישֶׁבַע בֵּת עַמִּינָדָב. וְרוּזָא הוּא, עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 דְּאֶהֱרֹן הוּא שׁוֹשְׁבֵינָא דִּילָהּ, לְתַקְנָא בֵּיתָהּ וּלְשִׁמְשָׁא
 לָהּ, וּלְמִיעַל לָהּ לְמַלְכָּא לְאֲזִדְוּוּגָא כְּחֲדָא, מִכָּאן
 וְלִהְלָאָהּ, כָּל פִּהֵן דְּמִשְׁמֵשׁ בְּמַקְדְּשָׁא, כְּגוּוּנָא דְּאֶהֱרֹן.
 אַחִימֶלֶךְ כִּהֲנָא רַבָּא עֲלָאָה הָוָה, וְכָל אִינּוֹן כִּהֲנֵי
 בְּהֵדִיָּה, כִּלְהוּ הֵוּ שׁוֹשְׁבֵינִין דְּמִטְרוּנֵיָתָא,
 כִּיּוֹן דְּאֶתְקִטְלוּ, אֶשְׁתַּאֲרַת מִטְרוּנֵיָתָא בְּלַחֲוֹדְהָא,
 וְאֶתְאֲבִיד שׁוֹשְׁבֵינָא דִּילָהּ, וְלָא אֶשְׁתַּכַּח מָאן דְּמִשְׁמֵשׁ
 קָמָהּ, וַיִּתְקַן בֵּיתָהּ, וַיַּחֲדִי לָהּ לְאֲזִדְוּוּגָא עִם מַלְכָּא. כְּדִין

מֵהָהוּא יוֹמָא, אֶתְעַבְרָא לְשִׁמְאֵלָא, וְקִיִּמָּא עַל עֲלֻמָּא,
 כְּמִין עַל כְּלָא, קָטִיל לְשָׂאוּל וְלִבְנוֹי, אֶתְאַבִּיד מִינֵיהּ
 מַלְכוּ, מִיתוּ מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה אֲלִפִּין וְכַמָּה רַבּוּן. וְעַד כְּעַן,
 הֵהוּא חוֹבָה הָוּה תְּלִי, עַד דְּאַתָּא סִנְחָרִיב וְאַרְגִּיז כְּלָא.
 וְדָא הוּא עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב, דָּא הוּא יוֹמָא עֲלָאָה, וּמָאן
 אִיהוּ. דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאַבְדַת שׁוֹשְׁבֵינִין דִּילָהּ,
 הֵהִיא דְּאַשְׁתָּאַרַת בְּלָא יְמִינָא, ^(דְּהוּי לִיה) לְאַתְדַּבְּקָא
 בְּשִׁמְאֵלָא. דְּכַהֲנָא יְמִינָא הוּא. ^(אֲמַר לִיה לְאַתְדַּבְּקָא בְּשִׁמְאֵלָא) וּבְגִין
 כֶּף, עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לְעֻמוֹד.

תָּא חַזִּי, פְּתִיב גְּבַעַת שָׂאוּל נְסָה, שָׂאוּל אֲמַאי הָכָא.
 אֶלָּא בְּגִין דְּהוּא קָטִיל לְכַהֲנִי, וְגָרִים דְּרוּעָא יְמִינָא,
 לְאַתְעַקְרָא מֵעֲלֻמָּא. אוּף הָכָא, מֵהָהוּא יוֹמָא, לָא אַעֲבַר
 בַּר נֶשׁ בְּהָהוּא דְּיוֹכְתָא, בְּגִין דְּלָא אֶסְתַּכֵּן בְּנַפְשִׁיהּ. אֲמַר
 לִיה רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חִיָּיא, וְלָא אֲמַרִית לָךְ דְּלֻמָּא גְּבַרָא
 רַבָּא הוּא.

פְּתַח וְאֲמַר, ^(מִשְׁלִי ג) אֲשֶׁרִי אָדָם מִצָּא חֲכָמָה. אֲשֶׁרִי אָדָם,
^(דף נ' ע"א) כְּגוֹן אָנֹן, דְּאַשְׁכַּחנָא לָךְ, וְיַדְעֵנָא מִינָךְ
 מַלְה דְּחֲכָמָתָא. וְאָדָם יִפְיֵק תְּבוּנָה, כְּגוֹן אָנֹן, דְּאוּרִיכְנָא
 לָךְ לְאַתְחַבְרָא בְּהַדְךָ. וְדָא הוּא בַר נֶשׁ דְּזֻמִּין לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא נְבוֹזָא בְּאַרְחָא, אֲנַפּוּי דְּשְׁכִינְתָּא, וְעַל דָּא
 כְּתִיב, ^(מִשְׁלִי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגְהָ. אֲזֻלוּ.

פֶּתַח הַהוּא גְּבֵרָא וְאָמַר (תהלים כד) לְדוֹד מְזֻמּוֹר לִיִּי הָאָרֶץ
 וּמְלוֹאָהּ וְגו'. לְדוֹד מְזֻמּוֹר בְּאַתֵּר חֵד, וּבְאַתֵּר
 אַחֲרָא מְזֻמּוֹר לְדוֹד, מֵה בֵּין הָאִי (ק"ע ע"א) לְהָאִי. אֶלָּא
 לְדוֹד מְזֻמּוֹר, שִׁירְתָּא דְקָאמַר דּוֹד, עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
 מְזֻמּוֹר לְדוֹד, שִׁירְתָּא דְקָאמַר דּוֹד, עַל גְּרַמִּיָּה.

לִיִּי (כ"ב ע"ב) הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. לִיִּי: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְכָל אוֹכְלוֹסִין
 דִּילָהּ, דְמִתְחַבְּרִין בְּהֵדְהָ, וְאַקְרוּן מְלוֹאָהּ וְדָאִי הוּא. כְּמָה
 דְאֵתְ אָמַר, (ישעיהו ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ תִּבְל וְיֹשְׁבֵי בָּהּ:
 דָּא הוּא אֶרְעָא דְלִתְתָּא, דְאֶקְרִי תִּבְל, וְאַחֲדַת בְּדִינָא
 (דְעֵלְמָא) דְלְעֵילָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוֹט
 תִּבְל בְּצַדִּיק, בֵּין לְחֵד, בֵּין לְעַמָּא חֵד, בֵּין לְכָל עַלְמָא,
 מֵהָאִי דִינָא הוּא אֲתֵדָן.

תָּא חֲזִי, פְּרַעָה מֵהָאִי דִינָא יְנִיק, עַד דְאֲתַאבִּידוּ הוּא
 וְכָל עַמִּיָּה. פִּיּוֹן דְהָאִי דִינָא אֲתַעַר עֲלֵיהּ, הַהוּא
 מְמָנָא דְאֲתַמְנָא עֲלֵיהּ בְּשִׁלְטָנוּתָא, אֲתַעַדִּי וְאַתְעֵבֵר,
 כְּדִין כְּלָהוּ דְלִתְתָּא, אֲתַאבִּידוּ, דְכְּתִיב וַיִּסַּר אֶת אוֹפֵן
 מִרְכָּבוֹתָיו. מֵאִי אוֹפֵן מִרְכָּבוֹתָיו. מִרְכָּבוֹתָיו דְפְרַעָה. וּמֵאֵן
 אִיהוּ הַהוּא אוֹפֵן דְלָהוֹן, הַהוּא מְמָנָא דְשְׁלִיט עֲלֵיהּ.
 וְעַל דָּא מִיתוּ כְּלָהוּ בִימָא. אֲמָאִי בִימָא, אֶלָּא יֵמָא עֲלָאָה
 אֲתַעַר עֲלֵיהּ, וְאַתְמַחוּ (נ"א וְאַתְמַסְרוּ) בִּידְהָא. וּבְגִין כִּךְ

טָבְעוּ בַיָּם סוּף כְּתִיב. אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְדַאי הָכִי הוּא, וְעַל
 דָּא כְּתִיב, טָבְעוּ בַיָּם סוּף. סוּפָא דְדַרְגִּין.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, וַיִּנְהַגְהוּ בְּכַבְדוֹת. בְּכַבְדוֹת מַהוּ. אֵלָא
 מִכָּאן אֹלִיפְנָא, דְּבַהֲהוּא דְּבְרוּתָא דְּאִתְדַבֵּר בֵּיהּ בַּר
 נָשׁ, מִדְּבָרִין לִיהּ. בְּפַרְעָה כְּתִיב (שְׁמוֹת ט) וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה.
 בְּהֵהוּא מְלָה, דְּבַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכַבְדוֹת
 מִמֶּשׁ. אָמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, אֵת אֹקִיר
 לְבָךְ. אֲנָא אֲדַבֵּר לָךְ בְּהַאי, עַל דָּא וַיִּנְהַגְהוּ בְּכַבְדוֹת.

וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם,
 דָּא מִמְנָא דְּאִתְמַנִּי עַל מִצְרָאִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 הָאִי מְלָה קִשְׂיָא, בִּיּוֹן דְּאֵעְבְּרוּ לִיהּ מִשׁוּלְטָנוּתִיהּ, הֵיךְ
 יְכִיל הוּא לְמַרְדֵּךְ אֲבַתְרִייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

אֵלָא וְדַאי הָכִי הוּא. אָבַל דָּא וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם, מִצְרַיִם
 דִּלְתַתָּא. כִּי יִי נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרַיִם, מִצְרַיִם
 דִּלְעֵילָא, דְּכִיּוֹן דְּאִתְבַּר חִילְהוֹן מְלַעֲיִלָא, כְּדִין אִתְבַּר
 חִילָא וְתוֹקְפָא דִּלְהוֹן לְתַתָּא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב כִּי יִי
 נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרַיִם. בְּמִצְרַיִם דִּיקָא. דָּא הוּא תוֹקְפָא
 דִּלְהוֹן דִּלְעֵילָא. וְדָא הוּא דְּאוּקְמוּהָ מֶלֶךְ מִצְרַיִם סִתָּם.
 הָכָא, וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּחָמוּ דְּהָא
 אִתְבַּר חִילְהוֹן, וְתוֹקְפָא דִּלְהוֹן, דִּלְעֵילָא.

תָּא חֲזִי, כַּד אִתְעַרְתְּ הָאִי כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, אִתְעַרְוּ כָּל

אִינּוֹן דִּאֲחִידָן בְּהַ, וְכִלְהוּ אַחֲרָנִין דְּלַתְתָּא, וַיִּשְׂרָאֵל
 לְעֵילָא מִכְּלָהוּ, דְּהָא אִינּוֹן נְטִילֵי לָהּ בְּגוּפָא דְאֵילְנָא,
 וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְגִינֵי כֶּךָ יִשְׂרָאֵל אַחִידָן בְּהַ, יִתִּיר מִכָּל
 עוּבְדֵי כּוּכָבִים וּמִזֹּלוֹת. וְכֹד אִינּוֹן מִתְעַרִין, (כָּל עַמִּים עֲבוּרִים)
 אַתְּבַר תּוּקְפֵהוֹן מֵאִינּוֹן דְּשִׁלְטֵי עַלְיֵיהוּ.

תָּא חֲזִי, הָאֵי מְמַנָּא שְׁלִטְנָא דְּמִצְרָאֵי, דְּחִיק לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל, בְּכִמָּה שְׁעֵבוּדִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. לְבַתֵּר
 דְּאַתְּבַר הוּא בְּקַדְמִיתָא, אַתְּבַרוּ אִינּוֹן מִלְּכוּוֹתָא (ס"א
 מִלַּתְתָּא), הֵדָא הוּא דְכָתִיב כִּי יִי' נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרַיִם. נִלְחָם
 לָהֶם וְדָאֵי.

ס"א תוספתא

וַיִּסַּע מִלְּאֲךָ הָאֱלֹהִים וְגו' (מִתְנִיתִין) עַד לָא (ס"א אֲשַׁתְּקַע)
 אֲשַׁתְּכַח אוּרָא דְכִיָּא, וְלֹא נְהִירִין, אַבְנִין נְקִיבִין הוּוּ
 סְתִימָאן. תִּלְת רִוְחִין דְּכִלְיִלָן בְּתִלְת, הוּוּ שְׁקִיעֶן. וּמִיִּין
 סְתִימָן תַּחֲוֹת נּוּקְבֵי. בְּשִׁבְעִין וְתֵרִין אַתּוּון אַתְּהִדְרוּ
 לְאַתְרֵייהוּ (דף נ' ע"ב) אִינּוֹן אַבְנִין (ס"א דְרִין).

בְּתֵר שְׁבַעִין וְתֵרִין דְרָגִין, וְכֹן תִּלְת זְמַנִין, אַתְּבַקְעוּ
 וְאַתְּנְקִיבוּ אַבְנֵי, תַּחֲוֹת צְרוּרָא דְהוּהָ חֲקִיקָא,
 וְאַתְּכַנְפוּ דְרָגִין, וְאַתְּעֲבִידוּ כְּנוּפִיא חֲדָא. (ס"א אַתְּפִלְג וְאַתְּעֲבִידוּ

(כְּנוּפִיא חֲדָא)

לְבַתֵּר אַתְּפִלְגוּ, וְאַתְּעֲבִידוּ תֵרִין דְרָגִין, פְּלַגוּתָא מִיָּא

אֲגִלְדוּ, וּפְלִגוּתָא אֲשֶׁתְקַעוּ. אֵלִין סְלִיקוּ, וְאֵלִין נַחְתוּ,
מִהֲכָא שָׂרָא עֲלָמָא לְאַתְפְּלָגָא.

צְרוּרָא אַחְרָא (נ"א חֲדָא) אֵית לְעֵילָא, (לְעֵילָא) וְהוּא גְלִיפָא
בַּע"ב חֲתִימָן דְּגוֹשְׁפִנְקָא תְקִיפָא, וּבְהוּ שְׁקִיעֵן
גְּלִגְלוּי דִּימָא. כַּד נְטְלִין, אֲתְפְּלָגוּ לְאַרְבַּע זַוְיִין. פְּלָגוּ
חֲדָא סְלִיק, וּפְלָגוּ חֲדָא נַחֲתִית, פְּלָגוּ חֲדָא לְסִטְר צְפוֹן,
וּפְלָגוּ חֲדָא לְסִטְר דְּרוּם. כַּד מִתְחַבְּרֵן כְּחֲדָא, גּוֹמְרִין
דְּלַהֲטִין קִיּוּמִין, בְּלַהֲט שְׁנַנָּא דְּחַרְבָּא דְּמַתְהַפְּכָא.

חַד קִיּוּמָא נְעִיץ בְּגוּ יָמָא, דְּרָגָא שְׁלִיחָא דְּאַפְרָכָא
עֲלָתָה, סְלִיק בְּתַהוּא קִיּוּמָא לְעֵילָא לְעֵילָא,
אֲשֶׁתְכֻלָּל (נ"א אֲסִתְבֵּל) לְמַרְחִיק, קְטוּרָא דְּאַרְבִּין דְּשִׁאטִּין
בִּימָא. מֵאֵן חָמִי גְּלִגְלִין דְּסִלְקִין וּנְחַתִּין וְרוּחָא דְּנִשְׁבִּב
בְּהוּ, וְנוּנִי יָמָא נְגַדִין כָּל אֵינּוֹן אַרְבִּין לְכָל סְטְרֵי עֲלָמָא.
הֵהוּא דְּרָגָא, כַּד נַחֲתִית מִתְהוּא, קִיּוּמֵי אֶלְף מִימִינֵיהּ,
וְאֶלְף מִשְׂמְאַלֵיהּ, הוּוּ תָב וְיָתִיב בְּאַתְרֵיהּ,
כְּמִלְכָּא בְּכוּרְסֵיהּ, הֵהוּא דְּרָגָא דְּכַד שְׁאטֵי יָמָא לְאַרְבַּע
סְטְרֵי עֲלָמָא, עֲמִיָּה נְפֻקַת, בֵּיהּ תַּבְת, הוּוּ תָב בְּקִיּוּמָא
דְּמִלְכָּא.

כְּדִין כְּרוּזִין נְפֻקִין, מֵאֵן מְאַרֵי דְּעֵינִין, יְזַדְקֵפֵאן לֹון
לְעֵילָא לְעֵילָא. מְאַרֵיהוֹן דְּגַדְפִּין יְקוּמוֹן
בְּקִיּוּמֵיהוּ. מְאַרֵי דְּאַנְפִּין, חֲפִיִּין לֹון, עַד דְּנִטִּיל
בְּמִטְלָנוּי. כְּדִין וַיִּסַּע מִלְּאָף הָאֱלֹהִים. (עַד כֹּאן).

רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח, (משלי לא) הִיִּתָּה כְּאַנִּיּוֹת סוּחֵר מִמְּרַחֵק
 תְּבִיא לַחֲמָה. הִיִּתָּה כְּאַנִּיּוֹת סוּחֵר, דָּא כְּנִסְת
 יִשְׂרָאֵל. מִמְּרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (ישעיה ל)
 הִנֵּה שֵׁם יְיָ בָּא מִמְּרַחֵק. תְּבִיא לַחֲמָה, בְּחַד דְּרָגָא דְּשָׂאֲרֵי
 עֲלָה, וּבִיָּה אֲתַמְשְׁכוּ כָּל אֱלִין נְחָלִין וּמִבּוּעֵין דְּאֲזַלִּין
 בְּיַמָּא, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (קהלת א) כָּל (ויקרא נ"ח ע"א) הַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'.

אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים, אֶף עַל גַּב דְּכִלְהוּ נְחָלִין
 אֲתַמְשְׁכֵן בְּהֵוּא דְּרָגָא, וְהֵוּא דְּרָגָא נְחִית (נ"א נגיד)
 לִוְן לְהֵוּא יַמָּא, לָא תִימָא. דְּהָא אָרִיק לִוְן, וְהָא לָא
 שְׂרִיין בֵּיה אַחַרְנִין, וְלָא נַגְדִין בֵּיה כְּמִלְקַדְמִין, אֶהְדֵּר
 וְאָמֵר אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שְׁבִים, אֶל
 מְקוֹם דְּהֵוּא דְּרָגָא דְּנְחָלִין אֲזַלִּין זְמַנָּא חֲדָא, שָׁם הֵם
 שְׁבִים לְלַכְתָּ, תַּמָּן אֵינּוֹן תִּיַיְבִין צְמֵהוּ אֶתְרַ עֲלָאָה,
 וְלָא פְּסִקִין לְעֲלָמִין, וּמִתְכַּנְּשֵׁי כְּלָהוּ בְּהֵוּא אֶתְרַ. וְלָמָּה.
 לְלַכְתָּ. לְמַהֲדָ לְהֵוּא אֶתְרַ דְּיַמָּא, כְּמָה דְּאֵתְמַר, מַה
 שְׂמִיָּה דְּהֵוּא דְּרָגָא. צְדִיק אֶקְרִי.

רַבִּי יְהוּדָה אָמֵר, כְּתִיב (תהלים קד) שָׁם אַנִּיּוֹת יִהְלְכוּן לְוִיתָן
 זֶה יִצְרָתָ לְשַׁחֵק בּוֹ. שָׁם אַנִּיּוֹת יִהְלְכוּן, בְּהֵוּא יַמָּא
 דְּאֲזַלִּין וְשִׂאטִין, עַד דְּאֵתְיִין לְאַתְחַבְּרָא בְּהֵוּא דְּרָגָא,
 כְּדִין כְּתִיב לְוִיתָן זֶה יִצְרָתָ לְשַׁחֵק בּוֹ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, לְעֵילָא לְעֵילָא יתיר, אֵית זְווגָא אַחֲרָא,
 דְּשָׂאֲרֵי בַּחֲבִיבוּתָא, וְלֹא (ויקרא ס"א ע"ב, ע"ז ע"ב, נ"ה ע"א, כ"ו
 ע"א) מִתְּפָרֵשׁ לְעַלְמִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵן זָכִי לְהֵהוּא
 זְווגָא. אָמַר לֵיהּ, מֵאֵן דָּאֵית לֵיהּ חוּלְקָא בְּעַלְמָא דָּאֵתִי.
 בְּעַלְמָא דָּאֵתִי דִּיקָא.

אָמַר לֵיהּ, וְהָא מֵהֲכָא אוֹלִיפְנָא, דְּכַתִּיב, (תהלים קד) לְוִיתָן
 זֶה יִצְרַת לְשַׁחֵק בּוֹ, מִשְׁמַע דְּקָאֲמַר זֶה, וְזֶה וְזֹאת
 יִדְעֵן אֵינּוֹן. אָמַר רַבִּי אַבָּא, תְּרוּוּיִכוּ שְׁפִיר קָאֲמַרִיתוּ,
 וְהָא דְרַבִּי יְהוּדָה שְׁפִיר דִּיקָא, וְכֹלָא זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְאַתְעֲנַגָּא בְּהוּ לְצַדִּיקָיָא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה
 נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל יִי.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה אַלְפִין, כַּמָּה רַבְּבִין דְּמִשְׁרִינִין
 קְדִישִׁין, אֵית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאֲרֵי
 דְּאַנְפִין עַלְאִין, מָאֲרֵי דְּעֵינִין, מָאֲרֵי דְּזֵינִין, מָאֲרֵי
 דְּיִלְלָה, מָאֲרֵי דְּיִבְבָּא, מָאֲרֵי דְּרַחֲמֵי, מָאֲרֵי דְּדִינָא,
 וְעֵילָא מְנִייהוּ אֶפְקֵד לְמַטְרוֹנִיתָא לְשִׁמְשָׁא בְּהִיכְלָא
 קָמִיתָא.

לְקַבִּיל אֵלִין, אֵית לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא, מִשְׁרִין מְזֵינִין.
 בְּשִׁתִּין (בְּשִׁתָּא) אַנְפִין מְשִׁתְּכּוּ מִשְׁרִין
 מְזֵינִין. וְכֹלְהוּ חֲגִירֵן חֲרַבָּא, קִימָאן בְּסַחְרָנְהָא, כַּמָּה
 נְפִיקִין, כַּמָּה עֵיילִין. בְּשִׁית גְּדַפִּין טָאסִין כָּל עַלְמָא. קָמִי

כָּל חַד וְחַד גּוֹמְרִין דְּנוֹר דְּלִיק. לְבוֹשׁוּי, מִתְּלֵהֲטָא אֶשָּׁא.
 בְּגִבּוּי, שְׁנָנָא דְחֶרְבָא מִתְּלֵהֲטָא בְּכָל עֲלָמָא, לְנִטְרָא (ד) נ"א ע"א קָמָה. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית א) וְאֵת לֵהֵט הַחֶרֶב
 הַמִּתְּהַפֶּכֶת לְשִׁמּוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים.

מֵאֵן דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים. דָּא הִיא מִטְרוֹנִיתָא רַבְתָּא, דְּהִיא
 אֲרַחָא, לְהֵהוּא אֵילָנָא רַבְרָבָא תַקִּיף, אֵילָנָא דְחַיִּי.
 דְכְתִיב, (שיר השירים א) הִנֵּה מִטְתּוֹ שֶׁלְשֵׁלְמָה שְׁשִׁים גְבוּרִים
 סָבִיב לָהּ מִגְבוּרֵי יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל דְלַעִילָא, כָּלָם אַחוּזֵי
 חֶרֶב.

כִּד נִטְלָא מִטְרוֹנִיתָא, כְּלָהּוּ נִטְלִין בַּהֲדָה, הֵדָא הוּא
 דְכְתִיב וַיִּסַּע מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים. וְכִי מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים
 אֲתַקְרִי. אֲמַר רַבִּי אַבָּא אֵין. תָּא חַזִּי, הָכִי אֲמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, אֲתַקִּין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָמִיה, הֵיכְלָא
 קַדִּישָׁא, הֵיכְלָא עֲלָאָה, (קַדִּישָׁא) קַרְתָּא קַדִּישָׁא, קַרְתָּא
 עֲלָאָה. יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ אֲקָרִי, מֵאֵן דְּעָאֵל לְמַלְכָּא,
 לָא עָאֵל אֵלָא מֵהֵהוּא קַרְתָּא קַדִּישָׁא, נָטִיל אֲרַחָא
 לְמַלְכָּא, דְאֲרַחָא מֵהָכָא אֲתַתְקִין.

הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לִי יְיָ צַדִּיקִים יְבוֹאוּ
 בו. כָּל שְׁלִיחוֹתָא דְבַעֵי מַלְכָּא מִבֵּי מִטְרוֹנִיתָא
 נִפְקָא, וְכָל שְׁלִיחוֹתָא מִתְתָּא לְמַלְכָּא, (נ"א דְבַעֵי מַלְכָּא) לְבִי
 מִטְרוֹנִיתָא עֵייל בְּקַדְמִיתָא, וּמִתְמָן לְמַלְכָּא. אֲשַׁתְּכַח

דְּמִטְרוֹנִיתָא אִיהִי שְׁלִיחָא דְכֻלָּא, מְעִילָא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא
 לְעִילָא. וְעַל דָּא, אִיהִי שְׁלִיחָא דְכֻלָּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב
 וַיִּסַּע מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים הַהוּלֵךְ לְפָנַי מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל
 דְּלְעִילָא. מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב בֵּיהּ, וַיִּי
 הוּלֵךְ לְפָנֵיהֶם וְגו', וְהָאֵי לְלֶכֶת יוֹמָם וְלַיְלָה, כְּמָה
 דְּאִוְקְמוּהָ.

וְכִי יִקְרָא הוּא דְמִלְכָּא, דְּמִטְרוֹנִיתָא תְּזִיל, וְהִיא תַּגַּח
 קְרָבָא, וְהִיא אֲזֻלַּת שְׁלִיחָא. אֲלָא, לְמִלְכָּא דְּאֲזִדְּדוּג
 בְּמִטְרוֹנִיתָא עֲלָאָה, חָמָא מִלְכָּא יִקְירוּ דִּילָהּ, עַל כֹּל
 שְׂאֵר מִטְרוֹנִיתָא דְּעֲלָמָא, אֲמַר כְּלָהּ מִשְׁתַּכְּחִין לְחִינְתָּא
 (נ"א לחופתא), לְקַבֵּל הָאֵי מִטְרוֹנִיתָא דִּילֵי. הִיא סִלְקָא עַל
 כֻּלָּא, מַה אַעֲבִיד לָהּ. אֲלָא כֹּל בֵּיתָא דִּילֵי יְהֵא בִּידְהָא,
 אֲפִיק מִלְכָּא כְּרוּזָא, מִהֲכָא כֹּל מְלִין דְּמִלְכָּא בִּידָא
 דְּמִטְרוֹנִיתָא יִתְמַסְרוּן. מַה עָבִיד. אֲפִקִיד מִלְכָּא בִּידְהָא
 כֹּל זַיְינִין דִּילֵיהּ, כֹּל אִינּוֹן מְאָרִי מְגִיחִין קְרָבָא, כֹּל אִינּוֹן
 אֲבַנִּין יִקְרִין דְּמִלְכָּא, כֹּל גְּנֻזִיָּא דְּמִלְכָּא. אֲמַר, מִהֲכָא,
 כֹּל מֵאן דִּיצְטְרִיךְ לְמִלְלָא עֲמִי, לָא יִכִּיל לְמִלְלָא עֲמִי,
 עַד דְּאֹדַע לָהּ מִטְרוֹנִיתָא.

כֹּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְסַגִּיאֹת חֲבִיבוּתָא וְרַחֲמִימוּתָא
 דִּילֵיהּ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, אֲפִקִיד כֻּלָּא בְּרִשׁוּתָהּ, אֲמַר,
 הָא כֹּל שְׂאָרֵי, לָא מִשְׁתַּכְּחִי כְּלוּם לְגַבְהָא. אֲמַר, (שיר

השירים ו) ששים המה מלכות וגו', אחת היא יונתי תמתי.
 מה אעביד לה, אלא, הא כל ביתא דילי בידהא. אפיק
 מלכא פרוזא, מהכא כל מלין דמלכא, בידא
 דמטרוניתא יתמסרון. אפקיד בידהא כל זיינין דיליה,
 רומחין, וסייפין, קשתין, חצין, וחרבין, בלסטריין.
 קסטיראין, אעין, אבנין, כל אינון מארי (נ"א מאני) מגיחי
 קרבא. הדא הוא דכתיב, הנה מטתו שלשלמה ששים
 גבורים וגו' כלם אחוזי חרב מלומדי וגו'.

אמר מלכא, מכאן ולהלאה, קרבא דילי אתמסר בידך,
 זיינין דילי, מארי מגיחי קרבא בידך. מכאן
 ולהלאה את הוי נטרא לי, הדא הוא דכתיב, (תהלים קבא)
 שומר ישראל. מכאן ולהלאה, מאן דאצטריך לי, לא
 יכיל למללא עמי, עד דאודע למטרוניתא, הדא הוא
 דכתיב, (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקודש. שליחא
 דמלכא בכלא, כמה דאוקימנא. אשתכח דכלא בידהא,
 ודא הוא יקרא דמטרוניתא. הדא הוא דכתיב, ויסע
 מלאך האלהים וגו', כמה דאתמר.

וילך מאחריהם, מאי טעמא מאחריהם. בגין דישתכחו
 לקמהא (נ"א לגבהא) מארי מגיחי קרבא, מארי
 בלסטראות, מארי רומחין וסייפין, ואתגלון קמהא, דהא
 הו אטיין משיריין אחרנין, לאגחא קרבא בישראל
 מלעילא, ועל דא וילך מאחריהם.

וְתֵאנָא, בַּהֵיא שְׁעָתָא, אַתָּא רַבְרָבָא שְׁלִטְנָא דְמִמְנָא
עַל מְצָרָאֵי, וְכַנֵּשׁ שִׁית מֵאָה (רַבּוּן) רְתִיכִין
מְקַטְרְגִין, וְעַל כָּל רְתִיכָא וְרְתִיכָא, שִׁית מֵאָה שְׁלִטְנִין
מִמְנָן קַטִּיגוּרִין, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב
בַּחּוּר וְגו'. וְכִי שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בַּחּוּר, לָא הוּוּ רַכְבֵּי
מְצָרִים, מְאִי טַעְמָא וְכֹל רֶכֶב מְצָרִים. אֶלָּא הָכִי תֵאנָא,
הָוּה סְמָא"ל אוֹזִיף לֵיהּ, שִׁית מֵאָה רְתִיכִין מְקַטְרְגִין
לְסִייעָא לֵיהּ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב (דף

נ"א ע"ב) בַּחּוּר.

אֵימַתִּי אֲשֶׁלִּים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסְמָא"ל. בְּקַרְבָּא
דְּסִיסְרָא, דְּעַקְר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל אֵינּוֹן
רְתִיכִין, וְאֵתְמַסְרוּ בִּידָא דְמִטְרוּנִיתָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
(שׁוֹפְטִים ה) נַחַל קִישׁוֹן גָּרַפְם נַחַל קְדוּמִים וְגו'. וְלִזְמַנָּא
דְּאֵתִי, יִתְמַסְרוּ כְּלָהוּ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה סג) מִי זֶה
בָּא מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה וְגו'. וְעַל דָּא וַיִּלָּךְ
מֵאַחֲרֵיהֶם, דְּזַמִּינָא שְׂכִינְתָא בְּסוּף יוּמֵי אֶלְעֻקָּרָא לִוּן
מִן עֲלָמָא.

וַיִּסַּע עֲמוּד הָעֲנָן מִפְּנֵיהֶם, מֵאֵן עֲמוּד הָעֲנָן דָּא. רַבִּי
יוֹסִי אָמַר, דָּא הוּא עֲנָנָא דְאֵתְחַזִּי תְדִיר עִם
שְׂכִינְתָּא. וְדָא הוּא עֲנָנָא דְעָאֵל מְשֵׁה בְּגוּיָהּ. רַבִּי אַבָּא
אָמַר, כְּתִיב וַיִּי' הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוּמָם, אֶלָּא סִיּוּעָא דְצַדִּיק

הוא, וּפְרִישׁוֹ דְרִשְׁמוֹ דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא אָזִיל הָאִי עֲנָן
 יוֹמָם, וּכְתִיב (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יי' חֲסִדוֹ. וּמִסְטָרָא
 דְּחֶסֶד אַתָּא עֲנָנָא דָּא, וְדָא חֶסֶד אַתְּקָרִי, וְעֲנָנָא אַחְרָא
 אָזִיל בְּלִילְיָא, וְאַתְּקָרִי עֲמוּד אִישׁ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, עֲמוּד הָעֲנָן יוֹמָם: דָּא אַבְרָהָם. וְעֲמוּד
 הָאִישׁ לֵילָה: דָּא יִצְחָק. וְתַרְווייהוּ אֲשַׁתְּכַחוּ
 בְּשְׂכִינְתָא, וּמָה דְאָמַר רַבִּי אַבָּא, הָכִי הוּא וְדָאִי, דְּעַל
 יְדָא דְהָאִי (נ"א דְבָהָאִי) דְרָגָא, אֲשַׁתְּכַחוּ.

וְהָאִי וַיִּסַּע מִלְאָךְ הָאֱלֹהִים הַהוּלֵךְ לְפָנַי מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
 וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם. וַיִּסַּע: דְּנִטִּיל מִסְטָרָא דְּחֶסֶד,
 וְאַתְּדַבֵּק בְּסִטְרָא דְגְבוּרָה, בְּגִין דְּהָא מָטָא שְׁעֵתָא
 לְאַתְלַבְּשָׁא בְּדִינָא.

תָּא חֲזִי, בְּהֵיא שְׁעֵתָא אֲשַׁתְּלִים סִיְהָרָא מְכָלָא, וַיִּרְתָּא
 שְׁבַעֲיָן וְתַרְיָן שְׁמֵהֶן קְדִישִׁין, בְּתַלְתַּת סְטָרִין. סְטָרָא
 חָדָא אַתְלַבְּשָׁא בְּעֵטְרוֹי דְּחֶסֶד עֲלָאָה, בְּשְׁבַעֲיָן גְּלִיפִין
 דְּנִהֲרוּ דְאֲבָא עֲלָאָה, דְאֲנֵהִיר לָהּ.

סְטָרָא תַנְיִנָא, אַתְלַבְּשַׁת בְּרוּמְחֵי דְגְבוּרָה, בְּשַׁתִּין
 פּוּלְסֵי דְנוּרָא, וְעֲשָׂרָה דִילָהּ דְנַחְתּוּ מִסְטָרָא
 דְאֲמָא עֲלָאָה בְּנִימוּסֵי גְלִיפִין.

סְטָרָא תַלְתָּאִי, אַתְלַבְּשַׁת בְּלְבוּשֵׁי אַרְגָּוָנָא, דְלְבִישׁ
 מְלָכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, דְאֲקָרוּן תַּפְאָרָת, דְיִרִית

בְּרָא קְדִישָׁא, בְּשִׁבְעֵין עֶטְרִין עֲלָאִין, מִסְטָרָא דְאַבָּא
וְאַמָּא, וְהוּא כְּלִיל לְהַאי סְטָרָא וְלְהַאי סְטָרָא.

(ס"א וּתְרִין עֶטְרִין מִסְטָרָא דְאַבָּא וְאַמָּא, וְאַיְנוּן שִׁבְעֵין וּתְרִין שְׁמֻדָּן.) וְתַנְיִנָן מִסְטָרָא
דְּחֶסֶד שִׁבְעֵין וּתְרִין סְהַדִּין. מִסְטָרָא דְגְבוּרָא
שִׁבְעֵין וּתְרִין סוּפְרִין. מִסְטָרָא דְת"ת שִׁבְעֵין וּתְרִין גְּוּוּנִין
לְאַתְפָּאָרָא.

וּבְהַאי אַתְר, אַתְגְּלִיף חַד בְּחַד, וְאַסְתְּלִיק שְׁמָא קְדִישָׁא,
רְזָא דְרְתִיכָא, וְהֶכָא אַתְגְּלִיפוּ אַבְהָתָא,
לְאַתְחַבְרָא בְּחַד, וְהוּא שְׁמָא קְדִישָׁא גְּלִיפָא בְּאַתּוּי.
צְרוּפָא דְאַתּוּן אֲלִין, אַתּוּן קְדֻמָּאי, רְשִׁימִין כְּסֻדְרָן
בְּאַרְח מִיִּשְׂר, בְּגִין דְּכֻלְהוּ אַתּוּן קְדֻמָּאי
אַשְׁתַּכְחוּ בְּחֶסֶד, לְמַהֲךְ בְּאַרְח מִיִּשְׂר, בְּסֻדְרָא מְתַתְקָן.
אַתּוּן תַּנְיִנִי, רְשִׁימִין בְּגֻלְגוּלָא לְמַפְרַע, בְּגִין דְּכֻלְהוּ
אַתּוּן תַּנְיִנִי, מִשְׁתַּכְחוּ בְּגְבוּרָה, (ס"א מְגֻבְרָה)

לְגַלְאָה דִּינִין וְזִינִין דְּאַתִּין מִסְטָרָא דְשְׁמָא לָא.
אַתּוּן תְּלִיתָאי, אִינּוּן אַתּוּן רְשִׁימָן, לְאַחְזָא גְּוּוּנִין,
לְאַתְעֵטְרָא בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא. וְכֻלָּא בֵּיה מְתַחְבְּרָן
וּמְתַקְשְׂרָן, וְהוּא אַתְעֵטְר בְּעֵטְרוּי בְּאַרְח מִיִּשְׂר, וְרְשִׁים
לְהַאי סְטָרָא וְלְהַאי סְטָרָא, כְּמִלְכָּא דְאַתְעֵטְר בְּכֻלָּא.
הֶכָא אַתְרְשִׁים שְׁמָא קְדִישָׁא גְּלִיפָא בְּע"ב תִּיבִין,
דְּמַתְעֵטְרִי בְּאַבְהָתָא, רְתִיכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְאִי

תִּימָא, הָנִי אֲתוּוֹן תְּלִיתָאִי, מֵאֵי טַעְמָא לָאו אֵינּוֹן
 כְּתִיבִין, מְנַהוֹן בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל כְּסִדּוּרָן, וּמְנַהוֹן לְמִפְרָע,
 לְיִשְׂרָאֵל לְהָאֵי סִטְרָא, וְלְהָאֵי סִטְרָא, דְּהָא תְּנִינָן, (תהלים צט)
 אַתָּה כּוֹנֵנֵת מִיִּשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד מִיִּשְׂרָאֵל
 לְתַרֵּי סִטְרֵי, וּכְתִיב (שמות כו) וְהִפְרִיחַ הַתֵּיכּוֹן בְּתוֹךְ הַקָּרְשִׁים
 וְגו', דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, דָּא יַעֲקֹב,
 וְכֹלָא חַד.

אַלְא לְמַלְכָּא דְּאִיהוּ שְׁלִים מְכֹלָא, דְּעָתִיָּה שְׁלִים מְכֹלָא,
 מָה אֲרַחֲיָה דְּהַהוּא מְלָכָא. אַנְפוּי נְהִירִין כְּשִׁמְשָׁא
 תְּדִיר, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁלִים. וְכֹד דְּאִין, דְּאִין לְטַב וְדָאִין
 לְבִישׁ. וְעַל דָּא בְּעֵי לְאַסְתַּמְרָא מִינֵיהּ. מֵאן דְּאִיהוּ
 טַפְשָׁא, חָמֵי אַנְפוּי דְּמְלָכָא נְהִירִין וְחֵיכָן, וְלֹא אֲסַתְּמַר
 מִינֵיהּ. וּמֵאן דְּאִיהוּ חִפְיָמָא, אַף עַל גַּב דְּחָמֵי אַנְפוּי
 דְּמְלָכָא נְהִירִין, אָמַר מְלָכָא וְדָאֵי שְׁלִים הוּא, שְׁלִים הוּא
 מְכֹלָא, דְּעָתִיָּה שְׁלִים, אֲנָא חָמֵי דְּבַהֲהוּא נְהִירוּ, דִּינָא
 יְתִיב (דף נ"ב ע"א) וְאַתְּכִסִּיא, אַף עַל גַּב דְּלֹא אֲתַחֲזִיא, דְּאִי
 לָאו חָכִי, לֹא יְהֵא מְלָכָא שְׁלִים, וְעַל דָּא בְּעֵי לְאַסְתַּמְרָא.
 כִּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁלִים תְּדִיר בְּהָאֵי גְּוֹנָא וּבְהָאֵי
 גְּוֹנָא, אַבְל לֹא אֲתַחֲזִיא, אַלְא בְּנְהִירוּ דְּאִפִּין. וּבְגִין
 כִּךְ, אֵינּוֹן טַפְשִׁין חֵיבִין לֹא אֲסַתְּמַרְן מִינֵיהּ. אֵינּוֹן
 חִפְיָמִין זַכָּאִין, אֲמַרִין, מְלָכָא שְׁלִים הוּא, אַף עַל גַּב

דְּאַנְפוּי אֶתְחַזְיִין נְהִירִין, דִּינָא אֶתְכַסֵּיא בְּגוּיָהּ, בְּגִין כַּף
בְּעֵי לְאַסְתְּמָרָא מְנִיָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִהֲכָא, (מלאכי ג) אֲנִי יי' לֹא שְׁנִיתִי. לֹא
דְּלִיגְנָא לְאַתֵּר אַחֲרָא, בִּי אֶתְכַלִּיל כֻּלָּא. הֵינִי תִּרֵי
גְּווּנֵי בִּי אֶתְכַלִּילֵן, בְּגִין כַּף כֻּלָּא בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל אֶתְחַזְיָא,
וְאַף עַל גַּב דְּאַתּוּן אֲחִידֵן לְהֵאִי סְטָרָא וְלְהֵאִי סְטָרָא,
כְּסֻדְרָן כְּתִיבִין.

וַיִּסַּע מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים הַהוּלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עִמּוּד הָעֲנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד
מֵאַחֲרֵיהֶם. עַד כָּאֵן סְטָרָא חַד, חֻסַּד לְאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, תָּא חַזִּי רוּזָא דָּא. כַּד עֲתִיקָא
קְדִישָׁא אַנְהִיר לְמַלְכָּא, אַנְהִיר לִיָּהּ, (ס"א עֵטֶר לִיָּהּ וְאַחֲסִין לִיָּהּ,
בְּכַתְרִין וְכוּ') וְעֵטְרִין לִיָּהּ, בְּכַתְרִין קְדִישִׁין עֲלָאִין, כַּד מְטָאן
לְגַבִּיָּהּ מִתְעַטְרֵי אַבְהָתָא, בְּשַׁעֲתָהּ דְּמִתְעַטְרֵי אַבְהָתָא,
כַּדִּין הוּא שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא. כַּדִּין מְטָרוֹנִיתָא, נְטֻלָּא
בְּמִטְלָנְהָא, (בְּהֵוָּא) (נ"א בְּשׁוּלְטָנָא בְּהֵוָּא) שְׁלִימוֹ דְּאַבְהָתָא.
וְכַד מִתְעַטְרָא מְכַלְהוֹן, כַּדִּין אֶתְבְּרָכָא, וְרִשׁוּתָא דְּכֻלָּא
בִּידְהָא.

כְּגוּוּנָא דָּא שְׁמָא קְדִישָׁא גְּלִיפָא בְּאַתּוּי רְשִׁימִין
בְּרִתִּיכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא עֲטוּרָא דְּאַבְהָן.

אָמְרוּ הַמְּגִיָּהִים כָּאֵן מְצַאנּוּ כְּתוּב פְּסוּק וַיִּסַּע כְּסֻדְרָן כָּל אוֹת וְאוֹת בְּבֵית אֶקְוֹד בְּמְרוּבַע עִם עָד

הַלְשׁוֹן עַד כָּאֵן אֶתְחַנְּנוּ טוּרִין כְּסֻדְרֵן בְּרֹזָא דְחֻסְדָּא לֹא סְטָאן לִימִינָא וּשְׂמָאלָא. אַחַר כֵּן מְצָאנוּ פְּסוּק וַיְבֹא לְמַפְרַע כְּמוֹ כֵּן כָּל אוֹת וְאוֹת בְּבֵית אֶחָד בְּמַרְוּבַע עִם זֶה הַלְשׁוֹן עַד כָּאֵן אֶתְחַנְּנוּ טוּרִין לְמַפְרַע בְּרֹזָא דְגְבוּרָה כְּלֵהוּ שְׂמָאלָא כְּלִילֵן בִּימִינָא. אַחַר כֵּן מְצָאנוּ פְּסוּק וַיֵּט כְּסֻדְרָא כְּמוֹ כֵּן כָּל אוֹת וְאוֹת בְּבֵית אֶחָד בְּמַרְוּבַע עִם זֶה הַלְשׁוֹן עַד כָּאֵן כְּלִילֵן טוּרִין דְּשְׂמָא קֻדְיִשָׁא בְּתַפְאָרַת לְבַתֵּר מִתְחַבְּרֵן אֲבָהֵן וְאֶתְעַבְּדוּ שְׂמָא קֻדְיִשָׁא. וְאַחַר כֵּן מְצָאנוּ הַע"ב שְׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מִשְׁלֶשָׁה פְּסוּקִים אֵלּוּ בְּמַרְוּבַע כָּל שֵׁם וְשֵׁם מִשְׁלֶשָׁה אוֹתִיּוֹת הַיּוֹצְאִים מִשְׁלֶשָׁה פְּסוּקִים אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל הַפּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל וְהַסִּימֵן יְהו"י אִרְעָא עִם זֶה הַלְשׁוֹן הָא כְּגוֹנָא דָא שְׂמָא קֻדְיִשָׁא גְלִיפָא בְּאַתּוּוֹי רְשִׁימִין בְּרֵתִיכָא עֲלָאָה קֻדְיִשָׁא עֲטוּרָא דְאַבְהֵן. וְלֹא הִדְפַסְנוּ אוֹתוֹ כֹּאֵן מִפְּנֵי יָקָר תַּפְאָרַת גְּדוּלְתוֹ. (וְהוּדְפַס בְּסוֹף הַסֵּפֶר):

(אָמַר רַבִּי יִיסָא, אֲשַׁכְּחָנָא בְּרֹזָא דָא בְּתַקִּיעוּתָא (ס"א דָּרַב בְּבָבֶל) דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, תָּלַת וּבְכֵן וּבְכֵן וּבְכֵן, לְקַבְּלֵי הַגִּי תָּלַת. וְכֵן הוּא סְדוּרָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כֹּלָא אֶתְכַלִּיל בְּהַאי שְׂמָא (נ"א שְׁלִיחָא) קֻדְיִשָׁא, וְאַסְתֵּיִים בִּיהַ, אֲשַׁתְּכַח דְּשְׁלִימוּ דְרֵתִיכָא קֻדְיִשָׁא אִית בִּיהַ.)

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הָאֵי הוּא שְׂמָא קֻדְיִשָׁא, עֲטוּרָא דְאַבְהֵן, דְּמַתְעֵטְרָא בְּגְלוּפִיִּיהוּ, בְּחַבּוּרָא כַּחְדָּא. שְׁלִימוּ דְרֵתִיכָא קֻדְיִשָׁא. וְאֶתְכַלִּיל בְּאַרְבַּעִין וְתַמְנִיאַ תִּיבּוֹתָא, דְּאִיְהוּ שְׁלִימוּ דְכֹלָא, וְעַקְרָא דְשָׂרְשִׁין.

תָּא חֲזִי, גּוּפָא דְאִילְנָא, אֲנִי אֶלְיָה (וַיִּקְרָא קִנ"א) נו"ן יו"ד.

רִישָׁא דְכֹל עֲנַפֵּי אִילְנָא, וְהוּא. (וְהוּא) וְהָא אֶתְעֵרוּ חַבְרִיא, כֹּלְלָא דְעֲנַפִּין וְנוּפָא וְשָׂרְשָׁא, בְּאַרְבַּעִין וְתַמְנִיאַ תִּיבּוֹתָא. וְהָא אֶתְרִשִׁים בְּתָלַת עֲלָמִין עֲלָאִין, וּבְג' עֲלָמִין תַּתְּאִין.

לְקַבְּלֵיהַ, קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ ה' צְבָאוֹת. קְדוּשׁ לְעֵילָא.

קְדוּשׁ בְּאַמְצַעִיתָא. קְדוּשׁ לְתַתָּא. קְדוּשׁ חֻסְדָּא.

קְדוּשׁ גְּבוּרָה. קְדוּשׁ תַּפְאָרַת. וְכֵלְהוּ בְּשִׁבְעִין וְתַרִּין

אֲתַגְלִיפוּ, כַּמָּה דְאִתְמַר. בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמִיָּה לְעֵלָם
וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין אָמֵן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְשָׁרוּ יִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא, חָמוּ
לְכַמָּה (דף נ"ב ע"ב) אַכְלוּסִין, לְכַמָּה חֵיילִין, לְכַמָּה
מִשִּׁירֵיין, מֵעִילָא וְתַתָּא, וְכִלְהוּ בְּכַנּוּפִיא עַלֵייהוּ
דְיִשְׂרָאֵל, שְׁרִיאוּ בְּצִלוּ מְגוּ עָאקוּ דְלַהוּן.

בֵּיה שַׁעֲתָא, חָמוּ יִשְׂרָאֵל עָאקוּ מִכָּל סְטָרִין, יַמָּא
בְּגִלוּהֵי דְזַקְפָּן קָמִייהוּ. בְּתַרֵייהוּ, כָּל אֵינּוֹן
אַכְלוּסִין, כָּל אֵינּוֹן מִשִּׁירֵיין דְמַצְרִים, לְעִילָא עַלֵייהוּ
כַּמָּה קִטִּיגוּרִין. שְׁרִיאוּ צוּוּחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כְּדִין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעַק אֵלַי. וְתֹאנָא
בְּסַפְרָא דְצְנִיעוּתָא, אֵלַי, (כ"א ע"א) דְיִיקָא, בְּעַתִּיקָא
תְּלִיא כְּלָא. בֵּיה שַׁעֲתָא אֲתַגְלִי עַתִּיקָא קְדִישָׁא,
וְאִשְׁתַּכַּח רַעוּא בְּכִלְהוּ עֲלָמִין עֲלָאִין, כְּדִין נְהִירוּ דְכְּלָא,
אֲתַנְהִיר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּדִין, כַּד אֲתַנְהִיר כְּלָא כַּחְדָּא, וְעָבִיד
יַמָּא נִימוּסִין עֲלָאִין, וְאִתְמַסְרוּ בִידוּי עֲלָאִין
וְתַתָּאִין. וּבְגִינֵי כַּף, קִשְׁיָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלָא,
כְּקַרְיַעַת יָם סוּף, וְכִלָּא הָכִי אֻקְמוּהָ. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין
דְקַרְיַעַת יָם (בראשית ר"ס ע"א) סוּף בְּעַתִּיקָא תְּלִיא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חַד אֵיילָתָא אֵית בְּאַרְעָא, וְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד סִגְיָא בְּגִינָה, בְּשַׁעֲתָא דְהִיא צוֹחַת,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע עָאקוּ דִּילָהּ, וְקָבִיל קָלָהּ. וְכַד
 אֶצְטְרִיךְ עֲלֵמָא לְרַחֲמֵי לְמִיָּא, הִיא יְהַבַת קָלִין, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע קָלָהּ, וְכַדִּין חַיִּים עַל עֲלֵמָא, הֲדָא הוּא
 דְכַתִּיב, (תהלים מב) כֹּאֵיל תַעְרוּג עַל אֲפִיקֵי מַיִם.

וְכַד בַּעֲיָא לְאוּלְדָא, הִיא סְתִימָא מִכָּל סְטְרִין, כְּדִין
 אֲתִיָּא וְשׁוּיָאֵת רִישָׁא בֵּין בְּרַפְהָא, וְצוֹחַת וְרַמַת
 קָלִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עָלָהּ, (רי"ט ע"ב) וְנִמִּין
 לְקַבְּלָהּ חַד נַחֲשׁ, וְנִשְׁיף בְּעַרְיִיתָא דִּילָהּ, וּפְתַח לָהּ,
 וְקָרַע לָהּ הַהוּא אֲתָר, וְאוּלִידַת מִיַּד. אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בְּהֵאֵי מְלָה, לָא תִשְׁאַל וְלֹא תִנְסֶה אֶת יְיָ, וְהֵכִי דִיִּיקָא.
 (שמות יד) וַיֹּשַׁע יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל וְגו', וַיִּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, הַהוּא שְׁלֻטְנָא מְמַנָּא
 דְּמִצְרַאִי, אַחֲמֵי לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֵעֲבַר לִיהּ,
 בְּנִהַר (ד' ע"א, רכ"ב ע"ב) דִּינֹור, דְּהוּה בְּשַׁפְתָּא דִּימָא רַבָּא. מֵת,
 מַאי טַעֲמָא מֵת. כְּמָה דְּאוּקְמוּהּ, דְּאֵעֲבַרוּ לִיהּ, מֵהַהוּא
 שְׁלֻטְנוּתָא דִּילִיהּ.

(שמות יד) וַיִּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו'. רַבִּי חַיִּיא
 אֲמַר, הָכָא אֲשַׁתְּלִים יָדָא, וְכֻלְהוּ אֶצְבָּעוֹן, וְאֲשַׁתְּלִים
 יָדָא, דְּאֲתַכְּלִיל בֵּיהּ בִּימִינָא, דְּהֵכִי תַנִּינָן, כֻּלָּא בִּימִינָא

אֶתְכֹלֵל, וּבִימִינָא תְּלִיא, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב, יְמִינְךָ יי' נְאֻדְרִי בִפְתַח יְמִינְךָ יי' תִּרְעֵץ אוֹיֵב.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָא אֲשַׁכְּחָנָא, מֵאֵן דְּאֶתְקִיף לְבֵינָה, לְגַבִּינָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּפַרְעֵה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, סִיחוּן וְעוּג הָכִי נִמִּי. אָמַר לִיה, לָאוּ הָכִי. אֵינּוֹן לְגַבִּינָה דִּישְׂרָאֵל אֶתְתַּקְּפוּ, אֲבָל לְגַבִּינָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא, כְּמָה דְּאֶתְקַף פְּרַעֲה רֹחִינָה לְקַבְּלִיה, וְהוּהוּ חֲמִי כָּל יוֹמָא גְבוּרָאן דִּילִינָה, וְלֹא הוּהוּ תַב.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּרַעֲה חֲפִים מְכַל חֲרָשׁוּי הוּהוּ, וּבְכָל אֵינּוֹן כְּתָרִין, וּבְכָל אֵינּוֹן יְדִיעֵן, אֶסְתַּכַּל. וּבְכָל סֵטְרָא דְלֵהוֹן, לָא חֲמָא פּוּרְקָנָא דְלֵהוֹן יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הוּהוּ תְּלִי בְּחַד מְנַיִיהוּ. וְעוּד, דְּהָא בְּכֻלְהוּ קְשִׁירוּ קְשָׁרָא עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וּפְרַעֲה לָא סַבַּר דְּאִית קְשָׁרָא אַחֲרָא דְמַהִימְנוּתָא, דְּאִיהוּ שְׁלִיט עַל כָּלָא. וְעַל דָּא הוּהוּ אֶתְקִיף לְבֵינָה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, לָא אֶתְקִיף לְבָא דִּפְרַעֲה, אֶלָּא שְׂמָא דָּא. דְּכַד הוּהוּ אָמַר מִשָּׁה, כַּה אָמַר יי', דָּא מְלָה מִמֶּשׁ, אֶתְקִיף לְבֵינָה, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב, (שמות ט) וַיִּחַזַק יי' אֶת לֵב פְּרַעֲה. דְּהָא בְּכָל חֲכֻמַּתָּא דִּילִינָה, לָא אֲשַׁתְּכַח, דְּשְׂמָא דָּא שְׁלִיט בְּאַרְעָא. וְעַל דָּא אָמַר, מִי יי'. וְלְבַתַּר אָמַר, יי' הֲצַדִּיק. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְבַתַּר אָמַר, (שמות י)

חָטָאתִי לִיִּי' הֵהוּא פּוֹמָא דְאִמְר דָּא, אִמְר דָּא.
 רַבִּי חֲזַקְיָה פִתַּח וְאָמַר, (איוב ט) אַחַת הִיא עַל בֵּן אִמְרָתִי
 תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכֻלָּה. הֵאֵי קָרָא, אוֹקְמוּהָ בְּרוּזָא
 דְּחַכְמָתָא. אַחַת הִיא, מֵאֵי אַחַת הִיא. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב,
 (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּה.
 וּבֵהָאֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאֵין דִּינוּי לְתַתָּא, וְדָאִין
 דִּינוּי לְעֵילָא בְּכֻלָּא.

וְכֹד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעַר דִּינוּי, דְאֵין דִּינוּי בֵּהָאֵי
 כְּתָרָא, כְּדִין כְּתִיב, תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכֻלָּה. (דף נ"ג ע"א)
 בְּגִין דְאֵינּוּן צְדִיקֵיָא, מִתְּפָסָאן בְּחוּבֵיהוֹן דְרִשְׁעֵיָא,
 דְכַתִּיב, (שמואל ב כד) וַיֹּאמֶר יי' לְמִלְאָךְ הַמִּשְׁחִית בְּעַם רַב
 וְגו', וְעַל דָּא אִמְר (ר' יוסי) אֵיּוֹב מְלָה דָּא, (אִמְר) וְלֹא אֲגַמַּר
 מְלָה, וְאוֹקְמוּהָ טוֹל הָרֵב, רַבִּי יִיסָא אִמְר, אַחַת הִיא: דָּא
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא דְמִצְרַיִם, דְּבִגְיָנָה קָטַל קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרָאֵי, וְעֵבִיד בְּהוּ נוֹקְמִין, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב
 תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכֻלָּה.

ר' חֲזִיָא אִמְר, אֵיּוֹב לָא אֲלָקִי, אֵלָא בְּזִמְנָא דְנִפְקוּ
 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. אִמְר אֵיּוֹב, אֵי הַכִּי, כָּל אֲפִיָא
 שְׂוִין, תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכֻלָּה, פְּרַעָה אֲתַקִּיף בְּהוּ בִישְׂרָאֵל,
 וְאִמְר (שמות ה) מִי יי' אֲשֶׁר אֲשַׁמַּע בְּקוּלוֹ. וְאִנָּא לָא
 אֲתַקִּיפְנָא בְּהוּ, וְלֹא עֵבִידנָא מִיָּדִי, תָּם וְרָשָׁע הוּא

מִכְלָה. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות ט) הֲיִרָא אֶת דְּבַר יִי' מֵעֲבָדֵי פִרְעָה, זֶה אִיּוֹב.

ר' יְהוּדָה אָמַר, אֵינּוֹן אֲבִי בְרַדָּא, דִּהוּ נַחְתִּין, אֲתַעֲפְבוּ עַל יְדוּי דְמִשָּׁה, לְבַתַּר עָבְדוּ נּוֹקְמִין, בְּיוֹמֵי דִיהוּשָׁע. וְלִזְמַנָּא דְאֲתִי, זְמִינִין לְאַחְתָּא אֵינּוֹן דְאַשְׁתָּארוּ, עַל אָדוּם וּבְנוֹתֶיהָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (מלכה ז) כִּימִי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנּוּ נִפְלְאוֹת.

דְּבַר אַחַר וַיִּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו', הַאי קָרָא לָאוּ רִישִׁיָּה סִיפִיָּה, וְלָאוּ סִיפִיָּה רִישִׁיָּה. בְּקַדְמִיתָא וַיִּרָא יִשְׂרָאֵל, וּבַתַּר וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת יִי'. אֶלָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תְּהוּא סְבָא דְנַחַת עִם בְּנוֹי בְּגָלוּתָא, וְסָבִיל עָלֶיָּה גָלוּתָא, וְאָעִיל לְבְנוֹי בְּגָלוּתָא, הוּא מִמֶּשׁ חֲמָא, כֹּל אֵינּוֹן נּוֹקְמִין, וְכֹל גְּבוּרָאן, דְעֵבַד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, הֲדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּירָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, סָלִיק קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְהַאי סְבָא, וְאָמַר לֵיהּ, קוּם חָמִי בְּנִיךְ דְנִפְקִין מִגּוֹ עֲמָא תְקִיפָא. קוּם חָמִי גְבוּרָן דְעֵבְדִית, בְּגִין בְּנִיךְ בְּמִצְרַיִם.

וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי יִיסָא, בְּשַׁעֲתָא דְנִטְלֵי יִשְׂרָאֵל לְנַחְתָּא בְּגָלוּתָא דְמִצְרַיִם, דְחִילוּ וְאִימְתָא תְקִיפָא נִפְל עָלוּי. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לִיעֻקֵּב, אִמָּאֵי אֲתָ דְחִיל, (בראשית מז) אַל תִּירָא מִרְדָּה מִצְרַיִמָּה. מִמָּה דְכְתִיב אַל תִּירָא, מִשְׁמַע דְחִילוּ הוּוּ דְחִיל.

אָמַר לִיהִ כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׁימֶךָ שָׁם. אָמַר לִיהִ, דְּחִילָנָא
 דִּי יְשִׁיצוּן בְּנֵי. אָמַר לִיהִ, אָנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ
 מִצְרִימָה. אָמַר לִיהִ תּוֹ דְּחִילָנָא, דִּלָּא אֲזִי לְאַתְקַבְרָא
 בְּיַי אֲבַהֲתִי, וְלָא אֲחִמִּי פּוֹרְקָנָא דְּבַנֵּי, וּגְבוּרָאן דְּתַעֲבִיד
 לְהוּ. אָמַר לִיהִ, וְאֲנֹכִי אֲעֲלֶךָ גַם עָלָה, אֲעֲלֶךָ לְאַתְקַבְרָא
 בְּקַבְרֵי אֲבַהֲתֶךָ. גַם עָלָה, לְמַחְמֵי פּוֹרְקָנָא דְּבָרְךָ,
 וּגְבוּרָאן דְּאֲעֲבִיד לְהוּ.

וְהֵהוּא יוֹמָא דְּנַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, סָלִיק לִיהִ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לִיעֲקֹב, וְאָמַר לִיהִ, קוּם, חָמִי
 בְּפוֹרְקָנָא דְּבָרְךָ, דְּכַמָּה חִילִין וּגְבוּרָאן עֲבָדִית לְהוּ,
 וִיעֲקֹב הוּהוּ תַמָּן, וְחָמָא כְּלָא, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.

ר' יִצְחָק אָמַר, מִהֲכָא, (דבריים ד) וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו בְּכַחוֹ
 הַגְּדוֹל מִמִּצְרַיִם. מַאי בְּפָנָיו. בְּפָנָיו דָּא יַעֲקֹב,
 דְּאֲעִיל לְכַלְהוּ תַמָּן. רַבֵּי חֲזַקְיָה אָמַר, וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו,
 בְּפָנָיו: דָּא אֲבָרְהָם. דְּכַתִּיב, (בראשית יז) וַיִּפֹּל אֲבָרְהָם עַל
 פָּנָיו.

תָּא חֲזִי, אֲבָרְהָם אָמַר, הַלְבָּן מָאָה שָׁנָה יוֹלֵד וְגוֹ', אָמַר
 לִיהִ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲיִיךָ, אַתְּ תַחֲמִי כַמָּה
 אֲכַלוּסִין, וְכַמָּה חֲיִילִין דִּיפְקוּן מִמֶּךָ. בְּשַׁעֲתָא דְּנַפְקוּ
 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כָּל אֵינּוֹן שְׁבַטִין, כָּל אֵינּוֹן רַבּוּוֹן,

סָלִיק קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, וְחָמָא לוֹן, הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו. רַבִּי אָבָא אָמַר כְּלָהוּ אֲבַהֲתָא
 אֲזַדְמָנוּ תַּמָּן בְּכָל הַהוּא פּוֹרְקָנָא. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב
 וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו. מַאי בְּפָנָיו אֵלִין אֲבַהֲתָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו: דָּא יַעֲקֹב. בְּכַחוּ: דָּא
 יִצְחָק. הַגְּדוֹל: דָּא אֲבַרְהָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכֵן
 בְּגִינֵיהוֹן דְּאַבְהֲתָא, אֲזַדְמָן פּוֹרְקָנָא תְּדִיר לְיִשְׂרָאֵל,
 דְּכַתִּיב (ויקרא כו) וַזְכַּרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֶף אֶת בְּרִיתִי
 יִצְחָק וְאֶף אֶת בְּרִיתִי אֲבַרְהָם אֲזִכּוֹר וְהָאָרֶץ אֲזִכּוֹר.
 אֲבַהֲתָא תִּינַח, מֵהוּ וְהָאָרֶץ אֲזִכּוֹר. אֵלָא, לְאַכְלִלָא
 עֲמַהוֹן דְּדוּד מַלְכָּא, דְּאִיהוּ רְתִיכָא בְּאַבְהֲתָא (דף נ"ג ע"ב) וְאִינּוֹן
 מִתְעַרְיִן פּוֹרְקָנָא תְּדִיר לְיִשְׂרָאֵל.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יי' בְּמִצְרַיִם.
 וְכִי הִשְׁתָּא עָשָׂה, וְהָא מְקַדְמַת דְּנָא אֲתַעְבִּיד, מַאי
 אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יי'. אֵלָא, יָד לָא אַקְרִי פְּחוּת
 מִחֲמַשׁ אֲצַבְעָאן. הַגְּדוֹלָה: דְּכִלְיָן בַּהּ חֲמִשׁ אֲצַבְעָאן
 אַחְרָנִין, וְאֲתַקְרוּן כְּדִין גְּדוֹלָה. וְכָל אֲצַבְעָא וְאֲצַבְעָא,
 סָלִיק לְחוּשְׁבָנָא רַבָּא, וְקוּדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד בְּהוּ (ס"א
 הַשְׁתָּא נִיסִין) נִיסִין וְגַבּוּרִין, וּבַהֲאִי אֲתַעְקְרוּ כְּלָהוּ דְּרַגִּין
 מִשְׁלִשׁוּלֵיהוֹן.

מִכָּאֵן אֲוִלִּיפְנָא דָּא, דְּבַחֲמִשׁ אֲצַבְעָאן קָמָאִי, כְּתִיב,

וַיִּחַזַק לֵב פְּרַעֲהַ, כִּיּוֹן דְּאַשְׁתְּלִמוּ אִינּוֹן חֲמִשׁ, תּוּ לָא הָוָה
מְלָה בְּרִשׁוּתִיהָ דְּפְרַעֲהַ, כְּדִין כְּתִיב וַיִּחַזַק יי' אֶת לֵב
פְּרַעֲהַ.

וְעַל דָּא וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו', וַיֵּאֱמִינוּ
בֵּיי'. וְכִי עַד הַשְּׁתָּא לָא הָאֱמִינוּ בֵּיי', וְהָא כְּתִיב
(שְׁמוֹת ד) וַיֵּאֱמֵן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ וְגו'. וְהָא חָמוּ כָּל אִינּוֹן
גְּבוּרָאן דְּעֵבֶד לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. אֶלָּא מֵאִי
וַיֵּאֱמִינוּ, הַהוּא מְלָה דְּאָמַר וַיֵּאֱמַר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל
תִּירְאוּ הַתִּיצְבוּ וּרְאוּ וְגו'.

ר' יֵיסָא שְׁאִיל וְאָמַר, כְּתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם
מֵת, וְכְתִיב לֹא תוֹסִיפוּ לְרְאוֹתֵם עוֹד עַד עוֹלָם. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, מֵתִין חָמוּ לְהוּ. אָמַר לֵיהּ, אִי כְּתִיב לֹא תוֹסִיפוּ
לְרְאוֹתֵם חַיִּים, הָוָה אֱמִינָא הָכִי. אָמַר לֵיהּ ר' אַבְּא יְאוּת
שְׁאִילתָא.

אֶלָּא תָּא חַזִּי, כְּתִיב (דְּבַרֵי הַיָּמִים א טז) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
וְתַנִּינָן, עוֹלָם לְעֵילָא, וְעוֹלָם לְתַתָּא. עוֹלָם
דְּלְעֵילָא, מֵתִמָּן הוּא שִׁירוּתָא לְאֲדֻלְקָא בּוֹצִינִין. עוֹלָם
דְּלְתַתָּא, תִּמָּן הוּא סִיּוּמָא, וְאֲתַכְּלִיל מִכְּלָא, וּמֵהָאִי
עוֹלָם דְּלְתַתָּא, מֵתְעֵרָן גְּבוּרָן לְתַתָּאִי.

וּבְהָאִי עוֹלָם, עֵבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתִּין לְיִשְׂרָאֵל,
וְרַחֲשֵׁי לֹון נִיסָא. וְכַד אֲתַעֲרַר הָאִי עוֹלָם לְמַעַבְדַּ

נִסִּין, כִּלְהוּ מִצְרָאֵי אֲשֶׁתְּקִעוּ בַיָּמָא, עַל יָדָא דְהָאֵי
 עוֹלָם, וְאַתְרַחֲשֵׁי לֹון לְיִשְׂרָאֵל נִיסָא בְּהָאֵי עוֹלָם. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, לֹא תוֹסִיפוּ לְרֹאוֹתֶם עוֹד עַד עוֹלָם, עַד דִּיתַעַר
 הָהוּא עוֹלָם, וַיִּתְמַסְרוּן בְּדִינֹוי, וְכִיּוֹן דְּאַתְמַסְרוּ בֵּיה
 לְמַתְדָן, כְּדִין כְּתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל
 שְׁפַת הַיָּם, הֲדָא הוּא דְכְתִיב מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, עַד
 הָעוֹלָם דִּיקָא. כְּדִין כְּתִיב, וַיֵּאֱמִינוּ בַיָּי' וּבַמִּשָּׁה עֲבָדוּ.

(שמות טו) אַז יִשְׁרֵי מִשָּׁה. ר' יְהוּדָה פִּתַּח, (ירמיה א) בְּטָרַם
 אֶצְרֶךְ בַּבֶּטֶן יִדְעַתִּיךְ וְגו'. זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בְּהוּ יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין.
 וּמִסְגִּיאֹת רַחֲמֹתָא דְרַחֲמִים לְהוּ, אֹקִים עָלֵיהוּ נְבִיאָה
 דְּקִשׁוּט, וְרַעֲיָא מְהִימְנָא. וְאַתְעַר עָלֵיהּ רוּחָא קְדִישָׁא,
 יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, וְאַפִּיק לֵיהּ מִחוֹלְקֵיהּ
 מִמֶּשׁ, מִמָּה דְאַפְרִישׁ יַעֲקֹב מִבְּנוֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 שְׁבִטָא דְלוֹי, וְכִיּוֹן דְּהוּה לֹוי דִּילֵיהּ, נָטַל לֵיהּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאַעֲטַר לֵיהּ בְּכֶמֶה עֲטָרִין, וּמִשַּׁח לֵיהּ בְּמִשַּׁח
 רְבוֹת קְדִישָׁא דְלַעֲיֻלָּא, וְכִדִּין אַפִּיק מִבְּנוֵי רוּחָא
 קְדִישָׁא לְעֵלְמָא, וְזָרִיז לֵיהּ בְּהִימְנוּיֵי קְדִישֵׁי, מְהִימְנוּתָא
 רַבָּא.

תְּנָא, בְּהֵיא שְׁעָתָא דְמָטָא זְמַנִּיה דְּמִשָּׁה נְבִיאָה
 מְהִימְנָא לְאַחַתָּא לְעֵלְמָא, אַפִּיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא רוּחָא קַדִּישָׁא מַגְזָרָא דְסַפִּירוּ דְאַבְן טָבָא, דְהוּה גְּנִיז
 בְּמַאתָן וְאַרְבַּעִין וּתְמַנִּיא (נהורין, ואתנהיר עליה. ואעטריה בשס"ה)
 עֶטְרִין, קַיִימֵי קָמִיָּה, וְאַפְקִיד לִיה בְּכָל דְיֵלִיָּה. (נ"א בִּיתִידָה)
 וַיְהִי לִיה מֵאָה וְשִׁבְעִין וּתְלַת מִפְתָּחִין. (נ"א גְּנִיז תָּמָן וְאַעֲטְרִיה בְּתַלַּת
 מֵאָה וְשִׁתִּין וְחֻמֶּשׁ עֶטְרִי וְאַנְהִיר עֲלֵיהָ מַאתָן וְאַרְבַּעִין וּתְמַנִּיא נְהוּרִין וְקָאִים קָמִיָּה וְאַפְקִיד
 לִיה בְּכָל בֵּיתָא דְיֵלִיָּה וַיְהִי לִיה מֵאָה וְשִׁבְעִין וּתְלַת מִפְתָּחִין. (נ"א מַאתָן וְשִׁבְעִין וְחֻמֶּשׁ))
 וְאַעֲטַר לִיה בְּחֻמֶּשׁ עֶטְרִין, וְכָל עֶטְרָא וְעֶטְרָא סְלִיק
 וְאַנְהִיר בְּאַלְפָּה עֲלָמִין דְנְהָרִין, וּבּוֹצִינִין דְגְּנִיזִין בְּגְּנִיזִיא
 דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא עֲלָאָה.

כִּדִּין אַעֲבָרִיה בְּכָל בּוֹצִינִין (נ"א בּוֹסְמִין) דְּבַגְנָתָא דְעֶדָן,
 וְאַעֲלִיה בְּהִיכְלִיָּה, וְאַעֲבָרִיה בְּכָל חֵיילִין וְגַיִיסִין
 דְיֵלִיָּה. כִּדִּין אֲזַדְעִזְעוּ כְּלָהוּ, פְּתַחוּ וְאַמְרוּ, אֲסַתְּלָקוּ
 מִסַּחְרָנִיָּה, (סַטְרָא דְסַטְרִין) דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעַר רוּחָא
 לְשַׁלְטָאָה לְמַרְגְּזוּ עֲלָמִין. קְלָא נַפְק וְאַמַּר, מֵאֵן הוּא דִּין,
 דְכָל מִפְתָּחִין אֵלִין (דף נ"ד ע"א) בִּידוּי. פְּתַח קְלָא אַחְרָא וְאַמַּר,
 קְבִילוּ לִיה בְּגוּוֹיִיכוּ, דָּא הוּא דְזַמִּין לְנַחְתָּא בֵּין בְּנֵי
 נְשָׂא, וְזַמִּינָא אֲוִרִיָּתָא, גְּנִיזָא דְגְּנִיזִיא, לְאַתְמִסְרָא
 בִּידוּי, וְלְאַרְעֵשָׁא עֲלָמִין דְלַעֲיִלָּא וְתַתָּא עַל יְדָא דְדִין.
 בֵּיה שְׁעַתָּא אֲתַרְגִּישׁוּ כְּלָהוּ, וְנִטְלִין אֲבַתְרִיָּה, פְּתַחוּ
 וְאַמְרוּ, (תהלים טו) הִרְכַּבְתָּ אֲנוֹשׁ לְרֵאשֵׁנוּ בְּאֵנוּ בְּאֵשׁ
 וּבַמַּיִם.

כִּדְיִן סִלְקָא הֵהוּא רוּחָא, וְקִימָא קָמִי מַלְכָּא. מִפְּתִיחָא,
 סִלְיָק וְאֶתְעֵטָר בְּעֵטְרוּי, וְאֶעֱטֵרִיהָ בְּתַלְתַּת מָאָה
 וְעֶשְׂרִין וְחֲמִשׁ עֵטְרִין, וְאֶפְקִיד מִפְּתִיחֵי בִידוּי. ש
 דְּאֶבְהַתָּא, אֶעֱטְרוּ לִיהָ בְּתַלְתַּת עֵטְרִין קְדִישִׁין, וְאֶפְקִידוּ
 כָּל מִפְּתָחֵן דְּמַלְכָּא בִידֵיהָ, וְאֶפְקִידוּ לִיהָ בְּהִימְנוּתָא,
 מִהִימְנָא דְּבֵיתָא. ה סִלְקָא וְאֶתְעֵטְרָא בְּעֵטְרוּי, וְקִבִּילַת
 לִיהָ מִן מַלְכָּא.

כִּדְיִן, נָחַת הֵהוּא רוּחָא בְּאַרְבִּין דְּשָׂאטֵן, בְּהֵהוּא יִמָּא
 רַבָּא, וְקִבִּילַת לִיהָ לְגַדְלָא לִיהָ לְמַלְכָּא, וְהִיא
 יְהִיבַת לִיהָ מִתְּמֵן זִיוָגִין, לְאַלְקָאָה לְפָרְעָה וּלְכָל אַרְעִיהָ.
 וּבְשִׁבְתָּא וּבְרִישֵׁי יְרַחֵי, סִלְקַת לִיהָ לְמַלְכָּא, כִּדְיִן אַקְרִי
 שְׁמִיהָ, בְּאַלִּין אֲתוּון רְשִׁימִין.

וּבְהֵהוּא שְׁעֵתָא, דְּנִפְק לְנַחְתָּא לְאַרְעָא, בְּזֹרְעָא דִּלּוּי,
 אֲתַתְּקֵנוּ אַרְבַּע מָאָה וְעֶשְׂרִין וְחֲמִשׁ בּוּצִינִין
 לְמַלְכָּא, וְאַרְבַּע מָאָה וְעֶשְׂרִין וְחֲמִשׁ גְּלִיפִין מִמְּנָן,
 אוֹזְפוּהָ לְהֵהוּא רוּחָא לְאַתְרֵיהָ, כִּד נִפְק לְעֵלְמָא,
 אֲתַנְהָרָא בְּאַנְפוּי, וּבֵיתָא אֲתַמְלִיָּא מְזִוִּיתִיהָ. בֵּיהָ
 שְׁעֵתָא, קָרָא עָלֶיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּטָרַם אַצְרִךְ
 בְּכַטָּן יְדַעְתִּיךְ וּבְטָרַם תִּצָּא מִרְחֵם הַקֹּדֶשְׁתִּיךְ נָבִיא לְגוֹיִם
 נִתְתִּיךְ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בֵּיהָ שְׁעֵתָא קָטַל (נ"א אפיל) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא לְרַבְרָבָא מְמַנָּא דְמִצְרָאִי, וְחָמוּ לֵיהּ מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל, כְּדִין אָמְרוּ שִׁירָה. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיֵּרָא
יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, אִזּוּ יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

(שמות טו) אִזּוּ יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. רַבִּי אַבָּא פִּתַח
וְאָמַר, אֲסִתְּפַלְנָא בְּכָל תּוֹשְׁבַתְחֹן דְּשִׁבְחֹן לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְכוּלָם פִּתְחוּ בְּאִזּוּ. (מלכים א ח) אִזּוּ אָמַר שְׁלֹמֹה.
(יהושע י) אִזּוּ יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ, (במדבר כא) אִזּוּ יִשִּׁיר יִשְׂרָאֵל. מֵאִי
טַעמָא.

אֵלָא הָכִי תֵּאֲנָא, כָּל נֶסֶין וְכָל גְּבוּרָן דְּאֲתַעְבִּידוּ לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל, כִּד אֲתַנְהִיר נְהִירוּ דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא
בְּעֵטְרוּי, גְּלִיפִין רְשִׁימִין בְּאִזּוּ, בֵּא, וְא, בְּד, אֲנִקִּיב
בְּחֻשׁוֹכִי, וְנְהִיר לְכָל עֵיבֵר. וְכִד אֲתַחֲבֵר נְהִירוּ דְּאֵלִ"ף
וּמִטִּי לְזִי"ן, מֵאִן זִי"ן, דָּא (ישעיה לד) חָרַב לִי"י מְלֵאָה דָּם.
כְּדִין עֵבִיד נֶסֶין וְגְבוּרָאן, בְּגִין דְּאֲתַחֲבֵר א' עִם ז'. וְדָא
הוּא שִׁירָתָא. שִׁירָתָא הִיא דְּכָל סְטָרִין, וְדָא הוּא אִזּוּ
יִשִּׁיר.

יִשִּׁיר, שֵׁר מְבַעֵי לֵיהּ. אֵלָא מְלָה דָּא תְּלִיא, וְאֲשֵׁלִים
לְהֵהוּא זְמָנָא, וְאֲשֵׁלִים לְזְמָנָא דְּאֲתִי, דְּזְמִינִין
יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְחָא שִׁירָתָא דָּא.

מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, מְכָאן אוֹלִיפְנָא, דְּצְדִיקָיָא קְדָמָי,
אֵף עַל גַּב דְּאֲסִתְּלָקוּ בְּדַרְגִּין עֲלָאִין דְּלַעִילָא,

וְאֶתְקַשְׂרוּ בְּקִשּׁוֹרָא דְצִרּוֹרָא דְחַיִּי, זְמִינִין כְּלָהוּ לְאַחֲיִיא
 בְּגוּפָא, וְלִמְחֻמֵי אֲתִיין וּגְבוּרֵן דְקָא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְיִשְׂרָאֵל. וְלִמְיָמָר שִׁירְתָּא דָּא, הָדָא הוּא דְכָתִיב אִז
 יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

ר' שְׁמַעוֹן אָמַר מִהֲכָא, (ישעיה יא) יוֹסִיף יי' שְׁנֵית יְדוֹ
 לְקִנּוֹת אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ. לְקִנּוֹת: כְּמָה דְאֵת אָמַר, (משלי
 ח) יי' קִנְנֵי רֵאשִׁית דְּרִכּוֹ. אֶת שְׂאֵר עַמּוֹ: אֵלִין אִינּוֹן
 צְדִיקֵיִיא דְבִהוֹן, דְּאֶקְרוּן שְׂאֵר, כְּמָה דְאֵת אָמַר (במדבר יא)
 וַיִּשְׂאֲרוּ שְׁנֵי אַנְשִׁים בְּמַחְנֶה. וְתַנִּינּוֹן, לִית עֲלֵמָא
 מִתְקִימָא אֶלָּא עַל אִינּוֹן דְעַבְדֵי גְרַמֵּיהוּ שִׁירֵיִים.

וְאִי תִימָא, הוּאִיל וְאֶתְקַשְׂרוּ בְּצִרּוֹרָא דְחַיִּי, וּמִתְעַנְגִּי
 בְּעַנּוּגָא עֲלָאָה, אֲמַאי יַחֲתֵי לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַרְעָא. פּוּק וְאוּלִיף מִזְמַנָּא קְדַמָּאָה, דְכָל אִינּוֹן רוּחִין
 וּבְשִׁמְתִין, דְהוּוּ בְּדַרְגָּא עֲלָאָה דְלַעֲיִלָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אַחֲתֵי לְהוּ לְאַרְעָא לְתַתָּא. כָּל שְׁכַן הַשְּׁתָּא, דְבַעֲי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְעַקִּימָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (קהלת
 ז) כִּי אָדָם אֵין צְדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יַחֲטָא.
 וְאִי תִימָא, אִינּוֹן דְמִיתוּ בְּעֵטִיו דְנַחֲשׁ. אֲפִילוּ אִינּוֹן
 יְקוּמוּן, וִיהוֹן מְאָרִי דְעֵיטָא, לְמַלְכָּא מְשִׁחָא.

וְעַל דָּא תַנִּינּוֹן, מֹשֶׁה זְמִין לְמִימָר שִׁירְתָּא לְזְמַנָּא דְאֵתִי.
 מְאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְכָתִיב, (מיכה ז) כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת. אֲרָאָךְ מִבְּעֵי לִיָּה. אֶלֶּא
 אֲרָאנוּ מִמֶּשׁ, לְמֵאן דְּחָמָא בְּקַדְמִיתָא, יַחְמִי לִיָּה
 תְּנַיִנּוֹת, וְדָא הוּא אֲרָאנוּ, וּכְתִיב (תהלים ג) אֲרָאנוּ בִישַׁע
 אֱלֹהִים, וְאֲרָאֵהוּ בִישׁוּעָתִי. (דף נ"ד ע"ב) וּכְדִין אִזּוּ יִשְׁיר מִשָּׁה
 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֵיָּי.

שִׁירְתָּא דְּמִטְרוֹנִיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תְּנַיִנּוּ, כָּל בַּר
 נָשׁ דְּאָמַר שִׁירְתָּא דָּא בְּכָל יוֹמָא, וּמְכוּוֹן בָּהּ,
 זְכִי לְמִימְרָא לְזַמְנָא דְּאִתִּי. דְּהָא אִית בָּהּ עֲלֵמָא דְּעֵבֵר,
 וְאִית בָּהּ עֲלֵמָא דְּאִתִּי, וְאִית בָּהּ קְשָׁרִי מְהֵימְנוֹתָא, וְאִית
 בָּהּ יוֹמֵי דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא. (נ"א אֶת לְעִילָא כָּל אֵינּוֹן וּכְוִי) וְתִלֵּי עָלָה,
 כָּל אֵינּוֹן תּוֹשְׁבַחְתָּאן אַחְרַנִּין, דְּקֵאמְרֵי עֲלָאי וְתַתְּאֵי.

הַשִּׁירָה שִׁיר זֶה מִבְּעֵי לִיָּה. אֶלֶּא שִׁירְתָּא, דְּקֵא מְשַׁבַּחַת
 מִטְרוֹנִיתָא לְמִלְכָּא. וּמִשָּׁה מִתַּתָּא לְעִילָא
 קֵאמַר, וְהָא אוּקְמוּהָ. לֵיָּי: בְּגִין דְּאֵנְהִיר לָהּ מִלְכָּא
 אַנְפָּתָא, (נ"א דְּנְהִיר אַנְפּוּי מִלְכָּא לְקַבְּלָהּ) ר' יוֹסִי אָמַר, דְּכָל אֵינּוֹן
 מְשַׁחִין, דְּהוּוּ נַגְדִין, מְשִׁיךְ מִלְכָּא קְדִישָׁא לְקַבְּלָהּ, בְּגִינֵי
 כֶּךָ מְשַׁבַּחָא לִיָּה מִטְרוֹנִיתָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי הָכִי, אָמַאי כְּתִיב מִשָּׁה וּבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל, וְהָא מִטְרוֹנִיתָא בְּעֵיָא לְשַׁבַּחָא. אֶלֶּא,
 זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּמִשָּׁה וְיִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן הוּוּ יַדְעִין
 לְשַׁבַּחָא לְמִלְכָּא, בְּגִין מִטְרוֹנִיתָא כְּדָקָא יָאוֹת, בְּגִין דְּכָל

הֵהוּא חֵילָא וּגְבוּרָה דִּילָהּ, יִרְתָּא מִן מַלְכָּא.
 ר' חֵיִיא פִּתַּח וְאָמַר, (איכה ב) קוּמִי רוּנִי בַּלִּילָה לְרֹאשׁ
 אֲשֶׁמוּרוֹת. קוּמִי רוּנִי: דָּא כְּנֻסְתָּ יִשְׂרָאֵל. בַּלִּילָה:
 בְּגָלוּתָא. ר' יוֹסִי אָמַר, בַּלִּילָה: בְּזִמְנָא דְהִיא שְׁלִטָּא
 וּמִתְעָרָא, לְרֹאשׁ אֲשֶׁמוּרוֹת, בְּרֹאשׁ מִבְּעֵי לֵיהּ. אָלָא
 לְרֹאשׁ, כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית מז) עַל רֹאשׁ הַמָּטָה.
 וְאוּקְיָמְנָא, רֹאשׁ הַמָּטָה, דָּא יְסוּד. אוּף הָכָא לְרֹאשׁ, דָּא
 יְסוּד, דְּמִטְרוּנִיתָא מִתְּבָרְכָא בֵּיהּ. רֹאשׁ אֲשֶׁמוּרוֹת: דָּא
 הוּא רִישָׁא, דְּנֻצָּח וְהוּד.

ר' יוֹסִי אָמַר, דָּא הוּא רִישָׁא דְכְּתָרֵי מַלְכָּא וְסִיּוּמָא. רַבִּי
 אַבָּא אָמַר, לְרֹאשׁ אֲשֶׁמוּרוֹת כְּתִיב חֶסֶד, וְדָא הוּא
 רִישָׁא, רֹאשׁ הַמָּטָה. וְכֹלָא בְּמַלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה אֲתָמַר,
 וְדָא הוּא לֵיִי.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֵיִי, דָּא הוּא נִהְרָא
 דְּנִפְיָק מִעֵדָן, דְּכָל מִשְׁחָא וּרְבוּ נִפְיָק מִנֵּיהּ,
 לְאֲדִלְקָא בּוּצִינִין. וּמִשְׁמַע לְבַתָּר דְּכְּתִיב אֲשִׁירָה לֵיִי,
 דָּא הוּא מַלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְעַל דָּא לָא כְּתִיב אֲשִׁירָה
 לוֹ.

וַיֹּאמְרוּ לְאֹמֵר, לְדַרְי דְרִין, בְּגִין דְּלָא יִתְנַשֵּׁי מִנֵּיהּ
 לְעֵלְמִין. דְּכָל מֵאן דְּזָכִי לְהֵאִי שִׁירְתָּא בְּהֵאִי
 עֲלָמָא, זָכִי לָהּ בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, וְזָכִי לְשִׁבְחָא בָּהּ בְּיוֹמוֹי

דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, בְּחֻדוּתָא דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. דְּכְתִיב לְאֹמֵר, לְאֹמֵר בְּהֵוּא זְמַנָּא. לְאֹמֵר
 בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, בְּזְמַנָּא דְשָׂרוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא. לְאֹמֵר
 בְּגָלוּתָא. לְאֹמֵר בְּפוּרְקָנָא דְלְהוֹן דְיִשְׂרָאֵל. לְאֹמֵר
 לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

אֲשִׁירָה לִי נְשִׁיר מְבַעֵי לִי, מֵאֵי אֲשִׁירָה. אֶלָּא בְּגִין
 דְהוּ מְשַׁבְּחָן תּוֹשַׁבְּחַתָּא דְמִטְרוּנִיתָא. (בְּעוּ לְשַׁבְּחָא)

לִי: דָּא מְלָכָא קְדִישָׁא. כִּי גָאָה גָאָה (קְמוּדָה): דְסֻלִּיק
 וְאַתְעֵטֵר בְּעֵטְרוֹי, לְאַפְקָא בְּרַכָּאן וְחִילִין וְגְבוּרָאן,
 לְאַסְקָא בְּכָלָא. כִּי גָאָה גָאָה: גָאָה בְּהֵאֵי עֵלְמָא, גָאָה
 בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. כִּי גָאָה בְּהֵוּא זְמַנָּא, גָאָה, בְּגִין
 דִּיתְעֵטֵר בְּעֵטְרוֹי בְּחֻדוּתָא שְׁלִימוּתָא.

סוּס וְרוּכְבוֹ רָמָה בְּיָם, שׁוּלְטָנוּתָא דְלְתַתָּא, וְשׁוּלְטָנוּתָא
 דְלְעֵילָא דְאַחִידֵן בְּהוּ, אֶתְמַסְרוּ בְּהֵוּא יְמָא רַבָּא,
 וְשׁוּלְטָנוּתָא רַבָּא לְמַעַבְד בְּהוּ נוֹקְמִין. וְתַנִּינָן, לָא עֵבִיד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִינָא לְתַתָּא, עַד דִּיעֵבִיד בְּשׁוּלְטָנִיָּהוֹן
 לְעֵילָא, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה כד) יִפְקוּד יִי' עַל צְבָא
 הַמְרוֹם בַּמְרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה.

רָמָה בְּיָם, אֶמֶר ר' יְהוּדָה, בֵּיתָא בְּלִילִיָּא, אֶתְעַר גְּבוּרָא
 תְּקִיפָא, דְכְתִיב בֵּיתָא וַיּוֹלֶךְ יִי' אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קְדָיִם
 עֲזָה כָּל הַלֵּילָה. (ס"א דְאַתְעַר בֵּיתָא גְּבוּרָה תְּקִיפָא) בְּהֵוּא זְמַנָּא,

בְּעֵאת מְטְרוֹנִיתָא מִן מְלָכָא, כָּל אֵינּוֹן אַכְלוּסִין דְּלִתְתָּא,
 וְכָל אֵינּוֹן שׁוּלְטָנִין דְּלְעִילָא, דִּיתְמַסְרוֹן בִּידְהָא. וְכִלְהוּ
 אֲתַמְסְרוּ בִידְהָא, לְמַעַבְד בְּהוּ נּוֹקְמִין, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בַּיָּם. בַּיָּם סִתָּם, לְעִילָא וְתַתָּא.

(שמות טו) עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קלט)

אַחֹר וְקִדְם צִרְתָּנִי וְתִשָּׁת עָלַי כַּפְּכָה. כַּמָּה אֲצַטְרִיכוּ
 בְּנֵי נֶשֶׁא לִיקְרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא כַּד בְּרָא עֲלֵמָא, (דף נ"ה ע"א) אֲסִתְּכֵל בֵּיה בְּאֲדָם
 לְמַהוּי שְׁלִיט עַל כָּלָא. (ב"א לְמַהוּי שְׁלִים בְּכֵלָא וְאַתְבְּרִי דוּ פְּרָצוּפִין) וְהוּא
 דְּאִמִּי לְעֵלְאִין וְתַתְּאִין. נַחַת לִיה בְּדַמּוּת יְקִירָא, וְחָמוּ
 לִיה בְּרִיִּין, כְּדִין אֲתַכְּנֹשׁוּ לְגַבִּיהָ, וְסָגִידוּ לְקַבְּלִיהָ,
 וְאִמְתָּא וְדַחְלָא נְפֻלַת עָלֵיהּ מְדַחְלַתִּיהָ, הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (בראשית ט) וּמּוֹרָאֲכֶם וְחַתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חֵית
 הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם.

עֵיִלִּיהָ לְגַנְתִּיהָ דְנַטְע, לְנַטְרִיהָ לְמַהוּי לִיה חֲדוּ עַל חֲדוּ,
 וְלֹא שְׁתַּעֲשַׁע בֵּיה. עָבַד לִיה טְרוּצְטְבוּלִין מְחַפִּיִּין
 בְּאַבְנֵי יָקָר, וּמְלֹאכִין עֲלֵאִין חֲדָאן קָמִיהָ. לְבַתָּר פְּקִיד
 לִיה עַל אֵילָנָא חַד וְלֹא קָאִים בְּפַקּוּדָא דְמֵאֲרִיהָ.

אַשְׁכְּחָנָא בְּסַפְרָא דְחַנּוּךְ, דְּלְבַתָּר דְּסֻלִּיק לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאַחְמִי לִיה כָּל גְּנוּזִיָּא דְמְלָכָא,
 עֲלָאִי וְתַתְּאִי, אַחְמִי לִיה אֵילָנָא דְחַיִּי, וְאֵילָנָא דְאַתְפְּקִד

עֲלִיָּה אָדָם, וְאַחֲמִי לִיָּה דְּוֹכְתִיָּה דְּאָדָם בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן.
 וְחָמָא, דְּאֶלְמָלִי נָטִיר אָדָם פְּקוּדָא דָּא, יְכִיל לְקִיָּמָא
 תְּדִירָא, וְלִמְהוּי תְּדִירָא תַּמָּן. הוּא לָא נָטֵר פְּקוּדָא
 דְּמֵאֲרִיָּה, נִפְק בְּדִימוּס וְאַתְעֵנֵשׁ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָדָם דְּוֵי פְּרָצוּפִין אֲתַבְּרִי, וְהָא
 אוֹקִימָנָא, (בראשית ב) וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעוֹתָיו, נָסְרוּ
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאַתְעֵבִידוּ תְּרִין, מִמְּזֻרְחָ וּמִמְעָרְבָ,
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קלט) אַחֲוֹר וְקָדָם צְרַתְנִי. אַחֲוֹר דָּא
 מִמְעָרְבָ, וְקָדָם דָּא מְזֻרְחָ.

ר' חֲיִיאָ אָמַר, מַה עֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, תִּקִּין לְהֵהוּא
 נּוֹקְבָא וְשַׁכְּלִיל שְׁפִירוֹתָהּ עַל כֻּלָּא, וְעֵיילָה לְאָדָם,
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב וַיִּבֶן יי' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לְקַח
 מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה. תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב לְעֵילָא, וַיִּקַּח אֶחָת
 מִצְלָעוֹתָיו. מֵאִי אֶחָת. כִּמָּה דָּאֲתָ אָמַר (שיר השירים ו) אֶחָת
 הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי אֶחָת הִיא לְאִמָּהּ. מִצְלָעוֹתָיו: מִסְטְרוּי.
 כִּמָּה דָּאֲתָ אָמַר, (שמות כו) וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן.

ר' יְהוּדָה אָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִשְׁמַתָּא עַלְאָה יְהֵב
 בֵּיהּ בְּאָדָם, וְכֻלִּיל בֵּיהּ חֲכָמָתָא וְסַכְּלָתָנוּ, לְמַנְדַּע
 כֻּלָּא. מֵאֲן אֲתֵר יְהֵב בֵּיהּ נִשְׁמַתָּא. ר' יִצְחָק אָמַר, מֵאֲתֵר
 דְּשִׂאֵר נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין קָא אֲתִיִּין.

ר' יְהוּדָה אָמַר, מֵהַכָּא. דְּכְתִיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ

נֶפֶשׁ חַיָּה, מֵאֵן הָאָרֶץ. מִתְּהוּא אֲתָר דְּמִקְדָּשָׁא אֲשֶׁתְּכַח
 בֵּיהּ. נֶפֶשׁ חַיָּה, נֶפֶשׁ חַיָּה סְתָם, דָּא נֶפֶשׁא דְאָדָם קְדָמָא
 דְּכָלָא.

ר' חֵיִיא אָמַר, אָדָם הוּוּ יְדַע חֲכֻמָּתָא עֲלָאָה, יִתִּיר
 מִמְּלֵאכֵי עֲלָאֵי, וְהוּוּ מִסְתַּכֵּל בְּכָלָא, וַיִּדַע
 וְאֲשֶׁתְּמוֹדַע לְמֵאֲרִיָּה, יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא. בְּתַר
 דְּחָב, אֲסִתִּימוּ מִנִּיהּ מִבּוּעֵי דְחֲכֻמָּתָא, מֵה כְּתִיב (נ"א ממה
 דְּכְתִיב) (בראשית ג) וַיִּשְׁלַחְהוּ יְיָ אֱלֹהִים מִגֵּן עֵדֶן לְעִבּוֹד אֶת
 הָאָדָמָה.

ר' אֲבָא אָמַר, אָדָם הָרֵאשׁוֹן מְדַכָּר וְנוֹקְבָא אֲשֶׁתְּכַח,
 הָדָא הוּוּ דְכְתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם
 בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵינוּ, וְעַל דָּא, דְּכָר וְנוֹקְבָא אֲתַעְבִּידוּ
 כְּחֵדָא, וְאֲתַפְּרְשׁוּ לְבֵתָר. וְאֵי תִימָא, הָא דְאָמַר הָאָדָמָה
 אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם. הֵכִי הוּוּ וְדָאֵי, וְדָא הִיא נּוֹקְבָא,
 וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ אֲשֶׁתְּתַף עִמָּהּ, וְדָא הוּוּ דְכָר
 וְנוֹקְבָא, וְכָלָא הוּוּ מְלָה חֵדָא.

ר' יוֹסִי אָמַר, עֲזִי וְזִמְרַת יָהּ, אֵינּוֹן דְּכֻלִּילָן דָּא בְּדָא וְלָא
 (נ' ע"ב) אֲתַפְּרְשָׁן דָּא מִן דָּא וְלַעֲלָמִין אֵינּוֹן
 בְּחִבִּיבוּתָא, בְּרַעוּתָא חֵדָא, דְּמִתְמָן אֲשֶׁתְּכַחוּ (נ"א אֲתַמְשְׁכוּ)
 מְשִׁיכֵן דְּנַחֲלִין וּמִבּוּעֵין לְאֲסִתְּפָקָא כָּלָא, וְלְבָרְכָא כָּלָא,
 לָא כְּדִיבּוּ מִימֵי מִבּוּעֵין, כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (ישעיה נח) וְכִמּוּצָא

מִיָּם אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִיָּמָיו וְעַל דָּא וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה,
 דְּבִגִּינִי כֹה, מִלְּכָא קְדִישָׁא מְשִׁיךְ וְאַחֲסִין לְתַתָּא, וְאַתְעָר
 יְמִינָא לְמַעְבַּד נְסִין.

זֶה אֵלַי וְאַנְוָהוּ. דָּא צְדִיק, דְּמַנְיָה נְפֻקִין בְּרַפָּאן בְּזוּוּג.
 וְאַנְוָהוּ: בְּהָהוּא אַתְר דְּחֻבִּיבוּתָא אֲשֶׁתִּכַּח בֵּיה, וְדָא
 הוּא מְקַדְשָׁא. אֱלֹהֵי אָבִי וְאַרְוִמְמָנְהוּ, מִשָּׁה קָאמַר דָּא,
 לְגַבִּי אַתְר דְּלֹאֵי אֲתִיִּן מֵהָהוּא סֹטְרָא וְעַל דָּא (הֲדָה)
 שְׁלִימוּתָא דְּכָלָא הוּא בְּהָהוּא אַתְר. (נ"א בְּהָאֵי קָרָא)

ר' יִצְחָק אָמַר, וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, דָּא מִלְּכָא קְדִישָׁא,
 וְהָכִי הוּא. וּמְנַלְן. מְקָרָא אַחֲרִינָא אֲשַׁכְּחָנָא לֵיה,
 דְּכִתְיִב, (ישעיה י"ב) כִּי עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה יִי וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה,
 מִמִּשְׁמַע דְּקָאמַר יִי וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, (דף נ"ה ע"ב) דָּא מִלְּכָא
 קְדִישָׁא.

(שמות טו) עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה וְגו', ר' חֲזַקְיָה פִּתַּח וְאָמַר, בְּהָאֵי
 קָרָא דְּכִתְיִב, (משלי יז) בְּכָל יַעַת אֹהֶב הָרַע וְאַח לְצָרָה
 יוֹלֵד. בְּכָל יַעַת אֹהֶב הָרַע, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכִתְיִב
 בֵּיה (משלי כז) רַעַךְ וְרַע אָבִיךָ אַל תַּעֲזוּב.

וְאַח לְצָרָה יוֹלֵד, בְּשַׁעֲתָא דִּיעִיקוֹן לָךְ שְׁנֵאָךְ, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מַה אָמַר, (תהלים קכב) לְמַעַן אֲחִי וְרַעִי
 אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ, דִּישְׂרָאֵל, אֲקָרוּן אֲחִים וְרַעִים
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. יוֹלֵד מַהוּ, וְכִי הֲשַׁתָּא יוֹלֵד. אֶלָּא

בְּשַׁעֲתָא דְעַקְתָּא יוֹלֵד בְּעַלְמָא, אַח יִהְיֶה לְקַבְלָךְ, לְשׁוֹבָא
לְךָ מִכָּל אֵינּוֹן דְעַקִּין לְךָ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, יוֹלֵד: דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא יִתְעַר בְּהַאי עוֹז,
לְנִקְמָא לְךָ מֵאוּמִין, לְיִנְקָא לְךָ מֵאִמָּא, בְּהַהוּא
סְטָרָא, כַּמָּה דַּאתְּ אָמַר, עָזִי וְזַמְרַת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה.
לְאַתְעָרָא גְבוּרָאן לְקַבֵּל אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת.
ר' יִיסָא פָּתַח וְאָמַר, כַּמָּה אֵית לִיהּ לְבַר נָשׁ לְרַחֲמָא, לִיהּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא לֵית לִיהּ פּוּלְחָנָא לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, (אֶלֶּא) (כַּמָּה) רַחֲמֵימוֹתָא. וְכָל מֵאן דְּרַחֲמִים לִיהּ,
וְעֵבִיד פּוּלְחָנָא בְּרַחֲמֵימוֹתָא, קָאֲרִי לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא רַחֲמָא. אִי הָכִי, בְּמֵאִי אוּקִימָנָא הָנִי קָרְאִי, רַעְךָ
וְרַע אַבִּיךָ אַל תַּעֲזוֹב. וּכְתִיב (משלי כה) הוֹקֵר רַגְלְךָ מִבֵּית
רַעְךָ.

אַלָּא הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא, הָאִי קָרָא (ס"א בעולות ושלמים וְהָאִי
בְּחֻטָּאוֹת וְאֲשֵׁמוֹת וּכְתִיב וכו') בְּעוֹלוֹת כְּתִיב. הַשְׁתָּא, רַעְךָ
וְרַע אַבִּיךָ אַל תַּעֲזוֹב, לְמַפְלַח לִיהּ, וְלֵאתְּדַבְּקָא בֵּיהּ,
וְלְמַעֲבַד פְּקוּדוּי. אַל תַּעֲזוֹב וּדְאִי. וְהָא דְאַתְמַר הוֹקֵר
רַגְלְךָ מִבֵּית רַעְךָ. כְּלוּמַר הוֹקֵר יִצְרָךְ, דְּלֹא יִרְתַּח
לְקַבְלָךְ, וְלֹא יִשְׁלוּט בְּךָ, וְלֹא תַעֲבִיד הִרְהוּרָא אַחְרָא.
מִבֵּית רַעְךָ, מֵאן בֵּית רַעְךָ. דְּא נִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא, דְּאֲעִיל
בָּהּ רַעְךָ וַיְהִי בְּגוּךָ.

וְעַל דָּא פּוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְרַחֲמָא לִיָּה
 בְּכֻלָּא, כְּמָה דְכְּתִיב, (דברים ו) וְאַהֲבַת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ.
 זֶה אֵלֵי וְאַנְוֵהוּ, דְכָל יִשְׂרָאֵל חָמוּ עַל יָמָא, מַה דְלֹא חָמָא
 יַחְזִיקָא לְנְבִיאָהּ, וְאַפִּילוּ אֵינּוֹן עוֹבְרֵי דְבִמְעֵי אִמְהוֹן, הוּוּ
 חָמָאן וּמְשַׁבְּחֵן לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכֻלְהוּ הוּוּ אִמְרִין זֶה
 אֵלֵי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וְאַרְוֹמְמֵנְהוּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר אֱלֹהֵי
 אֲבֵרָהֶם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵי הָכִי אֲמַאי וְאַרְוֹמְמֵנְהוּ, דְהָא אֱלֹהֵי
 אֲבֵרָהֶם לְעֵילָא הוּא. אָמַר לִיָּה, אֲפִילוּ הָכִי
 אֲצַטְרִיךְ, וְכֻלָּא חַד מְלָה, וְאַרְוֹמְמֵנְהוּ בְּכֻלָּא, לְאַכְלָלָא,
 מֵאֵן דִּידַע לִיַּחְדָּא שְׂמָא קְדִישָׁא רַבָּא, דְהָא הוּא פּוֹלְחָנָא
 עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

ר' יְהוּדָה הָוֵה יְתִיב קָמִיָּה דְר' שְׁמַעוֹן, וְהוּא קָאֲרִי, כְּתִיב
 (ישעיה נב) קוֹל צוֹפִיף נְשָׂאוּ קוֹל יַחְדָּיו יִרְנְנוּ. קוֹל
 צוֹפִיף, מֵאֵן אֵינּוֹן צוֹפִיף. אֱלֹא אֵלִין אֵינּוֹן דְּמַצְפָּאן,
 אֵימְתֵי יְרַחֵם קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְמַבְנֵי בֵיתֵיהּ. נְשָׂאוּ
 קוֹל, יִשְׂאוּ קוֹל מְבַעֵי לִיָּה, מֵאֵי נְשָׂאוּ קוֹל. אֱלֹא, כָּל
 בַּר נֶשׁ דְּבַכִּי, וְאַרְיִם קְלִיָּה עַל חֲרַבֵּן בֵּיתֵיהּ דְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא, זָכִי לְמָה דְכְּתִיב לְבַתֵּר יַחְדָּיו יִרְנְנוּ. וְזָכִי
 לְמַחְמֵי לִיָּה בִישׁוּבָא בְּחַדְוֹתָא.

בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן, (אָמַר לִיָּה) בְּשׁוּב יְיָ אֶל צִיּוֹן מְבַעֵי לִיָּה,

מֵאִי בָּשׁוּב יִי צִיּוֹן אֲלֵא בָּשׁוּב יִי צִיּוֹן וְדַאי. תָּא חֲזִי,
 בְּשַׁעֲתָא דְאַתְחָרִיב יְרוּשָׁלַם לְתַתָּא, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 אֲתַתְּרַכַת, סָלִיק מִלְכָּא קְדִישָׁא לְצִיּוֹן, וְאַנְגִיד לִיה
 לְקַבְלִיה, בְּגִין דְכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל (ויקרא ע"ה) אֲתַתְּרַכַת. (השְׁתָּא
 דַּאֲתַגְלִיא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל סָלִיק לִיה לְגַבִּיה) (ויצא קס"ב ע"ב) וְכַד תַּתְּהַדֵּר כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל לְאַתְרָהּ, כְּדִין יִתּוּב מִלְכָּא קְדִישָׁא לְצִיּוֹן
 לְאַתְרֵיהּ, לְאַזְדַּוּגָא חַד בְּחַד, וְדַא הוּא בָּשׁוּב יִי צִיּוֹן.
 וְכְדִין זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמִימְרָ, זֶה אֵלֵי וְאַנְוָהוּ. וְכַתִּיב, זֶה
 יִי קוֹינֵנוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ, בִּישׁוּעָתוֹ וְדַאי.

(שמות טו) יִי אִישׁ מִלְחָמָה יִי שְׁמוֹ. רַבִּי אַבָּא פִּתַח (במדבר כא)

עַל כֵּן יֵאמֵר בְּסֵפֶר מִלְחָמוֹת יִי אֶת וְהֵב בְּסוּפָה וְאֵת
 הַנְּחָלִים אֲרַנּוֹן. כִּמָּה אֵית לָן לְאַסְתְּכֵלָא בְּפַתְגָּמֵי
 אֲוֹרֵייתָא, כִּמָּה אֵית לָן לְעֵינָא בְּכָל מְלָהָא, דְלִית לָךְ
 מְלָה בְּאֲוֹרֵייתָא, דְלֵא אֲתַרְמִיזָא בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
 וְלִית לָךְ מְלָה בְּאֲוֹרֵייתָא, דְלִית בָּהּ כִּמָּה רְזִין, כִּמָּה
 טַעֲמִין, כִּמָּה שְׂרָשִׁין, כִּמָּה עֲנַפִּין.

(דף נ"ו ע"א) הֵכָא אֵית לְאַסְתְּכֵלָא, עַל כֵּן יֵאמֵר בְּסֵפֶר מִלְחָמוֹת

יִי, וְכִי סֵפֶר מִלְחָמוֹת יִי, אֵן הוּא. אֲלֵא הֵכִי
 אֲתַעְרוּ חֲבֵרֵיִיא, כָּל מֵאן דְאַגַּח קֶרְבָּא בְּאֲוֹרֵייתָא, זְכִי
 לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא בְּסוּף מְלוּי. כָּל קֶרְבִּין דְעֲלָמָא, קִטְטָה
 וְחֲרַבְנָא. וְכָל קֶרְבִּין דְאֲוֹרֵייתָא, שְׁלָמָא וְרַחֲמֵימוֹתָא, הֵדָּא

הוא דְּכָתִיב עַל פֶּן יֹאמֶר בְּסֵפֶר מְלַחְמוֹת יִי אֶת וְהָב
בְּסוּפָה, כְּלוּמֹר, אֶהְבֶּה בְּסוּפָה. דְּלִית לָךְ אֶהְבֶּה וּשְׁלָמָא
בַּר מֵהָאִי.

תּוּ קִשְׂיָא בְּאַתְרֵיהּ. עַל פֶּן יֹאמֶר בְּסֵפֶר מְלַחְמוֹת יִי,
בְּתוֹרַת מְלַחְמוֹת יִי מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי בְּסֵפֶר. אֶלָּא רְזָא
עֲלָאָה הוּא, אֶתְר אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֶקְרִי
סֵפֶר (נ"א וּמִסֵּפֶר) כְּמָה דְּאַתְּ אֹמֵר, (ישעיה לד) דְּרִשׁוּ מֵעַל
סֵפֶר יִי וּקְרְאוּ. דְּכָל חֵילִין וּגְבוּרָן דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, בְּהָהוּא סֵפֶר תְּלִיין, (נ"א וּמִתַּמָּן נִפְקִין אֶת וְהָב בְּסוּפָה. מֵאֵן וְהָב, אֶלָּא
כָּל אֵינּוֹן חֵילִין, וְכָל אֵינּוֹן גְּבוּרָאן דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהָהוּא סֵפֶר תְּלִיין.) וְכֵד
אֶגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרָבוּי, בְּחֵד אֶתְר דְּאִיהוּ בְּסוּפָא
דְּדַרְגִּין, וְאֶקְרִי וְהָב. כְּמָה דְּאַתְּ אֹמֵר (משלי ל) לְעֵלוּקָה שְׁתֵּי
בְּנוֹת הָב הָב. בְּסוּפָה: בְּסוּפָה דְּרַגִּין אֶשְׁתַּכַּח. בְּסוּפָה: יָם
סוּפָה אֶתְקַרֵי, יָם דְּאִיהוּ סוּפָה לְכָל דְּרַגִּין.

וְאֶת הַנְּחָלִים אֶרְנוּן וְעַם נְחֻלֵּיִיא דְּאֶשְׁתַּכַּחוּ וְאֶתְנַגִּידוּ.
לְגַבִּיָּה, מֵהָהוּא אֶתְר עֲלָאָה, דְּאֶקְרִי אֶרְנוּן. מֵאִי
אֶרְנוּן, זְוִיגָא עֲלָאָה דְּחִבִּיבוּתָא, דְּלֹא (נ' ע"ב) מִתְּפַרְשָׁאן
לְעֵלְמִין, כְּמָה דְּאַתְּ אֹמֵר (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן.
וּבְדָא, מִשְׁתַּרְשָׁן שְׂרִשׁוּי, וְאֶתְרִבִּיאוּ עֲנַפְיוּ, לְאוּשְׁטָא
קְרָבוּי בְּכָל אֶתְר, לְאוּשְׁטָא חֵילִין וּגְבוּרָאן, וּלְאַתְחֻזָּא
שׁוּלְטָנָא רַבָּא וַיִּקְרָא דְּכָלָא.

תָּא חֲזִי, כִּד מִתְעָרִין גְּבוּרָאן וְקָרְבִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כְּמָה גְּרֵדִינִי טְהִירִין, מִתְעָרִין לְכָל עֵיבֵר,
כְּדִין שְׁנָנן רוּמְחִין, וְסִיפִין, וּמִתְעָרִין גְּבוּרָאן, וַיִּמָּא
אַתְרַגִּישַׁת וְגִלְגְּלוּי סִלְקִין וְנַחְתִּין, וְאַרְבִּין דְּאַזְלִין וְשִׂאטָן
בְּיָמָא, לְכָל עֵיבֵר מִסְתַּלְקִין. שְׁנָנָא קָרְבָּא (נ"א קָרְבָּא) בְּאַבְנֵי
בְּלִסְטְרָאוֹת, מְאַרִי דְרוּמְחִין וְסִיפִין, כְּדִין (תְּהִלִּים מִדָּה) חֲצִיךְ
שְׁנוּנִים (נ"א מִתְעָרִין לְאוֹשְׁטָא קָרְבִין בְּכָל אֲתֵר וְלְאוֹשְׁטָא חִילִין וְגְבוּרָאן לְכָל עֵיבֵר כְּדִין
יִמָּא אַתְרַגִּישַׁת וְגִלְגְּלוּי סִלְקִין וְאַרְבִּין דְּאַזְלִין וְשִׂאטָן נַחְתִּין וְסִלְקִין וְזַעְפָּא אֲשַׁתְּכַח. כְּדִין
מִתְעָרִין מְגִיחֵי קָרְבָּא בְּאַבְנֵי בְּלִסְטְרָאִין מְאַרִי דְרוּמְחִין וְסִיפִין גִּירִין וְקֻשְׁתִּין כְּמָה דְּאַתָּא אָמַר
חֲצִיךְ שְׁנוּנִים) וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְתַּקִּיף בְּחִילוּי, וְלֹאֲתַעְרָא
קָרְבָּא. וְוִי לְאַיְנוֹן דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא יִתְעַר עָלֵיהּ קָרְבָּא.
כְּדִין כְּתִיב, יִי אִישׁ מִלְחָמָה.
וַיִּמְהַכָּא, וַיִּמְאַיְנוֹן אֲתוּון, וַיִּמְהַאי קָרָא, נְפַקִין טוּרֵי קָרְבָּא
לְאַיְנוֹן חֲיִיבֵיא, לְאַיְלִין מְאַרִי דְּבָבוּ דְּחָבוּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאַתוּון אֲתַגְּלִיין לְאַיְנוֹן מְאַרִי
קְשׁוּט, וְהָא אֲתַפְרִשֵׁן מְלִין וְהָא אֲתַמַּר.
יִי אִישׁ מִלְחָמָה יִי שְׁמוּ. כִּיּוֹן דְּכְתִיב יִי אִישׁ מִלְחָמָה,
לֹא יִדְעָנָא דִּיִי שְׁמוּ. אֵלָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית ט)
וַיִּי הַמָּטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה גְּפָרִית וְאִשׁ מֵאֵת יִי
מִן הַשָּׁמַיִם. וְכֹלָא בְּהָאֵי סֵפֶר תְּלִיין, כְּמָה דְּאַתָּא אָמַר (איוב
ב) יְגִלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאַרְצָן מִתְקוּמְמָה לוֹ. (וְעַל דָּא)

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעֲר קָרְבָּא
 בְּעֻלְמָא, עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי אֲתַעֲקְרוּ מֵאֲתַר־יִיהוּ, כְּמָה
 דְּאוּקִימְנָא הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב מִרְכָּבוֹת פֶּרַעַה וְחִילוֹ יִרְה
 בַּיָּם. וְלִזְמַנָּא דְאַתֵּי, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַגָּחָא
 קָרְבָּא עֲלָאָה וְתַקִּיפָא בְּעַמְמִיָּא, בְּגִין לְאוּקְרָא שְׁמִיָּה,
 הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (זכריה יד) וַיֵּצֵא יְיָ וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם כִּיּוֹם
 הַלְחָמֹו בְּיוֹם קָרְבַּ וְכְּתִיב (יחזקאל לח) וְהִתְגַּדְּלֹתִי וְהִתְקַדְּשֹׁתִי
 וְנוֹדַעְתִּי וְגוֹ'. (מִרְכָּבוֹת פֶּרַעַה וְחִילוֹ יִרְה בַּיָּם. כִּד אֲתַעֲר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרְבָּא כִּדִּין אֲתַעֲרוּ דְרַגִּין עֲלָאִין
 וְדְרַגִּין תַּתָּאִין דְּלִתְתָּא וְכִדִּין מִרְכָּבוֹת פֶּרַעַה וְחִילוֹ יִרְה
 בַּיָּם)

ר' יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים עו) רְאוּף מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּף
 מִיָּם יַחֲלִיּוּ וְגוֹ', בְּשַׁעֲתָא דְעֵבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַמָּא,
 אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאַכָּא דֵּי מִמְנָא עַל יַמָּא,
 פְּלִיג מִימָךְ. אָמַר לֵיהּ לְמָה. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דְּבְנֵי יַעֲבְרוּן
 בְּגוּוּף. אָמַר לֵיהּ, פּוּרְקָנָא דְקִיטְנָא קְשׁוּט. מַאי שְׁנָא
 אֵלִין מֵאֵלִין.

אָמַר לֵיהּ עַל תְּנַאי דָּא, עֵבְדִית לִימָא כִּד בְּרַאתִי עֲלִמָּא.
 מַה עֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַעֲר גְּבוּרְתָּא
 דִּילֵיהּ, וְאֲתַקְמְטוּ מִיָּא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב רְאוּף מִיָּם
 אֱלֹהִים רְאוּף מִיָּם יַחֲלִיּוּ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

קָטוּל כָּל אֵינּוֹן אֲכַלוּסִין, לְבַתֵּר אַרְמֵי לוֹן לְבַר. לְבַתֵּר
 חָפִי יִמָּא עֲלֵייהוּ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב מִרְכָּבוֹת פִּרְעָה וְחִילוֹ
 יֵרָה בֵּימָן.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פּוּק חָמֵי כַּמָּה רְתִיכִין עֶבֶד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, כַּמָּה אֲכַלוּסִין, כַּמָּה חֵיילִין,
 וְכֻלְהוּ (דף נ"ו ע"ב) קְשִׁירִין אֵלִין בְּאֵלִין. (דְּהָא אוּלִּיפְנָא) כְּלָהוּ
 רְתִיכִין אֵלִין לְאֵלִין, דְּרָגִין עַל דְּרָגִין, וּמִסְטָרָא
 דְּשִׁמְאָלָא מִתְעַרְיִין רְתִיכִין (נ"א דְּלָא) קְדִישִׁין שְׁלִיטִין.
 וְכֻלְהוּ דְּרָגִין יְדִיעֵן לְעֵילָא.

וְהָא אֶתְעַרְנָא בְּבַכּוּר פִּרְעָה, דְּהוּא דְּרָגָא חַד, דְּקָטַל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דְּרָגָא דִּילֵיהּ נ"א חֵילֵיהּ) וְתַבַּר לֵיהּ
 מְשׁוּלְשְׁלֵיהּ תַּקִּיפָא, (וְדְרָגָא דִּילֵיהּ) תַּחוֹת שׁוּלְטַנְיָהּ, כַּמָּה
 רְתִיכִין וְכַמָּה חֵיילִין דְּקוּזְמִיטִין מִסְטָר שְׁמַאֲלָא, מְנַהוֹן
 אַחֲדָן בְּאַתֵּר עֲלָאָה דְּשׁוּלְטַנּוּתָא דְּלָהוֹן, וּמְנַהוֹן אַחֲדָן
 בְּמַלְכוּתָא דְּלְעֵילָא. מְנַהוֹן אַחֲדָן בְּתַר אַרְבַּע פְּרָסוּן (ס"א
 חֵיין), (נ"א רְחֵיין) כַּמָּה דְּאַתְמַר.

וְכֻלְהוּ אֶתְמַסְרוּ בִּידֵיהּ, בְּדִינָא דְּמַלְכוּתָא, דְּאַקְרִי יִמָּא
 רַבָּא, לְתַבְרָא לוֹן מְדַרְגֵיהוֹן, וְכַד אֵינּוֹן אֶתְבְּרוּ
 לְעֵילָא, כָּל אֵינּוֹן דְּלַתְתָּא אֶתְבְּרוּ, וְאַתְאַבִּידוּ בִּימָא
 תַּתָּאָה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, מִרְכָּבוֹת פִּרְעָה וְחִילוֹ יֵרָה בֵּימָן.
 בֵּימָן סִתָּם.

וּמִבְּחַר שְׁלִישֵׁי טַבְעוֹ בַּיָּם סוּף. וּמִבְּחַר שְׁלִישֵׁי, הָאֵתָמֵר, וְשְׁלִישִׁים עַל כָּלוּ, כִּלְהוֹ דְרַגְיִן תְּרִין וְחֵד. אֵלִין עַל אֵלִין. כְּגוֹוֹנָא עֲלָאָה הָכִי אֲתַעְבִּידוּ. וְכִלְהוֹ אֲתַמְסְרוּ בִידְהָא, לְאֲתַבְּרָא מְשׁוּלְטַנְיָהוֹן, אֵלִין וְאֵלִין.

תָּא חֲזִי, הָא אֲתַמְר דְּכִלְהוֹ עֶשֶׂר מִחָאן דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרִים, כִּלְא הָוָה יָדָא חֲדָא, דְּשִׁמְאֲלָא אֲכִלִּיל בִּימִינָא. דְּעֶשֶׂר אֲצַבְעֵן כִּלְיִלָן דָּא בְּדָא, לְקַבֵּל עֶשֶׂר אֲמִירֵן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַקְרִי בְּהוּ לְבַתָּר. לְקַבְּלִיהָ דְּכִלְא הָאִי דִּימָא, תַּקִּיף וְרַב וְשְׁלִיטָא. כְּמָה דָּאֲתָא אָמֵר, (ישעיה ח) וְהֶאֱחָרוֹן הַכְּבִיד. הֲדָא הוּא דְכִתִּיב מִרְכַּבּוֹת פְּרַעָה וְחִילוֹ יָרָה בַּיָּם וְגו'. וְלִזְמַנָּא דָּאֲתִי, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַטְלָא אֲכִלוּסִין וְקוּזְתוֹרְנֻטִין וְקוּזְטִירִיסִין וְקַלְטִירוּלְסִין דְּאָדוּם הֲדָא הוּא דְכִתִּיב, (ישעיה

סג) מִי זֶה בָּא מֵאָדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה.

(שמות טו) מִרְכַּבּוֹת פְּרַעָה וְחִילוֹ יָרָה בַּיָּם. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, לְקוּל תַּתּוֹ הַמּוֹן מִים בְּשָׁמַיִם וַיַּעֲלֶה נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לְמַטֵּר עֲשָׂה וַיּוֹצֵא רוּחַ מְאֹצְרוֹתָיו. הָאֵתָמֵר, שְׁבַעָה רְקִיעֵין עֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְכֹל רְקִיעָא וְרְקִיעָא כְּכַבִּין קְבִיעֵין, וְרַהֲטִין בְּכֹל רְקִיעָא וְרְקִיעָא, וְלַעֲיָלָא מְכִלְהוֹ עֲרֵבוֹת.

וְכֹל רְקִיעָא וְרְקִיעָא בְּהַלּוּכוֹ מֵאֲתַן שְׁנִין, וְרוּמִיָּה חֲמִשׁ

מֵאָה שָׁנִין. וּבֵין רִקְיעָא וּרְקִיעָא, חֲמִשׁ מֵאָה שָׁנִין. וְהָאִי
 עֲרֻבוֹת הַלוֹכּוֹ בְּאוֹרְכֵיהֶּ, אֶלְפָּה וַחֲמִשׁ מֵאָה שָׁנִין. וּפְּוֹתֵיהֶּ,
 אֶלְפָּה וַחֲמִשׁ מֵאָה שָׁנִין, וּמְזִיּוֹא דִּילֵיהֶּ, נִהְרִין כָּל אֵינּוֹן
 רִקְיעִין.

וְהָאִ תַּנְיִנָן, לְעֵילָא מְעַרְבוֹת, רִקְיעַ דְּחִיּוֹת. פְּרֻסוֹת.
 דְּחִיּוֹת קְדִישִׁין וְרוּמְהוֹן, כְּכֻלְהוֹ. לְעֵילָא מְנַהוֹן
 קְרֻסוֹלִין דְּחִיּוֹת כְּכֻלְהוֹ. שׁוֹקֵי הַחִיּוֹת, כְּכֻלְהוֹ. אֲרַכּוּבִין
 דְּחִיּוֹת, כְּכֻלְהוֹ. יֶרְכִין דְּחִיּוֹת, כְּכֻלְהוֹ. עֲגִבֵי דְּחִיּוֹת,
 כְּכֻלְהוֹ. וְגוּפָא דְּחִיּוֹת כְּכֻלְהוֹ. גְּדַפֵּייהוּ, כְּכֻלְהוֹ.
 וְצִוְאַרְיֵהוּ, כְּכֻלְהוֹ. רָאשֵׁי הַחִיּוֹת, כְּכֻלְהוֹ. מַאי כְּכֻלְהוֹ.
 כְּקַבְלֵי כְּלָהוּ.

וְכֹל שְׁיִיפָא וְשְׁיִיפָא דְּבַחִיּוֹת, לְקַבֵּל שְׁבַעָה תְּהוּמִין,
 וְלְקַבֵּל שְׁבַעָה הֵיכְלִין וְלְקַבֵּל מֵאַרְעָא לְרִקְיעָא.
 וְלְקַבֵּל מֵרִקְיעָא לְרִקְיעָא, וְשִׁיעוּרָא דְּכֻלְהוֹ וְרוּמְהוֹן
 עֲשְׂרִין וַחֲמִשָּׁה אֶלְפִין חוּלְקִין, מְשִׁיעוּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא.

וְעוּד רִקְיעָא חַד לְעֵילָא, מִן קַרְנֵי הַחִיּוֹת, דְּכַתִּיב, (יחזקאל
 א) וּדְמוֹת עַל רָאשֵׁי הַחִיָּה רִקִיעַ. מְלַרְע כְּמָה
 רְתִיכִין, בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא.

מִתְחֹת יְמָא שָׂרָאן כְּלָהוּ נוּנֵי יְמָא, וְשִׁטָּאן, אֶתְכַנְפוּ
 בְּזוּיָהוֹן אַרְבַּע, נַחְתִּין בְּדַרְגֵּייהוּ, וְכֻלְהוֹ רְתִיכִין

אֶקְרוּן בְּשִׁמְהֶן. מִתְּחוֹת אֵלֶיךָ, אֲזַלִּין וְשֹׁאֲטִין אֵינּוֹן
 וְעִירִין, נִרְגְּזִין עַל דִּרְגִּין, דְּכִתִּיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גְּדוֹל
 וְרַחֵב יַדָּים שָׁם רָמַשׁ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קִטְנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.
 וְהָא אֲוֹקִימָנָא מְלִי.

מִסְטָר שְׁמָאֵלָא תִּתְאַה, קוֹזְמִיטָא סְטָרָא אֲחָרָא וְאֲחִידָן
 מֵאֵינּוֹן דְּלַעֲיֵלָא, וְנַחְתּוּ לְאַתְבָּרָא מִחֵילָא תְּקִיפָא
 קַדִּישָׁא. כְּמָה דְּאֲוֹקִימָנָא, מִרְכַּבַּת פְּרַעָה וְחֵילוֹ וְגוֹ'. (שמות
 ט"ו) יְמִינְךָ יי' נֶאֱדָרִי בְּכַח. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעְתָּא
 דְּצִפְרָא נְהִיר, וְאֵילְתָא קִיִּימָא בְּקִיּוּמָה, אֲתַעֲבַרַת
 בְּסִטְרָהָא, וְעָאֵלַת בְּמֵאֲתָן הֵיכְלִין דְּמִלְכָּא. בַּר נֶשׁ
 דְּאֲשַׁתְּדֵּל (דף נ"ז ע"א) בְּפִלְגוֹת לֵילִיא בְּאוּרִייתָא, בְּשַׁעְתָּא
 דְּאֲתַעַר רוּחָא דְּצִפּוֹן, (ס"א וְתִיאֹבְתָא דְּאֵילְתָא) וְכֹאִיבַת אֵילְתָא
 לְאַתְעָרָא בְּעֵלְמָא, אֲתִי עֲמָה לְקִיִּימָא קֹדָם מִלְכָּא,
 בְּשַׁעְתָּא דְּנְהִיר צִפְרָא (ס"א וְהוּא בַר נֶשׁ צְלִי צְלוֹתִיה וְלִיחֻד שְׁמִיה קַדִּישָׁא

בְּדָקָא יְאוֹת) מְשַׁכִּין עָלֶיהָ חַד חוּטָא דְּחֶסֶד. (ק"ל ע"ב)

מִסְתַּכַּל בְּרַקִּיעָא, שְׂרִיא עָלֶיהָ נְהִירוֹ דְּסַכְלָתָנוּ דְּדַעְתָּא
 קַדִּישָׁא, וּמִתְעַטַר בֵּיהּ בַּר נֶשׁ, וְדַחְלִין מִנִּיהּ
 כְּלָא. כְּדִין הָאֵי בַר נֶשׁ אֶקְרִי בְּרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בַּר הֵיכְלָא דְּמִלְכָּא. עָאֵל בְּכַל תְּרַעוּי, לִית דְּיִמְחִי בִּידֵיהּ.
 בְּשַׁעְתָּא דְּקִרִי לְהֵיכְלָא דְּמִלְכָּא, עָלֶיהָ כְּתִיב, (תהלים קמח)
 קָרוֹב יי' לְכָל קוֹרְאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרְאוּהוּ

בְּאֵמֶת. מֵאֵי בְּאֵמֶת. כִּמָּה דְּאוּקִימָנָא, (מיכה ז) תִּתֵּן אֵמֶת
 לְיַעֲקֹב, דִּידַע לְיַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא בְּצִלּוֹתֶיהָ (נ"א בְּעֵלְמָא)
 כְּדָקָא יְאוּת. וְדָא פּוֹלְחָנָא דְּמִלְכָּא (נ"א דְּשָׁמָא) קְדִישָׁא.
 וּמֵאֵן דִּידַע לְיַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת, אוּקִים
 אוּמָא יַחֲדָא בְּעֵלְמָא, דְּכִתִּיב, (שמואל ב ז) וּמִי כֶעֶמְךָ
 יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ. וְעַל דָּא אוּקִימָנָא, כֹּל כִּהֵן דְּלֵא
 יַדַּע לְיַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת, לָאוּ פּוֹלְחָנִיה
 פּוֹלְחָנָא. דְּהָא כֹּלָא בֵּיהּ תְּלִיא, פּוֹלְחָנָא עֲלָאָה, וּפּוֹלְחָנָא
 תַּתָּאָה. וּבְעֵי לְכוּוֹנָא לְבָא וְרַעוּתָא, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן עֲלָאֵי
 וְתַתָּאֵי.

כְּתִיב (ישעיה א) כִּי תִבְאוּ לְרֵאוֹת פָּנֶי. כֹּל בַּר נֶשׁ דְּאֵתֵי
 לְיַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא, וְלֹא אֲתַכוּוֹן בֵּיהּ
 בְּלִבָּא וְרַעוּתָא וּדְחִילוֹ, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן בֵּיהּ עֲלָאֵי
 וְתַתָּאֵי, רַמָּאן לִיהּ צִלּוֹתֶיהָ לְבַר, וְכֹלָא מְכַרְיֵי עֲלִיהּ
 לְבִישׁ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִי עֲלִיהּ כִּי תִבְאוּ לְרֵאוֹת
 פָּנֶי.

כִּי תִבְאוּ לְרֵאוֹת מְבַעֵי לִיהּ, מֵאֵי לְרֵאוֹת פָּנֶי. אֵלָא כֹּל
 אֵינּוֹן אַנְפִּין דְּמִלְכָּא, טְמִירִין בְּעֵמְקָא (נ"א בְּאֲתַר) לְבַתַּר
 חֲשׂוּכָא (ס"א יֵשֶׁת חֲשֵׁךְ סַתְרוֹ וְכֹל וְכוּ') וְכֹל אֵינּוֹן דִּידַעִין לְיַחְדָּא
 שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת מִתְבַּקְעִין כֹּל אֵינּוֹן כּוֹתְלֵי
 חֲשׂוּכָא, וְאַנְפִּין דְּמִלְכָּא אֲתַחְזִיין, וְנַהֲרִין לְכֹלָא. וְכֹד

אִינוֹן אֶתְחַזֵּיין וְנִהְרִין, מִתְּבָרְכִין כֻּלָּא עֲלֵאִין וְתַתְּאִין.
כִּדִּין בְּרַפָּאן אֲשַׁתְּכַחוּ בְּכֻלָּהוּ עֲלֵמִין, וְכִדִּין כְּתִיב לְרֵאוֹת
פְּנֵי.

מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיַּדְכֶם, מֵאֵי קָא מִיִּירֵי. אֶלָּא מֵאֵן דְּאֲתֵי
לְיַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, בְּעֵי לְיַחְדָּא מִסְטָרָא
דְּזֹאת. כְּמָה דְּכְתִיב, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ.
בְּגִין דְּיִזְדְּוֹגֵן כְּחֻדָּא, אִינוֹן תְּרִין: צְדִיק וְצַדִּיק, בְּזוּוּגָא
חֻדָּא. בְּגִין דְּיִתְּבָרְכוּן כֻּלָּא מִנֵּיהוּ וְאֵלִין אֶקְרוּן חֲצָרָה,
כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים סח) אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצָרָה.
וְאִי אִיהוּ אֲתֵי לְיַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא, וְלֹא יִתְּכוּן בֵּיה
בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא, בְּדַחִילוּ וּרְחִימוּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אָמַר, מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיַּדְכֶם רְמוּס חֲצָרֵי. זֹאת וְדֵאֵי, דְּהֵא
לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ בְּרַפָּאן. וְלֹא דֵי דְּלֹא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּהוּ
בְּרַפָּאן, אֶלָּא דְּשְׂרִיא בְּהוּ דֵינָא וְאֲשַׁתְּכַח דֵינָא בְּכֻלָּא.
תָּא חֲזִי, יְמִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִנֵּיהּ מִתְּעַרִין כֻּל
נְהִירוּ, כֻּל בְּרַפָּאן, וְכֻל חֲדוּ. בֵּיה כֻּלִּיל שְׁמָאֲלָא
כְּמָה דְּאִית בְּבַר נֶשׁ יְמִינָא וְשְׁמָאֲלָא, וְשְׁמָאֲלָא אֲתַכְּלִיל
בִּימִינָא, וְיְמִינָא הוּא כֻּלִּיל כֻּלָּא. וְכֹד אֲתַעַר יְמִינָא
שְׁמָאֲלָא אֲתַעַר עֲמִיהּ, דְּהֵא בֵּיה אֶחִיד וְאֲתַכְּלִיל.
וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָרִים בַּר נֶשׁ יְדִיהּ בְּצֻלוֹתָא, מְכוּוֹן
בְּאַצְבָּעוֹן דִּילִיהּ לְעֵילָא. כְּמָה דְּכְתִיב, (שמות יז) וְהָיָה

כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבֹר יִשְׂרָאֵל. דִּהָא (פ"ז ע"א) בְּיַמֵּינָא
תַּלְיָא כְּלָא. וְכֹתִיב (ויקרא ט) וַיֵּשֶׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ, וְכֹתִיב
חֶסֶר. וְכִדִּין אֶתְכוּוֹן לְבִרְכָה לְעֵילָא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי, בְּשַׁעֲתָא דְאָרִים יַמֵּינָא
לְעֵילָא, וּוִי לְהוּ לְתַתְּאִי, דִּהָא כֹּל סִייעֲתָא
וְכֹל בְּרַפְּאָן אֶסְתְּלִיקוּ מִנֵּייהוּ. מְנַלְן. דְּכֹתִיב נְטִיתַ יַמֵּינְךָ
תְּבַלְעֵמוּ אֶרֶץ. מַאי נְטִיתַ יַמֵּינְךָ. כְּתַרְגוּמוֹ, אֲרִימַת
יַמֵּינְךָ. מִיד תְּבַלְעֵמוּ אֶרֶץ. וְכֹד יַמֵּינָא אֶשְׁתַּכַּח, שְׂמַאלָא
אֶשְׁתַּכַּח עִמִּיהָ, וְכִדִּין לָא שְׁלִטִין דִּינִין בְּעֵלְמָא, מַאי
טַעמָא, בְּגִין דִּימֵינָא אֶשְׁתַּכַּח עִמִּיהָ. וְאִי יַמֵּינָא
אֶסְתְּלַקַּת, הָא שְׂמַאלָא אֶזְדַּמְּנַת, כְּדִין דִּינִין מִתְעַרְיִן
בְּעֵלְמָא, וְדִינָא שְׂרִיא בְּכֹלָא.

רַבִּי שְׂמַעוֹן כֹּד הָוּה מְטִי לְהָאִי קָרָא, הָוּה בְּכִי, דְּכֹתִיב,
(איכה ב) הַשִּׁיב אַחֲרֵי יַמֵּינוֹ. וְכִי אֶפְשָׁר דִּיהֲשִׁיב אַחֲרֵי
יַמֵּינוֹ. אֶלָּא בְּגִין דְּאֶקְדִּים שְׂמַאלָא לְנַחְתָּא בְּעֵלְמָא,
וַיַּמֵּינָא אֶשְׁתַּאֲרַת בְּאַתַּר אַחְרָא.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כְּתִיב (ישעיה נז) הַצְּדִיק אֲבָד. וְהָא
אוֹקִימָנָא מִלֵּי, הַצְּדִיק נֶאֱבָד לָא (דף נ"ז ע"ב) כְּתִיב,
אֶלָּא הַצְּדִיק אֲבָד. מְכֹל אֵינּוֹן אֲנִפִי מִלְּכָא, לָא אֶשְׁתַּכַּח
דְּאֲבָד, אֶלָּא צְדִיק. אֲבָד בְּתַרֵּי סְטְרִי: חַד, דִּלָּא שְׂרָאן
בֵּיה בְּרַפְּאָן, כֹּד בְּקַדְמִיתָא. וְחַד, דְּאֶתְרַחֲקַת מִנִּיהָ בַּת

זוּגִיָּה דְהִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁתְּכֶח, דְּצַדִּיק אֲבָד יִתִּיר
 מִכָּלָא. וּלְזִמְנָא דְאֵתִי כְּתִיב, (זכריה ט) גִּילִי מְאֹד בֵּת צִיּוֹן
 הָרִיעִי בֵּת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מִלְכֶךָ יָבֵא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא.
 צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ לֹא כְּתִיב, אֶלָּא צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא. הוּא
 נוֹשָׁע וְדָאִי. וְהָא אֲתִמֵּר.

(שמנות טו) יְמִינְךָ יי' נְאֻדְרִי בְּכַח. מֵאֵי נְאֻדְרִי, נְאֻדְרִי מִבְּעֵי
 לִיָּה. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְשִׁמְאָלָא אֲתִיָּא לְאַזְדְּוּגָא
 בְּיִמִּינָא, כְּדִין כְּתִיב נְאֻדְרִי (ס"א בְּכַח, תְּרִי, וּלְעוֹלָם וְכוּ) תְּרַעֲץ,
 וּלְעוֹלָם הֵכִי הוּא בְּגִין דְשִׁמְאָלָא אֲשֶׁתְּכֶח בְּיִמִּינָא,
 וְאֲתַכְּלִיל בֵּיה.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה דְאֻקִּימָנָא הֵכִי הוּא, דְּבַר נֶשׁ
 אֲשֶׁתְּכֶח דְאֲתַפְּלַג. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין לְקַבְּלָא עֲמִיָּה
 בֵּת זוּגִיָּה, דִּיתְעַבִּידוּ חַד גּוּפָא מִמֶּשׁ. כַּד יְמִינְךָ, אֲשֶׁתְּכֶח
 דְאֲתַפְּלַג. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין לְקַבְּלָא עֲמִיָּה שִׁמְאָלָא. וְהֵכִי
 הוּא כְּלָא, חַד בְּחַד. וְעַל דָּא, בְּחַד מְחִי וּמְסִי, הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב יְמִינְךָ יי' תְּרַעֲץ אוֹיֵב.

תָּא חֲזִי, שִׁירְתָּא דָּא אֲתִמֵּר, עַל הֵהוּא זְמָנָא, וְעַל זְמָנָא
 דְאֵתִי, בְּיוֹמֵי דִיתְעַר מִלְכָּא מְשִׁיחָא, דְכְּתִיב, יְמִינְךָ
 יי' תְּרַעֲץ אוֹיֵב, רַעֲצַת לָא כְּתִיב, אֶלָּא תְּרַעֲץ. מַה כְּתִיב
 בְּקַדְמִיתָא, (איכה א) הָשִׁיב אַחֲוֹר יְמִינוּ מִפְּנֵי אוֹיֵב, בְּהֵהוּא
 זְמָנָא, הִיא תְּרַעֲץ אוֹיֵב לְזִמְנָא דְאֵתִי. וְכָלָא הֵכִי הוּא,

תִּהְיוּ קָמִיף, הֲרִסְתָּ לָּא פְּתִיב, אֶלֶּא תִּהְרוּס. תִּשְׁלַח
 חֲרוֹנֶךָ יֵאכְלִמוּ פִּקְשׁ, כִּלְא לְזִמְנָא דְאַתִּי. יְמִינֶךָ יִי
 נְאֻדְרִי בַּפֶּח, בְּזִמְנָא דָּא, בְּעֵלְמָא דִּין. יְמִינֶךָ יִי תִרְעֵץ
 אוֹיִב, בְּזִמְנָא דְמִלְכָּא מְשִׁיחָא. וּבְרוּב גְּאוֹנֶךָ תִּהְרוּס
 קָמִיף, לְבִיאת גּוּג וּמַגּוּג. תִּשְׁלַח חֲרוֹנֶךָ יֵאכְלִמוּ פִּקְשׁ,
 לְתַחֲיִית הַמֵּתִים. דְּכִתִּיב, (דְּנִיאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַמַּת
 עֶפְרָיִם יִקְיִצּוּ אֱלֹהִים לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֱלֹהִים לְחַרְפוֹת וּלְדַרְאוֹן
 עוֹלָם.

בְּהַהוּא זִמְנָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זַכָּאִין אֵינּוֹן דִּישְׁתַּאֲרוֹן
 בְּעֵלְמָא, וּמֵאֵן אֵינּוֹן. תָּא חֲזִי, לָּא יִשְׁתַּאֲר מְבַנֵּי
 עֵלְמָא, בַּר אֵינּוֹן גְּזִירִין, דְּקִבִּילוּ אֶת קִיִּימָא קְדִישָׁא,
 וְעָאלוּ בְּקִיִּימָא קְדִישָׁא, בְּאֵינּוֹן תְּרִין חוּלְקִין, כְּמָה
 דְּאוּקִימְנָא. וְהוּא נְטִיר לִיה לְהַהוּא קָיִים, וְלֹא עֵיילִיה
 בְּאַתֵּר דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ, אֵלִין אֵינּוֹן דִּישְׁתַּאֲרוֹן, וְיַכְתְּבוּן
 לְחַיֵּי עֵלְמָא.

מִנְלָן. דְּכִתִּיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתֵר
 בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֵאמֵר לוֹ כֹּל הַפְּתוּב לְחַיִּים
 בִּירוּשָׁלַם. מִשְׁמַע הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם, דְּכֹל
 מֵאֵן דְּאֶתְגָּזַר, בְּאֵלִין תְּרִין דְּרַגִּין עָאל. וְאֵי נְטִיר לְהַהוּא
 קָיִים כְּדָקָא חֲזִי, וְיִזְדַּהֵר בֵּיה, עֲלִיה פְּתִיב הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן
 וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם. אֵלִין יִשְׁתַּאֲרוֹן בְּהַהוּא זִמְנָא, וּבַהּ

זְמִין קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְחֻדְתָּא עֲלֵמָא, וְלִמְחֲדֵי בְּהוּ. עַל
 הַהוּא זְמָנָא פְּתִיב, (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד יי' לְעוֹלָם יִשְׁמַח יי'
 בְּמַעֲשָׂיו.

ר' חֲיִיא הוּה אָזִיל לְגַבֵּי רַבֵּי אֶלְעָזָר, אֲשַׁכַּחִיה, דְּהוּה
 יְתִיב לְגַבֵּיה דְּרַבֵּי יוֹסִי בְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנֵיִיא
 חֲמוּי. עַד דְּזָקִיף רִישִׁיה, חָמָא לִיה לְרַבֵּי חֲיִיא, אָמַר,
 (ישעיה יט) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיה לְמִצְרַיִם
 וְלֹאֲשׁוּר בְּרָכָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּרָכוּ יי' צְבָאוֹת לֵאמֹר
 בְּרוּךְ עַמֵּי מִצְרַיִם וּמַעֲשֵׂה יְדֵי אֲשׁוּר וַנַּחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל, וְכִי
 אֲשׁוּר וּמִצְרַיִם קָרִיבִין אֵינּוּן לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָלָא, עַל גְּלוּתָא דִּי־סִקוֹן מִמִּצְרַיִם וּמֵאֲשׁוּר אֲתַמַּר, וְאִי
 אֲתַמַּר עַל מִצְרַיִם וְעַל אֲשׁוּר, עַל אֵינּוּן חֲסִידֵינ
 דְּלַהוֹן, דְּאֶהְדְּרוּ בְּתִיּוּבְתָא, וְאֶשְׁתַּאֲרוּן לְמַפְלַח לְיִשְׂרָאֵל
 וְלְמַלְכָא מְשִׁיחָא, דְּכְתִיב, (תהלים עב) וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל
 מְלָכִים. וְכְתִיב, (ישעיה מט) וְהָיוּ מְלָכִים אוֹמְנֵיךָ וְגו'.

אָמַר לִיה, מַאי דְּכְתִיב, (משלי ג) דְּרַכִּיה דְּרַכִּי נַעַם אָמַר
 לִיה כִּמָּה טַפְשִׁין כּו' בְּנֵי עֲלֵמָא, הֲלָא יַדְעִין וְלָא
 מְשַׁגְּיחִין בְּמַלּוּי דְּאוּרִייתָא, דְּהָא מְלִין דְּאוּרִייתָא (נ"א כְּמָה
 רִזִּין עֲלָאִין אִית בְּהוּ) אֵינּוּן אֲרַחָא לְמִזְכֵּי בְּהוּא נַעַם יי' דְּכְתִיב
 דְּרַכִּיה דְּרַכִּי נַעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם. דְּרַכִּי נַעַם וְדָאִי.
 מַאי נַעַם. כִּמָּה דְּכְתִיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנַעַם יי', וְהָא

אוֹקְמוּהָ, בְּגִין (נ"א כף) דְּאוֹרֵייתָא, וְאַרְחוּי, מִהֵהוּא
נַעַם אֲתֵיין, וְאִינוּן אֲרַחֲיָן פְּרִישָׁן בֵּיהּ, וְעַל דָּא דְרַכֵּיהּ
דְרַכֵּי נַעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, תְּנִינִן, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב
אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, נִפְק נְהוּרָא מִהֵהוּא נַעַם,
וְאֲתַעֲטַר בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּמִהֵהוּא נַעַם אֲבַהֲקוּ
זִיווּן דְכְלָהוּ עֲלִמִין ^(דף נ"ח ע"א) דְכְלָהוּ רַקִּיעִין, דְכְלָהוּ פְתָרִין.
עַל הַהִיא שַׁעֲתָא פְתִיב, ^(שיר השירים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְנוֹת
צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְגו'.

וְהֵהִיא שַׁעֲתָא דְאֲתַבְּנִי מִקְדְּשָׁא, אֲתַעֲטַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא בְהֵהוּא עֲטָרָה, וִיתִיב בְּכַרְסֵיִיא דִילֵיהּ,
וְאֲתַעֲטַר בְּעֲטְרוּי. וּמִהֵהוּא זְמַנָּא דְאֲתַחֲרַב בֵּי מִקְדְּשָׁא,
לֹא אֲתַעֲטַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֲטְרוּי, וְהֵהוּא נַעַם
אֲתַטְמַר וְאֲתַגְּנִיז.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵל מִשֶּׁה בְּגוּ עֲנָנָא, כְּמָה
דְכְתִיב, ^(שמות כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֲנָן, כְּבָר נִשְׁ
דְהוּה אָזִיל בְּאַתַר דְרוּחָא. אִיעֲרַע בֵּיהּ חַד ^(ויקרא ע"ח ע"ב)
מִלְּאָכָא רַבְרָבָא, וְתַאנָּא, קְמוּא"ל שְׁמִיָּה. וְהוּא מְמַנָּא
עַל תְּרִיסַר אֲלָפִין מְמַנָּן שְׁלִיחָן. בְּעָא לְאֲזַדְדוּגָא בֵּיהּ
בְּמִשֶּׁה, פֶּתַח מִשֶּׁה פּוּמִיָּה, ^(בראשית ט"ז ע"א) בְּתִרִיסַר אֲתוּוּן
גְּלִיפִין דְשָׁמָא קְדִישָׁא דְאוֹלִיף לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא

בַּסֶּנֶה, וְאַתְּרַחֵק מִנִּיהַ תְּרִיסֵר אֶלְפִין פְּרִסִין, וְהוּהוּ אֶזֶל
מֹשֶׁה בַּעֲנָנָא, וְעֵינָיו מְלֵהֵטָן כְּגוֹמְרִין דְּאִשָּׁא.

עַד דְּאִיעֲרַע בֵּיהּ חַד מִלְּאָכָא, רַבְרָבָא וַיִּקְרָא מִן
קַדְמָתָהּ, וְתֵאנָא הִדְרַנִּיא "ל שְׁמִיָּה, וְהוּא עֲלָאָה עַל
שְׂאֵר מִלְּאָכִין, אֶלְפָּה וְשִׁתִּין רַבּוּא פְּרִסִין, וְקָלִיָּה אֶזֶל
בְּמֵאתָן אֶלְפָּה רְקִיעִין, דְּמִסְתַּחֲרָאן בְּאִשָּׁא חִיּוּרָא. כִּיּוֹן
דְּחָמָא לִיָּה מֹשֶׁה, לָא יָכִיל לְמַלְלָא. בַּעַא לְמִשְׁדֵּי גְרַמִּיָּה
מִגּוֹ עֲנָנָא.

אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, וְכִי אַנְתָּ הוּא
דְּאַסְגִּית מְלִין עַמִּי בַּסֶּנֶה, דְּבַעִית לְמַנְדַּע רְזָא
דְּשָׂמָא קַדִּישָׁא, וְלֹא דְחַלְתָּ. וְהַשְׁתָּ אֶת דְּחִיל מַחַד
מִשְׁמָשִׁי. כִּיּוֹן דְּשָׁמַע מֹשֶׁה קָלִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
אַתְתַּקָּה. פֶּתַח פּוּמִיָּה, בַּע"ב אֶתּוּן דְּשָׂמָא עֲלָאָה, כִּיּוֹן
דְּשָׁמַע הִדְרַנִּיא "אל אֶתּוּן דְּשָׂמָא קַדִּישָׁא, מִפּוּמִיָּה דְּמֹשֶׁה,
אַזְדַּעְזַע. קָרִיב לְגַבִּיָּהּ, אָמַר לִיָּה, זַכָּאָה חוּלְקָךְ מֹשֶׁה,
דְּאַתְגְּלִי לָךְ, מַה דְּלֹא אַתְגְּלִי לְמִלְּאָכִי עֲלָאִי.

וְהוּהוּ אֶזֶל עַמִּיָּה, עַד דְּמָטוּ לְאִשָּׁא תַקִּיפָא, דְּחַד
מִלְּאָכָא דִּי שְׁמִיָּה סַנְדְּלָפוֹן. וְתֵאנָא, סַנְדְּלָפוֹן
עֲלָאָה הוּא עַל שְׂאֵר חַבְרוּי, חֲמִשׁ מָאָה שְׁנִין. וְהוּא קָאִים
בְּתַר פְּרַגּוּדָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְקָשֵׁר לִיָּה כְּתָרִין, מִבְּעוֹתִיָּהוֹן
דְּצִלוּתָא דִּישְׂרָאֵל. וּבְשַׁעֲתָא דְּמָטִי הָאִי (בראשית קס"ז ע"ב)

כָּתַר לְרִישֵׁיהּ דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, הוּא מְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל. וְכִלְהוּ חֵיילִין וְאֶכְלוּסִין מִזְדַּעְזְעִין, וְנִהְמִין
 וְאִמְרִין, בְּרִיךְ יְקָרָא דִּי מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵיהּ.

אִמַר לִיהּ הֲדַרְנִיאֵל לְמִשָּׁה, מִשָּׁה, לִית אָנָּא יְכִיל לְמַתְךָ
 עִמָךְ, דִּלָּא יוֹקִיד לִי אִשָּׁא תְקִיפָא דְסַנְדְּלָפוֹן. בֵּיהּ
 שְׁעֵתָא אֲזַדְעֹזַע מִשָּׁה, עַד דְּאֲתַקִּיף בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּמִשָּׁה, וְאוֹתְבִיהּ קָמִיהּ, וְאוֹלִיף לִיהּ אוֹרִייתָא. וְחָפָא
 לִיהּ לְמִשָּׁה, בְּהֵהוּא נְהוּרָא וְזִיּוּא דְהֵהוּא נְעַם, וְהוּוּ אֲנַפּוּי
 דְּמִשָּׁה נְהִירִין בְּכָל אֵינּוֹן רְקִיעִין. וְכָל חֵילָא דְשַׁמַּיָּא הוּוּ
 מִזְדַּעְזְעִין קָמִיהּ, בְּשְׁעֵתָא דְהָוָה נָחִית בְּאוֹרִייתָא.

כִּיּוֹן דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, נָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ^{(נ"א}
 אֶל"ף חוּלְקִין מֵהֵהוּא זִיּוּא. בֵּיהּ שְׁעֵתָא, בְּעוּ
 מְלֶאכִין עֲלֵאִין, וְכָל אֵינּוֹן אֶכְלוּסִין, לְאוּקְדָא לְמִשָּׁה,
 בְּשְׁעֵתָא דְאִמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ^(שמות לב) לֶךְ רַד פִּי
 שַׁחַת עִמָךְ. אֲזַדְעֹזַע מִשָּׁה, וְלָא יְכִיל לְמַלְלָא, עַד דְּאִסְגִּי
 בְּצְלוֹתֵין וּבְעוֹתֵין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אִמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשָּׁה, אֲתַקִּיף בְּכוּרְסִיָּא
 דִּילִי, עַד דְּגָעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל אֵינּוֹן
 אֶכְלוּסִין, בְּכָל אֵינּוֹן חֵיילִין, וְאֲתַקִּיף מִשָּׁה בְּתַרִין לוֹחִין
 דְּאֲבַנִין, וְאֲחִית לוֹן לְתַתָּא. וְדָא הוּא דְכְּתִיב, ^(משלי כא) עִיר
 גְּבוּרִים עָלָה חָכָם וַיּוֹרֵד עָז מִבְּטָחָה. וּמֵהֵהוּא זִיּוּא

דְּאֶשְׁתָּאֵר בֵּיהּ, הוּוּ מִבְּהִיקִין אֲנִפּוּי דְּמִשָּׁה. וּמָה בְּהֵאִי
 דְּאֶשְׁתָּאֵר בֵּיהּ לֹא הוּי יְכָלִין לְאַסְתְּכֻלָּא בְּאֲנִפּוּי, בְּהֵהוּא
 דְּאַסְתְּלַק מִיַּנְיָה עַל אַחַת פִּמָּה וְכַמָּה.

ר' חֲזִיא אָמַר, יְמִינְךָ יי' נֶאֱדָרִי בַכַּח, דָּא אֹרִייתָא. וְעַל
 דָּא, יְמִינְךָ יי' תִּרְעֵץ אוּיב. דְּלִית מְלָה בְּעֲלָמָא דִּיתְבַּר
 חִילִיָּהוֹן דְּעַמִּין עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, בַּר בְּשַׁעְתָּא
 דִּישְׂרָאֵל מִתְעַסְקִין בְּאֹרִייתָא. דְּכָל זְמַן דִּישְׂרָאֵל
 מִתְעַסְקִין בְּאֹרִייתָא, יְמִינָא אֶתְתַּקֵּה, וְאַתְבַּר חִילָא
 וְתוֹקְפָא דְּעוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. וּבְגִינֵי כַּף
 אֹרִייתָא אֶקְרִית עֹז, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (תהלים כט) יי' עֹז
 לְעַמּוֹ יִתֵּן.

וּבְשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל לֹא מִתְעַסְקִין בְּאֹרִייתָא שְׂמָאלָא
 אֶתְתַּקֵּה, וְאַתְתַּקֵּה חִילִיָּהוֹן דְּעוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
 פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וְשִׁלְטִין עֲלֵיָּהוּ, וְגִזְרִין עֲלֵיָּהוּ גִזְרִין,
 דְּלֹא יְכָלִין לְמִיקָם בְּהוּ. וְעַל דָּא אֶתְגַּלִּיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 וְאַתְבַּדְּרוּ בִּינֵי עַמִּמֵּיא.

דְּהָא הוּא דְּכֻתִּיב (דף נ"ח ע"ב) (ירמיה ט) עַל מָה אֲבָדָה הָאָרֶץ
 וְגו', וַיֹּאמֶר יי' עַל עֲזָבָם אֶת תּוֹרָתִי. דְּהָא כָּל
 זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל יִשְׁתַּדְּלוֹן בְּאֹרִייתָא, אֶתְבַּר חִילָא
 וְתוֹקְפָא דְּכָל עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, הֵדָּא הוּא דְּכֻתִּיב יְמִינְךָ
 יי' תִּרְעֵץ אוּיב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאֵי הָכִי הוּא, דְּכָל

זְמַנָּא דְקַלְיָהוֹן דִּישְׂרָאֵל, אֲשֶׁתְּמַע בְּבִתִּי כְּפִנְסִיּוֹת וּבְבִתִּי
מְדַרְשׁוֹת וְכוּ', כְּמָה דְתַנְיָנָא (בראשית כז) הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב,
וְאִי לָאו הַיַּדִּים יְדֵי עֶשָׂו, וְהָא אוֹקִימָנָא.

(שמות טו) וּבִרְב גְּאוּנָךְ תִּהְרוֹס קְמִיךָ. ר' חֲזַקְיָה פִתַּח וְאָמַר,
(תהלים י) לָמָּה יִי' תַעֲמֹד בְּרַחוּק תַעֲלִים לְעֵתוֹת בַּצָּרָה,
בְּשַׁעֲתָא דְחֻבֵי עֲלָמָא גְרָמוּ, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא סְלִיק
לְעֵילָא לְעֵילָא, וּבְנֵי נָשָׂא צְוֹחִין וְנַחֲתִין דְמַעִין, וְלִית
מֵאן דִּישְׁנַח עָלֵיהוּ. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְאִיהוּ סְלִיק
לְעֵילָא לְעֵילָא, וּתְשׁוּבָה אֲתַמְנַע מִנֵּיהוּ, כְּדִין כְּתִיב,
וּבִרְב גְּאוּנָךְ תִּהְרוֹס קְמִיךָ.

ר' יִצְחָק אָמַר, הָאִי קָרָא, בְּשַׁעֲתָא דְאֲתַלְבֵּשׁ קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא גְאוּתָא, עַל עַמְמֵיָא דִיתְכַנְשׁוֹן עָלֵיהּ, כְּמָה
דְכְתִיב, (תהלים ב) וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יַחַד עַל יִי' וְעַל מְשִׁיחוֹ.
וְתַנְיָנָא זְמִינִין אֵינּוֹן שְׁבַעִין קְסִטּוֹרִין מְכַל עֵיבֵר, (נ"א עמין)
לְאֲתַכְנֵשָׂא בְהָהוּא זְמַנָּא בְּאוֹכְלוֹסִין דְכָל עֲלָמָא,
וְלַמְעַבַּד קְרָבָא עַל יְרוּשָׁלַם קְרָתָא קְדִישָׁא, וְלֹאֲחַדָּא
עֵיטִין עָלֵיהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּמְאִי אֲמַרִי, נוֹקִים עַל
פְּטְרוּנָא בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתַר עַל עַמִּיָּהּ, וְעַל הֵיכְלֵיהּ.
כְּדִין זְמִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְחֵיכָא עָלֵיהּ. דְכְתִיב,
(תהלים ב) יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק יִי' יִלְעַג לָמוֹ. בְּהָהוּא
זְמַנָּא יִלְבֵּשׁ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גְאוּתָא עָלֵיהּ.

וַיִּשְׁיִצְיֹנֹן מִן עֲלָמָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (זכריה יד) וְזֹאת תִּהְיֶה
הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגֹּף יְיָ אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל
יְרוּשָׁלַם הַמָּק בְּשָׂרוֹ וְהוּא עוֹמֵד עַל רַגְלָיו.

רַבִּי אֲבָא אָמַר מִשְׁמִיּה דְרַב יִיסָא סָבָא, וְהָכִי אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיָיא לְכָל אֵינּוֹן
מְלָכִין, דְּעָקוּ לְיִשְׂרָאֵל וְלִירוּשָׁלַם, לְאַנְדְּרִיאָנוּס,
לְלוֹפִינוּס, וְנַבּוּכַדְנֶצַּר, וְלִסְנַחְרִיב, וְלְכָל שְׂאָר מְלָכֵי
עַמִּין, דְּחָרִיבוּ בֵּיתֵיהּ, וְלִשְׁלֹטָאָה לֹון פְּקַדְמִיתָא,
וַיִּתְּכַנְשׁוּן עַמְהוֹן שְׂאָר עַמִּין, וְזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאַתְפְּרָעָא מְנִיּהוּ בְּאַתְגְּלִיָיא, סַחְרָנִי יְרוּשָׁלַם. הֵדָא הוּא
דְכְּתִיב, וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגֹּף יְיָ אֶת כָּל הָעַמִּים
אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל יְרוּשָׁלַם. אֲשֶׁר יִצְבְּאוּ לָא כְּתִיב, אֵלָא
אֲשֶׁר צָבְאוּ. כְּדִין כְּתִיב, וּבִרְבַּ גְּאוּנָךְ תִּהְרוּס קָמִיךְ, וְדָא
לְזַמְנָא דְאַתָּא מְשִׁיחָא, כְּתִיב, וְשִׁירְתָּא דָּא שִׁירְתָּא
דְּעֵלְמִין הִיא.

(שמות טו) וּבְרוּחַ אִפְיֵךְ נְעֲרָמוּ מִים, בְּהָהוּא זְמַנָּא. וּבְגִין כַּךְ
אֵית בְּהָהוּא זְמַנָּא, וְלְזַמְנָא דְמִלְכָּא מְשִׁיחָא, וְלְזַמְנָא
דְגוּג וּמַגּוּג. נְצַבוּ כְּמוֹ נֵד, לְזַמְנָא דְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּאִיהוּ
חֲדוּתָא דְכָל עֵלְמִין.

(שמות טו) אָמַר אוֹיֵב אֲרֵדוּף אֲשִׁיג אַחֲלֵק שְׁלָל. אָמַר אוֹיֵב,
דָּא תֵּהוּא מְמַנָּא רַבְרָבָא עַל מְצָרָאֵי, בְּשַׁעְתָּא

דְּאִתִּיּהִיב לִיָּה שְׁלֹטְנוֹתָא עַל יִשְׂרָאֵל, חָשִׁיב דִּישִׁיצִינוּן
 תַּחֲוֹת שְׁלֹטְנִיָּה. אֲלָא דְדָכַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טוּרִי
 עֲלֵמָא, דְּהוּוּ מְגִינִין עָלֵיָּהּ. וְלֹא תִימָא דָּא בְּלַחֲדוּי,
 אֲלָא כָּל אֵינּוֹן רַבְרַבִּין דְּמִמָּנָן עַל כָּל עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
 כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וְכַד אִתִּיּהִיב לְהוּ רְשׁוּתָא וְשְׁלֹטְנוֹתָא
 עַל יִשְׂרָאֵל, כְּלָהוּ בְּעָאן דִּישִׁיצוּן יִשְׂרָאֵל תַּחֲוֹתֵיָּהּ.

וְעַל דָּא, אֵינּוֹן עֲמִין דְּתַחֲוֹת שׁוֹלְטְנִיָּהוּן דְּאֵינּוֹן מְמָנָן,
 כְּלָהוּ גְזִירִין גְזִירִין לְשִׁיצָאָה לּוֹן, אֲלָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דְכַר טוּרִי עֲלֵמָא, וְאֶגִּין עָלֵיָּהּ. וְכַד חָמָא
 מִשֶּׁה דָּא, שָׂרָא לְשִׁבְחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר מִי
 כְּמוֹכָה בְּאֵלִים יִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵילָנָא חַד רַבְרַבָּא עֲלָאָה, תְּקִיפָא,
 בֵּיה אֲתַזְנוּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וְהוּא אֲתַחַם בְּתַרִּיסַר
 תַּחֲוּמִין, אֲתַתְּקַף בְּאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלֵמָא, דְּאֲסַתְחַרְאן ^{(ב"א}
 דְּאֲתַחְבְּרִין) בְּדוּכְתֵיָּהּ. שְׁבַעִין עֲנָפִין סְלִקִין בְּגוּיָּהּ, וְאֲתַזְנוּ
 מִנִּיהּ, בְּעַקֵּר שְׂרָשׁוּי יִנְקִין אֵינּוֹן סַחְרָנִיָּה, וְאֵינּוֹן עֲנָפִין
 דְּמִשְׁתַּכְחִין בְּאֵילָנָא.

כַּד מָטִי עֵדָן שְׁלֹטְנִיָּה דְּכָל עֲנָפָא וְעֲנָפָא, כְּלָהוּ בְּעָאן
 לְשִׁיצָאָה כְּלָא גּוּפָא דְּאֵילָנָא, דְּאִיהוּ עַקְרָא דְּכְלָהוּ
 עֲנָפִין, הֵהוּא דְּשְׁלִיט עָלֵיָּהּ, וְיִשְׂרָאֵל אֲחִידָן בֵּיה. כַּד
 מָטָא עָלֵיָּהּ שְׁלֹטְנוֹתָא דְּהֵהוּא ^(דף נ"ט ע"א) גּוּפָא דְּאֵילָנָא,

חֹלְקָא דִּישְׂרָאֵל. בְּעֵי לְנִטְרָא לֹון, וּלְמִיָּהֵב שְׁלָמָא
בְּכֻלָּהוּ. וְעַל דָּא שְׁבַעִים פְּרִי הַחֶג, לְמִיָּהֵב שְׁלָמָא
לְשִׁבְעֵין עֲנַפִּין דְּבִגּוּ אֵילָנָא.

וְעַל דָּא מִי כְמוֹכָה בְּאֵלִים יי'. (מאי בְּאֵלִים. אֵילָנָא. כְּמָה דְּאֵת אֲמִרָה
(ישעיה א) כִּי יִבּוֹשׁוּ מֵאֵלִים אֲשֶׁר חֲמַדְתֶּם. דְּהוּא
אֵילָנָא, דְּהוּוּ פְּלַחִין לְחַד דְּפּוֹסָא, דְּמַחְקִין בְּגוֹיָהּ. וְאֶקְרִי
אֵלִים אֵילָנָא) מִי כְּמֹכָה דִּיעֵבִיד כְּעוֹבְדֵךְ וִירַחֵם עַל כֻּלָּא.
מִי כְּמֹכָה בְּכָל הַהוּא סַחְרָנִיה דְּאֵילָנָא דְּאֵף עַל גַּב דְּאִיהוּ
שְׁלֵטָא, נָטִיר לְכֻלָּא, נָטִיר לְכָל שְׂאֵר, וְלֹא בַּעֲיָא לְמַעְבַּד
עֲמַהוּן גְּמִירָא. מִי כְּמֹכָה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ, בְּהַהוּא חֵילָא
עֲלָאָה דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ. נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ מִמֶּשׁ, וְאֶקְרִי כַח יי'
נַעַם יי', וְהָא אוֹקִימָנָא מִיָּלִי.

(שמות טו) מִי כְּמֹכָה בְּאֵלִים יי'. ר' יוֹסִי פִתַּח (קהלת א) רְאִיתִי
אֵת כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמַשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל
הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ. שְׁלָמָה מְלָכָא, דְּאֶסְתֵּלֵק בְּחַכְמָתָא
יִתִּירָא עַל כָּל בְּנֵי עַלְמָא, הֵיךְ אָמַר דְּכָל עוֹבְדֵין הֶבֶל
וְרַעוּת רוּחַ. יְכוֹל אֵף מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה, וְהָא כְּתִיב (ישעיה לב)
וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שְׁלוֹם. אֵלָא הָא אוֹקְמוּהָ, כָּל
הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמַשׁ כְּתִיב. שְׂאֵנִי מַעֲשֵׂה
הַצְּדָקָה, דְּאִיהוּ לְעִילָא מִן שְׁמָשָׁא.

וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, מֵאִי קָא מִיָּרִי. אִי תִימָא

הַכֹּל הֶבֶל כָּמֹה דְאוּקִימָנָא, דְאִיהוּ בְרִזָּא דְחֻכְמָתָא, כָּמֹה
 דְאֵת אָמַר הֶבֶל הַבְּלִים אָמַר קִהְלֵת, וְאִינוּן הַבְּלִים קִיומָא
 דְעֵלְמָא דְלְעִילָא וְתַתָּא. מֵאִי תִימָא בְּהֵאִי, דְכְּתִיב הֵכָא,

הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רִיחַ. (וְהָא מִלְתָּא דָּא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ בְּתִיב)

אֵלָא הָכִי אוּקְמוּהָ, וְהָכִי הוּא. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְעוּבְדִין
 מִתְּכַשְׁרוֹן לְתַתָּא, וְיַבְר נָשׁ אֲשַׁתְּדֵל בְּפוּלְחָנָא
 דְמִלְכָּא קְדִישָׁא, הֵהוּא מְלָה דְעַבִּיד, הֶבֶל אֲתַעְבִּיד מִיַּנְיָה
 לְעִילָא. וְלִית לֶךְ הֶבֶל, דְלִית לִיהּ קָלָא, דְסָלִיק וְאֲתַעְטֹר
 לְעִילָא, וְאֲתַעְבִּיד סַנְיַגּוֹרָא קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

וְכֹל אִינוּן עוּבְדִין דְאֲשַׁתְּדֵל בְּהוּ בַר נָשׁ, דְלָאוּ אִינוּן
 פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הֵהוּא מְלָה דְעַבִּיד,
 הֶבֶל יִתַּעְבִּיד מִיַּנְיָה, וְאֲזֵלָא וְשִׂאטַּת בְּעֵלְמָא. וְכַד נִפְקַת
 נְשִׁמְתִּיהּ דְבַר נָשׁ, הֵהוּא הֶבֶל מְגַלְגֵּלָא לִיהּ בְּעֵלְמָא,
 כְּאֲבָנָא בְּקוּסְפִיתָא, כָּמֹה דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א בֵּד) וְאֵת נֶפֶשׁ
 אוֹיְבֵיהּ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקֶּלַע.

מֵאִי יִקְלַעְנָה. הֵהוּא הֶבֶל דְמְגַלְגֵּל לִיהּ סַחְרָנִיָּה בְּעֵלְמָא,
 כְּדִין כֹּל מְלִין דְמִתְעַבְדִין (וְאִינוּן דְתַחוּת שְׁמֵשׂא) דְלָאוּ
 אִינוּן פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הֶבֶל יִתַּעְבִּיד מִיַּנְיָהוּ,
 אִיהוּ תְבִירָא דְרוּחָא, דְמִתְבַּר לְרוּחָא דְסָלִיק וְנַחֲת
 וּמִתְגַּלְגֵּל בְּעֵלְמָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב הֶבֶל וְרַעוּת רִיחַ.

אָבֵל הֵהִיא מְלָה דְאִיהִי פּוֹלְחָנָא דְמָרִיהָ דָּא סְלִיק (אֲקָרִי)
 לְעֵילָא מִן שְׁמֵשָׁא, וְאִתְעַבִּיד מִנִּיהָ הֶבֶל קְדִישָׁא, וְדָא
 הוּא זֶרְעָא זֶרְעָא בְּרַע נֶשׁ בְּהֵוּא עֲלָמָא, וּמָה שְׁמִיהָ.
 צְדָקָה. דְכְּתִיב, (הוֹשֵׁעַ י) זֶרְעוּ לָכֶם לְצְדָקָה.

הָאִי מִדְּבַר לִיהָ לְבַר נֶשׁ, כִּד תִּיפּוּק נְשָׁמְתִיהָ מִיַּנְיָה,
 וְסִלְקָא לָהּ בְּאִתְרָא דְכְבוֹד דְלְעֵילָא אֲשֶׁתִּכַּח

לְאִתְצַרְרָא בְּצַרְרָא דְחַיִּי, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה ב) (יִשְׁעִיָּה ב)

וְהִלֵּךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָה בְּגִין לְדַבְרָא לָךְ, לְסִלְקָא לָךְ, (מִן אֲתָר)

לְאִתְרֵי דְאֲקָרִי כְבוֹד יי'. דְכְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה ב) כְבוֹד יי' יֶאֱסֹפֶה.

כָּל אֵינּוֹן נְשָׁמְתִין, דֵּהֵוּא הֶבֶל קְדִישָׁא מִדְּבַר לְהוּ,

הֵהוּא דְאֲקָרִי כְבוֹד יי', כְּנִישׁ לֹון בְּגוּיָה, וְאִתְצַרְרִין

בֵּיהָ. (הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב כְבוֹד ה' יֶאֱסֹפֶה) וְדָא אֲקָרִי נְיִיחָא דְרוּחָא. אָבֵל

אֲחָרָא וְרַעוּת רוּחַ אֲקָרִי. וּפְאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵיָא, דְכָל

עוֹבְדֵיהוֹן לְעֵילָא מִן שְׁמֵשָׁא וְזֶרְעִין זֶרְעָא דְצְדָקָה, לְמוֹפִי

לֹון לְעֲלָמָא דְאִתִּי, וְעַל דָּא פְתִיב (מִלְאכֵי א) וְזֶרְחָה לָכֶם

יִרְאִי שְׁמִי שְׁמֵשׁ צְדָקָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חוּזִי, בְּקַדְמִיתָא כִּד אֲתַבְּנִי בֵּי

מְקַדְשָׁא לְתַתָּא, לָא אֲתַבְּנִי אֶלָּא בְּדִינָא וְרוּגְזָא,

כְּמָה דְכְּתִיב, (יִרְמִיָּה ל) כִּי עַל אֶפְי וְעַל חֲמַתִּי וְגו' בְּגִין

דְּבִאתָר דְּדִינָא שְׂרִיא. לְזַמְנָא דְאִתִּי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא לְמַבְנֵי לִיהָ, וְלֵאֲתַקְנָא לִיהָ בְּדַרְגָּא אֲחָרָא עֲלָאָה

דְּאֶקְרִי צְדָקָה, דְּכַתִּיב, (ישעיה נד) בְּצִדְקָה תִּכּוֹנְנִי. בְּגִין כֹּף
אֶתְקִיִּים, (ביה) וְשִׁמְיָה (דף נ"ט ע"ב) מִמֶּשׁ צְדָק יִתְקַרֵּי. מִנְלָן.

דְּכַתִּיב, (ירמיה כג) וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ יְיָ צְדִקְנוּ.
(שמות טו) נְטִית יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. הָא אֶתְמַר, אֶרִימַת
יְמִינְךָ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא אֶתְעָרוּ בֵּיה חֲבַרְיָא,
דְּכַד אֶפִּיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִצְרָאֵי מִתִּין מִתְחֹת
מִיָּא, אָמַר לְאַרְעָא, כְּנִישׁ לֹון בְּגִוּוּךְ, וְלֹא בְּעָאֵת, עַד
דְּאוּשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינָא לְקַבְלָהּ, וְאוּמִי לָהּ,
כְּדִין בְּלַעְתִּינוּן אֶרְעָא, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ.
אָמַר ר' אֶלְעָזָר, נְטִית יְמִינְךָ: לְאַפְרָשָׁא לָהּ מִשְׁמָאלָא
וּכְדִין אֶתְעָבִיד בְּהוּ דִּינָא.

(שמות טו) נְחִית בְּחֶסֶדְךָ עִם זֹו גְּאֵלְתָּ, כְּמָה דְּכַתִּיב, (תהלים מד)
כִּי יְמִינְךָ וְזִרְוּעֶךָ וְאוֹר פְּנִיךָ כִּי רְצִיתָם. כִּי יְמִינְךָ:
דָּא גְּדוּלָה. נְהֵלְתָּ בְּעֵינְךָ, דָּא דְּכַתִּיב וְזִרְוּעֶךָ, דָּא גְּבוּרָה.
אֶל נוֹה קְדֻשָּׁךָ, דָּא דְּכַתִּיב, וְאוֹר פְּנִיךָ כִּי רְצִיתָם, דָּא
צְדִיק. וְכֻלְהוּ מִשְׁתַּכְּחִי בְּקָרָא.

(שמות טו) תִּפּוּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וּפְחַד. אֵימָתָה, אֵימָה מִבְּעֵי
לֵיה, מַאי אֵימָתָה. דְּהָא לֵית לָךְ אֶת אוּ מְלָה חֲדָא
בְּאוּרֵייתָא, דְּלֹא אֵית בָּהּ רְזִין עֲלָאִין. מַאי אֵימָתָה. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּלוּמַר דְּחִילוּ דְּשִׁכְנִיתָא.

כְּהָאֵי גְּוּוּנָא, (שמות טו) תִּבְאָמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהַר נַחֲלֹתְךָ וְגו',

תְּבֵאמוּ וְתִטְעֶמוּ, תְּבֵאֵם וְתִטְעֶם מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי תְּבֵאמוּ.
 אֲלֵא רֹחָא דְקוּדְשָׁא אָמַר, עַל אֵינוֹן דְרָא בְּתֵרָא, דְגִזּוּר
 יְהוֹשֻׁעַ, וְאֵתְגַלֵּיָא בְּהוּ גְלוּיָא דְרִשִׁמָּא קְדִישָׁא דְשָׁמַיָּה
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְאֵלִין אֲחִידָן בֵּיהּ בּוֹ, וְאֵלִין
 אֲתַחֲזִיאוּ לְמִירַת אֶרְעָא. כִּמָּה דְכַתִּיב, (ישעיה ט) וְעַמָּךְ כָּלָם
 צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ. דְכָל מֵאֵן דְאֵתְגִזּוּר,
 וְאֵתְגַלֵּיָא בֵּיהּ רִשִׁמָּא קְדִישָׁא, וְנָטִיר לֵיהּ, אֲקָרִי צְדִיק,
 בְּגִין, כִּי, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ.

וְעַל דָּא תְּבֵאמוּ, ו' יִתִּירָה, תְּבֵיאמוּ לְאֵינוֹן דְאֲחִידָן בּוֹ.
 וְתִטְעֶמוּ כִּמָּה דָּאֵת אָמַר נִצַּר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי
 לְהִתְפָּאֵר. לְאֵינוֹן דְאֲחִידָן בּוֹ, וְלְאֵינוֹן בְּתֵרָא, אֲתַעַר
 מְלָה. וְלִית לָךְ מְלָה בְּאוּרִייתָא, אוּ אֵת זַעֲרָא
 בְּאוּרִייתָא, דְלִית בְּהּ רִזִּין עֲלָאִין, וְטַעֲמִין קְדִישִׁין, זַכָּא
 חוּלְקִיהוֹן דִּידְעִין בְּהוּ.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא לְמַבְנֵי מְקוּדְשָׁא לְתַתָּא, כְּגוּוּנָא דְבֵי מְקוּדְשָׁא
 דְלַעֲיָלָא, כִּמָּה דָּאֵת אָמַר, מְכוּן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַת
 יי'. דְאֲצִטְרִיךְ לְמַבְנֵי בֵי מְקוּדְשָׁא לְתַתָּא, וְלַצְלָאָה בְּגוּיָה
 צְלוּתָא בְּכָל יוֹמָא, לְמַפְלַח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 דְהָא צְלוּתָא אֲקָרִי עֲבוּדָה.
 וְהָהוּא בֵי כְּנֻשְׁתָּא, אֲצִטְרִיךְ לְמַבְנֵי לֵיהּ בְּשִׁפְירוּ סְגִיָּא,

וּלְאַתְקֵנָא לִיָּה בְּכֹל תְּקוּנֵינִי, דְּהָא בֵּי כְּנִשְׁתָּא דְּלִתְתָּא,
קִיִּימָא לְקַבֵּל בֵּי כְּנִשְׁתָּא דְּלִעֵילָא.

בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְתִתָּא, אִיְהוּ קָאִים כְּגוּוֹנָא דְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ
דְּלִעֵילָא, דְּקָאִים דָּא לְקַבֵּל דָּא. וְהָהוּא בֵּי
מִקְדָּשָׁא, כָּל תְּקוּנֵינִי, וְכֹל פּוּלְחָנֵינִי, וְכֹל אֵינּוֹן מָאֲנִין,
וְשִׁמְשִׁין, כְּלָהוּ אֵינּוֹן כְּגוּוֹנָא דְּלִעֵילָא. מִשְׁכְּנָא דְּקָא
עֶבֶד מֹשֶׁה בְּמִדְבָּרָא, כְּלָא הָוּה כְּגוּוֹנָא דְּלִעֵילָא.

בֵּי מִקְדָּשָׁא דְּבִנָּא שְׁלֵמָה מֶלֶכָּא, הוּא בֵּי נִיִּיחָא כְּגוּוֹנָא
עֲלָאָה, בְּכֹל אֵינּוֹן תְּקוּנֵינִי, לְמַהוּי בְּתִקּוּנָא דְּלִעֵילָא,
בֵּי נִיִּיחָא וְאַחֲסִנְתָּא. הָכִי בֵּי כְּנִשְׁתָּא, אֲצִטְרִיךְ בְּכֹל
תְּקוּנֵי שְׁפִירוֹ, לְמַהוּי כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה, לְמַהוּי בֵּית צְלוֹתָא,
לְאַתְקֵנָא תְּקוּנֵינִי בְּצְלוֹתָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְהָהוּא בֵּי מִקְדָּשָׁא דְּלִיְהוּי בֵּיהּ (רנ"א ע"א) חֲלוּנוֹת, דְּכִתִּיב,
דְּנִיאל (ו) וְכוּן פְּתִיחֵן. כְּגוּוֹנָא דְּלִעֵילָא, וְעַל דָּא (שיר

השירים ב) מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת מִצִּיץ מִן הַחֲרָפִים. וְאִי תִימָא
אֲפִילוּ בְּחֻקָּא, בְּגִין דְּרוּחָא לְהוּי סְלִיק. לָאוּ הָכִי, דְּהָא
אֲנִן צְרִיכִין בֵּית וְלִיפָּא. לְאַשְׁתַּכְּחָא בֵּית לְתִתָּא, כְּגוּוֹנָא
דְּבֵית עֲלָאָה, לְבַחְתָּא דִּיּוֹרָא עֲלָאָה לְדִיּוֹרָא תִתָּאָה.

וְתוּ דְּהָהוּא צְלוֹתָא, וְהָהוּא רוּחָא, אֲצִטְרִיךְ לְסֻלְקָא,
וְלִנְפָקָא מִגּוֹ עָאקוּ, בְּאַרְחַ מִיִּשְׁר, לְקַבֵּל יְרוּשָׁלַם.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קיח) מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה,

דְּאֶצְטְרִיךְ אֶתְרֵךְ דְּחִיק בְּעֵאקוּ, לְשִׁדְרָא בְּגִוְיָהּ הֵהוּא
רוּחָא, דְּלֹא יִסְטֵי לְיַמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא. וּבַחֲקֵלָא לָא יִכִּיל
קָלָא לְשִׁדְרָא לִיָּה הֶכִי, דִּהָא כְּגִוּוּנָא דָּא קָלָא דְשׁוּפְרָא,
אֶתְדַחֲיִיא לְבַר בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, מִגּוֹ אֶתְרֵךְ דְּחִיק, וְאִזִּיל
וּבְקַע רְקִיעִין, וְסֻלִיק בְּסֻלִיקוּ, לְאַתְעָרָא רוּחָא לְעֵילָא.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵהוּ.
שְׂאֵנִי יִצְחָק, דְּמִלָּה אֶחְרָא הָוּה בֵּיהּ, מַה דְּלֹא הָוּה
בְּכָל עֲלָמָא. וְתוּ דִּהָאֵי קָרָא לָאוּ לְהֶכִי אֶתְאָ, דְּוַדַּאי
בִּשְׂדֵה אַחַר לָא הָוּה מְצִילִי וְהָא אוֹקִימָנָא. (ע"כ רעיא מזהימנא).

תַּנְיָא אֲמַר רַבִּי אַבָּא, זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן, דְּאִינּוּן דְּזַכָּאן
לְמִימַר שִׁירְתָּא דָּא בְּהָאֵי עֲלָמָא, דְּזַכָּאן לְמִימַר
לָהּ בְּעֲלָמָא דְּאֶתִי. וְשִׁירְתָּא דָּא, אֶתְבַּנֵּי בְּעֵשְׂרִין וְתַרִּין
אֶתְוּוּן קַדִּישָׁן גְּלִיפּוֹן, וּבְעֵשְׂרֵי אַמִּירָן, וְכָלֹא אֶתְרֻשִׁים
בְּשִׂמָּא קַדִּישָׁא, וְכָלֹא שְׁלִימוּתָא דְּשִׂמָּא קַדִּישָׁא, וְהָא
אֶתְעָרְנָא מִלִּי.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהֵיִא שְׁעָתָא דִּהוּוּ קַיִימִין יִשְׂרָאֵל
עַל יָמָא, וְהוּוּ אֲמַרִי שִׁירְתָּא, אֶתְגְּלִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עֲלֵיהוּ, וְכָל רְתִיכוּי וְחִילוּי, בְּגִין דִּינְדַּעוֹן
לְמַלְכֵיהוֹן, דְּעֵבַד לוֹן כָּל אִינּוּן נְסִין וּגְבוּרָאן, וְכָל חַד
וְחַד יַדַּע וְאֶסְתַּכַּל, מַה דְּלֹא יַדַּעוּ וְאֶסְתַּכְּלוּ שְׂאֵר נְבִיאֵי
עֲלָמָא.

דַּאי תִּימָא דְלֹא יִדְעִין וְלֹא אֲדַבְּקוּ חֲכַמְתָּא עֲלָאָה, מִן
 שִׁירְתָּא דָּא תַּחֲמִי, דְּכִלְהוּ בְּחֲכַמְתָּא אֲסִתְּפִלוּ,
 וַיִּדְעוּ מַלְיָן וְאָמְרוּ. דַּאי לָאוּ הָכִי, אִיךְ אָמְרוּ כְּלָהוּ מַלְיָן
 אַחֲדִין, דְּלֹא סָטוּ אֵלִין מֵאֵלִין, וַיִּמָּה דְאָמַר דָּא, אָמַר דָּא,
 וְלֹא אַקְוִידִים מַלְהָ דָּא, לְמַלְהָ דָּא, אֶלָּא כְּלָהוּ בְּשִׁקּוּלָא
 חֲדָא, וְרוּחָא דְקוּדְשָׁא בְּפּוּמָא דְכָל חַד וְחַד, וּמַלְיָן
 אֲתַמְרוּ כְּלָהוּ כְּאֵלוּ נַפְקִין מִפּוּמָא חַד. אֶלָּא וַדַּאי כּוּלְהוּ
 בְּחֲכַמְתָּא עֲלָאָה אֲסִתְּפִלוּ, וַיִּדְעוּ מִלְיָן עֲלָאִין, וְרוּחָא
 דְקוּדְשָׁא בְּפּוּם כָּל חַד וְחַד.

וְאֶפִּילוּ אֵינּוּן דְּבַמְעֵי אַמְהוּן, הוּוּ אֲמַרִי שִׁירְתָּא כְּלָהוּ
 כְּחֲדָא, וְהוּוּ חֲמָאן כְּלָהוּ, מַה דְּלֹא חֲמָא יְחֻזְקָא ל
 נְבִיאָה. וְעַל כֵּךְ הוּוּ כְּלָהוּ מִסְתַּכְּלִי, כְּאֵלוּ חֲמָאן עֵינָא
 בְּעֵינָא. וְכַד סִימּוּ מַלְיָן, כְּלָהוּ מִתְּבַסְמָאן בְּנַפְשֵׁיהוּ,
 וְתַאבּוֹן לְמַחֲמִי וְלֹאֲסִתְּפִלָּא, וְלֹא הוּוּ בְּעָאן לְנַטְלָא
 מִתַּמָּן, מִסְגִּיאוֹת תִּיאוּבְתָא.

בְּהֵיא שְׁעָתָא, אָמַר מֹשֶׁה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּנִיךְ
 מִסְגִּיאוֹת תִּיאוּבְתָא לְאֲסִתְּפִלָּא בְּךָ, לָא בְּעָאן
 לְנַטְלָא מִן יִמָּא. מַה עֵבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲסִתִּים
 יְקָרִיָּה לְבַר לְמַדְבְּרָא, וְתַמָּן אֲתַגְּלִי וְלֹא אֲתַגְּלִי. אָמַר לּוֹן
 מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, כַּמָּה (ס"א זַמְנִין לְנַטְלָא מִתַּמָּן, וְלֹא בְּעֵי) זַמְנִין אֲמִינָא
 לְנַטְלָא מִתַּמָּן וְלֹא בְּעֵיתוֹן עַד דִּי אַחֲזִי לּוֹן זִיּוּא יְקָרָא

דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִדְבָּרָא, וּמִיַּד הוּוּ תְּאָבִין, וְלֹא
 נִטְלוּ, עַד דְּאֶחִיד בְּהוּ מִשָּׁה וְאַחֲמִי לֹון זִיּוּא יִקְרָא
 דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִדְבָּרָא, כְּדִין מְסֻגִּיאוֹת תִּיאֻבְתָּא
 וְרַעוּתָא לְאַסְתַּכְּלָא, אֲנִטִּיל לֹון מִשָּׁה, הֵדָא הוּא דְכֻתִּיב
 וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַר שׁוּר.
 מֵאִי מִדְבַר שׁוּר. מִדְבָּרָא, דְּהוּוּ בְּעָאן לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ,
 זִיּוּא יִקְרָא דְמַלְכָא קְדִישָׁא, וְעַל דָּא אֶקְרִי מִדְבַר שׁוּר:
 אֲסְתַּכְּלוּתָא שָׁם.

(שמות טו) וַיִּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַר וְלֹא מָצְאוּ מַיִם. וְאִין
 מַיִם אָלֵא תוֹרָה, שְׁנַאֲמַר (ישעיה נד) הוּי כָּל צָמֵא לְכוּ
 לַמַּיִם. אֲמַר רַבִּי יִיסָא, וְכִי מֵאן יֵהֵב לְהוּ אֹרִייתָא הַכָּא,
 וְהָא עַד כְּעַן לָא אֲתִיְהִיבַת לֹון אֹרִייתָא.
 אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵינּוֹן נִפְקוּ לְמִדְבָּרָא לְאַסְתַּכְּלָא,
 קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא נִטְלָא זִיּוּא יִקְרָא דִּילִיָּה מִתַּמָּן,
 וְאֵינּוֹן אֲזִלוּ לְאַסְתַּכְּלָא (לקודשא בריך הוא) בֵּיהּ, וְלֹא
 אֲשַׁכְּחוּהוּ. וְאוּלִּיפְנָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא תוֹרָה אֶקְרִי,
 וְאִין מַיִם אָלֵא תוֹרָה, וְאִין תוֹרָה אָלֵא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא.
 אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי בְּמִדְבָּרָא, אֲתַגְּלִי
 עַלִּייהוּ רְשׁוּתָא אַחְרָא, דְּשָׂאָר עַמִּין, הֵהוּא
 דְּשְׁלִיט בְּמִדְבָּרָא, וְאַעְרְעוּ בְּהוּ תַמָּן. חָמוּ יִשְׂרָאֵל, דְּלֹא
 הָוֵה הֵהוּא זִיּוּא יִקְרָא דְמַלְכִּיהוֹן, הֵדָא הוּא דְכֻתִּיב, וַיָּבֹאוּ

מִרְתָּה וְלֹא יִכְלוּ לְשִׁתּוֹת מִיָּם מִמֶּרְהָ. מֵאֵי טַעֲמָא. פִּי
מָרִים הֵם, לֹא אֶתְבַּסֵּם נִפְשֵׁיהוּ כְּקִדְמִיתָא. וְלֹא עוֹד
אֶלָּא דְאֵתִי לְקִטְרָגָא עֲלֵיהוּ.

מַה כְּתִיב, וַיִּצְעַק אֶל יְיָ וַיֹּרְהוּ יְיָ עֵץ, (דף ט' ע"ב) וַאֲיִן עֵץ
אֶלָּא תוֹרָה, דְּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים
בָּהּ. וַאֲיִן תוֹרָה, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי אֲבָא אָמַר,
אֲיִן עֵץ אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (דברים כ) פִּי
הָאָדָם עֵץ הַשָּׁדֶה, עֵץ הַשָּׁדֶה וְדַאי, דָּא עֵץ שָׁדֶה
דְּתַפּוּחִין קְדִישִׁין. וְכַד אֶתְגְּלִי זִיו יִקְרָא דְּמַלְכְּהוֹן עֲלֵיהוּ,
כְּדִין וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. מֵאֵי וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם.
דְּקִטְיָגוּרָא אֶתְעֵבִיד סַנִּיגוּרָא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, תָּא חֲזִי בְּקִדְמִיתָא כַּד עָאלוּ יִשְׂרָאֵל
בְּקִיָּמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא עָאלוּ כְּדָקָא
יְאוּת. מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאֶתְגְּזְרוּ וְלֹא אֶתְפָּרְעוּ, וְלֹא
אֶתְגְּלִיָּא רְשִׁימָא קְדִישָׁא. פִּיּוֹן דְּמָטוּ הֲכָא, מַה כְּתִיב,
שָׁם שָׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט. תַּמָּן עָאלוּ יִשְׂרָאֵל בְּתַרִּין חוּלְקִין
קְדִישִׁין, בְּהֵהוּא גְלוּיָא דְּאֶתְגְּלִיָּא רְשִׁימָא דְּלֵהוֹן, וְאֶקְרוּן
חֶק וּמִשְׁפָּט. חֶק: כְּמָה דְּאֵת אָמַר (משלי כא) וַתִּתֵּן טָרֶף
לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. וּמִשְׁפָּט: כְּמָה דְּאֶתְמַר (תהלים פא)
מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. וְשָׁם נִסְהוּ, בְּהֵהוּא אֵת קְדִישָׁא.
כְּמָה דְּאֵת אָמַר, פִּי חֶק לְיִשְׂרָאֵל הוּא. בְּסִפְרָא דְּרַב יִיבָא
סָבָא, אָמַר מְלָה עַל הָהוּא חוּטְרָא קְדִישָׁא.

(שמות טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ.
 וַיֹּאמֶר, מֵאֵי וַיֹּאמֶר. לֹא כְּתִיב מֵאֵן קָאָמַר דָּא. אֱלֹא
 קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, שִׁמְעִינן (נ"א
 מִשְׁמַע) אֲמִירָה סֵתָם, מֵאֲמִירָה סֵתָם. דְּכִתְיִב, (שמות כד) וְאֵל
 מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֵל יְיָ. אָמַר, לֹא כְּתִיב מֵאֵן קָאָמַר. אוּף
 הֵכָא וַיֹּאמֶר סֵתָם, וְלֹא כְּתִיב מֵאֵן קָאָמַר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִשְׁמַע דְּכִתְיִב, וַיִּצַּעַק אֵל יְיָ וַיֹּרְהוּ יְיָ
 עֵץ, מֵהֵכָא מִשְׁמַע וַיֹּאמֶר, וּמִשְׁמַע מֵאֵן אָמַר מְלָה.
 לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ, לְקוֹלִי מִבְּעֵי לִיָּהּ. אֱלֹא לְהֵהוּא קוֹל
 דְּעֵאלוּ בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּתַר דְּאֲתַגְּלִיא בְּהוּ רְשִׁימָא קְדִישָׁא,
 עֵאלוּ בְּתַרִּין חוּלְקִין קְדִישִׁין, כְּמָה דְּאֲתַמַּר, וְכִיּוֹן
 דְּעֵאלוּ בְּאֵלִין תַּרִּין, עֵאלוּ בְּאֵלִין תַּרִּין חוּלְקִין אֲחַרְנִין,
 דְּכַד יִסְתַּלְקוֹן בְּאֵלִין תַּרִּין אֲחַרְנִין, יִתְחַבְּרוּן בְּאֵלִין, וְלֹא
 מִמְּנַעֵי בְּרַכָּאן, וּבְגִין כְּךָ, בְּאֵלִין מְטוּ בְּרַכָּאן, (ובגין כך באלין
 מִטִּין) עַד מְלַכָּא קְדִישָׁא.

וּמֵאֲתַרִּיהּ דְּקָרָא אֲשַׁתְּמַע מְלָה, דְּכִתְיִב, וַיֹּאמֶר אִם
 שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע. וַיֹּאמֶר: דָּא מְלַכָּא קְדִישָׁא.
 וּמֵאֵי קָאָמַר, אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ, כְּמָה
 דְּאֲתַ אָמַר (דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא, דָּא
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְהִישָּׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה: דָּא צְדִיק. וְהֵאֲזַנְתָּ

לְמִצּוֹתָיו: דָּא נִצַּח. וְשִׁמְרַתְּ כָּל חֻקָּיו: דָּא הוּד. כִּיּוֹן
 דְּעָאלוּ בְּאֵלֵינוּ, הָא מָטוּ לְמַלְכָּא קְדִישָׁא. לְבַתַּר מַה
 כְּתִיב, כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שִׁמְתִי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עָלֶיךָ
 כִּי אֲנִי יי' רֹפֵאֲךָ. כִּי אֲנִי יי': דָּא מַלְכָּא קְדִישָׁא.

אֲשֶׁתִּמְעַ, דְּכָל מָאן דְּנָטִיר לְהָאֵי רְשִׁימָא קְדִישָׁא, מְנִיחָה
 סְלִיק עַד מַלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה. מֵאֵי מִשְׁמַע.
 מִשְׁמַע אֵינוֹן תְּרִין, דְּאֶתְכַנְשׁ בְּהוּ זְרַעָא, וּמִשַּׁח רְבוּת
 קוּדְשָׁא, דְּשִׁדְיִין לִיָּה בְּפוּם אִמָּה, ^(ועל דא) אֶתְקִשְׁרוּ כְּחֵדָא,
 וּמַלְכָּא עֲלָאָה עֲלֵייהוּ, וְאֶתְקִשְׁרוּ בֵּיהּ. וְעַל כֵּן, מָאן
 דְּעָאל בְּאֵלֵינוּ תְּרִין, וְנָטִיר לוֹן, אֶתְקִשְׁר בְּתִרִין אֶתְרַנִּין,
 וְעָאל בְּהוּ, וּכְדִין מָטִי לְמַלְכָּא קְדִישָׁא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדָאֵי מָאן דְּזָכִי בְּצַדִּיק, זָכִי בְּנִצַּח וְהוּד,
 וְאֵלֵינוּ אֵינוֹן תְּלָתָא, דְּאֶתְבָּרְכָא בְּהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
 וּמָאן דְּזָכוּ בְּהוּ, זָכִי בְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וְעָאל בְּכֻלְהוּ
 אַרְבַּעָה.

וּלְקַבְּלֵי אַרְבַּעָה אֵלֵינוּ, נָטִירוּ לְהָאֵי רְשִׁימָא קְדִישָׁא,
 מֵאַרְבַּע מְלִין: נָטִירוּ דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 אֶסְתַּמְרוּתָא דְּנִדְהָ. נָטִירוּ דְּצַדִּיק, אֶסְתַּמְרוּתָא דְּשִׁפְחָה.
 נָטִירוּ דְּנִצַּח, אֶסְתַּמְרוּתָא דְּבֵת עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.
 נָטִירוּ דְּהוּד, אֶסְתַּמְרוּתָא דְּזוֹנָה. וְעַל דָּא לְקוּל יי'
 אֶלְהִיךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

בַּמָּה זָכָאן יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֶפְי שְׂכִינְתָא, בְּאַסְתְּמוּרָתָא
 מִן נִדָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא יח) וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדָּתָא
 טְמֵאתָהּ לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת עֵרוֹתָהּ. מֵאֵי לְגִלּוֹת עֵרוֹתָהּ דָּא
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. וּבִהְיֵי אַחֲרֵי דְוַמְתַּקְשְׁרוּן מְלִין אַחֲרֵינִין,
 דְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֶתְקַשְׁרַת בְּהוּ. וְהָא אוּקְמוּהּ מְלִי.

וְהִישָׁר בְּעֵינֵינוּ תַעֲשֶׂה: דָּא צְדִיק. כְּמָה דְכְתִיב, (תהלים לד)
 עֵינַי יי' אֶל צְדִיקִים, לְאַסְתְּמוּרָא מִשְׁפָּחָה. (דף ס"א

ע"א) וְהָא אוּקְמוּנָא מְלִי. דְכְתִיב, (משלי ל) וְשִׁפְחָה כִּי תִירֶשׁ
 גְּבִירָתָהּ, דְגָרִים לְצְדִיק דְאֶתְדַבֵּק בְּשִׁפְחָה. וְהָאֲזַנְתָּ
 לְמִצּוֹתָיו: דָּא נֶצַח, לְאַסְתְּמוּרָא (דְלָא שְׁקַר בִּיחָה) דְלָא יַעוּל
 רְשִׁימָא דָּא בְּבַת אֵל נִכְר, וְלֹא יִשְׁקַר בֵּיהּ בְּנֶצַח. דְכְתִיב,
 (שמואל א טו) וְגַם נֶצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר. וּמֵאֵן דְנִטִיר הָאֵי,
 קַיִים מִצּוֹתָיו, דְכְתִיב, (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
 אַחֵר. וְשִׁמְרַתְּ כָּל חֻקָּיו: דָּא הוּד, לְאַסְתְּמוּרָא מִן זוּנָה.

וְאֲזַלָּא הָא, כְּמָה דְתַנִּין, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵי דְכְתִיב
 (תהלים מד) חֲגוּר חֲרָבָה עַל יַרְךָ גְּבוּר הוֹדָה וְהִדְרָה.
 אָלָא, כָּל מֵאֵן דְמִזְרוּ גְרָמִיָה, וְשׁוּי דְחִילוּ דְחֲרָבָא שְׁנָנָא
 תִּקְיָפָא לְקַבְלִיָהּ. עַל יַרְךָ, מֵאֵי עַל יַרְךָ. דָּא רְשִׁימָא
 קְדִישָׁא. כְּמָה דְאֶתְ אָמַר, (בראשית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת

יַרְכֵי

דְבַר אַחֵר חֲגוּר חֲרָבָה, כְּלוּמַר, זָרוּ וְאֶתְקִיף יַצְרָךְ

בִּישָׂא, דְּאִיהוּ חֲרַבְיָא. עַל יַרְדֵּי, עַל הַהוּא רְשִׁימָא קְדִישָׂא
 לְנִטְרָא לִיה. וְאִי נִטְר לִיה, כְּדִין אֲקָרִי גְבוּר, וְקוּדְשָׂא
 בְּרִיךְ הוּא אֲלִבִּישׁ לִיה בְּלְבוּשׁוּי, וּמֵאן לְבוּשׁוּי דְּקוּדְשָׂא
 בְּרִיךְ הוּא. הוּד וְנִצַּח. (נ"א וְהָדָר) דְּכִתְיִב, (תהלים קד) הוּד וְהָדָר
 לְבִשְׁתָּ. אוּף הָכָא הוּדְךָ וְהָדָרְךָ, וּכְדִין אֲתִדְבַק בְּרֵשׁ
 בְּמִלְכָא קְדִישָׂא כְּדָקָא יְאוּת.

מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שִׁמְתִי בְּמִצְרַיִם לֹא
 אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ רֹפֵאֲךָ. דָּא מִלְכָא
 קְדִישָׂא, וְעַל דָּא אֲזַהֵר לֹון עַל הַהוּא מְלָה מִמֶּשׁ, דְּיִהֵב
 וְרָשִׁים בְּהוּ, וְלֹא יִתִּיר וְעַד כְּעַן לֹא אֲתִיִּיבֵת לְהוּ
 אוֹרִיִּתָא, אֲלֹא כִּיּוֹן דְּכִתְיִב, שָׁם שָׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט, מִיֵּד
 וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע וְגו'.

תָּא חֲזִי, כִּד בְּעָא קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא לְאֲזַהֵרָא לְיִשְׂרָאֵל,
 עַל אוֹרִיִּתָא, בְּכַמָּה מְלִין מְשִׁיךְ לְהוּ, בְּכַמָּה מְשִׁיכֵן
 דְּחִבִּיבוּתָא, כְּבָר נִשׁ דְּמְשִׁיךְ בְּרִיה לְבִי רַב. וְתָא חֲזִי, לֹא
 בְּעָא קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא לְמִיִּיב לְהוּ אוֹרִיִּתָא, עַד
 דְּקָרִיבוּ בְּהַדִּיָּה. וּבְמָה קָרִיבוּ בְּהַדִּיָּה, בְּגִלּוּיָא דְּרְשִׁימָא
 דָּא, כְּמָה דְּאֲתַמַּר.

אִמַּר ר' יְהוּדָה, לֹא קָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְּסִינֵי, עַד
 דְּעָאֵלוּ בְּחוּלְקָא דְּצַדִּיק, וְזָכוּ בֵּיה. מְנַלֵּן, דְּכִתְיִב,
 (שמות יט) בְּיוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְּבַר סִינֵי, בְּיוֹם הַזֶּה מִמֶּשׁ

דַּיִקָּא. וְכָתִיב (ישעיה סד) וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֶלְהִינוּ זֶה
קוֹיֵנוּ לוֹ וְגו'.

פֶּרֶשֶׁת הַמֶּן

(שמות טז) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן
הַשָּׁמַיִם. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מא) אֲשֶׁרִי
מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יי'. הַאי קָרָא אוֹקִימָנָא
לִיה, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ שָׁכִיב בְּבֵי מַרְעִיָּה, הָא אֲתַפְּס
בְּאַטְרוּנֵיָא דְּמַלְכָּא, רִישִׁיָּה בְּקוּלְרָא, רַגְלוֹי בְּכוּפְסִירִין,
(ס"א בְּטַפְסָרָא) כַּמָּה חִילִין נְטָרִין לִיה, מַהֲאֵי גִיסָא, וּמַהֲאֵי
גִיסָא. שְׁיִיפוּי כְּלָהוּ בְּדוּחְקָא, מַגִּיחִין אֵלִין בְּאֵלִין.
מִיכְלָא אֲתַעְדִּי מִנִּיה.

בְּהַהוּא זְמָנָא, פְּקָדִין עָלֵיהּ אֶפּוּטְרוּפָא, לְמִילָף עָלֵיהּ
זְכוּת קָמִי מַלְכָּא, דְּכָתִיב, (איוב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו
מִלְּאָךְ מִלִּיץ אֶחָד מִנִּי אֶלְף. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, זַפְּאָה
חוּלְקִיָּה דְּבַר נָשׁ דְּעָאל עָלֵיהּ, וְאוּלִיף לִיה אֲרַחָא,
לְשִׁיזְבוּתִיָּה מִן דִּינָא. הָדָא הוּא דְּכָתִיב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל
דָּל.

וְהִיךְ יָכִיל לְשׁוּבָא לִיה, לְמִילָף לִיה אֲרַחוּי דְּחַיִּי,
לְאַתְבָּא לְקָמִי מְאָרִיָּה, כְּדִין אֲתַעְבִּיד
אֶפּוּטְרוּפּוּסָא עָלֵיהּ לְעֵילָא. מַאי אַגְרִיָּה. בַּיּוֹם רָעָה
יִמְלִטְהוּ יי'. דְּבַר אַחַר, אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, כַּמָּה

תְּקִיפָא אַגְרָא דְּמִסְכְּנָא, קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 אָמַר רַבִּי חֲיִיא, תּוּוּהֵנָּא עַל הָאִי קָרָא דְּכִתְיִב, (תהלים ט) ט
 כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוֹנִים יי', וְכִי אֶל אֲבִיוֹנִים שׁוֹמֵעַ
 וְלֹא לְאַחֲרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִין דְּאִינוּן קָרִיבִין יִתִּיר
 לְמַלְכָּא, דְּכִתְיִב, (תהלים נא) נא לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא
 תִּבְזֶה. וְלִית לָךְ בְּעַלְמָא, דְּאִיהוּ תְּבִיר לְבָא כְּמִסְכְּנָא. תּוּ
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חֲזִי, כָּל אִינוּן בְּנֵי עַלְמָא, אֲתַחֲזִיין
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגוּפָא וְנַפְשָׁא, וּמִסְכְּנָא לֹא
 אֲתַחֲזִי אֶלָּא בְּנַפְשָׁא בְּלַחֲדוּדֵי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב
 לְנַפְשָׁא יִתִּיר מִגּוּפָא.

מִסְכְּנָא חַד הָוּה בְּשִׁבְבוּתֵיהּ דְּר' יִיסָא, וְלֹא הָוּה מֵאן
 דְּאֲשַׁגַּח בֵּיהּ, וְהוּא הָוּה אַכְסִיף, וְלֹא תִקְיָף
 בְּבִנְי נִשָּׂא, (דף ט"א ע"ב) ב יוֹמָא חַד חָלַשׁ, עָאֵל עָלֵיהּ רַבִּי יִיסָא,
 שְׁמַע חַד קָלָא דְּאָמַר, טִילְקָא טִילְקָא, הָא נַפְשָׁא פְּרַחָא
 גַּבְאֵי, וְלֹא מָטוּ יוֹמוּי. וּוִי לְבִנְי מְתִיחַ דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ
 דִּיתִיב נַפְשִׁיהּ לְגַבִּיחָא. קָם רַבִּי יִיסָא, שְׂדֵי בְּפוּמִיחָא, מִיָּא
 דְּגַרְגְּרִין, אַפּוּתָא דְּקוּנְטָא (ס"א דְּקוּפְתָא) ס"א אֲתַבּוּעַ זִיעָא
 בְּאַנְפוּי, וְתַב רּוּחִיחָא לְגַבִּיחָא.

לְבַתֵּר אָתָּא וְשִׁאִיל לֵיהּ, אָמַר חֲיִיךְ רַבִּי, נַפְשָׁא נַפְקַת
 מִנְאֵי, וּמָטוּ לָהּ קָמִי כּוּרְסִיָּא דְּמַלְכָּא, וּבַעַת
 לְאַשְׁתְּאַרָא תַּמּוּן, אֶלָּא דְּבַעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַכָּאָה

לָךְ, וְאַכְרִיזוּ עֲלֶיךָ, זְמַיִן הוּא רַבִּי (ויקרא ע"ט ע"א וקמ"ד ע"א)
 יִיָּסָא, לְסִלְקָא רוּחִיהּ, וְלֵאתְקַשְׁרָא בְּחַד אַדְרָא קַדִּישָׁא
 דְּזַמִּינִין חֲבַרִּיָּא לְאַתְעָרָא בְּאַרְעָא, וְהָא אַתְקִינוּ תְּלַת
 כְּרַסִּיאַן, דְּקִיָּמִן לָךְ וְלַחֲבַרְךָ. מִהֵהוּא יוֹמָא הוּוּ מִשְׁגִּיחִין
 בֵּיהּ בְּנֵי מַתִּיָּה.

תוּ, מִסְכְּנָא אַחְרָא אַעְבַּר קָמִיָּה דְר' יִצְחָק, וְהוּוּ בִּידֵיהּ
 פְּלַג מְעָה דְכֹסֶפֶה. אָמַר לֵיהּ לְרַבִּי יִצְחָק, אֲשֶׁלִּים לִי
 וְלִבְנֵי וְלִבְנֵי נַפְשָׁאן. אָמַר לֵיהּ וְהִיךְ אֲשֶׁלִּים נַפְשֵׁיכּוּן,
 דְּהָא לָא אֲשֶׁתְּכַח גְּבָאֵי בַר פְּלַג מְעָה. אָמַר לֵיהּ, בְּדָא
 אֲשֶׁלִּימְנָא, בְּפִלַג אַחְרָא דְאִית גְּבָאֵי, אִפְקִיָּה וְיַהֲבִיָּה
 לֵיהּ.

אַחֲזִיאוּ לֵיהּ בְּחַלְמִיָּה, דְּהוּוּ אַעְבַּר בְּשַׁפְתָּא דִּימָא רַבָּא,
 וּבְעָאן לְמַשְׁדֵּיָּיהּ בְּגוּוִיָּהּ, (ויחי רי"ח ע"א) חָמָא לְרַבִּי
 שְׁמַעוֹן, דְּהוּוּ אוֹשִׁיט יְדוּי לְקַבְלֵיהּ, וְאִתִּי הָהוּא מִסְכְּנָא
 וְאִפְקִיָּה, וְיַהֲבִיָּה בִּידוּי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאֲשֶׁתִּזִּיב. כַּד
 אַתְעָר, נִפְל בְּפּוּמִיָּה, הָאֵי קָרָא, (תחלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל
 אֶל דָּל בְּיוֹם רַעָה יִמְלִטְהוּ יִי.

וְתָא חֲזִי, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, נְטִיף טְלָא מַעֲתִיקָא קַדִּישָׁא
 לְזַעִיר אֶפְיִן, וּמִתְבְּרָכָאן כָּל חֻקְל תְּפּוּחִין קַדִּישִׁין.
 וּמִהֵהוּא טְלָא אַנְגִּיד לְאִינוּן דְּלִתְתָא, וּמְלֶאכִיִן קַדִּישִׁין
 אַתְזַנּוּ מִנִּיָּה, כָּל חַד וְחַד כְּפּוּם מִיכְלֵיָּהּ, הֵדָא הוּא

דְּכַתִּיב, (תהלים עח) לֶחֶם אֲבִירִים אֲכַל אִישׁ, וּמֵהוּא מְזוֹנָא
אֲכָלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּמָּה בְּנֵי נִשָּׂא מִתְזוֹנִין בְּהַאי זְמַנָּא
מִנְיָה, וּמֵאֵן אֵינּוּן. אֵלִין חֲבַרְיָא דְּמִשְׁתַּדְּלִי
בְּאוּרֵייתָא, יוּמֵי וְלִילֵי. וְכִי סִלְקָא דְּעֵתָךְ מֵהוּא מְזוֹנָא
מִמֶּשׁ. לָא. אֵלָא כְּעֵין הַהוּא מְזוֹנָא מִמֶּשׁ, דְּשָׁקִיל עַל חַד
תַּרִּין.

תָּא חֲזִי, יִשְׂרָאֵל כַּד עָאָלוּ וְאֶתְדַבְּקוּ בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא,
בְּגִין גְּלוּיָא דְּרִשְׁמָא קַדִּישָׁא, כְּדִין זְכוּ לְמִיכַל
נְהָמָא אַחְרָא עֲלָאָה, יִתִּיר מִמָּה דִּיהוּה בְּקַדְמִיתָא.
בְּקַדְמִיתָא כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, עָאָלוּ בְּנְהָמָא,
דְּאֶקְרִי מִצָּה, וְהִשְׁתָּא זְכוּ, וְעָאָלוּ לְמִיכַל נְהָמָא אַחְרָא
עֲלָאָה יִתִּיר, מֵאַתֵּר עֲלָאָה, דְּכַתִּיב הַנְּנִי מִמִּטִּיר לָכֶם
לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. וּבְהַהוּא זְמַנָּא אֲשַׁתְּכַח
לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. מֵאַתֵּר דָּא. חֲבַרְיָא דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא,
מֵאַתֵּר אַחְרָא עֲלָאָה יִתִּיר אֶתְזוֹנוּ. מַאי הוּא. כַּמָּה דְּכַתִּיב,
(קדלות ז) הַחֲכֵמָה תַּחֲפֶיהָ בְּעֲלֶיהָ. אֶתֵּר עֲלָאָה יִתִּיר.

אָמַר לִיָּה ר' אֶלְעָזָר, אֵי הַכִּי, אֲמַאי חֲלָשָׁא נִפְשִׁיָּהוּ
יִתִּיר מִשְׁאָר בְּנֵי עֲלָמָא, דְּהָא שְׁאָר בְּנֵי נִשָּׂא,
בְּחִילָא וְתוֹקְפָא יִתִּיר אֶתְחַזוֹן לְאֲשַׁתְּכַחָא. (ס"א אֵינּוּן יִתִּיר)
אָמַר לִיָּה יְאוּת שְׁאִילָתָא.

תָּא חֲזִי, כָּל מְזוֹנֵי דְבְנֵי עֲלָמָא מְלַעֲיֻלָּא קָא אֲתִינן. הֵהוּא
 מְזוֹנָא דְאֲתֵי מִן שְׁמֵיָא וְאַרְעָא, דָּא מְזוֹנָא דְכָל
 עֲלָמָא, וְהוּא מְזוֹנָא דְכוּלָּא, וְהוּא מְזוֹנָא גַם וְעַב. וְהֵהוּא
 מְזוֹנָא דְאֲתֵי יִתִיר מֵעֵילָא, הוּא מְזוֹנָא יִתִיר דְקִיקָא,
 קְאֲתֵיָא מֵאַתָּר דְדִינָא אֲשֶׁתְכַח, וְדָא הוּא מְזוֹנָא דְאֲכָלוּ
 יִשְׂרָאֵל כֹּד נִפְקוּ מִמְצָרִים. (יִתִיר דְקִיקָא) מְזוֹנָא
 דְאֲשֶׁתְכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּהֵהוּא זְמַנָּא בְּמַדְבְּרָא, מֵאַתָּר
 עֲלָאָה דְאֲקָרִי שְׁמֵים, הוּא מְזוֹנָא יִתִיר דְקִיקָא, דְעֵייל
 יִתִיר לְנַפְשָׁא מְכָלָא, וּמִתְפַּרֵּשׁ יִתִיר מְגוּפָא, וְאֲקָרִי לְחַם
 אֲבִירִים.

מְזוֹנָא עֲלָאָה יִתִיר מְכָלָא, הוּא מְזוֹנָא דְחֲבַרְיָא, אֵינּוּן
 דְמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵיָתָא, דְאֲכָלֵי מְזוֹנָא דְרוּחָא
 וְנִשְׁמַתָּא, וְלֹא אֲכָלֵי מְזוֹנָא דְגוּפָא כָּלָל, וְהֵינּוּ מֵאַתָּר
 עֲלָאָה יִקְרָא עַל כָּלָא, וְאֲקָרִי חֲכָמָה. בְּגִינֵי כֹךְ חָלִישׁ
 גּוּפָא דְחֲבַרְיָא, יִתִיר מִבְּנֵי עֲלָמָא, דְהָא לֹא אֲכָלֵי מְזוֹנָא
 דְגוּפָא כָּלָל. וְאֲכָלֵי מְזוֹנָא דְרוּחָא וְנִשְׁמַתָּא, מֵאַתָּר
 רְחִיקָא עֲלָאָה, (דף ט"ב ע"א) יִקְרָא מְכָלָא. וּבְגִינֵי כֹךְ הֵהוּא
 מְזוֹנָא דְקִיקָא מִן דְקִיקָא, יִתִיר מְכָלָא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוּן,
 הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (קהלת ז) הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְעֵלְיָהּ. זַכָּאָה
 חוּלְקָא דְגוּפָא, דְיִכָּיל לְאַתְזוּנָא בְּמְזוֹנָא דְנַפְשָׁא.
 אֲמַר לִיה ר' אֶלְעָזָר, וְדָאֵי הָכִי הוּא. אֲבָל בְּהָאֵי זְמַנָּא,

אִיךְ אֶשְׁתַּכַּחִי מְזוֹנֵי אֵלִינָּה. אָמַר לִיה וְדָאֵי יְאוֹת שְׁאִילָתָא.
 תָּא חֲזִי, וְדָא הוּא בְּרִירוֹ דְּמִלָּה, מְזוֹנָא קְדַמָּא, הוּא
 מְזוֹנָא דְּכָל עֲלָמָא, הוּא דְּאֵתִיָּא מִן שְׁמִיָּא וְאַרְעָא,
 וְהוּא מְזוֹנָא דְּגוּפָא. (ס"א דְּכָלָא)

מְזוֹנָא דְּהוּא עֲלָאָה מְנִיָּה, הוּא דְּאֵיְהוּ דְּקִיקָא יְתִיר,
 וְאַתָּא מֵאַתָּר דְּדִינָא שְׁרִיָּא, דְּאֶקְרִי צְדָקָה, וְדָא
 הוּא מְזוֹנָא דְּמִסְכְּנֵי. וְרוּזָא דְּמִלָּה, מֵאֵן דְּאֶשְׁלִים
 לְמִסְכְּנָא, אֶשְׁלִים לִיה אֵת חַד, וְאַתְעֵבִיד צְדָקָה, וְרוּזָא
 דָּא (מְשֻׁלֵי יָא) גּוּמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חֶסֶד. גְּמִילוֹת חֶסְדִים מִשְׁמַע,
 דְּהָא בְּדִינָא שְׁרִיָּא, וְאֶשְׁלִים לִיה חֶסֶד, כְּדִין הוּא רַחֲמֵי.
 מְזוֹנָא עֲלָאָה יְתִיר מֵאֵלִינָּה, הוּא מְזוֹנָא עֲלָאָה וַיִּקְרָא,
 מֵאַתָּר דְּאֶקְרִי שְׁמִים, וְהוּא דְּקִיק מְכֻלָּהוּ, וְהוּא
 מְזוֹנָא דְּבְנֵי מְרַעֵי, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תְּחִלִּים מֵא) יִי' יִסְעֶדְנּוּ
 עַל עֶרְשׁ דְּוֵי כָּל מִשְׁכְּבוֹ הַפְּכַת בְּחֻלְיוֹ. יִי', דְּיִיקָא, מֵאֵי
 טַעְמָא. בְּגִין דְּהֵנִי בְּנֵי מְרַעֵי, לֹא אֶתְזַנִּי אֱלָא בְּהוּא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמֶּשׁ. (וּמֵאֵי אִיהוּ, חֵלֶב וְדָם. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב יַחֲזַקְא ל
 מֵד) לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וְדָם. וְדָא הוּא מְזוֹנָא מֵאַתָּר דְּאֶקְרִי
 שְׁמִים, וְהוּא יִקְרָא וְעִילָאָה דְּקִיק מְכֻלָּא)

מְזוֹנָא עֲלָאָה קְדִישָׁא וַיִּקְרָא דָּא הוּא מְזוֹנֵי דְּרוּחִין
 וְנִשְׁמַתִּין, וְהוּא מְזוֹנָא דְּאַתָּר רַחֲמֵיָּא עֲלָאָה, (ס"א
 מִהוּוּא אֶתָּר דְּאֶקְרִי נֹעַם יִי'). וַיִּקְרָא מְכֻלָּא, הוּא מְזוֹנָא דְּחַבְרֵיָּא

דְּמִשְׁתְּדִלִי בְּאוֹרֵייתָא, וְהוּא מְזוֹנָא דְאַתִּי מִחֲכָמָה עֲלָאָה.
 מַאי טַעְמָא מֵאַתֵּר דָּא. בְּגִין דְּאוֹרֵייתָא נִפְקָא (בראשית מ"ז
 ע"ב, ויקרא קפ"ו ע"ב וקצ"ב ע"ב) מִחֲכָמָה עֲלָאָה, וְאִינוּן דְּמִשְׁתְּדִלִי
 בְּאוֹרֵייתָא, עֵיילִי בְּעֵקְרָא דְשִׁרְשָׁהָא, וְעַל דָּא, מְזוֹנָא
 דְּלַהוֹן, מֵהָהוּא אַתֵּר עֲלָאָה קְדִישָׁא קָא אַתִּיא.

אַתָּא ר' אֶלְעָזָר, וְנָשִׁיק יְדוּי. אָמַר, זַכָּאָה חוּלְקִי
 דְּקְאִימְנָא בְּמִלִּין אֶלִּין. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן
 דְּצְדִיקֵי, דְּמִשְׁתְּדִלִי בְּאוֹרֵייתָא יִמְמָא וְלִילִי, דְּזַכִּי לֹון
 בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי, דְּכְתִיב, (דברים ל) כִּי הוּא
 חֵיידָ וְאוֹרָךְ יִמֶיךָ.

(שמות טז) הַנְּנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח,
 (תהלים קמח) פּוֹתַח אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל חַי רְצוֹן. מַה
 כְּתִיב לְעֵילָא, עֵינֵי כָל אֱלֹהִיךָ יִשְׁבְּרוּ. כָּל אִינוּן בְּנֵי
 עֲלָמָא, מִצְפָּאן וְזַקְפָּאן עֵינֵינוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין
 כְּךָ, (ס"א אב"ל) כָּל אִינוּן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא בְּעָאן (ס"א אצטריכו
 למבעי) בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, לְשִׁאלָא מְזוֹנֵיהוּ מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְלְצִלָּאָה צְלוֹתְהוֹן עֲלֵיהָ.

מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל מָאן דְּמִצְלִי צְלוֹתִיהָ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עַל מְזוֹנֵיהָ, גָּרִים דִּיתְבַּרְךָ כָּל יוֹמָא עַל
 יְדוּי, הֵהוּא אֵילָנָא דְּמִזוֹן דְּכָלָא בֵּיהָ. (וטעמא דמלה תהלים ס"ח)
 בְּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם) וְאַף עַל גַּב דְּאַשְׁתַּכַּח עִמֵּיהָ, בְּעֵי

לְמִשְׁאֵל קָמִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְצִלָּאָה צְלוֹתָא עַל
מְזוֹנָא כָּל יוֹמָא, בְּגִין דִּישְׁתַּכְחוּ עַל יְדוּי בְּרַפְאן כָּל יוֹמָא
וְיוֹמָא לְעִילָא, וְדָא הוּא בְּרוּךְ יְיָ יוֹם יוֹם.

וְעַל דָּא, לָא לְבַעֵי לִיָּה לְאִינְשׁ לְבִשְׁלָא מְזוֹנָא, מִן יוֹמָא
לְיוֹמָא אַחֲרִינָא, דְּלָא לְעַכְב יוֹמָא לְיוֹמָא אַחֲרָא.
הֵדָא הוּא דְכַתִּיב וַיֵּצֵא הָעַם וּלְקַטְו דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. יוֹם
בְּיוֹמוֹ, דְּיִיקָא. בַּר מְעַרְב שַׁבַּת לְשַׁבַּת, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא.
וּכְדִין אֲשַׁתְּכַח קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מְלֵא בְּרַפְאן בְּכָל יוֹמָא.
וּכְדִין כְּתִיב פּוֹתַח אֶת יַדְךָ וְגו'. מְאִי רְצוֹן. הֵהוּא רְצוֹן
דְּאֲשַׁתְּכַח מֵעֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְנִפְיֵק מִנִּיָּה רְצוֹן,
לְאֲשַׁתְּכַח מְזוֹנֵי לְכָלָא. וּמֵאן דְּשָׂאִיל מְזוֹנֵי בְּכָל יוֹמָא
וְיוֹמָא, הֵהוּא אֶקְרִי בְּרָא מְהִימְנָא, בְּרִזָּא דְּבְּגִינִיָּה
מִשְׁתַּכְחוּ בְּרַפְאן לְעִילָא.

ר' אַבָּא פִּתַּח וְאָמַר, (תה ל י מ ק מ ז) רוֹצֵה יְיָ אֶת יִרְאָיו אֶת
הַמִּיחֲלִים לְחַסְדּוֹ, כְּמָה אֵית לְהוּ לְבַנֵּי נְשָׂא לְמַהֲרָה
בְּאַרְחוּי דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, וּלְמַהֲרָה בְּאַרְחוּי דְּאוּרִייתָא,
בְּגִין דִּישְׁתַּכְחוּ בְּרַפְאן לְכָלָהוּ, לְעֵלְאֵי וּלְתַתְּאֵי.

דְּתַנִּיא, מְאִידְכַתִּיב, (י ש ע י ה מ ט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר.
אַתְפְּאֵר וְדָאֵי. מְאִי מִשְׁמַע. דְּבְּגִין (דף ט"ב ע"ב)

יִשְׂרָאֵל לְתַתְּא, קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְפְּאֵר לְעִילָא. וּמְאִי
פְּאֵרָא דִּילִיָּה. דְּאֲתַחְבֵּשׁ בְּתַפְּלִין, דְּמִתְחַבְּרָא גְּוֹנֵי
לְאֲתַפְּאֵרָא.

תִּאֲנֵא, רוֹצֵה יִי אֶת יִרְאִיו, רוֹצֵה יִי בִירְאִיו מִבְּעֵי לִיה. מֵאֵי רוֹצֵה יִי אֶת יִרְאִיו, אֶלֶּא רוֹצֵה יִי אֶת יִרְאִיו, כְּלוּמַר, אֶפִּיק הָאֵי רְצוֹן, וּמִתְרַעֵי (נ"א וְאֶתִידַע) בְּהוּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לִירְאִיו דְּדַחְלִין לִיה. וּמֵאֵן אֵינּוֹן יִרְאִיו דְּאֶפִּיק לוֹן הָאֵי רְצוֹן. הֲדַר וְאָמַר, אֶת הַמֵּיחֲלִים לְחַסְדּוֹ, אֵינּוֹן דְּמִצְפָּאן וּמִחְכָּאן בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, לְמִבְּעֵי מְזוּנֵיהוּ מִן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מִשְׁמַע דְּכְתִיב אֶת הַמֵּיחֲלִים לְחַסְדּוֹ.

רַבִּי יִיסָא סָבָא, לָא אֶתְקִין סְעוּדַתָּא בְּכָל יוֹמָא, עַד דְּבַעַא בְּעוֹתִיָּה קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, עַל מְזוּנֵי. אָמַר, לָא נִתְקִין סְעוּדַתָּא, עַד דְּתִתְיָהִיב מִבֵּי מַלְכָּא. לְבַתֵּר דְּבַעֵי בְּעוֹתִיָּה קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָוּה מְחַפְּהָ שְׁעֵתָא חֲדָא, אָמַר הָא עֵידוֹן דְּתִתְיָהִיב מִבֵּי מַלְכָּא, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אֶתְקִינּוּ סְעוּדַתָּא. וְדָא הוּא אֲרַחָא, דְּאֵינּוֹן דְּחֲלִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּחֲלִי חֲטָאָה.

אֵינּוֹן חֵיבֵיָּא דְּאֶזְלִין עֲקִימִין בְּאֲרַחֵי אוּרִייתָא, מֵה פְּתִיב בְּהוּ. (ישעיה ד) הוּי מִשְׁפִּימִי בְּבִקְרָ שִׁכְרָ יִרְדְּפוּ. וְעַל דָּא רוֹצֵה יִי אֶת יִרְאִיו אֶת הַמֵּיחֲלִים לְחַסְדּוֹ. לְחַסְדּוֹ דְּיִיקָא. (ס"א וּבְהָא) אֲשֶׁתְּמוּדְעָן אֵינּוֹן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, וַיֵּצֵא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. יוֹם בְּיוֹמוֹ קָאמַר, וְלֹא דְּבַר יוֹם לְיוֹם אַחַר.

וְכֹל כֶּף לְמָה. לְמַעַן אֲנַסְנוּ הַיֶּלֶךְ בְּתוֹרַתִי אִם לֹא בְכָאן
 אֶשְׁתַּמּוּדְעַן אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, דְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא
 אֵינּוֹן אֲזִילִי בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל בְּאוֹרֵייתָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר
 מִהֲכָא, (משלי יג) צְדִיק אֹכֵל לְשׁוֹבַע נִפְשׁוֹ, בְּתַר דְּשַׁבַּע
 נִפְשִׁיהּ מִלְּצִילִי וּלְמִקְרִי בְּאוֹרֵייתָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חֲזִי, עַד לָא יְהֵב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, אֲבַחִין בֵּין אֵינּוֹן בְּנֵי
 מְהִימְנוּתָא, וּבֵין אֵינּוֹן חֲיִיבֵיָא דְלָאוּ אֵינּוֹן בְּנֵי
 מְהִימְנוּתָא, וְלָא קִיִּימִין בְּאוֹרֵייתָא. וּבַמָּה אֲבַחִין לֹון.
 בְּמִן. כְּמָה דְּאֶתְמַר אֲנַסְנוּ. וְכֹל אֵינּוֹן דְּאֶשְׁתַּכְחוּ דְּאֵינּוֹן
 בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, רָשִׁים לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרָשִׁימוּ
 דְּכִתְרָא דְּחֶסֶד, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר הַמִּיחֲלִים לְחֶסֶדוֹ, וְעַל
 דָּא לְמַעַן אֲנַסְנוּ. וְכֹל אֵינּוֹן דְּלָא מִשְׁתַּכְּחִי בְּנֵי
 מְהִימְנוּתָא, אֲעֵדִי מַנִּיִּיהוּ כְּתָרָא עֲלָאָה דָּא. וּמִנָּא אֲכַרִּיז
 וְאָמַר, (משלי יג) וּבִטָּן רְשָׁעִים תַּחֲסֹר. וְעַם כָּל דָּא לֹא הָעֵדִיף
 הַמְרָבָה וְהַמְמַעִיט לֹא הָחֲסִיר.

תָּאנָא, בְּהֵוָא שְׁעֵתָא אֶשְׁתַּלִּימוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
 כְּגִוּוֹנָא דְּלַעִילָא, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, דְּכְתִיב,
 (שמות טו) וַיִּבּוֹאוּ אֱלִימָה וְשָׁם שְׁתִּים עֶשְׂרֵה עֵינּוֹת מַיִם
 וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וְגו'. וְאֶתְתַּקַּף אֵילָנָא קְדִישָׁא, בְּתַרִּיסַר
 תְּחוּמִין, בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא. וְאֶתְתַּקַּף בְּשִׁבְעִין עַנְפִּין,
 וְכֹלָא כְּגִוּוֹנָא דְּלַעִילָא.

בְּהֵיָא שַׁעְתָּא, נְטִיף טְלָא קְדִישָׁא, מִעֲתִיקָא סְתִימָאָה,
 וּמְלִיא לְרִישֵׁיהּ דְּזֻעִיר אַנְפִּין, אֲתָר דְּאַקְרִי
 שְׁמִים. וּמֵהֵוּא טְלָא דְנִהוּרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, הָוּה נְגִיד
 וְנַחֲתִית מְנָא לְתַתָּא. וְכַד הָוּה נַחֲתִית, הָוּה מִתְפָּרֵשׁ גְּלִידִין
 גְּלִידִין, וְאַקְרִישׁ לְתַתָּא. הֲדָא הוּא דְכֻתִּיב דִּק פִּכְפוּר עַל
 הָאָרֶץ.

כָּל אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, נִפְקִי וְלִקְטִי, וּמְבָרְכָאן שְׁמָא
 קְדִישָׁא עֲלֵיהּ. וְהֵוּא מְנָא, הָוּה סְלִיק רִיחִין דְּכָל
 בּוֹסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדוֹן, דְּהָא בֵּיהּ אֲתַמְשֵׁף וְנַחֲתִית לְתַתָּא.
 שְׁוִיָּה לְקַמִּיָּה, בְּכָל טַעְמָא דְּאִיהוּ בְּעֵי, הָכִי טַעִים לֵיהּ,
 וּמְבָרַךְ לְמַלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה.

וְכִדִּין מִתְבָּרַךְ בְּמַעוּי, וְהוּה מְסַתְּפָל וַיִּדַע לְעִילָא,
 וְאַסְתְּכִי בְּחַכְמָה עֲלָאָה, וְעַל דָּא אַקְרוּן דוּר
 דְּעָה. וְאַלִּין הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, וְלַהוֹן אֲתִיְהִיבַת
 אֲוִרִיתָא לְאַסְתְּפָלָא בְּהַ, וְלַמְנַדַּע אֲרַחָהָא.

וְאֵינּוֹן דְּלָא אֲשַׁתְּכְּחוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, מַה פְּתִיב בְּהוּ,
 שְׁטוּ הָעַם וְלִקְטוּ. מַאי שְׁטוּ. שְׁטוּתָא הוּוּ

נְסִיבִי לְגַרְמִיָּהוּ, בְּגִין דְּלָא הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא. מַה פְּתִיב
 בְּהוּ. וְטַחְנוּ בְּרַחֲמִים אוּ דְּכּוּ בְּמַדּוּכָה וְגו'. מַאן אֲטַרַח (דף ט"ג ע"א)

לֹוֹן כָּל הָאִי. אֶלָּא דְּאֵינּוֹן לָא הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא, אֵינּוֹן דְּלָא מְהִימְנֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, לֹא בַעֲאן לְאִסְתַּכְלָא בְּאַרְחוּי, וְאִינּוֹן בַּעֲאן
 לְאַטְרַחָא גְרַמֵּייהוּ כֹּל יוֹמָא בְּתַר מְזוֹנָא, יִמְמָא וְלֵילֵי,
 דְלִמָּא לֹא סָלִיק בִּידֵייהוּ פִּתְא דְנִהֲמָא. מֵאן גָּרִים לֹון
 הָאִי. בְּגִין דְלָאוּ אִינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא. אוּף הָכָא, שְׂטוּ
 הָעַם וְלִקְטוּ, שְׂטוּ בְשִׂטוּתָא דְגְרַמֵּייהוּ, וּבַעֲאן לְאַטְרַחָא
 עָלֵיהּ, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, וְטַחֲנוּ בְרַחֲמִים. בְּתַר כֹּל טְרַחָא
 דָּא, לֹא סָלִיק בִּידֵייהוּ, אֶלָּא דְכְתִיב וְהָיָה טַעֲמוֹ כְּטַעֲמֵם
 לְשֵׁד הַשָּׁמֶן. וְלֹא יִתִּיר. מֵאן גָּרִים לֹון הָאִי, בְּגִין דְלָא
 הוּוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאִי לְשֵׁד הַשָּׁמֶן. אֵיכָא דְאִמְרֵי, דְלִישׁ
 בְּמִשְׁחָא, כְּתַרְגוּמוֹ. וְאֵיכָא דְאִמְרֵי, מַה הַשֵּׁד
 אֲתַחְזֹר לְכַמָּה גְּווֹנִין, אוּף מְנָא, אֲתַחְזֹר לְכַמָּה גְּווֹנִין.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לְשֵׁד הַשָּׁמֶן, יִנְיָקָא דְמִשְׁחָא.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִישׁ לְפִי אֶכְלוּ לְקַטּוּ. וְכִי מֵאן דְאֶכִּיל
 קִמְעָא, לְקִיט קִמְעָא, וּמֵאן דְאֶכִּיל יִתִּיר, לְקִיט
 יִתִּיר, וְהָא כְּתִיב לֹא הֶעֱדִיף הַמְּרֻבָּה וְהַמְּמַעֵיט לֹא
 הֶחְסִיר. אֶלָּא לְפּוּם אִינּוֹן דְאֶכְלִין לְקַטִּין. מִשְׁמַע אֶכְלוּ,
 מֵאן דְהוּא אֶכִּיל לֵיהּ, וּבְגִינֵי כֹּךְ לֹא כְּתִיב אֶכִּילְתוּ.
 מֵאִי קָא מִיִּרֵי. אֶחֱיד בַר נָשׁ בַּעֲבָדָא, אוּ בְּאַמְתָּא,
 וְאָמַר דְהוּא דִּילֵיהּ. אֲתָא חֲבָרִיָּה, וְאָמַר, הָאִי
 עֲבָדָא דִּילֵי הוּא. קָרִיבוּ לְקַמִּיָּה דְמִשְׁשָׁה לְדִינָא, אָמַר לֹון

כָּמָה נִפְשָׁן בְּבֵיתְךָ, וְכָמָה נִפְשָׁן בְּבֵיתִיהָ דְדִין, אָמַר
 כֹּה וְכֹה. וְהָהוּא שְׁעֵתָא אָמַר לֹון מִשָּׁה, לְקָטוּ מְחָר, וְכָל
 חַד מְנַיִכוּ יֵיתִי לְגַבְאִי. לְמְחָר, נִפְקוּ וְלְקָטוּ, וְאַתְיִין קָמִי
 מִשָּׁה, שְׁוִיִין קָמִיהָ מְנָא, הָוּה מְדִיד לִיהָ. אִי הָהוּא עֲבָדָא
 דְדִין, אֲשַׁכַּח הָהוּא עוֹמְרָא דְעֲבָדָא, בְּהָאִי מְנָא. דְהָא חַד
 עוֹמְרָא לְכָל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ מִבֵּיתִיהָ. מְדִיד לְדִין, וְאַשְׁתַּכַּח
 חֶסְרָא, הָהוּא מִיכְלָא דְעֲבָדָא, בְּהָהוּא מְנָא דִילִיָּה, וְחַד
 עוֹמְרָא לְכָל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ מִבֵּיתִיהָ. אָמַר עֲבָדָא דְדִין הוּא,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב אִישׁ לְפִי אָכְלוּ לְקָטוּ וְכְתִיב עֹמֵר
 לְגִלְגֻלַת מִסְפָּר נֶפְשֵׁיכֶם.

אָמַר ר' (נ"א י"סא) חֵיִיא, כְּתִיב, (שמות טז) עָרַב וַיִּדְעֶתֶם כִּי יִי
 הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם אֶת
 כְּבוֹד יִי. עָרַב וַיִּדְעֶתֶם, בְּמֵאִי יִנְדְעוּן. אֲלָא הָכִי תֵאנָא,
 בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אֲשַׁתְּכַחוּ נִימוּסֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.
 בְּצַפְרָא, אֲתַעֵר חֶסֶד בְּעֵלְמָא. בְּהָהוּא זְמַנָּא דְאֶקְרִי עָרַב,
 תִּלְיָא דִינָא בְּעֵלְמָא, וְהָא אוּקְמוּיָהּ, דְבְּגִינֵי כֹה, יִצְחָק
 תִּקְוֵן תְּפִלַּת הַמְּנַחָה. (מאי קא מִיִּירִי) וְעַל דָּא, עָרַב וַיִּדְעֶתֶם, כִּד
 אֲתַעֵר דִינָא בְּעֵלְמָא, תִּנְדְעוּן, דְּבַהָהוּא דִינָא אֶפִיק יִי
 יִתְכוּן מִמְצְרַיִם. וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יִי דְהָא בְּהָהוּא
 זְמַנָּא אֲתַעֵר חֶסֶד בְּעֵלְמָא וַיִּתֵּן לָכוּ לְמִיכָל.

ר' חֵיִיא אָמַר אִיפְכָא, מַה כְּתִיב לְעֵילָא, בְּשַׁבְתָּנוּ עַל

סִיר הַבָּשָׂר וְגו'. בִּיה שַׁעֲתָא, אֶתְעַר עָרַב, דִּהְהוּא זְמָנָא
 דְּאֶתְעַר דִּינָא, אֶתְעַר נְמִי חֶסֶד בְּעֶלְמָא. הִדָּא הוּא
 דְּכַתִּיב, וַיִּדְעֶתֶם כִּי יִי הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.
 תִּנְדָּעוֹן הֵהוּא חֶסֶד דְּעַבַד עִמְכוֹן, בְּזִמְנָא דְּדִינָא וְאֶפְיִק
 יִתְכוֹן מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם. וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יִי,
 כְּבוֹד יִי הָא יִדִיעַ. וְכָל כֶּךָ לְמָתָה. בְּשִׁמוּעַ יִי אֶת
 תְּלַנּוּתֵיכֶם וְגו'.

אָמַר ר' יִיסָא, לָא שָׁנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִימוּסוּי, בַּר
 דְּאִינּוֹן חֵיבִי עֲלֵמָא שְׁנַיִן לֹוֹן, וּמֵהֶפְכִי רַחֲמֵי
 לְדִינָא, כְּמָה דְּאֶתְמַר.

תַּאֲנִי ר' אֶלְעָזָר, מֵהֵאִי מָנָא זְמִינִין צְדִיקָיָא לְמִיכַל
 לְעֵלְמָא דְּאֶתִי, וְאִי תִימָא בְּהֵאִי גְוּוֹנָא. לָא. אֶלָּא
 יִתִיר, דִּלָּא הוּה פִּן לְעֵלְמִין. מֵאִי אִיהוּ. כְּמָה דְּאֹקִימָנָא
 דְּכַתִּיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנַעַם יִי וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. וְכַתִּיב
 עֵינַי לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זֹולָתְךָ וְגו'.

(שמות טז) רָאוּ כִּי יִי נָתַן לְכֶם הַשֶּׁבֶת. ר' חֲזַקְיָה פִתַּח (תהלים
 קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקִים קְרָאתִיךָ יִי. שִׁיר
 הַמַּעֲלוֹת סָתָם, וְלָא פְרִישׁ מֵאֵן אָמְרוּ. אֶלָּא שִׁיר
 הַמַּעֲלוֹת, דְּזְמִינִין (דף ס"ג ע"ב) כָּל בְּנֵי עֲלֵמָא לְמִימַר, דְּזְמִין
 הָאִי שִׁיר לְמִימְרִיהָ לְדָרֵי עֲלֵמָא.

וּמֵאִי הוּא מִמַּעַמְקִים קְרָאתִיךָ. הָכִי תַאֲנָא, כָּל מֵאֵן

דְּמַצְלֵי צְלוֹתָא קָמִי מַלְכָּא קִדְיִשָּׁא, בְּעֵי לְמַבְעֵי בְּעוֹתִיָּה,
 וְלִצְלָאָה (ויקרא ע"א) מַעֲמָקָא דְּלִבָּא, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח לְבֵיָּה
 שְׁלִים בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיְכַוֵּן לְבָא וְרַעוּתָא. וּמִי אָמַר
 דְּוֹד הָכִי, וְהָא פְּתִיב, (תהלים קיט) בְּכָל לְבֵי דְרִשְׁתִּיךְ. וְדָא
 קָרָא סְגִי, מֵאִי בְּעֵי מִמַּעְמָקִים.

אֲלָא הָכִי תָאנָא, כָּל בַּר נָשׁ דְּבְעֵי בְּעוֹתִיָּה קָמִי מַלְכָּא,
 בְּעֵי לְכוּנָא דַּעְתָּא (נ"א לְבָא) וְרַעוּתָא, מַעֲיָקְרָא דְּכָל
 עֲקָרִין, לְאַמְשַׁכָּא בְּרַפָּאן מַעֲמָקָא דְּבִירָא, (נ"א דְּכָלָא) בְּגִין
 דִּינִגִּיד בְּרַפָּאן מִמְּבוּעָא דְּכָלָא. וּמֵאִי הוּא. הֵהוּא אֲתַר
 דְּנַפְיָק מְנִיָּה, וְאַשְׁתַּכַּח מְנִיָּה, הֵהוּא נְהָר, דְּכְתִיב, (בראשית
 ב) וְנָהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן. וְכְתִיב (תהלים מו) נָהָר פִּלְגָיו יִשְׁמְחוּ עִיר
 אֱלֹהִים. וְדָא אֲקָרִי מִמַּעְמָקִים. (מ"ט ע"א) עֲמָקָא דְּכָלָא,
 עֲמָקָא דְּבִירָא, דְּמְבוּעֵין נַפְקִין וְנִגְדִין לְבָרְכָא כָּלָא. וְדָא
 הוּא יִשְׁרוּתָא לְאַמְשַׁכָּא בְּרַפָּאן מַעֲיָלָא לְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, (בראשית רל"ד ע"א, ויקרא רפ"ה א' ב', רצ"ז ע"ב) כֹּד
 עֲתִיקָא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין, בְּעֵי לְזַמְנָא בְּרַפָּאן
 לְעֵלְמִין, אֲשֶׁרֵי כָּלָא, וְאַכְלִיל כָּלָא, בְּהֵאֵי עֲמִיקָא
 עֲלָאָה, וּמַהֲכָא שְׂאִיב וְאַתְנַגִּיד בִּירָא (נ"א נְהָרָא) דְּנַחְלִין
 וּמְבוּעֵין אֲתַנְגִּידוּ מְנִיָּה, וּמִתְשַׁקִּיין מְנִיָּה כָּלָהוּ. וּמֵאֵן
 דְּמַצְלֵי צְלוֹתִיָּה, בְּעֵי לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא, לְאַמְשַׁכָּא
 בְּרַפָּאן מֵהֵהוּא עֲמִיקָא דְּכָלָא, בְּגִין דִּיתְקַבֵּל צְלוֹתִיָּה,
 וְיִתְעַבֵּיד רַעוּתִיָּה.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָא. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, מִתְבָּרַךְ עֲלֵמָא
 מִהֵוּא יוֹמָא עֲלָאָה, דְּהָא כָּל שִׁיתָא יוֹמִין מִתְבָּרַכְאן
 מִיוֹמָא שְׁבִיעָאָה. וְכָל יוֹמָא יְהִיב מִהֵוּא בְּרָכָה דְקַבִּיל
 בְּהֵוּא יוֹמָא דִּילֵיהּ.

וְעַל דָּא מֹשֶׁה אָמַר, אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָא. מַאי
 טַעמָא. בְּגִין דְּלֹא יְהִיב, וְלֹא יוֹזִיף יוֹמָא דָּא
 לְחַבְרִיָּה, אֲלֵא כָּל חַד וְחַד שְׁלִיט בְּלַחֲדוּדֵי, בְּהֵוּא יוֹמָא
 דִּילֵיהּ. דְּהָא לֹא שְׁלִיט יוֹמָא בְּיוֹמָא דְחַבְרִיָּה.

בְּגִינֵי כֶּךָ, כָּל אֵינּוֹן (נ"א אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא מִתְבָּרַךְ מִהֵוּא יוֹמָא
 עֲלֵאָה יוֹמָא שְׁבִיעָאָה וּמִתְבָּרַכַן כָּל שִׁיתָא יוֹמִין כָּל חַד וְחַד בְּלַחֲדוּדֵי וְכָל יוֹמָא
 יְהִיב בְּיוֹמָא דִּילֵיהּ מִהֵוּא בְּרָכָה דְקַבִּיל מִהֵוּא יוֹמָא עֲלֵאָה וְעַל דָּא מֹשֶׁה אָמַר אִישׁ אֶל
 יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָא דְהָא לֹא שְׁלִיט יוֹמָא בְּיוֹמָא דְלֵאוּ דִּילֵיהּ וְכָל אֵינּוֹן) **חֲמִשָּׁא יוֹמִין**
שְׁלִיטִין בְּיוֹמֵיהוּ, וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ, מַה דְקַבִּילוּ, וְיוֹמָא
שְׁתִּיתָאָה אֲשַׁתַּכַּח בֵּיהּ יִתִּיר. וְאַזְלָא הָא, כֶּהָא דְאָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, מַאי דְכָתִיב יוֹם הַשְּׁשִׁי, וְלֹא אֶתְמַר הָכִי בְּכָל
שְׂאָר יוֹמִין. אֲלֵא הָכִי אוּקְמוּהָ, הַשְּׁשִׁי. דְאַזְדוּגָא (דְאַזְדוּמְנָא)
בֵּיהּ מִטְרוּנִיתָא. לְאַתְקַנָּא פְּתוּרָא לְמַלְכָא, וּבְגִין כֶּךָ,
אֲשַׁתַּכַּחוּ בֵּיהּ תְּרִין חוּלְקִין, חַד לְיוֹמֵיהּ, וְחַד לְתַקוּנָא,
בְּחֲדוּתָא דְמַלְכָא בְּמִטְרוּנִיתָא.

וְהֵוּא לִילֵיא, חֲדוּתָא דְמִטְרוּנִיתָא בְּמַלְכָא, וְזוּגָא
 דְלַהוֹן, וּמִתְבָּרַכְאן כָּל שִׁיתָא יוֹמִין, כָּל חַד וְחַד

בְּלַחֲדוּי. בְּגִין כֶּן, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְסִדְרָא פְתוּרִיהַ בְּלִילִיָּא
 דְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּשָׂאֲרֵי עָלִיהַ בְּרַכָּאן מְלַעֲיָלָא, וּבְרַכָּתָא
 לָא אֲשַׁתְּכַח עַל פְּתוּרָא רִיקְנִיָּא, (וְהוּא לִילִיָּא חֲדוּתָא דְּמִסְרוּנִיָּתָא
 בְּמִלְכָּא זְוּגָא דְּלַהוֹן) בְּגִין כֶּן, תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים דִּידְעִין רָזָא דָּא,
 זְוּגָא דְּלַהוֹן מְעָרְבַ שַׁבַּת לְעָרְבַ שַׁבַּת.

רְאוּ פִי יִי' נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת, מֵאֵי שַׁבַּת. יוֹמָא דְּבֵיהַ
 בְּיַחֲזִין שְׂאֵר יוֹמִין, וְהוּא כְּלָלָא דְּכָל אֵינּוֹן שְׁיִתָּא
 אַחֲרָנִין, וּמִנֵּיהַ מִתְּבָרְכִין. רַבִּי יִיסָא אָמַר, וְכֵן נָמִי כְּנִסְתָּ
 יִשְׂרָאֵל אֲקָרִי שַׁבַּת, בְּגִין דְּאִיהִי בֵּת זְוּגוֹ, וְדָא הִיא כְּלָה.
 דְּכִתְיִב (שְׁמוֹת לֵא) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם.
 לָכֶם וְלֹא לְשָׂאֵר עַמִּין, הֵדָּא הוּא דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת לֵא) בֵּינֵי
 וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְדָא הִיא אַחֲסַנְתַּ יְרוּתַת עֲלָמִין
 לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא, כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה נַח) אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבַּת רַגְלְךָ
 וּגו' וּבְאַתְרֵיהַ אֲוִקִימָנָא מְלִי.

כְּתִיב אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. מִמְּקוֹמוֹ.
 תַּנִּינָן, מִהֵוּא מְקוֹם דְּאַתְחָזִי לְמַהֲךָ. וְרָזָא דְּמִלְּהַ
 דְּכִתְיִב, (יִחֻזְקָא ל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד יִי' מִמְּקוֹמוֹ, וְדָא אִיהוּ מְקוֹם.
 וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת א) כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָתָּה עוֹמֵד
 עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא. אַתָּר יְדִיעָא קָרִינָן לִיהַ מְקוֹם
 דְּאַשְׁתְּמוּדְעָא יְקָרָא עֲלָאָה.

וּבְגִין כֶּן, אֲזַהְרוּתָא לְבַר נֶשׁ, דְּקָא מִתְּעַטְרָא בְּעַטְרוּרָא

קִדְּשָׁא דְלַעֲיֻלָּא, דְּלֹא יִפּוּק מִנֵּיהּ בְּפוּמֵיהּ מְלוּלָא (ע"א ע"ב)
 דְּחוּל, בְּגִין דְּאִי יִפּוּק מִנֵּיהּ, קָא (דף ט"ד ע"א) מְחַלְל יוּמָא
 דְּשַׁבְּתָא, בִּידוּי בְּעוּבְדָתָא. בְּרַגְלוּי, לְמַהֲךָ לְבַר מְתֵרִין
 אֲלִפִין אֲמִין. כָּל אֲלִין חֲלוּלָא דְשַׁבְּתָא אֵינּוּן.

אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ, דָּא אֵיהּ אֲתֵר יִקְרָא דְקְדוּשָׁה,
 דְּהָא לְבַר מִנֵּיהּ, אֱלֹהִים אַחֲרִים נִינְהוּ. בְּרוּךְ כְּבוֹד
 יי', דָּא כְּבוֹד דְּלַעֲיֻלָּא. מִמְּקוֹמוֹ, דָּא כְּבוֹד דְּלִתְתָּא. דָּא
 אֵיהּ רְזָא דְעֵטְרָא דְשַׁבְּתָא, בְּגִין כֶּךָ אַל יֵצֵא אִישׁ
 מִמְּקוֹמוֹ. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה מֵאן דְּזָכִי לִיקְרָא דְשַׁבְּתָא זַפְּאָה
 אֵיהּ בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאֵתֵי.

(שמונת יז) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה עֲבוֹר לִפְנֵי הָעָם וְגו'. רַבִּי
 חֲיִיא פִתַּח, (תהלים לד) חוֹנֶה מִלְּאֲךָ יי' סְבִיב לִירְאִיו
 וַיַּחֲלֹצֵם. זַפְּאִין אֵינּוּן צְדִיקֵיָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲתֵרְעֵי בִיקְרִיָּהוֹן, יִתִּיר עַל דִּילֵיהּ. תָּא חֲזִי, כַּמָּה אֵינּוּן
 בְּנֵי עֵלְמָא, דְּמַחְרְפֵי וּמַגְדִּפֵי לַעֲיֻלָּא, כְּגוֹן סְנַחְרִיב חֲרַף
 וְגַדְנָה, וְאִמֵּר (מלכים ב יח) מִי בְּכָל אֱלֹהֵי הָאָרְצוֹת וְגו'.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְחִיל, וְלֹא תִבַּע מִנֵּיהּ. פִּיּוֹן דְּאוּשֵׁיט
 יְדִיָּה עַל חֲזַקְיָהּ, מַה כְּתִיב (מלכים ב ט) וַיֵּצֵא מִלְּאֲךָ יי' וַיִּךְ
 בְּמַחְנֵה אֲשׁוּר וְגו'.

יִרְבְּעֵם בֶּן נְבֻט הָוָה פָּלַח לְעַבּוּדָה זָרָה, וּמְקַטֵּר לָהּ,
 וּמְזַבַּח לָהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא תִבַּע מִנֵּיהּ.

וְכַד אֲתָא עֵדוּ נְבִיאָהּ, וְאֲתַנְבִּי עָלֶיהָ, וְאוֹשִׁיט יָרְבְּעָם
 יָדָא לְקַבְּלֶיהָ, מַה פְּתִיב (מלכים א יג) וְתִיבֵשׁ יָדוּ וְגוֹ', וְלֹא
 יִכַּל לְהַשִּׁיבָה אֵלָיו. (ועל דפּלח לעבודתה זרה לא תבע ליה קודשא בריהּ הוא)
 פֶּרְעָה חֲרָף וְגִדְף, וְאָמַר (שמות ה) מִי יִי' וְגוֹ'. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לֹא תִבַע מִנֶּיהָ, עַד דְּסָרִיב בְּהוּ
 בְּיִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב, (שמות ט) עוֹדֶךָ מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי. (שמות ט)
 הִנֵּה יַד יִי' הוּיָהּ בְּמִקְנֶךָ וְגוֹ', וְכֵן בְּכָל אֲתָר, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא תִבַע עֲלֵבוֹנָא דְצַדִּיקֵי אִיָּא יִתִּיר עַל דִּילֵיהָ.
 הֲכָא מִשָּׁה, אָמַר עוֹד מְעַט וְסִקְלוֹנִי, אָמַר לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, מִשָּׁה לָאו עֵידֵן הוּא לְמַתְבַּע עֲלֵבוֹנֶךָ,
 אֲלֵא עֲבוּר לְפָנֵי הָעָם, וְאַחֲמִי מֵאֵן יוֹשִׁיט יָדוּי לְקַבְּלֶךָ,
 וְכִי בְּרִשׁוּתֵיהוּ אֲתָ קָאִים, אוּ בְּרִשׁוּתֵי.
 וּמַטְרָךְ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בוּ אֶת הַיָּאוֹר קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

תַּנְבִּיא אָמַר רַבִּי יוֹסִי גְלִיף הָוָה חוּטְרָא מִתְרִין סְטְרִין
 מִשְׁמָא קוּדִישָׁא, חַד סְטְרָא דְרַחֲמֵי וְדִינָא בְּאַתּוּן
 גְּלִיפֵן, וְחַד סְטְרָא דִינָא בְּדִינָא נַחֲשׁ עָלֵי צוּר. תָּא חֲזִי
 פְּתִיב (שמות י"ד) וְאַתָּה תֵּרֵם אֶת מֶטֶף וְנִטָּה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם.
 מֵאֵי וְנִטָּה, כְּלוּמַר נִטָּה בְּחַד גִּיסָא דְגְּלִיפָא בְּרַחֲמֵי
 וְדִינָא, וְכַתִּיב וַיִּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וְלֹא פְתִיב וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה
 אֶת יָדוֹ. כְּלוּמַר, אֲסִטִּי מִחַד גִּיסָא. וְאִי תִימָא דְגְּלִיף הָוָה

מִקְדָּמַת דְּנָא נְחָשׁ עָלֵי צוּר, אֶלָּא בְּאֶסְנָא אֲתַגְּלִיף
 דְּכְתִיב (שמות ד) וַיִּשְׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנֶחֱשׁ, בְּהֵיִא שְׁעֵתֵי
 אֲתַגְּלִיף נְחָשׁ עָלֵי צוּר.

וְתָא חֲזִי אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְשָׁמוּי
 הוּוּ (דְהוּוּ) גְּלִיפֵן בְּחוּטְרָא יַעֲבִידוּ אֲתָאן, וְתַנִּיא תְרִין
 אֲתִין אֲתַעֲבִידוּ בִימָא בְּהֵוּא סֶטֶר דְּסֶטָא מִשֶּׁה בְּרַחְמֵי
 וְדִינָא, בּוּזַע יִמָּא לְיִשְׂרָאֵל בִּי"ב שְׁבִילִין וְאֲתִיב בְּדִינָא
 עַל מִצְרָאֵי וְאֲטַבַּע לְהוֹן בְּתַהוּמָא. הֵדָּא הוּא דְכְתִיב, (שמות
 י"ד) וַיָּשָׁב ה' עֲלֵיהֶם אֵת מִי הַיָּם מִהֵיכָל שְׁעֵתָא בְּעָא
 לְאַפְקָא מִיָּא. אֲמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסִי חוּטְרָא
 מְגִיסָא אוּחְרָא וְתִרִין אֲתָאן אֲתַעֲבִיד בֵּיה, כְּמָה
 דְּאֲתַעֲבִיד מִסֶּטֶרָא אוּחְרָא, חַד אֵת הַכָּא וְחַד אֵת
 בְּמַרְיבָה. אֲבַל הַשְּׁתָא, (שמות י"ז) וְהַפִּיתָ בַצּוּר, בְּאֵן צוּר,
 בְּהֵאֵי צוּר, וְסִלִּיק נְחָשׁ דְּלִזְמָנָא אַחְרָא. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 מֵאֵי דְכְתִיב (במדבר כ) קַח אֵת הַמָּטָה וְהַקְהֵל אֵת הָעֵדָה אֲתָה
 וְאַהֲרֹן אַחִיךָ וְדַבַּרְתֶּם. מָהוּ וְדַבַּרְתֶּם.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מָנִי לִיה עַל נְחָשׁ דְּהָא אֲתַעֲבִיד בַּצּוּר.
 הַשְּׁתָא בְּעֵי דְאֲתַעֲבִיד בְּנְחָשׁ לְאַשְׁלָמָא שְׁמוּי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֶלִין אֲתִין, מִשְׁמַע דְּכְתִיב וְדַבַּרְתֶּם
 וְכְתִיב (במדבר כ"א) וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאַלְהֵים וּבַמִּשֶּׁה. מָה כְּתִיב
 בְּתִרְיָה, וַיִּשְׁלַח ה' בְּעָם אֵת הַנְּחָשִׁים הַשֶּׁרְפִים וְגו'. מָה

נָחַשׁ חִילִיָּה בְּפוּמִיָּה, אוֹף הָכָא בְּפוּמָא וּמְשָׁה לָא עֲבַד
הָכִי, אֵלָא הָכָה, מָחָא וְלֹא אֲשֵׁלִים שְׂמָא, אֵלָא חוֹר
בְּקַדְמִיתָא (בְּקַדְמִיתָא) בְּשְׂמָא דְצוּר וְשִׁבְק שְׂמָא דְנָחַשׁ. הָדָא
הוּא דְכְּתִיב וַיֵּךְ, וְלֹא כְּתִיב וַיְדַבֵּר, כְּמָה דְאֵתְפַקֵּד,
וּדְבַרְתֶּם. דְּתַנִּינָן צוּר לְמַעְבַּד, וְנָחַשׁ לְמַלְלָא. (במדבר כ) וַיֵּךְ
אֵת הַסֵּלַע בְּמִטְהוּ פְּעָמִים, חַד דְּעֵבֵר וְחַד הַשְּׂתָא.

תַּנִּיא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֵּיה שַׁעְתָּא אֲשֵׁתָאֵר שְׂמָא,
כְּלוּמַר דְּלֹא אֲשֵׁתָלִים בַּהּ הוּא אוֹת דְּשִׁבְיָק מְשָׁה
נָחַשׁ וְלֹא אֲשֵׁתָלִים כָּל שְׂמָא, דְּהָא בְּחַד גִּיסָא אֲשֵׁתָלִים.
בִּימָא מְגִיסָא אוֹחְרָא, שְׂרִי בְּצוּר וְלֹא אֲשֵׁתָלִים בְּנָחַשׁ.
אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבַדְתָּ דְשְׂרִי שְׂמִי וְלֹא
אֲשֵׁתָלִים לְמַעְבַּד אֲתוּוֹן, אוֹף אֵת שְׂרִית, וְלֹא תִשְׁתָּלִים.
(במדבר כ) לֵכֵן לֹא תִבִּיאוּ, שְׂרִית לְאֶפְקָא לֹוֹן, וְלֹא תִשְׁתָּלִים
לְאֶעְלָא לֹוֹן לְאַרְעָא. לֵכֵן לֹא תִבִּיאוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
יַדַּע לְבָא דְמִשָּׁה בְּקַדְמִיתָא, דְּדַחִיל כַּד חָמָא נָחַשׁ.
דְּכְּתִיב (שמות ד') וַיִּנֶּס מֹשֶׁה מִפְּנֵי לְבָא, חָמָא וְלֹא יַדַּע.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כְּתִיב (במדבר כ"א) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נָחַשׁ נְחֹשֶׁת
וַיִּשְׂמֶהוּ עַל הַנֶּסֶם, עַל נֶס לֹא כְּתִיב אֵלָא עַל הַנֶּסֶם.
בְּעָא לְאֵתְקַנָּא מָה דְחָסֵר. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
כְּתִיב (במדבר כ"ז) לְהַקְדִּישְׁנִי בְּמִים, בְּמִים וְלֹא בְּדַבַּר אַחֵר.
כְּשֵׁם שֶׁהִתְחַלַּת בְּמִים, בְּעֵינָא דִישְׁתָּלִים בְּשְׂמִי הַנֶּסֶם

בְּמִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֶתְרָא דְחֶסֶר לָא שְׁלִים אַבְל אֶת
מַגִּיד נִסָּא חֲדָא (נ"א הָכָא).

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פְּתִיב (במדבר כ"א) עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף, עֲשֵׂה
לְךָ, לְתוֹעֲלֶתְךָ. עֲשֵׂה לְךָ, תִּקֵּין מָה דְחֶסֶרְתָּ וְעַם
כָּל זֶה, לָא תִּקֵּן אֶלָּא רֵאִיָּה, שְׁהִיוּ רוּאִים בַּנְּחֹשׁ וְחִיִּין,
אַבְל לָא נִקְדַּשׁ שְׁמָא בְּמִים וְאַשְׁתָּאֵר חֶסֶר מִהַשָּׂאֵר.
וְתִקְנַת בְּרֵאִיָּה, (דברים ל"ב) עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים וּרְאֵה, הַנֶּבֶךְ
רוּאֵה בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לָא תַעְבּוֹר (במדבר כ"ז) וְרֵאִיתָ אוֹתָהּ
וְנִאֲסַפְתָּ אֶל עַמְּךָ. תָּא חֲזִי דְאַפִּילוּ רֵאִיָּה כִּיּוֹן דְּעֵבֵד
רֵאִיָּה, בְּהֵאִי אֲשֻׁלִים לִיה רֵאִיָּה, אַבְל לָא אֲשֻׁלִים שְׁמָא
בְּמִיָּא כְּמוֹ שְׂאֵר כָּל שְׁמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשַׁעָה דְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (במדבר
כ) לְכֵן לָא תִבִּיאוּ. אָמַר מֹשֶׁה, הֵאִי חוּיָא לְתַקְלָא
עֲלֵמָא הוּא. אָמַר לִיה מֹשֶׁה, לָאו הָכִי, דִּינָא לְחֵיבֵיָּא
וְחִיִּין לְמֵאֲרֵי קְשׁוּט, בְּאוֹתָהּ שַׁעָה דְכְּתִיב (במדבר כ) וּרְאֵה
אוֹתוֹ וְחִי יַדַּע מֹשֶׁה דְרָכֵיו וְהִצְדִּיק עֲלָיו אֶת הַדִּין. פְּתַח
וְאָמַר, (דברים ל"ב) הַצּוֹר תִּמְיָם פִּעְלוּ, דָּא הוּא צוּר
דְקֶאֱמַרִינָן (דברים ל"ב) אֵל אֲמוֹנָה וְאִין עוֹל דְכְּתִיב, וּרְאֵה
אוֹתוֹ וְחִי. וְכְּתִיב (שְׁמוּאֵל ב' כ"ב) הָאֵל תִּמְיָם דְרָכּוֹ.

אָמַר ר' חִיָּא וְהָא תַנִּינָן, אֵל, גְּזֵרַת רַחֲמֵי הוּא כְּמָה
דְאֵת אָמַר (דְּכְתִיב) (במדבר כ"ג) אֵל מוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם,

(שמות ל"ד) אֵל רַחוּם וְחַנוּן. אָמַר לִיָּהּ, לָאוּ הִכִּי. דִּתְנִינָן,
 שְׁלֵיט רַחֲמֵי עַל דֵּינָא, אֵל בְּלַחֲדוּי יְכוּלַת הָוּה לִיָּהּ
 וְרִשׁוּתִיָּהּ הָוּה דִּילִיָּהּ. מֵאֵי יְכוּלַת, שׁוּלְטָנוּתָא דְאֵל,
 אֲתַגְבֵּר גְּזִירָה דִּילִיָּהּ. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית ל"א) יֵשׁ לְאֵל
 יָדַי, וְרִשׁוּתָא דִּילִיָּהּ יְכוּלַת דְּעֵינָא בִּישָׂא. כְּמָה דְאֵת אָמַר
 יֵשׁ לְאֵל יָדַי. אָמַר לִיָּהּ, וְהָא כְּתִיב (דברים י') הָאֵל הַגָּדוֹל
 הַגְּבוּר, אֵל גָּדוֹל נְצַחָא, אֵל בְּלַחֲדוּי נְצַחָא. וְכְתִיב (דברים
 ל"ב) הַצּוֹר תַּמִּים פָּעָלוּ פִּי כָל דְרָכָיו מִשְׁפָּט. הָא צוֹר (דברים
 ל"ב) אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עוֹל, הָא נְחָשׁ עָלֵי צוֹר.

נְהַדֵּר לְמִילֵי קַדְמָאֵי, וְכְתִיב (איוב ח) הָאֵל יַעֲוֶה מִשְׁפָּט,
 חַס וְשָׁלוֹם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַיֵּינּוּ דְכְתִיב (תהלים
 פ"ה) אֲשַׁמְעָה מָה יִדְבֵּר הָאֵל וְגו'. (שמות ד) וַיִּשְׁלַח יְדוֹ וַיַּחֲזֹק
 בּוֹ וַיְהִי לְמַטֵּה בְכַפּוֹ, כְּמָה דְאֵת אָמַר (דברים כ"ז) מַטֵּה
 מִשְׁפָּט, מַטֵּה כְּלָפֵי חֶסֶד.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי שְׁנַי מְטוֹת הָיוּ, א' שֶׁל מֹשֶׁה וְא' שֶׁל
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מֵאֵי מִשְׁמַע, דְּכְתִיב (שמות ד)
 וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים. דִּתְנִינָן, בְּשַׁעָה שְׁהִיָּה נוּטֵל מֹשֶׁה הַמַּטֵּה
 בְּרִשׁוּתוֹ, הָיָה כְּאֵילוֹ שְׁלוֹ. הֵדָא הוּא דְכְתִיב (שמות ד) וַיִּקַּח
 מֹשֶׁה אֶת מַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ, כִּיּוֹן דְּאָמַר וַיִּקַּח מֹשֶׁה,
 אֵינִי יוֹדַע שְׁלַקְחוֹ בְּיָדוֹ. אֶלָּא מָהוּ בְּיָדוֹ, בְּרִשׁוּתוֹ
 בְּיַכְלָתוֹ.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרִשׁוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה, עַד שֶׁהוֹקֵם
הַמְּשֻׁכָּן. כִּיּוֹן שֶׁהוֹקֵם הַמְּשֻׁכָּן, חֲזַר הַמַּטָּה לְפָנָי
הַעֲדוּת וּמֹשֶׁה הָיָה נוֹטְלוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ נְסִים. הֲדָא הוּא
דְּכָתִיב (במדבר ב) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטָּה מִלְּפָנָי ה', כִּיּוֹן
שֶׁלְקַחְו הָרִי הוּא בְּרִשׁוֹתוֹ וּכְשֶׁלּוֹ הָיָה.

אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ, אוֹתוֹ הַמַּטָּה שֶׁל סְנַפְרִינוֹן הָיָה,
וּמִשֵּׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית נִבְרָא. כִּמָּה דִּתְנִינָן וְהַמְּכַתֵּב
וְהַמַּטָּה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שֶׁל עֵץ הָיָה. מֵאֵן דְּאָמַר שֶׁל
סְנַפְרִינוֹן הָיָה, דְּכָתִיב (יחזקאל א) כִּמְרֹאֶה אֶבֶן סַפִּיר דְמוֹת
כֶּסֶף, וְכָתִיב (שמות ד) מִטָּה הָאֱלֹהִים. וּמֵאֵן דְּאָמַר שֶׁל עֵץ
הָיָה, כְּדָכָתִיב (שמות ט"ו) וַיֹּרְהוּ ה' עֵץ וְגו' שָׁם שָׁם לוֹ חֶק
וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְהוּ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִכָּאֵן הָרִי
חֶק וּמִשְׁפָּט לַעֲשׂוֹת נְסִים, חֶק וּמִשְׁפָּט. נַחֲשׁ עָלַי צוּר
דְּכָתִיב (משלי ל) נַחֲשׁ עָלַי צוּר. וְשָׁם נִסְהוּ מִשׁוּם דְּכָתִיב
(שמות ט"ו) וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם.

דְּבַר אַחַר, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכָּאֵן וּלְהִלָּאָה חֶק
וּמִשְׁפָּט שְׁלֵא יְהֵא נִקְדָּשׁ אֱלֹא בְּמַיִם שְׁנַמְתְּקוּ.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב, כִּי מָרִים הֵם מִכָּאֵן שְׁנִינוּ, יֵשׁ
מַיִם עֲכוּרִים וַיֵּשׁ מַיִם צְלוּלִים, יֵשׁ מַיִם מָרִים וַיֵּשׁ מַיִם
מְתוּקִים. וַיִּצְעַק אֵל ה', לָמָּה צָעַק, מִכָּאֵן שֶׁהִיא בְּצַעַר
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. אָמַר לוֹ, מֹשֶׁה הַנַּחֲשׁ שְׁנַהֲפֹךְ בַּסְּנֵה עֲכָשְׁיוּ

אֲצַטְרִיף לְחַקְקָא לִיה בְּצוּר, וְתִרְוִייהוּ עֲמָדוֹ עַל הַמַּיִם
הַמָּרִים. וְאוֹתָהּ שָׁעָה אֶתְחַקֵּק צוּר בְּנַחֵשׁ שֶׁהִיא בּוֹ קוֹדֵם.
הֵדָא הוּא דְכֻתִּיב (שְׁמוֹת ט"ו) שָׁם שָׁם לּוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט.

כִּד אֲתָא ר' אַבָּא, אֲתוּ שְׁאִילוּ קָמִיהּ. אָמַר לְהוּ שְׁפִיר
קָאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהֵכִי הוּא, וְאֵנָּה אֵיצְטְרִיף
לְגַלְאָה רְזָא דְמַלְאָה, וְהָא חֲזִינָא דְרַבִּי יְהוּדָה גְּלִי לָהּ. אֶלָּא
אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשְׁהָ, מִשְׁהָ הַשְּׁתָּא בְּמִצְרַיִם,
הָיָה הַמַּטֵּה שֶׁל אֶהְרֹן לְדַחֹת הַקֶּשׁ הַשּׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל
בְּמִצְרַיִם. אָבֵל כְּשִׁיבְּאוּ מִמִּצְרַיִם, כִּמָּה מִקְטָרְגִי מְזֻמְנִי
עַל יִשְׂרָאֵל לְדַחֹתֶם בַּיָּם, כִּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְנוּ
וְקִטְרָגוּ.

בְּאוּ לַיָּם, בָּא רַהֵב שָׂרוּ שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל יָם אָמַר
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשְׁהָ הַרֵם (אֵת מִטְף) וְנִטָּה (אֵת) יְדֵךְ.
כִּיּוֹן דְּאָמַר הַרֵם אֵת מִטְף מֵהוּ וְנִטָּה אֵת יְדֵךְ, אֶלָּא הַרֵם
אֵת מִטְף נִגְדַּד רַהֵב שָׂרוּ שֶׁל מִצְרַיִם. בְּאוּ לְמָרָה, כִּמָּה מַיִם
מָרִים נִזְדַּמְנוּ אֶצְלָם וְנִצְטָעַר מִשְׁהָ וְצַעֲקָה. הֵדָא הוּא
דְכֻתִּיב (שְׁמוֹת ט"ו) וַיִּצְעַק אֶל ה'. אָמַר לִיה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוּא. מִשְׁהָ, הָרִי לָךְ עֵצָה בְּזוּהָ. הַשְּׁלִיךְ הַמַּטֵּה אֶצְלָם
וְיִתְחַקֵּק נַחֵשׁ עָלֶי צוּר, שְׁנִיָּהֶם בִּיחַד, וַיִּצּוּלוּ. הֵדָא הוּא
דְכֻתִּיב (שֵׁם) וַיִּוְרְהוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם. עֵץ, כִּמָּה
דְּאֵתְמַר (קֹדֶלֶת י"א) מְקוֹם שִׁיפּוֹל הָעֵץ, שֶׁהוּא עֵצָה, וַיִּשְׁלַךְ

אֶל הַמַּיִם. וְכָתִיב (שמות ט"ו) שָׁם שָׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט, נֶחֱשׁ
עָלַי צוּר. וְשָׁם נִסְהוּ, עֵטְרָהוּ בְּנִסִּים אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִפְּאֵן וּלְהִלָּאָה הָרִי לְךָ שִׁיעֵמוּד אֶצֶל הַמַּיִם הָרִי לְךָ
לְהִתְקַדֵּשׁ שָׁמַי בַּמַּיִם.

כְּשֶׁבָאוּ לְאֱלִים, בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג בָּהֶם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, בַּמָּקוֹם הַזֶּה אֵין צָרִיךְ מִטָּה. הָרִי
יַעֲקֹב שֶׁהוּא אֵילָן בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ וְהוּא שִׁבְעִים תְּמָרִים
וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם, שְׁנַיִם עֶשֶׂר שִׁבְטִים בְּשִׁבְעִים
עֲמוּדִים וַי"ב שִׁבְטִים. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (ישעיה א) כִּי יְבוֹשׁוּ
מְאִילִים אֲשֶׁר חֲמַדְתֶּם. מִיָּד, וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם בַּמָּקוֹם
הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא אֵילָן, וְהוּא אֱלִים. מִשְׁמַע דְּכָתִיב עַל הַמַּיִם,
וּמִשְׁמַע דְּכָתִיב שָׁם שָׁם לֹו וְלֹא בַּמָּקוֹם אַחַר וְשָׁם שְׁלֹטוֹ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַמַּיִם וְלֹא הוּצָרָךְ הַמִּטָּה. מִפְּאֵן וּלְהִלָּאָה
אֵיצְטְרִיךְ הַמִּטָּה, בְּנֶחֱשׁ עָלַי צוּר אֶצֶל הַמַּיִם.

בָּאוּ לְחֹרֵב בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג, אָמַר לִיָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, (שמות ט"ז) וְהִפִּיתָ בְּצוּר, הַמִּטָּה אֵיצְטְרִיךְ הַכָּא
וְהִפִּיתָ לֵאלוֹ בְּאוֹתוֹ צוּר וְלֹא בְּנֶחֱשׁ. אָמַר מֹשֶׁה יִתִּיר
אֵיצְטְרִיךְ הַכָּא, אֲנִי חָמִי מַיִם דְּבַעֲיִין לְשִׁטְפָּה. אֲמַאי,
(שמות ט"ז) הַנְּנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהִפִּיתָ
בְּצוּר. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, עֲדִין בְּמַרְיָבָה
עֲתִידִין הַמַּיִם לְקַטְרֵג יוֹתֵר, שֶׁהֵם מַיִם עֲכוּרִים רָעִים

וְזִדּוֹנִים וְיִזְדוּגוֹ בְּהֵם יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹי לְעֵינֵיהוֹן. וְאוֹתָהּ
שָׁעָה אֵיצְטְרִיךְ הַמַּטָּה וְהַתִּיר עֲלֵיהֶם הַנְּחָשׁ בְּגִלּוֹי
לְעֵינֵיהֶם, וְיִתְקַדֵּשׁ שָׁמַי. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, לְהַקְדִּישְׁנִי
בְּמִים לְעֵינֵיהֶם. מָהוּ לְעֵינֵיהֶם, דְּבַר שְׁנִזְדוּגוֹ בְּהֵם
בְּגִלּוֹי.

תָּא חֲזִי, הָכִי חָמָא דְיוֹד. דְּכְּתִיב, (תהלים קכ"ד) לוֹלִי ה' שְׁהִיָּה
לָנוּ בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם, זֶה פֶּרְעָה. (תהלים קכ"ד) אָזִי עֶבֶר
עַל נַפְשֵׁנוּ הַמִּים הַזִּדּוֹנִים כְּדָא מְרִינָן (תהלים קכ"ד) נַפְשֵׁנוּ
כְּצִפּוֹר נְמַלְטָה מִפֶּח יוֹקְשִׁים.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מָה רָאָה מֹשֶׁה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁלֵא עָשָׂה
בְּנְחָשׁ, אֱלֹא יִשְׂרָאֵל הָיוּ דוֹחֲקִים לְמֹשֶׁה, תָּנָה לָנוּ
מִים, נְתִייעֵץ וְאָמַר. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לִי, עֲמוּד
בְּנְחָשׁ וְאֵנָּא חָמִי דְאִין גְּזִירָה לְנְחָשׁ בְּמִים אֱלֹא בְּעֶפֶר.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מֵהַכָּא, (בראשית א) וְעֶפֶר תֹּאכַל כָּל יְמֵי
חַיֶּיךָ מִשְׁמַע דְּעֶפֶר יִיכּוֹל כָּל יוֹמוֹי, אֲבָל לֹא
בְּמִיא. וְיִשְׂרָאֵל דְּחֻקִּין לִי, וְאִף עַל גַּב דִּיתְעַבִּיד נִיסָא,
לֹא יִתְעַבִּיד בְּאַתֵּר דָּא, אֱלֹא אֶתְחַקֵּק בְּעֶפֶרָא וְלֹא בְּמִיא.
דְּכְּתִיב (שמות ד) וַיִּשְׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנְחָשׁ. וְצוּר בְּדָא
אֶתְחַקֵּק בְּמִיא בְּמָרָה, וּכְבֹר עֶבֶד נִיסָא בְּהָאִי, דְּאֶתְעַבִּיד
זְמָנָא אַחְרָא. דְּכְּתִיב, (במדבר כ) וַיִּךְ אֶת הַסֵּלַע בְּמִטְהוֹ
פְּעֻמִּים. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה (במדבר כ) יַעַן

לֹא הָאֲמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישְׁנִי, דְּחֻשְׁבְּתוֹן דְּלֹא יְכִיל נְחֹשׁ
בְּמֵיָם. (במדבר כ) לִכֵּן לֹא תִבְיֹאוּ: (עד כאן מזהה שמטות)

מֵאֵי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּמַחְקֵק בְּנִסְיֵין הָוּה, וְשָׂמָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה רְשִׁימָא בִּיה. בְּקַדְמִיתָא נְחֹשׁ, כְּמָה דְּאִתְמַר,
(משלי ל) דְּרַף נְחֹשׁ עָלֵי צוּר. נְחֹשׁ, הָא אֲתִידַע דְּאִתְעַר צוּר.
(ב"א וְאִתְמַר צוּר) בְּאֵן אֲתַר אֲתַגְלִי, הֲכָא אֲתַגְלִי דְּכְתִיב הַנְּנִי
עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר. וּמֵאֵן צוּר. כְּמָה דְּאִתְ אֲמַר
(דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פְּעֻלוֹ, וְתַמָּן יִדַּע מִשֶּׁה הֵיךְ קָאִים
נְחֹשׁ עָלֵי צוּר. וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי לִישְׁתִּיק קָרָא יְאוּת שְׂאִילְתָּא. אָלָא
הָא כְּתִיב, וְהִכִּיתָ בַּצּוּר וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם. אֲמַר
לִיה, וְדָאֵי הֲכִי הוּא, דְּלִית לָךְ כָּל שְׂמָא וְשָׂמָא, מֵאִינוֹן
שְׂמָהֵן קְדִישִׁין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא עֵבֵד נִסְיֵין
וּגְבוּרָאן, וְאִפִּיק כָּלָא דְּאֶצְטְרִיךְ לְעֵלְמָא, כָּל שְׂכָן
לְאַפְקָא הֲכָא מִיָּא.

אֲמַר לִיה, אֵי הֲכִי, הָא כְּתִיב, (תהלים עח) הֵן הִכָּה צוּר
וַיִּזּוּבוּ מַיִם. מֵאֵן מַחֵי לְשִׁמְיָה. אֲמַר לִיה, פְּטִישָׁא
חֲרִיפָא, בְּקִטְרוּי יְדִיעַ, וְאִתְ שְׂאִיל דָּא. אָלָא תָּא חֲזִי,
בְּכָל אֲתַר צוּר גְּבוּרָה, וְכַד בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמַחָאָה, אוֹ לְאַלְקָאָה, אֲתַעַר גְּבוּרָה דָּא וְהָוּא גְּבוּרָה
מַחֵי וְלָקִי, וְדָא הוּא דְּכְתִיב, הֵן הִכָּה צוּר וַיִּזּוּבוּ מַיִם. וְאֵי

לָאוּ דְאִתְעַר צוּר, וְלָקִי בְּאִתְר דְּאַצְטְרִיךְ, לָא נְבִיעִין
מִיָּא.

אֲמַר לִיה, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב, (דברים לב) צוּר יִלְדֶךָ תְּשִׁי.
וְתַנִּינָן מַאי תְּשִׁי, כְּלוּמַר חֲלָשֶׁת לִיה. אֲמַר לִיה
וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּאֶלְמְלִי יִנְדַּעוֹן חֲיִיבֵיָא, דְּהֵאִי צוּר
זְמִינָא לְאִתְעָרָא לְקַבְּלֵיהוּ, וְלֹא־לְקָאָה לֹון, יִמְנַעוֹן
מְלִמִּיחָב קָמִיה, אֶלָּא חֲלָשָׁא אִיהִי בְּעֵינֵיהוּ, הוּאִיל וְלֹא
מִסְתַּכְּלֵי בָהּ, וְלֹא מִסְתַּכְּלֵי בְּאַרְחֵיהוּ (ס"א בּפְרָסִיָּהוּ) וְעַל דָּא
צוּר יִלְדֶךָ תְּשִׁי.

ר' אבא אָמַר, אִית צוּר, וְאִית צוּר, מִסְטָרָא דְּצוּר
עֲלָאָה, נִפְק צוּר אַחְרָא. וּמַאי צוּר עֲלָאָה. צוּר דְּכָל
צוּרִים. וּמַאי אִיהוּ, הֵהוּא דְּאוּלִּידַת לְיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב צוּר
יִלְדֶךָ תְּשִׁי. דְּהֵא מִסְטָרָא דְּצוּר עֲלָאָה דְּלַעִילָא, נִפְקָא
צוּר אַחְרָא. מִסְטָרָא דְּאִמָּא, נִפְקָא גְבוּרָה.

וְאִזְלָא הָא כְּהָא דְּאֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (תהלים קו) מִי (פ"ג
ע"א) יִמְלֵל גְבוּרוֹת יְיָ. מַאי גְבוּרוֹת יְיָ. לְאַכְלָלָא
אִמָּא עֲלָאָה דְּכָלָא, דְּהֵא עַל גַּב דְּלָאוּ אִיהִי דִּינָא,
מִסְטָרָהָא אֲשֶׁתִּכַּח, דְּהֵא מִסְטָרָהָא (דף ס"ד ע"ב) גְבוּרָה
אֲשֶׁתִּכַּח, וּבְגִינֵי כַּף צוּר עֲלָאָה אֶקְרִי. (דברים לב) וְתִשְׁכַּח
אֵל מְחוּלְלָהּ, דָּא נְהִירוּ דְּאָבָא. מַאי נִיהוּ. חֶסֶד עֲלָאָה,
דְּאִיהוּ נְהִירוּ דְּאָבָא.

תוֹ אָמַר רַבִּי אֲבָא, מֵיִם בְּכָל מְקוֹם, הָא יְדִיעָא, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי צוּר אֲתַעֵר לְאַרְקָא מִיָּא, דְּהָא לָא
 אֲתַחְזִי, (אָלָא מְגֻדְלָה) וְדָא הוּא אֶת וְנִיסָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וְעַל דָּא שְׁבַח דְּדוּד וְאָמַר, (תְּהֵלִים קִיד) הֶהֱפְכִי הַצּוּר אֲגַם
 מֵיִם וְגוֹ'. וּמִשְׁמַע הֶהֱפְכִי, דְּהָא לָא אֲרַחֲוֵי דְּצוּר בְּכַף.
 וְעַל דָּא, בְּצוּר עֲלָאָה, אֲפִיק מִיָּא מֵאַתֵּר דְּלִתְתָּא. וּמַה
 שְׁמִיָּה דְּהָהוּא דְּלִתְתָּא. סֻלַּע. דְּכַתִּיב, (בַּמְדַּבֵּר ב)
 וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מֵיִם מִן הַסֻּלַּע. וּבַמָּה אֲפִיק הָאִי סֻלַּע מִיָּא.
 בְּחִילָא דְּצוּר דְּלַעִילָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (דְּבָרִים לֵב) הַצּוּר תָּמִים פְּעָלוּ מַאי מִשְׁמַע
 הַצּוּר תָּמִים פְּעָלוּ. דְּאֲתַהֲפֹךְ צוּר, לְמַעַבְד פְּעָלוּ
 דְּתָמִים. וּמַאי אִיהוּ. אֲבָרָהִם. דְּכַתִּיב בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית יז) הִתְהַלֵּךְ
 לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים. וְדָא הוּא הֶהֱפְכִי הַצּוּר אֲגַם מֵיִם,
 וּמִשְׁמַע תָּמִים פְּעָלוּ, וְדָא אֲבָרָהִם.
 בְּשַׁעֲתָא דָּא, אֲתַהֲדֵר הַצּוּר, תָּמִים. בְּשַׁעֲתָא אַחְרָא
 תְּנִינָא, כִּד (אֲתַעֲנֵשׁ) בַּעָא מִשָּׁה לְאַפְקָא מִיָּא
 בְּהַאי צוּר, בְּחֻבְבֵּיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, לָא אֲתַהֲדֵר תָּמִים,
 כְּקַדְמִיתָא. בֵּיהּ זְמָנָא, אֲתַרְעֵם מִשָּׁה וְאָמַר, צוּר יִלְדֵךְ
 תְּשִׁי. כְּלוּמַר, חֲלָשֶׁת לִיָּה מִמָּה דְּהוּוּ בְּקַדְמִיתָא, דְּבִגְיִנְךָ
 לָא אֲשַׁתְּכַח תָּמִים הַשְׁתָּא, וְאֲתַעֲבִיד (בִּידָה) דִּינָא, מַה דְּלָא
 הוּוּ בְּיוֹמֵי יִלְדֵךְ, כְּלוּמַר עוֹלִימְךָ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מֵאֵי דְכָתִיב הִישׁ יי' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין.
 וְכִי טַפְשִׁין הוּוּ יִשְׂרָאֵל דְּלֹא יַדְעֵי מְלָה דָא, וְהָא
 חָמוּ שְׂכִינְתָא קָמִייהוּ, וְעֵנְנֵי כְבוֹד עָלְיֵיהוּ דְסַחְרוֹן לֹון,
 וְאִינוּן אָמְרוּ הִישׁ יי' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין, גּוֹבְרִין דְחָמוּ זִיו
 יִקְרָא דְמַלְכִיהוֹן עַל יַמָּא, וְתַנִּינֹן, רָאֲתָה שְׂפָחָה עַל הַיָּם
 מִה שְׁלֹא רָאָה יַחְזַקְאֵל, אִינוּן אֲשַׁתְּכַחוּ טַפְשִׁין, וְאָמְרוּ
 הִישׁ יי' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין.

אֵלָא (נשא קב"ט ע"א) הֵכִי קָאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּעוּ לְמַנְדַּע,
 בֵּין עַתִּיקָא סְתִימָאָה דְכָל סְתִימִין, דְאֶקְרִי אֵין.
 וּבֵין זַעִיר אֶפִּין דְאֶקְרִי יי'. וְעַל דָּא, לָא כְּתִיב הִישׁ יי'
 בְּקִרְבָּנוּ אִם לֹא, כִּמָּה דְכָתִיב הִילָךְ בְּתוֹרַתִּי אִם לֹא. אֵלָא
 הִישׁ יי' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין.

אִי הֵכִי אֲמַאי אֲתַעְנָשׁוּ. אֵלָא עַל דְעֵבִידוּ פְרוּדָא,
 וְעֵבִידוּ בְנַסְיוֹנָא, דְכָתִיב וְעַל נְסוּתָם אֵת יי'. אָמְרוּ
 יִשְׂרָאֵל, אִי הָאִי נִשְׂאֵל בְּגוּוֹנָא חַד. וְאִי הָאִי נִשְׂאֵל
 בְּגוּוֹנָא אַחְרָא. וְעַל דָּא מִיָּד וַיְבֹא עֲמֶלְק.

(שמנות יז) וַיְבֹא עֲמֶלְק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִים. רַבִּי יוֹסִי
 פִּתַח, (ישעיה לב) (ו' ע"א) אֲשֶׁרִיכֶם זוֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם
 מִשְׁלַחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר. אֲשֶׁרִיכֶם זוֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם,
 תַּמָּן תַּנִּינֹן, כִּמָּה מַיִם וְכִמָּה מַיִם מִשְׁתַּכְּחִין. זַכָּאִין אִינוּן
 יִשְׂרָאֵל, דְלִית זִרְעָא לְהוּ, אֵלָא עַל הַמַּיִם, דְכָתִיב וַיַּחֲנוּ

שֵׁם עַל הַמַּיִם, אֵינּוֹן דִּהוּ תַחֲוֹת עַנְפֵי אֵילָנָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

דִּתְנִיא, אֵילָנָא אֵית לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא אֵילָנָא
רַבְרָבָא וְתַקִּיפָא, וּבֵיה אֲשֶׁתְּכַח מְזוּנָא לְכֻלָּא.
וְהוּא אֲתַחַם בְּתַרִּיסַר תַּחֲוּמִין, בְּמַתְקָלָא, וְאֲתַתְקַף
בְּאַרְבַּע רוּחֵי עֲלָמָא. וְע' עַנְפִין אֲחִידֵן בֵּיה וְיִשְׂרָאֵל
מִשְׁתַּכְּחֵי בְּגוּפָא דֵהָהוּא אֵילָנָא. וְאֵינּוֹן שְׁבַעִין עַנְפִין
סַחְרָנָא דִּלְהוֹן.

וְהֵינּוּ דְכְּתִיב, וַיָּבֹאוּ אֵלֵימָהּ וְשֵׁם שְׁתֵּים עָשָׂרָה עֵינּוֹת
מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְאֲתַמַּר
בְּכַמָּה אֲתַר. מַאי וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם. אֵלָא בְּהָהוּא
זְמַנָּא, שְׁלִיטוּ עַל אֵינּוֹן מֵיָא, דְּאֵינּוֹן תַּחֲוֹת עַנְפִין
דְּאֵילָנָא, דְּאֲקָרוּן (תַּהֲלִים קַבֵּד) הַמַּיִם הַיִּדְוֹנִים. וְעַל דָּא
אֲשַׁרְיְכֶם זוֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם.

מִשְׁלַחֵי רַגְלֵי הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, אֵינּוֹן תְּרִין פְּתָרֵי שְׁמָאֵלָא,
דְּאֲחִידֵן בְּהוּ עַמִּין עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת,
דְּאֲקָרוּן שּׁוֹר וְחֲמוֹר. וְהֵינּוּ דְכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ל"ב) וַיְהִי לִי שּׁוֹר
וְחֲמוֹר. בְּגִין דְּלָבָן חֲפִים הָוָה בְּחַרְשִׁין וּבְאֵינּוֹן פְּתָרִין
תַּתְּאִין, וּבְאֵינּוֹן בְּעָא לְאוּבְדָא לְיַעֲקֹב, כְּמָה דְכְּתִיב,
(דְּבָרִים כ"ו) אֲרָמִי אוּבַד אָבִי, וְהָא אֲתַמַּר. וּכְשֵׁי־שְׂרָאֵל זַכָּאִין,
מִשְׁלַחֵי לְהוּ, וְלֹא יִכְלִי לְשַׁלְטָאָה עַל־יְהוּ, הֲדָא הוּא

דְּכַתִּיב מִשְׁלַחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר דְּלֹא שְׁלֵטִי בְּהוּ.
 אָמַר רַבִּי אֲבָא, כַּד מְזַדְּוּגֵי כַּחְדָּא, לֹא יִכְלִי בְּנֵי עֲלָמָא
 לְמִיקָם בְּהוּ, וְעַל דָּא (דף ט"ה ע"א) כְּתִיב (דברים כב) לֹא
 תַחְרוֹשׁ בַּשּׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּיו. יַחְדָּיו דִּיִּיקָא. וְתַנִּינָן, לֹא
 יִהְיֶיב אֵינִישׁ דְּוֹכְתָא לְזִינִין בִּישִׁין, דְּהָא בְּעוּבְדָא דְּבַר נֶשׁ
 (לְתַתָּא), אַתְעָר מַה דְּלֹא אֲצִטְרִיךְ. וְכַד מְזַדְּוּגֵי כַּחְדָּא,
 (לֹא יִכְלִין לְמִיקָם בְּהוּ. מִבִּין סִטְרָא דְּלַהוֹן גַּפִּיק) מִתְקִיפּוּתָא דְּלַהוֹן דְּאֲקָרִי
 כְּלָב, וְדָא חֲצִיפָא מְכֻלְהוּ, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות יא) וְלִכְל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יַחְרֹץ כְּלָב לְשׁוֹנוֹ.
 אֲפִיק הַהוּא דְּאֲקָרִי כְּלָב, וְדָא חֲצִיפָא מְכֻלְהוּ) אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 אַתּוּן אֲמַרְתּוּן, הֵישׁ יִי בְּקַרְבְּנוּ אִם אֵין, הֲרִי אֲנִי מוֹסֵר
 אֲתַכֶּם לְכָלָב. מִיָּד וַיֵּבֵא עֲמֶלֶק.

ר' יְהוּדָה אָמַר, (במדבר כד) רַאשִׁית גּוֹיִם עֲמֶלֶק וְאַחֲרֵיתוֹ
 עֲדֵי אוּבַד. וְכִי רַאשִׁית גּוֹיִם עֲמֶלֶק, וְהֵלֵא כַּמָּה
 לִישְׁנֵין וְעַמִּין וְאוּמִין הוּוּ בְּעֲלָמָא, עַד לֹא אַתָּא עֲמֶלֶק.
 אֲלֵא, כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, דְּחִילוּ וְאִימְתָא נִפְלָה
 עַל כָּל עַמִּין דְּעֲלָמָא מִיִּשְׂרָאֵל, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב,
 (שמות טו) שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן חֵיל אַחַז יוֹשְׁבֵי פְלִשְׁתִּי. וְלֹא
 הוּוּ עַמָּא דְּלֹא הוּוּ דְּחֵיל מְגַבּוּרָאן עֲלָאִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְעֲמֶלֶק לֹא הוּוּ דְּחֵיל, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, וְלֹא יִרָא
 אֱלֹהִים. לֹא דְּחֵיל לְמַקְרַב לְגַבְרָךְ. וְעַל דָּא רַאשִׁית גּוֹיִם.

(עמלק הוּי קוּדְמָאָה)

דָּאתוּ לְאַגָּחָא קְרָבָא בִּישְׂרָאֵל עֲמִלְק הוּוּ. וּבְגִינֵי כַּף
וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אוֹבֵד, דְּכָתִיב כִּי מָחָה אֶמְחָה אֶת

זִכְרֵ עֲמִלְק. וּכְתִיב, (דברים כה) תִּמְחָה אֶת זִכְרֵ עֲמִלְק, הֲדָא
הוּא דְכָתִיב וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אוֹבֵד. עֲדֵי אֲבָדוֹ מִבְּעֵי לִיהָ.

אָלָא עַד דִּיִּיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיֵאבֵד לִיהָ, (פְּלוֹמֶר עַד
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא אוֹבֵד לִיהָ) דְּכָתִיב כִּי מָחָה אֶמְחָה וְגו'. אָמַר

ר' אֶלְעָזָר, תָּא חֲזִי, אִף עַל גַּב דְּהַצּוּר תְּמִים פְּעֵלוּ,
וְעֵבִיד עֲמַהוּן חֶסֶד לְאַפְקָא לֹון מִיָּא, לָא שְׂבַק דִּידִיהָ,

דְּהָא כְּתִיב וַיָּבֵא עֲמִלְק.

ר' אָבָא פִּתַּח וְאָמַר, (קהלת ה) יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רְאִיתִי תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ. כַּמָּה בְּנֵי נֶשָׂא אֶטִּימִין לְבָא, בְּגִין דְּלֹא

מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא. יֵשׁ רָעָה חוֹלָה, וְכִי יֵשׁ רָעָה דְּהִיא
חוֹלָה, וַיֵּשׁ רָעָה דְּלֹאוּ הִיא חוֹלָה. אָלָא וְדֵאֵי יֵשׁ רָעָה

חוֹלָה, דְּתַנְיִנֵּן, מִסְטָרָא דְּשִׁמְאֵלָא, נִפְקִי כַּמָּה גְּרֵדִינֵי
נִימוּסִין, דְּבִקְעֵן בְּאוּרָא.

וְכַד בְּעֵינֵן לְמִיפְקֵי, אֲזֵלִין וְאַשְׁתַּאֲבִין בְּנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא
רַבָּה, לְבַתֵּר נִפְקִין וּמִתְחַבְּרֵן כַּחְדָּא, וּבִקְעֵין אֲוִירִין,

וְשִׁאטִּין בְּעֵלְמָא, וּמִתְקַרְבִּין לְגַבִּייהוּ דְּבְנֵי נֶשָׂא, וְכֹל חַד
אֶקְרִי רָעָה, כַּמָּה דָּאתָּ אָמַר (תהלים צא) לֹא תֵאוּנָה אֶלְיָךְ

רָעָה. מֵאֵי לֹא תֵאוּנָה. בְּגִין דְּאֵתִיא בְּתַסְקוּפָא עַל בְּנֵי
נֶשָׂא.

חולה אמאי היא חולה. כד שריא האי על בני נשא,
 עביד לון קמצנין מממוניהון, אתיין גבאי צדקה
 גביה, היא מחאת בידיה. אמר ליה לא תיפוק מדידך.
 אתיין מסכני, היא מחאת בידיה. אתי הוא למיכל
 מממוניה, מחאת בידיה, בגין לנטרא ליה לאחרא. ומן
 יומא דשריא עליה דבר נש, היא חולה, פהאי שכיב
 מרע דלא אכיל ולא שתי. ועל דא היא רעה חולה.

ושלמה מלכא צוח בחכמתא ואמר, (קהלת ו) איש אשר
 יתן לו האלהים עשר ונכסים וכבוד וגו'. האי
 קרא, לאו רישיה סיפיה, ולאו סיפיה רישיה, פתיב איש
 אשר יתן לו האלהים עשר ונכסים וכבוד וגו', מאי ולא
 ישליטנו האלהים לאכול ממנו. אי הכי, לאו ברשותיה
 הוא דבר נש.

אלא, אי פתיב ולא יעזבנו האלהים לאכול ממנו,
 הוינא אמר הכי. אלא ולא ישליטנו, דבגין
 דהוא הימניה לההיא רעה, ואחיד בה. קודשא בריך הוא
 לא שליטיה עליה, לאתבראה תחותיה, על דהוא אתרעי
 בה, ואחיד בה.

וכל ארחוי פשכיב מרע, דלא אכיל ולא שתי, ולא
 קריב לממוניה, ולא אפיק מיניה, ונטיר ליה עד
 דהוא יפוק מעלמא, וייתי אחרא, ויטול ליה, דהוא
 בעליו.

וְשַׁלְמָה מִלְכָּא צוּוח וְאָמַר, (קהלת ה) עֲשֶׂר שָׁמוֹר לְבַעְלִי
לְרַעְתּוֹ. מֵאֵן בְּעַלְיוֹ. דָּא אַחְרָא דִּירִית לִיה.

וְלָמָּה זָכָה הָאִי אַחְרָא לְמַהוּי בְּעַלְיוֹ דִּיהוּא עֲתָרָא. בְּגִין
דִּיהָאִי הַיְמִין לְהֵיא רָעָה, וְאַתְרַעֵי בֵּה (הדא הוא דכתיב לרעתו
בשביל ההוא רע) וְאַתְדַּבֵּק בֵּה. בְּגִין כִּף, הָאִי אַחְרָא דִּלָּא
אַתְדַּבֵּק בֵּהֵיא רָעָה, זָכָה (האִי) לְמַהוּי בְּעַלְיוֹ דִּיהוּא
עֲתָרָא הַדָּא הוּא דְכָתִיב לְרַעְתּוֹ, כְּלוּמַר בְּגִין רַעְתּוֹ דִּיהוּה
מִתְדַּבֵּק בֵּה, רוּוח לִיה הָאִי.

דְּבַר אַחַר יֵשׁ רָעָה חוּלָה, הָאִי מֵאֵן דִּיתִיב בְּחוּלְקָא טְבָא,
בְּבֵית אָבוּי, וְהוּא אָזִיל לְקַבֵּל אָבוּי, (דף ט"ה ע"ב)

בְּתַסְקוּפֵי מְלִין, הָא אַתְדַּבֵּק בֵּהֵיא רָעָה חוּלָה, כְּבַר נִשׁ
שְׁכִיב מִרַע דְּכָל אַרְחוּי בְּתַסְקוּפָא, דָּא בְּעֵינָא, וְדָא לָא
בְּעֵינָא, וּבְגִין הָאִי עוֹתָרָא אַתְדַּבֵּק בַּר נִשׁ בְּרָעָה חוּלָה,
וְאַתְעַנֵּשׁ בֵּהֵאִי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי, וְדָא הוּא עוֹשֶׂר
שָׁמוֹר לְבַעְלִי לְרַעְתּוֹ.

כִּף יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיל לֹון עַל גְּדַפֵּי
נְשָׁרִין, אֶסְחַר לֹון בְּעַנְנֵי יְקָרָא, שְׁכִינְתִּיה נְטִיל
קְמִיִּהוּ, נַחַת לֹון מְנָא לְמִיכַל, אֶפִּיק לֹון מִיָּיא מְתוּקִין,
וְאֵינֹון הוּוּ אֶזְלִין עֲמִיה בְּתַסְקוּפִין. מִיד וַיָּבֵא עֲמֶלְק.

(שמות יז) וַיָּבֵא עֲמֶלְק, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רָזָא דְחַכְמַתָּא
הַכָּא, מְגִזְרַת דִּינָא קְשִׁיא, קָא אַתִּיא קְרַבָּא דָּא.

וְקָרְבָּא דְּאֵשְׁתַּכַּח לְעֵילָא וְתַתָּא. וְלִית לָךְ מְלָה
בְּאוּרֵייתָא, דְּלֹא אֵית בְּה רְזִין עֲלָאִין דְּחַכְמַתָּא,
דְּמַתְקֻשְׁרִין בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא. כְּבִיכּוּל, אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כִּד יִשְׂרָאֵל אֵינּוּן זַכָּאִין לְתַתָּא, אַתְגַּבַּר חֵילָא דִּילֵי
עַל כִּלְא. וְכַד לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ זַכָּאִין, כְּבִיכּוּל, מִתִּישִׁין
חֵילָא דְלְעֵילָא, וְאַתְגַּבַּר חֵילָא דְדִינָא קְשִׁיא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מַה כְּתִיב, וַיָּבֵא
עֲמֶלֶק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל, אַתָּא לְקַטְרָגָא דִּינָא
בְּרַחֲמֵי. דְּכִלְא אֲשַׁתְּכַח לְעֵילָא וְתַתָּא. בְּרַפִּידִים: בְּרַפּוּי
יָדִים, דְּרַפּוּ יְדֵיהוֹן מֵאוּרֵייתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמַה
דְּאוּקִימָנָא. אֲמַר ר' יְהוּדָה, תְּרִי זְמִנֵי אַגַּח קָרְבָּא עֲמֶלֶק
בְּיִשְׂרָאֵל, חַד הַכָּא. וְחַד דְּכְתִיב, (במדבר ז) וַיֵּרֶד הָעֲמֶלֶקִי
וְהַכְּנַעֲנִי וְגו'.

אֲמַר ר' שְׁמַעוֹן, לְעֵילָא וְתַתָּא. קַטְרוּגָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא הוּוּ, לְעֵילָא, כְּמַה דְּאַתְמַר. לְתַתָּא בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא הוּוּ, דְּהוּוּ נִסְבִּי לְגַבְרִי, וְגַזְרִי לֹוּן עֲרֻלְתָּא (ס"א
אַתָּא) דְּרִשִׁימָא קְדִישָׁא, וְנִטְלִי לְהוּ וְאַרְמוּ לֹוּן לְעֵילָא,
וְאַמְרִי טוֹל לָךְ מַה דְּאַתְרַעִית. וְעַל כֹּל פָּנִים דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא הוּוּ (כֹּל קוּבְלָנָא כִּלְא) (ס"א קבֵּלָא) כִּלְא.

(שמות יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה בְּחַר לָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא
הֲלָחֶם בְּעֲמֶלֶק. וְכִי מַה חָמָא מֹשֶׁה, דְּסִלִּיק גְּרַמִּיָּה,

מֵהָאֵי קִרְבָּא קִדְמָאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא פְקִיד. אֲלֵא
 מֹשֶׁה זָכָא חוּלְקִיָּה, דְאִסְתַּכַּל וַיִּדַע עֲקָרָא דְמִלָּה. אָמַר
 מֹשֶׁה, אֲנָא אֲזַמִּין גְּרָמִי לְהֵוּא קִרְבָּא דְלַעִילָא, וְאַנְתָּ
 יְהוֹשֻׁעַ זַמִּין גְּרָמֶךָ לְקִרְבָּא דְלַתְתָּא.

וְהֵיִינוּ דְכְתִיב, וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגַבְרֵי יִשְׂרָאֵל:
 יִשְׂרָאֵל דְלַעִילָא. וּבְגִין כֶּךָ סָלִיק מֹשֶׁה גְרָמִיָּה
 מִקִּרְבָּא דְלַתְתָּא, בְּגִין לְאַזְדַּרְזָא בְּקִרְבָּא דְלַעִילָא,
 וַיִּתְנַצַּח עַל יַדָּי.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, וְכִי קָלָה הִיא בְּעֵינֶיךָ, קִרְבָּא דָּא
 דְעַמְלָק. תָּא חֲזִי, מִן יוֹמָא דְאֲתַבְרִי עַלְמָא, עַד
 הֵוּא זְמַנָּא, וּמַהֲהוּא זְמַנָּא, עַד דְיֵיתִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא,
 וְאַפִּילוּ בְיוֹמוֹי דְגוּג וּמַגּוּג, לָא יִשְׁתַּכַּח כּוּוֹתִיָּה. לָאוּ בְגִין
 חֲזִילִין תְּקִיפִין וְסַגִּיאִין, אֲלֵא בְגִין דְבַכַּל סְטָרִין דְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא הוּהוּ.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֵל יְהוֹשֻׁעַ, אֲמַאי לִיהוֹשֻׁעַ, וְלֹא לְאַחֲרָא,
 וְהָא בְּהֵוּא זְמַנָּא רַבִּיא הוּהוּ, דְכְתִיב, (שְׁמוֹת לג)
 וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן נֶעַר, וְכַמָּה הוּוּ בְיִשְׂרָאֵל תְּקִיפִין מְנִיָּה.
 אֲלֵא מֹשֶׁה בְּחַכְמָתָא אִסְתַּכַּל וַיִּדַע. מַאי חָמָא. חָמָא
 לְסַמְאֵל דְהוּהוּ נְחִית מִסְטָרָא דְלַעִילָא, לְסִייעָא לְעַמְלָק
 לְתַתָּא. אָמַר מֹשֶׁה, וַדַּאי קִרְבָּא חָכָא תְּקִיפָא אֲתַחֲזִי.
 יְהוֹשֻׁעַ בְּהֵוּא זְמַנָּא בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר אֲשַׁתְּכַח. אֵי

תִּימָא דְבִשְׁכִינְתָא אֲשַׁתְּכַח בְּהֵוּא זְמַנָּא לָאו חָכִי, דְּהָא
בְּמִשָּׁה אֲתַנְסִיבַת וְאֲתַאֲחַדַת, אֲשַׁתְּכַח יְהוֹשֻׁעַ דְּאֲתַאֲחַד
לְתַתָּא מִינָהּ. וּבַמָּה. אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, בְּהֵוּא אֲתֵר,
דְּאֲתַקְרִי נַע"ר.

וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאִי דְכָתִיב, (ישעיה לג) עֵינֶיךָ
תִּרְאִינָה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׁאֲנָן אֶהֱל בַל יִצְעֵן בַל
יִסַּע יִתְדוֹתָיו לְנִצָּחַת. יְרוּשָׁלַם: יְרוּשָׁלַם דְּלַעֲיִלָּא, דְּאֲקָרִי
אֶהֱל בַל יִצְעֵן, דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח יִתִּיר לְמַהֲךְ בְּגָלוּתָא, וְדֹא
הוּא רְזָא דְכָתִיב, וְיֵהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן נַעַר. נַעַר וְדֹאִי. לֹא
יִמִּישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהֱל, הֵהוּא דְאֲקָרִי אֶהֱל בַל יִצְעֵן. מְלַמֵּד
דְּבַכָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, הָוּה יִנִּיק מִשְׁכִּינְתָּא, כְּמָה דְּהֵהוּא
נַעַר דְּלַעֲיִלָּא, לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהֱל, וְיִנִּיק מִנִּיה
תְּדִירָא. כִּךְ הֵאִי נַעַר (דף ט"ו ע"א) דְּלַתַּתָּא לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹךְ
הָאֶהֱל, וְיִנִּיק מִנָּה תְּדִירָא.

בְּגִין כִּךְ, כִּד חָמָא מִשָּׁה, לְסַמָּאֵל, נְחִית לְסִייעָא
לְעַמְלָק, אָמַר מִשָּׁה, וְדֹאִי הֵאִי נַעַר יִקוּם
לְקַבְּלִיהָ, וְיִשְׁלוּט עָלֶיהָ, לְנִצָּחַת לִיהָ. מִיַּד וַיֹּאמֶר מִשָּׁה
אַל יְהוֹשֻׁעַ בַּחַר לָנוּ אַנְשִׁים וְצֹא הַלֶּחֶם בְּעַמְלָק, דִּילָךְ
הֵאִי קָרְבָּא דְּלַתַּתָּא, וְאַנָּא אֲזֻדְרִז לְקָרְבָּא דְּלַעֲיִלָּא. בַּחַר
לָנוּ אַנְשִׁים, זַכָּאִין בְּנֵי זַכָּאִין, דִּיתַחְזוּן לְמַהֲךְ עַמְךָ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעְתָּא דְּנַפִּיק יְהוֹשֻׁעַ נַעַר. אֲתַעַר

נַעַר דְּלַעֲיֵלָא, וְאַתְתָּקֵן בְּכַמָּה תִּיקוּנֵין בְּכַמָּה זַיִינֵין,
 דְּאַתְקִינַת לִיה אַמִּיה, לְקֶרְבָּא דָּא, לְנִקְמָא נּוֹקְמָא
 דְּבְרִית. וְהַיִּינוּ דְּכְתִיב, (ויקרא כו) חָרַב נּוֹקְמַת נָקָם בְּרִית,
 וְדָא הוּא רְזָא דְּכְתִיב, וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמֹלֵק וְאֶת עַמּוֹ
 לְפִי חָרַב. לְפִי חָרַב וְדָא, וְלֹא לְפָנִים רוּמַחִין וְזַיִינֵין, אֶלָּא
 בְּחָרַב וְדָא הִיא, הֵיא דְּאַקְרִי חָרַב נּוֹקְמַת נָקָם בְּרִית.
 וּמִשָּׁה אֶתְתָּקֵן לְקֶרְבָּא דְּלַעֲיֵלָא, וַיְדִי מִשָּׁה כְּבִדִּים:
 כְּבִדִּים מִמֶּשׁ, יְקִירִין, קַדִּישִׁין, לָא אֶסְתְּאַבֵּן
 לְעֵלְמִין. יְקִירִין דְּאַתְחִזּוֹן לְאַגָּחָא בְּהוּ קֶרְבָּא דְּלַעֲיֵלָא.
 וַיִּקְחוּ אֲבָן וַיִּשְׁימוּ תַחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל
 שְׂרִיין בְּצַעְרָא, וַיְהִי עֲמָהוֹן בְּצַעְרִיהוֹן.
 וְאַהֲרֹן וְחֹר תְּמָכוּ בִידֵיו מְנָה אֶחָד וּמְנָה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו
 אֲמוּנָה וְגו', מֵאֵי תְּמָכוּ בִידֵיו. אֲמוּנָה. (אֲמוּנָה,
 מֵהִימְנוּתָא וְדָא) וְכִי עַל דְּאַהֲרֹן וְחֹר תְּמָכוּ לִידוּי, הוּוּ יָדוּי
 אֲמוּנָה. אֶלָּא, מִשָּׁה כְּבִדִּים בְּחֻכְמָתָא עָבִיד מַה דְּעָבִיד.
 אַהֲרֹן וְחֹר, דָּא מְסֻטְרָא דִילֵיהָ, וְדָא מְסֻטְרָא דִילֵיהָ,
 וַיְדִי בְּאַמְצָעִיתָא, וְעַל דָּא וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה, מֵהִימְנוּתָא.
 אַהֲרֹן בְּגִין דִּיתַעַר סְטְרָא דִילֵיהָ, (חֻקַּת קַל"א ע"ב) וְחֹר בְּגִין
 דִּיתַעַר סְטְרָא דִילֵיהָ, וְהוּוּ אַחֲדָן בִּידוּי מְכָאן וּמְכָאן,
 דְּאַשְׁתַּכַּחַא סִיוְעָא דְּלַעֲיֵלָא.

(שמות יז) וְהָיָה כֹּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבֵּר יִשְׂרָאֵל. כֹּאֲשֶׁר יָרִים: דְּזָקִיף יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, וְאֶתְכַוֵּן בְּפָרִישׁוֹ דִּידוּי. וְגִבֵּר יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל דְּלַעֲיָלָא. וְכֹאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגִבֵּר עַמְלִיק, בְּשַׁעֲתָא דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא, מִשְׁתַּכְּכִין מִצְּלוֹתָא, לֹא יִכְלִין יְדֵי מֹשֶׁה לְמִיקָם בְּזָקִיפּוּ, וְגִבֵּר עַמְלִיק. מִכָּאן אֲוֹלִיפְנָא, אַף עַל גַּב דְּכַהֲנָא פָּרִישׁ יְדוּי, בְּקַרְבְּנָא, לְתַקְנָא גְרַמִּיה בְּכֹלָא, יִשְׂרָאֵל בַּעֲיִין לְאַשְׁתַּכַּח בְּצִלוֹתֵהוֹן, עֲמִיה.

תַּאנָּא, בְּקַרְבָּא דָּא דְעַמְלִיק, אֲשֶׁתְּכַחוּ עֲלָיִן וְתַתָּאִין, וְעַל דָּא, וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה, בְּהִימְנוּתָא כַּדְקָא חֲזִי. וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה. וַיְהִי יָדָיו מְבַעֵי לִיה. אֲלָא, בְּגִין דְּתַלְיָא כֹּלָא בִּימִינָא, כְּתִיב וַיְהִי. וְכַתִּיב יָדָיו, בְּגִין דְּהוּא עַקְרָא דְּכֹלָא. וְכַתִּיב, (שמות טו) יְמִינְךָ יִי נֹאדָרִי בַּפֶּחַ יְמִינְךָ יִי תִרְעֵץ אוֹיֵב.

(שמות יז) וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל מֹשֶׁה כְּתֹב זֶאת זְכָרוֹן בְּסֵפֶר וְגו'. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב לַעֲיָלָא, וַיַּחְלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עַמְלִיק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חָרֵב. וַיַּחְלֹשׁ, וַיַּהְרוֹג מְבַעֵי לִיה. אֲלָא, וַיַּחְלֹשׁ, כְּמַה דְּאַתְמַר, (ישעיה יד) חוֹלֵשׁ עַל גּוֹיִם. יְהוֹשֻׁעַ הָוָה חוֹלֵשׁ עַלֵייהוּ, וְהָהוּא חָרֵב נוֹקְמַת נְקָם בְּרִית קָטִיל לֹוֹן, דְּכַתִּיב לְפִי חָרֵב כְּמַה דְּאַתְמַר.

כְּתֹב זֶאת זְכָרוֹן, זֶאת דִּיקָא. וְשִׁים בְּאֲזִנֵי יְהוֹשֻׁעַ, דְּהָא הוּא זְמִין לְקָטְלָא מְלַכִּין אַחַרְנִין. כִּי מַחַה אֲמַחַה.

מַחֲהָ: לְעֵילָא. אַמְחָה: לְתַתָּא. זָכַר, דְּיוֹכְרָנָא דְלְעֵילָא
וְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּתִיב פִּי מַחָה אַמְחָה, וּכְתִיב (דְּבָרִים כה)
תִּמְחָה אֶת זָכַר עַמְלִיק. אֵלָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אַתּוּן מַחוּן דְּיוֹכְרָנִיָּה לְתַתָּא, וְאַנָּא אַמְחָה דְּיוֹכְרָנִיָּה
לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עַמְלִיק עַמִּין אַחַרְנִין אֵייתִין עַמִּיָּה, וְכִלְהוּ
דְּחִילוּ לְקַרְבָּא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, בַּר אִיהוּ. וּבְגִין כֵּן,
יְהוֹשֻׁעַ הָוָה חוֹלֵשׁ עָלֵיהוּ. רַבִּי יִיסָא אָמַר, וַיַּחֲלֵשׁ
יְהוֹשֻׁעַ, דְּתַבַּר חֵילָא דְלַהוּן מְלַעֲיָלָא.

(שְׁמוֹת יז) וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְיָ נָסִי. וַיִּבֶן מֹשֶׁה
מִזְבֵּחַ, לְקַבֵּל הַהוּא דְלְעֵילָא. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ הַהוּא
מֹשֶׁה (נ"א דִּהְהוּא מִזְבֵּחַ) יְיָ נָסִי. מֵאִי יְיָ נָסִי. בְּגִין
דְּאַנְקִים נִקְמַתָּא דִּהְהוּא רְשִׁימָא (דף ס"ו ע"ב) קְדִישָׁא
דְּיִשְׂרָאֵל, וּמַהְהוּא זְמַנָּא אַתְקַרִּי, חָרַב נִוְקַמַת נָקָם בְּרִית.
רַבִּי יוֹסִי אָמַר, וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ, מִזְבֵּחַ לְכַפָּרָא עָלֵיהוּ.
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ. שְׁמוֹ דְמָאן. אָמַר רַבִּי חֲזִיא שְׁמִיָּה
דְּמִדְּבַחָא הַהוּא. יְיָ נָסִי: כִּמָּה דַּאתָּא אָמַר, וְשָׁם נִסָּהוּ.
וְכִלְא מְלָה חַד, עַל דְּאַתְפָּרְעוּ יִשְׂרָאֵל, וְאַתְגְּלִיָּא הַהוּא
אַתְ קְיִמָּא, רְשִׁימָא קְדִישָׁא. מִכָּאן אֹלִיפְנָא, דְּכִיוּן
דְּאַתְגְּזֹר בְּרִיָּה דְּבַר נֶשׁ, וְאַתְגְּלִיָּא בֵּיהּ אַתְ רְשִׁימָא

קְדִישָׁא קַיִמָא. הֵהוּא אַקְרִי מְזַבַּח לְכַפָּרָא עָלֵיהּ. וּמַה
שְׁמִיָהּ. יִי נָסִי.

כְּגֻוּנָא דָּא יַעֲקֹב, בְּנֵה מִדְּבַחָא, דְּכְתִיב, (בראשית לג) וַיֵּצֵב
שָׁם מְזַבַּח וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. לְמָאן.
לְהֵהוּא אַתָּר דְּאַקְרִי מְזַבַּח. וּמָאן שְׁמִיָהּ. אֵל אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַאי דְּכְתִיב, (שמות כד) וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל וּגְו'. וְכִי מָאן יְכִיל לְמַחְמֵי לִיהּ לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְהָא כְּתִיב (שמות לג) כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחָי.
וְהָכָא אָמַר וַיִּרְאוּ אֱלֹא דְאַתְגַּלִּיא קָשְׁת עָלֵיהּוּ בְּגֻוּנִין
נְהִירִין, וְהָכִי תְנִינֵן, כֹּל מָאן דְּאַסְתַּכַּל בְּקָשְׁת, כְּמָאן
דְּמִסְתַּכַּל בְּשִׁכְיָנָה, וְלֹאֲסְתַּכַּלָּא בְּשִׁכְיָנָתָא אָסִיר.
וְעַל דָּא, אָסִיר לִיהּ לְאַיְנִישׁ, לְאַסְתַּכַּלָּא בְּאַצְבְּעֵיהּוּ
דְּכַהֲנֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּפָרְסֵי יְדֵיהּוּ. אָסִיר לְאַסְתַּכַּלָּא
בְּקָשְׁת. מָאן קָשְׁת. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּקָשְׁת סֵתָם אָמַר לִיהּ
מַאי בְּקָשְׁת סֵתָם אָמַר לִיהּ בְּקָשְׁת דְּלַעֲיָלָא, וּבְקָשְׁת
דְּלַתָּתָא.

בְּקָשְׁת דְּלַעֲיָלָא, בְּגֻוּנֵי. דְּכֹל מָאן דְּיִסְתַּכַּל בְּגֻוּנֵי,
כְּאִילוּ אֲסְתַּכַּל בְּאַתָּר דְּלַעֲיָלָא, וְאָסִיר
לְאַסְתַּכַּלָּא בֵּיהּ, דָּלָא יַעֲבִיד קְלָנָא בְּשִׁכְיָנָתָא. קָשְׁת
דְּלַתָּתָא מַאי הִיא. הֵהוּא אֶת קַיִמָא, דְּאַתְרֵשִׁים בֵּיהּ בְּבַר

נֶשׁ, דְּכָל מֵאן דַּיִסְתַּכַּל בֵּיהּ, עֶבֶיד קַלְנָא לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי וְהִכְתִּיב (בראשית כד) שִׁים נָא יְדָךְ
תַּחַת יְרֵכִי, דִּהְוָה אוּמֵי לִיָּה בְּהֵאֵי אַתָּ. אָמַר לִיָּה,
אַנַּח לְהוּ לְאַבְהֵן דְּעֵלְמָא, דְּלִית אֵינּוֹן כְּשֶׁאֵר בְּנֵי עֵלְמָא.
וְעוֹד, שִׁים נָא יְדָךְ תַּחַת יְרֵכִי כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב רְאֵה תַּחַת
יְרֵכִי, בְּגִין כֶּךָ אָסִיר לְאַסְתַּכְּלָא בְּקֻשְׁת סֹתָם, כְּמָה
דְּתַנִּינָן.

תֵּאנָא, וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דְּאֶתְגַּלִּיא קֻשְׁת
עַלֵּיהוּ, בְּגוּוֹנִין שְׁפִירִין נְהִירִין, מְלַהֲטֵן לְכָל
עֵיבַר, מִשְׁמַע דְּכְתִיב, אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא כְּתִיב וַיֵּרְאוּ
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, נְהוּרָא דְּבוֹצִינָא
דְּשְׁכִינְתָא. וּמֵאֵי נִיהוּ. הֵהוּא דְּאֶקְרִי נַעַר, דְּמִשְׁמַשׁ
לְשְׁכִינְתָא, בְּמִקְדָּשָׁא. וּבְגִין כֶּךָ, אֵת דִּיִּיקָא.

וְתַחַת רַגְלֵיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסְּפִיר, דְּאֶתְרָשִׁים בֵּיהּ
תַּחוֹת דְּוִכְתִּיהּ, חַד לְבִינְתָא מֵאֵינּוֹן לְבִנִּין דְּהוּ
בְּנִין בְּמִצְרַיִם, דְּתַנִּינָן, אֶתְתָּא חָדָא אוּלִידַת בְּמִצְרַיִם,
וְהוּא אֶתִּין סְרְכֵי פְרַעָה, וְעָאֵלַת לִיָּה בְּחַד לְבִינְתָא, וְאֶתְתָּא
פֶּס יְדָא וְאֶחִיד לִיָּה, וְאֶתְרָשִׁים תַּחוֹת רַגְלוֹי דְּשְׁכִינְתָא,
וְקִיִּמָא קָמִיהּ, עַד דְּאֶתּוּקַד בֵּי מִקְדָּשָׁא דְּלַתְתָּא, דְּכְתִיב,
(איכה ב) וְלֹא זָכַר הַדּוֹם רַגְלָיו.

ר' חִיָּיא אָמַר, לְבַנַּת הַסְּפִיר: נְהִירוּתָא דְּסְפִיר, קַלְדֵּיטִי

בְּקַנְדִּיטִי גְלִיפִין עֶלְאִין דְּלְעִילָא, דְּמַתְּלֵהֲטָא לְשַׁבְּעִין
 וְתַרְיִן עֲבָרִי, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה נד) וַיִּסְדְּתִיךָ
 בַּסְּפִירִים. (שמות כד) וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם. מֵאֵי עֶצֶם הַשָּׁמַיִם.
 אָמַר רַבִּי אֲבָא, מָה עֶצֶם הַשָּׁמַיִם, גְּלִיפָא בְּשַׁבְּעִין וְתַרְיִן
 עֲנַפִּין, פְּרַחֲיִן מְלַהֲטֵן בְּכָל עֵיבָר. אוּף הָכָא, חִיזוּ דִּהּוּא
 עֶצֶם הַשָּׁמַיִם כְּחִיזוּ שְׁמֵיָא מִמֶּשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כִּלְא
 אֲתַרְשִׁים בִּהּוּא נְהִירוּ, דְּחִיזוּ דְּמַתְּגַלְפָא מִסְטָרָא
 דְּשְׁכִינְתָא.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, אֵי הָכִי, וְהָא שְׁתִּין אֵינּוּן, בְּסַחְרָנִיה
 דְּשְׁכִינְתָא, דְּכְּתִיב, (שיר השירים ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב
 לָהּ. אָמַר לִיה הָכִי הוּא וְדָאֵי. אֵלָא אֵינּוּן שְׁתִּין, אֲתַנְהִירוּ
 בְּתַרִּיסַר תְּחוּמִין, וְלֹא אֲעֵדִיאוּ מִסַּחְרָנוּתָהָא לְעֶלְמִין.
 דְּתַנְיִנוּ, תַרִּיסַר תְּחוּמִין, גְּלִיפִין עֶלְאִין, בְּמַתְּקָלָא
 סְלִיקוּ, בְּאֵילָנָא קַדִּישָׁא רַבָּא וְתַקִּיפָא. וְכִלְהוּ נְהִירִין
 בְּמִטְרוֹנִיתָא, כַּד אֲתַחֲבַרַת בְּמַלְכָא. וְדָא הוּא עֶצֶם
 הַשָּׁמַיִם, עֶצֶם הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. וְכָל אֵינּוּן נְהִירִין שְׁבִילִין,
 מְנַהֲרִין בֵּיהּ, בְּנְהִירוּ דְּמִטְרוֹנִיתָא.

וְתַאנָּא, נְהִירוּ דְּאֵלִין שְׁתִּין, דְּסַחְרָנְהָא, רְשִׁימִין בֵּיהּ
 בִּהּוּא נַע"ר, וְקַרִּינֵן לָהּ שְׁתִּין פּוּלְסִי דְּנוּרָא,
 דְּאֲתַלְבֵּשׁ בְּהוּ מִסְטָר דְּשְׁכִינְתָא, מַתְּלֵהֲטֵן בְּדִינָא, הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב (דף ט"ז ע"א) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ.

תָּאנָא, וַיְבִין מֹשֶׁה מְזִבַּח כְּמַה דְּאִמִּינָא. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נְסִי. ה' נְסִי מִמֶּשׁ. אִמַּאי. בְּגִין דְּעִמְלֵק נָטַל כָּל אִינּוֹן דִּהוּוּ גְזִירִין, וְלֹא אֶתְפָּרְעוּ, וְגִזְר לֹון וְשָׂדֵי לְהוּ לְעֵילָא, וְאִמַר טוֹל מַה דְּאֶתְרַעִית בֵּיהּ. בֵּיהּ שְׁעֵתָא מַה כְּתִיב. וַיֹּאמֶר כִּי יַד עַל כֶּסֶף יֵה מִלְחָמָה לְה' בְּעִמְלֵק מְדִר דִּר. מְדִר דִּר חֲסֵרִין, מְדִיּוּרִין דְּלְעֵילָא, וּמְדִיּוּרִין דְּלִתְתָא. אִמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, בְּכָל דָּרִין דְּאֶתְיִין לְעֵלְמָא, לִית לָךְ דִּר דְּלִית בְּהוּ מִתְהוּא זֶרְעָא בִישָׂא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲגַח בְּהוּ קְרָבָא. (ר' יצחק אָמַר מְדִירוּתָא דְּלִתְתָא לְדִיּוּרָא דְּלְעֵילָא) וְעֲלִייהוּ כְּתִיב (תהלים קד) יִתְמוּ חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ וְגו'. מִן הָאָרֶץ: בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאֶתִי. בֵּיהּ זְמַנָּא כְּתִיב, בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה' הַלְלוּיָהּ.

פְּרִשְׁת יִתְרוֹ

(שמות יח) וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהְנֶה מִדִּין חֲתָן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְגו'. רַבִּי חֲזַקְיָה (נ"א ר' אֶלְעָזָר) פָּתַח וְאִמַר, (ויקרא ט) וַיֵּשֶׁא אֶהְרֹן אֶת יָדוֹ. כְּתִיב יָדוֹ חַד, בְּגִין דְּבַעֲי לְאַרְמָא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, וְהָא אוֹקִימָנָא רְזָא. אֲשַׁכְחָנָא בְּסַפְרָא דְּשְׁלֵמָה מִלְכָּא, דְּכָל מַאן דְּאָרִים יְדוּי לְעֵילָא, וְלֹאוּ אִינּוֹן בְּצִלוֹתִין וּבַעוֹתִין, הָאִי אִיהוּ בַר נֶשׁ, דְּאֶתְלַטֵּיָא מִעֲשָׂרָה שׁוֹלְטָנִין מְמַנָּן. וְאִינּוֹן עֲשָׂרָה שְׁלִיטִין אֲשֶׁר הָיוּ בְּעִיר. אֵלִין אִינּוֹן עֲשָׂרָה (קהלת ז)

דִּי מִמָּנָן עַל פְּרִישׁוֹ דִּידִין לְעֵילָא לְנִטְלָא הֵהוּא צְלוֹתָא,
אוּ הֵהִיא בְּרַכְתָּא, וַיְהִי בֵּיהּ חֵילָא, לְאַתְיַקְרָא שְׁמָא
קִדְיִשָּׁא, וְאַתְבְּרַךְ מִתְתָּא. כִּיּוֹן דִּמְתַתָּא אֶתְבְּרַךְ, מֵהֵהוּא
פְּרִישׁוֹ דִּידִין לְעֵילָא, כְּדִין אֶתְבְּרַכָּא מֵעֵילָא, וְאַתְיַקְרָא
מִכָּל סְטָרִין.

וְאַלִּין עֲשָׂרָה מִמָּנָן, זְמִינִין לְנִטְלָא מֵאִינוֹן בְּרַכָּאן
דְּלְעֵילָא, וְלֶאֱרַקָא לְתַתָּא, וְלְבָרְכָא לְהֵהוּא
דְּמִבְּרַךְ לִיָּהּ, דְּכְתִיב, (במדבר ו) וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

בְּגִין כֶּף, יִסְתַּמַּר בַּר נֶשׁ, בְּשַׁעְתָּא דִּירִים יְדוּי לְעֵילָא,
לְמַהוּי בְּצִלוֹ, אוּ בְּבְרַכָּאן אוּ בְּבַעוֹתָא, וְלֹא יָרִים
יְדוּי לְמַגְנָא, בְּגִין דְּאַלִּין עֲשָׂרָה אִינוֹן זְמִינִין, וּמִתְעָרִין.
לְגַבֵּי הֵהוּא פְּרִישׁוֹ דִּידִין, וְאִי הוּא לְמַגְנָא, אִינוֹן עֲשָׂרָה
לְטִיִין לִיָּהּ, בְּמֵאתָן וְאַרְבַּעִין וְתַמְנֵיאָ לְוֹטִין. וְהֵאִי אִיהוּ
דְּכְתִיב בֵּיהּ, (תהלים קט) וַיֶּאֱהַב קָלְלָהּ וְתִבּוֹאֶהּ.

וְכִדִּין, רוּחַ מִסְּאָבָא שְׂרִיא עַל אִינוֹן יְדִין, דְּאִיהוּ אֲרַחֲיָה
לְמִשְׁרֵי עַל אֶתְרֵי רִיקְנֵיא, וּבְרַכְתָּא לָא שְׂרִיא

בְּאַתְרֵי רִיקְנֵיא. וְעַל דָּא (נ"א דמברך ליה ואי אינון מתערין לגבי ההוא פרישו
דִּידִין וְאִיהוּ לְמַגְנָא אִינוֹן לְטִיִין לִיָּהּ בְּמֵאתָן וְאַרְבַּעִין וְתַמְנֵיאָ לְוֹטִין וְכִדִּין רוּחַ מִסְּאָבָא שְׂרִיא
עַל אִינוֹן יְדִין דְּאִיהוּ אֲרַחֲיָה לְמִשְׁרֵי עַל אֶתְרֵי רִיקְנֵיא בְּגִין כֶּף יִסְתַּמַּר בַּר נֶשׁ בְּשַׁעְתָּא דְּאָרִים
יְדוּי לְעֵילָא לְמַהוּי בְּצִלוֹ אוּ בְּבְרַכָּאן וּבְצִלוֹתָא וְלֹא יָרִים יְדוּי לְמַגְנָא וְעַל דָּא) כְּתִיב,

(בראשית יד) הָרִימוֹתַי יְדֵי אֵל ה' אֵל עֲלִיוֹן, דְּמִתְרַגְּמִינִין
בְּצִלוֹ.

וּבַהֲאִי פְּרִישׁוֹ דִּי־דִין, אֵית רְזִין עֲלָאִין, בְּשַׁעְתָּא
 דְּאִתְפְּרִישׁוֹ, וְאִזְדַּקְפוּ לְעֵילָא, אִזְקִיר בַּר נָשׁ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכַמָּה רְזִין עֲלָאִין. אַחְזִי לִיַּחְדָּא רְזָא
 דְּעֶשֶׂר אַמִּירֹן, בְּגִין לִיַּחְדָּא כֹּלָא, וְלֵאֲתַבְּרַכָּא שְׁמָא
 קִדְיִשָׁא כַּדְקָא חֲזִי, (ר"ח א' ב') וְאַחְזִי לִיַּחְדָּא רְזָא דְרִתִּיכִין
 פְּנִימָאִין, וְרִתִּיכִין דְּלִבְר, בְּגִין דִּיתְבַּרְךְ שְׁמָא קִדְיִשָׁא
 בְּכָל סְטְרִין, וְיִתְיַחַד כֹּלָא כַּחְדָּא, עֵילָא וְתַתָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות כג) וְלֹא יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקָם, דָּא אִיהוּ רְזָא
 דְּזִקִּיפּוּ דְּאַצְבָּעֹן, כַּד זְקִיף לֹון בַּר נָשׁ לְעֵילָא,
 דְּבַעֵי דְלָא לְאִזְדַּקְפָּא בְּרִיקְנִיָּא, אֶלָּא בְּצִלוֹ וּבְבַעוּתִין
 וּבְבִרְכָּאֵן. (אוּ בַּחַד מְנַיִיהוּ) וְעַל דָּא וְלֹא יֵרְאוּ פְּנֵי רִיקָם.
 וְלֹא יֵרְאוּ לְפָנֵי לָא כְּתִיב, אֶלָּא פְּנֵי, רְזָא דְּזִקִּיפּוּ
 דְּאַצְבָּעֹן, דְּלֹא אֶצְטְרִיכוּ לְזַקְפָּא לְמַגְנָא, כְּמָה דְּאִתְמַר.
 עֶשְׂרֵה שְׁלִיטִין דְּקַאמְרוֹן, אֵינֹון עֶשֶׂר אַמִּירֹן לְתַתָּא,
 בְּרְזָא (נ"א עֶשְׂרֵה שְׁלִטְנִין מְמַנֵּן דְּקַאמְרוֹן,
 אֵינֹון מְמַנֵּן לְתַתָּא בְּרְזָא) דְּאִתּוּון רְשִׁימִין כְּגִוּוֹנָא
 דְּלְעֵילָא, וְאֵלִין קְיִימִין בְּקַדְמִיתָא עַל הַהוּא זְקִיפֹן
 דְּאַצְבָּעָאן. (דף ס"ז ע"ב) וּבַהֲאִי כֹּל סְטְרָא דְּקְדוּשָׁה אִתְאַחַד
 לְעֵילָא לְאַרְמָא, כְּדִין כֹּל סְטְרִין אַחְרָנִין אִתְכַּפְּיִין כְּלָהוּ,
 וְאוּדֹן לְמַלְכָּא קִדְיִשָׁא.

תָּא חֲזִי, בְּרְזָא דְּקְדוּשָׁה (נ"א דְּשְׁמָא קִדְיִשָׁא) אִיהוּ מְלֶךְ, וְכַהֲנֵן

וּמִשְׁמֵשׁ תַּחֲוֹתֶיהָ, (בְּרֹא וְקְדוּשָׁה) בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא. אֵית
 מְלַךְ לְעֵילָא, דְּאִיהוּ רְזָא דְקַדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְאִיהוּ מְלַךְ
 עֲלָאָה, וְתַחֲוֹתֶיהָ אֵית כְּהֵן רְזָא דְאֹר קְדַמָּאָה, דְּקָא מִשְׁמֵשׁ
 קַמִּיהָ, וְדָא אִיהוּ כְּהֵן דְּאֶקְרִי גְדוּל, סְטָרָא דִימִינָא.
 אֵית מְלַךְ לְתַתָּא, דְּאִיהוּ כְּגוּוּנָא דְהֵהוּא מְלַךְ עֲלָאָה,
 וְאִיהוּ מְלַךְ עַל כֻּלָּא דְלְתַתָּא. וְתַחֲוֹתֶיהָ אֵית כְּהֵן
 דְּמִשְׁמֵשׁ לִיהָ, רְזָא דְמִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא, דְּאִיהוּ לִימִינָא.
 (וְדָאִי בְּסְטָרָא דְקְדוּשָׁה אֵית מְלַךְ וּכְהֵן) וְדָא אִיהוּ רְזָא דְמֵהִימְנוּתָא
 שְׁלִימָתָא, סְטָרָא דְקְדוּשָׁה.

בְּסְטָרָא אַחְרָא, דְּלָאו אִיהוּ סְטָרָא דְקְדוּשָׁה, אֵית רְזָא
 דְּאִיהוּ מְלַךְ, וְהָא אוּקְיָמָנָא דְאֶקְרִי (קְהֵלֵת ד) מְלַךְ
 זְקֵן וּכְסִיל, וְתַחֲוֹתֶיהָ אֵית כְּהֵן אוּן, וְדָא הוּא רְזָא דְכְּתִיב,
 (הוֹשֵׁעַ יב) וַיֹּאמֶר אֶפְרַיִם אֲךָ עֲשֵׂרְתִי מִצָּאֲתֵי אוּן לִי, בְּגִין
 דְּחִילָא דָּא, שְׁלֵטָא עַל הָהוּא עוּבְדָא דְעַבְד יַרְבְּעָם.
 וְאַלְמָלָא דְאֲשַׁכַּח חִילָא דָּא, לָא יכִיל לְאַצְלָחָא בְּהָהוּא
 עוּבְדָא.

רְזָא דְמְלָה, בְּשַׁעְתָּא דְהָאִי מְלַךְ וְהָאִי כְּהֵן אֶתְכַפֵּיין,
 וְאַתְבְּרוּ, כְּדִין כָּל סְטָרִין אַחְרָנִין אֶתְכַפֵּיין, וְאוּדֵן
 לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט
 בְּלַחוּדוּי עֵילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה ב) וְנִשְׁגַּב יי'
 לְבָדוּ בִיּוֹם הָהוּא.

כְּגֹוֹנָא דָא, וְרִזָּא דָא מִמֶּשׁ, עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּאַרְעָא, דְּתַבְר מְלֶךְ זְקַן וְכֹסִיל, וְדָא הוּא

פְּרֵעָה, בְּשַׁעְתָּא דְּאַתָּא מוֹשֶׁה לְפִרְעָה, וְאָמַר, (שמות ה)
אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ, פָּתַח וְאָמַר, לֹא יִדְעָתִי אַת
יִי, וּבַעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתִיקֵר שְׁמִיה בְּאַרְעָא,
כְּמָה דְּאִיהוּ יִקְרָא לְעִילָא. כִּיּוֹן דְּאֶלְקֵי לִיה וּלְעַמִּיה,
אַתָּא וְאוּדֵי לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּלְבַתֵּר אַתְבֵּר וְאַתְכַּפֵּיָא הֵהוּא כְּהֵן אֹן, יִתְרוֹ, דְּמִשְׁמֵשׁ
תְּחֻתִּיה, עַד דְּאַתָּא וְאוּדֵי לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְאָמַר בְּרוּךְ יִי אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם וְגוֹ, עֵתָה יִדְעָתִי
כִּי גְדוֹל יִי וְגוֹ, וְדָא הוּא כְּהֵן אֹן, סֵטְרָא אַחְרָא, דְּאִיהוּ
סֵטְר שְׁמַאלָא. וְדָא אִיהוּ רִזָּא דְּאַמְרָה רַחֵל, כַּד חֲמַאת
דְּמִיתַת, כְּמָה דְּכְתִיב, (בראשית לח) בֶּן אֹנִי. וּבְגִין דָּא אוּחֵי
(נ"א אוּדֵי) יַעֲקֹב, וְאָמַר בֶּן יִמִּין, וְלֹא בֶּן אֹנִי, סֵטְר יְמִינָא,
וְלֹא שְׁמַאלָא.

וְכִיּוֹן דְּהֵהוּא מְלֶךְ וְכְהֵן אוּדוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאַתְבְּרוּ קָמִיה, כְּדִין אֶסְתְּלֵק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בִּיקְרִיה עַל כְּלָא, עִילָא וְתַתָּא, וְעַד דְּאַסְתְּלֵק קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בִּיקְרִיה, כַּד אוּדֵן אֶלִּין קָמִיה, לָא אַתִּיְהִיבַת
אוּרִייתָא. עַד לְבַתֵּר דְּאַתָּא יִתְרוֹ, וְאוּדֵי וְאָמַר, עֵתָה
יִדְעָתִי כִּי גְדוֹל יִי מְכַל הָאֱלֹהִים. בְּרוּךְ יִי אֲשֶׁר הִצִּיל

אַתְּכֶם וְגו'. כְּדִין אֶסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקְרִיָּה,
עֵילָא וְתַתָּא, וּלְבַתֵּר יֵהֵב אֲוִרֵיתָא בְּשִׁלְיָמוּ, דְּשִׁלְטָנוּ עַל
כֹּלָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים סז) יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים
יוֹדוּךָ עַמִּים כְּלָם, תָּא חֲזִי, דְּדוּד מְלָכָא קָם וְשִׁבַּח
וְאוּדִי לְמִלְכָּא קִדְיִשָּׁא. וְהוּא אֶשְׁתַּדֵּל בְּאֲוִרֵיתָא, בְּהֵיא
שְׁעַתָּא כַּד רוּחַ צְפוֹן אֲתַעֵר, וְהוּהוּ בְּטִשׁ בְּאִינוּן נִימִין
דְּכַנּוּרָא, וְכַנּוּרָא הוּהוּ מְנַגֵּן וְאָמַר שִׁירָה וְכוּ', וּמַה שִׁירָה
הוּהוּ קֶאֱמַר.

תָּא חֲזִי, בְּשְׁעַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעֵר לְגִבֵּי כָּל
אִינוּן רְתִיכִין, לְמִיָּהֵב לֹון טְרַפָּא, כְּמַה דְּאוּקִימָנָא
דְּכַתִּיב, (משלי לא) וַתִּקָּם בְּעוֹד לִילָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק
לְנַעֲרוֹתֶיהָ. כְּדִין, כְּלָהוּ בְּחֵדוּ, פֶּתַחִי וְאָמַרִי, (תהלים סז)
אֱלֹהִים יַחֲנֵנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יְיָ אֵר פָּנֵינוּ אֲתָנוּ סִלָּה. כַּד רוּחַ צְפוֹן
אֲתַעֵר וְנַחֲתִית לְעֵלְמָא, נָשִׁיב וְאָמַר, לְדַעַת בְּאַרְצָן דְּרַפָּךְ
בְּכָל גּוֹיִם יִשׁוּעָתְךָ. כַּנּוּר בְּשְׁעַתָּא דְּאִיהוּ מְנַגֵּנָא בֵּיה
בְּהֵיא רֻחָא, פֶּתַח וְאָמַר יוֹדוּךָ עַמִּים כְּלָם (חסר) דְּדוּד כַּד
הוּהוּ קָם, וְאֲתַעֵר עָלֶיהָ רוּחַ קִדְשָׁא, פֶּתַח וְאָמַר, אֲרִץ
נִתְנָה יְבוּלָה יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אֲרִץ. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא טִיבוּ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵעֵילָא לְתַתָּא. לְבַתֵּר אַתָּא דְּדוּד

בְּרוּחַ קְדוֹשָׁא, וְסִדֵּר לֹוֹן כַּחֲדָא, אִסְתְּפַל בְּכֹלָא הָאֵי קָרָא
 דְּכַנּוּרָא, (בגין) דְּשְׁלִימוֹ דִּיקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא
 וְתַתָּא.

בְּשַׁעְתָּא דְּשָׂאָר עֲמִין אֲתַכְפִּיין, אֲתִיין וְאוּדָאן לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּיּוֹן דְּאִינוּן אֲתַכְפִּיין,
 וְאוּדוֹן לִיה, כְּדִין אֲשֶׁתְּלִים יִקָּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֵילָא וְתַתָּא. בְּשַׁעְתָּא דְּאֲתָא מִשָּׁה (דף ט"ח ע"א) לְפַרְעָה וְאָמַר
 לִיה יי' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ וְגו', פִּתַּח אִיהוּ וְאָמַר
 לָא יַדְעָתִי אֶת יי'.

וּבַעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּיתִיִּקֵּר שְׁמִיה בְּאַרְעָא, כְּמָה
 דְּאִיהוּ יִקָּרָא לְעֵילָא, כִּיּוֹן דְּאֲלֵקִי לִיה וְלַעֲמִיָּה,
 אֲתָא וְאוּדִי לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב, (שמות ט) יי'
 הִצַּדִּיק. אִיהוּ דְּהוּה מַלְכָּא קְרוּפִינוּס דְּכָל עַלְמָא, כִּיּוֹן
 דְּאִיהוּ אוּדִי, כָּל שָׂאָר מַלְכִין אוּדוֹן, דְּכַתִּיב, (שמות טו) אַז
 נִבְהָלוּ אֱלוֹפֵי אֲדוּם.

אֲתָא יִתְרוֹ, כּוּמְרָא עֲלָאָה וְרַבְרָבָא, רַב מְמַנָּא (דְּכָל מְמַנָּא)
 דְּכָל טַעוּוֹן אַחַרְנִין, וְאוּדִי לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְאָמַר עֲתָה יַדְעָתִי כִּי גְדוֹל יי' מִכָּל הָאֱלֹהִים, כְּדִין
 אִסְתְּלֵק וְאֲתִיִּקֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקָרִיָּה עֵילָא
 וְתַתָּא, וְלִבְתַּר יֵהֵב אוּרִיָּתָא בְּשְׁלִימוֹ, דְּשִׁלְטָנוּ עַל כֹּלָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְר' אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, עַל דָּא כַּתִּיב, (תהלים

(ט) יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כּוֹלֵם. אַתָּא ר' אֶלְעָזָר וְנָשִׁיק יְדוּי. בְּכֹה ר' אַבָּא וְאָמַר, (תהלים קג) כִּרְחֵם אָב עַל בָּנִים. מֵאֵן יִרְחֵם עַל ר' אֶלְעָזָר, וְלֹא שְׁלֵמָא מְלוּי, בַּר רַחֲמֵי דְמַר, זַכָּאָה חוֹלְקָנָא, דְּזַכִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין קָמִיָּה, דִּלָּא נִכְסוּף בְּהוּ לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא כִּהֵן אֹוֹן לָא כְּתִיב בְּיִתְרוֹ, כִּהֵן מְדִין כְּתִיב. אָמַר לִיָּה, כִּלָּא אִיְהוּ חַד. בְּקַדְמִיתָא חֲמוּי דְיוֹסֵף, כִּהֵן אֹוֹן אֶקְרִי. וְלִבְתַּר חֲמוּי דְמִשָּׁה, כִּהֵן מְדִין. וְכִלָּא רְזָא חֲדָא, דִּהָא אֵלִין תְּרִין מִשָּׁה וְיוֹסֵף. בְּדַרְגָּא דְרְזָא חֲדָא קִיַּיְמִין, בְּרְזָא דְאַת ר'ו, תְּרִין וְוִין כְּחֲדָא. וַיְמָה דְאַתְמַר כִּהֵן מְדִין, רְזָא דָּא אִשְׁתַּ מְדִינִים. (מִשָּׁה וְיוֹסֵף בְּרְזָא חֲדָא

קִיַּיְמִי, רְזָא דָּא ר'ו תְּרִין כְּחֲדָא)

אַרְיִם יְדוּי עַל רִישֵׁיהָ ר' אַבָּא וּבְכֹה, אָמַר, נִהִירוּ דְאוּרִיַּיתָא סַלְקָא הַשְׁתָּא עַד רוּם רְקִיעָא דְכְּרִסִּיאַ עֲלָאָה, לְבַתַּר דְּיִסְתַּלַּק מִרְ מַעְלָמָא, מֵאֵן יִנְהִיר נִהִירוּ דְאוּרִיַּיתָא. וְוִי לְעֵלְמָא דִּישְׁתָּאֵר יְתוּם מִינָךְ. אָבַל מְלִין דְמַר יְתַנְהִירוּ בְּעֵלְמָא עַד דְּיִיְתִי מְלָפָא מְשִׁיחָא וְכַדִּין כְּתִיב, (ישעיה יא) וּמְלָאָה הָאֶרֶץ דַּעָה אֶת יִי' וְגו'.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהֵן וְגו', רַבִּי חֲזִיא אָמַר, הָאִי קָרָא אִית לְאַסְתְּכֵלָא בֵּיה, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמִשָּׁה, וְלִבְתַּר כְּתִיב כִּי הוֹצִיא יִי'. אֶלָּא

רָזָא דָּא אַתְּ כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים, דָּא שְׁמָא דְאֶגִּין עַל
 מֹשֶׁה וְעַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֶתְעֵדִי מִנִּייהוּ בְּגִלוּתָא. וּלְבַתֵּר,
 שְׁמָא עֲלָאָה אֶפִּיק לֹון מִמְצָרִים. דְּהָא שְׁמָא קְדִישָׁא
 דְּאֶפִּיק לֹון, בְּרֹזָא דִּיּוֹבְלָא הוּוּ.

דְּבַר אַחַר אַתְּ כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה, כִּד אֶתְרַמִּי
 לְנִהְרָא, וְכִד שׁוֹיב לִיָּה מִחֶרְבָּא דְּפִרְעָה, וְלִישְׂרָאֵל
 עֲמוֹ, דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ב) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם. וְכַתִּיב
 (שְׁמוֹת א) וְכֹאֲשֶׁר יַעֲנוּ אוֹתוֹ כִּן יִרְבֶּה וְכִן יִפְרוּץ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהֵן מִדִּין. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (תְּהִלִּים קי"א) פְּדוּת
 שְׁלַח לְעַמוֹ צִוְּהָ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קְדוּשׁ וְנוֹרָא
 שְׁמוֹ. מַאי שְׁנָא, בְּכָל שְׁאָר קְרָאִי, דְּבִכְלָהוּ, תְּרִין תִּיבִין
 מֵאַלְפָּא בֵּיתָא, וּבִהַאי קְרָא, וּבְקָרָא דְּאַבְתְּרִיהָ, תְּלַת
 תְּלַת. אֲלָא, בְּגִין לְאַשְׁלֵמָא שִׁית סְטְרִין, בְּהַאי אֲלְפָּא
 בֵּיתָא, הָאִי לְקַבֵּל תְּלַת פּוּרְקָנִין דִּישְׂרָאֵל, בַּר פּוּרְקָנָא
 קְדָמָאָה. קְרָא אַחְרָא, לְקַבֵּל תּוֹרָה נְבִיאִים וְכַתוּבִים.
 וְכָלֵא תְּלִיא בְּהַאי חֲכָמָה.

פְּדוּת שְׁלַח לְעַמוֹ, כִּד פְּרִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 מִגְּלוּתָא דְּמְצָרִים, וְעֵבִיד לֹון נְסִין וּגְבוּרָן. צִוְּהָ
 לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, כִּד אַתָּא יִתְרוֹ, וְקַבִּיל לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְקָרִיב לִיָּה לְפּוּלְחָנִיהָ. וּמִתְמָן, אֶתְקָרִיבוּ כָּל אֵינּוֹן
 גִּיּוּרִין, תַּחֲוֹת גְּדַפּוּי דְּשְׁכִינְתָּא, מִתְמָן וְלַהֲלָאָה, קְדוּשׁ

וְנוֹרָא שְׁמוֹ. דְּהָא פְּדִין אֶתְקַדָּשׁ שְׁמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, דְּהָא (מִסְטָרָא אַחְרָא) יִתְקַדָּשׁ שְׁמָא קְדִישָׁא, כַּד אֲתַבֵּר,
 וְאֲתַכְפֵּיא סְטָרָא אַחְרָא, כַּמָּה דִּהוּהּ בִּיתְרוֹ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ וְגו', וְכִי יִתְרוֹ שָׁמַע, וְכֹל עֲלָמָא לֹא
 שָׁמְעוּ, וְהָא כְּתִיב, (שְׁמוֹת טו) שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן.
 אֲלֵא, כֹּל עֲלָמָא שָׁמְעוּ, וְלֹא אֲתַבְּרוּ, וְאִיהוּ שָׁמַע
 וְאֲתַבֵּר, (דף ס"ח ע"ב) וְאֲתַכְפֵּיא מִקְמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְאֲתַקְרַב לְדַחֲלֵתִיהּ.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, בְּכַמָּה אֲתֵר תְּגִינֹן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כֹּל מַה דְּעֵבֵד לְעֵילָא וְתַתָּא כֹּלָא אִיהוּ קְשׁוּט,
 וְעוּבָדָא דְקְשׁוּט. וְלִית לָךְ מְלָה בְּעֲלָמָא דְבַעֲי בַר נֶשׁ
 לְדַחֲיָא לִיָּה מַנִּיָּה, וְלֹאֲנַהֲגָא בֵּיהּ קִלְנָא, דְּהָא כִּלְהוּ
 עוּבָדָא דְקְשׁוּט אֵינּוּן, וְכֹלָא אֲצִטְרִיךְ בְּעֲלָמָא.

דְּהָא זְמַנָּא חֲדָא, הָוּה ר' אֶלְעָזָר אֲזִיל בְּאַרְחָא, וְהָוּה
 אֲזִיל עִמֵּיהּ ר' חֲזַקְיָה, חָמוּ חַד חוּיָא, קָם ר' חֲזַקְיָה
 לְמִקְטִילֵיהּ. אָמַר לִיָּה ר' אֶלְעָזָר, שְׁבִיק לִיָּה לָא
 תְּקַטְלִינִיָּה. אָמַר לִיָּה, וְהָא מְלָה בִישָׁא אִיהוּ, דְּקַטִּיל בְּנֵי
 נֶשָׁא. אָמַר לִיָּה לְר' חֲזַקְיָה, וְהָא כְּתִיב (קְהֵלֵת י) אִם יִשׁוּף
 הַנֶּחֱשׁ בְּלֹא לַחֶשׁ. לָא נִשְׁיף חוּיָא לְבַר נֶשׁ, עַד דְּלַחֶשִׁין
 לִיָּה מְלַעֲיָלָא, וְאָמַרִי לִיָּה זִיל קַטִּיל לִיָּה לְפִלְנֵיא.

וְלִזְמַנִּין כַּמָּה דְּעֵבִיד הָאִי, הָכִי נִמִּי שְׁזִיב לְבַר נֶשׁ,

מִמְלִיךְ אַחֲרָנִין, וְעַל יְדוּי אֲרַחֵשׁ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא נִיסָא
 לְבַנֵּי נֶשְׂא, וְכֻלָּא בִּידָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא תְּלִיא, וְכֻלָּא
 אִיהוּ עוֹבְדֵי יְדוּי, וְאַצְטְרִיךְ עֲלֵמָא לְהוּ, וְאִי לָאו
 דְאַצְטְרִיךְ לֹוֹן עֲלֵמָא, לָא עֵבֵד לֹוֹן קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וְעַל דָּא לָא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַנְהָגָא בְּהוּ קִלְנָא בְּמִלֵּי
 דְעֲלֵמָא. בְּמִלּוּי וּבְעוֹבְדוּי דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַחַת
 בְּמָה וּכְמָה.

פֶּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וַיֵּרָא אֱלֹהִים: דָּא אֱלֹהִים חַיִּים.
 וַיֵּרָא: דְאִסְתָּכַל לְאַנְהָרָא לֹוֹן, וְלֹא שְׁגַחָא לֹוֹן. אֶת כָּל
 אֲשֶׁר עָשָׂה כָּלָא בְּכֻלָּלָא חֲדָא, עֵילָא וְתַתָּא. וְהִנֵּה טוֹב:
 דָּא סֵטְרָא דִימִינָא. מְאֹד: דָּא סֵטְרָא דִשְׂמָאלָא, וְהָא
 אוּקְמוּהָ, טוֹב: דָּא מִלְּאַךְ חַיִּים מְאֹד: דָּא מִלְּאַךְ הַמּוֹת.
 וְכֻלָּא רְזָא חֲדָא. רְזָא הוּא, לְאַיְנוֹן דְמִסְתְּכְלֵי בְּרֹזָא
 דְחֻכְמַתָּא.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. בְּכֹל עוֹבְדָא
 דְּבִרְאשִׁית, כְּתִיב, וַיֵּרָא אֱלֹהִים פִּי טוֹב, וְהִכָּא
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. אֱלֹהִים לְתַתָּא, שְׁלִיט
 עַל תַּתָּאי. אֱלֹהִים לְעֵילָא, שְׁלִיט עַל עֵלְאִי. דָּא אִיהוּ
 רְזָא דְאֱלֹהִים חַיִּים, (נ"א דְבַר אַחַר כֻּלָּא אִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים) דְאִנְהִיר
 וְאִדְלִיק כָּל אִיְנוֹן בּוֹצִינִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וּמִתְמָן נְפָקִין
 כָּל אִיְנוֹן נְהוֹרִין לְאַנְהָרָא.

תוספתא

בְּטִמְיוֹ דְּטַמְיִרִין, אֶתְרִשִׁים רְשִׁימוּ חֵד, דִּלָּא אֶתְחַזִּי
 וְלָא אֶתְגַּלִּיא. הֵהוּא רְשִׁימוּ, רְשִׁים וְלָא רְשִׁים.
 מֵאִרִי דְּסַכְלַתְנֹו, וּפְקַחִין דְּעֵינִין, לָא יִכְלִין לְמִיקָם בֵּיה.
 אִיהוּ קִיּוּמָא דְּכֻלָּא. הֵהוּא רְשִׁימוּ אִיהוּ זְעִיר, דִּלָּא
 אֶתְחַזִּיא וְלָא אֶתְגַּלִּיא. קִיּוּמָא בְּרַעוּתָא, לְקִיּוּמָא כֻלָּא.
 לְנֻטְלָא מַה דְּנֻטְלָא, מִמַּה דְּלִית בֵּיה רְשִׁימוּ, וְלָא
 רַעוּתָא, דִּלָּא אֶתְחַזִּי.

הֵהוּא רְשִׁימוּ בְּעָא לְאַחֲפִיא גְרַמְיָה, וְעֵבִיד לִיה לְגְרַמְיָה,
 לְאַתְטַמְרָא בֵּיה, חֵד הִיכְלָא. הֵהוּא הִיכְלָא אֶפִיק
 לִיה מְגְרַמְיָה, וּמַתַּח לִיה בְּמַתִּיחוּ רַב וְסַגִּיא לְכָל סַטְרִין,
 אוֹקִיר לִיה בְּלְבוּשֵׁי יָקָר, פְּתַח לִיה חֲמִשִּׁין תְּרַעִין.
 לְגוּ בְּגוּ, אֶתְטַמְרַ וְאַתְגַּנְיֹו הֵהוּא רְשִׁימוּ. פִּיּוֹן דְּאַתְגַּנְיֹו
 בֵּיה, וְעָאל בְּגוּיָה, אֶתְמַלִּיא נְהוּרָא. מִהֵהוּא נְהִירוּ,
 נְבַעִין נְהוּרִין, וְנֻצוּצִין נְפִקִין מֵאִינוֹן תְּרַעִין, וְנְהַרִין
 כֻּלָּא.

הֵהוּא הִיכְלָא אֶתְחַפִּיא בְּשִׁית יְרִיעֵן. אִינוֹן שִׁית יְרִיעֵן,
 אִינוֹן חֲמִשׁ. לְגוּ בְּגוּ אִינוֹן יְרִיעֵן, קִיּוּמָא חֵד
 יְרִיעָא מְרַקְמָא, בְּהֵהוּא יְרִיעָה אֶתְחַפִּיא הֵהוּא הִיכְלָא,
 מִנִּיה אֲשַׁגַּח וְחֲמָא לְכֻלָּא.

הֵאִי הִיכְלָא אִיהוּ פְּקִיחָא דְּעֵינִין, דִּלָּא נָיִים. אִיהוּ

אֲשַׁגַּח תְּדִיר לְאֲנֶהְרָא לְתַתָּא, מִגּוֹ נִהִירוּ דִּיהוּא רְשִׁימוּ.
 הֵהוּא סְכְּלַתְנוּ, חֲכַמְתָּא טְמִירְתָּא, רְעוּ דְרַעוּתִין (ס"א בְּעוּ
 דְּבַעוּתִין) הוּי גְּנִיזוּ וְטְמִיר, וְלֹא אֲתַגְּלִיָּא, קְיִימָא וְלֹא קְיִימָא.
 בְּרִיךְ הוּא מְטְמִיר דְטְמִירוּ, בְּרִיךְ הוּא לְעֵלַם וְלְעֵלְמֵי עַד

אַמֵּן. (ע"כ תוספתא)

תָּא חֲזִי, יִתְרוֹ הוּא דִּזְהַב עֵיטָא לְמוֹשֶׁה, עַל תְּקוּנָא
 דְּדִינִין, הֲכִי אֲצַטְרִיךְ. וְרוּזָא דָּא דְּאוּדֵי לִיָּה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסִדְר קָמִיָּה תְּקוּנָא דְּדִינֵי, לְאַחֲזָאָה
 מֵה דְּכַתִּיב, (דברים א) כִּי הִמְשַׁפֵּט לְאֱלֹהִים הוּא, וְלֹא
 לְסִטְרָא אַחֲרָא. וְדִינִין לְיִשְׂרָאֵל אֲתִיְהִיבוּ, וְלֹא לְאַחֲרָא,
 דְּכַתִּיב, (תהלים קמז) חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. וְתָא חֲזִי, לֹא
 יִנְהִיג בַּר נֶשׁ קִלְנָא בְּאַחֲרָא, וּמִלָּה דִּיהֲדִיוּטָא, מִלָּה (דף ט"ו
 ע"א) אִיָּהוּ. דִּהָא בְּמוֹשֶׁה כְּתִיב, וַיִּשְׁמַע מוֹשֶׁה לְקוֹל חוֹתְנּוֹ
 וְגו'. וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ וְגו'. פֶּתַח וְאָמַר (תהלים יד) עַל כֵּן אֹדְדֶךָ
 בְּגוֹיִם יִי' וְלִשְׁמֶךָ אֲזַמְּרָה. דְּוֹד מְלָכָא אָמַר דָּא בְּרוּחַ
 קְדֻשָּׁא, בְּשַׁעֲתָא דְּחַמָּא, דִּהָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 לֹא אֲסִתְּלִיק בְּסִלְיָקוֹ וְלֹא אֲתִיְקָרָא בְּעֵלְמָא, אֱלֹא
 מִסְטְרָא דְּשָׂאֵר עֲמִין. וְאִי תִימָא, הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לֹא אֲתִיְקָר בְּעֵלְמָא, אֱלֹא בְּגִינִיָּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. הֲכִי הוּא
 וְדֵאִי, דִּהָא יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן הוּי יְסוּדָא דְּשָׂרְגָא לְאַנְהָרָא,
 אֲבַל כַּד שָׂאֵר עֲמִין אֲתָאֵן וְאוּדֵן לִיָּה, בְּשַׁעֲבוּדָא דִּיקָרָא

דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין אֲתוּסָף יְסוּדָא דְשָׂרְגָא,
וְאֲתַתְּקַף עַל כָּל עוֹבְדוּי. בְּחַבּוּרָא חָדָא, וְשְׁלִיט קוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי עֵילָא וְתַתָּא.

כְּגוּוּנָא דָא, כָּל עֲלָמָא, דְּחִילוֹ וְאִימָתָא נָפַל עָלֵיהּ
מְקָמֵי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִיּוֹן דְּאֲתָא יִתְרוֹ,
דְּאִיהוּ כּוֹמְרָא עֲלָאָה, דְּכָל טְעוּוֹן אַחֲרָנִין, כְּדִין אֲתַתְּקַף
וְשְׁלִיט יְקָרָא דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּלָא.

בְּגִין, דְּכָל עֲלָמָא, כַּד שָׁמְעוּ שִׁמְעַ גְּבוּרְתִּיהַ דְּקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, זְעוּ. וְכִלְהוּ הוּוּ מִסְתַּכְּלָן בְּיִתְרוֹ,
דְּאִיהוּ חַפִּים וְרַב מְמָנָא דְּכָל טְעוּוֹן דְּעֲלָמָא, כִּיּוֹן דְּחָמוּ,
דְּאִיהוּ אֲתָא וּפְלַח לֵיהּ לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר עֲתָה
יִדְעָתִי כִּי גְדוֹל יְיָ מִכָּל הָאֱלֹהִים, כְּדִין כְּלָהוּ אֲתַרְחֲקוּ
מִפּוֹלְחָנֵיהוֹן, וְיִדְעוּ דִּלִּית בְּהוּ מִמָּשׁוּ. כְּדִין אֲתִיּיקַר יְקָרָא
דְּשָׂמָא קַדִּישָׁא דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל סְטָרִין. וְעַל דָּא
אֲתַרְשִׁים פְּרֻשַׁתָּא דָא בְּאוּרִייתָא, וְשִׁירוֹתָא דְּפְרֻשַׁתָּא
הָוָה בֵּיהּ בְּיִתְרוֹ.

יִתְרוֹ חַד מִחַפִּימִין דְּפְרַעָה הָוָה. תְּלַת חַפִּימִין הָוּוּ לֵיהּ
לְפְרַעָה, חַד יִתְרוֹ, וְחַד אִיּוֹב, וְחַד בְּלַעַם. חַד
יִתְרוֹ: דְּלֹא הָוָה פּוֹלְחָנָא וּמְמָנָא וְשִׁמְשָׁא וְכַכְבָּא דְּשְׁלִיט
עַל שׁוֹלְטָנֵיהּ, דְּלֹא הָוָה יָדַע פּוֹלְחָנָא דְּאֲתַחְזִי לֵיהּ,
וְהָוָה שִׁמוּשָׁא דִּילֵיהּ. בְּלַעַם, הָוָה חֲרָשָׁא בְּכָל מִינֵי
חֲרָשִׁין בֵּין בְּעוֹבְדָא בֵּין בְּמַלְאָה.

אִיּוֹב הָיָה דְחִיל בְּדַחִילוֹ, וּבִהְיוֹת דְחִילוֹ הָיָה עֲקָרָא
 דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּמַלְּה דְלַעֲיִלָּא, בֵּין דְקָדוּשָׁה, בֵּין
 דְסִטְרָא אַחְרָא, לָא יְכִיל בְּר נֶשׁ לְאַמְשָׁכָא רוּחָא דְלַעֲיִלָּא
 לְתַתָּא וּלְמַקְרַב גַּבִּיהּ, אֲלָא בְּדַחִילוֹ. וַיְכַוֵּין לְבֵיהּ
 וּרְעוּתֵיהּ בְּדַחִילוֹ וּתְבִירוֹ דְלִבָּא, וּכְדִין יִמְשִׁיךְ לְתַתָּא
 רוּחָא דְלַעֲיִלָּא וּרְעוּתָא דְאַצְטְרִיךְ.

וְאִי לָא יִשְׁוֵי לְבֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ בְּדַחִילוֹ לְהֵהוּא סִטְרָא, לָא
 יְכִיל לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ רְעוּתֵיהּ, בְּר לְהַנִּי טוֹפְסִי
 דְקִיקִין, וְלָא בְכֻלְהוֹ, בְּגִין דְּאִית בְּהוּ שְׁלֹטְנִין, דְאַצְטְרִיךְ
 לְגַבִּיֵיהוּ, רְעוּתָא דְלִבָּא וּדְחִילוֹ. כָּל שְׁכֵן אֵינּוֹן מְלִין
 עֲלָאִין, דְאַצְטְרִיךְ דְחִילוֹ וְאִימְתָא וּרְעוּתָא יִתִּיר.

יִתְרוֹ אַצְטְרִיךְ פּוֹלְחָנִיה דְהֵהוּא סִטְרָא תְדִיר, בֵּין בְּזַמְנָא
 דְאַצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נֶשׁ, בֵּין בְּזַמְנָא דְלָא אַצְטְרִיךְ
 לֵיהּ, בְּגִין דְהֵהוּא סִטְרָא יְהֵא דְבִיק לְגַבִּיהּ, בְּשַׁעְתָּא
 דְאַצְטְרִיךְ לֵיהּ. בְּלַעַם אֲתַדְבֵּק בְּאֵינּוֹן חֲרָשִׁין, כְּמָה
 דְאַתְמַר.

אִיּוֹב בְּסִגְיָאוֹ דְהֵהוּא דְחִילוֹ דִּילֵיהּ אֶהְדָּר בְּמִצְרַיִם
 לְמַדְחַל מְקַמִּיה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כַּד חָמָא
 אֵינּוֹן גְּבוּרִין וְנָסִין, דְעַבְד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם.
 יִתְרוֹ, לָא אֶהְדָּר בְּכָל דָּא, עַד דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
 וְכָל אֵינּוֹן קְשָׁרִין וְטַפְסִין דְקִשְׁרִי מִצְרָאִי, לָא הוּוּ כְלוּם,

וַנִּפְקוּ. וּלְבַתֶּר דְּטַבַּע לֹון בְּיַמָּא, כְּדִין תָּב, וְאַהֲדָר
לְפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

בְּלָעָם לָא תָב, וְלֹא אַהֲדָר, דְּטַנוּפָּא (נ"א דְטַפְסָא) דְסֵטְרָא
אַחֲרָא הוּהּ מִתְדַבֵּק בֵּיהּ, וְעַם כָּל דָּא אֶסְתַּכְלוּתָא

דְּמֶרְחִיק הוּהּ מִסְתַּכַּל, בְּגוּ הַהוּא טַנוּפָּא (ס"א טַפְסָא)
וְאַתְדַבְּקוּתָא דְסֵטְרָא אַחֲרָא. דְּהָא בְּסֵטְרָא אַחֲרָא אֵית

נְהִירוֹ דְקִיק חַד, דְנִהִיר סַחְרָנִיָּה, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (יחזקאל א)
וְנִגָּה לּוֹ סְבִיב. וְדָא אֶסְתַּכְלוּתָא זַעִיר (ועל דָּא) הוּהּ מִסְתַּכַּל

מֶרְחִיק, וְלֹא בְכֻלְהוּ מְלִין.

וְכַד הוּהּ מִסְתַּכַּל מְלָה זַעִיר מִהַהוּא נְהִירוֹ, כְּבַתֶּר כּוּתְלָא
הוּהּ, אָמַר וְלֹא יָדַע מֵאֵי קָאמַר. וְהוּהּ מִסְתַּכַּל

בְּהַהוּא נְהִירוֹ בְּסִתְיָמוֹ דְעֵינָא, וְאַתְגַּלְגַּל עֵינָא, וְחֹזִי בַר
נֶשׁ נְהוּרָא סְתִימָא, וְלֹא חֹזִי. וְרוּזָא דָּא (במדבר כד) שְׁתוּם

הָעֵין, וְאוּקְמוּהָ שְׁתוּם: סְתוּם, וְכֻלָּא חַד.

דְּהָא לִית סֵטְרָא אַחֲרָא, דְלִית בֵּיהּ (דף ט"ט ע"ב) נְהִירוֹ דְקִיק
זַעִיר מִסֵּטְרָא דְקְדוּשָׁה, כְּגוּוּנָא דְרוּב חֶלְמִין,

דְּבִסְגִיאוֹת תְּבַנָּא, אֵית חַד גְּרַעִינָא דְחֻטִּין. בַּר אֱלִין
טַפְסִי דְקִיקִין חֻצִּיפִין, דְכֻלְהוּ מִסְאֲבֵי יִתְיר. וּבְהוּ הוּהּ

בְּלָעָם יוֹדַע.

זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְמִשָּׁה, דְּאִיהוּ לְעִילָא בְּכָל קְדוּשִׁין
עֲלָאִין, וְאַסְתַּכַּל, בְּמָה דְלֹא אַתְיִיב רִשׁוֹ לְבַר

נֶשׁ אַחֲרָא בְּעֵלְמָא לְאַסְתְּכִלָּא. וּכְמָה דְּבַלְעִים הוּא חָמִי
 נְהִירוּ וְעִיר דְּקִיק כְּמַבְתֵּר כּוּתְלָא, מְגוּ הוּא סְטֵרָא
 אַחֲרָא. אוּף הָכִי מִשָּׁה, מְגוּ נְהִירוּ עֵילָאָה רַב וְסִגִּי, הוּא
 חָמִי לְתַתָּא כְּמַבְתֵּר כּוּתְלָא, חַד חֲשׂוּכָא דְּקִיק, דְּאַתְחִזִּי
 לִיה. וְלֹאוּ בְּכַל זְמַנָּא, כְּמָה דְּבַלְעִים לָא הוּא מְסַתְּפַל
 הַהוּא נְהִירוּ בְּכַל זְמַנָּא.

זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְּמִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא, מַה כְּתִיב בֵּיה,
 (שמות ג) וַיֵּרָא מִלְּאֲךָ יי' אֵלָיו בְּלִבַּת אִשׁ מִתּוֹךְ
 הַסֶּנֶה. הַסֶּנֶה וְדָאִי הוּא בְּגוּ הַהוּא קְדוּשָׁה וְאַתְדַּבֵּק בֵּיה.
 דְּכִלָּא אַתְדַּבֵּק דָּא בְּדָא, טְהוּר וְטָמֵא, לִית טְהוּר אֶלָּא
 מְגוּ טָמֵא.

וְרָזָא דָּא, (איוב ט) מִי יִתֵּן טְהוּר מִטָּמֵא. קְלִיפָה וּמוּחָא דָּא
 בְּדָא סְלִקָּא. וְדָא קְלִיפָה לָא יִתְעַדִּי וְלָא יִתְבַּר, עַד
 זְמַנָּא דִּיקוּמוּן מִתִּין מַעֲפָרָא, כְּדִין יִתְבַּר קְלִיפָה, וּנְהִירוּ
 יְנַהִיר בְּעֵלְמָא בְּלֹא סְתִימוּ מְגוּ מוּחָא. זְכָאִין אִינּוּן
 צְדִיקָא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאַתִּי.

וְאֵת שְׁנֵי בְּנֵיהּ, אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְכִי בְּנֵיהּ וְלֹא בְּנֵיו שֶׁל
 מִשָּׁה. אֶלָּא, בְּגִין דְּאִיהִי אֲשֶׁת־דֶּלֶת אַבְתְּרִיָּהּ, בְּלֹא
 בְּעֵלְהּ, קָרָא לֹון אֲוִרִיתָא בְּנֵיהּ, וְלֹא בְּנֵיו. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, אַף עַל גַּב דְּבְנוֹי דְּמִשָּׁה הוּוּ. מְלָה דְּקָשׁוּט בְּנֵיהּ
 וְדָאִי ר' אֶלְעָזָר אָמַר, הָא מִשָּׁה הוּא מְזִדְּיוּג בְּאַתְרַּא אַחֲרָא

קדישא עלאה, ולא יקרא דיליה למקרי לון בניו.
 השתא אף על גב דבנוי הוו, בגין יקרא דההוא אתר
 דאזדווג ביה, קרא לון בניה הכא, לבתר קרא לון בניו
 מאי טעמא, בגין דההוא שעתא דמטו, הוה משה ממלל
 בשכינתא. לבתר דאתפרש ונפק לגבי חמוי, כדין כתיב
 (שמות יד) ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו וגו'.

אמר ר' שמעון, אלעזר אלעזר, אנא חמינא בפרשתא
 דא, דאת שארי מלה כדקא יאות, וסיומא לאו
 הכי. ודאי בגין יקרא דשכינתא, אזדווגותא עלאה
 דאזדווג ביה במשה, כתיב בניה. ואי תימא, והא כתיב
 ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה. כלא איהו
 כללא חדא. ובניו, בניו דיתרו, דהא לבתר דאתא משה
 לגביה, הוה ליה בנין.

והכי הוה ביעקב, דכיון דאתא לגביה דלבן, ושוי
 דיוריה ביה, הוה ליה בנין. אוף הכא משה, כיון
 דשוי דיוריה ביתרו, הוה ליה ליתרו בנין וכל ביתיה
 אייתי עמיה, למיעל לון תחות גדפי דשכינתא, ויתרו
 אמר למשה, אני חותנך יתרו בא אליך ואשתך ושני
 בניה עמה, ושני בניה כתיב, ולא כתיב ושני בניך. (ס"א

ויבא יתרו חתן משה ובניו) בנין הוה ליה ליתרו, דכתיב, (שופטים א)

ובני קני חתן משה עלו מעיר התמרים ובנוי שבק עם
 משה.

וַיֵּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה. פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה ב) וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר יְיָ וְגו'. הַאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ בְכַמָּה אֶתֶר. אֲבָל זְמִינִין שְׂאֵר עַמִּין לְמַהֲרָ וּלְכַתְּתָא רַגְלֵייהוּ, לְמִיעַל תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי דְשְׂכִינְתָא. לָכוּ וְנַעֲלֶה, כָּל טַעוּן דְעֵלְמָא אֵית לֹון יְרִידָה, וְקוּדְשָא בְרִיף הוּא מֵאן דְאֶתְדַבֵּק בֵּיה, אֵית בֵּיה עֲלִיָה.

אֶל הַר יְיָ, דָּא אֲבַרְהָם, דְכָתִיב, (בראשית כב) אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהַר יְיָ יֵרָאֶה, דְהָא אֲבַרְהָם קָרִי לִיה הַר. מַה הַר הֶפְקִירָא לְכָל מֵאן דְבַעֵי בְעֵלְמָא, אוּף אֶתֶר דָּא קִדִּישָא, הֶפְקִירָא לְקַבְּלָא לְכָל מֵאן דְבַעֵי בְעֵלְמָא. אֶל בֵּית, דָּא יַעֲקֹב, דְקָרָא לְהַאִי אֶתֶר בֵּית, דְכָתִיב, (בראשית כח) אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים.

דְבַר אַחֵר, הַר וּבֵית, אֶף עַל גַּב דְכֻלָּא חַד דְרָגָא, (דף ע' ע"א) סְלִיקוּ לְדָא מִן דָּא, הַר, לְשְׂאֵר עַמִּין, כַּד אֶתְאֵן לְאַעְלָא תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי. בֵּית, לְיִשְׂרָאֵל, לְמַהוּי עַמְהוֹן כְּאֶתְתָא בְּבַעֲלָה. בְּדִיּוּרָא חַד בְּחַדְוֹה, וּרְבִיעָא עֲלֵייהוּ כְּאִמָּא עַל בְּנִין. תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב הָכָא בְּיִתְרוֹ וַיֵּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבְנָיו וְאֶשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה וְגו' פִּיּוֹן דְכָתִיב אֶל מֹשֶׁה אִמָּאִי כְּתִיב אֶל הַמְדַבֵּר. אֶלָּא עֵיקְרָא דְכֻלָּא לְמַה דְהוּא אֶתִּי אֶל הַמְדַבֵּר. וּמֵאן אִיהוּ הַר הָאֱלֹהִים דְדָא אִיהוּ אֶתֶר לְגִיּוּרֵי לְאַתְגִּירָא וְעַל דָּא כְּתִיב אֶל מֹשֶׁה אֶל

הַמְדַבֵּר לְמִשָּׁה לְגַיִּירָא לֹון וּלְאַעֲלָא לֹון תַּחוֹת גְּדַפֵּי
שְׂכִינְתָא אֶל הַמְדַבֵּר הָוּוּ אֲתִיִּין דְּאִיהוּ הָר הַאֲלֵהִים
לְמַעַבְד נַפְשֵׁיהוּ

וּבְגִין כִּךְ קִיִּמָּא הֵהוּא אֲתֵר, בְּרוּזָא דְהָר דְכָל מָאן דְּאֲתֵי
זְכִי בֵּיה. וְאַקְרִי (ויקרא קט"ח ע"א) גֵּר צֶדֶק. וְהָא
אוּקְיָמְנָא, גֵּר, אֶף עַל גַּב דְּאֲתֵדְבֵק בְּאֲתֵר דָּא עֲלָאָה
קְדִישָׁא, כִּיּוֹן דְּשָׁבַק עֲמִיה וְאַבְהֵתוּי (ואתדבק בבריתו), גֵּר (צדק)
אַקְרִי, כִּמָּאן דְּשׁוּי מְדוּרִיה בְּאֲתֵר דְּלָא יַדַּע מְקַדְמַת
דְּנָא.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי, הָוּוּ
יְתִבֵי יוֹמָא חַד וּלְעָאן
בְּאוּרֵייתָא בְּטַבְרִיא. אַעֲבַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֹון בְּמֵאֵי
עֲסָקִיתוּ, אָמְרוּ לֵיה, בְּהֵאֵי
קָרָא דְּאוּלִּיפְנָא מַנִּיה דְּמַר,
אָמַר לֹון מֵאֵי אִיהוּ. אָמְרוּ
לֵיה, הָאֵי דְּכֹתִיב, (בראשית ה)
זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם
דְּסַפְרָא דְּאָדָם קְדָמָאָה, דְּמִתְמַן אֲתֵמְשָׁכָא סַפְרָא גְּנִיזָא דְּשִׁלְמָה
מִלְכָא.

רוזא דרוזין
(שמות יח) ואתה תחזה מפל
העם. זה ספר תולדות
אדם. דא ספר מאינון
ספרין, סתימין ועמיקין, (ב"א
דא ספרא מאינון סתימין ועמיקין)
אמר ר' שמעון, ארימית ידי
בצללו למאן דברא עלמא,
דאף על גב דבהאי קרא גלו
קדמאי סתימין עלאין, אית
לאסתכלא ולעינא ברזין
דספרא דאדם קדמאה, דמתמן אתמשכא ספרא גניזא דשלמה

זֶה: דְּתִלְיָא בֵּיהּ כְּלָא. זֶה:
אִילְנָא דְחַיִּי. זֶה: וְלֹא
אַחְרָא דְגַלְיָ. (מא"י) זֶה: כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר, (שמונת יב) הַחֹדֶשׁ
הַזֶּה לְכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים, זֶה
נִיסָן וְלֹא אַחְרָא.

זֶה סֵפֶר, לְאַשְׁמַחַא וְלַגְלָאָה
תּוֹלְדוֹת אָדָם, אִילְנָא
דְגַלְיָ תּוֹלְדוֹת אָדָם. וְעַבִּיד
אִיבִין לְאַפְקָא לְעֵלְמָא. זֶה
סֵפֶר, לְמַנְדַּע חֲכְמָתָא
סְתִימָא וְעַמִּיקָא, דְּאַתְמַסֵּר
לְאָדָם קַדְמָאָה, בְּדִיוֹקְנָא
דְּבְנֵי נָשָׂא, חֲכְמָתָא דָּא
אַתְמַסֵּר לְשִׁלְמָה מְלָפָא,
וְיָרִית לָהּ וּכְתַב בְּסִפְרֵיהּ.

אוֹלִיפְנָא, דְּמִשָּׁה אֶתְקַשֵּׁי
בְּדָא, עַד דְּאַתְתָּ
שְׂכִינְתָּא וְאוֹלִיפְתָּ לִיהּ,
וְהִיא חֲמַאת וּבְרִירַת לְכָל
אִינוּן גּוֹבְרִין דְּאַתְחֻזּוּן בְּפִרְעוּפָא, וְתַמְן אוֹלִיף מִשָּׁה חֲכְמָתָא דָּא,
וְעִייל בְּגוּיָהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאַתְהָ תַחֲזוּה מִכָּל הָעָם. הַהוּא
דְכְתִיב בֵּיהּ (תהלים קב) וְאַתְהָ הוּא וּשְׁנוּתִיךָ לֹא יִתְמוּ. (נחמיה ט)
וְאַתְהָ מְחִיָּה אֶת כְּלָם. (תהלים ג) וְאַתְהָ יְיָ מִגּוֹן בְּעַדֵּי.

בְּרוּא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמוֹת
אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ. וְהָא
אַתְמַר, דְּאַחְמֵי קוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן,
כָּל אִינוּן דְרִין דְהוּוּ זְמִינִין
לְמִיתֵי לְעֵלְמָא, וְכָל אִינוּן
פְּרַנְסִין, וְכָל אִינוּן חֲפִימִין,
דְהוּוּ זְמִינִין בְּכָל דָּרָא וְדָרָא.
וְרִזָּא אוֹלִיפְנָא, זֶה סֵפֶר.
אֵית סֵפֶר וְאֵית סֵפֶר.
סֵפֶר לְעֵילָא, סֵפֶר לְתַתָּא.
סֵפֶר לְתַתָּא אַקְרִי סֵפֶר
הַזְּכָרוֹן, סֵפֶר דְהַהוּא זְכָרוֹן,
וְדָא חַד צְדִיק, וְאַקְרִי זֶה.
וּבְגִין דְלֹא לְאַפְרָשָׁא לוֹן,
דְּאִינוּן תְּדִיר כְּחֻדָּא בִּיחֻדָּא
חֻדָּא, כְּתִיב, זֶה סֵפֶר תִּרְיִן
אִינוּן גּוֹבְרִין דְּאַתְחֻזּוּן בְּפִרְעוּפָא,
וְעִייל בְּגוּיָהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאַתְהָ תַחֲזוּה מִכָּל הָעָם. הַהוּא
דְכְתִיב בֵּיהּ (תהלים קב) וְאַתְהָ הוּא וּשְׁנוּתִיךָ לֹא יִתְמוּ. (נחמיה ט)
וְאַתְהָ מְחִיָּה אֶת כְּלָם. (תהלים ג) וְאַתְהָ יְיָ מִגּוֹן בְּעַדֵּי.

וְאַתָּה תַחֲזֹה, וְתִסְתַּכַּל בְּהֵא.
 אַנְתָּ, וְלֹא אַחֲרָא,
 לְמַנְדַּע וְלֹא־סִתְּכַלֵּא בְּשֵׁתִין
 רַבּוּא. בְּשֵׁית סְטָרִין אִית
 לְאִסְתַּכַּלֵּא. בְּדִיוֹקְנִין דְּבִנֵי
 נְשָׂא, וְלְמַנְדַּע חֲכַמְתָּא עַל
 בּוּרִייה. וְאַלִין אִינּוֹן
 בְּשַׁעְרָא. בְּעֵינִין. בְּחוּטְמָא.
 בְּשַׁפּוּון. בְּאַפִּין. בְּיָדִין.
 בְּאִינּוֹן שְׂרֻטוּטִין דְּיָדִין.
 וּבְשֵׁית סְטָרִין אִלִין, כְּתִיב
 וְאַתָּה תַחֲזֹה.

וְאַתָּה תַחֲזֹה, בְּשַׁעְרָא,

השלמה מזהה שמטות (מובא בח"א סימן
 מד)

בְּשַׁעְרָא, בְּגוּוֹנִין דְּשַׁעְרָא.
 בְּאַרְיִכוֹ דְּשַׁעְרָא.
 בְּקַמִּטוֹ דְּשַׁעְרָא. בְּמַצְחָא,
 בְּקַמִּטוֹ דְּמַצְחָא, בְּאַרְיִכוֹ,
 בְּפּוּתִיא. בְּשַׁרְטוּטִין.
 בְּאוּדְנִין, בְּשַׁעְרָא דְנַחִית

עֲלֵייהוּ, אוֹ תַחֲזִייהוּ, אוֹ אַבְתְּרִייהוּ דְאוּדְנִין. בְּאַנְפִין. בְּעֵינִין.
 בְּגוּוֹנִין דְעֵינִין. בְּקַרְיֵצִין דְעַל עֵינִין. וְכַל נְבִיאֵיא לָא הוּוּ מְשִׁינִין
 לְנְבוּאָה דְאִיהִי בְרַתָּא דְמַלְכָא, וְלֹא מְשִׁינִין לָהּ בְּכַל אַתָּה, כְּמוֹ

מִשָּׁה.

דְּרַגִּין דְּאִינּוֹן חַד, כְּלָלֵא
 דְּכַר וְנוֹקְבָא.

וְדֹא אִיהוּ כְּלָלֵא חַדֵּא, דְּכָל
 אִינּוֹן נְשַׁמְתִין וְרוּחִין
 דְּפִרְחִין בְּבִנֵי נְשָׂא, כְּלָלֵא
 דְּכָל תּוֹלְדוֹת, אִינּוֹן בְּרֹזֵא
 תּוֹלְדוֹת אָדָם וְדֵאִי. דְּהֵא
 מֵהֵהוּא צְדִיק דְּקֶאֱמַר,
 פִּרְחִין אִינּוֹן נְשַׁמְתִין
 בְּתִיאֻבְתָּא חַדֵּא, וְדֹא אִיהוּ
 שְׁקִיו דְּגִנְתָּא דְּאִשְׁקִי הֵהוּא
 נְהַר דְּנַפִּיק מֵעֵדֶן, דְּכְתִיב,
 (בראשית ב)
 וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וְדֹא אִיהוּ
 רֹזֵא דְאָדָם, דְּכְתִיב תּוֹלְדוֹת
 אָדָם.

לְבַתֵּר בְּיוֹם בְּרֹזֵא אֱלֹהִים

אָדָם, דָּא אָדָם דִּלְתַתָּא,
 דְּהָא תְּרִין אָדָם כְּתִיבִי בְּהָא
 (דף ע"ב) קָרָא, חַד רִזָּא
 דִּלְעִילָא, וְחַד רִזָּא דִּלְתַתָּא,
 אָדָם דְּאִיהוּ רִזָּא דִּלְעִילָא,
 אִיהוּ בְּגִנְיוֹ, דְּגִנְיוֹ קָרָא,
 בְּדַכְר וְנוֹקְבָא בְּרִזָּא חֲדָא,
 דְּכְתִיב זֶה סֵפֶר, דָּא כָּלְלָא
 דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחֲדָא. כִּיּוֹן
 דְּעֵבְדוּ תּוֹלְדוֹת כְּחֲדָא, קָרָא
 לוֹן אָדָם, דְּכְתִיב תּוֹלְדוֹת
 אָדָם.

לְבַתֵּר דְּאִתְגַּלְיָא מְלַתָּא,
 מְגוֹ סְתִימוֹ עֲלָאָה
 קְדַמָּאָה דְּקָרָא, בְּרָא אָדָם
 לְתַתָּא, דְּכְתִיב בְּיוֹם בְּרִוא
 אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמוֹת אֱלֹהִים
 וּבְזַמְנָא דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם כְּלָהוּ נִפְקִי רַגְלִין וּכְפָה דְּאִתְּ
 אָמַר (שְׁמוֹת ו' י"ב) כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלְפֵי רַגְלֵי וְכָלְהוּ הוּוּ עֵבְדִין כְּפָה
 דְּאִתְּ אָמַר (ויקרא כ"ד) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֵבְדִים, מִיָּד דְּאִתְּא מֹשֶׁה
 קָרָא לוֹן בְּגִין. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב (שְׁמוֹת ד') בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל:

אָלָא, מְנַהוֹן הוּוּ מְשִׁיגִין לָהּ
 בְּרִישׁ"א. מְנַהוֹן
 בְּאֲדִנְיִין בְּשִׁמְיָהּ. מְנַהוֹן
 בְּעִינִין בְּרִאָּהּ. מְנַהוֹן
 בְּחוּטְמָא בְּרִיחָא. מְנַהוֹן
 בְּאֲנָפִין בְּדַבּוּר. מְנַהוֹן
 בְּיַדִּין לְקַבְלָא דוֹרוּן. מְנַהוֹן
 בְּרַגְלִין הֲדָא הוּא דְּכְתִיב
 (יחזקאל ב') בֵּן אָדָם עֹמֵד עַל
 רַגְלֵי.

אֵלִין דְּקִימִין בְּעֲלוֹתָא
 בְּעַמִּידָה וּמְטְרוֹנִיתָא
 קָמַת בְּגִינְיָהּ בְּגִין דְּאֵלִין
 דְּאִתְקְרִיאוּ רַגְלִין אֵינּוֹן
 עֵבְדִין בְּגִי רֵאשׁוֹנוֹת וּבְגִי
 אַחֲרוֹנוֹת וּבְאִמְצָעוֹת
 דְּעֲלוֹתָא וּבְגִין דָּא עָרִיף
 עֵבְדָא לְמַהוּי בְּעַמִּידָה קְדָם
 מְטְרוֹנִיתָא אוּ קְדָם מְלָכָא
 וּמְטְרוֹנִיתָא דְּתֵהָא יִתְבָּא
 וּכְפָה דְּאִתְּ נִפְקִי רַגְלִין וּכְפָה דְּאִתְּ
 אָמַר (שְׁמוֹת ו' י"ב) כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלְפֵי רַגְלֵי וְכָלְהוּ הוּוּ עֵבְדִין כְּפָה
 דְּאִתְּ אָמַר (ויקרא כ"ד) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֵבְדִים, מִיָּד דְּאִתְּא מֹשֶׁה
 קָרָא לוֹן בְּגִין. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב (שְׁמוֹת ד') בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל:

קָם חֵד סָבֵא מֵאֵלִין דְּנִהְתָּנוּ
 מִמַּתִּיבְתָא וְאָמַר
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְהָא בִּתְרָ
 דְנַפְקִי יִשְׂרָאֵל מִמַּצְרַיִם,
 קָרָא לֹון עֲבָדִין. אָמַר, וְהָאִי
 הִכִּי הוּא. אָבֵל הוּוּ בְהוֹן
 דְּאֶתְקְרִיאוּ בְּנִין וּבְהוֹן הוּוּ
 עֲבָדִין, וּבְהוֹן עִם. בְּמָה דְּאֶתְ
 אָמַר, שְׁלַח אֶת עַמִּי אָבֵל
 עֲבָדִין הוּוּ שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלְפֵי
 רִגְלִי. אָמַר זַכָּאָה חוּלְקָא
 דְּבוֹצִינָא קְדִישָׁא דְּהִכִּי
 נִהְרָא בֵּיה אֹרִייתָא. לְבִתְרָ
 דְּהוּוּ נַפְקִין פְּלִיג לֹון קוּדְשָׁא
 בְּרִידָ הוּא לְתַלְתִּי סְטָרִין.
 בְּנִין לְסְטָרָא חֵד. עֲבָדִין
 לְסְטָרָא חֵד. עֲמָא לְסְטָרָא
 חֵד. וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְנִין דָּא
 רִגְלִיין. עֲלִייהוּ אֶתְמַר (יחזקאל
 ב') בֶּן אָדָם עֲמוּד עַל רִגְלִידָ
 וְאִי עֵאלִין בְּצִלוֹתָא בְּדַחִילוּ וּרְחִימוּ דִּי"ה הָא הִיכְלָא אֶתְפַּתְחַת
 לְגַבִּייהוּ בְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (תהלים נ"א) אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתָּח: (עד כאן

מזההשמטות)

עֲשֵׂה אוֹתוֹ. בְּדַמוֹת (ס"א דָא
 אִיהוּ) דְּאָדָם אִיהוּ כְּהָאִי חִיזוּ
 דְּאֶתְחַזִּי דִּיּוֹקְנִין בֵּיה, וְאִינּוּן
 דִּיּוֹקְנִין לָא קִיִּימִין בְּתֵהוּא
 חִיזוּ בְּדִיּוֹקְנָא בְּקִיּוּמָא,
 אָלָא מִתְעַבְרָן מִיַּבִּיָּה, אוּף
 הִכִּי בְּדַמוֹת אֱלֹהִים.

דְּבַר אַחַר, בְּדַמוֹת אֱלֹהִים,
 דִּיּוֹקְנָא דְּשִׁיפִין דְּכָר
 וְנוֹקְבָא, בְּרֹזָא (תהלים קלט)

דְּאֶחֱזֹר וְקָדָם. אֶחֱזֹר: בְּרֹזָא
 דְּשִׁמּוּר. וְקָדָם: בְּרֹזָא דְּזִכּוּר.
 וּבְאֵלִין תְּלִיין כָּל פְּקוּדֵי
 אֹרִייתָא, שִׁית מָאָה וּתְלִיסַר
 פְּקוּדֵי אֹרִייתָא, כָּלְלָא
 דְּכָלְלָא. וְתַנִּינּוּ, אֶחֱזֹר
 לְעוֹבְדָא דְּבִרָא שִׁית, וְקָדָם

בְּקִמִּיטִין דְּמַצְחָא, בְּאֵלִין קְרִיִצִין דְּעַל עֵינִין. מְכַל הָעַם, בְּעֵינִין.
 בְּדוּקִין דְּעֵינָא, וּבְקִמִּיטִין דְּתַחֲתוֹת עֵינָא. אַנְשֵׁי חֵיל,

לְעוֹבְדֵי דְמַרְכָּבָה. וְכֹלֵא דָא
בְּדָא תְּלִיא. בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים,
בְּהֵוּא דִּיּוֹקְנָא מִמֶּשׁ, וְהָא
אוֹקִים לִיה מֵר.

תו, זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם:
לְדִיּוֹקְנִין,
דְּדִיּוֹקְנִין דְּבַר נָשׁ,
לְאִשְׁתִּימוֹדְעָא בְּאִינוֹן
תּוֹלְדוֹת דְּבַר נָשׁ, דִּיּוֹקְנָא
דְּרוּזִין דְּבַר נָשׁ, בְּשַׁעְרָא,
בְּמַצְחָא, בְּעֵינִין, בְּאַנְפִּין.
בְּשַׁפוּוֹן, וּבְשַׁרְטוּטֵי יַדִּין,
וּבְאוֹדְנִין. בְּאֵלִין שְׁבַע בְּנֵי
נְשָׂא אִשְׁתִּימוֹדְעָן.

בְּשַׁעְרָא. הָאִי מֵאן דְּשַׁעְרִיה
קְמִיט, וְסָלִיק
לְעֵילָא עַל רִישִׁיה, מְאָרִיה

דְּבָהוּ חֵילָא לְמִיָּקָם
בְּהִיכְלִין דְּמִלְכָּא. בְּעָהִיבו
דְּאַפִּין. בְּאַפִּין, בְּקַמִּיטוֹ דְּאַפִּין.
בְּרִשִׁימוֹ דְּבָהוּ בְּדִיּוֹקְנָא. שְׁנַאי
בְּצַע, בְּיַדִּין, בְּשַׁרְטוּטֵי יַדִּין,
רְשִׁימִין דְּבָהוּ. וְכֹלְהוּ שִׁית
סְטְרִין רְמִיזִין הָכָא, דְּאִתְמַסְרו
לְמִשָּׁה, לְאִסְתְּכֵלָא וּלְמַנְדַּע
חֲכַמְתָּא סְתִימָאָה, וְחֲכַמְתָּא
דָּא, יִרְתֵּן וּפְאִי קְשׁוּט בְּדָקָא
יֵאוֹת, וּפְאֵה חוֹלְקִיהוֹן.

כְּתִיב (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר
תִּלְבַּשְׁנִי וְגו',
(ע"ז ע"א) כְּגוֹוְנָא דָּא עֶבֶד
קוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְעֵילָא,
דְּרַגִּין עַל דְּרַגִּין, אֵלִין עַל
אֵלִין, סְתִימִין גּוֹ סְתִימִין,
וְחֵיילִין וּרְתִיבִין, אֵלִין עַל
אֵלִין, הָכִי עֶבֶד בְּכָל אִינוֹן,

עֲרָקִין וְגִידִין, וְאֵלִין אִינוֹן גְּרַמִּין, וְקִימִין בְּקִיּוּמָא דְּדְרַגִּין עֲלָאִין,
וְאֵלִין אֲקָרוּן (ויקרא ק"ע ע"א) בְּשָׂר, דְּרַגִּין וְשִׁלְטָנוּתָא דְּקִין כָּל בְּשָׂר,
וְכָל אִינוֹן דְּאִתְהַנּוֹן מִתְנַנָּא דְּבָשָׂר, דְּרִיחִין דְּקָרְבָּנִין, וְאַחַרְגִּין
דְּשִׁלְטִין בְּבָשָׂר. וְעֵילָא מְכֹלְהוּ עוֹר, מְשַׁכָּא (דְּאִתְפְּטוּתָא דְּרַקִּיעַ וְאִיהוּ עוֹר
דְּמְשַׁכָּא) דְּחָפִי עַל כֹּלָא.

בְּגוֹנוֹנָא דְעֵבֶד קוּדְשָׁא בְּרִידָא
 הוּא כְּכַבִּים וּמְזֻלוֹת
 בְּמִשְׁכָּא דְרִקְיָעָא,
 לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ, וְאֵינּוֹן
 אוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם, וְלִמְנַדַּע בְּהוּ
 חֲכַמְתָּא. הֵכִי עֵבֶד קוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא בְּכַנֵּי נְשָׂא,
 רְשִׁימִין וּקְמִיטִין בְּהוּא
 פְּרַעְזוּפָא דְאָדָם, כְּאֵינּוֹן
 כְּכַבִּים וּמְזֻלוֹת, לְמַנְדַּע
 וְלְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ חֲכַמְתָּא
 סְגִיָּא, וְלֹא תִנְהַנָּא בְּהוּ גּוּפָא.
 כְּמָה דְמַתְחַלְפִי בְּמִשְׁכָּא
 דְרִקְיָעָא, חִיזו
 דְכְּכַבֵּיָא וּמְזֻלִי, לְפּוּם
 עוֹבְדִין דְעֵלְמָא, הֵכִי
 מַתְחַלְפִין חִיזו דְרְשִׁימִין
 וּקְמִיטִין בְּמִשְׁכָּא דְבֵר נֶשׁ,
 לְפּוּם עוֹבְדוֹי מְזֻמֵּן לְזֻמֵּן.
 וּמְלִין אֵלִין לֹא אֲתַמְסְרוּ
 אֲלֵא לְזוּפְאֵי קְשׁוּט, לְמַנְדַּע וְלֹא לְפָא חֲכַמְתָּא סְגִיָּא.

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, מְזֻמֵּן לְזֻמֵּן, לְפּוּם עוֹבְדוֹי דְאָדָם, הֵכִי
 אֲתִילִידוּ, וְאֲתִרְשִׁימוּ וְאֲתַחְלְפוּ בֵּיהּ רְשִׁימִין מְזֻמֵּן לְזֻמֵּן. דְּהָא
 בְּזֻמְנָא דְרוּחָא קְדֻשָׁא שְׂרָיָא בְּגִיָּיהָ, הֵכִי עֵבֶד תּוֹלְדוֹת, וְאַחֲזִי
 רְשִׁימִין הֵהוּא רוּחַ לְבַר.

דְּרִגִּיזוֹ. לְבִיָּה קְמִיט
 כְּטוּפְסָא, לָאו כְּשָׂרָאן
 עוֹבְדוֹי. בְּשׁוֹתְפוּ אֲתַרְחַק
 מִנִּיָּה.

שְׂעָרָא שְׂעִיעַ יִתִּיר, וְתִלִּי
 לְתַתָּא, טָב אִיְהוּ
 לְשׁוֹתְפוּ. וְרוּחָא אֲשַׁתְּכַח
 בֵּיָּה. וְאִיְהוּ בְּלַחוּדוֹי לָאו
 הֵכִי. מְאָרִי דְרִזִין אִיְהוּ
 בְּאֵינּוֹן רִזִין עֵלְאִין. בְּרִזִין
 זְעִירִין לָא (ד' ע"א ע"ב) קְיִימָא
 בְּהוּ. עוֹבְדוֹי כְּשָׂרָאן וְלֹא
 כְּשָׂרָאן.

וְאִי תִלִּי לְתַתָּא, וְלֹא
 שְׂעִיעַ, לְבִיָּה לָא
 דְחִיל, מְאָרִיָּה דְזוּדוֹנָא אִיְהוּ.
 כְּסִיף בְּעוֹבְדִין דְכְּשָׂרָן, וְיֵאֵן
 אֲלֵא לְזוּפְאֵי קְשׁוּט, לְמַנְדַּע וְלֹא לְפָא חֲכַמְתָּא סְגִיָּא.

קמיה, וְלֹא עָבִיד. וְכֵד אִיהוּ
 סִיב, אֲהָדָר לְמַהוּי דְחִיל
 וַיֵּאן עוֹבְדוּי. וְהָנִי מִיֵּלִי,
 בְּמִיֵּלִי דְעֵלְמָא. אֲבָל בְּמִיֵּלִי
 דְשִׁמְיָא, יִצְלַח מֵאן דְיִקְרַב
 בֵּיה. לָא יתְגַלּוֹן לִיה רִזִּין
 עֲלָאִין, אֲבָל רִזִּין זְעִירִין טַב
 אִיהוּ לְנִטְרָא לֹון, מְמַלְה
 זְעִירָא עָבִיד רַב, וּמְלוּי
 אֲשִׁתְמָעוּ. וְרִזָּא דָא זִי"ן,
 בְּאִינֹון אֲתוּון דְשִׁיעוּרָא
 דְמַר.

שְׁעָרָא אוּכְמָא יִתִּיר צְהִיב,
 אֲצֻלַּח בְּכָל עוֹבְדוּי
 בְּמִלֵּי דְעֵלְמָא, וּבִסְחוּרָא,
 וּבְדַדְמֵי לֹון. וְתָרֵן אִיהוּ דָא
 אֲצֻלַּח לְחוּדוּי. מֵאן דְמִתְחַבֵּר

וּבְזִמְנָא דְמִתְעַבְרָא וְזוּ מַיְה
 רוּחַ קְדָשָׁא, וְאֲתֵיָא
 רוּחַ מְסֻאָבָא, וְהָהוּא רוּחַ
 מְסֻאָבָא הוּא מְכַשְׁפָּשָׁא
 בְּגוּיָה, וְאֲחֹזִי לְבַר חִיזוּ
 וְרִשְׁמִין יְדִיעָאן,
 דְאֲשִׁתְמוּדְעָן בֵּיה בְּקַמִּיטִין
 בְּמִשְׁכָּא לְבַר. וְאָף עַל גַּב
 (דְשִׁעָרָא וּמְצָחָא וְחוּטְמָא וְעֵינִין, וְכָל
 אִינֹון סִימְנִין, קִימִין עַל קִימִיָּהוּ.)

זר"ה פס"ץ, אַתְּ דָא
 דְמִתְחַלְפָּא תְדִיר
 בְּהָא חֲכַמְתָּא. בְּאַת זִי"ן,
 מְלָה דְקִימָא בְּשִׁעָרָא הָוָה
 וְסִימְנִיד זִי"ן, וּמֵאֲנִי קְרָבָא
 דְשִׁמְשׁוֹן, בְּשִׁעָרָא. וְדָא הוּא
 נִזְרָא דְאֱלֹהִים עֲלֵיה.

שְׁעָרָא דְקִימָא
 לֹאֲשִׁתְמוּדְעָא, וְתִלְיָא. דָא
 קִימָא בְּאַת ז', וְאֲתִתְחַבֵּר
 בֵּיה אַתְּ עִי. דָא עָאֵל וְאַפִּיק
 ס'.

אי שְׁעָרָא דָא תִלְיָא וְאוּכְם, וּבְמִצְחָא תִלְתָּא שְׁרִטוּטִין מְסֻטְרָא
 דִימִינָא, וְתִרִין מְשֻׁמָּאלָא, וְלֹא מִתְחַבְרֵן אֵלִין בְּאֵלִין. בְּסֻטְר
 ימִנָא אִית תִלְתָּא רִשְׁמִין דְקִיקוּן, דְעַבְרִין עֲלֵיהוּ. וְאִינֹון

שְׂבִילִין לְמַעַבְרַע עַל אֵינֹון
 שְׂרָטוּטִין אַחֲרָנִין. וּבִסְטֵר
 שְׂמָאֵלָא חֲמִשׁ, וְחַד מִנֵּיהּ
 זְעִיר בְּאַרְבֵּייהּ. דָּא קִיָּמָא
 בְּגוּ אֶת ז' וְאֶת י'. כְּדִין
 תְּשַׁבַּח קְרִיָּצִין תְּקִיפִין דְּעַל
 חוּרֵי עֵינוּ, דְּמַתְּחַבְּרָן דָּא
 בְּדָא.

דָּא אִיהוּ בַר נָשׁ מְאָרִיָּה
 דְּרוּגְזָא, וְלֹא בְּבַהִילוּ,
 וְנִיָּחָא דִּילֵיהּ בְּעַכּוּבָא.
 חָשִׁיב בְּנַרְמִיָּה דָּאִיהוּ חֲכִים.
 וְלֹא חֲכִי. זְקִיף רִישָׁא
 לְאַסְתִּפְלָא תְּדִיר. מְאָרִי
 מְצוּתָא לְבַר. בְּבִיתֵיהּ לָאו
 חֲכִי. אֹרִיָּתָא לָא חָשִׁיב
 לְאַסְתִּפְלָא בְּהַ. מְלִין דְּבִנֵּי
 נָשָׂא חָשִׁיבִין עֲלֵיהּ כְּמַטּוּל,
 וְאַתִּיב מְלִין תְּקִיפִין עֲלֵיהּ.
 וְאִי מַתְּפַרְשָׁן קְרִיָּצִין דָּא מִן
 כְּמַטּוּ וְלֹא כְּמַטּוּ, כְּדִין תְּשַׁבַּח
 שְׂרָטוּטִין רַבְרָבִין וְחַד זְעִירָא, וְתַרְזִין רְשִׁימִין זְעִירִין דְּעֵאלִין
 בִּינֵייהוּ לְפּוֹתֵיָא. וְלִסְטֵר שְׂמָאֵלָא תַרְזִין, חַד רַבְרָבָא, וְחַד זְעִירָא,
 וְחַד רְשִׁימוּ זְעִיר דְּעֵאל בְּחַד וְלֹא מְטִי לְתַנְיָנָא.

בְּהַדִּיָּה, לָא אֶצְלַח לְיוֹמִין
 סְגִיָּאִין, אֶלָּא אֶצְלַח מִיָּד,
 וְהָיָא אֶצְלַחוּתָא פְּרַחָא
 מִנֵּיהּ. וְרָזָא דָּא דָּאִיהוּ
 בְּכֻלָּלָא דָּאֵת ז'.

שְׂעָרָא אוּכְמָא דְּלֹא צָהִיב,
 לְזַמְנִין אֶצְלַח,
 לְזַמְנִין לָא אֶצְלַח. דָּא אִיהוּ
 לְשׁוֹתְפוּ וְלֹא שְׂתֵּדְלָא
 בְּהַדִּיָּה, טָב לְזַמֵּן קָרִיב, וְלֹא
 לְזַמֵּן רְחִיק, דְּהָא לְזַמֵּן רְחִיק
 יַחְשׁוּב מַחְשָׁבִין. וּבְגִין דְּלֹא
 יִתְפַּרְשׁוּן מִנֵּיהּ, הוּי טָב לְזַמֵּן
 קָרִיב. דָּא יֶצְלַח בְּאוּרִיָּתָא.
 אִי יִשְׁתַּדֵּל אֲבַתְרָהָא.
 וְיֶצְלַחוּן בֵּיהּ אַחֲרָנִין. לִית
 לִיה רְזָא, לְזַמֵּן רְחִיק. דְּחִיק
 דָּא, כְּמַטּוּ וְלֹא כְּמַטּוּ, כְּדִין תְּשַׁבַּח
 שְׂרָטוּטִין רַבְרָבִין וְחַד זְעִירָא, וְתַרְזִין רְשִׁימִין זְעִירִין דְּעֵאלִין
 בִּינֵייהוּ לְפּוֹתֵיָא. וְלִסְטֵר שְׂמָאֵלָא תַרְזִין, חַד רַבְרָבָא, וְחַד זְעִירָא,
 וְחַד רְשִׁימוּ זְעִיר דְּעֵאל בְּחַד וְלֹא מְטִי לְתַנְיָנָא.

דָּא אִיהוּ מְאָרִיָּה דְרוּגְזָא,
 לְפֻּם שַׁעְתָּא אַתְּמְלִי
 רוּגְזָא, וּלְפֻּם שַׁעְתָּא שְׂכִיד
 רוּגְזָא, וּמְאָרִי קַטְטָא
 בְּבִיתִיהּ, וְלֹא בְרוּחַ גַּיְיָהּ.
 זְמַנָּא חֲדָא בְּעֵלְמָא (נ"א בְּיוֹמוֹ)
 אַתִּיב תּוֹקְפִין לְבַנֵּי נְשָׂא.
 אַסְתַּבַּל לְתַתָּא. מַעְחִיָּה
 קַמִּיט בְּרוּגְזָא, וְדַמִּי
 כַּבְלָבָא, וּמִיד שְׂכִיד וְאַתִּיב
 רַכִּיבִין. דָּא אִיהוּ בַר גֵּשׁ,
 דְרוּחָא דִּילִיָּה וְרַעוּתָא
 דִּילִיָּה, לֹא שְׂתַדְלָא
 בְּסַחֲוֶרְתָּא (עזרא ד) וּמְנַדָּה
 בְּלוּ וְהִלְךְ וּבְאַשְׁתְּדִלוּתִיהּ,
 סְלִיק לְמַמְנָא. דְהָא אַתְּחַלֵּף
 אַת יָן בְּאַת ס'.

וְאִי מַתְפָּרְשֵׁן קְרִיבִין דָּא מִן
 דָּא, וְשַׁעְרִין אַחֲרֵינִין
 עֵיילִין בֵּין דָּא לְדָא זַעֲרִין.
 דָּא נָטִיר דְבָבו סְגִי תְדִיר. טַב אִיהוּ בְּבִיתִיהּ. וְחַדִּי וְעַצִּיב בְּבַנֵּי
 נְשָׂא, דָּא קְרִימָא בֵּין יָן וּבֵין ס'. טָמִיר מְמוּנִיָּה. לֹא בְּעִי לֹא־גְלוּנִי,
 וְלֹא־תְגִלִּי בְּעוּבְדוּי. קַמְצָן אִיהוּ. וְשַׁעְרִיָּה גְבִיל דָּא עִם דָּא,
 וְתִלְיָא. לֹא חָשִׁיב גְרַמִּיָּה לְמַלְבָּשׁ בְּדָקָא יֵאוּת. מַה דְלְבִישׁ לֹא

לְבָא אִיהוּ. יַחֲמִי בְּשַׁנְאֵי.
 לֹא יִכְלִין לִיָּה שַׁנְאֵי, וְאִיהוּ
 דְחִיק לְבָא, וְאִיהוּ בְרוּזָא
 דָּאֵת י', דָּלֹא קְרִימָא בְּכַלְלָא
 דָּאֵת ז', אֶלֹא י' בְּלַחֲוֹדוּי,
 בְרוּזָא דְאַתּוּן דְקִיקִין.

שַׁעְרָא דְמָרִיט, יַצְלַח
 בְּעוּבְדוּי,

וְרַמָּאָה אִיהוּ כַּפִּין בְּבִיתִיהּ.
 אַתְחֲזִי דְחִיל חַטָּאָה לְבַר,
 לֹאֹ הָכִי לְגוּ. דָּא עַד לֹא
 סִיב. אִי שַׁעְרִיָּה מָרִיט,
 לְבַתֵּר דְסִיב, אַתְחַפֵּךְ מַכְמָה
 דְהוּהּ בְּקַדְמִיתָא, הֵן לְטַב הֵן
 לְבִישׁ.

וְהַנִּי מִיְלִי שַׁעְרָא דְמָרִיט
 בֵּין עֵינֹוּי, עַל גַּבִּי מוּחָא,

דָּא נָטִיר דְבָבו סְגִי תְדִיר. טַב אִיהוּ בְּבִיתִיהּ. וְחַדִּי וְעַצִּיב בְּבַנֵּי
 נְשָׂא, דָּא קְרִימָא בֵּין יָן וּבֵין ס'. טָמִיר מְמוּנִיָּה. לֹא בְּעִי לֹא־גְלוּנִי,
 וְלֹא־תְגִלִּי בְּעוּבְדוּי. קַמְצָן אִיהוּ. וְשַׁעְרִיָּה גְבִיל דָּא עִם דָּא,
 וְתִלְיָא. לֹא חָשִׁיב גְרַמִּיָּה לְמַלְבָּשׁ בְּדָקָא יֵאוּת. מַה דְלְבִישׁ לֹא

אֶת־תִּקְוַת בֵּיתוֹ. מִצְחִיהָ
 רַבְרָבָא, תֵּלֵת שְׁרֻטוֹטֵין
 בִּימֵינָא, וְאַרְבַּע בְּשַׁמְאֵלָא.
 תֵּרִין רְשִׁימִין עֵילִין בִּנְיֵיהוּ.
 דָּא כַּד מְלִיל פְּשִׁיט מִשְׁכָּא
 דְּמִצְחָא, וְאַיְנוּן

שְׁרֻטוֹטֵין לָא אֶתְתְּחוּזֵן כֹּל כַּד.
 כְּפִיף רִישִׁיה אֶזִּיל. יְמֵינָא
 מִנִּיה שְׁמָאֵלָא. שְׁמָאֵלָא
 מִנִּיה יְמֵינָא. עָצִיב תְּדִיר
 אֲנִינָא אִיהוּ, מְאָרִיה
 דְּלִישְׁנָא בִישָׂא. חָשִׁיב
 גְּרַמִּיה חַפִּים בְּכֹל עוֹבְדוּי.
 מְאָרִי דְּבָבוּ בְּכֹל אֲיֵנוּן
 דְּמִשְׁתַּדְּלֵן בְּאוֹרֵייתָא.

בְּדְרוּעָא שְׁמָאֵלָא, אֵית לִיה
 רְשִׁימָא אוֹכְמָא,
 וְד' שְׁעָרִין זְעִירִין בָּהּ, וְתֵרִין
 רַבְרָבִין דְּתִלְיִין בֵּיה סוּמְקִין.
 שְׁעָרָא שְׁעִיעַ וְתִלְי, וְאִיהוּ
 דָּא סוּמְקָא דִּילִיה לָא רַב וְלָא זְעִיר. דָּא
 קֵימָא בֵּין אֶת ס', וּבֵין אֶת ז' כְּלִילָא בְּאֶת ז'.

חַד שְׁרֻטוֹטָא רַב בְּמִצְחִיהָ, דְּאֶזְלָא בְּפוֹתֵינָא, מִסְטָרָא דָּא לְסִטְרָא
 דָּא. תֵּרִין שְׁרֻטוֹטֵין אַחְרָנִין, אֲבָל לָא רְשִׁימִין כֹּל כַּד, דְּהָא

בְּאֶתֶר דְּאֵנַח תִּפְלִין. וְאִי
 בְּאֶתֶר אַחְרָא דְּרִישָׂא, לָאו
 הָכִי. וְלָאו אִיהוּ (דף ע"א ע"ב)
 רְמָאָה, אֶלָּא מְאָרִיה
 דְּלִישְׁנָא בִישָׂא. בְּלַחֲשׁוֹ,
 בְּלָא אַרְמוֹת קָלָא. לְזַמְנִין
 דְּחִיל חֲטָאָה אִיהוּ, לְזַמְנִין
 לָא. וְדָא אִיהוּ בְּרוּזָא דְּאֶת
 ז', כַּד כְּלִיל אֶת י'.

עַד הָכָא, רְזִין דְּשְׁעָרָא
 לְמָרִי מְדִין, דִּידְעִי
 אַרְחִי וְרְזִי דְּאוֹרֵייתָא,
 לְאֶשְׁתְּמוּדְעָא טְמִירוֹ דְּבִנִּי
 נְשָׂא, דְּאֲיֵנוּן בְּצֶלֶם אֱלֹהִים
 סְתוּם שְׁמָא, דְּאֶתְפְּרֵשׁ
 לְכַמְה אַרְחִין.

בְּרוּזָא דְּמִצְחָא, בְּאֶת נ',
 לָאו סוּמְקָא, וְלָאו אוֹכְמָא, מִצְחָא דִּילִיה לָא רַב וְלָא זְעִיר. דָּא
 קֵימָא בֵּין אֶת ס', וּבֵין אֶת ז' כְּלִילָא בְּאֶת ז'.

חַד שְׁרֻטוֹטָא רַב בְּמִצְחִיהָ, דְּאֶזְלָא בְּפוֹתֵינָא, מִסְטָרָא דָּא לְסִטְרָא
 דָּא. תֵּרִין שְׁרֻטוֹטֵין אַחְרָנִין, אֲבָל לָא רְשִׁימִין כֹּל כַּד, דְּהָא

לֹא קִיַּיִמִין מִסְטָרָא דָא
 לְסִטְרָא דָא, כְּהֵאֵי. אַרְבַּע
 קְמִיטִין זְעִירִין קִיַּיִמִין, בֵּין
 תֵּרִין קְרִיעִין, עַל רִישָׁא
 דְּהוֹטְטָא לְעִילָא.

דָּא אִיהוּ מְאָרִיָּה דְּחֻדָּה,
 חֲפִים, פְּקִית, וּוְתָרִין
 בְּמִזְגִיָּה, בְּכָל מַה
 דְּאִשְׁתַּדַּל לְמַנְדַּע אִיהוּ
 חֲפִים. לְפֻּם שְׁעָתָא רְגֹז,
 וּלְפֻּם שְׁעָתָא נַח רוּגְזִיָּה, לֹא
 נָטַר דְּבָבוּ לְעַלְמִין. לְזַמְנָא
 טַב, וּלְזַמְנָא לָאו הָכִי כָּל
 כַּד, קָאִים בְּמַתְקָלָא. כַּד תָּב
 לְמְאָרִיָּה, מְאָרִיָּה אֶחָד
 בִּידִיָּה, וְסָלִיק לִיקָר סַגְיָא.
 כָּלָא צְרִיכִין לִיָּה. אֶת ס' ^א
 אֶזְלָא לְדִידִיָּה תְּדִיר יִתִיר
 מֵאֶת י'. כָּל אֵינֹון דִּיעֵטִין
 עֲלִיָּה עֵיטָא בִישָׁא, לֹא
 מְצַלִּיחִין, וְלֹא אֶתְקִיָּים הֵהוּא עֵיטָא, וְלֹא יִכְלִין לְאַבְאָשָׁא לִיָּה.
 אֶתְחֹזִי רַמָּאָה וְלֹא הָכִי הוּא. אֶת ס' וְאֶת י' מְנִיחִין עֲלִיָּה, וּבְגִין
 כַּד סָלִיק וְנַחֲתִית. כַּד תָּב לְמְאָרִיָּה, אֶת ס' נַעֲחָ, וְאֶתְעַבִּיד רַעוּתִיָּה
 בְּכָלָא. רַחֲמֵן אִיהוּ. וּבְכִי כַּד אֶתְמַלִּי רַחֲמִין.

דְּאִיְהוּ שְׁלִימוּ דְּאֶת זִי"ן,
 לְזַמְנִין אֶתְכְּלִילַת בְּרָזָא
 דְּאֶת ז', וּלְזַמְנִין אִיְהוּ
 בְּלַחֻדָּהָא. מְצַחָא דְּאִיְהוּ
 דְּקִיק וְחַד, בְּלֹא עֲגוּלָא דָּא
 הוּא בְּר נָש דְּלֹא מְתִישְׁבָּא
 בְּדַעֲתִיָּה, חָשִׁיב דְּאִיְהוּ
 חֲפִים, וְלֹא יִדַּע. אֶתְבְּהִיל
 בְּרוּחִיָּה. תְּחִיךְ ^(ס"א גְּשִׁיךְ)
 בְּלִישְׁנִיָּה כְּחֻיָּא.

קְמִיטִין דְּמְצַחִיָּה רַבְרָבִין,
 וְלֹא אֵינֹון
 בְּזוּוּגָא. בְּשְׁעָתָא דְּמַלִּיל
 אֶתְעַבִּידוּ אֵינֹון קְמִיטִין
 בְּמְצַחִיָּה, וְלֹא בְּזוּוּגָא.
 רְשִׁימִין אַחְרָנִין דִּי בְּמְצַחִיָּה
 כְּלָהוּ בְּזוּוּגָא. דָּא, בְּעֵי דְּלֹא
 מְצַלִּיחִין, וְלֹא אֶתְקִיָּים הֵהוּא עֵיטָא, וְלֹא יִכְלִין לְאַבְאָשָׁא לִיָּה.
 אֶתְחֹזִי רַמָּאָה וְלֹא הָכִי הוּא. אֶת ס' וְאֶת י' מְנִיחִין עֲלִיָּה, וּבְגִין
 כַּד סָלִיק וְנַחֲתִית. כַּד תָּב לְמְאָרִיָּה, אֶת ס' נַעֲחָ, וְאֶתְעַבִּיד רַעוּתִיָּה
 בְּכָלָא. רַחֲמֵן אִיהוּ. וּבְכִי כַּד אֶתְמַלִּי רַחֲמִין.

חַד רְשׁוּמָא אֵית לִיה
 בְּדְרוּעָא יְמִינָא,
 וְקִיּוּמָא פְּרַעְוָפָא, וְלִית עָלֵיה
 שְׁעָרִין כָּלִל. וְאִי שְׁעָרָא
 קְמִיטָא, וְלֹא תָלֵי תַחֲוֹת
 אֹדְנִין, וְאִיהוּ קְמִיט לְעֵילָא
 מֵאֹדְנִין דָּא קְיִימָא
 בְּמַלּוּלִיָּה.

מְצַחִיָּה רַב וְלֹאֹו כָּל כְּפָא.
 שְׂרַטוּטִין דִּילִיָּה
 חֲמִשׁ. תַּלְת עֲבָרִין מְסַטְרָא
 דָּא לְסַטְרָא דָּא, וְתַרְיִן לָא
 עֲבָרִין. מְאָרִי קְטָטָה אִיהוּ,
 וּבְבִיתִיָּה יִתְרוֹ. כָּל עוּבְדוּי
 בְּבַהִילוֹ, אֲתַחְזִי טָב, וְלֹאֹו
 דְּכִי. שְׂבַח גְּרַמְיָה בְּמָה דְּלֹא
 אֵית בֵּיה. דָּא קָאִים בְּאֵת ז'ֹ
 לַחֹוד, וְסָלִיק לְמַרְחִיק בְּאֵת
 ע' לַחֹוד, מְטִי וְלֹא מְטִי אֵת
 ס' לִית בֵּיה כָּלִל. וְוַתְרָן
 בְּמַלּוּלִיָּה וְלֹא יִתְרוֹ, אֲעִיל גְּרַמְיָה בְּמָה דְּלֹא אֲתַחְזִי לִיָּה, מֵאֵן
 דָּא שְׂתַתַּף בְּהַדְרִיָּה, אֲעֲטְרִיף לְאֲסַתְמָרָא מִחֲמִידוֹ דִּילִיָּה, אֲבָל
 אֲעֲלַח אִיהוּ בְּהַדְרִיָּה.

שְׁעָרָא דְּתָלֵי וְלֹא שְׁעִיעַ, וְשְׁעָרִיָּה רַב. חֲמִשׁ שְׂרַטוּטִין בֵּיה, דְּמְטוֹ

לְאֹדְוֹגָא לִיָּה, אֲלֹא זְמָנָא
 זְעִירָא, וְלֹא זְמָנָא סְגִי. כָּל
 מָה דְּעֵבַד וְחָשַׁב, אִיהוּ
 לְתוּעֲלִתִיָּה, וְלֹא חֲיִישׁ
 לְתוּעֲלִתָּא דְּאֲחַרְנִין. לָאו
 אִיהוּ מְאָרִי דְּרִזִין כָּלִל. דָּא
 אִיהוּ, (מִשְׁלִי יֵא) הוּלְךְ רַכִּיל
 מְגֵלָה סוּד, וְלֹא חָשִׁיב מְלוּי
 כָּלִל. דָּא אִיהוּ בְּרִזָּא דְּאֵת נ'
 דְּכִלִּילָא בְּאֵת ז', וְלֹא אֲקָרִי
 נְאֻמָּן רוּחַ בְּקִיּוּמָא.

מְצַחָא דְּקִיק בְּעַגּוּלָא, דָּא
 אִיהוּ בַר נָשׁ
 חֲפִימָא, בְּמָה דְּאֲסַתְכָּל.
 לְזַמְנִין אֲתַבְּהִיל בְּרוּחִיָּה.
 רַחֲמֵנוּ דִּילִיָּה בְּחַדָּוָה. רַחֲמָן
 אִיהוּ עַל כָּלִא, אֲסַתְכָּל
 בְּמַלּוּלִיָּה וְלֹא יִתְרוֹ, אֲעִיל גְּרַמְיָה בְּמָה דְּלֹא אֲתַחְזִי לִיָּה, מֵאֵן
 דָּא שְׂתַתַּף בְּהַדְרִיָּה, אֲעֲטְרִיף לְאֲסַתְמָרָא מִחֲמִידוֹ דִּילִיָּה, אֲבָל
 אֲעֲלַח אִיהוּ בְּהַדְרִיָּה.

וְלֹא מָטוּ דָּא לְדָא, עֵינִין
 דִּילִיָּה צְהִיבִין פְּקָחִין. דָּא
 כְּפִיף רִישִׁיָּה. אֲתַחְזִי טָב
 וּזְפָאָה, וְלֹאֵו הָכִי. שְׁבַח
 גְּרַמְיָה. אִי אֲשַׁתְּדַל
 בְּאוּרֵיָּתָא כְּבַר נָשׁ רַב.
 תְּקִיף בְּיַצְרִיָּה. פֶּד מְלִיל,
 אֲקָמִיט חוּטְמִיָּה וּפְשִׁיט
 מִשְׁכָּא דְמַעְחִיָּה. כָּל עוּבְדוּי
 לְחִיזוּ דְבָנֵי נָשָׂא, אֲצֻלַּח
 בְּמִמוּנָא, רַמְאָה אִיהוּ בְּכָל
 עוּבְדוּי. מְאָרֵי דְלִישְׁנָא
 בִּישָׂא. יָדַע לְאַסְתְּמָרָא מְבִנֵי
 נָשָׂא בְּכֻלָּא. שְׁנַעְנוּנָא בִּיָּה,
 וְאַתְכֻּפְסִי בְּמָה דְאִיהוּ עֶבֶד.
 אָעִיל קְטָטִין בְּלַחֲשִׁוּ.

אוּדְנוּי רַבְרַבּוּ, קִיִּמִין
 בְּקִיּוּמֵיָּהוּ תַּחֲוֹת
 שְׁעָרָא, דָּא קִיִּמָּא בְּאַת יָן
 וְאַת ז', וּבְנִין כְּדָ עוּבְדוּי
 לְחִיזוּ בְּנֵי נָשָׂא. בִּין כְּתַפּוּי תַּלְיִין תַּלְת שְׁעָרִין בְּלֹא רְשִׁימָא כְּלָל.
 מֵאַן דְאֲשַׁתְּתַּף בְּהַדִּיָּה לָא אֲצֻלַּח. וְאִיהוּ אֲצֻלַּח בְּרַמְאֻתָא
 דִּילִיָּה, וְאַתַּחְזִי וּזְפָאָה לְאַחְרָא, וְחָשִׁיב דְעֶבֶד לְקַבְּלִיָּה עוּבְדֵי
 קְשׁוּט.

בְּמַלִּין סְגִיִּאִין. אִי יִשְׁתְּדַל
 בְּאוּרֵיָּתָא לְהוּי חַפִּים יִתִּיר.
 תַּלְת קְמִיטִין עַלְאִין רַבְרַבִּין
 בְּמַצְחִיָּה בְּשַׁעְתָּא
 דְאִיהוּ מְלִיל. תַּלְת קְמִיטִין
 קָרִיב לְעֵינָא חַד. וְתַלְת
 קְמִיטִין עַל עֵינָא אַחְרָא.
 בְּכִי בְּשַׁעְתָּא דְאַרְגִּיזוּ. דָּא
 אִיהוּ טָב יִתִּיר מְכַמָּה
 דְאַתַּחְזִי. אַרְמֵי בְתַר כְּתַפּוּי
 כָּל מַלִּין דְעַלְמָא, בִּין
 בְּעוּבְדוּי, בִּין בְּמַלִּין
 אַחְרַנִּין, וְלֹא חִיִּישׁ. אֲצֻלַּח
 בְּאוּרֵיָּתָא. כָּל בַּר נָשׁ

(דף ע"ב)
 דִּישְׁתְּדַל בְּהַדִּיָּה יִתִּיר

(א"ו)
 מְמַלִּין אַחְרַנִּין דְעַלְמָא,
 לְזַמְנִין אַתְדַּבֵּק רְעוּתִיָּה
 לְחִיזוּ בְּנֵי נָשָׂא. בִּין כְּתַפּוּי תַּלְיִין תַּלְת שְׁעָרִין בְּלֹא רְשִׁימָא כְּלָל.
 מֵאַן דְאֲשַׁתְּתַּף בְּהַדִּיָּה לָא אֲצֻלַּח. וְאִיהוּ אֲצֻלַּח בְּרַמְאֻתָא
 דִּילִיָּה, וְאַתַּחְזִי וּזְפָאָה לְאַחְרָא, וְחָשִׁיב דְעֶבֶד לְקַבְּלִיָּה עוּבְדֵי
 קְשׁוּט.

שְׁעָרָא קְמִיטָא וְתָלִי תַחֲתָא
 אֹדְנִין, אִי אִיהוּ
 רוּוק, חַד שְׁרֻטוּטָא בְּמַצְחִיהָ,
 וְתַלְתָּ קְמִיטִין עַל רִישָׁא
 דְּחוּטְמִין, בֵּין קְרִיעִין דִּילִיהָ.
 מְאָרִיָּה דְּחֻדוּהָ אִיהוּ. פְּקִיחָא
 בְּכָלָא. רַמָּאָה. וּוְתָרֵן אִיהוּ,
 עֵבִיד וּוְתָרְנוּתָא לְאִינוּן
 דְּמִקְרָבִין בְּהַדְרִיהָ. דָּא קְמִיטָא
 בְּאֵת ס' וְאֵת ז'. וְכַד הוּי
 סִיב, מִתְחַלְפֵּן (ס"א צִיורָא
 דְּאֵתוּן) אֵתוּן, אֵת ז' בְּרִישָׁא,
 וְאֵת ס' בְּהַדְרִיהָ. לָאוּ אִיהוּ
 וּוְתָרֵן, אֵלָא בְּבִיתִיהָ. אֵעֻלַּח
 בְּמַמוּנִיהָ. רַמָּאָה לָא הוּי.
 אֵעֵדִי גְרַמִּיָּה מַהוּוּ אֲרַחָא.
 עַל קְרִיעָא שְׁמַא לָא, אִית חַד
 רִישוּמָא זְעִיר, דְּמַחָה
 לִיהָ בַר נֶשׁ בְּיוֹמֵי עוֹלָמּוּי,
 אֲטִים עֵינָא יְמִינָא. חֲמִשׁ
 קְמִיטִין עַל רִישָׁא דְּחוּטְמִיָּה, בְּפוּתִיָּה בֵּין קְרִיעֵי עֵינוּי. שְׁעָרָא
 קְמִיטָא זְעִיר עַל רִישִׁיהָ. קְמִיט דְּעֵינִין. דָּא אִיהוּ בְּאֵת ז'
 בְּלַחֲדוּי. בְּלָא סְכֻלְתָּנּוּ. שְׁנַעוּנָא בְּלִפְיָה. בְּהִיל בְּעוּבְדוּי.
 חַד שְׁרֻטוּטָא עַל מַצְחִיהָ. וְאַרְבַּע אֲחֻרָנִין זְעִירִין. לִית בֵּיהָ

בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִזְמַנִּין
 לָא. בְּדִינָא לָא אֵצְלַת.
 אֲתֵרַחַק אִיהוּ מִן דִּינָא. וְרָזָא
 דָּא אֵת נ' בְּלַחֲדוּי, דְּלָא
 אֲתֵכְלִילַת בְּאֵת ז'. וּבְגִין
 דְּלָא אֲתֵכְלִילַת בְּאֵת ז',
 אֲתֵרַחַק מִן דִּינָא, וְלָא קָאִים
 בֵּיהָ, וְרַחֲמוּתָא אִיהוּ סְטָרָא
 דִּילִיהָ.

מַצְחָא דְּאִיהוּ בְּלָא עֵגוּלָא,
 וְאִיהוּ רַבְרָבָא. הָאִי
 אִיהוּ בַר נֶשׁ דְּכָל זְמַנִּין כַּד
 קָאִים, וְכַד אָזִיל, כְּפִיָּה
 רִישִׁיהָ. הָאִי אֲתֵפְלִיג לְתֵרִין
 לְסֵטְרִין, וְאִינוּן סְטְרִי
 שְׁנַעוּנָא. סְטָרָא חֻדָּא אִיהוּ
 שְׁנַעוּנָא דְּאֵתְחוּזִי, וּבְנֵי נֶשָׁא
 קְמִיטִין עַל רִישָׁא דְּחוּטְמִיָּה, בְּפוּתִיָּה בֵּין קְרִיעֵי עֵינוּי. שְׁעָרָא
 קְמִיטָא זְעִיר עַל רִישִׁיהָ. קְמִיט דְּעֵינִין. דָּא אִיהוּ בְּאֵת ז'
 בְּלַחֲדוּי. בְּלָא סְכֻלְתָּנּוּ. שְׁנַעוּנָא בְּלִפְיָה. בְּהִיל בְּעוּבְדוּי.
 חַד שְׁרֻטוּטָא עַל מַצְחִיהָ. וְאַרְבַּע אֲחֻרָנִין זְעִירִין. לִית בֵּיהָ

מֵהִימְנוּתָא, לָא יִשְׁתַּתַּף בַּר
 נָשׁ בְּהַדְרִיָּה, דְּלֹא יִצְלַח.
 חַיִּיבָא אִיהוּ לְמֵאֲרִיָּה בְּכָל
 עוֹבְדוּי. חַד תּוֹלְדוּתָא זְעִירָא
 אֵית לִיה עַל יִרְכָא שְׂמַא לָא.
 לְזַמְנִין אַתְּמַחֵי, וְלְזַמְנִין
 אַתְּיִלִּיד. וְאִי אַרְבַּע
 שְׂרַטוּטִין עַל מַצְחִיָּה, כָּל הַנִּי
 אֵית בֵּיה, אָבַל לֵית בֵּיה
 תּוֹלְדָתָא. וְאִי תַלְת רַבְרַבִּין
 וְתַלְת זְעִירִין, שְׁפִירו
 דְּשַׁעְרָא אִיהוּ, וְאִיהוּ
 בְּאַמְצַעִיתָא. עַד כָּאן רָזָא
 דְּשַׁעְרָא.

מַצְחָא מִתְּפָרְשָׂא בְּשַׁעְרָא,
 וּמַצְחָא מִתְּפָרְשָׂא
 בְּעֵינֵין, עֵינָא מִתְּפָרְשָׂא
 בְּשַׁעְרָא, לְדִ סְטְרִין. בְּכַת
 עֵינָא, בְּנוּוֹנִין דְּעֵינָא, בְּחוּרוֹ
 דְּעֵינָא, בְּאוּכְמוֹ דְּעֵינָא. כָּל
 אִסְתַּכְלוּתָא לְאַסְתַּכְלָא, בְּכָל אֵינוֹן
 סִימְנִין דְּשִׁית דְּקֶאמְרוֹ, לֵית
 לְהוּ אֶלָּא מִי"ג שְׁנִין וְלַעִילָא, דְּאַתְּפָרְשָׂא
 רוּחַ קְדָשָׁא מְרוּחַ
 מְסֻבָּא. בַּר בְּשַׁרְטוּטֵי בְּלַחוּדוּי,
 דְּשַׁרְטוּטִין פִּין זְעִירָא וּבִין רַב
 מִתְחַלְפֵי תְדִיר וְכֵן בְּכָלְהוּ.

אַחַרְנִין יְדַעִין שְׁגֵעוֹנָא,
 דְּאַשְׁתְּמוּדְעָא קָמִי כְּלָא.
 וְאִיהוּ טְפָשָׂא.

בְּמַצְחִיָּה אֵית ד' קָמִיטִין
 רַבְרַבִּין, לְזַמְנִין
 בְּשַׁעְתָּא דְּמַלִּיל קָמִיט לֹון
 בְּמַצְחִיָּה, וְלְזַמְנִין דְּאַתְּפִשֵׁט
 מַצְחִיָּה בְּמִשְׁכִּיָּה, וְלֹא
 אַתְּחֻזוֹן. אֵינוֹן קָמִיטִין
 אַתְּחֻזוֹן, קָמִיטִין אַחַרְנִין
 רַבְרַבִּין בְּסִטְרָא דְּעֵינוּי,
 חַיִּיךְ לְמַגְנָא. פּוּמִיָּה רַבְרַבָּא.
 לָאו אִיהוּ בַר נָשׁ לְתוּעֵלְתָא.
 סִטְרָא אַחַרָא אִיהוּ. שְׁגֵעוֹנָא
 דְּאַתְּפִסֵי בֵּיה, וּבְנֵי נָשָׂא לָא
 מְסַתְּכְלֵן בֵּיה. וְאִיהוּ אַתְּחַכֵּם
 בְּמָה דְּאַשְׁתַּדֵּל, וְאַפִּילוּ
 אִסְתַּכְלוּתָא לְאַסְתַּכְלָא, בְּכָל אֵינוֹן
 סִימְנִין דְּשִׁית דְּקֶאמְרוֹ, לֵית
 לְהוּ אֶלָּא מִי"ג שְׁנִין וְלַעִילָא, דְּאַתְּפָרְשָׂא
 רוּחַ קְדָשָׁא מְרוּחַ
 מְסֻבָּא. בַּר בְּשַׁרְטוּטֵי בְּלַחוּדוּי,
 דְּשַׁרְטוּטִין פִּין זְעִירָא וּבִין רַב
 מִתְחַלְפֵי תְדִיר וְכֵן בְּכָלְהוּ.

בְּתִיב (שמות יח) וַיִּבְחַר מֹשֶׁה
 אֲנָשֵׁי חַיִל מִכָּל
 יִשְׂרָאֵל וְגו', דְּאִילוּ עַל אֵינּוֹן
 סִימְנִין אַחֲרָנִין בְּעָא וְלֹא
 אֲשַׁבַּח. וְכֵן (דברים א) הִבּוּ לָכֶם
 אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיְדוּעִים
 לְשַׁבְּטֵיכֶם. מֵאֵי יְדוּעִים.
 דְּאֲשַׁתְּמוּדְעָאן בְּאֵינּוֹן
 סִימְנִין, וְאֲשַׁבַּח, פֶּר נְבוֹנִים
 דְּלֹא אֲשַׁבַּח.
 עֵינָא בְּרֹזָא דְּאֵת ר' וְאֵת פ',
 דְּנְבִינִין חֲוָרִין וְשַׁעְרָא
 סוּמְקָא. אֵי נְבִינִין דְּעֵינּוּ
 חֲוָרִין, דָּא הוּא פֶּר נֶשׂא
 דְּאֲעֲטְרִיכוּ בְּנֵי נָשָׂא
 לְאֶסְתְּמָרָא מְנִיָּה. כָּל מְלוּי
 בְּרַמָּאוּתָא. פְּקִיחָא אִיהוּ.
 נְטִיר דְּבָבוּ. דָּא אִיהוּ בְּאֵת
 ר' בְּלַחֲדוּי. וְלֹא אֶתְחַבֵּר
 בְּהַדִּיָּה אֵת פ'. אֵת דָּא,
 אֲזֵלָא וְשֹׂאט עֲלֵיהּ, וְלֹא אֶתִּישָׁבֵא בִּיהּ. עֵינּוּ דְּדָא שְׁקִיעִין, בְּהִיל
 בְּעוּבְדוּי. וְכֵן כָּל מֵאן דְּעֵינּוּ שְׁקִיעִין, אֲעֲטְרִיד לְאֶסְתְּמָרָא מְנִיָּה
 בְּכָל עוּבְדִין. רַמָּאָה אִיהוּ, וּבְרַמָּאוּתִיהּ יְהִיב טַעְמָא לְמְלוּי.
 מַצָּחָא דִּילֵיהּ רַב, וְלֹא עֲגוּלָא. תְּרִין רְשִׁימִין רַבְרַבִּין אֲזֵלִין בְּפּוֹתָא

בְּאוּרֵייתָא, אָבֵל לָא לְשָׁמָה,
 אָלָא בְּגִין לְאֶתְגָּאָה בְּפָנֵי
 עֲמָא. וְכֹלָא בְּלַחֲשֵׁי וּבְגַאֲוֹת
 לְבָא, לְאֶחְזָאָה דְּאִיהוּ זַכָּאָה
 וְלֹא חֲכִי. כָּל מְלוּי לָאו
 אֵינּוֹן לְשָׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד.
 הוּא, אָלָא בְּגִין בְּנֵי נָשָׂא.
 וְחָשִׁיב מַחֲשָׁבִין, וְאֶנְהִיג
 גְּרַמִּיָּה. כְּמִנְהַגָּא דְּלִבְר,
 דִּיסְתַּכְּלוֹן בִּיהּ. הֵא אִיהוּ
 בְּרֹזָא דְּאֵת נ', דֵּי בְּכֹלְלָא
 דְּאֵת ז'.

מַצָּחָא דְּאִיהוּ בְּעֲגוּלָא
 רַבְרַבָּא, פְּקִיחָא
 אִיהוּ, דְּבְרָנוּ (ס"א דְּבְרָנוּ) דְּכֹלָא
 בִּיהּ. יָדַע בְּכָל מַה
 דְּאֶשְׁתַּדֵּל, אֲפִילוּ בְּלֹא
 אֲזֵלָא וְשֹׂאט עֲלֵיהּ, וְלֹא אֶתִּישָׁבֵא בִּיהּ. עֵינּוּ דְּדָא שְׁקִיעִין, בְּהִיל
 בְּעוּבְדוּי. וְכֵן כָּל מֵאן דְּעֵינּוּ שְׁקִיעִין, אֲעֲטְרִיד לְאֶסְתְּמָרָא מְנִיָּה
 בְּכָל עוּבְדִין. רַמָּאָה אִיהוּ, וּבְרַמָּאוּתִיהּ יְהִיב טַעְמָא לְמְלוּי.
 מַצָּחָא דִּילֵיהּ רַב, וְלֹא עֲגוּלָא. תְּרִין רְשִׁימִין רַבְרַבִּין אֲזֵלִין בְּפּוֹתָא

דְּמַצְחִיָּה, מִסְטָר לְסִטָּר,
וְאַרְבַּע זַעֲרִינִן. שְׁעָרָא דִּילִיָּה
תְּלֵיאָא. קָרִיר מוּחָא אִיהוּ.
וְעַל דָּא פְּקִיחָא הוּי. אוּדְנױ
זַעֲרִינִן, בְּדִרױעױ שְׁעָרָא רַב.
נְקִיד אִיהוּ בְּנִקּוּדִין דְּרִשְׁמִין
אוּפְמִין. וְאִי רִשְׁמִין סוּמְקִין,
תַּב לְזַמְנִין לְמַעְבַּד טִיבוּ,
וְאַתְקִיִּים בִּיהַ זְמָנָא זַעֲרָא,
וְלְזַמְנִין תַּב לְקַלְקוּלִיָּה.
חֲמֵדָן אִיהוּ.

זְרַעָא דְדוּד בְּהַפּוּכָא. דְּדוּד
מְלָכָא יָרִית דָּא
סוּמְקָא שְׁפִירָא, לְמַעְבַּד
דִּינָא, וְלְמַעְבַּד שְׁפִירוֹ
דְּעוּבְדוּי. עֵינױ עֵינִין דְּרַחֲמִי,
יְתַבִּין עַל שְׁלִימוֹ, סְלִקִּין
חֲנָא וְחַסְדָּא. חַד חוּטָא
יְרוּקָא אָזִיל בְּגוּוּיָּיהוּ.
בְּשַׁעְתָּא דְּאַגָּח קְרָבָא, הַהוּא
חוּטָא אַתְהַפֵּךְ וְאַתְהוּי סוּמְקָא פּוּרְדָּא. גַּח רוּגְזִיָּה בְּקְרָבָא, תַּב
הַהוּא חוּטָא כְּמַלְקָדְמִין. גִּסִּין (פֶּסֶס) רַבְרַבִּין הוּוּ בְּעֵינױ. הוּוּ חֲדָאן.
תְּאִיבִין לְמַחֲמִי. נְקוּדִין בְּתַלְתַּת גּוּוּנִין, חֲדוּ דְלָבָא הוּוּ בְּלַב כְּלָא,
חֲיִיבִיא דְּמַסְתַּבְּלִין בְּהוּ, הוּוּ זַעֲיִן וְדַחֲלִין, סְלִקִּין בְּלַבִּיָּהוּ
אִימְתָא וְדַחֲלִין.

אוּמְנָא דִּיּוּלִּיָּה לִיָּה. אַצְלַח
בְּכָל מַה דְּאַשְׁתַּדַּל.
וּבְמִמוּנָא, לְזַמְנִין אַצְלַח,
לְזַמְנִין לָא. מְמַלְהַ זַעֲרָא
אַסְתַּכַּל בְּמַלִּין סְגִיאִין. גְּבוּן
אַקְרִי. לָא חֲיִישׁ לְמַלִּין
דְּעַלְמָא, וְאַפִּילוּ דִּינְדַּע
דִּיתְפְּסִיָּה (ד' ע"ב ע"ב) בְּהוּ לָא
חֲיִישׁ לוּזַן, וְלָא שְׁוִי עַל
לְבִיָּה. רְכִיךְ לְבָא אִיהוּ.

תִּרִין קְמִיטִין עַלְאִין רַבְרַבִּין
בְּמַצְחִיָּה. חַד קְמִיטָא
עַל עֵינָא חַד, וְחַד קְמִיטָא
עַל עֵינָא אַחְרָא. וְאַשְׁתַּכְּחוּ
תַּלְתַּת קְמִיטִין רַבְרַבִּין
בְּמַצְחִיָּה, בְּאַלִּין דְּעֵינִין,
בַּר קְמִיטָא תַתְּאָה, דְּאִיָּהוּ
חוּטָא אַתְהַפֵּךְ וְאַתְהוּי סוּמְקָא פּוּרְדָּא. גַּח רוּגְזִיָּה בְּקְרָבָא, תַּב
הַהוּא חוּטָא כְּמַלְקָדְמִין. גִּסִּין (פֶּסֶס) רַבְרַבִּין הוּוּ בְּעֵינױ. הוּוּ חֲדָאן.
תְּאִיבִין לְמַחֲמִי. נְקוּדִין בְּתַלְתַּת גּוּוּנִין, חֲדוּ דְלָבָא הוּוּ בְּלַב כְּלָא,
חֲיִיבִיא דְּמַסְתַּבְּלִין בְּהוּ, הוּוּ זַעֲיִן וְדַחֲלִין, סְלִקִּין בְּלַבִּיָּהוּ
אִימְתָא וְדַחֲלִין.

מִצָּחָא דִּילִיָּה רַב עַגּוּלָא
 בְּשִׁפְרוֹ, וְכֹל אֲתוּוֹן
 אֲתַחְזוּן וְסֻלְקִין בֵּיהּ, אֵלִין
 סֻלְקִין וְאֵלִין נְחֻתִין. אֵינּוּן
 דְּנַחְתִּין סֻלְקִין, יְהִבִין
 דּוּכְתָא אֵלִין לְאֵלִין. בְּגִין כִּד
 רְשִׁימִין דִּילִיָּה סֻלְקִין
 בְּאַרְכָּא לְעֵילָא. גְּבִינִין
 דְּעֵינּוּי רַחֲמִין לְרַחֲמָנוּתָא.
 לָא אוּכְמִין וְלָא סוּמְקִין,
 אֵלָא בִּין תְּרִין גְּוּוּנִין. בַּת
 עֵינָא דְלִגּוּ, אַחֲזִי כָּל דִּיוּקְנִין
 דְּעֵלְמָא, חוּטָא סוּמְקָא
 סַחְרָא לִיָּה, וְחֻדּוּא סַחור
 סַחור כְּלָא.

שִׁירוּתָא, דְּחֵיבִין מְקַרְבִין
 לְמַחְמִי, אֵינּוּן
 חֵיבֵיָא חֲמָאן לֹון חֵיבָאן,
 רַחֲמֵי חָנָא וְחַסְדָּא. לְכַתֵּר
 תּוּקְפָא וּדְחִילוֹ וְאַמְתָּנוּ
 וְרוּגְזָא. וְעֵינּוּי יוֹנִים לְגַבִּיָּהּ. מַאי יוֹנִים. דְּעַבְדִין לֹון אוּנָאָה
 לְחֵיבֵיָא. כְּמָה דְאֵת אָמַר (ויקרא סד) לֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ
 וּכְתִיב (שיר השירים א) עֵינֶיךָ יוֹנִים. מְקַרְבֵן, וּמְרַחֲקוּ. כָּל דִּיוּקְנִין
 דְּעֵלְמָא כְּלָהוּ כְּלִילֵן בְּאַנְפוּי. שְׁעָרָא דְרִישִׁיָּה, הוּהּ רְשִׁים בְּגוּוּנֵי
 שְׁבַעָה זֵינֵי דְהָבָא.

אֲתַפְּלַג עַל עֵינִין. דָּא
 חָשִׁיב מִחֻשְׁבִין לְגוּ וְלָא
 לְבַר. בְּגִין דְּלָא חָשִׁיב לְבַנֵי
 נְשָׂא בְּעוּבְדוּי, וְדַחִיל אִיהוּ
 לְפּוּם שְׁעָתָא, וְלָא יִתִיר.
 לְפִיוּסָא, אֲתַפְּיִסָא בְּעוּבְדוּי
 דְלְבַר מְקַמֵי בַר נָשׁ, לָאו
 אֵינּוּן, אֵלָא לְזַמְנִין כְּרַבֵיָא,
 וְלְזַמְנִין בְּחַכְמָה. דָּא אִיהוּ
 בְּרוּזָא דְאֵת נ', דְאִיהוּ
 בְּלַחְוּדוּי, דְּלָא אֲתַכְּלִיל
 בְּאֵת ז'. וְחַלְשָׂא אִיהוּ, דְּלָא
 אֲתַכְּלִיל בְּאֵלִין אֲתוּוֹן
 קְדַמָּי, אֵלָא אֲסַתְמִיד לְאֵת
 ס' לְאֲתַכְּלִיל בֵּיהּ. וְלָא
 בְּאֲתוּוֹן קְדַמָּי. עַד הַכָּא
 רְזִין דְּחַכְמָתָא דְּמִצָּחָא.

וְרוּגְזָא. וְעֵינּוּי יוֹנִים לְגַבִּיָּהּ. מַאי יוֹנִים. דְּעַבְדִין לֹון אוּנָאָה
 לְחֵיבֵיָא. כְּמָה דְאֵת אָמַר (ויקרא סד) לֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ
 וּכְתִיב (שיר השירים א) עֵינֶיךָ יוֹנִים. מְקַרְבֵן, וּמְרַחֲקוּ. כָּל דִּיוּקְנִין
 דְּעֵלְמָא כְּלָהוּ כְּלִילֵן בְּאַנְפוּי. שְׁעָרָא דְרִישִׁיָּה, הוּהּ רְשִׁים בְּגוּוּנֵי
 שְׁבַעָה זֵינֵי דְהָבָא.

חֲמִינָא בְּסַפְרָא דְאָדָם
 קְדַמָּאָה, דְאָמַר
 חֲכִי דִיּוֹקְנִין דְמִשְׁיָחָא
 קְדַמָּאָה, לְסִיְהָרָא, גְּזוּן
 דִּילִיָּה, זְהָב יִרְקַרְק בְּאַנְפוּי.
 גְּזוּן דִּילִיָּה, זְהָב אוֹפִיר
 בְּדִיקְנִיָּה. גְּזוּן דִּילִיָּה, זְהָב
 שְׂבָא בְּגִבְיָנוּי. גְּזוּן דִּילִיָּה
 (דברי הימים ב ג) זְהָב פְּרוּזִים,
 בְּקִרְיָצִין דְעַל עֵינּוּי. גְּזוּן
 דִּילִיָּה, זְהָב סְגוּר בְּשַׁעְרָא
 דִּירִישִׁיָּה. גְּזוּן דִּילִיָּה, זְהָב
 מוּפּוּ עַל חֲדוּי בְּלוּחָא דְעַל
 לְבִיָּה. גְּזוּן דִּילִיָּה זְהָב
 תְּרִשִׁישׁ, עַל תְּרִין דְרוּעִין.
 כָּל שְׂבָעָה גְּזוּנִין אֵלֶּיךָ, הוּוּ
 רְשִׁימִין, עַל כָּל אֵינּוֹן הוּכְתִי
 דְשַׁעְרוּי.

בְּדְרוּעָא יְמִינָא, הָוָה חָקִיק
 וְרָשִׁים רְשׁוּמָא
 חֲדָא סְתִים מְבַנֵי נְשָׂא, מְגַדֵּל חָקִיק בְּאַרְיָה. וְאַלְף זַעִירָא רְשִׁים
 בְּגִיָּה, וְסִימְנָא דָּא (שיר השירים ד) אֵלְף הַמְּגִן תָּלוּי עָלָיו. כָּל זְמַנָּא
 דְאַנְחַ קְרָבָא, הַהוּא רְשִׁימָא סְלָקָא וּבִלְטָא, וְעַל מְגַדֵּל מְכַשְׁפָּשָׂא
 הַאי אֵלְף, וּכְדִין אַתְתַּקַּף לְאַנְחָא קְרָבָא. כַּד עָאֵל בְּקְרָבָא

בְּרָזָא דְעֵינִין, בְּרָזָא דְאָת
 ס', בְּהַהוּא גְּזוּנָא
 דְסַחְרָא לְבַר, וּכְמָה דִּיתְבָּא
 עֵינָא, דִּיתְבָּא עַל שְׁלִימוּ,
 דְלָא שְׁקִיעַ, הַאי לָאו רַמָּאָה
 הִיא, וְרַחִיק מְרַמָּאוּתָא,
 דְלָא אֵית בֵּיה כָּלָל.

גְּזוּנֵי דְעֵינִין אֵינּוֹן ד'.
 חֲוורוּ לְבַר, דְסַחְרָא
 עֵינָא, כְּגוּונָא דְכָל בַּר נֶשׁ.
 לְגוּ מְנִיָּה אוּכְמָא דְסַחְרָא,
 וְאַתְכְּלִיל חֲוורוּ וְאוּכְמוּ
 כְּחֲדָא. לְגוּ מְנִיָּה יְרוּקָא.
 וְאַתְכְּלִיל בְּאוּכְמָא. לְגוּ
 מְנִיָּה הַהוּא בֵּת עֵינָא,
 נְקוּדָא אוּכְמָא. דָּא אֵיהוּ בַּר
 נֶשׁ דְחִינְךָ תְּדִיר, וְחֲדֵי בְּחֲדוּי.

חֲדָא סְתִים מְבַנֵי נְשָׂא, מְגַדֵּל חָקִיק בְּאַרְיָה. וְאַלְף זַעִירָא רְשִׁים
 בְּגִיָּה, וְסִימְנָא דָּא (שיר השירים ד) אֵלְף הַמְּגִן תָּלוּי עָלָיו. כָּל זְמַנָּא
 דְאַנְחַ קְרָבָא, הַהוּא רְשִׁימָא סְלָקָא וּבִלְטָא, וְעַל מְגַדֵּל מְכַשְׁפָּשָׂא
 הַאי אֵלְף, וּכְדִין אַתְתַּקַּף לְאַנְחָא קְרָבָא. כַּד עָאֵל בְּקְרָבָא

מִכְשָׁכָשָׂא הַהוּא אַרְיָה,
 וּבְדִין אֶתְגַּבֵּר כְּאַרְיָה, וְנִצַּח
 קֶרְבִּין. וְהַהוּא מְגֻדֵל
 אֶתְרֵהִיט, וְסִימְנִיה (משלי יח)
 בּוֹ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָב. וְנִשְׁגָב
 דָּוִד מִשְׁנֵאוֹי דְלֹא יִכְלִין
 לְגַבִּיהַ. וּמִן סְמִינִן אֵלִין
 וְרִשִׁימִין אֵלִין, הוּוּ רִשִׁימִין
 בְּדַרְעִיהַ שְׂמָא לֹא. רְשׁוּמָא
 דְּבַר נֶשׂ אֶתְרָא לָאוּ כְּהֵאִי.
 עֵינִין צְהִיבִין פְּקִיעִין,
 שְׁנַעוּנָא בְּלִיבִיהַ.
 מִצְחָא רַב. שְׁעָרוֹי סְגִיאוּן,
 תְּלִיין, רְחִיקוּן מִמְשָׁכָא
 דְּרִישָׁא. פְּקִיחָא אִיהוּ. פּוּם
 מְמַלְל רְבֵרְבָן. שְׁפוּן דִּילִיהַ
 עֲתִיקוּן מְאַרְיָה דְּלִישְׁנָא
 בִּישָׁא.

בְּמִצְחִיהַ תְּלַת שְׂרַטוּטִין, אִי
 בְּעֵינִיהַ תְּרִין
 בְּלַחְדוּי, וְשׁוּרְיִיקָא זְהִיר
 לְגַבִּיְהוּ. עֲבִירָה אֲזַדְמַנַּת לְגַבִּיהַ, וְאַשְׁתִּזִּיב מִיְנָה.

וְאִי שׁוּרְיִיקָא חָדָא סוּמְקָא לְגוּ בְּעֵינָא, קִימָא בְּאַרְפָּא, וְתִרִין
 זְעִירִין תְּחוּתִיהַ, וְחַד דְּאַעְבַּר בְּעֵינֵיו. דְּדִין אִית לִיהַ עִשָׂא

וְחָשִׁיב מַחְשָׁבִין לְטָב, וְלֹא
 אֶשְׁתְּלִימוּ אִינוּן מַחְשָׁבִין,
 בְּגִין דְּסָלִיק לֹון מִיַּד
 מִרְעוּתִיהַ. אֶשְׁתַּדֵּל בְּמִילִי
 דְּעֵלְמָא. וְכַד אֶשְׁתַּדֵּל בְּמִילִי
 דְּשְׂמִיָּא, אֶצְלַח. הַאי
 אֶצְטְרִיךְ לְאַתְתְּקַפָּא בֵּיהַ
 לְאַשְׁתַּדֵּלָא בְּאוּרִייתָא, דְּהָא
 יֶצְלַח בְּהַ.

גְּבִינִי עֵינֵיו רְבֵרְבִין, וְכִסְיִין
 לְתַתָּא. בְּאִינוּן גְּוּוּנִין
 דְּעֵינָא אִית רִשִׁימִין סוּמְקִין
 דְּקִיקִין בְּאַרְפָּא. אִינוּן
 רִשִׁימִין אֶקְרוּן אַתּוּן זְעִירִין
 דְּעֵינָא. בְּגִין דְּאִינוּן גְּוּוּנִין
 דְּעֵינָא. אִי (דף ע"ג ע"א) נְהִרִין
 בְּנְהִירוּ, הַהוּא נְהִירוּ סָלִיק

שׁוּרְיִיקִי סוּמְקִי, דָּא הָוָה בְּאַת ר' בְּלַחְדוּי, וְשׁוּרְיִיקָא זְהִיר
 לְגַבִּיְהוּ. עֲבִירָה אֲזַדְמַנַּת לְגַבִּיהַ, וְאַשְׁתִּזִּיב מִיְנָה.

אֶתְוֹן לְאֶתְחַזָּא, לְאִינוֹן
מְאִירֵי דְמִדִּין. בְּאִינוֹן רְשִׁימִין
אֶחְרַנִּין דְּקִיקִין, וְהֵאֵי אִיהוּ
בְּאֵת ס', וּכְלִילָא בְּאֵת ה'.

עֵינִין יְרוּקִין דְּסַחְרִין (ב"א
דמסחרא) בְּחֹורוֹ,

וּמִתְעַרְבִין אִינוֹן יְרוּקִין,
בְּהֵהוּא חֹורוֹ. רַחֲמָנָא אִיהוּ,
וְאִיהוּ חָשִׁיב תְּדִיר
לְתוּעֲלֵתִיה, וְלֹא חָשִׁיב
לְנִזְקָא דְאַחְרַנִּין כְּלוּם.

גְּוֹנָא אוּכְמָא לֹא אֶתְחַזִּי
בֵּיה. חָמִיד אִיהוּ
וְלֹא מִסְטָרָא בִישָׂא. וְאִי
סֻלְקָא בִידֵיה מִסְטָרָא בִישָׂא,
לֹא יִתּוּב מְנִיה. מְהִמָּנָא
אִיהוּ בְּמָה דְאַשְׁתְּמוּדְעָא.

בִישָׂא, בְּאֶתְתָא אֶסוּרָה,
וְעֵדִין עִשָׂא קִימָא. כְּדִין
תְּשַׁתְּכַח בְּמַעֲחִיה, חַד
שְׂרֻטוּסָא לְאַרְכָּא. מְקַרִיעָא
יְמִינָא חַד שְׁעָרָא וְאַרְבַּע
זְעִירִין תְּחוּתִיה, וְחַד דְּאַעְבְּר
בִּינֵיהוּ לְפּוּתֵיה.

וְאִי יִתְפָּרֵשׁ מֵהֵהוּא חֲטָאָה,
תְּשַׁכַּח בְּעֵינֵיה, תְּרִין
שׁוּרְיִיקִין דְּקִיקִין, אֶזְלִין
בְּפּוּתֵיה דְּעֵינָא, וְלֹא אַעְבְּר
חַד בִּינֵיהוּ, וְכֵן בְּמַעֲחָא.
וּמִזְמֵן דְּאֶתְפָּרֵשׁ מֵהֵהוּא
חוּבָה, הוּא מְזִמֵן ט' יוֹם,
דְּהָא מִתְּמָן וּלְהֶלְאָה,
יִתְמַחוּן רְשִׁימִין אֶלִין,
וְיִתְיִלְדוּ אֶחְרַנִּין.

עֵינִין דְּקִיקִין, וּמִתְהַפְּכֵן
זְעִיר בְּסוּמְקָא. דָּא
אִיהוּ פְּקִיחָא. כָּל מְלוֹי (ס"א

בתיובתא) בְּחִיּוּבָא. בְּמַעֲחוּי תְּשַׁכַּח רְשִׁימִין תְּלַת. חַד רַב, דְּאַעְבְּר
מִסְטָרָא דָּא לְסְטָרָא דָּא. וְתִרִין אֶחְרַנִּין דְּלֹא עֶבְרִין. קְרִיעִין
דְּעֵינֵי רַבְרַבִּין. מְאִירֵיה דְּקִישֵׁי אִיהוּ. כַּד מְלִיל, קְמוּט בְּחוּטְמִין,
בְּרוּגְזִיה, (ס"א א) אִי בְּקִישֵׁי דְלִבִּיה. זְקִיף שׁוּם בִישׁ עֲלִיה. בִישׁ
בְּעֵינֵי דְכָלָא. כָּלָא שְׁנַאִין לִיה. אַעֲלַח לְזִמְנִין וּלְזִמְנִין לֹא.

תֵּלֶת שְׁעָרִין רַבְרַבִּין בְּחֵדוּי
 עַל לְבִיָּה. שְׁפֹוֹן דִּילִיָּה
 עֲתִיקוֹן, מְאִרִיָּה גְּאוֹתָא
 בְּשַׁנְעוֹנָא. לִישָׁנָא בִישָׁא.
 שְׁעָרוּי שְׁעִיעִין רַבְרַבִּין
 וְסַגִּיאִין. אֲנַפּוּי
 אֲנַפִּין אַרְיִכִין זְעִיר, וְעַנּוּלִין
 זְעִיר, לְזַמְנִין אֲתַחְרַט מִכָּל
 מַה דְּעָבַד וְתָב לְקַלְקוּלִיָּה.
 בְּעִינִיָּה תִשְׁכַּח שׁוּרְיִיקוֹן,
 תֵּרִין בְּעִנָּא דִימִינָא, וְחַד
 בְּעִנָּא דְשַׁמְאֵלָא. אוּדְנױ
 זְעִרִין, קַיִמִין בְּקִיּוּמָא.

זְרַעָא דְדוּד בְּהַפּוּכָא. זְרַעָא
 דְדוּד כָּל סִימְנִין אֵלִין
 לְטָב, וְלַמְעַבַּד טִיבוּ. בַּר
 שְׁפֹוֹן רַבְרַבִּין, דְּכָל מֵאן
 דְּשַׁפּוּתִיָּה רַבְרַבִּין, מְאִרִיָּה
 דְּלִישָׁנָא בִישָׁא אִיהוּ, בִּין
 זְכָאָה, בִּין חֲיִיבָא. בַּר אִי
 צְדִיק גְּמוּר הוּא. וּבְזִכּוּי דִּילִיָּה נֶצַח וְנָטִיר גְּרַמִּיָּה.

עִינִין יְרוּקִין, זְעִיר מְגוּוֹן סוּמְק אֲזִיל בִּינִיָּהוּ, בְּמַצְחִיָּה תֵּרִין
 רְשׁוּמִין, מַסְטְרָא דָא לְסַטְרָא דָא, וְחַד לְעִילָא זְעִירָא, וְחַד
 לְתַתָּא. אִיהוּ בְּאֵת פ' וְאֵת ר'. דָּא מַצְחִיָּה רַב בְּעַנּוּלָא, אִיהוּ טָב

וּבַמָּה דְלָא אֲשַׁתְּמוּדְעָא לָאו
 מְהִימָנָא אִיהוּ. מְאִרִיָּה דְרִזִּין
 אִיהוּ, בְּמִלָּה דְאִיהוּ רִזָּא,
 עַד דִּישְׁמַע לְהַהוּא רִזָּא
 בְּאַתְר אַחְרָא. כִּיּוֹן דְשַׁמַּע
 לִיָּה גְּלִי כְּלָא. וְלָאו עֲמִיָּה
 רִזָּא כְּלָל, דְּכָל מְלוּי לָאו
 אִינּוֹן בְּשְׁלִימוּ. גְּוּוּנִי עֵינּוּי
 סַחְרָן בְּחַוּוּרוּ וּבִירוּקָא. דָּא
 אִיהוּ בְּרִזָּא דְאֵת ה',
 וְאֵתִכְלִיל בְּאֵת ז', וּבְאֵת ס'.
 עִינִין צְהִיבִין יְרוּקִין,
 שְׁגַעוֹנָא אִית
 בֵּיָּה. וּבְגִין שְׁגַעוֹנִיָּה אִיהוּ
 פּוּם מְמִלָּל רַבְרַבִּין, וְעַבִּיד
 גְּרַמִּיָּה כְּבַר נָש רַב,
 בְּרַבְרַבְנױ. וּמֵאן דְּאֵתְתַקַּף

לְכַלֵּא. יִהְיֶה מִכָּל מַה דְּאִית
 לִיה לְכָל בְּרַ נֶשׁ. וְתָרַן אִיהוּ.
 שְׁעָרוֹי שְׁעִיעַ וְתָלִי. בְּסֵטֶר
 יִמְיָנָא אִית לִיה תְּוֹרוֹ
 דְּשְׁעָרֵי, מִיּוֹמָא דְּאֵתְּבְּרִי.

מִתְּנִיתִין. בְּנֵי עֲלָמָא
 מְאָרִיהוֹן דְּסִכְלָתְנֹו, פְּקִיחִין
 עֵינֵינִין, מְאָרִיהוֹן
 דְּמַהִימְנוּתָא, דִּי הוּהּ גְּנִיזָא
 בְּכוּ. מֵאן מְנַכּוֹן דְּסִלִּיק
 וְנַחֲתִית. מֵאן דִּי רוּחַ אֱלֹהִין
 קְדִישִׁין בֵּיתָא. לִיקוּם וְלִינְדַע,
 בְּשַׁעְתָּא דְּסִלִּיק בְּרַעוּתָא
 דְּרִישָׁא תְּוֹרָא, לְמַבְרִי אָדָם,
 בְּטַשׁ בְּגוֹ בּוּצִינָא תְּדָא,
 וּבְטַשׁ בּוּצִינָא בְּפִשְׁטוֹ
 דְּנְהִיר, וְהַהוּא פְּשִׁיטוֹ
 דְּבוּצִינָא אִפִּיק נִשְׁמַתִּין.

אוּף הָכִי בְּטַשׁ גּוֹ טְנָרָא תְּדָא
 תְּקִיפָא, וְאִפִּיק הַהוּא
 מְרַקְמָא בְּכַמְהָ גּוֹנֵינִין, וְהַהוּא
 שְׁלֵהוּבָא סְלָקָא וְנַחֲתָא, עַד דְּהַהוּא פְּשִׁיטוֹ (נ"א פְּטִישׁוֹ) בְּטַשׁ בֵּיתָא,
 וְתַב וְאִתִּישֵׁב בְּדוּכְתִיָּה, וְאִתְּעֵבִיד רוּחָא דְּחֵיָּא.

וְהַהוּא רוּחָא אִתְּתַחֲם, וְנִטִּיל גּוֹן חַד מִשְׁמַשָּׂא. נַחֲתִית לְתַתָּא,

בֵּיתָא, נְצַח לִיה. לֹא אִתְּחַזִּי
 לְרִזִּין דְּאוּרִייתָא, דְּהָא לֹא
 שְׁכִיךְ בְּלִבֵּיהּ, בְּאִינוֹן רִזִּין.
 דְּעֵבִיד גְּרַמִּיה רַב בְּהוּ. דָּא
 אִיהוּ בְּרִזָּא דְּאֵת ה',
 וְאִתְּפִלִּיל בְּאֵת ז' בְּלַחֲדוּי,
 וְאִתְּרַחַק מֵאֵת ס'. וּבְגִין
 דְּאִיהוּ עֵבֵד גְּרַמִּיה
 בְּרַבְרַבְנוּ, אִתְּרַחַק מִנִּיה
 מֵאֵת ס', וְלֹא אִתְּקִרִיב
 בְּהַדִּיה. דָּא כַּד אִיהוּ מִלִּיל,
 עֵבִיד קְמִיטִין סְגִיִּין
 בְּמִצְחִיה.

עֵינֵינִין תְּוֹרוֹן, דְּסַחְרוֹן זְעִיר
 בִּירוּקָא, מְאָרִיה

דְּרוּגָזָא, וְרַחֲמָנָא אִיהוּ לְרוּב
 זְמַנִּין. וְכַד אִתְּמַלִּי רוּגָזָא,
 טִינָרָא שְׁלֵהוּבָא תְּדָא מְלַהֲטָא,
 שְׁלֵהוּבָא סְלָקָא וְנַחֲתָא, עַד דְּהַהוּא פְּשִׁיטוֹ (נ"א פְּטִישׁוֹ) בְּטַשׁ בֵּיתָא,
 וְתַב וְאִתִּישֵׁב בְּדוּכְתִיָּה, וְאִתְּעֵבִיד רוּחָא דְּחֵיָּא.

וְהַהוּא רוּחָא אִתְּתַחֲם, וְנִטִּיל גּוֹן חַד מִשְׁמַשָּׂא. נַחֲתִית לְתַתָּא,

נָטִיל גְּזוּן חֵד מְסִיֶּה־רָא. סָטָא
 לִימִינָא, נָטִל גְּזוּן מְיִיא,
 כָּלִיל בְּפּוּמָא דְאַרְיֵה חֲדָא.
 סָטָא לְשִׁמְאֵלָא, נָטִל גְּזוּן
 אִשָּׂא, כָּלִיל בְּפּוּמָא דְחֵד
 שׁוּר, סוּמְקָא כְּוּרְדָּא. סָטָא
 לְקַמְיָה, נָטִל גְּזוּן רוּחָא,
 כָּלִיל בְּפּוּמָא דְחֵד נֶשֶׁר
 רַבְרָבָא, רַב גְּדַפְיָן, מְאַרְיֵה
 דְנוּצָה, כָּל גְּזוּנִין בֵּיה
 מִתְחַמָּאן. סָטָא לְאַחוּרָא,
 נָטִל גְּזוּן עֶפְרָא, כָּלִיל מְדִי
 סְטְרֵי עֲלָמָא. בְּפּוּמָא דְאַדָּם,
 וְכָל דִּיּוֹקְנֵין מְסַתְּכְּלֵן לְגַבְיָה.
 אֲתִישֵׁב הַהוּא רֹחָא
 בְּהַהוּא עֶפְרָא,
 וְאֲתִלְבֵּשׁ בֵּיה. כְּדִין הַהוּא
 עֶפְרָא, מְכַשְׁכְּשָׂא וְנַחַת
 לְתַתָּא, וְכַנְשׁ עֶפְרָא מְדִי
 סְטְרִין דְעֲלָמָא, וְאֲתַעְבִּיד
 דִּיּוֹקְנָא חֲדָא וּפְרַעְצוּפָא, וְהַהוּא רֹחָא אֲתַטְּמַר מְגוּ לְגוּ. וְהַהוּא
 עֶפְרָא דְאֲתַכְּנִישׁ מְדִי סְטְרִין בְּטֵשׁ לְגַבְיָה נֶפֶשׁ כָּלִילָא בְּעֶפְרָא

(ס"א בְּרוּחָא.)

וְהַהוּא נֶפֶשׁ אִיהוּ יְסוּדָא לְעוֹבְדֵי גּוֹפָא. כְּפּוּם עוֹבְדֵין דְהַהוּא נֶפֶשׁ
 בְּגוּפָא, הִכִּי אֲתַחֲזִי בְּמִשְׁכָּא לְבַר. רוּחָא דָּא אֲתַטְּמַר לְגוּ.

לִית בֵּיה רְחִימוּ כָּלִל,
 וְאֲתַהֲפֵךְ לְאַכְזָרִיּוּת. לָאו
 אִיהוּ מְאַרְיֵה דְרִזִין, דָּא
 אִיהוּ בְּרֹזָא דְאֵת ה',
 דְאֲתַכְּלִיל בְּאֵת ס'.

עֵינִין יְרוּקִין וְחַוּוּרִין כְּחֲדָא,
 וְזַעִיר מְגוּוֹן אוֹכֵם
 בְּהוּ, דָּא אִיהִי מְאַרְיֵה
 דְרִזִין, וְאַצְלַח בְּהוּ. וְאִי
 שְׂאֲרֵי (דף ע"ג ע"ב) בְּאַצְלַחוּתָא
 אֲצַלַח וְסָלִיק. שְׂנְאוֹי לָא
 יִכְלִין לִיָּה, וְאִיהוּ שְׁלִיט
 עַלִיָּהוּ בְּשׁוּלְטָנוּ, וְאֲתַכְּפִיין
 קַמְיָה. דָּא אִיהוּ בְּרֹזָא דְאֵת
 כ', דְאֲתַכְּלִיל בְּרֹזָא דְאֵת ס'.
 וְעַל דָּא אִיהוּ שְׁלִיט, אִי

שְׂאֲרֵי בֵּיה. עַד הָכָא רִזִין
 דִּיּוֹקְנָא חֲדָא וּפְרַעְצוּפָא, וְהַהוּא רֹחָא אֲתַטְּמַר מְגוּ לְגוּ. וְהַהוּא
 עֶפְרָא דְאֲתַכְּנִישׁ מְדִי סְטְרִין בְּטֵשׁ לְגַבְיָה נֶפֶשׁ כָּלִילָא בְּעֶפְרָא

וְהָהוּא אַחֲזֵי לְבַר, סָלִיק
 וְנַחֲת, וּבִטֵּשׁ בְּאַנְפּוּי, וְאַחֲזֵי
 דִּיּוֹקְנֵין וּרְשִׁימִין. בִּטֵּשׁ
 בְּמַצְחִיה, אַחֲזֵי דִּיּוֹקְנֵין
 וּרְשִׁימִין בִּטֵּשׁ בְּעֵינָיו, וְאַחֲזֵי
 דִּיּוֹקְנֵין וּרְשִׁימִין. הֵדָא הוּא
 דְכַתִּיב, (ישעיה a) הַפֶּרֶת
 פְּנִיָּהֶם עֲנָתָה בָּם.

בוֹצִינָא דְאַתְמִשְׁדַּךְ מִנִּיה
 מְדִידוֹ, דְחָד
 חוּטָא יְרוּקָא, שְׁלֵהֲבוּתָא
 דְתַהוּ. בִּטֵּשׁ בִּידוּי בְּשַׁעֲתָא
 דְבַר נֶשׁ נְאִים, וּרְשִׁים
 רְשִׁימִין וְשֶׁרְטוּטִין בִּידִיה,
 וּכְפּוּם עוֹבְדֵין דְבַר נֶשׁ הָכִי
 אַתְרִשִׁים. וְאַלִּין אַתְוּן
 מִתְהַפְּכֵן מִתְתָא לְעֵילָא,
 וַיְדַעִי לֹון חֲבָרִי קְשׁוּט,
 בְּרִשִׁמוֹ דְאַתְוּן דְבוֹצִינָא,
 וְכָל אֵלִין חִילִין דְלָגוּ בְּבַר
 נֶשׁ, עֲבָדִין רְשׁוּמִין וְשֶׁרְטוּטִין
 אַתְוּן מִתְהַפְּכֵן. מֵאַן דְרָקִים
 דָּא, רָקִים בְּשַׁפּוּלֵי מִשְׁכְּנָא.
 בְּמָה דְאַתְ אָמַר, (תהלים קלט) רְקֻמַּתִּי
 בְּתַחֲתִיּוֹת אֶרֶץ. בְּרִיךְ הוּא
 בְּרִיךְ שְׁמִיה לְעֵלְמִי וְלְעֵלְמֵי
 עֵלְמִין. עֵינֵין חוֹרָא, וְאַבְרִין
 סוּמְקִין, בְּאַתְרִיה דְנִפְיָק
 מִנִּיה, דָּא אִיהוּ
 בְּאַת פ' וְאַת ר' כְּלִילָא
 כְּתָדָא.

דְעֵינֵין לְאַיְנוֹן מְאָרִי
 דְחֻכְמַתָּא.

רָזָא דְאַנְפִּין, לְאַיְנוֹן מְאָרִי
 דְחֻכְמַתָּא פְּנִימָתָא.

דִּיּוֹקְנֵין דְאַנְפִּין, לָאו אִינּוֹן
 בְּרִשִׁימִין דְלְבַר, אָלָא בְּגוֹ
 רְשִׁמָא דְרָזִין פְּנִימָאִין.

דְדִּיּוֹקְנֵין דְאַנְפִּין, מִתְהַפְּכֵן
 מְגוֹ דִּיּוֹקְנֵין דְרִשִׁמוֹ

דְאַנְפִּין, סְתִימִין בְּרוּחָא
 דְשֶׁרִיא לְגוֹ. וּמְגוֹ הָהוּא

רוּחָא, אַתְחֲזֵי לְבַר דִּיּוֹקְנֵין
 דְאַנְפִּין, דְאַשְׁתְּמוּדְעֵן לְגַבִּי

אַיְנוֹן חֲכִימִין.

דִּיּוֹקְנֵין דְאַנְפִּין
 אַשְׁתְּמוּדְעֵן מְגוֹ

רוּחָא. רוּחָא אִית בְּבַר נֶשׁ,
 עֲבָדִין רְשׁוּמִין וְשֶׁרְטוּטִין
 אַתְוּן מִתְהַפְּכֵן. מֵאַן דְרָקִים
 דָּא, רָקִים בְּשַׁפּוּלֵי מִשְׁכְּנָא.

בְּמָה דְאַתְ אָמַר, (תהלים קלט) רְקֻמַּתִּי
 בְּתַחֲתִיּוֹת אֶרֶץ. בְּרִיךְ הוּא
 בְּרִיךְ שְׁמִיה לְעֵלְמִי וְלְעֵלְמֵי
 עֵלְמִין. עֵינֵין חוֹרָא, וְאַבְרִין
 סוּמְקִין, בְּאַתְרִיה דְנִפְיָק
 מִנִּיה, דָּא אִיהוּ

בְּאַת פ' וְאַת ר' כְּלִילָא
 כְּתָדָא.

מִצְחִיהָ רַב, תִּלְתֵּי שְׂרָטוּטִין
 סֶלְקִין בְּמִצְחִיהָ,
 שִׁית זְעִירִין אַחֲרָנִין. סוּמָק
 הוּא וְלֹא סוּמָק, קִימָא בֵּין
 תֵּרִין גְּוֹנִין. שְׁעָרִיהָ אוּף
 הָכִי. אֲנָפוּי רַבְרָבֵן. שְׁעָרִיהָ
 קָמִיט, וְלֹא כָּל כַּד. תְּלֵי זְעִיר
 תַּחֲוֹת אוּדְנױ. טָב אִיהוּ,
 מָאֲרִי דְמַהִימְנוּתָא, מָאֲרִי
 דְרוּגְזָא תַקִּיף, בְּשַׁעֲתָא
 דְאַתְרָגִּין.

הָהוּא סוּמָקָא דְתַחֲוֹת עֵינָא,
 אַתְפֶּשֶׁט בְּעֵינֵיהָ.

רוּגְזִיהָ בִישׁ. בְּשַׁעֲתָא דְמַלִּיל
 בְּרוּגְזִיהָ סְתִים פּוּמִיהָ, וְנִפְיָק
 תַּנְגָּא מִנְחִירוּי. וְלִזְמַן זְעִיר
 נַח רוּגְזִיהָ, וְלֹא כָּל רוּגְזִיהָ,
 עַד יוּמָא אַחֲרָא, אוּ תֵרִין
 יוּמִין. דָּא אַעֲלַח לְזַמְנִין,
 וְלִזְמַנִּין לָא. אַבְל קָאִים
 תְּדִיר בְּאַעֲלָחוּתָא, בֵּין זְעִיר וּבֵין רַב.

וְאִי סוּמָקָא דְפּוּם עֵינָא, זְעִיר כְּחוּטָא, וְלֹא אַתְפֶּשֶׁט בְּשַׁעֲתָא
 דְרוּגְזִיהָ בְּעֵינָא, וְאִית בֵּיהָ כָּל הַנִּי סִמְנִין. חֲלָשָׁא בְּלִבָּא.
 וְאִיהוּ דְחִיל מִכָּלָא, שִׁנְתִּיהָ לָא אַתֵּיִישֵׁב בֵּיהָ. חָשִׁיב תְּדִיר

דְרִזִין דְאַתּוּן חֲקִיקִין בֵּיהָ.
 וּכְלָהוּ אַתּוּן סְתִימִין גּוּ
 הָהוּא רוּחָא, וְלִפּוּם שַׁעֲתָא
 סֶלְקִין רְשִׁימִין דְאַיִנוּן אַתּוּן
 לְגוּ אַנְפִּין. וּכְמָה דְאַיִנוּן
 אַתּוּן סֶלְקִין, הָכִי אַתְחֻזִין
 אַנְפִּין, בְּדִיּוּקְנִין רְשִׁימִין
 לְפּוּם שַׁעֲתָא, בְּחִיזוּ דְלָא
 קִימָא. בַּר אִיִּנוּן מָאֲרִי
 דְחֲכַמְתָּא דְאַתְקִימָן בְּהוּ,
 וְלֹא אַתְנַשִּׁי מִנֵּיִהוּ.

הָהוּא אַתְרֵי דְאַקְרִי עֲלָמָא
 דְאַתֵּי, (אֲדוּר רְזָא דְאַוּרִייתָא)

וּמִתְמַן נַפְקָא רְזָא
 דְאַוּרִייתָא, בְּכִלְהוּ אַתּוּן
 דְאַיִנוּן כ"ב אַתּוּן, כְּלָלָא
 דְכִלָּא. וְהָהוּא נְהָרָא דְנַפְיָק

מִחֲשָׁבִין וְדָחִיל מִכְּלָהוּ.
וְאַעֲלַח לְכָלֵּא. מֵאֲרִיָּה
דְּגָרִיעַ (דג'ידא). לָא חָשׁ
לְגִיּוֹפָא.

לְזַמְנִין תֵּב בְּתִיּוּבְתָא וְדָחִיל.
וּמְנֹו דְחִילֹו, כְּדִין
תְּשַׁבַּח בְּעֵינִיהַ יְמִינָא, הַהוּא
סוּמְקָא דְפּוּם עֵינָא, בְּסוּפָא
בְּשַׁפּוּלֵי עֵינָא, וְחַד שׁוּרְיִיקָא
דְקִיק סוּמְקָא בְּעֵינִיהַ
שְׁמָא לָא, וְאִי מִתְחַלְפֵי מַה
דִּימִינָא לְשְׁמָא לָא, וּמַה
דְּשְׁמָא לָא לִימִינָא, כְּדִין
אִיהוּ בְּקַלְקוּלִיהַ. וְתֵב וְתֵבֵר
גְּזִיזָא דְבִרְדָא, בְּגִין
לְאַעֲבָרָא עֵבִירָה.

תֵּרִין קְמִיטִין עַל רִישָׁא
דְעֵינָא, וְתֵלֵת
לְתַתָּא. וּבְרַגְלִיהַ שְׁמָא לָא,
בְּאַעֲבָרָא דְאַמְצֵיתָא, שִׁית
שְׁעָרִין, וּבְזַמְנָא אַחְרָא

חֲמִשׁ, וְהַשְּׁתָּא שִׁית, חַד זְעִירָא בִּינְיָהוּ. עֵינִין אֹפְכִינִין, וְקָרִיעִין
דְעַל עֵינוּי רַבְרָבִין, סְגִיִּאִין שְׁעָרִין, אֵלִין עַל אֵלִין, וְאֵינוּן עֵינִין
אֹפְכִינִין וְיִרוּקָא, אֲזִיל בְּגוּוּיָהוּ, וְהוּא יִרוּקָא אֲטַבַּע יִתִיר. הַאי

מֵעֵדֶן, נְטִיל כְּלָא. וְכַד פֶּרְחֹן
מִנִּיהַ אֵינוּן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין,
כְּלָהוּ מְצִטְיָרִין בְּצִיּוּרָא
דְאֵינוּן אֲתוּוּן, וְהָכִי נִפְקִי
כְּלָהוּ. וּבְגִין כֶּהָ, רוּחָא דְבֵר
נִשׁ דְּמְצִטְיָרָא בְּצִיּוּרָא
דְאֲתוּוּן, עָבִיד צִיּוּרָא
בְּאַנְפִּין.

אֲמַר לִיהַ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי
הָכִי צִיּוּרָא דְאִימָא,
לָא מְצִטְיָרָא גּוּ הַהוּא
רוּחָא, אֲמַרוּ, הָכִי שְׁמַעְנָא
מִנִּיהַ דְמַר, דְּצִיּוּרָא דְאֲתוּוּן
מִסְטָרָא דְלַעֲיָלָא, וְצִיּוּרָא
דְאִימָא מְצִטְיָרָא בְּהַהוּא
רוּחָא לְתַתָּא. צִיּוּרָא דְאֲתוּוּן
אַתְגְּנִיזוּ לְגוּ, וְצִיּוּרָא
דְאִימָא בְּלִיט לְבֵר.

אֵיִת לִיָּה חֲמִשׁ שְׁרֻטוּטִין
בְּמִצְחָא, תְּרִין דְּעִבְרִין
מִסְטָר לְסִטְר. וְתַלְתָּ דְּלֵא
עִבְרִין וְכוּ'.

השלמה מדהשמטות (סימן ז)

וְזֶה סִימוֹן, וְתַלְתָּ דְּלֵא
עִבְרִין, הֵאֵי אִיהוּ בְּאֵת
פ' וְאֵת א' וְכוּלָּא פ"א
בְּאִשְׁלֻמוֹתֶיהָ. אֵת ר', לִית
בֵּיהַ כְּלָל. שְׁעָרוֹי אִוְכְמִין
תְּלִיין וְלֵא שְׁעִיעִין, דָּא אִיהוּ
בְּרֵשׁ דְּשְׁתִּיק תְּדִיר, אֲבָל
פְּקִיחָא אִיהוּ, מְאָרִיָּה
דְּלִישְׁנָא בִישָׂא. מְלוֹי
בְּרוּגְזָא, פּוּם מְמִלָּל רְבִרְבָּן,
אֲעֻלָּה וְלֵא אֲעֻלָּה. מְאָרִיָּה
קְטָטָה בְּבֵיתֶיהָ, לָא חֵישׁ
לִיקְרָא דְּבֵר נָשׁ, חַד בְּפוּמָא
וְחַד בְּלִבִּיהָ, הַפְּכַפְּךָ
בְּלִישְׁנֵיהָ. גְּבִינִין דִּילִיָּה
סְמִקִּין זְעִיר. וְאֵיִת קִמְטָא תְּחוֹת
מִסְטָר יְמִינָא, וְתִרִין תְּחוֹתֶיהָ, חַד מְנִיָּהוּ זְעִיר מְאֲחָרָא. דָּא
שְׂכִיב בְּנִדָּה מִיּוּמִין זְעִירִין וְחֻבִּיָּה רְשִׁים בֵּיהַ רְשִׁימִין אֲלִין.
בֵּין כְּתָפוּי אֵיִת לִיָּה רוּשָׁם חַד וְד' שְׁעָרִין בֵּיהַ חַד מְנִיָּהוּ

צִיּוּרָא דְּאִימָא, פְּנֵי אָדָם,
פְּנֵי אֲרִיָּה, פְּנֵי
שׁוֹר, פְּנֵי נֶשֶׁר. וְרוּחָא
עִבִיד צִיּוּרָא דְּכֻלְהוּ לְבַר
לְפּוּם שְׁעָתָא, בְּגִין דְּכָל מַה
דְּאִיהוּ מִסְטָרָא (דף ע"ד ע"א)
דְּרוּחָא בְּלֻטָא לְבַר, וְאֲתַחֲזִי
וְאֲתַגְּנִיז. וְכָל הַנִּי דִּיּוֹקְנִין,
אֲתַחֲזִיין, מִתְּצִיִּירִין בְּצִיּוּרָא
דְּאֲתוּון אָף עַל גַּב דְּאִינִון
גְּנִיזִין. אֲלִין אַרְבַּע דִּיּוֹקְנִין
אֲתַחֲזִיין לְפּוּם שְׁעָתָא,
לְאִינִון מְאָרִי דְּעֵינִין,
דִּידְעִין בְּרוּזָא דְּחַכְמָתָא
לְאַסְתְּכָלָא בְּהוּ.

צִיּוּרָא קְדָמָא"ה, כַּד אֲזִיל
בְּרֵשׁ בְּאַרְחָ קְשׁוּט, אִינִון
סְמִקִּין זְעִיר. וְאֵיִת קִמְטָא תְּחוֹת
מִסְטָר יְמִינָא, וְתִרִין תְּחוֹתֶיהָ, חַד מְנִיָּהוּ זְעִיר מְאֲחָרָא. דָּא
שְׂכִיב בְּנִדָּה מִיּוּמִין זְעִירִין וְחֻבִּיָּה רְשִׁים בֵּיהַ רְשִׁימִין אֲלִין.
בֵּין כְּתָפוּי אֵיִת לִיָּה רוּשָׁם חַד וְד' שְׁעָרִין בֵּיהַ חַד מְנִיָּהוּ

בְּאַמְצֵיתָא רַב וּתְלִי, וּג' אַחֲרֵינֵי זְעִירִין. וְעַד לָא הָוּה עֲבִירָה דָא, הָווּ תְּלַת זְעִירִין. וְחַד דְּאַתְרָשָׁם בֵּיהּ דְּקִיק וּזְעִיר מְכֻלָּהוּ. הָהוּא רוּשָׁם הָוּה בֵּיהּ מְקַדְמַת דְּנָא אוּכְס, וְאַיְנוּן שְׁעָרִין תּוֹרִין כְּלָהוּ, הַשְׁתָּא לָאוּ הָכִי. אֲלֵא רוּשָׁם אוּכְס וְחַד סוּמְקָא בְּרֻשֵׁמוֹ וּסְלוּפְתָא בְּאַמְצֵיתָא, וְהָהוּא שְׁעָרָא דְאַתְרֵי בֵּין אַחֲרֵינֵי. רִישֵׁיהּ סוּמְק וּשְׂאָרָא תּוֹר.

אִי תָב בְּתִיּוּבְתָא, תְּשַׁכַּח בְּעֵינֵיהּ יְמִינָא חַד חוּרָא, תּוֹר גּוֹ הָהוּא אֲכַמָּא. בְּמַצְחֵיהּ ג' שְׂרַטוּטִין עֲבָרִין, וְתֵרִין דְּלֵא עֲבָרִין. הָהוּא רוּשָׁם אוּכְס וְסַחְרֵינֵיהּ חוּטָא סוּמְק וּבְגוֹ הָהוּא חוּטָא חַד שְׁעָרָא דְקִיק זְעִיר, וְתְּלַת שְׁעָרִין בְּאַמְצֵיתָא כּוּלָּהוּ כְּחַדָּא זְעִירָא. יַחֲכֵם בְּאוּרֵייתָא (א) יוֹלִית, וְלֵא יַעֲלַח בְּעוּבְרוֹי.

וְאִי יְרוּקָא דְעֵינָא לֵא יַעֲטֹבַע כָּל כַּד, וְעֵינֵי אוּכְמִין וְחַד חוּטָא וְסוּמְק זְעִיר אַעֲבַר בֵּין אֵינֹן גּוֹנֵנִין, כְּדִין אִיהוּ בְּאֵת פ'.

דִּידְעִין בְּרֻזִין דְּמַרְיָהוּן מְסַתְּכָלֵן בֵּיהּ, בְּגִין דְּהָהוּא רוּחָא דְלָגוּ, מְתַתְּקָנָא בֵּיהּ, וּבְלִיט לְבַר, צִיּוּרָא דְכָלָא. וְהָהוּא צִיּוּרָא אִיהוּ צִיּוּרָא דְאָדָם, וְדָא אִיהוּ צִיּוּרָא שְׁלִים יִתִיר מְכָל צִיּוּרִין. וְדָא אִיהוּ צִיּוּרָא, דְאַעֲבַר לְפּוּם שְׁעָתָא, קָמִי עֵינֵייהוּ דְחַכְמֵי לְבָא. הָאִי כַד מְסַתְּכָלֵן בְּאַנְפוּי לְבַר, אֵינֹן אַנְפִין דְקֵימָן קָמִיהּ, עֵינֵינִין דְלְבָא רְחִים לוּן.

אַרְבַּע סִימְנִין דְאַתּוּן אִית בְּהוּ, שׁוּרֵייקָא חַד בְּלִיט בְּשַׁכְּיּוֹ, בְּסִטְרָא דִימִינָא, וְשׁוּרֵייקָא חַד שְׁעָרָא דְקִיק זְעִיר, וְתְּלַת שְׁעָרִין בְּאַמְצֵיתָא כּוּלָּהוּ כְּחַדָּא זְעִירָא. יַחֲכֵם בְּאוּרֵייתָא (א) יוֹלִית, וְלֵא יַעֲלַח בְּעוּבְרוֹי.

וְאִי יְרוּקָא דְעֵינָא לֵא יַעֲטֹבַע כָּל כַּד, וְעֵינֵי אוּכְמִין וְחַד חוּטָא וְסוּמְק זְעִיר אַעֲבַר בֵּין אֵינֹן גּוֹנֵנִין, כְּדִין אִיהוּ בְּאֵת פ'.

בְּשְׁלִימוֹ, וּבְאוֹת ר' בְּלַחֲדוּי.
בְּמַצְחִיהָ תִּשְׁכַּח שֵׁית
שְׂרָטוּטִין. תֵּלֶת עֲבָרִין,
וּתְלַת לָא עֲבָרִין, שְׁעָרִיהָ
תְּקִיף וְלֹא כָּל כַּף, תְּלִי וְלֹא
תְּלִי, הָאִי אִיהוּ בְּשְׁלִימוֹ לְכָל
כַּר נָשׁ, קַמְצָן אִיהוּ. לִית
בֵּיהּ חִידוֹ, וְאִפִּילוּ בְּחֻדְהָ
לָא חֲזִי כְּדוֹנָא חֲזִי. אֲמִים
אוֹדְנִיהָ שְׂמָאֲלִיהָ. בְּשִׁינוּי
אִית תֵּלֶת רִבְרִבִּין מְלַעֲיָלָא.
וַיְהִיבִין לֹון דּוּכְתָא אִינּוֹן
דְּלִתְתָא. מְהִימְנָא אִיהוּ וְלֹא
(ד"ח דף כ"ו ע"ד) כָּל כַּף, אֲנַפּוּי
אַרִיכִין וְלֹא שְׁפִירִין. קָלִיָּה
כְּאַתְתָא, וּמִלּוּי כְּאַתְתָא,
יִמְנָח פּוּמִיָּה בְּמִלּוּי, אֲפִתַּח
אַצְבָּעָן דִּידוּי בְּמִלּוּלִיָּה.
כַּד אָזִיל, אֲקָדִים לִיהָ
בְּלִיתָא דְּפָרְסָא, דְּלֹא יַחֲוּב

כַּר נָשׁ לְגַבִּיהָ. עָלִיָּה כְּתִיב (דברים כ"ד) כִּי תוֹעֵבָה הִיא לְפָנַי יְיָ.

עֵינִין יְרוּקִין וְאַלִּין סִימְנִין בֵּיהּ, וְאַנְפּוּי אַרִיכִין שְׁפִירִין. שְׁעָרוֹי
אוּכְמִין וּמְרִיטִין מְלַעֲיָלָא בְּרִישָׁא, רִישִׁיָּה רַב. כַּד אָזִיל,
כְּפִיָּה רִישִׁיָּה. קָרִיעִין דְּעֵינּוּי בְּקַדְמָאָה עָלִיָּהוּ כְּתִיב (משלי א') מִנֵּעַ
רַגְלָךְ מִנְּתִיבְתָהּ.

דְּכֻלִּיל תְּרִין אַחְרָנִין דְּאַחֲיָדָן
בֵּיהּ, בְּסִטְרָא דְשְׂמָאֲלָא.
וְאַלִּין ד' סִימְנִים, אִינּוֹן ד'
אַתּוּן, דְּאַקְרוּן עֵדוֹת
וְסִימְנָא דָּא ע'. הֵהוּא
שׁוּרִיָּקָא דְסִטְרָא יְמִינָא,
דְּבִלִיט בְּשְׁכִיבּוֹ. ד' וְאַינּוֹן
תְּרִין אַתּוּן דְּמִתְחַפְּרִין בֵּיהּ
(ס"א ר"ת אִינּוֹן עֵדוֹת) ו"ת אִינּוֹן
הֵהוּא שׁוּרִיָּקָא דְכֻלִּיל תְּרִין
אַחְרָנִין, וְדָא אִיהוּ רִזָּא
דְּכְתִיב, (תהלים פא) עֵדוֹת
בֵּיהוֹסֶף שְׁמוֹ דְּכָל מֵאן
דְּחָמָא לִיהָ הָוָה רַחִים לִיהָ
בְּלִבּוּי, וּבְרַחֲמֵי אֲשֶׁתָּלִים.

זְרָעָא דְדוֹד מִתְהַפְּכִין בֵּיהּ
חִיזוּ דְגוּוֹנִין, וּבְגִין כַּף טָעָה

כַּר נָשׁ לְגַבִּיהָ. עָלִיָּה כְּתִיב (דברים כ"ד) כִּי תוֹעֵבָה הִיא לְפָנַי יְיָ.

שְׁמוּאֵל, דְּכָתִיב, (שְׁמוּאֵל א טז)
 אֶל תִּבַּט אֶל מְרֵאֵהוּ, בְּגִין
 דְּסִטְרָא אַחְרָא הוּהּ בֵּיה
 בְּאַלְיָאב, דְּלֹא הוּהּ הָכִי
 בְּדוּד, דְּיִוְקְנִין דְּדוּד טְמִירִין
 אִינּוּן, דְּהָא דְּיִוְקְנִין דְּסִטְרָא
 אַחְרָא, אַתְּכֻלִּיל גּוֹ דְּיִוְקְנִין,
 וְהָהוּא דְּיִוְקְנָא דְּסִטְרָא אַחְרָא
 אַתְּחֻזִי בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא,
 דְּאַעְבֵּר עַל עֵינִין לְפִנּוּם
 שְׁעֵתָא, וּבְהִיל לְבָא וּדְחִיל,
 וּלְבַתֵּר (שְׁמוּאֵל א טז) וְטוֹב רוּאֵי
 וַיִּי עָמוּ. וְדָא אִיהוּ עֵדוּת
 לְגַבִּיָּהּ.

דְּיִוְקְנָא דָּא דְּאָדָם, כְּלִיל
 כָּל דְּיִוְקְנִין, וְכֻלְהוּ כְּלִילָן
 בֵּיהּ, הָאֵי לֹא בְּהִיל בְּרוּחִיָּהּ.

עֵינִין רַבְרַבִּין וַיְרוּקִין דָּא
 אִיהוּ בְּתַרִּין אַתְּנוּן, ר' **פ"א**.
 חַד יְחִידָא וְחַד
 בְּשָׁלִימוֹ. בְּמַעְחִיָּה שְׂרָטוּטָא
 דְּאִזִּיל וְעֵבֵר מְסִטְרָא לְסִטְרָא,
 וְתַלְתָּ אַחְרָנִין אִית דְּלֹא
 עֵבֵרִין. מַעְחִיָּה רַב. קְרִיעִין
 דְּעַל עֵינוּי, לֹא רַבְרַבִּין.
 בְּדִיקְנִיָּה שְׁעָרָא טַפִּי. דָּא
 בְּאַנְפוּי שְׁפִירוֹ סוּמְקָ.
 שְׁעָרִיָּה שְׁעִיעַ וְלֹא כָּל כְּהָ,
 דְּחִיל חֲטָאָה אִיהוּ, רְחִים
 אִוְרִיָּתָא אִיהוּ. רְחִים לְאַיְנוּן
 דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּהָ. חַדִּי בְּכֻלָּא,
 עֵבֵד טִיבּוֹ לְכֻלָּא, כְּדִיבָא
 לְתוּעֵלְתִיָּהּ. מְהִימְנָא אִיהוּ
 לְרִזִּין דְּאִוְרִיָּתָא. טָב אִיהוּ
 לְמַלְיָן דְּעֵלְמָא. מֵאן
 דְּאַשְׁתַּתֵּף בְּהִרִיָּה לֹא
 אַעְלַח, לֹא אִיהוּ וְלֹא אַחְרָא.

אַעְלַח אִיהוּ בְּלַחֲדוּי דְּהָא אֶת ר' גְּרִים. פְּגִים אִיהוּ בְּרִישִׁיָּה.
 לְעִילָא רִישׁוּמָא דְּחַד מְכַתְּשָׁא דְּהוּהּ לִיה תַּפְּזָן, דְּעֵבֵד לִיה חַד
 רַבִּיָּא בְּאַבְנָא בְּלֹא רְעוּ וְכוּנְנָה, וְאַיְכָסִי בְּשְׁעָרָא. וְהָהוּא
 רִישׁוּמָא דְּמְכַתְּשָׁא כְּגוּנְנָא דְּגִימָ"ל יוֹנִית. מְהִימְנָא אִיהוּ לְגַבִּיָּה
 בְּנֵי נָשָׂא, סְלִיק לְמַהוּי רִישָׁא דְּעַמִּיָּה, עַד הָכָא רִזִּין דְּעֵינִין.

וְאֵיִת רְזִין אֲחֶרְנִין דְּעֵינִין
 דְּמַתְּפָרְשִׁין מְנַיְיהוּ.
 עֵינִין דְּמַעְמָקוֹן וְחַיִּיכָאן, דָּא
 אִיהוּ בְּשִׁלְמוֹ דְּאַתְוּוֹן בְּר
 דְּקַדְמָאָה. ר' וּבְתַר פ' דָּא
 אִיהוּ בְּר נָש דְּאַצְלַח
 בְּעוֹבְדוֹי ג' שְׂרָטוּטִין
 בְּמַצְחִיָּה, מַצְחִיָּה עֵגִיל. עֵינִוי
 נְהִירִין מְרַקְמָן עוֹבֵד צִיּוֹר
 (דְּבִיז) קִימִין עַל שְׁלִימוֹ.
 שְׁנָאוֹי יִפְלוּ תַּחֲוֹתִיהוּ.
 פְּקִיחָא אִיהוּ, אֲצַלַח בְּכֻלָּא,
 בְּהִיל בְּעוֹבְדוֹי. טָב אִיהוּ עִם
 בְּנֵי נָשָׂא, מְלוֹי בְּקִשְׁיוֹ וּבְלָא
 דְּחִילוֹ. וְתָרַן אִיהוּ עֲבִיד
 טִיבוּ וְלָא לְשִׁמְהָ.

שְׁעָרִיָּה שְׁעִיעַ וְתִלְיָא
 וְלִישְׁנִיָּה פְּחָרְבָא.
 תַּחֲוֹת עֵינִוי קְמִיטִין תְּלַת
 רַבְרָבָן וְתִלַּת זְעִירִין, וְאִי

אֵיִת ד' וְתִלַּת רַבְרָבָן. כְּדִין תִּשְׁפַח תְּרִין (ד"ח דף כ"ז ע"א) שְׂרָטוּטִין
 בְּמַצְחִיָּה עֲבָרִין מְסָטֵר לְסָטֵר וְג' דְּמָטוּ וְלָא מָטוּ. תַּחֲוֹת טְבוּרִיָּה
 קִימָא רְשִׁימָא חַד צִיּוֹרָא דְּרִישָׁא דְּבַר נָש אֹנְפָס וְחֹנּוּר. תְּרִין
 שְׁעָרִין תְּלִיין בֵּיהּ, הֵהוּא בְּר נָש אֲתַכְשָׁל בְּאַתַּת גְּבַר מִיּוּמִין

בְּשַׁעְתָּא דְּרוּגְזִיָּה אִיהוּ
 בְּנֵיִיחָא, וּמְלוֹי בְּנֵיִיחָא,

וּמִיד אֲתַפֵּיִיס. (דָּ ע"ד ע"ב)

זֶרְעָא דְּדוּד דְּאַתְחֲזִי בֵּיהּ
 הֵהוּא דִּיּוֹקְנָא
 בְּקַדְמִיתָא, דְּאַעְבֵּר לְפּוּם
 שַׁעְתָּא עַל עֵינִין, בְּרוּגְזִיָּה
 בְּנֵיִיחָא, מִיד אֲתַפֵּיִיס. אָבֵל
 נָטִיר דְּבָבוּ כְּנָחַשׁ לְסוּפָא.
 בְּגִין דִּהֵהוּא סְטָרָא גְרָמָא
 לִיָּה, דְּסַחְרָא בְּכֻל סְטָרִין.
 אָבֵל מוּחָא דְּבָגוּ קְלִיפָה
 וְלָבָא מְתִישָׂרָא, וַיִּצִיבָא דָּא
 לְאִינוּן זַפְּאִין. אָבֵל חֵיִיבִין
 לָא מִתְּעַבְרָן מִהֵהוּא דִּיּוֹקְנָא
 קַדְמָאָה בִּישָׂא, וְאַתְחַבְרָן
 (וְאַסְתָּאבִּין) בֵּיהּ בְּכֻלָּא.

רְחוּקִין וְלֹא תָב מֵהָהוּא
 חוֹבָה. מְרַעִין רַדְפִּין
 אֲבִתְרִיה, וְעַל דָּא אֵינּוּן
 מְרַעִין, חַד דְּצַעִיק לְאוּשְׁדָּא
 שְׁתֵּין וְלֹא יָכִיל, דְּעַד כְּעַן
 הָהוּא חוֹבָה תְּלִיָא בְּקַדְלִיה.
 דְּנַחֵשׁ עֲקִימָא וְשְׁלִיט עֲלֵיה
 בְּדָא, וְדָא לְסוּף יוֹמִין
 דְּסִיבּוּ.

וְאִי תָב בְּתִיּוּבְתָא בְּזִמְנָא
 דְּאִיהוּ בְּחִילִיה, הָהוּא
 רְשִׁימָא אֲזַעֲרִת דִּיּוֹקְנָא
 וְשַׁעֲרִין לֹא תְלִיָין בֵּיה כְּלָל.
 וְאִי תָב בְּתִיּוּבְתָא בְּסוּף
 יוֹמוֹי כַּד מְרַעִין רַדְפִּין
 אֲבִתְרִיה, כְּדִין הָהוּא
 רְשִׁימָא קְמִיט, וְשַׁעֲרִין תְּלִיָין
 בֵּיה, וְהָהוּא מְרַעָא לֹא
 אֲעֲדִיאוּ מִנִּיה, מִגּוּ דְּתְלִיָא
 בְּקַדְלִיה דְּנַחֵשׁ, בְּגִין דְּהָהוּא
 נַחֵשׁ, כְּיֻן דְּאֲחִית הָהוּא

חוֹבָה עַל קַדְלִיה, לִית מֵאן דִּיתִיר קִשְׁרָא מְקַדְלִיה. בְּגִין דְּהָהוּא
 נַחֵשׁ לִית לִיה רִשּׁוּ בִימֵי דְּעוֹלָמֵי דְּבַר נָשׁ לְקִשְׁרָא הָהוּא חוֹבָה
 עַל קַדְלִיה. וְקִשְׁרִין לִיה בְּקִשְׁרִין תְּקִיפִין וְאִיהוּ רְדִיף אֲבִתְרִיה
 דְּהָהוּא בַר נָשׁ, וּמְלָקִי לִיה בְּהָהוּא בְּרִית דְּחָב בֵּיה. וְאִף עַל גַּב

צִיּוֹר"א תְּנִינ"א, אִי הָהוּא
 בַּר נָשׁ לֹא אֲזִיל
 כָּל כַּךְ בְּאַרְחָא בִּישָׂא,
 וְאִסְטִי מֵהָהוּא אֲרַחָא, וְתָב
 לְמֵאֲרִיה, לֹא דְהוּא רְגִילָא
 בְּאַרְחֵי דְּמִתְקַנָּן, אֲלֵא אִיהוּ
 דְּהוּא בְּאֵינּוּן אֲוֲרַחֵי מִתְעַדִּי,
 וְסִטִּי מִנִּיּהוּ וְתָב לְמֵאֲרִיה.
 הָאִי אִיהוּ רוּחָא טָבָא שְׂאֲרִי
 לְמִשְׁרֵי עֲלוּי, וְלֵאֲתִתְקַפָּא
 עַל זוּתָמָא קַדְמָאָה דְּהוּה
 בֵּיה, וּבְלִיט לְבַר,
 בְּאַסְתְּפְלוּתָא, דְּעֵינִין לְפּוּם
 שַׁעֲתָא, כְּחַד דִּיּוֹקְנָא דְּאֲרִיה
 דְּאֲתַגְבַּר הָאִי בְּשַׁעֲתָא דְּחַמִּי
 לִיה, הָהוּא חִיזוּ גְרִים לִיה
 לְאַעְבַּר בְּלִבֵּיה אֲרִיה
 דְּמִתְגְּבַרָא לְפּוּם שַׁעֲתָא.

דָּתָב בְּתִיּוּבָתָא, יַעֲוֹה מִגּוֹ
עֲאִקּוּ דְּמַלְקִיּוּתָא.

הֵהוּא חֲוִיָּא דְּלִיג וְעֵאל
בְּהֵהוּא קִשְׂרָא,

בְּשִׁפּוּלֵי דְתֵהוּמָא רַבָּה. כְּדִין
רוּחַ לִיה לְבַר גָּשׁ. וְהֵהוּא

גָּשׁ לְבַר (לְבַתָּר) יוֹמִין נְפִיק
וְעֵבִיד דָּא. וּבְזִמְנָא דְּמִית

הֵהוּא בַר גָּשׁ, תְּלַת מָאָה
שׁוֹטְרֵי רִדְפִין אֲבַתְרִיה

דְּהֵהוּא בַר גָּשׁ וְתַפְסִין לִיה,
וְעֵלִין לִיה קַמֵּי מַלְכָּא.

וּמַלְכָּא קִדִּישָׁא מִתְבַּר אֵינּוּן
קִשְׂרִין, וְנַחֲתִית הֵהוּא חוּבָה

מְעַל קַדְלִיה. וְעַל רְזָא דָּא
כְּתִיב (שְׁעִיָּה כ"ב) אִם י7 כּוֹפֵר

הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תָּמוּתוֹן.
כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (שְׁעִיָּה כ"ח)

וּכּוֹפֵר בְּרִיתְכֶם אֵת מוֹת,
תְּבַר הֵהוּא קִיָּמָא דִּילְכוּן,

אֵת מוֹת. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (בְּרֵאשִׁית ל"ב) אֲכַפְּרָה פָּנָיו. אֲבַטַל רְגִזְיָה,

כְּדִין הֵהוּא בַר גָּשׁ, אֲזִיל לְהֵהוּא עַלְמָא נְקִי מֵהֵהוּא חוּבָה, דְּהֵא
קַבִּיל עוֹנְשִׁיהָ בְּהֵאֵי עַלְמָא.

וְכִי תִיָּמָא הִיכִי מִשְׁמַע דְּבְהֵאֵי עוֹן אִשְׁתֵּי קִרְא,

הֵאֵי מִסְתַּכְּלָן בְּאַנְפוּי
לְבַתָּר, אֵינּוּן אֲנַפִּין

דְּלָבָא לָא רַחִים לוֹן לְפּוּם
שְׁעַתָּא, וּמִיד תָּב לְבִיה

וְרַחִים לִיה. כַּד מִסְתַּכְּלָן בֵּיה
אַכְסִיָּה, וְחָשִׁיב דְּכֻלָּא יִדְעִין

בֵּיה. אֲנַפּוּי חֲפִיִּין דְּמָא לְפּוּם
שְׁעַתָּא, מִתְהַפְּכָן לְחוּרָא אוֹ

לִירוּקָא.

תְּלַת שׁוּרִיָּקָן אֵית בְּאַנְפוּי.
חַד לִימִינָא, דְּדָא

אַתְפֹּשֵׁט בְּאַנְפוּי וְאַתְאַחִיד
בֵּיה. חַד דְּסִלְקָא לְחוּטְמִיָּה

לְעֵילָא, וְתִרִין לְשִׁמְאָלָא.
וְחַד דְּאַתְפֹּשֵׁט לְתַתָּא מֵאֵינּוּן

תִּרִין, וְאַחִיד בְּהֵאֵי וּבְהֵאֵי.
וְאַלִין אֵינּוּן אַתּוּן

אֵת מוֹת. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (בְּרֵאשִׁית ל"ב) אֲכַפְּרָה פָּנָיו. אֲבַטַל רְגִזְיָה,

כְּדִין הֵהוּא בַר גָּשׁ, אֲזִיל לְהֵהוּא עַלְמָא נְקִי מֵהֵהוּא חוּבָה, דְּהֵא
קַבִּיל עוֹנְשִׁיהָ בְּהֵאֵי עַלְמָא.

וְכִי תִיָּמָא הִיכִי מִשְׁמַע דְּבְהֵאֵי עוֹן אִשְׁתֵּי קִרְא,

דְּכַתִּיב הָכָא אִם יִכּוּפֵר הָעוֹן
הַזֶּה, וְכַתִּיב הֵתָם בְּאִיסוּר
אִשֶׁת אִישׁ שׁוֹנְתָהּ, וְנִקְּה
הָאִישׁ מֵעוֹן. וְכַתִּיב גַּם
אֲבִנֵּר (שְׁמוּאֵל ב' ג') וְתִפְקֹד עָלַי
עוֹן הָאִשָּׁה הַיּוֹם. אִי גַמִּי,
(ישעיה כ"ב) וְהִנֵּה שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה
הַרְג בְּקָר וּשְׂחוּט צֹאן אֲכַל
וּשְׂתֵה. וְכַתִּיב הֵתָם (ז"ח דף נ"ו
ע"ב) (משלי ל) אֲכַלְהָ וּמְחַתְהָ
פִּיהָ. וְכַתִּיב (בראשית ל"ט) כִּי
אִם הִלְחַם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל.
וְכַתִּיב (משלי ט) מִי פָתִי יִסוּר
הִנֵּה חֶסֶר לֵב, וְאָמְרָה לוֹ
(משלי ט) מַיִם גְּנוּבִים יִמְתְּקוּ
וְלֶחֶם סֹתְרִים יִנְעָם, וְלֹא יָדַע
כִּי רַפְּאִים שָׁם בְּעַמְקֵי שְׂאוּל
קְרוּאֵיהָ, זֶהוּ כֹד (ל"א) קָבִיל
עוֹנְשֵׁיהָ בְּהֵאֵי עֲלָמָא.

הָאִי אִיהוּ זֶרְעָא דְדוּדָה, וְאִי אִשְׁתְּכַח בֵּיה זְכוּת
אָבוֹת, עוֹנְשֵׁיהָ בְּהֵאֵי עֲלָמָא בְּהוּא עוֹן. בְּמָה דְאֵת אָמַר (תהילים
פ"ט) וּפְקַדְתִּי בְּשִׁבְט פִּשְׁעִים וּבְגִנְעִים עוֹנָם. וּפְקַדְתִּי זְעִיר זְעִיר,
(איוב ל) אִם בְּפִידוֹ לָהֶם שׁוּעַ (ס"א אִם יִכְפֹּר לָהֶם שׁוֹגֵג) (שמות ל"ד) פּוֹקֵד עוֹן
אָבוֹת עַל בָּנִים. זְעִיר. וְנוֹתֵן זְעִיר עַל דָּא וְזְעִיר עַל דָּא. וְאִשְׁתְּזִיב

דְּמַתְחַקְקוֹן בְּאִנְפוּי, וְאִינּוֹן
בְּלִטִּין דְּלֹא שְׂכִיבִין. וְכֹד
מְתִיִּשְׁבָּא וְאַרְגִּיל בְּאַרְח
קְשׁוּט, שְׂכִבִין.

וְרָזָא דְאִינּוֹן אַתּוּון אִיהוּ
קָרִיב. דָּא הָוֵה רְחִיקָה,
וְהִשְׁתָּא אִינּוֹן אַתּוּון בְּלִטִּין
בְּאִנְפוּי, וְסִהְדִין בֵּיה
בְּבִהִילוֹ. וְסִימְנָא דָּא ק' (ד"א
ה') מְסִטֵּר יְמִינָא אַתּוּון
אַחַרְנִין מְסִטֵּר (דף ע"ה ע"א)
שְׁמַאֲלָא, וְאַף עַל גַּב
דְּשׁוּרֵיִיקֵי אַחַרְנִין אַתְחַזוֹן
בְּאִנְפוּי, לָא בְּלִטִּין לְבַר
כְּהֵנִי. בַּר בּוֹזְמָנָא דְהוּא אֲזִיל
בְּעַקִּימוֹ.

הוּא וְאָבוּי מְעוֹנָשָׁא דְהָהוּא
עֲלָמָא. דְהָא בְרָא מִזְבֵּי
אַבָּא.

עֵינִין עֲקוּמִין דְלָא
מְסַתְּכָלְאן בְּאוּרְחָה
קְשׁוּט דָּא בְּלָא אֶתְּ בְּלָל.
פְּרַחִין מְנִיָּה כָּל אֶתְנוּן בְּגִין
מְאָרֵי דְעֵינָא בִישָׂא. חֵיוֹן
דִּילִיָּה בְּהַפּוּכָא. הָהוּא רַע
עֵין שְׁלִיט עֲלֵיהּ, וְאִי כְּשֶׁרֶן
עוּבְדוּי דְהָהוּא בַר נֶשׁ, לֹא
שְׁלִיט אֱלָא עַל עֵינױ.
וְאַצְטְרִיד בַר נֶשׁ לֹא־סַתְּמָרָא
מְעֵינױ, בְּגִין דְּסַטְרָא אַחְרָא
שְׁלֵטָא עֲלֵיהּ. אֵינױן עֵינִין
חֲמֵדָן כָּל בִּישׁ וְאֶתְעַבְדִּין
סְרֻסוּרִין לְגַבִּיָּה וְשׁוּיִפִּי גּוּפָא
נְצָחָן, אֲבָל שְׁלֵטִין. עֵינױ (א)

מֵאן דְּבַעֵי לֹא־סַתְּמָרָא
מְנִיָּה, לְכַתּוּב יו"ד בִּידִיָּה יְמִינָא
וּבִידִיָּה שְׂמֵאלָא זֵינִין וְלִפְתַּח
קַמִּיָּה וְלִימֵר יו"ד בְּאַיִפְכָּא אֶתְוּוִי
וַיִּשְׁתְּזִיב מְנִיָּהּ. דָּא אִיהוּ
פְּנִים לְשִׁמוּשָׁא דְקְדוּשָׁא, בְּגִינֵי
כִּד לֹא שְׂרִיזִין בֵּיהּ אֶתְנוּן, וְהָא
אֶסְתְּלְקוּ מְנִיָּה. דָּא אִיהוּ בְּרָזָא
דְהָהוּא קוּ יְרוּק דְנִפְיָק מִתּוּהוּ

אַתְהַפֵּךְ מַחֲיוֹן דָּא.
בְּקַדְמִיתָא אֶתְחֹזִי בְּדִיּוּקְנָא
דְאָדָם, וּלְבַתֵּר קִימָא
בְּדִיּוּקְנָא דְאַרְיָה, וְאַתְפְּרֵשׁ
בְּדִיּוּקְנָא דְסַטְרָא אַחְרָא,
וּבְכָלְא, מִתְהַפְכָּא מִשְׁאָר
בְּנֵי נֶשָׂא.

צִיּוּר"א תְּלִי"תָּאָה, אִי
הָהוּא בַר נֶשׁ
אַזִּיל בְּאַרְחָא דְלָא
מִתְתְּקָנָא, וְסַטִּי אוּרְחֹוִי
מְאַרְחֵי דְאוּרִייתָא, הָהוּא
רוּחָא קְדִישָׁא אֶסְתְּלַק מְנִיָּה,
וְרוּחָא אַחְרָא אֶתְחֹזִי בֵּיהּ,
וּדִיּוּקְנָא אַחְרָא, וּבְלִיט
לְבַר, בְּאַסְתְּכְלוּתָא דְעֵינִין
דְחַפִּימֵי לְבָא, לְפּוּם שְׁעַתָּא

לְכַתּוּב יו"ד בִּידִיָּה יְמִינָא
וּבִידִיָּה שְׂמֵאלָא זֵינִין וְלִפְתַּח
קַמִּיָּה וְלִימֵר יו"ד בְּאַיִפְכָּא אֶתְוּוִי
וַיִּשְׁתְּזִיב מְנִיָּהּ. דָּא אִיהוּ
פְּנִים לְשִׁמוּשָׁא דְקְדוּשָׁא, בְּגִינֵי
כִּד לֹא שְׂרִיזִין בֵּיהּ אֶתְנוּן, וְהָא
אֶסְתְּלְקוּ מְנִיָּה. דָּא אִיהוּ בְּרָזָא
דְהָהוּא קוּ יְרוּק דְנִפְיָק מִתּוּהוּ

בְּמִידוֹ דְּבוּצִינָא. וְאִית
 לְאַסְתְּכֵלָא גּוֹ שְׂרָטוּטִין
 דִּידָא בְּיַמֵּינָא וּבְשְׂמָאלָא.
 וּבְרָזָא דְאֵינּוֹן שְׂרָטוּטִין
 דִּידִין, תְּשַׁבַּח דָּא.

מֵאֵן דְּעִינָא חַד אֲטִים וְלֹא
 כָּל כְּדָ, וְעִינָא אַחְרָא
 פְּקִיחָא. מוּמָא חַד מְאֵינּוֹן
 מוּמִין אִית בֵּיהּ. דָּא אִיהוּ
 בְּאוֹת ר' בְּלַחֲדוּדִי
 בְּאַשְׁלֻמוּתִיהּ וְאַתְּ יוֹד מְטִי
 לְגַבִּיהּ וְלֹא מְטִי. בְּמַצְחִיהּ ג'ֵ
 שְׂרָטוּטִין עֲבְרִין וְחַד זְעִירָא
 דְּאַעְבֵּר. אוּף הָכִי רְשִׁימָא
 חַדָּא סְלִיק מְעִינִיהּ לְקַבֵּל
 אוּדְגִייהּ.

שְׁעָרִיהּ תְּלִי וְתַקִּיף קְרִיעוּי
 רְבֵרְבִין, אִית מוּמָא
 מְסֻטָּרָא אַחְרָא. אִימָא דִּילָהּ
 אֲזֵלַת בְּחַרְשִׁין פֶּד הָוָה
 בְּמַעְהָא וּנְפַקַת לְפִתְחֵי דְאוּרְחִין בְּלִילְיָא. פֶּד דָּא אֲתִילִיד, בְּגוֹ
 תְּרִין שְׁנִין דִּילִיהּ אֲתַחֲלֵשׁ, עַד דְּאַזְעַר דִּיוֹקְנִיהּ. וְאַמִּיהּ אֲזֵלַת
 בְּלִילְיָא בְּהַדְרִיהּ, וְקָא עֲבַדַת חַרְשִׁין עָלֶיהּ. הָאִי חַדִּי בְּחַדְוָה. לִית
 בֵּיהּ מְהִימְנוּתָא, (ד"ח דף נ"ו על גבי) מְשַׁבַּח גְּרַמִּיהּ בְּמָה דִּלִית בֵּיהּ.

דִּיוֹקְנָא דְשׁוּר. בְּשַׁעְתָּא
 דְּחָמָאן לִיהּ, מְעַבְרִין
 בְּלַבֵּייהוּ תְּהוּא דִּיוֹקְנָא,
 וְאַסְתְּכֵלָן בֵּיהּ.

ג' קוּרְטָמִי סוּמְקִי בְּאַנְפוּי,
 בְּסֻטָּרָא דִּימֵינָא, וְאַינּוֹן
 שׁוּרִיִּיקִי סוּמְקִין דְּקִיקִין.
 וְתַלַת בְּשְׂמָאלָא, וְאַלִין
 אֵינּוֹן אַתּוּון דְּבִלְטִין בֵּיהּ.
 חַד אִיהוּ שׁוּרִיִּיקָא דְּקִיק
 בְּעַגּוּלָא, וְתִרִין דְּקִיקִין
 אַחְרָנִין עָלֶיהּ, וְכִלְהוּ
 בְּעַגּוּלָא. וְכִדִין שְׂקִיעִין
 עֵינּוּי.

וְרָזָא דְאֵינּוֹן אַתּוּון. חַד
 אִיהוּ כ', תִּרִין אַחְרָנִין ר"ת
 אֵינּוֹן. וְכֵן לְסֻטָּר שְׂמָאלָא,
 בְּמַעְהָא וּנְפַקַת לְפִתְחֵי דְאוּרְחִין בְּלִילְיָא. פֶּד דָּא אֲתִילִיד, בְּגוֹ
 תְּרִין שְׁנִין דִּילִיהּ אֲתַחֲלֵשׁ, עַד דְּאַזְעַר דִּיוֹקְנִיהּ. וְאַמִּיהּ אֲזֵלַת
 בְּלִילְיָא בְּהַדְרִיהּ, וְקָא עֲבַדַת חַרְשִׁין עָלֶיהּ. הָאִי חַדִּי בְּחַדְוָה. לִית
 בֵּיהּ מְהִימְנוּתָא, (ד"ח דף נ"ו על גבי) מְשַׁבַּח גְּרַמִּיהּ בְּמָה דִּלִית בֵּיהּ.

וְסִימָנָא דָּא הֵהוּא דְכְּתִיב,
 (ישעיה ג) הִפְרַת פְּנִיָּהֶם עָנְתָה
 בָּם וְאֵלִין אֲתוּון בַּלְטִין
 בְּאַנְפִּין, עַל כֹּל שְׂאֵר
 שׁוּרְיִיקִין. וְאִי תָב מְשִׁמָּא לָא
 לְיִמִּנָּא, אֲתַכְפִּיא הֵהוּא
 רוּחָא וְאֲתַתְקַף רוּחָא
 דְקָדְשָׁא, וְאֵלִין שׁוּרְיִיקִין
 שְׂכִיבוּ, וְאַחַרְנִין בַּלְטִין
 לְבַר, כְּמָה דְאֲתַמַּר.

זֶרְעָא דְדוּד אִיהוּ בְּהַפּוּכָא,
 אֲתַחֲזִיא בְּדִיוֹקְנָא
 דְאֲרִיָּה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר
 אֲתַהֲדֵר בְּדִיוֹקְנָא דְשׁוּר.
 תְּרִין שׁוּרְיִיקִין אוּפְמִין
 בְּאַנְפּוּי, חַד מִיִּמִּנָּא, וְחַד
 מְשִׁמָּא לָא, וְאֵלִין אֵינּוּן

גַּם רוּחַ, מְלִיל בִּישׁוּן וְעִתִּיקִין.
 וְתֵרֶן אִיהוּ לִית בֵּיה קַמְצָנוּ
 כְּלָל. מְאִרִי דְגִיוּפָא, אֲעֲלַח
 וְלָא אֲעֲלַח. חֲדִידָא
 בְּלִישְׁנִיה.

וְאִי חַד שְׂרֻטוּטָא בְּמַצְחִיה
 רַב וְתֵרִין זְעִירִין, דָּא
 אֶזְל גּוֹ חֲרָשִׁין, וְהָא אֲמִיה
 עֲבַדַּת לְהוּ. וּמִתְחַלְפִין
 שְׂרֻטוּטִין דְקָא סְלָקִין מְעִינָא
 יִמִּנָּא לְעִינָא שְׂמָא לָא. גַּם
 רוּחַ אִיהוּ, אֲבַל לִית בֵּיה
 בִּישָׁא כְּלָל, קַמְצָן אִיהוּ לִית
 בֵּיה קָצַת גִּיוּפָא. חֲדִידָא
 בְּלִישְׁנִיה אִיהוּ, בְּשֻׁפָּה
 דִּילִיָּה אִית בֵּיה רוּשְׁם חַד
 סוּמְק טַפִּי. וְחַד שְׂעָרָא
 בְּאַמְצַעִיתָא אֲעֲבָעֵן דִּי
 בְּרַגְלִיה שְׂמָא לָא, קַמִּיטִין
 זְקִיפִין מִתְפַּשְׁטִין. עֵינִין
 זְבִלְגִין יְרוּקִין, נְחִתִין דְמַעִין תְּדִיר. הָאִי אֲתַדְבֵּק בְּאַתְּ פִּי, וְאַתְּ
 רִי לָא אֲתִיִּשְׁבֵּת בֵּיה. אִי אִית לִיה אַרְבַּע שְׂרֻטוּטִין בְּמַצְחִיה
 וְעֵבְרִין כּוּלְהוּ וְתֵרִין זְעִירִין. מְעִינִיה וְעַד שְׂעָרִיה.

תְּרִין רְשִׁימִין, וְתַלְת זְעִירִין בֵּין קְרִיצֵי עֵינּוּי. הָאִי אִיהוּ בְּר נֶשׁ

דְּאֵזִיל בְּפִיָּה רִישָׁא, זִינָא חַד
 מִתְּלַת מְאָרֵי רְשִׁימִין
 דְּתוֹלְדַת צְרַעַת אֵית בֵּיה
 בְּזִינְיָה. הָאִי לָאוּ מְסַאָבָא
 הוּא לְמַסְגְּרָה. חֲדַי אִיהוּ
 בְּכֻלָּא וְחַיִּיד תְּדִיר, כָּל מְלוּי
 חַיִּיכִין בְּהוּ בְּנֵי נְשָׂא. קִמְצָן
 אִיהוּ בְּבִיתִיה, בְּאַחַרְנִין לָאו
 הָכִי. לִית לִיה כְּסוּפָא בְּמְלוּי
 בְּגִין דְּחָמֵי דְכֻלָּא חַיִּיכִין
 בְּהוּ. גִּיפָא אִיהוּ.

שְׁעָרוֹי סְמָקִין זְעִיר וְלָא
 שְׁעִיעִין וְלָא קְמִיטִין,
 וְאִית בְּמַצְחִיהָ תְּלַת
 שְׂרָטוּטִין דְּעֵבְרִין וְגו' זְעִירִין
 דְּלָא עֵבְרִין וְכָל שְׂאָר סִימְנִין
 בֵּיה. הָאִי (ו"ח ד"א נ"א אֵית לִיה)
 לִית לִיה פְּגִימוּ וְרוּשָׁם חַד
 בְּעֵינָא. דְּבַר נָשׁ דְּהָיָה צַד
 צְפָרִין דְּעֵבַד בֵּיה בְּלָא כּוֹנָה

בְּאַעָא דְּהוּה אֹשִׁיד לְצְפָרִין, וְאִיהוּ אֶתְרָשִׁים עַל עֵינִיה שְׂמַא לָא,
 לְעִילָא מְקַרְצוּי בְּאוּרְכָא, הֵהוּא דְּהוּה צַד צְפָרִין, אֲנָזִים לִיה
 בְּהֵהוּא אָעָא, בְּגִין דְּהוּה אֶפְרַח צְפָרִין וּמְחָא לִיה בְּלָא כּוֹנָה.
 הָאִי אֶעְלַח לְמוֹזְנִיה וּלְבִיתִיה, וְלָא לְמַכְנֵשׁ מְמוֹנָא סְגִי. מְהִימָנָא

אֶתְוּוּן, חַד אֶקְרִי ד', וְחַד
 אֶקְרִי ע', וְכֻלָּא מִתְּהַפְכָא
 מְשָׂאָר בְּנֵי נְשָׂא.

צִיּוּר"א רְבִיעַ"אָה, דָּא
 אִיהוּ צִיּוּרָא
 דְּבַר נָשׁ, דְּקִימָא תְּדִיר
 לְאַתְתְּקִנָא עַל רְזָא
 דְּמִלְקָדְמִין, הָאִי אִיהוּ חִיזוּ
 לְחַפִּימֵי לְבָא בְּדִיוקְנָא
 דְּנֶשֶׁר. הֵהוּא רוּחָא דִּילִיה
 אִיהוּ רוּחָא חֲלָשָׂא. הָאִי לָא
 אַחְזִי בְּאַנְפִין אֶתְוּוּן דְּבִלְטִין
 לְבַר, דְּהָא אֶתְאַבִּידוּ מִנִּיה,
 וְאַשְׁתְּקֵעוּ בְּזִמְנָא אַחְרָא
 דְּמִלְקָדְמִין, דְּאַסְתְּלָקוּ
 מִנִּיה, וְעַל דָּא לָא בִלְטִין
 בֵּיה.

אִיהוּ וְלֹא כָּל כֶּהֱנִי, וְהֵאֵי
 מְהִימְנוֹתָא בְּמַלְיָן זְעִירִין,
 אֲבָל בְּרַבְרַבִּין לָאוּ אִיהוּ
 מְהִימְנָא. מֵאֲרִי דְלִישָׁנָא
 בִּישָׁא וְכוּלָא חֵיכִיבִין
 בְּמִלְיָה. פּוּמִיָּה רַב
 שְׁפוּתִיָּה רַבְרַבִּין, מֵאֵן
 דְּאֶשְׁתַּתְּףָּ בְּהַרְיָה, אֶצְלַח
 בְּכֹלָא, וְאִיהוּ אֶצְלַח. אוּף
 הָכִי טַב אִיהוּ לְכָל שְׁתּוּפָא.
 רְשִׁימָא דְהַהוּא מְכַתְּשָׁא
 עֲמִיָּה, עֵינִין
 זְבַלְגִּין יְרוּקִין וְחַד רְשִׁימוֹ
 אוּכְסָא סְחָרָא לֹון הֵאֵי (ד"ח דף
 צ"ז ע"ד) אִיהוּ בְּאַתְּ פ"א,
 בְּשִׁלְמוֹ דְתַרִּין אַתְנוּן, וְאַתְּ
 ר' בְּלַחֲדוּזִי. דָּא רִישִׁיָּה רַב
 וְד' שְׂרָטוּטִין רַבְרַבִּין
 בְּמַצְחִיָּה וְגו' זְעִירִין בִּין
 קְרִיָּצוּי. (חַד לְעִילָא קְרִיָּעָא זְעִיר).

עַל חוֹטְמִיָּה שְׁעֵרִין רַבְרַבִּין, אַנְפוּי רַבְרַבִּין, רִישִׁיָּה עֲגִיל. וְחַד
 לְעִילָא קְרִיָּעָא זְעִיר הוּא גִיבַר חִילָא מֵאֲרִי זְדוּנָא בְּמַלְיָן. שְׁעֵרִיָּה
 קְמִיט, גִּיפָא אִיהוּ, וּבְלִילִיָּא אֶשְׁתַּתְּףָּ אִיהוּ לְגִיפָא. לְזַמְנִין
 אַתְכְּשָׁל אִיהוּ בְּאַנְתוֹ אֶסוּרָה. דִּיקְנִיָּה מְלִיָּא בְּשְׁעֵרִין. הֵאֵי אִית

וְרָזָא דִּילִיָּה, עֵינִוִי לָא
 נְהָרִין בְּנְצִיצוֹ, כַּד אִיהוּ
 בְּחֻדוֹת. וּבְזַמְנָא דְסִפְרָ שְׁעֵר
 רִישִׁיָּה וְדִיקְנִיָּה. בְּגִין
 דְרוּחִיָּה לָא נְהִיר לִיָּה
 בְּאַתְנוּן, וְאַשְׁתַּקַּע נְצִיצוֹ
 דִּילִיָּה דְהוּא בְּקַדְמִיתָא. לָא
 קְיִימָא בְּאַסְתַּכְלוּתָא דְאַנְפִּין
 לְאַסְתַּכְלָא. וְרָזָא דְהֵאֵי (קַהֲלַת
 ד) וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים
 שְׁכַבְרֵי מֵתוֹ מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר
 הֵמָּה חַיִּים עֲדָנָה. זְרַעָא
 דְדוּד, (תַּחֲלִים כֹּה) סוּד י"י
 לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם.

בְּרוּחָא דְבַר נֶשׁ, אֶצְטִיָּרוֹ
 אַתְנוּן, כְּמָה
 דְּאַתְמַר, וְאִיהוּ בְּלִיט לֹון

עַל חוֹטְמִיָּה שְׁעֵרִין רַבְרַבִּין, אַנְפוּי רַבְרַבִּין, רִישִׁיָּה עֲגִיל. וְחַד
 לְעִילָא קְרִיָּעָא זְעִיר הוּא גִיבַר חִילָא מֵאֲרִי זְדוּנָא בְּמַלְיָן. שְׁעֵרִיָּה
 קְמִיט, גִּיפָא אִיהוּ, וּבְלִילִיָּא אֶשְׁתַּתְּףָּ אִיהוּ לְגִיפָא. לְזַמְנִין
 אַתְכְּשָׁל אִיהוּ בְּאַנְתוֹ אֶסוּרָה. דִּיקְנִיָּה מְלִיָּא בְּשְׁעֵרִין. הֵאֵי אִית

לִיָּה בְּדַרוּעָא שְׁמַאלָא חַד
 רְשִׁימוֹ דְחַרְבָּא דְמַחָא לִיָּה
 חַד גְּבַר אֲטִים יְמִינִיה,
 בְּיוֹמָא רְבִיעָא דְשַׁבְּתָא,
 כַּד פְּעָא שְׁמַשָּׂא לְאַתְכַּנְשָׂא.
 דְהָא בְּהַהוּא זְמַנָּא אֲתַעַר
 עָלֶיהָ חַד חוּטָא דְמַאֲדִים,
 הַהוּא חוּטָא דְבִסְטָר
 שְׁמַאלָא. וְהַהוּא רְשִׁימָא
 עֲמִיקָא (בד"ח ד"א איתא עקמו)
 בְּבִשְׂרָא בְּעַגּוּלָא, כַּד מְטָא
 לְיוֹמִין דְסִיבּוֹ נָפַל מֵאַתְרַּךְ
 דְרִכִּיב בֵּיה, אוֹ סוּסִיא אוֹ
 חֲמֵרָא, אוֹ נְפִיל מִכְתָּלָא
 וּמִנִּיָּה יִתְחַלֵּשׁ וַיָּמוּת. דְהָא
 חוּבָה דְחֲמָא פְּעוּלְמוֹי בְּהַבֵּל
 רְדִיף אֲבַתְרִיה. וְאִי הַהוּא
 גְּבָרָא תָב בְּתִיּוּבְתָא, נְפִיל
 בְּאַמְצַע יוֹמוֹי מִגּוֹ חוּלְשָׂא
 דְבֵיה, וַיָּמוּת.

וְאִי תָב בְּיוֹמֵי עוֹלִימוֹי, כַּדִּין תִּשְׁבַּח שְׂרַטוּטִין דְמַעְחִיה, ג'

רְבַרְבִּין וּד' זְעִירִין וְתֵרִין תֵּרִין מִגּוֹ עֵינױי דְסַלְקִין לְעִילָא. הַאי

בְּאוּרַח אֲרַעָא יְהֵא מְרַעִיה וַיְפּוֹל מְעַרְסִיה וַיָּמוּת. דְהָא לְעַלְמִין

נְפִילָה אִית בֵּיה לְבַסּוּף.

לְבַר, וְאַתְמָסֵר חֲכַמְתָּא דָּא
 לְחַפְיָמֵי לְבָא לְמַנְדַּע
 וְלֹא שְׁתַּמוּדַעָא, רוּחָא
 קַיִמָּא בְּרִזָּא (בראשית ה) דְזַה
 סַפֵּר, וְכֻלָּא בְּרִזָּא דָּא
 קַיִמָּא, בַּר חִיזוֹ דְאַנְפִּין
 דְאַתְדִּין בְּגוּוּנָא אַחְרָא, כְּפּוּם
 שׁוּלְטָנוֹ (דף ע"ה ע"ב) דְרוּחָא, אוֹ
 מְאַרִיָּה דְרוּחָא. זַכָּאִין אִינּוּן
 חַפְיָמִין דְכֻלָּא אֲתַמְסֵר לּוֹן
 לְמַנְדַּע. עַד הָכָּא רוּזָא
 דְאַנְפִּין.

מְכָאֵן וְלַהֲלָאָה בְּרִזָּא
 דְשַׁפוּוֹן, בָּאת פ'

דְכֻלִּיל בְּרִזָּא דָּאת ס'. שַׁפוּוֹן
 רְבַרְבִּין, דָּא אִיהוּ בַּר נֶשׁ
 מְלִיל בְּלִישְׁנָא בִישָׂא, וְלָא

עֵינַיִן זַעִיר דְּקִיקוֹן, דְּלֹא
 אֶתְחַזְּיִין גּוֹנִין דִּילְהוֹן
 לְפּוּם שְׁעָתָא. וְכַד מְסַתְּבָלֵאן
 בְּהוֹן אֵינּוֹן יְרוּקִין וְאוּכְמִין,
 הָאֵי אִיהוּ שְׁפוּן חֲדִין וְאִפִּין
 אַרְיִכִין בְּחֲדִידוֹ. כְּדִין
 תְּשַׁבַּח בְּמַצְחִיהָ ב' שְׂרָטוּטִין
 וְחַד זַעִירָא בִּינְיָהוּ הָאֵי
 אִיהוּ בְּאֵת פ' בְּלַחֲדוּי
 וּבְאֵת ר' בְּשְׁלִימוֹ. הָאֵי אִיהוּ
 שְׁעָרִיהָ תְּלִיָא וְלֹא שְׁעִיעַ.
 אֲצֵלַח בְּעוּבְדֵי יְדוּי,
 וּבְאוּרִייתָא אֵי אֲשַׁתְּדֵל אוּף
 דְּכִי. זַעִירָא אִיהוּ בְּשִׁיפִי
 וְגַם בְּשָׂרָא לִית בִּיהּ. גָּסוּת
 רוּחָא. מְמַלְל בְּגוֹ חוּטְמוּי,
 בְּגִין דְּנוֹקְבִין דִּילְהוֹן
 דְּחִיקוֹן, וּבְגִין כְּדִן נְפִיק
 רוּחָא בְּדְחִיקוֹ לְסֵטֶר
 שְׁמַאלָא. בִּירְכָא דִּילִיהּ
 לְעִילָא מְאַרְכּוּבָא, רְשִׁימָא חַד
 דְּמְאַרְיָה חַבּוּרָה דְּעַבְדֵּי לִיהּ חַד
 רְבִיא בְּסַכִּין בְּיוּמֵי עוֹלִימוּי
 וְאַסְתַּכֵּן בִּיהּ. מְקַנָּא הוּא
 לְאַתְתִּיהּ עַד דְּבְנֵי נֶשֶׁא חֵיכִין
 מְנִיָּה, בְּעֵי לְאַתְתַּקְנָא
 בְּגוּבְרִין אַחֲרָנִין וְלֹא
 אֶתְתַּקֵּן וְחֵיכִין בִּיהּ. הָאֵי
 לָא יִשְׁתַּתֵּף בְּרִנְשׁ בְּהֲדִיָּה
 (ד"ח דף צ"ח)

אַכְסִיף, וְלֹא דְחִיל, מְאַרֵי
 דְּמַחְלוּקָתָא, רְכִילָא אִיהוּ
 בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. (משלי ו)
 וּמְשַׁלַּח מְדַנִּים
 בֵּין אַחִים. לָאו אִיהוּ
 מְאַרְיָה דְּרִזִּין, וְכַד
 אֲשַׁתְּדֵל בְּאוּרִייתָא
 מְכַסֶּה רִזִּין, אֲבָל
 מְאַרְיָה דְּלִישְׁנָא
 בִּישָׂא, וְלֹא שׁוּי
 דְּחִילוֹ בְּלַבִּיָּהּ.

וְסִימְנָא דָּא, אֶת פ' דְּכָלִּיל
 בְּאֵת ר' וְלֹא אֶתְכָלִּיל
 בְּאֵת ס'. הָאֵי אִיהוּ
 דְּאַתְחַזִּי דְּאִיהוּ זַכָּאָה,
 וְלֹא דְּחִיל חֲטָאָה
 אִיהוּ, וְלֹא בְּעֵי לְאַשְׁתְּדֵל
 אֲבַתְרִיָּה, בְּגִין דְּכָל
 מְלוּי אֵינּוֹן בְּפוּמָא
 וְלֹא בְּגוּפָא.

שְׁפוּן עֵתִיקוֹן בְּעֵתִיקוֹן,
 לְעִילָא מְאַרְכּוּבָא, רְשִׁימָא חַד
 דְּמְאַרְיָה חַבּוּרָה דְּעַבְדֵּי לִיהּ חַד
 רְבִיא בְּסַכִּין בְּיוּמֵי עוֹלִימוּי
 וְאַסְתַּכֵּן בִּיהּ. מְקַנָּא הוּא
 לְאַתְתִּיהּ עַד דְּבְנֵי נֶשֶׁא חֵיכִין
 מְנִיָּה, בְּעֵי לְאַתְתַּקְנָא
 בְּגוּבְרִין אַחֲרָנִין וְלֹא
 אֶתְתַּקֵּן וְחֵיכִין בִּיהּ. הָאֵי
 לָא יִשְׁתַּתֵּף בְּרִנְשׁ בְּהֲדִיָּה
 (ד"ח דף צ"ח)

פ"א) דָּלָא יַעֲלָה. חֲמֻדָּן אִיהוּ,
אֲשֶׁתֶּדֶל בְּמָה דָּלָא אִית
לִיה. חָשִׁיב גְּרַמְיָה דְאִיהוּ
גְּבָרָא רַבָּא, וְלֹא חָכִי. זְכִי
לְבָנוֹת וְלֹא לְבָנִים.

וְאִי מִתְחַלְפֵן שְׂרָטוּפִין תְּרִין
זְעִירִין וְחַד רַבְרָבָא
בְּמַצְחִיה וְאַנְפוֹי סְפָקִין, זְכִי
לְבָנִין וְלַבְרָתָא חֲדָא, או
דִּילִידָת (כּר) וְאַסְתְּלֶקֶת
מִעֲלָמָא. כִּד אֶתְ חַד אִית
לִיה בְּתַר אוּדְגִיָּה יְמִינָא,
רוּשָׁם דְּטְלוּפְחָא. וְחַד שְׁעָרָא
דְּתַלְיָא בְּרִישׁ אוּדְגִיָּה
וְאַעֲבָשָׂא זְעִירָא בִּידָא
שְׂמַאלָא בְּפִיָּה, כְּדִין
תְּתַקִּיִּים וְתוֹלִיד בְּנִין וּבָנָן,
אִי סִימְנִין אֵלִין יְהוֹן לָהּ בֵּין
רַגְלָהָא, יְכָרַע וַיְפּוֹל חַד בְּרָא
בֵּין אֵינּוֹן, דִּיהָא מְבוּעַ
דְּנָבִיעַ בְּאוּרִייתָא. הוּא מְקָרִיב וּמְפָזֵר מְבוּעִין וְנַחֲלִין דְּאוּרִייתָא
וּבְשָׁנִין זְעִירִין יִתְבְּנִישׁ מִעֲלָמָא. הָאִי אִיהוּ מְאִינּוֹן אֶלְפָּ
דְּמִתְבְּנִישִׁין מִעֲלָמָא מְרִישׁ שְׂתָא וְעַד רִישׁ שְׂתָא בְּיוֹמִין קְדָמָאִין.
מְדָאֲתַחְרַב מְקַדְשָׁא לֹא אֲשַׁכַּח בְּרַ שְׁתִּין חֶסֶר חַד וְאֵלִין אֵינּוֹן

וְלֹא דְקִיקִין. הָאִי אִיהוּ בְּרַ
נֶשׁ מְאִרִיָּה דְרוּגְזָא יִתְרַ.
מְאִרִיָּה דְזוּדוּנָא. לֹא יְכִיל
לְמַסְבַּל מְלָה. מְאִרִי דְלִישְׁנָא
בִּישָׂא בְּפִרְהֶסִיא, בְּלֹא
כְּסוּפָא כְּלָל. לְזַמְנִין אֲשֶׁתֶּדֶל
בְּלִיצְנוּתָא. הָאִי אִיהוּ בְּרַ נֶשׁ
דְּבְעִי לְאַתְרַחְקָא מְנִיָּה.

אַתְמְלִי דִיקְנִיָּה בְּשְׁעָרָא,
הֵהוּא, לִישְׁנָא
בִּישָׂא, אוּרִי עָלֶיהָ
בְּפִרְהֶסִיא, לִית לִיה כְּסוּפָא.
אֲשֶׁתֶּדֶל בְּמַחְלוּקָתָא. אֲצִלַּח
בְּמִלִּי דְעֲלָמָא. חָמִי בְּשַׁנְאוֹי.
דָּא אִיהוּ (מְשֻׁלִי ו)
בְּעִינְיוֹ, עַל דָּא אֲתַמַּר (מְשֻׁלִי
כּא) יַעֲזוּ אִישׁ רָשָׁע בְּפָנָיו.

דְּנָבִיעַ בְּאוּרִייתָא. הוּא מְקָרִיב וּמְפָזֵר מְבוּעִין וְנַחֲלִין דְּאוּרִייתָא
וּבְשָׁנִין זְעִירִין יִתְבְּנִישׁ מִעֲלָמָא. הָאִי אִיהוּ מְאִינּוֹן אֶלְפָּ
דְּמִתְבְּנִישִׁין מִעֲלָמָא מְרִישׁ שְׂתָא וְעַד רִישׁ שְׂתָא בְּיוֹמִין קְדָמָאִין.
מְדָאֲתַחְרַב מְקַדְשָׁא לֹא אֲשַׁכַּח בְּרַ שְׁתִּין חֶסֶר חַד וְאֵלִין אֵינּוֹן

דְּמִסְתַּלְקֵי מֵעֲלָמָא כַּד יְהִי
 רִיחָא, עַד לָא מְטָא זְמַנִּייהו.
 בְּגִין דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עָאֵל וְאוֹלִיף אוֹרִייתָא
 לְאִינוּן יְנוּקִין דְּאִסְתַּלְקוּ
 מֵעֲלָמָא כַּד יְהִי רִיחָא,
 אִינוּן קְדָמָי בְּאִינוּן מְלִין
 מֵהַאי עֲלָמָא עַד לָא מְטָא
 זְמַנִּייהו. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אָמַר לִיהּ הַהוּא מְמַנָּא
 יוֹפִי"אֵל שְׁמִיָּה דְקָאִים
 וְקָשִׁיר קְשָׁרִין דְּאוֹרִייתָא.
 מֵאֵן הוּא דִּין דְּאִקְדִּים לִי.
 הָדָא הוּא דְכֶתִיב, (איוב מ"א)
 מִי הִקְדִּימְנִי וְאֲשָׁלֵם. וְאֲשָׁלֵם
 וְדָאִי. בְּדִין קָרָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְמַטְטְרוּ"ן דְּאִיהוּ
 קָאִים גּוֹ פְּרוּכְתָא דְפִרְסָא
 וְשִׁתִּין אֶלְפָּא רַבּוּא מְאִרִי
 דְּאוֹלְפָּנָא דְּאוֹרִייתָא

סְחַרְגִּיָּה וְאִיהוּ מְקָשֵׁר קְשָׁרִין לְמְאִרִיָּה.

אָמַר לִיהּ, מֵאֵן הָאִי דְּאִקְדִּים לִי, מִי הִקְדִּימְנִי וְאֲשָׁלֵם. אִיהוּ
 רְשִׁים גּוֹ מִתִּיבְתָךְ אוֹ לֹא. אָמַר לִיהּ, מְאִרִיָּה דְּעֲלָמָא, לָאו
 אִיהוּ בְּמִתִּיבְתָא דִּילִי, גּוֹ מִתִּיבְתָךְ אִיהוּ. וְכָל אִינוּן דְּקָדְמֵי תַּחוּת

דָּא אִיהוּ בְּרֻזָּא דְּאֵת פ' בְּלַחֲדוּדֵי. דְּלֹא אֲתַכְּלִיל בְּאֵת
 ס' כָּלִל. וְלִזְמַנִּין אֲתַחְבֵּר
 בְּאֵת ר' בְּהָאִי אֵת ר'
 אֲתַכְּלִיל.

בְּרֻזָּא דְּאוּדְנִין, מֵאֵן
 דְּאוּדְנֵי רַבְרַבִּין,
 טַפְשָׁא בְּלִיבִיָּה וְשַׁגְעוּנָא
 בְּרוּחִיָּה. מֵאֵן דְּאוּדְנֵי
 זְעִירִין, וְקִיִּמִּין עַל קִיּוּמָא.
 פְּקִיחָא דְּלִבָּא בְּאֵתְעָרוּתָא
 אִיהוּ. צָבִי לֹא שִׁתְּדִלָּא
 בְּכָלָא. וְרֻזָּא דָּא אֵת י'
 דְּאֲתַכְּלִיל בְּכָל שְׂאֵר אֲתוּוּן.
 עַד הָכָא, רִזִּין דְּדִיּוּקְנִין
 דְּבַר נֶשׁ. מְכָאן
 וְלֵהֲלָאָה, רִזִּין אַחֲרִנִּין

כָּל שְׂמֵיָא דִּילֵיהּ (נ"א דילי)
 הוּא. הָדָא הוּא דְכֻתִּיב (איוב
 מ"א) תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם לִי
 הוּא. בְּגִין דְּתֵרִין מְתִיבְתִּין
 אֵית לֵעִילָא. מְתִיבְתָא
 דְּהָהוּא גַעַר מַטְטְרוּ"ן,
 וּמְתִיבְתָא עִילָאָה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא. וּבְכָל אַתְר
 דְּתַנְיָן מְתִיבְתָא עִילָאָה,
 דָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא.
 מְתִיבְתָא דְּרִקִיעָא, דָּא
 דְּמַטְטְרוּ"ן. כְּדִין אָמַר לִיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, אֵי הֲכִי,
 לְקִיט לִיהּ גַּבְאֵי. לְקִיט לִיהּ
 וְאַרְח לִיהּ. הָדָא הוּא דְכֻתִּיב
 (שִׁיר הַשִּׁירִים ו') דוּדֵי יָרֵד לְגַנוֹ
 לְעֶרְוֹגוֹת הַבְּשָׂם. דוּדֵי, דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב') דוּדֵי
 לִי וְאֲנִי לוֹ הֲרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים.
 יָרֵד לְגַנוֹ, דָּא גּוֹרֵן דְּרִקִיעָא,
 דְּקִימֵי כְּגוֹרֵן. לְעֶרְוֹגוֹת

בְּאַתְוּוֹן דְּמַר, דְּלֹא קִימֵין גּוֹ
 פְּרֻצוּפָא, אָלֹא לְמַנְדַּע רִזִּין
 דְּהֵאֵי פְּסוּקָא, גּוֹ דְּרַגִּין
 עֲלֵאִין, בְּזַמְנִין וּתְקִיפִין
 דְּהֵאֵי עֲלָמָא, וְלֹא זְכִינָן
 בְּהוּ.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן בְּנֵי זַפְאִין
 אַתּוֹן בְּעֲלָמָא, דִּין,
 וּבְעֲלָמָא דְּאֵתִי, וּזַפְאִין
 עֵינֵי, דִּיזְכוּן לְמִיחְמֵי דָּא,
 כִּד אֵיעוּל לְהָהוּא עֲלָמָא
 דְּאֵתִי. בְּגִין נְשַׁמְתִּי קְרִי
 לְעֵתִיק יוּמִין, הֵאֵי קְרֵא,
 (תהלים כג) תַּעְרוּךְ לְפָנַי שְׁלַחַן
 נֶגֶד צוּרְרֵי דְשִׁנְתָּ בַשָּׁמַן
 רֵאשֵׁי כּוֹסֵי רוּיָהּ. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא קְרִי עֲלֹן, (ישעיה כו)
 פִּתְחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֹא גּוֹי צְדִיק
 שׁוֹמֵר אֲמוּנִים.

הַבְּשָׂם, דָּא מְתִיבְתָא דְּמַטְטְרוּ"ן. לְרַעוֹת בְּנָנִים וְלְקוּט שׁוֹשְׁנִים,
 לְעֵינָא וְלֹאסְתַּכְלָא בְּאִינוֹן מְתִיבְתָאן (ד"ח דף נ"ח ע"ב) דִּילֵיהּ.

אֹרֶךְ אֵינֹנִן פִּתְחוּ וְאָמְרוּ, כְּתִיב (יחזקאל א) וַיְדִי
 אָדָם מִתַּחַת פְּנֵיהֶם, הֲאִי קָרָא
 אֲוִקְמוּהָ חֲבֵרֵיִיא, דְּאֵינֹנִן
 יְדִין לְקַבְּלָא מְאָרִיִּהוֹן דְּתִיבְתָא דְּתַבְּאָן
 לְגַבִּי (נ"א לְקַבְּל) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. אָבֵל יְדֵי אָדָם, אֵלִין
 אֵינֹנִן דִּיּוֹקְנִין וְרוּזִין עֲלָאִין,
 דְּשׁוּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּבַר
 נֶשׁ, וְסִדְר לֹזֶן בְּאַצְבָּעֵן לְבַר
 וּלְגוֹ. וּבִהָהוּא כ"ה.

דמטטרוזין בקדמיתא. ותמן אמר תלמודיה דאייתי בידיה,
 ואוליף תמן מה דאוליף. לבתר סלקין ליה למתיבתא עילאה
 דקודשא בריך הוא. וזמינא למתיבתא דיליה, ותמן אשתעשע
 בהו באינון דיליה ברזי עלאין וטעמי אורייתא דהו סתימין
 בהאי עלמא. ויופיאל רב ממנא אזיל מגו מתיבתא עילאה
 וחתים סתרין ורזי דאורייתא מגו תרי מתיבתא כל מה דאקשו
 במתיבתא דרקיעא אינון דמתיבתא עילאה, מתרעין
 במתיבתא עילאה. דלית תמן פרכי וקושיין אלא במתיבתא
 דרקיעא, וחתים מתרי מתיבתי מלין דאורייתא פדקא יאות.
 ועל דא כתיב (תהלים פ"ד) ילכו מחיל אל חיל.

מאי ולקוט שושנים, אל
 תקרי שושנים, אלא
 שושנים. אלין אינון דקדמי
 רוחא בהאי עלמא דמתקלי
 (בד"ח ד"א איתא דמתלקט)
 ומסתלקי מהאי עלמא עד
 לא מטא זמנייהו. בדין קרי
 ההוא גער מטטרוזין
 לנבריא אל די קסת הסופר
 בחרצוי ואמר ליה, כתוב
 פתקא והב למלאך המות
 על פלוני דילקוט ליה
 מעלמא ואתלקיט מיד,
 וסלקין ליה למתיבתא

וְקוֹדֵשׁ אֲבֵרָה הוּא כֹד
 בָּרָא לִיהִ לְבָר
 נֶשׁ, סִדֵּר בִּיהִ, כָּל דִּיּוֹקְנִין
 דְּרִזִּין עֲלָאִין, דְּעֲלָמָא
 דְּלַעֲיָלָא, וְכָל דִּיּוֹקְנִין דְּרִזִּין
 תַּתְּאִין, דְּעֲלָמָא דְּלַתְתָּא,
 וְכָל אֲמַתְחַקָּא בְּבַר נֶשׁ,
 דְּאִיהוּ קָאִים בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים,
 בְּגִין דְּאֲקָרִי יְצִיר כ"ה.

וְלִזְמַנָּא דְּאִתִּי
 פֶּרְכִי וְקוֹשֵׁיִן מְגו
 מְתִיבְתָּא דְּרַקִּיעָא, כְּמָה
 דְּאֲתַמַּר, יִלְכוּ מְחִיל אֶל חִיל
 וּכְתִיב (תהלים קכ"ב) יְהִי שְׁלוֹם
 בְּחִילְךָ שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ.
 עַד הָכָא רִזִּין דְּעֵינִין (בד"ח ד"א
 אִיתָא בְּגוֹ גּוֹנִים לְאַסְתְּכְּלָא) בְּאִינוּן
 לְאַסְתְּכְּלָא.

דִּיּוֹקְנִין דְּחוֹטְמָא. חוֹטְמָא
 אִיהוּ חוֹטְמָא (נ"א

חוֹטְמָא) וּפְרָצוּפָא דְּבַר נֶשׁ לְאַשְׁתְּמוּדְעָא. חוֹטְמָא זְעִירָא (בד"ח ד"א
 אִיתָא עֲקִימָא וְכוּן לְקִמּוֹן) עֲמִיקָא דְּלָא אֲתִיִּישְׁבָא (אֲתִיִּישְׁבַת) כְּרָאוֹי בְּאוֹרַח
 מִיִּשְׁרָא דָא אִיהוּ דְּאֲבַד פְּרָצוּפָא דְּבַר נֶשׁ, וְדָא אִיהוּ לְאַתְ ה'ו
 בְּלַחֲדוּי בְּלָא שְׁלִימוֹ, דָּא אִיהוּ דְּאוֹרַח עֲנוּתְנוּתָא אֲתַעֲבַר מִנִּיהִ,
 חֲצִיפָא אִיהוּ. שְׁעָרִיהִ בֵּין סוּמְק לְתוּר תְּלַת רְשִׁימִין רְבַרְבִּין עַל
 מְצַחִיהִ, וְג' אַחְרָנִין דְּלָא אֲתַחֲזוּן כָּל כַּף. תְּלַת שְׁרַטוּטִין אַחְרָנִין
 מְסַטְרָא דָא וּמְסַטְרָא דָא. שְׁפּוּן דִּילִיהִ רְבַרְבִּין. בְּחֲצִיפוֹתִיהִ
 מְמַלֵּל בְּקִשְׁיוֹ כָּל מָה דְּבָעִי, דְּאוֹרַח עֲנוּתְנוּתָא אֲתַעֲבַר מִחוֹטְמִיהִ
 (וּמַעַל) עַל אֲנָפוּי. דְּהָא כְּסוּפָא וְעֲנוּתְנוּתָא מִיִּשְׁרָא חוֹטְמָא עַל
 אֲנָפוּי. וְהָא לִית בִּיהִ כָּלֵל. וּבְגִין דְּאִיהוּ חֲצִיפָא, כְּדִיב וְחִיף
 בְּמַלּוּי.

וְאִי מְתַעֲבָרן שְׁרַטוּטִין מַעַל מְצַחִיהִ וְאִינוּן תְּלַת רְבַרְבִּין וּב'ו
 זְעִירִין וְשְׁעָרִיהִ אוּפְסִי, הָא אִיהוּ בֵּין תְּרִין אַתְוּן בְּמַתְקָלָא, דָּא

נְמִיד רִישָׁא, וְחִיד בְּמִלּוּי.
 (ד"ח דף נ"ח ע"ג) כָּל כֶּךָ צַעְרִין
 רַבְרַבִּין מִתְעַרְוּ עֲלוּי
 וְאַשְׁתְּזִיב מִכְּלָהוּ, דָּא זָכוּ
 זְעִירָא מֵאַבּוּי מְגִין עֲלוּי.
 וְהָהוּא זָכוּ אֶתְרָשִׁים גּוֹ
 עֲמוּדָא דְקָאִים בֵּיהּ הָהוּא
 גַּעַר, וְאִיהוּ זָכִי בְּחַד יִתְמָא
 בְּגִין דְּכָל יִיתָם וְאַרְמְלָא
 קַיִמִין בְּפִקְדוּנִיהּ דְּמַטְטְרוּן
 דְּקַיִמָא לְדִינָא בְּאִינוּן ע'
 סְנֵהֲדָרִין. בְּהִיכְלָא דְזִכּוּתָא
 דִּינִין כָּל דִּינִין דְּעֲלָמָא, בְּרַ

וְרֻזָּא דְכ"ף, דָּאת דָּא
 דְאַקְרִי פ"ף,
 דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ,
 דָּא אִיהוּ רֻזָּא דָּאת פ"ף. אֶת
 דָּא, אֵית בֵּיהּ רֻזִין עֲלָאִין,
 וְדִיּוֹקְנִין עֲלָאִין. בְּהֵאִי פ"ף
 תְּלִיִין עֶשֶׂר אַמִּירָן מִימִינָא
 וּמִשְׁמָאלָא, חֲמִשׁ מִימִינָא,
 וְחֲמִשׁ מִשְׁמָאלָא, וְאִינוּן חַד
 בְּרֻזָּא חַדָּא.

מִתְלָתָא. בְּנִי, חַיִי, וּמְזוּנִי. וּכְלָהוּ בְּקָרְאִי כְּתִיבִי.

בְּנִי, גְּבִי חֲנָה (שמואל א א) וְתִתְפַּלֵּל עַל ה', עַל ה' דִּיִּקָּא. לְעִילָא
 לְעִילָא, אֶתְרָא דְמוֹזְלָא עִילָאָה. חַיִי (ישעיה ל"ח) הֲנֵנִי יוֹסִיף עַל
 יָמֶיךָ, יוֹסִיף דִּיִּקָּא. מְזוּנִי דְכְּתִיב (תהלים כ"ה) הַשְׁלֵךְ עַל ה' יְהִבֶךָ
 וְהוּא יִכְלַפְלְךָ. עַל דִּיִּקָּא, (בְּדַמוּכַח בְּפֻרְשַׁת עֲרִיזוֹת, וְכֹן בְּאַדְרָא) וְתַמְן דִּינִין
 בְּנִי עֲלָמָא וְיַהֲבִין פִּתְקָא לְמִלְאָךְ הַפּוֹת לְקַטְלָא לֹון וּלְנַטְלָא
 רוּחִיהוּן.

וְהוּאִיל וּמִשְׁכּוֹנִין עֲלָאִין וְטַבִּין דְּבְנֵי נְשָׂא בִידוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, פְּקִיד לְמַטְטְרוּן דִּיהוּן בְּנֵי דֵהָהוּא בְּרַ נְשָׁ וְאַתְתִּיה
 בְּפִקְדוּנָא דִּילִיהּ. וּבְגִין דְּאָסִיר לְמִשְׁכְּנָא לֹון מִשְׁכּוֹנִין עַל
 מִשְׁכּוֹנִין, לָא יְקוּמוּן. (נ"א יְמוּתוֹן) וְעַל דָּא מֵאן יִשְׁזִיב לֹון מְעַנּוּיָא,
 הָהוּא זָכוּ אַגִּין עַל בְּנֵי. וְהָא חַד מְנַיְהוּ דֵהָהוּא זָכוּ אַגִּין עֲלִיהּ

בְּעֵדֶן עֲקָתִיהָ. לְדָא אֵית
 לִיה חַד רוּשָׁם בְּמַצְחִיהָ,
 חַיִּיבָא אוּ גַיִפָּא אִיהוּ, וְלֹא
 אֲתַחְזִי קַמִּי בְּנֵי נָשָׂא, דְּלֹא
 יַדְעִין בֵּיתָהּ. דָּא אַעְלָת. וּמֵאֵן
 דְּאֲתַחְבֵּר בְּהִדְיָה יַעְלָת יִתְרוֹ
 מִנִּיהָ.

חוטמא עמיקא (בד"ח ד"א איתא
 עקימא) ותריין נוקבין
 דיליה רברבין וסלקין לבר
 אינון פתחין דנחירווי,
 וחוטמא לא סליק, דא איהו

בְּאֵת ה' בְּשָׁלִימוֹ. ד' שְׂרָטוּטִין (רברבו) רְבֵרְבִין בְּמַצְחִיהָ וְשִׁית
 זְעִירִין. אוּדְנוּי רְבֵרְבוּ, עֵינוּי רְבֵרְבוּ, וְתֵרִין רְשִׁימִין אוּכְמִין
 דְּקִיקִין בְּעֵינֵיהָ דִּימִנָּא. שְׁעָרִיהָ לָא אֲתַתְקֵן בְּמִזְיָהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ
 רַב וְתַקִּיף. רוּשָׁם מְכַתְּשָׂא בְּמַצְחִיהָ, דָּא סְרָפָא (מרעא) בְּכָל יוֹמָא
 זְמִין, כַּד אֲתַרְעָם בְּרוּגְזִיהָ. קָרִיר חוּטְמִיהָ וְאֲתַחְזִי חִינוּר, תָּב
 מְרוּגְזִיהָ לְזִמְן רַב. מְהִימְנָא אִיהוּ בְּמֵלִין רְבֵרְבִין, וּבְזְעִירִין לָאו
 הָכִי. חֲמֹדֵן אִיהוּ, גּוּפִיהָ מְלִי מְכַתְּשִׁין וְאַבְעָבוּעִין בְּכָל יוֹמֵי
 שְׁתָּא, וּבַר זְמָנָא חַד זְעִירָא בְּיוֹמִין דְּסִיתָוּא. אֲתַנְהִיג
 בְּעֵנּוֹתֵינוּתָא בְּבִיתִיהָ. תִּיאוּבְתִיָּה לְמִיכָל בְּכָל אֲתַר, אַף עַל גַּב
 דְּלֹא יִזְמָנוּן לִיהָ. אִי זְכִי בְּאוּרִייתָא (ד"ח דף ג"ח ע"ד) וְאוּלִיף יְנוּקִין,
 זְכִי בְּהוּ בְּשִׁי"ן תִּי"ו.

בידיה ימינא רושם עמיקא, מתולדה דאתיליד ביה. תריין נשין
 אוזדמנו ליה קדמייתא תמות על (משברא) מתברא,

(תַּנְיִנָן כְּתִיב (יחזקאל כא) וְגַם
 אֲנִי אֶפֶה כַּפִּי אֶל
 כַּפֵּי, דִּלְהוּ דָּא עִם דָּא
 בְּפִלּוּגְתָּא וַיִּסְתַּלְקוּ בְּרַפְאֵן
 מְעֻלְמָא, הוּאִיל וְגֵאוּתָא
 דִּישְׂרָאֵל אֲתִיְהִיבַת לְעַמִּין.
 כַּד מִתְחַבְּרֵן כַּחְדָּא, כְּתִיב,
 כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב
 מְלֶאֶה קְטֹרֶת רֶמֶז לְחַבּוּרָא
 חֲדָא.) וְכַד הוּוּ בְּחַבּוּרָא

בְּאֵת ה' בְּשָׁלִימוֹ. ד' שְׂרָטוּטִין (רברבו) רְבֵרְבִין בְּמַצְחִיהָ וְשִׁית
 זְעִירִין. אוּדְנוּי רְבֵרְבוּ, עֵינוּי רְבֵרְבוּ, וְתֵרִין רְשִׁימִין אוּכְמִין
 דְּקִיקִין בְּעֵינֵיהָ דִּימִנָּא. שְׁעָרִיהָ לָא אֲתַתְקֵן בְּמִזְיָהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ
 רַב וְתַקִּיף. רוּשָׁם מְכַתְּשָׂא בְּמַצְחִיהָ, דָּא סְרָפָא (מרעא) בְּכָל יוֹמָא
 זְמִין, כַּד אֲתַרְעָם בְּרוּגְזִיהָ. קָרִיר חוּטְמִיהָ וְאֲתַחְזִי חִינוּר, תָּב
 מְרוּגְזִיהָ לְזִמְן רַב. מְהִימְנָא אִיהוּ בְּמֵלִין רְבֵרְבִין, וּבְזְעִירִין לָאו
 הָכִי. חֲמֹדֵן אִיהוּ, גּוּפִיהָ מְלִי מְכַתְּשִׁין וְאַבְעָבוּעִין בְּכָל יוֹמֵי
 שְׁתָּא, וּבַר זְמָנָא חַד זְעִירָא בְּיוֹמִין דְּסִיתָוּא. אֲתַנְהִיג
 בְּעֵנּוֹתֵינוּתָא בְּבִיתִיהָ. תִּיאוּבְתִיָּה לְמִיכָל בְּכָל אֲתַר, אַף עַל גַּב
 דְּלֹא יִזְמָנוּן לִיהָ. אִי זְכִי בְּאוּרִייתָא (ד"ח דף ג"ח ע"ד) וְאוּלִיף יְנוּקִין,
 זְכִי בְּהוּ בְּשִׁי"ן תִּי"ו.

בידיה ימינא רושם עמיקא, מתולדה דאתיליד ביה. תריין נשין
 אוזדמנו ליה קדמייתא תמות על (משברא) מתברא,

תִּנְיִיתָא תִּזְכֶּה לְתַרִּין בְּנִין,
 חַד יָמוֹת זְעִיר בְּחֻלְבָּא
 דְּאַמִּיהָ, וְחַד יָקוּם בְּעֵלְמָא,
 גִּיּוֹפָא יִתִּיר מִבְּנֵי נָשָׂא
 אַחֲרָנִין. וְחִיּוֹן קִיּוּמִין בֵּיהּ,
 אֲבָל לֹא כָּל כֶּד.

חֻטְמָא דְּאִזִּיל בְּאַרְחַ מִישַׁר
 וּמִתְקַנָּא עַל גְּבִי

חָדָא, כְּתִיב, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וּגּוֹ.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים (אֶת הָאָדָם) דָּא
 סְלִיקוּ דְּמַחֲשָׁבָה בְּרִזָּא
 פְּנִימָאָה. אֶת הָאָדָם: רִזָּא
 דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא, בְּצַלְמֵ
 אֱלֹהִים רִזָּא דְּכַף (אַחֲרָא).

אַנְפִּין, הָא אִיהוּ בְּאַתְּ ה"א בְּשָׁלִימוֹ. דָּא אַתְּגְלִי בְּמַצְחִיהָ תַרִּין
 שְׂרַטוּטִין רַבְרַבִּין וְהוּ זְעִירִין, וְתַרִּין מַסְטְרָא יְמִינָא לְגַבִּיהָ שְׁעָרִיהָ
 מִישַׁר מִתְתָּא לְעֵילָא, שְׁעָרִיהָ בֵּין אָפֶס וְסוּמְקָא, תְּלֵיָא עַל אֹדְדוֹנִי.
 עֵינּוֹי רַבְרַבִּין יְרוֹקִין, וְחֻטְמָא סוּמְקָא סַחֲרָא לְגּוֹ. אַנְפּוֹי אַרִּיכִין,
 דָּא אַקְרִי אַנְפִּי נָשֶׁר, דָּא מִבְּנֵי דְּסִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא.

כַּד בְּעִי לְאַזְעָרָא גְרַמִּיהָ טָב אִיהוּ לְגַבִּיהָ מְאַרְיָה, דְּחִיל חֲטָאָה
 אִיהוּ. בְּיוֹמֵי עוֹלִימוֹ, אִיהוּ בְּלָא מְרַעִין אִזִּיל בְּבְרִיאוֹתִיהָ
 בְּגַבּוֹר בְּלָא דְּחִילוֹ, בְּיוֹמִין דְּסִיבוֹ נְחִית בְּנַחֲתוֹ דְּסִיְהָרָא, חֲלָשָׂא
 לִיְהוּי, מְרַעִין רַדְפִּין אַבְתְּרִיהָ. דָּא זַפְּאָה בְּמְרַעִין יִתְכַפְּרוּ. וְאִי
 מִתְחַלְפִּין סִימְנִין בְּיוֹמֵי עוֹלִימוֹ, לִיְהוּי בְּמְרַעִין. בְּגִין דְּאִיהוּ כַּד
 סִיְהָרָא בְּעֵיָא (נ"א כְּסִיְהָרָא דְּבַעִיָא) לְאַנְהָרָא. וְיֵהָא הָהוּא גְבַרָא
 בְּמַסְכְּנּוֹ. וּבְיוֹמִין דְּסִיבוֹ, יְהוּי בְּלָא מְרַעִין, וּבְעוֹתְרָא וַיִּקַּר סְגִי.
 דְּהָא כְּדִין אַנְהִירַת סִיְהָרָא וּקִיּוּמָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא. וְדָא אִיהוּ צְדִיק
 וְטוֹב לוֹ, וְדָא עֲנוּתְנּוֹתָא בֵּיהּ. רְחִים הוּא לְמְאַרְיָה בְּכוּלָּא.

חֻטְמָא אַרִּיכָא וְחַד חֲדוּדָא בְּרִישָׂא דְּחֻטְמָא דְּנָשָׂרָא, הָאִי אִיהוּ
 בְּלָא אֶתְּ כָּלְל. שְׁעָרִיהָ קְמִיט. שְׂרַטוּטִין דְּמַצְחִיהָ גּוֹ,

אֲנָפוּי חֲדִידָן, עֵינױ זְעִירִין,
 הָאִי אִיהוּ חֲמֻדָּן בְּמָה דְאִית
 לָהּוּ לְאַחֲרָנִין. כָּל עוֹבְדוּי
 לָאוּ בְּדַחִילוֹ דְשִׁמְיָא, סְנִיָּא
 אֹרִייתָא וְסַנִּי לְמָאן דְלַעָאן
 בָּהּ, רַחִים לְפּוּם שְׁעָתָא
 לְמִשְׁמַע מְלִין דְאֹרִייתָא,
 וּלְפּוּם שְׁעָתָא פְּרַחִין מְנִיה.
 בְּרַגְלִיהָ שְׁמַאלָא תְרִין
 אֶצְבָּעִין קַמִּיטִין דְלָא
 מִתְפַּשְׁטִין, וּבְרַגְלִיהָ יְמִינָא
 חַד. הָאִי אִיהוּ בְּחֻטְאָה
 דְגִנְבָה וְלָא תָב מַהֲהוּא
 חוֹבָה לְעֵלְמִין. בֵּין בְּתַפּוּי
 תְלִיין תְרִין שְׁעָרִין רַבְרַבִּין.
 בְּחַדוּי אִית ג' שְׁעָרִין
 דְתְלִיין. אֹמִי אֹמְאָה בְּכָל
 רַגְעָא וְשְׁעָתָא וְלָא אֲתַהֲנִי.

וּמְנִין תְרִין בְּשַׁתָּא (ז"ח דף נ"ט ע"א) יִשְׁתַּתְּףָּ בְּרַגְשׁ בְּהַדְיָה וְלָא
 יִתִּיר, וְיִצְלַח. וְהוּא מְאָדָּר וְעַד רִישׁ נִיסָן, וּמְאָלּוּל עַד שִׁית
 יוֹמִין בְּחֻשׁוֹן, וְלָא יִתִּיר. וּבִיוֹמִין אֵלִין יִצְלַח מֵאן דְיִשְׁתַּתְּףָּ
 בְּהַדְיָה, דְהָא יוֹמִין אֵלִין, יוֹמִין דְאֲתָנוּן אֵינּוּן, וּמָאן דְלִית לֵיה
 אֲתָנוּן אֲתַאֲחַד בְּהוּ.

בִּיוֹמִין אֵלִין נְפָקִין נְשַׁמְתִּין עַרְטִילָאִין וְאֵינּוּן מִתְהַדְרָן

כִּד אֲתַפְּרִי אָדָם, מַה פְּתִיב,
 בֵּיה, (איוב י) עוֹר (בראשית כ'
 ע"ב) וּבָשָׂר תִּלְבַּשׁ שְׁנֵי (דף ע"ו ע"א)
 וְגו'. אִי הָכִי הָאָדָם מַהוּ. אִי
 תִימָא, דְאֵינּוּ אֲלָא עוֹר
 וּבָשָׂר וְעֲצָמוֹת וְגִידִים, לָאו
 הָכִי, דְהָא וְדָאִי הָאָדָם לָאו
 אִיהוּ אֲלָא נְשַׁמְתָּא. וְאֵלִין
 דְקָאֲמַר עוֹר וּבָשָׂר עֲצָמוֹת
 וְגִידִים, כְּלָהּוּ לָא הוּוּ אֲלָא
 מְלַבּוּשָׂא בְּלַחֲדוּי, מָאֲנִין
 אֵינּוּן דְבַר נֶשׁ, וְלָאוּ אֵינּוּן
 אָדָם. וְכִד הָאִי אָדָם
 אֲסַתְּלַק, אֲתַפְּשֵׁט מֵאֲנּוּן
 מָאֲנִין דְקָא לְבִישׁ.

עוֹר דְּאֵתְלִבֵּשׁ בֵּיהּ בַּר נֶשׁ. וְכֹל אֵינּוֹן עֲצָמוֹת
 וּגְיָדִים, כְּלָהּוּ בְּרֹא בְּרֹא
 דְּחֻמְתָּא עֲלָאָה כְּגֹוְנָא
 דְּלַעֲיָלָא. עוֹר כְּגֹוְנָא
 דְּלַעֲיָלָא, כְּמָה דְּאוֹלִיף מַר,
 בְּאֵינּוֹן יְרִיעוֹת, דְּכֻתִּיב,
 (תהלים קד) נוֹטָה שָׁמַיִם
 כִּירִיעָה. (שמות סה) עוֹרוֹת

כְּמִלְקַדְמִין, וְלִית לֹון זְוּוּגִין.
 וּבִיּוֹמִין אֵלִין נְפָקִין אֲתָוּוֹן
 כ"ב. וְשָׂרְאן בְּהוּ, וּמִתְעַטְרָן
 בְּהוּ, וּבְרַחֲמֵי יִשְׁתַּבְּחוּ זְוּוּגִין.
 וּבִירְחִין אַחֲרָנִין וּבִיּוֹמֵי
 אַחֲרָנִין לָאוּ, דְּהָא מִזֵּ
 בְּאֲדָר, כְּטַשׁ בּוֹצִינָא וְאַפִּיק
 אֲתָוּוֹן זְעִירִין וּבְקַעֲזִין רְקִיעִין
 וּנְפָקִין לְעֵלְמָא.

בְּזַמְנָא דְּאֵינּוֹן נְפָקִין, כָּל
 אֵינּוֹן נִשְׁמָתִין עֲרִטִילָאִין

דְּהוּוּ זְמִינִין לְאֲתַהֲדָרָא נְפָקִין בְּהַדִּיּהוּ, וְאַתְאַחֲדָן בְּאֵינּוֹן אֲתָוּוֹן
 וּנְפָקִין עַל יְדוּי דְּפִרְוּוֹנְקָא. בְּגִין דְּכָל בְּנֵי עֵלְמָא כִּד אֲתַבְּנֹון
 לְאֲתַצְיִירָא בְּהָאֵי עֵלְמָא, כָּל צִיּוּרִין דְּאֲתָוּוֹן מִתְצִיּוּרִין בְּהוּ עַל
 יְדָא דְּאֵינּוֹן ג' שׁוֹתְפִין דְּקָא מְזֻדּוּג בְּנִינָא. וְהַשְׁתָּא אֵלִין דְּקָא
 מִתְהַדְרָן כָּל אֵינּוֹן אֲתָוּוֹן דְּקָא אֲתַצְיִירוּ בְּהוּ אַחֲרָנִין, לֹא
 מִתְצִיּוּרֵי בְּהוּ. דְּהָא אֵינּוֹן פְּרוּוֹנְקִין לֹא מְצִיּוּרִין לֹון בְּאֲתָוּוֹן, כְּמָה
 דְּאֲתַצְיִיר בְּקַדְמִיתָא מִסְטָרָא דְּאַבָּא וְאַיְמָא.

וְאַלִּין אֲתָוּוֹן אֲזִלִּין וּמְשַׁטְטִין בְּעֵלְמָא, וְאַתְאַחֲדָן בְּהוּ כָּל אֵינּוֹן
 דְּלִית לֹון אֲתָוּוֹן עַד רִישׁ יְרַחָא דְּסִיּוֹן. דְּהָא כְּדִין אֲתַטְמָרָן
 אֵלִין וְאַתָּוּוֹן עֲלָאִין בְּעִיִּין לְאֲתַנְלָאָה. וּמֵאַלּוּל אֲתַטְמָרָן אֵלִין
 עֲלָאִין עַד שִׁתָּא יוֹמִין בְּחֻשׁוֹן, עַד דִּיהַדְרוּן בְּנֵי נְשָׂא מַחוּבִּיּהוּ
 וַיִּתְכַּפֵּר לֹון, וּמִתְהַדְרָן אֲתָוּוֹן כְּמִלְקַדְמִין. וּבִין כְּדִין וּבִין כְּדִין אֵינּוֹן
 זְעִירִין נְפָקִין לְקִיּוּמָא עֵלְמָא וְאַלִּין אֲתַאחֲדָן בְּהוּ, בְּגִין דְּלִית לֹון

אֱלֹהִים מֵאֲדָמִים וְעוֹרוֹת
 תִּחְשִׁים. אֵינּוֹן מִלְּבוֹשֵׁי
 דְּלַעֲיָלָא, דְּמִסְכֵּי
 לְמִלְּבוֹשָׁא, אֶתְפִּשְׁטוֹתָא
 דְּשָׂמִים, דְּאִיהוּ מִלְּבוֹשָׁא
 דְּלָבַר. יִרְיעוֹת אֵינּוֹן
 מִלְּבוֹשָׁא דְּלָגוֹ, וְאִיהוּ
 קְרוּמָא דְּסָכִיף עַל בִּשְׂרָא.

אֲתוּוֹן כָּלֵל. דְּהָא מֵאֲלוּל
 תִּלְיִיא וְקִימָא תְּשׁוּבָה
 וְאֲתוּוֹן סְלָקִין לְגַבְהָ וּבְנֵי
 עֲלָמָא מִהֲדָרָן מִחוּבְיֵיהוּ
 וּמִהֲדָרָן לְאֲתוּוֹן, וְקִימֵי עַל
 עֲלָמָא תְּרִין יִרְחִין,
 וּמִסְתְּלָקִין טִבַּת וּשְׁבָט.

מִזֵּי בְּאֲדָר נִפְקִין אֲלֵין
 אֲחֲרָנִין, כְּמָה דְּאֶתְמַר.
 וְאֲלֵין דְּמִתְאַחֲדָן בְּהוּ
 מִקְדָּמֵי רַחֲמֵי בְּאֲלֵין יוֹמִין וְתְרִין יִרְחִין אֲחֲרָנִין אֶתְטַמְרָן (אֶסְתְּמָרוּ)
 כְּלָהוּ, וְאֲלֵין תַּמּוּז וְאָב. וְנִפְקִין יְמֵי הָרַעָה בְּאֲתוּבְיֵיהוּ, וְשִׁלְטִין
 אֲלֵין עַל עֲלָמָא וְאֲחֲרָנִין אֶתְטַמְרוּ. וּבְגִין כֵּךְ בְּאֵינּוֹן יוֹמִין זְכָאָה
 אִיהוּ מֵאֵן דִּישְׁתַּזִּיב מִנְיֵיהוּ.

וְכַד חוּטְמָא אַרִיכָא רַב בְּפוֹתֵיא לְגַבֵּי (ד"ח דף ג"ט ע"ב) רִישָׁא דָּא
 אִיהוּ בְּאֶתְ ה' וְלִזְמַנִּין אֶתְ י' אֶתְחַבֵּר בְּהַדְיָה, דָּא אִיהוּ פֶּר
 נֶשׁ דְּאֶעְלָח. אֲנַפּוּי קְמִיטִין כְּתוּלְדָה דְּאֶבְעָבוּעִין. עֵינּוּי סְמָקִין,
 דָּא אִיהוּ בֵּין אֵינּוֹן (תוּלְדָתִי) תוּלְדִין דְּסִגְרָא דְּעֵינּוּי, לְזְמַנִּין זְלָגִין
 דְּמַעִין.

קְמִיטִין דְּמַעְחִיָּה ד' וְתְרִין עֲבָרִין רְשִׁימִין פְּאָרִיחַ עַל גַּבֵּי לְבִינָה.
 שְׁעָרִיהָ רַב, הָאִי אֶעְלָח וְדַחִיל חֲטָאָה. שְׂפַח גְּרַמְיָה
 בְּכָלֵא, יִתִּיר מִמָּה דְּאִית בֵּיהּ. וּבְזִמְנָא דְּאֶתְנַעֲנַע (עֵינּוּי) זְלָגִין
 דְּמַעִין וּבְאִיבָא בְּחוּטְמִיָּה עַד דְּאֹשִׁיד לְחָה יְרוּקָא, וְדָא קְשִׁיא
 מֵאֵינּוֹן זִינֵי (דְּסִגְרָו) סִגְרָו. מֵאֵן דְּאֶשְׁתַּתַּף בְּהַדְיָה אֶעְלָח. מְהִימְנָא
 אִיהוּ בְּכָלֵא.

עֲצָמוֹת וְגִידִים, אֵינֹן
 רְתִיכִין, וְכָל
 אֵינֹן חֲיִילִין, דְּקִיּוּמִין לָגוּ.
 וְכָלֵהוּ מִלְבוּשֵׁין לְפָנִימָאָה,
 רְזָא דְאָדָם עֵילָאָה, דְּאִיתְהוּ
 פְּנִימָאָה.

בֵּיהּ בְּלִילִיא חַד יוֹמָא דְסַתְנוּא בְּיוּמֵי דְעוֹלְמוּי, דְּאָכַל נוֹנָא
 וְשִׁתָּא מִיָּא וְנִפְק לְבָר. וּבְהֵיא שִׁעְתָּא הָוָה שְׁלִיט פּוֹכֵב שְׁבַתָּאֵי
 בְּעֵלְמָא, וְחַד עֲנָפָא דִילֵיהּ הָוָה מְשִׁיךְ לְאַתְפְּשָׁטָא לְתַתָּא. וְנִפְק
 אִיתְהוּ בְּגִלוּיָא דְרִישָׁא, וּמָתָּא בֵּיהּ עַל יָדָא דְקוֹרְקַנְנִי וְשִׁמְרוּרוּן
 תְּרִין רוּחִין דְּשִׁלְטִין בְּהֵוָּא עֲנָפָא.

וְכַד אַתְמַחֵי הָאֵי בַר נָשׁ, רְשִׁימוּ בֵּיהּ תְּרִין רְשִׁימִין סוּמְקִין,
 וְהֵוָּא עֲנָפָא רְשִׁים בֵּיהּ הֵוָּא רְשִׁימוּ אוּכְמָא, דְּהָא מְלוּי
 דְשִׁבְתָּאֵי בְּאוּכָם אֲשַׁתְּמַשׁ. וְרְזָא דָּא שְׁלִיט בְּיוֹמָא דְשִׁבְתָּא (ד"ח
 ג"א בְּעַמָּא דְשִׁבְתָּאֵי) וְלֹא בְּעַמָּא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּעַמָּא קַדִּישָׁא לִית לֹון
 חוּלְקָא וְאַחְסֻנְתָּא בְּכּוֹכְבֵיָא וּמְזֻלֵי, אֲלֹא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּלַחֲדוּי. וְאַצְטְרִיךְ לֹון לְאַחְזָאָה חֲדוּה וּמִיכְלָא וּמְשַׁתְּיָא
 וּלְבוּשֵׁין וּלְאַתְקַנָּא בֵּיתָא וּפְתוּרָא בְּיוֹמָא דָּא, דְּלֹא הֲכִי לְכָל
 אֵינֹן דְּאַחֲיָדִין בְּכּוֹכְבָּא דְשִׁבְתָּאֵי דְאַצְטְרִיךְ לֹון לְאַתְעַנְגָּא
 וּלְאַחְזָאָה עֲצִיבוּ וְדֹאגָה וְרוּגְזָא וּלְמַלְבֵּשׁ שְׁחוּרִים וּלְכַסְפָּא
 שְׁחוּרִים וְלֹא לְמִיכָל בְּשָׂרָא וְחַמְרָא וּמְשַׁחָא, וְלֹא לְאַתְעַנְגָּא
 עֵינוּגִין דְּעֵלְמָא, אֲלֹא לְמִיתַב בְּדִיוּרָא עֲצִיב וּלְאַתְפְּרָשָׁא מִן בְּנֵי
 נְשָׂא. (בז"ח ד"א אִיתָא וּבְדִין וּכ"ה בְּדַפְרִי) (וּבְדִין) וְתְרִין אֲלִין רוּחִין קוֹרְקַנְנִי

ושמריר'ון את־משכֿאן עלוי
ואודעין ליה מלין דעלמא
בא־משכֿותא דשבתאי.

חזינא בספרא דשלמה
מלכא, דאית בני
נשא דאתיילידו כד שלטא
ענפא דא, ואינון עציבין
תדיר דלא חדאן לעלמין,
כר אי לעאן באורייתא וקא
אתאחדון בקודשא בריך
הוא. עם כל דא, אי אית
ביה ביהווא כר נש יסודין

ושרשין מזכו אבהו, ענפא דא דנפיק משבתאי, לזמנין נצח ליה
ואחיד ליה. ואינון תרין רוחין מתפשטין ואזלין לנוקבא
דטינרא, דתמן מתבנשין כל רוחין ערטילאין דלא עאלין לגו
פרגודא דמלכא, ואינון ערטילאין בהאי עלמא וכד נפקי מהאי
עלמא משטטי לאעלא ביהווא עלמא, ונעלין תרעא באנפיהו
בכל סטרין דעלמא. ולא אשפחו גייתא עד דאינון נפקין
ומשטטין בעלמא, ואלין אקרין בשמהן שכנות.

וביומא דשבתא כד אתקדש יומא, ואינון לאן עאלין לגו נוקבא
דחד טינרא דאיהו לבר מחומות גנתא בטורין דלבר,
ומשתכבי תמן כל יומא דשבתא. ולבתר נפקי ומשטטי בעלמא
ומודיעין בחיזו דליליא מילין לבני נשא.

וכד נצח ענפא דא ליהווא כר נש, אינון תרין רוחין אזלין

אוף הכי רזא לתתא, אדם
איהו פנימאה לגו.

מלבושין דיליה כגוונא
דלעילא. עצמות וגידין,
כגוונא דקאמרן באינון
רתיכין ומשיריין. בשר איהו
סכיך על אינון משיריין
ורתיכין, וקיימא לבר, ודא
(ויקרא ק"ע ע"א) רזא דאתמשכא
לסטרא אחרא. עור דסכיך

לְהֵיחֹא נֹקְבָא וּמִתְעַכְבִּין
 תַּמָּן עַד דְּנִפְיֵיק שַׁבְתָּא. בִּיּוֹן
 דְּנִפְיֵיק שַׁבְתָּא נִפְקִין אֵינֹן
 נִשְׁמַתִּין וְאֵינֹן רוּחִין
 בְּהַדְרִיּהוּ וּמִתְחַבְּרִין בְּחָדָא
 וְאִתְיִין אֵינֹן תְּרִין רוּחִין וְחַד
 נִשְׁמַתָּא דְגִזְעָא דִּיהוּא פִּר
 גֵּשׁ, ע' דְּרִגִין לְאַחֹרָא
 וְשָׂרְאן עַל גְּבִי הוּא פִּר גֵּשׁ
 רוּחָא בְּתֵר רוּחָא, וְאוּדְעִין
 לִיה מִלִּין דְּעֵלְמָא. מְנִיּהוּ
 קְשׁוּט וּמְנִיּהוּ לָאו קְשׁוּט,
 מְנִיּהוּ קְשׁוּט מְסִטְרָא
 דְּנִשְׁמַתָּא עֲרִטִילָאָה, דִּהָא

עַל כִּלָּא, דָּא אֵיחֹו כְּגִוּוֹנָא
 דְּאֵינֹן רְקִיעִין, דְּסָכִיכוּ עַל
 כִּלָּא. וְכִלְהוּ מִלְּבוּשֵׁין
 לְאַתְלִבְשָׁא בְּהוּ. פְּנִימָאָה
 דְּלָגוּ רְזָא דְּאָדָם. וְכִלָּא
 רְזָא, לְתַתָּא כְּגִוּוֹנָא
 דְּלְעִילָא. וְעַל דָּא וַיִּבְרָא
 אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ
 בְּצִלְמוֹ אֱלֹקִים, (תְּרִי אֱלֹהִים הִקְבֵּא חַד
 כִּלְפֵי דְכֵר וְחַד כִּלְפֵי נֹקְבָא) וְרְזָא
 דְּאָדָם לְתַתָּא כִּלָּא אֵיחֹו
 בְּרְזָא דְּלְעִילָא.

אֲשַׁבַּחַת תַּמָּן גְּיִחָא. וּמְנִיּהוּ לָאו קְשׁוּט מְסִטְרָא דְּאֵינֹן רוּחִין.
 וְלְזַמְנִין אֵינֹן רוּחִין אוּדְעִין לִיה מִלִּין דְּקְשׁוּט לְזַמְן קְרִיב, וְדָא
 אֵיחֹו נִשְׁמַתָּא דִּלָּא אֲשַׁבַּחַת פְּרוּקָא (ס"א פְּרוּקָא) לְעֵלְמָא מְע'
 דְּרִגִין לְאַחֹרָא.

כְּדִין כּוּכַב שַׁבְתָּאֵי מְשִׁיד לְהָאֵי עֵלְמָא אֵינֹן רוּחִין, וּבְגִינָה לָא
 דְּחִיל הוּא פִּר גֵּשׁ. שָׂרְאן עֵלוּהֵי וְלָא אוּדְעִיעוּ. וְכַפָּאָה
 חוּלְקִיָּה דְּמָאן דְּאִית לִיה זְכוּ דְּאִפְהֵן לְסִייעָא בְּכָל אֵינֹן עוּבְדִין.
 חוּטְמָא עֻקִּים וְהוּא עֻקִּמוּ סְטָא לְסִטְר יְמִינָא דָּא אֵיחֹו פִּר גֵּשׁ
 דְּרִשִׁים בְּאֵת ה' וְלְזַמְנִין בְּאֵת ר' וְלָא מִתְחַבְּרִין בְּחָדָא.
 דָּא אֵיחֹו (ד"ח דף כ"ט ע"ד) פִּר גֵּשׁ דְּמִמְלַל רְפִיכִין. בְּמַעְחִיָּה שְׂרִטוּטָא

בְּהַאי רְקִיעָא דְלַעֲיָלָא,
 דְּמִסְכַּף עַל כְּלָא,
 אַתְרִשִׁימוּ בֵּיהּ רְשִׁימִין,
 לְאַתְחֻזָּא וּלְמַנְדַּע בְּאַיִנוֹן
 רְשִׁימִין, דְּאַתְקַבִּיעוּ בֵּיהּ
 מְלִין וְרוֹזִין סְתִימִין. וְאַיִנוֹן
 רְשִׁימִין דְּכַכְבִּיא וּמְזִילִי,
 דְּאַתְרִשִׁימוּ וְאַתְקַבִּיעוּ בְּהַאי
 רְקִיעָא, דְּסַכִּיף לְבַר. אֹנֶה
 הָכִי עוֹר, דְּאִיהוּ סְכוּכָא לְבַר
 בְּבַר נֶשׁ, דְּאִיהוּ רְקִיעָא

חֲדָא רַבְרָבָא וְד' זַעֲרִין (נ"א
 וְאַיִנוֹן) וְעֵינֵי דְקִיקִין וְלֹא כָּל
 כַּף, וְאַיִנוֹן מִתְהַפְכִּין
 לְסַמְקָא. שְׁעָרוֹי תְלִין
 שְׁעִיעִין זַעֲרִי, שְׁלִשְׁלָאָה
 רַבְרָבָא הוּהּ לִיהּ, וְתִלְיָא
 מִנִּיהּ סִינְעָא. אִית לִיהּ
 מְהִימְנָא, אִיהוּ אַעְלַח
 בְּעוֹבְדוֹי, דָּא אִית לִיהּ
 פְּגִימוּ דְמוּמָא דְאִיהוּ סָרִיס
 חֲמָה, אִו תְּלִיָא בְּפִיסָא
 דְּבִיעוֹי חַד מִמַּעוֹי וְלֹא אִפִּיק
 זְרַעָא כְּדָקָא יְאוּת. בִּידָא

שְׂמַאלָא אִית אַעְבְּעָא זַעֲרָא קְמִיט וְלֹא אַתְפְּשִׁט. (עכ"מ ונראה שחסר.)
 אָמַר אָדָם כְּדַמְאָה (תהלים קל"ט) לָא נִכְתֵּד עֲצָמֵי מִסַּךְ וְגו'. מִכָּאן
 דְּמִזְוֹנָא דְדַכְר וְנוֹקְבָא אַתְיָא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, זְוֹנָא
 דְּמִלְכָּא בְּמִטְרוֹנִיתָא. מְאִי טַעְמָא, תַּחְתִּיּוֹת אֶרֶץ, תֵּרִין (תַּחְתִּיּוֹן) (נ"א
 תַּחֲוּמִין) תַּחֲוּתִין אִית לֵהּהוּא דְאִיקְרִי אֶרֶץ חַפְּץ. אַתְרָא דְאַתְעִירָא
 נִשְׁמַתָּא דְדַכּוּרָא וְדִימִנָּא וְאַתְרָא דְנִשְׁמַתָּא דְנוֹקְבָא לְשְׂמַאלָא
 וְעַל דָּא בְּעִי אַתְעָרוּתָא מִסְטָרָא דְנוֹקְבָא הָדָא הוּא דְכַתִּיב (ישעיה
 מ"א) הַעִירוּתִי מִצְפוֹן וַיֵּאת, וּכְדִין מִמְזֻרָה שְׁמֵשׁ קוּרָא בְּשָׁמִי.

זְוֹנָא דְשְׁמֵשׁא בְּסִיְהָרָא, יַעֲקֹב בְּרַחֵל.

וַיָּבֵא סַגְנִים כְּמוֹ חֲמֶר, אֵלֶיךָ חֵילִין דְּעֵלְמָא דְנִפְקוּ מֵאָדָם
 כְּדַמְאָה. בְּתַר הָכִי (תהלים קל"ט) גְּלַמִּי רָאוּ עֵינֶיךָ, כְּשֶׁהֵייתִי

מוֹטֵל גּוֹלָם בְּלִי צוּרָה.
מִמְזוּרָח לְמַעֲרֵב רְאוּ עֵינֶיךָ
הַדּוֹרוֹת הַעֲתִידוֹת לִצְאֹת
מִמְנִי, כִּי (אַתָּה) הוּא קוֹרֵא
הַדּוֹרוֹת מֵרֵאשִׁי.

וְעַל סִפְרְךָ כָּלָם יִכְתְּבוּ, זֶה
סֵפֶר הַתּוֹלְדוֹת אָדָם
לְדִיוֹקְנֵינוּ, דְּבִקְהֵאֵי סֵפֶר שֶׁל
(כָּל) צְדִיקִים הוּוּ מִתְחַקֵּקוֹן כָּל
(וְכָל) דִּיוֹקְנֵינוּ דְּעֵלְמָא
בְּצִירוּפָא דְאַתְנוּן זר"ה פֶּס"ץ
וְתַמָּן כָּלָם יִכְתְּבוּ בְּצִירוּרֵינוּ
דְּקַמִּיטִין בְּמִשְׁכָּא דְאַדָּם,
כְּגוֹנָא דְרַקִיעַ הַשָּׁמַיִם דְּתַמָּן
כּוֹכְבֵיִיא.

(ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם לְכָלָם בְּשֵׁם יִקְרָא, לְזוּרְעָא
דִּישְׂרָאֵל עֲבָדֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחֶרְתִּיקָ דְּאֵינוֹן אַקְרוּן אָדָם.
דְּכְתִיב (יחזקאל ל"ד) וְאַתָּן צֹאנֵי צֹאן מִרְעִיתֵי אָדָם אַתֶּם, וּבְגִינֵיכּוֹן
אַתְּבְּרֵי עֵלְמָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב (ירמיה ב) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִי
רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, דְּאֵינוֹן עֵאלוּ בְּמַחֲשָׁבָה עַד לָא אַתְּבְּרֵי עֵלְמָא.
וּכְלָהוּ (תהלים קל"ט) עַל סִפְרְךָ כָּלָם יִכְתְּבוּ יָמִים יוֹצְרוֹ. לְכָלְהוּ יוֹמִין
עֲלָאִין בְּמִנְיָן.

(שמות י"ב) מִשְׁכּוֹ וּקְחוּ לָכֶם. מִשְׁכּוֹ יוֹמִין עֲלָאִין לְאַנְהָרָא לְיוֹמִין
תַּתְּאִין שֵׁם"ה וְרַבִּיעַ יוֹם, וּמִקְצַת יוֹמָא כְּכוֹלִיָּהּ יוֹמָא,
לְחוֹשְׁבָן (ד"ח דף ס' ע"א) מִשְׁכּוֹ. וּמָאן דְּמִשְׁיַךְ מִתַּמָּן, מִשְׁיַךְ נְהִירוֹ

דְּסִכִּיךְ עַל כְּלָא, אֵית בֵּינָה
רְשִׁימִין וְשִׁרְטוּטִין, וְאֵינוֹן
כְּכַבֵּיא וּמְזִלֵי דְהֵאֵי עוֹר.
לְאַתְחֻזָּאָה בְּהוּ, וּלְמַנְדַּע
בְּהוּ, מְלִין וְרִזִין סְתִימִין,
בְּכַבֵּיא וּמְזִלֵיא, לְעֵינָא
בְּהוּ חֲכִימֵי לְבָא,
וּלְאַסְתְּכָלָא בְּהוּ לְמַנְדַּע
אַסְתְּכָלוֹתָא בְּאַנְפִין, בְּרִזִין
דְּקֶאֱמָרן, וְרִזָּא דָא, (ישעיה מז)
הוֹבְרֵי שָׁמַיִם תְּחֻזִּים
בְּכַבֵּיִם.

לְסִיְהָרָא לְקֹדֶשָׁא לָהּ. (תהלים
 קל"ט) וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, דָּא דְדוּד
 מְשִׁיחָא דְלֹא הוּהּ לִיהּ יוֹמִין
 לְאַתְנַהֲרָא, וְאִיהוּ מְשִׁיךְ לִיהּ
 שְׂבָעִין שְׁנִין, כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר (תהלים ל"ט) הִנֵּה מְפָחוֹת
 נִתְתָּה יְמִי. מְאִי מְפָחוֹת, ט'
 פָּחוֹת. טָב הָכָא דְפָחִית לֹון
 מִיּוֹמֵי אָדָם, לְמִיָּהֵב לִיהּ
 לְדוּד דְהוּהּ טוֹב רוֹאֵי. טוֹב

וְדָא אִיהוּ, כִּד אֵינּוֹן נְהִירִין
 וְקִיָּמִין, בְּלֹא רוּגְזָא.
 בְּזִמְנָא דְרוּגְזָא שְׁלֵטָא עָלֵיהּ
 דְבַר נָשׁ, דֵּינָא אַחְרָא
 אַתְמָסַר לְמַנְדַּע בֵּיתָה. בְּמָה
 דְלֹא אַתִּיָּהֵיב לְשְׁלֵטָאָה,
 לְמַנְדַּע בְּזִמְנָא דְעֵינָא (נ"א)
 שְׁלֵטָא בְּרִקִיעָא. (דדינא)

דִּילִיהּ מְאָדָם קְדָמָאָה דְעַבְד עֲמִיהּ צְדָקָה בְּגִין דִּיהָא מוֹכֵן דְדוּד
 לְעִשׂוֹת צְדָקָה לְיִשְׂרָאֵל. כְּגוֹנוֹנָא דְקַבִּיל דְדוּד עֲנִי וְאַבְיוֹן, הָכִי יָהֵיב
 לְמַסְכְּנֵי וְכֹלָא בְּמִשְׁפֵּט כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שְׁמוּאֵל ב' ח') וַיְהִי דְדוּד
 עוֹשֶׂה מִשְׁפֵּט וְצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ.

וְאַתְעָרוּ, שׁוֹפְרִיָה דֵיעֶקֶב אָבִינוּ מְעִין שׁוֹפְרִיָה דְאָדָם קְדָמָאָה,
 בְּגִין דֵיעֶקֶב יוֹשֵׁב אַהֲלִים וְאוֹלִיף תַּמָּן בְּבֵית שָׁם וְעַבְר
 וְאַבְרָהָם וַיִּצְחָק לְמַפְלַח לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְאִיהוּ בְּכוֹר.
 דְכֶתִיב (שְׁמוֹת ד') בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל וְעַבְדָּה בְּכֹרֹת וְדָאֵי הוּהּ.
 סְפָרָא דְאָדָם קְדָמָאָה הוּהּ לִיהּ לֵיעֶקֶב וְסְפָרָא דְחֲנוּךְ וְסְפָרָא דֵי
 סְפִירוֹת דֵּיִצְרָה דְאַבְרָהָם אָבִינוּ. וְהָא אַתְעָרוּ מְסַכְת
 עַבְדָּה זָרָה דְאַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם ת' פְּרָקִים, וּמְכָל אֵינּוֹן
 סְפָרִים אוֹלִיף לֵיעֶקֶב אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אַהֲלִים,
 חֲכָמָתָא סְגִיא, וְהוּא שׁוֹפְרִיָה. וְשֶׁרְטוּטִין דִּילִיהּ כְּגוֹנוֹנָא
 דֵּשֶׁרְטוּטִין דְאָדָם קְדָמָאָה.

וְהָא כְּגוֹנוֹנָא דְאָדָם קְדַמָּאָה
 דְאִיהוּ קָדָם לְיַצִּירָהּ,
 יַצִּיר כְּפִיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, אוֹף הָכִי יַעֲקֹב רֵאשׁוֹן,
 רֵאשׁוֹן לְשְׁלִימוֹ. קְדָשׁ
 יִשְׂרָאֵל לִי רֵאשִׁית וְגוֹ,
 דְהוּה עֲרִסִיָּה שְׁלִים, מָה
 דְלִית הָכִי בְּאַבְרָהָם דְנִפְיָק
 מִנִּיהּ יִשְׁמַעְאֵל וּבְנֵי קְטוּרָא
 וְאִינוּן סִיגֵי הַכֶּסֶף. וְאָדָם,
 דְנִפְק מִנִּיהּ קִינֵן. וְנַח, דְנִפְק
 מִנִּיהּ חָם. וְיִצְחָק, דְנִפְק
 מִנִּיהּ עֶשׂוֹ, סִיגֵי דְהָבָא. אָבֵל
 יַעֲקֹב, עֲרִסִיָּה שְׁלִימָא אִיהִי.
 וְעַל דָּא בִּיהּ בְּחַר הוּי מִכָּל
 הָעַמִּים (תְּהֵלִים קל"ה) כִּי יַעֲקֹב
 בְּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְוֹלָתוֹ
 וּבְתִיב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֶלֶק הוּי
 עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל גְּחֻלָּתוֹ. (ע"ב

סְתָרֵי תוֹרָה). (עַד כַּאֵן מִזְהַשְׁמִטוֹת)

אָבֵל אֶסְתַּכְּלוּתָא דְאִנְפִּין
 עַל אֶרֶץ קְשׁוּט,
 בְּשַׁעֲתָא דְאִנְפִּין נְהִירִין,
 וְקִימָא בַר נָשׁ עַל קִיּוּמָא,
 וְאִינוּן רְשִׁימִין אֶתְחַזֵּון
 בְּאֶרֶץ קְשׁוּט, דְכִדִּין בְּהֵהוּא
 אֶסְתַּכְּלוּתָא יְכִיל לְאַתְדָּנָא
 עַל בּוּרִיָּיהּ יִתִּיר, וְאָף עַל גַּב
 דְּבַכְלָא כָּל אִינוּן חֲפִימִין
 יְכִלִּין לְאַסְתַּכְּלָא.

שְׂרָטוּטֵי יָדִין וְשְׂרָטוּטֵי
 אַצְבָּעוֹן, לָגוּ,
 כְּלָהוּ קִימִין בְּרִזִּין אַחֲרָנִין,
 לְמַנְדַּע בְּמִלִּין סְתִימִין.
 וְאֵלִין אִינוּן כְּכַבִּיא,
 דְנְהִירִין לְאַסְתַּכְּלָא גּוּ מְזִילִי,
 בְּטָסִירִין עֲלָאִין.

אַצְבָּעוֹן קִימִי בְּרִזִּין עֲלָאִין. טוּפְרֵי אַצְבָּעָאן, דְקִימִין
 דְחַפְּזִין, לְבַר, הוּא אוּקְמוּהּ בְּאִינוּן רִזִּין, דְהוּוּ
 פְּנִים דְלְבַר, וּבְהוּ אִית רִזִּין, לְאִינוּן חֲרָשִׁין,
 דְמִסְתַּכְּלִי בְטוּפְרֵי, בְנְהִירוֹ דְמִלָּה אַחֲרָא, דְשִׁלְטָא בְהוּ,
 וְאִינוּן חֲרָשִׁין קָא מְסַאֲבִי לְהֵהוּא אַתְר.

בְּטוֹפְרִין אֵית זְמַנִּין, דְּנִהְרִין בְּהוּ כְּכַבִּין תּוּרִין דְּקִיקִין,
 וְאַלִּין אֵינּוּן כְּתוּלְדָה דְטְלוּפְחִין, וְאַינּוּן
 שְׂקִיעִין כְּהַאי מִסְמְרָא עַל לוּחָא. וְלֹאוּ אֵינּוּן כְּאַינּוּן
 חוּרִין אַחֲרָנִין דְּלֹא שְׂקִיעִין, אֲלֵא דְקִימִין לְעֵילָא. בְּהַנִּי
 דְּלֹא שְׂקִיעִין, לֵית בְּהוּ מִמְשָׂא. אָבֵל הַנִּי דְשְׂקִיעִין חוּרִין
 כְּתוּלְדָה דְטְלוּפְחִין אֵית בְּהוּ מִמְשָׂא, וְאֵית סִימְנָא טָבָא
 לִיהַ לְבַר נָשׁ בְּחֵדוּ (נ"א בְּהוּ) וְיִצְלַח בְּהֵהוּא זְמַנָּא. אוּ גִזְרָה
 אַתְגְּזֹר עָלֶיהָ וְאַשְׁתַּזִּיב מִינָהּ.

שְׂרֵטוּטֵי יְדִין בְּרוּזִין עֲלָאִין, (דף ע"ו ע"ב) (שְׂרֵטוּטִין) בְּאַצְבָּעֵן לְגוּ.
 בְּיָדִין שְׂרֵטוּטִין רַבְרַבִּין, שְׂרֵטוּטִין זְעִירִין
 דְּקִיקִין עֲלָאִין בִּימִינָא. בְּאַינּוּן אַצְבָּעֵן דְּבְּהוּ שְׂרֵטוּטִין
 זְעִירִין. בְּאַצְבָּעָא זְעִירָא דִּימִינָא, אֵית רְשִׁימִין דְּקִיקִין.
 אַצְבָּעָא דָּא, קִימָא תְּדִיר עַל עוּבְדִין דְּבַסְטֵר אַחֲרָא.
 בְּהַאי אַצְבָּעָא קִימִין שְׂרֵטוּטִין, אֵינּוּן דְּאַצְבָּעָא
 אַתְכַּפִּיל בְּהוּ. הַנִּי לָאוּ אֵינּוּן לְאַסְתְּכֵלָא, אֲלֵא
 אֵי אַתּוּסְפֵן בֵּיהּ. אֵי אַתּוּסְפֵן תְּרִין אוּחֲרָנִין, עַל הֵהוּא
 שְׂרֵטוּטָא דְאַתְכַּפִּיל בְּהוּ. אַרְחָא לָא אֲזַדְמֵן לִיהַ. וְאֵי יַעֲבַד
 לָא יִצְלַח.

בַּר אֵי קִימֵן בְּאַרְכָּא, בֵּין רְשִׁימָא לְרְשִׁימָא, בְּזְמַנָּא
 דִּיתְמַשְׁךְ מִשְׁכָּא לְאַחֲרָא, וְאַשְׁתַּאֲרוּ אֵינּוּן רְשִׁימִין
 דְּאַשְׁתְּמוּדְעֵן. הַאי יִצְלַח בְּאַרְחָא. וְסִימֵן דָּא, תְּלַת תְּלַת

בְּפוֹתֵיא. וְאַרְבַּע בְּאַרְכָּא. וְרוּזָא דָּא ז' מֵאַתּוּן זְעִירִין.
רְשִׁימָא חַד בְּאַרְכָּא, וְתֵרִין תֵּרִין בְּפוֹתֵיא. מֵאַרְחָא,
יִשְׁמַע מְלִין בְּזִמְן קָרִיב, וְלִית לֵיה בְּהוּ
תוּעֵלְתָא. אַרְבַּע רְשִׁימִין בְּאַרְכָּא, וְד' רְשִׁימִין בְּפוֹתֵיא,
אַרְחָא אֲזַדְמִן לֵיה בְּטֶרַח סָגִי, וְלִסּוּפָא לְתוּעֵלְתֵיה. וְרוּזָא
דָּא ז' מֵאַתּוּן אֲמֻצְעִיין, דִּבִּין זְעִירִין וְרַבְרַבִּין.
חֲמִשׁ זְעִירִין רְשִׁימִין בְּפוֹתֵיא לְתַתָּא, וְאַרְבַּע בְּפוֹתֵיא
לְעֵילָא, וְאַרְבַּע בְּאַרְכָּא. נִיחָא לֵיה בְּבֵיתֵיה,
וְעֻצָּא אִיהוּ. וְאַרְחָא הוּת מְתַתְקֵנָא קָמִיה, וְלֹא בְּעִי
לְמַעַבְד. וְאִי יַעֲבֵד, יִצְלַח בְּהוּא אַרְחָא, אֲבָל לָא עָבִיד
לֵיה, וְעֻצָּא הוּי וְרוּזָא דָּא ז' דִּאִיהִי פְּשׁוּטָה.
בְּאַצְבָּעָא דְאַמְצְעִיתָא, הֵאִי אֲצַבָּעָא קִימָא, לְמַעַבְד
עוּבְדָא הֵהוּא דְחָשִׁיב. אִי שְׂרֻטוּטָא חֲדָא
קִימָא בְּאַרְכָּא, בֵּין שְׂרֻטוּטֵי דְפוֹתֵיא, הֵאִי חָשֵׁב
מִחְשָׁבִין, וְאַסְתְּלֵקֵן מִנֵּיה, וְדַחִיל וְלֹא עָבִיד, וְהֵהִיא
מִחְשָׁבָה לָא אֲתַעֲבִיד כָּלֵל.
אִי תֵּרִין שְׂרֻטוּטִין בְּאַרְכָּא, דְקִימִין כַּד אֲתַפְּשֵׁט מִשְׁכָּא
לְאַחוּרָא. הֵאִי לָאו בֵּיה מִחְשָׁבִין, וְחָשִׁיב מִחְשָׁבִין
לְפּוּם שַׁעְתָּא, וְאַתַּעֲבִיד, וְלֹא מִחְשָׁבָה דְהִרְהֵר בֵּיה כָּלֵל,
אַלָּא מִחְשָׁבָה דִּאִיהוּ בְּבִהִילוֹ וּזְעִירָא, אֲבָל הִרְהוּרָא
וּמִחְשָׁבָה לָא.

וְאִי תִלַּת רְשִׁימִין בְּאַרְכָּא. וּבְפוּתִיא תְרִין אוּ תִלַּת, כַּד
 אֶתְפֹּשֵׁט מִשְׂכָּא לְאַחוּרָא. הָאִי אִיהוּ בַר נָשׁ דְּאִיהוּ
 פְּקִיחָא, וְחָשִׁיב מִחֻשְׁבִּין, וְכָל אֵינּוֹן מִחֻשְׁבִּין דְּאֵינּוֹן
 לְסִטְרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְקִימָן בִּידֵיהּ, וּמִחֻשְׁבִּין
 אַחֲרָנִין לְאוּ הֵכִי.

אִי אַרְבַּע אוּ חֲמִשָּׁה בְּאַרְכָּא, בְּאֶתְפֹּשֵׁטוֹ דְּמִשְׂכָּא
 כַּדְקָאמְרֵן, ^(דָּא אִיהוּ) כַּד שָׂרְאֵן עַל פּוּתִיא, בְּתִלַּת, אוּ
 בְּאַרְבַּע, אוּ מִתְרִין וְלִהְלֵאָהּ. דָּא בַר נָשׁ דְּמִחֻשְׁבִּין
 לְאַבְאָשָׁא, וְאַשְׁתַּבַּח בְּהוּ. וְדִיקְנָה וּגְבִינֵי עֵינּוּי סוּמְקִין,
 מִחֻשְׁבִּין לְבִישׁ וְאַשְׁתַּבַּח בְּהוּ. קֶצְרָא דִּיּוֹמִין אִיהוּ. פְּקִיחָא
 אִיהוּ. וְאַכְנַע תְּדִיר לְמַכִּילָן דְּבִישׁ. אֶצְלַת. וְלְסוּפָא דִּיּוֹמִין
 זְעִירִין אֶסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא.

אֶסּוּוּתָא לְהָאִי תִיּוּבְתָא. כַּדִּין אֶשְׁתַּכְּחוּ תִלַּת רְשִׁימִין,
 אוּ אַרְבַּע, וְשָׂרְיִין עַל תְּרִין. תִּלַּת רְשִׁימִין אוּ
 ד' בְּאַרְכָּא וְשָׂרְיִין עַל תְּרִין בְּפוּתִיא. דְּהָא כְּפוּם מְנַהֲגָא
 דְּבַר נָשׁ, הֵכִי מִתְחַלְפִי שְׂרֻטוּטִין, מְזִמֵן לְזִמֵן. וְרוּזָא דָּא
^(ישעיהו מ) הַמוּצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם וְגו', מֵרַב אוּנִים וְאַמִּין
 כַּח וְגו'.

כַּמָּה דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶחְלָף חֵיילִין וּזְמַנִּין בְּכַכְבֵּי
 שְׂמִיא, יוּמָא דָּא כַּךְ, וְלִיּוּמָא אַחֲרָא כַּךְ. ^(וְדָא אִיהוּ)
 דְּאֶמְרִינָן בְּצִלוּתָא דְּעַרְבִית וּמְחַלִּיף אֶת הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים כְּפוּם דְּחִלּוּפָא דְּזְמַנִּים

כָּף אִיהוּ מְסֻדָּר בּוֹכָבִים.) כָּפּוּם דְּאָדָם דְּלָגוּ כָּל עוֹבְדוּי. הֲכִי
 אֶתְחַזֵּן בְּהֵאֵי רְקִיעָא. וְהֲכִי אֶתְחַזֵּי בְּהֵאֵי מִשְׁכָּא דְּהֵאֵי
 אָדָם תַּתָּא. דְּאִיהוּ רְקִיעָא, עוֹר דְּחַפֵּיא עַל כָּלָא.
 וְכָלָא כָּפּוּם גְּוּנָא דְּאָדָם דְּלָגוּ, דְּהֵאֵי לְזַמְנִין קָאִים
 בְּדִינָא, לְזַמְנִין בְּרַחֲמֵי, כְּהֵוּא גְּוּנָא מִמֶּשׁ אַחֲזִי
 לְבַר. לְזַמְנִין כְּהֵאֵי גְּוּנָא, וְלְזַמְנִין כְּהֵאֵי גְּוּנָא כְּגְּוּנָא
 דָּא לְתַתָּא בְּהֵאֵי אָדָם, כְּמָה דְּאִמְרֵן, לְזַמְנִין כְּהֵאֵי גְּוּנָא,
 וְלְזַמְנִין כְּהֵאֵי גְּוּנָא, וְרָזָא דָּא אֵת ז' אֶתְכֻלִּיל בֵּיה אֵת
 י'.

וְרִזִּין אֵלִין בְּאַצְבָּעוֹן (דף ע"ז ע"א) דִּימִינָא, בּוֹזְעִירָא וּבְרַבְרָבָא.
 וְסִימָן (דברים א) כְּקָטָן כְּגֹדוֹל תְּשַׁמְעוֹן. אֵלוּ תִרִין
 אֶצְבָּעוֹן בְּרִזִּין אֵלִין, וְהֲכִי אֵינּוֹן בְּרִזִּין דְּאוֹלִיפְנָא מְנִיָּה
 דְּמַר, (ולא אינון) בְּרִזִּי דְּרַב יִיסָא סָבָא. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה
 שְׂרָטוּטִין אַחֲרָנִין, דְּאִקְרוּן כְּלֵהוּ תּוֹלְדוֹת, וְאֵינּוֹן תּוֹלְדוֹת
 אָדָם, כְּמָה דְּכֻתִּיב, (בראשית ב) תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהֵא
 אֶתְמַר, דְּכָלָא רָזָא דָּא. כְּגְּוּנָא דָּא תּוֹלְדוֹת אָדָם, בְּכָל
 אֵינּוֹן דִּיּוֹקְנִין דְּאַנְפִּין, וּבְכָל אֵינּוֹן דְּקֶאֱמָרֵן. וּבְאֵלִין
 תּוֹלְדוֹת דְּשְׂרָטוּטֵי יָדִין, דְּאֶתְחַזֵּיין בְּרִזִּין פְּנִימָאִין, כְּמָה
 דְּאֶתְחַזֵּי.

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, לְשְׂרָטוּטִין, סִימָן זר"ה פס"ן.

רְזִין לְחֻפִּימֵי לְבָא, רְזַהס"ף, חֲמֵשׁ אֲתוּוֹן, בְּחֵמֶשׁ תְּרַעִין,
לְמַנְדַּע חֲכֵמָה בְּסוֹכְלָתָנּוּ.

תְּרַעָא קַדְמָאָה, ר'. בִּידָא אֵית שְׂרֻטוּטִין דְּקִיקִין,
וְשְׂרֻטוּטִין רַבְרַבִּין. וְכֻלְהוּ מִתְעַרְבֵי דָא עִם דָא.
שְׂרֻטוּטִין רַבְרַבִּין דְּאֵית בִּידָא, כַּד אֵינּוֹן תְּרִין בְּאַרְכָּא,
וְתִרִין בְּפּוֹתֵיָא, וְאַחִידוּ דָא בְּדָא, דָא אֵיהוּ בְּרֻזָא דְּאֵת
ה', וּבְרֻזָא דְּאֵת ר' וְדַחֵי לְאֵת ז', וְנָטִיל אֲלִין תְּרִין אֲתוּוֹן.
בְּפּוֹתֵיָא נָטִיל ה', בְּאַרְכָּא נָטִיל ר', וְסִימֵן דִּילֵיהּ ה"ר.
דָא אֵית לֵיהּ בִּידָא שְׂמָאֲלָא כְּהֵאֵי גּוּוֹנָא בְּאֲלִין שְׂרֻטוּטִין
רַבְרַבִּין. אֲבָל אֵינּוֹן שְׂרֻטוּטִין זְעִירִין דְּנָטִילָא יְמִינָא,
לָא נָטִילָא שְׂמָאֲלָא. דִּימִינָא נָטִילָא, חַד שְׂרֻטוּטָא דְּקִיק
לְעֵילָא בְּאַרְכָּא, וְחַד שְׂרֻטוּטָא דְּקִיק לְתַתָּא, דְּאַחִיד בֵּין
אֵינּוֹן תְּרִין שְׂרֻטוּטִין רַבְרַבִּין. בְּפּוֹתֵיָא אֵית חַד שְׂרֻטוּטָא
דְּקִיק, דְּאַחִיד לְתַתָּא בְּאֵינּוֹן תְּרִין דְּשְׂרִיָא עָלֵיהּ.
וּבְשְׂמָאֲלָא לָאו הָכִי, וְרֻזָא דִּילֵיהּ אֵיהוּ בִּימִינָא, וְלָאו
בְּשְׂמָאֲלָא.

הֵאֵי אֵיהוּ בַר נֶשׁ, דְּלִזְמִנִּין תְּאִיב בְּבֵיתָא, וְלִזְמִנִּין
בְּאַרְחָא, דָא לָא שְׂכִיף לְבֵיהּ בְּהֵאֵי וּבְהֵאֵי. כַּד
אֵיהוּ בְּבֵיתָא תְּאִיב בְּאַרְחָא, וְכַד אֵיהוּ בְּאַרְחָא, תְּאִיב
בְּבֵיתָא. אֲצִלַח תְּדִיר בְּאַרְחָא, וְלִזְמִנִּין בְּבֵיתָא. דָא אֲצִלַח
בְּאוּרֵיָתָא, וּבְרֻזֵי דְּאוּרֵיָתָא אֵי אֲשֶׁתְּדַל בְּהוּ. הֵאֵי חֲמֵי

בְּשֵׁנְאוֹי, תּוֹעֲלֶתָא לְסַגִּיאִין בֵּיהּ. עֲצָלָא אִיהוּ בְּמַלְי
 דְּעָלְמָא. אִי אַתְעַר, אַתְעָרוֹן לְאוֹטָבָא לִיהּ מְלַעֲיָלָא. זְכִי
 בְּמַלְוִי. דָּא אִיהוּ חֲמִידָא וּמְפִידָא מְמוֹנָא. טָב עֵינָא אִיהוּ.
 צְלוֹתִיה אֲשַׁתְּמַע. נְחִית וְסָלִיק בְּמְמוֹנָא.

דָּא אִיהוּ דְּלִזְמַנִּין מִתְבַּר לְבֵיהּ לְגַבֵּיהּ מְאָרִיָּה. וּכְדִין
 אֲשַׁתְּכַחוּ תְּלַת שְׁרֵטוּטִין זְעִירִין, דְּמַעֲבְרִין בְּהַהוּא
 שְׁרֵטוּטָא דְּקִיקָא, דְּאֲתוּסְףּ עַל אֵינּוֹן תְּרִין דְּפוֹתִיא, וְרוּזָא
 דָּא ה' דְּמִתְחַבְּרָא עִם ר'. דָּא אֲרַחָא, דָּא בֵּיתָא. דָּא
 חֲדוּהָ, דָּא עֲצִיבוּ, דָּא תּוֹעֲלֶתָא, דָּא עֲצָלָא, דָּא טָב
 עֵינָא, דָּא חֲמִידָא, וּמְפִידָא מְמוֹנָא. דָּא מִתְבַּר לְבֵיהּ, וְתַב
 לְמָאֲרִיָּה.

תְּרַעָא תְּנַיִנָא, ז'. בֵּימִינָא, בְּקַסְטִירוֹ דְּקוֹלְטָא, רְשִׁימִין
 שְׂכִיחִי, כַּד אֲשַׁתְּכַחוּ תְּלַת שְׁרֵטוּטִין רַבְרַבִּין
 בְּפוֹתִיא, וְתִרִין רַבְרַבִּין בְּאֲרַכָּא, וְחַד מְאֵינּוֹן דְּאֲרַכָּא,
 אֶחָיד בְּאֵינּוֹן תְּרִין דְּפוֹתִיא, וְחַד אַחְרָא לָא אֶחָיד בְּהוּ.
 הָאִי אִית פִּסְלוֹ בְּזֹרְעִיָּה, מְסַטְרָא דְּאֲבוּי, אוּ מְסַטְרָא
 דְּאֲמִיָּה.

וּכְדִין מִשְׁתַּכְּחִי לְתַתָּא מְאֵינּוֹן תְּלַת שְׁרֵטוּטִין דְּפוֹתִיא,
 תְּרִין שְׁרֵטוּטִין דְּקִיקִין, דְּאֶחָידוֹן בְּהוּ לְתַתָּא. הָאִי
 אִיהוּ בַר נָשׁ, מְתַקֵּן עוֹבְדוּי, קָמִי בְּנֵי נָשָׂא, וְלְבֵיהּ לָא
 קְשׁוּט. וְלִזְמַנָּא דְּסִיב, אַהֲדַר לְאַתְתַּקְנָא. כְּדִין אֲשַׁתְּכַחוּ

אִינּוֹן תִּרִין שְׁרֵטוּטִין בְּאַרְכָּא, אַחֲדִין בְּאִינוֹן דְּפּוֹתִיא,
 דָּא עִם דָּא. וְתִרִין אַחֲרֵנִין עִמְהוֹן בְּאַמְצָעִיתָא, דְּקִיקִין,
 וְדָא בְּאַרְכָּא. וְתִלַּת דְּקִיקִין בְּפּוֹתִיא, וְרִזָּא דָּא ו' ז'
 דְּמִתְחַבְּרָא בְּאֵת ר'.

וְכֵד אִיהוּ סִיב וְתֵב כְּדָקְאֲמֵרֵן, אֲתִתְקֵן אִיהוּ בְּרִזָּא דָּאֵת
 ר', וְאֲתִתְחַבְּרָא בְּאֵת ז'. לְבִתֵּר כֵּד הָאִי אֲתִתְקֵן, אִיהוּ
 תְּדִיר בְּלַחֲשׁוֹ, וְכֹל עוֹבְדוּי בְּלַחֲשׁוֹ. אֲבָל לָאוּ אִיהוּ
 בְּקִיּוּמָא כְּדָקְאֲ חֲזִי בְּגִין דְּהֵהוּא פְּסִלוֹ, עַד לָא אֲתִיִּיאֲשָׁא

בֵּיהּ. (מכבאן אוליפנא מאן דפסיל זרעיה עד תלת דרין לא אתיִיאשא ההוא פסילו) (דף ע"ז
 ע"ב) מלפֿשֿשא. בגין כֿר תגנין ווי ליה לההוא בר נש דפסל זרעיה וְלֹא חֲזִיש לִיקְרָא דְּמֵאֲרִיָּה.
 פְּסִיל זֶרְעִיָּה וְדֵאִי.

וְלְבִתֵּר דְּאֲתִיִּיאֲשָׁא. הֵהוּא פְּסִילוֹ, כְּדִין אֲשֶׁתְּכַחוּ
 שְׁרֵטוּטִין בִּידָא יְמִינָא, אַרְבַּע וְחֲמִשׁ. אַרְבַּע
 בְּאַרְכָּא, חֲמִשׁ בְּפּוֹתִיא. וְרִזָּא דָּא ז', וְאֲתִתְחַבְּרָא בְּאֵת ה'.
 הָאִי לְזִמְנִין אַצְלַח, לְזִמְנִין לָא אַצְלַח. אַצְלַח בְּאוּרִיִּיתָא,
 וְלִסוּף יוּמוּי, אַצְלַח אֲפִילוּ בְּמִמוּנָא.

תִּרְעָא תְּלִיתָאָה, ה'. בִּימִינָא, כֵּד אֲשֶׁתְּכַחוּ חֲמִשׁ
 שְׁרֵטוּטִין בְּפּוֹתִיא, וְתִלַּת בְּאַרְכָּא, וְאֲשֶׁתְּכַח
 הֵהוּא שְׁרֵטוּטָא דְּאַמְצָעִיתָא מֵאִינוֹן תִּלַּת, דָּא אִיהוּ בְּרִזָּא
 דָּאֵת ה', וְאֲסִתְּמִיךְ בְּאוֹת ס'.

בְּזִמְנָא דְּאֲשֶׁתְּכַח הֵהוּא שְׁרֵטוּטָא דְּאַמְצָעִיתָא, דְּעָאֵל

וְאֶחֶיד גּוֹ אֵינּוֹן חֲמִשׁ שְׁרֵטוּטִין דְּפּוֹתֵיא, דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ
 עָצִיב וְרָגִיז גּוֹ בֵּיתֵיהּ, וּבְגוֹ בְּנֵי נֶשׂא לָאוּ הָכִי. קִמְצָן
 אִיהוּ בְּבֵיתֵיהּ, וְרָגִיז וְכַפִּין, וּלְזַמְנִין לָא. לְבַר מִבֵּיתֵיהּ
 לָאוּ הָכִי. אֲצֻלַּח בְּעוּבְדֵי עֲלָמָא. כַּד אֲשַׁתְּדַּל בְּאוּרֵייתָא
 אֲסַתְּכִיל זְעִיר וְאֲתַהֲדַר בָּהּ. מְהֵימְנָא אִיהוּ, אֲבַל לָאוּ כָּל
 זַמְנָא. וְהֵהוּא זַמְנָא דְלָאוּ מְהֵימְנָא, אַחְזֵי גְוּוֹן קְשׁוּט, וְלָא
 קְשׁוּט בְּשְׁלִימוֹ. בְּדִינָא יִצְלַח. מְהֵימְנָא אִיהוּ בְּרוּזִין
 דְּאוּרֵייתָא, דָּא אִיהוּ בְּרוּזָא דָּאֵת ה', וְאֲתַחְפַּר בְּאֵת ס'.

וְאִי אַרְבַּע שְׁרֵטוּטִין בְּפּוֹתֵיא, וְחֲמִשׁ בְּאַרְכָּא, תְּרִין
 מְאֵינּוֹן דְּאַרְכָּא, עָאֲלִין גּוֹ אֵינּוֹן אַרְבַּע, דָּא אִיהוּ
 בַר נֶשׁ חֲדַי בְּבֵיתֵיהּ, וְאֲתַחְזֵי עָצִיב לְבָא לְבַר, וְלָאוּ הָכִי
 דְּכִיּוֹן דְּמִלְּיֵל עִם בְּנֵי נֶשׂא, אַחְזֵי חֲדוֹ וְאֲתַכּוּוֹן בְּמִלוּי.
 תְּלַת שְׁרֵטוּטִין זְעִירִין עָאֲלִין גּוֹ אֵינּוֹן דְּאַרְכָּא, דָּא אִית
 לֵיהּ חַד רְשִׁימוֹ אוּכְם בְּגוּפֵיהּ, וְתַלְתַּת שְׁעָרִין תְּלִיין
 בְּתַהוּא רְשִׁימוֹ, וְהֵהוּא רְשִׁימוֹ אִיהוּ כְּעַגּוּלָא, וְחַד תְּבִירָא
 (חֲבוּרָא) בְּרִישֵׁיהּ. וְלַהֲאֵי רְשִׁימָא, קָרְאֵן לֵיהּ חֲפִימֵי לְבָא,
 דִּידְעִין רְזִין אֲלִין, רִישׁ נֶשְׂרָא. רְשִׁימוֹ דָּא, אֲתַחְזֵי
 לְזַמְנִין, בֵּין כְּתַפּוּי. וּלְזַמְנִין, בְּדְרוּעָא יְמִינָא. וּלְזַמְנִין,
 עַל יְדָא יְמִינָא בְּאַצְבָּעוּי.

אִי רְשִׁימָא דָּא רִישׁ נֶשְׂרָא, אִיהוּ בְּאַרְחַ מִישָׁר בְּתִיקוֹנוּי,
 יִסְתַּלַּק לְעוֹתָרָא וְלִיקָרָא. וְאִי הֵהוּא רִישׁ נֶשְׂרָא

אֶת־הַפֶּךָ לְאַחֲרָא, יִזְכֶּה לְבָנִין לְזִמְנִין. אֲבָל כִּד אִיהוּ סִיב,
 יִזְכֶּה לְעוֹתָרָא יִתְיר, וְלִיקָר סִגְיָא, יִתְיר מֵעוֹלָמוֹי, וְיִצְלַח
 בְּאוֹרֵייתָא, אִי אֲשֶׁת־דִּל בֵּה.

רִישׁ נִשְׂרָא דָא, אֶתְחַזֵּי לְזִמְנִין אוֹכְמָא, וְלְזִמְנִין גְּוֹן
 דְּלֹא סוּמְק זַעִיר, דְּלֹא אֲצַטְבַּע כָּל כַּף. לְזִמְנִין
 בְּשַׁעֲרֵין לְזִמְנִין שְׁעִיעַ, וְכֹלָא חַד סִימְנָא אִיהוּ, וּבַחַד
 דִּינָא אֶתְדִן.

וְאִי הֵהוּא גְּוֹן סוּמְק אֲצַטְבַּע יִתְיר, וְקָאִים בְּגוּוֹנִיָּה, זְמַן
 זַעִיר הוּא דְאֲצַטְבַּע, בְּגִין דְּאֵלִין גְּוֹוִנִין, לְזִמְנִין
 קִיִּימִין גְּהִירִין, וְלְזִמְנִין חֲשׁוּכִין. וְאִי אֲצַטְבַּע הֵהוּא סוּמְק
 וְנִהִיר, כְּדִין אִית בִּידָא שְׁמָאֵלָא, תְּלִת שְׁרְטוּטִין בְּאַרְכָּא,
 וְתִלְת בְּפוֹתֵיא, וְחַד דְּקִיק עַל אֵינּוֹן דְּפוֹתֵיא, וְחַד דְּקִיק
 עַל אֵינּוֹן דְּאַרְכָּא. וּבִידָא יְמִינָא אֶתּוֹסָף חַד בְּפוֹתֵיא
 בְּלַחֲדוּי. הֵאִי בַר נָשׁ שְׁכִיב בְּבַדָּה, וְלֹא תָב מִיָּנִיָּה
 לְמֵאֲרִיָּה.

וְכִד תָּב בְּתִיּוּבְתָא, אֲשֶׁתְּאָרוֹ אֵינּוֹן שְׁרְטוּטִין בִּידָא
 שְׁמָאֵלָא, וְהֵהוּא דְאֶתּוֹסָף בִּימִינָא, אֶתְעָדִי מִנִּיָּה,
 וְאֶתְעָדִי הֵהוּא סוּמְקָא, דְּלֹא אֶתְחַזֵּי נִהִיר כָּל כַּף מִנִּיָּה.
 וְלְזִמְנִין דְּאָף עַל גַּב דְּתָב, לָא אֶעְדִּיּוֹ מִנִּיָּה הֵהוּא
 סוּמְקָא, עַד זְמַן. הֵאִי אִיהוּ בְּרוּזָא דְאֶת ה', וְאֶתְעָדִי אֶת
 ס', וְעָאֵל תְּחוֹתוּי אֶת י', וְאֶתְחַבֵּר אֶת ה' בְּאֶת י'. הֵאִי

בְּעֵי תְקוּנָא לְנַפְשִׁיהַּ בְּבִהִילוֹ. חֲפִימָא דְלִבָּא דְחָמִי לִיהַּ,
חֹבְתָא אִית עֲלֶיהָ, לֹמַר לִיהַּ זֵיל אֲסִי לְנַפְשָׁךְ.

וְאִי תִלְת שְׁרֻטוּטִין בְּאַרְכָּא, וְחַד בְּפּוּתִיא, דָּא אִיהוּ
בְּרֻזָּא דָּאֵת ה' בְּלַחֲוֹדִיהַּ. וּלְזִמְנִין אֶתְחַבֵּר בְּרֻזָּא דָּאֵת
ז'. הָאִי אִיהוּ בַר נָשׁ תְּאִיב בְּתַר בְּצַעֲיִן דְּעֶלְמָא. וְאִי לָאוּ,
רְדִיף בְּתַר נָשִׁין, וְתִיאֻבְתִּיהַּ נְאוּפִים. וְאַף עַל גַּב דְּתְאִיב
לְבַצְעִין דְּעֶלְמָא, הָאִי לָא אֲעֵדִיו מְנִיָּה, וְלָא אַכְסִיף.
עֵינּוּי שְׁקִיעִין וּמְלִיל בְּהוּ.

אִי תַב לְמְאָרִיָּה מִתְחַלְפִי שְׁרֻטוּטִין. תִּלְת בְּפּוּתִיא וְחַד
לְאַרְכָּא, וְאִינּוּן תְּרִין דְּקִיקִין (דף ע"ח ע"א) קְיִימִין
בְּקִיּוּמָא, כְּדִין רְעוּ דִּילִיָּה יִתִּיר בְּאַתְתִּיָּה, וְאַתְדַּבֵּק בָּהּ.
חַד דְּקִיקִי יִתִּיר, עָאֵל בֵּין אִינּוּן תְּרִין דְּקִיקִין. כְּדִין
אֶתְחַבֵּר אֵת ה' בְּאֵת ז'.

וְאִי שְׁרֻטוּטָא חַד בְּאַרְכָּא וְאַרְבַּע בְּפּוּתִיא, וְתִלְת דְּקִיקִין
קְיִימִין עַל הַהוּא חַד, וְחַד עַל אִינּוּן אַרְבַּע. עַל
דְּרוּעָא שְׁמָאֵלָא, אִית לִיהַּ תִּלְת קְסֻטְרִין דְּקִיקִין,
דְּאֵתִילִידוּ בֵּיהַּ מִיּוּמִין זְעִירִין, וְחַד שְׁעָרָא תִלְיָא, בְּהַהוּא
חַד דְּרִישָׁא. הָאִי אִיהוּ רְדִיף בְּתַר נְאוּפָא דְּאֵשֶׁת חֲבֵרִיָּה.
מְאָרִיָּה דְּזֻדוּנָא אִיהוּ. אַגְזִים בְּעֵינָא שְׁמָאֵלָא, בְּלָא
מְלוּלָא כְּלָל, וְאַשְׁלִים. וּבְגִין דְּאִיהוּ מְאָרִיָּה זְדוּנָא, לָא
חֵישׁ לִיקְרָא דְּמְאָרִיָּה, לְאַתְבָּא קְמִיָּה. לְבַתַּר קְטִיל חוּיָא
לִיהַּ, אוּ בַר נָשׁ סוּמְקָא.

וְאִי אַרְבַּע בְּאַרְכָּא, וְתִלְתַּת בְּפּוֹתֵיא, וְאִינּוֹן דְּסִלְקִין
 לְעֵילָא אַעְדֵּיו מִנִּיה. הֵאִי, תִּבְרַ לְבֵיה לְגַבֵּי מְאָרִיָּה,
 וְתַב בְּתִיּוֹבְתָא. כְּדִין אִיהוּ בְּרוּזָא דְּאֵת פ', וְאַתְחַבְּרָ בְּאֵת
 ה'. עַל אֵלִין, וְעַל אִינּוֹן דְּכוּוֹתֵיה, כְּתִיב, (ישעיה נז) שְׁלוֹם
 שְׁלוֹם לְרַחוּק וּלְקְרוֹב.

עַד הֵכָא, כָּל אִינּוֹן רְזִין דְּתוֹלְדוֹת אָדָם, דְּאִינּוֹן תּוֹלְדוֹת,
 דְּאֵתִילִידוּ בֵּיה מִזְמַן לְזְמַן, כְּפּוּם אַרְחוּי דְּבַר נָשׁ.
 זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּאִינּוֹן דִּיתְבִּין קָמִיה דְּמַר, וְזָכוּ לְמִשְׁמַע
 מְפוּמִּיה רְזִין דְּאוּרִייתָא. זַכָּאָה אִינּוֹן בְּהֵאִי עֲלֵמָא,
 וְזַכָּאִין אִינּוֹן לְעֲלֵמָא דְּאֵתִי. אֲמַר ר' שְׁמַעוֹן, זַכָּאִין אֵתוֹן
 חֲבַרְיָא, דְּכָל רְזִין לָא אָנִיס לְכוּ, כַּמָּה דּוֹכְתִין עֲלֵאִין
 אוֹדְמָנָן לְכוּ לְעֲלֵמָא דְּאֵתִי.

פְּתַח וְאֲמַר (שמות יד) וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשֵׁי חַיִּל יִרְאִי
 אֱלֹהִים אֲנָשֵׁי אַמֶּת שׁוֹנְאֵי בְּצַע, הֵאִי קָרָא אוּקְמוּהָ.
 אֲבַל וְאַתָּה תַּחֲזֶה, תִּבְחַר לָא כְּתִיב. אֵלָא תַּחֲזֶה: לְפּוּם
 חִיּוֹן דְּעֵינִין. בְּמֵאִי. בְּדִיוֹקְנָא דְּבַר נָשׁ בְּאֵלִין שִׁית סְטָרִין
 דְּקֵאמְרֵתוֹן וְכֹלָא בְּהֵאִי קָרָא. וְאַתָּה תַּחֲזֶה, חַד, בְּשַׁעְרָא.
 מִכָּל הָעָם, תִּרִין, בְּמִצְחָא. אֲנָשֵׁי חַיִּל, תִּלְתַּת, בְּאַנְפִּין.
 יִרְאִי אֱלֹהִים, אַרְבַּע, בְּעֵינִין. אֲנָשֵׁי אַמֶּת, חָמִשׁ,
 בְּשַׁפּוּן. שׁוֹנְאֵי בְּצַע, שִׁית, בְּיָדִין. בְּשֶׁרְטוּטִיהוֹן.
 דְּאֵלִין אִינּוֹן סִימְנִין, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּהוּ בְּנֵי נָשָׂא,

לְאִינֹן דְּרוּחַ חֲכָמַתָּא שְׂרִיא עֲלֵייהּ. וְעַם כָּל דָּא, מִשֶּׁה
 לָא אֶצְטְרִיךְ דָּא, אֶלָּא מַה כְּתִיב, וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אַנְשֵׁי חֵיל
 מִכָּל יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּרוּחָא קוּדְשָׁא הוּא אֶתִי לְגַבִּיּהּ,
 וְאוּדַע לֵיהּ, וַיְבִיָּה הוּא חֲמֵי כְּלָא.

מִנָּא לָן, דְּכְתִיב כִּי יִהְיֶה לָהֶם דְּבַר בָּא אֵלֵי. בְּאִים אֵלֵי
 לָא כְּתִיב, אֶלָּא בָּא אֵלֵי, דָּא רוּחַ קוּדְשָׁא, דְּהוּא
 אֶתִי לְגַבִּיּהּ, וַיְבִיָּה הוּא יַדַּע, וְלָא אֶצְטְרִיךְ לְכָל דָּא
 לְאַסְתְּכָלָא וּלְעֵינָא, אֶלָּא לְפּוּם שַׁעְתָּא הוּא יַדַּע מִשֶּׁה.
 כְּהֵאִי גְוּוּנָא, יַדַּע שְׁלֵמָה מְלָכָא, יַדַּע בְּכוֹרְסִיָּהּ, דְּרוּחַ
 קוּדְשָׁא שְׂרִיא עָלֶיהּ, דְּכָל מֵאן דְּקָרִיב לְכוֹרְסִיָּהּ,
 דְּחִילוֹ וְאִמְתָּא נְפִיל עָלֶיהּ, וַיְבִיָּה הוּא דָּאִין דֵּינָא בְּלָא
 סְהַדִּין. בְּגִין דְּדִיוֹקְנִין הוּוּ בְּכוֹרְסִיָּהּ, וְכָל מֵאן דְּמִקְרַב
 בְּשַׁקְרָא, מְכַשְׁפָּא הַהוּא דִּיוֹקְנָא, וְהוּא יַדַּע שְׁלֵמָה
 מְלָכָא, דְּבְשַׁקְרָא קָאֲתִי. בְּגִין כֵּן, אִימְתָּא דְּכוֹרְסִיָּהּ הוּא
 נְפִיל עַל כְּלָא, וְכֻלְהוּ אֶשְׁתְּכַחוּ זַכָּאִין קָמִיָּהּ.

מְלָכָא מְשִׁיחָא בְּרִיחָא, כְּמַה דָּאֲתָא אֲמַר (ישעיה יא) וְהִרְיָחוּ
 בִּירָאֲת יִי וְלָא לְמַרְאָה עֵינָיו יִשְׁפּוּט וְגו'. וְתַלְתָּ
 אֵלִין, דְּנוּ עֲלֵמָא, בְּלָא סְהַדִּין וְהִתְרָאָה. שְׂאֵר בְּנֵי עֲלֵמָא
 עַל פּוּם סְהַדִּין, עַל מִימַר אֹרְיִיתָא. חֲפִימִין דְּאֶשְׁתְּמוּדַעֵן
 בְּאִינֹן דִּיוֹקְנִין, עֲלֵייהּ לְאִזְהָרָא לְבְנֵי עֲלֵמָא, וְלְמִיָּהּ
 אֶסּוּתָא לְבְנֵי נְשָׂא, וְלְאַסִּי נְפִשִׁיָּהּ. זַכָּאִין אִינֹן בְּהֵאִי
 עֲלֵמָא, וְזַכָּאִין אִינֹן בְּעֲלֵמָא דָּאֲתִי.

(שמות ט) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', דְּשֻׁלִּיט
 בֵּיהּ אֹרִיא"ל לֵיהּ, רַב מְמָנָא, וּתְלַת מָאָה וּשְׁתַּיִן
 וְחֵמֶשׁ רַבּוּא מְשָׁרְיִין עִמֵּיהּ, כְּחוּשְׁבָן יוּמֵי שְׁתָּא. וְכֻלְהוּ
 אֵית לֹון תְּלַת מָאָה וּשְׁתַּיִן וְחֵמֶשׁ מִפְּתַחן נְהוּרִין, מִהֵהוּא
 נְהוּרָא דְנַפְקָא מִגּוֹ חֲשַׁמַּל עֲלָאָה פְּנִימָאָה גְּנִיז וְסַתִּים,
 דִּי רִזִּין דְּאֲתוּון קְדִישִׁין עֲלָאִין דְּשָׁמָא קְדִישָׁא, (דף ע"ח ע"ב)
 תְּלִיִן בֵּיהּ.

וְאִיהוּ רְזָא דְאִישׁ תָּם, מְאָרִיָּה דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים.
 תָּם: דְּתַמָּן סִיּוּמָא וְקִשְׁרָא דְתַפְּלִין, (בראשית כד)
 וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם הוּא. וּבְדִיוֹקְנֵיהּ, קִימָא רְזָא דְחֲשַׁמַּל
 פְּנִימָאָה עֲלָאָה טָמִיר וְגְנִיז. וְכֹל נְהוּרִין סְתִימִין עֲלָאִין
 נְקִיט אִיהוּ, וְנַפְקֵי מִנֵּיהּ, וְכֻלְהוּ מְשָׁרְיִין נְקִיטֵי אֵינּוּן
 מִפְּתַחן דְּהֵהוּא נְהוּרָא דְנַפְּיק מִגּוֹ חֲשַׁמַּל.

וְהֵהוּא נְהוּרָא, כְּלִיל בְּתָרִין נְהוּרִין, וְאֵינּוּן חֵד. נְהוּרָא
 קְדָמָאָה, אִיהוּ נְהוּרָא חוּרָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ
 עֵינָא, וְדָא אִיהוּ נְהוּרָא דְגְּנִיז לְצַדִּיקֵיָּא. כְּמָה דְאֵת
 אָמַר (תהלים צ) אֹר זָרוּעַ לְצַדִּיק וְגו'. נְהוּרָא תְנִינָא, אִיהוּ
 נְהוּרָא מְנַצָּא מְלַהֲטָא, כְּגוּון סוּמָק. וְאֵתְכֻלִּלוּ תְרִין
 נְהוּרִין כְּחֵד, וְהוּוּ חֵד.

וְהֵאִי אֹרִיא"ל רַב מְמָנָא, וְכֹל אֵינּוּן מְשִׁירִיִן, נְטִילֵי
 תְּהוּא נְהוּרָא, וּבְגִין דְּכְלִיל בְּתָרִין, אֲקָרִי

תְּאוּמִיִּם. וְעַל דָּא שְׁלֵטָא בֵּיהּ, תְּהוּא מְזִלָּא דְאַקְרִי בְּרוּזָא
 דִּילֵיהּ תְּאוּמִים, וּבֵיהּ אֲתִיְהִיבַת אֲוִרֵייתָא. וּמִכָּאן
 אֲתַמְשְׁכָּאן דְּרַגִּין לְתַתָּא, עַד דְּסִלְקִין בְּשִׁמְהֵן, (ס"א לְאַנְהָגָא)
 לְאַנְהָרָא עֲלֵמָא.

כָּל שְׂאָר מְזִלֵי, לִית לֹון פֶּה וְלִשׁוֹן, וְהֵאֵי אֵית לֵיהּ פֶּה
 וְלִשׁוֹן כְּלִילָן כַּחְדָּא. וְעַל דָּא בְּאוֹרֵייתָא, (יְהוֹשֻׁעַ א)
 וְהִגִּית בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה כְּתִיב. יוֹמָם, לְקַבֵּל לִשׁוֹן. לַיְלָה,
 לְקַבֵּל פֶּה. וְכֹלָא כְּלִיל כַּחְדָּא. וּבְכֹלָא סְלִיק תְּאוּמִים.

תּוֹמִים כְּתִיב, וְעַל רוּזָא דָּא כְּתִיב תּוֹמִים, (בְּרֵאשִׁית כד) וְהִנֵּה
 תּוֹמִים בְּבִטְנָה. אֵי תִימָא דְבִגִין תְּרוּוִייהוּ קָאמֵר.
 לָאוּ הָכִי, דְּהָא עֵשׂוֹ לָא סְלִיק בְּרוּזָא דָּא. אֵלָא בְּגִין יַעֲקֹב
 קָאמֵר, וְשִׁבְחָא דָּא, דְּהוּה בְּמַעְהָא דְּהֵהִיא צְדָקָת, קָא
 מְשִׁבַּח קָרָא. וּבְגִין דְּהוּה תַּמָּן הֵהוּא רִשְׁע, אֲסַתְּלַק מִתַּמָּן
 אֶלְהֵי.

וְכֹלָא רוּזָא חֲדָא. יַעֲקֹב נָטִיל בְּרוּזָא דִּילֵיהּ, תְּרִין יְרַחֲוּן
 נִיסָן וְאִיִּיר, וְאֲתַכְּלִיל אִיהוּ בְּרוּזָא דְּסִיּוֹן, דְּאִיהוּ
 תְּאוּמִים. עֵשׂוֹ, נָטִיל בְּרוּזָא דִּילֵיהּ, תְּרִין יְרַחֲוּן תַּמּוּז
 א"ב, וְאִיהוּ לָא אֲשַׁתְּכַח, וְאֲתַאבִּיד, דְּהָא אֱלוֹ"ל לָאוּ
 דִּילֵיהּ הוּא, וְאֶפִּילוּ א"ב, ט' יוֹם אֵינּוֹן דִּילֵיהּ, וְלָא יִתִּיר,
 וְאֲתַאבִּיד, וְלָא אֲשַׁתְּכַח, וְלָאוּ אִיהוּ בְּרוּזָא דְּתְּאוּמִים,
 אֵלָא אֲתַפְּרֵשׁ לְחוּדֵיהּ, וְסִטָּא לְסִטְרָא אַחְרָא בְּאַפִּיסָה

וּשְׁמָמוֹ, כִּמְה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים ט) הָאוֹיֵב תָּמוּ חַרְבוֹת
לְנִצָּחַת.

וּבְגִין דִּיעֶקֶב אִיהוּ תְּאוּמִים, אֲתִיְהִיבַת אוֹרִייתָא לְבְנוֹי
בַּחֲדָשׁ תְּאוּמִים, וְאוֹרִייתָא בְּרִזָּא דְתְּאוּמִים, תּוֹרָה
שְׁבַכְתָּב, וְתוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה. בַּחֲדָשׁ תְּלִיתָאִי, לְעַם
תְּלִיתָאִי, בְּדַרְגִין תְּלִיתָאִין, תּוֹרָה תְּלִיתָאִי: תּוֹרָה,
נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. וְכֹלָא חַד.

בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי וּגּוֹ'. פְּרֻשָׁתָא דָּא בְּהַאי קָרָא אוּקְמוּנָה
לִיָּה לְעֵילָא. תָּאנִי רַבִּי חֲזִיא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְמָטוּ
יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְסִינַי, כְּפָנִישׁ לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְזַרְעֵין דִּישְׂרָאֵל, וְאַשְׁגַּח לִיָּה בְּכֻלְהוּ, וְלֹא אֲשַׁכַּח
בְּכֻלְהוּ זְרַעָא דִּישְׂרָאֵל פְּסֻלוֹ, אֶלָּא כְּלָהוּ זְרַעָא קְדִישָׁא,
כְּלָהוּ בְּנֵי קְשׁוּט.

בְּהֵהוּא זְמַנָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, הַשְׁתָּא
אַנָּא בְּעֵי לְמִיָּהֵב אוֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, מְשִׁיךְ לְהוּ
בְּרַחֲמֵינָא דְאַבְהֵן, בְּרַחֲמֵינָא דְרַחֲמֵינָא לְהוּ, וּבְאַתְוּוֹן
דְּעַבְדִּית לְהוּ. וְאַתְּ הוּי לִי שְׁלוּחָא, וְאַתִּיב מְלִין אֵלִין.
אָמַר ר' יוֹסִי אָמַר ר' יְהוּדָה, כִּן אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמֹשֶׁה, בְּמִלָּה דָּא הוּי לִי שְׁלִיחָא מְהֵימְנָא, לְאַמְשַׁכָּא
יִשְׂרָאֵל אַבְתְּרָאִי.

וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יי' מִן הָהָר (שמות ט)

וְגו'. וּמָשָׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, לְאַתְרָא דְפְרִישָׁן גְּדַפּוּי
 דְּשְׁכִינְתָּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים יח) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְדּוּ וְגו'.
 תֵּאנָא אָמַר ר' יְהוּדָה, כָּל זְמַנָּא דְגִלּוּפֵי מַלְפָּא עֲלָאָה
 מִתִּישְׁרֹן בְּאַתְרֵיהּ, עֲלָמִין כְּלָהוּ בְּחִידוֹ, וְכָל
 עוֹבְדֵינ מִתִּישְׁרֹן בְּקִיּוּמֵיהּ. (מאן כָּל עוֹבְדֵינ מִתִּישְׁרֹן בְּקִיּוּמֵיהּ) כְּמָה
 דְאַתְּ אָמַר, (שמות לד) אֶת מַעֲשֵׂה יְי' כִּי נֹרָא הוּא. מַאי כִּי
 נֹרָא הוּא. אָמַר ר' אֶלְעָזָר, שְׁלִימוּ דְכֻלָּא. כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר (דברים י) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. מַאי (דף ע"ט ע"א)
 וְהַנּוֹרָא. דָּא יַעֲקֹב. וְכִתִּיב, (בראשית סח) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם,
 כְּתַרְגוּמוֹ, גְּבַר שְׁלִים. שְׁלִים בְּכֻלָּא. כִּךְ כָּל עוֹבְדֵינ
 דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁלִימִין בְּשְׁלִימוֹ, בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.
 תְּנִיא, רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר, יוֹמָא חַד הָוָה קָאִימְנָא קָמִיהּ דְר'
 יְהוּדָה סָבָא, שְׁאִילְנָא לֵיהּ, מַאי דְכִתִּיב, (בראשית
 כח) וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נּוֹרָא וְגו'. מַאי קָא חֲמָא, דְקָאִמַר
 דְאִיהּ נּוֹרָא. אָמַר לִי, חֲמָא שְׁלִימוֹ דְמַהִימְנוּתָא קְדִישָׁא,
 דְהָוָה שְׁכִיחַ בְּהָוָה אֶתְר, כְּגוּוּנָא דְלַעֲיָלָא. וּבְכָל אֶתְר
 דְהוּי שְׁלִימוּתָא שְׁכִיחַ, אֶקְרִי נּוֹרָא.
 אַמִּינָא לֵיהּ, אִי חָכִי, אַמַּאי תְּרַגּוּמוֹ דְחִילוֹ, וְלֹא שְׁלִים.
 אָמַר לִי, לֵית דְחִילוֹ אֶלָּא בְּאַתְר דְהוּי שְׁלִימוּתָא
 שְׁכִיחַ, וּבְכָל אֶתְר דְהוּי שְׁלִימוּתָא שְׁכִיחַ, אֶתְקְרִי נּוֹרָא.

דְּכַתִּיב, (תהלים לד) יִרְאוּ אֶת יְיָ קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר
 לִירְאוֹ, מִמִּשְׁמַע דְּקָאֵמַר כִּי אֵין מַחְסוֹר, בְּאַתְר דְּלִית
 מַחְסוֹר, שְׁלִימוֹתָא שְׂכִיחַ.

תַּאנָּא (משלי ל) מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד, אָמַר ר' יוֹסִי, דָּא
 הוּא מִשָּׁה, דְּכַתִּיב וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. מִי
 אֶסְפֵּי רוּחַ בְּחַפְנָיו, דָּא הוּא אַהֲרֹן. דְּכַתִּיב, (ויקרא טז) וּמִלָּא
 חַפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה. מִי צָרַר מַיִם בַּשְּׂמֶלֶה, דָּא
 אֱלִיהוּ. דְּכַתִּיב, (מלכים א יז) אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל
 וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְּבָרֵי. מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי אֲרֶץ, דָּא הוּא
 אַבְרָהָם. דְּכַתִּיב בֵּיהּ, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, אֶל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם, אֵלֶּא בְּאַבְרָהָם.
 הוּא תַנִּי הָאִי, וְהוּא אָמַר, מִי עָלָה שָׁמַיִם, דָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. דְּכַתִּיב בֵּיהּ (תהלים מז) עָלָה אֱלֹהִים

בְּתַרוּעָה (מִי עָלָה תִקּוֹן בְּסוּד אֶת הָאוֹר אֲמַנָּם בְּתַרוּעָה וַיֵּרֵד בְּסוּד וַיִּבְדֵּל, הַבְּדִילוֹ לֹ
 אֱלֹהִים בְּתַרוּעָה) מִי אֶסְפֵּי רוּחַ בְּחַפְנָיו, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּכַתִּיב, (איוב יב) אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְגוֹ'. מִי צָרַר מַיִם
 בַּשְּׂמֶלֶה דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַתִּיב בֵּיהּ (איוב כו) צוֹרֵר
 מַיִם בְּעַבְיוֹ. מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי אֲרֶץ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. דְּכַתִּיב בֵּיהּ, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֲרֶץ
 וּשְׁמַיִם. תּוֹ אָמַר, מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד וְגוֹ', אֵלִין אֵינּוּן
 אַרְבַּע קְטִירֵי עֲלָמָא, אִשׁ רוּחַ מַיִם וְעַפְרָה.

אָמַר ר' יִיסָא, אֶתְחַזֵּן מְלוּי דְר' יוֹסִי, דְּלֹא מִתְקַיְימָאן.
 כַּד מָטוּ מְלִין אֵלִין לְגַבֵּיהּ דְר' שְׁמַעוֹן, אָנַח יְדוּי
 בְּרִישֵׁיהּ דְר' יוֹסִי וּבְרַכְיֵיהּ, וְאָמַר שְׁפִיר קָא אָמַרְתָּ, וְהָכִי
 הוּא. אָמַר לֵיהּ מָנָא לָךְ. אָמַר הָכִי אוֹלִיפְנָא מֵאבָא, דִּהוּה
 אָמַר מְשָׁמִיּהּ דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא.

יּוֹמָא חַד הָוֵה יְתִיב ר' שְׁמַעוֹן בְּתַרְעָא דְצַפּוּרִי, אָמַר לֵיהּ
 ר' יִיסָא, הָאִי דְאָמַר ר' יוֹסִי, מִי עָלָה שְׁמִים וַיִּרְד
 וְגו', זְמָנָא חֲדָא אָמַר, דָּא מִשָּׁה. לְבַתַּר אָמַר, דָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. לְבַתַּר אָמַר, אֵלִין ד' קְטִירִין אִשׁ רוּחַ מַיִם
 וְעַפְרָא. וְחַמִּינָא לֵיהּ לְמַר דְּבְרַכְיֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ וְדָאִי שְׁפִיר קָא אָמַר, וְהָכִי הוּא, וְכֹלָא חַד
 מְלָה, וְכֹלְהוּ מְלִי אֶתְקַיְימוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְכֹלְהוּ בְּחַד מִתְקַלָּא סְלָקָא. אֶתְרַגִּישׁ ר' יִיסָא בְּמְלוּי דְר'
 שְׁמַעוֹן, וְאָמַר וְדָאִי הָאִי הָכִי הוּא, וְהָכִי אוֹלִיפְנָא מְקַמִּיָּהּ
 דְמַר זְמָנָא אַחְרָא. (אֵלָה תּוֹלְדוֹת הַשְּׁמִים וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, אֵל תְּקַרֵּי בְּהַבְרָאָם,

אֵלָא בְּאַבְרָהָם. דְּכַתִּיב, (תהלים פט) כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. אַבְל)
 וְכֹלָא שְׁפִיר. אַבְל סוּפָא דְקָרָא מַאי קָא מִיִּירִי דְכַתִּיב,
 (משלי ל) מֶה שָׁמוּ וּמֶה שָׁם בְּנוּ כִּי תִדְעַ. מֶה שָׁמוּ
 תִינַח, מֶה שָׁם בְּנוּ מֶהוּ. אָמַר לֵיהּ, רָזָא דְמְלָה הָא
 אוֹלִיפְנָא לְר' אֶלְעָזָר בְּרִי. אָמַר לֵיהּ, לֵימָא לִי מַר, דִּהָא
 בְּחַלְמֵי שְׁאִילָנָא קְמִיָּהּ דְמַר הָאִי מְלָה, וְאָמַר לִי,

וְאֶנְשֵׁינָא לָהּ. אָמַר לִיָּהּ, אִי אֵימָא תְּדַכְרֵ. אָמַר לִיָּהּ וְדַאי.
 דְּהָא מַה דְּאוּלִּיפְנָא קָמִי דְּמַר יוּמָא דָּא אֲדַכְרֵנָא.
 אָמַר לִיָּהּ רְזָא דְּמַלְתָּה, הֵיִינוּ דְּכְתִיב, (שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי
 יִשְׂרָאֵל וְכְתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.
 וּבְרְזָא עֲלָאָה, וְהָאִי אֶקְרִי בְּנוֹ. אָמַר יְנוּחַ דְּעֵתִיָּה דְּמַר,
 דְּהָא רְזָא דָּא יִדְעָנָא. אֲדַהֲכִי, לָא אֲדַכְרֵ ר' יִיסָא, חָלֹשׁ
 דְּעֵתִיָּהּ, אֹזֶל לְבֵיתִיָּהּ, אֲדַמוּךְ, אֲחֻזִּיאֵוּ לִיָּהּ בְּחַלְמָא, חַד
 סְפָרָא דְּאֲגַדְתָּא, דְּהוּה פְּתִיב בֵּיָּהּ, חֲכָמָה וְתַפְאֶרֶת
 בְּמַקְדָּשׁוֹ.

אֲתַעֲרֵ, אֹזֶל לְגַבִּיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, נָשַׁק יְדוּי, אָמַר, הָכִי
 חֲמִינָא בְּחַלְמָא. זְמַנָּא אַחְרָא חֲמִינָא בְּחַלְמָא,
 חַד (דף ע"ט ע"ב) סְפָרָא דְּאֲגַדְתָּא דְּאֲחֻזִּיָּו קָמֵאִי, וְהוּה פְּתִיב
 בֵּיָּהּ, חֲכָמָה וְתַפְאֶרֶת בְּמַקְדָּשׁוֹ, חֲכָמָה לְעֵילָא, תַּפְאֶרֶת
 לְתַתָּא. בְּמַקְדָּשׁוֹ לְגַבִּיָּהּ. וְהָכִי חֲמִינָא בְּחַלְמָא זְמַנָּא
 חַדָּא. וְהָכִי אֲשַׁכְחָנָא בְּפּוּמָאִי. אָמַר לִיָּהּ ר' שְׁמַעוֹן, עַד
 כְּעַן רַבִּיָּא אַנְתָּ, לְמִיעַל בֵּין מַחְצְדֵי חַקְלָא, וְהָא כֹּלָא
 אֲחֻזִּיאֵוּ לָךְ. וְדָא הוּא דְּכְתִיב, מַה שָּׁמוּ וּמַה שָּׁם בְּנוֹ כִּי
 תִּדְעוּ. חֲכָמָה שָׁמוּ, תַּפְאֶרֶת בְּנוֹ.

(תנא) (שמות ט) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, וַזָּכָאָה חוּלְקִיָּהּ
 דְּמֹשֶׁה, דְּזָכִי לִיקְרָא דָּא, דְּאוּרִייתָא אֲסַהֲיֵד
 בְּגִינִיָּה כֹּךְ. (תנאג' ר' יהודה) תָּא חֻזִּי, מַה בֵּין מֹשֶׁה לְשֶׁאֵר בְּנֵי

עֲלָמָא. שָׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא, כַּד סִלְקִין, סִלְקִין לְעֵתְרָא,
 סִלְקִין לְרַבּוּ, סִלְקִין לְמַלְכוּ, אֲבָל מֹשֶׁה כַּד סִלְקִי, מֵה
 כְּתִיב בֵּיהּ, וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה.
 ר' יוֹסִי אָמַר, מִכָּאֵן אָמְרוּ חֲבֵרֵיא, הֲבֵא לִיטְהַר מְסִייעִין
 אוֹתוֹ, דְּכִתְיִב וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. מֵה כְּתִיב
 בְּתֵרִיָּה, וַיִּקְרָא אֵלָיו יי'. דְּמֵאֵן דְּבַעֵי לְאַתְקַרְבָּא, מְקַרְבִּין
 לִיהּ.

וַיִּקְרָא אֵלָיו יי' מִן הַהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב
 וְגו'. ר' יִצְחָק פִּתְחָה, (תהלים סד) אֲשֶׁרֵי תִבְחַר וּתְקַרֵב
 יִשְׁכּוֹן חֲצִירֶיךָ, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דִּיהֵהוּא בַר נָשׁ, דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בֵּיהּ, וְקָרִיב לִיהּ, לְמִשְׁרֵי בְּגוֹ הֵיכְלָא
 קְדִישָׁא, דְּכָל מֵאֵן דְּאִיהוּ אֲתַרְעֵי בֵּיהּ לְפוּלְחָנִיהּ, רְשִׁים
 הוּא מְרַשְׁמִין דְּלַעִילָא, לְמַנְדַּע דִּיהָא הוּא אֲתַבְחַר
 מְקַמִּיהּ דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה, לְמִשְׁרֵי בְּמִדּוּרוֹ. וְכָל
 מֵאֵן דְּאֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ הֵהוּא רְשִׁמָּא, אַעֲבַר בְּכָל תַּרְעִין
 דְּלַעִילָא, וְלִית דִּימְחֵי בִידוּי.

ר' יְהוּדָה אָמַר, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְּמֹשֶׁה, דְּעָלִיהּ כְּתִיב
 אֲשֶׁרֵי תִבְחַר וּתְקַרֵב, וּכְתִיב בֵּיהּ (שמות כד) וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ
 אֶל הָעֶרְפֶּל וְנִגַּשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל יי' וְהֵם לֹא יִגָּשׁוּ. כֹּה
 תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב: אֵלֶיךָ נִוְקְבִי, וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
 אֵלֶיךָ נִוְקְרִין.

ר' שִׁמְעוֹן אָמַר, כֹּה תֹאמַר, כִּמְה דְאַתְּ אָמַר (במדבר ו) כֹּה
 תְּבָרְכוּ. וּכְתִיב, (תהלים קמח) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה, כְּלוֹמַר
 יְבָרְכוּ כֹה. כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, בְּאַמִּירָה. וְהֵינּוּ
 מִסְטָרָא דְדִינָא. וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּמְה דְאַתְּ אָמַר,
 (דברים ד) וַיִּגַּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ. וּכְתִיב (דברים כו) הִגַּדְתִּי הַיּוֹם
 לְיִי אֱלֹהֶיךָ. לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּוֹכְרִין, דְּאַתּוּ מִסְטָרָא
 דְּרַחֲמֵי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, (ס"א יוסי) הוֹאִיל וְאַתִּינָא לְהָאִי, מַה הוּא
 הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לְיִי אֱלֹהֶיךָ. לְיִי אֱלֹהֵינוּ, מִבְּעֵי לֵיהּ.
 אָמַר לֵיהּ ר' שִׁמְעוֹן, וְכִי הָאִי בְּלַחוּדוּי הוּא. וְהָא כְּתִיב
 (דברים ח) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ מִבִּיאָךְ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְגוֹ'. (דברים ז)
 אֲשֶׁר יִי אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לָךְ. (דברים ד) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אִשׁ
 אוֹכְלָה הוּא, וְכִלְהוּ הָכִי.

אֲלָא הָכִי תַנִּינָן, כָּל הַדֵּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דּוּמָה כְּמִי שְׂיִשׁ
 לוֹ אֱלוֹתָ. וְכֹל הַדֵּר בְּחוּצָה לְאֶרֶץ דּוּמָה כְּמִי שְׂאִין
 לוֹ אֱלוֹתָ. מֵאִי טַעֲמָא. מְשׁוּם דְּזִרְעָא קְדִישָׁא, לְאֶרְעָא
 קְדִישָׁא סִלְקָא. וּשְׂכִינְתָא בְּאַתְרָה יִתְבָּא. וְהָאִי בְּהָאִי
 תִּלְיָא. וּמִשָּׁה לָא קָאמַר אֱלֹהֶיךָ, אֲלָא לְאִינוּן דְּהוּוּ זְמִינִין
 לְמִיעַל לְאֶרְעָא קְדִישָׁא, וְלְקַבְּלָא אִפִּי שְׂכִינְתָא. וּמַה
 דְּלָא אָמַר אֱלֹהֵינוּ, מְשׁוּם דְּהָא מִשָּׁה לָא זָכָה לְמִיעַל
 לְאֶרְעָא, וּבְגִינֵי כַּף, אֱלֹהֶיךָ וְדָאִי בְּכֹל אַתְרָה, מְשׁוּם
 דְּאִינוּן הוּוּ זְמִינִין לְמִיעַל תַּמְן.

אָמַר לִיהוָה וְיָדָאִי הָכִי הוּא. אָבֵל הָכָא פְּתִיב, (דברים כו) וּבָאת
 אֶל הַפֶּהֶן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הֵהֶם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו
 הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ, וְהָא אֵינּוֹן בְּאַרְעָא שְׂרַיִין, מֵאִי
 טַעְמָא אֱלֹהֶיךָ, וְלֹא אֱלֹהֵינוּ. אֵלֹא אֵינּוֹן בַּעֲיִין לְאַחֲזֹאה
 וְלֹא־וּדָאָה, דְּבִגְיַנִּי דְחָסֵד עֲלָאָה, זְכָאן לְכָל הָאִי, וְשְׂרַיִין
 בְּאַרְעָא, וְעָאֲלָן לְהֵיִיא אַרְעָא, וְעֵבִיד עֲמַהוֹן כָּל אֵינּוֹן
 טַבָּאן, וּבִגְיַנִּי כְּךָ, הוּוּ אַמְרֵי מַלְיָן אֵלִין לַכְּהֵן, (ולא לְכָר נֶשׁ
 אַחֲרָא) דְכַתִּיב הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ, (וְהָכִי הוּא וְדָאִי) מִשּׁוּם
 דְּאֵתִי מִסְטָרָא דְחָסֵד.

כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, לְהֵהוּא אֲתֵר דְּאֲתַחֲזִי לְהוּ. וְתִגִּיד
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּהֵהוּא אֲתֵר שְׁלִים דְּאֲתַחֲזִי לְהוּ, דְּהָא
 יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל, תְּרִין דְּרַגִּין אֲסַתְּלָקוּ, וּבְדַרְגָּא חַד סְלָקִין,
 אֵלֹא יִשְׂרָאֵל שְׁלִימוֹתָא דְכֻלָּא (דף פ' ע"א) אֲקָרִי. וְתִגִּיד לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל, לְאַחֲזֹאה חֲכַמְתָּא, וְלֹא שְׂתַעֲי בְרוּחַ חֲכַמְתָּא,
 טִיבוּ וּקְשׁוּט דְעֵבֵד לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְכַתִּיב וַיִּגִּד
 לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ.

תְּנִיָּא, אָמַר ר' יוֹסִי, זְמַנָּא חֲדָא הוּינָא אֲזִיל בְּאַרְחָא,
 וְהוּוּ ר' חִיָּיא בְרִי עַמִּי. עַד דְּהוּינָא אֲזִלִין,
 אֲשַׁכְּחָנָא חַד גָּבַר, דְּהוּוּ לָקִיט בְּחַקְלָא, עֲשָׁבִין
 לְאַסּוּוֹתָא. קָרִיבְנָא לְגַבִּיָּה, אֲמִינָא לִיהוּ, בַּר נֶשׁ, קוּטְרָא
 דְּקוּטְרֵי דְעֲשָׁבִין לְמָה. לָא זָקִיף רִישִׁיָּה, וְלֹא אָמַר מִיָּדִי.

אֶהְדַּרְנָא זְמַנָּא אַחְרָא וְאִמְינָא הָאִי, וְלֹא אָמַר מִיָּדִי.
 אִמְינָא לִי הָאִי לְרַבִּי חֵיִיא בְּרִי, אוּ הָאִי בַר נֶשׁ אָטִים
 אוּדְנִין, אוּ שְׂטִיָּא, אוּ חֲפִימָא. יְתִיבְנָא גְבוּי. לְבַתַּר לְקִיט
 אֵינּוֹן עֶשְׂבִין, וְאַחִיד לֹון, וְחָפָא עֲלֵיהוֹן טְרַפֵּי גּוֹפְנִין.

אָמַר לָן, אָנָּא חֲמִינָא דִּיּוֹדָאִין אָתוֹן, וְיּוֹדָאִין אָמְרִי
 עֲלֵייהוּ, דֵּאֵינּוֹן חֲפִימִין, אִי לָא דְחִיִּיסְנָא עֲלֵיִיכוּ
 הַשְׁתָּא, תְּהוּוֹן רְחִיקָן מִבְּנֵי נֶשָׂא כְּסָגִירָא דָּא, דְּמִרְחִיקָן
 לִי הָא מְכָלָא, דֵּהָא אָנָּא חֲמִינָא, דְּרִיחָא דְּחָד עֶשְׂבָּא דְּהוּה
 קָרִיב גְּבִיכוֹן, עָאל בְּגוֹפֵיִיכוּ, וְתְהוּוֹן רְחִיקָן תְּלָתָא
 יוֹמִין. אָלָא אָכִילוּ אֵלִין תּוּמִי בְּרָא וְתַתְּסוּן,

אֶכְלָנָא מִנֵּיִהוּ דֵּהוּוּ שְׂכִיחִין קַמָּן, וְאִדְמְכָנָא,
 וְאִתְקַטְרְנָא בְּזִיעָא, עַד עֵידָן סָגִי. לְבַתַּר
 אִתְעֲרְנָא, אָמַר לָן הֵהוּא גְּבָרָא, הַשְׁתָּא אֶלְהֶכוֹן עִמְכוֹן,
 דֵּאֲשַׁכְּחַתּוֹן לִי, דֵּהָא אֲסוּוֹתָא דְּגוֹפֵיִכוֹן עַל יָדֵי אֲשַׁתְּלִים.
 עַד דֵּהוּינָא אֲזִלִין, אָמַר לָן, כָּל בַּר נֶשׁ בְּעֵי לְאֲשַׁתְּעֵי
 בְּבַר נֶשׁ אַחְרָא, כְּפּוּם אַרְחוּי, דֵּהָא לְנוֹקְבָא כְּפּוּם
 אַרְחוּי. לְגַבְרָא כְּפּוּם אַרְחוּי. לְגַבְרָא דְּגַבְרֵי כְּפּוּם אַרְחוּי.
 אִמְינָא לְרַבִּי חֵיִיא בְּרִי, הֵיִינוּ דְּכַתִּיב, כֹּה תֹאמַר לְבֵית
 יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

(ס"א כה תאמר לבית יעקב בהווא אתר דאתחזי
 להו. ותגיד לבני ישראל בהווא אתר שלים דאתחזי להו. ודא יעקב וישראל תרין דרגין

אינון ובדרגא חד סלקין אלא ישראל שלימותא דבלא אקרי)

אָמַר לֵן, חֲמִיתוֹן דְּלֹא זָקִיפְנָא רִישָׁאִי, וְלֹא אֲשַׁתְּעִינָא
 בְּהַדְיִיכוֹ, מִשּׁוּם דְּאָבָא, חֲפִימָא בְּעֲשָׁבִין מְכָל בְּנֵי
 דְרָא הוּה. וְאוֹלִיפְנָא מֵאָבָא אֲרַחוּי דְכָל עֲשָׁבִין, דְּבִהוֹן
 קְשׁוּט, וְאָנָּא בְּכָל שְׁתָּא מְדוֹרָאִי בִּינֵייהוּ.

וְהָאִי עֲשָׁבָא דְחֲמִיתוֹן, דְּחֲפִינָא לִיה בְּטַרְפֵי דְגוֹפְנִין
 אֲלִין, בְּבִיתָאִי אִית אֲתֵר חַד, וְהוּא לְסִטְר צְפוֹן,
 וּבִהוּא אֲתֵר נְעִיץ חַד רִיחָא, וּמֵעִינָא דְהוּא רִיחָא,
 נְפִיק חַד גָּבַר בְּתֵרִין רִישִׁין, וְחֲרַבָּא שִׁינָּא בִּידֵיהּ וּבְכָל
 יוֹמָא קָא מְצַעַר לֵן. וְאָנָּא לְקִיטְנָא הָאִי עֲשָׁבָא, וְזִילו
 אֲבַתְרָאִי, וְתַחֲמוֹן חִילִיָּה דְהָאִי עֲשָׁבָא, וּמָה דִּי אֲלֵהָא
 עֲלָהָה גְּלִי בְּעֲלָמָא, וְלִית מָאן דִּידַע אֲרַחוּי בְּכָלָא.

אֲזִילְנָא אֲבַתְרִיָּה, עַד דְּהוּינָא אֲזִלִּי בְּאֲרַחָא, מָאִיךְ לְחַד
 נּוֹקְבָא בְּעַפְרָא, וְשׁוּי מֵהוּא עֲשָׁבָא בְּנוֹקְבָא,
 נְפַק חַד חוּיָא וְרִישָׁא דִּילִיָּה סְגִי. נְטַל חַד סַנְטִירָא, ^{(ב"א}
 וְקִטִּיר לִיה כְּחַד גְּדִיא. דְּחִילְנָא. אָמַר לֹוֹן זִילו ^{סוֹדְרָא)}

אֲבַתְרָאִי.

עַד דְּמִטְינָא לְבִיתִיָּה. חֲמִינָא הוּא אֲתֵר בְּחָשׁוּכָא, בְּתֵר
 חַד פּוֹתְלָא. נְטַל חַד שְׂרָגָא וְדִלִּיק דְּלִיקָא סַחְרָנִיָּה
 דְּהוּא אֲתֵר דְּרִיחָא. אָמַר לֹוֹן, מִמָּה דְּתַחֲמוֹן, לֹא
 תְּדַחֲלוֹן וְלֹא תִשְׁתַּעוֹן מִיָּדִי.

אֲדַהְכִּי, שְׂרִי חוּיָא מְקַטְרוּי, וְכַתְּשׁ בְּקִיסְטָא מֵהוּא

עֲשָׂבָא. וְשׁוּי בְּרִישֵׁיהּ דְּחֻיָּא. עָאֵל חֻיָּא בְּהֵוּא עֵינָא
 דְּרַחֲמֵיָּא, וְשִׁמְעָנָא קָלָא דְּכָל אֲתֵר מְזִדְעֻזְעָא. בְּעֵינָן
 לְמִיפְקָ, אֲחִיד בִּידְנָא הֵוּא גְּבָרָא, אֲמַר, לָא תִּדְחַלּוּן
 קְרִיבּוֹ גְּבָאִי.

אֲדַהֲכִי, נִפְק חֻיָּא שְׁתִּית דְּמָא, נְקִיט הֵוּא גְּבָרָא
 מֵהֵוּא עֲשָׂבָא, וְשׁוּי בְּרִישֵׁיהּ כְּבִקְדְּמִיתָא.
 עָאֵל בְּהֵוּא עֵינָא דְּרַחֲמֵיָּא. לְשַׁעְתָּא זְעִירָא, חֲמִינָא,
 דְּנִפְיֵק מֵהֵוּא עֵינָא חַד גְּבָרָא בְּתֵרִין רִישִׁין, וְחֻיָּא
 שְׂרִיָּא סַחְרָנִיָּה דְּקִדְלוּי. עָאֵל בְּהֵוּא עֵינָא דְּרַחֲמֵיָּא וְנִפְק
 תְּלַת זְמַנִּי. הָוָה אֲמַר, זְקִיטָא זְקִיטָא, וּוִי לְאִימִיָּה
 דְּלֵהֵוּא אֲתֵר אֹבִיל לִיָּה.

אֲדַהֲכִי, אֲתַעְקֵר רִיחֵיָּא מֵאֲתֵרִיָּה, וְנִפְקוּ, גְּבָרָא וְחֻיָּא,
 וְנִפְלוּ וּמִיתוּ תִּרְוּוּיָּהוּ. וְאַנְן דְּחִילָנָא סְגִי. אֲמַר
 לָן הֵוּא גְּבָרָא, דָּא הוּא חִילָא דְּעֲשָׂבָא דְּאַנָּא לְקִיטָנָא
 קְמִיָּכוּ, וּבְגִינִי כֹךְ לָא אֲשַׁתְּעִינָא בְּהַדִּיָּכוּ, וְלָא זְקִיפָנָא
 רִישָׁאִי, בְּשַׁעְתָּא דְּקְרִיבְתוּן גְּבָאִי.

אֲמַר לֹון אֵילּוֹ (דף פ' ע"ב) יִדְעִין בְּנֵי נֶשָׂא חֲכָמְתָּא, דְּכָל מַה
 דְּנִטְע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, וְחִילָא דְּכָל מַה
 דְּאֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא, יִשְׁתְּמוּדְעוּן חִילָא דְּמֵאֲרִיָּהוּן,
 בְּחֲכָמְתִּיָּה סְגִיָּאָה. אֲבָל לָא טָמִיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 חֲכָמְתָּא דָּא מְבַנֵּי נֶשָׂא, אֶלָּא בְּגִין דְּלָא יִסְטוּן מֵאַרְחוּי,
 וְלָא יִתְרַחֲצוּ בְּהֵיָּא חֲכָמְתָּא וַיִּנְשׁוּן לִיָּה.

כִּד אֲתִינָא, וְאֲמִינָא הָנִי מְלִי קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר
 וְדַאי חֲפִימָא הָוָה. וְתָא חֲזִי, לִית עֲשָׂבָא וְעֲשָׂבָא
 דְּאֲתִיילִיד בְּאַרְעָא, דִּלָּא הָוָה בֵּיה חֲכֻמָּתָא סִגְיָאָה,
 וְחִילִיָּה בְּשִׁמְיָא סִגְיָא. תָּא חֲזִי, מִן אֲזוּבָא. דְּבִכֵּל אֲתָר
 דְּבַעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה לְבַר נָשׁ, (ויחי ר"נ ע"א)
 בְּאֲזוּבָא מִתְדַכֵּי. מַאי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דִּיתְעַר חִילִיָּה
 דְּלַעִילָא דְּאֲתַפְקְדָא עֲלוּי, דִּהָא הָהוּא חִילָא דְּאֲתַפְקְדָא
 עֲלוּי כִּד אֲתַעְרָא, מְבַעְרָא רוּחַ מְסֻאָבָא, וְאֲתַדְפִּי בַר נָשׁ.
 וְעַלְךָ אֲמִינָא בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דִּישׁוּבְךָ.

(שמנות יט) אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאִשָּׁא אֶתְכֶם
 עַל כַּנְפֵי נְשָׂרִים. מַאי כַּנְפֵי נְשָׂרִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
 בְּרַחֲמֵי. דְּכַתִּיב, (דברים לב) כַּנְּשֹׁר יַעִיר קִנּוּ וְגו'. וְהֵינּוּ רְזָא
 דְּאָמַר ר' שְׁמַעוֹן, (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנְּשֹׁר בְּשָׁמַיִם. מַאי
 בְּשָׁמַיִם. בְּרַחֲמֵי. מַה נְּשֹׁר אֲשֶׁתְּכַח בְּרַחֲמֵי עַל בְּנוּי,
 וְדִינָא לְגַבֵּי אַחַרְנִין. כִּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּכַח
 בְּרַחֲמֵי לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל, וְדִינָא לְגַבֵּי עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
 כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת.

ר' אֶלְעָזָר, הָוָה אָזִיל מִקְפּוּטְקִיָּא לְלוּד, וְהָוָה אָזִיל ר'
 יוֹסִי וְר' חֲזִיָּא עֲמִיָּה, קָמוּ בְּנֵהוּרָא, כִּד נִהִיר יְמָמָא,
 וְהוּוּ אֲזִילִי. אָמַר ר' חֲזִיָּא, חֲמִינָא הָאִי קָרָא דְּכַתִּיב, (יחזקאל
 א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּן וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׂמָאל

לְאַרְבַּעַתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן הִיא אַרְיֵה בִּימִינָא, שׁוֹר
מִשְׁמָאלָא, (ק"ב ע"א) נֶשֶׁר בְּאֵן אֶתְר דּוּכְתִּיהָ.

אָמַר לִיה ר' אֶלְעָזָר, בְּאַתְרָא (נ"א דִּיעֻקֵּב) דִּינִיקָא שְׂרִיא.
מֵאֵי טַעְמָא. מִשׁוּם דִּנְשֵׁר בְּכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח, רַחֲמֵי
לְבַנוּי, דִּינָא לְגַבֵּי אַחְרָנִין. כֶּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹבִיל
לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי. וּבְדִינָא לְגַבֵּי אַחְרָנִין, דְּכַתִּיב
וְאִשָּׁא אֶתְכֶם עַל כַּנְּפֵי נְשָׂרִים. וּכְתִיב כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ.
מִנְלָן דִּנְשֵׁר רַחֲמֵי אֲקָרִי. דְּכַתִּיב דֶּרֶךְ הַנְּשֵׁר בַּשָּׁמַיִם.
בַּשָּׁמַיִם מִמָּשׁ. וּבְגִינֵי כֶּף אַרְיֵה לְיִמִּינָא. שׁוֹר
לְשִׁמְאֵלָא. נֶשֶׁר בִּינֵייהוּ וְאַחֲדִיד לוֹן. אָדָם כִּלִּיל כְּלָהוּ,
וְכֻלָּא אֶתְכֻלִּילָן בֵּיהּ, דְּכַתִּיב וְעַל דְּמוֹת הַכֶּסֶף דְּמוֹת
כְּמֵרָאָה אָדָם עָלְיוּ מִלְמַעְלָה.

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְגו'. ר' אַבָּא פִתַּח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) אַחֲוֹת
לָנוּ קַטְנָה וְשַׁדִּים אֵין לָהּ מַה נַּעֲשֶׂה לְאַחֲוֹתָנוּ בַּיּוֹם
שִׁידְבַר בַּהּ. אַחֲוֹת לָנוּ קַטְנָה, דָּא כְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל, דְּאֲקָרִי
אַחֲוֹת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְשַׁדִּים אֵין לָהּ, הֵינּוּ דִתְנִינָן,
בְּשַׁעְתָּא דְקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְסִינַי, לָא הָוָה בְּהוֹן
זְכוּוֹן, וְעוֹבְדִין טְבִין, לְאַגְנָא עַלֵייהוּ, דְּכַתִּיב וְשַׁדִּים אֵין
לָהּ. דְּהָא אֵינּוּן תְּקוּנָא וְשַׁפִּירוּ דְאַתְתָּא, וְלִית שַׁפִּירוּ
דְאַתְתָּא אֶלָּא אֵינּוּן. מַה נַּעֲשֶׂה לְאַחֲוֹתָנוּ. מַה יִתְעַבִּיד
מִינָהּ, בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתְגַּלִּי בְּטוֹרָא

דְּסִינִי, לְמַלְלָא בְּפִתְגָּמֵי אֹרִייתָא, וַיִּפְרַח נִשְׁמַתְהוֹן
מִנִּייהוּ.

אָמַר ר' יוֹסִי. בְּהֵוֹא שְׁעָתָא דְקָרִיבֵי יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא
דְּסִינִי, בְּהֵוֹא לִילִיא וְנִגְהִי, תִּלְתָּא יוֹמִין דְּלֹא
אֲזַדְּוֹגוּ לְאַנְתְּתִייהוּ, אָתוּ מְלֹאכִין עֲלֵאִין, וְקִבִּילוּ
לְיִשְׂרָאֵל בְּאַחוּוּתָא. אֵינּוֹן מְלֹאכִין לְעֵילָא, וַיִּשְׂרָאֵל
מְלֹאכִין לְתַתָּא. אֵינּוֹן מְקַדְּשִׁין שְׁמָא עֲלָאָה לְעֵילָא,
וַיִּשְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁין שְׁמָא עֲלָאָה לְתַתָּא.

וְאֵתְעִטְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבְעִין כְּתָרִין בְּהֵוֹא לִילִיא.
וּמְלֹאכֵי עֲלֵאֵי הָווּ אֲמַרֵי אַחוּת לָנוּ קְטַנְהָ
וְשַׁדִּים אֵין לָהּ, דְּלִית בְּהוּ זְכוּוֹן וְעוּבְדִין טְבִין. מַה נַּעֲשֶׂה
לְאַחוּתְנוּ, כְּלוּמַר מַה יִּקְר וּרְבוּ נַעֲבִיד לְאַחַתְנָא דָּא
בְּיוֹמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְגַּלִּי בְּטוֹרָא דְסִינִי לְמִיָּהֵב
לָהּ אֹרִייתָא.

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, כְּתִיב הָיוּ נְכוֹנִים לְשִׁלְשֶׁת יָמִים אֵל
תִּגְשׁוּ אֵל אִשָּׁה וְהֵינּוּ בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. ר' שְׁמַעוֹן

אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּעַל לְאַתְגַּלָּאָה ^(דף פ"א ע"א)
בְּטוֹרָא דְסִינִי, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמַלְיָא
דְּיִלְיָהּ, אָמַר לוֹן, הַשְׁתָּא יִשְׂרָאֵל רַבִּינָן, דְּלֹא יִדְעִין
נִימוּסֵי, וְאַנָּא בָּעֵי לְאַתְגַּלִּי עֲלֵייהוּ, אֵי אַתְגַּלִּי עֲלֵייהוּ
בְּחִילָא דְגְבוּרָה, לֹא יְכָלִין לְמַסְבֵּל. אָבֵל אַתְגַּלִּי עֲלֵייהוּ

בְּרַחֲמֵי, וַיִּקְבְּלוּן נִימוּסֵי, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיְהִי בַיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְדָאֵי דְאִיהוּ רַחֲמֵי מְנַלָּן. דְּכְּתִיב,
וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד. (שמואל ב כב)

וּבַהֲאֵי אֲתַגְּלִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אַקְדִּים לְהוּ
רַחֲמֵי בְּקַדְמִיתָא. וּלְבַתֵּר אֲתִיִּיהִיב לְהוּ אוֹרִיִּיתָא,
מִסְטָרָא דְגְבוּרָה. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, דְּהִכִּי אֲתַחֲזִי לְהוּ,
דְּבַגִּינִי כִּן יִשְׂרָאֵל אַקְרוּן.

בְּהִיּוֹת הַבְּקָר, דְּכְּתִיב, (שמואל ב כג) בְּקָר לֹא עָבוֹת. הָא אֵי
הוּהוּ עָבוֹת קְדְרוּתָא אֲשֶׁתְּכַח, וְלֹא אֲתַגְּלִיִּיא
חֶסֶד. וְאִימְתִי אֲתַגְּלִיִּיא חֶסֶד. בְּבְקָר. כִּמְה דְאֵת אֲמַר,
(בראשית מד) הַבְּקָר אוֹר. דְּכִד נְהִיר צְפָרָא, חֶסֶד אֲשֶׁתְּכַח
בְּעֵלְמָא, וְדִינִין מִתְעַבְּרָן. וּבּוֹזְמָנָא דְלֹא נְהִיר בְּקָר, דִּינִין
עַד כְּעַן לֹא מִתְעַבְּרָן. דְּכְּתִיב, (איוב לח) בָּרֵן יַחַד כִּכְבִּי בְּקָר
וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. כִּיּוֹן דְּאֲתַעְבְּרָן אֵינּוֹן כִּכְבִּיא
וְנְהִיר שְׁמֵשָׁא, בֵּיה שְׁעֵתָא כְּתִיב, בְּקָר לֹא עָבוֹת. וְחֶסֶד
אֲתַעַר בְּעֵלְמָא תַתְּאָה, בְּהֵיִיא שְׁעֵתָא כְּתִיב, בְּהִיּוֹת
הַבְּקָר. וְכִיּוֹן דְּמִתְעַבְּרָן כִּכְבִּיא בְּקָר אֲשֶׁתְּכַח. (נ"א דְאֲתַעַר בְּקָר

דִּינִין לֹא אֲשֶׁתְּכַחוּ)

אֲמַר ר' יוֹסֵי, בְּהִיּוֹת הַבְּקָר שְׁאֲרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאֲתַגְּלָאָה בְּטוֹרָא דְסִינֵי. תָּאנָא, בְּהִיּוֹת הַבְּקָר,
כִּד אֲתַעַר זְכוּתִיהָ דְאַבְרָהָם, דְּכְּתִיב בֵּיה (בראשית ט) וַיִּשְׁכֶּם
אַבְרָהָם בַּבְּקָר.

וַיְהִי קִלְתָּ וּבְרָקִים, אָמַר רַבִּי אֲבָא, קִלְתָּ פְתִיב חָסֵר.
 תֵּרִין קָלִין דְּאַהֲדְרוּ לְחַד, דָּא נִפְקָא מִן דָּא, רוּחָא
 מִמֵּיא. וּמֵיא מְרוּחָא. תֵּרִין דְּאַיִנוּן חַד, וְחַד דְּאַיְהוּ תֵּרִי.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, קִלְתָּ חַד, וְאַיְהוּ קָלָא רַבְרָבָא תְּקִיפָא,
 דְּלָא פִּסְקַת לְעֵלְמִין, הֵהוּא דְּכֹתִיב בֵּיהּ (דְּבָרִים ה) קוֹל
 גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף דֵּהָא שְׂאָר קָלִין אֶתְפִּסְקוּ, דְּתַנִּיא,
 בְּאַרְבַּעָה תְּקוּפִין בַּשָּׁתָא, קָלָא אֶתְפִּסְקַת, וּכְדִין דֵּינִין
 מִתְעָרִין בְּעֵלְמָא. וְהָאִי קָלָא דְּכֹלִיל שְׂאָר קָלִין בֵּיהּ, לָא
 אֶתְפִּסְק לְעֵלְמִין, וְלָא אֶתְעֵבֵר מִקְיוּמָא שְׁלִים וְתוּקְפָא
 דִּילֵיהּ. תַּאנָּא, הָאִי קָלָא, קָלָא דְּקָלִין, קָלָא דְּכֹלִיל כֹּל
 שְׂאָר קָלִין.

אָמַר ר' יְהוּדָה, לֵית קָלָא, אֶלָּא מִסְטְרָא דְּרוּחָא וּמֵיא
 וְאַשָּׁא. וְכֹלָא (דְּבַר אַחֵר וְכֹלָא) עֵבִיד קָלָא, וְאַתְכֹּלִיל דָּא
 בְּדָא, וְעַל דָּא פְתִיב קִלְתָּ. וּבְרָקִים, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֵיִינוּ
 דְּכֹתִיב, (תְּחִלִּים קִלְתָּ) בְּרָקִים לְמַטְרָא עֲשֵׂה, שְׁלֵהוּבָא בְּעוּטְרִי,
 קְטִירָא דְּרַחֲמֵי בְּחִיבְתָּא, דְּלָא (שְׂקִיעַ) שְׂכִיחוּ.

תַּנָּא, ר' יְהוּדָה אֹמֵר, בְּסִטְרָא גְבוּרָה, אֹרִייתָא
 אֶתִּיְהִיבַת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הֲכִי בְּסִטְרָא
 שְׂמַאלָא הוּי. אָמַר לֵיהּ, אֶתְהַדְר לִימִינָא. דְּכֹתִיב, (דְּבָרִים
 א) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוֹ. וְכֹתִיב (שְׁמוֹת טו) יְמִינְךָ יִי נְאֻדְרִי
 בְּכַח וְגו'. אֲשַׁכְּחַן שְׂמַאלָא דְּאַתְחַזֵּר לִימִינָא, וְיִמִּינָא

לְשִׁמְאֵלָא, הָא גְבוּרָה לְשִׁמְאֵלָא (דְּבַר אַחַר לִימִינָא) •

וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְגו', עֲנָנָא תְּקִיף, דְּשָׁקִיעַ בְּאַתְרֵיהּ,
 דִּלָּא נָטִיל. וְקַל שִׁפְר חֲזוֹק מְאֹד, מְגוּ דְעֲנָנָא תְּקִיף
 הוּהוּ, נִפְיָק הֵהוּא קָלָא, כְּמָה דְאַתְ דְּאִמְר (דְּבָרִים ה) וַיְהִי
 כְּשִׁמְעֶכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֲשָׁף.

אִמְר רַבִּי יְהוּדָה, תִּלְתַּת חֲשׂוּכֵי הוּוּ, דְּכִתְיֵב חֲשָׁף עָנָן
 וְעָרְפֹל. וְהֵהוּא קָלָא הוּוּ נִפְיָק פְּנִימָאָה מְכֻלְהוּ.
 אִמְר רַבִּי יוֹסִי, פְּנִימָאָה דְּכֻלָּא הוּוּ, דְּבִיָּה פְּתִיב, קוֹל
 גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף.

אִמְר ר' אַבְא פְּתִיב (שְׁמוֹת ב) וְכֹל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת.
 רֹאִים, שְׁמַעִים מִבְּעֵי לֵיהּ. אֵלָא הֲכִי תַנִּינָן, אֵינּוֹן
 קָלִין, הוּוּ מִתְּגַלְפֵי בְּהֵהוּא חֲשׂוּכָא וְעֲנָנָא וְקָבְלָא,
 וּמִתְּחַזְזִין בְּהוּ, כְּמָה דְאַתְחַזִּי גּוּפָא, וְחֲמָאן מַה דְּחֲמָאן,
 וְשְׁמַעִין מַה דְּשְׁמַעִין, מְגוּ הֵהוּא חֲשׂוּכָא וְקָבְלָא וְעֲנָנָא,
 וּמְגוּ הֵהוּא חִיזוּ דְהוּוּ חֲמָאן, הוּוּ נְהִירִין בְּנְהִירוּ עֲלָאָה,
 וַיִּדְעִין, מַה דִּלָּא יִדְעוּ דְרִין אַחֲרָנִין, דְאַתּוּ בְּתַרְיֵיהוּ.

וְכֻלְהוּ, הוּוּ חֲמָאן אִפִּין בְּאִפִּין, הֲדָא הוּא דְכִתְיֵב, (דְּבָרִים
 ה) פְּנִים בְּפָנִים דְּבַר יי' עִמָּכֶם. וּמֵאן הוּוּ חֲמָאן.
 תַּאנִּי רַבִּי יוֹסִי, מְנַהֲרוּ דְאֵינּוֹן קָלָן, דִּלָּא הוּוּ קוֹל, דִּלָּא
 הוּוּ נְהִיר בְּנְהִירוּ, דְּמִסְתְּכְלֵי בֵיהּ כָּל גְּנִיזוֹן, וְכֹל טְמִירִין,
 וְכֹל דְרִין דְיִיתוֹן עַד מְלָכָא מְשִׁיחָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ פְּתִיב וְכֹל

הָעַם רֵאִים אֶת הַקּוֹלֹת, רֵאִים (דף פ"א ע"ב) רֵאִיהֶם מִמֶּשׁ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכָל הָעַם רֵאִים. רֵאִים: כִּמָּה דְאִמִּינָא,
 דְחָמוּ מִנְהִירוּ דְאִינוּן קִלְוֹן, מַה דִּלָּא חָמוּ דְרִין
 בְּתֵרָאִין אַחֲרָנִין. אֶת הַקּוֹלֹת: כִּמָּה דְאֵת אָמַר, (ישעיה ו)
 וְאָרָא אֶת יי'. וְאָרָא יי', לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֶת יי'. אוּף
 הֲכָא, וְכָל הָעַם רֵאִים הַקּוֹלֹת לָא נֶאֱמַר, אֶלָּא אֶת
 הַקּוֹלֹת.

כְּגֹוְנָא דָּא, אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, דְּהָא אֶתִּין
 דְּבִאֲוֵרִייתָא, לְאִסְתְּכָלָא בְּאֲוֵרִייתָא (נ"א בְּחֻכְמָתָא)
 אֶתִּיִּיהִבוּ. (שמות ב) כִּפֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ (משלי ג) כִּפֵּד
 אֶת יי' מֵהוֹנֵךְ. וְכִלְהוּ לְאִתְּכִלְלָא בְּהוּ מְלָה אַחֲרָא. אוּף
 הֲכָא, אֶת הַקּוֹלֹת, לְאִסְגָּאָה הֵהוּא קָלָא אַחֲרָא לְתֵתָא,
 דְּכִנְיֵשׁ לֹוֹן לְגַבִּיָּה, מַה דְּנִפְיֵק מִנִּיָּהוּ, דְּבִיָּה חֲמָאן
 וּמִסְתְּכָלָן בְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה כָּל גְּנֻזִין עֲלָאִין, וְכָל רוּזִין
 טְמִירִין וְסִתִּימִין, מַה דִּלָּא אֶתְגַּלִּיָּא לְדָרִין בְּתֵרָאִין,
 דְּאֵתוּ בְּתֵרִיהוֹן, וְלָא לְדָרִין דְּיִיתוּן לְעֲלָמִין, עַד זְמָנָא
 דְּיִיתִי מִלְּכָא מְשִׁיחָא. דְּכְתִיב, (ישעיה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יֵרָאוּ
 בְּשׁוּב יי' צִיּוֹן.

וְאֶת הַלְּפִידִים, בְּקִדְמִיתָא בְּרִקִּים, וְהִשְׁתָּא לְפִידִים. כָּלָא
 חֵד. אֲבָל מִדְּאִתְתְּקִנוּ בְּתִקּוּנֵי לְאִתְחֻזָּאָה, אֶתְקִרוּן
 הַכִּי.

וְאֵת קוֹל הַשּׁוֹפָר. תֵּאֲנִי רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (תהלים סב) אַחַת
 דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים זֶו שְׁמַעְתִּי, כִּמָּה דַּאת אָמַר,
 אֲנֹכִי, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קַל בַּשּׁוֹפָר מִבְּעֵי לֵיָהּ. הַשּׁוֹפָר לְמָה.
 אֶלָּא, הֵהוּא קוֹל דְּאֶקְרִי שׁוֹפָר. דְּכְתִיב, (ויקרא כד)
 וְהֶעֱבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂוֹר לַחֹדֶשׁ
 בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, בְּדֹא אֶתְבָּרִי (אתקרי) שׁוֹפָר.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַה שׁוֹפָר, אֶפִּיק קָלָא, אִשָּׂא וְרוּחָא
 וּמִיָּא, אוּף הָכָא, כִּלָּא אֶתְכְּלִיל בְּהָאִי, וּמְדָא
 נִפְקִין קָלִין אַחֲרָנִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, קוֹל דְּנִפִּיק מִשׁוֹפָר, דְּמִשְׁמַע דְּשׁוֹפָר
 חַד, וְקוֹל נִפִּיק מִנִּיהּ, וְשׁוֹפָר בְּקִיּוּמִיהּ שְׁכִיחַ,
 וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב, קוֹל הַשּׁוֹפָר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הָכִי, קוֹל הַשּׁוֹפָר, הַשּׁוֹפָר כְּתִיב חֶסֶר,
 כִּמָּה דַּאת אָמַר, (דניאל ו) שְׁפָר קָדָם דְּרִיּוֹשׁ. (דניאל ד)
 מִלְּכִי יִשְׁפָר עֲלֶךָ. (דניאל ג) שְׁפָר קָדָמִי לְהַחֲוִיא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, קוֹל הַשּׁוֹפָר, אֶתְרָא דְקָלָא נִפִּיק מִנִּיהּ,
 אֶקְרִי שׁוֹפָר. תּוֹ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חֲזִי, קוֹל
 הַשּׁוֹפָר: אֶתְרָא דְקָלָא, הֵיִינוּ דְכְתִיב, (דברים ח) כִּי עַל כָּל
 מוֹצָא פִי יִי' יַחֲיֶה הָאָדָם. מֵאִי מוֹצָא פִי יִי'. דָּא קוֹל (ס"א)
 דְּנִפִּיק מִשׁוֹפָר וְהָאִי קוֹל) הַשּׁוֹפָר, הוּא רַב מִכָּל שְׂאָר קָלֵי תַתְּאִי,

וְתִקְיָא מִכְּלָהוּ, דְּכִתִּיב וְקוּל שְׁפָר חֲזַק מְאֹד, וְעַל כָּל
שְׂאָר קָלִין לָא אֲתִמֵּר חֲזַק מְאֹד. (נ"א אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן) בְּהַאי קוּל
הַשּׁוֹפָר תִּלְיָא כְּלָא, וְדָא הוּא דְאֶקְרִי קוּל גְּדוּל, דְּכִתִּיב
קוּל גְּדוּל וְלֹא יִסְף. וְאֶקְרִי (מַלְכִים א ט) קוּל דְּמַמָּה דְקָה,
נְהִירוֹ דְּבוּצִינִי, דְּהוּא זַךְ וְדְקִיק, וְזַכִּיךְ וְנְהִיר לְכֻלָּא.

דְּמַמָּה, מְהוּ דְּמַמָּה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּבַעֵי בַר נִשְׁ
לְמִשְׁתַּוְּקָא מִנִּיהּ, וְלְמַחְסָם פּוּמִיָּה. כְּמָה דְאֵת
אָמַר, (תְּהִלִּים לט) אָמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרַכִּי מִחֲטוּא בְּלִשׁוֹנִי
אֲשַׁמְרָה לְפִי מִחֲסוּם. דְּמַמָּה אִיהִי שְׁתוּקָא דְלֹא אֲשַׁתְּמַע
לְבַר. וְיִרְא הָעַם וַיִּנְעוּ וַיַּעֲמְדוּ מֵרַחֵק, דְּחָמוּ מַה דְּחָמוּ.
וַיִּנְוְעוּ כְּמָה דְאֵת אָמַר (יִשְׁעִיָּה ו) וַיִּנְוְעוּ אַמּוֹת הַסְּפִים מִקּוּל
הַקּוּרָא.

תְּאֵנָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ בִּיחְזִיקָאֵל, כִּד חָמָא גְבוּרָן נִימוּסִי
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכִתִּיב, (יִחְזַקָּאֵל א) וְאֵרָא וְהִנֵּה
רוּחַ סְעָרָה בָּאָה וְגו', רוּחַ סְעָרָה אֲמַאי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
לְתַבְרָא אַרְבַּע מִלְכוּוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תַּנְיִנָא, רוּחָא
רַבָּה, דְאֲתַעַר בְּנִימוּסִי גְבוּרָה דְלַעֲיָלָא בָּאָה מִן הַצְּפוֹן.
מִצְפוֹן לָא כְּתִיב אֱלָא מִן הַצְּפוֹן הַהוּא דְאֲשַׁתְּמוּדַע
לַעֲיָלָא, הַהוּא דְטַמִּיר וְגַנִּיז לַעֲיָלָא.

עָנָן גְּדוּל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, דְּהוּא אַחִיד בֵּיהּ, (ס"א וְלֹא אַחִיד,
אַחִיד בְּסִטְרוּי וכו'), וְלֹא הוּא אַחִיד בְּסִטְרוּי לְאֲתַעַרָא

דִּינָא, דְּתַנִּינֵן, תְּלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא, יִנְקָא הֵהוּא דִּינָא
 קִשְׂיָא, בְּקַרְדִּיטֵי גְלִיפִין מְסֻטָּרָא דְגְבוּרָה, הֵדָא הוּא
 דְּכְתִיב וְאִשׁ מִתְּלַקַּחַת. בְּגִין לְאַתְעָרָא בְּעֵלְמָא.
 וּמָה מְבַסֵּם לֵיהּ, הֵהוּא דְּכְתִיב בֵּיהּ וְנִגְהַ לּוֹ סְבִיב. דִּהֵהוּא
 זִיְהָרָא דְּאַסְחָר לֵיהּ מְכָל סְטְרוֹי, מְבַסֵּם לֵיהּ, וּמִתְקִין
 לֵיהּ, בְּגִין דְּלֹא לְהוּי דִּינָא קִשְׂיָא, וְיִיכְלוּן בְּנֵי נָשָׂא
 לְמִסְבְּלֵיהּ.

(יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשָׁמַל, תְּאַנָּא, וּמִתּוֹכָהּ: וּמַגְוֹוָה.
 כְּעֵין הַחֲשָׁמַל, מֵאֵי חֲשָׁמַל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, (ק"ט ע"ב,
 ר"ג ע"ב, רמ"ז ע"א) חַיּוֹת אִשָּׁא מְמַלְלָא.

תְּאַנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חֲשָׁמַל: מַה דִּהוּה לְבָא לְאַשָּׁא,
 דְּכְתִיב מִתּוֹךְ הָאִשׁ כְּעֵין הַחֲשָׁמַל. וְלֹא הַחֲשָׁמַל
 מִתּוֹךְ הָאִשׁ, מַגּוּ אִשָּׁא דְּאִיְהִי לְגוּ בְּאַשָּׁא. כְּעֵין הַחֲשָׁמַל
 דְּאִיְהִי בְּתַר אַרְבַּע דְּרָגִין, דְּכְתִיב, רוּחַ סַעְרָה, עָנַן גְּדוֹל,
 וְאִשׁ מִתְּלַקַּחַת, וְנִגְהַ לּוֹ (דף פ"ב ע"א) סְבִיב. וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין
 הַחֲשָׁמַל מִתּוֹךְ הָאִשׁ, הֵהוּא דְּכְתִיב בֵּיהּ וְאִשׁ מִתְּלַקַּחַת.
 תְּנִיָּא רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, חָמוּ יִשְׂרָאֵל הָכָא,
 מַה דְּלֹא חָמָא יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי, וְכֻלְהוּ אֶתְדַבְּקוּ
 בְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה יְקִירָא. חֲמִשָּׁה דְּרָגִין דְּקֻלִּין, חָמוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינֵי. וּבְחֻמְשָׁה דְּרָגִין אֲלִין אֶתְיִיְהִיבַת
 אוֹרֵייתָא. דְּרָגָא חֲמִישָׁאָה הוּא, דְּכְתִיב קוֹל הַשֹּׁפָר.

יְחֻזְקָאֵל לְקַבְּלֵיהוֹן חֲמָא חֲמֵשָׁה דְרַגִּין דְּאִינוּן לְבַר
מֵאֵלִין, דְּאִינוּן רוּחַ סְעָרָה, עָנַן גְּדוּל, וְאִשׁ מִתְּלַקְחַת,
וְנִגָּה לּוֹ סְבִיב, וְעֵין הַחֲשֵׁמֶל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב, (דברים ה) פָּנִים בְּפָנִים
דְּבַר יִי' וְגו'. בְּיְחֻזְקָאֵל כְּתִיב, כְּעֵין, וְדַמוּת, כְּמֵאן
דְּחָמֵי בְּתַר כּוּתְלִין סְגִיֵּאִין, כְּמֵאן דְּחָמֵי בַר נָשׁ בְּתַר
כּוּתְלָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה דְּחָמוּ יִשְׂרָאֵל, לָא חֲמָא
נְבִיאָה אַחְרָא, כָּל שְׁכֵן מַה דְּחָמָא מִשָּׁה, דְּלֵא חֲמָא
נְבִיאָה אַחְרָא. (ס"א א פל שכן בר נש אחרא) וְכַפָּא חוּלְקִיָּה, דְּכְתִיב
בֵּיהּ, (שמות לד) וַיְהִי שֵׁם עִם יִי' וְלֵא בְּחִיזּוֹ אַחְרָא, כְּמַה
דְּכְתִיב, (במדבר יב) וּמְרָאָה וְלֵא בְּחִידוּת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (יחזקאל א) (ב' א') הִיָּה הִיָּה
דְּבַר יִי', נְבוּאָה לְשַׁעֲתָא הִיָּתָה. ר' יְהוּדָה אוֹמֵר,
לְקִיּוּמָא הוּא דְּאֲתָא, דְּאֶצְטְרִיךְ לְמַהוּי בְּגִינֵיהוֹן
דְּיִשְׂרָאֵל, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא דְּהָא לָא שְׂבִיק לּוֹן קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וּבְכָל אֲתַר דְּמִתְפְּזְרִין יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא,
עֲמַהוֹן הוּא שְׂרִיא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הִיָּה הִיָּה: דְּחָמָא וְלֵא חֲמָא, דְּקָאִים
בְּאִינוּן מְלִין, וְלֵא קָאִים. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וְאָרָא
כְּעֵין חֲשֵׁמֶל, וְלֵא חֲשֵׁמֶל אֲבַל יִשְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב בְּהוּ,
וְכָל הָעָם רֵאִים אֶת הַקּוֹלֶת, כָּל חַד וְחַד חֲמָא, כְּדִקָּא חֲזִי
לֵיהּ.

דַּתְנִיָּא, כָּל חַד וְחַד הוּוּ קַיִמִין שׁוֹרִין שׁוֹרִין, תְּחוּמִין
תְּחוּמִין, וְכִדְקָא אֶתְחַזִּי לְהוּ, חֲמוּ כָּל חַד וְחַד.

השלמה מזהה שמטות (סימן א)

(שמות ב) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֵת הַלְּפִידִים. וְכִי
רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת אֵלָּא וְכָל הָעָם רוֹאִים אֵת
הַקּוֹלוֹת, אוֹתָן קוֹלוֹת שְׁנֵאמַר (תהלים כ"ט) קוֹל יְיָ עַל הַמַּיִם
אֵל הַכְּבוֹד הַרְעִים. קוֹל יְיָ בַּכַּח. וְאוֹמַר (ישעיה י) בַּכַּח יַדֵּי
עֲשִׂיתִי. וְאוֹמַר (ישעיה מד) אֵף יַדֵּי יִסְדֶּה אֶרֶץ. (תהלים כ"ט) קוֹל
ה' בַּהֲדָר. וְאוֹמַר (תהלים קי"א) הוֹד וְהַדָּר פִּעְלוֹ וְצִדְקָתוֹ. (תהלים
כ"ט) קוֹל יְיָ שׁוֹבֵר אֲרָזִים, זֶה קָשֶׁת שְׁמִשְׁבֶּרֶת עֲצֵי אֲרָזִים
וְעֲצֵי בְרוֹשִׁים. (תהלים כ"ט) קוֹל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, זֶה
שְׁעוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין הָאֵשׁ וּבֵין הַמַּיִם שְׁחוֹצֵב כַּח הָאֵשׁ
וּמוֹנֵעַ אוֹתוֹ מִלְּלַחֹף הַמַּיִם גַּם מוֹנֵעַ מִלְּכַבּוֹתוֹ. (תהלים כ"ט)
קוֹל יְיָ יַחֲלִיל מִדְּבַר, שְׁנֵאמַר (תהלים י"ח) וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ
לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ עַד עוֹלָם. יוֹתֵר מִן הַמְּדַבֵּר. (תהלים כ"ט) קוֹל
יְיָ יַחֲלִיל אֵילוֹת וַיַּחֲשׂוּף יַעֲרוֹת וּבִהִיכְלוּ כָּלוּ אוֹמַר כְּבוֹד.
דְּכַתִּיב (שיר השירים ב') הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם
בְּצַבָּאוֹת אוּ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה. הָא לְמַדָּת שְׁבַשְׁבַּע קוֹלוֹת
נִיתְנָה הַתּוֹרָה וּבְכוּלָם נִגְלָה עֲלֵיהֶם אֲדוֹן הָעוֹלָם, וְרֵאוּם.
וְהֵינּוּ, דְּכַתִּיב (שמות ב') וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת.

כְּתוּב אֶחָד אֹמֵר (תהלים י"ח) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְדּוּ וְעָרְפֵל תַּחַת
 רַגְלָיו. וְכָתוּב אֶחָד אֹמֵר (שמות ב) כִּי מִן הַשָּׁמַיִם
 דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. הֲאֵל פִּיֶצֶד אֲשׁוּ הַגְּדוּלָה הִיְתָה בְּאַרְץ שְׁהוּא
 קוֹל אֶחָד, וּשְׂאֵר קוֹלוֹת הָיוּ בַּשָּׁמַיִם דְּכָתִיב (דברים ד) מִן
 הַשָּׁמַיִם הַשְּׁמִיעֵךְ אֵת קוֹלוֹ לְיִסְרֹךְ וְעַל הָאָרֶץ הִרְאֶךְ אֵת
 אֲשׁוּ הַגְּדוּלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעַתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. וּמֵאֵי הִיא
 גְּדוּלָה, (שמאלו) וּמֵאלוֹ הִיָּה יוֹצֵא דְבוּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ
 שְׁנֹאֲמֵר, וּדְבָרָיו שָׁמַעַתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

וּמֵאֵי (דברים ד) וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים זוֹלָתִי קוֹל, הֵהוּא
 כְּדֹאֲמֵר לָהֶם מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל (דברים ד) כִּי לֹא רָאִיתֶם
 כָּל תְּמוּנָה. תְּמוּנָה וְלֹא כָּל תְּמוּנָה. מִשָּׁל לָמָּה הַדְּבָר
 דּוֹמָה, לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה עוֹמֵד עַל עֲבָדָיו מְעוֹטָף בְּכִסּוֹת
 לְבָנָה לֹא דֵי לְאִימַת הַמֶּלֶךְ שִׁיסְתְּכֻלוּ בְּלְבוּשָׁיו וְעוֹד
 רְחוֹק הִיָּה הַמֶּלֶךְ וּשְׁמָעוּ קוֹלוֹ, יְכוֹלִין לְרֹאוֹת גְּרוֹנוֹ
 אֲמַרְתָּ לֹא, הֵא לְמַדַּת שְׂרָאוֹ תְמוּנָה וְלֹא כָּל תְּמוּנָה.
 וְהֵינּוּ דְכָתִיב, וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים זוֹלָתִי קוֹל. וְכָתִיב
 (דברים ד) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים.

כְּתוּב אֶחָד אֹמֵר וְכָל הָעַם רוֹאִים אֵת הַקּוֹלוֹת וְכָתוּב
 אֶחָד אֹמֵר קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים. הֵא פִיֶצֶד,
 בְּתַחִלָּה רוֹאִים אֵת הַקּוֹלוֹת. וּמָה רָאוּ שְׁבַע קוֹלוֹת שְׁאֲמֵר
 דּוֹד וְלִסוּף שְׁמָעוּ הַדְּבָר יוֹצֵא מִבֵּין כָּלָם. וְהֵא אֵינּוֹן

עֶשֶׂר. דְּרַבְּנָן אֲמַרִי דְכֻלְּהוּ אֲמַרִינָן (אמרין) כִּחְדָּא מִלְתָּא, כֵּן
כֻּלְּהוּ כִּחְדָּא מִלְתָּא אֲמַרִינָן (אמרין). וְהוּוּ שְׁבַעָה מֵאֲמָרוֹת
בְּשִׁבְעָה קוּלוֹת. וְעַל דָּא נְאָמַר קוּל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים
וְתִמְוֵנָה אֵינְכֶם רוּאִים זִוְלָתִי קוּל. הָא לְמַדְתָּ דְכֻלְּהוּ
כִּחְדָּא, מִחְדָּא מִלְתָּא אֲמַרִינָן (אמרין). וּבַעֲבוּר שְׁלֵא יִטְעוּ
יִשְׂרָאֵל לִזְמַר אַחֲרִים יַעֲזֹרוּהוּ מִן הַמְּלֹאכִים, אַף קוּלוֹ
לְבַדּוֹ לֹא יוּכַל לְהִיֹּת חֲזֵק כָּל כֶּף, בַּעֲבוּר כֶּף חֲזֹר וּכְלָלָם.
דְּבַר אַחַר שְׁלֵא יֵאמְרוּ הַעוֹלָם הוּאִיל וְהֵם עֲשֶׂרָה
מֵאֲמָרוֹת לְעֶשֶׂר מְלֹאכִים שְׁמָא לֹא יוּכְלוּ לְדַבֵּר עַל
פֶּה אֶחָד, כְּתִיב בֵּיה אֲנֹכִי וּפְלִל כָּל הָעֲשֶׂרָה. וּמֵאֵי עֲשֶׂרָה
מְלֹאכִים, שְׁבַע קוּלוֹת וְשִׁלְשָׁה מֵאֲמָרִים. וּמֵאֵי אוֹמְרִים
דְּכְתִיב (דברים כ"ו) וַיִּי הָאֱמִירָךְ הַיּוֹם. וּמֵאֵי נִינְהוּ שְׁלֵשָׁה,
דְּכְתִיב (משלי ד') רֵאשִׁית חֲכָמָה קִנְיָה חֲכָמָה וּבְכָל קִנְיָנֶךָ קִנְיָה
בִּינָה. כִּמְה דָּאֵת אֲמַר (איוב ל"ב) וּנְשַׁמַּת שְׁדֵי תְּבִינָם. נְשַׁמְתוּ
שְׁל שְׁדֵי, הִיא תְּבִינָם, שְׁלִישִׁית מֵאֵי הוּי כְּדָאֲמַר לִיה
הֵהוּא גְּבָרָא סָבָא לְהֵהוּא יְנוּקָא. בַּמוּפְלָא מִמֶּךָ אֵל
תְּדַרוּשׁ וּבַמְּכוּסָה מִמֶּךָ אֵל תַּחֲקוֹר בְּמָה שְׁהַרְשִׁיתִיךָ
הַתְּבוּנָן אֵין לְךָ עֶסֶק בַּנְּסֻתָרוֹת.

תְּנָא (משלי כ"ה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הִסְתַּר דְּבַר. מֵאֵי דְבַר, כִּמְה
דָּאֵת אֲמַר (תהלים קי"ט) רֵאשׁ דְּבַרְךָ אֱמֶת. (משלי כ"ה)
וּכְבוֹד מְלֹאכִים חֲקוֹר דְּבַר. מֵאֵי דְבַר, דְּכְתִיב (משלי כ"ה) דְּבַר

דְּבוּר עַל אַפְּנֵינוּ. אֶל תִּקְרֵי אַפְּנֵינוּ, אֶלֹּא אוֹפְנֵינוּ: (עד כאן

מההשמטות)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רִישֵׁי דְעַמָּא בְּלַחֲוֵייהוּ, רִישֵׁי
דְּשַׁבְּטִין בְּלַחֲוֵייהוּ. נוֹקְבֵי בְּלַחֲוֵייהוּ. ה' דְּרַגִּין

לִימִינָא, וְה' דְּרַגִּין לְשִׁמְאֵלָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (דברים כט)

אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם כְּלָכֶם לְפָנַי יי' אֱלֹהֵיכֶם רְאשֵׁיכֶם
שְׁבִיטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשׁוֹטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ וְגו', הָא ה' דְּרַגִּין
לִימִינָא. וְה' דְּרַגִּין לְשִׁמְאֵלָא מֵאֵן אֵינּוֹן. הֵינּוּ דְכָתִיב,

טַפְּכֶם, נְשִׁיכֶם, וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ, מִחֻטָּב

עֲצִידָה, עַד שֶׁאֵב מִימֶיךָ. הָא ה' דְּרַגִּין לְשִׁמְאֵלָא.

כְּלָהוּ דְרַגִּין אֶתְתַּקְּנוּ כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא. לְקַבְּלֵיהוֹן יִרְתּוּ

יִשְׂרָאֵל אַחְסַנְתָּ עֲלֵמִין, עֲשֹׂר אֲמִירָן, דְּבָהוּ תִלְיִין

כָּל פְּקוּדֵינָן, וְכָל זְכוּוֹן, וְכָל יְרוּתָתָא אַחְסַנָּא, דְּאֵינּוֹן

חֻלְקָא טָבָא דִּישְׂרָאֵל.

תַּאנָּא, בְּתַהֵיא שְׁעַתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְגְּלִי

בְּטוֹרָא דְסִינַי, הוּוּ חֲמָאן כָּל יִשְׂרָאֵל, כְּמֵאן

דְחָמֵי נְהוֹרָא בְּעֵשִׂישְׁתָּא, וּמַתְהוּא נְהוֹרָא הוּוּ חָמֵי כָּל חַד

וְחַד, מַה דְּלָא חֲמָא יַחְזַקָּאל נְבִיאָה.

מֵאֵי טַעַמָּא. מְשׁוּם דְּאֵינּוֹן קָלִין עֲלָאִין, אֶתְגְּלִיאוּ (נ"א

אֶתְגְּלִיפוּ) בְּחַד, כְּמַה דְּאֵמִינָא, דְכָתִיב, וְכָל הָעַם

רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. אֲבָל בִּיחְזַקָּאל, שְׁכִינְתָּא אֶתְגְּלִי

בְּרֵתִיכּוּי, וְלֹא יִתִּיר, וְהוּהוּ חָמִי, כְּמֵאן דְּחָמִי בְּתַר כּוּתְלֵין
סְגִיאיִן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַפְּאָה חוּלְקָא דְמִשָּׁה, דְּכִתִּיב בֵּיהּ,
וַיֵּרֶד יְיָ עַל הַר סִינַי וַיִּקְרָא יְיָ לְמִשָּׁה, זַפְּאָה
דְּרָא, דְּכִתִּיב בֵּיהּ, יֵרֵד יְיָ לְעֵינַי כָּל הָעַם עַל הַר סִינַי.
תָּא חֲזִי, כְּתִיב (דְּבָרִים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוֹ, דְּהָא מִימִינָא
אַתְּגְלִי מַה דְּאַתְּגְלִי. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אָמַר ר'
יוֹסִי, הֲכָא בְּסִינַי, רִישָׁא וְגוּפָא דְמַלְכָּא, דְּכִתִּיב, (שְׁמוּאֵל ב
בב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד, וּבְאַתֵּר דְּאִית רִישָׁא, אִית גּוּפָא,
אַבְל בִּיחֻזְקָא לְכְתִיב (יְחֻזְקָא א) וַתְּהִי עָלָיו שֵׁם יַד יְיָ,
דְּאַתְּגְלִי יָדָא, וְלֹא גּוּפָא. וַתִּנְיֹן, אֲפִילוּ בִידָא, יַד יְיָ
עֲלָא, יַד יְיָ תִתָּא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאַרְאֶה מַרְאֵת אֱלֹהִים.
מַרְאֵת כְּתִיב חֶסֶר, לְאַתְחֻזָּא דְבַגִּין שְׂכִינְתָּא
קָאמַר, דְּהָא וְאַרְאֶה מַרְאֵת חֶסֶר, מַרְאֵה חַד. אָמַר ר'
יִיסָא, וְכִי שְׂכִינְתָּא לָאו כְּלָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָא דְמִי
רִישָׁא דְמַלְכָּא, לְרַגְלוֹי דְמַלְכָּא, אֲפֵּי עַל גַּב דְּכְלָא הוּי
בְּגוּפָא דְמַלְכָּא.

תָּא חֲזִי, בִישְׁעֵיהוּ כְּתִיב, (ישעיהו ו) וְאַרְאֵת אֶת יְיָ, בִּיחֻזְקָא לְ
כְּתִיב, וְאַרְאֶה מַרְאֵת אֱלֹהִים, הֲכָא אֶת, הַתָּם מַרְאֵת.
מַה דְּחָמָא דָּא, חָמָא דָּא. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְמִשָּׁה, דְּלֹא הוּהוּ
נְבִיאָה מְהִימְנָא שְׁלִימָא פּוּוּתִיָּה.

וְאָרָא אֶת יִי', אֶת דֵּיִיקָא. וְאָרָא מְרָאת אֱלֹהִים, מְרָאת
 דֵּיִיקָא. וּבְדַרְגָּא חַד הוּו. אִי (דף פ"ב ע"ב) הֲכִי, אֲמַאי
 לָא פְרִישׁ יִשְׁעִיה כּוּלֵי הַאי. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא כְּלִיל,
 דָּא פְרִישׁ. מַאי טַעְמָא פְרִישׁ כּוּלֵי הַאי יְחֻזְקָאֵל. אֶלָּא,
 כְּלָא אֲצַטְרִיךְ בְּגִינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דֵּינִדְעוֹן חֲבִיבוֹתָא
 דְּחֲבִיב לְהוּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּו, דְּשְׂכִינְתִּיה וּרְתִיכוּי אֲתִיִּין
 לְדֵיִירָא בִּינֵיהוּ בְּגֻלוֹתָא.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיא, בְּאַרְץ פְּשָׁדִים, וְהָא פְתִיב (ישעיה כג) הֵן
 אֶרֶץ פְּשָׁדִים זֶה הָעָם לֹא הָיָה, אֲמַאי אֲתַגְלִי
 שְׂכִינְתָא תַּמָּן. אִי תִימָא בְּגִינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, הוּו טָב
 דְּתִשְׂרִי שְׂכִינְתָא בְּגוּוֹיֵיהוּ, וְלֹא יִתְגְּלִיָּא. אֶלָּא, הֲכִי
 תַּאנָּא, אִי לָאו דְּאֲתַגְּלִיָּא לָא הוּו יִדְעִין.

וְהָא דְּאֲתַגְּלִיָּא, מַה פְתִיב, עַל נְהַר כְּבַר, עַל מִיא,
 בְּאַתְר דְּלֹא יִסְתָּאב, וְלֹא (ויחי רכ"ב ע"ב) שְׂרִיא
 מְסֻאָבוֹתָא. וְהָהוּא נְהָרָא, הוּו חַד מֵאַרְבַּע נְהָרִין, דְּנַפְקִין
 מִגְּנְתָא דְּעֵדֶן, דְּכְתִיב עַל נְהַר כְּבַר. מַאי כְּבַר. דְּכְבַר
 הוּו. מֵאַתְר דְּשְׂכִינְתָא שְׂרִיא עֲלוּי. וְכְתִיב וַתְּהִי עָלָיו שָׁם
 יַד יִי', שָׁם, וְלֹא בְּאַתְר אַחְרָא.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיא, פְתִיב וּמִתּוֹכָה דְּמוֹת אַרְבַּע חִיּוֹת וְזֵה
 מְרִאִיָּהֶן דְּמוֹת אָדָם לְהֵנָּה. תַּאנָּא בְּרוּזָא עֲלָאָה,
 אַרְבַּע חִיּוֹן אִית, דְּאִינְהוּ לְגוּ בְּגוּ הֵיכְלָא קְדִישָׁא,

וְאִינוֹן קַדְמָאִי, עֲתִיקִין דְּעֲתִיקָא קַדִּישָׁא, כְּלָלָא דְשָׂמָא
 עֲלָאָה. וַיְחֻזְקָאֵל חָמָא, דְּמוֹת דְּרִתִּיכִין עֲלָאִין, דְּהָא הוּא
 חָמָא, מֵאַתֵּר דְּלָא הוּוּה נְהִיר כֹּל כַּד. תְּאַנָּא, כְּגוּוֹנָא
 דְּלְעִילָא, אִית לְתַתָּא מִינֵיהוּ, וְכֵן בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין, כּוּלְהוּ
 אֲחִידִין דָּא בְּדָא, וְדָא בְּדָא.

וְאִי תִימָא לְעִילָא יִתִּיר דְּחָמָא. תְּנִינִן, מִשָּׁה חָמָא
 בְּאַסְפֵּקְלָרִיא דְּנְהָרָא, וְכֻלְהוּ נְבִיאִי לָא חָמוּ אֶלָּא
 מִגּוּ אֲסֵפֶקְלָרִיא דְּלָא נְהָרָא, דְּכִתִּיב וְאַרְאָה מְרֵאת
 אֱלֹהִים. וְכִתִּיב (במדבר יב) אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם יִי בְּמֵרְאָה אֱלֹו
 אֲתוּדַע וְגו' לָא כֵּן עֲבָדִי מִשָּׁה וְגו', וְכִתִּיב פֹּה אֵל פֹּה
 אֲדַבֵּר בּוּ.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּא חֲזִי, דְּנְבִיאִין כְּלְהוּ לְגַבִּיָּה, כְּנוֹקְבָא
 לְגַבִּי דְּכוּרָא, דְּכִתִּיב פֹּה אֵל פֹּה אֲדַבֵּר בּוּ וּמְרֵאָה.
 וְלִשְׂאֵר נְבִיאִים (כְּתִיב, בְּמֵרְאוֹת וּלְמִשָּׁה יי) בְּמֵרְאָה אֱלֹו אֲתוּדַע.
 בְּמֵרְאָה וְלָא מְרֵאת. כֹּל שְׂכָן יְחֻזְקָאֵל, דְּאַפִּילוּ מְרֵאָה לָא
 כְּתִיב בֵּיָה, אֶלָּא מְרֵאת חָסֵר, וְכֹל שְׂכָן דְּכִתִּיב בְּמִשָּׁה,
 וְלָא בְּחִידוֹת, אֶלָּא כֹּל מְלָה עַל בּוּרִיָּה. זַכָּאָה אִיהוּ דְרָא,
 דְּנְבִיאָה דָּא שְׂרִי בְּגוּוֹיָּהוּ.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה, אֲפִין בְּאַפִּין חָמוּ יִשְׂרָאֵל זִיו
 יְקָרָא דְּמִלְכִּיהוֹן, (נ"א דְּמֵאַרְיָהוֹן) וְלָא הוּוּה בְּהוֹן סוּמִין,
 וְחֲגָרִין, וְקִטִּיעִין, וְחֲרָשִׁין. סוּמִין, מִשְׁמַע דְּכִתִּיב וְכֹל

הָעַם רוֹאִים. חֲגֵרִין, דְּכָתִיב וַיִּתְיַצְבוּ בְּתַחֲתִית הַהָר.
 קִטְיַעִין וַחֲרָשִׁין, נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וּלְזִמְנָא דְאֲתֵי כְּתִיב
 (ישעיה לז) אֲזִי יִדְלַג כְּאֵיל פִּסַּח וְתָרוּן לְשׁוֹן אֱלֹם.

(שמות כ) וַיִּדְבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאִמֹר. רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ כָּל
 תְּהַלְתּוֹ. בְּכֹמָה אֲרַחֲיִן, אֲוִרֵיִתָּא אֲסֵהִידַת בְּבַר נָשׁ, דְּלֹא
 יַחֻב קָמִי מְאָרִיָּה. בְּכֹמָה אֲרַחֲיִן, יַהִיב לֵיהּ עֵיטָא, דְּלֹא
 יִסְטֵי מְאָרְחוּי לִימִינָא וְלִשְׂמַאלָא. בְּכֹמָה אֲרַחֲיִן יַהִיב לֵיהּ
 עֵיטָא, הֵיךְ יִתּוּב קָמִי מְאָרִיָּה, וַיִּמְחֹל לֵיהּ.

דְּתַנּוּן, שִׁית מָאָה וּתְלַת עָשָׂר זַיְנֵי עֵיטָא, יַהִיב אֲוִרֵיִתָּא
 לְבַר נָשׁ, לְמַהוּי שְׁלִים בְּמְאָרִיָּה, בְּגִין דְּמְאָרִיָּה
 בְּעָא לְאוּטְבָא לֵיהּ בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתֵי. וַיִּתִּיר
 בְּעֵלְמָא דְאֲתֵי, דְּהָא תַנְיִנּוּן, כָּל מַה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲשֵׁלִים לֵיהּ לְבַר נָשׁ, מֵאִינּוֹן טְבָאן דְּזָכִי בְּהוּ לְעֵלְמָא
 דְאֲתֵי אֲשֵׁתִלִים בְּהוּ. מֵאִי טַעְמָא. מִשׁוּם דְּעֵלְמָא דְאֲתֵי

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי. (וְאִי תִימָא דְהָאִי עֵלְמָא לְאוּ דִּדְיָה הוּא אֱלֹא)
 וְהָכִי תַנְיִנּוּן, הָאִי עֵלְמָא לְקַבְלֵיהּ דְּעֵלְמָא דְאֲתֵי, לָא הוּי
 אֱלֹא כְּפִרוּזְדוֹר לְגַבֵּי טְרַקְלִין. (בְּגִין כִּף עֵלְמָא דְאֲתֵי דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא הוּי) וְכַד זָכִי הָהוּא זַכָּאָה, בְּדִידֵיהּ זָכִי. דְּתַנְיָא,
 כְּתִיב (דברים יז) וְנַחֲלָה לֹא יִהְיֶה לוֹ בְּקָרֵב אָחָיו. מֵאִי טַעְמָא.
 מִשׁוּם דְּיֵי' הוּא נַחֲלָתוֹ. זַכָּאָה חוּלְקֵיהּ, מֵאֵן דְּזָכִי

לְאַחֲסֵנָא אַחֲסֵנָתָא עֲלָאָה דָּא. זְכִי בְּהָ בְּעֲלָמָא דָּא,
 וּבְבִיתָא דֵּהֲאִי עֲלָמָא. כִּךְ בְּעֲלָמָא דָּאֲתִי, וּבְבִיתָא עֲלָאָה
 קְדִישָׁא, דְּכְתִיב, (ישעיה נב) וּנְתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמוֹתַי יָד
 וְשֵׁם, (דף פ"ג ע"א) זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דֵּהֲהוּא זַכָּאָה, דְּמְדוּרִיָּה עִם
 מְלַכָּא בְּבִיתִיָּה.

ר' שְׁמַעוֹן אָמַר, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דֵּהֲהוּא זַכָּאָה, דְּזְכִי לֵהֲאִי
 דְּכְתִיב, (ישעיה נח) אִזְ תִּתְעַנֵּג עַל יִי, עִם יִי לֹא כְּתִיב,
 אֱלֹא עַל יִי. מֵאִי עַל יִי. אֲתֵר דְּעֲלָאִין וְתַתְּאִין אֲתַמְשְׁכֹן
 מִיְנִיָּה, וְתַאֲבִין לֵהֲהוּא אֲתֵר, דְּכְתִיב, (תהלים קכא) מֵאִין יִבֹא
 עֲזָרִי. וּכְתִיב, (דניאל ז) וְעַד עֲתִיק יוֹמִיא מְטָה וּקְדָמוּהִי
 הֶקְרְבוּהִי. וְתִיאוּבְתָא וְעַנּוּגָא דְּצַדִּיקִיא, לְאַסְתְּכִלָּא
 לֵהֲהוּא זִיּוּא, דְּכָל זִיּוּא מִיְנִיָּה נְפָקָא, וְאַתְמְשְׁכֹן מִיְנִיָּה כָּל
 אִינּוּן כְּתָרִין.

תּוֹ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּנִינֵן בְּהֲאִי קָרָא אִזְ תִּתְעַנֵּג עַל
 יִי, סוּפִיָּה דְּקָרָא מַה כְּתִיב, וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמוֹתַי
 אֲרֶץ, עַל הֵהוּא אֲתֵר דְּאֲקָרִי בְּמוֹתַי אֲרֶץ, אִיְהוּ לְעִילָא
 מֵהֲאִי אֲרֶץ, וְהֵהוּא אֲתֵר דְּאֲקָרִי בְּמַתִּי אֲרֶץ, הֵיִינוּ שְׁמַיִם.
 וְהֵיִינוּ דְּכְתִיב עַל בְּמַתִּי אֲרֶץ.

עַל יִי אָמַר ר' אַבָּא, אִזְ תִּשְׁב לֹא כְּתִיב, אֱלֹא אִזְ
 תִּתְעַנֵּג עַל יִי, הֵיִינוּ שְׁמַיִם. דְּכְתִיב, (תהלים נז) רוּמָה
 עַל הַשְּׁמַיִם אֱלֹהִים. וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתִּי אֲרֶץ, הֵיִינוּ

אֶרֶץ הַחַיִּים, מִמִּשְׁמַע דְּכַתִּיב עַל בְּמוֹתַי, לְאַכְלֵלָא צִיּוֹן
 וִירוּשָׁלַיִם, דְּאֶקְרוֹן בְּמַתִּי אֶרֶץ, וְהֵיִינוּ שָׁמַיִם דְּלַעִילָא,
 וְאֶרֶץ דְּלַעִילָא. וּמָלָה דְּאָמַר ר' שְׁמַעוֹן, הָכִי הוּא, וְכָלָא
 חַד, דְּכַתִּיב וְעַד עֲתִיק יוֹמִיא מָטָה וְגו', וְכָל הַנִּי מִיֵּלִי
 לְאַתְרַּח חַד סִלְקִין.

אָמַר ר' אַבָּא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, לֵימָא לִי מַר, הָאִי קָרָא
 כּוּלֵיהּ, בְּמַאי אוֹקִימָנָא לֵיהּ, דְּכַתִּיב אִז תִּתְעַנַּג
 עַל יִי' וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ וְהִאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב
 אָבִיךָ. אָמַר לֵיהּ, הָא כְּלָא אֲתַמַּר, דְּתַפְנוּקָא וְעֵדוּנָא עַל
 יִי' כְּתִיב, אֲתַר דְּאִיהוּ לַעִילָא. וְכַתִּיב וְעַד עֲתִיק יוֹמִיא
 מָטָה וְגו'. עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ כְּמָה דְּאֲתַמַּר.

וְהִאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ. כְּמָה דְּכַתִּיב, (בראשית כז)
 וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וְגו', וְהֵיִינוּ
 נַחֲלַת יַעֲקֹב. וּבִרְפָתָא דְּבִרְיָךְ יִצְחָק לֵיעֲקֹב, עַל הָאִי
 שָׁמַיִם קָאמַר. וּבִרְכִיָּה בְּבִרְפָתָא, דְּזַמִּינִין בְּנוֹי דֵּיעֲקֹב,
 לְאַחֲיָא בַּהּ הוּא טָלָא לְזַמְנָא דְּאֲתִי, דְּכַתִּיב וַיִּתֵּן לָךְ
 הָאֱלֹהִים. לָךְ וְלֹא לְאַחֲרָא. מִטַּל הַשָּׁמַיִם, דְּבִיָּה זַמִּינִין
 מִתֵּיא לְאַחֲיָא לְזַמְנָא דְּאֲתִי, דְּנַפְיָךְ מֵעֲתִיקָא לְזַעִירָא
 דְּאֶפְיִן, וְשָׂרְיָא בַּהּ אִי שָׁמַיִם. אֲסַתְּכֵל ר' אַבָּא וְאָמַר,
 הַשְׂתָּא אֲשַׁתְּמַע כְּלָא וְאֲשַׁתְּכַח דְּבִרְפָתָא דִּיצְחָק, עֲלָאָה
 מְמַאי דְּחִשְׁבָנָא.

תַּאֲנָא (תהלים כו) **מִי יִמְלֵל** (ס"ד ע"א) גְּבוּרַת יְיָ. מִי יִמְלֵל, מִי
 יִדְבֵּר מִבְּעֵי לִיָּהּ. אָמַר ר' חֵיִיא, כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר, (דברים כג) וְקִטְפַת מְלִילוֹת בְּיַדְךָ. גְּבוּרַת יְיָ, דְסִגְיֵאִין
 אֵינּוּן, וְנִפְקִין מִגְּבוּרָה חַד. וְתַאֲנָא, חַד גְּבוּרָה עֲלָאָה,
 עֲטָרָא דְעֲטָרִין, מִתְעֲטָרָא, וְנִפְקִין מִיַּבִּיָּה חֲמִשִּׁין תְּרַעִין.
 מְנַהוֹן יְמִינָא, וּמְנַהוֹן שְׂמָאלָא. וְכֹל חַד וְחַד גְּבוּרָה
 אֲתִקְרִי, וְכֹל חַד וְחַד מִתְעֲטָרָא, בְּקַרְדֵּיטִי גְּלִיפִין נְהוּרִין,
 וְכֹלְהוּ אֶקְרוּן גְּבוּרַת יְיָ.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, גְּבוּרַת יְיָ חֶסֶר כְּתִיב, דְּהָא כְּלָהּוּ כְּלִילָן
 בְּדָא. יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהֵלְתוֹ: דָּא הוּא שְׂכִינַת זִיו יְקָרִיָּה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב וְתֵהֱלֵתוּ מִלְּאָה הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְגו', שֵׁם הָאֶחָד פִּישוֹן וְגו'. הָא
 אֲלִין בְּשִׁמְהֵן אֶקְרוּן. וְהַנִּי אַרְבַּע מֵהֵהוּא נָהָר דְּנִפְיָק
 אֲתַמְשְׁכֵן. מַה שְׁמִיָּה דְּהֵהוּא נָהָר דְּנִפְיָק. אָמַר ר'
 שְׁמַעוֹן, (ויקרא נ"ה ע"א) יוֹבֵל שְׁמִיָּה. דְּכְתִיב, (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל
 יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו, וְכְתִיב וְלֹא יִמִּישׁ מַעֲשׂוֹת פְּרִי. מֵאֵי טַעְמָא
 לֹא יִמִּישׁ, מְשׁוּם דְּעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו. וְעַל דָּא כְּתִיב
 (ישעיה נח) וְכִמּוֹצֵא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימּוֹ. וּבִגִּין כַּךְ
 כְּתִיב יוֹצֵא, (ויקרא ס"ה ע"ב) יוֹצֵא וְאֵינּוּ פּוֹסֵק.

תַּאֲנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב (שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת

כָּל הַדְּבָרִים וְגו', וַיִּדְבֵּר, בְּגִין לְאֶכְרֹזָא מִלִּין. דִּתְאֲנָא,
בְּשַׁעְתָּא דִּקְוִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַגְּלִי, וְשָׂאֲרֵי לְמַלְלָא,
עֲלָאין וְתַתְּאין אֲתַחֲלַחְלוּ, וְנִפְקוּ נִשְׁמַתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

וְתֵאֲנָא הֵהוּא מְלָה, הוּהוּ טָאס מְלַעֲיִלָא לְתַתָּא,
וּמְתַגְּלָפָא בְּאַרְבַּע רוּחֵי עֲלָמָא, וְסִלְקָא

וְנַחְתָּא. כִּד סִלְקָא, אֲשֶׁת־אָבָא מְטוּרֵי דְאַפְרִסְמוֹנָא (דף פ"ג ע"ב)

דְכֵיא, וְאֲשֶׁת־אָבָא בְּהֵהוּא טָלָא דְלַעֲיִלָא, וְאַסְחָר
בְּסַחְרֵינִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וְתַבַּת בְּהוֹן נִשְׁמַתְהוֹן וְאַסְחָר

וּמְתַגְּלָפָא בְּאַתְרֵיהּ, בְּלוּחֵי אֲבָנָא. וְכֵן כָּל מְלָה וּמְלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל מְלָה וּמְלָה הוּהוּ מְלִיא בְּכָל אֵינּוֹן

טַעֲמִין, בְּכָל אֵינּוֹן מְלִין גְּזָרִין, אֲגָרִין, וְעוֹנְשִׁין,

רְזִין וְסַתְרִין כְּאַסְקוּפָא (נ"א כְּאַסְפּוּקָא) דָּא, דְּאִיהִי מְלִיא

מְכֵלָא.

וּבְשַׁעְתָּא דִּהוּה נְפִיק הֵהוּא מְלָה, אֲתַחְזִי חַד. וְכֵד הוּה
מְתַגְּלָפָא בְּאַתְרוּי אֲתַחְזוֹן בְּהֵהוּא מְלָה,

שְׁבַעֲיָן עֲנַפִּין, דִּסְלָקִין בְּגוּה, וְחַמְשִׁין כְּתָרִין (נ"א רְתִיכִין)

חָסֵר חַד מֵהֵאִי גִיסָא, וְחַמְשִׁין חָסֵר חַד מְגִיסָא אַחְרָא

כְּפַטִּישָׁא דָּא, בְּזִמְנָא דְאִיהוּ בְּטַשׁ בְּטַנְרָא. כְּמָה דְאֵת

אָמַר (ירמיה כג) וּכְפַטִּישׁ יְפוּצִין סַלַע. וְהוּו חָמָאן כָּל יִשְׂרָאֵל

עֵינָא בְּעֵינָא, וְהוּו חֲדָאן.

וְכִלְהוּ דְרִין בְּתַרְאִין כְּלָהוּ אֶזְדַּמְנוּ לְתַמָּן, וְכִלְהוּ קַבִּילוּ
 אֲוִרִיתָא בְּטוֹרָא דְסִינַי, דְּכִתִּיב, (דברים כט) כִּי אֵת
 אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֶּה וְגו', וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֶּה עֲמָנוּ הַיּוֹם.
 וְכִלְהוּ כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזִי לֵיהּ. וְכִלְהוּ חֲמָאן וּמְקַבְּלִין
 מְלִין.

אֱלֹהִים: דָּא גְבוּרָא. אֵת: דְּאֵתְכִלִּיל בִּימִינָא, כְּמָה
 דְּתַנִּינן (בראשית א) אֵת הַשָּׁמַיִם, דְּאִיהוּ יְמִינָא.
 וְאֵת הָאָרֶץ, דְּאִיהוּ שְׁמַאלָא. דְּכִתִּיב, (ישעיה מזח) אֲף יְדֵי
 יְסֻדֵּה אָרֶץ וַיְמִינֵי טַפְחָה שָׁמַיִם. וַיְמִינָא דָּא הוּא אֵת. כָּל:
 לְאֶכְלָלָא כָּל שְׂאֵר כְּתָרִין. הַדְּבָרִים: מִתְקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא
 הָאֱלֹהִים: כָּל אֵינּוֹן טַעֲמִין, כָּל אֵינּוֹן רוּזִין, כָּל אֵינּוֹן סְתָרִין,
 גְּזָרִין וְעוֹנְשִׁין.

לְאֹמֵר: לְמַהוּי יְרוּתָא לְכֻלָּא. דְּכִתִּיב, (דברים לג) תּוֹרָה צִוָּה
 לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה וְגו'. דְּאִי תִימָא לְגַלְאָה מַה
 דְּלָא אֶצְטְרִיךְ לְגַלְאָה לְכָל בַּר נֶשׁ, כְּתִיב אֲנֹכִי יי'
 אֱלֹהֶיךָ. כְּמָה דְּאֵנָא טְמִירָא וְסִתִּים, כִּךְ יִהְיוּ מְלִין אֵלִין
 טְמִירִין וְסִתִּימִין בְּלַבְדָּ.

דְּבַר אַחַר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים, חַד. אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֱלֹהִים
 לְאֹמֵר הָא חָמֵשׁ דְּרָגִין אַחֲרָנִין. ר' יְהוּדָה אָמַר,
 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים: גְּבוּרָה. אֵת: יְמִינָא. כָּל: דָּא וְדָא (הָאֱלֹהִים אֵינּוֹן
 דְּאֵתְגַלְּיִין דְּכִתִּיב וְכָל הָעָם רֹאִים אֵת הַקּוֹלֵת דְּבַר אַחַר כָּל) אָמַר ר' יִצְחָק,

לְאֶכְלָלָא אַבְרָהָם דְּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּי בְרַךְ אֶת אַבְרָהָם
בְּכָל.

הַדְּבָרִים: לְאֶכְלָלָא שְׂאֵר כְּתָרִין דְּאֶתְכַסְיִין. הָאֵלֶּה: אֵינוֹן
דְּאֶתְגַּלְיִין. וְכְתִיב וְכָל הָעָם רֵאִים אֶת הַקּוֹלֶת.
לְאמֹר: דָּא הוּא דְּכְתִיב, (משלי יב) אִשֶׁת חֵיל עֵטְרַת בַּעֲלָהּ.
וְכְתִיב, (ירמיה ג) לְאמֹר הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ.

אָמַר ר' יִצְחָק, אִמְאִי אֶתְיְהִיבַת אֹרְיִיתָא בְּאִשָּׁא
וְחִשׁוּכָא, דְּכְתִיב, (דברים ד) וְהָהָר בּוֹעֵר בְּאֵשׁ עַד לֵב
הַשָּׁמַיִם חֹשֵׁף עָנָן וְעֶרְפֶּל. דְּכָל מֵאֵן דִּישְׁתַּדֵּל בְּאֹרְיִיתָא,
אִשְׁתַּזִּיב מֵאִשָּׁא אַחֲרָא דְּגִיְהֵנָם, וּמַחֲשׁוּכָא דְּמַחֲשָׁכִין כָּל
שְׂאֵר עַמִּין לְיִשְׂרָאֵל, דְּבִזְכוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם אִשְׁתַּזִּיבוּ
יִשְׂרָאֵל מֵאִשָּׁא דְּגִיְהֵנָם.

דְּתַנְיָא אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, כָּל זְמַנָּא
דְּבִנְיָךְ יִשְׁתַּדְּלוֹן בְּאֹרְיִיתָא, יִשְׁתַּזִּיבוֹן מֵאֵלִין.
וְאִי לָא, הָא נוֹרָא דְּגִיְהֵנָם דְּשִׁלְטָא בְּהוּ, וַיִּשְׁתַּעֲבְדוֹן בִּינֵי
עַמְמֵיָא. אָמַר לִיָּה, בְּתָרֵי קְטוּרֵי לָא מְזַדְּקָפֵן מְלִין, אָלָא
אִי נִיחָא קַמָּךְ, יִשְׁתַּזִּיבוֹן מִנוֹרָא דְּגִיְהֵנָם, וַיִּשְׁתַּעֲבְדוֹן בִּינֵי
עַמְמֵיָא, עַד דִּיתוּבוֹן גַּבְךָ. אָמַר לִיָּה יְאוּת הוּא וְדָאִי,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דברים לב) אִם לֹא כִי צוֹרֵם מְכָרָם. מֵאֵן
הוּא צוֹרֵם. דָּא הוּא אַבְרָהָם. דְּכְתִיב, (ישעיה נא) הִבִּיטוּ אֶל
צוֹר חֲצִבְתָּם. וַיֵּי הַסְּגִירָם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּאֶסְתַּכְּם עַל יְדוּי.

אָמַר ר' יְהוּדָה, מִיּוֹמָא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד יוֹמָא
 דְּאִתְיְהִיבַת אֹרֵייתָא, חֲמִשִּׁין יוֹמִין הוּוּ. מֵאֵי טַעְמָא
 אָמַר ר' יְהוּדָה, מְשׁוּם אֵינּוּן שְׁנֵי דְיֹבְלָא, דְכֹתִיב, (ויקרא
 סד) וְקִדְשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵהוּא יוֹבְלָא אֲפִיק לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְאֵי תִימָא דְיֹבְלָא מִמֶּשׁ.
 אָלָא (מ"ו ע"ב, פ"ה ע"ב) מִסְטָרָא דְיֹבְלָא הָוָה, וּמִסְטָרָא דְיֹבְלָא
 אֲתַעֲר דִּינָא עַל מִצְרַאֵי, וּבְגִינֵי כֶּךָ חֲמִשִּׁין אֲלִין דְיֹבְלָא
 הוּוּ.

תַּאנָּא, לְקַבֵּל דָּא, חֲמִשִּׁין זְמַנִּין אֲתַמַּר וְאֲדַכֵּר
 בְּאֹרֵייתָא, נְמוּסִין דְּמִצְרַיִם, וְשְׁבַחֵי אֵינּוּן
 כְּלָהוּ, אֲשֶׁר (דף פ"ד ע"א) הוֹצֵאתִיךָ. (דברים ד) וַיּוֹצִיאֲךָ.
 (שמות יג) כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצִיאֲךָ. וְכֹלְהוּ זְמַנֵּי, חֲמִשִּׁין אֵינּוּן, וְלֹא
 יִתִּיר, מְשׁוּם דְּכֹלָא בְּיֹבְלָא אֲתַעֲטֵר, וּמִסְטָרָא דְיֹבְלָא
 אֲתָא כְּלָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ, אֹרֵייתָא דְאֲתֵי מִגְּבוּרָה,
 אֲתַעֲטַרַת בִּימִינָא. דְכֹתִיב, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוּ.
 וְתַנְיָא חֲמִשָּׁא קָלִין הוּוּ. וְכֹלְהוּ אֲתַחֲזִיאוּ בְּהוּ, וְאֲתַכְּלִילוּ
 בְּהוּ, וְאֲתַעֲטֵרוּ בְּדָא.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אֹרֵייתָא,
 יוֹבְלָא דָּא אַעֲטֵר בְּעֵטְרוֹי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּמִלְכָּא דְאֲתַעֲטֵר בְּגוֹ חִילִּיהָ. דְכֹתִיב, (שיר השירים א) צֹאֲיִנָּה

וְרֵאִינָהּ בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה שְׁעֲטָרָה לּוֹ אָמוּ.
 מֵאֵן אָמוּ. דָּא יוֹבְלָא. וְיוֹבְלָא אֶתְעָטֵר, בְּחֻדוּה בְּרַחֲמֵימוּ
 בְּשִׁלְיָמוּ. דְּכֹתִיב, (תהלים קיג) אִם הַבְּנִים שְׁמַחָה. מֵאֵן אִם
 הַבְּנִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דָּא יוֹבְלָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עַל דָּא פְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ
 וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֹתֶךָ. מֵאֵן אָבִיךָ וְאִמְךָ. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ בְּסַפְרָא דְּצַנִּיעוּתָא, דְּכֹתִיב, (ויקרא
 יח) עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה וְוִי לְמֵאֵן דְּגִלִּי
 עֲרִייתָהוֹן.

תַּאֲנָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶתְגַּלִּי בְּטוֹרָא דְּסִינַי, אֲזִדְעֻזַּע טוֹרָא. וּבְשַׁעֲתָא
 דְּסִינַי אֲזִדְעֻזַּע, כָּל שְׂאֵר טוֹרֵי עֲלָמָא אֲזִדְעֻזַּעוּ, וְהוּוּ
 סִלְקִין וְנַחְתִּין, עַד דְּאוּשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְדוּי
 עֲלֵייהוּ, וְאֶתִּישְׁבוּ. וְקָלָא נְפָקָא וּמְכַרְזָא, (תהלים קיד) מַה לָּךְ
 הַיָּם כִּי תִנוּס הֵי־רֵדֵן תִּסּוּב לְאַחֹר הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילָם
 וְגו'.

וְאִינּוֹן תְּבָאן וְאִמְרִין, מְלַפְנֵי אֲדוֹן חוּלֵי אַרְצָן. אָמַר ר'
 יִצְחָק, מְלַפְנֵי אֲדוֹן, דָּא אִימָא, דְּכֹתִיב אִם
 הַבְּנִים שְׁמַחָה. חוּלֵי אַרְצָן, דָּא אִימָא תַתָּאָה. מְלַפְנֵי אֲלוּהַ
 יַעֲקֹב, דָּא הוּא אַבָּא, דְּכֹתִיב, (שמות ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל.
 וְעַל הָאִי פְּתִיב בַּעֲטָרָה שְׁעֲטָרָה לּוֹ אָמוּ.

מֵהוּ בַעֲטָרָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּמָּה דְכָתִיב, (שמואל א כג)
 וְשָׂאוּל וְאֲנָשָׁיו עוֹטְרִים אֶת דָּוִד. מִשּׁוֹם דְּמַתְעַטֵּר,
 בְּחוּרָא בְּסוּמְקָא וּבִירוּקָא, בְּכֹל גְּוּוּנִין דְּכִלְהוּ כְּלִילָן
 בֵּיתָה, וְאִסְתַּחֲרֵן בֵּיתָה. אָמַר ר' יְהוּדָה, בַּעֲטָרָה שְׁעֵטְרָה לֹו
 אָמוּ. מֵאֵן עֲטָרָה. דְּכָתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֶתְפָּאֵר. וְכָתִיב (ישעיה ס) וּבֵית תְּפָאֲרָתִי אֶפְאֵר.

אָמַר ר' יִצְחָק, אֹרִייתָא אֲתִיְהִיבַת בְּאַשָּׂא אוּכְמָא, עַל
 גַּבֵּי אֲשָׂא חוּרָא, לְאַכְלִלָּא יְמִינָא בְּשִׂמְאֵלָא,
 וְשִׂמְאֵלָא דְּאֲתַחְזֵר יְמִינָא, דְּכָתִיב מִיְמִינוֹ אִשׁ דֵּת לְמוֹ.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּשַׁעֲתָא דִּתְנַנָּא דְּסִינֵי הוּהּ נָפִיק, סְלִיק
 אֲשָׂא, וּמַתְעַטֵּר בַּהּ הוּא תְנַנָּא בְּאֲתַגְלִיָּא,
 כְּאֲתַכְּלָא דָּא, וְסְלִיק וְנַחֲתִית, וְכֹל רִיחִין וּבוּסְמִין דְּבַגְנָתָא
 דְּעֵדֹן, הוּהּ סְלִיק הֵהוּא תְנַנָּא, בְּחִיזוֹ דְּחוּר וְסוּמְקָא
 וְאוּכְמָא, הֵדָּא הוּא דְּכָתִיב, (שיר השירים ג) מְקַטְרֵת מִר וּלְבוֹנָה
 מִכָּל אַבְקַת רוּכַל.

הֵהוּא תְנַנָּא מֵאֵן הוּהּ. אָמַר ר' יִצְחָק, (נ"ח ע"ב) שְׂכִינְתָא
 דְּאֲתַגְלִי לְתַמָּן, כִּמָּה דָּאֲתָ אָמַר, (שיר השירים ג) מִי
 זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתַמְרוֹת עֶשֶׂן. אָמַר ר' יְהוּדָה, לְמָה
 לָךְ כּוּלֵי הַאי הָא קָרָא שְׁלִים הוּא, דְּכָתִיב וְהָרַסִּינִי עֶשֶׂן
 כְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יֵרֵד עָלָיו יֵי' בְּאִשׁ וַיַּעַל עֶשֶׂנוּ כְּעֶשֶׂן
 הַכְּבָשָׁן. זַכָּאָה עֵמָּא דְּחַמָּאן דָּא, וַיִּדְעִין דָּא.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כִּד אֲתַגְלִיפּוּ אֲתוּוֹן בְּלוּחֵי אַבְנָא, הוּוּ
 מִתְחַזֵּיין בְּתַרִּין סְטְרִין, מְסֻטְרָא דָא, וּמְסֻטְרָא דָא,
 וְלוּחִין מֵאַבְן סַנְפִּירִינוֹן הוּוּ, וְאֲתַגְלִיפּוּ וְאֲתַחֲפִיין בְּאִשָּׁא
 חוּרָא, וְאֲתוּוֹן הוּוּ מֵאִשָּׁא אוֹכְמָא, וּמִתַּגְלַפֵּן בְּתַרִּין
 סְטְרִין, מְסֻטְרָא דָא וּמְסֻטְרָא דָא.

אָמַר ר' אַבָּא, לוּחִין הוּוּ בְּעֵינֵייהוּ, וְאֲתוּוֹן הוּוּ טָאֲסִין,
 וּמִתְחַזֵּיין בְּתַרִּין אֲשִׁין, אִשָּׁא חוּרָא, וְאִשָּׁא
 אוֹכְמָא, לְאֲתַחַזָּא פְּחָדָא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְכְּתִיב,
 (משלי ג) אַרְךָ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשִׂמְאֵלָהּ וְגו'. וְהָא פְּתִיב
 מִימִינוֹ אִש דֶּת לָמוּ. אֵלָא מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה הוּוּ,
 וְאֲתַכְלִילֵת בִּימִינָא. וּבְגִין כֶּךָ אִשָּׁא חוּרָא וְאִשָּׁא
 אוֹכְמָא.

תַּאנָּא, כְּתִיב (שמות לב) וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה וְגו',
 (מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְדָאִי) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהִלַּחַת
 כְּתִיב, חֵד. תְּרִי הוּוּ וּמִתְחַזֵּיין חֵד. וְעֶשֶׂר אַמִּירָן מִתַּגְלִפִּי
 בְּהוּ. חֲמִשׁ כְּלִילָן בְּחֲמִשׁ, לְמַהוּי כְּלָא יְמִינָא. מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים הִמָּה וְדָאִי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שֶׁל סַנְפִּירִינוֹן הוּוּ, (דף פ"ד ע"ב) וְתַרִּין אַבְנִין
 הוּוּ. וְאַבְנִין הוּוּ סְתִימָאן. נָשִׁיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ
 בְּרוּחָא, וְאֲתַפְשְׁטוּ וְאֲתַגְלִיפּוּ תַרִּין לוּחִין. ר' יְהוּדָה אָמַר,
 כְּעֵין סַנְפִּירִינוֹן הוּוּ. (דְּהוּוּ אַבְן טָבָא) מִשְׁמַע דְכְּתִיב מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים הִמָּה.

אָמַר לֵיהּ, אֵי הָכִי, סִנְפִירֵינוֹן דָּא דִּהוּא אֲבָנָא טְבָא
 יִקִּירָא מִשָּׂאָר אֲבָנִין, לָאוּ עוֹבְדָא דִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֵינוֹן. אָמַר לֵיהּ, בְּמֵאי אֻקְיָמָנָא מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
 הֵמָּה. הֵמָּה דִּיִּיקָא. אֶלָּא תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים. הִלַּחַת כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וְהָאֲבָנִים מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
 הֵמָּה.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, כִּלְא חַד הוּא, אֲבָל אֵלִין תְּרִין לוֹחִין
 עַד לָא אֲתַבְּרִי עֲלֵמָא הוּו, וְאִסְתְּלִקּוּ מִעֲרַב שַׁבַּת,
 וְעַבְד לֹון קּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעוֹבְדוֹי הוּו.
 מִמָּה אֲתַעְבִּידוּ. תָּאנָא, מִהֵהוּא טְלָא עֲלָאָה, דִּנְגִיד
 מַעֲתִיקָא קִדִּישָׁא. וְכַד נָגִיד וְאֲתַמְשֵׁךְ לַחֲקַל
 דִּתְפוּחִין קִדִּישִׁין, נָטַל קּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִין כְּפוּרִי
 מִנֵּיהּ, וְאֲתַגְלִידוּ, וְאֲתַעְבִּידוּ תְּרִין אֲבָנִין יִקִּירִין. נָשַׁב
 בְּהוּ, וְאֲתַפְשָׁטוּ לְתְּרִין לוֹחִין, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמְכָּתֵב מְכָתֵב אֱלֹהִים הוּא. כְּמָה דְכְּתִיב,
 (דברים ט) כְּתוּבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים.

תָּאנָא, אֶצְבַּע אֱלֹהִים. הֵהוּא אֶצְבַּע סְלִיק לַעֲשָׂרָה. כְּמָה
 דְּאֲתַמַּר, אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא. וְכֹל אֶצְבַּע וְאֶצְבַּע
 סְלִיק לַעֲשָׂרָה, עַד דְּאֲתַעְבִּיד יְדָא שְׁלִימָתָא, דְכְּתִיב,
 (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.

אָמַר ר' יְהוּדָה, חֲרוּת עַל הַלַּחַת, נְקִיבֵן הוּו אֲבָנִין,

וְאֶת־חֲזִיאוֹ לְתָרִין סְטָרִין, חָרוֹת גְּלוּפָא דְגְּלִיפִין. אָמַר ר' אָבָא, מֵהָאִי סְטָרָא אֶת־חֲזִי סְטָרָא אַחְרָא, וְאֶת־קְרִי מֵהָכָא, מַה דְכָתִיב בְּסְטָרָא אַחְרָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בְּנֵס הוּוּ כְּתִיבִין, דְּכָל בְּנֵי נֶשָׂא, הוּוּ אֲמַרִין וְסֵהֲדִין, דְּהָא מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא וְדָאִי, דְּהָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא לָא יְכַלִּין לְמַנְדַּע לֹון כְּמַה דְּהוּוּ. לְדַעַת־יִיהוּ דְאִינוּן דְאֲמַרִין, נְקִיבִין הוּוּ, מִי כְּתִיב חָרוֹת בְּלַחַת, עַל הַלַּחַת כְּתִיב. אֶלָּא הָכִי תֵאֵנָא, חֲמִשָּׁא קָלִין אִינוּן לִימִינָא, וְחֲמִשָּׁא לְשִׁמְאֵלָא. וְאִינוּן דְשִׁמְאֵלָא כְּלִילָן בִּימִינָא. וּמִן יְמִינָא, אֶת־חֲזוּן אִינוּן דְשִׁמְאֵלָא, וְהָכָא כָּלָא אִיהוּ יְמִינָא, וְאֶת־כְּלִילָן אֵלִין בְּאֵלִין, מֵאֵן דְּהוּוּ בְּסְטָרָא דָא, חָמִי לְסְטָרָא אַחְרָא, וְקָרִי לֹון לְאִינוּן אֶתוּון. דְּהָא תְּנִינָן, שְׁמֵאֵלָא אֶת־חֲזוּר יְמִינָא, דְכָתִיב מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ, וּבְגִין כַּךְ מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא וְדָאִי.

הָא כִּי־צַד, מֵאֵן דְּהוּוּ מְסְטָרָא דָא, הוּוּ קָרִי בְּדָא, אֲנָכִי יי' אֱלֹהֶיךָ. וּמֵאֵלִין אֶתוּון הוּוּ חָמִי, וְקָרִי לָא תְרַצַּח. הוּוּ קָרִי לָא יְהִיָּה לָךְ. וְהוּוּ חָמִי וְקָרִי, לָא תִנְאַף. וְהוּוּ קָרִי לָא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יי' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא. וְהוּוּ חָמִי וְקָרִי לָא תִגְנֹב. וְכָלָא מְסְטָרָא דָא, וְכַךְ לְכַלְהוּ, וְכַדִּין מְסְטָרָא אַחְרָא, וְכַלְהוּ כְּלִילָן דָא בְּדָא כְּהָאִי גְוֹונָא. הֲדָא הוּא

דְּכַתִּיב, (שמות לב) מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא. מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא
וַדַּאי.

וַיֵּרֶד מֹשֶׁה אֶל הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מֵאֵי
אֲמִירָא דָּא דְּכַתִּיב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, וְלֹא כְּתִיב מֵאֵי
קָאֲמַר. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזִי, אֲרַחָא דְּעֵלְמָא הוּא, כַּד
אָתִי חֲדוּוּתָא לְבַר נָשׁ, אוּ כַּד אָתִי צַעֲרָא, עַד לֹא יָדַע
מִנִּיהּ לֹא יְכִיל לְמַסְבֵּל, דְּהָא לְבָא אֲתַפְּרַח לְשַׁעֲתָא. וְכַד
יָדַע מִנִּיהּ, קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ, וַיְכִיל לְמַסְבֵּל. כָּל שְׁכָן הַכָּא,
(ב"א וְהָכָא לָאוּ הָכִי) דְּהָא מֹשֶׁה אָמַר לֹוּן כָּל מַה דְּהוּוּ לְבַתֵּר,
וְאֲתַקִּיף לְבִיִּיהוּ בְּמַלְיָן, וְלֹא יְכִילוּ לְמַסְבֵּל. כָּל שְׁכָן אֵי
לֹא אָמַר לֹוּן מִיִּדֵי. וּבְגִין כֶּךָ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּקַדְמִיתָא,
וְאֲתַתְּקִיף לְבִיִּיהוּ. וּלְבַתֵּר וַיִּדְבֵּר אֱלֹהִים.

וְעַם כָּל דָּא, לֹא יְכִילוּ לְמַסְבֵּל, דְּהָא תְּנִינָן, אָמַר ר'
יְהוּדָה אָמַר ר' חֵיִיא אָמַר ר' יוֹסִי, כַּד שָׁמְעוּ מִלָּה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פְּרַחַת נְשַׁמְתִּיָּהוּ, וְסִלְקָא נְשַׁמְתִּיָּהוּ
דִּישְׂרָאֵל, עַד כּוּרְסֵי יְקָרָא דִּילֵיהּ, לְאֲתַדְּבַקָא תַּמָּן.

אָמַר ר' אֲוֵרִיִּיתָא קָמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי לְמַגְנָא
הוּינָא מִתְרֵי אֲלֵפֵי שְׁנִינ, עַד לֹא אֲתַבְּרֵי עֵלְמָא,
לְמַגְנָא כְּתִיב בֵּהּ, (ויקרא יז) וַאִישׁ (דף פ"ה ע"א) אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם (ויקרא כד) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר
לְאֹמֹר. (ויקרא כה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲנִי אֵינֹוֹן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל. בָּהּ שַׁעֲתָא, אֶהְדֵּרַת אֹרֵייתָא נְשַׁמְתִּיּהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. אֹרֵייתָא אֶתְקִיפַת,
 וְאַחֲדַת בְּהוּ בְּנִשְׁמַתִּיּהוּ, לְאַהֲדָרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ט) תּוֹרַת יי' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ.
 מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ.

תָּאנָא, כְּתִיב (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יי'
 לְמִלְכָּהּ, כְּמָה דְכְּתִיב, (מלכים א י) שֵׁשׁ מַעְלוֹת
 לְכִסֵּא. ר' אַבָּא אָמַר, דְּקִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא.
 דְּתַנִּינֵן, בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה, קִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא.

אַימַתִּי בְּאַשְׁלָמוֹתָא. (נ"א תָּאנָא כְּתִיב וְתָרַב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה וְגו' מֵאִי וְתָרַב, אָמַר

ר' אַבָּא דְּקִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא מֵאִי בְּאַשְׁלָמוֹתָא) דְּקִימָא

בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר, כְּמָה דְּתַנִּינֵן, אֲבָרְהָם. יֶצְחָק. יַעֲקֹב.
 יְהוּדָה. פֶּרֶץ. חֶצְרוֹן. רָם. עֲמִינָדָב. נַחֲשׁוֹן. שְׁלֹמֹן. בּוֹעֲז.
 עוֹבֵד. יִשִּׁי. דָּוִד. שְׁלֹמֹה. כִּד אַתָּא שְׁלֹמֹה, קִימָא סִיְהָרָא
 בְּאַשְׁלָמוֹתָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יי'
 לְמִלְכָּהּ. וְכְּתִיב שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכִסֵּא. כִּלָּא כְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא.
 בְּיוֹמוֹי דְּצִדְקָיָהּ, קִימָא סִיְהָרָא בְּפִגְיֹמוֹתָא, וְאַתְפָּגִים.
 כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה יג) וַיֵּרַח לֹא יִגִּיהַ אֹרֹן.
 דְּתַנִּינֵן, (ויקרא מ' ע"ב) בְּיוֹמוֹי דְּצִדְקָיָהּ, אֶתְפָּגִים סִיְהָרָא,
 וְאַתְחַשְׁכוּ אַנְפֵּייהוּ דִּישְׂרָאֵל.

פּוֹק וְחָשִׁיב, רַחֲבַעַם. אָבִיהַ. אָסָא. יְהוֹשָׁפָט. יְהוֹרָם.

אֲחֻזְיָהּוּ. יוֹאֵשׁ. אֲמַצְיָהּוּ. עוֹזְיָהּוּ. יוֹתָם. אַחָז. יְחֻזְקִיָּהּוּ.
 מְנַשֶּׁה. אֲמוֹן. יֵאֲשִׁיָּהּוּ. צְדֻקְיָהּוּ. וְכֹד אֶתָּא צְדֻקְיָהּוּ
 אֲתַפְּגִים סִיְהָרָא וְקִיִּמָּא עַל פְּגִימוֹתָא. דְּכְתִיב, (ירמיה נב)
 וְאֵת עֵינַי צְדֻקְיָה עוֹר. בֵּיה זְמַנָּא (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ (ויקרא קי"ד
 ע"א) מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. הָאִי אֶרֶץ אֲתַעֲבֵרָא מִקְּמֵי שָׁמַיִם,
 וְאֲתַרְחַקֵּת מִנִּיהּ, וְאֲתַחֲשָׁכָא הָאִי אֶרֶץ. (בלומר דְּקִיִּמָּא סִיְהָרָא

בפגימותא).

תֵּאֲנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּקִיִּמוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי שְׂאֲרֵי
 סִיְהָרָא לְאַנְהָרָא, דְּכְתִיב, (שמואל ב כב) וַיֵּט שָׁמַיִם
 וַיִּרְדּוּ. מֵהוּ וַיִּרְדּוּ. דְּקָרִיב שְׁמֵשׂא לְגַבֵּי סִיְהָרָא, וְשְׂרֵי
 לְאַנְהָרָא סִיְהָרָא. דְּכְתִיב, (במדבר ב) דָּגַל מַחֲנֵה יְהוּדָה
 מִזְרַחָה.

בְּטוֹרָא דְּסִינַי, אֲתַמְנָא יְהוּדָה, רוֹפִינְס בְּמַלְכוּתָא,
 דְּכְתִיב, (הושע יב) וַיְהוּדָה עוֹד רַד עִם אֵל וְעִם
 קְדוּשִׁים נְאֻמָּן. (נ"א רבי יצחק אָמַר מִהֲכָא וַיְהוּדָה עוֹד רַד עִם אֵל הוּי שׁוֹלְטָנָא

בְּשַׁעֲתָא דְּהָאִי אֵל שְׁלִיט מַלְכוּתִיהּ עַל טוֹרָא דְּסִינַי בְּהָאִי שַׁעֲתָא שְׁלִיט מַלְכוּתָא דִּיהוּדָה)
 מֵהוּ וְעִם קְדוּשִׁים נְאֻמָּן. כֹּד אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְיִשְׂרָאֵל, וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלֶכֶת פְּהַנִּים וְגוֹי קְדוּשׁ,
 נְאֻמָּן הוּא יְהוּדָה לְקַבְּלָא מַלְכוּתָא, וְשְׂאֲרֵי סִיְהָרָא
 לְאַנְהָרָא.

אֲנֹכִי יי' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וְגוֹ' ר' אֶלְעָזָר (שמות כ)

פְּתַח, (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מֵאֵן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דָּא בִּינָה. כְּמָה דְכְּתִיב, (משלי א) לְהַבִּין אִמְרֵי בִינָה ר' יְהוּדָה אָמַר, מוֹסֵר אָבִיךָ: דָּא הִיא חֲכָמָה. וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ: דָּא הִיא בִּינָה. ר' יִצְחָק אָמַר, הָא וְהָא, חַד מְלָה אֶתְפָּרְשׁוּ. דְתַנִּינָן, (בראשית מ"ז ע"ב) אֹרִייתָא מִחֲכָמָה דְלַעֲיִלָא נִפְקַת. ר' יוֹסִי אָמַר, מִבִּינָה נִפְקַת, דְכְּתִיב לְהַבִּין אִמְרֵי בִינָה, וְכְתִיב וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. אָמַר ר' יְהוּדָה, אֹרִייתָא מִחֲכָמָה וּבִינָה אֶתְפְּלִילַת, דְכְּתִיב, שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. ר' אַבָּא אָמַר, בְּכֹלֵא אֶתְפְּלִילַת, דְכִיּוֹן דְבְּאֵלִין תְּרִין אֶתְפְּלִילַת, אֶתְפְּלִילַת בְּכֹלֵא. בְּחֹסֵד, בְּדִינָא בְּרַחֲמֵי. בְּכֹלְהוּ שְׁלִימוּתָא דְאַצְטְרִיךְ מְלָה. אִי מְלָכָא וּמְטְרוֹנִיתָא מִסְתַּכְּמִין, כֹּלֵא מִסְתַּכְּמִין. בְּאֵתֵר דְאֵלִין מִשְׁתַּכְּחִין, כֹּלֵא מִשְׁתַּכְּחִין.

ר' יוֹסִי אָמַר, אָנְכִי: דָּא שְׂכִינְתָּא. כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית מז) אָנְכִי אֵרֶד עִמָּךְ מִצְרֵימָה. יי' אֱלֹהֶיךָ: (נ"א בְּלָא סְלִיק לְעִילָא לְמַדְוֵי כֹלֵא חַד) (דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְכְּתִיב וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ) ר' יִצְחָק אָמַר, אָנְכִי: דָּא שְׂכִינְתָּא. וּפְסָקָא טַעֲמָא. כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (בראשית כז) אָנְכִי עֵשׂוּ בְּכוֹרֶךָ. יי' אֱלֹהֶיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא. כִּמָּה דְכַתִּיב, (דברים ד) מִן הַשָּׁמַיִם הַשְּׁמִיעֵךְ אֶת קוֹלוֹ.
 וְכַתִּיב אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. מִן
 הַשָּׁמַיִם (מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּלֶךְ דָּא קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.)

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשֶׁר: אֶתְּר דְּכֻלָּא
 מֵאֲשֶׁרִין לִיה. (דף פ"ה ע"ב) הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
 דָּא יוֹבְלָא. כִּמָּה דִּתְנִינָן, מִסְטָרָא דִּיּוֹבְלָא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל
 מִמִּצְרַיִם. וּבְגִין כֵּךְ, חֲמִשִּׁין זְמַנִּין אֲדַכֵּר יְצִיאַת מִצְרַיִם
 בְּאוּרֵייתָא. חֲמִשִּׁין יוֹמִין לְקַבְּלָא אוּרֵייתָא. חֲמִשִּׁין שְׁנִין
 לְחִירוֹ דְעֵבְדִין.

מִבֵּית עֲבָדִים: כִּמָּה דְכַתִּיב, (שמות יב) הִכָּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ
 מִצְרַיִם. וְתַנִּינָן אֵלֶיךָ כְּתָרִין תַּתְּאִין, דְּאֲתִרְחִיצוּ
 בְּהוּ מִצְרַאִי. כִּמָּה דְאִית בֵּיתָא לְעֵילָא, אִית בֵּיתָא לְתַתָּא.
 בֵּיתָא קְדִישָׁא לְעֵילָא, דְכַתִּיב, (משלי כד) בַּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת.
 בֵּיתָא תַתְּאָה לְתַתָּא, דְלָא קְדִישָׁא, כִּמָּה דְכַתִּיב מִבֵּית
 עֲבָדִים.

תַּתְּאָנָא, בְּשַׁעֲתָא דְאֲתַמַּר אָנְכִי, כָּל אֵינּוֹן פְּקוּדֵי
 אוּרֵייתָא, דְּמִתְאַחֲדוֹן בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
 בְּסִטְרָא (ס"א דָּא) כְּלֵהוּ הוּהוּ כְּלִילָן בְּהֵאִי מְלָה.
 כִּמָּה דִּתְנִינָן, כָּל פְּקוּדֵי אוּרֵייתָא, מִתְאַחֲדוֹן בְּגוֹפָא
 דְּמִלְכָּא. (דְּבַר אַחַר בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה) מְנַהוֹן בְּרִישָׁא
 דְּמִלְכָּא, וּמְנַהוֹן בְּגוֹפָא, וּמְנַהוֹן בְּיַדֵּי מִלְכָּא, וּמְנַהוֹן

בְּרַגְלוֹי, וְלִית מֵאֵן דְּנַפִּיק מִן גּוּפֵא דְמַלְכָא לְבַר. וּבְגִין
כֹּה, מֵאֵן דְּפִשַׁע בְּחַד פְּקוּדֵי אֹרֵייתָא, כִּמֵּאֵן דְּפִשַׁע
בְּגוּפֵא דְמַלְכָא, כִּמָּה דְכְּתִיב, (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפִגְרֵי
הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. בִּי מִמֶּשׁ. וְוִי לְחִיבֵיָא, דְעֵבְרִין
עַל פְּתַגְמֵי אֹרֵייתָא, וְלֹא יִדְעִין מֵאִי קָא עֲבָדִין.

דְּאָמַר ר' שְׁמַעוֹן, הֵהוּא אֲתֵר דְּאִיהוּ חָב לְגַבִּיהָ, הֵהוּא
אֲתֵר מִמֶּשׁ גְּלִי חוּבִיהָ. (ואמר ר' שמעון קודשא בריך הוא ממש

גְּלִי חוּבִיהָ) חָב בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי
חוּבִיהָ, דְכְּתִיב, (איוב כ) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאָרֶץ מִתְקוּמָהָ
לוֹ. יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאָרֶץ
מִתְקוּמָהָ לוֹ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (נ"א דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל).

תְּנִיָּא, שָׁמַיִם גְּלִיִּין חוּבִיהָ דְּבַר נָשׁ. וּבְשַׁעְתָּא דְּאִיהוּ
גְּלִיָּא חוּבִיהָ, אָרֶץ עֲבִיד דִּינָא דְּבַר נָשׁ, דְכְּתִיב
וְאָרֶץ מִתְקוּמָהָ לוֹ, לְמַעַבְד דִּינָא בֵּיהּ. אָמַר ר' יוֹסִי,
תְּנִינָן מִשְׁמִיהָ דְּר' שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתִּיהִיבַת
אֹרֵייתָא, אִימָא וּבְנִין בְּשְׁלִימוּתָא אֲשַׁתְּכַחוּ, דְכְּתִיב,
(תהלים קיג) אִם הַבָּנִים שִׁמְחָה.

אָנְכִי יִי אֱלֹהֶיךָ. אָנְכִי, כִּמָּה דְּתַנִּינָן, בַּת הִיְתָה לוֹ
לְאַבְרָהָם אָבִינוּ, הִיא שְׁכִינְתָא. וְדָא בַּת. יִי

אֱלֹהֶיךָ, דְכְּתִיב (שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב (משלי ג)
עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, הָא בֵּן.

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְכָתִיב, (ויקרא כח) יוֹבֵל
 הִיא קֹדֶשׁ תְּהִיָּה לָכֶם, וְכָתִיב (תהלים קיג) אִם הַבְּנִיִּים
 שְׂמַחָה. וְקֹדֶשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וְקִרְאתֶם דְּרוֹר,
 הָאֵימָא וּבְנִין. יִתְבָּא אֵימָא יִתְבִּין בְּנִין. (ועלמין) כְּלָהוּ
 בְּחֻדוֹה בְּשְׁלִימוֹתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, אִם הַבְּנִיִּים שְׂמַחָה.
 מִתְעַבְרָא אֵימָא, כְּלָהוּ מִתְעַבְרָן בְּדוּכְתִייהוּ. וְכָתִיב, (דברים
 כב) לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבְּנִיִּים. וְתַנִּינָן, לֹא יַעֲבִיד בַּר נֶשׁ
 חוּבֵי לְתַתָּא, בְּגִין דְּאִתְעַבְרָ אֵימָא מֵעַל בְּנִין.

אָמַר ר' יִצְחָק, כְּלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּלָא הוּא. כְּלָא
 חַד. וּמְלִין אֵלִין, לְמַחְצְדֵי חֻקְלָא אֲתַגְלִיין. זַכְּאִין
 אֵינּוֹן בְּעַלְמָא דִּין, וּבְעַלְמָא דְּאִתֵּי.

תַּאֲנִי אָמַר ר' אֶלְעָזָר, כְּתִיב, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֵת
 הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. וְכָתִיב, (בראשית ב) בַּיּוֹם עָשׂוֹת
 יי' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. בְּמַאי אוּקְיָמְנָא הַנִּי קְרָאִי, הָא
 תַּנִּינָן, דְּתַרְוֵייהוּ כְּחַדָּא אֲתַבְּרִיאֵוּ. מְלַמֵּד, שְׁנַטָּה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא קוּ יְמִינוּ וּבְרָא הַשָּׁמַיִם, וּנְטָה קוּ שְׂמַאלוּ,
 וּבְרָא אֵת הָאָרֶץ. בְּקַדְמִיתָא אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ,
 וּלְבַתָּר אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.

תַּנּוּן, כְּתִיב, (הושע ב) בַּיּוֹם הַהוּא אֶעֱנֶה נָאִם יי' אֶעֱנֶה אֵת
 הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֵת הָאָרֶץ. אֶעֱנֶה אֵת הַשָּׁמַיִם,
 שָׁמַיִם מִמֶּשׁ. דְּכָתִיב, (ישעיה סו) הַשָּׁמַיִם כִּסְּאֵי. וְהֵם יַעֲנוּ אֵת

הָאָרֶץ. הָאָרֶץ מִמָּשׁ, דְּכָתִיב וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלִי. שָׁמַיִם,
 שָׁמַיִם עֲלֵאֵין. וְאָרֶץ, אָרֶץ עֲלָאָה. דְּתַנִּיא, כִּד אַתְּקֹן
 שָׁמַיִם דָּא בְּתִיקוֹנֵי, (אַתְּקֹן) לְקַבְּלִיה דְּהַאי אָרֶץ,
 וְתִיאוּבְתִיה לְקַבְּלָהּ, בְּחַד דְּרָגָא דְּאַקְרִי צְדִיק. כְּמַה
 דְּכָתִיב, (משלי י) וְצְדִיק יִסּוּד עוֹלָם, וְאַתְּדַבֵּק בְּהַאי אָרֶץ.
 וּמְרִישָׁא דְּמַלְכָּא, עַד הֵהוּא אַתְר דְּשְׂאָרֵי הַאי צְדִיק,
 אֲתִי חַד נִהְרָא (דף פ"ו ע"א) קְדִישָׁא, מְשַׁחא דְּרַבּוּת,
 וְאַטִּיל בְּסִגִּיאוֹת תִּיאוּבְתָא, בְּהַאי אָרֶץ קְדִישָׁא, וְנָטַל
 כֻּלָּא הַאי אָרֶץ. וּלְבַתֵּר, מֵהַאי אָרֶץ אַתְּזֹן כֻּלָּא, עֵילְאֵי
 וְתַתָּאֵי. כְּדַכּוּרָא דָּא, כִּד תִּיאוּבְתִיה לְאַתְּדַבֵּקָא בְּנוֹקְבָא,
 דְּאַפִּיק זֶרְעָא דְּרַבּוּת, מִרִישָׁא דְּמוּחָא, בְּהַהוּא אִמָּה,
 וְאַטִּיל בְּנוֹקְבָא, וּמְנִיָּה מִתְּעַבְרָא נּוֹקְבָא, אֲשַׁתְּכַח,
 דְּכֻלְהוּ שְׁיִיפִין דְּגוּפָא, כֻּלְהוּ מִתְּדַבְּקֹן בְּנוֹקְבָא, וְנוֹקְבָא
 אַחֲדָא כֻּלָּא. כְּדוּגְמָא דָּא תַנִּינֵן, כֻּל דְּאַשְׁלִים לַעֲשֻׂרָה
 קְדָמָאֵי דְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, נוֹטַל אַגְר כֻּלְהוּ. ר' יוֹסִי אוֹמֵר,
 לְקַבְּלִי דְּכֻלְהוּ.

ר' יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב (שמואל ב כב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, וְכָתִיב
 וַיִּרְד יי' לְעֵינַי כָּל הָעַם עַל הַר סִינַי, (ד"א לא גְרַסִּינֵן תְּנָא)
 וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, לְאֵן נַחַת. אֵי תִימָא דְּנַחַת לְסִינַי, עַל
 הַר סִינַי כְּתִיב וְלֹא כְּתִיב בְּהַר סִינַי.

אַלָּא, וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, לְאֵן נַחַת. אָמַר ר' יוֹסִי, (אָמַר רַבִּי

יְהוָה אָמַר רַבִּי חֵיִיא) נְחִית בְּדַרְגּוּי, מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, וּמְפַתְרָא
 לְכַתְרָא, עַד דְּאִתְדַבֵּק בְּהַאי אַרְצָא, וּכְדִין אֲתַנְהַר סִיְהָרָא,
 וְקִיִּימָא בְּאַשְׁלָמוּתָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד,
 לְהַאי אַרְצָא. וּכְדִין פְּתִיב, עַל הָר סִינַי. מַה קִּיִּימָא עַל הָר
 סִינַי, הוּי אֵימָא דָּא שְׂכִינְתָּא.

ר' אַבָּא אָמַר מֵהֶכָּא, (שמות יט) מִפְּנֵי אֲשֶׁר יֵרֶד עָלֶיךָ יֵי
 בָּאֵשׁ. וּכְתִיב (דברים ד) כִּי יֵי אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא.
 וּכְתִיב, (בראשית יט) וַיֵּי הַמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמֹרָה גְּפָרִית
 וְאֵשׁ מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמַיִם. וַיֵּי הַמְטִיר דָּא הוּא אַרְצָא מִן
 אֲתַר נְטִיל הַאי, סוּפְיָה דְקָרָא מוֹכַח, דְכְּתִיב מֵאֵת יֵי מִן
 הַשָּׁמַיִם, מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. רַבִּי חֵיִיא אָמַר מֵהֶכָּא, וַיִּדְבֹר
 אֱלֹהִים אֵת כָּל. כָּל, כָּל לָא דְכָלָא, דְהָא בְּהַאי תִּלְיָא
 כָּלָא.

לא יְהִיָּה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי. רַבִּי יִצְחָק
 אָמַר, אֱלֹהִים אַחֲרַיִם, לְאַפְקָא שְׂכִינְתָּא. עַל
 פְּנֵי, לְאַפְקָא אִפֵּי מִלְכָּא. דְּבַהוּ אֲתַחְזִי מִלְכָּא קַדִּישָׁא,
 וְאִינּוֹן שְׁמִיָּה. וְהוּא אִינּוֹן. הוּא שְׁמִיָּה, דְכְּתִיב, (ישעיה מב)
 אֲנִי יֵי הוּא שְׁמִי. הוּא וְשְׁמִיָּה חַד הוּא בְּרִיךְ שְׁמִיָּה לְעֵלָם
 וּלְעֵלְמֵי עֲלַמֵּיָּא.

תַּאנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, זַכָּאִין אִינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא קָרָא לֹוֹן אָדָם, דְכְּתִיב, (יחזקאל לד) וְאֲתַן צֵאנִי

צֹאן מֵרַעִיִּי אָדָם אַתֶּם, (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מֵאֵי טַעֲמָא קָרָא לֹון אָדָם. מְשֹׁם דְּכִתְיִב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּיַי' אֱלֹהֵיכֶם. אַתֶּם וְלֹא שְׂאֵר עַמִּין. וּבְגִין כִּף אָדָם אַתֶּם, אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם, וְאִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת קְרוּיִין אָדָם.

דִּתְנִיא, אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, כִּיּוֹן דְּבַר נָשׁ יִשְׂרָאֵל אֶתְגְּזֹר, עֵאל בְּבָרִית דְּגְזֹר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַבְרָהָם, דְּכִתְיִב (בראשית טד) וַיֵּי בְרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. וְכִתְיִב (מיכה ז) חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְשֹׁאֲרֵי לְמִיעָאֵל בְּהֵאֵי אֶתְרֵי. (נ"א אָדָם) כִּיּוֹן דְּזִכָּה לְקִיָּמָא פְּקוּדֵי אוֹרִיָּתָא, עֵאל בִּיהַ בְּהֵאֵי אָדָם, (נ"א אֶתְרֵי) וְאֶתְדַבֵּק (ויחי רי"ו ע"א) בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, וְכִדִּין אֶקְרִי אָדָם.

וְזַרְעָא דִּישְׂרָאֵל אֶקְרוּן אָדָם. תָּא חֲזִי, כְּתִיב בִּיהַ בִּישְׁמַעְעָל, (בראשית טז) וְהוּא יְהִיָּה פָּרָא אָדָם. פָּרָא אָדָם, וְלֹא אָדָם. פָּרָא אָדָם, מְשֹׁם דְּאֶתְגְּזֹר. וְשִׁירוֹתָא דְּאָדָם הָוּה בִּיהַ, דְּכִתְיִב, (בראשית יז) וַיִּשְׁמַעְעָל בְּנוֹ בֶן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמּוֹלוֹ אֶת בְּשַׁר עַרְלָתוֹ, כִּיּוֹן דְּאֶתְגְּזֹר, עֵאל בְּהֵאֵי שִׁירוֹתָא, דְּאֶקְרִי כָּל. הֵדָּא הוּא דְּכִתְיִב, (בראשית טז) וְהוּא יְהִיָּה פָּרָא אָדָם, וְלֹא אָדָם. יְדוּ בְּכָל, יְדוּ בְּכָל וְדֵאֵי, וְלֹא יִתִּיר, מְשֹׁם דְּלֹא קְבִיל פְּקוּדֵי אוֹרִיָּתָא. שִׁירוֹתָא הָוּה בִּיהַ, בְּגִין דְּאֶתְגְּזֹר, וְלֹא אֶשְׁתְּלִים בְּפְּקוּדֵי

אורייתא. אבל זרעא דישׂראל, דאשתלימו בכלא,
אקרון אדם ממש, וכתיב (דברים לב) כי חלק יי' עמו יעקב
חבל נחלתו.

אמר רבי יוסי, בגין דא, כל פרצופין שרו, בר
מפרצופא דאדם. ר' יצחק אמר, כד אתעבד,
אתחזי דגליפא גו גליפין דאשלמותא. אמר רבי יהודה,
היינו דאמרי אינשי קיטרוי בזיקא, בטפסא שכיחי.
רבי יהודה הוה אזיל מקפוטקיא ללוד, למחמי לרבי
שמעון, דהוה תמן, והוה רבי חזקיה אזיל עמיה.
אמר רבי יהודה לר' חזקיה, הא דתנינן, קמי ר' שמעון,
והוא יהיה (דף 91 ע"ב) פרא אדם, ודאי כף הוא. ודא הוא
ברירא דמלה. סופיה דקרא דכתיב, ועל פני כל אחיו
ישכון. מהו ועל פני כל אחיו ישכון.

אמר ליה, לא שמענא, ולא אימא. דהא אוליפנא,
כתיב (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה. אשר
שם משה, אתה יכול לומר. דלא שם משה, אי אתה
יכול לומר.

פתח ר' יהודה ואמר, (דברים ל) כי הוא חייך וארך ימך.
מאן דזכי באורייתא, ולא אתפרש מינה, זכי
לתרין חייך, חד בעלמא דין, וחד בעלמא דאתי. דכתיב
חייך, תרי. וכל מאן דיתפרש מינה, כמאן דמתפרש מן

חַיִּי, וּמֵאֵן דְּמִתְפָּרֵשׁ מֵר' שְׁמֻעוֹן, כְּאִילוּ מִתְפָּרֵשׁ מִכָּלֵא.
 וּמָה בְּהַאי קָרָא דְּאִיהוּ פִּתַּח פִּתְחָא, לָא יְכִילְנָא לְמִיעָאֵל
 בְּה. פִּתְגְּמֵי אֲוֵרִייתָא דִּסְתִּימִין, עַל אַחַת פִּמָּה וְכַמָּה.
 וּוֵי לְדָרָא, דְּר' שְׁמֻעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי יִסְתְּלִיק מִנִּיה. דְּכַד אֲנָן
 קִיִּימִין קָמֵי דְּר' שְׁמֻעוֹן, מִבּוּעִין דְּלִבָּא פְּתִיחִין לְכָל
 עֵיבֵר, וְכָלֵא מִתְגַּלִּיא. וְכַד אֲתִפְרֵשְׁנָא מִנִּיה. לָא יִדְעָנָא
 מִיָּדֵי, וְכָל מִבּוּעִין סְתִימִין.

אָמַר ר' חֲזַקְיָה, הֵיִינוּ דְּכְתִיב, (במדבר יא) וַיֹּאצֵּל מִן הַרוּחַ
 אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל שְׁבָעִים אִישׁ הַזִּקְנִים,
 כְּבוֹצִינָא דָּא, דְּנִהְרִין מִינָּה פִּמָּה בּוֹצִינִין, וְהוּא בְּקִיּוּמִיה
 שְׂכִיחַ. כִּךְ ר' שְׁמֻעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, מָאֲרֵי דְּבוֹצִינִין, הוּא
 נִהִיר לְכָלֵא, וְנִהוּרָא לָא אַעֲדֵי מִנִּיה, וְאַשְׁתַּכַּח בְּקִיּוּמִיה.
 אֲזָלוּ עַד דְּמָטוּ לְגַבִּיה.

כַּד מָטוּ גַבִּיה, אֲשַׁכְּחוּהוּ, דְּהוּא יְתִיב וְלַעֲי בְּאֲוֵרִייתָא,
 וְהוּא אָמַר, (תהלים קב) תִּפְלֵה לְעַנִּי כִּי יַעֲטֶף וְלִפְנֵי יִי
 יִשְׁפּוֹךְ שִׁיחוֹ. כָּל צְלוֹתָא דִּישְׂרָאֵל צְלוֹתָא, וְצְלוֹתָא דְּעַנִּי
 עֲלָאָה מִכְּלָהוּ. מֵאֵי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּהַאי סִלְקָא עַד כּוֹרְסֵי
 יִקְרָא דְּמִלְכָּא, וְאַתְעֵטֵר בְּרִישִׁיה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מִשְׁתַּבַּח (נ"א מִתְעֵטֵף) בְּהֵיא צְלוֹתָא וְדַאי. תִּפְלֵה דְּעַנִּי,
 תִּפְלֵה אֲקָרִי.

כִּי יַעֲטֶף. עֲטוּפָא דָּא, לָאו עֲטוּפָא דְּכֶסוּ הוּא, דְּהַא לִית

לִיָּהּ. אֵלֶּא, פְּתִיב הָכָא כִּי יַעֲטֵף. וּכְתִיב הָתָם, (איכה ב)
 הָעֲטוּפִים בְּרָעַב. וְלִפְנֵי יי' יִשְׁפֹּךְ שִׁיחוֹ, דִּיקְבֹּל קִמִּי
 מְאֲרִיָּה, וְדָא נִיחָא לִיָּהּ קִמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְשׁוּם
 דְּעֲלָמָא מִתְקַיְמָא בֵּיהּ, כִּד לָא אֲשַׁתְּכַחוּ שְׂאֵר קַיְיִמִּי
 עֲלָמָא בְּעֲלָמָא. וּוִי לְמָאן דִּהֵהוּא מְסַכְּנָא יִקְבֹּל עֲלוּהִי
 לְמְאֲרִיָּה, מְשׁוּם דְּמְסַכְּנָא קָרִיב לְמִלְכָּא יִתִּיר מְכֻלָּהוּ,
 דְּכְתִיב, (שמות כב) וְהָיָה כִּי יַעֲקֹב אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חֲנוּן אָנִי.
 וְלִשְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא, זְמַנִּין דְּשָׁמַע, זְמַנִּין דְּלֹא שָׁמַע.
 מֵאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דִּדְיוּרִיָּה דְּמִלְכָּא בְּהַנִּי מֵאֲנִי
 תְּבִירִי, דְּכְתִיב, (ישעיה נז) וְאֵת דַּכָּא וְשִׁפְלֵ רוּחַ. וּכְתִיב (תהלים
 לד) קָרוֹב יי' לְנִשְׁבְּרֵי לֵב. (תהלים נא) לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְּכָה אֱלֹהִים
 לֹא תִבּוּזָה.

מְכַפֵּאן תְּנִינִין, מֵאן דְּנִזְיָף בְּמְסַכְּנָא, נִזְיָף בְּשְׂכִינְתָּא,
 דְּכְתִיב וְאֵת דַּכָּא וְשִׁפְלֵ רוּחַ. וּכְתִיב (משלי כב) כִּי יי'
 יָרִיב רִיבָם וְגו'. בְּגִין דְּאֶפּוֹטְרוֹפָא דְּלֵהוֹן תְּקִיפָא,
 וְשְׁלִיטָא עַל כָּלָא, דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ סִהְדִי, וְלֹא אֶצְטְרִיךְ
 לְדִיִּינָא אַחְרָא, וְלֹא נְטִיל מְשְׁכּוֹנָא, כְּשֵׁאֵר דִּיִּינָא. וּמָה
 מְשְׁכּוֹנָא נְטִיל, נְשַׁמְתִּין דְּבַר נֶשׁ, דְּכְתִיב וְקַבֵּעַ אֵת
 קוֹבְעֵיהֶם נֶפֶשׁ.

תּוֹ אָמַר תְּפֻלָּה לְעַנִּי, כָּל אֲתֵר דְּאֶקְרִי תְּפֻלָּה, מְלָה
 עֲלָאָה הִיא, דְּהִיא סְלִקָּא לְאֲתֵר (דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמֹד)

עֲלָאָה. תִּפְלָה דְרִישָׁא, אֵינּוּן תִּפְלֵי דְמִלְכָּא, דְאַנַּח לְהוּ.
 ר' שְׁמַעוֹן אֶסְחַר רִישִׁיָּה, וְחָמָא לְר' יְהוּדָה וּלְר' חֲזַקְיָה,
 דְמָטוּ גַבִּיָּה. בְּתַר דְסִיִּים אֶסְתַּפַּל בְּהוּ. אֲמַר לְהוּ,
 סִימָא הוּה לְכוּ וְאֶתְאַבֵּיד מִנַּיִכוּ. אֲמָרוּ לֵיהּ, וְדַאי
 דְפִתְחָא עֲלָאָה פִתַּח מַר, וְלֹא יִכִּילְנָא לְמִיעָאל בַּהּ.

אֲמַר, מַאי הֵיא. אֲמָרוּ לֵיהּ, (בראשית טז) וְהוּא יְהִיָּה פֶּרָא
 אָדָם, וְסוּפִיָּה דְקָרָא בְּעֵינָא לְמַנְדַּע, דְכַתִּיב וְעַל
 פְּנֵי כָל אָחִיו יִשְׁכּוֹן, מַהוּ עַל פְּנֵי כָל אָחִיו. דְהָא בְרִירָא
 דְכוּלֵּיהּ קָרָא יְדַעְנָא, וְהָא לָא יְדַעְנָא, דְסִיפִיָּה דְקָרָא,
 לָא אֶתְחַזֵּי כְּרִישִׁיָּה.

אֲמַר לוֹן, חַיִּיכוֹן, כִּלָּא חַד מְלָה הֵיא, וּבַחַד דְרָגָא
 סִלְקָא. תְּאַנָּא, כַּמָּה פְּנִים לְפָנִים, אֵית לֵיה
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. פְּנִים דְנַהֲרִין. פְּנִים דְלֹא נַהֲרִין.
 פְּנִים תְּתַאֲיִן. פְּנִים (דף פ"ז ע"א) רְחִיקִין. פְּנִים קְרִיבִין. פְּנִים
 דְלָגוּ. פְּנִים דְלָבַר. פְּנִים דִּימִינָא. פְּנִים דְשְׂמָאֲלָא.

תָּא חַזֵּי, זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל קָמִיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 דְאַחִידוּן בְּאַנְפִּין עֲלָאִין דְמִלְכָּא. בְּאֵינּוּן פְּנִים דְהוּא
 וְשְׂמִיָּה אֶחֱידוּן בְּהוּ, וְאֵינּוּן וְשְׂמִיָּה חַד הוּא. וְשְׂאֵר עַמִּין
 אֶחֱידוּן בְּאֵינּוּן פְּנִים רְחִיקִין, בְּאֵינּוּן פְּנִים תְּתַאֲיִן. וּבְגִינֵי
 כֶּךָ אֵינּוּן רְחִיקִין מְגוּפָא דְמִלְכָּא, דְהָא חֲמִינָא כָּל אֵינּוּן
 דְמְצָרִים, קְרִיבֵי דִישְׁמַעְאֲלָא, כַּמָּה אָחִין וְקְרִיבִין הוּוּ

לִיָּהּ, וְכִלְהוּ הוּוּ בְּאַנְפִּין תַּתְּאִין, בְּאַיְנוּן פְּנִים רְחִיקִין.
 וּבְגִינִיָּה דְאַבְרָהָם, כַּד אֲתַגְזֹר יִשְׁמַעְאֵל, זָכָה, דְּשׁוּי
 מְדוּרִיָּה וְחוּלְקִיָּה בְּאַתֵּר דְּשְׁלִיטָא עַל כָּל אֵינוּן
 פְּנִים רְחִיקִין וְתַתְּאִין, עַל כָּל אֵינוּן פְּנִים דְּשָׂאֵר עֲמִין.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב יְדוּ בְּכַל, וּבְגִינִי כַּף עַל פְּנֵי כָּל אָחִיו
 יִשְׁכּוֹן, כְּלוּמַר, יִשְׁוֵי מְדוּרִיָּה וְחוּלְקִיָּה לְעֵילָא מְכֻלְהוּ,
 דְכְּתִיב יְדוּ בְּכַל, דְּשְׁלִטָא עַל כָּל שָׂאֵר פְּנִים דְּלַתְתָּא.
 וּבְגִין כַּף עַל פְּנֵי כָּל אָחִיו וְדַאי, דְּלֹא זָכוּ פְּוֹתִיָּה.

אַתּוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְר' חֲזַקְיָה, וְנִשְׁקוּ יְדוּי. אָמַר רַבֵּי
 יְהוּדָה, הֵינּוּ דְאַמְרֵי אֵינְשֵׁי, חֲמָרָא בְּדַרְדְּיָא,
 וְנִבְיָעָא דְבִירָא, בְּקִטְיָרָא דְקִיזָרָא אֲתַעֲטָר. וְוִי לְעֵלְמָא,
 כַּד יִסְתַּלַּק מִרְ מִנִּיָּה. וְוִי לְדָרָא, דִּיתַעֲרַע בְּהֵוָה זְמָנָא.
 זַכָּאָה דָּרָא דְאַשְׁתַּמּוּדְעוּן לִיָּהּ לְמַר. זַכָּאָה דָּרָא דְאַיְהוּ
 שְׂרֵי בְּגִינִיָּה.

אָמַר רַבֵּי חֲזַקְיָה, הָא תַנִּינָן, גִּיּוֹרָא כַּד אֲתַגְזֹר, אֲקָרִי
 (ויקרא קס"ח ע"א) גֵּר צְדָק, וְלֹא יִתִּיר. וְהַכָּא אָמַר מִר
 יְדוּ בְּכַל. אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, כִּלְאֵ אֲתַקְשֵׁר בְּחַד. אָבֵל
 גִּיּוֹרָא תַנִּינָן. שְׂאֵנִי יִשְׁמַעְאֵל, דְּלֹאוּ גִיּוֹרָא הוּא. בְּרִיָּה
 דְאַבְרָהָם הוּוּ, בְּרִיָּה דְקַדִּישָׁא הוּוּ. וְכְּתִיב בֵּיהּ
 בִּישְׁמַעְאֵל, (בראשית יז) הִנֵּה בְּרַכְתִּי אֹתוֹ. כְּתִיב הַכָּא,
 בְּרַכְתִּי אֹתוֹ. וְכְּתִיב הַתָּם, (בראשית כד) וַיִּי בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם
 בְּכַל. וְעַל כַּף כְּתִיב, יְדוּ בְּכַל.

וּבְגִינֵי כַף כְּתִיב, עַל פְּנֵי כָּל אַחֲיוּ יִשְׁכּוֹן. דְּאֵי שְׂאֵר
 קְרִיבוֹי אֲתַגְזְרוּ (ס"א אֲתַגְזִירוּ) אֶקְרוֹן גִּירֵי צְדָקָה, וְלֹא
 יִתִּיר, וְהוּא יִתִּיר וְעֲלָאָה מְכַלְהוּ. כָּל שְׂכֵן אֵינּוֹן דְּלֹא
 אֲתַגְזְרוּ, דְּקִיִּימִין בְּאֵינּוֹן אִפִּין רְחִיקִין, בְּאֵינּוֹן אִפִּין
 תְּתַאֲיִן. וְאִיהוּ, מְדוּרִיָּה לְעֵילָא מְכַל פְּנִים דִּידְהוּ, וּמְכַל
 פְּנִים דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב, עַל פְּנֵי כָּל אַחֲיוּ יִשְׁכּוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין כַּף אַכְרִיז וְאָמַר, לֹא יִהְיֶה לְךָ
 אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, דְּדָא הוּא מְהֵימְנוּתָא דִּילֵיהּ.

(שמות כ) לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל תְּמוּנָה. הָא אֲתַמַּר. וְאָמַר
 רַבִּי יוֹסֵי, כָּל פְּרָצוּפִין שְׂרִי, בַּר מְפָרְצוּפָא דְאַדָּם,
 דְּהָא הָאֵי פְּרָצוּפָא שְׁלִיט בְּכָלֵא.

דְּבַר אַחַר, לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל תְּמוּנָה. רַבִּי יִצְחָק
 פִּתַּח, (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרְךָ.
 כַּמָּה אֵית לֵיה לְבַר נֶשׁ לְאַזְדַּהְרָא עַל פְּתַגְמֵי אוּרִיִּיתָא,
 כַּמָּה אֵית לֵיה לְאַזְדַּהְרָא דְלֹא יִטְעֵי בְהוּ, וְלֹא יִפִּיק
 מְאוּרִיִּיתָא מַה דְּלֹא יִדַּע, וְלֹא קִבִּיל מְרַבִּיָּה. דְּכָל מֵאן
 דְּאָמַר בְּמַלְי דְּאוּרִיִּיתָא מַה דְּלֹא יִדַּע, וְלֹא קִבִּיל מְרַבִּיָּה,
 עָלֵיהּ כְּתִיב לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל תְּמוּנָה. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא זְמִין לְאַתְפָּרְעָא מְנִיָּה, בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, בּוֹזְמָנָא
 דְּנִשְׁמַתִּיהּ בְּעֵיָא לְמֵיעָאל לְדוּכְתָא, דְּחִיִּין לָהּ לְבַר,

וְתִשְׁתַּצִּי מֵהָהוּא אֶתְּרֵךְ דְּצַרִּירָא בְּצִרוּרָא דְתִיִּי דְשָׂאֵר
נִשְׁמַתִּין.

(רבי יחזקיה אומר מִקְבָּא) כְּמָה דְתַנִּינֵן, (קהלת ד) לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים
עַל קוֹלֶךָ. קוֹלֶךָ: דָּא הִיא נִשְׁמַתִּיה דְּבַר נֶשׁ. אֲמַר רַבִּי
חֲזִיא, עַל דָּא כְּתִיב, כִּי יִי' אֱלֹהֶיךָ אֵל קְנָא. מֵאֵי טַעְמָא.
מִשּׁוּם דְקִנְי לְשִׁמְיָה בְּכֻלָּא. אֵי בְּגִין פְּרָצוּפִין מְקַנְי
לְשִׁמְיָה, מִשּׁוּם דְמִשְׁקֵר בְּשִׁמְיָה. אֵי מִשּׁוּם אֹרִיִּיתָא.

תַּנִּינֵן, אֹרִיִּיתָא כְּלָא שְׂמָא קַדִּישָׁא הִיא, דְלִית לָךְ מְלָה
בְּאֹרִיִּיתָא דְלָא כְּלִיל בְּשְׂמָא קַדִּישָׁא. וּבְגִינֵי
כַּךְ, בְּעֵי לְאֹזְדֵּהֶרָא, בְּגִין דְלָא יִטְעֵי בְשִׁמְיָה קַדִּישָׁא,
וְלָא יִשְׁקֵר בֵּיהּ. וּמֵאֵן דְמִשְׁקֵר בְּמַלְכָּא עֲלָאָה, לָא עֲאֲלִין
לִיה לְפַלְטְרוֹי דְמַלְכָּא, וְיִשְׁתַּצִּי מֵעֲלָמָא דְאֲתִי.

אֲמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב הֲכָא לָא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל
תְּמוּנָה. וְכְתִיב הֲתָם, (דף 9"ז ע"ב) (שמות לד) פֶּסֶל לָךְ שְׁנֵי
לְחַת אֲבָנִים. כְּלוּמַר, לָא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל, לָא תַעֲבִד לָךְ
אֹרִיִּיתָא אַחֲרָא דְלָא יִדְעַת, וְלָא אֲמַר לָךְ רַבִּי. מֵאֵי
טַעְמָא. כִּי אֲנֹכִי יִי' אֱלֹהֶיךָ אֵל קְנָא, אֲנָא הוּא דְזִמִּין
לְאַתְּפָרְעָא מִינְךָ בְּעֲלָמָא דְאֲתִי, בְּשַׁעֲתָא דְנִשְׁמַתָּא בְּעִיא
לְמִיעָאֵל קַמָּאִי, כְּמָה זְמִינִין לְשַׁקְרָא בָּהּ, וְלַעֲיִילָא לָהּ
גּוֹ גִיְהֵנְם.

תְּנִיָּא, אָמַר ר' יִצְחָק, לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ וְגו', דְּבַעֲי בַר נֶשׁ
דְּלֹא לְשַׁקְרָא בְּשִׁמְא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ס"א דְּבַר

אֲחֵר לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְגו' דְּבַעֲי בַר נֶשׁ דְּלֹא לְשַׁקְרָא בְּשִׁמְיָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמֵאֵי
אִיהוּ, דָּא בְּרִית אֶת קִיּוּמָא קִדִּישָׁא דְּמֵאן דְּמִשְׁקַר בְּהֵאֵי בְּרִית מְשַׁקַּר בְּשִׁמְא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא) דְּקִשְׂרָא קְדָמָא, דְּאֶתְקִשְׂרוּ יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כִּד אֶתְגְּזֵרוּ. וְדָא הוּא קִיּוּמָא קְדָמָא דְּכֻלָּא,
לְמִיעָאֵל בְּבְרִית דְּאֲבֵרָהֶם, דְּהוּא קִשְׂרָא דְּשְׁכִינְתָּא. וּבַעֲי
בַר נֶשׁ, דְּלֹא לְשַׁקְרָא בְּהֵאֵי בְּרִית, דְּמֵאן דְּמִשְׁקַר בְּהֵאֵי
בְּרִית, מְשַׁקַּר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵאֵי שַׁקְרָא. הוּא,
דְּלֹא יִיעוּל הֵאֵי בְּרִית בְּרִשׁוּתָא אֲחֵרָא. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר
(מְלָאכִי ב) וּבַעַל בֵּת אֵל נִכְר.

ר' יְהוּדָה אָמַר מֵהֶכָּא, (הוֹשַׁע ה) בֵּינֵי בְּגָדוֹ כִּי בָנִים זָרִים
יִלְדוּ. מֵאן דְּמִשְׁקַר בְּהֵאֵי בְּרִית, מְשַׁקַּר בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. מְשׁוּם דְּהֵאֵי בְּרִית בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַחֲדָא, וְכֹתִיב לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכֹל תְּמוּנָה אֲשֶׁר
בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְגו'.

לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם. ר' אֶלְעָזָר הָוָה
אֲזִיל בְּאַרְחָא, וְהָוָה ר' חֲזִיָּא עֲמִיָּה. אָמַר ר' חֲזִיָּא,
כְּתִיב (דְּבָרִים כֵּא) וְרָאִיתָ בַשָּׁבִיָּה אִשָּׁת יִפֹּת תֹּאֵר וְגו', מֵאֵי
טַעֲמָא. וְהֵא כְּתִיב לֹא תִתְחַתֵּן בָּם. אָמַר לֵיהּ, בְּעוּד
דְּבְרִשׁוּתֵיהוּ קִיּוּמֵי.

וְתָא חֲזִי, לִית לָךְ אַנְתּוּ בְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת כְּשֶׁרָה כְּדָקָא חֲזִי. דְתַנִּינּוּ, אֲמַאי אֲסַמִּיף
 פְּרִשְׁתָּא דָא, לְבֵן סוּרֵר וּמּוֹרָה. אֶלָּא בּוֹדַאי, מֵאֵן דְנִסִּיב
 הָאִי אַתְתָּא, בֶּן סוּרֵר וּמּוֹרָה יֵרִית מִינָהּ. מַאי טַעְמָא.
 מְשׁוּם דְקָשָׁה לְמַעְבַּר זַוְהֵמָא מִינָהּ, וְכֹל שְׁכַן הֵהִיא
 דְאַתְנַסִּיבַת בְּקַדְמִיתָא, דְדִינָא בְּדִינָא אַתְדַּבֵּק,
 וְאַסְתְּאַבַּת בָּהּ, וְקִשְׂיָא זַוְהֵמָא לְמַעְבַּר מִינָהּ, וְהֵינּוּ
 דְאָמַר מֹשֶׁה בְּנֹשֵׁי מְדִינָא, (במדבר לא) וְכֹל אִשָּׁה יִדְעַת אִישׁ
 לְמִשְׁכַּב זָכָר הָרְגוּ.

זַכָּאָה חוֹלְקִיָּהּ, דִּהְהוּא בַר נֶשׁ דְיֵרִית אַחְסַנְתָּא דָא,
 וְנָטִיר לָהּ. דְבַהֲהוּא אַחְסַנָּא קְדִישָׁא אַתְדַּבֵּק בַר
 נֶשׁ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כָּל שְׁכַן אִי זָכִי בְּפַקוּדֵי
 אֹרִייתָא, דִּהָא פְּשִׁיט מְלָכָא יְמִינִיה לְקַבְלִיָּהּ, וְאַתְדַּבֵּק
 בְּגוּפָא קְדִישָׁא. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, (דברים ד)
 וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם. וְכְתִיב (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם
 לִי. בְּנִים אַתֶּם מִמֶּשׁ. דְכְתִיב, (שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל.
 וְכְתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אַתְּפָאֵר.

לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם וְגוֹ'. ר' שְׁמַעוֹן פְּתַח, (מלכים ב ד)
 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלִישֶׁעַ מָה אַעֲשֶׂה לָךְ הַגִּידִי לִי מָה יֵשׁ
 לָךְ בַּבַּיִת. אָמַר לָהּ אֱלִישֶׁעַ, כָּלוּם אֵית לָךְ עַל מָה
 דְתִשְׂרִי בְרַכְתָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְתַנִּינּוּ אֲסוּר לִיָּהּ

לְבַר נֶשׁ, לְבָרְכָא עַל פְּתוּרָא רִיקְנִיָּא. מַאי טַעְמָא. מְשׁוּם
 דְּבִרְכַּתָּא דְלַעֲיִלָּא, לֹא שְׂרִיָּא בְּאַתְרֵי רִיקְנִיָּא.
 וּבְגִינֵי כַּךְ, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְסִדְרָא עַל פְּתוּרִיָּה, חַד נִהְמָא,
 אוּ יִתִּיר, לְבָרְכָא עֲלוּי. וְאִי לֹא יִכִּיל, בְּעֵי
 לְשִׁירָא מִהֵוּא מְזוּנָא דְאַכַּל, עַל מַה דְיִבְרַךְ. וְלֹא
 יִשְׁתַּכַּח דְיִבְרַךְ בְּרִיקְנִיָּא.

כִּיּוֹן דְאַמְרָה, אִין לְשַׁפְּחַתְךָ כָּל בַּבֵּית כִּי אִם אֶסוּךְ שְׁמֹן.
 אָמַר וְדַאי הָא בְּרַכְתָּא שְׁלִימְתָא בְּהַאי, דְכַתִּיב,
 (קהלת ז) טוֹב שֵׁם מִשְׁמֵן טוֹב. דְשָׁמָא קַדִּישָׁא מְשָׁמֵן נִפְקָא,
 לְאַתְּבָרְכָא, לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין קַדִּישִׁין. מַאי (ט' ע"א) שְׁמֹן
 דָּא. (כִּמְה דָּאֵת אָמַר בְּרַאשִׁית ב' וְנִהַר יוֹצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
 אֶת הַגֵּן) ר' יִצְחָק אָמַר, כִּמְה דָּאֵת אָמַר, (תהלים קלג) כִּשְׁמֹן
 הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ וְגו'. ר' אֶלְעָזָר אֹמֵר, אֵלִין טוּרֵי
 דְאַפְרִסְמוּנָא דְכִיָּא.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, טוֹב שֵׁם, כִּמְה טָבָא שְׁמָא עַלְאָה,
 דְבוֹצִינִין עַלְאִין קַדִּישִׁין, כִּד כְּלֵהוּ נִהְרִין מְשָׁמֵן
 טוֹב, כִּמְה דְאַמִּינָא. וְאָסִיר לִיָּה לְבַר נֶשׁ, לְאַדְכָּרָא שְׁמִיָּה
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרִיקְנִיָּא. דְכָל מָאן דְאַדְכָּר שְׁמָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרִיקְנִיָּא, טָב לִיָּה דְלֹא אֶתְבְּרִי.
 ר' אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא אֶצְטְרִיךְ לְמַדְכָּר שְׁמָא קַדִּישָׁא אֶלָּא
 בְּתַר מְלָה. (דף פ"ח ע"א) (בלומר על מלה) דְהָא שְׁמָא קַדִּישָׁא, לֹא

אֲדַכֵּר בְּאוֹרֵייתָא, אֶלָּא בְּתַר תְּרִין מְלִין, דְּכִתִּיב בְּרֵאשִׁית
בְּרֵא אֱלֹהִים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָא אֲדַכֵּר שְׁמָא קְדִישָׁא, אֶלָּא עַל
עוֹלָם שְׁלָם. דְּכִתִּיב, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים
אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. מִכָּאן, דְּלֵא לְאֲדַכְרָא שְׁמִיהּ קְדִישָׁא
בְּרִיקְנִיא. וְכִתִּיב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא. (ס"א)
כְּתִיב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא דְלֵא לְאֲדַכְרָא שְׁמָא קְדִישָׁא בְּרִיקְנִיא אֶלָּא בְּבִרְכָתָא
אוּ בְּצִלוֹתָא וּמֵאן דְּאֲדַכֵּר שְׁמָא קְדִישָׁא בְּרִיקְנִיא דְלֵא בְּבִרְכָתָא אוּ בְּצִלוֹתָא פִּד נִשְׁמַתִּיה
נִפְקָא מִינֵיהּ זְמִינִן לְאֲתַפְרַעָא מִינֵיהּ וּלְנַקְמָא מִינֵיהּ נוֹקְמִין דְּכִתִּיב פִּי לֹא יִנְקָה יְיָ אֶת אֲשֶׁר
יִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לְשׁוֹא

וְתַנְיִנָן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַהוּ בְּרָכָה. שְׁמָא קְדִישָׁא. בְּגִין
דְּמִינִיהּ מִשְׁתַּכַּח בְּרָכָתָא, לְכֹל עֲלֵמָא. וּבְרָכָתָא
לֹא אֲשַׁתַּכַּח עַל אַתְרֵי רִיקְנִיא, וְלֹא שְׂרִיא עֵלּוּי, הֵדָא
הוּא דְּכִתִּיב לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא.

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
כְּתִיב (שמות ב) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְכִתִּיב
בְּמִן (שמות טז) שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקָטְהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לֹא
יִהְיֶה בוֹ. פִּיּוֹן דְּלֵא מִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ מְזוֹנִי, מַה בְּרָכָתָא
אֲשַׁתַּכַּח בֵּיהּ.

אֶלָּא הָכִי תֵּאֲנָא, כֹּל בְּרַפָּאן דְּלַעִילָא וְתַתָּא, בְּיוֹמָא
שְׁבִיעָא תִּלְיִין. וְתֵּאֲנָא, אֲמַאי לֹא אֲשַׁתַּכַּח מְנָא
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא, מְשׁוּם דִּיהוּא יוֹמָא, מִתְּבַרְכָּאן מִינֵיהּ

כָּל שִׁיתָא יוֹמִין עֲלָאִין, וְכָל חַד וְחַד יְהִיב מְזוּנִיה לְתַתָּא,
כָּל חַד בְּיוֹמוֹי, מֵהֵיא בְּרָכָה דְּמַתְּבְּרָכָאן בְּיוֹמָא
שְׁבִיעָאָה.

וּבְגִינֵי כֵן, מֵאן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא דְּמֵהִימְנוּתָא, בְּעֵי
לְסֻדְרָא פְתוּרָא, וְלֹאֲתַקְנָא סְעוּדַתָּא בְּלִילִיא
דְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דִּיתְבַּרְךְ פְּתוּרִיה, כָּל אֵינּוֹן שִׁיתָא יוֹמִין,
דְּהָא בְּהָהוּא זְמַנָּא, אֲזַדְמֵן בְּרָכָה, לְאֲתַבְּרָכָא כָּל שִׁיתָא
יוֹמִין דְּשַׁבְּתָא, וּבְרָכְתָא לָא אֲשַׁתְּכַח בְּפְתוּרָא רִיקְנִיא.
וְעַל כֵּן, בְּעֵי לְסֻדְרָא פְתוּרִיה בְּלִילִיא דְּשַׁבְּתָא, בְּנַהֲמֵי
וּבְמְזוּנֵי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֲפִילוּ בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא נְמִי. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר, בְּעֵי לְאֲתַעֲנַגָּא בְּהַאי יוֹמָא, וְלִמְיַכַּל תְּלַת
סְעוּדַתֵּי בְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דִּישַׁתְּכַח שְׁבַעָא וְעַנּוּגָא בְּהַאי
יוֹמָא בְּעַלְמָא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, לְאֲזַדְמֵנָא בְּרָכְתָא בְּאֵינּוֹן יוֹמִין
דְּלַעֲיֻלָּא, דְּמַתְּבְּרָכָאן מֵהַאי יוֹמָא. וְהַאי יוֹמָא,
מְלִיא רִישִׁיה דְּזַעִיר אַנְפִּין, מְטָלָא דְּנַחֲתֵי מַעֲתִיקָא
קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכָלָא, וְאֲטִיל לְחַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין,
תְּלַת זְמַנֵּי, מְכַד עֵייל שַׁבְּתָא, דִּיתְבַּרְכוּן כְּלָהוּ כַּחְדָּא.
וְעַל דָּא בְּעֵי בַר נָשׁ, לְאֲתַעֲנַגָּא תְּלַת זְמַנֵּין אֵלִין, דְּהָא
בְּהַא תְּלִיא מֵהִימְנוּתָא דְּלַעֲיֻלָּא, בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא,

וּבִזְעִיר אַפִּינָא, וּבְחֻקְלָא דְתַפּוּחִין. וּבְעֵי בַר נָשׁ לְאַתְעֲנַגָּא
 בְּהוּ, וּלְמַחְדֵי בְּהוּ. וּמֵאֵן דְּגֵרַע סְעוּדָתָא מְנִייהוּ, אַחֲזִי
 פְּגִימוּתָא לְעִילָא וְעוֹנָשִׁיהּ דִּהְהוּא בַר נָשׁ סִגִּי.

בְּגִינֵי כֶּךָ, בְּעֵי לְסֻדְרָא פְּתוּרִיָּה, תְּלַת זְמַנֵּי, מִכַּד עֵייל
 שְׁבֻתָא, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח פְּתוּרִיָּה רִיקְנִיָּא, וְתִשְׁרִי
 בְּרַכְתָּא עֲלֵיהּ, כֹּל שְׂאֵר יוֹמֵי דְשֻׁבְתָּא. וּבְהֵאֵי מְלָה,
 אַחֲזִי, וְתִלֵּי מְהִימְנוּתָא לְעִילָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָאֵי מֵאֵן דְּאִשְׁלִים תְּלַת סְעוּדָתֵי
 בְּשֻׁבְתָּא, קָלָא נְפִיק וּמִכְרוֹזָא עֲלֵיהּ, (ישעיה נח) אִזְ
 תְּתַעֲנַג עַל יֵי, דָּא סְעוּדָתָא חֲדָא, לְקַבֵּל (ויקרא רפ"ח ע"ב)
 עֲתִיקָא קְדִישָׁא דְכָל קְדִישִׁין. וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתֵּי אַרְצָךְ,
 דָּא סְעוּדָתָא תְּנַיִנָּא, לְקַבֵּל חֻקְלָא דְתַפּוּחִין קְדִישִׁין.
 וְהֵאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, דָּא הוּא שְׁלִימוֹ דְאִשְׁתְּלִים
 בִּזְעִיר אַפִּין.

וּלְקַבֵּל יֵיהוּ בְּעֵי לְאַשְׁלֵמָא סְעוּדָתֵיהּ, וּבְעֵי לְאַתְעֲנַגָּא
 בְּכֻלְהוּ סְעוּדָתֵי, וּלְמַחְדֵי בְּכָל חַד וְחַד
 מְנִייהוּ, מְשׁוּם דְּאִיהוּ מְהִימְנוּתָא שְׁלִימָתָא. וּבְגִין כֶּךָ,
 שְׁבֻתָא אֲתִיקָר, מִכָּל שְׂאֵר זְמַנִּין וְחַגִּין, מְשׁוּם דְּכָלָא בֵּיהּ
 אִשְׁתַּכַּח, וְלֹא אִשְׁתַּכַּח הָכִי בְּכֻלְהוּ זְמַנֵּי וְחַגֵּי. אָמַר רַבִּי
 חֲזִיָּא, בְּגִין כֶּךָ, מְשׁוּם דְּאִשְׁתַּכַּח כָּלָא בֵּיהּ, אִידְכַּר תְּלַת
 זְמַנִּין. דְּכַתִּיב, (בראשית ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.

וַיִּשְׁבוּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי.
 רַבִּי אֲבָא, (נ"א רב המנונא סבא) כִּד הוּהוּ יְתִיב בְּסֵעוּדַתָּא
 דְּשַׁבְּתָא, הוּי חֲדִי, בְּכָל חַד וְחַד, וְהוּהוּ אָמַר, דָּא
 הִיא סֵעוּדַתָּא קַדִּישָׁא, דְּעֵתִיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכֻלָּא.
 בְּסֵעוּדַתָּא אַחְרָא הוּהוּ אָמַר, דָּא הִיא סֵעוּדַתָּא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְכֵן בְּכֻלְהוּ סֵעוּדַתִּי, וְהוּהוּ חֲדִי בְּכָל חַד וְחַד.
 כִּד הוּהוּ (דף פ"ח ע"ב) אֲשֵׁלִים סֵעוּדַתִּי, אָמַר אֲשֵׁלִמוֹ סֵעוּדַתִּי
 דְּמַהִימְנוּתָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּד הוּהוּ אָתִי לְסֵעוּדַתָּא, הוּהוּ אָמַר הָכִי,
 אֲתִקִּינוּ סֵעוּדַתָּא דְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה, אֲתִקִּינוּ
 סֵעוּדַתָּא דְּמַלְכָּא, וְהוּהוּ יְתִיב וְחֲדִי. כִּד אֲשֵׁלִים סֵעוּדַתָּא
 תְּלִיתָאָה, הוּוּ מְכַרְזִי עָלֶיהָ, אִז תַּתְּעַנַּג עַל יִי וְהִרְפַּבְתִּיךָ
 עַל בְּמַתִּי אַרְצָא וְהִאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַבּוּי, אֵלִין סֵעוּדַתִּי הֵיךְ מִתְתַּקְּנִין.
 אָמַר לֵיהּ, לֵילִיא דְּשַׁבְּתָא, כְּתִיב, וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל
 בְּמַתִּי אַרְצָא. בֵּיהּ בְּלִילִיא, מִתְבָּרְכָא מִטְרוּנִיתָא, וְכֻלְהוּ
 חֲקֵל תַּפּוּחִין, וּמִתְבָּרְכָא פְתוּרִיהּ דְּבַר נָשׁ, וְנִשְׁמַתָּא
 אַתּוּסְפַת, וְהוּא לֵילִיא, חֲדוּה דְּמִטְרוּנִיתָא הוּי. וּבְעֵי בַר
 נָשׁ לְמַחְדֵי בְּחֻדוּתָא, וְלְמִיכַל סֵעוּדַתָּא דְּמִטְרוּנִיתָא.

בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, בְּסֵעוּדַתָּא תְּנַיִנָא, כְּתִיב (ישעיה נח) אִז
 תַּתְּעַנַּג עַל יִי. עַל יִי וְדַאי. דְּהֵהִיא שַׁעְתָּא

אֲתַגְלִיָּא עֵתִיקָא קִדְיִשָּׁא, וְכֻלְהוּ עֲלֵמִין בְּחֻדְוֹתָא,
 וְשְׁלִימוּ וְחֻדְוֹתָא דְעֵתִיקָא עֲבֵדִינָן, וְסֵעוּדְתָא דִילִיָּהּ הוּא
 וְדַאי.

בְּסֵעוּדְתָא תְּלִיתָאָה דְשַׁבְּתָא, כְּתִיב וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחֲלַת
 יַעֲקֹב אָבִיךָ. דָּא הִיא סֵעוּדְתָא דְזֻעִיר אֲפִין,
 דְהוּי בְּשְׁלִימוֹתָא. וְכֻלְהוּ שִׁיתָא יוֹמִין, מִהֶהוּא שְׁלִימוּ
 מִתְּבָרְכָן. וּבְעֵי בַר נָשׁ לְמַחְדֵי בְּסֵעוּדְתִיָּהּ, וְלֹא שְׁלֵמָא
 אֲלִין סֵעוּדְתִי, דְאֵינּוֹן סֵעוּדְתִי מִהֵימְנוֹתָא שְׁלִימְתָא,
 דְזֻרְעָא קִדְיִשָּׁא דִישְׂרָאֵל, דִּי מִהֵימְנוֹתָא עֲלָאָה, דְהָא
 דִילְהוֹן הִיא, וְלֹא דְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת.
 וּבְגִינֵי כַךְ אָמַר, (שמות לא) בִּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזִי, בְּסֵעוּדְתִי אֲלִין, אֲשֶׁתְּמוּדְעוֹן יִשְׂרָאֵל, דְאֵינּוֹן
 בְּנֵי מִלְכָּא. דְאֵינּוֹן מִהֵיכְלָא דְמִלְכָּא, דְאֵינּוֹן בְּנֵי
 מִהֵימְנוֹתָא, וּמֵאֵן דְפָגִים חַד סֵעוּדְתָא מִנֵּיָּהּ, אַחֲזִי
 פְּגִימוֹתָא לְעֵילָא, וְאַחֲזִי גְרִמִּיָּה דְלָאוּ מִבְּנֵי מִלְכָּא עֲלָאָה
 הוּא, דְלָאוּ מִבְּנֵי הֵיכְלָא דְמִלְכָּא הוּא דְלָאוּ מְזוֹרְעָא
 קִדְיִשָּׁא דִישְׂרָאֵל הוּא. וְיַהֲבִין עֲלִיָּהּ חוּמְרָא דְתִלְתַּת מְלִין,
 דִּינָא דְגִיְהָנָם וְגו'.

וְתָא חֲזִי, בְּכֻלְהוּ שְׂאָר זְמַנִּין וְחַגִּין, בְּעֵי בַר נָשׁ לְחַדֵּי,
 וְלְמַחְדֵי לְמַסְכְּנֵי. וְאִי הוּא חַדֵּי בְּלַחְדוּדֵי, וְלֹא יַהֲיִב
 לְמַסְכְּנֵי, עוֹנְשִׁיָּה סְגִי, דְהָא בְּלַחְדוּדֵי חַדֵּי, וְלֹא יַהֲיִב חַדוּ

לְאַחֲרָא. עָלִיָּה כְּתִיב, (מלאכי ב) וַזֵּרִיתִי פָּרֵשׁ עַל פְּנֵיכֶם פָּרֵשׁ חֲגִיכֶם. וְאִי אִיהוּ בְּשִׁבְתָּא חֲדִי, אֶף עַל גַּב דְּלֹא יְהִיב לְאַחֲרָא, לֹא יְהִיב עָלֶיהָ עוֹנָשָׁא, כְּשֶׁאֵר זְמַנִּין וְחֲגִין, דְּכְתִיב פָּרֵשׁ חֲגִיכֶם. פָּרֵשׁ חֲגִיכֶם קָאֵמַר, וְלֹא פָּרֵשׁ שִׁבְתְּכֶם. וְכְתִיב (ישעיה א) חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנֵאָה נִפְשִׁי. וְאֵלּוּ שִׁבְתָּ לֹא קָאֵמַר.

וּבְגִינֵי כֶּךָ כְּתִיב, בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִשׁוּם דְּכָל מְהִימְנוּתָא אֲשֶׁתְּכַח בְּשִׁבְתָּא, יְהִיב לִיה לְבַר נֵשׁ נִשְׁמַתָּ אַחֲרָא, נִשְׁמַתָּ עֲלָאָה, נִשְׁמַתָּ דְּכָל שְׁלִימוּ בָהּ, כְּדוּגְמָא דְּעֲלָמָא דְּאֵתִי. וּבְגִינֵי כֶּךָ אֶקְרִי שִׁבְתָּ. מִהוּ שִׁבְתָּ. שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁמָא דְּאִיהוּ שְׁלִים מְכָל סְטְרוּי.

אֵמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדֵאִי כֶּךָ הוּא. וְוִי לִיה לְבַר נֵשׁ, דְּלֹא אֲשְׁלִים חֲדוּוּתָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא. וּמֵאֵן חֲדוּוּתָא דִּילִיה. אֵלִין תְּלַת סְעוּדָתֵי מְהִימְנוּתָא. סְעוּדָתֵי דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב כְּלִילָן בְּהוּ. וְכִלְהוּ חֲדוּ עַל חֲדוּ מְהִימְנוּתָא שְׁלִימוּתָא, מְכָל סְטְרוּי.

תְּאֵנָא, בְּהֵדִין יוֹמָא מִתְעַטְרָן אַבְהָן, וְכָל בְּנֵין יִנְקִין, מִה דְּלֹאוּ הָכִי בְּכָל שְׁאָר חֲגִין וְזְמַנִּין. בְּהֵדִין יוֹמָא, חֲזִיבִיא דְּגִיְהָנָם נִיחִין. בְּהֵדִין יוֹמָא, כָּל דִּינִין אֲתַכְפִּיין, וְלֹא מִתְעַרִין בְּעֲלָמָא. בְּהֵדִין יוֹמָא אֲוֵרִייתָא מִתְעַטְרָא

בְּעֵטְרִין שְׁלִימִין. בְּהַדִּין יוֹמָא, חֲדוּתָא וְתַפְנוּקָא
אֶשְׁתַּמַּע, בְּמֵאתָן וְחַמְשִׁין עָלְמִין.

תָּא חוּזי, בְּכָל שִׁיתָא יוֹמֵי דְשַׁבְּתָא, כַּד מָטָא שַׁעְתָּא
דְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה, דִּינָא (קנ"ו ע"א) תְּקִיפָא שְׁלֹטָא, וְכָל
דִּינִין מִתְעָרִין. אֲבָל בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא, כַּד מָטָא עֲדָן
דְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה, רַעוּא דְרַעוּיָן אֶשְׁתַּכַּח, וְעֵתִיקָא
קַדִּישָׁא גְלִיָּא רַצוֹן דִּילֵיהּ, וְכָל דִּינִין מִתְכַּפִּיין, וּמִשְׁתַּכַּח
רַעוּתָא וְחֵדוּ בְּכֻלָּא.

וּבַהֲאֵי רַצוֹן, אֶסְתַּלַּק מִשָּׁה, נְבִיאָה מְהִימְנָא קַדִּישָׁא
מֵעֲלָמָא. בְּגִין לְמַנְדַּע, דְּלֹא בְּדִינָא אֶסְתַּלַּק,
וְהָיָא שַׁעְתָּא (דף פ"ט ע"א) בְּרַצוֹן דְעֵתִיקָא קַדִּישָׁא נִפְק
נְשַׁמְתִּיהּ, וְאֶתְטַמַּר בֵּיהּ. בְּגִין כֶּף, (דברים לד) וְלֹא יֵדַע אִישׁ
אֶת קְבֻרְתּוֹ כְּתִיב. מִה עֵתִיקָא קַדִּישָׁא, טְמִירָא מִכָּל
טְמִירִין, וְלֹא יֵדְעִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. אוּף הָכָא, הָאֵי
נְשַׁמְתָּא דְאֶתְטַמַּר בְּהָאֵי רַצוֹן, דְאֶתְגְּלִיָּא בְּשַׁעְתָּא
דְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה דְשַׁבְּתָא, כְּתִיב וְלֹא יֵדַע אִישׁ אֶת
קְבֻרְתּוֹ וְהוּא טְמִיר מִכָּל טְמִירִין דְעֲלָמָא, וְדִינָא לֹא
שְׁלֹטָא בֵּיהּ. זַכָּאָה חוֹלְקִיהּ דְּמִשָּׁה.

תָּאנָא, בְּהָאֵי יוֹמָא, דְאֹרִייתָא מִתְעַטְרָא בֵּיהּ,
מִתְעַטְרָא בְּכֻלָּא, בְּכָל אֵינּוֹן פְּקוּדִין בְּכָל
אֵינּוֹן גְּזֵרִין וְעוֹנְשִׁין, בְּשַׁבְּעִין עֲנַפִּין דְנַהוּרָא, דְזוּהָרִין

מִכָּל סֵטְרָא וְסֵטְרָא. מֵאֵן חָמִי, עֲנַפִּין דְּנַפְקִין מִכָּל עֲנַפָּא
 וְעֲנַפָּא, חֲמִשָּׁא קַיִימִין בְּגוֹ אֵילָנָא, כְּלָהוּ אֲנַפִּין בְּהוּ
 אֲחִידָן. מֵאֵן חָמִי, אֵינּוֹן תִּרְעִין דְּמִתְפַּתְחָן בְּכָל סֵטְרָ
 וְסֵטְרָ, כְּלָהוּ מְזִדְהָרִין וְנִהָרִין, בְּהֵהוּא נְהוּרָא דְנַפִּיק וְלֹא
 פִּסְקָ.

קָל פְּרוּזָא נַפִּיק, אֲתַעְרוּ קַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִין, אֲתַעְרוּ עֲמָא
 קַדִּישָׁא, דְּאֲתַבְּחַר לְעֵילָא וְתַתָּא. אֲתַעְרוּ חֲדוּתָא
 לְקַדְמוֹת מְאָרִיכוֹן. אֲתַעְרוּ בְּחֲדוּתָא שְׁלִימָתָא. אֲזִדְמָנוּ
 בְּתַלְתַּת חֲדוּוֹן, דְּתַלְתַּת אַבְהָן. אֲזִדְמָנוּ לְקַדְמוֹת מְהִימְנוּתָא,
 דְּחֲדוּוּה דְּכָל חֲדוּתָא. זַכָּאָה חוּלְקָכוֹן, יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין,
 בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. דָּא הוּא יְרוּתָא לְכוֹן, מִכָּל
 עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, בֵּינֵי
 וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר ר' יְהוּדָה, הָכִי הוּא וּדְאִי. וְעַל דָּא כְּתִיב זְכוֹר אֶת
 יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְשׁוֹ וּכְתִיב (ויקרא ט) קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי
 קְדוֹשׁ אֲנִי יי'. וּכְתִיב, (ישעיה נח) וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֲנֹג לְקְדוּשׁ
 יי' מְכוֹבֵד.

תְּאֵנָא, בְּהֵאֵי יוֹמָא, כָּל נְשִׁמְתִּיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא, מִתְעַדְנִין
 בְּתַפְנוּקֵי עֲתִיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין.
 וְרוּחָא חָדָא מְעַנוּגָא דְּהֵהוּא עֲתִיקָא קַדִּישָׁא מִתְפִּשְׁטָא
 (הֵהוּא מִתְפִּשְׁט) בְּכָלְהוּ עֲלָמִין, וְסִלְקָא וְנַחְתָּא,

וּמִתְפַּשְׁטָא לְכַלְהוּ בְּנֵי קְדִישִׁין, לְכַלְהוּ נְטוּרֵי אֹרֵייתָא,
 וְנִיחִין בְּנִיחָא שְׁלִים, מִתְנַשֵּׁי מִכְּלָהוּ, כָּל רוּגְזִין, כָּל
 דִּינִין, וְכָל פּוּלְחָנִין קָשִׁין. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ד) בְּיוֹם
 הַנִּיחַ יִי' לָךְ מֵעַצְבְּךָ וּמִרְגִּזְךָ וּמִן הָעֲבוּדָה הַקָּשָׁה.

בְּגִינֵי כַּךְ, שְׁקִיל שַׁבְּתָא לְקַבַּל אֹרֵייתָא, וְכָל דְנָטִיר
 שַׁבְּתָא, כְּאִילוּ נָטִיר אֹרֵייתָא כְּלָא. וְכְּתִיב (ישעיה
 11) אֲשֶׁרִי אֲנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבֶן אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שׁוֹמֵר שַׁבְּתָא
 מִחֲלָלוֹ וְשׁוֹמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע. אֲשַׁתְּמַע, דְּמֵאֵן
 דְנָטִיר שַׁבְּתָא, כְּמֵאֵן דְנָטִיר אֹרֵייתָא כְּלָא.

ר' יוֹדָאי שָׁאִיל לִיהַ לְר' שְׁמַעוֹן, יוֹמָא חַד דְּאֶעְרַע עֲמִיָּה
 בְּאַרְחָא, אָמַר לִיהַ, ר', הָא כְּתִיב (ס"א בְּפֶרֶשְׁתָא דְשַׁבְּתָא)
 בְּפֶרֶשְׁתָא דָּא שַׁבְּתָא, דְּאָמַר יִשְׁעִיָּה, דְכְּתִיב, (ישעיה נו) כֹּה
 אָמַר יִי' לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי וְגו', וְנִתְתִּי
 לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי וְגו'. מַה קָא מִיִּירֵי.

אָמַר לִיהַ, קְפוּטְקָאָה, חֲמַרְךָ קִטְרֵי בְטִיפְסָא, וּנְחִית,
 דְּמָלָה דְּאֹרֵייתָא בְּעֵי צְחוּתָא. אוֹ אִפְכִי לְאַחוּרְךָ,
 וְזִיל אֲבַתְרָאִי, וְתַכְוִוִן לְבָךְ. אָמַר לִיהַ, בְּגִינֵיהַ דְּמַר
 עֲבִידְנָא אַרְחָא, וּבַתְרִיָּה דְּמַר אֶסְתָּפֵּל בְּשַׁכְּינְתָּא.

אָמַר לִיהַ, תָּא חֲזִי, מָלָה דָּא הָא אוּקְמוּהַ חֲבַרְיָא, וְלָא
 פְּרִישׁוּ מָלָה. כֹּה אָמַר יִי' לְסָרִיסִים. מֵאֵן סָרִיסִים.
 אֵלִין אֵינּוֹן חֲבַרְיָא, דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאֹרֵייתָא, וּמְסָרְסִי

גְּרַמֵּיהוּ כָּל שִׁיתָא יוֹמִין דְּשַׁבְּתָא, וְלַעָאן בְּאוֹרֵייתָא,
 וּבְלִילֵיא דְּשַׁבְּתָא מְזֻרְזֵי גְּרַמֵּיהוּ בְּזוּגָא דְּלֵהוֹן, מְשׁוּם
 דִּידְעֵי רְזָא עֲלָאָה, בְּשַׁעְתָּא דְּמִטְרוֹנִיתָא אֲזֵדְהוּגַת
 בְּמַלְכָּא.

וְאֵינּוֹן חֲבַרְיָא דִּידְעֵין רְזָא דָּא, מְכוּוֹנִין לְבִייהוּ
 לְמַהִימְנוּתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן וּמִתְבָּרְכָאן בְּאֵיבָא
 דְּמַעִיהוֹן בְּהֵוּא לִילֵיא. וְדָא הוּא דְּכְתִיב, אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ,
 כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית לו) וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר.

וְאֶקְרוּן סְרִיסִים וְדָא, בְּגִין לְחַפָּאָה לְשַׁבְּתָא לְאֲשַׁכְּחָא
 רַעוּא דְּמֵאֲרִיהוֹן, דְּכְתִיב וּבִחְרוּ בְּאֲשֶׁר חֲפָצְתִּי.
 מֵאֵי בְּאֲשֶׁר חֲפָצְתִּי. דָּא זְוּגָא דְּמִטְרוֹנִיתָא. וּמְחֻזְיָקִים
 בְּבִרְיָתִי, כִּלְא חֵד, בְּבִרְיָתִי סְתָם. זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְּמֵאן
 דְּאֵתְקַדְּשׁ בְּקְדוּשָׁה דָּא, וְיִדְע רְזָא דָּא.

תָּא חֻזִי, כְּתִיב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל
 (דף פ"ט ע"ב) מְלֵאכְתֶּךָ וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו', כָּל
 מְלֵאכְתֶּךָ, בְּאֵינּוֹן שִׁיתָא יוֹמֵי עֲבִידְתִּיהוּ דְּבְנֵי נְשָׂא
 וּבְגִין הָאֵי מְלָה. לָא מְזֵדְהוּגֵי חֲבַרְיָא, בַּר בְּזִמְנָא דְּלָא
 יִשְׁתַּכַּח מֵעֲבִידְתִּיהוּ דְּבְנֵי נְשָׂא, אֲלָא עֲבִידְתִּיה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וּמֵאֵי עֲבִידְתִּיה. זְוּגָא דְּמִטְרוֹנִיתָא, לְאֶפְקָא
 נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין לְעֲלָמָא.

וּבְגִין כֶּךָ, בְּהָאֵי לִילֵיא חֲבַרְיָא מִתְקַדְּשֵׁי בְּקְדוּשָׁה

דְּמֵאֲרִיהוֹן, וּמְכוּוֹנֵי לְבֵייהוּ, וְנִפְקֵי בְּנֵי מַעְלֵי, בְּנֵין
 קְדִישִׁין, דְּלֹא סָטָאן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, בְּנֵין דְּמַלְכָּא
 וּמְטְרוֹנִיתָא. וְעַל אֲלִין כְּתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ
 אֱלֹהֵיכֶם, לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְדָאֵי. בְּגִין דְּאֲלִין אֶקְרוּן בְּנֵין
 דִּילֵיהּ, בְּנֵין לְמַלְכָּא וּלְמְטְרוֹנִיתָא.

וְהָא דַּעֲתִייהוּ דְּחִבְרֵיָא דִּידְעִין רוּזָא דָּא, בְּדָא מִתְדַבְּקוּ.
 וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרוּן בְּנֵין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהַנִּי
 אֵינּוּן דְּעֵלְמָא מִתְקַיְמָא בְּגִינֵיהוּ. וְכַד סְלִיק עֲלֵמָא
 בְּדִינָא, אִסְתְּפֵל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֵינּוּן בְּנוֹי, וּמְרַחֵם
 עַל עֲלֵמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (ירמיה ב) כֹּלָה זֹרַע אֲמַת. זֹרַע
 אֲמַת וְדָאֵי. מַהוּ אֲמַת. עֲזֻקָּא קְדִישָׁא שְׁלִימַתָּא. כִּמְה
 דָּאֵת אֲמַר (מיכה ז) תִּתֵּן אֲמַת לִיעֻקֵּב. (אֲמַת דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא)

וְכֹלָא חַד. וּבְגִינֵי כֶּךָ, זֹרַע אֲמַת וְדָאֵי.

אֲמַר לֵיהּ ר' יוֹדָאֵי, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְּשִׁדְרַנִּי הַכָּא, בְּרִיךְ
 רַחֲמֵנָא, דְּהָא מַלְּהָ דָּא שְׂמַעְנָא מְפוּמָּךְ. בְּכַה רַבִּי
 יוֹדָאֵי. אֲמַר לֵיהּ ר' שְׂמַעוֹן, אֲמַאי קָא בְּכִית. אֲמַר לֵיהּ,
 בְּכִינָא, דְּאֵימִנָא דְּווי לְאֵינּוּן בְּנֵי עֲלֵמָא, דְּאֶרְחִיהוֹן
 כְּבַעֲרִי, וְלֹא יִדְעִי וְלֹא מְסַתְּפֵלִי, דְּטַב לוֹן דְּלֹא
 אֶתְבְּרִיאֵו. וְוִי לְעֵלְמָא כַּד יְפוּק מִרְ מִנֵּיהּ, דְּמֵאן יִכִּיל
 לְגַלָּאָה רְזִין, וּמֵאן יִנְדַּע לוֹן, וּמֵאן יִסְתְּפֵל בְּאֶרְחֵי
 אֲוֵרִיתָא.

אָמַר לִיה, חַיִּיךָ, לִית עֲלֵמָא אֱלָא לְאִינוּן חֲבַרְיָא,
 דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא וַיִּדְעִין סְתִימִי אוּרִייתָא.
 וַדַּאי בְּקִשׁוּט גָּזְרוּ חֲבַרְיָא עַל עֲמָא דְּאַרְעָא, דְּמַחְבְּלִין
 אֲרַחֲיִיהוּ, וְלֹא יִדְעִין בֵּין יְמִינָא לְשִׁמְאַלָּא, דְּהָא אִינוּן
 כְּבַעֲיָרִי, דְּיָאוּת לְמַעְבַּד בְּהוּ דִּינָא, אֲפִילוּ בְּיוֹם
 הַכַּפּוּרִים. וְעַל בְּנֵייהוּ כְּתִיב, (הושע ב) כִּי בְנֵי זְנוּנִים הֵמָּה,
 בְּנֵי זְנוּנִים מִמֶּשׁ.

אָמַר לִיה, ר', הָאִי קָרָא בְּעֵי לְאַתְיִישְׁבָּא בְּאַרְחוּי. כְּתִיב
 (ישעיה נב) וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב
 מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֲתֵן לוֹ. אֲתֵן לָהֶם מִבְּעֵי לִיה,
 מַהוּ אֲתֵן לוֹ.

אָמַר לִיה, תָּא חַזִּי, וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי, מַהוּ בֵּיתִי. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר (במדבר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא. (שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲקָרִי בֵּית) וּבְחֻמוֹתַי, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (ישעיה סב) עַל
 חֻמוֹתֶיךָ יְרוּשָׁלַם הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים יָד וְשֵׁם, כְּלוּמַר
 דִּישְׁלַפּוֹן נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין מְדוּכְתָּא דָּא. וְהָהוּא יָד, חוּלְק
 בְּאַשְׁלָמוּתָא. טב, מְלִיא מְבַנִּין וּמִבְּנָתָן. שֵׁם עוֹלָם אֲתֵן
 לוֹ, לְהָהוּא חוּלְק שְׁלִים. אֲשֶׁר לֹא יִכְרַת לְדָרֵי דָּרִין. דְּבַר
 אַחַר אֲתֵן לוֹ לְהָהוּא דִּידַע רְזָא דְּמַלְּהָ, וַיִּתְּכוּוֹן בְּמָה דְּבַעֲי
 לְכוּנָא.

תו אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, כְּתִיב, (שמות לד) לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל

מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּלֹא אֶתְחַזִּי
 דִּינָא בְּהַאי יוֹמָא. וְאֵי תִימָא הָא לְגַבוּתָה סְלֵקָא. בְּכֹל
 מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם קָאמַר, וְלֹא לְגַבוּתָה. וְהָהוּא דִּסְלֵקָא לְגַבוּתָה,
 לְאַכְפִּיָּא לְדִינָא אַחֲרָא סְלֵקָא. דִּתְנִינֵן, אֵית אִשָּׁא אַכְלָא
 אִשָּׁא. וְאִשָּׁא דְּמַדְבַּחָא, אַכְלָא אִשָּׁא אַחֲרָא.

וּבְגִינֵי כֹד, אֶתְגַּלִּיָּא עֵתִיקָא קְדִישָׁא בְּהַאי יוֹמָא, מִכָּל
 שְׂאֵר יוֹמִין. וּבְזִמְנָא דְּאֶתְגַּלִּיָּא עֵתִיקָא, לֹא
 אֶתְחַזִּי דִּינָא כָּלֵל. וְכֹל עֲלֵאִין וְתַתְּאִין מִשְׁתַּפְּחִין
 בְּחֻדוּתָא שְׁלִימָתָא, וְדִינָא לֹא שְׁלֵטָא.

תַּאנָּא, כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי' אֶת
 הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. שֵׁשֶׁת יָמִים וְדַאי, וְלֹא
 בְּשֵׁשֶׁת. וְהֵנִי יוֹמִין קְדִישִׁין עֲלֵאִין, אֶקְרוּן יוֹמֵי דְשִׁמָּא
 קְדִישָׁא אֶתְכַלִּיל בְּהוּ, וְאֵינֹן אֶתְכַלִּילֵן בֵּיהּ. זַכָּאָה
 חוֹלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת, עֲלֵייהוּ כְּתִיב, (דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בֵּיִי
 אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כּוֹלְכֶם הַיּוֹם.

כִּכְד אֶת אַבִּיךָ וְאֶת אִמְךָ. רַבִּי חֲזִיָּא פְתַח,
 (בְּרַאשִׁית ב') וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן וְגו'. וְנָהָר, דָּא
 נְבִיעוּ דְּמִבּוּעָא, דְּנִפְיָא תְּדִיר וְלֹא פִסְקָא. וּמִנְהָרָא
 דְּמִבּוּעָא דָּא, אֶתְשַׁקֵּיָּא כָּל גְּנֻתָא דְּעֵדֶן. וְהָהוּא נְהָרָא
 דְּמִבּוּעָא קְדִישָׁא, אֶקְרִי א"ב. מֵאֵי טַעֲמָא. מִשּׁוּם דְּאִיהוּ
 נְבִיעָא לְאַתְזָנָא לְגֻנְתָּא.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, עֵדֶן מִמֶּשׁ אֶקְרִי אָב. מִשׁוּם דְּהָאֵי עֵדֶן,
 מִשְׁתַּכַּח מִהֵהוּא אֶתֶר, דְּאֶקְרִי אֵין. וּבְגִינֵי כַּךְ, אֶקְרִי
 אָב. וְהָאֵ אֻקְיַמְנָא, מֵאֶתֶר דְּשָׂאֲרֵי לְאֶתְמִשְׁכָּא כִּלְא,
 אֶקְרִי אֶתֶה, וְאֶקְרִי אָב. כַּמָּה (עיין סוף הספר גי' מספר לבנת הספיר)

דְּאֶתֶ אָמַר, (ישעיה סג) כִּי אֶתֶה אֲבִינוּ.

ר' אֶלְעָזָר אָמַר, כִּפִּד אֶת אֲבִיךָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וְאֶת אֲמִךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֶת אֲבִיךָ, אֶת דִּיִּיקָא,
 לְאֶכְלָלָא שְׂכִינְתָא (דְּבַר אַחַר עִילָאָה). רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כִּפִּד
 אֶת אֲבִיךָ, סְתָם. וְאֶת אֲמִךָ, סְתָם. דְּהָא כִּלְא הוּה
 בְּמַנְיָנָא. אֶת, לְרַבּוֹת כֹּל מַה דְּלְעִילָא וְתַתָּא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָאֵי דְּאָמַר רַבִּי אֲבָא, מֵאֶתֶר דְּשָׂאֲרֵי
 לְאֶתְמִשְׁכָּא כִּלְא, אֶקְרִי אֶתֶה, שְׂפִיר. דְּהָא
 אוֹלִיפְנָא, הֵהוּא דְּטַמִּיר וְלֹא אֵית בֵּיה שִׁירוּתָא, קָרִינָן
 הוּא. מֵאֶתֶר (ויקרא ב', ע"א וע"ב, ר"ץ ע"א) דְּשִׁירוּתָא אֶשְׁתַּכַּח,
 קָרִינָן אֶתֶה. וְאֶקְרִי אָב. וְכִלְא חַד. בְּרִיךְ שְׁמִיה לְעֵלָם
 וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא אָמֵן.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, וְדָאֵי כִּלְא חַד. כִּפִּד אֶת אֲבִיךָ, דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֶת אֲמִךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
 דְּהָא תְּנֹן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לִיִּי
 אֱלֹהֵיכֶם, הֵהוּא אֶתֶר דְּאֶקְרִי בָּנִים. וּבְגִינֵי כַּךְ סְתִימָא
 דְּמִלָּה, כִּפִּד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אֲמִךָ, לְאֶכְלָלָא כִּלְא,

דְּלַעֲיִלָּא וְתַתָּא. ר' יִצְחָק אָמַר, לְאַכְלִלָּא בֵּיהּ רַבִּיהּ,
 דְּהוּא אָעִיל לֵיהּ לְעַלְמָא דְאַתִּי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכֻלָּא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי.

תַּאנָּא, בְּהַנִּי חֲמִשׁ אַמִּירֹן, כְּלִיל כְּלָא. בְּהַנִּי חֲמִשׁ
 אַמִּירֹן, אַתְּגְלִיפּוּ חֲמִשׁ אַחַרְנִין, וְדַאי חֲמִשׁ גּוּ
 חֲמִשׁ. הָא כִּי צַד. אָנְכִי יִי אֱלֹהֵיהּ, (פ"ד ע"ב) לְקַבֵּל לָא
 תַרְצַח. דְּתַנִּינֵן, (אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה) תַרִּין
 אֵלִין, בְּכֻלָּא חֲדָא אַתְּכְּלִילֵן, דְּמֵאן דְּקָטִיל, אֲזַעִיר
 דְּמוּתָא וְצַלְמָא דְּמֵאֲרִיהּ. דְּכְתִיב, (בראשית ט) פִּי בְּצַלְמֵם
 אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וְכְתִיב (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַפָּסֵא
 דְּמוּת כְּמֵרָאָה אָדָם.

אָמַר ר' חֲזִיָּא, כְּתִיב (בראשית ט) שִׁפְךָ דַּם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוּ
 יִשְׁפֹךְ וְגו', (שִׁפְךָ דַּם הָאָדָם) מֵאן דְּשִׁפִּיךְ דְּמָא, כְּאֵלוֹ
 אֲזַעִיר דְּמוּתָא וְצַלְמָא דְּלַעֲיִלָּא, כְּלוּמַר, לָא אֲזַעִיר
 דְּמוּתָא דָּא, אֶלָּא דְּמוּתָא אַחֲרָא, מִשְׁמַע דְּכְתִיב שִׁפְךָ דַּם
 הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוּ יִשְׁפֹךְ. בְּאָדָם עֲלָאָה, מָטִי הַאי
 פְּגִימוּתָא, מִהֵהוּא דְּמָא דְּאוּשִׁיד. מֵאֵי טַעְמָא. מִשּׁוּם פִּי
 בְּצַלְמֵם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וּבְגִין כֹּף, הָא בְּהָא תְּלִיא.
 לָא יְהִיָּה לָךְ, לְקַבֵּל לָא תַנְאָף דָּא מִשְׁקַר בְּשִׁמָּא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַתְרָשִׁים בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ.
 וּבְדָא, כְּמָה וְכְמָה חוּבִין וְגִזְרִין וְעוֹנְשִׁין, תְּלִיין. וּמֵאן

דְּמִשְׁקָר בְּהֵאֵי, מִשְׁקָר בֵּיהּ בְּמִלְפָּא, דְּכְתִיב, (הושע ה) בִּיִּי
בְּגָדוּ כִּי בְּנִים זָרִים יִלְדוּ. וְכְתִיב לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא
תַעֲבֹדֵם, וְהָא בְּהָא תִּלְיָא.

לֹא תִשָּׂא לְקַבֵּל לֹא תִגְנוּב. וְכְתִיב (משלי כט) חוֹלֵק עִם גֹּנֵב
שׁוֹנֵא נִפְשׁוֹ אֵלֶּה יִשְׁמַע וְלֹא יִגִּיד. וְדֵאֵי הָא בְּהָא
תִּלְיָא, דְּהָא גֹנֵבָא לְדָא אֲזַדְמֵן, לְאוּמָאָה בְּשִׁקְרָא. מֵאֵן
דְּעֵבִיד דָּא, עֵבִיד דָּא.

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, לְקַבֵּל לֹא תַעֲנֶה בְרַעְךָ עַד שִׁקְרָא.
דְּאִמַר ר' יוֹסִי, שַׁבַּת סִּהְדוּתָא אֲקָרִי. וּבְעֵי בַר נִשְׁ
לְסִהְדָא עַל הָא דְּכְתִיב כִּי שִׁשַּׁת יָמִים עָשָׂה יְי' וְגו'.
וְשַׁבַּת כִּלְלָא (נ"א סִּהְדוּתָא) דְּכִלְלָא. וְאִמַר ר' יוֹסִי, מֵאֵי
דְּכְתִיב, (מיכה ז) תִּתֵּן אִמָּת לִיעֶקֶב, כְּמָה דְּאֵת אִמַר (שמות לא)
וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, וּמֵאֵן דְּאִסְהִיד שִׁקְרָא,
מִשְׁקָר בְּשַׁבַּת, דְּהֵיא סִּהְדוּתָא דְּקָשׁוּט, וּמֵאֵן דְּמִשְׁקָר
בְּשַׁבַּת, מִשְׁקָר בְּאוֹרֵייתָא כִּלְלָא. וּבְגִין כֶּךָ, הָא בְּהָא
תִּלְיָא.

כִּפֵּד אֶת אֲבִיךָ, לְקַבֵּל לֹא תַחֲמַד אֶשֶׁת רַעְךָ. וְאִמַר ר'
יְצַחְקוּ, כִּפֵּד אֶת אֲבִיךָ, אֲבִיךָ מִמֶּשׁ. דְּהָא מֵאֵן
דְּחָמִיד אֶתְתָּא, וְאוּלִיד בַּר, הֵהוּא בַר אוֹקִיר לְאַחְרָא,
דְּלֹא (דף צ' ע"ב) אָבוּי. וְכְתִיב כִּפֵּד אֶת אֲבִיךָ וְגו', לֹא תַחֲמַד
בֵּית רַעְךָ, שְׂדֵהוּ. וְכְתִיב הֲכָא, עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְי'

אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לְךָ. הַהוּא דִּי־הֵב לְךָ, יְהֵא דִּילְךָ, וְלֹא תַחֲמֹד
אֲחֵרָא. וְדַאי הָא בְּהָא תִּלְיָא.

וְאֵלֵין חֲמִשׁ קְדַמָּאֵי, כְּלִילָן חֲמִשׁ אַחֲרָנִין. וּבְגִינֵי כַּף,
(דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוֹ. דְּכֻלָּא אֲתַעְבִּיד
יְמִינָא. וְעַל דָּא, בַּחֲמִשָּׁה קָלִין אֹרִייתָא אֲתִייהִיבַת. אָמַר
ר' יְהוֹדָה, כְּלָהּוּ הָווּ חֲמִשׁ גּוֹ חֲמִשׁ. לְקַבְּלִיהוֹן חֲמִשָּׁה
חֹמְשֵׁי תוֹרָה.

תַּאֲנִי ר' אֶלְעָזָר, בְּאֵלִין עֶשֶׂר אַמִּירָן, אֲתַגְּלִיפוּ כָּל
פְּקוּדֵי אֹרִייתָא, גְּזִירִין וְעוֹנָשִׁין. דְּכִיָּא וּמְסֹאֲבָא.
עַנְפִין וְשָׂרְשִׁין. אֵילָנִין וּנְטִיעִין. שְׂמִיָּא וְאַרְעָא. יְמָא
וְתַהוּמֵי. דְּהָא אֹרִייתָא שְׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי, מַה
שְׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַגְּלִיף בְּעֶשֶׂר אַמִּירָן, אוּף
אֹרִייתָא אֲתַגְּלִיפָא בְּעֶשֶׂר אַמִּירָן. אֵלִין עֶשֶׂר אַמִּירָן
אֵינּוֹן שְׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֹרִייתָא כְּלָא שְׂמָא חַד
הוּי, שְׂמָא קְדִישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמֶּשׁ.

זְכָאָה חוֹלְקִיָּה, דִּמְאֵן דְּזָכִי בָּהּ. מְאֵן דְּזָכִי בְּאֹרִייתָא, זְכִי
בְּשְׂמָא קְדִישָׁא. (דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמֶּשׁ) ר' יוֹסִי אָמַר,

בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמֶּשׁ זְכִי, (ס"א וּבְנִסַּת יִשְׂרָאֵל) דְּהָא הוּא
וְשְׂמִיָּה חַד הוּא, בְּרִיךְ שְׂמִיָּה לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין אָמֵן.
(שמונת ב) לֹא תַעֲשׂוּן אֲתִי אֱלֹהֵי כֶּסֶף וְאֱלֹהֵי זָהָב. אָמַר ר'
יוֹסִי, (דְּבַר אַחַר לֹא גְרָסִין מֵאֵי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּכַתִּיב.) (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף

וְלִי הַזְהָב, אַף עַל גַּב דְּלִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזְהָב, לֹא תַעֲשׂוּן
אֹתִי, אֹתִי: כְּלוּמַר אוֹתִי.

אָמַר ר' יִצְחָק, כְּתִיב (ירמיה י') מֵאִין כְּמוֹךְ יִי' גְּדוֹל אֶתָּה
וְגְדוֹל שְׁמֶךָ בְּגְבוּרָה וְגו', (גְּדוֹל אֶתָּה וְגְדוֹל שְׁמֶךָ) גְּדוֹל
אֶתָּה, הֵינּוּ לִי הַכֶּסֶף. וְגְדוֹל שְׁמֶךָ בְּגְבוּרָה, הֵינּוּ וְלִי
הַזְהָב. אֵלֶיךָ תָּרִין גְּוֹנִין לֹא מִתְחַזְּיִין, וְלֹא מִתְפָּאֲרִין, בְּרַ
כַּד אֵינּוּן גְּלִיפִין בְּאֶתֶר חַד, בְּאֵן אֶתֶר אֶתְגְּלִיפּוּ.
בְּיִשְׂרָאֵל. כֹּאן אֶתְחַזֵּן גְּוֹנִין לְאֶתְפָּאֲרָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר
(ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֲרָא.

ר' יְהוּדָה פִּתַּח, (ישעיה סא) שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בְּה' תִּגַּל נַפְשִׁי
בְּאֱלֹהֵי וְגו', זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, מֵעַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, דְּחֲדוּוּתָא וְתַפְנוּקָא דְּלֵהוֹן
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּי'. כִּיּוֹן דְּאָמַר
בִּי', אִמַּאי כְּתִיב בְּאֱלֹהֵי. אֶלָּא הֵכִי אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, אִי
בְּרַחֲמֵי אֲתֵי עָלְנָא, שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּי'. אִי בְּדִינָא, תִּגַּל
נַפְשִׁי בְּאֱלֹהֵי.

מֵאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּאֵלֶיךָ בִּיהַ אֶתְגְּלִיפּוּ, דְּכְתִיב, (ישעיה
סא) כִּי הִלְבִּישְׁנִי בְּגָדֵי יִשְׁע. מַהוּ בְּגָדֵי יִשְׁע. גְּוֹנִין,
דְּאֶתְגְּלִיפּוּ לְאֶסְתְּפִלָּא בִּיהַ. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שמואל ב כב)
יִשְׁעוּ וְגו' אֶל יִי'. יִשְׁע אֶסְתְּפִלוּתָא הוּא. מֵאֵן דְּבַעֲי
לְאֶסְתְּפִלָּא בִי, בְּגְוֹנִין דִּילִי יֶסְתְּפֵל. מֵאִי טַעְמָא. מְשׁוּם

דְּכַתִּיב, ^(ישעיה סא) מֵעִיל צְדָקָה יַעֲטֵנִי, צְדָקָה מִמֶּשׁ,
 דְּגוּוֹנִין בֵּיהּ אֲתַגְּלִיפוּ. כַּחֲתָן יִכְהֵן פֶּאֶר, הָא גּוּוֹנָא חַד.
 וְכַפְלָה תַעֲדָה פְּלִיָּה, הָא גּוּוֹנָא אַחְרָא. וְכַד גּוּוֹנִין
 מִתְחַבְּרִין, בֵּיהּ שַׁעֲתָא אֲתַחֲזִיין, וְכֻלְהוּ תְּאִיבִין לְאַחֲזָאָה,
 וְלֹאֲסַתְּכֻלָּא בֵּיהּ.

ר' יוסי אָמַר, שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בֵּינִי, תְּרִין חֲדוּוֹן. בֵּינִי: בְּרַחֲמֵי.
 תַּגְּלֵן נַפְשִׁי, הָא ^(חד חדוה) בְּדִינָא. אָמַר ר' יְהוּדָה, בְּכֻלָּא
 חֲדוּהָ עַל חֲדוּהָ. וְחֲדוּהָ דְצִיּוֹן, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַחֲזָאָה לְיִשְׂרָאֵל, בְּחֲדוּוֹתָא יִתִּיר מְכֻלָּא, דְּכַתִּיב, ^{(ישעיה}
^{לד)} וּפְדוּיִי יי' יְשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרֶנֶה וְגו', וּפְדוּיִי יי'
 יְשׁוּבוּן, הָא חַד. וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרֶנֶה, הָא תְּרִי. וְשִׁמְחַת עוֹלָם
 עַל רֵאשִׁים, הָא תְּלַת. שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיִגוּ, הָא אַרְבַּע.
 לְקַבְּלֵיהוֹן דְּאַרְבַּע זְמַנִּין דְּאַתְפְּזֵרוּ יִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמְמֵיָא.
 וְכַדִּין כְּתִיב ^(ישעיה יב) וְאַמְרַתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיי' קְרָאוּ
 בְּשִׁמוֹ וְגו'.

השלמה מזהשמטות (סימן ב)

וְאֵלוֹ הֵם יי"ב פְּקוּדִין. א' יְחוּד יי'. ב' לְיִרְאָה אֵת יי'. ג'
 לְמַנְדֵּע דְּאֵית דִּיין וְאֵית אַגְר טָב וְכו'. ד' לְקַדְּשׁ
 אֵת יי'. ה' לְהַתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם שְׁחַרִּית מְנַחֵה עַרְבִית. ו'
 לְעִסוּק בְּתוֹרָה. ז' לְמוֹל אֵת הַבֶּן. ח' קַדְּשׁ לִי כָּל בְּכוֹר. ט'
 תְּפִלִּין. י' צִיצִית. י"א מְזוּזָה. י"ב לְמַסּוֹר נַפְשׁוֹ בְּדַבְּקוֹת

(ד). אֱלוֹהִים י"ב פְּקוּדֵי שְׁמוֹר. א' דָּלָא לְמִיָּהֵב רַבּוּ
 לְעִבּוּדָה זָרָה. ב' דָּלָא לְמַבְנֵי מַגְדֵּל לְעִבּוּדָה זָרָה. ג' אֵל
 תִּפְנוּ וְגו' (שלא) לְהִרְהוֹר אַחֲרֵיהֶם. ד' לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם. ה'
 דָּלָא לְאַתְכַּפֵּיִיא, דִּהֵיִינוּ לֹא תַעֲבֹדֵם. ו' דָּלָא לְהַחֲלִיף
 יְחוּדָא דְמֵאֲרִיָּה דִּהֵיִינוּ הַהֲמִיר. ז' דָּלָא לְהִרְהָרָא, דִּהֵיִינוּ
 לֹא תִתּוּרוּ וְגו'. ח' שְׁלֹא לְשֹׂאֵל בְּאוֹב. ט' שְׁלֹא לְשֹׂאֵל
 בְּיַדְעוּנֵי. י' שְׁלֹא לְדְרוֹשׁ אֶל הַמֵּתִים. י"א דָּלָא לְמַעֲבֹד
 חֲרָשִׁין דִּהֵיִינוּ וְחוּבְר חֶבֶר. י"ב וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵים שְׁלֹא

תּוֹכִירוּ: (עד כאן מדהשמטות)

(שמות ב) וַיִּדְבֹר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. כָּל הַדְּבָרִים,
 כָּלֵלָא דָא, הוּא כָּלֵלָא דְכָלָא, כָּלֵלָא דְלַעֲיֵלָא וְתַתָּא.
 אַנְכִי, רְזָא דְעֵלְמָא עֲלָאָה, בְּרִזָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא יְה"ו.
 אַנְכִי, אַתְגְּלִיא וְאַתְגְּנִיזוּ. אַתְגְּלִיא בְּרִזָא קְדִישָׁא
 דְכְּרִסְיָא, דְסִיְהָרָא קְיִימָא בְּשְׁלִימוּ כַּחְדָא, כַּד שְׁמִשָׁא
 שְׁלֵטָא, וְסִיְהָרָא אַתְנַהֲרִית, וְלִית לָהּ שְׁבַחָא, בַּר שְׁבַחָא
 דְנַהוּרָא דְנַהֲרִיר עֲלָה. (דף צ"א ע"א)

אַנְכִי, בְּאַשְׁלָמוֹת רְזִין דְשְׁלִימוּ דְכּוֹרְסִיָּא לְתַתָּא,
 וְאַסְתְּלָקוּ חִיּוֹן קְדִישִׁין, וְאַיְהִי אַתְתְּקַנַּת
 בְּתַקּוּנָהָא. וְכַד אִיְהִי שְׁפִירָא בְּחִיזוּ, וּבְעֵלָה אֲתִי לְגַבְהָא,
 כְּדִין אֲקָרִי אַנְכִי.

אַנְכִי, רְזָא דְכָלָא כַּחְדָא, בְּכָלֵלָא דְכָל אַתּוּן, בְּשְׁבִילֵי

אורייתא, דנפקו מגו רזא עלאה, בהאי אנכי, תליין
 רזין עלאין ותתאין. אנכי, רזא למיהב אגר טב
 לצדיקיא, דקא מחפן ליה ונטרי פקודי אורייתא, בהאי,
 אית לון בטחונא פדקא חזי לעלמא דאתי, וסימניך
 אני פרעה. (בראשית מא)

אנכי ולא יהיה לך, אתמר ברזא דאורייתא, ודא איהו
 זכור ושמור. אנכי, רזא סתימא וגניז, בכל אינון
 דרגין דעלמא עלאה, בכללא חדא. וכיון דאתמר אנכי,
 אתחבר פלא פחדא, ברזא חדא.

אנכי, רזא דתרין פרסוון. אני יי דכורסיא אחרא (נ"א אני
 פורסיא חדא. כ, פורסיא אחרא עלאה.)

אנכי, דקא אתדכי מקדשא, ונוכראה לא אתקרב
 בהדיה, ומקדשא נהיר בלחודוי, דקא אתבטל
 בהיא שעטא יצר הרע מעלמא, וקודשא בריך הוא
 אסתלק ביקריה בלחודוי, וכדין אתמר אנכי יי' אלהיך.
 רזא שלים, בשמא קדישא. א': ליחדא רזא דשמא
 קדישא בדרגוי, למהוי חד. בגין דרזא דיליה איהו ו'.
 נ': רזא למדחל מקודשא בריך הוא, ולמנדע דאית דין
 ואית דיין, ואית אגר טב לצדיקיא ופורענות
 לרשיעיא, בגין דרזא דיליה ה' תתאה.

כ': לקדשא שמא קדישא בכל יומא, לאתקדשא

בְּדַרְגִּין קִדְּשִׁין, וְלִצְלָאָה צְלוֹתָא לְגַבִּיָּה בְּכָל זְמַנָּא,
 לְאַסְתִּלְקָא כְּתָרָא עֲלָאָה, רְזָא דְכּוֹרְסִיָּא עֲלָאָה, עַל גַּבִּי
 חִיוּן עֲלָאִין, כְּדָקָא יְאוּת, וְרְזָא דִילִיָּה ה' עֲלָאָה.

י': לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּאוּרִיָּתָא יִמְמָא וְלִילִי, וְלִמְגִזֵּר גְזִירוֹ,
 בְּרְזָא לְתַמְנִיָּא יוּמִין, וְלִקְדִּשָׁא בְּכָרָא. וְלִאֲנַחָא
 תְּפִילִין וְצִיצִית וּמְזוּזָה. וְלִמְמָסֵר נַפְשָׁא לְגַבִּי קוּדְשָׁא
 בְּרִידָה הוּא, וְלִאֲתַדְבָּקָא בֵּיהּ. אֵלִין אֵינּוּן תְּרִיסֵר פְּקוּדִין
 עֲלָאִין, דְּכְלִילִין רַל"ו פְּקוּדִין אַחַרְנִין דְּאֵינּוּן בְּרְזָא
 דְּאֲנָכִי, כְּלָלָא דְזִכּוֹר. וְאֵת דָּא, לָא אֲתַחֲלָף בְּאַתֵּר אַחֲרָא
 דָּא, בְּגִין דְּאִיְהִי י', רְזָא עֲלָאָה, כְּלָלָא דְּאוּרִיָּתָא,
 וּבְאֵלִין תְּרִיסֵר, אֵית תְּרִיסֵר מְכִילִין דְּרַחֲמִי, דְּתַלְיִין
 מְנִיָּהוּ, וְחַד דְּשִׁלְטָא לְמַהוּי תְּלִיסֵר.

לֹא יִהְיֶה לְךָ, רְזָא דְשִׁמּוֹר, בְּתַלְתַּת מָאָה וּשְׁתֵּין וְחֲמִשׁ
 פְּקוּדֵי אוּרִיָּתָא. ל': רְזָא דְלֹא לְמִיָּהֵב יְקָר וּרְבוּ
 לְאַלְהָא אַחֲרָא. ל': מְגִדְלָא דְפִרְחָא וְסָלִיק בְּאוּרִיא, דְלֹא
 יִסְטִי לְבָא, לְמַבְנֵי לָהּ לְאַלְהָא אַחֲרָא, כְּמָה דְאֵית רְזָא,
 דְּבוּנָא מְגִדְלָא. (לְאַלְהָא אַחֲרָא) ל': דְלֹא לְמַפְנֵי
 בְּדִיוּקְנָא דְעֵבוּדָה זָרָה, דְלֹא לְהִרְתָּרָא אַבְתָּרָהָא, דְלֹא
 לְסַגְדָּא, וְלֹא לְאַכְפִּיָּא גְרַמִּיָּה לְאַלְהָא אַחֲרָא.

א': דְלֹא לְחַלְפָּא יְחוּדָא דְמַרְיָה, בְּגִין טַעוּן אַחַרְנִין. א':
 דְלֹא לְהִרְתָּרָא דְאֵית לְאַלְהָא אַחֲרָא בַר מְנִיָּה. א':

דְּלֹא לְמִסְטִי בְּתֵר בִּיּוֹדִין וּדְכוּרוֹ, בְּרוּא דְדִיּוֹקְנָא דְאָדָם,
 וְלֹא בְדִיּוֹקְנָא אַחֲרָא. א': דְּלֹא לְמִשְׁאֵל מִן מִתִּיבָא, וְלֹא
 לְמַעַבְד חֲרָשִׁין. א': דְּלֹא יוֹמֵי בְּפוּמוֹי, בְּשִׁמְא דְאֵלֶּהָא
 אַחֲרָא. עַד הָכָא, תְּרִיסֵר אַחֲרָנִין, דְּאִינוּן פְּקוּדֵי שְׁמוּר.
 וּבְאֵלִין תְּרִיסֵר, תְּלִינן תְּלַת מְאָה וְחֲמִשִּׁין וְתַלְת פְּקוּדֵי
 דְּשְׁמוּר אַחֲרָנִין, דְּכְלִילֵן בְּאֵלִין תְּרִיסֵר, וְרוּא דָּא אֲנָכִי.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תּוּ תַנִּינוּן, אֲנָכִי כְּלָלָא דְעֵילָא וְתַתָּא,
 כְּלָלָא דְעֵלְאִין וְתַתָּאִין, כְּלָלָא דְחִיוּן קַדִּישִׁין,
 דְּכְלִילֵן בֵּיתָה, כְּלָא הוּא בְרוּא דְאֲנָכִי. לֹא יִהְיֶה לְךָ
 לְתַתָּא, רוּא דְתְרִיסֵר חִיוּן תַתָּאִין.

לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פְּסָל. פְּסָלוּ מִהֵוּא אַתָּר עֲלָאָה, מִהֵוּא
 אַתָּר קַדִּישָׁא. פְּסָל. פְּסוּלַת דְקְדוּשָׁא דְאִיהוּ רוּא
 דְטַעוּא אַחֲרָא. וְרוּא דָּא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (יחזקאל א) וְאָרָא
 וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן וְגו'. וְכָל תְּמוּנָה הֵדָא
 הוּא דְכְתִיב, (יחזקאל א) וְאֵשׁ מִתְּלַקַּחַת. פִּי אֲנָכִי יִי אֱלֹהֶיךָ,
 בְּגִין לְאַתְעָרָא לְבָא לְגִבֵּי עֵילָא, וְלֹא לְנַחְתָּא לְתַתָּא וְלֹא
 לְמַקְרַב לְתַרַע בֵּיתָא. אֵל קִנְא, דְקִנְאָה אִיהוּ בְּהֵוּא
 אַתָּר.

וְרוּא דָּא, (משלי ל) תַחַת שְׁלֵשׁ רַגְזָה אַרְצָה. וְאִיהוּ לֹא תַעֲשֶׂה
 לְךָ, חֵד. פְּסָל, תְּרִין. וְכָל תְּמוּנָה, תְּלַת. וְאַרְצָה דָּא,
 עַל דָּא (דף צ"א ע"ב) אַתְרַגְזוּת.

(שמות ב) פֶּקֶד עֹזֶן אֲבוֹת עַל בְּנִים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רַבְעִים.
 אֲלֵנָּה חֲדָא, דְּאֵינְצִיב חֲדָא, וְתַרִּין זְמַנִּין, וְתַלְתָּ
 זְמַנִּין, וְאַרְבַּע זְמַנִּין, וְאַתְּפִקֵּד עַל חוּבֵי קְדָמָאִי, אָב וּבֶן.
 שְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי חֵד הוּא כַּד לָא אֲתַתְּקֵן, וְלֹא חֵישׁ
 לְאַתְתְּקֵנָא, וְכֵן בְּהַפּוּכָא דְחָדָא, לְאֵילָנָא דְאִיהוּ אֲתַתְּקֵן
 כְּדָקָא חֲזִי, וְקָאִים עַל קִיּוּמִיהָ (נ"א כְּדִין) וְעוֹשֶׂה חֶסֶד וְגו'.

רעיא מהימנא

(שמות ב) לֹא תִשָּׂא, רְזָא דָא

פְּקוּדָא י"ב, לְאוּמָאָה
 בְּשָׁמַיָּה בְּאַרְחָ
 קְשׁוּט. וּמֵאַן דְּאוּמֵי שְׁבוּעָה,
 הוּא כְּלִיל גְּרַמְיָה, בְּאֵינְוֹן ז'
 דְּרַגִּין עֲלֵאִין, דְּשָׂמָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַכְּלִיל
 בְּהוּ. וְהָא שִׁיתָא אֵינְוֹן.
 הַהוּא בְּרֵשׁ דְּאוּמֵי אוּמָאָה
 דְּקְשׁוּט עַל פִּי בֵּית דִּין,
 כְּלִיל גְּרַמְיָה בְּהוּ, וְהוּא
 שְׁבִיעָאָה, לְקִיּוּמָא שְׂמָא
 קְדִישָׁא בְּדוּכְתִּיָּה. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (דְּבָרִים ו) וּבְשֵׁמוֹ
 תִשָּׁבַע. וּמֵאַן דְּאוּמֵי אוּמָאָה

הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא.
 בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד
 שְׁתִּיל עֲלָמָא, אֲטַבַּע גּוֹ
 תְּהוּמֵי, צְרוּרָא חֲדָא,
 חֲקִיקָא בְּשָׂמָא קְדִישָׁא,
 וְאַטַּבַּע לָהּ לְגוֹ תְּהוּמָא. וְכַד
 מֵיָא בַּעָאן לְסַלְקָא, חֲמָאן
 רְזָא דְשָׂמָא קְדִישָׁא, חֲקִיק
 עַל הַהוּא צְרוּרָא, וְתִיבִין
 וּמִשְׁתַּקְעִין, וְהַדְרִין
 לְאַחוּרָא, וְשָׂמָא דָּא קִיּוּמָא
 עַד יוּמָא דָּא, גּוֹ תְּהוּמָא.

לְמַגְנָא וְלְשַׁקְרָא, גְּרִים לְהַהוּא אֲתֵר דְּלֹא יִתְקִיִּים בְּדוּכְתִּיָּה.

אֹמְאָה לְקַיִמָּא פְּקוּדָא
 דְּמֵאֲרִיָּה, דָּא
 אִיהוּ שְׁבוּעָה דְקִשׁוּט, כִּד
 הֵהוּא יַעַר הָרַע מְקַטְרַג לְבַר
 נֶשׁ, וּמְפַתָּה לִיָּה לְמַעְבַּר עַל
 פְּקוּדָא דְמֵאֲרִיָּה. דָּא אִיהוּ
 אֹמְאָה דְמֵאֲרִיָּה אֲשֶׁת־בַּח
 בֵּיה, וְאַצְטְרִיךְ לִיָּה לְבַר נֶשׁ
 לְאֹמְאָה בְּמֵאֲרִיָּה עַל דָּא,
 וְאִיהוּ שְׁבָחָא דִּילִיָּה.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשִׁתְּבַח
 בֵּיה. כְּגוֹן בּוֹעֵז, דְּכַתִּיב, (רות
 א' ח') חַי יְיָ שְׁכֵבֵי עַד הַבֶּקֶר.
 דְּהָא יַעַר הָרַע הָוָה מְקַטְרַג
 לִיָּה, וְאוּמֵי עַל דָּא.

גְּדַר אִיהוּ לְעֵילָא, וְאֵינּוֹן חַיִּי
 מְלָכָא, רְזָא דְרַמ"ח
 שְׁיִיפִין, וְתַרְיִסַר קְטִירִין,
 כְּחוּשְׁבֵּן וְגַד"ר. וְעַל דָּא חָמִיר
 מְשִׁבוּעָה. חַיִּי דְמְלָכָא אֵלִין,
 דִּיהִיב חַיִּין לְכָל אֵלִין
 שְׁיִיפִין, וְאַקְרוּן הַכִּי כְּגִין
 אֵינּוֹן חַיִּין, וְאֵינּוֹן חַיִּין גַּחְתִּין
 מְעֵילָא לְתַתָּא. לְהֵהוּא

מְקוּרָא דְחַיִּין. וּמֵהֵהוּא מְקוּרָא גַחְתִּין לְתַתָּא, לְכָל אֵינּוֹן שְׁיִיפִין.

וּבְשַׁעְתָּא דְּאוּמִין בְּנֵי נֶשָׁא
 עַל קִשׁוּט,
 בְּקַיִמָּא דְקִשׁוּט, הֵהוּא
 צְרוּרָא סְלָקָא, וּמְקַבְּלָא
 הֵהוּא אֹמְאָה, וְאַהֲדַר
 וְאַתְקִיִּים עַל תְּהוּמָא,
 וְעֵלְמָא אֲתַקִּיִּים, וְהֵהוּא
 אֹמְאָה דְקִשׁוּט קַיִים עֵלְמָא.
 וּבְשַׁעְתָּא דְּאוּמוֹ בְּנֵי נֶשָׁא
 אֹמְאָה לְשַׁקְרָא,
 הֵהוּא צְרוּרָא סְלָקָא לְקַבְּלָא
 לָהּ לְהֵהִיא אֹמְאָה, כִּיּוֹן
 דְּחַזִּי דְּאִיהוּ דְשַׁקְרָא. כְּדִין
 הֵהוּא צְרוּרָא דְהוּהוּ סְלִיק,
 תָּב לְאַחֻרָא, וּמֵיִן אֲזֵלִין
 וְשִׁטִּין, וְאַתּוּן דְּהֵהוּא
 צְרוּרָא, פְּרַחֵן גּוֹ תְּהוּמֵי,
 וְאַתְבַּדְּרִין, וּבְעָאן מֵיָא
 לְסְלָקָא לְחַפְיָא עֵלְמָא,
 וְלֵאֲהַדְרָא לִיָּה כְּמִלְקַדְמִין.

שְׁבוּעָה לְקַיֵּמָא דְרָנָא
 דְלִתְתָא, רָזָא
 דְשָׂמָא קַדִּישָׁא. וְדָא אֶקְרִי
 מְלֶךְ עֲצָמוֹ, דְרוּחָא עֲלָאָה
 וְגוֹפָא דִילִיָּה, לְמִשְׁרֵי בְּגוּיָה,
 וְלִדְיִירָא בִּיָּה, בְּרוּחָא
 דְשֹׂאֲרֵי גּוֹ גּוֹפָא. וְעַל דָּא
 אֶקְרִי מְלֶךְ עֲצָמוֹ דְרוּחָא
 עֲלָאָה תַּאֲיִבָּה דִילִיָּה
 לְמִשְׁרֵי בְּגוּיָה עֲצָמוֹ דֶּהֱהוּא
 דְסַתִּיר לְעִילָא. וּבְגִין כֵּד,
 מֵאֵן דְאֹמְרֵי בְּקִשׁוּט, הוּא
 מְקַיֵּים לֶהֱהוּא אֲתֵר, וְכֵד
 קָאִי הֵאֵי אֲתֵר מְקוּיֵים,
 מְקַיֵּים כֹּל עֲלָמָא. נְדָר שְׂרִיָּא
 עַל כֹּלָא, עַל מַצְוָה, וְעַל

עַד דְנֻמִּין (נ"א דְרַמְיוֹ) קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, לְחַד מְמָנָא,
 יַעֲזוּרִיא"ל, דֵּי מְמָנָא עַל
 שְׁבַעֲיָן מִפְתָּחוֹ, בְּרֻזָא דְשָׂמָא
 קַדִּישָׁא, וְעָאֵל לְגַבִּיָּה
 דֶּהֱהוּא צְרוּרָא, וְחֻקִּיק בֵּיָה
 אֲתוּוֹן כַּמְלָקְדָּמִין, וְכִדִּין
 אֲתַקְיֵים עֲלָמָא, וְאַהֲדָרוּ
 מִיִּין לְדוּכְתֵיָּהוּ. (נ"א דֶּהֱהוּא
 צְרוּרָא וְרָגִישׁ לְהוּ לְאַתְוּוֹן דְשָׂמָא קַדִּישָׁא
 וְחֻקִּיק לְהוּ כַּמְלָקְדָּמִין וְאַהֲדָרוּ מִיִּין לְדוּכְתֵיָּהוּ
 וְכִדִּין אֲתַקְיֵים עֲלָמָא) וְעַל דָּא כְּתִיב
 לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ
 לְשׁוֹא.

רְשׁוּתָא דְלָאוּ הֵכִי בְשְׁבוּעָה, וְהֵכִי אוּקְמוּהָ חֲבֵרֵיָּא. (ע"כ רעיא
 מִדְהִימָנָא) (פְּקוּדָא י"ג לֹא תִעַסְקָא בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה וְכוּ' עַד בְּכֹל סֹטְרִין. וּמִשֵּׁם תֵּלַךְ וַיִּקְרָא מ"ג

ע"ב וביום השמיני)

רעיא מהימנא
 פְּקוּדָא כ"ד, לְמַהוּי דְכִיר
 יוֹם הַשְּׁבִיט, כְּמָה
 דְאֵת אֲמַר זְכוּר אֶת יוֹם
 הַשְּׁבִיט לְקַדְשׁוֹ. רָזָא דְשְׁבִיט,
 הֵאֵי אוּקְמוּנָא בְּכֹל אֵינּוֹן

דָּף צ"ב ע"א) (שמות כ) זְכוּר אֶת יוֹם
 הַשְּׁבִיט לְקַדְשׁוֹ
 דָּא אִיהוּ רָזָא דְבְרִית
 קַדִּישָׁא. וּבְגִין דְבִהֵאִי בְרִית
 קַיֵּימִין כֹּל מְקוּרִין דְשִׁיפִי

גּוֹפָא, וְאִיהוּ כָּלִל כָּלִא.
 כְּגוּוֹנָא, דָּא שַׁבַּת אִיהוּ
 כָּלִלָא דְאֹרִייתָא, וְכָל רוּזִין
 דְאֹרִייתָא בֵּיה תִּלְיִין,
 וְקִיּוּמָא דְשַׁבַּת, כְּקִיּוּמָא
 דְכָל אֹרִייתָא, מֵאֵן דְנָטִיר
 שַׁבַּת, כְּאִילוֹ נָטִיר אֹרִייתָא
 כָּלִא.

צְרִיךְ לְקַדְשָׁא לִיה וְהָא אֲתַמַּר.
 זְכוּר לְדְכוּרָא אִיהוּ. שְׁמוֹר אִיהוּ לְנוֹקְבָא. (וְדָא בְּלֵא פְרוּדָא) יוֹם שַׁבַּת,
 רוּזָא דְכָל מְהִימְנוּתָא, דְתִלְיָא מְרִישָׁא עֲלָאָה, עַד סוּפָא דְכָל
 דְרָגִין, שַׁבַּת אִיהוּ כָּלִא.
 תִּלְת דְרָגִין אֵינּוּן, וְכִלְהוּ אֶקְרוּן שַׁבַּת. שַׁבַּת עֲלָאָה. שַׁבַּת דִּיּוּמָא.
 שַׁבַּת דְלִילָא.

השלמה מזהה שמטות (סימן ח)

בְּרֻזָא דְשְׁמוֹר דְבוּר לִילָה. דְהָא הִיא תּוֹרַת ה', תּוֹרַה שְׁבַעֲל פֶּה.
 מִשָּׁה קִבֵּל תּוֹרַה מִסִּינַי וּמִסְרָה לִיהוֹשֻׁעַ וְגו' וְהָא אֲתַעְרוּ
 עַל תּוֹרַה שְׁבַעֲל פֶּה, דְאִילוֹ תּוֹרַה שְׁבַכְתָּב הָא כְּתִיב (דְבָרִים ל"א)
 וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הַלְוִיִּים נְשָׂאֵי אַרְוֹן בְּרִית יְיָ לֵאמֹר לְקַח אֶת סֵפֶר
 הַתּוֹרָה הַזֶּה, וְדָא לְלִיּוּאֵי אֲתַתְּוִי לְהָאֵי. לְהָאֵי דְאֲחִיד בְּשִׁמְשָׁא.
 וּמִלְכָּא דְאֲתִיָּא מִנִּיה, מִשָּׁה. נְהִיר לֹזן לְיִשְׂרָאֵל אַרְבַּעִין שָׁנִין
 שְׁמִשָּׂא בְיוּמָא, וְתּוֹרַת ה' דָּא מְעִלֵי דְשַׁבְתָּא בְּרֻזָא חָדָא וְכו': (עד)

כאן מזהה שמטות

וּבְלֵהוּ חֵד וְאַקְרִי כְּלֵא שַׁבַּת. וְכָל חֵד, כִּד אִיהוּ שְׁלֵטָא, נְטִיל
 לְחֵבְרוּי, וְזִמִּין לֹון בְּהַדְיָה, בְּהַהוּא שׁוּלְטָנוּ דִּילִיָּה. וְכִד הָאִי אֲתִי
 לְעֵלְמָא, בְּלֵהוּ אֲתִינִין וְזִמִּינִין בְּהַדְיָה.

כִּד אֲתִי לִיְלִיא, זִמִּין בְּהַדְיָה לְשַׁבַּת דִּימְמָא, וְזִמִּין לִיָּה בְּהִיכְלִיָּה,
 וְאַתְטָמַר בְּהַדְיָה. פִּיזֵן דְּהָאִי אֲתִיָּא, שַׁבַּת עֲלָאָה אֲתִמְשָׁד
 עֲלִיָּה, וּבְלֵהוּ גְּנִיזִין בְּהִיכְלָא דִּילִיָּא וּבְגִין דָּא סְעִידָתָא דִּילִיָּא

חֲמוּר מִבִּימְמָא (ס"א פדביממא).

כִּד אֲתִי יְמָמָא, זִמִּין בְּהַדְיָה לְתֵרִין אֵלִין אַחֲרָנִין, דְּרָגָא עֲלָאָה
 וְדְרָגָא תַּתָּאָה, דָּא דְאַנְהִיר לִיָּה, וְדָא דְאַתְנְהִיר מְנִיָּה. וְכָלֵא
 כְּחָדָא אַקְרִי שַׁבַּת, וְשְׁלֵטִין בְּיוֹמָא דְשַׁבַּת. וְאַלִּין תְּלַת דְרָגִין,
 אֵינֹון כְּלָלָא וְרָזָא דְכָל אֲוֵרִיָּתָא, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, נְבִיאִים
 וְכַתּוּבִים. מֵאַן דְנָטִיר שַׁבַּת, נָטִיר אֲוֵרִיָּתָא כְּלָא.

תֵּרִין מְרָגְלָן אֵינֹון, וְחֵד סִיכְתָּא בְּהַדְיָהוּ, בְּגִוּוּיָּהוּ, דְקָאִים בִּין
 הָאִי וּבִין הָאִי. מְרָגְלָא עֲלָאָה לִית בִּיהַ גְּוֹון, לִית בִּיהַ חִיזו
 בְּאַתְנְגְלִיאָא.

הָאִי מְרָגְלָא, כִּד שְׁאַרִי לְאַתְנְגְלִיאָא, נְהֵרִין, ז' אַתְוֹון גְּלִיפִין,
 כְּלֵטִין וְנַעֲצִין וּבְקַעֲצִין בְּקִיעִין וּקְסִטִירִין, וְנְהֵרִין כָּל חֵד וְחֵד.
 וְאַיִנֹון ז' אַתְוֹון, אֵינֹון תֵּרִין שְׁמָהֵן מְחַקְקִין בְּהַהוּא מְרָגְלָא.
 וּבְיוֹמָא דְשַׁבַּת, נַעֲצִין וְנְהֵרִין, וּפְתַחִין פְּתַחִין, וְנַפְקִי וְשְׁלֵטִי.
 וְאַיִנֹון אֵהִיָּה יְהוָה, מְתַנַּעֲצִי אַתְוֹון, וּבְנַעֲצִי דְלֵהוּן, עֲאַלִּין דָּא
 כְּדָא, וְנְהֵרִין דָּא כְּדָא.

וְכִד עֲאַלִּין דָּא כְּדָא, נְהֵרִין דָּא מְגוּ דָּא, בְּתֵרִין גְּוֹוִנִין. חֵד גְּוֹון
 תּוֹרָה, וְחֵד גְּוֹון סוּמְקָא. וּמֵאַיִנֹון תֵּרִין גְּוֹוִנִין, אֲתַעֲבִידוּ תֵּרִין
 שְׁמָהֵן אַחֲרָנִין, עַד דְסִלְקִין אַתְוֹון לְשַׁבַּע שְׁמָהֵן.

א' נָפִיק וְנָצִיץ, וְעָאֵל בְּאֵת ו', וְנִהְרִין תְּרוּוֹיְיָהוּ, בְּתֵרִין גְּוֹנִין,
 וְאִינוּן תְּרִין שְׁמֵהוּ, חַד אֶקְרִי יְדוּד, וְחַד אֶקְרִי א"ל, וְנִהְרִין
 בְּחֻדָּא. ה' נָפִיק וְנָצִיץ, וְעָאֵל בְּאֵת ה' וְנִהְרִין תְּרוּוֹיְיָהוּ, בְּתֵרִין
 גְּוֹנִין, וְאִינוּן תְּרִין שְׁמֵהוּ, חַד אֶקְרִי יְדוּד רִזָּא דְאֱלֹהִים. וְחַד
 אֶקְרִי אֱלֹהִים. וְנִהְרִין בְּחֻדָּא. י' עָאֵל בִּי, וְנִהְרִין וְנָצִיץ בְּחֻדָּא,
 וְעָאֵלוּ דָּא בְּדָא, וְנִהְרִין תְּרוּוֹיְיָהוּ, גְּלִיפִין מְחַקְקוֹן בְּחֻדָּא, וְאִינוּן
 זְקָפִין רִישָׁא, נִהִירִין מְנַעֲצִין עֲנָפִין סְלָקִין מֵהַאי סְטָרָא, וּמֵהַאי
 סְטָרָא, וְאִינוּן חַד סְרִי עֲנָפִין.

וְאֵלִין תְּרִין אֲתוּוֹן דְּנִהְרִין, מִתְחַבְּקוֹן דָּא בְּדָא, אִינוּן יְדוּד יְדוּד
 מַצְפִּין מַצְפִּין, בְּרִזָּא דְתִלְיָסָר מְכִילָן דְּרַחֲמִין. וְאֵלִין תְּרִין
 אֲתוּוֹן, כַּד עָאֵלִין דָּא בְּדָא, וְכַד מִתְחַבְּקוֹן דָּא בְּדָא, (וְכַד מִתְחַבְּקוֹן דָּא
 בְּדָא) זְקָפִין רִישָׁא, וְנִהְרִין וּמְנַעֲצִין עַל כֻּלָּא, בְּאִינוּן חַד סְרִי עֲנָפִין,
 דְּנִפְקִין בְּכָל (דף צ"ב ע"ב) סְטָרָא.

ה' דְּאֲשֵׁתָאֵר, אִיהִי סְלָקָא בְּשִׁמָּא חַד, לְאֲתַחְבְּרָא בְּהַדִּיָּהוּ,
 וְאִיהִי אֲדוּגִי. וְכָל אֵלִין שְׁמֵהוּ, בְּלִטִין וְנָצִיץ וְנָפִיק וְשִׁלְטִי
 בְּהַאי יוֹמָא. פִּיּוֹן דְּאֵלִין שְׁלִטִי, נָפִק הֵהוּא מְרַגְלָא עֲלָאָה, בְּלִטָּא
 מְנַעֲצָא. וּמִגּוֹ נָצִיץ דִּילָהּ, לָא אֲתַחֲזִי בַּהּ גְּוֹן.

כַּד נָפִיקָא, בְּטַשׁ בְּאֵלִין שְׁמֵהוּ, חַד שְׁמָא מִנִּיָּהוּ אֲדוּגִי, דְּאִיהוּ
 שְׁבִיעָאָה, מִתְעַטְרָא וְעָאֵל בְּמְרַגְלָא תַּתְּאָה, וְאֲתִישָׁב שְׁמָא
 אַחֲרָא תַּחֲתִיָּה, וְאִיהוּ י"ה. וְאֲסַתְחַר הֵהוּא מְרַגְלָא עֲלָאָה בֵּיהּ,
 וּמִתְעַטְרָא הֵהוּא נָצִיץ דְּנָצִיץ, בְּהַאי שְׁמָא.

לְבַתֵּר דְּכַנִּישׁ (נ"א דְּכַטִּשׁ) בְּהַנִּי שְׁמֵהוּ, נָפִיקִין מִנִּיָּהוּ שְׁבַעִים עֲנָפִין
 לְכָל סְטָרָא, וּמִתְחַבְּרִין בְּלֵהוּ בְּחֻדָּא, וְאֲתַעֲבִיד רְתִיבָא
 וְכַרְסִיָּא חֻדָּא, לְהֵהוּא מְרַגְלָא עֲלָאָה, וְשִׁלְטָא בְּעַטְרוּי, מְלָכָא
 בְּכַרְסִיָּא, בְּיוֹמָא דָּא, וְחַדִּי כֻּלָּא. פִּיּוֹן דְּחַדִּי כֻּלָּא, יְתִיב מְלָכָא
 עַל כַּרְסִיָּא, וְסִלִּיק בְּשַׁבְעִין עֲנָפִין כַּרְסִיָּא, בְּדַקְאֲמִרִין.

וְאִינּוֹן תִּרְיִן (תּרומה קל"ב ע"א) אֲתוֹן, סִלְקִין וְנַחְתִּין, וְנַהֲרִין
 וּמַתְעַטְרִין אֲתוֹן כ"ב, (ס"א בכ"ב אֲתוֹן) כָּלְלָא דְאֹרִייתָא.
 בְּטָשִׁי בְתֵרִי (קל"ב ע"א) אֲתוֹן קִדְמָאִי, וְסִלְקִי לְחַד, בְּשִׁית שְׁבֻטִין,
 וְלַחַד בְּשִׁית שְׁבֻטִין אַחֲרֵנִין. וְאֵלִין אִינּוֹן י"ב שְׁבֻטִין דִּישְׂרָאֵל
 עֲלָאָה.

תו, אֵלִין תִּרְיִן אֲתוֹן, (נ"א קִדְמָאִי סִלְקִין) סִלְקִין וְנַחְתִּין, וּבְטָשִׁי בְתֵרִין
 אֲתוֹן, דְּסוּפָא דכ"ב אֲתוֹן. וְסִלְקִי, חַד בְּחַמֶּשׁ דְּרֵגִין, וְחַד
 בְּחַמֶּשׁ דְּרֵגִין. וְאֵלִין עֶשְׂרֵי אֲמִירָן (ס"א לְשִׁכְלָא) לְאִכְלָלָא לְכ"ב
 אֲתוֹן, י"ב שְׁבֻטִין בְתֵרִין אֲתוֹן, (ס"א קִדְמָאִי) כָּלְלָא דְאֹרִייתָא
 וְעֶשְׂרֵי אֲמִירָן דְתִרְיִן אֲתוֹן דְּסוּפָא, הָא כ"ב אֲתוֹן, דְּסוּפָא
 דְאֹרִייתָא. וְרָזָא דָא, יֵרִית מְרַגְלָא עֲלָאָה, בְּהֵוֹא פְּרִסְיָא דְע"ב,
 וְנַהֲרִין כ"ב אֲתוֹן.

מְרַגְלָא תַּתְּאָה, בְּשַׁעְתָּא דִּיתִיב מְרַגְלָא עֲלָאָה בְּהֵוֹא פּוֹרְסִיָא
 דְע"ב, וְנַהֲרִין כ"ב אֲתוֹן. כְּדִין הֵוֹא מְרַגְלָא תַּתְּאָה
 דְהוּא בְּחֶשׁוּכָא, מְסַתְּפַל בְּהֵוֹא נְהִירוֹ, בְּחִילָא דִּתּוּקְפָא דְאִינּוֹן
 אֲתוֹן, דְאֲתֵרְשִׁים בְּהוֹן, דְאֶקְרוּן אֲדֵנִי, וּכְדִין אֲתַנְהִיר וְסִלְקִי
 הֵוֹא נְהוֹרָא, וְנָטִיל כָּל אִינּוֹן כ"ב אֲתוֹן עֲלָאִין, וְשָׂאִיב לֹון
 הֵוֹא מְרַגְלָא בְּגִיָּה, וְנַהֲרִי נְהִירוֹ דְנַעֲיִן לְע"ב עֵיבֵר.

כִּיּוֹן דְהֵאִי מְרַגְלָא, נַעֲיִן וְשָׂאִיב לְאִינּוֹן אֲתוֹן בְּהֵדָה, כְּדִין
 מְרַגְלָא עֲלָאָה אֲתַמְשֵׁד בְּהֵדִיָּהוּ, וְאֲתַדְּבַק מְרַגְלָא
 בְּמְרַגְלָא, וְהוּי כָּלָא חַד. וְדָא אִיהוּ רָזָא חַדָּא דִּתּוּשְׁבַּחְתָּא, וְהָא
 אֹקִימָנָא.

אֲתוֹן, כִּד נַעֲצִין מְהֵאִי סְטָרָא, וּמְהֵאִי סְטָרָא, דָּא אִיהוּ סִיכְתָּא
 דִּי בְּגוּוּיָהוּ, כִּין מְרַגְלָא לְמְרַגְלָא, כְּדִין אֲתַעְבִּידוּ רָזָא
 דְשָׂמָא קִדְיָשָׁא דְמ"ב אֲתוֹן. כָּלְלָא רָזָא דְשָׂמָא קִדְיָשָׁא דְע"ב

אֲתוּוֹן, דִּרְתִּיכָא עֲלָאָה, וְכֹלָא, הָאִי וְהָאִי, אֲתִקְרִי שַׁבַּת, וְדָא
אִיהוּ רִזָּא דִּשְׁבַּת. (ע"כ רעיא מדהימנא).

זְכוּר רִזָּא דִּדְכוּרָא אִיהוּ, רִזָּא דִּדְכוּרָא דִּנְקִיט כָּל שִׁיפִי
דְּעֲלָמָא עֲלָאָה. אֶת יוֹם הַשַּׁבַּת, לְאַסְגָּאָה מְעֵלִי
שַׁבַּתָא, דְּאִיהוּ לִילָה, וְדָא אִיהוּ אֶת. לְקִדְשׁוֹ, דְּאַצְטְרִיךְ
קְדוּשָׁה מִגּוֹ עֲמָא קְדִישָׁא, וְלְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ פְּדָקָא חֲזִי.
זְכוּר, אֲתָר דְּלִית לִיהַּ שְׂכַחָה, וְלֹא קִימָא בֵּיהַּ שְׂכַחָה
דְּהָא לִית שְׂכַחָה (בראשית קצ"ג ע"ב) בְּאַתָּר דְּבְרִית
עֲלָאָה, וְכֹל שְׁפִן לְעֵילָא. וְלִתְתָא, אִית שְׂכַחָה, אֲתָר
דְּאַצְטְרִיךְ לְאַדְכְּרָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קט) יִזְכֹּר עֶזְרֹן
אֲבוֹתָיו וְגו'. וְאִית תַּמָּן מְמַנֵּן, דְּאַדְכְּרֹן זְכִיין דְּבַר נֶשׁ,
וְחֻבּוּי.

וְלִית שְׂכַחָה קָמִי בְּרִסְיָא קְדִישָׁא, מַה דְּאִיהוּ קָמִיָּה.
וּמֵאֵן אִיהוּ קָמִיָּה. זְכוּר. וְכֹל שְׁפִן לְעֵילָא. בְּגִין
דְּכֹלָא רִזָּא דִּדְכוּרָא אִיהוּ, וְתַמָּן אֲתַגְּלִיף רִזָּא דְּשִׁמָּא
קְדִישָׁא יד"ו. וְלִתְתָא, אֲצְטְרִיךְ לְאַתְקִדְשָׁא, וּבַמָּה
אֲתַקְדֵּשׁ. בְּזְכוּר, דְּהָא מְנִיָּה נָטִיל כָּל קְדוּשָׁן וְכֹל בְּרַפְאָן.
וְדָא, כִּד מִתְעֵטְרִי מְעֵלִי שַׁבַּתָא, עַל עֲמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא
יְאוּת, בְּצִלוֹתִין וּבְבַעוֹתִין, וּבְסִדּוּרָא דְּחֻדּוֹת.
וְאִי תִימָא, זְכוּר, לֹא אֲצְטְרִיךְ לְאַתְקִדְשָׁא, דְּהָא מְנִיָּה
נְפִקִין כָּל קְדוּשִׁין דְּעֲלָמָא. לָאוּ הֲכִי. דְּהָא דָּא
אֲצְטְרִיךְ לְאַתְקִדְשָׁא בִּימָמָא, וְדָא אֲצְטְרִיךְ לְאַתְקִדְשָׁא

בְּלִילְיָא, וְכָל קְדוּשֵׁין נִטְלִין לִזְוֵן יִשְׂרָאֵל לְבַתָּר,
וְאֵתְקַדְשָׁן בְּקְדוּשֵׁי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

רעיא מהימנא

כִּבְד אֶת (דף צ"ג ע"א) (שמות ב) כִּבְד אֶת

כִּבְד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ.

אָבִיךָ וְאֶת

כִּבְדוֹ בְּכִסּוֹת נְקִיּוּת,

אִמְךָ, בְּכָל זִמְנֵי יְקָר, לְמַחְדֵּי

דְּהֵינּוּ בְּנַפְי מַצּוֹה, (משלי א)

לִזְוֵן בְּעוֹבְדֵי דְכִשְׂרָאן, כְּמָה

כִּבְד אֶת ה' מֵהוֹנֵךְ, דָּא

דָּאֵת אָמַר (משלי כג) גִּיל יְגִיל

תּוֹרָה וּמַצּוֹת. הֲדָא הוּא

אָבִי צְדִיק, וְדָא אִיהוּ יְקָרָא

דְּכִתִּיב, (משלי א) אֲוֹרֶךְ יָמִים

דְּאָבוּי וּדְאֻמִּיָּה.

בִּימֵינָה בְּשִׂמְלָהּ וְגוֹ. דְּעֵנִי

לָאוּ אִיהוּ בֵּר נֶשׁ, אֵלָא מִן

הַתּוֹרָה וּמִן הַמַּצּוֹת, אֲשֶׁתְּמוּדֵעַ, דְּבַתָּר דְּאוּקְמוּהָ מְאִירֵי מְתַנִּיתִין

אִין עֵנִי אֵלָא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמַּצּוֹת, דְּעֵתְרָא דְּבֵר נֶשׁ אוֹרִייתָא

וּמַצּוֹת.

וּבְגִין דָּא, כִּבְד אֶת יְיָ מֵהוֹנֵךְ, וְלֹא תִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרִייתָא, כְּדִי

לְהַתְגַּדֵּל בָּהּ. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ חֲבֵרִיָּא, וְאֵל תַּעֲשֵׂם עֲטָרָה

לְהַתְגַּדֵּל בָּהֶם, וְלֹא תֹאמַר אֶקְרָא בְּעֵבוּר שְׂיִקְרָאוּנִי רַבִּי, אֵלָא

(תהלים לד) גִּדְלוּ לִי אֶתִּי. כִּבְד אֶת יְיָ מֵהוֹנֵךְ, כְּבִין דְּאִיהוּ חֵיִיב

בִּיקְרָא דְּאָבוּי וְאֻמִּיָּה.

בְּגִין דְּאִיהוּ מְשׁוּתַף מִתְרִין טְפִין, דְּמִנְהוֹן נוֹצֵר בֵּר נֶשׁ. מְטַפָּה

דְּאָבוּהָ, חֲנוּרֵי דְּעֵינִין, וְנִרְמִין וְאֶבְרִין. וּמְטַפָּה דְּאֻמִּיָּה,

שְׁחֹר דִּי בְּעֵינִין, וְשַׁעְרָא וּמִשְׁכָּא וּבִשְׂרָא. וְרַבִּיאוּ לִיה

בְּאוֹרִייתָא, וְעוֹבְדִין טְבִין.

דְּבֵר נֶשׁ חֵיִיב לְלַמֵּד בְּנֵי תּוֹרָה, דְּכִתִּיב, (דברים ו) וְשִׁנְנַתֶּם לְבַבְיָךְ.

וְאִי לֹא אוֹלִיף לִיה אורֵייתָא וּפְקוּדִין, כְּאִילוּ עֶבֶד לִיה פֶּסֶל,
 וּבְגִין דָּא לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל. וְעֵתִיד לְהִיּוֹת בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה,
 וּמִבְּזֵה אָבוּי וְאִמִּיה, וְגוֹזֵל מִנִּיה כֶּמֶה בְּרַכָּאן. דְּהוּאִיל וְאִיהוּ עִם
 הָאָרֶץ, חֲשִׂיד אִיהוּ עַל כָּלָא, וְאִפִּילוּ עַל שְׂפִיכוֹת דְּמִים, וְגִילוּי
 עֲרִיּוֹת, וְעִבּוּדָה זָרָה. דְּמֵאן דְּאִיהוּ עִם הָאָרֶץ. וְאִזִּיל לְאַתָּר דְּלֹא
 אֲשַׁתְּמוּדְעוֹן לִיה, וְלֹא יָדַע לְבָרְכָא, חֲשַׁדִּינָן לִיה דְּאִיהוּ עוֹבְדֵי
 עִבּוּדָה זָרָה. (ע"כ רעיא מדהימנא).

כִּפִּד אֶת אָבִיךָ כֶּמֶה דְּאִתְּ אָמַר כִּפִּד אֶת יְיָ מֵהוֹנֶךָ.
 מֵהוֹנֶךָ: מִמְּמוֹנֶךָ. מֵהוֹנֶךָ: מִחֲנֶךָ. בְּחֻדּוֹה דְּנִגּוּנָא,
 לְמַחְדֵי לְבָא, דְּהָא דָּא חֻדּוֹה דְּלְבָא, כְּגוּוֹנָא דָּא נִגּוּנָא
 דְּכָל עֲלָמָא. עוֹבְדִין דְּכִשְׂרָאן דְּהֵהוּא בְּרָא, חֲדֵי לְבָא
 דְּאָבוּהָ וְדִאִמִּיה. מֵהוֹנֶךָ, מִמְּמוֹנֶךָ לְכָל מַה דְּאֲצִטְרִיכוּ.
 כְּגוּוֹנָא דְּבַר נָשׁ אוֹקִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲכִי
 אֲצִטְרִיךְ לְאַבָּא וְלְאִמָּא, בְּגִין דְּשׁוֹתְפוּתָא חֻדָּא
 אִית לוֹן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלֶיהָ. וּכְמַה דְּאֲצִטְרִיךְ
 לְמַדְחַל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲכִי אֲצִטְרִיךְ לְמַדְחַל לְאָבוּהָ
 וְלְאִמִּיה, וְלְאוֹקִיר לוֹן כְּחֻדָּא, בְּכָל זִינֵי יְקָר.
 לְמַעַן יֵאָרִיכוֹן יְמֵיךָ, בְּגִין דְּאִית יוֹמִין לְעֵילָא, דְּתִלְיִין
 בְּהוּ חֲיֵי בַר נָשׁ בְּהָאֵי עֲלָמָא. וְאוֹקִימָנָא עַל אֵינּוֹן
 יוֹמִין דְּבַר נָשׁ בְּהֵהוּא עֲלָמָא לְעֵילָא, וְכִלְהוּ קִיִּימִין קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְהוּ אֲשַׁתְּמוּדְעוֹן חֲיֵי דְּבַר נָשׁ.
 עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נוֹתֵן לָךְ. אֲבִטְחוּתָא

לְאַתְהֵנִיָּא בְּאַסְפֵּק־לְרִיָּא דְנִהְרָא, וְרִזָּא דָּא עַל הָאֲדָמָה,
 דָּא אֲסַפֵּק־לְרִיָּא דְנִהְרָא, בְּאִינוּן יוּמִין עֲלָאִין, דְנִהְרִין מִגּוּ
 מִבּוּעָא דְכֻלָּא.

מֵאִי שָׁנָא, בְּאִלִּין תְּרִין פְּקוּדִין דְּאוּרֵיִתָּא, דְכִתִּיב בְּהוּ
 לְמַעַן יֵאָרִיכוֹן יָמֶיךָ, בְּדָא, וּבְשִׁלוּחַ הַקֶּן. אֲלָא
 תְּרִין פְּקוּדִין אֲלִין, כְּלֵהוּ תְלִיין לְעֵילָא. אֲבָא וְאִמָּא, רִזָּא
 דְּזִכּוֹר וְשִׁמּוֹר כְּחֻדָּא. וּבְגִינֵי כֶּךָ כְּתִיב לְמַעַן יֵאָרִיכוֹן
 יָמֶיךָ. וּבְשִׁלוּחַ הַקֶּן, דְכִתִּיב, (דְּבָרִים כב) שִׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת
 הָאָם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְגוֹ', רִזָּא
 דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, דְּלֹא אֲתֵיִיחֵיב בֵּיהּ רְשׁוֹ לְאַסְתִּכְּלָא,
 וְאַצְטְרִיךְ לְשִׁלַּח מִגּוּ שְׂאֵלְתָא וְאַסְתִּכְּלוּתָא בֵּיהּ.

וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, דְכִתִּיב, (דְּבָרִים ד) כִּי שְׂאֵל נָא לְיָמִים
 רֵאשׁוֹנִים וְגוֹ' מְקַצֶּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קֶצֶה הַשָּׁמַיִם.
 אֲבָל לְעֵילָא מְקַצֶּה הַשָּׁמַיִם, שִׁלַּח תִּשְׁלַח מִרְעִיוֹנֶיךָ
 לְמִשְׁאֵל.

וּבְדָא כְּתִיב, לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְהֵאָרְכַת יָמֶיךָ, לְמַעַן אֵיטֵב
 לָךְ לֹא כְּתִיב, אֲלָא לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ. וְיֵאָרִיכוֹן יָמֶיךָ
 לֹא כְּתִיב, אֲלָא וְהֵאָרְכַת יָמֶיךָ. לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ, הֵהוּא
 אֲתֵר דְּאוּטִיב לְכֻלָּא, וְאִיהוּ עֲלָמָא דְּסִתִּים וְגִנִּיזוּ. וְהֵאָרְכַת
 יָמֶיךָ, (דף צ"ג ע"ב) כִּמְהָ דְכִתִּיב, תִּקַּח לָךְ, בְּרִשׁוּתָא דְּבֵר נִשְׁ
 אִיהוּ.

וְאִי אֲזַדְמֵן לִיּה עוֹבְדָא וּיְכִוּוֹן בֵּיּה, זַפָּאָה אִיּהוּ. וְאַף עַל
 גַּב דְּלָא מְכִוִּין בֵּיּה, זַפָּאָה אִיּהוּ, דְּעָבִיד פְּקוּדָא
 דְּמָרִיּה. אָבֵל לָא אֶתְחַשֵּׁיב כְּמָאן דְּעָבִיד רְעוּתָא לְשִׁמְהָ,
 וּיְכִוִּין בֵּיּה, בְּרְעוּתָא דְּאֶסְתְּכִלוּתָא בִּיקְרָא דְּמָרִיּה, כְּמָאן
 דְּלָא יַדַּע לְמַסְבֵּר סִבְרָא, דְּהָא בְּרְעוּתָא תְּלִיָא מְלָה
 לְשִׁמְהָ. וּבְעוֹבְדָא דְּלִתְתָא לְשִׁמְהָ, אֶסְתְּלַק עוֹבְדָא
 לְעֵילָא, וְאֶתְתְּקֵן כְּדָקָא יְאוּת.

כְּגוּוֹנָא דָּא, בְּעוֹבְדָא דְּגוּפָא, אֶתְתְּקֵן עוֹבְדָא דְּנַפְשָׁא,
 בְּהֵהוּא רְעוּתָא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי
 לְבָא, וּרְעוּתָא דְּבַר נָשׁ. וְאֶפִּילוּ הָכִי, אִי לָאו תַּמָּן רְעוּתָא
 דְּלְבָא דְּאִיּהוּ עִקְרָא דְּכֻלָּא, עַל דָּא צִלִּי דָּוִד וְאָמַר, (תהלים
 v) וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וְגו'. דְּהָא לִית כָּל בַּר נָשׁ
 חַפְּסִים, לְשׁוּאַה רְעוּתָא וְלְבָא, לְתַקְנָא כְּלָא וְיַעֲבִיד
 עוֹבְדָא דְּמִצּוּהָ. עַל דָּא צִלִּי צְלוּתָא דָּא, וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ
 כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ.

מֵאִי כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ. כּוֹנֵנָה, וְאֶתְקִין תְּקוּנָךְ לְעֵילָא כְּדָקָא
 יְאוּת. עָלֵינוּ, אַף עַל גַּב דְּלִית אָנָן יַדַּעֵי לְשׁוּאַה
 רְעוּתָא, אֶלָּא עוֹבְדָא בְּלַחֲדוּי. מַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָהוּ.
 לְמָאן. לְהֵהוּא דְּרָגָא דְּאַצְטְרִיךְ לְאֶתְתְּקֵנָא. כּוֹנֵנָהוּ,
 בְּחַבִּירָא חָדָא בְּאַבְהָן, לְמַהוּי מִתְתְּקֵנָא בְּהוּן, בְּהֵאִי
 עוֹבְדָא, כְּדָקָא יְאוּת.

השלמה מזהה שמטות (סימן ט זה נמצא בספר ישן)

גְּרִסִּינָן בְּזוּהָר, מֵאֵן דְּאֶחִיד בְּאוֹרֵייתָא, סְמִכָא לִיה
 וּמִחֻזְקָה לִיה עַל יִרְכּוּי, דְּלֹא יִסְטִי לִימִינָא
 וְלִשְׂמָאלָא. וּפְאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב
 לֹון אוֹרֵייתָא לְגַלְתָּא לֹון רְזִין עֲלָאִין. עֲלֵייהוּ כְּתִיב (דְּבָרִים
 ד') וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בְּיַי אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

וְתָא חֲזִי, כַּד יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרֵייתָא לִישְׂרָאֵל
 רְשִׁים לָהּ בְּרוּזָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא. אֲמַר (שְׁמוֹת כ) אֲנֹכִי
 יְיָ אֱלֹהֶיךָ, בְּרוּזָא דְחֶסֶד אֲבָרָהִם אֶחִיד בְּהַ, וְלִקְבֻלִיָּה
 מְצוֹת עֲשֵׂה וְרוּזָא דָּא תְּפַקִּידְתָּא קְמִייתָא דְּפַקִּיד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאֲבָרָהִם, מְצוֹת עֲשֵׂה הָוָה. דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית י"ב)
 לָךְ לָךְ מֵאֶרְצֶךָ וּבְגִין כֶּךָ חוֹשֵׁבֵן מְצוֹת עֲשֵׂה רַמ"ח
 כְּחֹשֵׁבֵן אֲבָרָהִם.

לֹא יְהִיָּה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם וְגו' בְּרוּזָא דְּגְבוּרָה
 דְּאֶחִיד בְּהַ יְצַחֵק, דְּכָל אֵינּוּן אֱלֹהִים אַחֲרַיִם וְאֵינּוּן
 סֹרְכִין מִמֶּנּוּן מִסְטָרִיָּה יִנְקִין, וְכֵן עֲשׂוּ וְכָל אֵינּוּן מִמֶּנּוּן
 דִּילִיָּה. דִּהָא יְצַחֵק בְּמְצוֹת לֹא תַעֲשֵׂה אֶחִיד. וְתְּפַקִּידְתָּא
 קְמִייתָא דִּילִיָּה, מְצוֹת לֹא תַעֲשֵׂה הָוָה, דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית כ"ו)
 אֵל תֵּרַד מִצְרַיִמָּה.

וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֵׂה מִסְטָרָא דְּדִינָא קָא אֲתִי, דִּהָא
 מְעַנִּישִׁין לִיה לְבַר נֶשׁ כַּד עֵבֶר עָלָהּ. וּבְגִין כֶּךָ

חֹשֶׁבֶן מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּרֹזָא דְדִרְגָא דִּילֵיהּ בְּרֹזָא
 דְּשִׁס"ה לְקַבֵּל יוֹמִין דְּשִׁמְשָׁא דְנִהִיר מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה.
 הֵדָא הוּא דְכֹתִיב (שׁוֹפְטִים ה) כִּצְאֵת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגְבוּרָתוֹ.

לֹא תִשָּׂא בְּרֹזָא דְגְבוּרָה, דְּתַפְאֶרֶת דְּאִקְרִי אֲמַת
 וְאִיקְרִי בַּהּ יַעֲקֹב שְׁלִימָא וַיִּנִּיק תְּרִין חוּלְקִין, מִצּוֹת
 עֲשֵׂה וּמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. הֵדָא הוּא דְכֹתִיב (בְּרֵאשִׁית כ"ה)
 וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהֵלִים. וְעָאֵל לְכָל סֹטְרִין לְרַחֲמֵי
 וּלְדִינָא, לְמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה וּלְמִצּוֹת עֲשֵׂה. וְאִיקְרִי שְׁלִים
 בְּגִין דְּשְׁבוּעָה מְשֻׁלְמָא אֲתֵיָא.

וְעַל דָּא בְּרֹזָא דַּעֲשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. וְכִמָּה דְאִיְהִי לֹא
 תַעֲשֶׂה כִּד אִיְהִי לְשִׁקְרָא הָכִי אִיְהִי מִצּוֹת עֲשֵׂה כִּד
 אִיְהִי בְּאֲמַת. דְּכֹתִיב (יִרְמְיָה ד') וְנִשְׁבַּעְתָּ חַי יְיָ בְּאֲמַת
 בְּמִשְׁפָּט וּבְצִדְקָה וּכְתִיב (דְּבָרִים י) וּבְשִׁמוֹתֵי תִשְׁבַּע.

(שְׁמוֹת ב) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְשׁוֹ, בְּרֹזָא דְבְּרִית, דְּהוּא
 יְסוֹד דְּאֲחִיד בֵּיהּ יוֹסֵף. וְעַל דָּא אִקְרִי שַׁבָּת, דְּהָא
 יוֹסֵף כָּל אִקְרִי, שַׁבָּת נְמִי כָּל דְּכָל עֲנוּגָא וְתַפְנוּקָא
 נְפִיק מִנֵּיהּ לְקִימָא עֲלָמִין כְּלָהוֹן (כְּלָהוֹן). וְעַל דָּא שַׁבְּתָא
 כְּלָלָא (כְּלָל) דַּעֲשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, בְּגִין דִּיּוֹסֵף נְמִי בּוֹכְרָא
 דְּנִטִּיל תְּרִין חוּלְקִין.

תָּא חֲזִי בְּדְבָרוֹת מְשֻׁנָּה תוֹרָה כְּתִיב (דְּבָרִים ט"ו) וְזָכַרְתָּ כִּי
 עָבַד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וַיִּפְדֶּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם, הָכָא

אוֹלִיף לֹון אוֹרֵייתָא רְזָא עֵילָאָה. דְּהָא הֵהוּא צְדִיקָא
 דְּאִזְדָּבֵן חַיִּים לְעֵבְדָא בְּמִצְרַיִם וְאַחִילוֹ (וּדְחִילוֹ) לֵיהּ,
 לְקַבְּלֵיהּ אִיהוּ זְכוֹר אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת.

וּבְגִין כֶּךָ אָמַר לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּבִעוּ
 מִנְכּוֹן הוּוּ דְכִירִין הֵהוּא צְדִיקָא דְאִזְדָּבֵן עַל יַדֵּיכּוֹ
 וְהוּוּ לְעֵבְדָא בְּמִצְרַיִם, וּבְהֵהוּא חוּבָה אֶתְגְּזֹר עַלֵּיכּוֹ
 לְאַשְׁתַּעְבְּדָא בְּכוֹ בְּמִצְרַיִם, וּלְכַפְּרָא הֵהוּא חוּבָה
 דְּזַבִּינְתוֹן לֵיהּ. נְטֵרוּ יוֹמָא דְשַׁבְּתָא וְיִשְׁתַּבֵּיק לְכוֹן, דְּהָא
 יוֹמָא דְשַׁבָּת לְקַבְּלֵיהּ אִיהוּ, כְּדִאוּקִימָנָא בְּרִזָּא
 דְּמַהִימָנוּתָא.

יוֹמָא קַדְמָאָה לְקַבְּלֵיהּ דְאַבְרָהָם, הֵהוּא דְכְּתִיב (תהלים נ"ב)
 חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. יוֹמָא תַנְיִינָא לְקַבְּלֵיהּ דְיִצְחָק,
 וּבְגִין כֶּךָ יְתִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִידָן עַלְמָא. יוֹמָא
 תְּלִיתָאָה לְקַבְּלֵיהּ דְיַעֲקֹב דְאִיהוּ קוֹ אֲמָצְעִי, וּבְגִין כֶּךָ
 כְּתִיב בֵּיהּ בְּעוּבְדָא דְבְּרָאשִׁית יְקוּוּ הַמַּיִם.

יוֹמָא רְבִיעָאָה לְקַבְּלֵיהּ דְדָוִד, דְכְּתִיב בֵּיהּ (בראשית א) יְהִי
 מְאֹרֶת, מְאֹרֶת חֶסֶד דְּהָא פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל לֵית לָהּ
 נְהוּרָא מְדִילָהּ, אֶלָּא מָה דְאַתֵּייהִיב לָהּ עַל יְדָא דְצַדִּיק,
 הַכִּי נִמְי דָּוִד כְּתִיב בֵּיהּ עֲנִי וְאֲבִיוֹן, וְלֵית חַיִּים אֶלָּא מָה
 דְאַתֵּייהִיב לֵיהּ מִיוֹמֵי דְאָדָם קַדְמָאָה שְׁבַעִין שְׁנִין. יוֹמָא
 חֲמִישָׁאָה לְקַבְּלֵיהּ דְמֹשֶׁה. יוֹמָא שְׁתִּיתָאָה לְקַבְּלֵיהּ

דְּאֶהְרֵן. וְאִינוֹן שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית דְּלַעֲיֵלָא אִינוֹן
 דְּרַמִּיזוֹן בְּקָרָא (דבריו הימים א כ"ט) לָךְ יִי הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה
 וְהַתְּפָאֵרֶת וְהַנְּצִיחַ וְהַהוֹדֵד כִּי כ"ל, וְאִינוֹן חוּלְקִיהוֹן
 דְּצַדִּיקֵיִיא.

בְּרֹזָא דָּא הַגְּדוּלָּה בְּרֹזָא דְּאַבְרָהָם. הַגְּבוּרָה בְּרֹזָא
 דְּיִצְחָק וְהַתְּפָאֵרֶת בְּרֹזָא דְּיַעֲקֹב. הַנְּצִיחַ חוּלְקָא
 דְּמִשָּׁה. הַהוֹדֵד חוּלְקָא דְּאֶהְרֵן. כִּי כ"ל (לקבל) לְקַבְּלִיהַ
 חוּלְקָא דְּיוֹסֵף. הַמְּמַלְכָּה חוּלְקִיהַ דְּדָוִד. וְיוֹסֵף שִׁבְת
 אֶקְרִי לְתַתָּא לְקַבֵּל צַדִּיק חַי עַלְמִין, דְּאֶקְרִי שִׁבְת לַעֲיֵלָא
 וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב (דברים ה') עַל כֵּן צִוֶּה יִי אֱלֹהֶיךָ.

תָּא חַזִּי, כַּד בָּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמַכְבָּשׁ לְאַרְעָא דְּכַנְעַן אֶקִּיפוּ
 לָהּ שִׁיתָא יוֹמִין. (זמנא) חָדָא בְּכָל יוֹמָא, לְקַבֵּל אִינוֹן
 זַפְּאֵי קְשׁוּט דְּעַלְיָהוֹן מִתְקַיִים עַלְמָא. וּבִיוֹמָא שְׁבִיעָאָה,
 שְׁבַע זְמַנִּין, לְקַבֵּל יוֹמָא דְּשִׁבְתָּא, דְּאִיהוּ לְקַבֵּל צַדִּיק
 דְּאִיהוּ זֶן לְהוּ וּמְקַיִים לְהוּ דְּכְתִיב (משלי ט) חֲצַבְהָ עֲמוּדִיהָ
 שְׁבַעָה. וּכְתִיב (משלי י') וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם, אִיהוּ יִסּוּדָא
 וְעִיקָרָא דְּכָל אִינוֹן זַפְּאִין. וְאִי לָאו זְכוּתְהוֹן דְּצַדִּיקֵיִיא,
 לָא הוּוּ יְכַלִּין לְמַכְבָּשָׁה. הָדָא הוּוּ דְּכְתִיב (דברים ט') לָא
 בְּצַדִּיקְתָּךְ וּבִיּוֹשֶׁר לְבַבְךָ וְגו' וּלְמַעַן הַקִּים אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּע יִי לְאַבוֹתֶיךָ. (שמות כ) כִּפֵּד אֶת אָבִיךָ, בְּרֹזָא דְּנִצְח
 דְּאֶחִיד בַּהּ מִשָּׁה וַיִּנִּיק לָהּ. דְּהָא מִשָּׁה הָוָה מוֹקִיר
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ בְּאוֹרֵיִיתָא.

תָּא חֲזִי, אִי לָאו אֹרִייתָא דְאַתְיְהִיבַת עַל יְדוּי דְמִשָּׁה
נְבִיאתָה רַבָּה, לָא הוּוּ יְדַעִין בְּנֵי נְשָׂא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וְלָא הוּוּ מוֹקְרִין לֵיהּ. דְּהָא עַל יְדָא דְאֹרִייתָא אֹלִיף
בְּרַ נְשׁ פּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּה וְאוֹקִיר לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וּבְגִין כֶּךָ כַּפֵּד אֶת אַבְיָה, לְקַבְּלֵיהּ דְמִשָּׁה אִיהוּ.

דְּבַר אַחַר, כַּפֵּד אֶת אַבְיָה, דָּא תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב. וְאֵת
אֲמָךְ, דָּא תּוֹרָה שְׂבַעַל פֹּה. דְּכַמָּה דְאַבָּא יְהִיב
שְׂפַע לְאִמָּא, הָכִי נְמִי תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב יְהִיב שְׂפַע לְתוֹרָה
שְׂבַעַל פֹּה. לָא תִרְצַח לְקַבֵּל דְרַגְא דְהוּ"ד דְאַחִיד בָּהּ
אַהֲרֹן וּבְגִין כֶּךָ לָא תִרְצַח. בְּגִין דְכַד קְטְלִין לֵיהּ לְבַר נְשׁ,
הֵהוּא זִינָא וְהוּ"ד עֵילָאָה דַעֲלִיהּ נְטְלִין מִנִּיהּ. הֵדָּא הוּא
דְכַתִּיב (דְּנִינְאֵל י) וְהוּדִי נִהַפֵּךְ עָלַי וְגו' וּבְגִין כֶּךָ אֲזַהֵר לִוְן
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְנֵי נְשָׂא, דְּהֵהוּא שׁוֹפְרָא עֵילָאָה
דְּיְהִיב עֲלִיהוֹן דְּלָא יִטְלוֹן לֵיהּ מְנַהוֹן וְאִיהוּ נְמִי רְזָא
דְשַׁלְמָא. וּבְגִין כֶּךָ קָאִים אַהֲרֹן לְכַפֵּרָא וּלְנַכְסָא נַכְסַת
קוּדְשִׁין, וְעַל פּוֹמִיָּה כַּפֵּר לְעַמְךָ יִשְׂרָאֵל. לָא תִנְאַף בְּרִזָּא
דְצַדִּיק דְאַחִיד בָּהּ מֵאֵן דְאַחִיד בָּהּ, וְאִיהוּ רְזָא דְחַכְמַתָּא.
דְּהָא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל לָא אֶתְחַבְּרַת אֶלָּא בְּהֵהוּא דְחֲזִי לֵיהּ
בִּיסוּדָא דַעֲלָמָא וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם.

דְּבַר אַחַר, הָכִי אֹלִיפְנָא בְּרִזָּא דְמְהִימְנוּתָא, כַּפֵּ"ד,
לְקַבֵּל כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. לָא תִרְצַח, לְקַבֵּל דְרַגְא

דְּנֻצָּת. לֹא תִנְאַף, לְקַבֵּל דְּרָגָא דְהוּ"ד. דְּבַר אַחַר, פְּבַד
 לְקַבֵּל (בראשית א) יְהִי מְאֻרוֹת דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית. לֹא
 תִרְצַח לְקַבֵּל (בראשית א) יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרִץ נֶפֶשׁ חַיָּה, בְּגִין
 כִּךְ נֶפֶשׁ חַיָּה לֹא תִקְטוֹל. לֹא תִנְאַף לְקַבֵּל (בראשית א) תּוֹצֵא
 הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, בְּגִין כִּךְ לֹא תִנְאַף בְּאַתְתָא
 דְּלֹא מִינָךְ, דְּלֹא אִיְהִי בֵּת זוּגָךְ.

דְּבַר אַחַר, הוּא סִיּוּמָא דְּעֶשֶׂר אַמְיָרָן דְּאוּרִייתָא, לְקַבֵּל
 עֲתִיקָא דְּעֲתִיקִין רְאִישִׁיתָא דְּכָלָא, לְאַחַדָא סוּפָא
 בְּרִישָׁא, לְמַהוּי כְּלָא חַד. וְהָא דְּלֹא שְׂאֲרֵי בְּהוּ בְּקַדְמִיתָא,
 לְאוּלְפָא רְזָא עֵילָאָה עַד אֵן אַתָּר אַתִּייהִיבַת לִיה רְשׁוּתָא
 לְמִשָּׁה, וּמֵאֵן אַתָּר קַבִּיל אוּרִייתָא מְזַעִיר אַנְפִּין. אֲמַר ז'
 אַמְיָרָן, לְקַבֵּל ז' דְּרָגִין עֲלָאִין דְּרַמִּיזִין בְּקָרָא לָךְ יי
 הַגְּדוּלָה וְגו' וְעַד הַהוּא אַתָּר אֲסַתְּכָל מִשָּׁה דְּכַתִּיב (מקרא
 זֶה כְּתוּמֹנְתוֹ לֹא נִמְצָא בְּתוֹרָה, וְרָאָה שְׁמוֹת ל"ג י"א וּדְבָרִים ל"ד י) פְּנִיִם בְּפְנִיִם
 דְּבַר יי עִם מִשָּׁה. פְּנִיִם דָּא בְּרָא קַדִּישָׁא, בְּפְנִיִם דָּא
 בְּרִתָּא. פְּנִיִם דָּא בְּרִית, בְּפְנִיִם דָּא אַרוֹן. וְכִיּוֹן דְּאַתְחַבְּרוּ,
 דְּבַר יי. וּמֵאֵן אִינּוּן, שְׁבַעָה אַמְיָרָן. דְּאִינּוּן (ראינן) ג' דְּרָגִין
 עֲלָאִין דְּעֲתִיקָא קַדִּישָׁא, אַתְאֲמְרוּ לְקַבִּלִיהוֹן ג' אַמְיָרָן
 בְּתַרְאִין וְסֻלִיקוּ מִתְתָא לְעֵילָא.

לֹא תִגְנוֹב, לְקַבֵּל אִימָא עֵילָאָה בִּינָה דְּיִנְקָא מִחַכְמָה,
 וּמֵאֵן דְּאִית בִּיה בִּינָה, אַקְרִי מִבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר,

כִּמְאֵן דְּגָנִיב וְנָסִיב מָה דְאִית בְּלִבָּא דְחֻכְמָא דְאֹלִיף לִיה
 חֻכְמָתָא. וְאוֹרֵייתָא דְאָף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּרִי לְגַבִּיהָ בִּינָה
 לִינְקָא מִחֻכְמָה, גְּנִיבָה אִית מִסְטְרָא אַחְרָא דְאִסִּיר, וְאָמַר
 לֹא תִגְנוּב סִתָּם.

לֹא תַעֲנֶה בְרַעְףָּ, לְקַבֵּל דְרָגָא עֵילָאָה דְחֻכְמָתָא דְהָא בַר
 נָשׁ לֹא יִכִּיל לְאַתְבָּא פְתָגָם, אֲלֵא בְגִין דְרָגָא דְרוּחָא
 עֵילָאָה דְחֻכְמָתָא דְאִית בֵּיה. הֵדָא הוּא דְכְתִיב (איוב ט"ו)
 הַחֶכֶם יַעֲנֶה דַעַת רוּחַ. וְאָף עַל גַּב דְהָאֵי עֲנִיָּה דְאִיהוּ
 עֲנִי, אִית בְּהוּ קִיּוּמָא דְעֵלְמָא וְסִיּוּעָא לְעֵלְמָא לְמַנְדַּע
 לְמֵאֲרִיָּה, וְאִיהוּ בְרוּזָא דְמַהִימְנוּתָא. אִית עֲנִיָּה מִסְטְרָא
 אַחְרָא דְאִסִּיר. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, לֹא תַעֲנֶה וְגו'.

לֹא תַחֲמוּד, לְקַבֵּל דְרָגָא סְתִימָאָה עֵילָאָה דְכָל מַחְשָׁבָן
 בֵּיה תְלִיין, וְלִית בְּעֵלְמָא דִינְדַע הֵהוּא דְרָגָא, בְּגִין
 דְאִיהוּ סְתִימָא דְסְתִימִין. וְכַד סָלִיק בְּמַחְשָׁבָה עֵילָאָה
 טְמִירָא, בְּרָא עֵלְמָא עֵילָאָה וְעֵלְמָא תַתָּאָה בְּרַגְעָא חֵדָא
 הֵדָא הוּא דְכְתִיב (ישעיה מ"ח) יַעֲמְדוּ יַחְדוּ, וְהֵיא מַחְשָׁבָה
 סְתִימָאָה. וְבַר נָשׁ אִית לִיה מַחְשָׁבָה סְתִימָאָה, דְלִית
 דִּידַע בָּה אֲלֵא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְלַחֲדוּי. וְיַהֲבָה בֵּיה
 בְּבַר נָשׁ לְמַחְשָׁב מִילִין דְאוֹרֵייתָא, מִילִין דְמִצּוֹה. בְּגִין
 דְהֵהוּא מַחְשָׁבָה עֵילָאָה נְגֵדָא מְבוּעִין דִּילָה לְאַתְרָא
 (דְהֵהוּא) דְחֻכְמָתָא וְלֹא אֶתְפָּרֵשׁ כָּלֵל.

וּמֵהָאֵי חֲכַמְתָּא עֵילָאָה נִפְקַת תּוֹרָה וְנִגִּיד שְׁקִיּוּתָהּ עַד
הֵהוּא אַתְרָא דְחֲכַמְהָ תַתְּאָה דְאֶקְרִי מְצוּהָ. וְעַל
דָּא מֵאֵן דְחֲשִׁיב לְמַעַבְד מְצוּהָ כְּאִילוּ עֲשָׂאָהּ, בְּגִין
דְּגָרִים לְמִיתֵי סְפוּקָא דְבִרְכָאֵן מְהֵהִיא מִחֲשָׁבָה עֵילָאָה
עַד אַתְר דְּאֶקְרִי מְצוּהָ. וְכְאִילוּ עֲשָׂאָהּ, כְּמָה דָּאֵת אָמַר,
(במדבר ט"ו) וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם. וּמִחֲשָׁבָה דָּא רִישָׁא דְכוּלָּא וְאָף
עַל גַּב דְּבִסְטָרָא דְמִחֲשָׁבָה עֵילָאָה אֲתִיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא
לְמַלִּין דְּמְצוּהָ מִלִּין, דְּלָאוּ מְצוּהָ אֲסִירִין, הֵדָּא הוּא
דְּכַתִּיב לֹא תַחֲמוּד.

וְתָא חֲזִי, מֵאֵי טַעְמָא פּוּלְהוּ אֲמִירָן לְקַבֵּל כָּל כְּתָרָא
וּכְתָרָא, מְצוּת עֲשֵׂה בְּאַתְרָא דְחֲזִי לֵיהּ וּמְצוּת לֹא
תַעֲשֵׂה בְּאַתְרָא דְחֲזִי לֵיהּ. וְאִינוּן תְּלַתָּא בְּתָרָאֵי אִינוּן לֹא
תַעֲשֵׂה מִכְּלָלָא דְעֲשֵׂה, כְּדֹאוּקִימְנָא בְּכֻלְהוּ. אָף עַל גַּב
דְּהֵאֵי שְׂרִי, הֵאֵי אֲסִיר. בְּגִין דְּאִינוּן לְקַבֵּל עֲתִיקָא
דְּעֲתִיקִין דְּחֶסֶד וְרַחֲמִים גְּדוּלִים תְּלִיין בֵּיהּ וְלֹא אֲתַחֲזִי
אֶלָּא לְמְצוּת עֲשֵׂה. בְּגִין כֶּךָ דִּיִּיק מְנִיְהוּ דְּלֹא יִתְפְּנִי בַר
נָשׁ (פסח גדול) לְסִטְרָא אַחְרָא וְרָשִׁים לְהוּ בְּמְצוּת לֹא תַעֲשֵׂה
וְאִזְהַר לֹון לְבַנֵּי נָשָׂא בְּלָאוּ, עַל הֵאֵי אֲמִירָה בְּתָרָאָה,
דְּאִיְהִי כְּלָלָא דְּאוּרִייתָא.

וּמֵאֵן דְּעֵבַר עַל הֵאֵי, כְּאִילוּ אַעֲבַר עַל כָּל אוּרִייתָא.
בְּגִין דְּאִיְהוּ לְעֵילָא רֵאשִׁיתָא דְּכוּלָּא, כְּלָלָא

דְּכֹלָא. וְאִי בַר נָשׁ עֵבֶר עַל הָאִי וְאִסְטִי מַחְשְׁבֵיתִיה
 מְאוּרְחִין דְּאוּרֵייתָא, כְּדִין אֶתְדַבֵּק בְּסֵטְרָא אַחְרָא דְשִׁקְרָא,
 וְכְדִין אֶתִּי לִיְדֵי לֹא תַעֲנֶה בְרַעְךָ וְגו'. כְּדֹא שְׁכַחן גַּבֵּי
 אַחָאב דְּחֻמִּיד כְּרָמָא דְנָבוֹת וְכְדִין אֶסְהִידוּ עָלֶיהָ שְׁקָרָא.
 וּמַהֲאִי אֶתִּי בַר נָשׁ לְמַעְבַּר עַל כְּלָהוּ אֲמִירָן. אֲבָל כַּד
 אִיהוּ אֲזִיל בְּאוּרְחֵי דְאוּרֵייתָא וְחָשִׁיב בְּאוּרֵייתָא
 וּבְפִקוּדוּי, כְּדִין אֶתְפָּשֵׁט הֵהִיא מַחְשְׁבָה בְּכִלְהוּ דְרַגִּין
 מְסֵטְרָא דְאַמֶּת מְסֵטְרָא דְמַהִימְנוּתָא עֵילָאָה.

וְתָא חֲזִי דְהָא גַעֲיִצִין כּוּלְהוּ אֲמִירָן דְלֹא לְאַסְטָאָה
 מַחְשְׁבֵיתִיה וְרַעוּתִיהָ לְסֵטְרָא אַחְרָא. וְכַד בַר נָשׁ
 מִתְדַבֵּק בְּהָאִי, כְּדִין כְּלָהוּ עֲלִמִין מִתְמַלְאֵן בְּרַכָּאֵן עֲלֵאִין
 דְנִגְדִין מַעֲתִיקָא סְתִימָא דִילָהּ: (עַד כֵּאֵן מִזְהַשְׁמֻטוֹת)

(שְׁמוֹת ב) לֹא תִרְצַח. לֹא תִנְאַף. לֹא תִגְנֹב. לֹא. פְּסָקָא
 טַעֲמָא בְּכֹל הַנִּי תִלֵּת. וְאִי לֹא דְפְסָקָא טַעֲמָא, לֹא
 הוּי תְקוּנָא לְעֲלִמִין, וְיִהְיֶה אֲסִיר לָן לְקַטְלָא נַפְשָׁא
 בְּעֲלָמָא, אִף עַל גַּב דִּיעֵבוֹר עַל אוּרֵייתָא. אֲבָל בְּמָה
 דְּפְסָקָא טַעֲמָא, אֲסִיר, וְשָׂרִי.

לֹא תִנְאַף. אִי לָאו דְפְסָקָא טַעֲמָא, אֲסִיר אֲפִילוּ
 לְאוּלְדָא, אוּ לְמַחְדֵי בְּאַתְתִּיהָ חֲדוּהָ דְמִצְוָה. וּבְמָה
 דְּפְסָקָא טַעֲמָא, אֲסִיר וְשָׂרִי.

לֹא תִגְנֹב. אִי לָאו דְפְסָקָא טַעֲמָא, הוּי אֲסִיר אֲפִילוּ

לְמַגְנֵב דַּעְתָּא דְרַבִּינָה בְּאוֹרֵייתָא. אוּ דַּעְתָּא דְחָכָם,
 לְאַסְתִּכְּלָא בֵּיהּ. אוּ דַּיִינָא דְדַאִין דַּיִנָּא לְפּוּם טַעֲנָה,
 דְּאַצְטְרִיךְ לִיהּ לְמַגְנֵב דַּעְתָּא דְרַמָּאָה, וּלְמַגְנֵב דַּעְתָּא
 דְּתַרוּוִייהוּ, לְאַפְקָא דַּיִנָּא לְנַהוּרָא. וּבַמָּה דְפִסְקָא טַעֲמָא,
 אָסִיר וְשָׂרִי.

(שמות ב) לֹא תַעֲנֶה בְרַעְךָ עַד שֶׁקָּרָה. הֲכֵא לָא פִּסְקָא טַעֲמָא,
 בְּגִין דְּאָסִיר הוּא כָּלֵל כָּלֵל. וּבְכָל מִילֵי דְאוֹרֵייתָא,
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׂוִי רִזִּין עֲלָאִין, וְאוּלִּיף לְבְנֵי נֶשֶׁא
 אֲרַחָא, לְאַתְתַּקְנָא בֵּיהּ, וּלְמַתֵּף בֵּיהּ. כְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר, (ישעיה
 מ) אֲנִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִלְּמֹדֶךָ לְהוֹעִיל מְדַרְיֶכְךָ בְּדֶרֶךְ תִּלְךָ.
 אוּף הָכִי, (שמות ב) לֹא תַחֲמֹד, לָא פִּסְקָא טַעֲמָא כָּלֵל. וְאִי
 תִּימָא, אֲפִילוּ חֲמוּדָא דְאוֹרֵייתָא אָסִיר, כִּיּוֹן דְּלֹא
 פִּסְקָא. תָּא חֲזִי, בְּכֻלְהוּ עֲבַדְתָּ אוֹרֵייתָא כָּלֵל, וּבִהָאִי
 עֲבַדְתָּ פֶּרֶט. בֵּית רַעַף שְׂדֵהוּ וְעַבְדוֹ וְגו', בְּכָל מִילֵי
 דַּעֲלָמָא. אֲבָל אוֹרֵייתָא, אִיהִי חֲמוּדַת תְּדִיר, שְׁעֵשׂוּעִים,
 גְּנֹזֵי דְחַיִּי, אֲרַכָּא דִּיּוּמִין, בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דַּאֲתִי.
 הַנִּי עֶשֶׂר אֲמִירֵן דְאוֹרֵייתָא, אֵינּוּן כָּלֵל דְּכָל פְּקוּדֵי
 אוֹרֵייתָא, כָּלֵל דַּעֲיִלָּא וְתַתָּא, כָּלֵל דְּכָל עֶשֶׂר
 אֲמִירֵן דְּבְרָאשִׁית. אֲלִין אֲתַחֲקֹקוּ עַל לִוְחֵי אֲבְנִין, וְכָל
 גְּנֹזִין דִּהוּוּ בֵּיהּ, אֲתַחֲזוּן לְעֵינֵיהוֹן דְּכָלֵל, לְמַנְדַּע
 וּלְאַסְתִּכְּלָא בְּרִזָּא דְתַרִּי"ג פְּקוּדִין דְאוֹרֵייתָא דְכָלִּילָן

בְּהוֹ, כִּלְא אַתְחַזִּי לְעֵינַיִן, כִּלְא אִיהוּ בְּסַכְלַתְנוּ,
 לְאַסְתְּכִלְא בְּלִבָּא דִּישְׂרָאֵל כִּלְהוּ, וְכִלְא הוּוּ נְהִיר
 לְעֵינַיִיהוּ.

בְּהֵהוּא שְׁעַתָּא, כִּל רְזִין דְּאוֹרֵייתָא, וְכִל רְזִין עֲלָאִין
 וְתַתְּאִין, לָא אַעֲדִי מִינַיִיהוּ. בְּגִין דְּהוּוּ

חֲמָאן עֵינָא בְּעֵינָא, זִיו יִקְרָא דְמַרְיָהוֹן, מַה דְּלָא הוּוּ
 כִּהֵהוּא יוֹמָא, מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלִמָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אַתְגְּלִי בִיקְרִיָּה עַל טוֹרָא דְסִינִי.

וְאִי תִימָא, הָא תְּנִינָן דְחֲמָאָת שְׁפַחָה עַל הַיָּם, מַה דְּלָא
 חֲמָא יְחֻזְקָאֵל נְבִיאָה, יְכוּל כִּהֵהוּא יוֹמָא דְקִאִימוּ
 יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינִי. לָאוּ הָכִי. בְּגִין דְּהֵהוּא יוֹמָא
 דְּקִיִּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינִי, אַעֲבַר זוּהֵמָא מִנַיִיהוּ,
 וְכִל גּוֹפִין הוּוּ מְצַחְצַחֵן, כְּצַחְצַחָא דְמִלְאָכִין עֲלָאִין, כִּד
 מִתְּלַבְּשָׁן בְּלְבוּשֵׁי מְצַחְצַחֵן, לְמַעֲבַד שְׁלִיחוּתָא דְמַרְיָהוֹן.
 וּבְהֵהוּא מְלָבוּשָׁא מְצַחְצַחָא, עָאֲלִין לְאַשָׁא, וְלָא דְחֲלִין.
 כְּגוּוּנָא דְהֵהוּא מְלָאכָא דְמְנוּחַ, כִּד אַתְחַזִּי לִיָּה,

וְעָאֵל בְּשִׁלְהוּבָא, וְסֻלִיק לְשִׁמְיָא, דְכְּתִיב, (שׁוֹפְטִים יג) וַיַּעַל
 מִלְאָךְ יִי בְּלֵהַב הַמְּזֻבַּח. וְכִד אַעֲבַר מִינַיִיהוּ הֵהוּא
 זוּהֵמָא, אֲשַׁתְּאָרוּ יִשְׂרָאֵל גּוֹפִין מְצוּחְצַחִין בְּלָא טְנוּפָא
 כִּלְל, וְנִשְׁמַתִּין לְגוּ כְּזוּהֵרָא דְרִקִיעָא, לְקַבְּלָא נְהוֹרָא.

הָכִי הוּוּ יִשְׂרָאֵל, דְּהוּוּ חֲמָאן וּמְסַתְּפִלָן גּוּ יִקְרָא

דְּמַרְיָהוֹן, מַה דְּלָא הוּי הָכִי עַל יַמָּא, דְּלָא אַתְעֵבֵר זִוְהֵמָא
מְנִייהוּ בְּהֵוּא זְמָנָא. וְהָכָא בְּסִינֵי דְפָסְקָא זִוְהֵמָא מְגוּפָא,
אַפִּילוּ עוּבְרִין דְּבַמְעֵי אֲמֹן, הוּוּ חֲמָאן וּמְסַתְּפִלָן בִּיקְרָא
דְּמַרְיָהוֹן. וְכֻלְהוּ קִבִּילוּ כָּל חַד וְחַד, כַּדְקָא חֲזִי לֵיהּ.

וְהֵוּא יוֹמָא, הָוּה חֲדוּה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתִּיר
מִיוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, בְּגִין דְּיוֹמָא דְאַתְבְּרִי
עֲלֵמָא, לָא הָוּה בְּקִיּוֹמָא, עַד דְּקִבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אֹרִיִּיתָא,
דְּכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם
וְאָרֶץ לֹא שִׁמְתִּי.

כִּיּוֹן דְּקִבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אֹרִיִּיתָא עַל טוֹרָא דְּסִינֵי, כְּדִין
אַתְבַּסֵּם עֲלֵמָא, וְאַתְקִיִּמוּ שְׁמֵיָא וְאַרְעָא,
וְאַשְׁתַּמוּדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתַתָּא, וְאַסְתַּלַּק
בִּיקְרִיָּה עַל כְּלָא. וְעַל הַהוּא יוֹמָא כְּתִיב (תהלים צג) יי' מֶלֶךְ
גְּאוֹת לָבֵשׁ לָבֵשׁ לָבֵשׁ יי' עֵז הַתְּאֵזֵר. וְאִין עֵז, אֶלָּא תוֹרָה.
שְׁנַאֲמַר (תהלים כט) יי' עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן יי' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ
בְּשָׁלוֹם.

פְּרִשְׁת מִשְׁפָּטִים

אמרו המגידים מתחלת הפרשה עד מעשה ידי להתפאר קי"ד א' הוא מן הסבא ויגענו
ומצאנו הנסחא מדויקת תל"ת.

פֶּתַח ר' שְׁמֵעוֹן וְאָמַר, (שמות כא) וְאַלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר
תָּשִׂים לְפָנֶיהֶם, תְּרַגּוּם, וְאַלִּין דִּינֵיָא דִּתְסִידֵר קְדָמִיהוֹן.

אֵלֶיךָ אֵינֹנִי סוֹדֵרִין דְּגִלְגּוּלָא, דִּינִין דְּנִשְׁמָתִין, דְּאֵתְדָנוּ
כָּל חַד וְחַד לְקַבֵּל עוֹנְשֵׁיהּ.

(שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעִית
יֵצֵא לְחֻפְשֵׁי חָנָם. חֲבֵרִיָּא, עֵידוֹן הָכָא, לְגַלְאָה כַּמָּה
רִזִּין טְמִירִין דְּגִלְגּוּלָא. כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים
יַעֲבֹד. כֹּד נִשְׁמָתָא אֶתְחַיֵּיבַת בְּגִלְגּוּלָא, אִם הִיא מְסֻטְרָא
דֵּההוּא עֶבֶד מְטֻטְרוֹן, דְּאִיהוּ (ק"ה ע"ב, ט"ו ע"א, צ"ו ע"א) כְּלִיל
שִׁית סְטָרִין, כְּתִיב בֵּיה שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, גִּלְגּוּלִין דִּילָהּ
לֹא מִתְחַיֵּיבָא אֶלָּא שִׁית שָׁנִין, עַד דְּאִשְׁלִימַת שֵׁשׁ
דְּרָגִין, מֵהֵהוּא אַתְר דְּאֶתְנַטִּילַת.

אֲבָל אִם נִשְׁמָתָא הִיא מְסֻטְרָא דְשְׁכִינְתָא, דְּאִיהִי
שְׁבִיעִית וְדָאִי מַה כְּתִיב, וּבְשִׁבְעִית יֵצֵא לְחֻפְשֵׁי
חָנָם, דְּצַדִּיק, וְדָאִי לִית בֵּיה מְלָאכָה, כִּיּוֹן דְּלִית בֵּיה
מְלָאכָה, לִית בֵּיה שְׁעֵבוֹד. וְנִשְׁמָתָא דְּאִיהִי מִתְמָן, אֶתְמַר
בֵּה וּבְשִׁבְעִית יֵצֵא לְחֻפְשֵׁי חָנָם, לִית בֵּה שְׁעֵבוֹדָא.

אֲדֵהֲכִי, הָא (דף צ"ד ע"ב) סָבָא נַחַת לְגַבֵּיהּ, אֲמַר לֵיה, אִי
הָכִי, רַבִּי, מַה תּוֹסֶפֶת לְנִשְׁמָתָא דְּאִיהִי מִנָּה,
דְּאֶתְמַר בֵּה, (שמות כ) לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אֲתָה וּבִנְךָ
וּבִתְךָ וְעַבְדְּךָ וְגו'.

אֲמַר לֵיה, סָבָא סָבָא, וְאֵת שְׂאִיל דָּא, דְּוִדָּאִי הָאִי עַל
נִשְׁמָתָא דְּצַדִּיק אֶתְמַר, דְּאָף עַל גַּב דְּאֶתְחַיֵּיב לְאַחַתָּא

בְּגִלְגוּלָא בְּכָל אֲלִין, אֲפִילוּ בְּעֶבֶד וְאִמָּה, וּבְעִירָן דְּאִינוּן
 אוֹפְנִים, אוּ בְּכָל חִיוֹן, דְּמִנְהוּן נִשְׁמַתִּין דְּבְנֵי נְשָׂא, כְּתִיב
 בָּהּ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה. וְהֵאֵי אִיהוּ, (ויקרא כד) לֹא תַעֲבֹד
 בּוֹ עֲבוֹדַת עֶבֶד, בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת, לֹא תַעֲבֹד בּוֹ
 עֲבוֹדַת עֶבֶד, דְּאִיהוּ יוֹם הַחֹל.

אַבְל סָבָא סָבָא, שַׁבָּת (ד"א נִשְׁמַתָּא) דְּאִיהִי בֵּת יַחֲדָה, וְאִיהִי
 בֵּת זַוְגִיָּה דְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ שַׁבָּת. מֵאֵי אִם אַחֲרַת יִקַּח
 לוֹ. אָמַר לִיהּ הָא וּדְאֵי הַבְּדִלָּה, חוּלוֹ שְׁל שַׁבָּת, דְּאִית
 אַחֲרָא דְלָא אֶתְקַרֵּיָא חוּלוֹ שְׁל שַׁבָּת, אֶלָּא חוּלוֹ שְׁל
 טְמָאָה שְׁפַחָה. אָמַר לִיהּ. וְהָא חוּלוֹ שְׁל שַׁבָּת מֵאֵי הִיא.
 אָמַר לִיהּ, דָּא אֲמַתָּא, דְּאִיהִי גּוּפָא דְּבֵת יַחֲדָה דְּעֵלָּה
 אַתְמַר, אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ.

תָּא חֲזִי, נִשְׁמַתָּא אִית דְּאֶתְקַרֵּיָא אִמָּה, וְאִית (נִשְׁמַתָּא)
 שְׁכִינְתָּא דְּאֶתְקַרֵּיָא שְׁפַחָה, (וְנִשְׁמַתָּא) וְשְׁכִינְתָּא אִית
 דְּאֶתְקַרֵּיָא בְּרַתָּא דְּמִלְכָּא. הֲכָא אִית אִישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ
 (שמות טו) יִי אִישׁ מִלְחָמָה. וְאִית אִישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (דְּנִיָּא ל ט)
 וְהָאִישׁ גְּבַרִיָּאֵל.

וּבְגִין דָּא, נִשְׁמַתָּא דְּאִיהִי מְחִיבָא בְּגִלְגוּל, אִם הִיא
 בְּרַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי תִימָא דְּאֶזְדָּבֵן
 בְּגוּפָא נּוֹכְרָאָה, דְּתַמָּן שְׁלִטְנוּתָא דְּיִצְרָר הָרַע דְּאִיהוּ
 מִסְטָרָא דְּסִמָּא"ל. חֶס וְשָׁלוֹם. דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי

יִי הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן דְּאִיהוּ יִצָּר הָרַע.
 וְהֵהוּא גּוֹפֵא, דְּשִׁרְיָא בְּרֵתָא דְּמַלְכָּא, אִי תִימָא דְּאִזְדָּבֵן
 בְּכַתְרִין תַּתְּאִין דְּמַסְאָבוּ, חֲלִילָה וְחָס. עָלָה
 אֲתַמַּר (ויקרא כח) וְהָאָרֶץ לֹא תִמְכַּר לְצַמִּיתוֹת כִּי לִי הָאָרֶץ.
 מֵאֵן גּוֹפֵא דְּבְרֵתָא דְּמַלְכָּא. דָּא מְטַטְרוֹן. וְהֵאִי גּוֹפֵא אִיהוּ
 אֲמָה דְּשְׁכִינְתָּא, אֲפֵּי עַל גַּב דְּאִיהִי נִשְׁמַתָּא דְּאִיהִי בְּרֵתָא
 דְּמַלְכָּא שְׁבוּיָה תַמָּן, בְּגִלְגּוּלָא אֲתִיָּא דְּאֲתִיִּין גִּלְגּוּלִין
 בְּגִין דְּאֲתִית תַּמָּן, מַה פְּתִיב בֵּיה (שמות כא) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ
 אֶת בֵּתוֹ לְאֲמָה לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.
 וְעוֹד וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶת בֵּתוֹ:
 אֵלוּ יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן מְסִטְרָא דְּבֵת יַחֲדָה,
 אֲתַקְרִיאוּ בֵּתוֹ. וְאִי תִימָא דְּיַפְקוֹן, כְּגוּוּנָא דְּאֵלִין מְסִטְרָא
 דְּעֶבֶד, דְּאִיהוּ מְטַטְרוֹן, דְּנִפְקוּ בְּמִנוּסָה מִמְּצָרִים, לֹא
 תִצָּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים, הֵדָּא הוּא דְּכֹתִיב, (ישעיה נב) כִּי לֹא
 בְּחַפְזוֹן תִּצָּאוּ וּבְמִנוּסָה לֹא תִלְכוּן.
 תָּא חֲזִי, בַּר נָשׁ כַּד אֲתִילִיד, (ויקרא רכ"ד ע"ב) יַהֲבִין לִיה
 נַפְשָׁא מְסִטְרָא דְּבַעֲרָא, מְסִטְרָא דְּדַכִּיו, מְסִטְרָא
 דְּאֵלִין דְּאֲתַקְרוּן אוֹפְנֵי הַקּוּדְשׁ. זָכָה יִתִיר, יַהֲבִין לִיה
 רוּחָא, מְסִטְרָא דְּחִיּוֹת הַקּוּדְשׁ. זָכָה יִתִיר, יַהֲבִין לִיה
 נִשְׁמַתָּא, מְסִטְרָא דְּכַרְסִיָּא. וְתִלַּת אֵלִין, אֵינּוֹן אֲמָה עֶבֶד
 וְשַׁפְחָה דְּבְרֵתָא דְּמַלְכָּא.

זָכָה יִתִּיר, יִהְיֶין לִיה נִפְשָׁא בְּאַרְח אַצִּילוֹת, מִסְטָרָא
 דְּבֵת יַחֲדָה, וְאַתְקֵרִיאַת אִיהִי בֵת מְלָךְ. זָכָה יִתִּיר,
 יִהְיֶין לִיה רוּחָא דְאַצִּילוֹת. מִסְטָרָא דְעֵמוּדָא
 דְאַמְצָעִיתָא, וְאַקְרִי בִן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְי' אֱלֹהֵיכֶם. זָכָה יִתִּיר,
 יִהְיֶין לִיה נִשְׁמָתָא, מִסְטָרָא דְאַבָּא וְאַמָּא. הֵדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים. מֵאֵי חַיִּים.
 אֲלֵא אֵינּוֹן י"ה, דְּעֲלִייהו אַתְמַר, (תהלים קנ) כָּל הַנְּשָׁמָה
 תִּהְיֶיל יְה, וְאַשְׁתְּלִים בֵּיה יְדוּ"ד.

זָכָה יִתִּיר, יִהְיֶין לִיה יְדוּ"ד בְּשְׁלִימוֹ דְאַתְוּוֹן, יוּ"ד ה"א
 וְא"ו ה"א, דְּאִיהוֹ אָדָם, בְּאַרְח אַצִּילוֹת דְּעִילָא,
 וְאַתְקֵרִי בְּדִיוקְנָא דְמֵאֲרִיָּה. וְעֲלִיָּה אַתְמַר, (בראשית א) וַרְדּוּ
 בְּדַגַּת הַיָּם וְגו'. וְהֵאֵי אִיהוֹ שׁוֹלְטָנוּתִיָּה בְּכָל רְקִיעִין,
 וּבְכָל אוֹפְנִים וּשְׂרָפִים וְחַיּוּוֹן, וּבְכָל חַיִּילִין וְתוּקְפִין
 דְּלְעִילָא וְתַתָּא. וּבְגִין דָּא, כַּד בַּר נֶשׁ זָכִי בְּנִפְשׁ מִסְטָרָא
 דְּבֵת יַחֲדָה, אַתְמַר בֵּיה, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.
 רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי אֶעְרְעוּ חַד לִילִיא בְּמַגְדֵּל דְּצוּר.
 אַתְאַרְחוּ תַמָּן וְחַדוּ דָּא בְּדָא. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה
 חַדִּינָא דְחַמִּינָא אֲנַפִּי שְׁכִינְתָא, דְּהַשְׁתָּא בְּכָל אַרְחָא דָּא,
 אַצְטַעֲרָנָא בְּחַדָּא סָבָא, טִייעָא, דְּהוּה שְׁאִיל לִי (דף צ"ה ע"א)
 כָּל אַרְחָא.

מֵאֵן הוּא נְחָשָׂא, דְּפָרַח בְּאוּרָא, וְאֶזֶל בְּפְרוּדָא, וּבִין
כַּף וּבִין כַּף, אֵית גַּיְיחָא לְחַד נְמָלָה, דְּשָׁכִיב בִּין
שְׁנוּי. שְׂרִי בְּחִבּוּרָא וְסִיִּים בְּפְרוּדָא. וּמַאי אִיהוּ נְשָׂרָא,
דְּקָא מְקַנְנָא, בְּאִילָן דְּלֹא הָוָה. בְּנוּי דְּאֶתְגַּזְלוּ, וְלֹא מִן
בְּרִיִּין. דְּאֶתְבְּרִיאוּ בְּאַתָּר דְּלֹא אֶתְבְּרִיאוּ. כַּד סִלְקִין
נְחָתִין, כַּד נְחָתִין סִלְקִין. תְּרִין דְּאִינוּן חַד, וְחַד דְּאִינוּן
תְּלַתָּא. מַהוּ עוֹלִימְתָא שְׁפִירְתָּא, וְלִית לָהּ עֵינִין, וְגוֹפָא
טְמִירְתָּא וְאֶתְגַּלִּיא, אִיהִי נְפֻקָת בְּצַפְרָא, וְאֶתְכַפְּסִיאַת
בְּיַמָּא. אֶתְקַשְׁטַת בְּקִשּׁוּטִין דְּלֹא הָווּ.

כֹּל דָּא שְׂאִיל בְּאַרְחָא, וְאַצְטַעְרְנָא. וְהִשְׁתָּא אֵית לִי
נְיִיחָא. דְּאִילוּ הוּינָא כַּחְדָּא, אֶתְעַסְקָנָא בְּמִלִּי
דְּאוּרִייתָא, מַה דְּהוּינָן בְּמִלִּין אַחְרָנִין דְּתַהוּ. אָמַר רַבִּי
חֲזִיא, וְהָהוּא סָבָא טִייעָא, יַדְעַת בֵּיהּ כְּלוּם. אָמַר לִיהּ,
יַדְעָנָא, דְּלִית מִמְּשׁוּ בְּמִלּוּי. דְּאִילוּ הָוָה יַדְעַת, יַפְתַּח
בְּאוּרִייתָא, וְלֹא הָוָה אַרְחָא בְּרִיקְנֵיִיא. אָמַר רַבִּי חֲזִיא,
וְהָהוּא טִייעָא אֵית הָכָא, דְּהָא לְזַמְנִין בְּאִינוּן רִיקְנִין,
יִשְׁכַּח גְּבַר וְגִין דְּדַהֲבָא. אָמַר לִיהּ, הָא הָכָא אִיהוּ,
וְאֶתְקִין חֲמַרְיָה בְּמִכְלָא.

קָרוּ לִיהּ, וְאַתָּא לְקַמֵּייהוּ. אָמַר לוּן, הִשְׁתָּא תְּרִין אִינוּן
תְּלַת, וְתַלְתַּת אִינוּן כַּחְדָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָא אֲמִינָא
לָךְ, דְּכֹל מְלוּי רִיקְנִין, וְאִינוּן בְּרִיקְנֵיִיא, יִתִּיב קַמֵּייהוּ.

אָמַר לוֹן רַבֵּן, אֲנִי טַיִיעָא אַתְּ עֲבִידְנָא, וּמִיּוֹמִין
זְעִירִין, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא הוּינָא טַיִיעָא, אֲבַל
בְּרָא חַד זְעִירָא אִית לִי, וַיְהִיבִית לִיה בְּבֵי סַפְרָא, וּבְעִינָא
דִּישְׁתַּדְּל בְּאוּרֵייתָא. וְכֹד אֲנִי אֲשַׁכְּחָנָא חַד מִרַבֵּן דְּאִזִּיל
בְּאַרְחָא, אֲנִי טָעִין אֲבַתְרִיה, וְהָאִי יוֹמָא, חֲשִׁיבְנָא
דְּאֲשַׁמַּע מַלְיָן חֲדַתִּין בְּאוּרֵייתָא, וְלֹא שְׁמַעְנָא מְדִי.

אָמַר ר' יוֹסִי, בְּכָל מַלְיָן דְּשְׁמַעְנָא דְּקַאמְרַת, לָא
תְּוֹהֵנָא, אֲלָא מַחַד. אוֹ אַנְתָּ בְּשִׁטּוֹתָא אֲמַרַת, אוֹ
מַלְיָן רִיקְנִין אִיבּוֹן. אָמַר הֵהוּא סָבָא, וּמֵאן אִיהִי. אָמַר
עוֹלִימַתָּא שְׁפִירַתָּא וְכוּ'.

פְּתַח הֵהוּא סָבָא וְאָמַר, (תהלים קיח) יי' לִי לֹא אִירָא מַה
יַעֲשֶׂה לִי אָדָם. יי' לִי בְּעִזְרִי וְגו'. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ
וְגו'. כַּמָּה טָבִין וְנַעֲמִיִין וַיְקִירִין וְעֲלֵאִין מַלְיָן דְּאוּרֵייתָא,
וְאֲנִי הִיכִי אִימָא קָמִי רַבֵּן, דְּלֹא שְׁמַעְנָא מִפּוּמִייהוּ עַד
הַשְּׁתָּא, אֲפִילוּ מְלָה חֲדָא. אֲבַל אִית לִי לְמִימָר, דְּהָא לִית
כְּסוּפָא כְּלָל לְמִימָר מְלִי דְּאוּרֵייתָא קָמִי כְּלָא.

אַתְּ עֲטָף הֵהוּא סָבָא, פְּתַח וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבַת כְּהֵן כִּי
תִּהְיֶה לְאִישׁ זָר הִיא בְּתֵרוּמַת הַקֹּדְשִׁים לֹא
תֹאכַל. הָאִי קָרָא, אֲקָרָא אַחְרָא סְמִיךְ, (ויקרא כב) וּבַת כְּהֵן
כִּי תִהְיֶה אֲלֻמְנָה וְגֵרוּשָׁה וְזָרַע אִין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית
אָבִיהָ פְּנֵעוּרִיהָ מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹאכַל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ.

הַיְי קָרְאֵי כְּמִשְׁמָעֵן. אֲבָל מְלִין דְּאֹרִייתָא מְלִין סְתִימִין
אֵינֹן

וְכַמָּה אֵינֹן מְלִין דְּחֻכְמָתָא דְּסְתִימִין בְּכָל מְלָה וּמְלָה
דְּאֹרִייתָא, וְאִשְׁתְּמוּדְעָן, אֵינֹן לְגַבֵּי חֲפִימִין,
דִּידְעִין אֲרַחֲיָן דְּאֹרִייתָא. דְּהָא אֹרִייתָא לָאוּ מְלִין
דְּחֻלְמָא אֵינֹן, דְּקָא אֲתַמְסָרֹן לְמָאן דְּפִשֶׁר לֹון,
וְאֲתַמְשָׁכֹן בְּתַר פּוּמָא, וְעַם כָּל דָּא אֲצַטְרִיכוּ לְמַפְשֶׁר לֹון
לְפּוּם אֲרַחֲוִי. וּמָה אִי מְלִין דְּחֻלְמָא אֲצַטְרִיכוּ לְמַפְשֶׁר לֹון
לְפּוּם אֲרַחֲוִי, מְלִין דְּאֹרִייתָא דְּאֵינֹן שִׁיעֻשׁוּעִין דְּמִלְכָּא
קְדִישָׁא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה דְּאֲצַטְרִיכוּ לְמַהֲךְ בְּאַרְח
קְשׁוּט בְּהוּ, דְּכְתִיב, (הושע יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֵי יִי' וְגו'.

הַשְׁתָּא אֵית לְמִימָר, וּבֵת כְּהֵן, דָּא נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה,
בְּרֵתִיָּה דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ קְדַמָּאָה לְגִיּוּרִין, וְאִיהוּ
מְשִׁיךְ, לָהּ לְהָאִי נִשְׁמַתָּא מֵאַתָּר עֲלָאָה. מָה בֵּין קָרְא
דְּאָמַר וּבֵת אִישׁ כְּהֵן, וּבֵין קָרְא דְּאָמַר וּבֵת כְּהֵן, וְלֹא
כְּתִיב אִישׁ. אֲלָא, אֵית כְּהֵן דְּאֲקָרִי אִישׁ כְּהֵן, וְלֹא כְּהֵן
מִמֶּשׁ. וְעַל אֲרַחָא דָּא, הָוָה (אִישׁ) כְּהֵן, וְהָוָה סָגֹן, וְהָוָה
כְּהֵן גְּדוּל, וְהָוָה כְּהֵן דְּלָאוּ אִיהוּ גְּדוּל. כְּהֵן סְתָם, רַב
וְעֲלָאָה יִתִּיר מֵאִישׁ כְּהֵן. וְעַל דָּא אֵית נִשְׁמַתָּא, (דף צ"ה ע"ב)
וְאֵית רוּחָא, וְאֵית נְפֶשׁ.

וּבֵת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר, דָּא נִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא,
 דְּאֵתְמַשְׁכַּת מֵאַתָּר עֲלָאָה, וְעָאלַת לְגוּ סְתִימוּ דְאִילְנָא
 דְּחַיִּי. וְכַד רוּחָא דְכֹהֲנָא עֲלָאָה נִשְׁבָּא, וַיְהִיב נִשְׁמַתִּין
 בְּאִילְנָא דָּא, פֶּרַחִין מִתְּמָן אֵינּוּן נִשְׁמַתִּין, וְעָאלִין בְּאוּצָר
 חַד.

ווי לעלמא, דלא ידעין בני נשא לאסתמרא, דקא
 משכין משיכו בהדי יצר הרע, דאיהו איש זר, והאי
 בת כהן פרחת לתתא, ואשפחת בניינא באיש זר. ובגין
 דאיהו רעותא דמרה, עאלת תמן ואתכפיאת, ולא
 יכילת לשלטאה, ולא אשתלימת בהאי עלמא. כד נפקת
 מניה, היא בתרומת תקדשים לא תאכל, כשאר כל
 נשמתינ, דאשתלימו בהאי עלמא.

תו אית בהאי קרא, ובת כהן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר.
 עלובתא איהי נשמתא קדישא, כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר,
 דקא אתמשכת, על גיורא דאתגייר, ופרחת עליה מגן
 עדן בארז סתים, על בניינא דאתבני מערלה מסאבא,
 דא הות לאיש זר.

ודא הוא רזא עלאה יתירא מכלא. בעמודא דקיימא
 לטקלין, גו אורא דנשבת, אית טיקלא חדא
 בהאי סטרא, ואית טיקלא אחרא בהאי סטרא. בהאי
 סטרא מאזני צדק. ובהאי סטרא מאזני מרמה. והאי
 טיקלא, לא שכיך לעלמין, ונשמתינ סלקין ונחתין

עֲאֲלִין וְתַבִּין, וְאִית נִשְׁמַתִּין עֲשִׂיקִין, כַּד שְׁלֵטָא אָדָם
בְּאָדָם, דְּכֹתִיב, (קהלת ח) עֵת אֲשֶׁר שְׁלֵט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע
לוֹ, לְרַע לוֹ וְדָאִי.

אַבְל הַאי נִשְׁמַתָּא, דְּהוּת לְסִטְרָא אַחְרָא, אִישׁ זָר,
וְאִתְעַשְׂקַת מִנִּיהּ, דָּא אִיהִי לְרַע לוֹ. לוֹ: לְהֵהוּא
אִישׁ זָר, וְאִיהִי בְּתַרוּמַת הַקְּדָשִׁים לֹא תֹאכַל, עַד דְּעֵבִיד
בֵּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְּעֵבִיד, אַתָּא קָרָא וְאָמַר וּבַת
כְּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הַכִּי הוּא.

הַכָּא אִית רְזָא, הִיךְ מִתְעַשְׂקֵן נִשְׁמַתִּין. אֶלָּא הַאי עֲלָמָא
אַתְנַהֵג כֻּלָּא, בְּאִלְנָא דְדַעַת טוֹב וְרַע. וְכַד
אַתְנַהֵג בְּנִי עֲלָמָא בְּסִטְרָא דְטוֹב, טִיקְלָא קִימָא וְאֶכְרַע
לְסִטְרָא דְטוֹב. וְכַד אַתְנַהֵג בְּסִטְרָא דְרַע, אֶכְרַע לְהֵהוּא
סִטְרָא. וְכֹל נִשְׁמַתִּין דְּהוּוּ בְּהֵהִיא שְׁעַתָּא בְּטִיקְלָא, הוּוּ
עֲשִׂיק לֹון, וְנָטִיל לֹון.

אַבְל לְרַע לוֹ, דְּאִינֹון נִשְׁמַתִּין כַּפִּיין (ס"א חפִּיין) לְכֹל מַה
דְּאֶשְׁכְּחֵן מִסִּטְרָא בִישָׂא, וְשִׂיצָאן לִיהּ. וְסִימְנָא
לְדָא, אַרְוֵנָא קְדִישָׂא, דְּאִתְעַשְׂק גּוּ פְּלִשְׁתִּים, וְשְׁלִיטוּ
בֵיהּ, לְרַע לֹון. אוּף הַכִּי. הַנִּי נִשְׁמַתִּין אִתְעַשְׂקִין מִסִּטְרָא
אַחְרָא לְרַע לֹון.

מַה אִתְעֵבִידוּ מֵאִינֹון נִשְׁמַתִּין. חֲמִינֵן בְּסִפְרֵי קְדָמָאִי,
דְּמַנִּיְהוּ הוּוּ אִינֹון חֲסִידֵי אוּמוֹת הָעוֹלָם. וְאִינֹון

מִמְזֵרֵי תִלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּקִדְמָן לְכַהֲנָא רַבָּא עֲמָא
 דְּאַרְעָא, וְחָשׁוּב בְּעֵלְמָא, אַף עַל גַּב דְּעָאֵל לְפָנֵי וּלְפָנִים.
 בְּכַה הָאֵי סָבָא רַגְעָא חֲדָא, תְּוֹוְהוּ חֲבַרְיָא, וְלֹא אָמְרוּ
 מְדִי.

פְּתַח הֵהוּא סָבָא וְאָמַר, (שמות כא) אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ
 אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה וְהִפְדָּה לְעַם נְכָרֵי וְגו'ו'. הָאֵי
 פְּרֻשָׁתָא עַל רִזָּא דָּא אֲתַמַּר, וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בְּתוּ
 לְאִמָּה לֹא תִצָּא כִּצְאֵת הָעֲבָדִים אִם רָעָה וְגו'ו'. מְאָרִיָּה
 דְּעֵלְמָא מֵאֵן לֹא יִדְחַל מִינָּהּ, דְּאַנְתָּ שְׁלִיט עַל כָּל מְלָכִין
 דְּעֵלְמָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (ירמיה י) מִי לֹא יִרְאֶךָ מְלָךְ הַגּוֹיִם
 כִּי לָךְ יֵאָתֶה וְגו'ו'.

כְּמָה אֵינּוֹן בְּנֵי נֶשֶׂא בְּעֵלְמָא, דְּקָא מִשְׁתַּבְּשֵׁן בְּהָאֵי
 קָרָא, וְכִלְהוּ אָמְרֵי, אֲבָל קָרָא דָּא לֹא אֲתִיִּשְׁר
 בְּפּוֹמִיָּהוּ. וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלָךְ הַגּוֹיִם אִיהוּ, וְהֵלֵא
 מְלָךְ יִשְׂרָאֵל אִיהוּ, וְהָכִי אֲקָרֵי, דְּהָא כְּתִיב, (דברים לב)
 בְּהִנֵּחַל עֲלִיּוֹן גּוֹיִם וְגו'ו'. וְכְתִיב (דברים לב) כִּי חָלַק יְי' עֲמוֹ.
 וְעַל דָּא אֲקָרֵי מְלָךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְּאִיהוּ מְלָךְ הַגּוֹיִם
 אֲקָרֵי, הָא שְׁבַחָא דְּלֵהוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלָךְ
 עֲלִיָּהוּ, וְלֹא כְּמָה דְּאָמְרִין דְּאֲתַמְסְרִין לְשַׁמְשִׁין וְלִמְמַנָּן
 דִּילֵיהָ.

וְתוּ סִיפָא דְּקָרָא, דְּכְתִיב, (ירמיה י) כִּי בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם

וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאִין כְּמוֹךְ. כָּל הָאֵי, שְׁבַחָא אִיהוּ לְשֹׂאֵר
 עַמִּין, וְתוֹוְהָא אִיהוּ, הֵיךְ לָא מְסַתְּלֵקֵי בְּהָאֵי קָרָא לְרוּם
 (ד' צ"ו ע"א) רְקִיעָא. אֵלָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָמָא עֵינֵיִיהוּ,
 וְלֹא יַדְעֵי בֵּיהּ כְּלָל, דִּהָא מַה דְּאַנָּן אִמְרֵי דְכְּלָהוּ אִין,
 וְאַפְסֵי, וְתַהוּ. דְּכְתִיב, (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאִין נִגְדוּ מֵאַפְסֵי
 וְתַהוּ נִחְשְׁבוּ לוֹ, הָא עֲקָרָא עֲלָאָה רַבָּא וַיִּקְרָא שׁוּי לוֹן
 קָרָא דָּא.

אָמַר לִיה ר' חִיָּיא וְהָא כְּתִיב (תהלים מז) מִלֶּךְ אֱלֹהִים עַל
 גּוֹיִם וְגוֹ'. אָמַר לִיה, אֲנָא חֲמִינָא דְבִתְרָא כְּתַלִּיִּיהוּ
 הוּיִת, וְנִפְקַת בְּהָאֵי קָרָא לְסִיעָא לוֹן, הוּוּה לִי לְאַתְבָּא
 בְּקַדְמִיתָא, עַל מַה דְּאַמִּינָא. אָבֵל פִּיּוֹן דְּאַשְׁכְּחָנָא לֶךְ
 בְּאַרְחָא, אַעֲבַר לֶךְ מִתְּמָן, וּמִתְּמָן אִיהֶךְ לְאַעֲבָרָא כְּלָא.
 תָּא חֲזִי, כָּל שְׁמָהֶן, וְכָל כְּנֻיִין דְּשְׁמָהֶן, דְּאִית לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּלָהוּ מִתְּפַשְׁטָן לְאַרְחֵיִיהוּ,
 וְכְלָהוּ מִתְּלַבְּשִׁין אֵלִין בְּאַלִּין, וְכְלָהוּ מִתְּפַלְגִין לְאַרְחִין
 וְשְׁבִילִין יַדִּיעֵן. בַּר שְׁמָא יְחִידָאָה, בְּרִיר דְּכָל שְׂאֵר
 שְׁמָהֶן, דְּאַחְסִין לְעַמָּא יְחִידָאָה, בְּרִיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין,
 וְאִיהוּ יו"ד ה"א וַא"ו ה"א, דְּכְתִיב, (דברים לב) כִּי חֶלֶק יִי'
 עַמּוֹ. וְכְתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּיִי בְּשִׁמָּא דָּא מִמֶּשׁ,
 יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר שְׁמָהֶן.

וְשְׁמָא חַד מִכָּל שְׂאֵר שְׁמָהֶן דִּילִיָּה, הַהוּא דְּאַתְּפַשְׁט

וְאֶת־פְּלֶג לְכַמֵּה אַרְחִין וְשִׁבְלִין, וְאֶקְרִי אֱלֹהִים. וְאַחֲסִין
 שְׁמֵא דָא, וְאֶת־פְּלֶג לְתַתְּאֵי דְהַאי עֲלָמָא, וְאֶת־פְּלֶג שְׁמֵא
 דָא, לְשִׁמְשִׁין וְלִמְמַנָּן דְּמִנְהֵגִי לְשֹׂאֵר עֲמִין. כְּמַה דְּאֶת
 אֲמַר, (במדבר כב) וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם לֵילָה. (בראשית כ)
 וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמְלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה. וְכֵן כָּל מְמַנָּא
 וּמְמַנָּא דְאַחֲסִין לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשֹׂאֵר עֲמִין,
 בְּשִׁמְא דָא כְּלִילָן. וְאַפִּילוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּשִׁמְא דָא אֶקְרִי.
 וְשִׁמְא דָא מֶלֶךְ עַל גּוֹיִם, וְלֹא הֵהוּא שְׁמֵא, דָא הֵהוּא
 דְּמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ יְחִידָאָה, לְעֵמָא יְחִידָאָה,
 לְעֵמָא דִּישְׂרָאֵל, עֵמָא קַדִּישָׁא.

וְאִי תִימָא, עַל אַרְחָא דָא נוֹקִים קָרָא דְכְּתִיב, (ירמיה י) מִי
 לֹא יֵרָאֶךְ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם, דְּדָא אִיהוּ שְׁמֵא דְקָא מֶלֶךְ
 עַל גּוֹיִם, אֱלֹהִים דְּהָא דְחִילוּ בֵיהּ שְׂרִיא וְדִינָא בֵיהּ
 שְׂרִיא. לָאו הָכִי, וְלָאו עַל דָא אֶתְמַר, דְּאִי הָכִי אֶפִילוּ
 עֲבוּדָה זָרָה בְּכֻלָּא דָא אִיהוּ.

אַבְל כִּיּוֹן דְּכֻתְלָא דְהֵוִית סְמִיךְ אַבְתְּרִיָה, אֶתְנַסַּח, קָרָא
 קָאִים עַל קִיּוּמָא, בְּאַסְתְּכְלוּתָא זְעִיר. מִי לֹא יֵרָאֶךְ
 מֶלֶךְ הַגּוֹיִם, וְאִי תִימָא דְמֶלֶךְ הַגּוֹיִם עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֶתְמַר, לָאו הָכִי. אֶלָּא, מֵאֵן הוּא מֶלֶךְ הַגּוֹיִם דְּלֹא
 יֵרָאֶךְ, דְּלֹא דְחִיל מִינָךְ, וְלֹא יִזְדַּעְזַע מִינָךְ. מִי מֶלֶךְ
 הַגּוֹיִם דְּלֹא יֵרָאֶךְ. כְּגֹוּנָא דָא (תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ

עֲבָדֵי יְיָ הִלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ. מֵאֵן דְּשָׁמַע לֵיהּ, לָא יִדַע מַאי קֵאָמַר, כִּיּוֹן דְּאָמַר הִלְלוּיָהּ, אוּף הָכִי הִלְלוּ עֲבָדֵי יְיָ, דִּהוּה לֵיהּ לְמַכְתָּב, עֲבָדֵי יְיָ הִלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ. אוּף הָכֵא. הוּה לֵיהּ לְמַכְתָּב, מִי מְמַלְךְ הַגּוֹיִם דְּלֵא יִרְאֵךְ. אֵלֵא כֹּלֵא עַל תְּקוּנָתָהּ אֲתַמַּר.

כִּי בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כְּמוּךְ, מֵהוּ מְלָה דְאֲתַפְּשֵׁט בֵּינַיְיָהּ בְּחַכְמַתָּא דְדִּלְהוֹן, מֵאֵין כְּמוּךְ וּכְלָהּ אוּדָאן עַל דָּא, כַּד חָמָאן בְּחַכְמַתָּא דְדִּלְהוֹן עוּבְדִּךְ וּגְבוּרַתְךָ, אֲתַפְּשֵׁט מְלָה דָּא בֵּינַיְיָהּ, וְאֲמַרִי מֵאֵין כְּמוּךְ בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם. מֵאֵין כְּמוּךְ אֲמַרִי, וְאֲתַפְּשֵׁט בֵּינַיְיָהּ. חֲדוּ חֲבַרְיָא, וּבְכוּ וְלֵא אֲמַרוּ מְדִי. אוּף הָכִי בְּכָה אִיהוּ כְּמַלְקֵךְ דְּמִין.

פִּתַּח וְאָמַר (בראשית כא) וְתֹאמַר לְאַבְרָהָם גֵּרֶשׁ הָאֵמָה הַזֹּאת וְאֵת בְּנֵיהּ וְגוֹ', חֲבַרְיָא אֲתַעְרוּ, דְּבַעַת שָׂרָה לְפָנָאָה עֲבוּדָה זָרָה מִבֵּיתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ. הָכֵא כְּתִיב וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בְּתוּ, דָּא נִשְׁמַתָּא בְּגִלְגוּלֵי עַל עוּבְדִין בִּישִׁין דְּעֵלְמָא. לְאֵמָה: הַהוּא סְטָרָא אַחְרָא בְּגִלְגוּלָא בִישָׂא דְטִיקְלָא, דְאֶהְדַּר, וְהָא אֲתַעֲשִׂקַת, לְאַפְקָא לָהּ מִתְמָן. וְדֵאִי לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּמִתַּעֲשִׂקוֹן.

מֵאֵן אֵינּוֹן הָכָא. אֵיהוּ רְזָא, אֵלֵין אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דִּינוֹקִין
 זְעִירִין, כִּד אֵינּוֹן יִנְקֵי מִגּוּ תוֹקְפָא דְאַמְהוֹן.
 וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חָמִי, דְּאִי יִתְקַיְימוֹן בְּעֵלְמָא, יִבְאֲשׁוּן
 רִיחֵיהוֹן, וַיִּחְמְצוֹן כְּחוּמָץ דָּא. לְקִיט לֹון (רמ"ח ע"ב, רמ"ט ע"ב)
 זְעִירִין, בְּעוֹד דִּיהֵבֵי רִיחָא.

מַה עָבִיד. שְׂבִיק לֹון לְאַתְעֲשָׂקָא בִידָא דִּהֵהִיא אָמָה,
 וְדָא אֵיהִי לִילִית דְּכִיוּן (דף צ"ו ע"ב) דְּאַתְיֵיהִבוּ בְּרִשׁוּתָהּ,
 תְּדָאת (נ"א אַחְדָּא) בְּהֵוּא יְנוּקָא, וְעֲשִׂיקַת לִיהּ,
 וְאַפִּיקַת לִיהּ מֵעֲלָמָא, כִּד אֵיהוּ יִנְקֵי בְּתוֹקְפָא דְאַמִּיהּ.
 וְאִי תִימָא, אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דִּיעֲבֹדוֹן טַב לְעֵלְמָא. לָא
 הָכִי. דְכָתִיב אִם רָעָה בְּעֵינַי אֲדַנִּיָּהּ, דִּיחְמִיץ הֵהוּא
 גְּבָרָא בַּהּ לְבַתֵּר יוֹמִין, אִי אֲתַקִּיִּים בַּהּ. דָּא אֲתַעֲשָׂקַת,
 וְאַחְרָא לָא אֲתַעֲשָׂקַת. וְעַל אֵלֵין כְּתִיב, (קהלת ד) וְאַרְאֶה
 אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים וְגו' וְהֵינּוּ אִם רָעָה בְּעֵינַי אֲדַנִּיָּהּ.
 אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָהּ, לֹא בְּאַלְף כְּתִיב. אִי תִימָא, דִּהֵא בְּהֵהוּא
 סְטָרָא אַחְרָא, אֲזַמִּין לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִיּוֹמָא
 דִּהֵוֹת. לָא. וְהֵשְׁתָּא בְּגִלְגּוּלֵי טִיקְלָא, לוֹ יַעֲדָהּ בּוּא"ו. מַה
 דְּלֹא הוֹת מְקַדְמַת דְּנָא.

וְהַפְּדָהּ, מֵאִי וְהַפְּדָהּ. פְּרִיק לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 הֵשְׁתָּא, דְּסִלְקָא רִיחָא, עַד לָא תַחְמִיץ, וְסִלִּיק
 לָהּ לְרוּמֵי מְרוּמִים, (ק"ג ע"ב) בְּמַתִּיבְתָא דִּילִיהּ, וְאִי תִימָא

כִּיּוֹן דְּאֵתְעֻשְׂקַת מִהֵהוּא סִטְרָא אַחְרָא, יִהְיֵב לָהּ, כְּמָה
 דְּאָמְרוּ לַחֲסִידֵי (ר"ה ע"ב) שְׂאָר עֲמִין, וְלֹא־יִנּוֹן מִמְזִירֵי תָא
 חֲזִי. אַתָּא קָרָא וְאוֹכַח, לְעַם נְכָרֵי לֹא יִמְשׁוּל לְמַכְרָה
 וְדַאי, בְּבַגְדוֹ בֵּהּ, דְּעֻשִׁיק לָהּ בְּעֻשִׁיקוֹ דְּגִלְגּוּלָא
 דְּטִיקְלָא, אֲלֵא לְיִשְׂרָאֵל וְדַאי, וְלֹא לְאַחְרָא. וְכַד נִפְקַת
 מִן טִיקְלָא, לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֵבְדִים, אֲלֵא מִתְעַטְרָא
 בְּעַטְרָהּא בְּאַרְמָא עַל רִישֶׁיהָ.

וְאִי תִימָא, דְּהֵאִי סִטְרָא עָאלַת לָהּ בְּהֵהוּא יִנּוּקָא. לָאו
 הָכִי. אֲלֵא נִטְלַת לָהּ, וְחֲדָאת בְּהֵדָה, וּפְרַחַת מִן
 יְדָהּא, וְעָאלַת בְּהֵהוּא אַתָּר, וְאִיהִי פְקִידַת לְהֵהוּא יִנּוּקָא,
 וְחֲדָאת בֵּיהּ, וְחִיִּיכַת בֵּיהּ, וְתֵאִיבַת (נ"ח, ס"ה ע"א) לְהֵהוּא
 בְּשָׂר, עַד דְּלִבְתָּר נָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִשְׁמַתִּיהּ,
 וְהִיא לְגוּפָא. וְלִבְתָּר כֹּלָא אִיהוּ בְּרִשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא.

תָּא חֲזִי, (שמות כא) לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֵבְדִים, מֵאִי הוּא.
 אֲלֵא, בְּשַׁעְתָּא דְּנִפְקַת מִן טִיקְלָא וְהֵהוּא סִטְרָא
 בְּחֲדוּ, רָשִׁים לָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְחֲתִים לָהּ בְּחֲד
 גּוּשְׁפִּנְקָא, וּפְרִישׁ עָלָהּ לְבוּשׁ יֶקֶר דִּילִיהּ, וּמֵאֵן אִיהוּ.
 שְׂמָא קְדִישָׁא דְּאֶקְרִי אֱלוֹהֵי. וְדָא הוּא בְּבַגְדוֹ בֵּהּ, לְבוּשָׁא
 יֶקֶרָא דְּמִלְכָּא פְרִישׁ עָלָהּ וְכַדִּין אִיהִי נְטִירָא, דְּלֹא
 אֶתְמַסְרַת לְעַם נְכָרֵי, אֲלֵא לְיִשְׂרָאֵל לְחֻד.

וְדָא אִיהוּ דְכְתִיב, (איוב כט) כִּימִי אֱלוֹהַּ יִשְׁמְרֵנִי, וְעַל רִזָּא
 דָּא כְּתִיב הֶכָּא, לְעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה בְּבִגְדוֹ
 בָּהּ, בְּעוֹד דְּלִבּוּשׁ יִקָּר דְּמִלְכָּא בָּהּ. פִּיּוֹן (בראשית צ"ד ע"א, שמות
 קע"ב ע"ב, ויקרא ע"ב ע"ב) דְּבִגְדוֹ בָּהּ, כְּתִיב לְעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל
 לְמַכְרָה.

מָה רְשׁוֹ אֵית לְהֵהוּא סִטְרָא בָּהּ. תָּא חֲזִי, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא
 כְּלָהוּ, בְּרִשׁוּתֵיהּ דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, וְכָלְהוּ אֵית לוֹן
 זְמָנָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, עַד דְּאִיהוּ בְּעֵי לְסִלְקָא לוֹן מִן
 עֲלָמָא, וְדָא לֵית לִיהּ זְמָנָא, וְעַל דָּא אִיהִי חֲיִיכַת בָּהּ,
 וְחֲדָאֵת בָּהּ.

תּוּ, אֲזַהֲרוּתָא לְבַר נֶשׁ (בְּהָאֵי עֲלָמָא) אֵית בְּהַנִּי קְרָאֵי, וְכֻמָּה
 עֵיטִין טָבִין עֲלָאִין אֵינּוֹן, בְּכָל מִילֵי דְאֹרִייתָא,
 וְכָלְהוּ קְשׁוּט, בְּאַרְחָ קְשׁוּט, וְאַשְׁתְּמוּדְעֵן לְגַבֵּי חֲפִימִין,
 דִּידְעֵי וְאֲזִלֵי בְּאַרְחָ קְשׁוּט. בְּזְמָנָא דְּבַעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְמַבְרֵי עֲלָמָא, סָלִיק בְּרַעוּתָא קְמִיָּה, וְצִיִּיר כָּל
 נְשָׁמְתִין דְּאֵינּוֹן זְמִינִין לְמִיָּהב בְּבִנֵי נֶשָׁא לְבַתֵּר, וְכָלְהוּ
 אֲתַצִּיִּירוּ קְמִיָּה בְּהֵהוּא צִיּוּרָא מִמֶּשׁ, דְּזְמִינִין לְמַהוּי בְּבִנֵי
 נֶשָׁא לְבַתֵּר, וְחָמָא כָּל חַד וְחַד.

וְאֵית מְנַהוֹן דְּזְמִינִין לְאַבְאֶשָׁא אֲרַחֲיֵיהּ בְּעֲלָמָא,
 וּבְשַׁעְתָּא דְּמָטָא זְמִינֵיהּ, קָרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְהֵהִיא נְשָׁמְתָא, אָמַר לָהּ, זִילֵי עוּלֵי בְּדוּךְ פִּלָּן. בְּגוּף

פֶּלֶן. אֲתִיבַת קָמִיָּה, מֵאֲרִיָּה דְעֵלְמָא, דִּי לִי בְעֵלְמָא דָּא
 דְאֵנָּא יִתְבָּא בֵּיהּ, וְלֹא אֵיהֶךָ לְעֵלְמָא אַחְרָא, דִּישְׁתַּעְבְּדוּן
 בִּי, וְאֵהָא מְלוּכְלָכָא בִּינֵייהוּ. אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, מִן יוֹמָא דְאֲתַבְּרִיאַת, עַל דָּא אֲתַבְּרִיאַת לְמַהוּי
 בְּהֵהוּא עֵלְמָא. כִּיּוֹן דְחֻמְמַת נִשְׁמַתָּא כֶּף, בְּעַל כְּרַחֵה
 נְחַתַּת וְעָאֵלַת תַּמָּן.

אוֹרֵייתָא דִּיהֵבַת עֵיטָא לְכָל עֵלְמָא חֻמְמַת הַכִּי, אֲזַהֲרַת
 לְבִנֵי עֵלְמָא, וְאֲמַרְת, חֻמוֹ כְּמָה חָס קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עָלֵיכוֹ, מְרַגְלִיתָא טְבָא דִּיהוּת לִיָּה, וְכִין לְכוּ
 לְמַגְנָא, דִּתְשַׁתְּעַבְּדוּן בָּהּ בְּהַאי עֵלְמָא.

וְכִי יִמְכַר אִישׁ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶת בְּתוּ: דָּא
 נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא. לְאִמָּה: לְמַהוּי אִמָּה מִשְׁתַּעְבְּדָא
 בִּינֵיכוֹ (דף צ"ז ע"א) בְּהַאי עֵלְמָא. בְּמָטוֹ מְנִיִּיכוֹ, בְּשַׁעְתָּא
 דְמָטִי זְמָנָא לְנַפְקָא מֵהַאי עֵלְמָא, לֹא תִצָּא כְּצֵאת
 הָעֵבְדִים, לֹא תַפּוּק מִתַּטְנַפָּא בְּחוּבִין, תַּפּוּק בֵּת חוּרִין,
 בְּרִירָה נְקִיָּה, בְּגִין דִּיחֻדִּי בָּהּ מְאָרָה וְיִשְׁתַּבַּח בָּהּ וְיִהִיב
 לָהּ אַגְר טָב, בְּצַחְצוּחֵי דְגִנְתָּא דְעֵדָן. כְּמָה דְאֵת אֲמַר
 (ישעיה נח) וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצוּחוֹת נַפְשֶׁךָ, וְדַאי כִּד תַּפּוּק בְּרִירָה
 נְקִיָּה כְּדָקָא יְאוּת.

אַבְל אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדוֹנֵיהּ, כִּד נַפְקַת מְלוּכְלָכָא
 בְּטַנוּפֵי חוּבִין, וְלֹא אֲתַחְזִיאַת קָמִיָּה כְּדָקָא יְאוּת,

ווי לְהֵוּא גּוֹפָא, דְּאִתְאַבִּיד מֵהֵיִא נִשְׁמַתָּא לְעֵלְמִין.
 בְּגִין, דְּכִד נִשְׁמַתִּין סִלְקִין בְּרִירָן, וְנִפְקִין נְקִיִּין מֵהֵאִי
 עֲלָמָא, כֹּל נִשְׁמַתָּא וְנִשְׁמַתָּא, עָאלַת בְּסִפְרָא (שלח קנ"ו ע"ב)
 דְּאִחְמַתָּא דְּמִלְפָא, וְכִלְהוּ בְּשִׁמְהֵן, וְאָמַר דָּא הֵיא
 נִשְׁמַתָּא דְּפִלְנִיָא, זְמִינַת תְּהֵא לְהֵוּא גּוֹפָא דְּשִׁבְקַת,
 וְכַדִּין כְּתִיב, לֹו יַעֲדָה, בּוּ'.

וְכִד נִפְקַת רְעָה בְּעֵינֵי אֲדוֹנֵיהָ, דְּקָא אִסְתְּאַבָּא בְּחוּבִין,
 וּבְטַנוּפָא דְּחֻטְאִין, כְּדִין לֹא יַעֲדָה בָּא'. וְאִתְאַבִּיד
 הֵוּא גּוֹפָא מִינָה וְאִיְהִי לָא אֲזַדְמַנַת לְגַבִּיָה בַר הֵהִיא
 דְּמָאֲרָה אֲתֵרְעִי, וְתַב בְּתִיּוּבַתָּא דְּגּוֹפָא בָּהּ, כְּדִין כְּתִיב,
 וְהִפְדָּה. כִּמָּה דְּאִתְּ אָמַר (איוב לג) פְּדָה נַפְשׁוֹ מֵעֲבוּר בִּשְׁחַת.
 וְהִפְדָּה, הֵאִי אִיְהוּ בְּבַר נֶשׁ, דְּעֵיטָא דִּילִיָה, דְּיִפְרוּק לָהּ,
 וְיִתּוּב בְּתִיּוּבַתָּא, וְלִתְרִין סִטְרִין קָאֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְהִפְדָּה בְּתִיּוּבַתָּא. לְבַתַּר דְּתַב בְּתִיּוּבַתָּא, פְּדָא לָהּ
 מֵאֲרַחָא דְּגִיְהָנָם.

לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה. מֵאֵן עִם נְכָרִי. עֲלוּבַתָּא
 אִיְהִי נִשְׁמַתָּא, דְּכִד נִפְקַת מֵעֲלָמָא, וּבַר נֶשׁ אִסְטִי
 אֲרַחִיָה בְּהַדָּה, הֵיא בְּעָאֵת לְסִלְקָא לְעֵילָא, גּוּ מִשְׁרִיִּין
 קְדִישִׁין, בְּגִין דְּמִשְׁרִיִּין קְדִישִׁין קִיִּימִין בְּהֵוּא אֲרַחָא דְּגֵן
 עֲדוֹן, וּמִשְׁרִיִּין נוֹכְרָאִין קִיִּימִין בְּהֵוּא אֲרַחָא דְּגִיְהָנָם.
 זְכַתָּה נִשְׁמַתָּא, וְהֵוּא נְטִירוֹ, וּפְרִישׁוֹ דְּלְבוּשָׁא יִקְיָרָא

עָלָה. כִּמָּה מִשְׁרִיין קִדְיִשִׁין, קָא מִתְעַתְדֵן לָהּ, לְאַתְחַבְרָא
 בְּהַדָּה, וְלִמְיַעָאֵל לָהּ לְגֵן עֵדֵן. לֹא זָכְתָהּ, כִּמָּה מִשְׁיִירִין
 נוֹכְרֵאִין מִתְעַתְדֵן לְמִיעֵל לָהּ בְּאַרְחָא דְגִיְהֵנָם. וְאִינוּן
 מִשְׁרִיין דְּמִלְאָכִי חֲבֵלָה זְמִינִין לְמַעְבַּד בַּהּ נוֹקְמִין, אֲתָא
 קָרָא וְאוֹכַח, לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָהּ, אֲלִין מִלְאָכִי
 חֲבֵלָה. בְּבַגְדוֹ בַּהּ, אִיהוּ נְטִירָא, דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲבִיד לָהּ נְטִירָא, דְּלֹא יִשְׁלוּט בַּהּ עִם נְכָרִי, בְּהֵהוּא
 פְּרִיסוֹ דְּנְטִירוֹ עָלָה.

(שמות כא) וְאִם לְבָנוּ יִיעַדְנָהּ, תָּא חֲזִי כִּמָּה אֵית לִיהּ לִבְר
 נָשׁ לְאַזְדַּהֲרָא דְּלֹא יִסְטִי אַרְחֻי בְּהַאי עֲלָמָא, דְּהַאי
 זָכָה בַּר נָשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, וְנְטִיר לָהּ לְנִשְׁמַתָּא פְּדָקָא
 יְאוּת, הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בֵּיהּ,
 וְאַשְׁתַּבַּח בֵּיהּ בְּכָל יוֹמֵיא, בְּפַמְלֵיִיא דִּילֵיהּ, וְאָמַר, חָמוּ
 בְּרָא קִדְיִשָׁא דְּאֵית לִי בְּהֵהוּא עֲלָמָא, כִּךְ וְכִךְ עֲבִיד, כִּךְ
 וְכִךְ עוֹבְדוֹי מִתְתַּקְנֵן.

וְכִד הַאי נִשְׁמַתָּא, נִפְקַת מְהַאי עֲלָמָא, זְכִיִּיא נְקִיִּיה
 בְּרִירָה, קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנַהִיר לָהּ בְּכִמָּה נְהוּרִין,
 בְּכָל יוֹמָא קָאֲרִי עָלָה, דָּא הִיא נִשְׁמַתָּא דְּפִלְגְּנִיא בְּרִי,
 נְטִירָא לִיְהוּי לִיהּ לְהֵהוּא גּוֹפָא דְּשַׁבַּק.

וְדָא הוּא דְּכְתִיב, וְאִם לְבָנוּ יִיעַדְנָהּ כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת
 יַעֲשֶׂה לָהּ, מֵאִי כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת. הֲכָא אֵית רִזָּא

לְחַפְיָמִין, בְּגוֹ טְנָרָא תְּקִיפָא, רְקִיעָא טְמִירָא, אֵית
הֵיכְלָא חֲדָא, דְּאֶקְרִי הֵיכַל אֲהֶבֶה. (קמ"ז ע"א) וְתַמָּן אֵינּוּן
גְּנֻזִין טְמִירִין, וְכָל נְשִׁיקִין דְּרַחֲמֵי דְּמַלְכָּא אֵינּוּן תַּמָּן,
וְאֵינּוּן נְשַׁמְתִּין רַחֲמָאן דְּמַלְכָּא עָאֲלִין תַּמָּן.

כִּיּוֹן דְּמַלְכָּא עָאֲל בְּהֵוּא הֵיכְלָא דְּמַלְכָּא, תַּמָּן כְּתִיב,
(בראשית כט) וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲשַׁכַּח תַּמָּן לְהֵהִיא נְשַׁמְתָּא קַדִּישָׁא, קָדִים מִיַּד וְנְשִׁיק
לָהּ, וְגַפִּיף לָהּ, וְסָלִיק לָהּ בְּהַדְיָה, וְאֲשַׁתְּעֲשַׁע בָּהּ.

וְדָא הוּא כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ, כְּדִינָא דְּאֲבָא עָבִיד
לְבִרְתֵיהָ, דְּאִיהִי חֲבִיבָא לְגַבִּייהָ, דְּנְשִׁיק לָהּ, וְגַפִּיף
לָהּ, וַיְהִיב לָהּ מִתְנַן. כִּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד,
לְנְשַׁמְתָּא זַפָּאָה בְּכָל יוֹמָא, כְּמָה דְּכְתִיב כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת
יַעֲשֶׂה לָהּ.

הֵינּוּ דְּכְתִיב (ישעיה סד) יַעֲשֶׂה לְמַחֲפֵה לּוֹ, כְּמָה דְּהֵאֵי
בְּרֵתָא, אֲשֶׁלִּימַת עֲשִׂייהָ בְּהֵאֵי עֲלָמָא. אוּף הַכִּי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁלִּים לָהּ עֲשִׂייהָ אַחֲרָא בְּעֲלָמָא
דְּאֵתִי, דְּכְתִיב, עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה
לְמַחֲפֵה לּוֹ. וְהָכָא כְּתִיב (דף צ"ז ע"ב) יַעֲשֶׂה לָהּ. עַל כֵּן. הֵהוּא
סָבָא אֲשַׁתְּטַח, וְצִלִּי צְלוֹתָא. בְּכָה כְּמַלְקֵדְמִין.

וְאָמַר (שמות כא) אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ וְגוֹ', מֵאֵי אִם אַחֲרַת,
וְכִי נְשַׁמְתָּא אַחֲרָא זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

לְאַתְבָּא לְצַדִּיקֵי אֱבָהֵי עֲלֵמָא, וְלֹאֵו הָאֵי נִשְׁמַתָּא
 דְּאֲשְׁלִימַת בְּהֵאֵי עֲלֵמָא רְעוּתָא דְּמֵאֲרָה, אֵי הָכִי לִית
 אֲבִטְחוּתָא לְצַדִּיקֵי אֱבָהֵי כָּלֵל. מֵאֵי אִם אַחֲרַת יִקַּח לֹו.

פְּתַח הֵהוּא סָבֵא וְאָמַר, (קהלת יב) וַיֵּשׁוּב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ
 כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. הָאֵי
 קָרָא אוּקְמוּהָ חֲבֵרֵי יֵא, בְּחֶרְבֵּן בֵּי מִקְדָּשָׁא. (ותמן תנינן) וַיֵּשׁוּב
 הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה. הֵכָא אִיהוּ מֵאֵי דְּכִתְיִב, (בראשית
 יב) וְהִכְנַעְנִי אֲזַ בְּאָרֶץ, כְּשֶׁהָיָה וְדֵאֵי. וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל
 הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, מֵאֵי וְהָרוּחַ תָּשׁוּב. דָּא שְׂכִינְתָּא,
 דְּאִיהִי רוּחַ קְדִישָׁא. כַּד חֲמַאת שְׂכִינְתָּא, בְּאִינוּן עֶשֶׂר
 מִסְּעוּת דְּקָא נִטְלָא, וְלֹא בְּעוּן יִשְׂרָאֵל לְאַתְבָּא בְּתִיּוּבְתָא
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשִׁלְטָא סְטֵרָא אַחֲרָא עַל אֶרְעָא
 קְדִישָׁא, וְאוּקְמוּהָ חֲבֵרֵי יֵא.

תָּא חֲזִי, רוּחָא דְּבֵר נֶשׁ זַכָּאָה, אֲתַעֲטֵר בְּדִיוּקְנָא בְּגִין
 עֵדֶן דְּלִתְתָּא, וּבְכָל שַׁבְּתֵי וּמוֹעֲדֵי וְרִישֵׁי יְרַחֵי,
 מִתְעַטְרֵן רוּחֵי, וּמִתְפָּשְׁטֵן, וְסִלְקִין לְעֵילָא. כְּמָה דְּעֵבִיד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהֵהִיא נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא
 לְעֵילָא, הָכִי נִמְי עֵבִיד בְּהֵאֵי רוּחָא, לְתַתָּא בְּגִין עֵדֶן
 לְתַתָּא, דְּקָא סִלְקַת קָמִיהָ. וְאָמַר דָּא אִיהִי רוּחָא דְּפִלְגִיָּא
 גּוֹפָא, מִיַּד מְעַטְרָא לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵאֵי רוּחָא
 בְּכְמָה עֲטְרִין, וְאֲשַׁתְּעֲשַׁע בָּהּ.

וְאִי תִימָא, דְּהָא בְּגִין רוּחָא דָּא, שְׂבִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מַה דְּעָבִיד לְנִשְׁמָתָא. לָאוּ הָכִי. אֵלָא שְׂאֲרָה
 כְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגְרַע, אֲלִין אֵינּוּן תְּלַת שְׂמַהּן עֲלָאִין,
 דְּעִין לֹא רֵאתָה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ.

וְכֻלְהוּ בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי וְאֲתַמְשְׁכוּ מִתַּמָּן. תַּד מְנַיִיהוּ
 שְׂאֲרָה, מְשִׁיכוּ דְנִצִּיצוּ וְנִהְירוּ, דְּנִהִיר בְּאַרְח
 סְתִים, מְזוּנָא (לֶן) דְּזֶן כְּלָא, וְאֲקִרִי יְדוּד בְּנִקּוּדַת
 אֱלֹהִים. שְׂאֲרָה בְּהַפּוּךְ אֲתוּוּן, אֲשֶׁר ה' וְדָא (בראשית מט)
 מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָּה לְחֶמוֹ, וְדָא הוּא שְׂאֲרָה.

כְּסוּתָהּ: פְּרִישׁוּ דְמִלְכָּא. דָּא מְשִׁיכוּ אַחְרָא, דְּנִהִיר וְנָטִיר
 לָהּ תְּדִיר, פְּרִישׁוּ דְלְבוּשָׁא דְמִלְכָּא, דְּפִרְשׁ עֲלָהּ
 אֲלוּתָהּ. דָּא בְּבִגְדוּ בַּהּ תְּדִיר, דְּלָא אֲתַעְדִּי מִינָּהּ, וְהָאִי
 אִיהוּ כְּסוּתָהּ.

וְעִנְתָּהּ, מֵאֵן אִיהוּ. דָּא מְשִׁיכוּ דְעֲלָמָא דְּאֲתִי, דְּבִיָּה
 כְּלָא. יִי צְבָאוֹת אִיהוּ, וְדָא אִיהוּ דְנִהִיר בְּכֻל
 נְהוּרִין סְתִימִין עֲלָאִין דְּאִילְנָא דְחַיִּי, דְּבִיָּה עוֹנָה טְמִירָא,
 דְּמִתַּמָּן נִפְקַת. וְכֻל דָּא בְּעֵדוּנָא וְכִסּוּפָא דְעֲלָמָא דְּאֲתִי.
 תְּלַתָּא הֵנִי לֹא יִגְרַע לָהּ, כִּד אִיהִי זִכְאֵת כְּדָקָא יְאוּת.
 וְאִי לָאוּ אִיהִי כְּדָקָא יְאוּת, הֵנִי תְּלַתָּא גְרַעָאן
 מְנָה, דְּלָא יִתְעַבִּיד לָהּ עֵטְרָה אֲפִילוּ מִחַד מְנַיִיהוּ, תָּא
 חֲזִי, מַה כְּתִיב, וְאִם שְׁלַשׁ אֱלֹהִים לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ, דְּלָא

זְכָאת בְּהוּ, וַיִּצְאָה חָנָם אֵין כֶּסֶף תְּפוּק מִקְמִיָּה, וְדַחֲיִין
 לָהּ לְבַר. אֵין כֶּסֶף, לִית לָהּ כֶּסֶף, וְלִית לָהּ עֵדוּנָא
 כָּלִל.

עַד כַּאן אוֹכִיחַת אוֹרֵייתָא, דְּכָל עֵיטִין בְּהָ תְּלִיין, וַיְהִיבַת
 עֵיטָא טָבָא לְבַנֵּי נִשְׂא. מִכַּאן וְלַהֲלָאָה גְּהֵדֵר לְמַלִּין
 קַדְמָאִין, בְּהֵהוּא נְטִירוּ עֲלָאָה, דְּקָא פְּרִישׁ עֲלָהּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּלֹא תְּהֵא לְעַם נְכָרִי, דְּהֵא בְּגֵדוּ בְּהָ,
 וְנְטִירוּ אִיהוּ לָהּ תְּדִיר.

(שְׁמוֹת כ"א) וְאִם לְבָנוּ יִיעֲדָנָה כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. אָמַר
 הֵהוּא סָבָא, חֲבַרֵּיָא, כִּד תְּהִכּוֹן לְגַבֵּי הֵהוּא טִינָרָא
 דְּעֲלָמָא סָמִיךְ עֲלֵיהָ, אָמְרוּ לֵיהָ, דִּידְכַר יוֹמָא דְּתַלְגָּא
 דְּאִזְדָּרְעוּ פּוֹלִין לְחַמְשִׁין וְתָרִין גְּוּוּנִין, וְהֵדֵר אֲקָרִינָן הָאִי
 קָרָא, וְהוּא יִימָא לְכוּן.

אָמְרוּ בְּמִטּוּ מִינְךָ מָאן דְּשָׂאֲרֵי מְלָה הוּא יִימָא. אָמַר
 לוֹן, וְדָאִי דִּידְעָנָא דְּזַכָּאִין אַתּוּן, וְאִית לְרַמְזָא
 לְכוּן רַמְזָא דְּחַכְמִין, וְעַל מָה דְּאָנָא אִימָא, כִּד תְּדַכְרוּן
 לֵיהָ סִימְנָא דָּא, הוּא יִשְׁלִים עַל דָּא. הִשְׁתָּא אִית לוֹמֵר,
 מָאן הוּא דְּאָקְרִי בִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי כָּל (דף צ"ז ע"א) הֵהוּא דְּזַכֵּי (ק"א ע"א, ק"ג ע"א) לְתַלְיִסֵּר
 שְׁנִין וְלַהֲלָאָה, אֲקָרִי בִּין לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְכָל מָאן
 דְּאִיהוּ מִבְּן עֶשְׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיִלָּא וְזַכֵּי בְּהוּ, אֲקָרִי בִּין

לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְדַאי (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי
אֱלֹהֵיכֶם.

כַּד מָטָה דְּווד לְתַלְיִסְר שְׁנִין, וְזָכָה בְּהֵוּא יוֹמָא דְּעָאל
לְאַרְבִּיסְר, כְּדִין כְּתִיב, (תהלים ב) יי' אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֲתָה
אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ. מַאי טַעְמָא. דְּהָא מִקְדַּמַּת דְּנָא לָא
הוּוּ לִיה בְּרָא, וְלָא שְׂרָאת עָלֶיהָ נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה, דְּהָא
בְּשַׁנֵּי עָרְלָה הוּוּ, וּבְגִין כֶּךָ, (קב"ח ע"ב) אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ,
הַיּוֹם וְדַאי יִלְדְּתִיךָ. אֲנִי, וְלָא סִטְרָא אַחְרָא, כְּמָה דְּהוּוּ
עַד הַשְּׁתָּא, אֲנִי בְּלַחֲוֹדַאי. בַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין, מַה כְּתִיב
בְּשִׁלְמוֹה, (משלי ד) כִּי בֶן הָיִיתִי לְאָבִי, לְאָבִי מִמֶּשׁ וְדַאי.

וְאִם לְבָנוּ יִיעֲדָנָה. בַּר תְּלִיסְר שְׁנִין וְלַהֲלָאָה, דְּהָא נִפְקָא
מִרְשׁוֹ דְּסִטְרָא אַחְרָא דְּאַזְדַּמְנַת לִיה, מַה כְּתִיב
כְּמִשְׁפַּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. מַהוּ כְּמִשְׁפַּט הַבְּנוֹת. תְּנִינָן,
בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, חָמֵי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵוּא יְנוֹקָא
דְּקָאֵי בְּרִשׁוֹ דְּעָרְלָה, וְאִיהוּ נִפְיִק מִינָהּ, וְאַתְמִשְׁךְ לְבִי
סִפְרָא, וְתַבַּר לָהּ, וְאִזִּיל לְבִי כְּנִישְׁתָּא, וְתַבַּר לָהּ. מַה
עֲבִיד קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵהִיא נִשְׁמַתָּא. אָעִיל לָהּ
לְאַדְרָא דִּילִיָּהּ, וְיַהֲיִב לָהּ מִתְּנָן, וּנְבִזְבִּזָן סְגִיאִין, וְקָשִׁיט
לָהּ בְּקָשׁוּטִין עֲלָאִין, עַד זְמַנָּא דְּאַעִיל (בראשית קמ"ז ע"ב) לָהּ
לְחוּפָה בְּהֵוּא (גו' זחורא) בַּר, מִתְּלִיסְר שְׁנִין וְלַעִילָא.

אִם אַחְרַת יִקַּח לוֹ. הֲכָא אֵית רְזָא דְּרִזִּין, לְחַפְיִמִּין

אֶת־מִסְרֵי, וְאִית לְאֻדְעָא בְּקִדְמִיתָא מְלָה חֲדָא. תָּא חֲזִי,
 בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא בְּשַׁעְתָּא דְאֶתְקַדְּשׁ יוֹמֵי, נִפְקֵי נְשַׁמְתִּין
 מִגּוֹ אֵילָנֵי דְחַיִּי, וּמִנְשֻׁבָּן אֵינּוֹן נְשַׁמְתִּין קַדְיִשִּׁין לְתַתָּאֵי,
 וְנִיִּחִין בְּהוּ כָּל יוֹמָא דְשַׁבְּתָא. וּלְבַתָּר דְנִפְיֵק שַׁבְּתָא,
 סְלָקִין כְּלָהוּ נְשַׁמְתִּין וּמִתְעַטְרִין בְּעֵטְרִין קַדְיִשִּׁין לְעֵילָא.
 (וכד מתעטרין ביהווא סבא אלין אינון בעליו דהווא טיבו ודאי) אֹנָף הָכִי, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲזֻמִּין לְהֵהוּא בַּר נָשׁ, וְדָא הוּא נְשַׁמְתָּא
 אַחֲרַת, וְאָף עַל גַּב דְּדָא זְמִינָא לִיָּה, נְשַׁמְתָּא דְהוּת לִיָּה
 בְּקִדְמִיתָא, שְׂאָרָה דְקִדְמִיתָא, כְּסוּתָהּ וְעֲנָתָהּ לֹא יִגְרַע,
 כְּמָה דְאֶתְמַר.

בְּכָה תֵּהוּא סָבָא כְּמִלְקִדְמִין, וְאֶמַר אֵיהוּ לְנַפְשִׁיהּ, סָבָא
 סָבָא, כְּמָה יִגְעַת לְאֻדְבְּקָא מְלִין קַדְיִשִּׁין אֵלִין,
 וְהַשְׁתָּא תִימָא לֹון בְּרַגְעָא חֲדָא. אֵי תִימָא דְתִיחַס עַל־יֵהוּ
 עַל אֵינּוֹן מְלִין וְלֹא תִימָא לֹון, הָא כְּתִיב (משלי ג) אַל תִּמְנַע
 טוֹב מִבְּעַלְיוֹ בִּהְיוֹת לְאֵל יַדְךָ לַעֲשׂוֹת.

מֵאֵי אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעַלְיוֹ. אֵלָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וּכְפֻסַּת יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן הָכָא. דְּהָא בְּכָל אַתְר דְּמְלִין
 דְּאוּרִייתָא אֲמַרִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְפֻסַּת יִשְׂרָאֵל
 אֵינּוֹן תַּמָּן, וְצִיִּיתֵי לֹון. וְכִדִּין, הֵהוּא אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע,
 בְּשַׁעְתָּא דְאֻזְלִין מִתַּמָּן, וְצִיִּיתוּ אֵינּוֹן מְלִין, הֵהוּא סְטְרָא
 דְטוֹב אַתְגַּבְּר, וְאֶסְתַּלֵּק לְעֵילָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

וּפְנֹסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרֵן בְּהֵוֹא טוֹב, וְאֵלֵין אֵינּוֹן בְּעֵלְיוֹ
דְּהֵהוּא טוֹב.

סָבָא סָבָא, אֵת אִמְרַת מְלִין אֵלֵין, וְלֹא יִדְעַת אֵי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא הֶכָּא, וְאֵי אֵלֵין דְּקִיָּימֵי הֶכָּא זַכָּאִין
לְמֵלִין אֵלֵין. לֹא תִדְחַל סָבָא, דְּהָא הוּיִת בְּכַמְהָ קְרַבִּין
דְּגַבְרִין תְּקִיפִין, וְלֹא דְחִילַת, וְהִשְׁתָּא אַנְתְּ דְחִיל, אֵימָא
מִלְךְ, דְּהָא וַדָּאי הֶכָּא אֵיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּפְנֹסֶת
יִשְׂרָאֵל, וְזַכָּאִין אֵינּוֹן אֵלֵין דְּהֶכָּא. וְאֵי לָאו הֶכִּי, לֹא
אֲעֲרַעְנָא בְּהוּ, וְלֹא שְׂרִינָא בְּאֵלֵין מְלִין. אֵימָא מְלוּלְךְ
סָבָא, אֵימָא בְּלֹא דְחִילוּ.

פִּתְחָ וְאָמַר, (תהלים קד) יי' אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוּד וְהִדְרָ
לְבַשְׁתָּ. יי' אֱלֹהֵי: (ט' ע"א, רי"ו ע"ב) דָּא שִׁירוּתָא
דְּמַהִימְנוּתָא, סְלִיקוּ דְמַחְשְׁבָהּ, וְעֲלֵמָא דְאֵתִי, רוּזָא חֲדָא
בְּלֹא פְרוּדָא. גְדֻלַּת: דָּא שִׁירוּתָא, יוּמָא קְדַמָּא, וְאֵינּוֹן
יוּמִין עֲתִיקִין, סְטָרָא דִימִינָא. מְאֹד: דָּא (ס"ח ע"ב) הוּא
סְטָרָא דְשְׂמָאֲלָא.

הוּד וְהִדְרָ לְבַשְׁתָּ: אֵלֵין תִּרִין בִּדְי (ויחי רכ"ב) עֲרַבּוּת. עַד
הֶכָּא, פִּיוֹן דְּמָטָא לְגוּ אֵילָנָא דְחַיִּי, אֲתַטְמַר, וְלֹא
אֲסַתְלֵק (ס"א וְלֹא בְעֵי) לְמַהוּי בְּמַנְיָנָא, בְּגִין הֵהוּא מְאֹד. מְאֵי
מְאֹד. שְׂמָאֲלָא, דְּכָל עַנְפִּין דִּלְתַתָּא וּבְכָלְלָא עַנְפָּא
מְרִירָא חֲדָא. וְעַל דָּא אֲתַטְמַר הֵהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי, וְלֹא

בְּעַא לְמַהוּי בְּמַנְיִינָא דָא, עַד דְּאַהֲדַר כְּמַלְקֵדְמִין, וְשִׁבַּח
בְּגוּוֹנָא אַחְרָא.

וְאָמַר, עֵטָה אֹר כַּשְׁלָמָא דָא שִׁירוּתָא (דְּאֹר) (דף צ"ח ע"ב)
דְּיֹמָא קַדְמָאָה. נוֹטָה שְׁמַיִם, הֲכָא אַתְכְּלִיל
שְׁמַאֲלָא, וְלֹא אָמַר מְאֹד, אַתְכְּלִיל שְׁמַאֲלָא בְּיַמִּינָא,
לְמַהוּי נְהִיר בְּכַלְלָא דְשְׁמַיִם. (תּהֲלִים קד) הַמְקָרָה בְּמַיִם
עַלְיֹתָיו, הֲכָא נְפִיק בְּחֻדוּהָ הֵהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי, נְהַר
דְּנְפִיק מִעֵדָן, וְאַשְׁתְּרָשׁוּ בֵיהָ בְּמִימוּי אֵינּוֹן תְּרִי בְּדֵי
עַרְבוּת, דְּאֵינּוֹן גְּדֻלִין בְּמִימוּי, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (נ"א וְהוּא

אֵילָנָא דְחַיִּי וְאַשְׁתְּרָשׁוּ בֵיהָ אֵינּוֹן תְּרִי בְּדֵי עַרְבוּת, דְּאֵינּוֹן גְּדֻלִין בְּמִימוּי וְהוּא נְהַר דְּנְפִיק
מִעֵדָן וְדָא הוּא) הַמְקָרָה בְּמַיִם עַלְיֹתָיו. מֵאֵן עַלְיֹתָיו. אֵלִין
בְּדֵי עַרְבוּת.

וְדָא הוּא דְכְּתִיב, (יִרְמִיָּה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו. וְדָא
הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (תּהֲלִים מו) נְהַר פְּלָגִיו יִשְׁמַחוּ עִיר
אֱלֹהִים. מֵאֵן פְּלָגִיו. אֵלִין אֵינּוֹן שְׂרָשָׁיו. וְהַכִּי אַקְרוּן,
עַלְיֹתָיו, שְׂרָשָׁיו, פְּלָגִיו, כִּלְהוּ אֲשִׁתְּרָשׁוּ בְּאֵינּוֹן מִיִּין
דְּהֵהוּא נְהַר.

(תּהֲלִים קד) הַשָּׁם עָבִים רְכוּבוּ. דָא מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל, אֵלִין
הֵם עָבִים. הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ, לְמִיַּהֵב אִסּוּתָא
לְעֵלְמָא, וְדָא אִיהוּ רַפְּאֵל. מְכָאן וּלְהֵלְאָה עוֹשָׂה מְלָאכְיוּ
רוּחוֹת וְגו'. סָבָא סָבָא, אִי כָל הַנִּי יַדְעַת, אִימָא וְלֹא

תִּדְחַל, אִימָה מִלֶּךְ וַיִּנְהָרוּן מִלִּין דְּפּוֹמָךְ. חֲדוּ חֲבָרִיאַ, וְהוּוּ צִיִּיתִין בְּחֻדוּה לְמַלּוּי קְדִישִׁין. אָמַר אֵי סָבָא אֵי סָבָא, בְּמָה עֵיִלִית גְּרַמָּךְ, עָאֵלֵת בִּימָא רַבָּא, אֵית לָךְ לְשִׁטָּא וְלִנְפָקָא מִתְמָן.

(שמות כא) אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ, כַּמָּה גִלְגּוּלִין עֲתִיקִין הָכָא, דְּלֹא אַתְגַּלוּן עַד הָאִידְנָא, וְכִלְהוּ קְשׁוּט פְּדָקָא יְאוּת, דְּלִית לְאַסְטָאָה מֵאַרְח קְשׁוּט, אֲפִילוּ כַּמְלֵא נִימָא. בְּקַדְמִיתָא (נ"א הַשְּׁתָא) אֵית לְאַתְעָרָא, (צ"ה ע"ב) נְשַׁמְתִּין דְּגִיּוּרִין כְּלָהוּ, פֶּרְחָן מְגוּ גִנְתָּא דְּעֵדָן בְּאַרְח סְתִים, כַּד מִסְתַּלְקָן מֵהָאֵי עֲלָמָא, נְשַׁמְתְּהוּן דְּקָא רוּחָא מְגוּ גִנְתָּא דְּעֵדָן, לְאַן אַתָּר תִּיִבִין.

אַלָּא תְנִינָן, מֵאַן דְּנָטִיל וְאַחִיד בְּנַכְסֵי גִיּוּרִין בְּקַדְמִיתָא, זְכִי בְהוּ. אוּף הָכִי כָּל אֵינּוּן נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין עֲלָאִין, דְּקָא זְמִין לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא כַּדְקָאמְרוּן, כְּלָהוּ נְפָקִין לְזַמְנִין יְדִיעָן. (וסְלָקִין) (בראשית ל"ה ע"ב) בְּגִין לְאַשְׁתַּעֲשָׂעָא בְּגִין עֵדָן, (דְּלַעֲלֵא) וּפְגָעֵן בְּאֵינּוּן נְשַׁמְתִּין דְּגִיּוּרִין, מֵאַן דְּאַחִיד בְּהוּ מֵאַלִין נְשַׁמְתִּין, (דְּסְלָקִין) אַחִיד בְּהוּ וְזְכִי בְהוּ, וּמִתְלַבְּשָׁן בְּהוּ, וְסְלָקִין. וְכִלְהוּ קִיִּימֵי בְּהָאֵי לְבוּשָׁא וּנְחָתוּ גוּ גִנְתָּא בְּלְבוּשָׁא דָּא. בְּגִין דְּבְּגִנְתָּא דְּעֵדָן, לָא קִיִּימָאן תְּמָן, אַלָּא בְּלְבוּשָׁא, כָּל אֵינּוּן דְּקִיִּימֵי תְּמָן.

אִי תִימָא, דְּבִגִין הָאֵי לְבוּשָׁא, גִּרְעָן אֵינּוּן נְשָׁמְתִין מִכָּל
 עֲנוּגָא דְהוּה לֹון בְּקִדְמִיתָא. הָא פְּתִיב, אִם אַחֲרַת
 יִקַּח לוֹ שְׂאֵרָה פְּסוּתָה וְעוֹנָתָה לֹא יִגְרַע. בְּגִנְתָּא קִיִּימִי
 בְּלְבוּשֵׁי דָא, דְּקִדְמָן לְאַחְדָא בְּהוּ וְזִכִּי בְּהוּ, וְכֹד סִלְקִין
 לְעֵילָא, מִתְּפִשְׁטָן מִנִּיהּ, דְּהָא תַמְן לָא קִיִּימָן (קפ"ו ע"ב, ר"י
 ע"ב, רכ"ט, נ', נ"ח, ס"ז) בְּלְבוּשָׁא.

בְּכַה הֵהוּא סָבָא כְּמִלְקִדְמִין, וְאִמַר לְנַפְשִׁיהּ, סָבָא סָבָא,
 בּוֹדַאי אֵית לָךְ לְמַבְכִּי, בּוֹדַאי אֵית לָךְ לְאוּשְׁדָא
 דְּמַעִין, עַל כָּל מְלָה וּמְלָה, אֲבָל גִּילִי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וּשְׁכִינְתִיהּ קְדִישָׁא, דְּאֲנָא בְּרַעוּ דְלָבָא, וּבְפוּלְחָנָא
 דְּלַהוּן קְאִמִינָא, בְּגִין דְּאֵינּוּן בְּעֵלְיוּ דְכָל מְלָה, וּמִתְעַטְרָן
 בְּהוּ.

כָּל אֵינּוּן נְשָׁמְתִין קְדִישִׁין, כִּד נַחְתִּי לְהָאֵי עֲלָמָא, בְּגִין
 לְמִשְׁרֵי כָּל חַד עַל דְּוִכְתִּייהוּ, דְּאִתְחַזוּן בְּהוּ, לְבַנִּי
 נְשָׂא. כְּלַהוּ נַחְתִּי מִתְּלַבְשָׁן בְּאֵינּוּן נְשָׁמְתִין דְּקָא אִמְרוּ,
 וְהָכִי עָאֲלִין בְּזִרְעָא קְדִישָׁא. וּבְמִלְבוּשָׁא דָא, קִיִּימִי
 לְאַשְׁתַּעְבְּדָא מִנִּיהוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא. וְכֹד אֲשַׁתְּאֲבֹן אֵינּוּן
 מִלְבוּשֵׁין מִמְלִין דְּהָאֵי עֲלָמָא, אֵינּוּן נְשָׁמְתִין קְדִישִׁין,
 אֲתַזְנֹן (נ"א אֲתַהֲנוּן) מִרִּיחָא דְּקָא אֲרִיחָא, מִגּוּ לְבוּשִׁיהוּן
 אֲלִין.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מְלִין סְתִימִין דְּאִיהוּ עֲבִיד, עָאֵל

לֹוּן בְּאוֹרֵייתָא קְדִישָׁא, וְכֹלָא אֲשַׁתְּכַח בְּאוֹרֵייתָא, וְהֵיא
 מְלָה סְתִימָא גְּלִי לָהּ אוֹרֵייתָא, וּמִיד אֲתִלְבֶּשָׂא בְּלְבוּשָׁא
 אַחְרָא, וְאֲתִטְמַר תַּמָּן, וְלֹא אֲתַגְּלִי. וְחִפְיִמִּין דְּאִינוּן
 מַלְיִין עֵינִין, אַף עַל גַּב דְּהֵיא מְלָה אֲסִתִּים בְּלְבוּשָׁה
 (תַּמָּן), חֲמָאן לָהּ מְגוּ לְבוּשָׁה, וּבִשְׁעָתָא דְּאֲתַגְּלִי הֵיא
 מְלָה עַד לָא תִיעוּל בְּלְבוּשָׁא, רַמָּאן בָּהּ פְּקִיחוּ דְּעִינָא,
 וְאֵף עַל גַּב דְּמִיד אֲסִתִּים, לָא אֲתַאבִּיד מֵעִינֵיהוּ. (ב"א

מִינְיָהוּ)

בְּכַמָּה דְּיֻכְתִּין אֲזַהַר קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא עַל גִּיּוֹרָא, (בְּגִיד)
 דְּזִרְעָא קְדִישָׁא, יוֹדְהֵרוּן בֵּיהּ, וְלְבַתֵּר נָפִיק מְלָה
 סְתִימָא מִנְרַתְקָה. (דף צ"ט ע"א) וְכִיּוֹן דְּאֲתַגְּלִי אַהֲדַר לְנִרְתְּקָה
 מִיד, וְאֲתִלְבֶּשׁ תַּמָּן.

כִּיּוֹן דְּאֲזַהַר עַל גִּיּוֹרָא בְּכֹל אִינוּן דְּיֻכְתִּין, נָפִיק מְלָה
 מִנְרַתְקָה וְאֲתַגְּלִי, וְאָמַר (שְׁמוֹת כג) וְאַתֶּם יִדְעַתֶּם אֵת
 נֶפֶשׁ הַגֵּר. מִיד עָאֵלֶת לְנִרְתְּקָה, וְאַהֲדַרֵּת בְּלְבוּשָׁה
 וְאֲתִטְמַרֵּת, דְּכְתִיב כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, דְּחָשִׁיב
 קָרָא, דְּבִגִּין דְּאֲתִלְבֶּשׁ מִיד, לָא הוּא מֵאן דְּאֲשַׁגַּח בָּהּ.
 בְּהַאי נֶפֶשׁ הַגֵּר, יִדְעַת נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא בְּמִלִּין דְּהַאי
 עֲלָמָא, וְאֲתַהֲנִיאת (וְאֲשַׁתְּאֲבַת) מִנְיָהוּ.

פְּתַח הֵהוּא סְבָא וְאָמַר, (שְׁמוֹת כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעָנָן
 וַיַּעַל אֶל הָהָר וְגו', עָנָן דָּא מֵאִי הִיא. אֶלָּא דָּא

הוא דְּכָתִיב, (בראשית ט) אֶת קִשְׁתִּי נָתַתִּי בְּעֵנֶן. תְּנִינֶן,
 דֶּה־הוא קֶשֶׁת אֲשֶׁלַחַת לְבוֹשׁוּי, וְיִהיב לֹון לְמִשָּׁה, (רכ"ט ע"א)
 וּבִה־הוא לְבוֹשָׁא סָלִיק מִשָּׁה לְטוֹרָא וּמִנִּיה חָמָא מַה
 דְּחָמָא, וְאִתְהַנִּי מִכָּלֵא. עַד הֵהוּא אֲתָר, אֲתוּ אִינּוֹן
 חֲבַרְיָא, וְאֲשֶׁתְּחַו קָמִיה דֶּה־הוא סָבָא, וּבְכוּ וְאָמְרוּ,
 אֲלִמְלֵא לָא אֲתִינָא לְעֵלְמָא, אָלֵא לְמִשְׁמַע מְלִין אֲלִין
 מִפּוּמְךָ דִּי לָן.

אָמַר הֵהוּא סָבָא, (אם אֲחֵרֵת יִקַּח לוֹ) חֲבַרְיָא, לָאוּ בְּגִין דָּא
 בְּלַחֲדוּי שְׁרִינָא מְלָה, דֶּה־א סָבָא כְּגִינִי, לָאו
 בְּמְלָה חֲדָא עָבִיד קִישׁ קִישׁ, וְלָא קָרִי, כִּמָּה בְּנִי עֲלֵמָא
 בְּעַרְבוּבִיא בְּסַכְלָתָנוּ דִּלְהוֹן, וְלָא חָמָאן בְּאַרְח קְשׁוּט
 בְּאוּרִייתָא, וְאוּרִייתָא קָרִי בְּכָל יוֹמָא בְּנִהִימוּ (נ"א בְּרַחֲמִינוּ)
 לְגַבְיִיהוּ, (דְּבִנִי נִשָּׂא) וְלָא בְּעָאן לְאַתְבָּא רִישָׁא.

וְאִף עַל גַּב דְּאֲמִינָא, דֶּה־א אוּרִייתָא מְלָה נִפְקָא
 מִנְרַתְקָה, וְאַתְחַזִּיאַת זְעִיר, וּמִיַּד אֲתַטְמַרַת. הַכִּי
 הוּא וְדָאִי. וּבְזִמְנָא דְּאַתְגְּלִיאַת מְגוּ נְרַתְקָה וְאַתְטְמַרַת
 מִיַּד, לָא עַבְדַּת דָּא, אָלֵא לְאִינּוֹן דִּידְעִין בְּה,
 וְאַשְׁתְּמוּדְעָאן בְּה.

מִשָּׁל לְמַדַּת הַדִּין, לְרַחֲמִתָּא, דְּאִיהִי (צ"ה ע"א) שְׁפִירְתָּא
 בְּחִיזוּ, וּשְׁפִירְתָּא בְּרִיּוּא, וְאִיהִי טְמִירְתָּא בְּטְמִירוּ
 גּוּ הִיכְלָא דִּילָהּ, וְאִית לָהּ רַחֲמָא יַחֲדָאָה, דִּלָּא יִדְעִין

בֵּיהּ בְּנֵי נֶשָׂא, אֱלָא אִיהוּ בְטַמִּירוּ. הֵהוּא רְחִימָא, מַגּוּ
 רְחִימָא דְרַחֲמִים לָהּ עָבַר לְתַרְע בֵּיתָה תְּדִיר, זְקִיף עֵינוּי
 לְכָל סֵטֶר. אִיהִי, יַדְעַת דִּהָא רְחִימָא אֲסַחַר תְּרַע בֵּיתָה
 תְּדִיר, מָה עֵבְדַת, פְּתַחַת פְּתַחַא זְעִירָא בִּהְהוּא הֵיכְלָא
 טַמִּירָא, דְּאִיהִי תַמְּוֹן, וּגְלִיַּאת אֲנַפְהָא לְגַבֵּי רְחִימָאָה,
 וּמִיד אֲתַהֲדַרַת וְאֲתַכְּסִיַּאת. כָּל אֵינוֹן דִּהוּוּ לְגַבֵּי רְחִימָא,
 לָא חָמוּ וְלָא אֲסַתְּכְלוּ, בַּר רְחִימָא בְלַחֲדוּי, וּמַעוּי וְלִבִּיהּ
 וּנְפִשִׁיהּ אֲזִלוּ אֲבַתְרָה. וַיִּדַע דִּמַּגּוּ רְחִימוּ דְרַחֲמִיַּת לִיהּ,
 אֲתַגְּלִיַּאת לְגַבִּיהּ רַגְעָא חֲדָא, לְאֲתַעְרָא (ס"א לְגַבִּיהּ רְחִימוּ לִיהּ).
 הַכִּי הוּא מְלָה דְאוּרִיַּתָא, לָא (ר"ל ע"ב) אֲתַגְּלִיַּאת, אֱלָא
 לְגַבֵּי רְחִימָאָה. יַדְעַת אוּרִיַּתָא, דִּהֵהוּא חֲפִימָא דְלִבָּא
 אֲסַחַר לְתַרְע בֵּיתָה כָּל יוּמָא, מָה עֵבְדַת, גְּלִיַּאת אֲנַפְהָא
 לְגַבִּיהּ, מַגּוּ הֵיכְלָא, וְאַרְמִיּוֹת לִיהּ רְמִיּוֹת, וּמִיד אֲתַהֲדַרַת
 לְאֲתַרָה וְאֲתַטְמַרַת. כָּל אֵינוֹן דִּתַּמְּוֹן, לָא יַדְעִי, וְלָא
 מְסַתְּכְלִי, אֱלָא אִיהוּ בְלַחֲדוּי, וּמַעוּי וְלִבִּיהּ וּנְפִשִׁיהּ אֲזִיל
 אֲבַתְרָה. וְעַל דָּא, אוּרִיַּתָא אֲתַגְּלִיַּאת וְאֲתַכְּסִיַּאת,
 וְאֲזִלַת בְּרַחֲמֵי לְגַבֵּי רְחִימָהָא, לְאֲתַעְרָא בִּהְדִּיהּ רְחִימוּ.
 תָּא חֲזִי, אֲרַחָא דְאוּרִיַּתָא כַּךְ הוּא, בְּקַדְמִיַּתָא כַּד שְׂרִיא
 לְאֲתַגְּלָאָה לְגַבֵּי בַר נֶשָׂא, (בְּרַגְעָא) אֲרַמִּיּוֹת לִיהּ בְּרַמִּיּוֹנוּ,
 אִי יַדְעַ טַב. וְאִי לָא יַדְעַ, שְׂדַרַת לְגַבִּיהּ, וְקַרְאֵת לִיהּ
 פְּתִי. וְאַמְרַת אוּרִיַּתָא, לִהְהוּא דְשְׂדַרַת לְגַבִּיהּ, אֲמַרוּ

לְהוֹא פְּתִי, דִּיקָרְבַּ הָכָא, וְאַשְׁתָּעֵי בַּהֲדִיָּה. הָדָא הוּא
 דְּכַתְיֵב, (מְשַׁלִּי ט) מִי פְּתִי יָסוּר הִנָּה חָסֵר לֵב וְגו'. קָרִיב
 לְגַבְהָ, שְׁרִיאת לְמַלְלָא עֲמִיָּה, מִבְּתַר פְּרוּכְתָא דְּפִרְסָא
 לִיָּה, מְלִין לְפּוּם אֲרַחוּי, עַד דִּיסְתַּכַּל זְעִיר זְעִיר, וְדָא
 הוּא דְּרָשָׁא.

לְבַתַּר, תְּשַׁתָּעֵי בַּהֲדִיָּה, מִבְּתַר שׁוּשִׁיפָא דְּקִיקָא, מְלִין
 דְּחִידָה, וְדָא אִיהוּ הַגְּדָה. לְבַתַּר דְּאִיהוּ רְגִיל
 לְגַבְהָ, אַתְּגְלִיאת לְגַבְיָה אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין, וּמְלִילת בַּהֲדִיָּה
 כָּל רְזִין סְתִימִין דִּילָהּ, וְכָל אֲרַחֲיָן סְתִימִין, דִּהוּוּ בְּלַבָּאָה
 טְמִירִין, מִיּוּמִין קַדְמָאִין. כְּדִין (ד' צ"ט ע"ב) אִיהוּ בַר נֶשׁ
 שְׁלִים, בְּעַל תּוֹרָה וְדָאִי, מָאֲרִי דְּבֵיתָא, דִּהָא כָּל רְזִין
 דִּילָהּ גְּלִיאת לִיָּה, וְלָא רְחִיקָת, וְלָא כְּסִיאת מִינֵיהּ כְּלוּם.
 אֲמָרָה לִיָּה, חֲמִית מְלָה דְּרַמְזָא דְּקָא רְמִיזָנָא לָךְ
 בְּקַדְמִיתָא, כְּךָ וְכָךְ רְזִין הוּוּ, כְּךָ וְכָךְ הוּא. כְּדִין
 חֲמִי, (ס"א דְּעֶלְאִין) דְּעַל אֵינּוֹן מְלִין לָאוּ לְאוֹסְפָא, וְלָאוּ
 לְמַגְרַע מְנִיָּהּ. וְכְדִין פְּשָׁטִיָּה דְּקָרָא, כְּמָה דְּאִיהוּ, דְּלָאוּ
 לְאוֹסְפָא וְלָאוּ לְמַגְרַע אֲפִילוּ אֶת חַד. וְעַל דָּא, בְּנֵי נֶשׁ
 אֲצֻטְרִיכוּ לְאַזְדַּהָרָא, וְלְמַרְדַּף אֲבַתְרָא דְּאוּרִיָּתָא, לְמַהוּי
 רְחִימִין דִּילָהּ, כְּמָה דְּאַתְמַר.

תָּא חַזִּי (שְׁמוֹת כ"א) אִם אַחֲרַת יִקַּח לוּ, גְּלַגּוּלִין דְּמַתְּגַלְגְּלָן
 בְּהָאִי קָרָא, כְּמָה רַבְרַבִּין וְעֶלְאִין אֵינּוֹן, דִּהָא כָּל

נִשְׁמָתִין עָאֲלִין בְּגִלְגּוּלָא. וְלֹא יִדְעִין בְּנֵי נִשָּׂא אֲרַחוּי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֵיאֵךְ קִימָא טִיקְלָא, וְהֵיךְ אֲתִדְנוּ
 בְּנֵי נִשָּׂא בְּכָל יוּמָא, וּבְכָל עֵידוֹן, וְהֵיךְ נִשְׁמָתִין עָאֲלִין
 בְּדִינָא, עַד לֹא יִיתוּן לְהֵאֵי עֲלֵמָא, וְהֵיךְ עָאֲלִין בְּדִינָא,
 לְבַתַּר דְּנִפְקִי מֵהֵאֵי עֲלֵמָא.

כַּמָּה גִלְגּוּלִין, וְכַמָּה עוּבְדִין סְתִימִין, עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בַּהֲדֵי כַּמָּה נִשְׁמָתִין עֲרֻטִילָאִין, וְכַמָּה רוּחִין
 עֲרֻטִילָאִין אֲזֻלִין בַּהֲהוּא עֲלֵמָא, דְּלֹא עָאֲלִין לְפִרְגוּדָא
 דְּמִלְכָא. וְכַמָּה עֲלָמִין אֲתַהֲפֵךְ בְּהוּ וְעֲלֵמָא דְּאֲתַהֲפֵךְ
 בְּכַמָּה פְּלִיאָן סְתִימִין. וּבְנֵי נִשָּׂא לֹא יִדְעִין, וְלֹא
 מִשְׁגִּיחִין, וְהֵיךְ מַתְּגִלְגִּלִין נִשְׁמָתִין, כַּאֲבִנָא בְּקוּסְפִיתָא.
 כַּמָּה דָּאֲתָא אָמַר, (שמואל א ב) וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יִקְלַעְנָה
 בְּתוֹךְ כַּף הַקַּלַּע.

(וְהוּאִיל אֲתִדְפִי לְגִלְגָּא) הַשְׁתָּא אֵית לְגִלְגָּאָה, דְּהָא כָּל (ויקרא כ"ט ע"א)
 נִשְׁמָתִין, מֵאִילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיפָא דְּהוּא נְהַר
 דְּנִפְיָק מֵעֵדוֹן נִפְקִי. וְכָל רוּחִין, מֵאִילָנָא אַחְרָא זְעִירָא
 נִפְקִין. נִשְׁמָה מְלַעִילָא רוּחַ מְלִתָּתָא, וּמִתְחַבְּרִין כַּחְדָּא,
 כַּגּוּוּנָא דְּדַכְר וְנוֹקְבָא. וְכַד מִתְחַבְּרִין כַּחְדָּא, כְּדִין נְהִרִין
 נְהִירוּ עֲלָאָה. וּבְחַבּוּרָא דְּתִרוּיָּהוּ אֲקָרִי גֵר. (משלי ב) גֵר יִי
 נִשְׁמַת אָדָם. מְהוּ גֵר. נִשְׁמָה רוּחַ. וְעַל חַבּוּרָא דְּתִרוּיָּהוּ
 כַּחְדָּא אֲקָרִי גֵר, דְּכַתִּיב גֵר יִי נִשְׁמַת אָדָם.

נִשְׁמָה וְרוּחַ: דְּכַר וְנוֹקְבָא לְאַנְהָרָא כַּחְדָּא, וְדָא בְּלֹא
 דָּא, לָא נְהָרִין, וְלֹא אֶקְרִי נֵר, וְכַד מִתְחַבְּרִין
 כַּחְדָּא, אֶקְרִי כְּלֹא נֵר. וְכַדִּין אֶתְעַטֵּף נִשְׁמָה בְּרוּחַ,
 לְקַיִמָּא תַּמָּן לְעֵילָא, בְּהִיכְלָא טְמִירָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה נז)
 כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף. יִתְעַטֵּף לָא כְּתִיב, אֶלֹא יַעֲטוּף.
 מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּנִשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי, תַּמָּן לְעֵילָא
 בְּגַנְתָּא, בְּהִיכְלָא טְמִירָא, אֶתְעַטֵּף וְאֶתְלַבֵּשׁ נִשְׁמָה
 בְּרוּחַ, כְּמָה דְּאֶתְחַזִּי.

וְכִיּוֹן דְּבִתְהוּא הִיכְלָא, לָא הוּי, וְלֹא אֶשְׁתַּמֵּשׁ אֶלֹא בְּרוּחַ
 וְנִשְׁמָה, נֶפֶשׁ לָא אֶתִּי לְתַמָּן, (נ"א מִתַּמָּן) אֶלֹא מִתְלַבֵּשׁ
 בְּתִהוּא רוּחַ תַּמָּן, וְכַד נַחְתָּא לְגוּ גֵן עֵדֶן דְּלִתְתָּא, (בְּהֵאֵי
 עֲלָמָא) אֶתְלַבֵּשׁ בְּתִהוּא רוּחָא אַחֲרָא דְּאֲמִינָא, הֵהוּא דְּנַפְיָק
 מִתַּמָּן, וְהוּהוּ מִתַּמָּן, וּבְכַלְהוּ שְׂרִיא בְּהֵאֵי עֲלָמָא,
 וְאֶתְלַבֵּשׁ בְּהוּ.

הֵהוּא רוּחַ דְּנַפְיָק מִהֵאֵי עֲלָמָא, דְּלֹא אֶתְרַבִּי (דְּלֹא אֶתְדַבִּי)
 וְלֹא אֶתְפַּשֵּׁט בְּהֵאֵי עֲלָמָא. אֲזֵלָא בְּגִלְגוּלָא, וְלֹא
 אֶשְׁכַּח נַיִחָא, אֶתִּי בְּגִלְגוּלָא בְּעֲלָמָא, כְּאֲבָנָא
 בְּקוּסְפִיתָא, עַד דְּיִשְׁכַּח תְּהוּא פְּרוּקָא דְּיִפְרוּק לִיהוּ,
 וְאֵייתִי לִיהוּ בְּתִהוּא מָאנָא מִמֶּשׁ, דְּהוּהוּ אִיהוּ אֶשְׁתַּמֵּשׁ
 בִּיהוּ, וְדַבִּיק בִּיהוּ תְּדִיר רוּחִיהוּ וְנַפְשִׁיהוּ, וְהוּת בַּת זוּגִיָּה,
 רוּחָא בְּרוּחָא, וְהֵהוּא פְּרוּקָא בְּנִי לִיהוּ כְּמִלְקָדְמִין.

וְהָיָה רוּחַ דְּשִׁבְק וְאֶתְדַבֵּק בְּהוּא מָאנָא, לֹא
 אֶתְאָבִיד. דְּהָא לֵית מְלָה אֲפִילוּ זְעִירָא
 בְּעֵלְמָא, דְּלֹא הוּי לֵיה אֶתְר וְדוּכְתָא לְאֶתְטַמְרָא
 וְלֹאֲתַכְנֵשָׁא תַמָּן, וְלֹא אֶתְאָבִיד לְעֵלְמִין. וּבְגִין כֵּךְ, הָהוּא
 רוּחַא דְּשִׁבְק בְּהוּא מָנָא, תַמָּן הוּא, וְדַאי רְדִיף בְּתַר
 עֲקָרָא וּיסוּדָא דִילֵיה, דְּקָא נְפִיק מִינֵיה, וְאֵייתִי לֵיה,
 וּבְנֵי לֵיה בְּדוּכְתֵיה, בְּאַתְר דְּהָהוּא רוּחַ בֵּת זוּגִיָה, (לך לך
 פ"ה ע"ב) דְּנִפְקַת בְּהַדְיָה, וְאֶתְבְּנִי תַמָּן כְּמִלְקַדְמִין. וְדָא אֵיהוּ
 בְּרִיָה חֲדָתָא הַשְׁתָּא בְּעֵלְמָא, רוּחַא חֲדָתָא וְגוּפָא חֲדָתָא.
 וְאִי תִימָא, רוּחַ דָּא הוּא מַה דְּהוּת. הָכִי הוּא אֲבָל לֹא
 אֶתְבְּנִי, אֲלֹא בְּגִין הָהוּא רוּחַא אַחְרָא דְּקָא שִׁבְק

בְּהוּא מָאנָא, (דף ק' ע"א) הָכֹא אֵית רְזִין (ס"א רזא דְרְזִין בְּהוּא מָאנָא).
 בְּסַפְרָא דְּחֲנוּךְ, בְּנִינָא דָּא דְּאֶתְבְּנִי, לֹא אֶתְבְּנִי, אֲלֹא
 בְּהוּא רוּחַא אַחְרָא דְּשִׁבְק תַמָּן, בְּהוּא מָאנָא. וְכַד
 שְׂאֲרֵי לְאֶתְבְּנָאָה, דָּא מְשִׁיךְ אֲבַתְרִיָה דְּהָהוּא רוּחַ דְּאָזִיל
 עֲרֻטִילָאָה, וּמְשִׁיךְ לֵיה לְגַבִּיָה, וְתַמָּן תְּרִי רוּחוֹת דְּאִינּוֹן
 חֲד. לְבַתַּר, דָּא אֵיהוּ רוּחַ, וְדָא אֵיהוּ נְשָׁמָה, וְתַרְוֵייהוּ
 חֲד.

אִי זָכָה לְאֶתְדַכָּאָה כְּדָקָא יָאוֹת, תַרְוֵייהוּ אִינּוֹן חֲד,
 לְאֶתְלַבְּשָׁא בְּהוּ נְשָׁמָתָא אַחְרָא עֲלָאָה. כְּמָה דְּאֵית
 לְשָׂאֵר בְּנֵי עֵלְמָא, רוּחַ, דְּזַכָּאִין בְּהוּ נְשָׁמָתִין, אִינּוֹן

דְּקַדְמָן וְאַחֲדָן בְּהוּ, וְרוּחָא אַחְרָא מְלַעֲיָלָא. וְנִשְׁמַתָּא
 קְדִישָׁא אֶתְלַבְּשָׁא בְּהוּ. אוּף הָכִי נָמִי, מְדִילֵיהּ מִמֶּשׁ אִית
 תְּרִין רוּחִין, בְּגִין לְאַתְלַבְּשָׁא בְּהוּ נִשְׁמָה עֲלָאָה.

יְהֵא לְדִין גּוּפָא אַחְרָא, דְּקָא אַתְבְּנֵי הַשְׁתָּא חֲדָתָא,
 הֵהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה דְּשִׁבְק, מָה אַתְעֵבִיד מְנִיָּה. אוּ
 הָאִי בְּרִיקְנֵיָא, אוּ הָאִי בְּרִיקְנֵיָא. לְפּוּם סְכֻלְתָּנוּ דְּבִר
 נֶשׁ אֲשַׁתְּמַע, דְּהָאִי קַדְמָאָה דְּלָא אֲשַׁתְּלִים בְּקַדְמִיתָא,
 אַתְאֲבִיד, הוּאִיל וְלָא זָכָה. אִי הָכִי, לְמַגְנָא אֲשַׁתְּדֵל
 בְּפִקוּדֵי אוּרֵיָתָא, אוּ אֲפִילוּ בְּחַד מְנִיָּיהוּ. וְהָא אֲנָן
 יַדְעִינָן, דְּאֲפִילוּ רִיקְנִין שְׁבִישְׂרָאֵל, כְּלָהוּ מְלִיִין מְצוֹת
 כְּרַמוֹן. וְגּוּפָא דָא, אַף עַל גַּב דְּלָא אֲשַׁתְּלִים,
 לְאַתְרַבָּאָה, וְלְמִזְכֵּי וְלְמִסְגֵּי בְּעֲלָמָא, פִּקוּדִין אַחְרָנִין
 דְּאוּרֵיָתָא נָטַר, דְּלָא אַתְאֲבִידוּ מְנִיָּה, וְכִי לְמַגְנָא הוּוּ.

חֲבֵרֵיָא חֲבֵרֵיָא, פְּקִיחוּ עֵינֵיכּוֹן, דְּהָא אֲנָא יַדְעֵנָא,
 דְּהָכִי אַתּוֹן סְבָרִין וַיַּדְעִין, (נ"א סְלָקָא דְּעַתִּין) דְּכָל

אֵינּוֹן גּוּפִין, צִיּוּנִין אֵינּוֹן בְּרִיקְנֵיָא, דְּלָא אִית לוֹן
 קִיּוּמָא לְעֲלָמִין. לָאוּ הָכִי, וְחָס לָן לְאַסְתְּפֵלָא בְּאֵלִין
 מְלִין.

פְּתַח סְבָא וְאָמַר, (תַּהֲלִים קו) מִי יִמְלַל גְּבוּרוֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ כָּל
 תַּהֲלָתוֹ. מֵאֵן הוּא בְּעֲלָמָא, דְּיִכִּיל לְמַלְלָא גְּבוּרָן,
 דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא תְּדִיר. הֵהוּא גּוּפָא

קִדְמָאָה דְשָׁבַק, לָא אֲתֵאבִיד, וְקִיּוּמָא לַהּוּי לִיָּה לְזִמְנָא
 דְאַתִּי. דְהָא עוֹנְשִׁיָּה סְבַל בְּכַמְה זִינִין, וְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא
 לָא מְקַפַּח אַגְרָא דְשׁוּם בְּרִיין דְבָרָא, בַּר אִינּוּן דְנִפְקוּ
 מִגּוּ מְהִימְנוּתָא דִילִיָּה, וְלָא הוּוּ בְהוּ טָב לְעֵלְמִין. וְבַר
 מֵאִינּוּן דְלָא פְרָעוּ בְמוֹדִים, דְהֵנִי קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא
 עֵבִיד מְנִיָּהּ בְרִיין אַחְרָנִין, בְּגִין דְלָא יִתְבְּנִי הַהוּא גּוּפָא
 דִּיּוֹקְנָא דְבַר נָשׁ, וְלָא יְקוּם לְעֵלְמִין. אֲבַל הֵנִי לָאוּ הָכִי.
 מַה עֵבֵד קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. אִי הַהוּא רוּחַ, זְכִי
 לְאַתְתָּקְנָא בְּהֵאִי עֲלֵמָא, בְּהַהוּא גּוּפָא אַחְרָא, מַה
 עֵבִיד קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. הַהוּא פְרוּקָא דְקָא פְרִיק לִיָּה,
 הַהוּא רוּחַ דִילִיָּה דְקָא אָעִיל תַּמָּן, וְשַׁתְּף וְעַרְב בְּהַהוּא
 רוּחַ דְהוּוּ בְּהַהוּא מָאנָא, וְדֵאִי לָא אֲתֵאבִיד, וּמַה
 אֲתַעֲבִיד, דְהָא תְּלַת רוּחִין תַּמָּן, (ס"א בְּהַהוּא גּוּפָא אַחְרָא בֵּיהּ יְקוּם
 וּמַה עֵבִיד קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. תָּא חֲזִי הַהוּא פְרוּקָא דְקָא פְרִיק לִיָּה. רוּחַ דִילִיָּה הָא אָעִיל תַּמָּן
 וְשָׁבִיק וְשַׁחַף וְעַרְב בְּהַהוּא מָאנָא. וְהַהוּא רוּחָא קִדְמָאָה דְהוּוּ בְּהַהוּא מָאנָא וְאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ
 וְדֵאִי אֲשַׁתָּאֵר תַּמָּן וְלָא אֲתֵאבִיד וּבְגִין כִּף הַהוּא רוּחָא דְשָׁבַק בְּהַהוּא מָאנָא וְאַתְדַּבֵּק תַּמָּן הוּא
 רְדִיף בְּתַר עִיקְרָא דִילִיָּה וְיִסּוּדָא דִילִיָּה דְקָא נְפִיק מִינִיָּה וְאִינִיָּה לִיָּה וּבְנִי לִיָּה בְּדוּכַתְיָה
 בְּאַתְרַ דְּהוּוּת בַּת זּוּגִיָּה. הָא תְּלַת רוּחִין תַּמָּן) חַד, דְהוּוּ בְּהַהוּא מָאנָא,
 וְאַשְׁתָּאֵר תַּמָּן. וְחַד, הַהוּא דְאַתְמֶשֶׁף תַּמָּן דְהוּוּ
 עֲרִטִילָאָה. וְחַד, הַהוּא דְאַעִיל תַּמָּן הַהוּא פְרוּקָא,
 וְאַתְעַרְב בְּהוּ. לְמַהּוּי בְּתְלַת רוּחִין אִי אֶפְשָׁר. וּמַה
 אֲתַעֲבִיד.

אֶלָּא, כִּי אֵינּוֹן גְּבוּרָן עֲלָאִין, דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. הֵהוּא רוּחָא דְאָעִיל תַּמָּן הֵהוּא פְּרוּקָא, בֵּיה

אֲתַלְבֵּשׁ הֵהִיא נִשְׁמַתָּא, בְּאֲתֵר דְּלְבוּשָׁא דְגִיּוּרִי, (דְּהוּא)
וְהֵהוּא רוּחָא עֲרִטִילָאָה, דְּתַב תַּמָּן לְאֲתַבְנֹאָה, לְהוּי
לְבוּשָׁא לְנִשְׁמַתָּא עֲלָאָה. וְהֵהוּא רוּחַ דְּהוּה בְּקַדְמִיתָא,
דְּאֲשַׁתָּאֵר בְּהֵהוּא מָנָא, פֶּרַח מִתַּמָּן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲזַמִּין לִיה אֲתֵר, בְּגוּ רִזִּין פּוּיִן דְּטַנְרָא, דְּבַתֵּר כְּתַפּוּי דְגִן
עֲדָן, וְאֲתַטְמֵר תַּמָּן. וְאֲסַתְּלַק לְהֵהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה,
דְּהוּא בְּקַדְמִיתָא. וּבְהֵהוּא רוּחַ יְקוּם הֵהוּא גּוּפָא, וְדָא
אִיהוּ חַד דְּאֵינּוֹן תִּרִין, דְּקָא אֲמִינָא (לְעִילָא).

אֲבָל הֵהוּא גּוּפָא, עַד דְּלָא יְקוּם, עוֹנְשִׁיהּ סַגִּיא דְּהָא
בְּגִין דְּלָא זָכָה לְאֲתַרְבָּאָה, נַחְתִּי לִיה לְגוּ (תִּיקוּנִין ע"ט
ע"א) אֲדַמָּה, דְּסַמִּיךְ לְאַרְקָא. וְאֲתַדֵּן תַּמָּן. וּלְבַתֵּר סְלָקִין
לִיה לְהָאִי תַבֵּל. הַשְׁתָּא נַחֲתִית, וְהַשְׁתָּא סְלִיק, הָא סְלִיק,
וְהָא נַחֲתִית, לִית לִיה שְׂכִיכוּ בַר בְּשַׁבְּתִי, וּבִיוּמִין טַבִּין
וּבְרִישֵׁי יְרַחִי.

וְאֵלִין דְּמִיכִין בְּאֲדַמַת עֶפֶר, (דף ק ע"ב) אֲדַמַת, מֵאֲדַמָּה.
עֶפֶר מִתַּבֵּל. וְעַל אֵלִין כְּתִיב, (דְּנִיאל י"ב) וְרַבִּים
מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַת עֶפֶר יִקְיִצּוּ אֱלֹהִים לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֱלֹהִים לְחַרְפוֹת
וְלְדְרָאוֹן עוֹלָם. כֹּל אֵלִין דְּלָא זָכוּ לְאֲתַתְקַנָּא אֲבָל אִי
זָכָה הֵהוּא רוּחָא עֲרִטִילָאָה, דְּתַב כְּמַלְקַדְמִין, לְאֲתַתְקַנָּא.

זָכָאָה אִיהוּ, דְּהָא נְהוּא רִוְחָא דְּאַתְמַר בֵּיהּ, דְּאַתְטַמַּר
בְּטַנְרָא, יִתְתַּקַּן בְּהֵוּא גּוּפָא קְדַמָּאָה. וְעַל אֲלִין כְּתִיב
אַלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאַלֶּה לְחַרְפוֹת וְגו'. כֹּל אֵינּוֹן דְּלֹא זָכוּ
לְאַתְתַּקְנָא.

וְאַלִין אֵינּוֹן גְּבוּרָן עֲלֵאִין, דְּמִלְכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, וְלֹא
אַתְאַבִּיד כְּלוּם. אֲפִילוּ הֵבֵל דְּפּוּמָא אַתְר וְדוּכְתָא
אֵית לִיהּ, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבִיד מִינָהּ מַה דְּעֲבִיד.
וְאַפִילוּ מְלָה דְּבַר נֶשׁ, וְאַפִילוּ קְלָא, לֹא הוּי בְּרִיקְנֵיִיא,
וְאַתְר וְדוּכְתָא אֵית לְהוּ לְכֻלָּא.

הֵאִי דְּאַתְבְּנֵי הַשְּׁתָּא, וְנִפְק לְעֲלֻמָּא בְרִיָּה חֲדַתָּא, לֵית
לִיהּ בֵּת זוּג. וְעַל דָּא לֹא מַכְרִיזִי, דְּהָא בֵּת זוּגִיָּה
אַתְאַבִּידַת מִנִּיָּה, בֵּת זוּגִיָּה דְּהוֹת לִיהּ, אַתְעֲבִידַת אֲמִיָּה,
וְאַחִוְיָה אָבוּהָ.

סָבָא סָבָא, מַה עֲבַדַּת, טָב הוּוּה לֶךְ שְׁתִּיקָא, סָבָא סָבָא,
הָא אֲמִינָא דְּעֲאֵלַת בִּימָא רַבָּא, בְּלֹא חַבְלִין, וּבְלֹא
דְּגָלָא, מַה תְּעֲבִיד. אִי תִימָא דְּתַסְלֵק לְעֵילָא, לֹא תִיכּוּל.
אִי תִימָא דְּתִיחּוֹת לְתַתָּא, הָא עֲמֻקָּא דְּתַהוּמָא רַבָּא, מַה
תְּעֲבִיד. אִי סָבָא אִי סָבָא, לֹא אֵית לֶךְ לְאַתְדָּרָא
לְאַחֻרָא. בְּעַדְנִין אֲלִין, לֹא הוּיָת, וְלֹא אַתְרַגִּילַת,
לְאַתְחַלְשָׁא בְּתוּקְפֶךָ, דְּהָא יַדְעַת, דְּבַר נֶשׁ אַחֲרָא בְּכָל
דְּרָא דָּא, לֹא עָאל בְּאַרְבָּא בְּעֲמִיקָא דָּא דְּאַנְתְּ תַּמָּן.

בְּרִיָּה דְיִוְחָאֵי יָדַע לְאַסְתְּמָרָא אֲרַחֲוֵי, וְאֵי עָאֵל בְּיַמָּא
 עֲמִיקָא, אֲשַׁגַּח בְּקַדְמִיתָא, הֵיךְ יַעֲבַר בְּזִמְנָא
 חָדָא, וַיִּשְׁוֹטֵט בְּיַמָּא, עַד לָא יִיעוּל וְאַנְתָּ סְבָא, לָא
 אֲשַׁגַּחַת בְּקַדְמִיתָא. הֲשֵׁתָא סְבָא, הוּאֵיל וְאַנְתָּ תַמְן, לָא
 תַחֲלֵשׁ בְּתוֹקְפָךְ, לָא תִשְׁבּוֹק כָּל אֲרַחְךָ, לְמִשְׁטָטָא
 לְיַמִּנָא וְלִשְׁמָאֵלָא, לְאַרְכָּא וְלַפּוֹתֵיִיא, לְעַמְקָא וְלַרוּמָא,
 לָא תִדְחַל. סְבָא סְבָא, אֶתְתַקַּף בְּתַקְפָךְ, כַּמָּה גַבְרִין
 תַקִּיפִין תַבְרַת בְּתַקְפִּיהוֹן, וְכַמָּה קַרְבִּין נִצְחַת.

בְּכַה, פִּתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן
 בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַעֲטָרָה שְׁעֵטְרָה לּוֹ אָמוּ בְיוֹם
 חֲתַנְתּוּ וּבְיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ. הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ, וְהָכֵי הוּא.
 אֲבַל צְאִינָה וְרֵאִינָה, וְכִי מֵאֵן יִכִּיל לְמַחְמֵי בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה,
 דְּהוּא מְלָכָא דְשְׁלֹמָא דִּילֵיהָ, וְהָא סְתִים הוּא, מְכַל חֵילֵי
 מְרוּמֵין דְלַעִילָא, בְּהָהוּא אֲתַר, (ישעיה סד) דְעֵין לָא רֵאתָה
 אֱלֹהִים זּוֹלָתָךְ. וְאֵת אֲמַרְתָּ צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן
 בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה. וְתוּ, דְהָא כְּבוֹד דִּילֵיהָ, כְּלָהוּ מְלֵאכֵי עֲלָאֵי
 שְׂאֵלֵי וְאֲמַרֵי, אֵיָה מְקוּם כְּבוֹדוֹ.

אֵלָא, מַה דְאָמַר צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
 שְׁלֹמֹה, בַעֲטָרָה כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וּבַעֲטָרָה דְכָל
 מֵאֵן דְחַמֵּי הָהוּא עֲטָרָה, חָמֵי נַעַם מְלָכָא דְשְׁלֹמָא דִּילֵיהָ.
 שְׁעֵטְרָה לּוֹ אָמוּ, הָא תַנְיִנָן, קָרִי לָהּ בֵּת, וְקָרִי לָהּ אַחוּת,

קָרִי לָהּ אִם, וְכֹלָא אִיהוּ. וְכֹלָא הוּי, מֵאֵן דִּי־סִתְפֵּל וַיִּנְדַּע
בְּהֵאֵי, יִנְדַּע חֲכֻמַּתָּא יִקְיָרָא.

הַשְׁתָּא מָה אַעֲבִיד, אִי אֵימָא, רָזָא סְתִימָא דָּא, לָא
אַצְטְרִיךְ לְגַלְתָּא. אִי לָא אֵימָא, יִשְׁתְּאַרוֹן זַכְאִין
אַלִּין, יִתְמִין מֵהֵאֵי רָזָא, נִפְּל הַהוּא סָבָא עַל אַנְפוּי,
וְאִמְר, (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִית אוֹתִי יְיָ אֱל
אַמֵּת. מָאנָא דַּהוּת לְתַתָּא, הֵיךְ יִתְעַבִּיד לְעֵילָא, בַּעֲלָה
דַּהוּת לְעֵילָא, הֵיךְ יִתְהַפֵּךְ וְהוּה לְתַתָּא. בַּת זִוּגִיָּה
אַתְעַבִּידַת אֲמִיָּה. תְּוֹהָא עַל תְּוֹהָא. אַחוּהָ אָבוּהָ. אִי
אָבוּהָ דְקַדְמִיתָא, יִפְרוֹק לִיָּה, יֵאוּת, אַבְּל אַחוּהָ דְלִיָּהוּי
אָבוּהָ, וְכִי לָא תְּוֹהָא אִיהוּ דָּא. עֲלֻמָּא בַּהֲפוּכָא אִיהוּ.
וּדְאֵי עֲלָאִין לְתַתָּא, וְתַתָּאִין לְעֵילָא.

אַלָּא, (דניאל ב) לַהּוּא שְׁמִיָּה דִי אֱלֹהָא מְבָרַךְ מִן עֲלֻמָּא
וְעַד עֲלֻמָּא דִי חֲכֻמַּתָּא וַיִּגְבוּרְתָּא דִילִיָּהּ הִיא.
וְהוּא מְהַשְׁנָא עַדְנִיָּא וְזַמְנִיָּא וְגו' יִדַּע מָה בְּחֻשׁוֹכָא
וַיִּנְהוּרָא עֲמִיָּה שְׂרָא. תָּא חֲזִי, מֵאֵן דְּשָׂרִי בְּנְהוּרָא, לָא
יִכִּיל לְאַסְתְּפֵּלָא וְלִמְחֻמֵי בְּחֻשׁוֹכָא. אַבְּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לָאוּ הֲכִי, (דף ק"א ע"א) יִדַּע מָה בְּחֻשׁוֹכָא, אַף עַל גַּב
דְּנְהוּרָא עֲמִיָּה שְׂרָא. מְגוּ נְהוּרָא, אֶסְתְּפֵּל בְּחֻשׁוֹכָא, וַיִּדַּע
כֹּל מַה דִּתְמִין.

הֲכָא, אֵיִת לְאַקְדָּמָא בְּקַדְמִיתָא, מְלָה חֲדָא, דְּאִמְרוּ

קִדְמָאִי, בְּאִינוּן חֻוּי לִילְיָא. דִּתְנֹן, מֵאן דְּאָתִי עַל אַמְיָה
 בְּחֻלְמָא, יִצְפֵּה לְבִינָה. דְּכְתִיב, (משלי ב) כִּי אִם לְבִינָה
 תִּקְרָא, הֲכָא אִית לְאַסְתְּפֻלָּא, אִי בְּגִין דְּאִיְהִי אִם יְאוּת,
 וְהוּה לִיָּה לְמַכְתָּב הַכִּי, דְּמֵאן דְּחֻמָּא אַמְיָה בְּחֻלְמָא, יִזְכִּי
 לְבִינָה. אָבַל מֵאן דְּאָתִי עַל אַמְיָה אַמְאִי.

אַלָּא רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, בְּגִין דְּאִתְהַפֵּךְ וְסֻלִּיק מִתְתָּא
 לְעִילָא. בְּרָא הוּה בְּקִדְמִיתָא, כִּיּוֹן דְּסֻלִּיק לְעִילָא,
 אִתְהַפֵּךְ אִילְנָא, וְאִתְעֵבִיד אִיהוּ מֵעֲלָמָא עֲלָאָה, וְשָׁלִיט
 עָלָה, וְזָכִי לְבִינָה.

בְּקִדְמִיתָא כִּד סֻלִּיק אִינְש לִי"ג (צ"ח ע"א) שְׁנִין, מַה כְּתִיב,
 יי' אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֶתְהָ אֲנִי הַיּוֹם (תהלים ב)
 יִלְדִּתִּיךְ, כְּדִין אִיהוּ לְתַתָּא מִינָה. כִּיּוֹן דְּסֻלִּיק עָלָה, הָאִי
 אִיהוּ מֵעֲלָמָא עֲלָאָה. דְּהָא אִסְתְּלַק בְּדִרְגָּא דִּיּוֹסְף, וְדָא
 זָכִי לְבִינָה. (ס"א ודאי)

אוּף הַכִּי הָאִי מְאָנָא, בְּקִדְמִיתָא אִיהוּ הוּה בְּדִרְגָּא
 דִּיּוֹסְף, בַּעַל אִילְנָא תַתָּאָה, קִיִּמָּא בְּרַעוּתִיָּה,
 וְשָׁלִיט עָלֵיָּה, דְּהָא כָּל נוֹקְבָא, בְּדִיּוֹקְנָא דְּנוֹקְבָא אִילְנָא
 תַתָּאָה קִיִּמָּא. כִּיּוֹן דְּאִיהוּ לָא בַּעַל לְקִיִּמָּא בְּהַהוּא
 דִּרְגָּא דִּיּוֹסְף, וְלָא אִתְקִיִּים לְשִׁמְשָׁא בֵּיָּה, וְלֹא־פִשָׁא
 בְּעֲלָמָא, וְלִמְעַבַּד תּוּלְדִין, כְּדִין נְחִית לְתַתָּא, וְאִתְעֵבִידַת
 אִיְהִי אַמְיָה. וְהַהוּא פְּרוֹקָא, יָרִית יְרוּתָא דִּיּוֹסְף, דְּהוּה
 הוּא בְּקִדְמִיתָא וְאִיהוּ נְחִית לְתַתָּא.

כִּיּוֹן דְנַחֲת לְתַתָּא, כְּדִין אֲתַקְיִים בֵּיה, יִי אֲמַר אֵלֵי בְנֵי
 אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְתִיךָ. אֲתַהֲפֹךְ אֵילָנָא, מַה דְהוּה
 תְּחוּתִיה וְאִיהוּ שְׁלִיט עָלֶיהָ, אֲתַהֲדֵר וְשְׁלִיט הֵהוּא אֵילָנָא
 עָלֶיהָ, וְאִיהוּ נַחֲת לְתַתָּא. כִּיּוֹן דְאִיהוּ נַחֲת לְתַתָּא,
 הֵהוּא דִירִית יְרוּתָא אֲתֵר דִּיּוֹסְךָ, אֲבוּי אֲקָרִי, אֲבוּי הוּי
 וְדֵאֵי, כֹּלָא אִיהוּ עַל תְּקוּנִיה וְדֵאֵי כְּדָקָא יֵאוּת.

בְּקַדְמִיתָא הוּה מְעֻלְמָא דְדְכוּרָא, וְהָא אֲתַעְקֹר מִתְמָן,
 וְהַשְׁתָּא אִיהוּ מְעֻלְמָא דְנוּקְבָא. וּמַה דְהוּה
 אִיהוּ שְׁלִיט עָלָהּ, שְׁלֻטָא אִיהִי עָלֶיהָ, וְאֲתַהֲדֵר לְמַהוּי
 בְּעֻלְמָא דְנוּקְבָא. וְעַל דָּא לִית לֵיה בֵּת זוּג כֹּלֵל. וְלֹא
 מְכַרְזֵי עָלֶיהָ, עַל נוּקְבָא. דְהָא מְעֻלְמָא דְנוּקְבָא אֲתַהֲדֵר
 אִיהוּ.

וְהֵהוּא גּוּפָא קְדַמָּא דְשִׁבְק, אֲלֻמְלָא יְנַדְעוּן וְיִסְתְּכְלוּן
 בְּנֵי עֻלְמָא, צַעְרָא דְאִית לֵיהָ, כִּד יִתְעַקֹּר
 מְעֻלְמָא דְדְכוּרָא, וְאֲתַהֲדֵר לְעֻלְמָא דְנוּקְבָא. יְנַדְעוּן,
 דְהָא לִית צַעְרָא בְּעֻלְמָא, כְּהֵהוּא צַעְרָא. בֵּת זוּג לִית
 לֵיהָ, דְהָא לָא קִימָא בְּאֲתֵר דְדְכוּרָא. לָא מְכַרְזֵי עָלֶיהָ,
 עַל נוּקְבָא, דְהָא מְעֻלְמָא דְנוּקְבָא אִיהוּ. וְאִי אִית לֵיה
 בֵּת זוּג, הוּי בְּרַחְמֵי, אֲעַרְעַת בְּהַדֵּי (נ"א בְּחַד) נוּקְבָא, דְעַד
 כְּעַן לָא אִית לָהּ בֵּר זוּג. וְעַל דָּא תְנִינָן, דִּילְמָא יְקַדְמָנוּ
 אַחַר בְּרַחְמֵי. אַחַר תְּנָן. וְכֹלָא אִיהוּ עַל תְּקוּנִיהָ.

וְעַל דָּא פְּתִיב (ויקרא כב) וּבֵת כְּהֵן פִּי תִהְיֶה אֱלֻמְנָה וּגְרוּשָׁה
 וְזָרַע אֵין לָהּ וּשְׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעוּרֶיהָ. וּבֵת
 כְּהֵן, הָא אֻקְיָמְנָא מְלָה דָּא. אֱלֻמְנָה, מִהֵהוּא גּוֹפָא
 קַדְמָאָה. וּגְרוּשָׁה, דְּלֹא עָאֲלַת לְפִרְגוּדָא דְּמִלְכָּא, דְּכָל
 אֵינוּן דְּלֹא קִיָּיְמִי בְּעֵלְמָא דְּדְכוּרָא, לָא אֵית לָהּ בֵּיהּ
 חוּלְקָא. הוּא אֲשַׁתְּמִיט וְאֲעַקֵּר גְּרַמִּיה מִעֵלְמָא דְּדְכוּרָא,
 לָא אֵית לִיהּ חוּלְקָא בֵּיהּ וְעַל דָּא אִיהִי גְרוּשָׁה. וְזָרַע אֵין
 לָהּ, דְּאִי הָוּה לָהּ זָרַע, לָא אֲתַעֲקֵר מִנִּיהּ, וְלֹא הָוּה נְחִית
 לְעֵלְמָא דְּנוּקְבָא.

וּשְׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מֵאֵן בֵּית אָבִיהָ. דָּא עֵלְמָא
 דְּנוּקְבָא, דִּהֵהוּא עֵלְמָא בֵּית אָבִיהָ אֶקְרִי, וְהֵהוּא
 מָאנָא דִּהָוּה אֲתַתְּקֵן לְאֲשַׁתְּמִשָּׂא בֵּיהּ, אֲתַהֲפֵךְ וְאִיהוּ
 נְחִית לְתַתָּא, וְהֵהוּא מָאנָא סְלִיק לְעֵילָא. כְּנַעוּרֶיהָ,
 כִּהֵהוּא זְמַנָּא דְּכְתִיב, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶּתִיךָ, יִלְדֶּתִיךָ וְדֵאִי,
 יָשׁוּב לִימִי עֲלוּמִיו, כְּמָה דִּהָוּה (בְּקַדְמִיתָא) מִתְּלִיסַר שְׁנֵין
 וְלְעֵילָא.

אִי זְכָאת לְאֲתַתְּקֵנָא, הוּאֵיל וּשְׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מְלָחַם
 אָבִיהָ תֹאכֵל, (דף ק"א ע"ב) תַּתְּעַנַּג מִהֵהוּא עֲנוּגָא. דְּעֵלְמָא
 דְּנוּקְבָא, דְּאֲכִלִי מִנְהָמָא דְּאֲבִירִים, דְּנְחִית מְלְעֵילָא.
 אָבֵל לְאֲסַתְּפֵלָא וְלֹאֲתַהֲנִי בְּמָה דִּאֲתַהֲנוּן שְׂאֵר צְדִיקָיָא,
 לָא יְכֻלָּא בְּגִין דִּהָוּה זָר לְתַמְן. וְעַל דָּא לָא אֲכִיל קַדְשׁ

אָבֵל אָכִיל תִּרְוַמָּה, דַּאִיהוּ יְתִיב בְּעֵלְמָא דְנוֹקְבָא.
 וּמִגּוּ דַּאִיהוּ מִעֵלְמָא דְנוֹקְבָא, לָא אָכִיל לִיה אֱלָא
 בְּלִילָה, דְכִתִּיב, (ויקרא ב) וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחַר
 יֵאָכֵל מִן הַקֹּדְשִׁים כִּי לַחֲמוֹ הוּא. דְּהָא קֹדֶשׁ דַּאִיהוּ
 מִעֵלְמָא דְדְכוּרָא, לָא אֶתְאָכִיל אֱלָא בַּיּוֹם. בְּגִינֵי כֹּךְ
 (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵיַי רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, (בראשית ל"א ע"ב)
 שִׁירֹתָא עֲלָאָה דְכָל עֵלְמָא דְדְכוּרָא, (נ"ט ע"א) קֹדֶשׁ אִיהוּ,
 וּמָה דְסָלִיק בֵּיה, בְּקֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל הוּא, וּבְגִינֵי כֹּךְ קֹדֶשׁ
 יִשְׂרָאֵל לֵיַי רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ.

כֹּד רוּחִין פֿקִידָאן, בְּאִינוּן זְמַנִּין דְּפִקְדִין לְבֵי קְבָרֵי,
 אִינוּן לָא פֿקִדִין, דְּהָא לָא זְכָאן לְעֵלְמָא דְקֹדֶשׁ,
 דְכִתִּיב, (ויקרא ב) וְכָל זֶר לֹא יֵאָכֵל קֹדֶשׁ. וְאִי לָא זְכָה
 הֵהוּא רוּחָא לְאַתְתְּקְנָא כְּדָקָא יְאוּת, פִּיּוֹן דַּאֲהַדְר
 בְּגִלְגּוּלָא, אֲפִילוּ בְּהֵוּא אַתְר, בְּתִרְוַמָּה לָא אָכִיל, וְזַר
 אֲקָרִי, אֲפִילוּ לְעֵלְמָא תְּתָאָה וְלָא אָכִיל בְּה. עַד הַכָּא
 בְּרֹזָא דָא.

סָבָא סָבָא, פִּיּוֹן דְשִׁרְיָאָת לְשִׁטְטָא בִּימָא רַבָּא, זִיל
 בְּרַעוּתְךָ, לְכָל סִטְרִין דִּימָא. הַשְׁתָּא אִית לְגִלְגָּאָה,
 דְּהָא אַמִּינָא, דְּהָאִי פְרוּקָא כֹּד אַתִּי, עָאֵל גִּבִּי הֵהוּא
 מָאנָא, דְּקָא אַמִּינָא, אָעִיל תַּמָּן, וְדַבִּיק תַּמָּן רוּחָא (דְעֵלְמָא)
 דִּילִיָּה בְּהֵוּא מָאנָא וְלָא אֶתְאָבִיד כְּלוּם, אֲפִילוּ הַבֵּל

דְּפוּמָא, יְאוּת הוּא וְכוּךְ הוּא. סָבָא סָבָא, אִי תִימָא וּתְגִלִי,
אִימָא בְּלֹא דְחִילוּ.

שְׂאֵר בְּנֵי נִשָּׂא דְעֵלְמָא, דְקָא מְסִתְלִקִי מִנִּיה, וְהָא
יְדַעְנָא, דְרוּחַ דִּילִיה שְׂבִיק בְּהֵיא אֶתְתָא דַּהּוּת
לִיה, וְרוּחָא אָעִיל תַּמּוֹן, מָה אֶתְעֵבִיד מִהֵוּא רוּחַ. וְאִי
נְסָבָא הָאִי אֶתְתָא, אוּף הָכִי, מָה אֶתְעֵבִיד מִהֵוּא רוּחַ
דְּשְׂבִק בְּהָ בַּעֲלָה קַדְמָאָה, דְהָא גְבַר אַחְרָא אֶתִי עָלָה.
לְאֶתְקִימָא רוּחַ בְּרוּחַ לָא אֶפְשָׁר, דְהָא הָאִי דְאֶתִי עָלָה
הַשְּׂתָא, רוּחַ אָעִיל בְּהָ. וְכֵן הֵוּא קַדְמָאָה
דְּאֶסְתְּלִיק, רוּחַ אָעִיל בְּהָ. הֵוּא קַדְמָאָה דְאֶסְתְּלִיק בְּנִין
הוּוּ לִיה, וְדָא דְהַשְּׂתָא לָא פְרוּקָא אִיהוּ, רוּחַ דְשְׂבִק
הֵוּא קַדְמָאָה בְּהֵוּא מָאנָא, וְאֶתָא הָאִי אַחְרָא וְאָעִיל
בְּהָ רוּחַ, וְדָאִי לָא יְכִלִי תַרְוִייהוּ לְאֶתְקִימָא בְּהֵוּא גּוּפָא
דְאֶתְתָא כַּחְדָא, אִי נִימָא דְאֶתְאֲבִיד, אִי אֶפְשָׁר, מָה
אֶתְעֵבִיד מִנִּיה.

אוּף הָכִי אִי אִיהִי לָא אֶתְנַסִּיבַת, הֵוּא רוּחָא דְשְׂבִק בְּהָ
בַּעֲלָה, מָאִי אֶתְעֵבִיד מִנִּיה. אִי נִימָא דְאֶתְאֲבִיד,
לָאֵו הָכִי. כֹּל דָּא צְרִיךְ לְגַלְאָה הַשְּׂתָא. סָבָא סָבָא, חָמִי
מָה עֵבֶדַת, וּבְמָה אָעִילַת גְרַמְךָ. קוּם סָבָא, אָרִים דְגִלְךָ.
קוּם סָבָא, וְאֶשְׁפִּיל גְרַמְךָ קָמִי מְאָרְךָ.

פְּתַח הֵוּא סָבָא וְאֶמַר, (תּחֵלִים קֵלֵא) יִי' לָא גְבַהּ לְבִי וְלֵא

רְמוּ עֵינַי וְגו'. דְּוֹד מִלְכָּא אָמַר דָּא, בְּגִין דְּהוּה מִלְכָּא
 עֲלָאָה, וְשְׁלִיטָא עַל כָּל מַלְכִין עֲלָאִין, וְשְׁלִיטִין דְּאִית
 מִמְזֻרְחָ וְעַד מְעָרְבָ, וְלֹא סָלִיק עַל לְבִיָּה לְאַסְטָאָה
 מֵאַרְחָא, וְתַדִּיר שְׁפִיל לְבִיָּה קָמִי מֵאַרְיָה, וְכַד הוּה לְעֵי
 בְּאוּרֵייתָא, הוּה מִתְגַּבֵּר כְּאַרְיָא, וְעֵינֹוֹי תַדִּיר מְאַיְכִין
 בְּאַרְעָא, מִדְּחִילוֹ דְּמֵאַרְיָה. וְכַד הוּה אָזִיל בֵּין עַמָּא, לֹא
 הוּה בֵּיָּה גִסוּת רִוְחָא כָּלֵל.

וְעַל דָּא כְּתִיב, יי' לֹא גָבַהּ לְבִי וְגו', לֹא גָבַהּ לְבִי, אֲף
 עַל גַּב דְּאַנָּא מִלְכָּא שְׁלִיטָא עַל כָּל שְׂאָר מַלְכִין
 דְּעֲלָמָא. וְלֹא רְמוּ עֵינַי, בְּזִמְנָא דְּאַנָּא קָיִמָּא קַמְךָ, לְעֵי
 בְּאוּרֵייתָא. וְלֹא הִלַּכְתִּי בְּגְדוּלוֹת וּבְנִפְלְאוֹת מִמֶּנִּי,
 בְּשַׁעֲתָא דְּאַנָּא אָזִיל בֵּין עַמָּא. וְאִי דְּוֹד מִלְכָּא אָמַר הָכִי,
 שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְאַנָּא כַּמָּה אָנָּא
 שְׁפִיל לְבָא, וּמֵאַיִךְ עֵינָא קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא. וְחַס לִי,
 דְּבַמְלִין קְדִישִׁין דְּאוּרֵייתָא, יְרוּם לְבָאִי. בְּכַה וְדַמְעוּי
 נִפְלִין עַל דִּיקְנִיָּה.

אָמַר, סָבֵא לָאִי בְּחִילָא, כַּמָּה שְׁפִירָאן דְּמַעִין עַל
 דִּיקְנִךָ, כַּמָּה דְּהוּה שְׁפִיר מִשְׁחָא טָבָא, כַּד הוּה
 נַחִית עַל דִּיקְנָא דְּסָבֵא טָבָא דְּאַהֲרֹן. אִימָא מִילְךָ סָבֵא
 דְּהָא מִלְכָּא קְדִישָׁא הָכָא. שְׂאָר בְּנֵי נְשָׂא
 דְּעֲלָמָא, דְּקָא אִסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ, וְשִׁבְקוּ רִוְחָא בְּהֵתוּא

מֵאֲנָא, דְּהוּוּ מִשְׁתַּמְשִׁי בֵּיהּ, וְאַתְנַסִּיבַת, וְאַתָּא אַחְרָא
וְאַעִיל בְּהֵוּא מֵאֲנָא רוּחָא אַחְרָא, מַה אַתְעָבִיד מֵהֵוּא
קַדְמָאָה, כִּמָּה דְאַתְמַר.

תָּא חֲזִי, כִּמָּה עֲלָאִין גְּבוּרָאֵן דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא, דְקָא
עָבִיד, וּמֵאֵן יָכִיל לְמַלְלָא לוֹן. כִּד הָאֵי בַעֲלָה
תְּנִינָא, אֲתִי וְאַעִיל רוּחָא בְּהֵוּא מֵאֲנָא, רוּחָא קַדְמָאָה,
מְקַטְרְגָא בְּהָאֵי רוּחַ דְּעָאֵל, וְלֹא אֲתִישְׁבֹן כַּחְדָּא.

וּבְגִינֵי כַּךְ, אֲתַתָּא לָא אֲתִישְׁבַת כְּדָקָא יְאוּת, בְּהַדִּי
בַעֲלָה תְּנִינָא, בְּגִין דְּרוּחָא קַדְמָאָה מְכַשְׁפָּא
בֵּהּ, וּכְדִין אִיְהִי דְכִירַת לֵיהּ תְּדִיר, וּבְכַאת עֲלֵיהּ, אוּ
אַתְאַנַחַת עֲלֵיהּ, דְּהָא רוּחָא דִּילֵיהּ, מְכַשְׁפָּא בְּמַעְהָא
כַּחוּיָא, וּמְקַטְרְגָא בְּהַדִּי רוּחַ אַחְרָא, דְּעָאֵל בֵּהּ מְבַעֲלָה
תְּנִינָא. עַד זְמַן סְגִי מְקַטְרְגִין דָּא בְּדָא.

וְאִי אַעֲבַר דָּא דְּעָאֵל, לְהֵוּא (אַתְעָרֵו) דְּהוּוּ קַדְמָאָה
(לְבַתֵּר), דָּא קַדְמָאָה נְפִיק וְאַזִּיל לֵיהּ. וְלִזְמַנִּין,
דְּדַחֵי דָּא קַדְמָאָה לְהֵוּא תְּנִינָא, וְאַתְעָבִיד לֵיהּ
מְקַטְרְגָא, עַד דְּאַפִּיק לֵיהּ מַעֲלָמָא. וְעַל דָּא תְּנִינֹן,
דְּמַתְרִין וְלַהֲלָאָה, לָא יִסַּב בַּר נָשׁ לְהָאֵי אֲתַתָּא, דְּהָא
מְלֵאךְ הַמּוֹת אֲתַתְקַף בֵּהּ, וּבְנֵי עֲלָמָא לָא יַדְעִין, דְּהָא
רוּחָא כִּיּוֹן דְּאַתְתְּקַף וְקָא נְצַח לְהֵוּא רוּחָא אַחְרָא
תְּנִינָא, מְכַאֵן וְלַהֲלָאָה לָא יַתְעָרַב בַּר נָשׁ אַחְרָא בְּהַדְּהָא.

חֲבֵרֵי־יָא, הָא יִדְעָנָא דְבִאֲתָר דָּא אֵית לָכוּ לְמִקְשֵׁי,
 וְלִימָא אֵי הָכִי לָא מִית בְּדִינָא הָאִי תְנִינָא,
 וְלָא דֵיִינִין לִיה מְלַעֲיָלָא. תָּא חֲזִי, כִּלָּא אִיהוּ בְּדִינָא,
 דִּינִצַּח פְּלוּנִי לְפְלוּנִי אוּ דְלָא יִקְטָרַג עָלִיה פְּלוּנִי לְפְלוּנִי.
 וּמֵאן דְּנָסִיב אַרְמְלָתָא, כְּמֵאן דְּעָאל בִּימָא, בְּרוּחִין
 תְּקִיפִין, בְּלָא חֲבֵלִין, וְלָא יִדַּע אֵי יַעֲבֵר בְּשָׁלָם, אֵי יִטְבַּע
 גּוּ תְהוּמִי.

וְאִי דָּא דְּעָאל תְּהוּא רֻחָא תְנִינָא, אֲתִתְקִיף וְנִצַּח
 לְתְהוּא קְדָמָא, תְּהוּא קְדָמָא נֶפֶק מִתְמָן וְאִזִּיל
 לִיה. לְאֵן אֲתָר אִזִּיל לִיה, וּמָה אֲתַעֲבִיד. סָבָא סָבָא מָה
 עֲבַדְתָּ. חֲשַׁבְתָּ דְתִמְלִל זַעִיר, וְנִפְקַת לְהָאִי, הָא עָאלַת
 בְּאֲתָר דְּלָא עָאל בַּר נָשׁ אַחֲרָא, מִן יוּמָא דְדוּאָג
 וְאַחִיתוּפְל עֲבָדוּ בְּעֵינֵין אֵלִין, בְּאִינוּן אַרְבַּע מָאָה בְּעֵינֵי,
 דְּהוּוּ בְּעָאן עַל מַגְדָּלָא דְּפָרַח בְּאוּרָא, וְלָא אֲתִיב עָלֵיהוּ
 בַּר נָשׁ, עַד דְּאֲתָא שְׁלָמָה מְלָכָא, וּבִירַר לוּן כֹּל חַד וְחַד
 עַל תְּקוּנִיהָ. סָבָא סָבָא, רָזָא עֲלָאָה דִּיהוּה טְמִירָא, אֲתִית
 לְגַלְאָה, מָה עֲבַדְתָּ.

סָבָא סָבָא, בְּקַדְמִיתָא הוּוּ לֶךְ לְנִטְרָא אַרְחָף, וְתִסְתַּפֵּל
 בְּרִישָׁךְ. אָבַל הַשְׁתָּא, לָאוּ שַׁעְתָּא לְאַתְטְמָרָא.
 סָבָא, אַהֲדַר בְּתַקְפָּךְ. תְּהוּא רִיחַ דְּנִפְקָא, לְאֵן אִזִּיל. בְּכָה
 וְאָמַר, חֲבֵרֵי־יָא, כֹּל הַנִּי בְּכֵיִין דְּקָא בְּכִינָא, לָאוּ בְּגִינֵי־כּוּ

הוּא, אֶלֶּא דְחִילָנָא לְמֵאֲרִי עֲלֵמָא, דְגִלְיָנָא אֲרַחֲיָן
 סְתִימִין, בְּלֵא רְשׁוּ. אֲבָל גִּלְיָ קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 דְלֵא לִיקָרָא דִילֵי עֲבִידְנָא, וְלֵא לִיקָרָא דְאַבָּא, אֲבָל
 רְעוּתֵי לְפוֹלְחָנָא דִילֵיהּ, וְאַנָּא חֲמִינָא, יְקָרָא דְחַד
 מִנֵּיכוּ, בְּהֵוּא עֲלֵמָא, וְאַחֲרָא יְדַעְנָא דְהָכִי הוּא. אֲבָל
 לֵא גִלְיָ קָמֵאִי, וְהִשְׁתָּא חֲמִינָא.

תְּנִינֵן, דְחִיָּין גִּבְרָא מְקָמֵי גִבְרָא, בְּכַמָּה אֲרַחֲיָן סְתִימִין
 (וילך רפ"ד ע"א) אֲתַדְחִיָּין. הֵהוּא רוּחָא קַדְמָאָה,
 דְאֲתַדְחֵי מְקָמֵי הֵהוּא תְּנִינָא, לְאַן אֲזִיל. הֵהוּא רוּחָא,
 נְפִיק וְאֲזִיל, וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלֵמָא, וְלֵא יְדִיעַ, וְאֲזִיל לְגוּ
 קְבָרָא דְהֵהוּא בַר נֶשׁ, וּמִתְמָן מִשְׁטָטָא בְּעֲלֵמָא, וְאֲתַחֲזִי
 בְּחֲלֵמָא לְבַנֵי נֶשָׁא, וְחֲמָאן בְּחֲלֵמָא דִיּוֹקְנָא דְהֵהוּא בַר
 נֶשׁ, וְאוֹדַע לֹון מְלִין לְפוּם אֲרַחֲיָה דְהֵהוּא רוּחַ קַדְמָאָה,
 דְקָא אֲתַמְשֵׁךְ מִנֵּיהּ, כְּמָה דְאִיהוּ בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, הָכִי
 מִשְׁטָטָא הָאִי, וְאוֹדַע בְּהָאִי עֲלֵמָא.

וְהָכִי אֲזִיל וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלֵמָא, וּפְקֻדַת תְּדִיר לְהֵהוּא
 קְבָרָא, עַד (אחורי הדף) זְמָנָא דְרוּחֹת פְּקֻדָן לְגַבֵּי
 קְבַרְיָהוּ דְגוֹפִין. פְּדִין, הָאִי רוּחָא, אֲתַחְפֵּר בְּהֵהוּא רוּחַ
 דִּילֵיהּ, וְאֲתַלְבֵּשׁ בֵּיהּ, וְאֲזִיל לֵיהּ. פֶּד עָאֵל לְדוּכְתִיָּה,
 אֲתַפְּשֵׁט מִנֵּיהּ. וְדוּכְתָא אֵית לֵיהּ (באינון רוחין בגין עֲדוּן) (דף ק"ב ע"ב)
 בְּאִינוּן הֵיכְלִין דְגִן עֲדוּן, אוּ לְבַר, לְפוּם אֲרַחֲוֵי דְכָל חַד
 וְחַד, וְתַמָּן אֲתַטְמַר.

וְכִד רוּחִין פְּקֻדָּן לְהָאֵי עֲלָמָא, דְּמִתִּין נְזַקְקִין לְגַבֵּי חַיִּין,
 לָא נְזַקְקִין אֶלָּא בְּהֵוּא מְשִׁיכוּ דְרוּחָא, וּבֵיהּ
 אֲתַלְבֵּשׁ רוּחָא אַחְרָא. וְאֵי תִימָא, אֵי הָכִי, תוּעֵלְתָא אִיהוּ
 לְרוּחָא, וְהָאֵי אֲתַתָּא תוּעֵלְתָא עֲבַדְתָּ לְכֻלָּא. לָאוּ הָכִי,
 דְּאֶלְמָלָא לָא אֲתַנְסִיבְתָּ לְגַבֵּי אַחְרָא, וְהָאֵי רוּחָא קַדְמָאָה
 לָא מִתְדַחֵיָא מִקְמֵי הָאֵי גְבֵרָא אַחְרָא, תוּעֵלְתָא אַחְרָא
 הָוֵה לֵיהּ, בְּגוּוּנָא אַחְרָא, וְלָא יְהָא לָאֵי בְּעֲלָמָא, כְּמָה
 דְּהוּי, וְלָא יִזְדַּקֵּק לְגַבֵּי חַיִּין דְּהָאֵי עֲלָמָא, כְּמָה דְּהוּי
 מִשְׁטָטָא הָכָא וְהָכָא.

אֵי הָכִי זְווגָא תְּנִינָא דְּהָאֵי אֲתַתָּא, לָא הוּי מְלַעֲיָלָא.
 וְאֲתַּ אַמְרַת דְּאֲתַדַּחֵיָא גְבֵר מִקְמֵי גְבֵר, וְאֶמִינָא
 דְּהָאֵי בְּעֵלָה תְּנִינָא, דְּנִסִּיב לְאֲתַתָּא דָּא, אִיהוּ בֵּת זְווגִיָּה
 מִמֶּשׁ. וְהֵוּא קַדְמָאָה לָאוּ בַר זְווגִיָּה מִמֶּשׁ הָוֵה. וְהָאֵי
 תְּנִינָא דִּילֵיהּ הָוֵה, וְכִד מְטָא זְמַנִּיָּה, אֲתַדַּחֵיָא דָּא
 מִקְמֵיהּ. וְדָאֵי הָכִי הוּא, דְּהָא לָא אֲתַדַּחֵיָא הֵוּא רוּחַ
 קַדְמָאָה, דְּהָוֵה בְּהָאֵי אֲתַתָּא. אֶלָּא בְּגִין דְּהָאֵי תְּנִינָא,
 דְּאִיהוּ בַר זְווגֵה. (דְּבַר אִיחֵי בֵּת זְווגִיָּה) (הָאֵי תְּנִינָא).

וְכֻל אִינּוּן תְּנִינִין, דְּאֲתַדַּחֵיָין מִקְמֵי קַדְמָאִין. קַדְמָאִין
 הוּוּ בְּנֵי זְווגִיָּהוּ, וְלָא הֵנִי. וּבְגִין כְּדָּ, לָא אִית לוּן
 קִיּוּמָא בְּהַדִּיָּהוּ, וְאֲתַדַּחֵיָא רוּחַ תְּנִינָא מִקְמֵי רוּחָא
 קַדְמָאָה. וּבְגִין כְּדָּ, מֵאן דְּנִסִּיב אַרְמְלָתָא, קָרִינֵן עֲלֵיהּ,

(משלי ז) וְלֹא יִדְעַ כִּי בִנְפֹשׁוֹ הוּא. (משלי א) כִּי חָנַם מְזוֹרָה
 הֲרָשֶׁת וְגוֹ' וְלֹא יִדְעַ אִי הִיא בֵּת זוּגִיָּה מִמֶּשׁ אִי לָאוּ.
 אֲרַמְלֶתָּא דְלֹא נְסִיבַת, אַף עַל גַּב דְּאֲתִי בַר זוּגִיָּה, וְאִיהִי
 לֹא בַעֲתָת לְאֲתַנְסַבָּא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא
 כִּיִּיף לָהּ מִן דִּינָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲזַמִּין לְהֵהוּא בַר
 נָשׁ אֲתַתָּא אַחְרָא, וְלֹא עֲאֲלַת בְּדִינָא כְּהִאי (ס"א וְלִית עֲלִיהּ בִּי
 דִּינָא בְּדִאִי) בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, וְאִף עַל גַּב דְּלִית לָהּ בַר, דְּהֵא
 אֲתַתָּא לֹא אֲתַפְקַדַּת אַפְרִיָּה וְרַבִּיָּה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.
 אֲתַתָּא דָּא דְלֹא אֲתַנְסִיבַת זְמָנָא תְּנִינָא, הֵהוּא רוּחַ
 דְּשִׁבְקָא בְּהָ בַעֲלָה מָה אֲתַעְבִּיד מְנִיָּה. יְתִיב תַּמָּן
 תְּרִיסַר יְרַחִי, וּבְכָל לַיְלִיא וְלַיְלִיא, נְפִיק וּפְקֻדָּא לְנַפְשָׁא,
 וְאֲתַהֲדַר לְאֲתַרִּיָּה. לְבַתַּר תְּרִיסַר יְרַחִי, דְּקָא אֲסַתְּלַק
 דִּינָא דְּהֵהוּא גְּבָרָא, דְּהֵא כָּל אֵינּוֹן תְּרִיסַר יְרַחִי, הֵא
 רוּחָא אֲתַכְפִּיָּא בַּעֲצִיבוּ כָּל יוּמָא. לְבַתַּר תְּרִיסַר יְרַחִי,
 נְפִיק מִתַּמָּן, וְאֲזִיל וְקִימָא לְתַרַע גֵּן עֵדֶן, (אֲחֹרֵי הַדָּף)
 וּפְקֻדָּא לְהֵא עֲלֵמָא, לְגַבִּי הֵהוּא מָאנָא, דְּנְפִיק מְנִיָּה.
 וְכַד הֵא אֲתַתָּא אֲסַתְּלַקַּת מִעֲלֵמָא, הֵהוּא רוּחַ נְפִיק
 וְאֲתַלְבַּשׁ בְּהֵהוּא רוּחַ דִּילָהּ, וְזָכָאת בֵּיהּ לְגַבִּי בַּעֲלָה,
 וּנְהָרִין תְּרוּוּיָּהּ, כְּדָקָא יָאוּת, בְּחַבּוּרָא חֲדָא.
 כִּיּוֹן דְּאֲתִינָא לְהֵא אַתָּר, הֲשַׁתָּא אִית לְגַלְאָה אַרְחִין
 סְתִימִין, דְּמֵאֲרִי עֲלֵמָא, לֹא יִדְעִין בְּהוּ בְּנֵי נִשָּׂא.

וְכִלְהוּ אֶזְלִין בְּאַרְח קְשׁוּט, כִּמְה דְאַתְּ אָמַר (הושע ד) פֿי
 יִשְׂרָאֵל דְרַכִּי יִי' וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם.
 וּבְנֵי נֶשֶׁא לָא יַדְעִין, וְלֹא מִשְׁגִּיחִין, כִּמְה אֵינּוֹן עֲלָאִין,
 עוֹבְדִין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכִמְה מִשְׁנַיִן אֵינּוֹן, וּבְנֵי
 עֲלָמָא לָא יַדְעִין, וְכִלְהוּ בְּאַרְח קְשׁוּט, דְלֹא סָטָן
 לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

הַנִּי דִמְתַּגְלַגְלִין, דְקָא אֶתְתַּרְכוּ בְתַרוּכִין מֵהָהוּא עֲלָמָא,
 וְלִית לֹון בַּת זוּג. בַּת זוּג דְקָא מִזְדִּוּגָן בְּהַאי עֲלָמָא,
 מֵאֵן אֵינּוֹן, אֵינּוֹן נָשִׁין, דְקָא מִזְדִּוּגָן בְּהַדִּייהוּ בְּהַאי
 עֲלָמָא. דְהָא (תַּרִיךְ לָהּ וְלִית לִיהָ בַת זוּג כְּאֵינּוֹן גַּבְרִין
 דְלֹא תַרִיכוּ וְקָא מִזְדִּוּגָן בְּהַדִּי נִשְׁיִיהוּ) לְכִלְהוּ בְנֵי נֶשֶׁא,
 אִית לֹון בַּת זוּג, בַּר מֵהַאי.

חֲמוּ הַשְׂתָּא, כִּמְה אֵינּוֹן רַבְרַבִּין וְעֲלָאִין גְּבוּרִין דִּילִיהּ.
 תַּנְיִנָן, מֵאֵן דִמְתַּרְךְ אֶתְתִּיהָ קַדְמָאָה, מַדְבַּחָא אַחִית
 עֲלוֹי דְמַעִין. מַדְבַּחָא אַמַּאי. אֶלָּא, הָא אַמִּינָא, דְכָל
 נָשִׁין דְעֲלָמָא בְדִיוקְנָא דְהַאי מִזְבַּח קַיִימִי, וְעַל דָּא (בשׂא
 קפ"ד ע"א) יִרְתָּאן אֵינּוֹן שְׁבַע בְּרַכָּאן, דְכִלְהוּ מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 אֵינּוֹן. וְאִי אִיהוּ (דף ק"ג ע"א) מְתַרְךְ לָהּ, אֶהְדַּר אַבְנָא (ב"א
 דְמַדְבַּחָא עֲלָאָה) לְגַרְעוֹנָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִמְתַּחְפְּרָן תַּרוּכִין
 בְּהַדִּי הַדְּדִי.

וְרוּזָא דָּא דְכַתִּיב, (דברים כד) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר פְּרִיתוֹת וְנָתַן

בִּידָהּ וְגו', וַיִּצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָה וְהִיתָה לְאִישׁ אַחֵר.
 מִמִּשְׁמַע דְּאָמַר, וְהִלְכָה וְהִיתָה לְאִישׁ, לֹא יִדְעֵנָא (דְּהִתִּיא
 אֲזֵלָה לְגַבֵּי בַעְלָהּ דְּתַרְיָךְ לָהּ) (נ"א דְּלִיתִיהּ) הֵהוּא דְּתַרְיָךְ לָהּ, מֵאִי אַחֵר.
 אֲלֵא כְּמָה דְּאִתְּמַר, אַחֵר תִּנָּן, וְאַחֵר כְּתִיב, וְאַחֵר קָרִינָן
 לִיָּהּ, דְּכְתִיב, (איוב ח) וּמַעֲפָר אַחֵר יִצְמָחוּ. וְתַרוּכִין מִתְחַבְּרָן
 כְּחֻדָּא, תַּרוּכִין דְּהֵהוּא עֲלֵמָא, וְתַרוּכִין דְּהֵאִי עֲלֵמָא. וּמָה
 דְּהוֹת הֵאִי אִתְּתָא, בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָהּ, הָא אֲשַׁתְּעַבְּדָא
 לְדִיוֹקְנָא תַּתְּאָהּ, קָרִינָא לִיָּהּ אַחֵר.

וְקָרִינָן לִיָּהּ אַחֲרוֹן, אַחֲרוֹן מִנָּלָן. דְּכְתִיב, (איוב ט) וְאַחֲרוֹן
 עַל עֲפָר יִקּוּם. וְהִכָּא כְּתִיב וּשְׁנֵאָה הָאִישׁ
 הָאֲחֲרוֹן. אוּ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲחֲרוֹן. אַחֲרוֹן, שְׁנֵי מִבְּעֵי
 לִיָּהּ. וְאִי תִימָא, דְּלֹא תִזְדְּוּג אֲפִילוּ לַעֲשָׂרָה, דָּא בְּתַר
 דָּא. לָאוּ הָכִי. וְכִי לְבַעְלָהּ דָּא תִזְדְּוּג, וְלֹא לְאַחֲרָא, מֵאִי
 אַחֲרוֹן.

אֲלֵא דָּא אִיהוּ הָאִי אַחֵר דְּקֵאמְרָן, וְאִיהוּ אַחֵר, וְאִיהוּ
 אַחֲרוֹן. הַשְּׁתָּא אַבְנָא מִתְגַּלְגֵּלָא בְּקוּסְפָּתָא. אַחֵר
 אֲמַאי אֲקָרִי הָכִי דְּהָא כָּל בְּנֵינָא נָפֵל, וְאַתְהֵדֵר לַעֲפָרָא,
 אִיהוּ הוּא מַה דְּהוֹת, וְלֹא אַחֲרָא. אֲמַאי קָרִינָן לִיָּהּ אַחֵר.
 אוּף הָכִי אֲמַאי אֲקָרִי אַחֲרוֹן, וְכִי אַחֲרוֹן אִיהוּ, וְהָא אִי
 יִתִּישֵׁר יְאוּת, וְאִי לָא, יְהֵדֵר וְיִתְגַּלְגֵּל וְיִתְנַטֵּעַ
 כְּמִלְקַדְמִין, אֲמַאי אֲקָרִי אַחֲרוֹן.

אֲבָל תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר
עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, מֵאִי טוֹב. תְּנִינָן, דָּא מִלְּאָךְ
דְּטוֹב. מְאֹד, דָּא מִלְּאָךְ הַמּוֹת. וְלִכְלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲזַמִּין תְּקוּנוֹי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַגָּן, נָהָר דָּא, לָא שְׂכִיף לְעֵלְמִין, מִלְּאִפְשָׁא וְלִמְסַגִּי
וְלִמְעַבְד פִּירִין. וְאֵל אַחַר אֲסַתְרָס, וְלִית לִיהַ תִּיאוּבְתָא
לְעֵלְמִין, וְלֹא אִפִּישׁ, וְלֹא עֲבִיד פִּירִין, דְּאִלְמַלִּי עֲבִיד
פִּירִין, יִטְשֵׁטֶשׁ לְכָל עֵלְמָא.

וּבְגִין כֶּף, בַּר נָשׁ דְּגָרִים לְהַהוּא סִטְר דִּיפּוּשׁ בְּעֵלְמָא,
אִקְרִי רַע, וְלֹא חָמִי אִפִּי שְׂכִינְתָא לְעֵלְמִין,
דְּכְתִיב, (תהלים ה) לֹא יִגּוֹרְךָ רַע. הָאִי בַר נָשׁ, דְּמַתְּגַלְגָּלָא
בְּגִלְגּוּלָא, אִי אִיהוּ עֵבֶר וְאִתְדַבֵּק בְּהַהוּא אֵל אַחַר, דְּלֹא
עֲבִיד פִּירִין, וְלֹא אִפִּישׁ בְּעֵלְמָא, בְּגִין כֶּף אִקְרִי אַחַר,
וְשִׁמָּא גָרִים לִיהַ, אִיהוּ הוּא, וְאַחַר אִקְרִי, אַחַר וּדְאִי.

אַחֲרוֹן: מְקַדְמָאָה וְאִילָךְ, אַחֲרוֹן קָרִינָן לִיהַ, וְאַחֲרוֹן
אִקְרִי. תְּנִינָא אִיהוּ, וּמִיד אִקְרִי אַחֲרוֹן, וְהָכִי
קָרִי לִיהַ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲרוֹן, בְּגִין דִּיִּתְתַּקֵּן לְמַהוּי
אַחֲרוֹן, וְלֹא יְתוּב כְּמִלְּקַדְמִין. תְּלִיתָאָה אוּף הָכִי. וְכֵן בְּכָל
זְמַנִּין, מְקַדְמָאָה וְאִילָךְ. הָכִי אִקְרִי אַחֲרוֹן, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ
לְמִקְרִי אַחֲרוֹן, דְּאִלְמַלָּא אֶתְקָרִי מִיד תְּנִינָא, הָא פְּתִיחוּ

דְּפוּמָא לְאַהֲדָרָא כְּמִלְקָדְמִין, וְהָהוּא בְּנִינָא אֶסְתָּרָה.
 מִנְלָן. מִבֵּית שְׁנֵי דְאַקְרֵי אַחְרוֹן, דְּכְתִיב, (חגי' ב) גְּדוֹל יִהְיֶה
 כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן. דְּהָא
 מִקְדְּמָאָה וְאֵילָף, אַחְרוֹן אַקְרֵי, דְּהָא לָא יְהָא פְּתִיחוּ
 דְּפוּמָא, דְּהָהוּא בְּנִינָא יְנַפּוּל, וְיִתְהַדָּר כְּמִלְקָדְמִין.
 אוּף הָכִי דָא, אַחְרוֹן קָרִינָן לֵיהּ. וּבְגִין כַּךְ פְּתִיב, לָא
 יוּכַל בְּעֵלָה הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר שְׁלַחָה לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ.
 לָא יוּכַל, לָא יִקְחָנָה מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי לָא יוּכַל. אֶלָּא פִּיּוֹן
 דְּהָאִי אֶתְתָּא אֶתְדִבְקַת בְּאַחַר, וְנִחַתַּת לְאַשְׁתַּעְבְּדָא
 בְּדִרְגָּא תַתָּאָה, לָא בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ יְתוּב
 מִדִּרְגָּא דִּילֵיהּ, לְמִיָּהֵב אֵיבָא, וְלֹאֲתִדְבְּקָא בְּהָהוּא דִּרְגָּא
 דְּלָאוּ דִּילֵיהּ.

וְתָא חֲזִי, אִי הָאִי אֶתְתָּא לָא אֶתְנַסִּיבַת, אֶפִּילוּ תַזְנָה
 בְּכָל גּוּבְרִין דְּעֵלְמָא, אִי בְּעֵי בְּעֵלָה יְתוּב לְגַבְהָ,
 אֲבָל אִי אֶתְדִבְקָא בְּנִשְׁוֹאִין לְאַחַר, (נ"א וְאַחַר) דָּא (הָאִי) לָא
 יוּכַל לָשׁוּב לְדִרְגָּא קְדָמָאָה, דְּהוּהָ בְּקִדְמִיתָא לְגַבְהָ. לָא
 יוּכַל וְדָאִי לְאַתְבָּא לְהָהוּא דִּרְגָּא לְעֵלְמִין.

אַחְרֵי אֲשֶׁר הִטְמָאָה. תְּנִינָן, דְּהִטְמָאָה בְּלִבֵּיהּ. אִי הָכִי,
 אֶפִּילוּ אִי תִתְרַחַק וְתַזְנָה בְּלָא נִשְׁוֹאִין. אֶלָּא, פִּיּוֹן
 דְּאֶתְדִבְקַת לְאַחַר, הָא קְבִילַת עָלָה חוּלְקָא דְּהָהוּא
 סְטָרָא, וּבְעֵלָה (דף ק"ג ע"ב) קְדָמָאָה דְּאִיהוּ מִסְטָרָא אַחְרָא

טָבָא דְטוֹב, לָא יְהֵא לִיָּה בְּהַ חוּלְקָא לְעֵלְמִין, וְלֹא יִפְיֵשׁ
כְּלָל לְהֵהוּא אַתָּר. הָא אַם שְׁלַחָה הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, אוּ כִי
יִמּוּת הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, לְקַדְמָאָה אֲסוּרָא, אַבְל לְשֹׂאֵר בְּנֵי
נְשָׂא, תְּשַׁתְּרִי. דִּילְמָא תְּשַׁכַּח אַתָּרָא כְּמִלְקַדְמִין, וְאֲחֵרוֹן
יִקּוּם דִּיזְדוּג בְּהֵדָה.

מֵאֵן דְּאִית לִיָּה בְּנִין מְאֲתִתִּיה קְדַמִּיתָא, וְאָעִיל הָאִי לְגוּ
בֵּיתִיה, הֵהוּא יוֹמָא אַתְדַּבֵּק בְּחַרְבָּא קְשִׁיא
דְּמַתְּהַפְכָּא, בְּגִין תְּרִין סְטְרִין. חַד, דְּהָא תְּרִין דַּחַת לֹון
לְבַר, וְהֵשְׁתָּא אִיהוּ תְּלִיתָאָה. וְתוּ, מָאנָא דְּאֲשַׁתְּעַבַּד ^{(נ"א}
דְּאֲשַׁתְּהָ) בֵּיה אַחַר, הֵיךְ יִיתִי אִיהוּ לְמִיָּהב בֵּיה רוּחָא
דִּילִיָּה, וְיִשְׁתַּתְּף בְּהֵדָה, וְיִתְדַבֵּק בָּה. לָאוּ דְּאִיְהִי אֲסוּרָא,
אַבְל וְדֵאִי שְׁתּוּפָא בִּישָׂא אִיהוּ לְגַרְמִיָּה. ^(כְּדַאמְרִין)

רַבִּי לְוִיטְס אִישׁ כְּפַר אוֹנוּ, הָוָה חֵיךְ וּמַתְלוּצֵץ עַל
אַתָּתָא דָּא, כַּד חָמִי מֵאֵן דְּאֲזַדּוּג בְּהֵדָה, וְהָוָה
אָמַר, ^(מִשְׁלִי לֵא) וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן כְּתִיב, מֵאֵן דְּאֲתְדַבְּקַת
בֵּיה בְּאִישׁ אַחֲרוֹן, חֵיוּכָא אִיְהִי לְבַתֵּר.

הֵשְׁתָּא, אִית לְאַהֲדָרָא וְלְעֵינָא, עַל אַתָּר ^(נ"א אִילְנָא) חַד
רַב וְעֵלְאָה, דְּהָוָה בְּעֵלְמָא, וְגִזְעָא וְשִׂרְשָׂא
דְּקִשׁוּט, וְאִיהוּ עוּבַד אַבִּי יִשִׁי אַבִּי דָּוִד. דְּהָא אַתְּמַר
דְּאַחֲרוֹן הָוָה, הֵיךְ נָפַק שְׂרָשָׂא דְּקִשׁוּט, מִגּוּ אַתָּר דָּא.
אַלָּא, עוּבַד אַתְּתַקֵּן בְּתַקוּנָא עֵלְאָה, וְאַהֲדָר שְׂרָשָׂא

דְּאִילָנָא דְקָא אַתְהַפֵּךְ, עַל תְּקוּוּנִיהָ, וְאַסְתְּלִיק בֵּיהּ,
וְאַתְתִּקֵּן כְּדָקָא יְאוּת, וְעַל דָּא אֶקְרִי עוּבְד. מַה דְּלֹא זָכוּ
הַכִּי, שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא.

אַתָּא אִיהוּ, פְּלַח וְאַעְדֵּר עֶקְרָא וְשִׂרְשָׁא דְאִילָנָא, וְנִפְק
מֵאַנְפִּין מְרִירָן, וְאַהֲדֵר (נ"א וְאַעְדֵּר) וְאַתְתִּקֵּן בְּנוֹפָא
דְּאִילָנָא אַחְרָא עֲלָאָה, אַתָּא יְשִׁי בְרִיהּ, וְאַחְסִין לִיהּ,
וְתִקֵּין לִיהּ, וְאַתְאַחַד בְּעַנְפוּי (קע"ה ע"ב) דְּאִילָנָא אַחְרָא
עֲלָאָה, וְחַבַּר אִילָנָא בְּאִילָנָא, וְאַסְתְּבַכוּ דָּא בְּדָא. כִּיּוֹן
דְּאַתָּא (ק"ע ע"א) דְּוֹד, אֲשַׁכַּח אִילָנִין מְסִתְבְּכֵן וּמִתְאַחַדֵּן דָּא
בְּדָא, כְּדִין יְרִית שְׁלִטְנוּ בְּאַרְעָא, וְעוּבְד גְּרִים דָּא.

בְּכַה תְּהוּא סְבָא וְאַמֵּר, אִי סְבָא סְבָא, וְלֹא אֲמִינָא לָךְ,
דְּעֲלַת בִּימָא רַבָּא, הַשְׁתָּא אַנְתָּ הוּא גּוּ תְּהוּמֵי
רְבֵרְבִין, אַתְתִּקֵּן לְסִלְקָא. סְבָא סְבָא, אַנְתָּ גְּרַמְתָּ דָּא,
דְּאַלְמֵלָא הוּיִת שְׁתִּיק בְּקַדְמִיתָא, הוּה יְאוּת לָךְ, אַבְל
הַשְׁתָּא לָא יְכִילַת וְלִית מָאן דְּאַחִיד בִּידָךְ, אֶלָּא אַנְתָּ
בְּלַחְוֹדָךְ. קוּם סְבָא וְאַסְתְּלֵק בְּסִלְקוּ.

עוּבְד דָּא, אַתְתִּקֵּן וְנִפְק מְגוּ חֶקֶל בִּישָׂא, דְּגוּבִין בִּישִׁין.
אַתָּא יְשִׁי בְרִיהּ, וְאַתְתִּקֵּן וְאַעְדֵּר אִילָנָא, וְעַם כָּל
דָּא, (וְעוּבְד) דָּא רְזָא דְרִזִּין, וְלֹא יְדַעְנָא אִי אִימָא, אִי
לָא אִימָא. אִימָא מִילָךְ סְבָא, וְדַאי אִימָא, בְּדָא יְדִיעָאן
כָּל שְׂאָר בְּנֵי גְלָגוּלָא. (נ"א עוּבְד אִילָנָא אַתְתִּקֵּן) עוּבְד עַם כָּל דָּא

אֵילָנָא אֲתִקִּין. כִּד אַתָּא דְּוֹד מְלָכָא, בְּאֵילָנָא תַתָּא
 דְּנוֹקְבָא אֲשֶׁתְּאֵר, וְאַצְטְרִיף לְקַבְּלָא (בראשית קס"ה ע"א) חֵיִין
 מְאַחֲרָא, וּמָה אֵי הָאֵי דְאַתְתִּקִּין, וְאַתְתִּקִּין כְּלָא, הָכִי. שְׂאֵר
 בְּנֵי עֲלָמָא דְאַתְיִין בְּגִלְגּוּלָא, דְּלָא יִכְלִין לְאַתְתִּקְנָא
 הָכִי, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

בְּכָל סְטְרִין אַתְהַפֵּךְ בְּגִלְגּוּלָא. פֶּרִץ הָכִי הוּוּה. בְּעֵז הָכִי
 הוּוּה. עוֹבֵד הָכִי הוּוּה. (ס"א וְעַם כָּל דָּא אֵילָנָא אַתְתִּקִּין) וּבְכָלָא
 נְפִיק אֵילָנָא מִסְטְרָא דְרַע, וְאַתְדַּבֵּק לְבַתֵּר בְּסְטְרָא
 דְטוֹב. בְּקִדְמִיתָא, (בראשית לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע. (אוּנָן
 אוּף הָכִי) מַחְלוּן אוּף הָכִי, וְלָאוּ כָּל כֶּף. אֲבָל בְּהֵי אַתְעַכְּל
 רַע, וְנְפִיק טוֹב לְבַתֵּר, (נִפְק) הֵהוּא דְכְּתִיב בֵּיהּ, (שְׁמוּאֵל א טז)
 וְטוֹב רָאִי. (שְׁמוּאֵל א טז) וַיֵּי' עֲמוּ. הָכִא קֵיִמָּא אֵילָנָא תַתָּא
 עַל תְּקוּנִיהּ, וּמְלֶךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם.

בְּשִׁירוֹתָא דְכְּלָא, מְעַקְרָא וַיִּסּוּדָא עֲלָאָה, אֲשֶׁתְּרָשׁוּ
 דְרַגִּין, רְאוּבֵן שְׁמַעוֹן לְוִי יְהוּדָה, מֵה כְּתִיב
 בֵּיהּ, (בראשית כט) הַפַּעַם אוֹדָה אֶת יי', וְכְתִיב וְתַעֲמוּד
 מְלֻדָּת. הֵיִינוּ (ישעיה נד) רְנֵי עֲקָרָה לָא יִלְדָּה. בְּגִין דְּכִד
 אַתְיִלִּיד יְהוּדָה, נִפְקַת נּוֹקְבָא מִתְדַּבְּקָא בְּדְכוּרָא, וְלָא
 הוּוּת עַל תְּקוּנָהָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וְלָא אַתְכְּשֶׁרֶת לְאוּלְדָּא
 כִּיּוֹן דְּנִסְר לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּא, וְאַתְתִּקִּין לָהּ, (ס"א אַנְפִּין
 בְּאַנְפִּין) כְּדִין אַתְכְּשֶׁרֶת לְאַתְעַבְרָא וְלְאוּלְדָּא.

וּבִסְפָרָא דְחֲנוּךְ, וְתַעֲמוּד מְלֻדָּת, לָאוּ עַל לֵאָה אֲתַמַּר,
 אֶלָּא עַל רַחֵל אֲתַמַּר, הֵהִיא דְמִבְכָּה (ד' ק"ד ע"א)
 עַל בְּנֵיהּ, הֵהִיא דְאֲשֶׁתְרִשֶׁת בִּיהוּדָה: יְהוּ ד"ה. וְתַעֲמוּד
 מְלֻדָּת, דִּהָא לָא אֲתַתְקִנָּא.

בְּקַדְמֵיתָא, דִּיּוֹקְנָא דְלַעֲיִלָּא הָוָה כִּלָּא רְאוּבֵן: או"ר
 ב"ן. (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר,
 יִמִּינָא אוֹר. (ב"ן) שְׁמַעוֹן שְׁמַאלָא אוֹר בִּהְהוּא סִיגָא
 דְדַהֲבָא בַּהֲדִיָּה שֵׁם עוֹן. לו"י: חֲבוּרָא דְכִלָּא, לְאֲתַחֲבָרָא
 מִתְרִין סְטְרִין. יְהוּדָה: נוֹקְבָא בַּהֲדִי דְכוּרָא מִתְדַבְּקָת,
 יְהוּ, דָּא דְכוּרָא. ד"ה, דָּא נוֹקְבָא דִּהְוֹת בַּהֲדִיָּה.

ד"ה, אֲמַאי ד"ה. אֶלָּא ד', בְּאֲתַדְבַּקוּתָא דִרְע בַּהֲדָה,
 אִיְהִי דַל"ת, מִסְכְּנָא אִיְהִי, וְאַצְטְרִיךְ לְאֲתַבָּא
 בְּגִלְגוּלָא, לְאֲתַעֲכֵלָא הֵהוּא רַע, וְלִמְתַּבְּלִי בַּעֲפָרָא.
 וְלִבְתַּר לְצַמְחָא בְּסִטְרָא דְטוֹב, וְלִנְפַקָא מִמְּסַכְּנֵנוּ לְעַתִּירוּ,
 וְכַדִּין ה'. וְעַל דָּא, יְהוּ ד"ה.

פּוּק סְבָא, מִגּוּ תְהוּמִי, לָא תְדַחַל, כִּמָּה אַרְבִּין זְמִינִין
 לָךְ, בְּשַׁעֲתָא דְתְשׁוּטֵט יִמָּא, בְּגִין לְנִיחָא בְּהוּ.
 בְּכַה כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר, מָאֲרִי דְעֵלְמָא, דִּילְמָא יִימְרוּן
 מִשְׁרִיין עֵלְאִין, דְאַנָּא סְבָא, וּבְכִי פִינוּקָא. גְּלִי קַמָּךְ,
 דְעַל יְקַרְךְ אֲנָא עֵבִיד, וְלָא עֵבִידנָא עַל יְקָרָא דִילִי,
 דִּהָא בְּקַדְמֵיתָא הָוָה לִי לְאַסְתְּמָרָא, דִּלָּא אִיעוּל בִּימָא

רָבָא, וְהִשְׁתָּא פִּיּוֹן דְּאַנָּא בֵּיהּ, אֵית לִי לְשִׁטָּא בְּכַל
סְטָרִין, וְלִנְפָקָא מִנֵּיהּ.

(בראשית כט) יְהוּדָה אֶתְּהּ יוֹדוּף אַחִיקָ, (ס"א כולוהו אודאן על שְׁמָא דָּא

וְהִינּוּ וכו') הִינּוּ דְאַנָּן אֲמַרִין בְּרוּף אַתָּה. אֵיהוּ בְּרוּף

וְאֵיהִי אַתָּה, לְכֻלְהוּ בְּנוֹי לָא אָמַר יַעֲקֹב אַתָּה, אָלָא
לְאַתֵּר דְּאַצְטְרִיף. דָּא אֵיהוּ אַתָּה.

שְׁמָא דָּא, (נ"א ודאי אַתָּה) יוֹדוּף אַחִיקָ, כְּלָהוּ אוּדָן לָךְ עַל

שְׁמָא דָּא, וְדַאי אַתָּה יוֹדוּף אַחִיקָ, עַל שְׁמָא דָּא,

אַסְתִּלַּק וְאַתְּכַפֵּיא סְטָר אַחְרָא, בְּגִין דְּכִד אַתְּקְרִי וְאַדְכַּר,

הָא נִפְקַת סְטָרָא אַחְרָא בְּהִדָּה. פִּיּוֹן דְּאַמְרִי אַתָּה, שְׁלִטְנוּ

וְרַבְרַבְנוּ אֵית לָהּ, וְסְטָרָא אַחְרָא אַתְּכַפֵּיא, וְלָא

אַתְחַזִּיאַת תַּמָּן. וְדַאי בְּשְׁמָא דָּא אַתְרָשִׁים וְאַתְבְּרִיר

מִסְטָרָא אַחְרָא. וְדַא אַסְתִּלְקוּ וְשְׁלִטְנוּ דִּילֵיהּ, וְתַבִּירוּ

וּבִיש לְסְטָרָא אַחְרָא. פִּיּוֹן דְּיוֹדוּף אַחִיקָ עַל שְׁמָא דָּא,

אַתָּה, כְּדִין יְדָךְ בְּעַרְףְּ אוֹיְבֵיךָ, מִיַּד אַתְּכַפֵּיין לְגַבְךָ,

וְשְׁמָא דָּא גָרִים.

יְדַעְנָא חֲבַרְיָא יְדַעְנָא, דְּהָא אַתָּה שְׁמָא דָּא, אַתּוּן

אַמְרִין לְאַתֵּר אַחְרָא עֲלָאָה, דְּכַתִּיב, (תהלים קי)

אַתָּה כְּהֵן לְעוֹלָם, בִּימִינָא עֲלָאָה. שְׁפִיר אֵיהוּ, דְּהָא פִּיּוֹן

דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אוּדָן לֵיהּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וְזוּכָה לְכֻלָּא, כֹּל

מַה דְּאֵיהוּ אָמַר, הָכִי אֵיהוּ וְשְׁפִיר.

אָבֵל כִּד תִּהְיוּן מִטָּאן לְגַבִּיּוּתָא, אִמְרוּ לֵיהּ, וְאִדְכְּרוּ לֵיהּ,
 יוֹמָא דְתִלְגָּא, כִּד (צ"ז ע"ב) זִרְעֵנָא פּוֹלִין, לְחַמְשֵׁין
 וְתֵרִין גְּוּוּנִין. דִּהָא אַתָּה כְּהֵן, הֲכָא אַתְקִשְׁר כּוּס דְבִרְכָה
 בְּיַמִּינָא, בְּלֹא פְרוּדָא כְּלָל. וּבְגִין כֵּן, אַתָּה כְּהֵן לְעוֹלָם,
 הֲכָא אַתְקִשְׁר כּוּס בְּיַמִּינָא, כְּדָקָא יָאוּת.

וְעַל דָּא אָמַר קָרָא, יְהוּדָה אַתָּה, לְהָאֵי אַתָּה יוֹדוּךְ
 אַחִידָא, וְלֹא כְּתִיב יְהוּדָה יוֹדוּךְ אַחִידָא, וְלֹא יִתִּיר,
 אֲלֵא עַל שְׁמָא דְאַתָּה. אַתָּה, אַתָּר דָּא, אֲצִטְרִיךְ לְשְׁמָא
 דָּא, וְלֹא אַחֲרָא.

יְהוּדָה, אָבֵא קְדַמָּאָה, וְאָבֵא תְנַיִינָא, וְלֹא הוּא בֵּיהּ
 חֲלוּפָא לְעֵלְמִין. וּבְגִין כֵּן פִּרְץ אַתְתְּקַף בֵּיהּ
 בְּתוֹקְפוּי, מַה דְלֹא הוּא הָכִי לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא. וְעַל דָּא
 בְּנַיִינָא דְדוּד, שְׂאֲרֵי חֲשַׁבְנָא מִפְּרִץ, וְלֹא מִבְּעוּז, דִּהוּא
 בֵּיהּ שְׁנוּיָא. חֲבַרְיָא, אֵי תִשְׁגַּחוּן, לָאוּ מְלִין בְּסִתְיָמוּ קָא
 אַמִּינָא, וְאַף עַל גַּב דְּסִתְיָמִין אֵינּוּן.

וְעַל דָּא, יְהוּדָה רוּחַ שְׁמָא דָּא, דְּאִקְרִי אַתָּה. קָם עַל
 בּוּרְיָה זְמָנָא קְדַמָּאָה, וְזְמָנָא תְנַיִינָא, וְלֹא אֲשִׁתְּנִי
 לְעָלָם. וּבְנוּי דִּיהוּדָה וְזִרְעָא דִּילֵיהּ, אוּדוּן וְאִמְרִין כִּי אַתָּה
 אֲבִינוּ. מַה דְּלִית הָכִי לְשְׂאֵר בְּנֵי גְלַגּוּלָא לְעֵלְמִין. שְׂאֵר
 בְּנֵי גְלַגּוּלָא, תֵּרִין אֲבָהוּן, תֵּרִין אֲמָהוּן, אֵית לוֹן גְּוּוּן
 לְבַנְיָינָא. וְרוּזִין אֵלִין, בְּעַמְקֵי יַמָּא, בְּלִבָּא דְּתַהוּמֵי אֵינּוּן,

מֵאֵן יִכִּיל לְאַפְקָא לֹון. קוּם סְבֵא, אַתְגַּבֵּר וְאַתְקַף
בְּתוֹקְפֵךָ, אֶפִּיק מִרְגְּלֵן מְגוּ תְהוּמֵי.

בְּעוֹז, אֶתְחַזִּי דִהוּה בֵּיה שְׁנוּיָא, כַּד אוֹלִיד לְעוֹבֵד, דִּהֵא
עוֹבֵד (ס"א עוֹבְדָא) בְּשְׁנוּיָא הוּא. לָאוּ הֲכִי. אֲבַצֵן הוּא

בְּעוֹז, הוּא אֲבֵא קַדְמָאָה, דִּלָּא עֵבֵד שְׁנוּיָא. וְאִי תִימָא,
אִיהוּ הוּה, וְדֵאִי כַּד אֶתְעַר לְעוֹבְדָא דָּא, בֵּיה הוּה, מֵאֵן
דִּהוּא תְקִיף כְּאַרְיָא וְכִלִּיתָא בֵּיה הוּה. בְּגִין דִּלָּא (דף ק"ד ע"ב)

לְהוּי שְׁנוּיָא בֵּיה בְדוּד, וְאַתְהֵדֵר מְלָה לְעַקְרָא קַדְמָאָה,
בְּגִין דִּיהֵא כִּלָּא מֵאֲבֵא חֲדָא, וְשִׁלְשָׁלָא חֲדָא. וְכִלָּא חֲדָא,
וְלָא הוּה שְׁנוּיָא בְּגִלְגוּלָא דְזוֹרְעָא דְדוּד. וְעַל דָּא, אֶתְה
מִרְיָשָׂא וְעַד סוּפָא, בְּלֵא שְׁנוּיָא כִּלָּל.

הַשְׁתָּא, נִפְקַת סְבֵא, מֵעַמְקֵי לְבָא דִימָא. יְהוּדָה אֶתְה,
וְדֵאִי מִרְיָשָׂא וְעַד סוּפָא וְלָא אֶתְחַזִּי לְכָל שְׂאֵר
בְּנִין, לְאַתְקֵרִי אֶתְה, אֶלָּא לִיה בְּלַחֲדוּי. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה
דְדוּד, דִּהֲכִי אֶתְבְּרִיר, וְאַסְתַּלַּק מִשְׂאֵר עַקְרָא דְבְנֵי נְשָׂא
בְּאַרְעָא.

יודוך אחיך, יודוך כל בני עלמא מבעי ליה, מאי
טעמא אחיך. אלא ארח כל בני עלמא, לא
מתיבמין לגלגולא, אלא מסטרא דאחין, ואחא אזדמן
ליבומא, (ואתה בגרמך, אזדמנת ליבומא.) והכא פלהו
אחיך יודוך, דלא ישתלשל מנייהו, ולא מחד מנייהו,

שְׁלֹשׁוֹלָא דְמַלְכוּת, אֲלֵא אַתָּה בְּלַחֲוֹדְךָ. אַתָּה, מְרִישָׁא וְעַד
 סוּפָא אַתָּה עֲבַדְתָּ, וּמִינְךָ נִפְקָ, כָּל שְׁלֹשׁוֹלָא וְגִזְעָא (דְּיוֹקְנָא

וְגוֹפָא) דְּאַרְיָה.

בְּנִיךָ, בְּנֵי אַרְיָה, דְּלֵא אַתְּ עֲבַרְוּ לְשִׁנּוּיָא דְאַחִיךָ, לֵא
 אַתְּחַלְפוּ לְטָלָה, וְלֵא לְשׁוֹר, וְלֵא לְגַדִּי, וְלֵא
 לְשׁוּם דְּיוֹקְנָא אַחְרָא, אֲלֵא אַרְיָה שְׂאֲרֵי לְמַבְנֵי, וְאַרְיָה
 סִיִּים בְּנִינָא. כָּל שְׁלֹשׁוֹלָךְ, בְּנֵי אַרְיָה נִינְהוּ. דְּאַלְמֵלָא
 אַתָּא גְּלִגּוּלָא מִסְטָרָא דְאַחוּךָ, יִתְחַלְפוּן כָּל דְּיוֹקְנֵיךָ,
 וְיִתְעַרְבוּן אֵלֶיךָ בְּאֵלֶיךָ. וְעַל דָּא יוֹדוּךָ אַחִיךָ, דְּלֵא הוּא
 חַד מִנְהוֹן, בְּגִלְגּוּלָא דְשִׁלְשָׁלָא דְבִנְךָ. יְדָךְ זְקִיף, דְּלֵא
 הוּא בְּךָ עֲרַבּוּבֵיָא אַחְרָא מְנִינְהוּ. וְהֵינּוּ מְטָרָךְ בְּנֵי עֲלִית,
 דְּלֵא הוּא טְרַפָּא לְאַחְרָא עַל פְּתוּרְךָ. כְּרַע, בְּמִיתַת עֵר.
 רַבִּין, בְּמִיתַת אוֹנָן. לְבַתָּר אַתְּ גַּבְרָא כְּאַרְיָה, לְאַקְמָא לְפָרִין.
 וְכַלְבִּיא, לְאַקְמָא לְזֹרַח. מִי יְקִימְנוּ, דְּכַתִּיב, (בְּרַאשִׁית לַח)
 וְלֵא יִסֶּף עוֹד לְדַעְתָּהּ. וְתַרְגּוּם וְלֵא פִּסְק. מִי יְקִימְנוּ, מֵאן
 הוּא דְּיִימָא, אִסּוּרָה אַתָּתָא דָּא. מֵאן הוּא דְּיִימָא, הוּאֵיל
 וְאַשְׁלִימַת אַרְחָהָא, לֵא אַצְטְרִיכָא לָךְ יִתִּיר, יְבֻמָּה דָּא,
 כִּיּוֹן דְּאַשְׁלִימַת אַרְחָהָא, לֵא אַצְטְרִיכַת לָךְ יִתִּיר,
 וְאַתְּחַזִּיאַת לְאַתְּפָרְשָׁא מִינָהּ, אֲבָל מִי יְקִימְנוּ, וְדָאִי
 מִתְּמָן וְלֵהֲלָאָה אִיְהִי דִּילֵיהּ. דְּהָא אִפִּיק מֵאן דְּמַכְשֵׁשׁ
 בְּמַעְהָא. רְזָא סְתִימָא הָכָא, אַחוּהָ דְּבַר נֶשׂ אֲמָאִי. תוּ

יְהוּדָה דִּהְוָה אָבוּי אַמְאִי. אֶלָּא, הֵהוּא דְמַכְשָׁפִישָׁא
 בְּמַעְהָא, חָמִי דְמֵאן דִּהְוָה נָטִיר לִיה, מְקַטְרַג לִיה
 קְטְרוּגִין, בְּכַל סְטְרִין. בְּעֵי לְאַפְקָא. פִּיּוּן דְנַפְיָק, זְמִין
 לְאַחְרָא הֵהוּא רוּחַ אַחְרָא, וְאַתֵּיין לְאַעְלָא כְּמַלְקֵדְמִין,
 עַד דְאַתְבְּנִי כְּמַלְקֵדְמִין, בְּחִילָא דְקְטְרוּגָא תְקִיף דְקָא
 מְקַטְרַג בְּאַחוּיה. מִתְמָן וּלְהֵלְאָה שְׂרִיאַת אַתְתָּא דָּא לִיה.
 זַפְּאָה חוּלְקָא דִּיהוּדָה, בְּקַדְמִיתָא הָוָה גּוּר. לְבַתַּר אַרְיָה,
 דְקָא אַתְגָּבַר וְאַתְפְּשֵׁט בְּחִילִיה (וּלְבַתַּר) אַרְיָה. וְסִיִּים
 בְּלָבִיא. כָּל שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא לָאוּ הָכִי, וְעַל דָּא יְהוּדָה
 כְּדַקְאֻמְרוּן.

רְאוּבֵן שְׁמַעוֹן לְוִי, הָא תְּלַתָּא, כְּדַקְאֻמְרוּן. יְהוּדָה
 אַתְחַבַּר בְּהַדִּיָּהוּ, וְכֻלָּא כְּדַקָּא יְאוּת. יִשְׁשַׁכַּר
 זְבוּלוֹן, תְּרִין יְרַכִּין. אַתְר דִּינְקֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט. יִשְׁשַׁכַּר
 יְרַכָּא יְמִינָא, כְּתִיב (דְּבַרֵי הַיָּמִים א יב) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכַּר יוֹדְעֵי
 בִּינָה לְעֵתִים (ס"א זְבוּלוֹן יְרַכָּא שְׁמַאֲלָא) וּכְתִיב, (דְּבַרִים לג) שְׂמַח
 זְבוּלוֹן בְּצִאתָךְ, וּבְשַׁעוּרָא רַבְרָבָא, כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית מט)
 זְבוּלוֹן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֵּן וְהוּא לְחוּף אַנְיּוֹת. מַאי טַעְמָא.
 בְּגִין דְּוִירְכָתוֹ עַל צִידוֹן. שִׁיעוּרָא (ס"א דְּרַף דִּידִיָּה) עַד צִידוֹן.
 בְּנִימִין, אֲשַׁתָּאֵר לְעֵילָא בֵּין יְרַכִּין, דִּהָא (בְּרַאשִׁית קמ"ג ע"ב)
 יוֹסֵף הָוָה דִּיּוֹקְנִיה בְּאַרְעָא, וְלֹאֲשַׁתְּמָשָׁא בְּעֲלָמָא דָּא,
 וְעַמִּיה אֲשַׁתְּמַשׁ מִשָּׁה, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת יג) וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת

עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. בְּנִימִין אֶסְתַּלֵּק לְעֵילָא, בְּנִימִין צְדִיקוֹ
דְּעֵלְמָא. מְבָרְכִין לְתַתָּא, דִּן וְנִפְתְּלֵי גָד וְאֶשֶׁר. בִּירְכָא
שְׂמַאלָא, דִּן עַד פְּרָקָא דְרַגְלָא. פְּרָקָא דְרַגְלָא נִפְתְּלֵי.
וּבְגִין כֶּךָ, נִפְתְּלֵי אֵילָה שְׁלוּחָה, קַל בְּרַגְלוֹי. בִּירְכָא
יְמִינָא. גָד, וְהוּא יְגוּד עֶקֶב, עַד פְּרָקָא דְעֶקֶב. אֲשֶׁר
פְּרָקָא דְעֶקֶב יְמִינָא. (דברים לג) וְטוֹבֵל בְּשֶׁמֶן רַגְלוֹ. וְכֹתִיב
בְּרוּל וְנַחֲשֶׁת מִנְעַלְיָךְ. כָּל אֵלִין, אֵינּוּן דִּיּוֹקְנִין עֲלָאִין,
דִּיּוֹקְנָא דְלְעֵילָא. וּבְגִין דְהוּוּ בְרִיִּין מִמֶּשׁ בְּהַאי עֲלָמָא,
אֲתַקְנַת בְּהוּ שְׂכִינְתָא, (דף ק"ה ע"א) בְּאֵלִין תְּרִיסַר פְּרָקִין,
תְּרִיסַר מְתִיחִין, דְּאֲתַמְתְּחוּ מִיִּשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ. דְּכֹתִיב,
כָּל אֱלֹהֵי שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר. מְתִיחִין
דִּישְׂרָאֵל, אֱלֹהֵי אֶקְרוּן. לְאֲתַמְתְּחָא שְׂמָא דְמ"י, לְמַהוּי
בְּנֵינָא כְּדָקָא יְאוּת, לְמַהוּי יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּא דְשְׂמָא
דְּאֱלֹהִים. אֵל"ה אִיהוּ יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. מ"י חֶבֶר (נ"א בְּרָא)
אֱלֹהֵי בְּהַדִּיָּה, וְהוּוּ בְּנֵינָא שְׁלִים עַל תְּקוּוּנִיהָ, שְׂמָא חֲדָא
מִמֶּשׁ. הֲדָא הוּא דְאָמַר לִיהָ לִיעֶקֶב, הֵהוּא מְמַנָּא דְעֵשָׂו,
דְּכֹתִיב, (בראשית לב) כִּי שָׂרִית עִם אֱלֹהִים, (עם אַנְשִׁים וְתוֹכֵל)
לְעֵילָא, בְּתַקּוּנָא קְדָמָא, בְּבִנְיָנָא קְדָמָא. כָּל אֱלֹהֵי
וְדָאֵי בְּנֵינָא קְדָמָא אִיהוּ. וְעַל דָּא, לִית שְׂצִיאוֹ
לְיִשְׂרָאֵל, לְעַלְמָא וְלְעַלְמֵי עֲלָמִין. וְחָס וְשָׁלוֹם אֲלִמְלָא
יִשְׁתַּצִּיאוּ, שְׂמָא דָּא לָא הוּי, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב, (יהושע ז)

וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל.
שְׁמָא גָדוֹל, דָּא, בְּנִינָא קְדָמָא, שְׁמָא קְדָמָא אֱלֹהִים.
וְהַשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל אֵינוֹן בְּגִלוּתָא, כְּבִיכּוֹל כָּל בְּנִינָא
נְפִל. לְזִמְנָא דְאַתִּי, כִּד יִפְרוֹק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְנוֹי
מְגִלוּתָא, (מִתְחַבֵּר) מ"י וְאַל"ה דִּיהוּה בְּפִרוּדָא בְּגִלוּתָא,
יִתְחַבְּרוֹן כְּחֵדָא, וְשְׁמָא דְאֱלֹהִים יְהֵא שְׁלִים עַל תְּקוּנִיָּה,
וְעֲלָמָא יִתְבָּסֵם. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ס) מִי אֱלֹהַ כְּעַב
תְּעוּפִינָה וְכִיּוֹנִים אֵל אֲרַבְתִּיהֶם. וּבְגִין דְּאִיהוּ שְׁמָא חֵדָא,
לָא כְּתִיב מִי וְאַלְהָ, אֵלָא מִי אֱלֹהָ, שְׁמָא חֵדָא, בְּלֹא
פְּרוּדָא, וְהוּא אֱלֹהִים. דִּהַשְׁתָּא בְּגִלוּתָא, אֲסַתְּלֵק מִי
לְעִילָא, כְּבִיכּוֹל אֵימָא מַעַל בְּנִין. וּבְנִין נְפִלוּ. וְשְׁמָא
דִּיהוּה שְׁלִים, דִּהוּא שְׁמָא עֲלָאָה רַבְרַבָּא קְדָמָא, נְפִיל.
וְעַל דָּא, אֲנִן מְצֻלָן, וּמְקֻדְשֵׁן בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת, עַל שְׁמָא
דָּא, דִּיתְבְּנִי כְּמָה דִּיהוּה. וְאֲמַרִי יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדְּשׁ שְׁמִיָּה
רַבָּא. אֲמִן (קס"ה ע"ב) יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ. מֵאֵן שְׁמִיָּה
רַבָּא. הֵהוּא קְדָמָא דְכֻלָּא, בְּגִין דְּלִית לִיָּה בְּנִינָא אֵלָא
בְּהַדָּן. מ"י לָא יִתְבְּנִי לְעוֹלָם, אֵלָא בְּאֱלֹהָ. וְעַל דָּא,
בְּהַהוּא זְמַנָּא, מִי אֱלֹהַ כְּעַב תְּעוּפִינָה. וְיַחְמוּן כָּל עֲלָמָא,
דִּהֵא שְׁמָא עֲלָאָה אֲתַתְּקֵן עַל תְּקוּנִיָּה. וְאִי שְׁמִיָּה רַבָּא
דָּא אֲתַתְּקֵן, וְאֲתְבְּנִי עַל תְּקוּנִיָּה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל
כָּלָא, וְכָל שְׂאָר שְׁמָהֵן יִתְהַדְּרוֹן עַל תְּקוּנִיָּהוּ, וְיִשְׂרָאֵל

שְׁלֵיטִין עַל כָּלָּא, דְּהָא כְּלָהוּ תַלְיִין בְּשָׁמַיָּה רַבָּא, קַדְמָאָה
 לְכָל בְּנֵי־יִנּוּן. רְזָא דָּא, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עַלְמִין. קַדְמָאָה לְכָל בְּנֵי־יִנּוּן, שָׁמָּא דָּא אֲתַבְּנִי. דְּכַתִּיב,
 (ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְרָא אֱלֹהִים, בְּרָא
 שָׁמַיָּה עַל תְּקוּנָיָהּ, וְכַד בְּרָא אֱלֹהִים, בְּרָא (שְׁמִידָה) לִיָּה בְּכָל
 חֵילִין דִּיתְחֻזּוֹן לִיָּה, לְמַהוּי שָׁמַיָּה עַל תְּקוּנָיָה כְּדָקָא
 יְאוּת, דְּכַתִּיב, (ישעיה מ') הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם.

מֵאִי בְּמִסְפָּר. אֲלָא בְּרָא חַד דְּנִהִיר מְסִיפִי עַלְמָא עַד
 סִיפִי עַלְמָא, אֵית לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא
 אֵילְנָא רַבָּא וְתַקִּיף. רִישִׁיָּה מְטִי לְצִית שְׁמִיָּא, וְסוּפִיָּה
 מִתְחַן שְׂרֻשׁוּי, וְאַשְׁתְּרֻשָׁן בְּעַפְרָא קְדִישָׁא, וּמִסְפָּר שָׁמַיָּה.
 וְתַלְיָא בְּשָׁמַיִם עַלְאִין, וְחַמְשַׁ רְקִיעִין תַּלְיִין מְנִיָּה, עַד
 הָאִי מִסְפָּר, וְכְלָהוּ נְטֻלִין שָׁמָּא דָּא בְּגִינָיָה דְּכַתִּיב, (תהלים
 ט) הַשָּׁמַיִם מִסְפָּרִים, בְּגִין הָאִי מִסְפָּר, כְּלָהוּ (ד"א בְּגִין הָאִי שָׁמָּא
 מִסְפָּר) שָׁמַיִם רוּוּחִין שָׁמָּא דָּא בְּגִינָיָה, וְעַל דָּא הַמוֹצִיא
 בְּמִסְפָּר צְבָאָם, דְּאַלְמָלָא מִסְפָּר דָּא, לָא יִשְׁתַּכְּחוּן חֵילִין
 וְתוּלְדִין לְעַלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר כג) מִי מִנָּה עֵפֶר
 יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, תְּרִין אֵינּוּן, דְּמִנּוּ עָאנָא,
 וְעָאלוּ בְּחוּשְׁבָנָא עַל יְדֵיהוּ, בְּגִין דְּלָא שְׁלֻטָא בְּהוּ עֵינָא
 בִּישָׂא. מִי מִנָּה עֵפֶר יַעֲקֹב, הָא חַד, דְּעֵבִיד חוּשְׁבָנָא.
 וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, הָא מוֹנָה אַחְרָא. וְעַל תְּרִין אֵלִין

לֹא שִׁלְטָא בְּהוּ עֵינָא בִּישָׂא, דִּהָא מִי מְנָה לְעַפְר לְעֵקֶב,
 אֲלִין אִינוּן אֲבָנִין (ד"א דְרַגִּין) קַדִּישִׁין, אֲבָנִין מְפוּלְמִין,
 דְּמִנְהוּן נַפְקִי מִיִּין לְעֵלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית כח) וְהָיָה
 זֶרְעֶךָ כְּעַפְר הָאָרֶץ. מַה הָהוּא (וישלח ק"ע) עֶפֶר, עֵלְמָא
 מִתְבָּרַךְ בְּגִינֵיהּ. אוּף הָכִי (בראשית כב) וְהִתְבָּרְכוּ בְּזֶרְעֶךָ כָּל
 גֹּיֵי הָאָרֶץ. כְּעַפְר הָאָרֶץ מִמֶּשׁ. וּמִסְפָּר דְּאִיהוּ מוֹנָה
 תְּנַיִנָא, מְנָה לְרַבַּע כָּל אִינוּן נוֹקְבִין, מְרַגְלָן עֲלָאִין,
 דְּמִטָּה דְּשָׁכִיב עָלֶיהָ יִשְׂרָאֵל. וּמִתְמָן (דף ק"ה ע"ב) וְלִהְלָאָה,
 אִיהוּ מוֹנָה לְכָלְא, בְּגִין דְּאִיהוּ טוֹב עֵין. הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, מוֹנָה מִסְפָּר לְכַכְבִּים. מֵאן הוּא מוֹנָה לְכַכְבִּים.
 מִסְפָּר. מוֹנָה מִסְפָּר לְכַכְבִּים, עַל יְדוּי עֵבְרִין כְּלָהוּ
 בְּחֻשְׁבָּנָא, וְלִזְמַנָּא דְּאֲתִי, (ירמיה לג) עוֹד תַּעֲבוֹרְנָה הַצֵּאן
 עַל יְדֵי מוֹנָה, וְלֹא יִדְעִינָן מֵאן הוּא. אֲלֹא בְּגִין דְּבַהֲהוּא
 זְמַנָּא, יְהֵא כְּלָא בִּיחודָא בְּלֹא פְרוּדָא, כְּלָא לִיְהוּי (ובלָא
 לִיְהוּי) מוֹנָה חַד.

קוּם סָבֵא, אֲתַעֵר וְאֲתַגְבַּר בְּחִילְךָ, וְשׁוּט יְמָא. פְּתַח
 וְאִמַר, (במדבר כג) מִי מְנָה עֶפֶר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רַבַּע
 יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעֲתָא דִּיתַעֵר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיָא
 מִתִּיא, הֲנִי דְּאֲתַהֲדְרוּ בְּגִלְגוּלָא, תְּרִין גּוֹפִין בְּרוּחָא
 חָדָא, תְּרִין אֲבָהוּן, תְּרִין אֲמָהוּן, כַּמָּה גִלְגוּלִין מִתְגִּלְגָּלָן
 עַל (ד"א) דָּא, אֲף עַל גַּב דְּאֲתַמַּר, וְהָכִי הוּא, אֲבַל מִי מְנָה

עֵפֶר יַעֲקֹב, וְאִיהוּ יִתְקִין כְּלָא, וְלֹא יִתְאַבֵּיד כְּלוּם, וְכָלֵא יִקוּם. וְהָא אֲתֵמַר, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְשָׁנֵי אֲדַמַּת עֵפֶר יִקְיֻצוּ. אֲדַמַּת עֵפֶר הֵנִי, כְּמָה דְאֲתֵמַר בְּסִפְרָא דְחֲנוּךְ, כִּד חֲבַרְיָא אֲסַתְּפְלוּ בְּאִינוּן אֲתוּן (דְּטָטְקִין) בְּאִוִּירָא בֵּיהּ, וְאִינוּן אַע"ד פִּמַּת"ר, הֵיִינוּ, אֲדַמַּת עֵפֶר. הֵיִינוּ (קִהֲלַת ד) וְשִׁבְחָ אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שְׂכָבְר מִתּוּ, אֲדַמַּת עֵפֶר אִינוּן אֲתוּן וְקָלָא אֲתַעַר וְאוּדַע וְהַכִּי אָמַר בְּבִנְיָנָא (ק"ג ע"ב) תְּנִינָא. עֵפֶר, עֵפֶר קִדְמָאָה. אֲדַמַּת תְּנִינָא, דְאֲתַתְּקִין עֵקֶר קִדְמָאָה פְּסוּלַת לְגַבִּיהָ.

אֲדַמַּת עֵפֶר כְּלָהוּ, יִקְיֻצוּ. אֵלֶּה דְאֲתַתְּקִינוּ, לְחַיֵּי עוֹלָם. (ס"א יקִיצוּ כְּמָה דְאֲתֵמַר בְּסִפְרָא דְחֲנוּךְ. חֲבַרְיָא אִיסְתְּפְלוּ בְּאִינוּן אֲתוּן אֲדַמַּת עֵפֶר (וְאִינוּן אַע"ד פִּמַּת"ר) אִינוּן אֲתוּן טָטְאן בְּאִוִּירָא וְקָלָא אֲתַעַר וְאוּדַע (ס"א וְאֲבַרְיִז) הִקְיֻצוּ וְרַנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֵפֶר וְדָא אִיהוּ בְּנִינָא תְּנִינָא דְאֲתַתְּקִין וְהַכִּי אָמַר בְּסִפְרָא דְחֲנוּךְ בְּנִינָא תְּנִינָא עֵפֶר דְאֲתַתְּקִין. קִדְמָאָה אֲדַמַּת. וְהִהוּא קִדְמָאָה פְּסוּלַת לְגַבִּי תְּנִינָא דְאֲתַתְּקִין וְהִנֵּי יִשְׁנֵי אֲדַמַּת עֵפֶר כְּלָהוּ יִקְיֻצוּ אֵלֶּה דְאֲתַתְּקִינוּ לְחַיֵּי עוֹלָם) מֵאֵן עוֹלָם. דָּא עוֹלָם דְלִתְתָא דְהָא לֹא זָכוּ לְמַחֲדֵי בְּעוֹלָם דְלַעֲלָא. וְאֵלֶּה דְלֹא זָכוּ, לְחַרְפּוֹת וְלְדַרְאוֹן עוֹלָם. מֵאֵי לְחַרְפּוֹת, אֵלֶּה בְּגִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא יִתְעַבֵּר מֵעֲלָמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵלִין דְּהוּוּ מְנַבְיָעוּ דְּהִהוּא סִטְרָא, יִשְׂאֵר לוֹן, לְתוּוּהָא בְּהוֹן כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.

כָּל דָּא מֵאֵן גָּרִים, הִהוּא דְלֹא בְּעֵי לְאַפְשָׁא בְּעֲלָמָא, וְלֹא בְּעֵי לְקַיֵּמָא (ס"א בְּדַרְגָּא דְהִהוּא נִהַר דְאִיהוּ) בְּרִית קְדִישָׁא, עַל דָּא גָּרִים כָּל מַה דְּגָרִים, וְכָל הֵנִי גְלַגּוּלִין דְּקָא אֲמִינָא עֲלָה עַד הַכָּא. (הַדָּא הוּא) עַד כָּאן סָבָא. שְׁתִּיק רְגַעָא הַדָּא,

וְחִבְרִיָּא הוּוּ תְּוֹהֵינן, וְלֹא הוּוּ יַדְעִין, אִי הָוּה יִמָּא, אִי הָוּה לִילִיא, אִי קִיִּמִי תַמָּן, אִי לֹא קִיִּמִי.

פְּתַח הַהוּא סָבֵא וְאָמַר, (שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבִיעִית וְגו'. קָרָא דָּא אוֹכַח, עַל כָּל מַה דְּאִתְמַר. תָּא חֲזִי, כָּל דְּכוּרָא, קָאִים בְּדִיוקְנָא, בְּעֵלְמָא דְּדְכוּרָא. וְכָל נוֹקְבָא קָאִים בְּדִיוקְנָא, בְּעֵלְמָא דְּנוֹקְבָא. בְּעוֹד דְּאִיהוּ עֶבֶדָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְדַבֵּק בֵּיהּ, בְּאִינוּן שֵׁשׁ שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת, וְאִי אַעְקָר גְּרַמִּיהּ מִפּוֹלְחָנִיהּ, יַעְקָר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְאִינוּן שֵׁשׁ שָׁנִים, דְּעֵלְמָא דְּדְכוּרָא, וְאֶתְמַסֵּר (צ"ד ע"א) לְבַר נֶשׁ, דְּאִיהוּ מְשִׁית סְטָרִין, יַפְלַח לִיהּ שִׁית שָׁנִין, וְיִתְעַקֵּר מְשִׁית שָׁנִין (קדמוניות) דְּלַעֲיִלָּא.

לְבַתֵּר נְחִית מִתַּמָּן, וְאֶתְמַסֵּר בְּעֵלְמָא דְּנוֹקְבָא. הוּא לֹא בְּעָא לְקִיִּמָּא בְּדְכוּרָא, נְחִית וְקִיִּמָּא בְּנוֹקְבָא. אֶתְאֵת נוֹקְבָא, דְּאִיהִי שְׁבִיעִית, וְנִטְלָא לִיהּ, הָא מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, מֵעֵלְמָא דְּנוֹקְבָא אִיהוּ.

לֹא בְּעָא לְקִיִּמָּא בָּהּ, וּבְפִירוּקָא דִּילָהּ, נְחִית לְתַתָּא, וְאֶתְדַבֵּק לְתַתָּא, וְאֶתְאַחֵד בְּסְטָרָא אַחְרָא. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, אֶתְעַקֵּר מֵעֵלְמָא דְּדְכוּרָא, וּמֵעֵלְמָא דְּנוֹקְבָא. הָא אֶתְאַחֵד, בְּאִינוּן עֶבְדִּים דְּאִינוּן מִסְטָרָא אַחְרָא.

הַשְׁתָּא כִּיּוֹן דְּהַכִּי הוּא, אִיצְטְרִיךְ פָּגָם, וְלִמְעַבְד בֵּיה
 רְשִׁימוּ דְפָגָם, דְּהָא כָּל פָּגָם דְּסִטְרָא אַחְרָא אִיהוּ, וּמִיּוֹבֵל
 וְלִהְלָאָה אַתְהֵדר לְגִלְגּוּלָא, וְתַב לְעֵלְמָא כְּמִלְקֵדְמִין. (ס"א
 אִי זְבִי וְאַתְתְּקוֹן גְּרַמְיָה אַתְבֵּר) וְאַתְדַּבֵּק בְּהַהוּא עֵלְמָא דְנוֹקְבָא, וְלֹא
 יִתִּיר. זָכָה עָבִיד תּוֹלְדִין בְּעֵלְמָא דְנוֹקְבָא, וְכִלְהוּ רִזָּא
 דְכִתְיֵב, (תְּהֵלִים מִד) בְּתוּלוֹת אַחְרֵיהּ רַעוּתֵיהּ מוּבְאוֹת לָךְ.
 וְזָכָאָה אִיהוּ כִּד אַתְתְּקוֹן וְזָכִי לְכָךְ.

וְאִי לָא זָכָה אִפִּילוּ בְּגִלְגּוּלָא דִּיּוֹבֵלָא, הָא אִיהוּ כְּלָא הוּא
 אַתְהֵדר, וְלֹא אִשְׁלִימוּ יוֹמוֹי, לְאַתְנַסְבָּא בְּעֵלְמָא,
 וְלִמְעַבְד תּוֹלְדִין. מַה כְּתִיב, אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא. אִי
 יַחֲדָאִי יַעוּל בְּהַהוּא עֵלְמָא בְּלָא (ד' ק"ו ע"א) תּוֹלְדִין, וְלֹא
 בְּעָא לְאַשְׁתְּדֵלָא בְּהַאי, וְנִפְק מֵהַאי עֵלְמָא יַחֲדָאִי, בְּלָא
 זְרַעָא, אֲזִיל כְּאַבְנָא בְּקוּסְפִיתָא, עַד הַהוּא אַתְר דְּטַנְרָא
 (ק' ע"א) תְּקִיפָא, וְעָאל תַּמָּן וּמִיַּד נָשַׁב רִיחָא דְּהַהוּא
 יַחֲדָאִי, דְּקָא אִשְׁתְּבִיק מְנוֹקְבֵיהּ, וְאֲזִיל יַחֲדָאִי, (צ"ה ע"א)

כְּחוּיָא דְלָא אַתְחַבֵּר בְּאַחְרָא בְּאוֹרְחָא, וְנָשִׁיב בֵּיה.
 וּמִיַּד נִפְק מְגוֹ הַהוּא אַתְר דְּטַנְרָא תְּקִיפָא, הוּא בְּלַחֲדוּי,
 וְאֲזִיל וּמִשְׁטָטָא בְּעֵלְמָא, עַד דְּקָא אִשְׁכַּח פְּרוּקָא
 לְאַתְבָּא. וְהֵיִינוּ אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא, הַאי דְלָא בְּעָא
 לְאַתְנַסְבָּא, לְמַהוּי לִיָּה תּוֹלְדִין.

אֲבָל אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, דְּקָא אֶתְנַסִּיב, וְאִשְׁתְּדִל
 בְּאִתְתִּיהּ, וְלֹא יְכִיל, הֵהוּא לָא אֶתְתָּרַךְ כְּהֵהוּא
 אַחְרָא, לָא יִיעוּל יְחִידָאִי, וְלֹא נִפִּיק יְחִידָאִי, אֶלָּא אִם
 בַּעַל אִשָּׁה הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא מִקְפַּח אַגְר כֹּל
 בְּרִיין, אִף עַל גַּב דְּלֹא זָכוּ בְּבַנִּי, מַה פְּתִיב וַיִּצְאָה אִשְׁתּוּ
 עִמּוֹ. וְתִרְוִייהוּ אֶתְיִין בְּגִלְגּוּלָא, וְזָכִיין לְאֶתְחַבְּרָא כְּחֵדָא
 כְּמִלְקָדְמִין. וְהֵאִי לָא נָסִיב אֶתְתָּא דִּתְרוּכִין, אֶלָּא הֵהִיא
 דְּאִשְׁתְּדִל בֵּהּ בְּקִדְמִיתָא, וְלֹא זָכוּ, הַשְׁתָּא יִזְכוּ כְּחֵדָא,
 אִי יִתְקַנּוּן עוֹבְדִין, וְעַל דָּא וַיִּצְאָה אִשְׁתּוּ עִמּוֹ.

(שמות כא) אִם אֲדוֹנָיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה וְגו'. (דְּשִׁתָּא) אֶהְדֵּר קָרָא
 לְמַלְיָן אַחְרָנִין, (ס"א לְמַלְיָה קְדָמָא) לְהֵהוּא דְנִפִּיק יְחִידָאִי
 בְּלֹא נִוְקָבָא כְּלָל, וַיִּפְרוֹק לִיהּ הֵהוּא דְּוִכְתָּא דְּאֶקְרִי
 שְׁבִיעִית. וְהֵהוּא שְׁבִיעִית אֶקְרִי אֲדוֹנָיו, אֲדוֹן כֹּל הָאָרֶץ
 אִיהוּ. אִם דָּא אֲדוֹנָיו חָס עָלֶיהּ, וְאֶתִיב לִיהּ לְהֵאִי עֲלֵמָא
 יְחִידָאִי כְּמַה דְּהוּהּ, וַיְהִיב לִיהּ אֶתְתָּא הֵהִיא דְּמִזְבַּח
 אַחִיתָת עֲלוּי דְּמַעִין, וְאֶתְחַבְּרָא כְּחֵדָא. וַיִּלְדָּה לוֹ בָּנִים
 אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וַיִּלְדֶּיהָ תִּהְיֶה לְאֲדֹנֶיהָ כְּמַה דְּאֶתְמַר.

דְּהָא אִי תָב, וְאֶתְקִין הֵהוּא אֶתְר דְּפָגִים בְּחֵייוֹי, אֶתְקַבַּל
 קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא, נְטִיל לִיהּ, וְאֶתְקִין לִיהּ עַל
 תְּקוּנָיו לְבַתֵּר. וְדָא אֶקְרִי בַּעַל תְּשׁוּבָה, דְּהָא יָרִית
 מוֹתְבִיָּה, דְּהֵהוּא אֶתְר, דְּהֵהוּא נְהַר דְּנִגִּיד וְנִפִּיק, וְאֶתְקִין

גְּרַמְיָה מִמָּה דִּתְהוּ בְּקִדְמִיתָא. (ס"א ההוא אַתְר דְּפָגִים וְאַתְקִין לִיה עַל

תִּיקוּנוֹי בְּחַיֵּי אֲתִקְבֵּל קָמִי מַלְכָּא קִדְיִשָּׁא וְנָטִיל לִיה לְבַתְר וְדָא אֲקָרִי בְּעַל תְּשׁוּבָה דְּהָא אֲתִקִּין

גְּרַמְיָה מִמָּה דִּתְהוּ בְּקִדְמִיתָא) פִּיּוֹן דְּאַתְתִּקִּין וְתַב בְּתִיּוּבְתָא, הָא

סְלִיק עַל תְּקוּנֵיהּ. דְּלִית מְלָה בְּעַלְמָא, וְלִית מִפְתָּחָא

בְּעַלְמָא, דְּלֹא תִבְר הֵהוּא דְּתַב בְּתִיּוּבְתָא.

מֵאִי יֵצֵא בְּגַפּוֹ. הָא אֲתַמַּר, אֲבַל תּוּ רִזָּא אֵית בֵּיה, יֵצֵא

בְּגַפּוֹ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ט) עַל גְּפִי מְרוּמֵי קָרְתָּ, מַה

לְהֵתֶם עֲלוּיָא וְסְלִיקוּ, אִנְף הָכָא עֲלוּיָא וְסְלִיקוּ, אֲתַר

דְּמַרְיָהוֹן דְּתִיּוּבְתָא סְלִיקוּ, אֲפִילוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לָא

יִכְלִין לְמִיקָם תַּמָּן. וּבְגִין כֹּךְ פִּיּוֹן דְּתַב בְּתִיּוּבְתָא, קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל לִיה וְדָאֵי מִיַּד.

תַּנְיִנּוּ, לִית מְלָה בְּעַלְמָא דְּקִיָּמָא קָמִי תְּשׁוּבָה, וְלִכְלָא

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל וְדָאֵי. וְאִי תַב

בְּתִיּוּבְתָא הָא אֲזַדְמִן לְקַבְלִיה אֲרַח חַיִּים, וְאִף עַל גַּב

דְּפָגִים מַה דְּפָגִים, כֹּלָא אֲתִתִּקִּין, וְכֹלָא אֲתַהֲדֵר עַל

תְּקוּנֵיהּ, דְּהָא אֲפִילוּ בְּמָה דְּאֵית בֵּיה אֲוּמָאָה, (קמ"י קודשא

בְּרִיךְ הוּא קָרִי בֵּיה כִּי יֵי צְבָאוֹת יַעֲץ וְנָמִי יִפֵּר דָּא אִיהוּ רִזָּא סְתִימָא. וְתוּ כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אֲוּמֵי אֲוּמָאָה לָא אֲוּמֵי אֶלָּא אִם לָא יַעֲבִיד תִּיּוּבְתָא דְּהָא לִית פְּתִגְמָא דְּקִיָּמָא קָמִי תִיּוּבְתָא

וְעַל כֹּלָא מְכַפֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד עֲבָדִין תִּיּוּבְתָא שְׁלִימָתָא) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

מְקַבֵּל, דְּכַתִּיב, (ירמיה כב) חֵי אֲנִי נָאִם יֵי כִי אִם יִהְיֶה פְּנִיָּהוּ

וְגו' וְכַתִּיב (ירמיה כב) כְּתַבוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו'. וְבַתְר

דָּתָב בְּתִיּוֹבְתָא פְּתִיב, (דברי הימים א ג) וּבְנֵי יִכְנִיָּה אֲסִיר בְּנוֹ
וּגְו', מִכָּאן דְּתִשׁוּבָה מִתְּבַר כִּמָּה גְזָרִין וְדִינִין, וְכִמָּה
שְׁלֵשְׁלָאִין דְּפְרוּזְלָא, וְלִית מָאן דְּקִיָּמָא קָמִי דְּתִיּוֹבְתָא.

וְעַל דָּא פְּתִיב, (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים
הַפּוֹשְׁעִים בִּי. אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי, לֹא כְּתִיב, אֲלֵא הַפּוֹשְׁעִים
בִּי, דְּלֹא בְּעָאן לְאַתְבָּא, וְלֹא תִנְחָמָא עַל מַה דְּעֵבְדוּ. אֲבַל
כִּיּוֹן דְּאַתְנַחְמוּ, הָא מְקַבֵּל לֹוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בְּגִין כִּךְ, בַּר נָש דָּא, אַף עַל גַּב דְּפָשַׁע בֵּיהּ, וּפְגָמִים
בְּאַתְרָא דְּלֹא אֲצִטְרִיךְ, וְתַב לְקָמִיָּה, מְקַבֵּל לִיָּהּ, וְחָס
עֲלֵיהּ, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ד' ק"ו ע"ב) מְלֵא רַחֲמִין אִיָּהּ,
וְאַתְמְלֵי רַחֲמִים עַל כָּל עוֹבְדוּי, כִּמָּה דַּאתְ אָמַר (תהלים קמ"ד)
וְרַחֲמִיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֲפִילוּ עַל בְּעִירֵי וְעוֹפּוּי מְאֻטּוֹן
רַחֲמוּי. אִי עֲלֵיָּהּ מְאֻטּוֹן רַחֲמוּי, כָּל שְׁכָן עַל בְּנֵי נִשְׂא,
דִּידְעִין וְאַשְׁתְּמוּדְעָאן לְשִׁבְחָא לְמֵאֲרִיהוֹן, דִּרַחֲמוּי
מְאֻטּוֹן עֲלֵיָּהּ, וְשָׂרְאן עֲלֵיָּהּ. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים

ק"ט) רַחֲמִיךָ רַבִּים יְי' כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲיִינִי.

אִי עַל חֲיִיבִין מְאֻטּוֹן רַחֲמוּי, כָּל שְׁכָן עַל זַכָּאִין. אֲלֵא
מָאן בְּעֵי אֲסוּוֹתָא, אִינּוֹן מְאֲרֵי כְּאַבִּין, וּמָאן אִינּוֹן מְאֲרֵי
כְּאַבִּין. אֲלִין אִינּוֹן חֲיִיבִין, אִינּוֹן בְּעָאן אֲסוּוֹתָא וְרַחֲמֵי,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (רחמי) עֲלֵיָּהּ, דְּלֹא יְהוֹן שְׁבִיקִין
מִנֵּיהּ, וְאִיָּהּ דְּלֹא אֲסִתְּלַק מִנֵּיָּהּ, וְיִתּוּבּוֹן לְקַבְּלֵיהּ. כַּד

מִקְרָב קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּיַמִּינָא מִקְרָב. וְכַד דְּחִי,
בְּשִׂמְאֵלָא דְּחִי. וּבְשַׁעְתָּא דְּדְחִי, יַמִּינָא מִקְרָב. מִסְטְרָא
דָּא דְּחִי, וּמִסְטְרָא דָּא מִקְרָב, וְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא לָא
שְׂבִיק רַחֲמוּי מְנַיְיָהוּ.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב (ישעיה נז) וַיֵּלֶךְ שׁוֹבֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ. וְכַתִּיב
בְּתַרְיָה, דְּרַכְיוּ רְאִיתִי וְאַרְפָּאֵהוּ וְאַנְחָהוּ וְאַשְׁלֵם
נַחֲמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו. וַיֵּלֶךְ שׁוֹבֵב, אִף עַל גַּב דְּחִיבִין
עֲבָדִין, כֹּל מַה דְּעֲבָדִין בְּזִדּוֹן דְּאַזְלִין בְּאַרְחָא דְּלַבִּיָּהוּ,
וְאַחַרְנִין עֲבָדִין בְּהוֹ הַתְּרָאָה, וְלָא בְּעָאן לְצִיִּתָּא לֹון.
בְּשַׁעְתָּא דְּתַבִּין בְּתִיּוּבְתָא, וְנִטְלִין אֲרַחָא טָבָא דְּתִיּוּבְתָא,
הָא אֲסוּוֹתָא זְמִינָא לְקַבְּלִיָּהוּ. הַשְׁתָּא אִית לְאַסְתַּכְּלָא, אִי
עַל חִיָּא אָמַר קְרָא, אוֹ עַל מִתִּיָּא אָמַר קְרָא. דְּהָא
רִישָׁא דְּקְרָא, לָא אִיהוּ סִיפָא. וְסִיפָא, לָא אִיהוּ רִישָׁא.
רִישָׁא דְּקְרָא, אַחֲזִי עַל חִיָּא. וְסוּפִיָּה אַחֲזִי עַל מִתִּיָּא.
אַלָּא, קְרָא (ס"א רִישָׁא דְּקְרָא) אָמַר, בְּעוֹד דְּבַר נֶשׂ אִיהוּ בְּחִיּוֹ,
וְהָכִי הוּא, וַיֵּלֶךְ שׁוֹבֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ, בְּגִין דְּיִצֵּר הָרַע דְּבִיָּה,
תְּקִיף וְאַתְתְּקֵף בִּיָּה, וְעַל דָּא אֲזַל שׁוֹבֵב, וְלָא בְּעִי
לְאַתְבָּא בְּתִיּוּבְתָא.

קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא חֲמִי אֲרַחוּי, דְּקָא אֲזְלִין בְּבִישׁ, בְּלָא
תוֹעֲלֵתָא, אָמַר קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא, אָנָּא אֲצַטְרִיכְנָא
לְאַתְקַפָּא בִּידִיָּה, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב דְּרַכְיוּ רְאִיתִי, (וְאַרְפָּאֵהוּ)

דָּקָא אֶזְלִין בְּחִשׁוּכָא, אָנָּא בְּעֵי לְמִיָּהֵב לִיה אֲסוּוֹתָא הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב וְאֶרְפָּאֵהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ אָעִיל
 בְּלַבֵּיה אֶרְחִיה דְּתִיּוּבְתָא וְאֲסוּוֹתָא לְנִשְׁמַתִּיה. וְאֲנַחְהוּ,
 מֵאִי וְאֲנַחְהוּ. כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שמות לב) לֵךְ נַחֵה אֶת הָעָם.
 אָנְהִיג לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, כְּמֵאֵן
 דְּאֵתְקִיף בִּידָא דְּאַחְרָא, וְאַפְקִיָּה מִגּוֹ חִשׁוּכָא.

וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו, הָא אֶתְחַזֵּי דְּמִיתָא אִיהוּ,
 (אֵלָא) אֵין, וְדֵאִי מִיתָא אִיהוּ, וְקִימָא בְּחִינ דְּהוּאִיל (אֵלָא
 דְּאִיהִי אִיהוּ וְקִימָא בְּחִינ דְּהוּאִיל) וְאִיהוּ רְשָׁע, מִיתָא אֶקְרִי. מֵהוּ
 וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו. אֵלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֵבִיד טִיבוּ עִם בְּנֵי נְשָׂא, דְּכִיּוֹן דְּעָאֵל מִי"ג שְׁנִין
 וְלֹהֲלָאָה, פְּקִיד עֲמִיָּה (בראשית קמ"ד ע"ב, קס"ה ע"ב) תֵּרִין מְלֹאכִין
 נְטוּרִין דְּנִטְרִי לִיה, חַד מִימֵינִיה, וְחַד מִשְׁמֵאֲלִיה.

כַּד אָזִיל בַּר נָשׁ בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, אֵינּוֹן חֲדָאן בֵּיה, וְאַתְקִיפוּ
 עֲמִיָּה בְּחֲדוּתָהּ, מְכַרְזֵן קְמִיָּה וְאַמְרִין, הָבוּ יָקָר לְדִיּוֹקְנָא
 דְּמִלְכָּא. וְכַד אָזִיל בְּאַרְח עֶקְיָמוּ, אֵינּוֹן מְתַאֲבָלָן עָלֵיה,
 וּמְתַעֲבָרָן מִנִּיה. פִּיּוֹן דְּאֵתְקִיף בֵּיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְאַנְהִיג לִיה בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, כְּדִין כְּתִיב, וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ
 וְלֹאֲבָלָיו. וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ בְּקַדְמִיתָא, דְּאִיהוּ אֶתְנַחֵם
 עַל מַה דְּעֵבִד בְּקַדְמִיתָא, וְעַל מַה דְּעֵבִד הַשְׁתָּא, וְתַב
 בְּתִיּוּבְתָא. וּבְתַר כֵּן וְלֹאֲבָלָיו, אֵינּוֹן מְלֹאכִין דְּהוּוּ

מִתְאַבְּלֵן עָלֶיהָ כִּד אֲתַעְבְּרוּ מִנִּיהָ, וְהִשְׁתָּא דְאֲתַהֲדְרוּ
בְּהִדְיָהּ, הָא וְדַאי נְחוּמִים לְכָל סְטְרִין.

וְהִשְׁתָּא אִיהוּ חַי וְדַאי. חַי בְּכָל סְטְרִין, אַחִיד בְּאִילָנָא
דְחַיִּי, וְכִיוֹן דְּאֲחִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי, כְּדִין אֲקָרִי בְּעַל
תְּשׁוּבָה, (נשא קכ"ב ע"ב) דְּהָא כְּנִסְתַּ יִּשְׂרָאֵל, תְּשׁוּבָה אוּף הָכִי
אֲקָרִי. וְאִיהוּ בְּעַל תְּשׁוּבָה אֲקָרִי. וְקַדְמָאִי אָמְרוּ, בְּעַל
תְּשׁוּבָה מִמֶּש. וְעַל דָּא, אֲפִילוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינָם
יְכוּלִים לַעֲמוּד, בְּמָקוּם שְׂבַעֲלִי תְּשׁוּבָה עוּמְדִים.

דְּוֹד מְלָכָא אָמַר, (תהלים נא) לָךְ לְבַדְךָ חֲטָאתִי וְהֲרַע
בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי וְגו', לָךְ לְבַדְךָ, מֵאִי לָךְ לְבַדְךָ.
אַלָּא, בְּגִין דְּאִית חוּבִין, דְּחֲטִי בַר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וְלִבְנֵי נְשָׂא. וְאִית חוּבִין דְּחֲטָא לְבַנֵּי נְשָׂא, וְלֹא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִית חוּבִין דְּחֲטִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּלַחֲדוּי וְלֹא לְבַנֵּי נְשָׂא. (אַחֲרָא) דְּוֹד מְלָכָא, חָב
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, וְלֹא לְבַנֵּי נְשָׂא.

וְאִי תִימָא הָא (דף ק"ז ע"א) חָב הֵהוּא חוּבָה דְּבֵת שְׁבַע, וְתַנִּינֵן,
מֵאֵן דְּאֲתִי עַל עֲרוּה אֲתַתָּא בְּרַעוּתָהּ אֲסָרָה עַל בְּעֻלָּהּ,
וְחָב לְחַבְרִיָּה, וְחָב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לָאוּ הָכִי הוּא
דְּהֵהוּא דְּאֲתָּא אָמַר. בְּהִיתְרָא הוּוה, וְדוּד דִּילִיָּה נְקַט, וְגַט
הוּוה לָהּ מִבְּעֻלָּהּ, עַד לָא יִתֵּךְ לְקַרְבָּא, דְּהָכִי הוּוה מְנַהֲגָא
דְּכָל יִשְׂרָאֵל, דִּיהֵבִין גַּט זְמַן לְאֲתַתִּיָּהּ, כָּל דְּנַפִּיק חֵילָא.

וְכֵן עֶבֶד אֹרֵיָה לְבַת שֶׁבַע. וּלְבַתֵּר דְּעֶבֶר זְמַן וְהוֹת
פְּטוּרָא לְכָלֵא, נָטַל לָהּ דָּוָד. וּבְהִיתְרָא עֶבֶד כָּל מַה
דְּעֶבֶד.

דְּאִלְמָלֵא לָאוּ הָכִי, וּבְאִסוּרָא הוּוּה, לָא שִׁבְקָה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּוּא לְגַבִּיּה. וְהֵינּוּ דְכִתְיִב לְסִהְדוּתָא, (שמואל ב יב)
וַיִּנָּחֵם דָּוִד אֶת בַּת שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ. סִהְדוּתָא דְאִשְׁתּוֹ הִיא,
וְדָאִי אִשְׁתּוֹ, וּבַת זִוְגוֹ הוּוּת, דְּאִזְדְּמַנַּת לְגַבִּיּה, מִיּוֹמָא
דְּאִתְּבְרִי עֲלֵמָא. (וְרוּזָא דְמַלְתָּא מַלְכוּתָא דְלַעֲלִילָא דְאִיהוּ אִתְּעֵבִיד רַגְלָהּ רַבִּיעָא
לְמַרְפְּבָתָא עֲלָאָה וְאִתְקַרִי בַת שֶׁבַע עַל אֲבָן אַחַת שֶׁבַע עֵינַיִם) הָא סִהְדוּתָא דְלָא

חָב דָּוִד חוּבָה דְבַת שֶׁבַע פְּדִקְאֻמְרָן.

וּמַה הִיא חוּבָה דְחָב, (אֵלֵא) לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא בְּלַחֲדוּי,
וְלָא לְאַחְרָא. דְקַטְל לְאֹרֵיָה בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן, וְלָא קַטְלִיה
אִיהוּ בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לִיה וְאִדְנִי יוֹאֵב, דְהָא דָּוִד הוּוּת רַבּוֹן
עֲלִיָּה, (וְעַל יוֹאֵב) וְקָרָא אוֹכַח, דְכִתְיִב, (שמואל ב כג) אֵלֵא שְׁמוֹת
הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר לְדָוִד, וְלֹא אֲשֶׁר לְיוֹאֵב, וְלֹא קַטְלִיה
הִהִיא שַׁעְתָּא, וְקַטְלִיה בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן.

וְקָרָא אָמַר, וְלֹא נִמְצָא אִתּוּ דְבַר, (מלכים א טו) רַק בְּדַבַּר
אֹרֵיָה חֲתִי. רַק לְמַעוּטֵי קָא אִתִּי, בְּדַבַּר אֹרֵיָה, וְלֹא
בְּאֹרֵיָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא אָמַר, וְאִתּוּ הִרְגַת בְּחָרֵב
בְּנֵי עַמּוֹן, וְכָל חָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן, הוּוּת חֲקִיק בֵּיה חוּיָא
עֲקִים, דְּיוֹקְנָא דְדַרְקוֹן, וְאִיהוּ עֵבוּדָה זָרָה דְלַהוֹן. אָמַר

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, יְהַבַת חִילָא לְהוּא שְׁקוּץ. (ד"א דְכִיּוֹן דְחַרְב
 בְּנֵי עֲמוֹן אֲתַגְבֵּר הָהִיא שְׁעָתָא עַל אוּרִיָּה כַּמָּה תַּנְקַפָּא תַּקִּיף הַהוּא חוּזֵי עֲקִימָא) בְּגִין
 דְּבִשְׁעָתָא דְקָטְלוּ בְּנֵי עֲמוֹן לְאוּרִיָּה, וְסִגְיֵאִין מִבְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל עִמֶיהָ, וְאֲתַגְבֵּר בְּהָהִיא שְׁעָתָא חָרַב בְּנֵי עֲמוֹן,
 כַּמָּה תַּקְפָּא אֲתַתְקַף הָהִיא עֲבוּדָה זָרָה שְׁקוּץ.

וְאִי תִימָא, אוּרִיָּה לָא הוּה זַכָּאי, כִּיּוֹן דְכָתִיב עָלֶיהָ
 אוּרִיָּה חֲתִי. לָאוּ הָכִי, זַכָּאָה הוּה, אֶלָּא דְשָׁמָא
 דְאֲתַרִּיָּה הוּה חֲתִי. כַּמָּה דָּאֲתָא אָמַר (שׁוֹפְטִים יא) וַיִּפְתַּח
 הַגִּלְעָדִי, עַל שׁוּם אֲתַרִּיָּה אֲתַקְרִי הָכִי.

וְעַל דָּא בְּדַבַּר אוּרִיָּה חֲתִי, דְשְׁקוּץ בְּנֵי עֲמוֹן אֲתַגְבֵּר
 עַל מַחְנֵה אֱלֹהִים, דְּמִשְׁרִיתָא דְדוּד, דְּיוֹקְנָא מִמֶּשׁ
 דְלַעִילָא הוּו. וּבְהָהוּא שְׁעָתָא דְפָגִים דְדוּד מִשְׁרִיתָא דָּא,
 פָּגִים לַעִילָא מִשְׁרִיתָא אַחְרָא. וְעַל דָּא אָמַר דְדוּד, (תְּהִלִּים
 נא) לָךְ לְבַדְךָ חֲטָאתִי. לְבַדְךָ, וְלֹא לְאַחְרָא. דָּא הוּה הַהוּא
 חוּבָה דְחָב לְגַבִּיָּה. וְדָא הוּא בְּדַבַּר אוּרִיָּה. וְדָא הוּא בְּחָרַב
 בְּנֵי עֲמוֹן.

כְּתִיב, (דְּבַרֵי הַיָּמִים ב טז) כִּי יִי' עֵינָיו מְשׁוּטָטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ,
 אֵלִין (וּיְחִי רַמ"ח ע"א) נוֹקְבִין. וְכָתִיב (זְכַרְיָה ד) עֵינַי יִי'
 הָמָּה מְשׁוּטָטִים, אֵלִין דְכוּרִין, וְהָא יְדִיעֵן אֵינּוֹן. דְדוּד
 אָמַר (תְּהִלִּים נא) וְחָרַע בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי. בְּעֵינֶיךָ, לְפָנַי עֵינֶיךָ
 מִבְּעֵי לִיָּה. אֶלָּא מֵאִי בְּעֵינֶיךָ, אָמַר דְדוּד, בְּהָהוּא אֲתַר

דְּחַבְנָא, בְּעֵינֶיךָ הָוּה. דְּהוּינָא יָדַע, דְּהָא עֵינֶיךָ הָוּ
זְמִינִין, וְקִימִין קַמָּאי, וְלֹא חֲשַׁבְנָא לֹון, הָרִי חוּבָא
דְּחַבְנָא, וְעַבְדְנָא, בְּאֵן אַתָּר הָוּה, בְּעֵינֶיךָ.

לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ תְּזַכֶּה בְּשַׁפְטֶךָ, וְלֹא יִהְיֶה לִי פְתָחוֹן
פֶּה לְמִימַר קַמָּךְ. תָּא חֲזִי, כָּל אוֹמְנָא, כַּד מְלִיל,
בְּאוֹמְנִיתִיה מְלִיל. דְּוֹד בְּדִיחָא דְּמַלְכָּא הָוּה, וְאַף עַל גַּב
דְּהָוָה בְּצַעְרָא, פִּיּוֹן דְּהָוָה קַמִּי מַלְכָּא, תָּב לְבְדִיחוּתִיה,
כְּמָה דְּהָוָה, בְּגִין לְבְדִיחָא לְמַלְכָּא.

אָמַר, מְאִרִי דְּעֲלָמָא, אֲנָא אֲמִינָא, (תהלים כו) בְּחַנְנִי יי'
וְנִסְנִי, וְאֵת אֲמַרְתָּ דְּלֹא אִיכוּל לְקִימָא בְּנִסְיוֹנֶךָ.
הָא חַבְנָא, לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ, וִיחָא מִיֶּלְךָ קְשׁוּט,
דְּאֵלְמָלֵא לָא חַבְנָא, יִהְיֶה מְלָה דִּילִי קְשׁוּט, וִיחָא מִיֶּלְךָ
בְּרִיקְנִיָּא, הֲשַׁתָּא דְּחַבְנָא, בְּגִין דְּלֵהוּי מִיֶּלְךָ קְשׁוּט,
יְהִיבְנָא אַתָּר לְצַדִּיקָא מִיֶּלְךָ, בְּגִין כֶּךָ עַבְדִּינָא, לְמַעַן
תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ תְּזַכֶּה בְּשַׁפְטֶךָ. אַהֲדַר דְּוֹד לְאוֹמְנוּתִיה,
וְאָמַר גּוֹ צַעְרִיהָ מְלִין דְּבְדִיחוּתָא לְמַלְכָּא.

תְּנִינִין, לָאו דְּוֹד אַתְחֲזִי לְהֵהוּא עוֹבְדָא, דְּהָא אִיהוּ אָמַר,
(תהלים קט) וְלִבִּי חָלַל בְּקֶרְבִּי (אֲנָקִיד חָלַל כְּכָר הָוּה חָלַל בְּקֶרְבִּי)

(דף ק"ז ע"ב) הָכִי הוּא. אָבַל אָמַר דְּוֹד, בְּלָבָא אִית תְּרִין
הִיכְלִין, בְּחַד דְּמָא, וּבְחַד רוּחָא, הֵהוּא חַד דְּמַלְיָא דְּמָא,
בִּיה דִּינֹרָא לְיַצֵּר הָרַע. וְלִבִּי לָאו הָכִי, דְּהָא רִיקוֹן אִיהוּ,

וְלֹא יִהְיֶה דִּיּוֹרָא לְדַמָּא בִּישָׂא, לְשַׁכְנָא בֵּיהּ יִצְרַר הָרַע,
 וְלִבִּי וְדַאי חָלַל אִיהוּ, בְּלֹא דִּיּוֹרָא (ב"א דַּמָּא) בִּישָׂא, וְכִיוּן
 דְּהִכִּי הוּא, לֹא אֶתְחַזִּי דְּוֹד לְהֵהוּא חוּבָה דְּחָב אֶלְא, בְּגִין
 לְמִיָּהֵב פְּתִיחוּ דְּפוּמָא לְחֵיבֵיָא, דִּימְרוּן, דְּוֹד מִלְכָּא חָב
 וְתַב בְּתִיּוּבְתָא, וּמְחַל לִיהּ קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל שְׁפֹן
 שְׂאֵר בְּנֵי נֶשְׂאָה. וְעַל דָּא אָמַר (תהלים נא) אֲלַמְּדָה פּוֹשְׁעִים
 דְּרַכִּיךְ וְחַטָּאִים אֶלְיָךְ יִשׁוּבוּ.

וְכַתִּיב, (שמואל ב טו) וְדוֹד עָלָה בְּמַעְלָה הַיְיִתִּים עוֹלָה וּבּוֹכָה
 וְרֹאשׁ לֹו חָפוּי וְהוּא הוֹלֵךְ יַחַף. רֹאשׁ לֹו חָפוּי,
 וְיַחַף אִמְאִי. אֶלְא, נְזוּף הָוָה, עֶבֶד גְּרַמִּיה נְזוּף, לְקַבְּלָא
 עֲנִשָׂא. וְעַמָּא הָוּוּ רְחִיקִין מִנִּיהּ ד' אַמּוֹת. זַפְּאָה עֲבָדָא
 דְּהִכִּי פִלַּח לְמַאֲרִיָּה, וְאַשְׁתְּמוּדַע בְּחוּבֵיהּ, לְאַתְבָּא מִנִּיהּ
 בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא.

תָּא חֲזִי, יִתִּיר הָוָה, מֵה דְּעֶבֶד לִיהּ שְׁמַעִי בֶן גֵּרָא, מִכָּל
 עַקְתִּין דְּעֶבְרוּ עָלֶיהּ עַד הֵהוּא יוֹמָא, וְלֹא אָתִיב דְּוֹד
 לְקַבְּלִיהּ מְלָה דְּהִכִּי הָוָה יְאוּת לִיהּ, וּבְדָא אֶתְכַפְּרוּ חוּבוּי.
 הַשְׁתָּא אִית לְאַסְתְּפִלָּא, שְׁמַעִי תַלְמִיד חָכָם הָוָה,
 וְחַכְמָתָא סְגִיָּאָה הָוָה בֵּיהּ, אִמְאִי נְפִיק לְגַבֵּי דְּוֹד, וְעֶבֶד
 לִיהּ כֹּל מַה דְּעֶבֶד. אֶלְא מֵאַתָּר אַחְרָא הָוָה מְלָה, וְאַעִּיל
 לִיהּ בְּלִבֵּיהּ מְלָה דָּא. וְכֹל דָּא לְתוֹעֲלָתָא דְּדוֹד. דְּהָא
 הֵהוּא דְּעֶבֶד לִיהּ שְׁמַעִי, גְּרַמָּא לִיהּ לְמִיתַב בְּתִיּוּבְתָא

שְׁלִימָתָא, וְתָבַר לְבֵינָה בְּתַבִּירוֹ סָגִי, וְאוֹשִׁיד דְּמַעִין
 סָגִיאִין, מִגּוֹ לְבֵינָה קָדָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא
 אָמַר, (שמואל ב טז) כִּי יִי' אָמַר לוֹ קָלֵל. יַדַּע, דְּהָא מֵאֲתָר
 עֲלָאָה אַחְרָא נַחַת מְלָה.

תִּרְיִן פְּקוּדִין, פְּקִיד נְיֻד לְשִׁלְמָה בְּרִיָּה, חַד דִּיּוֹאֲב, וְחַד
 דְּשִׁמְעִי, עִם שְׂאָר פְּקוּדִין דְּפְקִיד לִיָּה. דִּיּוֹאֲב:
 דְּכַתִּיב, (מלכים א ב) וְגַם אֶתְּהָ יַדְעַתְּ אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאֲב
 בֶּן צְרוּיָה. מְלָה סְתִימָא הָוָה, דְּאִפִּילוּ שְׁלִמָה לָא הָוָה לִיָּה
 לְמַנְדַּע, וְלֹא יַדַּע אָלָא בְּגִין דִּיִּדְעוּ אַחְרָנִין, אֲתַגְּלִי (לִיָּה)
 לְשִׁלְמָה. וְעַל דָּא אָמַר, וְגַם אֶתְּהָ יַדְעַתְּ וְגו'. מַה דְּלֹא
 אֲתַחֲזִי לָךְ לְמַנְדַּע.

דְּשִׁמְעִי: כְּתִיב, וְהִנֵּה עִמָּךְ שִׁמְעִי בֶּן גֵּרָא. מֵאִי וְהִנֵּה
 עִמָּךְ, זְמִין הוּא עִמָּךְ תְּדִיר, רַבּוּ הָוָה. וּבְגִין
 כִּךְ לָא אָמַר עַל יוֹאֲב וְהִנֵּה עִמָּךְ יוֹאֲב. אֲבָל שִׁמְעִי דָּא,
 דְּאֲשַׁתְּכַח עִמִּיהָ תְּדִיר, אָמַר וְהִנֵּה עִמָּךְ.

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בֵּית
 בִּירוּשָׁלַם. אֲנִי הוּא חֲכַמְתָּא דְּשִׁלְמָה מְלָכָא
 בְּהַאי. אָלָא כִּלָּא בְּחֲכַמְתָּא עֲבַד, וְלִכְל סְטָרִין אֲשַׁגַּח,
 דְּהָא חֲפִים הָוָה שִׁמְעִי, וְאָמַר שְׁלִמָה, בְּעֵינָא דִּיִּסְגִי
 אוֹרִייתָא בְּאַרְעָא עַל יְדוּי דְּשִׁמְעִי, וְלֹא יְפוּק לְבַר.

תּוּ מְלָה אַחְרָא אֲשַׁגַּח שְׁלִמָה בְּחֲכַמְתָּא, דְּכַתִּיב, (שמואל ב

(טז) יֵצֵא יֵצוּא וּמִקְלָל. מֵאִי יֵצֵא יֵצֵא תָרִי זְמַנִּי, וַיֵּצֵא
וַיִּקְלַל סָגִי. (לִיָּה) אֵלָא, חֵד יֵצִיָּאָה, דְּנִפְק מִבֵּי מְדַרְשָׁא
לְגַבֵּי דְיוֹד. וְחֵד יֵצִיָּאָה, דְּנִפְק מִירוּשְׁלָם, לְגַבֵּי עֲבָדֵי
דְּמִית עָלוּי. יֵצִיָּאָה חֵדָא לְגַבֵּי מַלְכָא, וַיֵּצִיָּאָה תְּנַיִנָא
לְגַבֵּי עֲבָדִין. וְכֹל דָּא חֵמָא שְׁלֵמָה, וְאַשְׁגַּח בְּרוּחַ קוּדְשָׁא,
הֵהוּא יֵצִיָּאָה תְּנַיִנָא. וְעַל דָּא אָמַר, וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ,
יָדַע דְּבִיצִיָּאָה יָמוּת.

(שמואל ב טז) וְעַפְרָ בְּעַפְרָ מֵהוּ. אָמַר שְׁלֵמָה לְגַבֵּי אֲבָא בְּעַפְרָ
הָוָה. לְגַבֵּי שְׁמַעֵי בְּמִיָּא, דְּכִתִּיב וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ
וְעֵבַרְתָּ אֶת נַחַל קְדְרוֹן. עַפְרָ הָתָם, וְהִכָּא מִיָּא. תַּרְוּוּיָהּ
דִּן שְׁלֵמָה, לְמַהוּי עַפְרָ וּמִיָּא פֶּסוּטָה, לְמַאן דְּאַסְטִין
אַרְחָא לְגַבֵּי אֲבוּי.

כְּתִיב (מלכים א ב) וְהוּא קְלָלְנִי קְלָלָה נִמְרָצָת. וְכִתִּיב
וְאַשְׁבַּע לוֹ בְּיַי' לֵאמֹר אִם אֲמִיתְךָ בְּחָרְבַּ.
מֵאִי בְּחָרְבַּ. וְכִי שְׁמַעֵי טַפְשָׁא הָוָה, דְּאִילוּ הָכִי אֲוִמֵי לִיָּה,
דְּלֵא יֵימָא בְּחָרְבַּ לָא. אֲבַל בְּחֻנִּית אוּ בְּגִירָא אִין.

אֵלָא תִרִין מְלִין הָכָא. חֵד אָמַר יַנּוּקָא, בְּרִיָּה דְּנוּנָא רַבָּא
הֵהוּא (דף ק"ח ע"א) דְּקִשְׁקִשׁוּי סְלָקִין לְרוּם עֲנַנִין.
אוּמָאָה דְּדוּד מַלְכָא, כִּד הָוָה בְּעֵי לְאוּמָאָה, אֲפִיק חֲרַבָּא
דִּילִיָּה, דְּתַמָּן הָוָה חֲקִיק שְׁמָא גְּלִיפֹן, וְתַמָּן אֲוִמֵי. וְכִפְ
עֲבִיד לְשְׁמַעֵי, דְּכִתִּיב וְאַשְׁבַּע לוֹ בְּיַי' לֵאמֹר אִם אֲמִיתְךָ

בְּחָרְבּ. בְּמֵאֵי הוּהּ אוֹמָאָה דָּא. בְּחָרְבּ. (ס"א בְּהַאי חָרְבּ דְשָׂמָא קוֹדִישָׁא
 חֲקִיק בֵּיהּ אוֹמֵי) **בְּחָרְבּ אוֹמֵי. וּמְלָה אַחְרָא, דִּן שְׁלֵמָה, אָמַר,**
בְּקִלְלָה אַתָּא לְגִבֵּי אַבָּא, בְּמִלִּין, הָא מְלִין לְגִבֵּיהּ, וּבִשְׁם
הַמְּפֹרָשׁ קִטְלִיהּ, וְלֹא בְּחָרְבּ. וּבְגִין דָּא עֶבֶד שְׁלֵמָה חֲכִי.
הַשְּׁתָּא אֵית לְאַסְתְּכֻלָּא, דְּכִיוּן דְּאוֹמֵי לִיהּ דְּוֹד, אָמַאי
קִטְלִיהּ, דְּאַתְחֲזִי דְּהָא אוֹמָאָה דָּא בְּעִלְיָה הוּהּ,
דְּהָא לְבָא וּפּוּמָא לָא הוּוּ פַּחְדָּא. אָלָא וּדְאֵי דְּוֹד לָא
קִטְלִיהּ, וְהָא יְדִיעָא, כֹּל שְׁיִיפִין דְּגּוּפָא מְקַבְּלִין כֹּלָא,
וְלְבָא לָא מְקַבְּלָא אֲפִילוּ כְּחוּטָא דְּנִימָא דְּשִׁעְרָא. דְּוֹד
מְלָכָא לְבָא הוּהּ, וְקַבִּיל מַה דְּלָא אַתְחֲזִי לִיהּ לְקַבְּלָא,
וּבְגִין כֹּף, (מַלְכִים א ב) וַיִּדְעַת אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לוֹ כְּתִיב. וְתוּ,
דְּהָא אֵילְנָא גָרִים לְמַהוּי נְטִיר וְנוֹקֵם כְּחוּיָא.
כְּתִיב (תְּהִלִּים נא) פִּי לֹא תַחְפוֹץ זִבַח וְאַתְנֶה עוֹלָה לֹא
תִּרְצֶה. זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשֻׁבָּרָה לֵב נְשֻׁבָּר
וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. פִּי לֹא תַחְפוֹץ זִבַח, וְכִי לֹא בְּעֵי
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיקְרַבּוּן קָמִיָּה קָרְבָּנָא, וְהָא אִיהוּ
אַתְקִין לְגִבֵּי חֲיִיבֵיָּא קָרְבָּנָא, דִּיקְרַבּוּן וַיִּתְכַּפֵּר לְהוּ
חֻבֵּיָּהּ. אָלָא דְּוֹד לְקָמִי שְׂמָא דְּאֱלֹהִים אָמַר, וְקָרְבָּנָא
לָא קָרְבִּין לְשְׂמָא דְּאֱלֹהִים, אָלָא לְשְׂמָא דִּוִּד הֵ"א וְא"ו
הֵ"א. דְּהָא לְגִבֵּי דִינָא קְשִׁיָּא מֵדַת הַדִּין, לָא מְקַרְבִּין
קָרְבָּנָא. דְּכְתִיב, (וַיִּקְרָא א) אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לִי."'

לִיּוֹ, וְלֹא (ויקרא ה' ע"א) לְשִׁמָּא דְאֱלֹהִים. וְכִי תִקְרִיב קָרְבָן
מִנְחָה לִיּוֹ. זָבַח תֹּודֶה לִיּוֹ. זָבַח שְׁלָמִים לִיּוֹ.

וּבְגִין כֵּן, כִּיּוֹן דְדוּד מִלְכָּא, לְגַבֵּי אֱלֹהִים אָמַר.
אֲצִטְרִיךְ לְמַכְתָּב, כִּי לֹא תַחֲפוּץ זָבַח וְאֶתְנֶה
עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. דֶּהָא לְשִׁמָּא דָּא לֹא מְקַרְבִּין, אֶלָּא רוּחַ
נְשִׁבְרָה. דְכִתִּיב זָבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשִׁבְרָה. קָרְבָנָא
דְאֱלֹהִים, עֲצִיבוּ, וּתְבִירוּ דְלִבָּא. וּבְגִין כֵּן, מֵאֵן דְחָלַם
חֲלָמָא בִישָׂא, עֲצִיבוּ אֲצִטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה, דֶּהָא בְּמִדַּת
אֱלֹהִים קִיּוּמָא, וּזְבַח דְמִדַּת דִּינָא, עֲצִיבוּ אֲצִטְרִיךְ וְרוּחַ
נְשִׁבְרָה, וְהֵהוּא עֲצִיבוּ מִסְתֵּיּיָה לְחֲלָמָא בִישָׂא, וְלֹא
שְׁלֵטָא דִּינָא עֲלוּי. דֶּהָא זָבַח דְאַתְחֲזִי לְמִדַּת דִּינָא,
אֶקְרִיב קָמִיָּה.

לֵב נְשִׁבֵר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תְבוּזָה, מֵאִי לֹא תְבוּזָה,
מִכָּלֵל דְאִיכָּא לֵב דְאִיְהוּ בּוּזָה. אִין. הֵיּינּוּ לֵב דְאִיְהוּ
גְּאָה, לֵב בְּגָסוֹת רוּחָא, הֵיּינּוּ לֵב דְאִיְהוּ בּוּזָה, אֲבָל לֵב
נְשִׁבֵר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תְבוּזָה.

הִיטִיבָה בְּרִצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן תְּבַנֶּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. מֵאִי
הִיטִיבָה, אֶתְחֲזִי דֶּהָא טִיבוּ אִית בֵּה, וְהִשְׁתָּא
הִיטִיבָה עַל הַהוּא טִיבוּ. וְדֵאִי הָכִי הוּא, דֶּהָא מִן יוּמָא
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשֶׁתִּדֵּל בְּבִנְיָן בִּי מְקַדְשָׁא לְעִילָא,
עַד (ויקרא רכ"א ע"א) כַּעַן, הַהוּא הִטְבָּה דְרִצוֹן, לֹא שְׁרִיּא עַל

הַהוּא בְּנֵי, וְעַל דָּא לָא אֲשַׁתְּכַלְל. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְרַצוֹן
 דְלַעֲיִלָּא יתְעַר, יִיטִיב וַיִּדְלִיק נְהוּרִין דְּהַהוּא בְּנֵי, וְהַהוּא
 עֲבִידְתָּא, דְּאִפִּילוּ מִלְּאֲכִין דְלַעֲיִלָּא, לָא יִכְלוֹן (לָא)
 לְאִסְתַּכְּלָא בְּהַהוּא בִּי מִקְדָּשָׁא, וְלָאוּ בְּהַהוּא בְּנֵי. וְכַדִּין
 בִּי מִקְדָּשָׁא, וְכֹל עוֹבְדָא אֲשַׁתְּכַלְל.

תְּבַנְה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם, וְכִי מִן יוֹמָא דְאֲשַׁתְּדַל בְּבְנֵי בִי
 מִקְדָּשָׁא עַד כְּעַן, לָא בְּנָה לוֹן. (א) אִי חוֹמוֹת
 יְרוּשָׁלַם עַד כְּעַן לָא בְּנָה, בִּי מִקְדָּשָׁא עַל אַחַת כַּמָּה
 וְכַמָּה. אֲלָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כֹּל עוֹבְדוּי, לָאוּ כְּעוֹבְדֵי
 דְבַר נָשׁ. בְּנֵי נָשָׁא כַּד בְּנוּ בִי מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, בְּקַדְמִיתָא
 עֲבָדוּ שׁוּרֵי קַרְתָּא, וְלְבַסוּף עֲבָדוּ בִי מִקְדָּשָׁא. שׁוּרֵי
 קַרְתָּא בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין לְאַגְנָא עֲלֵייהוּ, וְלְבַתַּר בְּנֵינָא
 דְּבֵיתָא. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָאוּ הָכִי, אֲלָא בְּנֵי בִי
 מִקְדָּשָׁא בְּקַדְמִיתָא, וְלְבַסוּף, כַּד יַחֲתִית לִיה מִשְׁמִיָּא,
 וַיּוֹתִיב לִיה עַל אַתְרֵיהּ, כְּדִין יַבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם דְּאִנּוּן
 שׁוּרֵין דְּקַרְתָּא. וְעַל דָּא אָמַר דְּוֹד עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם, (תהלים נא)
 הַיְטִיבָה בְּרַצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן בְּקַדְמִיתָא, וְלְבַתַּר תְּבַנְה (ד' ק"ז ע"ב)
 חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.

הָכָא אֵית רְזָא, כֹּל עוֹבְדֵין דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 בְּקַדְמִיתָא אֲקַדִּים הַהוּא דְלִבְר, וְלְבַתַּר מוּחָא
 דְלָגוּ, וְהָכָא לָאוּ הָכִי. תָּא חֲזִי, כֹּל אִינּוּן עוֹבְדֵין דְּעֵבִיד

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַקְדִים הֵהוּא דְלִבְר, מוֹחָא אַקְדִים
 בְּמַחְשָׁבָה, וּבְעוֹבְדָא הֵהוּא דְלִבְר, דְּהָא כָּל קְלִיפָה
 מִסְטָרָא אַחְרָא הוּי, וּמוֹחָא מִן מוֹחָא, וְתַדִּיר סְטָרָא אַחְרָא
 אַקְדִים וְרַבִּי וְאַגְדִּיל וְנָטִיר אִיבָא. פִּיּוֹן דְּאַתְרַבִּי, וְזִרְקִין
 לִיָּה לְבֵר, (איוב כז) וַיִּכִּין רָשָׁע וַצְדִיק יִלְבַּשׁ, וְזִרְקִין לְהֵיִא
 קְלִיפָה, וּמְבָרְכִין (עקב רע"א ע"א) לְצַדִּיקָא דְעֵלְמָא. אַבְל
 הָכָא, בְּבִנְיָנָא דְבֵי מַקְדָּשָׁא, דְּסְטָרָא בִישָׂא יִתְעַבֵּר
 מִעֵלְמָא, לָא אַצְטְרִיךְ, דְּהָא מוֹחָא וּקְלִיפָה דִּילִיָּה הוּי.
 אַקְדִים מוֹחָא, דְּכְתִיב הִיטִיבָה בְּרַצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן
 בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. הֵהִיא חוֹמָה
 דְּלִבְר, דְּאִתֵּי קְלִיפָה, דִּילִיָּה הִיא מִמָּשׁ. דְּכְתִיב, (זכריה ב)
 וְאַנִּי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמַר יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. אַנִּי וְלֹא סְטָרָא
 בִישָׂא.

יִשְׂרָאֵל, אֵינּוֹן מוֹחָא, עֵלְאָה דְעֵלְמָא. יִשְׂרָאֵל סְלִיקוּ
 בְּמַחְשָׁבָה בְּקִדְמִיתָא, עֵמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
 כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, דְּאֵינּוֹן קְלִיפָה, אַקְדִימוּ. דְּכְתִיב, (בראשית
 לו) וְאַלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאַרְץ אֲדוּם לְפָנַי מֶלֶךְ
 מֶלֶךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל. וְזִמִּין קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַקְדָּמָא
 מוֹחָא, בְּלֹא קְלִיפָה. דְּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִיִּי
 רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, מוֹחָא קְדִים לְקְלִיפָה. וְאַף עַל גַּב
 דְּמוֹחָא יְקוּם בְּלֹא קְלִיפָה, מֵאֵן הוּא דִּיוֹשִׁיט יַדָּא לְמִיכָל

מִנִּיהַ, בְּגִין, (ירמיה ב) דְּכָל אוֹכְלֵיו יֵאֲשְׁמוּ רָעָה תִּבְא אֲלֵיהֶם
נָאִם יי'.

בְּהֵהוּא זְמַנָּא, (תהלים נא) אִזְ תַּחֲפוּץ זְבַחֵי צְדָק. בְּגִין, דְּהָא
כִּדִּין, יִתְחַבֵּר כֹּלָא בְּחַבּוּרָא חֲדָא, וִיְהֵא שְׁמָא
שְׁלִים בְּכָל תְּקוּנִיהַ. וּכְדִין קֶרְבְּנָא לְהוּי שְׁלִים, לִיִּי
אֱלֹהִים. דְּהַשְׁתָּא אֱלֹהִים לָא אֶתְחַבֵּר לְקוּרְבְּנָא, דְּאֶלְמְלָא
אֶתְחַבֵּר בֵּיהַ, כִּמָּה אֱלֹהִים יִסְלַקוּן אוּדְנִין לְאֶתְחַבֵּרָא
תַּמָּן. אֲבָל בְּהֵהוּא זְמַנָּא, (תהלים פו) כִּי גְדוֹל אֶתְהַ וְעוֹשֶׂה
נִפְלְאוֹת אֶתְהַ אֱלֹהִים לְבַדְדָּהּ. וְאִין אֱלֹהִים אַחְרָא.

וּבְהֵהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (דברים לב) רְאוּ עֵתְהַ כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא
וְאִין אֱלֹהִים עֲמָדִי (ראו עתה) רְאוּ כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא
סְגִי, מֵאֵי עֵתְהַ. אֶלָּא דְלָא הוּהַ קֶדֶם לְכֹן, וְהֵהוּא זְמַנָּא
לִיְהוּי. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֵתְהַ רְאוּ, מַה דְלָא
תִּיכְלוּן לְמִיחְמֵי מִקְדַּמַּת דְּנָא.

כִּי אֲנִי אֲנִי, תְּרִי זְמַנֵּי אֲמַאי. אֶלָּא לְדִיִּיקָא, דְּהָא לִית
תַּמָּן אֱלֹהִים, אֶלָּא הוּא. דְּהָא כִּמָּה זְמַנִּין, דְּאֶתְתַּמַּר
אֲנִי זְמַנָּא חֲדָא, וְלָא יִתִּיר, וְהוּהַ תַּמָּן סְטָרָא אַחְרָא. אֲבָל
הַשְׁתָּא אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עֲמָדִי, דְּהָא כֹּל סְטָרָא
אַחְרָא אֶתְעֵבֵר, וְדִיִּיקָא אֲנִי אֲנִי.

אֲנִי אֲמִית וְאַחֲיָה, עַד הַשְׁתָּא מוֹתָא הוּת מִסְטָרָא אַחְרָא,
מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, אֲנִי אֲמִית וְאַחֲיָה, מִכָּאן דְּבַהֲהוּא

זְמַנָּא, כֹּל אֵינּוֹן דְּלֹא טַעְמֵי טַעְמָא דְּמוֹתָא. מִנִּיהַ תְּהֵא
 לֹון מוֹתָא, וְיָקִים לֹון (מִיֵּד). אֲמַאי. בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּאֲר
 מִהֵהוּא זִוְהָמָא בְּעֵלְמָא כְּלָל, וְיֵהָא עֵלְמָא חֲדָתָא, בְּעוֹבְדֵי
 יְדוּי דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (תנינן י' דברים כו' קי"ג ע"ב)

(שייך לעיל ק"ו ע"א) (שמות כא) וְאִם אָמַר יֹאמֵר וְגו' לֹא אֵצְא
 חֲפָשִׁי. כְּמָה דְּאֲתַמַּר כְּדִין פְּגִים לִיהַ פְּגִימוּ. אִם בְּגַפּוּ
 יָבֵא, מִהוּ בְּגַפּוּ. תְּנִינָן, כְּתַרְגוּמוּ, בְּלַחֲדוּי. יְאוֹת הוּא.
 אֲבָל הָא תְּנִינָן, כֹּל עֵלְמָא, לֹא קָאִים, אֱלֹא עַל גַּפָּא
 חֲדָא, דְּלוּיָתָן.

וְרוּזָא דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּקִימָא דְּכַר וְנוֹקְבָא, דְּדַכְר וְנוֹקְבָא
 בְּרָא לֹון קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְכָל מַה דְּאִזְלִין,
 עֵלְמָא מוֹדְעוּזַע, וְאֵלְמָלֵא דְּסַרְס קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּכוּרָא, וְצִנָּן יַת נוֹקְבָא, הוּוּ מְטַשְׁטְשִׁין עֵלְמָא. וְעַל דָּא
 לֹא עֵבְדִין תּוֹלְדִין, (דְּבַר אַחַר וּמָאן דְּלֹא עֵבִיד תּוֹלְדִין בְּגַפּוּ) אִם בְּגַפּוּ
 יָבֵא, תְּחוֹת הֵהוּא גַּפָּא, דְּלֹא עֵבִיד תּוֹלְדִין עָאֵל. וְהוּאִיל
 וְכוּן, בְּגַפּוּ יֵצֵא, לְתַמָּן אֲתַדְחָא, וְלֹא עָאֵל לְפַרְגוּדָא
 כְּלָל, וְאֲתַדְחָא וְאֲטַרִיד מִהֵהוּא עֵלְמָא. בְּגַפּוּ יֵצֵא, בְּגַפּוּ
 יֵצֵא וְדָאִי.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (ויקרא ב) עֲרִירִים יְמוֹתוֹ, עֲרִירִים (פְּתִיב)
 כְּלָל דְּכַר וְנוֹקְבָא. בְּרוּזָא דְּכוּרָא עָאֵל, וּבְרוּזָא
 דְּנוֹקְבָא יְפוּק. עָאֵל בְּהֵאִי, וְיְפוּק בְּהֵאִי. וְהֵאִי אִיהוּ אֲתַר,

דָּקָא אַתְּ דְּבִק בֵּיהּ בַּהֲהוּא עֲלָמָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לָא בְּעֵי דִיעוּל קָמִיָּה, מֵאֵן דְּמִסְרִס גְּרַמִּיָּה בְּהָאֵי עֲלָמָא.
 תָּא חֲזִי, מִן קָרְבְּנָא. דִּלָּא (דף ק"ט ע"א) הוּוּ מְקַרְבִּין קָמִיָּה
 סְרוּסָא, וְאַפִּיקוּ לֵיהּ, דִּלָּא יִתְקַרְב לְקָמִיָּה, וּפְקִיד
 וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. וְכֵן לְדַרְי דְּרִין אָסִיר
 לְסְרוּסֵי בְרִיִּין, דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא. דְּהָא
 כָּל סְרוּסָא, דְּסִטְרָא אַחְרָא אִיהוּ. וְאִי אִיהוּ אֲשַׁתְּדֵל,
 וְנָסִיב אִיתְתָּא, וְלֹא עָבִיד תּוּלְדִין, וְלֹא בְעָא, וְאַף עַל
 גַּב דְּאִית לֵיהּ אִיתְתָּא, אוּ אִי הִיא לָא בְעָאת, וְעָאל
 לְהֵהוּא עֲלָמָא, בְּלֹא תּוּלְדִין, מַה כְּתִיב. אִם בַּעַל אִשָּׁה
 הוּא, וְלֹא אֲשַׁגְּחוּ לְפַעַל יְדוּי דְּמֵאֲרִיהוֹן, וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ
 עִמּוֹ, אִיהוּ יַעוּל בְּגַפּוֹ דְּדְכוּרָא, וְאִיהִי בְנוֹקְבָא. בְּגַפּוֹ
 יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא כְּמָה דְּאִתְמַר, כִּלָּא עַל תְּקוּנָיָה.
 אִם אֲדָנִיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה, כְּמָה דְּאִתְמַר, אִם אֲדָנִיו, דָּא
 אִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה, מֵהַכָּא, דִּלָּאוּ
 בְּרִשׁוּתָא דְּבֵר נֶשׁ קִיִּימָא לְמִיִּסְב אִתְתָּא. אֵלָּא (כְּלָא מִשְׁלֵי ט"ז
 פִּלְס מֵאֲזִנֵּי מִשְׁפָּט י"י) כִּלָּא בְּמֵאֲזִנִּים לְעֵלוֹת. יִתֵּן לוֹ
 אִשָּׁה, דְּהָא לָאוּ בְּרִשׁוּתִיָּה אִיהוּ. וּמֵאֵן אִיהִי. הֵהִיא דִּלָּאוּ
 דִּילֵיהּ, וְלֹא אֲזַדְמַנַּת לְגַבֵּיהּ, וּמֵאֵן אִיהִי. הֵהִיא דִּהוּת
 זְמִינָא לְאַחְרָא, וְאַקְדִּים הֵאִי בְּרַחְמֵי, וְנָטִיל לָהּ, דָּא
 אֲתִיְהִיבַת לֵיהּ, דִּלָּא אֲתַחֲזִיאַת לֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

חָמִי מֵרַחֵיק, וְחָמִי לִתְהִיָּא אֶתְתָּא, דְּזַמִּינַת לְאַפְקָא
 תּוֹלְדִין בְּעֵלְמָא. אֶקְדִּים הָאִי בְּרַחֲמֵי, וְאַתֵּייהִיבַת לִיה,
 וְעֵבִיד אִיבִין, וְזֹרַע וְזֹרַע, בְּאַתְתָּא (ס"א בְּגִנְתָּא) דְּלֹאו
 דִּילִיה, בְּגִין כֶּךָ, הָאִשָּׁה וְיִלְדִיה תְּהִיה לְאֲדֻנְיָה, וְהוּא
 יֵצֵא בְּגִפּוּ. אִי עֲנִיָּא מִסְכְּנָא, כִּמָּה אֲשַׁתְּדַל בְּרִיקְנִיָּא,
 לָאָה וְאֲשַׁתְּדַל לְמַעַבְד פִּירִין, בְּגִנְתָּא דְּלֹאו אִיהִי דִּילִיה,
 וְנִפְק בְּרִיקְנִיָּא.

סָבָא סָבָא, בְּעֲדָנִין (נ"א בְּעֲנִינִין) אֲלִין, לָא הוּיַת בְּרַגְלִיךָ דְּחִי
 לְתִרְעָא, כִּמָּאן דְּשָׁכִיב בְּאַרְעָא בְּלֹא תּוֹקְפָא, דְּהָא
 אֲתַחְלֵשׁ וּמַחְלֵשָׁא סְגִי, דְּלֹא יָכִיל, דְּחִי בְּרַגְלוּי. אֶתְתַּקֵּף
 סָבָא, וְלֹא תִדְחַל. הָא עֲנִיָּא מִסְכְּנָא, דְּאֲשַׁתְּדַל
 בְּרִיקְנִיָּא, אִימָא אִמָּאִי. אִי בְּגִין דְּזֹרַע בְּגִנְתָּא אַחְרָא
 דְּלֹאו דִּילִיה, יָאוּת. אִי הָכִי (ס"א אֲבַל הָכָא) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְהִיב לִיה הֵהוּא גִנְתָּא לְמִזְרַע בָּהּ, דְּהָא אִיהוּ לָא נָטִיל
 לָהּ. אֶלֹא תָא חֲזִי כָּל מַלְיָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד
 כְּלָהוּ בְּדִינָא אִינּוֹן וְלֹא הוּי מְלָה בְּרִיקְנִיָּא הָאִי דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לִיה אֶתְתָּא וְעֵבֵד בָּהּ פִּירִין וְאִיבִין לָאו
 הָאִי כְּשָׂאָר בְּנֵי גִלְגּוּלָא וְלֹא דְּמִי מָאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּהָאִי
 עֲלָמָא לְאַסְגָּאָה אִילְנָא (ס"א וְלֹא יָכִיל) לְמָאן דְּלֹא בְּעָא
 לְאַסְגָּאָה וְלֹאֲשַׁתְּדַלָּא וְאַעְקָר וְאַפִּיל טְרַפִּין דְּאִילְנָא
 וְאַזְעָר אִיבָא דִּילִיה.

הָאִי דְאֲדוֹנִי יִהְיֶה לִּי אֶתְתָּא, בְּגִין לְמַעַבְדַּי אִיבִין, הָא
 אֶשְׁתַּדֵּל בְּקִדְמִיתָא בְּגִין לְאַסְגָּאָה אִילָנָא, וְלֹא
 יִכִּיל. זְכַיִין כָּל כֶּךָ לִית לִיה, (ס"א דְבַנִּין גַּם כֵּן לִית לִיה) דְּאִי הוּוּ
 זַפְּאָה כְּדָקָא יְאוּת, לָא הוּוּ תָב בְּגַלְגּוּלָא, (כְּאַבְנָא בְּקוּסְפִיתָא)
 דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה נב) וְנָתַתִּי לָכֶם בְּבֵיתִי וּבְחוּמוֹתַי יָד וְשֵׁם
 טוֹב מִבְּנִים וּמִבְנוֹת. וְהִשְׁתָּא דְלֹא זָכָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּוּ חֲמִי, דְּהָא אֶשְׁתַּדֵּל וְלֹא יִכִּיל, הָאִי, אֲדוֹנִי יִתֵּן לוֹ
 אֶשָּׁה, כְּמָה דְאֶתְמַר. וְכִיוּן דְּחָס עָלֶיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ,
 וְיִהְיֶה לִּי בְּרַחֲמֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ גַבֵּי מְדִידֵיהָ
 בְּקִדְמִיתָא, וְנָטִיל מַה דְּגָרַע הָהוּוּ מִבּוּעָא, וּבְגִין כֶּךָ,
 הָאֶשָּׁה וַיִּלְדֶּיהָ תִּהְיֶה לְאֲדוֹנֶיהָ, וּלְבַתֵּר יִיתוּב, וַיִּשְׁתַּדֵּל עַל
 גְּרַמִּיהָ, לְאַשְׁלוּמֵי גְרַעוּנִיהָ. עַד הֲכָא רְזָא דְקָרָא.
 סָבָא סָבָא, אֶתְ אֲמַרְתָּ עַל דָּא, דְּבְרִיקְנִיא אֶשְׁתַּדֵּל, וְלֹא
 אֶשְׁגַּחַת עֲלֶךָ, דְּבְרִיקְנִיא אֶתְ אֲזִיל בְּמָה דְאֶמַרְתָּ,
 דְּהָא קָרָא רְדִיף אֲבַתְרָךְ, דְּסַתִּיר כָּל בְּנֵינָא דְבְנִית עַד
 הִשְׁתָּא, וְאֶת חָשִׁיב דְּאַנְתָּ מִשְׁטָטָא יִמָּא לְרַעוּתָךְ. וּמֵאִי
 אִיהוּ. דְּכְתִיב, וְאִם אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדוֹנִי
 אֶת אֶשְׁתִּי וְגו'.

אִי סָבָא סָבָא, לָאִי חִילָא, מַה תַּעֲבִיד, חֲשַׁבְתָּ דְלֹא לִיְהוּי
 מֵאֵן דְּרְדִיף אֲבַתְרָךְ, הָא הָאִי קָרָא רְדִיף אֲבַתְרָךְ,
 וְנִפְיָק מִבְּתֵר כְּתָלָא, כְּאִילָה בְּחַקְלָא, מְדַלֵּג דְלוּגִין

אֲבִתְרֹךְ, תְּלִיסֵר דִּילוגִין דְּלִיג אֲבִתְרֹךְ וְאֲדִבִּיק לָךְ, מַה
 תַּעֲבִיד סָבָא. הַשְּׁתָּא אֵית לָךְ לְאַתְגַּבְרָא בְּחִילָךְ. דְּהָא
 גִּיבְר תַקִּיף הוּיֵת עַד יוֹמָא. סָבָא סָבָא, הוּי דְכִיר יוֹמָא
 דִּתְלָגָא, כַּד זֶרְעָנָא פּוֹלִין, וְהוּוּ כַּמָּה גּוֹבְרִין בְּנֵי
 חֵילָא, לְקַבְלָךְ, וְאַנְתָּ בְּלַחֲוֹדְךָ, נְצַחְתָּ תְּלִיסֵר
 גְּבָרִין תַקִּיפִין, בְּנֵי חֵילָא, דְּכָל חַד מִנֵּיהוּ קָטִיל אַרְיָא,
 עַד לָא יִיכּוֹל.

אִי לְאִינוּן תְּלִיסֵר גּוֹבְרִין נְצַחְתָּ, הַנִּי תְּלִיסֵר דְּלִית בְּהוּ
 חֵילָא, אָלָא מַלְיָן, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אָמַר יֹאמֵר
 כְּתִיב. אָלָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲרַחֲיָה לְמַעַבְד דִּינָא
 לְכֻלָּא. כַּד מָטָא זְמָנָא דְּהָאִי אֲתַתָּא לְאַשְׁכַּחַא בַּר זּוּגִיָּה
 מַה עָבִיד קָטִיל לְדִין, וְנָטִיל לָהּ הַהוּא בַּר זּוּגָא, וְאִיהוּ
 נָפִיק מִהָאִי עַלְמָא בְּלַחֲוֹדוּי יַחֲדָאָה.

וְאִם אָמַר יֹאמֵר, הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא כַּפְּשִׁיָּה דְקָרָא.
 וְאִם אָמַר, בְּשִׁירוּתָא דְשִׁית שְׁנִין, יֹאמֵר, בְּסוּפָא
 דְשִׁית שְׁנִין, עַד לָא יַעוּל שְׁבִיעָאָה, דְּהָא אִי אָמַר, כַּד
 אִיהוּ אָפִילוּ בְיוֹמָא חַד מִשְׁבִּיעָאָה, מְלוּי בְטִלִין. מֵאִי
 טַעְמָא. הָעֶבֶד כְּתִיב, בְּעוֹד דְּאִיהוּ עֶבֶד, בְּשִׁתָּא
 שְׁתִּיתָאָה. אָמַר בְּשִׁירוּתָא דְשִׁית שְׁנִין, וְלָא אָמַר בְּסוּפָא
 דְשִׁית שְׁנִין, לָאוּ כְּלוּם הוּא, וּבְגִין כֶּף, תְּרִי זְמַנֵּי אָמַר
 יֹאמֵר.

וְהִכָּא, בְּעוֹד דְּאִיהוּ בְּהַאי אֲתַתָּא, אֲסַגִּי (ויקרא רמ"ד ע"א)
 צְלוֹתִין וּבְעוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, לְגַבֵּי מַלְכָּא
 קַדִּישָׁא, כְּמָה דְּהוּה שִׁירוּתָא בְּרַחֲמֵי, הָכִי הוּא סוּפָא
 בְּרַחֲמֵי, וְדָא הוּא אָמַר יֵאמֹר. אָמוֹר בְּקִדְמִיתָא, כִּד
 אֲקֻדִים בְּרַחֲמֵי. יֵאמֹר בְּסוּפָא וְיִתְקַבֵּל בְּרַחֲמֵי. וּמָה יֵאמֹר.
 אֲהַבְתִּי אֶת אֲדוֹנִי, דְּבִגִין דָּא, וּבִסְגִיאוֹ דְּצְלוֹתִין, רַחֲמִים
 לִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲתַקִּין עוּבְדוּי, וְאָמַר אֲהַבְתִּי
 אֶת אֲדוֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בְּנֵי לֹא אֵצַא חִפְשִׁי. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל לִי, בְּהַהוּא תִּיּוּבְתָא, וּבְאֵינוּן סְגִיאוֹ
 דְּצְלוֹתִין. מַה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה דְּהוּה זְמִין
 לְאַהֲדָרָא לִי בְּגִלְגוּלָא, וּלְמַסְבֵּל עוֹנְשִׁין בְּהַאי עֲלָמָא,
 עַל מַה דְּעָבִיד, לָא אֲהַדָּר לִי לְהַאי עֲלָמָא. וּמָה עָבִיד,
 קָרִיב לִי לְבִי דִּינָא דְּמִתִּיבְתָא דְּרַקִּיעָא, וְדִיִּינִין לִי,
 וּמְסַרִין לִי לְבִי מְלַקְיוּתָא, וְאַרְשִׁים לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, הֵיךְ אֲתַמְסֹר לְבִי עוֹנְשָׁא, וּפְגִים לִי, לְמַהוּי תַּחּוֹת
 שְׁלִטְנִיה דְּעַרְלָה, (נ"א וּפְקִיד לִי לְמַהוּי תַּחּוֹת שׁוּלְטָנָא דִּיּוּבְלָא) עַד זְמַן
 יְדִיעָא, וּבִתֵּר פְּרִיק לִי.

אִי בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּקָא עֲבַדִּין לִי פְּגִימוֹ, אִי מָטָא
 יוּבְלָא, אָפִילוּ יוֹמָא חַד לְיוּבְלָא, אֲתַחֲשַׁב כְּמָה
 דְּאֲשַׁכַּח זְמַנָּא עַד יוּבְלָא, הָכִי אֲתַעֲנֵשׁ וְלֹא יִתִּיר. אֲתָא
 יוּבְלָא, וְאַפְרוּק, וְעָאֲלִין לִי גוֹ פְּרַגוּדָא. עַד הִכָּא.
 אֲסִתִּים עֵינוּי הַהוּא סְבָא, רַגְעָא חֲדָא.

פֶּתַח וְאָמַר, (מיכה ו) שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יי' וְהָאֵיתָנִים
 מוֹסְדֵי אֶרֶץ כִּי רִיב לַיי' עִם עַמּוֹ וְגו'. אִי סָבָא, עַד
 הַשְּׁתָא הוּיִת בְּעַמְקֵי יַמָּא, וְהַשְּׁתָא דְלַגְתָּ בְּטוּרֵין תַּקִּיפִין,
 לְמַעַבְד עֲמַהוּן קָרְבָא. אֵלָא וְדַאי עַד כְּעוֹן, בִּימָא תַּקִּיפָא
 אַנְתָּ, אֲבַל עַד דְּאִזְלַת בְּעַמְקֵי יַמָּא, פִּגְעַת בְּאֵינּוֹן טוּרֵין
 תַּקִּיפִין, דִּי בְּגוּ יַמָּא, וְאַעְרַעַת בְּהוּ. הַשְּׁתָא אֵית לָךְ
 לְאַגְחָא קָרְבָא בְּעַמְקֵי יַמָּא, וּבַהֲנַהוּ טוּרֵין.

סָבָא לְאֵי חֵילָא, מֵאֵן יַהֲבֵךְ בְּדָא, הוּיִת בְּשָׁלָם, וּבְעִית
 לְכָל הָאֵי, אַנְתָּ עַבְדַּת, אַנְתָּ סָבִיל. הַשְּׁתָא לִית
 לָךְ, אֵלָא לְאַגְחָא קָרְבָא, וּלְנִצְחָא כְּלָא, וְלֵא לְמַהֲדָר
 לְאַחֹרָא. אַתְקַף בְּחֵילָךְ, חֲגוּר חֲרָצְף, וְלֵא תְדַחַל,
 לְתַבְרָא הַנִּי טוּרֵין, דְּלֵא יִתְתַקְפוֹן לְגַבְךָ. אֵימָא לּוֹן,
 טוּרֵין רְמָאִין, טוּרֵין תַּקִּיפִין, הֵיךְ אַתּוֹן מִתְתַקְפִין.

תִּרִי קָרְאֵי כְּתִיבִי, חַד כְּתִיב, (מיכה ו) קוּם רִיב אֶת הַהָרִים
 וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלְךָ. וְחַד כְּתִיב, שִׁמְעוּ הָרִים
 אֶת רִיב יי'. אֵלָא אֵית טוּרֵין, וְאֵית טוּרֵין. אֵית טוּרֵין,
 דְּאֵינּוֹן טוּרֵין (ג' ע"א) רְמָאִין לְעֵילָא לְעֵילָא, לְאֵלִין כְּתִיב,
 שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יי'. וְאֵית הָרִים, דְּאֵינּוֹן טוּרֵין
 תַּתְּאִין לְתַתָּא מְנִייהוּ, לְאֵלִין כְּתִיב, קוּם רִיב אֶת הַהָרִים.
 דְּהָא רְדִיף מְצוּתֵין, (תיקונין ב"ג) אֵית לְגַבִּייהוּ. וְעַל דָּא אֵית
 טוּרֵין וְאֵית טוּרֵין.

וְאִי תִימָא, סָבָא, הָא כְּתִיב וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת, אֲלֵיךְ
 גְּבָעוֹת כָּל (ק"ב ע"ב, קב"ט ע"ב) אֵינּוֹן דְּלִתְתָא, וְהִשְׁתָּא
 אַנְתָּ עֶבֶיד לֹון הָרִים. אֲלָא הֵכִי הוּא, לְגַבֵּי אֵינּוֹן טוֹרִין
 רְמָאִין, אֲקָרוּן גְּבָעוֹת. כַּד אֵינּוֹן בְּלַחוּדֵיהוּ אֵינּוֹן הָרִים
 אֲקָרוּן.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְהָאֵיתָנִים מוֹסְדֵי אַרְץ, כִּיּוֹן דְּכְתִיב שְׁמַעוּ
 הָרִים, (דף ק"י ע"א) מֵאֵן אֵינּוֹן הָרִים, וּמֵאֵן אֵינּוֹן אֵיתָנִים.
 אֲלָא, הָרִים וְאֵיתָנִים כְּלָהוּ חַד. אֲבָל אֵינּוֹן תְּלַת עֲלָאִין
 לְעֵילָא עַל רִישֵׁיהוּ. וְאֵינּוֹן תְּלַת לְתַתָּא מְנִייהוּ. וְכִלְהוּ
 חַד. הָרִים לְעֵילָא, וְעַלֵייהוּ אֲמַר דְּיֹוד (תהלים קבא) אִשָּׁא עֵינֵי
 אֶל הַהָרִים. וְאֲלֵיךְ אֵינּוֹן תְּלַת קְדָמָאִי. וְהָאֵיתָנִים מוֹסְדֵי
 אַרְץ, אֲלֵיךְ אֵינּוֹן תְּלַת בִּתְרָאִי, לְתַתָּא מְנִייהוּ, תְּרֵי סַמְכֵי
 בֵּיתָא, וְחַד חֲדוּה דְּבֵיתָא, וְאֲלֵיךְ אֲקָרוּן מוֹסְדֵי אַרְץ.
 אֵיתָנִים אֵינּוֹן, וְאֵיתָנִים אֲקָרוּן.

סָבָא סָבָא, הָא יַדְעַת, מֵאֵן דְּאַגָּח קָרְבָא, אִי לָא יַדַּע
 לְאַסְתְּמָרָא, לָא יִנְצַח קָרְבִין, אֲצִטְרִיךְ לְמַחָאָה
 בִּידֵיהּ, וְלְאַסְתְּמָרָא בְּרַעִיוֹנִיהּ, מַה דִּיהָא חָשִׁיב אַחֲרָא,
 דִּיהָא חָשִׁיב אִיהוּ, וְיַד יְמִינָא זְמִינָא תְּדִיר לְמַחָאָה.
 וּמַחֲשׁוּבֵי וְיַדָּא שְׁמַאֲלִית, זְמִינָא תְּדִיר לְקַבְּלָא
 וְלְאַסְתְּמָרָא, וְיְמִינָא כְּלָא. הִשְׁתָּא אֲמַרְתָּ וְהָאֵיתָנִים,
 אֵיתָנִים אֵינּוֹן לְתַתָּא, וְהָרִים לְעֵילָא. אֲסַתְּמַר סָבָא, דְּהָא

רְעִיּוֹנָא אַחְרָא לְקַבְּלָךְ, וְכָתִיב, (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאִתָּן
הָאֲזַרְחִי. וְדָא אִיהוּ אֲבָרְהָם סָבָא, וְאֶקְרִי אִיתָן, וְאִי
אֲבָרְהָם אִיהוּ אִיתָן, יִצְחָק וְיַעֲקֹב אִיתָנִים אֶקְרוּן. קוּם
סָבָא, דְּהָא יַדְעַת רְעִיּוֹנָא דָּא הוּי מַחֵי לְרְעִיּוֹנָךְ.

(במדבר כד) וַיֵּשֶׁא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אִיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בַּסַּלַּע
קִנְיָךְ. אִיתָן: דָּא (ק"ט ע"ב, בלק י"ד ע"א) בְּקָר דְּאֲבָרְהָם.

וְהֵינּוּ, (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר. דָּא עֲמוּדָא, דְּכָל עֲלָמָא
קִימָא עָלֶיהָ, וְנִהְיִרוּ דִּילֵיהָ מֵאֲבָרְהָם יָרִית. נִהַר הַיּוֹצֵא
מֵעֵדֵן אֶקְרִי. אִי סָבָא סָבָא, הָא רְעִיּוֹנָא אַחְרָא לְקַבְּלָךְ,
וְלֹא יַדְעַת לְאַסְתֵּמְרָא, הֵיכִי מַגִּיחִין קָרְבָּא. סָבָא, אֵן הוּא
תּוֹקְפָא דִּילָךְ, וְדָאִי (קהלת ט) לֹא לְגַבּוּרִים הַמְּלַחֲמָה.

כְּתִיב מִשְׁכִּיל לְאִתָּן הָאֲזַרְחִי, וְכָתִיב מִשְׁכִּיל לְדָוִד, דָּא
נִהַר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֵן, דְּאִיהוּ תּוֹרְגָמֵן לְדָוִד, לְאוֹדְעָא
לֵיהָ, מֵאֵינּוֹן מְלִין סְתִימִין עֲלָאִין. אִי מִשְׁכִּיל אִיהוּ נִהַר
דְּנַפְיָךְ מֵעֵדֵן. אִיתָן הָאֲזַרְחִי אֲבָרְהָם, אִיהוּ לְעֵילָא וְדָאִי,
הָא יַדְעָנָא. וְאִף עַל גַּב דְּאַנָּא סָבָא, עַל רְעִיּוֹנָא דָּא
מַחֲינָא. אִיתָן הָאֲזַרְחִי, תְּרִין דְּרָגִין אֵינּוֹן. כְּמָה דְּאֵת
אָמֵר, בְּקָר אֹר. אֹר, הוּא אֲבָרְהָם. (ויקרא ו' ע"א, כ"ב ע"ב) בְּקָר
הוּא נִהַר. אוּף הֵכִי, אִיתָן הָאֲזַרְחִי, אֲזַרְחָא, הוּא אֲבָרְהָם.
אִיתָן, כְּמָה דְּאֵתְמַר, דָּא הֵהוּא נִהַר דְּנִגִּיד וְנַפְיָךְ מֵעֵדֵן.
הַשְׁתָּא סָבָא, קוּם קָאִים עַל רְתִיכָךְ, דְּהַשְׁתָּא תַּנְפּוּל

וְלֹא תִיכּוֹל לְמִיקָם. הָא שְׁלֵמָה מְלֻכָא, אָתִי בְּחִילוּי
 וְרַתִּיכּוּי וְגַבְרוּי וּפְרָשׁוּי, וְאָתִי לְקַבְּלָךְ, קוּם פּוּק מִן
 חֻקְלָא, דְּלֹא יִשְׁכַּח לָךְ תַּמָּן. כְּתִיב (מלכים א ח) וַיִּקְהֲלוּ אֶל
 הַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בִּירַח הָאֵיתָנִים בַּחַג וּגּוֹ'.
 יֶרַח דְּאֵתִילִידוּ בֵּיהּ הָאֵיתָנִים, וּמֵאן אֵינּוּן. אַבְהֵן, וְאֵינּוּן
 אֵיתָנִי עוֹלָם. וַיֶּרַח דָּא, אֵיהּ תִּשְׁרִי. דְּאֶלְפָא בֵּיתָא אַהֲדַר
 לְמַפְרַע מִתַּתָּא לְעֵילָא.

וְתוּ מִמִּילָךְ, יְאוּת דְּתַפּוּק מִן חֻקְלָא, וְלֹא תִשְׁתַּכַּח תַּמָּן.
 אֵילוּ כְּתִיב מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי כְּדַקְאֲמַרְתָּ. הֲשִׁתָּא
 דְּכְתִיב מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי. לִית קֶרְבָךְ כְּלוּם, וְתַפּוּק
 מִן חֻקְלָא, בְּעַל כְּרַחֲךָ וְלֹא תִתְחַזֵּי תַמָּן.

אִי סְבָא עֲנִיא מְסַכְנָא, הֵיכִי תַפּוּק. אִי הֵכִי, יִנְצַחוּן לָךְ
 וְתַעְרוּק מִן חֻקְלָא, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא יִרְדְּפוּן אַבְתָּרָךְ,
 וְלִית לָךְ אַנְפִּין לְאַתְחַזָּא קָמִי בַר נָשׁ לְעֲלָמִין. הֵכָא
 אֻמִּינָא, דְּלֹא אַפּוּק מִן חֻקְלָא, וְהֵכָא אַתְחַזֵּי אַנְפִּין
 בְּאַנְפִּין בְּשְׁלֵמָה מְלֻכָא, וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, וְגוּבְרִין
 וּפְרָשִׁין וְרַתִּיכִין דִּילֵיהּ. קוּדְשָא בְרִיךְ הוּא יְסִייעַ לָךְ
 סְבָא, דְּהָא לָאִי חֵילָא אַנְתָּ. קוּם סְבָא אַתְגַּבְר בְּחִילָךְ
 וְאַתְתַּקַּף, דְּעַד יוּמָא דָּא הוּיָת גִּיבַר תַּקִּיף בְּגוּבְרִין.

פְּתַח וְאֶמַר, מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי. אֵילוּ כְּתִיב מִשְׁכִּיל
 לְדוּד, כְּדַקְאֲמַרְתָּ, אַבְל מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן, אֵית

מִשְׁפִּיל וְאִית מִשְׁפִּיל. אִית מִשְׁפִּיל לְעֵילָא, וְאִית מִשְׁפִּיל
 (בראשית ט"ז ע"ב) לְתַתָּא. מִשְׁפִּיל לְאִיתָן בְּזִמְנָא דְהָהוּא נָהַר,
 קָם בְּתַאוּבְתָא כָּל שְׁיִיפֵן חֲדָאן וּמִתְחַבְּרֵן לְגַבִּיהַ, וְאִי הוּא
 (דף ק"י ע"ב) סָלִיק, עַד דְּמוּחָא עֲלָאָה אֲתַפְיִיס לְגַבִּיהַ, וְחֲדַי
 לְקַבְלִיהַ. וּכְדִין מִשְׁפִּיל לְאִיתָן הָאֲזֹרְחִי, מִשְׁפִּיל לִיהַ,
 וְאוֹדַע לִיהַ עַל יְדָא דְאַבְרָהָם (ס"א על ידוֹי דְאַבְרָהָם) רְחִימוּי, כָּל
 מַה דְּאַצְטְרִיךְ, וְהָהוּא מוּחָא עֲלָאָה מִשְׁפִּיל לְאִיתָן. וְכַד
 דָּוִד מִלְכָּא, אֲתַתְקֵן בְּתַיִאוּבְתָא לְגַבִּיהַ, אִיהוּ מִשְׁפִּיל
 לְדָוִד. כְּמַה דְּהָוָה מוּחָא עֲלָאָה, מִשְׁפִּיל לִיהַ. וְעַל דָּא,
 אִית מִשְׁפִּיל, וְאִית מִשְׁפִּיל. (אִית מִשְׁפִּיל).

בְּיַרְח הָאִיתָנִים, דְּאֲתִילִידוּ בְּהָא יַרְח אִיתָנִים, בְּנִינָא
 לְתַתָּא אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא, וְאֲתִילִידוּ בֵּיהַ
 הָרִים וְאִיתָנִים. הָרִים סְתִימִין. אִיתָנִים: יַרְכִין תְּקִיפִין
 כְּנַחֲשָׁא, וְהָהוּא אִיתָן בֵּינֵיהוּ.

קוּם סְבָא, הוּי מְחִי לְכָל סְטְרִין, בְּשַׁעְתָּא דְסָלִיק מִשָּׁה
 לְקַבְלָא אֲוִרִיתָא, מָסַר לִיהַ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 שְׁבַעִין מִפְתָּחֵן דְּאֲוִרִיתָא. כַּד מָטָא לְתַשְׁעָה (רְשִׁיתִין)
 וְחֲמִשִּׁין, הָוָה חֵד מִפְתָּחָא גָּנִיז וְסְתִים, דְלָא הָוָה מָסַר
 לִיהַ, אֲתַחֲנֵן לְקַמִּיהַ. אָמַר לִיהַ, מִשָּׁה, כָּל מִפְתָּחֵן עֲלָאִין
 וְתַתָּאִין בְּהָאִי מִפְתָּחָא תְּלִיִין. אָמַר לְקַמִּיהַ, מָאֲרִיָּה
 דְעֲלָמָא, מַה שְׁמִיהַ. אָמַר לִיהַ אִיתָן. וְכָל אִינוּן אִיתָנִים

בֵּית תְּלִיין, וּבֵית קִיִּימָן לְבַר מַגּוּפָא דְתוֹרָה שְׁבַכְתָּב אִיהוּ.
אוֹדַע לֵיהּ, וּמִשְׁכִּיל לֵיהּ, אִיהוּ עֲקָרָא וּמִפְתָּחָא דְתוֹרָה
שְׁבַכְתָּב.

וְכֹד אֶתְתַּקְנַת תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה לְגַבִּיהּ, עִיקָרָא דְהִיכְלָא
הוּא מִפְתָּחָא (בראשית ל"ז ע"ב) דִּילָהּ, (לְגַבִּיהּ) וְדַאי כְּדִין
מִשְׁכִּיל לְדוֹד. וּמַגּוּ (ק"ח ע"ב) דִּירְתָא תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה,
(לְגַבִּיהּ) אֶתּוּן לְמַפְרַע. עַל דָּא אֲקָרִי תְּשֻׁרִי תְּשֻׁר
אִיהוּ, אָבַל בְּגִין דְּאִיהוּ רִזָּא דְשָׁמָא קְדִישָׁא חֲתִים בֵּיתָה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶת דְּשָׁמִיָּה י'. בְּמִזְבֵּחַ, חֲתִים בֵּיתָה ה',
הֲרֻשַׁת עַד חֲצֵי הַמִּזְבֵּחַ. אֶתְתַּ דְּבוֹרָה, וְחֲתִים בֵּיתָה ו',
וְהִינּוּ דְכְּתִיב, (שופטים ה) וְתֻשַׁר דְּבוֹרָה. וּבְאַתֵּר דָּא, חֲתִימוּ
דְּשָׁמָא קְדִישָׁא, דְּאַחֲתִים בֵּיתָה.

וְהֵהוּא מִפְתָּחָא, כֹּד פִּתְחָא בְּתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, בְּעִינָן
לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לֵיהּ, וְדַא אִיהוּ (מ"ז ע"ב) תְּנִיא, אִיתָן
מוֹשְׁבָךְ, בְּרִייתָא לְבַר מַגּוּפָא. אִיתְנִים: אִינּוֹן תְּנִיאִים.
עֲמוּדִים סְמִכִין, לְבַר מַגּוּפָא. הֲשֵׁתָא אִית לְאוּדְעָא מְלָה,
בְּזִמְנָא דְאַלִּין לְגַבִּי תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, אֲקָרוּן אִיתְנִים. לְגַבִּי
תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, אֲקָרוּן תְּנִיאִים. אִיתָן, לְגַבִּי תּוֹרָה
שְׁבַכְתָּב. תְּנִיא, לְגַבִּי תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְכֹלָא כְּדָקָא
יֵאוּת.

חֲבַרְיָא, הָא אֲנָא בְּחַקְלָא. שְׁלֵמָה מְלֶכָא, וְגוּבְרִין

תִּקְיִפִּין דִּילִיָּהּ. יִיְתִי וַיִּשְׁכַּח חַד סְבָא, לָאִי בְּחִילָא, תִּקְיִף
 גִּיבְר, נִצַּח קָרְבִּין. הָא יִדְעֵנָא דְאַתָּא, וְקִימָא לְבַתֵּר
 טִינְרָא דְחַקְלָא, וְהוּא אֲשַׁגַּח בִּי, וְהִיךְ גְּבוּרְתִי קִימָא
 בְּחַקְלָא, בְּלַחֲדוּי אֲשַׁגַּח, דְּאִיהוּ אִישׁ שְׁלוֹם, מֵאִרְיָה
 דְּשַׁלְמָא, וְאֹזֶל לִיָּהּ. הַשְׁתָּא סְבָא, גְּבוּרְתֵךְ עֲלֵךְ, וְאַנְתָּ
 בְּלַחֲדוּךְ בְּחַקְלָא, תּוּב לְאַתְרֵךְ. וְשֹׂאֲרֵי זִינְךָ מֵעֲלֵךְ. (ד"א

בְּמֵאן דְנָפִיק מִן חַקְלָא)

(מִיכָה ו) שְׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יִי' וְהָאֲתַנְיִם מוֹסְדֵי אַרְצָא.
 שְׁמְעוּ הָרִים כְּדַקְאֲמָרְן. וְהָאִיתַנְיִם מוֹסְדֵי אַרְצָא,
 מוֹסְדֵי אַרְצָא וְדָאִי, דְּהָא מְנַיְיָהוּ אַתְזֹן, וּמְנַיְיָהוּ קַבִּיל כּל
 יוּמָא, וְאִינּוֹן מוֹסְדֵי אַרְצָא.

(מִיכָה ו) כִּי רִיב לַה' עִם עַמּוֹ, מֵאֵן הוּא דִּיכִיל לְמִיָּקָם בְּרִיב
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (כָּל שְׁבוֹן) בִּישְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אֲמַר
 לְאַלִּין, שְׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב ה', דָּא אִיהוּ מְצוּתָא חֲדָא.
 קוּם רִיב אֶת הָהָרִים, מְצוּתָא תְנַיְינָא. דְּנִצַּח בְּהוּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, כָּל אֵלִין רִיבוֹת לִישְׂרָאֵל, וְכָל אִינּוֹן תּוֹכְחוֹת,
 כְּלָהוּ כְּאַבָּא דְּאוּכַח לְבְרִיָּה, וְהָא אוּקְמוּהָ.

בִּיעֲקֹב כְּתִיב, בְּשַׁעֲתָא דְּבַעָא לְנִצְחָא בְּהַדְיָה, מַה
 כְּתִיב, (הוֹשֵׁעַ יב) וְרִיב לִיִּי עִם יְהוּדָה וְלִפְקוּד עַל
 יַעֲקֹב. מַה רִיב אִיהוּ, כְּמָה דְכְּתִיב, (הוֹשֵׁעַ יב) בְּבִטְוֵן עֲקֹב אֶת
 אַחִיו. עַל הָאִי מְלָה אַתָּא תּוֹכְחָה, וְכָל אִינּוֹן רִיבוֹת. וְכִי

לְאוּ מְלָה רַבְרָבָא אִיהוּ, בְּבִטְוִן עֶקֶב אֶת אַחִיו וְגו'. הַאי
 לְאוּ מְלָה זְעִירָא אִיהוּ, מַאי דְעֵבִיד בְּבִטְוִן. וְכִי עוֹקְבָא
 עֵבִיד בְּבִטְוִן, אֵין וְדַאי.

ס"א

(נ"א וְדַא אַתְמַר) (אָבֵל) בְּכִלָּא,
 דְּחָה יַעֲקֹב לְעֵשׂו
 אַחִיו, בְּגִין דְּלֹא יָהֵא לִיה
 חוּלְקָא כָּלִל. עֵשׂו לֹא
 הִתְרַעַם אֶלָּא מִחַד דְּאֵינּוֹן
 תְּרִין, דְּכִתְיֹב, (בְּרַאשִׁית כו)
 וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פַעַמִּים. פַּעַמִּים
 מִבְּעֵי לִיה, מַאי זֶה. אֶלָּא,
 חַד דְּאֶקִּישׁ לְתִרִין. חַד דְּנִפְק
 לְתִרִין. וּמַאי גִיהוּ. בְּכִרְתִּי
 אַתְהַפְּכוּ אַתּוּן, וְהוּה
 בְּרִכְתִּי. זֶה פַעַמִּים: חַד,
 דְּאַתְקִשׁ לְתִרִין.

וְלֹא יָדַע עֵשׂו מַה דְּעֵבִיד לִיה
 בְּבִטְוִן, אָבֵל רַב מְמַנָּא דִּילִיה
 יָדַע הוּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶרְגִּישׁ שְׂמִיָּא וְחִילְיָהוּ
 לְקָלָא דָּא, דְּהָא בְּרַכָּה
 וּבְכוּרָה לֹא תִבַע מְמַנָּא
 דִּילִיה, וְלֹא אָמַר. דְּהָא
 בְּרַכָּה הוּה לִיה לְמַתְּבַע,

הַאי קָלָא דְאַתְתָּא, דִּיכְלָא
 קָלָא דְחֻיָּא לְאַחְדָּא
 בְּה, כְּכִלְבָּא בְּכִלְבְּתָא, מֵאן
 אִיהוּ. (דף קי"א ע"א) אֶלָּא תָּא חֻי,
 דְּלִית בְּכָל קָלִין דְּנָשִׁין
 דְּעֵלְמָא, דִּיכְלָא קָלָא דְחֻיָּא
 לְאַתְדִּבְקָא בְּה, וְלְאַתְאַחְדָּא
 בְּה, וְלְאַשְׁתַּתְּפָּא בְּה. אֶלָּא
 תְּרִין נָשִׁין אֵינּוֹן דִּיכְלָא
 קָלָא דְחֻיָּא לְאַתְאַחְדָּא
 בְּהוֹן, חֲדָא. הַאי דְּלֹא נְטִירַת
 סוּאָבוֹת נְדוּתָהּ, וַיְמִי
 לְבוּנָהּ, כְּדָקָא יָאוֹת, אוּ
 דְאַקְדִּימַת יוֹמָא חֲדָא
 לְטְבוּל. וְחֲדָא, הַאי אַתְתָּא
 דְמֵאַחְרַת לְבַעְלָה עוֹנָה דִּילָהּ
 לְמַעַבְד צַעְרָא לְבַעְלָה, בְּר
 אִי אִיהוּ לֹא חֵיִישׁ, וְלֹא
 אֲשַׁנַּח לְדָא.

וְלֹא תִבֶּעַ. אַחֻוּהָ הִיא תִבֶּעַ
וְדַאי, דְּכַתִּיב, (ישעיה נח)
וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם וְלֹא
בַּעַל יַעֲקֹב לְמִיָּהֵב לִיהִ
לְמִיכַל, עַד דְּנִטַּל מִנִּיה
בְּכוֹרְתָא דִּילִיה.

מֵאֵי בְּכוֹרָה נִטַּל מִנִּיה,
הַבְּכוֹרָה דְּלַעֲיִלָּא וְתַתָּא.
בְּכֻרָה חֹסֵר וי. כְּדִין עָקֵב אֶת
אָחִיו, וְדַאי דְּעַבְד לִיה
עוֹקֵבָא, וְאַרְמֵי לִיה
לְאַחוֹרָא. מֵאֵי אַחוֹרָא.
אֶקְדִּים לִיה, דִּיפּוֹק
בְּקַדְמִיתָא לְהַאי עֲלָמָא.
אָמַר יַעֲקֹב לַעֲשׂו, טוֹל אֶתָּה
הַאי עֲלָמָא בְּקַדְמִיתָא, וְאַנָּא
לְבַתֵּר.

תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב, (בראשית
סה) וְאַחֲרַי כֵּן יַעַל אָחִיו
וַיְדוּ אַחֻוֹת בַּעֲקֵב עֲשׂו. מֵאֵי
בַּעֲקֵב עֲשׂו. וְכִי סִלְקָא דְּעַתְדָּךְ
דְּהוּהָ אָחִיד יְדִיה בְּרַגְלִיה,
לֹא הָכִי. אֵלָּא, יְדוּ אַחֻוֹת
בְּמֵאֵן דְּהוּוּא דְּהוּוּ עָקֵב,
וּמְנוּ עֲשׂו. דְּהַאי עֲשׂו עָקֵב

אֵלִין אֵינּוֹן תְּרִין נְשִׁין,
דְּהָא כְּמָה
דְּאֶקְדִּימוּ, הָכִי אֵינּוֹן
מִתְאַחֲרוּ, לְגַבֵּי קָלָא דְּנַחֲשׁ,
עַד דְּאֶדְבִּיק קָלָא
בְּקָלָא, וְכְמָה דְּמִתְאַחֲרוּ
לְמַעַבְד צַעֲרָא לְבַעֲלָה
(בַּעֲבוּדָה) בַּעֲפוּבָא דְּמִצּוּהָ, הָכִי
אֶקְדִּים קָלָא דְּנַחֲשׁ,
לְאַתְדִּבְקָא בְּתֵהֵיא קָלָא
דְּאַתְתָּא. וְאֵלִין אֵינּוֹן תְּרִין
נְשִׁין, דְּקָלָא דְּנַחֲשׁ אָחִיד
בְּקָלָא דְּלַהוֹן, כְּכַלְבָּא
בְּכַלְבֵּתָא, סְאוּבֵתָא בְּתֵר
סְאוּבֵתָא, זִינָא בְּתֵר זִינִיה.

וְאֵם תֹּאמַר, מַה אֵיכֻפֶּת לָן,
אֵי אָחִיד קָלָא בְּקָלָא,
אֵי לֹא אָחִיד. וּוִי דְּהָכִי
מִתְאַבְּדוֹן בְּנֵי עֲלָמָא בְּלֹא
דְּעַתָּא. הַאי קָלָא דְּאַתְתָּא,
כִּד אֶתְעָרֵב וְאֶשְׁתַּתֵּף בְּהַדִּי

אֶקְרִי, מִשְׁעֵתָא דְעֵקֶב לִיה
 לְאַחֵיו, וּמִיּוֹמָא דְאֶתְבְּרִי
 עֲלָמָא עֵקֶב קָרִי לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְכִתִּיב, (בראשית א)
 הוּא יִשׁוּפֵךְ רֹאשׁ וְאֶתָּה
 תִּשׁוּפְנוּ עֵקֶב. אֲנִתְ דְאֶקְרִי
 עֵקֶב, תִּשׁוּפְנוּ בְּקַדְמֵיתָא.
 וְלְבִסּוּף הוּא דִימְחֵי רִישְׁךָ
 מִעֲלֵךְ. וּמִנּוּ. סְמָא"ל. דְאִיהוּ
 רִישָׁא דְחֵוְיָא, דְמְחֵי בְּהֵאִי
 עֲלָמָא.

וְעַל דָּא בְּבִטְוִן עֵקֶב אֶת
 אַחֵיו, שְׂוִי עֲלִיהָ לְמַחֵיו עֵקֶב,
 וְנָטַל עֲשׂוּ הֵאִי עֲלָמָא
 בְּקַדְמֵיתָא, וְדָא רְזָא
 דְכִתִּיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה
 דְּמַלְכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ
 אֲדוּם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל. וְדָא אִיהוּ רְזָא
 דְאָמַר שְׁלֹמֹה מִלְכָּא, (משלי ב)
 נְחֻלָּה מְבוֹהֶלֶת בְּרֵאשׁוֹנָה
 וְאַחֲרֵיתָהּ לֹא תְבוֹרֵךְ, בְּסוּף
 עֲלָמָא.

וְעַל דָּא (הושע יב) בְּבִטְוִן עֵקֶב
 אֶת אַחֵיו וּבְאוּנו שָׂרָה אֶת

קָלָא דְנַחֲשׁ, בְּשֵׁעֵתָא
 דְחֵיבֵית וּמְרִשְׁעֵת נִפְקַת מִגּוֹ
 אִיפָּה וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלָמָא, אִי
 עֲרֵעַת בְּהֵנִי תְרִין קָלִין,
 קָלָא דְנַחֲשׁ, וְקָלָא דְאֶתְתָּא,
 וְאֶתְתָּא אֶתְחַמַּמַת בְּהוּ,
 וְאִינוּן בָּהּ, וְכִיוּן (ס"א דְמוֹתְחַמְמוּן
 רִחָא אֱוִלִין בְּהֵדָה) דְאֶתְחַמַּמַת,
 מִתְעַבְדִין רִחָא, וְאֲגֻלִים
 בְּהֵדָה, עַד דְמִשְׁטָטָא, וְעָאֵל
 בְּמַעָהָ דְהֵאִי אֶתְתָּא.

וְהֵאִי יִנּוּקָא דִילִידַת, בַּד
 אֶתְתָּא תְּהִיא
 חֵיבֵיתָא, פְּקִידַת לִיה לְתֵהוּא
 רִחָא, דְאִיהוּ חֲבוּרָא בִישָׁא,
 קָלָא דְנַחֲשׁ, דְמַכְשֵׁכְשָׁא
 בָּהּ, וְאִיהוּ מְחֵיכָא בִינּוּקָא,
 עַד דְאֶתְתָּא תְּהִיא חֵיבֵיתָא,
 כְּאֶתְתָּא דְפְקִידַת בְּרָא
 לְאֶתְתָּא אַחֲרָא, וּמִפְטָפְטָא
 לִיה וְחֵיכַת לִיה, בְּפִטְפוּטָא

אֱלֹהִים. מֵאֵי וְאוֹנוּ. הַכִּי
אָמְרוּ בְּחִילָא וְתוֹקְפָא דִּילִיָּה
יָאוֹת, אֲבָל לָאו הַכִּי. בְּרִירו
דְּמִלָּה, יַעֲקֹב דִּיּוֹקְנָא עֲלָאָה
הָוָה, וְגוֹפָא קְדִישָׁא. דְּלִית
גּוֹפָא מִיּוֹמָא דְהָוָה אָדָם
הָרָאשׁוֹן, בְּגוֹפָא דִּיעֲקֹב,
וְשׁוֹפְרִיה דְּאָדָם הָרָאשׁוֹן,
הַהוּא שׁוֹפְרִיה מִמֶּשׁ הָוָה
לִיָּה לִיעֲקֹב. וְדִיּוֹקְנִיה
דִּיעֲקֹב, דִּיּוֹקְנָא דְּאָדָם
הָרָאשׁוֹן מִמֶּשׁ.

אָדָם הָרָאשׁוֹן, בְּשַׁעֲתָא
דְּאֲתָא הוּיָא
וְאֲתַפְתָּה עַל יְדוּי, יְכִיל הוּיָא
לִיָּה. מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּלֵא
הָוָה תּוֹקְפָא לְאָדָם הָרָאשׁוֹן,
וְעַד כְּעַן לָא אֲתִיִּלִּיד מֵאֵן
דְּהָוָה תּוֹקְפָא דִּילִיָּה. וּמִנּוּ
תּוֹקְפָא דְּאָדָם הָרָאשׁוֹן. דָּא
שֵׁת, דְּהָוָה בְּדִיּוֹקְנָא דְּאָדָם
הָרָאשׁוֹן מִמֶּשׁ, דְּכַתִּיב,
(בראשית ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתָו
כְּעֲלָמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת.

עַד דְּתִיתִי אִמִּיָּה. כִּי עֲבָדָא
הָאֵי רוּחָא. וְזִמְנִין סְגִיִּאִין,
דְּאִיָּהוּ שְׁלִיחָא דִּיהֵיא
חֵיבְתָא, וְקִטְלָא לִיָּה, הָדָא
הוּא דְּכַתִּיב, (קהלת ד) וּמִיֵּד
עוֹשְׁקִיהֶם כַּח. וְלֵא (דף קי"א ע"ב)
כְּמָה דְּאֲתוֹן אֲמַרִּין. אֲלָא
הַהוּא כַּח דְּהָוָה רוּחָא, וְעַל
דָּא, תְּרִין זִמְנִין כְּתִיב בְּהָאֵי
קָרָא, וְאִין לָהֶם מְנַחֶם. חַד
מְלִילִית חֵיבְתָא, וְחַד
מִהָהוּא רוּחָא.

אֵי סְבָא, הַשְׁתָּא אֵית לָךְ
רְחִימִין, וְאֲתָ מִשְׁתַּעֲי,
כְּמֵאן דְּלֵא חָמִית אֵינּוֹן
מְגִיחֵי קָרְבָּא, הָא פְּלָהוּ
בְּשִׁלְמָא עִמָּךְ. הַשְׁתָּא מְכָאן
וְלַהֲלָאָה, לָא אַעֲדֵי מְנַאֵי
מֵאֵנִי קָרְבָּא בְּדִיל לְאֲדַכְרָא
שְׁמִי.

הָהוּא חָטְאת רוּבִין, קָאִים
 עַל פִּתְחָא כְּכֻלָּא.
 בְּזִמְנָא דִּקְלָא בִּתְרִייתָא,
 דִּיְהִיבַת אֶתְתָא, נְפִיק, אִיהוּ
 דְּלִיג מֵעַל פִּתְחָא וְאֶתְעֵבֵר
 מִתְמָן, וְאִזִּיל אֲבִתְרָה. מֵאִי
 מִצָּאֵתִי

טַעֲמָא. בְּגִין דִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂדֵר חַד מִפִּתְחָא
 דִּילִיָּה, וְקָלָא פֶּרְחָא, וּמִפִּתְחָא אֲתִיא, וְחוּיָא אִזִּל בְּתֵר
 קָלָא דִּהוּא נְפִיק לְעֵלְמָא, וְעַד טוּרָא דְּבִטְנָא אִזִּיל,
 וּמְכֻשְׁפָּשָׁא, עַד עֵידָן דִּאֲתַנְקִיאת, מִהֵהוּא זִוְהָמָא,
 דְּנִשְׁיכִין דְּחוּיָא בִּישָׂא. וְקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְסִבֵּב
 סְבוּבִין, וְעֵבִיד עוּבְדִין פִּדְקָא יָאוֹת.

וְכֹל דָּא, בְּגִין דִּהֵהוּא בְּטָן אֲתִדְחִיא. הָא וְדֵאִי, אֲתִדְחִיא
 מִהֵהוּא בְּטָן, וְלִית לִיה חוּלְקָא, וְאֲתִדְחִי מִבְּטָן
 דִּלְתַתָּא, דְּשָׂאר נָשִׁין דְּעֵלְמָא דָּאֲף עַל גַּב דְּעֵבִיד צַעַר
 לָא אֲתִיִּיְהִיב לִיה רִשׁוּ לְשִׁלְטָאָה בֵּיה. וּמֵאֵן בְּטָן אֲתִיִּיְהִיב
 לִיה, וְאִיהוּ שְׁלִיט עָלֵיה. הֵהוּא בְּטָן דְּסוּטָה, דְּכִתִּיב,
 (במדבר ה) וְצָבְתָה בְּטָנָה, בְּגִין דִּהֵאִי בְּטָן, עֵבִיד בֵּיה נּוֹקְמִין
 לְרַעוּתֵיה, וְהֵאִי בְּטָן דִּילִיָּה אִיהוּ, וְקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְהִיב לִיה בְּגִין דִּלָּא אֲתִדְחִי מִכְּלָא. הַשְׁתָּא רְחִימִין דִּילִי,
 אֲצִיתוּ. לָא חֲמִינָא לְכוּ, וּמְלִילְנָא לְכוּ. (קהלת א) כָּל

הַדְּבָרִים יִגְעִים, לֹא יִכִּיל אִינִישׁ לְמַלְלָא, אֲפִילוּ מְלִין
דְּאוּרֵייתָא יִגְעִים אִינוּן.

כְּתִיב, (בראשית לב) וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבֵדוֹ וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ,
וּכְתִיב וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ וַיַּגַּע בַּכֶּף
יָרְכוּ. וְהָהוּא יָרַךְ דְּרוּוח מִיַּעֲקֹב. וְהָהוּא יָרַךְ בַּחֲלִישׁוֹ
דִּילִיָּה (בראשית נ"א ע"ב, קמ"ד ע"א) עַד דְּאַתָּא שְׁמוּאֵל. מֵאִי
בַּחֲלִישׁוֹ דְּלֹא מְשִׁיךְ נְבוּאָה. כִּד אַתָּא שְׁמוּאֵל, נִטַּל הָהוּא
יָרַךְ, וְסִלְקִיה מֵהָהוּא אַתָּר, וְחֲטָף לִיה מַנְיָה, וּמֵהָהוּא
זְמַנָּא אַתְּעָדִי מַנְיָה, וְלֹא הָוָה לִיה חוּלְקָא בְּקַדוּשָׁה כָּלְלָא.
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא קַפְתָּ, וְלֹא דְחִי לִיה מְכַלָּא, בְּגִין
דְּנִטַּל שְׁמוּאֵל יָרַךְ דִּילִיָּה, אֲלֵא יַהֲיֵב לִיה
חוּלְקָא חֲדָא. מֵאִי אִיהִי. יַהֲיֵב לִיה הָהוּא יָרַךְ וּבִטְוִן
דְּסוּטָה, חֲלָף הָהוּא יָרַךְ וּבִטְוִן, דְּאַעֲדִי מַנְיָה. וְעַל דָּא
תְּרוּוּיָהּ יַהֲיֵב לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמַהוּי אַתְּרָא
דְּקַדְשָׁא פְּנוּי מְכַל סְאָבוּתָא.

וְלַנְפִּיל יָרַךְ. מַהוּ וְלַנְפִּיל, וְנִפְלָה יָרְכָה וְלַצְבוּת, וְצַבְתָּה
יָרְכָה מְבַעֵי לִיה. אֲלֵא, כְּמֵאן דְּאַשְׁדִּי גְרַמָּא
לְכַלְבָּא, וְאָמַר לִיה, טוּל הֵאֵי לְחוּלְקָךְ. וּמְכַלָּא לָא
אַבְאִישׁ קָמִיָּה, אֲלֵא דְגָזְלוּ (ס"א דְּאַפִּיקוּ) מַנְיָה יָרַךְ, בְּגִין
דְּאִיהוּ יִגַּע וְלֹאֵי עָלִיָּה, וְרוּוח לִיה וְאַפִּיקוּ לִיה מַנְיָה. וְעַל
דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲפִיל לִיה, גְרַמָּא דָּא דְּסוּטָה,
וְאַפִּיק לִיה כְּדַקְאֲמָרְן, וּבְדָא אִיהוּ רֵוִי וְחֲדִי.

כָּל אֵינֹן רְתִיכִין וְסִייעָתָא דִּילֵיהּ, בְּעָאן תְּדִיר יִרְךְ,
 וְאֲזִלִּי בְּכִסּוּפָא אֲבַתְרִיהּ. וּבְגִין דָּא, (קר"ב ע"ב) הֲנִי בְּרַכִּי
 דְּרַבָּנִן דְּשִׁלְהִי, מִן דָּא אִיהוּ. דְּכָל פְּסוּפָא דְּלֵהוֹן, בְּתֵר
 יִרְךְ אִיהוּ, וְכָל שְׁפָן יִרְךְ דְּרַבָּנִן, וְכָל מְלָה אֲהֲדֵר
 לְאַתְרִיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא גִרַע פְּלוּם, מִפְּל מַה
 דְּאַצְטְרִיךְ, וְלֹא בְּעָא דִּיקָרַב לְקְדוּשָׁה, בַּר עֲמִיָּה וְעַדבֵּיהּ
 חוּלְקִיָּה וְאַחֲסֹנְתִיָּה. כִּמָּה דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְעִילָא, הֲכִי עֲבָדִי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְהֲכִי אֲצְטְרִיךְ
 לְמַעַבְד, וְהֲכִי תַנִּינִן, אֲסִיר לִיהּ לְיִשְׂרָאֵל, לְמִילָף
 אֲוִרִייתָא לְעוּבְדֵי פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, דְּכִתִּיב, (תהלים קמז)

מִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב וְגו', לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וְגו'.

וְעַל דָּא דְּחִי לִיהּ יַעֲקֹב, וְדְחִי לִיהּ שְׁמוּאֵל, דְּלֹא יְהֵא
 לִיהּ חוּלְקָא (דף קר"ב ע"א) בְּקְדוּשָׁא. וּבְגִין דָּא, כָּל נְטִירוֹ
 דְּבָבוּ לְיִשְׂרָאֵל, עַל דָּא אִיהוּ. לְכַלְבָּא דְּחֲטִיף עוֹפָא דְּכִיָּא
 מִן שׁוֹקָא, וְאִייתִי לִיהּ, וְעַד לָא אֲתַבֵּר, אֲתָא חַד בַּר נֶשׁ
 וְחֲטָפָא מִנֵּיהּ, לְבַתֵּר יְהִיב לִיהּ חַד גְּרָמָא גְּרִירָא בְּלֹא
 תּוֹעֲלָתָא.

כִּף לְשָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו, אֲפִיקוּ לִיהּ מִתְּהוּא בְּטָן, חֲטִיפוּ מִנֵּיהּ
 תְּהוּא יִרְךְ. לְבַתֵּר יְהִיבוּ לִיהּ גְּרָמָא חַד, תְּהוּא בְּטָן
 וְתְהוּא יִרְךְ דְּסוּטָה, וְלֹא אֲחֲרָא. הָא גְּרָמָא, דְּקָא יְהִיבו
 לִיהּ לְחוּלְקִיָּה וְעַדבֵּיהּ, וְעַרְב לִיהּ. וּבְגִין כִּף, כָּל דֵּינִין

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינִין דְּקְשׁוּט אִינוּן, וּבְנֵי נֶשָׂא לָא יִדְעִין, וְלֹא מִשְׁגִּיחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִלְהוּ בְּאַרְח קְשׁוּט. הִיא אִסְטִיאת גְּרָמָה מִבְּעֵלָה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (משלי ב) הַעֲזֹבֵת אֶלּוֹף נְעוּרֶיהָ וְגו', אֹף הָכִי אֶתְתָּא, כְּגוּוּנָא דִּילָהּ בְּאַרְעָא.

תָּא חֲזִי, מֵאן דְּאִשְׁכַּח חֲבֵרָא כְּוֹתִיָּה, דְּעָבִיד כְּעוּבְדוּי בְּעֵלְמָא, רַחֲמִים לִיָּה, וְאֶתְדַבֵּק בְּהַדִּיָּה, וְעָבִיד עֲמִיָּה טִיבוּ. אֲבָל סִטְרָא אַחֲרָא לָאו הָכִי, כִּיּוֹן דְּאִשְׁכַּח מֵאן דְּשָׁבַק סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָבִיד כְּעוּבְדוּי, וְאֶתְדַבֵּק בָּהּ, כְּדִין בְּעִיָּא לְשִׁיזְאָה וְלֹאֲפָקָא לִיָּה מִעֵלְמָא. הֵא אֶתְתָּא, עֲבַדְתָּ כְּעוּבְדָּהָא, וְאֶתְדַבַּקְתָּ בָּהּ, חֲזִי מַה דְּעֲבַדְתָּ בָּהּ, וְצַבְתָּהּ בְּטִנָּה וְנִפְלָה יִרְכָּה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי, מֵאן דְּשָׁבִיק לְסִטְרָא אַחֲרָא, וְאֶתְדַבֵּק בֵּיָּה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין רַחֲמִים לִיָּה, וְעָבִיד לִיָּה כָּל טִיבוּ דְּעֵלְמָא. הַשְׁתָּא סְבָא אֶתְקִין גְּרַמִּיָּה, דְּהָא חוּיָא אֲזִיל לִיָּה, וּבְעָא לְאַתְגָּרָא בְּהַדְּדָהּ, וְלֹא יִכִּיל. פְּתַח וְאָמַר (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֲמוּל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, וְכִי לֹא אֶתָּא שְׁלֵמָה אֶלָּא לְאוּלְפָּא מְלָה דָּא. אֵלוּ אָמַר (ס"א וְכִי מַה אֶתָּא שְׁלֵמָה מְלָכָא לְאַלְפָּא בְּמִלָּה דָּא וְתוּ אֵלוּ אָמַר) בְּעֲמָלוֹ שִׁיעֲמוּל יְאוּת, דְּהָא אֶשְׁתָּאֵר עֲמָל, דְּאִית בֵּיָּה יִתְרוֹן. אֶלָּא כִּיּוֹן דְּכִתִּיב בְּכָל עֲמָלוֹ, הָא כָּלְלָא

דְּכֹלָא, דְּלֹא אֲשַׁתָּאֵר כְּלוּם דְּאִית בֵּיה יִתְרוֹן.
 אֱלֹא, לָאו לְכָל אָדָם אֲמַר שְׁלֵמָה מְלָה דָא, אֱלֹא אָדָם
 אִית בְּעֵלְמָא, דְּאִיהוּ מִשְׁתַּדֵּל תְּדִיר בְּבִישׁ
 וְלֹא־אֲבִאֲשָׂא, וְלֹא אֲשַׁתַּדֵּל בְּטַב אֲפִילוּ רְגַעָא חֲדָא. וְעַל
 דָּא כְּתִיב עֲמָלוּ, וְלֹא כְּתִיב יִגִּיעוּ. עֲמָלוּ: כְּמָה דָּאֵת
 אֲמַר, (תהלים ז) יִשׁוּב עֲמָלוּ בְּרֵאשׁוּ. (במדבר כג) וְלֹא רָאָה עֲמָל
 בְּיִשְׂרָאֵל. יִגִּיעוּ: כְּמָה דָּאֵת אֲמַר (תהלים קכח) יִגִּיעַ כַּפִּיךָ פִּי
 תֹאכַל וְגו'. וְכְתִיב (בראשית לא) וְאֵת יִגִּיעַ כַּפִּי רָאָה אֱלֹהִים.
 אֲבַל עֲמָלוּ, כְּתִיב, (תהלים י) עֲמָל וְכַעַס. אֲשַׁתַּדְלוּתִיהּ הוּא
 תְּדִיר לְבִישׁ, וְעַל דָּא אִיהוּ תַחַת הַשָּׁמֶשׁ. בְּשַׁעְתָּא דְּהֵאִי
 אָדָם אֲשַׁתַּדֵּל בְּבִישׁ, עַל הָאִי כְּתִיב, (איוב יח) לֹא נִין לוֹ
 וְלֹא נֶכַד בְּעַמּוֹ וְגו', דְּהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי, דְּלֹא
 יַעֲבִיד תּוֹלְדִין, דְּאֵלְמָלֵא יַעֲבִיד תּוֹלְדִין, הָוָה מִטְּשֵׁטְשָׂא
 עֲלֵמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, מַה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוּ. וּמֵאֵן
 דְּלֹא יִשְׁתַּדֵּל לְמַעַבְד תּוֹלְדִין, אֲתַדְבֵּק בְּהֵאִי סִטְרָא דְּאָדָם
 בִּישָׂא וְעָאֵל תַּחֲת גְּדַפּוּי.

רוּת אֲמָרָה, (רות א) וּפְרִשְׁתָּ כְּנַפֶּיךָ עַל אִמְתֶּךָ, בְּגִין
 לְאִזְדוּגָא בְּהַדְיָה דְּצַדִּיקָא, לְמַעַבְד תּוֹלְדִין,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּרִישׁ גְּדַפּוּי עַל בַּר נֶשׁ, בְּגִין
 לְאַפְשָׂא בְּעֵלְמָא. לְמֵאֵן דְּלֹא בְּעִי לְמַעַבְד תּוֹלְדִין, בְּגַפּוּ
 יָבֵא, בְּגַפּוּ דְּהֵהוּא בִישׁ, דְּאִיהוּ אֲזִיל עֲרִירִי, כַּחוּיָא דָּא,

דְּאִזִּיל יַחֲדָאִי. בְּגַפּוּ יֵצֵא, (בְּמַה דְּאֵת אֲמַר הַשְּׁתָא) אֵיהּ
דְּלֵא אֲשֶׁתְּדֵל לְמַעַבְד תּוֹלְדִין, הָא אֲתָמַר כָּל מַה

דְּאֶצְטְרִיךְ. (ס"א תָא חֲזִי, דְּאֵית לְאַהֲדָרָא סָבָא, בְּמַלְיִן קְדָמָאִין)

רִיב דְּעַבְד קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אֲתָמַר, רִיב: דְּכְתִיב,
(מִיכָה ו') קוּם רִיב אֶת הַהָרִים. מֵאִי אֵיהּ. אֶלָּא, אֵינּוּן
טוֹרִין דְּלִתְתָא. אֲמַאי רִיב דָּא. בְּגִין דְּבָהּוּ תְּלִיא, כָּל
חוּבָא דְּעַבְדִּין יִשְׂרָאֵל, לְגַבֵּי אַבּוּהוֹן דְּבִשְׂמִיא. מֵאִי
טַעְמָא. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל הוּוּ יַדְעִין שְׁמוּשָׁא דְּכָל מְלֶאכִין
עֲלָאִין דְּבִשְׂמִיא, וְלֹא אַנְיִס לְהוּ, אֲפִילוּ שְׂמָא דְּחַד
מִנְיֵיהּ, וְכָל שְׁמוּשָׁא דְּלֵהוֹן.

וּבְתַרִּין סְטְרִין הוּי טַעְאן אַבְתְּרִייהּ. חַד, דְּהוּוּ יַדְעִין
לְאַמְשָׁכָא חֵילָא דְּלֵהוֹן, דְּכַכְבֵּיא וּמְזִלִי
בְּאַרְעָא. וְחַד, דְּהוּוּ יַדְעִי לְאוּמָאָה לוֹן, בְּכָל מַה
דְּאֶצְטְרִיכוּ. וְעַל דָּא בְּעָא קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד בְּהוּ
רִיב וְדִינָא. וְכִיּוֹן דְּבָהּוֹן לְהוּי רִיב וְדִינָא, כָּל שְׁלִשׁוּלָא
נֶפֶל דְּהָא לָא יְהוּי בֵּיה תּוֹעֲלֶתָא. וּבְגִין כֶּה, קוּם רִיב וְגו'.

וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךְ. (דף קי"ב ע"ב) מֵאֵן גְּבָעוֹת. אֵלִין
אֵינּוּן אֲמָהוֹת, (ק"ט ע"ב, קפ"ט ע"ב) דְּרַגִּין דְּאֶקְרוּן (תהלים מד)
בְּתוֹלוֹת אַחְרִיָּהּ וְגו', וּבְגִין כֶּה וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךְ.
דְּהָכִי הוּוּ עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאֲשֶׁתְּפּוּ בְּדַרְגִּין תְּתַאִין.
תָא חֲזִי, דְּאֵית לְאַהֲדָרָא סָבָא, בְּמַלְיִן קְדָמָאִין, דְּהָכִי הוּוּ

עבדי ישראל, עד דאשתתפו בדרגין תתאין ירך דקא
 אמרן, סגי אתקיפו לון ישראל, בההוא ירך. מרדכי הוה
 אחמי לההוא רשע דהמן ההוא ירך דיליה, ועל דא הוה
 רגיו, מלה דאתחוי ליה, ואיהו ארגיו ליה בהדיה. חמו
 חברייא, מה כתיב, (בראשית כז) ותקח רבקה את בגדי עשו
 בנה הגדל החמדת וגו'. באלין לבושין דיליה, גזל
 דיליה, ואפיק ליה מכל ברפאן דיליה, ומבכרותא.

ובגין כן, עילה דקא אשפחו רתיכין דיליה, לרבנן,
 איהו דחופיא דלהון דלמאני דרבנן תדיר. (ק"א)

לירכין דלהון. ולמאני דלהון. ואלין תרין מלין דסטור
 אחרא הו, וכל דא בגין דגזלו לון מניה. לית להו עילה
 אלא לרבנן. ובגין כן, הני מאני דרבנן דקא בלו
 מחופיא דלהון איהו, והני ברכי דשלהי, מנייהו הוא
 ודאי. ומדלהון הו, ומנהון נטלי עילה, וממה דהו
 מנייהו. בעאן לרבנן, דאינון כללא דההוא יושב
 אהלים, ועל דא לית עילה בלא עילה, ועל דא לית
 מלה, בלא דינא, וכל מלה תב לאתריה.

שלמה אמר, (קהלת ד) ושבתני אני ואראה את כל
 העשוקים אשר נעשים תחת השמש והנה
 דמעתי העשוקים ואין להם מנחם ומיד עושקיהם כח

וְאִין לָהֶם מִנְחָם. הָאִי קָרָא אַרְמִיזְנָא בֵּיהּ, (ק"י"א ע"ב)
 וְאֶתְמַר. אֲבָל שִׁבְתֵּי אֲנִי, וְכִי מֵאֵן אֶתְר תָּב שְׁלֵמָה. אִי
 נִימָא, לְבַתֵּר דְּאֶמַר מְלָה דָּא, תָּב כְּמִלְקַדְמִין, וְאֶמַר מְלָה
 אַחֲרָא, יְאוּת אֲבָל שִׁבְתֵּי וְאַרְאָה (ויקרא רל"ג ע"א).

תַּמְן תְּנִינֵן, בְּכָל יוֹמָא הָוּה אֲקִדִים שְׁלֵמָה בְּצַפְרָא, וְהָוִי
 שְׁוִי אֲנַפּוּי לְסִטְר מְזֻרְחָ, וְחָמִי מַה דְּחָמִי, וְלְבַתֵּר תָּב
 לְסִטְר דְּרוּם, וְחָמִי מַה דְּחָמִי וְהֶדְר תָּב לְסִטְר צְפוּן,
 וְקָאִים תַּמְן. מְאִיךְ עֵינױ וְזָקִיף רִישִׁיָּה.

בְּהָאִי שְׁעֵתָא, הָא עֲמוּדָא דְּאֶשָּׁא וְעֲמוּדָא דְּעֵנְנָא, הָוּ
 אֶתְיִין, וְעַל תְּהוּא עֲמוּדָא דְּעֵנְנָא, הָוּה אֶתִי
 נְשָׂרָא חֲדָא. וְתְהוּא נְשָׂרָא הוּא רַבְרַבָּא וְתַקִּיָּה, וְכֵן הָוּה
 אֶתִי, גְּדַפָּא יְמִינָא, עַל גְּבִי עֲמוּדָא דְּאֶשָּׁא, וְגוּפָא
 וְגְדַפָּא שְׂמַאלָא, עַל גְּבִי עֲמוּדָא דְּעֵנְנָא. וְתְהוּא נְשָׂרָא
 הָוִי מִיִּיתֵי תְרִין טְרַפִּין בְּפּוּמְהָא, אֶתָּא עֲמוּדָא דְּעֵנְנָא,
 וְעֲמוּדָא דְּאֶשָּׁא, וְתְהוּא נְשָׂרָא עַלִּיָּהּ, וְסַגְדִּין לְקַמִּיָּה
 דְּשְׁלֵמָה מְלָכָא.

אֶתָּא נְשָׂרָא, וּמְאִיךְ לְקַמִּיָּה, וְיִהִיב לִיָּה אֵינּוֹן טְרַפִּין,
 נְטִיל לּוֹן שְׁלֵמָה מְלָכָא, וְתְהוּ מְרִיחַ בְּהוּ, וְתְהוּ יַדַּע
 בְּהוֹן סִימֹן, וְאֶמַר דָּא אֵיְהוּ דְּנוּפֵל, וְדָא אֵיְהוּ דְּגִלּוּי
 עֵינַיִם. בְּשַׁעֲתָא דְּתְרִין טְרַפִּין הָוּ, הָוּה יַדַּע דְּתְרוּוּיָּהּ,
 נוּפֵל וְגִלּוּי עֵינַיִם בְּעָאן לְאוּדְעָא לִיָּה מְלִין. (בלק ר"ח ע"א)

מִזֶּה עֲבִיד, חֲתִים כְּרִסְיִיה בְּגוֹשְׁפִנְקָא, דִּהְוָה חֲקִיק בֵּיה
 שְׁמָא קְדִישָׁא. וְאִיהוּ נְטִיל עֲזֻקָּא דְחֲקִיק עֲלֵיה שְׁמָא
 קְדִישָׁא, וְסָלִיק לְאַגְרָא, וְרָכִיב עַל הַהוּא נִשְׂרָא, וְאֲזִיל
 לֵיה. וְהַהוּא נִשְׂרָא, הוּוּ מִסְתַּלֵּק, לְרוּם עֲנַנִּין, וּבְכָל אֲתַר
 דְּאִיהוּ עֵבֶר, הוּוּ אֲתַחֲשֵׁף נְהוֹרָא. חֲפִימֵי דִּהּוּוּ בְּהַהוּא
 אֲתַר דְּאֲתַחֲשֵׁף נְהוֹרָא, הוּוּ יַדְעֵי, וְהוּוּ אֲמַרֵי, שְׁלֹמָה
 מִלְכָּא הָא אֲזִיל, וְאֲעֵבֶר הַכָּא, וְלֹא יַדְעֵי לְאֵן אֲתַר הוּוּ
 אֲזִיל. טַפְשִׁין דִּהּוּוּ תַמָּן, הוּוּ אֲמַרֵי, עֲנַנִּין הוּוּ אֵינּוֹן,
 דְּקָא אֲזִילֵי וְחֲשִׁיף עֲלֵמָא.

גְּבַה נִשְׂרָא בְּהִדְיָה, וּפְרַח אַרְבַּע מָאָה פְּרָסִין, עַד דְּמָטָא
 לְטוּרֵי חֲשׁוּף. וְתַמָּן אִיהוּ תְרַמוּד בְּמַדְבָּר בְּהָרִים,
 וְאִיהוּ נְחִית תַּמָּן. זְקִיף רִישִׁיה, וְחֲמֵי טוּרָא חֲשׁוּף, וְהוּוּ
 יַדְעֵי תַמָּן כֹּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ. וְהוּוּ יַדְעֵי דְתַמָּן יַעוּל. הוּוּ
 רָכִיב עַל נִשְׂרָא כְּמִלְקָדְמִין, וְטָאס וְעָאל לְגוֹ טוּרִין, עַד
 הַהוּא אֲתַר דְּזִיתָא תַמָּן, קָרָא בְּחִילָא וְאָמַר, (ישעיה כו) יי'
 רָמָה יִדְךָ בִּל יַחֲזִיוִן וְגו'.

עָאל תַמָּן, עַד דְּקָרִיב לְהַהוּא אֲתַר, שְׁוֵי עֲזֻקָּא קְמִיִּיהוּ,
 וְקָרִיב, וְתַמָּן הוּוּ יַדְעֵי כֹּל מַה דְּבַעֵי מְאִינּוֹן חֲכָמְתָן
 נוֹכְרָאִין, דְּבַעֵי לְמַנְדַּע. פִּיּוֹן דִּהּוּוּ אֲמַרִין לֵיה כֹּל מַה
 דְּבַעֵי, כְּדִין הוּוּ רָכִיב עַל הַהוּא (דף קי"ג ע"א) נִשְׂרָא, וְתַב
 לְאֲתַרִּיה. פִּיּוֹן דִּהּוּוּ יִתִּיב עַל כּוֹרְסִיִּיה, אֲתִיִּשֵׁב בְּדַעְתִּיה

וְהוּא מְמַלֵּל בְּדַעְתִּיהָ מְלִין דְּחֻכְמָתָא יְקִירָא. בְּהֵיא
 שְׁעָתָא הָוה אָמַר, וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאֶרְאֶה, שִׁבְתִּי וְדַאי
 מֵהֵוּא אֶרְחָא, שִׁבְתִּי מֵהֵיא חֻכְמָתָא, וְאֶתִּישְׁבֵת בְּלִבְאִי
 וּבְדַעְתָּאִי. וְכִדִּין וְאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים. וְכִי זַעִירִין
 אֵינּוּן בְּעֵלְמָא דַּאִיהוּ אָמַר אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים

(נ"א סלקא דעָתָר דְּכָל עֲשִׂיקוּן דְּהוּוּ בְּעֵלְמָא, הָדָה חֲמִי שְׁלֵמָה מִלְפָּא.) אָלָא, מַאי
 עֲשׂוּקִים אֵלִין דְּהוּא אָמַר. אֵינּוּן יְנוּקִין דְּמֵתִין
 בְּתוּקָפָא דְּאַמְהוּן, דְּקָא עֲשׂוּקִים מִכְּמָה סְטְרִין, עֲשׂוּקִים
 בְּאַתָּר עֲלָאָה דְּלְעֵילָא, וְעֲשׂוּקִים לְתַתָּא. וְהָא חֲבַרְיָא
 אֶתְעָרוּ, וְהָכִי הוּא, אֲבָל סִגְיָאִין אֵינּוּן. קוּם סְבָא, אֶתְעַר
 בְּחֵילָךְ. סְבָא אֵימָא מִילָךְ, דְּדוּדַאי בְּלֵא דְּחֵילוּ תֵימָא.
 לִית עֲשׂוּק כְּאֵינּוּן עֲשׂוּקִים, דְּהוּוה אִיהוּ עֲשִׂיק
 בְּקֻדְמִיתָא, אוּ מִתְלַתָּא לְאַחְרָא, כְּמָה דְּכְתִיב,
 פּוֹקֵד עֶזְרָא אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְעַל בְּנֵי בְנֵים עַל
 שְׁלִשִׁים וְעַל רְבַעִים.

הֵיךְ הָוה עֲשִׂיק. שְׁלֵמָה מְלָפָא צוּוח וְאָמַר (מִשְׁלִי כַח) אָדָם
 עֲשׂוּק בְּדָם נְפֶשׁ עַד בּוֹר יְנוּס אֶל יְתֻמְכוּ בּוּ. פִּיּוֹן
 דְּהוּא עֲשׂוּק, בְּדָם נְפֶשׁ, הוּא, אוּ בְּנוּ, אוּ בֶן בְּנוּ, יְהוּן
 עֲשׂוּקִין בְּטִיקְלָא, דְּכְתִיב עַד בּוֹר יְנוּס אֶל יְתֻמְכוּ בּוּ. עַד
 הֵוּא בּוֹר רַק יְנוּס מֵאַתָּר קְדִישָׁא, וְאֶל יְתֻמְכוּ בּוּ בְּהֵאִי
 עֵלְמָא. פִּיּוֹן דַּאִיהוּ עֲשׂוּק בְּדָם נְפֶשׁ, אִיהוּ, אוּ זְרַעִיָה,
 לְהוּו עֲשׂוּקִים מֵהֵוּא סְטְרָא אַחְרָא.

אִית עֲשׂוּק, מִשָּׂאָר עֲשׂוּקִים, כְּמָה דְאֵת אָמַר (ויקרא ט) לֹא
 תַעֲשׂוּק אֶת רֵעֵךְ. אִיהוּ עֵבֶר וְעֵשֶׂק, אִיהוּ עֲשׂוּק
 בְּבִנוּי, מִהֵהוּא סִטְרָא אַחֲרָא. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר, אֶת כָּל
 הָעֲשׂוּקִים. אָמַר שְׁלֵמָה, קְאִימְנָא בְּכָל אֵינּוֹן עֲשׂוּקִים,
 בְּכָל סִטְרֵין דְעֵשֶׂק.

וְאִמְאֵי אֵינּוֹן עֲשׂוּקִים. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמֶשׁ. אֲשֶׁר
 נַעֲשׂוּ, אֲשֶׁר גָּרוּ מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.
 אֵי עֲשִׂיָּה אִיהִי לְשַׁבְחָא, לָאו עֲשִׂיָּה דְלֵהוֹן אֶלָּא לְעִילָא
 מִן שְׁמַשָּׁא.

אֲבָל וְדֵאֵי נַעֲשׂוּ. הֵיךְ נַעֲשׂוּ. אֶלָּא כִּיּוֹן דְעֲשׂוּקִים
 מְרוּחִיהוֹן תַּמָּן, אִמְאֵי אֲתִיִּין לְהֵאֵי עֲלֵמָא. אֶלָּא
 רוּחִין וְדֵאֵי נַעֲשׂוּ, אֲתַעֲבִידוּ בְרוּחִין וּבְגוּפָא בְּהֵאֵי
 עֲלֵמָא, כִּיּוֹן דְאֲשַׁתְּכַלֵּל גּוּפָא דְלֵהוֹן, וְאֲתַעֲבִיד הֵהוּא
 רוּחָא בְּגוּפָא זָךְ וְנָקִי בְּלֹא לְכַלּוּכָא דְחוּבִין, בְּהֵאֵי
 עֲלֵמָא, כְּדִין אֲתַעֲשֶׂק גּוּפָא, כְּמָה דְאֲתַעֲשֶׂק רוּחָא. וְהֵאֵי
 אִיהוּ גּוּפָא, דְאֲתַהֲנִי בֵיהּ יִתִיר מִכְּלָא. וְעֲשׂוּקִין אַחֲרָנִין
 אִית, בְּכֵמָה זֵינִין מְרוּחִין תַּמָּן, וְלֹא נַעֲשׂוּ בְּגוּפִין. אֲבָל
 אֵלִין, אֵינּוֹן עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

אִית אַחֲרָנִין, אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְאֲטָרְחוּ בְּנֵי נֶשָׂא לְמֵאֲרִיהוֹן.
 וּמֵאֵן אִיהוּ. מֵאֵן דְעֵשֶׂק אֲתַתָּא דְחִבְרִיהּ בְּטַמִּירוּ,
 אוּ בְּאֲתַגְלִיָּיא. וְהֵהוּא וְלֵדָא דְאֲתִילִיד מִנִּיָּהוּ, עֲשׂוּק

אִיהוּ, בְּלֹא רְעוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן, וְלֹא יָדַע בְּעִלָּה דְאִתְתָּא,
 אִינּוֹן עוֹבְדִין עֲשׂוּקִין אִינּוֹן, וְאִטְרַחוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַעַבְד לֹון גּוּפָא, וְלִצְיִירָא לֹון צוּרָה, אֵלִין עֲשׂוּקִים
 אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וְדַאי גּוּפִין דְלֵהוֹן, עַל פְּרַחָא.
 בְּגִין כֶּהָ, שְׁלֵמָה מְלָכָא אָמַר, (קהלת ד) וְאֶרְאָה אֶת כָּל
 הָעֲשׂוּקִים, בְּכָל זֵינֵי עֲשׂוּקִים קְאִימְנָא, אִינּוֹן אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ
 וְאִתְעַבְּדוּ בַעֲשִׂיָּה.

כְּמָה דְהָנִי (דְּבַר אַחַר אִיהוּ בְּעִרְלָה, אִינּוֹן רַבִּי וְעַבִּיד וְלִבְתָּר עֲשָׁקִין לִיָּה מִינָה דְכִי)
 אִינּוֹן עֲשׂוּקִין, דְּכִבֵּר נַעֲשׂוּ בְּעִרְלָה רַבִּי וְנָטִיל
 וְגַדִּיל גּוּפָא, וְעַבִּיד לִיָּה, וְלִבְתָּר עֲשָׁקִין לֹון מְנִיָּה,
 וְנָטִיל לֹון, הָרִי עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְעַל כֹּלָּא קָאִים
 שְׁלֵמָה מְלָכָא וְאָמַר, קְאִימְנָא עַל כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר
 נַעֲשׂוּ.

וְהֵינָה דְמַעַת הָעֲשָׁקִים, כֹּלָּא אוֹשְׁדִין דְמַעִין, עִם טַעֲנָה
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָנִי אוֹשְׁדִין דְמַעִין, דְּהָא
 עִרְלָה רַבִּי לֹון, וְגַדִּיל לֹון, עַד י"ג שְׁנִין, וְלִבְתָּר עֲשָׁקִין
 לֹון מְעִרְלָה, וְנָטִיל לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא לָךְ
 עֲשׂוּקִין אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ כְּבָר.

עַבְרָ עֲבִירָה קְטָלִין לִיָּה. לֹון אִית טַעֲנָה, וְזַמִּינִין לוֹמַר,
 מֵאֲרִי דְעֶלְמָא, תִּינּוֹק בַּר יוֹמִיָּה דְחָב, דִּינִינִין לִיָּה
 דִּינָא. אֲנָא בַּר יוֹמִיָּה הוִינָא, דְּהָא (צ"ח ע"ב) מֵתָהוּא יוֹמָא

קָרִי לִיִּה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בֶּן, דְּכֹתִיב (תהלים ב) יִי אָמַר
 אֱלֹהֵי בְנֵי אֲתָה אֲנִי (דף ק"ג ע"ב) הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ, מֵאֲרִיֶה
 דְּעֶלְמָא, יִלִּיד בַּר יוֹמָא, דִּינָא עֲבָדִין לִיִּה, הָרִי דְמַעַת
 אֵינּוֹן הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם.

וְאִית עֲשׂוּק אַחַר, הֵהוּא עֲשׂוּק דְאֶקְרִי מִמְזוֹר, פֶּד נֶפֶק
 מֵעֶלְמָא, מִיד מִפְּרִישִׁין לִיִּה מְקַהֲלָתָא דְעֶמָא
 קְדִישָׁא. הֵהוּא מִמְזוֹר, עֲנִיא מִסְכְּנָא, אוֹשִׁיד דְמַעִין קָמִי
 קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַטְעִין קָמִיִּה, מֵאֲרִיֶה דְעֶלְמָא, אִי
 אֲבַהֲתִי חָאבוּ, אֲנָא מַה חוֹבָא עֲבִידְנָא, הָא עוֹבְדָאִי,
 מִתְתַּקְּנוֹן לְקַמְוֶה הוּו, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם
 מְנַחֵם. וְכֹן לְכָל אֵינּוֹן עֲשׂוּקִים, אִית לוֹן טַעְנָה קָמִי
 קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיַמְהֵהִיא טַעְנָה לִית לוֹן מְנַחֵם, וְלִית
 דִּיתִיב מְלָה עַל לְבַהוֹן.

וְיַמְה דְאָמַר (את כל העשוקים) וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, אֱלִין
 אֵינּוֹן דִּמְתִין בְּתוּקְפָא דְאַמְהוֹן, אֱלִין עֲבָדִין
 לְאוֹשְׁדָא דְמַעִין, לְכָל בְּנֵי עֶלְמָא, בְּגִין דְלִית דְמַעִין
 דְנַפְקִי מִלְבָּא, כְּהֵנִי דְמַעִין, דְכָל בְּנֵי עֶלְמָא תּוּוּהִין
 וְאַמְרִין, דִּינִין דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא קְשׁוּט אֵינּוֹן, וְעַל
 אֲרַח קְשׁוּט אֲזִלִּי. הֵנִי מִסְכְּנֵי יְנוּקֵי דְלָא חָאבוּ, אֲמַאי
 מִיתוּ. אֵן דִּינָא דְקְשׁוּט, דְעֲבִיד מְאֲרִי עֶלְמָא. אִי בְחוּבֵי
 אֲבַהֲתְהוֹן אֲסַתְלָקִי מֵעֶלְמָא, אֲמַאי. וְדַאי אִין לָהֶם מְנַחֵם.

תו, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, הֵהוּא דְמַעָּה דְלִהוֹן בְּהֵהוּא
עֲלָמָא, דְקָא מְגִינִין עַל חַיָּיא. דְתַנֵּן אֶתְר אֵית
מִתְתַּקְנָא לֹון בְּהֵהוּא עֲלָמָא, דְאֶפִּילוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לָא
יִכְלִין לְקַיֵּימָא תַמָּן, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רַחֲמִים לֹון,
וְאֶתְדַבֵּק בְּהוּ, וְאֶתְקִין בְּהוּ, (צ"ו ע"ב) מְתִיבְתָא עֲלָאָה
דִּילִיָּה. וְעַלִּיָּהּ כְּתִיב, (תהלים ח) מִפִּי עוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים יִסְדֹּתָ
עוֹ. וּמֵאֵי תוֹעֲלֹתָא עֲבַדִּין תַמָּן, וְאֵמֵאֵי סִלְקִין תַמָּן.
דְכְתִיב, (תהלים ח) לְמַעַן צוֹרְרִיךְ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתַּנְקָם.
וְכֵן אֵית אֶתְר אַחְרָא לְבַעֲלֵי תִיּוֹבְתָא. (תחזור לעיל דף ק"ו תנינן לית

(מלה)

תַּנִּינָן, עֲשֶׂרָה דְבָרִים אֶתְבְּרִיאוּ בְּעָרְב שַׁבַּת כּו'. הַכְּתָב
וְהַמְּכָתָב וְהַלּוּחֹת. דְכְתִיב וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
הַמָּה וְהַמְּכָתָב מְכָתָב אֱלֹהִים הוּא. מֵאֵי אִירֵא מְדַהְכִי
דְעָרְב שַׁבַּת הוּה, וְדִילְמָא אֶלְף שְׁנִין לְבַתֵּר, אוּ בְשַׁעְתָּא
דְקַיֵּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי. אֶלָּא, וְדֵאֵי הַכִּי הוּא
דְבַעֲרָב שַׁבַּת הוּה. תָּא חֲזִי, בְּכָל עוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית, לָא
אֶתְמַר שֵׁם מֵלָא, אֶלָּא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים, בְּכָל מָה
דְאֶתְבְּרִי. וְכִלְהוּ שֵׁם אֱלֹהִים, עַד דְכָל עוֹבְדָא אֲשַׁתְּכָלֵל
בְּעָרְב שַׁבַּת. מְדַאֲשַׁתְּכָלְלוּ כָּל עוֹבְדָא, אֶקְרִי יי' אֱלֹהִים,
שֵׁם מֵלָא.

וְאֶף עַל גַּב דְּבִשְׁם אֱלֹהִים אֶתְבְּרִי כְּלָא, לָא אֲשַׁתְּכָלֵל

בַּעֲשִׂיָּהּ, כָּל מֵה דְאִתְבְּרִי, עַד עָרַב שַׁבַּת. בְּהֵיִא שַׁעְתָּא
 אֲשַׁתְּכַלֵּל כֹּלָא בַּעֲשִׂיָּהּ, דְּכְתִיב, (בראשית ב) מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר
 עָשָׂה. מִכָּל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וְקִיַּימָא בְּמַעֲשָׂה. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, כִּד אֲשַׁתְּכַלֵּל עַלְמָא,
 בְּשֵׁם אֱלֹהִים בְּמַעֲשָׂה, וְלֹא לְבַתֵּר, דְּכְתִיב יי' אֱלֹהִים
 וּבְדָא אֲשַׁתְּכַלֵּל עַלְמָא, וְקִיַּימָא עַל קִיּוּמִיָּהּ.

תָּא חֲזִי, בְּהֵיִא שַׁעְתָּא דְּתַבְּר מֹשֶׁה הַלּוּחֹת, דְּכְתִיב,
 (שמות לב) וַיִּשְׁבֵּר אוֹתָם תַּחַת הַהָר. צָף אוּקְיַינּוּס
 מֵאַתְרִיָּהּ, וְסָלִיק לְשַׁטְפָּא עַלְמָא. חָמָא מֹשֶׁה דְּאוּקְיַינּוּס
 סָלִיק לְגַבֵּיָּהּ, וְהוּוּ בְּעֵי לְשַׁטְפָּא עַלְמָא, מִיַּד וַיִּקַּח אֶת
 הָעֵגֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף אוֹתוֹ בָּאֵשׁ וְגו', וַיִּזֶר עַל פְּנֵי
 הַמַּיִם. קָם מֹשֶׁה עַל מֵי אוּקְיַינּוּס וְאָמַר, מֵיָּא מֵיָּא מָה
 אֲתוּן בְּעָאן. אָמְרוּ וְכִי אֲתַקְיָים עַלְמָא אֶלָּא בְּאוּרִיָּתָא
 דְּלוּחֹת, וְעַל אוּרִיָּתָא דְּשָׁקְרוּ בְּהַ יִּשְׂרָאֵל (ד"א וְעַבְדוּ עֵגְלָא

דְּדַהְבָּא, אֲנִן בְּעָאן לְשַׁטְפָּא עַלְמָא.)

מִיַּד אָמַר לוֹן, הָא כָּל מֵה דְּעַבְדוּ בְּחוּבָא דְּעֵגְלָא, הָא
 מְסִיר לְכוּן, וְלֹא דֵי כָּל אֵינּוּן אֶלְפִין דְּנַפְלוּ מִנֵּיָּהּ,
 מִיַּד וַיִּזֶר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. לָא הוּוּ מִשְׁתַּכְּכֵי מֵיָּא, עַד
 דְּנָטִיל מֵיָּא מִנֵּיָּהּ וְאֲשָׁקֵי לוֹן, מִיַּד אֲשַׁתְּקַע אוּקְיַינּוּס
 בְּאַתְרִיָּהּ.

דְּהָא בְּהֵיִא מְדַבֵּר לָא הוּוּ מֵיָּא, דְּכְתִיב, (במדבר כ) לֹא

מְקוֹם זָרַע וְגו'. וּמִים אֵין לְשִׁתּוֹת. וְאִי תִימָא, לְבִירָא
 דְּמָרִים אַרְמֵי לִיה. חֶס וְשָׁלוֹם, דְּתַמְן שְׂדֵי מֹשֶׁה דְּכָרְנָא
 בִּישָׂא דָּא לְמִשְׁתֵּי לְבַתֵּר. וְתוּ, דְּעַד כָּאן לָא הָוּה לְהוּ
 בִּירָא, עַד דְּאָתוּ לְמַדְבַּר מִתְנַה, דְּכְתִיב, (במדבר כא) בִּירָא
 חֲפְרוּהָ שָׂרִים וְגו'. וּמִמְדְּבַר מִתְנַה. מִתְמָן יִרְתּוּ בִּירָא.
 כְּתִיב הֲכֹא עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְכְתִיב הָתָם (בראשית א) עַל פְּנֵי
 תְּהוֹם.

חֲרוֹת עַל הַלְּחַת, מֵאֵי חֲרוֹת עַל הַלְּחַת. הָכִי אוּקְמוּהָ,
 חֲרוֹת מִמְלֶאךָ הַמּוֹת, חֲרוֹת מִשְׁעֲבוּד מְלַכְוִיּוֹת,
 (דף קי"ד ע"א) חֲרוֹת מִכְּלָא, הָכִי הוּא. וּמֵאֵי חֲרוֹת. גּוּשְׁפִּנְקָא
 דְּעֵלְמָא דְּאָתֵי, דְּבִיָּה הָוּה חֲרוֹת, בְּכָל מִינֵי חֲרוֹת.
 וְאַלְמֶלֶא לָא אַתְּבְּרוּ, כָּל מַה דְּאָתָא לְעֵלְמָא לְבַתֵּר, לָא
 אָתָא, וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל דִּיּוּקְנָא דְּמִלְּאָכִין עֲלָאִין דְּלְעִילָא.
 וְעַל דָּא אַכְרִיז קָרָא וְאָמַר, וְהַלּוּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְגו',
 לָא תִימָא דְּלְבַתֵּר דְּעֵלְמָא אֲשַׁתְּכַלֵּל, וְאַדְפַּר שֵׁם מֶלֶא
 הוּוּ, אֱלָא בְּשַׁעֲתָא דְּאֲשַׁתְּכַלֵּל בְּשֵׁם אֱלֹהִים, עַד לָא
 יִיעוּל שַׁבַּת.

הַמָּה, מֵאֵי הַמָּה. הַפּוּךְ מַה"ה הוּוּ. מִתְרִין סְטְרִין הוּוּ.
 חֲדָא בְּעוּבְדָא, וְחֲדָא דְּחֲרוֹת לְעִילָא, רְשִׁים
 לְעִילָא לְנִטְרָא לְכָלָא. וְעַל דָּא הַמ"ה. וְהַמְכָּתֵב מְכָתֵב
 אֱלֹהִים הוּא, אֲשָׂא אוּכְמָא עַל גְּבִי אֲשָׂא חוּרָא. מְכָתֵב

אַלְהִים הוּא, הֵינּוּ דְכֹתִיב, (במדבר יח) וְעַבְד הַלְוִי הוּא.
 חָרוֹת כְּמָה דְאִתְמַר, דְּהָא יוּבֵל קָרִי חָרוֹת, וְעַבִּיד חִירוֹת
 לְכָל עַלְמִין.

עַד כָּאן חֲבַרְיָא. מִכָּאן וְהִלָּא תַנְדְּעוֹן, דְּהָא סִטְרָא
 בִּישָׂא, לָא שְׁלֵטָא עַלְיֵיכוּ וְאִנָּא יִיבָא סָבָא,
 קְאִימָנָא קְמִיִּכוּ, לְאִתְעָרָא מְלִין אֲלִין, קָמוּ אִינוּן, כְּמָאן
 דְּאִתְעָר מְשִׁינְתִּיה, וְאִשְׁתַּחֲוִי קָמִיה, וְלָא הוּוּ יְכַלִּין
 לְמַלְלָא. לְבַתָּר שַׁעְתָּא בְּכוּ.

פִּתְח רַבִּי חֵיָא וְאָמַר, (שיר השירים ח) שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לְבָבְךָ
 כַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ וְגו', שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, בְּשַׁעְתָּא
 דְּאִתְדַבְּקָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּבַעֲלָהּ, אִיהִי אִמְרַת שִׁימְנֵי
 כַחוֹתֶם, (ויחי רמ"ד ע"ב) אֲרַחָא דַחוֹתֶם, כִּיּוֹן דְּאִתְדַבְּק בְּהֵוּא
 אֲתָר דְּאִתְדַבְּק שְׁבִיק בֵּיה כָּל דִּיּוֹקְנִיה, אֲפָּה עַל גַּב דְּהֵוּא
 חוֹתֶם אֲזִיל הֵכָא וְהֵכָא, וְלָא קִיִּמָּא תַמָּן, וְהָא אִתְעַבְר
 מִנִּיה, כָּל דִּיּוֹקְנִיה שְׁבִיק תַמָּן, וְתַמָּן קִיִּמָּא. אוּף הָכִי
 אִמְרַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְּאִתְדַבְּקָא בָּךְ, כָּל דִּיּוֹקְנֵי
 לִיהוּי חֲקִיק בָּךְ, דְּאֲפָּה עַל גַּב דְּאִיזִיל הֵכָא אוּ הֵכָא,
 תְּשַׁכַּח דִּיּוֹקְנֵי חֲקִיק בָּךְ, וְתַדְּכָר לִי.

וְכַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ, כְּמָה דְכֹתִיב, (שיר השירים ב) שְׁמְאֵלוּ
 תַחַת לְרֵאשֵׁי וַיְמִינוּ תַחַבְּקֵנִי, אוּף הָכִי, תֵּהֵא
 דִּיּוֹקְנֵי חֲקִיק תַמָּן. וּבְכֵן אֵהָא בָּךְ מִתְדַבְּקָא לְעַלְמִין, וְלָא

אֲתַנְשִׂי מִינְךָ. כִּי עֲזָה כַּמּוֹת אֲהַבָּה, תִּקְיָפָא כַּמּוֹת אֲהַבָּה,
בְּתוֹקְפָא תִקְיָה, כִּהְהוּא אֲתֵר דְּשִׂרְיָא בֵּיה מוֹתָא. אֲהַבָּה,
הֵהוּא אֲתֵר דְּאִקְרִי אֲהַבַת עוֹלָם.

קָשָׁה כְּשֹׂאֹל קִנְיָה, אוּף הָכִי, דְּהָא אֵלִין שְׂמַהֲנָן, מִהְהוּא
סְטָרָא אֵינּוּן. רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ, מֵאֵן אֵינּוּן רְשָׁפִי
אֵלִין. אֵינּוּן אֲבַנִּין וּמְרַגְלָן טְבָאֵן, דְּאֲתִילִידוּ מִהְהוּא אֵשׁ.
שְׁלֵהַבַת יְהִי. מִהְהוּא שְׁלֵהוּבָא, דְּנִפְקָא מִעֲלָמָא עֲלָאָה,
וְאֲתֵאֲחָדָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְמַהוּי כְּלָא חַד יְחוּדָא, וְאֲנָן,
הָא אֲהַבָּה וְרְשָׁפִין דְּשְׁלֵהוּבָא דְּלִבָּא אֲבַתְרָה, יְהִי רַעוּא,
דְּדִיוֹקְנָא דִּילָן, תְּהֵא חֲקוּקָה בְּלִבָּהּ, כְּמָה דְּדִיוֹקְנָא דִּילָךְ
חֲקוּקָא בְּלִבָּן. נִשְׁק לֹון, וּבְרִיךְ לֹון וְאֲזַלוּ.

כַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְרַבֵּי שְׂמַעוֹן, וְסַחוּ לֵיה כָּל מַה דְּאִירַע
לֹון, חֲדֵי וְתוּוּהָ, אָמַר, זַכָּאִין אֲתוּן דְּזַכִּיתוּן לְכָל
הָאֵי, וּמַה הָוִיתוּן בְּהַדֵּי אֲרִיָּא עֲלָאָה, גִּיבַר תִּקְיָה, דְּלָא
הוּו כְּמָה גִּיבְרִין לְגַבֵּיָּה כְּלוּם, וְלָא יִדְעַתוּן לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא
לֵיה מִיד. תּוּוּהֲנָא, אֵיךְ אֲשַׁתְּזַבְּתוּן מִעוֹנָשָׁא דִּילֵיהָ, אֲלָא
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעָא לְשׁוּבָא לְכוּן, קָרָא עָלֵייהוּ, (משלי
ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוּן הַיּוֹם.
(משלי ד) בְּלִכְתָּךְ לֹא יִצַר צַעְדְּךָ וְאִם תִּרוּץ לֹא תִכָּשֶׁל. (ישעיה
ט) וְעַמְךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֲרֶץ נִצַר מִטְעֵי

מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאָר. (ע"כ מן רב ייבא סבא).

רעיא מהימנא

(מ) כִּי יִנְצוּ אַנְשִׁים. אֲלֵיךְ, מִיכָאֵל וְס"מ. וְנִגְפוּ אִשָּׁה הָרָה,
 דָּא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. וַיֵּצְאוּ יְלָדֶיהָ, בְּגָלוּתָא. עָנוּשׁ
 יַעֲנֹשׁ, דָּא ס"מ, כַּאֲשֶׁר יֵשִׁית עֲלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה, דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פְּקוּדָא (מא) בְּתַר דָּא, לְהַשִּׁיב אֲבָדָה. וְאַבְתְּרִיה לְהַשִּׁיב
 הַגּוֹזֵל. אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עָתִיד לְאַהֲדָרָא לָךְ, אֲבָדָה דְאַבְדַּת בְּגִין עֲרַב רַב,
 וְדָא כְּלָה דִּילָךְ, דְּבוֹזְמָנָא דְעָבְדוּ עֲרַב רַב ית עֲגָלָא,
 נִפְקַת כְּלָה דִּילָךְ, הֵדָּא הוּא דְכֻתִּיב, (שמות לב) וַיִּשְׁלַח מִיַּדוֹ
 אֶת הַלַּחַת.

וְאַתְמַר בְּךָ לָךְ רַד, הָתָם קָא רְמִיז נְחִיתוּ דִּילָךְ, בְּגָלוּתָא
 רְבִיעָאָה, לָךְ: (דף קי"ד ע"ב) כְּגוֹן (בראשית יב) לָךְ לָךְ
 מֵאַרְצֶךָ וְגו'. הַכָּא שׁ, (איוב לג) הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל אֵל
 פְּעָמִים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר. הַכָּא קָא רְמִיז לָךְ, לָךְ ג' זְמַנִּין
 בְּגָלוּתָא. רְבִיעָאָה רַד, בְּגִין בַּת יַחֲדָה, כְּלָה
 דִּילָךְ, דְּנִפְלָה. הֵדָּא הוּא דְכֻתִּיב, (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף
 קוּם. וּמִיַּד דְאַנְתְּ נְחִית בְּגִינִיהָ, תִּקוּם עֲלֶיךָ וְהָאִי (איהו השבת
 אֲבָדָה, וְהָאִי אֲוֹרִיתָא דְאַתְגְּלִיא עַל יַדְךָ הָאִי) אִיהוּ הַשְּׁבֵת אֲבָדָה דִּילָךְ,
 דְלָאוּ לְמַגְנָא אֲתַגְּלִיא לָךְ אֲוֹרִיתָא, יִתִּיר מִכָּל יִשְׂרָאֵל,
 וְאַסְתַּלְקַת לְגַבְךָ, כְּמִיָּא דְבָאָר דְאַסְתַּלְקוּ לְגַבְךָ, וְלֹא

לְאַבְהָן, וְלֹא לְבַר נֶשׁ, דְּהָא בְּאֵר מִפְּרֵת אֲדוּנְיָה.
 וְאוֹרֵייתָא דָּא, אֶתְמַר עֲלָהּ, (במדבר כא) וּמִשָּׁם בְּאֵרָהּ הִיא
 הַבְּאֵר וְגו'. הַבְּאֵר הִיא מְלִיא, וְלֹא נִפְקִין מִימּוּי לְבַר.
 וְאִיהוּ בְּאֵר מִיָּא דְאוֹרֵייתָא, דְּאִפִּיק כָּל מִיּוּן, וְכָל מִיּוּן
 דְּעֵלְמָא עָאֲלִין בֵּיהּ, וְלֹא נִפְקִין מִימּוּי לְבַר.

וְאִיהוּ בְּאֵר דְּאִפִּילוּ כָּל בְּנֵי עֵלְמָא שְׂאֲבִין מְנִיָּה מִיָּא,
 וְאִפִּילוּ כָּל עֲנַבֵּי עֵלְמָא, לָא חֲסֵרִין מְנִיָּה, אִפִּילוּ
 כְּחוּט הַשְּׁעָרָה. בְּגִין דְּבְאֵר דָּא, לִית לִיהּ סוּף, יִתִּיר עָמוּק
 הוּא מְדֵאוֹרֵייתָא, דְּאֶתְמַר בֵּהּ (איוב יא) וּרְחַבָּהּ מִנֵּי יָם. וּבְכַד
 דִּילִיָּהּ, מֵאֵן דְּשְׂאֲבֵי מְנִיָּה מִיָּא, אִיהוּ בַלַּע (ס"א פל מימין וכל

חֲכָמַתִּין) כָּל חֲכָמַתִּין דְּעֵלְמָא, כָּל שְׂכָן בְּאֵר עֲצָמוּ.
 וְכֵן עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲדָרָא לָךְ גְּזוּל דִּילָךְ,
 דְּאִיהוּ מִטָּה, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (שמואל ב כג) וַיִּגְזוּל אֶת
 הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי, דְּעֵלְךָ אֶתְמַר אִישׁ מִצְרִי. וּבְגָלוּתָא
 דִּילָךְ וּבְגָלוּלָא דִּילָךְ, יִפְרִישׁ לָךְ עָרֵי מְקָלֵט, לְשׁוּבָא,
 מִכַּמָּה דְרַדְפִּין אַבְתָּרְךָ, דְּלִית לְהוֹן סוּף.

וְהֵאֵי אִיהוּ פְקוּדָא, (מב) (תדא) לְהַפְרִישׁ עָרֵי מְקָלֵט, לְמֵאן
 דְּקָטַל, בְּגִין הֵהוּא מִצְרִי דְּקָטַלֵת בְּמִצְרַיִם, דְּתַמָּן
 הוּוּ נְחֵשׁ הַקְּדָמוּנִי וְכָל מִשְׁרַיִיתִיָּהּ, דְּהוּוּ סַחְרִין לִיָּהּ,
 וְקָטַלֵת לִיָּהּ בְּלֹא זְמַנִּיָּהּ, וְלֹא דְחַלְתָּ מְרוּדְפִין דִּילִיָּהּ,
 דְּבַכְמָה אֲתֵרִין רַדְפוּ אַבְתָּרְךָ, כַּמָּה נְשִׁין בְּנַעְרוּתְךָ,

דאינון נעמ"ה אגר"ת לילי"ת אוכמא. וקודשא בריך
הוא יהיב לך ערי מקלט, לאשתזבא מנהון, ואינון
שערי תשובה.

בגין דאת בן יה, ברא דאבא ודאמא. בתר דהדרת
בה"א בתיובתא, אסתלקת בפיינה, יה"ו, אילנא
דחיי, ובגינה את זכי לאת ה', בגין דאעילת גרמך
אבתרהא, בתיובתא לאהדרא לה למרך, ולסלקא לה
מגלותא, ולא לקבלא אנת אגרא.

וקודשא בריך הוא, שוי שמיה בך, ובגין דמחשבה
דילך הות לעלת העלות, שוי בך מחשבתייה,
דאיהי יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ועלת העלות, איהו מיחד
אלין אתוון בך, לאשתמודעא ליה באלין אתוון.

ובגין דאת הוית גומל חסד עם שכינתא, דכל פקודין
דילך לקיימא, איזהו חסיד המתחסד עם קונו.
יהב לך מדת חסד. ובגין דנטרת פקודין דלא תעשה,
והוה לך לאתגברא על יצרך, למקשר ליה תחות ידך,
ולא אשתדלת בהאי פקודא, אלא לקשרא סמא"ל תחות
ידא דקודשא בריך הוא. ובת זוגיה דאיהי שפחתא
בישא, תחות יד גבירתא. לון ולכל ממנן ולכל משריין
דלהון. קודשא בריך הוא יהב לך, מדת גבורה דיליה,
למהוי בסיעתך דיתחלחלון וידחלון מינך, סמא"ל ובת

זוגיה, וְכֹל מִמֶּנּוּ וּמִשְׂרִיין דְּלֵהוֹן, וִיהוֹן קְשׁוּרִים
בְּשִׁלְשָׁלַי תַּחֲתוֹת יָדָךְ.

וּבְגִין דְּהִדְרַת בְּתִיבְתָא, בְּאוֹת בְּרִית, נְחִית בִּינָה יְה"ו,
לְאַתְחַבְרָא בְּצַדִּיק. בְּגִינָךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יְהִיב לָךְ אוֹת בְּרִית צַדִּיק דִּילֵיהּ. וּבְגִין דְּמַחְשְׁבַה טוֹבַה
עֲבַדְתָּ כְּלָא, הָכִי נְחִית שְׂמָא מְפָרֵשׁ (דְּמַרְךָ) עֲלָךְ, וּמִתַּמָּן,
(נ"א רְשׁוּמָא דְנְחִית) נְחִית עֲלָךְ.

וּבְגִין דְּאַנְתָּ תִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל יוֹמָא, בְּתַרִּין שְׁפוּון דִּילָךְ
בְּצִלוֹתָא, לְשִׁבְחָא לְמַרְךָ, בְּאַדְנֵי שְׁפַתֵי תַּפְתָּח,
בְּתַרִּין שְׁפוּון דִּילָךְ. בְּנְבִיאִים וּבְכַתוּבִים. וּבְכָל מִינֵי זִמְר
וּנְגוּן בְּצִלוֹתָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית לוֹן בְּשְׁפוּון
דִּילָךְ. כָּל שְׁכֵן דְּרַגְא דִּילָךְ, עֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא, וּבִיה
אַשְׁתַּדֵּלַת בְּכָל יוֹמִין דִּילָךְ בְּקִשׁוּט, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יְהִיבֵיה לָךְ, לְסִלְקָא לָךְ בִּיה, בְּתוֹרַת אֲמַת, כְּלִילָא מְכָל
מִדּוֹת וְאַתּוּון. בְּשְׂמָא מְפָרֵשׁ, בְּד' אַתּוּון.

דִּקְדָּם דְּחֻזְרַת בְּתִיבְתָא (דף קט"ז ע"א) לָא הוּיַת, אָלָא בְּאַילְנָא
דְּטוֹב וְרַע, עֶבֶד וְנַעַר הוּוּ שְׂמַךְ בְּקַדְמִיתָא, (שְׁמוֹת
ב) וְהִנֵּה נַעַר בּוֹכָה, עֶבֶד נְאֻמָּן, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (במדבר
יב) לֹא כֵן עֲבַדֵי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נְאֻמָּן הוּא. וְהוּוּ רַע,
שׁוֹתְפָא דְעֶבֶד, גָּרַם לָךְ לְמַחְטֵי בְּסַלְע, בְּגִין דְּמִטָּה
דְּאַתְמָסֵר לָךְ, (נ"א בִּידָךְ) הוּוּ דְאַילְנָא דְטוֹב וְרַע, (תיקונין צ' ע"ב)
מִטְטְרוּ"ן טוֹב. סְמָא"ל רַע.

וּכְעַן, דְּחֻזְרַת בְּתִיּוּבְתָא, וְאַתְּדַבְּקַת בְּאַיְלָנָא דְחַיִּי, הָא
 נִפְקַת מֵעֶבֶד, וְאַתְּהַדְרַת בֶּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וּמִטָּה דְאַתְמָסַר בִּידָךְ, יְהֵא עֵץ חַיִּים, וְ, דְּאִיהוּ בֶן יִ"ה,
 וְתִיעוּל (ד"א וְתִיעוּל) בְּמ"ט אַנְפִּין דִּילָךְ בְּאוֹרֵייתָא, וְיִתְעַבֵּד
 מוּט. וְיִתְקַיֵּים בְּךָ, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוּט לְצַדִּיק.
 מ"ט אַנְפִּין, מ"ט אַתּוּון דְשִׁמְעַ יִשְׂרָאֵל, וּבְרוּךְ שֵׁם, שִׁית
 תִּיבִין דְיַחֲוּדָא עֲלָאָה, וְ עֲלָאָה תִפְאָרַת. שִׁית תִּיבִין
 תִּנְיִינִין, דְּבְרוּךְ שֵׁם, וְ תִנְיִינָא צַדִּיק. מ"ט. בְּאַמְצַעִיתָא
 א. וְיִשְׂאוּהוּ בַּמוּט בְּשָׁנִים.

בְּלֹא וְא"ו בְּאַמְצַעִיתָא, אִיהוּ מ"ט. (נ"א בְּלֹא א' דְאַמְצַעִיתָא דר"ו)
 וְצַדִּיק מ"ט לְפָנֵי רָשָׁע. וּמֵאן גָּרַע דָּא. א'. אַחַד
 מִחֲמִשִּׁים. דְּחֲמִשִּׁין תְּרַעִין אֲתִיְהִיבוּ לָךְ, חָסַר חַד, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בֵינָה נִמְסְרוּ
 לְמִשָּׁה, חוּץ מְאָחַד. וְהֵא אִיהוּ א', דְּחָסַר מִחֲמִשִּׁין,
 וְאַשְׁתָּאֵר מ"ט, וְדָא גָרִים לָךְ צַדִּיק מ"ט לְפָנֵי רָשָׁע. מֵאִי
 רָשָׁע. דָּא סְמֵא"ל.

וְהֵא אִיהוּ מ"ט, מִן מִטָּה דִּילָךְ, דְּאַתְמָר בֵּיה (שמות יז)
 וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בִּידֵי. (דְּמִטָּה אַחְרָא אִית לָךְ) מִטָּה דִּילָךְ
 הוּא מִטָּה דְּמִשָּׁה, וּבְגִין דָּא א, דְּאִיהִי בֵינָה, חוּזְרַת לָךְ,
 כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ בְּמִתְנִיתִין, אֲלָף בֵּינָה. דְּחֻזְרַת לָךְ
 בְּתִיּוּבְתָא, וְתִיעוּל בֵּין וְ, וְאַתְעַבִּיד וְא"ו, לְקַיִים בְּךָ

לְיִשְׂרָאֵל, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֶקְבְּצֶךָ. (ירמיה ל"א)
 (ובתחוננים אובלים) מִתָּמָן וְאֵילָף יִתְקַיֵּים בָּךְ, לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם
 מוֹט לְצַדִּיק.

בְּהֵוָה זְמַנָּא, יִתְקַיֵּמוּ בָּךְ תִּרִין פְּקוּדֵינִי. חד, (דברים כב)
 הָקָם תְּקִים עִמוֹ. תְּנַיִנָא, (שמות כג) עֲזוּב תִּעֲזוּב
 עִמוֹ. הָקָם עִם ו' עֲלָאָה, מְשִׁיחַ רֵאשׁוֹן. תְּקִים עִם ו'
 תְּנַיִנָא. עִמוֹ, דָּא בֶן עֲמָרָם, דְּסִלִּיקַת לְבִינָה דְּאִיהִי א'.
 וְלִמָּן הָקָם תְּקִים. לְאֵת ה'. דְּנִפְלַת בְּאֵלָף חֲמִשָּׁאָה,
 בְּתַר ע"ב, כְּמִנֵּין עֲזוּ"ב תִּעֲזוּב עִמוֹ. עֲזוּב: ע"ב
 ז"ו. וְדָא ע"ב שְׁמָהֵן, וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיֵּט. דָּא וְא"ו מִן וְה"ו,
 תָּמָן עֲזָר, וְלֹא קִימָה, וְהֵאֵי אִיהוּ עֲזוּב תִּעֲזוּב, תָּמָן (דברים
 יא) בְּעַת"ו יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ וְאֶסְפַּת דְּגִנְיָךְ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ,
 דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל. לָקַט שְׂכָחָה וּפִאָה, (ויקרא ט) לְעֵנִי וְלִגְר
 תִּעֲזוּב אוֹתָם. הֲכֹא אוֹלִיפְנָא.

פְּקוּדֵי תְּלִיתָא.

וְצַרִּיךְ לְאַחֲזָרָא עֲלֵייהוּ, דְּהָא מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, עֲנִי,
 עֲזוּב תִּעֲזוּב, צַדִּיק. עִמוֹ, דָּא בֶן עֲמָרָם. וְהֵאֵי
 אִיהוּ לְעֵנִי וְלִגְר תִּעֲזוּב אוֹתָם. גֵּר אַנְתָּ כְּגוּוֹנָא דְּאַתְמָר
 בָּךְ בְּקַדְמִיתָא עִם עֲנִי, (שמות יח) גֵּר הֵייתִי בְּאַרְץ נֹכְרִיָּה.
 אֲבָל הֶקְמָה, בְּדַרְגָּא דִּילָךְ, הָקָם ו' תִּתָּאָה. תְּקִים עִמוֹ:
 עִם בֶּן עֲמָרָם, בְּדַרְגָּא עֲלָאָה דִּילָךְ, תִּפְאָרַת. בְּמ"ה

דִּילָךְ, שְׁמָא מְפָרֵשׁ בְּשְׁלִימוֹ. בְּתַר ק' ק' דְּהִקָּם תְּקִים,
 (ובגין דא הקם תקים) אֲשֶׁתְּאֵר תִּים. מֵאֵי קָא אַחֲזִי. (בראשית כד)
 יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. עֲמוֹ: עַם בֶּן עֲמֹרָם, יוֹקִים. הִקָּם: צִדִּיק.
 תְּקִים: תָּם.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא לְפָדוֹת עֶבֶד עֲבָרִי וְאִמָּה הָעֵבְרִיָּה,
 לִיעַד אִמָּה הָעֵבְרִיָּה, לְדוֹן בְּקִנְיָן עֶבֶד עֲבָרִי,
 הָעֵנֵק תַּעֲנִיק לוֹ. הֵדָּא הוּא דְכָתִיב, כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי
 שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. מֵאֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. וּמֵאֵי קִנְיָן דִּילִיָּה.
 אֲלָא בְּסִטְרֵי תוֹרָה, מְטִטְרוּ"ן עֶבֶד יִי, כְּלִיל שִׁית (צ"ה ע"א)
 סִטְרִין, כְּחוּשְׁבָן שִׁית אַתּוּן דִּילִיָּה, שִׁית סְדְרֵי מְשָׁנָה.
 וּבְהוֹן אִית לִיה לְבַר נָשׁ לְמַפְלַח לְמֵאֲרִיָּה, לְמַהוּי לִיה
 עֶבֶד, (ס"א מִמְכָּר) לְמַעֲבַד קִנְיָן כְּסָפוֹ, דְּכֶסֶף יְמִינָא,
 דְּאֲבָרָהֶם חֶסֶד דְּרָגָא דִּילִיָּה, אֲוֵרִיתָא מִתְּמָן אַתִּיהִיבַת.
 וּמֵאֵן דְּאֲשֶׁת־דֵּל בָּהּ, בְּגִין לְזַכָּאָה (בְּהָ) לְעֵלְמָא דְאַתִּי,
 אַקְרִי קִנְיָן. כְּסָפוֹ: עֵלְמָא דְכֶסֶף. קִנְיָן: עַל שֵׁם
 (בראשית יד) אֵל עֲלִיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. (משלי ד) קִנְיָה חֲכָמָה
 קִנְיָה בִינָה. קִנְיָה לוֹ ד"ת. רַבּוּ בְּתַר דְּקִנְיָה לוֹ, גְּאוּלָּה תְּהִיָּה
 לוֹ. אִית דְּאִיהוּ קִנְיָן (לִיָּה) לְעוֹלָם, וְאִית דְּאִיהוּ קִנְיָן לִיָּה
 שִׁית שָׁנִין. מֵאֵן דְּאִיהוּ קִנְיָן לִיָּה לְעוֹלָם, כְּתִיב בֵּיהּ,
 וְרָצַע אֲדוֹנָיו אֶת אֲזָנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וְעִבְדוֹ לְעוֹלָם. לִית עוֹלָם,
 אֲלָא עוֹלָמוֹ (דף קט"ו ע"ב) שֶׁל יוֹבֵל, דְּאִינוּן חֲמִשִּׁין. וְדָא

קְרִיאַת שְׁמַע, דְּתַמֵּן כ"ה כ"ה אַתּוּן, עֲרַבִּית וְשַׁחֲרִית. נ' תְּרַעִין דְּבִינָה.

בְּתַר דְּמִיחַד בְּהוֹן בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ עֶבֶד דִּילִיָּה, בְּעוֹל תְּפִלִּין עַל רִישִׁיָּה. וְאַזְן דִּילִיָּה רְצִיעָא פְּתִיחָא לְמִשְׁמַע קְרִיאַת שְׁמַע, דְּשְׁמַע, בְּכָל לְשׁוֹן שְׂאֵתָה שׁוֹמַע, דְּהֵיִינוּ מִשְׁמַעוֹת.

דְּמֵאן דְּפְדִיוֹן דִּילִיָּה תְּלוּיָה בְּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִיהוּ רְזָא דְּחַמְשִׁין, לִית לִיָּה פְּדִיוֹן עַל יַד אַחְרָא בְּגִלְגּוּלָא, דְּמְרוּצָע הוּא לְמֵאֲרִיָּה, הָכָא לָא אֲתַמַּר (ויקרא כד) אוֹ דוּדוֹ אוֹ בֶן דוּדוֹ יִגְאָלְנוּ. דְּבִצְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ, אִיהוּ כְּעֶבֶד, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. וְאִין עֲבוּדָה, אֵלָא תְּפִלָּה. שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד: ג' רֵאשׁוֹנוֹת, וְג' אַחֲרוֹנוֹת דְּשְׁלִיחַ צְבוּר אֲפִיק לִיָּה לְבַר נָשׁ יְדֵי חוּבְתוֹ, לְמֵאן דְּלָא יָדַע לְצַלָּאָה בְּהוּ דְּצַדִּיק חַי עָלְמָא, אֲתַקְרִי בְּהוּ, עַל שְׁמִיָּה. בַּעֲזוֹ, צַדִּיק, גּוֹאֵל, קְרוּב, וְנֶאֱמָן. (נ"א וּתְמָן)

(תהלים קמח) קְרוּב יִי לְכָל קוּרְאָיו. וְטַב לִיָּה לְבַר נָשׁ, (משלי כז) שְׁפָן קְרוּב מֵאֲחַ רְחוּק, דְּהֵיִינוּ עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּאִיהוּ בֶן יָהּ, דְּאֲסַתְּלַק לְעֵילָא דְּאִיהוּ בִּינָה, דְּעוֹלָם דָּא, עוֹלָמוֹ שֶׁל יוֹבֵל, דְּאִיהוּ חַמְשִׁין אַתּוּן דְּיַחוּדָא. דְּבַעְלָמָא דִּין, יְכִיל בַּר נָשׁ, לְמַהוּי לִיָּה פְּדִיוֹן בְּצַדִּיק, ו' שְׁנִין דְּכֻלִּיל תְּלַת קַדְמָאִין, וְתַלַּת בְּתַרְאִין

דְּצִלוֹתָא. ו' זְעִירָא, אֵינּוּן (ב"א איהו) שִׁית שְׁנֵין יַעְבּוּד.
 אַבְל בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּאִיהוּ עוֹלְמוֹ שֶׁל יוֹבֵל, דְּתַמָּן נ'
 אַתּוּן דְּקָרִיאַת שְׁמַע, לֵית שְׁלִיחַ צְבוּר אַפִּיק לִיה
 מִחוּבָה. בְּגִין דְּלִית לִיה פְּדִיוֹן עַל יְדֵי אַחֲרִים. וּבְגִין דָּא
 שְׁמַע, בְּכָל לְשׁוֹן שְׂאֲתָה שׁוֹמַע. וּבְגִין דָּא קָא רְמִיז, אַם
 אֵין אַנִּי לִי מִי לִי. מ"י: וּדְאִי עוֹלְמוֹ שֶׁל יוֹבֵל.
 מִיד דְּשְׁמַעוּ מַלְיָן אֲלִין, מְאָרִי מְתִיבְתָּאן דְּהוּוּ נַחְתִּי עִם
 בּוּצִינָא קְדִישָׁא, פְּתַחוּ וְאִמְרוּ, רַעֲיָא מְהִימְנָא, פִּי
 שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, דְּבַתְרוּוִיָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 פֶּה אֵל פֶּה מַלְיָל עַמְךָ בְּקָרִיאַת שְׁמַע, דְּאַתְמַר בֵּיה, (תהלים
 קמט) רוּמְמוֹת אֵל בְּגְרוֹנָם וְחָרַב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם. דְּהָא וּדְאִי,
 י', רִישָׁא דְחַרְבָּא, דְּאַסְחַר שְׁפָה דִּילָךְ. ו', לִישְׁנָא דְחַרְבָּא
 דִּילָךְ. ה', ה', תְּרִין פִּיפִיּוֹת, בְּתִרִין שְׁפוּוֹן דִּילָךְ. וְהָא
 וּדְאִי, שְׁמָא דְמַרְךָ, מַמְלָל בְּפוּמְךָ. יו"ד ה"א וְא"ו ה"א,
 אִיהוּ בְּמַחְשַׁבְתְּךָ דְּאַפִּיק אֲלִין חַמְשֵׁין מְפוּמְךָ.
 בּוּדְאִי, בְּגִין מַלְיָן אֲלִין, אֲלִיהוּ אַתְּעַכְבַּ לְעֵילָא, דְּתַפִּיס
 אִיהוּ. דְּלָא נַחֲתִית לְגַבְךָ, דְּהָא בְּכַמָּה עֲתָרָא הוּוּ
 נַחֲתִית לְגַבְךָ. וְאִיהוּ תַפִּיס לְעֵילָא, דְּלָא נַחֲתִית לְגַבְךָ. בְּגִין
 דְּעֵנְיוֹתָא דִּילָךְ, אִיהוּ פְּרוּקָא לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא מְשִׁיחַ
 אִמַר, עַד דְּיִיתִי עָנִי, וְהָאִי אִיהוּ דְּכַתִּיב, (ישעיה גג)
 וּבְחִבוּרְתוֹ נִרְפָּא לְנו.

אָמַר לֹוֹן, אֵי הָכִי, נַעֲבֹד לַיהוָה הַתְּרָה, וַיְהִי נְחִית לְגַבְאֵי,
 דְּחָשִׁיב הוּא גַבְאֵי, מִכָּל מְמוֹנָא דְעֵלְמָא. וְהָא אָנָּא
 מְחִיל וְשָׂרִי לַיהוָה, וּמִתִּיר לַיהוָה אֹמְרָא. וְאַתּוֹן אוּף הָכִי שְׂרוּ
 לַיהוָה וְאֵי צְרִיךְ הַתְּרָה יִתִּיר, נְשַׁתְּדֵל בְּהַתְּרָתִיהּ, דִּיהוּא
 נְחִית גַבְאֵי.

אָמַר לַיהוָה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, שְׁבוּעַת יי', אִיהִי שְׁכִינְתָּא,
 בַּת יְחִידָה. וְלֹא לְמַגְנָא תִקְיִנוּ תְּלַת בְּנֵי נְשָׂא,
 לְמַפְטָר לַיהוָה. אֱלֹא, ש' דְּשַׁבַּת, תְּלַת עַנְפֵי אַבְהֹן, בַּת
 יְחִידָה. שְׁבוּעָה. דְּאַשְׁתַּתְּפַת (ס"א בַּהּ בּוֹרְסִיא וְדָאֵי) בַּהּ.

בּוֹדָאֵי, שְׁבוּעָה לָּא חָלָה אֱלֹא עַל דְּבַר שְׂיִשׁ בּוּ מִמֶּשׁ.
 נִדְרָ חַל, אֲפִילוּ עַל דְּבַר שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ. וְהָא
 אוּקְמוּהּ בְּמַתְנִיתִין. וְלֹא עוֹד, אֱלֹא יִתִּיר אָמְרוּ, נְדָרִים
 עַל גְּבֵי שְׁבוּעוֹת עוֹלִין, וְכָל הַנְּשַׁבַּע כְּאֵלוּ נְשַׁבַּע בְּמַלְךְ
 עֲצָמוּ. וְכָל הַנּוֹדֵר, כְּאֵילוּ נוֹדֵר בְּחַיֵּי הַמַּלְךְ.

אָמַר לֹוֹן רַעֲיָא מְהִימְנָא, מָאֲרֵי דְמַתִּיבְתָּאן, יְדַעְנָא בְּכוּ,
 דְּאַתּוֹן יְדַעִין, אֲבַל הַהוּא דְּמַחְדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד
 מַעֲשֵׂה בִּרְאשִׁית, יְחַדֵּשׁ לֹוֹן חֲדוּשִׁין, דְּהָא וְדָאֵי אָמַר
 קַהֲלַת, (קהלת א) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, אֲבַל לְמַעְלָה
 מִן הַשָּׁמֶשׁ, יֵשׁ לוֹ. וּבְסַתְרֵי תוֹרָה אָנָּא בְּעֵינָא לְמִימַר,
 שָׁמֶשׁ וּמַגֵּן יי' אֱלֹהִים צְבָאוֹת, בְּעֵלְמָא דִּילֵיהּ,
 וְלֹא בְּעֵלְמָא דְּהַדְיוּט, אִף עַל גַּב דְּזֵה לְעוֹמַת זֵה עֲשֵׂה
 הָאֱלֹהִים, מַגּוּ חֲשׂוּכָא, נְפִיק נְהוֹרָא.

וּבּוֹדָאֵי עֲלָמָא דְאִתִּי, בִּינָה, אִיהִי לְמַעְלָה מִהַשְּׁמַשׁ,
 דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא. נְדָרִים מִתָּמָן, עַל
 גַּבֵּי שְׁבוּעָה עוֹלָיִם, וְחֲלִין עַל דְּבַר שְׁאִין בּוּ מִמֶּשׁ, בְּגִין
 דְּשְׁבוּעָה אִיהוּ עֲלָמָא דִּין, דְּלִית לִיהּ קִיּוּמָא, אֶלָּא עַל
 יְסוּד, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם.

(דף קט"ז ע"א) וּבִיָּה אֹמְרָאָה, דְּכָתִיב, (רות ג) חַי יְיָ שְׁכָבִי עַד
 הַבֶּקֶר. דְּשְׁכִינְתָא תַתָּאָה, כּוֹתֵל מִעֲרַבֵי, דְּיִוְרָא דִּילִיָּה.
 עַל שֵׁם דְּאִיהוּ תֵּל שְׁהַכַּל פּוֹנִים בּוּ. כ"ו ת"ל, יְדוּד כ"ו,
 וּדְאִי שְׁכִינְתָא, אִיהוּ תֵּל דִּילִיָּה. עַל שֵׁם, (שיר השירים ה)
 קְוֻצוֹתָיו תִּלְתְּלִים שְׁחֹרוֹת כְּעוֹרֵב וְאוֹקְמוּהָ עַל כָּל קוֹץ
 וְקוֹץ תִּלֵּי תֵּלִים שֶׁל הַלְּכוֹת. (קוץ) ד' מִן אֶחָד, תֵּל שְׁהַכַּל
 פּוֹנִים בּוּ. וְהֵאֵי קוֹץ, הוּא אֶחָד בֵּין א"ח, וּבֵין ד', הֵדָא
 הוּא דְכָתִיב, (דברי הימים א כט) כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְתַרְגָּם
 יְהוֹנָתָן, דְּאֶחָד בְּשָׁמַיָא וּבָאָרְעָא.

וְעַלִּיָּה אוֹקְמוּהָ מִכָּל מְקוֹם בְּחֻגִיגָה, עַל מַה הָעוֹלָם
 עוֹמֵד, עַל עֲמוּד אֶחָד שְׁשֻׁמוּ צַדִּיק, שְׁנַאֲמַר
 וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם. וּבּוֹדָאֵי אִיהוּ בְּרִית דְּשְׁבוּעָה, דְּעַלִּיָּה
 קִיּוּמִין א"ח ד', דְּאִינּוֹן שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, דְּכָתִיב, (ירמיה לג)
 אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי.
 א"ח שְׁמַיִם, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (מלכים א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע
 הַשְּׁמַיִם. ד', הָאָרֶץ. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ
 הַדּוֹם רַגְלִי.

וּבְגִין דְּבְרִית אֶחִיד בֵּין שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, וּבִיָּה שְׁבוּעָה,
הָדָא הוּא דְכְתִיב, חֵי יִי' שְׁכְּבִי עַד הַבֶּקֶר. מֵאֵן
דְּאוּמֵי בְשִׁמְיָה לְשִׁקְרָא, כְּאִילוּ הָרִס בְּנִינָא דְשְׁמִיָּא
וְאַרְעָא, וְאַהֲדַר עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבַהּוּ. דְּאִי בַר נָשׁ יַעֲדֵי
קוּצָא דְד' מִן אֶחָד יִשְׁתַּאֲר אַחַר, סְמָאֵל בְּאַתְרֵיהּ שְׁקֵר.
וּכְאִילוּ הָהוּא בַר נָשׁ בְּנֵי שְׁמִיָּא וְאַרְעָא עַל שְׁקֵר.
וְקוּשְׁטָא קָאִי, שְׁקֵרָא לָא קָאִי. הָרִס בְּנִינָא, וּנְפְלוּ
שְׁמִיָּא וְאַרְעָא.

וְהָאִי אִיהוּ כְּאִילוּ הַשְּׁלִיךְ מִשְׁמִים אֶרֶץ תְּפֹאֲרַת יִשְׂרָאֵל.
דְּמֵאֵן יְהִיב אֶרֶץ בְּשִׁמִּים, דְּקָאֵמַר (איכָה ב) הַשְּׁלִיךְ
מִשְׁמִים אֶרֶץ. אֵלָא וּדְאִי דָא שְׁכִינְתָא, וְתְפֹאֲרַת עֲמָה,
דְּלֵא אֶתְפָּרֵשׁ מִינָהּ בְּנִפְּלוּ דִילָהּ, לְקַיִים בַּהּ (ישעיה מ"ב) אֲנִי
יִי' הוּא שְׁמִי וְכְבוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן. וּמְנַלֵּן דְּאֵמַת נְפֵל
עֲמָה, דְּכְתִיב, (דניאל ח) וְתִשְׁלַךְ אֵמַת אֶרְצָה. וּמֵאֵן דְּאוּמֵי
קוּשְׁטָא, הוּא מְקַיִים (תהלים פ"ה) אֵ"מַת מִ"אֶרֶץ תִּצְמַח,
דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּבִיָּה אִיהוּ קַיִמָא בְּנִינָא.
הָדָא הוּא דְכְתִיב בְּר"א אֱלֹהִים א"ת, וּלְבַתֵּר הַשְּׁמִים
וְאֵת הָאֶרֶץ. וּבְגִין דְּשְׁבוּעָה, אִיהוּ בְּנִינָא דְּעֲלֵמָא דָא,
לִית לִיָּה קִיּוּמָא בְּלֵא יִסוּד, דְּבַר שֵׁישׁ בּוּ מִמֶּשׁ. נְדַר,
דְּאִיהוּ עֲלֵמָא דְּאֵתִי, עַל גְּבִי שְׁבוּעָה סְלִיקַת, וְאִיָּהִי חֲלָה
עַל דְּבַר שְׁאִין בּוּ מִמֶּשׁ, דְּלֵא צְרִיכָה יִסוּד לְקַיִמָא

עֲלִיָּה, דְּאִיהוּ בְּרִית, דְּבִיָּה תִּשְׁמִישׁ הַמָּטָה. וּבְגִין דָּא,
בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, עֲלָמָא דְּאִתִּי, דְּבִיָּה תִּקְיָנוּ כָּל נְדָרֵי,
אֲסוּר בְּתִשְׁמִישׁ הַמָּטָה.

תַּמָּן אוֹת בְּרִית, י' אִיְהִי תִּגָּא עַל סֵפֶר תּוֹרָה צְדִיק, כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ הָעוֹלָם הַבָּא, אֵין בּוֹ, לֹא אֲכִילָה, וְלֹא
שְׁתִּיָּה, וְלֹא תִּשְׁמִישׁ הַמָּטָה, אֲלֵא צְדִיקִים יוֹשְׁבִים
וְעֵטְרוֹתֵיהֶם בְּרֵאשִׁיהֶם.

וּבְגִין דְּלִית (ס"א דְּאִית) שְׁמוּשׁ בְּעֲלָמָא דִּין בְּתִגָּא, אוּקְמוּהָ
מְאִירֵי מִתְנִיתִין, כָּל הַמְּשַׁתְּמֵשׁ בְּתִגָּא חֲלָף. דְּתִגָּא
לְתַתָּא, בְּעֲלָמָא דִּין אִיְהִי. נְקוּדָה שְׁמוּשָׁא דְּאִתּוּן. אֲבַל
בְּעֲלָמָא דְּאִתִּי, לִית שְׁמוּשָׁא בְּאִתּוּן, וּבְגִין דָּא סֵפֶר
תּוֹרָה לִית בֵּיה נְקוּדָה בְּאִתּוּי, אֲלֵא תִגָּא, וּבְגִין דָּא,
מֵאן דְּמִשְׁתְּמֵשׁ בְּסֵפֶר תּוֹרָה חֲלָף. וְהַכִּי, מֵאן דְּמִשְׁתְּמֵשׁ
בְּמִי שְׁשׁוּנָה הִלְכוֹת, עֲלִיָּה אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּאִשְׁתְּמֵשׁ
בְּתִגָּא חֲלָף.

אֲתוּ כְּלָהוּ מְאִירֵי מְתִיבְתָּאן, וְאִשְׁתְּטְחוּ קָמִיָּה, וְאִמְרוּ
וְדֵאֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלִיל בְּפוּמְךָ, וְלִיָּה אֲנָן
סַגְדִּין. וְאֲנָן אִשְׁתְּמוּדְעִין בְּמִלִּין אֵלִין, דְּלִית יְלוּד אִשָּׁה
אֲחֵרָא בַר מִינְךָ, יְכִיל לְמִלְלָא לּוֹן. וְדֵאֵי מְלִין אֵלִין, קָא
סְהַדִּין בְּךָ, דְּאִנְתָּ הוּא דְּאִתְמַר בֵּיה, (במדבר יב) פָּה אֶל פֶּה
אֲדַבֵּר בּוֹ. לִית לְעַכְבָּא לְאִלְיָהוּ גְבַךְ, אֲלֵא לְפִיִּסָּא לִיָּה

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְנַחְתָּא לִיהּ לְגַבְךָ, מְלִיא עוֹתָרָא,
מְלִיא סְגוּלוֹת לְגַבְךָ.

רַעֲיָא מְהִימְנָא, עֶבֶד נְאֻמָּן, לְגַבְךָ עֶבֶד עֲבָרִי, (דברים טו)
הַעֲנֵק תַּעֲנִיק לוֹ. הַעֲנֵק לִיהּ, תַּעֲנִיק לְבְנוֹי,
בְּמִלִּין גְּנִיזִין אֲלֵינָּן. (דברים טו) וּמְגַרְנָךְ: גְּרָנָה שֶׁל תּוֹרָה
דִּילָךְ. וּמִיִּקְבֶּךָ, בְּגָרֵן וַיִּקְבֶּ קָרָא מְמִלָּל, כְּמָה דְּאוּקְמוּנָה
מְאָרִי מִתְנִיתִין, בְּפִסּוּלַת גָּרֵן וַיִּקְבֶּ הַפְּתוּב מְדַבֵּר.

יְק"ב: (ק"ט ע"א, רס"ב ע"א) י"חוד. ק"דוּשָׁה. בְּרַכָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וְדָא שְׂכִינְתָּא, דְּאִיהִי בְּרַכָּה, דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, מִימִנָּא. וְאִיהִי קְדוּשָׁה מְשֻׁמָּא לִיהּ. וְאִיהִי
יְחוּדִיהּ, בְּאַמְצָעִיתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַכִּי סִלְקִין
אַתּוּי דִּילִיהּ, יב"ק. כְּגוּוֹנָא (דף קט"ז ע"ב) דָּא, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא: בְּחֻשְׁבֹן יב"ק. וּמֵאן דְּאִיהוּ בְּק"י בְּהַלְכָה דִּילִיהּ,
דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲמִיהּ. דְּבִגִּינָה לָא
יְזוּז מִזֵּיהּ לְעֵלָם. דְּאִית הַלְכָה דְּאִיהִי נַעֲרָה דִּילָהּ,
מְסֻטָּרָא דְנַעֲרָה, וּבִגִּינָה אֶתְמַר הַלְכָה כְּפִלוּנִי. אֲבַל הַלְכָה
דִּילָךְ, רַעֲיָא מְהִימְנָא, אִיהִי דְּאֶתְמַר בָּהּ, הַלְכָה לְמִשָּׁה
מְסִינִי, מִפִּי הַגְּבוּרָה, יְהִיב לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרַתָּא
דִּילִיהּ.

וּבִגִּין דָּא, עַל הַלְכוֹת אַחַרְנִין אֶתְמַר, (משלי לא) רַבּוֹת בְּנוֹת
עָשׂו חָיִל. עַל הַלְכָה דִּילָךְ אֶתְמַר, וְאֶת עֲלִית עַל

כְּלָנָה. דְּאִתְגַּבְּרַת עַל כְּלָהּ, בְּגִבּוּרָה. (שופטים ו) יִי' עֲמִיךְ
 גְּבוּר הַחֵיל. אֲתִקִּין (ס"א אֲתִתְקַפֵּת) בְּךָ, וְאֲשֵׁלִים בְּנִינָא
 דְּמִלְפָּא, וְאִיהוּ בְּנִינִינָה עַל פּוּמָךְ, וְעַל יַדְךָ, זַפְּאָה
 חוּלְקָךְ.

פְּתַח רְעִיא מְהִימָנָא וְאָמַר, (בראשית מד) הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל
 אוֹתִי מִכָּל רָע, דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָּא, דְּאֲתַמַּר בְּהָ, (שמות
 ד) וַיִּסַּע מִלְּאֲךָ הָאֱלֹהִים. יִבְרַךְ לָכּוּ בְּעֵלְמָא דְּאֲתִי. וַיִּדְגּוּ
 לָרַב בְּקָרַב הָאָרֶץ, בְּעֵלְמָא דִּין. לְמַהוּי שְׁלִטְנוּתְכוֹן
 בְּתֵרִין עֲלֵמִין, דְּאֲתוֹן חֵיין. דְּמֵאן דְּאִיהוּ מְעֵלְמָא דָּא, חֵי
 אֲתִקְרִי. כְּמָה דְּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהָ.
 חַיִּים תַּמּוֹן, חַיִּים הַכָּא.

מַה דְּלָאוּ הָכִי, מֵאן דְּאִיהוּ מְלוּבֵשׁ בְּאַלִּין קְלִיפִין, דְּעוֹר
 וּבִשָּׁר וְעֶצְמוֹת וְגִידִים דְּגוּפָא שְׁפֵלָא, דְּרוּחָא הוּא
 מִית תַּמּוֹן. מַה מִּיתָא, לָא חָמִי וְלָא שְׁמַע וְלָא מְמַלְל וְלִית
 לִיהָ תְּנוּעָה בְּכָל אַבְרִין דִּילִיהָ. הָכִי רוּחָא, לָא חֲזָא
 דְּלַעִיל מְנִיהָ. דְּאֲתַמַּר בְּאוּרִייתָא עֲלֵייהּ, דְּעַ מַה לְּמַעֲלָה
 מִמָּךְ, עֵין רוּאָה וְאֶזְן שׁוּמְעַת, וְכָל מַעֲשִׂיךְ בְּסִפְר
 נְכִתְבִים. דְּכַמָּה מְלֶאכִין אֲזֵלִין עֲמִיהָ, דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן,
 (תהלים צא) כִּי מְלֶאכִיו יִצְוֶה לָךְ. וְלִית לִיהָ רְשׁוּ בְּהֵאִי גוּפָא,
 לְאַסְתְּכָלָא בְּהוֹן, וְלְמַשְׁמַע בְּקִלְיָהוֹן, דְּאִינּוֹן חֵיין דְּאֲשָׂא,
 (פ"א ע"ב) מְמַלְלָן וּמְקַדְשָׁן וּמְבָרְכָן וּמְיַחְדָּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, עם ישראל כחדא. כל שפן לשכינתא, דאיהי עלייהו. כל שפן קודשא בריך הוא דאיהו לעילא מן שכינתיה, דבה מקבל צלותין דישראל.

ובגין חובין, הוו מתלבשין באלין קליפין. כגוונא דאדם, דחובי אבהתהון בידיהון. והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין, כשאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם. ובגין אלין קליפין דחובין, אמר קרא, (ישעיה נט) פי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם. ובגין אלין קליפין, קודשא בריך הוא מתכסיא בכמה גדפין. דאתמר בהון, (ישעיה ו) בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו וגו'.

לעתיד לבא, (ישעיה ל) ולא יכנף עוד מוריה והיו עיניך רואות את מוריה. דאתון בהאי עלמא, דלית לכון קליפין ועורין, אית לכון רשו לאסתכלא בבני עלמא, ובני עלמא (ס"א לית) אית לון רשו לאסתכלא בכון. ובגין דא, עלייכו אתמר דאתון חזין, ועלמא דלכון, עולם החיים. אבל עלמא שפלא, דא עולם המתים, דכל אלהות דאומין דעלמא, מבלעדי יי', כלהון מתים.

אמר ליה רבי שמעון, (בוצינא קדישא) (נ"א רעינא מדימנא), עם כל דא, דאנת לא יכיל לאסתכלא בבני עלמא דאתי בעיינין, ולא במלאכיא, כל שפן בקודשא בריך הוא

וּבְשִׁכְנֵיתֶיהָ, אֲבָל בְּעֵינַי הַשֶּׁכֶל דְּלִבָּךְ, אֶתְּ חֲזִי בְּכֹלֵא
 בְּבִנְיַי עֲלָמָא דְאַתִּי, וּבְמִלְאָכִין וּבְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וּשְׁכִינְתֵיהָ. דְּסַחְרִין לָךְ. וּבְגִין דָּא אֲמַר שְׁלֵמָה, דְּכְתִיב
 בֵּיהּ (מלכים א ה) וַיַּחֲכֶם מִכָּל הָאָדָם, (קהלת א) וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה
 חֲכָמָה וְדַעַת.

אֲבָל בְּנִבּוּאָה, לִית לְכוּן רִשׁוֹ לְאַסְתְּכֵלָא בֵּיהּ (כל שפן)
 נְבִיא בְּעֵינַי הַשֶּׁכֶל, אֶלָּא בְּעֵינַיִן, דְּאִיהִי מִרְאָה
 וְחֲזִיוֹן דְּעֵינַיִן, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (במדבר יב) בַּמִּרְאָה אֵלִיו
 אֶתְדַע. וְעוּד בְּחֲזִיוֹן לִילָה, מִרְאָה בִּימָמָא, חֲזִיוֹן
 בְּלִילָא, וְכֹלֵא בְּעֵינַיִן, וְלֹא בְּעֵינַי הַשֶּׁכֶל דְּלִבָּא. וְעֵינַיִן
 אֵינּוֹן תְּרִי סְרוּרֵי דְּלִבָּא, וּמִשְׁמֵשִׁין דִּילֵיהָ. וְאִיהוּ מִלְכָּא
 בִּינְיֵיהּ (לגבייהו), וּבְגִין דָּא, חָכֶם עָדִיף מִנְּבִיא. וְהָכִי הוּא
 תְּרִין אֹדְנִין, תְּרִין שְׁמַשֵּׁי דְּלִבָּא.

וּבְגִין דָּא אֹקְמוּהַ רַבָּנָן, הֵלֵב רוּאָה, וְהֵלֵב שׁוּמַע. וְלֹא
 עוּד, אֶלָּא דְּאֶתְמַר בְּלֵב, הֵלֵב מִבִּין, הֵלֵב יוּדַע.
 (שמות לא) וּבְלֵב כָּל חָכֶם לֵב נִתְתִי חֲכָמָה. הֵרִי חֲכָמָה וְתִבּוּנָה
 וְדַעַת בְּלִבָּא. דְּבַהוֹן אֶתְעַבִּידוּ שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, וְתַהוּמִין.
 וּבַהוֹן אֶתְעַבִּיד מִשְׁכְּנָא, (דף ק"ו ע"א) הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (שמות
 לא) וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֲכָמָה בְּתִבּוּנָה וּבְדַעַת. מַה
 דְּלִית כּוּלֵי הָאֵי בְּעֵינַיִן.

וְרַעֲיָא מְהִימְנָא, מֵאֵן דְּכוּלֵי הָאֵי בְּלִבֵּיהָ, יִתִּיר חֲזִי מִן

נְבִיא, כָּל שָׁפָן מִחֲשֶׁבֶתָא דִּילָךְ. דְּלִית לָּהּ סוּף, וּבֵה
תִּסְתַּכַּל, בְּהֵוּא, דְּלִית בֵּיהּ סוּף, מַה דְּלֵא הָוֵה לָךְ רִשׁוּ
בְּקַדְמִיתָא לְאַסְתַּכְּלָא בְּעֵינֵין. הֵדָּא הוּא דְכֹתִיב, (שמות לג)
וְרָאִיתָ אֶת אַחֲוֵרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ.

אֲלִין טַפְשֵׁי דְלָבָא, אֵינּוּן מִתִּין, וְסוּמִין בְּאֲלִין קְלִיפִין.
אַבְל לְגַבְרָה, לָּא אֵינּוּן חֲשִׁיבִין פְּלוּם, וְלֹא
מִפְּסִיקִין בֵּינָךְ לְבִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵיהּ, וְכָל
בְּנֵי עֲלָמָא דְאַתִּי, וּמְלֹאכִין, דְּהָכִי יִיעוּל לְגַבְרָה בְּאֵינּוּן
חֲלוּנִין, דְּעֵינֵין, וְאוּדְנִין, וְנוֹקְבֵי חוּטְמָא, וּפּוּמָא.
כְּמִלְפָּא דִּיעוּל בְּאַתְכֶּסְיָא לְחֲדָרֵי חֲדָרִים, לְמִלְלָא עִם
בְּרִיהּ. וּבְגִין דָּא, מְצֻלִין יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ בְּצִלוֹתָא דְלֵהוּן,
(משלי ב') אַתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי בֵּטָן רוּאָה פְּלִיּוֹת וְלֵב וְאִין
כָּל דְּבַר נַעֲלָם מִמֶּךָ.

וְהֵינּוּ דְאָמַר שְׁלֵמָה, (שיר השירים ב) מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת
וְגו'. וְאֲלִין אֵינּוּן חֲלוּנוֹת, דְּעֵינֵין וְאוּדְנִין
וְנוֹקְבֵי חוּטְמָא וּפּוּמָא בְּאֲלִין שְׁבַעָה נוֹקְבִין, נִשְׁמְתָא
סְלִיקַת, בְּשְׁבַעָה מֵינֵי בּוּסְמִין, וְהָכִי צִלוֹתָא סְלִיקַת
בְּאֲלִין ז' בּוּסְמִין, דְּאֵינּוּן (שיר השירים ד) נִרְדֵּי וְכִרְפִּים קָנָה
וְקַנְמוּן עִם כָּל עֵצִי לְבוֹנָה מִר וְאַהֲלוֹת עִם כָּל רְאִשֵׁי
בְּשָׂמִים. בְּהֵוּא זְמָנָא דְצִלוֹתָא הָכִי סְלִיקַת, מְקַטְרַת מִר
וְכו'. הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאִיל עֲלֵהּ, (שיר השירים ג) מִי זֹאת

עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מְקַטְרֵת מִר וּלְבִנָּה וְגו'. מִי זֹאת וְדָאִי,
מִסְטָרָא דְמ"י אִיהוּ וְדָאִי בִינָה, כְּלִילָא מִשְׁבְּעָה מִינֵי
בוֹסְמִין.

וְדָא קְרִיאַת שְׁמַע, כְּלִילָא מִחֲמִשִּׁין תְּרַעִין, דְּאִינוּן כ"ה
כ"ה. כְּלִילָא מִשְׁבְּעָה בְּרַכָּאן, בַּשְּׁחַר שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ,
וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרְב שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ, וּשְׁתֵּים לְאַחֲרֶיהָ.
וְאִינוּן, (דְּבִרֵי הַיָּמִים א כט) הַגְּדוֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצְח
וְהַהוּד, עַד לֶךְ יֵי' הַמְּמַלְכָּה, דְּאִיהִי מַלְכוּת. דְּאִיהִי
כְּלִילָא מִתְּלַת בוֹסְמִין. מְקַטְרֵת מִר, דָּא כְּתָר. וּלְבוֹנָה,
דָּא חֲכָמָה. מְכַל אַבְקַת רוּכַל, דָּא בִינָה. קוּם אֲשֵׁלִים
פְּקוּדִין דְּמָרְךָ.

לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעוּת וְגו', אַחֲרֵי רַבִּים
לְהַטּוֹת. אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת, לֵית רַבִּים פְּחוּת מַג'
וְאִי לֵית בֵּית דִּין בְּג', לֵית לְהַטּוֹת בְּתַר דֵּינִיָּה. בֵּית דִּין:
שְׁכִינְתָּא. בְּג': תְּלַת חִיוֹן דְּמַרְכַּבְתָּא דִּילָהּ, וְאִיהִי דִּין
תּוֹרָה, דִּין אֱמֶת, עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא. וְכָל דֵּיין דִּילָא דִּין
דִּין אֱמֶת לְאֱמֶתוֹ, דָּא אִיהוּ כְּאִילוֹ אֲשֵׁלִיט סְמָא"ל
בְּעֻלְמָא. (דְּנִיא ל ח) וְתִשְׁלַךְ אֱמֶת אֲרָצָה, וְאִפִּיל שְׁכִינְתָּא
עֲמִיָּה, וְיִקִּים גִּיהֶנָּם, בֵּת זוּגִיָּה דְּסְמָא"ל, עִם סְמָא"ל.
בְּאַתָּר דְּדִין אֱמֶת, יוֹקִים שְׁפַת שְׁקָר. דִּין אֱמֶת, עֲמוּדָא
דְּאֲמֻצְעִיתָא. שְׁפַת שְׁקָר גִּיהֶנָּם וְסְמָא"ל.

וּבְגִין דָּא, כַּד דִּיִּין דָּן דִּין, גִּיהֲנָם פְּתוּחָה לְפָנֵינוּ
 מִשְׁמָאלוּ, בַּת זוגִיָּה דְסַמְא"ל. וְחָרַב עַל צוּאָרוּ,
 מִלְאָךְ הַמּוֹת. סַמְא"ל מֵאַחֲרוּי מֵעַל צוּאָרִיָּה. וְגַן עֵדֶן
 פְּתוּחָה לִימִינֵיהּ, וְעֵץ הַחַיִּים פְּתוּחָה לְקַמִּיָּה, עַל רִישֵׁיהּ.
 אִי דָן דִּינָא דְשַׁקָּרָא, שְׁלִיט עָלֶיהָ מִלְאָךְ הַמּוֹת, וְשַׁחִיט
 לִיהּ, וְלִבְתָּר אוֹקִיד לִיהּ בַּגִּיהֲנָם. וְאִי דָן דִּין אֲמַת,
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִיעוּל לִיהּ לְגַן עֵדֶן, וְאַטְעִים לִיהּ
 מֵאִילָנָא דְחַיִּי, דְכְּתִיב עָלֶיהָ, (בראשית ג) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ
 הַחַיִּים וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם. דְּאֲתַבְּרִי בְּאוּרִיָּתָא, דְּאֲתַמַּר
 בְּהּ, עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהּ. עֵץ חַיִּים, תְּפַאֲרַת.
 (ויקרא נ"ח ע"א, תיקונים ס"ו ע"ב) חַיִּים דִּילִיָּה חֲכָמָה וּבִינָה. חַיִּי
 הַמְּלָךְ וְדָאִי.

וְלְעוֹלָם, דִּינָא דְמַלְכוּתָא, דִּינָא. וְדִינָא בִּלְב, וְאֲתַמַּר
 בֵּיהּ, הֵלֵב רוּאָה. וּבְגִין דָּא, אִין לוֹ לְדִיִּין
 אֲלָא מַה שְּׁעֵינֵינוּ רוּאוֹת. וְהִכָּא לִית דִּיִּין, אֲלָא קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא. מַה שְּׁעֵינֵינוּ רוּאוֹת, (דברי הימים ב טז) כִּי יִי' עֵינֵינוּ
 מְשׁוּטָטוֹת. (איוב לד) עֵינֵינוּ עַל דְּרָכֵי אִישׁ.

וּבְהוֹן, (שיר השירים ב) מִשְׁגִּיחַ מִן תַּחְלוּנוֹת. בְּזוֹ נוֹקְבִין דְּבַר
 נָשׁ, בְּתַרִּין עֵינֵינוּ, וְתַרִּין אוּדְנֵינוּ, וְתַרִּין נוֹקְבִין
 דְּחוּטְמָא, וּפּוּמָא. הָא ז' דְּאֲמָא עֲלָאָה. וְהִכִּי בְּעוּבְדוּי
 אֲסַתְּכַל בְּשַׁבַּע, מִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָא תַּתָּאָה, בְּב' יָדִין

וְצוּר תִּלְתָּ, וְגוֹף וּבְרִית תִּרִין, הָא חֲמִשׁ. תִּרִין רַגְלִין,
 הָא שְׁבַע. י"ה, יו"ד ה"א, בְּשֶׁבַע אֲתוּן דִּילִיה, אֲסִתְפַּל
 בְּשֶׁבַע נוֹקְבִין דִּירִישָׁא, (דף קי"ז ע"ב) נְקָבִים: עַל שֵׁם נְקָבָה,
 דְּנְקָבִיה פְּתוּחוֹת לְקַבֵּל. ו"ה, וא"ו ה"א, בְּשֶׁבַע אֲתוּן
 דִּילִיה, אֲסִתְפַּל בְּשֶׁבַע אַבְרִין דְּלִתְתָּא, דְּאִינוּן תְּקוּנָא
 דְּגוּפָא, דְּבַהוּן עֲשִׂית הַמְצוֹת.

אֲשֵׁתוּ כְּגוּפוּ דְּמִיָּא. וְעַל שֵׁם פְּקוּדִין, אֲתִקְרִיאוּ אַבְרִים.
 עַל שֵׁם שְׁכִינְתָּא, גּוּפָא. דְּמִסְטָרָא אַחְרָא
 לְבוּשָׁא, דְּאִינוּן עוֹר וּבָשָׂר. הֵדָא הוּא דְּכִתְיב, (איוב י) עוֹר
 וּבָשָׂר תִּלְבִּישְׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תִּשְׁכַּכְנִי, בְּאִתְר דְּלִית
 שְׁכִינְתָּא, הַהוּא גּוּפָא לָא אֲתִקְרִי, אֶלָּא לְבוּשָׁא דְּאָדָם.
 דְּאִיהוּ תוֹרָה, (במדבר ט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱל.
 כְּתִפְאָרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בֵּית. וּבְאִתְר דְּתַמָּן מְצוּה,
 אֲתִקְרִי גּוּפָא דְּאָדָם, כְּגוֹן גּוּפֵי הַלְכוֹת, וּפְסָקֵי דִּינִין.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שׁוּפְט, עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא. מִסְטָרָא
 דְּבִינָה, דְּאִיהוּ יְדוּ"ד. (קי"ח ע"א) דִּיין, מִסְטָרָא
 דְּמַלְכוּת. שׁוּטֵר, הוּא שְׁלִיט, (מסטרָא דִּיוֹסָף הַצְּדִיק מִתַּמָּן (בראשית מ"ב)
 וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט. וְכָל סְפִירִין, אִינוּן שׁוּפְטִים, מִסְטָרָא
 דְּאֲמָא עֲלָאָה, דְּתִפְאָרֶת שׁוּפְט. וְאִינוּן שׁוּטֵרִים, מִסְטָרָא
 דְּמַלְכוּת. דְּצְדִיק מִתַּמָּן שׁוּטֵר וּמוֹשֵׁל. (ופקודא בתר דא מינוי

שופטים וכו' תמצאנו בריש פרשת שופטים דף רע"ד ע"ב)

(שמות כג) מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחַק וְנָקִי וְצַדִּיק אֵל תִּהְיוּג וְגו'.
 פְּקוּדַת לְהִשּׁוּת הַבְּעָלִי דִּינִין, וְלִהְתִּרְחַק מִדְּבַר
 שֶׁקֶר, דְּלֹא יִימְרוּן מִשּׁוֹא פְּנִים (יש בדבר). דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֶתְמַר בֵּיהּ, (דברים י) אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פְּנִים. וְל"א יִקְ"ח
 שַׁח"ד, בְּסוֹפֵי תִיבוֹת אֶחָד. הָאִי דִּינִין, צָרִיךְ לְמַהוּי
 כְּגוּוּנָא דְאֶחָד, דְּאִיהוּ יְדוּ"ד אֶחָד, דְּלֹא יִקַּח שַׁחַד, דִּיהָא
 אִיהוּ בְּדִיוֹקְנִיָּה. וּבְדִינָא לְהִשּׁוּת תִּירוּוִיָּהוּ כְּאֶחָד, וְלֹא
 יִטָּה דִּינָא לְדָא יִתִּיר מִן דָּא, אֲלֵא בְּתַקְלָא חַד, עַד
 דִּיקְבָּלוֹן דִּינָא. וְלִבְתֵּר, כָּל חַד אֶתְדָּן, כְּפּוּם עוֹבְדוּי.

וְאוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, צַדִּיק יִצַּר הַטּוֹב שׁוֹפְטוּ.
 רָשָׁע, יִצַּר הָרַע שׁוֹפְטוּ. בֵּינּוֹנִי, זֶה וְזֶה
 שׁוֹפְטוּ. מֵאֵן דְּאִיהוּ מְאִילְנָא דְחַיִּי, לִית לִיהּ דִּינָא כְּלָל,
 לִית לִיהּ יִצַּר הָרַע, וְדָא צַדִּיק גָּמוּר, וְדָא צַדִּיק וְטוֹב לוֹ.
 וְלִית טוֹב, אֲלֵא תוֹרָה. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ד) כִּי לִקַּח
 טוֹב נִתַּתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ. וְצַדִּיק וְרַע לוֹ,
 מִסְטָרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וְאִמַּי אֶתְקָרִי צַדִּיק בְּתַר
 דְּרַע לוֹ, דְּאִיהוּ יִצַּר הָרַע. אֲלֵא, בְּגִין דְּטוֹב שְׁלִיט עָלֵיהּ,
 אֶתְקָרִי צַדִּיק וְרַע לוֹ. דִּהָהוּא רַע אִיהוּ תַּחוּת רְשׁוּתֵיהּ.

(ס"א כַּעֲבָדָא תַּחוּת רְבִיָּה)

רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, אִמַּי אֶתְקָרִי רָשָׁע. בְּגִין דְּאִיהוּ אֶסְתַּלַּק
 לְמַהוּי רִישָׁא יִצַּר הָרַע דִּילֵיהּ, וְטוֹב אִיהוּ תַּחוּת

רְשׁוּתִיהָ, כְּעַבְדָּא תַּחֲתֵי רַבִּיהָ. וְאַף עַל גַּב דְּרַשָּׁע אִיהוּ
מִכְתִּיר אֶת הַצְּדִיק, וְיַכִּיל צְדִיק גָּמוּר לְאַעֲנָשָׁא לִיהָ,
(משלי יז) גַּם עֲנוּשׁ לַצְּדִיק לֹא טוֹב, בְּגִין הֵהוּא טוֹב דְּאִיהוּ
תַּחֲתֵי רַגְלוֹי דְּרַשָּׁע, לִית לְאַעֲנָשָׁא לִיהָ, דְּאוּלַּי יַחֲזוּר
בְּתַשׁוּבָה וַיִּתְגַּבֵּר עַל יְצָרִיהָ, וַיְהִי עֶפְרַת תַּחֲתֵי רַגְלוֹי.

דְּמִסְטָרָא דְּרַשָּׁע וְטוֹב לוֹ, (נ"א שְׂכִינְתָא) שְׂכִיבַת, (רוח ג) וְתַגְל
מַרְגְּלוֹתִיו וְתִשְׁכַּב. הֵאֵי אִיהוּ (משלי ל) וְשִׁפְחָה פִּי
תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ. (דְּבַר אַחַר וּמִסְטָרָא דְּצְדִיק גָּמוּר) שִׁפְחָה, יֵצֵר הָרַע
נוֹקְבָא. יֵצֵר הָרַע, דְּכַר. בְּגִינִיהָ אֲתַמֵּר, (ישעיה מב) וְכַבּוּדִי
לְאַחַר לֹא אֶתֵּן. (במדבר א) וְהִזַּר הַקָּרֵב יוֹמַת.

וּמִסְטָרָא דְּצְדִיק וְרַע לוֹ, שְׂכִינְתָא אִיהִי עֵטְרָה עַל
רִישָׁא דְּבַר נֶשׁ, וְשִׁפְחָה יֵצֵר הָרַע, אֲתַכְפִּיֵּיא
תַּחֲתֵי גְּבִירְתָּהּ. וּמִסְטָרָא דְּצְדִיק גָּמוּר, לִית זָר, וְלִית יֵצֵר
הָרַע. וּמִסְטָרָא דְּרַשָּׁע גָּמוּר, לִית לִיהָ חוּלְקָא בְּשְׂכִינְתָּא,
דְּלִית חוּלְקָא לְבַר נֶשׁ בְּשְׂכִינְתָּא, אֶלָּא מִסְטָרָא דְּטוֹב.
וְלִית כָּל שְׂכִינְתָּא שְׂקִילִין, דְּהָא שְׂכִינְתָּא דְּאִלְנָא דְּטוֹב
וְרַע, אִיהוּ פְּרִסְיָא, אַבְל שְׂכִינְתָּא דְּאִלְנָא דְּחַיִּי,
עָלָה אֲתַמֵּר, (תהלים ה) לֹא יִגּוֹרֵךְ רָע. אַבְל (ד"א אֶלָּא) בְּגִין
דְּאֲתַמֵּר בָּהּ, (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, מֵאֵן דְּפָגִים
אֲתַר דִּילָהּ, אֲתַחֲשִׁיב כְּאִילוֹ עֶבֶד בְּמִטְרוֹנִיתָא קְלָנָא.
דְּקְלָנָא דְּמִטְרוֹנִיתָא אִיהוּ, מֵאֵן דְּמִזְלִיל בְּאֲתַרְהָא.
וְקְלָנָא דְּמִטְרוֹנִיתָא, דְּמַלְכָּא אִיהוּ.

כָּל שָׁפֶן מֵאֵן דְּאֵעֲבַר לָהּ מֵאֲתָרְהָא, וְשׁוּי שְׁפָחָה
 בְּאֲתָרְהָא. דְּבִכָּל אֲתָר דְּאִיהוּ פְּגִים, מִטְרוֹנִיתָא לָא
 שְׂרִיא תַמְן, אֶלָּא שְׁפָחָה, דְּאִיהִי פְּגִימָא, שְׂרִיא בְּאֲתָר
 פְּגִים. וּפְגִימוֹ דְּבַר נֶשׁ דְּחֹבּוּי, פְּגִים בְּכָל אֲבָרִין דִּילִיָּה,
 עַד דְּלֹא אֲשַׁכַּחַת מִטְרוֹנִיתָא אֲתָר לְשְׂרִיא תַמְן. וְלִית לִיָּה
 תְּקוּנָא (דף קי"ח ע"א) עַד דְּיַחְזִיר לָהּ עַל כָּל אֲבָרִין דִּילִיָּה.

אֲמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהִימְנָא, בְּגִין דָּא, אַנְתָּ
 מְתַקֵּן, בְּחַבּוּרָא דָּא, דְּרַמ"ח פְּקוּדִין. לְאֲמַלְכָא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל אֲבָרִים דְּשְׁכִינְתָּא, בְּכָל
 פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, וְלִית אַנְתָּ חֵיִישׁ לִיקְרָךְ. זַכָּאָה חוּלְקָךְ,
 דְּכַגּוּוּנָא דְאַנְתָּ מִמְלִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל אֲבָרִים
 דְּשְׁכִינְתָּא, דְּאִינּוֹן בַּעֲלֵי מְדוּת, דְּכָל יִשְׂרָאֵל. מְאָרִי
 מְדוּת אִינּוֹן אֲבָרִים דְּשְׁכִינְתָּא, הָכִי עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְשְׂרִיא שְׁמִיָּה עֲלֶךְ, וַיִּמְלְכִינְךָ, עַל כָּל מִשְׁרִיִּין
 עֲלָאִין וְתַתָּאִין (שופטים ער"ה ע"א לא יקום עד אחד).

קוּם רַעֲיָא מְהִימְנָא, לְסִדְרָא דִּינִין בְּהִלְכוֹת נְזֻקִין,
 בְּסִדְרָא דְשִׁמָּא דָּא, הוּי"ה. דְּאִיהוּ, (תהלים סח) רָכַב
 אֱלֹהִים רַבּוּתִים אֲלֵפֵי שְׁנָאן, דְּאִינּוֹן, שׁוּר נֶשֶׁר אַרְיָה
 אָדָם, דְּהָא מְסִטְרָא דִּימִינָא, דְּתַמְן יְדוּ"ד, ד' חִיוּוֹן, הָכִי
 אִיהוּ סִדְרָא דְלְהוֹן, אָדָם אַרְיָה נֶשֶׁר שׁוּר. וּכְפּוּם שְׁנוּיִין
 דְּהוּיִין, הָכִי אִיהוּ תְּנוּעָה וְסִדְרָא דְחִיוּן. וְחִיוּן דְּסִטְרָא

אַחַרְא, דְּאִינוּן נְזִיקִין דְּשִׁמְאֵלָא, הָכִי סְדוּרִייהוּ, שְׁנָאן.
 וּבְגִין דָּא, הִתְחַלָּה דְּלֵהוּן, הַשּׁוּר. קָשׁוּר בְּד' אַבוּת
 נְזִיקִין, הַשּׁוּר וְהַבּוּר וְהַמְּבַעָה וְהַהֲבַעַר וְסִיּוּמָא דְּלֵהוּן
 אָדָם, מוּעַד.

קוּם אַתְעַר בְּדִינִין. פִּתַּח רַעֲיָא מְהִימְנָא וְאָמַר, (תהלים נא)
 אֲדָנִי שִׁפְתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהַלְתְּךָ. אֲדָנִי, בְּהַפּוּךְ
 אַתּוּן דִּינִי"א. וּבְגִין דָּא, אָמְרוּ מָאֲרִי מִתְנִיתִין, דִּינִי"א
 דְּמַלְכוּתָא דִּינָא. כָּל דִּינִין בְּהַאי שְׁמָא אַתְדַּנּוּ. (ס"א ב' ב' ב' ב')

בְּד', בְּג'. בְּד': שְׁכִינְתָא (ס"א בית דין בג' בית דין שְׁכִינְתָא בג')
 לְקַבֵּל תְּלַת אֲבָהֵן. עֲמוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא, דִּינִין אֲמַת, וְהוּא
 דִּינִין, לְדוּן מְסִטְרָא דְּאֲדָנִי, דְּתַמָּן אִיהוּ דִּינִין אֲמַת.
 וּמְסִטְרָא דְּשֵׁם אֱלֹהִים, שׁוּפְט. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים עה)
 כִּי אֱלֹהִים שׁוּפְט.

וּמָה דִּינִין אִינוּן. חַד, לְדוּן בְּנִזְקֵי שׁוּר. תְּנַיִנָא, לְדוּן
 בְּנִזְקֵי בּוּר. תְּלִיתָא, לְדוּן בְּנִזְקֵי אֵשׁ. רְבִיעָא,
 לְדוּן בְּנִזְקֵי אָדָם. וְאַבְתְּרִייהוּ, לְדוּן בְּדִינֵי אַרְבַּע שׁוּמְרִים.
 שׁוּמְרֵי חָנָם. וְשׁוּמְרֵי שְׂכָר. וְהַשּׁוֹאֵל. וְנוֹשֵׂא שְׂכָר. (ס"א וְהַשּׁוּכֵר)
 לְקַבֵּלִייהוּ, דִּינִין אַרְבַּעָה. דִּין חֲלוּקַת הַשּׁוֹתְפִים. דִּין
 חֲלוּקַת קַרְקָעוֹת. דִּינֵי עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת. דִּינֵי תוֹבַע
 וְנִתְבַּע, בְּכֶמֶה מִינֵי תְּבִיעוֹת דְּחַיִּיב מָמוֹן, וְגִזְלָא, וְאַבְדָּה,
 אוּ שְׁמִזִּיק לְחֻבְרוֹ, וְהוֹרְגוּ בְּאַחַד מֵאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין.

אָדוֹן אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאֲדַנְיָ. לְדוֹן בְּכָל מִינֵי
 דִּינִין, לְשַׁפְּחָה בִּישָׂא, כִּי תִירֶשׁ גְּבִירְתָּהּ. דְּמִינָהּ
 כָּל נְזִיקִין אֲשַׁתְּכָחוּ, דְּאִינוּן (כָּל) מִלְּאֲכֵי חֲבֵלָה, דְּמַנְיִיהוּ
 נִשְׁמַתְהוּן שְׁל רְשָׁעִים, כַּמָּה דְּאוּקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְּנִיתִין,
 (בראשית כ"ט ע"א) נִשְׁמוֹת הָרְשָׁעִים הֵן הֵן הַמְּזִיקִים בְּעוֹלָם. אֵל
 אַחַר, מְזִיק, גְּזוּלָן רְשָׁע. וּבֵת זוּגִיָּה, סַם הַמּוֹת.

נְזִק שְׁבַת וּבִשְׁת וּרְפוּי, לְשַׁכְּנִתָּא וּבְנָהָא. שְׁבַת,
 דְּבִטּוּלָא דְּאוּרִיתָא, דְּבִטְלִילַת לְבָנָהָא. וּרְפוּי,
 דְּגִרְמַת לֹון דְּמַתְרַפִּין מִדְּבִירֵי תוֹרָה. נְזִק, בְּכַמָּה נְזִקִין
 דְּמִלְּאֲכֵי חֲבֵלָה, מְאִירֵי מִשְׁחִית אָף וְחִימָה. וּבִשְׁת, דְּהוּ
 מְבַזִּין לְשַׁכְּנִתָּא בְּכוּכָבִים וּמְזִלוֹת, שְׁקָרָא דְּלֵהוּן, וְהוּ
 אֲמַרִין אִיהּ אֱלֹהֵיהָ. וְכַמָּה גְּזוּלוֹת מִן שַׁפְּחָה בִּישָׂא,
 דְּאֲתַמַּר בֵּהּ (ישעיה ג) גְּזוּלַת הָעַנִּי בְּבִתִּיכֶם.

כַּמָּה בְּרַפְּאָן, גְּזוּלַת לְשַׁכְּנִתָּא, שַׁפְּחָא בִּישָׂא. בְּכוּבַד
 הַמַּס, וּבְכוּבַד כַּמָּה דִּינִין מְשׁוּנִים עַל בְּנָהָא, וְכַמָּה
 קַרְבָּנִין דְּבֵי מְקֻדְשָׁא, דְּבִטְלִילַת לְמַטְרוֹנִיתָא. וּבִשְׁת
 דְּמַטְרוֹנִיתָא, דְּאֲשַׁתְּאַרְת עֲרוּמָה, מִד' בְּגִדֵי זָהָב דְּנִנְהָרִין,
 מִד' טוּרֵי אָבֹן, בִּי"ב אָבְנִין מְרַגְלָן. מְעִיל בְּכַמָּה זָגִין
 וּרְמוּנִים. וְאַרְבַּע בְּגִדֵי לְבָן, דְּבֵהוּן הֹות מַטְרוֹנִיתָא,
 מִתְּקַשְׁטָא קָדָם מְלַכָּא. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית ט)
 וּרְאִיתִיָּה לְזֹכֶר בְּרִית עוֹלָם. וְגְזוּלַת לָהּ לְגַבְרַתָּהּ, כַּמָּה
 מֵאֲכָלִין דְּקַרְבָּנִין.

שׁוֹר מוֹעֵד בְּעֵלָהּ, עָאֵל לְבֵי מַלְכָּא (קצ"א ע"א) רְבוּנִיָּה,
 בְּאַרְבַּע אַבוֹת גְּזִיקִין דִּילֵיהּ, (דאינון, יחזקאל א') וּפְנֵי
 שׁוֹר מִהַשְּׂמַאל לְאַרְבַּעַתָּם) עֹזֶן וּמִשְׁחִית אַף וְחָמָה,
 דְּכֻלְהוּ מוֹעֲדִין לְקַלְקֵל. בְּגוּפָא דִילֵיהּ, הַרְבִּיץ עַל
 הַכְּלִים, מְזַבַּח מְנוּחָה שְׁלַחַן וּשְׂאֵר מְאֵנִין, רַבִּץ עַלֵּיהּוּ
 וּשְׁבַרְתָּו. וּבִשּׁוֹן דִּילֵיהּ, אָכִיל כָּל קַרְבָּנִין דְּמֵאֲכָלִים
 דְּפִתּוּרָא, וּשְׂאֵרָא בְּרִגְלוֹי רַפְסָא. (ומדקא בלא ושאר דאינון אמורין
 ופדרין שיירי מנחות ברגלוי רפסא) וּבְקֶרֶן דִּילֵיהּ, קָטַל כְּהֵנִי וְלִיוָּאֵי.

הָרַס כְּלָא, (איכה ב) חֵלֵל (דף ק"ח ע"ב) מִמְּלַכְהָ וּשְׂרִיָּה.
 הַבּוֹר, נוֹקְבָא בִישָׂא, לִילִית, בְּבֵית דִּילָהּ, דְּאִיְהִי בֵית
 הַסֵּהָר, תְּפִיסַת לְמִטְרוּנִיתָא וּבְנָהָא, שְׁפַחַה
 בִּישָׂא, בְּגִלוּתָא דִילָהּ, וּשְׁוִוִּיאַן לוֹן, בְּכַמָּה שְׁלִשְׁלָאִין
 וְאַסּוּרִין לְבְנָהָא, יְדִיָּהּוּ מְהַדְקֵן לְאַחוּרָא. (איכה א) הִיא
 יִשְׁבָּה בַגּוֹיִם לֹא מִצָּאָה מְנוּחָה. וְלֹא עוֹד אֵלָּא (איכה א) כָּל
 מְכַבְּדֵיהּ הַזִּילוּהָ כִּי רָאוּ עֲרוּתָהּ גַּם הִיא נֶאֱנַחָה וְתִשָּׁב
 אַחוּר.

וְלֹא עוֹד, אֵלָּא זוֹנָה דְּאִיְהִי הֶבְעֵר, דְּהֵינּוּ אִישׁ, (איכה ד)
 וַיֵּצֵת אִישׁ בְּצִיּוֹן. לְבַתֵּר קָם אָדָם בְּלִיעַ"ל רְשַׁע,
 רְבִיעֵי לְאַבוֹת גְּזִיקִין, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ אָדָם מוֹעֵד לְעוֹלָם,
 בֵּין עַר בֵּין יִשּׁוֹן, וְשִׁלַּח אֶת בְּעִירוֹ, וְאָכִיל וּשְׂצִי וְגַדַּע
 כְּרָמִים וּפְרָדִסִים דִּירוּשְׁלָם, וּשְׂצִי כְּלָא.

רְבוּן עֲלְמָא, אַנְתָּ קְשׁוּט, וְאוּרֵיִתְךָ קְשׁוּט, יִהְיֶבֶת לְךָ
מְצוֹת תְּפִילִין, (מ"ג ע"א) לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים אִיהוּ
אֲגָרָא כְּפּוּם עוֹבְדֵיִהוּ, פֶּאֶר עַל רִישֵׁיִהוּ. וּמְשֻׁשִׁין
לְאַבוּהוֹן וְאַמְהוֹן, כְּגוּוּנָא דְגּוּפָא, דְּכָל אֲבָרִים דִּילֵיהּ
מְשֻׁשִׁין לְרִישָׁא. הָכִי אַתָּתָא, מְשֻׁשָׁא לְבַעֲלָהּ.

וְאִית מְלָאכִין דְּאֵינוּן מְשֻׁשִׁין לְגּוּפָא, וּמְלָאכִין
דְּמְשֻׁשִׁין לְנִשְׁמָתָא. וּכְגוּוּנָא דְּאִית אֲפֻרְשׁוּתָא
בֵּין גּוּפָא לְנִשְׁמָתָא, הָכִי אִית אֲפֻרְשׁוּתָא בֵּין מְלָאכִין
דְּגּוּפָא, לְמְלָאכִין דְּנִשְׁמָתָא. וְאִית נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.
וּמְלָאכִין לְמְלָאכִין, (קחלת ד) כִּי גְבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ שְׁמֵר
וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם. וְאֵלִין דְּאֵינוּן נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא, כְּלָהוּ
חַד. וְאֵף עַל גַּב דְּאֵרַח מִתְּלָא, אֵינוּן כְּגוּפָא אֲצֵל נִשְׁמָתָא
אֵלִין לְאֵלִין, בְּגִין דְּמִקְבְּלִין אֵלִין מֵאֵלִין. הָכִי שְׂכִינְתָא,
(נִשְׁמָתָא) אֵף עַל גַּב דְּאִיהִי לְקַבֵּל שְׂאֵר נְהוּרִין דְּבְרִיאָה,
כְּנִשְׁמָתָא אֲצֵל גּוּפָא, לְקַבֵּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲשִׁיבָא
כְּגוּפָא. אֲבָל כְּלָא חַד. הָכִי גּוּפָא וְנִשְׁמָתָא כְּלָא חַד. מַה
דְּלָאוּ הָכִי בְּבֵר נֶשׁ, דְּגּוּפִיהּ וְנִשְׁמָתִיהּ בְּפְרוּדָא. דָּא
חוּמְר, וְדָא שְׂכָל. דָּא חַיִּי, וְדָא מוֹתָא. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא חַיִּים, וְשְׂכִינְתִיהּ חַיִּים, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (מְשֻׁלִי ג) עֵץ

חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בַּהּ.

וְכָל אֵינוּן דְּרִשְׁמִין בְּסִימְנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

וּשְׁכִינְתִּיהָ, אֵינּוֹן רְשִׁימִין בְּיוֹמֵינִי דְחוּל, בְּאוֹת דְתַפְלִין,
 וּבְאוֹת דְמִילָה. וְרְשִׁימִין בְּזָכוֹר וְשִׁמּוֹר בְּשַׁבָּת. רְשִׁימִין
 בַּתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, דְּאִתְיְהִיבַת מִימִינָא. וּבַתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה,
 דְּאִתְיְהִיבַת מִשְׁמַאלָא. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, זָכוֹר מִימִינָא,
 וְשִׁמּוֹר מִשְׁמַאלָא. וּשְׁכִינְתָא, זְכִירָה מִימִינָא, וְשִׁמְרָה
 מִשְׁמַאלָא. אֵינּוֹן תַּפְלִין דְרִישָׁא דְבַר נָשׁ, וְתַפְלִין דְיָד.
 וְהַכִּי שְׁכִינְתָא, (תהלים ט) תּוֹרַת יְיָ תְמִימָה, וּמְצוּה דִילִיָּה.
 וְהָאֵי מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ כְּלִיל דִּינָא
 וְרַחֲמֵי. זָכוֹר וְשִׁמּוֹר. אֶתְקַרִּיאת אִיהִי זְכִירָה שְׁמִירָה.
 וּבְכָל פְּקוּדֵינִי אִיהִי שְׁקִילָה לְגַבִּיָּה בְּמַדְרָגָה.

אֲבָל מִסְטָרָא דְחֶסֶד, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא זָכוֹר, וּשְׁכִינְתָא
 שְׁמּוֹר. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, זָכוֹר לְזָכֹר,
 וְשִׁמּוֹר לְכֹלָה. בְּגִין דְּבִימִינָא וּבְשְׁמַאלָא עֲנַפִּין מִתְפַּרְדִּין,
 כְּגוּוּנָא דְכַנְפֵי רִיָּאָה, דְּאֵינּוֹן פְּרוּדוֹת מְלַמְעָלָה.
 לְקַבְּלִיָּהּ חִיוֹן, (יחזקאל א) וּפְנִיָּהּם וְכַנְפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת
 מְלַמְעָלָה. וְלְקַבֵּל פְּתוּחוֹת דְּסֵפֶר תּוֹרָה. לְתַתָּא תְרוּוֹיָּהּ
 בְּיַחוּדָא חָדָא, כְּגוֹן סְתוּמוֹת דְּסֵפֶר תּוֹרָה, דְּלִית תַּמָּן
 פְּרוּדָא. וּבְגִין דָּא, בְּאַתָּר דְּיַחוּדָא, דְּאִיהוּ גּוּפָא, דּוּמָה
 לְשַׁדְרָה דְלוּלָב, אִם נְפַרְצוּ, אוּ נְפַרְדּוּ עָלֵינוּ פְּסוּל.

בְּכְמָה רְשִׁימִין רְשִׁים קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְגַבִּי מְלֶאכִין. אֵלִין דִּימִינָא,

דְּתַלְיִין מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אוּ אֵלִין דְּשִׁמְאֵלָא, דְּתַלְיִין
 מְשַׁכְּינְתָּא. אוּ אֵלִין דְּתַלְיִין מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וְשַׁכְּינְתִּיה בִּיחּוּדָא חֲדָא. וְהָאֵי אֵלִין דְּאִית בְּהוֹן תּוֹרָה,
 רְשִׁימִין בְּחֹסֶד. וְאֵלִין דְּאִית בְּהוֹן מְצוּה, רְשִׁימִין בְּגְבוּרָה.
 וְאֵלִין מְאָרִי דְּתַפְלִין, וְאוֹת שַׁבַּת, וְאוֹת בְּרִית, רְשִׁימִין
 בְּצַדִּיק.

וּבְעִירָן, עַמֵּי הָאָרֶץ, אֵינּוֹן רְשִׁימִין בְּאֵעְבְּרוּ דְּעָרְלָה
 וּפְרִיעָה. עוֹפִין, בְּזַפֵּק וּבְקַרְקָבֹן נִקְלָף,
 בְּאֵעְבְּרוּ דְּזַפֵּק, וּקְלִיפָה דְּקַרְקָבֹן אֵינּוֹן רְשִׁימִין עוֹפִין
 לְמִיכַל, וּבְעִירָן, בְּתַרִּי סִימָנִין, מְעַלַת גְּרָה, וּמְפָרְסַת
 פְּרָסָה. כְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּתַרִּי סִימָנִין, כְּגוּוֹנָא דְּעָרְלָה
 וּפְרִיעָה, דְּמַתְּעַבְּרִין מְעַמָּא קַדִּישָׁא.

אַבְל תְּלַמִּידי חֲכָמִים, כְּלָהוֹן רְשִׁימִין מְנַהוֹן, בְּכַרְסֵיִיא.
 וּמְנַהוֹן, בְּמַלְאָכֵי, בְּאַרְבַּע חִיּוֹן דְּכַרְסֵיִיא. מְנַהוֹן
 בְּכַכְבֵּיִיא ^(דף קי"ט ע"א) וּבְמַזְלֵי. וּמְנַהוֹן רְשִׁימִין, בְּמַדּוֹת
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּמוּדְעִין. וְאֵינּוֹן דְּמַתְּעַסְקִין
 בְּאוּרֵיתָא וּבְמְצוֹת, לְשִׁמְאֵ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְשַׁכְּינְתִּיה, שְׁלָא עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, אֶלָּא כְּבָרָא דְּאִיהוּ
 מְחוּיֵיב בִּיקְרָא דְּאֲבוּהֵי וְאִמִּיה, דָּא אֲתַקְשָׁר וְהָאֵי
 וְאֲתַרְשִׁים, בְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא וְשַׁכְּינְתִּיה, כְּאִילוּ בֵּיה
 הוּוּ חֲד. וּמֵאֵן דְּאִית בֵּיה תּוֹרָה בְּלָא מְצוּה, אוּ מְצוּה בְּלָא

תורה, כביכול כאילו הוו ביה בפרודא. אבל בדא ודא,
כאילנא, דענפוי מתפרדין לימינא ולשמאלא, ואילנא
יחודא דתרווייהו, באמצעיתא.

רשיעיא, אינון רשימין בלא סימנין דטהרה, אינון
דלית להון תפלין על רישא, ודרועא. ואינון
דלא רשימין בתורה ובמצות. ואלין דלא נטרין זכור
ושמור. ולא רשימין בתכלת ולבן דציצית. ואלין דלא
רשימין באלין סימנין, שקץ הם לכם, לאו אינון ישראל
אלא עמי הארץ. מה אלין שקץ ושרץ, אוף אינון (ב"א כג)
שקץ ושרץ. כמה דאוקמוה מארי מתניתין, עמי הארץ
הם שרץ, ונשותיהם שקץ. ועל בנותיהם אתמר, (דברים כז)
ארור שוכב עם כל בהמה.

ומיתתהון מיתה באתגליא, ולית מיתה אלא עניותא,
ומיתה דעניותא דלהון, לא יהא באתכסיא,
כעופין דדמיין למארי פקודין, אלא באתגלייא, לעיני
עמא, דעני חשוב כמת. ואית עניותא באתכסיא, מעיני
בני נשא. ואית עניותא, לעיני כלא. כזריקו דדם
דבהמה, וזריקתה לעיני כלא, דשפכין דמא קמי כלא.
הכי עניין שפכין דמוי באנפיהו, לעיני בני נשא,
ואתהדרין ירוקין כמתין.

ואי הדרין בתיובתא, ולא פתחין פומהון להטיח דברים

כְּלָפִי מַעֲלָה וּמִיתָה דְּלֵהוֹן בְּסִתְיָמוּ דְּפוּמָא, כְּבַעֲיָרָא
 דְּאִיהִי מִיתָא, וְלִית לָּהּ קוּל וְדַבּוּר. וּבְוִידוּי הָכִי יִימָא
 אִיהוּ, אֵין לִי פֶּה לְהַשִּׁיב, וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֵאשׁ, וְיִתְוּדֵה
 וּמִיִּיחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוּמָא, לְמַהוּי מִיתָתִיה
 בְּאַחַד. כְּגֹוּנָא דְשַׁחֲיִטַּת בְּהֶמָה, בְּתַרִּיסַר בְּדִיקוֹת דְּסַכִּין,
 וּבְסַכִּין דְּאִינוּן אַחָד.

וּמְבָרַךְ וּמְקַדֵּשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוּמָא, בְּבָרְכוּ
 וּבְקַדוּשָׁה, וּבְכָל אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה דִּילִיָּה. כְּגֹוּנָא
 דְּמְבָרַךְ כְּהֵנָּא, בְּרוּךְ אַתָּה, הָא בְּרָכָה. אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ, הָא
 קְדוּשָׁה. כִּד רִוְחָא מְבָרַךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל יוּמָא
 בְּבָרוּךְ, וּמְקַדֵּשׁ לִיָּה בְּקַדוּשָׁא דִּילִיָּה, וּמִיִּחַד לִיָּה בְּיַחְוּדָא
 דְּאִיהוּ שְׁכִינְתִּיה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית עַל הַהוּא רִוְחָא
 בְּכַמָּה מִשְׁרַיִין.

אַלִּיָּהוּ, וְדַאי בַר נָשׁ דְּמְבָרַךְ וּמְקַדֵּשׁ, וּמִיִּחַד
 לְמַטְרוּנִיתָא, כְּמָה מִשְׁרַיִין דְּמַטְרוּנִיתָא
 סְלָקִין עֲמִיָּה, וּמִשְׁרַיִין דְּמַלְכָּא, נְחִתִין לְגַבִּיָּה. וְכִלְהוּ
 לְנַטְרָא לִיָּה, וְלֹאֻדְעָא לִיָּה לְהַהוּא רִוְחָא, כְּמָה חִידוּשִׁין
 וְעִתִּידוֹת, בְּחַלְמִין דְּנְבוּאָה, וְכַמָּה סְתָרִים. כְּגֹוּנָא
 דְּיַעֲקֹב, דְּאַתְמַר בֵּיָּה, (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים
 עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. וְעַל מִשְׁרַיִין דְּמַלְכָּא וּמַטְרוּנִיתָא
 אַתְמַר, (בראשית לב) וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵים. אַבְל
 מַלְכָּא וּמַטְרוּנִיתָא לֹא נְחִתִין תַּמָּן.

אמר אליהו, רעיא מהימנא, הכי הוא ודאי. אבל בגין
 דבכל פקודא ופקודא, הוה אשתדלותא דילך,
 ליחדא קודשא בריך הוא ושכינתיה, בכל משריין
 דעילא ותתא, הכי קודשא בריך הוא ושכינתיה, וכל
 משרייתיה עילא ותתא, מתיחדין ברוחא דילך, בכל
 פקודא ופקודא, כברא דמלכא, דאבא ואמא רחמין
 ליה, ונשקין ליה, ובחביבו דיליה, לא המנין ליה
 במשריין דלהון, אלא אינון גופייהו, נטרין ליה.

בגין דההוא רוחא דילך, מסטרא דעמודא דאמצעיתא
 איהו, דאיהו ו' כליל אבא ואימא, דאינון י"ה.
 נפש דילך. בת יחידא, מסטרא דאת ה', שכינתא
 תתאה, לא זזת מינה. וכגוונא דאבא ואימא נטרין ברא,
 הכי נטרין ברתא. במשריין עלאין, דאינון מחננים.
 ובמחשבה עלאה, סלקין לרוחא דילך, כמה דאוקמוה,
 ישראל עלה במחשבה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ואימתי
 רוחא דילך סליקת במחשבה. כד איהי שלימא, ואתמר
 בה, (תהלים קג) כל הנשמה תהלל יה. (דף קי"ט ע"ב) ובנפשא
 דאיהי ה'.

רוח יי' אתמר ביה, (יחזקאל לז) כה אמר יי' מארבע רוחות
 באי הרוח. ואינון, (ישעיה יא) רוח יי', רוח חכמה
 ובינה, רוח עצה וגבורה וגו', (שלים) שלום בארבע אתוון,

סליק במחשבה, ועלת העלות מעטר ליה בכתר. בכל
האי יקר, רוחא דילך, סליק ונחית בכל ליליא. וכל מלין
דאתגליין (נ"א לך בחסד ועלייהו אתמר ואתם וכו') על
כתר (דברים ד) ואתם הדבקים ביי, אתם, ולא אומין עובדי
כוכבים ומזלות. ובגין דא, (שמות כב) זבח לאלהים יחרם,
אלהים אחרים. בלתי ליי לבידו.

זכאה עמא קדישא, דאתקריאו עאנא דקודשא בריך
הוא, למקרב גרמייהו קרבנין קמיה. כמה
דאתמר, (תהלים מד) כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן
טבחה. וקרבין גרמייהו כעאנין, בתעניתא. דמעוט
חלבא ודמא, דתעניתא, איהו חשיב יתיר מקרבנא
דבעירן, דהוה מתמעט דמא וחלבא וכל אינון אמורין
ופדרין, דמתאכלין כל ליליא.

זכאין אינון, (ס"א ישראל) דמקרבין רוחין דלהון, קרבנין
קדם יי. ובכל ליליא ויליליא, דרוחא דלהון היא
העולה לגביה, אי סליק לה, בתורה ומצוה, בתורה,
דאיהי עשר אמירן, דאתייהבו מאת י' דבעשר דפרן,
מאתוון ה"ה. (ס"א בו, בשית) בשית חומשי תורה בספר
בראשית. חמשה אינון דאתקריאו חמשה חומשי תורה.
שתיתאה ספר בראשית אקרי. ובמחשבה דאיהו יו"ד
ה"א וא"ו ה"א, דאתמר ביה, ישראל עלה במחשבה.

וּלְאֵן אֶתְר סְלִיק. לְגַבֵּי פֶתֶר דְּתַמָּן עֲלֵת הָעֵלוֹת, מוּפְלֵא
וּמְכוּסָה.

זְכָאָה מֵאֵן דְּסְלִיק לֵיה בַּמְצוּה, דְּאִיהִי מְצוֹת תְּפִילִין,
דְּבִהוּן אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת, דְּבִהוּן שֵׁם יְדוּ"ד. י': קִדְשׁ
לֵי. ה': וְהִיא פִי יְבִיאָךְ. ו': שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. ה': וְהִיא אִם
שְׁמוּעָה. בְּמַחְשָׁבָה. לְקִשְׂרָא לָהּ בְּיַד, דְּשְׁכִינְתָא אִיהוּ י"ה
כְּלִילָא מִמַּעֲשֵׂה דְּאִיהִי ה'. וּדְבוּר דְּאִיהִי בִינָה, כְּלִילָא ו'
סְפִירָאן. וּבְמַחְשָׁבָה דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, יְדוּ"ד.
י"ד אַתּוּן, כְּחוּשְׁבָן יָד. וְאַתְרִמִּיזוּ בְּאַרְבַּע פְּרָשִׁיין,
וּבֵיתָא דְּתַפְלִין א', וְתֵרִין רְצוּעֵי דְּרִישָׁא, (נ"א וְדִידָה) שְׁבַע.
דְּתֵרִין שִׁנִּין תִּשְׁעָה. וְקִשְׂר דְּרְצוּעָה עֶשֶׂר. וְד' פְּרָשִׁיין
דְּיָד, (ס"א הָרִי י"ד). יָד דְּשְׁכִינְתָא, יָד יְדוּ"ד. בְּגִינָה אַתְמַר,
(תהילים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקֵיד רוּחִי וְגו'. רוּחַ אַתְפַּקֵּד לְיְדוּ"ד.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית לְגַבֵּיהָ, לְקַבְּלָא לֵיה לְגַבֵּי
שְׁכִינְתָא. וְנִטְרִי לֵיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהָ. וּמֵאֵן
גְּרִים דָּא. מֵאֵן דְּבְכָל מְצוּה וּמְצוּה, סְלִיק שְׁכִינְתָא לְגַבֵּי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְע' (ויקרא רמ"ט ע"ב) תֵּיבִין דְּיַעֲנֵךְ יי' בְּיוֹם צָרָה. וּבְמֵאֵי
צוּחַת. אֵלָא וְדָאי יִשְׂרָאֵל אֵית בְּהוּן מָאֲרֵי תוֹרָה,
מְלָאכִים, מְסֻטְרָא דְּאֵילַת הַשַּׁחַר, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא. וְתֵרִין
דְּרַגִּין אֵינּוּן, בְּקָר וְשַׁחַר, וְעַלֵּיהוּ אַתְמַר, (תהילים טז)

נְעִימוֹת בְּיַמִּינֶךָ נֹצַח. (ק"י ע"א) בְּקָר דְּאַבְרָהָם, דְּאִיהוּ
 חֶסֶד, דָּא סָלִיק יְתִיר בְּיוֹמָא דְּפוּרְקָנָא, אַבְל שְׁחַר
 אַקְדִּים לְיוֹמָא דְּפוּרְקָנָא. וּמַאי אִיהוּ. נֹצַח, דְּשְׂכִינְתָּא
 מִסְטָרִיהָ אַתְקָרִיאת אֵילַת הַשְּׁחַר. וּבְגִין דָּא, ל"מ נֹצַח,
 תַּמָּן נֹצַח, תַּמָּן ל"מ. דְּאִינוּן ע' קָלִין דְּצוּוּחַת אֵילַת
 הַשְּׁחַר עַל בְּנֵהָא, דְּאֵתְתַקַּף עָלֵיהוּ קַדְרוּתָא בְּגָלוּתָא,
 שְׁחָרוֹת הַשְּׁחַר בְּע' שָׁנִין בְּתַרְאִין, (בְּשַׁבְעִים) בְּהֵהוּא זְמַנָּא
 יִתְקַיִים בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיהו כו) כְּמוֹ הָרָה תִּקְרִיב לְלֶדֶת תַּחֲלִיל
 תִּזְעַק בַּחֲבֻלְיָהּ כִּן הֵינּוּ מִפְּנֵיךָ יִי'. וְעַל כֵּן נִקְוָה לָךְ יִי'
 אֱלֹהֵינוּ.

וּבַהוּן אֵילַת אַעִילַת רִישָׁהָא בֵּין בְּרַפְּהָא. רִישָׁא, אִיהוּ
 צְדִיק יְסוּד עוֹלָם. בֵּין בְּרַפְּהָא דְּאִינוּן נֹצַח וְהוּד.
 וְאוּמִי לָהּ בֵּיהּ, לְמַפְרַק לְבִנְהָא בְּבִקָּר, דְּאִיהוּ אַרְיָה בְּקָר
 יְמִינָא דְּאַבְרָהָם, מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד דְּנִפְיֵק מִיְהוּדָה, דְּאֵתְמַר
 בֵּיהּ, (בראשית מט) גֹּר אַרְיָה יְהוּדָה. וּבְגִין דָּא, (רות ג) חֵי יִי'
 שְׁכַבִּי עַד הַבֶּקֶר.

וּבַהּ (ישעיהו סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוּעַ תְּפֹאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם
 וְגו', בְּגִין דְּתְפֹאֲרַת דְּרָגָא דְּמֹשֶׁה גּוֹפָא, וְחֶסֶד
 דְּרוּעָא דִּילֵיהּ, וּמֹשֶׁה אַתְקָשָׁר בְּע"ב דְּאִיהוּ חֶסֶד, דְּרָגָא
 דְּאַבְרָהָם. דְּהִכִּי סָלִיק בְּחוּשְׁבֹן ח"י. וּו"ו מִן וַיִּסַּע וַיָּבֵא
 וַיֵּט, תֵּלַת עַנְפֵי אַבְהֹן, ש. דְּאֵתְקָשָׁר בְּש' שָׁל מֹשֶׁה.

דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּן
 וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׁמַאל וְגו', וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. מ"ה מן
 מִשָּׁה, וּדְמוּת פְּנִיָּהּ פְּנֵי אָדָם. (ס"א ד'איהו) דְּרוּעָא שְׁמַאלָא,
 אֶתְמַר בֵּיהּ, שְׁמַאל דּוּחָהּ, וַיְמִין מְקַרְבַּת. דְּאֶף עַל גַּב (דף
 ק"ב ע"א) דְּאֶקְדִּים בְּתִשְׁרִי, דְּאוּקְמוּהָ בֵּיהּ מְאֲרִי מִתְנִיתִין,
 בְּתִשְׁרִי עֵתִידִין לְהַגָּאֵל. תְּהֵא דּוּחָהּ, בְּגִין דְּלֹא יָמוּת
 מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, דּוּחָהּ מִתְשִׁרִי דְּאִיהִי שְׁמַאל. עַד דְּיִקְרַב
 יָמִין, פֶּסַח דְּרוּעָא יְמִינָא. לְקַיִים בְּהַ, (מִיכָה ז) פִּימִי צֹאתָךְ
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנּוּ נִפְלְאוֹת וְהֵא אִיהוּ בְּנִיסָן נִגְאָלוּ
 וּבְנִיסָן עֵתִידִין לְהַגָּאֵל. לְקַיִים בְּהוֹן (ישעיה ד) וּבַחֲסֵד עוֹלָם
 רַחֲמֵתֶיךָ אָמַר גְּאֵלְךָ יי'.

וּלְבַתֵּר נְטְלֵי כְּלָהוּ מְגַבּוּרָה, דְּמַנִּיָּה מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם,
 לְנְטָלָא נּוּקְמָא מִשְׁנֵאוֹי. דְּהַכִּי בְּעֵי לְנִקְאָה
 עֵבוּרָא, דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, בִּימִינָא. וּלְבַתֵּר לְאוּקְדָא קֶשׁ,
 בְּשְׁמַאלָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (עובדיה א) וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אִשׁ
 וּבֵית יוֹסֵף לְהָבָה וּבֵית עֲשׂוֹ לְקֶשׁ וּדְלָקוּ בְּהֵם וְאֶכְלוּם.
 וּכְנִישׁוּ דְּעֵבוּרָא, דָּא עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא. בֵּיהּ (בראשית כה)
 וַיֵּאסֹף (אל עמיו). לְאֵן אֶתֶר. לְבֵיתָא, דָּא שְׁכִינְתָא.

אַבְל בְּדַרְגָּא דְּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, אִיהוּ דְּקָא רְמִיז, (במדבר כב)
 עֵתָה יִלְחָכוּ הַקְּהָל אֶת כָּל סְבִיבְתֵינוּ כְּלַחוּךְ הַשׁוֹר
 אֶת יָרֵק הַשְּׂדֵה. דְּעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר, (תהלים צב) בְּפִרְחֵ רְשָׁעִים

כְּמוֹ עֵשֶׂב וְגו'. מִפֶּסַח וְעַד תְּשֻׁרֵי, יֵהָא פּוֹרְקָנָא דְאִיהוּ
עַד. וּמִתַּמָּן וְאִילָף יֵהָא הַשְּׁמָדָה דְלֵהוֹן, (תהלים צב) לְהַשְּׁמָדֵם
(פּוֹרְקָנָא) עַדִּי עַד. (נ"א וְלֹא עַד בְּכֻלָּל, אֶלֶּא עַד דְּמִטִּי לְעַד, מִתַּמָּן וְאִילָף לְהַשְּׁמָדֵם
עַדִּי עַד) כֵּד מִטּוֹ לְתִשְׁרֵי דְאִיהוּ שׁוֹר, בֵּיהּ פְּלַחוּךְ הַשׁוֹר.
וּסְמִיכָה (ס"א דִּישְׂרָאֵל וּמִטּוֹ דְלֵהוֹן בִּימִינָא וְכו') דְלֵהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
בִּימִינָא דְאִיהוּ אַרְיָה. אֲבָל קִימָה דְלֵהוֹן בְּגוּפָא
דְאִילָנָא. וְהֵאֵי אִיהוּ כָּל הַכּוֹרַע כּוֹרַע בְּבֵרוּךְ, צְדִיק.
דְאִתְמַר בֵּיהּ בְּיוֹסֵף הַצְּדִיק, (בראשית לו) וְהִנֵּה תִסְפִּינָה
אַלְמַתֵּיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוִין לְאַלְמָתִי. וְהֵאֵי אִיהוּ, (רות א) חַי יְיָ
שְׁכֵבִי עַד הַבֶּקֶר. וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם, דְרָגָא דְמִשָּׁה
רַבִּינוּ לְעִילָא. (ס"א וּבְמִשָּׁה) וּמִשָּׁה לְתַתָּא, בֵּיהּ יְקוּמוּן כָּל
יִשְׂרָאֵל, כְּאַבְרִין דְגוּפָא, דְבֵיהּ כְּלָהוּ זְקִיפִין בְּעַמִּידָה.
וּבֵהֵאֵי אִיהוּ כָּל הַזּוֹקֵף, זּוֹקֵף בְּשֵׁם, בְּגִין דְעָלִיהּ אִתְמַר,
(שמות לג) וְאִדְעָף בְּשֵׁם, יְהוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, דְאִיהוּ אַרְיָה,
מִימִינֵיהּ. וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְאִיהוּ שׁוֹר, מְשִׁמָּא לֵיהּ.
מִימִינָא אַבְרָהָם, מְשִׁמָּא לָא יִצְחָק, וְאִיהוּ נֶשֶׁר
בְּאַמְצָעִיתָא. שְׁלִשְׁתַּת דְלֵהוֹן, מְסִטְרָא דִיעֶקֶב. ש'
דְמִשָּׁה, קְדוּשָׁה לָף יִשְׁלִשׁוּ. מְסִטְרָא דְאַרְיָה, ג' אַנְפִּין
דְאַבְהֵן, אִתְקַרְיָאוּ אַרְיֹת. בְּקָר. מְסִטְרָא דְשִׁמְאֵלֵא
אִתְקַרְיָאוּ פָּרִים מְנַגְחִים. וּמְסִטְרָא (פ' ע"ב) דְאַמְצָעִיתָא,
אִתְקַרְיָאוּ נְשָׁרִים. וְעָלִייהוּ אִתְמַר (שמות ט) וְאִשָּׂא אֶתְכֶם

עַל פְּנֵי נְשָׂרִים וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי. הָא אֵינּוֹן ט'.
עֲשִׂירָא, וּרְבִיעָא, אָדָם (מדה שמו) דְּמִשָּׁה דְּרָכִיב עַל תְּלַת

חיוון.

וְאֶתְמַר בִּישְׂרָאֵל, (בראשית א) וַיֵּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם, מִמִּנְן
דִּימָא, בְּסִטְרָא דְנַחֲשׁ, דִּהוּה שָׂרָה דְּמִצְרַיִם,
דְּאֶתְפִּשֵׁט בְּגָלוּתָא בְּתִרְאָה, מִיָּם עַד יָם. וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם,
עַרְבוּבֵיָא בִישָׂא. עֲמֻלְקִים, (בראשית ר"ה ע"א) נְפִילִים,
תְּעֵרוּבַת דְּכָל אוֹמִין, בְּכָל סִטְרָא, בְּגָלוּתָא בְּתִרְאָה, בֵּין
בִּישְׂרָאֵל, בֵּין בִּישְׁמַעֵאל, בֵּין בְּעֵשָׂו. (באומות העולם)
וּבְבַהֲמָה, אֵלִין בְּנֵי עֵשָׂו. דְּשׁוּלְטַנְתְּהוֹן בְּכָל הָאָרֶץ.

וַיִּתְקַיֵּים בְּמִשְׁיַח, (תהלים עב) וַיֵּרֶד מִיָּם עַד יָם וּמִנְהַר עַד
אֶפְסֵי אָרֶץ. וְהָכִי בְּב' מְשִׁיחִין, וְהָכִי בִישְׂרָאֵל,
וְכֹלָא בְּזִכּוּת מ"ה (שמו) דְּמִשָּׁה. וַיִּיתוֹן, נִס דְּמִשְׁיַח בֶּן דָּוִד,
מִיְהוּדָה, אַרְיָה רָשִׁים עָלֶיהָ, וְנִס דְּמִשְׁיַח בֶּן יוֹסֵף, שׁוּר
רָשִׁים עָלֶיהָ. וְנִס דְּשִׁילָה, אַרְיָה לִימִינָא, שׁוּר לְשִׁמְאֵלָא,
נֶשֶׁר בְּאַמְצַעִיתָא, וְאָדָם עַל כְּלָהּ. וְד' אַנְפִּין לְכָל חַד.
ד' שְׁבֻטִין דְּג' חִיּוֹן, י"ב. וּלְגַבֵּי אָדָם, דְּאִיהוּ מַה שְּׁמוּ,
בְּנֵי מִשָּׁה, דְּבַהֲהוּא זְמַנָּא יִתְקַיֵּים בְּמִשָּׁה (במדבר יד) וְאַעֲשֶׂה
אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ. בְּהִהוּא זְמַנָּא, (קהלת ג) מ"ה
ש"ה הִיָּה הו"א שְׁיֵהָיָה. (קהלת ג) וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת כְּבָר הִיָּה.

וְהָאֵלֵהִים יִבְקֹשׁ אֶת נְרַדְףָּ, יִשְׂרָאֵל דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, (יחזקאל

(ד) וְאַתָּן צִאֲנֵי צֶאֱן מְרַעִיתֵי אָדָם אַתֶּם, הוּוּ נְרַדְפִים קָדָם
 עָרַב רַב, וְאַבִּים בִּישִׁין, הָא (בראשית מט) בְּנִימִין זָאב יִטְרַף
 לְגַבֵּייהוּ, דְּטְרִיף לֹון, וְיִתְקִיִים בְּהֵהוּא זְמָנָא, בְּבִקְרָא יֹאכֵל
 עַד. דְּהֵינּוּ עַד כִּי יבֹא שִׁילָה, וְדָא בִקְרָא דְאַבְרָהָם. וְלַעֲרַב
 יִחְלַק שָׁלָל דָּא עָרַב דִּיצְחָק, דְּתַמָּן תְּרִין מְשִׁיחִין. בְּחַד
 יִיכּוֹל (ס"א ממונא) מְמָנָא דְאֹמִין דְּעֵלְמָא. וּבְחַד יִחְלַק לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל.

יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן אֵילָת, נְרַדְפִין קָדָם רִשְׁעֵיָא אַרְיֹות.
 וְיִתְעַר נְפִתְלִי, דְּאִיהוּ אֵילָה שְׁלוּחָה הַנּוֹתָן
 אֲמַרִי שְׁפָר. יִתְעַר בִּימִינָא (דף ק"כ ע"ב) דְּאִיהוּ אַרְיָה מְשִׁיחַ בֶּן
 דָּוִד, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית מט) גֹּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה מְטָרְף בְּנֵי
 עֲלִיתָ. וְיִחְזֻקוּן (ד"א ויחזור) עַל אֹמִין דְּעֵלְמָא, כְּרַע
 שָׁכַב עָלֵייהוּ, לְמִטְרַף לֹון מִי יְקִימְנוּ, בְּהֵהוּא זְמָנָא נְחֻזִי
 מֵאֵן הוּא אֵלָה אַחְרָא, דְּיִקִּים לִיה מְלִטְרוּף עָלֵייהוּ, אוּ
 אֹמְהָ וְלִישָׁן. וְיִשְׂרָאֵל דְּהוּוּ כִּיּוֹנָה, נְרַדְפִין קָדָם נֶשֶׁר,
 מְסִטְרָא דְּעוֹפִין דְּאֹמִין דְּעֵלְמָא. בְּהֵהוּא זְמָנָא, יִתְעַר
 נֶשֶׁר, וְיִתְפָּרֵשׁ גְּדַפְהָא, עַל עַרְבוּבֵי דְאֹמִין, וְעֵשׂוּ
 וְיִשְׁמַעֲאֵל, דְּאִינוּן עַמְלָקִים, וְעַרְבוּבֵיָא בִישָׂא דִישְׂרָאֵל,
 וְטְרִיף לֹון, דְּלֹא יִשְׁתַּאֲר חַד מִנֵּייהוּ, לְקִיִים מַה שְׁנַאֲמַר
 בִּישְׂרָאֵל, (דברים לב) יִי' בְּדַד יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוּ אֵל נִכְר.
 מִתְמָן וְאִילָף, אִין מְקַבְּלִים גְּרִים, כְּמַה דְּאֹקְמוּהָ מְאִרִי

מתניתין אין מקבלים גרים לימות המשיח. ואומין עובדי
 כוכבים ומזלות דעלמא דישתארון, יתער קודשא בריך
 הוא חיה דאדם, לשלטאה עלייהו. לקיימא בהון, (ישעיה
 ט) כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו. לקיים
 בישראל, (בראשית א) וירדו בדגת הים וגו'. (בראשית ט)
 ומוראכם וחתכם וגו'.

ומסטרך דתבואות, ה' מיני נהמא, תבירין מפלהו.
 ואינון, חטה, ושעורה, וכסמת, ושבלת
 שועל, ושיפון. אמתיל לון לישראל, הדא הוא דכתיב,
 (ירמיה ב) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה, בה'. פד
 יפקון מגלותא, הכי יהון תבירין, עד דיתבריר אוכל
 מתוך פסולת, דהיינו קש, ערב רב, עד דיתבררו
 וישתמודעו ישראל בינייהו, כבר, דאתבריר מגו מוץ
 ותבן. ועד דיתברירו מנייהו, י' דאיהו מעשר, לא שריא
 על ה', דאיהו נהמא, דה' מינין, לקיימא אומאה, (שמות
 יז) כי יד על פס י"ה. ובגין דא, מוץ ותבן, אינו מחוייב
 במעשר, עד דיתבריר. לבתר דיתבריר, מתכנשין
 לטהוא אתר דאקרי ירושלם. כמה דחטה, דבתר
 דאתבריר קש ותבן, מכניסין לה לאוצר. הכי יתכנשון
 ישראל, דאינון בר, לירושלם, דאיהי בנויה על הר יי',
 דאתמר בה, (תהלים כד) מי יעלה בהר יי' ומי יקום במקום

קָדְשׁוֹ נְקִי כַפִּים וְבַר לֵבָב. נְקִי כַפָּר, דְּאִיְהִי עֲבוּרָא כַד
 בְּרִיר מְגוֹ פְּסוּלָת. בְּהֵהוּא זְמַנָּא, נִשְׁקוּ בַר כְּדַבְּקֵדְמִיתָא,
 דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. בַּר
 תְּרַגּוּם בֵּין, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דִּיהוּן נְקִיִּים כַּפָּר, מְגוֹ קָשׁ
 וְתַבְּנ. שְׂרִיא שְׁמִיָּה עָלֵיהוּ, וְקָרָא לוֹן, (שמות ד) בְּנִי בְּכוֹרִי
 יִשְׂרָאֵל.

וְהָכִי מְכַל אֵילָנִין, לִית תְּבִיר פֶּגְפֶּן. בְּנִטְיֵעוּ דִּילִיָּה
 תְּבִיר, בְּעַנְבִּים דִּילִיָּה תְּבִיר, דְּאִינּוּן פְּתִישִׁין בֵּין
 רְגֵלִין. וְהָכִי זֵית זֵיתִים דִּילָּה פְּתִישִׁין. בְּגָלוּתָא אִמְתִּילוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּהוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פ) גֶּפֶן מִמְצָרִים
 תִּסִּיעַ. וְכֵן בְּגָלוּת רַבִּיעָאָה, (ישעיה ה) כִּי כָרַם יִי' צְבָאוֹת
 בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְכַגְּוּנָא דָּא לְזֵית מְשׁוּלִים יִשְׂרָאֵל, (ירמיה יא)
 זֵית רַעֲנָן יִפֵּה פְּרִי תֹאֵר. וּבְגִין דָּא, (תהלים קכח) אֶשְׁתַּךְ כְּגֶפֶן
 פּוּרְיָה בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ בְּנִיךָ כְּשִׁתִּילִי זֵיתִים. סָמִיךְ דָּא
 לְדָא, בְּגִין דְּאִינּוּן תְּבִירִין בְּגָלוּתָא.

וּלְבַתֵּר דִּיהוּן נְקִיִּים מְגוֹ פְּסוּלָת, יִתְקַדְּשׁוּן לְבִי
 מְקַדְּשָׁא, בֵּינָן לְנִסְכָּא עַל גְּבִי מַדְבְּחָא, וְזֵיתִים
 לְאֲדֻלְקָא בּוֹצִינָא שְׂרָגִין לְמַנְרָתָא. וּמֵאן זָכָה לְהָאִי. יִין
 דָּלָא יִתְנַסֵּךְ לְפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת. דְּעַרְב רַב אִינּוּן יִין
 דְּנִתְנַסֵּךְ לְפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וּמְנַהוֹן מְשׁוּמְדִים, מִינָם,
 אֶפִּיקוּרְסִים מְשׁוּמְדִים לְעֵבִירוֹת שְׁבַכְל הַתּוֹרָה כְּלָה.

וְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קבו) וַיִּתְעַרְבוּ בַּגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ
 מֵעֲשִׂיהֶם. עַד דִּיהוֹן דְּרוּכִין בֵּין רַגְלֵיהוּ,
 בְּגִלּוּתָא לָא אִתְבְּרִירוּ מִנֵּיהוּ. וּבְגִינֵיהוּ אִמַר דְּדוּד עָלִיו
 הַשְּׁלוֹם, (תהלים מט) לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עוֹן עֲקֵבֵי יִסְבְּנִי.
 וְעֲלֵיהוּ אִמַר שְׁלֹמֹה, (שיר השירים א) צֵאִי לָךְ בְּעֵקֵבֵי הַצֵּאֵן.
 בְּיַעֲקֹב. דְּעָלִיה אִתְמַר, לְגַבֵּי נַחֲשׁ הַקְּדָמוֹנִי דְּפִתִּי
 לְחֹה, (בראשית ג) הוּא יִשׁוּפֵךְ רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפְנוּ עֲקֵב.
 בְּתַר דִּיפְקוֹן מִן גְּלוּתָא, נְמַשְׁלִים לְתַפּוּחִים, וְלִכְל רִיחִין
 טְבִין. כְּגֹוְנָא דְּמִפְקָנוּ דְּמִצְרַיִם, דְּכֹתִיב בֵּיה (שיר השירים ח)
 תַּחַת הַתְּפוּחַ עוֹרֶרְתִּיךְ.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְהַבִּיא בְּכוּרִים, וְאַבְתָּרִיה לְהַתּוּדוֹת
 עַל הַבְּכוּרִים, וְאַבְתָּרִיה לְהַתּוּדוֹת עַל הַמַּעֲשֵׂר.
 וּמְאִרֵי מִתְנִיתִין, מִקְשִׁים עַל הַמַּעֲשֵׂר, דְּאִי יְהֵא קָדָם
 לְקִיטָתוֹ, אִו אַחַר לְקִיטָתוֹ עֲשׂוּרוֹ. כְּגֹוֹן אִתְרוּג, דְּאִתְמַר
 בֵּיה בְּאִילָן, הֶלֶךְ אַחַר חֲנֻטָּה. אִית מֵאן דְּאִמַר, אַחַר
 בְּשׁוּל הַפִּירוֹת. וְאַתְרוּג מְקַצְתוּ דְּוֹמָה לְאִילָן, וּמְקַצְתוּ
 לְתַבּוּאָה, דְּאִינוּן זְרַעִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן, דְּלְאַחַר לְקִיטָתוֹ
 עֲשׂוּרוֹ. דְּאִילָן לָאו אִיהוּ, אֶלָּא עַד אַחַר גְּמַר בְּשׁוּלוֹ.
 וּבְגִין דָּא, תְּקִינּוּ הַמוֹצִיא (דף קכ"א ע"א) מֵאַתָּר דְּבְּשׁוּלוֹ יִפְה.
 לְאַפְקָא פֶּת שְׁרוּף, אֶלָּא מִמְקוֹם שְׁהוּא מוּטְעָם.
 וְהִכִּי תַבּוּאָה, בְּתַר לְקִיטָתוֹ, אִיהוּ כְּבִישׁוּל פִּירוֹת.

וְיִשְׂרָאֵל, אֵינּוֹן מְשׁוּלִים לְאֵילָן וּלְתִבּוּאָה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן
 (שמות כג) רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְיָ אֱלֹהֶיךָ. וְהָכִי
 (דברים יח) רֵאשִׁית גֵּזוֹ צֹאנְךָ תִּתֵּן לוֹ. דְּאֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל. דְּאִתְמַר
 בְּהוֹן, (יחזקאל לד) וְאֵתֵּן צֹאנִי. וְהָכִי יִשְׂרָאֵל, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ (ב"א
 קדש ישראל) לֵיְיָ רֵאשִׁית תִּבּוּאָתְךָ, לְאַחַר לְקִיטָתוֹ מִן
 גְּלוּתָא, עֲשׂוּר. וְאִתְקַרְיָאוּ קֹדֶשׁ לֵיְיָ.

וְיִשְׂרָאֵל אִתְקַרְיָאוּ אֵילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף, וּמְזוּזוֹן לְכָלֵּא
 בֵּיהּ. בֵּיהּ אֹרִייתָא, דְּאִיהִי מְזוּזָנָא לְעֵילָא. בֵּיהּ
 צְלוּתָא, דְּאִיהִי מְזוּזָנָא לְתַתָּא. (ב"א לְעֵילָא) וְאִפִּילוּ מִלְּאָכִין
 לֵית לוֹן מְזוּזָנָא, אֶלָּא בִּישְׂרָאֵל. דְּאִי לָאוּ דִּישְׂרָאֵל
 יִתְעַסְקוֹן בְּאֹרִייתָא, לָא הוּהוּ נְחִית לוֹן מְזוּזָנָא, מִסְטַר
 דְּאֹרִייתָא, דְּאִמְתִּילָא לְעֵץ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ג) עֵץ
 חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. וְלֹאִיבָא, דְּאִיהִי מְצוּהָ.

וְהָכִי אֹרִייתָא אִמְתִּילָא לְמִיָּא. וְהִנֵּי לְאַשָּׂא. וְלֹא הוּהוּ
 נְחִית מִיָּא מְלְעֵילָא, וְחַמָּה דְּאִיהִי אֶשָּׂא, לָא הוּהוּ
 נְחִית (ס"א מְלְעֵילָא) לְבִשְׂלָא פִירוֹת הָאֵילָן. אֶלָּא, בְּגִין
 יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בִּישְׂרָאֵל, (שיר השירים ב) הֲתֵאֵנָה
 חֲנֻטָּה פַּגְיָה, אֵלִין מְאָרִי מְצוּת. וְהַגְּפָנִים סְמָדָר נְתָנוּ רִיחַ,
 כִּד פִּתְחִין בְּתִיּוּבְתָא, וּמִיֵּד אִתְמַר בִּישְׂרָאֵל, קוּמִי לָךְ
 רְעִיתִי יִפְתִּי וְלָכִי לָךְ, מִן גְּלוּתָא.

וּבְגִין דָּא בְּאֵילָן, דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, בְּאֹרִייתָא, בְּאֵילָן

דְּמִשְׁתְּדִלִין בְּה, אֲזִלִין בְּתַר חֲנֻטָּה, וּמַעֲשָׂרִין לִיה, דְּשָׂרְיָא יו"ד עֲלֵייהוּ, דְּאִיהִי חֲכָמָה, א' מִי וּבְה מִתְּכַנְשִׁין ה"ה, דְּאִינוּן פִּירוֹת הָאִילָן. וּמֵאֵן אִילָן. ו'. אֲבָל שָׂאָר עֲמָא, אַחַר לְקִיטָתוֹ מִן גְּלוּתָא, עֲשׂוּרוֹ. אִינוּן צְדִיקִים דְּאִתְמַר בְּהוּן, (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרֵי עֵץ הָדָר. הָדָר בְּעוֹבְדֵיהוּן, דְּאִחִידָאֵן בְּמֵאֲרֵי תוֹרָה וּמִצּוֹת, וְאַחַר חֲנֻטָּה אֲזִלִין לְגַבֵּייהוּ (נ"א וּלְגַבֵּי יַרְעִים דְּתַבּוּאָה וְאַחַר חֲנֻטָּה אֲזִלִין לְגַבֵּייהוּ) כְּאִילָן.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ בְּמִסְכַּת קְדוּשִׁין, וְקָא מִשְׁמַע לָן דְּאִתְרוּג כְּיָרֵק, מַה יָרֵק דְּרָכּוֹ לִיגְדַל עַל כָּל מַיִם, וּבְשַׁעַת לְקִיטָתוֹ עֲשׂוּרוֹ. אוּף אִתְרוּג נְמִי דְּרָכּוֹ לִיגְדַל וְכוּ' וּמִסְטָרָא דְּחֲכָמָה, אִין מַיִם אֶלָּא תוֹרָה. וּבְאַתָּר אַחְרָא לְעֵילָא, וְהָא דִתְנִן, אִתְרוּג שָׁוֶה לְאִילָן בְּשִׁלְשָׁה דְּרָכִים, הָא אִתְרוּג, אַחִיד ב' סְטָרִין, וְאִתְרוּג אִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְּלֵבָא, דְּאַחִיד לְעֵילָא וְאַחִיד לְתַתָּא. אַחִיד לְעֵילָא, הֵלֵב רוּאָה. אַחִיד לְתַתָּא, בְּדַעַת. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, הֵלֵב יוֹדַע. דַּעַת אִיהִי אִילָנָא, תוֹרָה אִיבָא דִּילִיה. עֵינִין דְּאִינוּן פְּקוּדִין, דְּבַהוּן הֵלֵב רוּאָה. (ע"כ רעיא מדהימנא, שלח לך דף קע"ד ע"א ראשית עריסותיכם וכו').

אמרו המגיהים מצאנו ראינו הפקודים האלה בהעתקות הנמצאות עמנו היום מוטעים לכן אל נא ישיתו המעיינים עלינו חטאת. ועם העתקות מדויקות יתקנו המעוות וישימו העקוב למישור וכעת הגהנום כיד ה' הטובה עלינו

(שמות כב) וְאֲנֹשִׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (איוב כח) וְהַחֲכֵמָה מֵאִין תִּמְצָא וְאִיזָה מְקוּם בִּינָה. וְכַאֲיִן אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי לִיקְרָא לֹון, יִתִּיר (נ"א ביקרא דלהון) עַל כָּל שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא. בְּקֹדְמִיתָא אָמַר לֹון, (שמות יט) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכְתַּת כְּהֻנִּים. לָא אֲעֵדִי רְחִימוּתָא סְגִיָּאָה מִנְהוֹן, עַד דְּקָרָא לֹון וְגוֹי קְדוֹשׁ דְּאִיהוּ יִתִּיר. לָא אֲעֵדִי רְחִימוּתָא מִנְהוֹן, עַד דְּקָרָא לֹון (דברים יד) כִּי עִם קְדוֹשׁ אָתָּה. לָא אֲעֵדִי רְחִימוּתָא מִנְהוֹן, עַד דְּקָרָא לֹון (שמות כב) וְאֲנֹשִׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי דְּאִיהוּ יִתִּיר מְכַלָּא.

כְּתִיב וְהַחֲכֵמָה מֵאִין תִּמְצָא. אֹורֵייתָא (בראשית מ"ז ע"ב) מַחֲכֵמָה נִפְקַת, מֵאַתֵּר דְּאֶקְרִי (נ"ט) קֹדֶשׁ. וְהַחֲכֵמָה נִפְקַת, מֵאַתֵּר דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְכֵן יוּבְלָא אֶתְקָרִי קֹדֶשׁ. דְּכְתִיב, (ויקרא כח) יוּבַל הִיא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם. וְיִשְׂרָאֵל כְּלִילָן מִנֵּייהוּ, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב וְאֲנֹשִׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי.

בְּקֹדְמִיתָא קְדוֹשׁ, וְהִשְׁתָּא קֹדֶשׁ. מַה (ויקרא רצ"ט ע"א) בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, דָּא לְעֵילָא לְעֵילָא, וְדָא לָאוּ הָכִי. דְּכְתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֵאמַר לוֹ. בְּהָאֵי אָתֵּר אֶקְרִי (דף קכ"א ע"ב) קְדוֹשׁ וְלְעֵילָא לְעֵילָא קֹדֶשׁ.

רַבִּי אַבָּא הָוָה אָזִיל בְּאַרְחָא, וְהוּוּ אָזִיל עִמֵּיהּ רַבִּי יוֹסֵי

וְרַבִּי חֲזִיָּא, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, (ס"א דתנינן) וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תְּהִיוּן
 לִי, מִנָּלָן. אָמַר לֵיהּ, הָא רַבִּי יוֹסִי וְכֻלְהוּ חֲבַרְיָא שְׁפִיר
 קְאָמְרוּ, וְהִכִּי הוּא. מִנָּלָן. דְּכַתִּיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל
 לַיְיָ רַאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, רַאשִׁית: וְדַאי חֲכָמָה אֶקְרִי
 רַאשִׁית, דְּכַתִּיב, (תהלים קיא) רַאשִׁית חֲכָמָה יֵרֵאת יי'.

וּמִשּׁוּם דִּישְׂרָאֵל אֶקְרוּן קֹדֶשׁ (ישׂראל) בְּשְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא,
 כְּתִיב (שמות כב) וּבֶשֶׁר בִּשְׂדֵה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ.
 דְּהָא יִשְׂרָאֵל דְּאֵינוּן שְׁלִמִין עַל כֻּלָּא, לֹא יִנְקִין מִסְטְרָא
 דְּדִינָא קְשִׁיא. לְכַלְבַּ תְּשְׁלִיכוּן אוֹתוּ. לְכַלְבַּ וְדַאי, דְּהוּא
 דִּינָא חֲצִיפָא תְּקִיפָא עַל כֻּלָּא. כִּיּוֹן דְּדִינָא תְּקִיפָא שְׂרִיא
 עֲלוּי, וְאָטִיל זוּהָמָא בֵּיהּ, אָסִיר לְהוּ לְאֵינוּן דְּאֶקְרוּן
 קֹדֶשׁ. אֶלָּא לְכַלְבַּ תְּשְׁלִיכוּן אוֹתוּ וְדַאי, דְּאֵיהוּ דִּינָא
 חֲצִיפָא, דִּינָא תְּקִיפָא יִתִּיר מְכֻלָּא, דְּכַתִּיב, (ישעיה נב)
 וְהַכְּלָבִים עֲזִי נֶפֶשׁ.

תָּא חֲזִי, כַּד אֲדַכֵּר נְבִלָה בְּאוּרִייתָא, כְּתִיב בִּישְׂרָאֵל
 קְדוֹשׁ, וְלֹא קֹדֶשׁ. הָכָא כְּתִיב, וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תְּהִיוּן
 לִי וּבֶשֶׁר בִּשְׂדֵה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ. וְהָתָם בְּנְבִלָה כְּתִיב,
 לֹא תֹאכְלוּ כֹל נְבִלָה לְגַר אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֵיךָ תִּתְנַנֶּה
 (דברים ט) וְגו', כִּי עַם קְדוֹשׁ אַתָּה. קְדוֹשׁ וְלֹא קֹדֶשׁ, דְּהָא נְבִלָה
 מִסְטְרָא דִּישְׂרָאֵל אֲתַעְבִּיד, דְּלֹא פָּסִיל הָאֵי אֶלָּא יִשְׂרָאֵל.
 וְסִגְיָאִין גְּוֹנִין, אֵית בָּהּ בְּנְבִלָה. כְּמָה דְּאוּקִימְנָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב הֲכֵא וְאֲנֹשִׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי,
 וּכְתִיב הֵתָם פִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה לִּי אֱלֹהֶיךָ. לִי
 אֱלֹהֶיךָ, לִי מִבְּעֵי לִיָּהּ. אֲלֵא הֵתָם (ס"א אֲלֵא הֲכֵא) לְעֵילָא
 לְעֵילָא. וְהֲכֵא (ס"א וְהֵתָם) שְׁכִינְתָא. וּכְתִיב, (ישעיה ד) וְהִיָּה
 הַנֶּשֶׁאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֵאמַר לוֹ וְלֵא
 קְדֹשׁ. בְּכֵאן קְדוֹשׁ, וְלְעֵילָא קְדֹשׁ. כְּתִיב קְדֹשׁ יִשְׂרָאֵל
 לִי רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, בְּה"א כְּמָה דְאֻקְיָמְנָא. וְעַל דָּא
 וְאֲנֹשִׁי קְדֹשׁ תִּהְיוּן לִי וְדָא.

רַבִּי יִצְחָק הָוָה יְתִיב קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיָּהּ הָא
 כְּתִיב קְדֹשׁ יִשְׂרָאֵל לִי סוּפִיָּה דְקָרָא כְּתִיב כָּל
 אוֹכְלֵי יְאֻשְׁמוֹ, מֵאֵי קָא מִיָּירִי. אָמַר לִיָּהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 שְׁפִיר קָא אָמַר, כָּל אוֹכְלֵי יְאֻשְׁמוֹ, הֵינּוּ דְכְּתִיב, (ויקרא
 ב) וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קְדֹשׁ בְּשִׁגְגָה וְגו'. וּכְתִיב, וְכֹל זֶר לֹא
 יֹאכַל קְדֹשׁ. וּמִשׁוּם דִּישְׂרָאֵל אֶקְרוּן קְדֹשׁ, כְּתִיב כָּל
 אוֹכְלֵי יְאֻשְׁמוֹ. אַתָּא רַבִּי יִצְחָק וְנִשְׁיָק יְדוּי, אָמַר, אֵי לֹא
 אֲתִינָא הֲכֵא אֲלֵא לְמִשְׁמַע מְלָה דָּא סִגִּי.

אָמַר לִיָּהּ רַבִּי, הָא תְּנִינָן, דְקְדֹשׁ, יְתִיר לְעֵילָא מִן
 קְדוֹשׁ. אֵי הֲכִי, הָא כְּתִיב (ישעיה ו) ק' ק' ק' יי'
 צְבָאוֹת, וְדָא שְׁלִימוֹ דְכֻלָּא. אָמַר לִיָּהּ תָּא תְּזִי, כִּד
 מִתְחַבְּרָן כְּחָדָא, כְּלָהוּ אֲתַעְבְּדוּ חַד בֵּיתָא, וְהָאֵי (ויקרא צ"ג)
 בֵּיתָא, אֶקְרִי קְדֹשׁ. כְּלָלָא דְכְּלָהוּ קְדוֹשׁ וּבְגִינֵי כִּד קְדֹשׁ,

הוא כללא, דכלא אתכליל ביה. וישראל פד אתכלל
 בהו מהימנותא שלימתא קדש אקרון, כללא דכלא,
 דכתיב קדש ישראל ליי. ובגיני כך, ואנשי קדש תהיון
 לי.

לגיון חד שאיל לר' אבא, אמר ליה, לא פתיב ובשר
 בשדה טרפה לא תאכלו, אי הכי, מאי דכתיב,
 (תהלים קיא) טרף נתן ליראיו. טרף נתן לכלבים מבעי ליה,
 אמאי נתן ליראיו. אמר ליה, ריקא, מי פתיב טרפה נתן
 ליראיו, טרף פתיב. ואי תימא, טרף פטרפה. נתן ליראיו
 ודאי דמלה דא, לא יהביה לאזדהרא ביה, אלא לאינון
 דחלי שמיה, ודחלין ליה. בגין כך האי מלה לא יהיב
 לכו, דהא ידע דאתון לא דחלין ליה, ולא נטרין
 פקודוי, ובגין דהאי מלה חומרא דאורייתא, ובעי
 לאזדהרא בה, נתן ליראיו, ליראיו ודאי, ולא לאחרי.
 וכל חומרי דאורייתא, לא יהיב לון קודשא בריך הוא,
 אלא לאינון דחלי חטאה, לאינון דחלי פקודוי ולא לכו.
 תאני רבי אלעזר, פתיב (ס"א קדש ישראל ובתיב ואנשי וגו') ואנשי
 קדש תהיון לי, מהו ואנשי. ולבתר קדש, אלא
 ואנשי קדש ודאי. דתנינו, לא נפקו ישראל לחירו,
 אלא (בראשית ל"א ע"ב) מסטרא דיובלא. בתר דנפקו לחירו,
 נקיט לון האי יובלא בגדפוי, ואקרון גוברין דיליה. בגין

דיליה, וכתיב ביה ביובלא, (ויקרא כח) יובל היא קדש תהיה
 לכם, קדש ודאי, לכם ודאי. ובגיני פך, ואנשי קדש
 תהיון לי, אנשי קדש ודאי, גוברין דיליה ממש.

וקודשא בריך הוא אמר דא, (דף קכ"ב ע"א) ועל דא זכו
 ישראל לאתקרי אחים לקודשא בריך הוא,
 דכתיב, (תהלים קכב) למען אחי ורעי וגו'. לבתר אקרון קדש
 ממש. דכתיב, (ירמיה ב) קדש ישראל ליי ראשית
 תבואתה, קדש ולא אנשי קדש, בגיני פך כל אכליו
 יאשמו, וכתיב, (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. (ויקרא כב)
 ואיש פי יאכל קדש בשגגה.

תאנא, ישראל אקרון קדש, ובגין דאינון קדש, אסיר
 ליה לאינש, למקרי לחבריה בשמא דגנאי,
 ולא לכנאה שמא לחבריה, וענשיה סגי. וכל שכן במלין
 אחרנין. תאנא, כתיב (תהלים לד) נצור לשונך מרע וגו'.
 מהו מרע. דבגין לישנא בישא, מרעין נחתין לעלמא.
 אמר רבי יוסי כל מאן דקרי לחבריה בשמא דלית ביה,
 וגני ליה, אתפס במה דלית ביה, דאמר רבי חייא
 אמר רבי חזקיה, כל מאן דקרי לחבריה רשע, נחתין
 ליה לגיהנם. ונחתין ליה לעלעוי, בר אינון חציפין
 דאורייתא, דשרי ליה לאיניש למקרי להו רשע.

ההוא גברא, דלייט לחבריה, אעבר רבי ייסא, אמר

לִיה פֶּרֶשֶׁע עֲבֹדָת. אֲתִיּיָה לְקָמִיָה דְרַבִּי יְהוּדָה, אֲמַר לִיה
 רֶשֶׁע לָא קָאֲמִינָא לִיה, אֶלָּא פֶּרֶשֶׁע, דְּאֲחֹזִי מְלוּי פֶּרֶשֶׁע,
 וְלֹא אֲמִינָא דְאִיהוּ רֶשֶׁע. אֲתָא רַבִּי יְהוּדָה, וְשָׂאִיל
 לְעוֹבְדֵי קָמִיָה דְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמַר לִיה, וְדַאי לָא
 אֲתַחֲזִיב. מְנַלְן. דְּכַתִּיב, (איכה ב) הִיָּה יי' כְּאוֹיֵב, וְלֹא אוֹיֵב.
 דַּאי לָאֵו הָכִי, לָא אֲשַׁתָּאֵר מִיִּשְׂרָאֵל גְּזַעִין בְּעַלְמָא.
 כְּגוּוֹנָא דָא, (איכה ב) הִיָּתָה כְּאֶלְמָנָה, וְלֹא אֶלְמָנָה,
 כְּאֶלְמָנָה דְאֶזִּיל בְּעַלָּה לְעֵבְרָא דִּימָא, וּמַחֲפֵאת לִיה.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָא, וּמַהֲכָא מִשְׁמַע, מַהֲתָם מִשְׁמַע, דְּהוּא
 עֶקְרָא דְכֻלָּא, דְּכַתִּיב, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסֶא
 דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם. כְּמִרְאָה אָדָם, וְלֹא מִרְאָה אָדָם. אֲמַר
 רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר וְגו',
 כְּתַפּוּחַ וְלֹא תַפּוּחַ. כְּתַפּוּחַ: דְּמַתְּפַרְשָׁא בְּגוּוֹנִי, וּבְגוּוֹנִין
 אֲתַאֲחַדָּא מְלָה. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלוּ לָא אֲתִינָא הָכָא
 אֶלָּא לְמִשְׁמַע מַלְיָן אֶלִּין, דִּיִּי.

תַּאֲנָא כְּתִיב, (זכריה יב) וְהִיָּה הַנִּכְשָׁל בְּהֵם בַּיּוֹם הַהוּא
 כְּדוֹד. כְּדוֹד, וְלֹא דוֹד. כְּדוֹד, דְּאֲמַר, (דברי הימים א
 כב) וְהִנֵּה בְּעֵנַיִי הַכִּינּוֹתִי לְבֵית יי'. וְכַתִּיב, (תהלים פו) כִּי עֲנִי
 וְאֲבִיוֹן אָנִי. וְהוּא מְלַכָּא עַל מְלַכִּין הוּא, וְהוּא קָרִי
 לְגֵרְמִיָה הָכִי. אֲמַר רַבִּי אַבָּא, זַכָּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל,
 דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא קָרָא לוֹן כְּקֻדְשׁ, אֶלָּא קֻדְשׁ

מִמֶּשׁ, דְּכָתִיב קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְי, וּבְגִין כֶּךָ כָּל אַכְלִיו
יֵאֲשְׁמוּ וּגו'.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַאי קָא חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, לְמִיּהֵב דִּינִין לְיִשְׂרָאֵל, בְּתַר עֶשְׂרֵי אַמִּירָן.

אָלָא הָכִי תַנִּינָן, מִסְטָרָא (פ"ד ע"א) דְּגַבְוֵרָה, אֲתִיּהֵיבַת
אוּרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל. בְּגִינֵי כֶּךָ, בַּעַל לְמִיתָן שְׁלָמָא
בִּינֵייהוּ, בְּגִין דְּאוּרִייתָא תְּהָא נְטִירָא מִכָּל סְטְרוּי. דְּאָמַר
רַבִּי אַבָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לִית עֲלָמָא מִתְקַיְימָא, אָלָא
עַל דִּינָא, דְּאֵלְמָלָא דִּינָא, לָא מִתְקַיְימָא. וּבְגִין כֶּךָ
עֲלָמָא בְּדִינָא אֲתַבְּרִי, וְאֲתַקִּיִּים.

תַּאנָּא, רַבִּי אַבָּא, כָּתִיב (ירמיה כ"א) דִּינּוּ לְבַקֵּר מִשְׁפָּט. וְכִי
לְבַקֵּר, וְלֹא בְּכָל יוֹמָא. אָלָא לְבַקֵּר, עַד לָא
יִיכְלוּן דִּינִין, וְלֹא יִשְׁתּוּן, דְּכָל מָאן דְּדָאִין דִּינָא בְּתַר
דְּאָכַל וְשָׂתָה, לָא דִּינָא דְקָשׁוּט הוּא, דְּכָתִיב, (ויקרא ט) לָא
תֹאכְלוּ עַל הַדָּם. מַאי עַל הַדָּם. אֲזַהָרָה לְדִינֵי, דְּלֹא
יִיכְלוּן עַד דְּדִינֵי דִּינָא, דְּכָל מָאן דְּדָאִין דִּינָא בְּתַר
דְּאָכִיל וְשָׂתִי, כְּאֵלּוּ חֵיִיב דְּמָא דְּחֻבְרִיהָ לְאַחְרָא, דְּהָא
דְּמִיהָ מִמֶּשׁ יְהִיב לְאַחְרָא. הָאִי בְּמִמוּנָא, כָּל שְׁכָן בְּדִינֵי
נְפֻשׁוֹת, דְּבַעוּ דִּינֵי לְאַסְתְּמָרָא, דְּלֹא לְמִידָן דִּינָא אָלָא
קִדְשׁ דְּאֵכְלוּ וְשָׂתוּ, וְעַל דָּא כָּתִיב דִּינּוּ לְבַקֵּר מִשְׁפָּט
וְכָתִיב, (ירמיה ט) אֲנִי יְי' עוֹשֶׂה חֶסֶד וּמִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בְּאָרֶץ
כִּי בְּאֵלֶּה חֲפָצְתִי נָאִם יְי'.

תְּנִיא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵן דְּמִשְׁקָר בְּדִינָא, מִשְׁקָר
 בְּתַקוּנֵי מַלְכָּא. מֵאֵן תַּקוּנֵי מַלְכָּא. אֵינּוּן
 דְּאִתְמַר, דְּכִתְיב עוֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בְּאֶרֶץ. וְכִתְיב
 כִּי בְּאֵלֶּה חִפְצַי נֶאֱמַר יי'. וְכֹלָא הֵאֵי בְּהֵאֵי תְּלִיא. (נ"א וְהִלָּא
 בְּהֵאֵי תְּלִיא) רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אֵלִין אֵינּוּן תַּקוּנֵי כְּרִסְיָא,
 דְּכִתְיב, (תהלים פט) צַדִּיק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֹאֵד. וְכִתְיב (ישעיה טז)
 וְהוֹכֵן בַּחֶסֶד (דף קכ"ב ע"ב) כְּסֵא.

(כאן מתחיל אידרא דמשכנא)

תְּנִיא בְּרוּא דְּרוּזִין, רִישָׁא דְּמַלְכָּא, אִתְתַּקֵּן בַּחֶסֶד
 וּבְגְבוּרָה. בְּהֵאֵי רִישָׁא, תְּלִיין שְׁעֵרֵי, נִימִין עַל
 נִימִין, דְּאֵינּוּן כָּל מְשִׁיכוּתָא דְּמִתְאַחֲדֵן בְּהוּ עֲלָאי וְתַתָּאי.
 מָאֲרֵי דְּמָאֲרִין, מָאֲרֵי דְּקִשׁוּט, מָאֲרֵי דְּמִתְקַלָּא, מָאֲרֵי
 דְּיַבְבָּא, מָאֲרֵי דְּיַלְלָה, מָאֲרֵי דְּדִינָא, מָאֲרֵי דְּרַחֲמֵי,
 וְטַעֲמֵי אֹרִייתָא, וְרוּזֵי אֹרִייתָא דְּכִיין, מְסֻאֲבֵן, כְּלָהוּ
 אֶקְרוּן שְׁעֵרֵי דְּמַלְכָּא, כְּלוּמַר מְשִׁיכוּתָא דְּאִתְמַשְׁךְ
 מִמַּלְכָּא קַדִּישָׁא, וְכֹלָא נְחִית מֵעֵתִיקָא סְתִימָאָה. (קדישא)
 מְצַחָא דְּמַלְכָּא, פְּקִידוּתָא דְּחִיבֵיא, כִּד אִתְפַּקְדָּן
 בְּעוּבְדֵיהוּ, וְכִד אִתְגַּלְיִין חוּבֵייהוּ, כְּדִין אֶקְרִי
 מְצַחָא דְּמַלְכָּא. כְּלוּמַר, גְּבוּרָה אִתְתַּקַּף בְּדִינוּי, וְאִתְפָּשַׁט
 בְּסִטְרוּי, וְדָא אִשְׁתַּנִּי מִמְצַחָא דְּעֵתִיקָא קַדִּישָׁא, דְּאֶקְרִי
 רְצוּן.

עֵינִין דְּמִלְכָּא, אֲשַׁגְּחוּתָא דְּכֻלָּא, אֲשַׁגְּחוּתָא דְּעֻלְאִין
 וְתַתְּאִין, וְכֹל אֵינּוּן מְאָרִי אֲשַׁגְּחוּתָא הָכִי אֲקָרוּן.
 בְּעֵינִין, גְּוֹנִין אֲתֵאֲחֶדּוּ, וְאֵינּוּן גְּוֹנִין אֲקָרוּן, כֹּל אֵינּוּן
 מְאָרִי אֲשַׁגְּחוּתָא דְּמִלְכָּא, כֹּל חַד כְּפוּם אֲרַחֲיָה, וְכֻלְהוּ
 גְּוֹנִין דְּעֵינָא אֲקָרוּן. כְּמָה דְּאֲתַחְזִי אֲשַׁגְּחוּתָא דְּמִלְכָּא,
 הָכִי גְּוֹנִין מִתְעָרִין.

גְּבִינֵי דְּעֵינִין, אֲקָרוּן, אֲתֵר דְּיֵהֲבִין אֲשַׁגְּחוּתָא, לְכֻלְהוּ
 גְּוֹנִין מְאָרִי אֲשַׁגְּחוּתָא. הֵנִי גְּבִינִין לְגְּבִי
 דְּלִתְתָּא, גְּבִינִין לְאֲשַׁגְּחוּתָא מֵהֵהוּא נִהְרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק,
 אֲתֵר לְאֲתֵמְשָׁכָא מֵהֵהוּא נִהְרָא, לְאֲסִתְחָאָה בְּחִוּרָא
 דְּעֵתִיקָא, מִחֻלְבָּא דְּנָגִיד מֵאֲמָא. דְּכֹד גְּבוּרָה מִתְפִּשְׁטָא,
 וְעֵינִין מְלֵהֲטֵן בְּגִוּוֹן סוּמְקָא, נִהִיר עֵתִיקָא קְדִישָׁא
 חִוּרָא דִּילֵיהּ, וְלֵהֲטָא בְּאֲמָא, וְאֲתֵמְלִיָּא מִחֻלְבָּא, וְיִנְקָא
 לְהֵנִי, (לְכֻלָּא) וְאֲסִתְחֹן כְּלֵהוּ עֵינִין, בְּהֵהוּא חֻלְבָּא דְּאֲמָא,
 דְּאֲתַנְגִּיד וְנָפִיק תְּדִיר. הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה)
 רוּחַצוֹת בְּחֻלְבֵי. בְּחֻלְבֵי דְּאֲמָא, דְּנָגִיד תְּדִירָא וְלֹא פְּסִיק.
 חוּטְמָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, תְּקוּנָא דְּפְרָצוּפָא, כֹּד
 מִתְפִּשְׁטֵן גְּבוּרִין, וּמִתְאֲחֶדּוּן כְּחֵדָּא, אֵינּוּן
 חוּטְמָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא. וְאֵינּוּן גְּבוּרִין מִחַד גְּבוּרָה אֲחִידִין
 וְנָפִיקִין. וְכֹד דֵּינִין מִתְעָרִין, וְנָפִיקִין מִסְטְרִיָּהוּ, לֹא
 מִתְבַּסְּמִין, אֲלֵא בְּתַנְנָא דְּמִדְּבַחָא. וְכֹדִין כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ח)

וַיֵּרַח יִי אֶת רֵיחַ הַנִּיחּוֹחַ. שְׁאֲנֵי חוּטְמָא דְעֵתִיקָא, דְּלֹא
 אֶצְטְרִיף, דְּחוּטְמָא דְעֵתִיקָא, אַרְךְּ אֲפִים בְּכֻלָּא אֶקְרִי,
 וְהָהוּא נְהִירוּ דְחֻכְמָתָא סְתִימָאָה, אֶקְרִי חוּטְמָא דִּילֵיהּ.
 וְהֵינּוּ תְהֵלָה, דְכְּתִיב, (ישעיה מד) וְתִהְלֹתִי אַחַטָּם לָךְ. וְעַל
 דָּא אַתְעַר דְּוֹד מְלֻכָּא, (תהלים קמח) תְּהֵלָה לְדוֹד וְגו'.

אוּדְנִין דְּמְלֻכָּא, כַּד רַעוּא אֲשַׁתְּכַח, וְאִמָּא יִנְקָא, וְנְהִירוּ
 דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא אַתְנַהִיר, מִתְעַרִין נְהִירוּ דְתַרִין
 מוּחֵי, וְנְהִירוּ דְאַבָּא וְאִמָּא, כָּל אֵינּוֹן דְאַקְרוּן מוּחֵי
 דְמְלֻכָּא, וּמִתְלַהֲטִין כַּחְדָּא. וְכַד מִתְלַהֲטִין כַּחְדָּא, אֶקְרוּן
 אֲזַנֵי יִי. דְהָא אַתְקַבִּילַת צְלוֹתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל. וְכַדִּין
 אַתְעָרוּתָא לְטָב וּלְבִישׁ, וּבְאַתְעָרוּתָא דָּא, מִתְעַרִין מְאִרֵי
 דְגַדְפִין, דְנִטְלִין קָלִין דְעֵלְמָא, וְכֻלְהוּ אֶקְרוּן אֲזַנֵי יִי.

אַנְפוּי דְמְלֻכָּא, נְהִירוּ דְאַבָּא וְאִמָּא, וְאַתְפְּשְׁטוּתָא
 דְלַהוֹן, דְנְהַרִין וְסַחְרִין, וְלַהֲטִין בְּהַאי רִישָׁא

דְמְלֻכָּא. וְכַדִּין סְהַדוּתָא אֲסַתְהַד בְּמְלֻכָּא (נ"א בְּמְלֻכָּא דְמְלֻכָּא)

מִנְיֵיהּ. דִּיוִקְנָא דְמְלֻכָּא, יֶקִירוּתָא מְכֻלָּא. מִרִישָׁא שְׂאִרֵי
 חֹסַד עֲלָאָה, וּגְבוּרָה. וְנְהִירוּ דְאַבָּא וְאִמָּא אַתְפְּלַג, נְהִירוּ
 דְאַבָּא בְּתֵלַת נְהוּרִין, וְאִמָּא בְּתַרִין, הָא חַמְשָׁה. חֹסַד
 וּגְבוּרָה בְּחַד נְהוּרָא, הָא שִׁיתָא. לְבַתַּר, אַתְעָטַר חֹס"ד,
 וְאַתְלַהֲטִיט (ואתנהיר) בְּתַרִין נְהוּרִין דְאַתְנַהִיר וְאֵינּוֹן תְּמַנְיָא.

(נ"א לְבַתַּר אַתְעָטַר) וּגְבוּרָה, אַתְנַהִיר בְּחַד, הָא תְּשַׁעַה. וְכַד

מִתְחַבְּרֵן כְּלֵהוּ נְהוּרִין כְּחָדָא, אֶקְרוּן דִּיּוֹקְנָא דְּמִלְכָּא,
 וְכִדִּין כְּתִיב, (ישעיה מב) יי' כַּגְבוּר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעֲרִיר
 קִנְיָהּ וְגו'.

שְׁפוּן דְּמִלְכָּא, הָכִי תָּאנָא, כִּד אֲתַנְהִיר נְהִירוֹ דְּאָבָא,
 נְהִיר בְּתֵלַת נְהוּרִין. מִחַד נְהוּרָא, נְהִיר חֶסֶד
 עֲלָאָה. מִחַד נְהוּרָא, אֲתַנְהִיר נְהִירוֹ דְּאֶקְרִי מוֹחָא
 דְּמִלְכָּא. וְחַד נְהוּרָא, הוּהוּ תְּלִי, עַד דְּאֲתַנְהִיר נְהִירוֹ
 דְּאָמָא. וְכִד אֲתַנְהִיר אֲתַנְהִיר בְּחֵמֶשׁ נְהוּרִין.

בְּמֵאֵי אֲתַנְהִיר, מִחַד שְׁבִילָא דְּטָמִיר וְגַנְיֹ, (דף קכ"ג ע"א)
 דְּאֲתַדְּבֵק בֵּיהּ אָבָא, דְּכְתִיב, (איוב כח) נְתִיב לֹא
 יִדְעוּ עֵיט וְגו'. כְּמָה דְּאֲתַדְּבֵק דְּכוּרָא בְּנוֹקְבָא,
 וְאֲתַעֲבֶרֶת, וְאוֹלִידֶת, וְאֶפִּיקֶת חֵמֶשׁ נְהוּרִין. (ד"א מאינֹן חֶמֶשׁ)
 וּמֵאֵינֹן חֵמֶשׁ נְהוּרִין, אֲתַגְּלִיפוּ חֶמְשֵׁין תְּרַעִין, דְּנְהוּרִין
 סְגִיֵּאִין. חֶמְשֵׁין אֵינֹן, לְקַבְּלִיהוֹן, מ"ט פְּנִים טְהוֹר, מ"ט
 פְּנִים טָמֵא, בְּאוֹרֵייתָא, אֲשֶׁתָּאֵר חַד, וְהֵאִי חַד אֲתַנְהִיר
 בְּכֻלָּא, וְהֵהוּא דְּאָבָא, הוּהוּ תְּלִי. כִּד מִתְחַבְּרֵן כְּחָדָא,
 וּמִתְיִשְׁבֹּן בְּמִלְכָּא, אֶקְרוּן שְׁפוּן דְּמִלְכָּא. וּבְגִינֵי כְּהָ,
 גְּזֵר מְלִין דְּקָשׁוּט.

וּפּוּמָא, בְּהוּ תְּלִיָּא, פְּתִיחוּתָא דְּפּוּמָא. מֵאֵי פּוּמָא. אֶלָּא
 דַּעַת גְּנִיזוּ בְּפּוּמָא דְּמִלְכָּא, דְּאֶקְרִי תְּפֹאֶרֶת.
 פְּשִׁיטוּתָא דְּתְּפֹאֶרֶת, דְּכָל אוֹצְרִין וְכָל גּוּוּנִין אֲתַאֲחַדֵּן

בִּיהַּ. דְּכָתִיב, (משלי כד) וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלֵאוּ. וְהָהוּא דְעַת,
 הוּא גְּנִיז, בְּפּוּמָא דְמִלְכָּא. וּמִלְיִיא כָּל אֲדָרִין
 וְאַכְסֻדְרָאִין. וְכַד אֲתַעַר נְהִירו דְּבִיה וְנִפְיָק, כְּדִין אֲקָרִי
 פֶּה יִי'. וְשִׁפּוּן דְּאִינוּן תְּרִין נְהוּרִין מֵאַבָּא וּמֵאִמָּא,
 בְּשַׁעְתָּא דְּאֲתַעְרַעַן בְּהֵיא נְהִירו דְּדַעַת, מִתְּחַבְּרָן כְּחֻדָּא,
 וּמְלִין אֲתַגְזְרוּ בְּקִשׁוּט, בְּחַכְמָה בְּתַבּוּנָה וּבִדְעַת. וּכְדִין,
 כָּל מְלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאֲלִין אֲתַגְזְרוּ.

נְהִרִין תְּלַת אֲלִין, וְעִיִּלִין בְּגוּ לְגוּ, וְאֲתַעְטְרוּ בְּחַד. וְכַד
 מִתְּחַבְּרָן בְּעֶטוּרָא חַד, כְּדִין (ס"א) וְכַד מִתְּחַבְּרָן תְּלַת אֲלִין

בְּעֶטוּרָא חַד וְעִיִּלִין בְּגוּ לְגוּ וְאֲתַעְטְרוּ בְּחַד כְּדִין) אֲקָרוּן (שיר השירים ה) חָכוּ
 מִמֵּתְקִים. וְאִינוּן חִיף דְּמִלְכָּא, וְאֲקָרוּן, מְתִיקָא דְּמִלְכָּא.
 וְעַל הָאִי כְּתִיב, (תהלים לד) טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יִי'. וּבְהָאִי
 חִיף, תְּלִיין כָּל אִינוּן שְׁלִיטִין וְהוּרְמָנִין דְּמִלְכָּא, דְּכָתִיב,
 (תהלים לג) וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צַבָּאִים.

בְּהָאִי חִיף שְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח. וּבְגִינֵי כְּךָ, כָּל
 אֲתוּון דְּאִינוּן בְּהָאִי אֲתַר שְׁלִימוּתָא אֲתַחְזִיִּיא
 בְּהוּ. (ויקרא רכ"ט ע"ב) אַחַה"ע, א', (נ"ד) נְהִירו דְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא
 סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. ח', נְהִירו דְּחַכְמָתָא, דְּלָא אֲשַׁתְּכַח
 וְלָא אֲתַדְּבַק דְּכָתִיב, (איוב כח) לֹא יָדַע אָנוּשׁ עֲרָפָה. ה',
 נְהִירו דְּאִמָּא, דְּנְהִיר וְנִגִיד וְנִפְיָק, וּמִשְׁקֵי לְכֻלָּא, וְיִנְקָא
 לְבָנִין, עַד דְּמִטֵּי הָהוּא רְבוּת, וּמִלֵּי לְצַדִּיק, וְאִיהוּ

אַתְקַטֵּר בְּנוֹקְבָא תַתְּאָה, וְאַתְבְּרַכָּא מִנִּיהּ, וְלֹא מִתְפָּרְשִׁין
 דָּא מִן דָּא. תְּוֹר מְגוּ סוּמָק, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ד) הֵר הַמּוֹר
 גִּבְעַת הַלְבוּנָה. ע', נְהִירוּ דְע' אַנְפִּין, דְּאַתְזִנּוּ מִהֲאִי
 רוּחָא, דְנִפְיִק מִן פּוּמָא, כְּדִין ע' שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִין
 הוּא. לְקַבְּלֵהוֹן בְּאַרְעָא, (בראשית מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב
 הִבָּאָה מִצְרִימָה שְׁבַעִים. דְּהָא יַעֲקֹב אֵילָנָא בְּאַרְעָא,
 וְאִינוּן ע' נֶפֶשׁ, ע' עַנְפִּין.

מֵאֲלִין אַתְוּוּן, נְהִירִין אַרְבַּע אַחְרָנִין. מֵא' נְהִיר גִּימָ"ל,
 דְּאִיהִי אָגֵר טָב לְצַדִּיקֵי, דְּאִקְרִי גְמוּל, וְעַל
 דָּא כְּתִיב (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל יִי'. מֵח' נְהִיר יו"ד,
 דְּהִיא חֲכָמָה, כְּלָא אִסְתִּים בְּיו"ד, דְּאִיהִי סְתִימָא מְכַל
 סְטְרוּי, וּבְגִין כֶּף, לֹא אֲשַׁתְּכַח, דְּכַתִּיב, (איוב כח) וְלֹא
 תִמְצָא בְּאַרְץ הַחַיִּים. מֵה', נְהִיר כֶּ"ף. דְּאִיהוּ נְהִירוּ וּמִשַּׁח
 רְבוּת, דְּאַתְרַק מֵאִמָּא, לְהֵהוּא אַתְר דְּאַתְקְרִי קֶרֶן,
 וְאַקְרִי קֶרֶן הַיּוֹבֵל. וְדָא מְלָכוֹת דְּיֹד. וּבְגִין כֶּף, לִית
 מְשִׁיחָא, אֶלָּא בְּרִזָּא דְכֶ"ף.

ק' מֵע' נְהִיר ק', כְּמָה דְע' שְׁבַעִין, כֶּף ק' מְאָה, דְּאִינוּן
 שְׁלִימוּ, וְהַכִּי הוּא, וּבְגִין כֶּף, בְּהֲאִי חִיף שְׁלִימוּ
 דְכֶלָּא. (ד"א שְׁלָמָא דְכֶלָּא) וְכֹל מֵאֵן דִּידַע רִזָּא דָּא,
 וְאַזְדַּהֵר בֵּיהּ, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה.

גוּפָא דְמִלְכָּא, אַתְפְּשֻׁטוּתָא דְתַפְּאַרְת, דְּגוּוּנִין בֵּיהּ

מִתְחַבְּרָן. דְּרוּעִין דְּמִלְכָא, נְהִירוּ דְחֶסֶד וּגְבוּרָה. וּבְגִין כַּף
 יָמִין וּשְׂמָאל. מַעוּי בְּדַעַת אֶתְתַּקְּנוּ, עָיִל בְּרִישָׁא,
 אֶתְתַּקֵּן וְאֶתְפַּשֵּׁט לְגוּ, וּבְגוּ גּוּפָא.

שׁוּקִין אֶתְאַחֲדוּן בְּתָרִין נְהוּרִין, וְאִינוּן תָּרִין נְהוּרִין מִמָּשׁ.
 שׁוּקִין וְתָרִין כְּלִיָּין. כְּלָהוּ (ס"א תְּלִיָּין וּמִתְחַבְּרָן) מִתְחַבְּרָן
 בְּאַתֵּר חַד, דִּתְמָן אֶתְכַנְּשׁ כָּל רְבוּת, וְכָל מִשְׁחָא דְגּוּפָא.
 וּמִתְמָן, שְׂרִיָּין כָּל הֵהוּא רְבוּת, לְאַתֵּר דְּאֶתְקָרִי יְסוּד
 עוֹלָם. יְסוּד, מִהֵהוּא אֶתֵּר דְּאֶקָרִי עוֹלָם. וּמֵאֵן אִיהוּ. נִצַּח
 וְהוּד, וְעַל כֵּן, יִי' צְבָאוֹת שְׁמוֹ בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ שְׁמִיָּה
 לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.

כָּל הַנֵּי תְּקוּנִין, אֶתְיָין לְאַתְחַבְּרָא בְּחַד, עַד דְּכָל רְבוּת
 קִדְשָׁא, נָטִיל כְּלָא הָאֵי יְסוּד, וְאַשְׁדֵּי לְנוּקְבָא,
 וּמִתְבָּרְכָא מְנִיָּה. אִימְתִי מִתְבָּרְכָא (דף קכ"ג ע"ב) מְנִיָּה. בְּשַׁעְתָּא
 דְּאֶתְתַּקְּנוּ דִּינִין דְּלִתְתָּא. וְכַד דִּינִין מִתְתַּקְּנִין לְתִתָּא,
 מִתְתַּקְּנִין לְעֵילָא, וְכָל תְּקוּנִין דְּמִלְכָא, בְּחַדּוּתָא,
 בְּשְׁלִימוּ, דְּאִינוּן שְׂמָא קְדִישָׁא, וְהוּהּ כְּלָא חַד. וְכַדִּין הוּא
 שְׂאֲרֵי בְּגוּוֹיָיְהוּ, דְּכִתִּיב, (תהלים פב) אֱלֹהִים נִצַּב בְּעַדַת אֵל
 בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפּוֹט.

וְכַד דִּינִין לָא מִתְתַּקְּנִין לְתִתָּא, כְּבִיכּוֹל הָכִי לְעֵילָא. דְּכָל
 תְּקוּנִין לָא מִתְיִשְׁרוּן הָכִי, דְּהָא אִימָא אֶסְתַּלְקַת מֵעַל
 בְּנִין, וּבְנִין לָא יִנְקִי, דְּהָא יְסוּד לָא אֶשְׁדֵּי בְּנוּקְבָא, וְכָל

דִּינִין מִתְעָרִין, וְחֵיָא תְּקִיפָא שְׁלֵטָא. כְּבִיכּוּל, תְּקוּנֵי
מִלְכָּא עַל דִּינָא אֶסְתְּלָקוּ, דְּכִיּוֹן דִּהֲאֵי נּוּקְבָא לָא
מִתְבָּרְכָא, וְצַדִּיק לָא נָטִיל. וְחֵיָא תְּקִיפָא שְׁלֵטָא. וּוִי
לְעֵלְמָא דִּינְקָא מִנִּיִּהוּ.

אִמַּר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל הַנִּי תְּקוּנִין, אָבָא גְּלִי לֹון, בְּגִין
דְּלָא יִיעוּל בְּכֶסוּפָא לְעֵלְמָא דִּהֲתִי. הַשְּׁתָא אֲמַאי
אֶצְטְרִיכוּ לְאַתְגְּלָאָה. אִמַּר לִיה רַבִּי אָבָא, הֵהוּא דִּהֲנָא
כְּתַבְנָא מִבוּצִינָא קְדִישָׁא, אֲמִינָא (פְּתוּבָה) לְגַבֵּי חֲבַרְיָא,
דִּהֲא אִינוּן יַדְעִין מְלִין, וְהֵא אֶצְטְרִיךְ לְמַנְדַּע, דְּכְתִיב,
(שְׁמוֹת י) וַיִּדְעָתֶם כִּי אֲנִי יי'. וְכְתִיב (שְׁמוֹת כט) וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי
יי'. בְּגִין דִּאֲתִישְׁבוּן מְלִין. בְּלַבְנָא. וּמִכָּאן וּלְהֵלְאָה,
סְתִימִין מְלִין בְּגִיוּן. זַכָּאָה חוּלְקָנָא בְּהֵאֵי עֵלְמָא,
וּבְעֵלְמָא דִּהֲתִי, דִּהֲא עַד כְּעַן בּוּצִינָא קְדִישָׁא אֲתַעְטַר,
בְּמְלִין דְּבְגִיוּן.

תָּא חֲזִי, אֲנָא חֲזִינָא לִיה בְּחֵלְמָא, וְשְׂאִילָנָא קָמִיה דְּרַבִּי
שְׁמַעוֹן, הָא אוּלְיִפְנָא קָמִיה דְּמַר, יי' דִּהֲיֵהי חֲכָמָה,
וְהֲכִי הוּא וְדֵאֵי. ה' אֲמַאי אִיהוּ בִּינָה. אִמַּר לִי, תָּא חֲזִי,
הָא כְּתִיב (בְּרַאשִׁית ב) וְנָהָר יוּצֵא מִעַדְן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן.
מֵאן הוּא נָהָר דִּיּוּצֵא מִעַדְן דָּא בִּינָה. וּבְגִין כֶּף הֵהוּא
נָהָר, יי' סְתִים בְּגִוּיָה. וַיּוֹד פְּשִׁיט נְהָרָא דָּא מִכָּל סְטְרוּי.
וְדָא הִיא ה', בְּגִין כֶּף הוּא יי'ה. לְבַתַּר אֲפִיקַת בֵּין תְּחוּתָה

דְּאִיהוּ ו', פְּגוּוּנָא דָּא ה'. לְבַתֵּר אוֹלִידַת וְאִפִּיקַת הָאִי בֶּן,
 וְשׁוּיָה לְקַמָּה, וּבְגִין כֶּךָ יִהְיוּ, דִּהָא ו' לְקַמָּה יְתִיב, לְיִנְקָא
 לִיה. וְעַל כֶּךָ תְּנִינן בְּמַתְנִיתָא דִּילָן, ה' ד' הוֹת,
 מְדַאֲתַחְבֵּר דְּכוּרָא עִמָּה אֲתַעְבְּרַת מִחַד בֶּן, וְאִקְרִי ה'.
 לְבַתֵּר אוֹלִידַת וְאִפִּיקַת ו' הָהוּא בֶּן, וְקָאִים לְקַמָּה. וְעַל
 הָאִי כְּתִיב, וְנָהָר יוּצֵא מִעֵדן, מִנִּיה נִפִּיק וְדָאִי, לְהַשְׁקוֹת
 אֶת הַגֶּן, לְיִנְקָא לִיה.

הוּינָא אֶחִיד בִּידֵיה, (נ"א ביה) וְנָשִׁיק בִּידוּי. אָנָּא בְּהָאִ
 עֵדוּנָא אֲתַעְרְנָא, בְּכִי וְחִיָּה, וְהוּוּ תְּלַתָּא יוֹמִין
 דְּלָא אֲכִילְנָא מִיְדֵי. חַד מִחֲדוּוֹתָא, וְחַד דְּלָא זְכִינָא
 לְמַחְמִי לִיה זְמָנָא אַחְרָא. וְעַם כָּל דָּא, בִּיה אֲתַקְשְׁרָנָא
 תְּדִירָא. דִּהָא כַּד נִהֲרָא לִי שְׁמַעְתָּתָא, חֲמִינָא דִּיוֹקְנִיה,
 דְּאֲתַעַר קָמָאִי, זְכָאִין אִינּוּן צְדִיקָאִי, בְּעֵלְמָא דִּין,
 וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב, (תהלים קמ) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ
 לְשִׁמְךָ יִשְׁבּוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ. (ע"כ האידרא).

(שמות כג) וּבְכָל אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי אֵלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְגו'. מֵאִי
 תִּשְׁמְרוּ, תִּשְׁמְרוּ מִבְּעֵי לִיה. אֵלָּא תִּשְׁמְרוּ וְדָאִי,
 מֵאִי אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי אֵלֵיכֶם, כְּלוּמַר דְּאֶגְזִימִית לְכוּן עַל
 מִימַר פּוֹלְחָנִי. תִּשְׁמְרוּ, דְּלָא יִמְטִי עֲלֵיכוּן שׁוּם בִּישׁ.
 תִּשְׁמְרוּ מֵהֵיא שְׁמִירָה וְנִטוּרָא דִּילִי בְּלַבַּד. וְשֵׁם אֱלֹהִים
 אַחֲרֵים לֹא תִזְכִּירוּ, לֹא תִזְכִּירוּ כְּמָה דְּאוּקִימָנָא. דְּבַר

אַחַר וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְכְּרוּ, כְּלוּמַר, לֹא
 תִסְבְּבוּן, דְּתַפְלוּן בִּינֵי עַמְמֵי בְּאַרְעָא אַחְרָא. וַיְקוּיִם
 בְּכוּ מַה דְּכִתְיִב, (דברים כח) וְעַבַדְתָּ שֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים וְגו'.
 דְּבַר אַחַר וּבְכָל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ. רַבִּי יְהוּדָה
 פִּתַּח, (תהלים פא) שָׁמַע עַמִּי וְאַעֲיֶדָה בָּךְ וְגו', לֹא יִהְיֶה
 בָּךְ אֵל זָר וְגו'. אָנֹכִי יי' אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 וְגו'. הֲנִי קָרָאן, אֲמַרְן דְּדוּד בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, וְאִית לְאַסְתְּכַל
 בְּהוּ. שָׁמַע עַמִּי בְּכַמָּה אַתְרִין אַזְהָרָא אֹרִייתָא לְבַר נָשׁ.
 בְּכַמָּה אַתְרִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְהִיר בֵּיה בְּבַר נָשׁ.
 וְכָלֵא לְתוּעֵלְתָא דְּבַר נָשׁ. בְּגִין דִּינְטַר פְּקוּדֵי אֹרִייתָא,
 דְּכָל מַאן (דף קכ"ד ע"א) דִּינְטַר אַרְחֵי דְּאֹרִייתָא, וְאַשְׁתַּדַּל בְּהּ,
 כְּמַאן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא.

דְּתַנִּינָן, אֹרִייתָא כְּלָא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַאן
 דְּמִשְׁתַּדַּל בְּהּ, כְּמַאן דְּמִשְׁתַּדַּל בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא.
 בְּגִין דְּאֹרִייתָא כְּלָא, חַד שְׁמָא קְדִישָׁא הוּא. שְׁמָא
 עֲלָאָה, שְׁמָא דְּכָלִיל כָּל שְׁמֵהֶן. וּמַאן דְּגָרַע אוֹת חַד
 מִינֵהּ, כְּאִילוּ עֶבֶד פְּגִימוּתָא בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא. תָּאנָא,
 וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְכְּרוּ, לֹא תוֹסִיף עַל אֹרִייתָא,
 וְלֹא תִגְרַע מִינֵהּ. רַבִּי חֲזִיא אָמַר, וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים,
 דָּא מַאן דִּיתַעְסַק בְּסַפְרִין אַחְרָנִין, דְּלֹא מְסַטְרָא
 דְּאֹרִייתָא. לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ, דְּאָסוּר אֲפִילוּ לְאַדְכָּרָא

לון, ולמילף מנייהו טעמא, כל שכן על אורייתא.
 רבי יהודה מתני הכי, מאי טעמא פתיב ושם אלהים
 אחרים, וסמיה ליה את חג המצות תשמור. אלא,
 מאן דלא נטיר האי, כמאן דלא נטיר מהימנותא
 דקודשא בריך הוא. מאי טעמא. משום דביה אחידא
 מלה. אמר רבי יצחק, וכן בכל שאר זמנין וחגיגין, דהא
 כלהו אחידן בשמא קדישא עלאה. ועל דא תנינן, מאי
 דכתיב שלש פעמים בשנה, משום דבהו תליא
 מהימנותא.

יראה כל זכורף, אמאי כל זכורף. (ויקרא קס"ה ע"ב) אמר רבי
 אלעזר כל זכורף ממש. בגין דנטלין ברפתא,
 ממבועא דנחלא. מכאן תנינן, כל בר ישראל דאתגזר,
 בעי לאתחזאה קמי מלכא קדישא, בגין דנטיל ברפתא,
 ממבועא דנחלא. הדיא הוא דכתיב, (דברים טז) כפרת יי'
 אלהיך אשר נתן לך. וכתיב אל פני (בראשית ב' ע"א) האדון
 יי', כמה דאוקימנא, דמתמן מריקן ברפאן, ונטלין
 ברפתא. זכאה חולקיהון דישראל, מכל שאר עמין.
 זמנא חדא, סליקו ישראל למחג חגא, ואתערבו עובדי
 עבודת כוכבים ומזלות בהדייהו, וההוא שתא לא
 אשתכח ברפתא בעלמא. אתו שאילו לרב המנונא סבא,
 אמר להו, חמיתון סימנא בקדמיתא בהאי. אמר ליה,

סִימָנָא חֲמִינָן, דְּכַד תְּבַנָּא מֵהֶתֶם, כָּל אֲרַחֲיָן אֶסְתִּימוּ
 מִמֵּיא, וְעַנְנָא, וְחֲשׂוּכָא אֶשְׁתַּכַּח, דְּלֹא יִכְלִין לְמַהֲרָא כָּל
 אֵינּוֹן דְּסִלְיָקוּ לְתַמָּן. וְעוּד, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאלְנָא לְאַתְחֻזָּא
 אִפִּי שְׁמֵיא אֶתְחַשְׁכוּ וְאַתְרַגְּזוּ. (אתרגיש בחמא) אִמַר לְהוּ,
 וְדַאי אוּ אֵית בֵּינַיִיכוּ בְּנֵי נְשָׂא דְּלֹא אֶתְגְּזֵרוּ, אוּ עוּבְדֵי
 עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת סִלְיָקוּ בְּהַדְּיָיְכוּ. דְּהָא לֹא
 אֶתְבָּרְכָאן בְּהֵיא שַׁעְתָּא, בַּר מֵאֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּאַתְגְּזֵרוּ.
 וּבְהָא אֵת קְדִישָׁא מִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְרִיךְ
 לֹון.

לְשַׁתָּא אַחְרָא סִלְיָקוּ, וְסִלְיָקוּ אֵינּוֹן עוּבְדֵי עֲבוּדַת
 פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, דְּאַתְעָרְבוּ בְּהַדְּיָיְהוּ, כַּד הוּוּ
 אַכְלִין קְרַבְנֵיָא, וְהוּוּ תְּדַאן. וְחֵמוּ לְאֵינּוֹן עוּבְדֵי עֲבוּדַת
 פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, דְּטַפְסָאן בְּקוּטְרֵיָהוּ לְקוּטְרָא דְּכוּתָלָא.
 אֶשְׁגַּחוּ בְּהוּ דְּכֻלָּא מְבָרְכִין, וְאֵינּוֹן לֹא בְּרִיכוּ. אָתוּ וְאָמְרוּ
 מַלְה לְבֵי דֵינָא, אָתוּ וְשִׁאֵילוּ לֹון, אָמְרוּ, הָאֵי דְּאַכְלַתוֹן,
 חוּלְקָא דְּלִכּוֹן, מֵאן קוּרְבָנָא הוּוּ. לֹא הוּוּ בִּידֵיָהוּ. בְּדָקוּ
 וְאֶשְׁפָּחוּ דְּאֵינּוֹן עוּבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וְקָטְלוּ
 לֹון. אָמְרוּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשׂוֹיב לְעַמִּיָה, דְּוּדַאי לִית
 בְּרַכְתָּא שְׂרִיא, אֶלָּא בִּישְׂרָאֵל, זֶרְעָא קְדִישָׁא, בְּנֵי
 מְהִימְנוּתָא, בְּנֵי קְשׁוּט. וְהֵיא שַׁתָּא אֶשְׁתַּכַּח בְּרַכְתָּא
 בְּעֻלְמָא, בְּשְׁלִימוּ. פְּתַחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים קמ) אֵךְ צְדִיקִים
 יוּדוּ לְשִׁמְךָ וְגו'.

רבי חייא אמר, בזכות ישראל גזירין, אתפנעו שנאיהון
תחותיהון, וירתי אחסנתהון. תא חזי מה פתיב, (שמות
לד) יראה כל זכורף. וכתיב בתריה, כי אורי'ש גוים מפניך
והרחבתי את גבלך. דקודשא בריך הוא עקר דגזירין
מאתרייהו, ואתיב דגזירין, לאתרייהו. ובגניי פך יראה
כל זכורף את פני האדון יי'. רבי יהודה אמר, האדון.
כמה דכתיב, (ישעיה י) הנה האדון יי' צבאות מסעף פארה
וגו', ויצא חוטר וגו', וכלא חד, מעקר דגזירין ואתיב
דגזירין. רבי יצחק אמר, אית אדון, ואית אדון, וכלא
בחד תליא.

רבי יהודה אמר, אדני: אלף דלית גון יוד, קודשא
ברוך הוא אקרי, (דף קכ"ד ע"ב) והוא דאקרי, כמה
דאיהו פתיב. ומאן הוא. רבי יוסי אומר, (יחזקאל א) מראת
אלהים. מראת פתיב. ומהו מראת. שלימו דכלא, יו"ד
ה"א וא"ו ה"א. (נ"א מראת איהו א' כו') מראת למאי איהו אלף
דלי"ת גו"ן יו"ד, האי אקרי פכתבו, והאי לא אקרי
פכתבו, ובגניי פך אקרי בהאי, ועל פך מראת אלהים
פתיב.

רבי יהודה אמר, לזמנין, עלאין אקרון בשמא דתתאין.
ולזמנא, תתאין אקרון בשמא דעלאין. האדון יי',
בשמא עלאה אדני הוא. והא אוקימנא מלי. ובגוונין

סְגִיאיִן אַתְּפָרְשֵׁן מְלִי, וְכֹלָא חַד. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא בְּרִיךְ
שְׁמִיָּה לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמִין.

(שמות כג) הִנֵּה אֲנֹכִי שׁוֹלַח מְלֶאךָ לְפָנֶיךָ וְגו'. רַבִּי יִצְחָק
פָּתַח, (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ וְגו' אָמְרָה
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. מַאי טַעְמָא
יִשְׁקֵנִי, יֵאָהֱבֵנִי מִבְּעֵי לֵיהּ, אִמַּאי יִשְׁקֵנִי. אֵלָא הָכִי
תְּנִינָן, מַאי נְשִׁיקוֹת אֲדַבְּקוּתָא דְרוּחָא בְּרוּחָא. דְּבִגְיֵנִי
כַּךְ נְשִׁיקָה בְּפִהּ, דְּהָא פּוּמָא אֲפָקוּתָא וּמְקוּרָא דְרוּחָא
הוּא, וְעַל דָּא נְשִׁיקִין בְּפוּמָא, בְּחִבִּיבוּתָא, וְדַבְּקִין רוּחָא
בְּרוּחָא, דְּלֹא מִתְּפָרְשֵׁן דָּא מִן דָּא.

וְעַל דָּא מֵאן דְּנִפְיֵק נְשִׁמְתִּיהּ בְּנְשִׁיקָה, מִתְּדַבֵּק בְּרוּחָא
אַחֲרָא. בְּרוּחָא דְּלֹא מִתְּפָרֵשׁ מִנִּיהּ. וְהֵינּוּ אֲקָרִי
נְשִׁיקָה. וְעַל דָּא אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת
פִּיהוּ, לְאֲדַבְּקָא רוּחָא בְּרוּחָא, דְּלֹא יִתְּפָרֵשׁ דָּא מִן דָּא.
כִּי טוֹבִים דּוּדִיךְ מִיִּין, מַאי בְּעֵי הָכָא יִין, וְהָא פְּתִיב (ישעיה
כח) וְגַם אֵלֶּה בֵּינָן שָׁגוּ וְגו', וְכֹתִיב (ויקרא י) יִין וְשֹׁכֵר אֵל
תִּשֶׁתְּ אֶתְּהּ וּבְנִיךָ, מַאי טַעְמָא הָכָא יִין. רַבִּי חֲתִיָּא אָמַר,
מִיִּינָה דְּאוּרִייתָא. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, דָּא דְּכֹתִיב, (תהלים קד)
וַיִּין יִשְׁמַח לְבַב אָנוּשׁ, וְעַל דָּא פְּתִיב, כִּי טוֹבִים דּוּדִיךְ
מִיִּין, לְחֻדּוּתָא דְּלָבָא. מִיִּין, דְּחֻדֵי לִי יִתִּיר מִכְּלָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, פְּתִיב, (בראשית כט) וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל

וַיִּשָׂא אֶת קוּלוֹ וַיִּבְרַךְ, אִמָּאֵי קָא בְּכָה. אֶלָּא בְּאַתְדִּבְקוּתָא
 דְּרוּחָא בְּה, לָא יְכִיל לְבָא לְמִסְבַּל, וּבְכָה. וְאִי תִימָא, הָא
 כְּתִיב, (בראשית לג) וַיִּשְׁקֶהוּ וַיִּבְכּוּ. תַּנִּינֵן, אִמָּאֵי נְקוּד
 וַיִּשְׁקֶהוּ, אֶלָּא דִּלָּא אֶתְדִבְק בֵּיה רוּחָא כְּלָל, וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (משלי כז) וַנְּעִתְרוּת נְשִׁיקוֹת שׁוּנָא. מָאֵי וַנְּעִתְרוּת
 נְשִׁיקוֹת שׁוּנָא. אֶלָּא מָאֵן דְּנִשְׁיֵק בְּחִבִּיבוּתָא, מִתְדִבְק
 רוּחִיה בְּרוּחִיה, בְּדִבְקוּתָא דְּחִבִּיבוּתָא וּמָאֵן דִּלָּא נְשִׁיֵק
 בְּחִבִּיבוּתָא, לָאוּ בְּדִבְקוּתָא הוּא, אֶלָּא וַנְּעִתְרוּת. מָאֵי
 נְעִתְרוּת. גִּסּוּתָא, דִּלָּא דְּבִיֵק רוּחִיה בְּהוּא נְשִׁיקָה. וְלָא
 אֶתְדִבְק בֵּיה כְּלָל. וּבְגִינֵי כֶּךָ כְּתִיב, יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת
 פִּיהוּ, דִּהוּא דִּבְקוּתָא רוּחָא בְּרוּחָא.

תַּנָּא, כָּל זְמַנָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל בִּישְׂרָאֵל,
 כְּבִיכּוּל אֶתְדִבְק רוּחָא בְּרוּחָא, וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקִּים בֵּינֵי, בְּכָל אֵינּוֹן גְּוּוּנֵי דְּבִיֵקוּתָא,
 וְלָא מִתְפַּרְשָׁא דָּא מִן דָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְמַר הִנֵּה אֲנֹכִי
 שִׁלַּח מִלְּאָךְ לְפָנֶיךָ, יַדַּע מֹשֶׁה דְּפְרִישׁוּתָא הוּא. אֲמַר
 (שמות לג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, מַה כְּתִיב לְעִילָא מִן דָּא, (שמות לד) רִאשִׁית
 בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יי' אֱלֹהֶיךָ לֹא תִבְשֹׁל גְּדֵי
 בְּחֵלֶב אֱמוּ. מָאֵי קָא מִיִּירֵי. אֶלָּא דִּלָּא לְעַרְבָא מְלָה
 תַּתָּאָה בְּעִלָּאָה, דִּלָּא יִנְקָא סְטָרָא דְּלִבְר, מִסְטָרָא

פְּנִימָאָה. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. דָּא דְלִבְר, מְסִטְרָא
 דְּמִסְאָבָא. וְדָא דְלָגוּ, בְּסִטְרָא קְדִישָׁא. מֵאֵן אָמוּ. דָּא
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאֶתְקְרִי אִם. בְּחֵלֵב אָמוּ, דְּלֹא יָנִיק מֵהָאֵי
 סִטְרָא, מֵאֵן דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ. וְהֵכָא פְתִיב, הִנֵּה אָנְכִי שְׁלַח
 מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ. אָמַר מִשָּׁה, הָא קְבִילְנָא בְּטַחוּנָא מִינְךָ,
 דְּלֹא תִתְפָּרֵשׁ מִינִי, וְדָאֵי אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים אֶל
 תַּעֲלֵנוּ מְזַה. וּבְמַה יוֹדַע אֵיפּוּא וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מְלָה דָּא לָא קְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶלָּא בְּרַחֲמֵימוּתָא דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא תִפְיִיסָא בַּהֲדִיָּיהוּ.
 לְמַלְכָּא דִּיהוּה בְּעֵי לְמִיזֵל עִם בְּרִיָּה. וְלֹא בְּעֵי לְשִׁבְקָא
 לִיָּה. אֶתָּא בְּרִיָּה, (דף קכ"ה ע"א) וּמְסִתְפִי לְמַבְעֵי לִיָּה לְמַלְכָּא
 דִּיִּיזִיל בַּהֲדִיָּה. אֶקְדִּים מְלְכָא וְאָמַר, הָא לְגִיוֹן פְּלָן יוֹזִיל
 בַּהֲדָךְ, לְמַנְטֵר לָךְ בְּאַרְחָא. לְבַתֵּר אָמַר אֶסְתַּמֵּר לָךְ
 מִיָּה, (בְּאַרְחָא) דִּהָא לָא גָבַר שְׁלִים הוּא. אָמַר בְּרִיָּה,
 אֵי הָכִי, אִו אָנָּא אוֹתִיב הָכָא, אִו אַתְּ תִזִּיל עִמִּי, וְלֹא
 אֶתְפָּרֵשׁ מִינְךָ. כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא אָמַר,
 הִנֵּה אָנְכִי שְׁלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ לְשִׁמְרֵךְ בַּדְּרָךְ. וְלְבַתֵּר
 אָמַר הַשְּׁמֵר מִפְּנֵי וְגו', בֵּיה שְׁעֵתָא אָמַר מִשָּׁה, אִם אֵין
 פְּנִיךָ הוֹלְכִים וְגו'.

אֶתָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲשַׁכַּח לְהוּ בַּהֲאֵי. אָמַר, אֶלְעָזָר בְּרִי
 שְׁפִיר קְאָמַרְתָּ. אֲבָל תָּא חֲזִי, בְּאַתֵּר דָּא לָא אָמַר

מִשֶׁה מְדִי, וְלֹא אָתִיב מְלָה לְקַבְּלֶיהָ. מֵאֵי טַעְמָא. מִשּׁוּם
 דְּהָכֵא לָא אֶשְׁתַּכַּח פְּרִישׁוּתָא מִנֶּיהָ. וְהָא אוּקְיָמְנָא מְלָה
 דָּא, לְגַבֵּי חֲבַרְיָא. וְאִית דִּמְתַּנִּי אֵיפְכָא וְלֹא הָכֵי פִירְשׁוּהָ
 קַדְמָאִי. וְכֹד יִסְתַּכְּלוּן מְלִי כְּלָא שְׁפִיר, וְכֹלָא בְּחַד מְלָה
 אֲמַרִי טַעְמִייהוּ.

אֵימְתִי אָתִיב מִשֶׁה. בְּזַמְנָא דְאָמַר, (שמות לג) וְשַׁלַּחְתִּי
 לְפָנֶיךָ מִלְּאָךְ. וְכֹתִיב כִּי יֵלֶךְ מִלְּאָכִי לְפָנֶיךָ,
 סָתָם וְלֹא פְרִישׁ מְלָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, הָכֵא, כִּי אִם שְׁמוּעַ
 תִּשְׁמַע בְּקוּלוֹ וְעָשִׂיתָ כֹּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר. אֲשֶׁר אֲדַבֵּר דְּוֹקָא
 וְכֹתִיב וְאֵיבַתִּי אֶת אוֹיְבֶיךָ וְצַרְתִּי אֶת צוֹרְרֶיךָ, וְכֹלָא בֵּיה
 תְּלִיא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵי תִימָא דִּתְרוּוּיֶיהוּ מִלְּאָךְ מִמֶּשׁ, מִשֶׁה
 לָא אָתִיב עַלְיֶיהוּ, דְּלֹא חָמָא דְּוֹכְתָא. אֵימְתִי אָתִיב.
 בְּזַמְנָא דְכְּתִיב אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים וְגוֹ'. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, כֹּלָל דְּכֹלָא, מִשֶׁה לָא בַּעַא מִלְּאָכָא. דְּהָא כְּתִיב
 וַיֹּאמֶר אִם נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדַנִּי יֵלֶךְ נָא
 אֲדַנִּי בְּקַרְבָּנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאֵי דְאָמַר רַבִּי אַבָּא, דְּכְּתִיב לֹא
 תִבְשַׁל גְּדִי בַּחֲלָב אִמּוֹ, בַּחֲלָב הָאִם מִבְּעֵי לֵיהָ,
 מֵאֵי אִמּוֹ. וְאֵי תִימָא, כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל אִמּוֹ דְּסִטְרָא
 דְּמִסְאַבָּא, לָאו הָכֵי, דְּהָא שְׁמַעְנָא דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִימָא קַדִּישָׁא בְּחוּלְקִיָּה דְיִשְׂרָאֵל
 אֶתְאַחַדָּא, דְכְּתִיב, (דברים לב) כִּי חֶלֶק יְיָ עָמוֹ.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁפִיר קְאָמְרַת. וְהָא דְרַבִּי אַבָּא שְׁפִיר
 וְכֹלָא דָּא בְּדָא תְּלִיא. תָּא חֲזִי, אִמָּא אֶתְאַחַדָּא לְהוּ
 לְעִילָא, לְסִטְרָא דָּא וְלְסִטְרָא דָּא, וְתַרִּין אֵינּוֹן, חֲדָא
 לְיַמִּינָא, וְחֲדָא לְשְׂמָאלָא. וּבְגִינֵי כַּד, מְנַהוֹן לְיַמִּינָא,
 וּמְנַהוֹן לְשְׂמָאלָא. וְכֹלְהוּ תְּלִיין בְּהַאי א"ם, אִמָּא
 קַדִּישָׁא, וְאֶתְאַחַדּוֹן בְּהַ.

אִימָתִי אֶתְאַחַדּוֹן בְּהַ. בְּשַׁעְתָּא דְהַאי אִם יִנְקָא מְסִטְרָא
 אַחְרָא, וּמְקַדְּשָׁא אֶסְתָּאב, וְחוּיָא תְּקִיפָא שְׂאֲרֵי
 לְאַתְגְּלָאָה, כְּדִין גְּדִיא יִנְקָא מְחֻלְבָּא דְאַמִּיָּה, וְדִינִין
 מִתְעַרִּין. וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל קַדְמִין וְאִיִּתָּאן בְּכוּרִים,
 וּבְשַׁעְתָּא דְמִיִּתִּין לְהוּ, בְּעֵינִין לְמִימַר וְלְמַפְתַּח בֵּיהּ בְּלָבָן,
 דְּבַעָא בְּחַרְשׁוּי אֵלִין, לְשִׁלְטָאָה בֵּיעֻקְב, וּבְזַרְעָא
 קַדִּישָׁא, וְלֹא אֶתְיִיְהִיבוּ בִידֵיהּ, וְלֹא אֶתְמַסְרִין יִשְׂרָאֵל
 לְסִטְרָא דָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ וְגו',
 לֹא תִבְשַׁל גְּדִי בְּחֵלֶב אָמוֹ. וְלֹא יִנְקָא הֵהוּא סִטְרָא,
 מְחֻלְבָּא דְאַמִּיָּה, דְהַא לֹא יֶסְתָּאב מְקַדְּשָׁא, וְדִינִין לֹא
 מִתְעַרִּין.

בְּגִינֵי כַּד, לֹא יִיכּוֹל בְּשָׂרָא בְּחֻלְבָּא כָּל זֶרְעָא קַדִּישָׁא,
 וְכֹל מֵאן דְּאֶתִי מְסִטְרָא דָּא, דְּלֹא יְהִיב דּוּכְתָא,

לְמֵאן דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ, דְּהָא בְּעוּבְדָא תְּלִיא מְלָתָא,
 בְּעוּבְדָא דְּלִתְתָא, לְאַתְעָרָא לְעֵילָא. וְכַאֲיִן אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל
 מִכָּל עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, דְּמַרְיָהוֹן קָרִי
 עֲלֵייהוּ, (דבריים יד) וּבְךָ בַחַר יְיָ לְהֵיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה. וְכַתִּיב
 (דבריים יד) כִּי עַם קְדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ (ובלֹא חָד מִיְלָה) וְכַתִּיב
 (דבריים יד) בְּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא אַתְכְּשָׁרוּ עוּבְדֵייהוּ, מַה
 כְּתִיב, (ישעיה ג) עַמִּי נֹגְשִׁיו מְעוּלִל וְנָשִׁים מְשֻׁלוּ בּוּ.
 מְשֻׁלוּ בּוּ דֵי יִקָּא, וְהָא אוֹקִימְנָא מְלִי בְּרִזָּא דְּסַפְרָא
 דְּשִׁלְמָה מְלָכָא. וְהָכִי אֲשַׁכְּחֵן בֵּיהּ. תּוּ אֲשַׁכְּחָן, דְּכָל מֵאן
 דְּאֶכִּיל הָאִי מִיכְלָא דְּאַתְחַבֵּר כַּחְדָּא. (יא) בְּשַׁעְתָּא חְדָּא,
 אוּ בְּסַעוּדַתָּא חְדָּא. אַרְבַּעִין יוֹמִין אַתְחַזִּיא גְדִיא מְקַלְסָא
 בְּקַלְפוּי, לְגַבֵּי אֵינּוּן דְּלְעֵילָא, וְסִיעַתָּא מְסַאבָּא (דף קכ"ה ע"ב)
 מִתְקַרְבִין בְּהַדְּיָה, וְגָרִים לְאַתְעָרָא דֵינִין בְּעֵלְמָא, דֵינִין
 דְּלֹא קַדִּישִׁין.

וְאִי אוּלִיד בַּר בְּאֵינּוּן יוֹמִין, אוּזְפִין לִיהּ נְשַׁמְתָּא,
 מְסַטְרָא אַחְרָא, דְּלֹא אֶצְטְרִיכָא. וְכַתִּיב (ויקרא יא)
 וְהִתְקַדְּשִׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים וְגו'. אֲתִי לְאַסְתָּאבָּא,
 מְסַאבִין לִיהּ וְדָאִי. דְּכַתִּיב, (ויקרא יא) וְנִטְמַתֶּם בָּם, חָסֵר א',
 מְסַאבּוּתָא אֲטִימָא מְכָלָא, דְּלִית רְשׁוֹ לְאַתְדַּכָּא הָכִי,
 כְּשָׂאֵר זֵינֵי דְּמְסַאבּוּתָא דְּמִתְדַּכִּין. וְתוּ, דְּמִסְתַּפִּי מַחִיוּן

בִּישׁוֹן, דְּהָא בְּעֵינֵיהוּ גְדִיא אֲשֶׁתְּכַח, וַיְכִיל לְאַתְזָקָא,
דְּהָא צְלָמָא דְּבַר נֶשׂ אֲתַעְבֵּר מִנֵּיהּ.

רַבִּי יִיסָא, שָׂרִי לְמִיכַל לְתַרְנַגּוּלָא בְּגַבִּינָה אוּ בְּחַלְבָא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָסִיר לָךְ דְּלֹא יְהִיב אֵינִישׁ פְּתַחָא
לְזִינִין בִּישׁוֹן. לָךְ לָךְ אֲמַרִין גְּזִירָא, סְחוֹר סְחוֹר לְכַרְמָא
לָא תִקְרַב. וַדַּאי אָסִיר לָךְ הוּא, דְּחוּמְרָא אֵית בֵּיהּ,
כְּבַעֲרָא לְשַׁחֲיטָה. וּמֵאן דְּשָׂרִי הָאִי, מַה פְּתִיב (עמוס ב)
וְתִשְׁקוּ אֶת הַגְּזִירִים יֵין, מֵאן דְּשָׂרִי הָאִי, כְּמֵאן דְּשָׂרִי
הָאִי. וְכַתִּיב (דברים יד) לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה, כָּל, לְאַכְלָלָא
כָּלֵא.

תַּאנָא, בְּמַה זָכוּ דְנִיָּאל חֲנַנְיָה מִישָׂאל וְעַזְרִיָּה,
דְּאֲשֶׁתְּזִיבוּ מֵאִינוּן גְּסִיוְנִי, אָלָא בְּגִין דְּלֹא
אֲסַתָּאבוּ בְּמִיכַל־יְהוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (דניאל א)
דְּנִיָּאל עַל לְבוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגַּאֵל בְּפֶתַח בַּגַּ הַמַּלְאָךְ וְגוֹ'.
וְתַאנָא בְּסִתִּימָא דְּמִתְנִיתִין, מִיכַלָא דְּהָהוּא רְשָׁע, בְּשָׂרָא
בְּחַלְבָא הוּהוּ וְגַבִּינָה עִם בְּשָׂרָא, בַּר מִיכַלָן אַחַרְנִין, וְדַא
סָלִיק לֵיהּ בְּפִתּוּרִיָּה, בְּכָל יוֹמָא.

וְדְנִיָּאל דְּאֲסַתְּמַר מִהָאִי, כַּד רָמוּ יִתִּיהּ לְגוּבָא
דְּאַרְיִיוּתָא, אֲשֶׁתְּלִים בְּצוּלְמָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְלֹא
שְׁנִי (בראשית קצ"א ע"א) צוּלְמִיָּה לְצוּלְמָא אַחַרָא, וְעַל דָּא
דְּחָלוּ אַרְיִיוּתָא מִנֵּיהּ, וְלֹא חַבְלוּהוּ. וְהָהוּא רְשָׁע,

בשעתא דמלכותא אתעדי מניה, (דניאל ד) ועם חיות ברא
 הוה מדוריה, אעדי צולמא דאנפוי מניה, ומההוא יומא,
 לא אתחזי צולמיה, צולמא דבר נש. וכל בעירא דאתי,
 אתחזי ליה, צולמא דזיניה, ונוקביה, והווי אתיין עליה
 כלהו, ובכמה זמנין הווי אכלין ליה חיות ברא, בר
 דאתגזר האי עונשא עליה, בגין דכתיב, (חבקוק א) והוא
 במלכים יתקלס, בגין כך, כלא יתקלסו ביה, כל ההוא
 זמנא.

תא חזי, מה כתיב, (דניאל א) וילמקצת ימים עשרה נראה
 מראיהן טוב מפל הילדים האוכלים את פת בג
 המלך. נראה מראיהן טוב, דצולמא דמאריהון לא
 אעדיאו מנהון, ומאחרני אעדיאו. מאן גרים האי. בגין
 דלא אתגעלו בגיעולי מיכליהון. זכאה חולקיהון
 דישראל, דכתיב בהו, ואנשי קדש תהיון לי.

(שמות כד) ואל משה אמר עלה אל יי וגו'. ואל משה אמר,

(קל"א ע"א) מאן אמר. דא שכנתא. עלה אל יי, כמה

דכתיב, (שמות יט) ומשה עלה אל האלהים וגו'. (ס"א ויקרא אליו

י') אמאי כל דא, לקיימא עמהון קיים, בגין דהא

אתפרעו, מה דלא נפקו הכי ממצרים, דאתגזרו, ולא

אתפרעו, (מ' ע"א) והכא הא אתפרעו, ועאלו בברית

קיימא, דכתיב, (שמות טו) שם שם לו חק ומשפט. דייקא

וְשֵׁם נִסְהוּ, בְּהֵאֵי אֶת קִדְיִשָּׁא, דְּאֶתְגַּלְיִיא בְּהוּ, וְהִכָּא
 אֶתְקִיִּים בְּהוּ, עַל יְדָא דְּמִשָּׁה גְזִירָה דְּקִיִּמָּא, דְּכְתִיב,
 וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרַק עַל הָעָם וְגו'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵאֵי דְּכְתִיב, וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ,
 בַּמִּזְבֵּחַ לֹא כְּתִיב, אֲלֵא עַל הַמִּזְבֵּחַ דְּיִיקָא.

וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרַחֵק, מֵהוּ מֵרַחֵק. כְּמָה דְּאֵת דְּאָמַר (ירמיה לא)
 מֵרַחֵק יִי נִרְאָה לִי. וְכְתִיב, (שמות ב) וַתִּתְצַב אַחֲתוּ מֵרַחֵק.
 תַּאֲנִי רַבִּי אַבָּא, דְּקִיִּמָּא סִיְהָרָא בְּפַגְמֵימוּתָא, וּבִיָּה
 שְׁעֵתָא, זְכוּ יִשְׂרָאֵל יִתִּיר בְּחוּלְקָא קִדְיִשָּׁא, וְגִזְרוּ קִיִּמָּא
 קִדְיִשָּׁא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֵל יִי. מֵאֵי טַעְמָא. אָמַרְהָ לִּיה
 שְׂכִינְתָא, אֶסְתְּלִיק לְעֵילָא, דְּהָא אָנָּא וַיִּשְׂרָאֵל,
 נִשְׁתַּתַּף כְּחָדָא בְּשְׁלִימוּתָא עַל יְדֵךְ, מַה דְּלֹא הוּוּ עַד
 הִכָּא. מַה כְּתִיב וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וְגו', פְּלַג לִיה

לְתַרְיִן. חֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הָעָם, וַחֲצִי הַדָּם זָרַק (דף קכ"ו ע"א)
 עַל הַמִּזְבֵּחַ, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. וְכְתִיב, הִנֵּה דָם הַבְּרִית
 אֲשֶׁר כָּרַת יִי עִמָּכֶם. וַיִּשֶׂם בְּאַגְנֹת, בְּאַגְנֹת כְּתִיב, חֲסֵר
 וְא"ו. כְּמָה דְּכְתִיב, (שיר השירים ז) שָׂרְרֵךְ אֲגִן הַסֶּהַר אֵל יַחְסֵר

הַמִּזְבֵּחַ.

(שמות כד) וַנִּגַּשׂ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֵל יִי, זָכָא חוּלְקִיָּה דְּמִשָּׁה,
 דְּהוּא בְּלַחוּדוּי, זָכָה לְמָה דְּלֹא זָכָה בַּר נֶשׂ אַחֲרָא.

יִשְׂרָאֵל זָכוּ הַשְּׁתָּא, מַה דְּלֹא זָכוּ עַד הָהִיא שְׁעָתָא. וְהָיָא
שְׁעָתָא, אֶתְקַיְימוּ, בְּקִיּוּמָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא. וּבְהָהוּא
שְׁעָתָא אֶתְבַּשְׂרוּ לְמַהוּי בִּינֵייהוּ מִקְדָּשָׁא, כְּמַה דְּאֵת
אָמַר, (שמות כד) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם.

(שמות כד) וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלֵיהֶם כִּמְעֹשֶׂה
לְבַנַּת הַסַּפִּיר וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר השירים ז) זֹאת
קוֹמַתְךָ דְּמַתָּה לְתַמְרֵי וְגו', כְּמַה חֲבִיבָה כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא מִתְּפָרְשָׁא מִזִּינָה, כְּהָאִי תַמְרֵי,
דְּלֹא פְרִישׁ דְּכֵר מִן נוֹקְבָא לְעֵלְמִין, וְלֹא (ל"ז ע"ב) סְלִיק,
דָּא בְּלֹא דָּא. כִּךְ כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, לָא מִתְּפָרְשָׁא מִקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי, בְּשְׁעָתָא דְנִדְב וְאֲבִיהוּא חָמוּ, וְשִׁבְעִין סְבִין. מַה
כְּתִיב בְּהוּ. וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. דְּאֵתְגַלִּי עַל־יְיָהוּ
שְׁכִינְתָּא. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי אָמְרִי, אֶת דֵּיִיקָא. וְדָא
אֵת, הוּא מְרַחוּק. אֵת לְאֲכֻלָּא מַה דִּי בְּגוּיָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְהָא כְּתִיב (יחזקאל י) הִיא הַחֲתִיָּה אֲשֶׁר
רָאִיתִי תַחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֶהָר כְּכָר, מֵאֵן חֲתִיָּה
דָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי חֲתִיָּא, חֲתִיָּה זוּטְרָתִי. וְכִי אֵית
חֲתִיָּה זוּטְרָתִי, אֵינן. חֲתִיָּה זוּטְרָתִי, וְחֲתִיָּה עֲלָאָה. וְחֲתִיָּה זוּטְרָא
דְּזוּטְרָתִי. (בראשית י"א ע"ב)

וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דֵּיִיקָא, כְּמַה דְּאֲמִינָא. וַתַּחַת

רַגְלֵיךָ כַּמַּעֲשֵׂה לְבַנְתָּ הַסִּפִּיר, כְּחֹזֵי אַבְנֵי טָבָא, דְּזַמִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְנֵי מִקְדָּשָׁא, דְּכְתִיב, (ישעיה נד)
 וַיִּסְדַּתִּיךָ בַּסִּפִּירִים.

(שמות נד) וְאֵל אֲצִילִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דָּא נִדְב וְאֲבִיהוּא. לֹא
 שְׁלַח יָדוֹ, דְּסִלִּיק לֹוֹן לְבַתֵּר זְמַנָּא, וְלֹא אֶתְעַנְשׂוּ
 הֶכָּא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מְלָה דָּא, לְשִׁבְחָא דְלַהוֹן, דְּכְתִיב
 וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ דְזַנְו עֵינֵיהוֹן, מִנְהִירוֹ דָּא. רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר, אֲכִילָה וְדָאִית אֲכָלוּ, וְזַנְו גְּרַמֵּיהוּ, וְהֶכָּא אֶתְקִשְׂרוּ
 לְעִילָא, אִי לֹא דְסָטוֹ אֹרְחֵיהוּ לְבַתֵּר, כְּמָה דְאֹקִימָנָא.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאֶפִּילוּ יִשְׂרָאֵל, בְּהֵיא שְׁעָתָא
 אֶתְכִשְׂרוּ, וְאֶתְקִשְׂרַת בְּהוּ שְׁכִינְתָּא. וְדָא קִיָּמָא,
 וְאֹרִייתָא כְּלָא, בְּחַד זְמַנָּא הוּהוּ. וַיִּשְׂרָאֵל כְּהֵיא שְׁעָתָא
 לָא חָמוּ לְעֵלְמִין. וְלִזְמַנָּא דְאֶתִּי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאֶתְגַּלְאָה עַל בְּנוֹי, וְלִמְחַמֵּי כְּלָא יִקְרָא דִּילֵיהּ עֵינָא
 בְּעֵינָא, דְּכְתִיב (ישעיה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן.
 וְכְתִיב, (ישעיה מ) וְנִגְלָה כְבוֹד יְיָ וְרָאוּ כָּל בָּשָׂר יַחַדּוּ וְגו'.

פְּרֻשַׁת תְּרוּמָה

(שמות נד) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ וְגו'.

רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹו יְהוָה יִשְׂרָאֵל
 לְסִגְוֹלָתוֹ, כַּמָּה חֲבִיבֵינּוּ יִשְׂרָאֵל קָמִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּאַתְרֵי בְּהוּ, וּבְעָא לְאַתְדִּבְקָא בְּהוּ, וּלְאַתְקֶשְׂרָא
 עֲמָהוֹן. וְעֵבִיד לְהוֹן עֲמָא יְחִידָאֵי בְּעֵלְמָא, דְּכְתִיב, (שמואל
 ב ז) וּמִי כְּעַמֶּךָ כִּי־יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ, וְאִינּוֹן אֶתְרֵעוּ
 בֵּיהּ, וְאַתְקֶשְׂרֹן בֵּיהּ. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹו
 יְהוָה. וּכְתִיב (דף קכ"ו ע"ב) (דברים לב) כִּי חֵלַק יְיָ עִמּוֹ. וְיִהְיֶה לְשֹׂאֵר
 עֲמִין שׁוֹלְטָנִין רַבְרַבִּין מִמֶּנּוּן עֲלֵיהוּ, וְהוּא נְטִיל לְחוֹלְקֵיהּ
 יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח, (שיר השירים ו) מִי זֹאת הַנְּשֻׁקָפָה כְּמוֹ שַׁחַר
 יָפָה כִּלְבָנָה בָּרָה כַּחֲמָה אֲיוּמָה כַּנְּדָגָלוֹת. מִי זֹאת,
 רְזָא דְתַרִּין עֲלָמִין מִתְחַבְרֵן כַּחֲדָא, וְדָא הוּא עוֹלָם
 וְעוֹלָם. מ"י: הָא (בראשית ל"א ע"א) אֲוֹקִימָנָא דְרָגָא עֲלָאָה
 לְעֵילָא, שִׁירוּתָא דְקִימָא בְּשֹׂאֲלֵתָא, וְאֶקְרִי מ"י, כַּמָּה
 דְּאַתְ אָמַר (ישעיה מ) שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְרָא אֱלֹהֵי.
 זַא"ת: דְּרָגָא תַתָּאָה לְתַתָּא, עֲלָמָא תַתָּאָה. וְתַרוּיְיָהוּ,
 תַרִּין עֲלָמִין בְּחַבְרָא חֲדָא, בְּקִשׁוּרָא חֲדָא כַּחֲדָא.
 הַנְּשֻׁקָפָה: כַּד מִתְחַבְרֵן תַרוּיְיָהוּ כַּחֲדָא. כְּמוֹ שַׁחַר: כַּד
 בְּעֵיִיא שַׁחְרוּתָא לְאַנְהָרָא וּלְבַתַר אֶתְנַהֵיר
 כְּסִיְהָרָא, כַּד (כְּנִישׁ) בְּטִשׁ בְּהַ נְהִירוּ דְשִׁמְשָׁא. וּלְבַתַר
 כְּשִׁמְשָׁא, כַּד קִימָא סִיְהָרָא בְּשִׁלְיָמוּ. אֲיוּמָה: תְּקִיפָא,

לְאַגְנָא עַל כֹּלָא. דְּהָא כְּדִין אֵית לָהּ שְׁלִימוּ וּתְקִיפוּ,
לְמַעַבְד חֵילָא.

וְנִטְלָא חֵילָא מִעֲלָמָא עֲלָאָה, עַל יְדָא דִּיעֲקֹב שְׁלִימָא,
דְּחֵבֵר לֹון כְּחֻדָא. חֵבֵר לֹון כְּחֻדָא לְעֵילָא. וְחֵבֵר
לֹון כְּחֻדָא לְתַתָּא. וּמִתְמַן נִפְקוּ, תְּרִיסַר שְׁבַטִין קְדִישִׁין,
כְּגֹוּנָא דְלְעֵילָא. יַעֲקֹב דְּהוּה שְׁלִים, אֶעִיל רְחִימוּ בְּתֵרִין
עֲלָמִין, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. שְׂאֵר בְּנֵי נֶשֶׁא דְּעֵבְדִין כְּדִין
מְגַלִּין עָרִיין לְעֵילָא וְתַתָּא, גְּרִים דְּבִבּוּ בְּתֵרִין עֲלָמִין,
וְגְרִים פְּרוּדָא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (ויקרא יח) וְאִשָּׁה אֶל
אֲחֻתָּהּ לֹא תִקַּח לְצֻרוֹר, דְּאֲתַעֲבִידוּ מֵאֲרִי דְּבִבּוּ דָּא
לְדָא.

וְאִי תִימָא (בראשית ל) וּתְקַנָּא רַחֵל בְּאֲחֻתָּהּ. הֵכִי הוּא וְדָא
דְּהָא עֲלָמָא תַתָּאָה, כֹּל תִּיאֻבְתָּהּ לָאו אִיהוּ, אֶלָּא
בְּגִין לְמִיּהוּי כְּגֹוּנָא דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, וּלְמִירַת דְּוִכְתָּהָא.
בְּדוּכְתָּא אַחְרָא קְנָאת סוּפְרִים אֶסְגִּיַּאת חֲכֻמָּתָא, וְהֵכָא
קְנָאת סוּפְרִין, בְּגִין דְּאֵית (קל"ז ע"ב) סֵפֶר וְסֵפֶר, אֶסְגִּיָּאוּ
מְשִׁיכוּ דְּחֲכֻמָּתָא (עלֵאדָה) לְגַבִּיּהוּ. (נ"א ועל דָּא יַעֲקֹב אֶשְׁלִים כו')

וְעַם כֹּל דָּא, אֶפִּילוּ יַעֲקֹב לָא אֶשְׁלִים לְגַבִּיּהוּ כְּדָקָא
חֲזִי. שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא, גְּרִמִּין דְּבִבּוּ, וְגְרִמִּין פְּרוּדָא,
וּמְגַלִּין עָרִיין דְּכֹלָא, עָרִיין דְּעֵילָא וְתַתָּא. וּבְרֹזָא דָּא אֵית
רֹזָא דְּעָרִיין, עָרִיין דְּאִימָא וּבְרֹתָא, וְכֹלָא בְּרֹזָא חֻדָא. מִי

זֹאת אֶתְקָרוֹן אֶחָתָן, בְּגִין דְּאִינוּן בְּאַחוּה וּבְרַחֲמֵימוּ,
 וּבְחִבּוּרָא דְרַעוּתָא. וְאֶקְרוּן אִמָּא וּבְרַתָּא. מֵאֵן דְּגִלִּי
 עֲרִייתְהוֹן, לִית לִיה חוּלְקָא לְעֵלְמָא דְאִתִּי, וְלִית לִיה
 חוּלְקָא בְּמַהִימְנוּתָא.

תָּא תְּזִי, כִּי יַעֲקֹב בַּחַר לֹו יְהִי, רְזָא עֲלָאָה לְעֵילָא. כִּיּוֹן
 דְּאִשְׁלִים, וְאֶקְרִי יִשְׂרָאֵל, כְּדִין לְסַגְלָתוֹ, נָטִיל כְּלָא
 בְּכָל סְטָרִין, וְנָטִיל לְעֵילָא וְנָטִיל לְתַתָּא, וְאִשְׁתְּלִים
 בְּכָלָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא תְּנִינוּן, דְּכִד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֲלְמָא, גְּלִיף בְּגִלְיָפוּי דְרַזִּי מְהִימְנוּתָא, גּוּ
 טְהִירִין בְּרַזִּין עֲלָאִין, וְגִלְיָף לְעֵילָא וְגִלְיָף לְתַתָּא, וְכָלָא
 בְּרַזָּא חֲדָא, בְּרַזָּא דְגִלּוּפֵי דְשְׁמָא קְדִישָׁא יְדוּדָה, דְשְׁלִיט
 בְּאַתּוּוֹי עֵילָא וְתַתָּא. וּבְרַזָּא דָּא אִשְׁתְּכַלְלוּ עֲלִמִין,
 עֲלְמָא עֲלָאָה וְעֲלְמָא תַתָּאָה.

עֲלְמָא עֲלָאָה אִשְׁתְּכַלְלֵל בְּרַזָּא דְאִתִּי, נְקוּדָה עֲלָאָה
 קְדַמָּאָה, דְנַפְקָא מִגּוֹ דְסִתִּים וְגַנְזוּ דְלָא יְדִיעַ,
 וְלָא קִימָא לְמַנְדַּע, וְלָא אִתִּידַע כְּלָל, סְלִיקוּ דְרַזָּא
 דְאִין סוּף, וּמִגּוֹ סְתִימוּ דָּא, נְהִיר נְהִירוּ חַד דְקִיק וְסִתִּים,
 כְּלִיל בְּגִוּיָה כְּלָלָא דְכָל נְהוּרִין. וּבְהֵהוּא נְהִירוּ סִתִּים,
 בְּטַש בִּיה מֵאֵן דְלָא בְטַש. נְהִיר בִּיה מֵאֵן דְלָא נְהִיר.
 וּכְדִין, אִפִּיק חַד נְהִירוּ, דְאִיהוּ עֲדוּנָא לְעֲדוּנָא,

לְאַשְׁתְּעֹשֶׂא, לְאַתְגַּנֹּזא נְהִירוֹ דְקִיק, וְסָתִים בְּגוֹ הָהוּא
נְהִירוֹ.

וְהָהוּא נְהִירוֹ דְאִיהוּ עֲדוּנָא לְעֲדוּנָא, סָתִים, אֶתְקִימוּ
(נ"א אֶתְקִימוּ) וְאַשְׁתְּכַלְלוּ בֵּיהּ שִׁית רְשִׁימִין, דְּלֹא
יְדִיעֶן, בַּר לְהָהוּא נְהוּרָא דְקִיק בַּד עָאל לְאַתְגַּנֹּזא,
עֲדוּנָא בְּעֲדוּנָא נְהִיר בְּנְהִירוֹ.

וְהָאִי נְהִירוֹ דְנִפְק מְגוֹ נְהִירוֹ דְקִיק אִיהוּ דְחִילָא וְאַמְתַּנִּי
וְתִקִּיפָא

יְתִירָא, וְאַתְפֹּשֵׁט הָאִי וְאַתְעֲבִיד עֲלָמָא חֲדָא, דְנְהִיר
לְכָל עֲלָמִין. עֲלָמָא סְתִימָא דְלֹא יְדִיעַ כְּלָל,
וּבְגוּיָהּ דִּיירִין שִׁית רְבוּא אֶלְף, דְאִינּוֹן דִּיירִין וְחִילִין
וּמְשִׁירִין עֲלָאִין.

וְכִיוֹן דְאֶפִּיק לֹון וְאַשְׁתְּכַלְלוּ כְּחֲדָא כְּדִין (דף קכ"ז ע"א) אִיהוּ
חֲבוּרָא חֲדָא. וְאִינּוֹן רְזָא דְאֵת וִי"ו, דְאֶתְחַבֵּר
בְּהָהוּא עֲלָמָא סְתִימָא, (כאן חסר) וְכְדִין פְּתִיב, (תהלים קלה) פִּי
יַעֲקֹב בַּחַר לוֹ יְהִי. כִּד נִפִּיק וִי"ו, וְאַשְׁתְּכַלְל מְגוֹ י"ה,
כְּדִין יִשְׂרָאֵל לְסַגְּלָתוֹ.

שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא, לָא אֶתְיִיְהִיב לֹון רְשׁוֹ לְסִלְקָא הָכִי,
אֶלָּא לְסַגְּלָתוֹ, אֶתְר דְנִטִּיל וְכִנְיֵש כְּלָא. וְדָא אִיהוּ
דְרָגָא לְתַתָּא, וּמְגוֹ דָא, נְטִלִין לְעִילָא, בְּסִתִּימוֹ דְרַעוּ,
אֲבָל לָא בְּאַתְגַּלְיָא, כְּמָה דְנִטִּיל יַעֲקֹב, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. (ספר הבהיר השייך כאן סימן ג'. עי' עליו לקמן דף קמ"ו ע"א)
(שמות כה) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה פִּתְחָה, (תהלים לא) מִה
רַב טוֹבֶכָה אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ פִּעֲלַתָּ לַחֹסִים בְּךָ נֶגְדָה
בְּנֵי אָדָם. הֵאֵי קָרָא הָא אוֹקְמוּהָ וְאִתְמַר. אֲבַל רוּזָא דָא,
הָא אוֹקְמוּהָ בּוּצִינָא קְדִישָׁא, גּוּ רוּזִין עֲלֵאִין.
דְּרָגָא עֲלֵאָה, דְּאִיהוּ רוּזָא דְּעֲלֵמָא עֲלֵאָה, אֲקָרִי מ"י.
דְּרָגָא תַּתְּאָה, דְּאִיהוּ רוּזָא דְּעֲלֵמָא תַּתְּאָה, אֲקָרִי
מ"ה. וְתַנְיִנָן, אֵל תִּקְרִי מ"ה אֵלָא מֵאָה, בְּגִין דְּכָל דְּרָגִין
עֲלֵאִין בְּאִשְׁלָמוּתְהוֹן הֵכָא אִינוּן.
תּוּ אֲמַאי אֲקָרִי מ"ה. אֵלָא אֵף עַל גַּב דְּמִשְׁכּוֹ עֲלֵאָה
אֲתַמְשֵׁךְ, לָא אֲתַגְלִיא עַד דְּאִשְׁתְּלִים הֵכָא, דְּאִיהוּ
אֲתַר סוּפָא דְּכָל דְּרָגִין, סוּפָא דְּאִמְשָׁכוּתָא דְּכָלָא,
וְקִימָא בְּאִתְגְּלִיא. וְאֵף עַל גַּב דְּאִתְגְּלִיא יִתִּיר מִכָּלָא,
קִימָא לְשֵׁאלָא, מ"ה. מַה חֲמִית, מַה (בראשית ב' ע"ב) יִדְעַת,
כְּמַה דְּאִתְ אֲמַר (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה.
וּבְגִין כְּה, מָה, רַב טוֹבֶכָה, דָּא אִיהוּ יְסוּדָא דְּעֲלֵמָא,
דְּאֲקָרִי רַב טוֹב. כְּמַה דְּאִתְ אֲמַר (ישעיה סג) וְרַב טוֹב
לְבֵית יִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּהֵאֵי אִיהוּ רַב טוֹב. אוּר קְדַמָּאָה,
אֲקָרִי טוֹב סְתָם, וְהֵכָא כְּלִילָן דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא. אֲשֶׁר
צִפְנַתָּ, דְּהֵאֵי אֲתַגְּנִיז, כְּגוּוֹנָא דְּאוּר קְדַמָּאָה, דְּאִתְגְּנִיז
וְאִתְטַמַּר. פִּעֲלַתָּ: דְּהֵכָא אִיהוּ אוּמְנוּתָא דְּכָלָא, אוּמְנוּתָא

דְּכָל עֲלָמָא, אומְנוּתָא דְנִשְׁמַתִּין וְרוּחִין. בְּרֹזָא דָּא עֲבִיד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אומְנוּתָא דְכָל עֲלָמָא, וְרֹזָא דָּא (בראשית
 א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. בְּרֹזָא
 דָּא אֶתְעֲבִיד מִשְׁכְּנָא וְאֶתְבְּנִי, דְּאִיהוּ בְּדִיוֹקְנָא דְעֲלָמָא
 דְלַעֲיָלָא, וּבְדִיוֹקְנָא דְעֲלָמָא תַּתָּא, הֵדָּא הוּא דְכֻתִּיב
 וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. לִי. תְרוּמָה. תְּרִין דְרָגִין, דְּאִינוּן חַד,
 דְּמִתְחַבְּרִין כַּחְדָּא.

(שמות כה) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר
 וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי, הָווּ יְתִבֵי יוֹמָא חַד, תְּחוּת
 אֵילָנִי, בְּבִקְעָתָא גַבֵּי יַמָּא דְגִנוּסָר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 כַּמָּה יָאָה צֵלָא דָּא, דְּחַפֵּיא עֲלֹן מַגּוּ אֵילָנִי, וְאַנָּן צָרִיכִין
 לְאַעֲטָרָא הָאִי אֶתְר בְּמַלְי דְּאוּרֵייתָא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ג) אֶפְרַיִן עָשָׂה לּוֹ
 הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֵצֵי הַלְּבָנוֹן. הָאִי קָרָא הָא
 אוֹקִימְנָא לִיָּה וְאֶתְמַר, אַבְּל אֶפְרַיִן, דָּא הֵיכְלָא דְלִתְתָּא,
 דְּאִיהוּ כְּגוּוּנָא דְהֵיכְלָא עֲלָאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא
 לִיָּה גִנְתָּא דְעֶדֶן, דְּאִיהוּ נָטַע לִיָּה לְהִנְאִתִּיה, וְכַסּוּפָא
 דִּילִיָּה לְאַשְׁתַּעֲשְׂעָא בֵּיה גּוּ אִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקֵיָּא,
 דְּתַמָּן כְּלָהוּ קִיִּימִין וְרִשִׁימִין בְּגוּיָּה. אִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּלִית
 לֹון גּוּפָא בְּהָאִי עֲלָמָא, כְּלָהוּ סִלְקִין וּמִתְעַטְרִין תַּמָּן, וְאִית
 לֹון דְּיֻכְתִּין לְמַחְמִי, לְאַתְעַנְגָּא גּוּ עֲנוּגָא עֲלָאָה דְּאֶקְרִי

(מקץ קצ"ז ע"ב) נַעַם יי'. וְתַמֵּן אֶת־מִלֵּיֶיךָ מִכָּל כֶּסֶף וְדָהָר
 דְּאֶפְרַסְמוֹנָא דְכִיָּא.

אֶפְרַסְמוֹן: דָּא הֵיכְלָא עֲלָאָה טְמִירָא גְּנִיזָא. אֶפְרִיּוֹן: דָּא
 הֵיכְלָא דְלַתְתָּא, דְּלִית בֵּיהּ סִמָּךְ, עַד
 דְּאֶסְתַּמֵּיךְ (נ"א דְּאֶתְמַשְׁךְ) מְגוּ הֵיכְלָא עֲלָאָה. וּבְגִין כֶּף
 אֶת סִמָּךְ אִיהוּ סְתִים בְּכָל סְטְרוֹי, כְּגוּוֹנָא דָּא אֶת ס' (ס"א
 מ"ם) סְתִימָא.

מָה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְסְתִים וְאֶתְגְּנִיז בְּגוּיָה,
 גו (נ"א נְקוּדָה) נְהוּרָא עֲלָאָה לְעֵילָא, כְּדִין אִיהִי קְיִימָא,
 בְּדִיוֹקְנָא (נ"א דָּא) דָּאֶת סִמָּךְ סְתִים בְּגוּיָה, וְאֶתְגְּנִיז בֵּיהּ,
 לְסִלְקָא (עֵיין ק"פ ע"א) לְעֵילָא. וּבְשַׁעֲתָא דְהֶדְרָא וִיתְבָּא
 רְבִיעָא עַל בְּנִין לְתַתָּא לִיִּנְקָא לֹון, כְּדִין אִיהִי קְיִימָא
 בְּדִיוֹקְנָא דָּאֶת מ' רְבִיעָא סְתִימָא לְגוּ אַרְבַּע סְטְרִין
 דְּעֲלָמָא.

וְעַל דָּא, דָּא אִיהוּ (דף קכ"ז ע"ב) אֶפְרַסְמוֹן, וְדָא הוּא אֶפְרִיּוֹן.
 וּבְאַתְרֵי תִרְיָן אֶתְוּוֹן ס"מ, קְיִימָא י', בְּרֹזָא דְבְּרִית,
 (ס"א רֹזָא דְבְּרִית דְּאֶתְגְּנִיז בְּגוּיָה) דְּאִיהוּ זְמִין לְנִטְלָא כְּלָא, רֹזָא
 דְּאִיִּנּוֹן מָאָה בְּרַפָּאן, שְׁתִין וְאַרְבַּעִין. שְׁתִין, לְקַבֵּל שִׁית
 סְטְרִין, דְּנִפְקִי מֵאֶת ס'. אַרְבַּעִין, לְקַבֵּל ד' סְטְרִי עֲלָמָא,
 וְכָלָא אֲשֶׁלִּימוּ לְמָאָה. וְאֶת יו"ד, אִיהוּ אֲשֶׁלִּים לְרֹזָא
 דְּמָאָה, כְּגוּוֹנָא דְּלְעֵילָא. וְעַל דָּא, דָּא אֶפְרַסְמוֹן, וְדָא
 אֶפְרִיּוֹן.

אֵינּוֹן נְהַרֵי נְפִקִין מֵאַפְרָסְמוֹן דָּא, וְנִשְׁמָתִין עֲלָאִין,
 דְּלִית לֹון גּוּפָא בְּהַאי עֲלָמָא, יִנְקִין מִהֵהוּא נְהִירוֹ
 דְּנִפְיֵק מֵאֵינּוֹן נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹנָא דְכִיָּא, וּמִתְעַנְגִי בְּעֵנוּגָא
 דָּא עֲלָאָה, וְנִשְׁמָתִין (ד"א ל"ג דְּסִלְקִין וְנַחְתִּין) דְּאִית
 לֹון גּוּפָא בְּהַאי עֲלָמָא, סִלְקִין וְיִנְקִין מִהֵהוּא נְהִירוֹ
 דְּאַפְרִיוֹן דָּא, וְנַחְתִּין. וְאֵלִין יְהִיבִי וְנִטְלִי. יְהִיבִי רִיחָא,
 מֵאֵינּוֹן עוֹבְדִין דְּכִשְׂרָאן, דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּהוּ בְּהַאי עֲלָמָא.
 וְנִטְלִי מִהֵהוּא רִיחָא דְּאַשְׁתָּאֵר בֵּיהּ בְּגִנְתָּא, כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר (בראשית כז) כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרָכוּ יי', רִיחָא דְּאַשְׁתָּאֵר
 בֵּיהּ בְּהֵהוּא חֻקְלָא. וְכִלְהוּ קִיִּימִי בְּהֵהוּא גִנְתָּא, אֵלִין
 מִתְעַנְגִי לְעֵילָא, וְאֵלִין מִתְעַנְגִי לְתַתָּא.

עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמָה, עָשָׂה לוֹ, לְגִרְמִיָּה. וְאִי תִימָא,
 הָא נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקָא מִשְׁתַּעֲשָׁעֵן בֵּיהּ, וְאֵת
 אִמְרַת עָשָׂה לוֹ. הָכִי הוּא וְדָאִי. בְּגִין דְּהַאי אַפְרִיוֹן וְכֹל
 אֵינּוֹן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקָא, כִּלְהוּ קִיִּימִי לְאַשְׁתַּעֲשָׂעָא בְּהוּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַמֶּלֶךְ (בראשית כ"ט ע"א) שְׁלֹמָה, מִלְכָּא
 דְּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ מִלְכָּא עֲלָאָה (דָּא אִוְקְמוּדָה) הַמֶּלֶךְ
 סֵתֵם, דָּא מִלְכָּא מְשִׁיחָא. דָּא עֲלָמָא דְּדְכוּרָא, וְדָא
 עֲלָמָא דְּנוּקְבָא. מַעְצֵי הַלְבָנוֹן אֵינּוֹן אֵילָנִין נְטִיעֵן,
 דְּעָקַר לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשְׁתִּיל לֹון בְּאַתָּר אַחְרָא,
 וְאֵלִין אִקְרוּן אַרְזֵי לְבָנוֹן, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תהלים קד) אַרְזֵי

לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע. וְלֹא אֶתְבְּנִי הָאִי אֶפְרַיִן, וְלֹא
אֶשְׁתַּכְּלֵל אֶלָּא בְּהוּ.

תּוֹ מַעְצֵי הַלְּבָנוֹן, אֵלֶּיךָ שִׁית יוֹמִין דְּבִרְאשִׁית דְּכָל יוֹמָא
וְיוֹמָא, מְסִידָר בְּהָאִי אֶפְרַיִן, סְדוּרָא דְּאֶתְחַזִּי לֵיהּ:
סְדוּרָא קְדַמָּא. אֶתְנַגִּיד מְסִטְרָא דִּימִינָא, אֹרַח קְדַמָּא
דְּאֶתְגַּנִּיז, וְאֶתְנַטִּיל מְסִטְרָא דִּימִינָא, וְעָאֵל בְּהָאִי אֶפְרַיִן
עַל יְדָא דִּי־סוּדָא חַד, וְעֵבִיד בֵּיהּ שְׁמוּשָׁא. לְבַתַּר אֶפִּיק
הֵהוּא אֶפְרַיִן חַד דִּי־קִנְיָא פְּגוּוּנָא דְּהָאִי אֹרַח, וְדָא הוּא
רְזָא דְּכְתִיב, (בראשית א) יְהִי אֹרַח וַיְהִי אֹרַח. כִּיּוֹן דְּאָמַר יְהִי
אֹרַח, אִמָּאִי פְּתִיב וַיְהִי אֹרַח, לָא אֶצְטְרִיךְ קָרָא לְמַכְתָּב,
אֶלָּא וַיְהִי כֵּן, מֵהוּ וַיְהִי אֹרַח. אֶלָּא, דְּהֵהוּא אֹרַח אֶפִּיק
אֹרַח אַחְרָא דְּאֶתְחַזִּי לֵיהּ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא קְדַמָּא,
מֵאִינּוֹן עֵצֵי הַלְּבָנוֹן.

סְדוּרָא תְּנִינָא: אֶתְנַגִּיד מְסִטְרָא דְּשְׁמָאֵלָא, פְּרִישׁוּ
דְּמִיָּא, בְּנַגִּידוּ דְּאֶשָׁא תְּקִיפָא, וְאֶתְנַטִּיל
מְסִטְרָא דְּשְׁמָאֵלָא, וְעָאֵל בְּהָאִי אֶפְרַיִן, וְעֵבִיד בֵּיהּ
שְׁמוּשָׁא, וְאֶפְרִישׁ בֵּין מִיּוֹן דְּבִסְטֵר יְמִינָא, וּבֵין אִינּוֹן
מִיּוֹן (דְּבִסְטֵר שְׁמָאֵלָא). לְבַתַּר אֶפִּיק הֵהוּא אֶפְרַיִן, חַד דִּי־קִנְיָא,
פְּגוּוּנָא דִּילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּכְתִיב, (בראשית א) בֵּין הַמַּיִם
אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרְקִיעַ וַיְהִי כֵּן.
וְדָא אִיהוּ יוֹמָא תְּנִינָא מֵאִינּוֹן עֵצֵי הַלְּבָנוֹן.

סְדוּרָא תְּלִיתָאָה: אַתְּנַגִּיד מִסְטָרָא דְאַמְצָעִיתָא,
 וּמִסְטָרָא דִּימִינָא, (נ"א וּמִסְטָרָא דְשְׂמֹאלָא) חַד יוֹמָא
 תְּלִיתָאָה, דְּעֵבִיד שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא. וּמִתְמָן אַתְּמְשִׁיכוּ
 אִיבִין לְכֻלָּא, וְדָא עֵבִיד שְׂמוּשָׂא בְּהַאי אַפְרִיּוֹן, וְאַפִּיק
 זִינָא לְזִינְיָה. זִינָא לְעוֹבְדֵין סְגִיִּיאִין, זִינָא דְאַתְחֲזִי לִיהּ,
 וְכֹל דְשָׂאִין וְעֹשְׁבִין וְאִילָנִין בְּכַמָּה חִילִין. וְאַשְׁתָּאֵר
 דִּיּוֹקְנֵיהּ תְּמָן, וְאַפִּיק זִינָא הֵהוּא אַפְרִיּוֹן, כִּהְהוּא גְּוֹנָא
 מִמֶּשׁ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְאַתְכֻּלִּיל מִב' סְטָרִין,
 מֵאַיִנוֹן עֲצֵי הַלְבָּנוֹן.

סְדוּרָא רְבִיעָאָה: אַתְּנַגִּיד וְאַתְנַהִיר נְהִירוֹ דְשְׂמֵשָׁא,
 לְאַנְהָרָא לְהַאי אַפְרִיּוֹן, גּוֹ חָשׁוּךְ דִּילֵיהּ, וְעָאֵל
 בֵּיהּ לְאַנְהָרָא, וְלֹא עֵבִיד בֵּיהּ שְׂמוּשָׁא. עַד יוֹמָא
 חֲמִשָּׁאָה, דְאַפִּיק הַאי אַפְרִיּוֹן הֵהוּא שְׂמוּשָׁא דְנְהִירוֹ,
 דְּעָאֵל בֵּיהּ בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וְאַפִּיק הֵהוּא אַפְרִיּוֹן בְּהֵהוּא
 גְּוֹנָא מִמֶּשׁ דְּהֵהוּא נְהִירוֹ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא רְבִיעָאָה חַד
 מֵאַיִנוֹן עֲצֵי הַלְבָּנוֹן.

סְדוּרָא חֲמִישָׁאָה: אַתְּנַגִּיד חַד מְשִׁיכוּ, דְרַחֲשִׁישׁוּ
 (דף קכ"ח ע"א) דִּמִּיא, וְעֵבִיד שְׂמוּשָׁא לְאַפְקָא הֵהוּא נְהִירוֹ,
 דְּסְדוּרָא דִּיּוֹמָא רְבִיעָאָה, וְעֵבִיד בְּהַאי אַפְרִיּוֹן שְׂמוּשָׁא,
 וְאַפִּיק זִינִין לְזִינְיָה, אִינּוֹן דְאַתְחֲזִי כִּהְהוּא גְּוֹנָא מִמֶּשׁ,
 וְהַאי יוֹמָא שְׂמֵשׁ הֵהוּא שְׂמוּשָׁא, יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר יוֹמִין.

וְכֹלֵא תִלְיָא עַד יוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, דְּאַפִּיק אַפְרִיּוֹן כָּל מַה
 דְּהוּה גְּנִיז בֵּיהּ, דְּכְתִיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
 לְמִינָהּ וְגו'. וְדָא אִיהוּ יוֹמָא חֲמִישָׁאָה, חַד מֵאַיְנוּן עֲצִי
 הַלְבָּנוֹן.

סְדוּרָא שְׁתִּיתָאָה: דָּא אִיהוּ יוֹמָא, דְּאַתְקִין כָּל הַאי
 אַפְרִיּוֹן, וְלִית לִיהּ תְּקוּנָא, וְלִית לִיהּ תְּקָפָא, בַּר
 מֵהַאי יוֹמָא, כִּד אַתָּא הַאי יוֹמָא, אַתְתְּקִין הַאי אַפְרִיּוֹן,
 בְּכַמָּה רוּחִין, בְּכַמָּה נְשֻׁמְתִין, בְּכַמָּה עוֹלִימְתִין שְׁפִירָן
 בְּחִיזוּ. אִינּוּן דְּאַתְחֻזוּן לְמִיתָב בְּהִיכְלָא דְּמִלְכָא. אוּף אִיהוּ
 אַתְתְּקִין בְּשְׁפִירוּ כָּל שְׁאָר יוֹמִין דְּהוּוּ בְּקַדְמִיתָא, וְאַתְקִין
 לֹון בְּתִיאֻבְתָּא חֲדָא, בְּרַעוּתָא בְּחַדוּתָא, תְּקוּנָא דְּלַעִילָא
 וְתַתָּא.

כִּדִּין אַתְקִדְשׁ הַאי אַפְרִיּוֹן, בְּקַדוּשִׁין עֲלָאִין וְאַתְעֵטֵר
 בְּעֵטְרוּי, עַד דְּסָלִיק בְּסָלִיקוּ דְּעֵטְרָא דְּנִיחָא,
 וְאַקְרִי שְׁמָא עֲלָאָה, שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי שַׁבַּת. נִיחָא
 דְּכֹלֵא, תִּיאֻבְתָּא דְּכֹלֵא, דְּבִקוּתָא דְּכֹלֵא, דְּעִילָא וְתַתָּא
 כְּחַדָּא. וְכִדִּין פְּתִיב, (שיר השירים ג) אַפְרִיּוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ
 שְׁלֵמָה מֵעֲצֵי הַלְבָּנוֹן.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאַן דְּזִכִּי בְּהוּוּ אַפְרִיּוֹן, זְכִי בְּכֹלֵא,
 זְכִי לְמִיתָב בְּנִיחָא דְּצִלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּמָה דְּאַתְ אֲמַר, (שיר השירים ב) בְּצִלוֹ חֲמֻדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי.

וְהִשְׁתָּא דִּיתִיבְנָא בְּצִלָּא דְנִיּוּחָא דָּא, אִית לֶן לְאַסְתִּכְלָא
 דָּלָא יִתְבִּינֵן אָלָא בְּצִלָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, גּוּ הֵהוּא
 אֶפְרִיּוֹן. וְאִית לֶן לְאַעְטָרָא הֵאֵי אַתָּר, בְּעֵטְרִין עֲלָאִין,
 עַד דִּיתְעָרוֹן אֵילָנֵי דֵּהֵהוּא אֶפְרִיּוֹן, לְמִיתֵי עֲלֵן בְּצִלָּא
 אַחְרָא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִישָׁא וְאָמַר, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת
 כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וַיִּקְחוּ
 לִי, הֵאֵי מֵאֵן דְּבַעֵי לְאַשְׁתְּדִלָּא בְּמִצּוֹה, וְלֹא שְׁתְּדִלָּא בֵּיה
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, אֶצְטְרִיף דָּלָא יִשְׁתְּדִל בֵּיה
 בְּרִיקְנִיָּא וּבְמַגְנָא, אָלָא אֶצְטְרִיף לֵיה לְבַר נָשׁ
 לְאַשְׁתְּדִלָּא בֵּיה כְּדָקָא יְאוּת כְּפוּם חֵילֵיה. וְהֵא אֹקִימָנָא
 מְלָה דָּא בְּכֻמָּה אַתָּרִי, יְאוּת לְמִיסַב בַּר נָשׁ הֵהוּא
 אֶשְׁתְּדִלוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (דְּבָרִים טו)

אִישׁ כְּמִתְנַת יָדוֹ וְגו'.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (ישעיה נד) לְכוּ שִׁבְרוּ וְאָכְלוּ וּלְכוּ
 שִׁבְרוּ בְּלֹא כֶסֶף וּבְלֹא מַחִיר יַיִן וְחֶלֶב, דֵּהֵא אִיהוּ
 בְּמַגְנָא, (וְאַשְׁתְּדִלוּתָהּ בְּלֹא כֶסֶף) וְאִיהוּ אֶשְׁתְּדִלוּתָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא. אָלָא אֶשְׁתְּדִלוּתָא דְאוּרִיָּיתָא, כָּל מֵאֵן דְּבַעֵי
 זְכִי בֵּה. אֶשְׁתְּדִלוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְמַנְדַּע לֵיה, כָּל
 מֵאֵן דְּבַעֵי זְכִי בֵּיה, בְּלֹא אַגְרָא כָּלְל. אָבַל אֶשְׁתְּדִלוּתָא
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא דְקִימָא בְּעוּבְדָא, אָסִיר לְנֻטְלָא לֵיה

לְמַגָּנָא וּבְרִיקְנֵיִיא, בְּגִין דְּלֹא זָכִי בְּהוּא עוּבְדָא כְּלָל,
 לְאִמְשָׁכָא עָלֶיהָ רוּחָא דְקוּדְשָׁא, אֲלֵא בְּאַגְרֵי שְׁלִים.
 בְּסַפְרָא דְחַרְשֵׁי, דְּאוּלֵּיף אֲשַׁמְדָּאי לְשַׁלְמָה מִלְכָּא, כֹּל
 מֵאֵן דְּבַעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא לְאִעְבְּרָא מִנֵּיהָ רוּחַ
 מְסֻאָבָא, וְלֹאֲכַפֵּיִיא רוּחָא אַחְרָא. הֵהוּא עוּבְדָא דְּבַעֵי
 לְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהָ, בְּעֵי לְמַקְנֵי לֵיהָ בְּאַגְרֵי שְׁלִים, בְּכָל מָה
 דְּיַבְעוּן מִנֵּיהָ, בֵּין זַעִיר בֵּין רַב, בְּגִין דְּרוּחַ מְסֻאָבָא, אִיהוּ
 אֲזַדְמֵן תְּדִיר בְּמַגָּנָא וּבְרִיקְנֵיִיא, וְאֲזַדְבֵּן בְּלֹא אַגְרָא,
 וְאַנִּים לְבָנֵי נְשָׂא לְמִשְׁרֵי עָלֵיהוּ, וּמִפְתִּי לֹון לְדִיִּירָא
 עֲמַהוּן, בְּכַמָּה פְּתוּיִין, בְּכַמָּה אַרְחִין, סְטִי לֹון לְשׁוּוּאָה
 דִּיּוּרִיָּה עֲמַהוּן.

וְרוּחַ קוּדְשָׁא לָאוּ הָכִי, אֲלֵא בְּאַגְרֵי שְׁלִים,
 וּבְאִשְׁתַּדְּלוּתָא רַב סָגִי, וּבְאִתְדַכְּאוּתָא דְּגֵרְמִיָּה
 וּבְאִתְדַכְּאוּתָא דְּמִשְׁכַּנֵּיהָ, וּבְרַעוּתָא דְּלִבֵּיהָ וּנְפִשֵׁיהָ.
 וְלֹואֵי דִיכִיל לְמַרוּחַ לֵיהָ, דִּישׁוּי מְדוּרִיָּה עֲמִיָּה. וְעַם כֹּל
 דָּא דִּיהֵךְ בְּאַרְחַ מִישָׁר, דְּלֹא יִסְטִי לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא,
 וְאִי לָאוּ, מִיַּד אִסְתַּלַּק מִנֵּיהָ, וְאִתְרַחַק מִנֵּיהָ. וְלֹא יִכִּיל
 לְמַרוּחַ לֵיהָ כְּדַבְּקָדְמִיתָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ, מִהֵהוּא
 דְּאִקְרִי אִישׁ, דְּאִתְגַּבֵּר עַל יִצְרִיָּה. וְכָל מֵאֵן
 דְּאִתְגַּבֵּר עַל יִצְרִיָּה, אִקְרִי אִישׁ. אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ, מֵאִי

אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ. אֵלֵא. (דף קכ"ז ע"ב) דִּיתְרַעֵי בֵּיהּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים כז) לָךְ אָמַר לְבִי. (תהלים
 עג) צוּר לְבַבִּי. (משלי טו) וְטוֹב לֵב. (רות ג) וַיֵּיטֵב לְבוֹ. כְּלָהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֵמַר. אוּף הָכָא אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ.
 מִנִּיהּ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, דְּהָא תַּמָּן אֶשְׁתַּכַּח וְלֹא בְּאַתְרַ
 אַחְרָא.

וּמִנָּא יִדְעִינָן דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בֵּיהּ, וְשׁוּי
 מְדוּרִיהּ בֵּיהּ. כַּד חָמִינָן דְרַעוּתָא דְּהָהוּא בַר נָשׁ,
 (בַּחֲדוּהּ בְּרַעוּתָא דְלֵבָא) לְמַרְדָּף וְלֹא שְׁתַּדְלָא אַבְתְּרִיהּ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּלִבִּיהּ וּבְנַפְשִׁיהּ וּבְרַעוּתִיהּ, וְדַאי תַּמָּן יִדְעִינָן
 דְּשִׂרְיָא בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא. כְּדִין בְּעִינָן לְמַקְנֵי הָהוּא בַר נָשׁ,
 בְּכֶסֶף שְׁלִים, (וְלֹא שְׁתַּדְלָא אַבְתְּרִיהּ) לְאַתְחַבְּרָא בְּהַדְיָה וְלְמִילָף
 מִנִּיהּ. וְעַל דָּא קְדַמָּאי הוּוּ אָמַרִי, וְקִנְהָ לָךְ חֵבֵר, בְּאַגְר
 שְׁלִים בְּעֵי לְמַקְנֵי לִיָּהּ, בְּגִין לְמִזְכֵּי בְּשְׁכִינְתָּא. עַד הָכָא
 בְּעֵי לְמַרְדָּף בְּתַר זַפְּאָה וְלְמַקְנֵי לִיָּהּ. אוּף הָכֵי, הָהוּא
 זַפְּאָה בְּעֵי לְמַרְדָּף בְּתַר חִיבָא, וְלְמַקְנֵי לִיָּהּ בְּאַגְר
 שְׁלִים, בְּגִין דְּיַעֲבַר מִנִּיהּ הָהוּא זוּהֲמָא, וַיִּתְכַּפֵּיָא סְטָרָא
 אַחְרָא, וַיַּעֲבִיד לְנַפְשִׁיהּ, בְּגִין דִּיתְחַשֵּׁב עֲלִיהּ, כְּאִילוּ
 הוּא בְּרָא לִיָּהּ. וְדַא אִיהוּ שְׁבַחָא דִּיסְתַּלַּק בֵּיהּ יִקְרָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתִּיר מְשַׁבַּחָא אַחְרָא, וְאַסְתַּלְקוּתָא
 דָּא יִתִּיר מְכַלָּא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ גָרִים לְאַכְפֵּיָא

סֵטְרָא אַחְרָא, וְלֹא־סֵתְלָקָא יִקְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְעַל דָּא כְּתִיב בְּאַהֲרֹן, (מלאכי ב) וְרַבִּים הָשִׁיב מֵעֶזְרָא. וְכְתִיב
(מלאכי ב) בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ.

תָּא חֲזִי, כּל מַאן דְּאַחִיד בִּידָא דְחֵיבָא, (וְתֵב לְגַבִּיהָ)
וְאַשְׁתַּדֵּל בֵּיהּ, לְמִשְׁבַּק אַרְחָא בִּישָׂא, אִיהוּ אִסְתְּלָק
בְּתַלְת סְלוּקִין, מַה דְּלֹא אִסְתְּלָק הָכִי בַר נָשׁ אַחְרָא. גָּרִים
לְאַכְפִּיָּיא סֵטְרָא אַחְרָא. וְגָרִים דְּאִסְתְּלָק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בִּיקְרִיָּה. וְגָרִים לְקִימָא כּל עֲלָמָא בְּקִיּוּמִיהָ לְעֵילָא
וְתַתָּא. וְעַל הָאִי בַר נָשׁ כְּתִיב, בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים
וְהַשְּׁלוֹם. וְזָכִי לְמַחְמֵי בְּנִין לְבָנוּי, וְזָכִי בְּהָאִי עֲלָמָא, וְזָכִי
לְעֲלָמָא דְאַתִּי. כּל מְאָרִי דִּינִין, לֹא יִכְלִין לְמִידָן לִיָּה,
בְּהָאִי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. עָאל בְּתַרִּיסַר תְּרַעֵי, וְלִית
מַאן דִּימְחֵי בִּידֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קיב) גִּבּוֹר בְּאַרְצָן
יְהִיָּה זֶרְעוֹ דּוֹר יִשְׂרָאֵל יְבוֹרֶךְ. הוּן וְעֶשְׂרַ בְּבֵיתוֹ וְצַדִּיקְתּוֹ
עוֹמְדַת לְעַד. זֶרַח בַּחֲשׁוֹךְ אֹר לִישְׂרָאֵל וְגו'.

בְּאַדְרָא עֲלָאָה, קִימִין תְּלַת (סֵטְרֵי) גְּוּוּנִין. וְאִינּוּן לְהַטִּין
גּוֹ שְׁלֵהוּבָא חֲדָא, וְהָהוּא שְׁלֵהוּבָא נְפָקָא
מִסֵּטְרָא דְדָרוּם דְּאִיהוּ יְמִינָא. וְאִינּוּן גְּוּוּנִין מִתְּפָרְשָׁן
לְתַלְת סֵטְרִין. חַד סְלִיק לְעֵילָא. וְחַד נְחִית לְתַתָּא. וְחַד
דְּאַתְחֲזִי, וְגִנִּיז בְּשַׁעֲתָא דְשִׁמְשָׁא נְהִיר.
גְּוּוּנָא חֲדָא הָהוּא דְסְלִיק לְעֵילָא, נְפָקָא, וְהָהוּא גְּוּוּנָא

אִיהוּ גִוּוֹן תְּוֹר, יִתִּיר מִתְּוֹרוֹ אַחְרָא. וְעָאֵל בְּהֵוֹא
 שְׁלֵהוּבָא וְאַצְטַבַּע זְעִיר, וְלֹא אֲצַטַּבַּע, וְקִיִּמָּא הֵוֹא
 גִוּוֹן לְעֵילָא עַל רִישָׁא דֵהֵוֹא אַדְרָא. וּבְשַׁעְתָּא דֵיִשְׂרָאֵל
 עָאֵלִין לְבִי כְּנֻשְׁתָּא וּמְצָלָן צְלוֹתְהוֹן, כַּד מָטָאן לְגַאֵל
 יִשְׂרָאֵל, וְסִמְכִין גְּאוּלָּה לְתַפְלָה, כְּדִין הָאֵי גִוּוֹן תְּוֹר,
 אֲסַתְּלַק עַל רִישָׁא דְאַדְרָא, וְאַתְעַבִּיד לִיהַּ כְּתָרָא (דְקִיִּמָּא).
 וְכְרוּזָא נְפִיק וְאָמַר, זַכָּאִין אַתּוֹן עִמָּא קְדִישָׁא, דְעַבְדִּי
 טוֹב קָמִיהַּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְרוּזָא דָּא, (ישעיה
 לח) וְהַטּוֹב בְּעֵינֵיךָ עָשִׂיתִי, (ויחי רנ"ח ע"ב) דְסָמִיךְ גְּאוּלָּה
 לְתַפְלָה. בְּגִין דֵּהָא בְּהֵיא שַׁעְתָּא דְמָטוּ לְתַהֲלוֹת לְאֵל
 עֵלְיוֹן, דְסָלִיק הָאֵי גִוּוֹן עַל רִישָׁא דֵהֵוֹא (קכ"ז ע"ב) אַדְרָא,
 אַתְעַר הָאֵי צְדִיק, לְאַתְחַבְרָא בְּאַתְרֵי דְאַצְטְרִיךְ, בְּרַחֲמֵי
 בְּחִבּוּבֵי בְּחֻדוּהַ בְּרַעוּתָא. וְכָל שְׁיִיפִין כְּלָהוּ, מִתְּחַבְרָן
 בְּתִיאֻבְתָּא חֲדָא אֵלִין בְּאֵלִין, עֲלָאִין בְּתַתָּאִין, וּבּוֹצִינִין
 כְּלָהוּ נְהָרִין וּמִתְלַהֲטִין, וְכְלָהוֹן קִיִּמָּא בְּחַבּוּרָא חֲדָא
 בְּהָאֵי צְדִיק דְאַקְרִי טוֹב, כְּמָה דַּאתְ אָמַר (ישעיה א) אָמְרוּ
 צְדִיק כִּי טוֹב, וְדָא מְחַבֵּר לְכְלָהוּ בְּחַבּוּרָא חֲדָא. כְּדִין
 כְּלָא בְּלַחֲשׁוֹ עֵילָא וְתַתָּא, בְּנֻשְׁקִין דְרַעוּתָא, וְקִיִּמָּא
 מְלָה בְּחַבּוּרָא דְבִי אַדְרָא.

כִּיּוֹן דְמָטוּ לְשִׁים שְׁלוֹם, כְּדִין עָבִיד שְׁמוּשָׁא הֵוֹא נְהָר
 דְנֻפִיק מֵעַדָּן בְּאַדְרָא דָּא, וְכְדִין בְּעֵיִן כְּלָא לְנַפְקָא

מִקְמֵי מַלְכָּא, וְלֹא אֶצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ, וְלֹא אַחֲרָא,
 לְאַשְׁתַּכַּחַת תַּמּוֹן, וְלֹא לְמִשְׁאַל שְׁאַלְתִּין, (דף קכ"ט ע"א) אֵלָא
 אֶצְטְרִיךְ לְמִנְפַּל עַל אַנְפִּין. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּהֵיִיא
 שְׁעַתָּא שְׁעַתָּא דְּשְׁמוּשָׁא הוּי, וּבְעֵי כָּל בַּר נֶשׁ לְמַכְסֶּף
 מִקְמֵי מְאָרִיָּה, וְלַחֲפִיָּא אַנְפּוּי בְּכִסּוּפָא סְגִי, וְלֹאכְלָלָא
 נַפְשִׁיהּ בְּהֵוּא שְׁמוּשָׁא דְּנַפְשִׁין, דְּאֵתְכַלִּיל הֵהוּא אֲדָרָא
 מֵעִילָא (ר' ע"ב) וּמִתַּתָּא בְּנַפְשִׁין וְרוּחִין. כְּדִין גְּוֹון אַחֲרָא,
 דְּנַחֲתִית לְתַתָּא, קָאִים וְאַחִיד בְּשְׁפוּלֵי דְּהֵאֵי אֲדָרָא.

וְכַרוּזָא נָפִיק וְקֹאֲרֵי וְאָמַר, עֲלֵאִין וְתַתָּאִין אֶסְהִידוּ
 סְהֵדוּתָא, מֵאֵן אִיהוּ דְּעָבִיד נַפְשָׁן וְזָכִי

לְחִיבֵיָּא, הֵהוּא דְּעֶטְרָא (ס"א דְּאֵתְחַזִּי לְאַעֲטָרָא לִיָּה, בְּעֶטְרָא)
 דְּמַלְכוּתָא עַל רִישִׁיָּה, הֵהוּא דְּאֵתְחַזִּי לְעֵאלָא הַשְׁתָּא קָמֵי
 מַלְכָּא וּמְטְרוּנִיתָא, דְּהֵא מַלְכָּא וּמְטְרוּנִיתָא שְׁאַלִי עָלֵיהּ.
 כְּדִין אֲזַדְמֵן תְּרִין סְהֵדִין, מֵאִינוּן עֵינֵי יֵי דְּמִשְׁטְטֵי בְּכָל
 עֲלָמָא, וְקִיִּמִין בְּתַר פְּרַגּוּדָא, וְסְהֵדֵן סְהֵדוּתָא דָּא,
 וְאָמְרֵי, הָא אָנֵן סְהֵדִין עַל פְּלַנְיָא בַּר פְּלַנְיָא. זַכָּאָה
 חוּלְקִיָּה, דְּהֵא אָבוּי יְדַכֵּר בְּגִינֵיהּ לְטָב. דָּא אִיהוּ עָבִיד
 נַפְשָׁן לְתַתָּא, נַפְשָׁן דְּחִיבֵיָּא דְּהוּוּ מִסְטְרָא אַחֲרָא. כְּדִין
 אֲתִיקֵר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּחֻדּוּהּ שְׁלִימַתָּא.

בִּיָּה שְׁעַתָּא אֲזַדְמֵן (קמ"ב ע"ב) חַד מְמַנָּא, דְּאִיהוּ גְּזַבְרָא עַל
 דִּיּוֹקְנִין דְּצְדִיקֵיָּא, בְּרוּזָא דְּשְׁמוּשָׁא דְּאֵתְוּוֹן,

דְּאֵתְקָרִי בְּרֹזָא יְהוּדִי"עָם, בְּכַתְרָא דְשְׁמוּשָׁא דְשְׁמָא
 קִדְשָׁא. וְרַמְיָז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵהוּא מְמַנָּא, וְאֵיִיתִי
 דִּיּוֹקְנִיה דֵּהֵהוּא בַּר נָשׁ דְּעֵבִיד נַפְשָׁאן דְּחַיִּיבֵיא וְקֵאִים
 לִיה קָמִי מַלְכָּא וּמַטְרוּנִיתָא.

וְאֵנָּא אֶסְהַדְנָא עָלַי שְׁמִיא וְאַרְעָא דְּבַהֲהִיא שְׁעָתָא
 מְסַרִין לִיה הֵהוּא דִּיּוֹקְנָא. דְּהָא לִית לָךְ כָּל
 צְדִיקָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, דְּלָא חָקִיק דִּיּוֹקְנִיה לְעִילָא, תַּחֲוֹת
 יָדָא דֵּהֵהוּא מְמַנָּא. וּמְסַרִין בִּיּדֵיהָ ע' מַפְתָּחֵן דְּכָל גְּנוּזֵיא
 דְּמָאֲרִיה בְּהוּ. כְּדִין מַלְכָּא בְּרִיךְ לְהֵהוּא דִּיּוֹקְנָא, בְּכָל
 בְּרַפְּאָן דְּבְרִיךְ לְאַבְרָהָם, כַּד עֵבֵד נַפְשָׁאן דְּחַיִּיבֵיא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַמְיָז לְד' מְשָׁרְיִין עֲלָאִין, וְנִטְלִין
 לְהֵהוּא דִּיּוֹקְנָא, וְאֶזְלִין עִמֵּיהָ, וְאִיהוּ עָאל
 לְע' עֲלָמִין גְּנוּזִין, דְּלָא זָכִי בְּהוּ בַּר נָשׁ אַחְרָא, בַּר אֵינּוֹן
 גְּנוּזִין לְאֵינּוֹן דְּעֵבִדֵי נַפְשֵׁיהוֹן דְּחַיִּיבֵיא. וְאֶלְמָלִי הוּוּ
 יַדְעֵי בְּנֵי נָשָׁא, כַּמָּה תּוֹעֲלָתָא וְזָכוּ (גְּרַמִּי לְצְדִיקָא) וְזָכָאן
 בְּגִינֵיהוּ כַּד זָכוּ לְהוֹן. הוּוּ אֶזְלוּ אֶבְתְּרִייהוּ, וְרַדְפֵי לוֹן
 כַּמָּאן דְּרַדְפֵי בְּתַר חֵיִין.

מְסַכְּנָא זָכִי לְבְנֵי נָשָׁא בְּכַמָּה טְבָאן, בְּכַמָּה גְּנוּזִין
 עֲלָאִין, וְלָאוּ אִיהוּ כַּמָּאן דְּזָכִי בְּחַיִּיבֵיא. מַה
 בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא מָאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּתַר מְסַכְּנָא, אִיהוּ
 אֲשֻׁלִים חֵיִין לְנַפְשֵׁיהָ, וְגָרִים לִיה לְאֵתְקִימָא, וְזָכִי

בְּגִינִיָּה, לְכַמָּה טָבָאן לְהֵהוּא עֲלָמָא. וּמֵאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּתַר
 חֲיִיבֵיא, אִיהוּ אֲשֵׁלִים יִתִּיר. עֶבִיד לְסִטְרָא אַחְרָא
 דְּאֵלֵהִים אַחְרִים דְּאִתְכַפֵּיא, וְלֹא שְׁלֵטָא, וְאֶעְבַּר לִיה
 מִשְׁלֵטְנוּתִיהָ. עֶבִיד דְּאִסְתַּלֵּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל
 כּוּרְסֵי יְקָרִיָּה. עֶבִיד לְהֵהוּא חֲיִיבָא, נִפְשָׁא אַחְרָא. זַכָּאָה
 חוּלְקִיָּה.

גְּוֹנָא אַחְרָא, דְּאִתְחַזֵּי וְלֹא אִתְחַזֵּי, בְּשַׁעְתָּא דְּמִטָּאן
 יִשְׂרָאֵל לְקְדוּשָׁה דְּסִידְרָא, כְּדִין הָאִי גְּוֹנָא
 דְּגִנְיָו, וְנִפְיָק, בְּגִין דְּהָאִי אִיהוּ קְדוּשָׁתָא דְּקָא מְקַדְשֵׁי
 יִשְׂרָאֵל יִתִּיר עַל מְלָאכֵי עֲלָאִי, דְּאִינּוּן חֲבֵרִים בְּהַדְרֵיהוּ.
 וְהָאִי גְּוֹנָא נְהִיר וְאִתְחַזֵּי בְּשַׁעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל מְקַדְשֵׁי
 קְדוּשָׁתָא דָּא, (נ"א דְּהָא מְסִימֵי יִשְׂרָאֵל עַד לֹא יִשְׁגַּחוּן וכו') עַד דְּמְסִימֵי
 יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁגַּחוּן מְלָאכִים עֲלָאִין, וְיַעֲנִישׁוּ לֹון
 לְעֵילָא, וְלֹא יְקַטְרְגוּן עַלֵּיהוּ.

כְּדִין פְּרוּזָא נִפְיָק וְאָמַר, עֲלָאִין וְתַתָּאִין אֲצִיתוּ, מֵאן
 אִיהוּ גַם רוּחָא בְּמִלֵּי דְּאֹרִייתָא, מֵאן אִיהוּ דְּכָל
 מְלוּי בְּגִין לְמַגְבַּה בְּמִלֵּי דְּאֹרִייתָא בְּגִין דְּתַנִּינָן, דְּבַר נֶשׁ
 בְּעֵי לְמַהוּי שְׁפִיל בְּהָאִי עֲלָמָא בְּמִלֵּי דְּאֹרִייתָא, דְּהָא
 לִית גְּבַהוּ בְּאֹרִייתָא, אֲלֹא בְּעֲלָמָא דְּאִתֵּי.

בְּקְדוּשָׁתָא דָּא, בְּעֵינָן לְאִסְתַּמְרָא, וְלֹאֲגַנְזָא לָהּ בִּינְנָא,
 בְּגִין דְּנִתְקַדְשׁ גּוּ קְדוּשָׁה בְּרִישָׁא וּבְסוּפָא.

יִתִּיר מֵאֵינֹן קְדוּשָׁן דְּאִמְרֵי בְּהָדָן מִלְּאֲכִי עֲלָאֵי. קְדוּשָׁה
 דְּאֵנָן מִקְדָּשֵׁי בְּשִׁבְחָא דְּאֵנָן מְשִׁבְחָן לְמִלְּאֲכִי עֲלָאֵי,
 וּבִגִּין שִׁבְחָא דָּא, שִׁבְקִין לָן לְמַעַל גּוֹ תְּרַעֵי עֲלָאֵי, וְעַל
 דָּא אֵנָן אִמְרִין קְדוּשָׁה דָּא (דד קכ"ט ע"ב) בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ,
 וְשִׁבְקִין לָן בְּרַחֲמֵימוּ, לְמִיַּעַל תְּרַעִין דְּלַעֲיִלָּא, מִגּוֹ דְּאֵנָן
 מְשִׁבְחִין לֹון בְּסִדּוּרָא דְּלֵהוֹן. (ס"א דילין) וּבִגִּין כְּה, אֵנָן נְטִלִין
 קְדוּשָׁן יִתִּיר, וְעַאֲלִין תְּרַעִין עֲלָאֵין.

וְאִי תִימָא רַמְאֻתָּא הִיא. לָאוּ הֲכִי. אֶלָּא מִלְּאֲכִי עֲלָאֵי
 אֵינֹן קְדִישִׁין יִתִּיר מֵינָן, וְאֵינֹן נְטִלֵי קְדוּשָׁתָא
 יִתִּיר, וְאֶלְמִילָא דְּאֵנָן נְטִלִין וּמְשִׁכִין עַלְוֹן קְדוּשָׁאן אֲלֵין,
 לָא נִיכּוּל לְמַהוּי חֲבָרִים בְּהַדְּיֵיהוּ, וְיִקְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לָא יִשְׁתַּלִּים עֵילָא וְתַתָּא בְּזִמְנָא חֲדָא. וְעַל דָּא אֵנָן
 מְשַׁתְּדִלִין לְמַהוּי עֲמַהוֹן חֲבָרִים, וְיִסְתַּלֵּק יִקְרָא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתַתָּא בְּזִמְנָא חֲדָא.

קְדוּשָׁה דֵי בְּסוּפָא, אִיהִי תְּרַגּוּם, כְּמַה דְּאוּקִימְנָא. וְדָא
 אֲפִילוּ (קל"ב ע"ב) יְחִיד יְכִיל לֹוּמַר לָהּ, אֵינֹן מִלֵּי
 דְּתְרַגּוּם. אֲבָל מִלִּין דְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ דְּקְדוּשָׁה, לָאוּ אֵינֹן
 אֶלָּא בְּעִשְׂרָה, בְּגִין דְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שְׁכִינְתָּא מִתְּחַבְּרָא
 בְּהַדְּיָה. וּבְכָל קְדוּשָׁה דְּשְׁכִינְתָּא אֲתִיא, לָאוּ אִיהוּ אֶלָּא
 בְּעִשְׂרָה. דְּכִתְיִב, (ויקרא כב) וּנְקַדְשִׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְגו', בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵינֹן לִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְדָאֵי, וְלָא שְׂאָר
 עֲמִין דָּאִית לֹון לִישָׁן אַחְרָא.

וְאִי תִימָא, הָא קְדוּשָׁתָא דְקִדְיִשׁ, דְּאִיהוּ תְּרַגּוּם, אֲמַאי
לָאו אִיהוּ בִּיחִיד. תָּא חַזִּי, קְדוּשָׁתָא דָּא, לָאו אִיהוּ
כְּשָׂאָר קְדוּשָׁאן דְּאִינוּן מְשֻׁלְשִׁין. אֲבָל קְדוּשָׁתָא דָּא,
אִיהִי סִלְקָא בְּכָל סִטְרִין, לְעִילָא וְתַתָּא וּבְכָל סִטְרֵי
מְהִימְנוּתָא, וְתַבְרָא מְנַעוּלִין וְגוֹשְׁפִנְקוֹן דְּפִרְזוּלָא, וְקְלִיפִין
בִּישׁוּן, (ס"א וְדָא אִיהוּ שְׁבֻחָא דְּאֶסְתֵּלֶק בֵּיהּ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיר מִשְׁבַּחָא
אַחְרָא. וְאֶסְתֵּלְקוּ דָּא יְתִיר מִכְּלָא, מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ גְרִים לְאַתְרֵפְיָא סִטְרָא אַחְרָא
וְלֹאֶסְתֵּלְקָא) לְאֶסְתֵּלְקָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כֹּלָא,
וְאִינוּן בְּעִינָן לְמִימַר לָהּ בְּלִישְׁנָא דְּסִטְרָא אַחְרָא, וְלֹאֶתְבָא
בְּחִילָא תְּקִיָּה, אֲמֵן יְהִי שְׁמִיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, בְּגִין דִּיתְבַּר
חִילָא דְּסִטְרָא אַחְרָא, וְיִסְתַּלֵּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקְרִיָּה
עַל כֹּלָא. וְכֹד אֶתְבַּר בְּקְדוּשָׁתָא דָּא חִילָא דְּסִטְרָא אַחְרָא,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶסְתֵּלֶק בִּיקְרִיָּה, וְאֲדַכֵּר לְבִנּוּי,
וְאֲדַכֵּר לְשְׁמִיָּה. וּבְגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶסְתֵּלֶק
בִּיקְרִיָּה בְּקְדוּשָׁתָא דָּא, לָאו אִיהִי אֱלָא בַּעֲשָׂרָה.
וּבְלִישְׁנָא דָּא, עַל כְּרַחֲמֵיהּ דְּסִטְרָא אַחְרָא אֶתְכַפֵּיָא,
וְאֶתְתְּבַר חִילֵיהּ, וְאֶסְתֵּלֶק יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְתַבַּר מְנַעוּלִין וְגוֹשְׁפִנְקוֹן וְשִׁלְשָׁלָאן תְּקִיפִין, וְקְלִיפִין
בִּישׁוּן, וְאֲדַכֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשְׁמִיָּה וְלְבִנּוּי. זַכָּאִין
אִינוּן עֲמָא קְדִישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִי לָן אֲוִרִיתָא
קְדִישָׁא, לְמִזְכֵּי בַּהּ לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן לְחֻבְרֵיָא, זָכַיִן אֶתוֹן לְעֵלְמָא דְאִתִּי,
 וְכִיּוֹן דְשָׂרִינָן מְלִין דְכִתְרָא דְמַלְכוּתָא עֲלָאָה אִימָא
 אָנָּא בְּגִינֵיכּוּ (נ"א בְּגוּוֹיִיכוּ) וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לְכוּן
 אֲגָרָא בְּהֵהוּא עֲלְמָא. וְהֵהוּא הֵבֵל דְפּוּמֵיכּוּ, יִסְתַּלַּק
 לְעֵילָא, כְּאִילוּ אֶתוֹן מִתְעַרִין מְלִין אֲלִין.

פְּתַח וְאָמַר (שְׁמוֹת סד) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם זֶה־בִּי
 וְכֹסֶף וְנֹחֶשֶׁת. הַאי קָרָא אִיהוּ לְסִטְרָא עֲלָאָה, וְאִיהוּ
 לְסִטְרָא תַתָּאָה. אִיהוּ לְסִטְרָא עֲלָאָה, בְּסִטְרָא דְקְדוּשָׁה.
 וְאִיהוּ לְסִטְרָא תַתָּאָה, בְּסִטְרָא אַחֲרָא. תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלְמָא, שְׂאֲרֵי לְמַבְרֵי מְסִטְרָא דְכִסְפָּא,
 דְאִיהוּ יְמִינָא, בְּגִין דְהֵהוּא כִּסְפָּא הוּא מְלַעֲיֵלָא.
 וּבְעוּבְדָא דְמִשְׁכְּנָא, דְאִיהוּ כְּגוּוֹנָא דִילֵיהּ, שְׂאֲרֵי
 מְסִטְרָא דְשְׂמַאלָא, וּלְבַתַּר מְסִטְרָא דִימִינָא. בְּגִין
 דְמִשְׁכְּנָא מְסִטְרָא דְשְׂמַאלָא הוּא, וְעַל דָּא שְׂאֲרֵי הִכָּא
 מְסִטְרָא דְשְׂמַאלָא, וְהֵתָם מְסִטְרָא דִימִינָא, וְזֹאת
 הַתְּרוּמָה וְגו'.

וְכִתִּיב (תְּהִלִּים סד) עָרַב וּבָקָר וְצֹהָרִים וְגו', הַאי קָרָא
 אוּקְמוּהָ וְאֶתְמַר, אֲבָל הִכָּא עֵדֵן עֵדֵנִין הוּא
 דְצִלוּתָא דְכָל יוּמָא. וְחֻבְרֵיָא אֶתְעֵרוּ בְּהַנִּי תֵּלַת זְמַנִּין.
 עָרַב, דָּא הִיא אֲסַפְקָלְרִיָא דְלָא נִהְרָא. וּבָקָר, דָּא הִיא
 אֲסַפְקָלְרִיָא דְנִהְרָא. וְצֹהָרִים, (לָאוּ הָאֵי אֶתְר דְאֶקְרִי חֲשׁוּ, אֶלָּא אֶתְר

אִיהוּ דְקִימָא בֵּין הָאֵי לְהָאֵי, אֲבָל זְמַנָּא דְצְלוּתָא דְמִנְחָה) אַתָּר דְאַתְקָרִי חֲשָׁף

אִיהוּ, דְאַחִיד בְּעָרְב, וְקִימָא דָּא עִם דָּא.

וַיְמָה דְאַתְמַר צְהַרִים, דְּאִיהוּ תּוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא. לִישְׁנָא

מַעֲלִיא נִקְט. וְהָכִי אִיהוּ אֲרַחָא, לְבַר נֶשׂ אוֹכֶם, (דף

ק"ל ע"א) קָרְאן לִיה חוּור, וְלִישְׁנָא מַעֲלִיא נִקְט, וְלִזְמַנִּין

לְחוּור קָרְאן לִיה אוֹכֶם, דְכַתִּיב, (במדבר יב) כִּי אִשָּׁה פּוֹשִׁית

לְקַח (עמוס ט) הֵלֵא כְּבִנֵי כּוֹשִׁיִּים אֲתֶם לִי וְגו'.

עָרְב דָּא, צְלוּתָא דְעָרְבִית. וּבְגִין דְבְעָרְב דָּא אַתְעָרְב

בֵּיה סְטָרָא אַחְרָא, דְחֲשִׁף נְהוּרִיה, וְשִׁלְטָא

בְּלִילִיא, שׁוּוֹ לִיה רְשׁוּת, וְלִית לִיה זְמַן קְבֵעַ, (קמ"א ע"א, קס"ב

ע"א) אַמּוּרִין וּפְדָרִין מִתְאַפְלִין בְּהָאֵי זְמַנָּא, וּמִכְּפָאן אַתְזָנוּ

כְּמָה חֲבִילֵי טְהִירִין, דְנִפְקִין וְשִׁלְטִין בְּלִילִיא.

וְאֵי תִימָא, אֵי הָכִי, הָא תְנִינָן, דְכָל אֵינּוּן מְאִרֵי סְטָרָא

אַחְרָא דְרוּחַ מְסֻאָבָא, לָא שְׁלִטֵי (ק"מ ע"ב) בְּאַרְעָא

קְדִישָׁא, וְהָא מִתְעָרֵי לּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי, וְאַסִּיר לְאַתְעָרָא

לוֹן לְשָׂרִיא עַל אַרְעָא קְדִישָׁא.

אַלָּא בְּלִילִיא, הֵהוּא תְנָנָא סְלִיק, וְלָא סְלִיק כְּגוּוּנָא

דְקָרְבָנָא אַחְרָא, דְהוּה סְלִיק תְנָנָא בְּאַרְח מִישָׁר,

וְהָכָא הוּה סְלִיק הֵהוּא תְנָנָא לְחַד נּוֹקְבָא דְצָפוֹן, דְתַמָּן

כָּל מְדוּרִין דְרוּחִין בִּישִׁין, וְכִיוֹן דְהֵהוּא תְנָנָא סְלִיק (קמ"א

ע"א, רמ"ב ע"ב) וְעָקִים אֲרַח לְהֵהוּא סְטָרָא כְּלָהוּ הוּוּ מִתְזָנִין

וְקַיִמִין וְעָאֲלִין בְּדוּכְתֵייהוּ, וְלֹא הוּוּ נְפָקִין וְשִׁלְטִין
בְּעֵלְמָא.

חַד מְמַנָּא קַיִמָא לְהֵהוּא סְטָרָא, עַל הֵהוּא נּוֹקְבָא
דְּצָפוֹן, בְּכָל אֵינּוֹן חֲבִילֵי טְהִירִין, סְנַגְרִי"א שְׁמִיָּה,
וּבְשַׁעְתָּא דֵּהֵהוּא תַנְנָא עָקִים אֲרַחֲיָה וְסָלִיק, הָאִי מְמַנָּא
וְשִׁתִּין אֶלְפָּה רַבּוּא מְשָׁרְיִין אַחְרָנִין, כְּלָהוּ מִתְעַתְדִין
לְקַבְּלָא לֵיהּ, וְלֹאֲתַנְנָא מִנִּיָּה, וְקַיִמִין בְּהֵהוּא נּוֹקְבָא,
וְעָאֲלִין בְּחַד פִּתְחָא דְאַקְרִי קְרִי, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְכְּתִיב,
(וּיְקָרָא כו) וְאִם תִּלְכוּ עִמִּי קְרִי וְגו', וְכְּתִיב, וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם
בְּחַמַּת קְרִי, בְּהֵהוּא רוּגְזָא דְנִפְיָק מִפִּתְחָא דְקְרִי.

וְאֵלִין אֵינּוֹן דְּמִשְׁטֵי בְּלִילִיא, (רס"ד ע"א, רס"ז ע"א) וּבְשַׁעְתָּא
דְּנִשְׁמַתִּין נְפָקִין לְסִלְקָא, לְאַתְחַזָּא לְעֵילָא,
אֵינּוֹן נְפָקִין, וּמְקַטְרְגִין לֹון, וְלֹא יְכַלִּין לְסִלְקָא
וְלֹאֲתַחַזָּא לְעֵילָא, בַּר אֵינּוֹן חֲסִידֵי קַדִּישִׁין עֲלִיוֹנִים,
דְּאֵינּוֹן בְּקַעִין רְקִיעִים וְאוּרִים וְסִלְקִין. וְאֵלִין חֲבִילֵי
טְהִירִין נְפָקִין, וּמוֹדִיעִין מְלִין כְּדִיבִין לְבַנֵּי נְשָׂא,
וְאַתְחַזִּין לֹון בְּדִיוֹקְנִין אַחְרָנִין, וְחֵיכָאן בְּהוּ, עַד
דְּאוּשְׁדִין זְרַעָא, וְאַקְרוּן מְאַרְיָהוֹן דְּקְרִי, בְּגִין דְּאֵינּוֹן
דְּנְפָקִין מִפִּתְחָא דְקְרִי, גְרַמִּי לֹון. וּבְשַׁעְתָּא דְּמִתְאַכְלִי
אֲמוּרִין וּפְדִרִין, הֵהוּא תַנְנָא הוּי רֵוִי לֹון, וְנֹן לֹון, כְּפּוּם
יְקָרָא דְלָהוֹן, הָכִי מְזוֹנָא דְלָהוֹן, מֵה דְאַתְחַזִּי לֹון. וּבְהָאִי,
לֹא נְפָקִין, וְלֹא מְשִׁטֵּי בְּאַרְעָא קַדִּישָׂא.

עָרַב: כִּמְה דַּאת אָמַר, (שמות יב) וְגַם עָרַב רַב עֲלֵה אֲתָם,
 דְּכָל אֵינּוֹן חֲבִילֵי טְהִירִין, אֵינּוֹן מִתְעָרְבֵי
 בְּשׁוּלְטָנוּ דְּלִילֵיא. וְעַל דָּא לָא שְׁוִיָּהָא חוּבָא לְצִלוֹתָא
 דְּעָרְבִית, דְּלִית מֵאן דִּיכִיל לְאַתְקֵנָא לָהּ כִּי־עֵקֵב, דְּאִיהוּ
 הוּהּ מְאָרִי (מִדְּבִי) מִשְׁכְּנָא, וּמִתְקַן לִיהּ כְּדָקָא יָאוּת.

וְאִף עַל גַּב דְּאִיהוּ רְשׁוּ, צִלוֹתָא דָּא אִיהוּ לְאַגְנָא עָלֵן
 מְגוּ פַּחַד בְּלִילוֹת, מְגוּ פַּחַד דְּכִמְה סְטָרִין דְּגִיְהֵנָם,
 דְּהָא בְּהֵיא שְׁעֵתָא טְרַדִּי לְחִיבֵיא בְּגִיְהֵנָם, עַל חַד תְּרִין
 מְבִימָמָא. וּבְגִין כֶּף, מְקַדְמֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימַר וְהוּא רַחוּם,
 דְּאִיהוּ בְּגִין פַּחַד דְּגִיְהֵנָם. וּבְשַׁבַּת דְּלָא אֲשַׁתְּכַח פַּחַד
 דִּינָא דְּגִיְהֵנָם, וְלָא דִּינָא אַחְרָא, אָסִיר לְאַתְעָרָא לִיהּ,
 דְּאַתְחֲזִי דְּהָא לִית רְשׁוּ לְשַׁבַּת לְאַעְבְּרָא דִּינָא מְעַלְמָא.
 וּפַחַד דְּקִטְרוּגָא דְּנִשְׁמַתִּין, כִּד בְּעָאן לְסִלְקָא לְעִילָא,
 לְאַתְחֲזֵא קָמֵי מְאָרִיָּהוּן. וּבְגִין כֶּף אָנּוּן מְקַדְמִים,
 שׁוּמַר אֵת עֲמוּ יִשְׂרָאֵל לְעַד אָמֵן. פַּחַד דְּכִמְה מְזִיקִין
 וְקִטְרוּגִין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּלִילֵיא, וְאִית לוֹן רְשׁוּ לְנִזְקָא,
 לְמֵאן דְּנִפְיָק מִתְרַע בֵּיתִיהּ לְבַר, וּבְגִין כֶּף אָנּוּן מְקַדְמִים,
 וּשְׁמוֹר צִאתָנוּ וּבּוֹאָנוּ.

וְעַל כָּל דָּא, מְגוּ דְּחִילוּ דְּכָל דָּא, אָנּוּן מִפְּקִידִין גּוּפִין
 רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין, לְמַלְכוּתָא עֲלָאָה, דִּי שׁוּלְטָנוּ
 דְּכָלָא בִּידְהָא. וְעַל דָּא צִלוֹתָא דְּעָרְבִית, בְּכָל לִילֵיא

וְלִילִיָּא. הַשְּׁתָּא דְקָרְבָּנִין וּמִדְּבַחֲתָן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ, אֲנָן
עֲבָדִינָן כָּל תְּקוּנֵינָן דְּאֲנָן עֲבָדִין עַל רְזָא דְנָא.

בְּפִלְגּוֹ לִילִיָּא, כַּד רוּחַ צְפוֹן אֲתַעֵר, בְּטַשׁ בְּכָל אֵינּוּן
מְדוֹרִין דְּרוּחִין בִּישׁוּן, וְתַבַּר (חד טגרא תקיפא) (צ"ז ע"א)

סְטָרָא אַחְרָא, וְעָאל וְשֹׂאט לְעִילָא וְתַתָּא, וְכָל אֵינּוּן (דף
ק"ל ע"ב) חֲבִילֵי טְהִירִין עֵיילִין לְדוּכְתִייהוּ, וְאֲתַבַּר חִילִייהוּ
וְלֹא שְׁלֹטִין. וְכַדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל לְאֲשַׁתְּעֲשַׂעָא
עִם צְדִיקָא בְּגִנְתָּא דְעֵדֹן, וְהָא אֲתַמַּר.

כַּד אָתִי צַפְרָא, נְהוֹרָא דְשָׂרְגָא דְשְׁלֹטָא בְּלִילִיָּא,
אֲתַגְנִיז מְקָמִי נְהוֹרָא דִּימָמָא, כַּדִּין בְּקָר שְׁלֹטָא,

וְאֲתַעֲבַר שׁוּלְטָנוּ דְעֵרְב, (וּכְדִין) הָאִי בְּקָר, אִיהוּ בְּקָר דְאֹר
קְדָמָא, הָאִי בְּקָר, אֲשֵׁלִים טִיבוּ לְעֵלְמִין כְּלָהוּ. מְנִיָּה

אֲתַזְנוּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין. הָאִי אֲשֵׁקִי לְגִנְתָּא. הָאִי אִיהוּ
נְטִירוּ דְכָל עֲלָמָא. הָכָא רְזָא לְיַדְעֵי מְדִין, (נ"ז ע"א) מֵאֵן

דְּבַעֵי לְמִיפְק לְאַרְחָא, יְקוּם בְּנִגְהָא, וְיִשְׁגַּח בְּאַסְתְּכְלוּתָא
לְפוּם שְׁעָתָא, לְסִטְר (ק"ב ע"ב) מְזֻרְחָ, וְיַחְמֵי כְּחִיזוּ דְאֲתוּוּן

דְּבַטְשֵׁי בְּרְקִיעָא, הָא סָלִיק וְדָא נְחִית. וְאֵלִין אֵינּוּן נְצִיצוּ
דְאֲתוּוּן, דְאֲתַבְרוּן בְּהוּ שְׁמִיָּא וְאַרְעָא.

אִי אִיהוּ יַדַּע בְּרְזָא דְאֵינּוּן אֲתוּוּן, דְאֵינּוּן רְזָא דְשְׁמָא
קְדִישָׁא, דְאַרְבַּעִין וְתַרִּין אֲתוּוּן, וְיַדְכַּר לֹוּן כְּדָקָא

חֲזִי, בְּרַעוּתָא דְלִבָּא. יַחְמֵי גוּ נְהִירוּ דְנִגְהָא דְרְקִיעָא שִׁית

יֹודִי"ן, תִּלְתַּת לְסֹטֵר יְמִינָא, וּתְלַת לְסֹטֵר שְׂמָאלָא. וּתְלַת
וּוִין, דְּסִלְקִין וְנַחְתִּין וְנִצְצִי בְּרִקִיעָא. וְאִינוּן אַתּוּן
דְּבִרְכַת כְּהָנִים, וּכְדִין יִצְלִי צְלוּתִיה, וַיִּפּוּק לְאַרְחָא, וְהָאִי
שְׂכִינְתָא אַקְדִּימַת עִמִּיה, זַכָּאָה חוּלְקִיה.

כִּד אָתִי הָאִי בְּקָר, עֲמוּדָא חַד נְעִיץ בְּסֹטֵר דְּרוּם, לְגוּ
מְתִיחוּ דְרִקִיעָא, דְּעַל גְּבִי גִנְתָא. בַּר מִהֵהוּא
עֲמוּדָא, דְּאִיהוּ (קפ"ד ע"ב) נְעִיץ בְּאַמְצֵעוּ דְגִנְתָא. וְעֲמוּדָא
דָּא, אִיהוּ נְהִיר (ויחזי רי"ט ע"א) בְּנִהִירוּ דְתְלַת גְּוּוּנִין, מְרַקְמָא
דְּאַרְגֻּוּנָא. בְּהֵהוּא עֲמוּדָא, קִימָא עֲנַפָּא חַדָּא, בְּהֵהוּא
עֲנַפָּא, אַתְעַתְדוּ תְלַת צְפָרִין, מְתַעֲרִין צְפָצְפָא לְשִׁבְחָא.
פְּתַח חַד וְאָמַר, (תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ הַלְלוּ
אֶת שֵׁם יְיָ. פְּתַח תְּנַיִנָא וְאָמַר, יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. פְּתַח תְּלִיתָאָה וְאָמַר, מִמְּזֹרַח שֶׁמֶשׁ עַד
מְבוֹאוֹ מְהוּלָּל שֵׁם יְיָ. כְּדִין כְּרוּזָא קָדִים וְקָרִי אַתְעַתְדוּ
קְדִישֵׁי עֲלִיוּנִין, אִינוּן דְּמִשְׁבַּחַן לְמֵאֲרִיהוֹן, אַתְתְּקִנוּ
בְּשִׁבְחָא דִּימָמָא. כְּדִין אַתְפְּרִשׁוּן יְמָמָא מִן לֵילִיא. זַכָּאָה
חוּלְקִיה, מֵאֵן דְּקָם בְּצַפְרָא, מְגוּ תוּשְׁבַּחְתָּא דְּאוּרִייתָא,
דְּלַעֲי בְּלֵילִיא. בְּהֵהוּא זְמַנָּא צְלוּתָא דְצַפְרָא.

כְּתִיב, (ישעיה ב"א) אָמַר שׁוֹמֵר אֶתָּא בְּקָר וְגַם לֵילָה אִם
תְּבַעֲיוֹן בְּעִיּו שְׁבוּ אֶתִּי, הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ לֵיה,
עַל גְּלוּת דִּישְׂרָאֵל, דִּיתְבִּי גּוּ בְּנֵי שְׁעִיר, וַיִּשְׂרָאֵל אֲמַרִי

לְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא, שׁוֹמֵר, מֵה מְלִילָה, מֵה תְּהֵא עֲלֵן
 מִן גְּלוּתָא דָּא, דְּדַמֵּי לְחֻשׁוּכָא דְלִילָיא. מֵה פְּתִיב, אָמַר
 שׁוֹמֵר, דָּא קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא, אָתָּא בְּקַר, כְּבַר נְהִירָנָא
 לְכוּ בְּגֻלוּתָא דְמִצְרַיִם, וְאַסִּיקְנָא לְכוּ וְקָרִיבַת יִתְכוּן
 לְפוּלְחָנִי, וְאוּרִייתָא יְהֵבִית לְכוּן, בְּגִין דְּתִזְכּוּן לְחַיֵּי
 עֲלָמָא. שְׁבַקְתוּן אוּרִייתִי, וְגַם לִילָה, אָעִילְנָא לְכוּ

בְּגֻלוּתָא (ס"א דְּבַבְל, וְאַסִּיקְנָא לְכוּ. שְׁבַקְתוּן אוּרִייתִי כְּמִלְקֻדְמִין, אָעִילְנָא לְכוּ בְּגֻלוּתָא)

כְּמִלְקֻדְמִין. אִם תְּבַעְיִין בְּעֵיו כְּמָה דָּאָתָּא אָמַר, (ישעיה לד)
 דְּרָשׁוּ מֵעַל סֵפֶר יי' וְקִרְאוּ, וְתִמְן תִּשְׁכַּחוּן בְּמָה תִּלְיָא
 גְּלוּתָא דְלְכוּן, וְגֵאוּלָּה דְלְכוּן, וְכֵד תְּבַעְיִין בְּה, הִיא
 תִּימָא וְתִכְרִיז קַמֵּיכוּ. שׁוּבוּ אִתְיוּ. שׁוּבוּ בְּתִשׁוּבָה

שְׁלִימָתָא, וּמִיד אִתְיוּ וְאַקְרִיבוּ לְגַבְאִי. (נ"א וּבְרֻזָּא דְהֵאִי קָרָא)

וּבְהֵאִי קָרָא פְּתִיב, מִשָּׂא דוּמָה. וְרֻזָּא דָּא, בְּשִׁית דְּרָגִין
 דְּנְבוּאָה (בְּחֻמְשָׁה אַרְחֻזִין) אָתְמַר לְנְבִיאִי. בְּמַחְזוּ"ה.

בְּחֻזוּ"ן. בְּחֻזוּ"ן. בְּחֻזוּ"ת. בְּדָב"ר. בְּמִשָּׂא. וְכִלְהוּ חֻמְשָׂא
 כְּלְהוּ כְּמָאן דְּחָמֵי בְּתַר כּוּתְלָא, הֵהוּא נְהִירוּ דְנְהוּרָא.
 וּמְנַהוּן, כְּמָאן דְּחָמֵי נְהוּרָא דְשִׁמְשָׂא מְגוּ עֵשְׂשִׁיתָא. אָבַל
 מִשָּׂא, הוּי, כֵּד מְטִי הֵהוּא נְהוּרָא בְּטוּרַח סְגִי וְאִיטְרַח
 מְלוּי עֲלוּי, דְּלָא יְכִיל לְאַתְגְּלִיָּא לִיה, כְּמָה דָּאָתָּא אָמַר,
 לְשׁוּם אֶת מִשָּׂא כָּל הָעָם הַזֶּה עָלַי. וּבְגִין כֵּן,

מִשָּׂא.

וְהָכָא מִשָּׂא דוּמָה, טוּרַח סְגִיָּאָה, דְּלֵא יְכִיל לְאַתְגְּלִיָּא
 וְאִיהוּ נְבוּאָה בְּלַחֲשׁוֹ, וְקִימָא בְּלַחֲשׁוֹ. אֵלֵי
 קוּרָא מִשְׁעִיר הָכָא לָא אַתְגְּלִיָּא מֵאֵן אֶמַר אֵלֵי קוּרָא
 מִשְׁעִיר. אֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵי נְבִיָּאָה מְהִימְנָא. אַבְל
 נְבוּאָה דָּא וְדֵאֵי קִימָא בְּלַחֲשׁוֹ, גּוּ רְזָא דְמְהִימְנוּתָא
 עֲלָאָה, וּמְגוּ רְזָא סְתִימָאָה, נְבִיָּאָה מְהִימְנָא אֶמַר, דְּלִיָּה
 הָוֵה קָרָא קָלָא בְּרְזָא דְמְהִימְנוּתָא, וְאֶמַר אֵלֵי קוּרָא
 מִשְׁעִיר. (דף קל"א ע"א) כְּמָה דָּאֵת אֶמַר, (דברים לג) וְזַרְח מִשְׁעִיר
 לְמוֹ. וְלֵא פְּתִיב וְזַרְח לְשְׁעִיר, בְּגִין דְּרְזָא דְמְהִימְנוּתָא
 הָכִי אִיהוּ, דְּרַגִּין מְגוּ דְּרַגִּין, אֵלִין פְּנִימָאִין מֵאֵלִין,
 קְלִיפָה גּוּ קְלִיפָה, וּמוּחָא גּוּ מוּחָא.

וְהָא אוּקְימְנָא, דְּכְתִיב, (יחזקאל א) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן
 הַצָּפוֹן, הָא דְרַגָּא חֵד. עָנַן גְּדוֹל, הָא דְרַגָּא אַחְרָא.
 וְאִשׁ מֵתְלַקְחַת, הָא דְרַגָּא תְּלִיתָאָה. וְנוּגָה לוֹ סְבִיב, הָא
 דְרַגָּא רְבִיעָאָה. וּלְבַתַּר וּמִתּוּכָה פְּעִין הַחֲשְׁמֶל. וּלְבַתַּר
 וּמִתּוּכָה דְמוּת אַרְבַּע חֵיוֹת הָא דְרַגִּין גּוּ מְדְרַגִּין (כ"א דְרַגִּין).
 אוּף הָכָא, כִּד אַתְגְּלִיָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, לָא
 אַתְגְּלִיָּא אֶלָּא מְגוּ דְרַגִּין אֵלִין. מְסִינֵי בָּא, דְרַגָּא
 דְהוּה טְמִירָא יְתִיר, וּלְבַתַּר אַצְטְרִיךְ לְאַתְגְּלִיָּא. וְאֶמַר
 וְזַרְח מִשְׁעִיר, הָא דְרַגָּא אַחְרָא, דְּאִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא יְתִיר,
 קְלִיפָא דְשְׂרִיא עַל גַּב מוּחָא. וּלְבַתַּר הוּפִיעַ מֵהַר פְּאָרָן,

הָא דְרָגָא אַחְרָא. וְלִבְתַּר וְאַתָּה מִרְבָּבוֹת קַדְשׁ, דָּא שְׁבַחָא
 דְּכֻלָּא, דְּאַף עַל גַּב דְּאַתְגְּלִיִּיא מִכָּל אֲלִין דְּרַגִּין, מִהֵהוּא
 אַתָּר דִּיהוּא עֵקְרָא דְּכֻלָּא, שְׂרִי לְאַתְגְּלָאָה מִנֵּיהּ. מֵאֵן
 אַתָּר אִיהוּ. מִרְבָּבוֹת קַדְשׁ אִיהוּ, אֵינּוֹן דְּרַגִּין עֲלָאִין
 לְעֵילָא, (לְעֵילָא) אֹפֿה הָכָא אֲלִי קוֹרָא מִשְׁעִיר, מִהֵהוּא
 דְּרָגָא דְּקֹא־מֶרֶן, דְּאַתְדִּבֵּק לְעֵילָא.

שׁוֹמֵר מַה מְלִילָה שׁוֹמֵר מַה מְלִיל. שׁוֹמֵר דָּא מִטְטְרוּ"ן,
 (שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל) וּכְתִיב, (מִשְׁלֵי כֹז) וְשׁוֹמֵר אֲדוֹנָיו יִכְבֵּד,
 וְדָא רִזָּא דְּשִׁלְטָא בְּלִילִיא. מַה מְלִילָה שׁוֹמֵר מַה מְלִיל,
 מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֲלָא, כֻּלָּא חַד, אֲבָל בְּחוּלְקָא דָּא,
 שְׁלְטָא סְטָרָא אַחְרָא. וּבְחוּלְקָא דָּא, לָא שְׁלְטָא כֻּלָּל.
 לִיל, אֲצִטְרִיךְ לְנִטְוָרָא, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת יב) לִיל (ל"ז ע"ב)
 שְׁמוֹרִים הוּא, וְעַל דָּא חֶסֶר ה', וְדָא אִיהוּ כַּד עָאֵל
 לִילִיא, עַד דְּאַתְפְּלֵג. מִפְּלֵגוּ לִילִיא וְלֵהֲלָאָה, שְׁלְטָא
 לִילָה בְּה' דְּכְתִיב וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה. הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה.
 (תַּהֲלִים קֶלֶט) וְלִילָה כִּיּוֹם יֵאִיר וְגו'. וּבְגִין כֵּן, שׁוֹמֵר מַה
 מְלִילָה שׁוֹמֵר מַה מְלִיל.

אָמַר שׁוֹמֵר. אֲשַׁכְּחָנָא בְּסַפְרָא דְּאָדָם, מַה בֵּין וַיֹּאמֶר
 לְאָמַר. וַיֹּאמֶר לְעֵילָא, וַאֲמַר לְתַתָּא, וְאֵל מִשֶּׁה
 אָמַר. מֵאֵן (קֶס"ד ע"א) אָמַר, אָמַר שׁוֹמֵר, דָּא מִטְטְרוּן. אַתָּא
 בְּקַר, דָּא צְלוּתָא דְּשַׁחֲרִית דְּאִיהוּ שְׁלְטָנוּ דִּימָמָא, הֵהוּא

דְּשָׁלִיט עַל לַיְלִיא. וְאִי תִימָא דְאִיהוּ אֲתִי בְּלַחֲדוּי,
 וְאֶתְפָּרֵשׁ דְּכַר מְנוּקְבָא, הָא פְּתִיב וְגַם לַיְלָה, תְּרוּוּיִיהוּ
 כַּחֲדָא, וְלֹא ^(ד' ע"א) מִתְפָּרְשִׁין דָּא מִן דָּא לְעֵלְמִין. וְקָלָא
 דָּא קָרִי בְּמַלִּין אֲלִין, אֲתָא בְּקָר וְגַם לַיְלָה תְּרוּוּיִיהוּ
 זְמִינִין לְגַבֵּיכּוּ.

מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אִם תְּבַעֲיוּן בְּעִיּו. אִם תְּבַעֲיוּן בְּעוֹתְכוּן
 בְּצִלוֹ קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא, בְּעִיּו, צִלוֹ וּבְעוּ
 בְּעוֹתְכוּן, וְתוּבוּ לְגַבֵּי מְאָרִיכוּן. אֲתִיּו, כְּמֵאן דְּזִמִּין
 לְקַבְּלָא לְבָנוּי, וְלִרְחֻמָּא עֲלֵיִיהוּ. אִוְף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בְּקָר וְגַם לַיְלָה, קָרָא וְאָמַר אֲתִיּו. זַכָּאָה עֲמָא
 קְדִישָׁא, דְּמְאָרִיִּהוּן בְּעִי עֲלוּן, וְקָרָא לוֹן לְקָרְבָּא לוֹן
 לְגַבֵּיִהּ.

כִּדִּין עֲמָא קְדִישָׁא, בְּעָאן לְאַתְחַבְּרָא, וְלֹאֲעֵלָא בְּבִי
 כְּנִישְׁתָּא. וְכֹל מֵאן דְּאֶקְדִּים בְּקִדְמִיתָא, אֲתַחַבֵּר
 בְּשְׂכִינְתָּא בְּחַבּוּרָא חֲדָא. תָּא חֲזִי, הֵהוּא קִדְמָאָה
 דְּאַשְׁתַּכַּח בְּבִי כְּנִישְׁתָּא, ^(וְאוּרִיךְ בְּבִי כְּנִישְׁתָּא) זַכָּאָה חוּלְקִיָּה,
 דְּאִיהוּ קִיִּמָּא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק בְּהַדִּי שְׂכִינְתָּא. וְדָא אִיהוּ
 רְזָא ^(מְשֻׁלִּי ח) וּמְשַׁחֲרִי יִמְצְאֲנִי. דָּא סָלִיק בְּסֻלְיָקוּ עֲלָאָה.
 וְאִי תִימָא, הָא תְּנִינִן בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי
 לְבִי כְּנִישְׁתָּא, וְלֹא אֲשַׁכַּח תַּמָּן עֲשָׂרָה, מִיַּד כּוּעֵס. וְאַתָּ
 אֲמַרְתָּ הֵהוּא חֵד דְּאֶקְדִּים, אֲתַחַבֵּר בְּשְׂכִינְתָּא, וְקִיִּמָּא
 בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק.

אֵלָא, (נש"א קנ"ו ע"א) לְמַלְכָּא דְשָׁדֵר לְכָל בְּנֵי מְתָא,
 דִּישְׁתַּכְחוּן עִמֵּיהּ בְּיוֹם פְּלָן, בְּדוּף פְּלָן. עַד דִּהּוּ
 מְזַמְנֵי גְרַמֵּיהוּ אֵינוּן בְּנֵי מְתָא, אַקְדִּים חַד וְאַתָּא לְהֵוּא
 אַתָּר. בֵּין כַּךְ וּבֵין כַּךְ אַתָּא מַלְכָּא, אֲשַׁכַּח לְהֵוּא בַר נֶשׁ
 דְאַקְדִּים תַּמָּן, אָמַר לֵיהּ, פְּלָן בְּנֵי מְתָא אֵן אֵינוּן. אָמַר
 לֵיהּ, מָאֲרִי, אָנָּא אַקְדִּימְנָא מִנֵּיהּ, וְהָא אֵינוּן אַתָּאן
 אַבְתָּרֵי לְפַקוּדָא דְמַלְכָּא. כִּדִּין, טַב בְּעֵינֵי מַלְכָּא, וְיִתִּיב
 תַּמָּן בְּהַדְיָה, וְאַשְׁתַּעֵי עִמֵּיהּ, וְאַתְעַבִּיד רַחֲמֵי דְמַלְכָּא.
 בֵּין כַּךְ (דף קל"א ע"ב) וּבֵין כַּךְ, אָתוּ כָּל עַמָּא, וְאַתְפִּיִּים מַלְכָּא
 עִמְהוֹן, וְשָׁדֵר לֹון לְשָׁלָם. אַבְל אֵי אֵינוּן בְּנֵי מְתָא לָא
 אַתֵּיִן, וְחַד לָא אַקְדִּים לְאַשְׁתַּעֵי קָמֵי מַלְכָּא, לְאַתְחֻזָּא
 בְּגִינֵיהּ דִּהָא כְּלָהּ אַתֵּיִן. מִיַּד כְּעִים וְרָגִיז מַלְכָּא.
 אוּף הָכָא, בֵּיּוֹן דְחַד אַקְדִּים, וְאַשְׁתַּכַּח בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא,
 וְשְׁכִינְתָּא אַתֵּיא וְאַשְׁכַּח לֵיהּ, כִּדִּין אַתְחַשִּׁיב כְּאֵלוּ
 כְּלָהּ אַשְׁתַּכְחוּ תַּמָּן. דִּהָא דָּא אוּרִיךְ לֹון תַּמָּן. מִיַּד
 אַתְחַבְּרַת עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, וְיִתְבִּי בְּזוּגָא חַד, וְאַשְׁתְּמוּדַע
 בְּהַדְיָה, וְאוֹתִיב לֵיהּ בְּדַרְגָּא דְצַדִּיק. וְאֵי חַד לָא אַקְדִּים
 וְלָא אַשְׁתַּכַּח תַּמָּן, מַה כְּתִיב, (ישעיה ב) מִדּוּעַ בְּאַתִּי וְאֵין
 אִישׁ. וְאֵין עֲשָׂרָה לָא כְּתִיב, אֵלָא וְאֵין אִישׁ, לְאַתְחַבְּרָא
 בְּהַדְיָה, לְמַהוּי גַבְאֵי, כְּמַה דְאַתְּ אָמַר אִישׁ הָאֱלֹהִים
 לְמַהוּי בְּדַרְגָּא דְצַדִּיק.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְאִשְׁתְּמוּדַע בְּהֵדִיָּה, וְשֹׁאִיל עֲלוּי, אִי
 יוֹמָא חַד לָא אָתִי, כְּמָה (בלק קצ"ו ע"א) דְּאוּקִימְנָא,
 דְּכִתְיֵב, (ישעיה נ) מִי בְּכֶם יֵרָא יִי שׁוֹמַע בְּקוֹל עֲבָדוּ. וְהָא
 אֲתַעֲרָנָא בְּהָאֵי דְּכִתְיֵב, אֵלֵי קוֹרָא מְשַׁעִיר, דְּהָא דְּרָגָא
 בְּתַר דְּרָגָא, דְּרָגָא גּוֹ דְּרָגָא, נְהוּא שׁוֹמֵר, קוֹרָא בְּחִילָא
 בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְדָא אִיהוּ שׁוֹמַע בְּקוֹל עֲבָדוּ, עֲבָדוּ,
 דָּא מְטַטְרוֹן. וּבְגִין כֶּךָ, זַכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּאֶקְדִּים לְבִי
 כְּנִישְׁתָּא, לְסַלְקָא בְּהָהוּא דְּרָגָא עֲלָאָה דְּקַאמְרוֹן.
 כִּד אֲתִי צַפְרָא, וְצַבּוּרָא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּבִי כְּנִישְׁתָּא, בְּעוּ
 לְאֲשַׁתְּכַחָא בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחַן דְּדוּד. וְהָא אוּקִימְנָא,
 דְּסִדּוּרָא אִיהוּ לְאֲתַעֲרָא רְחִימוּ לְעִילָא וְתַתָּא, לְאֲתַקְנָא
 תְּקוּנִין, וְלְאֲתַעֲרָא חֲדוּה. דְּהָא בְּגִין דָּא לִינְאִי מִתַּעֲרִי
 לְאֲתַעֲרָא רְחִימוּ וְחֲדוּה לְעִילָא, בְּאִינוּן שִׁירִין וְתוֹשְׁבַחַן.
 וּמֵאֵן דְּמִשְׁתַּעִי בְּבִי כְּנִישְׁתָּא בְּמַלְיִן דְּחוּל, וְוִי לִיָּה,
 דְּאַחְזִי פְּרוּדָא, וְוִי לִית דְּגֵרַע מְהִימְנוּתָא. וְוִי לִיָּה
 דְּלִית לִיָּה חוּלְקָא בְּאַלְהָא דִּישְׂרָאֵל. דְּאַחְזִי דְּהָא לִית (לִיָּה)
 אֲלֵהָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח תַּמּוֹן, (ולִית לִיָּה חוּלְקִיָּה בִּידָה) וְלֹא דְּחִיל
 מִנִּיָּה, וְאַנְהִיג קִלְנָא בְּתַקּוּנָא (ס"א בְּתַקִּיפָא) עֲלָאָה דְּלְעִילָא.
 דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דִּישְׂרָאֵל מְסִדְרִי בְּבִי כְּנִישְׁתָּא, סִדּוּרָא
 דְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחַן וְסִדּוּרָא דְּצִלוּתָא, כְּדִין מִתְּכַנְשִׁי
 תַּלְת מְשֻׁרְיִין דְּמִלְאֲכִי עֲלָאִי. מְשֻׁרְיִיתָא חֲדָא, אִינוּן

מִלְאָכִין קְדִישִׁין (עילאין) דְּקָא מְשַׁבְּחֵן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בִּימָמָא, בְּגִין דְּאִית אַחֲרָנִין דְּקָא מְשַׁבְּחֵן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּלִילְיָא. וְאַחֲרָנִין (ס"א וְאֵלִין) אֵינֹון דְּקָא מְשַׁבְּחֵן
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַמְרִין שִׁירִין וְתוֹשְׁבָּחֵן בְּהַדְיָהוּ
 דִּישְׂרָאֵל בִּימָמָא.

מִשְׁרִייתָא תְּנִינָא, אֵינֹון מִלְאָכִין קְדִישִׁין, דְּמִשְׁתַּכְּחִי
 בְּכָל קְדוּשָׁה וְקְדוּשָׁה דִּישְׂרָאֵל, מְקַדְּשִׁי
 לְתַתָּא. וּבְשׁוֹלְטָנָא דְּלַהוֹן, כָּל אֵינֹון דְּמַתְּעֵרִין בְּכָל אֵינֹון
 רְקִיעִין, (ס"א הֵיבְלִין) בְּהֵיא צְלוֹתָא דִּישְׂרָאֵל (ס"א דְּמִיּוֹשֵׁב).

מִשְׁרִייתָא תְּלִיתָאָה אֵינֹון (ר"ס ע"ב) עוֹלָמְתֵן עֲלָאִין. דְּקָא
 מַתְּקֵנִי עִם מְטְרוֹנִיתָא, וּמַתְּקֵנִי לָהּ לְאַעְלָא
 לָהּ קָמִי מִלְכָּא, וְאֵלִין אֵינֹון מִשְׁרִיִין עֲלָאִין עַל כְּלָהוּ. (ר"ס
 ע"ב) וְכְלָהוּ מַתְּקֵנִי, בְּסִדּוּרָא דִּישְׂרָאֵל דְּמַתְּקֵנִי לְתַתָּא,
 בְּאֵינֹון שִׁירִין וְתוֹשְׁבָּחֵן, וּבְהֵיא צְלוֹתָא דְּקָא מְצַלו
 יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן דְּאֵלִין תְּלַת מִשְׁרִיִין מְזַדְּמָנֵן, כְּדִין יִשְׂרָאֵל
 פְּתַחֵי שִׁירְתָּא, וְזַמְרֵי קָמִי מְאָרִיהוֹן. וְהֵיא מִשְׁרִייתָא
 חֲדָא, דִּי מְמַנָּא לְשַׁבְּחָא לְמְאָרִיהוֹן בִּימָמָא, אֲזַדְּמָנֵן
 עֲלֵיהוּ, וְזַמְרֵי עֲמַהוֹן כְּחֲדָא, בְּאֵינֹון שְׁבַחֵי דְּדוּד מִלְכָּא,
 וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי.

בְּהֵוּא זְמָנָא דְּמַסִּימֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבַחֵי דְּאֵינֹון תוֹשְׁבָּחֵן
 דְּדוּד, כְּדִין תוֹשְׁבָּחְתָּא דְּשִׁירְתָּא דִּימָא, כְּמָה

דְּאוּקִימָנָא. וְאִי תִימָא, הָאִי תּוֹשְׁבַחְתָּא אַמְאִי אִיהִי
 בְּתִקּוּנָא בְּתִרְיִיתָא בְּתֵר שְׁבַחֵי דְדוּד, וְהָא תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב,
 אַקְדִּימַת לְתוֹרָה שְׁבַעַל פָּה, וְאַקְדִּימַת לְנְבִיאִים,
 וְאַקְדִּימַת לְכַתּוּבִים, וּכְמָה דְאַקְדִּימַת, הָכִי אַצְטְרִיךְ
 לְאַקְדִּמָא. (נ"א בְּשִׁירְתָא)

אַלָּא, מְגוּ דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לָא אַתְתַּקְנַת אַלָּא מִתּוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב, מְשׁוּם הָכִי אַצְטְרִיךְ לֹמַר לָהּ בְּשִׁירוּתָא
 דְתִקּוּנָהָא, וְהָאִי תּוֹשְׁבַחְתָּא מְעֵלִיא, מְכַל שְׂאָר תּוֹשְׁבַחַן
 דְעֵלְמָא. וְאִיהִי לָא אַתְתַּקְנַת מְכַלְהוּ, כְּמָה דְאַתְתַּקְנַת (דד)
 מִתּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא. וּבְגִין דָּא, אִיהִי סְמוּךְ לְצִלוּתָא
 דְמִיּוֹשֵׁב, כְּמָה דְאוּקִימָנָא.

בְּהָ שַׁעְתָּא כַּד שִׁירְתָּא דִימָא אַתְמַר, מִתְעַטְרָא כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל בְּהֵוֹא כְּתָרָא, דִּזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַעְטְרָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְהֵוֹא (ח' ע"ב) כְּתָרָא גְּלִיפָּא
 מְחַקְקָא בְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין, כְּמָה דְאַתְעַטְר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא הֵוֹא יוֹמָא דְאַעְבְּרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יִמָּא, וְאַטְבַּע לְכָל
 מְשִׁרְיִין דְפִרְעָה וּפְרָשׁוּהִי. בְּגִין דָּא, בְּעֵי בַר נָשׁ לְשׁוּוֹאָה
 רְעוּתִיהָ בְּהָאִי שִׁירְתָּא. וְכָל מֵאן דְזָכִי לָהּ בְּהָאִי עֵלְמָא,
 זָכִי לְמַחְמִי לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּתִקּוּנֵי הֵוֹא כְּתָרָא,
 וּבַחְגִּירוּ דְזִינֵיהָ, וְזָכִי לְשַׁבְחָא הָאִי שִׁירְתָּא תַּמָּן, וְהָא
 אוּקִימָנָא מְלִי.

כִּיּוֹן דְּמִטֵּי בַר נֶשׁ לִישְׁתַּבַּח נָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵהוּא
 כְּתָרָא, וְשׂוּי לִיה קָמִיה, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׂרִיאַת
 לְאַתְתְּקִנָּא לְמִיתֵי קָמִי מַלְכָּא עֲלָאָה. וְאַצְטְרִיךְ לְאַכְלָלָא
 לָהּ, בְּתִלְיִסְר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי עֲלָאִי, דְּמַנְהוֹן אֶתְבְּרַכַת.
 וְאַיִנוֹן תְּלִיסְר בּוֹסְמִין עֲלָאִין, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים
 ד) גֵּרֵד וְכַרְפוּם קָנָה וְקִנְמוֹן וְגו', וְהִכָּא אִינּוֹן, שִׁיר,
 וְשִׁבְחָהּ, הִלֵּל, וְזַמְרָה, עוֹז, וּמְמַשְׁלָה, נֶצַח, גְּדוּלָה,
 וְגִבּוּרָה, תְּהִלָּה, וְתַפְאַרְת, קְדוּשָׁה. הָא תְּרִיסְר. וְלִבְתַר
 לְחַבְרָא לָהּ בְּהַדְיָהוּ, וְלוֹמַר וּמַלְכוּת, וְהוּוּ תְּלִיסְר. בְּגִין
 דְּאַיְהִי מִתְבְּרַכָּא מִנֵּיהוּ.

וְעַל דָּא אֲצְטְרִיךְ, בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְכִּלִּילַת בֵּינֵיהוּ,
 לְשׂוּוֹאָה לְבָא וְרַעוּתָא בְּהַאי, וְלֹא לִישְׁתַּעֵי כְּלָל,
 דְּלֹא לְפִסּוּק בֵּינֵיהוּ. וְאַי פְּסִיק בֵּינֵיהוּ, מִתְחוֹת גְּדַפֵּי
 כְּרוּבֵיִיא נְפִיק חַד שְׁלֵהוּבָא, וְקֹאֲרִי בְּחִילָא וְאַמַר, פְּלַנִּיא
 דִּי פְּסִיק גְּאוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׁתַּצִּי וְיִתְפַּסֵּק,
 דְּלֹא יַחֲמֵי גְּאוּתָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (ישעיה
 כו) וְבַל יִרְאֶה גְּאוּת ה', בְּגִין דְּאַלִּין תְּלִיסְר אִינּוֹן גְּאוּת
 יי'.

מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה אֵל הַהוּדָאוֹת כּו', דָּא מַלְכָּא עֲלָאָה
 דְּשִׁלְמָא כְּלָא דִּילִיָּה, בְּגִין דְּכָל הַנִּי שְׁבַחֵן אִינּוֹן
 לְגַבְהָ דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כַּד מִשְׁתַּבַּחַא בְּמִשְׁרִייתָא דְּלִתְתָּא.

כְּמָה דְּאֵת אֲמַר שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה, לְמַלְכָּא
 דְּשִׁלְמָא דִּילֵיהּ, מִתְמָן וּלְהֵלְאָה, (ישעיה מ"ה) יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרָא
 חֻשֶׁךְ עוֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרָא אֶת הַכֹּל. וְהָא אֶתְעֲרַנָּא בֵּיהּ,
 וְאֶתְעֲרוּ חֲבַרְיָא דְּהַנִּי אֵינּוּן תִּיקוּנֵין דְּעֵלְמָא עֲלָאָה. (אל

אָדוּן) •

א"ל בְּרוּ"ךְ: תְּקוּנֵי דְּעֵלְמָא תִּתָּאָה, דְּאֵינּוּן כ"ב אֲתוּן
 זְעִירִין, בְּגִין דְּאֵית (בראשית ג' ע"ב) אֲתוּן רַבְרָבָן,
 וְאֲתוּן זְעִירִין. אֲתוּן זְעִירִין, מֵעֵלְמָא תִּתָּאָה. אֲתוּן
 רַבְרָבָן, מֵהֵוּא עֵלְמָא דְּאֵתִי.

בְּכֻלָּא אֵינּוּן רַבְרָבָן, אֵינּוּן רַבְרָבָן בְּגַרְמִייהוּ. כִּד (לא)
 אֲתִיין יַחֲדָאִין אֵינּוּן רַבְרָבָן (נ"א דְּכַר וּנְקָבָא פְּשִׁיטָן) דִּכְד
 לֹא פְּשִׁיטָן יִתִּיר, אֵינּוּן אֲתִיין כָּל אֶת וְאֶת בְּרִתִּיכָא דְּחַנִּי
 לֵיהּ, כְּגוֹן שְׁבַחָא דְּשַׁבַּת דְּאֵינּוּן אֲתוּן דְּשַׁבַּח, אֵל אָדוּן
 עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים, בְּרוּךְ וּמְבוֹרָךְ בְּפִי כָּל נְשָׁמָה. אֵלִין
 אֲתוּן בְּחַמֵּשׁ חַמֵּשׁ תִּיבִין, דְּאֵינּוּן חַמֵּשִׁין תְּרַעִין דְּעֵלְמָא
 דְּאֵתִי.

תִּרִין אֲתוּן אַחֲרָנִין דִּי בְּסוּפָא: ש"ת. אֵינּוּן בְּשִׁית שִׁית
 תִּיבִין, דְּאֵינּוּן שִׁית סְטָרִין דְּעֵלְמָא דְּאֵתִי, וְנַפְקִי
 מִתְמָן. כְּגוֹן: שְׁבַח יִתְנוּ לוֹ כָּל צְבָא מְרוּם. תְּפֹאֶרֶת
 וּגְדוּלָּה שְׂרָפִים וְאוֹפָנִים וְחִיּוֹת הַקּוֹדֵשׁ.
 אֵלִין תִּרִין אֲתוּן, בְּשִׁית שִׁית תִּרִין אֲתוּן קְדָמָי,

בְּחֶמֶשׁ חֶמֶשׁ. כִּלְהוּ שְׂאֵר אֲתוּוֹן דֵּי בְּאַמְצָעִיתָא, כִּלְהוּ
 בְּאַרְבַּע אַרְבַּע, בְּגִין דְּאִינוּן בְּרוּזָא דְרִתִּיכָא עֲלָאָה,
 דְּאִינוּן אֲתוּוֹן קַדְמָאִי וְאִינוּן דְּבִסּוּפָא, אִינוּן שְׁלִימוּ
 דְּכ"ב אֲתוּוֹן, בְּגִין דְּאִית בְּהוּ כ"ב תִּיבִין, לְקַבֵּל כ"ב
 אֲתוּוֹן עֲלָאִין. אֲשֶׁתְּאָרוּ תְּמַנְיָסָר אֲתוּוֹן אַחֲרָנִין, דְּקָא
 סְלֶקִין בְּרִתִּיכֵיהוּ לְאַרְבַּע אַרְבַּע, לְשִׁבְעִין וְתָרִין תִּיבִין,
 דְּאִינוּן רְזָא דְשִׁמָּא מִפְּרָשׁ, גְּלִיפָא קַדִּישָׁא דְע"ב אֲתוּוֹן,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטֵּר בְּהוּ. וְשִׁמָּא דָּא, אִיהוּ
 מְעַטְרָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְסֻלֵּיק בְּרוּזָא דָּא, לְאַתְעַטְרָא
 בְּהוּ גּוֹ שְׁלִיחוּתָא (דְּמַאֲרִיָּה) דְּשְׁכִינְתָּא.

וְסִימְנִיךְ דְּאֵלִין אֲתוּוֹן, דְּקָא מִתְעַטְרִין בְּשִׁבְחָא עֲלָאָה,
 דָּא קַדְמָאִי וְסוּפִי, דְּסֻלֵּיקִין בְּעַטְרֵיהוּ אִינוּן
 א"ת ב"ש. אֲלֶף בְּחֶמֶשׁ. תִּי"ו בְּשִׁי"ת. בֵּית בְּחֶמֶשׁ. שִׁי"ן
 בְּשִׁית. בְּגִין כֶּךָ רְזָא דְּא"ת ב"ש (דף קל"ב ע"ב) כִּלְלָא דְּכ"ב
 אֲתוּוֹן, דְּאִינוּן עַטְרָה דְּתִלְתִּין וְתָרִין שְׁבִילִין. (ס"א דְּשִׁמָּא

קַדִּישָׁא).

וְסִימֵן דְּאִינוּן אֲתוּוֹן אַחֲרָנִין דְּסֻלֵּיקִין בְּרִתִּיכֵיהוּ, גִּר.
 שְׂאֵרִי בְּגִימ"ל, וְסִיִּים בְּרִי"ש, וְכִלְהוּ רְזָא
 דְּרִתִּיכָא קַדִּישָׁא. א"ת ב"ש, רְזָא דְשִׁמָּא קַדִּישָׁא. גִּר,
 רְזָא דְרִתִּיכָא קַדִּישָׁא, דְּסֻלֵּיקָא לְע"ב, וְאַתְעַבִּיד מְנִיָּהוּ
 שְׁמָא קַדִּישָׁא, לְאַתְעַטְרָא כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל, מִגּוֹ רִתִּיכָא

עֲלָאָה. (דְּכִתִּיב, (תהלים מ"ח) כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כִּן תְּהַלְתָּהּ)

וּבְגִין כִּךְ תְּהוּא שְׁמָא דְע"ב כְּלִילָא בְּרִזָּא דְאַבְהֵן, יְמִינָא
 וְשְׁמָאֵלָא וְאַמְצָעִיתָא. וְאִיהִי מִתְעַטְרָא בְּהוּ,
 לְמַהוּי שְׁמָא קְדִישָׁא. וְלָאוּ שְׁמָא עֲלָאָה, כְּאִינוּן שְׁמָהֵן
 עֲלָאִין, דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, דְּאֶתְאַחֲדֵן לְעִילָא לְעִילָא. וְאַף
 עַל גַּב דְּהָאִי שְׁמָא עֲלָאָה אִיהוּ, אֲבָל רִזָּא דִּילִיָּהּ, דְּיִוד
 מְלָכָא, דְּמִתְעַטְרָא בְּאַבְהֵן.

שְׁמָא דְמ"ב אֶתְוּוֹן רִזָּא דִּילִיָּהּ אֲבָהֵן, דְּקָא (ויקרא ע"ט ע"א,
 ק"ח, רנ"ו ע"ב) מִתְעַטְרֵן בְּעֲלָמָא עֲלָאָה. וְעֲלָמָא עֲלָאָה
 בְּמַה דְּלְעִילָא. (ס"א וְסִלְקָא רִזָּא לְעִילָא לְעִילָא, עַד דְּאֶתְעַטְרָא בְּאִין סוף) וְעַל
 דָּא, סְלִיק וְלָא נְחִית, אֶתְעַטְר גּוּ מַחְשְׁבָה עֲלָאָה. וְזַפְאָה
 חוֹלְקָא דְּמָאן דִּידַע לִיָּהּ, וְאַזְדַּהֵר בֵּיהּ.

שְׁמָא דְע"ב אֶתְוּוֹן, דְּיִוד דְּקָא (בראשית ל"ג ע"ב, ר"ז ע"ב, רל"ד ע"ב,
 ויקרא ק"ג ע"ב) מִתְעַטְרָא בְּאַבְהֵן, וְרִזָּא דִּילִיָּהּ סְלִיק
 וְנְחִית, כְּגִוּוּנָא דָּא מְצַפ"ץ, (מְצַפ"ץ) שְׁמָא דְּתִלְיִסְר מְכִילִין
 דְּרַחֲמִי. אִינוּן תְּרִיסְר, רִזָּא דְּרִתִּיכָא קְדִישָׁא, דְּנַפְיָק
 מַחֲד, דִּשְׂרִיא עֲלִיָּהּ וּבְגִין כִּךְ (סְלִיק וְנְחִית, וְכִלְהוּ סִלְקִין וְנְחִתִּין פֶּר
 הָאִי שְׁמָא דְמ"ב דְּסִלְקִין וְלָא נְחִית וְעַל דָּא) שְׁמָא דְע"ב סְלִיק וְנְחִית,
 סְלִיק מְסִטְרָא דָּא, וְנְחִית מְסִטְרָא דָּא. שְׁמָא דְּתִלְיִסְר
 מְכִילִין, סְלִיק מְסִטְרָא דָּא, וְנְחִית מְסִטְרָא דָּא, וְהוּא
 דְּנְחִית בְּגִין לְאַמְשָׁכָא טִיבוּ לְתַתָּא. וְעַל דָּא, א"ת ב"ש
 ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל. אֶתְוּוֹן קְדָמָאִי

סִלְקִין בְּחוֹשְׁבֵנָא, וְאַתּוּן אַחֲרֵינִין נַחְתִּי בְּחוֹשְׁבֵנָא, בְּגִין
לְאַמְשָׁכָא טִיבוּ דְלַעֲיֵלָא לְתַתָּא.

שְׁמָא דְמ"ב, אִיהוּ מִתְעַטְרָא לְרֵתִיכָא עֲלָאָה. שְׁמָא
דְע"ב, אִיהוּ מִתְעַטְרָא לְרֵתִיכָא תַתָּאָה. זַפְּאָה
חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּמִשְׁתַּדֵּל לְמַנְדַּע לְמֵאֲרִיָּה, זַפְּאָה אִיהוּ
בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

וּבְגִין כֶּךָ, תּוֹשְׁבַחְתָּא דְשַׁבַּת דְקָא מְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא
דְשַׁלְמָא דִּילִיָּה. מְשַׁבַּח לִיָּה בְּשְׁמָא דְע"ב, וּבכ"ב
תִּיבִין, רוּזָא דְכ"ב אַתּוּן, בְּגִין דְתַתְּעַטֵּר בֵּיהּ לְסִלְקָא
לְעֵילָא בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דָּא. וְעַל דָּא, אֵל אָדוּן, תּוֹשְׁבַחְתָּא
דְעֲלָמָא דְאַתִּי אִיהוּ, וּפְרִיחוּ (ס"א וּפְרִיכוּ) דְרֵתִיכָא קַדִּישָׁא
עֲלָאָה, דְמִתְעַטְרָא לְסִלְקָא לְעֵילָא, וּפְרִיחוּ דְכַנְסַת
יִשְׂרָאֵל, דְמִתְעַטְרָא לְסִלְקָא גּוֹ רֵתִיכָא עֲלָאָה.

א"ת ב"ש, סִלְקִין (רס"א ע"א) וּנְחֲתִין, כְּמָה דְאַתְמַר. אֲמַר
לִיָּה ב"ם סִלְקִין וְלֹא נַחְתִּין, וְסִימְנִיָּה, דָּא
שַׁבַּת בְּלַחוּדוּי. וְדָא שַׁבַּת וְיוֹם הַכַּפּוּרִים, דְסִלְקָא רוּזָא
לְעֵילָא לְעֵילָא, עַד דְמִתְעַטְרָא כְּלָא בְּאִין סוּף.

אֵל בְּרוּךְ, דָּא סְדוּרָא דְאַתּוּן זְעִירִין, וְתַקּוּנֵי כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא בְּצִלוֹתָא. וּבְגִין דְאֵינּוּן אַתּוּן
זְעִירִין, לִית (ר"ה ע"ב) רוּחָא בִּינִיָּהוּ, וְאֵינּוּן תַּקּוּנֵי
עוֹלִימְתָן דְאַתִּין עִם מְטְרוֹנִיתָא לְגַבֵּי מַלְכָּא עֲלָאָה.

קְדוּשָׁא דָּא דְקָא מְקַדְשֵׁי מְלֹאכֵי עֲלָאי, לָאו אִיהוּ
 בִּיחִיד. וְהָא אוּקְיָמְנָא, כֹּל קְדוּשָׁה דְאִיהוּ
 בְּלִשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ, יַחֲדָא אֲסִיר לִיהָ לְמִימְרָא. תְּרַגּוּם, לְעוֹלָם
 בִּיחִיד, וְלֹא בְּסַגִּיאִין, וַיַּחֲדָא אִיהוּ תְּקוּנָא דִּילֵיהּ וְדָאי,
 וְלֹא סַגִּיאִין. וְסִימָן לְרִזָּא דָּא, שְׁנַיִם מְקָרָא וְאַחַד תְּרַגּוּם.
 שְׁנַיִם לִישָׁנָא דְסַגִּיאִין אִיהוּ, דְּוַדָּאי קְדוּשָׁה דְלִשׁוֹן
 הַקּוּדֶשׁ אֲסִיר אִיהִי (קכ"ט) בִּיחִיד. קְדוּשַׁת תְּרַגּוּם אֲסִיר
 אִיהוּ בְּסַגִּיאִין, אֶלָּא בִּיחִיד לְעוֹלָם. אַחַד תְּרַגּוּם תְּנִינָן,
 וְלֹא תִרִין וְלֹא יִתִיר. תְּרַגּוּם אֲתִיא לְמִיעוּטָא, וְהֵכִי
 אֲצִטְרִיךְ. לִשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ אֲתִיא לְרַבּוּיָא, וְהֵכִי אֲצִטְרִיךְ.
 דְּמַעְלִין בְּקוּדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין. וּבְתְּרַגּוּם מוֹרִידִין וְלֹא
 מַעְלִין. אַחַד תְּנִינָן, וְלֹא יִתִיר, וְלֹא מַעְלִין כָּלֵל.

קְדוּשָׁא דָּא, קְדוּשַׁתָּא דְאֲתַקְדֶּשֶׁת שְׂכִינְתָּא, וְכֹל אִינּוּן
 רְתִיכִין דִּילָהּ, לְאֲתַתְּקֵנָא לְגַבֵּי מְלָכָא עֲלָאָה.
 וּבְגִין דְאִיהִי קְדוּשַׁת עֲלָמָא תְּתָאָה, אִיהִי מִיּוֹשֵׁב וְלֹא
 בְּעַמִּידָה. (ד' קל"ג ע"א) קְדוּשָׁה אַחֲרָא דְאֲהֲדוּרֵי צְלוֹתָא, אִיהִי
 קְדוּשַׁתָּא דְעֲלָמָא עֲלָאָה, וּבְגִין כֹּף אִיהִי בְּעַמִּידָה, בְּגִין
 לְאֲמֻשְׁכָּא לָהּ לְתַתָּא, וְכֹל מְלוּי דְעֲלָמָא עֲלָאָה, אִיהוּ
 בְּעַמִּידָה וְלֹא מִיּוֹשֵׁב.

וּבְכֹל הַגֵּי קְדוּשַׁתִּי, יִשְׂרָאֵל מִתְקַדְשֵׁי בְּהוּ לְתַתָּא. וְעַל
 דָּא יִשְׂרָאֵל מִתְקַדְשֵׁי בְּקְדוּשָׁה דְרְתִיכָא תְּתָאָה

מִיּוֹשֵׁב. וּבְקְדוּשָׁה דְרְתִיכָא עֲלָאָה מְעוּמַד. קְדוּשָׁה
 אַחְרָא, אִיהִי (רס"א ע"ב) תּוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה, בְּגִינֵי כֹּף אִיהִי
 בְּתַר צְלוֹתָא. וּבְגִין דְאִיהִי תּוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה, עַל קְדוּשַׁן
 אַחְרָנִין, אִיהִי לְבַתַּר צְלוֹתָא. וּבְגִין דְכָל חַד וְחַד בְּעֵי
 לְאַמְשָׁכָא עָלֶיהָ מִהֵוּא תּוֹסֶפֶת, אֲתַתְּקַן לְכָל יַחֲד וְיַחֲד
 קְדוּשַׁת תְּרַגּוּם. וְאִי תִימָא הָא אִית בָּהּ קְדוּשַׁת לְשׁוֹן
 הַקִּדְשׁ. הֵוּא לְצַבּוּר, לְאַתְקַדְשָׁא כְּלָהּוּ בְכָלֵל, בְּהֵוּא
 תּוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה. וּבְגִין דִּיחֲדִיד לִית לִיהּ רְשׁוּת, לְאוּמְרָה
 בְּלְשׁוֹן הַקִּדְשׁ, וּלְאַתְקַדְשָׁא יַחֲדָאִי, אֲתַקְנִינוּ לָהּ בְּלְשׁוֹן
 תְּרַגּוּם, וְאִיהּ בִּיחֲדִיד, לְאַתְקַדְשָׁא כָּל חַד וְחַד בְּהֵוּא
 תּוֹסֶפֶת, לְאַמְשָׁכָא עָלֶיהָ קְדוּשָׁה יִתִּיר. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן
 דְיִשְׂרָאֵל, דְקָא מִתְקַדְשֵׁי בְּקְדוּשֵׁי עֲלָאִי, בְּגִין דְאִינוּן
 דְבִקִּין לְעִילָא, דְכְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקִּים בְּיִי
 אֲלֵהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם.

כְּתִיב (מלכים ב ד) הִנֵּה נָא יַדְעַתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קְדוֹשׁ הוּא
 עוֹבֵר וְגו', וּכְתִיב נַעֲשֶׂה נָא עָלֶיךָ קִיר קְטַנָּה
 וְגו', בְּהֵאִי קָרָא אִית לֶן סִמְךָ בְּעֵלְמָא לְסִדּוּרָא דְצְלוֹתָא.
 הִנֵּה נָא יַדְעַתִּי, דָּא אִיהּ רְעוּתָא דְאַצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ
 לְשׁוּאָה בְּגוּיָהּ בְּצְלוֹתָא. כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קְדוֹשׁ הוּא, דָּא
 אִיהּ עֲלְמָא עֲלָאָה, דְאִיהּ יְתִיב עַל פּוּרְסֵי יְקָרִיָּהּ, וְכָל
 קְדוּשָׁאן נְפָקִין מִנֵּיהּ, וְאִיהּ מְקַדְשׁ לְכְּלָהּוּ עֲלִמִין. עוֹבֵר

עֲלִינוּ תָּמִיד, מִהֵנוּא קְדוּשָׁה דְּאִיהוּ מְקַדֵּשׁ לְכָל עַלְמִין
 לְעֵילָא, אִיהוּ מְקַדֵּשׁ לָן בְּהַאי עַלְמָא. דְּהָא לִית קְדוּשָׁה
 לְעֵילָא, אֶלָּא אִי אִית קְדוּשָׁא לְתַתָּא, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר
 (ויקרא כב) וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְהוּאֵיל וְכַף הוּא, נַעֲשֶׂה נָא עֲלִית קִיר קְטַנָּה, דָּא אִיהוּ
 סְדוּרָא דְּתַקּוּנָא (ויחי רכ"ח ע"ב) דְּשְׂכִינְתָא, דְּאִיהִי
 עֲלִית קִיר, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקִּיהוּ פָּנָיו אֶל
 הַקִּיר. קְטַנָּה: בְּגִין דְּאִיהִי זַעֲרָא, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר (קהלת ט)
 עִיר קְטַנָּה. וְנָשִׁים לוּ שָׁם בְּתַקּוּנָא דָּא דְּאָנָן מְתַקְנִין,
 וּבְסְדוּרָא דִּילָן בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבָחָן וּבְצִלוֹתָא, (וּבְתַקּוּנָא
 דָּא) אָנָן מְתַקְנִין לְגַבִּיהָ, לְנִיחָא דִּילִיהָ. מְטָה וְשִׁלְחָן
 וְכֶסֶא וּמְנוּרָה. אַרְבַּע אֲלִין, כְּלָהוּ בְּשְׂכִינְתָא אִינוּן. וְאִיהִי
 (בְּלָא) בְּכָל תַּקּוּנֵין אֲלִין מְתַקְנֵן, לְגַבִּי עַלְמָא עֲלָאָה
 בְּסְדוּרָא דְּאָנָן מְסֻדְרִין.

בְּסְדוּרָא דְּצִלוֹתָא דְּעַרְבִית, וּבְתַקּוּנָא דִּילִיהָ, הָא מְטָה.
 בְּסְדוּרָא דְּאִינוּן קְרַבָּנִין וְעֶלְוּן, דְּאָנָן מְסֻדְרִין
 בְּצִפְרָא וְאִינוּן שִׁירִין וְתוֹשְׁבָחָן, הָא שְׁלָחָן. וּבְהֵנוּא
 סְדוּרָא דְּצִלוֹתָא דְּמִיּוּשָׁב, וּבְתַקּוּנָא דְּקְרִיאַת שְׁמַע,
 בְּהֵנוּא יְחוּדָא דְּאָנָן מְתַקְנִין הָא כֶּסֶא. בְּהֵנוּא סְדוּרָא
 דְּצִלוֹתָא דְּמַעוּמָד, וּבְאִינוּן קְדוּשָׁאן, וְתוֹסַפְת קְדוּשָׁה,
 וּבְרַפְאן, דְּאָנָן מְסֻדְרִין (לָה) הָא מְנוּרָה.

זָכָאָה אִיהוּ בַר נָשׁ, דְּדָא שׁוּי בְּרַעוּתִיהָ, לְאִשְׁלָמָא לְגַבֵּי
 מְאָרִיָּה בְּכָל יוֹמָא, וְלֹאֲתַקְנָא הָאִי עֲלִית קִיר
 קְטַנָּה, לְגַבֵּי מְאָרִיָּה בְּהַנִּי תַקְוִנִין. כְּדִין וְדָאִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יְהֵא אוֹשְׁפִיזִיָּה בְּכָל יוֹמָא. זָכָאָה אִיהוּ בְּהָאִי
 עֲלָמָא, וְזָכָאָה אִיהוּ בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי. בְּגִין דְּאֵלִין אַרְבַּע,
 אִינוּן תַקְוִנֵי דְשְׁכִינְתָא, לְאֲתַתְקְנָא לְגַבֵּי בַעֲלָה. בְּאַרְבַּע
 תַקְוִנֵין אֵלִין, אֲתַתְקַנְת בְּשַׁפְיֵרָהָא, בְּחַדְוֹהָא, בְּחַזְוֹהָא,
 עַל יְדֵי דְעָמָא קְדִישָׁא בְּכָל יוֹמָא.

מְטָה אֲתִיְהִיבַת לִיָּה לִיעֵקֵב לְאֲתַתְקְנָא, וְעַל דָּא יַעֲקֹב
 אֲתַקִּין צְלוֹתָא דְעַרְבִית. שְׁלַחַן אֲתַקִּין דְּוֹד מְלָכָא,
 בְּאִינוּן שִׁירִין וְתוֹשְׁבַחַן דְּאִיהוּ אֲתַקִּין, כְּמָה דְּאֲתַתְּ אָמַר
 (תהלים כג) תַעֲרֹךְ לְפָנַי שְׁלַחַן נֶגֶד צוֹרְרֵי. כְּסָא אֲתַקִּין
 אַבְרָהָם, בְּאֲתַקְשְׁרוּתָא דִּילִיָּה, דְּעַבִּיד טִיבּוּ וּשְׁלִימוּ
 דְנִשְׁמַתִּין לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא, וְלִית תַקְוִנָא דְכְּסָא, אֶלָּא
 בְּחַסְד דְאַבְרָהָם, כְּמָה דְּאֲתַתְּ אָמַר (ישעיה טז) וְהוֹכֵן בְּחַסְד
 כְּסָא. מְנוֹרָה (דף קל"ג ע"ב) אֲתַקִּין יִצְחָק, דְּאֶקְדִּישׁ שְׁמָא
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵינִיהוּן דְכָל עֲלָמָא, וְנִהִיר נְהִירוּ
 דְבוֹצִינָא עֲלָאָה בְּתַהִיא קְדוּשָׁה. בְּגִינֵי כֹךְ, צְרִיכִין עָמָא
 קְדִישָׁא, לוֹמַר תְּדִיר וּלְשׁוֹאָה רַעוּתְהוּן, לְסִדְרָא לְגַבֵּי
 עֲלָמָא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ מְאָרִיָּה דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים,
 מְטָה וְשְׁלַחַן וְכְסָא וּמְנוֹרָה, לְמַהוּי שְׁלִימוּ בְּכָל יוֹמָא,
 עֵילָא וְתַתָּא.

(ד"א כאן חסר) בְּשַׁעֲתָא דְקָא מִיַּחְדֵּי יִשְׂרָאֵל, יַחֲוּדָא דְרוּזָא
 דְשִׁמְעַע יִשְׂרָאֵל, בְּרַעוּתָא שְׁלִים, כְּדִין נַפְקֵי
 מַגּוּ סְתִימוּ דְעַלְמָא עֲלָאָה, חַד נְהִירוּ, וְהַהוּא נְהִירוּ בְטִישׁ
 גּוּ בּוּצִינָא דְקַרְדִּינּוּתָא, וְאַתְּפֻלַּג לְע' נְהוּרִין, וְאַיְנוּן ע'
 נְהוּרִין, בְּע' עַנְפִּין דְאַיְלָנָא דְחַיִּי.

כְּדִין, הַהוּא אֵילָנָא סָלִיק רִיחִין וּבוּסְמִין, וְכָל אֵילָנֵי
 דְגִנְתָא דְעֵדֶן, כְּלֵהוּ סִלְקִין רִיחִין, וּמִשְׁבַּחַן
 לְמֵאֲרִיהוּן, דְהָא כְּדִין אַתְתַּקְנַת מְטְרוֹנִיתָא, לְאַעְלָא
 לַחּוּפָה בְּהַדֵּי בְעֲלָה, כָּל אֵינּוּן שְׁיִיפִין עֲלָאִין, כְּלֵהוּ
 מִתְחַבְּרִין בְּתִיאּוּבְתָא חֲדָא, וּבְרַעוּתָא חֲדָא, לְמַהוּי חַד
 בְּלָא פְרוּדָא כָּלֵל. וְכְדִין בְּעֲלָה אַתְתַּקֵּן לְגַבְהָא לְאַעְלָא
 לַחּוּפָה בִּיחּוּדָא חַד, לְאַתְיִיחֲדָא בְּמְטְרוֹנִיתָא.

וְעַל דָּא אָנּוּן מִתְעַרֵּי לֵיהּ, וְאַמְרִינָן (דבריים ו) שִׁמְעַע יִשְׂרָאֵל,
 אַתְקִין גְּרַמְךָ, הָא בְּעֲלִיךָ יִיְתִי לְגַבִּיךָ בְּתַקּוּנוּי,
 זְמִין לְקַבְּלֵךָ. יִי אֱלֹהֵינוּ יִי אֶחָד, בִּיחּוּדָא חֲדָא, בְּרַעוּתָא
 חֲדָא, בְּלָא פְרוּדָא, דְכָל אֵינּוּן שְׁיִיפִין כְּלֵהוּ אַתְעַבִּידוּ
 חַד, וְעַיְלִין בְּחַד תִּיאּוּבְתָא.

כִּיּוֹן דְאַמְרֵי יִשְׂרָאֵל יִי אֶחָד בְּאַתְעָרוּתָא דְשִׁית סְטְרִין,
 כְּדִין כָּל אֵינּוּן שִׁית סְטְרִין, אַתְעַבִּידוּ חַד וְעֵאֲלִין
 בְּחַד תִּיאּוּבְתָא, וְרוּזָא דָּא ו' חַד פְּשִׁיטוּ בְּלַחּוּדוּי, בְּלָא
 דְבִקּוּתָא אַחְרָא לְגַבִּיהּ, אֶלָּא אִיהוּ בְּלַחּוּדוּי פְּשִׁיט
 מְכֻלָּא, וְאִיהוּ חַד.

בְּהֵיָא שַׁעְתָּא, מְטְרוֹנִיתָא מִתְתַקְנָא וּמִתְקַשְׁטָא,
 וְעֵיילִין לָהּ שַׁמְשָׁהָא בְּלַחֲשׁוֹ סַגִּי, לְגַבֵּי
 בַּעְלָהּ, וְאִמְרֵי בְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. דָּא
 אִיהוּ בְּלַחֲשׁוֹ, דְּהֵכִי אֶצְטְרִיךְ לְאַעְלָא לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ.
 זַכָּאָה עָמָא דִּידְעֵי דָא, וּמִסְדְּרֵי סְדוּרָא עֲלָאָה
 דְּמַהִימְנוּתָא.

בְּהֵיָא שַׁעְתָּא דְּאִתְחַבְּרוּ בַּעְלָהּ וּמְטְרוֹנִיתָא כַּחְדָּא, כְּדִין
 כְּרוּזָא נְפִיק מִסְטְרָא דְדְרוּם, אִתְעָרוּ חֵילִין
 וּמְשָׁרְיִין דְּגִלֵי רַחֲמֵימוֹתָא לְגַבֵּי מְאָרִיכוֹן.
 כְּדִין אִתְעָר חַד מִמְנָא עֲלָאָה, (קכ"ז ע"א) בּוּא"ל שְׁמִיָּהּ, רַב
 מְשָׁרְיִין, וּבִידֵיהּ אַרְבַּע מִפְתָּחֹן, דְּנָטִיל מִד' סְטְרֵי
 עֲלָמָא, וְחַד מִפְתָּחָא אֲתַרְשִׁים בְּאֵת י', וּמִפְתָּחָא אַחְרָא
 אֲתַרְשִׁים בְּאֵת ה'. וְחַד מִפְתָּחָא אֲתַרְשִׁים בְּאֵת ו'. (מִפְתָּחָא
 אַחְרָא אֲתַרְשִׁים בְּאֵת ה') וְאַנַּח לְהוּ תַּחֲוֹת אֵילָנָא דְחֵיִי. אֵינּוֹן תַּלְתַּת
 מִפְתָּחֹן, דְּאֲתַרְשִׁימוּ בְּתַלְתַּת אֲתוּוֹן אֵלִין, אִתְעָבִידוּ חַד.
 כִּיּוֹן דְּאִתְעָבִידוּ חַד, הֵהוּא מִפְתָּחָא אַחְרָא, סָלִיק וְקָאִים
 וְאִתְחַבְּר בְּהֵיָא אַחְרָא כְּלָלָא דְתַלְתַּת, וְכֹל אֵינּוֹן מְשָׁרְיִין
 וְחֵיילִין עֵיילִין לְאֵינּוֹן תְּרִין מִפְתָּחֹן גּוֹ גְּנַתָּא וְכֹלְהוּ
 מִיַּחְדֵּי כְּגוּוֹנָא דְלַתְתָּא.

יְהוּ"ה: דָּא רְשִׁימוּ דְאֵת י', רִישָׁא עֲלָאָה דְבִשְׁמָא
 קְדִישָׁא. אֵלְהִינּוּ: דָּא אִיהוּ רְזָא דְרְשִׁימוּ דְאֵת

ה' עֲלָאָה, אֶת תְּנִינָא דְבִשְׂמָא קְדִישָׁא. יְדוּ"ד: דָּא
מְשִׁיכוּ דְאִתְמַשְׁךְ לְתַתָּא, בְּרֻזָּא דְרִשְׁמוּ דָּאת ו', דְּאִינוּן
תְּרִין אַתּוּן אִתְמַשְׁכוּ לְמַהוּי בְּאַתְרָא דָּא, וְאִיהוּ אֶחָד. כֹּל
הַנִּי תִלְתָּא אִינוּן חַד, בִּיחּוּדָא חַד.

כִּיּוּן דְכֹל דָּא אִתְעֵבִיד חַד בִּיחּוּדָא חַד, וְאִשְׁתָּאֵר כֹּלָא
בְּרֻזָּא דָּאת ו' שְׁלִים, מִרִישָׁא דְמִבּוּעָא, וּמַהִיכְלָא
פְּנִימָאָה, וִירִית לְאַבָּא וְאִמָּא, כְּדִין עֵיילִין לְמִטְרוּנִיתָא
בְּהַדְיָה, דְהָא הִשְׁתָּא אִיהוּ שְׁלִים בְּכֹל טִיבוּ עֲלָאָה, וְיִכִּיל
לְאַתְזָנָא לָהּ, וּלְמִיָּהֵב לָהּ מְזוּנָא וְסְפוּקָא כְּדָקָא יְאוּת.
וְכֹל אִינוּן שֵׁיפִין דִּילִיָּה כְּלָהוּ חַד. כְּדִין עֵיילִין לָהּ
לְגַבִּיָּה, בְּלַחֲשׁוּ. אִמָּאֵי בְּלַחֲשׁוּ. בְּגִין דְלֹא יִתְעַרְבּ זֶר
בְּהִיא חֲדוּה, כְּמָה דָּאת אָמַר (מִשְׁלֵי יד) וּבִשְׂמַחְתּוּ לֹא
יִתְעַרְבּ זֶר.

כִּיּוּן דְאִיהוּ אִתְיַחַד לְעֵילָא בְּשִׁית סְטְרִין. אוּף הָכִי אִיהִי
אִתְיַחַדַּת לְתַתָּא בְּשִׁית סְטְרִין אַחְרָנִין. בְּגִין לְמַהוּי
אֶחָד לְעֵילָא, וְאֶחָד לְתַתָּא, כְּמָה דָּאת אָמַר (זְכוּרִיָּה
ד) יְהִיָּה יי' אֶחָד וְשְׁמוּ אֶחָד. אֶחָד לְעֵילָא בְּשִׁית סְטְרִין,
דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי' אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד. הָא שִׁית
תִּיבִין, לְקַבֵּל שִׁית סְטְרִין. אֶחָד לְתַתָּא בְּשִׁית סְטְרִין, (חֲדָא
הוּא דְכַתִּיב) בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, הָא שִׁית
סְטְרִין אַחְרָנִין בְּשִׁית תִּיבִין. יי' אֶחָד לְעֵילָא, וְשְׁמוּ אֶחָד
לְתַתָּא.

וְאִי תִימָא, הָא פְּתִיב אֶחָד לְעֵילָא, וּלְתַתָּא לָא פְּתִיב
 אֶחָד. וְעַד הוּא אֶחָד, בְּחִלּוּפֵי אַתּוּן. אַתּוּן דְּדַכּוּרָא
 לָא מִתְחַלְפִי, אַתּוּן דְּנוֹקְבָא מִתְחַלְפִי, דְּהָא שְׁבַחָא
 דְּדַכּוּרָא עַל נוֹקְבָא. וּבְגִין דְּלֹא תִשְׁלוּט עֵין הָרַע, אֲנָן
 מִחְלְפֵי אַתּוּן, דְּלֹא אֲמַרִינָן אֶחָד בְּאַתְגְּלִיָּא. וּבְזִמְנָא
 דְּאַתִּי, דִּיתְעַבֵּר עֵין הָרַע מִעֲלָמָא, וְלֹא תִשְׁלוּט, (בְּהַדְּהָא)
 כְּדִין יִתְקַרֵי אֶחָד בְּאַתְגְּלִיָּא. בְּגִין דְּהִשְׁתָּא דְּהָהוּא סְטָרָא
 אַחְרָא אֲתַדְּבֵק בְּהַדְּהָא, לָאו אִיְהִי אֶחָד, אֶלָּא דְּאֲנָן מִיַּחְדִּין
 לָהּ בְּלַחֲשׁוֹ, בְּרִזָּא דְּאַתּוּן אַחְרָנִין, וְאֲמַרִי וְעַד.

אַבְל בְּזִמְנָא דְּאַתִּי, דִּיתְפַּרֵּשׁ הָהוּא סְטָרָא מִינָהּ, וְיִתְעַבֵּר
 מִעֲלָמָא, כְּדִין יִתְקַרֵי אֶחָד וְדָאִי, דְּלֹא יְהִי בְּהַדְּהָא
 שׁוֹתְפוֹ וְדְבִיקוֹ אַחְרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אֲמַר (זְכַרְיָה ד') בַּיּוֹם הַהוּא
 יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד, בְּאַתְגְּלִיָּא בְּהַדְּיָא, וְלֹא
 בְּלַחֲשׁוֹ, וְלֹא בְּרִזָּא.

וְעַל דָּא, אֲנָן מִיַּחְדִּין לָהּ מִהָהוּא סְטָרָא אַחְרָא, כְּמָאן
 דְּזִמִּין לְאַחְרָא לְמִיְהוּי סְהִיד דִּילִיָּהּ. בְּגִין דְּדָא אִיְהוּ
 סְהִיד דִּילָן, וְסְטָרָא אַחְרָא לָאו אִיְהוּ סְהִידָא לְגַבְנָן. וְכְדִין
 אִיְהִי אֲתַפְרִישַׁת מִהָהוּא סְטָרָא. כִּיּוֹן דְּאַתְתָּ, אֲנָן מִעֲלִין
 לָהּ לַחֻפָּה לְגַבֵּי בַעֲלָהּ, מִלְּכָא עֲלָאָה, בְּכָל רְעוּתָא
 וְכוּוּנָא דְּלִבָּא, וְעַל דָּא אִיְהוּ אֶחָד.

בְּשַׁעֲתָא דְּאִיְהִי אַתְתָּ בְּעוֹלִימְתָהּ, וּבַעֲתָת לְאַתְפַּרְשָׁא

מִסְטָרָא אַחְרָא, לָא אַתָּת, אֶלָּא כִּמְאֵן דְּאַזְדַּמְנַת לְמַחְמֵי
 בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא וְלָא יִתִּיר, וְהֵכִי מִכְרִיזֵי דִּיזְדַּמְנוּן לְמַחְמֵי
 בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא. כִּמָּה דַּאת אָמַר (שיר השירים ג) צָאנָה וּרְאִינָה
 בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, פּוֹקוּ לְמַחְמֵי בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא,
 כְּדִין סְטָרָא אַחְרָא לָא נִיחָא לִיהּ לְמַחְמֵי, וְאַתְפַּרֵּשׁ מִינָהּ.
 כִּיּוֹן דַּאתָּת. כָּל אֵינּוֹן שְׁמִשְׁתָּהּ, עַיִלִין לָהּ לַחּוּפָּה בַּהֲדִי
 מִלְכָּא עֲלָאָה, בַּלְחִישׁוֹ בְּרוּזָא. דְּאַלְמֵילָא לָאוּ הֵכִי, לָא
 יִתְפַּרֵּשׁ מִינָהּ הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא וְיִתְעַרְבַּ חֲדוּוֹתָא. אַבְל
 בְּזַמְנָא דַּאתִּי, דִּיתְפַּרֵּשׁ מִינָהּ הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא, כְּדִין
 בְּיוֹם הֵהוּא יְהִיָּה יִי' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

כִּיּוֹן דַּעֲאֵלֵת לַחּוּפָּה, וְאִיְהִי בַּהֲדִי מִלְכָּא. עֲלָאָה, כְּדִין
 אַנְן מִתְעַרְי חֲדוּה דִּימִינָא וּשְׁמֵאלָא, כִּמָּה דַּאת
 אָמַר (דברים ו) וְאַהֲבַת אֶת יְי' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבַבְךָ וּגּוֹ'. וְהִיָּה
 אִם שְׁמוּעַ וּגּוֹ'. בְּלָא דְּחִילוֹ כְּלָל, דִּהָא סְטָרָא אַחְרָא לָא
 יִתְקַרַב תַּמְּן, וְלִית לִיהּ רִשׁוֹ.

כִּלְהָ, כָּל זַמְנָא דְּבַעָאן לְאַעֲלָא לָהּ לְגַבֵּי מִלְכָּא, לְחֲדוּה
 דְּשְׁמוּשָׁא, אַצְטְרִיךְ בַּלְחִישׁוֹ בְּרוּזָא, בְּגִין דְּלָא
 יִשְׁתַּכַּח בְּרַגְלֵי (פר נש דגלי) צַעֲדָהּ, רַמְזוּ דְּסְטָרָא בִּישָׂא,
 וְלָא יִתְדַבֵּק בַּהֲדָה, וְלָא יִשְׁתַּכְחוּן בְּבִנֵי, רַמְזוּ פְּסוּל כְּלָל.
 וְהֵכִי אָמַר יַעֲקֹב לְבְנוֹי, שְׁמָא חֶס וּשְׁלוֹם אִירַע פְּסוּל
 (בְּרַעֲאֵי) בְּעַרְסֵי, כְּדִין אֵינּוֹן אָמְרוּ, כִּמָּה דְּלִית בְּלַבְּךָ

אֶלָּא אֶחָד, כִּי וְכוּ' לִית לֶן דְּבִיקוּ בְּסִטְרָא אַחְרָא כְּלָל,
 דְּהָא פְּרִישָׁא הוּה מְעַרְסָה, וְאַנְן בְּיַחְוּדָא לְגַבֵּי מַלְכָּא
 עֲלָאָה, וְלִית לֶן דְּבִיקוּ כְּלָל בְּסִטְרָא אַחְרָא, דְּהָא בְּפִרְישׁוֹ
 מִסִּטְרָא אַחְרָא (נ"א הוי"ו ברעו) הוּה רְעוּתָא וּמַחֲשַׁבְתָּא דִּילָן.

כִּיּוֹן דִּי־דַע דְּסִטְרָא אַחְרָא לָא אֶתְדַבֵּק תַּמָּן כְּלָל כְּדִין
 עֲאֵלַת אֶתְתָּא, לְגַבֵּי בַעְלָה בְּלַחֲשׁוֹ, בְּרִזָּא דִּיחְוּדָא
 דְּשִׁית סְטְרִין. פֶּתַח וְאָמַר, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעַד דְּהָא אִיהִי בְּרִזָּא דְּאֶחָד, בְּעוֹלִימְתָהּ, בְּלָא
 עֶרְבוּבָא כְּלָל וְלָא שׁוּתָפוּ דְּסִטְרָא אַחְרָא.

וְתָא חֲזִי, בְּהֵיא שִׁעְתָּא, יַעֲקֹב וּבְנוֹי הוּוּ בְּדִיּוּקְנָא
 עֲלָאָה לְתַתָּא בְּהֵדִי שְׁכִינְתָּא. יַעֲקֹב הוּוּ בְּרִזָּא
 דְּשִׁית סְטְרִין דְּעֵלְמָא עֲלָאָה, בְּרִזָּא חַד. בְּנוֹי הוּוּ
 בְּדִיּוּקְנָא דְּשִׁית סְטְרִין דְּעֵלְמָא תַתָּאָה. וְאִיהוּ בְּעָא
 לְגַלְאָה לִוְן הַהוּא קֶץ, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, דְּאִית קֶץ וְאִית
 קֶץ, אִית (קב"א ע"א) קֶץ הֵימִין, וְאִית קֶץ הֵימִים. קֶץ הֵימִין:
 דָּא מַלְכוּת קְדִישָׁא רִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא רִזָּא דְּמַלְכוּת דְּשְׁמִיָּא.
 קֶץ (דף קל"ד ע"ב) הֵימִים: דָּא רִזָּא דְּמַלְכוּת חֵיבָא רִזָּא דְּסִטְרָא
 אַחְרָא דְּאֶקְרִי קֶץ כָּל בְּשָׂר. וְהָא אוּקִימְנָא.

כִּיּוֹן דְּחֻמָּא דְּאֶסְתִּלְקַת שְׁכִינְתָּא מִנִּיהּ וְכוּ'. אֵינּוֹן אָמְרוּ
 כְּמָה דְּלִית בְּלַבָּךְ אֶלָּא אֶחָד, דְּאַנְתָּ בְּרִזָּא דְּעֵלְמָא
 עֲלָאָה, וְאִיהוּ אֶחָד. אוּף אָנּוּ, דְּאַנְן בְּרִזָּא דְּעֵלְמָא

תַּתָּאָה, אֵיהוּ אֶחָד. וְעַל דָּא אֲדַכְרוּ תְּרֵי לְבָבוֹת, רְזָא
 דְּעַלְמָא עֲלָאָה, דְּאֵיהוּ לְבָא דִּיעֵקֵב, וְרְזָא דְּעַלְמָא
 תַּתָּאָה, דְּאֵיהוּ לְבָא דְּבְנוֹי, כְּדִין אֶעִיל לָהּ בְּלַחֲשׁוֹ.

וְכִמָּה דְּאֵינוֹן אֲתֵי־חֲדוּ רְזָא דְּעַלְמָא עֲלָאָה בְּאֶחָד, וְרְזָא
 דְּעַלְמָא תַּתָּאָה בְּאֶחָד. אוּף הָכִי אַנְן צְרִיכִין
 לִיַּחְדָּא עֲלָמָא עֲלָאָה בְּאֶחָד, וְלִיַּחְדָּא עֲלָמָא תַּתָּאָה בְּרְזָא
 דְּאֶחָד. דָּא בְּשִׁית סְטָרִין, וְדָא בְּשִׁית סְטָרִין. וּבְגִין כֶּף,
 שִׁית תִּיבִין הָכָא, בְּרְזָא דְּשִׁית סְטָרִין. וְשִׁית תִּיבִין הָכָא,
 בְּרְזָא דְּשִׁית סְטָרִין, (זכריה ד) יי' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. זַכָּאָה
 עַדְבִּיָּה וְחוּלְקִיָּה מֵאֵן דִּישׁוּי רְעוּתִיָּה לְהָאֵי, בְּעַלְמָא דִּין,
 וּבְעַלְמָא דְּאֲתֵי.

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא אָמַר הָכִי, דָּא אֲתַעְרוּתָא דִּיחֻודָא שְׁפִיר
 אֵיהוּ, דְּרְזָא דְּבְרִירָא דְּמִלְתָּא הָא אוּקִימְנָא. וּמְלִין
 אֲלִין זְמִינִין לְאֲתַעְתְּדָא קָמִי עֲתִיק יוּמִין, בְּלֵא כְּסוּפָא
 כָּלֵל.

רעיא מדימנא

פְּקוּדָא לְלָמוּד תּוֹרָה בְּכָל יוּמָא, דְּאֵיהִי רְזָא
 דְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה, לְמַנְדַּע אֲרַחֲיָה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל מֵאֵן דְּאֲשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, זָכִי בְּהָאֵי
 עֲלָמָא, וְזָכִי בְּעַלְמָא דְּאֲתֵי, וְאֲשְׁתַּזִּיב מִכָּל קְטְרוּגִין

בִּישׁוּן. בְּגִין דְּאוֹרֵייתָא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא אִיהִי, דְּמֵאן
 דְּאֶתְעָסַק בָּהּ, אֶתְעָסַק בְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲשֶׁרִי שְׂכִינְתִּיהָ בְּגוּיָהּ דְּלֹא תַעֲדִי מִנִּיהָ.

מֵאן דִּידַע מְלָה דְּאוֹרֵייתָא, אֲצִטְרִיךְ לְמַרְדֵּף אֲבַתְרִיָּה,
 וְלֹאֻלְפָּא הֵאִי מְלָה מִנִּיהָ, לְקִימָא רְזָא דְכְּתִיב,
 מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי.
 אוֹרֵייתָא אֵילְנָא דְחֵיִי אִיהוּ, לְמִיָּהֵב חֵיִין לְכָלְא. מֵאן
 דְּאֶתְתַקַּף בְּאוֹרֵייתָא, אֶתְתַקַּף בְּאֵילְנָא דְחֵיִי, כְּמָה דְּאֶתְ
 אָמַר (משלי ג)

עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ.
 וְכְמָה רְזִין עֲלָאִין אוֹקִימְנָא בְּמֵאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא,
 דְּזָכִי לְאֶתְקַשְׂרָא בְּאוֹרֵייתָא דְלַעֲיִלָּא. בְּהֵאִי עֲלֻמָּא
 לָא שְׂכִיף, וְלֹא שְׂכִיף בְּעֲלֻמָּא דְאֶתִי, וְאֶפִּילוּ בְּקִבְרָא
 שְׁפוּוֹתִיהָ מְרַחֲשֵׁן אוֹרֵייתָא, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (שיר השירים ז)

דוֹבֵב שְׁפֵתַי יִשְׁנִים. עַד כָּאן.
 וְהָיָה כְּעֵץ שְׁתוּל וְכוּ' עַד כְּאֵילוּ קָיִים וְהָגִיתָ בוּ יוֹמָם
 וְלַיְלָה, וּמִכָּאן תִּלְךָ וַיִּקְרָא רַס"ג ע"א שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל.

פֶּתַח וְאָמַר (שמות כד) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, הֲכָא אִיהוּ יְחוּדָא
 בְּכָלְלָא חֲדָא. עֵילָא וְתַתָּא. וַיִּקְחוּ תְרוּמָה לָא
 כְּתִיב, אֶלָּא וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, עֵילָא וְתַתָּא בְּכָלְלָא חֲדָא,
 בְּלֹא פְרוּדָא כָּלְלָא.

מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. הָאִי
קָרָא, הֲכִי אֲצַטְרִיךְ לִיָּה לְמִימֵר, כָּל אִישׁ אֲשֶׁר
יִדְבְּנוּ לְבוֹ, (ס"א יקח את תְּרוּמָתִי) מֵאִי מֵאֵת כָּל אִישׁ. אֵלֶּא רֹזָא
הֲכָא לְאִינוּן מְרִי מְדִין. זַכָּאִין אִינוּן צְדִיקָא, דִּידְעִי
לְשׁוֹאָה רְעוּתָא דְלַבְּהוֹן לְגַבִּי מְלָכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, וְכָל
רְעוּתָא דְלַבְּהוֹן לָאו אִיהוּ לְגַבִּי עֲלָמָא דָּא, וּבְכִסּוּפָא
בְּטָלָה דִּילִיָּה. אֵלֶּא יְדַעִי וּמִשְׁתַּדְּלִי לְשׁוֹאָה רְעוּתְהוֹן
וְלֹאֲתַדְבְּקָא לְעֵילָא, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא רְעוּתָא (דְלַהוֹן)
דְּמֵאֲרִיָּהוֹן לְגַבִּיָּהוּ מֵעֵילָא לְתַתָּא. וּמֵאֵן אֲתֵר נְטְלִי הֵהוּא
רְעוּתָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן לְאַמְשָׁכָא לִיָּה לְגַבִּיָּהוּ. נְטְלִין מֵאֲתֵר
חַד עֲלָאָה קְדִישָׁא, דְּמַנִּיָּה נְפָקִין כָּל רְעוּתִין קְדִישִׁין.
וּמֵאֵן אִיהוּ. כָּל אִישׁ. דָּא (מ"ב ע"ב) צְדִיק, דְּאֲתִקְרִי כָּל,
כְּמָה דְּאֲתֵר אֲמֵר (קהלת ה) וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכָל הַיָּא. (תהלים קיט)
עַל כֵּן כָּל פְּקוּדֵי כָל יִשְׂרָאֵל. אִישׁ: כְּמָה דְּאֲתֵר אֲמֵר (בראשית
(א) אִישׁ צְדִיק. דָּא אִיהוּ צְדִיק, (ס"א כָּל אִישׁ) מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא,
דְּרְעוּתִיָּה תְּדִיר לְגַבִּי מְטְרוּנִיתָא, כְּבַעְלָה דְּרַחִים
לְאֲתִתִּיָּה תְּדִיר. יִדְבְּנוּ לְבוֹ אִיהוּ רַחִים לָהּ. וְלְבוֹ דְּאִיָּהִ
מְטְרוּנִיתָא דִּילִיָּה, יִדְבְּנוּ לְאֲתַדְבְּקָא בֵּיהּ.
וְאֵף עַל גַּב דְּרַחִימוֹ סָגִי דָּא בְּדָא, דְּלָא (בראשית ז' ע"א)
מִתְּפָרְשׁוֹן לְעֵלְמִין, מִהֵהוּא כָּל אִישׁ, מֵאֲרִיָּה בֵּיתָא,
מֵאֲרִיָּה דְּמְטְרוּנִיתָא, מַנִּיָּה תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. אֲרַחִיָּה

דְּעֵלְמָא, מֵאֵן ^(דף קל"ה ע"א) דְּבַעֵי לְנִסְבָּא אֶתְתִּיה דְּבַר נֶשׁ
 מְנִיה אִיהוּ קְפִיד וְלֹא שְׁבִיק לָהּ. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לָאוּ הָכִי, כְּתִיב וְזֹאת הַתְּרוּמָה, זוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אִף עַל
 גַּב דְּכָל רְחִימוּ דִּילָהּ לְגַבִּיהָ, וּרְחִימוּ דִּילִיהָ לְגַבָּהּ. מְנִיה
 נְטֻלִין לָהּ לְאִשְׁרָאָה בִּינֵייהוּ, מִהֵהוּא אֲתֵר עֲלָאָה, דְּכָל
 רְחִימוּ דְּאֶתְתָּא וּבַעֲלָה שְׂרִיא. מִתְּמָן תְּקַחוּ אֶת תְּרוּמָתִי,
 זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וְזַכָּאִין כְּלָהוּ דְּזִכּוּ לְהֵאִי.

^(שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תְּקַחוּ מֵאֲתָם. וְאִי תִימָא, אִי
 הָכִי, אֲשֶׁר תְּקַחוּ מֵאֲתוּ מִבְּעֵי לִיה מֵאִי מֵאֲתָם. מֵאֵת
 תְּרִין שְׁמָהּ ^(נ"א דרגין) אֵלִין.

תּוּ רַב יִיבָא סָבָא אָמַר, מֵאֲתָם: מֵאֵת ס', דְּאִיהוּ רִזָּא
 דְּעֵלְמָא עֲלָאָה. אֲתֵר מְדוּרִיה דְּהֵאִי צְדִיק, דְּאִיהוּ
 אֲתַעְטָר מֵאֵת ס', וּמִתְּמָן נְטִיל ^(קכ"ז ע"א) חֵיין, לְאֶתְזַנָּא
 לְעֵלְמִין כְּלָהוּ. וְכֹלָא מְלָה חֲדָא, רִזָּא לְחַפְיִמִין אֶתְיַהֲיֵבֵת,
 זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן.

דְּאִף עַל גַּב דְּאִינּוֹן נְטֻלִין לָהּ, ^(הכא) לָא יִכְלִין לְנִטְלָא
 לָהּ, אֲלֹא בְּרִשׁוּ דְּבַעֲלָהּ, וּבְרַעוּ דִּילִיהָ, וּלְמַעַבְד
 פּוּלְחָנָא דְּרְחִימוּ לְגַבִּיהָ, וְכַדִּין בְּרְחִימוּ דִּילִיהָ תְּקַחוּ אֶת
 תְּרוּמָתִי. וְכֹל דָּא, בְּאִינּוֹן פּוּלְחָנִי דְּצִלוּתָא, וְתִקּוּנָא
 וְסִדּוּרָא דִּישְׂרָאֵל מְסֻדְרִין בְּכָל יוּמָא. דְּבַר אַחַר מֵאֲתָם,
 מְכַלְלָא דְּשִׁית סְטְרִין עֲלֵאִין וְכֹלָא חַד. ^(ד"א) מֵאֲתָם,

מֵאִינּוֹן זְמַנִּי וְשַׁבְּתִי, וְכֹלֵא רִזָּא חֲדָא. זֶהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֵׁת
 וְתַכְלֵת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעֵת שְׁנִי. זֶהָב, בְּרִזָּא דְיוֹמָא דְרֵאשׁ
 הַשָּׁנָה, דְּאִיהוּ יוֹמָא דְזֶהָב, יוֹמָא דְדִינָא, וְשִׁלְטָא הֵהוּא
 סִטְרָא, כְּמָה דְאֵת אֵמֵר (איזב לז) מְצַפּוֹן זֶהָב יֵאָתֶה. וְכֶסֶף,
 דָּא יוֹם הַכַּפּוּרִים, דְּמֵתִלְבֵּן חוּבִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל כְּתִלְגָּא,
 כְּמָה דְאֵת אֵמֵר (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשִׁלְג
 יִלְבִּינוּ. וְכִתִּיב (ויקרא ט"ז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
 אֶתְכֶם.

וְנַחֲשֵׁת. יוֹמֵי דְקָרְבָּנִין דְּחָג, דְּאִינּוֹן רְתִיכֵי דְעַמִּין עוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, וְאִינּוֹן אֶקְרוּן רִזָּא דְהָרִי
 נַחֲשֵׁת, וּבְגִין כַּךְ מֵתְמַעֲטִין בְּכֹל יוֹמָא וְאֶזְלִין. וְתַכְלֵת,
 דָּא פֶּסֶח, שׁוֹלְטָנוּ דְרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, רִזָּא דְגִוּוֹנָא
 תַּכְלָא, וּבְגִין דְהִיא תַכְלָא, לָא שִׁלְטָא עַד דְשִׁצִיאת
 וְקִטִּילַת כָּל בּוֹכְרֵי דְמִצְרָאֵי, כְּמָה דְאֵת אֵמֵר (שמות יב) וְעָבַר
 יְיָ לַנִּגַּף אֶת מִצְרַיִם. בְּגִין כַּךְ, כָּל (קל"ט ע"א) גִּוּוֹנִין טְבִין
 בְּחִלְמָא, בַּר מִן תַּכְלָא.

וְאַרְגָּמָן, דָּא שְׁבוּעוֹת, רִזָּא דְאַרְגָּוֹנָא, דְתוֹרָה שְׁבַכְתָּב
 דְּאֵתִיְהִיבַת בֵּיהּ, כְּלִילָא מִתְרִין סִטְרִין,
 מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא, כְּמָה דְאֵת אֵמֵר (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ
 דֵּת לָמוֹ, וְדָא אִיהוּ אַרְגָּמָן. וְתוֹלַעֵת שְׁנִי, דָּא אִיהוּ ט"ו
 בָּאָב, דְּבִנּוֹת יִשְׂרָאֵל הָווּ נִפְקֵי בְּמֵאֲנֵי מֵלֵת, כְּמָה דְאֵת
 אֵמֵר (איכה ד) הָאֲמַנִּים עָלַי תוֹלַע.

עַד הֵכָא, שִׁית סְטָרִין, מִכָּאן וּלְהֵלָאָה רְזָא דִי יְמִי
 תְּשׁוּבָה. וְש"ש, וְעִזִּים, וְעוֹרוֹת אֵילִם מְאָדָּמִים.
 וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים. וְעִצֵּי שְׂטִים. וְשֶׁמֶן לְמָאָר. וּבְשָׂמִים
 לְשֶׁמֶן הַמְּשָׁחָה וּלְקִטּוֹרֵת הַסַּמִּים. וְאַבְנֵי שׁוּהֵם. וְאַבְנֵי
 מְלוֹאִים. עַד הֵכָא תִשְׁעָה, לְקַבֵּל תִּשְׁעָה יוֹמִין וַיּוֹם
 הַכְּפוּרִים אֲשֶׁלִּים לַעֲשָׂרָה. וּמִכָּל אֵלִין, אֲנִן נְטִלִין תְּרוּמַת
 יי', בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא, בְּגִין לְאַשְׂרָאָה עֲלָן. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה
 אֲנִן נְטִלִין תְּרוּמַת יי', וְאִיהוּ רְזָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאַתִּיא
 מִסְטָרָא דְזוּהָב. בְּיוֹם הַכְּפוּרִים אֲנִן נְטִלִין לָהּ, וְאִיהִי יוֹם
 הַכְּפוּרִים (אמור ק"ב) דִּירְתָא בְּרֵתָא לְאִימָא. בַּסְּפוֹת אֲנִן
 נְטִלִין לָהּ, וְאִיהִי סוּפָה סוּכְכַת וְאַגִּינַת עֲלָן, וּכְתִיב (במדבר
 כט) בְּיוֹם הַשְּׂמִינִי עֲצַרְתָּ תִהְיֶה לָּכֶם וְדָא אִיהִי תְּרוּמַת יי'.
 בַּפֶּסַח אוּף הַכִּי אֲנִן נְטִלִין לָהּ, וְאִיהִי פֶסַח. וְהָא
 אוּקְיָמָנָא, רְזָא דְגִוּוֹן דְּנִהוּרָא תְּכֵלָא. בְּשָׁבוּעוֹת
 אֲנִן נְטִלִין לָהּ, וְאִיהִי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. וּכְתִיב (שמות כ) וַיִּדְבֹר
 אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמֵּר, וְאַנִּן נְטִלִין מִתּוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב, תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. ט"ו בָּאָב, אִיהוּ קִיּוּמָא
 בְּחֻדוּהָ, עַל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. כָּל שְׂאָר יוֹמִין, אֵינּוֹן לְתַקּוּנָא
 דִּילָהּ. וְעַל דָּא אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאַתֶּם כְּתִיב.
 כְּגוּוּנָא דְּאֵינּוֹן מִתִּיּוּחְדִין לְעֵילָא בְּאַחַד, אוּף הַכִּי אִיהִי,
 אֲתִיּוּחְדַת לְתַתָּא בְּרְזָא דְּאַחַד, לְמַהוּי עֲמַהוּן

לְעִילָא חַד לְקַבֵּל חַד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶחָד לְעִילָא,
 לֹא יִתִּיב עַל כּוּרְסֵיָא דִּיקָרִיָה, עַד דְּאִיְהִי אֶתְעֵבִידַת
 בְּרוּזָא דְאֶחָד כְּגוּוּנָא דִּילִיָה, לְמַהּוִי אֶחָד בְּאֶחָד. וְהָא (קל"ד
 ע"א) אוּקִימָנָא רוּזָא דִּיֵּי אֶחָד וְשִׁמוּ אֶחָד.

רוּזָא דְשַׁבְּתָא, אִיְהִי שַׁבְּתָא, דְּאֶתְאַחַדָּא בְּרוּזָא (דף קל"ה ע"ב)
 דְּאֶחָד, לְמִשְׁרֵי עֲלָה רוּזָא דְאֶחָד. צְלוּתָא דְמַעְלֵי
 שַׁבְּתָא, דְּהָא אֶתְאַחַדַּת כּוּרְסֵיָא יְקִירָא קְדִישָׁא, בְּרוּזָא
 דְּאֶחָד, וְאֶתְתְּקַנַּת לְמִשְׁרֵי עֲלָה מְלַכָּא קְדִישָׁא עֲלָהָ.
 כַּד עֵיִל שַׁבְּתָא, אִיְהִי אֶתְיַחַדַּת וְאֶתְפְּרִשֵׁת מְסִטְרָא
 אַחְרָא, וְכֹל דִּינִין מִתְעַבְּרִין מִיְנָה, וְאִיְהִי אֶשְׁתְּאַרַת
 בִּיחֻדָּא דְנִהִירוּ קְדִישָׁא, וְאֶתְעַטְרַת בְּכַמָּה עַטְרִין לְגַבֵּי
 מְלַכָּא קְדִישָׁא, וְכֹל שׁוּלְטָנֵי רוּגְזִין וּמְאָרֵי דְדִינָא כְּלִהוּ
 עַרְקִין, (ב"א וְאֶתְעַבְּרוּ מִיְנָה) וְלִית שׁוּלְטָנֵי אַחְרָא בְּכְלִהוּ עַלְמִין.
 וְאַנְפָּהָא נְהִירִין בְּנִהִירוּ עֲלָהָ, וְאֶתְעַטְרַת לְתַתָּא בְּעַמָּא
 קְדִישָׁא, וְכְלִהוּ מִתְעַטְרִין בְּנִשְׁמַתִּין חַדְתִּין. כְּדִין שִׁירוּתָא
 דְצְלוּתָא, לְבִרְכָּא לָהּ בְּחֻדָּה, בְּנִהִירוּ דְאַנְפִּין, וְלוּמְר
 בְּרַכּוּ אֶת יֵי הַמְּבוֹרָךְ. אֶת יֵי דִיִּיקָא, בְּגִין לְמַפְתַּח לְגַבָּה
 בְּבִרְכָּהָ. וְאַסִּיר לְעַמָּא קְדִישָׁא לְמַפְתַּח לְגַבָּה בְּפִסּוּקָא
 דְדִינָא, כְּגוּן וְהוּא רַחוּם וְגו', בְּגִין דְּהָא אֶתְפְּרִשֵׁת מִרוּזָא
 דְּסִטְרָא אַחְרָא, וְכֹל מְאָרֵי דְדִינִין אֶתְפְּרִשׁוּ וְאֶתְעַבְּרוּ
 מִיְנָה. וּמֵאֵן דְּאֶתְעַר הָאֵי לְתַתָּא, גְּרִים לְאֶתְעַרָא הַכִּי

לְעִילָא. וְכִרְסִיָּא קְדִישָׁא לֹא יִכְלָא לְאַתְעֵטְרָא בְּעֵטְרָא
 דְּקְדוּשָׁה, דְּכָל זְמַנָּא דְּמִתְעָרִי לְתַתָּא אֵינּוּן מְאִרְיָהוּן
 דְּדִינָא, דִּהּוּ מִתְעֵבְרִין וְהוּ אֲזִילי כְּלָהוּ לְאַתְטַמְרָא גּוּ
 נּוּקְבָא דְּעֵפְרָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, כְּלָהוּ תִּיבִין לְאַשְׂרָאָה
 בְּדוּכְתִּייהוּ וְאַתְרַחֲקַת (וְאַתְדַּחֲקַת) בְּהוּ אֲתֵר קְדִישָׁא דְּבַעָאֵת
 נִיחָא.

וְלֹא תִימָא דְּדָא אִיהוּ בְּלַחֲדוּי, אֶלָּא לִית אֲתַעְרוּתָא
 לְעִילָא לְאַתְעֵרָא, עַד דִּישְׂרָאֵל מִתְעָרִי לְתַתָּא,
 כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, דְּכְתִיב, (תהלים פא) בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲגִנּוּ. לְיוֹם
 חַג לֹא כְּתִיב, אֶלָּא לְיוֹם חֲגִנּוּ. וְעַל דָּא אֲסִיר לְעֵמָא
 קְדִישָׁא, דְּקָא מִתְעֵטְרִין בְּעֵטְרִין קְדִישִׁין דְּנִשְׁמַתִּין, בְּגִין
 לְאַתְעֵרָא נִיחָא, דְּאֵינּוּן יִתְעֵרוּן דִּינָא, אֶלָּא כְּלָהוּ בְּרַעוּ
 וְרַחֲמֵי סָגִי, דִּיתְעֵרוּן בְּרַכָּאן עִילָא וְתַתָּא כְּחֵדָא.

בְּרַכּוּ אֶת יי'. אֶת דִּיִּיקָא. כְּדָקְאֲמַרְן, דָּא (בראשית ה' ע"ב)
 שַׁבַּת דְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא. בְּרוּךְ יי' הַמְּבֹרָךְ, דָּא
 אֲפִיקוּ דְּבִרְכָאן מִמְּקוּרָא דְּחַיִּי, וְאַתֵּר דְּנִפְיֵק מִנִּיהּ כָּל
 שְׁקִיּוֹ, לְאַשְׁקָאָה לְכָלָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ מְקוּרָא בְּרוּזָא דְּאֵת
 קִימָא, קָרִינֵן לִיהּ הַמְּבֹרָךְ, אִיהוּ מִבּוּעָא דְּבִירָא. כִּיּוֹן
 דְּמִטּוֹ תַמְן, הָא וְדָאי בִּירָא אֲתַמְלִיא, דְּלֹא פִּסְקִין מִימּוּי
 לְעֵלְמִין.

וְעַל דָּא לֹא אֲמַרִינֵן, בְּרוּךְ אֶת יי' הַמְּבֹרָךְ, אֶלָּא בְּרוּךְ

יִי, דְאִלְמַלָּא לָא מְטִי הָתָם נְבִיעוּ מִמְקוּרָא עֲלָאָה, לָא
 אֲתַמְלִיא בִירָא כְּלָל, וְעַל דָּא הַמְבוּרָךְ, אֲמַאי אִיהוּ
 הַמְבוּרָךְ. בְּגִין דְאִיהוּ אֲשֵׁלִים וְאֲשֵׁקִי לְעוֹלָם וְעַד. עוֹלָם
 וְעַד דָּא אִיהוּ שִׁבְתַּת דְּמַעְלֵי שִׁבְתָּא, וְאַנְן תַּקְעִין בְּרַכָּאן
 בְּאַתְרֵי דְאִקְרִי מְבוּרָךְ. וְכִיּוֹן דְּמַטָּאן הָתָם, כְּלָהוּ לְעוֹלָם
 וְעַד, וְדָא אִיהוּ בְרוּךְ יִי הַמְבוּרָךְ. עַד הָכָא, מָטוּן בְּרַכָּאן
 מִעֲלָמָא עֲלָאָה, וְכִלְהוּ לְעוֹלָם וְעַד, לְאַתְבְּרָכָא
 וְלְאַתְשַׁקָּאָה, וְלְמַהוּי שְׁלִים כְּדָקָא יְאוּת, מְלִיא מְכָל
 סְטְרִין.

בְּרוּךְ: דָּא (קס"ב ע"א, עקב רע"א ע"א) מְקוּרָא עֲלָאָה, דְּכָל בְּרַכָּן
 נְפַקִין מִיְהִיָּה. וְכֹד סִיְהָרָא אֲשֵׁתְלִים, קָרִינָן לָהּ הַכִּי
 לְגַבֵּי תַתְּאִי, אֲבָל בְּרוּךְ מְקוּרָא עֲלָאָה כְּדָקָא מְרָן. יִי: דָּא
 אֲמַצְעֵי דְכָל סְטְרִין עֲלָאִין. הַמְבוּרָךְ: דָּא שְׁלָמָא דְבֵיתָא,
 מִבּוּעָא דְבִירָא, לְאֲשֵׁלְמָא וְלְאַשְׁקָאָה כְּלָא. לְעוֹלָם וְעַד:
 דָּא עֲלָמָא תַתְּאָה, דְּאַצְטְרִיף לְאַתְבְּרָכָא. וּמְשַׁחַא וּרְבוּ
 דְּבְרוּךְ יִי וְהַמְבוּרָךְ, כְּלָא אִיהוּ לְעוֹלָם וְעַד.

(מְבוּרָךְ בְּמַה דְאַתְּ אֲמַר (בְּרַאשִׁית מַט) בֵּן פּוּרְת) וְעַל דָּא, בְּרַכָּה דָּא,
 אֲצְטְרִיכוּ כָּל עַמָּא לְבְּרָכָא, וּבְמַעְלֵי שִׁבְתָּא, בְּרַעוּ
 דְלָבָא, וּבְחֻדוּהָ בְּעוּ לְמַשְׁרֵי בְּשׂוּרֹתָא בְּבְרָכָה דָּא,
 לְאַתְבְּרָכָא הַאי שִׁבְתַּת דְּמַעְלֵי שִׁבְתָּא, (לִילִיא) מִעַמָּא
 קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת. בְּהַאי בְּרַכָּה. (ס"א בְּרַכוּ) כִּד שְׂרָאן

יִשְׂרָאֵל לְבָרְכָא, קָלָא אֲזֵלָא בְּכֻלְהוּ רְקִיעִין, דְּמִתְקַדְּשִׁי
 בְּקִדּוּשָׁא דְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא. וְכַאֲיִן אֲתוּן עֲמָא קְדִישָׁא,
 דְּאֲתוּן מְבָרְכִי וּמְקַדְּשִׁי לְתַתָּא, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן וְיִתְקַדְּשׁוּן
 לְעֵילָא, כַּמָּה מְשָׁרְיִין (ד' קל"ו ע"א) עֲלָאִין קְדִישִׁין, וְכַאֲיִן
 אֵינּוּן בְּהַאי עֲלָמָא, וְזַכָּאִין אֵינּוּן בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי, וְלֹא
 מְבָרְכִי יִשְׂרָאֵל בְּרַכָּה דָּא, עַד דְּמִתְעַטְרֵן בְּעַטְרִין
 דְּנִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין כְּדַקְא מָרָן. וְכַאֲה עֲמָא דְּזַכִּי לֹון
 בְּעֲלָמָא דִּין, לְמִזְכִּי לֹון לְעֲלָמָא דְּאֲתִי.

בְּהַאי לִילִיא שְׁמוּשָׁא דְּחַכְמִין, בְּאֵלִין נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין
 דְּמִתְעַטְרֵן בְּהוּ, וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימָנָא וְכֻלָּא
 חַד. וּבְכָל אֲתָר דְּתִשְׁכַּח לְחַכְמִין בְּהַאי מְלָה, בְּסִטְרָא
 דָּא, וְלִזְמַנִּין בְּסִטְרָא דָּא, כֻּלָּא אִיהוּ חַד. וְהַנִּי מִיִּלִּי הָא
 אוֹקִימָנָא, אֲבָל בּוֹזְמָנָא דָּא, דְּמִתְעַטְרֵן כְּלָהוּ בְּנִשְׁמַתִּין
 וְרוּחִין חֲדָתִין יִתִּירִין קְדִישִׁין, כְּדִין אִיהִי זְמַנָּא דְּשְׁמוּשָׁא
 דְּלָהוּן, בְּגִין דְּלִיָּהוּי נְגִידוּ לְהַהוּא שְׁמוּשָׁא, בְּנְגִידוּ
 דְּקִדּוּשָׁה, בְּנִיחָא עֲלָאָה, וְיִפְקוּן בְּנִיָּהוּ קְדִישִׁין כְּדַקְא
 חֲזִי.

רְזָא דָּא לְחַכְמִין אֲתִיָּהִיבַת. בְּשַׁעֲתָא דְּאֲתַפְּלִיג לִילִיא,
 בְּלִילִיא דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאֲעֵלָא
 בְּגַנְתָּא דְּלְעֵילָא. וְרְזָא דָּא, בְּיוֹמֵי (ויקרא מ"ט ע"ב) דְּחוּל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאֵל בְּגַנְתָּא דְּעֵדֵן דְּלְתַתָּא,

לְאַשְׁתַּעֲשָׂא עִם צְדִיקָיָא דְיִשְׂרָאֵל תַּמָּן, וּבְשַׁבַּת, בְּהֵוּא
 לְיִלְיָא דְשַׁבְּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָל בְּגִנְתָּא
 דְלַעֲיִלָּא, בְּרוּזָא דְמִקּוּרָא עֲלָאָה.

בְּגִין דְּבִיּוּמֵי דְחוּל, כָּל נִשְׁמָתִין דְּצְדִיקָיָא כְּלָהוּ, בְּגִנְתָּא
 דִּי בְּאַרְעָא שְׂרִיין. וְכֹד אֶתְקַדְּשׁ יוּמָא בְּמַעְלֵי
 שַׁבְּתָא, כָּל אֵינּוּן מִשְׂרִיין דְּמִלְאָכִין קְדִישִׁין דִּי מִמָּנּוּן גּוּ
 גִּנְתָּא דְלַתְתָּא, כְּלָהוּ סְלָקִין לְהַנִּי נִשְׁמָתִין, דְּשְׂרִיין גּוּ
 גִּנְתָּא דְלַתְתָּא, לְעֲאֲלָא לְגַבֵּי הַהוּא רְקִיעָא דְקִיּוּמָא עַל
 גִּנְתָּא, וּמִתַּמָּן אֲזִדְמַנּוּ רְתִיכִין קְדִישִׁין, דְּסַחְרָאן כּוּרְסֵי
 יִקְרָא דְמִלְכָּא, וְסְלָקִין לּוֹן לְכָל אֵינּוּן נִשְׁמָתִין, בְּגִנְתָּא
 דְלַעֲיִלָּא.

כִּיּוֹן דְּאֵלִין רוּחִין סְלָקִין, כְּדִין רוּחִין (צ"ח ע"ב, שלח קע"ג ע"א)
 אַחֲרָנִין קְדִישִׁין, נַחְתִּין, לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ עֲמָא
 קְדִישָׁא. אֵלִין סְלָקִין, וְאֵלִין נַחְתִּין.

וְאִי תִיּוּמָא, הָא גִּנְתָּא דְבְּאַרְעָא, בְּיוּמָא דְשַׁבְּתָא יִתְבָּא
 בְּרִיקְנֵיָא בְּלָא נִשְׁמָתִין דְּצְדִיקָיָא. לָאוּ הֲכִי. אָלָא
 נִשְׁמָתִין אֲזִלִין, וְנִשְׁמָתִין אֲתִיין. נִשְׁמָתִין סְלָקִין,
 וְנִשְׁמָתִין נַחְתִּין. נִשְׁמָתִין אֲזִלִין מִגּוּ גִּנְתָּא, וְנִשְׁמָתִין
 אֲתִיין לְגוּ גִּנְתָּא. כָּל אֵינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצְדִיקָיָא,
 דְּמִתְלַבְּנּוּ בְּיוּמֵי דְחוּל, וְעַד לָא עָאלוּ לְגוּ גִּנְתָּא,
 בְּשַׁעֲתָא דְּאֵלִין נְפָקִין, אֵלִין עָאלִין וְגִּנְתָּא לָא (רנ"ג ע"א)

אֶשְׁתָּאֵר בְּרִיקְנִיָּא. בְּרוּז דְּלַחַם הַפָּנִים בְּיוֹם הַלִּקְחוֹ.
 וְאִי תִימָא, כַּד אֶהְדְּרוּ בְּיוֹמֵי דְחוּל. בְּמָה (ב"א בַּמְדָּה) אֶתְמַשְׁכֵּן
 דְּוֹכְתִי לְאַרְכָּא וּפּוֹתִיָּא וְרוּמָא, בְּגִנְתָּא, וְלֹא אֶתִידַע.
 כְּגִוּוֹנָא דְרוּזָא דְאַרְצָן הַצְּבִי, דִּהְוָה אֶתְמַשְׁךְ לְכָל סֵטְרִין
 וְלֹא אֶתִידַע. כְּגִוּוֹנָא דְצְבִי, דְּכָל מָה דְאַתְרַבִּי, מִשְׁפִּיָּה
 אֶתְרַבִּי לְכָל סֵטְר, וְלֹא אֶתִידַע. וְאִית כְּמָה נְשַׁמְתִּין,
 דְּכִיּוֹן דְּסִלְקִין, תּוּ לָא נַחְתִּין.

נְשַׁמְתִּין סִלְקִין, וְנְשַׁמְתִּין נַחְתִּין, לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ עֲמָא
 קְדִישָׁא. וּבְמַעְלֵי שַׁבְּתָא, גְּלַגּוּלָא דְנְשַׁמְתִּין
 אִיהוּ, אֵלִין אֲזֻלִין, וְאֵלִין אֶתִיּוֹן, אֵלִין סִלְקִין וְאֵלִין
 נַחְתִּין. מֵאֵן חָמֵי כְּמָה רְתִיכִין קְדִישִׁין, דִּי מְשַׁטְטִי לְכָאן
 וְלְכָאן. כְּלָהוּ בְּחֻדּוּה, כְּלָהוּ בְּרַעוּ, בְּאֵלִין נְשַׁמְתִּין
 לְאַעֵטְרָא לְעֲמָא קְדִישָׁא, לְאַעֵטְרָא לְכְּמָה צְדִיקִיָּא,
 גְּנַתָּא דְעֵדָן לְתַתָּא, עַד שַׁעֲתָא דְכְּרוּזָא קָאִים, וְקָאִרִי
 מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. כְּדִין נִיּוּחָא שְׁכִיחַ, וּשְׁכִיכוּ לְכָלָא.
 וְחִיּוּבֵי גִיְהֵנָם כְּלָהוּ מִשְׁתַּכְּכִי בְּדוּכְתִיָּהוּ, וְאִית לוֹן
 נִיּוּחָא. וְנְשַׁמְתִּין כְּלָהוּ מִתְעֵטְרוּן, אֵלִין לְעִילָא וְאֵלִין
 לְתַתָּא. זַכָּאָה עֲמָא, דְּחוּלְקָא דָּא לְהוֹן.

בְּפִלְגוּת לִילִיָּא דְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא, דְּחַפְיָמִין מִתְעֵרִין
 לְשִׁמוּשָׁא דְּלַהוֹן, הֵהוּא רוּחָא עֲלָאָה,
 דְּמִתְעֵטְרוּן בֵּיהּ, כַּד יוּמָא אֶתְקַדָּשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִינוּן נִיּוּמֵי

בְּעַרְסֵייהוּ, וְנִשְׁמָתִין אַחֲרָנִין דְּלֵהוֹן, בְּעָאן לְסִלְקָא
 לְמַחְמֵי בִיקְרָא דְמִלְכָא, כְּדִין הֵהוּא רוּחַ עֲלָאָה דְנַחֲתִית
 בְּמַעְלֵי שַׁבְתָּא, נָטִיל הֵהִיא נִשְׁמָתָא, וְסִלְקִין לְעֵילָא,
 וְאִתְסַחֲיָא נִשְׁמָתָא אַחֲרָא בְּבוֹסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדָן, וְתַמָּן
 חָמֵי מַה דְּחָמֵי. וְכַד נַחֲתָא לְאַשְׁרָאָה בְּדוּכְתָּהָא בְּפִלְגוּת
 לְיֵלִיא, הֵהִיא נִשְׁמָתָא תְּבֵאת לְדוּכְתָּהָא. וּבְעֵי לְאִינוּן ^(ד)
 חֲכִימִין לֹמֵר, חַד פְּסוּקָא דְאַתְעָרוּתָא, דֵּהֵהוּא
 רוּחָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דְעֵטְרָא דְשַׁבְתָּא, כְּגוֹן, ^(ישעיה סא) רוּחַ
 יי' אֱלֹהִים עָלַי יֵעַן מִשַׁח יי', אוֹתִי לְבִשָׁר עֲנוּיִם וְגו'.
^(יחזקאל א) בְּלַכְתָּם יִלְכוּ וּבְעַמְדָם יַעֲמְדוּ וּבִהֲנִשָּׂאֵם מֵעַל
 הָאָרֶץ וְגו', אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שֵׁם הָרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ וְגו'.
 בְּגִין דְּמַתְעַטְרָן בִּהֵהוּא רוּחָא, בְּאַתְעָרוּתָא דְּלֵהוֹן בְּחֻדוּה
 דְּשְׁמוּשָׁא, וְיֵהֵא נְגִידוּ דֵּהֵהוּא רוּחַ עֲלָאָה דְשַׁבְתָּא,
 בִּהֵהוּא שְׁמוּשָׁא דְמִצּוּהָ.

רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כַּד הוּהוּ ^(כ"ד ע"א) סָלִיק מִנְהָרָא בְּמַעְלֵי
 שַׁבְתָּא, הוּהוּ יְתִיב רְגַעָא חֲדָא, וְזָקִיף עֵינָוִי, וְהוּהוּ
 חֲדִי, וְהוּהוּ אָמַר, דֵּהוּהוּ יְתִיב, לְמַחְמֵי חֻדוּה דְמִלְאָכֵי
 עֲלָאֵי. אֲלִין סִלְקִין, וְאֲלִין נַחֲתִין. וּבְכָל מַעְלֵי שַׁבְתָּא,
 יְתִיב בַּר נֶשׁ בְּעוֹלָם הַנִּשְׁמוֹת. וְכַאֲהוּ אִיהוּ מֵאן דִּידַע
 בְּרִזִין דְּמֵאֲרִיָּה.

כַּד נִהִיר יְמָמָא בְּיוֹמָא דְשַׁבְתָּא, סָלִיקוּ דְחֻדוּה סָלִיק

(בראשית ח' ע"א) בְּכֻלָּהוּ עַל־מִין, בְּנִיחָא בְּחֻדוּה. פְּדִין (תהלים ט)
 הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂי יָדָיו מַגִּיד הַרְקִיעַ. מֵאֵן
 שָׁמַיִם. אֵלֶיךָ שָׁמַיִם, דְּשָׁמַא עֲלָאָה אֲתַחֲזִי בְּהוּ, דְּשָׁמַא
 קַדִּישָׁא אֲתַרְשִׁים בְּהוּ.

מְסַפְּרִים, מֵאֵי מְסַפְּרִים, אֵי תִימָא כְּמֵאן דְּמִשְׁתַּעֲי סְפוּר
 דְּבָרִים. לָאוּ הָכִי. אֲלָא דְנִהָרִין וְנִצְיָין
 בְּנִצְיָו דְנִהוּרָא עֲלָאָה, וְסֻלְקִין בְּשָׁמַא, דְּכֻלִּיל בְּנִהִירוּ
 דְּשְׁלִימוּ עֲלָאָה.

וּמֵאֵן אִיהוּ סְפוּר. דְּנִצְיָין בְּנִהִירוּ דְּשְׁלִימוּ דְּסֻפֶּר עֲלָאָה.
 וּבְגִין כֵּךְ, סֻלְקִין בְּשָׁמַא שְׁלִים, וְנִהָרִין בְּנִהִירוּ
 שְׁלִים, וְנִצְיָין בְּנִצְיָו שְׁלִים. אִינְהוּ מְנִצְיָין וְנִהָרִין
 בְּגַרְמִייהוּ, מְגוּ נִהִירוּ דְּנִצְיָו דְּסֻפֶּר עֲלָאָה, וְנִצְיָין וְנִהָרִין
 לְכָל סֻטָּר וְסֻטָּר (נ"א לְכָל כְּבוֹד וְכְבוֹד) דְּמִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ, דְּהָא
 מְנִייהוּ, מִתְּהוּא סְפִירוּ וְנִהִירוּ, נִהִיר כָּל עֲזֻקָּא וְעֲזֻקָּא,
 וְנִצְיָין בְּנִצְיָו, בְּגִין דְּבִתְּהוּ יוּמָא מִתְעַטְרֵן שָׁמַיִם,
 וְסֻלְקִין בְּשָׁמַא קַדִּישָׁא, יִתִּיר מִשְׁאָר יוּמִין.

וּמַעֲשֵׂה יָדָיו, הֵהוּא טְלָא עֲלָאָה, דְּנִהִיר מִכָּל סֻטְרִין
 גְּנִיזִין, דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂה יָדָיו, וְתִקּוּנָא דִּילֵיהּ,
 דְּמִתְתַּקְּנָא בְּיוּמָא דָּא מִכָּל שְׁאָר יוּמִין.

מַגִּיד הַרְקִיעַ. מֵאֵי מַגִּיד. מְשִׁיךְ וְנִגִּיד לְתַתָּא, מִרִּישָׁא
 דְּמִלְכָּא, מִלֵּיא מִכָּל סֻטְרוּי. הַרְקִיעַ, הֵהוּא רְקִיעַ,

דְּאִיהוּ מִבּוֹעָא דְּבִירָא. וְדָא אִיהוּ הֵהוּא נְהָר דְּנִפְיָק
 מִעֵדָן, וְדָא אִיהוּ דְּנִגִּיד וּמְשִׁיף לְתַתָּא, נְגִידוּ דְּטָלָא
 עֲלָאָה, דְּנִהִיר וְנִצִּיץ בְּנִצְיָצוּ מִכָּל סְטָרִין. וְדָא רְקִיעַ
 אֲנִגִּיד לִיהּ בְּמְשִׁיכוּ דְּרַחֲמֵי וְתִיאֻבְתָּא, לְאַשְׁקָאָה שִׁקְיוֹ
 דְּחֻדּוֹה, לְמַעְלֵי שְׁבַתָּא. וְכֹד נְגִיד וּמְשִׁיף הֵהוּא טָלָא
 דְּבִדּוּלְחָא, כִּלָּא ^(נְגִיד) מְלִיא וּשְׁלִים בְּאַתּוּוֹי קְדִישִׁין, בְּכָל
 אֵינּוֹן שְׁבִילִין קְדִישִׁין. כִּיּוֹן דְּכָלָא אֲתַחֲבַר בֵּיהּ, אֲתַעְבִּיד
 בֵּיהּ אֲרַחָא לְאַשְׁקָאָה וּלְבָרְכָא לְתַתָּא.

יוֹם לְיוֹם: יוֹמָא לְיוֹמָא, וְעִזְקָא לְעִזְקָא. הֲשַׁתָּא מִשְׁתַּעֲי
 קָרָא בְּאַרְחַ פְּרִט, הֵיךְ שָׁמַיִם מְסַפְרִים וּמְתַקְנִין
 בְּסִפְרֵיהּ וּבְנִצְיָצוּ עֲלָאָה לְהַאי כְּבוֹד, וְהֵיךְ נְגִיד וּמְשִׁיף
 הֵהוּא רְקִיעָא, נְגִידוּ דְּטָלָא עֲלָאָה. וְאִמַר, יוֹם לְיוֹם יִבְיַע
 אִמַר. יוֹמָא לְיוֹמָא, וְדִרְגָא לְדִרְגָא, יְחִוּה ^(ס"א אוחו)
 לְאַתְּכִלְלָא דָּא בְּדָא, וּלְאַתְּנַהֲרָא דָּא מִן דָּא, מִהֵהוּא
 סְפִירוּ דְּמִנְצִיצֵי וּמְנַהֲרֵי שָׁמַיִם, לְהַאי כְּבוֹד. יִבְיַע: כְּמָה
 דָּאֵת אִמַר מִבַּע אֲתַעְבִּיד וְגו'. אוּחוּ לְאַנְהֲרָא דָּא מִן דָּא,
 וּלְאַתְּנַצְצָא דָּא מִן דָּא, מִהֵהוּא סְפִירוּ וּנְצִיצוּ.

אִמְ"ר: כִּלְלָא דְּאַתּוּוֹן וּשְׁבִילִין דְּנִפְקִין מֵאַבָּא וְאִמָּא,
 וְהֵהוּא רִישָׁא דְּנִפְיָק מְנַיְיָהּ, דְּאִיהוּ בְּרָא
 בּוֹכְרָא, אֲלֵהּ: אַבָּא. וְכֹד אִיהוּ סְלִיק וְנַחֲתֵת, אֲתַחֲבַרְת מ'
 בְּהַדִּי א', וְאִיהוּ אִם. ר': רִישָׁא ^(קע"ח ע"ב) בּוֹכְרָא. כֹּד

מִתְחַבְּרֵן אֶתְוּוֹן כְּלָהוּ, אָמַר. דָּא נְהִירוּ דְאָבָא וְאִמָּא
 וּבָרָא בּוּכְרָא, וְנִהְרִין דָּא בְּדָא בְּחַבּוּרָא חֲדָא. שְׁלֵטָא
 בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא. וְעַל דָּא כְּלָא אֶתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, בְּגִין
 לְמַהּוּי חֲד. וּבְגִין כְּךָ אוּחוּ דָּא בְּדָא, הֵהוּא אָמַר שְׁלֵיטוּ
 עֲלָאָה, לְמַהּוּי כְּלָא חֲד.

וְכַד כָּל הָאֵי אֶתְנַגִּיד וְאֶתְמַשֵּׁךְ לְהָאֵי רְקִיעַ, כְּדִין אִיהוּ
 אֲשֻׁקֵי וְאֶנְהִיר לְתַתָּא, לְהָאֵי כְּבוֹד אֵל, לְמַעַבְד
 תּוֹלְדִין בְּדִיוֹקְנָא דְאֵינּוֹן ^(דף קל"ז ע"א) שְׁמַיִם, דְנִהְרִין לְהֵהוּא
 כְּבוֹד אֵל. ^(וְדָא הוּא דְכַתִּיב)

וְלִילָה לְלִילָה יְחֻהָ דְעַת, רְתִיכִין דִּילָה ^(דָּא לְדָא) דְאֵינּוֹן
 גּוּפָא דְכַרְסֵיָא, וְכֻלְהוּ אֶקְרוּן לִילוֹת, כְּמָה דְאֵת
 אָמַר ^(תהלים טז) אַף לִילוֹת יִסְרוּנִי כְלִיוֹתַי. רְתִיכָא עֲלָאָה,
 אֶתְקָרִי יָמִים, יוֹם לְיוֹם. רְתִיכָא תַתָּאָה, אֶקָרִי לִילוֹת,
 לִילָה לְלִילָה.

יְחֻהָ. דְעַת, יְחֻהָ: יְחֻהָ. יְחֻהָ תּוֹלְדִין, דְאֵינּוֹן ^(נ"א בְּאֵינּוֹן)
 שְׁמַיִם. וְאֵי תֵימָא, יְחֻהָ לָאוּ יְחֻהָ. תָּא חֻזִי, כְּתִיב
^(בראשית ג) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה, כִּי הִיא הִיְתָה אִם
 כָּל חַי. חַוָּה וְחַיָּה בְּמַלְהָ חֲדָא סְלֻקִין. וְעַל דְאֶסְתַּלֵּק ^{(נ"א דָּא}
 אֶסְתַּלֵּק) י', וְעַיִל ו', דְאִיהוּ כְּדָקָא יְאוֹת, דְהָא ו' אִיהוּ חֵיִין
 וְדָאֵי, וְעַל דָּא חַוָּה וְחַיָּה, י' ^(ס"א זְעִירָא נְטִילָא) נְטִילָא חֵיִין מִן
 ו'. אוּף הַכָּא, יְחֻהָ, יְחֻהָ.

דַּעַת: דָּא אִיהוּ רִזָּא דְשָׁמַיִם. מַה שָׁמַיִם שִׁית סְטָרִין, אוּף
הָכָא שִׁית סְטָרִין, בְּאֵינוּן תּוּלְדִין דְקָא יְחִיָּה
כְּגוּוּנָא דִילִיָּה, וְעַל דָּא יוֹם לְיוֹם אֲתַכְלִיל בְּדַרְגָּא עֲלָאָה
אֲמִ"ר. וְלִילָה לְלִילָה בְּרִזָּא דְדְכוּרָא, דְקָא נְהִיר לָהּ
דְאִיהוּ שָׁמַיָּה (ב"א שָׁמַיִם) דַּעַת.

וּבְגִין דְהָאִי אֲמַר רִזָּא עֲלָאָה אִיהוּ, וְלֹא כְּשָׂאֵר אֲמִירָן,
אֶהְדַּר קָרָא עֲלֵיהּ וְאֲמַר, אֵין אֲמַר וְאֵין דְבָרִים,
כְּשָׂאֵר אֲמִירָן דְעֲלָמָא. אֲלָא הָאִי אֲמַר, רִזָּא עֲלָאָה אִיהוּ,
בְּדַרְגִין עֲלָאִין, דְלִית תַּמָּן אֲמִירָן וּדְבָרִים, וְלֹא
אֲשַׁתְּמַעוּ, כְּשָׂאֵר דְרַגִין דְאֵינוּן רִזָּא דְמְהִימְנוּתָא, דְאֵינוּן
קָלָא דְמִשְׁתַּמְע, אֲבַל הֵי לָא (בראשית נ') אֲשַׁתְּמַעוּ לְעֲלָמִין,
וְהֵינּוּ דְכֹתִיב בְּלִי נְשִׁמְע קוֹלָם.

אֲבַל בְּכָל הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם, אִף עַל גַּב דְאֵינוּן טְמִירָן
עֲלָאִין, דְלֹא אֲתִיידְעוּ לְעֲלָמִין, נְגִידוּ וּמְשִׁיכוּ
דְלִהוֹן, אֲתַמְשֵׁף וְאֲתַנְגִיד לְתַתָּא. וּבְגִין הָהוּא מְשִׁיכוּ,
אֵית לָן מְהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא, בְּהָאִי עֲלָמָא, וְכָל בְּנֵי
עֲלָמָא מְשַׁתְּעוּ רִזָּא דְמְהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
בְּאֵינוּן דְרַגִין, כְּאִילוּ אֲתַגְלִיין, וְלֹא הוּוּ טְמִירָן וּגְנִיזוֹן,
וְהֵינּוּ וּבְקִצָּה תִּבֵּל מְלִיָּהֶם, מְרִישָׁא דְעֲלָמָא, עַד סִיפֵי
עֲלָמָא מְשַׁתְּעָן אֵינוּן חֲפִימֵי לְבָא, בְּאֵינוּן דְרַגִין גְּנִיזוֹן,
אִף עַל גַּב דְלֹא אֲתִיידְעוּ. אֲבַל בְּמַה אֲשַׁתְּמוּדְעוּן, בְּגִין

דְּלִשְׁמֵשׁ שָׁם אֱהֵל בְּהֵם, בְּגִין שְׁמֵשׁ קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ
 מְשַׁכְּנָא מְאִינוּן דְּרַגִּין עֲלָיִן קְדִישִׁין, וְאִיהוּ נְהוּרָא,
 דְּנֻטִיל כָּל נְהוּרִין גְּנִיזִין, וְהָהוּא מְשִׁיכוּ דְלֵהוּן, וּבְגִינֵיהּ
 אֲתַחֲזִי מְהִימְנוּתָא בְּכָל עֲלָמָא.

מֵאֵן דְּנֻטִיל לְשְׁמֵשׁא, כְּמֵאֵן דְּנֻטִיל לְכֻלְהוּ דְּרַגִּין. בְּגִין
 דְּשְׁמֵשׁא אִיהוּ אֱהֵל דְּאֲתַכְּלִיל בְּהוּן, וְנֻטִיל כְּלָא,
 וְאִיהוּ נְהִיר לְכָל אֵינוּן גְּוֹנֵי נְהוּרִין לְתַתָּא. וְעַל דָּא וְהוּא
 כְּחַתָּן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ, בְּנְהִירוֹ וּנְצִיצוֹ דְּכָל נְהוּרִין גְּנִיזִין,
 דְּכֻלְהוּ בְּתִיאובְּתָא בְּרַעוּתָא שְׁלִים, יְהִיבֵי לֵיהּ רַעוּתֵיהּ
 וּנְהִירוֹ דְלֵהוּן, כְּמָה דְלַחַתָּן אֵית רַעוּ וְתִיאובְּתָא דְכֻלָּהּ (נ"א
 דְּכֻלְהוּ) לְמִיָּהב לָהּ נְבֻזְבֻזָּן וּמִתְנָן. וְעַל דָּא וְהוּא כְּחַתָּן יוֹצֵא
 מִחֻפְתּוֹ.

מֵאֵן חֻפְתּוֹ. דָּא עֵדָן. וְרוּזָא דָּא, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא
 מִעֵדָן. עֵדָן, דָּא אִיהוּ חוּפָא דְחֻפֵּיא עַל כְּלָא. יִשְׁיֵשׁ
 כְּגִבּוֹר. יִשְׁיֵשׁ, מְסֻטְרָא דְאוּר קְדַמָּא דְלָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ
 דִּינָא כְּלָל. כְּגִבּוֹר, מְסֻטְרָא דְגִבּוּרָה, וְאִף עַל גַּב דְּגִבּוּרָה
 אִיהִי דִינָא שְׁלִים, כְּגִבּוֹר כְּתִיב, וְלֹא גִבּוֹר, בְּגִין
 דְּאֲמַתִּיק דִּינָא בְּחֻסְדָּא, וְנֻטִיל כְּלָא כְּחַדָּא, בְּתִיאובְּתָא
 וְרַעוּתָא שְׁלִים. וְכָל דָּא, לְרוּיָן אֲרַח. כְּמָה דְאֲתָּא אֲמַר (ישעיה
 מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דְּרַף לְאֲשַׁקָּא וְלֹא שְׁלֵמָא נְהִירוֹ דְּסִיָּהֲרָא
 בְּכָל סְטְרִין, (רס"ו ע"א) וְלִמְפַתַּח בַּהּ אֲרַח לְאֲנַהֲרָא לְתַתָּא.

מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצְאוֹ, מִסִּיפֵי אֱלִינן שָׁמַיִם עֲלֵאִין
 דְּקֹאֲמָרֵן, אִיהוּ אֲפִיק, בְּגִין דְּבִסְיוּמָא דְגּוֹפָא,
 אִיהוּ אֲפִיק, וּבִהּהוּא אֲתֵר אֲשֶׁתְּמוֹדֵע בֵּין דְּכֵר לְנוֹקְבָא.
 וְדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים ד) וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצֵּה
 הַשָּׁמַיִם. קִצֵּה הַשָּׁמַיִם דָּא (ר' ע"א) עֲלָמָא עֲלָאָה. וּלְמִקְצֵה
 הַשָּׁמַיִם, דָּא (מלכא ד) שְׁלָמָא דִּילֵיהּ. כְּמָה דְהָאִי נְטִיל כָּל
 נְהוּרִין, וְכֻלְהוּ בֵּיהּ, אוּף הָכִי הָאִי, נְטִיל כָּל נְהוּרִין,
 וְכֻלְהוּ בֵּיהּ, וְאִיהוּ נְפִיק מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם.

וּתְקוּפָתוֹ: דְּסִחְרָא (ס"א דְּסִיחְרָא) בְּכָל אֵינּוֹן סְטָרִין (נ"א סְפִירִין)
 קְדִישִׁין, דְּאֲתַחְזוּן (דף קל"ז ע"ב) לְאֲתַנְהָרָא
 וּלְאֲתַשְׁקָאָה וּלְנִצְצָא מִנֵּיהּ. וְאִין נִסְתָּר, לִית מֵאן
 דְּאֲתַחְפֵּיא מֵהֵהוּא נְהִירוֹ, דְּהָא לְכֻלְהוּ אֲנְהִיר בְּכֻלָּא
 חֲדָא, לְכָל חַד וְחַד כְּמָה דְּאֲתַחְזוּי לֵיהּ.

וְכַד כְּלֵהוּ אֲשֶׁתְּלִימוֹ וְאֲתַנְהִירוֹ מִגּוֹ שְׁמֵשָׁא, כְּדִין סִיחְרָא
 מִתְעַטָּרָא בְּגוּוּנָא דְּאִימָא עֲלָאָה, שְׁלִימָא בְּנ'
 תְּרַעִין, וְדָא אִיהוּ דְכְּתִיב תּוֹרַת יִי' תְּמִימָה, דְּהָא כְּדִין
 אִיהִי (שְׁלִימָא) תְּמִימָה, מְכָל סְטָרִין, בְּרוּזָא דְּחֻמְשׁ דְּרָגִין,
 כְּגוּוּנָא דְּאִימָא עֲלָאָה, דְּאֵינּוֹן חֻמְשׁ רוּזָא דְּחֻמְשִׁין.

וּבְגִינֵי כַּף, אִיהִי אֲתֵיא בְּחֻמְשׁ חֻמְשׁ תִּיבִין, בְּגִין
 לְאֲשֶׁלְמָא לְרוּזָא דְּחֻמְשִׁין. תּוֹרַת יִי' תְּמִימָה
 מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ, הָא חֻמְשׁ. עֵדוּת יִי' נְאֻמְנָה מְחַפִּימַת פְּתִי,

הָא חֲמִשׁ. פְּקוּדֵי יִי' יִשְׂרָאֵל מִשְׁמַחֵי לֵב, הָא חֲמִשׁ. מְצוֹת
 יִי' בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם, הָא חֲמִשׁ. יִרְאֵת יִי' טְהוֹרָה
 עוֹמֶדֶת לְעַד, הָא חֲמִשׁ. מִשְׁפְּטֵי יִי' אֶמֶת צְדָקוֹ יַחֲדָיו,
 הָא חֲמִשׁ. וְכִלְהוֹ אֲתֵינן בַּחֲמִשׁ חֲמִשׁ, לְאֵת־כִּלְלָא כַּגְּוֹנָא
 דְּאִימָא עֲלָאָה.

וְעַל דָּא, יְהוּ"ה יְהוּ"ה שִׁית זְמַנִּין, לְקַבֵּל שִׁית סְטָרִין
 עֲלָאִין, דְּאִינּוּן רְזָא דְשִׁמְאָ עֲלָאָה, (נ"א דְשִׁמְאָ עֲלָאִין)
 וְעַל דָּא, סִיְהָרָא אֲתַמְלִיא וְאֲשַׁתְּלִים בְּסִדּוּרָא עֲלָאָה
 כְּדָקָא יְאוּת, וְדָא אִיהוּ בְיוֹמָא דְשַׁבְּתָא, דְּכִלְלָא אֲשַׁתְּלִים
 כְּדָקָא יְאוּת, בְּרְזָא דְשַׁבְּתָא עֵילָא וְתַתָּא. וְעַל דָּא בְיוֹמָא
 דָּא, אֲתוּסְפָה נְהִירוֹ בְּכִלְלָא, כְּדָקָא מְרָן. שְׁמַיִם נְטִילֵי
 מִמְּקוּרָא דְחַיֵּי בְקַדְמִיתָא, וְאִינּוּן מְנַהֲרֵי וּמְתַקְנֵי לְכַבוֹד
 עֲלָאָה, מְרֻזָא (בְּרֵאשִׁית ל"ה ע"ב) דְּסִפְרָ עֲלָאָה, אַבָּא דְּכִלְלָא.
 וּמְרֻזָא דְּסִפְרָ, אִימָא עֲלָאָה. וְאִיהוּ, מְרֻזָא דְּסִפּוּר. וּבְגִין
 כַּךְ, מְסַפְרִים, כְּדָקָא מְרָן. בְּרֻזָא דְתַלְתָּ שְׁמַהֲן אֵלִין,
 דְּשִׁלְטִין בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא, עַל כָּל שְׂאָר יוֹמִין.

וּבְגִינֵי כַּךְ תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא, קָאמַר דָּוִד בְּרוּחַ קְדָשָׁא, עַל
 נְהִירוֹ וּנְצִיצוֹ וְשׁוּלְטָנוֹ (נ"א וְשִׁלְטָנוֹ) דְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא
 עַל כָּל שְׂאָר יוֹמִין (ס"א וְתַקּוּנָא דִּילִיָּה דְאַתְתְּקַנְתָּ בְּיוֹמָא דָּא מִכָּל שְׂאָר יוֹמִין)
 בְּגִין רְזָא דְשִׁמְאָ עֲלָאָה, דְּקָא נְהִיר בְּנְהִירוֹ, וּנְצִיץ
 בְּנְצִיצוֹ, וְאֲשַׁתְּלִים בְּשִׁלְטָנוֹ עֵילָא וְתַתָּא. וּכְדִין תּוֹרַת יִי'

תְּמִימָה, שַׁבַּת דְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא, (ס"א רְזָא דְשְׁמוֹר כְּבוֹד לִילָה דְהָא הִיא תוֹרַת ה' תְּמִימָה תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה מִשֶּׁה קִבַּל תוֹרָה מִסִּינֵי וְהָא אֲתַעְרוּ עַל תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה דְאִילוּ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב הָא כְּתִיב וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הַלְוִיִּים וְגו' לְקוֹחַ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה. וְדָא לְלִיּוֹאֵי אֲתַחְזִי לְהָאֵי דְאֲחִיד בְּשִׁמְשָׁא וּמְלַכָּא דְאֲתִיָּא מִיְנֵיהּ מִשֶּׁה נְהִיר לְיִשְׂרָאֵל מ' שְׁנֵין שְׁמִשָּׂא בְיוֹמוֹי וְתוֹרַת ה' דָּא מַעְלֵי שַׁבְּתָא) **בְּרֻזָּא תְּדָא כְּדַקְא מְרֻן.**

וְאֲתִקְיִנּוּ (ס"א אֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה) **חֲבֵרִיָּא שִׁירוּתָא דְתוֹשְׁבַחְתִּי,**
מֵאִינּוֹן תוֹשְׁבַחְתֵּן דְדוֹד, מְרֻזָּא דָּא הַשְּׁמַיִם,
 דְאִיהוּ נְטִיל בְּרִישָׁא, וְנְהִיר לְכָל שְׂאָר. וּלְבַתַּר הֵהוּא נְהַר
 דְנַפְיָק מֵעֵדוֹן, וְדָא אִיהוּ רְזָא, (תהלים לג) **רַנְּנוּ צִדִּיקִים בְּיְי'**
בְּגִין דְהָאֵי נְהַר כְּנִישׁ וְנְטִיל כְּלָא מְרֻזָּא דְשְׁמַיִם, בְּרֻזָּא
עֲלָאָה, וּמְקוֹרָא דְחַיִּי, כְּלָא כְּדַקְא יְאוּת בְּיוֹמָא דָּא.
וְשִׁמְשָׁא אֲתִקִּין לְאֲנְהָרָא כְּדַקְא יְאוּת, בְּיוֹמָא דָּא.

וּלְבַתַּר סִיְהָרָא דְקָא מִתְפַּרְשַׁת מִסְטָרָא אַחְרָא בְּיוֹמָא
דָּא, בְּגִין לְאֲתַנְהָרָא מִן שְׁמִשָּׁא, וְדָא אִיהוּ
לְדוֹד בְּשִׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ וְגו'. וּלְבַתַּר דְאֲתַפְרֶשֶׁת מִיְנֵיהּ,
הָא אֲתַחְבַּרַת בְּשִׁמְשָׁא. וְתוֹשְׁבַחְתָּא דָּא בְכ"ב אֲתוּוֹן,
דְאֲעִיל בְּהָ שְׁמִשָּׁא בְּסִיְהָרָא. וְתוֹשְׁבַחְתָּא דָּא, פְּרִישׁוֹ
דְּסִיְהָרָא מִסְטָרָא אַחְרָא, וְתוֹשְׁבַחְתָּא דְכ"ב אֲתוּוֹן בְּנְהִירוֹ
דְשִׁמְשָׁא. וּלְבַתַּר אֲתַחְבַּרוּתָא וּסְלִיקוּ דְמִטְרוּנִיתָא עִם
בְּעֵלָה. וְדָא אִיהוּ (תהלים ז) תִּפְלָה לְמִשֶּׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים.
אֲתַחְבַּרוּתָא וְאֲתַדְבַּקוּתָא דְאֲתַתָּא בְּבַעֲלָה, לְפִרְשָׁא
יְמִינָא וְשִׁמְאֵלָא לְקַבְּלָא לָהּ, וְלְמַהוּי כְּתָדָא בְּחַבּוּרָא

חֲדָא. (לְמַהוּי חֲד בְּרֻזָּא חֲד. וְכַל אֵלִין שְׁמַיִם מְסַפְּרִים לֹון וּמִתְקַנֵּין לֹון. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה תּוֹשְׁבְּחֹן אַחֲרֵינֵין דְּחֻדְדָּה וְתִיאֹוּבְתָא שְׁלִימְתָא. אֲבָל הֵנִי אֵינֹון תְּקוּנָא שְׁלִימְתָא עֲלָאָה בְּרֻזָּא דְשָׁמָא קֹדִישָׁא כְּדָקָא יָאוּת וְתוֹשְׁבְּחֹן אֵלִין אֲתִקִּינוּ בְּתִקּוּנָא דְשִׁבְתָּ דְאִיהוּ סְלִיק וְאֲתַעֲטֵר בְּעֵטְרוּי כְּדָקָא יָאוּת וְסִלְקִין בְּרֻזָּא דְשָׁמָא קֹדִישָׁא לְמַהוּי חֲד בְּרֻזָּא דְכְבוּד אֵל דְשְׁמַיִם מְסַפְּרִים לִיה וְזַהֲרִין לִיה כְּדָקָאמְרוּן)

וְדָא אִיהוּ (תהלים צח) **מִזְמוֹר שִׁירוֹ לַיְי שִׁיר חֲדָשׁ.**
תּוֹשְׁבַּחְתָּא דָּא הָא (בראשית קכ"ג ע"ב) **אֹוְקִימְנָא. אֲבָל**
אָף עַל גַּב דְּאֲתַעְרְנָא בֵּיהּ, אֲתַעְרוּ דְחִבְרִיָּא דְקָא
אֲתַעְרוּ, שְׁפִיר אִיהוּ, דְהֵנְהוּ (דף קל"ח ע"א) **פְּרוֹת עָלוֹת כַּד הוּו**
נְטִלֵי אַרְוּנָא, אֲתַעְרוּ בְּהָאֵי תּוֹשְׁבַּחְתָּא, כְּמָה דְאֲתָ אֲמַר
(שמואל א' ו) וַיִּשְׁרְנָה הַפְּרוֹת בַּדֶּרֶךְ. וּמָה שִׁירָה הוּו אֲמַרִי.
מִזְמוֹר שִׁירוֹ לַיְי שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה.
רְזָא דָּא אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְלַעִילָא. בְּשַׁעְתָּא דְאֵינֹון חֵיוֹת
נְטִלֵי (אַרְוּנָא) כְּרִסְיָא, לְאַרְמָא לִיה לַעִילָא, אֵינֹון אֲמַרִי
תּוֹשְׁבַּחְתָּא דָּא.

וְאִי תִימָא, אֲמַאי פְּתִיב הַכָּא חֲדָשׁ, וְהָא תְּדִיר קְאֲמַרִי
תּוֹשְׁבַּחְתָּא דָּא. אֵלָא וְדָאֵי חֲדָשׁ אִיהוּ, וְחֲדָשׁ לָא
אֲקַרִי, אֵלָא בְּאֲתַחֲדָתוּתָא דְסִיְהָרָא, כַּד אֲתַנְהִירַת מִן
שְׁמַשָּׁא, כְּדִין אִיהוּ חֲדָשׁ, וְדָא אִיהוּ שִׁיר חֲדָשׁ. הוֹשִׁיעָה
לוּ יְמִינוּ וְזֹרוּעַ קְדָשׁוּ, הָא אֲתַעְרוּתָא דִימִינָא וּשְׁמָאֵלָא
לְקַבְּלָא לָהּ.

וְתוֹשְׁבַּחְתָּא דָּא, כַּד נְטִלֵי אַרְוּנָא, קָא מְשַׁבְּחָאן לָהּ. כַּד

סִלְקִין לְבֵית שְׁמֶשׁ. כְּגִוּוֹנָא דְעִגְלוֹת סִלְקִין לְבֵית שְׁמֶשׁ.
 וְכֹלָא בְרוּזָא חַד סִלְקִין, בְּגִין דְּבִשְׁבַת אִיהוּ סִלְקוּ
 דְּכוּרֵסִיָּא, לְסִלְקָא לְעֵילָא. תְּקוּנָא דְתוֹשְׁבַחְתָּא דָּא
 בְּשַׁבַּת אֵלִין תּוֹשְׁבַחְתָּן כְּלָהוּ אֶתְקִינוּ בְּשַׁבַּת, לְשַׁבְחָא לִיהּ
 עָמָא יְחִידָא בְּעֵלְמָא.

(תהלים עב) מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא, אָדָם
 הָרֵאשׁוֹן קָאֵמַר לָהּ, בְּשַׁעְתָּא דְאֶתְתַּרְךָ מִגְּנַתָּא
 דְעֵדֶן, וְאַתָּא שַׁבַּת וְאַגִּין עָלֶיהָ. וְאוּקְמוּהָ חֲבַרֵיָּא,
 תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא, עֵלְמָא תְּתָאָה קָא מְשַׁבַּח לְגַבֵּי עֵלְמָא
 עֵלְאָה, יוֹמָא (דְכֹלָא בִּידָה) דְאִיהוּ כּוּלוֹ שַׁבַּת, מִלְפָּא, דְשִׁלְמָא
 דִּילֵיהָ. וְדָא אִיהוּ מְזֻמּוֹר שִׁיר, וְלֹא כְּתִיב מֵאֵן קָאֵמַר
 לִיהּ, כְּמָה דְאוּקְמִנָּא. לְיוֹם הַשַּׁבָּת, יוֹמָא עֵלְאָה, שַׁבַּת
 עֵלְאָה. דָּא שַׁבַּת וְדָא שַׁבַּת, מֵה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא,
 שַׁבַּת סֵתָם, דָּא שַׁבַּת דְמַעְלֵי שַׁבַּתָּא. יוֹם הַשַּׁבָּת, דָּא
 שַׁבַּת דְלְעֵילָא. דָּא יוֹם, וְדָא לִילָה. (שְׁמוֹת לֵא) וְשִׁמְרוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, הָא לִילָא, רוּזָא דְנוֹקְבָא. (שְׁמוֹת כ) זְכוּר
 אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, הָא יוֹם, רוּזָא דְדְכוּרָא. וּבְגִין כֶּךָ מְזֻמּוֹר
 שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת.

וְאֶשְׁכַּחַן בְּכַמָּה אֶתְרֵי, דְעֵלְמָא תְּתָאָה לָא סִלְקֵי בְשִׁמָּא,
 וְאַתֵּיא (ויקרא ק"ב) סֵתָם, כְּגִוּוֹן הָאֵי, וּכְגִוּוֹן וַיִּקְרָא
 אֶל מֹשֶׁה, וּכְגִוּוֹן (שְׁמוֹת כד) וְאֶל (קל"א ע"א) מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֵל

יִי. כִּלְהוֹ סְתִים שְׁמָא, וְלֹא סְלִיק בֵּיהּ. (אֶלָּא) (ס"א וְכֵלָּא) בְּגִין
 דְּאִית בֵּיהּ דְּרָגָא עֲלָאָה, וְלִגְבֵי דְרָגָא עֲלָאָה אִיהוּ לֹא
 סְלִיק בְּשְׁמָא. נְהוּרָא דְשְׂרָגָא, לֹא סְלִיק בִּימָמָא, בְּנְהוּרָא
 דְשְׁמָשָׁא, וְעַל דָּא לֹא סְלִיק בְּשְׁמָא. וְכֹל אֵלִין תּוֹשְׁבֵיחֹן,
 דְשַׁבַּת, דְּאִיהִי כְבוֹד (נ"א יום השַׁבַּת דְּאִיהוּ תּוֹשְׁבֵיחֹתָא) יוֹם, אִיהוּ
 תּוֹשְׁבֵיחֹתָא עֲלָאָה, עַל כֹּל שְׂאֵר יוֹמִין. (ס"א וְכֹל אֵלִין תּוֹשְׁבֵיחֹן
 אֲתַקִּינוּ בְּתִיקוּנָא דְשַׁבַּתָּא דְאִיהוּ סְלִיק לְאַתְעֵטֵר בְּעֵטְרִין עֲלֵאִין אֲתַרִּין קוּדִישִׁין עַל כֹּל שְׂאֵר
 יוֹמִין)

נְשִׁמַּת כָּל חֵי, הָא חֲבַרְיָא אֲתַעְרוּ ר"ה בֵּיהּ מְלִין
 דְקָשׁוּט. אֲבָל אִית לֶן לְאֲדַכְּרָא, הֵאִי נְשִׁמַּתָּא
 דְפִרְחָא מִהֵוּא חֵי הָעוֹלָמִים. וּבְגִין דְּאִיהִי דִילִיָּה, דְמִנִּיה
 נִפְקֹן כָּל בְּרַכָּאן, וְשְׂרִיין בֵּיהּ, וְהוּא אֲשֶׁקִי וּמְבַרְךְ
 לְתַתָּא, הֵאִי נְשִׁמַּתָּא דְנִפְקָא מִנִּיה, אִית לָהּ רְשׁוּ לְבִרְכָּא
 לְהֵאִי אֲתַר.

וְעַל דָּא פִּרְחִין נְשִׁמַּתִּין מִהֵוּא חֵי, בְּמַעְלֵי שַׁבַּתָּא. אֵינּוּן
 נְשִׁמַּתִּין דְּאֵינּוּן פִּרְחָאן, מִמָּשׁ מְבַרְכִין לְהֵאִי אֲתַר
 דְּאֶקְרִי שֵׁם מִתַּתָּא. וְהֵוּא אֲתַר דְּנִפְקִי מִנִּיה מְבַרְךְ לִיה
 לְעִילָא, וְהֵאִי שֵׁם מְקַבְּלָא בְּרַכָּאן, מִתַּתָּא וּמַעֲלָא,
 וְאַתְכִּלִּילַת מְכָל סְטָרִין.

בְּיוֹמֵי דְחוֹל, אִיהִי מְקַבְּלָא בְּרַכָּאן, מִשְׂאֵר נְשִׁמַּתִּין,
 דְקָא מְבַרְכִין לָהּ מִתַּתָּא. בְּיוֹמָא דְשַׁבַּת, אִיהִי
 מְקַבְּלָא בְּרַכָּאן מֵאֵינּוּן נְשִׁמַּתִּין עֲלֵאִין, דְקָא מְבַרְכָּאן לָהּ

בְּאַרְבַּעַיִן וְחֲמִשׁ תֵּיבִין, כְּחוֹשֶׁבֶן מ"ה. (מְנַשְׁמֵת כָּל חַי עַד וְהֶאֱחָרוּנִים)
 (ס"א בְּרֹזָא דְחֲמִשִּׁין תֵּיבִין, כְּחוֹשֶׁבֶן מ"י) כִּמָּה (הַקְדָּמָה ב' ע"א) דְּאוּקִימָנָא,
 בְּרֹזָא מ"ה, וּבְרֹזָא מ"י. דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה, וְדָא עֲלָמָא
 תַּתָּאָה. נִשְׁמַת כָּל חַי (ס"א עַד הֶאֱחָרוּנִים) מ"ה. וּמִן וְאֵילוּ פִּינוּ
 מְלֵא שִׁירָה עַד וּמְלַפְנִים, סִלְקָא תּוֹשְׁבַחְתָּא אַחְרָא חֲמִשִּׁין
 תֵּיבִין. וְאַף עַל גַּב דְּלֹא קִיִּמָּא תַּמָּן מְלָה בְּחוֹשֶׁבֶן, א
 סִלְקָא חוֹשְׁבֵנָא רֹזָא מ"י. וּמִתַּמָּן וְלַהֲלָאָה סִלְקָא
 תּוֹשְׁבַחְתָּא אַחְרָא לְחֻשְׁבוֹן (מ"ה) מְאָה תֵּיבִין, תְּשֻׁלוּמִין
 דְּכֻלָּא, וְחַד רְתִיכָא עַל מַה דְּשִׁרְיָא דְּאִיהוּ (דף קל"ח ע"ב)

תְּשֻׁלוּמָא (ס"א וְהוּא שְׁלִימָא עֲלָאָה.)

וְכֹל שְׁבַחָא דָּא, וְכֹל מְלִין אֵלִין, כְּלֵהוּ שִׁיפִין יְדִיעֶן,
 בְּחוֹשְׁבֵנָא לְתְּשֻׁלוּמָא דְּשַׁבַּת, וְלֹא שְׁתַּלְמָא מְנִייהוּ,
 כְּדָקָא חֲזִי. זַכָּאָה עֲמָא, דִּידְעֵי לְסִדְרָא שְׁבַחָא דְּמַרְיָהוֹן,
 כְּדָקָא יְאוּת. מְכָאן וְלַהֲלָאָה סְדוּרָא דְּצִלוּתָא כְּמָה
 דְּאִתְתַּקְנַת.

כְּתִיב (תהלים כב) וְאַתָּה יי' אֵל תִּרְחַק אֵילוֹתַי לְעִזְרָתִי
 חוֹשָׁה. דְּיֹד מְלַכָּא אָמַר דָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּהוּה
 מְתַקֵּן וּמְסִדֵּר תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּמְלַכָּא, בְּגִין לְחַבְרָא שְׁמִשָּׂא
 בְּסִיְהָרָא. פִּיּוֹן דְּהוּה מְתַקֵּן וּמְסִדֵּר שְׁבַחִין דִּילִיָּה
 לְאַתְחַבְרָא, אָמַר וְאַתָּה יי' אֵל תִּרְחַק.

וְאַתָּה יי' רֹזָא (רנ"א ע"א, ק"מ ע"א, קע"ט ע"ב) דְּחַבְרוּתָא חֲדָא בְּלֵא

פְּרוּדָא. אַל תִּרְחַק, כִּיּוֹן דְּאִיהִי סְלִקָא לְאַתְעֵטְרָא
בְּבַעֲלָהּ, וְכֹלָא בְּעֵלְמָא עֲלָא, וּמִתְמָן בְּעֵי לְסְלִקָא לְאִין
סוּף, לְאַתְקִשְׂרָא כֹּלָא לְעֵילָא לְעֵילָא, וּבְגִין כֹּךְ אַל
תִּרְחַק, לְאַסְתִּלְקָא מִינֵן, לְשִׁבְקָא לָן.

וּבְגִין כֹּךְ, בְּגוּ סְדוּרָא דְתוֹשְׁבַחְתָּא, בְּעָאן יִשְׂרָאֵל
לְאַתְכַּלְלָא תְּמָן, וְלְאַתְדַּבְקָא בְּהַדְיֵיהוּ מִתְתָּא,
דְּאַלְמֵלָא יְבַעֵי לְאַסְתִּלְקָא הָאִי כְבוֹד, הָא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא
אַחִידֵן בֵּיהּ וְתִקְפִין בֵּיהּ, דְּלָא שְׁבָקִי לִיהּ לְאַתְרִחְקָא
מִנֵּיהּ. וְעַל דָּא צְלוּתָא בְּלַחֲשׁ, כְּמָאן דְּמִלִּיל בְּרוּזָא עִם
מִלְכָּא, וּבְעוּד דְּאִיהוּ בְּרוּזָא עִמֵּיהּ, לָא אֶתְרִחְקָא מִנֵּיהּ
כֹּלְל.

אַיְלוּתִי, מָה אֵיל וְצַבִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּאֹזְלִי וּמִרְחַקִּי, מִיַּד
אַהֲדָרֵן לְהַהוּא אַתְרֵי דְּשְׁבָקִי, אוּף קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, אַף עַל גַּב דְּאַסְתִּלְקָא לְעֵילָא לְעֵילָא בְּאִין
סוּף, מִיַּד אַהֲדָר לְאַתְרֵיהּ. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל
לְתַתָּא אֶתְאַחֲדֵן בֵּיהּ, וְלָא שְׁבָקִין לִיהּ לְאַתְנַשִּׂיא, (מְנִיחָא)
וְלְאַתְרִחְקָא מִנֵּיהּ. וְעַל דָּא, אֵילוּתִי לְעֹזְרֵי חוּשָׁה.

וּבְגִין כֹּךְ בְּעֵינֵן לְאַתְאַחֲדָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְלְאַחֲדָא בֵּיהּ, כְּמָאן דְּאַמְשִׁיךְ מְעֵילָא לְתַתָּא,
דְּלָא יִשְׁתַּבֵּק בַּר נָשׁ מִנֵּיהּ, אֲפִילוּ שַׁעְתָּא חֲדָא. וְעַל דָּא
כֹּד סְמִיךְ גְּאוּלָּה לְתַפְלָה, בְּעֵי לְאַחֲדָא בֵּיהּ, וְלְאַשְׁתַּעֵי

בְּהִיָּה בְּלִחְיֹשׁוֹ, בְּרֹזָא, דְּלֹא יִתְרַחֵק מִיָּנֹן, וְלֹא יִשְׁתַּבֵּק
 מִיָּנֹן, וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקִּים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם
 חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁפָכָה לוֹ אֲשֶׁרִי
 הָעַם שִׁי' אֱלֹהִיו.

בְּהִיא שְׁעֵתָא, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחִבְרִיא אוּף הָכִי קָמוּ
 וְאֶזְלוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי,
 אָבִא, עַד הָכָא הוּינָא יִתְבִּי בְּצִלָּא דְאִילָנָא דְחַיִּי בְּגִנְתָּא
 דְעַדְוֹן. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה דְאָנֹן אֶזְלִין, אֶצְטְרִיךְ לָן לְמִיָּהָר
 בְּאַרְחוּי דְנִטְרֹן אִילָנָא דָּא. אָמַר לֵיהּ, אַנְתָּ תִּשְׂרִי
 בְּשִׁירוּתָא לְמִפְתַּח בְּאַרְחָא.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות כה) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, כִּמָּה דְאִתְמַר.
 בְּמַאי אִיהִי תְרוּמָה. בְּרֹזָא דְזוּהַב, דְּהָא מִתְמָן
 אִתְזַנַּת בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְאִיהִי גְבוּרָה תַתָּאָה, דְאִתִּיא
 מִסְטְרָא דְזוּהַב. וְאָף עַל גַּב דְאִתִּיא מִסְטְרָא דְזוּהַב, כֹּל
 עֶקֶר לָא אֲשַׁתְּאַרְת, אֶלָּא בְּסְטְרָא דְכֶסֶף, דְאִיהוּ יְמִינָא.
 וְרֹזָא דָּא (הקדמה א' ע"א) כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, דְאֶצְטְרִיךְ לְקַבְּלָא
 לֵיהּ בִּימִינָא וּבְשִׁמְאַלָּא, וְכֹל עֶקֶר לָא אֲשַׁתְּאַר
 אֶלָּא בִּימִינָא. (ס"א וּשְׁמַאֲלָא אֶתְעַדִּי מִינָהּ וְלֹא וְכו') וּשְׁמַאֲלָא אֶתְעַר
 יְמִינָא, וְלֹא אֶתְדַבֵּק בֵּיהּ, בְּגִין דְאִיהוּ אִתִּיָּהִיב בֵּין
 יְמִינָא וּשְׁמַאֲלָא, וּשְׁמַאֲלָא אֶתְאַחִיד תַּחוּתֶיהּ, וְיְמִינָא
 אֶתְאַחִיד בֵּיהּ לְעֵילָא, כִּמָּה דְאִתְ אָמַר (שיר השירים ב) שְׁמַאֲלוּ

תַּחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבִקְנִי. זָהָב וְכֶסֶף, כִּמָּה דָּאת דְּאֵת אָמַר
 לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב, וְהָא אֲתִמַּר. (חגי ב)

וּנְחֹשֶׁת, דָּא אִיהוּ גִוּוֹן כְּגִוּוֹנָא דְזָהָב, בְּגִין דְּאֶצְטַבַּע
 מְגִוּוֹן זָהָב וּמְגִוּוֹן דְּכֶסֶף. וְעַל דָּא מְזַבַּח

הַנְּחֹשֶׁת קָטָן. אִמַּאי אִיהוּ קָטָן. כִּמָּה דָּאת אָמַר (מלכים א ח)

כִּי הַמְזַבַּח אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ קָטָן מֵהַכִּיל אֶת הָעוֹלָה וְגו'.

כִּמָּה דָּאת אָמַר (שמואל א יז) וְדוֹד הוּא הַקָּטָן. וְאִף עַל גַּב

דְּאִיהוּ קָטָן, כִּלָּא אֲתִאֲחִיד בְּגִוְיָהּ. וְאִי תִימָא מְזַבַּח

אַחֲרָא, אֶקְרִי קָטָן. לָאו הָכִי. דְּלָאו קָטָן בַּר הָאִי, דְּכַתִּיב,

אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמַמְשַׁלַּת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאוֹר

הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַּת הַלַּיְלָה. וְדָא אִיהוּ הַמָּאוֹר הַקָּטָן. הַמָּאוֹר

הַגָּדוֹל, דָּא מְזַבַּח הַפְּנִימִי דְּאִיהוּ מְזַבַּח הַזָּהָב. וְתַכְלַת (דף

קל"ט ע"א) דָּא אִיהוּ תַכְלַת דְּצִיצִית. תַכְלַת דָּא אִיהוּ פְּרֻסִיָּא,

רְזָא דְתַפְלָה דִּיד. תַכְלַת דָּא אִיהוּ פְּרֻסִיָּא, דְּדִינִין בֵּיהּ

דִּינֵי נְפֻשׁוֹת. בְּגִין דְּאִית פְּרֻסִיָּא דְּדִינִין בֵּיהּ דִּינֵי

מְמוֹנוֹת, וְאִית פְּרֻסִיָּא דְּדִינִין בֵּיהּ דִּינֵי נְפֻשׁוֹת. וְעַל

דָּא, כִּלָּא גִוּוֹנִין (קל"ה ע"א, קנ"ב ע"א, בראשית נ"א ע"ב) טְבִין לְחֶלְמָא,

בַּר גִּוּוֹן תַכְלָא, בְּגִין דִּינְדַע דְּהָא נְשַׁמְתִּיה סֻלְקָא בְּדִינָא.

וְכַד נְשַׁמְתָא סֻלְקָא בְּדִינָא, גּוּפָא אֲתַדָּן לְאַשְׁתַּצָּאָה

וְאַצְטְרִיךְ הַהוּא חֶלְמָא, לְרַחֲמִין סְגִיָּאִין.

תַכְלַת דָּא אִיהוּ פְּרֻסִיָּא, דְּכַתִּיב בֵּיהּ (יחזקאל א) כְּמִרְאָה

אֲבֵן סַפִּיר דְּמוֹת פַּסָּא, (וּכְתִיב וְאֵשׁ מִתְּלַקַּחַת) וּכְתִיב
 וּנְגַה לּוֹ סָבִיב. בְּגִין דְּעַבְדִּין בֵּיהּ פְּרִיכִין לְצִיצִית, וְכֵד
 נְגַה לּוֹ, אֶתְהַדֵּר לְגוּוֹן יְרוּק, פְּגוּן פְּרִתִי. מִהֵיא שְׁעֵתָא
 וְאֵילָךְ, אֲשֶׁתְּרִי זְמַנָּא דְקָרִיאַת שְׁמַע, דְּהָא אֲשֶׁתְּנִי גּוּוֹן
 תְּכָלָא מִכְמָה דְּהוּהּ, וּבְגִין כֶּף אָסִיר לְמִידָן דִּינִי נְפִשׁוֹת
 בְּלִילָה, בְּגִין דְּשִׁלְטָא הֵהוּא גּוּוֹן תְּכָלָא בְּהֵהוּא זְמַנָּא,
 וְאֶתְיָהִיב רְשׁוֹ לְמַחְטָף נְפִשָּׁא בְּלֵא מְשַׁפֵּט. דְּהָא מְשַׁפֵּט
 לָא שִׁלְטָא בְּהֵהוּא זְמַנָּא. כֵּד אֶתִּי צַפְרָא, וְאֶתְעַר יְמִינָא
 דְּלַעֲיָלָא, נְפִיק הֵהוּא נְהוּרָא, וּמְטִי עַד הָאִי תְּכָלָא,
 וְאֲשֶׁתְּנִי מִכְמָה דְּהוּהּ, וּכְדִין שִׁלְטָא עָלֶיהָ, וְאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ
 כְּרַסִּיא אַחְרָא קְדִישָׁא. מִהֵיא שְׁעֵתָא וְאֵילָךְ, זְמַנָּא
 דְקָרִיאַת שְׁמַע.

וְאַרְגָּמָן, הָא כְּנוּפִיא דְכְּלִילָא כָּל גּוּוֹנִין כַּחְדָּא. וְתוֹלַעַת
 שְׁנִי, כְּתִיב שְׁנִי, וּכְתִיב שְׁנִים, דְכְּתִיב, (מְשֻׁלִי
 לֵא) כִּי כָּל בֵּיתָה לְבוּשׁ שְׁנִים. אֱלֹא הָאִי אִיהוּ גּוּוֹן אֲקָרִי
 שְׁנִי, דְנִטִּיל כָּל גּוּוֹנִין בֵּיהּ, וְכָלָא אִיהוּ חֵד, שְׁנִי וְשְׁנִים.
 שְׁנִים: כֵּד כְּלָהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ כַּחְדָּא. שְׁנִי: דְנִפִּיק מִכְּרַסִּיא
 עֲלָאָה, דְשִׁלְטָא עַל תְּכֵלֶת מִסְטָרָא דִימִינָא, וְדָא אִיהוּ
 אֲפּוּטְרוּפְסָא דִישְׂרָאֵל, דְכְּתִיב בֵּיהּ (דְּנִיא ל י) מִיכָאֵל שִׁרְכָם.
 תוֹלַעַת: דְחִילִיהּ בְּפוּמִיהּ, כַּתּוּלַעַת, דְמִתְבַּר כָּלָא וְעַקָר
 כָּלָא.

תּוֹלַעַת שְׁנֵי וְשֵׁשׁ, תְּרִין גְּוֹנִין כַּחֲדָא, דִּימִינָא
 וְשִׁמְאָלָא, חִיּוֹר וְסוּמָק. וְשֵׁשׁ: בּוּצָא אִיהוּ.
 דְּשִׁית חוּטִין מִתְחַבְּרִין, וְדָא אִיהוּ דְכְּתִיב, (דְּנִיאל י') וְגִוּיָתוּ
 כְּתָרְשִׁישׁ. וּבְאֵלִין תְּרִין, כְּלִילֵן תְּרִין אַחְרָנִין.

וְעִזִּים: גְּבוּרָאן תְּתָאֵי דְלִבְר, לְחַפֵּיא עַל פְּנִימָאֵי. וְכֹלָא
 אֲצִטְרִיק, וְאֲצִטְרִיק לְמִיָּהב דְּוֹכְתָא לְכֹלָא, דְּהָא
 מְסִטְרָא דְדִּהָבָא קְאֲתִיין. וְעוֹרוֹת אֵלִים מְאֲדָמִים, מְשִׁיכוּ
 דְּתִרִין סְטְרִין, דִּימִינָא וְשִׁמְאָלָא, לְחַפֵּיא בְּדוּכְתָא
 אַחְרָא.

וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים, סְטְרָא חֲדָא אֵית דְּרַבִּי גּוּ סְטְרָא אַחְרָא
 בְּחוּרְבָא, וְלֹא בִּישׁוּבָא אֲשֶׁתְּכַח, וְדָא אִיהוּ
 סְטְרָא דְכִּיּו, וְאֶקְרִי תַחֲשׁ.

בְּסִפְרָא דְשְׁלֹמֹה מְלָכָא אֵית גּוּ הָאֵי מְזֻבַּח הַנְּחֻשֶׁת
 דְּקֵאמְרִין, רִזִּין עֲלָאִין. דְּהָא מְזֻבַּח אֲדָמָה
 כְּתִיב, (שְׁמוֹת ב') מְזֻבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי וְגו' וְדָא אִיהוּ רִזָּא
 כְּדָקָא יְאוּת. נְחֻשֶׁת, כַּד שְׁלִטִין טוּרִין אַחְרָנִין, וְאִיְהִי
 צְרִיכָא לְמִיזֵן לוֹן, אֲצִטְבַּע בְּהָאֵי גְּוֹן לְמִיזֵן לוֹן. וְאִינּוֹן
 אֶקְרוּן הָרִי נְחֻשֶׁת.

וְאִינּוֹן (ר"ס ע"א) הָרִי נְחֻשֶׁת אֲתַמְשֵׁף עַלֵּיהוּ רוּחָא חֲדָא
 מִגּוּ הָאֵי מְזֻבַּח, וְכַד הָאֵי מְזֻבַּח אֲסִתְלַק בְּסִלְקוּ
 אַחְרָא, כְּדִין אֲסִתְלַק אֶת נ', דְּאִיְהוּ מְזֻבַּח קְדִישָׁא,

וְאַשְׁתָּאֵר רוּחָא דְאַלִּין טוּרֵי נְחֻשֶׁת. וְכַד הָהוּא רוּחָא
אֶסְתְּלִיק בְּקִיּוּמֵיהּ, אֶקְרִי תַחֲשׁ, דְּהָא אֶסְתְּלַק מִנֵּיהּ אֵת
נ'.

וְהָאִי אֶתְפָּרֵשׁ, לְכַמָּה רוּחִין אַחֲרָנִין, וְאַקְרוּן אוּף הָכִי,
וְעַל דָּא אֶקְרִי הָהוּא עֲמָא, תַחֲשׁ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
(בראשית כב) וְאַתְּ (קמ"ז ע"ב) תַחֲשׁ וְאַתְּ מֵעֵכָה. אֵינּוּן הָווּ יַדְעֵי
בְּהָא חֵיהּ דְּמִשְׁכָּנָא, דְּאַקְרִי עַל שְׁמַהוּן.

וְעֵצֵי שְׁטִים, אֵלִין אֵינּוּן רְזִין קְדִישִׁין, דְּאֵינּוּן לוּחֵי
מִשְׁכָּנָא, וְאֵינּוּן אֶקְרוּן בְּרֻזָּא דְלַהוּן. כְּתִיב עֵצֵי
שְׁטִים עוֹמְדִים, וְכְתִיב (ישעיהו ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים.

מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה שְׁמֵן לְמָאוּר, מְשִׁיכוּ דְמִשַּׁח רְבוּת
קְדִישָׁא לְאַמְשָׁכָא עַלֵייהוּ. אֲבִנֵי שְׁהֵם וְאַבְנֵי
מְלוּאִים, אֵלִין אֲבִנֵי קְדֻשָׁא, יְסוּדֵי דְמִקְדֻשָׁא, בְּרִתִּיכִין
קְדִישִׁין אֵלִין, אֲזַדְמַנָּן בְּלַחוּדֵיהוּ, לִיקָר וְלִשְׁבַחָא,
בְּלָבוֹשׁ יָקָר, לְעֵינָא כְּהֵנָּא בְּהוּ תַמּוּן, וְלְאַדְכָּרָא (וּלְבְּרָכָא)

תְּרִיסַר שְׁבָטִין, וְעַל דָּא תְּרִיסַר אֲבָנִין כְּמָה דְאַתְּמַר.
תְּלִיסַר זֵינִין אֵינּוּן, בַּר י"ב אֲבָנִין יִקְרִין אֵלִין, וְכֻלְהוּ
סִלְקִין לְכ"ה אַתְוּוּן, (דף קל"ט ע"ב) בְּרֻזָּא עֲלָאָה
דִּיחֻדָּא. וְלִקְבַל אֵלִין, גְּלִיף וְאַתְקִין מִשָּׁה, כ"ה אַתְוּוּן
בְּרֻזָּא דְפִסּוּקָא דִּיחֻדָּא, דְכְתִיב, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
יְדוּד אֱלֹהֵינוּ יְדוּד אֶחָד. וְאֵינּוּן כ"ה אַתְוּוּן, גְּלִיפֵן מְחַקְקוּן
בְּרֻזָּא דְלְעִילָא.

יַעֲקֹב בָּעָא לְאַתְקֵנָא לְתַתָּא, בְּרוּזָא דִּיחֻודָא, וְאַתְקִין
 בְּכ"ד אַתְוּוֹן, וְאַיִנוּן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד. וְלֹא אֲשֵׁלִים לְכ"ה אַתְוּוֹן, בְּגִין דְּעַד לָא
 אַתְתֵּקֵן מִשְׁכְּנָא. כִּיּוֹן דְּאַתְתֵּקֵן מִשְׁכְּנָא, וְאַשְׁתְּלִים, מְלָה
 קַדְמָאָה דִּיהוּה נְפִיק מִנִּיה, כַּד אֲשְׁתְּלִים, לָא מְלִיל אֶלָּא
 בְּכ"ה אַתְוּוֹן, לְאַחֲזָאָה דִּיהָ אֲשְׁתְּלִים דָּא כְּגֹוּנָא
 דְּלַעֲיִלָּא, דְּכְתִיב, (ויקרא א) וַיִּדְבַּר יְיָ אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד
 לֵאמֹר. הָא כ"ה אַתְוּוֹן.

וְעַל דָּא כ"ה זִינִין לְאַשְׁלֵמָא תְּקוּנָא דְּמִקְדָּשָׁא (ס"א דְּמִשְׁכְּנָא)
 וְכָל הַנִּי אַתְוּוֹן, אוֹקִימָנָא בְּאַיִנוּן אַתְוּוֹן גְּלִיפֵן,
 דְּאוֹלִיפְנָא מִמָּר. וּבְגִין דְּמִשְׁכְּנָא אֲשְׁתְּלִים בְּרוּזִין אֵלִין,
 אֶקְרִי כ"ה, בְּיַחֲוּדָא דְּשְׁלִימוֹ דְּמִשְׁכְּנָא, וְעַל דָּא (תהלים קמח)
 וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה כְּתִיב, רוּזָא דְּשְׁלִימוֹ דְּכָל מִשְׁכְּנָא
 וְתִקּוּנָא דִּילִיָּה. כ"ה, לְקַבֵּל כ"ב אַתְוּוֹן, וְאוֹרִייתָא
 וּנְבִיאִים וּכְתוּבִים, דְּאַיִנוּן כְּלָלָא חֲדָא, וְרוּזָא חֲדָא.

בְּשַׁעֲתָא דִּישְׂרָאֵל קָא מִיַּחְדֵּי יַחֲוּדָא בְּהַאי קָרָא, בְּרוּזָא
 דְּכ"ה אַתְוּוֹן, דְּאַיִנוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 יְיָ אֶחָד, וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דְּאַיִנוּן
 כ"ד אַתְוּוֹן, וַיְכִוּוֹן כָּל חַד בְּהוּ, כְּלָהוּ אַתְוּוֹן מִתְחַבְּרָן
 כְּחֲדָא, וְסִלְקִין בְּחַבְּוּרָא חַד (ס"א כְּדִין אַתְפַּתְחוּ) מ"ט תְּרַעֲיִן,
 בְּרוּזָא דִּיּוֹבְלָא. וּכְדִין אֶצְטְרִיךְ לְסִלְקָא עַד וְלֹא יִתִּיר.

וּכְדִין אֶת־פִּתְחוֹ תַרְעִין, וְחָשִׁיב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְהֵוּא
 בַּר נֶשׁ, כְּאִילוֹ קַיִים אֹרִייתָא כְּלָה, דְּאִיהִי אֶתִּיא בְּמ"ט
 פָּנִים. (בְּכֻלָּא) וְעַל דָּא אֶצְטְרִיךְ לְכוּנָא לְבָא וִרְעוּתָא בְּכ"ה
 וּבְכ"ד, וְלִסְלָקָא לֹון בְּרְעוּתָא דְלִבָּא, לְמ"ט תַרְעִין
 דְקֵאמְרֵן. פִּיּוֹן דְאֶתְכּוּוֹן בְּהֵאִי, יִתְכּוּוֹן בְּהֵוּא יְחוּדָא
 דְאֵמַר מַר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּפְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם
 וְעַד כְּלָלָא דְכָל אֹרִייתָא כְּלָה. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן
 דִּיתְכּוּוֹן בְּהוּ, דְּוִדָּאִי כְּלָלָא אִיהוּ דְכָל אֹרִייתָא דְעִילָא
 וְתַתָּא. וְדָא אִיהוּ רִזָּא דְאָדָם שְׁלִימָא, דְדִכְר וְנוֹקְבָא,
 וְרִזָּא דְכָל מְהִימְנוּתָא.

מַחְלוּקֵת דְשִׁמְאִי וְהִלֵּל בְּקִימָה וּבְשִׁכִּיבָה, דְכְּתִיב, (דְּבָרִים
 1) בְּשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ, דְשִׁמְאִי סַבַּר בְּעַרְבֵי דְקָא
 כְּלִילָא נּוֹקְבָא בְּשִׁלְטָנְהָא, אֶצְטְרִיךְ לְגַבִּי נּוֹקְבָא דְקָא
 יִטּוּ וַיִּקְרָאוּ. וּבְבִקְרָא, דְקָא שְׁלֵטָא דְכוּרָא בְּשׁוּלְטָנוּתָא
 דְעֵלְמָא עֵלְאָה, אֶצְטְרִיךְ לְמִיָּקָם קָמִיָּה דְדְכוּרָא, כְּמָה
 דְאֶצְטְרִיךְ בְּתַפְלָה מְעוּמָד, וּבְכָל אֶתֶר דְדְכוּרָא אֶתִּיא.
 וּבֵית הִלֵּל סַבַּר, אֶלְמָלָא אֶשְׁתַּכַּח דָּא לְחוּד וְדָא לְחוּד,
 הָכִי אֶצְטְרִיךְ. אָבֵל פִּיּוֹן דְאֵנָן מְחַבְּרֵן לֹון כְּחֵדָא,
 בְּחַבּוּרָא בְּמ"ט פָּנִים, וּמ"ט תַרְעִין, לָא אֶצְטְרִיכְנָא
 לְאֶפְרָשָׁא דָּא לְחוּד וְדָא לְחוּד, אֶלָּא לְאֶשְׁגַּחָא דְכָלָא
 אִיהוּ חֵד, בְּלָא פְרוּדָא. וּכְמָה דְאֶזְדַּמֵּן לִיָּה לְבַר נֶשׁ, הָכִי

יִימָא, דְּהָא תְּרוּוּיָהּוּ בְּחִבּוּרָא חֲדָא, כְּמָה דְּנִיחָא לֹון,
וְהָכִי אֶצְטְרִיף לְאַתְחֻזָּא.

וְעַל דָּא דְּכוּרָא, בְּשִׁית סְטְרִין, בְּקָרָא דְּשִׁמְעַ יִשְׂרָאֵל,
דְּאִינּוּן שִׁית תִּיבִין. וְנוֹקְבָא בְּשִׁית סְטְרִין בְּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. דְּאִינּוּן שִׁית תִּיבִין אַחַרְנִין,
וְסִלְקִין בְּחִבּוּרָא חֲדָא, בְּרֹזָא דְּמ"ט תְּרַעִין, וְהִלְכָה כְּבֵית
הֵלֵל בְּכָל אֶתְרָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָרִים יְדוּי וּבְרִיךְ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ. פְּתַח
וְאָמַר, (ישעיה מא) מִי הָעִיר מְמוֹרָח וְגו'. הָאִי קָרָא
אוֹקִימָנָא וְאַתְמַר, אֲבָל רֹזָא דְּחֻכְמָתָא אִיהוּ, מ"י רֹזָא
דְּעֵלְמָא עֲלָאָה אִיהוּ, דְּהָא מִתְמַן נִפְקָא שִׁירוּתָא,
לְאַתְגְּלִיָּא רֹזָא דְּמַהִימְנוּתָא, וְהָא (בהקדמה ב' ע"א) אוֹקִימָנָא.
תּוּ. מ"י טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, דְּלֹא אֶתִידַע וְלֹא
אַתְגְּלִיָּא כְּלָל. גְּלִי יִקְרִיָּה לְאַשְׁתְּמוּדְעָא, מִהֵהוּא
אַתְרָא דְּאַקְרִי מְזֻרְחָא, דְּהָא מִתְמַן שִׁירוּתָא דְּכָל רֹזָא
דְּמַהִימְנוּתָא, וְנִהוּרָא לְאַתְגְּלִיָּא. וְלְבַתֵּר צְדָק יִקְרֵאָהּ
לְרַגְלוֹ, דְּהָא צְדָק, גְּלִי גְבוּרְתָא עֲלָאָה, וְשׁוּלְטָנְיָה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֵהָאִי צְדָק אֶשְׁלִטְיָה עַל עֲלָמִין
כְּלָהוּ, לְדַבְּרָא לֹון, וְלְאַתְקַנָּא לֹון, כְּדָקָא יָאוּת. וְעַל דָּא,
(ישעיה מא) יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמַלְכִים יְרֵד, (דף ק"מ ע"א) דְּהָא כָּל
מַלְכִין דְּעֵלְמָא, בְּרֻשׁוּתָא דְּהָאִי צְדָק קִיִּמִין, כְּמָה דְּאַתְרָא
אָמַר (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוּט תִּבְלָא בְּצְדָק.

תו, צִדְקַי יִקְרָאֵהוּ לְרִגְלוֹ, מֵאֵן קָרִי לְמֵאֵן. אֵלֶּא, צִדְקַי
 אֵיִהוּ קִאֲרֵי תְדִיר לְאַסְפְּקִלְרִיִּאָה דְנִהְרָא, וְלֹא שְׂכִיף
 לְעֵלְמִין, וְצִדְקַי קִאֲרֵי תְדִיר לְרִגְלוֹי, דְלֹא אֶתְעֵדִי מִתְמָן,
 וְקִאֲרֵי וְלֹא שְׂכִיף, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פג) אֱלֹהִים אֵל
 דְּמִי לָךְ אֵל תִּתְחַרֵּשׁ וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל. וְהִשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא אֲנַהֵר לָן אֲרַחָא דָּא בְּגִינָן (ור) אֶלְעֶזֶר בְּרִי דְקָרִי
 לְנִהוּרָא עֵלְאָה וְלֹא שְׂכִיף. זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוּן דְצִדְקִיָּא
 בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי. (ס"א וְהִשְׁתָּא אֶלְעֶזֶר בְּרִי קָרִי לְנִהוּרָא עֵלְאָה

וְלֹא שְׂכִיף וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲנַהֵר לָן אֲרַחָא דָּא בְּגִינָיָה, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה וְזַכָּאָה חוּלְקִיָּהוּן

דְצִדְקִיָּא)

רַבִּי אֲבָא פִּתַּח קָרָא וְאָמַר, (תהלים סג) מִזְמוֹר לְדָוִד בְּהִיּוֹתוֹ
 בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. מֵאֵי שְׁנָא מְכַל שָׂאֵר תּוֹשְׁבֵיחֻן, דְלֹא
 קָאֲמַר בְּאֵן אֲתֵר שְׁבַח לֹון דְדוּד מְלָפָא, וּמֵאֵי שְׁנָא הֲכָא
 דְקָאֲמַר בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. אֵלֶּא לָא דָּא בְּלַחֲדוּי,
 דְהָא אוּף הָכִי נִמִּי, (תהלים לד) בְּשִׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לְפָנֵי
 אֲבִימֶלֶךְ. (תהלים נד) בָּבֵא הַזִּיפִּים. וְכֵן כְּלָהוּ. לְאַחֲזָאָה לְכָל
 בְּנֵי עֵלְמָא, שְׁבַחִיָּה דְדוּד, דְאָף עַל גַּב דְּבִצְעָרָא הוּא,
 וְהוּוּ רַדְפֵי אֲבַתְרִיָּה, הוּוּ מִשְׁתַּדֵּל לֹומַר שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵיחֻן
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא.

וְאָף עַל גַּב דְּבְרוּחַ קְדֻשָּׁא הוּוּ אָמַר, רוּחַ קְדֻשָּׁא לָא הוּי
 שְׂאֲרֵי עֵלוּי, עַד דְּאֵיִהוּ אֲשַׁתַּדֵּל לְמִשְׁרֵי עֵלוּי. וְכֵן
 בְּכָל אֲתֵר, לָא שְׂרִיא רוּחַ קְדֻשָּׁא דְלַעֲיִלָּא, עַד דִּיתַעַר

עָלֶיהָ בַר נֶשׁ מִתְתָּא. וְדוּד אָף עַל גַּב דְּקָא רַדְפֵי
 אַבְתְּרִיה, וְהוּהוּ בְּצַעְרִיה, לָא הוּהוּ שְׂבִיק שִׁירִין וְתוֹשְׁבִין
 מִפְּוּמִיה, וְלִשְׁבַּח לְמֵאֲרִיה עַל כִּלְא.

וְאִי תִימָא, הָא דְתַנִּינָן, (בראשית ל"ט ע"ב, ס"ה ע"א) מְזֻמּוֹר לְדוּד,
 אוּ לְדוּד מְזֻמּוֹר, וְהִכָּא שְׂרַת עָלֶיהָ רוּחַ קְדָשָׁא
 בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּאָמַר מְזֻמּוֹר לְדוּד. אֶלָּא, אִי אִיהוּ לָא
 הוּהוּ מְכוּיָן גְּרַמִּיה בְּקַדְמִיתָא, לָא שְׂרַת עָלֶיהָ רוּחַ קְדָשָׁא.
 (נ' ע"א, רל"ח ע"ב) מְזֻמּוֹר דָּא רוּחַ קְדָשָׁא. אֲמַאי אֶקְרִי הַכִּי.

בְּגִין דְּאִיהִי, מְשִׁבַּח תְּדִיר לְמַלְכָּא עֲלָאָה (ס"א דְּכָל זְמַנָּא אִידוּ
 קָא מְשִׁבַּח וּמְזֻמּוֹר וְלָא שְׂכִיךְ) דְּכָל זְמַנָּא הוּהוּ קָא מְשִׁבַּח וּמְזֻמּוֹרָת,
 וְלָא שְׂכִיךְ. פִּיּוֹן דְּאֲתָא דוּד אֲשַׁכַּח (ק"ג ע"ב) גּוּפָא מִתְתַּקְנָא
 כְּדָקָא יְאוּת, וְשְׂרַת עָלֶיהָ, וְהוּוּ מְגִלִי בְּהֵאִי עֲלֵמָא,
 לְשִׁבְחָא וּלְזֻמְרָא לְמַלְכָּא, וְכִלְא, בְּגִין דִּיתְתַּקֵּן הָאִי
 עֲלֵמָא, כְּגֻוּנָא דְלַעִילָא. לְדוּד. גְּבַר שְׁלִים בְּתַקּוּנוּי,
 גְּבַר מִתְתַּקְנָא, גְּבַר זַפְאָה. דוּד וְדָאִי דְלָא אֲשַׁתְּנִי לְעֵלְמִין.
 בְּהִיּוּתוֹ בְּמַדְבַּר יְהוּדָה, דָּא שְׁבַחָא דְדוּד, אָף עַל גַּב
 דְּבְצַעְרִיה הוּהוּ, אָף עַל גַּב דְּהוּוּ רַדְפֵי אַבְתְּרִיה. וּמַאי

תוֹשְׁבִיחָתָא קָאמַר. תוֹשְׁבִיחָתָא דְאִיהוּ רַב וַיִּקְרָא.
 וְשִׁבְחָא דִילֵיהָ מַאי אִיהִי. (תהלים סג) אֱלֹהִים אֵלֵי אַתָּה
 אֲשַׁחֲרֶךָ. אֱלֹהִים סֶתֶם. פִּיּוֹן דְּאָמַר אֱלֹהִים,
 אֲמַאי אֵלֵי. אֶלָּא הֵהוּא דְרַגָּא דִילֵיהָ. תִּלְת דְּרַגִּין הִכָּא:

אֱלֹהִים. אֵלַי. אַתָּה. וְאֶף עַל גַּב דְּאִינוּן תְּלַת שְׁמָהּ, חַד
 דְּרָגָא אִיהוּ, בְּרָזָא דְּאֱלֹהִים חַיִּים. אֱלֹהִים: לְעֵילָא,
 אֱלֹהִים חַיִּים. אֵלַי: קִצָּה (בראשית א' ע"ב) הַשְּׁמַיִם עַד קִצָּה
 הַשְּׁמַיִם. (קל"ח ע"ב) אַתָּה: דְּרָגָא דִּילִיָּהּ. וְאֶף עַל גַּב דְּכֻלָּא
 חַד, וּבְשָׂמָא חַד סְלִיק. אֲשַׁחְרְךָ, אִי כְּמִשְׁמַעוּ דִּילִיָּהּ,
 שְׁפִיר. אֲבָל אֲשַׁחְרְךָ, אַתְּקִין נְהוּרָא דְּנְהִיר בְּשַׁחְרוּתָא.
 דְּהָא נְהוּרָא דְּקִיָּמָא בְּשַׁחְרוּתָא, לָא נְהִיר עַד דִּיתְתַּקְנוּן
 לִיָּהּ לְתַתָּא. וּמֵאן דְּאַתְּקִין נְהוּרָא שַׁחְרָא דָּא, אֶף עַל גַּב
 דְּאִיָּהּ אוּכְמָא, זְכִי (בראשית נ"א ע"ב) לְנְהוּרָא חוּרָא דְּנְהִיר,
 וְדָא אִיָּהּ נְהוּרָא אֶסְפַּקְלָרִיא דְּנְהִרָא, וְדָא אִיָּהּ בַּר נֶשׁ
 דְּזְכִי לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

וְרָזָא דָּא (משלי ח) וּמִשַּׁחְרֵי יִמְצְאוּנִי, וּמִשַּׁחְרֵי: דְּמִתְקַנִּין
 נְהוּרָא מִשַּׁחְרֵי אוּכְמָא. יִמְצְאוּנִי, יִמְצְאוּנִי לָא
 כְּתִיב, אֵלָא יִמְצְאוּנִי, דְּזְכִי לְתַרִּין נְהוּרִין. לְנְהוּרָא
 דְּשַׁחְרָא אוּכְמָא, וְלְנְהוּרָא חוּרָא דְּנְהִרָא. וְזְכִי
 לְאֶסְפַּקְלָרִיאָה דִּלָּא נְהִיר, וְלְאֶסְפַּקְלָרִיאָה דְּנְהִיר. וְדָא
 אִיָּהּ יִמְצְאוּנִי. וְעַל דָּא אָמַר דְּוֹד אֲשַׁחְרְךָ, אַתְּקִין נְהוּרָא
 דְּשַׁחְרָא אוּכְמָא, לְנְהִרָא עָלִיָּהּ נְהוּרָא חוּרָא דְּנְהִרָא.

(תהלים סג) צִמְאָה לָךְ נַפְשִׁי כִּמְהָ לָךְ בְּשָׂרִי, כִּמְאֵן דְּכַפִּין
 לְמִיכָל וְצָחִי לְמִשְׁתִּי. בְּאַרְצָא צִיָּה וְעֵיף בְּלִי מַיִם,
 בְּגִין דְּאִיָּהּ מְדַבֵּר, וְלָאוּ אִיָּהּ אֲתַר דִּישׁוּבָא, וְלָאוּ אִיָּהּ

אֶתֶר דְּקִדְשָׁא. (דף ק"מ ע"ב) וּבְגִין כֶּךָ אֵיהוּ אֶתֶר בְּלִי מִים.
 וּכְמָה דְּאֵנן כִּפִּין וְצָחָאן לְגַבְרָה בְּאֶתֶר דָּא, כֵּן בְּקִדְשֵׁי
 חֲזִיתִיהּ וְגו'. וְאֵנן כְּמָה דְּאֵנן צָחָאן לְגַבֵּי דְמַר, לְמִשְׁתֵּי
 בְּצָחוּתָא מְלוּי בְּאֶתֶר דָּא, אוּף הֲכִי צָחִינן לְמִשְׁתֵּי
 בְּצָחוּתָא מְלוּי, בְּבֵי מְקִדְשָׁא, אֶתֶר דְּאֶקְרִי קִדְשֵׁי. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן לְר' אַבָּא, מֵאן דְּשָׂאֲרֵי מְלָה הֲשֵׁתָא יִימָא.
 פִּתְחָה רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (שְׁמוֹת כ"ה) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל
 אִישׁ וְגו'. מִשֶּׁה בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲמִי
 לֵיהּ עוֹבְדָא דְּמִשְׁכָּנָא, הָוֵה קָשָׁה קָמִיהּ, וְלֹא יִכִּיל לְמִיקָם
 בֵּיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְהֲשֵׁתָא אֵית לָן לְמִקְשֵׁי הֲכָא, אִי
 תְרוּמָה דָּא, יְהֵבָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשֶּׁה בְּלַחֲדוּי,
 הֵיךְ יְהֵבָה לְאַחֲרָא, וְאָמַר דְּלַבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִקְחוּ הֵאִי
 תְרוּמָה.

אֶלָּא וְדֵאִי לְמִשֶּׁה יְהֵבָה, וְלֹא יְהֵבָה לְאַחֲרָא. לְמַלְכָּא
 דְּהָוֵה בְּגוֹ עֵמִיָּה, וְלֹא הוּת מְטְרוּנִיתָא עֵמִיָּה
 דְּמַלְכָּא. כָּל זְמַנָּא דְּמְטְרוּנִיתָא לֹא הוּת עֵמִיָּה דְּמַלְכָּא,
 לָא מְתִיאֲשֵׁי עֵמָא בֵּיהּ, וְאֵינּוּן לָא יִתְבִּין לְרַחֲצוֹן. כִּיּוֹן
 דְּאֵתֵת מְטְרוּנִיתָא, כָּל עֵמָא חֲדָאן, וַיִּתְבִּי בְּרוּחֲצָנוּ. כֶּךָ
 בְּקִדְמִיתָא, אַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבֵד לוֹן גְּסִין
 וְאֵתִין עַל יְדֵי דְּמִשֶּׁה, לָא מְתִיאֲשֵׁי עֵמָא. כִּיּוֹן דְּאָמַר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, וְנִתְתִי מִשְׁכְּנֵי

בְּתוֹכְכֶם. מִיַּד אֲתִיאֲשׁוּ כְּלֵהוּ, וְחָדוּ בְּפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר ז) וַיְהִי בַיּוֹם כֹּלֵת מֹשֶׁה
 דְּנַחֲתַת כֹּלֵת מֹשֶׁה לְאַרְעָא. וְאִי תִימָא, וַיְהִי בְּכָל אֲתָר
 לָאו אִיהוּ אֱלָא לִישָׁנָא דְצַעֲרָא, וְהָכָא כְּתִיב וַיְהִי בַיּוֹם.
 אֱלָא, בְּהָהוּא יוֹמָא דְשְׂכִינְתָא נַחֲתַת לְאַרְעָא, אֲשֶׁתְּכַח
 מִקְטָרְגָא לְגַבְהָ, וְחַפִּיא הָהוּא חֲשׂוּף קָבֵל לְגַבְהָ, בְּגִין
 דְּלֹא תִיחֹת. וְתַנִּינֵן, אֶלְפָּה וְחֲמִשׁ מְאָה רַבּוּא מְלֹאכִין
 מִקְטָרְגִין, אֲשֶׁתְּכַחוּ לְגַבְהָ בְּגִין דְּלֹא תִיחֹת. וּבְהָהוּא
 זְמָנָא אֲשֶׁתְּכַחוּ כָּל כְּנוּפִיא דְּמְלֹאכִי עֲלָאי קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. אֲמָרוּ קָמִיָּה, מָאֲרִי דְעֲלָמָא, כָּל זִיּוּא וְכָל
 נְהוּרָא דִּילָן בְּשְׂכִינַת יְקָרְךָ אִיהוּ, וְהִשְׁתָּא תִיחֹת לְגַבֵּי
 תַּתָּאי. בְּהֵיא שַׁעְתָּא אֲתַתְּקַפַּת שְׂכִינְתָּא, וְתַבְרַת הָהוּא
 חֲשׂוּף קָבֵל, כְּמָאן דְּמַתְבָּר גְּזִיזִין תְּקִיפִין, וְנַחֲתַת
 לְאַרְעָא. פִּיּוֹן דְּחָמוּ כְּלֵהוּ כַּךְ, פִּתְחוּ וְאֲמָרוּ (תהלים ח) "יִי
 אֲדוֹנֵינוּ מַה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ. אֲדִיר וְדָאי, דְּתַבְרַת
 כְּמָה גְּזִיזִין וְחִילִין תְּקִיפִין, וְנַחֲתַת לְאַרְעָא, וּשְׁלִיטַת
 בְּכָלֵא. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיְהִי, צַעֲרָא דְקַבִּילוּ כְּמָה חִיילִין
 וּמְשִׁירֵיין, בַּיּוֹמָא דְכֹלֵת מֹשֶׁה נַחֲתַת לְאַרְעָא.

וּבְגִין כַּךְ וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה וְגו'. וַיִּקְחוּ לִי וְתְרוּמָה לָא
 כְּתִיב, אֱלָא וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, לְאַחֲזָא דְכֹלֵא חַד
 בְּלָא פְרוּדָא. וְעוּבְדָא דְמִשְׁכָּנָא כְּגוּוּנָא דְלַעִילָא, דָּא

לְקַבֵּל דָּא, לְאַתְּפַלְלָא שְׂכִינְתָא מִכָּל סְטָרִין עֵילָא וְתַתָּא,
הָכָא בְּהַאי עֲלָמָא עוּבְדָא דִּילֵיהּ, כְּעוּבְדָא דְגוּפָא,
לְאַתְּפַלְלָא רוּחָא בְּגוּיָהּ, וְדָא אִיהִי שְׂכִינְתָא, דְאַתְּפַלְלִית
לְעֵילָא וְתַתָּא, וְאִיהִי רוּחַ קְדָשָׁא.

וְלְעוֹלָם אֶתְמַשְׁכַּת וְעָאלַת גּוּ רְזָא דְגוּפָא, לְאַשְׂרָאהּ
מוּחָא גּוּ קְלִיפָא כְּלָא כְּמָה דְאַתְחֲזִי. הַאי רוּחָא
דְקְדָשָׁא, אֶתְעֵבִיד בְּגוּפָא, לְאַתְּפַלְלָא בְּגוּיָהּ רוּחַ אַחְרָא
עֲלָאהּ, דְקִיק וְנָהִיר, וְכֹלָא הָכִי אֶתְאַחִיד וְאַתְּפַלְלִיל דָּא
בְּדָא, וְעָאל דָּא בְּדָא, עַד דְאַתְאַחִיד בְּהַאי עֲלָמָא,
דְאִיהוּ קְלִיפָה בְּתַרְאָה דְלִבְר.

קְלִיפָה תְּקִיפָא אִיהִי לְגוּ מְקִיפָה דְהַאי עֲלָמָא. כְּגוּוּנָא
דְאַגּוּזָא, דְהַאי קְלִיפָה דְלִבְר לָאו אִיהִי תְּקִיפָא,
קְלִיפָה דְאִיהִי לְגוּ מִינָהּ, אִיהִי קְלִיפָה תְּקִיפָא. אוּף הָכִי
לְעֵילָא, קְלִיפָה תְּקִיפָא, אִיהִי רוּחָא אַחְרָא דְשְׁלֵטָא
בְּגוּפָא. לְגוּ מִינָהּ, אִיהִי קְלִיפָה קְלִישָׁא. לְגוּ מִינָהּ מוּחָא.
בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, מִתְתַּקְנָא כְּלָא בְּגוּוּנָא אַחְרָא, דְהַאי
קְלִיפָה תְּקִיפָא אֶתְבַּרַת מִהֵוּא אַתָּר, וְלָא
שְׁלֵטָא (קע"ג ע"א) בֵּיהּ כְּלָל. קְלִיפָה תְּקִיפָא אֶתְבַּרַת תְּבִיר,

(ד"א מִהֵוּא יוֹתֵר תְּדִיר) וְאַתְּפַתַּח מִהַאי סְטָרָא (ס"א עַד דְאַתְאַחִיד בְּרְזָא
דְמִשְׁכְּנָא. בְּהַאי עֲלָמָא קְלִיפָה בְּתַרְאָה אִיהִי לְבַר קְלִיפָה תְּקִיפָא אִיהִי לְגוּ כְּגוּוּנָא דָּא אוּף
הָכָא לְעֵילָא קְלִיפָה תְּקִיפָא אִיהִי לְבַר לְגוּ מִינָהּ אִיהִי קְלִיפָה קְלִישָׁא וְלָא שְׁלֵטָא בֵּיהּ כְּלָל
וְאַתְּפַתַּח מִהַאי סְטָרָא) (נ"ט ע"ב) וּמִהַאי סְטָרָא.

וְהֵיכָל פְּתִיחוֹ הוּא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, בְּכָל זְמַנָּא דְּפִלְחִין
 פּוֹלְחָנָא ^(דף קמ"א ע"א) בְּדָקָא יְאוּת. פִּיּוֹן דְּגָרְמוֹ חוּבִין,
 מְשִׁיכוֹ הֵהוּא פְּתִיחוֹ לְהַאי סֵטְרָא וּלְהַאי סֵטְרָא, עַד
 דְּאַתְקָרַב קְלִיפָה, כֹּלָא כַּחֲדָא. פִּיּוֹן דְּאַסְתִּים קְלִיפָה
 לְמוּחָא, בְּדִין שְׁלֵטָא ^(ר"ג ע"א) הֵהִיא קְלִיפָה עַלִּייהוּ וּדְחָה
 לֹון לְבַר מֵהֵהוּא דְּיֻכְתָּא.

וְעַם כָּל דָּא אַף עַל גַּב דְּדְחָה לֹון לְבַר, לָא יְכִיל הֵהִיא
 קְלִיפָה תְּקִיפָא לְשֵׁלֵטָא בְּהֵהוּא דְּיֻכְתָּא קְדִישָׁא,
 דְּלָאוּ אַתְרִיהּ אִיהוּ. וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, הוּאִיל וְלָא יְכִיל
 הֵהִיא קְלִיפָה תְּקִיפָא לְשֵׁלֵטָא בְּהֵהוּא דְּיֻכְתָּא קְדִישָׁא,
 אֲמַאי קִימָא חָרוּב, דְּהָא חָרְבָא לָא הוּי בְּעֵלְמָא, אֶלָּא
 מְסֵטְרָא דְּהֵהִיא קְלִיפָה תְּקִיפָא.

אֶלָּא וְדַאי כַּד אַתְחָרַב, לָא אַתְחָרַב אֶלָּא מֵהֵהוּא סֵטְרָא,
 בְּשַׁעֲתָא דְּאַסְתִּים לְמוּחָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד
 דְּלָא תְּשְׁלוּט הֵהִיא קְלִיפָה תְּקִיפָא עַל הֵהוּא דְּיֻכְתָּא. וְכַד
 דְּחָה לֹון לְיִשְׂרָאֵל מִנִּיהּ, הֵהִיא קְלִיפָה אַתְהַדְרַת
 וְאַתְפַּתַּחַת כְּמִלְקַדְמִין. וּבְגִין ^(נ"ח, ע"ח ע"ב) דְּעַמָּא קְדִישָׁא לָא
 הוּוּ תַמָּן, חֲפִיָּא עַל הֵהוּא פְּתִיחוֹ, חוּפָּאָה קְדִישָׁא
 דְּפְרוּכְתָּא קְלִישָׁא, לְנִטְרָא הֵהוּא אַתְר, דְּלָא יִסְתּוּם לִיהּ
 הֵהִיא קְלִיפָה תְּקִיפָא, וְאַחִיד בְּכָל סֵטְרוּי.

לְמַהוּי רַבּוּת קְדֻשָׁא עַל אַרְעָא כְּמִלְקַדְמִין, לָא יְכִיל,

דְּהָא הֵהוּא חוּפְאָה קְלִישָׁא אֶחִיד, דְּלֹא יַחוּת לְתַתָּא, דְּהָא
 עֲמָא קְדִישָׁא לָאו תַּמָּן. וְעַל דָּא לֹא אֶתְבַּנֵּי חֲרַבְן, מִיּוֹמָא
 דְּאֶתְחַרְיִבוּ. לְשִׁלְטָאָה הֵהִיא קְלִיפָה תְּקִיפָא, לָא יִכְלָא,
 דְּהָא הֵהוּא חוּפְאָה קְלִישָׁה אֶחִיד בֵּיהּ בְּכַל סִטְרוּי בְּהֵהוּא
 פְּתִיחוּ דְּלֹא תִשְׁלוּט תַּמָּן, וְלֹא תִסְתִּים מוּחָא, בְּהֵהוּא
 חוּפְאָה דְּפְרוּכְתָא קְלִישָׁא, דְּאִיהוּ מַגּוּ מְשִׁיכוּ דְּפְרוּכְתָא
 קְדִישָׁא דְּלְעִילָא, דְּנִטִיר הֵהוּא אֶתְר.

וּבְגִין כֵּן, כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּשָׂאר עֲמִין, דְּדִירִין
 בְּאַרְעָא, כִּד נִפְקִין מֵהַאי עֲלָמָא, לָא מְקַבְּלָא
 לוֹן, וְדַחֵי לוֹן לְבַר, וְאִזְלִין וְשָׂטָן וּמִתְגַּלְגְּלִין בְּכַמְה
 גְּלִגּוּלִין, עַד דְּנִפְקִי מִכָּל אַרְעָא קְדִישָׁא, וְסַחֲרִין (לְסוּחַרְנִייהוּ)
 לְסִטְרֵיהוּ, בְּמִסְאָבוּ דְּלַהוֹן. וְכַל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דִּישְׂרָאֵל
 דְּנִפְקִין תַּמָּן, סְלִקִין, וְהֵהוּא חוּפְאָה קְלִישָׁא מְקַבְּלָא לוֹן,
 וְעָאֵלִין לְקְדוּשָׁא עֲלָאָה, בְּגִין דְּכָל זֵינָא אִזְלָא לְזֵינֵיהּ.
 וְנִשְׁמַתִּיהוֹן דִּישְׂרָאֵל דְּנִפְקִי לְבַר מְאַרְעָא, בְּרִשׁוּתָא
 דִּיהֵהִיא קְלִיפָה תְּקִיפָא, אִזְלָא וְסַחֲרָא
 וּמִתְגַּלְגְּלָא, עַד דְּתַבַּת לְדוּכְתָהָא, וְעָאֵלֵת לְאַתְר דְּאֶתְחַזִּי
 לָהּ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּהּ, מֵאֵן דְּנִשְׁמַתִּיהּ נִפְקָא בְּרִשׁוּ קְדִישָׁא,
 בְּהֵהוּא פְּתִיחוּ דְּאַרְעָא קְדִישָׁא.

מֵאֵן דְּנִשְׁמַתִּיהּ נִפְקָת בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אִי אֶתְקַבֵּר
 בְּהֵהוּא יוֹמָא, לָא שְׁלֵטָא עֲלֵיהּ רוּחָא מִסְאָבָא

כָּלֵל. וְעַל דָּא פְּתִיב בְּצִלְיָבָא, (דברים כא) כִּי קָבוּר תִּקְבְּרוּנוּ
 בַּיּוֹם הַהוּא וְלֹא תִטְמֵא אֶת אֲדַמְתְּךָ. בְּגִין דְּבִלְיָא
 אֲתִיְהִיב רְשׁוּ לְרוּחַ מְסֻבָּא לְמִשְׁטָטָא. וְאַף עַל גַּב
 דְּאֲתִיְהִיב לֹון רְשׁוּ, לֹא עָאֲלִין בְּאַרְעָא קִדִּישָׁא, בַּר אִי
 אֲשַׁכְּחֹן תַּמָּן מְנָא לְאַעְלָא בֵּיהּ. (ק"ל ע"א) אַבְרִין וּפְדָרִין
 דְּמִתְאַפְּלֹן בְּלִילְיָא, לְאַתְזֻנָּא זִינִין אַחֲרָנִין, לָאו דְּעֵיילִין
 בְּאַרְעָא, וְלֹא לְאַמְשַׁכָּא לֹון בְּאַרְעָא, אֶלָּא, בְּגִין דְּלֹא
 תִשְׁלוּט סְטָרָא אַחֲרָא גּוֹ אַרְעָא, וְלֹא יִתְמַשְׁכָּא לְאַעְלָא
 תַּמָּן. וּבְגִין כֵּן, תַּנָּנָא מְנַיְהוּ הָוָה סָלִיק (ק"ל ע"א) עֵקִימָא,
 וּמִתְגַּלְגַּלָּא לְבַר, וְאַזִּיל (תק"ף) בְּבֵהִילוּ, עַד דְּעָאֵל לְנוֹקְבָא
 דְּצַפּוֹן, דְּתַמָּן מְדוֹרִין דְּכָל סְטָרִין אַחֲרָנִין, וְתַמָּן עָאֵל
 תַּנָּנָא, וְכֻלְהוּ אֲתַזְנוּ תַּמָּן.

תַּנָּנָא דִּימָמָא, הָוָה סָלִיק לְדוּכְתִיָּה בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, וְאַתְזֻן
 מֵה דְּאַתְזֻן. וּמִתְהוּא פְּתִיחוּ, (ק"ט ע"ב) אֲתַזְנוּ כָּל
 סְטָרֵי קְלִיפָּה תְּקִיפָּא, דְּאִתְּהִי לְבַר מֵאַרְעָא קִדִּישָׁא,
 וּמִתְהִיא תַּנָּנָא גְּסָה כְּמָה דְּאוּקִימָנָא.

גּוּפִיָּהוֹן דְּצְדִיקֵיָּא, דְּלֹא אֲתַמְשְׁכוּ בְּהֵאִי עֲלֵמָא בְּתַר
 הַנָּאִין דְּתִהִיא קְלִיפָּה תְּקִיפָּא, לֹא שְׁלֵטָא
 עֲלֵיָּהוּ רוּחַ מְסֻבָּבוּ כָּלֵל, דְּהֵא לֹא אֲשַׁתְּפוּ אַבְתָּרִיהּ
 כְּלוּם בְּהֵאִי עֲלֵמָא. כְּמָה דְּגּוּפָא דְּרִשְׁעֵיָּא (נ"א גופיהוֹן)

דְּצְדִיקֵיָּא דְּלֹא אֲתַמְשְׁכוּ בְּתַר הַנָּאִין וְכִסּוּפִין דְּהֵאִי עֲלֵמָא הִיא קְלִיפָּה תְּקִיפָּא לֹא שְׁלֵטָא

עֲלִיָּהוּ דְהָא לָא אֲתַמְשְׁכוּ אֲבַתְרִיָּה בְּהָאֵי עֲלָמָא דְהָא כְּמָה דְגּוֹפִיָּה דְרִשְׁיַעֲיָא) **אֲתַמְשְׁךְ**
בְּהָאֵי עֲלָמָא בְּתַר הֵהִיא קְלִיפָה תְּקִיפָא, וְהֵנְאִין וְעֵנוּגִין
דִּילִיָּה וְתִיקוּנִין דִּילִיָּה, הֵכִי אֲסַתָּאב, בְּתַר דְנַפְקַת
נִשְׁמַתִּיה מִנִּיה.

גּוֹפִיָּהוּן דְצְדִיקָא, דְלָא מִתְעַנְגִי בְּהָאֵי (דף קמ"א ע"ב) **עֲלָמָא,**
אֲלָא מִתְעַנְגִי דְמִצּוּה, וְסַעוּדַתִּי שְׁבַתִּין וְחֲגִין
וְזַמְנִין, הֵהוּא רוּחַ מְסַאָבָא לָא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה עֲלִיָּהוּ,
דְהָא לָא אֲתַעַנְגּוּ מְדִילִיָּה כְּלוּם. וְהוּאִיל וְלָא נְטָלוּ
מְדִילִיָּה, לִית לִיָּה רְשׁוּ עֲלִיָּהוּן כְּלָל. זַפָּאָה אִיָּהוּ מֵאֵן
דְלָא אֲתַהֲנִי מְדִילִיָּה כְּלוּם.

מֵאֵן דְנִשְׁמַתִּיה נְפָקָא לְבַר מֵאַרְעָא קְדִישָׁא, וְהֵהוּא גּוֹפָא
אֲסַתָּאב בְּהֵהוּא רוּחַ מְסַאָבו, הֵהוּא רוּחַ מְסַאָבו
אֲשַׁתָּאִיב בְּגוּיָה, עַד דְתַב לִיָּה עֲפָרָא. (נ"א דְאֲתַבְּלִי גּוֹפָא בְעֲפָרָא)
וְאִי הֵהוּא (ויקרא ע"ב ע"ב) **גּוֹפָא, דְאֲשַׁתָּאִיב בֵּיה הֵהוּא רוּחַ**
מְסַאָבָא, סְלִקִין לִיָּה לְאֲתַקְבְּרָא גּוֹ אַרְעָא קְדִישָׁא, עֲלִיָּה
כְּתִיב, וְתַבְאוּ וְתַטְמְאוּ אֶת אַרְצִי וְנַחֲלָתִי שְׁמֹתָם
לְתוֹעֲבָה. אַרְצִי, דְלָא שַׁלְטָא עָלָה רוּחַ מְסַאָבו, בְּהֵהוּא
גּוֹפָא דְלִכּוּן, דְאֲשַׁתָּאִיב בֵּיה רוּחַ מְסַאָבו, דְקָא מִיִּיתִין
לְקַבְּרָא לִיָּה בְאַרְצִי, אֲתוּן מְסַאָבִין לָה, לְאֲסַתָּאָבָא בֵּיה.
אִי לָא דְעַבִּיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲסוּוֹתָא לְאַרְעָא, דְהָא
כִּיּוֹן דְאֲתַבְּלִי הֵהוּא גּוֹפָא, נְשִׁיב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רוּחָא

מְלַעֲיָלָא, וְדַחֲי לִיָּה לְהֵוֹא רוּחַ מְסֹאֲבָא לְבַר, דְּהָא אִיְהוּ
חָס עַל אַרְעִיָּה.

יוֹסֵף, לָא שְׁלִיט עַל גּוֹפִיָּה רוּחַ מְסֹאֲבָא לְעֶלְמִין, אִף עַל
גַּב דְּנִשְׁמַתִּיָּה נְפֻקַת בְּרִשׁוֹ אַחְרָא. מַאי טַעְמָא.
בְּגִין דְּלֹא אַתְּמַשִּׁיף בְּחַיִּיּוֹי בְּתַר רוּחַ מְסֹאֲבָא. וְעַם כָּל
דָּא, לָא בַעַא דְּגוֹפִיָּה יִסְלָקוֹן לִיָּה לְאַתְקַבְּרָא בְּאַרְעָא
קַדִּישָׁא, אֱלֹא אָמַר, (בראשית נ) וְהֶעֱלִיתֶם אֶת עַצְמוֹתַי, וְלֹא
גּוֹפִי.

יַעֲקֹב לָא מִית, וְגוֹפִיָּה אַתְקֵיִים בְּקִיּוּמָא תְּדִיר, וְלֹא
דְּחִיל לְסַטְרָא אַחְרָא, דְּהָא עַרְסִיָּה הוּוּה שְׁלִים,
בְּשְׁלִימוֹ דְּנַהוּרָא עֲלָאָה, בְּנַהֲירוֹ דְּתַרִּיסַר שְׁבַטִין,
וּבְשִׁבְעִים נֶפֶשׁ, בְּגִין כֹּךְ לָא דְּחִיל לְסַטְרָא אַחְרָא, וְלֹא
יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ. וְתוּ, דְּאִיְהוּ גּוֹפָא דְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה,
דְּשִׁפִּירוֹ דִּילִיָּה אַחִיד לְכָל סַטְרִין, וְכָל אֵינּוֹן שְׁיִיפִין
דְּאָדָם קַדְמָאָה הוּוּ אַחִידֵן בֵּיָּה. וְעַל דָּא פְּתִיב בֵּיָּה, (בראשית
מז) וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וְנִשְׁאַתְנִי מִמִּצְרַיִם, גּוֹפָא שְׁלִים.
וְעַל דָּא וַיַּחְנְטוּ הָרוֹפְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל, דְּגוֹפִיָּה יְהָא קָאִים
בְּקִיּוּמָא. וְהָכִי אַצְטְרִיךְ. שְׁאֵר בְּנֵי עֲלָמָא דְּנִפְקַת
נִשְׁמַתִּיָּהוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, נִפְשָׁא וְגוֹפָא אֲשַׁתְּזִיב
מִכְּלָא.

תַּלְתָּ שְׁמָהּ אַקְרִי נִשְׁמַתָּא דְּבַר נֶשׁ, נֶפֶשׁ, רוּחָא,

וּנְשַׁמְתָּא. וְכֻלְהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא, וּבְתַלְת דְּיוֹכְתִי אֲשַׁתְּכַח
 חִילְיֵיהוּ. נֶפֶשׁ דָּא, אֲשַׁתְּכַחַת גּוּ קְבָרָא, עַד דְּגּוּפָא
 אֲתַבְּלִי בְּעַפְרָא, וּבְדָא מִתְגַּלְגַּלַת הַאי עֲלָמָא,
 לְאֲשַׁתְּכַחַא גּוּ חַיָּיא, וְלִמְנַדַע בְּצַעְרָא דְּלֵהוֹן, וּבִשְׁעַתָּא
 דִּי אֲצַטְרִיכוּ, בְּעַאת רַחֲמֵי עָלְיֵיהוּ.

רוּחָא דָּא, אִיהוּ דְּעָאל בְּגַנְתָּא דִּי בְּאַרְעָא, וְאַצְטְיִיר
 תַּמָּן, בְּדִיּוֹקְנָא דְּגּוּפָא דֵּהַאי עֲלָמָא, בְּחַד
 מִלְּבוּשָׁא דִּמְתַּלְבָּשָׁא תַּמָּן. וְדָא אֲתַהֲנִי תַּמָּן בְּהֵנְאִין
 וְכִסּוּפִין בְּזִיּוּא דְּבְגַנְתָּא. וּבִשְׁבַתִּי וְיִרְחִי וּזְמַנִּי, סְלָקָא
 לְעֵילָא, (קל"ו ע"א, צ"ט ע"ב) וְאֲתַהֲנִי תַּמָּן, וְתַב לְאַתְרֵיהּ. וְעַל
 דָּא פְּתִיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה.
 תָּשׁוּב וּדְאִי, בְּהֵנִי זְמַנִּין דְּקַאמְרָן.

נְשַׁמָּה אִיהִי סְלָקָא מִיַּד לְאַתְרָהּ, לְהֵהוּא אֲתַר דְּנַפְקַת
 מִתַּמָּן, וְדָא אִיהִי דְּבְגִינָה אֲתַנְהִירַת בּוּצִינָא,
 לְאַנְהָרָא לְעֵילָא. דָּא לָא נַחְתַּת לְתַתָּא לְעֲלָמִין, בְּדָא
 אֲתַכְּלִילַת, מֵאֵן דְּאֲתַכְּלִילַת מְכָל סְטָרִין מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא.
 וְעַד דֵּהַאי לָא סְלָקָא לְאַתְקֻשְׂרָא (נ"א בְּדוּכְתָּהּ) בְּכוּרְסִיָּא,
 לָא מִתְעַטְרָא רוּחַ בְּגַנְתָּא דִּי בְּאַרְעָא, וּנֶפֶשׁ לָא מִתִּישְׁבָּא
 בְּדוּכְתָּהּ. פִּיּוֹן דְּאִיהִי סְלָקָא, כְּלֵהוּ אִית לְהוּ נִיחָא.

וְכַד אֲצַטְרִיךְ לְבַנֵּי עֲלָמָא, כַּד אֵינּוֹן בְּצַעְרָא, וְאֹזְלִי לְבִי
 קְבָרִי, הַאי נֶפֶשׁ אֲתַעְרַת, וְאִיהִי אֹזְלָא וּמִשְׁטָטָא,

וְאֶתְעַרְתָּ לְרוּחַ, וְהָהוּא רוּחַ אֶתְעַר לְגִבֵּי אַבְהֹן, וְסֻלֵּיק
 וְאֶתְעַר לְגִבֵּי נִשְׁמָה, וְכַדִּין, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עַל
 עֲלָמָא, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְאַף עַל גַּב דְּהָא אֶתְעַרוּ מְלִין
 אֲלִין דְּנִשְׁמַתָּא בְּגוּוּנִין אַחֲרָנִין, כְּלָהוּ סֻלְקִין בְּמַתְקָלָא,
 דָּא, וְדָא אִיהוּ בְּרִירָה דְּמַלְהָ, וְכֹלָא חַד.

וְכַד נִשְׁמַתָּא אֶתְעַפְּבַת מִלְּסֻלְקָא לְדוּכְתָהָא, רוּחָא אֲזֹלָא
 וְקִיִּמָּא בְּפִתְחָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְלֹא פִתְחִין לָהּ
 פִּתְחָא, (דף קמ"ב ע"א) וְאֲזֹלָא וּמִשְׁטָטָא, וְלִית מֵאן דִּישְׁגַּח בְּהָ.

נֶפֶשׁ אֲזֹלָא וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלָמָא, חֲמָאת לְגוּפָא דְּסֻלְקָא
 תּוֹלְעִין, וּבְהָהוּא דִּינָא דְּקִבְרָא, וּמִתְאַבְּלַת עָלֶיהָ, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ דְּכְתִיב, (איוב ט"ד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וְנִפְשׁוּ
 עָלָיו תֵּאבְּל. וְכֹלָא אִיהוּ בְּעוֹנֵשָׁא. עַד דְּנִשְׁמָה אֶתְקַשְׂרַת
 בְּדוּכְתָהָא לְעֵילָא, וְכַדִּין כּוּלְהוּ מִתְקַשְׂרִין בְּדוּכְתֵייהוּ.

בְּגִין דְּכָל הַנִּי תִלַּת, קְשׁוּרָא חֲדָא אֵינּוּן, כְּגוּוּנָא
 דְּלְעֵילָא, בְּרִזָּא דְּנִפְשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה, דְּכֹלָא חַד,

וְקְשׁוּרָא חַד. נֶפֶשׁ: לִית לָהּ נְהוּרָא מְגִרְמָה כְּלוּם, וְדָא
 אִיהוּ דְּמִשְׁתַּתְּפָא בְּרִזָּא דְּגוּפָא חַד, לְאַעֲנָנָא וּלְמִיזֵן לִיָּה,
 בְּכָל מָה דְּאַצְטְרִיךְ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (משלי לא) וַתִּתֵּן טָרֶף
 לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. בֵּיתָהּ, דָּא אִיהוּ גוּפָא, דְּאִיָּהּ
 זָנָא לִיָּה. וְנַעֲרוֹתֶיהָ, אֲלִין אֵינּוּן שְׁיִיפִין דְּהָאֵי גוּפָא.

רוּחַ: דָּא אִיהוּ דְּרִכִּיב עַל הָאֵי נֶפֶשׁ, וְשְׁלִיט עָלֶיהָ, וְנַהִיר

לָהּ בְּכָל מָה דְאַצְטְרִיךְ, וְנִפְשׁ אִיהוּ כְּרֻסְיָא לְהַאי רוּחַ.
 נְשָׁמָה: אִיהִי דְאַפִּיקַת לְהַאי רוּחָא, וְשְׁלִיטַת עֲלֵיהּ,
 וְנִהְיֶירַת לֵיהּ בְּהֵוּא נְהוּרָא דְחַיִּין, וְהֵוּא רוּחַ תְּלִיא בְּהַאי
 נְשָׁמָה, וְאַתְנַהִיר מִנָּה בְּהֵוּא נְהוּרָא דְנִהִיר. הֵוּא נֶפֶשׁ,
 תְּלִיא בְּהַאי רוּחַ, וְאַתְנַהִירַת מִנֵּיהּ, וְאַתְזַנַּת מִנֵּיהּ, וְכֻלָּא
 קְשׁוּרָא חַד.

וְעַד דְּהַאי נְשָׁמָה עֲלָאָה, לָא סִלְקָא גּוּ נְבִיעוּ דְעֵתִיקָא
 דְעֵתִיקִין. סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, וְאַתְמַלִּיא מִנֵּיהּ,
 בְּגִין דְּלֹא פְּסִיק. רוּחַ דָּא לָא עָאל בְּגִנְתָּא דְעֵדוּן, דְּאִיהוּ
 נֶפֶשׁ, וְלְעוֹלָם רוּחַ לָא שְׂרִיא אֶלָּא בְּגִנְתָּא דְעֵדוּן, וְנְשָׁמָה
 לְעִילָא. נֶפֶשׁ דָּא אֲתִישְׁבַת (ס"א לָא אֲתִישְׁבַת) בְּדוּכְתָּהּ גּוּ
 גּוּפָא לְתַתָּא. כְּגוּוּנָא דָּא, כֻּלָּא לְתַתָּא הָכִי מִתְפָּרְשֵׁן בְּבַר
 נֶשׁ, וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְהוּ קְשׁוּרָא חַדָּא, נְשָׁמָה סִלְקָא
 לְעִילָא, גּוּ נְבִיעוּ דְבִירָא. רוּחַ עָאל בְּגִנְתָּא דְעֵדוּן, (ויקרא
 ע' ע"ב) כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא. נֶפֶשׁ אֲתִישְׁבַת גּוּ קְבָרָא.

וְאִי תִימָא, נֶפֶשׁ לְעִילָא, דְּאַתִּישְׁבַת גּוּ גּוּפָא בְּקְבָרָא,
 אֵן הוּא קְבָרָא. אֶלָּא גּוּ הוּא קְלִיפָה תְּקִיפָא, וְעַל
 דָּא, נֶפֶשׁ כְּגוּוּנָא דָּא לְתַתָּא, וְכֻלָּא דָּא כְּגוּוּנָא דָּא. וּבְגִין
 כְּה, תִּלְת דְּרַגִּין מִתְפָּרְשֵׁן, וְאִינוּן קְשׁוּרָא חַדָּא וְרֻזָּא
 חַדָּא. וּבְכָל זְמַנָּא דְגֵרְמִי אֲשֶׁתְּכַחוּ גּוּ קְבָרָא, הַאי נֶפֶשׁ
 אֲשֶׁתְּכַחַת תַּמָּן. רֻזָּא הָכָא לְאִינוּן דִּידְעֵי אֲרַח קְשׁוּט,

דְּחֵלִי חֲטָאָה. בְּשַׁעֲתָא דְנִשְׁמַתָּא מִתְעַטְרָא לְעֵילָא, גּוּ
 עֲטָרָא קְדִישָׁא, וְרוּחָא קָאִים בְּנִהִירוּ עֲלָאָה, בְּשַׁבְּתֵי
 וִירְחֵי וּזְמַנֵּי, הָאִי נֶפֶשׁ בְּשַׁעֲתָא דִּירוּחַ נַחְתָּא מִגּוּ נִהִירוּ
 עֲלָאָה, לְדִיִּירָא בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן נִהִיר וְנִצִּיץ, אִיהוּ (ד"א ל"ג
 כ"ד) קִיִּימָא גּוּ קְבֵרָא וְאִתְגַּלִּימַת בְּדִיוֹקְנָא, דִּהּוֹת גּוּ גּוּפָא
 בְּקַדְמִיתָא, וְכָל אֵינּוֹן גְּרַמֵּי בְּהֵוֹא דִּיוֹקְנָא סִלְקוּ,
 וּמִשְׁבַּחָאן וְאוּדוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (תהלים לח) כָּל עֲצָמוֹתַי תֵּאמְרָנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ. אוֹמְרוֹת לָא
 פְּתִיב, אֶלָּא תֵּאמְרָנָה.

וְאֶלְמָלִי אִתְיְהִיב רְשׁוֹ לְעֵינָא לְמַחְמֵי וְחַמֵּי בְּלִילִיָּא
 דְעֵיִל (נ"א דנפיק) שַׁבְּתָא, וְלִילֵי יְרַחֵי וּזְמַנֵּי,
 כְּדִיוֹקְנֵין עַל גְּבֵי קְבֵרֵי, אוּדוֹן וּמִשְׁבַּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. אֲבָל טַפְשׁוֹ דְבְנֵי נְשָׂא, קָא מְעַכְבָּא לְהוּ, דְלָא
 יִדְעִין, וְלָא מִשְׁגִּיחִין עַל מָה קִיִּימִין בְּהָאִי עֲלֵמָא, וְלָא
 חֲשִׁשִׁין לְאַשְׁגַּחָא בִּיקְרָא דְמַלְכָּא עֲלָאָה בְּהָאִי עֲלֵמָא, כָּל
 שְׁכּוֹן לְאַשְׁגַּחָא בִּיקְרָא דֵּהֵוֹא עֲלֵמָא, וְעַל מָה קִיִּימָא,
 וְאִיךְ מִתְפָּרְשָׁן מְלִין.

בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְעֲלֵמָא אֲתַדֵּן, וְכֹרְסִיָּא דְדִינָא
 קִיִּימָא, לְגַבֵּי מַלְכָּא עֲלָאָה, לְמִידֵן עֲלֵמָא. כָּל
 נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ מִשְׁטָטוֹן, וּבְעָאן רַחְמֵי עַל חַיֵּי. בְּלִילִיָּא
 דְנַפְקָא יוֹמָא דְדִינָא, אֲזֵלִין וְקָא מִשְׁטָטִין לְמִשְׁמַע

וְלִמְנַדַּע מֵאֵן הוּא דִּינָא דְאַתְדָּן עַל עֲלָמָא, וְלִזְמַנִּין דְקָא
 מוֹדִיעִין בְּחֻוּוּא לְחַיִּיא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (איוב לג) בְּחֻלּוֹם
 חֲזִיוֹן לִי לָהּ בְּנִפּוּל תְּרַדְמָה עַל אַנְשִׁים וְגו', אִזּוּ יִגְלָה אֲזַן
 אַנְשִׁים וּבְמוֹסְרָם יַחְתּוּם. מֵאִי מוֹסְרָם. דָּא נֶפֶשׁ, דְאִיהִי
 קַיִימָא וְחַתִּים לְבַנֵּי נְשָׂא מְלִין, לְקַבְּלָא מוֹסְרָ. (ויחי רכ"א)

בְּלִילִיא בַּתְרָאָה דְחַגָּא, דְקָא נֶפְקוּן פְּתַקִּין מִבֵּי מַלְכָּא,
 וְהָהוּא צִל אַעֲדִיאוּ מִבְּנֵי גְרִיעוּ דְהָאִי עֲלָמָא,

הָהוּא נֶפֶשׁ דְקָאמְרָן, אֲזֵלָא (דף קמ"ב ע"ב) וּמִשְׁטָטָא, (קכ"ט ע"א)
 וְחַד מְמָנָא סָרְכָא, בְּרֻזָּא גְלִיפָא בְּעִזְקָא בְּכַתְבַּ מְפָרֶשׁ,
 יְדוּמִיעָ"ם, דְפָקִיד בְּכַתְבַּ דְזִיּוּא גְלִיפָא, וּבְגוּ חֻוּוּן
 עֲלָאִין. בְּתֵהוּא לִילִיא נְחִית, וְכַמָּה אֶלְפִין וּרְבוּא
 רְבוּוֹן עֲמִיָה, וְנִטְלִין לְהָהוּא צִל מִכָּל חַד וְחַד, וְסִלְקִין,
 לִיָּה לְעִילָא.

וְהָיָא נֶפֶשׁ דְקָאמְרָן, אֲזֵלָא וּמִשְׁטָטָא וְחַמָּאת לְהָהוּא
 צִל, וְתַב לְאַתְרִיָּה גּוּ קַבְּרָא, וְקָא מְכַרְזַת לְשָׂאָר
 מִתִּיָּא, פְּלוּנֵי אֶתִי לְגַבְּן, פְּלוּנֵי אֶתִי לְגַבְּן. אִי זַפְּאָה
 טָבָא אִיָּהוּ, פְּלָהוּ חַדָּאֵן, וְאִי לָאוּ, פְּלָהוּ אֲמָרִי ווִי. פַּד
 סִלְקִין תְּהוּא צִל, סִלְקִין לִיָּה לְגַבִּי תְּהוּא עֶבֶד מְהִימָן,
 דְשְׁמִיָּה מְטָטְרוּ"ן, וְנִטְלִיל תְּהוּא צִל לְגַבִּיָּה, וְסִלְקִין לִיָּה
 לְאַתְרִיָּה, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (איוב ז) כְּעֶבֶד יִשְׂאָף צִל, יִשְׂאָף
 צִל וְדָאִי.

מִהֵיא שְׁעֵתָא וְאֵילָךְ, מִתְתַקְנָא דּוּכְתָא לְהֵיא נְשָׁמָה
 דֵּהֵהוּא בַר נָשׁ, וְדוּכְתָא לְרוּחַ בְּגִנְתָּא דֵּעֲדוּן.
 וְדוּכְתָא לְנֶפֶשׁ לְנִיחָא וְלֵאתְהַנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְמִשְׁטָטָא
 וְאִזְלָא. בְּגִין דְּאִית (ויקרא קע"ב ע"ב) נֶפֶשׁ דְּלִית לָהּ נִיחָא.
 וְאִית נֶפֶשׁ דְּאִישְׁתַּצִּיאת עִם גּוֹפָא.

וְהֵאֵי אֵיֵהִי דְלִית לָהּ נִיחָא, וְהֵאֵי אֵיֵהִי דְכְתִיב
 בָּהּ, (שמואל א כד) וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף
 הַקָּלֶעַ. דְּדָא אֵיֵהִי אִזְלָא וּמִשְׁטָטָא וּמִתְגַּלְגְּלָא בְּכָל
 עֲלָמָא, וְלִית לָהּ נִיחָא כְּלָל יִמְמָא וְלִילִי, וְדָא אֵיֵהוּ
 עוֹנְשָׂא יִתִּיר מִכְּלָא וְהֵיא דְתִשְׁתַּצִּי עִם גּוֹפָה, (הֵיא
 דְכְתִיב בָּהּ (ויקרא יז) וְהִכַּרְתִּי אוֹתָהּ מִקְרֵב עִמָּה וְלֵהֵאֵי לִית
 לָהּ דּוּכְרָנוּ כְּלָל וְאִית נֶפֶשׂא דְלֵא תִשְׁתַּצִּי עִם גּוֹפָה)
 וְתִשְׁתַּצִּי מֵאַתָּר אַחְרָא, (ס"א ע"א) תֵּהִיא דְכְתִיב בָּהּ, (ויקרא
 כב) וּנְכַרְתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הֵיא מִלְפָּנַי אֲנִי יי'. מֵאֵן מִלְפָּנַי. דְּלֵא
 שְׂרִיא עָלָהּ רוּחָא. וְכַד רוּחָא לָא שְׂרִיא עָלָהּ, לִית לָהּ
 שׁוּתְפוּ כְּלָל בְּמָה דְלַעִילָא, וְלֵא יִדְעַת מֵאֵינוּן מְלִין
 דֵּהֵהוּא עֲלָמָא כְּלָל, וְהֵאֵי אֵיֵהִי נֶפֶשׁ כְּבִעִירִי. נֶפֶשׁ דְּלִית
 לָהּ נִיחָא, הֵאֵי אֵיֵהִי כַד אִזְלָא וּמִשְׁטָטָא,
 אֲעֲרַעַת בְּהֵאֵי מִמְנָא יְדוּמִיעָ"ם, וּבְאֵינוּן סֶרְכִין
 דִּילֵיהּ, וְנִטְלִין לָהּ, וְאֲעֲלִין לָהּ בְּכָל פְּתַחֵי גֵן עֲדוּן,
 וְאַחֲזִיין לָהּ יִקְרָא דְצְדִיקָיָא, וְיִקְרָא דֵּהֵהוּא רוּחַ דִּילָהּ,

וְאִיִּי מִתְדַבֵּקָא בֵּיהּ בְּנִיּוּחָא, גּוּ הֵהוּא לְבוּשָׁא, וּכְדִין
יִדְעַת בְּאֵינוּן מְלִין דְּעֵלְמָא.

וְכַד הֵהוּא רוּחַ סִלְקָא לְאַתְעֵטְרָא גּוּ נְשָׁמָה עֲלָאָה
לְעֵילָא, הֵהִיא נְפֶשׁ מִתְקַשְׂרָא בֵּההוּא רוּחַ,
וְאַתְנַהֲרַת מִנִּיהּ, כְּסִיְהָרָא כַּד אֲתַנְהִירַת מִשְׁמָשָׁא. וְרוּחַ
מִתְקַשְׂרָא גּוּ הֵהִיא נְשָׁמָתָא. וְהֵהִיא נְשָׁמָתָא מִתְקַשְׂרָא,
גּוּ סוּף מִחֻשְׁבָּה, דְּאִיִּהִירְזָא דְנַפְשָׁא דְלְעֵילָא.

וְהֵהִיא נְפֶשׁ, אֲתַקְשְׂרַת גּוּ הֵהוּא רוּחַ עֲלָאָה, וְהֵהוּא רוּחַ
אֲתַקְשְׂרַת גּוּ הֵהִיא נְשָׁמָה עֲלָאָה. וְהֵהִיא נְשָׁמָה
אֲתַקְשְׂרַת בְּאֵין סוּף. וּכְדִין אִיְהוּ נִיּוּחָא דְכֻלָּא, וְקַשְׂוֹרָא
דְּכֻלָּא עֵילָא וְתַתָּא, כְּלָא בְּרֻזָּא חֲדָא, וְגִוּוּנָא חֲדָא. וּכְדִין
דָּא אִיְהוּ נִיּוּחָא דְנַפְשָׁא דְלְתַתָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א
כה) וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנָי צְרוּרָה בְּצְרוּר הַחַיִּים אֶת יְיָ אֱלֹהֶיהָ.
בְּגִוּוּנָא חֲדָא, וּבְרֻזָּא חֲדָא, דֵּההוּא אֵת, דָּא כְּגִוּוּנָא דָּא.
כַּד נַחְתָּא סִיְהָרָא, רְזָא דְנַפְשָׁא עֲלָאָה, נִהוּרָא מִכָּל סְטָרִין.
אִיִּי נִהָרָא לְכָל רְתִיכִין וּמִשְׂרִיין, וְעַבִּיד לֹון גּוּפָא
חֲדָא שְׁלִימָא, דְנִהִיר בְּנִהִירוּ בְּזִוּיָא עֲלָאָה. אוּף הָכִי
כְּגִוּוּנָא דָּא, נַחְתָּא הֵאִי נְפֶשׁ תַּתָּאָה, נִהִירָא מִכָּל סְטָרִין
מִגּוּ נִהִירוּ דְנְשָׁמָה, וּמִגּוּ נִהִירוּ דְרוּחַ, וּנַחְתָּא וּנִהָרָא לְכָל
אֵינוּן רְתִיכִין וּמִשְׂרִיין, דְּאֵינוּן שְׁיִיפִין וְגִרְמִין, וְעַבִּיד לֹון
גּוּפָא שְׁלִימָא, דְנִהִיר בְּנִהִירוּ.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה נח) וְהִשְׁפִיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשֶׁךָ,
 נַפְשֶׁךָ מִמֶּשׁ, וּלְבַתֵּר וְעֲצֻמוֹתֶיךָ יַחְלִיץ, דְּעָבִיד
 מִנֵּייהוּ גּוּפָא שְׁלִימָא, וְנִהִיר בְּנִהִירוֹ, וְקָם וְאוּדֵי וּמִשְׁבַּח
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאִתְמַר דְכְתִיב, (תהלים לז) כָּל
 עֲצֻמוֹתַי תֵּאמְרָנָה יי' מִי כָמוֹךָ. וְדָא אִיהוּ נֵיחָא דְנַפְשָׁא
 וְדָא מִכָּל סְטָרִין.

זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא, דְדַחֲלִין לְמֵאֲרִיהוֹן בְּעֵלְמָא דִּין,
 לְמוֹזְפֵי בְתֻלַת נֵיחָא לְעֵלְמָא דְאִתֵּי. אָתָּא רַבִּי
 שְׁמַעוֹן וּבְרַכִּיָּה לְרַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זְכָאִין אִתּוֹן
 בְּנֵי, וְזָכָאָה אָנָּא דְעֵינֵי חָמוּ בְכֶךָ. כְּמָה (דף קמ"ג ע"א) דְיוֹכְתִין
 עֲלָאִין מִתְתַקְנִין לָן, וְנִהִירִין לָן, לְעֵלְמָא דְאִתֵּי.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קב"ה) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבוֹטְחִים בַּיְי' כְּהָר
 צִיּוֹן לֹא יִמוּט לְעוֹלָם יֵשֵׁב, הָאִי קָרָא אוּקְמוּיָה.
 אָבֵל שִׁיר הַמַּעֲלוֹת תּוֹשְׁבַחְתָּא דְקֵאמְרֵי אֵינּוֹן דְרַגִּין
 קְדִישִׁין עֲלָאִין, מִסְטָרָא דְגְבוּרָן עֲלָאִין, וְאֵינּוֹן כְּגוּוֹנָא
 דְלוֹאֵי לְתַתָּא, וְאֵינּוֹן מַעֲלוֹת, דְרַגִּין עַל דְרַגִּין, וּפְלַחִין
 בְּרָזָא דְחַמְשִׁין שְׁנִין. וְהָאִי אִיהוּ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּטְחִים
 בַּיְי' כְּהָר צִיּוֹן דָּא אֵינּוֹן צְדִיקָיָא, דְאֵינּוֹן מִתְרַחֲצִין בֵּיה
 בְּעוּבְדִין דְלַהוֹן.

כְּמָה דְאִתְּ אָמַר (משלי כח) וְצְדִיקִים כְּכַפִּיר יִבְטָח. וְאִי תִימָא
 הָא צְדִיקָיָא לָא מִתְרַחֲצִין בְּעוּבְדִיהוֹן כְּלָל, וְתַדִּיר

דְּחֻלִּין, כְּאַבְרָהָם, דְּכָתִיב בֵּיהּ (בראשית יב) וַיְהִי כֹּאֲשֶׁר הִקְרִיב
 לְבַא מִצְרַיִם וְגו'. כִּי־צָחַק, דְּכָתִיב בֵּיהּ, (בראשית כו) כִּי יֵרָא
 לְאֹמֵר אֲשֶׁתִּי. כִּי־עָקַב, דְּכָתִיב בֵּיהּ, (בראשית לב) וַיֵּרָא יַעֲקֹב
 מְאֹד וַיִּצַר לוֹ. וְאִי הָנִי לֹא אֶתְרַחֲצוּ בְּעוֹבְדֵי־הוֹן, כֹּל שְׁפָן
 שָׂאֵר צְדִיקֵי עֲלָמָא, וְאֵת אֲמֵרַת וְצְדִיקִים כְּכַפִּיר יִבְטַח.
 אֲלֵא וְדַאי, כְּכַפִּיר כְּתִיב, דְּהָא מִכָּל אֵינּוֹן שְׁמַהֲן, לֹא
 כְּתִיב אֲלֵא כְּפִיר, וְלֹא כְּתִיב, לֹא אַרְיָה, וְלֹא
 שְׁחַל, וְלֹא שְׁחִץ, אֲלֵא כְּפִיר. דְּאִיהוּ חֲלָשָׁא וְזַעֲרָא
 מִכְּלָהוּ. וְלֹא אֶתְרַחֲצִין בְּחִילֵיהּ, אֲפֵּי עַל גַּב דְּאִיהוּ תְּקִיפָא.
 כִּךְ צְדִיקָיָא לֹא אֶתְרַחֲצוּ בְּעוֹבְדֵי־הוֹן הַשְּׁתָּא, אֲלֵא
 כְּכַפִּיר. אֲפֵּי עַל גַּב דִּידְעִין דְּתְּקִיפָא חֵילָא דְּעוֹבְדֵי־הוֹן לֹא
 אֶתְרַחֲצוּן אֲלֵא כְּכַפִּיר, וְלֹא יִתִּיר.

וּבְגִינֵי כִּךְ הִבְטָחִים בֵּינֵי כְּהַר צִיּוֹן וְגו', לֹא כְּכַפִּיר וְלֹא
 כְּאַרְיָה, וְלֹא כְּכָלָהוּ שְׁמַהֲן. אֲלֵא כְּהַר צִיּוֹן,
 וְאוֹקְמוּהָ מֵהַר צִיּוֹן אִיהוּ תְּקִיפָא, וְלֹא יִמוּט תְּדִיר, אֲפֵּי
 הָכִי בְּהָהוּא זְמַנָּא, לְהוּוּ כְּהַר צִיּוֹן. וְלֹא כְּהַשְּׁתָּא, דְּלֹא
 אֶתְרַחֲצוּ אֲלֵא כְּכַפִּיר, דְּדַחֲלִיל וְלֹא אֶתְרַחֲצִין בְּחִילֵיהּ.
 וְאֵתוֹן בְּנֵי קַדְיִשֵׁי עֲלִיוֹנִין, רַחֲצוּתָא דְּלִכּוֹן כְּהַר צִיּוֹן,
 וְדַאי זְכָאִין אֵתוֹן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאֵתִי.

אֲזֵלוּ, כִּד מָטוּ לְמַתָּא, אֶתְחַשְׁךְ לֵילִיָּא. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, כְּמָה דִּיוֹמָא דָּא, אֲנַהִיר לָן בְּהַאי

אֶרְחָא, לְמִזְכֵּי בֵּיהּ בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, אוּף הָכִי הָאִי לִילִיא,
 יִנְהִיר לָן, לְמִזְכֵּי לָן לְעֵלְמָא דְאֵתִי, וְלֹא־עֵטְרָא מְלִין
 דִּימָמָא בְּלִילִיא דָּא קָמִי עֲתִיק יוֹמִין דְּהָא פִּיּוּמָא דָּא
 שְׁלִים, לֹא יִשְׁתַּכַּח בְּכָל דְרִין אַחֲרָנִין. זַפְּאָה חוּלְקִנָּא
 בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי.

עֲאֵלוּ לְבֵיתִיהּ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא
 וְרַבִּי יוֹסִי עִמָּהוֹן. בְּתוּ עַד דְּאִתְפְּלַג לִילִיא. פִּיּוֹן
 דְּאִתְפְּלַג לִילִיא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחֻבְרִיא, עֵידָן אִיהוּ
 לְאֵעֵטְרָא רְתִיכָא קֹדֵישָׁא לְעֵילָא, בְּאִשְׁתַּדְלוּתָא דִּילָן.
 אָמַר לִיהּ לְרַבִּי יוֹסִי, אַנְתָּ דְלָא אִשְׁתַּמְעוּ מִילָךְ בְּהָאִי
 יוֹמָא בִּינְנָא, אַנְתָּ הוּי שִׁירוּתָא, לְאַנְהָרָא לִילִיא, דְּהָא
 הִשְׁתָּא עֵידָן רְעוּתָא אִיהוּ, לְאַנְהָרָא עֵילָא וְתַתָּא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמֹה.
 שִׁירְתָּא דָּא אֲתַעַר לָהּ שְׁלֹמֹה מְלָכָא, כַּד אֲתַבְּנִי
 בֵּי מְקַדְשָׁא, וְעֵלְמִין כְּלָהוּ אִשְׁתַּלִּימוּ, עֵילָא וְתַתָּא
 בְּשִׁלְמוּתָא חֲדָא. וְאִף עַל גַּב דְּחֻבְרִיא פְּלִיגָן בְּהָאִי, ^(כ"א)
 אַבְּל שִׁירְתָּא דָּא לֹא אֲתַמַּר, אֶלָּא בְּשִׁלְמוּ, כַּד
 סִיְהָרָא אֲתַמְלִיא בְּשִׁלְמוּ, וּבֵי מְקַדְשָׁא אֲתַבְּנִי כַּגְּוּוֹנָא
 דְּלְעֵילָא בְּשַׁעֲתָא דְּאֲתַבְּנִי בֵּי מְקַדְשָׁא לְתַתָּא, לֹא הוּהּ
 חֲדוּהּ קָמִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיּוֹמָא דְּאֲתַבְּרִי עֵלְמָא,
 כְּהֵהוּא יוֹמָא.

מִשְׁכַּן דְּעֶבֶד מֹשֶׁה בְּמִדְבָּרָא, לְנַחְתָּא שְׁכִינְתָּא לְאַרְעָא,
בְּהַהוּא יוֹמָא מִשְׁכַּן אַחְרָא אֲתוּקָם עִמִּיהּ לְעִילָא,

כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דְכְּתִיב, (שמות מ) הוּקָם הַמִּשְׁכָּן, הַמִּשְׁכָּן:
מִשְׁכַּן אַחְרָא (קנ"ט ע"א) דְּאַתְקָם עִמִּיהּ, וְדָא מִשְׁכַּן דְּנַעַר
מִטְטְרוּ"ן, וְלֹא יִתִּיר. בֵּית רֵאשׁוֹן כַּד אֲתַבְּנִי, בֵּית רֵאשׁוֹן
אַחְרָא אֲתַבְּנִי עִמִּיהּ, וְאַתְקִיִּים בְּעֵלְמִין כְּלָהוּ, וְאַנְהִיר
(ד"א בְּעֵלְמָא וְאַנְהִיר) לְכָל עֵלְמִין, וְאַתְבַּסֵּם עֲלֵמָא, וְאַתְפַּתְחוּ כָּל
מִשְׁקוּפֵי עֲלָאִין לְאַנְהִרָא, וְלֹא הוּהוּ חֲדוּה בְּכָל עֵלְמִין
כְּהַהוּא יוֹמָא, כִּדִּין פְּתַחוּ עֲלָאִי וְתַתָּאִי וְאַמְרוּ שִׁירְתָּא,
וְהֵינּוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁירְתָּא דְּאַיְנוֹן מְנַגְּנִין דְּמַנְגְּנוּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

דָּוִד מַלְכָּא אָמַר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, שְׁלֵמָה מַלְכָּא
(דף קמ"ג ע"ב) אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, שִׁיר מְאַיְנוֹן מְנַגְּנִין.
מָה בֵּין הָאִי לְהָאִי, דְּהָא אֲשַׁתְּמַע דְּכֹלָא חַד. אֶלָּא וְדָאִי
כֹּלָא חַד, אֲבָל בְּיוֹמֵי דְּדוּד מַלְכָּא, לָא הוּוּ כָּל אֵינּוֹן
מְנַגְּנִין מִתְתַּקְּנוּ בְּדוּכְתִּיָּהוּ, לְנַגְּנָא כְּדָקָא יְאוּת, וְבִי
מִקְדְּשָׁא לָא אֲתַבְּנִי, וּבְגִין כֶּךָ לָא אֲתַתְּקֵנוּ לְעִילָא
בְּדוּכְתִּיָּהוּ. דְּהָא כְּמָה דְּאִית תְּקוּנֵי דְּמִשְׁמְרוֹת בְּאַרְעָא,
אוּף הָכִי בְּרַקִּיעָא, וְקִיִּימִין אֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין.

וּבְיוֹמָא דְּאַתְבְּנִי בִי מִקְדְּשָׁא, אֲתַתְּקֵנוּ כְּלָהוּ בְּדוּכְתִּיָּהוּ,
וְשַׂרְגָּא דְּלֹא נִהְרָא שְׂרִיאַת לְאַנְהִרָא. וְשִׁירְתָּא

דָּא אַתְתְּקִנַת לְגַבֵּי מַלְכָּא עֲלָאָה, מַלְכָּא דְשִׁלְמָא דִּילֵיהּ.
 וְתוֹשְׁבַחָא דָּא אִיהִי מְעֵלְיָא, מְכַל תּוֹשְׁבַחֲוֹן קְדָמָאִי. יוֹמָא
 דְאַתְגַּלִּי תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא (בְּעֵלְמָא) בְּאַרְעָא, הֵהוּא יוֹמָא
 אֲשֶׁתְּכַח שְׁלִימוֹ בְּכֹלָא, וְעַל דָּא אִיהוּ קִדְשׁ קְדָשִׁים.

בְּסִפְרָא דְאָדָם קְדָמָאָה, הוּוּה פְּתִיב בֵּיתָהּ. בְּיוֹמָא דִּיתְקָם
 בֵּי מְקַדְשָׁא (ד"א דִּיתְבְּנִי בֵּי מְקַדְשָׁא) יִתְעָרוֹן אַבְהֹן
 שִׁירְתָּא, עֵילָא וְתַתָּא. וּבְגִין כַּךְ אֲשַׁכְחָנָא שִׁין מֵאַתּוּוֹן
 רַבְרָבָן. וְאַלִּין אֵינּוֹן דְקָא אַתְעָרוּ, לָאוּ דְאֵינּוֹן מְנַגְנָן,
 אָלָא דְאֵינּוֹן מִתְעָרִי לְגַבֵּי עֵילָא. (ד"א ל"ג בְּבִיכּוֹל) שִׁיר דְאֵינּוֹן
 שִׁירִין רַבְרָבָן, דְמִמְנָן עַל עֲלָמִין פְּלָהוּ.

וְתַנִּינָן, בְּהֵהוּא יוֹמָא קָם יַעֲקֹב שְׁלִימָא, וְעָאל בְּגַנְתָּא
 דְעֵדָן, בְּחִידוֹ, עַל דְּוִכְתִּיהּ. כְּדִין גַּנְתָּא דְעֵדָן,
 שְׂאָרֵי לְנַגְנָא, וְכֹל אֵינּוֹן בּוֹסְמִין דְגַנְתָּא. מֵאן גָּרִים
 שִׁירְתָּא דָּא, וּמֵאן אָמַר לָהּ. הוּי אֵימָא דָּא יַעֲקֹב,
 דְאַלְמֵלָא אִיהוּ לָא עָאל בְּגַנְתָּא דְעֵדָן, לָא אָמַר גַּנְתָּא
 שִׁירְתָּא.

שִׁירְתָּא דָּא שִׁירְתָּא, דְאִיהִי פְּלָלָא דְכָל אוֹרֵייתָא.
 שִׁירְתָּא דְעֵלָאִי וְתַתָּאִי מִתְעָרִי לְגַבְהָ. שִׁירְתָּא
 דְאִיהִי כְּגוּוֹנָא דְעֵלְמָא דְלְעֵילָא, דְאִיהוּ שַׁבַּת עֲלָאָה.
 שִׁירְתָּא דְשְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אַתְעָטַר בְּגִינִיהּ. וְעַל דָּא
 אִיהוּ קִדְשׁ קְדָשִׁים. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְכָל מְלוֹי בְּרַחֲמֵי

וּבְחֻדוֹהּ כָּלֵא. (דא) בְּגִין דְּכּוּס שֶׁל בְּרָכָה אֲתִיְהִיב בִּימִינָא,
 פִּיּוֹן דְּאֲתִיְהִיב בִּימִינָא, כְּדִין כָּל חֵידוּ וְכָל רְחִימוּ
 אֲשֶׁתְּכַח. וּבְגִין כֶּךָ בְּרְחִימוּ וּבְחֻדוֹהּ כָּל מְלוּי.

בּוֹזְמָנָא דִּהֲאִי יְמִינָא אֲתַהְדֵּר לְאַחֹרָא, כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר
 (איכה ב) הַשִּׁיב אַחֹר יְמִינוּ, כְּדִין כּוּס שֶׁל בְּרָכָה
 אֲתִיְהִיב בְּשִׁמְאַלָּא. פִּיּוֹן דְּאֲתִיְהִיב בְּשִׁמְאַלָּא, שְׂרִיאוּ
 עֲלָאִי וְתַתָּאִי לְמַפְתַּח עָלִיָּה קִינָה. וּמֵאִי קָאֲמַרִי. אִיכָה,
 אִי כַּה, אִי כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, דְּאֲתַר עֲלָאָה דְּהוּיִת יִתְבַּא
 בְּגוּיָה אֲתַמְנַע וְאֲתַגְרַע מְנָה בְּגִינִי כֶּךָ שִׁיר הַשִּׁירִים,
 דְּהוּה מְסֻטְרָא דִּימִינָא, כָּל מְלוּי רְחִימוּ וְחֻדוֹהּ. אִיכָה,
 דְּחֻסִיר יְמִינָא, וְאֲשֶׁתְּכַח שְׁמַאֲלָא, כָּל מְלוּי אִינּוֹן
 קִנְטוּרִין וְקִינִין.

וְאִי תִימָא, הָא כָּל חֵידוּ, וְכָל חֻדוֹהּ, וְכָל שִׁיר, מְסֻטְרָא
 דְּשִׁמְאַלָּא אִיהוּ, וְעַל דָּא לּוֹאִי מְסֻטְרָא דְּשִׁמְאַלָּא
 מְנַגְנִי שִׁירְתָּא. אֲלָא, כָּל חֵידוּ דְּאֲשֶׁתְּכַח מְסֻטְרָא
 דְּשִׁמְאַלָּא, לָא אֲשֶׁתְּכַח אֲלָא בּוֹזְמָנָא דִּימִינָא אֲתַדְּבַק
 בְּהַדִּיָּה. וּבּוֹזְמָנָא דִּימִינָא אֲתַעַר וְאֲתַדְּבַק בְּהַדִּיָּה, כְּדִין
 הֵהוּא חֻדוֹהּ מִימִינָא, אִיהוּ דְּקָא אוֹטִיב לְרַתְחָא, וְכַד
 רַתְחָא אֲשֶׁתְּכַח, וְחֵידוּ אִיהוּ מְסֻטְרָא דִּימִינָא, כְּדִין חֻדוֹהּ
 שְׁלִימְתָא אֲתִי מֵהֲאִי סְטְרָא. וְכַד יְמִינָא לָא אֲשֶׁתְּכַח,
 רַתְחָא דְּשִׁמְאַלָּא נְפִישׁ, וְלָא שְׂכִיךְ, וְלָא אוֹטִיב, וְלָא

חֲדַי. כְּדִין אֵיכָה, אֵי פֶה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מֵה תִּהְיֶה עֲלֶיהָ,
דְּקָא יִתְבָּא בְּשִׁמְאֵלָא, וְרִתְחָא נְפִישׁ, וְלֹא שְׂכִיף. וְדַאי
קִנְטוּרִין וְקִינִין מִתְעָרִין.

אֲבָל שִׁיר הַשִּׁירִים, וְדַאי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה דֵּאֲתִיְהִיב
בִּימִינָא, וְאֲתִמְסֵר בְּגוּיָה, וְעַל דָּא כָּל רְחִימוּ וְכָל
חִידוּ אֲשֶׁתִּכַּח. וּבְגִין כֹּךְ כָּל מְלוֹי בְּרְחִימוּ וּבְחֻדוּתָהּ, וְלֹא
אֲשֶׁתִּכַּח בְּשֶׁאֵר כָּל שִׁירֵין דְּעֲלָמָא הַכִּי. וּבְגִין דָּא מִסְטָרָא
דֵּאֲבָהֵן אֲתַעֵר שִׁירְתָּא דָּא.

יּוֹמָא דֵּאֲתַגְלִי שִׁירְתָּא דָּא, הֵהוּא יּוֹמָא נְחֻתָת שְׂכִינְתָּא
לְאַרְעָא, דְּכִתִּיב, (מלכים א ח) וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים
לְעֲמוֹד לְשָׁרֵת וְגו'. מַאי טַעְמָא. בְּגִין כִּי מִלָּא כְבוֹד יִי'
אֶת בֵּית יִי'. בְּהֵהוּא יּוֹמָא מִמֶּשׁ, אֲתַגְלִיָּאת תּוֹשְׁבַחְתָּא (דף
קמ"ד ע"א) דָּא, וְאִמְרָה שְׁלֹמֹה בְּרוּחַ קִדְשָׁא.

תּוֹשְׁבַחְתָּא דֵּשִׁירְתָּא דָּא, אֵיְהִי כָּלְלָא דְּכָל אֲוִרִיָּתָא.
כָּלְלָא דְּכָל עוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, כָּלְלָא דְּרִזָּא
דֵּאֲבָהֵן, כָּלְלָא דְּגִלוּתָא דְּמִצְרַיִם. וְכַד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם. וְתוֹשְׁבַחְתָּא דֵּימָא. כָּלְלָא דֵּיזוּ"ד אֲמִירָן. וְקִיּוֹמָא
דְּהַר סִינַי. וְכַד אָזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּרָא, עַד דְּעָאלוּ
לְאַרְעָא, וְאֲתַבְּנִי בֵּי מִקְדְּשָׁא. כָּלְלָא דְּעֵטוּרָא דְּשִׁמָּא
קְדִישָׁא עֲלָאָה, בְּרְחִימוּ וּבְחֻדוּתָהּ. כָּלְלָא דְּגִלוּתְהוֹן
דִּישְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמְמֵיָא, וּפּוֹרְקָנָא דְּלֵהוֹן. כָּלְלָא דְּתַחֲחִיית

הַמֵּתִים, עַד יוֹמָא דְאִיהִי שִׁבְת לַיְיָ. מֵאֵי דְהָוָה, וּמֵאֵי
דְהוּי, וּמֵאֵי דְזַמִּין לְמַהוּי, לְבַתַּר בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, כַּד
יְהֵא שִׁבְת לַיְיָ, כֹּלָא אִיהוּ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים.
וְעַל דָּא תְּנִינֵן, כֹּל מֵאן דְּאִפִּיק פְּסוּקָא דְשִׁיר הַשִּׁירִים,
וְאָמַר לֵיה בְּבֵי מִשְׁתֵּיא. אֹרִייתָא אִיהִי חֲגִירַת שָׁק,
וּסְלָקָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמְרָה קַמִּיה, עֲבַדוּ לִי
בְּנִיךְ מְחוּךְ בְּבֵי מִשְׁתֵּיא. וְדֵאֵי אֹרִייתָא סְלָקַת וְקֵאמְרַת
הָכֵי, בְּגִין דָּא אֶצְטְרִיךְ לְנִטְרָא, וְלִסְלָקָא עֲטְרָא עַל
רִישֵׁיה דְדֵּבַר נֶשׁ, כֹּל מְלָה וּמְלָה דְשִׁיר הַשִּׁירִים.
וְאֵי תִימָא אֲמַאי אִיהִי בֵּין הַפְּתוּבִים, הָכֵי הוּא וְדֵאֵי,
בְּגִין דְאִיהוּ שִׁיר תּוֹשְׁבַחְתָּא דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, קָא
מִתְעַטְרָא לְעֵילָא. וּבְגִין כֵּן, כֹּל תּוֹשְׁבַחֲךָ דְעֲלָמָא, לָא
סְלָקָא רְעוּתָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּתוֹשְׁבַחְתָּא דָּא.
הָכֵי אֹלִיפְנָא, שִׁיר, חֵד. הַשִּׁירִים, תְּרִין. אֲשֶׁר, הָא
תְּלַת. וְרִזָּא דָּא, דְאִתְיְהִיב כּוּס שֶׁל בְּרָכָה וְאִתְנַטִּיל
בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְכֹלָא אִתְעַר לְגַבֵּי מְלָכָא דְשְׁלָמָא
דִּילֵיה. וּבַהֲאֵי אִסְתַּלַּק רְעוּתָא לְעֵילָא לְעֵילָא בְּרִזָּא דֵּאִין
סוּף. רְתִיכָא קְדִישָׁא הָכָא אִשְׁתַּכַּח. דְהָא אַבְהֵן אֵינּוּן
רְתִיכָא, דְוֹד מְלָכָא אִתְחַבַּר עִמָּהוּן, אֵינּוּן אַרְבַּע רִזָּא
דְרְתִיכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. וּבְגִין כֵּן, אַרְבַּע תִּיבִין בַּהֲאֵי
קָרָא קְדַמָּאָה, רִזָּא דְרְתִיכָא קְדִישָׁא שְׁלִימָתָא.

תוּ רָזָא דָּא, שִׁיר: דָּא רָזָא דְדוּד מְלֻכָּא, דְּאִיהוּ רָזָא
 לְסֻלְקָא בְּשִׁיר. הַשִּׁירִים: אֵלִין אַבְהֹן, רָזָא דְמִמֶּנּוּ
 רְבֵרְבֹן, רְתִיכָא שְׁלִימָתָא פְּדָקָא יְאוּת. אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה:
 רָזָא מֵאן דְּרָכִיב עַל רְתִיכָא שְׁלִימָתָא דָּא.

וּבַהֲאִי קָרָא אֲשֶׁתִּכַּח שְׁלִימוּ דְרָזָא, מִן (ויצא קנ"ג ע"ב) הָעוֹלָם
 וְעַד הָעוֹלָם, רָזָא דְכָל מְהִימְנוּתָא. וְכֹלָא אִיהוּ
 רְתִיכָא שְׁלִימָתָא לְמֵאן דִּידִיעַ, וְלְמֵאן דִּלָּא אֲתִידַע,
 וְלִית מֵאן דְּקָאִים לְמִנְדַּע בֵּיהּ. וְעַל דָּא אֲתִמַּר הָאִי קָרָא
 בְּד' תֵּיבִין, רָזָא דְרְתִיכָא שְׁלִימָתָא מְכַל סְטָרִין. מְכָאן
 וְלַהֲלָאָה, רָזָא לְחֻפִּימִין אֲתִמְסֹר.

וְתוּ אִית בֵּיהּ רָזָא פְּנִימָאָה, דְּתַנִּינֹן, מֵאן דְּחָמֵי עֲנַבִּין
 בְּחֻלְמִיָּה, אִי חִוּרִין אֵינּוּן טָבִין. אוֹכְמִין, בְּזַמְנֹן
 טָבִין, דִּלָּא בְּזַמְנֹן צְרִיכִין רַחֲמֵי. מֵאִי שְׁנָא חִוּרֵי, וּמֵאִי
 שְׁנָא אוֹכְמֵי, וּמֵאִי שְׁנָא בְּזַמְנֹן, וּמֵאִי שְׁנָא דִּלָּא בְּזַמְנֹן.
 וְתוּ, תַּנִּינֹן אֲכָלֵן לְאֵינּוּן אוֹכְמֵי, מוּבְטָח לִיהּ דְּהוּא בֶּן
 עֲלָמָא דְּאֲתֵי, אִמְאֵי.

אֶלָּא תַּנִּינֹן, אֵילְנָא דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, עֲנַבִּין הוּוּ,
 דְּכִתִּיב, (דברים לב) עֲנַבְמוּ עֲנַבֵי רוּשׁ. וְאֵלִין אֵינּוּן
 עֲנַבִּין אוֹכְמִין, בְּגִין דְּאִית עֲנַבִּין אוֹכְמִין, וְאִית עֲנַבִּין
 חִוּרִין. חִוּרִין טָבִין, דְּהָא מְסֹטֵר דְּחֵי אֵינּוּן. אוֹכְמִין
 צְרִיכִין רַחֲמֵי, דְּהָא מְסֹטֵרָא דְּמוּתָא אֵינּוּן. בְּזַמְנֹן טָבִין,

מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּבִזְמַנָּא דְּחֻוּרֵי שְׁלִטָּן, כֹּלָא אֲתַבְּסַם,
דְּהָא בְּהֵוּא זְמַנָּא כֹּלָא אֲצַטְרִיף לְתַקּוּנָא, וְכֹלָא אִיהוּ
שְׁפִיר, וְכֹלָא תַקּוּנָא חֲדָא, אוּכְמָא וְחֻוּרָא. וּבִזְמַנָּא
דְּחֻוּרֵי לָא שְׁלִטָּאן, וְאוּכְמֵי אֲתַחְזוּן, לְמִינְדַע דְּהָא
בְּדִינָא דְּמוֹתָא סְלִיק, וְאֲצַטְרִיף רַחֲמֵי, דְּהָא אֵילְנָא דְּחַב
בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, וְגָרִים מוֹתָא לֵיהּ וּלְכָל עַלְמָא חֲמָא.
הֲכָא אֵית לְאֲסַתְכֵּלָא, וְאִי לָאו דְּמַר הֲכָא, לָא אֵימָא.
תְּנִינָן דְּעַלְמָא דָּא, אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְּעַלְמָא דְּלַעֲיֵלָא,
וְעַלְמָא דְּלַעֲיֵלָא כֹּל מַה דְּהוּה בְּהֵאֵי עַלְמָא, הֲכֵי אִיהוּ
לַעֲיֵלָא, אִי נַחֲשׁ גָּרִים מוֹתָא לְאָדָם לְתַתָּא, לַעֲיֵלָא
אַמְאִי. (דף קמ"ד ע"ב) אִי תֵימָא, (עוד) לְאֲתַתָּא, (ס"א לְתַתָּא) דְּבְּגִין
נַחֲשׁ אֲגֵרַע נְהוּרָא, דְּהָא סִיְהָרָא גֵרַע נְהוּרָא לְזְמַנִּין,
וּבְהֵוּא זְמַנָּא אִיהֵי מִיתַת. דְּכּוּרָא אַמְאִי. דְּאִי נִימָא
דְּסִיְהָרָא בְּעֵטִיו דְּהֵאֵי נַחֲשׁ מִיתַת, בְּגֵרִיעוּ דְּנְהוּרָא. הָא
תְּנִינָן, דְּלָא בְּגִין נַחֲשׁ הוּה. אֶלָּא דְּאֲמַרְהּ סִיְהָרָא קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכוּ', הָא לָא הוּה בְּגִין נַחֲשׁ. וְאִי תֵימָא
דְּבַעֲלָה הֲכֵי הוּא, חַס וְשְׁלוֹם דְּגֵרִיעוּ הוּי לַעֲיֵלָא.
אַלָּא כֹּל דָּא סְתָרֵי אוּרִייתָא, וְנַחֲשׁ בְּכֹלָא אֲתַקִּין גֵּרִיעוּ.
תָּא חֲזִי וְהֲכֵי אוּלִיפְנָא, כֹּל מַה דְּעַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עֵילָא וְתַתָּא, כֹּלָא בְּרוּזָא דְּדַכְר וְנוֹקְבָא אִיהוּ, וְכִמְה
דְּרַגִּין אֵינּוּן לַעֲיֵלָא, מְשַׁנְיִין אֵלִין מֵאֵלִין. וּמְדַרְגָּא עַד

דְּרָגָא רְזָא דְאָדָם, וְאִינּוֹן דְּרַגִּין דְּאִינּוֹן זִינָא חֲדָא, עֶבֶד
 לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיוֹקְנָא דְּחַד גּוֹפָא, עַד דְּסִלְקִין
 בְּרֹזָא דְאָדָם.

וְתַנִּינֵן, בְּיוֹמָא תַנִּינָא דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית, דְּאֶתְבְּרִי
 בֵּיה גִּיהֶנֶם, אֶתְעֵבִיד חַד גּוֹפָא בְּרֹזָא דְאָדָם,
 וְאִינּוֹן שְׁיִיפִין מִמֶּנּוּ דְּמִתְקַרְבִּין לְאִשָּׁא, וּמִתִּין וּמִהֲדָרֵן
 כְּמִלְקַדְמִין. וְדָא בְּגִין דְּאִינּוֹן אֶתְקַרְיָבוּ לְגַבֵּי הָאִי חוּיָא,
 וְאִיהוּ אָדָם קַדְמָאָה דְּאֶתְפְּתָא גּוּ מְשַׁכְּנָא בְּהָאִי חוּיָא,
 וְעַל דָּא מִית, וְחוּיָא גָרִים לִיה מוֹתָא דְּאִיהוּ קָרִיב לִיה.

וּבְכָל אֶתְר אָדָם דְּכַר וְנוֹקְבָא אִיהוּ, אֲבָל (תַּצָּא רַמ"ז ע"ב)
 אָדָם דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אִיהוּ שְׁלֵטָא עַל
 כָּלָא, דָּא יְהִיב מְזוּנָא וְחִיִּין לְכָלָא. וְעַם כָּל דָּא בְּכָלָא
 מְנַע נְהוּרָא הָאִי חוּיָא תְּקִיפָא. כַּד מְסַאִיב מְשַׁכְּנָא נּוֹקְבָא
 דְּתַהוּא אָדָם כְּדַקְאֲמַר מִיתַת, וּדְכוּרָא מִית, וְסִלְקִין
 כְּמִלְקַדְמִין. וְעַל דָּא כָּלָא כְּגוּוֹנָא דְּלַעִילָא.

אֲכַל אִינּוֹן עֲנַבִּין אוֹכְמִין, מוּבְטַח לִיה דְּהוּא בֶן עֲלָמָא
 דְּאֶתִי, בְּגִין דְּשִׁיזִי, וְשְׁלִיט עַל הַהוּא אֶתְר, (נ"א

וְאֶעְבֵּר) וְאֶתְגַּבֵּר עָלֵיהּ, וְאֶדְק לִיה, כְּמָה דְּאֶתְ אֲמַר (דְּנִיאל ז)
 אֲכָלָא וּמְדַקָּא. כִּיּוֹן דְּאֶעְבֵּר הַהִיא קְלִיפָה תְּקִיפָא, הָא
 אֶתְקַרְב לְגַבֵּי עֲלָמָא דְּאֶתִי, וְלִית מָאן דְּמַחֵי בִּידֵיהּ. וְעַל
 דָּא, מָאן דְּחַמֵּי בְּחִלְמִיהּ דְּאִינּוֹן עֲנַבִּין אוֹכְמִין אֲכַל
 וּמִהֲדַק מוּבְטַח לִיה וְכו'.

כְּגוֹוְנָא דָּא, לָא הוּי שִׁיר בְּבֵיתָא דְדוּד, עַד דְּאִתְעַבְרוּ
 אֵינּוּן עֲנַבִּין אוֹכְמִין, וְשִׁלְטָא עֲלֵיהוּ, וּכְדִין
 אִתְמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, כְּמָה דְּאִתְמַר. וְאִפִּילוּ בְּאַתְרֵי דָּא
 אִקְרִי עֲנַבִּים, כְּמָה דְּאִתְ אָמַר (הושע ט) כְּעֲנַבִּים בַּמִּדְבָּר
 וְגו', וְאֵלִין אֵינּוּן עֲנַבִּים חוּרִין.

שִׁירְתָּא דָּא אֵיהִי מְעֵלְיָא עַל כָּל שְׂאָר שִׁירִין דְּקַדְמָאִי.
 כָּל שִׁירִין דְּקַדְמָאִי אָמְרוּ, לָא סְלִיקוּ אֶלָּא גּו
 שִׁירִין דְּמִלְאֲכֵי עֲלָאִי אָמְרִי. וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוֹקְמוּהָ,
 אֲבָל כְּתִיב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדוּד, שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שִׁיר
 דְּמִלְאֲכֵי עֲלָאִי אָמְרִי. דְּאֵינּוּן מַעֲלוֹת וְדַרְגִּין. אָמְרִי
 לְמַאן. לְדוּד. לְבַקְשָׁא טְרַפָּא וּמְזוּנָא מִנֵּיהּ.

תּוּ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, כְּמָה דְּאִתְ אָמַר (תהלים מז) עַל עֲלָמוֹת
 שִׁיר. (שִׁיר הַשִּׁירִים א) עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ. לְדוּד, בְּגִין
 דְּוֹד מִלְכָּא עֲלָאָה, דְּאֵיהִי (ויחי רנ"א ע"א) מְשַׁבַּח תְּדִיר לְמִלְכָּא
 עֲלָאָה.

כִּיּוֹן דְּאִתָּא שְׁלֵמָה מִלְכָּא, אָמַר שִׁיר דְּאֵיהִי עֲלָאָה
 לְעֵילָא. דְּרַבְרַבִּי עֲלָמָא עֲלָאִין, קָאִמְרִי לְגַבִּי
 מִלְכָּא עֲלָאָה, דְּשִׁלְמָא כָּלָא דִּילֵיהּ. כְּלָהוּ דְּאָמְרִי
 שִׁירְתָּא, לָא סְלִיקוּ בְּהֵיא שִׁירְתָּא לוּמַר, אֶלָּא הֵהוּא
 שִׁירְתָּא דְּמִלְאֲכֵי עֲלָאִי קָאִמְרִי. בַּר שְׁלֵמָה מִלְכָּא, דְּסְלִיק
 בְּהֵיא שִׁירְתָּא לְמָה דְּרַבְרַבִּין עֲלָאִין עַמּוּדֵי עֲלָמָא

קֹאמְרִי. כָּל בְּנֵי עֲלָמָא בְּרִיתִיכִין תַּתְּאִין, שְׁלֵמָה מְלָכָא
בְּרִיתִיכִין עֲלָאִין.

וְאִי תִימָא, מִשָּׁה דְסָלִיק בְּדַרְגָּא דְנִבּוּאָה וּבַחֲבִיבּוּ לְגַבֵּי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, הֵהִיא
שִׁירְתָּא דְקֹאמֵר בְּרִיתִיכִין תַּתְּאִין הוּהוּ, וְלֹא סָלִיק יִתִּיר.
תָּא חֲזִי, שִׁירְתָּא דְקֹאמֵר מִשָּׁה, סָלִיק לְעֵילָא וְלֹא לְתַתָּא.
אַבְל לָא אָמַר שִׁירְתָּא כְּשִׁלְמָא מְלָכָא, וְלֹא הוּהוּ בַר נָשׁ
דְסָלִיק בְּשִׁירְתָּא כְּשִׁלְמָה.

מִשָּׁה סָלִיק בְּתוֹשְׁבַחְתִּיהָ לְעֵילָא, וְתוֹשְׁבַחְתָּא דִּילֵיהָ
הוּהוּ, לְמִיָּהּ תוֹשְׁבַחֲתָן וְהוּדְאֵן לְמִלְכָּא עֲלָאָה,
דְּשׁוּיב לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וְעֵבִיד לֹון נָסִין וּגְבוּרָאֵן בְּמִצְרַיִם,
וְעַל יִמָּא. אַבְל דָּוִד מְלָכָא, וְשִׁלְמָה בְּרִיהּ, אָמְרוּ שִׁירְתָּא
(דף קמ"ה ע"א) בְּגוּוּנָא אַחְרָא. דָּוִד אֲשֶׁתְּדֵל לְאַתְקֵנָא עוּלְמָתָן,
וְלִקְשָׁטָא לֹון בְּמִטְרוּנִיתָא, לְאַתְחֻזָּאָה מִטְרוּנִיתָא
וְעוּלְמָתָהּא בְּשִׁפִּירוּ, וְעַל דָּא אֲשֶׁתְּדֵל בְּאִינוּן שִׁירִין
וְתוֹשְׁבַחֲתָן דְּגַבִּייהוּ, עַד דְּאַתְקִין וְקָשִׁיט כְּלָהוּ עוּלְמָתָן
וּמִטְרוּנִיתָא.

כִּיּוֹן דְּאַתָּא שְׁלֵמָה, אֲשַׁכַּח לְמִטְרוּנִיתָא מְתַקְשָׁטָא,
וְעוּלְמָתָהּא בְּשִׁפִּירוּ, אֲשֶׁתְּדֵל לְמִיעַל לָהּ לְגַבֵּי
חֲתָן, וְאַעִיל הַחֲתָן לְחוּפָּה בְּמִטְרוּנִיתָא, וְאַעִיל מְלִין
דְּרַחֲמֵי בִּינִייהוּ, בְּגִין לְחַבְרָא לֹון כְּחֻדָּא, וְלַמְּהוּי

תְּרוּוִייהוּ בְשִׁלְמוֹ חֲדָא בְחֻבִּיבוּ שְׁלִים. וְעַל דָּא שְׁלֵמָה
 סְלִיק בְּתוֹשְׁבַחְתָּא עֲלָהּ, עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.
 מִשָּׁה, זְווג לְמִטְרוּנִיתָא בְּהַאי עֲלָמָא לְתַתָּא, לְמַהוּי
 בְּהַאי עֲלָמָא בְּזוּוּגָא שְׁלִים בְּתַתָּא. שְׁלֵמָה, זְווג
 לָהּ לְמִטְרוּנִיתָא בְּזוּוּגָא שְׁלִימָא לְעֵילָא, וְאֵעִיל הַחֲתָן
 לְחוּפָה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתָּר עָאל לְתְרוּוִייהוּ בְּהַאי עֲלָמָא,
 וְזַמִּין לֹון בְּחֻדְוָה בְּבֵי מְקַדְשָׁא דְאִיהוּ בְּנָה.
 וְאִי תִימָא, הֵיךְ עָיִל מִשָּׁה לְמִטְרוּנִיתָא בְּלַחֲוּדְהָא בְּהַאי
 עֲלָמָא, דְּהָא אֲתַחְזִי פְרוּדָא. תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא זְווג לָהּ בְּמִשָּׁה בְּקַדְמִיתָא, וְאִיהוּ הוּוּת כִּלְת מִשָּׁה,
 כְּמָה דְאֲתַמַּר. כִּיּוֹן דְאֲזַדְוּוּגַת בֵּיהּ בְּמִשָּׁה, נַחֲתַת בְּהַאי
 עֲלָמָא. בְּזוּוּגָא דְהַאי עֲלָמָא, וְאֲתַתְקַנַּת בְּהַאי עֲלָמָא, מָה
 דְּלֹא הוּוּת מְקַדְמַת דְנָא, וְלְעוֹלָם לֹא הוּוּת בְּפְרוּדָא.
 אֲבָל לֹא הוּוּ בַר נֶשׁ בְּעֲלָמָא מִיּוּמָא דְאֲתַבְּרִי אָדָם,
 דִּיעֵיל רְחִימוּ וְחֻבִּיבוּ, וּמְלִין דְזוּוּגָא לְעֵילָא, בַּר
 שְׁלֵמָה מְלֻכָא, דְאִיהוּ אֲתַקִּין זְווגָא דְלְעֵילָא בְּקַדְמִיתָא,
 וּלְבַתָּר זַמִּין לֹון כְּחֲדָא בְּבִיתָא דְאֲתַקִּין לֹון. זַפְאִין אֵינּוּן
 דוּד וְשְׁלֵמָה בְּרִיָה, דְאֵינּוּן אֲתַקִּינוּ זְווגָא דְלְעֵילָא.
 מִיּוּמָא דְאֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסִיְהָרָא, זִילִי
 וְאֲזַעִירִי גְרַמִּיךְ, לֹא אֲזַדְוּוּגַת בְּזוּוּגָא שְׁלִים בְּשִׁמְשָׁא, בַּר
 כַּד אַתָּא שְׁלֵמָה מְלֻכָא.

שִׁיר הַשִּׁירִים, הָא הֵכָא חֲמִשׁ דְּרַגִּין, לְאֵת דְּבִקָּא בְּעֵלְמָא
 דְּאֵתִי. שִׁיר, חַד. הַשִּׁירִים, תְּרִין, הָא תְּלַת. אֲשֶׁר,
 הָא אַרְבָּעָה. לְשִׁלְמָה, הָא חֲמִשָּׁה. בְּחֲמִשָּׁה אִיהוּ. דְּהָא
 יוּמָא דְּחֲמִשִּׁין, רְזָא דְּיּוּבְלָא אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, זְוּגָא דְּלְעִילָא לָא יְכִיל שְׁלֵמָה לְאֵת קְנָא, אֵלָא
 בְּגִין דְּאֲשַׁתְּכַח זְוּגָא לְתַתָּא, מְקַדְמַת דְּנָא. וּמֵאן
 אִיהוּ. זְוּגָא דְּמִשָּׁה. דְּאִי לָא הָוִי זְוּגָא דְּנָא, לָא אֲתַתְּקִין
 זְוּגָא דְּלְעִילָא. וְכֹלָא בְּרִזָּא עֲלָאָה אִיהוּ, לְחַפְיָמִי לְבָא.
 כְּתִיב (מלכים א ה) וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשָּׁל וַיְהִי שִׁירוֹ
 חֲמִשָּׁה וְאַלְפָּה, הָאִי קָרָא אוּקְמוּיָה חֲבַרְיָא. אֲבָל
 וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשָּׁל, וְדָאִי עַל כָּל מְלָה וּמְלָה
 דְּאִיהוּ הָוִה אָמַר, הָוּוּ בֵּיהַ תְּלַת אֲלָפִי מִשָּׁלִי, כְּגוֹן סְפָרָא
 דְּקַהֲלַת, דְּאִיהוּ בְּרִזָּא עֲלָאָה, וְאִיהוּ בְּאַרְחַ מִשָּׁל, דְּלִית
 בֵּיהַ קָרָא דְּלָאוּ אִיהוּ בְּחַכְמַתָּא עֲלָאָה, וּבְאַרְחַ מִשָּׁל,
 אֲפִילוּ קָרָא זְעִירָא דְּבֵיהַ.

דִּכְדְּ הָוִה מְטִי רַב הַמְּנוּנָא סְבָא קְדַמָּאָה לְהָאִי קָרָא, (קהלת
 יא) שִׂמַּח בַּחֹר בִּילְדוּתְךָ וַיְטִיבֶךָ לְבָבְךָ בְּיָמֵי בַחֲוֹרוֹתֶיךָ
 הָוִה בְּכִי. וְאָמַר וְדָאִי הָאִי קָרָא יְאוּת הוּא, וְאִיהוּ בְּאַרְחַ
 מִשָּׁל, וּמֵאן יְכִיל לְמַעְבַּד דְּרִשָּׁא בְּמִשָּׁל דָּא. וְאִי אִיהוּ
 דְּרִשָּׁא לִית בֵּיהַ דְּרִשָּׁא, אֵלָא כְּמָה דְּחַמִּינָן בְּעֵינֵינוּ. וְאִי
 חַכְמַתָּא אִיהוּ, מֵאן יְכִיל לְמַנְדַּע לָהּ.

מִיָּד הָיָה תָב וְאָמַר, כְּתִיב, (בראשית לו) אֱלֹה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב
 יוֹסֵף בֶּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגו', הַאִי קָרָא דְקִהְלֵת,
 אִיהוּ מָשָׁל לְחֻכְמַתָּא דְקָרָא דָּא דְאוּרִייתָא, וְדָא מָשָׁל
 לְדָא. שְׁמַח בְּחוֹר בְּיַלְדוּתָךְ, וְהוּא נַעַר. וַיִּטְיַבְךָ לְבָבְךָ, הִיָּה
 רָעָה אֶת אָחִיו בְּצֹאן. בִּימֵי בְּחוֹרוּתֶיךָ, אֶת בְּנֵי בְלָהָה וְאֶת
 בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו. וְדַע כִּי עַל כָּל אֱלֹה, וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת
 דְּבַתָּם רָעָה. יְבִיאֲךָ אֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט, אֱלֹה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב
 יוֹסֵף. יוֹסֵף אֶתְכֻלִּיל בְּיַעֲקֹב, וְרוֹזֵן דְּסִתְרֵי תוֹרָה, מֵאֵן
 יִכִּיל לְמַנְדַּע לוֹן.

וְהַאִי מָשָׁל אֶתְפֹּשֵׁט לְתַלְתֵּי אֱלֹה מְשָׁלִים, וְכֻלְהוּ (דף קמ"ח ע"ב)
 בְּהַאִי מָשָׁל, בְּשַׁעֲתָא דְיוֹסֵף אֶתְכֻלִּיל בְּיַעֲקֹב, תַּלְתֵּי
 אֱלֹה אֵינּוֹן, בְּאַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, דְּכֻלְהוּ בְּהַאִי מָשָׁל
 בְּרוּזָא דְחֻכְמַתָּא. וְכֹאן, כַּמָּה טַיִיעִין אֵינּוֹן בְּטוֹעֵנִין
 דְּטַמִּירוּ, בְּהוּ דְיִירֵי תְרִיסִין, דְּלִית לְהוֹן חוּשְׁבָנָא
 לְטַמִּירִין דְּחֻכְמַתָּא.

וַיְהִי שִׁירוּ חַמְשָׁה וְאֶלְךָ, הֲכִי אוֹקִימָנָא, וַיְהִי שִׁירוּ שֶׁל
 מָשָׁל, וְכֻלָּא חַד, בֵּין מֵאֵן דְּאָמַר וַיְהִי שִׁירוּ
 דְּשִׁלְמָה, בֵּין מֵאֵן דְּאָמַר וַיְהִי שִׁירוּ שֶׁל מָשָׁל, כֻּלָּא אִיהוּ
 חַד, וְכֻלָּא אִיהוּ קָאמַר, וַיְהִי שִׁירוּ, דָּא שִׁיר הַשִּׁירִים. וְכִי
 חַמְשָׁה וְאֶלְךָ אִיהוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. וְדָאִי הֲכִי הוּא, חַמְשָׁה
 אֵינּוֹן תְּרַעִין וּפְתַחִין דְּמִתְפַּתְחֵי בְּמִלְכָּא דְּשִׁלְמָא דִּילֵיהָ.

וַאֲיִנוֹן חֲמֵשׁ מֵאָה שָׁנִין דְּאֵילָנָא דְּחַיִּי. חֲמֵשִׁין שָׁנִין
דְּיוֹבְלָא.

וְאֶלֶף, דָּא אִיהוּ אֵילָנָא דְּחַיִּי, חֲתָן דְּנַפְיָא מִסְטָרִיָּה,
וְאִיהוּ יָרִית כּל אֲיִנוֹן חֲמֵשָׁה, לְמִיתִי לְגַבֵּי כַּלָּה.
יוֹמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלֶף שָׁנִין אִיהוּ, וְדָא אִיהוּ
נָהָר דְּנִגִּיד וְנַפְיָא מֵעֶדָן. יוֹסֵף זַכָּאָה. דְּאֶקְרִי צְדִיק, עַל
שְׁמָא דְּסִיְהָרָא. כְּמָה דְּאֲתַנִּי בְּהַ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין
כּף שִׁיר הַשִּׁירִים, קִדְשׁ קִדְשִׁים.

וְלִית לָךְ קָרָא בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, דְּלָא אִית בֵּיה רְזָא
דְּחֲמֵשָׁה וְאֶלֶף וְדָאִי. שִׁיר הַשִּׁירִים וְדָאִי הָכִי הוּא.
חֲמֵשׁ דְּרַגִּין אֲיִנוֹן בְּהָאִי קָרָא, כְּמָה דְּאֲתַמַּר. וְאִי תִימָא,
הָאֶלֶף אֲמָאִי לָא אֲדַכֵּר הָכָא. וְדָאִי הֵהוּא אֶלֶף טְמִירָא
הָוָה, וְטְמִירָא אִיהוּ עַד דְּאֲתַחֲבַרְתָּ אֲתַתָּא בְּבַעְלָהּ. וְעַל
דָּא אֲשַׁתְּדַל שְׁלֵמָה, לְמִיתִי הֵהוּא אֶלֶף לְגַבֵּי כַּלָּה,
בְּטְמִירוֹ דְּגוּשְׁפִּנְקָא דְּחַכְמַתָּא עֲלָאָה.

כִּיּוֹן דְּעֶבֶד קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים לְתַתָּא, גְּנִיזוּ וְטְמִיר, וְעָאֵל
רְזָא דְּקִדְשׁ הַקִּדְשִׁים לְתַמּוֹן, לְמַעַבְד גְּנִיזוּ
דְּשְׁמוּשָׁא שְׁלִים, עֵילָא וְתַתָּא כְּדָקָא יָאוּת. קִדְשׁ (קכ"א ע"א)
הַקִּדְשִׁים אִיהוּ לְעֵילָא, רְזָא דְּחַכְמַתָּא עֲלָאָה, וְיֹבְלָא.
כְּגוּוֹנָא דָּא יִרְתִּין חֲתָן וְכַלָּה, יְרוּתָא דְּאָבָא וְאֲמָא.
וְאֲתַהֲדְרוּ אַחְסַנַת יְרוּתָא בְּגוּוֹנָא אַחְרָא. יְרוּתָא דְּאָבָא,

יִרְתָּא בְּרִתָּא, בְּסֻלְיָקוֹ דְּשָׁמָא קְדִישָׁא דָּא, וְאַתְקָרִי אוּף
הֲכִי קֹדֶשׁ, חֲכָמָה. יְרוּתָא דְּאַמָּא, יְרִית בְּרָא, וְאַקָרִי
קְדָשִׁים, בְּגִין דְּנֻטִיל כָּל אֵינוּן קְדָשִׁים עֲלָאִין, וְכִנְיֵשׁ לֹון
לְגַבֵּיהֶּ. וּבִתְרֵ יְהִיב לֹון, וְאַעִיל לֹון לְגַבֵּי כַּלְהָ.

וְעַל דָּא אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁיר, לְגַבֵּי קֹדֶשׁ. הַשִּׁירִים,
לְגַבֵּי קְדָשִׁים, לְמַהוּי כָּלָא קֹדֶשׁ קְדָשִׁים, בְּרֹזָא
חֲדָא כְּמָה דְּאַתְחֲזִי. אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה הָא אֲתַמַּר לְמַלְכָּא
דְּשִׁלְמָא דִּילֵיהָ.

וְאִי תֵימָא שְׁבַחָא דָּא דִּילֵיהָ הוּא. לָא תֵימָא הֲכִי, אָלָא
שְׁבַחָא בְּאַתְרֵ עֲלָאָה אִיהוּ סֻלְקָא. אֲבַל הֲכָא הוּא
רֹזָא. כַּד מִתְתַּקְנָן דְּכָר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, תַּחֲוֹת מַלְכָּא
עֲלָאָה, כְּדִין הֵהוּא מַלְכָּא אֲסַתְּלִיק לְעֵילָא, וְאַתְמַלִּיא
מִכָּל קְדוּשִׁין, וּמִכָּל בְּרַכָּאן, דְּנִגְדֵן לְתַתָּא, וְאַתְמַלִּיא
וְאַרִיק לְתַתָּא, וְדָא אִיהוּ תִיאֻבְתִּיָּה דְּמַלְכָּא עֲלָאָה, כַּד
אַתְמַלִּיא קְדוּשָׁן וּבְרַכָּאן, וְאַרִיק לְתַתָּא.

וְעַל דָּא אִיהוּ צְלוּתִין וּבְעוּתִין, דִּיתְתַּקֵּן וְאַתְמַלִּיא הֵהוּא
מִבּוּעָא עֲלָאָה. דִּכְיוּן דְּאִיהוּ מִתְתַּקֵּן כַּדְקָא יְאוּת,
מִחִיזוּ דִּילֵיהָ, וּמִחִיזוּ דְּהֵהוּא תַקוּנָא, מִתְתַּקְנָא עֲלָמָא
תַתָּאָה, וְעוּלְמַתָּהָ. וְלָא אֲצַטְרִיךְ עֲלָמָא תַתָּאָה
לְאַתְתַּקְנָא, אָלָא מִחִיזוּ דְּעֲלָמָא עֲלָאָה. סִיְהָרָא, לִית לָהּ
חִיזוּ מִגְרַמָּהָ כָּלָל, בַּר כַּד אֲתַתַּקֵּן בְּשִׁמְשָׁא וְאַנְהִיר,

וּמַחֲזִיזוּ דְשִׁמְשָׁא וְתַקוּנָא דִּילֵיהּ אֶתְתַּקְנַת סִיְהָרָא
וְאֶתְנַהֲרַת.

מַה דְּאַצְטְרִיךְ צְלוֹתִין וּבְעוֹתִין, דִּיתְנַהֲרַת וְיִתְתַּקֵּן הֵהוּא
אַתְרַ דְּנַפְקָא מִנֵּיהּ נְהוּרָא, דִּכְיוּן דִּיהֵהוּא אַתְרַ
מִתְתַּקְנָא, מַחֲזִיזוּ דִּילֵיהּ, אֶתְתַּקֵּן כֹּל מֵאן דִּלְתַתָּא. וּבְגִין
כֶּךָ תּוֹשְׁבַחְתָּא דְקָאֲמַר שְׁלֹמֹה, לָא אֲשַׁתְּדַל אֶלָּא בְּגִין
מִלְכָּא דְשְׁלֹמָא דִּילֵיהּ, דִּיתְתַּקֵּן. כִּיּוּן דְּאִיהוּ אֶתְתַּקֵּן,
מַחֲזִיזוּ דִּילֵיהּ, כֹּלָּא יִתְתַּקֵּן. וְאִי אִיהוּ לָא אֶתְתַּקֵּן, לִית לָהּ
תַּקוּנָא לְסִיְהָרָא לְעֵלְמִין, וּבְגִין כֶּךָ אֲשֶׁר לְשְׁלֹמֹה.
דִּיתְתַּקֵּן וְיִתְמַלֵּי כִּדְקָא יְאוּת בְּקַדְמִיתָא, כִּמְה דְּאֶתְמַר.

(דף קמ"ו ע"א)

וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגו', רָזָא דְרָזִין
(שמות כה) לִידְעֵי חֲכַמְתָּא, כִּד אֶסְתַּלַּק בְּרַעוּתָא דְסִתְרָא
דְּכָל סִתְרִין לְמַעַבְדַּ יִקְרָא לִיקְרִיָּה, אֲנִשְׁיב רִוְחָא מִנְקוּדָה
עֲלָאָה, דְּנִגִּיד מְלַעֲיִלָּא לְתַתָּא, וְשׁוּי תַּקוּנֵיהּ, לְאֶתִישְׁבָּא
בְּהַאי עֲלֵמָא. אֲמַאי. בְּגִין דְּאִי לָא יְהֵא עֲקָרָא וְשֶׁרְשָׁא
בְּהַאי עֲלֵמָא, לָא יְהֵא מְאָנָא לְאַרְקָא בְּהַאי עֲלֵמָא כֹּלְלִ.
וְאִי לָא יִרִיק לְהַאי עֲלֵמָא, מִיַּד אֶתְאַבִּיד, וְלָא יִכִּיל
לְקַיִמָּא אֲפִילוּ רַגְעָא חֲדָא. אֲבַל בְּגִין דִּתַּקוּנֵיהּ אִיהוּ
מֵהַאי עֲלֵמָא אֶתְמַלֵּי מִסְטְרָא חֲדָא לְאַרְקָא לְהַאי עֲלֵמָא,
וּמִסְטְרָא אַחְרָא לְאַרְקָא לְמִלְאַכֵּי עֲלָאִי. וְכֹלָּא אֶתְזַנּוּ
מִנֵּיהּ כִּחֲדָא.

שְׁלִימוֹ דְתִקְוֵנָא דְהָאֵי רוּחָא, רוּחֵיהוֹן דְצַדִּיקָא בְהָאֵי
עֲלָמָא. רוּחָא דָּא אֲשֶׁתְּלִים, בְּזִמְנָא דְחֲנוּךְ וַיֵּרֶד
וּמִהַלְלָאֵל הוּוּ בְעֲלָמָא וְכֹד אֲסֻגִּיאוּ חֵיבֵי עֲלָמָא, אַעְדוּ
הָהוּא שְׁלִימוֹ מִנִּיה. לְבַתֵּר דְאַתְאֲבִידוּ, אַתָּא נַח וְאֲשֶׁלִּים
לִיה. אַתָּא דוֹר הַפְּלָגָה, אַעְדוּ הָהוּא שְׁלִימוֹ מִנִּיה. אַתָּא
אַבְרָהָם וְאֲשֶׁלִּים לִיה. אַתּוּ אַנְשֵׁי סְדוּם וְאַעְדוּ לִיה. אַתָּא
יִצְחָק וְאֲשֶׁלִּים לִיה. אַתּוּ פְּלִשְׁתִּים וְחֵיבֵי דְרָא וְאַעְדוּ
לִיה מִנִּיה. אַתָּא יַעֲקֹב וּבְנוֹי, עֲרִסָא שְׁלִימָא, וְאֲשֶׁלִּמוֹ
לִיה.

נִפְקוּ מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא וְנַחְתּוּ לְמִצְרַיִם, וּבְגִינֵיהוּ
אַתְעַכְּבַת תַּמָּן. וּבְגִין דְאַהֲדָרִי תַּמָּן יִשְׂרָאֵל
לְעוֹבְדֵי דְמִצְרַיִם, אַתְכַּפֵּיָא וְאַתְעַדִּי הָהוּא שְׁלִימוֹ, עַד
דְנִפְקוּ מִמִּצְרַיִם, וְאַתּוּ לְמַעַבְד מִשְׁכַּנָּא. אֲמַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, רַעוּתִי לְדִיִּירָא בִּינֵיכוּ, אֲבָל לָא יְכִילְנָא עַד
דְתִתְקַנּוֹן הָהוּא רוּחָא דִּילִי, דִּישְׂרִי בְּגוֹוִיכוּ. הֲדָא הוּא
דְכַתִּיב, וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשֹׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם. וְדָא אִיהוּ רִזָּא
דְכַתִּיב, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. אֲמַר מִשָּׁה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מֵאַן יְכִיל לְמִיסֵב לָהּ וּלְמַעַבְד לָהּ. אֲמַר לִיה, מִשָּׁה, לָא
כְּמָה דְאַתְ חָשִׁיב, אֲלָא מֵאַת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ
וְגו', מֵהָהוּא רַעוּתָא וְרוּחָא דְלַהוֹן, תְּסַבּוֹן לָהּ, וְתִשְׁלַמוֹן
לָהּ.

כִּד אֲתָא שְׁלֵמָה, אֲתִקִּין לְהֵהוּא רוּחָא בְּשְׁלִימוּ דְלַעִילָא,
 דְּהָא מִן יוּמָא דְאַשְׁתְּלִים לְתַתָּא בְּיוֹמוֹי דְּמִשָּׁה, לֹא
 אֶעֱדִיאוּ הֵהוּא שְׁלִימוּ מִנִּיהּ. (עד דְּאֲתָא שְׁלֵמָה) כִּיּוֹן דְּאֲתָא
 שְׁלֵמָה, אֲשְׁתַּדַּל לְאַשְׁלֵמָא לִיהּ לַעִילָא, וְשֹׁאֲרֵי לְאַתְקִנָּא
 חִיזוּ דְּעֲלֵמָא עֲלָאָה, לְאַתְתְּקִנָּא מֵהֵהוּא חִיזוּ עֲלֵמָא
 תַּתָּאָה, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁר לְשְׁלֵמָה.

השלמה מזהה שמטות (סימן ג)

מספר הבהיר

יֵשֵׁב רַבִּי בְּרַכְיָה וְדַרְשׁ מֵאִי דְכָתִיב (שמות כ"ה) וַיִּקְחוּ לִי
 תְּרוּמָה. כִּף אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אוֹתָהּ תְּרוּמָה
 תִּרְיִמוּ אוֹתָהּ בְּתַפְלוּתֵיכֶם, וּמִי הוּא אוֹתוֹ שְׁנַדְּבוּ לְבוֹ
 לְהַמְשִׁךְ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה כַּבְּדוּהוּ, כִּי בּוֹ אֲנִי שֹׁמֵחַ שְׂיֻדֵּיעַ
 שְׁמִי, וּמִמֶּנּוּ רָאוּי לְקַחַת אֶת תְּרוּמָתִי. שְׁנֵאֲמַר (שמות כ"ה)
 מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, מֵאוֹתוֹ
 הַמִּתְנַדֵּב. דְּאָמַר רַבִּי רַחֲמֵאִי צְדִיקִים וַחֲסִידִים
 שְׁבִי שְׂרָאֵל שְׁמַרְיִמִּין אוֹתִי (אותו) עַל כָּל הָעוֹלָם בְּזַכוּיּוֹתֵיהֶן
 וּמֵהֶם מִתְּפָרְנִס הַל"ב, וְהַלֵּב מִפְּרָנְסוֹן.

וְכָל הַצּוּרוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הַמִּמוֹנּוֹת עַל הָאוּמוֹת. וַיִּשְׂרָאֵל
 קְדוּשִׁים נָטְלוּ מִגּוֹף הָאֵילָן וּמִלְּבוֹ. מָה לֵב הַדֶּר, פְּרִי
 הַגּוֹף. אֵף יִשְׂרָאֵל נָטְלוּ עֵץ הַדֶּר. מָה אֵילָן תָּמַר,
 עֲנַפּוֹי סְבִיבּוֹ וְלוּלָבוֹ בְּאַמְצָע. אֵף יִשְׂרָאֵל נָטְלוּ גּוֹף

הַאֵילָן הַזֶּה שֶׁהוּא לְבוֹ. וּפְנֵגֶד הַגּוֹף הוּא חוּט הַשְּׂדֵרָה
 בְּאָדָם שֶׁהוּא עֵיקַר הַגּוֹף לְמָה (וּמְדָה) לְוֹלֵב זֶה, כְּתִיב לוֹ לֵב
 אֶף הֵלֵב מְסוּר ל"ו. וּמָה ל"ב זֶה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת
 חֲכָמָה בּוֹ, אֶף בְּכָל נְתִיב מֵהֶם צוּרָה שׁוֹמֶרֶת. שְׁנֵאמַר
 לְשֹׁמֵר אֵת דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים. (בְּרֵאשִׁית ג')

וּמֵאֵי (בְּרֵאשִׁית ג') וַיִּשְׁכַּן מִקְדָּם לְגֵן עֵדֶן, וַיִּשְׁכַּן בְּאוֹתָן
 נְתִיבוֹת שֶׁקִּדְמוֹ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא גֵן וְשֶׁקִּדְמוֹ
 לְפָרוּבִים. דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ג') וְאֵת הַפָּרוּבִין, וְשֶׁקִּדְמוֹ לְלֶהֱט
 דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ג') אֵת לֶהֱט הַחֶרֶב. וְהָא כְּתִיב דְּמִים וְאִשׁ
 קִדְמוֹ דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א') יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. וְכְתִיב
 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרָקִיעַ שָׁמַיִם, וּמִנְלָן דְּשָׁמַיִם הוּוּ אִשׁ
 דְּכְתִיב (דְּבָרִים ד') כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אִשׁ אוֹכְלָה הוּא.

וּמִנָּא לָן דְּשָׁמַיִם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְּכְתִיב (מְלָכִים א' ח')
 וְאֵתָה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. אִטוּ שְׁלֵמָה מִתְפַּלֵּל אֶל
 הַשָּׁמַיִם שֶׁיִּשְׁמְעוּ תְפִלָּתוֹ, אֶלָּא שֶׁנִּקְרָא שָׁמַם עַל שְׁמוֹ.
 דְּכְתִיב (מְלָכִים א' ח') הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלְפוּךָ. הוּוּ
 שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהוּוּ אִשׁ. וְאמֶרֶת קָדָם. אֶלָּא,
 אִימָא כְּחָם קָדָם שֶׁל אוֹתָם הַצּוּרוֹת שֶׁל הַמְּקוֹם הַהוּא.
 וּמֵאֵי נִינְהוּ כְּחָם כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שְׁמוּאֵל א' ב') אִין קָדוֹשׁ כִּיִּי
 כִּי אִין בְּלִתְךָ, וְאִין צוּר כְּאַלְהֵינוּ.

יֵשֵׁב רַבִּי בְּרַכְיָה וְדַרְשׁ, מֵאֵי לְוֹלֵב דְּאִמְרִינָן, אֶלָּא לוֹ

מִסֵּר הַלֵּב וְהִיאָךְ, אָמַר לִיה שְׁלֹשָׁה שָׁרִים הֵם, תַּלְיִי
 וְגַלְגַּל וְל"ב, וְלִכְל אֶחָד וְאֶחָד שְׁנַיִם עֶשְׂרֵ. חֲזָרוּ הַשְּׁלֹשָׁה
 מִנֵּין ל"ו וּבֵהֶם נִתְקַיִים הָעוֹלָם דְּכִתִּיב (משלי כ"ה) וְצַדִּיק
 יִסּוֹד עוֹלָם, תָּנָא עֲמוּד א' מִן הָאָרֶץ עַד לְרַקִּיעַ וְצַדִּיק
 שָׁמוּ עַל שֵׁם הַצַּדִּיקִים, וְנִתְגַבֵּר. וְאִם לָאוּ מִתְחַלֵּשׁ, וְהוּא
 סוּבַל כָּל הָעוֹלָם דְּכִתִּיב וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם. וְאִם חָלֵשׁ לֹא
 יוּכַל לְהִתְקַיִים הָעוֹלָם. הֵילִכְךָ אֲפִילוּ אֵין בְּעוֹלָם אֱלֹא
 צַדִּיק אֶחָד, מְעַמִּיד אֵת הָעוֹלָם. לְפִיכְךָ קָחוּ תְרוּמָתִי
 מִמֶּנּוּ תְחִלָּה, וְאַחֲרָיו זֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם,
 מֵאֵת הַנְּשֹׂאָר. וְמָהוּ זֶהב וְכֹסֶף וְנִחְשֶׁת.

דְּבַר אַחַר וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה וַיִּקְחוּ לִי לְקֹדֶשׁ תְּרוּמָה
 שֶׁהִיא יו"ד וְהִיא עֲשִׂירִי. וּמִנֵּלָן דְּעֲשִׂירִי קֹדֶשׁ,
 דְּכִתִּיב (ויקרא כ"ז) הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ. וּמֵאֵי נִינְהוּ
 קֹדֶשׁ דְּכִתִּיב (יחזקאל מ"ד) וְרֵאשִׁית כָּל בְּפוּרֵי כָּל וְכֹל תְּרוּמָת
 כָּל מִכָּל תְּרוּמוֹתֵיכֶם דְּכִתִּיב (תהלים קי"א) רֵאשִׁית חֲכָמָה
 יֵרֵאת יי, אֵין חֲכָמָה אֱלֹא יֵרֵאת הַשֵּׁם: (עד כאן מֵהַהֲשַׁמְטוֹת)

(שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה, הָאֵתְמַר, דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲתַגְלִי עַל טוּרָא דְּסִינֵי, כַּד אֲתִיְהִיבַת אוּרִייתָא
 לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶשְׂרֵ אַמִּירָן. כָּל אַמִּירָה וְאַמִּירָה עֲבִיד קֶלָא,
 וְהֵהוּא קֶלָא אֲתַפְרֵשׁ לְע' קֶלִין, וְהוּוּ כְּלָהוּ נְהִירִין וְנִצְצִין
 לְעֵינֵיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ, וְהוּוּ חֲמָאן עֵינֵין בְּעֵינֵין זִיו

יִקְרָא דְלִיָּהּ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים
אֶת הַקּוֹלֶת. רוֹאִים וְדָאֵי.

וְהָהוּא קָלָא הָוֵה אֲתֵרִי בֵּיהּ בְּכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל,
וְאָמַר לוֹן, תְּקַבְּלֵנִי עֲלֶךָ, בְּכַךְ וְכַךְ פְּקוּדֵין
דְּבִאֲוֹרֵייתָא, וְאָמְרוּ הֵינן. אֲהֲדַר לִיהּ עַל רִישִׁיהּ,
וּמִתְגַּלְגַּלָּא עָלֶיהּ, וְהָוֵה אֲתֵרִי בֵּיהּ, וְאָמַר לִיהּ, תְּקַבְּלֵנִי
עֲלֶךָ בְּכַךְ עוֹנְשֵׁין דְּבִאֲוֹרֵייתָא, וְהָוֵה אָמַר הֵינן. לְבַתֵּר
אֲהֲדַר הָהוּא קָלָא, וְנָשִׁיק לִיהּ בְּפוּמִיהּ, הֲדָא הוּא
דְּכָתִיב, (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהּוּ.

וְכִדְרֵין כָּל מָה דִּהְוּוּ חֲמָאן יִשְׂרָאֵל בְּהָהוּא זְמָנָא, הָוּוּ
חֲמָאן גּוֹ חַד נְהוֹרָא, דְּקַבִּיל כָּל אֵינּוֹן נְהוֹרֵין
אֲחֲרָנִין, וְהָוּוּ תְּאָבִין לְמַחְמִי. אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
הָהוּא נְהוֹרָא דְּחֲמִיתוּ בְּטוּרָא דְּסִינֵי, דְּקַבִּיל כָּל אֵינּוֹן
גְּוּוּנֵי נְהוֹרֵין, וְתִיאֹבְתָא דְּלִכּוֹן עָלֶיהּ, תְּקַבְּלוֹן לָהּ
וְתִסְבוּן לָהּ לְגַבְיֵיכוּ, וְאֵינּוֹן גְּוּוּנֵין דְּאִיהִי מְקַבְּלָא, אֵלֵין
אֵינּוֹן זְהָב וְכֶסֶף וּנְחָשֶׁת וְגו'.

דְּבַר אַחַר יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהּוּ, מֵאֵי קָא חֲמָא שְׁלֵמָה
מְלֻכָּא, דְּאִיהּוּ אָעִיל מְלִי דְּרַחֲמֵמוּ בֵּין עֲלָמָא עֲלָאָה
לְעֲלָמָא תַּתָּאָה, וְשִׁירוֹתָא דְּתוֹשְׁבַּחְתָּא דְּרַחֲמֵמוּ דְּאָעִיל
בֵּינֵיהּוּ, יִשְׁקֵנִי אִיהּוּ. אָלָא הָא אֹקְמוּהָ (קב"ד ע"ב) וְהָכִי
אִיהּוּ, דְּלִית רַחֲמֵמוּ דְּדְבִיקוֹת דְּרוּחָא (דף קמ"ז ע"ב) בְּרוּחָא, בַּר

(רנ"ו ע"ב) נְשִׁיקָהּ. וּנְשִׁיקָהּ בְּפֹמָא, דְּאִיהִי מִבּוּעָא דְרוּחָא,
וּמִפְקֵנוּ דִּילֵיהּ. וְכֹד נְשִׁקִין דָּא לְדָא, מִתְדַבְּקֵן רוּחִין אֱלִין
בְּאֵלִין, וְהוּוּ חַד, וְכִדִּין אִיהוּ רַחֲמֵי חַד.

בְּסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא קְדַמָּא, הָוָה אָמַר עַל הָאִי
קָרָא, נְשִׁיקָה דְרַחֲמֵי אֶתְפֹּשֵׁט לְד' רוּחִין, וְד'
רוּחִין מִתְדַבְּקֵן כְּחַדָּא, וְאִינּוּן גּוּ רֹזָא דְמַהִימְנוּתָא וְסִלְקִין
בְּד' אַתּוּון, וְאִינּוּן אַתּוּון דְשִׁמָּא קְדִישָׁא תְּלִי בְּהוּ,
וְעֶלְאִין וְתַתְּאִין תְּלִיין בְּהוּ. וְתוּשְׁבַחְתָּא דְשִׁיר הַשִּׁירִים
תְּלִי בְּהוּ. וּמֵאן אִיהוּ. אֶהָבָהּ. וְאִינּוּן רְתִיכָא עֶלְאָה.
וְאִינּוּן חֲבֵרוּתָא וְדַבְּקוּתָא וְשְׁלִימוּ דְכֻלָּא.

אֱלִין אַתּוּון. ד' רוּחִין אִינּוּן. וְאִינּוּן רוּחִין דְרַחֲמֵי וְחַדּוּה
דְכָל שְׁיִיפֵי גּוּפָא בְּלָא עֲצִיבוּ כְּלָל. ד' רוּחִין אִינּוּן
בְּנְשִׁיקָהּ, כָּל חַד וְחַד כְּלִיל בְּחֲבֵרִיהּ. וְכֹד הָאִי רוּחָא כְּלִיל
בְּאַחְרָא, וְהָהוּא אַחְרָא כְּלִיל בְּהָאִי. אֶתְעֵבִידוּ תְּרִין רוּחִין
כְּחַדָּא. וְכִדִּין מִתְחַפְּרֵן בְּדַבְּיָקוּ חַד, אִינּוּן אַרְבַּע בְּשְׁלִימוּ,
וְנִבְעִין דָּא בְּדָא, וְאֶתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא.

וְכֹד מִתְפֹּשֵׁטֵן, (נ"א מִתְפֹּרְשֵׁן) אֶתְעֵבִיד מֵאִינּוּן אַרְבַּע רוּחִין
חַד אִיבָא, וְאִיהוּ רוּחָא חַדָּא דְכְּלִיל מְד' רוּחִין. וְדָא
סְלִיק וּבְקַע רְקִיעִין, עַד (רנ"ג ע"ב) דְסְלִיק וְיִתִּיב לְגִבֵי חַד
הֵיכְלָא. דְאֶתְקָרִי הֵיכְלָא דְאֶהָבָהּ, וְאִיהוּ הֵיכְלָא דְכָל
רַחֲמֵי תְּלִיא בֵּיהּ. וְהָהִיא רוּחָא הַכִּי אַקְרִי אֶהָבָהּ, וְכֹד

הַאִי רוּחָא סְלִיק אַתְעַר לְהֵוּא הֵיכְלָא, לְאַתְחַבְרָא
לְעֵילָא.

ד' אַתּוּן אֵינּוּן, לְגַבֵּי ד' רוּחִין. וְאֵינּוּן אֶהְבָּה. וְאֵיבָא
דְלֵהוּן אֶהְבָּה. כַּד מִתְחַבְרִין דָּא בְדָא, מִיַּד אַתְעַר דָּא
בְּסִטְרָא דָּא וְדָא בְּסִטְרָא דָּא. א'. מִיַּד נְפִיק ה', וְאַתְחַבְרָא
בְּא', מִתְדַבֵּק בְּדַבְּיָקוּ בְּרַחֲמֵימוּ. וְאַתְעַבִּידוּ (ב"א וְאַתְעַרְוּ) תְּרִין
אַתּוּן אַחַרְנִין, ב' ה', וְאַתְכְּלִילוּ רוּחִין בְּרוּחִין בְּדַבְּיָקוּ
דְרַחֲמֵימוּ, וּפְרַחֲמִין אֵלִין אַתּוּן מִנֵּייהוּ, בְּהֵוּא רוּחָא
דְסְלִיק, וּמִתְעַטְרִין בֵּיהּ כַּדְקָא יְאוּת.

כִּיּוֹן דְאֵזִיל וְסְלִיק הֵוּא אֶהְבָּה שְׁלִימָא, כְּלֵילָא בְּכָל
אֵינּוּן אַרְבַּע רוּחִין, פְּגַע בְּחַד מְמַנָּא עֲלָאָה
רְבַרְבָּא, דִּי מְמַנָּא עַל אֶלְפָּה וְתַשַּׁע מֵאָה וְתַשַּׁעִין רְקִיעִין,
וְאִיהוּ מְמַנָּא עַל נְגִידוּ דְתַלְיָסְרָא נְהָרִי אַפְרַסְמוּנָא דְכִיָּא,
דְנַגְדָּא מְרֻזָּא דְטֵלָא דְלְעֵילָא. וְהֵוּא נְגִידוּ אַתְקָרִי מִים
רַבִּים. כִּיּוֹן דְפַגַּע לְגַבֵּי הֵוּא רַב מִשְׁרִיין קָאִים לְגַבֵּיהּ,
וְלֹא יִכִּיל לְאַעְכָּבָא לֵיהּ, וְאַעְבַּר בְּהוּ עַד דְאָעִיל לְגַבֵּי
הֵיכְלָא אֶהְבָּ"ה. עַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה, בְּסִיּוּם שְׁבַחִיהּ, (שִׁיר
הַשִּׁירִים ח) מִים רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֶהְבָּה. מִים
רַבִּים: אֵלִין מִים עֲלֵאִין דְנַגְדִּין גּוּ (ס"א מַגוּ) טֵלָא עֲלָאָה.
וּנְהָרוֹת לָא יִשְׁטַפּוּהָ: אֵלִין אֵינּוּן נְהָרִי אַפְרַסְמוּנָא דְכִיָּא,
דְאֵינּוּן תַּלְיָסְרָא. הֵוּא מְמַנָּא אִיהוּ מְלֵאכָא דְשְׁלִיחַ מִן

קָדָם יי', וְדָא אִיהוּ רַב מְשַׁרְיִין דְּקָשִׁיר כְּתָרִין לְמֵאֲרִיָּה,
 רָזָא אֲכַתְרִיא"ל, מְעַטֵּר עֵטְרִין לְמֵאֲרִיָּה, בְּשִׁמָּא גְּלִיפָא
 מְחַקְקָא, יְהוּזָה יְהֵ צְבָאוֹת. פִּיּוֹן דְּאֵעִיל לְגַבִּי הֵיכַל (נ"א דְּאֵזִיל
 וְסֻלֵּיק הַהוּא) אֲהַבָּה, אֲתַעֵר רְחִימוֹ דְּנִשְׁיָקִין עֲלָאִין, דְּכִתִּיב,
 וַיִּשָּׂק יַעֲקֹב לְרַחֵל, לְמַהוּי נִשְׁיָקִין דְּרְחִימוֹ
 עֲלָאָה כְּדָקָא יָאוֹת, וְאִינּוֹן נִשְׁיָקִין שִׁירוֹתָא דְּאֲתַעֵרוּ
 דְּכָל רְחִימוֹ, וְאֲתַדְּבַקוֹתָא וְקִשּׁוּרָא דְּלַעֲיִלָּא. וּבְגִין כֶּךָ
 שִׁירוֹתָא דְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּשִׁירְתָּא דָּא אִיהוּ יִשְׁקֵנִי.

מֵאֵן יִשְׁקֵנִי. הַהוּא דְּסִתִּים גּוֹ סְתִימוֹ עֲלָאָה. וְאִי תִימָא,
 סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין בֵּיהַ תְּלִיין נִשְׁיָקִין וְנִשְׁיָק
 לְתַתָּא. תָּא חֲזִי, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, לִית מֵאֵן דִּידַע
 לִיהַ, וְאִיהוּ גְּלִי מַנִּיהַ נְהִירוֹ חַד דְּדָקִיק סְתִים, דְּלֹא אֲתַגְּלִי
 בַר בְּחַד שְׁבִיל דְּדָקִיק דְּאֲתַפְּשֵׁט מַגְוִיָּה, וְאִיהוּ נְהִירוֹ
 דְּנְהִיר לְכֻלָּא. וְדָא אֲתַעֵרוּ דְּכָל רוּזִין עֲלָאִין. וְאִיהוּ סְתִים.
 לְזַמְנִין סְתִים, לְזַמְנִין אֲתַגְּלִיא. וְאִף עַל גַּב דְּלֹא אֲתַגְּלִיא
 כְּלָל. וְאֲתַעֵרוּ דְּסֻלֵּיקוֹ דְּנִשְׁיָקִין בֵּיהַ תְּלִיין. וּמַגּוֹ דְּאִיהוּ
 סְתִים, שִׁירוֹתָא דְּתוֹשְׁבַחְתָּא בְּאַרְח סְתִים אִיהוּ.

וְאִי בֵּיהַ תְּלִיין מַה בְּעֵי יַעֲקֹב הֲכָא, דְּהָא בֵּיהַ תְּלִיין
 נִשְׁיָקִין. אֲלָא וְדָאִי הֲכִי הוּא. יִשְׁקֵנִי, הַהוּא דְּסְתִים
 לַעֲיִלָּא. וּבְמָה. (דף קמ"ז ע"א) בְּהַהוּא רְתִיכָא (נ"א בּוּצִינָא) עֲלָאָה,
 דְּכָל גּוּוֹנִין תְּלִיין וּמִתְחַבְּרִין בֵּיהַ. וְהָאִי אִיהוּ יַעֲקֹב. כְּמָה

דְּאִמְרִינּוּ, דְּבִיקוּתָא לְאַתְדִּבְקָא בְּמִלְכָּא בְּבָרָא דִּילֵיהּ
הוּא. וְעַל דָּא פְּתִיב (שיר השירים א) מְנַשְׁיָקוּת פִּיהוּ.

כִּי טוֹבִים הוֹדִיךְ, אֶהְדֵּר לְגַבֵּי שְׁמֵשָׁא, דְּאֶנְהִיר לָהּ
לְסִיְהָרָא, מְגוּ נְהִירוֹ דְּאִינּוֹן בּוֹצִינִין עֲלָאִין, וְאִיהוּ
נְטִיל נְהוּרָא דְּכֻלְהוּ, וְאֶנְהִיר לְסִיְהָרָא. וְאִינּוֹן בּוֹצִינִין (נ"א
בְּשִׁיקוֹן) עֲלָאִין, וְאִיהוּ נְטִיל נְהוּרָא דְּכֻלְהוּ, וְאֶנְהִיר לְסִיְהָרָא
וְאִינּוֹן בּוֹצִינִין דְּמִזְדוּגִין בֵּיהּ, מֵאֵן אֶתְר נְהִרִין. הָדָר
וְאִמַר מִיִּין, מִתְהוּא יִין דְּמִנְטָרָא, מִתְהוּא יִין דְּאִיהוּ חֲדוּה
דְּכָל חֲדוּוֹן. וּמֵאֵן אִיהוּ תְהוּא יִין, דְּיִתְיִב חִיִּין וְחֲדוּה
לְכָלָּא. דָּא אֱלֹהִים חִיִּים, יִין, דְּיִתְיִב חִיִּין וְחֲדוּה לְכָלָּא.
תּוּ מִיִּין, מִתְהוּא שְׁמָא דְּאֶקְרִי יְדוּ"ד, דָּא אִיהוּ יִין
דְּחֲדוּה דְּרַחֲמֵי דְּרַחֲמֵי, וּמֵן דָּא, כְּלָהוּ נְהִרִין וְחֲדָאֵן.
אֲתוּ חֲבַרְיָא וְנַשְׁיָקוּ לֵיהּ בְּרִישִׁיָּה. (כד מטו לגבי דרבי שמעון סדרו

מילין קמיה)

בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאִמַר, יְדַעְנָא וְדָאִי דְּרוּחָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה קָא מְכַשְׁפָּשָׁא (ד"א מְנַצְצָא) בְּכוּ, זַפָּאָה דָּרָא
דָּא, דְּהָא לָּא יְהָא פְּדָרָא דָּא, עַד זְמָנָא דְּיִיתִי מִלְכָּא
מְשִׁיחָא. דְּהָא אֲוִרִיָּתָא אֶתְהַדְרַת לְעֵתִיקוּתָהָא. זַפָּאִין
אִינּוֹן צְדִיקָא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי.

(שמות כד) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הֲאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ, וְרוֹזִין דִּילִיָּה הָא אֲתָמַר. אַבְל (פְּשֻׁטָא) רוֹזָא דִּקְרָא הָכִי אוֹלִיפְנָא, וְקִשְׁיִין קָרְאִי, הֲאִי אֵינּוֹן בְּרוֹזָא דְלַתְתָּא קִשְׁיִין אֶהְדִּי. וְאִי בְרוֹזָא דְלַעִילָא לָא אֵינּוֹן בְּנֵהִירוּ. (אֶלָּא הָכִי הוּא) דְּיַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה שְׁפִיר. תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי קִשְׁיָא. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם קִשְׁיָא וְדָא (ס"א וְדָאִי) כֹּלָא, עֵילָא וְתַתָּא כַּחֲדָא.

אֶלָּא הָכִי אֵיהוּ, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. מֵאֵן. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵת כָּל אִישׁ: אֵלִין מְלֹאכִין עֲלָאִין לְעֵילָא, בְּגִין דְּעֵלִיהוֹן אֵיהִי תְרוּמָה, אַרְמוּתָא דְּאֵינּוֹן אָרִימוּ לָהּ תְּדִיר לְגַבֵּי מְלָכָא עֲלָאָה דְּהָא אֵינּוֹן סִלְקִין לָהּ תְּדִיר, לְגַבֵּי מְלָכָא עֲלָאָה. וְכַד יִשְׂרָאֵל זָכְאִין, אֵינּוֹן נְטֻלִין לָהּ מִבְּיָהּ, וְנִחְתִּין לָהּ לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ. וּמֵאֵן אֵינּוֹן. אֵינּוֹן אַרְבַּע דְּאָרִימוּ לָהּ לְעֵילָא. דְּהָהוּא לֵב אֲתָרְעֵי בְּהוּ. וְהָהִיא תְרוּמָה. אֵיהִי זְקָפָא עֲלֵיָּהּ.

וְאִף עַל גַּב דְּאֵיהִי קִימָא עֲלֵיָּהּ, וּמִנְחָא עַל גַּבֵּיָּהּ. תִּקְחוּ: תִּסְבוֹן לָהּ מִבְּיָהּ לְנִחְתָּהּ לְתַתָּא. וּבְמָה. בְּזִמְנָא דָּא, בְּאֵינּוֹן עוֹבְדִין דְּכִשְׂרָאן, בְּצִלוֹתִין וּבְבָעוֹתִין, לְמַעַבְד פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא. בְּהָהוּא זְמַנָּא, בְּאֵינּוֹן גּוּוֹנִין דְּאֲתַחְזִיין לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא, בְּאֵינּוֹן

פּוֹלְחָנִין (אֲדָרְבִּין) וְאֵינּוּן גּוּוּנִין אַמְשָׁכָאן לְתַתָּא הֵהוּא
 אַרְמוּתָא, וְנִצְחָן גּוּוּנִין דְּלַתָּתָא, לְאֵינּוּן גּוּוּנִין דְּלַעִילָא,
 וּמִשְׁכִּין לֹון גּוּוּנִין אֵלִין, לְגּוּוּנִין עֲלָאִין, וְעֵילִין אֵלִין
 בְּאֵלִין, וְאֶתְעֵבִידוּ אֵלִין גּוּפָא לְאֵלִין, וְעַל דָּא תִקְחוּ
 מֵאַתָּם כְּתִיב.

זָהָב דְּאֶתְכֻלִּיל בְּגַבְרִיאֵל, זָהָב לְעֵילָא, גַּבְרִיאֵל נָטִיל
 לֵיהּ לְתַתָּא. וְשִׁבְעָה זֵינֵי זָהָב אֶתְפָּרְשָׁאן לְתַתָּא מִן
 דָּא. וְכֹסֶף לְעֵילָא, וְאֶתְכֻלִּיל בְּמִיכָאֵל לְתַתָּא, וְשָׂרִיא דָּא
 עַל דָּא. וּנְחֹשֶׁת לְעֵילָא, וְנִפְקָא מִן זָהָב, בְּגִין דְּזָהָב
 וְאַשָּׁא בְרוּזָא חֲדָא קִיִּמִין וְאוּלִין, אַשָּׁא אֶפִיק נְחֹשֶׁת.
 וּמַחִילָא וְתִקְפָּא דָּא, אֶתְבַּדְּרָן (נ"א אֶתְעֵרוּן) נְחֹשֶׁת שְׂרָפִים
 דְּנִפְקֵי מֵאַשָּׁא. וְעַל דָּא, נְחֹשֶׁת אִיהוּ סוּמְקָא כְּאַשָּׁא
 וְאֶתְכֻלִּיל בְּאוּרִיִּיאֵל (נ"א נוּרִיאֵל) וְאֶתְעֵבִיד דָּא גּוּפָא לְגַבֵּי
 דָּא.

וְתִכְלֹת שְׂרִיא בְּדָא וּבְדָא, בְּנְחֹשֶׁת וּבְזָהָב, וּבְגִין
 דְּאֶתְתִּקְּףָּ בְּתֵרִין סְטֵרִין. תִּכְלֹת אִיהוּ תִקְיָפָא,
 וְלִית מָאן דְּשִׁלְטָא (קנ"ב ע"א) עָלֵיהּ לְחֵיין, דְּאִיהוּ פְּרִסְיָא
 דְּדִינָא לְשְׂרִיא בִיהּ דִּינָא תִקְיָפָא, וְדָא אִיהוּ ב"ו א"ל ב"ו
 א"ל דְּכְתִיב, (תהלים ז) וְאֵל זֹועִים בְּכָל יוֹם. וְכַד אֶתְהַדְּרָן בְּנֵי
 נְשָׂא בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא, (ר"ס ע"ב, ר"י ע"א) אֶתְהַדְּרָן שְׁמִיָּה
 רְפָא"ל, דְּהָא אֶסּוּוּתָא אֶזְדַּמֵּן לְהוּ מִהֵהוּא דִּינָא (דד קמ"ז ע"ב)
 קְשִׁיא.

וְאַרְגָּמָן: דָּא זָהָב וְכֶסֶף, דְּאִתְהַדְרֵן לְאַכְלִילָא פְּחָדָא,
 מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל אֶתְכַלִּילוּ דָּא עִם דָּא,
 מְשַׁלְבָּאן דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא פְּתִיב, (איוב כד) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו. וּבְגִין דְּאֵינּוּן מְשַׁלְבָּאן דָּא בְּדָא, אֶתְעַבִּידוּ
 גּוּפָא חַד.

וְתוֹלַעַת שָׁנִי לְעֵילָא, וְאֶתְכַלִּיל בְּאוּרִיא"ל כְּמִלְקַדְמִין,
 לְמַהוּי אַחֲדוּ גּוֹ תְּכֵלֶת, וּבְגוֹ אַרְגָּמָן. וְשֵׁשׁ
 אִיהוּ לְעֵילָא, וְאֶתְכַלִּיל כְּמִלְקַדְמִין בְּרֹזָא דְרַפְּאֵל,
 לְאִתְאַחַדָּא בְּכֶסֶף וּבַזָּהָב.

עַד הָכָא, רֹזָא דְזו' עֲמוּדִין לְעֵילָא, גּוֹ זו' עֲמוּדִים
 דְּלִתְתָּא. קְלִיפָה גּוֹ קְלִיפָה, לְנִטּוּרָא. וְעַיִם: הָא
 אוֹקִימְנָא דְהָא אֵלִין זו', מוֹחָא לְמוֹחָא, וְדָא אִיהוּ קְלִיפָה
 לְמוֹחָא.

(שמות כד) וְעוֹרוֹת אֵלִים מְאֲדָמִים, אֵלִין אֵינּוּן מְאָרִי
 תְּרִיסִין, עֵינִין מְלַהֲטִין בְּטִיסִין דְּנוּרָא, כְּמָה דְּאִתְ
 אָמַר, (דניאל י) וְעֵינָיו כְּלַפְיֵדֵי אֵשׁ. וְאֶקְרוּן רְקִיעִין לְבַר בְּגוֹ
 קְלִיפָה. (שמות כד) וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים, אֵלִין אֵינּוּן לְגוֹ בְּסִטְרָא
 קְדִישָׁא, וְאִתְאַחַדָּן בְּקְדוּשָׁה, וְלֹא אִתְאַחַדָּן. כְּמָה (קל"ט ע"א)
 דְּאִמְרוּן דְּאַבְרָהָם הָא אוֹלִיד בְּאֵינְתוּ אַחְרָא תְּחַשׁ כְּמָה
 דְּאִתְ אָמַר (קל"ט א') וְאִתְ תְּחַשׁ וְאֵלִין אֵינּוּן בְּאִימָא
 דִּישְׁמַעָל אַחוּהוּן דִּישְׁמַעָל דְּכְמָה דְּאִית דְּרָגָא בְּעֵשׂוּ

הַכִּי נָמִי אֵיִת דְּרָגָא בִּישְׁמַעְאֵל. אֵימָא דִּישְׁמַעְאֵל אוֹלִידַת
 לְתַחֲשׁ וּמִסְטָרָא דְאַבְרָהָם קֶאֱתַת דְּהָא נְהוּרָא קַדְמָאָה
 (ויקרא רצ"ב ב') מִצַּפ־יָן בְּשַׁעֲתָא דִּנְפִיק נְהוּרִין לְכָל סְטָרִין.
 פִּיּוֹן דְּאַתְבָּסִם הֵהוּא נְהוּרָא קַדְמָאָה גָּנִיז לֵיהּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וּלְמָאן גָּנִיז לֵיהּ (שם צ"א ב') לְצַדִּיקֵיָא. וּמָאן
 אֵינּוֹן. צַדִּיק וְצַדִּיק בְּגִין לְמַעַבְדַּבְּהוּא נְהוּרָא קַדְמָאָה
 אֵיבִין לְעֵלְמָא. וְאֵינּוֹן אֵיבִין דְּזַמִּינִין לְמִיתֵי לְעֵלְמָא.
 דְּהָא אַבְרָהָם וְשָׂרָה עֲבָדוּ (ס"א וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה מֵהָהוּא נְהוּרָא עֲבָדוּ)
 אֵיבִין וְנִפְשֵׁין דְּכֶתִיב (בְּרַאשִׁית י"ב) וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ
 בְּחַרְוֹן. וּכְמָה דְּעֲבָדוּ נִפְשָׁן בְּסְטָרָא דְקָדוּשָׁה הַכִּי (שלח קס"ח
 א') נָמִי עֲבַד נֶפֶשׁ בְּסְטָרָא אַחְרָא דְאַלְמָלָא הֵהוּא אֲתַעְרוּ
 דְּאַתְעַר אַבְרָהָם בְּסְטָרָא אַחְרָא לָא אֲשַׁתְּכַחוּ גִיּוּרִין
 בְּעֵלְמָא כָּלֵל.

(שמות כה) וְעֲצֵי שֹׁטִים, הָא אוֹקִימָנָא דְאֵינּוֹן שְׂרָפִים
 עוֹמְדִים, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים
 מִמַּעַל לוֹ. מֵאֵי מִמַּעַל לוֹ. מִמַּעַל לְהֵהִיא קְלִיפָה. וְאֵי
 תִּימָא, הֵאִי קָרָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַמַּר, וְהָא אֲתַמַּר
 (ישעיה ו) וְאַרְאֶה אֶת יְיָ, אֶת דִּיִּיקָא, כְּגוּוֹנָא דָּא דְכֶתִיב
 בְּהֵאִי קָרָא, דְכֶתִיב, (ישעיה ו) וְשׁוּלְיוֹ מְלָאִים אֶת הַהִיכָל,
 אֶת דִּיִּיקָא לְאַסְגָּאָה הֵהִיא קְלִיפָה. פִּיּוֹן דְּאָמַר רְזָא
 דְּהֵהִיא קְלִיפָה, כְּתִיב שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, מִמַּעַל
 לְהֵהִיא קְלִיפָה.

(שמות כה) שֶׁמֶן לַמָּאֹר, דָּא מִשַׁח רַבּוּת עֲלָאָה, דְּאִתֵּיא
 מְלַעֲיָלָא. תְּרִין שֶׁמֶן אֵינּוּן. וְאֵינּוּן תְּרִי, (ד"א חד)
 לְעֵילָא, דְּאִקְרִי שֶׁמֶן הַמָּאֹר. וְחַד לְתַתָּא דְּאִקְרִי שֶׁמֶן
 לַמָּאֹר. שֶׁמֶן הַמָּאֹר אִיהוּ עֲלָאָה, דְּקֵימָא בּוּדָאי, וְלֹא
 פְּסִיק לְעֲלָמִין, וְתַדִּיר מְלִיא רַבּוּת קְדָשָׁא, וְכָל בְּרַכָּאן,
 וְכָל נְהוּרִין, וְכָל בּוּצִינִין, כֹּלָא אַתְּבַרְכָּאן וְאַתְּנַהֲרִין
 מִתְּמָן. שֶׁמֶן לַמָּאֹר, לְזַמְנִין אַתְּמְלִיא וְלְזַמְנִין לָא.

תו, הָא תְּנִינָן, כְּתִיב (בראשית א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי
 הַמָּאֲרֹת הַגְּדוֹלִים וְגו', וְאִף עַל גַּב דְּהָא אוּקְמוּהָ
 חֲבֵרֵיא, וְהָכִי אִיהוּ. אֲבָל שְׁנֵי הַמָּאֲרֹת הַגְּדוֹלִים אֵלִין:
 שֶׁמֶן הַמָּאֹר, וְשֶׁמֶן לַמָּאֹר. עֲלָמָא עֲלָאָה, וְעֲלָמָא
 תַּתָּאָה. חַד דְּכַר, וְחַד נוּקְבָא. וְכָל זְמָנָא דְּדַכּוּרָא וְנוּקְבָא
 אַתֵּיין כַּחְדָּא, (בראשית מ"ט ע"א) תְּרוּוּיְהוּ קְרִיין בְּלִישְׁנָא
 דְּדַכּוּרָא. וּבְגִין דְּעֲלָמָא עֲלָאָה אִקְרִי גְּדוֹל, בְּגִינְיָה
 עֲלָמָא תַּתָּאָה דְּאַתְחַבֵּר בְּהַדִּיָּה בְּכָלְלָא, אִקְרִי גְּדוֹל.

כִּיּוֹן דְּאַתְפְּרֵשׁ דָּא מִן דָּא, אֲדַכְּרוּ בְּפִרְט, כֹּל חַד וְחַד
 כְּדַקָּא חֲזִי לֵיהּ. דָּא אִקְרִי גְּדוֹל, וְדָא אִקְרִי קָטָן.
 וּבְגִין כֹּף אֲמָרוּ קְדָמָאי, דְּלִיְהוּי בַר נֶשׁ זַנְבָּא לְאַרְיוּתָא,
 וְלֹא רִישָׁא לְשׁוּעֲלִיא. דְּכַד אִיהוּ קֵימָא גּוּ אַרְיוּתָא,
 אִקְרִי כֹּלָא בְּכָלְלָא דְּאַרְיוּתָא. זַנְבָּא דְּאַרְיָא אַרְיָא אִיהוּ,
 בְּלֹא פְּרוּדָא. וְאִי בְּגוּ שׁוּעֲלִים, אֲפִילוּ אִיהוּ (דף קמ"ח ע"א)

יִישָׂא. יִישָׂא דְשׁוּעַל שׁוּעַל אִיהוּ, בְּלֹא פְרוּדָא, וְשׁוּעַל
אֶקְרִי.

וְרוּזָא דָּא הֵאֵי קְרָא, דִּהָא בְּקַדְמִיתָא פִּד יִתְבִּין פְּחֻדָּא,
שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת הַגְּדוֹלִים אֶתְקְרוּן, אַף עַל גַּב דְּדָא
וְנִבְא לְגַבֵּי דְעֶלְאָה. כִּיּוֹן דְּדָא אֶתְפָּרֵשׁ מֵעֶלְאָה, כְּבִיכּוּל
לְמַהוּי יִישָׂא לְשׁוּעַלִים, כְּדִין אֶקְרִי קָטָן. וְעַל רוּזָא דָּא
שְׁמֵן הַמְּאֹר, דְּלֹא פָּסִיק לְעֶלְמִין, וְקִיּוּמָא בְּסִלְיָא עֶלְאָה
לְמִשְׁלַט בִּימָמָא. שְׁמֵן לְמְאֹר פָּסִיק, וְאֶקְרִי קָטָן, וְשִׁלְטָא
בְּלִילִיא.

וְחַמֵּשׁ בּוּסְמִין אֵינּוּן לְגוּ שְׁמֵן וְקִטְרֵת, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי
חַד אֵינּוּן תְּרִין וְכֹלָא חַד. (שמות כה) אֲבִינִי שְׁהֵם וְגוּ'.
כֹּל הַנִּי תְּלִיסַר אֵינּוּן וְאֵינּוּן תְּקוּנָא דְּמִשְׁכָּנָא.

וְאֶהְדְּרֵנָא לְמַלֵּי קַדְמָאִי, זֶהֱב הָא אֶתְמַר דְּשִׁבְעָה זֵינִי
זֶהֱב אֵינּוּן. וְאִי תִימָא דְּזֶהֱב אִיהוּ דִּינָא, וְכֹסֶף
אִיהוּ רַחֲמֵי, וְאֶסְתַּלַּק זֶהֱב לְעֵילָא מִנִּיה. לָאו הֲכִי, דְּוַדָּאִי
זֶהֱב סָלִיק יִתִּיר אִיהוּ עַל כֹּלָא, אֲבָל זֶהֱב בְּאַרְח סִתָּם
אִיהוּ, וְדָא זֶהֱב עֶלְאָה, דְּאִיהוּ שְׁבִיעָא מִכָּל אֵינּוּן זֵינִי
זֶהֱב, וְדָא אִיהוּ זֶהֱב דְּנֶהִיר וְנֶצִיץ לְעֵינֵין, וְדָא אִיהוּ דְּכַד
נְפִיק לְעֶלְמָא, (ד"א ל"ג נְפִיק) מֵאן דְּאֶדְבַק לִיה, טָמִיר לִיה
בְּגוּיָה, וּמִתְמָן נְפִיקִי וְאֶתְמִשְׁכֵּן כֹּל זֵינִי זֶהֱב. אִימְתִי אֶקְרִי
זֶהֱב, מֵאן דְּאֶקְרִי זֶהֱב. כִּד אִיהוּ בְּנֶהִירוּ, וְאֶסְתַּלַּק בִּיקָר

דְּחִילוֹ, וְאִיהוּ בְּחֻדוֹהּ עֲלָאָה, לְמַחְדֵי לְתַתָּאִי. וְכַד אִיהוּ
בְּדִינָא, כַּד אֲשַׁתְּנִי מֵהָהוּא גּוּוֹן, לְגוּוֹן תְּכֵלָא אוּכְמ
וְסוּמָק, כְּדִין אִיהוּ בְּדִינָא תְּקִיפָא. אֲבָל זָהָב, בְּחֻדוֹהּ
אִיהוּ, וּבְסֻלְיָקוֹ דְּדְחִילוֹ דְּחֻדוֹהּ קִימָא, וּבְאַתְעָרוּתָא
דְּחֻדוֹהּ.

וְכֹסֶף לְתַתָּא, רָזָא דְרוּעָא יְמִינָא, דְּהָא רִישָׁא עֲלָאָה זָהָב
אִיהוּ, דְּכַתִּיב, (דניאל ב) אַנְתָּ הוּא רִישָׁא דְדַהְבָּא.

(דניאל ב) חֻדוֹהִי וּדְרֻעוֹהִי דֵי כֹסֶף לְתַתָּא. (נ"א וְאִמְתִּי אִישְׁתְּלִים כֹּסֶף
כַּד אֲתַכְלִיל וְכו') וְכַד אֲשַׁתְּלִים כֹּסֶף, כְּדִין אֲתַכְלִיל בְּזָהָב,
וְרָזָא דָּא (משלי כד) תְּפוּחֵי זָהָב בְּמִשְׁכִּיּוֹת כֹּסֶף. אֲשַׁתְּכַח
דְּכֹסֶף אֲתַהְדֵּר לְזָהָב, וְכְדִין אֲשַׁתְּלִים אֲתַרִּיהָ. (נ"א אֵלִים אֲרִיִּה)
וְעַל דָּא ז' זִינֵי זָהָב אֵינּוֹן.

וּנְחֹשֶׁת נִפְקָא מִזָּהָב, וְאֲשַׁתְּנִי לְגִרְעוֹנָא, דְרוּעָא
שְׂמַאֲלָא. וְתַכְלֵת יִרְכָּא שְׂמַאֲלָא. וְתוֹלַעַת שְׁנִי,
יִרְכָּא יְמִינָא, וְאֲתַכְלִיל בְּשְׂמַאֲלָא. וְשֵׁשׁ, דָּא נְהַר דְּנִגִּיד
וּנְפִיק, דְּאִיהוּ נְטִיל כָּל שִׁית סְטָרִין. כְּגוּוֹנָא דָּא לְתַתָּא,
וְהָא אוּקְמוּהָ וְאֲתַמֵּר.

הָא הָכָא שְׁבַע דְיֹוֹבֵל, וְאֵינּוֹן ז' דְשְׂמִיטָה. וְאַף עַל גַּב
דְּאֵינּוֹן שִׁית, אֵינּוֹן תְּלִיסַר, בְּשִׁבְעֵאָה, דְּאִיהוּ
רִישָׁא עֲלֵייהוּ, הָא תְּלִיסַר. רִישָׁא דְקִימָא עַל כָּל גּוּפָא
לְתַתָּא, רִישָׁא דְקִימָא עַל כָּל שְׂיִיפֵי גּוּפָא, אִיהוּ זָהָב.

מֵה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. זֶהָב עֲלָאָה, אִיהוּ בְּרֻזָּא סְתִימָא,
 וּשְׁמָא דִּילֵיהּ אִיהוּ זֶהָב סָגוּר. סָגוּר וּסְתוּם מְכֻלָּא, וְעַל
 כֵּן אֶקְרִי סָגוּר, דְּאִיהוּ סָגוּר מְעִינָא דִּלָּא שְׁלֻטָּא בֵּיהּ. זֶהָב
 תַּתָּאָה אִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא יְתִיר. (וּשְׁמָא דִּילֵיהּ אִיקְרִי זֶהָב יִרְקָק וְכוּ').

השלמה מזהה שמטות (סימן י)

וּשְׁמָא דִּילֵיהּ אִיקְרִי זֶהָב יִרְקָק, וְרֻזָּא דָּא אוּקְמוּהָ
 חֲבַרְיָא. אֶסְתֵּר יִרְקָקָת הִיתָה, גּוּוֹן אֶתְרוּג.
 וְכֻלָּא חַד. זֶהָב, דָּא אִיהוּ רִישָׁא בְּסְתִימוּ, אֶף עַל גַּב
 דְּאִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא לְגַבֵּי זֶהָב עִילָּאָה עַד דִּיתְמַשְׁכָּא
 וּשְׁרִיָּא לְרִישָׁא דְּגַבְרִיאֵל כְּמָה דְּאוּקְמִנָּא. וּבְגִין כֶּף
 כֻּלָּא אִיהוּ בְּרֻזָּא עִילָּאָה וְאַתְמַשְׁכָּא הֵהוּא רֻזָּא לְתַתָּא
 כּוּלָּא כְּגוּוֹנָא חַד.

וְעֲשִׂיתָ כַּפֹּרֶת וְגו' רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר בְּכָל פְּרֻשַׁתָּא דָּא
 אֲשַׁכְּחָנָא דְּאַתְמָסַר עֲבִידְתָּא בִּידָא דְּמִשָּׁה, בַּר
 תְּרִין. בְּכֻלְהוּ כְּתִיב, וְעֲשִׂיתָ וְעֲשִׂיתָ, וּבְאַרוֹן וּבַאֲפוּד
 כְּתִיב, וְעָשׂוּ וְעָשׂוּ, וְלֹא כְּתִיב וְעָשִׂיתָ. מֵאֵי טַעְמָא בְּאַרוֹן
 לָא, בְּגִין דְּאַרוֹן כָּלִיל לִיהּ לְמִשָּׁה בְּגוּיָהּ לְאַתְנַהְרָא
 מִנִּיהּ, וְאַצְטְרִיךְ אַחֲרָנִין לְתַקְנָא תְּקוּנָא וּשְׁפִירוּ דִּילֵיהּ
 לְמִיעַל לִיהּ לְגַבֵּיהּ. בְּאַפּוּד לָאוּ דִּילֵיהּ הוּא, וְלֹא
 אֲשַׁתְּמַשׁ בֵּיהּ, וְלֹא אִיצְטְרִיךְ לִיהּ לְמִשָּׁה לְמַעַבַּד פּוּלְחָנָא
 דְּאַחוּי, דְּהָא מִשָּׁה אִיהוּ מְלֻכָּא וְאַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵינִיהּ דְּמְלֻכָּא.

וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב (שמות כ"ט) וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת אֶהֱרֹן וְאֶפְדָּתָּ לוֹ וְנָתַתָּ עָלָיו וְשָׂמַתָּ עָלָיו הָא כּוּלֵי הָאִי פּוּלְחָנָא דְמֹשֶׁה וַיִּקְרָא דְאֶהֱרֹן אִיהוּ, לָאו הָכִי. אֶלָּא יִקְרָא דְמֹשֶׁה אִיהוּ דְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא בְּעָא פּוּלְחָנָא דְאֶהֱרֹן, אֶלָּא עַל יְדָא דְמֹשֶׁה. וְאֶהֱרֹן לָא יְכִיל לְאַתְקַדְשָׁא, אֶלָּא עַל יְדָא דְמֹשֶׁה. וּבְכָלֵּא אִיצְטְרִיךְ אֶהֱרֹן לְמֹשֶׁה, וְכָל הָאִי יִקְרָא דְמֹשֶׁה אִיהוּ. וְעֲשִׂיתָ כַּפֻּרָתָּ.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב בְּפִרְשָׁתָא דָּא, עוֹבְדָא דְשָׁמַיִם וְאָרֶץ וְכָל אִינּוּן חִילִין דְתַמָּן, דְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא פִּקִיד לְמַעְבַּד מִשְׁכָּנָא אֶלָּא כְּעוֹבְדֵי שָׁמַיִם וְאָרֶץ לְמַהוּי כַּגְּוֹנָא דְדִיּוּרָא דְלְעִילָא וְלְאַתְחַבְרָא דָּא בְּדָא, כַּגְּוֹנָא דְנִשְׁמַתָּא וְגוֹפָא לְמַהוּי כְּלָא חַד.

כְּתִיב בְּרֵאשִׁית בְּרָא וְגו'. בְּרֵאשִׁית הָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל רְזָא דְעוֹבְדָא דְכַפּוּרָתָא הֵכָא בְרַמְיּוֹ דְלְעִילָא שְׁלִשְׁלָא דְמִטְטְרוּ"ן גְּנִיזָא דְמִשְׁכָּנָא לְאַרְמָא אַרְמוֹת קוּדְשָׁא לְעִילָא וְתַתָּא. בְּרֵאשִׁית, רֵאשִׁיתָא עִילָאָה כַּפּוּרָתָא גְּנִיזָא טְמִירָא דְאַשְׁתַּכַּח מְרוּזָא דְנִקּוּדָה דְרִישָׁא טְמִירוֹ עִילָאָה, וְאַתְפָּרַס פְּרִיסוֹ עִילָאָה לְאַתְנַהֲרָא (טְמִירָא) גּוֹ טְהִירוֹ טְמִירָא גּוֹ הָאִי כַּפּוּרָתָא (מִיטְטְרוּ"ן) לְאַתְטַהֲרָא מִטְטְרוּ"ן דְאַתְאַחַדָּא מִתַּתָּא לְעִילָא מְגוֹ דְחִילוֹ דְאַזְלָא בְּקוּשְׁטָא גּוֹ אַרְעָא הוּא אֲשַׁתְּכַח נְהִירוֹ דְאַבִּיד אָדָם קַדְמָאָה, וְאַתְטַמַּר הֵהוּא נְהִירוֹ בְּגִנְתָּא דְעַדְן.

סֶלְקָא לְעִילָא לָא אֲתֵי־שְׁבָא בְּדוּכְתִיָּה. דִּהָא לָא הוּהּ
אֲשֶׁתְּלִים מְכָל סְטָרִין שְׁלִימוֹ דְּלִתְתָא הוּהּ גִּרְע.
דִּהָא אֲתֵאֲבִיד בְּחוּבָה דְּאָדָם קְדַמָּאָה, נַחַת לְתַתָּא,
אֲתַטְמָר גּוֹ אֵילָנִי גִנְתָּא, אֲתַפְּשֵׁט תַּמָּן בְּכָל סְטָרֵי גִנְתָּא,
עַד דְּאֲתֵילִיד חֲנוּךְ בֶּן יֶרֶד. כִּיּוֹן דְּאֲתֵילִיד הוּהּ אֲשֶׁתְּכַח
סְמוּךְ לְגִנְתָּא, שָׂרִיאת הָהוּא נִהִירוֹ לְאֲתַנְהָרָא בְּגוּוֹיֵיהוּ,
אֲתַרְבִּי בְּרַבּוֹ קוּדְשָׁא וְשָׂרִיָּא עָלֵיהּ נִהִירוֹ דְּמִנְצָצָא.
עָאֵל לְגִנְתָּא דְּעֵדָן, אֲשַׁכַּח תַּמָּן אֵילָנָא דְּחֵי וְעַנְפוּי
וְאֲנָבוּי דְּאֵילָנָא, אֲרַח בֵּיהּ וְאֲתֵי־שֵׁב גּוֹ רוּחָא
דְּנִהִירוֹ דְּחֵי. אָתּוּ שְׁלִיחָן מְלֵאכֵי עֲלָאֵי אֹלִיפּוֹ לֵיהּ
חֲכַמְתָּא עֵילָאָה, יִהְבּוּ לֵיהּ סֵפֶר דְּהוּהּ טָמִיר גּוֹ אֵילָנָא
דְּחֵי, וְאֹלִיפּוֹ מְנִיָּה, וְיַדַּע אֹרְחֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְאֲשֶׁתֵּי־דֵל אֲבַתְרִיָּה. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית ה) וַיִּתְּהַלֵּךְ
חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים. עַד דִּהָהוּא נִהִירוֹ אֲשֶׁתְּלִים בְּגוּיָהּ.
כִּיּוֹן דִּהָהוּא נִהִירוֹ אֲשֶׁתְּלִים לְתַתָּא, בְּעָא לְסֶלְקָא
לְדוּכְתִיָּה וּבְגִין לְאֲחֻזָּאָה הָהוּא שְׁלִימוֹ בְּרֻזָּא דְּחֲנוּךְ.
יּוֹמָא חַד עָאֵל גּוֹ גִנְתָּא דְּעֵדָן, וְאַחְמוֹ לֵיהּ טָמִירִין
דְּגִנְתָּא, וְאַנַּח הָהוּא סֵפֶר וְכָל דְּחַמָּא לְבָר וְאִיהוּ צָנִיעַ בְּגוֹ
חֲבַרְיָא. לְבַתָּר אֲתַלְבִּישׁ הָהוּא נִהִירוֹ גּוֹ הָהוּא לְבוּשָׁא
לְאֲחֻזָּאָה לְעִילָא וְלַמְהוּי כְּסוּפָא בְּהַדִּיָּה לְכָל אֵינּוֹן דְּעַבְדּוּ
קְטָרוּגָא בְּמֵאֲרִיחוֹן דְּלָא יִתְבְּרִי בַר נָשׁ בְּעֵלְמָא. הֵדָא הוּא

דְּכָתִיב, (בראשית ה) וַאֲיָנָנוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים. וַאֲיָנוּ
בְּהַאי עֲלָמָא, וַאֲיָנָנוּ כְּדָקָא הוּהּ בְּהַאי עֲלָמָא, כִּי לָקַח
אוֹתוֹ אֱלֹהִים לְדִיוֹקְנָא אַחְרָא בְּהַאי אִיהוּ נַעַר תְּדִיר.
וְרוּא דָא אוּקְיָמָנָא, חֲנוּךְ לַנַּעַר עַל פִּי דְרִכּוּ, לְאַנְהָגָא
עֲלָמִין כְּלָהוּ. גַּם כִּי יִזְקִין לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה, דְּהָא
אַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ וְאַהֲדַר נַעֲר. בְּחֲנוּךְ אַתְּכִלִּיל דִּיוֹקְנָא
דְּעֲלָמָא טְמִירָא, אִיהוּ כּוֹרְסִיָא דְמֵאֲרִיָּה. עֵבִיד שְׁלִיחִין
בְּעֲלָמָא כַּד עֲלָמָא בְּדִינָא נִפְקָא, וַאֲיָקְרִי מְטַטְרוּ"ן רַבּוֹן
עַל כָּל חֵיילִין עֲלָאִין וְסָבָא אִיהוּ.
נַעַר עָאל מֵעֲלָמָא לְעֲלָמָא וְאַתֵּי שְׁבָא רוּגְזָא. דִּיוֹקְנָא
דָא אַתְּפָרַס בְּפָרִיסוּ כַּפּוֹרְתָא, וְאַתְצִיירִן בֵּיהּ
בְּהֵוּא פָּרִיסוּ תְרִין דִּיוֹקְנִין. חַד דְּכַר וְחַד נוּקְבָא וְקִימָן
תְרִין רַבִּיין עוֹלִימִין רַחֲמִין בְּרַחֲמֵי דְבִיקָן דָא בְּדָא. וְרוּא
דָא בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, פָּרִיסוּ כַּפּוֹרְתָא סְתִימָא.
אַתְּ הַשְׁמַיִם וְאַתְּ הָאָרֶץ תְרִין כְּרוּבִין קִימָן בְּדְבִיקוּ
דְחַבִּיבוּתָא. שְׁמַיִם וְאָרֶץ לָא כְּתִיב, אֱלֹא אַת.
לְאַסְגָּאָה תְרִין כְּרוּבִין כַּחְדָא. כַּפֹּרֶת דָא פָּרִיסָא לְגוּ
בְטְמִירוּ דְהִיכְלָא וּבְתִרִין סְטְרִין קִימָן תְרִין אֱלִין,
בְּרֵאשִׁית סְלָקָא לְעֵילָא, רוּא דִילִיָּה נַחְתָא לְתַתָּא.
כְּגוּוּנָא דְהֵוּא רוּא דְבְּרֵאשִׁית סְלָקָא לְעֵילָא לְעֵילָא
וְלֹא אַתְרֵשִׁים בְּרֵשִׁימוּ, נִפְקָא רֵשִׁימוּ לְתַתָּא

וְאֶת־עֶבֶד מַנִּיהַ פַּפּוּרְתָא עֵילָאָה רְשִׁימָא בְּרִשְׁמִין תְּלָתָא
 בְּרֻזָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה. מֵאֵלִין תְּלָתָא נִפְקוּ תְּלָתָא
 אַחֲרָנִין, וְאִינוּן שִׁית. וְהֵינּוּ בְּרָ"א שִׁית.

אַתְּפָרְס פַּפּוּרְתָא דָא לְסִטְר דְרוּם וּמַעְרָב, וְאִפִּיק תְּרִין
 כְּרוּבִין בְּחָדָא דְכָר וְנוֹקְבָא, דְאֶשְׁתַּכְּחוּן דָא
 לְקַבֵּל דָא. דְרוּם אִיהוּ רֵאשׁ, כְּהֵן בְּרֵאשׁ וְאִיהוּ דְכָר.
 מַעְרָב אִיהוּ נוֹקְבָא, בֵּת יַחֲדָה. בֵּת הִיתָה לְאַבְרָהָם,
 וְדָאִי. וְהֵינּוּ בְּרֻזָא דְבְּרֵאשִׁית ב"ת רֵאשׁ י' פַּפּוּרְתָא דְלָא
 אֶשְׁתַּמוּדַע עַד דְאֶתְפָּרְס בְּפָרִיסוּ, וְאִפִּיק תְּרִין אֵלִין.
 כְּגוּוּנָא דָא ה' וְעַל דָא בֵּת ב"ת רֵאשׁ ש', בֵּת לְאַבְרָהָם. י'
 פַּפּוּרְתָא לְאַתְפָּרְסָא.

אַתְהָדֵר פַּפּוּרְתָא מִמַּעְרָב לְצַפּוֹן וְאַתְפָּרְס בְּפָרִיסוּ,
 וְאַתְגַּלְיָא דְכָר דְאַתְאַחִיד בְּסִטְרָא דְכַפּוּרְתָא
 וְנוֹקְבָא אֶתְטַמְרַת לְתַתָּא וְאַתְעֵבִידַת בְּאֵר דְצַפּוֹן. וְרֻזָא
 דָא בְּרֵאשִׁית ב"ת א"ש, י' פַּפּוּרְתָא ר' (ב"א י') פָּרִיסוּ
 דְאַתְפָּרְס וְאַתְחַזִּי חַד וְלָא תְרִין, דְהָא נוֹקְבָא אֶתְכַפֵּיָא
 לְתַתָּא.

וְאִי תִימָא ר' כֹּלָא חַד פָּרִיסוּ עֵילָא וְתַתָּא, הָכִי הוּא דְלָא
 אֶפְרִישׁ שְׂמָא דָא מִן דָא, כֹּלָא אִיהוּ אֱלֹהִים.
 אַתְהָדֵר פַּפּוּרְתָא מִמַּעְרָב לְמִזְרַח, פָּרִיס פָּרִיסוּ בְּתִרִין
 סִטְרִין, בְּסִטְרָא דְמִזְרַח וּבְסִטְרָא דְמַעְרָב. כִּיּוֹן דְכַפּוּרְתָא

קִיָּמָא בַּמִּזְרַח וּבַמְעָרָב, כְּדִין חֲדוּה אֲשֶׁתִּכַּח וְחַבּוּרָא כְּדָקָא
 יָאוֹת, וְהָאִי בֵּת אֶתְכִּלִּילַת בְּעֵיטְרָהָא כְּדָקָא יָאוֹת,
 וְקִיָּמָא בְּאַשְׁלָמוּתָא. וְכִדִּין אִיהוּ בְּרוּזָא דִּילִיָּה בְּרֵאשִׁית
 בְּלֹא פְרוּדָא כָּלִל.

וְלִקְבֵּל תְּלַת זְמַנִּין אֲלֵינּוּ, סְלָקִין יִשְׂרָאֵל תְּלַת זְמַנִּין
 לְמִיחָג חֲגִיִּיָּהוּ. בְּפִסְחָא אֶתְהַדְרַת כְּפּוֹרְתָא בְּסִטְרָא
 דְּרוּם וּבַמְעָרָב, וְכִדִּין הֵהִיא בֵּת קִיָּמָא בְּאַבְרָהָם וְאִיהִי
 ב"ת רֵא"ש וְתַמָּן הִלֵּל וְלֹא הִלֵּל גָּמוּר. דְּהָא תְּרִין כְּרוּבִין
 אֲלֵינּוּ לָאוּ אֵינּוּן בְּאַשְׁלָמוּתָא כְּדָקָא יָאוֹת, דְּהָא יִשְׁמַעְאֵל
 נִפְקָא וּמְקַטְרָגָא. מִיּוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹמָא דְסָכוּת
 אֶתְהַדְרַת כְּפּוֹרְתָא מִצְפוֹן לְמַעְרָב, כְּדִין הָאִי בֵּת אֶתְכִּפְיָא
 וְקִיָּמָא בֵּיהּ בִּיצְחָק וְלֹא בְּחֲדוּה וְאִיהוּ ב"ת א"ש וְאֵינּוּן
 לָאוּ בְּאַשְׁלָמוּתָא. וְעַל דָּא לִית תַּמָּן הִלֵּילָא כָּלִל, דְּהָא
 עֵשׂוּ נִפְקָא וּמְקַטְרָגָא.

בְּסוּכּוֹת סְלָקָא הָאִי בֵּת וְאֲשֶׁתִּלִּימַת בֵּיהּ בִּיצְחָק
 וּמִתְחַבְּרִין דָּא בְּדָא, וְכִדִּין הִלֵּל גָּמוּר. עַד
 דְּאֲשֶׁתִּפִּיךְ רוּגְזָא וְחַבְרוּתָא אֲשֶׁתִּכַּח. בְּשָׁבוּעוֹת עֲצֵרַת
 אֶתְהַדְרַת כְּפּוֹרְתָא בְּסִטְרָא מִזְרַח וּבַמְעָרָב כְּדִין שְׁלִימוּ
 אֲשֶׁתִּכַּח וְחַבְיָבוּ וְדַבְּקוּתָא אִיהוּ בְּכָל סְטְרִין וְחֲדוּה דְעֵלְאִי
 וְתַתְּאִי. וְכִדִּין, (תהלים מ"ט) תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ.
 וּבִתְלַת זְמַנִּין אֲלֵינּוּ כְּפּוֹרְתָא אֶתְהַדְרַת בְּסִטְרָהָא כְּדָקָא
 יָאוֹת.

כַּפֶּרֶת דָּא אֲתַפְרָסָא לְעֵילָא גּוּ הֵהוּא נְקוּדָה טְמִירָא,
 בְּנִהִירוֹ קְדַמָּא דְאֲתַפְרָסָא, לְבַתַּר אֲתַפְרָס
 בְּשְׁלִימוֹ וְשְׁרִיֵיא עַל הֵהוּא פְּרִיסוֹ קְדַמָּא כַּד אֲתַחְפִּיאַן
 גְּדִפֵי כְּרוּבִים עַל הַאי כַּפֹּרֶת, בְּגִין דְאֲתַחְפִּיאַ כַּפֹּרֶת
 וְלֹא יְהֵא בְּאֲתַגְלִיֵיא. כַּפֹּרֶת כַּפֹּרֶת כְּתִיב, דְּכַד אֲתִי
 נְהִירוֹ עֵילָא, אֵינּוֹן כְּרוּבִים בְּטָשִׁי בְּגִדְפִיֵהוּ וְסֻלְקִי לֹון
 לְעֵילָא, וְאֲמַרִין שִׁירְתָא מְסַגִּיאוּ דֵהֵהוּא חֲדוּה דֵהֵהוּא
 נְהִירוֹ. כְּגֹוְנָא דָּא לְתַתָּא וּכְפֹרֶתָא אֲתַהֲדַר וּמֵאֵינּוֹן
 תְּלַתָּא וְחַד, הֵוּ כְּרוּבִים יְמִינָא וּשְׂמֵאלָא, יְמִינָא שְׁרִיֵיא
 בֵּיה רֹחָא דְלְעֵילָא מֵהֵהוּא סְטָרָא, וּשְׂמֵאלָא דֵהוּה
 לְמַעַרְב בְּאֲהֲדֵרוּתָא דְכַפֹּרֶתָא קָאִים לְגַבִּיהּ בְּסֵטֶר
 שְׂמֵאלָא, וְשְׁרִיֵיא בֵּיה רֹחָא דְנוֹקְבָא, וְאֲתַחְבַּר דָּא בְּדָא
 בְּחַבִּיבוֹ דְדַכְר וְנוֹקְבָא. וְכֵן לְכָל סְטָרִין בְּאֲהֲדֵרוּתָא
 דְכַפֹּרֶתָא, וְלְעוֹלָם תְּרִין אֵינּוֹן, דְּכַר וְנוֹקְבָא. לְתַתָּא
 בְּהֵאֵי עֲלָמָא אֵינּוֹן תְּרִין וְלֹא יִתִיר.

וְאִי תִימָא לְעֵילָא הוּאֵיל וְלֹא אֵיִצְטְרִיךְ דְּבִקוּתָא
 בְּכַפֹּרֶתָא, אֵיךְ יִתְהַדַּר כַּפֹּרֶתָא. וְדֵאֵי בְּהֵהוּא
 אֲהֲדֵרוּתָא אֲתַדְבַּק דָּא בְּדָא וְתַדִּיר אֲתַדְבַּק בָּהּ כְּגֹוְנָא
 דְכְּרוּבִים. אֵינּוֹן לְעֵילָא קִיִּימִין עַל אֶת וְנִיסָא, וְהֵא
 אוּקִימָנָא רָזָא דְכְּתִיב, פּוֹרְשֵׁי כְּנָפִים סוֹכְכִים וְלֹא כְּתִיב
 פּוֹרְשֵׁי כְּנָפִים סוֹכְכִים אֶלָּא עַל אֶת וְנִיסָא הֵוּ קִיִּימִין.

זְמַנִּין יִדְעָאן הוּוּ סִלְקָאן גְּדַפֵּיהוּ וּפְרָשֵׁי לֹון לְעֵילָא
בְּכָל יוֹמָא, וְהוּוּ מִתְסַדֵּרן וּמְחַפֵּיין עַל כַּפּוֹרֶתָא,
וְעַל דָּא בָּאָת וְנִיסָא הוּוּ קִיִּימִין, בְּכָל אֲתֵר דְרוּחָא עֵילָאָה
הוּוּ אֲתֵי וְשִׂרְיָא, וְדָאי בַּהֲהוּא אֲתֵר דְשָׂאֲרֵי, אֵית בֵּיה
מִמָּשׁוּ וְקִיִּימָא בָּאָת וְנִיסָא. בַּר נֶשׂ אִיהוּ מִעֶפְרָא, וְעַד
לָא שָׂרָא עָלֶיהָ נְצִיצוּ דְרוּחָא דְלְעֵילָא, לִית בֵּיה מִמָּשׁוּ.
כִּיּוֹן דְשִׂרְיָא עָלֶיהָ, אֵית בֵּיה מִמָּשׁוּ. כִּיּוֹן דְשִׂרְיָא עָלֶיהָ
אֵית בֵּיה מִמָּשׁוּ וְקִיִּימָא בְּקִיּוּמָא.

וְאִי תִימָא דָּא בְּלַחֲדוּי, תָּא חֲזִי, מַחוּטְרָא דְאֶהֱרֹן,
דְּאִיהוּ אָעָא בְּלָא מִמָּשׁוּ כָּלֵל, כִּיּוֹן דְשָׂדֵר בֵּיה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְעִירוּ דְרוּחָא, קָאִים בְּקִיּוּמָא
וְאֲתַעְבִּיד בְּקִיּוּמָא בֵּיה בְּרִיָּה וּמִמָּשׁוּ. וּמָה אָעָא דְלָאו
אוֹרְחִיהָ בְּכַף, כִּיּוֹן דְשָׂדֵר בֵּיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד
זְעִירוּ דְרוּחָא, קָאִים בְּקִיּוּמִיהָ וְהוּוּ בֵּיה מִמָּשׁוּ. כְּרוּבִים
דְּאִינוּן קְדוּשָׁה וְקִיִּימָן בְּקְדוּשָׁה כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא עַל אַחַת
כַּמָּה וְכַמָּה.

בְּכָל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל הוּוּ זַפְּאִין, כְּרוּבִים הוּוּ דְבִיקוּן
בְּדְבִיקוּ אַפִּין בְּאַפִּין, כִּיּוֹן דְהוּוּ סְרַחִין הוּוּ
מִתְהַדְרִין אַפֵּיהוּ דָּא מִן דָּא. מִנָּא הוּוּ יְדַעֵי, הֲכָא אַפְּלִיגוּ
עֲמוּדִין דְעֶלְמָא. אָבֵל בַּתְנָנָא דְקַרְבָּנָא, וּבְקַרְבָּנָא עַל
גַּבֵּי מַדְבָּחָא וְכַהֲנָא כַּד בְּרִיךְ יֵת עֲמָא. בְּאִינוּן תְּלַתָּא הוּוּ

יִדְעֵי רְזָא דְפְרוּבִים מִהֲדָרָן אֲנַפִּין דָּא מִן דָּא, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי תִיּוּבְתָא דְבְנוּי.

תַּנָּנָא דְקַרְבָּנָא, כִּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, תַּנָּנָא הוּוּ סְלִיק
לְעֵילָא בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל בְּעֵטוּרָא בְּקוּלְפִין, אִי
לְסִטְרָא מְזֻרְחָא אִי לְסִטְרָא מְעָרְבָא אוּ בְּכָל סִיפֵי עֲלָמָא בְּאוּרַח
מִיִּשְׂרָאֵל הוּוּ סְלִיק. וְכִד לָא סָטָא לְיִמִּינָא וְלְשְׂמָאלָא, כְּדִין
רְעוּתָא קִיַּימָא לְעֵילָא וְתַתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי
בְּעוּבְדִין דְיִשְׂרָאֵל בְּחַבִּיבוּ יִתִיר.

בְּקַרְבָּנָא עַל גְּבִי מְדַבְּחָא כִּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, הוּוּ
מִתְחַזֵּי עַל גְּבִי אִשָּׁא דְמְדַבְּחָא דְיִוְקָנָא דְאַרְיָה
דְאַכִּיל קוּרְבָּנָא עַל מְדַבְּחָא, וְכִד לָא הוּוּ זַכָּאִין הוּוּ חֲמָאן
דְיִוְקָנָא דְכַלְבָּא רְבִיעַ עַל מְדַבְּחָא.

כִּהְנָא כִּד בְּרִיךְ יִת עֲמָא בְּשַׁעֲתָא דְזֻקִיף יְדוּי, כִּד הוּוּ
יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין וְאַתְחַזֵּין לְבִרְכָא, יְדוּי הוּוּ זַקְפִּין
בְּזֻקִיפוּ בְּלָא טוּרַח כָּלִל וְאַתְרָמוּ בְּחִידוּ וּבְרַעוּ, כְּדִין
שְׂכִינְתָא שְׂרִיָּא עֲלֵיהוּ וּמְזַדְּקָפִין אֵינּוּן מְגֻרְמֵיהוּ, וְכְדִין
כִּהְנָא הוּוּ יָדַע דְאַתְחַזֵּין יִשְׂרָאֵל לְבִרְכָא, וּבְרִיךְ לֹון
בְּרַעוּתָא דְלָבָא.

וְכִד יְדוּי הוּוּ יְקִירָן וּבְטוּרַח סְגִי אֲזַדְּקָפוּ וְלָא יָכִיל
לְאַרְמָא לֹון אֲלָא בְּרֹוב טוּרַח, כְּדִין הוּוּ יָדַע
דְשְׂכִינְתָא לָא שְׂרִיָּא עַל יְדוּי, וְיִשְׂרָאֵל לָא אֲתַחַזֵּין

לְבָרְכָהּ. בְּגִין דְּבִשְׁעָתָא דְשְׁכִינְתָא הוּהּ אֲתֵיָא לְשִׁרְיָא
עַל יְדוּי, כֹּל אֵינּוֹן אֶצְבָּעָאן דְאֵינּוֹן בְּדִיּוֹקְנָא עֵילָאָה הוּוּ
חֲדָאן בְּחִידוֹ לְקַבְּלָא לָהּ לְשְׁכִינְתָא עֲלֵייהוּ וּפְרַחֵי
לְאַזְדַּקְפָּא לְעֵילָא, כְּמָה דְהוּוּ חֲדָאן כְּרוּבִים דְהָאֵי
עֲלֵמָא, וְכֹל שְׁפָן לְעֵילָא, לְקַבְּלָא לָהּ לְשְׁכִינְתָא עַל
גְּבִייהוּ.

וְרִזָּא דָא (שמורת י"ז) וַיְדִי מִשֶּׁה כַּבְּדִים וְגו'. מֵאֵי טַעְמָא,
בְּגִין דְהָהִיא שְׁעָתָא יִשְׂרָאֵל לָא הוּוּ זַכָּאִין וַיְדוּי
דְמִשֶּׁה אֲתֵיִקְרוּ וְלָא יָכִיל לְזַקְפָּא לוֹן, דְכְּתִיב לְעֵילָא
עַל רִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' וּכְדִין, וַיֵּבֵא עַמְלֶק
(שמורת י"ז) וְאֲתֵיִקְרוּ יְדוּי וְלָא הוּוּ יָכִיל לְזַקְפָּא לוֹן, עַד דְקַבִּיל
עוֹנָשָׁא. דְכְּתִיב (שמורת י"ז) וַיִּקְחוּ אֲבָן וְגו' וְהָיָה כַּאֲשֶׁר וְגו'.
כְּגוּוֹנָא דָא לִוְחֵי אֲבָנָא, כְּגוּוֹנָא דְכֶהֱנָא וְעַל דָּא
כְּרוּבִים בְּהָהוּא זְמַנָּא דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין הוּוּ
אַנְפִּין בְּאַנְפִּין מִתְדַבְּקִין דָּא בְּדָא. וְכַד לָא הוּוּ זַכָּאִין, הוּוּ
מִהֲדָרִין אַנְפִּין אֵלִין מֵאֵלִין (ב"א דָּא מִן דָּא) וְעַל רִזִּין אֵלִין הוּוּ
יַדְעִין אֵי יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין אֵי לָא.

כְּרוּבִים, רַבִּינָן, וְכֹלָא בְּרִזָּא חַד קַיִמִי, דְכְּתִיב (הושע י"א)
כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבָהוּ, וּבְגִין כֶּךָ כֹּלָא
בְּחֲדָתוֹתָא דְסִיְהָרָא קַיִמִי. כְּמָה דְאֲתַחְדִּי דָּא בְּחֲדָתוֹתָא,
הַכִּי אִיהוּ כֹלָא. וּבְגִין כֶּךָ נָעַר אֵינּוֹן נְעָרִים, וְרִזָּא דָּא

אִשֶׁת גְּעוּרִים דְּקִימָא עַל תְּרִין גְּעוּרִים בְּחֻדְתוּתָא עֵילָאָה.
 כְּרוּבִים אַנְפִּי עֵלָאִי וְאַנְפִּי זוּטְרִי וְדָאִי הָכִי אֵינוֹן,
 אַנְפִּין טְמִירִין לְעֵילָא דְלֹא אֶתְגְּלִיין, וּבְגִינֵיהוּ
 חֻדְתוּתָא דְסִיְהָרָא וּמִילוּי דִּילָהּ, אַפִּי זוּטְרִי לְתַתָּא. כְּמָה
 דְּאוּקִימְנָא בְּכַפְרַת לְעֵילָא וְתַתָּא בְּרֹזָא חֻדָּא קִימָא, אֵת
 הַשְּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. אֵלִין רֹזָא דְתְרִין כְּרוּבִים, חֵד דְּכָר
 וְחֵד נוֹקְבָא, לְמַהוּי דְּבִיקִין אֵלִין בְּאֵלִין בְּחֻבִיבוּתָא כְּמָה
 דְּאֶתְמַר, אֵת לְאַסְגָּאָה עֵילָא וְתַתָּא כְּחֻדָּא, לְמַהוּי רֹזָא
 דְּכְרוּבִים בְּכֻלָּלָא חֻדָּא.

כְּתִיב (תְּהִלִּים ק') עֲבָדוּ אֵת ה' בְּשִׂמְחָה, חֻדוּתָא דְתְרִין
 כְּרוּבִין. דְּהָא רַבִּיין, כָּל מָה (מֵאֵן) דְּשָׂאֲרִי בְּגוּוֹיֵיהוּ,
 אֶתְהַדְרוּ אַנְפוּי כְּרַבִּיָּא וְחֻדֵי עֲמָהוֹן. וְרֹזָא דָּא פִּיּוֹן
 דְּשָׂאֲרִי עֲלֵייהוּ מֵאֵן דְּשָׂאֲרִי, אֶתְהַדְרוּ גְּעַר בְּחִידוּ דְּכֻלָּא
 וּבְרַעוּתָא, אַף עַל גַּב דְּאֶתִּיָּא בְּדִינָא עַל עֲלָמָא, פִּיּוֹן
 דְּשָׂאֲרִי עֲלֵייהוּ אֶתְהַדְרוּ בְּחֻדוּתָא, גְּעַר קְטִירָא בְּחִידוּ
 וְעֲלָמָא אֶתְהַדְרוּ בְּרַחֲמֵי, (נ"א בְּרַחֲמֵי) מֵאֵן דְּאִיהוּ בְּרוּגְזָא
 יִיתוֹן לְגַבִּיהַ גְּעַר וְיִשְׁתַּכַּף רוּגְזֵיהַ, וְיִתְהַדְרוּ בְּחֻדוּתָא וְשׁוּי
 גְּרַמִּיהַ כְּרַבִּיָּא, וְכַדִּין כֻּלָּא בְּחִידוּ.

וְעַל רֹזָא דְּסִתְרָא דָּא, פִּי גְּעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבְּהוּ לִית
 רַחֲמֵי וְחֻבִּיבוּ בְּרַבִּיָּא. כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ג) וַיְהוֹשֻׁעַ
 בֶּן נוּן גְּעַר לֹא יִמִּישׁ, הָוָה קָאִים גּוּ מִשְׁכַּנָּא דְּמֹשֶׁה. בְּגִין

דִּתְהוּא אֱהֵל, אֱהֵל דְּמִשֶּׁה הוּה. וּבְשַׁעְתָּא דְּשְׁכִינְתָּא הוּה
 אֲתִיָּא, אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן יְהוֹשֻׁעַ דְּאִיהוּ נַעַר, וּמִיד הוּה
 בְּחִידוֹ וּרְעוּ דְּחֻדוֹה וְיְהוֹשֻׁעַ אֲנָפוּי דְּסִיְהָרָא בְּכֻלָּא בְּכֻל
 רִזִּין דְּיִלְיָהּ הָכִי הוּה, כִּיּוֹן דְּמִשְׁכַּנָּא אֲתַבְּנִי, לָא אִיצְטְרִיךְ
 יְהוֹשֻׁעַ לְמַהוּי תַּמָּן, אֲלָא כְּרוּבִים הוּוּ תַּמָּן וּמִשְׁתַּכְּחִי
 בְּחַבְיָבוֹ דָּא בְּדָא אֲנָפִין בְּאֲנָפִין כְּרַבְיִי בְּחִידוֹ. וּכְיּוֹן
 דְּשָׂאֲרֵי עֲלִיָּהּ, מִיד כֻּלָּא בְּחִידוֹ וְדִינָא לָא אֲשַׁתְּכַח כֻּלָּל.
 בְּגִין כֻּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּרַעוּתִיהָ בְּעַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל
 בְּעָא לְאַחֲזָאָה עוּבְדָא לְתַתָּא, לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי
 וּלְאַעֲבָרָא דִּינָא דְּלָא יִשְׁלוּט עֲלִיָּהּ כֻּלָּל, וְיִהוֹן תְּדִיר
 בְּחֻדוֹה עֲמִיָּה. זַכָּאִין אִינּוֹן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאַתִּי.
 כְּתִיב (שְׁמוּאֵל א' ג') וְהַנֶּעֱר שְׁמוּאֵל מִשְׁרַת וְגו'. כְּתִיב נַעַר
 וּכְתִיב (תְּהִלִּים צ"ט) וּשְׁמוּאֵל בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ, וְתַנִּינָן שְׁקוּל הִיָּה
 שְׁמוּאֵל כְּנֶגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. אִי שְׁקוּל אִיהוּ כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
 אֲמַאי כְּתִיב נַעַר, דִּהָא בְּכַמְּה דְּרַגִּין אִינּוֹן לָא הוּה מְטִי
 אֲפִילוּ לְדַרְגָּא זַעִירָא דְּמֹשֶׁה, כֻּל שְׁכֵן לְמַהוּי שְׁקוּל
 כְּתְרוּוֹיָּהּ.

אֲלָא הַאי קָרָא הָכִי הוּא, (תְּהִלִּים צ"ט) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכַתְּנֵיו.
 מֹשֶׁה אִיהוּ נְבִיאָה מְהִימָנָא עֵילָאָה עַל כֻּל שְׂאָר
 נְבִיאֵיָּא, אַהֲרֹן בְּכַתְּנֵי, וְאִיהוּ כְּהֵנָּא עֵילָאָה עַל כֻּל שְׂאָר
 כְּהֵנִי עֲלָמָא. דְּלָא הוּה כְּהֵנָּא רַבָּא דְּסֻלִּיק בְּדַרְגָּא עֵילָאָה

כְּאַהֲרֹן. זָכָה אַהֲרֹן לְכַהוֹנָה וּנְבוּאָה, נָבִיא וְכֹהֵן, מָה דִּלָּא
זָכָה כְּהֵנָּא אַחְרָא. וְאִי תִימָא הָא זְכָרְיָה כְּהֵן וּנְבִיא הוּוּ,
הֵהִיא נְבוּאָה לְשַׁעְתָּא הוּוּת וְכוּ'. (עד כאן מזההשמשות)

לְשַׁעְתָּא הוּוּ, דְכִתְיֵב, (דברי הימים ב כד) וְרוּחַ אֱלֹהִים לְבָשָׁה
אֶת זְכָרְיָה. וְאִם תֹּאמֶר, הָא יִרְמִיָּהוּ, דְכִתְיֵב
בֵּיתָה, (ירמיה א) בְּטָרַם אֶצְרַךְ בְּבֶטֶן יַדְעֵתִיךָ. וְהָא אַחְרָנִין.
אֶלָּא כְּלָהּוּ לָא זָכוּ לְנְבוּאָה וּלְכַהוֹנָה עֲלָאָה כְּאַהֲרֹן, דְּהָא
אַהֲרֹן זָכָה בְּנְבוּאָה עֲלָאָה, עַל כָּל שְׂאָר כְּהֵנִי. זָכָה
בְּכַהוֹנָה עַל כְּלָהּוּ.

מִלְּשָׁה זָכָה בְּנְבוּאָה, וְשִׁמְשׁ בְּכַהוֹנָה עֲלָאָה. שְׁמוּאֵל זָכָה
בְּתַרְוּוּיָהּ. מַה מִּלְּשָׁה הוּוּ קָרִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ
אֲתִיב לֵיהּ מִיַּד. אוּף שְׁמוּאֵל כְּתִיב בֵּיתָה, (שמואל א יב) הֲלֹא
קָצִיר חֲטִים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל יְיָ וַיִּתֵּן קוֹלוֹת וְגו'. אֲבָל לָא
סָלִיק לְדַרְגָּא עֲלָאָה כְּמִשְׁתָּה. מַה אַהֲרֹן הוּוּ מְשִׁמְשׁ
בְּכַהוֹנָה גַּבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, אוּף שְׁמוּאֵל הוּוּ מְשִׁמְשׁ
קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, אֲבָל לָא סָלִיק בְּשְׁמוּשָׁא עֲלָאָה
כְּאַהֲרֹן.

וּמִלָּה הָכִי הוּוּ. תִּלְתָּא אֵינּוּן דִּהוּוּ נְבִיאִי מְהִימְנִי,
וְשִׁמְשׁוּ בְּכַהוֹנָה. חַד מִלְּשָׁה, וְחַד אַהֲרֹן, וְחַד
שְׁמוּאֵל. וְאִי תִימָא שְׁמוּאֵל לָא מְשִׁיךְ (ס"א שמש) בְּכַהוֹנָה,
אֶלָּא אַחְרָא הוּוּ דְשִׁמְשׁ בְּכַהוֹנָה, וּמִנּוּ (דף קמ"ח ע"ב) יִרְמִיָּהוּ.

לְאוּ הָכִי, דְהָא פְּתִיב, (ירמיה א) מִן הַפְּתָנִים אֲשֶׁר (ויחי רמ"ט ע"ב)
 בַּעֲנֻתוֹת. מִן הַפְּתָנִים הָזֶה, אֲבָל לָא שְׁמִישׁ. וְשְׁמוּאֵל בְּיוֹמֵי
 דְּעֵלֵי שְׁמִישׁ. וּמִשָּׁה זְמַנָּא חֲדָא, כֹּל אֵינּוֹן ז' יָמֵי מְלוּאִים.
 שְׁמוּאֵל זָכָה לְנַעַר, דְּכִתִּיב, (שמואל א א) וְהִנֵּעַר נַעַר. (שמואל
 א ב) וְשְׁמוּאֵל מְשָׁרְתָא. וּבְגִין דְּקִימָא בְּהָא
 דְּרָגָא, וּדְאֵי אִיהוּ כְּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן. מֵאֵן דְּנָטִיל לְהָאֵי נַעַר,
 וְזָכִי בֵּיהּ, זָכִי בְּאֵינּוֹן דְּרָגִין עֲלָאִין, דְּקִימֵן בְּהוּ מִשָּׁה
 וְאַהֲרֹן.

כְּרוּבִים אֵינּוֹן זֶהב, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, בְּגִין דְּנִפְקֵי מִסְטְרָא
 דְּזֶהב, וְלֹא אֲתַעְרַב בְּהוּ כֶּסֶף, וְלֹא גִוּוֹן אַחְרָא,
 וְדָא אִיהוּ גִוּוֹן זֶהב יִרְקָרְק. בְּמִשְׁכַּן מִתְעַרְבִין גִּוּוֹנִין, זֶהב
 וְכֶסֶף לְמִיּהָרְךָ כַּחֲדָא, לְמַהוּי רְזָא דְלַעֲיָלָא בְּחַד. תּוּ נַחֲשָׁת
 לְמַהוּי בְּהַדִּיּהוּ, וְלִמְיֹזֶל בֵּינֵיהוּ כֹּל סְטְרִין, לְאַשְׁתַּכְחָא
 שְׁלִימוּ בְּכֹלָא כַּחֲדָא, דְּכִתִּיב זֶהב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת.
 דְּבַר אַחַר זֶהב וְכֶסֶף. זֶהב דְּאַתְהֵדֵר לְכֶסֶף, וְכֶסֶף לְזֶהב,
 וְכֹלָא אֲתַכְלִיל כַּחֲדָא, וּבְדוּכְתָא חֲדָא. בְּתַלְתָּ גִוּוֹנִין
 אֲתַהֲדֵר, כֹּד אַצְטְרִיךְ לְחֲדוּתָא וְלֹא דִינָא, זֶהב. כֹּד
 אַצְטְרִיךְ לְרַחֲמֵי, כֶּסֶף. כֹּד אַצְטְרִיךְ תְּקַפָּא דְּדִינָא,
 נַחֲשָׁת.

וְעַל דָּא אֲסַתְּכַל מִשָּׁה, בְּעוּבְדָא דְנַחֲשׁ הַנְּחֹשֶׁת, דְּכִתִּיב
 (במדבר כא) וַיַּעַשׂ מִשָּׁה נַחֲשׁ נַחֲשָׁת, וְהוּהוּ יַדַּע אֲתֵר

דִּהְתּוּכָא דְזֹהַב בְּהֵוּא נְחֹשֶׁת, בְּגִין דְנַחֲשׁ כְּלִישְׁנָא דִּילִיָּה
 הוּא, וְאַתְרִיָּה הָוּה יַדַּע. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָמַר
 לִיָּה אֱלֹא עֲשֵׂה לְךָ שְׂרָף, וְאִיְהוּ אַתָּא וְעַבְד נְחֹשׁ נְחֹשֶׁת,
 דְכָתִיב וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחֹשׁ נְחֹשֶׁת. מֵאֵי טַעְמָא.

אֱלֹא אַתָּר הָוּה יַדַּע, וְעַקְרָא דְמִלְתָּא הָוּה, דְּהָא
 בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (במדבר כא) וַיִּשְׁלַח יי' בְּעַם אֶת
 הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים, וְכָתִיב (דברים ח) נְחֹשׁ שְׂרָף. עַקְרָא דְלֵהוּן
 נְחֹשׁ אִיְהוּ. וּבְגִין דְּמֹשֶׁה הָוּה יַדַּע עַקְרָא וְשִׂרְשָׁא וַיִּסּוּדָא
 מֵהֵוּא אַתָּר, עַבְד נְחֹשׁ וְאַסְתְּמִיךְ עָלֵיהּ. מֵאֵי טַעְמָא.
 בְּגִין דִּישְׂרָאֵל חָטְאוּ בְּלִישְׁנֵהוּן, דְכָתִיב (במדבר כא) וַיִּדְבֹר
 הָעַם בְּאֱלֹהִים וּבַמֹּשֶׁה, וְעַל דָּא וַיִּשְׁלַח יי' בְּעַם אֶת
 הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים. וּמֹשֶׁה לָא אֹזַל אֱלֹא בְּתַר עַקְרָא,
 וְעַבְד נְחֹשׁ נְחֹשֶׁת, בְּהֵוּא גְּוֹנָא דְאַצְטְרִיךְ לִיָּה, דְּהָא
 אַתְרִיָּה נְחֹשֶׁת אִיְהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָמַר לִיָּה
 מִמָּה יִתְעַבֵּיד, וּמֹשֶׁה אִסְתְּכַל וְעַבְד לִיָּה מִנְחֹשֶׁת, כְּמָה
 דְאַצְטְרִיךְ לְאַתְרִיָּה. מְנַלְן. דְכָתִיב וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחֹשׁ נְחֹשֶׁת
 וַיִּשְׁימֵהוּ עַל הַנֶּס. מֵאֵי עַל הַנֶּס. עַל הֵהוּא רְשִׁימוּ דְאִיְהוּ
 לְעִילָא.

וְהָא תְּנִינָן, בְּכָל אַתָּר הָאֵי נְחֹשׁ אֹזַל בְּתַר רְזָא דְאַשְׁת
 חֵיל, וּבְעֵיא אִשְׁת זְנוּנִים לְאַתְתְּקָנָא גְּרָמָה כְּגֹוֹנָא
 דִּילָהּ, וְלֹא יְכִילַת. אִשְׁת חֵיל, הֵהוּא רְשִׁימוּ וְאַת דִּילָהּ,

אִיהוּ אֶת ה', וְהָכִי אֶתְחַזִּי לָהּ. אֵשֶׁת זְנוּנִים הֵהוּא רְשִׁימָא
וְאֵת דִּילָהּ אִיהוּ כְּהֵהוּא גִוּוּנָא (ב"א דְאַצְטְרִיךְ), וְלֹא אֶתְתַּקֵּן
לְמַהוּי הָכִי, וְאֵת דִּילָהּ ק', (קנ"ב ע"א) אֵת דִּילָהּ אֶתְתַּקֵּנָא
בְּתַקּוּנָא דְאֵת ה', (ס"א אֵת ק' בְּהֵהוּא גִוּוּנָא דְדָה' וְלֹא אֶתְתַּקֵּנָא לְמַהוּי הָכִי אֵת
דִּילָהּ אֶתְתַּקֵּנָא בְּתַקּוּנָא דְאֵת ה') כְּגִוּוּנָא דְקוּפָא אֵצֶל בְּנֵי נִשְׂא,
דְּאֵזְלָא בְּתֵר בְּנֵי נִשְׂא, וְלֹא אֶתְתַּקֵּן לְמַעֲבַד הָכִי. כְּגִוּוּנָא
דְּאֵ עֶבֶד מִשֶּׁה הֵהוּא נַחֲשׁ, עַל הֵהוּא רְשִׁימוּ דְאֶתְחַזִּי לִיהּ,
וְתַדִּיר אֶתְתַּקֵּן לְאַבְאֲשָׂא, וְעָלִיהּ חָב אָדָם, וְאֶתְתַּרְךָ
מִגְּנָתָא דְעֵדוֹן, דְּהוּה אֶתֶר דִּיּוֹרִיָּה כְּגִוּוּנָא דְדִיּוֹרָא
דְּלַעֲיָלָא. (אמרו המגיהים בהרבה העתקות נמצאות כתובות כאן השבעה היכולות

ושבעה מדורות וכבר נדפסו בפרשת בראשית דף ל"ח כי שם ביתם)

כְּתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. אָמַר
רְבִי יוֹסִי, הֵהוּא אוֹר אֶתְגַּנִּיז וְאִיהוּ אֶזְדֵּמֵן
לְגַבֵּי צְדִיקָיָא לְעֵלְמָא דְאֵתִי. כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, דְכְּתִיב,
(תהלים צו) אוֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק. לְצַדִּיק וְדָאִי סָתָם. וְהֵהוּא אוֹר
לֹא שְׂמִשׁ בְּעֵלְמָא, בַּר יוֹמָא קְדָמָאָה. וְלְבַתֵּר אֶתְגַּנִּיז,
וְלֹא שְׂמִשׁ יִתִּיר.

רְבִי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֶלְמָלִי אֶתְגַּנִּיז מְכַל (דף קמ"ט ע"א) וְכֹל, לֹא
קָאִים עֵלְמָא אֶפִּילוּ רְגַעָא חֲדָא, אֶלֹא אֶתְגַּנִּיז
וְאֶזְדֵּרַע כְּהֵאִי זְרַעָא דְעֶבֶיד תּוּלְדִין וְזַרְעִין וְאִיבִין, וּמְנִיָּה
אֶתְקַיִים עֵלְמָא. וְלִית לָךְ יוֹמָא, דְּלֹא נִפִּיק מְנִיָּה

בְּעֶלְמָא, וּמְקַיִים כֻּלָּא דְבֵיהּ זֶן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶלְמָא.
 וּבְכָל אֲתָר דְּלָעָאן בְּאוּרֵייתָא בְּלִילֵיא, חַד חוּטָא נְפִיק
 מִהֶהוּא אֹר גָּנִיז, וְאֶתְמַשִּׁיךְ עַל אֵינוּן דְּלָעָאן בֵּה, הֵדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יֵצֵה יְיָ חֲסֵדוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה
 עֲמִי. וְהָא אוּקִימָנָא. יוֹמָא דְּאֶתְקַם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, מָה
 כְּתִיב (שמות מ) וְלֹא יִכּוֹל מֹשֶׁה לָּבֵא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן
 עָלָיו הָעֲנָן. מֵאֵי הָעֲנָן. חַד חוּטָא הָוָה (נ"א עמודא דְּעֵנָא)
 מִהֶהוּא סְטָרָא דְּאוּר קְדַמָּא, דְּנִפְק בְּחֻדוֹה בְּכֻלָּא (דְּכֻלָּה),
 עֲאֵלַת לְמִשְׁכְּנָא דְּלַתַּתָּא. וּמִהֶהוּא יוֹמָא (קְדַמָּא). לֹא
 אֶתְגַּלִּי, אֲבָל שְׁמוּשָׁא קָא מְשַׁמֵּשׁ בְּעֶלְמָא, וְאִיהוּ מְחַדֵּשׁ
 בְּכָל יוֹמָא עוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית.

רַבִּי יוֹסִי הָוָה לָעֵי בְּאוּרֵייתָא, וְהוּוּ עֲמִיה רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי
 חֲזַקְיָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא חֲמִינֵן דְּעוּבְדָא
 דְּמִשְׁכְּנָא, כְּגוּוּנָא דְּעוּבְדָא דְּשָׁמַיִם וְאָרֶץ, וְהָא אֶתְעֵרוּ
 חֲבֵרֵיא בְּרֻזִין דְּלַהוֹן זְעִירוּ, דְּלֹא יִכִּיל בַּר נֶשׁ לְמִיכַל
 בְּפוּמִיה, וּלְמִישַׁט יְדִיה לְגוּ פוּמִיה וּלְמַבְלַע.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מְלִין אֵלִין נְסִלְק לֹון לְגוּ (נ"א לְגַבִּיה) בּוּצִינָא
 קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ מְתַקֵּן תְּבִשְׁלִין מְתִיקִין, כְּמָה
 דְּאֶתְקִין לֹון עֲתִיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְאִיהוּ
 אֶתְקִין תְּבִשְׁלִין, דְּלִית בְּהוּ אֶתְר, לְמִיתִי אַחְרָא, לְמִשְׁדֵּי
 בְּהוּ מְלַחָא. וְתוּ, דִּיכִיל בַּר נֶשׁ לְמִיכַל וּלְמִשְׁתִּי

וְלֹא־שְׁלָמָא פְּרֻסוּי מְכַל עֲדוּנִין דְּעֵלְמָא וְלֹא־שְׁתַּאֲרָא, וּבִיּה
 יִתְקַיֵּים, (מלכים ב ד) וַיִּתֵּן לְפָנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּזְתִּירוּ כַּדְּבַר יְיָ.
 פֶּתַח וְאָמַר, (מלכים א ה) וַיֵּי, נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה כַּאֲשֶׁר
 דִּבֶּר לּוֹ וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ
 בְרִית שְׁנֵיהֶם. הָאִי קָרָא הָא אֲתַמַּר בְּכַמָּה דְּוֹכְתִי. אֲבַל
 וַיֵּי, אֲסֵתְפְּמוּתָא דְּלַעֲיִלָּא וְתַתָּא כַּחְדָּא. וַיֵּי אִיהוּ וּבִי
 דִּינִיָּה. נָתַן חֲכָמָה, נָתַן: כַּמָּאן דִּיִּהִיב נְבוֹזְבֹזָא וּמִתְנַה
 לְרַחֲמִיָּה. כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לּוֹ, שְׁלִימוּ דְּחֲכַמְתָּא, בְּעוֹתָרָא,
 וּבְשָׁלָם, וּבְשִׁלְטָנוּ, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לּוֹ.
 וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה, מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דִּהוּ
 יַדְעֵי דָא לְדָא, סְתִימוּ דְּמַלְיָן דִּהוּ אֲמַרִי, וּבְנֵי נְשָׂא
 אַחֲרָנִין לָא הוּוּ יַדְעֵי לְאַסְתְּכָלָא וּלְמַנְדַּע בְּהוּ כָּלֵל,
 וּבְגִינֵיָּהוּ, אֲתַהֲדַר חִירָם לְאוֹדָאָה לְשִׁלְמָה בְּכָל מְלוּי.
 שְׁלֹמֹה מְלַכָּא, אֲסֵתְפַל וְהוּוּ חָמִי, דִּהָא אֲפִילוּ בְּהֵוֹא
 דָּרָא, דִּהוּוּ שְׁלִים מְכַל דְּרִין אַחֲרָנִין, לָא הוּוּ
 רְעוּתָא דְּמְלַכָּא עֲלָאָה, דִּיתְגַּלִּי חֲכָמָה כָּל כַּף עַל יַדֵּיהָ,
 (נ"א וְלֹא אֲתַגְּלִיא) דִּאֲתַגְּלִי אֲוִרִיָּתָא דִּהוּוּ סְתִימָא בְּקַדְמִיתָא,
 וּפְתַח לָהּ פְּתַחִין. וְאִף עַל גַּב דְּפֶתַח, סְתִימִין אֵינּוֹן, בַּר
 לְאֵינּוֹן חֲכִימִין דְּזָכוּ, וּמִתְגַּמְגְּמִי בְּהוּ, וְלֹא יַדְעֵי לְמִפְתַּח
 בְּהוּ פּוּמָא. וְדָרָא דָּא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂרִיא בְּגִיָּה, רְעוּתָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, דִּיתְגַּלִּיין מְלִין
 סְתִימִין עַל יַדֵּיהָ.

אֲבָל תּוֹהֵנָא עַל חֲפִימֵי דְרָא, הֵיךְ שְׂבָקִין אֲפִילוּ רַגְעָא
 חֲדָא, לְמִיָּקָם קָמֵי דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא,
 בְּעוּד דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן קָאִים בְּעֵלְמָא, אֲבָל בְּדָרָא דָּא לָא
 יִתְנַשֵּׁי חֲכַמְתָּא מֵעֵלְמָא, וּוֵי לְדָרָא כִּד יִסְתַּלַּק אֵיהּ,
 וְחֲפִימִין יִתְמַעֲטוּן, וְחֲכַמְתָּא יִתְנַשֵּׁי מֵעֵלְמָא.

אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, וַדַּאי הָכִי אֵיהּ, דִּהָא יוֹמָא חַד הוּינָא
 אֲזִיל עֲמִיָּה בְּאַרְחָא, וּפְתַח פּוּמִיָּה בְּאוּרֵייתָא,
 וְחַמִּינָא עֲמוּדָא דְעֵנְנָא נְעִיץ מֵעִילָא לְתַתָּא, וְחַד זִיְהֵרָא
 זִהִיר גּוֹ עֲמוּדָא. דְּחִילָנָא דְּחִילוּ סָגִי אֲמִינָא זַכָּאָה אֵיהּ
 בַּר נֶשׁ, דִּהָכִי אֲזַדְמֵן לִיָּה בְּהָאֵי עֵלְמָא.

מָה כְּתִיב בֵּיהּ בְּמִשָּׁה, (שמות לג) וּרְאָה כָּל הָעַם אֶת עֲמוּד
 הָעֲנָן עוֹמֵד פֶּתַח הָאֵהָל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ
 פֶּתַח אֵהָלוֹ. יְאוּת הוּא לְמִשָּׁה, דְּאֵיהּ נְבִיאָה מְהִימְנָא
 עֲלָאָה עַל כָּל נְבִיאֵי עֵלְמָא, וְדָרָא הֵהוּא דְּקַבִּילוּ
 אוּרֵייתָא עַל טוּרָא דְּסִינֵי, וְחַמוּ כְּמָה נֶסֶן וְכַמָּה גְּבוּרָאן
 בְּמִצְרַיִם וְעַל יִמָּא. אֲבָל הָכָא בְּדָרָא דָּא, זְכוּתָא עֲלָאָה
 דְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן קָא עָבִיד, לְאַתְחֻזָּאָה נֶסֶן עַל יְדוּי.

(דף קמ"ט ע"ב) (שמות כד) וּתְכַלֶּת, אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, תְּכַלֶּת מִהֵהוּא
 נוּנָא דִּימָא דְּגִינוּסָר, דְּאֵיהּ בְּעַדְבִּיָּה דְּזִבּוּלוֹן.
 וְאַצְטְרִיךְ גּוּוּנָא דָּא לְעוּבְדָּא דְּמִשְׁכַּנָּא לְאַתְחֻזָּאָה הָאֵי
 גּוּוֹן.

פֶּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רִקִּיעַ בְּתוֹךְ
הַמַּיִם וַיְהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. הָאֵי רִקִּיעַ
אֲתַבְּרִי בַשָּׁנִי, דְּעוֹבְדָא דָּא מְסֻטְרָא דְשְׁמַאלָא אִיהוּ.
וּבְיוֹמָא תַנְיִינָא דְאִיהוּ סֻטְרָא שְׁמַאלָא, אֲתַבְּרִי בֵּיה גִיְהֶנְס,
דְּאִיהוּ נְפִיק מִגּוֹ הַתּוֹכָא דְנוֹרָא דְשְׁמַאלָא, וּבְיוֹמָא
אֲצֻטְבַּע בָּה גּוּוֹן תְּכֵלָא, דְּאִיהוּ פּוֹרְסִיָּא דְדִינָא.

וְנָטִיל הָאֵי יוֹמָא מַיִם דְּהוּוּ מְסֻטְרָא דִימִינָא, וְאִינּוֹן מַיִם
דְּהוּוּ מְסֻטְרָא דִימִינָא, לָא אֲתַגְּלוּ אֶלָּא בְיוֹם שְׁנִי.
בְיוֹמָא דִילִיָּה, לָא אֲתַגְּלִי מַיִם, אֶלָּא אֲתַחֲלָה, בְּגִין
דְּאֲתַכְּלִיל דָּא בְדָא, וְאֲתַבְּסֵם דָּא בְדָא. אֹר דְּיוֹמָא
קְדַמָּאָה, נְהִירוּ קְדַמָּאָה מְכַל שִׁיתָא נְהוֹרִין אִיהוּ. וְהָאֵי
אֹר בְּסֻטְרָא דְאֶשָּׁא הוּוּ, דְכְתִיב, (ישעיה י) וְהָיָה אֹר
יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְהָהוּא אֹר דְּיִשְׂרָאֵל מְסֻטְרָא דִימִינָא הוּוּ,
אֲתַכְּלִיל בְּאֶשָּׁא.

וְיוֹמָא קְדַמָּאָה מְאִינּוֹן שִׁיתָא יוֹמִין, מַיִם אִיהוּ, וְלָא
שְׁמֵשׁ עוֹבְדָא דְמַיִם, אֶלָּא עוֹבְדָא דְאֹר, דְּאִיהוּ
מְסֻטְרָא דְאֵשׁ, דְּאִיהוּ יוֹם שְׁנִי. לְאַחֲזָאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא לָא בְרָא עֲלָמָא, אֶלָּא עַל שְׁלוֹם, וּבְאַרְח שְׁלוֹם הוּוּ
כְלָא. יוֹמָא קְדַמָּאָה כָּל מַה דְּעַבְד, מְסֻטְרָא דְחַבְרִיָּה עַבְד.
יוֹמָא תַנְיִינָא בְּסֻטְרָא דְיוֹמָא קְדַמָּאָה עַבְד הָהוּא אוּמְנָא,
וְשְׁמֵשׁ בָּה, דְכָל חַד שְׁמֵשׁ בְּעוֹבְדָא דְחַבְרִיָּה, לְאַחֲזָאָה,

דְּהָא אֲתַכְלִילוּ דָּא בְּדָא. יוֹמָא תְּלִיתָאָה, הָוּה בְּסִטְרָא
 דְּתִירוּוִיָּהּ, וּבֵיהּ הָוּה אֲרַגְמָן, וְעַל דָּא פְּתִיב, כִּי טוֹב כִּי
 טוֹב תִּירֵי זְמַנֵּי בְיוֹמָא תְּלִיתָאָה.

תְּכֻלָּת, דָּא יוֹמָא תְּנַיִנָּא, אֲצַטְבַּע בְּב' גְּוֹנִין סוּמְקָא
 וְאוּכָם. וְתְכֻלָּת, סוּמְקָא אִיהוּ דִּילֵיהּ, מִיוֹמָא
 תְּנַיִנָּא מִמֶּשׁ, כְּעֵין גְּוֹן אֶשָּׁא, וְדָא אִיהוּ אֱלֹהִים, וִירִית
 גְּוֹן דְּדִהְבָּא, דְּכֻלָּא גְּוֹנָא חֲדָא. תְּכֻלָּתָא נִפְיָק מִגּוּ הַהוּא
 גְּוֹן סוּמְקָא, וְכַד נְחִית לְתַתָּא, אֲתִרְחַק גְּוֹן סוּמְקָא, וְעָאֵל
 גּוּ הַהוּא אֲתֵר דְּאִיהוּ יִמָּא, וְאֲצַטְבַּע גְּוֹן תְּכֻלָּא. הַהוּא
 סוּמְקָא עֵייל גּוּ יִמָּא, וְאֲתַחְלֵשׁ גְּוֹן דִּילֵיהּ, וְאֲתַהֲדֵר
 תְּכֻלָּא, וְדָא אִיהוּ אֱלֹהִים, אֲבַל לָאו אִיהוּ תְּקִיפָא
 כְּקִדְמָאָה.

אוּכָם, גְּוֹן דָּא נִפְיָק מִהֲתוּכָא דְּסוּמְקָא, כַּד אֲתַהֲתֵךְ
 וְאֲתַחְלֵשׁ לְתַתָּא בְּהֲתוּכָא דְּזוּהֵמָא, וְנְחִית
 לְתַתָּא, וְנִפְיָק מִהֲהוּא זוּהֵמָא גְּוֹן סוּמְקָא, מִזוּהֵמָא
 תְּקִיפָא, וּמִגּוּ זוּהֵמָא תְּקִיפָא, אֲתַהֲדֵר לְאוּכָם. וְכֻלָּא
 מִהֲהוּא סוּמְקָא קִדְמָאָה (ס"א ע'לָאָה) אֲתַהֲתֵךְ. וְכֻל דָּא אֲתַבְּרֵי
 בְּשַׁנֵּי, וְהָאֵי אֲקַרֵּי אֱלֹהִים אַחֲרֵים.

הָאֵי אוּכָם אִיהוּ חֲשׂוּף יִתִּיר, דְּלָא אֲתַחְזִי גְּוֹן דִּילֵיהּ מִגּוּ
 חֲשׂוּכָא. בּוּצִינָא קְדִישָׁא הָכִי אָמַר, דְּהָאֵי גְּוֹן אוּכָם
 חֲשׂוּף, בְּאֵן אֲתֵר אֲצַטְבַּע. אֲלָא כַּד הַהוּא סוּמְקָא אֲתַהֲתֵךְ

בְּגוֹ תִכְלָא, וְאֶתְעַרְבוּ גְּוֹנִין, אֶתְהַתֵּךְ הַתּוֹכָא דְזוּהֵמָא
 לְגוֹ תְהוּמִי, וְאֶתְעַבֵּיד מִתְמָן רֶפֶשׁ וְטִיט. כִּמָּה דַּאתְ אָמַר
 (ישעיה נז) וַיִּגְרְשׁוּ מִיָּמִיו רֶפֶשׁ וְטִיט. וּמִגּוֹ הֵהוּא טִינָא
 דְתְהוּמִי, נִפְק הֵהוּא חֲשׂוֹךְ דְּאִיהוּ אוֹכְם, וְלֹא אוֹכְם אֵלֹא
 חֲשׂוֹךְ יִתִּיר, הֵדֵא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וְחֲשׂוֹךְ עַל פְּנֵי
 תְהוֹם. אֲמַאי אֶקְרִי חֲשׂוֹךְ, בְּגִין דְּגוּוֹן דִּילִיָּה חֲשׂוֹךְ,
 וְאֶחְשִׂיךְ אֲנִפִי בְרִיין. וְדֵא אִיהוּ סוּמְק וְאוֹכְם, וּבְגִין דֵּא
 לֹא כְּתִיב בְּשַׁנִּי כִּי טוֹב.

וְאִי תִימָא, וְהֵא כְּתִיב (בראשית א) וְהָיָה טוֹב מְאֹד דֵּא מְלֶאךְ
 הַמּוֹת, וְהָכֵא אֲמַרְתְּ דֵּלֹא אֶתְמַר בְּגִינִיָּה כִּי טוֹב.
 אֵלֹא רְזֵא דְרִזִּין הָכֵא, דֵּהֵא וְדֵאִי מְלֶאךְ הַמּוֹת אִיהוּ טוֹב
 מְאֹד. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דֵּהֵא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא יִדְעֵי דִימוֹתוֹן
 וְיִתְהַדְרוּן לְעַפְרָא, וְסִגְיֵאִין אֵינּוֹן דְּמַהֲדְרֵי בְּתִיּוּבְתָא
 לְמֶאֱרִיָּהוֹן, בְּגִין דְּחִילוֹ דֵּא, וְדַחֲלֵי לְמַחֲטֵי קַמִּיָּה. סִגְיֵאִין
 דְּחִלֵּי מִן מְלֶכָא, מִגּוֹ דְּתִלְיָא רְצוּעָה לְקַמִּיָּהוּ. כִּמָּה טְבֵא
 הֵהִיא רְצוּעָה לְגַבֵּי בַר נֶשׁ, דְּעַבְדַּת לֹון טְבִין וְקִשְׁיִטִין,
 וּמִתְקַנִּין בְּאַרְחֵיָּהוּ כְּדָקָא יָאוֹת. וְעַל דֵּא וְהָיָה טוֹב מְאֹד.
 מְאֹד וְדֵאִי.

רְזֵא דְרִזִּין, דְּאוֹלִיפְנָא מִגּוֹ בּוּצִינָא קְדִישָׁא וְהָיָה (דף ק"ג ע"א)
 טוֹב, דֵּא מְלֶאךְ חַיִּים. מְאֹד, דֵּא מְלֶאךְ
 הַמּוֹת, דְּאִיהוּ יִתִּיר. אֲמַאי מְלֶאךְ הַמּוֹת אִיהוּ טוֹב מְאֹד.

אֵלֶּא כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, כִּלְא הוּה
 מִתְתַּקֵּן עַד לָא יִיְתִי אָדָם, דְּאִיהוּ מִלְכָּא דֵּהֲאִי עֲלֵמָא.
 כִּיּוֹן דְּאֵתְבְּרִי אָדָם, עֲבַד לִיה מִתְתַּקֵּן בְּאַרְחָ קְשׁוּט, הִדְא
 הוּא דְכְתִיב, (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יִשְׂרָאֵל
 וְהֵמָּה בִקְשׁוּ חֲשָׁבוֹנוֹת רַבִּים, עֲבַד לִיה יִשְׂרָאֵל, וְלִבְתָּר סָרַח,
 וְאַטְרִיד מִגְּנָתָא דֵּעֵדוֹן.

גֵּן עֵדוֹן אִיהוּ בְּאַרְעָא, נְטִיעַ בְּאִינוֹן נְטִיעֵן דְּנִטְעַ לִיה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (בראשית ב) וַיִּטַּע יְיָ
 אֱלֹהִים גֵּן בְּעֵדוֹן מִקְדָּם, אִיהוּ נְטִיעַ לִיה בְּשִׁמְא שְׁלִים,
 כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה לְעֵילָא. וְכֹל דִּיּוֹקְנִין עֲלָאִין כְּלָהוּ, מְרַקְמֵן
 וּמִתְצִיירֵן בְּהֵאִי גֵן עֵדוֹן דְּלִתְתָא, וְתַמָּן אִינוֹן פְּרוּבִים.
 לָאוּ אִינוֹן גְּלִיפִין בְּגְלִיפּוּי דְּבְנֵי נְשָׂא מִדְּהָבָא אוּ מִמְלָחָה
 אַחְרָא, אֵלֶּא כְּלָהוּ נְהוּרִין דְּלְעֵילָא, גְּלִיפִין וּמִתְצִיירִין
 בְּצִיּוּרָא מְרַקְמָא, עוּבְדֵי יְדֵי אוּמְנָא דְשִׁמְא שְׁלִים
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹלְהוּ מְחַקְקוֹן תַּמָּן. וְכֹל דִּיּוֹקְנִין
 וְצִיּוּרִין דֵּהֲאִי עֲלֵמָא, כְּלָהוּ מִתְצִיירֵן תַּמָּן, וּגְלִיפֵן
 וּמִתְחַקְקוֹן תַּמָּן, כְּלָהוּ כְּגוּוֹנָא דֵּהֲאִי עֲלֵמָא.

וְאַתָּר דָּא אִיהוּ מְדוּרָא לְרוּחִין קְדִישִׁין, בֵּין אִינוֹן דְּאָתוּ
 לְהֵאִי עֲלֵמָא, בֵּין אִינוֹן דְּלָא אָתוּ לְהֵאִי עֲלֵמָא,
 וְאִינוֹן דְּזְמִינִין לְמִיתֵי לְהֵאִי עֲלֵמָא. כְּלָהוּ רוּחִין מִתְלַבְּשֵׁן
 בְּלְבוּשֵׁין וּגּוּפִין וּפְרָצוּפִין כְּגוּוֹנָא דֵּהֲאִי עֲלֵמָא, וּמִסְתַּכְּלֵן

תָּמַן בְּזִיו יִקָּרָא דְמֵאֲרִיהוֹן, עַד דְּאֲתִיֵּין לְהָאִי עֲלָמָא.
 בְּשַׁעֲתָא דְנִפְקֵי מִתְּמָן, לְמִיתִי לְהָאִי עֲלָמָא, מִתְּפִשְׁטִין
 אֵינּוֹן רוּחִין, מִהֵהוּא גּוּפָא וּלְבוּשָׁא דְתְּמָן,
 וּמִתְּלַבְּשִׁין בְּגּוּפָא וּבְלְבוּשָׁא דְהָאִי עֲלָמָא, וְעַבְדִּין
 דִּיִּוְרִיהוֹן בְּהָאִי עֲלָמָא, בְּלְבוּשָׁא וּגּוּפָא דָּא, דְּאִיהוּ
 מְטַפָּה סְרוּחָה.

וְכַד מְטִי זְמַנִּיה לְמִיּהָךְ וּלְנִפְקָא מִהָאִי עֲלָמָא, לָא נָפִיק
 עַד דְּהָאִי מִלְּאָךְ הַמּוֹת אֲפִשִׁיט לִיָּה לְבוּשָׁא דְגּוּפָא
 דָּא. כִּיּוֹן דְּאֲתִפְשִׁט הָאִי גּוּפָא מִהֵהוּא רוּחָא, עַל יְדֵי
 דְּהֵהוּא מִלְּאָךְ הַמּוֹת, אֲזֵלָא וּמִתְּלַבְּשָׁא בְּהֵהוּא גּוּפָא
 אַחְרָא דְּבַגְנַתָּא דְּעַדָּן, דְּאֲתִפְשִׁיט כַּד אָתִי לְהָאִי עֲלָמָא.
 וְלִית חֲדוּ לְרוּחָא, בַּר בְּהֵהוּא גּוּפָא דְּתְּמָן, וְחֲדֵי עַל
 דְּאֲתִפְשִׁט מִהָאִי גּוּפָא דְּהָאִי עֲלָמָא, וְאֲתִלְבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא
 אַחְרָא שְׁלִים, כְּגֻוּנָא דְּהָאִי ^(נ"א דְּהֵהוּא) עֲלָמָא, וּבִיָּה יְתִיב
 וְאֲזִיל וְאֲסַתְּפֵל לְמַנְדַּע בְּרִזִּין עֲלָאִין, מַה דְּלָא יְכִיל
 לְמַנְדַּע וּלְאֲסַתְּפֵלָא בְּהָאִי עֲלָמָא בְּגּוּפָא דָּא.

וְכַד אֲתִלְבֵּשֶׁת נִשְׁמַתָּא בְּהֵהוּא לְבוּשָׁא דְּהֵהוּא עֲלָמָא,
 כְּמַה עֲדוּנִין, כְּמַה כְּסוּפִין דִּילָהּ תְּמָן. מַה גָּרִים
 לְגּוּפָא דָּא, לְאֲתִלְבֵּשָׁא בֵּיה רוּחָא. הוּי אֵימָא הֵהוּא
 דְּאֲפִשִׁיט לִיָּה לְבוּשִׁין אֲלִין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד
 טִיבוּ עִם בְּרִיִּין, דְּלָא אֲפִשִׁיט לִיָּה לְבַר נִשׁ לְבוּשִׁין אֲלִין,

עַד דְּאַתְקִין לִיהּ לְבוּשֵׁין אַחֲרָנִין יִקְרִין וְטָבִין מֵאֵלִין.
 בַּר לְאַיְנוּן חֵיִיבֵי עֲלָמָא, דְּלֹא אֶהְדְּרוּ בְּתִיּוּבְתָא
 שְׁלִימְתָא לְמֵאֲרִיִּהוֹן, דְּעֲרֻטִילָאִין אָתוּ לְהֵאֵי
 עֲלָמָא, וְעֲרֻטִילָאִין יְתוּבוּן תַּמָּן. וְנִשְׁמַתָּא אֲזֵלָא בְּכִסּוּפָא
 לְגַבֵּי אַחֲרָנִין, דְּלִית לָהּ לְבוּשֵׁין כָּלִל, וְאַתְדַּנַּת בְּהֵוֹא
 גִּיהֶנָּם דְּבֵאֲרַעָא, מְגוּ הֵוֹא אִשָּׂא דְלַעִילָא. וְאִית מְנַהוֹן
 דְּמִצְפָּצְפִי וְסִלְקִי, וְאֵלִין אֵינּוּן חֵיִיבֵי עֲלָמָא, דְּחֻשְׁבֵי
 בְּלַבֵּייהוּ תְּשׁוּבָה, וּמִיתוּ, וְלֹא יִכִּילוּ לְמַעַבְד לָהּ. אֵלִין
 אַתְדָּנוּ תַּמָּן בְּגִיהֶנָּם, וּלְבַתַּר מְצַפָּצְפִי וְסִלְקִין.

חֲמִי כַּמָּה רַחֲמָנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם בְּרִיּוּהֵי,
 דְּאִפִּילוּ דְאִיהוּ חֵיִיבָא יִתִּיר, וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה, וְלֹא
 (ויקרא ר"כ ע"ב) יִכִּיל לְמַעַבְד תְּשׁוּבָה, וּמִית, הֵאֵי בּוֹדָאי,
 מְקַבֵּל עוֹנָשָׁא, עַד דְּאֲזִיל בְּלֹא תְּשׁוּבָה. לְבַתַּר הֵוֹא
 רְעוּתָא דְשׁוּי לְמַעַבְד תְּשׁוּבָה, לֹא אֶעֱדִיאַת מְקַמֵי מְלָכָא
 עֲלָאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְקִין לְהֵוֹא חֵיִיבָא דּוּכְתָא,
 בְּמִדּוּרָא דְשָׂאוּל, וְתַמָּן מְצַפָּצְפָא תְּשׁוּבָה. דְּהֵא הֵוֹא
 רְעוּתָא נְחִית מְקַמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַבַּר כָּל גְּזִיזִין
 (ס"א לְבַתַּר דְּקַבִּיל עוֹנָשִׂיָה הֵוֹא רְעוּתָא טָבָא דְשׁוּי הֵוֹא חֵיִיבָא לְמַעַבְד תְּשׁוּבָה סִלְקָא קָמֵי
 מְלָכָא עֲלָאָה וְלֹא אֶעֱדִיאַת מִתַּמָּן עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְקִין לְהֵוֹא חֵיִיבָא דּוּכְתָא
 בְּמִדּוּרַת שָׂאוּל וְכַדִּין הֵוֹא רִיעוּתָא נְחִיתָא מְקַמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתַבַּרְת כָּל גְּזִיזִין)
 דְּתַרְעֵי מְדוּרֵי גִיְהֶנָּם, וּמָטִי לְהֵוֹא אֲתַר דְּהֵוֹא חֵיִיבָא
 תַּמָּן, וּבְטַש בֵּיהּ, וְאַתְעַר לִיהּ הֵוֹא רְעוּתָא כְּמִלְקָדְמִין.

וְכַדִּין מְצַפְצָפָא (דף ק"נ ע"ב) הֵהִיא נִשְׁמַתָּא, לְסַלְקָא מִגּוּ
מְדוּרָא דְשְׁאוּל.

וְלִית רְעוּתָא טְבָא דִּיתְאֲבִיד מְקַמֵּי מְלַכָּא קְדִישָׁא. וּבְגִין
כַּךְ, זַכָּאָה אִיהוּ מֵאן דְמִתְהַרְהַר תְּרַהוּרִין טְבִין לְגַבֵּי
מְאָרִיָּה, דְאָף עַל גַּב דְּלָא יְכִיל לְמַעְבַּד לֹון, קוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא סְלִיק לִיהָ רְעוּתִיהָ כְּאִילוּ עֲבִיד. דָּא לְטַב. אֲבַל
רְעוּתִיהָ לְבִישׁ, לָא. בַּר הִרְהוּרָא דְכּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וְהָא
אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

אֵינּוּן דְּלָא תְּרַהּרוּ תְּשׁוּבָה, נַחְתֵּי לְשְׁאוּל, וְלָא סְלִיקֵי
מִתְמָן לְדַרְי דְרִין. עַלֵּיהּ פְּתִיב, (איוב ז) כִּלְהָ עֲנֹן
וַיִּלֶךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוּל לָא יַעֲלֶה. עַל קְדַמָּי פְּתִיב (שמואל א
ב) יִי מִמִּית וּמַחֲיָה מוֹרִיד שְׁאוּל וַיַּעַל.

אֲמַר רַבֵּי יְהוּדָה, דֵּינָא דְעוֹנְשֵׁי דְגִיְהֵנָם, הָא אוּלִּיפְנָא,
דְּאִיהוּ לְמִידָן תְּמָן לְחַיִּיבֵיָא, עַל מָה אֲתַדְנוּ בְּנוּרָא
דְּגִיְהֵנָם. אֶלָּא גִיְהֵנָם אִיהוּ נוֹר דְּלִיק יִמְמִי וְלִילִי, כְּגוּוֹנָא
דְּחַיִּיבֵיָא מִתְחַמְמָן בְּנוּרָא דִּיצַר הָרַע, לְמַעְבַּר עַל פְּתַגְמֵי
אוּרִייתָא. בְּכָל חֲמוּמָא וְחֲמוּמָא דְּאֵינּוּן מִתְחַמְמָן בִּיצַר
הָרַע, הָכִי אֲתוּקַד נוּרָא דְּגִיְהֵנָם.

זְמַנָּא חֲדָא לָא אֲשַׁתְּכַח יִצַר הָרַע בְּעַלְמָא, דְּאֵעִילוּ לִיהָ
גּוּ גוּשְׁפִּנְקָא דְּפְרוּזְלָא, בְּנוּקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא.
וְכָל הֵהוּא זְמַנָּא, כְּבָה נוּרָא דְּגִיְהֵנָם, וְלָא אֲתוּקַד כְּלָל.

אֶהְדָּר יִצָּר הָרַע לְאַתְרֵיהּ, שָׂארוּ חֵיבֵי עֲלָמָא לְאַתְחַמָּמָא
 בֵּיהּ, שָׂאֲרֵי נוֹרָא דְגִיְהֵנָם לְאַתּוּקְדָא, דְּהָא גִיְהֵנָם לֹא
 אֲתוּקְדָא אֶלָּא בְּחַמֵּימוּ דְּתוּקְפָא דִּיִּצָּר הָרַע דְּחֵיבֵי־א.
 וּבְהֵהוּא חַמֵּימוּ, נוֹרָא דְגִיְהֵנָם אֲתוּקְדָא יַמְמִי וְלִילִי, וְלֹא
 שָׂכִיד.

שְׁבַעַה פִּתְחִין אֵינּוּן לְגִיְהֵנָם, וְשְׁבַעַה מְדוּרִין אֵינּוּן תַּמָּן.
 שְׁבַעַה זֵינֵי חֵיבִין אֵינּוּן: רַע. בְּלִיעַל. חוּטָא.
 רְשָׁע. מִשְׁחִית. לִץ. יְהִיר. וְכֻלְהוּ לְקַבְּלֵיהוּ אֵית מְדוּרִין
 לְגִיְהֵנָם, כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ. וְכַפּוּם הֵהוּא דְרָגָא
 דְּחֻטָא בֵּיהּ הֵהוּא חֵיבָא, הָכִי יַהֲבִין לֵיהּ מְדוּרָא בְּגִיְהֵנָם.
 וּבְכָל מְדוּרָא וּמְדוּרָא, אֵית מְלֶאךָ מְמַנָּא עַל הֵהוּא
 אַתָּר, תַּחֲוֹת יְדָא דְדוּמָה. וְכַמָּה אֶלְפָּה וְרַבּוּא
 עֲמִיָּה, דְּדִינִין לֹון לְחֵיבֵי־א, כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְאַתְחֲזִי
 לֵיהּ בְּהֵהוּא מְדוּרָא דְאִיהוּ תַּמָּן.

(ס"א אֲשָׁא דְגִיְהֵנָם דְּלַעֲיֵלָא, מְטִי לְהֵאֵי גִיְהֵנָם דְּלַתְתָּא) אֲשָׁא דְגִיְהֵנָם לְתַתָּא,
 מְטִי מְגוּ אֲשָׁא דְגִיְהֵנָם דְּלַעֲיֵלָא, וּמְטִי לְהֵאֵי
 גִיְהֵנָם דְּלַתְתָּא, וְאַתּוּקְדָא, בְּהֵהוּא אֲתַעְרוּ דְּחַמֵּימוּ
 דְּחֵיבֵי־א, דְּקָא מְחַמֵּי גְרַמֵּי־הוּ גּוּ יִצָּר הָרַע, וְכָל אֵינּוּן
 מְדוּרִין דְּלִיקִין תַּמָּן.

אַתָּר אֵית בְּגִיְהֵנָם, וְדַרְגִין תַּמָּן דְּאֶקְרוּן (רנ"ב ע"א, רס"ה ב', פנחס
 רנ"ח ע"א) צוּאָה רוּתְחַת, וְתַמָּן אִיהוּ זוּהַמָּא דְנִשְׁמַתִּין,

אֵינּוֹן דְּמַתְּלַכְלֵכֵן מִכָּל זוּהָמָא דְהָאֵי עֲלָמָא. וּמַתְּלַבְּנֵן
וּסְלָקִין, וְאַשְׁתְּאַרְתַּת הַהוּא זוּהָמָא תַּמָּן, וְאֵינּוֹן דְּרַגִּין
בִּישִׁין דְּאַתְקֵרוֹן צוּאָה רוּתַחַת, אֲתַמְנָן עַל הַהוּא זוּהָמָא.
וְנוֹרָא דְגִיּהָנָם שְׁלֵטָא, בְּהַהוּא זוּהָמָא דְאַשְׁתְּאַרְתַּת.

וְאִית חֵיִיבִין, אֵינּוֹן דְּמַתְּלַכְלֵכֵן בְּחוּבֵייהוּ תְּדִיר, וְלֹא
אַתְלַבְּנֵן מִנֵּייהוּ, וּמִיתוּ בְּלֹא תְּשׁוּבָה, וְחָטוּ
וְהַחֲטִיאוּ אַחֲרֵינִין, וְהוּוּ קָשִׁי קָדֵל תְּדִיר, וְלֹא אֲתַבְּרוּ קָמִי
מְאַרְיֵהוֹן בְּהָאֵי עֲלָמָא. אֲלִין (וישב ק"צ ע"ב) אֲתַדְּנוּ תַּמָּן
בְּהַהוּא זוּהָמָא, וּבְהַהִיא צוּאָה רוּתַחַת, דְּלֹא נִפְקִין מִתַּמָּן
לְעֲלָמִין. אֵינּוֹן דְּמַחְבְּלִין אַרְחֵייהוּ עַל אַרְעָא, וְלֹא חֲשִׁישׁוּ
לִיקְרָא דְמְאַרְיֵהוֹן בְּהָאֵי עֲלָמָא, כֹּל אֵינּוֹן אֲתַדְּנוּ תַּמָּן
לְדַרְי דְּרִין, וְלֹא נִפְקִי מִתַּמָּן.

בְּשַׁבְּתֵי וּבִירְחֵי וּבְזִמְנֵי וּבְחֻגֵי, בְּהַהוּא אֲתַר נוֹרָא
אַשְׁתַּכְּדַּךְ, וְלֹא אֲתַדְּנוּ, אֲבָל לָא נִפְקִי מִתַּמָּן,
כְּשֶׁאֵר חֵיִיבִין דְּאִית לְהוּ נֵיִחָא. כֹּל אֵינּוֹן דְּמַחְלֵלֵי
שַׁבְּתוֹת וּזְמַנֵּי, וְלֹא חֵיִישֵׁי לִיקְרָא דְמְאַרְיֵהוֹן כָּלֵל, בְּגִין
לְמַטְר לֹון, אֲלֹא מַחְלֵלֵי בְּפִרְהֶסִיא, כְּמָה דְּאֵינּוֹן לָא נְטָרֵי
שַׁבְּתֵי וּזְמַנֵּי בְּהָאֵי עֲלָמָא, הֲכִי נְמִי לָא נְטָרִין לִיהַ בְּהַהוּא
עֲלָמָא, וְלִית לֹון נֵיִחָא.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, לָא תִימָא הָכִי, אֲלֹא נְטָרֵי שַׁבְּתֵי וּזְמַנֵּי
תַּמָּן בְּגִיּהָנָם בְּעַל כְּרַחֲיֵיהוּ. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלִין

אִינּוֹן עֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, דְּלֹא אֶתְפַּקְדוּ, דְּלֹא נְטָרֵי
שֶׁבֶת בְּהֵאֵי עֲלָמָא, נְטָרֵי לִיָּה תַמָּן בַּעַל פְּרַחֲיִיהוּ.

בְּכָל מַעְלֵי שֶׁבֶתָא כַּד יּוֹמָא אֶתְקַדְּשׁ, כְּרוּזִין (דף קנ"א ע"א)
אֲזֻלִין בְּכָל אִינּוֹן מְדוּרִין דְּגִיְהֵנָם: סְלִיקוּ דִּינָא
דְּחֵיבֵיָא, דְּהָא מַלְכָא קַדִּישָׁא אֶתְיָא, וַיּוֹמָא אֶתְקַדְּשׁ,
וַאִיהוּ אֲגִין עַל כֻּלָּא. וּמִיַּד דִּינִין אֶסְתַּלְקוּ, וְחֵיבֵיָא אִית
לוֹן נֵיחָא. (וְכָל אִינּוֹן מַחְלָלֵי שֶׁבֶתוֹת וְזִמְנֵי בְּפִרְהֶסְיָא דִּינִין סְלִקִין מִנֵּיִיהוּ (נ"א וְאֶפִּילוּ

עֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת דְּלֹא אֶתְפַּקְדוּ לְמִיטְרָ שְׁבִתֵי וְזִמְנֵי תַמָּן נְטָרִין בַּעַל פְּרַחֲסִים) אַבְל
נוֹרָא דְּגִיְהֵנָם לָא אֶשְׁתַּכְּף, מַעְלֵיִיהוּ דְּלֹא נְטָרֵי שֶׁבֶת
לְעֵלְמִין. וְכָל חֵיבֵי גִיְהֵנָם שְׁאֵלֵי עֲלֵיִיהוּ, מַאי שְׁנָא אֲלִין
דְּלִית לוֹן נֵיחָא, מִכָּל חֵיבִין דְּהֶכָא. אִינּוֹן מְאִרִיהוֹן
דְּדִינָא תֵיבִין לוֹן, אֲלִין אִינּוֹן חֵיבִין דְּכַפְּרוּ בֵּיה
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעֶבְרוּ עַל אוֹרֵיִתָא כֻּלָּא, בְּגִין דְּלֹא
נְטָרוּ שֶׁבֶת תַמָּן, בְּגִין כֶּף לִית לְהוּ נֵיחִין לְעֵלְמִין.

וְאִינּוֹן חֵיבִין כְּלָהוֹן, נְפַקִין מְדוּכַתֵּיִיהוּ, וְאֶתְיֵהִיב לוֹן
רְשׁוּ לְמִיַּהֲךְ לְמַחְמֵי בְּהוּ. וּמִלְאַךְ חַד דֵּי שְׁמִיָּה
סְנְטָרֵיִ"אל, אֲזִיל וְאֶפִּיק לְהֵהוּא גּוּפָא דְּלָהוֹן, וְעֵיִל לִיָּה
לְגִיְהֵנָם, לְעִינֵיהוֹן דְּחֵיבֵיָא, וְחַמָּן לִיָּה דְּסִלְקָא תּוֹלְעִין,
וְנִשְׁמַתָּא לִית לָהּ נֵיחָא בְּנוֹרָא דְּגִיְהֵנָם. וְכָל אִינּוֹן
חֵיבֵיָא דְּתַמָּן, סְחָרִין לְהֵהוּא גּוּפָא, וּמְכָרִינֵי עֲלֵיָּה, דָּא
אִיהוּ פְּלַנְיָא חֵיבָא, דְּלֹא חֵיִישׁ לִיקְרָא דְּמְאִרִיָּה, כֶּפֶר

בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹפֵר בְּכָל אֲוֵרֵיתָא כְּלָא, וּוִי
 לֵיהּ, טָב דְּלֹא יִתְבְּרִי, וְלֹא יֵיתִי לְדִינָא דָּא, וּלְכִסּוּפָא
 דָּא, הֵדָּא הוּא (ר"ב ע"א) דְּכִתִּיב, (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפִגְרֵי
 הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִי תוֹלְעֵתֶם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא
 תִּכְבֶּה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. כִּי תוֹלְעֵתֶם לֹא תָמוּת, מִן
 גּוֹפָא. וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה, מִן נִשְׁמָתָא. וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל
 בָּשָׂר, וְהָיוּ דֵי רָאוֹן, עַד דְּכָל חַיִּיבִין דְּגִיְהֵנָם דְּתַמָּן,
 יִמְרוֹן, דֵּי רֵאִיָּה דָּא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, וַדָּאי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּשִׁבְתָּ אִיהוּ לְקַבֵּל
 אֲוֵרֵיתָא כְּלָא, וְאֲוֵרֵיתָא אִיהִי אִשׁ, בְּגִין דְּעֵבְרוּ
 עַל אִשׁ דְּאֲוֵרֵיתָא, הָא אִשׁ דְּגִיְהֵנָם דְּלִיק, דְּלֹא שְׂכִיף
 מֵעַלֵּייהוּ לְעֵלְמִין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְבַתֵּר כַּד נִפְיֵק שִׁבְתָּא, אֲתִי הָהוּא
 מְלֹאךְ, וּמִהַדֵּר הָהוּא גּוֹפָא לְקַבְרִיָּה, וְאֲתַדְּנוּ
 תְּרוּוִיָּהוּ, דָּא לְסַטְרִיָּה וְדָא לְסַטְרִיָּה. וְכָל דָּא, בְּעוּד
 דְּגּוֹפָא קִיָּמָא עַל בּוֹרֵיָּה, דִּהָא פִּיּוֹן דְּגּוֹפָא אֲתַאֲכַל,
 לֵית לֵיהּ לְגּוֹפָא כָּל אֵלִין דִּינִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (תהלים
 עח) לֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ כְּתִיב בֵּיהּ.

כָּל חַיִּיבִין דְּעֵלְמָא, בְּעוּד דְּגּוֹפָא שְׁלִים בְּכָל שְׁיִיפוּי גּוֹ
 קְבָרָא, אֲתַדְּנוּ גּוֹפָא וְרוּחָא, כָּל חַד דִּינָא כְּדָקָא חֲזִי
 לֵיהּ. פִּיּוֹן דְּגּוֹפָא אֲתַעְכַּל, דִּינָא דְּרוּחָא אֲשַׁתְּכַךְ. מֵאֵן

דְּאֶצְטְרִיךְ לְנַפְקָא, נְפִיק. וּמֵאֵן דְּאֶצְטְרִיךְ לְמַהוּי עָלְיִיהוּ
נְיִיחָא, אִית לֹון נְיִיחָא. וּמֵאֵן דְּאֶצְטְרִיךְ לְמַהוּי קְטָמָא
וְעַפְרָא תַּחֲת רַגְלֵי דְּצַדִּיקֵי. כָּל חַד וְחַד, כַּדְקָא חֲזִי
לֵיה, אֶתְעֵבִיד לֵיה.

וְעַל דָּא, כַּמָּה טָב לֹון, בֵּין לְצַדִּיקֵי, בֵּין לְחַיִּיבֵי, לְמַהוּי
גּוּפָא דְלֵהוֹן דְּבִיק בְּאַרְעָא, וְלֵאֲתַעְכְּלָא גּוּ עַפְרָא
לְזִמְן קָרִיב, וְלֵא לְמַהוּי בְּקִיּוּמָא כָּל הֵהוּא זִמְנָא סְגִי,
בְּגִין לְאֲתַדְנָא גּוּפָא וְנַפְשָׁא וְרוּחָא תְּדִיר. דְּהָא לִית לָךְ
כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק בְּעַלְמָא, דְּלִית לֵיה דִּינָא דְקַבְרָא. בְּגִין
דְּהֵהוּא מְלֵאךְ דְּמִמְנָא עַל קַבְרֵי, קָאִים עַל גּוּפָא, וְדֹן
לֵיה בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא. אִם לְצַדִּיקִים כַּף, לְחַיִּיבִים עַל
אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וּבְזִמְנָא דְגּוּפָא אֲתַעְכְּלָא וְאֲתַבְּלִי בְּעַפְרָא, הָא דִּינָא
אֲשַׁתְכַּךְ מְכַלָּא, בַּר מַאיִנּוֹן חֲסִידֵי קְיִימִין
דְּעַלְמָא, דְּאִינּוֹן אֲתַחֲזוֹן לְסַלְקָא נְשַׁמְתֵּהוֹן לְהֵהוּא אֲתַר
עַלְאָה דְּאֲתַחֲזִי לֹון, וְזַעֲרִין אִינּוֹן בְּעַלְמָא.

כָּל אִינּוֹן מִתִּין דְּעַלְמָא, כְּלֵהוּ מִתִּין עַל יְדֵי דְמְלֵאכָא
מְחַבְּלָא, בַּר אִינּוֹן דְּמִתִּין בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, (וּכְוֹלְהוּ מִתִּין
עַל יְדֵי דְמְלֵאכָא מְחַבְּלָא דְאִיהוּ מְלֵאךְ הַמְנוּת, וְכָל אִינּוֹן מִתִּין דִּי בְּאַרְעָא קְדִישָׁא) לֵא
מִתִּין עַל יְדֵי, אֲלֵא עַל יְדֵי דְמְלֵאכָא דְרַחֲמֵי דְשְׁלִיט
בְּאַרְעָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי, מֵאֵי שְׁבַחָא אִיהוּ לְמֹשֶׁה
 וְלֹאֲהֲרֹן וּמְרִים, דְּכֹתִיב בְּהוּ (במדבר לג - דברים לד) עַל
 פִּי יִי', דְּאֵלִין לָא מִיתוּ עַל יַדֵּי דֵההוּא מְלֹאךְ מְחַבְּלָא,
 וְאֵת אַמְרַת, דְּכוּלֵּי עֲלָמָא אֵינּוּן דְּמִיתוּ בְּאַרְעָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, לָא מִתִּין עַל יְדוּי דְדָא.

אָמַר (דף קנ"א ע"ב) לֵיה, הָכִי הוּא וְדָא, וְשְׁבַחָא דְמֹשֶׁה אֲהֲרֹן
 וּמְרִים, הָוָה יִתִּיר מְכַל בְּנֵי עֲלָמָא, דְּאֵינּוּן מִיתוּ
 לְבַר מְאֲרָעָא קְדִישָׁא, דְּמֹשֶׁה אֲהֲרֹן וּמְרִים לְבַר מְאֲרָעָא
 קְדִישָׁא מִיתוּ, וְכֻלְהוּ מִיתוּ עַל יַדֵּי דֵההוּא מְחַבְּלָא, בַּר
 אֵינּוּן מֹשֶׁה וְאֲהֲרֹן וּמְרִים, דְּלָא מִיתוּ אֶלָּא עַל יַדֵּי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲבָל אֵינּוּן דְּמִתִּין בְּאַרְעָא קְדִישָׁא,
 לָא מִתִּין עַל יַדֵּי דֵההוּא מְחַבְּלָא, דֵּהָא אַרְעָא קְדִישָׁא
 לָא קִיַּמָּא בְּרִשׁוֹ אַחְרָא, אֶלָּא בְּרִשׁוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּלַחֲדוּי.

וְעַל דָּא פְּתִיב, (ישעיה כו) יַחֲיוּ מִתִּיךְ נְבִלְתֵי יְקוּמוּן הָקִיצוּ
 וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר וְגו'. יַחֲיוּ מִתִּיךְ, אֵלִין דְּמִתִּין
 בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, דְּאֵינּוּן מִתִּין דִּילֵיה, וְלָא מְאַחְרָא, דְּלָא
 שְׁלֵטָא תַּמָּן סְטָרָא אַחְרָא כְּלָל, וְעַל דָּא פְּתִיב מִתִּיךְ.
 נְבִלְתֵי יְקוּמוּן, אֵינּוּן דְּמִיתוּ בְּאַרְעָא נוֹכְרָאָה אַחְרָא, עַל
 יַדֵּי דֵההוּא מְחַבְּלָא.

וְעַל דָּא אַקְרוּן נְבִלְתָה, מַה נְבִלְתָה מְטַמְּאָה בְּמִשָּׂא, אוּף

אֵינּוֹן דְּמִתִּין לְבַר מֵאַרְעָא קִדִּישָׁא, מְטַמְּאִין בְּמִשָּׁא. (נ"א
 בְּמַגֵּעַ) וְעַל דָּא אֵינּוֹן נְבִלָה. כָּל שְׁחִיטָה דְּאִיפְסִיל, אֶקְרִי
 נְבִילָה, בְּגִין שְׁחִיטָה הָא אִיהִי מִסְטָרָא אַחְרָא, וּמִיד
 דְּאִיפְסִיל שְׂרִיא עֲלָה סְטָרָא אַחְרָא. וּבְגִין דְּאִיהִי דִילִיָּה,
 וְשְׂרִיא עֲלָה אֶקְרִי נְבִלָה. וְרוּזָא דָּא (ס"א בְּשִׁמוֹ בֶּן הוּא) נְבִל
 הוּא, (שְׁמוּאֵל א סד) וְנְבִל שְׁמוֹ וְנְבִלָה עֲמוּ.

וְעַל דָּא בְּכָל אַתְר דְּאִיהוּ שְׂרִיא, אֶקְרִי נְבִלָה. מְנוּוֹל דָּא
 לָא שְׂרִיא, אֶלָּא בְּאַתְר פְּסִילוֹ, וְעַל דָּא שְׁחִיטָה
 דְּאַפְסִיל, הָא דִילִיָּה הוּא, וְאֶקְרִי עַל שְׁמִיָּה. וּבְגִין כֶּה,
 מִתִּין דְּאֵינּוֹן לְבַר מֵאַרְעָא קִדִּישָׁא, תְּחֻת רְשׁוֹ אַחְרָא,
 וְשְׂרִיא עֲלֵיָּהוּ סְטָרָא אַחְרָא, אֶקְרוּן נְבִלָה.

הַקִּיצוֹ וְרַגְנוֹ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָא, שׁוֹכְנֵי, דִּיִּירִין דְּמִיכִין, וְלָא
 מִתִּין. וּמֵאַן אֵינּוֹן. דְּמִיכִין דְּחֶבְרוֹן, דְּאֵינּוֹן לָא
 מִתִּין, אֶלָּא דְּמִיכִין. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהוּ גְּוִיעָה, כְּמֵאַן
 דְּגֻוּעַ, וְאִית בֵּיה קִיּוּמָא לְאַנְעָרָא. אוּף הָכִי אֵינּוֹן ד' זִוּגֵי
 דְּחֶבְרוֹן, דְּמִיכִין אֵינּוֹן וְלָא מִתִּין, וְכֻלְהוּ קִיּוּמוֹ בְּקִיּוּמֵיָּהוּ
 בְּאֵינּוֹן גּוּפִין דְּלֶהוֹן, וַיִּדְעֵי סְתָרִין גְּנִיזִין, יִתִּיר מִשְׁאָר
 בְּנֵי נִשָּׂא. גְּנִיזִין הוּוּ תַמָּן גּוֹ פְּתָחָא דִּגְן עֵדֶן אֵינּוֹן גּוּפִין
 דְּלֶהוֹן, וְאֵלִין אֵינּוֹן שׁוֹכְנֵי עֶפְרָא. וְעַל דָּא כָּל אֵינּוֹן דְּנִפְקוּ
 נְשַׁמְתֵּיָּהוּ בְּאַרְעָא קִדִּישָׁא, לָא נִפִּיק עַל יְדֵי דְּהֶהוּא
 מְחַבְּלָא, וְלָא שְׁלֵטָא תַמָּן, אֶלָּא עַל יְדֵי דְּמִלְּאכָא
 דְּרַחֲמֵי, דְּאַרְעָא קִדִּישָׁא קִיּוּמָא בְּעַדְבֵּיהָ.

אֶתֶר אֵית בִּישׁוּבָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ הֵהוּא מִחֲבֵלָא, וְלֹא
 אֶתִּיּהִיב לֵיהּ רְשׁוֹ לְאַעְלָא תַּמָּן, וְכָל אֵינּוֹן דְּדִיִּירִי
 תַּמָּן, לָא מִתִּין, עַד דְּנַפְקִין לְבַר מְקַרְתָּא. וְלֵית לָךְ בַּר
 נָשׁ מְכָל דְּדִיִּירִין תַּמָּן, דְּלֹא מִתִּין, וְכֻלְהוּ מִתִּין כְּשֵׁאר
 בְּנֵי נְשָׂא, אֲבָל לָאוּ בְּמִתָּא. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּלֹא יִכְלִין
 לְמִיתֵב תְּדִיר בְּמִתָּא, אֶלָּא אֵלִין נַפְקִין, וְאֵלִין עָאֵלִין,
 וְעַל דָּא כֻּלְהוּ מִתִּין.

מֵאֵי טַעְמָא לָא שְׁלֵטָא תַּמָּן הֵהוּא מִלְּאָךְ מִחֲבֵלָא. אֵי
 תִּימָא דְּלֹא קִיִּימָא בְּרְשׁוּתִיהּ, הָא אֲרַעָא קְדִישָׁא
 דְּלֹא קִיִּימָא בְּרְשׁוֹ אַחְרָא, וּמִתִּין, בְּהֵהוּא אֶתֶר אִמָּאֵי לָא
 מִתִּין. אֵי תִימָא בְּגִין קְדוּשָׁה, לֵית אֶתֶר בְּקְדוּשָׁה בְּכָל
 יִשׁוּבָא כְּגִוּוֹנָא דְּאָרְץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵי תִימָא, בְּגִין הֵהוּא
 גְּבֵרָא דְּבְנֵי לָהּ. כַּמָּה בְּנֵי נְשָׂא הֵווּ דְּזֻכּוּתִיהוֹן יִתִּיר
 מְדִילִיהּ. אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנָא לָא שְׁמַעְנָא וְלֹא אִימָא.
 אֶתּוּ שְׁאִילוּ לֵיהּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲמַר לוֹן, וְדַאי הֵהוּא
 אֶתֶר לָא שְׁלֵטָא עָלֵיהּ מִלְּאָךְ הַמּוֹת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לָא בְּעֵי דְּבִהֵהוּא אֶתֶר יְמוּת בַּר נָשׁ לְעֵלְמִין, וְאֵי
 תִימָא, דְּקַדָּם לָכֵן בְּהֵהוּא דּוּכְתָא, עַד לָא אֶתְבְּנִי, מִיתוּ
 בֵּיהּ בְּנֵי נְשָׂא, לָאוּ הָכִי. אֶלָּא מִיּוּמָא דְּאֶתְבְּרִי עֵלְמָא,
 אֶתְתַּקֵּן הֵהוּא אֶתֶר, לְקִיּוּמָא, וְרוּזָא דְּרוּזִין הָכָא, לְאֵינּוֹן
 דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּרוּזָא דְּחַכְמָתָא.

כִּד בְּרָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, בְּרָא לִיה בְּרוּזָא (מקץ
 ר"ד ע"א) דְּאַתּוּן, וְאַתְגַּלְגְּלוּ אַתּוּן, וּבְרָא עֲלֵמָא,
 בְּגִלּוּפֵי דְשִׁמְא קְדִישָׁא. אַתְגַּלְגְּלוּ אַתּוּן, וְאַסְחָרוּ עֲלֵמָא
 בְּגִלּוּפֵי וְכִד אַתְגְּלִי וְאַתְפְּשֵׁט עֲלֵמָא וְאַתְבְּרִי, וְהוּוּ אַתּוּן
 סַחְרָן לְמַבְרִי, אָמַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיסְתֵּיִם בִּיּו"ד,
 אֲשֶׁתְּאַרְתְּ אֶת ט' (נ"א יתגלגלו אתוון, ואסחרו עלמא בגלופא דשמא קדישא וכד

אתגלגלו אתוון והווי סחרן למברי, אמר קודשא בריך הוא די יסתיים ביו"ד, אשתארת את ט'
 בלחודהא) בְּהֵוֹא דְיוֹכְתָא, (דף קנ"ב ע"א) תְּלִיא בְּאוּרָא, פִּיּוֹן
 דְּאָמַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּי יִסְתֵּיִם בִּיּו"ד, אֲשֶׁתְּאַרְתְּ
 אֶת טִי"ת בְּלַחֲוֹדְהָא תְּלִיא בְּאוּרָא עַל גַּבֵּי הַהוּא דְיוֹכְתָא
 טִי"ת, אִיהוּ אַת, דְּנַהֲרֵוּ חֵיִין, בְּגִין כַּךְ, מֵאן דְּחָמֵי טִי"ת
 בְּחַלְמִיה, סִימְנָא טְבָא הוּא לִיה, וְחֵיִין אַתְתַּקְנוּ לִיה. וְעַל
 דָּא בְּגִין דְּהוּוּ ט' תְּלִיא עַל גַּבֵּי הַהוּא אַתְר, לָא שְׁלֵטָא
 בֵּיה מוֹתָא.

כִּד בְּעָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַיְמָא עֲלֵמָא, זְרִיק חַד
 צְרוּרָא גּוּ מִיָּא, גְּלִיף בְּרוּזָא דְע"ב (נ"א דכ"ב) אַתּוּן,
 וּמִתְמָן שְׂאֲרֵי לְמִיּהוּ הַהוּא צְרוּרָא, וְלָא אֲשַׁכַּח אַתְר
 לְאַתְקַיְמָא בֵּיה, בַּר אַרְעָא קְדִישָׁא, (נ"א בבֵּי מְקוֹדְשָׁא) וּמִיָּא
 הוּוּ אֲזֻלִּין אַבְתְּרִיה, עַד דְּמָטָא הַהוּא צְרוּרָא תַּחֲוֹת
 הַמְּזֻבַּח, וְתִמְן אֲשֶׁתְּקַע, וְאַתְקַיְמֵם כָּל עֲלֵמָא.
 וְאִי תִימָא, אִי הָכִי דְבַהֲהוּא אַתְר שְׂרִיִין חֵיִים, אָמַאי לָא

אֲתַבְנִי תַמְּן בִּי מִקְדָּשָׁא, לְמִיּהִב חַיִּין לְיִתְבַּהָּא. אֶלָּא הֲכֵא
 בְּהֵאִי אַתְר אֲתַקְיִים בְּגִין אַתְר חַד דְּשִׁרְיָא עָלֵיהּ. בְּבִי
 מִקְדָּשָׁא כָּל אֲתוּוֹן כְּלָהוּ שְׂרָאן בִּיהּ, וּבְהוּ אֲתַבְרִי אִיהוּ
 בְּלַחֲדוּדֵי, בְּגוּוּנָא דְכָל עֲלָמָא.

וְתוּ, דְּאַרְעָא קְדִישָׁא (נ"א בְּבִי מִקְדָּשָׁא) יִהִיב חַיִּין וְכַפְרָה
 לְיִתְבַּהָּא בְּהֵוּא עֲלָמָא, וְאַתְר דָּא לָאו הֲכִי, יִהִיב
 חַיִּין לְהֵוּא אַתְר בְּהֵאִי (בראשית נ' ע"א, לקמן ר"ל ע"א) עֲלָמָא, וְלֹא
 בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי. וּבִי מִקְדָּשָׁא בְּהַפּוּכָא מִתַּמְּן, בְּגִין דְּאִית
 חוּלְקָא לְיִשְׂרָאֵל בְּהֵוּא עֲלָמָא, וְלֹא בְּעֲלָמָא דָּא. וְעַל
 דָּא קְיִימָא בִּי מִקְדָּשָׁא לְכַפְרָא חוּבִין, וְלְמִזְכֵּי לִוְן
 לְיִשְׂרָאֵל לְעֲלָמָא דְּאֲתִי.

תָּא חֲזִי, טִי"ת גְּהִירוּ דְּחַיִּין בְּכָל אַתְר, וְעַל דָּא פִּתַּח בְּה
 קָרָא פִּי טוֹב. דְּכַתִּיב, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
 הָאָרֶץ פִּי טוֹב. מֵהֵאִי אַתְר, (נ"א מְאַתְר דָּא) עָרִיק מְלֹאכָא
 מְחַבְּלָא. לָא תִימָא עָרִיק, אֶלָּא דְּלָא אֲתִיִּיהִיב לִיהּ רִשׁוּ
 לְאַעְלָא תַמְּן.

אַתְר דָּא מְשַׁנְיָא מֵאַתְר ק', ק' לָא מְתִיִּשְׁבָּא (נ"א מְאַתְר ח/ ח' לָא
 מְתִיִּשְׁבָּא) כָּלִל בְּדוּכְתָא בְּעֲלָמָא, וְסִימְנָךְ (תהלים קמ) אִישׁ
 לְשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בְּאַרְצֵךְ אֶת טִי"ת אֲתִיִּישְׁבָּא בְּכָל דּוּכְתָא,
 וְאַתְתַּקְנַת לְאַתִּיִּישְׁבָּא כְּדָקָא יְאוּת, וּבְגִין כְּךָ בְּכָל
 דּוּכְתָא דְּאֲתִי ט' תַמְּן, לִית יְשׁוּבָא לְאַתְר ק' תַמְּן

לְאַתְיִישָׁבָא בֵּיהּ. וְעַל דָּא אֲתֵר דָּא לֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ כְּלָל
 סְטָרָא אַחְרָא, וְיִהִיב חַיִּים דֵּהֲאִי עֲלֵמָא לִיתְבִּי תַּחֲוֵתִיהּ
 דָּאֵת דָּא, וְלֹא יִפּוּק לְבַר, וְכַד נִפְיֵק לְבַר, אֵית רְשׁוּ
 לְסְטָרָא אַחְרָא לְשִׁלְטָאָה בֵּיהּ. כְּמָה דָּאֵת דָּא שְׁלֵטָא
 בְּאַתֵּר דָּא, הָכִי נִמְי שְׁלֵטָא אֵת אַחְרָא בְּאַתֵּר דְּגִיְהֵנָם,
 וּמֵאֵן אִיהִי, (ק"פ ע"ב) אֵת ק'.

וּבְסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, הָכָא אֵינּוּן תְּרִין אֲתוּוּן: ח',
 ט'. וְעַל דָּא לֹא הוּוּ כְּתִיבִין גּוּ אַבְנֵי בּוּרְלָא,
 אַבְנֵין דְּאֲשִׁלְמוּתָא, וְשִׁבְטֵין דְּיִשְׂרָאֵל, תְּרִין אֲתוּוּן אֵלִין
 אֲתַמְנְעוּ מִנֵּיהּ, בְּגִין דְּלֹא יְהֵא רְשִׁים בְּגִוּוּיֵיהּ ח"ט.
 בְּאַתֵּר דְּבֵי מִקְדָּשָׁא תְּלִיין כָּל אֲתוּוּן דְּאַלְפָּא בֵּיתָא,
 בְּרִזִין גְּלִיפֵן דְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין, קְשִׁירִין, מְרַקְמֵן
 עֲלֵיהּ, וְכָל עֲלֵמָא דְּלְעִילָא וְתַתָּא, כְּלָא בְּרִזָּא דְּאַתוּוּן
 מִתְחַמְמֵן (נ"א מִתְחַקְקוּן) וְגְלִיפָא, וְרִזִין דְּקְדָשָׁא (ס"א דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא)
 עֲלָאָה, עֲלֵיִהּ אֲתַגְלִיף.

בְּמִשְׁכְּנָא אֲתַגְלִיפוּ וְאַתְצִיירוּ אֲתוּוּן כְּדָקָא חֲזִי. דְּהֵא
 בְּצִלְאֵל הוּוּ יַדַּע חֲכַמְתָּא, לְצַרְפָּא אֲתוּוּן
 דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּהוּ שְׁמִיא וְאַרְעָא. וְעַל חֲכַמְתָּא דִּילֵיהּ, (נ"א
 דָּא) אֲתַבְּנֵי מִשְׁכְּנָא עַל יְדֵיהּ, וְאַתְבְּרִיר מְכָל עֲמָא
 דְּיִשְׂרָאֵל. וְכְמָה דְּאִיהּ אֲתַבְּרִיר לְעִילָא, הָכִי בְּעָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ דְּיִתְבְּרִיר לְתַתָּא. לְעִילָא כְּתִיב, (שְׁמוֹת)

(לא) רֵאֵה קָרְאתִי בְשֵׁם בְּצִלְאֵל. לְתַתָּא (שמות לז) רְאוּ קָרְא
 יִי בְשֵׁם בְּצִלְאֵל. וּשְׁמִיָּה בְּרֹזָא עֲלָאָה אֶקְרִי הָכִי בְּצִלְאֵל:
 בְּצִלְ אֵל. וּמֵאֵן אִיהוּ. דָּא צְדִיק. דְּאִיהוּ יְתִיב בְּצִלְ אֵל,
 הֵהוּא דְּאֶקְרִי אֵל (לך לך ע"ז ע"א) עֲלִיוֹן. וְאִיהוּ יְתִיב כְּגֹוֹנָא
 דְּהֵהוּא אֵל. הֵהוּא אֵל נָטִיל שִׁית סְטָרִין, הֵהוּא צְדִיק
 נָטִיל לֹוֹן. אוּף הָכִי, הֵהוּא אֵל אֲנֵהִיר לְעֵילָא, הֵאִי צְדִיק
 אֲנֵהִיר לְתַתָּא. הֵהוּא אֵל, כְּלָלָא דְּכֻלְהוּ שִׁית סְטָרִין.
 הֵהוּא צְדִיק, כְּלָלָא דְּכֻלְהוּ שִׁית סְטָרִין. בְּן אוּרִי: בְּן אוּר
 קְדַמָּאָה, דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוּבְדָא דְּבָרָא שִׁית.
 בְּן חוּר: בְּן חִירוּ דְּכֻלָּא. דְּבָר אַחַר, בְּן חוּר: בְּן חוּר מְכַל
 גְּוֹוִינִין. וְדָא אֲתַמְנִי לְמַטָּה יְהוּדָה, כְּלָא כְּדָקָא יְאוּת.

כָּל גְּוֹוִינִין טְבִין לְחֻלְמָא, בַּר תְּכֻלָּא, כְּמָה (קל"ט ע"א)
 דְּאֲתַמַּר. בְּגִין דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא, לְמִידָן דִּינִין
 דְּנִשְׁמַתִּין. וְהָא הֵאִי דְּרָגָא (נ"א חֲדָא) חוּרָא אִיהוּ. אֶלָּא
 בְּשַׁעְתָּא דְּקִיָּמָא בְּדִינֵי דְּנַפְשָׁאן, כְּדִין אִיהוּ גְּוֹוִן תְּכֻלָּא.
 וְהָא (דף קנ"ב ע"ב) אוּקִימָנָא.

בְּשַׁעְתָּא דְּחָמִי בַר נָשׁ לְהָאִי גְּוֹוִן, אֲדַפֵּר בַּר נָשׁ לְמַעְבַּד
 פְּקוּדִין דְּמֵאֲרִיָּה. כְּגֹוֹנָא דְּנַחֲשׁ הַנְּחֻשְׁתָּא,
 בְּשַׁעְתָּא דְּהוּוּ חֲמָאן לִיָּה, הוּוּ דְּחֵלִי מְקַמֵּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּמְנַטְרֵן גְּרַמֵּיָּהּ מְכַל חוּבִין, וּבְשַׁעְתָּא דְּהֵהוּא
 דְּחֵלִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלָקָא עֲלֵיָּהּ, מִיַּד אֲתַסִּיין.

מֵאֵן גָּרִים לֹוֹן לְדַחֲלָא מְקָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא
נִחַשׁ, הֵהִיא רְצוּעָה דְּמִסְתַּכְּלָן בֵּהּ. אֹוּף הָכִי תִכְלֶת (במדבר
טו) וְרֵאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ. מֵהֵהוּא דְּחִילוֹ
דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא תִכְלֶת בְּמִשְׁכָּנָא.

אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, הָאִי דְּאֲמַר מַר תִּכְלֶת כְּרִסְיָא דְּדִינָא
אִיהִי, וְכַד אִיהִי קִימָא בְּגוּוֹנָא דָּא, כְּדִין אִיהִי
כְּרִסְיָא לְמִידָן דִּינֵי נַפְשָׁאן. אִימְתִי אִיהִי בְּרַחֲמֵי. אֲמַר
לֵיהּ, בְּשַׁעְתָּא דְּכְרוּבִים מְהַדְרָן אֲנַפִּיִהוּ דָּא עִם דָּא,
וּמִסְתַּכְּלָן אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין. כִּיּוֹן דְּאִינּוֹן כְּרוּבִים מִסְתַּכְּלָן
אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין כְּדִין כָּל גּוּוֹנִין מִתְתַּקְּנִין, וְאֶתְהַפֵּךְ גּוּוֹן
תִּכְלָא לְגּוּוֹן אַחְרָא. מִתְהַפֵּךְ גּוּוֹן יְרוּק, לְגּוּוֹן זָהָב. (נ"א חזון)
וְעַל דָּא, בְּהַפּוּכָא דְּגּוּוֹנִין, אֶתְהַפֵּךְ מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וְכֵן
מִרַחֲמֵי לְדִינָא, וְכִלָּא בְּהַפּוּכָא דְּגּוּוֹנִין. כְּמָה דְּמִסְדְּרִין
יִשְׂרָאֵל תְּקוּנֵיהוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי קִימָא
כָּלָא, וְהָכִי אֶתְסַדֵּר. וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּדָ אֶתְפָּאֵר, בְּאִינּוֹן גּוּוֹנִין דְּכִלְיָן דָּא בְּדָא, שְׁפִירוֹ
דְּכִלְהוּ. (חסר כאן)

(שמות כה) וְעָשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח,
(דברים ח) וְאָכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו',
כְּמָה זַכָּאִין אִינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי
בֵּהוּ, וְקָרִיב לֹוֹן לְגַבֵּיהּ מִכָּל עַמִּין, וּבְגִינְהוֹן דִּישְׂרָאֵל,

יְהִיב מְזוּנָא וְשִׁבְעָא, לְכָל עֲלָמָא. וְאַלְמָלָא יִשְׂרָאֵל, לָא יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזוּנָא לְעֲלָמָא, וְהַשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל אֵינּוּן בְּגֻלוּתָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דִּנְטְלֵי מְזוּנָא עַל חַד תְּרִין. בְּזִמְנָא דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, הָוּה נְחִית לִוּן מְזוּנָא מֵאַתָּר עֲלָאָה, וְאֵינּוּן יְהִיב חוּלְק תַּמְצִית לְעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, וְעַמִּין כְּלָהּ לָא אֲתַזְנוּ אֲלָא מִתַּמְצִית. וְהַשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל אֵינּוּן בְּגֻלוּתָא, אֲתַהֲפֹךְ בְּגוּוּנָא אַחְרָא.

מִתַּל לְמַלְכָּא, דְּאֲתַקִּין סְעוּדָתָא לְבְנֵי בֵיתֵיהּ, כָּל זִמְנָא דְּאֵינּוּן עֲבָדֵי רְעוּתֵיהּ, אֲכִלֵי סְעוּדָתָא עִם מַלְכָּא, וְיְהִיב לְכַלְבֵּי חוּלְק גְּרָמִין לְמַגְרָר. בְּשַׁעְתָּא דְּבְנֵי בֵיתֵיהּ לָא עֲבָדֵי רְעוּתָא דְּמַלְכָּא, מַלְכָּא יְהִיב כָּל סְעוּדָתָא לְכַלְבֵּי, וְסֻלֵיק לִוּן גְּרָמֵי.

כְּגוּוּנָא דָּא, כָּל זִמְנָא דִּישְׂרָאֵל עֲבָדֵי רְעוּתָא דְּמֵאֲרִיְהוֹן, הָא עַל פְּתוּרָא דְּמַלְכָּא אֵינּוּן אֲכִלֵי, וְכָל סְעוּדָתָא אֲתַתְּקִין לְהוֹן. וְאֵינּוּן, מֵהָהוּא חֻדְוָה דְּלְהוֹן, יְהִיב גְּרָמֵי דְּאִיהוּ תַּמְצִית לְעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים. וְכָל זִמְנָא דִּישְׂרָאֵל לָא עֲבָדֵי רְעוּתָא דְּמֵאֲרִיְהוֹן, אֲזִלֵי בְּגֻלוּתָא, וְהָא סְעוּדָתָא לְכַלְבֵּי, וְאֲסַתְּלֵק לִוּן תַּמְצִית (יחזקאל ד) כָּכָה יֵאָכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחֲמֵם טָמֵא בַּגּוֹיִם, דְּהָא תַּמְצִית דְּגַעוּלִיְהוֹן אֲכִלֵי. וְוִי לְבָרָא דְּמַלְכָּא, דִּיתִיב

וּמִצֵּפֶה לְפִתּוּרָא דְעֵבְדָא, מַה דְּאִשְׁתָּאֵר מִגּוּ פִתּוּרָא אִיהוּ
אֲכִיל.

דְּיֹד מִלְכָּא אָמַר, (תהלים כג) תַּעְרוֹךְ לְפָנַי שְׁלַחַן נֶגֶד צוּרְרֵי
דְּשִׁנַּת בִּשְׁמֵן רֵאשֵׁי כּוֹסֵי רוּיָה. תַּעְרוֹךְ לְפָנַי שְׁלַחַן,
דָּא סְעוּדַתָּא דְּמִלְכָּא. נֶגֶד צוּרְרֵי, אִינוּן כְּלָבֵי דִּיתְבִּי קָמֵי
פִתּוּרָא, מִצֵּפֶאן לְחוּלְק גְּרָמִין, וְאִיהוּ יְתִיב עִם מִלְכָּא
בְּעֵנוּגָא דְּסְעוּדַתָּא בְּפִתּוּרָא.

דְּשִׁנַּת בִּשְׁמֵן רֵאשֵׁי, דָּא רִישָׁא דְּסְעוּדַתָּא, דְּכָל מִשְׁחָא,
וְשִׁמְנוּנָא, וְתִקּוּן סְעוּדַתָּא, אֲתִיְהִיב בְּקִדְמִיתָא
לְרַחֲמָא דְּמִלְכָּא. מַה דְּאִשְׁתָּאֵר, לְבַתֵּר אֲתִיְהִיב לְכָלְבֵּי,
וְלֵאִינוּן פִּלְחֵי פִתּוּרָא. כּוֹסֵי רוּיָה, מְלִיא כֶּסֶף קָמֵי רַחֲמָא
דְּמִלְכָּא תְּדִיר, דְּלֹא יִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאֵל. וְעַל רְזָא דָּא, הוּוּ
יִשְׂרָאֵל תְּדִיר, עִם שְׂאֵר עַמִּין.

רַבִּי חֵיִיא הוּוּ אָזִיל לְגַבֵּי דְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן לְטַבְּרִיָּה, וְהוּוּ
עַמִּיָּה רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, וְרַבִּי יִיסָא זְעִירָא, עַד
דְּהוּוּ אֲזִילֵי, אָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי חֵיִיא, תִּימָה מָה דְּכֹתִיב,
(מלכים א ב) וְלִבְנֵי בְּרִזְיָלִי הִגְלַעְדִּי תַעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאוֹכְלֵי
שְׁלַחַנְךָ וְגו'. אִי הָכֵי כָּל טִיבוּ וְקָשׁוּט, לְמִיכַל עַל פִּתּוּרִיָּה
וְלֹא יִתִּיר, מְדַקְאֵמַר הָכָא וְהָיוּ בְּאוֹכְלֵי שְׁלַחַנְךָ. וְתוּ, לָאוּ
יִקְרָא דְּמִלְכָּא אִיהוּ, לְמִיכַל בַּר נָשׁ אַחֲרָא (דף קנ"ג ע"א) עַל
פִּתּוּרִיָּה דְּמִלְכָּא, וְלֹא אֲצְטְרִיךְ דָּא, אֶלָּא מִלְכָּא

בְּלַחֲדוּי, וְכִלְהוּ רַבְרַבְנוּהֵי סַחְרָנִיה, לְתַתָּא מִנִּיה. אָמַר רַבִּי חֵיִיא לָא שְׁמַעְנָא בְּהַאי מִיְדֵי, וְלֹא אִימָא. אָמַר לִיה לְרַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, וְאַתָּ שְׁמַעְתָּ בְּהַאי מִיְדֵי. אָמַר לִיה, אַתּוֹן דִּינְקִין בְּכֹל יוֹמָא מְדַבְּשָׂא דְמִשְׁחָא עֲלָאָה, לָא שְׁמַעְתּוֹן, כָּל שְׁכָן אָנָּא. אָמַר לִיה לְרַבִּי יִיסָא, וְאַתָּ שְׁמַעְתָּ מִיְדֵי בְּהַאי. אָמַר לִיה אַף עַל גַּב דְּאָנָּא רַבִּיא וּמִיּוֹמִין זַעִירִין אֲתִינָא לְגַבִּיכוֹ, וְלֹא זְכִינָא מְקַדְמַת דְּנָא, אָנָּא שְׁמַעְנָא.

פְּתַח וְאָמַר (תהלים קלו) נוֹתֵן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ. מַאי קָא חֲמָא דְדוּד דְּסִיּוּם הִלְלָא רַבָּא, סִיּוּם הַכִּי בְּהַאי קָרָא. אֶלָּא תַלְתָּ שְׁלִיטִין אִינּוֹן לְעֵילָא, דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּמוֹדְעָא בְּהוּ, וְאִינּוֹן רְזָא יְקִירָא דִּילִיה, וְאֵלִין אִינּוֹן: מוּחָא, וְלַבָּא, וְכַבְדָּא. וְאִינּוֹן בְּהַפּוּכָא דְּהַאי עֲלָמָא. לְעֵילָא, מוּחָא נְטִיל בְּרִישָׁא, וּבְתַר יְהִיב לְלַבָּא, וְלַבָּא נְטִיל וְיְהִיב לְכַבְדָּא, וְלַבְתַּר כַּבְדָּא יְהִיב חוּלְקָא לְכָל אִינּוֹן מְקוֹרִין דִּלְתַתָּא, כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזִי לִיה. לְתַתָּא, כַּבְדָּא נְטִיל בְּרִישָׁא, וְלַבְתַּר אִיהוּ מְקַרְב כְּלָא לְלַבָּא, וְנְטִיל לַבָּא שְׁפִירוֹ דְּמִיכְלָא. כִּיּוֹן דְּנְטִיל, וְאַתְתַּקַּף מִהֵהוּא תְקַפָּא וְרַעוּ דְקָא נְטִיל, יְהִיב וְאַתְעַר לְגַבִּי מוּחָא. וְלַבְתַּר אַהֲדַר כַּבְדָּא, וּפְלִיג מְזוֹנָא לְכָל מְקוֹרִין דְּגוּפָא. (בְּיוֹמָא דְּבַר נֶשׁ אַתְעַר בְּתַעֲנִיתָא, אַתְעַר לְעֵילָא כְּגוֹנָא

ההוא ממש, וביומא דשבעא, לאו הכי)

בְּיוֹמָא דְתַעֲנִיתָא, בַּר נָשׁ מְקָרַב מִיכְלָא וּמִשְׁתֵּיָא לְגַבֵּי
 כְּבָדָא עֲלָאָה, וּמֵאֵי אִיהוּ מְקָרַב. חֲלָבִיָּה וּדְמִיָּה
 וּרְעוּתִיָּה. הֵהוּא כְּבָדָא נְטִיל כְּלָא בְרַעוּתָא. כִּיּוֹן דְּכְלָא
 אִיהוּ לְגַבֵּיָּה, נְטִיל וּמְקָרַב כְּלָא לְקַמֵּי לְבָא, דְּאִיהוּ רַב
 וְשְׁלִיט עָלֵיָּה. כִּיּוֹן דְּלְבָא נְטִיל וְאִתְתַּקַּף בְּרַעוּתָא, מְקָרַב
 כְּלָא לְגַבֵּי מוּחָא, דְּאִיהוּ שְׁלִיטָא עֲלָאָה עַל כָּל גּוּפָא,
 לְבַתַּר אַהֲדַר כְּבָדָא וּמְפַלְג חוּלְקִין לְכָל אֵינּוֹן מְקוּרִין
 וְשִׁיפִין דְּלַתְתָּא. בְּזִמְנָא אַחְרָא, כַּד (ד"א כְּלָא) מוּחָא נְטִיל
 בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתַּר יְהִיב לְלְבָא, וּלְבָא יְהִיב לְכְבָדָא,
 וְכְבָדָא יְהִיב לְכֻלְהוּ מְקוּרִין וְשִׁיפִין דְּלַתְתָּא, וּלְבַתַּר כַּד
 בְּעֵי לְפַלְגָא מְזוּנָא לְהֵאֵי עֲלֵמָא, בְּרִישָׁא יְהִיב לְלְבָא,
 דְּאִיהוּ מְלָכָא דֵי בְּאַרְעָא. וּפְתוּרָא דְּמְלָכָא, אִתְעַר
 בְּקַדְמִיתָא מְכָל שְׂאֵר בְּנֵי עֲלֵמָא.

זְכָאָה אִיהוּ, מֵאֵן דַּהּוּי בְּחוּשְׁבְּנָא דְּפְתוּרָא דְּמְלָכָא, דַּהּא
 אִשְׁתְּמוּדְעָא לְאוּטְבָא לִיָּה בְּהֵהוּא טִיבוּ דְּלַעִילָא.
 (וּבְגִינֵי כַּד) וְדָא אִיהוּ טִיבוּ וְקִשׁוּט, דַּעֲבַד דְּוּד לְבְנֵי בְּרוּזִילֵי,
 דְּכְתִיב וְהָיוּ בְּאֶכְלֵי שְׁלַחְנָה. וְאֵי תִימָא דְּבִשְׁלַחְנָא
 דְּמְלָכָא, אֶכִּיל בַּר נָשׁ אַחְרָא בַּר מְנִיָּה. לָא. אֶלָּא מְלָכָא
 אֶכִּיל בְּרִישָׁא, וּבַתַּר כָּל עֲמָא. וְאֵינּוֹן דְּאֶכְלֵי עִם מְלָכָא,
 בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ אֶכִּיל אֵינּוֹן דְּחַבִּיבִין עָלֵיָּה מְכֻלְהוּ,
 וְאֵינּוֹן אִתְּמַנּוּן מִשְׁלַחְנָא דְּמְלָכָא.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (שמואל ב ט) עַל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ תִּמְיֵד
 הוּא אוֹכֵל. בְּגִין דְּכָל מְזוֹנָא דִּילֵיהּ, לָא עֲבִיד
 חוֹשְׁבָנָא אַחֲרָא, אֶלָּא עַל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ, דְּמִתְמָן הוּא אֲתֵי
 מְזוֹנָא וּמִיכְלָא דִּילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ עַל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ תִּמְיֵד
 הוּא אוֹכֵל. אַתָּא רַבִּי חֲזִיא, וּנְשָׁקִיה עַל רִישִׁיהּ, אָמַר
 לֵיהּ רַבִּיא אַנְתָּ, וְחֲכַמְתָּא עֲלָאָה שְׂרִיא בְּלַבָּךְ. אֲדַהֲכִי,
 חֲמוּ לֵיהּ לְרַבִּי חֲזַקִּיה דְּהוּא אֲתֵי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי חֲזִיא,
 וְדָאִי בְּחֲבֻרוֹתָא דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְחַבֵּר עֲלֵנָא,
 דִּהָא מְלִין חֲדָתִין דְּאוּרִייתָא יִתְחַדְתוּן הָכָא.

יִתְבוּ לְמִיכָל. אָמְרוּ, כָּל חַד וְחַד לִימָא מְלִי דְּאוּרִייתָא
 בְּהַאי סְעוּדָתָא, אָמַר רַבִּי יִיסָא, סְעוּדַת עֲרָאִי
 אִיהִי, וְעַם כָּל דָּא סְעוּדָה אַקְרִי. וְלָא עוּד, אֶלָּא דִּהָאִי
 אַקְרִי סְעוּדָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַהֲנִי מִינָהּ. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ, דִּהָא מְלִין
 דְּאוּרִייתָא יִסְחָרוּן לְהַאי אַתָּר.

פְּתַח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר, (דברים ח) וְאֶכְלַת וְשִׁבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ אֶת
 יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו'. וְכִי עַד לָא אֶכִּיל בַּר נָשׁ לְשִׁבְעָא,
 וַיִּתְמְלִי כְּרִיסִיהּ, לָא יִבְרַךְ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ד"א
 ל"ג אי ה"כ) (דף קנ"ג ע"ב) בְּמַאי נּוֹקִים וְאֶכְלַת וְשִׁבַעְתָּ, וּבַתֵּר
 וּבִרְכַתְּ. אֶלָּא אֶפִּילוּ לָא יִיכּוּל בַּר נָשׁ אֶלָּא כְּזִית,
 וְרַעוּתִיהּ אִיהוּ עָלֶיהּ, וַיִּשׁוּי לֵיהּ לְהַהוּא מִיכְלָא עֲקָרָא

דְּמִיכְלִיָּה, שְׁבַעַא אֶקְרִי. דְּכְתִיב, (תהלים קמח) פּוֹתַח אֶת יַדֶּיךָ
 וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן. לְכָל חַי אֲכִילָה לֹא כְּתִיב, אֶלֶּא
 רְצוֹן. הֵהוּא רְעוּתָא דְשׁוּי עַל הֵהוּא מִיכְלָא, שְׁבַעַא
 אֶקְרִי, וְאֶפִּילוּ דְלִית קָמִיָּה דְבַר נֶשׁ אֶלֶּא הֵהוּא זְעִיר
 בְּכַזְּבִית, וְלֹא יִתִּיר הָא רְעוּתָא דְשְׁבַעַא שׁוּי עָלֶיהָ. וּבְגִין
 כֹּה, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן, רְצוֹן כְּתִיב, וְלֹא אֲכִילָה. וְעַל
 דָּא וּבִרְכַת וּדְאִי, וְאֶתְחַיֵּיב בְּרֵשׁ לְבָרְכָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין לְמִיָּהב חֲדוּה לְעִילָא.

פְּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה, בְּהַאי קָרָא אֲבַתְרִיָּה וְאָמַר, וְאֶכְלַת
 וּשְׁבַעַת. מֵהֶכָּא, דְשִׁכּוּר שָׂרִי לִיָּה לְבָרְכָא בְּרַכְתָּא
 דְּמִזּוּנָא, (ויגש ר"ז ע"ב) מַה דְלִית הָכִי בְּצִלוּתָא. דְּצִלוּתָא לֹא
 הָכִי, דְהָא צִלוּתָא מְעֵלְיָא בְּלֹא אֲכִילָה אִיָּה, מֵאִי
 טַעֲמָא, בְּגִין דְּצִלוּתָא סְלִקָּא לְעִילָא לְעִילָא, אֲתַר דְלִית
 בֵּיהּ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִּיָּה. וְעַל דָּא תַּנִּינָן, עָלְמָא דְאִתֵּי
 לִית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה וְכוּ'.

אֲבַל שְׂאָר דְרַגְיָן דְלִתְתָּא אִית בְּבִרְכַת מִזּוּנָא, אֲשֶׁתְּכַח
 גְּוּנָא אַחְרָא וּמְעֵלְיָא, הֵהוּא בְּרַכְתָּא דְאֲשֶׁתְּכַח
 בְּשְׁבַעַא. בְּגִין דְּבִרְכַת מִזּוּנָא, אִיָּה בְּאֲתַר דְאִית בֵּיהּ
 אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה, וּמִנִּיָּה נִפְק מִזּוּנָא וּשְׁבַעַא לְתַתָּא, וְעַל
 דָּא אֲצַטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה קָמִיָּה שְׁבַעַא וְחֲדוּה. (ובגין כך האי אידו

אתר דאית ביה אכילה ושתייה ומניה נפיק מזונא לתתא ואצטרריך לאחזאה קמיה שבועא

(תְּדוּרָה) בְּאַתֵּר דְּצִלוֹתָא, לָאוּ הָכִי, דְּהָא סִלְקָא יִתִּיר לְעֵילָא
 לְעֵילָא וְעַל דָּא, שְׁכוּר לָא יִצְלִי צִלוֹתָא. בְּבִרְכַת מְזוּנָא,
 שְׁכוּר שְׂרִי לִיָּה לְבִרְכָא בְּרַפְת מְזוּנָא. מִשְׁמַע מֵהָא קָרָא,
 דְּכִתִּיב וְאֶכְלֶתָּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבִרְכַתָּ. וְאֶכְלֶתָּ: זֶה אֲכִילָה.
 וְשִׁבַּעְתָּ: זֶה שְׁתִּיָּה דְּהָא שְׁבַעָא, בְּחִמְרָא אִיְהִי רֹוִי. חִמְרָא
 שְׁבַעָא וְדָאִי, וְדָא אִיְהוּ שְׁכוּר. דְּכִתִּיב וּבִרְכַת אֶת דֵּיִיקָא,
 דְּמִשְׁמַע דְּבִרְכַת מְזוּנָא אֲצִטְרִיךְ חֲדוּה וְשִׁבַּעָא. עַל הָאָרֶץ
 הַטּוֹבָה. מֵאִי טוֹבָה. שְׁבַעָא. כְּמָה דְּאֶתְּ אָמַר, (ירמיה מד)
 וּנְשַׁבַּע לָחֶם וּנְהִיָּה טוֹבִים בְּגִין כֶּף אֲצִטְרִיךְ חֲדוּה
 וְשִׁבַּעָא.

פֶּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר (שמות כד) וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים
 וְגו', שְׁלַחַן דָּא אִיְהוּ קִיִּמָּא לְגוּ בְּמִשְׁכְּנָא.
 וּבִרְכַתָּא דְּלְעֵילָא שְׂרִיא עָלֶיהָ, וּמִנִּיָּה נְפִיק מְזוּנָא לְכָל
 עֲלָמָא. וְשְׁלַחַן דָּא לָא אֲצִטְרִיךְ לְמַהוּי בְּרִיקְנִיא, אֲפִילוּ
 רַגְעָא חֲדָא, אֲלָא לְמַהוּי עָלֶיהָ מְזוּנָא, דְּהָא בְּרַכְתָּא לָא
 אֲשַׁתְּכַח עַל אֲתֵר רִיקְנִיא. וּבְגִין כֶּף אֲצִטְרִיךְ לְמַהוּי
 עָלֶיהָ נְהִמָּא תְּדִיר, דְּלֵהוּי תְּדִיר בְּרַכְתָּא עֲלָאָה מִשְׁתַּכְּחָא
 בֵּיהּ, וּמִגּוּ הַהוּא שְׁלַחַן, נְפִיקי בְּרַפְאָן וּמְזוּנִי לְכָל שְׂאָר
 פְּתוּרֵי דְּעֲלָמָא, דְּאֶתְּבִרְכָאן בְּגִינִיהָ.

שְׁלַחַן דְּכָל בַּר נֶשׂ אֲצִטְרִיךְ לְמַהוּי הָכִי קָמִיָּה, בְּשַׁעְתָּא
 דְּקָא מְבַרַךְ לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּתִשְׂרִי

עֲלִיָּה בְּרַכְתָּא מְלַעֲיָלָא, וְלֹא יִתְחַזֵּי בְּרִיקְנֵיָא, דְּהָא
 בְּרַפְאן דְּלַעֲיָלָא לֹא שְׂרִיין בְּאַתְרֵי רִיקְנֵיָא, דְּכְתִיב, (מלכים
 ב ד) הַגִּידִי לִי מַה יֵּשׁ לְכִי בַּבַּיִת, וְהָא אוֹקְמוּנָה חֲבַרְיָא.
 שְׁלַחן דְּלֹא אֲתַמַּר עֲלִיָּה מְלִי דְּאוֹרֵיָתָא, (בס"א אינו, וְלֹא בְּרִיךְ
 עַל הַהוּא מְזוֹנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) עֲלִיָּה כְּתִיב, (ישעיה כח) כִּי כָּל
 שְׁלַחְנוֹת מְלָאוּ קִיָּא צוֹאָה בְּלִי מְקוּם. וְאֲסוּר לְבִרְכָא עַל
 הַהוּא שְׁלַחן.

מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִית שְׁלַחן, וְאִית שְׁלַחן. שְׁלַחן אִיהוּ
 דְּקָא מְסֻדְרָא קָמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַעֲיָלָא,
 וְאִיהוּ קְיָימָא תְּדִיר לְסֻדְרָא בֵּיהּ פְּתַגְמֵי אוֹרֵיָתָא,
 וְלֹא־כְלָלָא בֵּיהּ אֲתוּון דְּמְלִי דְּאוֹרֵיָתָא, (בס"א אינו, דָּא הוּא בְּרַכְתָּא
 דְּמְזוֹנָא, דְּאִית פְּסוּקֵי וּמְלִי דְּאוֹרֵיָתָא וְאִינוּן אֲתוּון דְּמְלִי אוֹרֵיָתָא אֲתַפְּלִילֵן בֵּיהּ בְּהַהוּא שְׁלַחן)
 וְאִיהוּ לְקִיט לֹון לְגַבֵּיָּהּ, וְכָלִיל כְּלָהוּ בְּגוּיָּהּ, וּבְהוּ
 אֲשַׁתְּלִים, וְחֲדַי, וְאִית לִיָּה חֲדוּתָּהּ. וְעַל שְׁלַחן דָּא כְּתִיב,
 (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ, לִפְנֵי יְיָ, וְלֹא (ק"ב ע"ב)
 מִלִּפְנֵי יְיָ. שְׁלַחן אַחְרָא אִית, דְּלֹא אִית בֵּיהּ חוּלְקָא
 דְּאוֹרֵיָתָא, וְלִית לִיָּה חוּלְקָא בְּקְדוּשָׁה דְּאוֹרֵיָתָא, וְהַהוּא
 שְׁלַחן אֲקָרִי קִיָּא צוֹאָה, וְדָא אִיהוּ בְּלִי (דף קנ"ד ע"א) מְקוּם,
 דְּלִית לִיָּה חוּלְקָא בְּסֻטְרָא דְּקְדוּשָׁה כְּלוּם.
 בְּגִין כֵּן, שְׁלַחן דְּלֹא אֲתַמַּר עֲלִיָּה מְלִי דְּאוֹרֵיָתָא, אִיהוּ
 שְׁלַחן דְּקִיָּא צוֹאָה. אִיהוּ שְׁלַחן דְּטַעוּא אַחְרָא. לִית

בְּהוּא שְׁלַחַן חוּלְקָא בְּרִזָּא דְאַלְהָא עֲלָאָה. שְׁלַחַן דְּמַלִּי
 אֹרִייתָא אַתְּמָרוּ עָלֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיל הוּא
 שְׁלַחַן, וְשׂוּי לִיָּה לְחוּלְקִיָּה. וְלֹא עוּד, (ר"ג ע"ד, רכ"ג ע"א) אָלֹא
 סוּרִי"א רַב מְמַנָּא, נְטִיל כָּל אֵינּוֹן מְלִין, וְשׂוּי דִּיּוֹקְנָא
 דִּהוּא שְׁלַחַן קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל אֵינּוֹן מְלִין
 דְּאֹרִייתָא דְאַתְּמָרוּ עָלֵיהּ, סְלָקִין עַל הוּא פְּתוּרָא,
 וְאַתְּעֵטֶר (ס"א וְאַתְּעֵטֶר) קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא. מִשְׁמַע דְּכִתִּיב זֶה
 הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ דְאַתְּעֵטֶר (ס"א דְאַתְּעֵטֶר) קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. שְׁלַחַן דְּבֵר נֶשׁ, קִימָא לְדַכָּאָה לִיָּה לְבֵר נֶשׁ,
 מִכָּל חוּבּוּי. זַכָּאָה אִיהוּ, מֵאֵן דְּאֵלִין תֵּרִין קִימִין עַל
 פְּתוּרִיָּה. מַלִּי דְּאֹרִייתָא. וְחוּלְקָא לְמַסְכְּנִין, מִהֵהוּא
 שְׁלַחַן.

כִּד סְלָקִין הוּא פְּתוּרָא מְקַמִּיָּה דְּבֵר נֶשׁ, תֵּרִין מְלֹאכִין
 קְדִישִׁין אֲזַדְמִנֵּן תַּמָּן, חַד מִימִינָא, וְחַד מִשְׂמָאלָא.
 חַד אָמַר דָּא אִיהוּ שְׁלַחַן דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, דְּפִלְגְּנִיא קָא
 מְסִדֵּר קָמִיָּה, מְסִדֵּר יְהֵא תְּדִיר פְּתוּרָא דָּא, בְּבִרְכָּאֵן
 עֲלָאִין, וּמְשַׁחַא וּרְבוּ עֲלָאָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׂרִי
 עֲלוּי. וְחַד אָמַר, דָּא אִיהוּ שְׁלַחַן דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא,
 דְּפִלְגְּנִיא קָא מְסִדֵּר קָמִיָּה, דָּא פְּתוּרָא דִּי עֲלָאִי וְתַתָּאִי
 יְבָרְכוּן לִיָּה, מְסִדֵּר יְהֵא הֵא פְּתוּרָא קָמִי עֲתִיק יוּמִין,
 בְּהֵאִי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאַתִּי.

רַבִּי אֲבָא, כַּד הוּהוּ סְלִקִין פְּתוּרָא מִקָּמִיָּה, הוּהוּ חָפִי לֵיהּ,
וְהוּהוּ אָמַר סְלִיקוּ הָאִי פְּתוּרָא בְּצַנִּיעוּ, דִּלְאִי יְהֵא
בְּכַסּוּפָא קָמִי שְׁלוּחֵי מַלְכָּא. שְׁלַחַן דְּבַר נֶשׁ זָכִי לֵיהּ
לְעֵלְמָא דְּאֵתִי, וְזָכִי לֵיהּ לְמִזּוּנָא דְּהָאִי עֲלֵמָא, וְזָכִי לֵיהּ
לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְטַב קָמִי עֲתִיק יוֹמִין, וְזָכִי לֵיהּ לְאַתּוּסְפָּא
חֵילָא וּרְבוּ בְּאַתָּר דְּאַצְטְרִיךְ. זַפְּאָה אִיהוּ חוּלְקִיָּה דְּהֵהוּא
בַּר נֶשׁ, בְּהָאִי עֲלֵמָא וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי.

רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר, כְּתִיב (שְׁמוּאֵל א' י') וַיְהִי כָּל יוֹדְעוּ מֵאַתְמוּל
שְׁלֹשָׁם וְגו', הֵגֶם שָׂאוּל בְּנִבְיָאִים. וְכִי שָׂאוּל בְּחִיר
י' מִקְּדַמַּת דְּנָא הוּהוּ, דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א' י') הֲרֵאִיתֶם אֲשֶׁר
בָּחַר בּוֹ י', אֲשֶׁר בּוֹחֵר בּוֹ לֹא כְּתִיב, אֲלֵא אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ
מִקְּדַמַּת דְּנָא. וּבִשְׁעֵתָא דְּאַתָּא וְעָאֵל בֵּין נְבִיאִי וְאַתְנַבִּי
בִּינְיָיְהוּ, אֲמַאי תּוּוּהוּ.

אַלְא, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בֵּיהּ, לֹא אֲתַרְעֵי
בֵּיהּ אֲלֵא לְמַלְכוּ, אֲבָל לְנְבוּאָה לֹא. דְּהָא תְּרִין
אַלִּין, לֹא אֲתַמְסְרוּ כַּחְדָּא בְּבַר נֶשׁ בְּעֵלְמָא, בַּר מְמֻשָּׁה
מְהִימְנָא עֲלָאָה, דְּזָכָה לְנְבוּאָה וּמַלְכוּ כַּחְדָּא, וְלֹא
אַתְיָיְהִיב לְבַר נֶשׁ אַחְרָא תְּרוּוִיָּהוּ כַּחְדָּא.

וְאִי תִימָא, הָא שְׁמוּאֵל דְּזָכָה לְתְּרוּוִיָּהוּ, לְנְבוּאָה
וּמַלְכוּ. לֹא הָכִי. לְנְבוּאָה זָכָה, דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א' ג')

וַיִּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדֵּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע כִּי נֶאֱמַן שְׁמוּאֵל

לְנָבִיא. לְנָבִיא וְלֹא לְמֶלֶךְ. נָבִיא וְדַיִן הָיָה, הַיּוֹם מֶלֶךְ
הָיָה, לֹא שָׂאֵלוּ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. אֲבָל אִיהוּ לֹא הָיָה אֶלָּא
נָבִיא מְהִימָנָא, וְהָיָה דַּיִן דִּינְהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּכִתְיִב,
(שְׂמוּאֵל א ז) וְשָׁפֵט אֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כִּד הָיָה שְׂאוּל
בְּנְבוּאָה, תְּוֹהוּ עָלֶיהָ.

וְאִי תִימָא, אֲמַאי שָׂרָא עָלֶיהָ נְבוּאָה, הוּאִיל וּזְכָה
לְמַלְכוּ. אֶלָּא תְרוּוִייהוּ לֹא זָכָה בְּהוּ כַּחְדָּא. (וּבְגִין
נ"א דְנְבוּאָה) דְּמַלְכוּ יְהִיב לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוּדִי לִיה
עָלָה עַד לֹא הוּי מַלְכָּא) וּבְגִין דְּמַלְכוּ אֲתִישָׁב עַל
אֲתַעְרוּתָא דְרוּחַ קְדָשָׁא, הָיָה בְּאֲתַעְרוּ דְנְבוּאָה קֳדָם לָכֵן.
אֲבָל כִּד סָלִיק לְמַלְכוּ, לֹא הָיָה בֵּיה נְבוּאָה, אֶלָּא אֲתַעְרוּ
דְרוּחַ סְכֻלְתָּנוּ, לְמִידָן קְשׁוּט, אֲתַעַר עָלֶיהָ, דְּהִכִּי אֲתַחְזִי
לְמַלְכָּא. וּבְעוּד דְּהָיָה גּוֹ אִינּוֹן נְבִיאִי, שָׂרָא עָלֶיהָ
נְבוּאָה, לְבַתַּר דְּאֲתַפְּרֵשׁ מִנֵּיהּ, לֹא הָיָה בֵּיה נְבוּאָה.
וְאֲנָא, מֵאֵן יְהִיב לִי אֲתַעְרוּתָא דְרוּחַ קְדָשָׁא, לְמַהוּי בְּגוּ
נְבִיאִי מְהִימָנִי, תְּלַמִּידִי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי,
דְּעָלָאִין וְתַתָּאִין זַעִין מִנֵּיהּ, כֹּל שְׁכֵן אֲנָא, לְמַהוּי
בִּינֵיכּוּ.

פְּתַח וְאָמַר, וְעָשִׂיתָ (שְׂמוֹת כד) שְׁלַחַן וְגו'. שְׁלַחַן דָּא אִיהוּ
לְתַתָּא, לְשׂוּאָה עָלֶיהָ לָחֵם דְּאֲפִיא מֵאֵן עָדִיף דָּא
מִן דָּא, לָחֵם אוּ שְׁלַחַן. אִי תִימָא דְכֻלָּא (דף קנ"ד ע"ב) אִיהוּ

חד. הא (ס"א אי תימא לחם עדיף דהא) שלחן מתסדרא לגבי ההוא
 לחם. ותו, שלחן לתתא ולחם עליה. לאו הכי, אלא
 שלחן איהו עקרא, בסדורא דיליה, לקבלא ברפאן
 דלעילא ומזונא לעלמא. ומרזא דהאי שלחן, נפיק
 מזונא לעלמא כמה דאתיהיב ביה מלעילא.

וההוא לחם, איהו איבא ומזונא דקא נפיק מהאי שלחן
 לאחזאה דהא משלחן דא, נפקי פרין ואבין
 ומזונא לעלמא. אי לא אשתכח פרום, ענבין דאינון
 איבא דנפקי מניה, לא יהון משתכחין. אי אילנא לא
 יהא, איבא לא ישתכח בעלמא, בגין כך, שלחן איהו
 עקרא, מזונא דנפיק מניה, איהו ההוא לחם הפנים.

וכהני הוו לקטי איבא דשלחן מערב שבת לערב שבת,
 (ד"א משבת לשבת) לאחזאה דהא מזונא עלאה נפיק
 מגו ההוא דשלחן. בגין ההוא לחם דהוו לקטי פהני,
 אתברכא כל מזונא ומזונא דאכלי ושתאן, דלא
 לקטרגא בהו יצר הרע, דהא יצר הרע לא אשתכח,
 אלא מגו מיכלא ומשתיא. הדא הוא דכתיב, (משלי ל) פן
 אשבע וכחשתי וגו', דמגו מיכלא ומשתיא יצר הרע
 מתרבי במעוי דבר נש.

לחם דא, מזונא דקא נפיק מגו שלחן, מברך מזונא
 דכהני, דלא ישתכח בהו מקטרגא לקטרגא לון,

לְמַפְלַח בְּלִבָּא שְׁלִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא אֶצְטְרִיךְ
 לְכַהֲנֵי יִתִּיר מְכַל עֲלָמָא. וּבְגִין כֵּן, שְׁלַחַן אִיהוּ עֲקָרָא,
 וְאִיבָא וּמְזוּנָא דְקָא נְפִיק מִנֵּיהּ, אִיהוּ הֵהוּא לְחָם.
 שְׁלַחַן דָּא, אֶצְטְרִיךְ סְדוּרָא דִּילֵיהּ לְאַתְתְּקָנָא, בְּסִטְרָא
 דְצָפוֹן, דְכָתִיב וְהִשְׁלַחַן תִּתֵּן עַל צֵלַע צָפוֹן. מֵאִי
 טַעְמָא. בְּגִין דְמִתְמַן שִׁירוּתָא דְחֻדְוָה. שְׁמַאלָא נְטִיל
 מִימִינָא תְדִיר בְּקֻדְמִיתָא, וּלְבַתַּר אִיהוּ אֲתַעֵר לְגַבֵּי
 נוֹקְבָא, וּבַתַּר קְרִיבַת לֵיהּ יְמִינָא לְגַבֵּיהּ, וְאַתְדַּבְּקַת בֵּיהּ.
 מִים אֵינּוֹן מִימִינָא, וְאִיהוּ חֻדְוָה, מִיַּד יְהִיב לְשְׁמַאלָא,
 וְאַתְדַּבְּקוּ בֵּיהּ אֵינּוֹן מִים, וְחֻדְאֵן לֵיהּ. וּבַתַּר
 אֲתַכְּלִיל אִיהוּ לִימִינָא, וְאַתְעֵר לְנוֹקְבָא בְּהֵהוּא חֻדְוָה.
 וְסִימְנָהּ, מֵאֵן דְנִטִּיל מֵאֵ בִידֵיהּ יְמִינָא בְּמֵאנָא, קְדַמָּא
 לְאַרְקָא מֵאֵ בְשְׁמַאלָא אִיהוּ, וְלֹא מְשְׁמַאלָא לִימִינָא,
 דְהָא מֵאֵ מִימִינָא נְטִיל לֹון שְׁמַאלָא.
 וּבְגִין כֵּן מֵאֵ לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ, אֲלֹא מִסְטְרָא דְשְׁמַאלָא.
 כִּיּוֹן דְנִטִּילוּ מֵאֵ לְגַבֵּיהּ, הָא אֲתַעֵרוּ לְגַבֵּי נוֹקְבָא
 בְּאֵינּוֹן מִים. וְעַל דָּא גְבוּרוֹת גְּשָׁמִים תְּנִינָן. וּבְגִין כֵּן
 וְהִשְׁלַחַן תִּתֵּן עַל צֵלַע צָפוֹן, דְמֵהֵהוּא סֵטֶר אֵיבִין
 אֲשַׁתְּכַחוּ בֵּיהּ יִתִּיר, מִסְטְרָא אַחְרָא. בְּאַתְעֵרוּ דְחֻדְוָה
 דִּילֵיהּ בְּקֻדְמִיתָא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׁמַאלוֹ
 תַּחַת לְרֹאשֵׁי לְבַתַּר וְיְמִינוֹ תַּחְבֵּקֵנִי.

שְׁלַחַן דְּבַר נֶשׁ אֶצְטְרִיךְ לְאַשְׁתַּכַּחא בְּנִקְיוֹתָא דְגּוֹפָא,
 דְּלֹא יִתְקַרֵּב לְמִיכַל מְזוֹנָא דִּילֵיהּ, אֲלֵא בְּנִקְיוֹתָא
 דְגֵרְמִיָּה. וְעַל דָּא אֶצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ, לְפִנְאָה גֵרְמִיָּה
 בְּקַדְמִיתָא, עַד לָא יִיכּוֹל מְזוֹנָא דְשִׁלְחָנָא דִּכְיָא, דִּהְהוּא
 מְזוֹנָא דְאַתְקִין לֵיהּ, בֵּיהּ אֲתַרְעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין
 דְּלֹא יִתְקַרֵּב עַל הַהוּא שְׁלַחַן קִיא צוֹאָה, דְּאִיהוּ מְרוֹזָא
 דְּסִטְרָא אַחְרָא וְסִטְרָא אַחְרָא לָא יִקְבַּל מֵהַהוּא מְזוֹנָא
 דְשִׁלְחַן דָּא כְּלוּם.

לְבַתַּר דְּאֲכִיל בַּר נֶשׁ, וְאַתְעַנְג, אֶצְטְרִיךְ לְמִיָּהֵב חוּלְקָא
 דְתַמְצִית לְהַהוּא סִטְרָא. וּמֵאֵן אִיהוּ. מִיָּם
 אַחְרוֹנִים. הַהוּא זוּהֶמָּא דִּידִין, דְּאֶצְטְרִיךְ לְמִיָּהֵב לְהַהוּא
 סִטְרָא, חוּלְקָא דְאֶצְטְרִיךְ לֵיהּ. וְעַל דָּא וְדֵאֵי אֵינּוֹן חוּבָה,
 חוּבָה אֵינּוֹן, וּבְאַתַּר דְּחוּבָה שְׂרִיין. וְאִיהוּ חִיּוּבָא עַל בַּר
 נֶשׁ, לְמִיָּהֵב לֵיהּ חוּלְקָא דָּא. וְעַל דָּא לָא אֶצְטְרִיךְ
 לְבָרְכָא כָּלֵל, דְּהָא בְּרָכָה לָאו אִיהוּ בְּהַהוּא סִטְרָא.

וּבְגִין כֶּף אֶצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ, דְּלֹא יְהִיב מְזוֹנָא דְעַל גְּבִי
 פְּתוּרִיָּה, לְהַהוּא קִיא צוֹאָה, וְכָל שְׂפֹן בְּמַעוּי, וְכָל
 שְׂפֹן דְּאִיהוּ דְכִיּו (טב) לְבַר נֶשׁ וּבְרִיאָו וְתַקּוּנָא דְגּוֹפִיָּה.
 וְעַל דָּא, שְׁלַחַן אִיהוּ לְמִיכַל בֵּיהּ בְּדְכִיּו, כִּמָּה דְאַתְמַר.
 שְׁלַחַן דָּא דְקִיִּמָּא בְּבִי מְקַדְשָׁא, בְּגִין לְאַשְׁתַּכַּחא בֵּיהּ
 מְזוֹנָא, וְלֵאפְקָא מִנֵּיהּ מְזוֹנָא, וְעַל דָּא אֲפִילוּ (דף

קנ"ה ע"א) רִגְעָא חֲדָא, לֹא (קל"ו ע"א) אֲצִטְרִיךְ לְקִימָא
 בְּרִיקְנִיא. שְׁלַחַן אַחֲרָא, אִיהוּ שְׁלַחַן דְּרִיקְנִיא, וְלֹא
 אֲצִטְרִיךְ לְמִיָּהֵב לֵיהּ דְּיוֹכְתָא בְּאַתְרֵי קְדִישָׁא. וְעַל דָּא,
 שְׁלַחַן דְּמִקְדָּשָׁא, אֲפִילוּ רִגְעָא חֲדָא לֹא יִתִּיב בְּלֹא
 מְזוּנָא. וְיִצְטְרִיךְ דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח אַתְרֵי גְרִיעַ, דְּהָא בְּרַכְתָּא
 דְּלַעֲיִלָּא לֹא מִשְׁתַּכַּחַא בְּאַתְרֵי גְרִיעַ, דָּא שְׁלַחַן דְּקַמִּיָּה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁלַחַן דְּבֵר נָשׁ דְּקָא מְבַרְךְ עָלֶיהּ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּף הֲכִי לֹא אֲצִטְרִיךְ לְמַהוּי
 בְּרִיקְנִיא, דְּהָא לִית בְּרַכְתָּא בְּאַתְרֵי רִיקְנִיא.

נְהַמִּי דְּעַל גַּבֵּי שְׁלַחַן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵינּוּן תְּרִיסְר.
 וְהָא אוּקְיָמְנָא רְזָא דְּנְהַמִּי, דְּאֵינּוּן רְזָא דְּפָנִים.
 וְעַל דָּא אֲקָרִי לְחֵם הַפָּנִים, דְּהָא מְזוּנָא וְסַפּוּקָא דְּעַלְמָא,
 מְאֵינּוּן פָּנִים עַלְאִין קְאֲתִיָּא. וּבְגִין כֵּךְ, לְחֵם דָּא, אִיהוּ
 פְּנִימָא דְּכֻלָּא, אִיהוּ בְּרְזָא עַלְאָה, כְּדָקָא יְאוּת.

לְחֵם הַפָּנִים, מִיכְלָא דְּאֵינּוּן פָּנִים, מְזוּנָא וְסַפּוּקָא דְּנְפִיק
 לְעַלְמָא, מְנַיְהוּ אֲתִי, וְשָׂרִיא עַל הַהוּא פְּתוּרָא,
 וּבְגִין דְּשְׁלַחַן דָּא, מְקַבְּלָא מְזוּנָא וְסַפּוּקָא מְאֵינּוּן פָּנִים
 דְּלַעֲיִלָּא, וְאִיהִי אֲפִיקַת מְזוּנִין וְסַפּוּקִין מְאֵינּוּן פָּנִים
 פְּנִימָאִין, וּמְזוּנָא דְּאֲפִיקַת, אִיהוּ הַהוּא לְחֵם, כְּדָקָא מְרוּן,
 חוּם הָוֵה מִתְקָרֵב, וְחוּם הָוֵה מִתְעַדִּי מִתְמָן, וְהָא אוּקְמוּהָ,
 דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א' כ"א) בְּיוֹם הַלְקָחוֹ וּבְגִין שְׁלַחַן דָּא אִית לְבַר

נֶשׁ לְנִטְרָא רְזִין דְּשִׁלְחָן דִּילֵיהּ בְּכֹל אֵינּוֹן גְּוּוֹנִין
כְּדַקְאֲמַרְן.

רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח וְאָמַר, (קדלות ט) בְּכֹל עֵת יֵהִיו בְּגָדֶיךָ
לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אַל יִחָסֵר. הֵאִי קָרָא
אוּקְמוּהּ וְאִתְמַר, אֲבָל תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא
לֵיהּ לְבַר נֶשׁ בְּרֻזָּא דְּחַכְמַתָּא, וְעֵבִיד לֵיהּ בְּאוּמְנוּתָא סְגִי,
וְנִפְח בְּאִפּוּי נִשְׁמַתָּא דְּחַיִּי, לְמַנְדַּע וְלֹאֲסַתְכְּלָא בְּרֻזִין
דְּחַכְמַתָּא, לְמַנְדַּע בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיָּה, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר,
(ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו יִצְרַתִּיו אִף
עֲשִׂיתִיו.

וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו דִּיִּיקָא, וְרֻזָּא דָּא וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו
אוּלִיפְנָא, דִּהָא כְּבוֹד דִּלְתַתָּא רְזָא דְּכוּרְסִיָּא
קְהִישָׁא לָא (נח נ"ח ע"ב) אִתְתַּקֵּן לְעֵילָא, אָלָא מְגוּ תְקוּנָא
דְּבָנִי עָלְמָא. כִּד אֵינּוֹן בְּנֵי נֶשָׂא, זְכָאִין וְחִסִּידִין, וְיִדְעִי
לְתַקְנָא תְקוּנִי, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו. בְּגִין
דִּהָאִי כְבוֹדִי, לְתַקְנָא לֵיהּ בְּעַמּוּדִין תְּקִיפִין, וְלִקְשָׁטָא
לֵיהּ בְּתַקּוּנָא וְקִשּׁוּטָא דִּלְתַתָּא, בְּגִין דִּהָאִי כְבוֹדִי
יִסְתַּלֵּק, (ביקרא) בְּזַכּוּ דְּצַדִּיקָא דִּי בְּאַרְעָא.

בְּגִין כֶּף בְּרֵאתִיו. כְּגוּוֹנָא דְּכְבוֹד עֲלָאָה, דִּתְקוּנִין אֲלִין
בֵּיהּ. (צ"ע ועיין ר"ח ע"א, קצ"ח ע"ב) בְּרִיאָה לְסִטְר שְׁמַאלָא
יִצְרָה בִּימִינָא כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר יוֹצֵר אוֹר וּבּוֹרָא חֹשֶׁךְ

עֲשֵׂיהָ בְּאִמְצָעֵיהָ כִּמְהָ דְאֵת אֲמַר אֲנִי יְיָ עֲשֵׂה כָּל וּכְתִיב
 וּכְתִיב עוֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרֵא רַע וּכְתִיב עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמְרוֹמָיו וְעַל דָּא בְּרֵאתִיו יִצְרָתִיו אֵף עֲשִׂיתִיו כְּתוּבָא
 עִילָאָה. וְעַל דָּא, הוּאֵיל וְאָדָם אִיהוּ בְּאַרְעָא, וְאֵית לִיה
 לְתַקְנָא הֵהוּא כְּבוֹדֵי עֲבָדִית בֵּיה תְּקוּנִין דְּכְבוּד עֲלָאָה,
 דְּאֵית בֵּיה אוּף הָכִי בְּרִיאָה, וְעַל דָּא בְּרֵאתִיו.

בְּהֵהוּא כְּבוּד עֲלָאָה, אֵית בֵּיה יִצְרָה, וְעַל דָּא יִצְרָתִיו,
 תְּקוּנָא דָּא יְהֵבִית בֵּיה בְּאָדָם, לְמַהוּי אִיהוּ
 בְּאַרְעָא, כְּגוּוּנָא דֵּהֵהוּא כְּבוּד עֲלָאָה. בְּהֵהוּא כְּבוּד
 עֲלָאָה, אֵית בֵּיה עֲשִׂיָּה, וְעַל דָּא אוּף הָכִי בְּבַר נֶשׁ,
 כְּתִיב עֲשִׂיתִיו, לְמַהוּי אִיהוּ כְּגוּוּנָא דֵּהֵהוּא כְּבוּד עֲלָאָה,
 דְּמִתְקַן וּבְרִיךְ לְכְבוּד תְּתָאָה. מְנַלְן, דֵּהֵהוּא כְּבוּד עֲלָאָה
 אֵית בֵּיה תְּלַת אֲלִין. דְּכְתִיב בֵּיה, יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֲשָׁךְ
 עוֹשֶׂה שְׁלוֹם. יוֹצֵר אוֹר, הָא יִצְרָה. וּבוֹרֵא חֲשָׁךְ, הָא
 בְּרִיאָה. עוֹשֶׂה שְׁלוֹם הָא עֲשִׂיָּה. וְדָא אִיהוּ כְּבוּד עֲלָאָה,
 דְּקָא מִתְקַן וּבְרִיךְ וְסַפִּיק בְּכָל צְרָכֵיו לְכְבוּד תְּתָאָה.

כְּגוּוּנָא דָּא, בְּרָא אָדָם בְּאַרְעָא, דְּאִיהוּ כְּגוּוּנָא דֵּהֵהוּא
 כְּבוּד עֲלָאָה, לְתַקְנָא לְהָאֵי כְּבוּד, וְלֵאתְפַלְלָא
 מִכָּל סְטָרִין. כְּבוּד עֲלָאָה אֵית בֵּיה תְּלַת אֲלִין, אָדָם
 לְתַתָּא אֵית בֵּיה תְּלַת אֲלִין. וְלֵאתְפַלְלָא הֵהוּא כְּבוּד
 תְּתָאָה, מֵעִילָא וּמִתְתָּא, לְמַהוּי שְׁלִים בְּכָל סְטָרִין. זַפְּאָה

אִיהוּ בַר נֶשׁ, דְּזָכִי בְּעוֹבְדוֹי לְמַהוּי כְּגוּוֹנָא דָּא. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (קהלת ט) בְּכָל יַעַת יְהִיּוּ בְּגִדֵיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל
רֹאשְׁךָ אַל יִחָסֵר.

מָה לְכָבוֹד עֲלָאָה, הֵהוּא מְשַׁחא רְבוּת קִדְשָׁא לָא אֶתְמַנַּע
מִנִּיהּ, מִרְזָא דְעֲלָמָא דְאֶתִּי. אוּף הָכִי לְבַר נֶשׁ,
דְּעוֹבְדוֹי מִתְלַבְּנֵן תְּדִיר, הֵהוּא (דף קנ"ה ע"ב) מְשַׁךְ רְבוּת
קִדְשָׁא, לָא יִתְמַנַּע מִנִּיהּ תְּדִיר. בְּמָאי זָכִי בַר נֶשׁ,
לְאֶתְעַדְנָא בְּהֵהוּא עֲדוּנָא עֲלָאָה. בְּשִׁלְחֵן דִּילִיהּ. כְּמָה
דְּאִיהוּ מְעֵדֵן עַל פְּתוּרִיהּ נִפְשָׁאן דְּמִסְכְּנֵי, דְּכְתִיב, (ישעיה
מ) וּנְפֶשׁ נַעֲנָה תִשְׁבִּיעַ, מָה כְּתִיב בְּתִרְיָה, אֲזַ תְּתַעֲנַג עַל
יְי' וְגו', דְּאוּף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רֵוִי לִיהּ, בְּכָל אֵינּוֹן
עֲדוּנֵין דְּמִשַׁח רְבוּת קוּדְשָׁא עֲלָאָה, דְּנִגִּיד וְאֶתְמַשְׁךְ
תְּדִיר לְהֵהוּא כְּבוֹד עֲלָאָה, כְּתִיב וּנְפֶשׁ נַעֲנָה תִשְׁבִּיעַ, מָה
כְּתִיב בְּתִרְיָה, אֲזַ תְּתַעֲנַג עַל יְי'.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא הָוּה אֲזֵלִי בְּאוּרְחָא, וְהָוּה חַד טִיִּיעָא
טָעִין אֲבַתְרִייהוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְר' חִיָּיא, אֵית לָן
לְאֶתְעַסְקָא וּלְאֶשְׁתַּדְּלָא בְּמִלֵּי דְאוּרִייתָא, דְּהָא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲזֵיל לְקַמֵּן, (נ"א דְהָא שְׂכִינְתָא אֲזֵלָא קַמֵּן דְּכְתִיב (תהילים פ"ה)
צִדִק לְפָנָיו יִהְיֶה) וְעַל דָּא עֵידֵן הוּא, לְמַעַבְד לִיהּ (נ"א לָה) תְּקוּנָא
בְּהֵדֵן בְּהָאי אַרְחָא.

פְּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר (תהילים קיט) יַעַת (בראשית קנ"ו ע"ב) לְעֲשׂוֹת

לַיְי' הִפְרוּ תוֹרַתְךָ, הָאִי קָרָא אֶתְמַר, וְאוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא.
 אֲבָל עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְי', בְּכָל זְמַנָּא דְאוֹרֵייתָא מִתְקַיְימָא
 בְּעַלְמָא, וּבְנֵי נְשָׂא מִשְׁתַּדְּלֵן בָּהּ, כְּבִיכּוֹל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא חֲדֵי בְּעוּבְדֵי יְדוּי, וְחֲדֵי בְּעַלְמִין כְּלָהוּ, וְשִׁמְיָא
 וְאַרְעָא קַיְימִי בְּקִיּוּמֵיהוּ.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּנִישׁ כָּל פְּמִלְיָא
 דִּילֵיהּ, וְאָמַר לוֹן, חָמוּ עֲמָא קְדִישָׁא דְאִית לִי
 בְּאַרְעָא, דְאוֹרֵייתִי מִתְעַטְרָא בְּגִינֵיהוֹן. חָמוּ עוּבְדֵי יְדִי,
 דְאִתּוֹן אֲמַרְתּוֹן (תהלים ח) מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ. וְאִינוֹן כִּד
 חָמָאן חֲדוּה דְמֵאֲרִיהוֹן בְּעַמִּיהּ, מִיַּד פִּתְחִי וְאִמְרִי, (שמואל
 ב ז) וּמִי כְּעַמְךָ כִּישְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָא. וּבִשְׁעֵתָא
 דִּישְׂרָאֵל מִתְבַּטְּלִי מֵאוֹרֵייתָא, כְּבִיכּוֹל, תִּשֶׁשׁ חֵילֵיהּ,
 דְכַתִּיב, (דברים לב) צוּר יִלְדָךְ תִּשִׁי. וְכִדִּין כְּתִיב, (דברי הימים ב
 יח) וְכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו, וְעַל דָּא עֵת לַעֲשׂוֹת
 לַיְי', אִינוֹן (בני עלמא) צְדִיקְיָא דְאִשְׁתְּאַרְן, אִית לוֹן לְחַגְרָא
 חֲרָצִין, וְלִמְעַבְד עוּבְדִין דְכִשְׂרָאן, בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא יִתְתַקַּף בְּהוּ בְּצְדִיקְיָא, וּמִשְׁרַיִן וְאוֹכְלִסִּין דִּילֵיהּ.
 מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְהִפְרוּ תוֹרַתְךָ, וְלֹא מִשְׁתַּדְּלִי בָּהּ בְּנֵי
 עַלְמָא, כְּדָקָא יָאוּת.

הֵהוּא טַיְיעָא דְהוּה טָעִין אֲבַתְרֵייהוּ, אָמַר לוֹן בְּמָטוּ
 מְנִיכּוּ, שְׁאַלְתָּא חֲדָא בְּעֵינָא לְמַנְדַּע. אָמַר רַבִּי

יוֹסִי, וְדַאי אֲרַחָא מִתְתַקְנָא קָמֹן, שְׂאִיל שְׂאֵלְתָךְ. אָמַר,
 הַאי קָרָא, אִי כְּתִיב יֵשׁ לַעֲשׂוֹת, אוֹ נַעֲשֶׂה, הֲוֵה אֲמִינָא
 הָכִי. מַאי עֵת. וְתוּ, לַעֲשׂוֹת לִי, לְפָנֵי יי' אֲצַטְרִיךְ, מַאי
 לַעֲשׂוֹת לִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכַמָּה גְּוֹוִינִן אֲרַחָא
 מִתְתַקְנָא קָמֹן. חַד, דִּהְוִינֵן תְּרִין, וְהַשְׁתָּא הָא אֲנִן תְּלַתָּא,
 וְשְׂכִינְתָּא אֲתַפְלִילַת בִּהְדָּן. וְחַד דַּחֲשִׁיבְנָא דְלֹא הוּיַת
 אֲלֹא כְּאִילְנָא יְבֻשְׁתָּא, וְאַנְתְּ רַעֲנָנָא כְּזִיתָא. וְחַד, דִּיאוֹת
 שְׂאֵלְתָּ, וְהוּאִיל וְשְׂרִית מְלָה, אִימָא.

פְּתַח וְאָמַר עֵת לַעֲשׂוֹת לִי הִפְרוּ תוֹרְתְךָ. עֵת לַעֲשׂוֹת
 לִי, אֵית עֵת. וְאֵית עֵת. (קהלת א) עֵת לְאָהֵב וְעֵת
 לְשֹׂנֵא. עֵת אִיהוּ לְעֵילָא. דִּהֲהוּא עֵת, רְזָא דְמַהִימְנוּתָא
 אִיהוּ. וְדָא אֲקָרִי עֵת רְצוֹן, וְהַאי אִיהוּ דַּאֲתַחְיִיב בְּרִנְשׁ
 לְמַרְחָם לִי תְדִיר, כְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר (דְּבָרִים ו) וְאֶהְבֶּתְ אֶת יי'
 אֱלֹהֶיךָ, וְעַל דָּא, עֵת לְאָהֵב, דָּא אִיהוּ עֵת דַּאֲתַחְיִיב בְּרִנְשׁ
 נְשׁ לְאָהֵב. וְאֵית עֵת אַחְרָא, דַּאִיהוּ רְזָא דְאֱלֹהִים אַחְרִים,
 וְאֲתַחְיִיב בְּרִנְשׁ לְמַשְׁנָא לִיה, וְלֹא יִתְמַשְׁךְ לְבִיָּה
 אַבְתְּרִיָּה, וְעַל דָּא עֵת לְשֹׂנֵא, וּבְגִין כְּךָ כְּתִיב (ויקרא טז) דִּבְרִ
 אֶל אַחֲרֵיךָ וְאֶל יְבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. (וְהִכָּא)

בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא, וּפְקוּדֵי אוּרִייתָא,
 הֲהוּא עֵת רְזָא דְמַהִימְנוּתָא קְדִישָׁא, מִתְתַקְנָא
 בְּתַקּוּנָהָא, וּמִתְקַשְׁטָא בְּשְׁלִימוּתָא, כְּדָקָא יְאוֹת. וּבְזִמְנָא

דִּישְׂרָאֵל מִתְּבַטְּלֵי מְאוּרֵייתָא, כְּבִיכּוּל הֵהוּא עֵת, לֹא
 אִיהוּ בְּתַקּוּנָהּ, וְלֹא אֲשַׁתְּכַחַת בְּשְׁלִימוֹ, וְלֹא בְּנִהוּרָא
 וּכְדִין עֵת לַעֲשׂוֹת לֵיִי. מַאי לַעֲשׂוֹת. כְּמָה דְּאֵת אָמַר
 (בראשית ב) אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. מַאי לַעֲשׂוֹת.
 דְּאֲשַׁתְּאָרוּ גּוֹפֵי דְּשִׁידֵי, דְּאֲתַקְּדֵשׁ יוֹמָא, וְלֹא אֲתַעְבִּידוּ,
 וְאֲשַׁתְּאָרוּ לַעֲשׂוֹת, רוּחִין בְּלֹא גּוֹפֵי. אוּף הָכָא עֵת
 לַעֲשׂוֹת, אֲשַׁתְּאָר בְּלֹא תַקּוּנָא, וּבְלֹא שְׁלִימוֹ. מַאי
 טַעְמָא. מְשׁוּם דְּהִפְרוּ תוֹרְתָךְ, בְּגִין דְּאֲתַבְּטְלוּ יִשְׂרָאֵל
 לְתַתָּא מִפְּתַגְמֵי אוּרֵייתָא. בְּגִין דְּהֵהוּא עֵת, הָכִי קִיִּימָא,
 אוּ סְלֵקָא, אוּ נַחְתָּא, בְּגִינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

אַתּוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי (דף קנ"ו ע"א) חֵיִיא וּנְשַׁקּוּהוּ בְּרִישֵׁיהּ. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי לֵית אַנְתָּ כְּדַאי, לְטִייעָא אַבְתְּרוֹן.
 זַכָּאָה אַרְחָא דָּא, דְּזוֹכִינֵן לְמִשְׁמַע דָּא, זַכָּאָה דָּרָא דְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן שְׂאֲרֵי בְּגִינֵיהּ, דְּאֲפִילוּ בֵּינֵי טוּרֵיא, חֲכַמְתָּא
 אֲשַׁתְּכַחַת תַּמָּן. נַחְתוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֵיִיא, וְאֶזְלוּ תַלְתְּהוֹן
 בְּאַרְחָא.

פְּתַח הֵהוּא טִייעָא וְאָמַר (תהלים ט) וְאֲנִי תַפְלְתִי לְךָ יְיָ עֵת
 רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאַמַּת יְשַׁעְךָ, תַּנִּינֵן,
 אִימְתִי אֲקַרִּי עֵת רְצוֹן. בְּשַׁעְתָּא דְּצַבּוּר קָא מְצַלָּאן.
 שְׁפִיר אִיהוּ, וְהָכִי אִיהוּ וְדַאי. דְּהָא כְּדִין צַבּוּרָא מְסַדְרֵי
 וּמְתַקְנֵי תַקּוּנָא דְּהָאֵי עֵת, וּכְדִין אִיהוּ עֵת רְצוֹן,

וְאַצְטְרִיךְ לְמִשְׁאֵל שְׁאֵלְתָּא, דְּכִתִּיב אֱלֹהִים בְּרַב חֲסֻדָּךְ
 עֲנֵנִי בְּאֵמֶת יִשְׁעֶךָ דְּהָא כְּדִין אֲצְטְרִיךְ לְמִשְׁאֵל שְׁאֵלְתָּא.
 וְאֲנִי תְּפִלְתִּי לְךָ יְיָ, הָא הֲכָא רִזָּא דִּיחֻדָּא.

וְאֲנִי: דָּא דְּוֹד מַלְכָּא, (אמור צ"ה ע"ב) אַתְּ דְּאֲקָרִי גְּאוּלָּה.
 תְּפִלְתִּי: דָּא תְּפִלָּה. וְהֲכָא אִיהוּ סְמִיכָא לְגְּאוּלָּה,
 דְּאִיהוּ חַד. כַּד אִיהוּ סְמִיךְ גְּאוּלָּה לְתְּפִלָּה, כְּדִין אִיהוּ עֵת
 רְצוֹן. ^(ר"ה) עֵת רְצוֹן: אוּף הָכִי, כְּלָלָא אִיהוּ כְּחֻדָּא, עֵת
 חַד, רְצוֹן חַד, אַתְּכִלְיִלוּ דָּא בְּדָא, וְהוּוּ חַד. וְדוּד מַלְכָּא
 בְּעָא לִיחֻדָּא בְּהַאי קָרָא, יחֻדָּא חֻדָּא.

וְאִי תִימָא, אֲמַאי אַתְּמַנִּי הַאי קָרָא, בְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה
 דְּשִׁבְתָּ. יְאוּת אִיהוּ לְמַהוּי בְּשִׁבְתָּ בְּהַהוּא צִלּוֹתָא
 דְּמִנְחָה, וְלֹא בְּצִלּוֹתָא דְּחוּל, דְּוִדְאִי לָאו צִלּוֹתָא דְּמִנְחָה
 דְּשִׁבְתָּ כְּחוּל. בְּגִין דְּהָא בְּחוּל בְּשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה, ^(פ"ח ע"ב)
 תְּלִיא דִּינָא בְּעֵלְמָא, וְלֹאוּ אִיהוּ עֵת רְצוֹן. אֲבַל בְּשִׁבְתָּ,
 דְּכָל רוּגְזָא אַתְּעֵדִי, וְכָלָא אַתְּכִלְיִל כְּחֻדָּא, וְאִף עַל גַּב
 דְּדִינָא אַתְּעַר, אַתְּבַסְמוּתָא אִיהוּ, וְעַל דָּא אֲצְטְרִיךְ קָרָא
 דִּיחֻדָּא, לִיחֻדָּא כָּל דְּרַגִּין, דְּכַד הוּוּ יחֻדָּא, דִּינָא
 אַתְּחַבֵּר וְאַתְּכִלְיִל בְּרַחֲמֵי, וְאַתְּבַסְס כְּלָא, וְכַדִּין עֵת רְצוֹן
 כְּתִיב. עֵת רְצוֹן, כְּלִיל כְּלָא כְּחֻדָּא. וְדִינָא אַתְּבַסְס בְּהַהוּא
 זְמַנָּא, וְהוּוּ חֻדָּהּ בְּכָלָא.

מִשְׁה אַסְתִּלַּק מִעֵלְמָא, בְּהַהוּא שַׁעֲתָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה

דְּשַׁבֵּת, בְּשַׁעֲתָא דְּעַת רְצוֹן אֲשַׁתְּכַח. וּבַהֲהִיא שַׁעֲתָא
רַעוּא הוּהּ לְעֵילָא, וְצַעְרָא לְתַתָּא, וְעַל דָּא נִנְעָלוּ תְרַעִין
בְּשַׁבֵּת, מִשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה וְלְעֵילָא. מֵאן תְרַעִין נִנְעָלוּ.
תְרַעִין דְּבֵי מְדַרְשָׁא, בְּגִין לְאֲדַכְרָא לְמֹשֶׁה רַעִיא
מְהִימְנָא, דְּאוּרִייתָא אֲתַבְּטְלָא בְּגִינֵיהּ.

בַּהֲהוּא זְמַנָּא, בֵּי מְדַרְשָׁא דְּמֹשֶׁה אֲתַבְּטִיל, כֹּל שְׁפָן
אַחֲרָנִין. מֵאן חָמֵי תְרַעִין דְּבֵי מְדַרְשָׁא דְּמֹשֶׁה
דְּנִנְעָלוּ, דְּלֹא נִנְעָלוּ אַחֲרָנִין כְּלָהּ. אוּרִייתָא דְּמֹשֶׁה
עָצִיבָא עָלֵיהּ בַּהֲהוּא זְמַנָּא, מֵאן לָא עָצִיב. בְּגִין כֶּף כֹּל
תְרַעִי דְּבֵי מְדַרְשֵׁי נִנְעָלוּ, וְאַצְטְרִיכוּ כְּלָא לְצַדְקָא לֵיהּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְחַ שְׁבַחָא, וְהֵינּוּ (תהלים לו) צַדְקַתְךָ
כְּהַרְרֵי אֵל.

תְּלַתָּא אֵינּוּן דְּאַסְתְּלָקוּ מֵעֲלְמָא בַּהֲאֵי זְמַנָּא, וְכְלָהּ
כְּלִילָן בְּמֹשֶׁה. חַד, מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא עֲלָאָה.
וְחַד, יוֹסֵף צְדִיקָא. וְחַד, דְּיוד מְלֻכָּא. בְּגִינֵי כֶּף, תְּלַת
צְדִיקֵי דֵינֵי הָכָא, חַד אִיהוּ דְּיוֹסֵף זַכָּאָה, קָדִים לְכָל הָנִי,
וְדָא אִיהוּ צַדְקַתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מְשַׁפְּטִיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגוֹ',
דָּא יוֹסֵף, דְּאִיהוּ בְּלַחֲדוּי כְּהַרְרֵי אֵל, כְּכִלָּהּ טוּרִין
עֲלָאִין. וְחַד מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא, וְדָא אִיהוּ דְּכַתִּיב,
(תהלים עא) וְצַדְקַתְךָ אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְדוּלוֹת,
בְּגִין דְּאִיהוּ נְטִיל לְכָל סְטְרִין, יְמִינָא וְשְׂמָאלָא. וְחַד אִיהוּ

דָּוִד מִלְכָּא, וְדָא אִיהוּ דְכְתִיב, (תהלים קיט) צִדְקַתְךָ צִדְקָה
לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת, לְעוֹלָם: דָּא דָּוִד מִלְכָּא.

כִּדִּין אֲתַכְנִישׁ כִּלְא בְּהַאי זְמַנָּא, תוֹרָה שְׂבַכְתָּב, וְתוֹרָה
שְׂבַעַל פֶּה. וְעַל דָּא בְּהַאי זְמַנָּא נִנְעָלוּ תַרְעֵי

דְּאוּרִייתָא, וְנִנְעָלוּ תַרְעֵי דְכָל עֲלָמָא, בְּהַאי זְמַנָּא.

בְּשַׁעְתָּא דְּמִית יוֹסֵף צְדִיקָא, יָבִישׁוּ מְקוּרִין וּמִבּוּעֵין,
וְכִלְהוּ שְׂבַטִין נָפְלוּ בְּגִלוּתָא, פִּתְחוּ עֲלָיִ

וְאָמְרוּ, צִדְקַתְךָ כְּהַרְרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו'.

בְּשַׁעְתָּא דְּמִית מִשָּׁה, אֲתַחֲשֵׁךְ שְׂמֵשָׁא בְּטִיְהָרָא,
וְאִנְעֵלַת תוֹרָה שְׂבַכְתָּב, נְהוֹרְהָא

דְּאִסְפַּקְלָרִיָּא דְּנְהָרָא.

בְּשַׁעְתָּא דְּמִית דָּוִד מִלְכָּא, כְּנִישַׁת סִיְהָרָא נְהוֹרְהָא (דף קנ"ד
ע"ב) וְאוּרִייתָא דְּבַעַל פֶּה כְּנִישַׁת נְהוֹרְהָא.

וּמִתְהוּא זְמַנָּא אֲתַגְנִיזוּ נְהוּרִין דְּאוּרִייתָא, וְאִסְגִּיאוּ
מַחְלוּקַת עַל מִשְׁנָה, וְחַפְימִיָּא בְּמַחְלוּקַת, וְכִלְהוּ תַקִּיפִי

לְבָא בְּעַרְבוּבִיָּא. וְעַל דָּא, חֲדוּה דְּאוּרִייתָא לָאו אִיהוּ
בְּהַהוּא זְמַנָּא, בְּכָל דְּרִין דְּעֲלָמָא.

וּמָה אֵינּוּן חוּמְרֵי דְּתַעֲנִיּוֹת דְּגִזְרוּ רַבָּנִין, כַּד מִית פְּלוּנִי,
גִּזְרוּ תַעֲנִיּוֹת. כַּד הוּהוּ כַּף, גִּזְרוּ כַּף. (ס"א דָּא וְדַחֲהָ) וְכַד

הוּהוּ כְּנִישׁוּ יִתִּיר דְּחֲדוּה דְּתוֹרָה דְּבַכְתָּב וְתוֹרָה דְּבַעַל פֶּה,
בְּהַהוּא זְמַנָּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּאִצְטְרִיךְ לְמַנְעַל

תַרְעֵי דְּאוּרִייתָא בְּהַהוּא זְמַנָּא.

וּבְגִין כֹּף אֲמַרִּינָן הָנִי צְדוּקֵי דִינָא, כְּמָה דְאִתְמַר. חָדוּ
 רַבֵּי יוֹסֵי וְרַבֵּי חֲזִיא, וּנְשָׁקוּהוּ בְּרִישֵׁיהּ
 כְּמַלְקָדְמִין, אָמְרוּ זַפָּאָה חוּלְקָנָא בְּהֵאֵי אַרְחָא.

תו פְּתַח וְאָמַר. (קהלת ז) הַחֲכָמָה תָּעוּז לְחַכְּם מַעֲשֶׂרָה
 שְׁלִיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּעִיר. הַחֲכָמָה תָּעוּז לְחַכְּם, דָּא
 מֹשֶׁה, כִּד סָלִיק לְטוּרָא דְסִינַי לְקַבְּלָא אֹרִייתָא,
 אֲזִדְעִזְעוּ כָּל אֵינּוֹן רְקִיעִין, וְכָל אֵינּוֹן מִשְׂרִיין עֲלָאִין,
 וְאָמְרוּ קָמִיָּה, מָאֲרִיָּה דְעֲלָמָא, וּמָה כָּל טוּבָא, וְכָל חֲדוּה
 דִּילָן, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּאֹרִייתָא, וְאֵת בְּעֵי לְנַחְתָּא לָהּ
 בְּאַרְעָא. אֲתַכְּנִישׁוּ עַל מֹשֶׁה לְאוּקְדִיָּה בְּנוּרָא, אֲתַתְּקַף
 מֹשֶׁה וְכוּ', כְּמָה דְאוּקְמוּהָ חֲבַרִּיא, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אָמַר לֵיהּ לְמֹשֶׁה וְכוּלֵי.

אַבְּל הַחֲכָמָה תָּעוּז לְחַכְּם, כָּל מָאן דְאִתְעַסַּק בְּאֹרִייתָא,
 וְאִשְׁתַּדַּל בָּהּ לְשִׁמְהָ, אֲתַתְּקַף בָּהּ בְּאֹרִייתָא,
 בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיךְ לְמַהוּי לֵיהּ תְּקַפָּא וְחִילָא, לְאַגְנָא
 עֲלֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיךְ. וְהֵהוּא תְּקַפָּא וְחִילָא מָאן אֲתַר
 אֲתַתְּקַף. הָדַר וְאָמַר, מַעֲשֶׂרָה שְׁלִיטִים. אֵינּוֹן (מ"ט ע"א)
 עֶשֶׂר אֲמִירָן דְכְּתִיבִין בָּהּ בְּאֹרִייתָא, דְאֵינּוֹן שְׁלִיטִין
 עֲלָאִין, דְּבֵר נֶשׂ אֲתַתְּקַף בְּהוּא בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא
 דְאִתִּי כָּל רִזִין דְעֲלָמָא, וְכָל פְּקוּדִין, וְכָל חֲכָמָתָא דְעִילָא
 וְתַתָּא, בְּהוּ תְּלִיא, וּבְהוּ אֲתַכְּלִיל כְּלָא, וְכָלָא אִיהוּ

בְּאוֹרֵי־תָא. זְכָאָה חוֹלְקִיהָ מֵאֵן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵי־תָא,
לְמַהוּי מִתְתַקַּף בְּתַקְפָּא לְעֶלְמָא דְּאֶתִי.

עֶשְׂרָה שְׁלִיטִין, עֶשֶׂר זִינֵי חֲכָמָתָא אֵינּוּן בְּהַ בְּאוֹרֵי־תָא,
בְּעֶשֶׂר שְׁמֵהֶן גְּלִיפִין, וְאֶתְכַלִּילוּ בְּשִׁמָּא חַד,
דְּעֶשְׂרִין וְתָרִין אֲתוּוּן גְּלִיפִין, רְזִין דְּעֶלְמָא דְּאֶתִי, בְּאֵינּוּן
זִיְהָרִין, דְּלֹא שְׁלֵטָא עֵינָא לְמַחְמִי, וְאֶפִּילוּ בְּסַכְלָתָנוּ
לְמַנְדַּע, וְלֹא־סַתְּכָלָא בְּהָהוּא עֵדוּנָא, וְכַסּוּפָא, דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אַחְסִין לֹוּן לְצַדִּיקֵי־יִשְׂרָאֵל לְעֶלְמָא דְּאֶתִי. כְּמָה
דְּאֶתְ אִמְר (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלְתָךְ יַעֲשֶׂה
לְמַחְכֵּה לֹוּ.

פְּתוּרָא דְּבַר נָשׁ, מְזַכֵּי לִיהָ לְמִיכַל עַל פְּתוּרָא אַחֲרָא,
בְּעֵדוּנָא דְּהָהוּא עֶלְמָא, כְּמָה דְּאֶתְ אִמְר (שמואל ב
ט) כִּי עַל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אוֹכֵל. וְדוּד מְלָכָא הָוָה
אִמְר, (תהלים כג) תַּעֲרֹף לְפָנַי שְׁלַחַן נֶגֶד צוֹרְרֵי, וְדָא אִיהוּ
אַתְסִדְרוּתָא דְּפְתוּרָא בְּהָהוּא עֶלְמָא, דְּהָא כְּדִין אִיהוּ
עֵדוּנָא וְכַסּוּפָא, דְּנִשְׁמָתָא אֶתְהַנִּי בְּהוּ, בְּעֶלְמָא דְּאֶתִי.
וְכִי פְתוּרָא אִית לֹוּן לְנִשְׁמָתִין בְּהָהוּא עֶלְמָא. אֵין. דְּהָא
מְזוּנָא וְסְפוּקָא דְּעֵדוּנָא, אַכְלִי בְּהָהוּא עֶלְמָא,
כְּגוּוּנָא דְּמְלָאכִי עֶלְאִי אַכְלִי. וְכִי מְלָאכִי עֶלְאִי אַכְלִי.
אֵין. כְּגוּוּנָא דְּלַהוּן אַכְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא. וְהָהוּא
מְזוּנָא, רְזָא אִיהוּ לְטָלָא, דְּנִגִיד וְאֶתְמַשְׁךְ מֵעִילָא, מְרֻזָּא

דְּעֲלָמָא דְאֵתִי, וְאִיהוּ מְזוּנָא דְנִהִירוּ מִשַּׁח רְבוּת קִדְשָׁא,
 וְנִשְׁמַתְהוּן דְּצִדִּיקָיָא אֲתוּזְנוּ מִתְּמָן בְּגִנְתָּא דְעֵדֵן, וְאֲתִהְיוּן
 תְּמָן. דִּהָא תְּמָן נִשְׁמַתְהוּן דְּצִדִּיקָיָא, מִתְּלַבְשָׁן בְּגִנְתָּא
 דְעֵדֵן דְלִתְתָּא, כְּגִוּוּנָא דֵהָאִי עֲלָמָא.

וּבְשַׁבְּתֵי וּבְזַמְנֵי, מִתְּפִשְׁטָאן, וְסִלְקִין לְמַחְמֵי בִיקְרָא
 דְמֵאֲרִיִּהוּן, וְלֵאֲתַעְדְנָא בְּעֵדוּנָא עֲלָאָה כְּדָקָא
 יְאוּת, דְכִתְיֵב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִיַּד חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִיַּד שַׁבַּת
 בְּשַׁבְּתוֹ יָבֵא כָּל בֶּשֶׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָי אָמַר יי'. וְכִי כָּל
 בֶּשֶׂר יֵיתִי, לָאוּ הֲכִי הוּוּה לִיָּה לְמַכְתָּב, אֲלָא כָּל רוּחַ אוֹ
 כָּל נִשְׁמָה, מֵהוּ כָּל בֶּשֶׂר.

אֲלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבֵד לִיָּה לְבַר נֶשׁ בְּהָאִי עֲלָמָא,
 כְּגִוּוּנָא דִּיקְרָא דְכְבוּד עֲלָאָה לְעֵילָא. הֵהוּא כְּבוּד
 עֲלָאָה, אִיהוּ רוּחַ לְרוּחַ, וְנִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמָה, (דף קנ"ז ע"א) עַד
 דְמַטִּי לְחַד אֲתֵר לְתַתָּא דְאֲקָרִי גּוּף, וּבְהָאִי עֵיִל חַד רוּחַ
 דְמְקוּרָא דְחַיִּים, דְאֲקָרִי כָּל, בְּדָא אִיהוּ כָּל טוּבָא, וְכָל
 מְזוּנָא, וְכָל סְפוּקָא, דֵּהָהוּא גּוּף.

וְרוּזָא דָּא, (קהלת ה) וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בְּכָל הָיָא (ס"א מ"א בְּכָל הָיָא) הָאִי
 כָּל אִיהוּ רוּחַ לְהָהוּא גּוּף. כְּגִוּוּנָא דָּא בַר נֶשׁ בְּהָאִי
 עֲלָמָא, אִיהוּ גּוּף, וְרוּחַ דְשִׁלְטָא בֵּיה, כְּגִוּוּנָא דֵּהָהוּא רוּחַ
 עֲלָאָה, (ס"א דְשִׁלְטָא עַל גּוּפָא דְאֲקָרִי כָּל) דְאֲקָרִי כָּל, דְשִׁלְטָא עַל
 גּוּפָא לְעֵילָא, וְדָא הוּא דְאֲקָרִי כָּל בֶּשֶׂר, וְעַל דָּא כְּתִיב,

יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יי'. על ההוא עדונא
 כתיב, (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וולתך יעשה
 למחכה לו.

חדו חברי בארחא. כד מטו לגו טורא חד אמר רבי
 חייא לההוא טייעא, מה שמך. אמר ליה חנון. אמר
 ליה קודשא בריך הוא יהננה, וישמע לקולך בשעתא
 דתצטריך ליה. אמר רבי יוסי, ודאי הא נטי שמשא,
 והכי בתר טורא דא, אית כפר חד על שמך, דאקרי כפר
 חנון, נבית תמן בגין יקרא דשמך. כד מטו להתם, עאלו
 לבית אושפיזיהו, וסדרו קמייהו פתורא, בכמה זינן
 למיכל. אמר רבי חייא, ודאי פתורא דא, כגוונא
 דעלמא דאתי, ואית לן לסלקא האי פתורא, ולאעטרא
 ליה במלין דאורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את
 יי' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. אי
 בארעא דישראל מברכינן, לבר מארעא מנלן. דהא
 בגוונא דא לא אצטריך. אלא, קודשא בריך הוא כד
 ברא עלמא, פליג ארעא, ישובא איהו לסטר חד,
 וחרבא איהו לסטר אחרא. פליג ישובא, ואסחר עלמא
 סחרניה דנקודה חדא. ומאן איהו, דא ארעא קדישא,
 ארעא קדישא אמצעיתא דעלמא. ובאמצעיתא דארעא

קִדְיִשָּׁא, אִיהוּ יְרוּשָׁלַם. אִמְצַעִיתָא דִירוּשָׁלַם אִיהוּ בֵית
 קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים, וְכָל טִיבוּ וְכָל מְזוּנָא דְכָל יְשׁוּבָא, תַּמָּן
 נַחִית מְלַעִילָא. וְלִית לָךְ אֶתְרַ בְּכָל יְשׁוּבָא דְלֹא אֶתְזַן
 מִתַּמָּן.

פְּלִיג חֲרָבָא. וְלֹא אֲשַׁתְּכַח חֲרָבָא תְּקִיפָא בְּכָל עַלְמָא,
 בַּר הַהוּא מְדַבֵּר, דִּתְבַּרוּ (קפ"ד) חִילִיָּה וְתַקְפִּיָּה
 יִשְׂרָאֵל אַרְבַּעִים שָׁנָה, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (דברים ח') הַמוֹלִיכָךְ
 בַּמְדַּבֵּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. בְּהַהוּא מְדַבֵּרָא, שְׁלֹטָא סְטָרָא
 אַחֲרָא, וּבַעַל כְּרַחֲמֵיהּ אֶזְלוּ יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהּ, וְתַבְּרוּ חִילִיָּה,
 אַרְבַּעִין שָׁנִין. וְאִי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּכְּחוּ זַכָּאִין בְּאִינּוֹן אַרְבַּעִין
 שָׁנִין, הוּוּ מִתְּעַבְּרָא הַהוּא סְטָרָא אַחֲרָא מִעַלְמָא, וּמְדַקָּא
 אַרְגִּיזוּ לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל אִינּוֹן זְמַנִּין, אֶתְתַּקַּף
 הַהוּא סְטָרָא אַחֲרָא, וְנַפְּלוּ כְּלָהוּ תַמָּן תַּחוֹת רְשׁוּתֵיהּ.

וְאִי תִימָא, וְהָא מֹשֶׁה דְסָלִיק עַל כָּל בְּנֵי עַלְמָא, הֵיךְ
 מִיִּת תַּמָּן. לָאוּ הָכִי, דְהָא מֹשֶׁה מְהִימָנָא לָא הוּוּ
 בְּרְשׁוּתֵיהּ, אֶלָּא בְּהַר הָעֵבְרִים. מֵאִי הָעֵבְרִים. פְּלוּגְתָּא.
 דְאֶתְפְּלָגוּ עֲלֵיהּ שְׁלִיטִין עֲלָאִין דְלַעִילָא, וְלֹא אֶתְמַסֵּר
 בִּידָא דְמִמָּנָא וְשְׁלִיטָא אַחֲרָא, וְאֲשַׁתָּאֵר הָכִי, עַד דְאֶתָּא
 מֹשֶׁה עַבְדָּא מְהִימָנָא, וְשְׁלִיט עֲלֵיהּ, וְאֶתְקַבַּר תַּמָּן, וְלֹא
 אֶתְעַסַּק בֵּיהּ בְּקַבּוּרֵתֵיהּ, בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי,
 דְכַתִּיב, (דברים לד) וַיִּקְבַּר אוֹתוֹ בְּגִי.

וַיִּקְבֹּר אוֹתוֹ, מֵאֵן. הֵהוּא דְכָתִיב בֵּיהּ בְּאַרְחַ סְתִימִם, (שְׁמוֹת
 ד) וְאֵל (וּיְרָא ק"ג ע"ב) מֹשֶׁה אָמַר, וְלֹא כְּתִיב מֵאֵן
 אִיהוּ. וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וְלֹא כְּתִיב מֵאֵן אִיהוּ. אוּף הָכָא
 וַיִּקְבֹּר אוֹתוֹ, וְלֹא כְּתִיב מֵאֵן אִיהוּ, אֶלָּא וּדְאִי הָאִי אֶתְר
 יְדִיעָא אִיהוּ לְגַבֵּי חֲבַרְיָא. וְעַל דָּא, בְּהֵהוּא טוֹרָא לָא
 שְׁלִיט עָלֵיהּ, בַּר מֹשֶׁה בְּלַחֲדוּדֵי, וְאִיהוּ אֶתְקַבֵּר תַּמָּן.
 וּבְגִין לְמַנְדַּע לְכָל דְרִין אַחַרְנִין דְּעֵלְמָא, דְּאִינּוּן מְתֵי
 מְדַבֵּר יְקוּמוּן, הֵהוּא רַעֲיָא דְלַהוֹן אֲשֶׁרִי לִיהּ בְּגוּוּיָא, לְמַהוּי כְּלָהוּ בְּאַתְעָרוּתָא דְקִיּוּמָא לְעֵלְמָא דְאֶתִי.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי דֵּהֵהוּא מְדַבֵּרָא אִיהוּ תְקַפָּא דְסִטְרָא
 אַחֲרָא, הֵיךְ פְּקִיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, עַל הֵהוּא
 שְׁעִיר, לְשַׁדְרָא לִיהּ לְטוֹרָא אַחֲרָא, דְּאֶקְרִי עֲזָאוּל, הוּה
 לֹון (דף קנ"ז ע"ב) לְשַׁדְרָא לִיהּ לְהֵהוּא טוֹרָא דְאֹזְלֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּמַדְבְּרָא בֵּיהּ. אֶלָּא, כִּיּוֹן דֵּהָא אֹזְלוֹ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל אַרְבַּעִין
 שָׁנִין, הָא אֶתְבַּר תְּקִפְיָהּ. וְתִקְפִּיהּ אֶתְתַּקַּף בְּאַתְר דְּלֹא
 עֵבֵר בֵּיהּ גְּבַר תַּמָּן לְעֵלְמִין, וּבְהֵהוּא טוֹרָא, הָא הוּה
 דִּיּוּרִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל תַּמָּן אַרְבַּעִין שָׁנִין.

אַבְל בְּהָאִי שְׁעִיר, הֵהוּא אֶתְר אִיהוּ טוֹרָא תְקִיפָא
 עֲלָאָה, וְתַחֲוֹת עֲמָקָא דֵּהֵהוּא טוֹרָא, דְּבַר נֶשׁ לָא
 (ס"א לָא יְכִיל לְמִיעַל תַּמָּן) עָיִל תַּמָּן אִיהוּ שְׁלִיט יִתִּיר לְמִיכַל
 טְרַפְיָהּ, בְּגִין דִּיתַעֲבַר מֵעַלְיָהּ דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח
 בְּהוּ מְקַטְרָגָא עָלֵיהּ בִּישׁוּבָא.

שׁוֹלְטָנוּתִיהָ דְרֹזָא דְמַהִימְנוּתָא, גּוֹ אֲמַצְעִיתָא דְנִקּוּדָה
 דְּכָל ^(עֲלָמָא) אֲרַעָא קְדִישָׁא, בְּבִי קִדְשׁ
 הַקְּדוּשִׁים. וְאִף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא לָאו אִיהוּ בְּקִיּוּמָא,
 בְּזִכּוּתִיהָ כָּל עֲלָמָא אֲתוּן, וּמְזוּנָא וּסְפוּקָא מִתְמָן נִפְקָא
 לְכָלָא, בְּכָל אֲתָר סְטָרָא דִישׁוּבָא. וּבְגִין כֵּן, אִף עַל גַּב
 דִּישְׂרָאֵל הַשְׁתָּא לְבַר מֵאֲרַעָא קְדִישָׁא, עִם כָּל דָּא
 מִחִילָא וּזְכוּתָא דְאֲרַעָא, אֲשֶׁתְּכַח מְזוּנָא וּסְפוּקָא לְכָל
 עֲלָמָא. וְעַל דָּא פְתִיב ^(דְּבָרִים ח) וּבִרְכַת אֵת יִי' אֱלֹהֶיךָ עַל
 הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְדָא,
 דְּהָא בְּגִינָה מְזוּנָא וּסְפוּקָא אֲשֶׁתְּכַח בְּעֲלָמָא.
 מֵאֵן דְּאֲתַעְדֵּן עַל פְּתוּרִיהָ וּמִתְעַנַּג בְּאִינוּן מִיכְלִין, אִית
 לִיהָ לְאֲדַכְרָא וּלְדַאגָּא עַל קְדוּשָׁה דְאֲרַעָא קְדִישָׁא,
 וְעַל הֵיכְלָא דְמַלְכָּא דְקָא אֲתַחְרִיב. וּבְגִין הַהוּא עֲצִיבו
 דְאִיהוּ קָא מִתְעַצֵּב עַל פְּתוּרִיהָ, בְּהַהוּא חֲדוּהָ וּמִשְׁתַּיָּא
 דְתִמָּן, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חָשִׁיב עָלֶיהָ כְּאִלוּ בְּנָה בֵּיתִיהָ,
 וּבְנָה כָּל אִינוּן חֲרִיבֵי דְבִי מִקְדִּישָׁא, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה.
 כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, לָא הוּי אֶלָּא בְּתַלְתָּא. בְּגִין דְּהָא מְרֹזָא
 דְתַלְתָּ אַבְהֵן קָא מִתְבְּרַכָּא, וְעַל דָּא לָא אֲצִטְרִיךְ
 כּוּס אֶלָּא בְּתַלְתָּא. כּוּס שֶׁל בְּרָכָה אֲצִטְרִיךְ לְמִיָּהֵב לִיהָ
 בִּימִינָא וּבְשְׂמָאלָא, וּלְקַבְּלָא לִיהָ בֵּין תְּרוּוּיָּהּ, בְּגִין
 דְּאֲתִיָּהֵב בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וּלְבַתָּר יִשְׁתַּבֵּיק לִיהָ
 בִּימִינָא, דְּהָא מִתְמָן אֲתַבְּרַכָּא.

עֲשֶׂרָה דְבָרִים נֶאֱמָרוּ בְּכוּס שֶׁל בְּרָכָה, וְכִלְהוּ הוּוּ פְּדָקָא
 יְאוּת, בְּגִין דְּתִקּוּנֵי דְכוּס שֶׁל בְּרָכָה עֲשֶׂרָה
 אֵינּוּן, וְהָא אִוְקְמוּהָ חֲבַרְיָא. כּוּס שֶׁל בְּרָכָה אֲצִטְרִיךְ
 לְאַשְׁגַּחָא בֵּיהּ בְּעֵינָא, בְּגִין דְּכְתִיב, (דְּבָרִים יא) עֵינַי יי'
 אֶלְהִיךָ בָּהּ, וְלֹא אֲצִטְרִיךְ לְאַתְנַשֵּׁי מֵעֵינָא, אֶלֶּא
 לְאַשְׁגַּחָא בֵּיהּ.

כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, אֶתְבַּרְךְ בַּהֲהוּא בְּרַכְתָּא, דְּקָא מְבַרְךְ בַּר
 נָשׁ עָלֶיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין (פֶּר) דְּאִיהוּ רְזָא
 דְּמַהֲיִמְנוּתָא, וְאֲצִטְרִיךְ לְנִטְרָא לֵיהּ בְּנִטְרֵוּ עֶלְאָה,
 כְּמָאן דְּאִיהוּ חֲשִׁיבוּתָא דְּמִלְכָּא, דְּהָא בְּגִינֵיהּ, אֶתְבַּרְךְ
 פְּתוּרִיָּה, בְּשַׁעְתָּא דְּבִרְכַּתָּא מְזוּנָא, דְּהָהוּא בַּר נָשׁ מְבַרְךְ.
 פְּתוּרִיָּה אֲצִטְרִיךְ דְּלֹא יְהֵא בְּרִיקְנֵיָא, דְּהָא לִית בְּרַכְתָּא
 מִשְׁתַּכְּחָא עַל פְּתוּרָא רִיקְנֵיָא, כְּמָה דְּאִוְקְמוּהָ,
 דְּכְתִיב, (מַלְכִים ב ד) הַגִּידִי לִי מַה יֵשׁ לְכִי בַּבַּיִת וְגו'. וְעַל
 דָּא פְּתוּרָא לֹא אֲצִטְרִיךְ לְאַתְחַזָּא בְּרִיקְנֵיָא, דְּהָא
 בְּרַכָּאן עֶלְאִין לֹא שְׂרִיין, אֶלֶּא בְּאַתְר שְׁלִים. וְרְזָא דָּא
 (שְׁמוֹת לא) וּבִלְב פֶּל חָכֶם לֵב נִתְתִי חֲכָמָה, וְכְתִיב (דְּנִיָּא ל ב) יְהִב
 חֲכָמָתָא לְחַפְיִמִּין. וְעַל רְזָא דְּנָא שְׁלַחַן דְּלַחֵם הַפָּנִים,
 דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת כד) וְנָתַתְּ עַל הַשְּׁלַחַן לַחֵם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד.
 רְעִיא מַהֲיִמְנָא

תְּנַאִין וְאִמּוּרָאִין אֶתְכַנְשׁוּ כְּלָכוּ, דְּהָא קָא מָטוּ שַׁעְתָּא,

לְתַקְנָא בֵּיהּ מְאִנֵּי מַלְכָּא, (ס"א לְאִזְהָרָא וּלְאַתְתַּקְנָא) לְאִנְהָרָא
 לְאַתְתַּקְנָא קָמִיהּ, דְּאִינוּן: מְשַׁכְּנָא, מְנַרְתָּא, פְּתוּרָא,
 מַדְבַּחָא, כִּיּוֹר, וְכֵנּוּ, אַרוֹן, וְכַפּוֹרֶת, וְכַרְוּבִים, וְכֻלָּא
 בְּשֶׁקֶל. וּבִגִּין דָּא מְנִי לְיִשְׂרָאֵל, זֶה יִתְנוּ.

קָם תְּנָא חֲדָא וְאָמַר, (דְּאִי) רַעֲיָא מְהֵימְנָא וְדָאֵי הָכִי הוּא,
 וְלָךְ מְנִי לְמַעְבַּד כְּלָהוּ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, וְעֲשִׂיתָ
 מְנוֹרָה. וְעֲשִׂיתָ שְׁלֶחַן. וְהָכִי בְּכֻלָּא, וְרָאָה וְעִשָּׂה, וּמְכַלָּא
 לָא אֶתְקַשִּׁי לָךְ לְמַעְבַּד, אֶלָּא תִּלַּת מְלִין דְּרִשְׁמִין
 בְּאַתְוּוֹן דְּשֻׁמֶךְ, מְנוֹרָה, שְׁ"קָלִים, הַחֹדֶשׁ. אֲמַאי
 אֶתְקַשִּׁי לָךְ.

אָמַר לֵיהּ, סָבָא סָבָא, אַתּוּן מְפִיקִין (דף קנ"ח ע"א) קוּשִׁיא דָּא
 דְּאַתְקַשִּׁי לִי, מִן מְקַשָּׁה תִיעֲשֶׂה הַמְנוֹרָה. וְדָאֵי
 מְאִנָּא דְקִיּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי מְאִנָּא
 לְשֻׁמְשָׁא לְבַעֲלָהּ, אִיהִי מְנַרְתָּא דִּילֵיהּ, דְּאַתְמַר בֵּיהּ,
 (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִךָ, דְּאִינוּן: הַגְּדוּלָּה, וְהַגְּבוּרָה,
 וְהַתְּפָאֶרֶת, וְהַנְּצַחַת, וְהַהוּד, יְסוּד, וּמְלָכוּת. שֶׁבַע כְּלִילָא.
 מְשֻׁבַּע דְּרַגִּין אֵלִין, שְׁלֹשֶׁת קְנֵי מְנוֹרָה מְצַדָּה הָאֶחָד,
 גּוּפָא וְתַרְיִן דְּרוּעֵי דְמַלְכָּא. אִיהוּ גַר מְצוּהָ,
 לְאִנְהָרָא בְּהוֹן. וְשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מְצַדָּה הַשְּׁנַי, אִינוּן
 תַּרְיִן שׁוּקִין, וּבְרִית. וְאִיהוּ גַר מְעַרְבִית, לְאִנְהָרָא בְּהוֹן.
 מְנַרְתָּא דְמַלְכָּא אֶתְקַרִּיאַת, וְאִיהִי גַר לְאִנְהָרָא בֵּיהּ גַר

מִצֻּוֹה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (תהלים ט) מִצֻּוֹת יי' בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם.
 וּמֵאֵן רִישָׁא דְּמִנְרַתָּא, בִּינָה ה' עֲלָאָה, דְּאִית לָהּ תְּלַת
 קַנְיִן, בְּדִיוֹקְנָא דָּא ה', תְּלַת וּוּי"ן, דְּאִינּוֹן תְּלַת
 אֲבָהֵן. ה' תְּנִינָא, ג' קַנְיִם תְּנִינִין בְּדִיוֹקְנָא דָּא ה', (ס"א
 תְּלַת וּוּיִן) דְּאִינּוֹן נִצַּח הוּד יְסוּד. ו' מְנַרְתָּא דְּאִמְצָעִיתָא בֶּן
 י"ה. עַל שְׁמִיָּה אֶתְקַרֵּי בִּינָה. אִיהוּ כְּלִיל ו' קַנְיִן לְתַתָּא,
 בְּחוּשְׁבֹן ו', בּו' קַנְיִן דִּילִיָּה.

י' (משלי יב) אִשְׁת חֵיל עֵטְרַת בַּעֲלָהּ, תְּגָא דְּסִפְר תּוֹרָה,
 כְּצוּרַת ז' מְסֻטְרָא דְּעֲלָמָא דְּאִתִּי, לָאו אִיהִי מְאֵנָא
 לְגַבִּיָּה, וְלָאו מְשֻׁמְשָׁא לְגַבִּיָּה, אֶלָּא עֵטְרָה עַל רִישִׁיָּה.
 אֲבַל בַּעֲלָמָא דִּין, אִיהִי כְּגוּוֹנָא דָּא, הוּה"י אִיהוּ מְאֵנָא
 תְּחוּתִיָּה, שְׁמוּשָׁא דִּילִיָּה, בְּכָל סְפִירָה דִּילִיָּה, בְּכָל אַבְר
 דִּילִיָּה, בְּכָל מְדָה דִּילִיָּה.

וּבְגִין דָּא, י' דָּא, לְזַמְנִין אִיהִי תְּחוּתוּהִי, לְזַמְנִין עַל
 רִישִׁיָּה, לְזַמְנִין בְּאִמְצָעִיתָא. עַל רִישִׁיָּה יְהוּ"ה

(תהלים קיח) אֲבָן מְאֵסוּ הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֹאשׁ פְּנָה. וְדָא (ויקרא
 כד) לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד, דְּאִיהוּ י' עַל הוּ"ה מְסֻטְרָא
 דְּמִנְרַתָּא. בְּאִמְצָעִיתָא, מְחַצִּית הַשְּׁקָל, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב,
 (שמות ל) זֶה יִתְּנוּ, כְּגוּוֹנָא דָּא הוּי"ה. בְּסוּפָא, בְּמִשְׁכָּנָא,
 כְּגוּוֹנָא דָּא הוּה"י, חֲמִשׁ אַמּוֹת אַרְךָ, מְסֻטְרָא דְּה' עֲלָאָה,
 וְה' אַמּוֹת רְחֵב, מְסֻטְרָא דְּה' תְּתָאָה. וְאִמָּה: ו'. וְחַצִּי
 הָאִמָּה: י'. וְכֹלָא אֶתְרַמִּיז בְּאֵת ו'.

וְדָא אִיהוּ רְזָא, (ישעיה מד) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן
 וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹהִים דְּאַתְרִמִּיזוּ בְּהֵאֵי שְׁמָא, יו"ד
 ה"י וי"ו ה"י וְכָל שֵׁם דְּשִׁלִּיט ה' עַל י' נִוְקָבָא אִיהוּ,
 מִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא. וְאַף עַל גַּב דְּמִסְטָרָא דְאֵת י' אִיהֵי
 בְּרִישָׁא, בְּתַר דְּבַתְרִין הֵהִי"ן אִיהֵי בְּסוּפָא, כְּגִוּוֹנָא דָא
 ה"י ה"י, אֲתַדֵּן לְרוּב, וְנִוְקָבָא אִיהֵי. אֶלָּא י' עַל ה' (נ"א
 ר) תְּגָא, תְּחֹת ה', שְׁמוּשׁ. כָּל שְׁפָן תְּחֹת ו'.

וּבְגִין דְּלֹא עֲבִידְנָא קְצוּץ וּפְרוּד בְּיַחְוּדָא דְלַעֲיִלָא,
 דְּכָלָא יַחְוּדָא חַד, נִתְקַשָּׁה לִי לְמַעְבַּד. (או תְּגָא, או
 אֲמַצְעֵי, או שְׁמוּשָׁא) וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּידַע כָּל מַחֲשַׁבְתִּין,
 אָמַר, בְּתַר דְּדָא לְטוֹב אֲתַכּוּוֹן, דְּלֹא לְמַעְבַּד קְצוּץ
 וּפְרוּד, (שְׁמוֹת בדה) תִּיעֲשֶׂה הֵמֶנּוּ"וֹרָה, תִּיעֲשֶׂה מַעֲצָמָה
 כְּגִוּוֹנָא דְשְׁכִינְתָא, תִּיעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּלֹא פְרוּדָא. שְׂאֵר מָאנִין דְּבַהוֹן אִיהֵי שְׁכִינְתָא שְׁמוּשׁ,
 (שְׁמוֹת לו) וַיַּעַשׂ בְּצִלָּאֵל.

וּבְכָל אֲתַר דְשְׁכִינְתָא תַתָּאָה אִיהֵי עֲטָרָא דְעַמּוּדָא
 דְאֲמַצְעִיתָא, כַּד נְטִילַת מִן בֵּינָה, דְאִיהוּ עֲלָמָא
 דְאֲתִי, וְדָאֵי לִית יְדִיעָה לְבַר נָשׁ. בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְלֹא בְּכָל מְדוּת דִּילִיָּה, עַד דִּיעוּל בְּהֵאֵי תַרְעָא, דְאֲתַמַּר
 עָלָה (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לִי."

בְּאוֹת ל', דְאִיהֵי יי (י"ד), אִיהֵי כְּלִילָא מְכָל סְפִירָה, וּמְכָל

אֲתוּוֹן דְּשִׁמְהֵן, מְפוֹרְשִׁים וְנִסְתָּרִים. אִיהִי נְקוּדָה בְּכָל אֶת
 וְאֵת, שְׁמוּשָׁא תְּחוּת בְּעֵלָה. וְאִיהִי עֵטְרָה עַל רִישִׁיהָ,
 מִסְטָרָא דִּילָה דְטַעְמִי. כְּגוֹן סְגוּל נְקוּדָה תְּחוּת יִרְכִי
 מִלְכָּא, (ישעיה סו) וְהָאֶרֶץ הַדּוֹם רַגְלִי. וְאִיהִי בְּאַמְצָעִיתָא,
 עֲמִיהָ, מִחֲצִית הַשָּׁקֶל, בְּשׁוֹרֵק. וְאִיהִי עֵטְרָה עַל רִישִׁיהָ,
 מִסְטָרָא דְסְגוּלָתָא.

זֶרְקָא מִקְרָא, שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ, סְגוּלָתָא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אִיהִי
 כְּתָר עַל רִישָׁא דְמִלְכָּא, כְּתָר יִתְנוּ לָךְ יִי אֱלֹהֵינוּ.
 אִיהִי יְדִיעַת הַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ, בְּמוֹפְלָא מִמֶּךָ אֵל
 תִּדְרוּשׁ וּבְמִכּוּסָה מִמֶּךָ אֵל תַּחֲקוּר. דְּבָה אֲשֶׁתְּמוּדַע,
 דְּאִיהוּ רֵאשׁוֹן לְעִילָא בְּתַגָּא, דְּהֵיִינוּ סְגוּלָתָא וְאִיהוּ
 אַחֲרוֹן, בְּסְגוּל. וּמִבְּלַעְדֵּי אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוֹרֵק. וְכֹלָא בְּה
 אֲשֶׁתְּמוּדַע. (לְתַתָּא)

מֵאֵן דְּאִתְדַבֵּק בָּהּ לְתַתָּא, אִיהִי מִסְלָקָא לִיָּה לְעִילָא.
 וּמֵאֵן דְּבָעִי לְאַסְתַּלְקָא עָלָה לְאַדְבָּקָא לְעִילָא
 מִינָהּ, אִיהִי מְשִׁפִּילָתוּ לְתַתָּא מִינָהּ, וְלִית לִיָּה חוּלְקָא
 בָּהּ. וּבְגִין דִּיעֶקֶב אֲשֶׁתְּמוּדַע בָּהּ, אֹלִיף (ד' קנ"ח ע"ב) לָהּ
 לְבַנּוּי, וּמִנֵּי דָלָא יְבָקְשׁוֹן לְסִלְקָא לְדַרְגָּא לְעִילָא מִינָהּ,
 דְּאִיהִי כֹלָא, עִילָא וְתַתָּא וְאַמְצָעִיתָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (בראשית מט) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם.

נְבִיא דְהוּוּ אֲשֶׁתְּמוּדַע בָּהּ, צְוּחַ וְאִמְר לְמֵאֲרֵי תוֹרָה

חֲכָמִים בְּאוֹרֵייתָא, וְעֵתִירִין בְּהָ, וְשִׁמְחִים בְּחֻלְקָם. צְוּחַ
 לְגַבֵּייהוּ וְאָמַר, (ירמיה ט) כֹּה אָמַר יי' אֵל יִתְהַלֵּל וְגו', כִּי
 אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמֶּתְהַלֵּל הַשֶּׁכֶל וְיִדוּעַ אוֹתִי. דְּוֹד דְּהוּה
 יִדַע בְּהָ אָמַר, (תהלים כז) אִם תִּחַנֶּה עָלַי מַחֲנֶה וְגו', בְּזֹאת
 אֲנִי בּוֹטָח. וְיִרְמִיָּה חָזָא גְלוּתָא אַרְיָ, וְסַמְאֵל (נ"א אָתָא)
 וְנַחֲשׁ וְכָל מְמַנָּן דְּשִׁבְעִין אוּמִין בְּרַבּוּ רַבּוּוֹן, דְּנַחֲתִי עַל
 יִשְׂרָאֵל, וְחָזָא הָאִי קָרָא דְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ויקרא
 כו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתָם בְּאַרְצָ אוֹיְבֵיהֶם וְגו', אָמַר נְבִיא
 (איכה ג) זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל. וְאֲשֶׁר לֹא שָׁת
 לְבוֹ גַּם לְזֹאת, עָלִיהָ אֶתְמַר (תהלים צב) וְכִסִּיל לֹא יִבִּין אֶת
 זֹאת. (דברים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר שִׁמְעֵי יי' קוֹל יְהוּדָה,
 בְּגִין דְּנִטִיר מַאי דְּמַנִּי לִיהָ אַבּוּי זָכָה לְמַלְכוּ. וְדוּד בְּגִינָה
 אֶסְתַּלַּק לְמַלְכוּ, דְּטַרַח כָּל יוּמוֹי עֲלָהּ.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, עָלָה אֶתְמַר, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה
 אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה וְגו'. בְּהָ אֶזְהַרְתָּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעַת
 מִיתָתְךָ. בְּהָ בִּרְכַתָּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכָל שִׁבְט וְשִׁבְט. הֲדָא הוּא
 דְּכִתְיִב, (דברים לג) וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בִּרַךְ מֹשֶׁה וְגו', וּבְגִין
 דָּא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא מָאֲרִי מִתְנִיתִין, דְּכִתְיִב, (במדבר ט)
 זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל, וְאָמְרוּ עָלָהּ מַאי כִּי
 יָמוּת בְּאֵהֶל, אֶלָּא אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיִמַת, אֶלָּא בְּמִי
 שִׁמְמִית עֲצָמוּ עָלֶיהָ, וְלִית מִיתָה אֶלָּא עוֹנִי, דְּעַנִּי חָשׁוּב
 כַּמַּת.

דַּאִיהוּ קָרְבַּן עוֹלָה וַיּוֹרֵד. מִסְטָרָא דְעָשִׂיר עוֹלָה וַדַּאי,
 דַּאֲסִתְּלַק עָלֶיהָ. דְּכָל עֵתִירִין, כָּל טִיבוּ דְעַבְדִּין,
 כְּלֵהוֹן (ס"א רובא דלהון) לְזַכָּאָה לְהוֹן לְעֵלְמָא דַּאֲתִי, וְתַמָּן
 אִיְהִי תַגָּא עַל רִישֵׁייהוּ. בֵּינוּנִי, דְּפִלַּח לְמוֹזְכֵי בְתָרִין
 עֲלָמִין, אִיהוּ מַחְצִית הַשְּׁקָל עֲמִיה בְּעֵלְמָא דַּאֲתִי, כְּגוֹן
 מִצָּה דַּאֲתַפְּלִיג, חֲצִיָּה תַחַת הַמֶּפֶה לְאַפִּיקוּמָן בְּתַר
 סְעוּדָה. וְחֲצִיָּה לְמִצָּה קֳדָם סְעוּדָה. וּמִסְטָרָא דַּא נְאָמַר
 בְּאַסְתֵּר, (אסתר ה) מַה שְּׂאֵלְתָךְ וַיִּנָּתֵן לָךְ וּמַה בִּקְשָׁתְךָ עַד
 חֲצִי הַמְּלָכוֹת וְתַעֲשׂ.

אַבְל מֵאֵן דַּאִיהוּ עָנִי, דִּמְמִית גְּרַמִּיה בְּגִינָה, כְּגוּוֹנָא
 דִּילָךְ רַעִיא מְהִימָנָא, אִיהוּ קָרְבַּן יוֹרֵד תַּחוּתָךְ,
 וְאַמְאִי. בְּגִין דִּמְאֵן דַּאֲשְׁפִיל גְּרַמִּיה בְּגִין שְׂכִינְתִּיה,
 דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ נְחִית עָלֶיהָ, וְהֵאִי הוּא דַּאֲמַר
 דְּוֹד, (תהלים קלח) כִּי רַם יִי וְשָׁפֵל יִרְאֶה. וְהִנְבִּיא אֲמַר, (ישעיה
 11) כִּי כֹה אֲמַר רַם וְנִשְׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ וְגוֹ' וְאֵת
 דְּכָא וְשָׁפֵל רוּחַ. דַּאֲף עַל גַּב דַּאֲנָא מְרוּם וְקָדוֹשׁ אֲשְׁכוּן,
 בְּגִין הֵהוּא דַּאֲתַעְבִּיד דְּכָא וְשָׁפֵל רוּחַ בְּגִין שְׂכִינְתִי,
 לְסִלְקָא לָהּ מִשְׁפָּלוֹת דִּילָהּ עֵטְרָא לְרִישֵׁיהָ, אֲנָא נְחִית
 לְדִירָא עֲמִיה. וּבְתַר דְּבַעֲלָהּ דְשְׂכִינְתָא נְחִית עַל בַּר נֶשׁ,
 אִיְהִי נְחִיתת מֵעַל רִישֵׁיהָ, וְיִהִיבַת אַתְרָא דִּירִישָׁא לְבַעֲלָהּ,
 וְנְחִיתת לְרַגְלוֹי דְּמִלְכָּא. וְרוּזָא דְּמִלְהָ, (ישעיה טו) הַשָּׁמַיִם
 כִּסְּאֵי וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלֵי.

דְּמִיּוּמָא דִּירִית בַּר נָשׁ נִשְׁמַתָּא, כְּלִילָא מְקוּדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְשְׁכִינְתִּיהּ, מִהֵיא שְׁעֵתָא (צ"א ע"א) אֶתְקָרִי
 בֵּן. אָמַר חַד תְּנָא, וְכִי מִהֵוּא יוּמָא דִּירִית בַּר נָשׁ
 נִשְׁמַתָּא, כְּלִילָא מְקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהּ, יִתְקָרִי
 בְּרִיהּ מְנָא לָן. מִהֵאֵי קָרָא דְאָמַר דְּוֹד בְּסִפְר תְּהֵלִים, (תהלים
 ב) אֲסַפְּרָה אֶל חֶק יְיָ אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֲתָה אֲנִי הַיּוֹם
 יִלְדְּתִיךְ.

אָמַר לִיהּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהֵימְנָא, מֵאֵי הַיּוֹם
 יִלְדְּתִיךְ. אָלָא בְּגִינְךָ אָמַר דְּוֹד בְּרוּחַ קְדָשָׁא, אֲנִי
 הַיּוֹם יִלְדְּתִיךְ. הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוּל, בְּהֵוּא דְאֶתְמַר בֵּיהּ,
 (דברים לד) וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. אַנְתָּ קְיִימַת
 בְּשְׁכִינְתָּא וְאֶהְבַּת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבַבְךָ, דְּהֵיִינוּ
 גּוֹפָא. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, דְּהֵיִינוּ נִשְׁמַתָּא. דְּחַמֵּשׁ שְׁמַהֲן אִית
 לָהּ: נִשְׁמָה. רוּחַ. נַפֵּשׁ. חַיָּה. יַחֲידָה. וּבְכָל מְאֹדְךָ, בְּכָל
 מְמוּנָא דִּילְךָ.

קוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהּ לָא יְזוּז מִינְךָ בְּכָל אֲלִין.
 אַנְתָּ חֲשַׁבְתָּ, דְּאֶפִּילוּ הוּוּ כָּל עַלְמִין תְּחוּת
 רְשׁוּתְךָ, הוּוּ יְהִיב לְאֶקְמָא לְשְׁכִינְתָּא בְּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְלֹא מְלָכָא לִיהּ בְּשְׁכִינְתִּיהּ עַל כָּל מְמַנָּן דְּאוּמִין
 דְּעַלְמָא, וְלִבְתַּר לְסַלְקָא לִיהּ וְשְׁכִינְתִּיהּ. בְּדִיוֹקְנָא דִּילְךָ
 כְּלִילָא מְכָל מִדּוֹת טְבִין, בְּכָל עַלְמִין, וּבְמִשְׁרַיִין עַלְאִין
 וְתַתְּאִין, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

מַחֲשֵׁבָה (ד' קנ"ט ע"א) טוֹבָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְפָּה
 לְמַעֲשֵׂהָ. בְּתַר דְּאַנְתָּ בְּרִיָּה, עַל כָּל דְּחֻשְׁבַּת
 לְמַרְךָ, יִקְיִים עַל יַדְךָ, וְלֹא תִזְוֶה מִנִּיָּה לְעַלְמִין, אֶלֶּא
 תִּהְיָ בְּדִיּוּקְנִיָּה בְּכֻלָּא. וְאַנְתָּ בְּגִלּוּתָא גְּנִיז מִבְּנֵי נִשְׂא.
 וְאַנְתָּ מְעַלְמָא דָּא, שְׁלִיחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִימַר
 מְלִין אֶלִין קְדָמְךָ, וְאַנָּא מְצוּוֹה מִנִּיָּה, דְּלֹא לְמִזֵּז מִינְךָ
 בְּכָל יַעַת וְשַׁעֲתָא דְאַנְתָּ בְּעֵי. אֲנָא וְכָל תַּנְּאִין וְאַמּוּרָאִין
 דְּמַתִּיבְתָאן. קוּם אֲשֵׁלִים פְּקוּדִין דְּמַרְךָ.

פְּתַח וְאָמַר, וְעָשׂוּ (שְׁמוֹת כ"ד) אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים. סֵפֶר תּוֹרָה,
 עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא. אֲרוֹן דִּילִיָּה, שְׁכִינְתָּא. מִבֵּית
 וּמְחוּץ תְּצַפְנוּ, לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשְׁכִינְתִּיָּה, מְלַבֵּר
 וּמְלַגוּ (ד"א ל"ג דִּילִיָּה) וְכֻלָּא חֵד. מַה דְּלָאוּ הָכִי בְּאֲרוֹן
 דְּהָאֵי עַלְמָא, דְּאוּרִייתָא מְלַגוּ מִן אַחַד, וְאֲרוֹן מִן
 אַחֲרָא. דָּא בְּכַתִּיבַת דִּיו, וְדָא עֵץ מְצוּפָה זָהָב. דְּוִדָּאֵי
 אוּרִייתָא חֲבִיבָא מְפָלָא, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב, (איוב כ"ד) לֹא
 יַעֲרֻכְנָה זָהָב וְזָכוּכִית.

וּמִסְטָרָא אַחֲרָא אֶפִּילוּ בְּהָאֵי עַלְמָא, אַחֲזִי דְכֻלָּא חֵד,
 דִּיו וְעֵץ, דְּדִיו מִתְפּוּחִים, דְּאֶתְעַבִּידוּ בְּעֵץ
 אֵינּוֹן, (וְכָל מִלִּין דְּדִיו עֵץ אֵינּוֹן) וְעוֹד, דִּיו אוּכְם מְלַבֵּר, וְחַוּוֹר
 מְלַגוּ. הָכִי אֵינּוֹן (נ"א חֲכָמִים מְאִרֵי תוֹרָה) מְאִרֵי תוֹרָה וְחֲכָמִים,
 אוּכְמִים בְּהָאֵי עַלְמָא דְּאִיהוּ לְבַר, שְׁפִירִין בְּהוּא עַלְמָא

דְּאֵתִי, דְּאִיהוּ מְלָגוּ. וּבְגִין דָּא, דִּיּו, לִישְׁנָא דִּיּו לְעֶבֶד
 לְהִיּוֹת כְּרַבּוּ. דִּיּו: יו"ד יְדוּ, חֲכָמָה וּתְבוּנָה וְדַעַת דְּכָתַב
 בַּר נֶשׁ בִּידוּ בְּדִיּוּ. (ע"כ רעיא מְהֵימְנָא) (פנחס רמ"ב ע"א, פקודא דָּא לְהַקְרִיב

(מנחה)

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, בְּאִינוּן רִזִּין עֲלָאִין דְּמִשְׁכְּנָא
 כְּתִיב, (שמות כד) וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתֶם וְגו', וּכְתִיב
 וְהִקְמַתְּ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפֹּטוֹ וְגו', אוֹלִיפְנָא דְּאָמַר לִיה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשְׁה, כָּל תְּקוּנִין, וְכָל דִּיּוּקְנִין
 דְּמִשְׁכְּנָא, כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לִיה, דְּחָמָא לִיה
 לְמַטְטְרוּ"ן, דְּקָא מְשִׁמֵּשׁ לְכַהֲנָא רַבָּא לְגוּ. וְאִי תִּימָא,
 וְהָא לָא אֲתַקֵּם מִשְׁכְּנָא לְעֵילָא, עַד יוּמָא דְּאֲתַקֵּם
 מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, וְלָא (קמ"ג ע"א) שִׁמֵּשׁ הֵהוּא נַעַר דְּלְעֵילָא,
 עַד יוּמָא דְּשִׁמְשׁוּ לְתַתָּא, בְּהָאִי מִשְׁכְּנָא אַחֲרָא.
 אֲלָא וּדְאִי הָכִי הוּא, דְּהָא מִשְׁכְּנָא לָא אֲתַקֵּם לְעֵילָא,
 עַד דְּאֲתַקֵּם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, אֲבָל חָמָא מִשְׁה חִיזוּ
 דְּכָל מִשְׁכְּנָא, וְלָא הָוָה מִתְסַדֵּר בְּקִיּוּמִיָּה, עַד דְּאֲתַקֵּם
 מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, וְחָמָא לִיה לְמַטְטְרוּ"ן מְשִׁמֵּשׁ לְבַתֵּר,
 לָאוּ דְּהָוָה אִיהוּ מְשִׁמֵּשׁ, אֲלָא דְּהָוָה מְשִׁמֵּשׁ לְבַתֵּר, וְלָאוּ
 בְּהֵהוּא זְמַנָּא. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשְׁה, חָמִי
 מִשְׁכְּנָא, וְחָמִי נַעַר, כֹּלָא מִתְעַכֵּב עַד דִּיתַקֵּם הָכָא
 לְתַתָּא.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, מְטֻטְרוֹן אִיהוּ דְקָא מְשֻׁמֵּשׁ. אֶלָּא
 וּדְאִי מְשֻׁכְנָא דִילִיָּה אִיהוּ, וּמִיכָאֵל כֶּהֱנָא רַבָּא,
 אִיהוּ דְקָא מְשֻׁמֵּשׁ גּוּ הֵהוּא מְשֻׁכְנָא דְמְטֻטְרוֹן. כְּגוּוּנָא
 דְמְשֻׁמֵּשׁ כֶּהֱנָא רַבָּא עֲלָאָה לְעֵילָא, גּוּ מְשֻׁכְנָא אַחֲרָא
 סְתִימָא דְלָא אַתְגְּלִיָּיא, בְּרוּזָא דְעֲלָמָא דְאִתִּי. תְּרִין
 מְשֻׁכְנִין אֵינּוּן. חַד אִיהוּ סְתִימָא עֲלָאָה. וְחַד הָאִי מְשֻׁכְנָא
 דְמְטֻטְרוֹן. תְּרִי כֶּהֱנֵי אֵינּוּן, חַד אֹר קְדַמָּאָה. וְחַד מִיכָאֵל
 כֶּהֱנָא רַבָּא לְתַתָּא.

מִכָּאֵן רְזִין סְתִימִין דְבֵי מְשֻׁכְנָא, מְפּוּמָא דְבוּצִינָא.
 מְשֻׁכְנָא עֲלָאָה, אַתְבְּנִי עַל תְּרִיסַר מְרַגְלִיטִין,
 שְׁיִיפִין עֲלָאִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, שְׂמָאלָא וְיְמִינָא.
 תְּלַת שְׂמֵהֶן אֵינּוּן כְּלִילָן כַּחְדָּא, וְדָא עֵייל בְּדָא, וְדָא
 עֵייל בְּדָא. א"ל, קְדַמָּאָה וְאַתְסַדֵּר בִּימִינָא. א,
 אִיהוּ קְדַמָּאָה דְאִיָּהּ (ויקרא ג') יְמִינָא, וְאַגְלִים וְאַתְצִייר
 בְּרוּזָא דִימִינָא, וְכַד עֵייל וְקָא מְשֻׁמֵּשׁ לְגוּ אַתְאַחַד בְּהַדִּיָּה
 ל, וְאַקְרִי בְּרוּזָא דִילִיָּה א"ל, דְּהָא ל' מְרוּזָא דְלְעֵילָא גּוּ
 קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים נֶפֶק.

לְאוּ דְתַמְן אַגְלִים, אֶלָּא וּדְאִי כַד נֶפֶק אַגְלִים, כְּשֶׁאֵר
 אַתּוּוּן, דְּכַד נֶפְקוּ מְרוּזָא דְעֲלָמָא דְאִתִּי, אַגְלִימוּ
 וְאַתְצִיירוּ. אֹפָה הָכִי הָאִי ל', אֹפָה עַל גַּב דְּאִיָּהּ רְזָא
 דְלְעֵילָא, לָא אַגְלִים, עַד דְנֶפֶק לְבַר, וְכַדִּין א"ל. וְדָא
 רְזָא דִימִינָא.

שְׁמָאלָא כְּלִיל בְּגוּיָה לְיַמִּינָא, וְנָטִיל הָאִי שְׁמָא לְגַבִּיָּה,
וְאֶתְכְּלִיל בְּהַדִּיָּה, וְכַד אֶתְכְּלִיל (דף קנ"ט ע"ב) בְּהַדִּיָּה

אֶקְרִי אִיהוּ אֱלֹהִים. וְאִי תִימָא, הָא אֶקְדִּים שְׁמָאלָא
בְּרִזָּא דְעֵלְמָא דְאִתִּי. וְדָאִי הֲכִי הוּא. אֶלָּא, כַּד נִפְקוּ
דְרַגִּין, בְּרִזָּא דְאֶתוּון מִגּוּ עֵלְמָא דְאִתִּי, בְּעָא שְׁמָא דָּא
לְאֶתְחַזָּא וּלְאֶתְבְּנִי, לְאֶחְזָאָה עַל הַהוּא אֶתְר דְנִפְקִי
מִתְמָן, וְאֶתְבְּנִי שְׁמָא דָּא, כְּגוּונָא דָּא. א"ל בְּקִדְמִיתָא
בְּסֵטְרָא דְיַמִּינָא, אֶתְכְּלִיל גּוּ שְׁמָאלָא, וְנָטִיל לִיָּה
שְׁמָאלָא, וְאֶקְרִי אֱלֹהִים, וְדָא אִיהוּ רִזָּא דְיַמִּינָא, אֶמְר
לִיָּה בְּשְׁמָא וְכוּ' בְּשְׁמָא דְאֱלֹהִים, וְעַל רִזָּא דָּא, בְּכָל אֶתְר
דְאִיהוּ דִינָא, תְּמָן אִיהוּ רַחֲמִי, דְהָא כְּלִיל אִיהוּ דִינָא,
וְהָא אֶתְבְּנִי וְאֶתְחַזִּי.

הַהוּא דְנִפְק מִתְמָן, אֶמְצָעִיתָא, נָטִיל לְתַרְוּיָּיהוּ,
וְאֶשְׁתְּלִים, וְאֶקְרִי אֱלֹהִינוּ. הָא הֲכָא שְׁלִימוּ
דְאֶתְחַזִּי מְרִזָּא דְעֵלְמָא עֵלְאָה, וְכֹלָא אֶתְכְּלִיל דָּא בְּדָא.
כִּיּוֹן דְהָאִי אֶמְצָעִיתָא אֶשְׁתְּלִים, שְׂרָא עֲלִיָּה שְׁמָא
קְדִישָׁא, מִפְתָּחָא דְכֹלָא, דְאֶקְרִי יְהוָה, וְכַדִּין נָטִיל לְכָל
סְטְרִין, עֵילָא וְתַתָּא, יַמִּינָא וּשְׁמָאלָא, וּלְכָל סְטְרִין
אֶחְרַנִּין. וְעַל דָּא, כַּד אֶשְׁתְּלִים מְרִזָּא דְתַרִּין סְטְרִין
מִיַּמִּינָא וּשְׁמָאלָא, אֶקְרִי אֱלֹהִינוּ, הָא הֲכָא יַמִּינָא
וּשְׁמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא בְּכֹלָלָא דְשְׁמָא דָּא. וְדָא אֶתְחַזִּי

וְאֶתְבְּנִי. רְזָא דְאַתְוּוֹן נִפְקוּ מִתְּמָן, כְּגֹוְנָא דָּא אֶתְבְּנִי
וְאֶתְחַנִּי, כָּל חַד וְחַד.

הָא אֶתְכִּלִּיל יְמִינָא בְּשִׁמְאָלָא, וְנָטִיל שְׁמָאָלָא שְׁמָא
דִּימִינָא, יְמִינָא אֲן כִּלִּיל בְּגִוּיָה שְׁמָאָלָא, לְמַהוּי
נָטִיל יְמִינָא רְזָא דְשִׁמְאָלָא. אָלָא, כִּד אֶתְכִּלִּיל יְמִינָא
בְּשִׁמְאָלָא, וְנָטִיל שְׁמָאָלָא שְׁמָא רְזָא דִּימִינָא, יְמִינָא
כִּלִּיל בְּגִוּיָה שְׁמָאָלָא, שְׁמָא א"ל. וְאִיהוּ הִי"ם.

אַמַּאי הָכִי. אָלָא בְּשַׁעְתָּא דְאַתְבְּנִי הָהוּא אַתְר דְנִפְקוּ
מִתְּמָן, נָטִיל לְשִׁמְאָלָא תְרִין אַתְוּוֹן, יְמִינָא נָטִיל
חַד, מִרְזָא דְעֵלְמָא דְאַתִּי. שְׁמָאָלָא תְרִין, וְאִיהוּ הִי"ם.
כְּדִין יְמִינָא כִּלִּיל בְּגִוּיָה לְשִׁמְאָלָא, וְנָטִיל לְאַת בְּתִרְאָה
ם, וְנָטִיל י' דְהָוָה בְּשִׁמְאָלָא, ם אִיהוּ בְּשְׁלִימוּ מ"ם,
וְאֶתְבְּנִי הָכִי מִיָּם, בְּהָהוּא י' דְנָטִיל יִתִּיר. כְּדִין יְמִינָא
כִּלִּיל לִיָּה לְשִׁמְאָלָא בְּגִוּיָה.

לְבַתֵּר אֶתְבְּנוֹן אַתְוּוֹן, א' דְהָוָה בְּקַדְמִיתָא בְּסִטְרָא
דִּימִינָא, אוֹלִיד וְאַפִּיק אֶת ש', כִּלִּיל בְּתִלַּת
סְטְרִין, וְאַשְׁתַּתֵּף בְּאַת א', וְאַתְעֵבִיד אִשׁ. תּוּ אַעְדּוּ
אַתְוּוֹן אֲלִין, גּוּ בְּטִישׁוּ דְתְרִין סְטְרִין אֲלִין, וְאַתְקַרִּיבוּ
כְּחַדָּא בְּמַחְלוּקַת, וּמְגוּ מַחְלוּקַת דָּא דְמִיָּם בְּאַשׁ, וְאַשׁ
בְּמִיָּם, אוֹלִידוּ אַתְוּוֹן וְאַפִּיקוּ אֶת ר' וְאַת ו' וְאַת ח'
וְאַתְעֵבִידוּ רוּחַ, וְעָאֵל בֵּין תְרִין סְטְרִין, וּכְדִין אֶתִּישְׁבוּ

אֶתְוּן קִדְמָאֵי בְּדוּכְתֵייהוּ, כָּל חַד וְחַד בְּשִׁלְיָמוּ.
 תוּ אֶתְוּן אַעְדוּ, וְאַתְגַּלְגְּלוּ כַּחְדָּא, א' אַפִּיק מ', דְּאִיהוּ
 מְסֻטְרָא דִּילֵיהּ בִּימִינָא, דְּהָא בִּימִינָא אֶתְיִישָׁב. מ'
 אַפִּיק ש' בְּגִין דְּהָא מ' כְּלִילָא אִיהִי, בְּקִדְמִיתָא תוּת
 מִשְׁמָאלָא, וְאַתְכְּלִיל לְבַתֵּר בִּימִינָא וְאַשְׁתְּלִים בְּתָרִין
 סְטְרִין, כִּיּוֹן דְּאַשְׁתְּלִים, אַעְדוּ וְאוֹלִידוּ כַּחְדָּא, וְאַתְכְּלִלוּ
 בְּתָרִין סְטְרִין.

אֶתְתְּקִפוּ אֶתְוּן אַמ"ש תְּלַת אַלִּין, וְאַעְדוּ וְאוֹלִידוּ תְּלַת
 אַחֲרָנִין, גּוּ גְלָגּוּלָא. מ' אֶתְתְּקִין וְאַעְדִּי וְאוֹלִיד
 ר'. א' אַעְדִּי וְאוֹלִיד ו'. ש' אַעְדִּי וְאוֹלִיד ח', וְאַשְׁתְּכְּלִל
 כְּלָא. תוּ אַעְדוּ אֶתְוּן אַלִּין רְזָא אַמ"ש, וְאַתְגַּלְגְּלוּ
 כְּמִלְקָדְמִין, א' אַעְדִּי וְאוֹלִיד וְאַפִּיק אֶת ב' בְּסֻטְרָא
 דְּמַעְרָב, כְּדִין אֶתְיִישָׁב אִיהוּ בְּסֻטְרָא דְרוּם. מ' אַעְדִּי
 וְאוֹלִיד וְאַפִּיק אֶת ד' בְּסֻטְרָא דְצָפוֹן, כְּדִין אֶסְתְּלַק אִיהוּ
 בֵּין צָפוֹן וְדְרוּם, וְתִלְיָא בְּאוּרָא. ש' אַעְדִּי וְאוֹלִיד וְאַפִּיק
 אֶת ג', וְאַתְיִישָׁב בְּסֻטְרָא דְמִזְרַח, וְאִיהוּ אֶסְתְּלַק בֵּין
 מַעְרָב וּמִזְרַח, וְתִלְיָא בְּאוּרָא. אֶשְׁתְּכַחוּ תָרִין אֶתְוּן
 מ"ש, תְּלִיין בְּאוּרָא.

א' דְּאַשְׁתְּאַר, אֶסְתְּלַק בְּדוּכְתֵיהּ, וְסִלִּיק לְעִילָא,
 וְאַתְעֵטֵר בֵּיהּ י"ה. בְּאַלִּין אֶתְתְּקִין, וְאַעְדִּי וְאוֹלִיד
 ה"ו, וְקָאִים בְּדוּכְתֵיהּ, כְּדִין אֶתְעֵטֵר, וְאַנְהִיר, וּפְשִׁיט

נְהִירוֹ, וְאוֹלִיד נְהִירוֹ, וְאַפִּיק אֶת ט', בְּטִישׁוֹ דְקָא בְטִשׁ
וּנְהִיר רְזָא דְעֵלְמָא עֲלָאָה, (ד' ק"ט ע"א) בְּנְהִירוֹ.

כִּדִּין אֶסְתֵּלְק א', וְנִטִּיל מְגוֹ אוֹיְרָא מ"ש, וְאַתְחַבְּרוּ
בְּהֵדִיָּה, וְהוּוּ אַמ"ש כְּמִלְקַדְמִין, וְאַתֵּיִשְׁב א'
בְּסִטְרָא דְדְרוּם, ש' בְּסִטְרָא דְמְזֻרְחָ, מ' בְּסִטְרָא דְצְפוֹן.
סְלֵקָא ג' דְהוּה בְּסִטְרָא דְמְזֻרְחָ, וְאַעֲדִי וְאוֹלִיד צ"ת.
אַתָּא ב' דְהוּה בְּסִטְרָא מְעָרְבָ, וְסֵלִיק וְאַתְחַבְּר בֵּין צ"ת.
סְלִיקוּ א' ו', דָּא מְסִטְרָא מְעָרְבָ (נ"א דְרוּם) וְדָא מְסִטְרָא מְזֻרְחָ,
וְאַתְחַבְּרוּ תְרוּוִיָּהוּ בְּהֵדִי ב' בֵּין צ"ת, וְאַנְהִיר שְׁמָא
צְבָאוֹת. כִּד אֶתְנַהִיר שְׁמָא דָּא גוֹ מְשַׁכְּנָא, אַעֲדוּ אֶתְוּוֹן
וְאוֹלִידוּ ז' ב' (נ"א ג') נ'. סְלִיקוּ אַמ"ש כְּמִלְקַדְמִין, וְאַעֲדוּ
וְאוֹלִידוּ ס' ע' פ'.

אַשְׁתַּאֲר ק' יַחֲדָאִי, וְסְלֵקָא וְנַחְתָּא, קִיִּמָּא גוֹ נוֹקְבָא
דְתַהוּמָא רַבָּא, חָמָא לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
דְקָא מִתְעַרְבָבָא, בְּלֹא גוּפָא וְלֹא צִיּוּרָא, וְלֹא עֵייל
לְמִשְׁכְּנָא. עָבַד לָהּ חוּפָאָה לְמִשְׁכְּנָא. וּמָאִי נִיְהוּ. יְרִיעוֹת
עֲזִים לְאַהֲל עַל הַמִּשְׁכָּן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שְׁמוֹת כו) וְעָשִׂיתָ
יְרִיעוֹת עֲזִים לְאַהֲל עַל הַמִּשְׁכָּן, לְאַהֲל וְלֹא אַהֲל. קו"ף
וְלֹא אָדָם.

תוּ אֶתְגַּלְגְּלוּ אֶתְוּוֹן כְּמִלְקַדְמִין, גוֹ עוּבְדָא דְמִשְׁכְּנָא,
אַמ"ש, ש' אֶתְגַּלְגְּלָא וְאַתֵּיִשְׁבָא בְּסִטְרָא מְזֻרְחָ,

וְאֶשְׁתָּאֵר ג' תְּלִיָּא בְּאִירָא. מ' אֶתְגַּלְגְּלָא וְאֶתִּישְׁבָא
 בְּסֵטֶר צְפוֹן, וְנִפְק ד' וְאֶתְחַבֵּר גו' ש' בְּהֵוֹא סְטָרָא. א'
 אֶתְגַּלְגְּלָא וְאֶתִּישְׁבָא וְסֻלִּיק לְגִבֵּי י', וְסֻלְקָא וְאֶתְתַקְפָא
 בְּהַדְיָה, וְנִטִּיל לֵיהּ, וְאֶתְחַבֵּר גו' בְּחַבּוּרָא חָדָא שְׁד"י. פֶּד
 שְׁמָא דָא אֶתְתַקֵּן גו' מִשְׁכַּנָּא, פְּדִין קִיּוּמָא וְקִיּוּמָא אִיהוּ
 מִגּוּ מִשְׁכַּנָּא דִּלְתַתָּא.

תו אַתּוּן אֶתְגַּלְגְּלוּ כְּמִלְקַדְמִין, לְאֶתִּישְׁבָא מִשְׁכַּנָּא,
 סֻלִּיקוּ אַתּוּן, א' בְּרִישָׁא, ת' לְבַתָּר, א"ת. ב'
 בְּרִישָׁא, ש' לְבַתָּר, אֶתְחַלְפוּ אַתּוּן, אב"ג ית"ן,
 אֶתְגַּלְגְּלוּ בְּגִלּוּפֵי קְדָשָׁא א' ק'. א' אֶפִּיק ק'. לְנִטְרָא
 מִשְׁכַּנָּא. ק', אֶפִּיק ר'. ר' אֶפִּיק ע' קר"ע.

רְזָא דָא, (בראשית כז) וְאֶת עוֹרוֹת גְּדֵיִי הָעֹזִים הִלְבִּישָׁה עַל
 יָדָיו וְעַל חֻלְקַת צִוְּאָרָיו. כְּגוּוֹנָא דָא, וְעִשִׂית יִרְיעַת
 עֹזִים לְאֶהֱלָא עַל הַמִּשְׁכָּן. דְּהָא חוּלְקָא דָא, אֶצְטְרִיךְ
 לְאַחֲזָאָה לְבַר, לְנִטְרָא הֵהִיא דִּלְגָּאוּ, וְעַל רְזָא דָא
 אֶלְבִּישַׁת לֵיהּ לִיעֶקֶב לְבַר. שְׁט"ן קר"ע, אַתּוּן אִינּוּן
 רְשִׁימָן לְבַר, בְּגִין נִטְוֵרָא דְּמִשְׁכַּנָּא, דְּאִיהוּ רְזָא דְּבְרִית
 קְדִישָׁא, וְאֶתְפָּרְעָא עֲרֵלָה לְבַתָּר בְּחוּפָּאָה דָא.

תו אֶתְגַּלְגְּלוּ אַתּוּן, וְאֶפִּיק א"ת ב"ש, שְׁקוּצִי"ת
 בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
 וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְּהוֹ וְגו'. בְּגִלְגּוּלָא דָא וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְּהוֹ

וְבָהוּ בְּאַתּוּן קר"ע שט"ן. וְחֻשֶׁף עַל פְּנֵי תְהוּם ג' אַפִּיק
 ר', ד' ק' עַד הֶכָּא אַתּוּן, אַתְּגַלְגְּלוּ, וּבִטְיִשׁוּ דָּא בְּדָא
 לְתַקּוּנָא גּוּ מִשְׁכְּנָא. אֵינּוּן אַמ"ש אַפִּיקוּ תּוּלְדִין, (נ"א ת)
 ה' צ' ו' ה' אַתּוּן דְּתַלְיִין גּוּ אִירָא, וּבִטְיִשׁוּ בְּאֵינּוּן
 אַחַרְנִין וְאַפִּיקוּ צִיּוּרָא דְּמִשְׁכְּנָא ז' ע'. עַד הֶכָּא קִימָא
 וְחֻשֶׁף עַל פְּנֵי תְהוּם ח' כְּלָהוּ בְּסִטְרוּי אַתָּא ס' וְאַתְחַבְּר
 בְּהֵדִיָּה, כְּדִין יְהִי אֹר וְיְהִי אֹר.

אַתְּגַלְגְּלוּ אַתּוּן כְּמִלְקַדְמִין, אב"ג ית"ץ, אַעְדּוּ
 וְאוּלִידוּ וְאַפִּיקוּ צִיּוּרָא גּוּ רִזִּין דְּמִשְׁכְּנָא,
 (ס"א בְּכֻלָּא) אַתְּגַלְגְּלוּ חֲדָא בְּרִזָּא א' ל' ב' ס', דְּהָא אַתָּא
 אַעְדִּי, וְאוּלִיד בְּרִזָּא דְּחִילָא וְתוּקְפָא, אַתָּא ל'. אַתְּגַבְּר
 בְּתוּקְפִיָּה, וְאַסְתַּלַּק בִּיקְרִיָּה, וְאוּלִיד אַתָּא ב', כְּדִין
 אַעְדִּיאוּ וְאוּלִידוּ אַתּוּן וְאַתְחַבְּרוּ אַחַרְנִין אֵלִין א'
 אַתְחַבְּר בְּגִלּוּפִיָּה בְּאַתָּא ב', כְּדִין ט"ר בְּחַבּוּרָא ט"ת לְמַהּוּי
 אַתּוּן סְלֻקִין בְּאַתְרֵיָּהוּ, גּוּ צְרוּפָא דְּרִזָּא דְּמִשְׁכְּנָא. (שְׁמוֹת
 דז) אַתְּ הַכִּיּוֹר וְאַתָּא כְּנֹו.

יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, דְּהָא מִיּוּן סְלִיקוּ וּנְחַתּוּ בְּרִזָּא
 דְּאַתּוּן א"ל. א' אַפִּיק ו'. ו' אַפִּיק ק'. אַתָּא ל' סְלִיק
 אַתְּגַלְיִפוּ אַתּוּן בְּגִלּוּפִיָּהוּ, בְּחַבּוּרָא חֲדָא, (תְּהִלִּים כט) קוּל
 יי' עַל הַמָּיִם א"ל וְכוּ', אֵלִין אַתּוּן א"ל, דְּהָא אֵלִין
 אַעְדּוּ וְאוּלִידוּ וְאַפִּיקוּ אַתּוּן, גּוּ צִיּוּרִין דְּמִשְׁכְּנָא. אַמ"ש

אָעֵדוּ וְאוֹלִידוּ וְאַתְגְּלִיפוּ בְּגִלּוּפֵי רִזִּין דְּאַתּוּן, לְאַפְקָא
 צִיּוּרִין דְּמִשְׁכְּנָא, א' אַפִּיק ג', ש' (דף ק"ס ע"ב) אַפִּיק ו',
 לְחַבְרָא גוּ אַת ג' בְּרִזָּא גִן. תַּדְשָׂא הָאֲרִץ דְּשָׂא עֵשֶׁב וְגו'.
 אַתְגְּלִיגְלוּ אַתּוּן כְּמִלְקַדְמִין אַמ"ש, בְּרִזָּא ב"ם בְּאַלִּין
 כְּנִישׁוּ מִיָּא לְאַתֵּר חַד, דְּכַתִּיב יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
 אֶל מְקוּם אֶחָד. (עד כאן מצאתי בהעתק)

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא, עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, נִפְתַּח בְּעֵידוּנִין, (נ"א בְּעִירִין וּבְעִידִין)
 וְנִימָא מְלִי דְּאוּרִייתָא. פִּתַּח רַבִּי יוֹסִי בְּמִלִּי דְּקָרִיאת
 שְׁמַע וְאָמַר, כְּתִיב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי' אֱלֹהֵינוּ יי'
 אֶחָד. וְכַתִּיב (דברים כז) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם.
 וְכַתִּיב (דברים ט) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן.
 כָּל הַנִּי שְׁמַע שְׁמַע דְּקָאֵמַר מוֹשֶׁה אֲמַאי. דְּהָא שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל דִּיחֻוּדָא יְאוּת. (דְּהָא לְדִרְשָׂא קֶאֱמִי) הַנִּי אַחֲרָנִין אֲמַאי.
 אֶלָּא כְּלָהוּ לְדִרְשָׂא קֶאֱתוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻוּדָא וְדָאִי
 הָאִי לְדִרְשָׂא קָא אַתִּיא, וְהַכָּא רְמִיז וְאַתְחֲזִי יחֻוּדָא
 דְּחַכְמַתָּא עֲלָאָה. שְׁמַע, ע' מֵאַתּוּן רַבְרָבֵן אִיְהִי, אֲמַאי.
 אֶלָּא רְמִז קָא רְמִיז בְּכִלְלָא חֲדָא, לְאַכְלָלָא עֵילָא וְתַתָּא
 כְּחֲדָא בִּיחֻוּדָא חֲדָא, (ר"ט"ז ע"א) שְׁמַע: שֵׁם ע'. הַכָּא אַתְכְּלִיל
 הָאִי שֵׁם בְּאִינוּן ע' (ק"ח ע"א) שְׁמַהֲן עֲלָאִין, לְאַכְלָלָא לֹון,
 דְּהָא שֵׁם אַתְבְּרַכָּא מִנִּיְהוּ, וְאַתְכְּלִיל בְּהוּ. וְאַצְטְרִיךְ

לְאֹכְלֵלָא לֹון כְּחֵדָא בִּיחֻדָא חַד, וְלִשְׂוֹאָה רְעוּתִיהָ בְּהוּ.
 דְּהָא וְדָאֵי ע' שְׁמַהֲן אֵינֻן בְּרוּזָא דְרִתִּיכָא עֲלָאָה, וּמַהֲאֵי
 רִתִּיכָא עֲלָאָה, אֲתַבְּרָכָא הָאֵי שֵׁם, וְאֲתַכְּלִיל
 בְּגוּוּיִיהוּ, וְלִבְתַּר יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. אֲבָל הָא תַּנְיִנָן, דָּא
 יִשְׂרָאֵל סְבָא, לְמַהוּי יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּלָא חֵדָא, הֵהוּא אֲתַר
 דְּבִקוּתָא דְכֻלָּא. וְעַל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הִשְׁתָּא אֲתַדְּבַקַת
 אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהָ, וְהוּי כֻלָּא בְּכֻלָּלָא חֵדָא, וְדָא שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָא. (יִשְׂרָאֵל) לְבַתַּר קָא מִיחַד תְּלַת סְטְרִין,
 יי' אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד, לְמַהוּי כֻלָּא חַד.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּכֻלְּהוּ שְׂאֵר, לָאוּ אֵינֻן כְּהָאֵי גּוּוּנָא, אֲבָל
 כְּלֵהוּ אַחֲרָנִין לְדַרְשָׁא קֶאֱתוּ, וְכֻלְּהוּ בְּאַתַּר אַחֲרָא
 אֲתַדְּבַקוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֲתַה עֵבֵר הַיּוֹם. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
 הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּיתָ לְעָם. וְכֻלְּהוּ בְּדַרְגָּא תַתָּאָה אֲתַדְּבַקוּ.
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּיתָ לְעָם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְאוּת.
 הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּיתָ לְעָם מַהוּ. הִיִּיתָ מְבַעֵי לִיָּהּ, מְאֵי
 נְהִיִּיתָ. אֲלָא בְּכֻלָּ אֲתַר עָם, כֵּד אֲתַבְּרוּ לְבִיִּיהוּ לְפִלְחָנָא,
 כְּמַה דָּאֲתָּ אָמַר (דְּנִיָּאֵל ח) נְהִיִּיתִי וְנַחֲלִיתִי. וְדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (דְּבִרֵי הַיָּמִים א כח) שְׁמַעוּנִי אַחִי וְעַמִּי. אֵי אַחִי, לְמַה עַמִּי, וְאֵי
 עַמִּי, לְמַה אַחִי. אֲלָא אָמַר דָּוִד, אֵי בְּרַעוּתָא אֲתוּן אַחִי,
 וְאֵי לָאוּ אֲתוּן עַמִּי, לְתַבְּרָא לְבִיִּיכוּ לְפּוֹלְחָנִי. כֵּךְ הַיּוֹם
 הַזֶּה נְהִיִּיתָ לְעָם, תְּבַרְתָּ לְבָךְ לְפִלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא.

שִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל אֶתְּהָ עוֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיְרֵדִין, כִּלְא בְּדִרְגָא
 תַּתָּא, אִיהוּ, וְשִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל דִּיחֻודָא הוּא דִּרְגָא
 עֲלָאָה. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא הֵהוּא שִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל
 דִּיחֻודָא, לָא הוּי בְּכֻלְהוּ כְּהָאֵי גּוּוּנָא, דִּהָא אִיהוּ הוּי רִזָּא
 דִּיעִילָא וְתַתָּא. (כְּדָקָא יְאוּת) (נ"א וּבְכָל אֶתְר רִזָּא לְקַבֵּל וכו') וְאִיהוּ רִזָּא
 לְקַבֵּלָא עֲלֵייהוּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, בְּכָל סִטְרָא, בְּגִין
 דִּיצְטְרִיךְ לִיָּה לְבַר נֶשׁ, לְמַהוּי זְמִין (בְּהֻוּא שְׁמָא) בְּהֵיָא
 שְׁעֵתָא, לִיְחֻדָא שְׁמָא דִּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלְקַבֵּלָא עֲלֵיהָ
 עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

וּבְשְׁעֵתָא דְאֵתִי בַר נֶשׁ לְקַבֵּלָא עֲלֵיהָ עוֹל מַלְכוּת
 שָׁמַיִם, כְּדִין שְׂכִינְתָא אֲתִיָּא וְשִׁרְיָא עַל
 רִישִׁיהָ, וְקָאִים עֲלֵיהָ כְּסֵהִיד, לְסֵהִידָא סֵהִידוּתָא קָמִי
 מְלַכָּא קְדִישָׁא, דִּהָאֵי אִיהוּ דִּקָּא מִיְחַד שְׁמִיָּה תְרִי זְמַנִּי
 בְיוּמָא, וְשְׁמִיָּה אֲתִיְיַחַד עִילָא וְתַתָּא כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל
 דָּא ע' מִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל מֵאֲתוּוֹן רַבְרָבִין, וְד' נְמִי מֵאֲתוּוֹן
 רַבְרָבִין, לְמַהוּי עַד קָמִי מְלַכָּא קְדִישָׁא. וְהָא אוּקְמוּהָ,
 יְדוּ"ד אֶלְהִינּוּ יְדוּ"ד, וְדָא הוּא רִזָּא דִּיחֻודָא בְּתַלְת
 סִטְרִין, כְּמָה דְאוּקְמִיָּה בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאֲתַעַר בֵּיהָ
 בְּכַמָּה דּוּכְתִי, וְלִית לָן רִשׁוּ לְאֲתַעַרָא בֵּיהָ יְתִיר.

וְדָאֵי הָאֵי בַר נֶשׁ, דִּקָּא מִיְחַד שְׁמָא (דף קס"א ע"א) דִּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עִילָא וְתַתָּא כְּדָקָא יְאוּת, שְׂכִינְתָא

אֲתִיא וְשָׂרִיא עַל רִישִׁיהָ, וּמְבַרֵךְ לִיהָ בְּשֶׁבַע בְּרָכָאן,
 וְקָרִי עָלֶיהָ, (ישעיה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי חֵיִיא פִתַּח אֲבִתְרִיהָ וְאָמַר, (דברים ד) אַתָּה הָרַאת לְדַעַת
 כִּי יִי' הוּא הָאֱלֹהִים וְגו', הַאי קָרָא אִית לְאִסְתְּכָלָא
 בֵּיהָ, אַתָּה הָרַאתָ, מֵאִי הָרַאתָ. אֲלָא כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל
 מִמִּצְרַיִם, לָא הוּוּ יַדְעֵי בְרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא כְלוּם, בְּגִין דְכָלְהוּ הוּוּ פְלַחֵי פּוּלְחָנָא נּוֹכְרָאָה
 בְּגָלוּתָא, וְאַנְשׁוּ כָּל עַקְרָא דְמַהִימְנוּתָא דִּהְוָה בְּהוּ
 בְּקַדְמִיתָא, דִּירִיתוּ כָּל אֵינּוּן תְּרִיסַר שְׁבַטִין מֵאַבוּהוּן
 יַעֲקֹב.

וְכִד אַתָּא מִשָּׁה, אוֹלִיף לֹון דְאִית אֱלוֹהַּ עֲלָאָה בְּעֲלָמָא,
 כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. לְבַתַּר חָמוּ כָּל אֵינּוּן נְסִין וְגִבוּרֵן
 דְעַל יַמָּא, וְכָל נְסִין וְגִבוּרֵן דְעַבְד לְהוּ בְּמִצְרַיִם. לְבַתַּר
 חָמוּ כְּמָה גִבוּרֵן, בְּמִנָּא וּבְמִיָּא וְאַתִּיְהִיבַת לֹון אוּרִיִּיתָא,
 וְאוּלִיפוּ אַרְחֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְמָטִי לְעַדְנָא
 דָּא.

אָמַר לֹון מִשָּׁה, עַד הַשְּׁתָּא אֲצַטְרִיכְנָא לְמִילָף לְכוּ, כְּמָה
 דִּילְפִין לְרַבִּיָּא. (מבאן וילהלמה) וְדָא הוּא אַתָּה הָרַאתָ
 לְדַעַת, וְאוּלִיפַת עַד הַכָּא, לְדַעַת לְמַנְדַּע וְלְאִסְתְּכָלָא
 וְלְמִיעַל בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא. וּמֵאִי אִיְהִי. כִּי יִי' הוּא
 הָאֱלֹהִים.

אִי תִימָא מְלָה זְעִירָא הִיא לְמַנְדַּע, הָא כְּתִיב וַיִּדְעַת
הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹת אֶל לְבַבְךָ כִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים בְּשִׁמִּים
מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד. הֵכָא תִלְיָא כָּל רוּא
דְּמַהִימְנוּתָא, לְמַנְדַּע מְגוּ דָא, רוּא דְכָל רוּזִין, לְמַנְדַּע
סְתִימוּ (ב"א רוּא דְכָל וכו') דְכָל סְתִימִין, יְהוּ"ה אֱלֹהִים שֵׁם מְלָא,
וְכֻלָּא חַד. אַתָּה הָרְאֵת לְדַעַת, הֵכָא רוּא דְרוּזִין לְאִינוּן
יְדַעֵי מַדִּין.

זְכָאִין אִינוּן כָּל אִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא. וּבְגִין דְּכַד
בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, אִסְתַּפְּל בְּה
בְּאוּרֵייתָא, וּבְרָא עֲלָמָא, וּבְאוּרֵייתָא אֲתַבְּרֵי עֲלָמָא,
כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּכְתִיב, (משלי ט) וַאֲהִיָּה אֶצְלוּ אִמוּן, אֶל
תִּקְרֵי אִמוּן אֶלָּא אוּמָן.

וְכִי אוּרֵייתָא אוּמְנָא הוּהוּ. אֵין. לְמִלְכָּא דְּבַעֵי לְמַעְבַּד
פְּלַטְרִין, אִי לָא שְׂוֵי לְגַבִּיָּה אוּמְנָא, לָא יְכִיל
לְמַעְבַּד פְּלַטְרִין. פִּיּוֹן דְּפְלַטְרִין אֲתַעְבִּידוּ, לָא סְלִיק
שְׂמָא, אֶלָּא דְּמִלְכָּא. אֵלִין פְּלַטְרִין דְּעַבַּד מִלְכָּא, מִלְכָּא
שְׂוֵי בְּאִינוּן פְּלַטְרִין מַחְשָׁבָה.

כִּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעֵי לְמַבְרֵי עֲלָמָא, אִסְתַּפְּל
בְּאוּמְנָא, וְאִף עַל גַּב דְּאוּמְנָא עַבַּד פְּלַטְרִין, לָא
סְלִיק שְׂמָא אֶלָּא דְּמִלְכָּא, אֵלִין פְּלַטְרִין דְּעַבַּד מִלְכָּא,
וְדֵאי מִלְכָּא בְּנָה פְּלַטְרִין. אוּרֵייתָא צוּחַת וַאֲהִיָּה אֶצְלוּ

אָמוֹן, בִּי בְּרָא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, דְּעַד (נ"א אֶלָּא עַד)
 (ס"א לָא אַתְּבְּרִי) אַתְּבְּרִי עֲלָמָא, אֶקְדִּימַת אֹרִייתָא תְּרִין אֲלֵפִי
 שְׁנִין לְעֲלָמָא, וְכַד בַּעַא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי
 עֲלָמָא, הוּה מְסַתְּפַל בְּהַ בְּאֹרִייתָא, בְּכָל מְלָה וּמְלָה,
 וְעֵבִיד לְקַבְּלָהּ אֹמְנוֹתָא דְּעֲלָמָא. בְּגִין דְּכָל מְלִין וְעוֹבְדִין
 דְּכָל עֲלָמִין, בְּאֹרִייתָא אֵינּוּן. וְעַל דָּא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 הוּה מְסַתְּפַל בְּהַ, וּבְרָא עֲלָמָא.

לָאוּ דְּאֹרִייתָא בְּרָא עֲלָמָא, אֶלָּא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּאַסְתְּפְלוּתָא דְּאֹרִייתָא בְּרָא עֲלָמָא. אֶשְׁתַּכַּח
 דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֵיהּ אֹמְנָא, וְאֹרִייתָא לְקַבְּלִיהּ
 וּלְגַבִּייהּ אֹמְנָא, שְׁנַאֲמַר וְאֵהִי אֶצְלוּ אָמוֹן, וְאֵהִי אָמוֹן
 לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֶצְלוּ, הוּאִיל וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶסְתְּפַל בְּהַ, אֶצְלוּ הוּה אֹמְנָא.

וְאִי תִימָא מֵאן יָכִיל לְמַהוּי אֹמְנָא לְגַבִּייהּ. אֶלָּא
 אֶסְתְּפְלוּתָא דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגוּוֹנָא דָּא, (ד"א

אַתְּעֵבִיד בְּלָא עֲמַל וְיִגִיעָה דְּכְתִיב בְּדִבְרֵי יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וְגו'. בְּגוּוֹנָא דָּא בְּאַסְתְּפְלוּתָא דִּילִיָּה
 הִיא אֹמְנָא) בְּאֹרִייתָא, כְּתִיב בְּהַ, (בְּרַאשִׁית א) בְּרַאשִׁית בְּרָא
 אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, אֶסְתְּפַל בְּהַאִי מְלָה,
 וּבְרָא אֶת הַשָּׁמַיִם. בְּאֹרִייתָא כְּתִיב בְּהַ, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 יְהִי אוֹר, אֶסְתְּפַל בְּהַאִי מְלָה, וּבְרָא אֶת הָאוֹר. וְכֵן בְּכָל
 מְלָה וּמְלָה דְּכְתִיב בְּהַ בְּאֹרִייתָא, אֶסְתְּפַל קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ

הוא, וְעֶבֶד הָהֵיא מְלָה, וְעַל דָּא פְּתִיב וְאַהֲיָה אֶצְלוֹ
אִמּוֹן. כְּגִוּוֹנָא דָּא כָּל עֲלָמָא אֲתַבְרִי.

כִּיּוֹן דְּאֲתַבְרִי עֲלָמָא, כָּל מְלָה וּמְלָה לָּא הָוֵה מְתַקֵּיִם,
עַד דְּסֻלִּיק בְּרַעוּתָא לְמַבְרִי אָדָם, דִּיהוּי מִשְׁתַּדֵּל
בְּאוּרֵייתָא, וּבְגִינָה אֲתַקֵּיִם עֲלָמָא. הַשְּׁתָּא (דף קס"א ע"ב) כָּל
מֵאן דְּאֲסַתְּכַל בְּהַ בְּאוּרֵייתָא, וְאֲשְׁתַּדֵּל בְּהַ, כְּבִיכּוֹל, הוּא
מְקֵיִם כָּל עֲלָמָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְּכַל בְּאוּרֵייתָא,
וּבְרָא עֲלָמָא. בַּר נָשׁ מִסַּתְּכַל בְּהַ בְּאוּרֵייתָא וּמְקֵיִם
עֲלָמָא. אֲשְׁתַּכַּח דְּעוּבָדָא וְקִיּוּמָא דְּכָל עֲלָמָא, אוּרֵייתָא
אִיהִי. בְּגִין כִּךְ זַפָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאֲשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא,
דְּהָא אִיהוּ מְקֵיִם עֲלָמָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּסֻלִּיק בְּרַעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי
אָדָם, קָאִים קָמִיָּה בְּדִיּוּקְנִיָּה וְקִיּוּמִיָּה, כְּמָה
דְּאִיהוּ בְּהָאִי עֲלָמָא. וְאֲפִילוּ כָּל אֵינּוֹן בְּנֵי עֲלָמָא, עַד לָּא
יִיתוֹן בְּהָאִי עֲלָמָא, כְּלָהוּ קִיּוּמִין בְּקִיּוּמִיָּהוּ וּבְתַקוּנֵיָּהוּ
כְּגִוּוֹנָא דְּקִיּוּמִין בְּהָאִי עֲלָמָא, בְּחַד אוּצָר דְּתַמָּן כָּל
נְשַׁמְתִּין דְּעֲלָמָא מִתְּלַבְּשָׁן בְּדִיּוּקְנֵיָּהוּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּזוּמִינִין לְנַחְתָּא בְּהָאִי עֲלָמָא, קָרִי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְחַד מְמַנָּא, דִּי מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּרִשׁוּתִיָּה כָּל נְשַׁמְתִּין דְּזוּמִינִין לְנַחְתָּא לְהָאִי עֲלָמָא,
וְאָמַר לִיָּה, זֵיל אֵייתִי לִי רוּחַ פְּלוּנִי. בְּהֵיא שַׁעֲתָא אֲתִיא

הִיא נִשְׁמָתָא, מִתְּלַבֵּשָׁא בְּדִיּוֹקְנָא דְהָאֵי עֲלָמָא, וְהָהוּא
מִמְנָא אַחֲזִי לָהּ קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ, וְאוּמִי לָהּ, דְכַד תִּיחֹת
לְהָאֵי עֲלָמָא, דְתִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא לְמַנְדַּע
לֵיהּ, וְלְמַנְדַּע בְּרוּזָא דְמַהִימְנוּתָא. דְכָל מָאן דְהוּי בְּהָאֵי
עֲלָמָא, וְלֹא אֶשְׁתַּדַּל לְמַנְדַּע לֵיהּ, טָב לֵיהּ דְלֹא יִתְבְּרִי.
בְּגִין כֶּךָ אַתְחֲזִי קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא, לְמַנְדַּע בְּהָאֵי
עֲלָמָא, וְלֹא שְׁתַּדַּלָּא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרוּזָא
דְמַהִימְנוּתָא.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ד) אַתָּה הִרְאִיתָ לְדַעַת, אַתְחֲזִיאת
עַל יְדָא דְהָהוּא מִמְנָא, קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
לְדַעַת לְמַנְדַּע וְלֹא סִתְּכָלָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּרוּזָא
דְמַהִימְנוּתָא, בְּרוּזָא דְאוּרִייתָא. וְכָל מָאן דְהוּהוּ בְּהָאֵי
עֲלָמָא, וְלֹא אֶשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא לְמַנְדַּע לֵיהּ, טָב לֵיהּ
דְלֹא אֶתְבְּרִי, דְהָא בְּגִין דָּא אֵייתִי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְבַר נֶשׁ בְּהָאֵי עֲלָמָא.

לְדַעַת כִּי יִי הוּא הָאֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ כְּלָלָא דְכָל רוּזָא
דְמַהִימְנוּתָא, (נ"א כְּלָלָא) דְכָל אוּרִייתָא, כְּלָלָא
דְעִילָא וְתַתָּא, וְרוּזָא דָּא אִיהוּ כְּלָלָא דְכָל רוּזָא
דְמַהִימְנוּתָא, וְהָכִי הוּא וְדָאֵי. כְּלָלָא דְכָל אוּרִייתָא, דָּא
אִיהוּ רוּזָא דְתוּרָה שְׂבַכְתָּב, וְדָא אִיהוּ רוּזָא דְתוּרָה שְׂבַעַל

פֶּה, וְכָלֹא חֵד, כִּלְלָא דְרוּזָא דְמַהִימְנוּתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ שֵׁם
 מְלֵא, דְּאִיהוּ רוּזָא דְמַהִימְנוּתָא, וּמֵאן אִיהוּ. ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ
 אֶחָד, יי' אֶחָד שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי' אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד. דָּא אִיהוּ
 יְחֻדָּא חֵד. וּשְׁמוֹ אֶחָד, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם
 וָעֵד, הָא יְחֻדָּא אֶחָד לְמַהוּי שְׁמִיהַ חֵד. וְרוּזָא דָּא (מלכים
 א יח) יי' הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא כְּתִיב, כִּד אֵינּוּן בִּיְחֻדָּא חֵדָּא.
 וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, כְּגוּוֹנָא דְכְּתִיב, (זכריה י"ד) יי' אֶחָד
 וּשְׁמוֹ אֶחָד, לָאוּ אִיהוּ יי' הוּא הָאֱלֹהִים, דְּאִי כְּתִיב
 (ב"א יי' הוּא וּשְׁמוֹ אֶחָד) יי' אֶחָד וּשְׁמוֹ הוּא אֶחָד, הָוּה אֲמִינָא הָכִי.
 אַבְל לָא כְּתִיב, אֶלָּא יי' אֶחָד, וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְאַצְטְרִיךְ
 לְמִימַר כְּגוּוֹנָא דָּא יי' הוּא, הָאֱלֹהִים הוּא, וְאַתְחִי יי'
 אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

אֶלָּא כִּלְלָא חֵד, דְּכִד מְתִיחְדֵּן תְּרִין שְׁמֵהֶן אֵלִין, דָּא
 בִּיְחֻדָּא חֵד, וְדָא בִּיְחֻדָּא חֵד, כְּדִין תְּרִין שְׁמֵהֶן
 אֵלִין אֶתְעָבִידוּ חֵד, וְאַתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, וְהוּי כִּלְלָא שְׁמָא
 שְׁלִים, בִּיְחֻדָּא חֵדָּא, וּבְכֵן יי' הוּא הָאֱלֹהִים, דְּהָא כְּדִין
 אֶתְכְּלִיל כִּלְלָא דָּא בְּדָא, לְמַהוּי חֵד. וְעַד דְּאַתְיַחְדּוּ כִּלְ
 חֵד, דָּא בְּלַחֲדוּי, וְדָא בְּלַחֲדוּי, לָא אֶתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא,
 לְמַהוּי כִּלְלָא חֵד.

כִּלְלָא דְכָל אֲוֵרִייתָא הָכִי אִיהוּ וְדָאִי, דְּהָא אֲוֵרִייתָא
 אִיהוּ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְאִיהוּ תוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה.

תּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב, דָּא אִיהוּ דְּכֹתִיב יִי'. תּוֹרָה דְּבַעַל פֶּה, דָּא
 הוּא דְּכֹתִיב הָאֱלֹהִים. וּבְגִין דְּאוֹרִייתָא אִיהוּ רִזָּא דְּשִׁמְא
 קְדִישָׁא, אֶקְרִי הָכִי תּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וְתוֹרָה דְּבַעַל פֶּה, דָּא
 כִּלְלִי, וְדָא פְּרָט. כִּלְלִי אֶצְטְרִיךְ לְפָרְט, וּפְרָט אֶצְטְרִיךְ
 לְכִלְלִי, וְאִתְיַחְדּוּ דָּא בְּדָא, לְמַהוּי כִּלְלִי חַד.

וְעַל דָּא, כִּלְלִי דְּאוֹרִייתָא אִיהוּ כִּלְלִי דְּעִילָא וְתַתָּא,
 בְּגִין דְּשִׁמְא דָּא לְעִילָא, וְשִׁמְא דָּא לְתַתָּא, דָּא רִזָּא
 דְּעֵלְמָא עֵלְאָה, וְדָא רִזָּא דְּעֵלְמָא תַתָּאָה, וְעַל דָּא כְּתִיב,
 אַתָּה הָרֵאתָ לְדַעַת כִּי יִי' הוּא ^(ד' קס"ב ע"א) הָאֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ
 כִּלְלִי דְּכִלְלִי, וְדָא אֶצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְמַנְדַּע בְּהַאי עֵלְמָא.
 וְאִי תִימָא, פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא אֲנִי אֵינּוֹן הֲכָא בְּכִלְלִי דָּא.
 אֲלֵא דָּא אִיהוּ זְכוֹר, וְדָא אִיהוּ שְׁמוֹר, וְכֹל פְּקוּדֵי
 אוֹרִייתָא בְּהַנִּי כִּלְלִי, בְּרִזָּא דְּזְכוֹר וּבְרִזָּא דְּשְׁמוֹר, וְכִלְלִי
 אִיהוּ חַד.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, הָא דְּתַנִּינָן דְּצִלוּתָא דְּעַרְבִית
 חוֹבָה, חוֹבָה אִיהִי וְדָא, בְּגִין דְּקִרְיַת שְׁמַע
 דְּעַרְבִית חוֹבָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְיַחַד בְּלִילְיָא, כְּמָה
 דְּאִתְיַחַד בִּימָמָא, וּמִדַּת לִילְיָא אִתְכִּלִּיל בִּימָמָא, וּמִדַּת
 ימָמָא אִתְכִּלִּיל בְּלִילְיָא, וְאִתְעַבִּיד יְחוּדָא חַדָּא. וּמֵאֵן
 דְּאָמַר רְשׁוּת, בְּגִין אִמּוּרִין וּפְדֻרִין דְּמִתְאַכְלִי בְּלִילְיָא (ק"ל
 ע"א) וְהָא אוֹקִימָנָא.

כְּתִיב (דברים ו) **וְאַהֲבַתְּ אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל**
נַפְשֶׁךָ וּגּו', הַאִי קָרָא אוֹקִימָנָא לִיה, וְאוֹקִמוּנָה
חֲבֵרֵיִיא. אַבְל אֵית לְשִׁאלָא, אִי בַהֲאִי יַחֲוּדָא דְשִׁמְע
יִשְׂרָאֵל, אַתְּכַלִּיל כְּלָא, יְמִינָא וּשְׂמַמְאֵלָא, אַמַּאי (כְּתִיב)
לְבַתֵּר וְאַהֲבַתְּ (דברים יא) וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ, דְּהָא בִּיחֻדָּא
אַתְּכַלִּילוּ. אַבְל הָתֵם בְּכָלְל, וְהָכָא בְּפִרְט, וְהָכִי אֲצַטְרִיךְ.
וּבְרֻזָּא דִּיחֻדָּא דָּא אַתְּעֲרֻנָּא בֵּיה, יַחֲוּדָא דָּא אִיהוּ
כְּגֻוּנָּא דִּתְפִלִּין דִּרִּישָׁא, וְתְפִלִּין דְּדְרוּעָא.
בְּתְפִלִּין דִּרִּישָׁא ד' פְּרֻשִׁין, וְהָא אַתְמֵר, וְהָכָא תִּלְת
שְׁמַהֲן אֵינּוּן. הָתֵם בְּתְפִלִּין דִּרִּישָׁא, ד' פְּרֻשִׁין, כֹּל חַד
וְחַד בְּלַחֲוּדִי, וְהָכָא תִּלְת שְׁמַהֲן, מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי.
אַלָּא אֵינּוּן ד' פְּרֻשִׁין, הָא אַתְּעֲרוּ בְּהוּ, חַד, נְקוּדָה
קְדַמָּא עֲלָאָה. וְחַד, רֻזָּא דְעֲלָמָא דְאַתִּי. וְחַד,
יְמִינָא. וְחַד, שְׂמַמְאֵלָא. אֵלִין רֻזָּא דִּתְפִלִּין דִּרִּישָׁא. וְהָכָא,
בְּרֻזָּא דִּיחֻדָּא דָּא, תִּלְת שְׁמַהֲן, וְאֵינּוּן כְּגֻוּנָּא דְאֵינּוּן ד'
פְּרֻשִׁיּוֹת. יי' (ט' ע"א) קְדַמָּאָה, דָּא נְקוּדָה עֲלָאָה, רַאשִׁיתָא
דְּכָלָּא. אֵלְהִינּוּ רֻזָּא דְעֲלָמָא דְאַתִּי. יי' בְּתִרְאָה, כֹּלְלָא
דִּימִינָא וּשְׂמַמְאֵלָא כְּחַדָּא, בְּכָלְלָא חַדָּא, וְאֵלִין אֵינּוּן
תְּפִלִּין דִּרִּישָׁא, וְדָא אִיהוּ יַחֲוּדָא קְדַמָּאָה.
תְּפִלִּין דְּדְרוּעָא, כֹּלְלָא דְכָל הַנִּי כְּחַדָּא, וְדָא אִיהוּ רֻזָּא
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֵד. הָכָא כֹּלְלָא

דְּאֵינּוּן תְּפִלִּין דְּרִישָׁא, דְּאֵתְכִלְיִלוּ גּוּ תְּפִלִּין דְּדְרוּעָא.
 וְרָזָא דָּא, (קל"ה ע"ב) בְּרוּךְ: דָּא רָזָא דְנִקּוּדָה עֲלָאָה, דְּאִיהוּ
 בְּרוּךְ, הִכָּל בְּרַכָּאן נִבְעִין מִתַּמָּן. וְאִי תִימָא עֲלֵמָא
 דְּאִתִּי אֲקָרִי בְּרוּךְ. לָאוּ הֲכִי, דְּהָא נִקּוּדָה עֲלָאָה אִיהוּ
 דְּכַר, עֲלֵמָא דְּאִתִּי נוֹקְבָא. אִיהוּ בְּרוּךְ וְאִיהִי בְּרַכָּה. בְּרוּךְ
 דְּכַר. בְּרַכָּה נוֹקְבָא. וְעַל דָּא בְּרוּךְ אִיהוּ נִקּוּדָה עֲלָאָה,
 שֵׁם: דָּא עֲלֵמָא דְּאִתִּי, דְּאִיהוּ שֵׁם גְּדוֹל, כְּמָה דְּאִתִּי
 אָמַר (יהושע ז) וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל. כְּבוֹד: דָּא כְּבוֹד

עֲלָאָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא.

וְכִלְהוּ כְּלִילָן בְּהַאי תְּפִלָּה שְׁל יַד, דְּאִיהוּ מַלְכוּתוֹ, וְנָטִיל
 כְּלָא בְּגוּיָה, וּבְהַאי מַלְכוּתוֹ אֵתְכִלְיִלָן בֵּיהַ עֲלֵמִין
 כְּלָהוּ, לְמִיזֵן לֹון, וְלִסְפָּקָא לֹון, בְּכָל מַה דְּאֲצִטְרִיכוּ וְעַל
 דָּא לְעוֹלָם וְעַד.

וְדָא אִיהוּ יְחוּדָא דְּתְפִלִּין דְּרִישָׁא, וְתְפִלִּין דְּדְרוּעָא,
 וְכַגּוּוּנָא דְּרָזָא דְּיְחוּדָא דְּתְפִלִּין, הֲכִי אִיהוּ יְחוּדָא
 דְּכִלָּא, וְדָא אִיהוּ בְּרִירָא דְּמִלָּה. וְהָא סְדֵרְנָא יְחוּדָא דָּא
 קָמִי בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאָמַר לִי, דְּהָא בְּד' גּוּוּנִין אֵתְסֵדֵר
 יְחוּדָא, וְדָא בְּרִירָא מְכֻלָּהוּ, וְהֲכִי אִיהוּ וְדָא, וְכִלְהוּ רָזָא
 דְּמַהִימְנוּתָא, אֲבַל סְדוּרָא דְּתְפִלִּין, דָּא אִיהוּ יְחוּדָא
 עֲלָאָה, כְּדָקָא יְאוּת.

וּמַגּוּ דְּאֵתְכִלְיִלוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא בְּרָזָא דְּשְׂמָא קְדִישָׁא

בְּאֶרֶח כָּלֵל, אֶצְטְרִיךְ לְבַתֵּר לְאַפְקָא לֹוֹן בְּאֶרֶח פְּרֻט,
 אֲבָל לָאוּ בְּאֶרֶח יְחֻדָּא, דִּהָא יְחֻדָּא בְּקָרָא קַדְמָאָה
 אִיהוּ, לְמַהוּי יְדוּ"ד אֶחָד בְּתַפְלִין דִּירִישָׁא, וּשְׁמוּ אֶחָד
 בְּתַפְלִין דְּדְרוּעָא, וְהוּי כֹּלָא חַד. פִּיּוֹן דִּי־יְחֻדָּא דָּא אֶתְסַדֵּר
 כֹּלָא בְּכֻלָּא מִרִישָׁא דְנִקְוֵדָה עֲלָאָה, (ס"א דְאִיהוּ רֵאשִׁיתָא דְכֻלָּא)
 אֶצְטְרִיךְ לְבַתֵּר לְאַתְעָרָא מִרִישָׁא (ס"א מְרָזָא) דְנִהוּרָא
 קַדְמָאָה, דִּאִיהוּ רִישָׁא דְכֻלָּא.

וְאֶהְבֵּת דָּא רֵאשִׁיתָא דִימִינָא, לְמַרְחָם לִיָּה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵימוּ דְאֶתְדִבְקוּתָא דִילִיָּה, וּמֵאֵן
 אִיהוּ. (נ"א רַחֲמֵימוּ דְאֶתְעָר יְמִינָא) יְמִינָא, דִּאִיהוּ אֶתְעָר רַחֲמֵימוּ. מֵאֵן
 דְרַחֲמִים לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ אֶתְעָר יְמִינָא
 דִילִיָּה לְגַבִּיָּה. וּמְקַבֵּל לִיָּה (דף קט"ב ע"ב) בְּרַחֲמֵימוּ. כָּל מְלִין
 דְעֲלָמָא לָא תְלִיין אֶלָּא בְּרַעוּתָא, רוּחַ אֲמֻשִׁיךְ רוּחַ
 וְאִיִּיתִי רוּחַ וְסִימְנֵךְ דָּא (אִיּוֹב לד) אִם יִשִּׁים אֱלִיוּ לְבוּ רוּחוּ
 וּנְשַׁמְתוּ אֱלִיוּ יְאֻסוּף.

כִּד אֶתְעָר בְּרַ נֶשׁ רַחֲמֵימוּ לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 אֶתְעָרוּתָא דִימִינָא לָא אֶתְעָר, אֶלָּא בְּתַלַּת גְּוּוּנִין,
 כְּמָה דְאֶתְ אָמַר, (דְּבָרִים ו) בְּכָל לְבַבְךָ. וּבְכָל נַפְשְׁךָ. וּבְכָל
 מְאֻדְךָ. הָא תַלַּת גְּוּוּנִין הָכָא. דִּלָּא תִימָא אוּ הָאִי אוּ הָאִי,
 דִּהָא לָא פְתִיב אוּ בְכָל לְבַבְךָ, אוּ בְכָל נַפְשְׁךָ, אוּ בְכָל
 מְאֻדְךָ. אֶלָּא כֹּלְהוּ אֶצְטְרִיךְ, לְבָא וּנְפֻשָׁא וּמְמוּנָא. וּכְדִין

קוֹדֵשׁ בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר יְמִינֶיהָ לְגַבֶּיהָ, וּפְשִׁיט לִיהָ
לְקַבְּלֶיהָ, וּמְקַבֵּלָא לִיהָ.

וְעַל דָּא פְתִיב, (תהלים קי) נָאִם יי' לֹאֲדַנִּי שֵׁב לְיְמִינִי. וְרוּזָא
דְּהַאי קָרָא, הָא אֶתְעַרְנָא בֵּיהָ, דְּדוּד מַלְכָּא עַל
דְּרַגָּא דִּילִיהָ קָאֲמַר, כִּד אֶתְקַשֵּׁר בִּימִינָא. תְּלִיסַר פְּקוּדִין
הָכָא בִּימִינָא, וְאַהֲבַת אֶת יי' אֱלֹהֶיהָ, הָא חֲדָא. בְּכַל
לְבַבְךָ, תֵּרִין. וּבְכַל נַפְשְׁךָ, ג'. וּבְכַל מְאֹדְךָ, אַרְבַּע.
וּשְׁנַנְתָּם לְבַנְיָךָ, חֲמִשָּׁא. וְדַבַּרְתָּ בָּם, הָא שִׁיתָא. בְּשַׁבְּתָךָ
בְּבֵיתְךָ, הָא שִׁבְעָה. וּבְלִכְתֹּךָ בְּדַרְךָ, תְּמִנָּא. וּבְשִׁכְבְּךָ,
הָא תִּשְׁעָה. וּבְקוּמְךָ, הָא עֶשְׂרֵה. וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ,
הָא חֲדָסָר. וְהָיוּ לְטַטְפַּת בֵּין עֵינֶיךָ, הָא תְּרִיסָר. וּכְתַבְתָּם
עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ, הָא תְּלִיסָר.

תְּלִיסַר פְּקוּדִין אֵלִין, תְּלִיין בִּימִינָא, וּשְׁמַאלָא אֶתְכַלִּיל
בִּימִינָא, וְהָכִי אֶצְטְרִיךְ, וּבְכַל זְמַנָּא דְּשְׁמַאלָא
אֶתְעַר, יְמִינָא שְׂאֲרֵי בֵּיהָ בְּרִישָׁא. וּבְגִין דָּא, אִם יִזְכּוּן,
שְׁמַאלָא אֶתְכַלִּיל בִּימִינָא. וְאִי לָאו, יְמִינָא אֶתְכַלִּיל
בְּשְׁמַאלָא, וּשְׁלֵטָא שְׁמַאלָא. וּסִימְנָא דָּא, אִם בְּרִישָׁא,
כְּגוּן (ויקרא כו) אִם בְּחֻקוֹתַי תִּלְכוּ. וּבְכַל אַתְרָא, שְׁמַאלָא
אֶתְעַר בְּרַחֲמֵי בְּרוּזָא דִּימִינָא, וּלְבַתַּר אֶתְתַּקַּף דִּינִינָה,
כְּמָה דְּאֶצְטְרִיךְ. וְכַךְ אֶצְטְרִיךְ בְּכַל אַתְרָא, וְהָא אֶתְעַרו
חֲבַרְיָא, בְּהַנִּי מְלִין. אַתָּא רַבִּי חֵיִיא וּנְשַׁקִּיהָ.

פֶּתַח וְאָמַר (שמות כו) וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת וְגו',
הָא הֶכָּא רְזָא (קל"ט ע"ב) דִּיחֻדָּא, דְּהָא תְּקוּנָא
דְּמִשְׁכְּנָא מִכְּמָה דְּרַגִּין אִיהוּ, דְּכִתִּיב בֵּיהּ וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן
אַחַד. לְאַתְחֻזָּא דְּכָל שְׁיִיפִין דְּגוּפָא, כְּלָהוּ רְזָא דְּגוּפָא
חַד. בְּבַר נָשׁ אֵית בֵּיהּ כְּמָה שְׁיִיפִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, אֲלִין
פְּנִימָאִין לְגוּ, וְאֲלִין בְּאַתְגְּלִיא לְבַר, וְכְלָהוּ אֲקָרוּן גּוּפָא
חֻדָּא, וְאֲקָרִי בַר נָשׁ חַד, בְּחַבּוּרָא חֻדָּא. אוּף הָכִי
מִשְׁכְּנָא, כְּלָהוּ שְׁיִיפִין כְּגוּוּנָא דְּלַעֲיִלָּא, וְכַד אֲתַחֲבְרוּ
כְּלָא כְּחֻדָּא, כְּדִין כְּתִיב וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אַחַד. (נ"א כְּגוּוּנָא דְּאָדָם)
פְּקוּדֵי אוּרִייתָא, כְּלָא שְׁיִיפִין וְאַבְרִין, בְּרְזָא דְּלַעֲיִלָּא.
וְכַד מִתְחַבְּרִין כְּלָהוּ כְּחַד, כְּדִין כְּלָהוּ סִלְקֵן לְרְזָא
חַד. רְזָא דְּמִשְׁכְּנָא, דְּאִיהוּ אַבְרִין וְשְׁיִיפִין, כְּלָהוּ סִלְקִין
לְרְזָא דְּאָדָם, כְּגוּוּנָא דְּפְקוּדֵי אוּרִייתָא, דְּהָא פְּקוּדֵי
אוּרִייתָא, כְּלָהוּ בְּרְזָא דְּאָדָם, דְּכַר וְנוּקְבָא, דְּכַד
מִתְחַבְּרִין כְּחֻדָּא, אֵינּוּן חַד, רְזָא דְּאָדָם. מֵאן דְּגָרַע אֲפִילוּ
פְּקוּדָא חֻדָּא דְּאוּרִייתָא, כְּאֵלוּ גָרַע דִּיּוּקְנָא דְּמַהִימְנוּתָא,
דְּהָא כְּלָהוּ שְׁיִיפִין וְאַבְרִין בְּדִיּוּקְנָא דְּאָדָם, וּבְגִין כַּךְ
כְּלָא סִלְקָא בְּרְזָא דִּיחֻדָּא. וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל אֵינּוּן גּוֹי
אַחַד, דְּכִתִּיב, (יחזקאל לד) וְאֵתָן צִאנִי צִאן מִרְעִיתִי אָדָם
אַתֶּם. וְכִתִּיב (שמואל ב ז) מִי כַעֲמֹךְ כִּי־יִשְׂרָאֵל וְגו'.
רַבִּי יִצְחָק הוּוּה שְׂכִיחַ קָמִיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לֵיהּ,

וְדַאי רְחִימוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבַר נֶשׁ רְחִים לִיהּ, לֹא
 אֲתַעַר אֶלָּא מְלַבָּא, בְּגִין דְּלִבָּא אִיהוּ אֲתַעְרוּתָא
 לְאֲתַעְרָא לְגַבִּייהּ רְחִימוּ, (וּרְחֻמְנָא לִבָּא בְּעִי) אִי הָכִי, אִמַּאי
 כְּתִיב בְּכֹל לְבַבְךָ, וּלְבַתֵּר וּבְכֹל נַפְשֶׁךָ. דְּמִשְׁמַע דְּתַרִּין
 גְּוֹוִינִן אֵינּוּן, חַד לִבָּא, וְחַד נַפְשָׁא, אִי לִבָּא הוּא עֶקְרָא,
 מַאי בְּעִי נַפְשָׁא. אָמַר לִיהּ, וְדַאי לִבָּא וְנַפְשָׁא תַרִּין
 אֵינּוּן, וְאֲתַאֲחַדֵּן לְחַד. דִּהָא לִבָּא וְנַפְשָׁא וּמְמוֹנָא, כְּלָהוּ
 אֲתַאֲחַדֵּן דָּא בְּדָא, וּלִבָּא אִיהוּ עֶקְרָא וְיִסוּדָא דְכֻלָּא.

וְהָא דְאֲתַמַּר בְּכֹל לְבַבְךָ, בְּתַרִּין לִיבָן אִיהוּ, דְּאֵינְהוּ
 תַרִּין יִצְרִין, חַד יִצְרָא טָבָא, וְחַד יִצְרָא בִישָׂא,
 וְתַרִּין אֵלִין כֹּל חַד וְחַד אֶקְרִי לֵב, דָּא (דף קס"ג ע"א) אֶקְרִי לֵב
 טוֹב, וְדָא אֶקְרִי לֵב רָע. וּבְגִין כֶּף אִיהוּ לְבַבְךָ, דְּאֵינּוּן
 תַרִּין, יִצְרֵן הַטּוֹב וְיִצְרֵן הָרָע.

וּבְכֹל נַפְשֶׁךָ, וּבְנַפְשֶׁךָ מְבַעֵי לִיהּ, מַאי וּבְכֹל נַפְשֶׁךָ, הָאִי
 בְּכֹל אִמַּאי. אֶלָּא לְאֶכְלָלָא נַפְ"שׁ וְרו"ח וְנַשְׁמ"ה,
 דָּא אִיהוּ וּבְכֹל נַפְשֶׁךָ, בְּכֹל מַה דְּאֲחִיד הָאִי נַפְשׁ. וּבְכֹל
 מְאֻדָּךְ, אוּף הָכִי כְּמַה זֵינִין אֵינּוּן דְּמְמוֹנָא, כְּלָהוּ מִשְׁנַיִין
 אֵלִין מֵאֵלִין, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּכֹל. רְחִימוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לְמַמְסַר לִיהּ כֹּל דָּא, לְמַרְחַם לִיהּ בְּכֹל חַד וְחַד.
 וְאִי תִימָא, בְּיִצְרֵן הָרָע הֵיךְ יְכִיל בַּר נֶשׁ לְמַרְחַם לִיהּ,
 דִּהָא יִצְרֵן הָרָע מְקַטְרָגָא אִיהוּ, דְּלֹא יִקְרַב בַּר נֶשׁ

לְפוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְהִיךְ יִרְחִים לִיהּ בֵּיהּ.
 אָלָא, דָּא אִיהוּ פּוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִתִיר, כִּד
 הָאִי יִצֵּר הָרַע אֶתְכַפֵּיא לִיהּ, בְּגִין רְחִימוּ דְקָא מְרַחֵם לִיהּ
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְכִד הָאִי יִצֵּר הָרַע אֶתְכַפֵּיא, וְתַבַּר
 לִיהּ תְּהוּא בַר נָשׁ, דָּא אִיהוּ רְחִימוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 בְּגִין דִּידִיעַ לְקַרְבָּא לְהֵהוּא יִצֵּר הָרַע, לְפוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא.

הָכָא אִיהוּ רְזָא לְמֵאֲרֵי מְדִין. כֹּל מַה דְעֵבֵד קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא עֵילָא וְתַתָּא, כֹּלָא אִיהוּ בְּגִין לְאַחְזָאָה יִקְרָא
 דִּילֵיהּ, וְכֹלָא אִיהוּ לְפוֹלְחָנִיהּ. וְכִי מֵאֵן חָמִי עֵבְדָא,
 דְלֵהוּי מְקַטְרָגָא דְמֵאֲרִיהּ, וּבְכֹל מַה דְרַעוּתִיהּ דְמֵאֲרִיהּ,
 אֶתְעֵבִיד אִיהוּ מְקַטְרָגָא, רַעוּתִיהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 דִּיהוּן בְּנֵי נָשָׂא תְדִיר בְּפוֹלְחָנִיהּ, וְיִהְיוּן בְּאַרְחָא קְשׁוּט,
 בְּגִין לְמִזְכֵּי לֹון בְּכַמָּה טָבִין, הוּאִיל וְרַעוּתִיהּ דְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא בְּהָאִי, הִיךְ אֶתֵּיא עֵבְדָא בִּישָׂא, וְאַשְׁתַּכַּח
 מְקַטְרָגָא מְגוּ רַעוּתִיהּ דְמֵאֲרִיהּ, וְאַסְטִי לְבְנֵי נָשָׂא לְאַרְחָא
 בִּישׁ, וְאַדְחֵי לֹון מֵאַרְחָא טָב, וְעֵבִיד לֹון דְלָא יַעֲבִדוּן
 רַעוּתָא דְמֵאֲרִיהוּן, וְאַסְטִי לְבְנֵי נָשָׂא לְאַרְחָא בִּישׁ.

אָלָא, וְדָאִי רַעוּתִיהּ דְמֵאֲרִיהּ עֵבִיד. לְמַלְכָא דְהוּהּ לִיהּ
 בַר יְחִידָאִי, וְהוּהּ רְחִים לִיהּ יִתִיר, וּפְקִיד עֲלֵיהּ
 בְּרַחֲמֵי, דְלָא יִקְרַב גְּרַמִּיהּ לְאַתְתָּא בִּישָׂא, בְּגִין דְכֹל

מֵאֵן דִּיקָרַב לְגַבְהָ, לָאוּ כְּדַאי אִיהוּ לְאַעְלָא גּוּ פְּלִטְרִין
דְּמִלְכָּא. אוּדְי לִיהּ הֵהוּא בְּרָא, לְמַעְבַּד רְעוּתִיהּ דְּאָבוּי
בְּרַחֲמֵי.

בְּבֵיתָא דְּמִלְכָּא, לְבַר, הֵוֹת חֲדָא זּוּנָה, יָאָה בְּחִיזוּ,
וּשְׁפִירָא בְּרִיּוּא. לְיוּמִין אָמַר מִלְכָּא, בְּעֵינָא
לְמַחְמֵי רְעוּתִיהּ דְּבָרֵי לְגַבְבָּי. קָרָא לָהּ לְהֵהִיא זּוּנָה,
וְאָמַר לָהּ זִילִי וּתְפַתִּי לְבָרֵי, לְמַחְמֵי רְעוּתִיהּ דְּבָרֵי
לְגַבְבָּי. הֵהִיא זּוּנָה מְאִי עַבְדַּת, אֲזֹלַת אַבְתְּרִיהּ דְּבָרִיהּ
דְּמִלְכָּא שְׂרָאֵת לְחַבְּקָא לִיהּ וּלְנִשְׁקָא לִיהּ, וּלְפַתִּי לִיהּ
בְּכַמָּה פְּתוּיִין. אִי הֵהוּא בְּרָא יְאוּת, וְאַצִּית לְפְקוּדָא
דְּאָבוּי, גָּעַר בָּהּ, וְלֹא אָצִּית לָהּ, וּדְחִי לָהּ מִנִּיהּ. כְּדִין
אָבוּי חֲדַי בְּבָרִיהּ, וְאַעִיל לִיהּ לְגוּ פְּרַגּוּדָא דְּהִיכְלִיהּ,
וְיֵהִיב לִיהּ מִתְנָן וּנְבוּזְבּוּזָא וְיִקָּר סְגִיָּא. מֵאֵן גָּרִים כָּל הָאִי
יִקָּר לְהָאִי בְּרָא, הֵוֹי אִימָא הֵהִיא זּוּנָה.

וְהֵהִיא זּוּנָה אִית לָהּ שְׁבַחָא בְּהָאִי אוּ לָאוּ. וְדַאי שְׁבַחָא
אִית לָהּ מְכַל סְטְרִין. חַד, דְּעַבְדַּת פְּקוּדָא
דְּמִלְכָּא. וְחַד, דְּגִרְמַת לִיהּ לְהֵהוּא בְּרָא, לְכָל הֵהוּא טִיבוּ,
לְכָל הָאִי רַחֲמֵי דְּמִלְכָּא לְגַבְבִּיהּ. וְעַל דָּא פְּתִיב, (בראשית א)
וְהָנָה טוֹב מְאֹד. וְהָנָה טוֹב, דָּא מְלֶאךְ חַיִּים. (ס"ח ע"ב) מְאֹד,
דָּא מְלֶאךְ הַמּוֹת, דְּאִיהוּ וְדַאי טוֹב מְאֹד, לְמֵאֵן דְּאַצִּית
פְּקוּדִין דְּמֶאֲרִיהּ. וְתָא חֲזִי, אִי לָא יְהֵא הָאִי מְקַטְרְגָא,

לֹא יִרְתוּן צְדִיקֵי־אֱלֹהִים הַנִּי גְנוּזִיָּא עֲלֵאִין, דְּזִמְיִנִין לִירְתָא
לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

זִכְאִין אִינּוּן דְּאֵרְעוּ בְּהַאי מְקַטְרָגָא, וְזִכְאִין אִינּוּן דְּלֹא
אֵרְעוּ בֵּיהּ. זִכְאִין אִינּוּן דְּאֵרְעוּ בֵּיהּ,
וְאִשְׁתְּזִיבוּ מִבֵּיהּ, דְּבִגְיִנְיָה יִרְתִּין כָּל אִינּוּן טְבִין, וְכָל
אִינּוּן עֵדוּנִין, וְכָל אִינּוּן כְּסוּפִין דְּעֵלְמָא דְּאִתִּי, דְּעֵלְיָה
כְּתִיב (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלְתָךְ.

וְזִכְאִין אִינּוּן דְּלֹא אֵרְעוּ בֵּיהּ, דְּבִגְיִנְיָה יִרְתִּין גִּיהֶנָּם,
וְאִטְרְדוּ מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, דְּהָא אִינּוּן חֵיבֵי־אִי
דְּאֵרְעוּ בֵּיהּ, הוּוּ צִיִּיתִין לֵיהּ, וְאִתְּמַשְׁכוּ אֲבִתְרִיָּה. וְעַל
דָּא אִית לְצְדִיקֵי־אֱלֹהִים לְמַחֲזֹק לֵיהּ טְבִין דְּהָא בְּגִינְיָה יִרְתִּין
כָּל אִינּוּן טְבִין וְעֵדוּנִין וְכְסוּפִין לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

תּוֹעֲלֵתָא דְּהַאי מְקַטְרָגָא. כִּד חֵיבֵי־אִי צִיִּיתִין לֵיהּ (דף קס"ג ע"ב)
מֵאִי אִיהִי. אֶלָּא, אַף עַל גַּב דְּלִית לֵיהּ
תּוֹעֲלֵתָא, פְּקוּדָא דְּמֵאֲרִיָּה אִיהוּ עָבִיד. וְתוּ, דְּהָא
אִתְּתַקַּף בְּגִין הַאי, הוּאִיל וְאִיהוּ רַע, אִתְּתַקַּף כִּד עָבִיד
בִּישׁ. חֵיבֵי־אִי לֹא אִתְּתַקַּף עַד דְּקָטִיל בַּר נֶשׁ, כִּיּוֹן דְּקָטִיל
בְּנֵי נֶשׂא, כְּדִין אִתְּתַקַּף וְאִתְּגַבֵּר בְּחִילֵיהּ, וְאִית לֵיהּ
נִיחָא. כִּף הַהוּא מְקַטְרָגָא, דְּאִתְּקַרֵי מְלֵאךְ הַמּוֹת, לֹא
אִתְּגַבֵּר בְּחִילֵיהּ, עַד דְּאִסְטִי לְבְנֵי נֶשׂא, וּמְקַטְרָג לֹון,
וְקָטִיל לֹון, כְּדִין אִית לֵיהּ נִיחָא, וְאִתְּתַקַּף וְאִתְּגַבֵּר
בְּחִילֵיהּ.

כִּמָּה דְאַתְתָּקֶף סְטָרָא דְחַיִּים, כִּד בְּנֵי נֶשָׂא טָבִין, וַיִּהְיוּ
בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל. אוּף הָכִי, הָאִי מְקַטְרָגָא אַתְתָּקֶף
וְאַתְגַּבֵּר, כִּד חַיִּיבֵיָא צִיִּיתִין לֵיה, וְשָׁלִיט עַלֵיִיהוּ. רַחֲמָנָא
לִישׁוּבָן. וּזְכָאִין אֵינּוֹן דְּזֻכָּאן לְנִצְחָא לֵיה, וְלֹא־כִפִּיא לֵיה,
לְמִזְכֵּי בְּגִינִיה לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְאַתְתָּקֶף בַּר נֶשׁ בְּמַלְכָּא
קְדִישָׁא תְדִיר, עַל דָּא וְדָאִי אַתְמַר, (תהלים פד) אֲשָׁרִי אָדָם
עוֹז לוֹ בְּךָ מְסֻלוֹת בְּלִבָּבָם, זְכָאִין אֵינּוֹן בְּהָאִי עֵלְמָא
וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזִיָּא, הוּוּ אֲזֻלִּי בְּאַרְחָא, פָּגַע
בְּהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד דְּחָמוּ לֵיה, נָחְתוּ מִן חֲמַרִּי
כְּלָהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי אַנְפִּי שְׂכִינְתָּא חֲמִינָא,
דְּהָא כִּד חָמִי בַר נֶשׁ צְדִיקָא, אוּ זְכָאִין דֵּי בְדָרָא,
וְאַעֲרַע בְּהוּ, וְדָאִי אֵינּוֹן אַנְפִּי שְׂכִינְתָּא. וְאַמַּאי אֶקְרוּן
אַנְפִּי שְׂכִינְתָּא. בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא אֶסְתַּתְרַת בְּגוּוִיִּיהוּ, אִיהִי
בְּסִתִּימוּ, וְאֵינּוֹן בְּאַתְגַּלְיָא. בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא אֵינּוֹן
דְּקָרִיבִין לָהּ, אֶקְרוּן פָּנִים דִּילָהּ. וּמֵאן אֵינּוֹן. אֵינּוֹן
דְּאִיהִי אַתְתָּקְנַת בְּהַדִּיִּיהוּ, לְאַתְחֻזָּאָה לְגַבִּי מַלְכָּא עֵלְאָה.
וְהוּאִיל וְאַתּוֹן הָכָא, וְדָאִי שְׂכִינְתָּא אַתְתָּקְנַת עַלֵיִיכוּ,
וְאַתּוֹן פָּנִים דִּילָהּ. (ס"א וְאַעֲרַע בְּהוּ וְדָאִי חָמִי אַנְפִּי שְׂכִינְתָּא בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא

אַסְתַּתַּר בְּגוּוִיִּיהוּ אִיהִי בְּסִתִּימוּ וְאֵינּוֹן בְּאַתְגַּלְיָא וְאִיהִי אַתְתָּקְנַת בְּהַדִּיִּיהוּ לְאַתְחֻזָּאָה קָמִי

מַלְכָּא וְהוּאִיל וְאַתּוֹן הָכָא תְּלָתָא וְדָאִי שְׂכִינְתָּא אַתְתָּקְנַת עַלֵיִיכוּ וְשָׂרִיָּא בְּגוּוִיִּיכוּ)

פֿתַח וְאָמַר, (בראשית לג) קַח נָא אֶת בְּרִכְתֵּי אֲשֶׁר הוּבְּאת לָךְ
 וְגו', כִּד חָמָא יַעֲקֹב לְסַמְאֵל, מְקַטְרָגָא בְּהַהוּא
 לִילִיא, חָמָא לִיה בְּהַהוּא דִּיּוֹקְנָא דִּיעָשׂוּ, וְלֹא אֲשֶׁת־מוֹדַע
 בִּיה עַד דְּסֻלִּיק צִפְרָא. בִּיּוֹן דְּסֻלִּיק צִפְרָא, וְאֲשַׁגַּח בִּיה,
 חָמָא לִיה בְּאַנְפִּין סְתִימִין וְאַתְגְּלִיין. אֲסַתְּכַל בְּהַהוּא
 דִּיּוֹקְנָא, דִּהוּה כְּדִיּוֹקְנָא דִּיעָשׂוּ, מִיַּד אֲשַׁגַּח וַיִּדַע דִּהוּה
 מְמַנָּא דִּיעָשׂוּ. אֲתַקִּיף בִּיה מַה כְּתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר
 שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. וְחֲבַרֵּיָא אֲתַעְרוּ, דְּבַגִּין דְּמָטָא
 זְמַנִּיה לְזַמְרָא וְלִשְׁבַּחָא לִיה לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא
 כִּי עָלָה הַשָּׁחַר.

וְהֵכָא אֵית לְאַסְתְּכַלָּא, דְּוֹדָאֵי שְׁלֻטְנוּתָא דִּילִיה לְאו
 אִיהוּ אֶלָּא בְּלִילִיא, גּוּ חֲשׂוּכָא, וְרָזָא דָּא (שיר
 השירים ג) מִפְּחַד בְּלִילוֹת דָּא פְּחַדָּא דִּגִּיהָנָם. וּמַה דְּאָמַר
 בְּלִילוֹת. רְצוֹנוֹ לְאָמַר אִיהוּ וְנוֹקְבִיה. וּבַגִּינֵי כֶּךָ לָא
 שְׁלִיט אֶלָּא בְּלִילִיא.

וְדָא דְּאָמַר וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. מַאי כִּי עָלָה
 הַשָּׁחַר. בַּגִּין דְּכַד אָתִי צִפְרָא, וְאַתְעֵבֵר שְׁלֻטְנוֹ
 דְּחֲשׂוּכָא דִּילִילִיא, כְּדִין עָאל אִיהוּ וְאַכְלוּסִיָּה בְּנוֹקְבָא
 דְּתַהוּמָא רַבָּא, דְּלִסְטֵר צְפוֹן, עַד דְּעָאל לִילִיא, וְאַשְׁתְּרוּ
 כְּלָבֵי, וְשְׁלֻטֵי וּמִשְׁטֵטֵי בְּלִילִיא, (ד"א בַּעֲלָמָא) עַד דְּאָתִי
 צִפְרָא. וְעַל דָּא הוּה דְּחִיק לְזַמְרָא, שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר,
 דְּהָא לָא שְׁלִיט בִּימָמָא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא גְלוּתָא דִּישְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ בְּלִילְיָא, וְאֶקְרִי
 לִילָה. מִלְכָּא עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת חֵיבָא
 שְׁלֵטָא עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, עַד דְּיִיתִי צַפְרָא וַיִּנְהִיר לִוְן
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיִּתְעַבֵּר שְׁלֵטְנִיהוֹן, וְעַל דָּא פִּי עָלָה
 הַשְּׁחַר, דְּחִיק הָוָה בִּידֵיהּ, וְתִשָּׁשׁ חִילֵיהּ, דְּהָא אֲתַעְבֵּר
 לִילְיָא וְעַל דָּא אֲתַתְקַף יַעֲקֹב בֵּיהּ, וְחָמָא דִּיוֹקְנִיהּ
 כְּדִיוֹקְנָא דְעֵשׂוֹ, אֲבַל לָא בְּאַתְגְּלִיא כָּל כַּף. וּכְדִין אוּדִי
 לִיָּה עַל בְּרַכָּאן.

מָה כְּתִיב לְבַתֵּר, (בראשית לג) כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פָּנֶיךָ כְּרֹאוֹת
 פָּנֵי אֱלֹהִים וְתִרְצָנִי. דְּחָמָא בְּאִינוֹן אַנְפִּין דְּעֵשׂוֹ
 כְּדִיוֹקְנָא דְאַתְחֻזִי לִיָּה סָמָא ל מַמְשׁ, דְּהָא בְּכָל אֲתֵר דְּבַר
 נָשׁ אֲתַקְשֵׁר, הָכִי אֲתַחֲזִי בְּאַנְפּוּי. וְאַתּוֹן קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין
 שְׂכִינְתָא בְּהַדְיִיכוֹ, וְאַנְפִּין דְּלָכוֹן כְּאִינוֹן אַנְפִּין דִּילָהּ,
 זַכָּאִין אֲתוֹן. אֲמַר אִי אֲרַחָא חֲדָא הוּינָא אֲזִלִי בְּהַדְיִיכוֹ,
 הוּינָא יִתְבִּי עַמְכוֹן, הַשְּׁתָא דְאַתּוֹן לְאַרְחֵיכוֹ, וְאַנָּא
 לְאַרְחִי, אֲתַפְרֵשׁ מִנְיִיכוֹ בְּמִילִי (דף קס"ד ע"א) דְּאוּרִייתָא.

פֶּתַח וְאָמַר (תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת (וישלח קע"ב ע"א) לְשִׁלְמָה
 אִם יִי לֹא יִבְנֶה בַּיִת שׁוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנִיו בּוֹ אִם יִי
 לֹא יִשְׁמַר עִיר שׁוֹא שְׁקַד שׁוֹמֵר. וְכִי שְׁלֵמָה אָמַר
 תּוֹשִׁבְחָתָא דָּא כַּד בְּנָה בֵּי מְקַדְשָׁא. לָאו הָכִי, דְּהָא דָּוִד
 מִלְכָּא אָמַר לִיָּה בְּגִין שְׁלֵמָה מִלְכָּא בְּרִיָּה, כַּד אֲתָא נִתָּן

לְגַבִּיּוֹת, וְאָמַר לִיָּה עַל שְׁלֹמֹה דְאִיהוּ יְבִנִי בֵּי מִקְדָּשָׁא.
 וּלְבַתֵּר דְּוֹד מִלְּפָא אַחֲזִי לְשֹׁלֹמֹה בְּרִיָּה דִּיּוֹקְנָא דְּבִי
 מִקְדָּשָׁא. פִּיּוֹן דְּחָמָא דְּוֹד דִּיּוֹקְנָא דְּבִי מִקְדָּשָׁא, וְכֹל
 תְּקוּנוֹי, אָמַר שִׁירְתָּא עַל שְׁלֹמֹה בְּרִיָּה, וְאָמַר אִם יִי לֹא
 יִבְנֶה בַּיִת וְגו'.

דְּבַר אַחַר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשֹׁלֹמֹה, לְמִלְּפָא דְּשֹׁלֹמֹה
 דִּילִיָּה. וְהָאִי שִׁירְתָּא אִיהוּ שִׁירְתָּא וְתוֹשֵׁבְחָתָא עַל
 כָּל שְׂאָר שִׁירְתָּא, וְשִׁירְתָּא הָדָא סְלִקָּא עַל כְּלָהוּ. אִם יִי
 לֹא יִבְנֶה בַּיִת, דְּחָמָא דְּוֹד מִלְּפָא, כָּל אֵינּוֹן עֲמוּדֵין
 שְׁבָעָה, דְּהָאִי בַּיִת קָאִים עָלֵיָּהוּ, דְּאֵינּוֹן קִיָּיִמִי שׁוּרִין
 שׁוּרִין, לְמַבְנֵי הָאִי בַּיִת. לְעֵילָא מְכֻלָּהוּ קִיָּיִמָא מְאָרִיָּה
 דְּבֵיתָא דְּאֲזִיל עַל גַּבִּיָּיָהוּ, וְיִהִיב לֹון חֵילָא וְתוֹקְפָא, לְכֹל
 חַד וְחַד כְּדָקָא יָאוּת.

וְעַל דָּא אָמַר דְּוֹד, אִי הָאִי מִלְּפָא דְּשֹׁלֹמֹה כְּלָא דִּילִיָּה,
 דְּאִיהוּ מְאָרִיָּה דְּבֵיתָא, לָא בְּנֵי לְהָאִי בַּיִתָּא, שׁוּא
 עֲמֵלוּ בּוֹנֵיּוּ בּוֹ, אֵינּוֹן (פִּי עֲמוּדִים) קִיָּיִמִין דְּקִיָּיִמִין לְמַבְנֵי עַל
 הָאִי בַּיִתָּא. אִם יִי לֹא יִשְׁמֵר עִיר, דָּא מִלְּפָא דְּשֹׁלֹמֹה
 כְּלָא דִּילִיָּה. שׁוּא שְׁקֵד שׁוּמֵר, דָּא אִיהוּ חַד קִיָּיִמָא
 דְּעֵלְמָא אֲתַתְּקֵן עָלֵיָּה, וּמְנֹו. צְדִיקָא, דְּהָא אִיהוּ נְטִיר לָהּ
 לְהָאִי עִיר.

מִשְׁכָּנָא דְּעֵבֵד מִשָּׁה, יְהוֹשֻׁעַ הָוָה קָאִים תְּדִיר וְנְטִיר

לִיָּהּ, דְּהָא לִית נְטִירוֹ דִּילִיָּהּ בַּר בֵּיה דְּאֶקְרִי נְעַר,
 דְּכְתִיב, (שמות לג) וּמִשְׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נְעַר לֹא יִמִּישׁ
 מִתּוֹךְ הָאֹהֶל. לְבַתֵּר הָאִי מִשְׁכָּנָא לֹא הוּוּה נְטִיר, אֶלָּא
 בְּגִין נְעַר אַחְרָא, דְּכְתִיב, (שמואל א ג) וְהִנֵּעַר שְׁמוּאֵל
 מִשְׁרֵת, (וְהוּוּה מְסֻדֵּר תַּמָּן) בְּגִין דְּלִית נְטִירוֹ דְּמִשְׁכָּנָא, אֶלָּא
 בְּנְעַר. (אָבֵל בִּי מִקְדָּשָׁא לֹאֻוּ חָכִי דְלֹא נְטִירוֹ דִּילִיָּהּ אֶלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּה דְּכְתִיב אִם

יִי לֹא יִשְׁמֹר עִיר שְׁוֹא שְׁקֵד שׁוֹמֵר) וּמֵאֵן אִיהוּ שׁוֹמֵר (ק"א ע"א) דָּא. הֵהוּוּ
 דְּנְטִיר מִשְׁכָּנָא דְּאֶקְרִי חָכִי נְעַר מְטֻטְרוֹן.

אָבֵל אַתּוֹן קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין, לֹאֻוּ נְטִירוֹ דְּלִכּוֹן כְּנְטִירוֹ
 דְּמִשְׁכָּנָא, אֶלָּא נְטִירוֹ דְּלִכּוֹן כְּנְטִירוֹ דְּבִי
 מִקְדָּשָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּה בְּלַחֲדוּי, דְּכְתִיב אִם יִי לֹא
 יִשְׁמֹר עִיר שְׁוֹא שְׁקֵד שׁוֹמֵר, דְּהָא בְּכָל זְמַנָּא דְּצִדִּיקָא
 אֲזִלִּי בְּאַרְחָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּה נְטִיר לֹון תְּדִיר,
 דְּכְתִיב, (תהלים קבא) יִי יִשְׁמֹר צִאתְךָ וּבּוֹאְךָ.

אֲזִלוּ אַבְתְּרִיָּהּ, וְאוֹזְפוּהוּ תִּלְתַּת מְלִין, וְאַהֲדְרוּ לְאַרְחֵיָּהּ
 קְרוּ עֲלִיָּהּ, (תהלים צא) כִּי מִלְּאֲכִיו (ויקרא רס"ב ע"א) יִצְוָה
 לָךְ לְשִׁמְרֵךְ בְּכָל דְּרָכֶיךָ, עַל כַּפֵּים יִשְׁאוּנְךָ וְגוֹ'. (משלי כג)
 יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאַמֶּךָ וְתַגֵּל יוֹלְדֶתְךָ.

וְאַתְּ הַמְּשַׁכֵּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעַת וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה
 פִּתַּח, (משלי יד) בָּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלָךְ וּבְאֶפֶס לְאִם מַחֲתַת
 רְזוּן. בָּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלָךְ, אֵלִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב

בְּהוּ (דברים ז) כִּי עִם קָדוֹשׁ אֲתָה לֵיְיָ אֱלֹהֶיךָ. וְאִינּוֹן עֲמָא
 דְּסִלְקִין לְכַמָּה אֲלֵפִין, וּלְכַמָּה רַבּוּוֹן, וְכַד אִינּוֹן סְגִיאִין
 בְּחוּשְׁבַּנְיָהוֹן, יִקְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ. דְּהָא
 עֲלָאִין וְתַתְּאִין מְשַׁבְּחֵן שְׁמִיָּה דְּמַלְכָּא עֲלָאָה, וּמְשַׁבְּחֵן
 לִיָּה בְּגִין עֲמָא קְדִישָׁא דָּא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (דברים ד) רַק
 עִם חֶכֶם וְנַבּוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה.

וְאִי תִימָא, הָא פְּתִיב, (דברים ז) כִּי אַתֶּם הַמַּעֲט מִכָּל
 הָעַמִּים, אֲלָא, מִכָּל הָעַמִּים וְדָאִי, אֲבָל מֵעֲמָא חַד
 יִתִּיר סְגִיאִין אִינּוֹן. דְּהָא לִית עֲמָא בְּכָל עֲלָמָא רַב וְסְגִי
 כִּישְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא הָא בְּנֵי יִשְׁמַעֲאֵל, וְהָא בְּנֵי אָדוּם,
 הָא כַּמָּה אִינּוֹן. וְדָאִי הָכִי סְגִיאִין אִינּוֹן, אֲבָל כָּל שְׂאָר
 עַמִּין כְּלָהוּ מִתְּעַרְבֵי אֱלִין בְּאֱלִין, בְּנִין אִית לָעַם דָּא,
 בְּעַם דָּא, וְלֹאֲלִין בְּנִין בְּעַם אַחְרָא, וְאֱלִין בְּאַחְרָא. וּבְגִין
 כֶּךָ לִית עֲמָא בְּכָל עֲלָמָא, רַב סְגִי כִּישְׂרָאֵל, עֲמָא בְּרִירָא
 וַיַּחֲדָאָה, אֱלִין בְּאֱלִין, בְּלֹא עַרְבוּבֵיָא אַחְרָא כָּלִל,
 דְּכְּתִיב כִּי עִם קָדוֹשׁ אֲתָה לֵיְיָ אֱלֹהֶיךָ, וּבָךְ בַּחַר יֵי, וְעַל
 דָּא בְּרַב עִם הַדְּרַת מַלְךְ, הַדּוּרָא אִיהוּ דְּמַלְכָּא עֲלָאָה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תּוּ בּוֹזְמָנָא (דף קס"ד ע"ב) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵי לְבִי
 כְּנִישְׁתָּא, (דְּאִיהוּ מִקְדֵּשׁ מַעֲט) וְכָל עֲמָא אֲתֵינן כַּחְדָּא,
 וּמְצֻלָּאן, וְאוּדָן, וּמְשַׁבְּחֵן לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין

הַדּוֹרָא דְמִלֶּךְ אִיהוּ, דְמִלֶּךְ סִתָּם דָּא מְלָכָא קְדִישָׁא. (ד"א
מְשִׁיחָא) דְאִתְתַּקֵּן בְּשִׁפְירוּ וּבִתְקוּנָא לְסִלְקָא לְעֵילָא.

וּבְאַפְס לְאִם מְחַתַּת רְזוּן, וְכֹד אִיהוּ אֶקְדִּים לְבִי
בְנִישְׁתָּא, וְעָמָא לָא אֲתִיין לְצִלָּאָה וּלְשִׁבְחָא
לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּדִין כָּל הַהוּא שְׁלִטְנוּתָא
דְלְעֵילָא, וְכֹל אֵינּוֹן מְמַנְן וּמְשַׁרְיִין עֲלָאִין, כְּלָהוּ אֲתַבְּרוּ
(ס"א אֲתַעֲבְרוּ) מִהַהוּא עֲלוּיָא דְמִתְתַּקְנִי בְתַקּוּנֵי הַהוּא מִלֶּךְ.

מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּבַהֲהִיא שְׁעָתָא, דִּישְׁרָאֵל לְתַתָּא קָא
מְסִדְרֵי צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן, וּמְשִׁבְחוֹן לְמִלְכָּא
עֲלָאָה. כָּל אֵינּוֹן מְשַׁרְיִין עֲלָאִין, מְסִדְרִין שְׁבַחִין,
וּמִתְתַּקְנִין בְּהַהוּא תְּקוּנָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּמְשַׁרְיִין עֲלָאִין
כְּלָהוּ חֲבַרִין אֵינּוֹן בִּישְׁרָאֵל לְתַתָּא, לְשִׁבְחָא לְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא כַּחְדָּא, לְמַהוּי סְלוּקָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
עֵילָא וְתַתָּא כַּחְדָּא.

וְכֹד אֵינּוֹן מְזַדְמַנְן לְמַהוּי חֲבַרִים בְּהוּ בִישְׁרָאֵל, וּישְׁרָאֵל
לְתַתָּא לָא אֲתִיין לְסִדְרָא צְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
וּלְשִׁבְחָא לְמֵאֲרִיָּהוֹן, כְּלָהוּ מְשַׁרְיִין קְדִישִׁין, שְׁלִטְנוּתָא
עֲלָאָה אֲתַבְּרוּ (אֲתַעֲבְרוּ) מִתְקוּנֵיָּהוֹן, דְּהָא לָא סְלִקִין
בְּסְלוּקָא, וְלָא יִכְלִין לְשִׁבְחָא לְמֵאֲרִיָּהוֹן כְּדָקָא יָאוּת.
בְּגִין דְּשִׁבְחֵי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲצַטְרִיךְ לְמַהוּי כַּחְדָּא

עֵילָא וְתַתָּא, עֵלְאִין וְתַתָּאִין בְּשַׁעְתָּא חֲדָא, וְעַל דָּא
מְחַתַּת רִזּוּן וְלֹא מְחַתַּת מְלָךְ.

וְאִפִּילוּ דְלֹא אֲסַגִּיאוּ בְּבִי כְּנִישְׁתָּא, אֶלְא עֲשָׂרָה,
בְּאִינוּן עֲשָׂרָה מְזֻדְמָנִין מִשְׂרִיין עֵלְאִין, לְמַהוּי
עֲמַהוּן חֲבָרִים. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּכָל תְּקוּנֵי דֵּהֲהוּא מְלָךְ,
אִינוּן בַּעֲשָׂרָה, וְעַל דָּא דֵּי בַּעֲשָׂרָה, אִי לֹא אִינוּן יְתִיר.
וְתָא חֲזִי בַּמְשָׁכֵן מָה כְּתִיב, (שְׁמוֹת כו) וְאֵת הַמְשָׁכֵן תַּעֲשֶׂה
עֶשֶׂר יְרִיעוֹת, עֶשֶׂר: בְּגִין דִּתְקוּנָא דְּמִשְׁכְּנָא, (נ"א

דְּשְׂכִינְתָּא) בַּעֲשָׂרָה אִיהוּ, לְמַהוּי כְּדָקָא יְאוּת. עֶשֶׂר, מַאי
טַעְמָא עֶשֶׂר, וְלֹא עֲשָׂרָה. אֶלְא עֶשֶׂר, בְּכָל אֲתָר אִיהוּ
בְּלֹא שְׂכִינְתָּא, דְּלֹא אִיהִי בְּחוּשְׁבָנָא כְּגוּוּנָא דָּא (מַלְכִים א
ז) עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר, שְׂכִינְתָּא לֹא אִיהִי
בְּחוּשְׁבָנָא, דֵּהֲא אִיהִי קַיִימָא לְעֵילָא, דְּכְתִיב, (מַלְכִים א ז)
וְהֵימָּן עָלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה. וּבְאֵלִין דְּוֹכְתֵי דְרַמְיֵי לְרִזָּא
דְּלְעֵילָא דְחָסֵר מִנְהוּן, (ס"א ה) הָא שְׂכִינְתָּא יְתִיר עַל הֵהוּא
חוּשְׁבָנָא, דְּלֹא אִיהִי בְּחוּשְׁבָנָא.

לְסַטְרָא אַחְרָא, יְהִיבֵי חוּשְׁבָנָא יְתִיר, וְאִיהִי בְּמַנְיִנָא
בְּגַרְיָעוּ, (ד"א לא תִימָא חוּשְׁבָנָא יְתִיר אֶלְא תוֹסַפֵּת אֶת וְחוּשְׁבָנָא

בְּגַרְיָעוּ) כְּגוּן עֲשֵׁתִי, וְהֵא אוּקְמוּהָ. וּבְכָל אֲתָר דְּאֲתוּוּן
אֲתוּסְפִין, כְּגוּוּנָא דָּא, אִיהוּ לְגַרְיָעוּתָא. כְּגוּן (שְׁמוּאֵל ב יג)
הָאִמִּינוּן אַחֲרָיָהּ, דְּסַגִּיא אֲמָנוּן. וּבְסַטְרָא דְקְדוּשָׁא, גַּרְע
אֶת וְאִיהוּ תוֹסַפֵּת.

רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קד) עוֹטָה אֹר כִּשְׁלֹמֶה נוֹטָה
שָׁמַיִם כִּפְרִיעָה. הָאִי קָרָא אֹקְמוּיָה, דְּכַד בְּרָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, (פנחס רמ"ה ע"ב) אֲתַעֲטָף בְּהֵוֵא
אוֹר קְדֻמָּאָה, וּבְרָא בֵּיה שָׁמַיִם.

וְתָא חֲזִי, אוֹר וְחֻשְׁף (ד"א לאו) כִּפְחָדָא הוּו. אוֹר מְסֻטְרָא
דִּימִינָא, וְחֻשְׁף מְסֻטְרָא דְשִׁמְאֵלָא. מֵאִי עֵבֵד
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁתַּף לֹון כִּפְחָדָא, וּבְרָא מְנַהוֹן שָׁמַיִם.
מֵאִי שָׁמַיִם. אֵשׁ וּמִיָּם. שְׁתַּפְּן כִּפְחָדָא, וְעֵבֵד שְׁלָם
בִּינְיָהוּ. וְכַד אֲתַכְּלִילוּ כִּפְחָדָא, וּמִתַּח לֹון, כִּפְרִיעָה מִתַּח
לֹון, וְעֵבֵד מְנַהוֹן אֶת ו' וְדָא אֶקְרִי יְרִיעָה. יְרִיעוֹת, דְּהָא
אֶת דָּא אֲתַפְּשִׁיט מִנִּיה נְהִירוֹ, וְאֲתַעֲבִידוּ יְרִיעוֹת, הֲדָא
הוּא דְכַתִּיב וְאֵת הַמְּשָׁכָן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת.

וְשִׁבַע רְקִיעֵין אֵינֹון מְתִיחִין, גְּנִיזִין בְּגְנִיזוֹ עֲלָאָה, כְּמָה
דְּאוּקְמוּיָה. וְחַד רְקִיעָא דְקִימָא עֲלֵייהוּ, וְהֵוֵא
רְקִיעַ לֵית בֵּיה גְּוֹון, וְלֵית לֵיה אֲתַר בְּאַתְגְּלִיא וְלֵא
קִימָא לְאַסְתְּכָלָא בֵּיה, (ס"א אֵלָא בְּסוּכְלַתְנֹו) וְהָאִי רְקִיעַ אֵיהוּ
גְּנִינֹו, וְנַהִיר לְכֻלְהוּ, וְנָטִיל לֹון בְּמִטְלָנִיהוֹן, כֹּל חַד וְחַד
כְּדָקָא חֲזִי לֵיה. אֵלָא קִימָא בְּסוּכְלַתְנֹו.

מֵהָאִי רְקִיעַ וְלַהֲלָאָה, לֵית מֵאן דִּי־דַע וְיִשְׁגַּח, וְאֵית לֵיה
לְבַר נָשׁ לְמִסְתָּם פּוּמִיָּה, וְדָלָא לְמִלְלָא
וְלַאֲסְתְּכָלָא בְּסוּכְלַתְנֹו. מֵאן דִּי־סְתַכַּל אֲהַדְרַר לְאַחֹורָא,
דְּלֵית מֵאן דִּי־כִיל לְמַנְדַּע.

עֶשֶׂר יְרִיעוֹת אֵינּוֹן, דְּאֵינּוֹן עֶשְׂרֵה רְקִיעִין. וּמֵאֵן אֵינּוֹן
 יְרִיעוֹת דְּמִשְׁכְּנָא דְּאֵינּוֹן עֶשֶׂר. וְקִיּוּמָן לְמַנְדַּע
 לְחַפְיָמִי לְבָא. מֵאֵן דִּינִדְע בְּהוּ, אִסְתַּכַּל בְּחַכְמָתָא סְגִיָּא,
 וּבְרִזִין דְּעֵלְמָא, וְאִסְתַּכַּל ^(דף קס"ה ע"א) לְעֵילָא בְּהוּא אֲתָר,
 דְּכָל חַד וְחַד אֲתַדְבַּק בֵּיהּ, בַּר תְּרִין אֵינּוֹן דְּקִיּוּמָן בִּימִינָא
 וּבְשִׁמְאֵלָא, וְאֵינּוֹן גְּנִיזִין בְּהַדִּי שְׂכִינְתָּא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר תִּשַׁע רְקִיעִין אֵינּוֹן, וּשְׂכִינְתָּא אִיהִי
 עֲשִׂירָאָה. דְּאִי תִימָא בְּגִין דְּכֹתִיב עֶשֶׂר, בַּר
 מִשְׂכִּינְתָּא אִיהוּ. אִי הָכִי, שְׂכִינְתָּא חַד סָרִי אִיהִי דְּקִיּוּמָא
 עַל עֶשֶׂר. אֶלָּא וּדְאִי תִשַׁע אֵינּוֹן, וְאֵינּוֹן תִּשַׁע יוּמִין
 שְׁבִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכַּפּוּרִים, וְאִיהִי עֲשִׂירָאָה.
 כְּגוּוֹנָא דָּא, מִשְׁכַּן אִיהוּ עֶשֶׂר יְרִיעוֹת.

אֵינּוֹן עֶשֶׂר רְקִיעִין רְזָא דְרִזִין דְּלֹא אֲתַמְסַר בַּר לְאֵינּוֹן
 דִּידְעֵי חַכְמָתָא, וְכֹלָא אִיהוּ בְרִזִין דְּבוּצִינָא
 קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ גְּלִי רְזָא דְּכָל רְקִיעָא וְרְקִיעָא, וְאֵינּוֹן
 שְׁמִשִּׁין דְּמִשְׁמִשִּׁי בְּכָל חַד וְחַד. שְׁבַע רְקִיעִין אֵינּוֹן
 לְעֵילָא, שְׁבַע רְקִיעִין אֵינּוֹן לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְּלְעֵילָא.
 שְׁבַע רְקִיעִין אֵינּוֹן, דְּבְהוּ כְּכַבִּיא וּמְזִלִי לְאַנְהָגָא עֵלְמָא
 דָּא כְּפּוּם אֲרַחֲיָה, כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ לֵיהּ.

בְּכֻלָּהוּ שְׁבִיעָאָה עֲדִיף, בַּר תְּמִינָאָה, דְּקָא מַדְבַּר
 לְכֻלָּהוּ, וְקִיּוּמָא עַל כְּלָהוּ. כְּתִיב ^(תהלים סח) סְלוּ

לְרוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת, מֵאֵן רוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת, וּמֵאֵן אֵינּוֹן עֶרְבוֹת.
 אֶלָּא, עֶרְבוֹת דָּא רְקִיעָא שְׂבִיעָאָה, אִמַּאי אֶתְקַרֵי
 עֶרְבוֹת. עַל דְּאִיהוּ כְּלִיל מֵאִשָּׁא וּמֵיָא כְּחֻדָּא, וּמִסְטָרָא
 דְּדָרוּם, וּמִסְטָרָא דְצָפוֹן, וְאִיהוּ מְעוּרָב מִתְרִין סְטָרִין.
 וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, שְׁתֵּי עֶרְבוֹת דְקָא מִתְחַבְרָן בְּלוּלָב,
 וְתַנִּינָן עֶרְבוֹת, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב סְלוּ לְרוֹכֵב
 בְּעֶרְבוֹת. אִי הָכִי, מֵאֵן יְהִיב יֶרְכִין בְּגוּפָא, אוּ גוּפָא
 בְּיֶרְכִין, דְהָא דָּא עֵבִיד פְּרִין וְאִיבִין, וְדָא (קס"ט ע"ב) לָא
 עֵבִיד פְּרִין וְאִיבִין.

אֶלָּא, וְדָאֵי כְּלָא הוּא רְזָא דְעֶרְבוֹת דְבְּלוּלָב, אֵינּוֹן
 עֶרְבוֹת דְבְּלוּלָב, חַד אֵשׁ, וְחַד מַיִם. בְּרֻזָּא דָּא
 דְכֻלְהוּ, וְאִיהוּ שְׂבִיעָאָה אִיהוּ אֵשׁ וּמַיִם כְּלִיל כְּחֻדָּא,
 בְּרֻזָּא חֻדָּא, וּבְגִין דְעֶרְבוֹת אִיהוּ רְזָא כְּלָלָא דְכֻלְהוּ שְׁתֵּי
 אַחֲרָנִין, אִיהוּ רְזָא דְרִתִּיכָא עֲלָאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶתְרַעֵי בְּהַאי רְקִיעָא, יִתִּיר מְכֻלְהוּ רְקִיעִין, וְתִיאוּבְתִיָּה
 תְּדִיר לְאַתְקֵנָא לְהֵהוּא רְקִיעָא, בְּשִׁפִּירוּ עֲלָאָה. וְעַל דָּא,
 סְלוּ לְרוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת לְהֵהוּא דְרוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת. וּמֵאֵן אִיהוּ.
 הֵהוּא רְקִיעָא טְמִיר וְגִנְיוּ, דְקִימָא עַל גְּבִי חֵיוֹתָא, דְאִיהוּ
 רוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת.

וְעַלְזוּ (ק"ע ע"ב) לְפָנָיו. מִלְפָּנָיו לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְפָנָיו,
 דְהָא לִית מֵאֵן דִּינְדַע בֵּיהּ כְּלוּם. אֲבָל לְפָנָיו,

מֵאֵן דְּעֵייל לְקַמִּיָּה דְּהַאי רְקִיעַ, אֲצִטְרִיךְ לְמִיעַל בְּחֻדוֹהּ,
 וְלֹא בַּעֲצִיבוּ כְּלָל, בְּגִין דְּהַאי רְקִיעָא גָּרִים, דְּתַמָּן לֹא
 שְׂרִיא עֲצִיבוּ וְרוּגְזָא כְּלָל, דְּהָא תַּמָּן כֹּלֵא אִיהוּ בְּחֻדוֹהּ.
 וְעַל דָּא, כְּהֵן גָּדוּל דְּקַיִימָא לְקַמִּיָּה, לֹא הוּוּה עָאל לְבִי
 קוּדְשָׁא, בַּר בְּחֻדוֹהּ, וְלֹא־חֻזָּא חֻדוֹהּ, דְּהָא אִתְּרָא
 גָּרִים. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים ק) עֲבַדוּ אֶת יי' בְּשִׂמְחָה בְּאוּ
 לְפָנָיו בְּרִנָּה. דְּהָא אֲצִטְרִיךְ דְּלֹא לֹא־חֻזָּא בְּהַ עֲצִיבוּ.
 וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, הַאי מֵאֵן דְּאִיהוּ בְּצַעְרָא וּבְדוּחְקָא,
 דְּלֹא יְכִיל לְמַחְדֵי לְבִיָּהּ, וּמְגוּ דוּחְקִיָּה אִית לִיה
 לְמַתְבַּע רַחֲמִין, קָמִי מְלָכָא עֲלָאָה, אִי הָכִי, לֹא יִצְלִי
 צְלוּתָא כְּלָל, וְלֹא יִיעוּל בַּעֲצִיבוּ כְּלָל, דְּהָא לֹא יְכִיל
 לְמַחְדֵי לְבִיָּהּ, וְלֹא־עֲלָא קָמִיָּה בְּחֻדוֹהּ, מֵאִי תְקוּנָא אִית
 לִיה לְהַאי בַּר נָשׁ.

אַלָּא וְדַאי הָא תְּנִינָן, כֹּל תְּרַעִין נְנַעְלוּ וְאִסְגִּירוּ, וְתְרַעִין
 דְּדַמְעִין לֹא אִסְגִּירוּ, וְלִית דְּמַעָּה אֲלָא מְגוּ צַעְרָא
 וְעֲצִיבוּ. וְכֹל אִינּוֹן דְּמִמָּנָן עַל אִינּוֹן תְּרַעִין, כְּלָהוּ
 מְתַבְּרִין גְּזִיזִין וּמְנַעוּלִין, וְעֵיילִין אִינּוֹן דְּמַעִין, וְהֵיא
 צְלוּתָא עֲאֵלָת קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא.

כְּדִין הֵהוּא אֲתַר אִית לִיה דוּחְקָא, מֵהֵהוּא עֲצִיבוּ
 וְדוּחְקָא דְּהֵהוּא בַּר נָשׁ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (ישעיה סג)
 בְּכֹל צָרְתֶם לֹא צָר. תִּיאוּבְתִיָּה דְּהֵהוּא עֲלֵמָא עֲלָאָה,

לְגִבֵי הַאֵי אֶתֶר, כְּדִכּוּרָא דְתִיאֹבְתִיָּה תְדִיר לְגַבְהַ
 דְנוֹקְבָא. כַּד מִלְכָּא עָאֵל לְגִבֵי מִטְרוּנִיתָא, אֲשַׁכַּח לָהּ
 בַּעֲצִיבוּ, כְּדִין כָּל מָה דְאִיְהִי בַּעָאֵת, בִּידְהָא אֶתְמַסֵּר,
 וְהָהוּא בַר נָשׁ, וְהָהִיא צְלוּתָא, לָא אֶהְדֵּר בְּרִיקְנִיָּא,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים (דף קס"ה ע"ב) עָלֶיהָ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה
 דְהָהוּא בַר נָשׁ, דְאוּשִׁיד דְמַעִין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בַּצְלוּתִיָּה.

כְּגֻוּנָא דָּא בַשַּׁבָּת, מֵאֵן דִּיתִיב בַּתְעֵנִיתָא בַשַּׁבָּת, מְגוּ
 צַעֲרִיָּה אַחֲזִי עֲצִיבָא, וּבַשַּׁבָּת שְׁלֵטָא הָהוּא
 רְקִיעָא עֲלָאָה, הָהוּא דְאֶתְחַזִּי בַחֲדוּהָ, וְאִיְהוּ חֲדוּהָ וְחַדִּי
 לְכֻלָּא. הָהוּא דִּיתִיב בַּעֲצִיבוּ, בְּגִין דְאִיְהוּ שְׁלֵטָא, אֶפִּיק
 לְהָהוּא בַר נָשׁ מִהָהוּא עוֹנֵשָׁא דְאֶתְגְּזֹר עָלֶיהָ, וְהָא
 אֶתְמַר, סְלוּ: הָבוּ יְקָר, וְרוּמְמוּ לְהָהוּא דְרוּכְבַּ בַּעֲרָבוֹת,
 דְאִיְהוּ חֲדוּהָ וְחַדִּי כֻלָּא, רְקִיעָא עַל גִּבֵי חִיּוֹתָא בִּי"ה שְׁמוּ
 וְדֵאִי, דְהָא בְּהָהוּא אֶתֶר שְׁמָא דָּא אֶתְכֻלִּיל. וְעֲלוּ לְפָנָיו,
 בְּגִין דְלָא אֶצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה קָמִיָּה עֲצִיבוּ, כְּמָה דְאֶתְמַר.
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הַאִי קָרָא, הָכִי אֶצְטְרִיךְ לְמִימַר, סְלוּ
 לְרוּכְבַּ עַל עֲרָבוֹת, מֵאִי בַּעֲרָבוֹת. בִּיָּה שְׁמוּ, בִּיָּה
 הוּא מְבַעֵי לֵיהּ, מֵאִי שְׁמוּ. אֶלָּא הַאִי קָרָא, עַל סְתִימָא
 דְכָל סְתִימִין, עֲתִיקָא דְכָל עֲתִיקִין אֶתְמַר. הָהוּא דְלָא
 אֶתְגְּלִיא, וְלָא אֶתִּידַע כֻּלָּל, דְאִיְהוּ רוּכְבַּ בַּעֲרָבוֹת. וְאִי

תִּימָא, דְּאִיהוּ אֲתִיָּא וְרָכִיב בֵּיהּ, אִי הָכִי, אַף עַל גַּב
דְּסִתִּים הוּא בְּאַתָּר דָּא קִימָא לְאַתְגְּלִיא.

אַלָּא סוּלוּ לְרוּכְבַּ בְּעַרְבוּת, דָּא אִיהוּ עֲתִיקָא דְּכָל
עֲתִיקִין, סִתִּימָא דְּכָל סִתִּימִין, דְּלֹא יִדְיעַ. וּבַמָּה
אִיהוּ רוּכְבַּ, בְּעַרְבוּת, בִּי"ה, דְּאִיהוּ רִזָּא קַדְמָאָה דְּנִפְיָק
קַמִּיָּה (ד"א מְנִיָּה) וְדָא אִיהוּ שְׁמִיָּה, מִהֵהוּא סִתִּימָא, דְּלֹא
יִדְיעַ, שְׁמָא (ויקרא כ"ט) דִּילִיָּה הוּא י"ה. לָאוּ דְּאִיהוּ הוּא,
אַלָּא אִיהוּ הוּא, בְּגִין דִּהֵהוּא פְּרוּכְתָּא (ויקרא קכ"ח)
דְּאַתְפְּרָסָא וְנִפְיָק מְקַמִּיָּה. אַבְל הָאִי פְּרוּכְתָּא אִיהוּ שְׁמוּ,
וְדָא אִיהוּ רְתִיכָא דִּילִיָּה, וְלֹא אֲתִידַע כֻּלָּל.

וְדָא אִיהוּ שְׁמוּ הַגְּדוּל, בְּגִין דְּאִית שְׁמִיָּה דְּלָאוּ אִיהוּ כָּל
כֶּף גְּדוּל, כֶּהָאִי אַף עַל גַּב דְּאִית בֵּיהּ תּוֹסֶפֶת
אַתּוּוּן. דָּא אִיהוּ שְׁמָא רַבָּא, וְעַל דָּא בְּהָאִי שְׁמָא, אֲנָן
מְפִיקִין אַמֵּן, דְּאִיהוּ מְנִיָּה. בְּהָאִי אַזְלָא אַמֵּן בְּכָל זְמַנָּא,
וּבְשְׁמָא אַחְרָא לָאוּ הָכִי.

אַמֵּן יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבַרְךְ, דְּכִד הָאִי שְׁמָא אֲתִתְקִין,
כֻּלָּא אִיהוּ בְּשְׁלִימוּ, וְכָל עֲלָמִין חֲדָאן בְּחֲדוּ. בְּהָאִי
שְׁמָא, כֻּלִּילָן עֲלָאִין וְתַתְּאִין. בְּהָאִי שְׁמָא, כֻּלִּילָן שִׁית
מָאָה וְתַלְיָסָר פְּקוּדֵי אוּרִיָּתָא, דְּאִינּוּן כֻּלָּלָא דְּכָל רִזִּין
עֲלָאִין וְתַתְּאִין. כֻּלָּלָא דְּעֲלָמָא דְּדְכוּרָא לְעִילָא, וְכֻלָּלָא
דְּעֲלָמָא דְּנוּקְבָא לְתַתָּא.

וְכִלְהוּ פְּקוּדֵינִי, כְּלֵהוּ שְׂיִיפִין וְאַבְרִין, לְאַתְחִזָּאָה בְּהוּ
 רְזָא דְמַהִימְנוּתָא. מֵאן דְּלֹא יִשְׁגַּח וְלֹא אֶסְתְּכַל
 בְּרִזִין דְּפְקוּדֵי אֹרֵייתָא, לָא יַדַּע, וְלֹא אֶסְתְּכַל, הֵיךְ
 מִתְתַּקְּנִין שְׂיִיפִין בְּרְזָא עֲלָאָה. שְׂיִיפִין דְּגוּפָא כְּלֵהוּ,
 מִתְתַּקְּנִין עַל רְזָא דְּפְקוּדֵי אֹרֵייתָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִית
 שְׂיִיפִין, דְּאִינוּן רַבְרַבִּין וְעֲלָאִין, כְּלֵהוּ זְעִירִין וְרַבְרַבִּין,
 אִי אֶתְנַטִּיל חֵד מִנֵּיהוּ, אֶפִּילוּ זְעִירָא דְּבַר נָשׁ, אֶקְרִי
 מְאָרִיָּה דְּמוּמָא, כָּל שְׁכּוֹן וְכָל שְׁכּוֹן הֵהוּא דְּגָרַע אֶפִּילוּ חֵד
 פְּקוּדָא מֵאִינוּן פְּקוּדֵי אֹרֵייתָא, דְּאֶטִּיל מוּמָא בְּאַתְר
 דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּקַּח יי' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 וַיְנַיְחָהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעַבְדָּהּ וּלְשֹׁמְרָהּ. וְתַנִּינוּן, לְעַבְדָּהּ
 וּלְשֹׁמְרָה אֵלִין קְרַבְנִין, וְכֹלָא חֵד. אַבְל דָּא רְזָא דְּפְקוּדֵי
 אֹרֵייתָא, לְעַבְדָּהּ: אֵלִין רַמ"ח שְׂיִיפִין עֲלָאִין. וּלְשֹׁמְרָה:
 אֵלִין תְּלַת מְאָה וּשְׁתַּיִן וְחָמִשׁ שְׂיִיפִין תְּתַאֲיִן. אֵלִין עֲלָאִין
 דְּזִכּוֹר. וְאֵלִין תְּתַאֲיִן דְּשִׁמּוֹר, וְכֹלָא חֵד.

זַכָּאָה אִיהוּ מֵאן דְּזָכִי לְאַשְׁלָמָא לֹון. פְּקוּדֵי דְּאֹרֵייתָא,
 גָּרִים לְבַר נָשׁ לְאַשְׁלָמָא רֹחִיָּה וְנִשְׁמַתִּיה בְּהֵאִי
 עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאֵתִי. אֹרֵייתָא מְזַכָּה לְבַר נָשׁ,
 לְאַחְסָנָא תְּרִין עֲלָמִין, עֲלָמָא דָּא וְעֲלָמָא דְּאֵתִי. כָּל מֵאן
 דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאֹרֵייתָא, אֶשְׁתַּדֵּל בְּחַיִּים. חַיִּים בְּהֵאִי

עֲלָמָא, וְחַיִּים בְּעֲלָמָא דְאֵתִי. אֲשֶׁתִּזְיב מִכָּל עוֹנְשֵׁין
 בִּישׁוּן, דְּלֹא יִכְלִין לְשַׁלְּטָאָה עֲלֵיהּ. אִי בְּאֲשֶׁת־דְּלוּתָא
 הַכִּי. כָּל שְׁכֵן מֵאֵן דְּעֵבִיד עוֹבְדָא.

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי אַבָּא, שָׁרוּ בְּבֵי אוּשְׁפִיזֵיהוּ, קָמוּ
 בְּפִלְגוּת לִילֵיא, (דף קט"ו ע"א) לְאֲשֶׁת־דְּלֹא בְּאוּרֵייתָא.
 בְּרֵיתֵיהּ דְּאוּשְׁפִיזָא, קָמַת וְאֲנַהֲרַת לֹון שְׂרָגָא, וּלְבַת־
 קַיִימַת אֲבַת־רֵייהוּ לְמִשְׁמַע מְלִין דְּאוּרֵייתָא.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (משלי ו) כִּי גַר מִצּוּה וְתוֹרָה אֹור וְדַרְךְ
 חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. כִּי גַר מִצּוּה, כָּל מֵאֵן
 דְּאֲשֶׁת־דֵּל בְּהֵאִי עֲלָמָא, בְּאֵינוֹן פְּקוּדִין דְּאוּרֵייתָא,
 אֲתַסְדֵּר קָמִיהּ בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא חַד שְׂרָגָא, לְאֲנַהֲרָא
 לֵיהּ בְּהֵוָא עֲלָמָא. וְתוֹרָה אֹור, מֵאֵן דְּאֲתַעְסַק
 בְּאוּרֵייתָא, זָכִי לְהֵוָא נְהוֹרָא עֲלָאָה, דְּאֲדַלִּיקַת שְׂרָגָא
 מִיְנֵיהּ, דְּהֵא שְׂרָגָא בְּלֹא נְהוֹרָא לָא כְּלוּם. נְהוֹרָא בְּלֹא
 שְׂרָגָא, אוּף הַכִּי לָא יִכִּיל לְאֲנַהֲרָא. אֲשֶׁת־כַּח דְּכִלָּא דָא
 לְדָא אֲצִטְרִיךְ. אֲצִטְרִיךְ עוֹבְדָא לְאֲתַקְנָא שְׂרָגָא.
 וְאֲצִטְרִיךְ לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא, לְאֲנַהֲרָא שְׂרָגָא. זַפְאָה
 אִיהוּ מֵאֵן דְּאֲתַעְסַק בָּהּ בְּנְהוֹרָא וּבְשְׂרָגָא.

וְדַרְךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר, אֲרַח חַיִּים לְאֲעֵלָא בֵּיהּ
 לְעֲלָמָא דְּאֵתִי, אֵינוֹן תּוֹכְחוֹת, דְּמִקְבֵּל בַּר נֶשׁ
 לְאֲעֵדָאָה גְּרַמִּיהּ מֵאֲרַח בִּישׁ, וּלְמִיתָךְ בְּאֲרַחָא טָבָא. תו

וְדַרְךְ חַיִּים, אֵינּוֹן תּוֹכָחוֹת מוּסָר, דְּאֵיִיתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עָלֶיהָ דְּבַר נָשׁ, לְדַכָּאָה לִּיהּ מַחֲבוּבֵי בְּאֵינּוֹן תּוֹכָחוֹת.
זַכָּאָה אֵיהּ מֵאֵן דְּקַבִּיל לְהוּ בְּרַעוּ דְּלִבָּא.

דְּבַר אַחַר כִּי גַר מְצוּהָ, (תְּקוּנָא דְּשֶׁרְגָא) דָּא שֶׁרְגָא בּוֹצִינָא
דְּדוּד, דְּאֵיהּ גַּר מְצוּהָ אֲוֹרֵיִתָּא דְּבַעַל פָּה,
דְּאַצְטְרִיךְ לְאַתְתְּקָנָא תְּדִיר, וְאֵיהִי לָא נִהְרָא אֶלָּא מַגּוּ
תוֹרָה שְׂבַכְתָּב, דְּהָא אֲוֹרֵיִתָּא דְּבַעַל פָּה לֵית לָהּ נְהִירוּ,
אֶלָּא מַגּוּ תוֹרָה שְׂבַכְתָּב, דְּאֵיהִי אֲוֹר לְאַנְהָרָא.

אַשְׁגַּח אַבְתְּרִיָּהּ, וְחָמָא בְּרַתִּיהּ דְּאוּשְׁפִיזָא קִיִּמָּא
אַבְתְּרִיָּהּ, אָמַר כִּי גַר מְצוּהָ, מֵאִי גַר. דָּא גַּר
דְּאֵיהִי מְצוּהָ דְּנִשְׁיִן זַכֵּיִן בֵּיהּ, וְאֵיהִי גַר דְּשִׁבְתָּ, דְּאַף עַל
גַּב דְּנִשְׁיִן לָא זַכָּאֵן בְּאֲוֹרֵיִתָּא, הָא גּוּבְרִין זַכֵּיִן
בְּאֲוֹרֵיִתָּא, וְנִהְרִין לְהָאִי שֶׁרְגָא, דְּנִשְׁיִן מִתְתְּקֵנן בְּהָאִי
מְצוּהָ. נִשְׁיִן בְּתְקוּנָא דְּהָאִי גַר. גּוּבְרִין בְּאֲוֹרֵיִתָּא,
לְאַנְהָרָא לְהָאִי גַר, תְּקוּנָא דְּמְצוּהָ דְּנִשְׁיִן אֲתַחֲיִיבוּ בְּהוּ.
שְׂמַעְתָּ הֵהִיא אֲתַתָּא וּבְכָאֵת, אֲדַהְכִּי קָם אַבּוּהָ דְּאַתְתָּא,
דְּהוֹת תַּמָּן, וְעָאֵל בִּינֵיִיהּ, וְחָמָא בְּרַתִּיהּ קִיִּמָּת
אַבְתְּרִיָּהּ וּבְכָאֵת, שְׁאִיל לָהּ אַבּוּהָ. סַחַת לִיהּ (רַבִּי אַבָּא)
עוּבְדָא. שְׁאֲרֵי אַבּוּהָ דְּאַתְתָּא אוּף אֵיהּ וּבְכָה. אָמַר לִיהּ
רַבִּי יוֹסִי, דִּילְמָא חֲתַנְךָ בַּעֲלָהּ דְּבְרַתִּיךָ, לָא זַכָּה
בְּאֲוֹרֵיִתָּא. אָמַר לִיהּ וְדָאִי הָכִי הוּא, וְעַל דָּא וְדָאִי
בְּכִינְן, אָנָּא וּבְרַתִּי תְּדִיר.

וּבְגִין דְּחֲמִינָא, לִיהּ יוֹמָא חַד, דְּדָלִיג מֵאֲגָרָא דָא,
 לְמִשְׁמַע קִדִּישׁ בְּהַדִּי צְבוּרָא, סָלִיק בְּרֻעוּתָא
 דִּילִי, לְמִיָּהֵב לִיהּ בְּרַתִּי, וְתַכְף דְּנִפְקוּ צְבוּרָא מִבֵּי
 כְּנִישְׁתָּא, יְהִיבָנָא לִיהּ בְּרַתִּי. דְּאֲמִינָא בְּדִלּוּגָא דָא
 דְּאָתָא לְמִשְׁמַע קִדִּישׁ, גְּבָרָא רַבָּא לִיְהוּי בְּאוּרִייתָא, וְאָף
 עַל גַּב דְּאִיהוּ רַבֵּיא, וְלֹא יִדְעָנָא בֵּיהּ מְקַדְּמַת דְּנָא.
 וְהִשְׁתָּא אֲפִילוּ בְּרַכַּת מְזוּנָא לָא יִדַּע, וְלֹא יִכִּילָנָא בְּהַדִּיהּ
 לְמַלְעֵי בֵּין חֲבַרֵּיא, דִּיּוֹלִיף קְרִיאַת שְׁמַע, אוּ בְּרַכַּת
 מְזוּנָא.

אֲמַר לִיהּ אֲעָבֵר לִיהּ בְּאַחְרָא, אוּ דִלְמָא בְּרָא יוֹלִיד
 דִּלְהוּי גְּבָרָא רַבָּא. אֲדַהֲכִי קָם אִיהוּ, וְדִלֵּג עַלִּיְהוּ
 וְיִתִּיב לְקַמִּיְהוּ. אֲסַתְּכַל בֵּיהּ רַבִּי יוֹסִי, אֲמַר, וְדַאי אָנָּא
 חֲמִינָא בְּהַאי רַבֵּיא, דְּנִהוּרָא דְּאוּרִייתָא יִפּוּק לְעֵלְמָא
 מִנִּיהּ. אוּ בְּרָא דִּיּוֹקִים מִנִּיהּ. חֲיִיךְ תְּהוּא רַבֵּיא, וְאֲמַר,
 רַבּוּתִי אֵימָא קַמִּיִּכּוּ חַד מְלָה.

פְּתַח וְאֲמַר (אִיּוֹב ל"ב) צָעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יֹשִׁישִׁים עַל
 פֶּן זַחֲלָתִי וְאִירָא מַחֲוֹת דְּעֵי אַתְכֶם. הַאי קָרָא
 אֲתַעְרוּ בֵּיהּ עֲמוּדֵי עֵלְמָא. אֲבַל אֱלִיהוּא דְּכַתִּיב בֵּיהּ
 מִמִּשְׁפַּחַת רָם, אֲתַעְרוּ, דְּהָא מְזַרְעָא דְּאֲבָרְהָם קָאֲתָא.
 וְשִׁפִּיר. אֲבַל אֱלִיהוּא כְּהֵנָּא הוּא, וּמְזַרְעָא דִּיחֻזְקָאֵל
 נְבִיאָה הוּא, כְּתִיב הֲכָא בֶן בְּרַכְאֵל הַבּוּזִי, וְכַתִּיב הָתֵם
 יִחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי הַכְּהֵן. (יחזקאל א')

וְאִי תִימָא בְּגִין דְּכְתִיב בּוֹזִי, (איוב לא) בּוֹז מְשַׁפְּחוֹת הָהוּא.
לְאוּ הֲכִי, הִדְר וְאָמַר מִמְשַׁפְּחַת רָם, עֲלָאָה עַל כֻּלָּא.

אֲמַאי אֶקְרִי בּוֹזִי. עַל דְּמִבְּזָה גְרַמְיָה לְגַבֵּי מֵאן (דף קט"ו ע"ב)
דְּגָדוּל מִנְיָה, וְעַל דָּא סְלִיק בְּשִׁמָּא עֲלָאָה, בּוֹזִי, דָּא
דְּאֶקְרִי אָדָם שְׁלִימָא בְּכֻלָּא, מַה דְּלָא אֶקְרִי הֲכִי בַר נָשׁ
אַחֲרָא, הִדְא הוּא דְּכְתִיב, (יחזקאל ב) וְאַתָּה בֶן אָדָם, וְעַל
דְּסְלִיק בְּשִׁמָּא דָּא, אֶקְרִי רָם, עֲלָאָה עַל כֻּלָּא.

וְעַל דָּא אָמַר צְעִיר אָנִי לְיָמִים. לְיָמִים, מִיָּמִים מִבְּעֵי
לֵיהּ, מַאי לְיָמִים. אֶלָּא אָמַר צְעִיר אָנִי, וְאֲזַעֲרִנָּא
גְרַמֵּי לְיָמִים, לְגַבֵּי בַר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ יוֹמִין סְגִיָּאִין. מַאי
טַעְמָא. בְּגִין דְּאִמְרַתִּי דִּימִים יִדְּבֵרוּ, וְעַל דָּא צְעִיר אָנִי,
וְאֲזַעֲרִנָּא גְרַמֵּי לְגַבֵּי יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, חֲמִינָא לְכוּ
יְשִׁישִׁים. עַל כֵּן זַחְלְתִי וְאִירָא מַחֹת דְּעֵי אַתְכֶם. אוּף
אַנָּא, אִמְרַתִּי יָמִים יִדְּבֵרוּ וְרַב שָׁנִים יוֹדִיעוּ חֲכָמָה. וְדַאי.
אֲכֵן רוּחַ הָיָא בְּאַנּוּשׁ וְנִשְׁמַת שְׁדֵי תְּבִינָם. וְעַל דָּא בְּגִין
דְּאַנָּא רַבֵּיא, שׁוֹינָא בְּרַעוּתִי דְּלָא לְמַלְלָא עַד תְּרִין
יְרַחִין, וְעַד יוֹמָא דָּא אֲשַׁתְּלִימוּ. וְהִשְׁתָּא דְּאַתּוֹן הֲכָא,
אִית לְמַפְתַּח בְּאוּרֵייתָא קַמֵּיכוּ.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי גַר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר וְדַרְךְ תִּיִּים
תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. כִּי גַר מִצְוָה דָּא אִיהִי מִשְׁנָה, כְּמָה
דְּאַתָּ אָמַר (שמות כד) וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה. וְהַתּוֹרָה: זֹו תּוֹרָה

שְׁבַכְתָּב. וְהַמְצֹוֹה: זֹו מְשֻׁנָּה. דְּאִיְהִי גַר שְׂרָגָא, דְּקִימָא
לְאֲדֻלְקָא.

גַּר אֲמַאי אֲקָרִי גַר. אֲלָא כִּד מְקַבְּלָא מִבִּין תְּרִין דְּרוּעִין,
רמ"ח שְׁיִיפִין עֲלָאִין, אִיהוּ פְּתַחַת לְגַבֵּייהוּ תְּרִין
דְּרוּעִין דִּילָהּ, כְּדִין אֲתַכְּלִילוּ אֲלִין תְּרִין דְּרוּעִין בְּהוּ,
וְאֲקָרִי גַר. וְתוֹרָה אֹור, דְּקָא נָהִיר לְהֵוּא גַר וְאֲדֻלְקַת
מִנִּיהּ מְסֻטְרָא דְּאֹור קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא. דְּהָא
אֹורִייתָא מֵהֵוּא סְטְרָא דִּימִינָא דְּאֹור קַדְמָאָה אֲתִיְהִיבַת,
דְּכְתִיב, (דְּבָרִים לג) מִימִינוּ אֵשׁ דָּת לְמוֹ, מְסֻטְרָא דִּימִינָא
אֲתִיְהִיבַת, (מ"ד ע"א) אֵף עַל גַּב דְּאֲתַכְּלִיל בֵּיהּ שְׁמָאֲלָא,
דְּהָא כְּדִין אִיהוּ שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא.

אֹור דָּא אֲתַכְּלִיל בְּמַאֲתָן וְשַׁבְעָה עֲלָמִין, דְּאִינֹון גְּנִיזִין
בְּסְטְרָא דְּהֵוּא אֹור, וְאֲתַפְּשֵׁט בְּכֻלָּהוּ. תַּחֲוֹת
כּוֹרְסִיָּא עֲלָאָה טְמִירָא, שְׂרִיִין אִינֹון עוֹלָמוֹת, מְסֻטְרָא
דְּהֵוּא יְמִינָא. תְּלַת מָאָה וְעֶשֶׂר אִינֹון, מָאֲתָן וְשַׁבַּע,
אִינֹון בְּסְטְרָא דִּימִינָא. מָאָה וְתְּלַת, אִינֹון בְּסְטְרָא
דְּשְׁמָאֲלָא. וְאִינֹון תְּלַת מָאָה וְעֶשֶׂר. וְאֲלִין אִינֹון דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְתַקֵּן תְּדִיר לְצְדִיקָא, וּמַאֲלִין מִתַּפְּשֵׁטָן כַּמָּה
וְכַמָּה אוֹצְרֵי חֲמֻדָּה, וְכֻלָּהוּ גְּנִיזִין לְאֲתַעְדְּנָא מְנַהוֹן
צְדִיקָא לְעֲלָמָא דְּאֲתִי וְעַל אֲלִין כְּתִיב (מְשָׁלִי ח) לְהַנְחִיל
אוֹהֲבֵי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמִלָּא וְעַל אֲלִין כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה סד)
עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלָתָךְ וּגּוֹ.

י"ש: אֵלַיִן, תִּלְתִּי מֵאָה וְעֶשֶׂר עוֹלָמוֹת, גְּנִיזִין תְּחוֹת
עֲלָמָא דְאֵתִי, (תעל) אִינּוֹן מֵאֲתָן וְשִׁבְעֵי דְאִינּוֹן
מִסְטָרָא דִימִינָא, אֶקְרוּן אֹר קִדְמָאָה. בְּגִין דְאֶפִּילוּ אֹר
שְׂמָאֵלָא אֶקְרִי אֹר. אֲבָל אֹר קִדְמָאָה אִיהוּ זִמִּין לְמַעַבְד
תּוֹלְדִין לְעֲלָמָא דְאֵתִי. וְאִי תִימָא לְעֲלָמָא דְאֵתִי וְלֹא
יִתִיר. אֵלָא אֶפִּילוּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְאִי לָא הוּוּהֵי אִי
אֹר, עֲלָמָא לָא יִכִּיל לְמִיקָם, דְכְתִיב, (תהלים פט) אִמַרְתִּי
עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה.

הֵאִי אֹר זָרַע לִיָּה קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא דְעֵדְנֹי,
וְעֵבִיד לִיָּה שׁוֹרִין שׁוֹרִין, עַל יְדוּי דְהֵאִי צְדִיק,
דְאִיהוּ גִנְנָא דְגִנְתָּא, וְנָטִיל לְהֵאִי אֹר, וְזָרַע לִיָּה זְרוּעָא
דְקָשׁוּט. וְעֵבִיד לִיָּה שׁוֹרִין שׁוֹרִין בְּגִנְתָּא וְאוֹלִיד וְאֶצְמַח
וְעֵבִיד פְּרִין, וּמְנַיִיָּהוּ אֲתוֹן עֲלָמָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב,
אֹר זְרוּעַ לְצְדִיק וְגו'.

וְכְתִיב (ישעיה סא) וְכִגְנָה זְרוּעֶיהָ תִצְמִיחַ. מֵאֵן זְרוּעֶיהָ. אֵלַיִן
זְרוּעֵי דְאֹר קִדְמָאָה, דְאִיהוּ זְרוּעַ תְּדִיר, הַשְׂתָּא
אוֹלִיד וְעֵבִיד אִיבִין, וְהַשְׂתָּא זְרוּעַ אִיהוּ, בְּקִדְמִיתָא, עַד
לָא יִיכּוֹל עֲלָמָא אִיבָא דָּא, אוֹלִיד זְרוּעָא דָּא וְיִהִיב
אִיבָא וְלֹא שְׂכִיךְ. וְעַל דָּא, כָּל עֲלָמִין אֲתוֹנוּ בְּסַפּוּקָא
דְהֵהוּא גִנְנָא, דְאֶקְרִי צְדִיק, דְלֹא שְׂכִיךְ וְלֹא פְּסִיק
לְעֲלָמִין.

בַּר בּוֹזְמָנָא דִּישְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. וְאִי תִימָא בּוֹזְמָנָא דְגָלוּתָא
 כְּתִיב, (איוב ד') אֲזָלוּ מֵיָם מִנִּי יָם וְנָהָר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ, הֵיךְ
 עֶבֶד תּוֹלְדִין. אֵלָּא כְּתִיב זְרוּעַ, זְרוּעַ אִיהוּ תְדִיר,
 וּמְיוּמָא דְאַפְסִיק הֵהוּא נֶהָר. בְּגִנְתָּא (ס"א בְּגִנְתָּא) לָא עָאֵל (דף
 קט"ז ע"א) בֵּיתָּה הֵהוּא גִנְתָּא. וְהֵהוּא אֹרַךְ דְּאִיהוּ זְרוּעַ תְּדִיר,
 עֶבֶד אֵיבִין וּמְנִיָּה וּמְגַרְמִיָּה אֲזַדְרַע כְּקַדְמִיתָא, וְלָא
 שְׂכִיף תְּדִיר. כְּגִנְתָּא דְעֶבֶד תּוֹלְדִין, וּמַהֵהוּא זְרוּעַ נְפִיל
 בֵּיתָּה בְּאַתְרֵיהּ, וּמְגַרְמִיָּה עֶבֶד תּוֹלְדִין כְּדְבַקְדְּמִיתָא. וְאִי
 תִימָא, דְּאֵינּוֹן תּוֹלְדִין וְאֵיבִין הוּוּ כְּמָה דְהוּוּ בּוֹזְמָנָא
 דְּגִנְתָּא תַּמָּן. לָאוּ הָכִי. אֲבָל לָא אֲתַמְנַע זְרוּעַ דָּא
 לְעֵלְמִין.

כְּגִוּוֹנָא דָּא וְתוֹרָה אֹרַךְ, אֹרִייתָא דְאַתְיָהִיבַת מְסֻטְרָא
 דְהֵהוּא אֹרַךְ קְדַמָּא, הָכִי אֲזַדְרַע תְּדִיר
 בְּעֵלְמָא, וְעֶבֶד תּוֹלְדִין וְאֵיבִין, וְלָא שְׂכִיף לְעֵלְמִין,
 וּמַהֵהוּא אֵיבָא דִילֵיהּ אֲתַנּוֹן עֵלְמָא.

וְדַרְךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. תְּרִין אֲרַחֲיָן אֵינּוֹן, חַד אֲרַח
 חַיִּים, וְחַד בְּהַפּוּכָא מְנִיָּה. סִימָנָא דְאַרְחַ חַיִּים מֵאֵן
 אִיהוּ. תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר. דְּכַד בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא
 לְנֻטְרָא לְהֵאִי אֲרַח חַיִּים, שׁוּי עֲלֵיהּ הֵהוּא דְאַלְקִי, וְעֶבֶד
 תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר לְבַנֵּי עֵלְמָא. וּמֵאֵן אִיהוּ. הֵאִי דְכְּתִיב,
 (בראשית ג) וְאֵת לַהֵט הַחֶרֶב הַמֵּתֶהֱפֶכֶת לְשֹׁמֵר אֵת דְּרֹךְ עֵץ

הַחַיִּים וְעַל דָּא, דְּרֵךְ חַיִּים אִיהוּ תּוֹכְחוֹת מוּסְרָ. וּמֵאֵן
 דְּאִית בֵּיהּ תּוֹכְחוֹת, וּדְאִי דְמַתְעָרִי לִיהּ לְמַהֲךָ בְּהַהוּא
 אֲרַח חַיִּים, דְּשָׂאֲרֵי תַמְן תּוֹכְחוֹת מוּסְרָ.

הָאִי קָרָא לָאוּ רִישִׁיָּה סִיפִיָּה וְלָאוּ סִיפִיָּה רִישִׁיָּה. אֶלָּא
 כִּלְאֵי רְזָא דְמַהֲיֻמְנוּתָא דְהָאִי קָרָא. כִּי גַר מְצוּהָ, דָּא
 רְזָא דְשְׁמוּרָ. וְתוֹרָה אֹר, דָּא רְזָא דְזִכּוֹר, וְדֶרֶךְ חַיִּים
 תּוֹכְחוֹת מוּסְרָ, אֵלִין גְּזֵרִין וְעוֹנְשִׁין דְּאוּרִייתָא, וְכִלְאֵי
 רְזָא דְמַהֲיֻמְנוּתָא. וְאַצְטְרִיךְ דָּא לְדָא, וְלְמַהֲוֵי רְזָא דְכִלְאֵי
 פְּדָקָא יָאוּת.

וְעַל רְזָא דָּא דְהָאִי אֹר, דְּדָלִיק וְנִהִיר לְהָאִי גַר, כְּתִיב
 בֵּיהּ בְּאַהֲרֹן, (במדבר ח) בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת, בְּגִין
 דְּהוּא אֲתֵי מִסְטָרָא דְהָאִי אֹר. אֹר דָּא כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית
 א) יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. כִּיּוֹן דְּאָמַר יְהִי אֹר, אֲמַאי כְּתִיב
 וַיְהִי אֹר, דְּהָא בּוֹיְהִי כֵּן סִגְיָא. אֶלָּא, יְהִי אֹר, דָּא אֹר
 קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא, וְאִיהוּ לְקִץ הַיְמִין. וַיְהִי אֹר,
 דְּמִימִנָּא נֶפֶק שְׂמָאלָא, וּמִרְזָא דִימִינָא נֶפֶק שְׂמָאלָא,
 וְעַל דָּא וַיְהִי אֹר, דָּא שְׂמָאלָא.

מִכָּאֵן דְּוַיְהִי קַדְמָאָה דְּאוּרִייתָא, בְּסִטְרָא דְּשְׂמָאלָא הָוָה.
 וּבְגִין כִּךְ לָאוּ אִיהוּ סִימֵן בְּרַכָּה. מַאי טַעְמָא. בְּגִין
 דְּבִיָּה (ב"א דמניח) נֶפֶק הָוּא חֲשֵׁךְ דְּאַחֲשִׁיךְ אֲנִפֵי עֲלֵמָא.
 וְסִימְנָא דָּא כַּד אֲתַגְלִי רְזָא דְעֵשׂוֹ וְעוּבְדוּי, בְּהָאִי וַיְהִי

הָוּה, דְּכִתִּיב (בראשית כה) וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד. אֶתְקַיִּים
 בּוֹיְהִי אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד, לְפִתְאָה בְּנֵי עֲלָמָא, דְּלֹא יִהְיוּ
 בְּאֶרֶח מִיִּשְׂרָאֵל.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, דָּא אִיהוּ עֲמוּדָא דְקָאִים
 בְּאַמְצָעִיתָא, וְקָאִים וְאַחִיד בְּסִטְרָא דָּא, וּבְסִטְרָא
 דָּא. כִּד הָוּה שְׁלִימוֹ דְתַלְתַּת סִטְרִין, כְּתִיב בֵּיה כִּי טוֹב, מָה
 דְּלֹא הָוּה בְּהַנִּי אַחֲרָנִין, בְּגִין דְּלֹא הָוּה שְׁלִימוֹ עַד אֹר
 תְּלִיתָא, דְּאֲשָׁלִים לְכָל סִטְרִין, וְכִיוֹן דְּאֲתָא תְּלִיתָא
 דָּא, כְּדִין אֲפָרִישׁ מִחֲלוּקַת דֵּימִינָא וּשְׁמָאֲלָא, דְּכִתִּיב
 וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְעַל דְּאִינוּן חֲמִשׁ דְּרַגְיִין, דְּאֲתַפְּרָשׁוּ וְאֲתַמְשְׁכוּ מֵהֲאִי
 אֹר קְדַמָּא, כְּתִיב (תצא ר"פ ע"א) אֹר חֲמִשׁ זְמַנִּין,
 וְכִלְהוּ הָוּ מִסִּטְרָא דֵּימִינָא, וְאֲתַכְּלִילוּ בֵּיה, וְכִד
 אֲתַכְּלִילוּ בְּסִטְרָא שְׁמָאֲלָא, אֲתַכְּלִילוּ בְּרֹזָא דְמִים, דְּנִטִּיל
 בִּימִינָא (ס"א מִימִנָא), וּבְגִין כִּד כְּתִיב מִים חֲמִשׁ זְמַנִּין. וְכִד
 אֲשֶׁתְּלִימוּ בְּרֹזָא דְאַמְצָעִיתָא, כְּתִיב רְקִיעַ חֲמִשׁ זְמַנִּין,
 וְעַל דָּא תַלְתַּת אִינוּן אֹר. מִים. רְקִיעַ. לְקַבֵּל תַּלְתַּת דְּרַגְיִין
 אֵלִין, דְּכִלְהוּ חֲמִשׁ דְּרַגְיִין אֲתַכְּלִילוּ בְּהוּ, וְעַל דָּא בְּכִלְהוּ
 כְּתִיב חֲמִשׁ זְמַנִּין, בְּכָל חַד וְחַד.

הַכָּא רֹזָא דְרֹזִין, בְּאֵלִין תַּלְתָּא, אֲתַצְיִיר וְאֲתַגְּלִיף
 בְּגִלּוּפֵי רֹזָא דֵּיּוֹקְנָא דְאָדָם, דְּאִיהוּ אֹר

בְּקִדְמִיתָא, לְבַתַּר מֵיָם, לְבַתַּר אֲתַפְּשֵׁט בְּגוּוֹיֵיהוּ רְקִיעַ,
דְּאִיהוּ גְּלִיפָא דְגְּלִיפּוּ דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם.

כְּגוּוֹנָא דְגְּלִיפּוּ צִיּוּרָא דְדִּיּוֹקְנָא דְאָדָם בְּתוּלְדָתִיהָ. דְּהָא
בְּתוּלְדָתָא דְבַר נֶשׁ, בְּקִדְמִיתָא זַרְעָא, דְּאִיהוּ
אוּר, דְּהָא נְהִירוּ דְכָל שְׁיִיפֵי גּוּפָא, אִיהוּ הַהוּא זַרְעָא,
וּבְגִין כַּף אִיהוּ אוּר, וְהַהוּא אוּר אַקְרִי זַרְעָא, דְּכַתִּיב אוּר
זַרְעָא, הַהוּא זַרְעָא מִמֶּשׁ. לְבַתַּר הַהוּא זַרְעָא דְּאִיהוּ אוּר
אֲתַפְּשֵׁט וְאֲתַעְבִּיד (דף קס"ז ע"ב) מֵיָם, בְּלַחֲוֹתָא דִּילִיָּה, אַגְלִיף
יְתִיר, וְאֲתַפְּשֵׁט פְּשִׁיטוּ גּוּ אֵינּוֹן מֵיָם, פְּשִׁיטוּ דְּגּוּפָא לְכָל
סְטָרִין. כִּיּוֹן דְּאֲתַצְיִיר, וְאַגְלִיף צִיּוּרָא וְדִּיּוֹקְנָא דְּגּוּפָא,
אַקְרִישׁ הַהוּא פְּשִׁיטוּ, וְאַקְרִי רְקִיעַ. וְדָא אִיהוּ רְקִיעַ
בְּתוּף הַמַּיִם. וְלְבַתַּר דְּאַקְרִישׁ, כְּתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
לְרְקִיעַ שָׁמַיִם. דְּהָא אַקְרִישׁ הַהוּא לַחֲוֹתָא (ד"א דְּאַנְגִּיד וְאַשְׁתָּאר

הַהוּא פְּסוּלָת) דְּגּוּפָא, דְּהוּה גּוּ אֵינּוֹן מֵיָם.

כִּיּוֹן דְּאַבְרִיר גּוּפָא, וְאַנְקִי בְּנִקְיוֹ, הַהוּא לַחֲוֹתָא
דְּאַתְנַגִּיד וְאַשְׁתָּאר, הוּה פְּסוּלָת דְּקָא אֲתַעְבַּד גּוּ
הַתּוּכָא, וְאַינּוֹן מֵיָם הֲרַעִים עַכּוּרִין, וּמְנַהוֹן אֲתַעְבִּיד
פְּסוּלָת, מְקַטְרָגָא לְכָל עֲלָמָא, דְּכַר וְנוֹקְבָא. לְבַתַּר כַּד
נַחְתּוּ אֵינּוֹן מֵיָם עַכּוּרִין, וְאַתְהַתְּכוּ לְתַתָּא בְּסֵטֶר
שְׁמַא לָא, נְפָקוּ (ס"א דְּאַתְנַגִּיד וְאַשְׁתָּאר אֲתַעְבִּיד פְּסוּלָת מְקַטְרָגָא לְכָל עֲלָמָא דְּכַר

וְנוֹקְבָא וְאַינּוֹן מֵיָם הֲרַעִים עַכּוּרִין. לְבַתַּר כַּד נַחְתּוּ אֵינּוֹן מֵיָם עַכּוּרִין אֲתַהַתְּכוּ לְתַתָּא בְּסֵטֶר

שְׂמַאלָא וַנְּפָקוּ) לְקַטְרָגָא כּל עֲלָמָא. זַכָּאָה אִיהוּ מֵאן דְּאִשְׁתְּזִיב מִנְהוּן.

כִּיּוֹן דְּנַפְיָק מְקַטְרָגָא, כְּתִיב יְהִי מְאֹרֶת חֶסֶד ו' וְאֶתְמַשְׁכָּא אֲסַכְרָה בְּרַבִּי, וְחֶסֶד נְהוּרָא דְּסִיְהָרָא. לְבַתֵּר וְהִיוּ לְמְאֹרוֹת, בְּשְׁלִימוֹ תְּרוּוּיֵיהוּ כְּחֻדָּא. בְּמֵאן. בְּהֵוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דְּהָא פִּד סְלָקָא וְאֶתְחַבְּרָא בְּהֵוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, כְּדִין וְהִיוּ לְמְאֹרוֹת, נְהוּרִין שְׁלִימִין תְּרוּוּיֵיהוּ כְּחֻדָּא דְּלֹא פְּגִימִי כְּלִל.

שְׂאֲרֵי חֵיידָהּ הָאִי רַבִּיא וְחֵידֵי. אָמַר לֹוֹן הָאִי דְּאִמִּינָא דְּאֶתְבְּרִיר הֶכָּא רְזָא דְּאָדָם, בְּאוּר דְּהֵהוּא (ד"א דְּאִיְהוּ) זֶרַע, וְלְבַתֵּר אֶתְעֵבִיד מִיָּם, וּמַגּוֹ אִינּוֹן מִיָּם, אֶתְפֹּשֵׁט רְקִיעַ, דְּיִוְקְנָא דְּאָדָם כְּמָה דְּאֶתְעֵרְנָא. תִּינַח פִּד אֶתְעֵבִיד דָּא לְגוֹ מַעוּי דְּאֶתְתָּא, דְּהָא לֹא אֶתְצִייר זֶרַעָא, אֶלָּא בְּגוֹ מַעוּי דְּנוֹקְבָא, לְאֶתְפֹּשֵׁט אִי בְּה דְּיִוְקְנָא דְּאָדָם, וְהֶכָּא אִי אֵלִין חֵמֶשׁ דְּרַגְיִין, אִינּוֹן דְּיִוְקְנָא דְּאָדָם, בְּאֵן אֶתֵּר אֶתְצִייר וְאֶתְפֹּשֵׁט הָאִי דְּיִוְקְנָא, בְּגוֹ אִינּוֹן מִיָּם. אִי תִימָא גּוֹ נוֹקְבָא הוּוּ, דָּא עֲלָמָא דְּאֶתֵּי, לָאוּ הֶכָּי, דְּהָא לֹא אֶתְצִייר צִיּוּרָא וְדִיּוֹקְנָא, עַד דְּנִפְקוּ אֶתְוּוֹן לְבַר, וְלְבַתֵּר אֶתְגְּלִימוּ. וְתוּ דְּהָא עֲלָמָא דְּאֶתֵּי הוּוּ אוּמְנָא, דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ, הָא אוּמְנָא הוּוּ.

אִי תִימָא בְּנוֹקְבָא דְלִתְתָא, לָאוּ הָכִי, דִּהָא עַד לָא הָוּוּת,
 וְכַד נִפְקַה הָאִי דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם, נוֹקְבִיָּה נִפְקַת בְּהִדִּיָּה.
 הָא לָא אֲתַצְיִיר דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם בְּה. אִי הָכִי, בְּאֵן אֲתֵר
 אֲתַצְיִיר וְאֲתַגְלִיף הָאִי זֶרַע, לְמַהוּי גְּלִיפּוּ דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם.
 אֲלֵא דָא רְזָא עֲלָאָה, אָדָם קַדְמָאָה אֲתַצְיִיר וְאֲתַגְלִיף
 בְּלֵא נוֹקְבָא. אָדָם תְּנַיִנָא, מַחֲלֵא וְזֶרַע דִּהָאִי, אֲגְלִיף
 וְאֲתַצְיִיר גּוּ נוֹקְבָא.

אָדָם קַדְמָאָה, גְּלִיפּוּ דְצִיּוּרָא וְדִיּוֹקְנָא דְגּוּפָא, לָא הָוּה
 בְּנוֹקְבָא, וּבְלֵא צִיּוּרָא פְּלִל הָוּה. וְאֲתַצְיִיר וְאֲגְלִיף
 לְתַתָּא מֵעֲלָמָא דְאֲתִי, בְּלֵא דְכוּרָא, וּבְלֵא נוֹקְבָא, אֵינּוּן
 אֲתוּן אֲגְלִימוּ גּוּ מִשְׁחַתָּא, וְאֲתַצְיִיר וְאֲגְלִיף בְּהוּ רְזָא
 דְאָדָם. וְאֲתוּן בְּאַרְחָ מִיִּשְׂרָאֵל, בְּסִדְוּרָא דְלַהוּן, מִרְזָא דְאוּר
 קַדְמָאָה, שְׂרִיאוּ לְאֲתַגְלִפָּא וְלֵאֲתַצְיִירָא, (אֲתוּן) וְאֲזַדְרַע
 הָאִי אוּר בְּגִיּוּיָה גּוּ מִשְׁחַתָּא. כַּד מִטָּא גּוּ מִשְׁחַתָּא,
 אֲתַהֲדֵר מִיָּא, גּוּ מִיָּא, אֲתַפְּשֵׁט רְקִיעַ צִיּוּרָא דְאָדָם,
 דִּיּוֹקְנָא כַּדְקָא חֲזִי.

לְבַתֵּר דְאֲתַקְשֵׁטת נוֹקְבָא לְגִבִּיָּה, וְאֲתַהֲדֵרוּ אֲנַפִּין
 בְּאֲנַפִּין, הָאִי דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם, עָאל בְּתִיאוּבְתָא
 לְגִבִּי נוֹקְבָא, וְתַמָּן אֲגְלִיף וְאֲתַצְיִיר כְּגִוּוּנָא דִּילִיָּה,
 וְעֲלִיָּה כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ה') וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתָיו כְּצִלְמוֹ וְגו', הָאִי
 אֲתַצְיִיר גּוּ נוֹקְבָא, מַה דְלֵא הָוּה תְּהוּא קַדְמָאָה,

דְּאֵתְצִיר (ד"א ל"ג גו) הֵהוּא קְדָמָא בְּגִייה בְּמִידוּ גו
מְשַׁחְתָּא כְּמָה דְּאֵתְמַר.

כְּגִוּוּנָא דָּא לְתַתָּא. לְתַתָּא מַה פְּתִיב, (בראשית ד) וְהָאָדָם
יָדַע אֶת חֲוֵיה אֲשֶׁתוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן,
שְׂרִיאת קוּף לְאוּלְדָּא, בְּמַעְהָא, בְּחִילָא וְסִיּוּעָא (רל"א ע"א)
דְּאָדָם לְבַתֵּר דְּהָא קְבִילַת (קמ"ח ע"ב) זוּהֵמָא מְגוּ הָאִי קוּף.
וְעַל דָּא לָא פְּתִיב הָכָא וַיּוֹלֶד, אֶלָּא יָדַע וַתַּהַר וַתֵּלֶד,
וְנִפְק פְּסוּלַת גוּ וְנוֹקְבָא.

וְתוֹסֹף לְלָדַת אֶת אַחֵיו אֶת הָבֶל, וּבְהָאִי נִמִּי לָא פְּתִיב
וַיּוֹלֶד, וְאֵף עַל גַּב דְּמִסְטְרָא דְדְּכוּרָא הָוָה. אֲבָל
מְקִטְרָגָא תִּשְׁשׁ וְתַבְר חִילִיָּה, דְּהָא בְּאֵת קוּף שְׂרִיאוּ (דף
קס"ח ע"א) אֲתוּוֹן לְאוּלְדָּא.

כִּיּוֹן דְּאֵתְבְּרִיר פְּסוּלַת, שְׂרִיאוּ אֲתוּוֹן לְאוּלְדָּא מְרוּזָא
דְּאֵת ש"ת. תְּקוּנָא דְּכֹר וְנוֹקְבָא. בְּאַסְתְּפִמוּתָא
כְּחָדָא. וּכְדִין פְּתִיב וַיּוֹלֶד בְּדְמוּתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ
שֵׁת, וְלָא פְּתִיב וַתִּקְרָא. וַיִּקְרָא אִיהוּ, וְלָא אִיהִי. אִיהוּ
קָרָא שְׁמִיה שֵׁת, תְּקוּנָא דְּכֹר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא, דְּהוּ
בְּאַסְתְּפִמוּתָא חָדָא.

תוּ אֲתַגְלָגְלוּ אֲתוּוֹן, וְאַהֲדְרוּ לְאוּלְדָּא אֶלְף דְּאָדָם,
וְאִינוּן אֲתוּוֹן בְּאֵתֵר דְּאִיהוּ סִיּוּם שְׁמִיָּה. וּמֵאן אִיהוּ.
נ', וְלְבַתֵּר ו' לָא ה', דְּהָא אֲתַעְדִּיאת (נ"א אֲתַיִלִידַת) בְּהָבֶל.

בְּגִין כֹּךְ נָטִיל אֶת אַחֲרָא אַבְתְּרִיהּ וְ, סִיִּים בְּשִׁירוּתָא
דְּשֵׁת ש', וְאַקְרִי אָנוּשׁ.

אָנוּשׁ מָה בֵּין שְׂמָא דָּא לְשְׂמָא דְאָדָם. אֶלָּא אָנוּשׁ לָא
אִיהוּ בְּתַקְפָּא הוּוּה, תְּקוּנָא דְקַדְמָאִי הוּוּה, (תהלים ח)
מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ. וְכַתִּיב (איוב ז) מָה אָנוּשׁ כִּי תִגְדְּלֵנוּ
וְגו', וְתִפְקֹדְנוּ לְבִקְרִים לְרַגְעִים תְּבַחֲנֵנוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב
(ישעיה נג) וַיִּי' חֶפֶץ דְּכָאוּ הֶחְלִי, תְּבִירוּ דְגוּפָא, וְתַקְפָּא
דְּנַפְשָׁא, אִוְרִית שֵׁת לְאָנוּשׁ יְרוּתָא דְהוּוּה לִיהּ לְקַבְּלָא.
וְאִיהוּ אוּף הָכִי אִוְרִית לְבָנוּ.

תּוּ אַתְּגַלְגְּלוּ אַתּוּן לְאַתְקְנָא עֲקִימָא, וְאַתְהִדְרוּ
לְאוּלְדָא. קִינֵן. הֵאִי תְּקוּנָא דְקִין, וְאַתְתַּקֵּן
תְּחוּתִיהּ, וְאַתְהִדְרוּ אַתּוּן לְבִסְמָא עֲלָמָא מִעֲקִימוּ דְהוּוּה.
מִהֲלֵלָאֵל מ' סוּפָא דְאַתּוּן דְאָדָם. ה' וְל' תְּקוּנָא דְאַתּוּן
דְהֶבֶל, וּבְגִין דְלָא הוּוּה חֵיבָא כְּקִין, לָא אַתְחַלְפוּ אַתּוּן
מִשְׁמִיָּה בַר חַד. דְּבִאֲתַר ב' הוּוּה א' לְמַהוּי תְּקוּנָא יְתִיר.
עַד הָכָא אַתְבְּסֵם עֲלָמָא, וְאַתְתַּקֵּן עֲקִימָא מִשִּׁירוּתָא
דְאָנוּשׁ. בַּר חוּבָא דְאָדָם, דְלָא אַתְבְּסֵם, עַד דְקִימוּ
יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְסִינַי, אֲבַל תְּקוּנָא דְעֲקִימוּ דְקִין וְהֶבֶל
אַתְתַּקֵּן וְאַתְבְּסֵם, אֲבַל עֲלָמָא הוּוּה בְּצַעְרָא וְעֲצוּבֹנָא, עַד
דְאַתָּא נַח דְכְּתִיב, (בראשית ח) זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצוּבֹן
יְדִינֵנוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אָרְרָה יי'. וְחוּבָא דְאָדָם לָא

אֲתַבְּסֶם, עַד דְּקִיּוּמוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי, וְקָבִילוּ
 אוֹרֵייתָא, וְכַד יִשְׂרָאֵל קָבִילוּ אוֹרֵייתָא, כְּדִין גַּר וְאוֹר
 אֲתַתְּקֵן כַּחֲדָא.

וְהִשְׁתָּא רַבּוּתִי, אֲנָא מִבְּבַל, וּבְרָא דְרַב סַפְרָא אֲנָא,
 וְלֹא זָכִינָא לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְאַבָּא, וְאַטְרִידְנָא
 הָכָא, וְדַחִילָנָא, דְּהָא יַתְבִּי אֲרַעָא דָּא, אֵינּוּן אֲרִייוּן
 בְּאוֹרֵייתָא, וְשׁוֹינָא עָלֵי דְלֹא אֵימָא מִלֵּי דְאוֹרֵייתָא קָמִי
 בַּר גִּישׁ, עַד תְּרִין יַרְחִין, וְיוֹמָא דָּא אֲשַׁתְּלִימוּ. זַכָּאָה
 חוּלְקֵי דְאַתְעֲרַעְתּוֹן הָכָא. אָרִים רַבִּי יוֹסִי קָלִיָּה וּבְכִי,
 וְקָמוּ כְּלָהוּ וּנְשָׁקוּהוּ בְרִישִׁיָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי זַכָּאָה
 חוּלְקָנָא דְזָכִינָא בְּהָאֵי אֲרַחָא, לְמִשְׁמַע מְלֵי דְעַתִּיק יוֹמִין
 מִפּוּמָךְ, מַה דְלֹא זָכִינָן לְמִשְׁמַע עַד הַשְׁתָּא.

יְתִיבוּ כְּלָהוּ, אָמַר לוֹן רַבּוּתִי, מִדְּחַמִּינָא צַעֲרָא דְהָאֵי
 חָמִי וּבְרַתִּיָּה, דְּדַחֲקִי וּמְצַטְעֵרִי בְּנַפְשִׁיָּהוּ, דְלֹא
 יַדְעֵנָא בְּרַפְתָּ מְזוֹנָא. אֲמִינָא לוֹן, דְּעַד דְּאַנְדַּע בְּרַפְתָּ
 מְזוֹנָא, לֹא אֲתַחֲבַר בְּאַנְתְּתִי, כְּאַרְחָ כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וְאַף
 עַל גַּב דְּיַכִּילָנָא לְשִׁמְשָׂא בְּהָ בְּלֹא חוּבָה, לֹא בְּעִינָא
 לְמַעַבְרָא עַל דְּעַתִּיָּהוּ, הוּאֵיל וְלֹא הוּינָא יַכִּיל לְמִימַר
 מְדִי, עַד תְּרִין יַרְחִין. חֲדוּ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיא וְחַמוּי
 וּבְרַתִּיָּה, וּבְכוּ מְסַגִּיאוּ חֲדוּתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּמַטּוּ מִינָךְ,
 כִּיּוֹן דְּשָׂרִיאתָ, אֲנַהִיר לָן יַמָּא, זַכָּאָה חוּלְקָנָא בְּאַרְחָ
 דָּא.

פֶּתַח הַהוּא רַבִּיא בְּבִרְכַת מְזוֹנָא וְאָמַר, כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר
(דברים יד) וְאֶכְלֶתָּ לְפָנַי יי' אֱלֹהֶיךָ, וְכְתוּב אֶחָד אוֹמֵר
(דברים כז) וְשִׂמַּחְתָּ לְפָנַי יי' אֱלֹהֶיךָ. הֲנִי קָרָאִי כִּד יִשְׂרָאֵל
הוּו שְׂרָאן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְאַתְחִזוֹן קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּבִי מְקֻדְשָׁא, הוּו מִתְקַיְיָמִי. הַשְׁתָּא הִיךְ מִתְקַיְיָמִי,
מֵאן יְכִיל לְמִיכַל לְפָנַי יי' וְלִמְחַדִּי לְפָנַי יי'.
אַלָּא וְדַאי הָכִי הוּא, בְּקֻדְמִיתָא כִּד יְתִיב בֵּר נֶשׁ עַל
פְּתוּרִיָּה לְמִיכַל, מְבָרַךְ עַל גַּהֲמָא הַמוֹצִיא. מֵאִי
טַעֲמָא הַמוֹצִיא, וְלֹא מוֹצִיא, דְּהָא כְּתִיב (ישעיה מ"ב) בּוֹרָא
הַשָּׁמַיִם, וְלֹא כְּתִיב הַבוֹרָא. (ירמיה י') עוֹשֶׂה אֶרֶץ, וְלֹא כְּתִיב
הַעוֹשֶׂה אֶרֶץ. מֵאִי טַעֲמָא הָכָא הַמוֹצִיא.
אַלָּא כָּל מְלִין דְּאֵינּוֹן מִרְזָא דְּעֵלְמָא עֲלָאָה סְתִירָא,
אַסְתִּירָא ה' מִתְמָן, לְאַתְחִזוּאָה דְּהָא מְעֵלְמָא
גְּנִיזָא וְסְתִירָא אִיהוּ. (דף קס"ח ע"ב) וְכָל מְלִין דְּאֵינּוֹן מְעֵלְמָא
תַּתָּאָה דְּאַתְגְּלִיא יְתִיר, כְּתִיב בְּה', דְּכְתִיב, (ישעיה מ')
הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם (עמוס ה') הַקּוֹרָא לְמִי הֵיִם, כְּלָהוּ
מִרְזָא דְּעֵלְמָא תַּתָּאָה אִיהוּ, וְאִי (רל"א ע"ב) אֲכַתִּיב בְּשֵׁמָא
אִיהוּ בְּה', כְּגוֹן הָאֵל הַגָּדוֹל, וְהָכָא דְּאִיהוּ בְּאַרְח סְתִים
(נ"א בְּאַתְגְּלִיא) מִרְזָא דְּעֵלְמָא תַּתָּאָה אִיהוּ, כִּיּוֹן דְּמְבָרַךְ בֵּר
נֶשׁ, שְׂכִינְתָּא אֲתִיא קָמִיהָ.
וְמָה דְּאָמַר וְאֶכְלֶתָּ לְפָנַי יי' אֱלֹהֶיךָ. הָכָא אֲתַכְּלִיל

לְמַלְלָא בְּמַלְי דְּאוּרִייתָא, דְּהָכִי אֶצְטְרִיךְ הוּאִיל וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא קָמִיהּ, לְקִימָא דְכְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן
 אֲשֶׁר לִפְנֵי יי'. וְכְתִיב (דברים יד) וְאֶכְלֶת שֵׁם לִפְנֵי יי'
 אֱלֹהֶיךָ.

הוּאִיל וְקָאִים בַּר נֶשׁ קָמִי מְאָרִיָּה, אֶצְטְרִיךְ נְמִי לְמִיחַן
 לְמַסְכְּנִי, לְמִיתַן לוֹן, כְּמָה דְּאִיהוּ יְהִיב לִיָּה
 לְמִיכָל. (ס"א וּמָאן דְּאָכִיל קָמִיָּה מְלָכָא קְדִישָׁא אֶצְטְרִיךְ וְכו') כְּמָאן דְּאָכִיל
 קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא וְאֶצְטְרִיךְ דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח בְּלַעַן עַל
 פְּתוּרִיָּה, דְּהָא בְּלַעַנּוּ מְסֻטְרָא אַחְרָא הוּי, וְרָזָא דָּא (בראשית
 כד) הֶלְעִיטְנִי נָא, אַרְח בְּלַעַנּוּ, וְהָכִי אֶצְטְרִיךְ לְסֻטְרָא
 אַחְרָא, וְכְתִיב (משלי יג) וּבִטָּן רְשָׁעִים תַּחֲסֹר. וְעַל דָּא
 וְאֶכְלֶת לִפְנֵי יי' אֱלֹהֶיךָ כְּתִיב, וְלֹא לִפְנֵי סֻטְרָא אַחְרָא.
 וְאֶצְטְרִיךְ דְּלֹא יִתְעַסֵּק בְּמַלְיָן בְּטַלְיָן, וּבְצָרְכֵי סְעוּדָה
 וְאֶצְטְרִיךְ לְאַתְעַסְקָא בְּמַלְיָן דְּאוּרִייתָא, דְּהָא כַּד
 מַלְיָן דְּאוּרִייתָא אֲתַמְרוּ עַל פְּתוּרָא, יְהִיב הֵהוּא בַּר נֶשׁ
 תַּקְפָּא לְמְאָרִיָּה.

וְשִׁמְחַת לִפְנֵי יי' אֱלֹהֶיךָ, דָּא אִיהוּ בְּכוּס שֶׁל בְּרָכָה, כַּד
 בְּרִיךְ בַּר נֶשׁ בְּכוּס שֶׁל בְּרָכָה, אֶצְטְרִיךְ לְמַחְדֵּי
 וְלֶאֱחֻזָּא חֲדוּה וְלֹא עֲצִיבוּ כְּלָל, כִּיּוֹן דְּנִטִּיל בַּר נֶשׁ כּוּס
 שֶׁל בְּרָכָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים עַל גְּבִיָּה, וְאִיהוּ
 אֶצְטְרִיךְ לְאַעֲטָפָא רִישִׁיָּה בְּחֲדוּת. וּלְבָרְכָא עַל הַכּוּס
 בְּמוֹתב תְּלַתָּא, נְבָרַךְ שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ.

וּבְטוּבוֹ חֲיִינוּ, דָּא אֲצַטְרִיךְ רַעוּתָא לְעֵילָא לְגַבֵּי עֵתִיקָא
 דְּעֵתִיקִין, וְעַל דָּא אִיהִי בְּאַרְחַ סְתִים. וּבְטוּבוֹ,
 וְלֹא מְטוּבוֹ, וּבְטוּבוֹ: דָּא יְמִינָא (ד"א זינדה) עֲלָאָה. וּמְטוּבוֹ:
 דָּא דְרָגָא אַחְרָא, דְּאֵתִי מְסִטְרָא דִּימִינָא, וְאִיהוּ דְרָגָא
 לְתַתָּא מְנִיָּה, בְּגִין דְּבַהֲהוּא טוֹב אֲתַבְּנִי עֲלָמָא, וּבִיָּה
 אֲתַזְּן.

אֲמַאי אֲקָרִי טוֹב וְאֲמַאי אֲקָרִי חֶסֶד. טוֹב אִיהוּ, כַּד כְּלִיל
 כֻּלָּא בְּגוּיָה, וְלֹא אֲתַפְּשֵׁט לְנַחְתָּא לְתַתָּא. חֶסֶד כַּד
 נַחְתָּא לְתַתָּא. וְעֵבִיד טִיבוֹ בְּכָל בְּרִיין, בְּצַדִּיקֵי וּבְרִשִׁיעֵי
 וְלֹא חֲיִישׁ, וְאִף עַל גַּב דְּדִרְגָא חַד הוּא. מְנַלְן דְּכְתִיב,
 (תהלים כג) אֵךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי, אִי טוֹב לָמָּה חֶסֶד, וְאִי
 חֶסֶד לָמָּה טוֹב, דְּהָא בְּחַד סִגְיָא אֲלָא טוֹב כְּלִיל כֻּלָּא
 בְּגוּיָה, וְלֹא אֲתַפְּשֵׁט לְתַתָּא. חֶסֶד נַחֲתִית (ק"ט ע"א) וְאֲתַפְּשֵׁט
 לְתַתָּא, וְזֶן כֻּלָּא צַדִּיקֵי וְרִשִׁיעֵי כַּחְדָּא.

וְהִכָּא פִּיזֶן דְּאָמַר וּבְטוּבוֹ חֲיִינוּ, הֲדַר וְאָמַר הֲזֶן אֶת
 הָעוֹלָם כְּלוּ בְטוּבוֹ בְּחֶסֶד, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים
 קלו) נוֹתֵן לָחֶם לְכָל בֶּשָׂר פִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ. וְעַל דָּא הֲזֶן
 אֶת הַכֹּל, לְצַדִּיקֵי וְלִרְשִׁיעֵי לְכֻלָּא. דָּא אֲקָרִי בְּרַכְתָּ יָמִין.
 שְׂמַאל לָאו אִיהוּ בְּבְרַכְתָּ מְזוּנָא. וּבְגִין כַּד שְׂמַאלָא לָא
 תְּסִייעַ לִימִינָא.

דְּכִיזֶן דְּבְרִיךְ בְּרַכְתָּ יָמִין (נ"א תיזן), אֲצַטְרִיךְ לְדַבְּקָא אֶרְצָא

הַחַיִּים בְּיָמִין, לְאַתְנָנָא מִתַּמָּן, וּלְפִרְנָסָא וּלְמִיָּהֵב מְזוּנָא
 לְכֻלָּא, וְעַל דָּא תְּנִינָא בְּרַכַּת הָאָרֶץ, וְאַצְטְרִיךְ לְאַדְכָּרָא
 בְּהַ בְּרִית וְתוֹרָה, עַל בְּרִיתְךָ שְׁחַתְמַתָּ בְּבִשְׂרָנוּ, וְעַל
 תּוֹרַתְךָ שְׁלַמְדַתְּנוּ, לְאַחֲזָאָה דִּמְהֵהוּא טוֹב אֶתְזוֹן בְּרִית
 וְתוֹרָה, דְּאִיהוּ תְּקוּנָא דְּהָאִי טוֹב.

מִכָּאֵן אֹלִיפְנָא, דְּנָשִׁים פְּטוּרוֹת מִבְּרַכַּת מְזוּנָא לְאַפְקָא
 יְדֵי חוּבָה, דְּהָא לֵית בְּהוּ תוֹרָה וּבְרִית. וְלַחְתוּם עַל
 הָאָרֶץ וְעַל הַמְּזוֹן, הָא דְּדַבְּקוּתָא כַּחְדָּא בְּחֶסֶד, עַל הָאָרֶץ
 דָּא אִיהִי אָרֶץ הַחַיִּים. וְעַל הַמְּזוֹן דָּא אִיהוּ חֶסֶד, הָא
 כְּלִילוֹ דָּא בְּדָא בְּדַבְּיָקוּתָא חֶדָּא.

אַתְּ פִּשְׁטוּתָא דְּטוֹב אִיהוּ הוֹדָּאָה דְּאַקְרִי חֶסֶד, וְעַל דָּא
 אִיהוּ אוֹמֵר, נוֹדָה לְךָ, עַל כֶּךָ וְעַל כֶּךָ
 נִסִּין וְאַתִּין דְּאַתְעֵבִידוּ מִסְטָרָא דְּטוֹב. וְאִי תִימָא וְהָא
 כְּתִיב (תהלים טז) נְעִימוֹת בְּיָמִינְךָ, נֶצַח, הָא אִיהוּ מִסְטָרָא
 דְּיָמִין. לָאוּ הָכִי, אֵלָּא כָּל חַד וְחַד אַחֲזִי עַל הַהוּא אֶתְר
 דְּנַפְיָק מִנִּיהָ.

וְאִי תִימָא נֶצַח בְּיָמִין, הָא כְּתִיב נְעִימוֹת, וּכְתִיב (שמואל ב
 כג) וְנָעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, (בראשית כ"א ע"ב) (ד"א בַּימִינְךָ נֶצַח)
 וְדָא שְׂמַאלָא. (דף קס"ט ע"א) וְכָל שְׂמַאלָא אֶתְכְּלִיל בְּרוּזָא
 דְּיָמִינָא. אֲבָל הוֹדָּאָה אוּדִי עַל יָמִינָא, לְאַחֲזָאָה דְּהָא
 מִנִּיהָ נִפְקָא, וְדָא פְּשִׁיטוּ דְּטוֹב, דְּאַתְפְּשִׁט בְּאָרֶץ הַחַיִּים.

מֵאֵי טַעַמָא לִית הָכָא שְׁמָאלָא, בְּגִין דְּלִית חוּלְקָא
 לְסִטְרָא אַחְרָא בְּמִזּוּנָא דִּישְׂרָאֵל. וְאִי אַתְעַר
 שְׁמָאלָא, סִטְרָא אַחְרָא יַתְעַר עִמֶּיהָ, וְהָא אִיהוּ זַבִּין
 בְּכַרוּתִיהָ וְחוּלְקִיהָ לִיעֵקֵב אַבוּנָא. (ויקרא כ"א ע"א) וְהָא אֲנִן
 יְהִיבְנָא לִיהָ חוּלְקִיהָ, לְהֵהוּא מְקַטְרָגָא בְּזוּהָמָא דְּמִיין
 בְּתַרְאִין, וְאִי לִית זוּהָמָא, הָא חוּלְקִיהָ דְּהֵהוּא מִיכְלָא,
 דְּקָרִיבּוּ בֵּיהּ יָדִין.

וְעַל דָּא לִית לִיהָ חוּלְקָא בְּהַדָּן. וְהוּאִיל וְלִית לִיהָ חוּלְקָא
 בְּהַדָּן, דְּהָא נָטַל חוּלְקִיהָ, לִית לָן לְאַתְעָרָא
 שְׁמָאלָא כָּלִל. דְּלֹא יַתְעַר מְקַטְרָגָא וְיִטּוּל תְּרִין חוּלְקִין,
 חַד לְתַתָּא, וְחַד לְעֵילָא, כְּפִכּוּר. דְּהָא זַבִּין בְּכַרוּתִיהָ
 לִיעֵקֵב אַבוּנָא. חוּלְקִיהָ אִיהוּ לְתַתָּא, וְלִית לִיהָ לְעֵילָא
 כָּלוּם. יִשְׂרָאֵל נָטְלִי לְעֵילָא, וְעֵשׂוּ נָטְלִי לְתַתָּא, וְעַל דָּא
 לֹא יַתְקַרֵּב שְׁמָאלָא כָּלִל, בְּבִרְכַת מִזּוּנָא.

כִּיּוֹן דְּמִתְבְּרָכָא הָאִי אֶרֶץ הַחַיִּים מִסִּטְרָא דִּימִינָא,
 וּמְקַבֵּל מִזּוּנָא, כְּדִין בְּעֵינָן רַחֲמִין עַל כָּלָא. רַחֵם
 יי' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְגו',
 דְּהָא מִתְהוּא מִזּוּנָא וְסִפּוּקָא דְּאֶרֶץ הַחַיִּים, נְזַכִּי בָּהּ אֲנִן
 וּבֵי מְקַדְשָׁא. דִּיתַבְנִי בֵּי מְקַדְשָׁא לְתַתָּא בְּאִינוּן רַחֲמִים.
 וּבְשִׁבְתָּ דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח דִּינָא, לְמַהוּי נְצַח וְהוּד כָּלִל
 חֲסָדִים, אֹמֵר רְצֵה וְתַחֲלִיצֵנוּ לְמַהוּי (ויחי רי"ט ע"א)

תְּרוּיֵיהוּ, (ישעיה נה) חֶסֶדִי דְיִדּוּד הַנְּאֻמָּנִים, וְעַל דָּא אַל תְּהִי
צָרָה וְיִגוֹן וְכוּ', דְּהָא רְצִיחָה וּמוֹדִים, אֵינּוֹן חֶסֶדִי דְיִדּוּד,
וְשִׁים שְׁלוֹם דְּקָאמְרָן בְּצִלוֹתָא, בְּבִרְכַת עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוּמֵי הוּא בְּרַחֲמֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ.

הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, דְּכֻלָּא אֲתֵי מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְלֹא מִסְטָר
שְׁמַאלָא כְּלוּם. מֵאֵן דְּמִבְרַךְ בְּרַכַת מְזוֹנָא, אִיהוּ
נְטִיל בְּרַכָּאן בְּקִדְמִיתָא מְכֻלְהוּ, וְאַתְבְּרַךְ בְּכֻלָּל בְּרַכַת
מְזוֹנָא, וְעַל דָּא אֵית לֵיה אַרְכָּא דְחַיִּין. מֵאֵן דְּנְטִיל כּוּם
שֶׁל בְּרַכָּה, וְקָא מְבַרַךְ עָלֵיהּ, כְּתִיב (תהלים קטז) כּוּם (בראשית
א' ע"א, רכ"ג ע"א) יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא. מֵאֵן יְשׁוּעוֹת דָּא יְמִינָא,
דְּאִיהוּ מוֹשִׁיעַ מְכַל מְקַטְרָגִין דְּעֵלְמָא, דְּכְתִיב (נ"א הוֹשִׁיעָה לוֹ
יְמִינוֹ) וְתוֹשֶׁע לוֹ יְמִינוֹ, וְכְתִיב (תהלים ט) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ
וְעַנְנֵי.

אַדְהֵכִי הוּה נְהִיר יְמָמָא, קָמוּ כְּלָהוּ וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רַבִּי
יוֹסֵי, וְדָאֵי הַלּוּלָא אִיהוּ יוֹמָא דָּא, וְלֹא גִיפּוּק
מִהֶכָּא, עַד דִּיתְעַבִּיד הַלּוּלָא בְּכָל אַנְשֵׁי מְתָא, דָּא הוּא
הַלּוּלָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְרַעֵי בֵּיתָה. נְטִלוּ לָהּ
לְאַנְתִּיתִיהּ, וּבְרִיכוּ לָהּ בְּכַמְהָ בְּרַכָּאן, עַבְדוּ דְאַבוּהָ יְתַקַּן
בֵּיתָא אַחְרָא לְחַדְוָהּ, כְּפִישׁוּ כָּל אַנְשֵׁי מְתָא לְהֵהִיא
חֲדוּתָא, וְקָרְאוּ לָהּ כְּלָהּ. וְחֲדוּ עִמָּהוֹן כָּל הַהוּא יוֹמָא,
וְאִיהוּ חֲדֵי עִמָּהוֹן בְּמִלֵּי דְאוּרִייתָא.

פֶּתַח אִיהוּ עַל פְּתוּרָא וְאָמַר, (שמות כו) וְעָשִׂיתָ אֶת הַקָּרְשִׁים
 לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שֹׁטִים עוֹמְדִים. כְּתִיב הֲכֵא עוֹמְדִים.
 וְכִתִּיב הֵתָם (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים. מֵה לְהֵלֵן שְׂרָפִים,
 אוֹף הֲכֵא נְמִי שְׂרָפִים. אֵלֵין קָרְשִׁים קִיּוּמָן בְּתַקּוּנֵי דְכֻלָּה,
 וְסַחְרָן סַחְרָנָא דְחוּפָה, לְמִשְׁרֵי בְהֵיָא חוּפָה רוּחַ עֲלָאָה,
 (ב"א רזא עלאה) כְּגוּוּנָא דָּא כֻּלָּה לְתַתָּא, אֲצַטְרִיךְ לְתַקְנָא
 חוּפָה לְחוּפָאָה בְּתַקִּינוּ שְׁפִירוּ, לִיקְרָא דְכֻלָּה אַחְרָא,
 דְּאִתֵּיא לְמִשְׁרֵי תַמָּן בְּחֻדוּהָ, לְכֻלָּה תַתָּאָה.

וּבְגִין יְקָרָא דְהֵיָא כֻּלָּה עֲלָאָה, אֲצַטְרִיךְ לְמַעַבְדַּ חוּפָאָה
 דְּשְׁפִירוּ, בְּכֹל תַקּוּנֵי דְשְׁפִירוּ, לְזַמְנָא לְכֻלָּה
 עֲלָאָה, לְהֵיָא חֻדוּהָ. כְּגוּוּנָא דָּא בְּכֹל גְזִירוּ דְבְרִית
 לְתַתָּא, אֲצַטְרִיךְ לְאִתְקַנָּא כֻּסָּא אַחְרָא בְשְׁפִירוּ, (הקדמה י"ג
 ע"א) לְמֵאֲרֵי קִנְאָה דְבְרִית קִיּוּמָא דְאִתֵּי תַמָּן. אוֹף הֲכֵא
 בְּכֹל חוּפָה, אֲצַטְרִיךְ תַקּוּנֵי שְׁפִירוּ, לְחוּפָאָה לְחוּפָה
 לִיקְרָא דְכֻלָּה סְתָם.

דְּהָא דָּא, כְּגוּוּנָא דְדָא קִיּוּמָא. דָּא סְלֵקָא בְּשִׁבְעַ
 בְּרַכָּאן, וְדָא סְלֵקָא בְּשִׁבְעַ בְּרַכָּאן. וְכֹד סְלֵקָא
 בְּשִׁבְעַ בְּרַכָּאן כִּדִּין אֲקָרִי כֻּלָּה. וְעַל דָּא אֲסִיר לְשִׁמְשָׁא
 בְּהָ עַד דְּאִתְכַּלִּילַת בְּאִינוּן שְׁבַע בְּרַכָּאן, כְּגוּוּנָא עֲלָאָה.
 אִינוּן שְׁבַע בְּרַכָּאן, יִרְתָּא כֻּלָּה, מִרוּחָא (ב"א מרזא) עֲלָאָה,
 אֲתַר דְּכֹל בְּרַכָּאן נִגְדִין מִתַּמָּן. (דף קס"ט ע"ב) שִׁית

בְּרַכָּאן אֵינּוֹן דְּכֻלָּה אַתְּבָרְכָא מִנֵּייהוּ, וְאַתְּ אַמְרַת דְּאֵינּוֹן
שֶׁבַע. אֲלֵא שְׁבִיעָאָה אִיהוּ דְּקָא מְקַיִים כֻּלָּא.

רוּבָא דְּבִרְכָאן עַל הַיִּין אִמַּאי. אֲלֵא דְּאִיהוּ סְטָרָא דְּחַדִּי
לְכֻלָּא, עַל הַהוּא יִין דְּאַתְנָטִיר בְּעַנְבוּי תְּדִיר.

וּבְגִין כֹּךְ בְּרַכָּה קַדְמָאָה דְּאֵינּוֹן שֶׁבַע, אִיהוּ רִזָּא דְּיִין, יִין
עָבִיד פְּרִי (ס"א חִידוּ) בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא. גַּפֹּן נָטִיל כֻּלָּא,
וְאַפִּיק אֵיבָא לְעֵלְמָא, וְאַתְעָרוּ דְּחַדוּה שְׁמַאלָא אִיהוּ,
דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וּלְבַתֵּר וַיִּמִּינוּ

תַּחֲבַקְנִי. וְהַהוּא אֵילְנָא דְּחַיִּי עָבִיד פִּירִין וְאֵיבִין (ס"א בְּהַהוּא
גַּפֹּן) בְּאַתְעָרוּתָא דָּא, וְדָא אִיהִי בְּרַכָּה קַדְמָאָה דְּכֻלָּא. (בוּרָא

פְּרִי הַגָּפֹן).

תְּנִינָא שְׁהַפֵּל בְּרָא לְכַבּוּדוֹ, רִזָּא דְּבְרִית קַדִּישָׁא, חַדוּה
דְּחַבוּרָא, דְּנָטִיל כֻּלָּא בְּרַכָּאן מְרִזָּא דִּימִינָא,

לְמַעַבְד אֵיבִין בְּהַהוּא גַּפֹּן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הַהוּא פְּרִי (ב"א
חִידוּ) נְחִית מְלַעֲיָלָא, אֲרַח שְׁיִיפִין, וְנָגִיד לְבְרִית קַדִּישָׁא,
לְנַגְדָּא לִיה בְּהַהוּא גַּפֹּן, וְדָא מְסִטְרָא דִּימִינָא, דְּהָא לִית
אֵיבָא מְשַׁתְּכָחָא אֲלֵא בִימִינָא. שְׁמַאלָא אַתְעָר וַיִּמִּינָא
עָבִיד.

לְבַתֵּר כֻּלִּיל שְׁמַאלָא בִימִינָא, וַיִּמִּינָא בְּשְׁמַאלָא, לְמַהוּי
רִזָּא דְּאָדָם. וּבְגִין כֹּךְ תְּלִיתָאָה אִיהוּ יוֹצֵר הָאָדָם.

וְעַל דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא, דִּיּוֹקְנָא
דְּאָדָם הוּא.

רְבִיעָא, אִהוּ עֲמוּדָא חֲדָא, דִּירְכָא יְמִינָא. חֲמִישָׁא, שׁוֹשׁ תְּשִׁישׁ וְתַגֵּל עֶקְרָה דְּבֵיתָא, בְּחֻדְוָה בְּקַבּוּץ וּכְנִישׁוֹ דְּבִנְהָא, מֵאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, וְדָא רִזָּא דִּירְכָא אַחְרָא, דְּאַתְחַבֵּר בִּירְכָא שְׂמַאלָא, לְמִיזַל וּלְמִכְנֵשׁ לְכָל סְטְרִין, וּכְנִישׁוֹ דְּבִנִין, וּרְחִימוּ, לְמִיעַל לֹון בֵּין בְּרַפִּין.

וּבְאִינוּן תְּרִין, דְּנְבִיאִים שְׂרִיין בְּגוּוֹיֵיהוּ, חֻדְוָה דְּעֶקְרָא דְּבֵיתָא. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָא שְׁתֵּי עֲרַבּוֹת, לָא עֲבָדִין אִיבָא וּפִירִין, וּכְנִישׁוֹ דְּבִנִין לְגַבֵּיֵיהוּ, אִינוּן פִּירִין וְאִיבִין דְּלֵהוּן, וְלָא אַתְעֵרוּ כְּנִישׁוֹ דְּבִנְהָא לְגַבְהָא, בַּר בְּנִיאִים.

שְׁתֵּיתָא שְׂמַח תְּשַׂמַּח רַעִים הָאֱהוּבִים, אַתְר דְּרַעוּתָא וְחֻדְוָה וְאַחֻוָה אֲשַׁתְּכַח, עֲמוּדָא דְּכָל עֲלָמָא דְּאַקְרִי צְדִיק, וְצְדִיק וְצֹדֵק רַעִים וְאַהוּבִים אִינוּן, דְּלָא אַתְעֵדוּן דָּא מִן דָּא. עַד הָכָא שִׁית בְּרַכָּאן, דְּכֻלָּה אַתְבְּרַכַת מְנִיֵּיהוּ.

שְׁבִיעָא אִהוּ מְקַיִים כְּלָא, וּמַהֲאִי שְׁבִיעָא מֵתְבְּרַכָּאן כְּלָא וְדָאִי, כְּלָלָא דְּעֵשֶׁר אַמִּירָן, בְּגִין דְּדָא, כְּלִיל עֵילָא וְתַתָּא. וְעַל דָּא כְּלִיל בְּהֲאִי, י' זִינֵי דְּחֻדְוָה, שְׁשׁוֹן, שְׂמַחָה, חֲתָן, (ס"א וְכֻלָּה, גִּילָה, דִּיצָה, אַחְבָּה, וְאַחֻוָה, שְׁלוֹם) וְכֻלָּה, אַחְבָּה, אַחֻוָה, גִּילָה, רִינָה דִּיצָה, חֻדְוָה, שְׁלוֹם וְרִיעוּת, לְמַהוּי כְּלָה שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא.

זָכַרְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינֻן זָכוּ לְתַתָּא, פְּגוּנָא
 דְּלַעֲיָלָא. עַל־יֵהוּ כְּתִיב, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמֶּךָ
 בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ. חֲדוּ כְּלָהוּ כָּל הָהוּא יוֹמָא בְּמַלְיָן
 דְּאוּרֵייתָא, וְכָל בְּנֵי מַתָּא עֲבָדוּ לֵיהּ רִישָׁא עַל־יֵהוּ.
 לְיוֹמָא אַחְרָא, קָמוּ רַבֵּי יוֹסֵי וְרַבֵּי חֲזִיָּא וּבְרַכּוּ לֹון, וְאִזְלוּ
 לְאַרְחֵייהוּ.

כַּד מָטוּ לְגַבִּיָּה דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן, זָקַף עֵינױי וְחָמָא לֹון. אָמַר
 לֹון מִסְתַּכַּל הוֹינָא בְּכוּ יוֹמָא דָּא, וְחָמִינָא לְכוּ תַרִין
 יוֹמִין וְחַד לֵילֵיָא, דִּהְוִיתוֹן לְגַבִּי מִשְׁכַּנָּא דִּהֶהוּא נַעַר
 מִטְטְרוֹן, וְהֶהוּא נַעַר הָוָה אוֹלִיף לְכוּ רִזִין עֲלָיִן בְּחַדוּה
 דְּאוּרֵייתָא, זָכָאָה חוֹלְקֹון בְּנֵי.

סִדְרוּ מַלְיָן כְּלָהוּ קָמִיָּה, וְסַחוּ לֵיהּ עוּבְדָּא, אָמַר לֹון
 זָכַרְתִּי אֶתוֹן, וְזָכָאָה חוֹלְקֵי, דִּהָא אֲדַכְרְנָא יוֹמָא
 חַד דִּהוּה אִזִּיל עָמִי בְּאַרְחָא רַב סַפְרָא אָבוּי, וּבְרִיכִית לֵיהּ
 כַּד אַתְפַּרֶשׁ מִנִּי, דִּיֵּהָא לֵיהּ בַּר אַרְיָא בְּאוּרֵייתָא, וְלֹא
 בְּרִיכִית לֵיהּ דִּיאֵהוּ יִזְכִּי בֵיָּה. זָכָאָה חוֹלְקֹון בְּנֵי, עַל־יֵיכוּ
 כְּתִיב (ישעיה מד) וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יֵי.

דְּבַר אַחַר וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יֵי. וְכִי כָּל בְּנִין דְּאֵינֻן
 דִּישְׂרָאֵל, כְּלָהוּ אוֹלִיף לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא
 אוּרֵייתָא. אִין. דִּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּאֵינֻן יְנוּקֵי לְעָאן
 בְּאוּרֵייתָא, שְׁכִינְתָּא אַתִּיא וְיֵהִיב לֹון חֵילָא וְתַקְפָּא

לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, דְּאִלְמָלָא סִיּוּעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
לָא יִכְלִין אֵינּוֹן יְנוּקֵי לְמִסְבַּל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוֵה שְׂכִיחַ יוֹמָא חַד גַּבֵּי פִתְחָא דְלֹוד, וְרַבִּי
חֲזִיָּא בְּהֵדִיָּה, פִּגְעַע בֵּיהַּ חַד יְנוּקָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
וַדַּאי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי (נ"א אֶתְעַר) בְּעֶלְמָא הַשְׁתָּא
לְיוֹמִין זְעִירִין, גְּלַגּוּלָא רַבָּא לְמַלְכֵי אֶרְעָא אֱלִין בְּאֱלִין.
וַדַּאי בְּעוּד דְּאֵינּוֹן מְקַטְרְגִין אֱלִין עַל אֱלִין, (דף ק"ע ע"א)
יִשְׂרָאֵל יִהוֹן גּוֹ רוּחָא.

אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא, וְהָא בְּיוֹמָא דָּא שְׂאָרֵי אֶתְעָרוּתָא דָּא,
דְּהָא בְּהָא יוֹמָא דְּמִין סַגִּיאִין אוֹשְׁדִין בְּעֶלְמָא.
אָמַר לִיָּה רַבִּי חֲזִיָּא, מְנָא לִיָּה לְהָא יְנוּקָא. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, לְזִמְנִין נְבוּאָה נְפִיל בְּפוּם יְנוּקָן, וּמִתְנַבְּאֵי יִתִּיר
מִחַד נְבִיאָה.

אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא, וְכִי תַוּוּהָא אִיהוּ בְּיְנוּקֵי לְמַהוּי לֹון
נְבוּאָה, וְהָא קָרָא שְׁלִים אִיהוּ. מְנַלְן. דְּכִתִּיב וְכָל
בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי יִי'. אֵינּוֹן וְדַאי לְמוֹדֵי יִי', וּנְבוּאָה מְנַהוֹן
נְפָקָא, מַה דְּלִית הָכִי לְכָל עֶלְמָא, אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל
בְּלַחֲדוּי, דְּכִתִּיב בְּהוּ וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי יִי', וּבְגִינֵי כֶּף
מְנַהוֹן נְפָקָא נְבוּאָה. אָתָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקִיָּה אָמַר
מִיוֹמָאֵי לָא שְׁמַעְנָא דָּא, בַּר הַשְׁתָּא.

דָּא פְּקוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה: (שְׁמוֹת כו) וְעִשִּׁית

אֶת הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲצֵי שֹׁטִים עוֹמְדִים. (כִּלְא כַּגּוֹנָא עֲלָאָה)
 (ד"א ל"ג פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק) וּכְתִיב (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לּוֹ
 יֵשׁ כְּנַפִּים וְגו', עוֹבְדָא דְמִשְׁכָּנָא בְּאִינוּן קְרָשִׁים,
 כַּגּוֹנָא דְאִינוּן שְׂרָפִים, (בְּהַאי אַתְר) אֵלִין עוֹמְדִים, וְאֵלִין
 עוֹמְדִים.

וְאִי תִימָא, וְהָא כָּל חַיִּילֵי שְׂמִיָּא אִינוּן עוֹמְדִים כְּלָהוּ,
 כְּמָה דְאֵת אָמַר (זכריה ג) וְנִתְתִּי לָךְ מִהֶלְכִים בֵּין
 הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה, וּכְתִיב (מלכים א כב) וְכָל צְבֹא הַשָּׁמַיִם
 עוֹמְדִים עָלָיו וְגו', דְּהָא כְּלָהוּ מִשְׁרַיִן עֲלָאִין לִית לָהּ
 קְפִיצִין, וְכְלָהוּ קְיִימֵי בְּקִימָה. אֵלָּא וְדַאי כְּלָהוּ קְיִימִין,
 וְלִזְמַנִּין אֵלִין אֶקְרוּן שְׂרָפִים, וְלִזְמַנִּין סִלְקִין בְּשִׁמָּא
 אַחְרָא, אֲבָל אֵלִין כְּלָהוּ בְּחַד שְׂמָא קְיִימֵי.

וְהָאִי קְרָא אוּקְמוּהָ, (נ"א רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח) כְּתִיב (תהלים כג) מִזְמוֹר
 לְדָוִד יִי רְעִי לָא אַחְסֹר. הָא (נ' ע"א) אַתְמַר, מָה בֵּין
 מִזְמוֹר לְדָוִד, וּבֵין לְדָוִד מִזְמוֹר. וְהֵכָא, שְׂכִינְתָּא קְדָמָא
 וְאַתְיָא, וְשָׂרָאֵת עָלֶיהָ בְּקְדָמִיתָא. יִי רְעִי, וְכִי אֲמָאִי
 שְׂכִינְתָּא קְדָמָא הֵכָא, וְהָא דָּוִד אֶצְטְרִיךְ לְאַקְדָּמָא (ס"א
 לַאֲתַעְרָא) אִיהוּ בְּקְדָמִיתָא, הוּאִיל וּבְעֵי מְזוּנִיָּה מֵעַם קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא.

אֵלָּא, וְדַאי שְׂכִינְתָּא קְדָמָא וְאַתְיָא, וְשָׂרָאֵת עָלֶיהָ,
 וְאַתְעֵרַת לֶיהָ לְשַׁבְחָא לְמַלְכָּא שְׁבַחָא דָּא,

וְלִמְבֻעֵי מְזוּנֵי מְקָמֵי מִלְכָּא, דְּהָא הָכִי אֶצְטְרִיף עַל מְלָה
 דְּמְזוּנָא דְּבִעֵיא אִיהִי וְרַעוּתָא דְּיִלָּה, דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא
 יִבְעוּן מְזוּנֵי. בְּגִין דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעֵי לְנַחְתָּא
 מְזוּנֵי לְעֲלָמָא, אִיהִי נִטְלָא בְּקַדְמִיתָא, וְעֲלָה נַחְתֵּי מְזוּנֵי
 לְעֲלָמִין כְּלָהוּ. וּבְגִינֵי כֹּה אִיהִי אֶקְדִּימַת לְמְלָה דָּא
 דְּמְזוּנֵי, וְשָׂרַת עָלֶיהָ דְּדוּד.

י"י רַעִי, י"י רַעִיא דִּילִי, כְּהֵאֵי רַעִיא דְּמִדְּבַר עָאנָא
 דִּילִיהּ בְּאַתֵּר דְּדִשְׁאִין וְעֶשְׂבִין, דְּלֹא מַחְסַר בֵּיהּ כָּל
 מְדַעִים. אֹנָה הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, הוּא אִיהוּ רַעִיא
 דִּילִי, לְמִיזוֹן לִי בְּכָל מָה דְּאָנָא אֶצְטְרִיף. דְּבַר אַחַר י"י
 רַעִי, תְּבִינָן, דְּקָשִׁין מְזוּנוֹתֵינוּ דְּבַר נֶשׁ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא, כְּקָרִיעַת יַם סוּף. הֵכָא תְּרִין גְּוּוּנִין אֵינּוּן, וְתִרוּוִייהוּ
 בְּאַרְחָ קְשׁוּט.

חַד בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא כָּל עוּבְדוּי בְּדִינָא וּקְשׁוּט,
 וְעַל דִּינָא וּקְשׁוּט אֶתְקַיִים כָּל עֲלָמָא. וּבְכָל יוֹמָא
 וְיוֹמָא, וּבְכָל זְמָנָא וְזְמָנָא, דָּן כָּל עֲלָמָא בְּדִינָא לְצַדִּיקֵי
 וְלִרְשִׁיעֵי וְלְכָל בְּנֵי עֲלָמָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים יא) כִּי
 צַדִּיק י"י צַדִּיקוֹת אָהֵב. וְכַד אִיהוּ דָּן בְּנֵי נְשָׂא, וְחָמֵי בְּנֵי
 נְשָׂא כְּמָה חֵיִיבִין, וְכְמָה חֲטָאִין קָמִיהּ, כְּדִין קָשָׁה בְּעֵינּוּי
 לְמִיָּהֵב לֹון מְזוּנָא בְּכָל זְמָנָא, בְּגִין דְּאִית לִיהּ לְמִיזוֹן
 חֵיִיבִיא, וְלֵאֵינּוּן דְּחֲטָאֵן.

וְאִיהוּ עֶבֶד עֲמֵהוּן לְגוּ מְשׁוֹרֵת הַדִּין, וְזֶן וּמְפָרְנִס לִזְנוֹן
 כְּפֹנִם חֶסֶד עֲלָאָה, דְּאֵתְמִשָּׁךְ (קס"ח ע"ב) וְאֵתְנַגִּיד עַל
 כָּל (ס"א עמין ובני) בְּנֵי עֲלָמָא, וּבִיָּה אִיהוּ זֶן וּמְפָרְנִס לְכָלָא,
 לְצַדִּיקֵי וּלְחַסִּידֵי וּלְרִשִׁיעֵי, וּלְכָל אֵינִזְנוֹן בְּנֵי עֲלָמָא, וּלְכָל
 חִיזֶן וּבְעִירֵי חֲקָלָא, וְעוֹפֵי שְׂמִיָּא, מְקַרְנֵי רֵאמִים עַד
 בִּיצֵי כְּלָמֵי, וְלֹא אֲשֵׁתָאֵר בְּעֲלָמָא, דְּאִיהוּ לָא זֶן וּמְפָרְנִס
 לְכָלָא, אֶף עַל גַּב דְּקִשָּׁה קַמִּיָּה, לְפֹנִם עוֹבְדֵי דְבְּנֵי
 עֲלָמָא, כְּקַרְיַעַת יָם סוּף.

וְכִי קַרְיַעַת יָם סוּף קִשָּׁה קַמִּיָּה, וְהִכְתִּיב (נחום א) גּוֹעַר בְּיָם
 וַיִּבְשָׁהוּ, (עמוס ד) הַקּוֹרָא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֶם עַל פְּנֵי
 הָאָרֶץ, וְהָא בִּיזֶן דְּסַלִּיק (דף ק"ע ע"ב) רַעוּתָא קַמִּיָּה, כְּלָא
 קַמִּיָּה כְּאִין הוּא חָשִׁיב, וְאֵת אֲמַרְתְּ דְּקַרְיַעַת יָם סוּף קִשָּׁה
 קַמִּיָּה.

אַלָּא בְּזַמְנָא דִּישְׂרָאֵל אֲעַבְרוּ לְגַבֵּי יַמָּא, וּבַעָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְמַקְרַע לִזְנוֹן יַמָּא דְּסוּף, אֲתָא רַהֲב הַהוּא
 מְמַנָּא דְּעַל מְצָרִים, וּבַעָא דִּינָא מְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. אֲמַר קַמִּיָּה, מָאֲרִיָּה דְּעֲלָמָא, אֲמַאי אֵת בְּעֵי
 לְמַעַבְד דִּינָא עַל מְצָרִים, וּלְמַקְרַע יַמָּא לִישְׂרָאֵל, הָא
 כְּלָהוּ חֵיִיבִין קַמָּךְ, וְכָל אֲרַחָךְ בְּדִינָא וּקְשׁוּט. אֲלִין פְּלַחֵי
 כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת וְאֲלִין פְּלַחֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. אֲלִין בְּגֻלוֹי
 עֲרִיוֹת, וְאֲלִין בְּגֻלוֹי עֲרִיוֹת. אֲלִין אוֹשְׁדֵי דְמִין, וְאֲלִין
 אוֹשְׁדֵי דְמִין.

בְּהֵיָא שַׁעְתָּא הָוּה קָשָׁה קָמִיָּה, לְמַעְבַּר עַל אַרְח דִּינָא.
וְהָא יִשְׂרָאֵל הָוּוּ נְטִלֵי עַל יַמָּא, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת י"ד)

וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעַק אֵלַי דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּסְעוּ, וַהֲוֵה קָשָׁה קָמִיָּה לְמַעְבַּר עַל דִּינָא, וּלְמַקְרַע לֹוֹן
יַמָּא דְּסוּף, וְאַלְמָלָא דְּאַשְׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּזִכּוֹת
אַבְרָהָם, דְּאַקְדִים בְּצַפְרָא לְמַעְבַּד פְּקוּדָא דְּמֵאֲרִיָּה,
וְרַעוּתָא דִּילֵיהּ, כְּדְכְתִיב (בְּרַאשִׁית כ"ב) וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר,
כָּלְהוּ אֶתְאַבְדּוּ בְּיַמָּא, בְּגִין דְּבַכַל הָהוּא לִילֵיא, בְּדִינָא
הָוּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל.

דְּתַנִּינָן, מַאי דְּכְתִיב וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה.
מְלִמַּד דְּאָתוּ מְלֵאכֵי עֲלָאֵי לְשַׁבְחָא בְּהָהוּא
לִילֵיא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לֹוֹן, וְכִי (ס"א בְּנִי)
עוּבְדֵי יְדֵי טְבַעִין בְּיַמָּא, וְאָתוּן מְשַׁבְּחֵן קָמֵאֵי, מִיַּד וְלֹא
קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה. מַה פְּתִיב, וַיְהִי בַּאֲשֶׁמֶרֶת
הַבֶּקֶר, אֲשַׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּזִכּוֹתָא דְּאַבְרָהָם,
דְּאַקְדִים בְּצַפְרָא לְמַעְבַּד רַעוּתֵיהּ דְּמֵאֲרִיָּה, כְּדְכְתִיב
וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר. כְּדִין אֶהְדֵּר יַמָּא, וְעָרְקוּ מִיַּין
קָמֵיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל.

דְּכְתִיב וַיֵּשֶׁב הַיָּם לְפָנֹת בֶּקֶר לְאִיתָנוּ, וְתַנִּינָן, לְאִיתָנוּ:
לְתַנְאוּ. לְהָהוּא תַנְאֵי דְּהִתְנַה עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כַּד בְּרָא עֲלֵמָא, לְאִיתָנוּ, פְּתִיב הָכָא לְאִיתָנוּ,

וּכְתִיב הֵתָם (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזָרְחִי, וְעַל דָּא
 לְפָנוֹת בְּקָר, בְּהֵוֹא זְמָנָא דְאֶקְדִים אֲבָרְהֵם לְמַעַבְד
 רְעוּתָא דְמֵאֲרִיָה, כְּדִין אֶתְקַרַע יִמָּא, (הכא ויהם את מחנה מצרים)
 וְעַל דָּא קָשָׁה הָוּה קָמִיָה קָרִיעַת יָם סוּףָּ.

כְּגֻוּנָא דָּא, קָשִׁין זְווגִין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כְּקָרִיעַת יָם סוּףָּ, מֵה קָרִיעַת יָם סוּףָּ קָטִיל
 לְאֵלִין בְּהֵאִי סִטְרָא, וּמְקִיִּים לְאֵלִין בְּהֵאִי סִטְרָא, אוּף
 הָכָא בְּזוּוּגִין, כְּתִיב (תהלים סח) מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשְׁרוֹת,
 וְתַנִּינָן בְּכִי וְשִׁירוֹת, מִיִּית הַאי, וְיִהִיב אֶתְתִּיָה לְהַאי,
 וּלְזַמְנִין לְחֵיבָא מוֹדֵמָנָא לִיָּה אֶתְתָּא מְעֵלִיא. אָבֵל רִזִין
 סְתִימִין אֵינּוֹן בְּכֻלָּא וְכֻלָּא הוּא בְּדִינָא, וּמֵה דְאֶתְעֵרוּ
 חֲבַרְיָא בְּהָא, וְדַאי הָכִי הוּא.

וּמֵה דְאֶתְעֵרוּ לְפָנֵי, וְלֹא (קב"ג ע"ב) מְלַפְנֵי, לְפָנֵי הֵוֹא
 דְקָאִים לְפָנֵי, קָמִיָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשִׁמְשׁ
 קָמִיָה, וְעַל דָּא לָא אָמְרוּ דְקָשִׁין זְווגִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וְכֵן קָשִׁין מְזוּנוֹתֵיו שֶׁל אָדָם לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 אֶלָּא לְפָנֵי, וְלֵהֵאִי קָשִׁין כָּל הָנִי, דְהָא לָאוּ בְּרִשׁוּתִיָּה
 קִימִי, אָף עַל גַּב דְאִיְהוּ עֵבִיד, בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא עֵבִיד.

(ד"א ל"ג אָבֵל אָף עַל גַּב דְאִיְהוּ עֵבִיד)

כְּתִיב (ויקרא כב) וּנְכַרְתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מְלַפְנֵי. מֵאִי מְלַפְנֵי.
 אֶלָּא דָּא עֲלָמָא דְאֶתִי, הֵוֹא דְכָל חֵיִין קִימִין

תָּמֵן. דְּבַר אַחַר, דָּא צְנוּרָא עֲלָאָה, נְהָר דְּלָא פְּסָקִין
 מִימּוּי לְעֲלָמִין. וְכֹלָא חַד, וְדָא אִיהוּ דְנִטְיִל כֹּל עֵדוּנִין
 דְּעֲלָמָא דְאֵתִי. וּמֵאִינוּן עֵדוּנִין עֲלָאִין תְּשִׁתְּצִי, (דְּהֵאִי נִפְשׁ)
 מֵאַתְר דְּהֵהוּא נַעַם יִי תָּמֵן, וְדָא אִיהוּ מְלִפְנֵי.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, הָא פְּתִיב, (יוֹנָה א) וַיִּקָּם יוֹנָה לְבְרוּחַ
 תְּרִשִׁיִּשָׁה מְלִפְנֵי יִי כִּי יִדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי מְלִפְנֵי יִי
 הוּא בֹרַח, וְתַנִּינָן מֵאִי טַעְמָא אֲזִל יוֹנָה וּבְרַח, וְכִי מֵאֵן
 יִיכּוּל לְמַבְרַח מְקָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא הוּא אֲזִיל
 וּבְרַח לְנַפְקָא מֵאַרְעָא קְדִישָׁא, דְּהָא שְׂכִינְתָּא לָא שְׂרִיא
 לְבַר מֵאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וּבְגִין דְּלָא תְּשִׁרִי עֲלוּי שְׂכִינְתָּא,
 הוּא בְּרַח בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, דְּהָא שְׂכִינְתָּא אִיהִי שְׂרִיא
 תָּמֵן, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תְּהֵלִים קכח) אֶשְׁתַּךְ כְּגַפְנֵן פּוּרְיָה
 בִּירְכְּתִי בֵּיתְךָ. גַּפְנֵן פּוּרְיָה דָּא שְׂכִינְתָּא, מַה שְׂכִינְתָּא הוּא
 סְתִימָא לְגוּ בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, (דף קנ"א ע"א) אוּף הָכִי
 אֶתְתָּא צְנִיעָא, לָא נַפְקָא מִתְּרַעָא דִּבֵּיתָה לְבַר. וּבְגִינִי
 כַּךְ הוּא בְּרַח יוֹנָה לְבַר מֵאַרְעָא קְדִישָׁא, וְהָא הָכָא פְּתִיב
 מְלִפְנֵי, וְלָא פְּתִיב לְפְנֵי.

אֶלָּא וְדָאִי הָכִי הוּא, מְלִפְנֵי, דְּהָא רוּחַ נְבוּאָה לָא אֶתִּיא
 מִגּוּ שְׂכִינְתָּא, אֶלָּא מְלִפְנֵי. אִינוּן תְּרִין דְּרַגְיִן
 דְּנְבִיאִים, דְּקָא שְׂרִיִן עַל שְׂכִינְתָּא, וּמֵהֵהוּא אֶתְר דְּחִיל
 לְמַהוּי תָּמֵן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְעַל דָּא מְלִפְנֵי. כִּי מְלִפְנֵי

יִי הוּא בּוֹרֵחַ, וְלֹא לְפָנַי יִי, דְּהָא הוּא יַדַּע דְּנִבּוּאָה לֹא
הוּא אֶתִי אֵלֹא מִלְּפָנַי.

וּבְגִינֵי כַּךְ קָשִׁין זְווגִין, קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם לְפָנַי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל דָּא דָּוִד מִלְכָּא תְּלִי
מְזוֹנוֹתָיו לְעֵילָא, בְּגִין דְּלְעֵילָא לֹא פָּסִיק לְעֵלְמִין. אֲבָל
הֲכֵא פָּסִיק, דְּהָא לֹא תְּלִיין בֵּיהּ מְזוֹנוֹת. לְעֵילָא אֵינּוּן.
וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים כג) יִי רְעִי לֹא אֶחָסֵר, לֹא יִפְסְקוּן
מְזוֹנוֹת מִנֵּי לְעֵלְמִין, בְּגִין דְּהָהוּא נִהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק מֵעֵדָן
לֹא פָּסִיק לְעֵלְמִין, וּבְגִין דָּא קִדְמָא שְׁכִינְתָּא עַל דָּא.
תָּא חַזִּי, בְּשַׁעֲתָא דְּהָאִי אֲתֵר מְקַבְּלָא מְזוֹנָא מְלַעֲיָלָא,
כְּלָהוּ דְּמִקְדָּשֵׁי לְמֵאֲרִיחוֹן, כְּלָהוּ מִתְּעַדְנִין,
וּמִתְּעַרִין, וְסִלְקִין גְּדַפִּין, כִּד אֲתִיָּא שְׁכִינְתָּא בְּהָהוּא
מְזוֹנָא, בְּגִין דְּלֹא יִסְתַּכְּלוֹן בֵּהּ.

וְאֵינּוּן תְּלַת מִשְׁרֵיין בְּסִלְקוֹ חַד, קָרְאן וְאִמְרִי (ישעיה ו)
קְדוֹשׁ. קָרְאן אֵלִין לְמִשְׁרֵייתָא תְּנִינָא, וְסִלְקִין
גְּדַפִּין אֵלִין קִדְמָאִי, וְאֵלִין תְּנִינֵי, וְאִמְרִין אֵלִין תְּנִינֵי
קְדוֹשׁ. קָרְאן אֵלִין לְמִשְׁרֵייתָא תְּלִיתָאָה, וְסִלְקִין גְּדַפִּין
תְּלַת מִשְׁרֵיין כַּחְדָּא, וְכְלָהוּ אִמְרִי קְדוֹשׁ יִי צְבָאוֹת מְלֹא
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְעַל דָּא כְּלָהוּ מְשַׁלְבֵן דָּא בְּדָא, אֵלִין
עָאֵלִין לְגוֹ אֵלִין, וְאֵלִין עָאֵלִין לְגוֹ אֵלִין, מְשַׁלְבֵן דָּא
בְּדָא, כְּמָה דְּאֵת אִמְר מְשׁוֹלְבוֹת אִשָּׁה אֶל אַחוּתָה פִּן
תַּעֲשֶׂה לְכָל קְרִשֵׁי הַמִּשְׁכָּן.

קָרְשִׁים קִיַּיִמִי תְדִיר בְּקִיּוּמֵייהוּ, וְלֹא מִתְּכַפְּפִי, כְּגִוּוֹנָא
 דְּאֵינּוֹן עוֹמְדִים, דְּלֹא מִתְּכַפְּפִי דְּלִית לֹון
 קְפִיצִי, וְקִיַּיִמִי תְדִיר בְּלֹא יְשִׁיבָה, וְעַל דָּא כְּתִיב
 בְּקָרְשִׁים עוֹמְדִים.

מָה כְּתִיב, שְׁתֵּי יָדוֹת לְקָרֵשׁ הָאֶחָד, אוֹף הָכִי, בְּתַרִּי
 גְּוֹנֵי אֵינּוֹן כְּלִילָן כָּל חַד וְחַד מִנֵּייהוּ, הֵהוּא דִּילִיָּה
 וְדַחְבְּרִיָּה, וְחַבְּרִיָּה אוֹף הָכִי בֵּיהּ, וְעַל דָּא מְשַׁלְּבֵן דָּא עִם
 דָּא. (דָּא נְטִיל דִּילִיָּה וְדַחְבְּרִיָּה, וְדָא נְטִיל דִּילִיָּה וְדַחְבְּרִיָּה).

כְּגִוּוֹנָא דָּא כְּתִיב בְּאוֹרֵייתָא, (מְשַׁלֵּי ג) כִּי טוֹב סַחֲרָה מְסַחֵר
 כֶּסֶף וּמַחֲרוֹץ תְּבוֹאֲתָהּ, דָּא אוֹלִיף לְדָא, וְדָא
 אוֹלִיף לְדָא, אֶתְעַבְדוּ מְשַׁלְּבֵן דָּא עִם דָּא. דָּא נְטִיל
 דִּילִיָּה וְדַחְבְּרִיָּה, וְדָא נְטִיל דִּילִיָּה וְדַחְבְּרִיָּה, וּמְשַׁלְּבֵן דָּא
 בְּדָא.

כְּתִיב בְּנֵאוֹת דְּשָׂא יִרְבִּיצְנִי עַל מֵי מְנוּחֹת יְנַהֲלֵנִי. נֵאוֹת
 דְּשָׂא, אֵלִין אֵינּוֹן מְקוֹרִין עֲלָאִין, דְּכָל מְזוֹנָא
 וְסַפּוּקָא אֲתֵיא מִנֵּייהוּ. נֵאוֹת אֵלִין אֶקְרוּן (אֵיכָה ב) נֵאוֹת
 יַעֲקֹב. נֵאוֹת דְּשָׂא, בְּגִין דְּאִית נֵאוֹת לְבַר דְּאֶקְרוּן (יִוָּאל ב)
 נֵאוֹת מְדַבֵּר, וְעַל דָּא בְּנֵאוֹת דְּשָׂא. וְאִי תֵימָא הָא כְּתִיב
 תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא, דְּהָא אִיהוּ לְתַתָּא. אֶלָּא דְּשָׂא
 מֵאֵינּוֹן נֵאוֹת אֲתֵיא דְּאֲתֵיילִיד וְאַצְמַח מִנֵּייהוּ, וְעַל דָּא
 בְּנֵאוֹת דְּשָׂא יִרְבִּיצְנִי.

עַל מִי מְנוּחֹת יִנְהַלְנִי, אֵלֶיךָ מִיַּיִן דְּנִיחָא, דְּקָא נְגִידִין
 מִהֵוּא אַתָּר דְּנִגִיד וְנִפְיָק מֵעֵדֶן, וְאִינוּן מִיַּיִן אֲקֵרוּן
 מִי מְנוּחֹת. נִפְשֵׁי יִשׁוּבֵב דָּא הוּא נֶפֶשׁ דְּדוּד, וְלֹא בִּעָא
 דְּדוּד לְאַתְקֵנָא אֶלָּא לְהֵוּא דְרַגָּא דִּילֵיהּ כְּדָקָא יְאוּת.
 בְּאֵלֶיךָ מִי מְנוּחֹת, זְמִינִין צְדִיקָיָא לְנִיחָא לְעֵלְמָא
 דְּאֵתִי, דְּכֹתִיב, (ישעיה נח) וְנַחֲךָ יִי תַמִּיד וְגו'.

(שמות כו) וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמֻשִׁים וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי
 אָבָא הוּוּ יִתְבִּי לִילֵיא חַד. כַּד רַמֵּשׁ לִילֵיא, עָאלוּ גו
 גְּנָא דְעַל יַמָּא דְטַבְרֵיא. אֲדַהְכִי, חֲמוּ תְרִין כְּכַבֵּיא
 דְּנַטְלִי, דָּא מֵהֲכָא, וְדָא מֵהֲכָא, וְאַעֲרֵעוּ דָּא בְדָא
 וְאַטְמְרוּ.

אָמַר רַבִּי אָבָא, כַּמָּה רַבְרַבֵּן עוֹבְדֵי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 בְּשִׁמְיָא מְלַעֲיָלָא, וּבְאַרְעָא מְלָרַע. מֵאֵן יִכִּיל
 לְמַנְדַּע בְּאֵלֶיךָ תְרִין כְּכַבֵּיא, דְּנִפְקוּ חַד מֵהֲכָא, וְחַד
 מֵהֲכָא וְאַעֲרֵעוּ דָּא בְדָא, וְאַטְמְרוּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר
 וְכִי לֹא חֲמִינָא לֹוֹן, הָא אֲשַׁגְחָנָא בְּהוּ, וְאַשְׁגַּחְנָא בְּכַמָּה
 עוֹבְדֵי אַחֲרַנִין (דף קנ"א ע"ב) דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵבִיד תְּדִיר.
 פֶּתַח וְאָמַר (תהלים קמז) גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּחַ וְגו' גָּדוֹל וְרַב
 וְעֵלְאָה אֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְכִי לֹא יִדְעָנָא
 דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גָּדוֹל אֵיהּ וְרַב כַּחַ, מֵאֵי שְׂבַחָא דְדוּד
 הֲכָא.

אֱלֹא בְּכֹל אֲתֵר אִיהוּ אָמַר (תהלים קמ"ד) גְּדוֹל יְיָ, וְהִכָּא אָמַר
 גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. מֵאֵי טַעְמָא. אֱלֹא הֵתָם דְּאִיהוּ אָמַר
 גְּדוֹל יְיָ וּמְהִלֵּל מְאֹד. בְּדִרְגָּא עֲלָאָה קָא־מַר. וְהִכָּא
 דְּכִתְיֵב גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ בְּדִרְגָּא תַתָּאָה קָא־מַר, דְּאִיהוּ אֲדוֹן
 כָּל הָאָרֶץ. מַה כְּתִיב לְעֵילָא מִהֲאֵי קָרָא, מוֹנֵה מְסֻפָּר
 לְכַכְבֵּי לְכֹלָם שְׁמוֹת יְקָרָא. אֵי כָּל בְּנֵי עֲלָמָא מִיּוֹמָא
 דְּאֲתַבְּרֵי אָדָם, יִתְפַּנְּשׁוּן לְמַמְנֵי כַכְבֵּיא, לָא יִכְלִין
 לְמַמְנֵי, כְּמַה דְּאֵת אָמַר (בראשית טו) וּסְפוֹר הַכְּכָבִים אִם
 תּוּכַל לְסְפוֹר אוֹתָם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה כְּתִיב בֵּיהּ,
 מוֹנֵה מְסֻפָּר לְכַכְבֵּי לְכֹלָם שְׁמוֹת יְקָרָא. מֵאֵי טַעְמָא.
 בְּגִין דְּכִתְיֵב גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּח וְגו'. כְּמַה דְּלִית מְסֻפָּר
 לְכַכְבֵּי שְׁמֵיא, בַּר מְנִיָּה. אוּף הָכֵי אִיהוּ כְּתִיב בֵּיהּ,
 וְלִתְבוּנָתוֹ אֵין מְסֻפָּר.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמְסֻפָּר צְבָאָם וְגו', כְּלָהוּ
 חֲיִילִין וּמְשָׁרִיין וְכַכְבֵּיא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲפִיק
 לֹון בְּשָׁמָא, כָּל חַד וְחַד, וְלֹא גָרַע אֲפִילוּ חַד. בְּכֹל
 כַכְבֵּיא וּמְזִלֵי דְרַקִיעִין כְּלָהוּ, אֲתַמְנוּן נְגִידִין וּפְקִידִין
 לְשִׁמְשָׁא עֲלָמָא, כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לִיהּ. וְלִית לָךְ
 עֲשָׂבָא זַעֲרָא בְּכֹל עֲלָמָא, דְּלֹא שְׁלֻטָא עָלֶיהָ כַכְבָּא
 וּמְזִלָא בְּרַקִיעָא, וְעַל הַהוּא כַכְבָּא מְמַנָּא חַד, דְּקָא
 מְשַׁמֵּשׁ קַמִּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי
 לִיהּ.

כָּל כִּכְבֵּיָא דְבִרְקִיעֵין כְּלָהוּ מִשְׁמֵשֵׁי עַל הָאֵי עֲלָמָא,
 וְכָלָהוּ פְּקִידָן לְשִׁמְשָׁא כָּל מְלָה וּמְלָה, לְאִינוּן
 דְּבַהֲאֵי עֲלָמָא, וְלֹא צִמְחִין וְלֹא מְגַדְלִין עֲשָׁבִין וְאִלְנִין
 וְדִשְׁאִין, וְעֲשָׁבֵי בְּרָא, בַּר בְּחִיזוּ דְּכִכְבֵּיָא דְּקָא קִיִּימִי
 עַלְיֵיהוּ, וְאִתְחַזוּן עַלְיֵיהוּ אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין, כָּל חַד וְחַד כְּמָה
 דְּאִתְחַזִּי לֵיהּ.

רוּב מִשְׁרִיין דְּכִכְבֵּיָא וּמְזִלִי, כְּלָהוּ נְפִקִין בְּרֵאשִׁיתָא
 דְּלִילֵיָא, עַד תְּלַת שְׁעֵתֵי חֹסֶר רַבִּיעָא. מִתְמָן
 וְלַהֲלָאָה לָא נְפִקִין בַּר זְעִירִין. וְאִינוּן כִּכְבֵּיָא כְּלָהוּ לָא
 מִשְׁמֵשֵׁי לְבַטְלָהּ, וְלֹא אִתְחַזוּן לְבַטְלָהּ. וְאִית כִּכְבֵּיָא דְּקָא
 מִשְׁמֵשֵׁי כָּל לִילֵיָא, בְּגִין לְאַצְמָחָא וְלַגְדְּלָא כָּל אִינוּן
 מְלִין דְּאִתְפְּקְדוּ עַלְיֵיהוּ. וְאִית כִּכְבֵּיָא דְּקָא מִשְׁמֵשֵׁי עַד
 פְּלָגוֹת לִילֵיָא, וְצִמְחִין וּמְגַדְלִין מִרֵּאשִׁיתָא דְּלִילֵיָא, עַד
 הֵהִיא שְׁעֵתָא, כָּל אִינוּן מְלִין דְּאִתְפְּקְדוּ עַלְיֵיהוּ. וְאִית
 כִּכְבֵּיָא דְּקָא מִשְׁמֵשֵׁי זְעִיר מְלִילֵיָא, דְּכִיוּן דְּאִתְחַזִּי בְּהַדִּי
 הֵהוּא עֲשָׁבָא, אִו הֵהוּא דִּשְׁאָה, מִיַּד אֲשָׁלִים שְׁמוּשִׁיָּה,
 וְלֹא אֲצִטְרִיךְ יִתִּיר בְּהֵהוּא לִילֵיָא. וְהָא אִינוּן לָא קִיִּימִין
 לְבַטְלָהּ, כִּיּוּן דְּאֲשָׁלִימוּ שְׁמוּשִׁיָּהוּ, לָא אִתְחַזוּן יִתִּיר
 בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וְעֵיילִין לְאִתְרִיָּהוּ.

בְּסִפְרָא דְּחִכְמָתָא עֲלָאָה דְּבְנֵי קָדָם, אֲמַרִי עַל כָּל אִינוּן
 כִּכְבֵּיָא (ויחי רב"ג ע"א, ויקרא רל"א ע"ב) דְּשִׁרְבִיטָא, דְּקָא

מִשְׁדְּרֵי שְׂרָבִיטָא בְּרְקִיעָא, אִמְרֵי דְעֶשְׂבִין אֵינּוּן בְּאַרְעָא,
 מֵאֵינּוּן דְאַקְרוּן סְמֵי דְחַיִּי, וְאַבְנִין יְקִירָן אֵית בְּאַרְעָא,
 וְזֶהב שְׁחוּט דְמַגְדְּלָא גּוֹ טוּרֵי רְמָאֵי, בּוֹזְעִיר מִיִּין דְחַפְיָא
 עֲלֵיהּ, וְלֹא חַפְיָא אֶלָּא דְנִגְיֵד עֲלֵיהּ, וְשִׁלְטָאן עַל כָּל
 אֲלִין אֵינּוּן כְּכַבֵּיָא דְשְׂרָבִיטָא, וּמַגְדְּלֵי אֲלִין בְּגִיבֵייהוּ.
 וְכָל תְּקוּנָא וּגְדוּלָא דְלֵהוּן, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּחִיזוּ וּנְגָהָא
 דִּיהוּא שְׂרָבִיטָא, דְקָא מְשִׁדֵּר תְּהוּא כְּכַבָּא, גּוֹ
 רְקִיעָא, וּכְדִין אֶתְתַקְנָן וּמִתְגַדְּלָן כָּל אֵינּוּן מְלִין.

מֵרְעִין אֵית בְּבִנֵי נְשָׂא, כְּגוֹן יְרוּקִין וְקִסְטִירִין. דְאַסּוּתָא
 דְלֵהוּן לָא תֵּלִי, אֶלָּא בְּחַד מְרָאָה דְפְרוּזְלָא קְלִיל
 נְצִיץ לְעֵינִין, וְאֵית לֵיהּ לְמֵאֲרִיָּה דְמֵרַע לְאַסְתְּכָלָא בֵּיהּ.
 וְלֹא (נ"א שְׂכִיר) שְׂיִיךְ (ס"א אֲתִסִּי) בְּהֵאֵי עַד דְאַעֲבֵר תְּהוּא מְרָאָה
 לְסִטְרָא דָּא וְלְסִטְרָא דָּא, כְּגוּוּנָא דְשְׂרָבִיטָא, דִּיּוֹשִׁיט
 נְצִיצוּ דְבֵרֶק לְאַנְפוּי, וּבִתְהוּא אוֹשִׁיטוּ דְבֵרֶק דְקָא נְצִיץ
 לְעֵינִין, אֲתֵי לֵיהּ אֲסוּתָא. אוּף הָכִי, כָּל אֵינּוּן דְשִׁלְטֵי
 עֲלֵייהוּ אֵינּוּן כְּכַבֵּיָא, לֵית לוֹן תְּקוּנָא וּגְדוּלָא בְּמָה
 דְאַתְחִזִּי, בַּר תְּהוּא פְּשִׁיטוּ דְשְׂרָבִיטָא, וּבִהֵאֵי מִתְתַקְנֵי,
 בְּחִיזוּ, (דף קנ"ב ע"א) בְּגוּוֹן, בְּחִילָא, כְּמָה דְאַתְחִזִּי.

וְשִׁפִּיר אִיהוּ, דְהֵא כְּגוּוּנָא דָּא, רְמִיזוּ בְּסִפְרָא דְשְׁלֹמֹה
 מְלָכָא, בְּחַכְמַתָּא דְאַבְנִין יְקִירָן, דְאֵי חָסֵר מְנַהוּן
 נְגָהָא דְנְצִיצוּ וְלֵהִיטוּ דְכְּכַבֵּיָא יְדִיעֵן, לָא מַגְדְּלִין, וְלֹא

(ס"א מתתקנין לעלמין) מִתְּקַנֵּי לֹוֹן לְעֵלְמִין, וְכִלָּא אֲתַקִּין קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְתַקּוּנָא דְעֵלְמָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (בראשית א)
 לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ, בְּכֹל מָה דְאַצְטְרִיךְ בְּהַאי עֵלְמָא
 לְתַקּוּנָא לִיהַ.

כְּתִיב (שמות כו) וְעֲשִׂיתָ קֶרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמֻשִׁים, וְכִתִּיב וְעֲשִׂיתָ
 חֲמֻשִׁים קֶרְסֵי זָהָב, וְתַנִּינָן, מֵאֵן דְלָא חָמָא אֵינּוֹן
 קֶרְסִים בְּמִשְׁכָּנָא, לָא חָמָא נְהִירוֹ דְכִכְבִּיא בְּרִקִיעָא, בְּגִין
 דְבַהֲהוּא חִיזוּ, וּבַהֲהוּא גְוּוּנָא, דְמֵיִן לְכֹל מֵאֵן דְאַסְתְּפֹל
 בַּהוּ.

כְּכַבֵּיא אֵית בְּרִקִיעָא, דְאֵלִין נְפִקֵי מֵהֲהוּא רִקִיעָא, דְכֹל
 כְּכַבֵּיא אֲדוּקִין תַּמָּן. בַּהֲהוּא רִקִיעָא אֵית מָאָה
 חֲלוּנֵי מִשְׁקוּפִין, מְנַהוֹן לְסִטְר מְזֻרְתָּ, וּמְנַהוֹן לְסִטְר דְרוּם.
 וּבְכֹל חֲלוּנָא וְחֲלוּנָא כְּכַבֵּיא חַד.

וְכַד שְׁמֵשָׁא אֲזִיל בְּאֵינּוֹן חֲלוּנֵין וּמִשְׁקוּפִין דֵּי בְּרִקִיעָא
 נְצִיץ בְּנְצִיצוּ, וְאֵלִין כְּכַבֵּיא נְפִקֵי לְאַתְנַצְצָא
 מֵהֲהוּא נְצִיצוּ דְשְׁמֵשָׁא וְאַצְטְבָּעוּ, מְנַהוֹן סוּמְקִין כְּגוּוּנָא
 דְנְחֹשֶׁת, וּמְנַהוֹן יְרוּקִין כְּגוּוּנָא דְזָהָב, וְעַל דָּא, אֵלִין
 סוּמְקִין, וְאֵלִין יְרוּקִין. חֲמֻשִׁים אֵינּוֹן בְּאֵינּוֹן חֲמֻשִׁים
 חֲלוּנֵין, (נ"א וְחֲמֻשִׁים אֵינּוֹן בְּאֵינּוֹן חֲלוּנֵין) אַחַרְנֵין.
 דְלְסִטְר מְזֻרְתָּ אֵינּוֹן יְרוּקִין, דְלְסִטְר דְרוּם אֵינּוֹן סוּמְקִין,
 בַּהוּ אֲתַאֲחַד סִיּוּמָא דְמִשְׁכָּנָא.

בְּכָל אֵינּוֹן כִּכְבִּיָּא דְנִפְקֵי מֵהָהוּא רְקִיעַ, מִתְעַרְבֵי אֵינּוֹן
כִּכְבִּיָּא בְּלִילְיָא, וְנִצְצֵי וּמְלַהֲטֵי וְשִׁלְטֵי בְּהָא
עֲלָמָא. מְנַהוֹן עַל נְחֻשְׁתָּא, מְנַהוֹן עַל זָהָב יִרְקָרְקָא,
וְאֶתְתַּקְנָן וּמְגַדְלָן עַל חֵילָא דִּלְהוֹן.

אֵלִין כִּכְבִּיָּא שְׁלִטֵי בְּכ"ה וּפְלָגָא נְקוּדֵין דְּלִילְיָא, דְּאֵינּוֹן
רְגִיעֵי שַׁעְתָּא, וְאֵינּוֹן דְּמְגַדְלֵי נְחֻשְׁתָּא דְּאֵינּוֹן סוּמְקֵי
וְלַהֲטֵי וְנִצְצֵי. וְכַד אוֹשִׁיטוּ תְּלַת זְמַנִּין נְצִיצוּ לְסִטְרָא
דְּמִזְרָחָא, אוֹ חֲמִשׁ, אוֹ שֶׁבַע, מִלְכֵי עֲמִין יִיתוֹן עַל הָהוּא
סִטְרָא, וְכָל עֲתָרָא וְדַהָבָא יִסְתַּלַּק מֵהָהוּא סִטְרָא. וְאֵי
נְצִיצוּ חַד, תְּרִין, אַרְבַּע, שִׁית, דָּא בְּתַר דָּא, אֵימְתָא
וּפְחָדָא יְפוּל, וְיִשְׂרֵי עַל הָהוּא סִטְרָא. בְּטִישׁ נְצִיצוּ
וְשִׁכְיָא, בְּטִישׁ נְצִיצוּ וְשִׁכְיָא, יִתְעַרוּ קְרַבֵּי, וְלֹא
יִתְעַבְדוּ, (ד"א בְּעֲלָמָא בְּהוּא סִטְרָא) דְּהָא בְּהָהוּא זְמַנָּא,
אֶתְעַרוּתָא הוּא לְעֵילָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאֵינּוֹן
מְמַנֵּן דְּעֲלָמָא דְּשִׁלְטִין עַל שְׂאֵר עֲמִין, וְכֵן פְּגוּוּנָא דָּא
בְּסִטְרָא אַחְרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (דְּנִיאַל ב) לְהוּא שְׁמִיָּה דֵי אֱלֹהָא מְבָרַךְ מִן
עֲלָמָא וְעַד עֲלָמָא דֵי חֲכָמְתָא וּגְבוּרָתָא דֵי לִילְיָה
הִיא. וְהוּא מְהַשְׁנֵא עַדְנֵיָא וְזַמְנֵיָא. וְכָלֹא אֵיהוּ
בְּרִשׁוּתֵיהָ, וְאִפִּיק לְעַמִּיָּה קְדִישָׁא, מִחֵילָא וּרְשׁוּתָא
דְּכִכְבִּיָּא וּמְזִלֵי, בְּגִין דְּאֵינּוֹן טַעוּן אַחְרָן וְלֹא בְּאֵלִין

חוֹלְקָא דִּיעֵקֵב, כִּי אָם (ירמיה י') בִּיּוֹצֵר הַכֹּל הוּא.
 רְקִיעַ אֵית לְעֵילָא, עַל כָּל אַלִּין רְקִיעִין, וְאִיהוּ טָמִיר
 וְגַנְיָ, וְחוֹתְמָא דְגוֹשְׁפִנְקָא דְמִשְׁכְּנָא שְׁלֵטָא עַל
 הַאי רְקִיעַ, וְהַאי רְקִיעַ אֶקְרִי אֲדָרָא דְמִשְׁכְּנָא, וּבְהַאי
 רְקִיעַ כָּל אֵינּוֹן חֲלוֹנִין, מִסְטָרָא דָא, וּמִסְטָרָא דָא, וְאֲחִיד
 כָּל אֵינּוֹן סְדוּרִין דְמִשְׁכְּנָא. שִׁית (בלק קפ"ג ע"ב) חֲלוֹנִין אֵינּוֹן
 רַבְרַבִּין עַל כְּלָהוּ, וְחַד סְתִים לְשֵׁלֵטָא עָלֵיהוּ.
 חֲלוֹנָא חַד, אֶקְרִי חֲלוֹן זְהָרָא, וּבִיה נִפְקָא כְּכַבָּא חַדָּא,
 דְאֶקְרִי לְחַפְיָמִי י"ד, וְדָא אִיהוּ הַתּוּכָא דְקָא
 מְהַתֵּךְ לְתַתָּא בְּשֵׁלֵטְנוּתָא דִּיהוּדָה. לָאו דְאִית לִיה חוֹלְקָא
 בֵּיה, דְהָא לִית לְשַׁבְטִין דִּישְׂרָאֵל חוֹלְקָא וְאֲחַסְנָא בְהוּ,
 אֶלָּא שְׁבֵטָא דִּיהוּדָה שְׁלֵטָא עַל הַאי, וְלָאו אִיהוּ עָלֵיהּ.
 וְכֹד אֲסִטּוּ בְנֵי יְהוּדָה אֲרַחֲיֵיהוּ מִבְּתַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 אֲזִלוּ לְמַנְדַּע בְּתַר חֲלוֹנָא דָא, וְהַאי כְּכַבָּא. וְאָמְרוּ
 (ס"א דְהָא יְדַע) דְהַאי יְדָא דְקָא מְנַצַּח לְשָׂאֵר עַמִּין, דְכְּתִיב
 בֵּיה (בראשית מט) יָדְךָ בְּעַרְףָּ אוֹיְבֶיךָ, וְאֲזִלוּ אֲבַתְרִיהּ וְעַבְדוּ
 לִיה שְׁמוּשָׁא וּפְלַחְנָא, וְעַל דָּא פְּתִיב, (מלכים א יד) וַיַּעַשׂ
 יְהוּדָה הַרְעָ בְּעֵינָי יי'.
 הַאי כְּכַבָּא כֹּד נִפְיָק פְּשִׁיט חַד יָד בַּחֲמִשׁ אֲצַבְעוֹן, נְהִיר
 וְנִצְיָן בְּהַהוּא חֲלוֹן. (דף קע"ב ע"ב) מְאָרִיהוֹן דְקוֹסְמִין
 וְחַרְשִׁין, דְחָלִי מֵהַאי אֲתַר, בְּגִין דְבִשְׁעָתָא דְהַאי שְׁלֵטָא,

כִּלְהוּ קִסְמִין וְחֲרָשִׁין מִתְּבַלְבְּלִי, וְלֹא אֶצְלַח בִּידֵייהוּ.
 וְאִי תִימָא, הוּאִיל וְאִיהוּ הָאִי רְקִיעַ טְמִירָא, הֵיךְ יִדְעִי
 לִיָּה. אֶלֶּא סִימְנָא אִית לֹון לְבַר, וַיִּדְעִי דְהָא שְׁלֻטָּא
 כְּכַבָּא דָּא, וְדַחֲלִי תְדִיר מְנִיָּה, וְלֹא אֶצְלַח בִּידֵיהוֹן, אִינּוֹן
 קִסְמִין וְחֲרָשִׁין. וְעַל דָּא אִית זְמַנִּין דְּאֶצְלַחוּ בֵּיהּ בְּנֵי
 נְשָׂא, וְאִית זְמַנִּין דְּלֹא אֶצְלַחוּ בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא אִינּוֹן
 מְאִירִי קוּסְמִין וְחֲרָשִׁין מִתְּמַעְטִי מַעְלָמָא, בְּגִין דְּלֹא יִדְעִין
 עֲקָרָא, כַּד חָמְאֵן דְּלֹא אֶצְלַח בִּידֵייהוּ. וְעַל דָּא אִינּוֹן
 קִדְמָאִי הוּוּ יִדְעִי, וּמִסְתַּכְּלָן לְבַר בְּהֵוּא סִימְנָא, דְּקָא
 יִדְעִי.

חֲלוּנָא תְנִינָא, אֶקְרִי חֲלוּן טוּפְרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּגוּוּנָא
 דְּטוּפְרָא, וּבֵיָּה נִפְקָא כְּכַבָּא חַד, דְּאֶקְרִי לְחַפְיִמִּין
 צְפֻעוֹן, דְּהָא דָּא שְׁלֻטָּא בְּשׁוּלְטָנָא תְּקִיף בְּדִינָא בְּרִישָׁא
 וּזְנָבָא, אִית לִיָּה כְּצְפֻעוֹן כְּמִין לְקַטְלָא.
 מִהֵוּא חֲלוּן, נִפְקִי שִׁית מֵאָה אֶלְפָּה רַבּוּא רּוּחִין,
 דְּשֻׁלְטִין עַל אִינּוֹן טוּפְרִין דְּבְנֵי נְשָׂא, כַּד
 אֶזְדַּרְקוּן בְּאַתְגְּלִיא. בְּהֵאִי עֲבָדִי חֲרָשִׁין וְקִסְמִין, כָּל אִינּוֹן
 דִּידְעִי לֹון. בְּהֵאִיא שְׁעָתָא דְּהֵאִי כְּכַבָּא שְׁלֻטָּא, כָּל אִינּוֹן
 דִּזְרְקִי טוּפְרִי, (ס"א אִי עֲבִיד) אוּ עֲבָדִי חֲרָשִׁין בְּהוֹן, גְּרִים
 מוּתָא לְכָל עֲלָמָא, וְסֻלִּיק חֲרָשִׁין בִּידֵייהוּ דְּאִינּוֹן דְּעֲבָדִי
 לֹון.

חֲלוֹנָא תְּלִיתָא, אַקְרִי חֲלוֹן חוֹשָׁנָא, וּבֵיהּ נִפְקָא כִּכְבָּא
 חָדָא, וְאַקְרִי נִגְהָ"א דְבוֹסִי"נָא, (נ"א דְבוֹצִינִי) הָאִי
 אִיהוּ נִצִּיצוּ דְנִצִּיץ, וְקִיִּמָּא עַל כָּל רוּחָא, וְנִיחָא
 וְשִׁיזְבוּתָא (נ"א וְטִיבוּתָא) בֵּיהּ. לִית בֵּיהּ קִטְרוּגָא כָּלִל,
 כִּד אִיהוּ שְׁלֵטָא, כָּל נִיחָא, וְכָל נִהִירוּ שְׁלֵטָא בְּעֵלְמָא,
 שְׁלוּה שְׁבַעָא וְכָלָא שְׁלִיט בְּעֵלְמָא.

חֲלוֹנָא רְבִיעָא, אִיהוּ חֲלוֹן דְאַקְרִי גְבִיעַ, וּבֵיהּ נִפְקָא
 כִּכְבָּא חָד, דְאַקְרִי לְחַפְיִמִּין אֶשְׁכוּל הַכֶּפֶר, בְּגִין
 דְהָכִי נִפִּיק כְּאֶשְׁכוּל, נִצִּיץ נִצִּיצִין כְּעַנְבִּין בְּכוּפְרָא,
 בְּהָאִי אֲתַעְרוּ דְרַחֲמֵי אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, מְרַחֵיק וּמְקַרִּיב,
 תּוֹלְדִין סְגִיָּאִין אֶסְגִּיָּאוּ בְּעֵלְמָא. בְּנִי עֵלְמָא לָא קִפְדִּי כִּד
 אֶצְטְרִיכוּ דָּא לְדָא, שְׁלֵמָא וְחֻדוּה אֲתַעַר בְּעֵלְמָא.

חֲלוֹנָא חֲמִישָׁא, אִיהוּ חֲלוֹן דְאַקְרִי בְּאֵר, עַל דִּי כִּכְבָּא
 דְנִפִּיק בֵּיהּ, עָאֵל וְנִפִּיק שְׂאִיב כְּדִלִי, לָא שְׂכִיךְ
 לְעֵלְמִין. בְּהָאִי חַפְיִמִּי לְבָא לָא יִכְלִין לְמִיקָם בְּאַרְח
 קְשׁוּט, בְּגִין דְלָא קָאִים בְּקִיוּמָא, וְלָא שְׂכִיךְ לְעֵלְמִין.
 וְעַל דָּא אֲתַדְחֶקֶן גְּרַמִּיָּהוּ, לְעֵינָא בְּהָאִי אֲתַר, וְלִמִּידִן
 דִּינָא.

חֲלוֹנָא שְׁתִּיתָא, אִיהוּ חֲלוֹן דְאַקְרִי נִגְהָא, וְנִפְקָא בֵּיהּ
 כִּכְבָּא חָד, דְאַקְרִין גְּזֵרוֹן, בְּגִין דְכִד הָאִי שְׁלֵטָא,
 עֵלְמָא קָאִים בְּדִינָא, וְכִמָּה גְּזֵרִין, וּבְכִמָּה עוֹנְשִׁין, וּבְכָל

יּוֹמָא וַיּוֹמָא מִתְחַדְּשָׁן גְּזָרִין עַל עֲלָמָא, וְעַד לָא יִסְיִמוּן
אֵלִין, הָא אַחֲרָנִין מִתְחַדְּשִׁין, וְהָא לָא שְׁלֵטָא כָּל כַּף
בְּעֲלָמָא.

אַבְל סָמוּךְ לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא, יִשְׁלוּט הָאִי חֲלוּנָא, בְּהָאִי
כַּכְבָּא, עַל עֲלָמָא. וְעַל דָּא יִשְׁלֵטוּן חִיּוֹן וּמְרַעִין
בִּישִׁין עַל עֲלָמָא, וַיִּתְחַדְּתוּן זַיְנִין בִּישִׁין, דָּא בְּתַר דָּא,
וַיִּשְׂרָאֵל יְהוֹן בְּעַקּוּ. וְכַד יִתְדַחֲקוּן גּוֹ חֲשׂוּכָא דְגָלוּתָא,
כְּדִין יִנְהַר לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְהִירוּ דִּימָמָא, וַיִּקְבְּלוּן
מַלְכוּתָא קְדִישִׁי עֲלִיוֹנִין, וַיִּתְבַּטַּל מַלְכוּתָא מִיַּדָּא
דְּעַמְמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, וַיִּשְׁלֵטוּן עַלֵיהוּ יִשְׂרָאֵל,
וַיִּתְקַיִּים (ישעיה ל) וְהָיָה אֹר הַלְּבָנָה וְגו'.

וְכִדִּין חֲלוּנָא שְׁבִיעָאָה יִתְפַּתַּח בְּכָל עֲלָמָא, וְכַכְבָּא
דִּילֵיהָ אִיהוּ כַּכְבָּא דִּיעֵקֵב, וְהָאִי אִיהוּ דְקָאֲמַר
בְּלָעָם, (במדבר כד) דֶּרֶךְ כָּכָב מִיעֵקֵב, וְכַכְבָּא דָּא יְהָא נְהִיר
(נ"א ד' יומין וד' לילין) אַרְבַּעִין (ח' ע"א) יוֹמִין. (וארבעין לילין) וְכַד יִתְגַּלִּי
מַלְכָּא מְשִׁיחָא, וַיִּתְכַּנְּשׁוּן לְגַבֵּי מַלְכָּא מְשִׁיחָא כָּל עַמְמִין
דְּעֲלָמָא, כְּדִין יִתְקַיִּים קְרָא דְכְּתִיב, (ישעיה יא) שׂוֹרֵשׁ יִשִּׁי
אֲשֶׁר עוֹמֵד לְנֶס עַמִּים אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרָשׁוּ וְהָיְתָה מְנוּחָתוֹ
כְּבוֹד.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (איוב לד) וְלֹא אָמַר אֵיָה אֱלוֹהֵ עֲשִׂי
נוֹתָן זְמִירוֹת בְּלִילָה. הָאִי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר,

אַבֿל עוֹשֵׁי, עוֹשֵׁי מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵן עוֹשֵׁי. אֱלֹא שְׂמָא
 דְּאֵלוֹהַּ שְׂמָא כִּלְיֵל אֵיהּוּ דְּאֵתְחַזֵּי הוּא וּבֵי דִינֵיהּ. דָּא
 שְׂמָא שְׂלִים אֵיהּוּ, דְּכִלְיֵל דְּכֵר וְנוֹקְבָא: א"ל ו"ה וּבְגִינֵי
 כֶּךָ עוֹשֵׁי.

נוֹתֵן זְמִירוֹת בְּלִילָהּ, בְּגִין דְּדָא אֵיהּוּ דְּקָא (ק"ע ע"א)
 מְשַׁבַּחַת תְּדִיר לְגַבֵּי מַלְכָּא דְּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ,
 כְּגוּוּנָא דְּבוּצִינָא דְּלֹא שְׂכִיךְ תְּדִיר, בְּגִין לְקַבְּלָא נְהוּרָא
 חֲדוּהָ עֲלָאָהּ, מִסְּגִיאוֹת (דף קנ"ג ע"א) חֲדוּהָ דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא
 נוֹתֵן זְמִירוֹת בְּלִילָהּ.

כֹּל אֵינּוֹן כְּכַבֵּיא דְּקָא מְנַהֲרֵן בְּרִקִיעָא, כְּלֵהּוּ אוֹדָאן
 וּמְשַׁבַּחֵן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכֹל הַהוּא זְמַנָּא
 דְּאֵתְחַזֵּון בְּרִקִיעָא, בְּגִין דְּמַלְאַכֵי עֲלָאֵי, כְּלֵהּוּ אוֹדָאן
 וּמְשַׁבַּחֵן אֲשֵׁמוּרוֹת אֲשֵׁמוּרוֹת, בְּתַלְתַּת פְּלַגֵי דְּהוּי לִילֵיא.
 בְּלִילֵיא אֲתַפְּלֶגֶן כַּמָּה סְטָרִין. בְּרֵאשִׁיתָא דִּילֵילֵיא, כַּד
 רַמַּשׁ לִילֵיא וְאֲתַחֲשֶׁף, כֹּל אֵינּוֹן רוּחִין בִּישׁוּן
 וְזִינִין בִּישׁוּן, כְּלֵהּוּ מִתְּבַדְּרֵן וּמְשַׁטְטֵי בְּכֹל עֲלָמָא.
 וְאֲתַפְּרֶשֶׁת סְטָרָא אַחְרָא, וְתַבְּעֵי אַרְחֵי דְּבֵי מַלְכָּא, מִכֹּל
 אֵינּוֹן סְטָרִין קַדִּישִׁין.

כִּיּוֹן דְּהַהוּא סְטָרָא אַחְרָא אֲתַעֵר, כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא טַעֲמֵי
 טַעֲמָא דְּמוֹתָא, (נ"א דְּשִׁינָה) חֵד מְשַׁתִּין בְּמוֹתָא,
 וְשַׁלְטָא עֲלֵיהּוּ. כַּדִּין כִּיּוֹן דְּמִסְּאָבוּ אֲתַפְּרֶשֶׁת מְלַעֲיֵלָא,

וְשִׁלְטָא וְנַחְתָּא לְתַתָּא, כְּדִין אֶתְפָּרְשָׁן תְּלַת מִשְׁרִיין
 לְשִׁבְחָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּתַלַּת סְטָרִין (נ"א מְטָרִין)
 דְּלִילִיא, כְּמָה דְּאֶתְעֵרוּ בְּהַאי חֲבַרְיָא.

בְּעוּד דְּאִינוּן מְשִׁבְחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, סְטָרָא אַחְרָא
 אֲזֵלָא וּמִשְׁטָטָא לְתַתָּא, בְּכָל סְטָרֵי עֲלָמָא, וְעַד
 דְּסְטָרָא אַחְרָא לָא אֶתְעַבְרַת מִתְּמֹן, לָא יְכָלִין אִינוּן
 לְאֶתְיַיְחָדָא בְּמֵאֲרִיהוּן.

רְזָא לְחַפְיִמִּין, מִלְּאָכִי עֲלִיוֹנִין, וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כְּלָהוּ
 דְּחֻקֵּי בְּהֵוּא סְטָרָא אַחְרָא. מִלְּאָכִין עֲלָאִין כִּד
 בְּעָאן לְאֶתְיַיְחָדָא בְּמֵאֲרִיהוּן, לָא יְכָלִין עַד דְּדַחֲיִין לָהּ
 לְבַר. מָה עֲבָדִין, נַחְתִּין שִׁתִּין רְבוּא דְּמִלְּאָכִי קְדִישִׁי,
 וְאֶפִּילוּ שִׁינְתָא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, כִּיּוֹן דְּאִיהִי נַחְתָּא,
 דְּקָא דַּחֲיִין לָהּ לְבַר, וְיַהֲבִי לָהּ כָּל עֲלָמָא דָּא בְּהֵיִא
 שִׁינְתָּא, כְּדִין אִיהִי שִׁלְטָא עֲלֵיהוּ, וּמְקַבְּלִין מִסְּאֵבוּ
 מִינָהּ. בַּר בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוּדָהָא, דְּלֵא (ק"מ ע"ב)
 שִׁלְטָא תְּמֹן. כִּיּוֹן דְּאִיהִי אֶתְפָּרְשָׁא מִנֵּיהוּ, עָאֲלִין לְקַמֵּי
 מֵאֲרִיהוּן, וּמִשְׁבַּחַן וְאוּדָאן קָמִיהָ.

כְּגִוּוֹנָא דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לָא יְכָלִין לְאֶתְיַיְחָדָא
 בְּמֵאֲרִיהוּן, עַד דְּדַחֲיִין לָהּ הוּא סְטָרָא אַחְרָא
 מִנֵּיהוּ, וְיַהֲבִי לָהּ חוּלְקָא בְּמָה דְּאֶתְעַסְקַת, וּלְבַתֵּר, אִינוּן
 מִתְקַרְבֵּי לְגַבֵּי מֵאֲרִיהוּן, וְלֵא אֶשְׁתַּכַּח מְקַטְרָגָא עֵילָא
 וְתַתָּא.

וְאִי תִימָא תִינַח לְתַתָּא, אַבְל לְעִילָא מַאי קְטְרוּגָא תַמָּן.
 אָלָא לְעִילָא, בְּגִין דְּאִיהוּ רוּחַ מְסַאבָּא, וְאִינוּן רוּחִין
 קְדִישִׁין, עַד דְּמִשְׁדְּרֵי רוּחָא מְסַאבָּא מִבִּינְיָהוּ, לָא יִכְלִין
 לְקַרְבָּא לְגַבֵּי מְאָרִיָהוֹן, דְּהָא קוּדְשָׁא גּוּ מְסַאבָּא, לָא
 מִתְעָרַב לְעֵלְמִין. וְכֵן פְּגוּוּנָא דָּא, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לָא
 מִתְעָרְבִין בְּאוּמִין עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים וּמְזֹלוֹת דְּעֵלְמָא. וְתַרִין
 סְטָרִין, עֵלְאִין וְתַתָּאִין, פֶּד בַּעֲיִין לְקַרְבָּא לְגַבֵּי מַלְכָּא
 קְדִישָׁא, דְּחִיִּין לָהּ לְבַר.

וְעַל דָּא, פֶּד עֵייל לִילִיא, וּמְלֹאכִין קְדִישִׁין עֵלְאִין, פֶּד
 מְסַתְדָּרֵן שׁוּרִין שׁוּרִין לְקַרְבָּא ^(נ"א לְשַׁבְחָא) לְגַבֵּי
 מְאָרִיָהוֹן, דְּחִיִּין לִיהּ לְתַהוּא סְטָרָא לְבַר בְּקַדְמִיתָא,
 וּלְבַתֵּר עֵאֲלִין בְּקוּדְשָׁא. ^{(נ"א וְעַל דָּא, פֶּד עֵייל לִילִיא כָּל רוּחִין בִּישִׁין וְזִינִין}

בִּישִׁין וְרוּחֵי מְסַאבֵּי אֲתַדְחִיִין לְבַר וְשִׁמְשֵׁי מַלְכָּא עֵיילִין לְגוּ קְדִישָׁא).

לְמַלְכָּא, דְּהוּוּ לִיהּ אַבְנִין יְקִירִין בְּחַד תִּיבּוֹתָא,
 מִתְגַּלְפָּא בְּקוּסְטְרוּי. וְהָהוּא מַלְכָּא הָוָה
 חַפִּים. בְּגִין דְּלָא יִתְקַרַב כָּל מֵאן דְּבַעֵי, לְגַבֵּי הָהוּא
 תִּיבּוֹתָא דְּאַבְנִין יְקִירִין וּמְרַגְלָן דְּתַמָּן, נָטַל בְּחַכְמַתִּיהּ, חַד
 חוּיָא תְּקִיפָא, וּפְרִיף לִיהּ סְחָרְנִיהּ דְּהָהוּא תִּיבּוֹתָא, כָּל
 מֵאן דְּבַעֵי לְאוּשְׁטָא יְדִיהּ לְגַבֵּי תִיבּוֹתָא, הָא חוּיָא דְּלִיג
 עֲלִיהּ, וְקַטִּיל לִיהּ.

חַד רְחִימָא הָוָה לְמַלְכָּא, אֲמַר לִיהּ מַלְכָּא, כָּל זְמַנָּא דְּאַתָּ

בְּעֵי לְאֶעֱלֵא וְלֹא שְׁתַּמְשָׂא בְּתִיבוֹתָא, תַּעֲבִיד כֶּךָ וְכֶךָ
 לְגַבֵּי הַהוּא חוּיָא, וְתַפְתַּח תִּיבוֹתָא, וְתִשְׁמַשׁ בְּגַנְיֻזִין
 דִּילִי. כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֶּרִיךְ חוּיָא סַחְרָנִיָּה
 דְּקֻדְשָׁא, אַתָּאן מְלֹאכִין עֲלָאִין לְאֶעֱלֵא גּוּ קֻדְשָׁא, הָא
 חוּיָא תַמְזֵן, וְדַחֲלֵי לְאַסְתָּאבָא בֵּיתָא. (ואי תימא זֶה אֲבֹלְהוּ אֲשָׁא, וְאֲשָׁא

לא מקבלא מסאבא)

תָּא חוּי, כְּתִיב (תהלים קד) עוֹשֶׂה מְלֹאכִיו רוּחוֹת מְשַׁרְתֵּיו
 אֵשׁ לוֹהֵט, עוֹשֶׂה מְלֹאכִיו רוּחוֹת, אֵלִין מְלֹאכִין
 דְּקִיָּיִמִין לְבַר. מְשַׁרְתֵּיו אֵשׁ לֵהֵט, אֵלִין מְלֹאכִין דְּקִיָּיִמִין
 לְגוּ, אִיהוּ רוּחָא מְסַאָבוּ, וְאִינּוֹן רוּחַ. רוּחַ בְּרוּחַ לָא עֵייל
 דָּא בְּדָא. רוּחַ מְסַאָבוּ בְּרוּחַ קֻדְשָׁא לָא (דף קע"ג ע"ב) אַתְּעַרְבֵי
 דָּא בְּדָא. וּבְגִין כֶּךָ אִינּוֹן דְּאִקְרוּן רוּחַ, לָא יִכְלִין לְאֶעֱלֵא
 לְגוּ, בְּגִין הַהוּא רוּחָא מְסַאָבוּ. אִינּוֹן דְּלָגוּ, אִינּוֹן אֵשׁ,
 וְהַהוּא אֵשׁ דְּחֵי לְהַהוּא מְסַאָבוּ דְּלָא עֵייל לְגוּ. וּבְגִין כֶּךָ
 כִּלָּא דְּחֵיִין לִיָּה לְבַר לְמְסַאָבוּ, דְּלָא יִתְעַרְבַּ בְּהַדִּיָּהוּ. וְעַל
 דָּא, מְלֹאכֵי עֲלָאֵי קָא מְשַׁבְּחֵן לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּתַר דְּדַחֲיִין לִיָּה לְמְסַאָבוּ לְבַר.

תַּלְתַּת אֲשִׁמּוּרוֹת אִינּוֹן בְּלִילִיָּא, לְקַבְּלִיהוֹן תַּלְתַּת מְשַׁרְיָין,
 דְּקָא מִתְפַּלְגִי לְשַׁבְּחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה
 דְּאִתְמַר. וְעַל דָּא הָאֵי רַבּוֹן דְּכֻלְהוּ, אִיהוּ גֵר (נ"א בִּינּוֹר) דְּדוּד
 דְּלָא שְׂכִיךְ לְעֵלְמִין, אֲלָא תְּדִיר אֹדִי וּמְשַׁבַּח לִיָּה

לְמַלְכָּא עֲלָאָה, וְעַל דָּא (איוב לה) נוֹתֵן זְמִירוֹת בְּלִילָה.
 דְּבַר אַחַר, וְלֹא אָמַר אִיָּה אֱלוֹהֵי עוֹשֵׂי, כְּמָה דְּאִתְּמַר,
 בְּגִין דִּהָא מֵעִילָא וּמִתַּתָּא אֶתְכֻלִּיל בַּר נָשׁ,
 וְאִתְּעֵבִיד, כְּמָה דְּאִיְהוּ גּוֹפָא מִתְרִין סִטְרִין, מְגוּ דְּכַר
 וְנוֹקְבָא, אֹנָף הָכִי רוּחָא. רוּחַ אִיְהוּ כְּלִיל, מְגוּ דְּכַר
 וְנוֹקְבָא. וְעַל רְזָא דְּנָא אֶתְתַּקֵּן בַּר נָשׁ בְּגַלְיָפוּי, בְּגוֹפָא
 וְרוּחָא. וּבְגִין דְּאִיְהוּ כְּלִיל בְּרְזָא דָּא, וּבְעוּבְדָא דָּא, כְּמָה
 דְּאִתְּמַר, עַל דָּא (וּדְאִי) כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וְהָא אִתְּמַר.
 בְּלִילִיא הָא אִמְרַת, דִּהָא בְּרֵאשִׁיתָא דִּילִילִיא, כָּל אֵינּוֹן
 זִינִין וְרוּחִין בִּישִׁין מִתְעָרִי בְּעֵלְמָא, הֵיךְ אִיְהוּ
 יְכִיל לְמַהוּי, דְּאִי הָכִי, הָא תְּנִינּוּ, דְּמִסְטְרָא דְּצִפּוֹן נְפֻקִי
 כָּל הֵנִי זִינִין בִּישִׁין, וְאִתְּאִמְרַת (ס"א וְאִתְּמַר) דְּכַד אִתְּעַר רוּחַ
 צִפּוֹן בְּפִלְגּוֹת לִילִיא, דִּהָא כְּדִין כָּל אֵינּוֹן רוּחִין בִּישִׁין,
 וְסִטְרִין בִּישִׁין, אִתְּכַפְּנִישׁוּ מֵעֵלְמָא, וְעָאֲלִין גּוּ נּוֹקְבָא
 דְּתַהוּמָא רַבָּא, אִי הָכִי הָא בְּסִטְרָא דְּדָרוּם דְּאִיְהוּ יְמִינָא,
 אִמְאִי מְשֻׁטְטִי אֵינּוֹן זִינִין בִּישִׁין בְּרִישׁ לִילִיא, דְּקָא
 שְׁלֵטָא רוּחַ דְּרוּם.

אַלָּא וּדְאִי, אֲלֵמְלָא הֵהוּא סִטְרָא דְּדָרוּם, דְּקָא מְעַכְב
 וּדְחִיָּא לְהֵהוּא סִטְרָא בִישָׂא, הָוָה מְטְשֵׁטְשׁ כּוּלִי
 עֵלְמָא, וְלֹא יְכִיל עֵלְמָא לְמַסְבֵּל. אַבְל כַּד אִתְּעַר הֵהוּא

סִטְרָא אַחְרָא, לָא אַתְעֵר אֶלָּא בְּסִטְר רִיחַ מְעָרְב, דְּקָא
 שְׁלִטָּא בְּרִישׁ לִילְיָא, וְעֵלְמָא אִיהוּ כְּלָא כְּנִישׁ. וְעַל דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְדִּים אֲסוּתָא לְעֵלְמָא, בְּגוּוּנָא דָּא
 כְּמָה דְּאַתְמַר. זְכַאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא
 דְּאַתִּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְרֵי בְּהוּ מְכַל שְׂאֵר עַמִּין
 דְּעֵלְמָא.

עָאֵלוּ לְבֵיתָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא. כַּד אַתְפְּלַג לִילְיָא,
 קָמוּ לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הֲשִׁתָּא
 וְדַאי אִיהוּ עֵידָן רְעוּתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא זְמַנִּין
 סְגִיִּין אַתְעֵרְנָא הָאִי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשַׁעְתָּא
 דְּאַתְפְּלַג לִילְיָא, עָאֵל גּוּ אֵינּוּן צְדִיקָיָא בְּגַנְתָּא דְּעֵדָן,
 וְאַשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ. זְכַאֵה אִיהוּ מֵאֵן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא,
 בְּהֵיָא זְמַנָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא דְּאַשְׁתַּעֲשַׁע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוּ
 צְדִיקָיָא בְּגַנְתָּא דְּעֵדָן, הֵיךְ אַשְׁתַּעֲשַׁע. אֶלָּא
 בְּהֵיָא זְמַנָּא דְּאַתְפְּלַג לִילְיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְעֵר
 בְּרַחֲמֵי דְּשִׁמְאֵלָא, לְגַבִּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא לִית רַחֲמֵי
 אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּשִׁמְאֵלָא. וְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לִיָּה לָּהּ דּוּרּוּנָא
 לְמִקְרַב לְגַבִּי מִלְכָּא, אוּ חֲשִׁיבוּ מֵעֵלְיָא, אֶלָּא בְּאֵינּוּן
 רוּחִין דְּצְדִיקָיָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמִי לּוֹן מִתְעַטְרָן,
 בְּכַמָּה עוּבְדִין טְבִין, וּבְכַמָּה זְכַיִין דְּעַבְדוּ בְּהֵיָא יוּמָא,

וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא נִיחָא לִיה מִכָּל קְרַבְנִין וְעַלְוֹן,
 דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְח בְּהוּ רִיחַ נִיחַח, דְּקָא עֲבִדִי
 יִשְׂרָאֵל.

כִּדִּין נִהִירוּ אֲתִנְהִיר, וְכֹל אֵילָנִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן אֲמָרוּ
 שִׁירְתָּא, וְצְדִיקָא מִתְעַטְרֵן תַּמָּן בְּאֵינֹון עֵדוֹנִין
 דְּעַלְמָא דְּאֲתִי. כִּד אֲתַעֵר בַּר נָשׁ בְּהֵיא שְׁעֵתָא לְמַלְעִי
 בְּאוּרִייתָא, נָטִיל חוּלְקִיה עִמָּהוֹן דְּצְדִיקָא דִּי בְּגוּ גִנְתָּא,
 חַד שְׁמָא גְּלִיפָא דְּתִלְתִּין וְתִרִין אֲתוּוֹן, (ס"א אֲתַעֵר) אֲתַעֵטֵר
 בְּהוּ תַמָּן, וְאִיהוּ גּוּ רִזִּין דְּצְדִיקָא.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תְּחִלִּים קִיא) הַלְלוּיָהּ אוֹדָה יִי בְּכָל
 לֵבָב וְגו', הַלְלוּיָהּ, הָא אֲתַמַּר וְאֲתַעֵרוּ בֵּיה
 חֲבַרְיָא, וְהָכִי אִיהוּ, דְּדָא אִיהוּ שְׁבַחָא דְּקָא סֶלְקָא עַל
 כָּל אֵינֹון שִׁירִין וְתוֹשְׁבַחֵן דְּאָמַר דְּוֹד, בְּעֶשֶׂר זִינֵי
 תוֹשְׁבַחֵן דְּאִיהוּ אָמַר, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּלִיל שְׁמָא (וישלח קע"ב
 ע"ב) וְשְׁבַחָא בְּחַד, וְאִיהוּ כְּלָלָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה.

אוֹדָה יִי בְּכָל לֵבָב, בְּכָל אֲתַר דְּאָמַר דְּוֹד מְלַכָּא, רוּא
 דְּאֶלְפָּא (דף קע"ד ע"א) בֵּיתָא, אִיהוּ רוּא דְּאֲתוּוֹן גְּלִיפֵן,
 דְּנַפְקִין בְּגִלּוּפֵי דְּתִלְתִּין וְתִרִין שְׁבִילִין. וְאִית אֲתוּוֹן
 עֲלָאִין, מְרוּא דְּעַלְמָא עֲלָאָה. וְאִית אֲתוּוֹן אַחַרְנִין,
 דְּאֵינֹון אֲתוּוֹן (הקדמה ג' ע"א) זְעִירִין. וְהָכִא אִיהוּ רוּא דְּאֶלְפָּא
 בֵּיתָא, דְּעַלְמָא (ס"א עֵילָאָה יְהִיב לְעַלְמָא) תַּתְּאָה.

אוֹדָה יי' בְּכֹל לֵבָב: בִּיצְרָא טָבָא וּבִיצְרָא בִישָׁא דְאִיהוּ
 שְׂרִי בְּגוּיָהּ. דְּהָא עַל כֵּלָּא אִית לְאוֹדָאָה לִיָּה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּיצְרָא טָבָא וּבִיצְרָא בִישָׁא. דְּהָא
 מְסִטְרָא דִּיצְרָא טָבָא אֲתִי טוֹב לְבַר נָשׁ, וְאִית לְבִרְכָּא
 לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַטּוֹב וְהַמְטִיב. וּבְסִטְרָא דִּיצְרָא
 בִישָׁא, אֲתִי קְטְרוּגָא לְבַר נָשׁ, וְאִית לְאוֹדָאָה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, (בִּיצְרָא טָבָא וּבִיצְרָא בִישָׁא) בְּכֹל מָה דְאֲתִי עַל בַּר נָשׁ,
 מְסִטְרָא דָּא וּמְסִטְרָא דָּא.

בְּסוּד יִשְׂרָיִם וְעֵדָה, בְּסוּד יִשְׂרָיִם: בְּאִינּוֹן (ס"א מל'אכין על'אין
 קדישין) דְּרִזָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוֹן יְדַעִי. דְּהָא
 כָּל רִזִּין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוֹן יְדַעִי, וְאִינּוֹן רִזָּא
 דִּילִיָּה, וְעַל דָּא בְּסוּד יִשְׂרָיִם. וְעֵדָה: אֲלִין אִינּוֹן יִשְׂרָאֵל,
 כַּד מִתְכַּנְּשִׁי בְּעֵשְׂרָה, לְאוֹדָאָה לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּבְגִין כֶּךָ, אִית לְאוֹדָאָה לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל טַב
 וְעַל בִּישׁ, וּלְפִרְסָמָא קָמִי כֵּלָּא. דְּאִי תִימָא הָא אִיהוּ יְדַע,
 אֲמַאי אֲצִטְרִיךְ לְפִרְסָמָא. אֲלָא בְּדָא, אֲתִיִּיקְר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא לְפִרְסָמָא נְסָא. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא כְּתִיב בִּיָּה, (יחזקאל לח) וְהַתְגַּדְלֹתִי וְהַתְקַדְשֹׁתִי וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קנ) כֹּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל יָהּ.
 תְּנָא, כָּל נְשָׁמְתִין אָתוּ מֵהָאִי גּוּפָא קְדִישָׁא,
 וְאֲתַעְרוּ בְּבִנֵי נְשָׁא. וּמֵאֵן אָתַר. מֵהָהוּא אָתַר דְאֲקָרִי יְדַ.

(ס"א י"ה) מֵאֵן אֲתֵר דָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה דְּכִתְיִב, (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יי' כֹּלֵם בְּחִכְמָה עָשִׂיתָ. תָּנָא, מֵהֵאֵי חֲכָמַתָּא דְּמַבּוּעוּי נִפְקִין לְתַלְתִּין וּתְרִין שְׁבִילִין, אֲשֶׁתְּכֹלֵל כֹּלָא, וְכֹל מָה דְּאִית לְעֵילָא וְתַתָּא, וְהוּא אֲתִקְרִי רוּחָא קְדִישָׁא, דְּכֹל רוּחִין אֲשֶׁתְּכֹלֵלוּ בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹמָא דְּהוּוּה רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּרִישׁ מְלָה דָּא, עֵינױי נִבְעִין מֵיָא, וְהוּוּה אָמַר, כֹּל גְּנוּזֵיָא דְּמִלְכָא עֲלָאָה, אֲתַמְסֵרן בְּחַד מִפְתָּחָא, וְאֲתַגְלֵיָא בְּקֹזְפִיטָן דְּקוּרְדֵיטִי גְּלִיפִין עֲלָאִין.

אַלָּא הָכִי תָאנָא, מֵאֵן יְכִיל לְאַשְׁתְּמוּדְעָא וּלְאַתְּכֹלֵלָא מָה דְּגְנוּזֵי בְּדָא מַבּוּעָא. דְּהָא מֹשֶׁה לָא גְּלִי דָּא בְּיוֹמוּי, כִּד הוּוּה גְּלִי רֹזָא עֲמִיקְתָּא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָא הוּוּה מִתַּגְלֵיָא עַל יְדוּי. אַלָּא בְּהֵיָא שְׁעַתָּא דְּבַעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסִלְקָא לֵיהּ לְמִתִּיבְתָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וּלְטַמְרָא לֵיהּ מִבְּנֵי נְשָׂא, דְּכִתְיִב, (דברים לא) בֵּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם. הַיּוֹם מִמֶּשׁ, דְּהֵהוּא יוֹמָא אֲשֶׁתְּלִימוּ יוֹמוּי, לְאַתְּקֹרְבָא לְאַתֵּר דָּא, דְּכִתְיִב, (דברים לא) הֵן קָרְבוּ יְמֵיךָ, קָרְבוּ מִמֶּשׁ.

דְּתַנִּיָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֹשֶׁה לָא מִית. וְאִי תִימָא הָא כְּתִיב (דברים לא) וַיָּמָת שֵׁם מֹשֶׁה. כִּךְ בְּכֹל אֲתֵר לְצַדִּיקָיָא קָרִי בְּהוּ מִיתָה. מֵאִי מִיתָה. מִסְטָרָא דִּילָן אֲקָרִי

הָכִי. דְּתַנֵּי אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכֵן תֵּנָא, דְּמֵאן דְּאִיהוּ
בְּשְׁלִימוֹתָא דְּמַהִימְנוֹתָא קְדִישָׁא תְּלִייא בֵּיהּ, לָא תְּלִייא
בֵּיהּ מִיתָהּ וְלֹא מִית. כְּמָה דְּהוּהּ בִּיעֲקֹב דְּמַהִימְנוֹתָא
שְׁלִימְתָא הוּהּ בֵּיהּ.

דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (בראשית לח) לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב
כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ
יִשְׂרָאֵל. מֵאִי יִשְׂרָאֵל. שְׁלִימוֹתָא דְּכֻלָּא. דְּכְתִיב, (ירמיה ל)
וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי
מוֹשִׁיעֶךָ מֵרְחוֹק וְאֵת זֶרְעֶךָ מֵאֶרֶץ שְׁבָיִם וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִהֲכָא, (ירמיה ל) כִּי אֶתְךָ אָנִי, דִּיִּיקָא,
זַכָּאָה חוֹלְקִיָהּ, דְּמֵאֲרִיָה אָמַר לִיהּ כֵּן. כִּי אֲתִי אַתָּה
לָא כְּתִיב, אֱלֹא כִּי אֶתְךָ אָנִי, דְּמֵאֲרִיָה אֲתִי לְאַתְחַבְּרָא
דִּינִירִיָה עִמִּיהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁפִיר קָאָמַר רַבִּי אַבָּא דְּאָמַר (ירמיה ל)
וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקֵט וְשָׁאֲנָן וְאִין מַחְרִיד. וְשָׁב יַעֲקֹב:
לְאַתְקֵרִי בְּשֵׁמָא אַחְרָא, דְּכְתִיב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב
כִּי אִם יִשְׂרָאֵל.

דְּבַר אַחַר וְשָׁב יַעֲקֹב, לְאַתְרָא דְּאַתְנַסִּיב מִתַּמְנָן. וְשָׁקֵט,
בְּעוֹלָם הַנְּהָ. וְשָׁאֲנָן, בְּעוֹלָם הַבָּא. וְאִין מַחְרִיד
מִמְּלֵאךְ הַמּוֹת. דְּמִשְׁמַע דְּכֻלָּא הוּהּ בֵּיהּ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
חֲבַרְיָא הָא אוֹקְמוּהָ, דְּכְתִיב וְאֵת זֶרְעֶךָ מֵאֶרֶץ שְׁבָיִם,
מֵה זֶרְעוֹ בְּחַיִּים, אַף הוּא בְּחַיִּים.

(דף קנ"ד ע"ב)

וְהַבְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקֶּצֶה אֶל
הַקֶּצֶה. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (קהלת י) (צ"ה ע"ב) אֲשֶׁרֶיךָ
אָרֶץ שְׁמֶלְכֶךָ בֶּן חוֹרִים וְשֶׁרֶיךָ בַּעַת יֹאכְלוּ. וְכַתִּיב, אִי
לֶךְ אָרֶץ שְׁמֶלְכֶךָ נָעַר וְשֶׁרֶיךָ בַּבֶּקֶר יֹאכְלוּ. (במאי אוקימנא הני
קראי) וְוִי לְעֵלְמָא דְלֹא מִשְׁגָּחַן בְּפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, דְּהָא
מֵאֲרִיִּהוֹן אֲשֶׁגַח בְּגִינֵיהוֹן לְאוֹטְבָא לְהוּ, דְּאֵנַח קְמִיִּיהוּ
פְּתַגְמֵי אוֹרֵייתָא, וְלֹא מִשְׁגָּחַן.
דְּתַנִּינֵן, תְּלַת מְלִין בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַעְבַּד לְבִרְיָה, מִיִּלְהָ,
וּפְדִיוֹן, וּלְנִסְבָּא לִיָּה אֲנָתוּ. וְכֹלֵא עֲבִיד
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. מִיִּלְהָ: דְּכַתִּיב, (יהושע ה) וְשׁוּב
מוֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית. וְכַתִּיב (בראשית יז) וּבֶן שְׁמֹנֶת
יָמִים יְמוֹל לָכֶם כָּל זָכָר. פְּדִיוֹן. דְּכַתִּיב, (דברים טו) וַיִּפְדֶּךָ יי
אַלְהֵיךָ (ס"א דברים ז) מִבֵּית עֲבָדִים) מִיַּד פְּרַעֲהַ מֶלֶךְ מִצְרַיִם.
לְנִסְבָּא לִיָּה אֲנָתוּ: דְּכַתִּיב, (בראשית א) זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא
אוֹתָם, וְכַתִּיב וַיִּבְרָךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים
פָּרוּ וּרְבוּ. תוּ, אֲטִיל לְהוּ כְּהַאי נִשְׂרָא, דְּאֲטִיל לְבְנוֹי עַל
גְּדַפּוּי, דְּכַתִּיב, (שמות יט) וַאֲשָׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְּפֵי נְשָׂרִים.
אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי, כֹּלֵא הוּא יְאוּת, אֲבָל אוֹרֵייתָא דְּאֵהְדַר
קְמִיִּיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְאוֹלִיף לֹון, יִתִּיר מְכֹלֵא. תָּא
חֲזִי, לִית שְׁבַחָא דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי,
כְּשִׁבְחָא דְּאוֹרֵייתָא דְּכַתִּיב בְּהַ (משלי ה) בֵּי מְלָכִים יִמְלְכוּ.

(מדרש הנעלם הוא) דְּהָא תַּנִּינָן פַּד סְלִיק רַב הוּנָא לְהָתָם,

אֲשַׁכַּח רַבְּנָן דִּהוּוּ עֲסָקִי בְּהַאי קָרָא, דְּכְתִיב, (ירמיה נא)

וּפְקַדְתִּי עַל בֵּל בְּבָבֶל וְהוֹצֵאתִי אֶת בַּלְעוּ מִפִּי וְלֹא יִנְהָרוּ
אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. וְרַב הוּנָא לָא הוּוּ מִשְׁגִּיחִין בֵּיהּ, דְּהָא
לָא אֲשַׁתְּמוּדְעָן לִיהּ בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּהוּוּ זְעִיר. עֲאֵל
לְבִי מְדַרְשָׁא, וְאֲשַׁכַּח רַבְּנָן דִּהוּוּ אֲמַרִי, הַאי קָרָא אִית
לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אִי טַעוֹתִיהּ וְדַחְלִיתִיהּ דְּנְבוּכַדְנֶצַּר הוּוּ
שְׁמִיהּ בַּל, הָא פְּתִיב בֵּיהּ, (דניאל ד) וְעַד אַחֲרִין עַל קַדְמִי
דְּנִיָּאל דִּי שְׁמִיהּ בַּלְטָשְׂאֶצַּר כְּשֵׁם אֱלֹהֵי. וְעוֹד, מֵאִי
וְהוֹצֵאתִי אֶת בַּלְעוּ מִפִּי.

קָם רַב הוּנָא בִּינֵי קַיִמֵי דְעַמּוּדֵי, וְאָמַר אֵילּוּ הוּינָא
בְּאַתְרֵי, דְּרִישְׁנָא לִיהּ לְהַאי פְּסוּקָא. לָא אֲשַׁגְּחוּ
בֵּיהּ. קָם תַּנִּינּוּת, וְאָמַר מְלָה דָּא. אַתָּא רַבִּי יוֹדָאי בַּר
רַב, וְאוֹתְבִיהּ קַמִּיהּ. אָמַר לִיהּ, אִימָא בְּרִי אִימָא, דְּמַלִּי
אוֹרִייתָא פְּתִיב בְּהוּ, (משלי א) בְּרֵאשׁ הוּמִיּוֹת תִּקְרָא וּגּוֹ.

פְּתַח וְאָמַר, הָכִי תַּנִּינָן, בְּיוֹמֵי קַדְמָאֵי עַד לָא אַתָּא
יַעֲקֹב, הוּוּ בַר נָשׁ שְׁלֹו בְּבִיתִיהּ, מָטָא זְמַנִּיהּ, מִית
בְּלָא מְרַעִין, כִּיּוֹן דְּאַתָּא יַעֲקֹב, בְּעָא קַמִּיהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּוּ, אָמַר לִיהּ, מְרִי דְעַלְמָא, אִי נִיחָא קַמָּךְ,
דְּלַנְפּוּל בַּר נָשׁ בְּבִי מְרַעִיהּ, תְּרִין אוּ תְּלַת יוֹמִין, וּלְבַתַּר
יִתְכַּנֵּשׁ לְעַמִּיהּ, וְיִפְקַד לְבִיתִיהּ, וְיִתּוּב מִחּוּבוֹי. אָמַר לִיהּ

שְׁפִיר. אֵת הוּא סִימָנָא בְּעֵלְמָא. תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב בֵּיה
 (בראשית מח) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה
 אָבִיךָ חוֹלָה. חֲלָה כְּתִיב מָה דְלֹא הוּוּה לְבַר נָשׁ מִן קִדְמַת
 דְּנָא.

בְּתַר דְּשָׁכִיב, לָא הוּוּה בַר נָשׁ דְּהוּוּה לֵיה מַרְעִין, דְּלֹא
 מִית. עַד דְּאָתָא חֲזַקְיָה, מָה כְּתִיב בֵּיה, (ישעיה לח)
 בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חֲזַקְיָהוּ לָמוֹת וְגו'. תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב
 וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ, אָמַר לֵיה,
 אִי גִיחָא קָמָךְ דִּיתְסוֹן בְּנֵי נְשָׂא מִבֵּי מַרְעִיהוֹן, וַיִּוְדוּן
 שְׁמָךְ, וַיִּשְׁתְּמוֹדְעוּן, וַיִּתּוּבוּן לְבַתַּר בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא,
 וַיִּשְׁתְּכַחוּן בְּנֵי עֵלְמָא זַכָּאִין קִדְמָךְ. אָמַר לֵיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, יְאוּת הוּא, אֵת תְּהֵא סִימָנָא בְּעֵלְמָא, וְכַךְ
 הוּא, מֵאִי דְלֹא הוּוּה מִקְדַּמַּת דְּנָא. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה
 לח) מִכְּתָב לְחֲזַקְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּחִלּוֹתוֹ וַיְחִי מִחֲלָיו.
 וְתֵאנָא, הֵהוּא יוֹמָא אֶתְחַזֵּר שְׁמִשָּׂא עֶשֶׂר דַּרְגִּין.

וְתֵאנָא, מְרוּדָךְ בִּלְאֲדוֹן הוּוּה אֲכִיל כָּל יוֹמָא בְּד' שְׁעֵתִי,
 וְנָאִים עַד תִּשְׁעֵ שְׁעֵתִי, וְהֵהוּא יוֹמָא נָאִים עַד
 ט' שְׁעֵתִי, כִּד אֶתְעַר חָמָא שְׁמִשָּׂא דְקָאִים בְּד' שְׁעֵתִי,
 אָמַר מֵאִי הָאִי, בְּקִטּוּלָא דְקוֹנְטִירָא קוֹנְטִירוֹי אַנְקִטְרֵתוֹן.
 אָמַרו (דף קנ"ה ע"א) לֵיה לָמָה. אָמַר, דְּנָאִימָנָא יוֹמָא חַד,
 וְתִלְתּוֹת יוֹמָא. אָמַרו לֵיה, לָאוּ הָכִי, אֵלֶּא אֵלֶּהָ דְחֲזַקְיָה

עֶבֶד יוֹמָא דִּין תַּרְיָן נִיסִין. אָסִי לְחֻזְקִיהָ מִבֵּי מְרַעִיהָ,
וְאַחֲזָר שְׁמִשָּׂא לְעֵדְנָא דָּא. אָמַר וְכִי אֵית בְּעֵלְמָא אֱלֹהָא
רַבָּא בַר מַאֲלֵהִי. אָמְרוּ, אֱלֹהָא דְחֻזְקִיהוּ.

קָם וְכָתַב פְּתַבּוּי, שְׁלָם לְחֻזְקִיהוּ מִלְכָּא דִּיהוּדָה וּשְׁלָם
לְאַלְהֵיהָ וּשְׁלָם לִירוּשָׁלַם קָרְתָּא קְדִישָׁא. לְבַתֵּר
אֲמַלִּיךְ וְקָם מִכְּרִסְיָהּ, וּפְסַע תְּלַת פְּסִיעֵן, וְכָתַב אַחַרְנִין,
שְׁלָם לְאַלְהָא רַבָּא דְבִירוּשָׁלַם וּשְׁלָם לְחֻזְקִיהוּ מִלְכָּא
דִּיהוּדָה וּשְׁלָם לִירוּשָׁלַם קָרְתָּא קְדִישָׁא. אָמַר לִיהָ
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַנְתְּ פְּסַעְתְּ בְּגִין יְקָרֵי תְּלַת פְּסִיעֵן,
חֲיִיךְ, מִינְךָ יִפְקוּן תְּלַת מִלְכִין שְׁלִיטִין, קְסִטִירִין רוּפִינִין
דְּשְׁלִיטִין בְּכָל עֲלְמָא, וְקַדְמָאָה מְנִייהוּ נְבוּכַדְנֶצַּר הוּא.
תָּא חֲזִי, מֵאִי אָמַר לִיהָ דְּנִיָּאל, (דְּנִיָּאל ב) אַנְתְּ הוּא רֵאשָׁה
דִּי דְּהֶבֶא. וּבַתְּרַךְ תְּקוּם מְלָכוּ אַחֲרֵי אַרְעֵ מִינְךָ
וּמְלָכוּ תְּלִיתָאָה אַחֲרֵי וְגו'. מַה כְּתִיב (דְּנִיָּאל א) נְבוּכַדְנֶצַּר
מִלְכָּא עֶבֶד צִלָם דִּי דְּהַב רוּמִיָּה אֲמִין שְׁתִין פְּתִיָּה אֲמִין
שִׁית. אָמַר נְבוּכַדְנֶצַּר צְלָמָא דְּחַמִּינָא, הוּא רִישָׁא דִּי
דְּהֶבֶא, מֵעוּי דְּכֶסֶף, אָנָּא אֲעֵבִיד פְּלָא דְּדְּהֶבֶא, דְּלֵהוּי
קַזְפִּירָא דְּדְּהֶבֶא בְּרִישָׁא.

וְתָאנָּא, הֵהוּא יוֹמָא כְּנֶשׁ כָּל אוּמִיָּא וְעַמִּיָּא וְלִישְׁנֵי
לְמַפְלַח לְהֵהוּא צְלָמָא, וְנָטַל מָאנָּא מִמָּאנֵי
מִקְדֵּשָׁא, דְּהוּא גְּלִיף בֵּיהָ שְׁמָא קְדִישָׁא, וְעִיל לִיהָ

בְּפוּמִיהָ דִּהְהוּא צְלָמָא, וּבִהְיָא שְׁעָתָא הוּא מְמַלֵּל
 רַבְרָבָן, עַד דְּאָתָא דְנִיָּאל, וְקָרִיב גַּבֵּי דִּהְהוּא צְלָמָא,
 וְאָמַר אֲנָא שְׁלִיחָא דְמָאֲרָא עֲלָאָה, גּוֹזְרֵי עֲלָךְ לְמִפְק
 מִהֲכָא. אֲדַכֵּר שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְנִפְק הֵהוּא מֵאֲנָא, וְנִפְל
 צְלָמָא וְאֲתֵבַר. הֵיִינוּ דְכְּתִיב וְהוֹצֵאתִי אֶת בְּלַעֲזוּ מִפִּי וְלֹא
 יִנְהָרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. קָם רַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקִיָּה עַל רִישִׁיָּה,
 אָמַר אֵי לָא דְקָרִיבְנָא בְּקוּטְפִיָּא הֲכָא, לָא אֲשַׁתְּמוּדְעֵנָא
 בָּךְ. וְהוּוּ דְחָלִין קָמִיהָ מִהְהוּא יוֹמָא.

תַּאֲנָא (קהלת י) אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׁמֶלְכֶךָ בֵּן חוֹרִים וְשֶׁרֶיךָ בְּעַת
 יֵאֱכְלוּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹקִים לְהָאֵי קָרָא, בְּמִשְׁשָׁה,
 בְּשְׁעָתָא דְאִפִּיק לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים, וְעַבְד לֹון בְּנֵי
 חוֹרִין. וְשֶׁרֶיךָ בְּעַת יֵאֱכְלוּ, דְכְּתִיב, (שמות יב) וְאֶכְלָתֶם אוֹתוֹ
 בַּחֲפֹזוֹן פֶּסַח הוּא לֵיִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאֵי, וְכִי לָא אֲמִינָא דְמַלּוּי
 דְשְׁלֵמָה מְלָכָא, דְכָלְהוּ בְּגוּ, לְגוּ הֵיכְלָא קַדִּישָׁא
 הוּוּ. וְהָאֵי דְאִמְרִיתוּ כֹּלָא שְׁפִיר הוּוּ, וְלְדַרְשָׁא הוּוּ
 דְאָתָא, אֲבָל הָאֵי קָרָא, לְעֵילָא בְּהֵיכְלָא קַדִּישָׁא הוּוּ.
 תַּאֲנָא, אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׁמֶלְכֶךָ בֵּן חוֹרִים. מֵאֵי אֶרֶץ. אֶרֶץ
 סָתָם. דְּתַנִּיא, מֵהוּ דְכְּתִיב, (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ
 מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תְּפֹאֲרֵת יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא הָאֵי אֶרֶץ, הֵיא רְזָא,
 בְּגוּ כְּתָרֵי מְלָכָא קַדִּישָׁא, דְכְּתִיב בֵּיהּ (בראשית ב) בְּיוֹם

עֲשׂוֹת יי' אֱלֹהִים אֶרֶץ וּשְׁמַיִם. וְהָאִי אֶרֶץ, וְכֹל מִה דִּינִיק
 וְאַתְּנֹן, מִהֵהוּא אֶתְר דְּאֶקְרִי שְׁמַיִם הוּא, וְלֹא אֶתְזַנַּת
 אֶרְעָא דָּא, אֶלָּא מְשַׁלְּמוֹתָא קִדְיִשָּׁא, דְּאֶקְרִי שְׁמַיִם.
 וּבִשְׁעַתָּא דְּבַעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲרָבָא בֵּיתִיה
 דְּלַתְתָּא, וְאֶרְעָא קִדְיִשָּׁא דְּלַתְתָּא, אֲעֵבֵר
 לְהָאִי אֶרְעָא קִדְיִשָּׁא דְּלַעֲיִלָּא בְּקַדְמִיתָא, וְנַחֲתִית לִיה
 מִהֵהוּא דְּרָגָא דִּיהוּה יִנְקָא מְשַׁמַּיִם קִדְיִשָּׁא, וְלִבְתֵּר חָרִיב
 לְהָאִי דְּלַתְתָּא, הֵדָּא הוּא דְּכֹתִיב הַשְּׁלִיךְ מְשַׁמַּיִם אֶרֶץ
 בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר וְלֹא זָכַר הַדּוּם רַגְלִיו. דִּתְנִיָּא, כִּף
 אֶרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּד בְּעִי לְמִידֵן עֲלָמָא,
 בְּקַדְמִיתָא עֵבִיד דִּינָא לְעֵילָּא, וְלִבְתֵּר אֶתְקִיִּים לְתַתָּא,
 דְּכֹתִיב, (ישעיה סד) יִפְקוֹד יי' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם,
 בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲשֶׁרִיךְ אֶרֶץ שְׁמֶלְכָךְ בֶּן חוּרִין, דִּזֶּן
 לָךְ בְּסִגְיָאוֹת כֹּלָּא, בְּלֹא דְחִילוֹ דְּאַחֲרָא, וּמִהֵהוּא
 מִלְּכָא עֲלָאָה אֶתְזֹן כֹּלָּא. וְשֶׁרִיךְ בְּעֵת יֹאכְלוּ, כִּמָּה דְּאֶתְ
 אָמַר (במדבר כג) כֵּתִיב יִפְקוֹד יי' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם, וְעַל אֵל,
 אִי לָךְ אֶרֶץ שְׁמֶלְכָךְ נֶעַר כִּמָּה דְּאֶתְ אָמַר (ישעיה ג) וְנִתְתִּי
 נְעָרִים שְׂרִיָּהֶם. דְּוִוִי לְאַרְעָא כִּד יִנְקָא מְשַׁמַּאֲלָא. וְשֶׁרִיךְ
 בְּבִקְר יֹאכְלוּ, (דף קנ"ה ע"ב) בְּהֵהוּא קִדְרוֹתָא, וְעַד לָא נְהִיר,
 וְלֹא שְׁלֵטָא מִה דְּשְׁלֵטָא.

תָּנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (שמות כו) וְהִבְרִיחַ הַתֵּיכוֹן בְּתוֹךְ
הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, דָּא הוּא
יַעֲקֹב קִדְיִשָּׁא שְׁלִימָא, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, דְּכָתִיב, (בראשית
כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהָלִים. יוֹשֵׁב אֲהָל לֹא כְּתִיב,
אֲלֵא יוֹשֵׁב אוֹהָלִים, תְּרִי, דְּאֶחִיד לְהָאִי וְאֶחִיד לְהָאִי. אַף
הָכָא כְּתִיב, וְהִבְרִיחַ הַתֵּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים, מִבְּרִיחַ מִן
הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, דְּאֶחִיד לְהָאִי וְאֶחִיד לְהָאִי.
דְּתַנִּינֵן, מֵאִי אִישׁ תָּם. כְּתַרְגוּמוֹ, שְׁלִים. שְׁלִים מִכְּלָא,
שְׁלִים לְתַרִּין סְטָרִין, לְעַתִּיקָא קִדְיִשָּׁא, וְלִזְעִיר
אַפִּין. שְׁלִים לְחֻסְדַּא עֲלָאָה וְלְגְבוּרָה עֲלָאָה, וְאַשְׁלִים
לְהָאִי וְלְהָאִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִינָא דְּהָא חֲכָמָתָא כְּלָל כְּלָא. וְחֻסְדַּא
עֲלָאָה נְפָקָא מִחֲכָמָה. גְּבוּרָה, דְּהוּא דִּינָא תְּקִיפָא,
נְפָקָא מִבִּינָה. יַעֲקֹב אֲשְׁלִים לְתַרִּין סְטָרִין וְאַבְהֵן כְּלָל
כְּלָא, וַיַּעֲקֹב כְּלָל אֲבָהָתָא.

תָּאנָא בְּטַשׁ חֲכָמָה בְּשִׁבְלִין, וְכִנְיָהּ בְּרוּחָא (ס"א לְמִיָּא)
וְאַתְכַּנְפוּ מִיָּא לְאַתָּר חַד, וְאַתְפְּתַחוּ חֲמִשִּׁין
תַּרְעִין דְּבִינָה. מֵאֲלִין שְׁבִילִין, נְפָקִי עֲשָׂרָה כְּתַרִּין,
בְּקַרְנֵיטֵי זְהִירִין, וְאַשְׁתַּאֲרוּ עֲשָׂרִין וְתַרִּין שְׁבִילִין. בְּטַשׁ
הָהוּא רוּחָא בְּאִינּוֹן שְׁבִילִין, וְאַתְפְּתַחוּ חֲמִשִּׁין תַּרְעִין
דְּבִינָה, וְאַתְגְּלִיפוּ עֲשָׂרִין וְתַרִּין, בְּחֲמִשִּׁין תַּרְעִין

דְּיוֹבְלָא, וְאֶתְעַטְרוּ בְּשִׁבְעֵין וּתְרִין אַתּוּן דְּשָׂמָא קַדִּישָׁא.
אֵלִין אַתְפְּתַחוּ לְסִטְרוּי.

וְאֶתְעַטְרוּ עֶשְׂרִין וּתְרִין כְּתָרִין דְּרַחֲמֵי, דְּכִלְיָן בְּעֵתִיק
יוֹמִין, דְּנָהִיר לֹון כָּל חַד בְּסִטְרוּי. אַתְעַטְרוּ

חֲמִשִּׁין גְּלִיפִין, בְּמ"ב אַתּוּן קַדִּישִׁין דְּשָׂמָא קַדִּישָׁא,
דְּבַהוּן אַתְבְּרֵי שְׂמִיא וְאַרְעָא. וְאַתְגְּלִפוּ בְּגְלוּפִיהוּן,
תְּמַנְיָא תְּרַעִין, דְּאִינֹון תְּמַנְיָא אַתּוּן דְּרַחֲמֵי, דְּכְתִיב,
(שמות לד) יי' יי' אֵל רַחוּם וְחַנוּן, דְּנִפְקָא מֵעֵתִיקָא קַדִּישָׁא,

לְזַעֲרָא, וּמִתְחַבְּרָן בְּאֵלִין כְּתָרִין קַדִּישִׁין, חֲכָמָה וּבִינָה
עֲלָאִין דְּסִלְקִין. נִפְקָא חֶסֶד עֲלָאָה מֵהָאִי סִטְרָא, וְדִינָא
דְּגִבּוּרָה מֵהָאִי סִטְרָא, אַתָּא זְכוּתָא דִּיעֶקֶב, וְאַשְׁלִים
אַתְרוּוִייהוּ וְאַחִיד לֹון. דְּהָא הוּא שְׁלִימוּתָא עֲלָאָה.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִין כֶּךָ יִשְׂרָאֵל אַתְקָרִי.
דְּתַאנָּא יַעֲקֹב תְּתַאָּה. יִשְׂרָאֵל עֲלָאָה. יַעֲקֹב לָאוּ

שְׁלִימוּתָא, יִשְׂרָאֵל שְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא. וְכֵן תַּאנָּא, (שמואל ב

כג) נָאִם דָּוִד בֶּן יִשִׁי, דָּוִד לָאוּ שְׁלִימוּתָא, דְּהָא בְּתַרְאָה
הוּא. יִשִׁי יְסוּד עֲלָאָה הוּא, וְשְׁלִימוּתָא. וְהֵינֹו דְּתַנִּינֹון,

לָאוּ גְלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם עַד שְׁכַפְּרוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וּבְמַלְכוּתָא דְּבֵית דָּוִד, דְּכְתִיב, (שמואל ב ב) אֵין לָנוּ חֵלֶק

בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה בְּבֹן יִשִׁי אִישׁ לְאַהֲלִיו יִשְׂרָאֵל. מֵאִי אִישׁ
לְאַהֲלִיו. אַתְר דְּעֵבוּדָת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת שְׂרִיא בְּגַוִייהוּ,

הֵינֹו לְאַלְהִיו.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּד שְׂרִיא חֲכָמְתָא לְגַלְפָּא גְּלִיפִין
 בְּכֻלְהוּ כְּתָרִין, מֵאֵן כְּתָרָא שְׂאֲרֵי מִהֵוּא דְאֶתְקָרִי
 בִּינָה. בְּבִינָה אֶתְפְּלִיל כְּלָא. וּבִגִּין כֶּךָ אֶתְפְּתָחוּ בֵּה חֲמֻשִּׁין
 תְּרַעִין, וְאֶשְׁתַּכַּח דְּכֻלָּא בְּחֲכָמָה אֶתְגַּלְפוּ, הֵדָא הוּא
 דְּכֹתִיב, (תהלים קד) כָּלֶם בְּחֲכָמָה עָשִׂיתָ.

תָּאנָא, כְּתִיב (ישעיה מ) מִי מִדַּד בְּשַׁעְלוּ מַיִם וְגו'. בְּשַׁעְלוּ
 מַיִם. מֵאֵן מַיִם. דָּא הוּא בִּינָה. רַבִּי אֶלְעָזָר מִתְּנִי
 הָכִי, דָּא חֶסֶד. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּלָא בְּחַד מִתְקַלָּא
 סִלְקָא. (ס"א מִתְתַקֵּן) (ישעיה מ) וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תִּכֶן, מֵאֵן שְׁמַיִם.
 תְּפֹאֲרָת. דְּכֹתִיב תְּפֹאֲרַת יִשְׂרָאֵל. וְכֹל בְּשָׁלִישׁ עֶפֶר
 הָאָרֶץ. דָּא הוּא גְבוּרָה. וְשָׁקֵל בַּפֶּלֶס הָרִים, אֵלִין אֵינּוֹן
 שְׂאֵר כְּתָרִין, דְּאֶקְרוּן טוּרֵי אֶפְרַסְמוּנָא דְּכִיָּא. וּגְבַעוֹת
 בְּמַאזְנִים, אֵלִין שְׂאֵר רְתִיכִין תְּתַאֲיִן מִנֵּיהּוּ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְלוּ, מָאִי שַׁעְלוּ. דָּא רוּחַ חֲכָמְתָא דְּהָכִי
 תְּנִינֵן, שַׁעְלָא דְּקִיטְרֵי בְּקִיזְפָּא שְׁקִיעֵן. וְשָׁמַיִם
 בְּזֶרֶת תִּכֶן, מֵאֵן זֶרֶת. אֵלִין אֵינּוֹן (חֲמֻשִּׁין) תְּרַעִין דְּאֶתְפְּתָחוּ
 וְאֶתְפְּזְרוּ לְכֹל סְטָרִין, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (מלאכי ב) וְזִרְתִּי פֶּרֶשׁ
 עַל פְּנִיכֶם וְגו'. וְכֹל בְּשָׁלִישׁ, מֵאֵן שְׁלִישׁ. רַחֲמֵי.
 שְׁלִימוֹתָא דְּכֻלָּא. וְשָׁקֵל בַּפֶּלֶס, מָאִי פֶּלֶס, אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, דְּכֹתִיב, (ויקרא ט) מֵאֲזֵנֵי צְדָקָה. אֲבִנֵי צְדָקָה. תּוּ אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָנִי מִיֵּלִי בְּשִׁיעוּרָא (דף קנ"ו ע"א) דִּיּוֹצֵר כְּלָא
 אֹקִימָנָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁמַע מִיָּנָה, דִּיעֲקֹב מִגּוֹ דִּינָא קִשְׂיָא
 נְפִיק, דְּהָא יִצְחָק דִּינָא קִשְׂיָא, אַחִיד לְחוּלְקִיָּה.
 אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָא הוּא בְּלַחֲדוּי, וְהָא יִצְחָק מִגּוֹ
 חֶסֶד נְפִק, וְהָכִי כְּלָהוּ, דִּינָא מִגּוֹ רַחֲמֵי נְפִקָא, וְרַחֲמֵי
 מְדִינָא. אַבְרָהָם יָרִית אַחְסָנָא דְּחֶסֶד, נְפִק יִצְחָק בְּדִינָא
 מִגּוֹ חֶסֶד. יַעֲקֹב נְפִק בְּרַחֲמֵי, מִגּוֹ דִּינָא קִשְׂיָא, וְכֹךְ הוּא
 לְעֵילָא, דָּא מִן דָּא, וַיִּנְקָא דָּא מִן דָּא, עַד דְּאִשְׁתְּמוּדַע
 כְּלָא דְּהוּא חַד, וּמַחַד תְּלִיין כְּלָהוּ, וְכֹלָא אִשְׁתַּכַּח חַד.
 בְּרִיךְ שְׁמִיָּה לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִשְׁתְּמוּדַע, דְּלִית שְׁלִימוּתָא אֱלָא כַּד
 אַחִיד דָּא מִן דָּא, (ס"א וְחַד) וְדָא אַחִיד בְּתַרְוּוּיָהּ,
 לְשַׁכְּלָלָא כְּלָא, כְּגוֹן יַעֲקֹב, וְהֵינּוּ דְּכַתִּיב מִבְּרִיחַ מִן
 הַקֶּצֶה אֶל הַקֶּצֶה.

תַּאנָּא, כּוּלֵי הָאֵי לָא אַתְקַרֵי אֱלָא מְסֻטְרָא דִּילָן,
 וּמְסֻטְרָא דִּילָן אִשְׁתְּמוּדַע כְּלָא. (ס"א דְּהָא בְּהָאֵי לְעֵילָא)
 וּלְעֵילָא כְּלָא בְּחַד מִתְקַלָּא סִלְקָא. לָא שְׁנִי, וְלָא יִשְׁתַּנִּי,
 כְּמָה דְּכַתִּיב, (מְלָאכִי א) אֲנִי יִי' לָא שְׁנִיתִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 כְּלָהוֹן בּוּצִינִין נְהִירִין מַחַד, וּמַחַד תְּלִיין, וּבּוּצִינִין אֵינְהוּ
 חַד כְּלָא. דְּהָא לָא בְּעוּ לְאַתְפְּרָשָׁא, וּמֵאן דְּפָרִישׁ לוֹן,
 כְּאֵלוּ אַתְפְּרָשׁ מִן חַיֵּי עָלְמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (ישעיה א) וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרִיָּהֶם

וּתְעַלּוּלִים יִמְשְׁלוּ בָם, הֵינּוּ דְכָתִיב, (שמות כד)
 וְעֲשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב. כְּתִיב (שמואל א ד) יוֹשֵׁב
 הַכְּרוּבִים, וְכָתִיב (שמואל ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיַּעֲף. יוֹשֵׁב
 הַכְּרוּבִים, כַּד שָׂרִיא לְאַתֵּי־יִשְׁבֵּא בְשְׁלִימוֹתָא, כְּתִיב יוֹשֵׁב
 הַכְּרוּבִים. (ס"א כד אֲשַׁתְּכַח בְּשְׁלִימוֹתָא) וְכַד לֹא שָׂרִיא, וְלֹא
 אֲתֵי־יִשְׁבֵּא מִלְּכָא בְּכִרְסִיא, כְּתִיב וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב חַד,
 דְּלֹא אֲתֵי־יִשְׁבֵּא מִלְּכָא בְּכִרְסִיָּה. יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים תְּרִי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּוי לְעֵלְמָא, כַּד חַד כְּרוּב אֶהְדָּר אַנְפִּיָּה
 מִחֲבַרְיָה, דְּהָא כְּתִיב וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו, כַּד
 הָוָה שְׁלֵמָא בְּעֵלְמָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא תְּנִינָן (ויקרא יח)
 עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה, וּוי לְמֵאן דְּגִלִּי
 עַרְיִיתְהוֹן. כְּגִוּוֹנָא דָּא כְּתִיב בִּיעֶקֶב, מִבְּרִיחַ מִן הַקֶּצֶה אֶל
 הַקֶּצֶה. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מִשְׁתַּבַּח בְּתִשְׁבַּחְתֵּיהוּ כְּגִוּוֹנָא דְלְעִילָא, דְכָתִיב (ישעיה מט)
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר.

תַּאֲנֵא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹמֵי קַדְמָאִי, הָוָה בַּר נָשׁ אָמַר
 לְחֲבַרְיָה, אֵימָא לִי מְלָה חַדָּא דְאֹרִייתָא, וְטוּל
 מְנַה כְּסָף. הַשְׁתָּא אָמַר בַּר נָשׁ לְחֲבַרְיָה, טוּל מְנַה כְּסָף
 וְאַשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא, וְלִית מֵאן דִּישְׁגַּח, וְלִית מֵאן
 דִּירְכִין אֹדְנִיָּה, בַּר אֵינּוֹן זַעֲרִין (ב"א זרעין) קַדְיִשִׁי עֲלִיוֹנִין,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בְּהוּ, דְכָתִיב, (ישעיה ס) וְעִמָּךְ

כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי
לְהַתְּפֹאֵר.

(שמות כז) וַיִּי הַעֲמוּדִים וַחֲשִׁקֵּיהֶם כֶּסֶף. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וַיִּי
הַעֲמוּדִים, הָא אַמִּינָא כָּל אֵינּוֹן דְּמִתְאַחֲדוּן מִקְטְרֵי
קַיִמִין עֲלָאִין, אֶקְרוּן וַיִּי הַעֲמוּדִים. וְכָל אֵינּוֹן דְּלִתְתָא,
תְּלִיין מֵאֵינּוֹן וַיִּים. מֵאֵי וַיִּים. שְׂתָא בְּגוּ שְׂתָא, וּמִתְאַחֲדוּן
וּמִתְשַׁקֵּיין מְחוּטָא דְשִׁדְרָה, דְקָאִים עֲלֵייהוּ. וּבְסַפְרָא
דְצִנִּיעוּתָא תָאנָא, וַיִּים לְעֵילָא, וַיִּים לְתִתָא, וְכִלְהוּ
בְּמִתְקָלָא חַד סִלְקִין.

ספרא דצניעותא

מֵאֵן צִנִּיעוּתָא דְסַפְרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִשָּׁה פְּרָקִין
אֵינּוֹן דְּכִלְיָן בְּהִיכָל רַב, וּמִלִּיין כָּל אֲרַעָא. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, אֵי כִלְיָן הֵנִי, מִכְּלָהוּ עֲדִיפִי. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, הָכִי הוּא, לְמֵאֵן דְּעָאֵל וּנְפֵק, וּלְמֵאֵן דְּלֵא עָאֵל
וּנְפֵק לָאוּ הָכִי.

מִתְּלָא, לְבַר נֶשׁ דְּהוּה דִּיּוּרִיָּה בִּינֵי טוּרִין, וְלֵא יִדַע
בְּדִיּוּרֵי מְתָא. זֶרַע חֲטִין. וְאָכִיל חֲטִי בְּגוּפֵייהוּ.
יּוֹמָא חַד עָאֵל לְמִתָא, אֶקְרִיבוּ לֵיהּ נְהֵמָא טְבָא. אָמַר
הֵהוּא בַר נֶשׁ, דְּנָא לְמָה. אָמְרוּ נְהֵמָא הוּא לְמִיכָל. אָכֵל
וְטַעַם לְחֻדָא לְחֻפִּיָּה. אָמַר וּמָמָה אֶתְעַבִּיד דָּא. אָמְרוּ

מִחֲטִיִּין. לְבַתֵּר אַקְרִיבוּ לִיה גְּרִיצִין דְּלִישִׁין בְּמִשְׁחָא. טָעַם
 מִנִּייהוּ, אָמַר וְאֵלִין מִמָּה אֶתְעַבִּידוּ. אָמְרוּ מִחֲטִיִּין. לְבַתֵּר
 אַקְרִיבוּ לִיה טְרִיקֵי מַלְכִין, דְּלִישִׁין בְּדוּבִשָּׂא וּמִשְׁחָא.
 אָמַר וְאֵלִין מִמָּה אֶתְעַבִּידוּ. אָמְרוּ מִחֲטִיִּין. אָמַר וּדְאֵי אָנָּא
 מְאִירֵי דְכָל אֵלִין, דְּאָנָּא אָכִיל עֶקְרָא דְכָל אֵלִין דְּאִיהוּ
 חֲטָה. בְּגִין (דף קע"ז ע"ב) הֵהוּא דַּעְתָּא מַעְדוּנֵי עָלְמָא לָא יַדַּע
 וְאֶתְאַבִּידוּ מִנִּיהוּ. פֶּךָ, מֵאֵן דְּנַקִּיט כְּלָלָא, וְלֹא יַדַּע
 בְּכֻלְהוּ עֲדוּנֵין דְּמַהֲנֵיין, דְּנִפְקִין מִתְּהוּא כְּלָלָא

ספרא דצניעותא פרקא קדמאה

תַּאנָּא. סְפָרָא דְּצִנְיַעוּתָא, סְפָרָא, דְּשָׁקִיל (רל"ה ע"א)
 בְּמִתְקָלָא. (תַּאנָּא) דַּעַד דְּלֹא הוּוּ מִתְקָלָא, לָא
 הוּוּ מְשַׁגְּיחִין אַפִּין בְּאַפִּין, וּמַלְכִין קַדְמָאִין מִיתוּ,
 וְזִיוֵנִיהוּן לָא אֶשְׁתַּכְּחוּ, וְאַרְעָא אֶתְבַּטְּלַת. עַד דְּרִישָׂא
 דְּכִסּוּפָא דְּכָל כְּסוּפִין, לְבוּשֵׁי דִיקָר אֶתְקִין, וְאַחֲסִין.
 הָאֵי מִתְקָלָא תְּלִי בְּאַתֵּר דְּלֹא הוּוּ, אֶתְקִלוּ בֵּיה אִינוּן
 דְּלֹא אֶשְׁתַּכְּחוּ. מִתְקָלָא קָאִים בְּגוּפִיהוּ. לָא
 אֶתְאַחַד, וְלֹא אֶתְחַזִּי. בֵּיה סְלִיקוּ, וּבֵיה סְלִקִין דְּלֹא הוּוּ,
 וְהוּוּ, וַיְהוּיִין.

סְתָרָא גּוּ סְתָרָא, אֶתְתַּקֵּן וְאַזְדַּמֵּן, (אד"ר קכ"ח ע"ב, באד"ז רפ"ז,

רפ"ח ע"א) בְּחַד גּוּלְגִלְתָּא, מְלִיָּא טְלָא דְּבְדוּלְחָא.

(שם אד"ר קכ"ט) קְרוּמָא דְּאִירָא אֶזְדַּכְךָ וְסְתִים, אִינוּן עֲמָר

נְקִי תִלְיִין בְּשָׁקוּלָא. רַעוּא (אד"ז שם) דְּרַעוּיִן אֲתַגְלִיא
 בְּצִלוֹתָא דְתַתְּאִי. אֲשַׁגְחָא פְּקִיחָא דְלֹא נָאִים, וְנָטִיר
 תְּדִירָא. אֲשַׁגְחוּתָא דְתַתָּא בְּאֲשַׁגְחוּתָא דְנִהִירוּ דְעֵלְאָה.
 תִּירִין נוֹקְבִין דְּפִרְדֵּשְׁקָא, דְּאֲתַעַר רוּחָא לְכֻלָּא. (דב"ה)

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, שִׁיתָא
 בְּרֵאשִׁית (בְּרֵא שִׁית) עֲלֵייהוּ, פּוֹלְהוּ לְתַתָּא,

וְתִלְיִין מִשְׁבַּעַה דְּגוּלְגֻלְתָּא עַד יְקִירוּ דְּיִקִירוּתָא, וְהָאָרֶץ
 תִּנְיִנָא לָאוּ בְּחוּשְׁבָן וְהָא אֲתַמַּר. וּמַהֲהִיא דְּאֲתַלְטִיָּא
 נְפָקָא, דְּכִתִּיב (בראשית ה) מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר אָרָרָה יִי. הִיתָה
 תְּהוּ וּבִהוּ וְחֻשְׁךָ עַל פְּנֵי תְּהוּם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל
 פְּנֵי הַמַּיִם. תְּלִיסֵר, תְּלִיִין בְּתִלְיֵסֵר יְקִירוּ דְּיִקִירוּתָא.

שִׁיתָא אֲלִפֵּי שְׁנִין, תְּלִיִין בְּשִׁיתָא קְדָמָאִי, שְׁבִיעָאָה
 עֲלֵייהוּ, דְּאֲתַתְּקָה בְּלַחֲדוּי. וְאֲתַחְרִיב כְּלָא
 בְּתִרְיֵסֵר שְׁעֵתִי, דְּכִתִּיב הִיתָה תְּהוּ וּבִהוּ וְגו'. תְּלִיסֵר יְקִים
 לֹון בְּרַחֲמֵי, וּמִתְחַדְּשָׁן בְּקַדְמִיתָא, וְקָמוּ (ס"י קמו) כָּל אֵינֹון
 שִׁיתָא. בְּגִין דְּכִתִּיב בְּרָא, וּלְבַתֵּר פְּתִיב הִיתָה, דְּהָא הוּת
 וְדָאִי, וּלְבִסוּף תְּהוּ וּבִהוּ וְחֻשְׁךָ, (ישעיה ב) וְנִשְׁגַּב יִי לְבִדּוּ
 בְיוֹם תְּהוּא.

גְּלוּפֵי דְּגְלִיפִין כְּחִיזוּ דְּחוּיָא אָרִיף, וּמִתְפֹּשֵׁט לְכָאן
 וּלְכָאן, זִנְבָא בְּרִישָׁא. רִישָׁא (אֲחוּרָא) אַחִיד
 אַכְתָּפִין, אַעֲבַר וְזַעֲיִם, נָטֵר וְגִנְיוּ. חַד לְאַלְף יוּמִין זַעֲרִין

אֲתַגְלִיִּיא, (נ"א אֲתַמְלִיִּיא) קוֹלְטָרָא בְּקִטְרוּי, סִנְפִירָא בְּעַדְבוּי,
 אֲתַבֵּר רִישֵׁיהּ בְּמִיּוֹן דִּימָא רַבָּא, דְּכִתְיִב (תהלים עד) שְׁבֵרַת
 רֵאשֵׁי תַנְיָנִים עַל הַמַּיִם. תִּרְיִן הוּוּ, חַד אֲתַחְזוּרִי, (ל"ד ע"ב)
 תַּנְיָנִים כְּתִיב חֶסֶר. רֵאשֵׁי, כִּמָּה דָּאֵת אֵמֵר (יחזקאל א) וּדְמוּת
 עַל רֵאשֵׁי הַחֲזִיה רְקִיעַ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, הֵיִינוּ דְכִתְיִב (תהלים לג)
 כִּי הוּא אֵמֵר וַיְהִי, הוּא בְּלַחְדוּי. לְבַתֵּר אֲתַחְזוּרוּ
 חַד יְהוּ"י יְהוּ"ו ו"י ו' בְּתַרְאָה שְׁכִינְתָּא לְתַתָּא. כִּמָּה דְה'
 שְׁכִינְתָּא אֲשַׁתְּכַח וּבַחַד מִתְקַלָּא אֲתַקְלוּ.

וְהַחֲזִיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, דְּכִתְיִב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי
 טוֹב. (ישעיה ג) אֵמֵרוּ צְדִיק כִּי טוֹב. הֵאִי,
 בְּמִתְקַלְיָה סִלְקָא. קְדַמָּא בְּלַחְדוּי. וְכֹלָא לְחַד אֲתַחְזוּרִי.
 אַחְתָּא וּמוֹדַעְתָּא כְּלִילָן דָּא בְּדָא בְּיוֹד ה"א, כְּתִרְיִן
 רְחִימִין דְּמִתְחַבְּקוֹן.

שִׁיתָא נְפִקִין מֵעַנְפָּא דְשִׁרְשָׁא דְגּוֹפָא, לִישָׁן מְמַלְל
 רַבְרָבָן. לִישָׁן דָּא, סְתִים בִּין יוֹד וְה"א, דְּכִתְיִב
 זֶה יֹאמֵר לֵה' אֲנִי זֶה יִקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב זֶה
 יִכְתּוֹב יְדוּ לִי וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה (יכנה) מִמֶּש. זֶה יֹאמֵר
 לֵה' אֲנִי: אַחְתָּא. וְכֹלָא אֲתַמֵּר בִּיהוּ"ו. כֹּלָא כְּלִילָן בְּלִישָׁן
 סְתִים לְאִמָּא. דְּהָא אֲתַפְתַּחַת לִיהּ דְנִפְיָק מִינָהּ. אַבָּא
 יְתִיב בְּרִישָׁא, אִמָּא בְּאַמְצַעִיתָא, וּמִתְכַסִּיָּא מִכְּפָאן
 וּמִכְּפָאן וּוי לְמָאן דְּגַלִּי עַרְיִיתָהוּן.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מֵאֲרֶת בְּרִקיעַ הַשָּׁמַיִם, שְׁלִיט דְּכַר
 בְּנוֹקְבָא. (ס"י שְׁלִימוֹ דְּכַר וְנוֹקְבָא) דְּכִתִּיב (משלי י) וְצַדִּיק
 יִסּוּד עוֹלָם, נָהִיר יו"ד בְּתַרְיִן, וְנָהִיר וּמַעֲבַר לְנוֹקְבָא.
 אֲתִיּוּד יו"ד בְּלַחֲדוּי, (ובתר בן) סָלִיק בְּדַרְגוּי לְעֵילָא
 לְעֵילָא. אֲתַחֲשָׁא נּוֹקְבָא, וְאֲתַנְהִירֶת אִימָא וּמִתְפַּתְחָא
 בְּתַרְעוּי. (ד' קנע"ז ע"א) אַתָּא מִפְּתַחא דְּכָלִיל בְּשִׁית, וּמְכַסִּיא
 פְּתַחְהָא, וְאַחִיד לְתַתָּא לְהָאִי וּלְהָאִי, וּוִי לְמָאן דְּגִלִּי
 פְּתַחְהָא.

פֶּרְקָא תְּנַיִנָא

דִּיקְנָא (אד"ר מן דף קל"א עד קל"ה) מְהִימְנוּתָא. (דיקנא) לָא אֲדַכֵּר
 בְּגִין דְּהִיא יְקִירוּתָא דְּכָלָא מֵאֲדַנִּין נַפְקַת,
 בְּסַחְרָנְהָא דְּבִסִּיטָא, סָלִיק וְנַחֲת חוּטָא חוּרָא. בְּתַלְיִסְר
 מִתְפָּרֵשׁ.

בִּיקִירָא דְּבִיקִירוּתָא הֵהִיא, כְּתִיב (ירמיה ב) לָא עֲבַר בֵּה
 אִישׁ וְלֹא יֵשֵׁב אָדָם שָׁם. אָדָם (ויקרא מ"ח ע"א) לְבַר
 הוּא. אָדָם לָא כָּלִיל הָכָא. כָּל שְׁכָן אִישׁ. בְּתַלְיִסְר נְבִיעִין
 מִבּוּעִין מִתְפָּרֵשׁן, אַרְבַּע בְּלַחֲדוּי אֲסַתְמָרוּ. תְּשַׁעָה
 אֲשַׁקְיוֹן לְגוּפָא. (נ"א לְגַנְתָּא).

מְקַמֵּי פְּתַחא דְּאֲדַנִּין, שְׁאֲרֵי יְקִירוֹ לְאֲתַתְקוֹ,
 נַחֲת בְּשַׁפִּירֵי בְּרִישָׁא דְּשַׁפוּוֹן. מֵהָאִי רִישָׁא
 לְהָאִי רִישָׁא קָאִים. (תְּלִיתָאָה) אַרְחָא דְּנַפְיָק תַּחוּת תְּרִין

נוֹקְבִין דְּפִרְדֵּשְׁקָא, לְאַעְבְּרָא חוּבָה, דְּכִתִּיב (משלי ט)
 וּתְפֹאֲרֵתוּ עֲבוּר עַל פֶּשַׁע. (רביעאָה) תְּחֹת שְׁפוּן אֲסַחֵר
 שְׁעָרָא לְרִישָׁא אַחְרָא. (חמישאָה) אֲרַחָא אַחְרָא נְפִיק תְּחֹתוּי.
 (שתיאָה) חָפִי תְּקֻרֻבְתָּא דְּבוּסְמָא, לְרִישָׁא דְּלַעֲיִלָּא. (שביעאָה)
 תְּרִין תְּפוּחִין אֲתַחְזֹון לְאַנְהָרָא בּוּצִינִין. (תמינאָה) מִזְלָא
 דְּכִלָּא, תְּלִיָּא עַד לְבָא, בֵּיה תְּלִיָּין עֲלֵאִין וְתַתְּאִין.

(תשיעאָה) אִינוּן דְּתְלִיָּין לָא נְפַקִּין דָּא מִן דָּא. (עשיראָה)
 חֲפִיָּין זְעִירִין עַל גְּרוּנָא (חד סר) דִּיקִירוּ. רַבְרַבִּין,
 מִתְשַׁעְרִין בְּשִׁיעוּרָא שְׁלִים. (תריסר) (וכד) שְׁפוּן אֲתַפְנוּן מִכָּל
 סְטֵרִין, זַכָּאָה לְמֵאן דְּנִשְׁיֵק מֵאִינוּן נְשִׁיקִין. (תליסר) בְּהֵיא
 מִזְלָא דְּכִלָּא נַגְדִין תְּלִיסֵר מְשִׁיחִין דְּאַפְרִסְמוּנָא דְּכִיָּא.
 כָּלָא בְּהֵאִי מִזְלָא שְׂכִיחַ, וְסָתִים.

בּוּזְמָנָא דְּמָטָא תְּשֵׁרִי, יִרְחָא שְׁבִיעָאָה, מִשְׁתַּכְּחִי (יחזי)
 אֲלִין תְּרִיסֵר (ס"א תליסר) בְּעֵלְמָא עֲלָאָה וּמִתְפַּתְחִי
 תְּרִיסֵר (ס"א תליסר) תְּרַעֵי דְּרַחֲמֵי, בְּהֵוָּא זְמָנָא (ישעיה נד) דְּרִשׁוּ
 יְי' בְּהַמָּצְאוֹ כְּתִיב.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׁב מִזְרִיעַ
 זֶרַע עֵץ פְּרִי וְגו', הֵינֵנו דְּכִתִּיב (ויקרא טז) וְעֲנִיתֶם אֶת
 נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּתִשְׁעָה לַחֲדָשׁ בְּעָרֵב. (בְּהַאי זְמָנָא) (דברים ג) אֲדַנִּי
 יְדוּד אֶתָּה הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלְךָ. יהו"ה

שְׁלִים בְּסִטְרוֹי. וְהָכָא בְּרַחֲשׁוּתָא דָּא דְאֲרַעָא, לָא שְׁלִים.
 יְה"י לָא כְּתִיב, קָרִינָן יו"ד עֲלָאָה יו"ד תַּתָּאָה, וַיִּיצַר י'
 עֲלָאָה י' תַּתָּאָה, (ידי) י' עֲלָאָה, י' תַּתָּאָה. ה'
 בְּגוּוּיָיָהוּ. כִּלְלָא דְשְׁלִימוֹ. שְׁלִים, וְלֹא לְכֹל סִטְר. אֲתַעְקֹר
 מֵהָאֵי אֲתֵר שְׁמָא דָּא, וְאֲשְׁתִּיל בְּאַחֲרָא, כְּתִיב וַיִּטַּע יי'
 אֱלֹהִים.

ה' בֵּין יו"ד לְיו"ד דִּיהָ"י, נִשְׁבָּא דְפִרְדֵּשְׁקָא דְעֵתִיקָא,
 לְזַעֲרָא דְאַנְפִּין בְּלֹא רוּחָא לָא אֲתַקְיָים. בְּה"א,
 אֲשֶׁתְּכִלֵּל ה"א עֲלָאָה ה"א תַּתָּאָה, דְכְּתִיב (ירמיה א) אֲהֵה
 אֲדַנִּי אֱלֹהִים.

בְּקִיטְפוֹי דְקֻטְפִין, (צִרְיָא) בְּרוּחָא דְמִתְקַלִּין, יְה"ו. י'
 עֲלָאָה דְאֲתַעְטֹר בְּקֻטְרָא (ס"א בְּעֻטְרָא) דְעֵתִיקָא,
 הוּא קְרוּמָא עֲלָאָה דְאֲזַדְכָּךְ וְסִתִּים. ה"א עֲלָאָה,
 דְאֲתַעְטֹר בְּרוּחָא דְנוֹקְבִין דְפִרְדֵּשְׁקָא, דְנִפְיֵק לְאַחֲיָא. ו'
 עֲלָאָה, בּוֹצִינָא דְקַרְדִּינּוּתָא דְאֲתַעְטֹר בְּסִטְרוֹי, (ס"א בְּעֻטְרוֹי)
 מִתְפַּשְׁטָן אֲתוּון לְבַתֵּר, וְאֲתַכְּלֹו בּוֹזַעֲרָא דְאַפִּין. כְּמָה
 דְשִׂרְיָא בְּגוּלְגֻלְתָּא, אֲשֶׁתַּכְּחוּ מִתְפַּשְׁטָן בְּכֹל גּוּפָא,
 לְשַׁכְּלֵלָא כְּלָא. בְּעֵמֶר נְקָא. כַּד תְּלִי תְלִיין אֲלִין אֲתוּון.
 כַּד אֲתַגְּלִי לְזַעֲרָא מִתִּישְׁבֹן בֵּיה אֲלִין אֲתוּון, וְאֲתַקְרִי
 בְּהוּן.

יו"ד דְעֵתִיקָא סִתִּים בְּעֻטְרוֹי, בְּגִין שְׁמָאלָא אֲשֶׁתַּכַּח

ה"ה אַתְּפַתַּח בְּאַחֲרָא וְאִינְקִיב בְּתַרְיִן נּוֹקְבִין, וְאַשְׁתַּכַּח
 בְּתַקּוּנֵינִן. וְי"ו אַתְּפַתַּח בְּאַחֲרָא, דְּכָתִיב, (שיר השירים ז) הוֹלֵךְ
 לְדוּדֵי לְמִישָׁרִים. בְּבוּצֵינָא דְקַרְדֵּינּוּתָא לְמַכְסִּיא פְתָחָא.
 ו' לְעֵילָא ו' לְתַתָּא, ה' לְעֵילָא ה' לְתַתָּא. י' לְעֵילָא וּבַה
 לָא אֲשַׁתְּתֵף אַחֲרָא, וְלֹא סָלִיק בְּהֶדְהָ, בַּר רְמִיזָא
 דְרְמִיז כַּד אַתְּגַלְיִין תְּרִין (בְּאוּרִייתָא) וּמִתְחַבְּרִין בְּחַד דְרָגָא,
 חַד רָגְשָׁא בְּגִין לְאַתְּפַרְשָׁא, וְי"ד כְּלִילָן בְּיּו"ד וּוי כַּד
 אֲסַתְּלַק הָאִי, וְאַתְּגַלְיִין.

אִינּוֹן בּוּסְמִין דְטִיפְסָא שְׂרִיקִין, דְעֵבְרִי (ס"א עבד) לָא
 מִתְעַכְבָּא בְּדוּכְתָא, וְהַחֲיוֹת רָצוּא וְשׁוּב. בְּרַח לָךְ
 אֶל מְקוּמְךָ. אִם תִּגְבִּיהַ כַּנְּשֵׁר וְאִם בֵּין כּוֹכְבִים שִׁים קִנְךָ
 מִשָּׁם אֲוִרִידֵךְ.

וְתוֹצֵא הָאָרֶץ (דף קע"ז ע"ב) דְשָׂא. אִימַתִּי, כַּד שְׂמָא אַתְּנַטֵּעַ.
 וּכְדִין אֲוִירָא נְפִיק, וְנִצּוּצָא אֲזִדְמֵן. (תִּיקוּנָא קַדְמָאָה
 דְרִישָׁא) חַד גּוּלְגֻלְתָּא אַתְּפָשֵׁט בְּסִטְרוּי, טָלָא מְלִי עֵלָה,
 דְתַרִי גּוּוּנִי.

תַּלְתַּת חַלְלִין דְאַתּוּן רְשִׁימִין, אַתְּגַלְיִין בֵּיהַ. (תְּלִיתָאָה)
 אֲוִכְמִין (ס"א פְּעוּרְבָא) כְּעַרְבָּאָה תְּלִיִין עַל נּוֹקְבִין
 עֲמִיקִין, דְלֹא יְכִיל לְמִשְׁמַע יְמִינָא וְשְׂמָאלָא. הָכָא חַד
 אֲרַחָא לְעֵילָא דְקִיק.

(רביעאה) מִצָּחָא דְלֹא נִהִיר, קִטְטוּתָא דְעֵלְמָא. בַּר כַּד רַעוּא
 אֲשַׁגַּח בֵּיתָה. (חמלישאדה) עֵינִין דְתִלְת גְּוּוּנִי, לְמִרְתַּת
 קִמֵּייהוּ אֲתִסְחֹן בְּחִלְבָא דְנִהִיר. כְּתִיב (ישעיה לג) עֵינֶיךָ
 תִּרְאִינָה יְרוּשָׁלַיִם נוֹה שְׁאֲנָן, וְכְתִיב (ישעיה א) צִדְקָתְךָ יִלִּין בָּהּ.
 נוֹה שְׁאֲנָן, עֲתִיקָא דְסִתִּים, עֵינֶךָ כְּתִיב.

(שתיקאה) חוּטְמָא פֶּרְצוּפָא דְזוּעִירָא, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא. תִּלְת
 שְׁלֵהוּבִין מִתּוֹקְדִין בְּנוֹקְבוּי. (שביעאה) דִּרְגָא
 עֲקִימָא, לְמִשְׁמַע טָב וּבִישׁ. כְּתִיב (ישעיה מב) אֲנִי יְי' הוּא
 שָׁמִי. וְכְתִיב (דברים לב) אֲנִי אֱמִית וְאַחֶיָּהּ. וְכְתִיב (ישעיה מו)
 וְאֲנִי אֶשָׂא וְאֲנִי אֶסְבּוֹל. (קל"ד ע"ב) (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלוֹ
 אֲנַחְנוּ. (איוב כג) וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשְׁיבְנוּ. הוּא אֶקְרִי מֵאֵן
 דְסִתִּים וְלֹא שְׂכִיחַ, הוּא מֵאֵן דְלֹא אֲזַדְמֵן לְעִינָא. הוּא
 מֵאֵן דְלֹא אֶקְרִי בְּשֵׁמָא. (ה"א ה')

א' כְּלִיל (הוא) ו'. ו' כְּלִיל א' וְלֹא כְּלִיל ה"ו. (ס"א ה"י) א'
 אֲזִיל לְאַלְפָּה. אל"ף אֲזִיל לִיו"ד, יו"ד אֲזִיל לִיו"ד,
 דְסִתִּים מִכָּל סְתִימִין, דְלֹא מִתְּחַבְּרֵן בֵּיהּ ו"ד. ווי כַּד לֹא
 נִהִיר י' בּו"ד.

כַּד אֶסְתַּלֵּק י' מֵן ו"ד בְּחוּבֵי עֵלְמָא, עֲרִיטָא דְכֻלָּא
 אֲשַׁתְּכַח, עַל דָּא כְּתִיב (ויקרא יח) עֲרוֹת אֲבִיךָ לֹא
 תִגְלֶה. וְכַד אֶסְתַּלֵּיק יו"ד מֵן ה"א, עַל דָּא כְּתִיב וְעֲרוֹת
 אֲמִךָ לֹא תִגְלֶה אֲמִךָ הִיא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ. אֲמִךָ הִיא
 וְדֹאֵי, (משלי ב) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא וְגו'.

פֶּרֶקָא תְּלִיתָאָה תִּשְׁעָה תְּקוּנִין יִקְרִין אֶתְמַסְרוּ לְדִיקְנָא
כָּל מָה דְּאֶתְטַמַּר וְלֹא אֶתְגַּלִּיָּא עֲלָאָה וַיִּקְרֵא

אֶשְׁתַּכַּח. (דְּהוּא) וְהָא (ס"א דִּיקְנָא) גְּנִיָּה (ס"א יִקְרֵא) קָרָא.

תִּיקוּנָא קַדְמָאָה דְּדִיקְנָא, נִימִין עַל נִימִין מְקַמֵּי פִתְחָא
דְּאֶדְנִין עַד רִישָׁא דְּפּוּמָא. (תְּנִינָא) מִרִישָׁא הָא,ּ

עַד רִישָׁא אַחְרָא אֶשְׁתַּכַּח. (תְּלִיתָאָה) מִתְּחֹת תֵּרִין נוּקְבִין
אַרְחָא מַלְיָא דְּלֹא אֶתְחַזִּיָּא. (רְבִיעָאָה) עַלְעִין אֶתְחַפֵּיין

מֵהָאֵי גִיסָא וּמֵהָאֵי גִיסָא. (חֲמִישָׁאָה) בְּהוּ אֶתְחַזִּיין תְּפּוּחִין
סוּמְקִין כְּוּרְדָּא. (שְׁתִּיתָאָה) בְּחַד חוּטָא תְּלִיין אוּכְמִין תְּקִיפִין

עַד חֲדוּי. (שְׁבִיעָאָה) שְׁפוּון סוּמְקִין כְּוּרְדָּא אֶתְפְּנוּן.

זַעֲרִין נַחְתִּין בְּגֵרוּנָא, וּמַחְפִּיין קַדְלָא. (תְּשִׁיעָאָה)

רְבַרְבִּין וּזַעֲרִין כְּגִידִין (ס"א נְגִדִין) (ס"א נַחְתִּין) בְּשִׁקּוּלָא.

בְּאֵלִין אֶשְׁתַּכַּח גִּיבְר וְתַקִּיף מֵאן דְּאֶשְׁתַּכַּח.

כְּתִיב (תְּהִלִּים קיח) מִן הַמִּצֵּר קָרָאתִי יְהוָה. תִּשְׁעָה אֲמַר דְּוֹד עַד
כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי, לֹא־סָחָרָא וְלֹא־גָנָא עֲלוּי. וְתוּצָא

הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב מְזֻרִיעַ זֶרַע לְמִינְהוּ וְעֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי
אֲשֶׁר זֶרְעוּ בּוֹ לְמִינְהוּ. (נִשָּׂא קל"ט ע"ב) תִּשְׁעָה אֵלִין אֶתְעַקְרוּ

מִשְׁמָא שְׁלִים, וְאֶשְׁתִּילוּ לְבַתַּר בְּשִׁמָּא שְׁלִים, דְּכְתִיב
וַיִּטַּע יי' אֱלֹהִים. תְּקוּנִין דְּדִיקְנָא בְּתַלְיִסָּר אֶשְׁתַּכַּח

אִיהִי, דְּהִיא עֲלָאָה. תְּתָאָה, בְּתִשְׁעָה אֶתְחַזוּן. כ"ב אֶתּוּון

אֶתְגַּלִּיפוּ בְּגוּוּנִיהוּן (ס"א בְּגִינְהוּן).

עַל הָאֵי, (ס"א על האי מאן דְּחֻזי בְּחֻלְמִיָּה דִּיקְנָא) חֲלָמָא דְּאֶחִיד דִּיקְנָא

דְּבַר נֶשׁ עֲלָאָה בִּידֵיהּ, (נ"א או דְּאוֹשִׁיט יְדֵיהּ לִיהּ אֲנִדַּע דְּשָׁלִים

בְּמֵאֲרִיָּה) שְׁלִים בְּמֵאֲרִיָּה. שְׁנַאֲיִן תְּחֻתֻּי יִכְנַעוּן. כָּל שְׁכֵן

דִּיקְנָא עֲלָאָה דְּנִהִירָא (ס"א לְתַתְּאָה) בְּתַתְּאָה, דְּעֲלָאָה רַב

חֲסֵד אֶקְרִיָּה, בּוֹעִירָא חֲס"ד סְתָם, כִּד אֶצְטְרִיךְ נְהִירוֹ

אַנְהָר וְאֶקְרִי רַב חֲסֵד. (ס"א בִּידֵיהּ הָא מִתְרַחֵץ דְּהָא בְּשָׁלֵם עִם מֵאֲרִיָּה וְשֵׁנְאוֹי

יִכְנַעוּן תְּחֻתֻּי וְדִין הוּא בְּדִיל דְּחֻזָּא בְּחֻלְמִיָּה כָּל שְׁכֵן אִם זָכָה לְאוֹדַעָא מַה הִיא דִּיקְנָא עֲלָאָה

דְּהוּא נְהִיר לְתַתְּאָה אֲרִים עֲלָאָה רַב בְּחֲסֵד אֶקְרִי בּוֹעִירָא חֲסֵד סְתָם)

(שִׁיר לְדָף קע"ז ע"ב)

דְּבַר אַחַר יִשְׂרָעוּן הַמִּים,

תְּרַגּוּם יִרְחֶשׁוּן.

כְּלוּמַר, כִּד מְרַחֲשֵׁן

בְּשִׁפּוּתִיָּה פְתֻגְמֵי צְלוּתָא,

בְּזִבּוּתָא, וּבְנִקְיוֹת דְּעֵתָא,

וּבְמֵיָּה הָוָה רְחִישׁ נִפְשָׁא

חִיָּתָא. וְכִד בְּעֵי בַר נֶשׁ

לְסִדְרָא צְלוּתִיָּה לְמֵאֲרִיָּה,

וְשִׁפּוּתִיָּה מְרַחֲשֵׁן בְּהֵאִי

גְּוֹנָא מִתְתָּא לְעֵילָא,

לְסִלְקָא יִקְרָא דְּמֵאֲרִיָּה,

לְאַתְרֵי דְּשִׁקְיוֹ דְּעֵמִיקוֹ

דְּבִירָא, נְגִיד וְנִפְיָא. לְבַתַּר

יִנְגִיד לְאַמְשָׁכָא מְלַעֲיָא

כְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָעוּן

הַמִּים שְׂרָץ נֶפֶשׁ

חַיָּה, כְּלוּמַר, (נ"א ח"י י"ה) י"ה

אַתְפֹּשֵׁט נְהִירוֹ דְּדָא בְּדָא,

כְּלָא אַתְרַחֲשׁוּן בּוֹזְמָנָא חֲדָא,

מִים טְבָאן מִים בִּישָׁן. בְּגִין

דְּאִמַר יִשְׂרָעוּן, אַתְכִּלְלוּ דָּא

בְּדָא. חַיָּה עֲלָאָה, חַיָּה

תְּתָאָה. חַיָּה (דף קע"ח ע"א) טְבָא.

חַיָּה בִּישָׁא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם.

הָאָדָם לָא כְּתִיב, אָלָא אָדָם

סְתָם, לְאַפְקָא אָדָם

לְתַתָּא, מִהֵוּא שְׁקִיא
 דְּנַחֲלֵא, לְכָל דְּרָגָא וְדְרָגָא,
 עַד דְּרָגָא בִּתְרָאָה לְאַמְשָׁכָא
 נְדָבָה לְכָלֵא מֵעֵילָא לְתַתָּא.
 לְבַתַּר פְּעִי לְקִשְׂרָא קִשְׂרָא
 בְּכָלֵא, קִשְׂרָא דְכֹנָנָה
 דְּמַהִימְנוּתָא וְיַעֲבֹדוּן כָּל
 מְשָׁאֲלוּהִי, בֵּין שְׁאֵלְתָא
 דְּעִבְרָא, בֵּין שְׁאֵלְתָא
 דְּיַחֲדָא.

וְשְׁאֵלְתָא דְאֵית לְבַר נֶשֶׁ
 לְשְׁאֵלָא מִמַּאֲרִיָּה,

הֵן מְסוּדְרוֹת בְּט' גְּוֹנִי, אֵית
 בְּאַלְפָא בֵּיתָא, וְאֵית
 בְּאַדְכָּר מְכִילוּהִי דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, רַחוּם וְחַנּוּן וְגו'.
 אֵית בְּשִׁמְהֵן יְקִירָן דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, כְּגוֹן אֱהִיָּה, יְהוֹ,
 יְהוֹ, אֵל, אֱלֹהִים, יְי' עֲבָאוֹת,
 שְׂדֵי, אֲדֹנִי. אֵית בְּעֶשֶׂר
 סְפִירָא, כְּגוֹן: מַלְכוּת, יְסוּד,
 הוֹד, נֶעֱח, תְּפָאֲרַת, גְּבוּרָה,
 חֶסֶד, בִּינָה, חֲכָמָה, כְּתָר.
 אֵית בְּאַדְכָּר עֲדִיקָיָא, כְּגוֹן
 דְּאֲבוֹת וְהַנְּבִיאִים וְהַמְּלָכִים.

דְּלֵעִילָא. דְּאֵתְעֵבִיד בְּשָׁמָא
 שְׁלִים. כִּד אֲשַׁתְּלִים דָּא,
 אֲשַׁתְּלִים דָּא. אֲשַׁתְּלִים דְּכָר
 וְנוֹקְבָא לְאַשְׁלָמָא כְּלָא.
 יְדוּ"ד סְטָרָא דְדְכָר. אֱלֹהִים
 סְטָרָא דְנוֹקְבָא. אֲתַפְּשֵׁט
 דְּכוּרָא, וְאֲתַתְּקוּן בְּתַקּוּבוּי
 כְּאָמָא, בְּפוּמִיָּה דְאָמָה.
 מַלְכִין דְּאֵתְבְּטְלוּ, הֲכָא
 אֲתַקְיָמוּ.

דִּינִין (קמ"ב ע"ב) דְּדְכוּרָא
 תְּקִיפִין בְּרִישָׁא,
 בְּסוּפָא נִיּוּחִין. דְּנוֹקְבָא
 בְּאַיְפְכָא. וְיִ"ה קוּבְטִירִין
 דְּקִיטוּרָא בְּעֶטְפוּי שְׁקִיעִין.
 י' זְעִירָא בְּגוּוּהָא אֲשַׁתְּכַח.
 אֵי אֲתַבְּסָמוּ דִּינִין, בְּעָא
 עֲתִיקָא. אָתָא חוּיָא עַל
 נוֹקְבָא, וְקִינָא דְזוּהָמָא
 אֲתַתְּקוּן בְּגוּוּהָ, לְמַעַבְד
 מְדוּרָא בִישָׁא. דְּכְתִיב וְתַהֲר

אֵיִת בְּשִׁירֵי וּבְתוֹשֶׁבֶתַי,
 דְּאֵיִת בְּהוֹן קַבְלָה אֲמִיתִית.
 וְעֵילָא מְנַהוֹן מֵאן דִּידַע
 לְתַקּוֹן תְּקוּנֵין לְמַאֲרִיחַ,
 כְּדָקָא יְאוּת. וְאֵיִת בִּידִיעָה
 סְלָקָא מִתְתָא לְעֵילָא, וְאֵיִת
 מֵאן דִּידַע לְהַמְשִׁיד שְׁפַעָא
 מֵעֵילָא לְתַתָּא. וּבְכָל ט' גְּוּוּנֵי
 אֱלִין, צְרִיכָא בּוֹנָה גְּדוּלָה,
 וְאֵי לֹא עָלִיחַ קָרָא דְכַתִּיב,
 (שְׁמוּאֵל א ב) וּבּוֹנֵי יִקְלוּ.
 וּבְכּוֹוֹנַת אֲמֵן, דְּהוּא כְּלִיל
 תִּירִין שְׁמַהֲן יְהוָה אֲדַנָּי.
 וְהָאֶחָד גְּנִיז טוֹבִיחַ וּבְרַכּוּחַי,
 בְּאוּצָר הַנִּקְרָא הֵיכַל, וְהוּא
 רְמוּז בְּפֶסוּק (חֲבֻקָּק ב) וְהוּ
 בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ הֵם מִפְּנֵי
 וּלְדָא רְמוּז רַבּוּתֵינוּ זְכוּרָנָם
 לְבְרַכָּה, כֹּל טוֹב הָאָדָם
 בְּבֵיתוֹ, שְׁנַאֲמַר (בַּמְדַּבֵּר יב)
 בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא,
 וּמִתְרַגְּמִינָן בְּכָל דְּעַמִּי. וְאֵי
 מְכוּוֹן בְּכָל חַד וְחַד מִט' גְּוּוּנֵי
 כְּדָקָא יְאוּת, דָּא הוּא בַר נֶשׁ
 דְּאוּקִיר לְשִׁמָּא דְמַאֲרִיחַ

וְתִלְד אֶת קִיָּן. קִיָּנָא
 דְּמְדוּרָא דְרוּחִין בִּישִׁין
 וְעֵלְעוּלִין וְקַטְפוּרִין.
 אֶתְקִין בִּיחַ בְּהַאי אָדָם,
 בְּתָרִים, בְּכָלִל
 וּפְרֻט, אֶתְכָלְלוּ בְּפֻרְט וּכְלָל,
 שׁוֹקִין וּדְרוּעִין, יְמִינָא
 וּשְׁמָאֲלָא. דָּא אֶתְפְּלַג
 בְּסִטְרוּי אֶתְתַּקֵּן דְּכַר וְנוֹקְבָא
 יְה"ו. י' דְּכַר. ה' נוֹקְבָא. ו'
 כְּתִיב זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאם
 וַיְבָרֶךְ אוֹתָם וַיִּקְרָא שְׁמֵם
 אָדָם. דִּיּוֹקְנָא וּפְרָצוּפָא
 דְּאָדָם יְתִיב עַל כְּרִסְיָא,
 וּכְתִיב (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת
 הַכֶּסֶּא דְּמוֹת כְּמַרְאֵה אָדָם
 עָלָיו מְלַמְעָלָה.

פְּרָקָא רְבִיעָאָה. עֵתִיקָא,
 טָמִיר וְסִתִּים.
 זַעִירָא דְּאַנְפִּין, אֶתְגְּלִיָּא
 וְלֹא אֶתְגְּלִיָּא. דְּאֶתְגְּלִיָּא,

בְּאַתּוֹן כְּתִיב. דְּאַתְּפִסִּיא,
סָתִים בְּאַתּוֹן, דְּלֵא
מְתִישְׁבֵן בְּאַתְרוּי, בְּגִין
דְּאִיהוּ לֹא אַתִּישְׁבוּ בֵּיה
עֲלֵאִין וְתַתֵּאִין.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ
נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ
בְּהֵמָה וּרְמֵשׁ וְגו', הֵיִינוּ
דְּכְתִיב, (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה
תּוֹשִׁיעַ יי'. חַד בְּכֻלָּא
דְּאַחְרָא מִשְׁתַּכְּחָא. בְּהֵמָה
בְּכֻלָּא דְּאָדָם, (ויקרא א) אָדָם
כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבַּן לַיי' מִן
הַבְּהֵמָה, מִשּׁוּם דְּאַתְּכֻלָּל
בְּכֻלָּא דְּאָדָם.

כִּד נַחַת אָדָם דְּלַתְתָּא (דף קע"ח)
(ע"ב) בְּדִיוקְנָא עֲלָאָה,
אַשְׁתַּכְּחוּ תֵרִין (תזריע מ"ח ע"ב)
רוּחִין מִתֵּרִין סְטֵרִין, דִּימִינָא
וּשְׁמָאֵלָא כָּלִיל אָדָם.
דִּימִינָא, נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא.

לְשִׁמָּא קְדִישָׁא, וְעַל דָּא
כְּתִיב כִּי מִכְּבֹדִי אֲכַבֵּד
וּבוֹזִי יִקְלוּ, אֲכַבֵּד בְּעֵלְמָא
דִּין, לְקַיִים וּלְמַעַבְד כָּל
צָרְכוּי. וַיַּחֲזוּן כָּל עַמְּמֵי
אַרְעָא, אַרְי שְׁמָא דְּהוּ
אַתְקֵרִי עֲלֵיהּ, וַיִּדְחֲלוּן מִגִּיהָ.
וּבְעֵלְמָא דְּאַתִּי, יִזְכִּי לְמִיקָם
בְּמַחֲיֵצַת חֲסִידִים, אַף עַל פִּי
דְּלֵא קָרִי כָּל צוֹרְכֵיהּ, בִּיּוֹן
דְּזֻכָּה לְאַשְׁגַּחָא יְדִיעַת
מְאֲרִיָּה, וְאַיְכוּוֹן בֵּיה בְּדָקָא
יְאוּת. מְאִי וּבוֹזִי יִקְלוּ. דָּא
הוּא מְאֵן דְּלֵא יִדַּע לְאַחְדָּא
שְׁמָא קְדִישָׁא, וּלְקִשְׂרָא
קִשְׂרָא דְּמַהִימְנוּתָא,
וְלֵאמֶשְׁכָּא לְאַתֵּר
דְּאַצְטְרִידָהּ, וְלֵאזְקִיר שְׁמָא
דְּמְאֲרִיָּה טָב לִיָּה דְּלֵא
אַתְבְּרִי וּכְּל שְׁכָן מְאֵן דְּלֵא
אַתְכּוּוֹן בְּאַמֵּן. וְעַל דָּא, כָּל
מְאֵן דְּמִרְחִישׁ בְּשִׁפּוּתֵיהּ
בְּנִקְיוּתָא דְּלִבָּא, בְּמִיָּא
דְּמִנְקִי, מְאִי כְּתִיב בְּהֲרִיָּה,
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם,

דְּשָׂמָא לֹא נֶפֶשׁ חַיָּה. חֵב כְּלוּמַר, בְּשִׁבִיל אָדָם דִּי דַע
 אָדָם אֶתְפָּשֵׁט שְׂמָאלָא, לְאַחְדָא צֻלָם וְדַמוֹת כְּדָקָא
 וְאֶתְפָּשֵׁטוּ אֵינוּן בְּלֹא גּוּפָא. יְאוּת, וְיִרְדּוּ בְדַגְתַּת הַיָּם. (עד

כאן דָּבַר אַחֵר)

כִּד מֵתִדְבָקִין דָּא בְדָא, אֶתִּיּוּלְדָן כְּהַאי חַיָּה דְאוּלִידַת (רַחֲמִין) סְגִיָּאִין בְּקִטְרָא חֲדָא.
 כ"ב אֶתּוּן סְתִימִין, כ"ב אֶתּוּן אֶתְגַּלְיִין, י' סְתִים, י'
 גַּלְיָא. סְתִים וְגַלְיָא, בְּמִתְקֵלָא דְטַפְסִין, אֶתְקֵלוּ.

י' נֶפְקִין מִנִּיהַ דְכָר וְנוֹקְבָא ו"ד, בְּהַאי אֶתֶר, ו' דְכָר, ד'
 נוֹקְבָא. בְּגִין דָּא, ד"ו תְּרִין. ד"ו דְכָר וְנוֹקְבָא. ד"ו
 תְּרִין קְפֵלִין. תְּרִין י' בְּלַחֲדוּי דְכָר. ה' נוֹקְבָא. ה' ד' הוֹת
 בְּקַדְמִיתָא, (ק"פ ע"ב) וּמִדְאֶתְעֵבְרַת בּו' בְּגוּהָ, (אוּלִידַת) אֶפִּיקַת
 ו', (הַרִי כִי בַה' אֵית ד"ו וּבִיהָ אֵית ה"ה הַרִי יִהוּ) אֶתְחַזִּי יו"ד בְּחַזוּיָה כְּלָלָא
 דִּיהוּ. מִדְאֶפִּיקַת יו"ד דְהוּא דְכָר וְנוֹקְבָא, אֶתִּישְׁבַת
 לְבַתֶּר, וּמְכַסִּיָּא לְאַמָּא.

(בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם, הַיִּינוֹ
 דְכַתִּיב, (יהושע ב) שְׁנַיִם אַנְשִׁים מְרַגְלִים חָרַשׁ לְאֹמֶר,
 מֵאֵי בְנוֹת הָאָדָם. דְכַתִּיב, (מלכים א ג) אֲזַ תְּבַאנָה שְׁתֵּי
 נָשִׁים זֹנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. בְּגִינֵיהוֹן כְּתִיב, כִּי רָאוּ כִי חֲכַמַת
 אֱלֹהִים בְּקִרְבוֹ וְגו'. אֲזַ תְּבַאנָה וְלֹא בְּקַדְמִיתָא. בְּקִיסְטָרָא
 דְקִיטוּרֵי דְפִיגָאן, תְּרִין מֵתְחַבְּקוֹן הוּוּ לְעֵילָא, לְתַתָּא נַחְתּוּ
 יֶרְתּוּ עֶפְרָא, אֲבִדּוּ חוּלְקָא טְבָא דְהוּא בְהוּ. עֶטְרָא
 דְבוּמְלָא (ס"א דְחַמְלָא), וְאֶתְעֵטֶר בְּקוּסְטָא דְעֵנְבָא.

(שמות ד) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה מֵה תִצְעַק אֵלַי. אֵלַי דַּיִיקָא.
 דִּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ. וַיִּסְעוּ דַּיִיקָא. בְּמִזְלָא
 הָיָה תְּלִי, דְּבַעַא לְאֻקִּיר דְּקִנְיָה. (שמות טו) וְהִישָׁר בְּעֵינָיו
 תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנֶּת לְמִצּוֹתָיו וְשִׁמְרַתְּ כָּל חֻקָּיו עַד כָּאן. פִּי
 אֲנִי יי' רִפְאִיךָ, לְהֵאֵי דְיֻקָּא.

פְּרֻקָּא חֲמִישָׁאָה (ישעיה א) הוּי גוּי חוּטָא עִם כְּפִד עוֹן זֶרַע
 מֵרַעִים בְּנִים וְגו'. שְׁבַעַה דְרַגִּין יו"ד ה"ה ו"ה ה"י
 ו"ו אֲפִיק ד' ה"ה הו"י, ה"ה אֲפִיק ו"ו ד"ו לְבַר אֲסַתִּיר
 אָדָם דְּכַר וְנוֹקְבָא דְאִינוּן ד"ו דְכִתִּיב בְּנִים מִשְׁחִיתִים.
 בְּרֵאשִׁית בְּרָא. בְּרֵאשִׁית מֵאֲמָר. בְּרָא חֲצִי מֵאֲמָר. אָב
 וּבֵן. סְתִים וְגַלְיָא. יַעֲדֵן עֲלָאָה דְסְתִים וְגַנְיָו.
 יַעֲדֵן תַּתְּאָה, נָפִיק לְמַטְלְטְלִי (ס"א לְמַטְלְטְלוּי) וְאַתְגַּלְיָא יְהוָה.
 יְהוָה אֱלֹהִים. אֵת. אֲדַנִּי אֶהְיָה. יְמִינָא וְשְׁמַאלָא כְּחֻדָּא
 אֲשַׁתְּתַּפּוּ, הַשְּׁמִים. וְאֵת, דְכִתִּיב, (דברי הימים א כט) וְהַתְּפַאֲרַת
 וְהַנְּצַח אִינוּן כְּחֻדָּא אֲשַׁתְּתַּפּוּ. הָאָרֶץ, דְכִתִּיב, (תהלים ח) מֵה
 אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ. (ישעיה ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.
 יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ
 הַקֹּדֶשִׁים, עֲתִיקָא לְזַעִירָא, אֲתַפְּרֵשׁ, וְאַתְדַּבֵּק. לָא
 אֲתַפְּרֵשׁ מִמֶּשׁ פּוּמָא מְמַלְל רַבְרַבֵּן. אֲנַתִּיק וְאַתְעַטֵּר
 בְּכַתְרִין זַעִירִין, בְּחַמְשָׁה זִינִין מַיִם, וְכִתִּיב (במדבר ט) וְנָתַן
 עָלָיו מַיִם חַיִּים. (ירמיה י) הוּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם.

(תהלים קטז) אֶתְהַלֵּךְ לְפָנַי יי' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. (שמואל א כד)
וְהִיְתָה נַפְשׁ אֲדֹנָי צְרוּרָה וְגו'. וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן.
י"ה, יו"ד ה"א, אהי"י בֵּין מַיִם לְמַיִם. מַיִם שְׁלִימִין, וּמַיִם
דְּלָא שְׁלִימִין. רַחֲמִין שְׁלִימִין, רַחֲמִין דְּלָא שְׁלִימִין.

וַיֹּאמֶר יי' לָא יְדוֹן רוּחֵי בְּאָדָם לְעוֹלָם בְּשִׁגְמָה הוּא
בְּשָׂר. וַיֹּאמֶר יי', כִּד אֶתְיִישְׁבָא בּוֹעִירָא. מִכָּאן (נ"א)
דְּכַד אָמַר בְּשֵׁם אֲמִרוֹ (לומר) דְּבַר. דְּעֵתִיקָא סְתִים קָאמַר לָא יְדוֹן
רוּחֵי בְּאָדָם דְּלְעִילָא, מְשׁוּם דְּבַהּ הוּא רוּחָא דְּאֶתְנַשְׁבָּא
מִתְרִין נוֹקְבִין דְּפִרְדֵּשְׁקָא, מְשִׁיךְ לְתַתְּאִי.

וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב (ימי עולם) וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה.
יו"ד שְׁלִים וְלָא שְׁלִים. י' בְּלַחֲדוּי מֵאָה. תְּרִין
אַתּוּן תְּרִין זְמַנִּין, מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה. י' בְּלַחֲדוּי כִּד (דף)
קנ"ט ע"א) אֶתְגַּלְיָא בּוֹעִירָא, אֶתְמַשֵּׁךְ בְּעֶשֶׂר אֲלָפִין שָׁנִין.
מִכָּאן כְּתִיב, (תהלים קלט) וּתְשֵׁת עָלַי כַּפְכָּה.

(בראשית ו) הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאָרֶץ, הֵינְנוּ דְּכְתִיב וּמִשָּׁם יִפְרֹד
וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים. מֵאַתְר דְּאֶתְפְּרֵשׁ גְּנֹתָא,
אַקְרִי הַנְּפִילִים, דְּכְתִיב וּמִשָּׁם יִפְרֹד. הָיוּ בְּאָרֶץ בֵּימֵים
הַהֵם, וְלָא לְבַתֵּר זְמַנָּא. עַד דְּאֶתָּא יְהוֹשֻׁעַ, וּבְנֵי הָאֱלֹהִים
אֶסְטְמְרוּ.

עַד דְּאֶתָּא שְׁלֵמָה וּבְנוֹת הָאָדָם אֶתְכַלְלָא, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (קהלת ב) וְתַעֲנוּגוֹת. תַּעֲנוּגַת קְאָרִי (תענוגים לא

קארי) בְּנֵי הָאָדָם (נ"א ד'אתרמיזו) ד'אתרמיז מהאי רוחין אחרנין,
 דלא אתפללו בחכמה עלאה. וכתיב, (מלכים א ה) וי' נתן
 חכמה לשלמה. וכתיב (מלכים א ה) ויחכם מכל האדם. משום
 דהני לא אתפללו באדם.

וי' נתן חכמה, ה' עלאה. ויחכם, דמינה אתחכם לתתא.
 המה הגבורים אשר מעולם, עולם דלעילא. אנשי
 השם, דאתנהגן בשמא. מאי שמא. שמא קדישא,
 דאתנהגן ביה דלא קדישין לתתא, ולא אתנהגן אלא
 בשמא. אנשי השם סתם, ולא אנשי הוי"ה. לאו מסתים
 סתימא, אלא גריעותא, ולא גריעותא אנשי השם סתם,
 מפללא דאדם נפקו, כתיב (תהלים מט) אדם ביקר בל ילין,
 אדם ביקר, ביקרו דמלכא, בל ילין, בלא רוחא.
 תליסר מלכי קרבא, בשבעה. שבעה. מלכין בארעא,
 אתחזיאו נצחי קרבא. תשעה דסלקין בדרגין,
 דרהטין ברעותהון, ולית דימחי בידיהון. חמשה מלכין
 קיימין בבהילו, לקמי ארבע לא יכלין למיקם.

ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע, בהון תליין פענבין
 באתכלא צירין בהו שבעה רהיטין. סהדין
 סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו. אילנא דמבסם יתיב
 בגו. בענפוי אחידן ומקננן צפרין. תחותוי תטלל חיותא
 דשליטא בההוא אילנא בתרי כבישין, למהך בשבעה

סִמְכִין סְחָרְנִיה, בְּאַרְבַּע חִיוּון, מִתְגַּלְגְּלִין בְּאַרְבַּע סְטָרִין.
 חוּיָא דְרָהִיט בִשׁ"ע דְלוּגִין, דְלִיג עַל טוּרִין, מְקַפֵּץ עַל
 גְּבַעְתָּא, דְכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) מְדַלֵּג עַל הַהָרִים
 מְקַפֵּץ עַל הַגְּבַעוֹת. זְנַבִּיה בְּפוּמִיה, בְּשָׁנוּי, נִקִּיב בְּתֵרִין
 גִּיסִין. כַּד נָטִיל גִּיסְטָרָא אֶתְעַבִּיד לְתַלְתָּ לְרוּחִין.

כְּתִיב וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים. וְכְתִיב (מְשָׁלִי כב) חֲנוּךְ
 לְנַעַר עַל פִּי דְרָכּוֹ. לְנַעַר הַיְדוּעַ. אֶת הָאֱלֹהִים,
 וְלֹא אֶת יי'. וַאֲיַנְנוּ, בְּשֵׁם זֶה, כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים
 לְהַקְרָא בְשֵׁמוֹ. תַּלְתָּ בְּתֵי דִינִין, אַרְבַּע אִינוּן. אַרְבַּע בְּתֵי
 דִינִין דְלַעֲיָלָא. אַרְבַּע לְתַתָּא. דְכְתִיב, (וִיקְרָא יט) לֹא תַעֲשׂוּ
 עוֹל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמִּשׁוּרָה. דִּינָא קְשִׁיָּא.
 דִּינָא דְלֹא קְשִׁיָּא, דִּינָא בְּשִׁקוּלָא, דִּינָא דְלֹא בְּשִׁקוּלָא.
 דִּינָא רְפִיָּא. (דִּינָא) דְאֶפִּילוּ לָא הָאִי וְלֹא הָאִי.

וַיְהִי כִּי הִחַל הָאָדָם לָרֹב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. הִחַל הָאָדָם
 לָרֹב. הֵינְנוּ דְכְתִיב בְּשָׁגֻם וְגו', הָאָדָם דְלַעֲיָלָא.
 וְכְתִיב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. (שְׁמוֹת לד) וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן
 עוֹר פָּנָיו, הֵינְנוּ דְכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית א) כְּתָנוֹת עוֹר. קָרַן,
 דְכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א טז) וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת קָרַן הַשֶּׁמֶן. לִית
 מְשִׁיחָא אֲלֵא בְקָרַן, (תְּהִלִּים פט) וּבְשִׁמְךָ תָרוּם קָרְנֵנוּ. (תְּהִלִּים
 קלב) שָׁם אֶצְמִיחַ קָרַן לְדוֹד. הֵינְנוּ עֲשִׂירָא דְמִלְכָּא.
 וְאַתִּיא מִן יוּבְלָא דְהִיא אִימָא, דְכְתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ ו) וְהָיָה

בְּמִשׁוֹךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. קֶרֶן בְּיּוֹבֵלֹא אֶתְעַטֵּר עֲשִׂירָאָה
 בְּאֵימָא. קֶרֶן, דְּנִטִּיל קֶרֶן וְרוּחַ לְאַתָּבֵא רוּחִיהָ לִּיהָ.
 וְהָאִי קֶרֶן דְּיּוֹבֵלֹא הוּא. וְיּוֹבֵל ה'. וְה' נְשִׁיבָא דְרוּחָא
 לְכֹלֵא. וְכֹלֵא תִּיבִין לְאַתְרֵיהוּ, דְּכְתִיב, (ירמיה א)
 אֲהֵה יְי' אֱלֹהִים, כִּד אֶתְחַזִּי ה' לֵה', יְי' אֱלֹהִים אֶתְקָרִי
 שֵׁם מִלֵּא וְכְתִיב (ישעיה ב) וְנִשְׁגָּב יְי' לְבְדוֹ בַּיּוֹם הַהוּא. (ס"א
 כד אַתְחַזֵּר ה' לֵה' וְאֶסְתַּלַּק י' פּוֹרְעֵנוּתָא אֲתִי לְעֵלְמָא וְאִי לֹאוּ בְּשִׁבִיל אָדָם יִהוּ"ה לֹא אֶתְקַיֵּים
 עֵלְמָא וְכֹלֵא אֶתְחַרְבַּ וְעַל דָּא כְּתִיב וְנִשְׁגָּב וְגו')
 עַל כֵּן סָתִים וְאַתְעַטֵּר
 צְנִיעוּתָא דְּמִלְכָּא, דְּהֵינּוּ סִפְרָא דְּצְנִיעוּתָא. זְכָאָה (נ"א
 לְמֵאן דְּנִפְק וְדַע) לְמֵאן דְּעָאֵל וְנִפְק וְיַדַּע שְׁבִילוּי וְאַרְחוּי.

פֿרשֿת וְאַתָּה תִּצְוֶה

(דף קע"ט ע"ב)

(שמות כז) וְאַתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְאַתָּה הֶקְרַב
 אֵלַיךְ אֶת אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְגו'. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, מֵאִי
 שָׁנָא הֶכָּא מְבַכֵּל אֶתְרָ, דְּכְתִיב וְאַתָּה הֶקְרַב אֵלַיךְ וְאַתָּה
 תִּדְבַר אֶל כָּל חֲכָמֵי לֵב. וְאַתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 (שמות ל) וְאַתָּה קַח לָךְ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מֶרְדְּרוֹר. אֶלֵּא כֹּלֵא
 בְּרֹזָא עֲלָאָה אִיהוּ, לְאַכְלֵלָא שְׁכִינְתָא בְּהַדִּיהָ.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נְהוֹרָא עֲלָאָה, וְנְהוֹרָא תִּתָּאָה כְּלִיל
 כְּחָדָא, אֶקָרִי (קל"ח ע"ב) וְאַתָּה. כִּמָּה דַּאֲתָּ אָמַר (נחמיה

ט) וְאִתָּהּ מִחֵיה אֶת כָּלֶם. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב, וְהִקְרַבְתָּ אֶת אֶהָרָן אַחִיךָ. וְצוֹיֵת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְדַבַּרְתָּ אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב. בְּגִין דִּהְהוּא זְמַנָּא שְׂרִיא שְׂמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא, וְאַשְׁתַּתַּף כָּלֵא כְּחֻדָּא, לְשְׂרִיא עַל אוּמְנוֹתָא דְעוּבְדָּא. אִמַר רַבִּי אֲלֵעֶזֶר, מֵהֲכָא, (שמות לו) אֲשֶׁר נָתַן יי' חֲכָמָה וְתִבּוּנָה בְּהֵמָה.

רַבִּי שְׂמַעוֹן אִמַר מֵהֲכָא, וְאִתָּהּ תִּדְבַר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב. אֲשֶׁר מִלְּאֲתִיו רוּחַ חֲכָמָה. אֲשֶׁר מִלְּאֲתִים מִבְּעֵי לִיהָ. אֲלָא אֲשֶׁר מִלְּאֲתִיו, לְהֵהוּא לְבָא, מִלְּאֲתִיו רוּחַ חֲכָמָה. כְּמָה דְאֵת אִמַר (ישעיה יא) וְנָחָה עָלֵינוּ רוּחַ יי' רוּחַ חֲכָמָה וְגו' וְעַל דָּא אֲצִטְרִיךְ אֲשֶׁר מִלְּאֲתִיו רוּחַ חֲכָמָה, דְשְׂרִיא שְׂמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא דְכָלֵא, וְעַל דָּא אֲתַרְשִׁים כָּלֵא בְּכָל אֲתַר. אִמַר רַבִּי אֲלֵעֶזֶר, אִי הָכִי הָנִי וְאִתָּהּ וְאִתָּהּ, הֵיאֵךְ מִתֵּיִשְׁבֵּן בְּקַרְאֵי.

אִמַר לִיהָ, כְּלָהוּ מִתֵּיִשְׁבֵּן נִינְהוּ. וְאִתָּהּ הִקְרַב אֲלֵיךְ: לִיְחֻדָּא בְּהֵדִיָּה, וְלִקְרַבָּא בְּהֵדִיָּה, רְזָא דְשְׂמָא קַדִּישָׁא כְּדָקָא יְאוּת. וְאִתָּהּ תִּדְבַר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב: בְּגִין דְכָלְהוּ לָא אֲתֵיִין לְמַעְבַּד עֲבִידְתָּא, עַד דִּרוּחַ קַדְשָׁא מְמַלְלָא בְּגוּוֹיֵיהוּ, וְלַחֲשׁ לֹון בְּלַחֲשׁוֹ, וְכַדִּין עֲבַדִּי עֲבִידְתָּא. וְאִתָּהּ תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: רוּחַ קַדְשָׁא פְּקַדָּא עָלֵיִהוּ, וְאַנְהִיר עָלֵיִהוּ, לְמַעְבַּד עוּבְדָּא בְּרַעוּתָא שְׁלִים.

וְאַתָּה קַח לְךָ: כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא. (דבתיב) וְאַתָּה הַקָּרֵב אֵלַיךְ,
וְהֵנִי כְּלָהּ, הֲכֵא בְעוֹבְדָא דְמִשְׁכָּנָא. דְּכֻלָּא אֶתְעַבִּיד
בְּרֹזָא דָא.

פֿתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (תהלים כב) וְאַתָּה יי' אֵל תִּרְחַק
אֵילוֹתַי לְעֹזְרֹתַי חוֹשֶׁה. וְאַתָּה יי' כִּלְא חֵד. אֵל
תִּרְחַק: לְאַסְתִּלְקָא מִינֵן, לְמַהוּי סְלִיק נְהוּרָא עֲלָאָה
מִתַּתָּאָה. דְּהָא כֵּד אֶסְתִּלְקֵן נְהוּרָא עֲלָאָה מִתַּתָּאָה, כְּדִין
אֶתְחַשֵּׁף כָּל נְהוּרָא, וְלֹא אֶשְׁתַּכַּח כָּלֵל בְּעֲלָמָא.

וְעַל דָּא אֶתְחַרַּב בֵּי מַקְדָּשָׁא בְּיוֹמוֹי דִּירְמִיָּהוּ. וְאַף עַל
גַּב דְּאֶתְבְּנִי לְבֵתֵךְ, לֹא אֶהְדֵּר נְהוּרָא לְאַתְרִיָּה
כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל רֹזָא דָא, שְׁמָא דְהָהוּא נְבִיאָה דְּאֶתְנַבֵּי
עַל דָּא, יְרַמֶּיָּהוּ. אֶסְתִּלְקוּתָא דְנְהוּרָא עֲלָאָה, דְּאֶסְתִּלְקֵן
לְעֵילָא לְעֵילָא, וְלֹא אֶהְדֵּר לְאַנְהָרָא לְבֵתֵךְ כְּדָקָא יְאוּת.
יְרַמֶּיָּהוּ: אֶסְתִּלְקֵן וְלֹא אֶהְדֵּר לְאַתְרִיָּה, וְאַתְחַרַּב בֵּי
מַקְדָּשָׁא וְאַתְחַשְׁכוּ נְהוּרִין.

אַבְל יִשְׁעִיָּהוּ, שְׁמָא גָרִים לְפוּרְקָנָא, וְלֹא אֶהְדֵּרָא נְהוּרָא
עֲלָאָה לְאַתְרִיָּה, (יִשְׁעִיָּהוּ לְאַנְהָרָא דְהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה וְלִמְעַבְד

פוּרְקָנָא) וְלִמְבַנֵּי בֵּי מַקְדָּשָׁא, וְכָל טַבִּין וְכָל נְהוּרִין, יְהִדְרוּן
כְּדַבְּקֵדְמִיתָא. וְעַל דָּא, שְׁמָהֵן דְתַרִּין נְבִיאִין אֵלַיִן,
קִיִּימִין דָּא לְקַבֵּל דָּא, בְּגִין דְשְׁמָא גָרִים, וְצִרוּפָא דְאַתּוּן
דָּא בְּדָא, גְרַמִּין עוֹבְדָא, הֵן לְטַב וְהֵן לְבִישׁ. וְעַל רֹזָא

דא, צרופא דאתוון דשמהן קדישין, וכן אתוון
בגרמייהו, גרמין לאתחזאה רזין עלאין, כגוונא דשמא
קדישא, דאתוון בגרמייהו, גרמין רזין עלאין קדישין
לאתחזאה בהו.

רזא קדמאה, יו"ד, נקודה קדמאה (דף ק"ט ע"א) דקיימא על
תשע סמכין דסמכין לה. ואינון קיימין לארבע
סטרי עלמא. כמה דסופא דמחשבה, נקודה בתראה,
קיימא לארבע סטרי עלמא. בר דהאי דכר, ואיהי
נוקבא.

והאי קיימא בלא גופא, וכד קיימא בלבושא,
דאתלבש בהו, איהי קיימא על תשע סמכין,
ברזא דאת ם בלא עגולא. ואף על גב דאת ס' איהי
בעגולא, וקיימא בעגולא. אבל ברזא דאתוון חקיקון, גו
נקודי, טהירין לעילא, אינון ברבועא, דלתתא איהו
בעגולא.

האי ברבוע איהי קיימא בשיעורא דתשע נקודין, תלת
תלת לכל סטר. ואינון בשיעורא דחושבנא תמניא
נקודין, ואינון תשע. ואלין אינון דקיימין מרזא
דבוצינא בריבועא בסמכין תשעה לאת יו"ד, נקודה
חדא. אינון תשעה. אינון תמניא ברזא דאת ם ברבועא,
כגוונא דא :: :: תלת תלת לכל סטר ודא איהו רזא

דָּאת יו"ד נְקוּדָה חֲדָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי נְקוּדָה חֲדָא,
 דִּיּוֹקְנָא דִּילָהּ, רִישָׁא לְעִילָא, וְקוּצָא לְתַתָּא, וְשִׁיעוּרָא
 דִּילָהּ תְּלַת נְקוּדִין כְּגוּוּנָא דָּא וְעַל דָּא אֲתַפְּשׁוּתָא
 לְאַרְבַּע סְטְרִין, תְּלַת, תְּלַת לְכָל סְטֵר אִיהִי תִשְׁע וְאִיהִי
 תְּמַנָּיא. וְאַלִּין אֵינּוּן סְמִכִין דְּנִפְקִין מִרְזָא דְּבוּצִינָא,
 לְמַהוּי סְמִכִין לְאֵת יו"ד, וְאַלִּין אֲקִרוּן רְתִיכָא דִּילָהּ. וְלֹא
 קִיִּימִין בְּשָׂמָא, בַּר בְּרָזָא דְּתִשְׁע נְקוּדִין דְּאוּרִייתָא.

וּבְרָזָא דְּסַפְרָא דְּאָדָם, אֲתַפְּלָגוּ אֵלִין תִּשְׁע דְּאֵינּוּן
 תְּמַנָּיא, בְּצִרּוּפָא דְּאֲתוּוּן דְּשָׂמָא קְדִישָׁא,
 לְצִרְפָּא לוּן וְלִיחֲדָא לוּן בְּכָל אֵינּוּן גּוּוּנִין, כַּד נִטְלִין
 אֵלִין תְּמַנָּיא דְּאֵינּוּן תִּשְׁע, נִהְרִין בְּנִהְירוּ דָּאת ם
 בְּרַבּוּעָא, וְאַפִּיק נְהוּרִין תְּמַנָּיא, (ס"א תְּמַנָּיא אֲתַחְזוּן) אֲתַחְזוּן
 וְאַתּוּוּן תִּשְׁעָה. וְאַתְּפִלְגֵן לְתַתָּא לְנִטְלָא כָּל מִשְׁכָּנָא.

וְאֵינּוּן צִרּוּפָא דְּשָׂמָא קְדִישָׁא, בְּרָזָא דְּשִׁבְעִין וְתִרִין
 אֲתוּוּן מַחְקָקוּ, דְּנִפְקִי מִרְזָא דְּתְּלַת גּוּוּנִין,
 יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְאַמְצָעִיתָא. וְכָלֹא מִרְזָא דְּתְּלַת נְקוּדִין,
 : : : שִׁיעוּרָא דָּאת יו"ד, דְּאִיהִי לְד' סְטְרִין, וְאֵינּוּן

תְּמַנָּיא נְקוּדִין, וְאֵינּוּן תִּשְׁע נְקוּדִין, וְאֵינּוּן תְּרִיסַר
 נְקוּדִין עֲלָאִין. ג' ג' לְכָל סְטֵר וְסְטֵר, וּמַהְכָּא נַחְתִּין
 לְתַתָּא בְּתִרִיסַר לְשִׁית סְטְרִין. וְכַד אֲתַחְקָקוּ תְּרִיסַר אֵלִין
 בְּשִׁית סְטְרִין, אֵינּוּן שִׁבְעִין וְתִרִין שְׂמָהוּ, רְזָא דְּשָׂמָא
 קְדִישָׁא דְּשִׁבְעִין וְתִרִין דְּאֵינּוּן שְׂמָא דָּא קְדִישָׁא.

וְכֹלֵא אִיהוּ סְלִיק בְּרֵעוּתָא, דְּסִמְכִיכוּ דְּמַחֲשָׁבָה בְּאִינּוֹן
 סִמְכִין דְּאֵת יו"ד, וְעַל דָּא אַתּוּן בְּצִרוּפִייהוּ,
 תְּלַת תְּלַת בְּכָל צִרוּפָא דִּילִיָּה, בְּגִין לְסִלְקָא בְּרֵעוּתָא
 דְּאֵת י', דְּתְלַת נְקוּדִין, כְּמָה דְּאַתְמַר, וְעַל דָּא לָא
 אֶסְתְּלִיק בְּסִלְיקוּ דְּצִרוּפָא, אֶלֵא מֵעַקְרָא וְשִׂרְשָׁא דְּרִזָּא
 דְּאֵלִין סִמְכִין, דְּסִמְכִין לְאֵת י' רִזָּא דְּאֵת ם' בְּרֵבּוּעָא, ט'
 נְקוּדִין, תְּמַנְיָא נְקוּדִין, תְּרִיסַר נְקוּדִין, שְׁבַעִין וְתַרִין
 נְקוּדִין. אֶשְׁתַּכַּח, דְּכָל רִזָּא דְּשִׂמָּא קְדִישָׁא, קִיִּימָא בְּאֵת
 י', וְכֹלֵא רִזָּא חֲדָא, וְקִיִּימָא בְּרִזָּא דְּבוּצִינָא, כְּמָה
 דְּאַתְמַר לְמַעַבְד סְמִיכוּ לְכָל אֵת וְאֵת. וְאִינּוֹן סִמְכִין אִינּוֹן
 רְתִיכָא דְּלַהוֹן, דְּכָל אֵת וְאֵת, כְּמָה דְּאַתְמַר.

רִזָּא תְּנִינָא, אֵת ה', דְּקִיִּימָא עַל חֲמִשָּׁה סִמְכִין, דְּסִמְכִין
 לָהּ, דְּנַפְקִין מִרִזָּא דְּבוּצִינָא, כַּד אַתְכַּנְשׁ לְאַסְתְּלִקָא
 לְעִילָא, מִרִזָּא (ר"ד ע"א) דְּמִשְׁחַתָּא. אֵת דָּא הֵיכְלָא קְדִישָׁא
 אֶקְרִי, לְגוּ, נְקוּדָה דְּקְאֶמְרֵן. וְכֹלֵא אִיהוּ בְּרִזָּא דְּקְאֶמְרֵן
 דְּאֵת ם בְּרֵבּוּעָא. אֲבַל הַכָּא לָא אַתְרִשִׁים בַּר אֵת ה',
 וְרְתִיכָא דִּילָהּ חֲמִשָּׁה סִמְכִין דְּקְאֶמְרֵן.

דְּכִד בְּטַש נְהִירוּ דְּבוּצִינָא בְּאֵת י', אַתְנַהִיר, וּמַהֲהוּא
 בְּטִישׁוּתָא, אַתְעַבִּידוּ אִינּוֹן תִּשְׁע (פנחס רפ"ג ע"ב, תצא ר"ח

סִמְכִין דְּקְאֶמְרֵן. וּמַגּוּ נְהִירוּ דְּאַתְנַהֵר אֵת י',
 אַתְפִּשְׁטוּ תְּלַת נְקוּדִין דִּי'. תְּרִין לְעִילָא, דְּאִינּוֹן רִישָׁא.

וְחַד לְתַתָּא, דְּאִיהוּ קוֹצָא דִּי, כְּגוּוּנָא דָּא דְקָאמְרִן. פֿד
 אַתְפֿשֿטוּ, תְּרִין, אַתְעֵבִידוּ תְּלַת. חַד אַתְעֵבִיד תְּרִין.
 וְאַתְפֿשֿטוּ, וְאַתְעֵבִיד חַד הֵיכְלָא. דָּא הֵיכְלָא, לְבַתֵּר
 דְּאַתְעֵבִיד הֵיכְלָא לְחַד נְקוּדָה קַדְמָאָה, (דף ק"פ ע"ב) אַתְעֵבִיד
 בְּגִיזוּ טָמִיר רְזָא דָּאָת דָּא, וְקִימָא עַל חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין.

אַרְבַּעַה גְּנִיזִין אֵינּוּן, בְּחַד נְקוּדָה דְקִימָא לְגוּ
 בְּאַמְצָעִיתָא, אֵינּוּן חֲמֵשׁ. וְאִיהִי ה'. כְּמָה
 דְּה"א דְלַתָּתָא, קִימָא עַל אַרְבַּע, וְאִיהִי נְקוּדָה עַל
 אַרְבַּע, דְקִימָא בְּגוּ אַמְצָעִיתָא. אוּף הָכָא נָמִי הָאִי. וּמָה
 דְקִימָא עַל ה' סְמִכִין, הָכִי הוּא וּדְאִי, בְּגִין דְּהָאִי נְקוּדָה
 עֲלָאָה, אִיהִי עַל תְּרִין גְּוּוּנִין, חַד בְּלַחֲדוּדִי, וְחַד בְּטָמִירוּ.
 וּבְסַפְרָא דְרִזִין דְחַנוּף, ה' וּדְאִי קִימָא עַל חֲמֵשׁ סְמִכִין
 דְנִפְקִין מִגּוּ בּוּצִינָא. וּכְדִין אִפִּיק חֲמֵשׁ קִימִין
 אַחֲרָנִין, וְאַשְׁתַּכַּח הָאִי ה' בְּרִזָּא דְעֶשְׂרָה. וְכַד אַתְפֿרֿשֿת,
 קִימָא ה' דָּא, עַל סְמִכִין, וְאֵינּוּן הוּוּ תְּלִיסַר מְכִילָן
 דְרַחֲמִי, בְּחַד דְרָגָא דְאַתּוּסָף עֲלֵיהּ.

וְאַלִּין אֵינּוּן (ק"פ) תְּרִיסַר דְקִימִין בְּשִׁית. זְמַנִּין אֵינּוּן
 אַרְבַּעִין וְתְרִין. זְמַנִּין שְׁבַעִין וְתְרִין הוּוּ, אָבֵל
 נַחְתִּין לְתַתָּא. וְהָכָא אַתְפֿרֿשוּ שְׁבִילִין לְכָל סֵטֶר,
 דְאֵינּוּן תְּלַתִּין וְתְרִין, אַשְׁתַּאֲר אַרְבַּעִין. וְתְרִין אוּדְנִין
 יְמִינָא וּשְׁמַאלָא, הָא אַרְבַּעִין וְתְרִין, אֵלִין מ"ב אַתּוּן
 עֲלֵאִין, דְאֵינּוּן אַתּוּן רַבְרַבִּין דְאִוְרִיתָא.

בְּגִין (הַקְדָּמָה ג' ע"ב) דְּאִית אַתּוּן רַבְרָבָן, וְאִית אַתּוּן זְעִירִין.
 אַתּוּן רַבְרָבִין אֵינּוֹן לְעֵילָא, אַתּוּן זְעִירִין לְתַתָּא.
 וְכֹלָא לְתַתָּא כְּגִוּוֹנָא דְלְעֵילָא. בְּגִין דְּאִית שְׁמֵהֶן קְדִישִׁין
 עֲלָאִין, דְּקִימִין בְּרַעוּ דְרוּחָא וְלָבָא בְּלֹא מְלוּלָא כְּלָל.
 וְאִית שְׁמֵהֶן קְדִישִׁין תַּתָּאִין, דְּקִימִין בְּמַלְהָ, וּבְמִשְׁכּוֹ
 דְּמַחְשָׁבָה וְרַעוּ עֲלֵייהוּ. וְאִית שְׁמֵהֶן אַחֲרָנִין
 לְתַתָּא, דְּאֵינּוֹן מִהֵהוּא סְטָרָא אַחֲרָא, דְּאִיהוּ מְסֻטָּרָא
 דְּמִסְאָבָא, וְאֵלִין לָא קִימִין, אֶלָּא בְּרַעוּ דְעוּבָדָא לְתַתָּא,
 לְסִלְקָא רַעוּ דְהֵהוּא עוּבָדָא דְלְתַתָּא לְגַבִּיּהּ. בְּגִין דְּאִיהוּ
 סְטָרָא אַחֲרָא לָאו אִיהוּ, אֶלָּא בְּעוּבָדִין דְּהֵאִי עֲלָמָא,
 לְאַסְתָּאבָא בְּהוּן. כְּגִוּוֹנָא דְבַלְעָם, וְאֵינּוֹן בְּנֵי קָדָם, וְכֹל
 אֵינּוֹן דְּמַתְּעִסְקִי בְּהֵהוּא סְטָרָא אַחֲרָא.

וְאֵלִין, לָא קִימִי בְּאַתּוּן רְשִׁימִין מִן כ"ב דְּאוּרִיִּתָּא,
 בַּר תְּרִין, וְאֵלִין ח' וְק', וְסִמְכִין לֹון בְּסִמְכּוֹ
 אַתּוּן דְּשִׁקְרָא. אֲבָל אֵלִין אֵינּוֹן אֲשֶׁתְּמוּדְעָאן
 לְגַבִּיּהוּ יִתִּיר. וְעַל דָּא בְּתַהֲלָה לְדוּד, בְּכִלְהוּ כְּתִיב ו'
 בְּכֹל אֵת וְאֵת, בַּר מֵאֵלִין תְּרִין, דְּלֹא כְּתִיב ו', דְּהֵא ו'
 שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ.

וּבְגִין כֶּף אֵינּוֹן אַרְבַּעִין וְתִרִין אַתּוּן, דְּעֲלָמָא דָּא
 אַתְּבְּרִי בְּהוּ, אֲשֶׁתְּכַח הֵאִי ה' עֲלָאָה, לְסִלְקָא
 לְתַשְׁעִין וְתִרִין, תַּשְׁעִין הוּוּ, בַּר תְּרִין אוּדְנִין יְמִינָא

וּשְׂמָאלָא. וְרוּזָא דָּא (ס"א וְסִימְנִיף) (בראשית י"ז) וְאִם שָׂרָה הָבֵת
 תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד. אָבֵל אִיהוּ בְּחֻשְׁבָּנָא תִּשְׁעִין וְתֵרִין,
 וְכֵד אֶתּוֹסָף דְּרָגָא דְּרוּזָא דְּבְרִית, דְּאִיהוּ רְקִיעָא תְּמִינָאָה,
 וְקִימָא לְתִמְנִיא יוֹמִין, הָא מֵאָה. וְאֵלִין וְדֵאִי מֵאָה
 בְּרַכָּאן בְּכָל יוֹמָא דְּאַצְטְרִיכָא פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל לְאַתְעֵטְרָא
 בְּהוּ. וְכָלָא בְּרוּזָא דְּהָ.

הָאִי ה', אִיְהִי דִּיּוֹקְנָא דִּילָהּ בְּתֵרִין נוּגִין, רוּזָא דְּמֵאָה,
 וְאִינּוֹן חֲמִשׁ סְמִכִין רְתִיכִין, דְּנִפְקִי מִגּוּ בּוּצִינָא,
 וְאִינּוֹן חֲמִשׁ אַחֲרָנִין דְּנִפְקִין מִינָהּ. וְעַל דָּא דִּיּוֹקְנָהּ
 כְּגוּוֹנָא דָּא וְ-ן, תֵּרִין נוּגִין, וְנִקּוּדָה דְּקִימָא
 בְּאַמְצְעִיתָא. וְעַל דָּא ו' קִימָא בִּינֵייהוּ תְּדִיר, כְּגוּוֹנָא
 דָּא (רל"ה ע"ב) נוּן, בְּגִין דְּהֵכָא אִיהוּ אֶתְרִיהּ לְאַתְעֵטְרָא,
 וְאִף עַל גַּב דְּרוּזִין אַחֲרָנִין אִינּוֹן בְּרוּזָא דְּהָ, אָבֵל דָּא אִיהוּ
 בְּרוּזִין דְּסִפְרָא דְּחֲנוּךְ, וְהֵכִי הוּא וְדֵאִי.

וְכֵד אֶתְתַּקְנָא בְּאִינּוֹן חֲמִשִּׁין בְּלַחֲוֹדֵייהוּ, אִיהוּ נִקּוּדָה
 חֲדָא דְּקִימָא בְּרוּזָא דְּנ', כְּגוּוֹנָא דָּא (ה') נ', נוּן.
 וְחַד נִקּוּדָה בְּאַמְצְעִיתָא דְּאִיְהִי שְׁלֵטָא עֲלֵייהוּ, וְכָלָא רוּזָא
 חֲדָא. וְכַאֲיִן אִינּוֹן דִּינְדְּעִי אַרְחוּי דְּאוּרִייתָא, לְמַהֲךְ בְּאַרְחֵי
 קְשׁוּט. וְכַאֲיִן אִינּוֹן בְּהָאִי עֲלֵמָא, וְכַאֲיִן אִינּוֹן בְּעֵלְמָא
 דְּאֶתִּי.

רוּזָא תְּלִיתָאָה אֶת ו', הָאִי אֶת דִּיּוֹקְנָא דְּרוּזָא דְּאָדָם, כְּמָה

דְּאִתְּמַר. וְהָא אִוְקִימְנָא, דְּהָאִי אַתְּ, קִימָא עַל י"ב
 רְתִיכִין. וְכַד מִתְּפָרְשָׁאן, אִינּוּן כ"ד רְתִיכִין, דְּכְלִילָן
 בְּהָאִי אַתְּ פְּשִׁיטוּ דִּיּוֹקְנָא דְּבַר נָשׁ, לְקַבַּל דְּרוּעִין וְיִרְכִין
 וְגוּפָא (דף קפ"א ע"א) שִׁיפִין דְּלֵהוּן כ"ד אִינּוּן דְּדְרוּעִין,
 וְיִרְכִין, וְגוּפָא, הָא אִתְּמַר, אֲבַל כְּלָהוּ סְתִימִין בְּגוּפָא,
 וְגוּפָא קִימָא בְּכְלָהוּ כ"ד, וְכְלָהוּ רְתִיכִין כְּלִילָן בֵּיהּ
 בְּגוּפָא, וּבְגִין דְּכְלִילָן כְּלָהוּ בֵּיהּ, קִימָא, ו' פְּשִׁיטוּ חַד.
 גּוּפָא חַד כְּלִיל בְּכ"ד רְתִיכִין, וְאַלִין אִינּוּן: רִישָׁא בְּשִׂית.
 גּוּפָא בִי"ח, וְאַף עַל גַּב דְּכָל רְתִיכִין אִינּוּן (ב"א י"ז)
 י"ב לְכָל סֵטֶר, בְּכָלָא קִימָא גּוּפָא. אֲבַל עֲשָׂרִים
 וְאַרְבַּע אִינּוּן שִׂית דְּרִישָׁא, דְּאִינּוּן שִׁיפִין לְאַעְלָאָה
 רִישָׁא. תַּמְנֵי סְרִי חוּלְיִין דְּקִימָא רִישָׁא, וְסַמְכָא גּוּפָא
 עַלִייהוּ.

וְכְלָהוּ פְּשִׁיטוּ חַד, בְּרִישָׁא וְגוּפָא, וְאִינּוּן שִׂיתִין כְּלָהוּ
 כְּלִיל לּוֹן, דְּאִיְהוּ רְזָא דְּשִׂית. וְעַל דָּא שִׁיעוּרָא
 דָּאָת ו', רִישָׁא שִׁיעוּרָא בְּשִׂית נְקוּדִין מִמָּשׁ, גּוּפָא
 בְּתַמְנֵי סְרִי. כְּגוּוּנָא דָּא כָּל אֵלִין רְזִין מִתְּפָרְשָׁן, לְאַכְלָלָא
 לּוֹן בְּגוּפָא, בְּגִין דְּדְרוּעִין וְיִרְכִין כְּלָהוּ בְּגַנְיָזוּ, וְעַל דָּא
 כְּלָא אִתְּכְלִיל בְּרְזָא דָּאָת ו' וְדִיּוֹקְנָא דִּילָהּ.
 וְכַד שְׁלִימוּ דָּאָת דָּא אִתְּחַזִּי, כְּדִין כָּל סֵטֶרִין בִּישִׁין
 אִסְתַּתְמוּ, וְאַתְּפָרְשָׁן מִסִּיְהָרָא, וְלָא אִתְּחַפִּיין, בְּגִין

דַּאִיהוּ מִבְּקַע כָּל מִשְׁקוּפֵינ דְּרִקִיעִין, וְאַנְהִיר לָהּ, וְלֹא יִכְלֹא מִקְטָרְגָא לְאַבְאָשָׁא כָּלִל. וְכַד הָאִי אֶסְתַּלֵּק, כְּדִין סְלִיק וְאַסְטִי וּמִפְתִּי, וַיִּכִּיל לְקְטָרְגָא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּגִין דַּאִיהוּ מֶלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל, וְהָא אֹקִימָנָא.

ו' אִיהוּ נְהוּרָא דְנְהִיר לְסִיְהָרָא, וְאַף עַל גַּב דְנְהִירִין סְגִיָאִין אֶתְכֻלִּילֵן בֵּיהּ, נְהוּרָא דְנְהִיר לְסִיְהָרָא אִיהוּ חַד פְּשִׁיטוּ לְמַלְיָא לָהּ. וְאִיהוּ רְזָא דְאַלְפָּה, רְשִׁימוּ בְּכָל אֵינּוֹן רְזִין. וְכַד נְהִיר לְסִיְהָרָא בְּרֹזָא דְו' נְהִיר לָהּ.

וּבְסִפְרָא דְאַדָּם קְדַמָּא, בְּדִיוֹקְנִין דְאַתּוּוֹן, ו' חַד נְקוּדָה לְעֵילָא, וְחַמֶּשׁ נְקוּדִין דְלַתְתָּא, וְכֵן שִׁיעוּרָא דִילָהּ כְּגוּוֹנָא דָּא, ו' וְכָל נְקוּדָה קִיִּמָּא בְּרֹזָא דְעֶשֶׂר, בְּגִין דְלִית לָהּ נְקוּדָה דְלֹא אֲשֻׁלִּים לְעֶשֶׂר, דְּכָל נְקוּדָה אִית בֵּיהּ תִּשְׁע סְמִכִין רְתִיכִין, וְהֵיא נְקוּדָה אֲשֻׁלִּים לְעֶשֶׂר. נְקוּדָה דִּימִינָא תִּשְׁע סְמִכִין רְתִיכִין לָהּ, וְאִיהִי עֶשְׂרָה. וְכֵן לְשִׁמְאַלָּא. וְכֵן לְכָל סְטְרִין. וְעַל דָּא, כְּלָהּ נְקוּדִין אֵינּוֹן כָּל חַד וְחַד כְּלָלָא דְעֶשֶׂר, אִיהִי וּרְתִיכּוּי. וְכְלָהּ כְּלִילֵן בְּהֵוֹא פְּשִׁיטוּ דָּאת ו', בְּגִין כֶּף כְּלָא אִיהוּ בְּדִיוֹקְנָא בְּרֹזָא דָּאת ו'.

וְכַד עֵייל שְׁמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא, (סִיְהָרָא) נִפְק מֵהָאִי ו' חַד פְּשִׁיטוּ רְזָא דְבְרִית, כְּגוּוֹנָא דָּא ג', וְדָא אִיהוּ לְאַעֲלָא בְּנוֹקְבָא. וְכַד אֶתְכֻלִּיל כְּלָא בְּהָאִי פְּשִׁיטוּ דָּאת

ו', כְּדִין קִימָא לְשִׁמְשָׁא בְּנוֹקְבָא. וְרוּזָא דָּא דְכִתְיִב,
 וְאַתָּה הֶקְרַב אֶלְיָךְ אֶת אֶהְרֹן אַחִיךָ, לְאַתְכַּלְלָא (וילך רמ"ג
 ע"ב, קצ"א ע"ב) דְרוּעָא בְּגוּפָא, וְאַת בְּנֵי אַתּוּ, אֶלִּין כָּל אֵינּוּן
 רְתִיכִין וְסִמְכִין דִּילִיָּהּ. דְרוּעָא שְׁמַאלָא לְגַבִּיָּהּ, דְכִתְיִב,
 קַח אֶת הַלְוִיִּם, לְאַשְׁתַּכַּח ו' דְכִלִּיל כֹּלָא. בְּחַד
 פְּשִׁיטוּ, לְמַהוּי חַד.

וְעַל דָּא אֲשַׁתְּכַח יְחוּדָא בְּהַאי, יְמִינָא וּשְׁמַאלָא
 וְאַמְצָעִיתָא, כֹּלָא אִיהוּ חַד. וְעַל דָּא אֲתַעְבִּיד חַד
 פְּשִׁיטוּ, וְאַקְרִי אַחַד, וְלֹא תִשְׁכַּח בְּרַ פְּשִׁיטוּ חַד בְּלַחֲוֹדוּי,
 וְדָא הוּא חַד.

ה' בְּתַרְאָה, אֲתַעְבִּיד חַד גּוּפָא, בְּהַאי נְקוּדָה
 דְאַמְצָעִיתָא. וְאַעִיל בְּהַ ו', וְאַשְׁתְּכַח ו' בֵּין ב'
 נְקוּדִין, חַד לְעֵילָא, וְחַד לְתַתָּא. וְכְדִין, אֲתַאֲחִיד עֲלִמָּא
 עֲלָאָה, בְּעֲלִמָּא תַתָּאָה, וְאִיהוּ חַד. וְאוּקִימְנָא. אֲתָא רַבִּי
 אֲלַעְזָר וְרַבִּי אַבְא וְנִשְׁקוּ יְדוּי. בְּכַה רַבִּי אַבְא וְאִמֵּר, וּוִי
 לְעֲלִמָּא כַּד יִתְכַנְיֵשׁ שְׁמֵשָׁא וְיִתְחַשֵּׁף עֲלִמָּא.

אִמֵּר רַבִּי אֲלַעְזָר, יִרְפִּין לְתַתָּא, בְּרוּזָא דָּאָת ו', מְנָא לֵן
 דְאַתְכַּלִּילוּ בְּהַאי אֲתָ. אִמֵּר לִיָּהּ, דְכִתְיִב, (מלאבי ג)
 זְכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי, וְלֹא כְתִיב נְבִיאִי, לְאַתְחַזָּאָה
 דְכֹלָא אֲתַכְלִיל בְּרוּזָא דְו', וְאַת ו' אַקְרִי חַד, וְאִיהוּ חַד
 בְּלַחֲוֹדָהָא, וּפְשִׁיטוּ חַד וְהָא אֲתַמֵּר.

(שמות כח) וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךְ וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא
 שִׁמְשׁ מִשֶּׁה (נ"א שְׁמִשָּׂא) (נ"א דְּאִיהוּ שְׁמִשָּׂא) בְּסִיְהָרָא, עַד
 דְּאַתְּפְּלִיל בְּכָל סְטָרִין בְּרִזָּא דְּו', כַּמָּה דְּאוּקִימְנָא. תָּא
 חֲזִי, מַה פְּתִיב, מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוּ לִי. לְכַהֲנוּ לִי לֹא
 כְּתִיב, אֲלֵא לְכַהֲנוּ לִי, לְשִׁמּוֹשָׁא דִּילִיָּה, לְשִׁמּוֹשָׁא דְּאַתָּ
 דָּא, לְשִׁמּוֹשָׁא דִּילִיָּה וְדֵאִי. לִי דָּא אַתָּ ה', לְאַעְלָא
 וְלִשְׁמִשָּׂא ו' בְּה', לְמַהוּי כְּלָא חַד. זַכָּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל,
 דְּעָאלוּ וְנִפְקוּ, וַיִּדְעֵי בְּרִזָּא דְּאַרְחוּי דְּאוּרִייתָא,
 (דף קפ"א ע"ב)

לְמַהֲךָ בְּאַרְחַ קְשׁוּט.

מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַאי מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲלֵא כְּלָא
 לֹא אַתְּקָרִי לְמַהוּי חַד כְּדָקָא יְאוּת, אֲלֵא מִתּוֹךְ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּהָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִיִּימֵי לְתַתָּא, לְאַתְּפַתְחָא
 אַרְחִין, וְלֵאנְהָרָא שְׁבִילִין, וְלֵאדְלָקָא בּוּצִינִין, וְלִקְרָבָא
 כְּלָא מִתְּתָא לְעִילָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד, וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב
 (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בְּיַי וְגו'.

וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךְ וְגו' אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּלָא אֵיְהוּ
 קְרִיבָה, לְמַאן דִּידַע לִיחְדָּא יְחוּדָא, וְלְמַפְלַח
 לְמֵאֲרִיָּה, דְּהָא בּוּזְמָנָא דְּאַשְׁתַּכַּח קְרַבְנָא כְּדָקָא יְאוּת,
 כְּדִין אַתְּקָרִיב כְּלָא כְּחֻדָּא, (נ"א דְּרַגִּין כְּלַהוּ כְּחַד) וּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין,
 אַשְׁתַּכַּח, בְּעִלְמָא בְּבֵי מְקַדְשָׁא, וְאַתְּכַפֵּיא וְאַתְּכַסֵּיא
 סְטָרָא אַחְרָא, וְשְׁלִיט סְטָרָא דְּקְדוּשָׁא בְּנְהִירוּ וְחִידוּ. וְכַד

קָרְבָּנָא לָא אֲשַׁתְּכַח כְּדָקָא יְאוּת, אוּ יְחוּדָא לָא הוּי
כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין אַנְפִּין עֲצִיבוּ. וּנְהִירוּ לָא אֲשַׁתְּכַח,
וְאַתְכַּסִּיא סִיְהָרָא, וְשִׁלְטָא סֵטְרָא אַחְרָא בְּעֵלְמָא, (נ"א דְלָא
אַתְחַרִּיב בִּי מִקְדָּשָׁא אֶלָּא בְּגִין וְכוּ') בְּגִין דְלָא אֵית מֵאן דִּידַע לִיחַדָּא
שְׂמָא קַדִּישָׁא, כְּדָקָא יְאוּת.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, (פ' בא ל"ד ע"א) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא נְסִי
לְאִיּוֹב, וְלֹא אַתָּא עֲמִיָּה בְּנִסְיוֹנָא, כְּנִסְיוֹנָא דְשָׂאֵר
צְדִיקָא, דְהָא לָא כְּתִיב בֵּיהּ וְהֶאֱלֹהִים נָסָה אֶת אִיּוֹב,
כְּמָה דְכְּתִיב בְּאַבְרָהָם (בראשית כב) וְהֶאֱלֹהִים נָסָה אֶת
אַבְרָהָם. דְּאִיהוּ בִּידֵיהּ אַקְרִיב לְבְרִיָּהּ יְחִידָאֵי לְגַבִּיָּהּ.
וְאִיּוֹב לָא יְהִיב לֵיהּ וְלֹא מָסַר לֵיהּ כְּלוּם. וְלֹא אַתְמַר לֵיהּ,
אַבְל אַתְמַסֵּר בִּידָא דְמִקְטָרְגָא, בְּדִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. דְּאִיהוּ אַתְעַר לְהֵהוּא מְקַטְרָגָא לְגַבִּיָּהּ, מַה דְּאִיהוּ
לָא בְּעָא. דְּהָא בְּכַל זְמַנָּא אַתָּא הֵהוּא מְקַטְרָגָא לְאַתְעַרָּא
עַל בְּנֵי נְשָׂא, וְהִכָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְעַר לְגַבִּיָּהּ,
דְּכְתִיב, (איוב א) הַשְׂמֵת לְבָךְ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב. אַבְל רוּזָא
עֲמִיקָא אִיהוּ.

פֶּתַח וְאָמַר (בראשית ד) וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיָּבֵא קִיץ מִפְּרִי
הָאָדָמָה מִנְחָה לַיְי'. וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים, רָזָא אִיהוּ,
מִקֶּץ יָמִים, וְלֹא מִקֶּץ (קל"ד ע"א) יָמִין, דְּחָה לְקֶץ יָמִין,
וְקָרִיב לְקֶץ יָמִים. וְהָא אוּקִימָנָא, דְּכְתִיב, (דניאל יב) וְאַתָּה

לֵךְ לִקְצֹץ. אָמַר קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַנְיָאֵל וְאַתָּה לֵךְ לִקְצֹץ.
אָמַר לִיָּהּ, לָאֵן קִצִּי, לִקְצֹץ הַיָּמִים אוּ לִקְצֹץ הַיָּמִין, עַד
דְּאָמַר לִיָּהּ לִקְצֹץ הַיָּמִין.

וְעַל דָּא דְחִיל דְּדוּד, דְּכַתִּיב, (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצִּי.
אוּ לִקְצֹץ הַיָּמִים, אוּ לִקְצֹץ הַיָּמִין. וְהִכָּא מָה פְּתִיב,
וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וְלֹא מִקֵּץ יָמִין. וּבְגִינֵי כַּף לֹא אֶתְקַבַּל
קֶרְבַּנִּיהָ דְּהָא מִסְטָרָא אַחְרָא הָוָה כְּלָא.

תָּא חֲזִי מָה פְּתִיב, (בראשית ד) וְהֶבֶל הֵבִיא גַם הוּא. מֵאֵי גַם
הוּא. לְאִסְגָּאָה כְּלָא דָּא בְּדָא. קֶרְבַּנָּא כְּלָא וְעִקְרָא
דִּילִיָּהּ הָוָה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיְהִיב חוֹלְקִיָּהּ לְסִטְרָא
אַחְרָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר וּמְחַלְבִּיהֶן. וְקִינִי, עִקְרָא עֵבֶד
מִקֵּץ יָמִים, וַיְהִיב חוֹלְקָא לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא
אַתְדַּחַּא אִיהוּ וְקֶרְבַּנִּיהָ.

בְּאִיּוֹב מָה פְּתִיב, (איוב א) וְהִלְכוּ בָנָיו וַעֲשׂוּ מִשְׁתָּהּ וְגו'.

וּכְתִיב וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יָמֵי הַמִּשְׁתָּהּ. וּכְתִיב וּשְׁלַחוּ
וְקִרְאוּ לְשִׁלְשֵׁת אַחֲיוֹתֵיהֶם לְאֶכּוֹל וּלְשִׁתּוֹת עִמָּהֶם, דְּדָא
אִיהוּ עִקְרָא לְסִטְרָא אַחְרָא. וּלְבַתֵּר אַקְרִיב עוֹלוֹת, וְעוֹלָה
אִיהוּ דְּכֹר, וְלֹא נוֹקְבָא, וְסִלְקָא לְעִילָא, וְקֶרְבַּנָּא לֹא
קָרִיב לְאֶכְלָלָא לִיָּהּ כְּדָקָא יָאוֹת.

וְתָא חֲזִי, אֶלְמָלָא חוֹלְקָא יְהִיב לְכָלָא, מִקְטָרְגָא לֹא יְכִיל
לִיָּהּ לְבַתֵּר, וְאִי תִימָא אָמַאי אַבְאִישׁ לִיָּהּ קוֹדֶשׁא

בְּרִיךְ הוּא. אֵלֵא, בְּגִין דְּגָרִים לְכֹסְיָא נְהוּרָא וּלְאַתְחַפֵּיָא,
וְאִיהוּ לָא קָרִיב קָרְבָּנָא אַחְרָא, לְאַתְנָנָא בֵּיה אַחְרָנִין,
אֵלֵא עוֹלָה, דְּסִלְקָא לְעֵילָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּכָּה יַעֲשֶׂה
אִיּוֹב כָּל הַיָּמִים, דְּאִלְמָלֵא סִטְרָא אַחְרָא אַתְנָנָת
בְּחוּלְקָא, אַתְעֵבֵר מֵעַל מְקוּדָּשָׁא וְאַסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, וְסִטְרָא
דְּקוּדוּשָׁה הָוָה סְלִיק לְעֵילָא לְעֵילָא.

אַבְל אִיהוּ לָא בְּעָא דְאַתְהֵנִי אַחְרָא מְקָרְבַנִיהּ, וְאַעֲדִי
גְרַמִּיהּ מִנֵּיהּ. מָנָא לָן. דְּכְתִיב, (איוב א) וְסָר מֵרַע.
וְעַל דָּא קָרִיב תְּדִיר עוֹלָה, דְּהָא עוֹלָה לָא אַתְהֵנִי מִנֵּיהּ
סִטְרָא אַחְרָא לְעֵלְמִין. וּבְגִין כֵּן, כָּל מָה דְּנִטִּיל לְבַתֵּר,
מְדִידִיהּ נְטִיל. וְעַל דָּא אִיּוֹב גָּרִים לְחַפֵּיָא עָרְלָה עַל
בְּרִית קִיּוּמָא, דְּלָא הָוָה אַעֲדִי מִנֵּיהּ. וּבְגִין כֵּן קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אַתְעֵר לְהַהוּא מְקוּטְרָגָא, דְּכְתִיב הַשְׁמַת לְבָךְ
עַל עַבְדֵי אִיּוֹב.

תָּא חֲזִי, כַּד בְּעָא (דף קפ"ב ע"א) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְאַחַדָּא
בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, לָא קִיּוּמָא שְׁעֵתָא. בְּגִין
דְּעָרְלָה חַפֵּיָא נְהוּרָא, עַד זְמָנָא דְּהַהוּא מְקוּטְרָגָא הָוָה
נְטִיל דִּילִיָּהּ מֵאִיּוֹב, וְעַל דָּא פְּקִיד לִיָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְמִיכְלִיָּהּ לְהַהוּא פֶּסַח בְּבִהִילוֹ, עַד דְּהַהוּא סִטְרָא
אַחְרָא אֲשַׁתְּדַל בֵּיהּ בְּאִיּוֹב, וּפְקִיד לְאַתְעֵבְרָא עָרְלָה
מִנֵּיהּ, וּכְדִין אַתְאַחַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּישְׂרָאֵל,

וְהָיָה סֵטְרָא אַחְרָא אַתְּפַרְשׁ מִן קִדְשָׁא, וְאַשְׁתַּדַּל בֵּיהּ
 בְּאִיּוֹב, וְנִטִּיל מְדִילֵיהּ. וְכִדְיִן (שְׁמוֹת יב) פֶּסַח הוּא לֵיִי וְדָאִי.
 דְּעַד הַשְׁתָּא לָא הוּוּה פֶּסַח לֵיִי. זַכְּאִין אִינוּן דִּידְעֵי וּמִיַּחְדֵּי
 יְחוּדָא דְמֵאֲרִיהוֹן כְּדָקָא יְאוּת.

כְּתִיב (שְׁמוֹת לד) אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ, וְכָתִיב בַּתְּרִיֶּה
 אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. (מֵאֵי עֶבֶד) מֵאֵי הָאִי לְגַבֵּי
 הָאִי. אֶלָּא הָכִי אֻקְמוּהָ, מֵאֵן דְּאָכִיל חֻמְץ בְּפֶסַח (כְּפֵאִילוּ עֶבֶד
 כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת לְמַפְלַח לְגַרְמִיָּה, דְּהָא רְזָא הָכִי הוּא דְחֻמְץ בְּפֶסַח) כְּמֵאֵן דְּפִלַּח
 לְכוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם נִפְקוּ מִרְשׁוֹ דְלָהוֹן,
 מִרְשׁוֹ אַחְרָא, מִתְהוּא רְשׁוֹ דְאֶקְרִי חֻמְץ, נִהְמָא
 בִּישָׂא. וְעַל דָּא אֶקְרִי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת הָכִי, וְדָא אִיהוּ
 רְזָא דְיִצְרַר הָרַע, פּוּלְחָנָא נּוֹכְרָאָה, דְּאֶקְרִי אוּף הָכִי
 שְׂאוּר. וְדָא אִיהוּ יִצְרַר הָרַע, דְּהָכִי אִיהוּ יִצְרַר הָרַע בְּבַר
 נֶשׁ, כְּחָמִיר בְּעֵיסָה, עָאֵל בְּמַעוּי דְּבַר נֶשׁ זַעִיר זַעִיר,
 וּלְבַתַּר אִסְגֵּי בֵּיהּ, עַד דְּכָל גּוּפָא אַתְעַרְב בְּהַדְיָה. וְדָא
 אִיהוּ כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תְּהִלִּים פֵּא) לֹא יִהְיֶה
 בָּךְ אֵל זָר. אֵל זָר וְדָאִי.

אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר, רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (יִשְׁעִיָּה ב) חֲדָלוּ
 לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ כִּי בַמָּה נִחְשָׁב
 הוּא. הָאִי קָרָא אֻקְמוּהָ. אֲבָל מֵאֵי חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם,

וְכִי אֶזְהָר לִיָּה לְבַר נָשׁ לְאַתְּמַנֵּעַ מִשְׂאָר בְּנֵי נִשְׂאָ. אוֹף
 אֵינּוֹן נְמִי לְגַבִּיָּה, יִשְׁתַּכְּחוּן בְּנֵי נִשְׂא דְלֹא יִקְרִבוּן אֵלַיִן
 בְּאֵלַיִן לְעֵלְמִיִן. אֵלֹא הָא אוֹקְמוּהָ בְּמֵאן דְּאִשְׁפִּים לְפִתְחָא
 דְּחַבְרִיָּה לְמִיָּהֵב לִיָּה שְׁלָם. וְאַנָּא אוֹקְיִמְנָא לִיָּה בְּקָרָא
 אַחְרָא, דְּכַתִּיב, (משלי כז) מְבַרְךְ רֵעֵהוּ בְּקוֹל (רכ"ו ע"ב) גְּדוֹל
 בְּבִקְרַת הַשְּׁכָם קָלְלָה תִּתְחַשֵּׁב לוֹ. וְאַף עַל גַּב דְּכֹלֵא שְׁפִיר.
 אֲבַל מֵאֵי חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ. הָכָא
 פְּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, וְאַזְהִיר לִיָּה לְאַסְתַּמְרָא
 מֵאֵינּוֹן בְּנֵי נִשְׂא, דְּסֵטוֹ אֲרַחֲיֵהוּ מֵאַרְחָ טָב לְאַרְחָ בִּישׁ,
 וּמִסְאֲבֵי נַפְשֵׁיָּהוּ בְּהֵהוּא מִסְאֲבוֹ אַחְרָא.

דְּהָא כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, עָבַד לִיָּה
 בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה, וְנִפְּחָ בֵּיהּ רוּחָא (נ"א נִשְׁמָתָא)
 קַדִּישָׁא, דְּכִלִּיל בְּתִלְתַּת כְּמָה דְּאוֹקְיִמְנָא, דְּאִית בֵּיהּ נֶפֶשׁ
 רוּחַ וְנִשְׁמָה, וְעִילָא מְכֻלָּא נִשְׁמָה, דְּאִתְּהִי חֵילָא עֲלָאָה
 לְמַנְדַּע, וְלִמְטַר פְּקוּדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִי הָתִיא
 נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא אֲעִיל לָהּ בְּפוּלְחָנָא אַחְרָא, הָאִי אִתְּהוּ
 מִסְאֲבֵי לָהּ, וְנִפְּיק מְפוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה. בְּגִין דְּתִלְתַּת חֵילַיִן
 אֵלַיִן, כְּלָהוּ חַד, נֶפֶשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה מִשְׁתַּתְּפִי כַּחְדָּא, וְהוּוּ
 חַד, וְכֹלֵא כְּגוּוֹנָא דְּרִזָּא עֲלָאָה. (על דא נאמר (שם י"ג) הולך את חכמים

(יג)

וְאִי חֲזִינָן לְהָאִי בַר נָשׁ, דְּהוּוּ בֵּיהּ אֵלַיִן דְּרַגִּין כְּלָהוּ. עַד

לָא קִיַּמָּא בְּקִיּוּמִיהָ לְמַנְדַּע מֵאֵן אִיהוּ, בְּמֵאֵי אֲתִידַע
 (דלא) לְקַרְבָּא בַר נָשׁ בְּהֵדִיָּה, אוּ לְאַתְמַנְעָא מִנִּיהָ. (ס"א פֶּר
 נָשׁ דְּאִית בֵּיה דְּרַגִּין אֲלִין כְּלָהוּ וְקִיַּמָּא בְּקִיּוּמִיהָ דָּא אִיהוּ גֹבַר שְׁלִים עֲבָדָא מְדִימְנָא דְמֵאֲרִיָּה
 וּבְעֵי לְאַשְׁתַּתְּפָא בֵּיה וּלְאַתְחַבְרָא בְּהֵדִיָּה לְמִילָף אוּרְחוּי מִנִּיהָ. וּבְמֵאֵי אֲתִידַע בַּר נָשׁ לְמַנְדַּע
 מֵאֵן אִיהוּ לְקַרְבָּא בְּהֵדִיָּה אוּ לְאַתְמַנְעָא מִנִּיהָ) בְּרוּגְזִיָּה מִמֶּשׁ, יַדַּע לִיָּה בַר
 נָשׁ, וְיִשְׁתַּמּוּדַע מֵאֵן אִיהוּ. אִי הֵהִיא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא
 נְטֵר בְּשַׁעְתָּא דְּרוּגְזוּי, (אֲתִיָּא עֲלֵיהָ) דְּלֹא יַעֲקֹר לָהּ מֵאַתְרָהָא,
 בְּגִין לְמִשְׁרֵי תַחֲוֹתָהּ הֵהוּא אֵל זֶר, דָּא אִיהוּ בַר נָשׁ כְּדָקָא
 יְאוּת. דָּא אִיהוּ עֲבָדָא דְמֵאֲרִיָּה, דָּא אִיהוּ גֹבַר שְׁלִים.
 וְאִי הֵהוּא בַר נָשׁ לֹא נְטֵר לָהּ, וְאִיהוּ עֲקֹר קְדוּשָׁה דָּא
 עֲלָאָה מֵאַתְרִיָּה, לְמִשְׁרֵי בְּאַתְרִיָּה סִטְרָא אַחֲרָא.
 וְדֵאִי דָּא אִיהוּ בַר נָשׁ דְּמֵרִיד בְּמֵאֲרִיָּה, וְאִסִּיר לְקַרְבָּא
 בְּהֵדִיָּה וּלְאַתְחַבְרָא עִמֶּיהָ, וְדָא אִיהוּ (אִיּוֹב י"ח) טָרְף נִפְשׁוּ
 בְּאִפּוּ. אִיהוּ טָרִיף וְעֲקֹר נִפְשִׁיָּה, בְּגִין רוּגְזִיָּה, וְאִשְׁרֵי
 בְּגִיּוּיָה אֵל זֶר. וְעַל דָּא כְּתִיב חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר
 נִשְׁמָה בְּאִפּוּ, דֵּהֵהִיא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא טָרִיף לָהּ, וְסֵאִיב
 לָהּ, בְּגִין אִפּוּ. אֲשֶׁר נִשְׁמָה (דף קפ"ב ע"ב) אַחֲלָף בְּאִפּוּ. כִּי בִמָּה
 נְחָשׁב הוּא. כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת אֲתַחֲשִׁיב הֵהוּא בַר נָשׁ.
 וּמֵאֵן דְּאַתְחַבֵּר עִמֶּיהָ, וּמֵאֵן דְּאַשְׁתַּעֲי (ס"א מִשְׁתַּתְּפָּה) בְּהֵדִיָּה,
 כְּמֵאֵן דְּאַתְחַבֵּר בְּכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ. מֵאֵי
 טַעְמָא. בְּגִין דְּכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ שְׁאֲרֵי בְּגִיּוּיָה. וְלֹא

עוֹד, אֶלָּא דְעָקַר קְדוּשָׁה עֲלָא מֵאַתְרֵיהּ, וְשָׂאֲרֵי
בְּאַתְרֵיהּ כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת אֵל זֶר. מַה אֵל זֶר כְּתִיב בֵּיהּ
(ויקרא ט) אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים, כְּגֹוֹנָא דָּא, אֲסִיר
לְאַסְתְּכֵלָא בְּאַנְפוּי.

וְאִי תִימָא הָא רֹוּגְזָא דְרַבְּנִין. רֹוּגְזָא דְרַבְּנִין טַב אִיהוּ לְכָל
סְטָרִין, דִּהָא תַנִּינִן דְּאוֹרֵייתָא אֲשָׁא אִיהִי, וְאוֹרֵייתָא
קָא מֵרַתְחָא לִיָּה, דְכְּתִיב, (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דִבַּרְתִּי כָּאֵשׁ
נֶאֱמַר יי'. רֹוּגְזָא דְרַבְּנִין בְּמֵלֵי דְאוֹרֵייתָא. רֹוּגְזָא דְרַבְּנִין
לְמִיָּהֵב יִקְרָא לְאוֹרֵייתָא, וְכֹלָא לְפוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא הוּי, לְכַךְ נֶאֱמַר (דברים ד) כִּי יִי' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכֵלָה
הוּא אֵל קִנָּא.

אַבְל אִי בְּמֵלִין אַחַרְנִין, לָאו פּוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא הָאִי, בְּגִין דְּבְכָל חַטָּאִים דְקָא עֵבִיד בַּר נֶשׁ,
לָאו אִיהוּ כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת מִמֶּשׁ כְּהָאִי, וְאֲסִיר לְקַרְבָּא
בְּהַדְיָה דְהָאִי. וְאִי תִימָא הָא לְשַׁעְתָּא הוּהּ, דְעֵבֵר וְהַדְר
אַתְהַדְר. לָאו הָכִי, דְכִיּוֹן דְּאֶעְקַר קְדוּשָׁא דְנִפְשִׁיהּ מִנִּיהּ
וּמֵאַתְרֵיהּ, וְהָהוּא אֵל זֶר, מִקַּפַּח הָהוּא אַתָּר, אֶתְתַקַּף
בֵּיהּ, וְלֹא שְׂבִיק לִיָּה. בַּר כַּד אַתְדַּכִּי בַּר נֶשׁ מִכָּל וְכָל,
וְעָקַר לִיָּה לְעֵלְמִין, וְלִבְתַּר אֲשַׁתְּדַּל לְאַתְקַדְשָׁא
וְלֵאמְשַׁכָּא קְדוּשָׁה עָלֶיהָ. כְּדִין וְלוֹאִי דְאַתְקַדְשָׁא. אֲמַר
לִיָּה רַבִּי יוֹסִי, אֶתְקַדְשָׁא מִמֶּשׁ. (ס"א אַמָּאִי וְהָא אַתְדַּחֵי וְאַתְקַדְשָׁא)

אָמַר לִיָּה תָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאִיהוּ עֶקֶר קְדוּשָׁה
 דְּנִפְשִׁיהּ, וְשִׂרְיָא בְּאַתְרֵיהּ הֵהוּא אַל זֶר דְּאֶקְרִי
 טָמֵא, אִסְתָּאב בַּר נָשׁ, וְסָאִיב לְמָאן דְּקָרִיב בְּהַדְיָה,
 וְהֵיא קְדוּשָׁה עֶקֶרְת מְנִיָּה, וְכִיּוֹן דְּעֶקֶרְת מְנִיָּה זְמָנָא
 חֲדָא, כַּמָּה דִיעֵבִיד בַּר נָשׁ עוֹד, לָא תִיתוּב לְאַתְרָהּ א.

אָמַר לִיָּה אִי הָכִי, כַּמָּה מִסָּאֲבִין אִינּוֹן דְּמִתְדַפְּאן. אָמַר
 לִיָּה שְׂאֲנִי מִסָּאֲבוֹ אַחְרָא, דְּלֹא יָכִיל לְמַעֲבַד יִתִּיר.
 אָבֵל דָּא שְׂנִיָּא מִכְּלָא, דְּכָל גּוֹפָא סָאִיב מִגּוֹ וּמִבַּר,
 וְנִפְשָׁא, וְכָלָא מִסָּאִיב. וְשִׂאֲר מִסָּאֲבוֹ דְּעֶלְמָא, לָאוּ אִיהוּ
 אֶלָּא גּוֹפָא לְבַר בְּלַחֲדוּדִי, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב חֲדָלוּ לְכֶם מִן
 הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ, דְּאַחֲלַף קְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה בְּגִין
 אִפּוֹ, דְּדָא אִיהוּ מִסָּאֲבוֹ דְּמִסָּאִיב כְּלָא. כִּי בַמָּה נַחֲשָׁב
 הוּא. בַּמָּה פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת וְדָאִי נַחֲשָׁב אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, הָאִי אִיהוּ רוּגְזָא דְאִיהוּ פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, סְטָרָא
 אַחְרָא, כַּמָּה דְאַמְרֵן, דְּבַעֲי בַר נָשׁ לְאַסְתְּמָרָא מְנִיָּה
 וְלְאַתְפָּרְשָׁא מְעֵלוּי, וְעַל דָּא כְּתִיב (שמות לד) אֱלֹהֵי מִסְכָּה
 לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ. לָּךְ: בְּגִין לְאַבְאֲשָׁא גְרַמָּךְ. וְכְתִיב בְּתִרְיָה
 אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. תִּשְׁמֹר: דָּא סְטָרָא דְקְדוּשָׁה, דְּבַעֲי
 בַר נָשׁ לְנִטְרָא לִיָּה, וְלֹא יַחֲלַף לִיָּה בְּגִין סְטָרָא אַחְרָא.
 וְאִי יַחֲלַף לִיָּה הָא אִיהוּ מִסָּאִיב, וְסָאִיב לְכָל מָאן דְּקָרִיב
 בְּהַדְיָה.

אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמַר, הֵאֵי אִיהוּ אֲתָר דְּאִקְרִי שְׁמוֹר.
 וּבִגִּין כְּךָ כְּתִיב, אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמַר שְׁבַעַת יָמִים
 תֹּאכַל מִצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ. שְׁבַעַת יָמִים אֵלֶיךָ, לֹא
 אֵינּוֹן כְּשִׁבַעַת הַיָּמִים דְּסִכּוֹת, דְּאֵינּוֹן עֲלָאִין וְאֵלֶיךָ
 תִּתְּאִין. וְעַל דָּא, בְּאֵינּוֹן הִלְל גְּמוֹר, וּבְהִנֵּי לֹא הִלְל
 גְּמוֹר, וְעַל דְּאֵינּוֹן לְתַתָּא, שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת.
 מִצַּת כְּתִיב חֶסֶד בְּלֹא ו', דְּעַד לֹא שָׂרְאן אֵינּוֹן יוֹמִין
 עֲלָאִין, רְזֵא דִּו'.

וְאִי תִימָא, כִּיּוֹן דְּהֵאֵי רְזֵא דְחַג הַמִּצּוֹת אֲתִקְדָּשׁ, אֲמַאי
 נַחְתָּא, דְּהֵא תְּנִינן מֵעֲלִין בְּקִדְשׁ וְלֹא מוֹרִידִין,
 אֲמַאי נַחְתָּא לְתַתָּא בְּאֵינּוֹן יוֹמִין תִּתְּאִין.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (ויקרא טז) וּכְפָר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְגו', מֵאֵן
 דִּיכְפָר, אֲצִטְרִיךְ (נ"א לְכַפֵּר) עָלֶיהָ בְּקִדְמִיתָא, וּבִתְרָא
 עַל בֵּיתֶיהָ. כְּגִוּוֹנָא דָּא, הֵאֵי דְרָגָא, שְׂאֲרֵי לְאֲתִקְדָּשׁ
 וְלִנְפָקָא בְּקִדּוּשָׁה, לְכַפֵּרָא עָלֶיהָ, וְכִיּוֹן דְּאִיהוּ אֲתִקְדָּשׁ,
 בְּעֵי לְכַפֵּרָא עַל בֵּיתֶיהָ, וְלִקְדָּשׁ לֹוֹן, וְעַל דָּא נַחְתָּא
 לְתַתָּא לְקִדְשָׁא בֵּיתֶיהָ. וּבְמָה מְקִדְשׁ לֹוֹן, בִּישְׂרָאֵל
 דְּלְתַתָּא. בְּחֻשְׁבְּנָא דְעוֹמֵר וְכִיּוֹן דְּאֵלֶיךָ מִתְקַדְשָׁן,
 בְּעֵינָן לְסִלְקָא לָהּ לְעֵילָא, דְּהֵא כִּד בֵּיתָא דְּמִטְרוֹנִיתָא
 אֲתִקְדָּשׁת, כִּדִּין סִלְקַת לְעֵילָא, לְאֲתִקְשָׂרָא בְּאֵינּוֹן יוֹמִין
 עֲלָאִין (דף קפ"ג ע"א) לְעֵילָא.

וְעַל דָּא אַנְוּ עֲבָדִין חוֹשְׁבָנָא, בְּקִיּוּמָא עַל קִיּוּמִין, בְּגִין
 דְּאִינוּן יוּמִין, יוּמִין עֲלָאִין אִינוּן, וְכֵן בְּכָל זְמָנָא
 דְּעָאֵל בַּר נָשׁ לְאִינוּן יוּמִין עֲלָאִין, בֵּין בְּצִלוֹתָא, בֵּין
 בְּשִׁבְחָא, אֲצִטְרִיד לְקִיּוּמָא עַל רַגְלוּי, יִרְכִּין וְגוּפָא כַּחֲדָא
 תַּמְן. יִרְכִּין וְגוּפָא לְקִיּוּמָא, כְּדִכּוּרָא דְקִיּוּמָא בְּחִילֵיהָ,
 וְלֹא כְּנוֹקְבָא דְאַרְחָהָא לְמִיתָב. וְעוּד בְּגִין שְׁבַחָא דְעֵלְמָא
 עֲלָאָה.

וּבְגִין דְּאִיהוּ רְזָא דְדִכּוּרָא, נְשִׁים פְּטוּרוֹת מִחוֹשְׁבָנָא
 דָּא, וְלֹא מִתְחִיבֵן לְמִימְנֵי בַר דְּכוּרִין,
 לְאַתְקֶשְׂרָא כָּל חַד כְּדִקָּא יְאוּת. כְּגוּוּנָא דָּא, (שְׁמוֹת כג)
 יִרְאָה כָּל זְכוּרָה, דְּכוּרִין, וְלֹא נְשִׁין. בְּגִין דְּרְזָא דְבְרִית
 בְּדִכּוּרָא אִיהוּ, וְלֹא בְּנוֹקְבָא, וּבְגִין דְּקִיּוּמָא רְזָא לְעֵילָא,
 נְשִׁין לֹא מִתְחִיבֵן.

וְרְזָא אוּלְיִפְנָא הָכָא, דְּבְכָל שְׁבַעַת יוּמִין, מֵאֲלִין יוּמִין
 עֲלָאִין, נְטִלָא קְדוּשָׁא יוּמָא חַד (וּמִתְאַחַד) דְּאֲלִין
 תַּתְיֵא, וְהֵא תַתָּא אֶקְרִי שְׁבוּעַ, דְּאַתְקֶדֶשׁ בְּשִׁבְעָה
 יוּמִין עֲלָאִין. וְכֵן בְּכָל שְׁבַעַה וְשִׁבְעָה מֵאִינוּן חֲמִשִּׁין
 יוּמִין, עַד וְלֹא עַד בְּכָלֵל, וְכַד אֲשַׁתְּכַחוּ אַרְבַּעִין וּתְשַׁע
 יוּמִין עֲלָאִין, אֲשַׁתְּכַחוּ לְתַתָּא שְׁבַע יוּמִין, דְּאַתְקֶדֶשוּ
 בְּהוּ וְכָל חַד אֶקְרִי שְׁבוּעַ, דְּעָאֵל בְּאִינוּן שְׁבַע. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (וִיקְרָא כג) שְׁבַע שְׁבָתוֹת תְּמַיְמוֹת תִּהְיֶינָה. בְּגִין

דְּאִינּוֹן נוֹקְבִין, נִקֵּט קָרָא לִישָׁנָא דְנוֹקְבִין.

וְכִד אֶתְקַדְּשׁוּ בְּהוּ, וּבֵיתָא, מִתְתַּקְּנָא לְאֶתְחַבְּרָא אֶתְתָּא
בְּבַעְלָהּ, כְּדִין אֶקְרִי חַג שְׁבוּעוֹת, מֵאִינּוֹן נוֹקְבִי
דְּשָׂארוּ עַלֵּיהּוּ אִינּוֹן יוֹמִין עַלְאִין, דְּאֶתְקַדְּשׁוּ בְּהוּ. וּבְגִין
כְּךָ פְּתִיב בְּשְׁבוּעוֹתֵיכֶם, אִינּוֹן דְּלָכוֹן, וְלֹא פְּתִיב
בְּשְׁבוּעוֹת, בְּגִין דְּהִכִּי נָמִי מִתְקַדְּשִׁין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא
עֲמַהוֹן.

וְעַל דָּא כִּד מְטוֹן לְתַשַּׁע וְאַרְבַּעִין יוֹמִין, הֵהוּא יוֹמָא
עַלְאָה דְּעַלֵּיהּוּ, דְּאִיהּוּ יוֹמָא דְּחַמְּשִׁין, דְּשִׁלִּיט עַל
תַּשַּׁעָה וְאַרְבַּעִין יוֹמִין, רְזָא דְּכֻלְלָא דְּאוּרֵייתָא, בְּתַשַּׁעָה
וְאַרְבַּעִין אַנְפִּין, וְכִדִּין הֵהוּא יוֹמָא עַלְאָה, יוֹמָא
דְּחַמְּשִׁין, בְּאֶתְעָרוּתָא דְּלְתַתָּא, אֶפִּיק אוּרֵייתָא כְּלָלָא
בְּתַשַּׁעָה וְאַרְבַּעִין אַנְפִּין.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פד) גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית
וּדְרוֹר קִין לָהּ אֲשֶׁר שָׂתָה אֶפְרוּחֶיהָ אֶת מְזֻבְחוֹתֶיהָ
וּגו'. גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית, אֵלִין צְפָרִי שְׁמִיא, דְּמִנְהוֹן
שְׁוִיין מְדוּרֵיהוֹן לְבַר, וּמִנְהוֹן שְׁוִיין מְדוּרֵיהוֹן בְּבֵיתָא,
כְּגוֹן דְּרוֹר, דְּאִיהּוּ עוֹפָא דְּשׁוּי דִּיּוּרִיָּה בְּבֵיתָא דְּכָל בַּר
נֶשׁ, וְלֹא דְּחִיל. אַמַּאי. בְּגִין דְּכֻלְלָא קָרָאן לִיהּ דְּרוֹר. מַאי
דְּרוֹר. חִירוּ, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, (ויקרא כד) וּקְרָאתֶם דְּרוֹר,
וְתַרְגְּמוּ חִירוּ. וְדָא אִיהּ צְפוֹר דְּרוֹר. דְּהָא מִיּוֹמָא דְּעַבִּיד

קָנָא בְּבֵיתָא אֶפְיָק בְּנִין, מְדוּרִיָּה בְּבֵיתָא חֲמִשִּׁין יוֹמִין,
וּלְבַתֵּר מִתְפָּרְשָׁן אֲלֵין מֵאֲלֵין, וְדָא הוּא עוֹפָא דְאֶקְרִי
דְרוּר: חִירוּ.

תָּא חֲזִי מַה כְּתִיב, וְקִדְשִׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה
וּקְרַאתֶם דְרוּר בְּאַרְצֵן. מִהֲכָא נִפְקָא חִירוּ לְכֻלָּא,
וּבְגִין דְנִפְקָא מִנִּיהּ חִירוּ, אֹרִייתָא דְנִפְקַת מִנִּיהּ אֶקְרִי
חִירוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שְׁמוֹת ל"ב) חָרוֹת עַל הַלְחָת, אַל תִּקְרִי
חָרוֹת, אֲלָא חִירוֹת, וְדָא אֹרִייתָא דְאֶתְקְרִי חִירוֹת דְהָא
מָה דְאֶפְיָק יוֹמָא דָּא עֲלָאָה, אֶקְרִי חִירוּ, וְאִיהוּ חִירוּ
דְכֻלָּא. וְהָאֵי יוֹמָא אִיהוּ חִירוּ עֲלָאָה, בְּגִין דְאִית חִירוּ
תַתָּאָה, וְחִירוּ עֲלָאָה. ה"א עֲלָאָה, ה"א תַתָּאָה. חִירוּ
עֲלָאָה. חִירוּ תַתָּאָה שְׁמֻטָּה וְיֻבֵל כְּחֻדָּא אֵינֻן.

תִּרְיִן נְהִמִי אֲכָלוּ יִשְׂרָאֵל, חֵד, כַּד נִפְקוּ מִמִּצְרַיִם, אֲכָלוּ
מִצָּה, לֶחֶם עוֹנֵי. וְחֵד בְּמִדְבָּרָא, לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם.
(חֵד בְּפֶסַח וְחֵד בְּשַׁבּוּעוֹת) דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת ט"ז) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם
מִן הַשָּׁמַיִם וְעַל דָּא קָרְבָּנָא דִּיּוֹמָא דָּא נְהִמָּא אִיהוּ. וְעַל
נְהִמָּא, אֶתְקְרִיבוּ כָּל שְׂאֵר קָרְבָּנֵין. דְנְהִמָּא אִיהוּ עֶקֶר,
דְכְּתִיב, (ויקרא כג) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כִּבְשִׁים וְגו',
וְכְתִיב (ויקרא כג) מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה וְגו',
דְדָא אִיהוּ נְהִמָּא דְאֶחְפִּימוּ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל, חֲכֻמָּתָא עֲלָאָה
דְאֹרִייתָא, וְעָאָלוּ בְּאַרְחָהָא.

הַשֶּׁתָּא אֵית לֶן לְאַסְתִּכְלָא, בְּפִסַּח נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִנְהָמָא
 דְּאִתְקְרִי חֲמִץ, כְּתִיב, (שְׁמוֹת יג) וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ
 חֲמִץ, וּכְתִיב (שְׁמוֹת יב) כִּי כָּל אוֹכֵל מִחֲמֻצַּת (דף קפ"ג ע"ב) מַאי
 טַעְמָא. בְּגִין יִקְרָא דִּיהוּא נִהְמָא דְּאִתְקְרִי מֻצָּה. הַשֶּׁתָּא
 דְּזָכוּ יִשְׂרָאֵל לְנִהְמָא עֲלָאָה יִתִּיר לָא יֵאוּת הוּא
 לְאַתְבְּטְלָא חֲמִץ, וְלֹא אֶתְחַזֵּיא כָּלִל. וְאַמַּי קָרְבְּנָא דָּא,
 חֲמִץ הוּא, דְּכְתִיב סֵלֶת תִּהְיִינָה חֲמִץ תִּאֲפִינָה. וְתוּ,
 דִּיהֶשְׁתָּא בְּיוֹמָא דָּא אֶתְבְּטַל יִצְר הָרַע, וְאוּרִייתָא
 דְּאִתְקְרִי חִירוּ אֶשְׁתַּכַּחַת.

אַלָּא, לְמַלְכָּא דִּיהוּא לִיה בַּר יַחֲדָאִי, וְחַלְשֵׁי. יוֹמָא חַד
 הוּא תְּאִיב לְמִיכַל, אֲמָרוּ יִיכּוֹל בְּרִיָּה דְּמַלְכָּא (ס"א
 מִיכְלָא דְּאַסּוּתָא דָּא) אֶסּוּתָא דָּא, וְעַד דִּיִּיכּוֹל לִיה, לָא יִשְׁתַּכַּח
 מִיכְלָא וּמְזוֹנָא אַחְרָא בְּבֵיתָא. עֲבָדוּ הָכִי. כִּיּוֹן דְּאֶכֶל
 הוּא אֶסּוּתָא, אֲמַר מִכָּאן וְלַהֲלָאָה יִיכּוֹל כָּל מָה דְּאִיהוּ
 תְּאִיב, וְלֹא יכִּיל לְנִזְקָא לִיה.

כִּף כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הוּי יַדְעֵי עֲקָרָא וְרוּזָא
 דְּמַהִּימְנוּתָא, אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִטְעֵמוּן
 יִשְׂרָאֵל אֶסּוּתָא, וְעַד דִּיִּיכְלוּן אֶסּוּתָא דָּא, לָא אֶתְחַזֵּי
 לְהוֹן מִיכְלָא אַחְרָא. כִּיּוֹן דְּאֶכְלוּ מֻצָּה, דְּאִיהִי אֶסּוּתָא
 לְמִיעַל וּלְמַנְדַּע בְּרוּזָא דְּמַהִּימְנוּתָא. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אֶתְחַזֵּי לוֹן חֲמִץ, וְיִיכְלוּן לִיה, דִּהָא

לֹא יִכִּיל לְנִזְקָא לֹון. וְכָל שְׁפָן דְּבִיּוּמָא דְשָׁבוּעוֹת, אֲזַדְמִן
נְהָמָא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ אֲסוּוֹתָא בְּכָלֵא.

וְעַל דָּא מְקַרְבִּין חֲמִץ, לְאַתּוּקְדָא עַל מַדְבַּחָא. וּמְקַרְבִּין
תְּרִין נְהֵמִין אַחֲרָנִין כַּחֲדָא. וְחֲמִץ, אַתּוּקְדָא בְּנוֹרָא
דְּמַדְבַּחָא וְלֹא יִכִּיל לְשִׁלְטָאָה, וְלְנִזְקָא לֹון לְיִשְׂרָאֵל.
וּבְגִינֵי כַּד, יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין אַתְדַּבְּקוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, בְּאַסוּוֹתָא דְּאוֹרֵייתָא בִּיּוּמָא דָּא. וְאַלְמְלִי הוּוּ נְטְרִי
יִשְׂרָאֵל תְּרִין סְטְרִין דְּנְהֵמֵי אֲלִין, לֹא הוּוּ עֵיילִין בְּדִינָא
לְעֲלָמִין.

בִּיּוּמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאִיהוּ יוּמָא דְדִינָא, (בְּכָל יוּמָא) דְלֹא
אִיהוּ, אֲלֵא לְאַיְנוֹן דְלֹא נִטְלוּ מִיכְלָא דְאַסוּוֹתָא,
וְשָׁבְקוּ לְאַסוּוֹתָא דְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין מִיכְלָא אַחֲרָא דְּאִיהוּ
חֲמִץ. דְּהֵא בִּיּוּמָא דָּא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, הֵהוּא חֲמִץ סְלֵקָא,
וּמְקַטְרָגָא עָלֶיהָ דְּבַר נֶשׁ, וְאַלְשִׁין עָלֶיהָ, וְאִיהוּ קִיּוּמָא
בִּיּוּמָא דָּא מְקַטְרָגָא עַל עֲלָמָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב
בְּדִינָא עַל כָּלֵא וְדֵאִין עֲלָמָא.

וּבְגִינֵי כַּד כַּד יְהֵב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרֵייתָא
לְיִשְׂרָאֵל, אֲטָעִים לְהוּ מִהֵהוּא נְהָמָא עֲלָאָה,
דְּהֵהוּא אַתְר, וּמַגּוּ הֵהוּא נְהָמָא, הוּוּ יַדְעִין וּמְסַתְּכָלִין
בְּרִזֵי דְּאוֹרֵייתָא, לְמַהֲךְ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, וְהֵא אוּקְמוּהָ מְלָה
אַיְנוֹן חֲבַרֵייתָא בְּרִזִין (ס"א אֲלִין דְּקַאמְרוּ) אֲלִין כַּדְקַאמְרוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, הוּוּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא, וְהוּוּ
 אֲזִלִּין עִמָּהוֹן, רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי, עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי
 אֶעְרַעוּ בְּחַד סָבָא, וְהוּוּ אֶחִיד בְּיַדִּיהָ חַד יַנּוּקָא, זְקָף
 עֵינּוּי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחַמָּא לִיה, אָמַר לִיה לְרַבִּי אַבָּא וְדַאי
 מְלִין חַדְתִּין אִית גַּבְּן בְּהַאי סָבָא.

כִּד מָטוּ לְגַבִּיהָ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמָטוּל דְּקוֹפְטָרְךָ
 בְּגַבְּךָ קָא אֲתִית, מֵאֵן אַנְתָּ. אָמַר לִיה, יוּדַאי אַנְא.
 אָמַר, מְלִין חַדְתִּין וְדַאי יוֹמָא דָּא לְגַבְּךָ, אָמַר לִיה לְאֵן
 הוּא אֲרַעָךָ. אָמַר לִיה, דִּינּוּרִי הוּוּ בְּאִינּוֹן פְּרִישִׁי מְדַבְּרָא,
 דִּהוּינָא, מְשִׁתְּדֵל בְּאוּרִייתָא, וְהִשְׁתָּא אֲתִינָא לְיִשׁוּבָא,
 לְמִיתַב בְּצִלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאֵלִין יוּמֵי דִּירְחָא
 שְׁבִיעָאָה דָּא.

חֲדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, נְתִיב, דְּיוּדַאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 שְׁדַרְךָ לְגַבְּן. אָמַר לִיה, חֲיִיךָ דְּנִשְׁמַע מְלָה מְפּוּמָךְ,
 מֵאִינּוֹן מְלִין חַדְתִּין עֲתִיקִין, דְּנִטְעָתוֹן תַּמָּן בְּמְדַבְּרָא,
 מֵהַאי יְרָחָא שְׁבִיעָאָה. וְאִמַּאי אֲתַפְרִשְׁתוֹן הִשְׁתָּא
 מְמַדְּבְרָא, לְמִיתִי לְיִשׁוּבָא. אָמַר לִיה הֵהוּא סָבָא,
 בְּשִׂאֲלָתָא דָּא, יַדְעָנָא דְּחַכְמָתָא גַּבְּךָ, וּמִילָךְ מָטוּ
 לְרַקִּיעֵי דְּחַכְמָתָא. (ס"א נטו לְתַקִּיעוּ דְּחַכְמָתָא)

פֶּתַח הֵהוּא סָבָא וְאָמַר, (דְּבֵרִים א) וּבַמְדַבֵּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר
 נִשְׂאָךְ יי' אֱלֹהֶיךָ פֶּאֶשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ וְגו'.

הַאִי קָרָא הָכִי מִבְּעֵי לִיָּה, וּבַמְדַּבֵּר אֲשֶׁר נִשְׁאַךְ, מֵהוּ
 רֵאִיתָ. אֲלֹא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא דְּבַר לֹון לְיִשְׂרָאֵל
 בְּמַדְבְּרָא, מַדְבְּרָא תַקִּיפָא, כְּמָה דְכְתִיב, (דברים ח) נַחֲשׁ
 שָׂרָף וְעַקְרָב וְגו'. וּמַדְבְּרָא דְאִיהוּ תַקִּיף מִשְׁאֵר מַדְבְּרִין
 בַּעֲלָמָא. מֵאֵי טַעְמָא.

בְּגִין דִּהְהוּא שַׁעְתָּא דְנַפְקוּ (דף קפ"ד ע"א) יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים
 וְאַשְׁתְּלִימוּ לְשִׁתִּין רַבְבּוֹן, אֶתְתַקַּף מִלְכוּתָא
 קַדִּישָׁא, וְאַסְתַּלַּק עַל כֻּלָּא, וְסִיְהֵרָא אֶתְנַהֲרִת וּכְדִין
 אֶתְכַפִּיא מִלְכוּ חַיִּיבָא סְטָרָא אַחְרָא. וְאַפִּיק לֹון קוֹדֶשׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְמִיָּהךְ בְּמַדְבְּרָא תַקִּיפָא. דְאִיהוּ אֶתֶר וְשִׁלְטָנוּ
 דְסַמְא"ל חַיִּיבָא, דְאִיהוּ דִילִיָּה מִמֶּשׁ, בְּגִין לְתַבְרָא
 תּוֹקֶפִיָּה וְחִילִיָּה, וּלְכַתְתָּא רִישִׁיָּה, (ס"א וּלְאַחְתָּא לִיָּה) וְלֹאֲכַפִּיא
 לִיָּה, דִּלָּא יִשְׁלוּט. וְאַלְמָלָא דְחָאבוּ יִשְׂרָאֵל, בַּעַא
 קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְבְּרָא לִיָּה מַעֲלָמָא, וְעַל דָּא אַעְבַּר
 לֹון בְּאַחְסַנְתִּיָּה וְעַדְבִּיָּה וְחוֹלְקִיָּה מִמֶּשׁ.

כִּיּוֹן דְחָאבוּ בְכַמָּה זְמַנִּין, נָשִׁיף לֹון חוּיָא, וּכְדִין אֶתְקַיִים
 (בראשית ג) הוּא יִשׁוּפֵךְ רֹאשׁ וְגו'. יִשְׂרָאֵל מָחוּ רִישִׁיָּה
 בְּקַדְמִיתָא, וְלֹא יַדְעֵי לְאַסְתְּמָרָא מִיַּנְיָה, וּלְבַתֵּר אִיהוּ
 מָחָא בְּבַתְרִיָּתָא, וְנַפְלוּ כְּלָהוּ בְּמַדְבְּרָא, וְאַתְקַיִים וְאַתָּה
 תִּשׁוּפְנוּ עַקְב. וְאַרְבַּעִין שָׁנִין לָקוּ מִיָּה, לְקַבֵּל מ' מַלְקוּת
 דְּבִי דִינָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב אֲשֶׁר רָאִיתָ, בְּעֵינַיִי הוּוּ הוּי חֲמָאן לְהֵוּא
 מְאִירֵי דְמַדְבְּרָא, אֲזִיל כְּפִית קַמֵּייהוּ, וְנִטְלֵי
 אַחֲסַנְתִּיה וְעַדְבִּיה. מְנַלְן. מְדַכְּתִיב (שמות טו) אֲז נִבְהָלוּ
 אֲלוֹפֵי אָדוּם, וְאֵלִין אֵינּוּן (דברים ח) נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב. וְאֵנָן
 אוּף הָכִי אֶתְפַּרְשְׁנָא מִיִּשׁוּבָא לְמַדְבְּרָא תְּקִיפָא, וְלַעֲיִינָא
 תַּמָּן בְּאוּרֵייתָא, בְּגִין לְאַכְפִּיא לְהֵוּא סְטְרָא.

וְתוּ דְלָא מְתִישְׁבֵן מְלֵי דְאוּרֵייתָא, אֶלָּא תַּמָּן. דְּלִית
 נְהוּרָא אֶלָּא הֵוּא דְנִפְיָק מִגּוֹ חֲשׂוּכָא, דְּכַד
 אֶתְכַפֵּיא סְטְרָא דָּא, אֶסְתַּלֵּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעִילָא,
 וְאֶתְיִיקַר בִּיקְרִיה. וְלִית פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 אֶלָּא מִגּוֹ חֲשׂוּכָא, וְלִית טוּבָא אֶלָּא מִגּוֹ בִישָׁא. וְכַד עָאֵל
 בַּר נֶשׁ בְּאוּרַח בִּישָׁא, וְשָׁבִיק לִיה, כְּדִין אֶסְתַּלֵּק קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בִּיקְרִיה, וְעַל דָּא שְׁלִימוּ דְכֻלָּא טוּב וְרַע
 כְּחַדָּא, וְלֹאֶסְתַּלֵּקָא לְבַתַּר בְּטוּב, וְלִית טוּב אֶלָּא הֵוּא
 דְנִפְיָק מִגּוֹ בִישָׁא. וּבְהָאֵי טוּב, אֶסְתַּלֵּק יְקָרִיה, וְדָא אִיהוּ
 פּוּלְחָנָא שְׁלִים.

וְאֵנָן, עַד הַשְּׁתָּא יִתִּיבְנָא תַּמָּן, כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, בְּגִין
 לְאַכְפִּיא בְּמַדְבְּרָא לְהֵוּא סְטְרָא. הַשְּׁתָּא דְמָטָא
 זְמָנָא דְפּוּלְחָנָא קַדִּישָׁא, דְּסְטְרָא דְקַדוּשָׁא, אֶהֱדַרְנָא
 לְיִשׁוּבָא דְתַמָּן אִיהוּ פּוּלְחָנָא דִּילִיה. וְתוּ, דְהַשְּׁתָּא בְּרָאֵשׁ
 הַשְּׁנָה מָטָא זְמָנָא דְהֵוּא חוּיָא, לְמַתְבַּע דִּינָא מְקַמֵּי

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַמֵּן אִיהוּ שְׁלִיט. וּבִגִּין כֶּךָ נִפְקָנָא
מִתַּמֵּן וְאַתֵּינָא לִישׁוּבָא.

פֶּתַח הֵהוּא סָבָא וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר
בַּפֶּסֶח לְיוֹם חֲגֵנוּ, הַשְׁתָּא אִיהוּ זְמַנָּא, לְאַתְעָרָא
דִּינָא עֲלָאָה תִקְיָפָא, וְכַד אִיהוּ אַתְעָר סֵטְרָא אַחְרָא
אַתְתַּקַּף בִּהְדִּיָה, וְכִיּוֹן דְּאִיהוּ אַתְתַּקַּף, סָלִיק וְחִפִּיא
לְסִיְהָרָא, דְּלֹא נָהִיר נְהוּרָא, וְאַתְמַלִּיא מִסֵּטְרָא דְּדִינָא.
כְּדִין כָּל עֲלָמָא אִיהוּ בְּדִינָא, עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וְכַרוּזָא
כְּרִיז בְּכֻלְהוּ רְקִיעִין, אַתְקִינוּ כּוּרְסִיא דְּדִינָא, לְמַאֲרִיָּה
דְּכָלָא, דְּאִיהוּ בְּעֵי לְמִידָן.

וְרוּזָא הָכָא, וְאַתְנַהִיר לָן בְּמַדְבְּרָא, אֲמַאי אַתְעָר דִּינָא
עֲלָאָה בְּיוֹמָא דָּא. אָלָא כָּל רְזִין וְכָל קְדוּשִׁין
יִקְרִיין, כְּלָהוּ תַלְיִין בְּשִׁבְעָאָה. וְהֵהוּא שְׁבִיעָאָה עֲלָאָה,
עֲלָמָא עֲלָאָה, דְּאִקְרִי עֲלָמָא דְּאִתִּי. מִנִּיהּ נְהָרִין כָּל
בוּצִינִין, וְכָל קְדוּשִׁין, וְכָל בְּרַפְּאֵן. וְכַד מְטִי זְמַנָּא,
לְחֻדְתוּתֵי בְּרַפְּאֵן וְקְדוּשִׁין לְאַנְהָרָא, בְּעָא לְאַשְׁגָּחָא בְּכָל
תְּקוּנָא דְּעֲלָמִין כְּלָהוּ, וְכָל אֵינּוֹן תְּקוּנִים לְאַתְקִימָא
כְּלָהוֹן, סִלְקִין מְגוּ תַתְּאִי, אִי אֵינּוֹן כְּשָׂרָאן. וְאִי לֹא
כְּשָׂרָאן, כְּדִין קִימָא (ס"א מל"ה) דְּלֹא נָהִיר, עַד דְּאַתְפְּרָשׁוּן
חִיבִין מְגוּ זְכָאִין, כְּדִין אַתְעָר דִּינָא.

וּמֵהֵהוּא דִּינָא, אַתְתַּקַּף סֵטְרָא אַחְרָא, וְאַשְׁתַּכַּח

מִקְטָרְגָא, בְּגִין דִּינְתַנּוּן לִיה אִינוּן, חֵיבִיָא. בְּגִין דְּעָלִיה
 פְּתִיב, (איוב כח) וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר. וְחַפִּיָא לְסִיְהָרָא,
 אַמַּי (ד"א לא מִסְרָא לֹון בִּידָא דְּמִקְטָרְגָא.) בְּגִין דְּלִית תִּיאֻבְתִּיה

דְּקוּדְשָא בְּרִיךְ הוּא, לְאוּבְדָא לְעוּבְדֵי יְדוּי.
 וְהוּא סְטָרָא אַחְרָא, קִימָא קְלִיפָא תְּקִיפָא, דְּלֹא יִכִּיל
 לְאַתְבְּרָא, בַּר בְּהוּא עֵיטָא דְּקוּדְשָא בְּרִיךְ הוּא
 יְהִיב לְיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב תְּקַעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בַּכֶּסֶה לְיוֹם
 חַגְנוּ. בְּגִין לְתַבְרָא הוּא כֶּסֶה דְּאַתְחַפִּיָא סִיְהָרָא, וְלֹא
 נִהִיר.

וְכַד מִתְעָרִי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּשׁוֹפֵר, הוּא קָלָא דְּנַפְיִק
 מְשׁוֹפֵר, בְּטַשׁ בְּאוּרָא, וּבְקַע רְקִיעִין, עַד דְּסִלְקָא
 לְגַבִּי הוּא טְנָרָא תְּקִיפָא, (נ"א סְטָרָא אַחְרָא) דְּחַפִּי לְסִיְהָרָא,
 אֲשַׁגַּח, וְאֲשַׁכַּח אֲתַעְרוּתָא דְּרַחֲמִי, כְּדִין הוּא (דף קפ"ד ע"ב)
 דְּסִלְיִק וְקִימָא לְעֵילָא, אֲתַעְרַבְבַּ. כְּדִין הוּא קָלָא
 קִימָא, וְאַעְבַּר הוּא דִּינָא, וְכִיּוֹן דְּלַתְתָּא אֲתַעְרוּ רַחֲמִי,
 הָכִי נְמִי לְעֵילָא, אֲתַעַר שׁוֹפֵרָא אַחְרָא עֲלָאָה, וְאַפִּיק
 קָלָא דְּאִיהוּ רַחֲמִי, וְאַתְעָרְעוּ קָלָא בְּקָלָא, רַחֲמִי בְּרַחֲמִי,
 וּבְאַתְעָרוּתָא דְּלַתְתָּא, אֲתַעַר הָכִי נְמִי לְעֵילָא.

וְאִי תִימָא, הֵיךְ יִכִּיל קָלָא דְּלַתְתָּא, אוּ אֲתַעְרוּתָא
 דְּלַתְתָּא לְאַתְעָרָא, הָכִי נְמִי. תָּא חֲזִי, עֲלָמָא
 תַּתָּאָה, קִימָא לְקַבְלָא תְּדִיר, וְהוּא אַקְרִי אָבֹן טָבָא.

וְעֲלָמָא עֲלָאָה לָא יְהִיב לִיה, אֶלָּא כְּגוּוּנָא דְאִיהוּ קְיִימָא.
 אִי אִיהוּ קְיִימָא בְּנִהִירוּ דְאַנְפִּין מִתְתָּא, כְּדִין הָכִי נִהְרִין
 לִיה מְלַעֲיָלָא. וְאִי אִיהוּ קְיִימָא בְּעַצִּיבוּ, יְהִיבִין לִיה דִּינָא
 בְּקַבְלִיָּה.

כְּגוּוּנָא דָּא, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת יי' בְּשִׂמְחָה. חֲדוּה דְדַבְר
 נֶשׁ, מְשִׁיךְ לְגַבִּיָּה חֲדוּה אַחְרָא עֲלָאָה. הָכִי נְמִי
 הָאִי עֲלָמָא תַתָּאָה, כְּגוּוּנָא דְאִיהִי אֶתְעַטְרַת, הָכִי
 אֲמִשִּׁיךְ מְלַעֲיָלָא. בְּגִין כֶּךָ מְקַדְמִי יִשְׂרָאֵל, וְאַתְעַרִּי
 בְּשׁוֹפֵר קָלָא דְאִיהוּ (רז"א דְרַחֲמִי) כְּלִיל בְּאֶשָּׁא וּמִיָּא וְרוּחָא,
 וְאַתְעַבִּיד חַד, וְסִלְקָא לְעִילָא, וּבִטְשׁ בְּהָאִי אֶבֶן טָבָא,
 וְאַצְטַבַּע בְּאִינּוֹן גּוּוּנִין דְהָאִי קָלָא, וּכְדִין כְּמָה
 דְאַתְחַזִּיאָת, הָכִי מְשִׁיךְ מְלַעֲיָלָא.

וְכִיּוֹן דְאַתְקַנַּת בְּהָאִי קָלָא. רַחֲמִי נַפְקִי מְלַעֲיָלָא, וְשִׁרְיִין
 עָלָה, וְאַתְכְּלִילָא בְּרַחֲמִי, מִתְתָּא וּמְלַעֲיָלָא. וּכְדִין
 אֶתְעַרְבֵב סְטָרָא אַחְרָא. (אֶסְתַּבֵּל וְחֲמִי בְּנִהִירוּ דְאַנְפִּין) וְאַתְחַלֵּשׁ
 תְּקִפְיָה, וְלָא יְכִיל לְקַטְרָגָא. וְהָאִי אֶבֶן טָבָא, קְיִימָא
 בְּנִהִירוּ דְאַנְפִּין, מְכַל סְטָרִין, בְּנִהִירוּ דְלַתְתָּא, וּבְנִהִירוּ
 דְלְעִילָא.

אִימַתִּי קְיִימָא בְּנִהִירוּ דְלְעִילָא, הוּי אֹמֵר בְּיוֹמָא
 דְכַפּוּרִי. וּבְיוֹמָא דְכַפּוּרִי אֶתְנַהִיר הֵהוּא אֶבֶן
 טָבָא, בְּנִהִירוּ דְלְעִילָא, מְגוּ נִהִירוּ דְעֲלָמָא דְאַתִּי, (וְאַתְעַרְבֵב

וְכִדִּין מִתְקַנִּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא חַד שְׁעִיר,
 וּמִשְׁדָּרִין לְהָאֵי מִדְּבָרָא תְּקִיפָא, דְּאִיהוּ שְׁלֵטָא עָלֵיהּ.

וְהָהוּא סְטָרָא אַחְרָא, אִיהוּ נְקוּדָה אֲמֻצְעִיתָא דְּחָרִיבוּ
 דְּעֵלְמָא, בְּגִין דְּכָל חָרִיבוּ וְשִׁמְמוֹן (ס"א מְנִיָּה, הוּא

מִהוּוּא סְטָרָא אַחְרָא דְּשֵׁלִיט) מְנִיָּה, הָהוּא סְטָרָא אַחְרָא שְׁלִיט
 עָלֵיהּ. וְנְקוּדָה אֲמֻצְעִיתָא דְּכָל יִשׁוּבָא, סְטָרָא דְּקְדוּשָׁה
 אִיהוּ, וְעַל דָּא, קִיִּימָא יְרוּשָׁלַם בְּאֲמֻצְעִיתָא דְּכָל יִשׁוּבָא
 דְּעֵלְמָא.

בְּתַרִּין נְקוּדִין אַתְּפָרְשֵׁת מְלָכוּ שְׁמִיָּא, סְטָרָא דְּקְדוּשָׁא,
 חַד דִּילָהּ, וְחַד דְּעֵלְמָא דְּאִתִּי, נְקוּדָה עֵלְאָה
 טְמִירָאָה, וְעַל דָּא קִיִּימָא בְּתַרִּין נְקוּדִין: נְקוּדָה דִּילָהּ
 קִיִּימָא תְּחוּתָהּ, יְרוּשָׁלַם, אֲמֻצְעִיתָא דְּכָל יִשׁוּבָא. נְקוּדָא
 דְּנִטְלָא מְאִימָא עֵלְאָה טְמִירָא, (ר"ט ע"ב, רפ"א ע"ב) אִיהוּ גֵן
 עֵדֶן דְּאַרְעָא, דְּקִיִּימָא בְּאֲמֻצְעִיתָא דְּכָל עֵלְמָא, לְכָל
 סְטָרִין, דְּחָרִיבוּ וְיִשׁוּבָא, וְכָל סְטָרִין דְּעֵלְמָא.

וְעַל דָּא, בְּאֲמֻצְעִיתָא (קל"ב ע"ב) דְּגֵן עֵדֶן, קִיִּימָא נְקוּדָה
 חֲדָא עֵלְאָה טְמִירָא וּגְנִיזָא, הָלָא יְדִיעַ. וְחַד
 עֲמוּדָא, נְעִיץ מִתְתָּא לְעֵילָא, גּוּ תְּהִיא נְקוּדָה, וּמִתְמָן
 נְבַעֵי מִיָּא, דְּאַתְּפָרִישׁוּ לְאַרְבַּע סְטָרֵי עֵלְמָא. אֲשֶׁתְּכַחוּ
 תְּלַת נְקוּדִין בְּעֵלְמָא, דְּקִיִּימָאן דָּא עַל דָּא, כְּגוּוּנָא
 דְּתַלְת נְקוּדִין דְּאוּרִייתָא.

תָּא חֲזִי, הֵהוּא שְׁעִיר דְּמִשְׁדְּרִין יִשְׂרָאֵל לְעִנְאוּל, לְהֵהוּא
 מְדַבְּרָא, בְּגִין לְמִיָּהב חוּלְקָא לְהֵהוּא סְטְרָא אַחְרָא,
 לְאַתְעֵסְקָא בְּהֵדִיָּה. וְאִי תִימָא, תְּרִין שְׁעִירִין אִמַּאי הָכָא,
 חַד לִיִּי וְחַד לְהֵהוּא סְטְרָא אַחְרָא. תִּינַח הֵהוּא שְׁעִיר
 דְּסְטְרָא אַחְרָא. לִיִּי אִמַּאי.

אֵלָא לְמַלְכָּא דְּהוּה אַרְגִּיזוּ עַל בְּרִיָּה, קָרָא לְסַנְטִירָא,
 הֵהוּא דְּעֵבִיד דִּינָא בְּבִי נֶשָׂא תְּדִיר, בְּגִין דִּיזְדַּמְּן
 לְמַעְבַּד דִּינָא בְּבְרִיָּה. הֵהוּא סַנְטִירָא חֲדִי, וְעָאל בְּבִי
 מַלְכָּא לְמִיכַל תַּמָּן, כִּיּוֹן דְּאֶשְׁגַּח בֵּיה בְּרִיָּה, אָמַר, וְהֵאִי
 לָא עָאל סַנְטִירָא דָּא בְּבִי אַבָּא, אֵלָא בְּגִין דְּאַרְגִּיזוּ
 מַלְכָּא עָלֵי. מָה עָבַד, אֲזַל וְאַתְפִּיִס בְּהֵדִיָּה. כִּיּוֹן
 דְּאַתְפִּיִס בְּהֵדִיָּה, פְּקִיד מַלְכָּא לְמַעְבַּד סְעוּדָתָא עֲלָאָה
 לִיה וּלְבְרִיָּה, וּפְקִיד דְּלָא יַדַּע בֵּיה הֵהוּא סַנְטִירָא.

לְבַתָּר עָאל הֵהוּא סַנְטִירָא. אָמַר מַלְכָּא הַשְׁתָּא אִי יַנְדַּע
 דָּא, מִסְעוּדָתָא עֲלָאָה (דף קפ"ה ע"א) דְּאַתְקִינִית לִי
 וּלְבְרִי, יַתְעַרְבַּב פְּתוּרָא. מָה עָבַד. קָרָא לְמִמְנָא עַל
 סְעוּדָתָא, אָמַר לִיה, אַתְקִין מְדִי, וְתִשׁוּי קַמָּאי, וְתִשׁוּי
 קַמִּיָּה דְּהֵהוּא סַנְטִירָא, בְּגִין דִּיחֲשִׁיב דְּסַעִיד קַמָּאי
 מְדִילִי, וְלָא יַנְדַּע בְּהֵהִיא סְעוּדָתָא יִקְרָא דְּחַדוּה דִּילִי
 וְדְבְרִי, וְיִטוּל הֵהוּא חוּלְקָא וְיִזִּיל לִיה, וְיַתְפַּרֵּשׁ מְחַדוּה
 דְּסְעוּדָתָא דִּילָן. וְאִי לָאו דְּמַלְכָּא עָבִיד הָכִי, לָא יַתְפַּרֵּשׁ
 הֵהוּא סַנְטִירָא מִבִּי מַלְכָּא.

כַּךְ אָמַר קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אֲזַמְּיֵנוּ תְּרִין
 שְׁעִירִין, חַד לִי וְחַד לְהֵוּא דְלְטוֹרָא, בְּגִין דְּיַחְשִׁיב
 דְּמִסְעוּדְתָא דִּילִי קְאָכִיל, וְלֹא יִנְדַע בְּסְעוּדְתָא דְחֻדוּה
 אַחְרָא דִּילָן, וְיִסַּב הֵוּא חוּלְקָא, וְיִזִּיל לְאַרְחִיָּה, וְיִתְפַּרֵּשׁ
 מִבֵּיתִי. כִּיּוֹן דְּאָמַא עֲלָאָה, עֲלָמָא דְאַתִּי, אֲתִי לְמִשְׁרִי (ק'
 ע"ב) גּוּ הֵיכְלָא דְעֲלָמָא תְּתָאָה, לְאַשְׁכַּחא נְהִירוּ (נ"א לְאַשְׁכַּחא
 עֲלָה בְּנִהִירוּ) דְּאַנְפִּין, דִּין הוּא דְלֹא יִשְׁתַּכַּח הֵוּא דְלְטוֹרָא,
 וְלֹא מְאָרִי דְדִינִין לְקַמִּיָּה, כַּד אֲפִיק פֶּל בְּרַכָּאן, וְאַנְהִיר
 לְכֻלָּא. וְכֻלָּא הֵוּא חִירוּ יִשְׁתַּכַּח, וְיִשְׂרָאֵל נְטִילִי מְאִינוֹן
 בְּרַכָּאן.

דְּהָא כַּד עֲלָמָא דְאַתִּי, עָאֵל לְהֵיכְלָא דְעֲלָמָא תְּתָאָה,
 וְאַשְׁכַּח דְּחֻדֵי עֲלָמָא תְּתָאָה עִם בְּנוֵי בְּהֵיָא
 סְעוּדְתָא עֲלָאָה, כַּדִּין אִיהוּ בְּרִיךְ פְּתוֹרָא, וְעֲלָמִין כְּלָהוּ
 מִתְּבַרְכִין, וְכֻלָּא חִידוּ וְכֻלָּא נְהִירוּ דְּאַנְפִּין אֲשְׁתַּכַּחוּ תַּמָּן.
 הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא טז) לְפָנַי יִי' תִּטְהָרוּ. (ק' ע"ב)

כְּתִיב (ויקרא טז) וְנָתַן אֱהָרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת גּוֹרֵל
 אֶחָד לַיְי' וְגוֹרֵל אֶחָד לְעֻזָּאזֵל. דָּא אִיהוּ הֵוּא
 חֻדוּה דְּהֵוּא דְלְטוֹרָא, בְּגִין דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא יִטִּיל
 עֲמִיָּה גּוֹרֵל, וְזַמִּין לִיָּה, וְלֹא יִדַע דְּנֹר דְּלִיק אֲטִיל עַל
 רִישִׁיָּה, וְעַל עֲמָא דִּילִיָּה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי כד) כִּי
 גַחְלִים אֲתָה חוֹתָה עַל רֵאשׁוּ.

וְסִימֶנֶךָ, (אסתר ה) אַף לֹא הִבִּיֵאָה אֶסְתֵּר הַמְּלָכָה עִם הַמֶּלֶךְ,
 אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה כִּי אִם אוֹתִי. וְכִתִּיב,
 וַיֵּצֵא הַמֶּן בַּיּוֹם הַהוּא שְׂמֵחַ וְטוֹב לֵב. בְּהֵוֹא חוֹלְקָא
 דְּנִטִּיל, וְאֶזִּיל לֵיהּ. וְלִבְתֵּר כַּד אֲתִי מִלְכָּא עֲלָאָה, לְבִי
 מִטְרוֹנִיתָא, מִטְרוֹנִיתָא תַבְעֵת עֲלָאָה, וְעַל בְּנֵהָא, וְעַל
 עֲמָא מִן מִלְכָּא.

וְאַפִּילוּ בּוֹזְמָנָא דִּישְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, וְצִלוּ צִלוּתִין בְּכָל
 יוֹמָא, אִיהִי סִלְקַת בַּיּוֹמָא דָּא, לְקַמֵּי מִלְכָּא
 עֲלָאָה, וְתַבְעֵת עַל בְּנֵהָא. וְכִדִּין אֲתַגְזְרוּ, כָּל אִינוּן
 נוֹקְמִין, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד עִם אֲדוּם,
 וְאֲתַגְזֹר הֵיךְ זַמִּין דִּלְטוֹרָא דָּא לְאַתְעַבְרָא מִעֲלָמָא, כְּמָה
 דָּאתָ אָמַר (ישעיה כה) בַּלַּע הַמּוֹת לַנֶּצַח.

וְסִימֶנֶךָ, בּוֹזְמָנָא דִּגְלוּתָא (אסתר ז) כִּי נִמְכַרְנוּ אֲנִי וְגו'. כִּי
 אִין הֶצֶר שׁוּה בְּנֹזֶק הַמֶּלֶךְ. מֵאִי בְּנֹזֶק הַמֶּלֶךְ.
 כְּמָה דָּאתָ אָמַר, (יהושע ז) וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׂמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמָה
 תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. דִּהָא שְׂמָא עֲלָאָה, לֹא אֲתַקְיִים
 בְּקִיּוּמִיהָ, וְדָא אִיהוּ בְּנֹזֶק הַמֶּלֶךְ.

וְכִדִּין וְהָמֵן נִבְעֵת מִלְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמְּלָכָה כְּדִין, נְהִירוּ
 דְּאַנְפִּין, וְכָל חִידוּ אֲשַׁתְּכַח, וְיִשְׂרָאֵל נִפְקִי
 לְחִירוּ, בְּהֵוֹא יוֹמָא. כְּדִין מֵהֵוֹא יוֹמָא וְלֵהֲלָאָה, חִירוּ
 וְחִדּוּהָ בְּאַתְגְּלִיא, לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהוּ, כְּדִין בְּעֵי לְמַחְדֵּי

עֲמֵהוֹן, מִכָּאן וְלִהְלֵאָה, כְּמָה דִּי־הָבוּ לִיָּה חוּלְקָא
 לְאַתְפָּרְשָׁא מִנְהוֹן, הָכִי נִמְי יִהְיִין לְשָׂאָר עַמִּין,
 לְאַתְפָּרְשָׁא מִנְהוֹן לְתַתָּא.

תָּא חֲזִי, מָה הוּא רִזָּא דְקָרְבָּנָא, לְקָרְבָּא שְׁעִיר, (לְקַבֵּל שְׁעִיר)
 וְלֹא מִלָּה אַחֲרָא. וְאַמְאֵי שְׁעִיר בְּרֹאשׁ חֲדָשׁ, וְהִכָּא
 נִמְי שְׁעִיר. אֲלָא אֵי תִימָא בְּגִין דְּאִיהוּ סִטְרָא דִּילִיָּה
 יְאוּת. אַמְאֵי לֹא הוּי עֵז.

אֲלָא מִלָּה דָּא אֲצַטְרִיךְ, וְאִיָּהִי אֲשַׁתְּכַחַת לְמֵאֲרִיָּהוֹן
 דְּחַרְשִׁין, דְּכָל עוֹבְדֵי־יָהוּ בְּמָה דְלֹא (אֲתַחֲבַר) יְיָ
 בְּנוֹקְבָא. וְעַל דָּא שְׁעִיר לֹא אֲתַחֲבַר בְּנוֹקְבָא, בְּסִטְרִין
 דִּילִיָּה כְּלָהוּ. עֵז כַּד אֲתַחֲבַר בְּנוֹקְבָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ
 מִלְּכָא, יִהְיִין לִיָּה בְּגִין יְקָרָא דִּילִיָּה, הָאֵי דְלֹא אֲתַחֲבַר
 בְּנוֹקְבָא, וְלֹא יִהְיִב חִילִיָּה לְאַחֲרָא. וְדָא אֲשַׁתְּמוּדַע
 לְאַיְנוֹן חַרְשִׁין, דְּמִשְׁתַּמְשִׁין בְּהַנִּי עוֹבְדֵי. וּבְגִינֵי כַּף,
 שְׂרִיין עַל הַהוּא שְׁעִיר, כָּל אֵינּוֹן חֲטָאִיָּהוֹן.

וְתָא חֲזִי, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ חוּלְקָא לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא,
 רִזָּא הִכָּא, כָּל הַנִּי סִטְרִין אַחֲרֵינִין דְּלַתְתָּא, (דְּאַקְרוּן
 מִצְוֹלוֹת יֵט) כְּלָהוּ מִסְּאָבִין יִתִּיר. וְכָל מָה דְנַחֲתִין דְּרַגִּין
 תַּתְּאִין, הָכִי מִסְּאָבוּ דְלַהוֹן יִתִּיר. וּבְגִין כַּף, בְּעֵז יִתִּיר
 חוּלְקִיָּהוֹן, בְּגִין דְּשְׁעִרָא (דף קפ"ה ע"ב) דִּילִיָּה תִלְיָא יִתִּיר
 מִבְּעִירָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּדִינָא דְלַהוֹן תִּלְיָ לְתַתָּא בְּמִסְּאָבוּ.

אָבֵל הָאֵי מִלְכוּו חַיִּיבֵתָא אַחְרָא, מִלְכָּא דְכֻלָּא בְּהֵוּא
 סְטָרָא, בְּרוּר אִיהוּ יִתִּיר מִסְאָבוּ דִילִיָּה, וְלֹא מִסְאָבוּ
 שְׁלִים כְּהַנִּי תִתָּאֵי. וְעַל דָּא שְׁעִיר, דְּשִׁעַר דִּילִיָּה לָא
 תִּלְיָא, וְלֹא שְׁעִיעַ. לָא שְׁעִיעַ, בְּגִין דִּהֵוּא מִסְאָבוּ
 דִּילִיָּה. וְלֹא תִלְיָא, בְּגִין דְּלֹא יִתְתַקַּף בֵּיהּ מִסְאָבוּ כְּהַנִּי
 תִתָּאֵי, וְעַל דָּא וְדֵאֵי שְׁעִיר וְלֹא אַחְרָא.

כְּפוּר, אִמְאֵי אֶקְרִי כְּפוּר, אֶלָּא בְּגִין דְּנִקֵּי כָּל מִסְאָבוּ,
 וְאַעֲבַר לִיָּה מִקְמִיָּה, בְּהֵוּא יוֹמָא. וְעַל דָּא, יוֹם
 כְּפוּר: יוֹמָא דְּנִקְיוּתָא, וְהָכֵי קָרִינָא לִיָּה. כְּתִיב (ויקרא טז) כִּי
 בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם, כִּי הַיּוֹם הַזֶּה מִבְּעֵי
 לִיָּה, מֵאֵי כִּי בַיּוֹם הַזֶּה. אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְדַכֵּי מִקְדָּשָׁא
 לְעִילָא, אִתְנַקֵּי (ב"א וְאִתְנַהֵיר) כְּתִיב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר
 עֲלֵיכֶם, יִכְפֹּר וַיִּנָּקֵי בְּקִדְמִיתָא בַיּוֹם הַזֶּה, בְּגִין דִּיתְדַכֵּי,
 וּלְבַתֵּר עֲלֵיכֶם.

תּוּ, יִכְפֹּר בַיּוֹם הַזֶּה, וַיִּנָּקֵי לִיָּה בְּקִדְמִיתָא, וְכֹל דָּא
 עֲלֵיכֶם, בְּגִינְכוּן אֶצְטְרִיךְ לְנִקְאָה לִיָּה, וּלְדַכָּאָה
 לִיָּה בְּקִדְמִיתָא. יִכְפֹּר, מֵאֵן יִכְפֹּר. אֶלָּא דָּא הוּא עֲלִמָּא
 עֲלָאָה, דְּנַהֵיר וַנָּקֵי לְכֻלָּא. וְעַל דָּא כְּלָהוּ סְטָרִין בִּישׁוּן,
 דְּאֶקְרוּן מְצוּלוֹת יָם, אִתְעֲבְרוּ. וְכַמָּה דְּאֵינּוּן מְצוּלוֹת יָם
 תִּלְיִין, הָכֵי נָמִי תִלְיִיא שְׁעָרָא (ס"א דִּילִיָּה, וְהוּא סְטָרָא וְכוּ') דִּילִיָּה
 כָּל הֵוּא סְטָרָא דְּלֵהוּן, וְשְׁעָרָא דִּהֵוּא סְטָרָא לָא שְׁעִיעַ.

כְּגִוּוֹנָא דָּא פְּתִיב, (ויקרא טז) וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטּוֹמְאֵת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וּמִפְשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם. וְכָל חַטָּאתָם
 מִבְּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא לְהִנָּאָה לְהוֹן, מִכָּאן וּלְהִלָּאָה לְכָל
 חַטָּאָם דְּלֵא יִכִּיל מִקְטָרְגָא לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהּ (ועל דא)
 בְּיוֹמָא דְכַפּוּר, דְּאִיהוּ קְנוּחָא דְכָל חוּבִין, וְנִקְיוֹ דְלְהוֹן.
 בְּעָאן יִשְׂרָאֵל לְנִקְאָה גְרַמֵּיהוּ, וּלְמַהֲךְ יַחֲפִי רַגְלִין,
 כְּמִלְאֲכֵי עֲלָאִין. חֲמִשׁ עֲנוּיִין, בְּגִין לְאַסְתֵּייעָא בְּחֲמִשׁ
 סְטָרִין עֲלָאִין, דְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי אַפִּיק לֹון, וְאִינוּן תַּרְעִין
 דִּילֵיהּ.

וְאִי שְׁתִּיָּה קָא חָשִׁיב, דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דִּיצְחָק, הָא שְׁתִּית,
 וְאִף עַל גַּב דְּבִכְלָל אַכִּילָה אִיהוּ, וְכִדִּין אִינוּן שְׁתִּית,
 וְעֲנוּיָא בְּתִרָאָה תִשְׁמִישׁ הַמָּטָה אִיהוּ, וּבְדִרְגָא שְׁתִּיתָאָה
 שְׁכִיחַ, וּלְקַבְלֵיהּ אַנְן עַבְדִּין עֲנוּיָא דָּא.

פְּתִיב (במדבר כט) וּבַעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, וּכְתִיב (ויקרא
 כג) אַךְ בְּעֵשׂוֹר לַחֲדָשׁ. בְּעֵשׂוֹר, בְּעֵשִׂירֵי מִבְּעֵי
 לֵיהּ, מֵאִי בְּעֵשׂוֹר. אֶלָּא, בְּגִין דְּהִשְׁתָּא בְּיוֹמָא דָּא, כָּל
 דְּרַגְיָן עֲלָאִין, אַתֵּיִן אֶלִין עַל אֶלִין, לְמִשְׁרֵי עַל סִיְהָרָא,
 וּלְאַנְהָרָא לָהּ. וְכִלְהוּ בְּרֹזָא דְעֵשֶׁר, עַד דְּסִלְקָא לְמֵאָה.
 וְכַד קִימָא בְּרֹזָא דְמֵאָה, כִּדִּין כִּלָּא חַד, וְאַקְרִי יוֹם
 הַכַּפּוּרִים. וְעַל דָּא בְּעֵשׂוֹר, כְּמָה דְאַתְּ אֲמַר זְכוּר, שְׁמוֹר,
 דְּכִלְהוּ אַתֵּיִן בְּגִין לְעֵשְׂרָא וּלְאַנְהָרָא בְּרֹזָא דְעֵשֶׁר.

אֶהְדָּר הָאֵי סָבָא רִישֵׁיהּ לְקַבְלֵיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר
 לֵיהּ, (רבי שמעון) הָא יְדַעְנָא דְשִׁאֲלָתָא תְּבַעֵי בְּהָאֵי,
 בְּעָשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וּדְאֵי, (ס"א
 דָּא בְּעִשְׂרֵי יָאוֹת הוּא, וְהָכִי הוּא, אָבֵל בְּעָשׂוֹר אֲמַאי וְכוּ') בְּעָשׂוֹר יָאוֹת הוּא.
 אֵי הָכִי הוּא, אֲמַאי סָלִיק לְמַאָה, וְהָא מְקַרָּא לָא אֲתַחְזִי,
 אָלָא דְסָלִיק לְשַׁבְּעִין, מִשְׁמַע דְּכַתִּיב בְּעָשׂוֹר לַחֲדָשׁ
 הַשְּׁבִיעִי, וְכַד מְעִשְׂרֵי לְשַׁבְּעָא עֶשֶׂר זְמַנִּין, הָא וּדְאֵי
 סָלִיק לְשַׁבְּעִין. אָמַר לֵיהּ, עַל דָּא אֶהְדָּרְנָא רִישָׁא לְגַבְּךָ,
 דִּהָא יְדַעְנָא דְחַפְיָמָא אַנְתָּ.

תָּא חֲזִי, תְּרִין רִזִּין הָכָא, חַד דִּהָא סִיְהָרָא חַדָּשׁ הַשְּׁבִיעִי
 אֶקְרִי, וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי חַדָּשׁ הַשְּׁבִיעִי עָשׂוֹר, בְּגִין
 דְּקָא מְנַהֲרִין לָהּ עֶשֶׂר זְמַנִּין, הָא מַאָה. וְתוּ, הָאֵי מְלָה
 דְּקָא מְרַת, וּדְאֵי לְשַׁבְּעִין סָלִיקָא בְּהָאֵי יוֹמָא, (וּבְדִרְגָּא דְשַׁבְּעִין
 אִיהוּ, וּבְדִרְגָּא דְמַאָה אִיהוּ. לְדִרְגָּא דְמַאָה לֹא שְׁלָמָא וְלֹא נִהָרָא.) וּבְהָאֵי דִרְגָּא
 דְשַׁבְּעִין, דִּהָא בְּיוֹמָא דָּא נְטִיל לְכָל עַמָּא דִּישְׂרָאֵל
 לְמִידָן, וְכִלְהוּ קִיָּמִין בְּנִשְׁמֹתָא יְתִיר מְגוּפָא, דִּהָא בְּיוֹמָא
 דָּא עֲנוּיָא דְנִפְשָׁא אִיהוּ, וְלֹא מְגוּפָא, כִּמָּה דַּאתְ אָמַר
 וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תִעוּנָה.
 וְהָאֵי יוֹמָא נְטִיל לְכָל נַפְשָׁאן וְהוּוּ בְּרִשׁוּתִיהּ, וְאֵי לָא
 קִיָּמָא בְּרִזָּא (נ"א בְּרִשׁוּתָא) דְשַׁבְּעִין, לִית לֵיהּ רִשׁוּ בְּנַפְשָׁאן,
 (ס"א לְקִיָּמָא תַּמָּךְ) דְּקִיּוֹמָא דְנַפְשָׁאן בְּרִזָּא (דף קפ"ו ע"א) דְשַׁבְּעִין,

כִּמָּה דַּאתְּ אָמַר (תהלים צ) יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה
וְגו'.

וְאִי תִימָא נִפְשָׁאן דְרַבֵּי דֵּלָא אֲשֶׁלִּימוּ לְשִׁבְעִין שָׁנִין לָא
שִׁלְטָא בְּהוּ. וְדַאי שִׁלְטָא בְּהוּ, אֲבַל לָא בְּשִׁלְיָמוּ,
כִּמָּאן דְזָכִי יוֹמִין סְגִיָּאִין לְפִקוּדֵי אוֹרֵייתָא, וְעַם כָּל דָּא
בְּכֻלְהוּ שְׁבַעִין שָׁנִין אֲזֵלָא. וְעַל דָּא תַּנִּינָן אַחַד הַמְרַבֵּה
וְאַחַד הַמְמַעִיט. מָאן אַחַד. בִּיחֻדָּא דְשִׁבְעִין שָׁנִין, מָאן
דְּאֶסְגִי, וּמָאן דְּאֶמְעִיט.

וְעַל דָּא, בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי אֲעֵבֵר בְּכֻלְהוּ שְׁבַעִין,
וְאֲשֶׁתֵּלִים הֵאֵי דְרָגָא בְּכֻלְהוּ, וְכָל נִשְׁמַתִּין סִלְקִין
קָמִיָּה, וְדַאִין לְהוֹן בְּדִינָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים
עָלֵיָּהּ דִּישְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא, מָאן דֵּלָא אֲעֵבֵר טִינָא
מְרוּחִיָּה לְכַפָּרָא עָלֵיָּהּ, (בְּיוֹמָא דָּא) כִּד סָלִיק צְלוֹתֵיהּ בְּהַאי
יוֹמָא, טַבַּע בְּתַהוּא אַתְרֵי דְאַקְרֵי רַפְשׁ וְטִיט, וְאִיהוּ
מְצוּלוֹת (שֶׁלַח קס"ג ע"ב) יָם וְלָא סָלִיק לְאַתְעֵטְרָא בְּרִישָׁא
דְּמַלְכָּא.

בְּיוֹמָא דָּא לָא אֲצֵטְרִיךְ בַּר נָשׁ (וְיִקְרָא רַל"א ע"א) לְפָרְשָׁא
חֲטָאוֹי קָמִי אַחְרָא, בְּגִין דְּכַמָּה אֵינּוּן דְּנִטְלֵי
הֵהִיא מְלָה, וְסִלְקֵי לָהּ לְעֵילָא, וְאִית סְהַדִּין בְּתַהִיא מְלָה.
וּמָה (מִיבֵחָ ז) מְשַׁכְּבַת חִיקְקֵי שְׁמֹר פְּתַחֵי פִידָּהּ, כָּל שְׁכּוֹן אֵינּוּן
דְּאֲזֵלֵי וְעֵינֵי לְקַטְרָגָא לוֹן, וְסַהֲדֵי עָלֵיָּהּ. וְכָל שְׁכּוֹן

דְּחֻצִּיפוּ אִיהוּ לְקָמִי כְּלָא, וְחִלּוּל שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֻטִּיא אֶת

בְּשׂוֹרְךָ. (מכאן והלאה רזא בגוון)

פֶּתַח וְאָמַר, (שמות יב) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים וְגוֹ',
וְכִי כְּלָהוּ זְמַנֵּינִי וְחֲדָשִׁין לָאוּ אֵינּוּן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. (אֵלֹא חֲדָשִׁיכֶם לֹא כְּתִיב) אֵלֹא הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, דִּילִי אִיהוּ,
אַבְל אֲנָא מְסָרִית לֵיהּ לְכוּן, דְּלְכוּן אִיהוּ בְּאַתְגְּלִיא, אַבְל
שְׂבִיעָא דִּילִי אִיהוּ, וְעַל דָּא אִיהוּ בְּכֶסֶה, וְלֹא
בְּאַתְגְּלִיא. יִרְחָא דְלְכוּן, אִיהוּ בְּסִדּוּרָא, כְּסִדּוּר דְּאַתּוּן
אַבִּיב, דְּאִיהוּ אב"ג. י"ב אִיהוּ רְזָא דְג'. (ס"א וְאִיהוּ אב"ג כְּסִדּוּרָא
דְּאַתּוּן) אַבְל יִרְחָא שְׂבִיעָא דִּילִי אִיהוּ מְסוּפָא דְאַתּוּן. (ס"א
תְּשֻׁרִי) מֵאִי טַעְמָא. אֶתּוּן מִתְתָּא לְעִילָא, וְאֲנָא מְעִילָא
לְתַתָּא.

הַאִי דִּילִי. בְּרִישָׁא דִּירְחָא, אֲנָא אִיהוּ בְּאַתְכְּסִיא.
בְּעֶשְׂרָה דִּירְחָא, אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין דְּאֲנָא בְּחֻמְשׁ
קְדָמָאִי, וּבְחֻמְשׁ אַחֲרָנִין, וּבְחֻמְשׁ תְּלִיתָאִי. בְּקְדָמִיתָא
דִּירְחָא אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֻמְשָׁא יוּמִין. בְּעֶשְׂרָה דִּירְחָא
אֲנָא אִיהוּ, בְּגִין חֻמְשׁ יוּמִין אַחֲרָנִין. בִּט"ו דִּירְחָא אֲנָא
אִיהוּ, בְּגִין חֻמְשׁ תְּלִיתָאִי.

מֵאִי טַעְמָא כּוּלִי הַאִי. בְּגִין דְּכָל יִרְחָא דָּא מְעֻלְמָא
עֻלְאָה אִיהוּ, וְעֻלְמָא עֻלְאָה בְּרְזָא דְחֻמְשׁ אִיהוּ,

בְּכֹל זְמַנָּא וְזְמַנָּא, וּבְגִינֵי כֹךְ יִרְחֵא דָּא אִיהוּ בְּכֶסֶה, וְלֹא
 בְּאַתְגְּלִיָּא, בְּגִין דְּעֵלְמָא עֲלָאָה בְּכֶסֶה אִיהוּ, וְכֹל מְלוּי
 בְּאַתְפְּסִיָּא. וְיִרְחֵא דָּא דִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ
 בְּלַחֲדוּי. כִּיּוֹן דְּמָטָא יוֹמָא דְּחַמְיָסָר, כְּדִין גְּלִיָּא. כֹּלֹא
 אִיהוּ מָטָא בְּחֻדְתוּתָא דְּסִיְהָרָא, וְסִיְהָרָא אֲשֶׁתְּלִימָת,
 וְאַתְנֵהִירַת מְאִימָא עֲלָאָה, וְקִיִּימָא לְאַנְהָרָא לְתַתָּאי מְגוּ
 נְהוּרָא דְּלְעִילָא, וְעַל דָּא אֶקְרִי רֵאשׁוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר
 (ויקרא כג) וְלִקְחֶתֶם לָכֶם בַּיּוֹם הַרְּאשׁוֹן. עַד הַשְּׁתָּא קִיִּימֵי

כְּלָהוּ יוֹמִין בְּרֹזָא עֲלָאָה, מִכָּאן נַחְתִּין לְרֹזָא תַתָּאָה.
 תָּא חַוִּי, מִיּוֹמָא עֲלָאָה הוּוּ אֵלִין יוֹמִין קְדַמְאִין, רֹזָא
 דְּעֵלְמָא עֲלָאָה, מֵאן דָּאִין דִּינָא דְּעֵלְמָא, דְּהָא
 דִּינָא לָא אֲשֶׁתְּכַח בְּהַאי עֵלְמָא, אֶלֹא מְדִינָא תַתָּאָה, (ס"א
 רָזָא) דְּדָא (ישעיה נד) אֱלֹהֵי כָּל הָאָרֶץ יִקְרָא. דְּאִי תִימָא דִּינָא
 דְּעֵלְמָא דָּאִין לְעִילָא, אִי הָכִי לָא אֶתְקַרֵּי עֵלְמָא דְּחִירוּ,
 עֵלְמָא דְּנְהִירוּ דְּכָל עֵלְמִין. עֵלְמָא דְּכָל חֵיין, עֵלְמָא דְּכָל
 חִירוּ. וְאִי תִימָא מְדִינָא דִּיצְחָק. אִי אִיהוּ אֶתְעַר דִּינָא
 לְגַבֵּי הַאי עֵלְמָא, לָא יִכְלִין כָּל עֵלְמָא לְמַסְבֵּל, דְּהָהוּא
 אֲשָׁא תְּקִיפָא עֲלָאָה, לָא אִית מֵאן דְּסְבִיל לֵיהּ, אֶלֹא
 אֲשָׁא דְּלַתְתָּא, דְּאִיהוּ אֲשָׁא דְּסְבִיל אֲשָׁא.

אֶלֹא, כְּמָה דְּעֵלְמָא דָּא עֵלְמָא תַתָּאָה דְּכְלָהוּ עֵלְמִין.
 הָכִי נְמִי כָּל דִּינֵי מְעֵלְמָא תַתָּאָה, דְּאֱלֹהִים

שׁוֹפֵט. וְדָא אֶקְרִי דִּינָא עֲלָאָה עַל הָאִי עֲלָמָא, וּבְגִין
דְּאִיהוּ דִּרְגָא שְׂבִיעָאָה, לָא גְזִיר גְּזֵרָה עַל בַּר נָשׁ, אֶלָּא
מַעֲשָׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיִלָּא.

אֲשֶׁגַח הָאִי סָבָא בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְחָמָא לֵיהּ דְּזִלְגִין עֵינױ
דְּמַעִין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי הִיא שְׂבִיעָאָה,
אֲמַאי (דף קפ"ו ע"ב) מַעֲשָׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיִלָּא. אָמַר לֵיהּ, זַפְּאָה
מֵאן דְּמַלִּיל עַל אוֹדְנִין דְּשְׁמַעִין.

תָּא חֲזִי, בֵּי דִּינָא דְּלַתְתָּא בְּאַרְעָא, לָא גְזִרִין דִּינָא עַל
בַּר נָשׁ, עַד תְּלִיסַר שְׁנִין. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּשִׁבְקִין
שְׁבַע שְׁנִין לְשְׂבִיעָאָה, אֱלֹהֵי כָּל הָאָרֶץ יִקְרָא. וְלִית רְשׁוֹ
לְבַר נָשׁ בְּאִינױן שְׁבַע. וְאִינױן שְׁבַע, לָא שָׂרְאן אֶלָּא עַל
תְּלִיסַר דְּלַתְתָּא, בְּאַרְעָא דְּאִינױן כּוּרְסֵיָא לְגַבִּיהּ, וּבְגִין
כֹּה, כָּל גְּזִרִין, וְכָל דִּינִין דְּלַתְתָּא, מֵאִינױן שְׁבַע שְׁנִין
דְּלַתְתָּא, כִּלְלָא דְּעֵשְׂרִין שְׁנִין אִיהוּ.

וְדִינָא דְּעֲלָמָא בְּרַאשׁ הַשָּׁנָה, עַל יְדָא דְּהָאִי דִּרְגָא
אִיהוּ, דְּאִיהוּ מִמָּשׁ קִיָּמָא בְּדִינָא עַל בְּנוֹי בְּהָאִי
עֲלָמָא, בְּגִין לְאַתְדַּכָּאָה לְגַבִּי עֲלָמָא עֲלָאָה, בְּגִין דְּלִית
לֵיהּ סִיּוּעַ לְסַלְקָא וְלְאַתְדַּכָּאָה אֶלָּא מִגּוֹ תַּתָּאִי.

וְכַד יִשְׂרָאֵל אִינױן בְּחַמִּיסַר יוֹמִין, כְּדִין נָטִיל לְבְנוֹי,
לְפָרְשָׁא גְדַפּוּי עַלִּיָּהּ, וְלִמְחַדִּי עֲמַהוֹן. וְעַל דָּא
כְּתִיב וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הַרְּאִשׁוֹן, (נח ס"ב ע"א) פְּרִי דָּא,

אִיהוּ אֵילָנָא דְאֶקְרִי עֵץ פְּרִי, וְאֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ פְּרִי. עֵץ
הָדָר: כְּמָה דְאֵת אָמַר (תהלים צו) הוּד וְהָדָר לְפָנָיו. מֵאֵי
טַעמָא אֶקְרִי הָדָר, וּמֵאֵן אִיהוּ הָדָר. אֵלָא דָּא צְדִיק.
אֲמַאי אֶקְרִי הָדָר, וְהָא אֲתָר טְמִירָא אִיהוּ דְלִית לֵיהּ
גְלוּיָא, וְצָרִיכָא לְאֲתַכְסִיָּיא תְדִיר, וְלִית הָדָר
אֵלָא מֵאֵן דְאֲתַגְלִיָּיא וְאֲתַחֲזִי. אֵלָא, אַף עַל גַּב דְאִיהוּ
דְרָגָא טְמִירָא, הַדוּרָא אִיהוּ דְכָל גּוּפָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח
הַדוּרָא לְגוּפָא, אֵלָא בֵּיהּ. מֵאֵי טַעמָא. מֵאֵן דְלִית עֲמִיהּ
הָאֵי דְרָגָא, לִית בֵּיהּ הַדוּרָא, לְמִיעַל בְּבִנֵי נְשָׂא. קָלָא
לָאו עֲמִיהּ בְּדְבוּרָא, (ס"א בְּדְבוּרָא) וְהַדוּרָא (ס"א וְדְבוּרָא) דְקָלָא
אֲתַפְסֵק מִנֵּיהּ. דִּיקְנָא, וְהַדוּרָא דְדִיקְנָא לָאו עֲמִיהּ, וְאַף
עַל גַּב דְאֲתַכְסִיָּיא הֵהוּא דְרָגָא, כֹּל הַדוּרָא דְגּוּפָא בֵּיהּ
תְלִיא. וְאֲתַכְסִי וְאֲתַגְלִיָּיא. וּבְגִין כֹּךְ עֵץ הָדָר אִיהוּ, עֵץ
דְכָל הַדוּרָא דְגּוּפָא בֵּיהּ תְלִיא, וְדָא אִיהוּ (בראשית א) עֵץ

עוֹשֶׂה פְּרִי.

כַּפֶּת תְּמָרִים, הֲכָא אֲתַכְלִילַת אֲתָתָא בְּבַעְלָהּ בְּלֹא
פְּרוּדָא, כַּפּוֹת תְּמָרִים (ויחי ר"ב) כַּחְדָּא. וְעַנְף עֵץ
עֲבוֹת, תְּלָתָא. וְעַלִין דִּילֵיהּ, דָּא בְּסִטְרָא דָּא, וְדָא
בְּסִטְרָא דָּא, וְחַד דְשִׁלִיט עֲלֵיהּ. וְעַרְבֵי נַחַל, תְּרִין.
דְלִית לְהוּ רִיחָא וְטַעמָא, כְּשׁוֹקִין בְּבִנֵי נְשָׂא. (ובגין כֹּךְ) לוֹלֵב
נְטִיל כְּלָהוּ, כְּחוּטָא דְשִׁדְרָה קִימָא דְגּוּפָא. וּמָה דְנַפְיֵק

לְבַר טַפַּח, הִכִּי הוּא, בְּגִין לְאֲשַׁלְּמָא וּלְאִפְקָא כְּלָא,
וּלְשַׁמְשָׂא כַּדְקָא חֲזִי.

(ובגין כך) בְּהִנֵּי זִינִין, בְּעֵי בַר נָשׁ לְאִתְחַזָּא קָמִי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. עֲלִין וְטַרְפִּין דְּהִנֵּי תַמָּרִים, אִינּוּן כָּל שְׂאֵר
חִילִין דְּאִתְאַחַדְדוּן בְּאִינּוּן כְּנֻיִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲקָרִי
בְּהוּן. בְּגִין דְּבַעֲיִנּוּ (ס"א לְאִתְחַדְתָּא) לְתַתָּא כְּגֻוּנָא דְלַעֲיִלָּא,
דְּלִית לָךְ מְלָה בְּעַלְמָא, דְּלָא אִית לָהּ דְּוִגְמָא לַעֲיִלָּא,
כְּגֻוּנָא דְלַעֲיִלָּא הִכִּי אִית לְתַתָּא, וּבַעוּ יִשְׂרָאֵל
לְאִתְאַחַדָּא בְּרוּזָא דָּא דְמַהִימְנוּתָא, קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא.

כְּתִיב (ויקרא כג) בַּסֶּכֶת תִּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים, דָּא הוּא רוּזָא
דְמַהִימְנוּתָא, וְהֵאֵי קָרָא עַל עַלְמָא עֲלָאָה אֲתַמַּר,
וְהִכִּי תִנִּינּוּ, כַּד אֲתַבְּרִי עַלְמָא, אֲתַמַּר הֵאֵי קָרָא.
כַּד שָׂרָא חֲכָמָה לְנַפְקָא, מֵאֲתַר דְּלָא יָדִיעַ וְלָא אֲתַחֲזִי,
כַּדִּין נְפִיק חַד מִשְׁחַתָּא, וּבְטָשׁ, וְהֵיא חֲכַמְתָּא
עֲלָאָה, נְצִיץ וְאֲתַפְּשֵׁט לְכָל סְטָרִין, בְּרוּזָא דְמִשְׁכַּנָּא
עֲלָאָה. וְהֵהוּא מִשְׁכַּנָּא עֲלָאָה, אֲפִיק שִׁית סְטָרִין, וּכְדִין
הֵהוּא נְצִיצוּ דְמִשְׁחַתָּא נְהִיר לְכָלָא, וְאָמַר בַּסֶּכֶת תִּשְׁבוּ
שְׁבַעַת יָמִים.

מֵאֵן סֶכֶת חָסַר ו'. דָּא מִשְׁכַּנָּא תַתָּאָה, דְּאִיהוּ
כַּעֲשֵׁשִׁיתָא, לְאִתְחַזָּא לְכָל נְהוּרִין, וּכְדִין אָמַר,

בַּסֶּכֶת תֵּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים. מֵאֵן שְׁבַעַת יָמִים. מֵעַלְמָא
 עֲלָאָה לְתַתָּאָה, דְּכִלְהוּ קִיַּיְמִי בְּקִיּוּמָא, לְאַנְהָרָא לְהֵאֵי
 סֶכֶת. וּמֵאֵן אֵיהִי. דָּא (עמוס ט) סֶכֶת דְּדוּד הַנּוּפְלֵת. סֶכֶת
 שְׁלוּם. וּבַעֵי עֲמָא קַדִּישָׁא לְמִיתַב תְּחוּת צְלָהָא, בְּרוּזָא
 דְּמַהִימְנוּתָא, וּמֵאֵן דִּיתִיב בְּצִלָּא דָּא, יְתִיב בְּאַיְנוּן יוּמִין
 עֲלָאִין.

וְעַל דָּא כְּלָהוּ בַּסֶּכֶת בַּסֶּכֶת וְחַד בַּסּוּכּוֹת שְׁלִים, חַד
 שְׁלִים, לְאַחְזָאָה דְּמֵאֵן דִּיתִיב בְּצִלָּא דָּא, יְתִיב
 בְּאַיְנוּן יוּמִין עֲלָאִין לְעִילָא, דְּקִיַּיְמִין עַל הָאֵי תַתָּאָה,
 לְאַנְהָרָא לֵיהּ, לְחַפֵּיא עֲלֵיהּ, וְלֹאֲגָנָא לֵיהּ, בְּשַׁעְתָּא
 דְּאַצְטְרִידָּ.

וְתוּ, כְּלָהוּ אֶקְרוּן סְכוּת בְּשְׁלִימוּ, וְכַתִּיב סֶכֶת חֶסֶד, דָּא
 עֲלָמָא תַתָּאָה, דְּבַעָא בְּהַנִּי ז' יוּמִין (דף קפ"ז ע"א)
 קַדִּישִׁין, לְמִינֵן לְשָׂאָר מְמַנֵּן רַבְרַבֵּן דְּעַמִּין, בְּעוּד דְּאֵיהִי
 נְטִלָּא חֲדוּה בְּבַעֲלָהּ, וְלֹא יְקַטְרֵגוּן חֲדוּוּתָא, בְּגִין
 דִּיתַרְבְּרוּן (ס"א דִּיתַעֲדִינוּן) בְּהֵוֹא מְזוּנָא, קְרַבְּנִין דְּלָהוּן
 סְגִיאִין יְתִיר מְשָׂאָר יוּמִין, בְּגִין דִּיתַעֲסִקוּן בְּהוּ, וְלֹא
 יַתַּעֲרְבוּן לְבַתַּר בְּחֲדוּה דִּישְׂרָאֵל. וּמֵאֵן חֲדוּה דִּישְׂרָאֵל,
 דָּא יוּמָא תְּמִינָאָה דְּעַצְרַת.

וְתָא חֲזִי, בְּעוּד דְּאַיְנוּן שָׂאָר מְמַנֵּן חֲדָאן, וְאַכְלִין בְּהֵוֹא
 מְזוּנָא דְּמַתְקֵנִי לוֹן יִשְׂרָאֵל. אֵינּוּן מַתְקֵנִי כּוּרְסִיָּא

לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְתָּא, וְלִסְלָקָא לִיה לְעִילָא, בְּאִינוּן
זַיְנִין, וּבְחֻדוֹה, וּבְהַלּוּלָא, וְלֵאקָפּא מְדַבְחָא. כְּדִין אִיהִי
סְלָקָא, וְנִטְלָא בְּרַכָּאן וְחֻדוֹה בְּבַעֲלָה.

וְשֵׁאֵר חֵיווֹן רַבְרַבּוֹן מִמֶּנּוּ דְעַמִּין, אַכְלָן וּמְדַקָּן וּרְפָסָן
וְאֵתְזוּנוּ. וְאִיהִי נִקְטָא נִפְשָׁאן בְּעַנּוּגִין לְעִילָא,
כְּמָה דְאֵתְמַר. כִּיּוֹן דְנַחְתָּא, וְהָא נִקְטָא כָּל בְּרַכָּאן וְכָל
קְדוּשִׁין וְכָל עַנּוּגִין, וְיִשְׂרָאֵל כָּל הַנִּי שְׁבַעָה יוֹמִין הוּוּ
(ויקרא רצ"ד ע"ב) מְשַׁכִּין לָהּ בְּאִינוּן עוֹבְדִין דְקָא עַבְדִּין
וּמְקַרְבִּין בַּהֲדָה, כְּדִין נַחְתָּא לְקַרְבָּא בְּבִנְהָא, וְלִמְחַדִּי לִוּן
יוֹמָא חַד, וְהָהוּא יוֹמָא אִיהוּ יוֹמָא תְּמִינָאָה, בְּגִין דְכָל ד'
יוֹמִין אַחַרְנִין בַּהֲדָה. וְעַל דָּא אִיהוּ תְּמִינָאָה, וְתִמְנִיא
יוֹמִין כַּחְדָּא. וּבְגִין כַּף אַקְרִי עֲצַרְתָּ: כְּנִישִׁין. כְּנִישִׁין
כְּלָהוּ בְּהַאי יוֹמָא. וְאַקְרִי שְׁמִינִי, וְלִית שְׁמִינִי אֶלָּא מְגו
שְׁבַעָה.

כְּתִיב (איוב א) יְהִי שֵׁם יי' מְבוֹרָךְ. מֵאִי מְבוֹרָךְ. (אֶלָּא כְּלָא יִדְעִי),
אַבְל רְזָא חֲדָא יִדְעַ חַד מַחְבְּרָנָא, בְּמִדְבְּרָא אַחְזִיאוּ
לִיה בְּחַלְמָא, וְרַבִּי יִצְחָק כְּפַתּוּרָא שְׁמִיָּה. מֵאִי מְבוֹרָךְ.
שִׁירוּתָא קֶשֶׁה, וְסוּפִיָּה רַךְ. מ"ב קֶשֶׁה, וְדִינָא אִיהוּ וְדֵאִי.
(וּלְבַתֵּר כַּף) כְּגוּוּנָא דָּא, יוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה מ"ב, דְּהָא בְּמ"ב
(וּבְרָזָא דמ"ב) אַתּוּוֹן אַתְּבְּרִי עֲלִמָּא, וְעַל דָּא אַתְּבְּרִי בְּדִינָא.
לְבַתֵּר רַךְ, וְעַל דָּא תְּנִינּוּ, כָּל שִׁירוּתִין קֶשֶׁין, וְסוּפָא

דְּלֵהוּן רְכִינֵין. (ס"א דָּא בְּמ"ב וּבְרָזָא דְּמ"ב אַתּוּן אַתְּבְּרִי עֲלֵמָא וְעַל דָּא אַתְּבְּרִי בְּדִינָא
 לְבַתְּרָא בְּרֵי בְּגוּוֹנָא דָּא) בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מ"ב קָשָׁה בְּדִינָא.

בְּיוֹמָא דְּעֵצְרַת רַךְ בְּחֻדוֹת.

תָּא חֲזִי, מָה בֵּין דִּינָא עֲלָאָה, לְהֵאִי דִּינָא. דִּינָא עֲלָאָה
 שִׁירוּתָא וְסוּפָא קָשָׁה, וְלִית מֵאן דִּיִּקוּם בֵּיהּ, וְכֹל
 מָה דְּאֲזִיל אֶתְתַּקַּף, וּבַתֵּר דְּשְׂאָרֵי, לָא סְלִיק מִנֵּיהּ, עַד
 דְּאֲכִיל וְשִׁצִי כֹּלָא, דְּלָא אֲשַׁתָּאֵר כְּלוּם. אֲבָל דִּינָא
 אַחֲרָא דִּתְתָּא, שִׁירוּתָא קָשָׁה, וְכֹל מָה דְּאֲזִיל אֶתְחַלֵּשׁ,
 עַד דְּנִהִיר אַנְפִּין, כְּגוּוֹנָא (ס"א דָּא דִּינָא דְּנוֹקְבָא) דְּנוֹקְבָא דְּחַלְשׁ

חִילָהָא.

אִימְתִי אַתְּעַר דִּינָא דְּלְעִילָא לְמִשְׁרֵי עַל עֲלֵמָא. בְּיוֹמָא
 דְּטוּפְנָא. וְעַל דָּא לָא אֲשַׁתָּאֵר כְּלוּם בְּעֲלֵמָא, בַּר
 הֵהוּא תְּבוּתָא דְּנַח, דְּאִיְהִי כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה, דְּסָבִיל לְהֵהוּא
 תּוֹקְפָא. וְאִי לָאו דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲשַׁתְּכַח
 בְּרַחֲמֵי עַל עֲלֵמָא, כֹּל עֲלֵמָא אֶתְאָבִיד, דְּכַתִּיב, (תהלים כט)
 יי' לִמְבוּל יִשָּׁב, וְעַל דָּא לָא שְׂרִיא דִּינָא דְּלְעִילָא עַל
 עֲלֵמָא, דְּלָא יִכִּיל עֲלֵמָא לְמִסְבַּל לֵיהּ, אֲפִילוּ רְגַעָא

חָדָא.

אֲדַהְכִי הוּהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּכִי וְחַדִּי. זְקַפּוּ עַיִינִין, וְחַמוּ
 חֲמֻשָּׁה מֵאִינוּן פְּרוּשִׁים, דְּהוּוּ אֲזִלִי אֲבַתְרִיָּה,
 לְמַתְבַּע לֵיהּ. קָמוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה מָה

שְׁמַךְ. אָמַר, נְהוֹרָאֵי סָבָא, בְּגִין דְּנְהוֹרָאֵי אַחְרָא אֵית
 גְּבַן. אֲזִלוּ רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאִינוּן חֲבַרְיָא עִמֵּיהּ תְּלַת מִילִין,
 אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, לְאִינוּן אַחְרַנִּין, מַה אַרְחָא דָּא גַבֵּיכוּ.
 אָמְרוּ, לְמַתְבַּע לֵיהּ לְהָאֵי סָבָא, דְּמִימוּי אַנָּן שְׁתָּאן
 בְּמַדְבְּרָא. אָתָּא רַבֵּי שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקִיהּ, אָמַר לֵיהּ, נְהוֹרָאֵי
 שְׁמַךְ, וְנְהוֹרָא אַנְתָּ, וְנְהוֹרָא עַמְךָ שְׂרִי.

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דניאל ב) הוּא גְּלָא עֲמִיקְתָּא
 וּמְסַתְּרָתָא יַדַּע מַה בַּחֲשׂוּכָא וְנְהוֹרָא עִמָּה שְׂרָא.
 הוּא גְּלָה עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְּרָתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי
 עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְּרָתָא, דְּכָל עֲמִיקִין סְתִימִין עַלְאִין אִיהוּ
 גְּלִי לֹון. וּמַאי טַעְמָא גְּלִי לֹון. בְּגִין דִּידַע מַה בַּחֲשׂוּכָא.
 דְּאֶלְמָלָא חֲשׂוּכָא לָא אַתִּידַע נְהוֹרָא. וְאִיהוּ יַדַּע מַה
 בַּחֲשׂוּכָא. וּבְגִין כֹּךְ גְּלִי עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְּרָתָא, דְּאִי לָאו
 חֲשׂוּכָא לָא יִתְגַּלֵּיין עֲמִיקִין וּמְסַתְּרָאן. וְנְהוֹרָא עִמָּה
 שְׂרָא. מֵאן נְהוֹרָא דָּא. נְהוֹרָא (דף קפ"ז ע"ב) דְּאֶתְגַּלֵּיָא מְגוּ

חֲשׂוּכָא.

וְאַנָּן מְגוּ חֲשׂוּכָא דִּהוּה בְּמַדְבְּרָא, אַתְגַּלֵּי לֹן נְהוֹרָא דָּא.
 רַחֲמָנָא יְשְׂרִי עַמְךָ נְהוֹרָא, בְּעֶלְמָא דִּין, וּבְעֶלְמָא
 דְּאֶתִי. אֲזִלִּי רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְחֲבַרְיָא, אֲלִין תְּלַת מִילִין
 אַבְתְּרִיהּ, אָמַר לֵיהּ, אַמַּאי לָא אֲזִלִּי אֲלִין עַמְךָ
 כְּקַדְמִיתָא. אָמַר לֵיהּ, לָא בְּעִינָא לְאַטְרָחָא לְבַר נָשׁ עַמִּי,

הַשָּׂתָא דְאָתוּ נְזִיל כְּחֵדָא. אֲזֵלוּ, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֲזַל
 לְאַרְחִיָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא אֲנִן יַדְעֵנָא שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ
 לָא יַדַּע שְׁמִיָּה דְמֹר, אָמַר לֵיהּ, מִנִּיָּה יַדְעֵנָא דְלָא
 לְאַתְחֻזָּאָה.

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרֻשֵׁת כִּי תִשָּׂא

(שמות ל) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְפָקוּדֵיהֶם וְגו', רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי אַחָא וְרַבִּי
 יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי מְטַבְּרִיָּה לְצַפְרִי. עַד דְּהוּוּ אֲזֵלִי, חָמוּ לֵיהּ
 לְר' אֶלְעָזָר דְּהוּוּ אָתִי, וְרַבִּי חִיָּיא עֲמִיָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא,
 וְדַאי נִשְׁתַּתַּף בְּהַדִּי שְׁכִינְתָא. אֹרִיכוּ לְהוּ, עַד דְּמָטוּ
 לְגַבִּיָּהוּ. כִּיּוֹן דְּמָטוּ גַבִּיָּהוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי
 כְּתִיב, (תהלים לד) עֵינֵי יְיָ אֶל צְדִיקִים וְאֲזִנּוּ אֶל שׁוֹעֲתִם.
 הָאִי קָרָא קְשִׁיָּא וְכוּ'. (זוה המאמר תמצאנו בפרשת פקודי דף רכ"ה ע"ש, שם

(מקובו)

תָּא חֲזִי, הָא אוֹקְמוּהָ, לִית בְּרַכְתָּא דְלַעֲיָלָא שְׁרִיָּיא עַל
 מְלָה דְאֲתַמְנִי. וְאִי תִימָא, יִשְׂרָאֵל הֵיךְ אֲתַמְנִין.
 אָלָא כּוּפְרָא נָטִיל מִנִּיָּהוּ, וְהָא אוֹקְמוּהָ, וְחוּשְׁבָנָא לָא
 הוּי עַד דְאֲתַכְנִישׁ כָּל הַהוּא כּוּפְרָא, וְסָלִיק לְחוּשְׁבָנָא.
 וּבְקַדְמִיתָא מְבָרְכִין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וּלְבִתְרָא מְנִין הַהוּא

כּוֹפְרָא, וּלְבַתֵּר אֶתְדָרְוֹן וּמִבְרַכִּין לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁתְּכָחוּ
יִשְׂרָאֵל מִתְּבַרְכָּאן בְּקִדְמִיתָא וּבְסוּפָא, וְלֹא סָלִיק בְּהוֹן
מוֹתְנָא.

מוֹתְנָא אֲמַאי סָלִיק בְּמַנְיִנָא. אֲלֵא בְּגִין דְּבִרְכַתָּא לָא
שְׂרִיא בְּמַנְיִנָא, כִּיּוֹן דְּאִסְתַּלַּק בְּרַכַתָּא, סְטָרָא
אַחֲרָא שְׂרִיא עָלֶיהָ, וְיַכִּיל לְאַנְזָקָא, בְּגִין כַּךְ נִטְלִין
כּוֹפְרָא וּפְדִיוְנָא לְסַלְקָא (ס"א מְעַלְיָהוּ) עָלֶיהָ מַנְיִנָא, וְהָא
אוּקְמוּהָ, וְאַתְמַר.

רַעִיא מְהִימְנָא

פְּקוּדָא לִיתָן מִחֲצִית הַשְּׁקָל בְּשְׁקָל הַקֶּדֶשׁ. מֵאֵן מִחֲצִית
הַשְּׁקָל אֵיהוּ כְּגוֹן חֲצִי הַהִין, וְדָא ו', מְמוּצָע בֵּין
שְׁנֵי הַהִי"ן. אֲבָנָא לְמִשְׁקָל בָּהּ, דָּא י', עֲשָׂרִים גְּרָה
הַשְּׁקָל: דָּא יו"ד. הָעֲשִׂיר לָא יִרְבֵּה, דָּא עֲמוּדָא
דְּאֲמָצְעִיתָא, לָא יִרְבֵּה עַל י'. וְהִכִּי אֲתַמַּר בְּסִפְר יִצִּירָה,
עֲשֵׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה, עֲשֵׂר וְלֹא אֶחָד עֲשֵׂר. וְהַדֵּל לָא
יִמְעִיט, דָּא צְדִיק, לָא יִמְעִיט מִעֲשֵׂר, כַּמָּה דָּאֵת אֲמַר
עֲשֵׂר וְלֹא תִשַּׁע. מִמִּחֲצִית הַשְּׁקָל, דְּאֵיהוּ י'. (נ"א מִחֲצִית הַשְּׁקָל

עֲשֵׂר הוּא)

אֲמַר לִיה רַעִיא מְהִימְנָא, (מְלֶאכֶר) אֲנַת בְּשָׁמַיִם, רַחִים אֲנַת
מְמַאֲרִיךְ, לִית תְּוֹהָא בְּכָל אֵינּוֹן מְלִין יִקְרִין
דִּיפְקוֹן מְפּוּמָךְ, דְּהָא מֵאֵן דְּאֵיהוּ מְלֶכָא, אוּ בְרָא

דְּמַלְכָּא, לִית תְּוֹהָא, דִּיפְקֹון מְרַגְלָאִין בְּפִתּוּרִיהּ, מְלִיִין
 סְגוּלוֹת, מְלִיִין נְהוּרִין. לְבַר נָשׁ אַחְרָא, אִיהוּ תְּוֹהָא.
 אָמַר לִיה בְּרִיךְ אַנְתְּ רַעִיא מְהִימְנָא. מִתְּמָן וְאֵילָךְ אִימָא
 אַנְתְּ, דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין נַחְתּוּ לְמִשְׁמַע מִינָךְ. אָמַר לִיה,
 אֲשָׁלִים מְלוּלָךְ, אָמַר לִיה, לָא אִית כְּעַן לְמִימַר יִתִּיר,
 אִימָא אַנְתְּ עַד זְמַנָּא אַחְרָא.

פֶּתַח רַעִיא מְהִימְנָא, פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְקַדְשׁ אַתְּ
 הַחֲדָשׁ. בְּגִין דְּסִיְהָרָא קַדִּישָׁא אִיהִי כְּלָה,
 דְּמִתְקַדְשֶׁת (דף קפ"ח ע"א) עַל פִּי בֵּית דִּין, דְּאִיהוּ גְבוּרָה, בְּגִין
 דְּתַמָּן לְיוֹאֵי, דְּאִתְמַר בְּהוּ וְקַדְשֶׁת אַתְּ הַלּוּיִם. וְלְבַתֵּר
 דְּאִתְחַזִּי סִיְהָרָא דִּיאֹתוּ לְאוּרָה, מְבַרַךְ עָלֶיהָ בְּרוּךְ אַתְּהּ
 יי' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמֵאמְרוֹ בְּרָא שְׁחָקִים,
 וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. וּבְמִי מִתְקַדְשֶׁת וּמִתְבָּרַכֶּת,
 בְּתַפְאֶרֶת בְּגִין דְּאִיהוּ עֲטַרֶת תַּפְאֶרֶת לְעַמּוּסֵי בְּטָן. (ע"ב

רַעִיא מְהִימְנָא) (תַּצֵּא דָף ר"פ ע"ב כִּי יִשְׁבוּ אַחֲרָיו יַחֲדָיו וְכוּ')

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא הֵווּ אֲזִילֵי בְּאַרְחָא, עַד דִּהְווּ אֲזִילִין
 רַמְשׁ לִילִיא, יִתְבוּ. אַדְהוּ יִתְבִּין, שְׂרִיאַת צַפְרָא
 לְאַנְהָרָא, (ס"א אָמְרוּ קוּם וְנַהֲרֵךְ) קָמוּ וְאֲזִלוּ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, חָמִי
 אַנְפוּי דְּמִזְרַח דְּקָא מְנַהֲרִין, הַשְּׁתָּא כָּל אֵינּוֹן בְּנֵי מְדִינְחָא
 דְּטוּרֵי נְהוּרָא, סְגִדִין לְגַבֵּי הָאֵי נְהוּרָא, דְּנַהֲרִיר בְּאַתְרַ
 דְּשִׁמְשָׁא, עַד לָא יִפּוּק, וּפְלַחִין לִיה, דְּהָא פִּיּוֹן דְּנַפְיָק

שִׁמְשָׁא, כִּמְה אֵינּוֹן (ל"ה ע"א) דְּפִלְחִין לְשִׁמְשָׁא. וְאֵלִין אֵינּוֹן
 דְּקָא פִלְחִין לְנְהוּרָא דָּא, וְקִרְאֵן לְהָאֵי נְהוּרָא, אֱלֹהָא
 דְּמִרְגְּלָא דְנִהִיר. וְאוּמָאָה דְלֵהוֹן בְּאַל"ה דְּמִרְגְּלָא דְנִהִיר.
 וְאִי תִימָא פּוּלְחָנָא דָּא לְמִגְנָא הוּא. מִיּוּמִין עֲתִיקִין
 קִדְמָאֵי, חֲכַמְתָּא יִדְעוּ בֵּיה. בְּזַמְנָא דְשִׁמְשָׁא נְהִיר,
 עַד לָא יְפוּק, הֵהוּא מְמָנָא דְפִקִיד עַל שִׁמְשָׁא, נְפִיק,
 וְאַתּוּן (ק"ל ע"ב) קִדְיִשִׁין דְשִׁמָּא עֲלָאָה קִדְיִשָּׁא רְשִׁימָן עַל
 רִישִׁיָּה, (דְשִׁמְשָׁא) וּבְחִילָא דְאֵינּוֹן אֲתוּן, פִּתַח לְכָל פּוּי
 שְׁמִיא וּבִטְשׁ בְּהוּ, וְעֵבֵר. וְהֵהוּא מְמָנָא עָאל גּוּ הֵהוּא
 זְהָרָא דְנִהִיר סַחְרָנִיָּה דְשִׁמְשָׁא, וְתַמָּן שְׂכִיחַ, עַד דְנִפְק
 שִׁמְשָׁא, וְאַתְפִּשֵׁט בְּעֵלְמָא.

וְהֵהוּא מְמָנָא, אֵיְהוּ פִקִידָא, עַל דְהִבָּא, וְעַל מִרְגְּלָן
 סוּמְקָן. וְאֵינּוֹן פִלְחִין לְהֵהוּא דִיּוֹקְנָא דְתַמָּן,
 וּבְנִקּוּדִין וְסִימְנִין דִּירְתוּ מִקְדְמָאֵי מִיּוּמִין עֲתִיקִין, אֲזִילִי
 וַיִּדְעִי נִקּוּדִין דְשִׁמְשָׁא, לְמִשְׁכַּח אֲתֵרִין דְדִהֲבָא וּמִרְגְּלָן,
 אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, עַד כִּמְה יְהוֹן פּוּלְחָנִין סְגִיאִין אֵלִין
 בְּעֵלְמָא, דְהָא שְׁקֵרָא לִית לִיה קִיִּימִין לְקִיִּימָא.

פִּתַח אֵידָן (ס"א רַבִּי חֲזִיא) וְאֲמַר, (מִשְׁלִי יב) שְׁפַת אֲמַת תִּכּוֹן
 לְעַד וְעַד אֲרַגִיעָה לְשׁוֹן שְׁקֵר. תָּא חֲזִי, אֱלוּ כָּל
 בְּנֵי עֲלְמָא הֵווּ פִלְחִין לְשְׁקֵרָא, הָוּה הָכִי, אֲבָל הָאֵי
 נְהוּרָא וְזְהָרָא דְנִהִיר, וְדָאֵי קְשׁוּט אֵיְהוּ. כְּכִבִּי רוּמָא

דְּרַקִּיעָא קְשׁוּט אִינּוּן. אִי בְטַפְשׁוּ וְחִסְרוּנָא דִּדְעָתָא
 דְּלֵהוּן, אִינּוּן אֲמַרִי וְקִרְאֵן לְהוּ אֱלֹהָא, לָא בְעֵי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְשִׁיצָאָה עוּבְדוּי מַעְלָמָא. אֲבַל לְזִמְנָא דְאַתִּי
 לָא יִשְׁתַּצוֹן כְּכַבֵּיָא וְנִהוּרִין דְּעַלְמָא. אֲבַל מֵאֵן יִשְׁתַּצִּי.
 אִינּוּן דְּפִלְחוּ לִוּן.

וְקִרְאָ דָּא הָכִי הוּא. שְׁפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לְעַד, אֵלִין יִשְׂרָאֵל,
 דְּאִינּוּן שְׁפַת אֱמֶת. (דבריים ו) יִי' אֱלֹהֵינוּ יִי' אַחַד.
 וְכֹלָא אִיהוּ אֱמֶת, וְרוּזָא דְאַמֶּת, וּמִסִּימֵי יִי' אֱלֹהֵיכֶם
 אֱמֶת. וְדָא אִיהוּ שְׁפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לְעַד.

וְעַד אֲרַגִּיעָה, וְעַד רַגַע מְבַעֵי לִיָּה, מֵאִי אֲרַגִּיעָה. אֱלֹהָ,
 עַד כַּמָּה יְהֵא קִיּוּמָא דְּלֵהוּן בְּעַלְמָא, עַד זִמְנָא
 דְּיִיִתִי, וִיְהֵא לִי נִיִּיחָא מְפּוֹלְחָנָא קְשִׁיא דְּעֵלוּי. וּבְזִמְנָא
 דְּאֲרַגִּיעָה, יִשְׁתַּצִּי לְשׁוֹן שְׁקֶר, אִינּוּן דְּקִרְאֵן אֱלֹהָא,
 לְמֵאֵן דְּלָאוּ הוּא אֱלֹהָא. אֲבַל יִשְׂרָאֵל דְּאִינּוּן שְׁפַת אֱמֶת,
 כְּתִיב בְּהוּ, (ישעיה מג) עִם זֹו יִצְרַתִּי לִי תִהְלֹתִי יִסְפְּרוּ.

אֲדַכְרְנָא חֲדָא זִמְנָא דְּהוּינָא אֲזִיל בְּהַדִּי רַבִּי אֶלְעָזָר,
 פִּגַע בֵּיהַ הַגְּמוּנָא, אָמַר לִיָּה לְרַבִּי אֶלְעָזָר,
 אַנְתָּ יְדַעַת מֵאוּרִיתָא דִּיהוּדָאִי. אָמַר לִיָּה יְדַענָא. אָמַר
 לִיָּה, לִית אַתּוֹן אֲמַרִין דְּמַהִימְנוּתָא דְּלִכּוֹן קְשׁוּט,
 וְאוּרִיתְכוֹן קְשׁוּט, וְאַנְן דְּמַהִימְנוּתָא דִּילָן שְׁקֶר,
 וְאוּרִיתָא דִּילָן שְׁקֶר. וְהֵא כְּתִיב שְׁפַת אֱמֶת תִּכּוֹן לְעַד

וְעַד אֲרַגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקָר. אֲנִן מִיּוֹמִין דְּעִלְמָא, קִיִּמִּין
בְּמַלְכוּתָא, וְלֹא אֲעֵדִי מִיִּנְן לְעִלְמִין, דְּרָא בְּתַר דְּרָא,
תַּכּוֹן לְעַד וְדַאי. וְאַתּוֹן, זַעִיר הָוָה לְכוּ מַלְכוּתָא, וּמִיד
אֲעֵדִי מִנְכוֹן, וְקָרָא אֶתְקִיִּים בְּכוּ דְכִתִּיב וְעַד אֲרַגִּיעָה
לְשׁוֹן שְׁקָר.

אֲמַר לִיה, חֲמִינָא בְּךָ דְּאַנְתָּ חֲכִים בְּאוֹרֵייתָא. תַּפַּח
רוּחִיה (דף קפ"ח ע"ב) דְּהֵהוּא גִבְרָא. אֱלוֹ אֲמַר קָרָא,
שְׁפַת אֱמֶת כּוֹנֵנַת לְעַד, הָוָה כְּדַקְאֲמָרֵן, אֲבַל לָא כְּתִיב
אֱלֹא תַכּוֹן, זְמִינָא שְׁפַת אֱמֶת דְּתַכּוֹן, מַה דְּלָאוּ הָכִי
הִשְׁתָּא, דְּהִשְׁתָּא שְׁפַת שְׁקָר קִיִּמָּא, וּשְׁפַת אֱמֶת שְׁכִיבָא
לְעַפְרָא, וּבֵההוּא זְמָנָא דְּאַמֶּת יְקוּם עַל קִיּוּמִיהָ, וּמַגּוּ
אַרְץ תַּצְמַח, כְּדִין שְׁפַת אֱמֶת תַּכּוֹן לְעַד וְגו'.

אֲמַר לִיה הֵהוּא הַגְּמוֹן, זַכָּאָה אַנְתָּ. וּזְכָאָה עֲמָא
דְּאוֹרֵייתָא דְּקִשׁוּט יִרְתִּין. בְּתַר יוֹמִין שְׁמַעְנָא
דְּאַתְגִּייר. אֲזִלוּ, מָטוּ חַד בֵּי חֲקָל, וְצִלוּ צְלוּתֵהוֹן. פִּיּוֹן
דְּצִלוּ צְלוּתֵהוֹן, אֲמָרוּ מִכָּאן וּלְהֵלָאָה נִתְחַבֵּר בְּשְׁכִינְתָּא,
וּנְזִיל וְנִתְעַסַּק בְּאוֹרֵייתָא.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאֲמַר, (ישעיה מא) הֵן יְבוֹשׁוּ וַיִּכְלְמוּ כָל
הַנְּחָרִים בְּךָ וְגו'. זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד
לְיִשְׂרָאֵל, כָּל אֵינּוֹן טָבָאן, דְּקָאֲמַר עַל יְדֵי נְבִיאֵי קִשׁוּט,
וְיִשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהוֹן, כְּמָה בִישִׁין בְּגִלוּתֵהוֹן. וְאַלְמָלָא

כָּל אֵינּוֹן טָבָאן דְּקָא מְחַכָּאן וְחַמָּאן פְּתִיבִין בְּאוּרֵייתָא,
לֹא הוּוּ יִכְלִין לְמִיקָם וּלְמַסְבֵּל גְּלוּתָא.

אַבְל אֲזֵלִין לְבֵי מְדַרְשׁוֹת, פִּתְחִין סְפָרִין, וְחַמָּאן כָּל
אֵינּוֹן טָבָאן, דְּקָא מְחַכָּן, וְחַמָּאן פְּתִיבִין
בְּאוּרֵייתָא, דְּאַבְטַח לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלֵייהוּ,
וּמְתַנַּחְמִין בְּגְלוּתֵהוֹן, וְשָׂאָר עֲמִין מְחַרְפִּין וּמְגַדְפִּין לֹון,
וְאִמְרִי אָן הוּא אֶלְהָכוֹן, אָן אֵינּוֹן טָבָאן דְּאִתּוֹן אִמְרִין
דְּזַמִּינִין לְכוֹן, וְכִי כָּל עֲמִין דְּעֵלְמָא יְכַסְפוֹן מִנַּיִכוֹ.

הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה סו) שְׁמַעוּ דְבַר יְיָ הַחֲרָדִים אֶל
דְּבָרוֹ אֲמָרוּ אַחֲיָכֶם שׁוֹנְאִיכֶם וְגו'. מֵאֵי הַחֲרָדִים
אֶל דְּבָרוֹ, אֵינּוֹן דְּסַבְלוּ כַּמָּה בִישִׁין, כַּמָּה שְׁמוּעוֹת
שְׁמַעִי, אֵלִין עַל אֵלִין, וְאֵלִין בְּתַר אֵלִין, וְחַרִידָן עַלֵיהוֹן,
כַּמָּה דְּאִתְּ אִמְר (ירמיה ל) כִּי וְגו' קוּל חֲרָדָה שְׁמַעְנוּ פַּחַד
וְאִין שְׁלוֹם וְגו'. אֵינּוֹן חֲרָדִים תְּדִיר אֶל דְּבָרוֹ כַּד
אֲתַעְבִּיד דִּינָא.

אֲמָרוּ אַחֲיָכֶם שׁוֹנְאִיכֶם, אֵלִין אֵינּוֹן אַחוּכוֹן בְּנֵי עֲשׂוֹ.
מִנְדִיכֶם, כַּמָּה דְּאִתְּ אִמְר (איכה ד) סוּרוּ טִמָּא קְרָאוּ
לְמוֹ. דְּלִית עֲמָא דְּקָא מְבַזִּין לֹון בְּאַנְפִּי, וּמְרַקְקִין
בְּאַנְפִּייהוּ לְיִשְׂרָאֵל כְּבַנֵּי אָדוּם. וְאִמְרִי כְּלָהוּ מְסֻאֲבִין
כְּנַדָּה, וְדָא אִיהוּ מִנְדִיכֶם. לְמַעַן שְׁמִי יְכַבֵּד יְיָ, אָנּוּ
בְּנוֹי דְּאֵל חֵי. דִּי בֶן יִתְיַקֵּר שְׁמִיה. אָנּוּ שְׁלֹטְנִין (דְּאִמְרִין)

עַל עֲלָמָא בְּגִין הֵהוּא דְאֶקְרִי גְדוּל. (בראשית כז) עֵשׂוּ בְּנוֹ
הַגְּדוּל. וּבִשְׂמָא דָּא אֶקְרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְדוּל, (תהלים
קמח) גְּדוּל יִי' וּמְהוּלָּל מְאֹד. אֲנִן בְּנֵי הַגְּדוּל, וְאִיהוּ גְדוּל.
וְדַאי לְמַעַן שְׂמִי יִכְבֵּד יִי'.

אֲבַל אַתּוּן זְעִירִין מִכְּלָא, (בראשית כז) יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן
כְּתִיב, אֵן הוּא אֱלֹהִיכֹן. אֵן הוּא אֵינּוּן טְבָאן,
דִּיכְסָפוֹן כָּל עַמְמֵיָא מַחְדוּה דְלָכוֹן. מֵאן יִתֵּן וְנִרְאֵה
בְּשִׂמְחַתְכֶם כִּמָּה דְאַתּוּן אֲמַרִין. וְהֵם יְבוּשׁוּ (רוח הקדש אומר וְהֵם
יְבוּשׁוּ) (ס"א תנו כְּמֵאן) כִּמֵּאן דִּתְלִי קִלְתָּא בְּאַחְרָא, בְּגִין דְאַתּוּן
אֲמַרִין דְכִדִּין יְבוּשׁוּ וַיִּכְלְמוּ, וּבְגִין דָּא רוּחַ קִדְשָׁא הוּא
אֲמַר מְלָה הָכִי, וְעַל דָּא, הֵן יְבוּשׁוּ וַיִּכְלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים
בְּה. מֵאִי כָּל הַנְּחָרִים בְּה. דְאַתְקֶפוּ נְחִירֵיהוֹן בְּרוּגְזָא עַלְךָ
בְּגִלוּתָא דָּא. בְּהֵהוּא זְמַנָּא, יְבוּשׁוּ וַיִּכְלְמוּ מִכָּל טְבִין
דִּיחֲמוּן לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא הָכִי הוּא וְדַאי, אֲבַל חֲמִינָן וְהָכִי חָמוּ
תְקִיפֵי עֲלָמָא, דְהָא גְלוּתָא אַתְמַשְׁךָ וְעַדִּין בְּרִיָּה
דְדוּד לָא אַתִּי. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכָל דָּא הָכִי הוּא, אֲבַל
מֵאן עָבִיד דִּיִּסְבְּלוֹן יִשְׂרָאֵל גְלוּתָא דָּא, כָּל אֵינּוּן
הַבְּטָחוֹת דְאַבְטַח לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא אַתְמַר,
דְּעֵאלִין לְבַתִּי כְּנִסְיוֹת וּלְבַתִּי מְדַרְשׁוֹת, וְחָמָאן כָּל אֵינּוּן
נְחָמוֹת, וְחָדָאן בְּלַבִּיָּהוּ לְמִסְבַּל כָּל מַה דִּיִּתִי עַלִּיָּהוּ,
וְאַלְמֵלָא דָּא לָא יִכְלִין לְמִסְבַּל.

אמר רבי חייא ונדאי הכי איהו, וכלא בתשובה תליא.
 ואי תימא דיכלון השתא לאתערא תשובה כלהו
 כחדא. לא יכלין. מאי טעמא לא יכלין. בגין דכתיב,
 (דברים ל) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה. וכתיב
 והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך וגו'. וכתיב
 ושבת עד יי' אלהיך וגו'. וכדין (דברים ל) אם יהיה נדחך
 בקצה השמים משם יקבצך וגו'. ועד דכל אינון מלין
 לא יתקיימון, לא יכלין (דף קפ"ט ע"א) לאתערא תשובה

מנייהו.

אמר רבי יוסי, כמה סתמת פל ארחין ושבילין מכל בני
 גלותא, ולא שבקת לון פתחון פה. אי הכי, להו
 כמה דהו בכל דרא ודרא, דלא יסבלון גלותא ולא
 אגרא, ויפקון (ס"א אי הכי, להו כמה דלהו בכל דרא ודרא, יסבלון גלותא ולא

יפקון) מדינא דאורייתא, ויתערבון בשאר עמין.

פתח ואמר, (ישעיה כו) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק
 בחבליה וגו'. מאי כמו הרה, ארח איהו לעוברתא,
 לאעברא עלה תשע ירחין שלמין. ואית בעלמא כמה
 וכמה, דלא עבר עלה אלא יומא חד או תרין יומין
 מתשיעאה, וכל צירין וחבלין דעוברתא בתשיעאה
 אינון. ואף על גב דלא אעבר עלה אלא יומא חדא,
 אתחשיב עלה כאילו אתעברו כל תשיעאה שלים. אוף

הָכִי יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דֵּאטעמי טעם גָּלוּתָא, אִי יְהִדְרוֹן
 בְּתִשׁוּבָה, יִתְחַשֵּׁב עָלֵייהוּ כְּאֵלוֹ אֲעֵבְרוּ עָלֵייהוּ כָּל אִינוֹן
 מְלִין דְּכִתִּיבִין בְּאוּרִייתָא. כָּל שָׁפֵן וְכָל שָׁפֵן דְּכִמָּה וְכִמָּה
 יִסּוּרִין אֲעֵבְרוּ עָלֵייהוּ מִן יוֹמָא דְּגָלוּתָא שְׂרִי.

אָבֵל מֵאֵי דְּכִתִּיב, (דברים ד) בַּצַּר לָךְ וּמִצָּאוֹךְ כָּל הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. תָּא חֲזִי, כִּמָּה רַחֲמָנוּתָא
 רַחֲמִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָּא. לְמִלְכָּא
 דְּהוּא לִיָּה בְּרָא יְחִידָאָה, וְרַחֲמִים לִיָּה רַחֲמִימוּ דְּנִפְשָׁא, וּמִגּוּ
 רַחֲמִימוּ דִּילֵיהּ, יֵהֵב לִיָּה לְאַמִּיָּה מִטְרוּנִיתָא דְּתַרְבִּי לִיָּה,
 וְתוֹלִיף לִיָּה אֲרַחֲי מִתְתַּקְּנֵן. זְמַנָּא חֲדָא חָב לְגַבֵּי אָבוּהּ,
 אָתָּא אָבוּהִי וְאַלְקֵי לִיָּה, וּלְבַתָּר אֲעֵבֵר עַל חוּבִיָּה. תָּב
 כְּמִלְקָדְמִין וְחָב לְאָבוּהּ, וְאַפְקִיָּה אָבוּהּ מִבֵּיתִיהּ, וְאַרְגִּיז
 עָלֵיהּ, נִפְקָה הוּא בְּרָא מִבֵּיתִיהּ.

וּבְאַתָּר דִּיהֶךָ בְּאַרְחָ קְשׁוּט, וִיָּהּ זַכָּאָה כְּדָקָא יָאוּת,
 בְּגִין דִּישְׁמַע מְלָכָא אָבוּהּ, וִיָּהּ תִּיאוּבִתִּיהּ
 עָלֵיהּ. מָה עֵבֵד. אָמַר הוּאִיל וְנִפְקָנָא מִהִיכְלָא דְּאַבָּא,
 אֲעֵבִיד מִכָּאן וְלִהְלָאָה כָּל מָה דְּאַנָּא בְּעִי. מָה עֵבֵד. אוּל
 וְאַתְחַבֵּר בְּזוּנוֹת, וְאַתְלַכְלֹךְ בְּלַכְלוּכָא דְּטַנוּפָּא בְּהַדִּיָּהּ,
 וְלֹא הוּא מִשְׁתַּכַּח אֲלָא בְּהַדִּיָּהּ, בְּחַבּוּרָא דְּלַהוֹן.
 דְּמִטְרוּנִיתָא אִמִּיָּה פִּקְדַת בְּכָל יוֹמָא עַל הוּא בְּרָא,
 וִידַעַת דְּבָרָה בְּהַדִּי זוּנוֹת אֲתַחַבֵּר, וְכָל חַבְרוּתָא דִּידִיָּהּ

בַּהֲדִייהוּ הַזֹּאת. שְׂרִיאת לְמַבְכִּי, וּלְאֶתְמַרְרָא עַל בְּרָה.
 יוֹמָא חַד עָאל מַלְכָּא לְגַבְהָ, חָמָא לָהּ דְאִיהִי מְבַכָּה.
 שְׂאִיל לָהּ עַל מָה אֶת בְּכָאת. אֲמָרָה וְלֹא אֲבַכָּה,
 דִּהָא בְּרַנָּא לְבַר מְהִיכְלָא דְמַלְכָּא. וְלֹא דִי דִּהוּא לָא יִתִּיב
 בְּהִיכְלָא דְמַלְכָּא, אֲלֵא דִּהוּא יִתִּיב בַּהֲדִי זִוְנוֹת. מַה
 יִימְרוּן כָּל בְּנֵי עַלְמָא, בְּרִיהַ דְמַלְכָּא אִיהוּ דִּיתִיב בְּבִי
 זִוְנוֹת. שְׂרִיאת לְמַבְכִּי, וּלְאֶתְחַנְנָא לְמַלְכָּא.

אָמַר מַלְכָּא, בְּגִינְךָ אֶהְדָּר לִי, וְאַנְתָּ עֲרְבָא דִּילִי.
 אֲמַרְתָּ הָא וְדֵאִי. אָמַר מַלְכָּא הוּאִיל וְכַךְ הוּא, לֹא
 אֲצַטְרִיךְ לְאֶהְדָּרָא לִי בִּימְמָא בְּאַתְגְּלִיָּא. דְכִסּוּפָא דִּילָן
 אִיהוּ לְמַהֲךָ בְּגִינִיהָ לְבִי זִוְנוֹת. וְאִי לֹא הוּי כְּגִוּוֹנָא דָּא,
 דְטַנְףָּ גְרַמִּיהָ הָכִי וְחַלְלִי יְקָרִי. הוּינָא אָנָּא, וְכָל חֵיילִין
 דִּילִי, אֲזַלִּין בְּגִינִיהָ בְּכַמָּה יְקָר, בְּכַמָּה בּוּקִינְס קָמִיהָ,
 בְּכַמָּה מְאֵנִי קָרְבָּא, מִימִינִיהָ וּמִשְׂמַאלִיהָ, עַד דְכָל בְּנֵי
 עַלְמָא יִנְדְעוּזְעוּן, וְיִנְדְעוּן כָּלָא, דְבָרָא דְמַלְכָּא אִיהוּ.
 הַשְׁתָּא פִּיּוֹן דְאִיהוּ טַנְףָּ גְרַמִּיהָ, וְחַלְלִי יְקָרִי, אִיהוּ יְהִדָּר
 בְּטַמִּירוֹ, דְלֹא יִנְדְעוּן בֵּיהָ. אֶהְדָּר לְגַבִּי מַלְכָּא, יְהִיבִיהָ
 לְגַבִּי אִמִּיהָ.

לְיוֹמִין סָרַח כְּמַלְקָדְמִין. מָה עֵבַד מַלְכָּא. אִפִּיק לִי
 וּלְאִמִּיהָ בַּהֲדִיָּה מִגּוֹ הִיכְלָא, אָמַר תְּרוּוּיְכוּ
 תַּהֲכוּן, וְתְרוּוּיְכוּ תַסְבְּלוּן גְלוּתָא, וּמְלָקִיוּתָא תַמָּן. פִּיּוֹן

דְּתִרְוִיִּכּוּ תִסְבְּלוֹן כַּחֲדָא, כְּדִין יִדְעָנָא דְבְרִי יְתוּב כְּדָקָא
חַזִּי.

כִּךְ יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי דְּמִלְפָּא קְדִישָׁא אֵינּוּן. אַחִית לֹון
לְמַצְרַיִם. וְאִי תִימָא בְּהֵהוּא זְמַנָּא לָא חָאבוּ, גִזְרָה
דְּגִזּוּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין הַבְּתָרִים הָוּה אַתְחַזִּי לְמַהוּי
קָיִים, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח לְתַרִּין מְלִין, חַד בְּגִין
הֵהוּא מְלָה דְּאָמַר אַבְרָהָם, (בראשית טו) בְּמָה אִדְעָ פִּי
אִירְשֻׁנָּה, דָּא הוּא (דף קפ"ט ע"ב) סָבָה וְעִילָה. אָבֵל עַד דְּנַפְקוּ
מִמַּצְרַיִם, לָא הָוִי גּוֹי, וְלָא אַתְחַזּוּ כְּדָקָא יְאוּת.

פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כִּן רַעֲיָתִי
בֵּין הַבְּנוֹת. בַּעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד לֹון
לְיִשְׂרָאֵל כְּגֹוּנָא דְּלַעִילָא וְלְמַהוּי שׁוֹשְׁנָה חֲדָא בְּאַרְעָא,
כְּגֹוּנָא עֲלָאָה. וְשׁוֹשְׁנָה דְּסִלְקָא רִיחָא, וְאַתְבְּרִיר מְכַל
שְׂאָר וּוְרָדִין דְּעֲלָמָא, לָא הָוִי אֱלָא הֵהִיא דְּסִלְקָא בֵּין
הַחוּחִים. וְדָא אַרְחָא כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל דָּא זֶרַע שְׁבַעִין
זוּגִין, דְּהוּוּ שְׁבַעִין נֶפֶשׁ, וְאַעִיל לֹון בֵּין הַחוּחִים, וְאֵינּוּן
חוּחִים, מִיַּד דְּהוּוּ אֵינּוּן זוּגִין תַּמָּן, סְלִיקוּ עַנְפִּין וְטַרְפִּין
וְשְׁלִיטוּ עַל עֲלָמָא, וְכִדִּין פְּרַחַת שׁוֹשְׁנָה בֵּינֵיהוּ.

כִּיּוֹן דְּבַעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא שׁוֹשְׁנָה וְלְקִיט לָהּ
מִבֵּינֵיהוּ, כְּדִין יְבָשׁוּ חוּחִים, וְאַזְדַּרִּיקוּ,
וְאַשְׁתַּצִּיאוּ, וְלָא אַתְחַשְׁבוּ לְכֻלּוּם. בְּשַׁעְתָּא דְּאִזִּיל

לְמַלְקֻט שׁוֹשְׁנָה דָּא, לְאַפְקָא בְּרִיָּה בּוֹכְרִיָּה, בְּהֵהוּא זְמַנָּא
 אֲזַל מַלְכָּא גּוֹ כְּמָה חֵיילִין רַבְרַבִּין וְשְׁלִיטִין, עִם דְּגִלִין
 פְּרִישָׁן, וְאַפִּיק לְבְרִיָּה בּוֹכְרִיָּה בְּכְמָה גְבוּרִין, וְאַיִיתִי לִיָּה
 לְהִיכְלִיָּה, וְיִתִּיב סְגִי בְּבִי מַלְכָּא.

כִּיּוֹן דְּחַב לְגַבִּי אַבוּהַ, אוֹכַח לִיָּה, וְאַלְקִי לִיָּה, דְּכְתִיב,
 (שׁוֹפְטִים ב) וַיַּחַר אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שׁוֹסִים
 וְגוֹ, סֶרַח כְּמַלְקֻדְמִין, וּמֶרְד בְּאַבוּהַ, אַפְקִיָּה מִבֵּיתֶיהָ. מַה
 עֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל, חָמוּ דְהָא אֲתַבְדְּרוּ לְבַבְל, אֲתַעְרְבוּ
 בְּעַמְמִיא, נְסִיבוּ נְשִׁין נְכָרִיּוֹת, וְאוּלִידוּ בְּנִין מְנַהוֹן. עִם
 כָּל דָּא, אִימָא קְדִישָׁא הֵוַת אִפְטְרוּפּוֹסָא עַלִיָּהוּ.

וְעַל דְּעַבְד הָכִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, הוּאִיל וְכִסּוּפָא
 אִיָּהוּ, לִיִּתִי בְּרִי אִיָּהוּ מְגַרְמִיָּה, הוּאִיל וְחַלֵּל יְקָרִי,
 לָא אֲתַחְזִי דְאַנָּא אִיזִיל תַּמָּן לְאַפְקָא לִיָּה, וְלִמְעַבְד לִיָּה
 נְסִין וְגְבוּרָן כְּמַלְקֻדְמִין. תְּבוּ אִינּוֹן, בְּלָא סִיּוּעָא דְאַתַּחְזוּ
 לוֹן, בְּלָא פְּלִיאָן וְנְסִין, אֶלָּא כְּלָהוּ מִתְבַּדְּרָן, כְּלָהוּ לְאַן
 בְּמִסְכְּנֵוּ, וְתָבוּ לְהִיכְלָא דְמַלְכָּא בְּכִסּוּפָא, וְאַימָא קְדִישָׁא
 עַרְבַת לוֹן.

חָאבוּ כְּמַלְקֻדְמִין. מָה עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אַפִּיק
 לְהֵאִי בְּרָא כְּמַלְקֻדְמִין מְהִיכְלִיָּה, וְאַימִיָּה בְּהִדִּיָּה.
 אָמַר, מְכָאן וְלָהֲלָאָה, אִימָא וּבְרָה יְסַבְלוֹן כְּמָה בִישִׁין
 כְּחָדָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה

אִמְכֶם. וְעַל דָּא פְּתִיב, (דברים ד) בְּצַר לָךְ וּמִצָּאוֹךְ כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. מֵאִי בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים.
אָלָא דָּא הִיא אִימָא קַדִּישָׁא, דִּהִיא אַחֲרֵית הַיָּמִים, וְעַמָּה
סִבְלוּ כָּל מָה דְסִבְלוּ בְּגִלּוּתָא.

וְאִילוּ יִהְדְרוּן בְּתִיּוּבְתָא, אֲפִילוּ חַד בִּישׁ, אוּ חַד צִעֲרָא,
דִיעֵבֵר עַל־יֵהוּ, אַתְחֻשֵׁב עַל־יֵהוּ, כְּאִלוּ סִבְלוּ כָּלָא
(ס"א וְאִי לָאו סְתִים קִיצָא) וְאִי לָא, כִּד יִסְתִּיִם קִיצָא, (בישא) וְכָל
דְרִין דִּילֵיהּ. כְּמָה דְאִמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, דְכְּתִיב, (ויקרא
כד) לְצַמִּיתוֹת לְקוֹנָה אוֹתוֹ לְדוֹרוֹתָיו. וְכָל דָּא, בְּתִיּוּבְתָא
תִּלְיָא מִלְּתָא. אִמַר רַבִּי חֲיִיא, וְדֵאִי הָכִי הוּא. וְעַל דָּא
גִּלּוּתָא אַתְמַשֵּׁךְ.

אֲבַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מָה דְחֲמִי (ס"א דְמַתָּא) (נ"א דְלִקָּא)
לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, בְּהֵאִי אַחֲרֵית הַיָּמִים, וּבְהֵאִי אַחֲרֵית
הַיָּמִים יַעֲבִיד לוֹן נְסִין וְנוֹקְמִין, דְכְּתִיב, (ישעיה ב') וְהָיָה
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נֶכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְיָ בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מֵאֵן
רֹאשׁ הַהָרִים. דָּא אַבְרָהָם סָבָא, (רנ"ב ע"ב) כִּהְנָא רַבָּא, רֹאשׁ
דְכָלָא. וּבְגִין דִּאִיהוּ רֹאשׁ, כּוּס דְבִרְכָה, יִהְיֶה נֶכּוֹן בְּרֹאשׁ
הַהָרִים, דָּא אַבְרָהָם סָבָא, קַדְמָאָה לְשָׂר הַהָרִים. כּוּס
דְבִרְכָה, אֲצַטְרִיךְ לְמַהוּי מְתַקְנָא בִימִינָא.

(רנ"ב ע"ב) וְנִשָּׂא (ק"ב ע"ב) מְגַבְעוֹת. אֲצַטְרִיךְ לְמַהוּי זְקִיף מִן
פְּתוּרָא, שִׁיעוּרָא דְאִקְרִי (ס"א דְאִיהוּ) זֶרֶת, לְבִרְכָא

לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא הוּא וְנִשְׂא מְגַבְעוֹת. מְגַבְעוֹת
מֵאֵי הוּא. אֵלָא בֵּינָהּ, וּבֵין בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהּ רְעוּתֵיהּ,
שִׁיעוּרָא דְזוֹרַת אִיהוּ. נִשְׂא כּוּס דְּבִרְכָה מְגַבְעוֹת וְדָא,
וְעַל דָּא טָבָא דִּיהָא לִיהּ לְהֵאֵי בְּרָא בּוֹכְרָא, בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים אִיהוּ.

אֲמַר לִיהּ שְׁפִיר קְאָמְרַתְּ, הֵאֵי קְרָא וְדָאֵי הֵכִי הוּא.
בְּרֵאשׁ הַהָרִים, דָּא יְמִינָא, אַבְרָהָם סָבָא, דְּאִיהוּ
רֵאשׁ הַהָרִים וְדָאֵי. וְנִשְׂא מְגַבְעוֹת, מְשִׁיעוּרָא דְּגַבְעוֹת,
דְּאֵינּוֹן רְעוּתֵיהּ. וְשְׁפִיר קְאָמְרַת. (ישעיה ב) וְנִהְרֹו אֱלִיו כָּל
הַגּוֹיִם. מֵאֵי הוּא. אֲמַר לִיהּ, וְאֶפִּילוּ נְשִׁים וְקַטְנִים וְשִׁמְשׁ
דְּפָלַח עַל פְּתוּרָא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ לָא אַכְל, אַצְטְרִיךְ
לְמִשְׁמַע, וְלְמִימַר אָמֵן. (ס"א לַחֲרִיק בְּרָכָה לְכוּס דְּלֵא וְכו') דְּלֵא יִימָא
בְּר נֶשׁ, אָנָּא לָא אַכְלִית, וְהוּאֵיל (דף ק"צ ע"א) דְּלֵא
אַצְטְרִיפְנָא לְזַמּוֹן, לָא אֶשְׁמַע וְלֵא אִימָא אָמֵן. הַכֵּל
חֲיִיבִין בֵּיהּ.

דְּבַר אַחַר וְנִהְרֹו אֱלִיו כָּל הַגּוֹיִם, אַף עַל גַּב דְּנְשִׁים
וְקַטְנִים פְּטוּרִין מִן הַמְצוֹת, בְּכוּס דְּבִרְכָה הַכֵּל
חֲיִיבִין, בְּלִבְד דִּינִדְעוֹן לְמֵאן מְבָרְכִין, וְדָא הִיא וְנִהְרֹו
אֱלִיו כָּל הַגּוֹיִם. אַתָּא רַבִּי יוֹסִי וְנִשְׁקִיָּה, אֲמַר כִּמָּה שְׁפִיר
מְלָה דָּא, וּמְתִיקָא לְחַפָּא.

הַשְּׂתָא אֵית לְדִיִּיקָא, אֵי הֵאֵי אַחֲרִית הַיָּמִים, אִיהוּ כּוּס

דְּבָרָה מִמֶּשׁ, מֵהוּ הַר בֵּית יִי, הָוּה לִיָּה לְמִכְתָּב הַכִּי,
וְהָיָה אַחֲרֵית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מֵהוּ
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יִי. אָמַר לִיָּה, אַחֲרֵית
הַיָּמִים אִיְהוּ אֵילָנָא כְּלָא, מִרִישֵׁיהּ וְעַד סִיפֵיהּ, דְּהוּא
אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע. וְאַתָּא קָרָא לְבִרְרָא בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים,
וְאַפִּיק הַר בֵּית יִי, דָּא טוֹב בְּלָא רַע. הַר בֵּית יִי וְדָאִי
דְלִית תַּמָּן חוּלְקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא, דְּהָא אַתְּבְרִיר הַר בֵּית
יִי, מִגּוּ אֵילָנָא דְאִיְהוּ אַחֲרֵית הַיָּמִים. וְדָא אִיְהוּ כּוּס
דְּבָרָה, דְּאִיְהוּ נָכוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זַכָּאָה אַרְחָא דָּא, דְּזַכִּינָא לְהָאִי מְלָה.
אָמַר לִיָּה מִמָּאן שְׁמַעַת לָהּ. אָמַר לִיָּה, יוֹמָא חֲדָא
הוּינָא אֲזִיל בְּאַרְחָא, וְשְׁמַעַנָא וְחַמִּינָא לִיָּה לְרַב הַמְנוּנָא
סָבָא, (נ"א לְרַבִּי שְׁמַעוֹן) דְּהָוָה דְרִישׁ לְהָאִי קָרָא לְרַבִּי אַחָא,
וְכִיּוֹן דְשְׁמַעַנָא חֲדִינָא בֵּיהּ, וְנִטְרַנָּא לִיָּה צְרִיר בְּכַנְפָּא
דְלָבוּשָׁאִי, דְלָא יִתְעַדִּי מִנָּאִי לְעֵלְמִין. אָמַר לִיָּה, וְדָאִי
מְלָה קְדִישָׁא דָּא, מְנַהִירוּ דְבוּצִינָא קְדִישָׁא אַתְנַהִיר.
זַכָּאָה דָּרָא, דְקִיִּמִי עֵלְמָא וְסִמְכוּי, שְׁרִיִן בְּגוּיָה. וְאִי
אַנְתָּ צְרִירַת לְהָאִי מְלָה בְּקִשְׁרָא חֲדָא דְלָא יִתְעַדִּי מִינָּךְ.
אַנָּא אֲצִרּוּר לָהּ בְּתַלְתִּין, אוּ בְּאַרְבְּעִין קִשְׁרִין בְּכִיסָאִי,
דְלָא יִתְעַדִּי מִינָּאִי לְעֵלְמִין. (כאן חסר).

עַל הַהִיא מְלָה דְאַחֲמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה, בְּגִין

דְּאָף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל חֲבִין קָמִיָּה בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, לֹא
 בְּעֵי מַאן דִּיִּימָא עָלֵיָּהּוּ דְּלְטוֹרִין. מְנַלְן. מְהוֹשַׁע,
 דְּכְתִיב, (הושע א) תַּחֲלַת דְּבַר יְיָ בְּהוֹשַׁע, הָא אוֹקְמוּהָ מְלָה.
 וְעַל דָּא (הושע ב) וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם וְגו' .
 וּבְגִין דָּא בְּרִיךְ לֹון בְּכֻמָּה בְּרַפְאָן, לְאַהֲדָרָא בְּתִיּוּבְתָא,
 וְלֹאֲתָבָא לֹון לְגַבֵּי אַבוּהוֹן דְּבִשְׂמִיָּא, וְלֹא אַעֲדֵי מִתְמָן,
 עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַחֲל עַל חוּבֵיָּהּוּ, וְאַתְנַקִּיאוּ
 קָמִיָּה.

אַלִּיָּהּוּ מָה כְּתִיב בֵּיָּהּ, (מלכים א יט) וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רְתֹם
 אַחַד וְגו', אָמַר מְאָרִיָּה דְּעֶלְמָא, אֲתָתָא חֲדָא
 שְׂדֵרַת לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וּדְבוּרָה שְׂמָה, דְּכְתִיב, (שופטים ד) וְהָיָא
 יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תְּמָר דְּבוּרָה. דָּא הוּא רְתֹם, וְאַהֲדָרַת לֹון
 לְמוּטָב, דְּכְתִיב, (שופטים ה) עַד שְׁקֻמַּתִּי דְּבוּרָה. וְאַנָּא
 עָאֲלִית בֵּינֵיָּהּוּ, וְאַכְרֻזִית קָמִיָּהּוּ וְלֹא יִכְלִנָּא.

עַד דְּהוּא יְתִיב, אֲתַגְּלִי עָלֵיָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר
 לֵיָּה מַה לָּךְ פַּה אַלִּיָּהּ, בְּקַדְמִיתָא קָא הוּיַת מְקַטְרָגָא
 וּמְקַנֵּי עַל בְּרִית, וּמְדַחְמִינָא בָּךְ דְּקַנֵּית עָלֵי בְּהַהוּא
 בְּרִית, נְטֻלִית לֵיָּה בְּרַעוּ דְּמִשָּׂה, וַיְהִיבְנָא לָךְ, עַד דְּמִשָּׂה
 (ר"ב ע"א) הָוָה אָמַר (במדבר כה) הִנְנִי נֹותֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם.
 הַשְׂתָּא דְּאִיָּהּוּ דִּילָךְ, לָא אֲתַחֲזִי לָךְ לְקַטְרָגָא עֲלוּי, הָוָה
 לָךְ לְמִשְׁבֵּק קְנוּיִיךְ לִי, כְּמָה בְּקַדְמִיתָא דְּהוּא דִּילִי,

שְׁבַקְנָא לִיָּה לִידָא אַחְרָא, וְלֹא קַטְרִיגְנָא עֲלוּי.
 מַה לָּךְ פֶּה, מַאי פֶּה. בְּרִית קִימָא, פֶּה יִי' אִיהוּ. כִּיּוֹן
 דְּלֹא בַעָאָת לְשַׁבְּקָא לִי פּוּמָךְ, יִתּוּב בְּאַתָּר דִּהֵהוּא
 פּוּמָא. תַּנָּן, בְּהֵהִיא שַׁעְתָּא, אַתְעַבְר מַנְיָה הֵהוּא נְבַזְבּוּזָא
 דִּיהֵב לִיָּה מִשָּׁה. דִּתַּנָּן, מַאי דְכַתִּיב, (מלכים א' ט) וַיֵּלֶךְ בְּכַח
 הָאֲכִילָה הֵהִיא וְגו'. עַד הָר הָאֱלֹהִים חוֹרְבָה. לְמַתְבַּע
 מִתַּמָּן, וְכִי מִתַּמָּן הָוָה בָּעִי. אֲלֹא לְמַתְבַּע כְּמִלְקַדְמִין,
 מֵהֵהוּא דִירִית בְּהָר הָאֱלֹהִים, בְּרִית דָּא. פְּנַחֶס הוּא
 אֲלִיָּהוּ, וְדַאי בְּדַרְגָּא חָדָא. אָמַר לִיָּה מִשָּׁה, לִית אַנְתָּ
 יְכִיל לְקַבְּלָא מִנְּאִי, אֲלֹא זִיל לִיְנוּקִיָּהוּ דִישְׂרָאֵל,
 וּמַאיִנּוֹן תְּרוּחַ, וְאִינּוֹן יְהִי לָךְ, וְכֹךְ הוּא עָבִיד. (חסר).

כַּמָּה טִיבּוּ עָבִיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא
 לִישְׂרָאֵל. תָּא חֲזִי, מָה פְּתִיב, (מלכה ו') וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ
 אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמָרְיָם. וְהָא כַּמָּה נְבִיאֵי הָווּ לְבַתֵּר מִשָּׁה,
 וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וְאַלְעָזָר וּפְנַחֶס
 יְהוֹשֻׁעַ וְאַלִּיָּהוּ וְאַלִּישָׁע, וְכַמָּה שָׂאֵר צִדִיקֵי וְחֲסִידֵי מְבַעֵי
 לִיָּה. אֲלִין תְּלַתָּא אֲמַאי. אֲלֹא אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 עָמִי, בְּנִי, אֲמַאי לָא תְדַכְרוּן לְכָל טְבִין דַּעֲבָדִית לְכוּ,
 דַּשְׁדָּרִית לְכוּ לְמִשָּׁה אֶהְרֹן וּמָרְיָם.

לְמַלְךְ בָּשָׂר וְדָם, דַּאִית לִיָּה מְדִינְתָא, וְשָׂדֵר לְגַבְהָ,
 גּוּבְרִין, אֲפָרְכִין רַבְרַבִּין, דִּיהוֹן מְנַהֲלֵי עָמָא,

וּמַעֲיִינִין בְּהוּ, וּבְדִינֵיהוּ. מֵאֵן אֶצְטְרִיךְ לְמַהוּי זְקוּק
בְּמִזוּנֵיהוּ, בְּמִלִּין דִּי צְטְרִכוֹן. לָאוּ עֲמָא דְמְדִינְתָא, בְּעַל

פְּרַחֲיֵיהוּ יֶצְטְרְכוּ לְעֵינָא בְּהוּ, וְלִמְיַהֵב לְהוּ יִקְרָא.

שְׁדָרִית לְמִשָּׁה, אִיהוּ אֵייתִי קְמִיִּיכוּ מִן לְמִיכַל, וְנָהִיל
לְכוּ וְלִבְנֵיִיכוּ וְלִבְעִירֵיִיכוּ, וְאַשְׁתַּדֵּל בְּדִינֵיִיכוּ,

(ס"א בְּמִזוּנֵיִיכוּ) וּבְכָל מָה דְאֶצְטְרִיךְ לְכוּ. שְׁדָרִית לְאַהֲרֹן,

אֵייתִי (ס"א לְכוּ עֲנִי) הֵיכְלִין דְעֲנִי יִקְר לְחַפָּאָה עַלֵיִיכוּ,

כְּמַלְכִין. אֶסְחִי לְכוּ בְטֵלֵי יִקְר, דְלֹא אֶתְרַקְבוּ לְבוֹשֵׁיכוֹן

וּמִנְעֵלֵיכוֹן, וְהוּוּ מִתְחַדְשֵׁי בְכָל יוֹמָא. שְׁדָרִית לְמַרְיָם,

אֵייתִיאַת בִּירָא לְאַשְׁקָאָה לְכוּ, וְשְׁתִּיתוֹן אֶתוֹן וּבְעִירְכוֹן.

אֵינּוֹן יִהְבוּ לְכוֹן, וּמְדַלְהוֹן אַכְלָתוֹן וְשְׁתִּיתוֹן, וִיתִיבְתוֹן

בְּחוּפָאָה דִיקָר דְלֵהוֹן. וּמְדַלְכוֹן לָא יִהְבְּתוֹן לוֹן. וְלֹא עוֹד,

אַלָּא דְאַשְׁתַּדְלוּ עַלֵיכוֹן, וְנָטְלוּ עַל צוּאֲרֵיהוֹן מְטוּלְכוֹן,

וְהוִיתוֹן מְחַרְפִּין וּמְגַדְפִין לוֹן.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, לָאוּ הָוֵה אַבָּא רַחֲמֵן עַל בְּנוֵי פְקוּדֵשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, וּקְרָא הוּא דְכְתִיב, (מַלְכִים א ח) לֹא נָפַל

דְּבַר אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב וְגו'. תָּא חַזִּי רַחֲמָנּוּ דִילֵיה,

אַלּוּ אֲמַר לֹא נָפַל דְּבַר אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ וְלֹא יִתִּיר, נַח

לְעֵלְמָא דְלֹא אֶתְבְּרִי. אַבְל מְדַאֲמַר מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב,

וְאַפִּיק בִּישׁ לְאַחוּרָא, דְהָא מְלָה דְבִישׁ לָא בְעֵי לְמַעְבַּד.

וְאַף עַל גַּב דְאַגְזִים, וְאַרְיָם רְצוּעָה, אֶתְתַּאת אֲמָא

וְאַתְקַפֵּת בְּדְרוּעִיָּה יְמִינָא, וְקָם רְצוּעָה בְּקִיּוּמִיָּה, וְלֹא
 נַחִית לְתַתָּא, וְלֹא אֶתְעַבִּיד, בְּגִין דְּבְעֵיטָא חֲדָא הוּוּ
 תְרוּוִיָּהוּ, אִיהוּ דְּאֶגְזִים, וְאִיהוּ דְּאֶחִידַת בִּימִינִיָּה.
 וְאִי תִימָא מְנַלָּן. מְמַלְהָ דְּאִיְהִי בְּאַתְגְּלִיָּא, דְּכִתִּיב לָךְ רַד
 כִּי שִׁחַת עַמֶּךָ, שְׂרִי לְאַרְמָא רְצוּעָה, וּמִשָּׁה דְּלֹא הָוָה
 יַדַּע אֲרַחָא דְּאֶמָא, שְׁתִּיק. כִּיּוֹן דְּחַמָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כֶּךָ, אֲנַקִּיד לִיָּה, וּבִטְשׁ בֵּיהּ וְאָמַר וְעַתָּה הִנִּיחָה לִּי, מִיַּד
 אֲרַגִּישׁ מִשָּׁה, וְאֶחִיד בְּדְרוּעִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּכִתִּיב זְכוּר לְאַבְרָהָם, דָּא דְּרוּעִיָּה יְמִינָא, וּבְגִין כֶּךָ לֹא
 נַחִית רְצוּעָה.

וְאִי תִימָא, אֶמָא דְּאִיְהִי רְגִילָה לְאַחַדָּא בְּרְצוּעָה
 דְּמִלְכָּא, אֲן הוּוּ, דְּשִׁבְקַת מְלָה לְמִשָּׁה. שְׁאִילְנָא
 וְאֶמִינָא וְהָא לָא יַדְעֵנָא בְּרִירָא דְּמְלָה, עַד דְּנִהוּי קָמִיָּה
 דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא. כִּד אָתוּ לְקָמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, חַמָּא
 בְּאַנְפִּיָּהוּ סִימָן. אָמַר עוּלוּ בְּנֵי קְדִישִׁין, עוּלוּ רְחִימִין
 דְּמִלְכָּא, עוּלוּ רְחִימִין דִּילִי, עוּלוּ רְחִימִין אֵלִין בְּאֵלִין.
 דְּאָמַר רַבִּי אָבָא, כָּל אֵלִין חֲבַרְיָא, דְּלֹא רְחִימִין אֵלִין
 לְאֵלִין, אֶסְתַּלְקוּ מֵעֲלָמָא עַד לָא מָטָא זְמַנִּיָּהוּ,
 כָּל חֲבַרְיָא בְּיוֹמוּי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, רְחִימוּ דְּנַפְשָׁא וְרוּחָא
 הָוָה בִּינִיָּהוּ, וּבְגִין כֶּךָ בְּדָרָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּאַתְגְּלִיָּא
 הָוָה, דְּהוּוּ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל חֲבַרְיָא דְּלֹא רְחִמִין

אֵלֶיךָ לְאֵלֶיךָ, גִּרְמִיךָ דִּלָּא לִיהֶךָ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל. וְעוֹד
 דְּעִבְדִּין פְּגִימוּ בֵּהּ, דְּהָא אֲוִרֵיתָא רְחִימוּ וְאַחֹהּ וְקִשׁוּט
 אֵית בֵּהּ. אֲבִרְהֵם רְחִים לִיצְחָק, יִצְחָק לְאַבְרָהָם, מִתְחַבְּקוּ
 דָּא בְּדָא, יַעֲקֹב תַּרְווייהוּ אַחִידֵן בֵּיהּ, בְּרְחִימוּ, וּבְאַחֹהּ,
 יְהִבִּין רֻחֵיהוּ דָּא בְּדָא. תְּבַרֵּינָא כִּהְהוּא דְּוִגְמָא
 אֲצִטְרִיכוּ, וְלָא לְמַעֲבַד פְּגִימוּ.

כִּיּוֹן דְּחָמָא סִימֵן בְּאַנְפֵּיהוּ, וְאָמַר לֹוֹן הָכִי. אָמְרוּ לִיהּ
 וְדָאֵי רֻחַ נְבוּאָה שָׂרָא עַל בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְהָכִי
 אֲצִטְרִיךְ לָן לְמַנְדַּע. בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, חַד מְלָה
 מֵאַיְנוּן מְלִין דְּלְחִישׁוּ לִי מְגוּ רִישׁ מְתִיבְתָּא דְּגִנְתָּא
 דְּעֵדֵן, דִּלָּא אָמְרוּ בְּאַתְגְּלִיא מְלָה דָּא סְתָרָא אִיהִי,
 וְאִימָא לְכוּ בְּנֵי רְחִימָאֵי, בְּנֵי רְחִימִין דְּנִפְשָׁאֵי, מָה
 אֲעֵבִיד, אָמְרוּ לִי בְּלְחִישָׁא, וְאַנָּא אִימָא בְּאַתְגְּלִיא.
 וְלִזְמַנָּא דְּנַחְמֵי אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, (דף קצ"א ע"א) כָּל אַנְפִּין
 יִסְתַּמְכוּן בְּדָא.

בְּנֵי. חוּבָא דְּעִבְדוּ (עַרְבֵי רַב) עֲמָא דְּלִבְר. וְאַשְׁתַּתְּפוּ בֵּיהּ
 עֲמָא קְדִישָׁא, בְּאַמָּא חָאבוּ, דְּכְתִיב קוּם עֲשֵׂה לָנוּ
 אֱלֹהִים, אֱלֹהִים וְדָאֵי. כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל דָּא, אִיהוּ דְּשִׂרְיָא
 עֲלֵיהוּ כְּאַמָּא עַל בְּנִין, וְדָא הוּא רִזָּא דְּכְתִיב, (תהלים קו)
 וַיִּמְרוּ אֶת כְּבוֹדִם בְּתַבְנִית שׁוֹר. דָּא כְּבוֹדִם דְּיִשְׂרָאֵל,
 אֲמָא דְּלְהוֹן. וְדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמואל א ד) גָּלָה כְּבוֹד.

דְּגָרְמוּ לְשִׁכְיַנְתָּא דְּאַתְגְּלִי בְּגִלוּתָא עִמְהוֹן. וְעַל דָּא
 וַיִּמְרֹוּ אֶת כְּבוֹדֶם, בְּמָה. בְּתַבְנִית שׁוֹר.
 הֲכֵא אִיהוּ רְזָא דְּמַלְּהָ, תָּא חֲזִי, לְתַתָּא גּוֹ שְׁמָרִים
 דְּחַמְרָא, דִּירְדִּיין בִּישִׁין, נִפְק חַד עֲרַעוּרָא,
 מְקַטְרָגָא, מִזִּיקָא קַדְמָאָה, וְאִיהוּ בְּרִזָּא דִּיוֹקְנָא דְּאָדָם.
 כַּד קָרִיב לְגוֹ קְדָשָׁא. כִּיּוֹן דְּאַתְעֵבֵר מִתְּמָן, וּבְעֵי לְנַחְתָּא
 לְתַתָּא. בְּעֵי לְאַתְלַבְּשָׁא בְּלְבוּשָׁא, לְנִזְקָא עֲלָמָא. וְנַחֲתִית
 הוּא וְרַתִּיכוּי. וּלְבוּשָׁא (קצ"ג ע"ב) קַדְמָאָה דְּקָא נְקִיט,
 תַּבְנִית שׁוֹר, דִּיוֹקְנָא דְּשׁוֹר, וְקַדְמָאָה לְנִזְיָקִין מְאִינּוֹן
 אַרְבַּע, שׁוֹר אִיהוּ. וְאִינּוֹן אַרְבַּע (קד"ח ע"א) אָבוֹת לְנִזְקָא
 עֲלָמָא. וְכִלְהוּ תַלְתָּא דְּאָבוֹת נִזְיָקִין בְּרִ שׁוֹר, כְּלָהוּ
 דִּילִיָּה, וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיִּמְרֹוּ אֶת כְּבוֹדֶם בְּתַבְנִית שׁוֹר.
 מַהוּ אוֹכֵל עֵשֶׂב. הָא דְּרִשְׁיָנָן בֵּיהּ. אֲבָל עֲקָרָא דְּמַלְּהָ,
 מִתְּמַצִּית דְּלָחֶם וְשִׁבְעָה זֵינֵי דְּגָן, לִית לִיָּה בְּהוּ
 חוּלְקָא. וּבְגִינֵי כַּךְ, אִימָא לָא הוּת תְּמָן, וְלָא יָאוּת לָהּ
 לְמַהוּי תְּמָן. וּבְגִין דְּאַבָּא הוּהוּ יַדַּע רְחֻמְנֵי דְּאַמָּא וְאַרְחָא
 דִּילָהּ, אָמַר לְמִשְׁהָ, בְּנֵי רְחִימָאֵי, עֵיטָא בְּתַרוּוִיָּהוּ בְּדָא
 תְּדִיר. וְדָא הוּא דְּלַחֲשׁוּ לִי בְּלַחֲשׁוּ, דְּלָא חֲזִי לְגַלְאָה,
 דְּבָרָא לָא יִנְדַּע, וַיַּחֲמֵי דְּהָא רְצוּעָה אֶתְתַּקְנַת, וַיִּדְחַל
 תְּדִיר. אֲבָל תַּרוּוִיָּהוּ בְּעֵיטָא דָּא, וּבְעֵיטָא חֲדָא.
 תָּא חֲזִי כְּתִיב (שמות לב) וַיִּרְא הָעָם כִּי בִשַׁשׁ מִשֶּׁה. מֵאֵן

הָעָם. אֵינּוֹן עֶרֶב רַב. מֵאֵן עֶרֶב רַב. וְכִי לְיָדַיִם וְכוּשִׁים
 וְכַפְתּוֹרִים וְתוֹגְרָמִים הוּוּ, דְקָרְאֵן לֹון עֶרֶב רַב, וְהֵלֵא
 מְצָרִים הוּוּ, וּמְצָרִים נְטֵלוּ, וְאֵלוּ הוּוּ עֶרְבוּבִיא דְעַמִּין
 סְגִיאִין, הָכִי הוּוּ לִיָּה לְמַכְתָּב, עֶרֶב רַב עָלוּ אֶתְם לְפִי
 עֶרְבוּבִיא דְלֵהוֹן.

אָלֵא (שְׁמוֹת יב) עֶרֶב רַב עָלָה אֶתְם. עֲמָא חַד הוּוּ, וְלִישָׁן
 חַד, אָבֵל כָּל חֲרָשֵׁי מְצָרִים, וְכָל חֲרָטוּמֵי דְלֵהוֹן
 הוּוּ, דְכָתִיב בְּהוּ, (שְׁמוֹת ז) וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטוּמֵי מְצָרִים.
 דְּבָעוּ לְמִיקָם לְקַבֵּל פְּלִיאֵן דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ, כִּיּוֹן
 דְּחָמוּ נִסִּין וּפְלִיאֵן דְּעֵבֵד מִשָּׁה בְּמְצָרִים, אֶהְדְּרוּ לְגַבֵּי
 מִשָּׁה. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ לְמִשָּׁה, לָא תְקַבֵּל לֹון.
 אָמַר מִשָּׁה, מָאֲרִיָּה דְעֵלְמָא, כִּיּוֹן דְּחָמוּ גְבוּרְתָא דִּילָךְ,
 בְּעָאן לְאַתְגִּירָא. יַחְמוֹן גְבוּרְתָךְ בְּכָל יוּמָא, וַיִּנְדְּעוּן
 דְלִית אֶלְהָא בַר מְנַךְ. וְקַבֵּל לֹון מִשָּׁה.

אָמַי קָרֵא לֹון עֶרֶב רַב. אָלֵא כָּל חֲרָשֵׁין דְּמְצָרִים הוּוּ,

וּבְרִישִׁיהוֹן (בלק קצ"ד ע"א) **יוֹנוֹס** (אמרו המגיהים: אולי אלו הם

יוחני וממרא שנזכרו בשמות רבה פרשת ט' דף ע"ב ע"ג שורה ל"א אמרו יוחני וממרא אל
 משה תבן אתה מכניס לעפריים) וַיִּמְבְּרוּס, וּבְשַׁעְתִּי דִּיּוּמָא הוּוּ עֵבְדֵי
 תְדִיר חֲרָשִׁיָּהוּ. וְכָל אֵלִין חֲרָשֵׁין עֵלְאִין, הוּוּ מְסַתְכְּלֵי
 מְכִי נָטִי שְׁמִשָּׂא, מְשִׁירוּתָא דְשִׁית שְׁעוֹת וּמְחָצָה, עַד
 שִׁירוּתָא דְתִשְׁעָה וּמְחָצָה. דְּהֵינּוּ עֶרֶב רַבְרָבָא. כָּל אֵינּוֹן

חֲרָשִׁין זַעֲרִין, מְשִׁירוֹתָא דְתִשְׁע וּמַחְצָה, עַד פְּלָגוֹת
לִילְיָא.

אִינּוֹן עֲלָאִין דְּבֵהוּ, הוּוּ מִסְתַּכְּלִי מִכִּי נָטִי שְׂמִשָּׂא. דְּהָא
כְּדִין שָׂרָאן תִּשְׁע מֵאָה וְתִשְׁעִין וְחִמֵּשׁ דְּרַגִּין,
לְמִשְׁטָטָא עַל טוּרֵי חֲשׂוּדָא. וְרוּחָא דְלַהוֹן, הָוָה (בלק קצ"א ע"א)
מִשְׁטָטָא עַל כָּל אִינּוֹן חֲרָשִׁין (נ"א דְרַגִּין) בְּחַרְשֵׁייהוּ. וְאֵלִין
הוּוּ עֲבָדִי, כָּל מַה דְּאִינּוֹן בְּעָאן. עַד דְּכָל מִצְרָאִי רַחֲצָנוּ
דְּלַהוֹן בְּאֵלִין הָוָה. וְקָרָאן לֹוֹן עֲרַב רַב. בְּגִין דְּאִית עֲרַב
זַעֲרָא, מִתִּשְׁע שְׁעוֹת (דף קצ"א ע"ב) וּמַחְצָה וּלְתַתָּא, דָּא עֲרַב
זַעֲרָא. וְתַרֵּי עֲרַבֵי אִינּוֹן, וְעַל דָּא וְגַם עֲרַב רַב עֲלָה
אֲתָם.

וּחְכַּמְתָּא דְלַהוֹן, הָוָה סָגִי. וְאִינּוֹן אֲסַתְּכְלוּ בְשַׁעְתֵּי
דִּיּוֹמָא, וְאֲסַתְּכְלוּ בְּדַרְגָּא דְמִשָּׂה, וְחֲמוּ דְהָא
בְּכָל סְטָרִין בְּשִׁשׁ מִשָּׂה: בְּשִׁשׁ שַׁעְתֵּי קַדְמָאִין דִּיּוֹמָא,
דְּאִינּוֹן לָא יִכְלִין לְשַׁלְטָאָה בְּהוּ, (נ"א בְּגִין שִׁית) בְּשִׁית דְּרַגִּין
עֲלָאִין דְּאֲחַדִּין בֵּיהּ (נ"א דְאַחִיד בְּהוּ) וּבְכָל סְטָרִין בְּשִׁית הָוָה,
וּבְעִטְרִין דְּאֵלִין שִׁית, הָוָה זְמִין לְרַדְת מִן הָהָר, דְּכַתִּיב
כִּי בְשִׁשׁ מִשָּׂה לְרַדְת מִן הָהָר.

מִיד וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן, (דְּחִכֵי תַנְיִן דְּבִנְהֵיא שַׁעְתָּא דְנַחֲתִית מִשָּׂה
וְקַבִּיל אֲוִרִיתָא בְּלַחֲדוּי כְּלָלָא דְכָל יִשְׂרָאֵל וְאִיהוּ קַבִּיל אֲוִרִיתָא בְּעֵלְמָא. וְאִפִּילוּ
מַגִּילַת אֶסְתֵּר דְּכַתִּיב (אֶסְתֵּר ט') וְקַבִּיל הַיְהוּדִים. וְקַבִּלוּ הַיְהוּדִים מִבְּעֵי לִיָּה. מָאִי וְקַבִּיל אֶלָּא
דָּא מִשָּׂה דְאִיהוּ הַיְהוּדִים כְּלָלָא דְיְהוּדָאִי. וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן.) אֲמָאִי עַל אֶהְרֹן.

בְּגִין לְאַתְּפַלְלָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, דְּהָא אֵינּוֹן שְׂמַאלָא
 בְּעוּ מִנִּיהּ, וּבְגִין דְּלֵהוּי כְּלִיל בִּימִינָא, אַתְּכַנְשׁוּ עַל
 אַהֲרֹן, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. (אֱלֹהִים וְדַאי בְּעוּ
 סִטְר שְׂמַאלָא. אֲשֶׁר יִלְכוּ אֲשֶׁר יִלְךְ מִבְּעֵי לֵיהּ. מֵאִי אֲשֶׁר יִלְכוּ. אֶלָּא אֱלֹהִים שִׁית דְּרָגָא אֵינּוֹן
 ד"א שֶׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה) כְּלָהוּ בְּסִטְר שְׂמַאלָא דְאֱלֹהִים שִׁית אֵינּוֹן. דַּאי תִּימָא דְהָא שְׂבַע
 אֵינּוֹן. הַהוּא אֱלֹהִים עֵילָאָה לָא עֵאל בְּכִלְלָא).

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא דְּהוּה מְשֵׁה בְּמִצְרַיִם, שְׂמַא דְאֱלֹהִים
 לָא דְכִיר, אֶלָּא שְׂמַא דִּי, וְעַל דָּא קִשְׂיָא לִיה
 לְפַרְעֵה בְּגִין דְּלָא יְהֵא תוּקְפָא לְהֵהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, וְלָא
 יתְתַקֵּף בְּעֵלְמָא. הַשְׂתָּא בְּעוּ הֵהִיא מְלָה, וְהֵינּוּ קוּם עֲשֵׂה
 לָנוּ אֱלֹהִים. לָנוּ דִּי יִקָּא, דְּאֵנָּן צְרִיכִין לְהֵאִי מְלָה,
 לְתַקְפָּא סִטְרָא דִּילָן, דְּהוּה אַתְּדַחֲיָא עַד הַשְׂתָּא.

אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ. מֵאִי אָמְרוּ. אֶלָּא הָכִי אָמְרוּ, חֲמִינָן
 דְּאֵתוֹן יִשְׂרָאֵל, כָּל טוֹב וְכָל יָקָר דְּעֵלְמָא לָכוּ,
 וְאֵנָּן דְּחִיִּין לְבַר. דְּלָכוּ, (שְׁמוֹת יג) וַיִּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם.
 אוּף הָכִי אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, כְּמָה דְאֲזִיל קַמֵּיכוּ
 יי'. דְּהָא רְשׁוּ אֵית לְסִטְרָא דִּילָן לְמַתָּךְ אוּף הָכִי לְקַמְנָא,
 אִי גַזְמִין לִיה עוּבָדָא.

תָּא חֲזִי, כָּל עֲנָנֵי יָקָר דְאֲזִלוּ בְּמַדְבְּרָא, לָא הוּוּ חַפְיִין
 אֶלָּא לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לְחוּדֵיהוּ. וְהֵהוּא עֲנָנָא דִּיקָר,
 דְּכַתִּיב וַיִּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם, אֲזִלָּא לְקַמֵּיהוּ. וְאֵלִין

עָרַב רַב, וְכָל אֵינּוֹן בְּעִירֵי עָאנִין וְתוֹרִין, הוּוּ אֲזָלוּ לְבַר
 מִמְשָׁרֵייתָא, לְבִתְרֵייתָא. וְתָא חֲזִי, כָּל אֵינּוֹן אַרְבְּעִין
 שָׁנִין דְּקָא אֲזָלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּרָא, שׁוּם לְכַלּוּכָא וְטַנּוּפָא
 לָא הוּוּ גּוּ עֲנִי לְגוּ. וְעַל דָּא עָאנִי וְתוֹרֵי דִּהוּוּ אֲכִלֵי
 עֵשֶׂב לְבַר הוּוּ, וְכָל אֵינּוֹן דְּנִטְרֵי לֹון.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, אֵי הָכִי אֵינּוֹן עָרַב רַב לָא הוּוּ
 אֲכִלֵי מִן מִנָּא. אָמַר לִיה וּדְאֵי הָכִי הוּוּ. אֶלָּא מָה
 דִּיהִבִּין לֹון יִשְׂרָאֵל, כְּמָאן דִּיהִיב לְעַבְדֵיהּ. וּמִמָּה הוּוּ
 אֲכִלֵי. מִתְמַצִּית, מָה דְּאֶשְׁתָּאֵר מִבְּתַר רִיחָא, פְּסוּלַת.
 וְקָרָא אַכְרִיז וְאָמַר, (שְׁמוֹת טו) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲכָלוּ אֶת הַמֶּן
 אַרְבָּעִים שָׁנָה. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אַחֲרָא. וַיֵּרְאוּ בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִן הוּוּ, וְלֹא שָׂאֵר עָרַב רַב, עָאנִי וְתוֹרֵי,
 דִּהוּוּ בִּינֵיהוּ.

עַד הַשְּׁתָּא, הוּוּ אַתְּכַפֵּיין אֵינּוֹן עָרַב רַב וְהַשְּׁתָּא קָמוּ
 וּבְעוּ עוּבְדָא, לְאַתְקָפָא לְסִטְרָא אַחֲרָא. אָמְרוּ, אוּ
 נְהָא כְּלָנָא עֵמָא חֲדָא, וְנִהוּי בְּכֻלָּא עֵמְכוֹן, אוּ יְהָא לָן
 מָאן דִּיהִךְ קָמָנָא, כְּמָה דִּיהִךְ אֶלְהִכוֹן קָמִיכוֹן. אָמַר
 אַהֲרֹן, חַס וְשְׁלוֹם דְּאֵלִין יִשְׁתַּתְּפוּן בְּעֵמָא קְדִישָׁא, לְמַהוּי
 כְּלָא כְּלָלָא חֲדָא, וְלֹא יִתְעַרְבוּן עֵמָא קְדִישָׁא בְּעֵמָא דָּא,
 כְּלָלָא חֲדָא, אֶלָּא טָב אִיהוּ לְאַפְרָשָׁא לֹון מִגּוּ עֵמָא
 קְדִישָׁא, עַד דִּייתֵי מִשָּׂה.

וְאֶהְרֹן לְטַב אֶתְכוּוֹן, אֲלֵא סִגְיֵאִין הוּוּ מִיִּשְׂרָאֵל
 דְּאִשְׁתַּתְּפוּ בְּהַדְיֵיהוּ בְּלָבָא. וּבְגִין כֵּן, כִּד אַתָּא
 מֹשֶׁה, אֶצְטְרִיךְ לְבַרְרָא וּלְלַבְנָא לְעַמָּא קְדִישָׁא מִהֵוּא
 חוּבָא, וְאִשְׁקִי לֹון שְׁקִי, עַד דְּאִתְבְּרִירוּ (דף קצ"ב ע"א) כְּלָהוּ
 וְלֹא אֶשְׁתָּאֵר בְּהוּ פְּסוּלַת כְּלָל.

אֲמַר לֹון אֶהְרֹן, (שמות לב) פֶּרְקוּ נְזֻמֵי הַזֶּהָב, וְכִי לֹא הוּוּ
 לֹון דְּהָבָא אַחְרָא. אֲלֵא אֲמַר אֶהְרֹן, בְּעוּד דְּאִית
 לֹון קְטָטָה בְּבִנְיֵיהוּ וּבְנִשְׁיֵיהוּ, יִתְעַכְּבוּן, וּבִין כֵּן יִיתִי
 מֹשֶׁה. תָּא חַזִּי, תְּנִינֵן קָשִׁים גְּרִים לְיִשְׂרָאֵל כְּסַפְּחַת בְּבִשְׂר
 הַחֵי, כָּל שְׁכַן אֵלִין, דְּלֹא הוּוּ גְרִים כְּדָקָא יָאוּת. אֵינֹון
 מָה עֵבְדוּ. וַיִּתְפָּרְקוּ כָּל הָעָם אֶת נְזֻמֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר
 בְּאֲזַנֵּיהֶם. כִּמָּה אֲלֵפֵי וּרְבוּוֹן הוּוּ מִנְזֻמֵיהוֹן תַּמָּן.

מָה כְּתִיב, וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּצַר אוֹתוֹ בַּחֶרֶט וְגו'. אֶהְרֹן לֹא
 אֶסְתַּמֵּר, מֵאֵינֹון תְּרִין חֲפִימִין, דְּהוּוּ בְּרִישֵׁיהוֹן
 דְּהֵוּא עָרַב רַב. חַד מְנִיֵּיהוּ הוּוּ קָמִיה, וְאַחְרָא הוּוּ עָבִיד
 בְּחַרְשׁוֹי. כִּיּוֹן דְּתִרְוּוּיֵיהוּ אֶתְיַיעֲטוּ כְּחַדָּא, נִטְלוּ הֵהִיא
 דְּהָבָא, (חד) תְּרִין שְׁלִישֵׁי בִידָא דְּחַד, וְשְׁלִישׁ בִּידָא
 דְּאַחְרָא. בְּגִין דְּהָכִי אֶצְטְרִיךְ בְּהֵוּא זִינָא דְּחַרְשָׁא.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲמַר אֵי חֲסִידָא קְדִישָׁא, אֶהְרֹן מְשִׁיחָא
 דְּאַלְהָא רַבָּא, בְּחֲסִידוּתָךְ נִפְלוּ כִּמָּה מֵעַמָּא קְדִישָׁא.
 וְאַנְתָּ לֹא הוּוּ יַדְע לְאַסְתַּמְרָא. מָהוּ עֵבְדוּ. כִּד מָטוּ שִׁית

שְׁעֵתֶיךָ, וַיּוֹמַר הוּא בְּמִתְקָלָא, נִטְלוּ הָהוּא דִּהְבָּא דְּפָרְיָקוּ
 מֵאוּדְנִיָּהוּן. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּמְאֵן דְּאַצְטְרִיךְ לְמַעַבְד
 חֲרָשָׁא, לָא בְּעֵי לְמִיחָס עֵינּוּי עַל מְמוּנָא. וְאִינּוּן אֲמַרִי,
 שְׁעֵתָא קַיִמָּא לָן, אִי אֲנָן לָא מַעֲכָבִין. לָאוּ שְׁעֵתָא
 לְמִיחָס עַל דִּהְבָּא, מִיד וַיִּתְּפָרְקוּ כָּל הָעָם. מַאי וַיִּתְּפָרְקוּ.
 כִּמְה דָּאֵת אֲמַר (מלכים א ט) מְפָרְק הָרִים וּמְשַׁבַּר סְלָעִים,
 דְּחַבִּילוּ וְתַבְרוּ אוּדְנִיָּהוּ. בְּכָה כְּמִלְקָדְמִין וְאֲמַר אִי עֲמָא
 קַדִּישָׁא אִי עֲמָא קַדִּישָׁא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּבִכְיָה, וְאֲמַר, (שמות כא) וְהִגִּישׁוּ אֲדָנָיו
 אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא, אֲזַן דְּשָׁמַע
 בְּסִינַי, (ויקרא כד) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְגו'. וְאִיהוּ
 פָּרִיק עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם מֵעֲלִיָּה, וְזַבִּין גְּרַמִּיָּה לְאַחַר,
 תַּרְצַע. וְאֵלִין חֲיִיבֵיָא רְשִׁיעִין, גּוּבְרִין בִּישִׁין, בְּתִיאובְתָא
 דְּלָהוֹן לְמַהְדָּר לְסַרְחַנִיָּהוּ, לָא בְּעוּ מְנַשִּׁיָּהוֹן וּבְנִיָּהוֹן
 אֶלָּא חַבִּילוּ אוּרְחִיָּהוּ (ס"א אוּדְנִיָּהוּ) וְאִתְּפָרְקוּ מֵעוֹל שְׁמִיָּא
 דְּפָקִיד לָהּ מוֹשֶׁה, וְתַבְרוּ אוּדְנִיָּהוּ, דְּלִית לוֹן חוּלְקָא
 בְּשָׂמָא קַדִּישָׁא, וְעֲמָא קַדִּישָׁא.

מָה עֲבָדוּ. פְּלִיגוּ תַרְוויָּהוּ הָהוּא דִּהְבָּא, חַד נָטִיל תַרִּין
 שְׁלִישִׁין, וְחַד שְׁלִישׁ. קָמוּ לְקַבֵּל שְׁמִשָׁא, בְּשִׁית
 שְׁעֵתֶיךָ. עֲבָדוּ חֲרָשִׁיָּהוּ, וּבִלְטוּ בְּלִטִּיָּהוֹן בְּחֲרָשָׁא דְּפוּמָא.
 כִּיּוֹן דְּמָטָא שִׁירוּתָא דְּשִׁבְע, אָרִימוּ תַרְוויָּהוּ יַדִּיָּהוּ עַל

יְדוּי דְאֶהְרֹן. (וּמְנַלְן דְּמִנְדָּא דְתַרְוִיּהוּ יַד מִכָּל חַד נָטַל וְלֹא יִתִּיר) דְּכִתְיִב וַיִּקַּח
 מִיָּדָם, תַּרְוִיּוּיָהוּ הוּוּ, וְלֹא יִתִּיר. כִּיּוֹן דְּאִיהוּ קָבִיל מִיָּדָם
 (ס"א תרי ולא ידיהם), קָלָא נִפְק וְאָמַר, (מִשְׁלִי יֵא) יַד לְיָד לֹא יִנְקָה
 רַע, דְּכִתְיִב כִּי בָרַע הוּא. אֵייתִי רַע לְעֵלְמָא.

רְזָא דְמַלְתָּה. אֵינּוֹן רְשָׁעִים חֵיִיבִין חֲרָשִׁין בְּנוּי דְּבַלְעָם
 חֵיִיבָא, בְּנֵי בְנוּי דְּלָבָן רְשִׁיעָא, חָמוּ דְּכּוּס שְׁל
 בְּרָכָה בִּימִין אִיהוּ, וּמִן יְמִינָא אֶתְקַף תְּדִיר. (ס"א יתיר)
 אָמְרוּ, אֵי יְהֵא בְּסִטְר דָּא, תְּהוּא רִישָׁא דִּימִינָא, תְּהֵא
 תּוּקְפָא דִּילָן כְּדָקָא יָאוּת.

כִּיּוֹן דְּמָטָא שְׁבַע שְׁעֵתִין דִּיּוּמָא, יְהֵבוּ לִיהּ לְאֶהְרֹן מִיָּד.
 אֵי אִיהוּ הָוָה אָמַר לֹוֹן שׁוּוּ לִיהּ בְּאַרְעָא בְּקַדְמִיתָא,
 וְאַנָּא אָטוּל, לָא הוּוּ יִכְלִין בְּחֲרָשִׁיָּהוּ כְּלוּם, אָלָא מִיָּדָם
 נָטַל. וַיִּקְרָא מִתְרַעֵם וְאָמַר, וַיִּקַּח מִיָּדָם, חָמוּ מָה עֵבֵד
 אֶהְרֹן גָּבַר נְבִיאָה גָבַר חֲפִים, לָא יִדַּע לְאַסְתְּמָרָא, דְּאִילוּ
 נָטַל מִאַרְעָא, כָּל חֲרָשִׁין דְּעֵלְמָא לָא הוּוּ יִכְלִין
 לְאַצְלָחָא. אָבַל בְּמָה אֶצְלָחוּ בְּעוּבָדָא דָּא, בְּגִין דְּוִיִּקַּח
 מִיָּדָם וְלֹא מִאַרְעָא.

(שמות לב) וַיִּצַר אוֹתוֹ בַּחֲרָט, לָאוּ כְּמָה דְּחֲשָׁבִין בְּנֵי נְשָׂא,
 דְּעֵבֵד צִיּוּרִין בְּמַחֲוּגָה, אוּ בְּמַלְתָּה אַחֲרָא. אָלָא אֶתָּא
 קָרָא לְאוֹכְחָא מְלָה, דְּאֶהְרֹן לָא יִדַּע לְאַסְתְּמָרָא. אִילוּ כִּד
 נָטַל מִיַּדִּיהוֹן, הָוָה שְׂדֵי לְאַרְעָא, וְאַף עַל גַּב דִּיטוּל לִיהּ

לְבַתֶּר, לֹא הָיָה (דף קצ"ב ע"ב) אֲצִלַּח עֹבְדָא בִישָׂא דָא. אָבֵל
 בְּכֹלָא סִיּוּעָא בִישָׂא הָיָה, דְּנִקִּיט דְּהֵבֵא, וּטְמֵרִיָּה מֵעֵינָא,
 בִישׁ בַּתֶּר בִישׁ, מֵאִי וַיִּצַר אוֹתוֹ בַּחֶרֶט. דְּשׁוּי כָּל דְּהֵבֵא
 בְּכִיסָא חֲדָא, וְאַסְתְּמַר מֵעֵינָא. כְּדִין סָלִיק כֹּלָא לְעֹבְדָא.
 בְּסִפְרָא דְחֲנוּף אֲשַׁכְחָנָא, דְּהָיָה אָמַר הָכִי, בְּרָא יְחִידָאָה
 יִתְיַלֵּד לְהֵוּא רִישָׂא חַוּוּרָא, וְכַד יִיתוּן מִבְּשָׂרָא
 דְחַמְרִי, יִטְעִין לֵיהּ, בְּהֵוּא דְעֵייל (נ"א דְנָטִיל) מַרְגְּלָן בּוּזְגִין
 דְדֵהֵבֵא, בְּלֹא דַעְתָּא דִילֵיהּ, וּדְיוֹקְנָא יִצִּיר בְּצִוּוּרָא
 בַּחֶרֶט. מֵאִי בַּחֶרֶט. בַּחֶרֶט אָנוּשׁ. דָּא קְלָמוּסָא דְאָנוּשׁ
 חַיִּיבָא, דְאַטְעִי לְבַנֵי נִשָּׂא.

וְדָאִי דָא בְּרִירָא דְמַלְהָ, דְאָנוּשׁ כַּד אֲטְעִי עֲלֵמָא,
 בְּקְלָמוּסָא הָיָה רָשִׁים רְשִׁימִין, דְּכָל דְיוֹקְנִין
 וּפְלַחְנִין נִכְרָאִין בְּהֵוּא קְלָמוּסָא, (ס"א רָשִׁים רְשִׁימִין) וְעַל דָּא
 כְּתִיב בַּחֶרֶט, הֵוּא דְאַשְׁתְּמוּדַע לְמַעַבְדַּד הָכִי. וְדָא הוּא
 בְּרִירוֹ דְמַלְהָ.

וְכֹלָא הָיָה, דְּוּדָאִי בְּכִיסָא אַרְמִי דְּהֵבֵא, וְכִסִּי לֵיהּ
 מֵעֵינָא, כְּמָה דְאָמְרוּ אֵינּוּן חַרְשִׁין, וְהָכִי אֲצִטְרִיךְ
 בּוּזְיַי דְחַרְשִׁין אֲלִין. וְדָא הוּא עֹבְדָא דְחַרְשִׁין אֲלִין, מַלְהָ
 דְאֲצִטְרִיךְ בְּאַתְגְּלִיא, לְאַתְגְּלֵאָה לְבַתֶּר, אֲצִטְרִיךְ טְמִירוֹ
 וְכִסּוּיָא בְּקַדְמִיתָא, דִּיתְכַסִּי מֵעֵינָא, וּבַתֶּר יְפוּק אֹמְנָא
 לְאֹמְנוּתִיהּ. וּמַלְהָ דְאֲצִטְרִיךְ בְּכִסּוּיָא לְבַתֶּר, אֲצִטְרִיךְ
 בְּאַתְגְּלִיא בְּקַדְמִיתָא.

הַשְׁתָּא בְּנֵי רַחֲמָאֵי, רַחֲמִינְ דְּנַפְשָׁאֵי, מָה אַעֲבִיד, וְדַאי
 אַצְטְרִיכְנָא לְגַלְתָּהּ, אַצִּיתוּ וְאַטְמִירוּ מְלִין.
 בְּסֵטֶר קְדוּשָׁה הֵוֵא, אֱלֹהִים דְּקָשׁוּט, מְלַךְ עַל עֲלָמָא,
 בְּתֵלַת (מ'ל'ן) עֲלָמִין (א'ל'ן) אֶתְתַּקְּנָהּ. (בראשית קע"ז ע"ב, ר"ח ע"א)
 בְּפִרְיָאָהּ. בִּיצִירָהּ. בַּעֲשִׂיָהּ. וְהָא אֶתְמַר, רְזָא דְכָל חֲדָא
 וְחֲדָא הָכָא. לְקַבֵּל בְּרִיָּאָהּ, וַיִּקַּח מִיָּדָם, מְלָה דִּלָּא הָוֵה
 בֵּיהּ עַד כַּעַן כָּלוּם. לְקַבֵּל יִצִירָהּ, וַיִּצַר אוֹתוֹ בַּחֲרֻט.
 לְקַבֵּל עֲשִׂיָהּ, וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסְכָּה. מֵאֵן חָמָא חֲרָשִׁין בְּכָל
 עֲלָמָא כְּאֵלִין.

הַשְׁתָּא אֵית לְמִימַר, וְכִי לָא פְתִיב וְאַשְׁלִיכְהוּ בְּאֵשׁ, וְלָא
 יִתִיר, וְכַדִּין וַיִּצַא הָעֵגֶל הַזֶּה. וְהַשְׁתָּא אֶת אֲמַרְתָּ
 וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסְכָּה אֲלָא חֶס וְשָׁלוֹם דְּאַהֲרֹן עֶבֶד, וַיִּקְרָא
 אוֹכַח דְּכְתִיב וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ. אֲבָל מִמָּה
 דְּכְתִיב וַיִּקַּח מִיָּדָם, וְכְתִיב וַיִּצַר אוֹתוֹ. מִחִילָא דְתַרִין
 אֵלִין, אֶתְעֵבִיד כְּלָא. כְּבִיכּוֹל הוּא עֵבִיד לֵיהּ, דַּאי תַרִין
 אֵלִין לָא הוּו, לָא אֶתְעֵבִיד וְלָא נִפְק לְאוּמְנוּתָא. אֲבָל
 מֵאֵן גָּרַם דְּאֶתְעֵבִיד. אֵינּוֹן תַרִין. (כְּבִיכּוֹל וַיַּעֲשֶׂהוּ אִיהוּ וְדַאי עֲשָׂהוּ)
 בַּעוּד דַּאִיהוּ לָקַח מִיָּדָם, אֵינְהוּ עֵבִיד חֲרָשִׁיָּהּ, וּמְלַחֲשֵׁי
 בְּפוּמֵיָּהּ, וּמְשַׁכֵּי רוּחָא לְתַתָּא, מִן סֵטְרָא אַחֲרָא.
 וּמְשַׁכּוּ תַרִין רוּחִין כְּחֲדָא, חַד מִן דְּכָר, וְחַד מִן נוֹקְבָא.
 דְּכָר אֶתְלַבֵּשׁ בְּדִיוֹקְנָא דְשׁוּר. נוֹקְבָא בְּדִיוֹקְנָא

דְּחַמּוֹר, תְּרוּוִייהוּ הוּוּ כְּלִילָן כְּחֹדָא. אַמַּאי תְּרִין אֵלִין.
 אָלָא שׁוֹר הָא אֲתִמֵּר. חַמּוֹר אַמַּאי. בְּגִין דְּחַרְשִׁין אֵלִין
 דְּמִצְרַאִי, כְּתִיב בְּהוּ, (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בֶּשֶׂר חַמּוֹרִים בִּשְׂרָם.
 וְעַל דָּא, כָּל אֵינּוֹן דִּישְׂרָאֵל דְּמִיתוּ, אֲתַחֲבְרוּ בַּהַדִּייהוּ
 בְּלַבְּהוֹן. וּבְגִין דְּהוּוּ תְּרִין דִּיוֹקְנִין, כְּתִיב אֵלֶּה
 אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא כְּתִיב זֶה, אָלָא אֵלֶּה, תְּרִין הוּוּ
 כְּחֹדָא, אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. הֶעֱלוּךָ וְלֹא הֶעֱלֶךָ
 כְּתִיב.

(שמות לב) וַיַּעֲשֶׂהוּ עֶגְלָה מִסֹּכָה וַיֹּאמְרוּ. וַיֹּאמֶר לֹא כְּתִיב,
 אָלָא וַיֹּאמְרוּ, דְּאֶהְרֵן לֹא אֶמַר מְדִי. תְּנִינָן, (ויקרא ע"ט
 ע"א) מֵאֵה וְעֹשְׂרִים וְחֲמִשׁ קִנְטָרִין הוּוּ בֵּיה. הֵיךְ כְּתִיב וַיִּקַּח
 מִיָּדָם, וְכִי בִיָּדָם הוּוּ כָּל אֵלִין קִנְטָרִין. אָלָא מִכְּלָלָא
 דְּאֵינּוֹן קִנְטָרִין נִטְלוּ מְלִי יְדֵיהוּ. וְהָהוּא זְעִיר, אֲסַתְּלַק
 עַל כְּלָא, כְּאֵילוּ הוּוּ כְּלָא בִּידֵיהוּ.

תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב וַיִּרְא אֶהְרֵן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו. אִי
 חֲסִידָא קִדִּישָׁא, כְּמָה רְעוּתְךָ הוּוּ לְטָב, וְלֹא יִדְעַת
 לְאֲסַתְּמָרָא. כִּיּוֹן דְּאֶרְמִי לִיָּה בְּנוֹרָא, אֲתַתְּקָה חֵילָא
 דְּסִטְרָא אַחְרָא תַּמָּן בְּנוֹרָא, וְנִפְק (ד' קצ"ג ע"א) דִּיוֹקְנָא דְּשׁוֹר,
 כְּמָה דְּאֲתִמֵּר בְּתִרִין מְשִׁיכִין דְּסִטְרָא אַחְרָא. מִיד וַיִּרְא
 אֶהְרֵן. מָהוּ וַיִּרְא אֶהְרֵן. חָמָא דְּסִטְרָא אַחְרָא אֲתַתְּקָה,
 מִיד וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו, דְּאֶלְמָלָא דְּאֶקְדִּים וּבְנָה מִזְבֵּחַ
 דָּא, עֲלֵמָא אֲתַהְדֵּר לְחַרְבְּנָא.

לְלִסְטִים דְּהוּה נְפִיק לְקַפְחָא וּלְקַטְלָא בְּנֵי נִשָּׂא, חֲמָא
 לְגִיּוֹנָא דְּמַלְכָּא, דְּהוּה לְסִטִּים נִפְק בְּחִילָא
 תְּקִיף מָה עֵבֵד הוּה לְגִיּוֹנָא, אֲשֶׁתְּדֵל בְּהֵדִי מַלְכָּא
 לְנַפְקָא בְּאַרְחָא. וּמְשִׁיךְ לִיה הוּה לְגִיּוֹנָא בְּהוּה אַרְחָא,
 עַד דְּאֹזִיל הוּה לְסִטִּים בְּהוּה אַרְחָא, חֲמָא דִּיּוֹקְנָא
 דְּמַלְכָּא קָאִים קָמִיה, כִּיּוֹן דְּחֲמָא לִיה לְמַלְכָּא דְּהוּה אֹזִיל
 קָמִיה בְּאַרְחָא, מִיַּד נִרְתַּע וְאַהֲדַר לְאַחֲרָא.

כִּךְ וַיֵּרָא אֶהְרֹן דְּסֵטֵר אַחֲרָא אֶתְקַף, אַחִיד בְּאַסּוּוֹתָא,
 וְאַתְקִיף בְּסֵטֵר קְדוּשָׁה וְשׁוּי לִיה קָמִיה. כִּיּוֹן דְּחֲמָא
 סֵטֵרָא בִּישָׂא דִּיּוֹקְנָא דְּמַלְכָּא דְּקָאִים קָמִיה, מִיַּד אַהֲדַר
 לְאַחֲרָא, וְאַתְחַלֵּשׁ תְּקִפִּיה וְחִילִיה, דְּהָא אֶתְתַּקַּף, (מִיַּד וַיִּבֹן
 מְזֻבַּח לַפְּנִיּוֹ) וּמְזֻבַּח דָּא אֶתְגַּבֵּר, וְאַתְחַלֵּשׁ סֵטֵרָא אַחֲרָא.

תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ב) וַיִּקְרָא אֶהְרֹן וַיֹּאמֶר חַג לִיִּי
 מִחֵר. חַג לִיִּי, וְלֹא לַעֲגָל. וְלִסֵּטֵר קְדוּשָׁה עֵבֵד,
 וְלִסֵּטֵר קְדוּשָׁה קָרָא וַאֲמַר. וְדָא אַסּוּוֹתָא אַקְדִּים,
 דְּאַלְמִלָּא דְּעֵבֵד דָּא, לָא קָאִים עָלְמָא עַל קִיּוּמִיה, וְעַם
 כָּל דָּא, לָא שְׂכִיךְ רוּגְזִיה מֵאַהֲרֹן, אִף עַל גַּב דְּלָא
 אֶתְכּוּוֹן לְבִישׁ.

אַמַּר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶהְרֹן, תִּרִין חֲרָשִׁין אֲלִין
 מְשִׁכוּ לָךְ לְמָה דְּבָעוּ. חֲיִיךְ, תִּרִין בְּנֵךְ יִפְלוּן, וְעַל
 חוּבָא דָּא יִתְפַּסְקוּן (ס"א וּבְחוּבָא דָּא יִתְפַּסְקוּ) הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,

(דברים ט) וּבֹאֲהֶרֶן הִתְאַנֵּף יְיָ מְאֹד לְהַשְׁמִידוֹ. מֵאֵי
 לְהַשְׁמִידוֹ. אֲלֵינ בְּנוֹי, כְּמָה דַּאתְ אָמַר (עמוס ב) וְאֲשַׁמִּיד
 פְּרִיו מִמַּעַל, דְּפָרִי דְבַר נֶשׁ בְּנוֹי אֵינּוֹן.

תָּא חֲזִי, אֲהֶרֶן שִׁי לִיה לְהֵוּא מְזִבַּח לְפָנָיו, וְעֶגְלָא תָב
 לְאַחֹרָא. בְּנוֹי שׁוּוּ לְסִטְר אַחֲרָא לְפָנָיו, וְסִטְר
 קְדוּשָׁה אֲהֶדֶר לְאַחֹרָא, דְּכָתִיב, (ויקרא י) וַיִּקְרִיבוּ לְפָנַי יְיָ,
 לְפָנַי יְיָ שׁוּוּ. אֲתַפְּסוּ בַּחוּבָה דָּא.

אֲהֶרֶן חָשַׁב, דְּבִין כַּף יִיתִי מִשָּׁה, וְעַל דָּא הֵוּא מְזִבַּח
 לָא סְתִיר לִיה מִשָּׁה, דְּאֵילוּ הָוּה כְּמָה דְּחֻשְׁבִּין בְּנֵי
 נְשָׂא, מְלָה קְדַמָּא דְּאַבְעֵי לְמִשָּׁה, לְנִתְצָא לְהֵוּא מְזִבַּח
 אֲצִטְרִיךְ, כְּמָה דְּנַבִּי עֵדוּ עַל מְזִבַּח דְּבֵית אֵל, וְנַבּוּאָתִיה
 עַל הֵוּא מְזִבַּח הָוּה. אָבַל הָכָא מְלָה אַחֲרָא הָוּה כְּמָה
 דְּאֲתַמַּר. וּכְתִיב, וַיִּקַּח אֶת הָעֶגְלָא אֲשֶׁר עָשׂוּ, וְלֹא כְּתִיב
 וַיִּנְתֵּן אֶת הַמְּזִבֵּחַ.

תָּא חֲזִי וַיִּקְרָא אֲהֶרֶן. אַכְרִיז אִיהוּ בְּקֵלָא וְאָמַר. כְּתִיב
 הָכָא וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר, וּכְתִיב בְּיוֹנָה (יונה ג) וַיִּקְרָא
 וַיֹּאמֶר, מָה לְהֵלֵן פְּרִיו לְדִינָא, אוּף הָכָא פְּרִיו לְדִינָא.
 חַג לִי מִחַר, נְבִי נְבוּאָה בְּהֵוּא רוּחַ דְּמְזִבַּח, דְּזַמִּין דִּינָא
 לְשִׁרְיָא עָלְיֵיהּ. חַג לִי, לְמַעַבְד בְּכוּ דִינָא.

וְתַלְת דִּינִין הָווּ, חַד, וַיִּגּוֹף יְיָ אֶת הָעָם. וְחַד, בְּבִנֵי לוֹי.
 וְחַד, דְּאֲשִׁקֵי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ חַג דְּבְנֵי לוֹי.

לִיִּי, דְּוַיְגֹוֹף יִי. מָחָר, דְּאִשְׁקִי לֹוֹן מִשָּׁה. וּבֵיתוֹ בְּהֵוֹא
 לִילִיָּא, וּלְמָחָר אֶשְׁתַּכְּחוּ נְפִיחִין וּמִתִּין. וְאִינּוֹן מִיִּין הֵוֹ
 מְכַשְׁכְּשִׁין בְּמַעֲיָהוֹן כָּל לִילִיָּא, וּבְצַפְרָא אֶשְׁתַּכְּחוּ מִתִּין,
 וְעַל דָּא חַג לִיִּי מָחָר. וְכָל אֲסוּתָא דְעַבְד אֲהֶרֶן, בְּגִין
 דְּכִתְיִב וַיְבִן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו.

תָּא חֲזִי, (ההוא מזבֵּחַ דְּקְדוּשָׁה הַחַד) דְּכִתְיִב וַיִּרָא אֶת הָעֶגְל
 וּמַחֲלוֹת, וְאֵלוֹ מִזְבֵּחַ לָא פְתִיב. דְּהָא אֲהֶרֶן מְנַדַּע
 הָוֵה יַדַּע, דְּכִתְיִב, (שמות כב) זָבַח לְאֱלֹהִים יִחְרַם בְּלִתֵּי לִיִּי
 לְבַדּוֹ, וְדָאִי אֶשְׁתְּזִיב אֲהֶרֶן בְּעֵיטָא טָבָא דְדָבַר לְנַפְשִׁיהּ,
 וְכָלָא בְרַעוּתָא שְׁלִים טָב, דְּלָא אֲתַכְּוִין לְבִישׁ.
 אֲמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא וְדָאִי הָכִי הוּא, וַיִּשְׂרָאֵל לָא
 הָוֹ. אֲבָל יַרְבְּעָם דְּעַבְד עֶגְלִין, הָא יִשְׂרָאֵל הָוֹ,
 וְעֶגְל עַבְדּוֹ. אֲמַר לִיה וְדָאִי, וְאוּקְמוּיָהּ, אֲבָל יַרְבְּעָם חָטָא
 וְהַחֲטִיָּא, וְלָאוּ כְּמָה דְאֲמַרוּ. דְּוְדָאִי חוּבָא בִישָׂא עַבְד
 וּבַמְלָכוֹת חָטָא.

אֲמַר יַרְבְּעָם, וְדָאִי יַדְעֵנָא דְהָא סָטֵר קְדוּשָׁה לָא שְׂרִיָּא,
 אֶלָּא בְּלָבָא דְכָל עֲלָמָא, וְדָא יְרוּשָׁלַם. אֲנָא לָא
 יְכִילָנָא לְאֲמַשְׁכָּא לְהָהוּא סָטֵר הָכָא, מָה אַעֲבִיד. מִיד
 (מלכים א יב) וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ וַיִּגֹּו. נָטַל עֵיטָא בִישָׂא, אֲמַר
 הָא (דף קצ"ג ע"ב) סָטֵרָא אַחֲרָא, דְאֲתַמְשְׁכָא מִיד לְכָל אַתָּר.
 וְכָל שְׁכַן בְּאַרְעָא דָּא, דְתִיאֻבְתִּיהּ לְאִשְׂרָאֵהּ בְּגוּיָהּ, אֲבָל
 לָא יְכָלָא לְאֲתַלְבְּשָׂא אֶלָּא בְּדִיוֹקְנָא דְשׁוּר.

תִּרְיִן עֲגָלִים אֲמַאי. אֵלָא אָמַר יִרְבְּעָם, (ס"א בְּמִצְרַיִם וּבְמִדְבָּרָא)
 בְּמִדְבָּרָא הוּוּ אֵינּוֹן תְּרִישִׁין, דְּכִתְיִב, (יחזקאל כג) בְּשֵׁר
 חֲמוּרִים בְּשָׂרָם. (ס"א לֹא אֵינּוֹן מִצְרַיִם אֵלָא) הֵכָא, אֵינּוֹן תִּרְיִן רִוּחִין
 בִּישִׁין, יִתְלַבְּשׁוּ כַּדְקָא חֲזִי לֹון, דְּכָר וְנוֹקְבָא אֵינּוֹן. דְּכָר
 הוּוּ בְּבֵית אֵל, וְנוֹקְבָא הוּוּ בְּדֵן. וּמַגּוּ דְּכִתְיִב, (משלי ה)
 נִפְתַּת תְּטַפְּנָה שְׂפֵתַי זָרָה, אֶתְמַשְׁכוּ יִשְׂרָאֵל אֲבֹתָרָה יִתִּיר,
 דְּכִתְיִב וַיִּלְכוּ הָעַם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד דֵּן. וּבְגִין כֶּךָ תִּרְיִן
 עֲגָלִין הוּוּ. וּמְשִׁיךְ לֹון יִרְבְּעָם בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְהוּוּ
 חוּבָא עֲלֵיהּ וְעַל יִשְׂרָאֵל, וּמִנַּע בְּרַכָּאן מִן עֲלֵמָא. וְעֲלֵיהּ
 כְּתִיב (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְגו'.

וְעַל דָּא הוּוּ עֲגָלִין, דְּהָא לְבוּשָׁא קְדָמָאָה דְּמִתְלַבְּשׁ
 סְטָרָא אַחְרָא שׁוּר אֵיהּ, (קצ"א ע"א) כִּמְה דְּאֶתְמַר. וְאִי
 תִּימָא אֲמַאי אֵיהּ עֲגָל וְלֹא שׁוּר. אֵלָא וְדֵאי כֶּךָ אֶתְחַזִּי,
 וְכֵן בְּכָל סְטָרִין, שִׁירוּתָא דְּלְבוּשָׁא זֹוטָא אֵיהּ, וְהָא
 אוֹקִימָנָא.

וְעַל דָּא בְּנֵי רְחִימָאי, כִּיּוֹן דְּאֵלֵהִים בְּעוּ, וּבְסִטְר
 דְּאֵלֵהִים אֶתְבְּנִי עוּבְדָא, אֵלֵהִים קְדִישָׁא, אֵימָא,
 דְּאֶחִידַת תְּדִיר בְּדְרוּעָא דְּמִלְכָא, וּסְלִיקַת רְצוּעָה, לָא
 הוּוּ תַמָּן, וְאַצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמִשָּׁה לְמַהוּי תַמָּן בְּאַתְרָהָא,
 כִּיּוֹן דְּאַנְקִיד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, אֶסְתַּכַּל.
 תְּלַת זְמַנִּין אַנְקִיד לֵיהּ, אִי מִשָּׁה רַעֲיָא מְהִימָנָא, כִּמְה

חִילָךְ תִּקְיָה, כִּמְהַר גְּבוּרְתְּךָ רַב, תִּלְתֵּת זְמַנִּין אֲנִקִּיד לִיָּה,
 דְּכִתִּיב וְעַתָּה הִנִּיחָה לִּי הָאֵל חֵד. וַיַּחַר אֲפִי בָהֶם וְאֶכְלֵם,
 הָאֵל תְּרִין. וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל, הָאֵל תִּלְתֵּת. חֲכַמְתָּא
 דְּמֹשֶׁה בְּתִלְתֵּת נְקוּדִין אֲלִין. אַחִיד בְּדְרוּעֵיהּ יְמִינָא, לְקַבֵּל
 הִנִּיחָא לִּי. אַחִיד בְּדְרוּעֵיהּ שְׂמַאלָא, לְקַבֵּל וַיַּחַר אֲפִי
 בָהֶם וְאֶכְלֵם. אֶתְחַבֵּק בְּגוּפָא דְּמִלְכָּא, לְקַבֵּל וְאֶעֱשֶׂה
 אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל. וְכֹד אֶתְחַבֵּק בְּגוּפָא, תְּרִין דְּרוּעִין
 מִסְטָרָא דָּא וּמִסְטָרָא דָּא, לָא יְכִיל לְאַתְנַעֲנַע לְסִטְרָא
 בְּעֵלְמָא. דָּא הוּי חֲכַמְתָּא דְּמֹשֶׁה, (ס"א דְּבַמִּילִי) דְּמִינֵי נְקוּדִין
 דְּמִלְכָּא יִדַע בְּכָל חֵד מְנִיָּהוּ, בְּאֵן אֶתְרֵי יִתְתַקַּה,
 וּבְחֲכַמְתָּא עֵבֵד.

אֲתוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְחַבְרֵיא, וְנִשְׁקוּ יְדוּי. הָוּה תַּמָּן רַבֵּי
 אָבָא, אָמַר, אֲלִמְלִי לָא אֲתִינָא לְעֵלְמָא אֶלָּא
 לְמִשְׁמַע דָּא, דִּי לָן. בְּכַה וְאָמַר, ווֵי רַבֵּי, כִּד תִּסְתַּלַּק
 מִעֵלְמָא, מֵאֵן יִנְהַר וַיִּגְלִי נְהוּרִין דְּאוּרִייתָא. מְלָה דָּא,
 בְּחִשׁוּכָא אֶתְטַמַּר עַד הַשְּׁתָּא, דִּנְפַק מִתַּמָּן, וְהָא נְהִיר עַד
 רוּם רְקִיעָא, וּבְכַרְסֵיא דְּמִלְכָּא רְשִׁים, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא חֲדֵי הַשְּׁתָּא בְּהָאֵי מְלָה. וְכַמְהַ חֲדוּ עַל חֲדוּ, אֶתְוֹסַף
 מִקַּמֵּי מִלְכָּא קְדִישָׁא. מֵאֵן יִתְעַר מְלִי דְּחֲכַמְתָּא בְּעֵלְמָא
 דִּין כְּוֹתִיךְ.

תָּא חֲזִי, עַד לָא חֲטָא אָדָם, הָוּה סְלִיק וְקָאִים (בראשית נ"ב)

ע"ב) בַּחֲכָמָה דְנִהֲרִיּוּ עֲלֵאָהּ, וְלֹא הָיָה מִתְפָּרֵשׁ מֵאֵילָנָא
 דְחַיִּי. כִּיּוֹן דְּאִסְגִּי תִיאֻבְתָּא לְמַנְדַּע, וְלִנְחֹתָא לְתַתָּא,
 אֲתַמְשִׁיךְ אֲבַתְרִייהוּ, עַד דְּאֲתַפְּרֵשׁ מֵאֵילָנָא דְחַיִּי, וְיַדַּע
 רַע וְשָׁבַק טוֹב. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפִץ
 רָשָׁע אַתָּה לֹא יְגוֹרְךָ רַע, מֵאֵן דְּאֲתַמְשֵׁךְ בְּרַע, לִית לִיה
 דִּיּוֹרָא עִם אֵילָנָא דְחַיִּי. וְעַד לָא חֲטָאוּ, הָווּ שְׁמַעִין קָלָא
 מְלַעֲיָלָא, וְיַדַּעִין חֲכַמְתָּא עֲלֵאָהּ, וְלֹא דְחַלִּי. כִּיּוֹן
 דְּחֲטָאוּ, אֲפִילוּ קָלָא דְלְתַתָּא, לֹא הָווּ יְכַלִּין לְמִיקָם בֵּיה.
 כְּגִוּוֹנָא דָּא, עַד לָא חָאבוּ יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעְתָּא דְקִיָּמוּ
 יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי, אֲתַעְבְּר מִנִּייהוּ זִוְהָמָא
 דְהָאֵי חוּיָא, דְהָא כְּדִין בְּטוֹל יֵצֵר הָרַע הָיָה מַעְלָמָא, וְדָחוּ
 לִיה מִנִּייהוּ. וְכְדִין אֲתַאֲחִידוּ בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, וְסִלְקוּ
 לְעֵילָא, וְלֹא נַחְתוּ לְתַתָּא. כְּדִין הָווּ יַדַּעִין, וְהָווּ חֲמָאן,
 אֲסַפְקִלְרִיאן עֲלֵאִין, וְאֲתַנְהֲרוּן עֵינֵייהוּ, וְחֲדָאן לְמַנְדַּע
 וְלְמִשְׁמַע. וְכְדִין חָגַר לֹון קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲגִירִין
 דְאַתְווּן דְשִׁמָּא קְדִישָׁא, דְלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵייהוּ הָאֵי
 חוּיָא, וְלֹא יִסָּב לֹון כְּדְבַקְדְּמִיתָא.
 כִּיּוֹן דְחָטוּ בַּעֲגָלָא, אֲתַעְבְּרוּ מִנִּייהוּ כָּל אֵינּוֹן דְרָגִין,
 וְנַהוּרִין עֲלֵאִין, וְאֲתַעְבְּר מִנִּייהוּ חֲגִירוּ מְזִינִין,
 דְאַתַּעְטְרוּ מִשְׁמָא קְדִישָׁא עֲלֵאָהּ, וְאֲמִשִּׁיכוּ עֲלֵייהוּ חוּיָא

בִּישָׂא כְּמִלְקָדְמִין, וְגָרִימוּ מוֹתָא לְכָל עַלְמָא. וּלְבַתָּר מָה
כְּתִיב. וַיֵּרָא אֶהָרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה ^{(ד' קצ"ד}
^{ר"ו)} קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹהִים.

תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב בְּקִדְמִיתָא, ^(שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת
הַיָּד הַגְּדוֹלָה, וְכִלְהוּ חֲמָאן זְהָרִין עֲלָאִין, אֶתְנַהְרִין
בְּאַסְפְּקִלְרִיא דְנַהְרָא, דְכְתִיב, ^(שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת
הַקּוֹלוֹת. וְעַל יַמָּא, הוּוּ חֲמָאן וְלֹא דְחֲלִין, דְכְתִיב זֶה אֵלַי
וְאֲנוּהוּ, לְבַתָּר דְחָטוּ, פְּנֵי הַסַּרְסוּר לֹא הוּוּ יְכֹלֵי לְמַחְמֵי.
מָה כְּתִיב, וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹהִים.

וְתָא חֲזִי, מָה כְּתִיב בְּהוּ ^(שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
עֵדִים ^(ע"ג ע"ב) מִהַר חֵרֵב, דְּאֶתְעֵבְרוּ מִנִּיְהוּ, אִינּוֹן
מְזִינִין דְּאֶתְחַבְּרוּ בְּהוּ בְטוֹרָא דְסִינַי, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט
בְּהוּ הֵהוּא חוּיָא בִישָׂא, כִּיּוֹן דְּאֶתְעֵבֵר מִנִּיְהוּ, מָה כְּתִיב,
וּמֹשֶׁה ^(רל"ו) יָקַח אֶת הָאֵהָל וּנְטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק
מִן הַמַּחֲנֶה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַאי הָאֵי קָרָא לְגַבֵּי הָאֵי.
אָלָא, כִּיּוֹן דִּידַע מֹשֶׁה, דְּאֶתְעֵבְרוּ מִנִּיְהוּ דִּישְׂרָאֵל אִינּוֹן
זִינִין עֲלָאִין, אָמַר, הָא וּדְאֵי מִפָּאן וְלֵהֲלָאָה, חוּיָא
בִישָׂא יִיתֵי לְדִיִּירָא בִינִיְהוּ, וְאֵי יָקוּם מִקְדָּשָׁא הַכָּא
בִינִיְהוּ יִסְתָּאב, מִיד וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֵהָל וּנְטָה לוֹ מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה. בְּגִין דְּחָמָא מֹשֶׁה, דְּהָא כְּדִין
יִשְׁלוּט חוּיָא בִישָׂא, מָה דְּלֹא הוּוּ מִקְדָּמַת דְּנָא.

וְקָרָא לוֹ אֶהֱל מוֹעֵד, וְכִי לֹא הָיָה בְּקִדְמִיתָא אֶהֱל מוֹעֵד.
 אֶלָּא, בְּקִדְמִיתָא אֶהֱל סְתָם, הַשְּׁתָּא אֶהֱל מוֹעֵד.
 מֵאִי מוֹעֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטָב, רַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ,
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטָב, מָה מוֹעֵד דְּאִיהוּ יוֹם חֻדְוָה
 דְּסִיְהָרָא, דְּאִיתּוֹסְפָא בֵּיהּ קְדוּשָׁה, לֹא שְׁלֵטָא בָּהּ
 פְּגִימוֹתָא, אוּף הֵכָא קָרִי לִיהּ בְּשֵׁמָא דָּא, לְאַחֲזָאָה דְּהָא
 אֶתְרַחֵק מִבֵּינֵיהוּ, וְלֹא אֶתְפְּגִים, וְעַל דָּא וְקָרָא לוֹ אֶהֱל
 מוֹעֵד כְּתִיב.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, דְּהָא בְּקִדְמִיתָא הָיָה אֶהֱל סְתָם,
 כְּמָה דְּאֵת אָמַר (ישעיה לג) אֶהֱל בַל יִצְעֵן בַּל יִסַּע
 יִתְדוֹתָיו לְנִצָּחַ. וְהַשְּׁתָּא אֶהֱל מוֹעֵד. בְּקִדְמִיתָא, לְמִיָּהֵב
 חֲיִין אַרוּכִין לְעֵלְמִין, דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ מוֹתָא. מְכָאן
 לְהֵלָּאָה אֶהֱל מוֹעֵד, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד
 לְכָל חַי, הַשְּׁתָּא, אֶתִּיְהִיב בֵּיהּ זְמַנָּא וְחֲיִין קְצוּבִין
 לְעֵלְמָא. בְּקִדְמִיתָא לֹא אֶתְפְּגִים, וְהַשְּׁתָּא אֶתְפְּגִים.
 בְּקִדְמִיתָא חֲבָרוּתָא וְזוּגָא לְסִהָרָא בְּשֵׁמָשָׁא, דְּלֹא יַעֲדוּן.
 הַשְּׁתָּא אֶהֱל מוֹעֵד, זוּגָא דְּלֵהוּן מְזִמֵּן לְזִמֵּן, וּבְגִין כְּךָ
 וְקָרָא לוֹ אֶהֱל מוֹעֵד, מָה דְּלֹא הָיָה קוּדָם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָיָה יְתִיב לִילִיא חֲדָא, וְלַעֲי בְּאוּרִייתָא,
 וְהוּוּ יְתִבִי קָמִיָּה רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא כְּתִיב וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת

עֲדִים מֵהָר חָרַב. וְקֹאֲמְרֵינָן דְּגֵרְמוּ מוֹתָא עַל־יֵהוּ, מֵהָהוּא
 זְמַנָּא וּלְעֵילָא, וְשָׁלִיט בְּהוּ הָהוּא חוּיָא בִּישָׂא, דְּאֶעֱדֵי
 לִיה מִנֵּיהוּ בְּקִדְמִיתָא. יִשְׂרָאֵל תִּינַח. יְהוֹשֻׁעַ דְּלָא חָטָא,
 אֶתְעֵדֵי מִנֵּיהּ הָהוּא זַיִנָּא עֲלָאָה דְּקָבִיל עֲמָהוּן בְּטוֹרָא
 דְּסִינֵי, אוּ לָא.

אִי תִימָא דְּלָא אֶתְעֵדֵי מִנֵּיהּ. אִי הָכִי, אֲמַאי מִית כְּשָׂאָר
 כָּל בְּנֵי נִשָּׂא. וְאִי תִימָא דְּאֶתְעֵדֵי מִנֵּיהּ, אֲמַאי. וְהָא
 לָא חָטָא, דְּהָא אִיהוּ עִם מֹשֶׁה הוּא בְּשַׁעְתָּא דְּחָבוּ
 יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְּלָא קָבִיל הָהוּא עֲטָרָא בְּטוֹרָא
 דְּסִינֵי, כְּמָה דְּקָבִילוּ יִשְׂרָאֵל. אֲמַאי.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יא) כִּי צִדִּיק יִי צְדָקוֹת אֱהָב
 יִשָּׂר יַחְזוּ פְּנִימוּ, הָאִי קָרָא אָמְרוּ בֵּיה חֲבַרְיָא מָה
 דְּאָמְרוּ, אֲבָל כִּי צִדִּיק יִי, צִדִּיק הוּא, וְשָׁמִיָּה צִדִּיק,
 וּבְגִין כֶּף צְדָקוֹת אֱהָב. יִשָּׂר. וְאִיהוּ יִשָּׂר, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר
 (דברים לב) צִדִּיק וְיִשָּׂר. וְעַל דָּא יַחְזוּ פְּנִימוּ, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא,
 וִיתְקַנּוּן אֲרַחֲיֵיהוּ, לְמַתְךָ בְּאַרְחַ מִיִּשָּׂר כְּדָקָא יְאוּת.

וְתָא חֲזִי, כִּד דְּאִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, לָא דֵּן לִיה
 אָלָא לְפוּם רוּפֵן דְּבְנֵי נִשָּׂא. וְתָא חֲזִי, כִּד חָב אָדָם
 בְּאִילָנָא דְּאֲכַל מִנֵּיהּ, גֵּרָם לְהָהוּא אִילָנָא, דְּשָׂרִי בֵּיה
 מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא, וְגֵרָם פְּגִימוּ לְאֶפְרָשָׁא אֶתְתָּא
 מִבְּעֵלָה, וְקָאִים חוּבָה דְּפְגִימוּ דָּא בְּסִיְהָרָא, עַד דְּקִיִּמָן

יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְּסִינַי, כִּיּוֹן דְּקִימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא (ד' קצ"ד)
 דְּסִינַי, אֶתְעֵבֵר הָהוּא פְּגִימוּ דְּסִיְהָרָא, וְקִימָא
 לְאַנְהָרָא תְּדִיר. כִּיּוֹן דְּחִבּוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא, תָּבַת סִיְהָרָא
 כְּמִלְקַדְמִין לְאַתְפַּגְמָא, וְשִׁלְטָא חוּיָא בִּישָׂא, וְאַחִיד בְּהַ,
 וּמְשִׁיךְ לָהּ לְגַבִּיּהּ, וְאַתְפַּגְיִמַת.

וְכַד יַדַע מֹשֶׁה דְּחִבּוּ יִשְׂרָאֵל, וְאַתְעֵבֵרוּ מִנִּיּהוּ אִינוֹן
 זַיִינִין קַדִּישִׁין, יַדַע וּדְאִי, דְּהָא חוּיָא אַחִיד בְּהַ
 בְּסִיְהָרָא, לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְגַבִּיּהּ, וְאַתְפַּגְיִמַת. כְּדִין אַפִּיק
 לִיּהּ לְבַר. וְכִיּוֹן דְּקִימָא לְאַתְפַּגְמָא, אַף עַל גַּב דִּיהוּשַׁע
 קָאִים בְּעֵטְרָא דְּזַיִינִין דִּילָהּ, כִּיּוֹן דְּפְגִימוּ שְׂרִיָא בְּהַ,
 וְאַתְהַדְרַת כְּמָה דְּאַתְפַּגְיִמַת בְּחוּבָא דְּאָדָם, לָא יְכִיל בַּר
 נָשׁ לְאַתְקִימָא. בַּר מֹשֶׁה, דְּהוּהוּ שְׁלִיט בְּהַ, וּמוֹתִיָה הוּהוּ
 בְּסֵטֶר אַחְרָא. וְעַל דָּא לָא הוּהוּ רְשׁוּ בְּהַ, לְקִימָא לִיהוּשַׁע
 תְּדִיר, וְלֹא לְאַחְרָא. וְעַל דָּא אַהֲל מוּעַד קָרִי לִיּהּ, דְּהָא
 שְׂרִיָא בִּיּהּ זְמַן קְצִיב, לְכָל עֲלָמָא.

וְעַל דָּא, רְזָא דְּמִלָּהּ, אִית יְמִינָא לְעִילָא, וְאִית יְמִינָא
 לְתַתָּא. אִית שְׂמָאלָא לְעִילָא, וְאִית שְׂמָאלָא
 לְתַתָּא. אִית יְמִינָא לְעִילָא, בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה. וְאִית יְמִינָא
 לְתַתָּא, דְּאִיּהוּ בְּסֵטֶר אַחְרָא. אִית שְׂמָאלָא לְעִילָא
 בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה, לְאַתְעֵרָא רְחִימוּתָא, לְאַתְקְשָׂרָא
 סִיְהָרָא, בְּאַתֵּר קַדִּישָׂא לְעִילָא, לְאַתְנַהָרָא.

וְאִית שְׁמָאלָא לְתַתָּא, דְּאַפְרִישׁ רְחִימוּתָא דְּלַעֲיָלָא,
 וְאַפְרִישׁ לָהּ מְלֵאנְהָרָא בְּשִׁמְשָׁא, וְלֵאֲתִקְרַבָּא
 בְּהַדְיָה, וְדָא הוּא סְטְרָא דְּחֻיָּא בִּישָׁא. דְּכַד שְׁמָאלָא דָּא
 דְּלַתְתָּא אֲתַעְרָא, כְּדִין מְשִׁיךְ לָהּ לְסִיְהָרָא, וְאַפְרִישׁ לָהּ
 מְלַעֲיָלָא, וְאֲתַחֲשַׁכְתָּ נְהוֹרָהָא, וְאֲתַדְבַּקְתָּ בְּחֻיָּא, וְכְדִין
 שְׂאִיבַת מוּתָא לְתַתָּא, לְכֻלָּא דְּאֲתַדְבַּקְתָּ בְּחֻיָּא,
 וְאֲתַרְחַקְתָּ מֵאִילְנָא דְּחַיִּי, וְעַל דָּא גָּרִים מוּתָא לְכֻלָּא
 עֲלִמָּא. וְדָא הוּא כַּד אֲסִתָּאב מִקְדָּשָׁא, עַד זְמַנָּא קְצִיב,
 דְּאֲתַתְקַנַּת סִיְהָרָא, וְתַבַּת לְאַנְהָרָא, וְדָא הוּא אֶהֱל מוּעֵד.
 וְעַל דָּא יְהוֹשֻׁעַ לָא מִית, אֶלָּא בְּעִיטָא דְּנַחֲשׁ דָּא,
 דְּקָרִיב וּפְגִים מִשְׁכַּנָּא כְּדִקְדַּמִּיתָּא. וְדָא הוּא רִזָּא
 דְּכַתִּיב, (שמות לג) יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נֶעַר. דְּאֶף עַל גַּב דְּאִיהוּ
 נֶעַר לְתַתָּא, לְקַבְּלָא נְהוֹרָא, לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהֱל, כְּמָה
 דְּאֲתַפְּגִים דָּא, הָכִי נִמִּי אֲתַפְּגִים דָּא אֶף עַל גַּב דְּזִינָא
 קַדִּישָׁא הוּהּ לִיָּה, כִּיּוֹן דְּאֲתַפְּגִים סִיְהָרָא, הָכִי הוּא וְדָאִי
 לֹא אֲשַׁתְּזִיב בְּלַחֲדוּי מְנִיָּה, מֵהָהוּא גְּוֹנָא מִמָּשׁ, וְהָא
 אֲתַמַּר.

זְכַּאִין אִינּוֹן צְדִיקָא, דִּידְעִין רִזִּין דְּאֹרִיִּיתָּא,
 וּמִתְדַבְּקִין בָּהּ בְּאֹרִיִּיתָּא, וּמְקִיִּימִין קְרָא
 דְּכַתִּיב, (יהושע א) וְהָגִיתָּ בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלָהּ וְגוֹ'. וּבְגִינָה יְזַכּוֹן
 לְחַיִּי עֲלִמָּא דְּאֲתִי, דְּכַתִּיב, (דברים ל) כִּי הוּא חֵיִךְ וְאוֹרְךָ
 יִמִּיךָ וְגוֹ'.

פְּרִשְׁת וַיִּקְהַל

(שמות לז) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. רַבִּי

חֵיִיא פְתַח, (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל הַקְּנִי לְכוּ

סוּרוּ רְדוּ וְגו'. תָּא חֲזִי, מָה פְתִיב בַּעֲמִלְק, (שמואל א טו)

פְּקַדְתִּי אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה עֲמִלְק לְיִשְׂרָאֵל וְגו'. וְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא בְּכֻלְהוּ קְרַבִּין דְּעַבְדוּ שָׂאָר עַמְמִין לְגַבְיֵיהוּ

דְּיִשְׂרָאֵל, מְאִי טַעְמָא לָא אֶקְשִׁי קַמִּיה, כְּהִאי קְרַבָּא

דְּעַבְד עֲמִלְק לְגַבְיֵיהוּ. אֶלָּא וּדְאִי, קְרַבָּא דְּעֲמִלְק הוּא

בְּכָל סְטְרִין, לְעֵילָא וְתַתָּא, דְּהָא בְּהֵוּא זַמְנָא אֶתְתַּקַּף

חֲזִיא בִישָׂא לְעֵילָא, וְאֶתְתַּקַּף לְתַתָּא.

מָה חֲזִיא בִישָׂא כַּמִּין עַל פְּרִשְׁת אַרְחִין, אוּף הָכָא נְמִי

עֲמִלְק, חֲזִיא בִישָׂא הוּא לְגַבְיֵיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכַמִּין

לוּן (דף קצ"ה ע"א) עַל פְּרִשְׁת אַרְחִין, דְּכַתִּיב, (שמואל א טו) אֲשֶׁר

שָׂם לוֹ בַּדֶּרֶךְ בַּעֲלוֹתוֹ מִמִּצְרַיִם. כַּמִּין הוּא לְעֵילָא,

לְסַאבָּא מְקוּדְשָׁא. וְכַמִּין הוּא לְתַתָּא, לְסַאבָּא לְיִשְׂרָאֵל.

מְנַלָּן, דְּכַתִּיב (דברים כז) אֲשֶׁר קָרַךְ בַּדֶּרֶךְ. כְּתִיב הָכָא אֲשֶׁר

קָרַךְ, וְכַתִּיב הָתָם (דברים כג) כִּי יְהִיָּה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא

טְהוּר מְקַרְה לִילָה.

וְעַל דָּא בְּבַלְעָם כְּתִיב, (במדבר כג) וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם.

וַיִּקַּר לִישָׁנָא דְּמִסַּאבָּא נְקֻט. וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב

אֱלֹהִים. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַמִּין לֵיהּ הֵוּא אֶתְר

דְּמִסָּאבָא, לְאַסְתָּאבָא בֵּיתָהּ, בְּהֵוּא דְרָגָא דְאִיהוּ אֶתְדַבֵּק
 לְאַסְתָּאבָא בֵּיתָהּ. מָה עֲבַד בְּלָעָם. אִיהוּ חָשִׁיב בְּאִינוּן
 קַרְבָּנִין לְסִלְקָא לְעֵילָא, מִיַּד זְמִין לִיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 הֵוּא אֶתְרָ. אֲמַר לִיהּ הָא מִסָּאבוּ לְגַבְרָה, כְּמָה דְאֶתְחַזִּי
 לָךְ, וְעַל דָּא וִיקָר אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם.

כְּגִוּוֹנָא דָּא אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדַרְךָ וְגו'. אֲזִמִּין לְגַבְרָה הֵוּא
 חוּיָא בִּישָׂא לְעֵילָא, לְסָאבָא לָךְ בְּכָל סְטָרִין.
 וְאֶלְמָלָא דְאֶתְתַקַּף מִשָּׂה לְעֵילָא, וִיהוּשָׁע לְתַתָּא, לָא
 יִכִּילוּ יִשְׂרָאֵל לִיהּ. וּבְגִין כֵּן, נָטִיר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 הֵוּא דְבָבוּ, לְדָרֵי דָרִין. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְחָשִׁיב
 לְאַעְקָרָא אֶת קַיִמָּא מֵאֶתְרֵיהּ. וּבְגִין כֵּן פְּקַדְתִּי,
 בְּפִקְיָדָה, דְּהָא תַּמָּן (ויצא קנ"ט ע"ב) אֶתְרֵמִיז רְזָא דְאֶת קַיִמָּא
 קַדִּישָׁא.

תָּא חוּזִי, מָה פְּתִיב, וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקְּנִי. מֵאֵן קְנִי.
 דָּא יִתְרוֹ. וְכִי מֵאֵן יְהִיב בְּנֵי יִתְרוֹ הַכָּא, לְמַהוּי
 דִּינִירֵיהוֹן בְּעַמְלָק, וְהָא בִּירִיחוֹ הוּוּ שְׂרִיין. אֶלָּא הָא
 פְּתִיב, (שופטים א) וּבְנֵי קְנִי חֲתָן מִשָּׂה עָלוּ מְעִיר הַתְּמָרִים
 אֶת בְּנֵי יְהוּדָה מְדַבֵּר יְהוּדָה וְגו'. וְכַד עָלוּ מִתַּמָּן, שָׂרוּ
 בְּתַחוּמָא דְעַמְלָק, עַד הֵוּא זְמַנָּא דְאֶתָּא שְׂאוּל מִלְכָּא,
 דְכְּתִיב וַיִּסַּר קְנִי מִתּוֹךְ עַמְלָק.

בְּגִין דְּהָא בְּזְמַנָּא דְחִיבֵיבִיא אֲשֶׁתְכַחוּ, (נ"א אֶתְעַנְשׁוּ) אִינוּן

חֲסִידֵי וּזְפָאֵי דְמִשְׁתַּכְּחִין בֵּינַיְיָהוּ, מִתְּפָסֶן בְּחוּבֵיהוֹן, וְהָא
 אוּקְמוּהָ. כְּגֹוֹנָא דָא, אֲלִמְלָא הֵהוּא עֲרַבּוּבִיא דְאִתְחַבְּרוּ
 בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, לָא אִתְעַנְשׂוּ יִשְׂרָאֵל, עַל עוּבְדָא דְעַגְלָא.
 וְתָא חֲזִי מָה פְּתִיב (קצ"ז, רכ"ד ע"א) בְּקַדְמִיתָא, (שמות כה) מֵאֵת
 כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ, לְאֶכְלָלָא כֹּלָא, בְּגִין
 דְּבַעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד עוּבְדָא דְמִשְׁכַּנָּא מִכָּל
 סְטָרִין, בְּמוֹחָא וּקְלִיפָה. וּבְגִין דְּהוּ אֵינּוֹן עֲרַב רַב
 בְּגֹוֵיָיָהוּ, אִתְמַר מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ,
 לְאֶכְלָלָא לֹון בֵּינַיְיָהוּ דִישְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן מוֹחָא. וְכִלְהוּ
 אִתְּפַקְדוּ.

לְבַתַּר סָטָא זֵינָא לְזֵינִיָה, וְאָתוּ אֵינּוֹן עֲרַב רַב וְעַבְדוּ יַת
 עַגְלָא, וּסְטוּ אֲבַתְרֵיָיָהוּ אֵינּוֹן דְּמִיתוּ, וְגִרְמוּ לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל מוֹתָא וְקִטּוּלָא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּאן
 וְלַהֲלָאָה עוּבְדָא דְמִשְׁכַּנָּא לָא יְהֵא, אֱלָא (קצ"ז ע"א) מִסְטָרָא
 דִישְׂרָאֵל בְּלַחוּדֵיָיָהוּ. מִיַּד וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְגו'. וּכְתִיב בְּתֵרִיָה קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַיְי'.
 מֵאֲתַכֶּם וְדָאֵי, וְלָא פְּקַדְמִיתָא דְכְּתִיב, מֵאֵת כָּל אִישׁ
 אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ. וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו', מֵאֵן אָתַר כְּפִישׁ לֹון.
 אֱלָא בְּגִין דְּהוּ אֵינּוֹן עֲרַב רַב בֵּינַיְיָהוּ, אֲצִטְרִיךְ מֹשֶׁה
 לְאֶכְנֶשָׁא לֹון, וְלִיַּחְדָּא לֹון מִבֵּינַיְיָהוּ.

(שמות לד) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה. רַבִּי אֲבָא פִתַּח, (דברים לא) הִקְהַל אֶת
הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַטָּף. מָה לְהֵלֵךְ כָּלֵל דְּכִלְהוּ
יִשְׂרָאֵל, אוֹף הָכֵא כָּלֵל דְּכִלְהוּ יִשְׂרָאֵל, וּמֵאֵן אֵינּוֹן.
שְׁתִּין רַבּוּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח קָרָא בִּישְׂרָאֵל, כַּד נִחִית מֹשֶׁה מִן טוֹרָא
דְּסִינֵי, דְּכִתִּיב, (שמות לב) וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת קוֹל הָעָם
בְּרַעָה וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה. וַיִּשְׁמַע
יְהוֹשֻׁעַ, וְכִי יְהוֹשֻׁעַ שָׁמַע, וּמֹשֶׁה לֹא שָׁמַע. אֵלֹא וּדְאִי,
עַד הַשְּׁתָא יְהוֹשֻׁעַ לֹא הָוּה יָדַע, וּמֹשֶׁה הָוּה יָדַע. אִי הָכִי
מַהוּ בְּרַעָה. אֵלֹא בְּרַעָה בְּה' פְּתִיב, דִּיהוּא קָלָא בְּסִטְרָא
אַחְרָא הָוּה. וַיהוֹשֻׁעַ דִּיהוּ אֲנָפוּי דְּסִיְהָרָא, אֲסִתְּפַל
בְּהוּא קָלָא, דִּיהוּ דְּסִטְרָא דְרַעָה, מִיד וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה
קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה.

בְּהֵיא שְׁעֵתָא אֲתַבְּרוּ תַרְיַן לוּחֵי אֲבָנָא דִּיהוּ בְּקַדְמֵיתָא.
וְהָא אוֹקִימָנָא, דְּאֵינּוֹן אֲתֵיִקְרוּ עַל יְדוּי (דף קצ"ה
ע"ב) וּנְפְלוּ וְאֲתַבְּרוּ. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּפָרְחוּ אֲתוּוֹן מְגוּ
לוּחֵי אֲבָנִין. (פ"א ע"א, ויקרא ע"ו)

תָּא חֲזִי, בְּד' תְּקוּפִין דְּשְׁתָּא, קָלָא אֲתַעַר, בְּד' סִטְרִין
דְּעֵלְמָא, בְּהוּא קָלָא אֲתַעְרוּתָא דְּסִטְרָא אַחְרָא
אֲתַעַר בֵּיה. וְהוּא אֲתַעְרוּתָא דְּסִטְרָא אַחְרָא עָאל בֵּין
קָלָא לְקָלָא, וְאֲתַחְשַׁךְ נְהוּרָא בְּקָלָא דְלִתְתָא. בְּגִין דְּלֹא

מָטָא נְהוֹרָא דְקָלָא דִּלְעִילָא, לְקָלָא דִּלְתַתָּא, כְּדִין
אֲקָדִים הֵהוּא אֶתְעָרוּתָא, וְעָאל בֵּין דָּא לְדָא נְחָשׁ דְּמִפְתִּי
לְאַתְתָּא, וְנָטִיל נְהוֹרָא. וְהֵהוּא קָלָא, הוּא קוּל מְלַחְמָה,
קוּל רְעָה. וְדָא אִיהוּ בִּרְעָה.

וְעַל דָּא שָׁמַע יְהוֹשֻׁעַ וְלֹא מֹשֶׁה, בְּגִין דְּנִטְל הֵהוּא רְעָה
נְהוֹרָא דְּסִיְהָרָא דִּתְהוּה אָחִיד בָּהּ יְהוֹשֻׁעַ. וּמֹשֶׁה דִּתְהוּה
אָחִיד בְּשִׁמְשָׁא, לָא שָׁמַע. וַיִּשְׂרָאֵל כָּלְהוּ אֶתְחַשְׁךְ נְהוֹרָא
דִּילְהוֹן, בְּגִין תְּהוּא רְעָה דְּאַתְדַּבְּקַת בְּהוּ. פִּיּוֹן דְּמַחֲל
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חוּבִיהוֹן, כְּדִין וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל
עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגו', דִּתְהָא
תְּהוּא עָרַב רַב אֶתְעַבֵּר מִנִּיְהוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ יַתְבִּי לִילִיא חַד, וְקָא מִתְעַסְקִי
בְּאוּרִייתָא, עַד לָא אֶתְפְּלִיג לִילִיא. אֲדַהֲכִי קָרָא
גְּבָרָא, בְּרִיכוּ בְּרַכְתָּא, (אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, הַשְׁתָּא הוּא זְמָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵין לֹא שְׁתַּעֲשַׂעָא עִם צְדִיקָא, אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, אֲמַאי מִשְׁתַּעֲשַׂע קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא) בְּכַה רַבִּי אֶלְעָזָר וַאֲמַר, תָּא חֲזִי, עַד הַשְׁתָּא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַדְעֹזַע, תְּלַת מָאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין,
וּבִטְשׁ בְּהוּ, וּבְכַה עַל חֲרַבֵּן בֵּי מִקְדְּשָׁא, וְאוּרִיד תְּרִין (י"ט
ע"ב) דְּמַעֲיִן לְגוּ יִמָּא רַבָּא, וְאַדְכַּר לְבְנוֹהֵי מְגוּ בְּכִיָּה.

בְּגִין דִּלְתַלַּת סְטָרִין אֶתְפְּלַג לִילִיא, בְּתַרִּיסַר שְׁעֵתֵי דִּתְהוּוּ
רְשִׁימִין בֵּיהּ, וְאִי אֶתְוֹסְפֵן שְׁעֵתֵי בְּלִילִיא, אִינּוֹן

שַׁעֲתִי דְמַתּוֹסְפָאן, דִּימָמָא אִינּוֹן, וְלֹא אֶתְחַשְׁיבּוּ
 מִלִּילָיא, בַּר תְּרִיסַר דְּאִינּוֹן דִּילָהּ. וְאִינּוֹן תְּרִיסַר,
 אֶתְפֻּלְגּוּ לְתַלְתַּ סְטֵרִין, (זוהר רות כ"ו ע"א) וְתַלְתַּ מִּשְׁרִיין
 דְּמִלְּאָכִין קִדִּישִׁין, אֶתְפֻּלְגּוּ (ס"א אֶתְמַנּוּן) בְּאִינּוֹן תַּלְתַּ סְטֵרִין.
 מִשְׁרִיָּא קִדְמָאָה, אֶתְמַנָּא בְּד' שַׁעֲתִי קְמִיִּתָּא,
 דִּשִׁירוּתָא דִּלִּילָיא, לְשַׁבְּחָא לְמַאֲרִיהוֹן, וּמָה
 קְאֲמְרִי. (תהילים כד) לִיִּי הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ וְגו', כִּי הוּא עַל
 יַמִּים יִסְדָּהּ וְגו', מִי יַעֲלֶה בְּהַר יִי' וְגו', נָקִי כַפַּיִם וּבַר
 לֵבָב וְגו'. מַאי טַעְמָא דָּא. בְּגִין דְּכֵד לִילָיא פְּרִישׁ גְּדַפּוּי
 עַל עֲלָמָא, כְּדִין, כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא טַעְמִין טַעְמָא דְּמוּתָא,
 וּנְפֻקִי נְשַׁמְתִּיהוּ לְסִלְקָא לְעִילָא, וְאִינּוֹן מִלְּאָכִין קִיִּימִין
 וְקָא אֲמְרִי, מִי יַעֲלֶה בְּהַר יִי'. הַר יִי', דָּא הַר הַבַּיִת. מְקוּם
 קִדְשׁוֹ, דָּא עֲזַרְתַּ יִּשְׂרָאֵל. כְּגִוּוֹנָא דְּלְעִילָא, הָכִי נִמְי
 לְתַתָּא.

בְּגִין דְּבְכָל רְקִיעָא וְרְקִיעָא, כְּמָה מְמַנּוּן, וּכְמָה סְרַכִּין
 קִיִּימִין תַּמּוֹן. וְכֵד נְשַׁמְתִּין נְפֻקִין, בְּעָאן לְסִלְקָא
 לְעִילָא, וְאִי לֹא זְכִיין אִינּוֹן דִּחְיִין לֹון לְבַר, וְאֶזְלִין
 וְשִׁאטִּין בְּעֲלָמָא, וּנְטֻלִין לֹון כְּמָה חֲבִילֵי טְהִירִין,
 וְאוֹדְעִין לֹון מְלִין כְּדִיבּוֹן, וְלִזְמַנִּין מְלִין דְּקִשׁוּט, מְמָה
 דְּאֶתִי לִזְמַן (רנ"ב ע"ב) קְרִיב, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.
 וְאִינּוֹן נְשַׁמְתִּין דְּצְדִיקִיָּא, אֶזְלִין וְשִׁאטִּין לְעִילָא,

וּפִתְחִין לֹון פִּתְחִין, וְסִלְקִין לֹון לְגוּ הֵהוּא אֲתֵר דְּאֶקְרִי הַר
 יִי, כְּגִוּוֹנָא דְרִזָּא דְהַר הַבַּיִת לְתַתָּא. וּמִתְמָן עָאֲלִין לְגוּ
 הֵהוּא אֲתֵר דְּאֶקְרִי מְקוּם קִדְשׁוֹ. דִּתְמָן אֲתַחֲזִיין כֹּל
 נִשְׁמָתִין לְקָמִי מֵאֲרִיִּהוֹן. כְּגִוּוֹנָא דָּא הֵהוּא אֲתֵר,
 דְּאֲתַחֲזוּן יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲתֵר דְּאֶקְרִי
 עֲזֵרַת יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעֲתָא דְנִשְׁמָתִין קִיִּימִין תְּמָן, כְּדִין חֲדוּה
 דְּמֵאֲרִיִּהוֹן, לְאֲתַתְּקִנָּא בְּהוּ אֲתֵר, דְּאֶקְרִי קִדְשׁ (רנ"ח ע"ב)
 הַקִּדְשִׁים. וְתְמָן רְשִׁימִין כֹּל עוֹבְדֵיהוֹן וְזַכּוּוֹן דִּלְהוֹן.

מִשְׂרִיִּיא תְנִיִּינָא, אֲתַמְנָא בְּאַרְבַּע שַׁעֲתֵי אַחֲרָנִין, וְלֹא
 אִמְרִי שִׁירְתָּא, בַּר תְּרִי שַׁעֲתֵי, עַד דְּאֲתַפְּלַג

לִילִיא, וְעָאֵל קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן.
 וְאֲלִין אִינּוֹן אֲבִלִי צִיּוֹן, וְאִינּוֹן דְּבָכוּ עַל חֶרְבֵן בֵּי
 מְקִדְשָׁא. וּבְשִׁירוּתָא דְאַרְבַּע שַׁעֲתֵי אֲמַצְעִין,
 פִּתְחִי וְאִמְרִי, (תהלים קלז) עַל נִהְרוֹת בְּבַל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם
 בְּכִינּוּ וְגוֹ, וְאֲלִין אִינּוֹן דְּבָכוּ עַל נִהְרוֹת בְּבַל, עֲמַהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל, (דף קצ"ו ע"א) מִמִּשְׁמַע דְּכֹתִיב גַּם בְּכִינּוּ. וּמִנְלָן
 דְּבָכוּ תְמָן. דְּכֹתִיב, (ישעיה לג) הֵן אֶרְאֶלֶם צָעֲקוּ חוּצָה. מֵהוּ
 חוּצָה. דָּא בְּבַל, בְּגִין דְּכֹלְהוּ אוֹזְפוּהָ לְשִׁכְיָנָה עַד בְּבַל.
 וְתְמָן בָּכוּ עֲמַהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא פִּתְחִי בְּהַאי, וּמִסִּימֵי
 זְכוֹר יִי לְבַנֵּי אָדוּם וְגוֹ.

כְּדִין אֲתַעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדַרְגוּי, וּבְטַשׁ בְּרִקְעִין
 כְּדֵאמָרוּן, וְאִזְדַּעְזְעוּ תְּרִיסַר אֲלֵפֵי עֲלָמִין, וְגַעֲי
 וּבְכִי, דְּכִתִּיב, (ירמיה כד) יִי מִמָּרוֹם יִשְׂאֵג וּמִמְעוֹן קָדְשׁוֹ
 יִתֵּן קוּלוֹ שְׂאוּג יִשְׂאֵג עַל נוֹהוֹ, וְאֲדַכֵּר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל,
 וְאַחִית תְּרִין דְּמַעִין לְגוֹ יִמָּא רַבָּא. וּכְדִין אֲתַעַר
 שְׁלֵהוּבֵיתָא חַד דְּבַסְטַר צְפוֹן, וּבְטַשׁ רוּחָא חַד דְּבַסְטַר
 צְפוֹן בַּהֵהוּא שְׁלֵהוּבֵיתָא, וְאִזְלָא וְשִׂאטָא בְּעֵלְמָא, וְהֵהִיא
 שְׂעֵתָא אֲתַפְלַג לִילֵיא, וְשְׁלֵהוּבֵיתָא אִזְלָא וּבְטַשׁ בְּגַדְפוּי
 דְּתַרְנַגּוּלָא, וְקֵאֲרֵי, כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגַנְתָא
 דְּעֵדוֹן.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית לִיה נִיחָא עַד דְּעָאל לְגַנְתָא
 דְּעֵדוֹן לְאַשְׁתַּעֲשַׂעָא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא.
 וְסִימָן (אסתר ז) כִּי נִמְכַרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי וְגוֹ'. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי
 הוּא זֶה וְגוֹ', וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתַּה הֵיִן אֶל גַּנַּת
 הַבַּיִתָּן וְגוֹ'.

בְּשַׂעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגַנְתָא דְּעֵדוֹן, כְּדִין
 כָּל אֵינּוֹן אֵילָנִין דְּגַנְתָא, וְכָל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין
 דְּצַדִּיקָיָא, פִּתְחֵי וְאִמְרֵי, (תהלים כד) שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם
 וְגוֹ'. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד וְגוֹ'. שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְגוֹ'.
 וּבְשַׂעֲתָא דְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא דִּי בְּאַרְעָא אֶהְדְּרוּ
 לְגוֹפֵייהוּ, כְּדִין אֲתַקִּיפוּ בַּהּ כָּל אֵינּוֹן מְלָאכִין, וְאִמְרֵי

(תהילים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יי' כָּל עַבְדֵי יי'. וְאוֹלִיפְנָא דְדָא
מִשְׁרֵיִיא תְּלִיתָאָה קָא אַמְרֵי דָא, בְּאַרְבַּע שְׁעֵתֵי
בְּתַרִּיתָא.

וְקָאמְרֵי שִׁירְתָא, עַד דְּסָלִיק נְהוּרָא דְצַפְרָא, דְּכַדִּין
מִשְׁבַּחִין לְמַרְיָהוֹן כָּל אֵינּוֹן פְּכַבִּיא וּמְזֻלֵי, וְכָל
אֵינּוֹן מִלְּאָכִין עֲלָאִין, דֵּי שְׁלֹטְנֵיהוֹן בִּימְמָא, כְּלָהוּ
מִשְׁבַּחִין לְמַאֲרִיָּהוֹן, וְאַמְרֵי שִׁירְתָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב
לח) בָּרֶן יַחַד פְּכַבֵי בְקָר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

בְּשַׁעֲתָא דְשִׁמְשָׁא נִפְיָק, בִּימְמָא, יִשְׂרָאֵל נִטְלֵי שִׁירְתָא
לְתַתָּא, וְשִׁמְשָׁא לְעֵילָא, דְכְּתִיב, (תהילים עב)
יִירָאוּךָ עִם שֶׁמֶשׁ. בְּשַׁעֲתָא דְנִטְלֵי שִׁמְשָׁא בְּגַלְגְלוּי, פִּתַּח
קַל נְעִימוֹתָא, וְאַמַּר שִׁירְתָא. וּמַאי שִׁירְתָא קָאמְרֵי. (תהילים
קד) הוֹדוּ לַיי' קְרָאוּ בְשִׁמוֹ וְגו'. (תהילים קד) שִׁירוּ לוֹ זִמְרוּ לוֹ
וְגו'. וַיִּשְׂרָאֵל מִשְׁבַּחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּימְמָא, עִם
שֶׁמֶשׁ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב יִירָאוּךָ עִם שֶׁמֶשׁ, וְאַף עַל גַּב
דְּהָא אוּקְיָמְנָא לְהָאֵי קָרָא, אַמַּר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲלִמְלָא
דְּבִנֵי עֲלָמָא אֲטִימִין לְבָא וּסְתִימִין עֵינִין לָא יְכַלִּין
לְמִיָּקָם מְקַל נְעִימוֹתָא דְגַלְגְלָא דְשֶׁמֶשׁ, כַּד נִטְלֵי (וּנְפִיק)

וּמִשְׁבַּח קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אַדְהָכִי דְאַתְעַסְקוּ בְּאוֹרֵיִתָא, נְהַר יְמָמָא. קָמוּ וְאַתּוּ
לְקָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּיּוֹן דְחָמָא לוֹן, אַמַּר רַבִּי

שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, אַנְתָּ וַחֲבֵרִיָּא אֶסְתִּימוּ גַרְמֵיכוּ
 אֵלַיִן תְּלַת יוֹמִין, דְּלֹא תִפְקוּן לְבַר בְּגִין דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת
 אֲשֶׁתִּכַּח בְּמֵתָא, וְאִית לִיה רְשׁוֹ לְחַבְלָא, וְכִיּוֹן דְּאֲתִייהִיב
 לִיה רְשׁוֹ לְחַבְלָא, יְכִיל לְחַבְלָא, לְכָל מֵאן דְּאֲתַחְזִי קַמִּיה.
 וְתוּ דְּבַר נָשׁ דְּאֲתַחְזִי קַמִּיה, סָלִיק וְאֶסְטִי עָלֶיהָ, וְאֲדַכְּר
 חוֹבוֹי, וּבְעֵי דִינָא מְקַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא
 אֲתַעְדִּי מִתַּמָּן, עַד דְּאֲתַדָּן הֵהוּא בַר נָשׁ, וְאֲתִייהִיב לִיה
 רְשׁוֹ וְקָטִיל לִיה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאֱלֹהִים, רוּפָא דְּעַלְמָא, לָא מִיתוּ,
 עַד לָא מָטָא זְמַנִּיהוּ, בַּר דְּלֹא יִדְעִי לְאֶסְתַּמְרָא
 גַּרְמֵייהוּ, דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּמִיתָא אֶפְקִי לִיה מִבֵּיתִיה לְבִי
 קַבְרִי, מִלְאָךְ הַמּוֹת אֲשֶׁתִּכַּח בֵּינֵי נָשִׁי, אֲמַאי בֵּינֵי נָשִׁי.
 דְּהָכִי (רבי"ז ע"א) הוּא אוֹרְחוֹי, מִיּוֹמָא דְּפִתִּי לְחַוָּה, וּבְגִינָה
 גְּרִים מוֹתָא לְכָל עַלְמָא. וְעַל דָּא (בד) קָטִיל בַּר נָשׁ,
 וְגוֹבְרֵי אֲשֶׁתִּכְחוּ עִם מִיתָא, עָאל בֵּינֵי נָשִׁי בְּאַרְחָא.

וְאִית לִיה רְשׁוֹ, לְמַקְטִיל בְּנֵי נְשָׂא, וְאֶסְתַּכַּל בְּאַנְפִּייהוּ
 בְּאַרְחָא דְּאֲתַחְזִיאוּ קַמִּיה, מִשַּׁעְתָּא דְּמִפְקִי לִיה
 מִבֵּיתִיה לְבִי קַבְרִי, עַד דְּאֲהַדְרוּ לְבֵיתִייהוּ וּבְגִינִיהוּ
 גְּרִים מוֹתָא לְכַמָּה גּוֹבְרִין בְּעַלְמָא, עַד לָא מָטָא זְמַנִּיהוּ.
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נֹסֶפֶה בְּלֹא מִשְׁפָּט. בְּגִין
 דְּסָלִיק וְאֶסְטִין, וְאֲדַכְּר חוֹבוֹי דְּבַר נָשׁ קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, וְאַתְּדַן עַל אֵינּוֹן חוֹבִין וְאַסְתִּלַּק עַד לֹא מָטָא
זְמַנִּיה.

מֵאֵי תִקְנִיתִיה. בְּשַׁעֲתָא דְנִטְלֵי מִיתָא לְבֵי קְבָרִי, יְהִדֵּר
בַּר נֶשׁ (דף קצ"ו ע"ב) אֲנַפּוּי וַיִּשְׁבּוּק לְנֶשִׁי בִתְרָא פִתְפוּי.

וְאֵי אֵינּוֹן מְקַדְמִי, יְהֵךְ לְאַחֹרָא, בְּגִין דְּלֹא יִתְחַזִּי עֲמַהוֹן
אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וְלִבְתֵּר דְּמַהְדְּרִי מִבֵּי קְבָרִי, לֹא יְהִדֵּר
בְּהַהוּא אֲרַחָא דְנֶשִׁי קִימָן, וְלֹא יִסְתַּכֵּל בְּהוּ כְּלָל, אֲלֵא
יִסְטִי בְּאַרְחָא אַחֲרָא. וּבְגִין דְּבִנֵּי נֶשָׂא לֹא יִדְעִי, וְלֹא
מִסְתַּכֵּלן דָּא רֹבְאָ דְעֵלְמָא, אֲתִדְנּוּ בְּדִינָא, וְאַסְתִּלְקוּ עַד
לֹא מָטָא זְמַנִּיהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵי הָכִי, טָב לִיָּה לְבַר נֶשׁ דְּלֹא יוֹזִיף
לְמִיתָא. אָמַר לִיָּה לֹא. דְּהָא בַּר נֶשׁ דְּאַסְתִּמַּר כְּהָאֵי
גְּוּוֹנָא, אֲתִחַזִּי לְאַרְכָּא דִּיּוֹמִין, וְכָל שְׁכָן לְעֵלְמָא דְּאֲתִי.
תָּא חֲזִי, לֹא לְמַגְנָא אֲתִקִּינוּ קַדְמָאֵי שׁוֹפֵר, לְאַמְשַׁכָּא
מִיתָא מִן בֵּיתָא לְבֵי קְבָרִי. אֵי תִימָא דְּעַל מִיתָא
וַיִּקְרָא דִּילִיָּה לְחוּד אִיהוּ. לֹא. אֲלֵא, בְּגִין לְאַגְנָא עַל
חִיָּא, דְּלֹא יִשְׁלוּט עָלֵיָּהוּ מְלֵאךְ הַמּוֹת, לְאַסְטָאָה
לְעִילָא וַיִּסְתַּמְרוֹן מְנִיָּה.

פִּתְחָ וְאָמַר, (במדבר י) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצָּר
הַצּוֹרֵר אֶתְכֶם וְגו', וְדִיִּיקְנָא עַל הַצָּר, דָּא מְלֵאךְ
הַמּוֹת. הַצּוֹרֵר אֶתְכֶם תְּדִיר, וְקִטִּיל לְבִנֵּי נֶשָׂא, (ואעיק לון)

וּבְעֵי לְקַטְלָא אַחֲרָנִין. מֵאֵי תִקְנֵתִיהָ. וְהִרְעוּתָם. אִם
 בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהוּא יוֹמָא דְדִינָא לְעֵילָא, הֵאִי מִלְּאָךְ
 הַמּוֹת נַחִית לְתַתָּא, בְּגִין לְאַשְׁגַּחַא בְּעוּבְדִין דְּבְנֵי נְשָׂא,
 וְלִסְלִקָא לְעֵילָא לְאַסְטָאָה לֹון. וַיִּשְׂרָאֵל דִּידְעֵי דְהָא
 מִלְּאָךְ הַמּוֹת נַחִית לְתַתָּא וְסְלִיק לְעֵילָא, בְּגִין לְמַהוּי
 קְטִיגוּרָא עַל־יֵהוּ. מְקַדְמֵי בְּשׁוּפֵר לִיבְבָא עֲלֵיהָ, דְלֹא
 יִכִּיל לֹון וְלֹאֲגִנָא עַל־יֵהוּ.

וְכֹל שְׁכֵן בְּשַׁעֲתָא דְעַבִּיד דִּינָא וְקַטִּיל בְּנֵי נְשָׂא,
 וְאַשְׁתַּכַּח לְתַתָּא. וְכֹל שְׁכֵן בְּשַׁעֲתָא דְאַזְלֵי לְבֵי
 קְבָרֵי, וְאַהֲדָרוּ מִבֵּי קְבָרֵי, דְהָא בְּשַׁעֲתָא דְנָשִׁי נְטִילֵי
 רְגְלֵיֵהוּ עִם מִיתָא, אִיְהוּ נַחִית וְאַשְׁתַּכַּח קְמִיֵהוּ, דְכַתִּיב,
 רְגְלֵיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת, יוֹרְדוֹת לְמָאן. לְהֵהוּא אֲתָר
 דְאַקְרֵי מוֹת. וְעַל דָּא חוּה גְרַמַת מוֹתָא לְכֹל עַלְמָא,
 רַחֲמָנָא לְשׁוּבֵינָן.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (משלי ל) כִּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מִנְאַפֶּת וְגו'. וְהָא
 אֻקְיַמְנָא. אֲבָל כִּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מִנְאַפֶּת, דָּא הוּא
 מִלְּאָךְ הַמּוֹת, וְהָכִי הוּא, וְהָכִי אַקְרֵי. אֲכֻלָּה וּמַחְתָּה פִּיָּה,
 אֻקְיַדַת עַלְמָא בְּשִׁלְהוּבוּי, וְקַטְלַת בְּנֵי נְשָׂא עַד לָא מָטָא
 זְמַנֵּיהוּ, וְאַמְרָה לֹא פְעַלְתִּי אֹון, דְהָא דִינָא בְעָא
 עַל־יֵהוּ, וְאַשְׁתַּכַּחוּ בְּחוּבִין, וּבְדִינָא קְשׁוּט מִיתוּ.
 בְּשַׁעֲתָא דְעַבְדוּ יִשְׂרָאֵל יַת עַגְלָא, וּמִיתוּ כָּל אֵינּוּן

אוֹכְלוֹסִין, הָיָה מִלֶּאֱךָ הַמּוֹת אֲשֶׁתֶּכָּח בֵּינֵי נָשִׁי, בְּגוֹ
 מִשְׁרֵיִתָּא דִּישְׂרָאֵל. כִּיּוֹן דְּאִסְתָּכַל מִשָּׁה, דְּהָא מִלֶּאֱךָ
 הַמּוֹת אֲשֶׁתֶּכָּח בֵּינֵי נָשִׁי, וּמִשְׁרֵיִתָּא דִּישְׂרָאֵל בֵּינֵיִיהוּ,
 מִיַּד כְּנִישׁ לְכָל גּוֹבְרִין לְחוּדֵיִיהוּ, הֵדָא הוּא דְכָתִיב
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲלִין גּוֹבְרִין,
 דְּכְנִישׁ לֹון וְאַפְרִישׁ לֹון לְחוּדֵיִיהוּ.

וּמִלֶּאֱךָ הַמּוֹת לָא הָיָה מִתְפָּרֵשׁ מִגּוֹ נָשִׁין, עַד דְּאִתּוּקָם
 מִשְׁכָּנָא, דְּכָתִיב וַיָּקָם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְאַפִּילוּ
 בְּשַׁעֲתָא דְנָשִׁין הוּוּ מִיִּיתִין נְדָבָה לְמִשְׁכָּנָא, לָא הָיָה
 מִתְעַדֵּי מִבֵּינֵיִיהוּ, עַד דְּחָמָא מִשָּׁה, וַיִּהֵב לְגּוֹבְרִין עֵיטָא,
 דְּלֹא יִיתוּן בְּחַבּוּרָא חֲדָא עִמָּהוֹן, וְלֹא יִתְחַזּוּן אַנְפִּין
 בְּאַנְפִּין, אֲלֹא לְבַתַּר כְּתַפֵּיִיהוּ. הֵדָא הוּא דְכָתִיב וַיָּבֹאוּ
 הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים

(נ"א וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים לֹא כְּתִיב, אֲלֹא וַיָּבֹאוּ עַל)

וַיָּבֹאוּ לָא כְּתִיב, אֲלֹא וַיָּבֹאוּ בְּאַרְחָא חֲדָא לָא הוּוּ
 אֲזֻלִּין, אֲלֹא לְבַתַּר כְּתַפֵּיִיהוּ. בְּגִין דְּמִלֶּאֱךָ הַמּוֹת לָא
 אִתְפָּרֵשׁ מִבֵּינֵיִיהוּ עַד דְּאִתּוּקָם מִשְׁכָּנָא.

תָּא חֲזִי, לָא אֲשֶׁתֶּכָּח בֵּינֵי נָשִׁי, פְּחוּת מִשְׁבַּע נָשִׁים, וְלֹא
 פְּחוּת מִעֶשֶׂר. וּבְאַרְחָא בְּאַתְגְּלִיא, בְּשַׁבַּע אֲשֶׁתֶּכָּח,
 וּבְעֵי דִינָא. בְּעֶשֶׂר, אִסְטִי לְקַטְלָא. וּבְגִין דְּאֲשֶׁתֶּכָּח
 בֵּינֵיִיהוּ בְּאַרְחָא בְּאַתְגְּלִיא, כְּתִיב וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל
 הַנָּשִׁים. וְאַסְתְּמְרוּ כָּל תְּהוּא יוֹמָא כְּלָהוּ חֲבַרֵּיא,
 וְאַשְׁתְּדָּלוּ בְּאוּרֵיִתָּא.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית ז) וַיֹּאמֶר יי' אֶל נֹחַ בֹּא
 אֵתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתְּבֵה. הָאִי קָרָא אוֹקִימְנָא,
 אֲבָל תָּא חֲזִי, וְכִי לָא יִכִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִטְרָא לִיה
 לְנַח, בְּאַתֵּר חַד בְּעֵלְמָא. דִּיהָא (דף קצ"ז ע"א) מִבּוּל בְּכָל
 עֵלְמָא, וְלָא יְהֵא בְּהוּא אֲתֵר, כְּמָה דְכְּתִיב בְּגִדְעוֹן,
 (שופטים ו) וַיְהִי חֹרֵב אֶל הַגְּזִיזָה לְבַדְתָּה. אוֹ לְנִטְרָא לִיה
 בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, דְכְּתִיב בְּהָ, (יחזקאל כב) לָא גְשָׁמָה בְּיוֹם
 זַעַם, דְּלָא נַחְתּוּ עֲלָהּ מִי טוֹפְנָא.

אַלְא, פִּיּוֹן דְּמַחְבְּלָא נַחְתָּ לְעֵלְמָא, מֵאֵן דְּלָא סָגִיר
 גְּרַמִּיָּה, וְאַשְׁתַּכַּח קָמִיָּה בְּאַתְגְּלִיָּא, אֶתְחַיֵּיב
 בְּנַפְשִׁיָּה, דְּאִיהוּ קָטִיל גְּרַמִּיָּה. מִנָּא לָן. מְלוּט, דְכְּתִיב,
 (בראשית יט) הַמַּלְטָה עַל נַפְשֶׁךָ אֶל תְּבִיט אַחֲרֶיךָ. מֵאִי טַעְמָא
 אֶל תְּבִיט אַחֲרֶיךָ. בְּגִין דְּמַחְבְּלָא אוֹזִיל בְּתַר כְּתַפּוּי, וְאִי
 אַהֲדַר רִישִׁיָּה, וְאַסְתַּכַּל בֵּיהּ אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין, יִכִּיל לְנִזְקָא
 לִיה.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ז) וַיִּסְגּוּר יי' בְּעֵדוֹ. דְּלָא יִתְחַזִּי קָמִי
 מַחְבְּלָא, וְלָא יִשְׁלוּט עֲלֵיהּ מְלֶאךָ הַמּוֹת. וְעַד דְּהוּוּ
 טְמִירִין, מִיתּוּ תְּלִיסַר גּוֹבְרִין בְּמַתָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּלָא אֶסְתַּכַּל בְּדִיוֹקְנֵיכּוּ מְלֶאךָ הַמּוֹת.
 (שמונת לז) וַיְקַהֵל מֹשֶׁה וְגו'. (קצ"ה ע"א) אַהֲדַר לֹון כְּמִלְקַדְמִין,
 עוֹבְדָא דְּמִשְׁכְּנָא. אָמַר רַבִּי חֲיִיא, כְּלָא כְּמָה

דַּאתְמַר. וְעוֹבְדָא דְמִשְׁכְּנָא לָא אַתְעֵבִיד אֱלָא מִיִּשְׂרָאֵל
 בְּלַחֲדוּדֵיהוּ, וְלָא מֵאִינוּן עֶרְב רַב, בְּגִין דְּאִינוּן עֶרְב רַב
 אֲמִשִּׁיכוּ לִיה לְמִלְאךְ הַמּוֹת לְנַחְתָּא לְעֵלְמָא. כִּיּוֹן
 דַּאֲסֵתְפֵל מִשָּׁה בֵּיה, אֲשֵׁדִי לְאִינוּן עֶרְב רַב, לְבַר, וְכִנְיִשׁ
 לִוֵן לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּדֵיהוּ, הֵדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּקְהַל מִשָּׁה
 וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (משלי ל) מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיִּרֵד מִי אֶסְפָּה
 רוּחַ בְּחַפְנֵיּוֹ מִי צָרַר מַיִם בְּשִׁמְלָה מִי הִקִּים כָּל אַפְסֵי
 אֶרֶץ מַה שָּׁמוּ וּמַה שָּׁם בְּנוּ כִי תִדַע. הָאִי קָרָא הָא
 אוֹקִימָנָא, וְכִמָּה סִמְכִין אֵית בֵּיה. וְכִלָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אַתְמַר, דְּאִיהוּ כִלָּא. (ע"ט ע"א) וְאַתְמַר, מַה שָּׁמוּ וּמַה
 שָׁם בְּנוּ כִי תִדַע, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַה שָּׁמוּ יְדוּ"ד.
 וּמַה שָׁם בְּנוּ, יִשְׂרָאֵל דְכְתִיב, בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל,
 וְהָא אוֹקִימָנָא. מִי עָלָה שָׁמַיִם. הָא אוֹקִימוּהָ, דָּא מִשָּׁה,
 דְכְתִיב, (שמות כד) וְאֵל מִשָּׁה אָמַר עָלָה אֵל יי'.

דְּבַר אַחַר מִי עָלָה שָׁמַיִם, דָּא אֱלִיָּהוּ, דְכְתִיב בֵּיה (מלכים
 ב ב) וַיַּעַל אֱלִיָּהוּ בַּסַּעֲרָה הַשָּׁמַיִם. וְכִי הִיךְ יִכְלִיל
 אֱלִיָּהוּ לְסַלְקָא לְשָׁמַיִם. וְהָא כִלְהוּ שָׁמַיִם, לָא יִכְלִין
 לְמַסְבֵּל, אֲפִילוּ גְרַעִינָא כְּחַרְדֵּל מְגוּפָא דְהָאִי עֵלְמָא,
 וְאַתְ אֲמַרְת וַיַּעַל אֱלִיָּהוּ בַּסַּעֲרָה הַשָּׁמַיִם.
 אֱלָא כִּמָּה דַּאתְ אָמַר, (שמות יט) וַיִּרֵד יי' עַל הַר סִינַי.

וּכְתִיב (שמות כד) וַיֵּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר. וְכִי
 קוֹדֵשׁ אַ בְּרִיף הוּא דִּהְוָה בְּטוֹרָא דְּסִינַי, וְכְתִיב (שמות כד)
 וּמֵרָאה כְּבוֹד יי' פָּאשׁ אוֹכֵלֶת בְּרֵאשׁ הָהָר, אִיךְ יִכִּיל
 מֹשֶׁה לְּסִלְקָא לְגַבִּיהָ. אֶלָּא בְּמֹשֶׁה פְּתִיב, וַיֵּבֵא מֹשֶׁה
 בְּתוֹךְ הָעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר. דְּעֵאל גּוֹ עֲנָנָא, כְּמֵאן
 דְּאֶתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא. הָכִי נָמִי אֶתְלַבֵּשׁ בְּעֲנָנָא, וְעֵאל
 בְּגוּיָהּ. וּבְעֲנָנָא אֶתְקָרִיב לְגַבִּי אֶשָּׂא, וַיִּכִּיל לְמִקְרַב. אוּף
 הָכִי אֶלְיָהוּ, דְּכְתִיב וַיַּעַל אֶלְיָהוּ בְּסַעְרָה שָׁמַיִם, דְּעֵאל
 בְּהֵיא סַעְרָה, וְאֶתְלַבֵּשׁ בֵּיהּ בְּהֵיא סַעְרָה, וְסִלִּיק
 לְעֵילָא.

וְרִזָּא אֶשְׁכַּחְנָא, בְּסַפְרָא דְּאָדָם קְדָמָא, דְּאָמַר בְּאִינוּן
 תּוֹלְדוֹת דְּעֵלְמָא, רוּחָא חָדָא יְהֵא דִּיחֻת לְעֵלְמָא
 בְּאַרְעָא, וַיִּתְלַבֵּשׁ בְּגוּפָא, וְאֶלְיָהוּ שָׁמַיָה. וּבְהֵיא גּוּפָא
 יִסְתַּלֵּק, וְאֶשְׁתַּלִּיל מְגוּפִיהָ, וַיִּשְׁתַּאֲר בְּסַעְרָה. וְגוּפָא
 דְּנְהוּרָא אַחְרָא יִזְדַּמֵּן לֵיהּ, לְמַהוּי גּוֹ מְלָאכִי. וְכַד יְחֻת,
 יִתְלַבֵּשׁ בְּהֵיא גּוּפָא, דִּיִּשְׁתַּאֲר בְּהֵיא עֵלְמָא, וּבְהֵיא
 גּוּפָא יִתְחַזִּי לְתַתָּא, וּבְגוּפָא אַחְרָא יִתְחַזִּי לְעֵילָא. וְדָא
 אִיהוּ רִזָּא, דְּמִי עֵלָה שָׁמַיִם וַיִּרְד. לָא הָוָה בַּר נָשׁ דְּסִלִּיק
 לְשָׁמַיָא רוּחָא דִּילֵיהּ, וּנְחִית לְבַתַּר לְתַתָּא, בַּר אֶלְיָהוּ,
 דְּאִיהוּ סִלִּיק לְעֵילָא וּנְחִית לְתַתָּא.

דְּבַר אַחַר מִי עֵלָה שָׁמַיִם, דָּא אֶלְיָהוּ. וַיִּרְד, דָּא יוֹנָה,

דְּנַחַת לִיָּהּ נוֹנָא גּוּ תְהוּמִי, לְעַמְקֵי יַמָּא. יוֹנָה מִחִילָא
 דְּאַלְיָהּוּ קָא אַתָּא, אַלְיָהּוּ סְלִיק, יוֹנָה נְחִית, דָּא שְׂאִיל
 נַפְשִׁיהּ לְמִימַת, וְדָא שְׂאִיל נַפְשִׁיהּ לְמִימַת, וּבְגִין כַּךְ
 אֶקְרִי בֶן אַמְתִּי. וּכְתִיב, (מלכים א יז) וַדְּבַר יְיָ בְּפִיךָ אָמַת.

מִי צָרַר מַיִם, דָּא אַלְיָהּוּ, דְּצָרִיר צְרוּרָא דְמִיָּא בְּעַלְמָא,
 וְלֹא נַחַתוּ טְלָא וּמְטָרָא דְשָׁמַיָּא. בְּשִׁמְלָה, דָּא אַלְיָהּוּ,
 דְּהוּוּה (נ"א מחי אדרתיה) מֵיִתִּי (דף קצ"ז ע"ב) אֲדַרְתִּיהּ לְמַעַבְדַּ נְסִין.
 מִי אֶסְפָּ רֹוחַ בְּחַפְנִיו, דָּא אַלְיָהּוּ, דְּאַהְדָּר רֹוחָא דְּבַר נֶשֶׁךְ

לְגוּ מַעוּי. (אסוף כמה דאת אמר (מלכים ב ה) ואסף המצורע).

מִי הֶקִים כָּל אַפְסֵי אַרְצָא. דָּא אַלְיָהּוּ, דְּלִבְתָּר דְּצָרַר מַיִם,
 וְאוּמִי עַל (ס"א מְטָרָא) שְׁמִיָּא לְבַתָּר אַהְדָּר בְּצִלוֹתִיהּ,
 וְאוּקִים כָּל עַלְמָא, וְנַחֲתִת מְטָרָא, וְאַתִּיְהִיב מְזוֹנָא לְכָלֵּא.
 מַה שְּׁמוֹ, דָּא אַלְיָהּוּ. וּמַה שְּׁם בְּנוֹ, דָּא אַלְיָהּוּ. מַה שְּׁמוֹ,
 כַּד סְלִיק לְעֵילָא, אַלְיָהּוּ. וּמַה שְּׁם בְּנוֹ, כַּד נַחֲתִת לְתַתָּא,
 וְאַתְעֵבִיד שְׁלִיחָא לְמַעַבְדַּ נְסִין, אַלְיָהּוּ שְׁמִיהּ.

דְּבַר אַחַר מִי עָלָה שְׁמִים, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמַה
 דְּאוּקִימְנָא. וְרוּזָא דְמַלְאָה, מ"י, וְהָא אוּקִימְנָא.
 וְהִכָּא אִיהוּ רוּזָא דְרַתִּיכָא עֲלָאָה, (כ"ג ע"ב) אַרְבַּע סְטָרִין
 דְּעַלְמָא, דְּאִינּוֹן יְסוּדֵי קַדְמָאֵי דְכָלֵּא, וְכָלְהוּ תַלְיִין
 בְּהוּוּא אַתָּר עֲלָאָה דְּאֶקְרִי מ"י, כְּמַה דְּאַתְמַר.

תָּא חֲזִי, כַּד קִיַּמָּא שְׁעָתָא דְרַעוּתָא קִמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לִיְחַדָּא רְתִיכָא עֲלָתָה (ס"א בְּרִתִּיכָא תַתְּאָה) לְמַהוּי כְּלָא
 חַד. כְּדִין קָלָא נְפִיק, מֵהָהוּא אַתְרַּ עֲלָתָה קְדִישָׁא,
 דְּאֶקְרִי שָׁמַיִם, וְכֹנִישׁ כָּל אֵלִין קְדִישִׁין דְּלַתְתָּא, וְכֹל
 אֵינּוֹן רַבְרָבֵן קְדִישִׁין, וּמְשָׁרְיִין עֲלָאִין, לְמַהוּי כְּלָהוּ
 זְמִינִין כְּחַדָּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, וַיְקַהֵל מֹשֶׁה, דָּא רִזָּא
 דְּשָׁמַיִם. אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֵלִין אֵינּוֹן תְּרִיסַר
 מְשָׁרְיִין עֲלָאִין קְדִישִׁין.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם. וּמֵאֵי קָאֵמַר זֶה הַדְּבָר וְגוֹ', קָחוּ מֵאֲתַכֶּם
 תְּרוּמָה, אֶתְתְּקֶנּוּ כָּלְכוּן, לְסֻלְקָא עֲלֵיכוּ,
 וּלְמִיטַל עֲלֵיכוּ, יִקְרָא דְכְּרִסְיָא קְדִישָׁא, לְסֻלְקָא
 לְעֵילָא.

אַפְרִישׁוּ מִנֵּיכוּ אֵינּוֹן יְקִירִין, אֵינּוֹן רַבְרָבִין עֲלָאִין,
 לְסֻלְקָא לְהֵהִיא תְּרוּמָה, רִזָּא דְכְּרִסְיָא
 קְדִישָׁא, לְאַתְחַבְּרָא בְּאַבְהֶן, (נ"א בְּבַעְלָה) דְּהָא מְטְרוּנִיתָא
 לָא אַתְחֲזִי לְמִיתִי לְבַעְלָה, אֶלָּא בְּאֵינּוֹן בְּתוּלְתָן
 עוּלְמַתָּהָא, דִּיִּיתוֹן עֲמָה, וּמְדַבְּרִין לָהּ, עַד דְּמַטַּת לְבַעְלָה,
 כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (תְּהֵלִים מִזָּה) בְּתוּלוֹת אַחֲרִיָּה רַעוּתִיָּה וְגוֹ',
 וְכֹל כֶּף לְמָה, לְמִיתִי לְאַתְחַבְּרָא בְּבַעְלָה.

(שְׁמוֹת לַד) כָּל נְדִיב לְבוּ, אֵלִין אֵינּוֹן אַרְבַּע מְשָׁרְיִין עֲלָאִין,
 דְּבַכְלָלָא דְלַהוֹן כְּלִילָן, כָּל אֵינּוֹן שְׂאֵר מְשָׁרְיִין,
 וְאֵלִין אֵינּוֹן דְּנַפְקוֹן בְּאַבְהֶן עֲלָאִין, דְּאֶקְרוּן נְדִיבִים. כְּמָה

(ויקרא י"ט ע"ב, כ"ד ע"א, ק"נ ע"ב) דְּאוּקְמוּהָ, דְּכַתִּיב, (במדבר כא) פְּרוּנָה

נְדִיבֵי הָעָם, אֵלֶיךָ אֲבָהֶן.

יְבִיאוּהָ, יְבִיאוּהָ לָא פְתִיב, אֵלָא יְבִיאוּהָ, לְיַחְדָּא פְלָא
פְּחָדָא. וְכֵן יְבִיא לָא פְתִיב, אֵלָא יְבִיאוּהָ,

לְסִלְקָא לָהּ לְגַבֵּי בַעֲלָהּ בִּיקְרָא, כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ. אֵת
תְּרוּמַת יי', אֵת לְאַסְגָּאָה, כֹּל אֵינּוֹן מִשְׂרִיין עֲלָאין
אַחֲרֵינִין, לְאַתְחַבְּרָא כֹּלָא פְּחָדָא, וְאֵינּוֹן תְּרִיסֵר בְּכֻלְלָא
חָדָא. זָהָב. וְכֶסֶף. וּנְחוֹשֶׁת. תְּכֵלֶת. וְאַרְגָּמָן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי.

וְשֵׁשׁ וְעֹזִים. וְעֹרֹת אֵלִים מְאֻדָּמִים. וְעֹרֹת תְּחָשִׁים. וְעֵצֵי
שִׁטִּים. וְשֶׁמֶן לְמָאוֹר. וּבְשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. וְלִקְטוֹרֶת
הַסַּמִּים. אֵלֶיךָ אֵינּוֹן תְּרִיסֵר מִשְׂרִיין עֲלָאין, דְּכֻלִּילָן כְּלָהוּ
כְּחָדָא בְּכֻלְלָא דְּאַרְבַּע דְּאַקְרוּן חֵיוֹת הַקֹּדֶשׁ כְּמָה דְּאַתְמַר.
וְכֻלְהוּ אֵלֶיךָ סִלְקִין לְכֹרְסֵיָא קַדִּישָׁא, לְאַעֲלָא לָהּ
לְעֵילָא, לְאַתְחַבְּרָא בְּבַעֲלָהּ, בְּגִין לְמַהוּי כֹּלָא
חַד, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח עִמָּה בִּיקְרָא עֲלָאָה. כִּדִּין יְתִיב מִלְּכָא
עֲלָאָה עַל כּוֹרְסֵיָא קַדִּישָׁא, וְאַתְחַבְּרָא אֶתְתָא בְּבַעֲלָהּ,
לְמַהוּי כֹּלָא חַד. וְכִדִּין, אֵיחֵו חֲדוּתָא דְּכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, הֲכָא שְׂאֲרֵי לְמַמְנֵי זָהָב בְּקַדְמֵיתָא, וְכֶסֶף
לְבַתֵּר, בְּגִין דִּהֲאֵי חֲשַׁבְנָא מִתְתָּא. אָבֵל כִּד אֲתִי
לְמַמְנֵי מַחוּשְׁבָּנָא דִּרְתִּיכָא דִּלְעֵילָא, שְׂאֲרֵי לְמַמְנֵי
מִימִינָא בְּקַדְמֵיתָא, וְלְבַתֵּר מִן שְׂמָאלָא. מְנַלְן. דְּכַתִּיב,

(חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב. כֶּסֶף בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר הַזָּהָב.
 וּבִרְתִיכָא דִלְתַתָּא, שָׂארוּ מִשְׁמַאֲלָא וְלִבְתֵּר מִימִינָא,
 דְכִתְיֵב זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת. זָהָב בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר כֶּסֶף.
 וְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין אֶקְרוּן נְדִיב לֵב. כָּל: לְאַכְלִלָא כָּל
 שָׂאֵר רְתִיכִין. לֵב. מֵאֵי לֵב. הֵיִינוּ רְזָא דְכִתְיֵב, (משלי
 טו) וְטוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָּמִיד. וְדָא אִיהוּ לְבָא דְכָלָא, וְדָא
 כְּרִסְיָא קְדִישָׁא. וְעַל דָּא אֶקְרוּן (דף קצ"ח ע"א) לֵב. כָּל נְדִיב
 לֵב, כְּמָה דְאֻקְיִמָּנָא, דְאַרְבַּע מִשְׂרִיין אֲלִין, כְּלָלָא
 דְכִלְהוּ אֶקְרוּן בְּרֻזָּא חֲדָא, נְדִיב לֵב. תְּרוּמַת יִי, דָּא
 כְּרִסְיָא קְדִישָׁא. וּבְגִין דְאַרְיֵמוּ לָהּ לְעֵילָא, וְסִלְקִין לָהּ
 לְעֵילָא, אֶקְרִי תְּרוּמַת יִי.

וְעַל דָּא, כִּד חֲמָא יַחְזִקָאֵל רְזָא דְחִיּוֹת, דְהוּוּ סִלְקִין, לָא
 חֲמָא מְהוּ דְסִלְקִין, בְּגִין דְאִיהִי סִלְקָא לְגַבֵּי מִלְכָּא
 עֲלָאָה בְּגַנְיָזוּ בְּטַמִּירָא בִּיקְרָא עֲלָאָה.

(שמות לד) וְכָל חֲכָם לֵב בְּכֶם, אֲלִין אֵינּוֹן שְׂתִין מְקוֹרִין,
 דְאַשְׁקִיָּא עֲלֵמָא, וּמְנַהוֹן אֶתְשָׁקִי. יְבָאוּ, אֲמָא
 יְבָאוּ. אֲלָא דְיִיתוֹן לְמִנְקֻט מֵעַם גְּנֻזָּא דְחִיין. יְבָאוּ,
 וְלִבְתֵּר וַיַּעֲשׂוּ מָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּקִיד לֹוֹן לְאַהֲנָאָה
 עֲלֵמָא.

(שמות לד) קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לִי. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (ישעיה
 נח) הֲלֹא פְרוֹס לָרַעַב לְחֶמֶךְ וְגו'. תָּא חֲזִי, זַפְּאָה

חֹלְקִיהָ דְבַר נֶשׁ, כִּד מִסְכְּנָא אֶעְרַע לְגַבִּיהָ. דִּהְהוּא
 מִסְכְּנָא דִּזְרוּנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי, דְשָׁדֵר לִיהָ. מֵאן
 דְמִקְבֵּל לִיהָ לְהֵהוּא דִּזְרוּנָא בְּסֵבֶר אֲנַפִּין, זַכָּאָה חֹלְקִיהָ.
 תָּא חֲזִי, מֵאן דְחֵיִיס לְמִסְכְּנָא, וְאַתִּיב לִיהָ נַפְשִׁיהָ,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק עָלֶיהָ, כְּאִילוּ הוּא בְּרָא
 לְנַפְשִׁיהָ. וְעַל דָּא אֲבֵרְהֶם דִּהְוָה חֵיִיס לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא,
 סָלִיק עָלֶיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאִילוּ הוּא בְּרָא לֹוּן,
 דְכַתִּיב, (בראשית יב) וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן.

וְאַף עַל גַּב דִּהָא אוֹקִימְנָא הֵלָא פְּרוּס, מֵאֵי פְּרוּס,
 לְמִפְרָס לִיהָ מִפְּה בְּנֵהֲמָא וּמְזוּנָא לְמִיכַל. דְּבַר אַחַר
 הֵלָא פְּרוּס, כְּמָה דְאֵת אָמַר (דניאל ה) פְּרִיס פְּרִיסַת וְגוֹ'.
 דְּבַעֵי לְמִפְרָס פְּרִיסִין דִּנְהֲמָא קָמִיהָ, בְּגִין דְלָא לְכַסְיָה.
 וַיִּפְרוּס קָמִיהָ בְּעֵינָא טָבָא. לְחַמְדָּ, לְחָם לָא כְּתִיב, אֶלָּא
 לְחַמְדָּ. הֵהוּא דִּילָךְ מִמְמוֹנְךָ, וְלָא דְגְזִילוּ, וְלָא דְעֶשְׂקָ,
 וְלָא דְגִנְבָה. דְּאֵי הָכִי, לָאוּ זְכוּתָא הוּא, אֶלָּא ווֵי לִיהָ,
 דְּאֵתִי לְאֲדַכְרָא חוּבוֹי. כְּגִוּוֹנָא דָּא קָחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה,
 לְאַרְמָא מִמָּה דְלָכוּן, וְלָא מֵעֶשְׂקָ, וְלָא מִגְזוּל, וְלָא
 מִגִּנְבָה, וְהָא אוֹקִמּוּהָ.

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי, הוּוּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא, עַד
 דִּהּוּוּ אֲזִלִּי, פָּגַע בְּהוּ רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי חֵיִיא,
 וְדֵאֵי שְׂכִינְתָא בְּהַדָּן. כִּד מָטָא לְגַבִּיִּהוּ, אָמַר רַבִּי אַבָּא,

כְּתִיב, (מלכים א ח) מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא בַחֲרֵתִי בְעִיר מְכֹל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶבְחַר בְּדוֹד וְגו' לְבָנוֹת בֵּית לַהֲיֹת שְׁמִי שָׁם. הֲאִי קָרָא, לֹא רִישִׁיָּה סִיפִיָּה, וְלֹא סִיפִיָּה רִישִׁיָּה, דְּכְתִיב לֹא בַחֲרֵתִי בְעִיר, וְאֶבְחַר בְּדוֹד, מֵאִי הֲאִי עִם הֲאִי. וְאֶבְחַר בִּירוּשָׁלַם מִבְּעֵי לֵיה.

אֲלֵא פֶד קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵית רְעוּתָא קָמִיָּה לְמַבְנֵי קֶרְתָּא, אֲסִתְּפֹל בְּקֶדְמִיתָא, בְּהֵהוּא רִישָׁא דְנֶהֱיַג עֲמָא דְקֶרְתָּא, וְלִבְתַר בְּנֵי קֶרְתָּא, וְאֵייתִי לְעֲמָא בֵיה. הֲדָא הוּא דְכְתִיב לֹא בַחֲרֵתִי בְעִיר, עַד דְאֲסִתְּפֹלְנָא בְדוֹד, לְמַהוּי רַעֲיָא עַל יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְמִתָּא וְכֹל בְּנֵי מִתָּא, כְּלֵהוּ קִיִּימִין בְּרַעֲיָא דְנֶהֱיַג לְעֲמָא, אִי רַעֲיָא אִיהוּ טָבָא, טָב לֵיה, טָב לְמִתָּא, טָב לְעֲמָא. וְאִי רַעֲיָא אִיהוּ בִישָׁא, וְוִי לֵיה, וְוִי לְמִתָּא וְוִי לְעֲמָא. וְהִשְׁתָּא אֲסִתְּפֹל קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא, וְסֻלִיק בְּרַעוּתִיָּה לְמַבְנֵי לֵיה, וְאוֹקִיִם בְּרִישָׁא לְדוֹד, הֲדָא הוּא דְכְתִיב וְאֶבְחַר בְּדוֹד עַבְדִּי. (ס"א וְאוֹקִיִם בְּרִישָׁא דְדָרָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְחֻבְרִיָּה לְמִיָּקָם קָמִיָּה)

מִלְתָּא חֲדָתָא שְׁמַעְנָא. פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קמו) אֲשֶׁרִי שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שְׁבֵרוּ עַל יְיָ אֱלֹהָיו. וְכִי אֵל יַעֲקֹב, וְלֹא אֵל אַבְרָהָם, וְלֹא אֵל יִצְחָק, אֲלֵא אֵל יַעֲקֹב. בְּגִין דְיַעֲקֹב לֹא אֲתַרְחִיץ בְּאַבְוֵהִי, וְלֹא בְּאַמִּיָּה, פֶּד עָרַק קָמִי

אָחֹוּי, וְאֶזְל יַחֲדָאֵי, בְּלֹא מְמוֹנָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית
 לב) כִּי בְמִקְלֵי עֲבָרְתֵי אֶת הִירְדֵן הֵנָּה, וְאִיהוּ אֶתְרַחֲיץ בֵּיהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְכָתִיב, (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים
 עִמָּדֵי וּשְׁמַרְנֵי וְגו'. וְכֹלֵא שְׂאִיל מְקַמֵּיהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, וְיִהְיֶה לִּיהּ.

שְׁבֵרוּ עַל יְיָ אֱלֹהֵינוּ. שְׁבֵרוּ, וְלֹא אָמַר תְּקוּתוֹ, וְלֹא
 בְטַחוּנוֹ, אֶלֶּא שְׁבֵרוּ. אֶל תְּקַרֵּי שְׁבֵרוּ, אֶלֶּא
 שְׁבֵרוּ. דְנִיחָא לְהוּ לְצַדִּיקָיָא, לְתַבְרָא גְרַמֵּיהוּ,
 וְלֹא תַבְרָא תְבִירוֹ עַל תְּבִירוֹ, וְכֹלֵא עַל יְיָ אֱלֹהֵינוּ. כְּמָה
 דְאַתְּ אָמַר, (תהלים מד) כִּי עָלֶיךָ הוֹרְגֵנוּ כָּל (דף קצ"ח ע"ב) הַיּוֹם.
 כִּי עָלֶיךָ נִשְׂאָנוּ חֲרָפָה.

כְּגוּוֹנָא דִיעֵקֵב, דְכָתִיב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֹׁבֵר
 בְּמִצְרַיִם, דְהָא תְבִירוֹ דְגָלוּתָא, חֲמָא דְהוּא
 לִיהּ בְּמִצְרַיִם, וְשׁוּי תוֹקֶפִיּהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּבְנוּי
 דִיעֵקֵב סְבֵלוֹ תְבִירוֹ דְגָלוּתָא, וְלֹא אֶשְׁתַּנּוּ מִגּוֹ רְזָא
 דְמַהִימְנוּתָא דְאַבְהָתְהוֹן וּשְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הוּא
 בְּגָלוּתָא רְגִילָא בְּפוּמֵיּהוּ.

וְעַל דָּא פְתִיב בְּמִשָּׁה, (שמות ג) וְאָמְרוּ לִי מַה' שְׁמוֹ' מַה'.
 בְּגִין דְהוּוּ יַדְעֵי לִיהּ, וְלֹא אֲנִשׁוּ לִיהּ לְעֵלְמִין,
 וְסְבֵלוֹ תְבִירוֹ דְגָלוּתָא עַל קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּבְגִין כֶּף
 זְכִי לְפוּרְקָנִין וּלְנִסִּין וְלֹא תוּוֹן סְגִיאִין.

וְאֶתֹנֶן קִדְיֹשִׁין עֲלֵיוֹנִין, דְּסִבְלִין תְּבִירוּ דְּגוּפָא מֵאַתָּר
 לְאַתָּר עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת פְּמָה
 וְכַמָּה דְּזֻכְאִין אֶתֹנֶן לְמַעַבְדַּ לְכוּ נְסִין וּפּוּרְקָנִין, וְתִזְכּוּן
 לְחַיֵּי עֲלָמָא דְאַתֵּי. אֲזִלוּ כְּלָהוּ כְּחֻדָּא.

פְּתַח וְאָמַר (שְׁמוֹת ל"ה) קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַיִי כָּל נְדִיב
 לְבוֹ יְבִיאַהּ וְגו'. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ שְׁוִי
 רְעוּתִיהּ, לְגַבֵּי פּוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה, הֵהוּא רְעוּתָא סְלִיק
 בְּקַדְמִיתָא עַל לְבָא, דְּאִיהוּ קִיּוּמָא וַיִּסּוּדָא דְּכָל גּוּפָא.
 לְבַתֵּר סְלִיק הֵהוּא רְעוּתָא טָבָא, עַל כָּל שְׁיִיפֵי גּוּפָא.
 וְרְעוּתָא דְּכָל שְׁיִיפֵי גּוּפָא, וְרְעוּתָא דְּלְבָא, מִתְחַבְּרָאן
 כְּחֻדָּא, וְאִינּוֹן מְשַׁכִּין עֲלֵיהוּ זִיְהֵרָא דְּשַׁכְּינְתָּא לְדִיִּירָא
 עֲמַהוֹן, וְהֵהוּא בַר נָשׁ אִיהוּ חוּלְקָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְהוִי, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה. מֵאֲתַכֶּם הָוָה
 אֲמִשְׁכוּתָא, לְקַבְּלָא עֲלֵיכוּן הֵהִיא תְּרוּמָה, לְמַהוּי חוּלְקָא
 לַיִי.

וְאִי תִימָא דְּלָאוּ בְּרִשׁוּתִיהּ דְּבַר נָשׁ קִיּוּמָא מְלָה. תָּא
 חֲזִי, מַה פְּתִיב כָּל נְדִיב לְבוֹ יְבִיאַהּ אֶת תְּרוּמַת יִי.
 כָּל נְדִיב לְבוֹ וְדֵאִי, מֵאֵן דִּיתְרַעֵי לְבִיָּהּ, יִמְשִׁיךְ לָהּ
 לְשַׁכְּינְתָּא לְגַבֵּיָּהּ. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב יְבִיאַהּ, אַף עַל גַּב
 דְּאִיהִי בְּאַסְתְּלֻקוּתָא לְעִילָא, יְבִיאַהּ מֵאַתָּר עֲלָאָה,
 לְאַמְשַׁכָּא לְדִיִּירָא עֲמִיהּ.

וְכֹד תִּיתִי לְאַשְׂרָאָה עֲמִיָּה, כִּמָּה בְּרַפָּאן וְכִמָּה עֲתָרָא
 תִּיתִי עֲמִיָּה. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב זֶהָב וְכֹסֶף וְנַחֲשֶׁת. לֹא
 יַחֲסֹר לִיָּה כָּל עֲתָרָא דְעֲלָמָא. דָּא לְשֹׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא. אֲבַל
 אַתּוּן קְדִישִׁין עֲלִיוֹנִין, קָחוּ מֵאַתְכֶּם תְּרוּמָה לִי. אָמַר
 רַבִּי חֲזִיָּא, מֵאֵן דְּשָׂרֵי לְאַרְמָא, הוּא יָרִים.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (יִזְנָה ב) וַיֹּאמֶר יי' לְדָג וְגו', וְכִי בָּאן
 אֲתֵר אָמַר לִיָּה. אֲלֵא בְּשַׁעֲתָא דְבִרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֲלָמָא בְּעוּבְדָא דְבִרָא שִׁית, בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה בְּרָא
 נוּגֵי יִמָּא. כְּדִין פְּקִיד וְאָמַר, דִּיִּהָא זְמִין חַד נוּנָא לְמַבְלַע
 לִיוֹנָה, וַיִּהָא בְּמַעוּי תְּלַתָּא יוֹמִין וַתְּלַת לִילוּוֹן, וּלְבַתֵּר
 דִּירְמֵי לִיָּה לְבַר.

וְלֹא דָּא בְּלַחֲדוּי, אֲלֵא כָּל מַה דְּעַבַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּעוּבְדָא דְבִרָא שִׁית, בְּכֻלָּא אַתְנֵי עֲמִיָּה. בְּיוֹמָא
 קְדָמָאָה בְּרָא שְׁמִיָּא, אַתְנֵי עֲמָהוֹן דִּיסְלִיק לְאַלְיָהוּ
 הַשְׁמִימָה בְּגוּ סְעָרָה, וְכֵן הָוָה, דְּכְּתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל
 אֲלֵיהוּ בַּסְּעָרָה הַשְּׁמַיִם. בְּהַהוּא יוֹמָא בְּרָא נְהוּרָא, וְאַתְנֵי
 עֲמִיָּה דִּיִּחְשִׁיךְ לְשִׁמְשָׁא בְּמִצְרִים תְּלַתָּא יוֹמִין, דְּכְּתִיב,
 (שְׁמוֹת י) וַיְהִי חֹשֶׁךְ אַפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים.
 בְּיוֹמָא תְּנַיִנָא בְּרָא רְקִיעָא, דִּיִּהָא מִפְּרִישׁ בֵּין מִיָּא
 לְמִיָּא, כְּדְּכְּתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי
 רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. וְאַתְנֵי

עֲמַהוּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּמֵיָא יְהוּן מְפָרִישִׁין לְיִשְׂרָאֵל
 בֵּין טוּמְאָה לְטַהָרָה, לְאַתְדַּכָּא בְּהוּ, וְכֹךְ הָוָה.
 בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה אֲפִיק אֲרַעָא מִגּוּ מֵיָא, וְאֲכַנִּישׁ לְמֵיָא,
 וְעֵבֵד מֵהָהוּא פְּנִישׁוּ דְאַתְכַּנְשׁוּ לְאַתְרַּךְ חַד, יִמָּא.
 וְאַתְנִי בְּיִמָּא לְמַעְבַּר לְיִשְׂרָאֵל בְּגוּיָה בִּיבְשָׁתָא, וְלְמַטְבַּע
 לְמַצְרָאִי, וְכֹךְ הָוָה, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת יד) וַיֵּשֶׁב הָיִם לְפָנוֹת
 בְּקָר לְאִיתְנּוּ. אַל תִּקְרִי לְאִיתְנּוּ, אֱלָא לְתַנְאֹ, לְמָה
 דְּאַתְנִי עֲמִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעוּבְדָא דְבְּרָאשִׁית. תּוּ
 אֲתַנִּי בְּאַרְעָא, דְּתַפְתַּח יֵת פּוּמְהָא בְּמַחְלָקוֹתָא דְקֶרַח,
 וְתַבְלַע לְקֶרַח וְלִכְל פְּנִישְׁתִּיָּה, וְכֹךְ הָוָה, דְּכְתִיב, (בְּמִדְבָר טז)
 וְתַפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיָּה וְתַבְלַע אוֹתָם וְאֶת קֶרַח.
 בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, בְּרָא שְׁמֵשָׁא וְסִיְהָרָא, דְּכְתִיב יְהִי
 מְאֹרֹת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְאַתְנִי עִם שְׁמֵשָׁא,
 לְמַהוּי קָאִים בְּפִלְגּוּ שְׁמֵיָא בְּיוֹמֵי דִיהוֹשֻׁעַ, (דף קצ"ט ע"א)
 דְּכְתִיב, (יהוֹשֻׁעַ י יב) וַיַּעֲמֹד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצֵי הַשָּׁמַיִם. אֲתַנִּי
 בְּכַכְבֵּיָא לְמַעְבַּד קְרָבָא בְּסִסְרָא, דְּכְתִיב, (שׁוֹפְטִים ד)
 הַפְּכָבִים מִמְּסֻלוֹתָם נִלְחָמוּ עִם סִסְרָא.
 בְּיוֹמָא חֲמִישָׁאָה בְּרָא נוּנֵי יִמָּא, וְעוּפֵי דְשְׁמֵיָא, אֲתַנִּי
 בְּעוּפֵי לְמִיזֵן עוֹרְבִים לְאַלְיָהוּ, בְּזַמְנָא דְעֶצֶר
 לְשְׁמֵיָא, דְּכְתִיב, (מְלָכִים א יז) וְאֵת הָעוֹרְבִים צוּיְתִי לְכִלְכַּלְךָ
 שָׁם. צוּיְתִי דִיִּיקָא. וְאַתְנִי בְּנוּנֵי יִמָּא לְאַזְדַּמְנָא נוּנָא חַד,
 לְמַבְלַע לֵיָּה לְיוֹנָה, וְלְאַשְׁדָּאָה לֵיָּה לְבַר.

בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה בְּרָא לְאָדָם, וְאֶתְנִי עִמִּיהָ, דְּתַפּוֹק מִנִּיהָ
 אֶתְתָא, דְּתִיזוּן לְאַלְיָהוּ, דְּכְתִיב, (מלכים א יז) הִנֵּה
 צְוִיתִי שָׁם אִשָּׁה אֲלֻמָּנָה לְכַלְפֵּלְךָ. הִנֵּה צְוִיתִי, מִיוֹמָא
 דְּאֶתְבְּרִי עֲלֵמָא. וְכֵן בְּכָל עוֹבְדָא וְעוֹבְדָא דְּאֶתְחַדֵּשׁ
 בְּעֲלֵמָא, קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא פְּקִיד הוּא עוֹבְדָא מִיוֹמָא
 דְּאֶתְבְּרִי עֲלֵמָא. אוּף הָכָא, וַיֹּאמֶר יי' לְדָג. וַיֹּאמֶר,
 מְשִׁית יוֹמִין דְּבְרָא שִׁית קָאמֶר לִיהָ.

הָכָא אֵית לָן סֶמֶךְ בְּעֲלֵמָא, עַל עוֹבְדִין דְּבְנֵי נֶשְׂא בְּהָאִ
 עֲלֵמָא. יוֹנָה דְּנַחַת לְסַפִּינָה, דָּא אִיהִי נֶשְׂמֵתָא דְּדִבְר
 נֶשׁ, דְּנַחַתָּא לְהָאִ עֲלֵמָא לְמַהוּי בְּגוּפָא דְּדִבְר נֶשׁ. אִמָּאִ
 אֶתְקְרִי יוֹנָה. בְּגִין דְּכִיּוֹן דְּאֶשְׁתַּתְּפַת בְּגוּפָא, כְּדִין אִיהִי
 יוֹנָה בְּהָאִ עֲלֵמָא. כְּמָה דְּאֶתְמַר, (ויקרא כד) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ
 אֶת עַמִּיתוֹ. וְכִדִּין בַּר נֶשׁ אֲזִיל בְּהָאִ עֲלֵמָא, כְּסַפִּינָה בְּגוּ
 יִמָּא רַבָּא, דְּחֻשְׁבִּית לְאֶתְבְּרָא, כְּמָה דְּאֶתְ אִמֶּר (יונה א)
 וְהֶאֱנִיָּה חֻשְׁבָּה לְהַשְׁבֵּר.

וְבַר נֶשׁ כִּד אִיהוּ בְּהָאִ עֲלֵמָא חֻטִּי, וְחֻשְׁבִּי דְּעֶרְק מְקַמִּי
 מְאִירִיה. וְלֹא אֶשְׁגַּח בְּהוּא עֲלֵמָא. וְכִדִּין אֶטִּיל
 קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחַ סְעָרָה תְּקִיפָא. דָּא אִיהִי גְזִירַת
 דִּינָא, דְּקִיִּימָא תְּדִיר קְמִי קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְעֵאֵת
 דִּינָא דְּבַר נֶשׁ מְקַמִּיה, וְדָא אִיהוּ דְּקָא מְטִי לְסַפִּינָה,
 וְאֲדַכְּר חוּבוּי דְּבַר נֶשׁ לְאֶתְפֶּסָא לִיהָ.

כִּיּוֹן דְּאַתָּפּס בַּר נֶשׁ עַל יָדָא דְּתַהיָא סְעָרָה בְּבִי מַרְעִיָה,
 מַה כְּתִיב וַיּוֹנֶה יָרֵד אֶל יִרְכָתַי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב
 וַיֵּרָדֶם. אַף עַל גַּב דְּבַר נֶשׁ בְּבִי מַרְעִיָה, נִשְׁמַתָּא לָא
 אַתְעָרַת לְאַתְבָּא קָמִי מְאָרִיָה, לְמַפְרַק חוּבוּי. מַה כְּתִיב,
 וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחוּבֵל. מֵאֵן רַב הַחוּבֵל. דָּא יִצָּר טוֹב,
 דְּאִיְהוּ מְנַהִיג כְּלָא. וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לָּךְ נִרְדָּם קוּם קְרָא אֶל
 אֱלֹהֶיךָ וְגו'. לָא שְׁעֵתָא הוּא לְמַדְמַךְ, דְּהָא סְלֶקִין לָךְ
 לְדִינָא, עַל כֹּל מַה דְּעֵבְדַת בְּהָאֵי עֲלֵמָא, תוֹב מִחוּבָךְ.

אַסְתָּכֵל בְּמַלְיָן אֱלִין, וְתוֹב לְמַאָרְךָ. מַה מְלֵאכְתָּךְ דְּאַתָּ
 עֲסַקְתָּ בָּהּ בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְאוּדֵי עֲלָה קָמִי מְאָרְךָ.
 וּמֵאֵין תְּבֵא, אַסְתָּכֵל מֵאֵין בְּאַת, מְטַפָּה סְרוּחָה, וְלָא
 תַתְּגָאֵי קָמִיָה. מַה אַרְצָךְ, אַסְתָּכֵל דְּהָא מֵאַרְעָא
 אַתְּבְּרִיאַת, וְלֵאָרְעָא תִיתוּב. וְאִי מְזַה עִם אַתָּה, אַסְתָּכֵל
 אִי אֵית לָךְ זְכוּ דְאַבְהֵן, דִּיגִין עֲלָךְ.

כִּיּוֹן דִּסְלֶקִין לִיָּה לְדִינָא, בְּבִי דִינָא דְלְעִילָא, תַּהִיָּא
 סְעָרָה, דְּאִיְהִי גְזֵרַת דִּינָא, דִּסְעִיר עֲלִיָּה דְּבַר נֶשׁ,
 תְּבַעַת מִן מַלְכָּא לְמִידָן אֵינּוֹן תְּפִיסִין דְּמַלְכָּא, וְכֻלְהוּ
 אַתְיִין חַד חַד קָמִיָה. בִּיָּה שְׁעֵתָא אַתְּקָרִיבוּ בִּי דִינָא. אֵית
 מְנַהֵן דְּפִתְחֵי בְּזֻכוּת, וְאֵית מְנַהֵן דְּפִתְחֵי בְּחוּבָה. וְגִזְרַת
 דִּינָא תְּבַעַת דִּינָא.

וְאִי תַּהוּא בַּר נֶשׁ לָא זְכִי בְּדִינָא, מַה כְּתִיב. וַיַּחֲתְרוּ

הָאֲנָשִׁים לְהָשִׁיב אֶל הַיִּבְשָׁה וְלֹא יִכְלוּ. מִשֶּׁתְּדַלִּין אֵינּוֹן
 דְּאֹרוֹ זְכוּתֶיהָ לְאֶתְבָּא לִיהָ לְהָאֵי עֲלָמָא, וְלֹא יִכְלוּ. מֵאֵי
 טַעְמָא. כִּי הֵימ הוּלֵךְ וְסוּעֵר עֲלֵיהֶם, גְּזֵרָה דְדִינָא, אֲזִיל
 וְסוּעֵר בְּחוּבוֹי דְּבֵר נֶשׁ, וְאֶתְגַּבֵּר עַל־יֵהוּ.

כִּדִּין נַחְתִּין עֲלֵיהָ תִּלְתַּת שְׁלִיחֵן מִמֶּנּוּ, חַד, דְּכִתִּיב כָּל
 זְכוּוֹן, וְכָל חוּבִין, דְּעֵבֵד בֵּר נֶשׁ בְּהָאֵי עֲלָמָא. וְחַד
 דְּעֵבִיד חוּשְׁבָן יוּמוֹי. וְחַד דְּהוּה אֲזִיל עֲמִיהָ, כִּד הוּה
 בְּמַעֵי אֲמִיהָ. וְהָא אֹקִימָנָא דְגִזְרַת דִּינָא לָא שְׁכִיךְ, עַד
 הֵהוּא זְמָנָא דְכִתִּיב, וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה. וַיִּשְׂאוּ: כִּד נִטְלִי
 לִיהָ מִבֵּיתֶיהָ, לְבֵי קְבָרֵי.

כִּדִּין מַכְרִזֵי עֲלוּי. אֵי אִיהוּ זַכָּאָה, מַכְרִזֵי עֲלֵיהָ וְאִמְרֵי,
 הָבוּ יָקָר לְדִיּוֹקְנָא דְמַלְכָּא, (ישעיה נז) יבא שְׁלוֹם
 יְנוּחוּ עַל מְשֻׁכְבוֹתָם הִלֵּךְ נִכְחוּ. מָנָא לָן. דְּכִתִּיב, (ישעיה נח)
 וְהִלֵּךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָךָ (דף קצ"ט ע"ב) כְּבוֹד יְיָ יֶאֱסֹפֶךָ. וְאֵי חֵיִיבָא
 אִיהֵי, מַכְרִיזֵי עֲלֵיהָ וְאִמְרוּ, וּוִי לִיהָ לְפִלְגֵינָא. טָב לִיהָ
 דְּלֹא יִתְבָּרֵי. כִּדִּין מַה כְּתִיב, וַיִּטְלְהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמוּד הַיָּם
 מִזַּעֲפּוֹ. כִּד עָאֲלִין לִיהָ לְבֵי קְבָרֵי דְאִיהוּ אֶתֶר דְדִינָא.
 כִּדִּין גְּזֵרַת דִּינָא דְהוּה סָעִיר, שְׁכִיךְ מִזַּעֲפִיהָ. וְנוֹנָא
 דְּבַלַּע לִיהָ, דָּא אִיהוּ קְבָרָא.

מַה כְּתִיב, וַיְהִי יוֹנָה בְּמַעֵי הַדָּג. מְעוּי דְדָג, דָּא אִיהוּ
 בְּטָן שְׂאוּל. מְנַלָּן. דְּכִתִּיב, (יונה ב) מִבְּטָן שְׂאוּל

שְׁוַעֲתִי. וְאִיהוּ בְּמַעֲי דְנוּנָא הָוָה, וְקֹאֲרִי לִיה בְּטָן שְׂאוּל,
שְׁלֶשָׁה יָמִים וּשְׁלֶשָׁה לַיְלוֹת, אֲלִין תְּלַת יוּמִין, דְּבַר נֶשׁ
בְּקַבְרָא, וְאֲתַבְּקֵעוּ מַעוּי.

לְבַתֵּר תְּלַתָּא יוּמִין, הֵהוּא טְנוּפָא אֲתַהֲפֹךְ עַל אַנְפוּי,
וְאוּמַר לוּ טוּל מַה דִּיהֶבַת בִּי. אַכְלַת וְשִׁתִּית כָּל
יוּמָא, וְלֹא יִהְיֶבַת לְמַסְכְּנִי, וְכָל יוּמָךְ הָווּ כְּחֻגִין
וְכַמוּעְדִין, וּמַסְכְּנִי הָווּ כְּפַנִּין, דְּלֹא אֲכַלוּ בַּהֲדָךְ, טוּל מַה
דִּיהֶבַת בִּי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (מלאכי ב) וְזָרִיתִי פָּרֵשׁ עַל
פְּנִיכֶם וְגו', וְהָא אוּקִימָנָא.

לְבַתֵּר דָּא, מִתְּלַתָּא יוּמִין וְלַהֲלָאָה, כְּדִין אֲתָדֵן בַּר נֶשׁ
מַעֲיֵנוּי, מִיְדוּי, וּמִרְגְּלוּי, וְאוּקְמוּהָ עַד תְּלַתִּין
יוּמִין. כָּל אֵינוּן תְּלַתִּין יוּמִין, אֲתַדְּנוּ נַפְשָׁא וְגוּפָא
כְּחֻדָּא. וּבְגִינֵי כֶךְ אֲשַׁתְּכַח נִשְׁמַתָּא לְתַתָּא בְּאַרְעָא, דְּלֹא
סִלְקַת לְאַתְרָהּ. כְּאַתְתָּא דִּיתְבַּת לְבַר, כָּל יוּמֵי מְסֻאֲבוּתָא.
לְבַתֵּר, נִשְׁמַתָּא סִלְקָא, וְגוּפָא אֲתַבְּלִי בְּאַרְעָא. עַד הֵהוּא
זְמַנָּא דִּיתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיתֵיָא.

וְזַמִּינָא קָלָא חֻדָּא לְאַתְעָרָא בְּבֵי קַבְרֵי, וְיִימָא, (ישעיה כו)
הֲקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר כִּי טַל אֹרוֹת טִלְף
וְאַרְץ רַפְּאִים תִּפְּיֵל. אֵימַתִּי יִהְיֶה דָּא. בְּזַמְנָא דִּיתְעַבְר
מִלְּאָךְ הַמּוֹת מַעְלָמָא, דְּכְּתִיב, (ישעיה כח) בַּלַּע הַמּוֹת לְנֶצַח
וְגו'. כִּיּוֹן דְּבַלַּע הַמּוֹת לְנֶצַח, לְבַתֵּר, וּמַחָה יִי אֱלֹהִים

דְּמַעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ.
 כִּדִּין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יי' לְדָג וַיִּקְא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה.
 כִּיּוֹן דִּאֲתַעַר הֵהוּא קָלָא בִּינֵי קְבָרֵי, כִּדִּין כָּל קְבָרֵיִיא
 יִקְיֵאוּ לְאִינוּן מִתֵּיִיא דְּבַהוֹן לְבַר. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב
 וְאָרֶץ רַפָּאִים תִּפִּיל. מֵאֵי תִפִּיל. דִּיקְיֵא לֹון לְבַר. רַפָּאִים,
 מֵהוּ רַפָּאִים. דְּקְבִילוּ. אֲסוּתָא כְּמַלְקֵדְמִין, וְאֲתַסִּיאוּ
 גְרַמִּין בְּגְרַמִּין. וְאֵלִין אֲקָרוּן רַפָּאִים.

וְאֵי תִימָא, הָא כְּתִיב (בְּשָׂר עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת) (ישעיה כו) רַפָּאִים
 בַּל יִקּוּמוּ. אֶלָּא וְדֵאֵי כָּל עֲלָמָא יִתְסוּן גְרַמִּין בְּבֵי
 קְבָרֵי, אֲבַל מְנַהוֹן יִקּוּמוּן, וּמְנַהוֹן לָא יִקּוּמוּן. וְעַל דָּא
 כְּתִיב רַפָּאִים בַּל יִקּוּמוּ. זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב
 בְּהוּ גְבַלְתִּי יִקּוּמוּן. וּבַהֲאֵי נוּנָא, אֲשַׁכְּחָנָא מְלִין
 לְאֲסוּתָא, דְּכָל עֲלָמָא.

הֵאֵי נוּנָא כִּיּוֹן דְּבַלַּע לְיוֹנָה מִית. וּבֵיהּ הָוָה יוֹנָה תִלְתָּא
 יוּמִין, לְבַתַּר אֲתַקְיֵים כְּמַלְקֵדְמִין, וְאָקִי לְיוֹנָה
 לְבַר, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּכְתִיב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יי' אֱלֹהֵיו
 מִמְּעֵי הַדָּגָה. כְּתִיב הֲכָא הַדָּגָה, וּכְתִיב הֲתָם (שְׁמוֹת ז) וְהַדָּגָה
 אֲשֶׁר בִּיאֹר מִתָּה, וְהָא אוּקְמוּהָ. כְּגוּוּנָא דָּא, זְמִינַת
 אֲרַעָא דִישְׂרָאֵל לְאֲתַעַרָא בְּקֵדְמִיתָא, וּלְבַתַּר וְאָרֶץ
 רַפָּאִים תִּפִּיל.

וְהָא אוּקְיִמָנָא, דְּשַׁבְעָה דִּינִין יַחְלְפוּן עֲלֵיהּ דְּבַר נֶשׁ, כַּד

נִפְיֵק מֵהָאֵי עֲלָמָא. חַד, הֵהוּא דִינָא עֲלָאָה, כַּד נִפְיֵק
 רוּחָא מִן גּוּפָא. ב', כַּד עוּבְדוּי וּמְלוּי אֲזֻלִין קַמֵּיהּ וּמְכַרְזֵי
 עֲלוּי. ג', כַּד עֵייל לְקַבְרָא. ד', דִינָא דְקַבְרָא. ה', דִינָא
 דְתוּלְעֵתָא. ו', דִינָא דְגִיְהֵנָם. ז', דִינָא דְרוּחָא דְאֲזֻלָּא
 וְשֹׁאטָת בְּעֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁכַּחַת אֲתֵר נִיחָא, עַד
 דִישְׁתְּלִים עוּבְדוּי. בְּגִין דָּא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַסְתַּכְּלָא תְדִיר
 בְּעוּבְדוּי, וַיִּתּוּב קָמֵי מָרִיָּה.

וְכַד אֲסַתְּכַל דְּווד מְלַכָּא בְּדִינֵין אֲלִין דְּבַר נֶשׁ, אַקְדִים
 וְאָמַר (תהלים קד) בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יְיָ, עַד לֹא תִפּוּק מִן
 עֲלָמָא, בְּעוּד דְּאֲנֵת אֲשַׁתְּכַחַת עִם גּוּפָא. וְכֹל קְרַבִּי אֶת
 שֵׁם קֹדְשׁוֹ, אֵינּוֹן שְׁיִיפִי גּוּפָא, דְּמִשְׁתַּתְּפִי כַּחַדָּא בְּרוּחָא.
 הַשְׁתָּא דְתִשְׁתַּכְּחוּן עִמָּהּ, אַקְדִימוּ לְבִרְכָא שְׁמָא קְדִישָׁא,
 עַד לֹא יִמְטִי זְמַנָּא דְלֹא תִיכְלוּן לְבִרְכָא, וְלֹא תִבְא
 בְּתִיּוּבָתָא, וְעַל דָּא אָמַר בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ. אֲתוּ
 אֵינּוֹן חֲבַרְיָא וְנִשְׁקוּ רִישֵׁיהּ.

רַבִּי חֲיִיא פִתַּח וְאָמַר, (דָּרָר ע"א) (שמות לד) קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה
 לַיְיָ. תָּא חֲזִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בְּרָא עֲלָמָא, לֹא
 בְּרָא לֵיהּ, אֲלֹא בְּגִין דִּיִּיתוּן יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְבְּלוּן אוֹרִיִּיתָא.
 בְּאוֹרִיִּיתָא אֲתַבְּרִי עֲלָמָא, וְעַל אוֹרִיִּיתָא קִימָא. הַדָּא
 הוּא דְכַתִּיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוּת
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. אוֹרִיִּיתָא אִיהִי אֲרַפָּא דְחֲיִי בְהָאֵי
 עֲלָמָא, וְאֲרַפָּא דְחֲיִי בְּעֲלָמָא דְאֲתִי.

וְכֹל מֵאֵן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, כְּאֵלּוּ אִשְׁתַּדַּל בְּהִיכְלֵיהּ
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהִיכְלָא עֲלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, אוֹרֵייתָא אִיהִי. וְכַד בַּר נֶשׁ עָסִיק בְּאוֹרֵייתָא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים תַּמָּן, וְאַצִּית לְקָלִיָּהּ, כְּמָה
 דְּכַתִּיב, (מלאכי ג) וַיִּקְשֹׁב יי' וַיִּשְׁמַע וּגּוֹ'. וְאִשְׁתַּזִּיב בַּר נֶשׁ
 מִתַּלְתַּל דִּינִין: מְדִינָא דְּהָאִי עֲלֵמָא. וּמְדִינָא דְּמִלְאָךְ
 הַמּוֹת, דְּלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ. וּמְדִינָא דְּגִיְהֵנָם.
 וַיִּכְתֹּב סֵפֶר (ע' ע"א) זְכָרוֹן. מֵאִי אִיהוּ. אֶלָּא אִית סֵפֶר
 לְעֵילָא, וְאִית סֵפֶר לְתַתָּא. זְכָרוֹן אֲתַר (ב"א אַת) (אֲתַר)
 קַיִמָּא קְדִישָׁא, דְּנִטִּיל וְכִנְיֵשׁ לְגַבִּיָּהּ, כָּל חֵיִן דְּלְעֵילָא.
 סֵפֶר זְכָרוֹן תְּרִין דְּרַגִּין דְּאִינּוֹן חַד, וְרִזָּא דָּא שֵׁם יְהוֹ"ה
 שֵׁם חַד. יְהוֹ"ה חַד. וְכֹלָא מְלָה חַדָּא.
 בְּגִין דְּאִית שֵׁם, וְאִית שֵׁם, שֵׁם (קס"ב ע"א) לְעֵילָא, דְּאִיהוּ
 אֲתַרְשִׁים (ס"א אַקְרִי שֵׁם) מִמָּה דְּלֹא יְדִיעַ, וְלֹא אֲתַרְמִיז
 בִּידִיעָה כְּלָל. וְדָא אַקְרִי נְקוּדָה (צ"ג ע"א) עֲלָאָה. שֵׁם
 לְתַתָּא, דְּאַקְרִי שֵׁם, (דברים ד) מְקַצָּה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצָה
 הַשָּׁמַיִם, בְּגִין דְּקַצָּה הַשָּׁמַיִם אַקְרִי זְכָרוֹן. וְהָאִי שֵׁם, אִיהוּ
 נְקוּדָה דְּלְתַתָּא, דְּאִיהוּ שֵׁם מִתְּהוּא זְכָרוֹן, דְּאִיהוּ קְצָה
 הַשָּׁמַיִם, דְּנִטִּיל כָּל חֵיִן דְּלְעֵילָא. וְדָא אִיהוּ קְצָה הַשָּׁמַיִם
 דְּלְתַתָּא. וְשֵׁם דִּילֵיהּ אִיהִי נְקוּדָה דְּלְתַתָּא. נְקוּדָה דָּא,
 אִיהוּ סֵפֶר דְּקַיִמָּא בְּחוּשְׁבָנָא, וְדָא הוּא וּלְחוּשְׁבֵי שְׁמוּ.

סֵפֶר דְקָאֲמָרָן, וְשֵׁם, חַד מְלָה הוּא, בְּכָל סֵטְרִין.
נְקוּדָה דָּא בְּגִין דְקִיִּמָּא בְּאֲמֻצְעִיתָא, אִיהִי עֲלָאָה עַל
כָּל דְאֲתֵאֲחֶדָן בֵּה. שִׁית סֵטְרִין, אֲתֵאֲחֶדָן בְּסֵפֶר
עֲלָאָה, (קל"ז ע"ב) וְאִיהוּ עֲלָאָה עֲלֵייהוּ. שִׁית סֵטְרִין
אֲתֵאֲחֶדָן בְּסֵפֶר תַּתָּאָה, וְאִיהוּ עֲלָאָה עֲלֵייהוּ. וְעַל דָּא,
סֵפֶר עֲלָאָה, סֵפֶר תַּתָּאָה, וְכָלֵא אֲקָרִי תוֹרָה.
מָה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֲלָא, סֵפֶר עֲלָאָה אִיהוּ תוֹרָה
שְׁבַכְתָּב. בְּגִין דְאִיהִי (ר"ד ע"א, שמיני מ' ע"ב) סְתִימָא, וְלֹא
קִיִּמָּא אֲלָא בְכַתְּב, דְתַמָּן אִיהוּ אֲתָר לְאֲתַגְלָאָה לְתַתָּא.
וּמֵאֵן אִיהוּ עֲלֵמָא דְאֲתִי. סֵפֶר תַּתָּאָה, דָּא תוֹרָה דְאֲקָרִי
תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, וּמֵאֵן אִיהוּ עַל פֶּה, אֲלִין רְתִיכִין
דְלַתַּתָּא, דְאִיהִי קִיִּמָּא עֲלֵייהוּ. וּבְגִין דְלֹא אִינּוֹן
בְּכָלֵא דְכַתִּיבָה דְלְעִילָא, אֲקָרוּן עַל פֶּה.
וְתוֹרָה דָּא קִיִּמָּא עַל פֶּה, בְּגִין דְכַתִּיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם
יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים וְתוֹרָה עֲלָאָה, אֲפָ
עַל גַּב דְאִיהִי קִיִּמָּא לְעִילָא, לָא אֲקָרִי עַל הַכְּתָב, אֲלָא
שְׁבַכְתָּב, דְקִיִּמָּא בְכַתְּב, וְהָהוּא כְּתָב אֲתַעְבִּיד הֵיכְלָא
לְגַבִּיָּה, וְאִיהִי קִיִּמָּא גּוֹ הָהוּא הֵיכְלָא, וְאֲתַטְמַרְתָּ תַמָּן.
וּבְגִין כֶּף אֲקָרִי תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְלֹא עַל כְּתָב.
אַבְל תוֹרָה דְלַתַּתָּא, אִיהִי קִיִּמָּא עַל רְתִיכָהָא, וְאֲקָרִי
עַל פֶּה, דְקִיִּמָּא עֲלֵייהוּ. וּבְגִין דְלֹא אֲתַחֲשִׁיבַת (נ"א

מִלְגּוֹ, מִכָּלֵלָא דְכִתִּיבָהּ, לֹא אֶתְעַבְדּוּ הַיִּכְלָא
 לְהֵאֵי נְקוּדָה, כְּהֵאֵי נְקוּדָה עֲלָאָה. וּבְגִין דְּקִימָא
 עַלֵּיהּוּ אֶקְרִי תְרוּמָה.

תּוּ שְׁמַעְנָא מְבוּצִינָא קְדִישָׁא. תְרוּמָה. מִהּוּ תְרוּמָה. כְּמָה
 דְּאוּקִימְנָא, תְּרִי מִמָּאָה. תָּא חֲזִי, כָּל אֵינּוֹן דְּרַגִּין
 קְדִישִׁין, דִּי בְרוּזָא דְמַהִימְנוּתָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲתַגְלִי בְּהוֹן, אֵינּוֹן עֶשֶׂר דְּרַגִּין, וְאֵינּוֹן עֶשֶׂר אַמְרִין,
 כְּמָה דְּאוּקְמוּתָהּ. וְאֵלִין עֶשֶׂר סְלִקִין לְמָאָה, וְכַד אֶצְטְרִיךְ
 לָן לְהֵאֵי נְקוּדָה תַּתָּאָה לְאַרְמָא לָהּ, אֶסִיר לָן לְנִטְלָא לָהּ
 בְּלַחֲוֹדָהָא. אֶלָּא לָהּ וּלְבַעֲלָהּ. וְאֵינּוֹן תְּרִי מֵאֵינּוֹן מָאָה
 דְּקֶאֱמְרִין, בְּגִין דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ לְאַפְרָשָׁא לֹוֹן כָּלֵל, אֶלָּא
 לְיַחְדָּא לָהּ וּלְבַעֲלָהּ. וְעַל דָּא אֶתְקִרִי תְרוּמָה בְּכָלֵלָא
 חֲדָא.

וְתָא חֲזִי, בְּכָל יוּמָא פְּרוּזָא קְאָרִי, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּכוֹ
 קִימָא מְלָה דָּא, וְדָא הוּא (שְׁמוֹת לֹה) (דף ר' ע"ב) קְחוּ
 מֵאַתְכֶם תְרוּמָה לַיִי'. וְאֵי תִימָא דְּקִשְׂיָא מְלָה עַלֵּיכוּ. כָּל
 נְדִיב לְבוֹ יְבִיָּאָה.

מִהּוּ יְבִיָּאָה. אֶלָּא מִהֲכָא אוּלִיפְנָא רְזָא לְצִלוּתָא. דְּבַר
 נֶשׁ דְּדַחִיל לְמֵאֲרִיָּה וּמְכוּיִן לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה
 בְּצִלוּתָא, אֶתְקִין תְּקוּנָא דְּלַעֲיָלָא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא.
 בְּקַדְמִיתָא בְּשִׁירִין (קצ"ז ע"א) וְתוֹשְׁבַחְוֹן, דְּקֶאֱמְרִין מְלֵאכִין

עֲלָאִין לְעֵילָא. וּבְהֵהוּא סְדוּרָא דְתוֹשְׁבְחָן דְקָא אִמְרֵי
יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, אִיהִי קְשִׁיטָת גְּרָמָהָא, וְאֶתְתַּקְנַת
בְּתַקוּנָהָא. כְּאֶתְתָּא דְאֶתְקִשְׁטַת לְבַעֲלָהּ.

וּבְסְדוּרָא דְצִלוּתָא, בְּהֵהוּא תַקוּנָא דְצִלוּתָא דְמִיּוֹשֵׁב,
אֶתְקִינּוּ עוּלְמַתָּהָא וְכֹל אֵינּוּן דִּילָהּ.
וּמִתְקִשְׁטוּן כָּל אֵינּוּן בְּהֵדָה, לְבַתֵּר דְאֶתְתַּקְּנוּ כֹּלָא
וְאֶתְסַדְּרוּ, כַּד מָטוּ לְאַמַּת וַיִּצִיב, כַּדִּין כֹּלָא מִתְתַּקְּנָא,
אִיהִי וְעוּלְמַתָּהָא, עַד דְמָטוּ לְגַאֵל יִשְׂרָאֵל, כַּדִּין אֶצְטְרִיף
לְמִיקָם כֹּלָא עַל קִיּוּמֵיהוּ.

בְּגִין דְכַד בַּר נָשׁ מָטִי לְאַמַּת וַיִּצִיב, וְכֹלָא אֶתְתַּקְּנוּ.
עוּלְמַתָּהָא נְטִילֵי לָהּ, וְאִיהִי נְטִילַת גְּרָמָה לְגַבֵּי
מִלְכָּא עֲלָאָה. כִּיּוּן דְמָטוּ לְגַאֵל יִשְׂרָאֵל, כַּדִּין מִלְכָּא
קְדִישָׁא עֲלָאָה נְטִיל בְּדַרְגוּי, וְנִפְיֵק לְקַבְּלָא לָהּ.

וְאֵנּוּן, מְקַמֵּי מִלְכָּא עֲלָאָה בְּעֵינָן לְקִיּוּמָא עַל קִיּוּמָנָא,
בְּאִימַתָּא בְּרַעְדָּה. דְהָא כַּדִּין אוֹשִׁיט יְמִינֵיהּ
לְגַבְהָ, וּלְבַתֵּר שְׂמַאלֵיהּ, דְשִׁוֵּי לָהּ תְּחוּת רִישָׁהּ, וּלְבַתֵּר
אֶתְחַבְּקוּ תְרוּוֵייהוּ כַּחְדָּא בְּנִשְׁיָקוּ. וְאֵלִין אֵינּוּן תְּלַת
קְדָמֵיתָא, וּבְעֵי בַר נָשׁ לְשׁוּאָה לְבִיָּה וְרַעוּתֵיהּ, וּלְכוּוּנָא
בְּכֹל הַנִּי תַקוּנֵין וְסְדוּרֵין דְצִלוּתָא. פּוּמִיָּה וּלְבִיָּה וְרַעוּתֵיהּ
כַּחְדָּא.

הַשְׁתָּא דְמִלְכָּא עֲלָאָה וּמְטְרוּנֵיתָא אֵינּוּן בְּחַבּוּרָא בְּחַדּוּהּ

בְּאִינּוֹן נְשִׁיקִין. מֵאֵן דְּאַצְטְרִיךְ לְמִשְׁאֵל שְׁאֲלִיתִין, יִשְׁאֵל.
 דְּהָא כְּדִין שְׁעָתָא דְרַעוּתָא אִיהוּ. כִּיּוֹן דְּשְׁאִיל בַּר נָשׁ
 שְׁאֲלִיתוּי מְקַמֵּי מַלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא, כְּדִין יִתְקִין גְּרַמִּיָּה
 בְּרַעוּתִיָּה וּלְבִיָּה לְתַלְתָּא אַחְרָנִין, לְאַתְעָרָא חֲדוּה
 דְטְמִירוּ, דְּהָא מֵאֲלִין תַּלְתָּא אַתְבָּרְכָא בְּדַבְּקוּתָא אַחְרָא.
 וַיִּתְקִין בַּר נָשׁ גְּרַמִּיָּה לְמִיפְק מְקַמֵּיָּהוּ, וּלְאַנְחָא לִוּן
 בְּחֲדוּה גְּנִיזָא דְאֲלִין תַּלְתָּא. וְעַם כָּל דָּא, דִּיְהָא רַעוּתִיָּה,
 דִּיתְבָּרְכוּן תַּתְּאִי, מֵאִינּוֹן בְּרַכָּאן דְּחֲדוּה טְמִירָא.

וּכְדִין אַצְטְרִיךְ לְמִנְפַּל עַל אַנְפוּי, וּלְמַמְסַר נְפִשְׁיָה,
 בְּשַׁעְתָּא דְאִיְהִי נְקָטָא נְפִשִׁין רוּחִין. כְּדִין אִיְהִי
 שְׁעָתָא לְמַמְסַר נְפִשְׁיָה בְּגוּ אִינּוֹן נְפִשִׁין דְאִיְהִי נְקָטָא,
 דְּהָא כְּדִין צְרוּרָא דְחַיִּי אִיְהוּ כְּדָקָא יְאוּת.

מְלָה דָּא שְׁמַעְנָא בְּרוּזִין דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא, וְלֹא אַתִּיְיָהִיב
 לִי רְשׁוֹ לְגַלְאָה, בַּר לְכוּ חֲסִידֵי עֲלִיוֹנִין. דְּאִי
 בְּהֵיא שְׁעָתָא דְאִיְהִי נְקָטָא נְפִשִׁין וְרוּחִין בְּרַעוּ
 דְּדַבְּקוּתָא חֲדָא, אִיְהוּ יְשׁוּי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְדָא, וַיְהִיב
 נְפִשְׁיָה בְּדַבְּקוּתָא, בְּהֵוּא רַעוּתָא, לְאַכְלָלָא לָהּ בְּהֵוּא
 דְּבַקוּתָא. אִי אַתְקַבְּלַת בְּהֵיא שְׁעָתָא בְּהֵוּא רַעוּתָא,
 דְּאִינּוֹן נְפִשִׁין רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין דְאִיְהִי נְקָטָא. הֵיא אִיְהוּ בַּר
 נָשׁ דְּאַתְצְרִיר בְּצְרוּרָא דְחַיִּי בְּהֵיא עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא
 דְּאַתִּי.

וְתוֹ דְבַעֲיָא לְאַתְכַּלְלָא מְכַל סְטְרִין, מְלַכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא,
 מְלַעֲיָלָא (קפ"ט ע"א) וּמִתְתָּא, וְלְאַתְעֻטָּרָא בְּנִשְׁמַתִּין
 בְּכַל סְטְרִין. אֶתְעֻטְרַת בְּנִשְׁמַתִּין מְלַעֲיָלָא, וְאַתְעֻטְרַת
 בְּנִשְׁמַתִּין מִתְתָּא. וְאִי בַר נָשׁ יְכוּיִן לְבִיָּה וְרַעוּתִיהָ לְכַל
 דָּא, וְיִמְסֹר נְפִשִׁיהָ מִתְתָּא בְּדַבְּקוּתָא בְּרַעוּתָא כְּמָה
 דְּאַתְמַר. כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאָרִי לִיָּה שְׁלוֹם לְתַתָּא,
 כְּגוּוֹנָא דְהַהוּא שְׁלוֹם דְלַעֲיָלָא. הַהוּא דְבְּרִיךְ לָהּ
 לְמְטְרוֹנִיתָא וְאַכְלִיל לָהּ וְאַעֲטַר לָהּ בְּכַל עֻטְרִין.

אוּף הַכִּי, הַאי בַר נָשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִי לִיָּה שְׁלוֹם
 לְתַתָּא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (שׁוֹפְטִים ו') וַיִּקְרָא לוֹ יְיָ שְׁלוֹם.
 וְכַל יוֹמוֹי הַכִּי קְרָאֵן לִיָּה לַעֲיָלָא, שְׁלוֹם. בְּגִין דְאַכְלִיל
 וְאַעֲטַר לְמְטְרוֹנִיתָא לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְהַהוּא שְׁלוֹם
 לַעֲיָלָא.

וְכַד אֶסְתַּלַּק הַהוּא בַר נָשׁ מֵהַאי עֲלָמָא, נִשְׁמַתִּיהָ סְלָקָא
 וּבְקָעָא בְּכַל אֵינּוֹן רְקִיעִין, וְלִית מָאן דְיִמְחִי בִידָהּ.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִי לָהּ וְאַמַר (ישעיה נז) יְבֵא שְׁלוֹם.
 וּשְׁכִינְתָּא אָמְרָה, יְנוּחוּ עַל מְשַׁכְּבוֹתֵם וְגו'. וַיִּפְתַּחוּן לָהּ
 תְּלִיסָר טוּרֵי דְאַפְרָסְמוֹנָא דְכִיָּא, וְלֹא יְהֵא מָאן
 דְיִמְחִי בִידָהּ. וְעַל דָּא, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְיִשְׁוֵי לְבִיָּה
 וְרַעוּתִיהָ לְדָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּל נְדִיב לְבוֹ יְבִיָּאָה אֵת
 תְּרוּמַת יְיָ לְגַבֵּי מְלַכָּא עֲלָאָה, כְּמָה דְאַתְמַר.

אָרִים רַבִּי אָבָא קָלִיָּה, וְאָמַר, וְוִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אַנְתָּ
 בַּחֲיִין, וְאֵנָּא בְּכִינָא עֲלֶךָ. לָא עֲלֶךָ בְּכִינָא, אֵלָא
 בְּכִינָא עַל חֲבֵרִיָּיא, וּבְכִינָא עַל עֲלָמָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 כְּבוּצִינָא דְשָׂרְגָא, דְּאֲדִלִּיק לְעֵילָא וְאֲדִלִּיק לְתַתָּא.
 וּבְנֵהוּרָא דְּאֲדִלִּיק לְתַתָּא, גְּנֵהִירִין כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, (נ"א נְהִיר
 לְעֵילָא) וְוִי לְעֲלָמָא, כִּד יִסְתַּלַּק נְהוּרָא דְלַתַתָּא בְּנֵהוּרָא
 דְלְעֵילָא. מֵאן יִנְהִיר נְהוּרָא דְאֹרִייתָא לְעֲלָמָא. קָם רַבִּי
 אָבָא וְנָשִׁיק לְרַבִּי חֲיָיא. אָמַר לִיה מַלִּין אֵלִין הוּוּ תַחֲתוֹת
 יַדְךָ, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁדַרְנִי עַד הַכָּא,
 לְאַתְחַבְרָא עִמְכוֹן זַכָּאָה חוּלְקִי.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח קָרָא אֲבַתְרִיָּה וְאָמַר, (שְׁמוֹת לֵד) וְכָל חָכָם לֵב
 בְּכֶם יִבְאוּ וְיַעֲשׂוּ וְגו', הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל תָּא
 חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמוֹשֶׁה, (דְּבָרִים א)
 הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנְבוֹנִים, אֲשַׁגַּח בְּכָל יִשְׂרָאֵל,
 וְלֹא אֲשַׁכַּח נְבוֹנִים, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, וְאָקַח אֶת רְאִשֵׁי
 שְׁבֻטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וִידוּעִים, וְאֵלוּ נְבוֹנִים לָא פְתִיב.
 וְאִי תִימָא דְנְבוֹן אִיהוּ דְרָגָא עֲלָאָה מִחָכָם, הָכִי אִיהוּ
 וְדָאִי.

מָה בֵּין הָאִי לְהָאִי. חָכָם, הָא אוּקְמוּהָ, דְאֲפִילוּ תַלְמִיד
 הַמְּחַכִּים לְרַבִּיָּה אֲקָרִי חָכָם. חָכָם, דִּידַע לְגַרְמִיָּה כָּל
 מָה דְאֲצַטְרִיךְ. נְבוֹן כְּמָה דְרָגִין אִית בֵּיה, דְאֲסַתְּכָל

בְּכֹלֵא, וַיִּדַע בְּדִילִיהּ וּבְאַחֲרָנִין. וְסִימְנָךְ, (משלי יב) יוֹדַע
 צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהַמְתּוֹ. (שמואל ב כג) צְדִיק מוֹשֵׁל יֵרֵאת אֱלֹהִים.
 וְהָכֵא חֲכָם לֵב דִּיִּיקָא. בַּלֵּב חָכָם, וְלֹא בְּאַתְרָא אַחֲרָא,
 בְּגִין דְּקִיִּמָא בַּלֵּב, וְנִבּוֹן לְעִילָא וְתַתָּא, אֲסִתְפַּל בְּדִילִיהּ
 וּבְאַחֲרָנִין.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה וְגו', הָכֵא
 בְּצִלּוֹתָא דְּבַעֲי בַר נָשׁ לְצִלָּאָה קָמִיהּ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהִי פּוֹלְחָנָא חֲדָא רַבָּא וַיְקִירָא, מֵאִינּוֹן
 פּוֹלְחָנִין דְּמֵאֲרִיהּ. תָּא חֲזִי, אִית פּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, דְּקִיִּמָא בְּעוּבְדָא, דְּאִיהוּ פּוֹלְחָנָא דְּקִיִּמָא בְּעוּבְדָא
 דְּגוּפָא, וְאִיהוּ פּוֹלְחָנָא. וְאִית פּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, דְּאִיהוּ פּוֹלְחָנָא פְּנִימָאָה יְתִיר, דְּאִיהוּ עֲקָרָא דְּכֹלֵא,
 קִיִּמָא בְּהַהוּא פּוֹלְחָנָא פְּנִימָאָה, דְּאִיהוּ עֲקָרָא דְּכֹלֵא.

בְּגוּפָא אִית (בראשית ט"ז ע"א) תְּרִיסַר שְׁיִיפִין, דְּקִיִּמִין
 בְּעוּבְדָא דְּגוּפָא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. וְאִינּוֹן
 שְׁיִיפִין דְּגוּפָא, וּפּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּעוּבְדָא
 קִיִּמָא בְּהוּ. בְּגִין דְּפּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּתַרִּין
 סְטָרִין, שְׁיִיפִין דְּגוּפָא לְבַר, וְאִית תְּרִיסַר שְׁיִיפִין אַחֲרָנִין,
 פְּנִימָאִין לְגוּ מִן גּוּפָא. וְאִינּוֹן תְּקוּנִין פְּנִימָאִין לְגוּ מִן
 גּוּפָא, לְאַתְתְּקָנָא בְּהוּ תְּקוּנָא דְּרוּחָא, דְּאִיהוּ פּוֹלְחָנָא
 יְקִירָא פְּנִימָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא גּוּ

רִזִּין פֿנימאין דְקָאמר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, וְאַיִנוֹן רִזָּא דְחֻכְמָתָא
עֲלָאָה, וְאַתִּידִיעוּ בֵּינֵי חֲבֵרֵיאַ, זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן.

צְלוֹתָא דְבַר נֶשׁ, אִיהוּ פּוֹלְחָנָא דְרוּחָא, וְאִיהוּ קִימָא
בְּרִזִּין עֲלָאִין, וּבְנֵי נֶשָׂא לָא יִדְעִין, דְּהָא
צְלוֹתָא דְבַר נֶשׁ בִּקְעַת אֲוִירִין, בִּקְעַת רְקִיעִין, פִּתְחַת
פִּתְחִין, וְסִלְקָא לְעִילָא.

בְּשַׁעֲתָא דְנִהִיר נְהוּרָא, וְאַתְפָּרֵשׁ נְהוּרָא מִן חֲשׂוּכָא,
כְּדִין פְּרוּזָא אֲזֵלָא בְּכִלְהוּ רְקִיעִין, אֲתַתְקִנוּ
מְאִרֵי דְפִתְחִין, מְאִרִיהוֹן דְּהִיכְלִין, כָּל חַד וְחַד עַל
מִטְרִיָּה. בְּגִין דְּאַיִנוֹן דְּשִׁלְטַנְיָהוֹן בִּימְמָא, לָאוּ אִינּוֹן
דְּשִׁלְטַנְיָהוֹן בְּלִילִיאַ. וְכֹד עָאל לִילִיאַ, אֲתַעֲבְרוּ שׁוֹלְטַנִּין
דִּימְמָא, וְאַתְמַנּוֹן שְׁלְטַנִּין אַחַרְנִין, דְּשִׁלְטִין בְּלִילִיאַ,
וְאַתְחַלְפֵן אֵלִין בְּאַלִּין.

וְרִזָּא דָּא, (בראשית א) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמַמְשַׁלַּת הַיּוֹם
וְגו'. וּמַמְשַׁלַּת הַיּוֹם וּמַמְשַׁלַּת הַלַּיְלָה, שׁוֹלְטַנִּין
אַיִנוֹן דִּי מְמַנּוּ בִּימְמָא, וְשׁוֹלְטַנִּין אִינּוֹן דִּי מְמַנּוּ בְּלִילִיאַ.
וְאַלִּין אַקְרוּן מְמַשַׁלַּת הַיּוֹם. וְאַלִּין אַקְרוּן מְמַשַׁלַּת
הַלַּיְלָה.

כֹּד עָאל לִילִיאַ, פְּרוּזָא נְפָקָא, אֲתַתְקִנוּ שׁוֹלְטַנִּין
דְּלִילִיאַ, כָּל (דף ר"א ע"ב) חַד וְחַד לְאַתְרִיָּה. וְכֹד נִהִיר
ימְמָא, פְּרוּזָא נְפָקָא, אֲתַתְקִנוּ שׁוֹלְטַנִּין דִּימְמָא, כָּל חַד

וְחַד לְאַתְרֵיהּ. (פְּדִין מִתְעַבְרֵי שְׁלֹטְנִין דְּלִילִיא וְאַתְפְּקֶדוֹן שְׁלֹטְנִין דִּימָמָא) וְכַד
 פְּרוּזָא אַכְרִיזוּ, פְּדִין כְּלָהּ כָּל חַד וְחַד, אַתְפְּקֶד עַל הַהוּא
 אַתְרֵי דְאַתְחֲזִי לִיהּ. פְּדִין שְׂכִינְתָא קְדָמָא, וְנַחְתָּא,
 וַיִּשְׂרָאֵל עָאֲלִין לְבִי כְּנִישְׁתָּא, לְשִׁבְחָא לְמָאֲרִיהוֹן, פְּתַחֲזִין
 בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחֲזִין.

דְּבַעֵי לִיהּ לְבַר נֶשׁ, (וַיִּקְרָא ק"ב ע"ב) פִּיּוֹן דְאַתְקִין גְּרַמִּיה
 בְּפוֹלְחָנָא דְעוּבְדָא, בְּתַקוּנֵי דְמִצְוָה וְקְדוּשָׁה,
 לְיַחְדָּא לְבִיהּ בְּתַקוּנָא דְפוֹלְחָנָא פְּנִימָאָה דְמָאֲרִיהּ,
 וְלִשְׁוֹאָה לְבִיהּ וְרַעוּתִיהּ בְּהַהוּא פּוֹלְחָנָא דְאֵינּוֹן מְלִין, (ד"א
 דְקָאמַר) דְהָא מְלָה סְלָקָא.

וְאֵינּוֹן מְמַנּוּ דְקִיּוּמִין בְּאִוִּירָא, אַתְמַנּוֹן לְד' סְטְרֵי
 עֲלָמָא. לְסֵטֶר מְזַרְחָא אַתְמַנָּא מְמַנָּא חַד, דְקִיּוּמָא
 בְּאִוִּירָא לְהַהוּא סְטְרָא, גְּזַרְדֵּי"א שְׁמִיהּ, וְעַמִּיהּ סְרַכִּין
 מְמַנּוּ אַחַרְנִין, דְאֵינּוֹן מְחַפְּאֵן לְהֵיכָל מְלָה דְצְלוּתָא,
 וְסְלָקָא בְּאִוִּירָא בְּהַהוּא סְטְרָא, וְנָטִיל לָהּ הָאֵי מְמַנָּא.
 אִי הִיא מְלָה כְּדָקָא יְאוּת, הוּא, וְכָל אֵינּוֹן סְרַכִּין נִשְׁקִין
 לְהֵיכָל מְלָה, וְסְלָקִין עִמָּה עַד הַהוּא אִוִּירָא דְרַקִּיעָא
 לְעִילָא, דְתַמָּן מְמַנּוּ סְרַכִּין אַחַרְנִין. בְּשַׁעְתָּא דְנִשְׁקִי
 לְהֵיכָל מְלָה, פְּתַחֲזִי וְאִמְרִי, זַכָּאִין אַתּוֹן יִשְׂרָאֵל, דִּיִּדְעִיתוּ
 לְאִעְטָרָא לְמָאֲרִיכוֹן בְּעֵטְרִין קְדִישִׁין זַכָּאָה אִיהוּ פּוּמָא,
 דְמְלָה דְעֵטְרָא דָּא נְפָקָא מִנִּיהּ.

כִּדְיִן פֶּרַחִין אַתּוּן דְּקִימִין בְּאוּרָא, דְּבִשְׁמָא קְדִישָׁא
 דְּתַרִּיסַר אַתּוּן, דְּהֵהוּא שְׁמָא שְׁלִיט בְּאוּרָא, וְהֵא
 אִיהוּ (בראשית ט"ז ע"א) שְׁמָא, דְּהוּה טַאס בֵּיהּ אֲלִיָּהּ"ו, עַד
 דְּאַסְתַּלַּק לְשִׁמְיָא. וְהֵיִינוּ דְּקָאמַר עוּבְדֵיהּ לְאַלִּיָּהּ, (מלכים
 א יד) וְרוּחַ יְיָ יִשָּׁאֵף. בְּגִין דְּבִשְׁמָא דָּא, הוּה אֲלִיָּהּ טַאס
 בֵּיהּ בְּאוּרָא, וְהֵא אִיהוּ שְׁמָא דְּשְׁלִיט בְּאוּרָא.

וְאַיְנוּן אַתּוּן פֶּרַחִין וְסִלְקִין בְּהֵיא מְלָה, וְהֵהוּא מְמַנָּא
 דְּמִפְתַּחַן דְּאוּרָא בִּידֵיהּ, וְכָל אֵינוּן מְמַנָּן
 אַחַרְנִין, כְּלָהוּ סִלְקִין בֵּיהּ עַד רְקִיעָא, וְאַתְמַסַּר בִּידָא
 דְּמְמַנָּא אַחַרָא, לְסִלְקָא לְעֵילָא.

לְסִטַר דְּרוּם, אֵית מְמַנָּא אַחַרָא דְּשִׁלְטָא בְּאוּרָא לְהֵהוּא
 סִטַר, וְכִמָּה מְמַנָּן אַחַרְנִין וְסִרְכִין עִמֵּיהּ. פְּסַגְנִי"ה
 שְׁמִיָּה, וּבֵיהּ מִתְאַחַדֵּן (נ"א וְלִיָּה אַתְמַסְרָאן) מִפְתַּחַן דְּאוּרָא
 לְהֵהוּא סִטַר. וְכָל אֵינוּן מְאַרִי דְּעֵקוּ, דְּצִלָּאן צְלוּתָא
 לְמְאַרִיָּהוּן מְגוּ עֵקְתָא, מְגוּ תְּבִירוּ דְּלְבָא, אִי הֵהיא מְלָה
 כְּדָקָא יְאוּת, סִלְקָא לְאוּרָא בְּהֵהוּא סִטְרָא, וְנִטִּיל לָהּ
 הֵאִי מְמַנָּא, וְנִשְׁיַק לָהּ (ס"א בְּגִין דְּסִלְקָא בְּהֵהוּא סִטְרָא) כִּד נִשְׁיַק
 לָהּ, פֶּתַח וְאַמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחוּס לְקַבְּלָךְ (נ"א וְעֵלָךְ)
 וּבְגִינְךָ יִתְמַלִּי רַחֲמִין.

סִלְקִין עִמָּה כָּל אֵינוּן מְמַנָּן קְדִישִׁין, וְכָל אֵינוּן סִרְכִין
 דְּהֵהוּא סִטְרָא. וּפֶרַחִין אַתּוּן דְּשְׁמָא קְדִישָׁא,

דַּאיִנוּן ד' אַתּוּון, דַּמַּתְעַטְרִין וְשִׁלְטִין בְּהֵוּא סְטְרָא
 דַּאֲוִירָא, וְסִלְקִין בְּהֵוּא סְטְרָא דַּאֲוִירָא, עַד רְקִיעָא, עַד
 הֵוּא מְמַנָּא דַּרְקִיעָא דִּשְׁלִיט בְּהֵוּא סְטְרָא.

לְסֵטֶר צָפוֹן, אֵית מְמַנָּא אַחֲרָא, וְעַמִּיה פֶּמָּה סֶרְכִין מְמַנָּן
 דִּשְׁלְטִין בַּאֲוִירָא, וְהֵוּא מְמַנָּא פֶּתְחִי"ה שְׁמִיה,
 וְהֵאִי אַתְמַנָּא בַּאֲוִירָא לְהֵוּא סְטְרָא, וְכָל אִינוּן דַּמְצָלָאן
 צְלוֹתִין עַל בַּעֲלֵי דְבָבוּ דַּעֲקִין לוֹן, וְכַד מְלָה דַּהֵהִיא
 צְלוֹתָא סִלְקָא לַאֲוִירָא בְּהֵוּא סְטְרָא, אִי זַפָּאָה הוּא,
 נְטִיל לָהּ הֵאִי מְמַנָּא, וְנִשְׁיֵק לָהּ.

כִּדִּין אַתְעַר רִוְחָא חֲדָא דַּנְּפַקָא מִגּוֹ תְּהוּמָא בְּסְטְרָא
 דַּצָּפוֹן, וְהֵוּא רִוְחָא קָאֲרִי בְּכָל אִינוּן אֲוִירִין,
 וְנִטְלֵי כְּלָהּוּ הֵהִיא מְלָה, וְסִלְקִין לָהּ עַד רְקִיעָא וְנִשְׁקִין
 לָהּ. פֶּתְחִי וְאִמְרִי, מָרְךְ יִרְמִי שֶׁנְּאֵךְ לְקַמְךָ.

וְאִזְלָא וְסִלְקָא וּבִקְעָא רְקִיעִין (ס"א אֲוִירִין) עַד דַּסִּלְקִין עַמָּה
 לְגַבֵּי רְקִיעָא קַדְמָאָה סִלְקָא צְלוֹתָא, וּמְטָאָת
 לְגַבֵּי חַד מְמַנָּא, דַּאֲתַמַּנָּא לְסֵטֶר מַעֲרָב, וְתַמָּן קִיִּימִין
 תִּשְׁעָה פֶּתְחִין, וּבְהוּ קִיִּימִין פֶּמָּה סֶרְכִין, וְכַמָּה מְמַנָּן,
 וְעַלִּיָּהּוּ מְמַנָּא חַד דֵּי שְׁמִיה זְבוּלִי"אֵל.

וְדָא אִיהוּ דְּבַעֲי לְשִׁמְשָׁא בְּהֵאִי רְקִיעָא בִּימָמָא, וְלָא
 אַתְיָהִיב לֵיהּ רְשׁוּ, עַד דַּסִּלְקֵי נְהוּרָא דַּסִּיָּהָרָא,
 וְכַדִּין אַפִּיק כָּל אִינוּן חִילִין, וְכָל אִינוּן מְמַנָּן. וְכַד נְהִיר

יִמָּא, עָאֲלִין כְּלָהוּ בְּפִתְחָא חֲדָא, דְּאִינוּן ט' פְּתִיחִין,
 דְּאִיהוּ פְּתָחָא עֲלָאָה עַל כְּלָהוּ. וְכַד צְלוֹתָא סְלָקָא, ^{(דף ר"ב}
 עָאֲלַת בְּהֵוּא פְּתָחָא, וְכָלְהוּ סְרָכִין, וְכָלְהוּ מְמָנָן,
^{ע"א)} נְפָקִין מֵהֵוּא פְּתָחָא. וְעֲלִיהוּן זְבוּלִיא"ל, הֵוּא רַב
 מְמָנָא, וְנִפְקִי כְּלָהוּ וְנִשְׁקִי לָהּ, וּמִטָּאן עֲמָה עַד רְקִיעָא
 תְּנַיִנָא.

(ס"א ברקיעא תניינא סלקא צלותא עד דהווא רקיע ואתפתחו) וְכַד סְלָקָא צְלוֹתָא
 עַד הֵוּא רְקִיעָא, אֶתְפְּתְחוּ תְרִיסָר תְּרַעִין דֵּהֵוּא
 רְקִיעָא. וּבְהֵוּא תְרַעָא דִתְרִיסָר, קָאִים מְמָנָא חַד,
 דְּשָׁמִיָּה עַנ"אל, וְהֵאִי מְמָנָא עַל כַּמָּה חֵיִלִין, עַל כַּמָּה
 מִשְׂרִיִין, וְכַד צְלוֹתָא סְלָקָא, קָאִים הֵאִי מְמָנָא וְכַרִּיז עַל
 כָּל אִינוּן פְּתִיחִין וְאָמַר, ^(ישעיה כו) פְּתָחוּ שְׁעָרִים וְגו', וְכָלְהוּ
 תְּרַעִין פְּתִיחִין, וְעָאֲלַת צְלוֹתָא בְּכָל אִינוּן פְּתִיחִין.

כִּדִּין, אֶתְעַר חַד מְמָנָא סְבָא דִיּוּמִין, דְּקָאִים לְסִטְר
 דְּרוּם, דְּשָׁמִיָּה עֲזַרִיא"ל סְבָא, וּלְזַמְנִין אֶתְקַרִי
 מַחְנִיא"ל, בְּגִין דְּאֶתְמָנָא עַל שְׁתֵּין רַבּוּא מִשְׂרִיִין, וְכָלְהוּ
 מָאֲרִי דְגַדְפִין, מָאֲרִי דְמִשְׂרִיִין, מְלִיִין עֵינִין. וּלְגַבִּיָּהוּ
 קֵיִמִין אִינוּן מִשְׂרִיִין מָאֲרִיָּהוּן דְּאוּדְנִין. וְאֶקְרוּן אוּדְנִין,
 בְּגִין דְּאִינוּן צִיִּיתִין, כָּל אִינוּן דְּמִצְלָאן צְלוֹתְהוּן
 בְּלַחִישׁוּ, בְּרַעוּתָא דְלְבָא, דְּלֵא אֲשַׁתְּמַע הֵוּא צְלוֹתָא
 לְאַחְרָא. הֵאִי צְלוֹתָא סְלָקָא, וְצִיִּיתִין לָהּ כָּל אִינוּן
 דְּאֶקְרוּן מָאֲרִי דְּאוּדְנִין.

וְאִי תְּהִיָּא צְלוֹתָא אֲשֶׁתְּמַע לְאוּדְנִין דְּבַר נֶשׁ, לִית מֵאן
 דְּצִיית לָהּ לְעֵילָא, וְלֹא צִייתִין לָהּ אַחֲרֵנִין, בַּר מֵאן
 דְּשָׁמַע בְּקִדְמִיתָא, בְּגִין כֶּךָ בְּעֵי לְאַסְתְּמָרָא דְלֹא יִשְׁמַעוּן
 לְתַהִיָּא צְלוֹתָא בְּנֵי נֶשָׂא. וְתוּ, דְּמִלְּה דְּצְלוֹתָא אַתְּ אַחֲדָא
 בְּעֵלְמָא עֲלָאָה, וּמִלְּה דְּעֵלְמָא עֲלָאָה, (בראשית ג' ע"ב) לֹא
 אֲצִטְרִיד לְמִשְׁמַע.

כְּגִוּוֹנָא דָּא, מֵאן דְּקָרִי בְּסַפְרָא דְּאוּרִייתָא, חַד קָרִי, וְחַד
 לְשִׁתּוּק, וְאִי תְּרִי קָרְאן בְּאוּרִייתָא, גְּרַעֵי
 מְהֵימְנוּתָא דְּלְעֵילָא, בְּגִין דְּחַד קָלָא וְדִיבּוּר כִּלְא חַד
 כְּדִין תְּרִין קָלִין וְתְּרִין דְּבוּרִין, אִיהוּ גְּרִיעוּתָא
 דְּמְהֵימְנוּתָא. אִלָּא דִּיהָא קָלָא וְדִבּוּר חַד כְּמָה דְּאֲצִטְרִיד,
 בְּגִין דִּיהָא תְּהוּא קָלָא וְתְּהוּא דְּבוּר חַד.

וְתְּהוּא מְמַנָּא, שְׁמִיָּה עֲזַרִי"אל סְבָא. כִּד תְּהִיָּא צְלוֹתָא
 סְלָקָא בְּלַחֲשׁוּ, כָּל אֵינּוֹן שְׁתִּין רְבוּא מִשְׁרִיין,
 וְכָל אֵינּוֹן מְאָרִי דְּעֵינִין, וְכָל אֵינּוֹן מְאָרִי דְּאוּדְנִין,
 כְּלָהוּ נַפְקִי וְנִשְׁקִי לְתַהִיָּא מְלָה דְּצְלוֹתָא דְּסְלָקָא. הֲדָא
 הוּא דְּכְתִיב, (תהלים לד) עֵינֵי יִי' אֶל צְדִיקִים וְאֲזַנֵּי אֶל
 שׁוֹעֲתִים. עֵינֵי יִי' אֶל צְדִיקִים, אֶלִּין מְאָרִי דְּעֵינִין
 דְּלִתְתָּא, בְּגִין דְּאִית (נ"א דְּלִית) מְאָרִי דְּעֵינִין לְעֵילָא.
 וְאֲזַנֵּי אֶל שׁוֹעֲתִים, אֶלִּין מְאָרִיהוֹן דְּאוּדְנִין.

רְקִיעָא תְּלִיתָאָה, תְּהִיָּא צְלוֹתָא סְלָקָא וּמְטִי לְתַהִיָּא

רְקִיעָא, וְתַמָּן הָהוּא מְמַנָּא דְאַקְרִי גְדַרִי"ה, וְעַמִּיּה כַּמָּה
 סֶרְכִין וְכַמָּה מְמַנָּן. וְאִיהוּ מְשִׁמֵּשׁ ג' זְמַנִּין בְּיוֹמָא, לְקַבֵּל
 חַד שְׂרַבִּיטָא דְזִיזְהָרָא דְנַפְיָק, סְלִיק וְנַחֲתִית וְלֹא קִיַּימָא
 בְּאַתָּר חַד, וְהֵאֵי אִיהוּ שְׂרַבִּיטָא דְנַטִּיל ג' זְמַנִּין וְאַתְגַּנִּיז.
 וְכַד צְלוֹתָא סְלָקָא, נַחֲתִית הָהוּא שְׂרַבִּיטָא, וְסַגִּיד קָמִי
 הָהוּא צְלוֹתָא, וְאַקְרִי הָאֵי רְקִיעָא, רְקִיעָא דְשְׂרַבִּיטָא.
 וְכַד סְלָקָא הָהִיא צְלוֹתָא, הָהוּא מְמַנָּא בְּתַר דְסַגִּיד,
 בְּטֵשׁ, בְּהָהוּא שְׂרַבִּיטָא בְּטִינָרָא, תְּקִיפָא דְזִזְהִיר,
 דְאִיהוּ קָאִים בְּאַמְצָעִיתָא דְהָהוּא רְקִיעָא, וְנַפְקוּ מִגּו
 הָהוּא טִינָרָא, תְּלַת מָאָה וְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ חֵיילִין דְאֵינּוּן
 גְּנִיזִין תַּמָּן מִן יוֹמָא דְאֹרִייתָא נַחֲתַת לְאַרְעָא, בְּגִין
 דְאַתְתַּקְפוּ לְחַבְרָא (ס"א לְסַרְבָּא) דְלֹא תַחֲתוּת לְאַרְעָא, וְאַנְזִיף
 בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָאֵלוּ גוּ הָהוּא טִינָרָא. וְלֹא
 נַפְקִין בַּר הָהוּא זְמַנָּא דְצְלוֹתָא סְלָקָא, פְּתַחִי וְאַמְרִי (תהלים
 ח) יי' אֲדוֹנֵינוּ מִה אֲדִיר שְׁמֶךָ וְגו'. דָּא הִיא צְלוֹתָא,
 דְסְלָקָא עַל כָּל אֵינּוּן רְקִיעִין. כְּדִין סַגִּידִין לְגַבְהָ.
 מְכַאֵן וְלַהֲלָאָה, צְלוֹתָא מִתְעַטְרָא בְּעַטְרִין עֲלָאִין,
 וְסְלָקָא לְגוּ רְקִיעָא רְבִיעָאָה, וְכַדִּין שְׁמֵשָׁא נַפְיָק
 בְּדַרְגוּי, וְשְׁמֵשִׁי"אל רַב מְמַנָּא נַפְיָק, וְתַלַּת מָאָה וְשִׁתִּין
 וְחָמֵשׁ מִשְׂרִיִּין סְלָקִין עַמִּיּה, לְגוּ הָהוּא רְקִיעָא, וְאַקְרוּן
 יְמוֹת הַחַמָּה, וְכֻלְהוּ מְעַטְרִין לְהָהִיא צְלוֹתָא, בְּעַטְרִין
 דְבוֹסְמִין דְגַנְתָּא דְעַדָּן.

וְתַמֵּן אֶת־עַכְבַּת צְלוֹתָא, עַד דְּכֻלְהוּ מִשְׂרַיִין סִלְקִין עִמָּה
 לְגוּ הֵהוּא רְקִיעָא חֲמִישָׁאָה, וְתַמֵּן אִיהוּ מְמַנָּא חַד
 גְּדַרִי"אל שְׁמִיָּה, וְהוּא מְאָרִי קְרַבִּין דְּשֹׂאֵר עֲמִין. וְכַד
 צְלוֹתָא סִלְקָא, כְּדִין אֲזַדְעֹזַע הוּא, וְכַל מִשְׂרַיִין דִּילִיָּה,
 וְאִתְּבַר (דף ר"ב ע"ב) חִילִיָּיהוּ, וְנִפְקִי וְסַגְדִּי, וּמַעֲטָרִין לְהֵהִיא
 צְלוֹתָא.

וְסִלְקִין עִמָּה עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי רְקִיעָא שְׁתִּיתָאָה, וְכַדִּין
 נִפְקִין כַּמָּה חִיילִין, וְכַמָּה מִשְׂרַיִין, וּמִקְבְּלִין
 לְהֵהוּא צְלוֹתָא, וְסִלְקִין בְּהֶדְהָ, עַד דְּמָטוּ לְשַׁבְעִין
 תַּרְעִין, דְּתַמֵּן קָאִים חַד מְמַנָּא, דִּי שְׁמִיָּה עֲנַפִּי"אל, רַב
 מְמַנָּא. וְאִיהוּ מַעֲטָר לְהֵהִיא צְלוֹתָא, בְּשַׁבְעִין עֲטָרִין.

וְכִיּוֹן דְּמַתְעַטְרָא צְלוֹתָא בְּכַל הַנֵּי עֲטָרִין, כְּדִין מִתְחַבְּרָן
 כָּל אֵינֹון חִיילִין דְּכֻלְהוּ רְקִיעִין, וְסִלְקִין לְהֵהִיא
 צְלוֹתָא דְּמַתְעַטְרָא בְּכַל עֲטָרִין, לְגַבֵּי רְקִיעָא שְׁבִיעָאָה.
 וְכַדִּין עָאֵלֵת צְלוֹתָא, וְסַנְדִּלְפִ"ן רַב יְקִירָא עֲלָאָה דְּכַל
 מִפְתָּחֵן דְּמְאָרִיָּה בִּידִיָּה, אָעִיל לְהֵהוּא צְלוֹתָא, לְגוּ
 שְׁבַעָה הֵיכְלִין.

תָּא חֲזִי אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁבַעָה מְדוּרִין אֵינֹון וְכוּ', (אמר

המגידים כבר נדפסו בפרשת בראשית דף מ"א ע"ש) שְׁבַעָה הֵיכְלִין

אֵלִין, אֵינֹון הֵיכְלִין דְּמִלְכָּא, וְהֵאִי צְלוֹתָא כַּד מַתְעַטְרָא
 בְּכַל הַנֵּי עֲטָרִין, כַּד עָאֵלֵת, מְחַבְּר לֹון כְּחַדָּא,

לְאַתְעֵטְרָא לְעֵילָא לְמַהוּי כְּלָא חַד כְּדָקָא יְאוּת. וּשְׂמָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִתְעֵטְרָא בְּכָל עֵטְרִין, עֵילָא וְתַתָּא,
 לְמַהוּי חַד, וּכְדִין (מְשַׁלִּי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ (בְּרֵאשִׁית כ"ו ע"א) צְדִיק
 כְּתִיב.

זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְּבַר נָשׁ, דִּינְדַע לְסִדְרָא צְלוּתִיָּה כְּדָקָא
 יְאוּת. בְּהַאי צְלוּתָא דְּמִתְעֵטְרָא בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, אִיהוּ מְחַכָּה עַד דִּי־סִתְיִימוּן כָּל צְלוּתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
 וּכְדִין כְּלָא אִיהוּ בְּשִׁלְיֵמוּ כְּדָקָא יְאוּת, עֵילָא וְתַתָּא. עַד
 הָכָא מְלִין דְּצְלוּתָא, לְמַנְדַע רְזִין עֲלָאִין, מְכָאן וּלְהָלָאָה
 אִית פְּקוּדֵי אֹרִייתָא, דְּאִינּוֹן קִי־יִמִּין בְּמִלָּה, כְּמָה
 דְּקִי־יִמִּין בְּעוּבְדָא.

וְאִינּוֹן שִׁית פְּקוּדִין, וְקִי־יִמִּין אֹפָּה הָכָא בְּצְלוּתָא. חַד,
 (דְּבָרִים כח) לִירָאָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא.
 תְּנַיִינָא, לְאַהֲבָה אוֹתוֹ. תְּלִיתָאָה, לְבָרְכוּ. רְבִיעָאָה,
 לְיַחַדּוֹ. חֲמִישָׁאָה, לְבָרַךְ כִּהְנָא ית עֲמָא. שְׁתִּיתָאָה,
 לְמִסוֹר נְשֻׁמְתִיָּה לִיָּה. וְאַלִּין שִׁית פְּקוּדִין דְּקִי־יִמִּין
 בְּצְלוּתָא דְּמִלָּה, בַּר אִינּוֹן פְּקוּדִין (ר"ו ע"א) דְּקִי־יִמִּין
 בְּעוּבְדָא, כְּגוּוּנָא דְּצִיצִית וְתַפְלִין.

לִירָאָה אֶת הַשֵּׁם, פְּקוּדָא דָּא קִי־יִמָּא בְּאַלִּין תּוּשְׁבְּחָן
 דְּקָאֵמַר דְּוֹד מְלַכָּא, וּבְאִינּוֹן קְרַבְּנִין דְּאֹרִייתָא,
 דְּתַמָּן בְּעֵי בַר נָשׁ לְדַחְלָא מְקַמֵּי מְאִרִיָּה, בְּגִין דְּאִינּוֹן

שִׁירִין קִיַּיִמִין בְּהֵהוּא אַתָּר דְּאַקְרִי יִרְאֵה. וְכֹל אֵינּוֹן
הֶלְלוּיָהּ, דְּאֵינּוֹן רְזָא דְיִרְאֵה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְעֵי
בַר נָשׁ לְשׁוּאָה רְעוּתִיהָ בְּאֵינּוֹן שִׁירִין בִּירְאֵה, וְאוּקְמוּהָ
חֲבַרְיָא כֹּל אֵינּוֹן רְזִין דְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחָן, וְכֹל אֵינּוֹן רְזִין
דְּהֶלְלוּיָהּ.

כִּיּוֹן דְּמַטִּי בַר נָשׁ לְיִשְׁתַּבַּח, יִשְׁוֵי רְעוּתִיהָ לְבָרְכָא לִיה
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּגוֹן יוֹצֵר אוֹר, יוֹצֵר
הַמְּאוּרוֹת. לְאַהֲבָה אוֹתוֹ, כַּד מַטִּי לְאַהֲבַת עוֹלָם, (דְּבָרִים ו)
וְאַהֲבַת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיהָ, דְּדָא אִיהוּ רְזָא דְרַחֲמִימוּ דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְהָא אוּקְמוּהָ. לְיַחְדָּא לִיה, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ
אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, דְּהֶכָא קִיַּיִמָּא רְזָא דְיַחְוּדָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לְיַחְדָּא שְׁמִיהָ בְּרְעוּתָא דְלְבָא כַּדְקָא חֲזִי.
וּמִתְמָן וּלְהֵלָאָה אֲדַכְּרוּתָא דְיַצִּיאַת מִצְרַיִם, דְּאִיהוּ
פְּקוּדָא לְאֲדַכְּרָא יַצִּיאַת מִצְרַיִם דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים ה) וּזְכַרְתָּ כִּי
עָבַד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם.

לְבָרְכָא כְּהֵנָּא יַת עַמָּא, בְּגִין לְאַכְלָלָא יִשְׂרָאֵל כְּחֻדָּא,
בְּשַׁעְתָּא דְנִטְלִין בְּרַכָּאן לְעִילָא, דְּהָא בְּהֵיִא
שַׁעְתָּא נִטְלָא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בְּרַכָּאן, וְשַׁעְתָּא דְרְעוּתָא
הוּא, לְמַסּוֹר נְפִשִׁיהָ לְגַבִּיָּהּ, וּלְמִיָּהּ לִיה נְשַׁמְתָּא
בְּרְעוּתָא דְלְבָא, כַּד נְפִלִין עַל אַנְפִּין, וְאַמְרִין (תְּהִלִּים כה)
אֱלֹהֵי יְיָ נְפִשִׁי אֶשָּׂא, דִּיכֻוִּין לְבֵיהָ וְרְעוּתִיהָ לְגַבִּיָּהּ,

לְמַמְסָר לִיּה נִפְשָׁא בְרַעוּתָא שְׁלִימָ. וְאַלִּין אֵינּוֹן שִׁית
פְּקוּדִין דְּקִיּוּמִין בְּצִלוּתָא, דְּסִלְקִין לְגַבִּי שִׁית מֵאָה
פְּקוּדִין דְּאוֹרֵייתָא.

וְאִי תֵימָא תְּלִיסָר אַחֲרָנִין יִתִּיר. אֵינּוֹן קִיּוּמִין לְאַמְשָׁכָא
תְּלִיסָר מְכִילָן דְּרַחֲמִי, דְּכֹלָא כְּלִילָן בְּהוּ. (ס"א בְּרַבִּי)
שִׁית פְּקוּדִין אֵלִין, דְּצִלוּתָא מִתְּעַטְרָא בְּהוּ.

זְכָאָה חוּלְקִיָּה, מֵאֵן דִּישׁוּי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְדָא,
וְלֹא שְׁלָמָא (דף ר"ג ע"א) לֹוֹן בְּכָל יוֹמָא. וּבְאַלִּין תְּלִיִין
אַחֲרָנִין סְגִיָּאִין. אָבֵל כִּד מָטִי בַר נָשׁ לְאַתְרִין אֵלִין,
אַצְטְרִיךְ לִיָּה לְכוּנָא לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה, לְאַשְׁלָמָא הֵהוּא
פְּקוּדָא דְּקִיּוּמָא בְּהֵהוּא מְלָה. וְכִדִּין אַכְרִיזוּ עָלֵיָּה וְאַמְרִי,
וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. (ישעיה מט)
אַתָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקִיָּה.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק אַבְתְּרִיָּה וְאַמְר, (שמות לד) וַיִּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת
כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. אַמַּאי כְּנִישׁ לֹוֹן. בְּגִין
לְמַמְסָר לֹוֹן שַׁבַּת כְּמִלְקָדְמִין, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא עַד לָא
עָבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת עֶגְלָא, מִסָּר לֹוֹן אֶת הַשַּׁבַּת. וְדָא
אִיְהוּ דְּלָא נְטְרוּ אֵינּוֹן עֵרַב רַב. פִּיּוֹן דְּשִׁמְעוּ בֵּינִי וּבֵין
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמְרוּ וְאַנָּן מְלָה דָּא אֶתְמַנַּע מִינָּן, מִיַּד (שמות
לב) וַיִּקְהֵל הָעָם עַל אֶהְרֹן וְגו', וְאַתְמַשְׁכוּ סְגִיָּאִין
אַבְתְּרִיָּהוּ. לְבַתַּר דְּמִיתוּ אֵינּוֹן דְּמִיתוּ, כְּנִישׁ מֹשֶׁה לְבִנֵּי

יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדֵייהוּ, וַיְהִי לֹון שַׁבַּת כְּמִלְקַדְמִין, הִדָּא הוּא
דְּכְתִיב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וְגו'.

לֹא תַבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, הֵכָא אֵית רִזָּא דְרִזִין,
לְאִינּוּן דִּידְעֵי חֲכֻמָּתָא עֲלָאָה, רִזָּא דְשַׁבַּת הָא
אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. אֲבָל רִזָּא דָא, אֲתַמְסֵר לְחַפְיָמִי
עֲלִיוֹנִין, דְּהָא שַׁבַּת רִזָּא עֲלָאָה הוּא.

תָּא חֲזִי (ס"א בִּיּוֹמָא שְׁתִּיתָאָה בְּשַׁעֲתָא דְמַטִּי) בְּשַׁעֲתָא דִּיּוֹמָא שְׁתִּיתָאָה
מָטָא זְמָנָא דְעָרְב, כְּדִין, כְּכָבָא חַד מְסַטְרָא דְצָפוֹן
נְהִיר, וְעַמִּיָּה שְׁבַעִין כְּכַבִּין אַחֲרָנִין, וְהָהוּא כְּכָבָא בְּטִשׁ
בְּאִינּוּן כְּכַבִּין אַחֲרָנִין, וְאֲתַכְלִילוּ כְּלָהוּ בְּהָהוּא כְּכָבָא,
וְאֲתַעְבִּיד חַד כְּלָלָא דְשְׁבַעִין. וְהָהוּא כְּכָבָא אֲתַפְּשֵׁט,
וְאֲתַעְבִּיד כְּמְדוּרָא חֲדָא, לְהִיטָא בְּכָל סְטָרִין. כְּדִין
אֲתַפְּשֵׁט הָהוּא מְדוּרָא סַחְרָנִיָּהוּ דְאֵלְפָ טוּרִין, וְקִיָּמָא
כְּחַד חוּטָא דְסַחְרָא.

וְהָאִי מְדוּרָא דְאֶשָּׁא, מְשִׁיךְ לְגַבְיָה גּוּוֹנִין אַחֲרָנִין דְלָגוּ
מִנִּיָּה. גּוּוֹן קְדָמָאָה יְרוּקָא. כִּיּוֹן דְקִיָּמָא הָאִי
גּוּוֹנָא, סִלְקָא הָהוּא מְדוּרָא דְאֶשָּׁא, וְדָלִיג לְעֵילָא עַל
הָהוּא גּוּוֹן יְרוּקָא, וְעָאֵל לָגוּ מִנִּיָּה, וְשִׁדִּי לְהָהוּא גּוּוֹן
יְרוּקָא לְבַר, וְקִיָּמָא יְרוּקָא לְבַר, וְהָהוּא מְדוּרָא דְאֶשָּׁא
דְּכְכָבָא כְּלִילָא לָגוּ.

לְבַתָּר, אֲמִשִּׁיךְ אַבְתָּרִיָּה גּוּוֹן אַחֲרָא תַנְיָנָא חוּוֹרָא,

וְהָיָה חוֹרָא עָאל לְגוּ, פִּיּוֹן דְּקִימָא הַאי גְּוּוֹן, סְלָקָא
הָהוּא מְדוּרָא דְאַשָּׁא דְהָהוּא כְּכָבָא, וְשִׂדֵי לְהָהוּא חוֹרָא
לְבַר, וְעָאל אִיהוּ לְגוּ. וְכֵן כָּל אֵינּוֹן גְּוּוֹנִין, עַד דְּשִׂדֵי לֹוֹן
לְבַר, וְעֵייל אִיהוּ לְגוּ, וְקָרִיב לְגַבֵּי הָהִיא נְקוּדָה טְמִירָא,
לְמִיטַל נְהוּרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וְאָרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן
הַצָּפוֹן וְגו'. יְחֻזְקָאל חָמָא לְהַאי חִיזוּ, בְּתַקוּנָא
דְּלָא קִימָא, בַּר בְּשַׁעְתָּא דְשִׁלִּיט הָהוּא כְּכָבָא
כְּדִקְאֲמָרוֹן, אֲבָל הַאי קָרָא אוּקְמוּהָ. וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה,
אוּקְמוּהָ, דְהוּא אֲתִי לְמַכְבֵּשׁ כָּל עֲלָמָא, לְקַמִּיָּה
דְּנְבוּכַדְנֶצַּר חִיבָא. אֲבָל רוּחַ סְעָרָה דָּא, אִיהוּ הָהוּא
כְּכָבָא דְקִאֲמָרוֹן, דְּבַלַּע שְׁבַעֵין כְּכַבִּין אַחַרְנִין, וְדָא אִיהוּ
רוּחַ סְעָרָה דְחָמָא אֱלִיָּהוּ, (מלכים א ט) מְפָרַק הָרִים וּמְשַׁבֵּר
סְלָעִים, וְדָא דְקִימָא תְּדִיר קָדָם כְּלָא, לְמִיטַר הָהוּא
דְּלָגוּ, כְּקְלִיפָה לְמוֹחָא.

וְאִמָּאֵי אֲקָרִי סְעָרָה. דְּסַעִיר כְּלָא, עֵילָא וְתַתָּא. בָּאָה מִן
הַצָּפוֹן, דְּהָא מִן הָהוּא סְטָרָא קָא אֲתִיָּא, וְסִימְנָה,
מְצָפוֹן תְּפַתַּח הַרְעָה, דְּהָא כַּמָּה סְטָרִין אַחַרְנִין
אֲתַאֲחַדוֹן בְּהָהוּא רוּחַ סְעָרָה, וּבְגִין כַּךְ נְפָקָא מִן הַצָּפוֹן.
עָנוּ, בְּגִין דְּאִיָּהִי סוּסְפִיתָא דְדַהְבָּא. וּמְסָטָרָא דְצָפוֹן
אֲתַאֲחַדָּא דָּא. וְהַאי אִיָּהִי נְקוּדָה (קפ"ד ע"ב)

אֲמַצְעִיתָא, דְּקִימָא בְּחֹרְבָא. וּבְגִין דִּידַע לְמִפְתִּי, שְׁלִיט
 בְּגוּ נְקוּדָה דִּישׁוּבָא, וְכֹל מְלִין דִּישׁוּבָא. בַּר אַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל, פֶּד שְׂרָאן יִשְׂרָאֵל בְּגוּתָא, אִיהוּ (ד"א לָא) שְׁלִטָא
 עַל־יִהוּ, וּלְבַתָּר (קמ"א ע"א) דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל (ד"א לָא) שְׁלִטָא עַל
 אַרְעָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּכְתִיב, (איכָה ב) הַשִּׁיב אַחֲזֹר יְמִינוּ
 מִפְּנֵי אוֹיֵב.

עֲנֵן גָּדוֹל דָּא, אִיהוּ עֲנָנָא דְּחֲשׁוּכָא, דְּאֲחֻשִׁיךְ כֹּל
 עֲלָמָא. תָּא חֲזִי, מַה בֵּין עֲנָנָא לְעֲנָנָא. הֵהוּא עֲנָנָא
 (דף ר"ג ע"ב) דְּכְתִיב (במדבר י) וְעֲנֵן יִי' עֲלֵיהֶם יוֹמָם. (במדבר יד)
 וְעֲנָנֶךָ עוֹמֵד עֲלֵיהֶם. (ויקרא ק"ג ע"א, ג' ע"ב) הֵא אִיהוּ עֲנָנָא
 דְּנִהִיר וְזִהִיר, וְכֹל נְהוּרִין אֲתַחְזוֹן גּוּ הֵהוּא עֲנָנָא. אֲבַל
 עֲנָנָא דָּא, עֲנָנָא חֲשׁוּךְ, דְּלֹא נְהִיר כְּלָל, אֲבַל מִנַּע כֹּל
 נְהוּרִין, דְּלֹא יִכְלִין לְאַתְחֹזָא קַמִּיהָ.

גָּדוֹל, אֲמַאי אֲקָרִי גָּדוֹל, וְהָא זְעִיר אִיהוּ. אֲלָא גָּדוֹל
 אִיהוּ, פִּיּוֹן דְּשְׁלִיט. דְּבַר אַחַר גָּדוֹל, הֵהוּא
 חֲשׁוּכָא גָּדוֹל, פִּיּוֹן דְּכִסִּי כֹּל נְהוּרִין וְלֹא אֲתַחְזוֹן קַמִּיהָ,
 וְאִיהוּ גָּדוֹל (נ"א שְׁלִיט) עַל כֹּל עוֹבְדִין דְּעֲלָמָא.

וְאִשׁ מִתְּלַקְחָת, דְּהָא אֲשָׁא דְּדִינָא קְשִׁיא, לָא אֲעֵדִי
 מְנִיָּה לְעֲלָמִין. וְנִגָּה לּוֹ סְבִיב, אַף עַל גַּב דְּכָל הָאִי
 קְיִמָּא בֵּיהּ, נִגָּה לּוֹ סְבִיב. מִהֲכָא אוֹלִיפְנָא, דְּאַף עַל גַּב
 דְּלִית סְטְרָא דָּא, אֲלָא סְטְרָא (ס"ט ע"א) דְּמִסְאָבוּ, נִגָּה לּוֹ

סָבִיב, וְלֹא אֶצְטְרִיף לִיה לְבַר נָשׁ, לְדַחֲיִיא לִיה לְבַר.
מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּנִגְהַ לּוֹ סָבִיב, סִטְרָא דְקְדוּשָׁה
דְּמַהֲיִמְנוּתָא אִית לִיה, וְלֹא אֶצְטְרִיף לְאַנְהַגָּא בֵּיה קְלָנָא.
וְעַל דָּא אֶצְטְרִיף לְמִיּהֵב לִיה חוּלְקָא, בְּסִטְרָא דְקְדוּשָׁא
דְּמַהֲיִמְנוּתָא.

רַב הַמְנוּנָא סָבֵא, הָכִי אָמַר, וְכִי נִגְהַ לּוֹ סָבִיב, וְאֶצְטְרִיף
לְאַנְהַגָּא בֵּיה קְלָנָא, הָאֵי נִגְהַ לּוֹ, לְגוֹ אִיהוּ, וְלֹא
קְיִימָא לְבַר. וּבְגִין דְּקְיִימָא תְּהוּא נִגְהַ לּוֹ מִגּוֹ, פְּתִיב
וּמִתּוּכָה פְּעִין תְּחַשְׁמַל מִתּוּף הָאֵשׁ. מִתּוּכָה דְמֵאֵן. מִתּוּכָה
דְּתְהוּא נִגְהַ. פְּעִין תְּחַשְׁמַל: חֶשׁ, מָל, הָא אוּקְמוּהּ, חִיוּן
דְּאִשָּׁא (פ"א ע"ב) מִמְלָלָא.

אֲבַל מְבוּצִינָא קְדִישָׁא שְׁמַעְנָא עָלָה רְזָא דְרְזִין. פַּד
עָרְלָה שְׂרִי עַל קְיִימָא קְדִישָׁא לְסַאבָּא מְקַדְשָׁא,
כְּדִין תְּהוּא מְקַדְשָׁא, אֲתַעְכַּב מְלַגְלָאָה רְזָא דָּאת קְיִימָא,
מִגּוֹ עָרְלָה. וְכַד הָאֵי נִגְהַ עָאֵל לְגוֹ, וְאַפְרִישׁ בֵּין עָרְלָה,
וּבֵין מְקַדְשָׁא, כְּדִין אֶקְרִי חֶשְׁמַל חֶשׁ וְאַתְגְּלִיא. מָל, מַהוּ
מָל. כְּמַה דָּאת אָמַר (יהושע ה) מָל יְהוֹשֻׁעַ. רְזָא דָּאת קְיִימָא,
אֲתַעְכַּב מְלַאֲתַגְלָאָה מִגּוֹ עָרְלָה.

וְאִית רְזָא אַחְרָא, דְּהָא נְהוּרָא דִּילִיָּה, אֲתַחְזִי וְלֹא
אֲתַחְזִי, וְכַד אֲתַגְלִיא חֶשְׁמַל אֲתַעְבַּר נְהוּרִיָּה.
אֲבַל רְזָא קְדַמָּאָה, אִיהוּ בְּרְזָא דְקָרָא כְּדָקָא יְאוּת, וְכִלָּא
שְׁפִיר אִיהוּ, וְיְאוּת הוּא.

בְּהַאי נִגְהַ, מִפְתִּי לְאַתְתָּא, לְנִטְלָא נְהוּרָא. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (משלי ה) וְחָלַק מִשְׁמֵן חֶפְזָה, שְׂוִי הֵהוּא נְהוּרָא
 לְקַבְלִיָּה דְבְרִית. וּבְגִינֵי כֶּךָ מִפְתִּי לִיָּה, וְנִטְלָא נְהוּרִיָּה.
 וְדָא אִיְהוּ פְתוּיָא דְמִפְתִּי לְאַתְתָּא, דְכְתִיב, (משלי ה) נִפְתַּת
 תִּטְפְּנָה שְׁפִתֵי זָרָה וְגו'.

תָּא חֲזִי, בְיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה כִּד מָטָא זְמָנָא דְעָרְב, דְּלִיג
 לְגוּ הֵהוּא (נ"א מדורא) נְהוּרָא דְאֶשָּׁא, וְסִלְקָא לְעִילָא
 לְאַעֲלָא גוּ גְוונִין. כְּדִין מִתְקַנֵּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
 וּמִסְדְּרִין סְעוּדָתִין, וּמִתְקַנֵּין פְּתוּרִין, כָּל חַד וְחַד פְּתוּרִיָּה.
 כְּדִין חַד שְׁלֵהוּבָא נָפִיק וּבִטְשׁ בְּהֵהוּא מְדוּרָא, כִּיּוֹן
 דְּבִטְשׁ בֵּיה, מִתְגַּלְגֵּלָן הֵהוּא שְׁלֵהוּבָא, וְהֵהוּא מְדוּרָא
 וְעָאֲלִין בְּנוֹקְבָא דְתֵהוּמָא רַבָּא, וְאַתְטַמְרוּן וְיִתְבַּת תַּמָּן.
 וְהֵהוּא שְׁלֵהוּבָא אִיְהוּ מִסְטָרָא דִימִינָא, וּבְגִין דֵּהוּא
 מִסְטָרָא דִימִינָא, אַעֲבַר לְהֵהוּא מְדוּרָא, וְאַעֲלִיל
 לִיָּה לְנוֹקְבָא דְתֵהוּמָא רַבָּא, וְיִתִּיב תַּמָּן עַד דְנִפְיָק
 שְׁבַתָּא. כִּיּוֹן דְנִפְקָ שְׁבַתָּא, אַצְטְרִיךְ לְהוּ לְעַמָּא דִישְׂרָאֵל
 לְבָרְכָא עַל אֶשָּׁא, וְנִפְקָא הֵהוּא שְׁלֵהוּבָא, בְּבִרְכַתָּא
 דְלַתְתָּא, וְשְׁלִיט עַל הֵהוּא מְדוּרָא כָּל הֵהוּא לִילִיָּא,
 וְאַתְכַּפֵּיָּא הֵהוּא מְדוּרָא.

תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְעָאֲל שְׁבַתָּא, וְאַתְטַמְרוּ הֵהוּא מְדוּרָא, כָּל
 אֶשִׁין דְאֶשָּׁא קִשְׂיָא אַתְטַמְרוּ וְאַתְכַּפֵּיין, וְאַפִּילוּ

אִשָּׁא דְגִיְהָנָם, וְחַיִּיבִין דְגִיְהָנָם, אֵית לֹון נְיִיחָא. וְכֻלָּא
 תַּתָּא וְעֵילָא אֵית לָהּוּ נְיִיחָא. כִּד נַפְק שַׁבְּתָא, וּמְבָרְכִין
 יִשְׂרָאֵל עַל נִוְרָא, כְּדִין נַפְקִין כָּל אַשִּׁין דְמַתְטַמְרוּן, כָּל
 חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. וּבְגִין דְלֹא לְאַתְעָרָא אִשָּׁא אַחְרָא,
 כְּתִיב (שמות לד) לֹא תִבְעֲרוּ אִשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בַּיּוֹם
 הַשַּׁבָּת, וְהָא אוּקְמוּהָ, אִשָּׁא דְמַדְבַּחָא אֲמַאי.

אֲלָא כִּד עָאל שַׁבְּתָא, כְּרוּזָא קָרִי בְכוּלָהּוּ רְקִיעִין,
 אַתְתַּקְנוּ רְתִיכִין, אַתְתַּקְנוּ מִשְׂרִיין, לְקַדְמוֹת
 מְאָרִיכוֹן. כְּדִין נַפִּיק חַד רוּחָא מִסְטָרָא דְדָרוּם, וְהָהוּא
 רוּחָא אַתְפָּרֵשׁ (דף ר"ד ע"א) עַל כָּל אֵינּוֹן חֵילִין וּמִשְׂרִיין
 דְלַסְטָר יְמִינָא, וְאַתְלַבְּשָׁן בֵּיתָהּ, וְהָהוּא רוּחָא אֲקָרִי
 לְבוּשָׁא דִיקָר דְשַׁבְּתָא. כְּדִין פְּתוּרִי דְהָאִי עֲלָמָא,
 מַתְתַּקְנֵן בְּחַד הֵיכְלָא. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְהָהוּא בַר נֶשׁ,
 דְסִדּוּרָא דְפְתוּרִיָּה אַתְחַזִּי תַמָּן כְּדָקָא יָאוֹת, וְקִימָא כְּלָא
 מַתְתַּקְנָא, בְּלֹא כְּסוּפָא, אֵינֶשׁ כְּפוּם חֵילִיָּה.

כִּד עָאל שַׁבְּתָא, אֲצַטְרִיכוּ אֵינּוֹן עֲמָא קְדִישָׁא לְאַסְחָאָה
 גְרַמִּיָּהּוּ (קל"ו ע"ב) מִשְׁמוּשָׁא דְחוּל, מַאי טַעֲמָא. בְּגִין
 דְבְחוּל, רוּחָא אַחְרָא אֲזֻלָּא וְשִׁטָּיָא וְשָׂרָא עַל עֲמָא. וְכִד
 בְּעֵי בַר נֶשׁ לְנַפְקָא מִן הָהוּא רוּחָא, וְלֹאֲעֵלָא בְרוּחָא
 אַחְרָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, בְּעֵי לְאַסְחָאָה גְרַמִּיָּהּ, לְמִשְׂרִי
 עֲלִיָּה הָהוּא רוּחָא עֲלָאָה קְדִישָׁא.

תָּא חֲזִי רְזָא עֲלָא דְמְלָא, כָּל אֵינּוֹן שִׁית יוֹמִין, (קִימָא מְלָא
 דְכָלָא) אֲתֵאֲחֶדֶן בְּרְזָא דְחָד נְקוּדָה קְדִישָׁא, וְכֻלְהוּ
 יוֹמִין אֲתֵאֲחֶדֶן בֵּיהּ. וְאִית יוֹמִין אַחֲרָנִין, דְקִיִּמִין לְבַר
 בְּסֵטְרָא אַחֲרָא. וְאִית יוֹמִין אַחֲרָנִין, דְקִיִּמִין לְגוֹ (הִקְדָּמָה ד'
 ע"ב) מְעַגּוּלָא קְדִישָׁא, וְאֲתֵאֲחֶדֶן בְּנְקוּדָה קְדִישָׁא.
 וַיִּשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, וְכָל אֵינּוֹן דְּמִתְעַסְקִין בְּקְדוּשָׁה, כָּל
 יוֹמָא דְשַׁבְּתָא, אֲתֵאֲחֶדֶן כָּל אֵינּוֹן שִׁית יוֹמִין,
 בְּאֵינּוֹן שִׁית יוֹמִין דְלָגוֹ דְאֲתֵאֲחֶדֶן בְּהֵיא נְקוּדָה,
 אֲתֵאֲחֶדֶן בְּהֵאִי, בְּגִין לְנִטְרָא לֹון. וְכָל אֵינּוֹן שִׁית יוֹמִין
 (ד"א וְאֵינּוֹן שִׁית יוֹמִין דְלָגוֹ) דְשַׁבְּתָא, הֵהִיא נְקוּדָה טְמִירָא אֵיהִי.
 כִּיּוֹן דְעָאֵל שַׁבְּתָא, כְּדִין סְלָקָא הֵהִיא נְקוּדָה, וְאֲתַעֲטְרָא
 וְאֲתֵאֲחֶדָא לְעִילָא, וְכֻלְהוּ טְמִירִין בְּגִיָּה.
 תָּא חֲזִי, אִית יָמִים וְאִית יָמִים. יְמֵי חוּל, כְּמָה דְאֲתַמַּר,
 וְאֵלִין קִיִּמִין לְבַר לְעַמִּין. יְמֵי הַשַּׁבָּת, דְאֵינּוֹן יְמֵי
 הַשְּׁבוּעָה, קִיִּמִין לְיִשְׂרָאֵל. וְכַד סְלָקָא הֵאִי נְקוּדָה, כָּלָא
 אֲתַגְנִיז, וְאֵיהִי סְלָקָא, כִּיּוֹן דְאֵיהִי סְלָקָא, אֲקָרִי שַׁבָּת.
 מַהוּ שַׁבָּת. אִי תִימָא בְּגִין שְׁבִיתָהּ, דְכֻתִּיב כִּי בּוֹ שַׁבָּת,
 יָאוּת הוּא. אֲבָל רְזָא דְמְלָא, כִּיּוֹן דְסְלָקָא הֵאִי
 נְקוּדָה, וְנִהוּרָא נְהִיר, כְּדִין מִתְעַטְרָא אֵיהִי בְּאַבְהֵן, כִּיּוֹן
 דְמִתְעַטְרָא אֵיהִי בְּאַבְהֵן, כְּדִין אֲתַחְבַּרְת וְאֲתֵאֲחֶדֶת בְּהוּ,
 לְמַהוּי חָד, וְאֲקָרִי כָּלָא שַׁבָּת. שַׁבָּת: ש' בַּת. ש' הָא

אוֹקְמוּהָ, רְזָא דְתַלְתַּת אַבְהֵן, דְּמַתְּאַחְדָּן בְּבֵת יַחֲדָה, וְאִיהִי
מִתְעַטְרָא בְּהוּ, וְאִינוּן בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. וְכֹלָא אִיהוּ חַד.
וְדָא אִיהוּ ש' בַּת, לְמַהוּי כֹּלָא חַד.

וְאִי תִימָא, שִׁבְתַּת הַגָּדוֹל, וְאִיהוּ לְעֵילָא, אֲמַאי אֲקָרִי
שִׁבְתַּת. אֶלָּא וְדָאי הָכִי הוּא. וְרְזָא דְמַלְהָ, בְּכֹל אַתְר
נְקוּדָה דְאִיהִי עֶקְרָא דְכָל עֵינָא, אֲקָרִי בַת. כְּמָה דְאַתְר
אֲמַר, (תהלים יז) שְׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עֵינַי, בְּגִין דְאִיהִי (נְקוּדָה)
עֶקְרָא דְכָל עֵינָא, אֲקָרִי בַת.

עֵלְמָא דְאַתִּי, אִיהוּ (ק"פ ע"א) הֵיכְלָא לְהֵהִיא נְקוּדָה עֵלְאָה,
וְכַד אִיהִי קִימָא, וְנִטְלָא בְּגַדְפָּהָא לְאַבְהֵן,
לְאַתְעַטְרָא לְעֵילָא אֲקָרִי כֹלָא שִׁבְתַּת. וְכַד אַבְהֵן מִתְעַטְרָן
לְעֵילָא, בְּגוֹ נְקוּדָה עֵלְאָה, אֲקָרִי שִׁבְתַּת. נְקוּדָה תַּתְאָה (ע'
ע"ב) כַּד מִתְעַטְרָא בְּאַבְהֵן אֲקָרִי שִׁבְתַּת.

הָאִי נְקוּדָה תַּתְאָה כַּד סִלְקָא וְאַתְחַזִּית, וְאַתְקַשִּׁיטַת. (ס"א
הָאִי נְקוּדָה תַּתְאָה כַּד סִלְקָא לְאַתְעַטְרָא בְּאַבְהֵן)
אֲשֶׁתִּכַּח לְעֵילָא וְתַתָּא, וְעֵלְמִין כְּלָהוּ בְּחַדוּהָ. וּבְהָאִי
לִילִיא, הָאִי נְקוּדָה אֲתַפְּשֵׁט נְהוּרָאָה, וּפְרִישׁ גְּדַפּוּי עַל
עֵלְמָא, וְכֹל שְׁלִטוּנִין אַחַרְנִין מִתְעַבְרָן, וְנִטְרִירוּ אֲשֶׁתִּכַּח
עַל עֵלְמָא.

וְכַדִּין אַתּוּסְף רִיחַ נְשִׁמְתָא בִּישְׂרָאֵל, עַל כָּל חַד וְחַד,
וּבְהֵהִיא נְשִׁמְתָא יִתִּירָא, נְשִׁיין כָּל עֶצְבָּא

וְחִמַּתָּא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח בַּר חֲדוּהָ, לְעֵילָא וְתַתָּא. הֵהוּא
רוּחָא דְנַחֲתִית וְאֶתוּסְפָּה בְּבִנֵי עֲלָמָא, כַּד נַחֲתִית, אֶתְסַחֲי
בְּבוּסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדוֹן, וְנַחֲתִית וְשָׂרָא עַל עֲמָא קַדִּישָׁא,
זַכָּאִין אֵינּוּן, כַּד הָאִי רוּחָא אֶתְעֵר.

בְּהֵהִיא שַׁעְתָּא דִּהֵהוּא רוּחָא נַחֲתִית נַחֲתִין עֲמָה לְגוּ גִנְתָּא
דְּעֵדוֹן, שְׁתִּין רְתִיכִין, מִתְעַטְרִין לְשִׁית סְטֵרִין.
וְכַד מְטִי לְגִנְתָּא דְּעֵדוֹן, כַּדִּין כָּל אֵינּוּן רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין
דְּגִנְתָּא דְּעֵדוֹן, כְּלָהוּ (מִתְעַרֵי לְהֵהוּא מִתְעַטְרִי (נ"א בְּהֵהוּא) רוּחָא. כְּרוּזִי
קָרִי וְאָמַר, זַכָּאִין אֶתוּן יִשְׂרָאֵל, עֲמָא קַדִּישָׁא, דְּרַעוּתָא
דְּמֵאֲרִיכוֹן אֶתְעֵר (דף ר"ד ע"ב) לְגַבִּיכוֹ.

רְזָא דְרִזִּין לִידְעֵי חֲכָמָתָא, זַכָּאִין אֵינּוּן כַּד הָאִי רוּחָא
אֶתְעֵר. הָאִי רוּחָא אִיהוּ אֶתְפְּשֻׁטוּתָא דֵּהִיא נְקוּדָה,
וְנִפְקָא מִינָהּ, וְאֶתְפְּשֻׁטָא בְּעֲלָמָא, וְהֵהוּא הוּי רְזָא
דְּשַׁבַּת, דְּשָׂרָא לְתַתָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ שְׁמִירָה, (שְׁמוֹת
לֹא) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, וְהָא אוּקְמוּהָ, שַׁבַּת
לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֶת הַשַּׁבָּת, לְאַסְגָּאָה הֵהוּא רוּחָא דְּשָׂרִי
עַל כְּלָא, וְאַצְטְרִיךְ לְנִטְרָא לֵיהּ, הוּאִיל וְקִימָא עֲמִיהּ
דְּבַר נֶשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נב) כָּל שׁוֹמֵר שַׁבַּת מִחֻלְלוֹ.
בְּהֵאִי רְזָא אִית רְזָא אַחְרָא. הָאִי רוּחָא, אֶתְהֵנִי בְּהֵאִי
יוּמָא, מִהֵנְאוּתֵן דִּישְׂרָאֵל, וְיַמְעַנּוּגָא דְּלַהוֹן, וּבְגִין
דָּא, בְּעֵי לְמִיּהֵב לֵיהּ עֲנוּגָא, בְּמִיכְלָא וּבְמִשְׁתֵּיא, תִּלְתַּת

זְמַנִּין, בְּתֵלֶת סְעוּדָתִין, דְּתֵלֶת דְּרָגִי מְהִימְנוּתָא, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ. וְהָאִי נָטִיל חֶדְוָה וְעֵנוּגָא, בְּאִינוּן סְעוּדָתִי
 דִּישְׂרָאֵל. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה, מֵאֵן דְּאֶהְיֵי לִיָּה, וּמְעַנְג לִיָּה,
 בְּהָאִי יוּמָא.

הָאִי רוּחָא, אֶתְהֵנִי כָּל שִׁיתָא יוּמִין, מְרוּחָא עֲלָאָה
 דְּעֵתִיקָא דְּכָל עֵתִיקִין. וּבִיוּמָא דְּשַׁבְּתָא, כִּיּוּן
 דְּנַחֲתִית, וְאֶתְסַחֲי בְּגַנְתָּא דְּעֵדָן בְּלִילִיא, אֶתְעַנְג (ר"ח ע"א, צ"ח
 ע"ב) מְעֵנוּגָא דְּגוּפָא, בְּסְעוּדָתִי דְּמְהִימְנוּתָא, וְאֶתְעַטֵּר (נ"א
 וְאֶתְעַנְג) הָאִי רוּחָא מְעִילָא וְתֵתָא, וְאֶתְרוּי בְּכָל סְטְרִין,
 בְּעַטְרָא דְּלְעִילָא וְתֵתָא.

וְהוּאִיל וְקִימָא עֲמִיָּה דְּבֵר נָשׁ, אֶצְטְרִיךְ לִיָּה לְנִטְרָא
 לִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
 הַשַּׁבָּת. שַׁבָּת, דָּא הוּא הֵהִיא נְקוּדָה תְּתָאָה. אֶת הַשַּׁבָּת,
 דָּא הוּא הָאִי רוּחָא, אֶתְפְּשְׁטוּתָא דְּהֵהִיא נְקוּדָה. הֵהוּא
 אֶתְפְּשְׁטוּתָא, כַּד אֶתּוּסַף קְדוּשָׁן וּבְרַכָּאן מְלְעִילָא, עַל
 הֵהִיא נְקוּדָה, אֶתְנַהִיר כְּלָא, וְאֶתְעַבִּיד רוּחָא נְהִירָא בְּכָל
 סְטְרִין, אֶתְפְּלַג לְעִילָא וְנַהִיר. וְאֶתְפְּלַג לְתֵתָא וְנַהִיר.
 וְדָא הוּא דְּכְתִיב בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חוּלְקִי אַחְסָנָא אִית
 לָן כְּחֵדָא.

חוּלְקָא דְּלְעִילָא, אֶתְעַטֵּר בְּהָאִי יוּמָא, מְעֵנוּגָא עֲלָאָה
 קְדִישָׁא, וְאֶתְהֵנִי מְזִיוָא עֲלָאָה דְּעֵתִיקָא דְּכָל

עֲתִיקִין. חוֹלְקָא תַתָּא, אַתְעֵטֵר בְּהַאי יוֹמָא, מֵעֲנוּגָא
 דְּלַתָּתָא, דְּאַתְהֵי בְּהֵי סְעוּדַתִּי. וְעַל דָּא, בְּעֵי לְעֲנוּגָא
 לֵיהּ, בְּמִיכְלָא וּבְמִשְׁתֵּיא בְּלְבוּשֵׁי יָקָר, וּבְחֻדוּה דְּכֻלָּא.
 וְכֹד מִתְעֵטְרָא הַאי חוֹלְקָא לַתָּתָא, וְאַתְנַטִּיר כְּמַה
 דְּאַצְטְרִיךְ, סִלְקָא לְעֵילָא, וְאַתְחַבְּרָא בְּהַהוּא
 חוֹלְקָא אַחְרָא. וְהַאי נְקוּדָה נְטִיל כְּלָא מֵעֵילָא וְתַתָּא,
 וְאַתְכְּלִילָא מְכַל סְטְרִין. וּבְגִין דְּמִתְעֵטְרָא בְּשַׁבַּת, מֵעֵילָא
 וּמִתַּתָּא, כָּל שְׂאָר יוֹמִין יְהִיב חֵילָא לְכֻלָּא, וְאַתְיִיחֵיב לֵיהּ
 שׁוֹלְטָנוּ מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא. וּבְרִזִין דְּסַפְרָא דְּשְׁלֵמָה מְלָכָא,
 אֲשֵׁתִכַּח רְזָא דָּא, וְאוּקְמוּהָ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, זַפְּאָה
 חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

כְּתִיב וַיִּנְפֹשׁ, וְאוּקְמוּהָ וְוִי נֶפֶשׁ דְּאַבְדַּת וְשִׁפִּיר אִיהוּ.
 אָבֵל אִי הָכִי וְוִי גּוֹפָא אַצְטְרִיךְ לְמִימַר, דְּמַנִּיה
 אַבְדַּת נֶפֶשׁ. אָבֵל רְזָא דְּמִלְהָ, בְּבַר נֶשׁ אִית נֶפֶשׁ, דְּנִטְלָא
 וּמְשִׁיךְ לְגַבִּיהָ לְהַאי רוּחָא מְעַרְב שַׁבַּת. וְהַהוּא רוּחָא
 שְׂרִיא בְּגוּוּה דְּהַהִיא נֶפֶשׁ, וְדִירָא בָּהּ כָּל יוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא.
 וְכִדִּין, הַהוּא נֶפֶשׁ, יְתִירָה בְּרַבּוּיָא וְתוּעֵלְתָא יְתִיר מִמָּה
 דְּהוּה.

וְעַל דָּא תַנִּינוּ, כָּל נַפְשָׁאן דִּישְׂרָאֵל מִתְעֵטְרִין בְּיוֹמָא
 דְּשַׁבַּתָּא, וְעֵטְרָא דְּלְהוֹן, דְּשְׂרִיא הַאי רוּחָא
 בְּגוּוּיָהוּ. כִּיּוֹן דְּנַפְק שַׁבַּתָּא, וְהַהוּא רוּחָא סִלְקָא לְעֵילָא,

כְּדִין וְוִי לְנַפֶּשׁ, דְּאַבְדַּת מַה דְּאַבְדַּת. אַבְדַּת הֵהוּא עֵטְרָא
 עֲלָאָה, וְהֵהוּא חֵילָא קְדִישָׁא דְהוּוּה בָּהּ, וְדָא הוּא וַיִּנְפֶּשׁ,
 וְוִי נַפֶּשׁ, דְּאַבְדַּת מַה דְּאַבְדַּת.

עוֹנָתָן דְּחַפְיָמִין, דִּידְעֵי רְזִין עֲלָאִין, מְלִילִיא דְּשַׁבְתָּא
 לְלִילִיא דְּשַׁבְתָּא, וְאוֹקְמוּהָ. אַבְל מְלָה דָּא
 שְׁאִילָנָא לְבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּהָא חוּינָן דְּהָאִי פְתָרָא
 תַּתָּאָה, נְקָטָא מַה דְּנְקָטָא בִּימָמָא, וּבְלִילִיא יְהִיב מְזוּנָא
 לְכָל חֵילִיָּהּ, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, דְּכְתִיב, (מְשַׁלִּי לֵא) וְתַקֵּם בְּעוֹד
 לֵילָה וְתִתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. נְקָטָא בִּימָמָא,
 וַיְהִיבָא בְּלִילִיא. וְהֵשְׁתָּא אֲמַר מַר דְּזוּוּגָא אֲשֶׁתְּכַח בְּהָאִי
 לִילִיא.

אֲמַר, וְדָאִי זְוּוּגָא אֲשֶׁתְּכַח בְּלִילִיא דָּא. מַאי טַעְמָא.
 בְּגִין דְּהָאִי לִילִיא, אֲפֹרִישֶׁת נְשָׁמְתִין לְכָל אֵינּוֹן
 חַפְיָמִין, דִּידְעֵין רְזִין דְּחַכְמָתָא. וְחַבּוּרָא, וְזוּוּגָא,
 לָא אֲשֶׁתְּכַח בְּיוֹמָא אַחְרָא בְּכָל חַדּוּהּ, בְּלָא עֲרַבּוּבִיא (ס"א
 אֵלָא בְּגִין דָּא) אַחְרָא, כְּגוֹן דָּא. בְּגִין דְּאֵינּוֹן נְשָׁמְתִין דְּפְלִיגַת,
 פְּלִיגַת לּוֹן בְּחַפְיָמִין, בְּצַדִּיקִים, בְּחַסִּידִי כְּדָקָא יְאוּת. (ס"א
 וְתוּ בְּכָל) וּבְכָל לִילִיא וְלִילִיא, זְוּוּגָא אֲשֶׁתְּכַח וְדָאִי. אֵימַתִּי
 בְּפִלְגוֹת לִילִיא. וְהָא אוֹקִימָנָא. אַבְל לָא בְּכָל סְטָרִין
 כְּהָאִי זְוּוּגָא.

וּבְגִין דָּא, חַפְיָמִין דִּידְעֵין רְזִין, בְּעֵיין לְסִדְרָא שְׁמוּשָׁא

דְּלֵהוֹן, בְּהֵאֵי לַיְלִיָּא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל יוֹמֵי
 דְּשַׁבְּתָא, אֵית לֹון רוּחָא אַחְרָא דְּשָׂרָא עַל עֲלָמָא, וּבְהֵאֵי
 לַיְלִיָּא אֵית לֹון רוּחָא אַחְרָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, דְּנַחְתָּא לְבַנֵּי
 קַדִּישִׁין, וְהֵוּא רוּחָא נָשִׁיב מֵעֲתִיקָא דְּכָל עֲתִיקִין,
 וְנַחְתָּא לְגוּ נְקוּדָה תַּתְּאָה, לְמִיּהֵב בָּהּ נְיִיחָא לְכָלָא, וְדָא
 אַתְּפְּלִיג לְכָל סֹטְרִין, לְעִילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְּאֵת אִמְר בִּינֵי
 וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְכַד אֵינּוֹן חֲפִימִין, יִתְבִּין בְּהֵוּא רוּחָא קַדִּישָׁא, רוּחָא
 עֲלָאָה, בְּעָאן לְשִׁמְשָׁא עֲרִסִיָּהוּ, דְּהֵאֵי רוּחָא
 אִמְשִׁיד אַבְתְּרִיָּה לְתַתָּא, כָּל אֵינּוֹן נְשַׁמְתִּין קַדִּישִׁין,
 וִירְתִּין קַדִּישִׁי עֲלִיוֹנִין, בְּהֵאֵי רוּחָא, נְשַׁמְתִּין קַדִּישִׁין
 לְבַנְיָהוֹן כְּדָקָא יְאוּת.

כִּיּוֹן דְּהֵאֵי רוּחָא שָׂרָא עַל עֲלָמָא, כָּל רוּחִין בִּישִׁין, וְכָל
 מְקַטְרְגִין בִּישִׁין, אֲסַתְּלִקוּ מֵעֲלָמָא וְלֹא בְּעִינָן
 לְצַלָּאָה עַל נְטוּרָא, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן נְטִירִין בְּהֵוּא
 רוּחָא, וְסַכַּת שְׁלוֹם פְּרִיסַת גְּדַפְּהָא עֲלִיָּהוּ, וְאֵינּוֹן נְטִירִין
 מְכָלָא.

וְאֵי תֵימָא, הָא תְּנִינָן, דְּלֹא יְפוּק בַּר נֶשׁ יַחֲדָאֵי, לָא
 בְּלִילִיָּא רְבִיעָאָה דְּשַׁבְּתָא, וְלֹא בְּלִילִיָּא דְּשַׁבְּתָא,
 וּבְעֵי בַּר נֶשׁ לְאַסְתְּמָרָא. וְהָא אִמְרָן, דְּבְלִילִיָּא דְּשַׁבְּתָא
 נְטִירִין בְּנֵי נֶשׁא מְכָל מְקַטְרְגִין דְּעֲלָמָא, וְלֹא בְּעִינָן
 לְצַלָּאָה עַל נְטוּרָא.

תָּא חֲזִי, הָכִי הוּא וְדַאי, לִילִיָּא רְבִיעָא דְשַׁבְּתָא, בְּעִינָן
 לְאַסְתְּמָרָא מְנִייהוּ, מַאי טַעמָא. בְּגִין דְּכְתִיב, (בראשית
 א) יְהִי מְאֹרֶת, מְאֹרֶת פְּתִיב חֹסֶר, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּבְגִין
 דְּהִיא חֹסְרָה, כַּמָּה חֲבִילֵי טְהִירִין אֲתַכְּלִילֵן בְּהַאי מְאֹרֶת.
 לְוֹטִין וּמְאֹרֶת אֵינֹן בְּגִרְעוּתָא דְּסִיחָרָא, וְכִלְהוּ שְׁלִיטִין
 בְּהֵהוּא לִילִיָּא.

בְּלִילִיָּא דְּשַׁבְּתָא, כִּיּוֹן דְּכִלְהוּ מִתְבַּדְּדוּן לְאַעְלָא בְּנוֹקְבָא
 דְּעַפְרָא, דְּלֹא יִכְלִין לְשַׁלְטָאָה, בְּעִי בַר נָשׁ
 יַחֲדָאי, לְאַסְתְּמָרָא. וְתוּ, אַף עַל גַּב דְּלֹא יִכְלִין
 לְשַׁלְטָאָה, אֲתַחֲזִיין לְזַמְנִין, וּבַר נָשׁ יַחֲדָאי בְּעִי
 לְאַסְתְּמָרָא.

מָלְהָ דָּא הָכִי תַנִּינָן, וְאִי הָכִי גְרִיעוּתָא דְּנִטּוּרָא אִיהוּ.
 אַבְל בְּשַׁבְּתָא נְטִירוּ אֲשַׁתְּכַח לְעַמָּא קַדִּישָׁא,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד עָאל שַׁבְּתָא, מְעַטְר לְכָל חַד וְחַד
 מִיִּשְׂרָאֵל, וּבְעִי דִּינְטְרוֹן לִיהָ לְהַאי עַטְרָא קַדִּישָׁא,
 דְּאֲתַעְטְרוּ בֵיהָ, וְאַף עַל גַּב דְּאֵינֹן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ
 בִּישׁוּבָא, לְזַמְנִין לְבַר נָשׁ יַחֲדָאי אֲתַחֲזוּן, וְאֲתַרְע
 מִזְלִיהָ. וְאַצְטְרִיךְ לִיהָ לְבַר נָשׁ, לְאַתַּעְטְרָא בְּעַטְרָא
 קַדִּישָׁא, וּלְנִטְרָא לִיהָ.

סוּף סוּף, נְטִירוּ אֲשַׁתְּכַח בְּהֵהוּא לִילִיָּא לְעַמָּא קַדִּישָׁא,
 הוּאִיל וְסַכַּת שְׁלוֹם פְּרִיסָא עַל עַמָּא, דְּהָא תַנִּינָן,

בְּכֹל אֶתֶר דְּסִפְתָּ שְׁלוֹם אֲשַׁתְּכַח, סְטָרָא אַחְרָא לָא
 אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן. וְעַל דָּא נְטוּרָא אִיהוּ וּנְטוּרָא שְׂכִיחַ.
 יוּמָא דְשַׁבְּתָא, חֲדוּה אִיהוּ לְכֹלָא, וְכֹלָא אֲתַנְטֵר לְעִילָא
 וְתַתָּא. וְנַהוּרָא (נ"א וּנְקוּדָה) תַּתָּא הַנְּהָרָא לְסִלְקָא
 לְעִילָא, בְּשִׁפּוּרָא דְעֵטְרִין שְׁבַעִין חוּלְקִין יִתִּיר, וְסַבָּא דְכֹל
 סְבִין אֲתַעֵר.

כִּדִּין כַּד סָלִיק נְהוּרָא, עֲמָא קַדִּישָׁא מְקַדְמֵי לְבֵי
 כְּנִישְׁתָּא בְּלְבוּשׁ יָקָר בְּחֲדוּה, מִתַּעֲטָרֵן בְּעֵטְרָא
 קַדִּישָׁא דְלְעִילָא, בְּהַהוּא רוּחָא דְקִיּוּמָא עָלֵייהוּ לְתַתָּא,
 מְשַׁבְּחֵן בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבְּחֵן, וְסִלְקִין תּוֹשְׁבְּחֵן לְעִילָא,
 וְעֵלְאִין וְתַתָּאִין כֻּלְהוּ בְּחֲדוּה, וּמִתַּעֲטָרֵן כֻּלְהוּ כַּחֲדָא.
 פִּתְחֵי עֲלָאִי וְאִמְרֵי, זַכָּאִין אַתּוּן עֲמָא קַדִּישָׁא בְּאַרְעָא,
 דְמֵאֲרִיכוּן אֲתַעֲטֵר עָלֵיכוּן, וְכֹל חֵילִין קַדִּישִׁין, מִתַּעֲטָרִין
 בְּגִינֵיכוּן.

הֵאִי יוּמָא, יוּמָא דְנִשְׁמַתִּין אִיהוּ, וְלָאוּ יוּמָא דְגּוּפָא,
 בְּגִין דְשִׁלְטָנוּ דְצִרוּרָא דְנִשְׁמַתִּין אִיהוּ, וְקִיּוּמָן
 עֲלָאִין וְתַתָּאִין כֻּלְהוּ בְּזוּוּגָא (דף ר"ה ע"ב) חֲדָא, בְּעֵטְרָא
 דְרוּחָא יִתִּירָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא.

צְלוּתָא דְשַׁבְּתָא, דְעֲמָא קַדִּישָׁא, תְּלַת צְלוּתִין אֲשַׁתְּכַחוּ
 בְּהֵאִי יוּמָא, לְקַבֵּל תְּלַת שַׁבְּתֵי, וְאוּקְמוּהָ,
 וְכֻלְהוּ חַד. כִּיּוּן דְעָאלוּ עֲמָא קַדִּישָׁא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, אֲסִיר

לְאֶשְׁת־דֶּלָא אָפִילוּ בְצוּרָךְ בִּי כְּנִישְׁתָּא, אֶלָּא בְּמִלִּי
תּוֹשְׁבַחַן וְצִלוֹתָא, וְאוֹרִייתָא, וְכִדְקָא חֲזִי לֹון.

וּמֵאן (ר"ו ע"א, אמור ק"ה ע"א) דְּאֶשְׁת־דֶּל בְּמִלִּין אַחֲרָנִין, וּבְמִלִּין
דְּעֵלְמָא, דָּא אִיהוּ בַר נָשׁ דְּקָא מַחְלֵל שַׁבְּתָא, לֵית
לֵיהּ חוּלְקָא בְּעַמָּא דִּישְׂרָאֵל. תְּרִין מְלָאכִין מְמַנְן עַל דָּא,
בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, וְאִינּוּן שׁוּוּ יְדִיהוֹן עַל רִישֵׁיהּ, וְאִמְרִי,
וּוִי לְפִלְנֵיָא, דְּלֵית לֵיהּ חוּלְקָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל
דָּא, בְּעֵי לְאֶשְׁת־דֶּלָא בְּצִלוֹתָא וּבְשִׁירִין וּבְתוֹשְׁבַחַן
דְּמֵאֲרִיהוֹן, וּלְאֶשְׁת־דֶּלָא בְּאוֹרִייתָא.

הֵאִי יוֹמָא, אִיהוּ יוֹמָא דְּנִשְׁמַתִּין, דְּאֶתְעֵטְרָא הֵהוּא
צְרוּרָא דְּנִשְׁמַתִּין. (בְּתוֹשְׁבַחַן דְּמֵאֲרִיהוֹן) בְּגִין כֶּךָ מְשַׁבְּחִי
בְּתוֹשְׁבַחַן תְּשַׁבַּחְתָּא דְּנִשְׁמַתָּא, וְהֵיִינוּ (קל"ח ע"א) נִשְׁמַת כָּל
חַי תְּבָרַךְ אֶת שְׁמֶךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בְּשָׂר וְכוּ'. וְלֵית
תּוֹשְׁבַחְתָּא אֶלָּא בְּסֵטְרָא דְּנִשְׁמַתָּא וְרוּחָא, וְהֵאִי יוֹמָא,
קֵיימָא בְּרוּחָא וְנִשְׁמַתָּא, וְלֹאוּ דְּגוּפָא.

תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּדִרְגָא אַחֲרָא עֲלָאָה, רְזָא דְּיוֹמָא, שְׁמִשָּׂא
קִדְיִשָּׂא דְּאִיהוּ נְהוּרָא דְּיִמְמָא, הֵיִינוּ יוֹצֵר
אוּר. רְזָא דְּנְהוּרָא דְּנְהִיר, דְּמַנִּיה אַתְזִנֵּן וְנְהִרִין כָּל אִינּוּן
חַיִּילִין, רְתִיכִין, וְכַכְבֵּיָא וּמְזִלִּי, וְכָל אִינּוּן דְּשִׁלְטִין עַל
עֵלְמָא.

תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּעֵלְמָא דְּאֶתִי בְּיוֹמָא דָּא, הֵיִינוּ אֵל אָדוּן.

וְתוֹשֵׁבְחָתָא דָּא, אִיהוּ בְּרֹזָא דְעֶשְׂרִין וְתַרְיַן אַתְוּוֹן עֲלָאִין
 קְדִישִׁין, דְּמַתְעַטְרֵן בְּאַבְהֵן וּבְרַתִּיכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא.
 אַתְוּוֹן (הקדמה ג' ע"ב) זְעִירִין, אֵינּוּן עֶשְׂרִין וְתַרְיַן אַתְוּוֹן,
 דְּאֵינּוּן בְּעֲלָמָא תַתָּאָה, דְּאֵינּוּן אֵל בְּרוּךְ גְּדוֹל
 דְּעָה וְכוּ', וְלֹא אֵית בֵּין תִּיבָה לְתִיבָה, רוּחָא אַחְרָא,
 אֲלֵא אֵת רְשִׁימָא בְּכָל תִּיבָה וְתִיבָה. (קל"ב ע"ב) וּבְעֲלָמָא
 עֲלָאָה, אֵית רוּחָא, וְסַטְרִין קְדִישִׁין, בֵּין אֵת לְאֵת. וְדָא
 אִיהוּ, תוֹשֵׁבְחָתָא עַל תוֹשֵׁבְחָתָא, דְּאַתְוּוֹן עֲלָאִין דְּיוֹמָא
 שְׁבִיעָאָה, (ר"ד ע"א) קָא מְשַׁבַּח וְאָמַר לְמַלְכָא עֲלָאָה יוֹצֵר
 בְּרָאשִׁית.

כִּד תוֹשֵׁבְחָתָא דָּא סִלְקָא לְעֵילָא, שְׁתִּין רְתִיכִין עֲלָאִין
 דְּקָאמְרוּן, מְזַדְּמִנִין וְנִטְלִי לְהָאִי תוֹשֵׁבְחָתָא מַעֲמָא
 קְדִישָׁא, וְסִלְקִי לָהּ לְאַתְעַטְרָא בָּהּ, בְּכַמָּה רְתִיכִין עֲלָאִין,
 דִּי מְמַנֵּן, וְכָל אֵינּוּן צְדִיקֵיָא דְּבַגְנָתָא דְּעֵדוֹן, כְּלָהוּ
 מַתְעַטְרֵן בְּתוֹשֵׁבְחָתָא דָּא, וְכָל אֵינּוּן רְתִיכִין, וְכָל אֵינּוּן
 נִשְׁמָתִין דְּצְדִיקֵיָא, כְּלָהוּ סִלְקִין בְּתוֹשֵׁבְחָתָא דָּא, עַד
 רוּזָא דְּכוּרְסִיָא.

כִּד מָטָא לְכוּרְסִיָא קְדִישָׁא, תוֹשֵׁבְחָתָא דָּא דְּכָל
 יִשְׂרָאֵל, קִיִּמָא תַמָּן, עַד זְמַנָּא דְּקָאמְרִי קְדוּשָׁה
 עֲלָאָה דְּמוֹסָף. וּכְדִין סְלוּקָא דְּלַתְתָּא לְעֵילָא, לְאַתְאַחַדָּא
 כְּלָא לְעֵילָא לְעֵילָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד. דָּא אִיהִי
 תוֹשֵׁבְחָתָא, דְּסִלְקָא עַל כְּלָהוּ תוֹשֵׁבְחָן.

מִכָּאן וְלִהְלֵאָה, סְדוּרָא דְצִלוֹתָא דְשָׂאֵר יוּמֵי, עַד יִשְׁמַח
 מִשָּׁה וְכוּ', חֲדוּוֹתָא דְדִרְגָא עֲלָאָה, עֲקָרָא דְאַבְהֹן,
 דְחֲדֵי בַּהֲהוּא עֲדָבָא דִילֵיהּ, כִּד סְלִיק פּוֹרְסֵיִיא לְגַבִּיּהּ,
 וְנִטִּיל לָהּ, וּמִתְחַבְּרָאן כַּחְדָּא. וְדָא אִיהוּ חֲדוּה דְאוּרִיִּיתָא
 עֲלָאָה דְלְעִילָא, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. דְחֲדֵי בְּאוּרִיִּיתָא
 דִּלְתַתָּא, תּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה, וְאַתְחַבְּרוּ דָּא בְּדָא.

כִּיּוֹן דְאַתְחַבְּרוּ כַּחְדָּא, בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַכְלִלָא בַּהֲהוּא
 חֲדוּה לְעַמָּא קְדִישָׁא, יִשְׁמַחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוּמְרֵי
 שֶׁבֶת וְכוּ', אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בְּמִנוּחַתֵּנוּ.
 רְזָא דְסֵפֶר תּוֹרָה בְּיוֹמָא דָּא, הָא אוּקְמוּהָ תְּנִינָן כְּתִיב,
 וַיִּקְרָאוּ בְּסֵפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים מִפּוֹרֶשׁ וְשׁוּם
 שְׁכָל וַיְבִינוּ בְּמִקְרָא וְהָא אוּקְמוּהָ רְזָא, דְאַיִנוּן פְּסוּקֵי
 טַעֲמֵי, וּמִסּוֹרֶת, וְכָל אִינּוּן דְּיוּקִין, (ב"א תְּקוּנִין) וְרִזִּין עֲלֵאִין,
 כִּלְא אַתְמָסֶר לְמִשָּׁה מְסִינֵי. אִי בְּכָל הֵי דְּיוּקִין אַתְמָסֶר
 אוּרִיִּיתָא לְמִשָּׁה, סֵפֶר תּוֹרָה דְּאִיהוּ בְּכָל אִינּוּן קְדוּשָׁאן,
 אֲמַאי אִיהוּ חֶסֶר מִכָּל הֵי תְּקוּנִין וְרִזִּין דְּאַתְמָסְרוּ לֵיהּ
 לְמִשָּׁה בְּאוּרִיִּיתָא.

אַלָּא רְזָא דָּא, כִּד פּוֹרְסֵיִיא קְדִישָׁא מִתְעַטְרָא,
 וְאַתְכְּלִילַת בְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כָּל אִינּוּן דְּיוּקִנִּין,
 וְכָל אִינּוּן טַעֲמִין וּמִסּוֹרוֹת, כְּלָהוּ עָאֲלִין בְּגַנְיִזוּ,
 וְאַתְרִשִּׁימוּ (דף ר"ו ע"א) בְּגוּ פּוֹרְסֵיִיא קְדִישָׁא, וְאַיִנוּן דְּיוּקִנִּין,

דָּאֵעִיל אֹרֵייתָא דְּבִכְתָּב, בְּאֹרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה, וּבְהוּ
 אֲתַעֲבַרְת, כְּאַתְתָּא דְּאַתְעֲבַרְת מִן דְּכוּרָא, וְאַשְׁתָּאֲרוּ
 אֲתוּן עֲלָאִין לְחֹדֵייהוּ בְּקֹדוּשֵׁיהוּ בְּדָקָא חֲזִי.
 וְלֹאֲתַחֲזָאָה בְּבִי כְּנִישְׁתָּא, דִּהָא אֲתַבְּרַכְת וְאַתְעַטְרַת
 כּוּרְסֵיָא מְרֹזָא דְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְתַמָּן אָעִיל כָּל אֵינּוֹן
 דִּיּוֹקְנִין, וְאִיהִי אֲתַקְדָּשְׁת מִנִּיה, בְּעֵי לֹאֲתַחֲזָאָה בְּאַתּוּן
 לְחֹדֵייהוּ בְּדָקָא יָאוּת.

וּכְדִין, כְּלָא אֲתַקְדָּשׁ בְּקֹדוּשָׁה עֲלָאָה בְּדָקָא חֲזִי, כָּל
 שְׁכָן וְכָל שְׁכָן בְּהַאי יוֹמָא. בְּהַאי יוֹמָא בְּעֵי
 לְסַלְקָא שְׁבַעָה גּוֹבְרִין, לְקַבֵּל שְׁבַעָה קָלִין, דְּאֵינּוֹן רֹזָא
 דְּאֹרֵייתָא. וּבִזְמַנִּין וּבְמוֹעֲדֵין חֲמִשׁ, גּוֹ רֹזָא דָּא. בִּיּוֹמָא
 דְּכַפּוּרֵי שִׁית. גּוֹ רֹזָא עֲלָאָה דָּא.

וּכְלָא רֹזָא חֲדָא. חֲמִשׁ, דְּאֵינּוֹן חֲמִשׁ דְּרַגִּין לְתַתָּא,
 מְדַרְגָּא דְּאוּר קְדַמָּאָה לְתַתָּא, וְאֵינּוֹן רֹזָא
 דְּאֹרֵייתָא. שִׁית, דְּאֵינּוֹן שִׁית סְטְרִין וּכְלָא רֹזָא חֲדָא.
 שְׁבַע אֵינּוֹן שְׁבַע קָלִין. וּכְלָהוּ רֹזָא חֲדָא, אֵלִין וְאַלִּין.
 בְּרֹאשׁ חֲדָשׁ אֲתוּסָף חַד עַל תְּלַתָּא, בְּגִין שְׁמִשָּׁא, דְּנִהְיִר
 בְּהַהוּא זְמַנָּא, לְסִיְהָרָא, וְאַתּוּסָף נְהוּרָא עַל
 סִיְהָרָא, וְהֵינּוּ רֹזָא (בְּרֵאשִׁית י"ז ע"א) דְּמוּסָף. בְּסֵפֶר תּוֹרָה, בְּעֵי
 לְשַׁתְּמַע חַד קָלָא וּדְבוּר.

סְדוּרָא לְסִדְרָא עֲמָא קְדִישָׁא בִּיּוֹמָא דָּא, וּבְשַׁאר יוֹמִין

דִּסְפָר תּוֹרָה בְּעֵי לְסִדְרָא וּלְתַקְנָא תְּקוּנָא, בְּחַד פְּרֻסְיָא
 דְּאֶקְרִי תִיבָה, וְהֵהוּא פְּרֻסְיָא דְּלֵהוּי בְּשִׁית (י"ד ע"ב, מ"ג ע"א,
 שלח קס"ד ע"ב) דְּרַגִּין, לְסִלְקָא בְּהוּ וְלֹא יִתִּיר, דְּכִתְיב, (דברי
 הימים ב ט) וְשֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכַפֵּא. וְדִרְגָא חַד לְעֵילָא, לְשׁוּאָה
 עָלֵיהּ סֵפֶר תּוֹרָה, וּלְאַחֲזָאָה לֵיהּ לְכֻלָּא.

כִּד סָלִיק סֵפֶר תּוֹרָה לְתַמּוֹן, כְּדִין בְּעָאן כָּל עַמָּא לְסִדְרָא
 גְּרַמְיֵיהוּ לְתַתָּא, בְּאִמְתָּא בְּדַחִילוּ בְּרַתַּת בְּזִיעַ,
 וּלְכוּוּנָא לְבִיּהוּ, כְּמָה דְּהַשְׁתָּא קִיַּיְמִין עַל טוֹרָא דְּסִינַי
 לְקַבְּלָא אֹרִייתָא, וַיְהוֹן צִיַּיתִין וַיִּרְכוּן אֹדְנֵייהוּ. וְלִית
 רְשׁוּ לְעַמָּא לְמַפְתַּח פּוּמִיָּהוֹן, אֶפִּילוּ בְּמִילֵי דְּאֹרִייתָא,
 וְכַל שְׁכַן בְּמִלָּה אַחְרָא, אֶלָּא כֹּלְהוּ בְּאִמְתָּא, כְּמָאן דְּלִית
 לֵיהּ פּוּמָא וְהָא אֹקְמוּהָ, דְּכִתְיב, (נחמיה ח) וּכְפַתְחוּ עֲמָדוֹ
 כָּל הָעָם. (נחמיה ח) וְאֹזְנֵי כָּל הָעָם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּד מְפָקִין סֵפֶר תּוֹרָה בְּצַבּוּרָא,
 לְמַקְרָא בֵּיהּ, מִתְּפַתְחָן תְּרַעֵי שְׁמִיָּא דְּרַחֲמִין,
 וּמַעוֹרְרִין אֶת הָאֲהָבָה לְעֵילָא, וְאַבְעֵי לֵיהּ לְבַר נֶשׁ
 לְמִימַר הַכִּי.

בְּרִיךְ שְׁמִיָּה דְּמָאֲרֵי עֲלָמָא, בְּרִיךְ פְּתָרְךָ וְאַתְרְךָ, יְהֵא
 רְעוּתְךָ עִם עַמְךָ יִשְׂרָאֵל לְעֵלַם, וּפּוֹרְקָן יְמִינְךָ,
 אַחֲזִי לְעַמְךָ בְּבֵית מְקוֹדְשְׁךָ, וְלֹאֲמִטוּי לָנָא מְטוּב נְהוֹרְךָ,
 וּלְקַבְּלָא צְלוֹתְנָא בְּרַחֲמִין. יְהֵא רַעוּא קְדָמְךָ, דְּתוֹרִיךָ לָן

חַיִּים בְּטִיבוֹ, וְלַהּוֹי אָנָּה פִּקִּידָא בְּגוֹ צְדִיקָיָא, לְמַרְחָם
עָלַי, וְלִמְנַטֵּר יָתִי, וַיֵּת כָּל דֵּילַי, וְדִי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. אֵת
הוּא זֶן לְכָלָא, וּמְפָרְנִס לְכָלָא, אֵת הוּא שְׁלִיט עַל כָּלָא,
אֵת הוּא דְשְׁלִיט עַל מַלְכֵיָא, וּמַלְכוּתָא דֵּילָךְ הוּא. אָנָּה
עֲבָדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּסִגִּידְנָא קַמִּיהָ, וּמִקַּמֵּי דֵּיקָר
אוֹרֵייתִיהָ, בְּכָל עֵידָן וְעֵידָן. לָא עַל אֵינֶשׁ רַחֲצִנָא, וְלָא
עַל בַּר אֱלֹהִין סְמִיכְנָא, אֱלָא בְּאַלְהָא דְשַׁמַּיָא, דְּהוּא
אַלְהָא קְשׁוּט, וְאוֹרֵייתִיהָ קְשׁוּט, וּנְבִיאֹוּהִי קְשׁוּט, וּמְסֻגֵּי
לְמַעַבְד טַבּוּן וְקְשׁוּט. בֵּיה אָנָּה רַחֲמִין, וְלִשְׁמִיהָ קְדִישָׁא
יִקְרָא אָנָּה אֵימֵר תּוֹשְׁבַחְךָ. יְהֵא רַעּוּא קְדָמְךָ, דְּתַפְתַּח
לְבָאֵי בְּאוֹרֵייתְךָ וְתִיתֵב לִי בְּנִין דְּכָרִין דְּעַבְדִּין רַעּוּתְךָ.
וְתִשְׁלִים מִשְׁאַלִּין דְּלְבָאֵי, וְלְבָא דְּכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְטַב
וְלַחֲיִין וְלִשְׁלָם אָמֵן.

וְאָסִיר לְמִקְרֵי בְּסַפְרָא דְּאוֹרֵייתָא, בַּר חַד בְּלַחֲדוּדֵי,
וְכָלָא צִיִּיתִין וְשִׁתְּקִין, בְּגִין דֵּיִשְׁמַעוּן מִלִּין
מִפּוּמִּיהָ, כְּאִילוּ קְבִילוּ לָהּ הֵהִיא שַׁעְתָּא מְטוּרָא דְּסִינַי.
וּמֵאֵן דְּקָרֵי בְּאוֹרֵייתָא, לַהּוֹי חַד קָאִים עָלֶיהָ, וְשִׁתִּיק.
דְּלָא יִשְׁתַּמְעַע בַּר דְּבוּר חַד בְּלַחֲדוּדֵי, לָא תָרִין דְּבוּרִין,
לְשׁוֹן קַדְשׁ חַד, וְחַד הוּא, וְלָא תָרִין דְּבוּרִין, וְאֵי תָרִין
מִשְׁתַּכְּחִין בְּסַפֵּר תּוֹרָה, גְּרִיעוּתָא דְּרִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא אִיהוּ
וּגְרִיעוּתָא דֵּיקָרָא דְּאוֹרֵייתָא אֲשֶׁתַּכַּח בְּסַפֵּר תּוֹרָה, וּבְעֵי

חַד קָלָא. מְתַרְגָּם חַד. וְרוּז דָּא קְלִיפָה וּמוּחָא. (רוּז דְעֵלְמָא

דָּא וְרוּז דְעֵלְמָא דָּאֲתִי).

כָּלָא שְׁתַּקִּין, וְחַד קָאֲרִי, דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים
אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאִמֹר אִיהוּ לְעֵילָא, וְכָל
עֲמָא לְתַתָּא, (דף ר"ו ע"ב) דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת ט) וַיִּתְּצֻבוּ בְּתַחֲתִית
הַהָר. וְכְּתִיב (שְׁמוֹת ט) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים.

וְהָהוּא דְקָאֲרִי בְּאוּרִייתָא, יִשְׁוֵי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְאִינוּן
מְלִין, וְכִי אִיהוּ שְׁלִיחָא דְמָאֲרִיָּה, בְּסִדוּרָא דְהַנִּי
מְלִין, לְמִשְׁמַע לְכָל עֲמָא, דְהָא אִיהוּ קָאִים פְּדוּגְמָא
עֲלָאָה. בְּגִין כַּךְ, מֵאֵן דְסָלִיק לְמִקְרִי בְּאוּרִייתָא, יְסִדֵּר
אִינוּן מְלִין בְּקִדְמִיתָא בְּבִיתִיָּה, וְאִי לָאו, לָא יִקְרִי
בְּאוּרִייתָא, מְנַלְן מֵהָהוּא דְבוּר, עַד לָא יִשְׁמַע אוּרִייתָא
לְעֲמָא קְדִישָׁא מֵה פְּתִיב, (אִיּוֹב כח) אֲזִי רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָּה
וְגַם חִקְרָה, וּלְבַתֵּר, וַיֹּאמֶר לְאָדָם הֵן יֵרָאֵת יְיָ הִיא חֲכָמָה
וְגו'.

אֲסִיר לִיָּה לְמֵאֵן דְקָאֲרִי בְּאוּרִייתָא לְמַפְסַק פְּרֻשָׁתָא, או
אֲפִילוּ מְלָה חַדָּא, אָלָא בְּאַתֵּר דְפַסַּק מֹשֶׁה
פְּרֻשָׁתָא לְעֲמָא קְדִישָׁא, יִפְסִיק. וְלָא יִפְסִיק מְלִין
דְפְרֻשָׁתָא דְשַׁבְּתָא דָּא, בְּפְרֻשָׁתָא דְשַׁבְּתָא אַחֲרָא.

רוּז דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְאִיִּפְסִיקוּ פְּרֻשָׁיִן, כָּל חַד וְחַד
אֲתַעֲטָרָא וְקִימָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פִּיּוּן

דְּאִשְׁלִימוּ לְמַפְסֵק הַגִּי פְּרֻשֵׁינָא דְכָל שְׁתָּא, אֲתַעְטְרוּ קַמִּיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִמְרִי אֲנָא מְשַׁבֵּת פְּלוּנִי, (ס"א מצבורא

פְּלוּנִי) וְאֲנָא מְשַׁבֵּת פְּלוּנִי. (מצבורא פְּלוּנִי)

בְּהֵיא שְׁעֵתָא, קָרָא לְיוֹפִיא"ל רַב מְמָנָא, וְלַחֲמִשִּׁין
 וְתַלְתַּת רְתִיכִין קְדִישִׁין דְּתַחוּת יְדֵיהּ, דְּאֲתַמְנוּן
 בְּשִׁמוּשָׁא דְּאוֹרֵייתָא, וְכָל רְתִיכָא וְרְתִיכָא מְנִי לִיהּ,
 לְהֵאִי רְתִיכָא עַל פְּרֻשָׁתָא פְּלוּנִי, דְּבִשְׁבַת פְּלוּנִי.
 וְרְתִיכָא פְּלוּנִי, עַל פְּרֻשָׁתָא פְּלוּנִי, דְּשַׁבַּת פְּלוּנִי. וְכָל
 חַד וְחַד, מְשַׁמְשָׁא לְאוֹרֵייתָא, דְּהֵהוּא שַׁבַּת דִּילֵיהּ. וְאָסִיר
 לָן לְעֶרְבָא אֵלִין בְּאֵלִין, וְלֹא לְאֵעֲלָא רְתִיכָא בְּרְתִיכָא
 דְּחַבְרִיָּה, אֲפִילוּ כַּמְלָא נִימָא. וְאֲפִילוּ בְּחַד תִּיבָה, אוּ
 אֲפִילוּ בְּאֵת חַד, אֲלָא כָּל חַד וְחַד, כַּמָּה דְּפָסִיק לִוּן
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכַמָּה דְּמְנִי לִוּן בְּאֵינִוּן פְּרֻשֵׁינָא, כָּל
 חַד וְחַד עַל מַטְרִיָּה.

וְעַל דָּא, כַּד מִתַּעְטְרָא פְּרֻשָׁתָא דָּא, סְלָקֵן אֵינִוּן מְלִין
 דְּהֵהִיא פְּרֻשָׁתָא, דְּאֲשַׁתְּלִים בְּצַבּוּרָא, וְנָטִיל לִוּן
 הֵהוּא רְתִיכָא, דְּמְמָנָא בְּהֵהִיא פְּרֻשָׁתָא, וְסָלִיק לִוּן קַמִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֵלִין מְלִין מְמָשׁ, קִימִין קַמִּיהּ
 וְאִמְרִין, אֲנָא פְּרֻשָׁתָא פְּלוּנִי, דְּאִשְׁלִימוּ לִי צַבּוּרָא
 פְּלוּנִי, הָכִי וְהָכִי.

אִי אֲשַׁתְּלִים כַּדְקָא חֲזִי לִיהּ, סְלָקֵן אֵינִוּן מְלִין,

וּמִתְעַטְרֵן עַל כּוֹרְסֵיָא קְדִישָׁא, וְהוּא רְתִיכָא מִשְׁמָשָׁא
 קָמִיה, כָּל רְתִיכָא וְרְתִיכָא, פֶּרֶשֶׁתָּא דְכָל שַׁבְּתָא וְשַׁבְּתָא,
 וְכֻלְהוּ מִתְעַטְרֵן בְּגוּ כּוֹרְסֵיָא קְדִישָׁא, וּבְהוּ אִיהִי סִלְקָא
 לְאַתִּיחְדָּא לְעִילָא לְעִילָא, וְאַתְעֵבִיד כֹּלָּא כֹּלָּא חֲדָא.
 בְּגִין כֹּךְ, זְכָאָה חוּלְקִיה מֵאֵן דְּאִשְׁלִים פֶּרֶשֶׁתָּא דְכָל
 שַׁבְּתָא וְשַׁבְּתָא, כְּדָקָא יָאוּת, כְּמָה דְּאִפְסִיקוּ לְעִילָא.

תְּרִי זְמִנִי, קָרִינֵן בְּסִפְר תּוֹרָה בְּשַׁבְּתָא, בְּמִנְחָה, בְּשַׁעֲתָא
 דְּדִינָא תְּלִיא, לְעִידֵן עָרַב. צְרִיכִין לְאַכְלָלָא
 שְׁמָאֵלָא בִּימִינָא, דְּהָא אֹרִייתָא מִתְרִין (פ"ד ע"א) סְטְרִין
 אֲתִיִּיהִיבַת, דְּכְתִיב, (דברים לג) מִימִינוּ אִשׁ דֵּת לָמוּ, יְמִינָא
 וְשְׁמָאֵלָא. בְּגִין כֹּךְ סִפְר תּוֹרָה בְּמִנְחָה דִּי בַּעֲשָׂרָה פְּסוּקִין,
 אוּ יִתִּיר, אֲבָל לָא שְׁלִימוּ דְּפֶרֶשֶׁתָּא, דְּהָא שְׁלִימוּ
 דְּפֶרֶשֶׁתָּא לָא הוּי, אֵלָא בִּימִינָא, וְיְמִינָא תְּלִיא עַד
 שַׁעֲתָא דְּמִנְחָה, וְהָא אוּקְמוּה.

בְּשַׁנִּי בְּשַׁבְּתָא, וּבְחֻמֵּי שִׁי בְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּקָא גַּחְתִּין
 דְּרָגִין לְתַתָּא, דְּאִינוּן כֹּלָּא דְּאֹרִייתָא. וְאִי
 תִּימָא, הָא נְבִיאִין מִתְפָּרְשֵׁן לְתַתָּא. אֵלָא הָכִי הוּא וְדָא,
 אֲבָל הַנִּי דְּלְתַתָּא, כְּלָהוּ כֹּלָּא דְּאֹרִייתָא, וְכָל חַד וְחַד
 כְּלִיל לְכָל חַד וְחַד.

וְרוּזָא דְּמִלָּה, אֵלִין דְּרָגִין עֲלָאִין, אִינוּן אֲקָרוּן פֶּרֶשֶׁתָּא
 חֲדָא, וּלְבַתֵּר נְפָקִין מִנֵּיהוּ תִּשְׁעֵי דְּרָגִין,

דְּאֵתְאֲחֲדָן כַּחְדָּא, וּבְגִין כַּף תְּשַׁעָה גּוּבְרִין, תְּלִית בְּשַׁבְּתָא
בְּמִנְחָה, וְתִלְת בְּיוֹמָא תְנַיִינָא, וְתִלְת בְּיוֹמָא חֲמִשָּׁאָה, הָא
תְּשַׁעָה.

וּבִסְפָרָא דְרַב יִיבָא סָבָא, בְּמִנְחָה בְּשַׁבְּתָא, הָא אֲתַעַר
רְזָא דְשִׁמְאָלָא, (כ"ד ע"א) וּנְקוּדָה תַּתָּאָה, בְּהֵוָא
סְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, מְקַבְּלָא רְזָא דְאוּרִייתָא, כְּדִין בְּהֵיִא
שַׁעְתָּא, נְטָלָא מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, וּמְדִילֵיהּ קָרִינָן.

דְּהָא אִיהִי קַיִימָא בְּרְזָא (ד' ר"ז ע"א) דְּתַשַּׁע, (נ"א סְפִירָאן) וּקְרִינָן
תַּשַּׁע, וְאִינּוֹן שִׁית דְּחוּל, וְתִלְת בְּשַׁעְתָּא דְּאֲתַעַר
שִׁמְאָלָא בְּשַׁבְּתָא, וְלֹאֲתַכְּלָלָא כֹּלָא כַּחְדָּא. וְאִיהִי
מִתַּעֲטָרָא בְּהוּ, בְּתִלְת סְטָרִין, כְּגוּוּנָא דְּתִלְת סְטָרִין
עֲלֵאִין, דְּאִינּוֹן כֹּלְלָא דְּפִרְשֵׁתָא דְּשַׁבְּתָא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה
מֵאֵן דְּזַכִּי לִיקְרָא דְּשַׁבְּתָא, זַכָּאָה אִיהוּ בְּתָרִין עֲלֵמִין,
בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי.

כְּתִיב (שְׁמוֹת טו) אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מֵהוּ
מִמְּקוֹמוֹ. תְּנַיִנָן, מִמְּקוֹמוֹ מֵהֵוָא אֲתַר דְּאֲתַחְזִי
לִמְהַךְ. וְרְזָא דְּמִלָּה, דְּכְתִיב, (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ
מִמְּקוֹמוֹ. וְדָא אִיהוּ מְקוֹם, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת א)
כִּי הִמְקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו. אֲתַר יְדִיעָא אִיהוּ
לְעֵילָא, וּקְרִינָן לֵיהּ מְקוֹם, דְּאֲשַׁתְּמוּדַע בֵּיהּ יִקְרָא עֲלָאָה
דְּלְעֵילָא. וּבְגִין כַּף, אֲזַהְרוּתָא לְבַר נֶשׁ דְּהָא מִתַּעֲטָרָא

בְּעֵטְרָא קְדִישָׁא דְלְעִילָא, דְלֹא יִפּוֹק מִיְנִיה דְאִי (יִפּוֹק מִפּוֹמִיָּה מִלּוּלָא דְחוּל) יִפּוֹק מִיְנִיה, קָא מְחַלֵּל שִׁבְתָּא. בִּידוּי, בְּעֵבִידְתָּא. כְּמָה דְאוּקִימְנָא. בְּרַגְלוּי, לְמַהֲךְ לְבַר מְתִרֵי אֲלַפִּין אַמִּין, כָּל אֲלִין חֲלוּלָא דְשִׁבְתָּא אִיהוּ.

אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְקוֹמוֹ, דָּא אִיהוּ אֲתֵר יִקְרָא דְקְדוּשָׁה דָּא, דְהָא מִיְנִיה לְבַר, אֲתֵר דְאַלְהִים אַחֲרִים אִיהוּ. בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוֹמוֹ. כְּבוֹד יְיָ (בְּרֵאשִׁית כ"ה ע"א) דְלְעִילָא. מִמְקוֹמוֹ, דָּא כְּבוֹד דְלִתְתָּא וְדָא אִיהוּ רִזָּא דְעֵטְרָא דְשִׁבְתָּא, בְּגִין כְּךָ אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְקוֹמוֹ, בְּרִיךְ הוּא לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.

כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ג) הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי, מְקוֹם אֲתִי, וְדָאִי דָּא אִיהוּ מְקוֹם טָמִיר וְגִנִּיז, דְלֹא אֲתִיידֵע כָּלֵל. מִשְׁמַע דְכְּתִיב אֲתִי, אֲתֵר דְלֹא אֲתַגְלִיא, וְקִימָא טָמִירָא, וְדָא אִיהוּ אֲתֵר עֲלָאָה לְעִילָא לְעִילָא, הֵיכְלָא עֲלָאָה טָמִיר וְגִנִּיז. אַבְל דָּא, אִיהוּ אֲתֵר לְתַתָּא כְּדַקְאֲמָרֵן. וְדָא אִיהוּ מְקוֹם דְאַתְפָּרֵשׁ לְעִילָא, וְאַתְפָּרֵשׁ לְתַתָּא, וּבְגִין כְּךָ אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.

וּמִדְתָּם מְחוּץ לְעִיר אֶת פֶּאת קְדֻמָּה אֲלַפִּים (בְּמִדְבַר ל"ד) בְּאַמָּה וְגו', (ר"ט) הָא אוּקְמוּהָ בְּאַיְנוּן רִזִּין עֲלָאִין. אַבְל אֲלַפִּים בְּאַמָּה, דִּירְתָּה תִרִין (הַקְדֻמָּה ד' ע"א) סְטֵרִין לְכָל סְטֵר, וְאִיהִי מִתְעֵטְרָא תְדִיר בְּתִרִין סְטֵרִין, בֵּין לְעִילָא בֵּין

לְתַתָּא. וְסִימְנָךְ שְׁכִינָה לָא שְׂרִיא לְבַר מִתְחֻמָּא דְאַתְחֻזִי
לָהּ.

כִּד נִפְק שַׁבְּתָא, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל דְלַתְתָּא, לְאַעֲפָבָא,
דְּהָא יוֹמָא רַבָּא עֲלָאָה אִיהוּ. (אצטריןך לַאתְעַפְבָּא עֲלִיהּ)
וּבְהַאי יוֹמָא, אוֹשְׁפִיזָא רַבָּא וַיִּקְרָא, קָא שְׂרִיא עֲלִיהּ,
בְּגִין כִּד בְּעֵי לְאַתְעַפְבָּא, לְאַתְחֻזָּא דְלָא דְחָקִין
בְּאוֹשְׁפִיזָא קְדִישָׁא. כְּדִין פִּתְחֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרִי, (תהלים עח)
וְהוּא רַחוּם יַכְפֹּר עֶזְרֵךְ וְגו', דְתִקְוֵנָא שְׁפִירָא אִיהוּ בְּהַאי
לִילֵיא, כִּיּוֹן דְּדִינָא אַתְהֶדֶר לְאַתְרֵיהּ, מַה דְּלָא אַתְחֻזִי כִּד
עֵייל שַׁבְּתָא, דְּדִינָא אֶסְתַּלַּק, וְלָא אֶשְׁתַּכַּח.

בְּשַׁעֲתָא דְפִתְחֵי יִשְׂרָאֵל וַיְהִי נוֹעַם, וְקְדוּשַׁתָּא דְסֻדְרָא,
כֹּל אֵינּוֹן חֵיבִין דְּגִיּהֲנָם, פִּתְחִין וְאִמְרִי, זַכָּאִין
אַתּוֹן יִשְׂרָאֵל עֲמָא קְדִישָׁא, זַכָּאִין אַתּוֹן צְדִיקֵיִיא, דְנִטְרִי
פְּקוּדֵי אוֹרֵיִיתָא. וְוִי לֹון לְחֵיבֵיִיא, דְלָא זָכוּ לְמִיטְר
אוֹרֵיִיתָא, כְּדִין דּוּמ"ה קְדִים, וְכְרוּזָא אַתְעַר וְאִמְר, (תהלים
ט) יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשְׂאוּלָה כֹּל גּוֹיִם שְׁכַחֵי אֱלֹהִים. וְכֹל
אַלִּין חֲבִילֵי טְהִירִין, טְרַדִּין לֹון בְּגִיּהֲנָם, וְלִית מֵאֵן
דְּמַרְחָם עֲלִיהוֹן. זַכָּאִין אֵינּוֹן כֹּל נִטְרִי שַׁבְּתָא בְּהַאי
עֲלָמָא, וְקָא מְעַנְגִי לְהַהוּא עֲנַג דְּשְׂרִיא מְלַעֲיָלָא,
כְּדִקְאֵמְרֵן.

הַאי מֵאֵן דְּשְׂרִי בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא, תְּרִי מִתְעַרֵי עֲלִיהּ

קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא. חַד, הֵהוּא רוּחָא עֲלָאָה קְדִישָׁא
 דְּאַצְטְרִיךְ לְאַתְעֵנְגָא, וְלֹא אֶתְעֵנְג. וְחַד, הֵהוּא מְמַנָּא
 דְּקִימָא עַל מֵאן דְּשָׂרֵי בְּתַעֲנִיתָא, וְסַנְגְרִי"ה שְׁמִיָּה.
 וְסִלְקִין קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא, וּמְתַעֲרֵי עֲלֵיהּ.

וְהֵהוּא רוּחָא אֶסְתְּלַק גְּרִיעַ מֵהֵהוּא אֶתְהַנוּתָא דְלִתְתָּא.
 וְכַד הָאִי רוּחָא לָא אֶשְׁתְּלִים לִתְתָּא, רוּחָא אַחְרָא
 דְּלַעֲיִלָּא לָא אֶשְׁתְּלִים. פִּיּוֹן דְּלֹא אֶשְׁתְּלִים לִתְתָּא
 וְלַעֲיִלָּא, פְּדִין אֶתְחַזִּי הֵהוּא בַּר נֶשׁ לְאַתְלֻטִּיא,
 וְלֹאֲתַעֲנֵשָׁא. אֶלָּא פִּיּוֹן דְּאַשְׁתְּלִים זְמַנָּא אַחְרָא, וְהֵהוּא
 מְמַנָּא דְּאַתְמַנָּא עַל עֲנוּיָא ^(דף ר"ז ע"ב) וְתַעֲנִיתָא, אֶשְׁתְּלִים
 גּוֹ אֵינּוֹן מְמַנָּן אַחְרַנִּין, בְּעֵנוּגָא דְּלַעֲיִלָּא, קוֹרְעִין לֵיהּ
 כָּל גְּזוֹר דִּינָא, דְּאַתְגְּזוֹר מֵאֵינּוֹן שְׁבַעִין שָׁנִין עֲלָאִין.

לְמִלְכָּא דְּחַדִּי בְּהַלּוּלָא דִּילֵיהּ, וְכֹל בְּנֵי נֶשׁא חַדָּאן
 עֲמִיָּה, חָמָא חַד בַּר נֶשׁ יְהִיב בְּקוּלְרָ, פְּקִיד
 עֲלוּי, וְשָׂרִייוֹהוּ. בְּגִין דִּישְׁתַּכְּחוּן כּוּלָּא בְּחַדָּוָה.

וְלְבַתֵּר, מֵתְהַדְרִין אֵלִין מְמַנָּן דְּעֵנְשִׁין לְבְנֵי נֶשׁא,
 וְאַתְפְּרַעִין מִנִּיהּ דְּבַר נֶשׁ, עַל דְּאַשְׁתַּכַּח
 בְּגִינִיהּ גְּרִיעוּתָא עֵילָא וְתַתָּא. מֵאִי תְקַנְתִּיהּ. לִיתִיב
 תַּעֲנִיתָא עַל תַּעֲנִיתָא. מֵאִי טַעֲמָא. דָּא בְּטִיל עֵנוּגָא
 דְּשַׁבְתָּא, יְבַטֵּל עֵנוּגָא דְּחוּל.

וְאִי אִיהוּ מְבַטֵּל עֵנוּגָא דְּשַׁבְתָּא, וְקָא מֵתַעֲנַג בְּחוּל, דְּמִי

כִּמְאֵן דְּחָשַׁב לְמַלְאָה אַחְרָא, יִתִּיר מִמָּה דְּחָשִׁיב לִיָּה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רוּחָא עֲלָאָה, קְדִישָׁא דְּקוּדְשִׁין
 דְּשָׂרִיא עָלֶיהָ, לָא עֲנִיג, וּבְטִיל לִיָּה מִנִּיָּה. רוּחָא אַחְרָא
 דְּחוּל, דְּשָׂרִיא לְבַתֵּר עַל עֲלָמָא, חָשִׁיב וְקָא מְעַנְגָא לִיָּה.
 כְּדִין מְהֵדְרִין וּמִתְפָּרְעִין מִנִּיָּה, בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא
 דְּאֲתִי.

בְּגִין כֶּךָ, אֲצִטְרִיךְ תַּעֲנִיתָא אַחְרִינָא, בְּיוֹמָא קְדָמָאָה
 דְּחוּל, בְּזִמְנָא דְּשָׂרִיא עַל עֲלָמָא הַהוּא רוּחָא
 דְּחוּל. וּבְהַאי אִית לִיָּה אֶסּוּוּתָא, כִּיּוֹן דְּלָא חָשִׁיב לְרוּחָא
 דְּחוּל. וְסִימְנִיךְ (ויקרא ד) וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזֹלָה אֲשֶׁר גָּזַל וְגו'.
 גְּזֹלָן, לָא חָשִׁיב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא חָשִׁיב לְבְנֵי
 נְשָׂא, בְּגִין כֶּךָ לִית לִיָּה עוֹנְשָׁא כַּגֹּנֵב. גֹּנֵב, דְּחָשִׁיב לְבְנֵי
 נְשָׂא, יִתִּיר מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִית לִיָּה עוֹנְשָׁא בְּהַאי
 עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי. זַכָּאָה אִיהוּ, מֵאֵן דְּאֶשְׁתְּלִים
 לְתַתָּא, לְהַהוּא עוֹנֵג עֲלָאָה כְּדָקָא חֲזִי.

יוֹמָא דָּא, מִתְעַטְרָא בְּשַׁבְעִין עֶטְרִין, וּשְׂמָא עֲלָאָה (פ"ח
 ע"ב) קְדִישָׁא, אֶשְׁתְּלִים בְּכָל סְטְרִין, וְאֶתְנַהֲרוּ
 כְּלָהוּ דְּרַגְיִן, וְכָלָא בְּחֻדָּה דְּבִרְכָאן, וּבְקְדוּשָׁה עַל
 קְדוּשָׁה, וְתוֹסַפֵּת דְּקְדוּשָׁה.

קְדוּשָׁה דְּמַעֲלֵי שְׁבַתָּא, דָּא אִיהִי קְדוּשָׁה דְּשַׁבַּת
 בְּרֵאשִׁית. דְּהָא אֶתְקַדְּשׁ מִתְלַתִּין וְתַרְיִן

שְׁבִילִין, וּתְלַת דְּרָגִין דְּתַפּוּחִין (ויחי רמ"ט ע"ב) קְדִישִׁין. וּבְעִינָן
 לְאֲדַכְרָא עַל הָאֵי קְדוּשָׁה, כְּלָלָא דְעוּבְדָא דְבְרָאשִׁית,
 וּנְיִיחָא בְרוּזָא דְתְלַתִּין וּתְרִין שְׁבִילִין, וּתְלַת דְּרָגִין
 דְּאֲתְכִלִּין בְּהוּ, רוּזָא דְסִהְדוּתָא דְעוּבְדָא דְבְרָאשִׁית,
 דְּהֵינּוּ (בראשית ב) וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם וְגו'.
 וַיְכַל אֱלֹהִים, הָאֵית בְּסִהְדוּתָא דָא, תְלַתִּין (הקדמה ה' ע"ב)
 וַחֲמֵשׁ תִּיבִין. תְלַתִּין וּתְרִין שְׁבִילִין, וּתְלַת דְּרָגִין דְּתַפּוּחִין
 קְדִישִׁין.

תְלַת דְּרָגִין, דְּאֵינּוּן: שְׁבִיעִי. שְׁבִיעִי. שְׁבִיעִי. וְאֵית בֵּיה
 רוּזָא דְעֵלְמָא עֲלָאָה, וְרוּזָא דְעֵלְמָא תַתָּאָה, וְרוּזָא
 דְכָל מְהִימְנוּתָא. תְלַת זְמַנִּין אֱלֹהִים, חַד, עֵלְמָא תַתָּאָה.
 וְחַד, פַּחַד יְצַחֵק. וְחַד, עֵלְמָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, קְדִישׁ
 קוּדְשִׁין. בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַסְהַד סִהְדוּתָא דָא, בְּחַדוּה,
 בְּרַעוּתָא דְלְבָא, לְאֲסִהְדָא קַמִּי מְאָרִיָה דְמְהִימְנוּתָא. וְכָל
 מֵאן דִּי־סִהֵיד דָא, וַיִּשְׁוֵי לְבֵיהּ וְרַעוּתִיהּ לְדָא, מְכַפֵּר עַל
 כָּל חוּבוֹי.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
 וּרְצָה בָּנוּ וְכוּ', הָאֵי קִידוּשָׁא אִיהוּ בְּחַד מִתְקַלָּא,
 לְקַבֵּל סִהְדוּתָא דְמְהִימְנוּתָא, וְאֵינּוּן תְלַתִּין וַחֲמֵשׁ תִּיבִין
 אַחְרָנִין, כְּמָה הָאֵית בּוּיְכְלוּ. כְּלָא סְלָקִין לְשִׁבְעִין תִּיבִין,
 לְאֲתַעֲטָרָא בְהוּ שַׁבַּת, דְּמַעְלֵי שַׁבַּתָא. זַכָּאָה (קל"ב ע"ב)

חֹלְקִיהָ דְּבַר נָשׁ, דִּיכּוּוּן רְעוּתִיהָ לְמַלִּין אֱלִין, לִיקְרָא
דְּמֵאֲרִיהָ.

קִידוּשָׁא דִּיּוֹמָא, הָא אוּקְמוּהָ בּוּרָא פְּרִי הַגֶּפֶן, וְלֹא
יִתִיר. דִּהָא יוֹמָא קָאִים לְקַדְשָׁא לִיהָ, מַה
דְּלִית הָכִי בְּלִילְיָא, דְּאֲנָן צְרִיכִין לְקַדְשָׁא לִיהָ, בְּהַנִּי
מַלִּין, כְּמַה דְּאוּקְיִמְנָא. וְלֹא אֶתְקַדְשׁ הָאִי לִילְיָא, אֶלָּא
בְּעַמָּא קַדִּישָׁא לְתַתָּא, כַּד שְׂרִיא עָלְיֵיהּ הֵהוּא רוּחָא
עֲלָאָה. וְאֲנָן בְּעֵינָן לְקַדְשָׁא לִיהָ בְּרְעוּתָא דְּלִבָּא, לְכוּוּנָא
דְּעַתָּא לְהָאִי.

וְיוֹמָא אִיהוּ קָא מְקַדְשָׁא לִיהָ. וְיִשְׂרָאֵל מְקַדְשֵׁי בְּצִלוֹתִין
וּבְרְעוּתִין, וּמִתְקַדְשִׁין בְּקַדוּשְׁתִּיהָ, בְּהָאִי יוֹמָא.
זַכָּאִין יִשְׂרָאֵל, עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּאֶחְסִינוּ יוֹמָא דָּא, אֶחְסִנְתָּ
יְרוּתָא לְעֵלְמִין.

לְבַתַּר דְּנִפְיֵיק שַׁבְּתָא, בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַפְרָשָׁא, בֵּין קַדְשׁ
לְחוּל. אֲמַאי. דִּהָא אֶתְיָהִיב רְשׁוֹ לְמַמְנָן דְּלְתַתָּא
לְשִׁלְטָאָה עַל עֵלְמָא, וּבְכָל עוּבְדִין דְּעֵלְמָא, לְאַחְזָאָה
יְחוּדָא, בְּאַתַּר קַדִּישָׁא, בְּקַדוּשָׁה עֲלָאָה, וְלְאַפְרָשָׁא
לְתַתָּא מִיְחוּדָא עֲלָאָה, (דף ר"ח ע"א) וּלְבָרְכָא עַל נְהוּרָא

דְּאַשָׁא.

בְּגִין דְּכָל אֲשִׁין אַחְרָנִין, אֶתְטַמְרוּ וְאַתְגְּנִיזוּ בְּיוֹמָא
דְּשַׁבְּתָא, בַּר אֲשָׁא חַד דְּקַדוּשָׁה עֲלָאָה, דְּאַתְגְּלִיא

וְאֶת־כִּלְיָאֵל בַּקְדוּשָׁא דְשַׁבְּתָא. וְכַד הָאֵי אִשָּׁא אֶתְגַּלְיָא,
 כָּל אִשֵּׁין אַחֲרָנִין אֶתְטַמְרוּ, וְאֶתְגַּנְיִזוּ קַמִּיה. וְהָאֵי אִשָּׁא,
 אִיהִי דְעֵקִידָה דִּיצְחָק, דְּאֶתְלַהֲטָא עַל גַּבֵּי מַדְבַּחָא. בְּגִין
 כִּךְ, בְּעֵי לְבָרְכָא עַל נְהוּרָא דְאִשָּׁא. וְהָאֵי אִשָּׁא, לָא בְּעֵי
 אִשָּׁא דְחוּל, אֶלָּא אִשָּׁא דְשַׁבְּת, וְהָאֵי אִשָּׁא, אִיהוּ אִשָּׁא
 דְנַפְיָק מֵהֵוּא אִשָּׁא דְלַעִילָא.

וְדָא אִיהוּ אִשָּׁא דְסָבִיל אִשָּׁא. וְכִיּוֹן דְּהָאֵי אִשָּׁא דְנַפְיָק
 מֵאִשָּׁא דְלַעִילָא אֶתְבָּרְכָא בְּבָרְכָה דְנְהוּרָא, כְּדִין
 כָּל שְׂאָר אִשֵּׁין אַחֲרָנִין נַפְקִין, וְאֶתְמַנְן בְּדוּכְתֵייהוּ,
 וְאֶתֵייהִיב לֹון רְשׁוּתָא לְאַנְהָרָא.

בְּהֵיא שַׁעְתָּא דְקָא מְבָרְכִין עַל אִשָּׁא, אֲזִדְמַנְן אַרְבַּע
 רְתִיכִין, אַרְבַּע מְשָׁרְיִין לְתַתָּא, לְאַנְהָרָא מֵהֵוּא
 אִשָּׁא מְבָרְכָא, וְאִינּוֹן אַקְרוּן מְאוּרֵי הָאֵשׁ. בְּגִין כִּךְ,
 בְּעֵינָן לְאַכְפִּיא ד' אַצְבָּעָאן דִּידָא דִּימִינָא, וְלְאַנְהָרָא לֹון
 מַגּוּ הֵוּא נְהוּרָא דְשָׂרְגָא דְמַתְבָּרְכָא.

וְאִינּוֹן אַצְבָּעָאן, רְמִזוּ לְאִינּוֹן מְאוּרֵי הָאֵשׁ, דְנְהִירֵי
 וְשִׁלְטֵי מֵהֵוּא נְהוּרָא דְשָׂרְגָא דְמַתְבָּרְכָא. וּבְגִין
 דְאִינּוֹן דְרָגִין לְתַתָּא, כִּד אַחֲזִי בַר נָשׁ אַצְבָּעָאן קַמִּי
 הֵוּא נְהוּרָא דְשָׂרְגָא, בְּעֵי לְאַכְפִּיא לֹון קַמִּיה, בְּגִין
 דְהֵוּא נְהוּרָא שְׁלֵטָא עֲלֵייהוּ, וְאִינּוֹן נְהָרִין מִנִּיה.

בְּשְׂאָר בְּרָכָאן בְּעֵינָן לְזַקְפָּא לֹון לְאַצְבָּעָאן, בְּגִין

לְאַחֲזֹאֶה קְדוּשָׁה עֲלֶיךָ, דְּדַרְגִּין עֲלֵאִין,
 דְּשִׁלְטִין עַל כָּלָּא, דְּשָׁמַא קְדִישָׁא אֲתַעְטֵר בְּהוּ וְאֲתַקְדָּשׁ
 בְּהוּ, וְאֲתַבְרַכָּן כְּלָהוּ דְרַגִּין כַּחְדָּא, וְנַהֲרִין מְגוּ בּוּצִינָא
 עֲלֶיךָ דְכָלָּא, וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵינָן לְזַקְפָּא לֹון לְעֵילָא. וְהִכָּא
 בְּעֵינָן לְאַכְפִּיָּיא אֲצַבְעָאן קָמִי שְׂרָגָא, בְּגִין לְאַחֲזֹאֶה
 דְרַגִּין דִּלְתַתָּא, דְנַהֲרִין מְגוּ בּוּצִינָא דִלְעֵילָא, וּמַהֲכָא
 שִׁלְטִין וְנַהֲרִין מְנַה, וְאֵינּוּן מְאֹרֵי הָאֵשׁ.

בְּכָל יוֹמָא אֲנָן מְבָרְכִינָן מְאֹרֵי אוּר, דְּאֵינּוּן נַהֲרִין
 עֲלֵאִין, דְּקִיִּימָן בְּתַהוּא אוּר קְדַמָּא, וְאֲתַבְרַכָּן
 כְּלָהוּ דְרַגִּין, וְנַהֲרִין כְּלָהוּ כַּחְדָּא, מְגוּ בּוּצִינָא עֲלֶיךָ.
 וְהֵי אֲקֵרוּן מְאֹרֵי הָאֵשׁ. וּבְגִינֵי רְזָא דָּא, מְבָרְכִין בּוּרָא
 מְאֹרֵי הָאֵשׁ.

וְאֵי תִימָא, אֲמַאי בּוּרָא, וְלָא אָמְרוּ מְאִיר מְאֹרֵי הָאֵשׁ.
 הוּאִיל וְקָא נַהֲרִין מִתְהוּא אֵשׁ, מִתְהוּא בּוּצִינָא
 מְבָרְכָא. אֲלָא כִּיּוֹן דְּעָאֵל שַׁבְּתָא, כָּל אֵינּוּן דְרַגִּין
 דִּלְתַתָּא, וְכָל אֵינּוּן דְנַהֲרִין וְשִׁלְטִין, כְּלָהוּ עָאֵלִין
 וְאֲתַכְּלִילוּ בְּהַאי שְׂרָגָא, וְאֲתַטְמְרוּ וְאֲתַגְּנִיזוּ, וְאֲתַנְטְרוּ
 בֵּיהּ, וְלָא יִתְחַזּוּן בֵּיהּ, אֲלָא תַהוּא נְקוּדָה בְּלַחֲוּדָהּ,
 וְכָלָהוּ אֲתַטְמְרוּ בְּגִוּוּה, כָּל יוֹמָא דְשַׁבְּתָא.

כִּיּוֹן דְנַפְק שַׁבְּתָא, אֲפִיק לֹון לְכָל חַד וְחַד, כְּאֵילוּ תַהִיא
 שַׁעְתָּא אֲתַבְּרִיאוּ, וְנַפְקוּ כְּלָהוּ וְאֲתַבְּרִיאוּ

כְּמִלְקַדְמִין, וְאַתְּמַנְיָאוּ עַל דְּוֹכְתֵייהוּ לְשִׁלְטָאָה כְּדִין
 אֲתַבְּרָכָא הָאִי שְׂרָגָא, וְאַתְּכַפְּיִין קַמֵּיהּ, לְאַנְהָרָא. כִּיּוֹן
 דְּנִהְרִין, כְּדִין אֲתַמְנֹן כָּל חַד וְחַד עַל דְּוֹכְתֵיהּ.

כְּגִוּוֹנָא דָּא, אֵינֹן דְּרָגִין עֲלָאִין, דְּאֶקְרוּן מְאוּרֵי אוּר,
 שְׁלִטִין בִּימְמָא, וְנִהְרִין מְגוּ בּוּצִינָא עֲלָאָה.
 בְּשַׁעְתָּא דְּרַמְשׁ לִילְיָא, הֵהוּא בּוּצִינָא עֲלָאָה כְּפִישׁ לֹון,
 וְאֶעִיל לֹון בְּגִוּוֵיהּ, עַד דְּנִהִיר יְמִמָּא. כִּיּוֹן דְּמְבָרְכִין
 יִשְׂרָאֵל עַל נְהוּרָא בִּימְמָא, כְּדִין אֶפִיק לֹון בְּשְׁלִימוּ
 דְּנִהוּרָא. וְעַל דָּא מְבָרְכִין יוֹצֵר הַמְּאוּרוֹת, וְלֹא אֲמַרֵי
 בּוּרָא, (ס"א אָלָא יוֹצֵר) (קנ"א ע"א) וְהֵכָא בּוּרָא מְאוּרֵי הָאֵשׁ. בְּגִין
 דְּאֵינֹן דְּרָגִין לְתַתָּא.

וְכֹלָא אִיהוּ רְזָא דְּאֶצְבָּעָאן, בְּהוּ רְמִיז דְּרָגִין עֲלָאִין,
 וְדְרָגִין תַּתָּאִין. (קצ"ב ע"ב, תִּיקוּן י"ח, ס"ז ע"א) דְּרָגִין עֲלָאִין
 אֲשַׁתְּמוּדְעָאן, בְּזַקִּיפוּ דְּאֶצְבָּעָאן לְעִילָא. וּבְזַקִּיפוּ
 דְּאֶצְבָּעָאן, אֲתַבְּרָכֵן דְּרָגִין עֲלָאִין, וְדְרָגִין תַּתָּאִין כְּחֻדָּא.
 וּבְמַאיִכוּ דְּאֶצְבָּעָאן, אֲתַבְּרָכֵן לְאַנְהָרָא דְּרָגִין תַּתָּאִין
 לְחוּדֵייהוּ.

וְרְזָא דָּא, טוּפְרֵי דְּאַחֹרֵי אֶצְבָּעָאן. וְאֶצְבָּעָאן לְחוּדֵייהוּ
 לְגוּ. טוּפְרֵי דְּאַחֹרֵי אֶצְבָּעָאן, אֵינֹן אֲנַפִּין
 אַחְרָנִין, דְּאֶצְטְרִיכוּ לְאַנְהָרָא מְגוּ הֵהוּא שְׂרָגָא, וְאֵינֹן
 אֲנַפִּין דְּאֶקְרוּן (דף ר"ח ע"ב) אַחֹרֵיִים. אֶצְבָּעָאן לְגוּ בְּלֹא

טוֹפְרִין, אֵלֶיךָ אֵינּוֹן אֲנַפִּין פְּנִימָאן אַתְּפִסִּיין. וְרָזָא דָא, (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי. אֵלֶיךָ אַחֲרֵי, (בראשית ר"א ע"א) אַצְבָּעָאן, לְאַחֲרָא בְטוֹפְרֵיהוֹן. וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ, אֵלֶיךָ אַצְבָּעָאן לְגוּ, בְּלֹא טוֹפְרִין, דְּאֵינּוֹן אֲנַפִּין פְּנִימָאִין.

וְכַד מְבַרְכִינֵן עַל שְׂרָגָא, בְּעֵי לְאַחֲזָא אַחֲרֵי אַצְבָּעָאן בְּטוֹפְרִין, לְאַתְנַהֲרָא מְגוּ הֵהוּא שְׂרָגָא, וּפְנִימָאֵי דְאַצְבָּעָאן, לֹא אַצְטְרִיכוּ לְאַכְפִּיא (נ"א לְאַחֲזָא) לֹון לְאַתְנַהֲרָא מְגוּ הֵהוּא שְׂרָגָא, דְּהֵא אֵינּוֹן לֹא נְהָרִין, אֲלֹא מְגוּ שְׂרָגָא עֲלָאָה דְלְעִילָא לְעִילָא, דְּאִיְהִי טְמִירָא וּגְנִיזָא דְלֹא אַתְגְּלִיָּא כְּלָל. וְאֵינּוֹן לֹא נְהָרִין מְגוּ שְׂרָגָא דְאַתְגְּלִיָּא כְּלָל, בְּגִין כַּךְ בְּעֵי לְאַחֲזָא אַחֲרֵי אַצְבָּעָאן בְּטוֹפְרִין. וּפְנִימָאֵי דְאַצְבָּעָאן, לֹא בְּעֵי לְאַחֲזָא קָמִי הֵאֵי שְׂרָגָא. טְמִירִין אֵינּוֹן, וּבְטְמִירוּ אַתְנַהֲרִין. פְּנִימָאִין אֵינּוֹן, וּמְפְנִימָאָה אַתְנַהֲרִין. עֲלָאִין אֵינּוֹן, וּמְעֲלָאָה אַתְנַהֲרִין. זַכָּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

וּבְעֵי לְאַרְחָא בְּבוֹסְמִין, כַּד נְפִיק שַׁבְּתָא, עַל דְּאַסְתִּלֵּק הֵהוּא רוּחָא, וּנְפִשָׁא דְדֵבַר נֶשׁ אֲשֶׁתְּאַרְתָּ בְּעֲרֻטוּלָא, (ס"א אֲשֶׁתְּנִית בְּקֶרְטוּפָא) בְּגִין הֵהוּא סְלִיקוּ, דְּאַסְתִּלֵּק רוּחָא מִנִּיהּ וְהֵא אִוְקְמוּהָ.

כְּתִיב (בראשית כז) וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וְגו'. הֵאֵי

קָרָא אוֹקְמוּהָ וְאֶתְמַר, אֲבָל תָּא חֲזִי, רִיחָא אִיהוּ קְיוּמָא
 דְּנִפְשָׁא, בְּגִין דְּאִיהוּ מְלָה דְּאֶעִיל לְנִפְשָׁא, וְלֹא לְגוּפָא.
 תָּא חֲזִי, כְּתִיב וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו, הָא אוֹקְמוּהָ, אֵינּוֹן
 לְבוּשֵׁי דְאָדָם קְדַמָּא הוּוּ, דִּיהֵב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאֶלְבָּשָׁא לּוֹן.

בְּגִין דְּהָא כַּד חָב אָדָם, אֶתְעָדִי מִנִּיהּ הֵהוּא לְבוּשָׁא
 יְקִירָא, דְּאֶתְלַבֵּשׁ בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, כַּד אֶעִיל לֵיהּ
 בְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן. וְלִבְתַּר דְּחָב, אֶלְבִּישׁ לֵיהּ בְּלְבוּשָׁא אַחְרָא,
 לְבוּשָׁא קְדַמָּא, דְּאֶתְלַבֵּשׁ בֵּיהּ אָדָם בְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן, אִיהוּ
 הוּוּ (מֵאֵינּוֹן מְלַבּוּשִׁין) מֵאֵינּוֹן רְתִיכִין, דְּאֶקְרוּן אַחֲוֵרִים, וְאֵינּוֹן
 לְבוּשֵׁין דְּאֶקְרוּן לְבוּשֵׁי טוּפְרָא.

וְכַד הוּוּ בְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן, כָּל אֵינּוֹן רְתִיכִין, וְכָל אֵינּוֹן
 מִשְׁרֵיין קְדִישִׁין, כְּלָהוּ סַחְרִין לֵיהּ לְאָדָם, וְאֶתְנַטִּיר
 מִכְּלָא, וְלֹא הוּוּ יְכִיל מְלָה בִישָׁא לְאֶתְקַרְבָּא בְּהַדִּיהּ. פִּיּוֹן
 דְּחָב, וְאֶתְעָדוּ מִנִּיהּ אֵינּוֹן לְבוּשֵׁין, (ס"א וְאֶתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁין דְּחוּל
 מִמְּלִין כו') דְּחִיל מִמְּלִין בִּישִׁין, וְרוּחִין בִּישִׁין, וְאֶסְתְּלִקוּ מִנִּיהּ
 אֵינּוֹן מִשְׁרֵיין קְדִישִׁין, וְלֹא אֶשְׁתְּאַרוּ בֵּיהּ, אֶלֹא אֵינּוֹן
 רֵאשֵׁי טוּפְרֵי דְּאַצְבָּעָאן, דְּסַחְרִין לּוֹן לְטוּפְרִין סַחְרָנוּ
 דְּזוּהָמָא אַחְרָא.

וּבְגִין כֵּן, לֹא לִיבְעֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְרַבָּאָה אֵינּוֹן טוּפְרִין
 דְּזוּהָמָא, דְּהָא כְּמָה דְּאֶסְגִּיאוּ, הָכִי נָמִי אֶסְגִּי

עֲלִיָּה קִסְטוֹרָא, וַיִּדְאָג בְּכָל יוֹמָא, וּבְעֵי לְסַפְרָא לִזְוֹן, וְלֹא
 יִרְמִי לִזְוֹן, דְּלֹא יַעֲבִיד קְלָנָא בְּהֵוּא אֲתֵר, דְּיִכְיִל הֵוּא
 בַּר נֶשׁ לְאַתְזֻקָא. וְכָלֹא פְּגוּוֹנָא עֲלָאָה. דְּהָא לְכַלְהוּ
 אַחוּרִיִּים, סַחְרָא סַטְרָא אַחְרָא, וְלֹא אַצְטְרִיךְ לִיָּה בְּאַתְר
 דְּעֲלָמָא.

לְבַתֵּר עֵבֵד לִיָּה לְאָדָם, לְבוּשִׁין אַחְרָנִין, מְטַרְפֵי אֵילָנִין
 דְּגִנְתָא דְּעֵדוֹן דְּאַרְעָא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הוּוּ אֵינּוֹן
 לְבוּשִׁין, מְאֵינּוֹן אַחוּרִיִּים דְּגִנְתָא דְּלַעֲיִלָא, וְהַשְׁתָּא
 מְגִנְתָא דְּאַרְעָא, וְנַפְקִי מְגִנְתָא. וְאֵינּוֹן לְבוּשִׁין הוּוּ
 סְלָקִין רִיחִין וּבוּסְמִין דְּגִנְתָא, דְּנַפְשָא מְתִישְׁבָא בְּהוּ,
 וְחַדֵי בְּהוּ. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרַכְהוּ,
 דְּהָא אֲתִישְׁבָא נַפְשִׁיהּ וְרוּחִיהּ דְּיִצְחָק בְּהֵוּא רִיחָא.

בְּגִין דָּא כַּד נַפְק שַׁבְתָּא, בְּעֵי לְאַרְחָא בְּבוּסְמִין,
 לְאַתִישְׁבָא נַפְשִׁיהּ בְּהֵוּא רִיחָא, עַל הֵוּא רִיחָא
 עֲלָאָה קְדִישָא דְּאַסְתֵּלֵק מִינָהּ. וְהֵוּא רִיחָא מְעֲלִיא
 דְּבוּסְמִין אִיהוּ הַדָּס. דְּהָא קִיּוּמָא דְּאַתְר קְדִישָא דְּנִשְׁמָתִין
 נַפְקִין מִינָהּ, הַדָּס אִיהוּ. וְדָא אִיהוּ קִיּוּמָא דְּנַפְשָא,
 פְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיִלָא, לְאַתְקִימָא מִהֵוּא עֲרְטוּלָא
 דְּאַשְׁתְּאַרְת.

כַּד נַפְק שַׁבְתָּא, אַתְלָבֶשׂ אָדָם, בְּאֵינּוֹן לְבוּשִׁין דְּגִנְתָא
 דְּעֵדוֹן דְּאַרְעָא, דְּסְלָקִין רִיחִין וּבוּסְמִין, לְקִימָא

בְּפִשְׁיָהּ, עַל הַהוּא רוּחָא קְדִישָׁא עֲלָאָה יִקְרָא דְאִסְתִּלְק
מִנִּיהּ. וְהַדָּם אִיהוּ קִיּוּמָא דְנִפְשָׁא וְדַאי. כְּגוּוּנָא עֲלָאָה,
דְּאִתְקִיּוּמָא קִיּוּמָא דְנִפְשָׁא.

הַהוּא רוּחָא עֲלָאָה דְנִחִית עֲלֵיהּ דְבַר נֶשׁ בְּחֶדוּ, וְחֲדַי
לְנִפְשֵׁיהּ, כְּדִין קִיּוּמָא נִפְשָׁא דְבַר נֶשׁ, כְּגוּוּנָא
דְּעֲלָמָא דְאִתִּי, דְזִמִּין ^(דף ר"ט ע"א) לְאִתְהַנָּאָה מִנִּיהּ, כְּמָה דְבַר
נֶשׁ, אֲהֵנִי לְהֵאִי רוּחָא בְּעֲלָמָא דָּא. הֵכִי הַהוּא רוּחָא אֲהֵנִי
לִיהּ לְבַר נֶשׁ, לְעֲלָמָא דְאִתִּי, דְכָתִיב, ^(ישעיה נד) אִז תִּתְעַנֵּג
עַל יְיָ וְגו'. וְכָתִיב וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נִפְשֶׁךָ. כְּמָה דְבַר
נֶשׁ, רוּי לְהַהוּא עֲנוּגָא, וְאֲהֵנִי לִיהּ, הֵכִי נִמִּי אִיהוּ רוּי
לִיהּ לְעֲלָמָא דְאִתִּי. כְּדִין כַּד בַּר נֶשׁ זָכִי, וְאֲשִׁלִּים שְׁלִימוּ
דִּיקְרָא דְשִׁבְתָּא כְּדִקְאֲמָרִן, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קְאָרִי
עֲלֵיהּ וְאָמַר, ^(ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּךָ אֲתַפְּאֵר.

קָם רַבִּי אַבָּא, וּשְׂאָר חַבְרַיִיא, וּנְשָׁקוּ רִישֵׁיהּ. בְּכוּ
וְאָמְרוּ, זַכָּאָה חוּלְקָנָא דְאַרְחָא דָּא זְמִין קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא לְקַבְּלָן. אָמַר רַבִּי אַבָּא, לִי זְמִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא אַרְחָא דָּא, בְּגִין לְאִתְחַבְּרָא עִמְכוּן. זַכָּאָה אִיהוּ
חוּלְקִי, דְזָכִינָא לְאַרְחָא דָּא.

אָמַר לְהוּ, אִימָא לְכוּ מַה דְחַמִּינָא, יוּמָא דָּא נִפְקָנָא
לְאַרְחָא, וְחַמִּינָא נְהוּרָא חֲדָא, וְאִתְפְּלַג לְתַלְתַּל

נְהוֹרִין, וְאֶזְלוּ קָמְאִי, וְאֶתְטַמְרוּ. וְאֶמִינָא וְדַאי שְׂכִינְתָא
 חֲמִינָא, זְכָאָה חוּלְקִי. וְהֶשְׁתָּא אֵינּוֹן תְּלַת נְהוֹרִין
 דְּחֲמִינָא, אַתּוֹן אֵינּוֹן, וְדַאי אַתּוֹן נְהוֹרִין, וּבּוֹצִינִין
 עֲלָאִין, לְאַנְהֵרָא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי.

אָמַר רַבִּי אַבָּא עַד הָכִי לָא יִדְעֵנָא, דְּכָל אֱלִין מַרְגְּלִין
 סְתִימִין הוּוּ תַּחֲתֵי יַדְיָכוּ, פִּיּוֹן דְּחֲמִינָא, דְּהָא
 בְּרַעוּתָא דְּפִקּוּדָא דְּמֵאֲרִיכוֹן אַתְּאֲמְרוּ מְלִין אֱלִין,
 יִדְעֵנָא, דְּכֻלְהוּ מְלִין סְלִקִין יוֹמָא דָּא, לְגוּ כּוּרְסִיָּא
 עֲלָאָה, וְנָטִיל לֹון הֵהוּא מְאֲרִי דְּאַנְפִּין, וְעֵבִיד מִינְיָהוּ
 עֲטָרִין לְמֵאֲרִיָּה. וְיוֹמָא דָּא מִתְעַטְרִין (נ"א שבעין) שְׁתִּין
 רְתִיכִין קְדִישִׁין, לִיקְרָא דְּכּוּרְסִיָּא, בְּאֱלִין מְלִין
 דְּאַתְאֲמְרוּ הֵכָא, יוֹמָא דָּא.

אַדְהֵכִי זְקַף עֵינּוּי, וְחָמָא דְּאַעֲרַב שְׁמֵשָׁא. אָמַר רַבִּי
 אַבָּא, נְהַךְ לְגַבִּי הָאִי כְּפַר, דְּאִיְהוּ קָרִיב לְגַבְּן
 בְּמַדְבְּרָא. אֶזְלוּ וּבֵיתוּ תַּמְן. בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, קָם רַבִּי אַבָּא
 וּשְׂאֵר חֲבֵרְיָא, לְאַשְׁתְּדֵלָא בְּאוּרִיָּתָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא,
 מִכָּאֵן וּלְהֵלָאָה נִימָא מְלִין לְאַתְעַטְרָא בְּהוּ צְדִיקָא
 דְּבַגְנָתָא דְּעֵדוֹן, דְּהֶשְׁתָּא אִיְהוּ זְמָנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְכָל צְדִיקָא דְּבַגְנָתָא דְּעֵדוֹן, צִיִּיתִין לְקַלְיָהוֹן דְּצְדִיקָא
 דִּי בְּאַרְעָא.

פֶּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, כְּתִיב (תהלים טו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיְיִ

וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם הָאֵי קָרָא אֵית לְאַסְתְּפִלָּא בֵּיהּ,
וְהָכִי אֶצְטְרִיךְ לְמִימַר הַשְּׁמַיִם לֵיּי, וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי
אָדָם. מֵאֵי הַשְּׁמַיִם שְׁמַיִם. אֵלָא הָכָא אֵית לְאַסְתְּפִלָּא,
בְּגִין דְּאֵית שְׁמַיִם, וְאֵית שְׁמַיִם.

שְׁמַיִם לְתַתָּא, וְאָרֶץ לְתַתָּא מְנַיִיהוּ. שְׁמַיִם לְעֵילָא,
וְאָרֶץ לְתַתָּא מְנַיִיהוּ. וְכֹל דְּרַגִּין עֲלָאִין וְתַתָּאִין,
כְּלָהוּ כְּגֻוּנָא דָּא, אֲלִין בְּאֲלִין. שְׁמַיִם לְתַתָּא, אִינּוּן עֶשֶׂר
יְרִיעוֹת, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (תהלים קד) נוֹטָה שְׁמַיִם כְּפִירִיעָה.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד לֹוֹן, וּמְשַׁרְיִין דֵּי בְּגֻוּיִיהוּ,
לְאַנְהָגָא אֲרַעָא תַתָּאָה. תְּשִׁיעָאָה אֲנַהֲיג לְתַתָּאִי, דְּסַחְרוֹן
כְּקוּפְטָרָא דְּקוּלְטָא. עֶשִׂירָאָה, אִיהוּ עֶקְרָא.

וּבְכֻלָּהוּ מְשִׁרְיִין מְמַנּוֹן עַד שְׁבִיעָאָה. מְשִׁבִיעָאָה
וְלַהֲלָאָה, אֵית נְהוּרָא דְּאֲתַפְּשֵׁט לְתַתָּא, מְגוּ
כּוּרְסִיָּא עֲלָאָה, וְנַהִיר לְעֶשִׂירָאָה. וְעֶשִׂירָאָה, מִהֶהוּא
נְהִירוֹ דְּנִקְטָא, יְהִיב לְתַשִׁיעָאָה, וְאִיהוּ לְתַמִּינָאָה
וְלְתַתָּא.

הָאֵי תַמִּינָאָה, כַּד אֲתַפְּקִדוֹן חִילֵי דְּכּוּכְבֵּיא, וְאֲפִיק לֹוֹן,
תְּהוּא נְהִירוֹ, קְיִימָא וְיְהִיב חִילֵיהּ לְכֹל חַד וְחַד,
לְאַתְמִנָּאָה בְּהֶהוּא אֲתַר דְּאֶצְטְרִיךְ. דְּכְתִיב, (ישעיה מ)
הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם וְגו', מֵרַב אוֹנִים, דָּא אִיהוּ זְהָרָא
דְּלְעֵילָא, דְּאֶקְרִי רוּב אוֹנִים.

וּבְכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא, אֵית מְמַנָּא, וְאִתְפַּקֵּד עַל עֲלָמָא,
 וְעַל אַרְעָא, לְאַנְהָגָא כְּלָא. בַּר אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל,
 דְּלֹא אַנְהִיג לָהּ רְקִיעָא, וְלֹא חִילָא אַחְרָא, אֲלֵא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְאִי תִימָא הֵיךְ שְׂרִיא
 לְמַגְנָא רְקִיעָא עַל אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וְהָא מְטָרָא וְטָלָא
 מִרְקִיעָא נְחִית עֲלָהּ, כְּשֶׁאֵר כָּל אַרְעָא אַחְרָא.

אֲלֵא, בְּכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא אֵית מְמַנָּן שְׁלִטִין עַל
 עֲלָמָא, (ד' ר"ט ע"ב) וְהָהוּא מְמַנָּא דְשִׁלְטָא עַל הָהוּא
 רְקִיעָא, יְהִיב מְחִילָא דְאֵית לֵיהּ לְהָהוּא רְקִיעָא בְּגִין
 לְמִיחָב לְתַתָּא, וְהָהוּא רְקִיעָא נְקִיט מִהָהוּא מְמַנָּא, וְיְהִיב
 לְתַתָּא לְאַרְעָא. וְהָהוּא מְמַנָּא לָא נְקִיט, אֲלֵא מִתְמַצִּית
 דְּלַעִילָא. אֲבָל אַרְעָא קְדִישָׁא, לָא שְׁלִיט עַל הָהוּא
 רְקִיעָא דְעֵלְיָה מְמַנָּא אַחְרָא, וְלֹא חִילָא אַחְרָא, אֲלֵא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי וְאִיהוּ פְּקִיד לְאַרְעָא קְדִישָׁא
 בְּהָהוּא רְקִיעָא.

בְּכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא, אֵית פְּתַחִין יְדִיעֶן, וְשׁוּלְטָנוּ דְּכָל
 מְמַנָּן, מִפְּתַחָא לְפְתַחָא רְשִׁמָּא, וּמִהָהוּא פְּתַחָא
 וְלַהֲלֹן, לָא שְׁלִטָא אֲפִילוּ כְּמֹלָא נִימָא, וְלֹא עָאל דָּא,
 בְּתַחוּמָא דְּפְתַחָא דְּחִבְרִיָּה, בַּר פֶּד אֲתִיְהִיב לֵיהּ
 רְשׁוֹ, לְשִׁלְטָאָה חֵד עַל חִבְרִיָּה. כְּדִין, שְׁלִטִין מְלַכִּין דִּי
 בְּאַרְעָא, חֵד עַל חִבְרִיָּה.

בְּאַמְצַעֲיָתָא דְכֻלְּהוּ רְקִיעִין, אֵית פְּתָחָא חֲדָא, דְאֶקְרִי
 גְּבִילוֹן, וְתַחֲוֹת הָאֵי פְתָחָא, אֵית שְׁבַעֲיִן
 פְּתַחֲיִן אַחֲרָנִין לְתַתָּא, וְשְׁבַעֲיִן מִמֵּינִין נִטְרִין, מִרְחִיק תְּרִי
 אֲלִפִּין אֲמִין, דְּלֹא קָרְבִין לְגַבִּיּהּ. וּמַהֲהוּא פְתָחָא אֲרַחָא
 סָלִיק לְעֵילָא לְעֵילָא, עַד דֵּי מָטָא לְגוּ כּוּרְסֵיָא עֲלָאָה,
 וּמַהֲהוּא פְתָחָא לְכָל סְטְרִין דְרְקִיעָא, עַד תַּרְעָא דְפְתָחָא
 דְאֶקְרִי מַגְדוֹן, (ס"א מַגְדוֹן) דְתַמָּן אִיהוּ סִיּוּמָא דְרְקִיעָא
 דְתַחֲוּמָא דְאֲרַעָא דִישְׂרָאֵל.

וְכָל אֵינּוּן ע' פְּתַחֲיִן, דְרְשִׁימִין גּוּ הֵהוּא פְתָחָא דְאֶקְרִי
 גְּבִילוֹן, כְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּכוּרְסֵיָא קְדִישָׁא, וְכֻלְּהוּ
 קָרִינִן לּוֹן שְׁעָרֵי צְדָקָה, דְּלֹא שְׁלִיט אַחֲרָא עָלֵיהוּ.
 וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא פְקִיד לְאֲרַעָא דִישְׂרָאֵל בְּהֵהוּא
 רְקִיעָא, מִפְּתָחָא לְפְתָחָא, בְּפְקִידוּ כְּמָה דְאֶצְטְרִיךְ. (קמ"א
 ע"א) וּמִתְמַצִּיתָא דְהֵהוּא פְקִידָא, נְטֻלִין אֵינּוּן שְׁבַעֲיִן
 מִמֵּינִין, וְיַהֲבִין לְכֻלְּהוּ מִמֵּינִין אַחֲרָנִין.

השלמה מזהשמטות (סימן ד)

אֵיכָּא בְּצוּוֹאת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, קָרַקַע הֲגֵן הוּא
 כְּשִׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גֵן עֵדֶן, נְטֻל שְׁלַג
 מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד וּמִמְנַה נַעֲשֶׂה קָרַקַע הֲגֵן וְזֵהוּ
 קָרַקַעִיתוּ שֶׁל גֵן עֵדֶן. וְאֵינּוּ נוֹגַע עִם הָאָרֶץ הַזֹּאת שְׁהִיא
 לְמַעַלָּה מִכָּל הָאָרְצוֹת. רְקִיעַ שְׁעַל גַּבֵּי הֲגֵן, הוּא כְּעֵין

כָּל הַגּוֹוֹנִין, כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסִּפִּיר. וְשֵׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, חָקוּק בְּאַמְצַע הָרָקִיעַ. וְאַרְבַּע טַבְּעוֹת בְּד'
 קְצוֹת הָרָקִיעַ וְד' אוֹפָנִים בְּכָל טַבְּעַת. וּבְאַמְצַע הָרָקִיעַ
 עֲמוּד א', וְעֲמוּד הַזֶּה נְעוּץ מִקְרַקַּע הַגֵּן עַד שְׂאוּחוֹ פְּנֵי
 כֶּסֶף הַכְּבוֹד וְהוּא מְכוּסָה מֵעַנַן הַכְּבוֹד. וְהַמְּלֶאךָ גְּבַרְיָאל
 לְבוּשׁ הַבְּדִים עוֹמֵד עָלָיו, פֶּעַם כּוֹלֵם אוֹחוֹזִים בְּטַבְּעוֹת
 הָרָקִיעַ וְהַעֲמוּד חוּזֵר וְהָרָקִיעַ סוֹבֵב, וְאוֹתִיּוֹת שֵׁם
 הַמְּפֹרָשׁ בּוֹלְטוֹת וְנוֹצְצוֹת וְעוֹלוֹת וַיּוֹרְדוֹת.

קוֹל קוֹרֵא הַתְּנוּדָדוֹ מִחַנּוֹת צִדִּיקִים קְדוֹשִׁים, אֲשֶׁר־יִכֶּם
 שְׂזוֹכִיתֶם לְכָךְ. מִי שָׁמַע כִּזְאוֹת, מִי רָאָה כִּאֵלֶּה,
 בְּהִיּוֹת כָּל נִגּוֹן הָרָקִיעַ בְּנוֹסְעוֹ עַל יְדֵי הָאִישׁ לְבוּשׁ
 הַבְּדִים, וְהוּא מִסְתַּלֵּק וְהָרָקִיעַ עוֹמֵד. וְהַעֲמוּד מְנַגֵּן,
 עוֹלֶה וַיּוֹרֵד, עַד שֶׁנִּמְשָׁךְ אֹר זוֹהָר, אֹר נוֹעֵם מְלַמְעֶלֶה
 בְּאוֹתוֹ הַעֲמוּד. וְהַצְּדִיקִים עוֹמְדִים לְנֶגֶד הָאֹר הַהוּא
 וְנִהְנִים מִמֶּנּוּ עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה כְּשֶׁבֵּא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִיכְנֹס עִם
 הַצְּדִיקִים, שׁוֹמְעִים קוֹל סִיבּוּב הָרָקִיעַ וְהַעֲמוּד
 מְנַגֵּן, וְקֶרַקַּע הַגֵּן מִתְנַשֵּׂא, וְהַצְּדִיקִים עוֹלִים מִחוּפּוֹתֵיהֶם
 לְקִרְאָת בּוֹרְאֵם, וְכָל הַגֵּן מִתְמַלֵּא מִכְּבוֹדוֹ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
 מְזֻדְוּוֹגוֹת הַרוּחוֹת זְכָרִים וּנְקִבּוֹת כְּפִי שְׁהִיוּ קוֹדֵם
 שֶׁנִּבְרָאוּ, וּמְאוֹתוֹ נוֹעֵם תְּאוֹתָם לְחַזוֹת בְּנוֹעֵם ה' כּוֹלֵם

עוֹשִׂים פְּרִי, דְּהֵיִינוּ רוּחוֹת לַגֵּרִים: (עד כאן מדהשמטות)

בְּגִנְתָּא דְּעֵדוֹן דְּלַתְתָּא, רְקִיעָא דְּקִימָא עֲלֵיהּ, אֵית בֵּיהּ
 רִזִּין עֲלָאִין, כַּד עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְקִיעָא
 אֵייתִי אִשׁ וּמִים, מְגוּ כּוּרְסֵי יְקָרִיָּה, וְשִׁתְּהּ לֹוֹן כְּחֻדָּא,
 וְעֲבַד מְנַהוֹן רְקִיעָא לְתַתָּא, וְאֵתְפֹשֶׁטוּ עַד דְּמָטוּ לְהֵהוּא
 אַתְרֵי דְּגִנְתָּא דְּעֵדוֹן, וְיִתְבּוּ. מַה עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 נָטַל מִשְׁמַיִם עֲלָאִין קְדִישִׁין, אִשׁ וּמִים אַחֲרָנִין
 דְּמִשְׁתַּכְּחִין וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין, דְּאֵתְגַלִּיין וְלֹא אֵתְגַלִּיין,
 וּמֵאִינוֹן אִשׁ וּמִים, דְּאֵתְנַטְלוּ מִשְׁמַיִם עֲלָאִין, עֲבַד
 מְנַיִהוּ מְתִיחוּ דְּרְקִיעָא, וּמָתַח לֵיהּ עַל הַאי גִנְתָּא
 דְּלַתְתָּא, וּמְתַחֲבַר גּוּ רְקִיעָא אַחֲרָא.

אַרְבַּע גּוּוֹנִין, בְּהֵהוּא מְתִיחוּ דְּרְקִיעָא דְּעַל גִּנְתָּא, חִיּוּר
 וְסוּמְק יְרוּק וְאוּכָם. לְגַבֵּי הַנִּי גּוּוֹנִין, אֵית אַרְבַּע
 פְּתַחֲחִין, לְתַתָּא מֵהֵהוּא מְתִיחוּ דְּרְקִיעָא. וְאִינוֹן פְּתַחֲחִין
 לְאַרְבַּע סְטָרִין דְּרְקִיעָא דְּעַל גַּבֵּי גִנְתָּא. מֵאִינוֹן אִשׁ
 וּמִים, דְּאֵתְעֲבִיד מְנַהוֹן הֵהוּא רְקִיעָא. מִתְּפַתְחִין בְּאַרְבַּע
 פְּתַחֲחִין, אַרְבַּע נְהוּרִין. לְסִטְר יְמִינָא בְּהֵהוּא פְּתַחָא, מְגוּ
 מְתִיחוּ דְּסִטְר (נ"א מ"א) יְמִינָא, נְהַרִין תְּרִין נְהוּרִין, בְּאִינוֹן
 תְּרִין פְּתַחֲחִין, בְּפַתְחָא דִּימִינָא, וּבְפַתְחָא דְּאִיְהוּ (נ"א לְגוּ נְפִקָא
 נְהוּרָא וְאִיְהוּ אַנְפִּין) לְקַבֵּל אַנְפִּין.

גּוּ נְהוּרָא דְּנְהִיר לְסִטְר יְמִינָא, אַתְרֵשִׁים אַתְרֵי חַד, נְהִיר

וּבְלִיט, (נ"א וְלֹהִיט) וְנִצִּיץ בְּנִצְיוֹ, מִגּוֹ הֵהוּא נְהוּרָא, וְאִיהוּ
 אֶת מ', וְקִימָא בְּאִמְצָעִיתָא דֵּהֵהוּא נְהוּרָא דִּפְתָּחָא. אֶת
 דָּא, סִלְקָא וְנִחְתָּא, וְלֹא קָאִים בְּאַתֵּר חַד. הֵהוּא נְהוּרָא,
 נְטִיל לְהֵהוּא אֶת וְאִפִּיק לָהּ, בְּגִין כִּךְ לֹא קִימָא בְּאַתֵּר
 חַד.

גּוֹ נְהוּרָא דְנִהִיר בְּסִטְרָא דֵּאִיהוּ לְקַבֵּל אַנְפִּין, אֶתְרֵשִׁים
 אֶת חַד, דְנִהִיר וּבְלִיט וְנִצִּיץ בְּנִצְיוֹ גּוֹ הֵהוּא נְהוּרָא,
 וְאִיהִי אֶת ר', וְלִזְמַנִּין אֶתְחַזִּי ב' (נ"א ד') וְקִימָא
 בְּאִמְצָעִיתָא דֵּהֵהוּא נְהוּרָא דִּפְתָּחָא. וְסִלְקָא וְנִחְתָּא,
 לִזְמַנִּין אֶתְגַּלִּיא, וְלִזְמַנִּין לֹא אֶתְגַּלִּיא, וְלֹא קִימָא
 בְּאַתֵּר חַד. אֵלִין תְּרִין אֶתּוּן קִימִין, וְכַד נִשְׁמַתָּא
 דְצִדִּיקָא עֲאֵלֵת בְּגִנְתָּא דְעֵדֻן, אֵלִין תְּרִין אֶתּוּן נְפָקִין
 מִגּוֹ הֵהוּא נְהוּרָא, וְקִימִין עַל הֵהִיא נִשְׁמַתָּא, וְסִלְקִי
 וְנִחְתִּי.

כִּדִּין, מֵאִינוּן תְּרִין פְּתַחִין, מְקַדְמִי וְנִחְתִּי מֵעִילָא, תְּרִין
 רְתִיכִין. רְתִיכָא חֲדָא עֲלָאָה, דֵּאִיהִי רְתִיכָא
 דְּמִיכָאֵל, רַב סְגָנִין. רְתִיכָא תְּנִינָא, דֵּאִיהִי רְתִיכָא
 מֵהֵהוּא רַב מְמָנָא, דְּאִקְרִי בּוּא"ל. וְדָא אִיהוּ שְׁמָשָׁא
 יִקְרִיא (דף ר"י ע"א) דְּאִקְרִי רְפֵא"ל. וְאִינוּן נִחְתִּין וְקִימִין עַל
 נִשְׁמַתָּא, (מ"ז ע"א) אֶמְרִין לָהּ שְׁלוּם בּוּאָךְ. (ישעיהו נז) יְבֵא
 שְׁלוּם יְבֵא שְׁלוּם. כִּדִּין אִינוּן תְּרִין אֶתּוּן, סִלְקִין וְקִימִין

בְּאַתְרֵיהֶוּ, וְאַתְגָּנִיזוּ גוֹ הֵהוּא נְהוּרָא, דְּאֵינּוֹן פְּתַחֲיִן.
 תְּרִין פְּתַחֲיִן אַחְרָנִין, תְּרִין נְהוּרִין אַחְרָנִין קָא מְלַהֲטִין,
 מְנַהֲרֵוּ דְאַשָּׁא, בְּאֵינּוֹן פְּתַחֲיִן חַד לְסֵטֶר שְׂמָאלָא,
 וְחַד לְאַחוּרָא. תְּרִין אַתּוּן אַחְרָנִין, מְלַהֲטִין בְּאֵינּוֹן
 נְהוּרִין, וְנִצְיָצִין בְּגוּוֹיֵיהֶוּ, אֶת חַד ג', וְאֶת חַד נ', וְכַד
 אַתּוּן קַדְמָאֵי מִתְהַדְרִין לְאַתְרֵיהֶוּ, אֵלִין תְּרִין אַחְרָנִין
 נִצּוּצִין, סְלֻקִין וְנַחֲתִין, נְפֻקִין מֵאֵינּוֹן נְהוּרִין, וְקִיּוּמִין עַל
 נִשְׁמָתָא.

כִּדִּין נַחֲתִין תְּרִין רְתִיכִין, מֵאֵינּוֹן תְּרִין פְּתַחֲיִן. רְתִיכָא
 חֲדָא אִיהוּ רְתִיכָא דְגַבְרִיאֵל, רַב מְמַנָּא וְיִקְרָא.
 רְתִיכָא תְנַיִנָּא, אִיהִי רְתִיכָא אַחְרָא קַדִּישָׁא דְנוּרִיא"ל
 רַב מְמַנָּא, וְנַחֲתִין מֵאֵינּוֹן פְּתַחֲיִן, וְקִיּוּמִין עַל נִשְׁמָתָא,
 וְאַתּוּן מִתְהַדְרִין לְאַתְרֵיהֶוּ.

כִּדִּין, אֵלִין תְּרִין רְתִיכִין, עָאֵלִין לְגוֹ הֵיכְלָא חֲדָא
 טְמִירָא דְגַנְתָּא, דְאַקְרִי אֶהְלו"ת, וְתַמָּן (קל"ב ע"א)

תְּרִיסָר זֵינֵי בּוֹסְמִין גְּנִיזִין, דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) גֵּרֵד וְכִרְפֹּם
 קָנָה וְקִנְמוֹן וְגו'. וְאֵינּוֹן תְּרִיסָר זֵינֵי דְבוֹסְמִין דְלִתְתָּא.
 וְתַמָּן כָּל אֵינּוֹן לְבוּשִׁין דְנִשְׁמָתִין, דְאַתְחֻזּוֹן לְאַתְלַבְּשָׁא
 בְּהוּ, כָּל חַד וְחַד, כְּדָקָא חֻזִי. בְּהוּא לְבוּשָׁא,
 אַתְרֵשִׁימוּ כָּל אֵינּוֹן עוֹבְדִין טְבִין, דְעֵבֵד בְּהַאי עֲלִמָּא.
 וְכִלְהוּ רְשִׁימִין בֵּיהּ, וּמְכַרְיֵי הַאי אִיהוּ לְבוּשָׁא דְפִלְנִיא,

וְנִטְלִין לְהֵוּא לְבוּשָׁא וְאַתְלַבְּשַׁת בֵּיהּ הֵהִיא נִשְׁמַתָּא
 דְּצִדִּיקָא (ויחי רכ"ד ע"ב) דְּבַגְנָתָא, כְּגוּוּנָא דְּדִיוֹקְנָא דֵּהֵא
 עֲלֵמָא.

וְהֵנִי מִיֵּלִי, מִתְלַתִּין יוֹמִין וְאֵילָף, דֵּהֵא כֹּל תְּלַתִּין יוֹמִין,
 לִית לָךְ נִשְׁמַתָּא דֵּלָא תְקַבֵּל עוֹנְשָׁא, עַד לָא תִיעוּל
 לְגַנְתָּא דְּעֵדוֹן. כִּיּוֹן דְּקַבִּילַת עוֹנְשָׁא, עָאלַת לְגַנְתָּא
 דְּעֵדוֹן, כִּמָּה דְּאוּקְמוּהָ. לְבַתֵּר דְּאַתְלַבְּנַת, אַתְלַבְּשַׁת כִּיּוֹן
 דְּאַתְלַבְּשַׁת בְּהֵאִי לְבוּשָׁא, יַהֲבִין לָהּ אַתֵּר כִּמָּה דְּאַתְחֻזִּי
 לָהּ. כְּדִין, כֹּל אֵינּוֹן אַתּוּוֹן, נַחְתִּין, וְסִלְקִין אֵינּוֹן רְתִיכִין.
 הֵהוּא רְקִיעָא אֶהְדֵּר תְּרִין זְמַנִּין בְּכֹל יוֹמָא, בְּהֵהוּא
 נְטִילוּ דֵּהֵאִי רְקִיעָא אַחְרָא, דְּמַתְדַּבֵּק בֵּיהּ. וְהֵאִי
 רְקִיעָא לָא נִפְיֵק לְבַר מַגְנָתָא. רְקִיעָא דָּא, מְרַקְמָא בְּכֹל
 זֵינֵי גְוּוּנִין.

תְּרִין וְעֶשְׂרִין אַתּוּוֹן רְשִׁימִין מַחְקִקוֹן, בְּהֵהוּא רְקִיעָא, כֹּל
 אֵת וְאֵת, נְטִיף מִמְנָא (ס"א מטלא), מְטִלָּא דְּלְעִילָא עַל
 גַּנְתָּא. וּמַהֵהוּא טְלָא דְּאַתּוּוֹן אַתְסַחֲיִין אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין,
 וּמַתְסִיִּין, בַּתֵּר דְּטַבְלוּ בְּנֵהַר דֵּינּוֹר לְאַתְדַּפְּאָה. וְטִלָּא לָא
 נַחֲתִית, אֶלָּא מְגוּ אַתּוּוֹן דְּרְשִׁימִין וּמַחְקִקוֹן בְּהֵהוּא רְקִיעָא,
 בְּגִין דְּאֵינּוֹן אַתּוּוֹן כֹּלְלָא דְּאוּרִייתָא. וְהֵהוּא רְקִיעָא רְזָא
 דְּאוּרִייתָא, דֵּהֵא מֵאֵשׁ וּמֵיִם דְּאוּרִייתָא אַתְעַבִּיד.
 וְעַל דָּא אֵינּוֹן נְגַדִּין טְלָא, עַל כֹּל אֵינּוֹן דְּאַשְׁתַּדְלוּ

בְּאוֹרֵי־תֵא לְשִׁמָּה בְּהֵאֵי עֲלָמָא. וְאֵלִין מְלִין רְשִׁימִין
 בְּגִנְתָּא דְעֵדוֹן, וְסִלְקִין עַד הָהוּא רְקִיעָא וְנִטְלִין מֵאִינוֹן
 אַתּוּן הָהוּא טְלָא, לְאַתְזִנָּא הָהִיא נְשִׁמְתָּא. הָדָא הוּא
 דְכֻתִּיב, (דברים לב) יַעֲרֹף כַּמָּטֵר לְקַחֵי תִזְל כַּטַּל אִמְרַתִּי.

בְּאַמְצָעִיתָא דְהֵאֵי רְקִיעָא, קִיִּימָא פִּתְחָא חֲדָא, לְקַבֵּל
 פִּתְחָא דְהֵיכְלָא דְלְעִילָא, דְבַהֵהוּא פִּתְחָא,
 פִּרְחִין נְשִׁמְתִין מִגִּנְתָּא דְלִתְתָּא לְעִילָא, בְּחַד עֲמוּדָא
 דְנַעֲיִץ (ויחי ר"ט ע"א) בְּגִנְתָּא, עַד הָהוּא פִּתְחָא.

גוּ הָהוּא רְקִיעָא (ב"א עמוּדָא) בְּהָהוּא פִּתְחָא דְאִיהוּ
 בְּאַמְצָעִיתָא דְרְקִיעָא דְבְּגִנְתָּא, עָאֵלִין בְּגוּה תְּלַת
 גְּוּוֹנִין דְנִהוּרָא כְּלִילָן כְּחֲדָא, וְנִהְרִין לְגוּוֹנִין דְהָהוּא
 עֲמוּדָא. וְכַדִּין רְקִיעָא (ב"א עמוּדָא) דָּא, נְצִיץ וְאַתְלֵהִיט
 בְּכַמָּה גְּוּוֹנִין (ב"א גְּוּוֹרִין) דְמִתְלֵהִטֵּן. בְּכָל שַׁעֲתָא, נִהְרִין
 צְדִיקָא, מֵהָהוּא זִיוָא עֲלָאָה. אֲבָל בְּכָל שַׁבְתָּא וְשַׁבְתָּא,
 וּבְכָל רִישׁ יַרְחָא, אַתְגְּלִיִּיא שְׁכִינְתָּא, יִתִּיר מִשְׁאֵר זְמַנֵּי
 בְּהֵאֵי רְקִיעָא, וְאַתִּיִן כְּלָהוּ צְדִיקָא, וְסִגְדִין לְגִבְיָה.

זַכָּאָה חוֹלְקִיָּה, מֵאֵן דְזָכִי לְהַנִּי לְבוּשֵׁי דְקֶאֱמָרֵן,
 דְמִתְלַבְּשֵׁן בְּהוּ צְדִיקָא בְּגִנְתָּא דְעֵדוֹן (לְתַתָּא).
 אֵלִין מֵעוֹבְדִין טְבִין, דְעָבִיד (דף ר"י ע"ב) בַּר נָשׁ, בְּהֵאֵי
 עֲלָמָא, בְּפִקוּדֵי אוֹרֵי־תֵא. וּבַהוֹן קִיִּימָא נְשִׁמְתָּא בְּגִנְתָּא
 דְעֵדוֹן לְתַתָּא, וְאַתְלַבְּשַׁת בְּהַנִּי לְבוּשֵׁין יְקִירִין.

כֹּד (רכ"ט ע"ב) סִלְקָא נִשְׁמַתָּא בְּהוּא פְתַחָא דְרְקִיעָא
 לְעִילָא, אֲזִדְמָנָן לָהּ לְבוּשֵׁין אַחֲרָנִין יְקִירִין עֲלָאִין,
 דְּאִינוּן מְרֻעוּתָא וְכוּנָה דְלִבָּא בְּאוּרִייתָא וּבְצִלוּתָא, דְּכֹד
 סִלְקָא תְּהוּא רְעוּתָא לְעִילָא, מִתְעַטֵּר בַּהּ מֵאֵן
 דְּמִתְעַטְרָא, וְאַשְׁתָּאֵר חוּלְקָא לְהוּא בַר נֶשׁ, וְאַתְעֵבֵד
 מִנִּיהּ לְבוּשֵׁין דְּנְהוּרָא, לְאַתְלִבְשָׂא בְּהוּ נִשְׁמַתָּא. לְסִלְקָא
 לְעִילָא. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ, דְּאִינוּן לְבוּשֵׁין בְּעוּבְדִין
 תְּלִיין. אֲלִין לָא תְּלִיין אֲלָא בְּרֻעוּתָא דְּרוּחָא, כְּמָה
 דְּאַתְמַר, לְקִימָא גּוּ מְלֹאכִין רוּחִין קְדִישִׁין וְדָא אִיהוּ
 בְּרִירוּ דְּמִלְתָּה. וּבוּצִינָא קְדִישָׁא, אוּלִיף הָכִי מֵאַלְיָהוּ,
 לְבוּשֵׁין דְּלִתְתָּא בְּגִנְתָּא דְּאַרְעָא בְּעוּבְדִין. לְבוּשֵׁין
 דְּלְעִילָא, (ס"א בְּרוּחָא בְּרֻעוּתָא וְכוּנָא דְּלִבָּא) בְּרֻעוּתָא וְכוּנָא דְּרוּחָא
 בְּלִבָּא.

(בראשית ב) (ויקרא י"א ע"א) וְנָהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן
 וְגו', הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל בְּהַאי גִנְתָּא דְּלִתְתָּא, נְהָר
 יוֹצֵא מִעֵדֶן וְדָאִי. וְאַצְטְרִיךְ לְמַנְדַּע, הָאִי נְהָר דְּנִפְיִק
 בְּגִנְתָּא דְּלִתְתָּא, בְּאֵן אֲתֵר עֲקָרָא וְשִׁרְשָׁא דִּילִיָּהּ. בְּאֵן
 אֲתֵר, בְּעֵדֶן. עֵדֶן דָּא רִזָּא עֲלָאָה אִיהוּ, וְלָא אֲתִיָּהִיב
 רְשׁוּ לְשִׁלְטָאָה בֵּיהּ עֵינָא דְּסַכְלָתָנוּ. וְרִזָּא דְּמִלְתָּא אֲלִמְלִי
 אֲתֵר דָּא אֲתִמְסֵר לְתִתָּא לְאַתְגְּלָאָה, אֲתֵר דְּעֵדֶן עֲלָאָה
 קְדִישָׁא, אֲתִמְסֵר אוּף הָכִי לְמַנְדַּע. אֲלָא (נ"א אֲבָל) בְּגִין

טְמִירוֹ דִּיקְרָא דְעֵדֶן עֲלָאָה קְדִישָׁא, אֲתַטְמַר וְאֲתַגְנִיז
 עֵדֶן תַּתָּאָה, דִּהֵהוּא נְהָר נְגִיד וְנִפְיָק מִנִּיה. וְעַל דָּא לָא
 אֲתַמְסַר לְאֲתַגְלָאָה, אֲפִילוּ לְאִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּבַגְנָתָא
 דְּעֵדֶן.

כְּמָה דִּהֵאִי נְהָר אֲתַפְרֵשׁ וְנִפְיָק מִגּוֹ עֵדֶן, לְאֲשַׁקְאָה
 לְגַנְתָּא דְלַעִילָא, הָכִי נְמִי מִגּוֹ הֵהוּא פִתְחָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא נִפְיָק חַד נְהוּרָא, דְּאֲתַפְרֵשׁ לְד' סְטָרִין, בְּד'
 פִתְחִין דְּקְאֲמָרֶן. אֲתַר דְּקִיִּמִין אִינוּן אֲתוּוֹן רְשִׁימָן.
 וְהֵהוּא נְהוּרָא דְּאֲתַפְרֵשׁ לְאַרְבַּע נְהוּרִין, בְּד' אֲתוּוֹן
 דְּנִיצוּצִין, (ב"א וּנְבֻקִין) נִפְיָק מִעֵדֶן, אֲתַר דְּזוּהָרָא נְקוּדָה
 לַעִילָא.

וְהֵהוּא נְקוּדָה אֲתַנְהִיר, וְאֲתַעְבִּיד עֵדֶן לְאַנְהָרָא. וְלָא
 אִית מֵאן דְּשִׁלִּיט לְמַחְמִי וְלְמַנְדַּע לְהֵאִי נְקוּדָה,
 בַּר הֵהוּא נְהִירוֹ דְּאֲתַפְשֵׁט מִנִּיה, דְּסַגְדִּין לְקַמִּיה אִינוּן
 צְדִיקָא דְּבַגְנָתָא דְּעֵדֶן, כְּמָה דְּאֲתַמַּר. וְהֵאִי נְקוּדָה
 תַּתָּאָה, אִיהִי גַנְתָּא לְגַבִּי עֵדֶן עֲלָאָה, אֲתַר דְּלָא אֲתִיִּהִיב
 לְמַנְדַּע וְלְאַסְתַּכְּלָא.

עַל כֹּל דָּא כְּתִיב, (ישעיה טו) עֵין לָא רִאָתָה אֱלֹהִים זוּלְתָךְ.
 שְׂמָא דָּא אֲתַפְרֵשׁ, אֱלֹהִים זוּלְתָךְ, דָּא נְקוּדָה תַּתָּאָה
 קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ יַדַּע הֵאִי עֵדֶן דְּלַתָּא, דְּטְמִיר בְּגַנְתָּא,
 וְלִית אַחְרָא מֵאן דְּיַדַּע לִיה. (בראשית כ"ו ע"א) אֱלֹהִים זוּלְתָךְ,

דָּא עֵדֶן עֶלְאָה עַל כְּלָא, דְּאִיהוּ רְזָא דְּעֶלְמָא דְּאִתִּי,
 דְּאִיהוּ יַדַּע לְנִקּוּדָה תַּתָּא, בְּחַד צְדִיק דְּנִפְיָא מְנִיָּה, נְהָר
 דְּרֵוּי לִיָּה, וְלִית מָאן דְּיַדַּע לִיָּה בַר אִיהוּ, דְּכִתְיַב אֱלֹהִים
 זוּלְתָהּ, דְּאִיהוּ אַחִיד לְעִילָא לְעִילָא עַד אֵין סוּף.

וְהָאִי נְהָר דְּנִפְיָא מֵעֵדֶן לְתַתָּא, רְזָא אִיהוּ לְחַפְיָמִין,
 בְּרֻזָּא דְּכִתְיַב, (ישעיה נח) וְהַשְּׁבִיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשֶׁךָ.

וּמְלָה דָּא אַתְּפַרֵּשׁ לְעִילָא וְתַתָּא. נִשְׁמַתָּא דְּנִפְקָא מֵהָאִי
 עֶלְמָא דְּחֻשׁוּכָא, אִיְהִי תַאֲיִבַת לְמַחְמִי בְּנִהִירוֹ דְּעֶלְמָא
 עֶלְאָה, כְּהָאִי בַר נָשׁ דְּתַאֲיִב לְמִשְׁתִּי בְּתַאֲיִבוֹ לְמִיָּא, הָכִי
 כָּל חַד וְחַד, אִיְהוּ צַחְצְחוֹת, כְּמָה דְּאִתְּ אַמְר, (ישעיה ד) צַחַה
 צָמָא. צָמָא, מֵאֵינּוֹן צַחַת דְּנִהוּרִין דְּגִנְתָּא וּרְקִיעָא
 וְהִיכְלִין דְּגִנְתָּא.

וְהָהוּא נְהָר דְּנִפְיָא מֵעֵדֶן, כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין בְּלְבוּשֵׁי
 יָקָר, יַתְבִּין עַל הַהוּא נְהָר, וְאֶלְמָלָא הַהוּא
 לְבוּשָׂא, לָא יַכְלִין לְמַסְבַּל. וּכְדִין מְתֵי־שָׁבֶן, וּרְוּוֹן בְּאֵינּוֹן
 צַחַת, וַיְכֻלִי לְמַסְבַּל. וְהָהוּא נְהָר אִיְהוּ תַקּוּנָא דְּנִשְׁמַתִּין,
 לְאִתְיִישְׁבָא, וְלֹאֲתִזְנָא וְלֹאֲתִהֲנָא, מֵאֵינּוֹן צַחַת
 וְנִשְׁמַתִּין אַתְּהִקְוֹן (נ"א אַתְּתַקְוֹן) עַל הַהוּא נְהָר, וּמְתֵי־שָׁבֶן
 בֵּיתָהּ.

הַהוּא נְהָר עֶלְאָה דְּלְעִילָא, אִפְיָא נִשְׁמַתִּין, וּפְרַחִין
 מְנִיָּה, לְגוֹ גִנְתָּא, דְּהָאִי נְהָר דְּלְתַתָּא בְּגִנְתָּא

דְּאַרְעָא, אֶתְקִין נִשְׁמָתִין, לְאַתְתְּקִנָּא לְאַתְיִישְׁבָּא,
 בְּאַיִנוֹן (דף ר"א ע"א) צָחוֹת. כְּגֹוֹנָא דָּא בְּהָאֵי עֲלָמָא לְבַר,
 בְּרִיחָא דְמִיָּא מְתִישְׁבָּא נִפְשָׁא לְאַתְנַהֲרָא, דְּהָא
 מְעִיקְרָא כְּגֹוֹנָא דָּא נִפְקָא. וּבְגִין דְּמַתְתְּקִינִין נִשְׁמָתִין עַל
 הַהוּא נַהֲרֵ דְנִגִּיד וְנִפְיֵק מִעֲדָן, יִכְלִין לְאַתְיִישְׁבָּא בְּאַיִנוֹן
 צָחוֹת עֲלָאִין, וְלִסְלָקָא לְעִילָא. בְּהַהוּא פִּתְחָא
 דְּאַמְצַעִיתָא דְרִקִיעָא (ויחוי ר"ט ע"א) וְחַד עֲמוּדָא דְקָאִים
 בְּאַמְצַעוֹת גְּנַתָּא דְקָאֲמָרִן.

בְּהַהוּא עֲמוּדָא סְלָקִין לְעִילָא, בְּגוֹ הַהוּא פִּתְחָא
 דְרִקִיעָא, וּבִיָּה סַחְרַנְיָה, אִית בִּיָּה (ישעיה ד) עָנָן
 וְעֶשֶׂן וְנִגְהָ. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ לְהָאֵי קָרָא, אֲבַל עָנָן
 וְעֶשֶׂן אֵלִין מְלַבֵּר, וְנִגְהָ מְלַגֵּן. וְדָא אִיהוּ לְחַפְיָא עַל
 אִינּוֹן דְּסְלָקִין לְעִילָא, דְּלֹא יִתְחַזּוּן מִקָּמִי אִינּוֹן דְּיִתְבִּין
 לְתַתָּא.

וְהָא הָכָא רְזָא דְרִזִּין, כַּד (נ"א בְּעֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לְאַתְתְּקִנָּא הָאֵי נְקוּדָה וְכו') הָאֵי נְקוּדָה בְּעָא
 לְאַתְתְּקִנָּא בְּתִקּוּנוֹי, וְלְאַתְקִשְׁטָא, בְּשַׁבְּתֵי וּבְזִמְנֵי
 וּבְחֻגֵי, מְשִׁדֵּר אַרְבַּע אַנְפִּין דְנִשְׁרָ, וְקִיָּמִין עַל הֵיכְלָא
 דְאַקְרֵי דְרוּר, וְהֵינּוּ מֵר דְרוּר. וּבְגִין דָּא בְּשַׁתָּא דְיִוְבְלָא,
 בְּעִינָן לְאַכְרִזָּא דְרוּר, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (ויקרא כה) וּקְרָאתֶם
 דְרוּר. וְאַיִנוֹן אַרְבַּע אַנְפִּין יְהִיבִין קְלָא, וְלִית מָאן דְּיִשְׁמַע

לִיה, בַּר אֵינּוֹן נִשְׁמָתִין דְּאַתְחֻזּוֹן לְסִלְקָא, וְאֵינּוֹן
מִתְכַּנְּשִׁין תַּמּוֹן, וְנִטְלֵי לֹון אֵלִין ד' אַנְפִּין, וְאַעְלִין לֹון
לְגוֹ, בְּהֵוּא עֲמוּדָא דְקַיִמָּא בְּאַמְצָעִיתָא.

וּבְהֵוּא שְׁעֵתָא סִלְקָא הֵוּא עֲמוּדָא, דְּעֵנְנָא וְאַשָּׁא
וְתַנְנָא, וְנִגְהָ מִלְּגוֹ. וְאַלִּין תְּרִין אֶקְרוּן, (ישעיה ד)
מְכוּן הַר צִיּוֹן וּמְקַרְאֵיהָ. מְכוּן הַר צִיּוֹן, דָּא אִיהוּ תְּקוּנָא
דְּלְעִילָא, כַּד נְקוּדָה תַּתְּאָה מִתְקַשְׁטָא, וְאֵינּוֹן מְקַרְאֵיהָ
דְּהֵוּא נְקוּדָה לְאַתְקַשְׁטָא.

כִּיּוֹן דְּסִלְקִין אֵלִין נִשְׁמָתִין עַד הֵוּא פְּתַחַא דְּרְקִיעָא,
כְּדִין, הֵוּא רְקִיעָא סְחָרָא סְחָרְנִי דְּגִנְתָּא, תְּלִת
זְמַנִּין. וּמְקַל נְעִימוֹ דְּסְחָרָא הֵוּא רְקִיעָא, נְפַקִּין כָּל
אֵינּוֹן נִשְׁמָתִין וְשִׁמְעִין הֵוּא נְעִימוֹ דְּהֵוּא רְקִיעָא,
וְחֻמָּאן הֵוּא עֲמוּדָא, דְּסִלְקָא אֶשָּׁא וְעֵנְנָא וְתַנְנָא וְנִגְהָ
דְּלְהֵיט, וְסִגְדִין כְּלָהוּ. כְּדִין נִשְׁמָתִין סִלְקִין בְּהֵוּא
פְּתַחַא, עַד דְּסִלְקִין לְגוֹ עֲגוּלָא, דְּסְחָרָא בְּהֵוּא (נ"א לְהֵוּא)
נְקוּדָה. כְּדִין חֻמָּאן מַה דְּחֻמָּאן. וּמִגּוֹ נְהִירוֹ וְחֻדוּתָא
מִהֵוּא דְּחֻמָּאן, סִלְקִין וְנַחְתִּין קַרְבִּין וְרַחֲקִין.

וְאִיהִי תְּאִיבָא לְגַבִּיּהוּ, וּמִתְקַשְׁטָא בְּנְהִירוֹ. כְּדִין
אַלְבִּישׁ קְנָאָה (מְנַהוּרָא) חַד צְדִיק עֲלָאָה, וְאַסְתַּכַּל
בְּנְהוּרָא וְשִׁפִּירוֹ דְּהֵוּא נְקוּדָה, וּבְתַקוּנָהָ, וְאַחִיד בָּהּ,
וְסִלִּיק לָהּ לְגַבִּיּהּ, וְנְהִיר נְהוּרָא בְּנְהוּרָא, וְהוּוּ חַד. כָּל

חֵילָא דְשִׁמְיָא פֿתְחֵי בְּהֵיא שְׁעָתָא וְאַמְרִי, זְכָאִין אַתּוּן
צְדִיקֵיָא, נְטְרִי אֹרֵייתָא, זְכָאִין אֵינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין
בְּאֹרֵייתָא, דֵּהָא חֲדוּוּתָא דְּמֵאֲרִיכוּן הוּי בְּכוּ, דֵּהָא עֲטָרָא
דְּמֵאֲרִיכוּן, מִתְעֵטֵר בְּכוּן.

כִּדִּין כִּיוּן דְּנִהְרִין נְהוּרָא בְּנִהוּרָא, תְּרִין נְהוּרִין מִתְחַבְּרִין
כְּחָדָא, וְנִהְרִין. לְבַתֵּר אֵינּוּן גְּוונִין נְחַתִּין,
וְאַסְתַּכְּלִין לְאַשְׁתַּעֲשְׂעָא בְּאֵינּוּן נְשִׁמְתִין דְּצְדִיקֵיָא,
וּמִתְקַנֵּי לֹוּן לְעֲטָרָא לְעֵילָא. וְעַל דָּא אַתְמַר, עֵין לֹא
רָאתָה אֱלֹקִים זֹולְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחֲבֵה לֹוּ.

פֿתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאַמַר, כְּתִיב (יחזקאל א) וַדְמוּת עַל רֵאשִׁי
תַחֲיָה רְקִיעַ כְּעֵין תְּקַרַח הַנּוֹרָא נְטוּי עַל רֵאשִׁיהֶם
מְלֻמְעָלָה. הָאִי קָרָא אֹיָקְמוּהָ, אֲבָל אֵית רְקִיעַ וְאֵית
רְקִיעַ, רְקִיעַ דְּלִתְתָא אִיהוּ קֵימָא עַל גְּבִי ד' חִיוּוֹן.
וּמִתַּמָּן אַתְפֿשֿט וְשָׂאֲרֵי דִיִּיִקְנָא דְּחַד נְוִקְבָא, דְּאַחֹרֵי
דְּכוּרָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּכְתִיב, (שמות לג) וְרָאִית אֶת אַחֹרֵי.
כְּמָה דָּאֵת אַמַר, (תהלים קלט) אַחֹר וְקָדָם צְרַתְנִי. וְכְתִיב
וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעוֹתָיו.

רְקִיעַ דְּלְעֵילָא אִיהוּ קֵימָא עַל גְּבִי חִיוּוֹן עַלְאִין, וּמִתַּמָּן
אַתְפֿשֿט וְשָׂאֲרֵי דִיִּיִקְנָא דְּחַד דְּכוּרָא, דְּאִיהוּ רְזָא
עַלְאָה. וְהַנִּי תְּרִין רְקִיעִין, חַד אֲקָרִי קְצָה הַשְּׁמַיִם. וְחַד
אֲקָרִי מְקָצָה הַשְּׁמַיִם. דְּכְתִיב, (דברים ד) וְלִמְקָצָה הַשְּׁמַיִם

וְעַד קִצָּה הַשָּׁמַיִם. רְאִישֵׁי הַחֲזִיהַ דְּלִתְתָּא אֵינּוּן אַרְבַּע
 חִיּוּן, דְּאֵינּוּן רְשִׁימִין (ב"א גְּהוּרִין) עֲלָאִין, עַל אֵינּוּן אַרְבַּע
 אַתּוּן רְשִׁימִין, דִּי בְּגוּ אֵינּוּן אַרְבַּע פְּתַחִין, דְּבִגְנַתָּא
 דְּעֵדָן.

וְאִף עַל גַּב דְּאִמְרָן עֵדָן דְּלִתְתָּא בְּאַרְעָא, הָכִי הוּא וְדָאִי.
 אָבֵל כֹּלָא רוּזָא עֲלָאָה אִיהוּ, כְּמָה דְּאִתְמַר (דף ר"א ע"ב)
 דְּהָאִי נְקוּדָה דְּקָאִמְרָן, כְּמָה דְּאִית לָהּ חוּלְקָא לְעֵילָא,
 הָכִי נְמִי אִית לָהּ חוּלְקָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא. וְהָאִי גְּנַתָּא
 לְתַתָּא, אִיהוּ חוּלְקָא דְּהֵהִיא נְקוּדָה לְאַשְׁתַּעְשַׁעָא בְּרוּחֵי
 דְּצַדִּיקֵיָא בְּאַרְעָא, וְאִתְהֵינִי בְּכָל סְטָרִין לְעֵילָא (ויצא קנ"ז
 ע"ב) וְתַתָּא. לְעֵילָא בְּצַדִּיק. לְתַתָּא בְּהֵהוּא אֵיבָא דְּצַדִּיק,
 וְלָא אֲשַׁתְּכַח שַׁעְשׁוּעָא עֵילָא וְתַתָּא אֶלָּא בְּצַדִּיק. וְהָאִי
 גְּנַתָּא אִיהוּ, מִתְהֵיא נְקוּדָה דְּאִקְרִי עֵדָן (נְקוּדָה דְּנִטְלָא מֵאִמָּא

עֵילָאָה טְמִירָא אִיהִי גֵן עֵדָן דְּאַרְעָא).

אֵינּוּן רְאִישֵׁי הַחֲזִיהַ, אֵלִין אַרְבַּע רִישֵׁי אַנְפִּין. חַד אַרְיָה,
 דְּכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין. וְחַד שׁוּר,
 דְּכְתִיב וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׁמַאל. וְחַד נֶשֶׁר, דְּכְתִיב וּפְנֵי נֶשֶׁר
 לְאַרְבַּעַתָּן. אָדָם כֹּלְלָא דְּכֹלָא, דְּכְתִיב וּדְמוּת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי
 אָדָם. וְאֵלִין אַרְבַּע רִישֵׁי נְהָרִין דְּמְטוּלִיהוּן (ס"א חִיּוּן דְּנִטְלִין)
 לְכוּרְסֵיָא קְדִישָׁא, וּמְגוּ מְטוּלָא דִּילְהוּן זַעֲיָן. וּמִתְהֵוּא
 זַעֲא דְּמְטוּלָא דִּילְהוּן, אַתְעֵבִיד הֵהוּא נְהָר דִּי נוּר.

דְּכַתִּיב, (דניאל ז) נֶהַר דִּי נֹר נִגְד וְנִפְק מִן קַדְמוּהֵי אֲלָף
אֲלָפִין יִשְׁמְשׁוּנָה.

וְנִשְׁמָתִין פֿד סִלְקִין, אַתְּסַחֲיִין בְּהֵוּא נֶהַר דִּי נֹר,
וְסִלְקִין לְקוֹרְבָנָא וְלֹא אַתּוּקְדָן, אֲלָא
אַתְּסַחֲיִין. תָּא חֲזִי מִסְלַמְנִדְרָא, דְּעֵבְדִין מְנָה לְבוּשָׂא.
וּמְגוּ דְאִיְהִי מְנוּרָא, לָא אַתְּסַחֲיִיא הֵהוּא לְבוּשָׂא, אֲלָא
בְּנוּרָא, אֲשָׂא אַכִּיל זוּהֶמָא דְבֵיהּ, וְאַתְּסַחֲיִי הֵהוּא לְבוּשָׂא.
הָכִי נְמִי נִשְׁמָתָא דִּי נֹר דְאַתְנַטִּילַת מְגוּ פּוֹרְסִיִיא
קְדִישָׂא. דְּכַתִּיב בְּה (דניאל ז) פְּרִסִיָּה שְׁבִיבִין דִּי נֹר. בְּזִמְנָא
דְּבַעֲיִיא לְאַתְּסַחֲיִיא מֵהֵהוּא זוּהֶמָא דְבָהּ, אַתְּעַבְרַת בְּנוּרָא
וְאַתְּסַחֲיִיא. וְנוּרָא אַכְלָא פֿל הֵהוּא זוּהֶמָא דִּי בְּנִשְׁמָתָא.
וְנִשְׁמָתָא אַתְּסַחֲיִיא וְאַתְּלַבְּנַת.

וְאִי תִימָא אִי הָכִי עוֹנֵשָׂא לִית לָהּ לְנִשְׁמָתָא בְּהֵאִי. תָּא
חֲזִי, וּוִי לְנִשְׁמָתָא דְסַבְלַת אֲשָׂא נוֹכְרָאָה, וְאָף עַל
גַּב דְאִיְהִי אַתְּלַבְּנָא. אָבַל פֿד זוּהֶמָא אִיְהוּ סְגִי עָלָהּ, וּוִי
לְנִשְׁמָתָא דְסַבְלַת הֵהוּא עוֹנֵשָׂא, בְּגִין דֵּהֵהוּא זוּהֶמָא
בְּתַרִי זְמַנִּי אַתְּלַבְּנַת בְּנוּרָא.

זְמַנָּא קַדְמָאָה פִּיּוּן דְקַבִּילַת עוֹנֵשָׂא בְּגוּפָא, אֲזִלָּא
נִשְׁמָתָא, וְנִטְלִי לָהּ, וְאַעֲלִין לָהּ בְּגוּ אַתְרַתְּ חַד
דְּאַקְרִי בֶן הַנֶּם, וְאַמַּאי אַקְרִי בֶן הַנֶּם. אֲלָא אַתְרַתְּ חַד
אִיְהוּ בְּגִיְהֶנֶם, דִּתְמָן אַתְּצַרִּיפוּ נִשְׁמָתִין, בְּצַרוּפָא,

לְאַתְלַבְּנָא עַד לָא עָאֲלִין בְּגִנְתָּא דְעַדְנָן. (וְאִי זִכְאִין אִינּוֹן נִשְׁמַתִּין
 פֶּד אַעֲלִין לֹון בְּהֵוּא אַתֵּר) תְּרִין מְלֶאכִין שְׁלִיחֹן זְמִינִין בְּגִנְתָּא
 דְעַדְנָן, וְקִיִּמִין לְתֵרְעָא, וְצוּוחִין לְגַבִּי אִינּוֹן מְמַנּוּ
 דְבַהֵוּא אַתֵּר דְגִיֵּהֲנָם, בְּגִין לְקַבְּלָא הֵהִיא נִשְׁמַתָּא.
 וְהֵהִיא נִשְׁמַתָּא עַד לָא אַתְלַבְּנַת בְּנוֹרָא, אִינּוֹן שְׁלִיחֹן
 צוּוחִין לְגַבִּיֵּהוּ, וְאִמְרֵי הֲנָם. וּבְזִמְנָא דְהִיא
 אַתְלַבְּנַת, אִינּוֹן מְמַנּוּ נְפִקִין עִמָּה מֵהֵוּא אַתֵּר, וְזִמִּינֵי
 לָהּ לְגַבִּי פִתְחָא דְגִנְתָּא דְעַדְנָן, דְתַמֵּן אִינּוֹן שְׁלִיחֹן וְאִמְרֵי
 לֹון הֲנָם. הָא אִינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְהָא אַתְלַבְּנוּ, כְּדִין אַעֲלִין
 לְהֵהִיא נִשְׁמַתָּא בְּגִנְתָּא דְעַדְנָן.

וְכַמָּה אִיְהִי תְבִירָא מְגוּ הֵוּא תְבִירוּ דְאַתְלַבְּנוּתָא
 דְגִיֵּהֲנָם. (ס"א דְהוּא) דְהֵהִיא תְבִירוּ דְאִשָּׁא תַתָּא.
 וְאִף עַל גַּב דְנַחֲתִית מְלַעֲיָלָא, (אָבֵל) כִּיּוֹן דְמָטָא לְאַרְעָא
 לְתַתָּא, אִיְהוּ אִשָּׁא דְלָא דְקִיקָא, וְנִשְׁמַתָּא אַתְעַנְשָׁא בֵיהּ,
 וְאַתְפֵּרַת. כְּדִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִפִּיק שְׁמִשָּׁא דְנַהֲרִיר
 מֵאִינּוֹן אַרְבַּע פִּתְחִין דְנַהֲרִין בְּרִקִיעָא דְעַל גִּנְתָּא, וּמָטָא
 לְהֵהִיא נִשְׁמַתָּא וְאַתְסִיֵּאת. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (מְלֹאכֵי א)

וְזִרְחָה לָכֶם יְרֵאִי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֵיהָ.
 זְמַנָּא תְנִינָא, לְבַתֵּר דִּיתְבָּא בְּגִנְתָּא דְעַדְנָן דְלְתַתָּא, כֹּל
 הֵהוּא זְמַנָּא דִּיתְבָּא וְעַד כְּעַן לָא אַתְפֵּרְשֵׁת מֵאִינּוֹן
 מְלִין דְחִיזוּ דְהֵאִי עֲלֵמָא מְכַל וְכַל. וְכַד סִלְקִין לָהּ

לְעֵילָא, אֶצְטְרִיךְ לְאַתְפָּרְשָׁא, מְכַל חִיזוּ וּמְכַל מְלִין
 דְּלַתְתָּא. וְאַעְבְּרוּ לָהּ בַּהֲהוּא גֵהַר דֵּי נוֹר, כְּדִין גְּשֻׁמְתָא
 אַתְלַבְּנַת בֵּיהּ מְכַל וְכַל. וְנִפְקַת וְאַתְחַזִּיאת קַמִּי מְאָרִי
 דְּעֵלְמָא בְּרִיכָא (ד"א בְּרִיא) מְכַל סְטְרִין. כִּיּוֹן דְּאַסְתַּכְּלַת
 בַּהֲהוּא גֵהוּרָא אַתְסִיאת וְאַשְׁתְּלִימַת מְכַלָּא. וְכְדִין קִיִּימִין
 אֵינּוֹן גְּשֻׁמְתִין בְּלְבוּשִׁין, מִתְעַטְרִין קַמִּי מְאָרִיהוֹן. זַפְּאָה
 חוֹלְקִיהוֹן (דף רי"ב ע"א) דְּצְדִיקֵיִיא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאַתִּי.
 וְאֵינּוֹן גְּשֻׁמְתִין דְּבַגְנַתָּא דְּעֵדוֹן דְּלַתְתָּא, שְׁטָאן בְּכַל
 רִישֵׁי יְרַחֵי וְשַׁבְתִּי, וְסִלְקִין עַד הֵהוּא אַתְר
 דְּאַקְרִי חוּמוֹת יְרוּשָׁלַם. דְּתַמָּן כַּמָּה מְמַנָּן וְרַתִּיכִין דְּנִטְרִי
 אֵינּוֹן חוּמוֹת. דְּכְתִיב, (ישעיה סב) עַל חוּמוֹתֶיךָ יְרוּשָׁלַם
 הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים. וְסִלְקִין עַד הֵהוּא אַתְר, וְלֹא עָאֲלִין
 לְגוֹ, עַד דְּאַתְלַבְּנָן. וְתַמָּן סְגִדִין, וְחֻדָּאן מִתְהוּא גֵהִירוֹ,
 וְתִיבִין לְגוֹ גְּנַתָּא.

נִפְקִין מִתַּמָּן וְשְׁטָאן בְּעֵלְמָא, וְחַמָּאן בְּאֵינּוֹן גּוֹפִין
 דְּחִיבִיא, בַּהֲהוּא עוֹנָשָׁא דִּילְהוֹן, (קנ"א ע"א)
 דְּכְתִיב, (ישעיה טו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי
 כִּי תוֹלְעֵתָם לֹא תָמוֹת וְאֲשֶׁם לֹא תִכָּבֵה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל
 בָּשָׂר. מֵאִי לְכָל בָּשָׂר. לְאֵינּוֹן שְׂאָר גּוֹפִין דְּבַסְחָרְנִיָּהוּ,
 וְהָא אוּקְמוּהָ. וְלִבְתַּר מְשֻׁטִי וּמְסַתְּכָלָן בְּאֵינּוֹן מְאָרִיהוֹן
 דְּכַאֲבִין, וּבְנֵי מְרַעִין, וְאֵינּוֹן דְּסַבְּלִין עַל יְחוּדָא
 דְּמְאָרִיהוֹן, וְתַבִּין וְאַמְרִין לֵיהּ לְמִשִּׁתָּא.

בשעתא דאמרינ ליה למשיחא צערא דישראל
 בגלותהון, ואינן חייביא די בהון, דלא
 מסתפלי למנדע למאריהון, ארים קלא ובכי, על אינן
 חייבין דבהו. הדא הוא דכתיב, (ישעיה נג) והוא מחולל
 מפשעינו מדופא מעונותינו תייבין אינן נשמתין
 וקיימין באתרייהו.

בגנתא דעדן אית היכלא חדא, דאקרי היכלא דבני
 מרעין. כדין משיח עאל בההוא היכלא, וקרי
 לכל מרעין וכל פאבין, כל יסוריהון דישראל, דייתון
 עליה, וכלהו אתיין עליה. ואלמלא דאיהו אקיל
 מעלייהו דישראל, ונטיל עליה, לא הוי בר נש דיכיל
 למסבל יסוריהון דישראל, על עונשי דאורייתא. הדא
 הוא דכתיב (ישעיה נג) אכן חליינו הוא נשא וגו'. כגוונא
 דא רבי אלעזר בארעא.

בגין דלית חושבנא, לאינן יסורין דקיימין עליה דבר
 נש בכל יומא, על עונשי דאורייתא, וכלהו נחתו
 לעלמא, בשעתא דאתיהיבת אורייתא. וכד הוו ישראלי
 בארעא קדישא, באינן פולחנין וקרבנין דהוו עבדי,
 הוו מסלקין כל אינן מרעין ויסורין מעלמא. השתא
 משיח מסלק לון מבני עלמא, עד דנפיק בר נש מהאי
 עלמא, ומקבל עונשיה, כמה דאתמר. כד אינן חובין

יִתִּיר דְּעֵיילִין לֹון לְגוּ בְּגוּ גְּהִינָם, בְּאִינֹן מְדוֹרִין תַּתְּאִין
 אַחֲרָנִין, וּמְקַבְּלִין עוֹנֶשָׁא סְגִי מְסֻגִּיאוֹת זוּהֶמָּא דִּי
 בְּנִשְׁמַתָּא, כְּדִין אַדְּלִיקוּ נוֹרָא יִתִּיר, לְמִיכַל הֵהוּא
 זוּהֶמָּא. (ווי לֵהֵיא נִשְׁמַתָּא דְּסִבְלַת הֵהוּא עוֹנֶשָׁא. וְעַל דָּא אִינוּן מְלֹאכֵי חֲבֵלָה דְּבִגִּיהֹנֵם

מִטְרָדִין לֹון בְּחוּטְרִין דְּאֶשָׁא לְנֶעְרָא הֵהוּא זוּהֶמָּא. ווי לְנִשְׁמַתָּא דְּסִבְלַת הֵהוּא עוֹנֶשָׁא).

זְכָאִין אִינֹן דְּנִטְרִי פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא. הֵהִיא נְקוּדָה
 קְדִישָׁא, דְּאִיהִי בְּעִיא לְאַשְׁתַּעֲשָׂא לְעִילָא
 וּלְתַתָּא בְּרוּחִיהוּן דְּצְדִיקֵי, כְּמָה (ר"א ע"ב) דְּאַתְמַר. כְּד
 הֵהִיא נְקוּדָה בְּעָא לְאַשְׁתַּעֲשָׂא לְתַתָּא בְּרוּחִיהוּן
 דְּצְדִיקֵי, כְּאִמָּא דְּחֲדָאת עַל בְּנֵהָא, וְאַשְׁתַּעֲשָׂא
 בְּהוּן, הָכִי נָמִי בְּפִלְגוֹת לִילִיא אִיהִי נִחְתָּא וְאַשְׁתַּעֲשָׂא
 בְּהוּ.

רְקִיעַ דְּקֵאמְרוּן דְּקֵימָא עַל גְּנַתָּא, אִיהִי קֵימָא עַל ד'
 רִישֵׁי חִיוּן, וְאִינֹן ד' אַתּוּן (ר"א ע"א) דְּקֵאמְרוּן,
 אִינֹן רְזָא דְּד' חִיוּן. וְהֵאִי רְקִיעַ קֵימָא לְתַתָּא (ס"א עַלִּיהוּ),
 כְּמָה דְּאַתְמַר. רְקִיעַ דְּהֵהִיא נְקוּדָה, קֵימָא לְעִילָא, עַל
 אִינֹן ד' חִיוּן עֲלָאִין דְּקֵאמְרוּן, וְהֵהוּא רְקִיעַ (כְּגוֹנָא דָּא מִן
 דָּא) אִיהוּ אַתְרָקִם בְּגוּוּנִין קְדִישִׁין.

בְּהֵאִי רְקִיעַ אֶסְתַּכְּלוּן אַרְבַּע חִיוּן, וְכַל אִינֹן חִיילִין
 לְתַתָּא. כְּדִין הֵאִי רְקִיעַ אֲנֵהִיר בְּגוּוּנֵי וְנִצִּיץ, כְּדִין
 יַדְעִין כָּל אִינֹן רְתִיכִין, וְכַל אִינֹן חִיילִין וּמְשִׁירִין,

דְּהָא טְרַפָּא דִּילְהוֹן אֲזִדְמִן. רְקִיעָא דָּא מְרַקְמָא בְּכָל
גְּוֹנִין קְדִישִׁין, בֵּיה קַיְיִמִין אַרְבַּע פְּתַחֲיִן רְשִׁימִין,
בְּאַרְבַּע אַתּוּן מְנַצְצִין.

פְּתַחָא חָדָא רְשִׁימָא לְסֵטֶר מְזֻרְחָ, וּבֵיה קַיְיִמָא בְּהֵהוּא
פְּתַחָא אֶת חַד, וְהֵהוּא אֶת אִיהוּ א', וְדָא נְצִיץ
וְסֻלְיָק וְנַחֲתִית בְּהַאי פְּתַחָא. פְּתַחָא דָּא נְהִיר וְנְצִיץ מְנַצְצִין
עֲלָאָה. וְהַאי אֶת נְצִיץ וּבִלִיט (ס"א וְלֵהִיט) בְּגוּיָה, וְאִיהִי
נַחֲתָא וְסֻלְקָא, וְאַתְרֵשִׁים בְּהֵהוּא פְּתַחָא.

פְּתַחָא תְּנִינָא, רְשִׁימָא לְסֵטֶר צְפוֹן, וּבֵיה קַיְיִמָא אֶת
חַד, וְאִיהִי אֶת ד'. (דף ר"ב ע"ב) וְדָא קַיְיִמָא וְנַצְצָא,
סֻלְקָא וְנַחֲתָא, וְלֵהֲטָא בְּהֵהוּא פְּתַחָא. לְזִמְנִין נְצִיץ
בְּנַצְצִין, וְלְזִמְנִין אֶתְטֻמַּר הֵהוּא נְהוּרָא, וְלֹא נְהִיר. וְעַל
דָּא, אֶת דָּא לָא קַיְיִמָא בְּקִיּוּמָא תְּדִיר, וְאֶת דָּא אֶתְרֵשִׁים
בְּהֵהוּא פְּתַחָא.

פְּתַחָא תְּלִיתָאָה, אִיהוּ פְּתַחָא דְקַיְיִמָא לְסֵטֶר מְעָרְב,
וּבֵיה קַיְיִמָא אֶת חַד, דְּאַתְרֵשִׁים וְאַתְנְהִיר בְּהֵהוּא
פְּתַחָא. וְדָא אִיהוּ אֶת נ', וְהַאי אֶת נְצִיץ בְּנַצְצִין בְּהֵהוּא
פְּתַחָא.

פְּתַחָא רְבִיעָאָה, דָּא אִיהוּ פְּתַחָא דְקַיְיִמָא לְסֵטֶר דְּרוּם,
וּבֵיה קַיְיִמָא רְשִׁימוּ דְחַד נְקוּדָה תְּתָאָה זְעִירָא,
דְּאַתְחָזִי וְלֹא אֶתְחָזִי, וְדָא אִיהִי אֶת י', וְאַלִין אַרְבַּע

אַתּוּן לְאַרְבַּע סְטְרִין, (נ"א נציצין) נְצַצִין בְּהוּא רְקִיעַ,
בְּאִינון פֶּתַחִין.

בְּהַאי רְקִיעַ רְשִׁימִין אַתּוּן אַחַרְנִין, (ד"א לד' סטרין) בְּכַתְרִין
עַל רִישֵׁייהוּ. וְאִינון עֲשָׂרִין וְתָרִין אַתּוּן, מִתְעַטְרָן
בְּכַתְרִין. רְקִיעָא דָּא נָטִיל וְסַחָרָא עַל גְּבִי חִוּוּן, בְּרִשִׁימוּ
דְּאַתּוּן, רָזָא דְחוּשְׁבָן דִּיחַוּדָא, בְּרָזָא דְצְרוּפָא חַדָּא
וְאִינון: א"ט ב"ח ג"ז ד"ו.

אַלִּין אַתּוּן סַחָרָן בְּהוּא רְקִיעַ, בְּרָזָא דְאַתּוּן אַחַרְנִין,
עַלְאִין קְדִישִׁין סְתִימִין. וְאִינון אַתּוּן
אַחַרְנִין (ס"א עלאין) סְתִימִין, סַחָרִין לְהוּא רְקִיעַ, וְכַדִּין
אַתְחַזִּין אַלִּין אַתּוּן בְּגִלְגוּלָא, (ס"א דְהַאי רְקִיעָא) דְּאִינון א"ט
ב"ח, וְרִשִׁימִין בְּהַאי רְקִיעָא.

בְּשַׁעְתָּא דְאַתְנַהִיר הַאי רְקִיעָא, אַתְנַהֲרָן בֵּיהּ אַרְבַּע
רְזִין דְשִׁמְהָן קְדִישִׁין, וְאִינון צְרוּפָא בְּצְרוּפִין
דְתִלְתִין וְתָרִין שְׁבִילִין. כְּדִין נְחִית טְלָא מֵהַאי רְקִיעָא,
בְּאִינון אַתּוּן דְרָזָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא, וְאַתְזַנוּ כָּל אִינון
רְתִיכִין, וְכָל אִינון חִיילִין וּמְשִׁירִין קְדִישִׁין, וְנָטְלִי כְּלָהוּ
בְּחֻדָּה.

בְּשַׁעְתָּא דְדִינָא תְלִיָא, אַלִּין אַתּוּן אַתְטְמְרוּ, וְאַתְגְּנִיזוּ
ד' גו ד', וְאִינון ט"ח ז"ו. בְּשַׁעְתָּא דְאַלִּין
אַתְגְּנִיזוּ וְאַתְטְמְרוּ, כְּדִין קָלָא דְסֶטְרָ צְפוֹן אַתְעַר, וְיַדְעִי

דְּדִינָא שְׂרִייא עַל עֲלָמָא. וּבִהַאי רְקִיעָא אֲתֵרְשִׁים גְּוֹנָא
חַדָּא, דְּכָלִּיל כָּל גְּוֹנִין.

כִּד נָטִיל הַאי רְקִיעָא מִסְטָרָא דְּמִזְרַח, אֵינֹן אַרְבַּע
רִישֵׁין דְּקָאמְרוּן, בְּאַרְבַּע ^(אֲנִפִּין) אֲתוּוֹן, נִטְלִין כְּלָהוּ
בְּמִטְלָנִין, וְסִלְקִי בְּסִלְקוֹ לְעֵילָא. וְכִד אֵינֹן נִטְלִין
וְסִלְקִין לְעֵילָא, אֲסִתְלַקְתָּ מֵאֵן דְּאֲסִתְלַקְתָּ. וְאֲתוּוֹן
אֲתַהְדְּרוּ וְאֲתַחְזִיין בְּשִׁלְיָמוּ, בְּרִזָּא קִדְמָאָה, א"ט ב"ח ג"ז
ד"ו, וְאֲתַרְקֵם הֵהוּא רְקִיעָא, כְּדִין אֲתַנְהִיר בְּנִהִירוּ.

וְכִד הַאי רְקִיעָא אֲתַנְהִיר כְּמִלְקִדְמִין, בְּאֵלִין אֲתוּוֹן,
כּוֹלְהוּ אֲתַהְדְּרוּ וְשִׁאֲגִי לְמִטְרָף טְרַפָּא וּמְזוּנָא. כִּיּוֹן
דְּאֵינֹן שִׁאֲגִי וְסִלְקִין קָלָא, הֵהוּא קָלָא אֲשִׁתַּמַּע לְעֵילָא
לְעֵילָא, וְכִדִּין נִטְלָא בְּרַכָּאן וְקִדְוִישׁוֹן, מֵאֵן דְּנִטְלָא.

סַחְרָן אֲתוּוֹן וּמִתְגַּלְגְּלוֹן, וְסַחְרָן הֵהוּא רְקִיעָא, וְקִיּוּמָן
אֵינֹן אֲתוּוֹן לְסִטְר דְּרוּם. כִּיּוֹן דְּקִיּוּמִין אֵינֹן
אֲתוּוֹן לְסִטְר דְּרוּם, סִלְקִין וְנִצְצָן בְּנִצְצוֹ וְלִהְטִין. כְּדִין
בְּאֲמַצְעִיתָא דֵּהֵהוּא רְקִיעָא, רְשִׁימוּ חַד אֲתֵרְשִׁים, וְהֵהוּא
רְשִׁימוּ אִיהוּ אֶת חַד, וְאִיהוּ י'. כִּיּוֹן דְּאֶת דָּא אֲתֵרְשִׁים
וְאֲתַחְזִייא, כְּדִין לִהְטִין אֲבַתְרִיָּה, תִּלְת אֲתוּוֹן אֲחַרְנִין,
וְאֵינֹן הו"ה.

אֵלִין אֲתוּוֹן מְנִצְצָן בְּאֲמַצְעוֹ דֵּהַאי רְקִיעָא, סִלְקִין
וְנַחְתִּין, מְלִהְטִין בְּתִלְיִסְר ^(נ"א בְּתִרְיִסְר) לִהְטִין. כְּדִין

לְבַתֵּר דְּאֵלִין תְּלִיסֵר זְמַנִּין מְלַהֲטֵן, נַחְתָּא מֵאן דְּנַחְתָּא,
וְאַתְּכְּלִילַת בְּאַיִנוּן אַתּוּן, וְאַתְּעַטְרַת בְּהוּ, וְלֹא
אַתְיִידַעַת. כְּדִין, כְּלָהוּ חַיִּילִין, וְכָלְהוּ מִשִּׁירֵיין, בְּחִידוּ.
וְסֻלְקִין שִׁירִין וְתוֹשְׁבַחְתָּן.

רְקִיעָא דָּא נִטְלָא תְּנַיִינוּת, וְסַחֲרָא וּמְתַגְלַגְלָא, וְאַיִנוּן
אַתּוּן קְדַמָּאי דְּקַאמְרוּן, דְּאַיִנוּן א"ט ב"ח, כְּלָהוּ
אַתְּכְּלִילוּ בְּאַיִנוּן אַתּוּן עֲלָאִין, רְזָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא
דְּקַאמְרוּן, וְסַחֲרוּן הֵהוּא רְקִיעָא, וְקִיִּמִין אִיִּנוּן אַתּוּן דְּהוּ
בְּאַמְצַעִיתָא רְזָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא, כְּלָהוּ אַתְרִשִׁימוּ לְסֵטֵר
צָפוֹן, וְאַתְרִשִׁימוּ וְלֹא אַתְרִשִׁימוּ. לִית מֵאן דְּיִסְתַּכֵּל
בְּהֵהוּא סֵטֵרָא, כְּלָהוּ אַתְחַפֵּיין, וְאַמְרֵי בְּקַל נְעִימוּ בְּרוּךְ
כְּבוֹד יי' מִמְּקוֹמוּ. אַתְחַפֵּיין מִסֵּטֵרָא דְצָפוֹן (דף רי"ג ע"א) (ס"א

דאנפין) וְאַמְרִין דָּא אַתְחַפֵּיין מִכָּל סֵטֵרִין וְאַמְרִין דָּא.

רְקִיעָא דָּא סַחֲרָא כְּמִלְקַדְמִין, וְאַתְגְּלַגְלָא מִסֵּטֵרָא
לְסֵטֵרָא. כְּדִין קַל נְעִימוּ דְמִשִּׁירֵיין סְגִיאִין
בְּסֵטֵרָא דָּא, וְקַל נְעִימוּ דְמִשִּׁירֵיין סְגִיאִין בְּסֵטֵרָא דָּא,
וְכֵן לְד' סֵטֵרִין. בְּהֵהוּא שְׁעֵתָא הֵהוּא רְקִיעָא אַתְנַהִיר
בְּנַהִירוּ אַחֲרָא, יִתִּיר מִכְּמָה דְהוּהוּ, וְקִיִּמָּא בְּנַהִירוּ בְּגוּוֹן
אַחֲרָא, כְּלִילָא בְּכָל גּוּוֹנִין.

וְאַלִּין אַתּוּן דְּקַאמְרוּן, סֻלְקִין לְעִילָא בְּהֵהוּא רְקִיעָא,
וּמְקַבְּלִין לְאַתְרֵי חַד דְּאַיְהֵי עֲלָאָה, דְּקַא מִתְחַבְּרָא

בשִׁמָּא דָּא, דְּאֵלִין אַתּוּן. בְּגִין דְּאָף עַל גַּב דְּאֵלִין אַתּוּן
 דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, הָאִי אִיהוּ שְׁמָא דְּאֵתְכִלִּיל לְתַתָּא, בְּגִין
 דְּרִזָּא דָּא אֵתְכִלִּיל לְעֵילָא, וְאֵתְכִלִּיל לְתַתָּא, וְכַד
 אֵתְכִלִּיל לְתַתָּא, אֵלִין אַתּוּן סִלְקִין לְקַבְּלָהּ לְאֵת חַד (ד"א
 י"ד) דְּהָא מִהֶהוּא אַתְּ אַתּוּן אֵלִין אַתּוּן לְתַתָּא, וְהֶהוּא
 אַתְּ אִיהוּ ו'. וְנַחֲתִית וְאֵתְחַבְּרוּ אֵלִין אַתּוּן. בְּהֶהוּא אַתְּ,
 וְכַדִּין כְּלָהוּ בְּעֵטוּרָא חַדָּא, וְאֵתְעַבִּיד שְׁמָא שְׁלִים.
 לְתַתָּא, שְׁמָא שְׁלִים וְלֹא שְׁלִים. שְׁמָא שְׁלִים בְּחַמֵּשׁ

אַתּוּן (ד"א וְלֹא שְׁלִים דְּתַשַּׁע אַתּוּן, שְׁמָא שְׁלִים בְּחַמֵּשׁ אַתּוּן)

אִיהוּ, (רבי ע"ב) וְיָדוּ"ד. רִזָּא דְּכַר וְנוֹקְבָא בְּרַמְיִזוּ. שְׁמָא
 שְׁלִים בְּתַשַּׁע אַתּוּן, אֵינּוּן יָדוּ"ד אֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ שְׁמָא
 שְׁלִים מְכַלָּא. שְׁמָא אַחְרָא אִיהוּ בְּרַמְיִזוּ, וְאִיהוּ בְּחַמֵּשׁ
 כְּדָקְא מְרִן. אָבֵל דָּא אִיהוּ שְׁלִים (בראשית מ"ה ע"ב) בְּכַלָּא.

כִּיּוֹן דְּמִתְחַבְּרִין אֵלִין אַתּוּן, הֶהוּא רְקִיעָא אַנְהִיר
 בְּתַלְתִּין וְתַרִּין נְהוּרִין, כְּדִין כְּלָא אִיהוּ בְּחַדְוָה,
 כְּלָא קָאִים בְּרִזָּא חַדָּא עֵילָא וְתַתָּא. כָּל אֵינּוּן רְתִיכִין,
 וְכָל אֵינּוּן מְשִׁירִין, כְּלָהוּ קִימִין בְּרִזָּא דְּשְׁלִימוּ. וְכָל
 דְּרָגִין מְתַקְנִין עַל אַתְרֵיהוּ, כָּל חַד וְחַד כְּדָקְא יְאוּת.
 בְּהָאִי רְקִיעָא קָאִים לְסִטְר צְפוֹן, חַד שְׁלֵהוּבָא נְהִיר,
 דְּלֹא שְׁכִיד תְּדִיר, וְאִיהוּ רְשִׁים בְּאַתּוּן אַחְרַנִּין,
 לְיָמִין, וְאֵינּוּן עֶשֶׂר שְׁמָהּ, וְסִלְקִין לְשַׁבְּעִין שְׁמָהּ, וְכְלָהוּ
 רְשִׁימִין בְּהָאִי רְקִיעָא, וְנְהַרִּין כְּלָהוּ כְּחַדָּא.

מֵהָאֵי רְקִיעָא, נְטָלִין כּל אֵינּוֹן רְקִיעִין דְּלַתְתָּא, דְּלִסְטֵר
 קְדוּשָׁה, עַד דְּמָטוּ לְאֵינּוֹן רְקִיעִין אַחֲרָנִין דְּלִסְטֵר
 אַחֲרָא, וְאֵלִין אַקְרוּן יְרִיעוֹת עֲזִים, כּמָה דַּאתְ אָמַר וַיַּעַשׂ
 יְרִיעוֹת עֲזִים לְאֵהֵל עַל הַמִּשְׁכָּן.

בְּגִין דַּאִית יְרִיעוֹת וְאִית יְרִיעוֹת, יְרִיעוֹת הַמִּשְׁכָּן, אֵינּוֹן
 יְרִיעוֹת דְּאַקְרוּן רְקִיעֵי חִיוּן דְּמִשְׁכְּנָא קְדִישָׁא.
 יְרִיעוֹת עֲזִים. אֵינּוֹן רְקִיעִין (ד"א יְרִיעוֹת) אַחֲרָנִין דְּסִטְרָא
 אַחֲרָא. אֵלִין רְקִיעִין בְּרִזָּא דְרִתִּיכִין דְרוּחִין קְדִישִׁין.
 וְאֵלִין רְקִיעִין דְּלִבְר, דְּקִימִין בְּמִלִּין דְּעֵלְמָא, וְאֵינּוֹן
 סְטְרִין דְּתִיּוּבְתִין, וְעוּבְדִין דְּגוּפָא. וְאֵלִין חֲפִיִּין עַל אֵינּוֹן
 רְקִיעִין דְּלִגּוּ, כְּקִלִּיפָה עַל מוּחָא. רְקִיעִין דְּלִגּוּ אֵינּוֹן
 הֵהוּא קְלִישׁוֹ, דְּקִימָא עַל מוּחָא, וְאֵלִין אַקְרוּן שְׁמַיִם
 לִיִּי. לְשִׁמָּא חֲדָא דָּא דְּלַתְתָּא.

רְקִיעִין אַחֲרָנִין לְעִילָא, וְאֵינּוֹן רְקִיעִין פְּנִימָאִין,
 דְּאַקְרוּן רְקִיעֵי הַחַיּוֹת, דְּאֵינּוֹן רִזָּא דְשִׁמָּא
 קְדִישָׁא, בְּרִזָּא דְחִיוּן רַבְרָבָן עֲלָאִין, וְאֵלִין אֵינּוֹן רִזִּין
 דְּאַתּוּן (ס"א רִזִּין עֲלָאִין) עֲלָאִין, בְּרִזִּי דְאֹרִייתָא, כְּלָלָא
 דְּעֶשְׂרִין וְתֵרִין אַתּוּן, מְחַקְקוֹן רְשִׁימִין, דְּנִפְקִי מִגּוּ
 רְקִיעָא עֲלָאָה תְּמִינָאָה. דַּאִיהוּ רְקִיעַ דְּעַל גְּבִי חִיוּן
 עֲלָאִין, וְהָאֵי אִיהוּ דְלִית לִיה חִיוּ. הָאֵי אִיהוּ טְמִיר וְגִבִּיז,
 לִית בֵּיה גּוּן.

כָּל גְּוֹנֵינֵי מִנִּיהַ נִפְקִי. בֵּיה לִית גְּוֹן, לָא אֲתַחְזִי, וְלֹא
 אֲתַגְלִיֵּיא, הַאי אִיהוּ דְאִפִּיק כָּל נְהוּרִין. בֵּיה לָא
 אֲתַחְזִי, לָא נְהִירו, וְלֹא חֲשׂוּד, וְלֹא גְוֹן כְּלָל, בַּר
 נִשְׁמַתִּין דְּצִדִּיקֵיֵיא, דְּחֲמָאן מִגּוּ רְקִיעָא תַתָּא, כְּמַבְתַּר
 כּוֹתְלָא, נְהִירו דְאִפִּיק וְנְהִיר הַאי רְקִיעָא עֲלָא, וְהֵוּא
 נְהִירו דְלֹא פִסְק, לִית מֵאן דִּידַע לֵיה, לִית מֵאן דְקֵאִים
 בֵּיה.

מִתְחֹת דָּא, כָּל אֵינּוֹן רְקִיעִין אֲתַכְּלִילוּ בְשֵׁמָא דָּא
 אֲקָרִי שָׁמַיִם וְאֵלִין (ד"א שְׁמָא קְדִישָׁא) (תקון קט"ו ע"ב)
 אֲקָרוֹן הַשָּׁמַיִם אֵינּוֹן דְשֵׁמָא עֲלָא אֲקָרִי בְהוֹן, אֵינּוֹן
 דְשֵׁמָא קְדִישָׁא אֲתַעֲטַר בְּהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קטו)
 הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵיִי, לְהֵוּא גְנִיזוּ דְרְקִיעָא עֲלָא,
 דְקֵאִים (דף ר"ג ע"ב) עֲלֵיֵהוּ.

עַד הַכָּא רְמִזוּ לְשֵׁמָא קְדִישָׁא, (נ"א רְזָא דְשָׁמַיִם קְדִישִׁין) דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲקָרִי בְשֵׁמָהֵן. מִכָּאן וְלְהֲלָא, לִית חֲפִים
 בְּסַכְלָתָנוּ, דִּיכִיל לְמַנְדַּע וְלֹאֲתַדְבְּקָא כְּלָל. בַּר נְהִירו חַד
 זַעִיר בְּלֹא קִיּוּמָא, (נ"א קִיּוּמָא דְכְּלָא) לְאֲתֵיִשְׁבָּא בֵּיה. זַפְּאָה
 חוּלְקֵיה מֵאן דְעָאל וְנִפְק, וַיַּדַּע לְאֲסַתְכְּלָא בְּרִזִין
 דְמֵאֲרִיָּה, וְלֹאֲתַדְבְּקָא בֵּיה.

בְּרִזִין אֵלִין יְכִיל בַּר נָש לְאֲתַדְבְּקָא בְּמֵאֲרִיָּה, לְמַנְדַּע
 שְׁלִימוּ דְחַכְמָה בְּרִזָּא עֲלָא, כַּד פְּלַח לְמֵאֲרִיָּה

בְּצִלוֹתָא, בְּרְעוּתָא, בְּכוּוּן לְבָא, אַדְבַק רְעוּתִיהָ פְּנוּרָא
 בְּגַחְלָתָא, לְיִיחָדָא אֵינּוּן רְקִיעִין תְּתַאֲיִן דְּסֵטְרָא
 דְּקְדוּשָׁה, לְאַעֲטָרָא לֹון בְּשִׁמָּא חָדָא תְּתַאָּה. וּמִתְמָן
 וּלְהִלָּאָה לְיִיחָדָא אֵינּוּן רְקִיעִין עֲלָאִין פְּנִימָאִין, לְמַהוּי
 כְּלָהוּ חַד, בְּהֵהוּא רְקִיעָא עֲלָאָה (רל"ט ע"א) דְּקִימָא עָלְיִיהוּ.
 וּבְעוּד דְּפּוּמִיָּה וּשְׁפוּוּתִיָּה מְרַחֲשֵׁן, לְבִיָּה יְכוּוּן, וּרְעוּתִיָּה
 יִסְתַּלַּק לְעִילָא לְעִילָא, לְיִיחָדָא כְּלָא בְּרוּזָא
 דְּרוּזִין, דְּתִמָּן תְּקִיעוּ דְּכָל רְעוּתִין וּמַחֲשָׁבִין בְּרוּזָא דְּקִימָא
 בְּאִין סוּף, וּלְכוּוּנָא בְּהָאִי בְּכָל צִלוֹתָא וּצִלוֹתָא, בְּכָל
 יוּמָא וְיוּמָא לְאַעֲטָרָא כָּל יוּמוֹי, בְּרוּזָא דְּיוּמִין עֲלָאִין
 בְּפוּלְחָנִיָּה.

בְּלִילִיָּא יִשׁוּי רְעוּתִיָּה, דְּהָא אַתְּפֵטֵר מֵעֲלָמָא דָּא,
 וּנְשַׁמְתִּיָּה נְפֻקַת מִנִּיָּה, וְיִהְדֵּר לָהּ לְמַאֲרִי
 דְּכִלָּא, בְּגִין דְּכָל לִילִיָּא וְלִילִיָּא, (ס"א וְהִיא נְקוּדָה קִימָא, לְאַבְלָא

בְּגוּוּהָ אֵינּוּן נְשַׁמְתִּין דְּצִדִּיקִיָּא).

רְזָא דְּרוּזִין לְמַנְדַּע לְאֵינּוּן חֲפִימִי לְבָא. רְקִיעָא דָּא
 תְּתַאָּה, בְּרוּזָא דְּהֵהִיא נְקוּדָה קִימָא, כְּמָה דְּאַמְרֵן.
 הֵהוּא רְקִיעָא אִיהוּ כְּלִיל מֵעִילָא (וּיִצָא קַנ"ג ע"ב) וּמִתְתַּאָּה,
 וַיִּסּוּדָא דְּיִלִּיָּה לְתַתָּא כְּהָאִי שְׂרָגָא דְּסִלְקָא נְהוּרָא
 אוּכְמָא, (בְּרַאשִׁית נ"א ע"א) לְאַתְאַחָדָא בְּנְהוּרָא תְּוּרָא, וַיִּסּוּדָא
 דְּיִלָּה אִיהוּ לְתַתָּא, בְּהֵהִיא פְּתִילָה בְּמִשְׁחָא. אוּף הָכִי

לְתַתָּא, הֵהִיא נְקוּדָה. בִּימָמָא אֲתַכְּלִילַת מְלַעֲיָלָא,
 וּבְלִילִיָּא אֲתַכְּלִילַת מִתַּתָּא, בְּאִינוּן נְשַׁמְתִּין דְּצַדִּיקֵיָּא.
 וְכָל מְלִין דְּעַלְמָא, אֶהְדְּרוּ כְּלָהוּ, לְעַקְרָא וַיְסוּדָא
 וְשָׂרְשָׁא, דְּנַפְקוּ מִנִּיהּ. וְכִמָּה לִילְוּן זְמִינִין לְנַטְלָא
 כָּל חַד וְחַד מַה דְּאֲתַחֲזִי לֵיהּ. כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר (תהלים טז) אַף
 לִילּוֹת יִסְרוּנִי כְּלִיּוֹתֵי. נַפְשָׁא אֲזֹלַת וְשָׂטָא, וְתַבַּת
 לְהֵהוּא עַקְרָא דְּאֲתַחֲזִי לָהּ. גּוּפָא קָאִים שְׂכִיךְ כְּאֲבָנָא,
 וְאֶהְדֵּר לְהֵהוּא אֲתֵר דְּאֲתַחֲזִי לֵיהּ, לְמִשְׂרֵי עֲלוּי, וּבְגִין
 כֶּף תָּב גּוּפָא לְסַטְרִיָּה, וְנַפְשָׁא לְסַטְרָה.

גּוּפָא שְׂרֵי עֲלוּי רְזָא דְּסַטְרָא אַחְרָא, וּבְגִין כֶּף אֲסַתְּאֲבו
 יְדוּי, וּבְעֵי לְאַסְחָאָה לֹון. כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, דְּהָא
 בְּלִילִיָּא כְּלָא תָּב לְאַתְרִיָּה, וְנְשַׁמְתֵּהוּן דְּצַדִּיקֵיָּא סְלָקִין
 וְאַתְהֵדְרִין לְאַתְרֵיָּהוּ, וְאַתְעַטְרַת (בְּהוּ) מַה דְּאַתְעַטְרַת,
 וְאַתְכְּלִילַת מְכָל סַטְרִין, כְּדִין סְלָקָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְאַתְעַטְר מְכָלָא.

בְּלִילִיָּא שְׁלֻטָאן מְמַנֵּן דְּאַתְפְּקְדוּ עַל אִינוּן נְשַׁמְתִּין
 דְּצַדִּיקֵיָּא, לְסְלָקָא לֹון לְעֵילָא, וּלְקָרְבָא לֹון
 קָרְבָן נִיחָא, לְגַבֵּי מְאַרְיָהוּן. הֵהוּא מְמַנָּא דְּאַתְפְּקֵד עַל
 כָּל אִינוּן מְשִׁירֵיָּין, (רנ"ג ע"א קנ"ד ע"א) סוּרֵיָּא שְׁמִיָּה רַב
 מְמַנָּא. כִּיּוֹן דְּנְשַׁמְתָּא סְלָקָא בְּכָל אִינוּן רְקִיעִין, כְּדִין
 מְקָרְבִין לָהּ לְגַבֵּיָּהּ, וְאַרְחָ בָּהּ כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר, (ישעיה יא)

וְהָרִיחוּ בִּירְאֵת יי'. כִּמָּה דְזַמִּין מִלְכָּא מְשִׁיחָא לְמַעְבַּד
בְּעֵלְמָא, וְעַל יְדֵיהּ אֲעָבְרוּ כְּלָהוּ בְּפַקְדוֹנָא עַל יְדֵיהּ,
לְאַתְקַרְבָּא לְהֵלְאָה.

וְכִלְהוּ נִשְׁמַתִּין כִּד אֲתַקְרִיבוּ לְהֵהוּא אַתְר דְּאַתְקְרִיבוּ,
וְאַתְחַזוֹן תַּמָּן, דָּא אִיהוּ רְזָא, כְּלָהוּ נִשְׁמַתִּין
אַתְכְּלִילוּ בְּהֵיִא נְקוּדָה, וְנִטְלָא לֹון זְמָנָא חֲדָא, כְּמָאן
דְּבֹלַע בְּלִיעוּ דְּמִלָּה, וְאַתְעֵבְרָא כְּאַתְתָּא דְּמִתְעֵבְרָא. רְזָא
דָּא לְמָארי מְדִין. כִּד הָאִי נְקוּדָה אֲתַעֲבֵרְתָּ, כְּאַתְתָּא
דְּמִתְעֵבְרָא, אֲתַהֲנִי מֵהֵיִא הֵנְאוּתָא, דְּאַתְכְּלִילְתָּ
נִשְׁמַתָּא מֵהֵיִא עֵלְמָא, בְּאַיִנוֹן עוֹבְדִין, וּבְהֵיִא אוֹרִייתָא
דְּאַשְׁתְּדִלְתָּ בַּהּ בִּימָמָא. וְנִטְלָא הֵהוּא רְעוּ דְּהֵיִא עֵלְמָא,
וּבֵיהּ אֲתַהֲנִי בְּחֲדוּהּ, וְאַתְכְּלִילְתָּ מִכָּל סְטָרִין.

לְבַתֵּר אֲפִיקְתָּ לֹון לְבַר, וְאוֹלִידְתָּ לֹון כְּמִלְקַדְמִין,
וְנִשְׁמַתָּא אִיהִי חֲדָתָא הַשְׁתָּא כְּמִלְקַדְמִין, וְרוֹזָא
דָּא (איכה ג) חֲדָשִׁים לְבַקְרִים. חֲדָשִׁים וְדָאִי כְּמָה דְּאַתְמַר.
מֵה טַעַם (דף ר"ד ע"א) אִינּוֹן חֲדָשִׁים. בְּגִין רוֹזָא דְּכַתִּיב, רַבָּה
אַמוֹנְתָךְ. רַבָּה וְדָאִי, (בראשית י"ט ע"ב) דִּיכְלָא לְאַכְלִלָּא לֹון,
וְלֹאֲעֵלָּא לֹון לְגוּוּהּ, וְאַפִּיקְתָּ לֹון וְאַיִנוֹן חֲדָתִין. וְעַל דָּא
נְקָטָא אַחַרְנִין מְלַעֲיָלָא בִּימָמָא. זְכָאִין אִינּוֹן צְדִיקֵיִיא
בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאַתִּי.

אַדְהֵכִי נַהַר יִמָּמָא, אֲמַר רַבִּי אַבָּא, נְקוּם וּנְהַךְ, וּנְוֹדָה

לְרַבּוֹן עֲלֵמָא. קָמוּ וְאִזְלוּ, וְצִלוּ, וּלְבַתַּר אֶהְדְּרוּ חֲבַרְיָא
 לְגַבְיָהּ, אָמְרוּ לֵיהּ, מַאֲן דְּשָׂרִי, לְסִיִּים שְׂבַחָא. וּפְאֵה
 חוּלְקָנָא בְּאוּרְחָא דָּא, דְּכָל הָאִי זְכִינָא לְאַעְטָרָא לֵיהּ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרוּזִין דְּחֻכְמָתָא.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (שמות לז) וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל אֶת הָאָרוֹן
 עֲצֵי שִׁטִּים וְגו'. הֲכָא, אִף עַל גַּב דְּכָל רוּזִין
 דְּמִשְׁכַּנָּא הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא בְּאַדְרָא קְדִישָׁא. הֲכָא אִית
 לְאַסְתְּפֻלָּא, דְּהָא רוּזָא דָּא מִתְעַטָּרָא בְּכַמְהָ רוּזִין, לְמִילָף
 חֻכְמָתָא. אָרוֹן דָּא אִיהוּ רוּזָא לְמִיעַל תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב.
 וְאַתְגַּנְיִז בֵּיהּ בְּשִׁית לוּחִין (ס"א וְאַתְגַּנְיִז בֵּיהּ שִׁית לוּחִין וְאַיִנוֹן שִׁית מְסַחְרִין)
 מְסַחְרִין, וְדָא אֶקְרִי אָרוֹן. כִּד סַחְרָן אִיִּנוֹן שִׁית לְמַהוּי
 כְּחַדָּא, כְּדִין אִיהוּ גּוּפָא חַד לְאַעְלָא בֵּיהּ רוּזָא דְּאוּרִיִּתָּא,
 בְּשִׁית סַטְרִין וְאָרוֹן.

לוּחִין אִיִּנוֹן חֲמִשׁ, וְעָאֲלִין בֵּיהּ חֲמִשׁ סְפָרִים, וְאַיִנוֹן
 חֲמִשׁ אִיִּנוֹן שִׁית, בְּחַד דְּרַגָּא דְּאָעִיל בֵּהּ בְּגַנְיִזוּ,
 דְּאֶקְרִי רוּזָא דְּכֻלָּא, וְהָאִי אִיהוּ רוּזָא דְּבְרִית. כִּד עָאֲלָא דָּא,
 גּוּ אִיִּנוֹן חֲמִשׁ לוּחִין, כְּדִין קִיִּמָּא אָרוֹנָא וְאוּרִיִּתָּא,
 בְּרוּזָא דְּתִשְׁעֵי דְּרַגִּין, (ר"ג ע"א) דְּאַיִנוֹן תְּרִין שְׂמֵהֶן, יְהוָה
 אֱלֹהֵיִם. וּלְבַתַּר קִיִּמָּא לוּחָא חַדָּא, רוּזָא עִילָאָה דְּחַפִּיא
 עַל כֻּלָּא וְהָהוּא הוּי רוּזָא דְּהָהוּא רְקִיעָא דְּסַחְרָא וְחַפִּי עַל
 כֻּלָּא וְכֻלְהוּ קִיִּמֵי בְּגַנְיִזוּ.

הָכֹא אֵית לָן לְאַסְתְּכֻלָּא, וְלִמְנַדַּע רִזִּין דְּאַרְוֹנָא, אֵית
 אַרְוֹן וְאֵית אַרְוֹן, דָּא לְקַבֵּל דָּא. פִּתַּח וְאָמַר, (שמואל
 ב כד) הַכֹּל נָתַן אַרְוֹנָה הַמֶּלֶךְ לַמֶּלֶךְ וְגוֹ'. וְכִי אַרְוֹנָה מֶלֶךְ
 הוּא וְאֵף עַל גַּב דְּחֻבְרֵיָא אֻקְמוּהָ, אֵלָא דוּד, דְּכִתְיֵב
 בֵּיהּ (שמואל ב ה) כֹּל מִכָּה יְבוּסִי וְיִגַּע בְּצַנּוֹר וְגוֹ' וְאִיהוּ נָטַל
 וְתַפִּיס לְיְרוּשָׁלַם, וּמְדִידִיה הוּא, אֲמַאי קָנָה בְּכֶסֶפֶא. וְאִי
 תִּימָא אֵף עַל גַּב דְּהוּוֹת יְרוּשָׁלַם דִּידִיה דְּדוּד, הֵהוּא אֲתָר
 אַחְסֻנְתִּיה דְּאַרְוֹנָה הוּא, כְּמָה דְּהוּא בְּנִבּוֹת הַיְזָרְעֵא לִי,
 דָּאֵף עַל גַּב דְּשֻׁלִּיט אַחָאב, וְהוּא מֶלֶכָא, אַצְטְרִיךְ
 לְמַתְבַּע לְנִבּוֹת הֵהוּא כְּרַם, אֵוֵף הָכִי דוּד.

אֵלָא וְדַאי אַרְוֹנָה מֶלֶכָא הוּא, וְהֵהוּא אֲתָר בְּרִשׁוּתִיה
 הוּא, וְהוּא שֻׁלִּיט עֲלוּי, וְכַד מָטָא זְמָנָא לְנַפְקָא
 מִתַּחַת יְדִיה, לָא נָפִיק אֵלָא בְּסִגְיָאוֹת דְּמָא וְקִטּוּלָא
 בְּיִשְׂרָאֵל. לְבַתָּר קָאִים הֵהוּא מִלְּאָכָא מְחַבְּלָא עַל הֵהוּא
 אֲתָר, וְתַמָּן כַּד הוּא קִטִּיל, וְקָאִים בְּהֵהוּא אֲתָר, לָא הוּא
 יְכִיל, וְתַשֵּׁשׁ חִילִּיהָ.

וְהֵהוּא אֲתָר, אֲתָר דְּאֲתַעְקַד בֵּיהּ יִצְחָק הוּא, דְּתַמָּן בְּנָה
 אַבְרָהָם מִדְּבַחָא, וְעַקַּד לִיה לִיִּצְחָק בְּרִיה. פִּיּוֹן
 דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵהוּא אֲתָר, אֲתַמְלִי רַחְמִין,
 הָדָא הוּא דְּכִתְיֵב, (דְּבְרֵי הַיְמִים א כֵּא) רָאָה יִי' וַיִּנָּחֵם וְגוֹ'. מֵהוּ
 רָאָה יִי'. חָמָא עַקִּידַת יִצְחָק בְּהֵהוּא אֲתָר, וְתַב וְרִיחַם
 עֲלֵייהוּ מִיַּד.

וַיֹּאמֶר לְמַלְאָךְ הַמְשַׁחִית רַב עֲתָה וְגו'. מֵהוּ רַב. הָא
 אוֹקְמוּנָה, טוֹל הַרְבֵּי. אֵלֶּא הֶכִי הוּא, פְּתִיב הֶכִא
 רַב, וּכְתִיב הֶתֶם, (דברים א) רַב לָכֶם שְׁבַת בְּהַר הַזֶּה. אוֹף
 הֶכִי נִמִּי רַב, רַב לָךְ לְמַהוּי הָאִי אֶתְר תְּחוֹת יְדָךְ, שְׁנִין
 סְגִיאִין הָוּה תְּחוֹת יְדָךְ, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה רַב, אֶהְדֵּר אֶתְרָא
 לְמֵאֲרִיָּה. וְעַם כָּל דָּא (בדמא) בְּמוֹתָא וּמְמוֹנָא נִפְק מִתְּחוֹת
 יְדֵיהָ.

אֲמַאי אֶקְרִי אַרוֹנָה. אֵלֶּא פְּתִיב אַרוֹנָה וּכְתִיב אַרְנָן.
 בְּעוֹד דִּיהוּא אֶתְר הָוּה תְּחוֹת יְדֵיהָ, אֶקְרִי אַרוֹנָה
 אַרוֹן דְּסִטְרָא אַחְרָא. וְעַל דְּאֶתּוֹסְפוּ בֵּיהָ אֶתּוּן יִתִּיר, הֶכִי
 אֶצְטְרִיךְ (קס"ד ע"ב) לְאֶתּוֹסְפָא לְהַהוּא רַע עֵין, רְזָא דְּסִטְרָא
 אַחְרָא, וְהַהוּא תּוֹסְפַת אִיהוּ גְרִיעוֹתָא לְגַבִּיהָ.

בְּסִטְר קְדוּשָׁה גְרַעִין לִיהָ אֶתּוּן, וְאֶתּוֹסְפָא קְדוּשָׁתִיהָ.
 וְדָא רְזָא דְּכְתִיב, (מלכים א ז) עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר.
 גְרַע מ"ם (דף רי"ד ע"ב) דְּלֹא פְּתִיב שְׁנַיִם, אֵלֶּא שְׁנֵי. וְלִסְטְרָא
 (קס"ד ע"ב) אַחְרָא יַהֲבִין לִיהָ תּוֹסְפַת אֶתּוּן, דְּכְתִיב וַיַּעַשׂ
 יְרִיעוֹת עֲזִים לְאֶהֱלֵ עַל הַמִּשְׁכָּן עֲשִׂיתִי עֶשְׂרֵה יְרִיעוֹת,
 תּוֹסְפַת אֶתּוּן וְאִיהוּ גְרִיעוֹתָא. וּבְסִטְרָא דְּקְדוּשָׁה, שְׁנֵי
 עֶשֶׂר וְלֹא יִתִּיר. וְהֶכִא עֲשִׂיתִי עֶשְׂרֵה. וְכֹלֵא אִיהוּ גְרִיעוֹ
 לְגַבִּיהָ, וְהֶכִי אֶצְטְרִיךְ לְהַהוּא רַע עֵין, לְאֶשְׁלָמָא עֵינֵיהָ
 וְאִיהוּ בְּגְרִיעוֹ.

(בגוונא דא אַרוֹנָה, תּוֹסְפַת אֶתּוּן וְלֹא פְּתִיב אַרוֹן)

תָּא חֲזִי, סֵטְרָא דְקְדוּשָׁה אֶקְרִי אַרְוֹן הַבְּרִית. וְהָהוּא אַרְוֹן
הַבְּרִית, אֶתְחֲזִי לְגוּפָא לְמִיעַל בֵּיהּ דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם.
וְעַל רְזָא דָּא, אֵינּוֹן חֲסִידֵי קְדִישִׁין, כִּד הוּוּ מְפֻטְרֵי מֵהָאֵי
עֲלָמָא, הוּוּ אֲעֲלִין לֹון בְּאַרְוֹן. דְּהָא סֵטְרָא אֲחֲרָא לָא
מִתְתַּקֵּן בְּגוּפָא, וְלֹאוּ אִיהִי בְּכֻלָּלָא דְגוּפָא דְאָדָם. וּבְגִין
דָּא לָא אֶתְבְּרוּן גּוּפֵיִיא לְהָהוּא סֵטְרָא אֲחֲרָא, בְּגִין דְּלֹאוּ
אֵינּוֹן (הַקְדָּמָה ו' ע"ב) בְּכֻלָּלָא דְגוּפָא דְאָדָם.

בְּיוֹסֵף מַה פְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ו) וַיִּישָׁם בְּאַרְוֹן תַּרְיֵן יוֹדִין
אַמַּאי. אֶלָּא דְאֶתְחַבֵּר בְּרִית בְּבְרִית. רְזָא
דְּלִתְתָא בְּרֹזָא דְלַעֲיֻלָּא. וְעָאֵל בְּאַרְוֹנָא. מַאי טַעְמָא. (ס"א
תָּא חֲזִי סֵטְרָא דְקְדוּשָׁה אֶקְרִי אַרְוֹן הַבְּרִית וְהָהוּא אַרְוֹן הַבְּרִית אֶתְתַּקֵּן לְאֶעְלָא בֵּיהּ רְזָא
דְּאוּרִייתָא דְאִיהִי רְזָא דְדִיּוֹקְנָא דְגוּפָא קְדִישָׁא. כְּגוּוֹנָא דָּא לִתְתָּא אֶתְתַּקֵּן אַרְוֹנָא לְאֶעְלָא בֵּיהּ
דִּיּוֹקְנָא דְגוּפָא רְזָא דְאָדָם וּמֵאֵן אִיהוּ דְקָאִים בְּרֹזָא דְאָדָם מֵאֵן דְנָטִיר אֶתְ קְיִימָא קְדִישָׁא וְעַל
רְזָא דָּא אֵינּוֹן חֲסִידֵי קְדִישִׁין כִּד הוּוּ מְפֻטְרֵי מֵהָאֵי עֲלָמָא הוּוּ עֲלִין לֹון בְּאַרְוֹנָא בְּגִין דְּלֹאוּ
אֶתְחֲזִי לְמִיעַל בְּאַרְוֹנָא אֶלָּא מֵאֵן דְנָטִיר לְהָאֵי בְּרִית אֶתְ קְיִימָא קְדִישָׁא. בְּיוֹסֵף מַה פְּתִיב וַיִּישָׁם
בְּאַרְוֹן) בְּגִין דְנָטִיר בְּרִית קְדִישָׁא, וְאֶתְקִיִּים בֵּיהּ. לְהַכִּי
אֶתְחֲזִי לְאֶעְלָה בְּאַרְוֹנָא, וְכֻלָּא כַּדְקָא חֲזִי.

בְּכָה רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, וּוִי לְבַנֵּי עֲלָמָא, דְּלֹא יִדְעֵי לְהָהוּא
כְּסוּפָא. וּוִי לְהָהוּא עוֹנָשָׁא, דְּכָל מֵאֵן דְּבַעֲי עָאֵל
בְּאַרְוֹנָא. בְּגִין דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ לְמִיעַל בְּאַרְוֹנָא, בַּר צְדִיק,
דִּידַע בְּנַפְשִׁיהּ, וְאֶשְׁתַּמּוּדַע בְּגֵרְמִיהּ, דְּלֹא חֲטָא בְּהָהוּא
בְּרִית, אֶתְ קְיִימָא קְדִישָׁא, מֵעוֹלָמוּי, וְקָא נָטִיר לֵיהּ

כְּדָקָא יָאוּת. וְאִי לָאו, לָא אֶצְטְרִיךְ לִיה לְמִיעַל בְּאַרְוֹנָא,
וּלְמַפְגָּם אַרְוֹנָא.

רְזָא אֶצְטְרִיךְ לְאַתְחַבְּרָא בְּאַת קַיְימָא קְדִישָׁא דְאִיהוּ
רְזָא דְאַתְחַזִּי לִיה, וְלֹא לְאַחְרָא. דְהָא אַרְוֹן לָא
אַתְחַבְּרָא אֶלָּא בְּצַדִּיק, דְנִטִּיר אֶת קַיְימָא קְדִישָׁא. וּמֵאן
דְפָגִים בְּרִית וְעָאל בְּאַרְוֹנָא, וְוִי לִיה, דְפָגִם לִיה בְּחַיִּינִי.
וְוִי לִיה דְפָגִים לִיה בְּמִיתָתִיה. וְוִי לִיה מִהֵהוּא עוֹנֵשָׁא. וְוִי
לִיה דְפָגִים אֶת וְאַרְוֹן קַיְימָא קְדִישָׁא. וְוִי לִיה לְהֵהוּא
כְּסוּפָא, דְנִקְמִין מִנִּיה נְקֻמַת עָלְמִין, נוֹקְמָא דְעֶלְמָא דָּא,
וְנוֹקְמָא דְהֵהוּא פְּגִימוּ. וְרְזָא דָּא כְּתִיב (תהלים קכח) כִּי לָא
יְנוּחַ שִׁבְט הַרְשָׁע עַל גּוֹרֵל הַצַּדִּיקִים.

בְּשַׁעֲתָא דְדִיִּינִין לִיה בְּהֵהוּא עֶלְמָא, מְסַתְּפֵלן בְּעוֹבְדוּי,
אִי הוּה פָּגִים רְזָא דְבְּרִית קְדִישָׁא דְחַתִּים
בְּבִשְׂרִיה. וְהִשְׁתָּא פָּגִים אַרְוֹנָא (דְבְּרִית) דִּילִיה בְּהֵאִי. הֵאִי
לִית לִיה חוּלְקָא בְּצַדִּיקִיָּא. מְסַתְּפֵלן בֵּיה, וְדִיִּינִין לִיה,
וּמִפְקִי לִיה לְבַר מְכַלְלָא דְאַדָּם. פִּיּוֹן דְאַפְקִי לִיה מְכַלְלָא
דְאַדָּם, אִפְקִי לִיה מְכַלְלָא דְכֻלְהוּ אַחְרָנִין, דְאַתְעֵתְדוּ
לְחַיִּי עֶלְמָא, וְיַהֲבִי לִיה לְהֵהוּא (אַרְוֹן) סְטָרָא דְלֹא אַתְכַּלִּיל
בְּרְזָא דְגוּפָא דְאַדָּם. פִּיּוֹן דְאַתְמַסֵּר לְהֵהוּא סְטָרָא, וְוִי
לִיה, דְאַעֲלִין לִיה בְּגִיהָנָם, וְלֹא נְפִיק מִנִּיה לְעֶלְמִין. עַל
דָּא כְּתִיב (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים
בִּי וּגְוִי. אִינּוֹן דְאַשְׁתְּאַרוּ מְכַלְלָא דְאַדָּם.

וְהִנֵּי מְלִי כַד לֹא עָבַד תִּיּוֹבְתָא שְׁלִימְתָא. תִּיּוֹבְתָא דְאִיהִי
 אֲתַחְזִיִּיא לְחַפְיִיא עַל כָּל עוֹבְדוּי. וְעַם כָּל דָּא טַב
 לִיהּ דְלֹא יַעוּל בְּאַרְוֵנָא, דְהָא כָּל זְמַנָּא דְגוּפָא קִיִּים,
 נִשְׁמַתָּא אֲתַדְנַת, וְלֹא עָאֲלַת לְאַתְרָהּ. בַּר אֵינּוּן חֲסִידֵי
 עֲלִיוֹנִין קַדִּישִׁין, דְאֲתַחְזוּן לְסִלְקָא בְּגוּפִיהוּן, וְכַפָּא
 חוּלְקִיהוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

בְּגִין דְלִית חוּבָא דְקִשְׁיָא קַמִּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּהִאי
 מָאן דְמִשְׁקַר וּפְגִים לְהִאי אֲתַ קִיִּמָּא קַדִּישָׁא. וְדָא
 לֹא חֲמֵי אֲנַפִּי שְׁכִינְתָּא, עַל חוּבָא דָּא כְּתִיב (בראשית לח) וַיְהִי
 עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינַי יי'. וְכְתִיב (תהלים ה) לֹא יְגוּרְךָ
 רַע.

מַה כְּתִיב הַכָּא, וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל אֶת הָאָרוֹן. וְכִי אֲמַאי לֹא
 עָבְדוּ אֵינּוּן חֲפִימִין, דְעָבְדוּ מִשְׁכְּנָא, יַת אַרְוֵנָא.
 אֲלֵא בְּצִלְאֵל, סִיּוּמָא דְגוּפָא דְאִיהוּ (רע"ד ע"א) רְזָא דְבְרִית
 קַדִּישָׁא, וְנִטְר לִיהּ, וְאִיהוּ קָאִים בְּעַדְבָּא דְחוּלְקִיָּהּ. אִיהוּ
 אֲשֶׁת־דֵּל בְּעוֹבְדָא דִּילִיָּהּ, וְלֹא אַחְרָא. אֲתוּ כְּלָהוּ חֲבַרְיִיא,
 וְנִשְׁקוּ לִיהּ.

כַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן, וְסִדְרוּ מְלִין אֵלִין קַמִּיהּ, כָּל
 מַה דְאֲתַמַּר בְּהִהוּא אֲוֹרְחָא. פֶּתַח וְאָמַר, (משלי ד) וְאוֹרַח
 צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְהַ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. (דף רט"ו ע"א)
 הִאי קָרָא אֲתַמַּר. אֲבָל הִאי קָרָא אִיתַ לְאַסְתְּכֵלָא בֵּיהּ,

וְאוֹרַח צְדִיקִים, הֵהוּא אוֹרַחַא דְצְדִיקֵיִיא אֶזְלוּ בֵיהּ, אִיהוּ
 אֶרַח קְשׁוּט. אוֹרַחַא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בֵיהּ.
 אוֹרַחַא דְאִיהוּ אֶזִּיל קְמִיֵיהּ, וְכֹל אֵינּוֹן רְתִיכִין, אֶתְיִין
 לְמִשְׁמַע מְלִין דְאֵינּוֹן מְמַלְלִין וְאֶמְרֵי בְפוּמֵיֵיהּ. כְּאוּר
 נְגִה: דְנִהִיר וְאֶזִּיל, וְלֹא אֶתְחַשֵּׁף (ס"א בָּלָל), כְּאוֹרַח דְאֵינּוֹן
 חֲיִיבֵיא, דְאוֹרַח דִּילְהוֹן אֶתְחַשֵּׁף תְּדִיר, כְּמָה דְאֶתְ אֶמְר
 (משלי ד) דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כְּאֶפְלָה וְגו'.

דְּבַר אַחַר וְאוֹרַח צְדִיקִים. מַה בֵּין אוֹרַח לְדֶרֶךְ, הָא
 אוֹקְמוּהָ. אֲבָל (קל"ז ע"א ויקרא פ"ח ע"א) אוֹרַח הוּא,
 דְהֶשְׁתָּא אֶתְפַּתַּח וְאֶתְגַּלִּיִיא, וְאֶתְעֵבִיד בְּהוּא אֶתְר
 אוֹרַח, דְלֹא כְּתִישׁוּ בֵיהּ רַגְלִין מְקַדְמַת דְנָא. דֶּרֶךְ: כְּמָה
 דְאֶתְ אֶמְר (ישעיה סג) כְּדוֹרְךָ בְּגַת, דְכַתְּשִׁין בֵּיהּ רַגְלִין כֹּל
 מֵאֵן דְּבַעֵי.

וְעַל דָּא לְצְדִיקֵיִיא קְאָרֵי אֶרַח, דְאֵינּוֹן הוּוּ קְדַמְאֵי
 לְמַפְתַּח הֵהוּא אֶתְר. וְלֹא עַל אֶתְר אִיהוּ אֶלָּא אַף
 עַל גַּב דְאַחֲרָנִין בְּנֵי עֲלָמָא אֶזִּילֵי בְהֵהוּא אֶתְר, הֶשְׁתָּא
 דְאֶזִּילִין בֵּיהּ צְדִיקֵיִיא, אִיהוּ אֶתְר חֲדַתָּא, דְהֶשְׁתָּא חֲדַתָּא
 אִיהוּ הֵהוּא אֶתְר כְּמָה דְלֹא אֶזִּיל בֵּיהּ בַּר נֶשׁ אַחֲרָא
 לְעֲלָמִין. בְּגִין דְצְדִיקֵיִיא עֲבָדִין חֲדַתָּא לְכֹל הֵהוּא אֶתְר,
 בְּכְמָה מְלִין עֲלָאִין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְהוֹן.
 וְתוּ, דְשְׁכִינְתָּא אֶזְלָא בְהֵהוּא אֶתְר, מַה דְלֹא הוּוּת

מִקְדַּמַּת דְּנָא. וּבְגִין כֶּךָ אֲרַח צְדִיקִים אֲקָרִי, בְּגִין
 דְּאֲתֶאֱרַח בֵּיהּ אוֹשְׁפִיזָא עֲלָאָה קְדִישָׁא. דְּרַךְ: אִיהוּ פְּתוּחַ
 לְכֻלָּא, וְכַתְּשִׁין בֵּיהּ כּל מֵאן דְּבַעֵי, אֲפִילוּ אִינוּן חֵיבִין.
 דְּרַךְ, רִזָּא דָא, ^(ישעיה מג) תְּנוּתֵן בַּיָּם דְּרַךְ, בְּגִין דְּדַרְיָךְ בֵּיהּ
 סְטָרָא אַחֲרָא, דְּלֹא אֲצַטְרִיךְ, וְשְׁלִיט לְסַאבָא מְשַׁכְּנָא.
 וְעַל דָּא, צְדִיקֵיִיא בְּלַחֲוֹדֵיהוּ, קִיִּימִי וְשְׁלִטִי בַּהֲהוּא אַתְרַ
 דְּאֲקָרִי אֹרַח. כִּמָּה דְּאוֹקִימְנָא דְּרַךְ פְּתוּחַ לְכֻלָּא, לְהֵאִי
 סְטָרָא וּלְהֵאִי סְטָרָא.

וְאִתּוּן קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין, אֹרַח קְדִישָׁא עֲלָאָה אֲזַדְמֵן
 לְגַבֵּיִיכוּ, וְאַרְחֶתוּן בֵּיהּ וּמְלִין מְעַלְיִין עֲלָאִין ^(נ"א)
 אֲתֶסְדְּרוּ קָמִי עֲתִיק יוֹמִין. זַכָּאָה חוֹלְקִיכוּן.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, ^(דברים לד) וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מֵלֵא רוּחַ
 חֲכָמָה כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה וְגו', בְּכִמָּה אַתְרַ תְּנִינָן, דְּמֹשֶׁה
 אֲנַפּוּי כְּאֲנַפֵּי שְׁמֵשָׁא, וַיְהוֹשֻׁעַ כְּאֲנַפֵּי סִיְהָרָא. דְּלִית
 נְהוּרָא לְסִיְהָרָא, אֲלֹא נְהוּרָא דְּשְׁמֵשָׁא כַּד נְהַר לְסִיְהָרָא,
 וְסִיְהָרָא מְגוּ שְׁמֵשָׁא אַתְּמַלְיָא. וְכַד אַתְּמַלְיָא, כְּדִין
 קִיִּימָא בְּאַשְׁלֵמוּתָא.

אַשְׁתְּלִימוּתָא דְּסִיְהָרָא, מֵאן אִיהוּ. רִזָּא דְּכֻלָּא, דְּאֲקָרִי
 דְּמוּת בְּרִזָּא דְּשְׁמָא עֲלָאָה יי'. דְּהֵא
 בְּשְׁמָא דָא לָא קָאִים, בַּר בְּזַמְנָא דְּקִיִּימָא בְּאַשְׁלֵמוּתָא.
 דְּהֵא כִּמָּה שְׁמַהֲן אִינוּן דְּאַחְסִינָא, וְאַתְּקָרִי בְּהוּ כֶּךָ כְּפּוּם

שְׁעָתָא דְקַיִמָא בֵּיהּ, (ובפּוּם שְׁעָתָא דְקַיִמָא בֵּיהּ) הָכִי אַקְרִי בְּהוּא
 שְׂמָא מִמֶּשׁ. וְכַד קַיִמָא בְּרֻזָּא דְאַשְׁלָמוּתָא וְאַשְׁתְּלִימַת
 מִכָּל סְטָרִין, כְּדִין אַקְרִי יְדוּד אֲשִׁלְמוּתָא דִּילָהּ,
 כְּאַשְׁלָמוּתָא דְלַעֲיִלָּא. (ק ע"ב) דִּירְתָא בְּרֻתָא לְאַמָּהּ.

וְהֵינּוּ (ד"א גְּהִירוּ) בְּחַמִּסְר יוֹמִין, וְכַתִּיב, (ויקרא כג) בַּחֲמִשָּׁה
 עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה. וְכַתִּיב (ויקרא כג) אַךְ
 בְּעָשׂוֹר (יוֹם) לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. וְכֹלָא רֻזָּא חֲדָא, כַּד קַיִמָא
 עַלְמָא דְאַתִּי בְּרֻזָּא דְכָל עָשָׂר אַמִּירֹן, עַל הַאי חֹדֶשׁ,
 אַקְרִי (קפ"ה ע"ב) בְּעָשׂוֹר. וְכַד אַתְרְשִׁימַת סִיְהָרָא
 בְּאַשְׁלָמוּתָא חֲדָא בִּינֵייהוּ, אַקְרִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר, דִּהָא ה'
 אַתְחַבְּרַת וְאַתְחַקַּקַת בִּינֵייהוּ.

וְרֻזָּא דָּא י"ה וְכַד קַיִמָא בְּשְׂמָא דָּא, כְּדִין אַתְחַבְּרַת בְּה',
 וְאַיְהִי אַתּוּסְפָּא (ד"א לְגַבִּיחָה תַּתְּאִי לְמִיזֹן לֹזֵן וּלְמִיחַב לֹזֵן טַרְפֵּייהוּ
 וְאַתּוּסְפָּא) אִיְהִי, בְּרֻזָּא דְאַת ה' כְּמַלְקַדְמִין. חֲדָא, לְאַתְחַקַּקַּא
 וְלְאַתְחַבְּרַא בְּרֻזָּא דְלַעֲיִלָּא. וְחֲדָא לְמִיחַב מְזוּנָא לְתַתְּא.
 וְכַדִּין קַיִמָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא לְכָל סְטָרִין, עֵילָא
 וְתַתְּא, בְּרֻזָּא דְשְׂמָא דָּא, לְמַהוּי כְּלָא רֻזָּא חֲדָא, וּשְׁלִימוּ
 חַד.

יְהוֹשֻׁעַ דָּא אִיהוּ רֻזָּא דְאַשְׁלָמוּתָא דְסִיְהָרָא, בְּאַלִּין
 אַתּוּוֹן בֶּן נוּ"ן, נוּ"ן וְדַאי דִּהָא נוּן רֻזָּא דְסִיְהָרָא
 אִיְהִי. מְלָא בְּרֻזָּא דְאַשְׁלָמוּתָא דְשְׂמָא קַדִּישָׁא, כְּדִין אִיהוּ
 מְלָא רוּחַ חֲכָמָה וְדַאי.

בְּגִין דְּנִקְוֵדָה עֲלָאָה דְּאִיהִי י', אֲתַפְּשֵׁט וְאֲפִיק רוּחַ,
וְהֵהוּא רוּחַ עֶבֶיד הֵיכְלָא. וְהֵהוּא רוּחַ אֲתַפְּשֵׁט,
וְאֲתַעְבִּיד שִׁית סְטָרִין. הֵהוּא רוּחַ אֲתַפְּשֵׁט, בְּרוּזָא דְּכָל
אֲלִין. וְאֲמִלִּי וְעֶבֶיד הֵיכְלָא לְתַתָּא, וְאֲתַמְלִי כְּלָא,
וְאֲתַעְבִּיד רוּזָא (דף רט"ו ע"ב) דְּשָׂמָא קְדִישָׁא, בְּאֲשְׁלָמוּתָא
חֲדָא.

וּבְגִין דָּא יְהוֹשֻׁעַ מָלָא רוּחַ חֲכָמָה, בְּגִין כִּי סַמְךְ מִשָּׁה
אֶת יָדָיו עָלָיו, דְּאִיהוּ אָרִיק בְּרַכָּאן עָלֶיהָ,
וְאֲתַמְלִי בִירָא מְנִיָּה. וְאֲתוּן קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין, כָּל חַד
מְנַיִיכוּ אֲתַמְלִי רוּחַ חֲכָמָה, וְקִיִּמָּא בְּאֲשְׁלָמוּתָא, בְּרוּזִין
דְּחֲכָמָתָא. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא אֲתַרְעֵי בְכוּ,
וְאֲסַמִּיךְ יְדוּי עָלֵיִיכוּ. וְזַפְּאָה חוּלְקֵי דְּעֵינֵי חָמוּ דָּא, וְחָמוּ
שְׁלִימוּ דְּרוּחַ חֲכָמָתָא בְכוּ.

פְּתַח וְאָמַר, כְּתִיב (ויקרא ט) לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם לֹא תִנְחָשׁוּ
וְלֹא תַעֲוֹנוּ. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ, וְרוּזָא דְּמַלְהָ, הָאִי
מֵאֵן דְּאֲכִיל בְּלֹא צְלוּתָא, דְּיִצְלִי (ד"א קָדָם דְּאֲכִיל) עַל דְּמִיָּה,
שְׁקִיל אִיהוּ כְּמִנְחָשׁ וּמְעוּנִין.

בְּגִין דְּבִלְיָלִיָּא נִשְׁמָתָא סְלֶקְתָּ וְאֲשַׁתְּטַחְתָּ לְמַחְמֵי בְרוּזָא
דְּיִקְרָא עֲלָאָה, כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאֲתַחְזִי לִיָּה.
וְאֲשַׁתְּאֲרַר בַּר נָשׁ בְּהֵהוּא חִילָא דְּאֲשַׁתְּתַרְתָּ (נ"א דְּאֲתַפְּשֵׁט) גּוּ
דְּמָא, לְאֲתַקְיִמָּא גּוּפָא. וְעַל דָּא (ס"א וְעַם כָּל דָּא) טְעֵימִים

טַעֲמָא דְמוֹתָא, וְהוּא חֵילָא לָא מִתְעַתְדָא לְאַתְעָרָא גּוֹ
 הוּא חֵילָא דְנִשְׁמַתָּא, וְלִקְבֵּלָא לִיהּ. וְכֵד אֲתַעֵר בַּר נֶשׁ,
 לָאו אִיהוּ דְכִי. וְהָא אוֹקִימָנָא, דְסִטְרָא אַחְרָא שְׁלִיט, עַל
 אַתְר דְקִימָא בְּלָא נִשְׁמַתָּא.

כִּיּוֹן דְאַתְדְּכִי בְּמִיָּא, וְאַף עַל גַּב דְאַשְׁתַּדַּל בַּר נֶשׁ
 בְּאוֹרֵייתָא, (נ"א טעמים טעמא דמותא, דסטרוא אחרא שליט על אתר

דקיימא בלא נשמטא וכד אתער בר נש אף על גב דאשתדל באורייתא) הֵהִיא
 נִשְׁמַתָּא לָא אֲתַקְיִימַת בְּאַתְרָהּ, וְלָא שְׁלֻטָא בֵּיהּ בְּבַר
 נֶשׁ, בַּר חֵילָא דְדָמָא בְּלַחֲדוּי, דְאַקְרִי נְפֶשׁ, הֵהִיא
 דְאַתְפִּשְׁטָא בְּדָמָא תְּדִיר, וְהָא אוֹקִימָנָא. וְכֵד יְצִלִי בַר
 נֶשׁ צְלוֹתָא דְפוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּה, כְּדִין מִתִּישְׁבָּא חֵילָא
 דְדָמָא בְּאַתְרִיָּה, וְאַתְגַּבַּר חֵילָא דְנִשְׁמַתָּא, וְאַתִּישְׁבָּא עַל
 הוּא אַתְר. וְכֵדִין בַּר נֶשׁ אֲשֶׁתְּלִים קָמִי מֵאֲרִיָּה, כְּמָה
 דְאַצְטְרִיךְ, נְפֶשׁ לְתַתָּא, וְרוּזָא דְמִלְהָ דְנִשְׁמַתָּא לְעִילָא.
 וְעַל דָּא, מֵאֵן דְצִלִי צְלוֹתָא עַד לָא יִיכּוֹל, קָאִים גְּרַמִּיָּה
 כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ, וְסִלְקָא נִשְׁמַתָּא עַל אַתְר מוֹתְבָה
 כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ, וְאִי אֲכִיל עַד לָא צִלִי צְלוֹתִיָּה
 לְאַתִּישְׁבָּא דְמָא עַל אַתְרִיָּה, הָא אִיהוּ כְּמִנְחָשׁ וּמְעוּנָן.
 בְּגִין דְהָא אִיהוּ אֲרַחֲיָה דְמִנְחָשׁ, לְסִלְקָא לְסִטְר אַחְרָא,
 וְלְמֵאכָא סִטְרָא דְקְדוּשָׁה.

אַמַּאי אַקְרִי בַר נֶשׁ הוּא דְאַשְׁתַּדַּל בְּהוּא סִטְרָא

מִנְחָשׁ. עַל דְּאִשְׁתְּדֵל בְּהֵוּא נְחָשׁ, לְאִתְקַפָּא חֵילִיהּ
 וּלְאִתְגַּבְרָא. וְדָא אִיהוּ כְּמֵאן דְּפִלַּח לְאֵלֵהִים אַחֲרִים. וְכֵן
 הָאִי פִלַּח לְהֵוּא חֵילָא דְדָמָא, וְלֹא פִלַּח לֵיהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, לְאִתְקַפָּא סֵטְרָא דְנִשְׁמָתָא, סֵטְרָא דְקְדוּשָׁה.
 מְעוּנָן, דְּאִשְׁתְּדֵל בְּחוּבָא, וְלֹא אִשְׁתְּדֵל בְּזִכּוֹ. וְאִי תִימָא
 הָא קִימָא נ' בְּאִמְצָעִיתָא. הֵכִי הוּא וְדָאִי, דְּהָא
 לָא יְכַלִּין לְשַׁלְטָאָה בְּהֵוּא סֵטְרָא אַחֲרָא, עַד דְּאִתְעַרְבִי
 בֵּיהּ עֲרוּבָא דְסֵטְרֵי קְדוּשָׁה, כְּחוּטָא חַד דְּקִיקָא. מֵאן (הקדמה
 דְּבִיעֵי לְקִימָא שְׁקָרָא, יַעֲרַב בָּהּ מְלָה דְקָשׁוּט, בְּגִין
 דִּיתְקִיִּים הֵוּא שְׁקָרָא. וְעַל דָּא עֹון מְלָה דְשְׁקָר הוּא,
 וּבְגִין לְקִימָא לֵיהּ, עָאֲלִין בָּהּ מְלָה דְקָשׁוּט, וְדָא אִיהוּ
 נ', בְּדָא מְקִימֵי לְהֵוּא שְׁקָר. וּמֵאן דְּלֹא צִלִּי צְלוּתָא
 לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד לָא יִיכּוּל עַל דְּמִיָּה,
 כְּמִנְחָשׁ וּמְעוּנָן.

צְלוּתָא דְדֵבַר נֶשׁ, כְּמָה דְאִמְרַתוֹן אֲתוֹן קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין,
 זִכָּאָה חוּלְקִיכוֹן, דְּהָא בְּצְלוּתָא מִתְתַּקֵּן גּוּפִיָּה
 וּנְפִשִׁיָּה דְדֵבַר נֶשׁ, וְאִתְעַבִּיד שְׁלִים. צְלוּתָא אִיהִי תְקוּנָן
 מְתַקְנָן דְּמִתְתַּקְנָן כְּחָדָא, וְאִינוּן אַרְבַּע. תְּקוּנָא קְדָמָאָה,
 תְּקוּנָא דְגַרְמִיָּה, לְאִשְׁתְּלָמָא. תְּקוּנָא תְּנִינָא, תְּקוּנָא
 דְּהָאִי עֲלָמָא. תְּקוּנָא תְּלִיתָאָה, תְּקוּנָא דְעֲלָמָא לְעִילָא,
 בְּכָל אִינוּן חֵילֵי שְׁמִיָּא. תְּקוּנָא רְבִיעָאָה, תְּקוּנָא דְשְׁמָא

קְדִישָׁא, בְּרֻזָּא דְרִתִּיכִין קְדִישִׁין, וּבְרֻזָּא דְעֲלָמִין כְּלָהוּ,
עֵילָא וְתַתָּא בְתַקוּנָא (דְרִזִּין דְשָׁמַא קְדִישָׁא) כְּדָקָא יָאוּת.

תְּקוּנָא קְדַמָּא דְגְרַמִּיָּה, בְּגִין דְאַצְטְרִיךְ
לְאַתְקַנָּא גְרַמִּיָּה, בְּמִצּוּהַ וּקְדוּשָׁה, וּלְאַתְתַּקְנָא
בְּקַרְבָּנִין וְעֲלוּוֹן לְאַתְדַּכָּא.

תְּקוּנָא תְּנִינָא, בְתַקוּנָא דְקִיּוּמָא דְהָאִי עֲלָמָא,
בְּעוּבְדָא דְבְרָא שִׁית, לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא, עַל כָּל עוּבְדָא וְעוּבְדָא, בְּאַיְנוֹן הַלְלוּיָהּ, (תְּהֵלִים קַמְח)
הַלְלוּהוּ כָּל כְּכַבֵּי אוֹר הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשְּׁמַיִם וְגוֹ' לְקִיּוּמָא
קִיּוּמָא דְהָאִי עֲלָמָא. וְעַל דָּא בְּבְרוּךְ שְׁאֲמַר, בְּרוּךְ, בְּרוּךְ
עַל כָּלָּא.

תְּקוּנָא תְּלִיתָא, דְּאִיהוּ תְּקוּנָא (דף רט"ז ע"א) לְעֲלָמָא
לְעֵילָא, בְּכָל אֵינּוֹן חֲיִילֵי חֲיִילִין וּמִשְׁרִיין.
יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וְאֲשֶׁר מְשָׁרְתֵינוּ וְגוֹ', וְהַאֲוֹפְנִים וְחִיתוֹת
הַקֶּדֶשׁ. תְּקוּנָא רְבִיעָא, תְּקוּנָא דְצִלוֹתָא, בְתַקוּנָא דְרֻזָּא
דְשָׁמַא קְדִישָׁא כְּדָקָא אֲמַרְתוּן, זַכָּא חוּלְקִיכּוֹן. וְהַכָּא
רֻזָּא דְתְּקוּנָא דְשָׁמַא שְׁלִים. זַכָּא חוּלְקִי עֲמֻכּוֹן בְּהָאִי
עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא (ר"ב ע"ב) דְּאֲמַרְתוּן בְּצִלוֹתָא וְדָאִי הַכִּי
הוּא. פְּתַח וְאֲמַר, כְּתִיב (דְּבָרִים י') אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ
תִּירָא אוֹתוֹ תַעֲבוּד. וְכְתִיב, (וּיקרא ט) וַיֵּרָאֵת מֵאֱלֹהֶיךָ. הָאִי

קָרָא אֵיט לְמִימַר הָכִי, וַיִּרְאֵת אֱלֹהֵיךָ, בְּגִין דְּהָא פְּתִיב
 אֶת יִי אֱלֹהֵיךָ תִּירָא, מַהוּ מֵאֱלֹהֵיךָ. אֶלָּא רְזָא אִיהוּ,
 מֵאֱלֹהֵיךָ וְדַאי, מַהֲהוּא אֲתֵר דְּאֲתַחְבֵּר וְסַחְרָא לְמוּחָא
 דְּלָגוּ, וְדָא אִיהוּ מֵאֱלֹהֵיךָ, דְּחִילוּ דָּא לְמַדְחַל לִיָּה, דְּהָא
 תַּמָּן שְׂרִיָּיא דִּינָא, וְאִיהוּ דִּינָא דְּאֲשַׁתְּאִיב מִגּוּ דִּינָא
 דְּלַעֲיִלָּא, בְּהַאי אֲתֵר.

(אֵיט אֶשָּׂא וְאֵיט אֶשָּׂא) תִּלְתַּת גְּוֹוִי אֶשָּׂא הֶכָּא. אֶשָּׂא
 קַדְמָאָה, אִיהוּ אֶשָּׂא דְּקַבִּיל אֶשָּׂא בְּחִידוּ, וְחַדְאָן דָּא
 בְּדָא בְּרַחֲמִימוּ. אֶשָּׂא תַנְיִנָּא, אִיהוּ אֶשָּׂא דְּכַתִּיב בֵּיה
 (יְחֻקָּא ל א) וְנִגְהָ לָּאֵשׁ דְּאֲתַחְזִי בֵּיה נִגְהָ. וְדָא אִיהוּ אֶשָּׂא,
 דְּקִיָּמָא גּוּ אֶשָּׂא פְּנִימָאָה בְּחִידוּ, כְּמַה (ר"ג ע"ב) דְּאֲתַמַּר.
 אֶשָּׂא תְּלִיתָאָה, אִיהוּ אֶשָּׂא (דְּלִבְר) דְּסַחְרָא לְהַהוּא נִגְהָ.
 וּבְהַאי אֶשָּׂא שְׂאֵרֵי דְּחִילוּ דִּינָא, לְאַלְקָאָה חִיָּיבִיא.

וְאִף עַל גַּב דְּתַנְיִנּוּ, דְּאַרְבַּעָה גְּוֹוִי אֶשָּׂא נִינְהוּ, וְאִינּוּן
 אַרְבַּע דְּאִינּוּן חַד. אֲבָל הֶכָּא בְּהַהוּא אֶשָּׂא
 דְּקַאמְרוּן, שְׂאֵרֵי דְּחִילוּ דִּינָא, וְעַל דָּא פְּתִיב, וַיִּרְאֵת
 מֵאֱלֹהֵיךָ, מַהֲהוּא עוֹנֵשָׂא דִּילִיָּה.

וּבְהַהוּא יִרְאָה בְּעֵי לְשׁוּאָה רְעוּתִיָּה, בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ
 פְּחַדָּא, לְמַדְחַל בְּהַאי סְטָרָא, וְלְמַרְחַם בְּהַאי
 סְטָרָא. וּבְאִינּוּן גְּוֹוִינִין דְּקַאמְרוּן, וְהַהוּא דְּחִילוּ לְהוּי
 לְמַדְחַל מֵעוֹנֵשָׂא. דְּמָאן דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדֵי אוּרִיָּיתָא,

אֲתַעֲנֶשׁ בְּהוּא סִטְרָא דְכַד שְׂאֲרֵי הוּא סִטְרָא לְאַלְקָאָה,
 לֹא שְׂכִיף עַד דְּשָׂצִי לִיָּה מֵהַאי עֲלָמָא, וּמַעְלָמָא דְאַתִּי.
 וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי לְמַדְחַל מֵהַאי אִשָּׁא, דְדַחִילוּ שְׂרִיָּא בֵּיה.
 וּמִנִּיָּה אֲתַפְּשֵׁט אִשָּׁא לְבַר דְדַחֲלָא אַחְרָא, וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (שׁוֹפְטִים ו') לֹא תִירָאוּ אֶת אֱלֹהֵי הָאֱמוּנִי,
 דְאַסִּיר לְמַדְחַל מִנִּיָּה. וְהַאי אִשָּׁא דְדַחִילוּ דְקְאֲמָרֵן, אִיְהוּ
 קֹדֶשׁ וְאַשְׁתַּתַּף בְּקִדּוּשָׁה, וְהַאי אִיְהוּ דְסִחְרָא לְהוּא נִגְה
 דְקְאֲמָרֵן. וְהֵיא אִשָּׁא אַחְרָא דְלְבַר, אִיְהוּ דְאַתְחַבֵּר
 בְּהַאי לְזִמְנִין. וּלְזִמְנִין אֲתַעֲבֵר מִנִּיָּה, וְלֹא אֲתַחַבֵּר
 בְּהַדִּיָּה. וְכַד גָּרִים דְאַתְחַבֵּר בְּהַאי, כְּדִין הוּא אִשָּׁא
 דְחֲשׁוּף, וְאַחֲשִׁיף וְכֹסִי נְהִירוּ דְאַלִּין אַחְרָנִין. וְסִימְנִיף
 (יְחֻזְקָא ל' א') וְאִשׁ מִתְלַקַּחַת, וְלֹא דְקִיָּמָא תְדִיר, וְהֵא אֲתַמֵּר
 לְבַתֵּר אֲהֶבָה, כְּמָה דְאִוְקִמוּהָ דְאַהֶבָה שְׂרִיָּא לְבַתֵּר
 יִרְאָה. וְרוּזָא דְמִלָּה, פִּיּוֹן דְשְׂאֲרֵי יִרְאָה עַל רִישִׁיָּה
 דְבַר נֶשׁ, אֲתַעֲר לְבַתֵּר אֲהֶבָה, דְאִיְהוּ יְמִינָא. דְמֵאן דְפִלַּח
 מִגּוֹ אֲהֶבָה, אֲתַדְבֵּק בְּאַתֵּר עֲלָאָה לְעֵילָא, וְאַתְדְבֵּק
 בְּקִדּוּשָׁה דְעֲלָמָא דְאַתִּי, בְּגִין דְהֵא סְלִיק לְאַתְעֵטְרָא
 וְלְאַתְדְבֵּקָא בְּסִטְרָא יְמִינָא.

וְאִי תִיָּמָא דְפּוֹלְחָנָא דְאִיְהוּ מִסִּטְרָא דְיִרְאָה לָאוּ אִיְהוּ
 פּוֹלְחָנָא. פּוֹלְחָנָא יְקִירָא אִיְהוּ, אֲבָל לֹא סְלִיק
 לְאַתְדְבֵּקָא לְעֵילָא. וְכַד פִּלַּח מֵאַהֶבָה, סְלִיק וְאַתְעֵטְר

לְעִילָא, וְאֶתְדַבֵּק בְּעֵלְמָא דְאֵתֵי, וְדָא אִיהוּ בַר נָשׁ
 דְאִזְדָּמֵן לְעֵלְמָא דְאֵתֵי, וּפָאָה חוֹלְקִיָּה דְהָא שְׁלִיט עַל
 אֲתֵר דִּירָאָה, דְהָא לִית מָאן דְשְׁלִיט עַל דְרָגָא דִּירָאָה,
 אֵלָא אֶהְבֵּה, רְזָא דִימִינָא.

רְזָא דִיחֻוּדָא דְאֶצְטְרִיךְ לִיה לְהֵוּא דְאֶתְחַזִּי לְעֵלְמָא
 דְאֵתֵי, לְיַחְדָּא שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּלְיַיְחְדָּא
 שְׁיִיפִין וְדִרְגִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין, לְאֶכְלָלָא כְּלָהוּ,
 וּלְאֶעֱלָאָה בְּאֲתֵר דְאֶצְטְרִיךְ לְקִשְׁרָא קִשְׁרָא. וְדָא אִיהוּ
 רְזָא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד.

וְרְזָא (ק"ס ע"ב) דְשְׁמַע, שֵׁם דְסֻלִּיק לְע' שְׁמַהֲנָן, וְדָא כְּלָלָא
 חֲדָא. יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל סְבָא, בְּגִין דְאִית (מ"ג ע"א)

זוּטָא, דְכְּתִיב (הוֹשֵׁעַ יא) נַעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֵּהוּ. וְדָא אִיהוּ
 יִשְׂרָאֵל סְבָא, רְזָא חֲדָא בְּכְלָלָא חֲדָא. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל,
 הֲכָא אֶתְכְּלִילֵת אֶתְתָּא בְּבַעֲלָהּ.

וּלְבַתֵּר דְאֶתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא בְּכְלָלָא חֲדָא, כְּדִין
 אֶצְטְרִיכוּ לְיַיְחְדָּא (דף רט"ז ע"ב) שְׁיִיפִין, וּלְחַבְרָא
 תְּרִין מִשְׁכַּנִּין כְּחֲדָא, בְּכְלָהוּ שְׁיִיפִין, בְּרַעוּ דְלִבָּא,
 לְאֶסְתַּלְקָא בְּדַבְּקוּתָא דְאִין סוּף, לְאֶתְדַבְּקָא כְּלָא תַמָּן,
 לְמַהוּי רַעוּתָא חֲדָא עֲלָאִי וְתַתְּאִי.

וְרְזָא דָּא יְהִיָּה, כְּמָה דְאֵת אָמַר (זְכַרְיָה ד) יְהִיָּה יְיָ אֶחָד,
 בְּרְזָא דִיְהִיָּה. י', לְיַיְחְדָּא וּלְאֶתְדַבְּקָא בַּה', דְאִיהוּ

הִיכָלָא פְּנִימָאָה, לְאַתָּר (נ"א אַתָּר) גְּנִיזוּ דְהַאי נְקוּדָה עַלְאָה,
 דְאִיהִי י'. וְדָא אִיהוּ רְזָא יְדוּ"ד אֶלְהִינוּ. אֲלִין תְּרִין אַתּוּן
 (נ"א שְׁמַחֵן) דְאִינוּן י"ה.

וְלֹא אֲכַלְלָא כָּל שְׁיִיפִין בְּהַהוּא אַתָּר דְנִפְקוּ מִנִּיהּ, דְאִיהוּ
 הִיכָלָא פְּנִימָאָה, לְאַתְבָּא מְלִין לְאַתְרִיהוּן,
 לְעַקְרָא וְיִסוּדָא וְשַׁרְשָׁא דִילְהוּן, עַד הַהוּא אַתָּר דְשַׁרְשָׁא
 דְבְרִית.

וְלְבַתָּר אִינוּן תְּרִין אַתּוּן אַחַרְנִין (דְאִיהוּ י"ה) לְיַחְדָּא
 וְלְאַתְדִבְקָא י' בְּה'. י' אִיהוּ רְזָא דְבְרִית
 קְדִישָׁא. וְהַאי ה' אִיהוּ הִיכָלָא, אַתָּר גְּנִיזוּ דְהַאי רְזָא
 דְבְרִית קְדִישָׁא דְאִיהוּ י'. וְאַף עַל גַּב דְאֻקְיָמָנָא דְאִיהוּ
 ו' תְּנַיִנָא. אֲבַל י', רְזָא דִילִיָּה לְיַחְדָּא לֹון כַּחְדָּא.
 אַחַד, לְיַחְדָּא מִתְמָן וְלְעֵילָא, כֹּלָא כַּחְדָּא, וְלְסַלְקָא
 רְעוּתָא לְאַתְקֻשָׁרָא כֹּלָא (מִתְתָא לְעֵילָא) בְּקֻשׁוּרָא חַד.
 לְסַלְקָא רְעוּתִיָּה בְדַחִילוּ וְרַחִימוּ לְעֵילָא לְעֵילָא עַד אִין
 סוּף וְלֹא יִשְׁתַּבֵּק רְעוּתָא מִכָּל אִינוּן דְרַגִּין וְשְׁיִיפִין, אֲלֹא
 בְּכֻלְהוּ יִסְתַּלֵּק רְעוּתִיָּה לְאַדְבְּקָא לֹון, וְלִמְהוּי כֹּלָא
 קֻשׁוּרָא חַדָּא בְּאִין סוּף.

וְדָא הוּא יַחּוּדָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, דְאוּלִיף מֵאַבּוּי,
 וְאַבּוּי מֵרַבִּיָּה, עַד פּוּמָא דְאַלְיָהוּ, וְשַׁפִּיר אִיהוּ,
 וְיַחּוּדָא בְתַקּוּנָא. וְאַף עַל גַּב דְאַנָּן אֻקְיָמָנָא לְהַאי בְּכַמְּהָ

רִזִּין, כִּלְהוּ רִזִּין סִלְקִין לְחַד. אֲבָל רִזָּא דָּא אֲשַׁכְחָנָא
 בְּסַפְרֵיהּ, וְשִׁפִּיר אִיהוּ, וַיְחֻדָּא בְּתַקוּנָא. וְהָא אַנָּן
 בְּיַחְוּדָא דִּרְזָא אַחְרָא אֲתַעֲרָנָא מְלִין, וְאִיהוּ שִׁפִּיר,
 וַיְחֻדָּא כַּדְקָא חֲזִי וְהָכִי הוּא. אֲבָל יַחְוּדָא דָּא, יַחְוּדָא
 בְּתַקוּנָא, וְדָא אִיהוּ יַחְוּדָא דִּרְבַּ הַמְּנוּנָא סָבָא.

וְתוּ הָוּה אָמַר, מֵאֵן דִּרְעוּתִיָּה לְאַכְלָלָא כָּל רִזִּין דִּיַּחְוּדָא
 בְּמִלָּה דְאַחַד שִׁפִּיר טְפִי. וְלִהְכִי אַנָּן מֵאַרִיכִין בְּאַחַד,
 לְסִלְקָא רְעוּתִיָּה מְעִילָא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעִילָא, לְמַהוּי
 כָּלָא חַד. אֲבָל בְּרִזָּא דָּא יְהִי"ה, סִימְנָא (בְּעִלְמָא) אִיהוּ
 לְהָאִי.

וְהָא דִּתְנִינֵן אַחַד (לְמַהוּי ד') רִזָּא עִילָא וְתַתָּא, וְאַרְבַּע
 סְטָרִין דְּעִלְמָא, הָכִי אִיהוּ. לִיַּחְוּדָא עִילָא וְתַתָּא
 כְּמַה דְאַתְמַר (ס"א וְלֵאָרְבַּע) וְאַרְבַּע סְטָרִין דְּעִלְמָא, אֵלִין
 אֵינּוּן רִזָּא רְתִיכָא עֲלָאָה, לְאַתְכַּלְלָא כָּלָא כַּחְדָּא,
 בְּקִשְׂרָא חַדָּא, בְּיַחְוּדָא חַדָּא עַד אֵין סוּף, כְּמַה
 דְּאוּקִימְנָא.

רִזָּא לְאַדְכָּרָא יְצִיאַת מְצָרִים לְבַתֵּר. בְּגִין דִּיהוּוֹת
 שְׂכִינְתָא בְּגִלוּתָא, וּבְזוּמְנָא דְּאִיְהִי בְּגִלוּתָא, לָאוּ
 אִיהוּ חֲבוּרָא, לְאַתְחַבְרָא דָּא בְּדָא עֲלָמָא תַתָּאָה בְּעִלְמָא
 עֲלָאָה, וְלֵאֲחַזָּאָה חִירוּ דִּתְהִיא גְּאוּלָּה, דִּיהוּוֹת בְּכְמַה
 אַתִּין, בְּכְמַה נְסִין דְּעַבַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאַצְטְרִיךְ

הַהוּא פּוֹרְקָנָא לְאַתְדַּכְרָא, וְלְאַתְחֻזָּא דְאַף עַל גַּב דְהוּוֹת
בְּגִלוּתָא, הַשְּׁתָא חִירוֹ אֵית לָהּ, מִיּוֹמָא דְאַיְנוּן קְשָׁרִין
בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁתְרִיאוּ, אֵינּוּן אֲתִין וְנִסִּין אֲתַעְבִּידוּ.

וְאַצְטְרִיךְ לְאַחֻזָּא חִירוֹ דִּילָהּ, בְּגִין דְאַתְחַבְרָא בְּבַעְלָהּ
וּבְגִין לְאַסְמַכָּא גְאוּלָּהּ לְתַפְלָהּ, לְמַהוּי כְּלָא

חַד בְּלָא פְרוּדָא, וְלָא לְאַחֻזָּא תְרוּכִין, וְסִימְנִיךְ (וִיקְרָא כַּא)

וְאַשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִשָּׁה לֹא יִקְחוּ.

וְאִי תִימָא, וְהָא בְּגִלוּתָא אִיהִי, וְהָא אֲתַתְרַכַת, לָאו הָכִי,
אַלָּא וּדְאִי בְּגִלוּתָא אִיהִי, לְדִיִּירָא עֲמַהוּן דִּישְׂרָאֵל,
וְלֹאֲגָנָא עָלֵייהוּ, אֲבָל לֹא אֲתַתְרַכַת. וְהָא שְׂכִינְתָא לֹא
אֲתַחֲזִי בְּבֵית רֵאשׁוֹן וּבְבֵית שְׁנִי. עַד דְּלֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל
סְלִקָא לְעֵילָא, וְלִבְתַר אִיהִי שׁוֹיֵאת מְדוּרָה עֲמַהוּן. אֲבָל
תְרוּכִין לֹא הוּוֹת לְעֵלְמִין.

וּבְגִין דָּא בְּעֵי לְאַחֻזָּא פּוֹרְקָנָא, דְאֵית בָּהּ אַרְבַּע
גְאוּלוֹת. וְרִזָּא הָכָא, בְּשַׁעְתָּא דְנִפְקָא שְׂכִינְתָא
מִגְלוּתָא דְמִצְרַיִם, תְּבַעַת מְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דִּיפְרוּק
לָהּ הַשְּׁתָא ד' זְמַנִּין, דְאַיְנוּן ד' גְאוּלוֹת, לְקַבֵּל אַרְבַּע
גְלוּיוֹת. בְּגִין דְתַהָא בַת חוּרִין, וְלֹא תַהָא מִתְתַרְכָּא.
וּבַהֲהִיא שַׁעְתָּא קִיִּימָא וְאַתְפַּרְקַת אַרְבַּע גְאוּלוֹת, בַּהֲהִיא
יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְהַשְּׁתָא דְאַצְטְרִיכַת בְּתַקוּנָהָא לְאַתְחַבְרָא
בְּבַעְלָהּ, אֲצְטְרִיךְ לְאַחֻזָּא הַהִיא גְאוּלַת מִצְרַיִם, דְאֵית
בָּהּ אַרְבַּע גְאוּלוֹת.

וְעַל דָּא אֵית (דף ר"ז ע"א) לְאִדְכָּרָא בְּהֵיא גְּאוּלָּהּ, ד' זְמַנִּין
 אַמְת. אַמְת. אַמְת. אַמְת. עַד עֲזֵרְת אַבּוּתִינוּ. דָּדָא
 הוּא עֲזֵרָה וְסִמּוּךְ לְיִשְׂרָאֵל כְּלָהּ. וּמִתְמָן וּלְהֵלָאָה אַרְבַּע
 זְמַנִּין אַחֲרָנִין, אַמְת, אַמְת, אַמְת, אַמְת. לְמַהוּי אַרְבַּע
 גְּאוּלוֹת אֱלִין בְּקִיּוּמָא תְּקִיף, בְּחוּתְמָא תְּקִיף דְּגוּשְׁפִנְקָא
 דְּמִלְכָּא. ד' גְּאוּלוֹת כְּפוּלִין בְּקִיּוּמָא.

וְכִלְהוּ בְּהֵיא יְצִיאַת מְצָרִים, דְּאִילוּ לָא אֲשַׁתְּכַחוּ אִינוּן
 ד' גְּאוּלוֹת בְּהֵיא יְצִיאַת מְצָרִים, כָּל זְמַנָּא
 דְּלַהּוּי גְּלוּתָא, לָא אַתְחַבְּרַת בְּתַקּוּנָהָא לְאַתְיִיחְדָּא שְׁמָא
 קְדִישָׁא. וְעַל דָּא אֵית לְאִדְכָּרָא גְּאוּלָּהּ דְּמְצָרִים תְּדִיר,
 בְּכָל קְדוּשִׁין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמִיהּ לְעֵלְמ
 וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא.

רְזָא דְּקְדוּשָׁה (דְּשְׁמִיָּה) הָא אוּקְיָמָנָא, דְּהָא בְּקְדוּשָׁה
 מִתְקַדְּשֵׁי כְּלָא, עֵילָא וְתַתָּא, וְכָל דְּרָגִין, וְכָל
 רְתִיכִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, כְּלָהּוּ מִתְקַדְּשֵׁי בְּקְדוּשְׁתָּא דָּא.
 וּבְקְדוּשָׁה דָּא, אוּקְיָמָנָא רְזִין עֲלָאִין, לְאִינוּן מְאָרִי רְזִין
 דְּמִסְתַּכְּלִין בְּקְדוּשָׁה דְּמְאָרִיהוּן, זַכָּאָה חוּלְקִיהוּן.

רְזָא לְמִמְסַר נַפְשָׁא לְמְאָרִיָּה, שְׁפִיר אִיהוּ, דְּקָא (ר' ע"ב)
 אַמְרֵתוּן חֲבֵרְיָא, זַכָּאָה חוּלְקִיכוּן, וְזַכָּאִין עֵינֵי
 דְּחָמוּ כְּדָ, דְּזַכִּינָא בְּחַיִּי, דְּמִתְעָרִין מְלִין קְדִישִׁין אֱלִין
 בְּהֵאֵי עֲלַמָּא, (ס"א בְּגִין דְּכִלְהוּ) וְכִלְהוּ כְּתִיבֵי לְעֵילָא קְמִי
 מִלְכָּא קְדִישָׁא.

פֶּתַח וְאָמַר (מלאכי ג) אִזְ נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ
 וַיִּקְשֹׁב יְיָ וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכוֹרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי
 יְיָ וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. הֵאֵי קָרָא אֵיִת לְאַסְתִּכְלָא בֵּיהּ, אִזְ
 נִדְבְּרוּ, אִזְ דְּבָרוּ מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי נִדְבְּרוּ. אֶלָּא נִדְבְּרוּ
 לְעֵילָא, מִכָּל אֵינֹוֹן רְתִיכִין קַדִּישִׁין, וְכָל אֵינֹוֹן חִיילִין
 קַדִּישִׁין.

בְּגִין דְּאֵינֹוֹן מְלִין קַדִּישִׁין, סְלִקִין לְעֵילָא, וְכִמָּה אֵינֹוֹן
 דְּמִקְדָּמֵי וְנִטְלִין לֹוֹן קָמֵי מְלָכָא קַדִּישָׁא, וּמִתְעַטְרִין
 בְּכִמָּה עֲטָרִין, בְּאֵינֹוֹן נְהוּרִין עֲלָאִין, וְכִלְהוּ נִדְבְּרוּ מִקָּמֵי
 מְלָכָא עֲלָאָה. מֵאֵן חָמֵי חֲדוּוֹן, מֵאֵן חָמֵי תּוֹשְׁבְחָן,
 דְּסִלְקִין בְּכָל אֵינֹוֹן רְקִיעִין, כִּד סְלִקִין מְלִין אֵלִין, וּמִלְכָּא
 קַדִּישָׁא מִסְתַּכַּל בְּהוּ, וְאֶתְעַטֵּר בְּהוּ, וְאֵינֹוֹן סְלִקִין (נ"א על
 רִישֵׁיהּ דְּהוּוּ עֲטָרָה וְנִחְתִּין וְיִתְבִּין וכו') וַיִּתְבִּין עַל חִיקִיָּהּ, וּמִשְׁתַּעֲשַׁע
 בְּהוּ, מִתְמַן סְלִקִין עַל רִישֵׁיהּ, וְהוּוּ עֲטָרָה. וְעַל דָּא אָמְרָה
 אֲוֹרִייתָא, (משלי ח) וְאֶהְיָה שֶׁשְׁשׁוּעִים יוֹם יוֹם. וְהֵיִתִּי לָא
 כְּתִיב, אֶלָּא וְאֶהְיָה, בְּכָל זְמַן, וּבְכָל עֵידוֹן, דְּמְלִין עֲלָאִין
 סְלִקִין קָמֵיהּ.

תִּירֵי זְמַנֵּי פְתִיב יִרְאֵי יְיָ יִרְאֵי יְיָ. אֶלָּא יִרְאֵי יְיָ לְעֵילָא,
 יִרְאֵי יְיָ לְתַתָּא. יִרְאֵי יְיָ קִיִּימִין לְתַתָּא, וְאֵינֹוֹן מְלִין
 קִיִּימִין בְּדִיוֹקְנֵיהוֹן לְעֵילָא. וְרוּזָא דָּא אֲשַׁכְּחָנָא בְּסַפְרָא
 דְּחֲנוּפָה, דְּכָל מְלִין דְּצַדִּיקֵיָּא דִּי בְּאַרְעָא, אֵינֹוֹן

מִתְעַטְרֵן, וְקִיּוּמָן קָמִי מִלְכָּא, וּמִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וּלְבַתֵּר אֵינּוֹן נַחְתִּי, וְקִיּוּמִין קָמִיָּה בְּדִיּוֹקְנָא
 דִּהוּא צְדִיק דְקָאֲמַר לוֹן, וְאַשְׁתַּעֲשַׁע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּתֵהוּא דִיּוֹקְנָא. וּלְבַתֵּר אֶכְתִּיבוּ בְּסֵפֶר זַכְרוֹן לְפָנָיו,
 לְקִיּוּמָא קָמִיָּה בְּקִיּוּמָא תְדִיר.

וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, מֵאִי וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. הָא אֻקְמוּהָ, (אָבֵל)
 כָּל אֵינּוֹן דְּמַחְשְׁבֵי מְלִין דְּאוּרִייתָא, לְאֲדַבְקָא
 לְמֵאֲרִיחוֹן בְּרִזָּא דְשָׁמָא קְדִישָׁא, בְּגִין לְמַנְדַּע לֵיהּ,
 וּלְאַתְתְּקִנָּא חֲכָמָה דְשָׁמִיָּה בְּלַבִּיָּהוּ, דְכְּתִיב וּלְחוֹשְׁבֵי
 שְׁמוֹ, דִּהוּא רִזָּא דְשָׁמָא קְדִישָׁא.

כְּתִיב (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמֵרְאָה
 אָבֵן סַפִּיר דְּמוֹת כְּסֵא, הֵאִי קָרָא הָא אֻקְמוּהָ.
 אָבֵל וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ, בְּתֵהוּא רַקִּיעַ לְתַתָּא, כְּמָה
 דְּאֲמַרְתּוֹן חֲבַרְיָא, זַכָּאָה חוּלְקִי, וְזַכָּאָה חוּלְקִיכּוֹן. (בְּתֵהוּא
 רַקִּיעַ לְתַתָּא) דִּהוּא בְּרַקִּיעָא דְלַעֲיִלָּא, לֵית מֵאן דְּאֶסְתְּכַל בֵּיהּ.
 וּמִלַּעֲיִלָּא מִנִּיָּה קִיּוּמָא הֵהוּא אָבֵן סַפִּיר, דִּהוּא אֲתַעֲרֵנָּא
 בֵּיהּ בְּרִזָּא דִּהֵהוּא מְרַגְלִית טְבָא יְקִירָא, כְּמָה דְּאוּקְמִנָּא.
 דְּמוֹת כְּסֵא, וְלֹא כְּתִיב דְּמוֹת הַכְּסֵא. בְּגִין דְּאִית כְּסֵא,
 וְאִית כְּסֵא. הַכְּסֵא: עֲלָאָה טְמִירָא גְּנִיזָא דְלֹא
 אֲתַגְלִיָּא, וְלֵית מֵאן דְּקִיּוּמָא בֵּיהּ לְמַנְדַּע וּלְאֶסְתְּכַלָּא.
 וְעַל דָּא כְּתִיב כְּסֵא סְתֻמָּא, דָּא כְּסֵא דְלְתַתָּא. דְּמוֹת

כְּמֵרָאָה אָדָם, פִּיּוֹן דְּאָמַר דְּמוֹת, אֲמַאי כְּמֵרָאָה, דְּהָא
 סָגִי לִיָּה דְּמוֹת אָדָם. אֶלָּא דְּמוֹת אָדָם, דָּא אִיְהוּ רְזָא
 עֲלָאָה, בְּהֵוּא פְּבוּד עֲלָאָה, דִּיּוֹקְנָא דְּאָדָם. אֲבָל הָא
 דְּאֵתוּסָף כְּמֵרָאָה, לְאֶכְלָלָא אֵינּוֹן דִּיּוֹקְנִין דְּמַלְיִן
 דְּחֻכְמָתָא, וְאֵינּוֹן רְזִין דְּחֻכְמָתָא (דף ר"ז ע"ב) דְּסִלְקִין וּמִתְעַטְרִין
 לְעֵילָא, וּלְבַתֵּר קִיִּימִין בְּדִיּוֹקְנָא דְּאָדָם בְּהֵוּא דִּיּוֹקְנָא
 דְּצִדִּיקִיָּא דְּמַעַטְרִין לֹון, וּבְכֻלְהוּ אֲשֶׁתְּעֲשֶׂע קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעֵטְרוּי.

וְאֵתוּן חֲבֵרִיָּא, הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּעֲשֶׂע
 הַשְּׁתָא, בְּאֵינּוֹן מַלְיִן דְּקָא אֲמַרִיתוּ, מִתְעַטְרִין
 בְּהֵוּא אֹרְחָא. וְהָא קִיִּימָתוֹן קָמִי מְאָרִיכוֹן בְּדִיּוֹקְנֵיִכוֹ
 קְדִישִׁין, דְּהָא אָנָּא בְּשַׁעְתָּא דְּחֻמִּינָא לְכוּ, וְאִסְתְּכַלְנָא
 בְּדִיּוֹקְנֵיִכוֹ, חֻמִּינָא בְּכוּ דְּאֵתוּן רְשִׁימִין בְּרְזָא דְּאָדָם,
 וַיִּדְעֵנָּא דְּהָא דִּיּוֹקְנָא דִּילְכוֹן אֲתַעְתְּדָא לְעֵילָא. וְהָכִי
 אֲזַדְמִנֵּן צִדִּיקִיָּא לְזַמְנָא דְּאֵתִי, לְאֲשֶׁתְּמוּדְעָא לְעֵינֵיהוֹן
 דְּכֻלָּא, וּלְאֲחֻזָּאָה פְּרָצוּפָא קְדִישָׁא לְקָמִי כָּל עֲלָמָא, הָדָא
 הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה סא) כָּל רוּאֵיהֶם יִפְרֹוּם כִּי הֵם זֶרַע בְּרַךְ

י"ז

אֲדַהְכִי חָמָא לְרַבִּי יוֹסִי, דְּהָוָה מְהַרְהַר בְּמַלְיִ דְּעֲלָמָא.
 אָמַר לִיָּה, יוֹסִי קוּם אֲשָׁלִים דִּיּוֹקְנָךְ, דְּאֵת חַד
 חָסַר בְּךָ. קָם רַבִּי יוֹסִי וְחַדִּי בְּמַלְיִן דְּאֹרִייתָא, וְקָם קָמִיָּה,

אֶסְתַּכַּל בֵּיתָה רַבִּי שְׁמֵעוֹן, אָמַר לִיהָ, רַבִּי יוֹסִי, הַשְּׁתָּא
אַנְתָּ שְׁלִים קַמִּי עֲתִיק יוֹמִין, וְדִיוֹקְנָךְ שְׁלִים.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות כח) וַיַּעַשׂ אֶת צִיץ נֹזֵר הַקֹּדֶשׁ זֶהב טָהוֹר
וְגו'. אֲמַאי אֶקְרִי צִיץ. אֶסְתַּכַּלוּתָא לְאֶסְתַּכַּלָּא בֵּיתָה.
וּבְגִין דְּהוּה קַיִימָא עַל אֶסְתַּכַּלוּתָא דְּבַר נָשׁ, אֶקְרִי צִיץ.
וְכַל מַאן דְּאֶסְתַּכַּל בֵּיתָה בְּהֵהוּא צִיץ אֶשְׁתַּמּוּדְעָא בֵּיתָה.

בְּצִיץ הוּוּ אַתְוּוֹן דְּשָׁמָא קַדִּישָׁא גְּלִיפִין בְּגִלְפָא, וּמְחַקְקוֹן
בֵּיתָה. וְאִי זַכָּאָה הָוּה הֵהוּא דְּקַיִימָא קַמִּיהָ, אִינּוֹן
אַתְוּוֹן דְּמְחַקְקוֹן בֵּיתָה גּוּ דְּהֵבָא, הוּוּ בְּלִטִין מִתְתָּא לְעֵילָא,
וְסִלְקִין מִהֵהוּא גְּלִיפּוּ בְּנֵהִירוּ, וְהוּוּ נִהְרִין בְּאַנְפִין דְּהֵהוּא
בַּר נָשׁ.

נְצִיץ נְצִיצוּ בֵּיתָה, וְלֹא נְצִיצִין. בְּשַׁעְתָּא קַדְמִיתָא
דְּאֶסְתַּכַּל כְּהֵנָּא בֵּיתָה, הָוּה חָמִי נִהִירוּ דְּאַתְוּוֹן
כְּלָהוּ בְּאַנְפִין. וְכַד הָוּה מְסַתְּכָלָא לְעֵינָא בֵּיתָה, לֹא הָוּה
חָמִי מְדִי, אֶלָּא נִהִירוּ דְּאַנְפּוּי דְּנִהִיר, כְּאֵילוּ נִיצוּצָא
דְּדִהָבָא הָוּה נְצִיץ בֵּיתָה, בַּר דְּכְהֵנָּא הָוּה יַדַּע חִיזוּ
דְּאֶסְתַּכַּלוּתָא קַדְמָאָה, דְּהָוּה חָמִי לְפּוּם שַׁעְתָּא, דְּהָא
רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוּה בֵּיתָה בְּהֵהוּא בַּר נָשׁ, וַיַּדַּע
דְּאִיהוּ זְמִין לְעֵלְמָא דְּאַתִּי, בְּגִין דְּחִיזוּ דָּא נִהְרִין עָלֵיהָ
מְלַעִילָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוּה אַתְרַעִי בֵּיתָה. וְכַד
מְסַתְּכַלִּין בֵּיתָה לֹא חָמָאן מְדִי, בְּגִין דְּחִיזוּ דְּלַעִילָא לֹא
אַתְגְּלִיָּא אֶלָּא לְפּוּם שַׁעְתָּא.

וְאִי קִיַּימָא בַר נֶשׁ קָמִי הֵהוּא צִיץ, וְאַנְפוּי לָא אֶתְחַזִּיין
 לְפּוּם שַׁעְתָּא, חִיזוּ קְדִישָׁא. הוּהוּ יַדַּע כְּהֵנָּא דְהָא
 אִיהוּ תַקִּיף מְצַחָא, וּבְעֵי לְכַפְרָא עֲלֵיהּ, וּלְמַבְעֵי עֲלוּי
 רַחֲמִין.

(שמות מ) וַיַּעַשׂ אֶת צִיץ גִּזְרֵי הַקֹּדֶשׁ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח קָרָא
 בְּרוּת, (רות ב) עֵינֶיךָ בִּשְׂדֵה אֲשֶׁר יִקְצְרוּן וְגו'. הָאִי
 קָרָא אִית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אַמַּאי אֲצַטְרִיךְ הָכָא לְמַכְתָּב.
 אָמַר לִיה רַבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי כְּמָה קָרְאִין אִינוּן בְּאוּרִייתָא
 דְּאֶתְחַזִּיאוּ דִּלָּא אֲצַטְרִיכוּ לְמַכְתָּב, וְחַמִּינֵן דְּכֻלְהוּ רִזִּין
 עֲלָאִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאִי קָרָא מֵאן דְּחַמִּי וְלָא
 אֲסַתְּכַל בֵּיהּ, כְּמָה דִּלָּא טָעִים תַּבְּשִׁילָא דְּמִי.

אַלָּא רְזָא הָכָא, וּבְרוּחַ קוּדְשָׁא אֶתְמַר, בְּגִין דְּחַמָּא בַּעֲזוּ
 דְּיִינָא דִּישְׂרָאֵל, עֲנוּתְנוּתָא דִּיהִיא צְדָקָת, דִּלָּא
 מְסַלְקָא עֵינָא לְמַחֲמִי בְּאַתְרַּא אַחְרָא, אֲלָא לְקַמָּה. וְחַמָּאת
 כָּל מַה דְּחַמָּאת, בְּעֵינָא טָבָא, וְתוּקְפָא דְּמְצַחָא לָא הוּהוּ
 בְּה, שְׁבַח עֵינָהּ.

בְּגִין דְּאִית עֵינִין דְּבְּגִינִיהוּן לָא שְׁלֵטָא בְּרַכְתָּא בְּהֵהוּא
 אַתְרַּא, וְאִיהוּ עֵינָא טָבָא חַמָּא בְּה, דְּכָל מַה
 דְּאַסְתַּכְּלַת הוּהוּ בְּעֵינָא טָבָא. וְתוּ, דְּחַמָּא, דִּיהוּהוּ אֲצַלַּח
 בִּידְהָא, כָּל מַה דִּיהוּוּת לְקַטָּא, אֶתּוּסְפֵי בְּחַקְלָא. וּבַעֲזוּ
 אֲסַתְּכַל דְּרוּחָא קְדִישָׁא שְׂרִיָּא עֲלֵהּ, כְּדִין פָּתַח וְאָמַר,

עֵינֶיךָ בְּשָׂדֵה אֲשֶׁר יִקְצְרוּן וְגו'. אִי תִימָא בְּגִין אֵינּוֹן
 לְקַטִּין כָּל אֵינּוֹן אַחֲרָנִין, הֵיךְ אָמַר דְּתַהֲךְ אַבְתְּרִייהוּ, לָא
 אַצְטְרִיךְ לְמַכְתָּב אָלָא וְלַקְטָת אַחֲרִיָּהוּ, מָאִי וְהִלְכְתָּ
 אַחֲרִיָּהוּ, אָלָא בְּגִין עֵינָהּ קָאמַר. עֵינָהּ דִּהוּ גְרָמִין (ב"א
 בְּרַכָּאן סְגִיאִין, וְעַל דָּא וּכְו'), בְּרַכְתָּא לְקַטִּין סְגִיאִין וְעַל דָּא וְהִלְכְתָּ
 אַחֲרִיָּהוּ, בְּתַר עֵינֶיךָ. כָּל שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא לִית לְהוּ (דף ר"ח
 ע"א) רְשׁוּ לְמִיָּהֶךְ בְּתַר עֵינֹי. וְאַנְתָּ לְבְתַר עֵינֶיךָ, דְּעֵינֶיךָ
 גְרָמִין בְּרַכָּאן סְגִיאִין.

דְּבַר אַחַר עֵינֶיךָ בְּשָׂדֵה אֲשֶׁר יִקְצְרוּן. בַּעַז חָמָא בְּרוּחַ
 קוּדְשָׁא, דְּזַמִּינִין לְנַפְקָא מִינָהּ מַלְכִין עֲלָאִין
 שְׁלִיטִין דְּאֵינּוֹן עֵינֶיךָ דְּכָלָא. כְּמַה דִּהוּוֹת תָּמַר, דְּכְתִיב
 בְּה, (בראשית לח) וַתָּשָׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם. אַתְּיִישְׁבַת בְּפֶתַח
 דְּנַפְקִין מִינָהּ מַלְכִין שְׁלִיטִין עֲלָאִין, דְּאֶקְרוּן עֵינֶיךָ,
 כְּמַה דָּאֵת אָמַר (במדבר טו) אִם מֵעֵינַי הָעֵדָה. כְּמַה דְּכָל
 שְׁיִיפִי גּוּפָא לָא אֶזְלִין אָלָא בְּתַר עֵינֶיךָ, וְעֵינֶיךָ אֵינּוֹן
 מְנַהֲגִין לְכָל גּוּפָא. אוּף הַכִּי מַלְכִין וְסַנְהֶדְרִין, וְכָל אֵינּוֹן
 שְׁלִיטִין, כָּלָא אֶזְלִין אַבְתְּרִייהוּ (ס"א דְּאֶזְלִין שְׁיִיפִין בְּתַר עֵינֶיךָ) וּבְגִין
 כִּךְ אָמַר לָהּ עֵינֶיךָ אֶלִין מַלְכִין וְשְׁלִיטִין, דְּזַמִּינִין לְמִיפַק
 מִינָהּ.

בְּשָׂדֵה. מָאן שָׂדֵה. דָּא צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם, דְּכְתִיב, (מיכה ג)
 צִיּוֹן שָׂדֵה תַחֲרַשׁ. וְכְתִיב (בראשית כז) כָּרִיחַ שָׂדֵה

אֲשֶׁר בָּרְכוּ יי', דָּא יְרוּשָׁלַם. וְעַל דָּא כְּתִיב עֵינֶיךָ בְּשָׂדֵה, דְּאֵינּוֹן עֵינֵינִי דִילָה, דְּזִמְיֵנִי לְמִיפְק מִינָה, לָא יְהוֹן שְׁלִיטִין אֶלָּא בְּשָׂדֵה. אֲשֶׁר יִקְצֹרוֹן, דִּהָא מִהֵהוּא שָׂדֵה, הוּוּ נִקְטִין כָּל בְּנֵי עַלְמָא תוֹרָה, וְנִהוּרָא דְנִהִיר, דְּכְתִיב, (ישעיה ב) כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה.

וְהִלְכֵת אַחֲרֵיהֶן, בְּאֵלִין עוֹבְדִין דְּכִשְׁרוֹן, דְּאֲנָא חֲמִינָא בְּךָ. הֲלָא צוּיְתִי אֶת הַנְּעָרִים וְגו'. כְּמִשְׁמְעוּ דִילֵיה, בְּגִין דְּאֲתַתָּא דְעֵתָא קִלְהָ. וְצִמִּית, לִישָׁנָא דְנִקְיוֹת נִקְט, וְצִמִּית, דְּאִי תִיאוּבְתָךְ לְאֲדַבְקָא בְּבַר נֶשׁ לְקִימָא זֶרְעָא בְּעַלְמָא, וְהִלְכֵת אֶל הַכְּלִים, אֵלִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא, דְּאֶקְרוֹן כְּלֵי יי', דְּכְתִיב, (ישעיה נב) הִבְרוּ נְשָׂאֵי כְּלֵי יי'. דְּזִמְיֵנִי צְדִיקָיָא לְאֵיִתָּאָה לֹוֹן כָּל עַלְמָא, דוֹרוֹנָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְאֵינּוֹן כְּלֵי יי', מָאנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַהֲנִי בְּהוּ, אֵלִין אֵינּוֹן מָאנִין תְּבִירִין, תְּבִירִין אֵינּוֹן בְּהֵאִי עַלְמָא, בְּגִין לְקִימָא אֹרִיִיתָא. וְשִׁימוּשָׁא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּמֶשׁ בְּהוּ, לָא אֲשֶׁתְּמֶשׁ אֶלָּא מְגוּ הֲנֵי כְּלִים. וְכֹד תִּתְדַבֵּק בְּהוּ וְשִׁתִּיתָ וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (רות א) וַיֹּאכַל בְּעֵז וַיִּשֶׁתּ וַיִּיטֵב לְבוֹ. מֵהוּ וַיִּיטֵב לְבוֹ. דְּבְרִיךְ עַל מְזוֹנִיָּה, וְאוּקְמוּהָ. וְדָא הוּא רְזָא, דְּמָאן דְּמְבַרְךְ עַל מְזוֹנִיָּה, דָּא אוּטִיב לְלִבֵּיהָ, וְמָאן אוּטִיב (נ"א איהו) כְּמָה דְכְתִיב, (תהלים כז) לֵךְ אִמֵּר לְבִי. וְכְתִיב (תהלים עג) צוּר לְבָבִי וְגו'.

וּבְגִין דְּבִרְכַת מְזוֹנָא חֲבִיבָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל
 מֵאן דְּבִרִיךְ עַל שִׁבְעָא, אוֹטִיב וְחֲדֵי לְאַתְר אַחְרָא,
 וְסִימְנָךְ סְעוּדַתִּי דְשַׁבַּת, דְּאַתְר אַחְרָא אֲתֵהֵי מִהֵיא
 בְּרַכָּה (ר"ד ע"ב) דְשִׁבְעָא וְחִידוֹ. וְהִכָּא אֲתֵהֵי מִהֵיא בְּרַכָּה
 דְשִׁבְעָא דִּהְהוּא צְדִיק בְּעִז וְדָא וְיִיטֵב לְבוֹ.

מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּמְזוֹנָא אִיהוּ קָשָׁה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא הֵהוּא אַתְר, וְכִיּוֹן דְּבֵר נָשׁ אֲכִיל וְשִׁתִּי, וְקָא
 מְבָרַךְ. הֵהִיא בְּרַכְתָּא סְלָקָא, וְאֲתֵהֵי מֵאִינוֹן מְלִין
 דְשִׁבְעָא דְסְלָקִין, וְאֲשִׁתְּכַח דְּאֲתֵהֵי מְזוֹנָא מִתְתָּא
 וּמְלַעֲיָלָא.

וְדָא אִיהוּ רְזָא דְבִין חֲבֵרֵיִיא. רְזָא בְּחוּל לָא אֲתֵהֵי הֵהוּא
 אַתְר, אֶלָּא מֵאִינוֹן מְלִין דְּסְלָקִין מְגוֹ שִׁבְעָא, וְכִלְהוּ
 מְלִין מִתְעַטְרִין וְרוּוֹן וְשִׁבְעִין בְּחִידוֹ, וְהֵהוּא אַתְר אֲתֵהֵי
 מִנְיֵיהוּ. בְּשַׁבַּת אִיהוּ רְזָא אַחְרָא, בְּמְזוֹנָא מִמֶּשׁ, וּבִהֵהוּא
 חֲדוּה דְּמְזוֹנָא דְּמִצּוּה דְשַׁבַּת, וּבְכִלָּא אֲשִׁתְּכַח כְּלִילָא
 מֵעִילָא וְתִתָּא. וְרְזָא דָּא (דְּבֵרִי הַיְמִים א כט) כִּי מִמֶּךָ הִכָּל וּמִיֶּדֶךָ
 נִתְּנוּ לָךְ. וְדָאִי בְּהֵנְאוּתִיהָ דָּא, וּבִהֵהוּא חֲדוּה דְּמְזוֹנָא
 דְּמִצּוּה דְשַׁבַּת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

מֵאן דְּמְבָרַךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְגוֹ שִׁבְעָא, בְּעִי
 לְכוּנָא לְבֵיהָ, וְלִשְׁוֹאָה רְעוּתִיהָ בְּחֲדוּהָ, וְלָא
 יִשְׁתְּכַח עָצִיב, אֶלָּא דִּיבְרַךְ בְּחֲדוּהָ בְּרְזָא דָּא, וְלִשְׁוֹאָה

רְעוּתִיָּה דְהָא אִיהוּ יְהִיב הַשְׁתָּא לְאַחְרָא בְּחֻדוֹהּ, בְּעֵינָא טָבָא, וּכְמָה דְאִיהוּ מְבַרְךְ בְּחֻדוֹהּ וּבְעֵינָא טָבָא. הָכִי יְהִיבִין לִיָּה בְּחֻדוֹהּ וּבְעֵינָא טָבָא. וּבְגִין כֶּךָ לָא יִשְׁתַּכַּח עָצִיב כָּלֵל, אֶלָּא בְּחֻדוֹהּ, וּבְמַלְיָן דְאֹרִייתָא, וַיִּשְׁוֵי לְבֵיָה וּרְעוּתִיָּה לְמִיָּהב בְּרָכָה דָּא, בְּרֻזָּא דְאַצְטְרִיָּךְ.

רֻזָּא הָכָא, אַרְבַּע רְתִיכִין שְׁלִיטִין, בְּד' סְטְרִין וּמִשִּׁירִיין, אֲתַזְנוּ מִהֶהִיא בְּרָכְתָּא דְשִׁבְעָא, וּבְאֵינֻן מְלִין דְבְרוּךְ אַתָּה, אַתְּהֵנִי וְאַתְרַבִּי וְאַתְעֵטֶר בֵּיָה. וּמֵאַן דְמְבַרְךְ אַצְטְרִיָּךְ רְעוּתָא בְּחֻדוֹהּ, וּבְעֵינָא טָבָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כב) טוֹב עֵין הוּא יְבוּרֶךְ.

וְהָכָא שְׁפִיל לְסִיפִיָּה דְקָרָא, דְכְתִיב כִּי נָתַן מְלַחְמוּ לְדָל. דְאִי לָא תִימָא הָכִי, הָאִי קָרָא לָאוּ רִישִׁיָּה סִיפִיָּה, וְלָאוּ סִיפִיָּה רִישִׁיָּה. אֶלָּא טוֹב (דף ר"ח ע"ב) עֵין, כְּמָה דְאֹקִימָנָא, הוּא יְבַרְךְ וְדָאִי, בְּעֵינָא טָבָא בְּחֻדוֹהּ. וְלָאוּ אִיהוּ לְמַגְנָא לְבְרָכָא בְּחֻדוֹהּ, דְהָא מִהֶהִיא בְּרָכְתָּא, וּמִהֶהוּא חִידוּ נָתַן מְלַחְמוּ לְדָל, אֲתֵר דְאַצְטְרִיָּךְ לְאַתְזָנָא מְפָל סְטְרִין. אֲתֵר דְלִית לִיָּה מְגַרְמִיָּה כְּלוּם. אֲתֵר דְאַתְהֵנִי מְפָל סְטְרִין וְאַתְכְּלִיל מְפָל סְטְרִין. מְלִין אֵלִין לָא אַתְמְסְרוּ אֶלָּא לְחַפְיָמִין דִּידְעִין רְזִין עֶלְאִין וְאוֹרְחִין דְאֹרִייתָא.

תָּא חֲזִי, בְּעֵז טַב עֵינָא הוּא תּוֹקְפָא דְמִצְחָא לָא הוּא בֵּיָה

לְעֹלָמָא. מֵה פְּתִיב, (רות ג) וַיָּבֵא לְשֹׁכֵב בְּקִצָּה הָעֶרְמָה,
 רָזָא דְכְּתִיב, (שיר השירים ז) בְּטֶנֶךָ עֲרַמַת חֲטִיִּם. מֵהֲכָא
 אוֹלִיפְנָא, כֹּל מֵאן דְּמִבְרַךְ בְּרַפְתָּ מְזוֹנָא כְּדָקָא יְאוּת,
 בְּחֻדוֹה בְּרַעוּתָא דְלִבָּא, כִּד סָלִיק מֵהֲאִי עֹלָמָא, אֲתָר
 אֲתַתְּקֵנָא לִיָּה, גּוּ רָזִין עֲלָאִין בְּהִיכְלִין קְדִישִׁין. זַכָּאָה
 אִיהוּ בַר נָשׁ דְּנִטִּיר פְּקוּדֵי דְמֵאֲרִיָּה, וַיִּדַּע רָזָא דִּילְהוֹן,
 דְּלִית לָךְ פְּקוּדָא וּפְקוּדָא בְּאוּרִיָּתָא, דְּלֹא תִלְיִין בֵּיה
 רָזִין עֲלָאִין, וַנְּהוּרִין וְזִיוִין עֲלָאִין, וּבְנֵי נֶשָׂא לֹא יִדְעִי,
 וְלֹא מִשְׁגִּיחִין בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן. זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן
 דְּצִדִּיקֵיָּא, אִינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִיָּתָא זַכָּאִין אִינּוֹן
 בְּעֹלָמָא דִּין וּבְעֹלָמָא דְאַתֵּי.

תָּא חֲזִי דְהָא אָמְרוּ, דְּכָל אִינּוֹן תְּקִיפֵי מְצַחָא, דְּלִית לָהּ
 כְּסוּפָא, לִית לָהּ חוּלְקָא בְּעֹלָמָא דִּין וּבְעֹלָמָא
 דְאַתֵּי. כֹּל אִינּוֹן תְּקִיפֵי מְצַחָא דְהוּוּ בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, כִּד
 הוּוּ מְסִתְּפֻלָּן בְּהֵוֹא צִיץ, הוּוּ מִתְּבָרֵן לְבִיָּהוּ, וּמְסִתְּפֻלָּן
 בְּעוּבְדֵיָּהוּ. בְּגִין דְּצִיץ עַל אֶת הָהּ קָאִים, וְכֹל מֵאן
 דְּמְסִתְּפֻלָּ בֵּיה, הָהּ מְכַסִּיָּה בְּעוּבְדוּי. וְעַל דָּא צִיץ מְכַפְּרָא
 עַל אִינּוֹן תְּקִיפֵי אַנְפִּין, תְּקִיפֵי מְצַחָא.

אַתְוּוֹן דְּרָזָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא דְהוּוּ גְלִיפִין עַל צִיצָא, הוּוּ
 נְהָרִין וּבִלְטִין וְנֶצְצִין. כֹּל מֵאן דְּהוּוּ מְסִתְּפֻלָּ
 בְּהֵוֹא נְצִיצוּ דְאַתְוּוֹן, אַנְפוּי נְפֻלִין מֵאִימְתָא, וְהוּוּ

אֶתְּבַר לְבֵיתָהּ, וְכִדִּין צִיָּצָא מִכִּפְרָא עָלֶיָּהּוּ. כְּגִוּוֹנָא דָּא
 כִּיּוֹן דְּאִיהוּ גְרָיִם לְתַבְרָא לְבֵיתָהּ, וְלֹאֲתַכְנַעָא מִקְמִי
 מֵאֲרִיָּה.

כְּגִוּוֹנָא דָּא קְטָרְתָּהּ, כָּל מֵאֵן דְּאֲרַח בְּהֵהוּא תְּנַנָּא, כִּד
 סְלִיק תְּהוּא עֲמוּדָא מִהֵהוּא מְעֵלָה עֲשׂוֹן, הָוָה
 מְבַרְר לְבֵיתָהּ, בְּבָרִירוֹ בְּנִהִירוֹ בְּחֻדּוּהָ לְמַפְלַח לְמֵאֲרִיָּה,
 וְאֶעְבַּר מִנִּיהָ זִוְהֵמָא דִּיִּצַּר הָרַע, וְלֹא הָוָה לִיהָ אֱלֹא לְבֹא
 חֻדָּא, לְקַבֵּל אֲבוּהָ דְּבִשְׁמִיָּא. בְּגִין דְּקְטָרְתָּהּ, תְּבִירוֹ דִּיִּצַּר
 הָרַע אִיהוּ וְדֵאִי בְּכָל סְטָרִין. וְכִמָּה דְּצִיץ הָוָה קָאִים עַל
 נִיסָא, אוּף קְטָרְתָּהּ. דְּלִית לָךְ מְלָה בְּעֵלְמָא, לְמַתְּבַר לִיהָ
 לְסְטָרָא אַחְרָא, בַּר קְטָרְתָּהּ.

תָּא חֲזִי מַה כְּתִיב, (במדבר יז) קַח אֶת הַמַּחְתֶּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ
 מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קְטָרְתָּהּ. מֵאִי טַעְמָא. כִּי יֵצֵא הַקֶּצֶף
 מִלְּפָנַי יִי, הֵחָל הַנֶּגֶף. דְּהָא לִית תְּבִירוֹ לְהֵהוּא סְטָרָא בַּר
 קְטָרְתָּהּ. דְּלִית לָךְ מְלָה חֲבִיבָה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּקְטָרְתָּהּ. וְקִימָא לְבִטְלָא חֲרָשִׁין, וּמְלִין בִּישִׁין מִבֵּיתָא.
 רִיחָא וְעֵשְׂנָא דְּקְטָרְתָּהּ דְּעֵבְדִי בְּנֵי נָשָׂא, בְּהֵהוּא עוּבְדָּא
 אִיהוּ מְבִטְלָא, כָּל שְׁכֵן קְטָרְתָּהּ.

מְלָה דָּא גְזֵרָה קִימָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מֵאֵן
 דְּאֶסְתַּכַּל וְקָרִי בְּכָל יוֹמָא עוּבְדָּא (נ"א פרשתא) דְּקְטָרְתָּהּ,
 יִשְׁתַּזְיַב מִכָּל מְלִין בִּישִׁין חֲרָשִׁין דְּעֵלְמָא. וּמִכָּל פְּגַעִין

בִּישׁוּן, וַיַּהֲרֹהוּרָא בִישָׂא, וּמְדִינָא בִישָׂא, וּמְמוֹתָנָא, וְלֹא
 יִתְזַק כָּל הַהוּא יוּמָא, דְּלֹא יִכִּיל סְטָרָא אַחְרָא לְשִׁלְטָא
 עָלֵיהּ, וְאַצְטְרִיךְ דִּיכּוּיָן בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי בְּנֵי נֶשְׂא הוּוּ יַדְעֵי כַּמָּה עֲלָאָה
 אִיהוּ עוֹבְדָא דְקִטְרַת קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הוּוּ
 נְטֻלֵי כָּל מְלָה וּמְלָה מִנֵּיהּ, וְהוּוּ סִלְקֵי לֵה עֲטָרָה עַל
 רִישֵׁיהּוּ, כְּכִתְרָא דְדַהְבָּא. וּמֵאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בֵּיהּ, בְּעֵי
 לְאַסְתְּפֻלָּא בְּעוֹבְדָא דְקִטְרַת, וְאִי יְכוּיָן בֵּיהּ בְּכָל יוּמָא,
 אִית לֵיה חוּלְקָא בְּהֵאִי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי, וַיְסַתְּלַק
 מוֹתָנָא מִנֵּיהּ, וּמְעֲלָמָא, וַיִּשְׁתְּזִיב מִכָּל דִּינִין דְּהֵאִי
 עֲלָמָא, מִסְטְרִין בִּישׁוּן, וּמְדִינָא דִּגְיָהָנָם, וּמְדִינָא דְמַלְכוּ
 אַחְרָא.

בְּהַהוּא קְטֻרַת כַּד הָוָה סִלְיָא תַנְנָא בְּעַמּוּדָא, כַּהֲנָא הָוָה
 חָמִי אַתּוּוּן דְרֻזָּא דְשָׁמָא (דף ריט ע"א) קַדִּישָׁא,
 פְּרִישָׁא (נ"א פְּרֻזִין) בְּאִירָא, וְסִלְקֵי לְעֵילָא בְּהַהוּא עַמּוּדָא.
 לְבַתַּר כַּמָּה רְתִיכִין קַדִּישִׁין סַחְרִין לֵיה מִכָּל סְטְרִין, עַד
 דְּסִלְיָא בְּנִהִירוּ וְחֻדּוּהּ, וְחֻדֵי לְמֵאן דְּחֻדֵי, וְקָשֶׁר קְשָׁרִין
 לְעֵילָא וְתַתָּא לְיַחְדָּא כְּלָא, וְהָא אוּקְיָמְנָא. וְדָא מְכַפֵּר
 עַל יִצְרַר הָרַע, וְעַל עֲבוּדָה זָרָה, דְּאִיהוּ סְטָרָא אַחְרָא. וְהָא
 אוּקְמוּהּ.

פְּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת לז) וַיַּעַשׂ מִזְבֵּחַ מִקְטָר קְטֻרַת וּגוֹ'. הָאִי

קָרָא אֵיט לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, בְּגִין דְּתַרִּין מִדְּבַחִין הוּוּ,
 מִדְּבַחַא דְּעֶלְוֹן, וּמִדְּבַחַא דְּקִטְרַת בּוּסְמִין, דָּא לְבַר, וְדָא
 לְגוּ. הַאי מִדְּבַחַא דְּקִטְרַת, דְּאִיהוּ פְּנִימָא, אִמַּאי אֶקְרִי
 מְזֻבַּח, וְהָא לָא דְּבַחִין בֵּיהּ דְּבַחִין, וּמְזֻבַּח עַל דָּא אֶקְרִי.
 אֶלָּא בְּגִין דְּבִטִּיל וְכַפִּית לְכַמָּה סְטָרִין בִּישׁוּן, וּבְגִין
 דְּהֵהוּא סְטָרָא בִּישָׂא כַּפִּית לָא יְכִיל לְשַׁלְּטָא,
 וְלָא לְמַהוּי קְטִיגוֹרָא, וְעַל דָּא אֶקְרִי מְזֻבַּח. כִּד הֵהוּא
 סְטָרָא בִּישָׂא הוּוּ חָמִי (ס"א עֲמוּדָא דְּעֶשְׂרָא) עֶשְׂרָא דְּקִטְרַת
 דְּסֻלִּיקָא, אֶתְכַפֵּיָא וְעָרְקָא, וְלָא יְכִיל לְקָרְבָא כֹּלֵל
 לְמִשְׁכָּנָא. וּבְגִין דָּא אֶתְדַּכִּי וְלָא אֶתְעָרְב בְּהֵהוּא חֲדוּה
 דְּלַעִילָא, בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ בְּלַחֲדוּי, וּבְגִין דְּחֲבִיבָא
 כָּל כֹּף, לָא קָאִים הֵהוּא מְזֻבַּח, אֶלָּא (ד"א פְּנִימָא) לְגוּ. דְּהַאי
 אִיהוּ מְזֻבַּח דְּבִרְכָאן אֶשְׁתַּכְּחוּ בֵּיהּ, וְעַל דָּא סְתִים
 מֵעֵינָא.

מַה כְּתִיב בְּאַהֲרֹן, (במדבר יז) וַיַּעֲמוּד בֵּין הַמַּתִּים וּבֵין הַחַיִּים
 וַתַּעֲצֵר הַמַּגֵּפָה, דְּכַפִּית לִיהּ לְמַלְאךְ הַמּוֹת, דְּלָא
 יְכִיל לְשַׁלְּטָא כֹּלֵל, וְלָא לְמַעַבְד דִּינָא. סִימָנָא דָּא
 אֶתְמַסַּר בִּידְנָא, דִּי בְּכֹל אֶתְר דְּקָאמְרִי בְּכוּוּנָה, וְרַעוּתָא
 דְּלְבָא עוּבְדָא דְּקִטְרַת, דְּלָא שַׁלְּטָא מוֹתְנָא בְּהֵהוּא אֶתְר,
 וְלָא יִתּוֹק, וְלָא יְכַלִּין שְׂאֵר עֲמִין לְשַׁלְּטָא עַל הֵהוּא
 אֶתְר.

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, מְזַבַּח מְקַטֵּר קְטֹרֶת. פִּיּוֹן דְּכְתִיב
 מְזַבַּח, אֲמַאי אֲקָרִי מְקַטֵּר קְטֹרֶת. אֶלָּא בְּגִין דְּנִטְלִי
 מֵהַאי אֲתֵר לְאַקְטָרָא, כְּמַה דְּעֵבַד אֲהֵרֵן. תּוּ, מְזַבַּח
 אֲצִטְרִיךְ לְאַקְטָרָא לְקַדְשָׁא לִיָּה בְּתַהוּא קְטֹרֶת, וְעַל דָּא
 מְקַטֵּר קְטֹרֶת. תּוּ, מְקַטֵּר קְטֹרֶת, כְּתַרְגּוּמוֹ, לְאַקְטָרָא
 קְטֹרֶת, דְּהָא אָסִיר לְאַקְטָרָא בְּאַתֵּר אַחֲרָא קְטֹרֶת, בַּר

מִמַּחֲתָה. (נ"א מִמְּחֻתָּה דִּיּוֹם דְּכַפּוּרִים)

תָּא חֲזִי, הַאי מַאֵן דְּדִינָא רְדִיף אַבְתְּרִיה, אֲצִטְרִיךְ לְהַאי
 קְטֹרֶת, וְלֹאֲתָבָא קָמִי מְאֲרִיה, דְּהָא סִיּוּעָא אִיהוּ
 לְאַסְתְּלָקָא דִּינִין מְנִיָּה, וּבְהַאי וְדַאי מְסַתְּלָקִין מְנִיָּה, אִי
 הוּא רְגִיל בְּהַאי, לְאַדְכָּרָא תְּרִין זְמַנִּין בְּיוֹמָא, בְּצַפְרָא
 וּבְרַמְשָׁא, דְּכְתִיב קְטֹרֶת סַמִּים בְּבִקְרָא בְּבִקְרָא וּכְתִיב בֵּין
 הָעֲרֵבִים יִקְטִירְנָה. וְדָא אִיהוּ קִיּוּמָא דְּעֵלְמָא תְּדִיר,
 דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ל) קְטֹרֶת תְּמִיד לְפָנַי יִי' לְדוֹרוֹתֵיכֶם וְדַאי
 הוּא קִיּוּמָא דְּעֵלְמָא לְתַתָּא, וְקִיּוּמָא דְּעֵלְמָא לְעֵילָא.

בְּתַהוּא אֲתֵר דְּלָא אֲדַכֵּר בְּכָל יוֹמָא עוּבְדָא דְּקְטֹרֶת,
 דִּינִין דְּלְעֵילָא שְׂרִיין בֵּיה, וּמוֹתְנִין סְגִיאוֹ בֵּיה,
 וְעַמִּין אַחֲרָנִין שְׁלִטִין עֲלֵיה. בְּגִין דְּכְתִיב, קְטֹרֶת תְּמִיד
 לְפָנַי יִי'. תְּמִיד אִיהוּ קִיּוּמָא לְפָנַי יִי', יִתִּיר מְכָל פּוּלְחָנִין
 אַחֲרָנִין, חֲבִיבָא אִיהוּ עוּבְדָא דְּקְטֹרֶת, דְּהוּא יְקִיר וְחֲבִיב
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתִּיר מְכָל פּוּלְחָנִין וְרַעוּתִין (נ"א

וְעוֹבְדֵיךָ) דְּעֵלְמָא. וְאַף עַל גַּב דְּצִלוֹתָא אִיהִי מְעֵלְיָא מִכְּלָא,
 עוֹבְדָא דְקִטְרַת הוּא יְקִיר וְחָבִיב קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 תָּא חַזִּי, מַה בֵּין צִלוֹתָא לְעוֹבְדָא דְקִטְרַת. צִלוֹתָא
 אֲתַקִּינוּ לָהּ בְּאַתְרֵי דְקַרְבָּנִין, דְּהוּוּ עֲבִדֵי יִשְׂרָאֵל,
 וְכַל אִינוּן קַרְבָּנִין דְּהוּוּ עֲבִדִין יִשְׂרָאֵל, לָאוּ אִינוּן
 חֲשִׁיבִין פְּקִטְרַת. וְתוּ מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֶלָּא צִלוֹתָא
 אִיהוּ תְקוּנָא לְאַתְקֵנָא מַה דְאַצְטְרִיךְ, קִטְרַת עֲבִיד יִתִיר,
 מִתְקִין וְקִשִׁיר קִשְׁרִין, וְעֲבִיד נְהִירוּ יִתִיר מִכְּלָא. וּמֵאֵן
 אִיהוּ דְאַעְבֵּר זוּהֵמָא וְאִידְכִי מִשְׁכְּנָא, וְכֻלָּא אֲתַנְהִיר
 וְאַתְתְּקֵן וְאַתְקִשֵׁר פְּחֻדָּא.

וְעַל דָּא בְּעִינֵן לְאַקְדָּמָא עוֹבְדָא דְקִטְרַת לְצִלוֹתָא, בְּכַל
 יוֹמָא וְיוֹמָא, לְאַעְבְּרָא זוּהֵמָא מְעֵלְמָא, דְּאִיהוּ
 תְקוּנָא דְכֻלָּא, בְּכַל יוֹמָא וְיוֹמָא. פְּגוּוּנָא דְהֵהוּא קַרְבָּנָא
 חָבִיבָא דְאַתְרֵעִי בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מַה פְּתִיב בְּמִשָּׁה (שְׁמוֹת ל) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה קַח לְךָ סַמִּים
 נְטָף וְגו' אַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ, אֲבָל מַאי שְׁנָא
 בְּעוֹבְדָא דָּא יִתִיר מִכָּל מַה דְּאָמַר לֵיהּ. אֶלָּא קַח לְךָ,
 לְהִנָּאֲתָךְ וּלְתוֹעֵלְתָךְ. בְּגִין דְכַד אֲתָתָא אֲתַדְכָּאת,
 הִנָּאוּתָא דְבִעְלָהּ אִיהוּ. וְרוּזָא דָּא קַח לְךָ סַמִּים, לְאַעְבְּרָא
 זוּהֵמָא, לְאַתְקֵדְשָׁא אֲתָתָא בְּבִעְלָהּ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה (דף ר"ט ע"ב)
 דְּמִשָּׁה. (נ"ב)

כְּגוֹוְנָא דָא (ויקרא ט) קַח לְךָ עֵגֶל בֶּן בְּקָר, דְּאִתְמַר לְאַהֲרֹן.
 לְכַפֵּרָא עַל חוֹבֵייה, עַל הַהוּא עֵגֶל דְּאִיהוּ גָרִים
 לִזְנוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא פְּתִיב בְּמִשָּׁה, קַח לְךָ, לְהִנָּאֲתָךְ,
 וּלְתוֹעֲלֵתְךָ. (ס"א לְךָ אוּקְמוּהָ בְּפִסְלֵךְ, מִהוּוּא פְּסוּלַת דְּלוּחַ אֲבָנָא נִתְעַשֵּׂר מִשָּׁה

אִנּוּף הִכִּי לְךָ לְהִנָּאֲתָךְ וּלְתוֹבֵתְךָ)

קְטָרֶת קְשִׁיר קְשִׁירו, נְהִיר נְהִירו וְאֶעֱבֵר זוּהֶמָּא. וְד'
 אֲתַחֲבֵר בְּה' (ד"א ד' אֲתַעֲבִיד ה'), ה' אֲתַחֲבֵר בּו'. ו'
 סְלִיק וְאֲתַעֲטֵר בְּה'. ה' אֲתַנְהִיר בִּי'. וְכֻלָּא סְלִיק רְעוּתָא
 לְאִין סוּף. וְהוּי כְּלָא קְשִׁירו חַד, וְאֲתַעֲבִיד חַד קְשִׁירו,
 בְּרִזָּא חַדָּא דְּאִיהוּ קְשִׁרָא עֲלָאָה דְּכֻלָּא.

מִכָּאֵן וּלְהִלָּאָה, פִּיזִין דְּכֻלָּא אֲתַקְשִׁרָא בְּהֵאִי קְשִׁרָא,
 אֲתַעֲטֵר כְּלָא בְּרִזָּא דְּאִין סוּף. וְרִזָּא דְּשָׁמָא
 קְדִישָׁא אֲתַנְהִיר, וְאֲתַעֲטֵר בְּכֻל סְטָרִין, וְעֲלָמִין כְּלָהוּ
 בְּחַדוּתָה. וְאֲתַנְהִירו בּוֹצִינִין וּמְזוֹנִין וּבְרַכָּאֵן אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּכֻל
 עֲלָמִין, וְכֻלָּא בְּרִזָּא דְּקְטָרֶת. וְאִי זוּהֶמָּא לָא אֲתַעֲבֵר,
 כְּלָא לָא אֲתַעֲבִיד. דְּכֻלָּא בְּהֵאִי תִלְיִיא.

תָּא חַזִּי, קְטָרֶת אִיהוּ קְדָמָאָה תְּדִיר, קְדָם לְכֻלָּא. וּבְגִין
 כִּךְ עוֹבְדָא דְּקְטָרֶת אֲצִטְרִיךְ לְאֶקְדָּמָא לְצִלוּתָא,
 לְשִׁירִין וְתוֹשְׁבָחָן. בְּגִין דְּכֻל דָּא לָא סְלָקָא, וְלָא אֲתַתְּקוּן,
 וְלָא אֲתַקְשִׁר, עַד דְּאֲתַעֲבֵר זוּהֶמָּא, מִה פְּתִיב (ויקרא ט"ז)
 וְכֻפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ וְגו' בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר וּמִפְּשְׁעֵיהֶם לְכֻל

חֲטֵאתֶם. וְעַל דָּא בְּעֵינֵן לְכַפְּרָא עַל קוּדְשָׁא, וְלֹאֲעִבְרָא
 זוּהֵמָּא, וְלֹאֲתַדְכָּאָה קְדֻשָּׁא. וְלִבְתַּר שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵיחָאן
 וּצְלוֹתֵין, כֹּלָּא כַּדְקָאֲמַרְן.

זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי, דְהָא
 אֵינּוּן יַדְעִין לְתַקְנָא תַקְוֵנָא דְלַעִילָא וְתַתָּא,
 כַּדְבְּעֵינֵן לְתַקְנָא תַקְוֵנָא מִתַּתָּא לַעִילָא עַד דְאֲתַקְשָׁר
 כֹּלָּא כַּחְדָּא, בְּקִשּׁוּרָא חַד, בְּהֵהוּא קִטּוּרָא (ס"א קִשּׁוּרָא) עֲלָאָה
 כַּד בְּעֵינֵן לְתַקְנָא (תַקְוֵנִין לְתַתָּא בְּעֵינֵן לְתַקְנָא) בְּתַקְוֵנָא דְאֲתוּוֹן
 רְשִׁימִין, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַקְרִי בְהוּן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, הוּוּ יִתְבִי לִילִיא חַד,
 וְלַעְאֵן בְּאוּרִייתָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָבוּי. הָא כְּתִיב (בְּרַאשִׁית ג) וְאֵל הָאִשָּׁה אָמַר הָרַבָּה אֲרַבָּה
 עֲצָבוֹנְךָ וְהַרְוֵנְךָ בְּעֶצֶב תִּלְדֵי בָנִים וְאֵל אִישׁךָ תִּשׁוּקֶתְךָ
 וְגו'. וְאוּלִיפְנָא דְדָא אִיהוּ רְזָא עֲלָאָה. תִּינַח לְתַתָּא, אֲבַל
 אִיהוּ כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא, מֵאִי אִיכָּא לְמִימַר.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תְּהִלִּים מ"ב) כֹּאִיל תַעְרֹג עַל אֲפִיקֵי
 מַיִם וְגו'. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבַל חִיָּה חֲדָא אִית
 בְּעֵלְמָא, וְאִיהִי שְׁלֵטָא בְּשִׁלְטָנָא עַל אֶלְפָּה מִפְּתַחַן בְּכַל
 יוּמָא. וְאִיהִי נוֹקְבָא וְתִיאֻבְתָּא דִּילָהּ תְּדִיר עַל אֲפִיקֵי
 מַיִם לְמִשְׁתֵּי וְלֹאֲתַרוּוָּאָה מִצְחוֹתָא, דְכְּתִיב כֹּאִיל תַעְרוֹג
 עַל אֲפִיקֵי מַיִם.

הָכָא אֵית לְאַסְתַּפְלָא. בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב כְּאֵיל, וְלֹא כְּתִיב
 כְּאֵילָת, וּלְבַתֵּר תְּעָרוּג, וְלֹא כְּתִיב יְעָרוּג. אֲבָל
 רְזָא דָּא, דִּכְר וְנוֹקְבָא תְּרוּוּיָהּוּ כְּחֻדָּא דְלֹא לְאַפְרָשָׁא
 לוֹן, וְחַד אֵיהּ, דְלֹא אֲצִטְרִיף לְסִלְקָא דָּא מִן דָּא, אֲלֵא
 תְּרוּוּיָהּוּ כְּחֻדָּא. וְהֵאֵי נוֹקְבָא, תְּעָרוּג עַל אֲפִיקֵי מַיִם,
 וְאֵיהִי מִתְעַבְרָא מִן דְּכוּרָא, וְקָשִׁי עָלָה דְהָא עַל דִּינָא
 קְיִימָא.

וְכַד אוֹלִידַת קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא זְמִין לָהּ חַד חוּיָא עֲלָתָה
 רַבְרָבָא, וְאֵתִי וְנִשְׁיף לְגַבֵּי הַהוּא אֲתֵר, וְאוֹלִידַת.
 וְרְזָא דָּא הֲרַבָּה אֲרַבָּה עֲצָבוּנָהּ וְהַרוּנָהּ, בְּגִין דְּאֵיהִי
 מִתְחַלְחֵלָא בְּכָל יוֹמָא, וּבְעֲצִיבוּ עַל עוּבְדֵין דְּעֲלָמָא.
 בְּעֲצָב תְּלַדֵי בְנִים. בְּעֲצָב, דָּא רְזָא דְחוּיָא, דְּעֲצִיב
 אֲנִפִּיהוֹן דְּעֲלָמָא.

וְאֵל אִישׁוּף תְּשׁוּקַתָּהּ, כְּמָה דָּאֵת אֲמַר תְּעָרוּג עַל אֲפִיקֵי
 מַיִם. וְהוּא יִמְשָׁל בָּהּ, הָא אוֹקִימָנָא רְזָא, דְּאֵיהּ
 שְׁלִיט עָלָה. וְכָל דָּא לְמָה. בְּגִין דְּאֲמַרָה סִיְהָרָא, כְּמָה
 דְּתַנִּינָן. וּבְגִין כֶּף אֲזַעֲרִית נְהוּרָאָה, וְאֲזַעֲרִית שׁוּלְטָנָהָא,
 וְלִית לָהּ רִשׁוּ מְגֻרְמָה, בַּר כַּד יִהְבִּין לָהּ חֵילָא.

בְּעֲצָב תְּלַדֵי בְנִים, כְּמָה דְּאוֹקִימָנָא. וְאֵי תִימָא אֲמָאֵי
 אֲצִטְרִיף חוּיָא לְדָא. אֲלֵא דָּא פִתַּח אוֹרְחָא
 לְנַחְתָּא כָּל (ס"א בְּכָל) אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּעֲלָמָא. דְּאֲלִמְלָא לָא

פֶּתַח אֹרְחִין לְנַחְתָּא לְתַתָּא, לָא יִשְׂרִי בְּגוּיָה דְּבַר נֶשׁ,
 מַה כְּתִיב לְפִתַּח חֲטָאת רַבִּין. מֵאִי לְפִתַּח. לְהֵהוּא פֶּתַח
 דְּאַתְעֵתְדָא לְאוּלְדָא, לְאַפְקָא נְשַׁמְתִּין לְעֵלְמָא, אִיהוּ
 קָאִים לְגַבֵּי הַהוּא פֶּתַח.

וְכָל אֵינּוֹן נְשַׁמְתִּין דְּאַצְטְרִיכוּ לְנַחְתָּא בְּגוּפִין קְדִישִׁין,
 לָא קָאִים אִיהוּ לְהֵהוּא פֶּתַח, וְלִית לֵיהּ רִשׁוּ בְּהֵיִא
 נְשַׁמְתָּא. וְאִי לָאו, הָא חוּיָא נְשִׁיךְ, וְאַסְתָּאב הַהוּא נְהַר
 (ס"א אַתְר), וְלָאו אִיהִי נְשַׁמְתָּא דְּאַתְדְּכִיָּא וְהַכָּא אִיהוּ רִזָּא
 עֲלָאָה, בְּעֶצֶב תִּלְדִּי בְנִים. רִזָּא דָּא, דָּא נַחֲשׁ, דְּהָא (דף ר"כ
 ע"א) עֵמִיָּה אוּלִידַת נְשַׁמְתִּין, בְּגִין (שלח ק"ע ע"א) דְּדָא אִיהוּ עַל
 גּוּפָא, וְדָא עַל נְשַׁמְתָּא, וְתַרוּוִיָּהוּ דָּא בְּדָא. דָּא נְקִיט
 נְשַׁמְתָּא, וְדָא נְקִיט גּוּפָא.

וְזַמְינָא דָּא חוּיָא, לְאוּלְדָא כָּל אֵינּוֹן גּוּפִין, עַד לָא יִיתִי
 זְמַנָּא דִּילֵיהּ, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה סו) בְּטָרַם
 תַּחֲלִיל יִלְדָּה. זְמַנָּא דְּחוּיָא לְאוּלְדָא בְּשִׁבְעַ שְׁנִין, וְהַכָּא
 בְּשִׁית, מַה דְּלָאו אִיהוּ זְמַנִּיה. וּבַהֲהוּא זְמַנָּא דְּאוּלִיד לֹוֹן,
 מַהֲהוּא לִידָּה יְמוֹת. דְּכְתִיב, (ישעיה כד) בְּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח.
 וְכְתִיב (ישעיה כו) יַחֲיוּ מִתִּיךְ נְבִלְתֵי יְקוּמוֹן.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דִּיתְעָרוֹן מִתִּי עֲלְמָא,
 וְיִתְעֵתְדוֹן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, יְקוּמוֹן חֲיִילִין חֲיִילִין,
 כְּלָהוּ עַל אַרְעָא דְּגַלִּיל, בְּגִין דְּתַמָּן זְמִין מְלַכָּא מְשִׁיחָא

לְאַתְגַּלְאָהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ חוּלְקִיָּה דְּיוֹסָף, וְתַמָּן אֲתִבְרוּ
 (אֲתַחֲרַב) בְּקִדְמִיתָא. וּמִתַּמָּן שָׂארוּ לְאַגְלָאָה מְכַל אֲתִרִיָּהוּ,
 וּלְאַתְבִּדְרָא בִּינֵי עֲמֻמֵּיא, כְּמָה דְּאִתְ אָמַר (עֲמוּס ו') וְלֹא
 נַחְלוּ עַל שֹׁבֵר יוֹסֵף.

וְאִמַּאי יְקוּמוּן תַּמָּן, בְּגִין דְּאִיהוּ חוּלְקִיָּה דְּהֵהוּא
 דְּאֲשֵׁתֵי בְּאַרְוֹנָא, דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית ג') וַיִּישָׂם
 בְּאַרְוֹן בְּמִצְרַיִם, וּלְבַתָּר אֲתַקְבֵּר בְּאַרְעָא קְדִישָׁא,
 דְּכְתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ כד') וְאֵת עֲצָמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הָעֵלוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בְּשֹׁכֶם. וְדָא אִיהוּ דְּקָאִים בְּקִיּוּמָא
 דְּבְרִית, יִתִּיר מְכַלָּא.

וּבְהֵהוּא זְמַנָּא דִּיתְעָרוּן כְּלָהוּ חֵיילִין חֵיילִין, כְּלָהוּ
 יְהִכּוֹן, דָּא לְחוּלְקֵי אֲבַהֲתַהוֹן, וְדָא לְחוּלְקֵי
 אֲבַהֲתַהוֹן, דְּכְתִיב (וַיִּקְרָא כד') וּשְׁבַתֶּם אִישׁ אֶל אַחֻזָּתוֹ.
 וַיִּשְׁתַּמּוּדְעוּן דָּא לְדָא. וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְבָּשָׂא
 לֹון לְכָל חַד וְחַד לְבוּשֵׁי מְרַקְמָן, וַיִּיתוּן כְּלָהוּ וַיִּשְׁבַּחוּן
 לְמַאֲרִיהוֹן בִּירוּשָׁלַם, וַיִּתְחַבְּרוּן תַּמָּן אוּכְלוּסִין אוּכְלוּסִין,
 וַיִּירוּשָׁלַם יִתְמַשֵּׁף לְכָל סְטְרִין, יִתִּיר מִמָּה דְּאֲתַמְשֵׁף כַּד
 אֲתַחֲבְרוּ תַּמָּן מַגְלוֹתָא.

כִּיּוֹן דִּיתְחַבְּרוּן וַיִּשְׁבַּחוּן לְמַאֲרִיהוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְחִדֵּי עֲמַהוֹן, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (יִרְמִיָּה לֵא) וּבָאוּ וְרִנְנוּ
 בְּמָרוֹם צִיּוֹן, וּלְבַתָּר וּנְהָרוּ אֶל טוֹב יְיָ וְגו', כָּל חַד וְחַד

לְחֻלְקֵיהֶּ, וְחֻלְקֵי אֲבֹתָיו. וְאַחֲסַנְתְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל תְּהֵא,
 עַד (נ"א רְמַתָּא דְרוּמָא), דְּמַתָּא דְרוּמָא, וְתַמְן יִלְפוּן אוּרֵייתָא,
 וְהָא אוּקְמוּהָ, וּכְתִיב (ישעיה כו) הִקְיָצוּ וּרְנְנוּ שׁוֹכְנֵי עִפְרָיִם
 וְגו'.

בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת אֱלֹהֵי פְקוּדֵי

אֱלֹהֵי פְקוּדֵי הַמְּשַׁכְּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל
 פִּי מֹשֶׁה וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פִּתְחָא, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מֵלֵא וְגו'. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ
 וְאַתְמַר, אֲבָל כָּל הַנְּחָלִים אֵלִין רְזִין דְּנַחְלִין וּמְבוּעֵין
 קַדִּישִׁין, דְּאַתְמַלְיִין, וּנְפַקִּין (מְבוּעֵין קַדִּישִׁין) לְאַנְהָרָא וּלְמַלְיָא
 לְהָאִי יִמָּא רַבָּא, וּכְיֹון דְּהָאִי יִמָּא רַבָּא אֲתַמְלִי מְסֻטְרָא
 דְּאֵינְוֹן נַחְלִין כְּדִין הוּא אֲפִיק מֵיָא, וְאַשְׁקִי לְכָל חֵיוֹן
 בְּרָא, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיֹּת שָׂדֵי.

מָה כְּתִיב לְעֵילָא, הַמְּשַׁלַּח מְעִינִים וְגו', וּלְבַתַּר, יִשְׁקוּ
 כָּל חַיֹּת שָׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם. אֵלִין אֵינְוֹן
 רְתִיכִין דְּלַתְתָּא, דְּכַד יִמָּא נְקִיט לֹון, כְּלָהוּ נְקִיט לֹון,
 וְשָׂאִיב לֹון בְּגוּיָה, וּלְבַתַּר אֲפִיק מֵיִין לְסֻטְרָא אַחְרָא,
 דְּאֵינְוֹן רְתִיכִין קַדִּישִׁין דְּלַתְתָּא, וְאַשְׁקִי לֹון. וְכְלָהוּ
 אֲתַמְנוּן וְאַתְפַּקְדוּן בְּשָׂמָא, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (ישעיה מ) לְכָלֵם

בְּשֵׁם יְקָרָא. וּבְגִין כְּךָ, (שמות לה) אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן מִשְׁפָּן
הַעֲדוּת.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (תהלים לא) מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירְאֶיךָ.
פְּעַלְתָּ לַחֹסִים כְּךָ נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם. מָה רַב טוֹבָךְ. כַּמָּה
אֵית לֹון לְבְנֵי נִשְׂא, לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמַנְדַּע בְּאוֹרְחוֹי
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא (דף ר"כ ע"ב) קָלָא
נְפִיק, וְאִכְרִיז וְאָמַר, אִסְתַּמְרוּ בְּנֵי עֲלָמָא, טְרוּקוּ גְלִי
חֻבִּין, אִסְתַּלְקוּ מִרְשָׁתָא דְתַפִּיס, עַד לָא יִתְפַּסּוּן רַגְלֵיכּוּ
בְּהַאי רְשָׁתָא. (רל"ה ע"ב) גְּלַגְלָא סַחְרָא תְדִיר, סָלִיק וְנַחֲתָ.
וּוִי לְאִינוּן דְּדַחֲיִין רַגְלֵיהּוּ מִגּוּ גְּלַגְלָא, דְּהָא נְפִילֵי לְגוּ
עוֹמָקָא, דְּטַמִּיר לְאִינוּן חֵיבֵי עֲלָמָא.

וּוִי לְאִינוּן דְּנַפְלִין וְלָא יְקוּמוּן, וְלָא יִנְהָרוּ בְּנִהוּרָא דְגַנְיֹז
לְצַדִּיקֵיָא לְעֲלָמָא דְאֵתִי. זַכָּאִין אִינוּן צַדִּיקֵיָא
לְעֲלָמָא דְאֵתִי, דְכַמָּה נְהוּרִין גְּנִיזִין לֹון, כַּמָּה עֲדוּנִין
בְּהַהוּא עֲלָמָא טְמִירִין לֹון, דְכַתִּיב מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר
צִפַּנְתָּ לִירְאֶיךָ. מָה רַב טוֹבָךְ, הָא אוּקְמוּהָ, דָּא הוּא אוּר
דְּגַנְיֹז לְצַדִּיקֵיָא לְעֲלָמָא דְאֵתִי, דְכַתִּיב, (בראשית א) וַיִּרְא
אֱלֹהִים אֶת הָאוּר כִּי טוֹב, וּכְתִיב (תהלים צז) אוּר זְרוּעַ
לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָיִל לֵב שְׂמַחָה. וְעַל דָּא מָה רַב טוֹבָךְ.

כְּתִיב הֲכָא מָה רַב טוֹבָךְ, וּכְתִיב הָתָם וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת
הָאוּר כִּי טוֹב. אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ, בְּגִין דְּאִסְתַּכְּלָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא בְּהוּא נְהוּרָא, וְאִסְתָּכַל בְּאִינוּן חֵיבִיָּא
 דְּזַמִּינִין לְמַחֲטֵי בְּעֵלְמָא, וְגִנִּיז לִיהַ לְהוּא נְהוּרָא, לְמִזְכֵּי
 בֵּיה צְדִיקֵיָּא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, כְּמָה דְאַתְמַר.

פְּעֵלְתָּ, בְּקִדְמִיתָא צְפִנְתָּ, וְלִבְתַּר פְּעֵלְתָּ. אֵלָא צְפִנְתָּ
 כְּמָה דְאַתְמַר. פְּעֵלְתָּ בְּגִין דְּהוּא נְהוּרָא דְגִנִּיז,
 בֵּיה עֶבֶיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוּמְנוּתָא דְעֵלְמָא. מְנַלְן.
 דְּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלָה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָה,
 בְּאַבְרָהָם כְּתִיב, וְהוּא נְהוּרָא דְאַבְרָהָם, גִּנִּיז לִיהַ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵיה עֶבֶיד אוּמְנוּתָא דְעֵלְמָא, דְּכְתִיב
 פְּעֵלְתָּ לַחֹסִים בְּךָ, לְאִינוּן דִּיתְבֵּי תַחֲוֹת צְלָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא.

נֶגְדַּב בְּנֵי אָדָם, דְּהָא בְּהָאֵי אוּמְנוּתָא דְאַתְעֶבֶיד בְּהָאֵי
 נְהוּרָא, קִיִּימִין בְּנֵי נָשָׂא בְּעֵלְמָא, וְקִיוּמָא דִּילְהוֹן
 הוּי. אֶף עַל גַּב דְּאִיהוּ גִנִּיז, בֵּיה קִיִּימִין בְּנֵי נָשָׂא בְּעֵלְמָא
 דִּין. פְּעֵלְתָּ, אוּמְנוּתָא דְעֵלְמָא דָּא, דְּבֵיה אַתְעֶבֶיד כְּלָא
 בְּחוּשְׁבָנָא, אוּמְנוּתָא דְעֵלְמָא, כְּגוּוּנָא דָּא אוּמְנוּתָא
 דְּמִשְׁכָּנָא, דְּאִיהוּ אוּמְנוּתָא כְּגוּוּנָא דְעֵלְמָא, וְהָא
 אוּקִימָנָא.

כְּתִיב הֲכֵא אֵלָה פְּקוּדֵי הַמְּשֻׁכָּן, וְכְתִיב הֲתָם אֵלָה
 תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. בְּגִין דְּכָל אִינוּן תוֹלְדִין
 דְּעֶבְדוּ וְאַפִּיקוּ שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, כְּלָהוּ בְּחִילָא דְּהוּא

נְהוּרָא דְגִנְיֹז אֲתַעְבִּידוּ וְנִפְקוּ. פְּקוּדֵי הַמְשָׁכָן בְּהוּא
 חֵילָא נִפְקוּ. מְנָלָן. דְּכִתִּיב וּבְצִלָּאֵל בֶּן אֹרִי בֶן חוּר לְמִטָּה
 יְהוּדָה, דָּא אִיהוּ מְסִטְרָא (רכ"ב ע"א רל"ו ע"א) דִּימִינָא. וְאִתּוּ
 אֲהֵלִיאָב דָּא (ר"כ ע"ב) אִיהוּ מְסִטְרָא דְשִׁמְאֵלָא. וּמִשְׁכְּנָא
 מְסִטְרָא דִּימִינָא וּשְׁמֵאֵלָא אֲתַקֵּם וְאֲתַעְבִּיד. וּמִשָּׁה דְהוּה
 בֵּינֵייהוּ, אוֹקִים לִיה.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה טז) וְהוֹכֵן בַּחֲסֵד כֶּסֶף וַיֵּשֶׁב
 עָלָיו בְּאַמֶּת וְגו'. וְהוֹכֵן בַּחֲסֵד כֶּסֶף, הָא אוֹקִימָנָא,
 כִּד מַחְשָׁבָה סְלִיק, בְּרַעוּ דְחֻדוּה מִטְמִירָא דְכָל טְמִירִין
 דְלָא אֲתִידַע וְלָא אֲתִדְבֵק, מִטִּי הֵהוּא חֻדוּה, וּבִטְשׁ גּו
 מַחְשָׁבָה, וּכְדִין עָאל בְּאֲתַר דְעָאל.

עַד דְּאֲתַגְנִיז בְּחַד הֵיכְלָא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ טְמִיר לְעִיל.
 וּמִתְמֵן נִגְדִין וְאֲתַמְשָׁכֵן כָּל נְהוּרִין, דִּימִינָא דְנִטִּיל
 בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתַּר נִטִּיל כְּלָהוּ. וּמִהֵהוּא סִטְר יְמִינָא,
 אֲתַקֵּן כּוּרְסֵיָא לְתַתָּא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַקֵּין
 לְהֵהוּא כּוּרְסֵיָא בַּחֲסֵד, וַיֵּשֶׁב עָלָיו בְּאַמֶּת, דְּאִיהוּ תְקוּנָא
 דְּחוּתְמָא דְכִלָּא. וְלָא יִתִּיב עַל הֵהוּא כּוּרְסֵיָא, אֶלָּא
 בְּחוּתְמָא דָּא דְּאִיהוּ אַמֶּת. בְּאֵהֵל דְּוֹד, דְּאִיהוּ בֵּי כּוּרְסֵיָא
 לְתַתָּא.

שׁוֹפֵט וְדוֹרֵשׁ מִשְׁפָּט וּמְהִיר צְדָק. שׁוֹפֵט מְסִטְרָא דְדִינָא.
 וְדוֹרֵשׁ מִשְׁפָּט, מְסִטְרָא דְרַחֲמֵי. וּמְהִיר צְדָק, אִיהוּ

כּוֹרְסִיָּא דְדִינָא, דְּאִיהוּ בִּי דִינָא לְתַתָּא. תָּא חֲזִי, כְּגֹוּנָא
 דָּא, מִשְׁכְּנָא לָא אֶתְתְּקֵן אֱלָא בְּסִטְרָא דָּא כְּגֹוּנָא דָּא,
 דְּחֻסְדָּא כְּדִקְאֲמָרֵן לְעִיל, וְעַל דָּא אֶתְמַנּוּן תּוּלְדִין
 וְאֶתְתְּקֵנוּ כְּלֵהוּ לְתַתָּא.

(שמות לח) אֱלֹה פְּקוּדֵי הַמְּשַׁכֵּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל
 פִּי מֹשֶׁה. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים
 אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, הֵאֵי קָרָא (דף רכ"א ע"א) אוֹקְמוּנָה
 וְאֶתְמַר בְּכַמָּה סְטָרִין. אֲבָל כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲלֵמָא, בְּרָא לִיהַּ כְּגֹוּנָא דְלְעִילָא, לְמַהוּי עֲלֵמָא דָּא
 בְּדִיוֹקְנָא דְעֲלֵמָא דְלְעִילָא. וְכֹל אֵינּוּן גֹּוּנִין דְלְעִילָא,
 אֶתְקִין לוֹן לְתַתָּא, לְאֶתְדַבְּקָא וְלְאֶתְקַשְׂרָא עֲלֵמָא
 בְּעֲלֵמָא.

וְכַד בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרֵי עֲלֵמָא, אֲשַׁגַּח
 בְּאוּרִייתָא וּבְרָא לִיהַּ. וְאֶסְתַּכַּל בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא,
 (ויקרא י"ט ע"א כ"א ע"א) כְּלָלָא דְאוּרִייתָא, וְקִיָּים עֲלֵמָא. בְּתַלַּת
 סְטָרִין אֶתְקִיָּים עֲלֵמָא, וְאֵינּוּן חֲכָמָה וּתְבוּנָה וּדְעַת.
 בְּחֲכָמָה, דְּכְתִיב, (משלי ג) יי' בְּחֲכָמָה יִסַּד אָרֶץ. בְּתְבוּנָה,
 דְּכְתִיב כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתְבוּנָה. בְּדַעַת, דְּכְתִיב בְּדַעַתוּ
 תְּהוֹמוֹת גְּבַקְעוּ. הָא כְּלֵהוּ בְּקִיּוּמָא דְעֲלֵמָא. וּבְאֵלִין
 תְּלַתָּא אֶתְבְּנֵי מִשְׁכְּנָא, דְּכְתִיב וְאִמְלָא אוֹתוּ רוּחַ אֱלֹהִים
 בְּחֲכָמָה בְּתְבוּנָה וּבְדַעַת.

וְכֻלָּהוּ תִלְתָּא רְמִיזוּן בְּקָרָא דָּא, בְּרֵאשִׁית, הֵיִינוּ דְכְּתִיב
 בְּחֻכְמָה. בְּרָא אֱלֹהִים, הֵיִינוּ דְכְּתִיב בְּתַבּוּנָה. אֵת
 הַשָּׁמַיִם, הֵיִינוּ דְכְּתִיב בְּדַעַת. וְכֻלָּהוּ פְּתִיבֵי בְּעֵבִידַת
 מִשְׁכָּנָא. וּבְרֹזָא דָּא פְּתִיב, אֱלֹה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן, דָּא רֹזָא
 דְּחֻכְמָה. מִשְׁכָּן הָעֵדוּת, דָּא רֹזָא דְתַבּוּנָה, אֲשֶׁר פֶּקֶד עַל
 פִּי מֹשֶׁה, דָּא רֹזָא דְדַעַת. וְכֻלָּא דָּא לְקַבֵּל דָּא, בְּגִין דְּכָל
 מַה דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא דִּין, בְּרָא לֵיהּ
 כְּגוּוּנָא דְלַעִילָא. וְכֻלָּא אֶתְרִשִׁים בְּעֵבִידַת מִשְׁכָּנָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה
 עֵבִיד מִשְׁכָּנָא, הוּהוּ קָאִים מֹשֶׁה תּוּהֵא, דְלֹא יָדַע מַה
 לְמַעֲבַד, עַד דְאֶחְזִי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵינָא, כְּמַה
 דְכְּתִיב, (שמות כד) וּרְאֵה וְעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתֶם אֲשֶׁר אֶתָּה מְרֹאָה
 בְּהָר. מְאִי בְּתַבְנִיתֶם. אֲלֹא אוֹלִיפְנָא, דְאֶחְמִי לֵיהּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, דִּיּוֹקְנָא דְכָל מְלָה וּמְלָה, כְּהֵהוּא
 דִּיּוֹקְנָא דְאִיהוּ לַעִילָא, וְכָל חַד וְחַד הוּהוּ עֵבִיד דִּיּוֹקְנָא
 דִּילֵיהּ כְּדִיּוֹקְנָא (דְאִיהוּ לַעִילָא וְכָל חַד חַד חֲזִי עֵבִיד דִּיּוֹקְנָא דִּילֵיהּ כְּדִיּוֹקְנָא)

דְאִיהוּ אֶתְעֵבִיד בְּאַרְעָא.

אֲשֶׁר אֶתָּה מְרֹאָה בְּהָר, אֲשֶׁר אֶתָּה רוּאָה מִבְּעֵי לֵיהּ.
 אֲלֹא אוֹלִיפְנָא, דְאֶסְפְּקִלְרִיא דְלֹא נְהָרָא, הוּהוּ
 אֶחְמִי לֵיהּ בְּגוּיָה כָּל אֵינּוֹן גּוּוּנִין וְדִיּוֹקְנִין דְאֶתְעֵבִידוּ
 לְתַתָּא, כְּהֵאִי חֲזִינוּ דְאֶחְזִי בְּגוּיָה כָּל אֵינּוֹן דִּיּוֹקְנִין.

מִשְׁמַע דְּכַתִּיב אֲשֶׁר אַתָּה מֵרָאה, (קל"ח ע"ב) אַתָּה, רְזָא
 דְּאִסְפְּקִלְרִיא דְּלֹא נִהְרָא, דְּאֲחִזִּי לִיהּ בְּגִוִיָּה כֹּל
 אֵינּוֹן דִּיּוֹקְנִין. וְהוּהּ חָמִי לֹון מֹשֶׁה כֹּל מְלָה וּמְלָה עַל
 תְּקוּנִיהּ, כְּמָה דְּחָמִי גּוֹ עֲשֻׁשִׁיתָא, וְגוֹ חִיזוּ דְּאֲחִזִּי כֹּל
 דִּיּוֹקְנִין. וְכֹד אִסְתְּכֹל בְּהוּ מֹשֶׁה, אַתְּקֻשִׁי קַמִּיהּ, אֲמַר לִיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, אַתְּ בְּסִימְנִיד, וְאֲנִי בְּסִימְנִי
 כְּדִין אַתִּיּוּשִׁב מֹשֶׁה בְּכֹל עֵבִידְתָּא.

כֹּד אַתְּעֵבִיד כֹּל עֵבִידְתָּא, אֲצִטְרִיךְ מֹשֶׁה לְמַמְנִי כֹּלְא,
 בְּגִין דְּלֹא יִימְרוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִשְׁתָּאר כֹּסְפָא וְדִהְבָּא,
 וְאִסְתְּלִיק לְנִטְלָא לִיהּ. וְעַל דָּא אֲצִטְרִיךְ לְמַמְנִי חוּשְׁבְּנָא
 קַמִּיּהוּ דִּישְׂרָאֵל, בְּגִין דְּכַתִּיב, (במדבר לב) וְהֵייתֶם נְקִיִּים
 מִיֵּי וּמִיִּשְׂרָאֵל.

וּבְגִין דָּא כְּתִיב, אֱלֹהֵי פְקוּדֵי הַמְּשֻׁכָּן מְשֻׁכָּן הָעֵדוּת, דְּהָא
 רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, הוּהּ אֲחִזִּי לְכֹלְא, חוּשְׁבְּנָא דְּכֹל
 דִּהְבָּא וְכֹסְפָא דְּנִדְּבִיבּוּ יִשְׂרָאֵל, וְרוּחַ קוּדְשָׁא הוּהּ אֲמַר
 וְכֹסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מֵאֵת כְּפָר וְגוֹ, כֹּל הוֹהֵב הָעֲשׂוּי
 לְמִלְאכָה וְגוֹ. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְרֵעֵי בְּהוּ,
 בְּאֵינּוֹן אֹמְנִין, וּבְעָא לְאַפְקָא מְהֵימְנוּתָא דִּילְהוֹן קַמִּי
 כֹּלְא.

אֱלֹהֵי פְקוּדֵי הַמְּשֻׁכָּן. תָּא חֲזִי, בְּהֵיא שְׁעָתָא דְּעֵבִידְתָּא
 דְּמִשְׁכְּנָא אַתְּעֵבִיד, הוּהּ סְטְרָא אַחְרָא אֲזִיל וְשָׂאט

לְאַסְטָאָה, וְלֹא אֲשַׁכַּחַת עֵילָה עַל מְהִימְנוֹתָא דְאֹמְנִין,
 עַד דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּפִיף לִיָּה לְקַמִּיָּה דְּמִשָּׁה, וְאִיהוּ
 עֲבִיד חוֹשְׁבְנָא דְּמְהִימְנוֹתָא בְּעַל כְּרַחֲיָה, וְסֻלִיק
 מְהִימְנוֹתָא דִּילְהוֹן לְגַבֵּי כְּלָא. וְרוּזָא דָּא דְּכֻתִּיב אֱלֹהֵי
 פְּקוּדֵי הַמְּשֻׁכָּן. וְהָא אֹקִימְנָא, אֱלֹהֵי: כְּמָה דָּאֵת אָמַר,
 (ישעיה מ"ט) גַּם אֱלֹהֵי (מ"ו ע"ב) תִּשְׁכַּחְנָה. וְכֻתִּיב, אֲשֶׁר פִּקֵּד עַל
 פִּי מִשָּׁה, דְּתַמְן אֶתְמַנִּי וְאֶתְפְּקִיד, עַד דְּאֶתְעֲבִיד חוֹשְׁבְנָא
 דְּבֵי מִשְׁכְּנָא, קַמִּי מִשָּׁה וַיִּשְׂרָאֵל כְּלָהוּ.

(דף רכ"א ע"ב)

אֱלֹהֵי פְּקוּדֵי הַמְּשֻׁכָּן מְשֻׁכְּן הָעֵדוּת. מֵאן עֵדוּת.
 אֵלָא תִּרִי זְמַנֵּי כְּתִיב הֲכָא מְשֻׁכְּן, חַד לְעֵילָא,
 וְחַד לְתַתָּא. וּמְשֻׁכְּן אֶקְרִי מְשֻׁכְּן הָעֵדוּת. וּמֵאן עֵדוּת.
 כְּמָה דָּאֵת אָמַר (תהלים קכב) שְׁבִטִי יְהִי עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל. שְׁמָא
 דָּא, אִיהוּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל.

כְּגֻוּנָא דָּא (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ, עֵדוּת שֵׁם יְהִי
 בִּיהוֹסֵף, אִיהוּ עֵדוּת וְדָאֵי, אֵלִין תִּרִין אֶתְוּוּן
 סִהְדִין סִהְדוֹתָא בְּכָל אֶתְרָא, וְהֲכָא אִיהוּ עֵדוּת. וּבְגִין כְּפָא,
 מְשֻׁכְּן הָעֵדוּת, מְשֻׁכְּנָא דְּהָאֵי עֵדוּת. וְעַל דָּא מְשֻׁכְּנָא
 אֶקְרִי, עַל רְזָא דְּשְׁמָא דָּא קְדִישָׁא. וְהֵינּוּ דְּכֻתִּיב, (תהלים
 קלב) וְעֵדוּתִי זֹו אֶלְמָדָם, בְּגִין דְּהָאֵי אֶתְרָא, אִיהוּ סְתִימוּ
 וּגְנִיזוּ דְּכֻלָּא.

אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה, עַד הֵכָא לָא יִדְעָנָא, אִי הָאִי
 מִשְׁכָּנָא פָּקַד, אוּ הָאִי עֵדוּת. אֲלָא פָּקַד וְדָאִי הָאִי
 עֵדוּת. בְּגִין דְּמִן יוֹמָא דְאִסְתְּלִיקוּ אַבְהֵן מִעֲלָמָא, וְכָל
 אֵינּוֹן שְׁבַטֵין בְּנוֵי דִיעֵקֵב, וְאַשְׁתְּאֲרוּ יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא,
 בְּאֵינּוֹן עָאקוֹן, אֲתַנְשִׁי מִנִּיּהוּ יְדִיעָא דְרוּזָא דְשָׁמָא
 קְדִישָׁא עֲלָאָה דָּא, דְאִיְהוּ (רכ"ט ע"ב) שְׁמָא דְעֵדוּת, קִיּוּמָא
 דְשְׁמִיָּא וְאַרְעָא, דְאֵלִין תְּרִין אַתּוּן, אוּקִימוּ עֵילָאִי
 וְתַתָּאִי, וְכִלְהוּ סֹטְרִין דְעֲלָמָא.

כִּיּוֹן דְאֲתָא מֹשֶׁה, אֲתַפְקַד וְאֲדַכְּר שְׁמָא דָּא בְּעֲלָמָא.
 דְכִד הָוָה בְּסִנְה מִיד שְׁאִיל עַל שְׁמָא דָּא, דְכְתִיב,
 וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מַה אוֹמֵר אֵלֵיהֶם. וְתַמֵּן אֲתַפְקַד
 שְׁמָא דָּא עַל פִּי מֹשֶׁה.

עֲבֹדַת הַלְוִיִּם, מֵאִי עֲבֹדַת הַלְוִיִּם. אֲלָא רוּזָא דָּא דְכְתִיב,
 וְעֲבַד הַלְוִי הוּא. הוּא: דָּא רוּזָא דְשְׁמָא (ויצא
 קנ"ד ע"ב) קְדִישָׁא, דְאֲקָרִי הוּא, וְלָא אֲקָרִי אַתָּה. וּבְגִין דָּא
 עֲבֹדַת הַלְוִיִּם וְדָאִי. דְּבָר אַחַר עֲבֹדַת הַלְוִיִּם, דְאֵינּוֹן
 נִטְלִין מִשְׁכָּנָא עַל כְּתִפֵּיהוּ מֵאַתָּר לְאַתָּר, דְכְתִיב, (במדבר
 ז) וְלִבְנֵי קָהָת לֹא נָתַן כִּי עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם בְּכַתֵּף
 יִשָּׂאוּ.

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְּשָׁכָן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת וְגו'. רַבִּי אֲבָא
 פָּתַח, (ישעיה יא) וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא שָׂרֵשׁ יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְהָיָה

בְּיוֹם הַהוּא, בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִסְגֵי שְׁלָמָא
 בְּעֵלְמָא, יִתְקַיֵּים שְׁרָשָׁא דְאִילָנָא דְחַיִּי, וְהַהוּא שְׁרָשָׁא,
 מִיְנִיה יִתְקַיֵּמוּ שְׂאֵר שְׁרָשִׁין לְתַתָּא, דְכֻלְהוּ אֲשִׁתְּרֻן
 וְאִתְקַיֵּימָן מִיְנִיה.

אֲשֶׁר עוֹמֵד לְגַס עַמִּים, דְּהָאֵי אִיהוּ קַיִימָא לְנִסָּא וּלְאֵת
 לְרֻזָּא דְשִׁמְאָא קַדִּישָׁא. אֵלִיו גּוֹיִם יְדַרְשׁוּ, דְתַמָּן
 רֻזָּא דְקַיִימָא דְשִׁמְאָא קַדִּישָׁא, וּבְגִין כֶּף אֵלִיו גּוֹיִם יְדַרְשׁוּ.
 כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ישעיה ב) וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ
 וְנַעֲלֶה אֶל הַר יְיָ וְגו', וְעַל דָּא, אֵלִיו גּוֹיִם יְדַרְשׁוּ. וְהִיתָה
 מְנוּחָתוֹ כְּבוֹד, מְנוּחָתוֹ, דָּא בֵּי מְקַדְשָׁא. דְכְּתִיב, (תהילים
 קלב) זֹאת מְנוּחָתִי עַדִּי עַד. כְּבוֹד, דְּהַכִּי אֶקְרִי כְּבוֹד יְיָ
 בַּהֲהוּא זְמַנָּא, דְכְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ
 הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה שִׁבְעַתַּיִם.

וּמְנוּחָתוֹ דְּהַהוּא שְׁרָשׁ יִשִּׁי, דְּאִתְקַרֵּי כְּבוֹד יְיָ, לָא
 יִתְמַנֵּי, וְלָא יְקוּם בְּחוּשְׁבְּנָא לְעֵלְמָא. מֵאִי

טַעְמָא. (ד"א בגין דְּהָא קַיִימָא בְּחוּשְׁבְּנָא הַשְׁתָּא וְהַהוּא זְמַנָּא לָא יִתְקַיֵּים בְּחוּשְׁבְּנָא. מֵאִי
 טַעְמָא) בְּגִין דְּכָל מַה דְּקַיִימָא בְּחוּשְׁבְּנָא, לָא שְׁרִיין תַּמָּן
 בְּרַכָּאן בְּשְׁלִימוֹ. וּבְרַכָּאן שְׁרִיין בְּמַה דְּלָא קַיִימָא
 בְּחוּשְׁבְּנָא. בְּזִמְנָא קַדְמָאָה קַיִימָא בְּחוּשְׁבְּנָא, דְכְּתִיב
 אֱלֹהֵי פְּקוּדֵי הַמְּשֻׁכָּן.

תָּא חַזִּי, מְשֻׁכָּנָא דָּא קַיִימָא בְּחוּשְׁבְּנָא, וּבְגִין כֶּף

אֲצַטְרִיךְ לְצִלוֹתָא דְמֹשֶׁה, דְּיִשְׂרֵי עָלִיָּה בְּרַכָּאן, דְּכְתִיב
 וַיְבָרֶךְ אוֹתָם מֹשֶׁה, וּמָה בְּרַכָּה בְּרִיךְ לֹוֹן, יְהֵא רַעְוֵא
 דְּתִשְׂרֵי בְּרַכָּה עַל עוֹבְדֵי יְדִיכּוֹן. וּבְרַכָּאן לָא שְׂרָאן עַל
 הַאי חוֹשְׁבְּנָא עַד דְּאֶקְשָׁר לִיָּה מֹשֶׁה בְּמִשְׁכְּנָא דְּלְעִילָא,
 דְּכְתִיב אֱלֹה פְּקוּדֵי הַמְּשָׁפֵן מְשָׁפֵן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פִּקֵּד עַל
 פִּי מֹשֶׁה. דְּאִי לָאו דְּאִתְעַבַּד חוֹשְׁבְּנָא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה,
 לָא יְכַלִּין אֵינּוֹן לְמַעַבְּד חוֹשְׁבְּנָא, דְּכְתִיב אֲשֶׁר פִּקֵּד עַל
 פִּי מֹשֶׁה.

פְּתַח וְאָמַר, (מלכים א' יז) וַיְהִי דְּבֵר יְיָ אֵל אֱלִיָּהוּ לְאֹמַר קוּם
 לֵךְ צִרְפָּתָהּ וְגו' הִנֵּה צְוִיתִי שָׁם אִשָּׁה אֲלֻמְנָה
 לְכַלְכַּלְךָ. וְכִי אָן פִּקִּיד לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲלָא עַד
 לָא יִיתִי לְעֵלְמָא, פִּקִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִזְרָה דְּיִלְיָה
 לְעִילָא עַל הָעוֹרְבִים, לְמִיתִי מְזוֹנָא לְאֱלִיָּהוּ, וְלַהֲהִיא
 אֲתַתָּא לְמִיָּהּ לִיָּה מְזוֹנָא.

מָה כְּתִיב, (רכ"ב ע"א) (מלכים א' יז) וַתֹּאמֶר חַי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אִם יֵשׁ
 לִי מְעוּג פִּי אִם מְלֵא כַף קֶמַח בְּפֶד וּמְעַט שֶׁמֶן
 בְּצַפְחַת וְגו'. וְהָא הֲכָא מְדִידוּ הוּוּ בְּהַהוּא קֶמַחָא, דְּהָא
 הוּוּ בֵּיה מְלֵא כַף קֶמַח בְּפֶד, כַּף הוּא מְדִידוּ דְּיִלְיָה,
 וְאִתְחַזֵּי דְּלָא שְׂרִיין בֵּיה בְּרַכּוֹן, הוּאִיל וְקָאִים בְּמַדָּה. מָה
 כְּתִיב, (מלכים א' יז) כִּי כֹה אָמַר יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּד הַקֶּמַח
 לָא תְכַלֶּה וְצַפְחַת הַשֶּׁמֶן לָא תַחֲסֹר עַד יוֹם תַּת יְיָ גִּשְׁם.

תֵּת, תִּתֵּן כְּתִיב, מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּבְכָל דָּרָא לָא
 אֶשְׁתַּכַּח מֵאֵן דִּיזִכִּי לְזִכּוֹ כְּהֵאֵי אֶתְתָא, וְעַל דָּא
 כְּתִיב תִּתֵּן, אַנְתָּ תִּתֵּן מִטְרָא עַל עַלְמָא, בְּגִין דְּזִכּוּתָךְ
 סְגִי.

וּכְתִיב (מלכים א יז) כִּד הֶקְמַח לֹא כִלְתָה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן לֹא
 חִסַּר כַּדְבָר יי' אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֱלֹהֵינוּ. וְכִי אִם
 הָהוּא קִמְחָא דִּקְיִמָא בְּמִדְיָדוֹ, דִּהְוָה מְלֵא כַּף קִמַּח, לָא
 פְּסִקוּ מִנִּיהּ בְּרַכָּאן בְּגִין מְלָה דֵאֱלֹהֵינוּ, דְּכְתִיב כִּד הֶקְמַח
 לֹא תִכְלָה, וּכְתִיב כִּד הֶקְמַח לֹא כִלְתָה. מִשְׁכֵּן הָעֵדוּת אִף
 עַל גַּב דִּקְיִמָא בְּחוּשְׁבָנָא, הוֹאִיל וְאֶתְפָּקַד עַל יְדָא
 דְּמִשָּׁה, כָּל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן דְּשִׁרְיִין בֵּיהּ בְּרַכָּאן. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, אֱלֹה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכֵּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל
 פִּי מִשָּׁה.

(שמות לד) אֱלֹה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן. רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (שמות
 א) אֵל תִּקְרַב הַלּוֹם שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ וְגו'. הָאֵי
 קָרָא אוּקְמוּהָ, דְּפָרִישׁ לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְאִתְתִּיהּ,
 בְּגִין לְאֶתְדַבְּקָא בְּשְׂכִינְתָא, דְּכְתִיב, (שמות א) פִּי הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא. אֲדַמַּת קֹדֶשׁ,
 דָּא שְׂכִינְתָא, אֶתְדַבְּקוּתָא קְדִישָׁא אֶתְדַבְּק מִשָּׁה בְּהֵיא
 שְׁעָתָא לְעִילָא.

דְּכַדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְשִׁיר לִיהּ בְּחַבִּיבוּתָא

דְלַעֲיִלָּא, וְאֶת־פֶּקֶד רַב מִמֶּנָּא עַל בֵּיתָא, וְאִיהוּ גְזִיר,
 וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבִיד, וְכִתְיִב, (במדבר טז) וּפְצָתָהּ
 הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וְגו', וְכִתְיִב (במדבר טז) וַיְהִי כְּכֹלֹתוֹ לְדַבֵּר
 וְגו', וְתִבְקַע הָאֲדָמָה. וְכִתְיִב, (במדבר י) קוּמָה יִי'. שׁוּבָה יִי'.
 הָדָא הוּא דְכִתְיִב אֲשֶׁר פֶּקֶד עַל פִּי מִשָּׁה. עַל פִּי מִשָּׁה
 אֶתְתַּקֵּן, וְאֶת־פֶּקֶד בְּכֻלָּא. (ויצא קנ"ט ע"ב) פְּקִידָה דְמִשְׁכַּן הָוָה
 עַל יְדָא דְמִשָּׁה, דְכִתְיִב (שמות ג) פֶּקֶד פִּקְדוֹתַי אֶתְכֶם, דְאִיהוּ
 הָוָה קוּל, דְאִפִּיק לְהָהוּא דְבוּר, וְעֲבִיד לִיה פְּקִידָה
 לְנִפְקָא מִן גְּלוּתָא. וְהִשְׁתָּא אֶת־פֶּקֶדָא לְאִמְשָׁכָא קְדוּשָׁה
 מִעֲיִלָּא לְתַתָּא, כְּמָה דְאֵת אִמֵּר (שמות כד) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ
 וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם.

(שמות לד) וּבְצִלָּאֵל בֶּן אֹרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה וְגו'. אִמֵּר
 רַבִּי יְהוּדָה, הָא אֶתְמַר, דְהָא בְּצִלָּאֵל מְסֻטְרָא
 דִּימִינָא הָוָה, וְאִיהוּ אֶתְקִין תְּקוּנָא דְכֻלָּא. וְתוּ, דְהָא
 יְהוּדָה אִיהוּ שְׁלִיטָא וּמְלָכָא עַל כָּל שְׂאֵר שְׁבֻטִין, וּמִנִּיהּ
 נִפְק מֵאֵן דְאֶתְקִין כָּל מִשְׁכְּנָא. בְּצִלָּאֵל, הָא אוּקְמוּהָ,
 בְּצִלָּאֵל, וּמֵאֵן אִיהוּ בְּצִלָּאֵל. דָּא יְמִינָא. וְתוּ, מְסֻטְרָא
 דָּא אֶתְקִין כְּלָא, וִירִית חֲכָמְתָּא לְמַעַבְד כָּל עֲבִידָא.
 וְאִתּוּ אֶהְלִיאַב בֶּן אַחִיסָמֶךְ לְמִטָּה דִּין, דָּא אִיהוּ מְסֻטְרָא
 דְשִׁמְאֵלָא, דָּא אִיהוּ מְסֻטְרָא דִּדְיִנָּא קְשִׁיא, (ב"א
 קדישא) וְהָא אוּקְמוּהָ, דְהָא מִתְרִין סְטְרִין אֲלִין, אֶתְעֲבִיד

מִשְׁכָּנָא, וְאֶתְתַּקֵּן בְּהוּ, לְאֶתְקַשְׂרָא בְּהוּ, לְמַהוּי בֵּין
יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, וְהָא אֶתְמַר וְאוּקְמוּהָ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים מ"ח) יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן
יִרְכָּתִי צִפּוֹן קְרִית מְלֶךְ רַב. תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, אֲשֵׁדִי חַד אַבְנָא יְקִירָא מִתַּחֲת
כְּרִסֵי יְקָרִיָּה, וְשָׁקַע עַד תְּהוּמָא, וְרִישָׁא חֲדָא דְהָהוּא
אַבְנָא נְעִיץ גּוֹ תְּהוּמֵי, וְרִישָׁא אַחְרָא לְעִילָא, וְהָהוּא
רִישָׁא אַחְרָא עֲלָאָה, אִיהוּ חַד נְקוּדָה (עִילָאָה) דְקִיָּמָא
בְּאַמְצָעִיתָא דְעֲלָמָא, וּמִתַּמָּן אֶתְפְּשִׁט עֲלָמָא לְיְמִינָא
וְשְׂמָאלָא וְלְכָל סְטְרִין, וְאֶתְקִיָּים בְּהֵיא נְקוּדָה
אַמְצָעִיתָא, וְהֵיא אַבְנָא אֶתְקִרֵי שְׁתִּיָּה, דְמִנָּה אֲשֵׁתִיל
עֲלָמָא לְכָל סְטְרִין. תּוּ (ויחי רל"א ע"א) שְׁתִּיָּה, שְׁתִּיָּה, שְׁתִּיָּה,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁוִי לָהּ לְמַהוּי יְסוּדָא דְעֲלָמָא וְשְׁתִּילוּ
דְכָלָא.

(דף רכ"ב ע"ב)

בְּתֵלַת גְּוּוּנִין אֶתְפְּשִׁטת אֲרַעָא סַחְרַנְיָה דְהָהוּא נְקוּדָה,
אֶתְפְּשִׁטוּתָא קְדָמָאָה, סַחְרַנְיָה דְהָהוּא נְקוּדָה, כָּל צַחֲוּתָא
וְזַכּוּתָא דְאֲרַעָא קִיָּמָא תַּמָּן, וְתַמָּן אִיהוּ. וְהָא קִיָּמָא
לְעִילָא עַל כָּל אֲרַעָא סַחְרַנְיָה דְהָהוּא נְקוּדָה.
אֶתְפְּשִׁטוּתָא תְּנַיִנָא, סַחְרַנְיָה דְהָהוּא אֶתְפְּשִׁטוּתָא
קְדָמָאָה, לָאו אִיהוּ צַחֲוּתָא וְזַכּוּתָא כְּהָהוּא קְדָמָאָה, אֲבָל

אִיהוּ דְקִיק וְצַח בְּצַחוּתָא דְעַפְרָא, יִתִּיר מִכָּל שָׂאֵר עַפָּר
 אַחֲרָא. אַתְּפִשְׁטוּתָא תְּלִיתָאָה, אִיהוּ חֲשׁוּף וְגִסוּף דְעַפְרָא
 יִתִּיר מִכָּלְהוּ, וְסַחֲרָנִיָּה דֵהֲאִי, קִיִּימִין מִיִּין דִּימָא
 דְאֻקְיִינוּס, דְאִסְחָר כָּל עֲלָמָא. אֲשֶׁתְּכַח דֵּהֲהוּא נְקוּדָה
 קִיִּימָא בְּאַמְצָעִיתָא, וְכָלְהוּ גְוּוּנִין דְאַתְּפִשְׁטוּתָא דְעֲלָמָא
 סַחֲרָנִיָּה.

אַתְּפִשְׁטוּתָא קְדַמָּאָה אִיהוּ בֵּי מְקַדְשָׁא, וְכָל אֵינּוּן
 הֵיכְלִין וְעֲזָרוֹת, וְכָל הֵהוּא תְּקוּנָא דִּילֵיהּ,
 וִירוּשָׁלַם, וְכָל מְתָא מְשׁוּרָא וְלָגוּ. אַתְּפִשְׁטוּתָא תְּנִינָא,
 כָּל אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל דְאַתְּקַדְשֶׁת בְּקְדוּשָׁה. אַתְּפִשְׁטוּתָא
 תְּלִיתָאָה, אִיהוּ כָּל שָׂאֵר אַרְעָא, אֲתֵר בֵּי מוֹתְבָא דְשָׂאֵר
 עַמִּין. וַיִּמָּא דְאֻקְיִינוּס דְסַחֲרָא כְּלָא.

וְהָא (רכ"ו ע"א) אֻקְמוּהָ, דְרָזָא דָּא גְוּוּנִין דְעֵינָא, דְסַחֲרָן
 לֵהֲהוּא נְקוּדָה דְאַמְצָעִיתָא דְעֵינָא, דְאִיהוּ חִיזוּ דְכָל
 עֵינָא, כְּגוּוּנָא דֵּהֲהִיא נְקוּדָה אַמְצָעִיתָא דְקְאֲמָרָן, דְאִיהוּ
 חִיזוּ דְכָלָא, וְתַמָּן קָאִים בֵּית קְדֵשׁ הַקְּדָשִׁים, וְאָרוֹן
 וְכַפֶּרֶת, דְאֵינּוּן חִיזוּ דְכָלָא. אֲשֶׁתְּכַח, הֵהוּא נְקוּדָה חִיזוּ
 דְכָל עֲלָמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, יִפֶּה נוֹף מְשׁוּשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר
 צִיּוֹן וְגו'. יִפֶּה: שְׁפִיר הֵהוּא חִיזוּ וְחֲדוּדָה דְכָלָא. נוֹף: נוֹפָא
 דְאֵילָנָא דְאִיהוּ שְׁפִירוּ דְכָלָא.

תָּא חֲזִי, שְׁפִירוּ דְעֲלָמָא, וְחִיזוּ דְעֲלָמָא, לָא אַתְּחֲזִי

בְּעֶלְמָא, עַד דְּאֲתַבְּנִי וְאֲתַקַּם מִשְׁכְּנָא, וְעָאֵל אַרְוֹנָא לְגוֹ
 קוּדְשָׁא. מִהֵיאָ שְׁעֵתָא, אֲתַחְזִי חִיזוּ דְכֻלָּא בְּעֶלְמָא,
 וְאֲתַתְּקוּן עֶלְמָא, וְאֲזִילִי בְּהֵיאָ מִשְׁכְּנָא וּבְהֵיאָ אַרְוֹנָא,
 עַד דְּמָטִי לְהֵיאָ נְקוּדָה דְּאִיְהִי יִפְה נוּף חֲדוּה דְכֻלָּא. פִּיזוּן
 דְּמָטוּ לְהֵתָם פְּדִין פֶּתַח אַרְוֹנָא וְאָמַר, (תהלים קלב) זֹאת
 מְנוּחָתִי עַדִּי עַד פַּה אֵשֵׁב כִּי אֹיִתִיָּה.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, הָאִי קָרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמַרָה לִיָּה,
 בְּשְׁעֵתָא דְּאֲתַבְּנִי בֵּי מִקְדְּשָׁא, וְעָאֵל אַרְוֹנָא
 לְאֲתַרִּיָּה. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לִיָּה,
 עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כַּד יִשְׂרָאֵל עֲבִידִין רְעוּתִיָּה, דְּהָא פְּדִין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב עַל כּוּרְסֵי יְקָרִיָּה, וְחַיִּים עַל
 עֶלְמָא, וּבִרְכָה וְשָׁלוֹם וְחִבִּיבוּתָא דְכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח. וּכְדִין
 אָמַר זֹאת מְנוּחָתִי עַדִּי עַד.

וְתָא חֲזִי, בְּשְׁעֵתָא דְכֻלְּהוּ אוּמְנִין שָׂארוּ לְמַעַבְד
 אוּמְנוּתָא, הֵהוּא עוּבְדָא מִמָּשׁ דְּשָׂרָאן, אִיְהִי
 אֲשַׁתְּלִימַת מְגַרְמָה. אֵינּוּן שָׂרָאן, וְאִיְהִי אֲשַׁלְיַמַת
 עֲבִידְתָא, אִיְהִי מִמָּשׁ, מְנַלָּן, דְּכַתִּיב וְתִכֵּל כָּל עֲבוּדַת
 מִשְׁכַּן אֱהֵל מוֹעֵד.

כְּגוּוֹנָא דָּא (בראשית ב) וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְאִי תִימָא,
 וַיִּכֵּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. וְדָאִי הָכִי הוּא, דְּכָל
 עֶלְמָא, אֵף עַל גַּב דְּכָל עֲבִידָן אֲשַׁתְּלִימוּ כָּל חַד וְחַד,

עֲלֵמָא כָּלָא לָא הָוָה שְׁלִים בְּקִיּוּמִיהָ, עַד דְּאֲתָא יוֹמָא
 שְׁבִיעָאָה, דְּכַד אֲתָא יוֹמָא שְׁבִיעָאָה, כְּדִין אֲשַׁתְּלִימוּ כָּל
 עֲבִידוֹן, וְאֲשִׁלִּים בִּיהַ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, הֵדָא הוּא
 דְּכִתִּיב וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֶאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה.
 בְּהַאי, אֲשַׁתְּלִים בְּקִיּוּמָא כָּל עֲבִידְתָּא דְּעֵבֵד, וְעַל דָּא
 וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.

וְכַד אֲתַבְּנִי בִּי מִקְדְּשָׁא, כָּל עֲבִידְתָּא דְּאֲתַעְבִּיד, אִיהִי
 מִגְרָמָה אֲתַעְבִּידְתּ אֹמְנִין שְׂרָאן, וְעֲבִידְתָּא
 אֲתַחֲזִיאַת לֹוֹן לְמַעְבֵּד, וְאֲתַרְשִׁימַת קַמִּייהוּ, וְאֲשַׁתְּלִימַת
 הִיא מִגְרָמָה. וְהָא אֹקְמוּיָהּ, דְּכִתִּיב, (מלכים א' ו') וְהִבִּית
 בְּהַבְּנוֹתוֹ. וְהִבִּית כַּאֲשֶׁר בָּנְהוּ לָא כְּתִיב. אֵלֶּא בְּהַבְּנוֹתוֹ.
 דְּאִיהִי אֲשַׁתְּלִימַת מִגְרָמָה. וְכִתִּיב אֲבָן שְׁלֵמָה מִסַּע נְבֻנָה.
 בְּנוֹהוּ לָא כְּתִיב. אֵלֶּא נְבֻנָה הוּא מִגְרָמִיָּה נְבֻנָה, וְכֵן בְּכָל
 עֲבִידְתָּא דְּאִיהִי קַדִּישָׁא, אִיהִי אֲשַׁתְּלִימַת מִגְרָמָה.

(דף רכ"ג ע"א)

(שמות לח) וּבְצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר. הַאי קָרָא אוּלִּיפְנָא,
 דְּרוּחַ קוּדְשָׁא אַכְרִיז עָלֶיהָ לְעֵינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
 וְאָמַר וּבְצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה עָשָׂה אֶת
 כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יי' אֶת מֹשֶׁה. וְאֲתוּ אֶהְלִיאָב בֶּן אַחִיסָמָךְ.
 מֵאִי וְאֲתוּ. אֵלֶּא אוּלִּיפְנָא, דְּאֶהְלִיאָב לָא עֲבִיד עֲבִידְתָּא
 בְּלַחֲדוּי, אֵלֶּא עִם בְּצִלְאֵל, וְעִמֶּיהָ עֵבֵד כָּל מַה דְּעֵבֵד.
 הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב וְאֲתוּ, וְאֲתוּ וְלָא בְּלַחֲדוּי. מִכַּאֲן

דְּשִׁמְאֵלָא אִיהִי בְּכֻלָּל יְמִינָא תְּדִיר. וְעַל דָּא פְּתִיב וְאֲנִי
הֵנָּה נִתְּתִי אֶתּוֹ אֵת אֶהְלִיאָב, דָּא יְמִינָא וְדָא (ר"כ ע"ב)
שְׁמַאֲלָא.

(שמות לח) אֱלֹה פְּקוּדֵי הַמְּשַׁכָּן מְשַׁכָּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל
פִּי מֹשֶׁה וְגו'. רַבִּי יִיסָא אָמַר, כִּיּוֹן דְּעַבְדוּ כָּל
חַפְיִמְיָא ית מְשַׁכְּנָא, אֲצִטְרִיךְ לְמַהְדָּר חוֹשְׁבָנָא, מְכַל
אִינוּן עֲבִידָן דְּאֶתְעֵבִידוּ בֵּיהּ. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל
חוֹשְׁבָן וְחוֹשְׁבָן, כַּד הוּוּ אֶתְעֵבִיד חוֹשְׁבָנָא, הָכִי אֶתְקִיִּים
הֵהוּא עֲבִידָא, וְאֶתְקִיִּים בְּאֶתְרֵיהּ.

וַיִּשְׂרָאֵל כִּלְהוּ כְּמָה דְּאֶתְרֵעוּ בְּמָה דְּנִדְיָבוּ בְּקַדְמִיתָא,
הָכִי נְמִי אֶתְרֵעוּ בְּהֵהוּא חוֹשְׁבָנָא, וְכַדִּין
אֶתְקִיִּים כָּל עֲבִידָא, בְּהֵהוּא רְעוּתָא. וְעַל דָּא אֲצִטְרִיךְ
הָכָא חוֹשְׁבָנָא, בְּגִין דְּבֵהֲאִי אֶתְקִיִּים עֲבִידָא. אֱלֹה פְּתִיב,
וְלֹא פְּתִיב וְאֱלֹה. אֱלֹא דָּא אִיהוּ חוֹשְׁבָנָא דְּפָסִיל כָּל
חוֹשְׁבָנִין דְּעֵלְמָא, וְדָא אֶתְקִיִּים יִתִּיר מְכַלְהוּ, דְּבֵהֲאִי
אֶתְקִיִּים מְשַׁכְּנָא, וְלֹא בְּאַחֲרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה לג) וְהָיָה אֲמוֹנַת עֵתְךָ חֶסֶן יְשׁוּעוֹת
חֲכָמַת וְדַעַת יִרְאֵת יִי' הִיא אוֹצְרוֹ. הֵאִי קָרָא
אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא, אָבֵל הָא תְּנִינָן, כָּל בַּר נָשׁ דְּאֶתְעַסֵּק
בְּאוּרִייתָא בְּהֵאִי עֵלְמָא, וְזָכִי לְמַקְבַּע עֵתִין לָהּ, אֲצִטְרִיךְ
בְּאֲמוּנָה, דְּרְעוּתָא דִּילֵיהּ יִתְכַּוִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

יִתְּפוּיֵן לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּגִין דְּאִמּוּנָה לְהַכִּי אֶתְפוּוֹן. חֲסֹן
 יִשׁוּעוֹת, לְאֶכְלָלָא רַחֲמֵי בְּדִינָא. חֲכָמַת וְדַעַת, דְּתַרִּין
 אֲלִין שָׂרָאן דָּא עַל דָּא. דָּא טָמִיר וְגַנְיֹז, לְאַשְׂרָאָה דָּא
 עַל דָּא.

יִרְאֵת יִי' הִיא אוֹצְרוֹ. אוֹצְרוֹ דְּכָל אֲלִין, בְּגִין דְּהֵאִי
 יִרְאֵת יִי', נְקִיט כָּל אֵינּוֹן נַחֲלִין, וְאִיהִי
 אֶתְעֵבִידַת אוֹצְרֵי לְכֻלְהוּ. וְכַד נְפַקִין מִנָּה כָּל אֵינּוֹן גְּנִיזִין
 כְּלָהוּ, אֲפִיק לֹון בְּחוּשְׁבִּנָּא. מְנַלְן. דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז'
 עֵינֶיךָ בְּרִכּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן. בְּחֻשְׁבוֹן וְדֵאֵי עֵבִיד, וְאֲפִיק אֵינּוֹן
 בְּרִכּוֹת מַיִם, וְאַשְׁגַּח לְאַפְקָא כְּלָא בְּחוּשְׁבִּנָּא. (ב"א וְאַשְׁקוּ

לְכָלֵּא).

וְעַל דָּא אֶקְרִי אִמּוּנָה. וּבְכָלֵּא אֶקְרִי אִמּוּנָה, וְהֵא
 אוֹקִימָנָא. וּמָה אֵי הֵכָא אֶצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה
 מְהִימְנוּתָא, לְשָׂאֵר מִלֵּי דְעֵלְמָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.
 וְעַל דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא אוֹדַע לְהוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל,
 רְזָא דְמְהִימְנוּתָא דִּילְהוּ, בְּכָל מַה דְעֵבְדוּ, וְכָלֵּא אֶתְמַר.
 רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הוּוּ אֲזִילֵי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 וְדֵאֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בֵּיהּ בְּבַצְלָאֵל
 לְעֵבִידַת מְשַׁכְּנָא, יִתִּיר מְכָל יִשְׂרָאֵל, אָמַר לֵיהּ,
 שְׂמָא גָרִים, וְהֵא אוֹקְמוּתָהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שׁוּי שְׂמָהָן
 בְּאַרְעָא, לְאַתְעֻטְרָא (ס"א לְאַתְעֻרָא) בְּהוּ, וְלִמְעַבְדָּ בְּהוּ

עֲבִידְתָּא בְּעֵלְמָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים מו) אֲשֶׁר שָׁם
שִׁמוֹת בְּאָרְץ.

אֲמַר לֵיהּ, רְזָא אִיהוּ הַכָּא, יְהוּדָה מְסֵטֵר שְׁמָאֵלָא הָוָה,
וְאֵהָדָר וְאֵתְדַבֵּק בִּימִינָא. וְעַל דָּא, בְּסֵטְרָא דָּא
אֵתְעֵבִיד מִשְׁכְּנָא, שְׂאֲרֵי מְסֵטֵר שְׁמָאֵלָא, וְאֵתְדַבֵּק בְּסֵטֵר
יְמִינָא, וְלִבְתֵּר אֵתְכַלִּיל דָּא בְּדָא, וְאֵתְעֵבִיד כֹּלָּא יְמִינָא.
כְּגוּוּנָא דָּא אֲוֵרִייתָא, שְׂאֲרֵי מִשְׁמָאֵלָא, וְאֵתְדַבֵּק
בִּימִינָא, וְאֵתְכַלִּיל דָּא בְּדָא, וְאֵתְעֵבִיד כֹּלָּא יְמִינָא.
רְאוּבֵן שָׂרָא מִיְמִינָא, וְסֵטָא לְשְׁמָאֵלָא, וְנִטְלוּ עִמֶיהָ
אֵינּוֹן שְׂאֵר שְׁבֻטִין, דְּאֵינּוֹן שְׁמָאֵלָא, בְּגִין דְּשְׂאֲרֵי
מִימִינָא וְסֵטָא לְשְׁמָאֵלָא.

יְהוּדָה שָׂרָא מִשְׁמָאֵלָא, וְסֵטָא לִימִינָא, שָׂרָא מִשְׁמָאֵלָא,
בְּגִין דְּאֵתִי מְסֵטֵר שְׁמָאֵלָא, וְאֵתְדַבֵּק בִּימִינָא,
וּמִשְׁכְּנָא בְּסֵטְרָא דָּא אֵתְעֵבִיד. שְׂאֲרֵי מְסֵטֵר שְׁמָאֵלָא,
וְאֵתְדַבֵּק בְּסֵטֵר יְמִינָא, וְעַל דָּא, בְּצִלְאֵל אִיהוּ דְּאֵתִי
מְסֵטְרִיהָ, עָבִיד מִשְׁכְּנָא וְאֵתְתַקֵּן לְגַבִּיהָ. וְהָא אֲוִקְמוּהָ,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעֵי בֵיהּ, וּבְרִיר לֵיהּ מִכֹּלָּא

(דף רכ"ג

לְעֲבִידְתָּא דָּא. (ע"ב)

וַיְהִי לֵיהּ חֲכָמָה וְתְבוּנָה וְדַעַת, כְּמָה דְּאֲוִקְמוּהָ. בְּגִין
דְּעִמִּיהָ הָוָה בְּקִדְמִיתָא סְכֻלְתָּנוּ דְּלִבָּא, דְּכְתִיב
וּבְלִבְ כָּל חָכָם לֵב נִתְתִי חֲכָמָה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

לֹא יִהְיֶה חֲכָמָתָא, אֱלֹא לְמַאן דְּאִית בֵּיה חֲכָמָתָא,
וְאוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא וְאִתְמַר. וְכֵן כְּגִוּוֹנָא דָּא בְּצִלְאֵל. רַבִּי
שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּצִלְאֵל שְׁמִיָּה גָרִים לִיָּה, וְעַל חֲכָמְתִּיָּה
אֶקְרִי חֲכִי, וְרוּזָא דְמִלָּה בְּצִלְאֵל, בְּצִל אֵל.

פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוּדֵי וְגוֹ'.
בְּצִלוֹ: הֵינּוּ בְּצִלְאֵל, דְּאִיהוּ אִתְקִין מִשְׁכְּנָא,
וְעֵבִיד לִיָּה. דְּכִתְיִב חֲמֵדְתִּי וְיִשְׁבַּתִּי. דְּמִשְׁכְּנָא חֲמִידָא
אִיהוּ לְמִיתַב בֵּיה, דְּאִיהוּ עֵבִיד חֲמוּדָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל יִתְבָּא בְּצִלָּא דְאֵל. וְדָא אִיהוּ בְּצִלְאֵל.

וּפְרִיּוֹ מִתּוּק לְחֲכִי, דְּדָא (ר"ד ע"ב) אִיהוּ דְעֵבִיד פִּירִין טָבִין
בְּעֵלְמָא, דְּכִתְיִב, (הושע יד) מִמְּנֵי פִרְיָךְ נִמְצָא. מַאן
הוּא פְּרִי. אֵלִין אִינוּן נִשְׁמַתְהוּן דְּצַדִּיקָיָא, דְּאִינוּן אִיבָא
דְּעוּבָדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהָהוּא נָהַר דְּנִפְיָק מִעֵדוּן,
אִיהוּ אִפִּיק וְזָרִיק נִשְׁמַתִּין לְעֵלְמָא, וְאִינוּן פִּירִין
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כֶּף פְּרִיּוֹ. דָּא אִיהוּ כְּדִקְאִמְרֵן.
בְּצִלוֹ: דָּא הוּא בְּצִלְאֵל. וְעַל דָּא תְּקוּנָא דְּמִשְׁכְּנָא עַל
יְדָא דְּבְצִלְאֵל הוּא. וּבְגִין כֶּף וּבְצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן
חוּר. בֶּן אוּרִי, דָּא נְהוּרָא דְּשִׁמְשָׁא דְּנִפְיָק. בֶּן אוּרִי, דָּא
יְמִינָא. בֶּן חוּר, דָּא אִיהוּ שְׁמַאלָא. בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר, (ס"א
בֶּן חוּר בֶּן חוּרִי) וְעַל דָּא אֲשֶׁתְּלִים בֵּיה דִּינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּעוּבָדָא דְּעֵגְלָא.

(שמות לח) כָּל הַנְּהַב הָעָשׂוּי. מִהֵיא שְׁעֵתָא דִּיהִבוּ לִיה
 יִשְׂרָאֵל, הוּה עָשׂוּי וְאַתְתָּקֵן מִקְדָּמַת דְּנָא, בְּכַל
 מְלֹאכְת הַקֹּדֶשׁ, כָּל הַהוּא דִּהֲבָא, אֶתְעֵבִיד וְאַתְתָּקֵן בְּכַל
 מְלֹאכְת הַקֹּדֶשׁ. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּבְכַל דְּרָגָא וְדְרָגָא,
 הוּה אֶתְתָּקֵן בֵּיה דִּהֲבָא. דְּלִית שְׁלִימוּ אֱלָא רַחֲמֵי וְדִינָא,
 וְעַל דָּא דִּהֲבָא הוּה אֲזִיל בְּכַל מְלֹאכְת הַקֹּדֶשׁ, בְּכַל הַהִיא
 עֵבִידְתָּא דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ, הוּה אֲזִיל בְּה דִּהֲבָא, דִּהֲבָא
 בְּכָלֵא.

רַבִּי אָבָא רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזַקְיָה הוּו יִתְבִּין וְלָעָאן
 בְּאוּרֵייתָא, אָמַר לִיה רַבִּי חֲזַקְיָה לְרַבִּי אָבָא, הָא
 חֲמִינָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּדִינָא בְּכָלֵא,
 לְאַתְעֵרְבָא דָּא בְּדָא, וְאִיהוּ אֶרִיךְ דִּינָא בְּחִיבֵי עֲלָמָא,
 אִי אִיהוּ אֶתְעֵרִי בְּדִינָא, אָמַאי סָלִיק לִיה מַחֲיִיבָא. אָמַר
 לִיה, כַּמָּה טוּרִין אֶתְעֵקְרוּ בְּמִלָּה דָּא, אָבַל כַּמָּה מְלִין גְּלִי
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא בְּהָאִי.

וְתָא חֲזִי, דִּינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בֵּיה, אִיהוּ
 דִּינָא בְּרִיר, אִיהוּ דִּינָא (נח ס"ד ע"א) דְּאַתְעֵר רַחֲמֵי
 וְחֻדּוּה. אָבַל חֲיִיבָא כַּד אֵינּוֹן בְּעֲלָמָא, כְּלָהוּ דִּינָא
 דְּזוּהָמָא. כְּלָהוּ דִּינָא דְּלָא אֶתְרַעֵי בֵּיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כְּלָל. וְעַל דָּא, לָא בְּעֵי לְאַתְעֵרְבָא דִּינָא קְדִישָׁא בְּדִינָא
 מִסָּאבָא דְּזוּהָמָא, עַד דְּאִיהוּ אֶשְׁתַּצִּי מִגְּרַמִּיה, וְלֹאֻבְדָּא

לִיה מִן עֲלָמָא דְאֲתִי, וְהָהוּא דִינָא דְזוּהֵמָא דְבֵיה אִיהוּ
אוּבִיד לִיה מִעֲלָמָא.

פְּתַח וְאָמַר (תהלים צב) בְּפִרְחֵ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׁב וַיִּצְיָצוּ כָּל
פּוֹעֲלֵי אֲוֹן לְהַשְׁמַדֵּם עַדִּי עַד, הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ,
אֲבָל תָּא תְּחִי, בְּפִרְחֵ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׁב. כְּהָאִי עֵשֶׁב
דְּאִיהוּ בִּיבִישׁוּ דְאַרְעָא, וְאִיהוּ יְבִישָׁא, כַּד שָׂרְאֵן בֵּיה
מִיָּא אֲפָרִיחַ, וְהָהוּא יְבִישׁוּ אֲתַפְּרַח. וְכֹהֵאִי אִילָנָא קְצִיצָא
דְנִצְיָן, וְלֹא סָלִיק אֱלָא אֵינּוֹן פְּאָרוֹת, לְסִטְרָ דָּא וְלְסִטְרָ
דָּא, דְּאֵינּוֹן עֲנַפִּין דְּסִלְקִין, וְלְעֲלָמִין לָא סָלִיק אִילָנָא,
כַּד הָוֵה בְּקַדְמִיתָא לְמַהוּי אִילָנָא. וְכָל דָּא, לְהַשְׁמַדֵּם עַדִּי
עַד, לְאַעְקָרָא לֹוֹן מִשְׂרָשִׁין וּמִכְּלָא.

תּוֹ רְזָא אַחְרָא אִית בְּהָאִי, עַל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרִיךְ
רוּגְזִיָּה בְּחַיִּבֵּיָא בְּהָאִי עֲלָמָא, בְּגִין דְּהָאִי עֲלָמָא,
אִיהוּ חוּלְקָא דְּסִטְרָא אַחְרָא. וְעֲלָמָא דְּאֲתִי אִיהוּ סִטְרָא
דְּקְדוּשָׁה. וְאִיהוּ חוּלְקָא דְּצְדִיקֵיָא, לְמַהוּי צְדִיקֵיָא
אֵינּוֹן בַּעֲטָרָא דִּיקָרָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן בֵּיה. וְתֵרִין סִטְרִין אֵלִין,
קִיִּמִין דָּא לְקַבֵּל דָּא. דָּא (דף רכ"ד ע"א) סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה. וְדָא
סִטְרָא אַחְרָא דְּמִסְאֲבָא. דָּא קִיִּמָּא לְצְדִיקֵיָא, וְדָא
קִיִּמָּא לְרִשְׁעֵיָא, וְכָלֵא דָּא לְקַבֵּל דָּא. וְכַאֲיִן אֵינּוֹן
צְדִיקֵיָא, דְּלִית לֹוֹן חוּלְקָא בְּהָאִי עֲלָמָא, אֱלָא בְּעֲלָמָא
דְּאֲתִי.

תָּא חֲזִי כְּלָא אֲתַתְּקֵן וְאֲתַגְלִי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וְאַף עַל גַּב דְּבִלְק וּבִלְעָם לָא אֲתַכּוּוּנּוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, כְּלָא אִיהוּ מִתְתַּקֵּן קָמִיָּה, וְלֹא גִרַע מֵאַגְר
 דְּלַהוֹן כְּלוּם בְּהֵאִי עֲלָמָא. בְּהֵהוּא זְמַנָּא שְׁלִיטוּ עַל
 יִשְׂרָאֵל, דְּגָרַם הֵהוּא קוּרְבַנָּא, לְאַסְתְּלֵקָא מִיִּשְׂרָאֵל
 אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִין אַלְפִין, בַּר כָּל אֵינּוּן דְּאֲתַקְטְלוּ, דְּכַתִּיב,
 (במדבר כח) הָרְגוּ אִישׁ אֲנָשָׁיו הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר, וְכַתִּיב
 קַח אֶת כָּל רְאֵשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיְיָ. וְעַד כְּעַן הֵהוּא
 קְרַבְנָא הוּוּה תְּלִי לְאַתְפָּרְעָא מִנְהוֹן דִּישְׂרָאֵל. שְׁבַעַה
 מִדְּבַחַן כְּחוּשְׁבֵן אַרְבַּעִין וַתְּרִין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חֲזִי, אֵינּוּן אַרְבַּעִין וַתְּרִין קְרַבְנִין
 עֲבָדוּ בִלְעָם וּבִלְק, וּנְטְלוּ לֹון מֵהֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא
 לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא הוּוּה תְּלִי הֵהוּא קְרַבְנָא,
 לְנִטְלָא לִיָּה הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא דְּאֶקְרִי קְלָלָה מִיִּשְׂרָאֵל,
 וְעַד הַשְּׁתָּא לָא גָבַהּ מִנֵּיהּ. וְדָא אִיהוּ רְזָא (מלכים ב ב) וַיִּפֹּן
 אַחְרָיו וַיֵּרָא. וַיִּפֹּן אַחְרָיו, אַחְרָיו שְׁכִינְתָּא, דְּקִיָּמָא
 סְטָרָא אַחְרָא לְאַחְרָא. וַיֵּרָא. אֲסִתְּפַל בְּהוּ הֵהוּא סְטָרָא
 אַחְרָא, וְחָמָא לֹון דְּאֲתַחְזוֹן לְאַתְעַנְשָׁא, וְעַל דָּא וַיִּקְלָלֵם
 בְּשֵׁם יְיָ. בְּשֵׁם יְיָ לְאַפְקָא הֵהוּא שֵׁם יְיָ מַחְיֹבָא דָּא.
 מֵהֵהוּא חְיֹבָא דֵּהֵהוּא קְרַבֵּן דְּאֶקְרִיב הֵהוּא סְטָרָא לְגַבֵּיָּה.
 וְכָלָא אִיהוּ מִתְתַּקֵּן קָמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא

אֶתְאָבִיד מְלָה. כְּגֻוְנָא דָּא, כִּלְא אֶתְתַּקֵּן קָמִיה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ.

תָּא חַוִּי, דְּדוּד אִיהוּ הָוּה דְּעֶרְק קָמִיה דְּשְׂאוּל. וְעַל דָּא
גָּרִים, דְּאֶתְאָבִידוּ כָּל אֵינּוֹן כְּהַנִּי דְּנוּב, וְלֹא
אֶשְׁתָּאֵר מְכֻלְהוּ בַּר אָבִיתָר בְּלַחֲדוּי דְּעֶרְק. וְדָא גָּרִים
כְּמָה בִּישׁוּן בִּישְׂרָאֵל, וּמִית שְׂאוּל וּבְנוֹי, וּנְפְלוּ מִישְׂרָאֵל
כְּמָה אֲלָפִין וּרְבָבָן. וְעַם כָּל דָּא, הֵהוּא חוּבָה הָוּה תְּלִי עַל
דְּדוּד לְגָבוֹת מְנִיָּה, עַד דְּכָל בְּנוֹי דְּדוּד אֶתְאָבִידוּ בִּיּוּמָא
חַד, וְלֹא אֶשְׁתָּאֵר מְנִיָּיהוּ אֲלָא יוֹאֵשׁ בְּלַחֲדוּי, דְּאֶתְגָּנְבַּ.
כְּגֻוְנָא דְּלֹא אֶשְׁתָּאֵר מֵאֲחִימְלֶךְ בַּר אָבִיתָר בְּלַחֲדוּי. וְעַד
כְּעַן הֵהוּא חוּבָא הָוּה תְּלִי, לְמַעַבְד דִּינָא עַל נוּב, עַל
הֵהוּא חוּבָה דְּנוּב, דְּכְתִיב, (ישעיה י) עוֹד הַיּוֹם בְּנוּב לְעַמּוּד
וְאוּקְמוּיָהּ.

כְּגֻוְנָא דָּא, כָּל הַזֵּהָב הָעֲשׂוּי לְמִלְאכָה. מֵאִי הָעֲשׂוּי.
הָכָא אֶסְתַּכְּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד יְהִיבוּ
יִשְׂרָאֵל דִּהְבָּא לְעַגְלָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲקִדִים (קצ"ה
ע"א) לֹון דִּהְבָּא דָּא לְאֶסּוּתָא, דִּהְאִי דִּהְבָּא דִּמְשַׁכְּנָא
אֲקִדִים לֹון, לְהֵהוּא דִּהְבָּא דִּיהִיבוּ לְעַגְלָא, דְּכָל דִּהְבָּא
דִּהָוָה עֲמָהוֹן, וְאֶשְׁתַּכַּח עֲמָהוֹן, יְהִיבוּ לְאַרְמַת מְשַׁכְּנָא.
סְלָקָא דְּעֶתְרָה, דְּכַד עֲבָדוּ יֵת עַגְלָא אֶשְׁתַּכַּח עֲמָהוֹן
דִּהְבָּא, וְאֵינּוֹן פְּרִיקוּ אוּדְנִיָּיהוּ לְנִטְלָא הֵהוּא דִּהְבָּא,

דְּכָתִיב, (שמות לב) וַיִּתְּפָרְקוּ כָּל הָעָם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר
בְּאָזְנֵיהֶם. וְעַל דָּא אֲקָדִים דְּהֵבֵא דְאַרְמוֹתָא. לְכַפְרָא עַל

עוֹבְדָא דָּא. (חסר) (ובגין כך)

וּבְצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה, מִסְטָרָא
דְּמַלְכוּתָא עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יי' אֶת
מֹשֶׁה. דְּהָא כָּל אוֹמְנוּתָא דְּמִשְׁכְּנָא אֶתְתַּקְנַת בְּהוּ, וְעַל
יְדֵייהוּ. בְּצִלְאֵל אִיהוּ עֶבֶד אוֹמְנוּתָא, וּמֹשֶׁה אִיהוּ אֶתְקִין
כָּלֵא לְבַתֵּר. מֹשֶׁה וּבְצִלְאֵל כִּפְדָּא הוּוּ, מֹשֶׁה לְעֵילָא,
בְּצִלְאֵל תְּחוּתִיה, סִיּוּמָא (רנ"ט ע"א, רי"ד ע"ב) דְּגוּפָא כְּגוּפָא.
בְּצִלְאֵל וְאַהֲלִיאֵב, הָא אוּקְמוּהָ, דָּא יְמִינָא, וְדָא
שְׂמָאלָא, וְכֹלֵא חַד. וּבְגִין כֵּן, וּבְצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר
לְמִטָּה יְהוּדָה וְגו', וְאַתּוּ אַהֲלִיאֵב בֶּן אַחִיסַמֶּךְ לְמִטָּה דִּן
וְגו'.

(שמות לד) כָּל הַזָּהָב הָעָשׂוּי לְמִלְאכָה בְּכֹל מְלֹאכֶת הַקֹּדֶשׁ
וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח קָרָא בְּאַלְיִשָׁע, דְּכָתִיב, (מלכים ב ב)
וַיַּעַל מֹשֶׁה בֵּית אֵל וְהוּא עוֹלָה בַּדֶּרֶךְ וְגוּמַר. וּנְעָרִים
קִטְנִים. הָא אוּקְמוּהָ, מְנוּעָרִים הוּוּ מִכָּל מְלֵי אוּרִיָּתָא
וּמִכָּל פְּקוּדֵי אוּרִיָּתָא. קִטְנִים (דף רכ"ד ע"ב) זְעִירֵי
מְהִימְנוּתָא, וְאַתְחִיבּוּ בְּחִיּוּבָא דְּהָאֵי עֲלָמָא, וּבְחִיּוּבָא
דְּעֲלָמָא דְּאֵתִי. יֵצְאוּ מִן הָעִיר, נִפְקוּ מִרְזָא דְּמְהִימְנוּתָא.
כְּתִיב הֲכֹא יֵצְאוּ מִן הָעִיר, וּכְתִיב הֲתָם (הושע יא) וְלֹא אָבֵא

בְּעִיר. (ס"א מְרֻזָּא דְמַהֲיִמְנוּתָא אֶקְרִי עִיר (תְּהֵלִים מַח) עִיר יְיָ צְבָאוֹת עִיר אֱלֹהֵינוּ).

וַיִּפֶן אַחֲרָיו וַיֵּרָאם, וַיִּפֶן אַחֲרָיו, דְּאִסְתָּכַל לְאַחֲרָא, אִי
יְהִדְרוּן בְּתִיבְתָא, וְאִם לָאו. וַיֵּרָאם, מַאי וַיֵּרָאם.
אִסְתָּכַל בְּהוּ, דְּהָא לִית זִרְעָא מִתְתַּקְנָא זְמִין לְנַפְקָא
מִנְיֵיהוּ, וְאוּקְמוּהָ. וַיֵּרָאם, הָא אוּקְמוּהָ, דְּאִתְעַבִּידוּ
בְּלִילִיא דְכַפּוּרֵי. מִיד וַיִּקְלָלֵם בְּשֵׁם יְיָ.

וְרֻזָּא אִיהוּ בְּהַאי קָרָא, וַיִּפֶן אַחֲרָיו, אִסְתָּכַל בְּהוּ, אִי
יִתְעַנֵּשׁ עַלֵּייהוּ, וְאִתְפְּנִי מֵהַאי. כְּמָה דְאִתְ אָמַר,
(בַּמְדַּבֵּר י"ב) וַיִּפֶן אַחֲרָיו, דְּאִתְפְּנִי מִצְרַעְתִּיהָ. אוּף הָכָא אִתְפְּנִי
מֵעוֹנָשָׁא דְלָהוֹן. וַיֵּרָאם, דְּהוּ קִיִּמִין לְבַתָּר לְמַעַבְדַּ כְּמָה
בִּישִׁין בִּישְׂרָאֵל.

וַיִּפֶן אַחֲרָיו, כְּמָה דְאִתְ אָמַר (בְּרַאשִׁית ט) וַתִּבֶּט אֶשְׁתּוֹ
מֵאַחֲרָיו. מַאי מֵאַחֲרָיו. מֵאַחֲרֵי שְׂכִינְתָא. אוּף
הָכָא וַיִּפֶן אַחֲרָיו, אִסְתָּכַל מֵאַחֲרֵי שְׂכִינְתָא. וְחָמָא
לְכַלְהוּ, דְּהָא בְּהוּא לִילִיא דְשִׁלְטָא עַל כְּפָרָה דְחוּבִיהוֹן
דִּישְׂרָאֵל, אִתְעַבְּרוּ אִמְהוֹן מִנְיֵיהוּ, מִיד וַיִּקְלָלֵם בְּשֵׁם יְיָ.
וַתִּצְאָנָה שְׁתַּיִם דּוּבִים מִן הַיַּעַר. שְׁתַּיִם דּוּבִים, שְׁנַיִם
דּוּבִים מִבְּעֵי לֵיהּ, מַאי שְׁתַּיִם דּוּבִים. נוֹקְבִין הוּוּ,
וּבְנֵייהוּ. וַתִּבְקַעְנָה מֵהֶם אַרְבַּעִים וּשְׁנַיִם יְלָדִים, הָא
אוּקְמוּהָ לְקַבֵּל קֶרְבָּנִין דְּבַלְקָ.

(שְׁמוֹת ל"ח) וַיְהִי זֶהב הַתְּנוּפָה, אִמַּאי אֶקְרִי זֶהב הַתְּנוּפָה, וְלָא

אֶקְרִי הָכִי כֶסֶף הַתְּנוּפָה. אֵלֶּא, תִּרְיִן אֵינּוֹן דְּאֶקְרוּן הָכִי.
 זֶהב הַתְּנוּפָה, וּנְחֹשֶׁת הַתְּנוּפָה. וְלֹא אֶקְרִי הָכִי כֶסֶף
 הַתְּנוּפָה, אֵלֶּא אֵלִין אֶקְרוּן הָכִי, בְּגִין דְּאִיהוּ אֶסְתַּלְקוּתָא
 לְעֵילָא, דְּהָא אֵית הָכִי לְתַתָּא. וְלֹא אִיהוּ זֶהב (בְּגוּוּנָא)
 דְּאֶרְמוּתָא. וּבְכָל אֲתֵר תְּנוּפָה אִיהוּ אֶרְמוּתָא לְעֵילָא וְלֹא
 לְנַחְתָּא לְתַתָּא.

וְאִיהוּ רְזָא דְחוֹשְׁבְנָא דָּא, דְּכָל אֵלִין דְּרַגִּין וּרְתִיכִין
 כְּלֵהוּ, קִיִּימֵי בְּאֶרְמוּתָא (דָּא), וְאִיהוּ דְּהַב
 אֶרְמוּתָא, וְדָא אִיהוּ דְּהֶבָא. דְּכָל מַה דְּמִתְפַּשְׁטָא לְתַתָּא,
 אֶסְתִּים חִיזוּ וְטִיבוּ וּנְהִירוּ דִּילֵיהּ, וְכֹד אִיהוּ בְּאֶרְמוּתָא,
 כְּדִין אִיהוּ דְּהַב טָב בְּרְזָא דְּנְהִירוּ דִּילֵיהּ. וְכָל הַהוּא
 דְּלְתַתָּא, סוּסְפִיתָא דְּדְּהֶבָא, וְאִיהוּ הַתּוּכָא דִּילֵיהּ.

(שְׁמוֹת ל"ח) וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה, בְּגִין דְּהָאִי, אִיהוּ כָּל מַה
 דְּאֶתְפַּשְׁט לְתַתָּא הָכִי הוּא טָב, וְאִף עַל גַּב דְּלֹא
 אִיהוּ בְּהָאִי אֶרְמוּתָא, כֹּלָּא הוּא לְטָב. אֲבָל דְּהֶבָא, כֹּל
 מַה דְּאֶתְפַּשְׁט לְתַתָּא, כֹּלָּא הוּא לְבִישׁ. דָּא, אֶתְפַּשְׁט
 לְטָב. וְדָא אֶתְפַּשְׁט לְבִישׁ. וּבְגִין כֵּן, דָּא אֶצְטְרִיךְ
 לְאֶרְמָא אֶרְמוּתָא, וְלֹא אֶסְתַּלְקָא לְעֵילָא. וְדָא, אֶצְטְרִיךְ
 לְאֶתְפַּשְׁטָא לְתַתָּא, וְלְכָל סְטְרִין, בְּגִין דְּכְלֵהוּ קָאִים
 לְטָב.

פְּתַח וְאָמַר (תְּהִלִּים פ"ד) כִּי שָׁמַשׁ וּמַגֵּן יְיָ וְגו'. כִּי שָׁמַשׁ, דָּא

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַגֵּן, דָּא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁמֵשׁ:
 דָּא הוּא רִזָּא דְשִׁמְא קְדִישָׁא יְדוּד, דְהִכָּא קִיּוּמִין כָּל
 דְרַגִּין לְנִיחָא. וּמַגֵּן; דָּא אִיהוּ רִזָּא דְשִׁמְא קְדִישָׁא
 דְאֶקְרִי אֱלֹהִים. וְרִזָּא דָּא דְכְּתִיב, (בראשית טו) אֲנֹכִי מַגֵּן לְךָ.
 וְשִׁמֵּשׁ וּמַגֵּן דָּא אִיהוּ רִזָּא דְשִׁמְא שְׁלִים. חֵן וְכַבוֹד יִתֵּן
 יי', לְמַהוּי כֹּלָא רִזָּא חֲדָא.

לֹא יִמְנַע טוֹב לְהוֹלְכִים בְּתַמִּים, רִזָּא דָּא (ההוא) דְכְּתִיב,
 (איוב לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם. וְדָא אִיהוּ נְהוּרָא
 קְדָמָא, דְכְּתִיב בֵּיה (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי
 טוֹב, דְגִנִּיז וְסִתִּים לִיה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה
 דְאֻקְמוּה, וּמִן חֲיִיבֵיָא גִנִּיז לִיה, וּמְנַע לִיה בְּהַאי עֲלָמָא,
 וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי. אֲבָל לְצַדִּיקֵיָא מַה כְּתִיב, לֹא יִמְנַע טוֹב
 לְהוֹלְכִים בְּתַמִּים. דָּא אֹר קְדָמָא דְכְּתִיב בֵּיה וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב.

וְעַל דָּא, לֹא אֲצַטְרִיךְ דָּא לְאַסְתְּלָקָא וּלְאַרְמָא לִיה,
 אֲלָא לְאַתְפְּשָׁטָא וּלְאַתְגַּלְאָה, וְלֹא לְאַסְתְּלָקָא
 כְּתִיב אַחְרָא, דְאִיהוּ שְׁמַאלָא, וְעַל דָּא אֶקְרִי הַהוּא
 תְּנוּפָה, וְלֹאוּ הָאִי. וּבְגִין כְּךָ וְכֹסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מֵאֵת
 כְּפָר וְגו'.

תָּא חֲזִי, סֵטְרָא דִימִינָא, אִיהוּ תְדִיר קִיּוּמָא לְקִיּוּמָא בְּכָל
 עֲלָמָא, וּלְאַנְהָרָא (דף רכ"ה ע"א) וּלְבִרְכָא לִיה. וּבְגִין כְּךָ,

כִּהְנָא דְאִיהוּ מִסְטָרָא דִּימִינָא, אֲזִדְמֵן תְּדִיר לְבָרְכָא
 עֲמָא, דְהָא מִסְטָרָא דִּימִינָא, אֲתִיין כָּל בְּרַכָּאן דְעֲלָמָא,
 וְכִהְנָא נָטִיל בְּרִישָׁא, וְעַל דָּא אֲתַמְנָא אִיהוּ לְבָרְכָא
 לְעֵילָא וּלְתַתָּא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְכִהְנָא פְּרִישׁ יְדוּי לְבָרְכָא עֲמָא, כְּדִין
 שְׂכִינְתָּא אֲתִיא וְשָׂרִיא עֲלוּהִי, וְאֲמַלִּי יְדוּי, יְדָא
 דִּימִינָא זְקָפָא לְעֵילָא עַל יְדָא דְשִׁמְאֵלָא, בְּגִין לְסַלְקָא
 יְמִינָא, וְלֵאֲתַגְבְּרָא עַל שִׁמְאֵלָא. וְכְדִין כְּלָהוּ דְרַגְיִן דְקָא
 פְּרִישׁ בְּהוּ יְדוּי, כְּלָהוּ אֲתַבְּרַכָּאן מִמְקוֹרָא דְכֻלָּא. מְקוֹרָא
 דְבִירָא מֵאֵן אִיהוּ. דָּא צְדִיק. (רס"א ע"א) מְקוֹרָא דְכֻלָּא, דָּא
 אִיהוּ עֲלָמָא דְאֲתִי, דְאִיהוּ מְקוֹרָא עֲלָאָה דְכָל אַנְפִּין
 נְהִירִין מִתְמֵן, דְהָא אִיהוּ מִבּוּעָא וּמְקוֹרָא דְכֻלָּא. וְכָל
 בּוּצִינִין וְנְהוּרִין, מִתְמֵן אֲתַדְלִיקוּ.

כְּגִוּוֹנָא דָּא, מְקוֹרָא וּמִבּוּעָא דְבִירָא, כָּל אֵינּוֹן בּוּצִינִין
 דְלַתְתָּא, כְּלָהוּ אֲתַנְהָרִין וְאֲתַמְלִיין נְהוּרִין מִנִּיהּ.
 וְדָא קִיּוּמָא לְקַבֵּל דָּא. וּבְגִין כֵּן, בְּשַׁעְתָּא דְכִהְנָא פְּרִישׁ
 יְדוּי, וְשָׂאֲרֵי לְבָרְכָא עֲמָא. כְּדִין שָׂרָאן בְּרַכָּאן עֲלָאִין,
 מְקוֹרָא עֲלָאָה, לְאֲדַלְקָא בּוּצִינִין, וְנְהָרִין כָּל אַנְפִּין.
 וּכְנֻסַּת יִשְׂרָאֵל אֲתַעֲטָרַת בְּעֲטָרִין עֲלָאִין. וְכָל אֵינּוֹן
 בְּרַכָּאן נְגִדִין וְאֲתַמְשְׁכֵן מֵעֵילָא לְתַתָּא.

תָּא חֲזִי, מִשָּׁה פְּקִיד, וּבְצֻלָּל עֲבִיד, לְמַהוּי כְּלָא בְּרוּזָא

דְּגוּפָא, (רכ"ד ע"א) וְסִיּוּמָא דְגוּפָא דְאִיהוּ אֶת קִיּוּמָא
 קְדִישָׁא, לְאַסְגָּאָה רְחִימוּ וְקְשׁוּרָא דִיחֻוּדָא בְּמִשְׁכְּנָא.
 וְכָלֹא בְרוּזָא דִימִינָא קָא אֶתְעַבִּיד. וְעַל דָּא, בְּכָל אֶתְר
 דְּסִטְרָא דִימִינָא אֶשְׁתַּכַּח, עֵינָא בִישָׁא לָא שְׁלֵטָא בֵּיהּ.
 וּבְגִין כֶּף, וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה. בְּגִין דִּהֵהוּא כֶּסֶף מְסִטְרָא
 דִימִינָא קָא אֶתִּיא. וְעַל דָּא אֶתְמַנָּא כְּלָא בְּמַנִּינָא.

רַבִּי יִצְחָק שָׁאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיהּ, הָא אוּקְמוּהָ
 דְּבִרְכָתָא לָא שְׂרִיא בְּמִלָּה דְקָאִים בְּמַדִּידוּ, וּבְמִלָּה
 דְקָאִים בְּחוּשְׁבָנָא, הֵכָא בְּמִשְׁכְּנָא אֲמַאי הוּוּ כְּלָא
 בְּחוּשְׁבָנָא. אָמַר לִיהּ הָא אֶתְמַר, אֲבָל בְּכָל אֶתְר דְּסִטְרָא
 דְקָדוּשָׁה שְׂרִיא עָלֶיהָ, אִי תְהוּא חוּשְׁבָנָא אֶתִּיא מְסִטְרָא
 דְקָדוּשָׁה, בְּרְכָתָא שְׂרִיא עָלֶיהָ תְדִיר, וְלֹא אֶתְעַדִּי מִנִּיהּ.
 מְנַלְן. מִמַּעֲשֵׁר. בְּגִין דְאֶתִּיא חוּשְׁבָנָא לְקָדְשָׁא. בְּרְכָתָא
 אֶשְׁתַּכַּחַת בֵּיהּ. כָּל שְׁפֵן מִשְׁכְּנָא דְאִיהוּ קָדֵשׁ, וְאֶתִּיא
 מְסִטְרָא דְקָדֵשׁ.

אֲבָל כָּל שְׂאָר מְלִי דְעֵלְמָא, דִּלָּא אֶתִּינ מְסִטְרָא
 דְקָדוּשָׁה, בְּרְכָתָא לָא שְׂרִיא עָלֶיהָ, כִּד אֵינּוּן
 בְּחוּשְׁבָנָא. בְּגִין דְּסִטְרָא אֲחָרָא, דְאִיהוּ רַע עֵין, יִכִּיל
 לְשִׁלְטָאָה עָלֶיהָ. וְכִיוּן דִּיכִיל לְשִׁלְטָאָה עָלֶיהָ, בְּרְכָתָא
 לָא אֶשְׁתַּכַּחַת בֵּיהּ, בְּגִין דִּלָּא יִמְטוּ בְּרְכָאן לְהֵהוּא רַע

עֵין. (וְלֹא הוּי מְסִטְרָא דְקָדוּשָׁה).

וּמְדִידוֹ דְקְדוּשָׁה, וְחוֹשְׁבֵנָא דְקְדוּשָׁה, תְּדִיר בְּרַכָּאן
 אֶתוּסְפָאן בֵּיהּ. וְעַל דָּא, וְכִסְף פֿקוּדֵי הָעֵדָה.
 פֿקוּדֵי הָעֵדָה בְּקוּשְׁטָא וְדָאי, וְלֹא דְחִילוּ מֵעֵינָא בִישָׂא,
 וְלֹא דְחִילוּ מִכָּל חוֹשְׁבֵנָא דָּא, דְהָא בְּכֹלָא שְׂרָאן בְּרַכָּאן
 מְלַעֲיָלָא.

וְתָא חֲזִי, בְּזַרְעָא דִּיּוֹסֶף לָא שְׁלֵטָא בֵּיהּ עֵינָא בִישָׂא,
 בְּגִין דְּאֵתִי מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְעַל דָּא אֶתְעַבִּיד
 מִשְׁכְּנָא עַל יְדָא דְבַצְלָאֵל, דְהָא אִיהוּ בְּרוּזָא דִּיּוֹסֶף קָא
 שְׂרִיא, דְאִיהוּ רוּזָא דְבְּרִית קְדִישָׂא. וְעַל דָּא, מִשָּׁה פֿקִיד,
 וּבַצְלָאֵל עֲבִיד, לְמַהוּי כֹּלָא בְּרוּזָא דְגוּפָא, וְסִיּוּמָא
 דְגוּפָא, דְאִיהוּ אֶת קִימָא קְדִישָׂא, לְאַסְגָּאָה רְחִימוּ
 וְקְשׁוּרָא דִּיחֻדָּא בְּמִשְׁכְּנָא, וְכֹלָא בְּרוּזָא דִּימִינָא קָא
 אֶתְעַבִּיד, וּבְגִין כֹּךְ וְכִסְף פֿקוּדֵי הָעֵדָה, וְהָהוּא חוֹשְׁבֵנָא,
 אִיהוּ חוֹשְׁבֵן דְרַגִּין רַבְרַבִּין מִמֶּנּוּ, דְאֶתְאַחַדְדֵּן מִסְטָרָא
 דִּימִינָא. וְעַל דָּא פְּתִיב מֵאֵת כֶּפֶר וְגו'.

רַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי אַחָא, וְרַבִּי יוֹסִי, הָווּ אֲזִלֵי מְטַבְרָיָה
 לְצַפּוּרִי, עַד דִּהְווּ אֲזִלֵי, חָמוּ לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר
 דְהָוָה אֶתִּי, וְרַבִּי חִיָּא עֲמִיָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדָאי
 נְשִׁתְתַּף בְּהַדִּי שְׁכִינְתָא. אֹרִיכוּ לְהוּ, עַד דְמָטוּ לְגַבִּיָּיהוּ.
 כִּיּוֹן דְמָטוּ גַבִּיָּיהוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פְּתִיב (תהלים לד) עֵינֵי
 יי' אֶל צְדִיקִים וְאֲזַנֵּי אֶל שׁוֹעֲתִם. הָאִי קָרָא קְשִׁיא, מֵאִי

עֵינַי יִי' אֶל צְדִיקִים. אִי בְּגִין דְּאַשְׁגָּחוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֲלֵיהוּ לְאוֹטָבָא לֹון בְּהַאי עֲלָמָא, הָא חֲמִינֹן, כְּמָה
 זְפִאִין אִינוּן בְּהַאי עֲלָמָא, וְאַפִּילוּ מְזוּנָא כְּעוֹרְבֵי בְּרָא
 לָא יְכַלִּין (דף רכ"ה ע"ב) לְאַדְבָּקָא, אִי הֲכִי מַאי עֵינַי יִי' אֶל
 צְדִיקִים.

אַלָּא רְזָא הָכָא, תָּא חֲזִי, כָּל אִינוּן בְּרִיין דְעֲלָמָא, כְּלָהוּ
 אֶשְׁתְּמוּדְעָאן לְעִילָא, בֵּין לְסִטְרָא דָּא, וּבֵין
 לְסִטְרָא דָּא. אִינוּן דְלְסִטְרָא דְקְדוּשָׁה, אֶשְׁתְּמוּדְעָאן
 לְעִילָא לְגַבִּיהָ, וְאַשְׁגָּחוּתָא דִילִיהָ תְּדִיר עֲלֵיהוּ. וְאִינוּן
 דְלְסִטְרָא מְסַבָּא, אֶשְׁתְּמוּדְעָאן לְגַבִּיהָ, וְאַשְׁגָּחוּתָא
 דִילִיהָ תְּדִיר עֲלֵיהוּ. וּבְאַתָּר דְשִׁלְטָא הֵהִיא אֶשְׁגָּחוּתָא
 דְסִטְרָא דְקְדוּשָׁה, לָא אֶשְׁגַּח עֲלִיהָ סִטְרָא אַחְרָא, וְלָא
 יִקְרַב לְגַבִּיהָ לְעֲלָמִין, וְלָא יְכִיל לְדַחֲיָא לִיהָ מֵאַתְרִיהָ,
 בְּכָלָא, בְּכָל מַה דְּאִיהוּ עֲבִיד. וְעַל דָּא, עֵינַי יִי' אֶל
 צְדִיקִים וְגו', בְּגִין דָּא סִטְרָא אַחְרָא לָא יְכִיל לְשִׁלְטָאָה
 עֲלִיהָ. וְהֵשְׁתָּא סִייעָתָא דְשְׁמִיָּא הָכָא, וְכָל אֶשְׁגָּחוּתָא
 טְבָא דְלְעִילָא הָכָא, וְכָל סִטְרָא אַחְרָא, וְכָל מְלָה בִישָׂא,
 לָא יְכִיל לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהוּ.

אֲמַר רַבִּי אַבָּא, הָא אוֹלִיפְנָא דְבְּכָל אַתָּר דְסִטְרָא
 דְקְדוּשָׁה שְׂרִיא עֲלוּי, אַף עַל גַּב דְקִימָא
 בְּחוּשְׁבָּנָא, בְּרַכְתָּא לָא אַתְּמַנְעַ מִתְּמָן. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,

וְדַאי הָכִי הוּא. אָמַר לִיה, הָא יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן קֹדֶשׁ, וְאַתְיִין
 מִסְטָרָא דְקֹדֶשׁ, דְּכֹתִיב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִי, וְכֹתִיב
 (ויקרא ב) וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי, אֲמַאי כִּד עֵבֶד דְּדוּד
 חוֹשְׁבֵנָא לְיִשְׂרָאֵל, הָוָה בְּהוֹן מוֹתָנָא, דְּכֹתִיב, (שמואל ב כד)
 וַיִּתֵּן יְיָ דְּבַר בְּיִשְׂרָאֵל מִן הַבֶּקֶר וְעַד עֵת מוֹעֵד.

אָמַר לִיה, בְּגִין דְּלֹא נָטַל מִנֵּיהּוּ שְׁקָלִים, דְּאִיהּוּ
 פּוֹרְקָנָא. דְּכֹתִיב, (שמות ל) וּנְתַנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ
 לִי בַּפְּקוּדֹת אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָּהֶם נֶגֶף בַּפְּקוּדֹת אֹתָם. בְּגִין
 דְּאַצְטְרִיךְ קֹדֶשׁ, (דאיהוּ באתגלליא) לְמִיָּהב פּוֹרְקָנָא דְקֹדֶשׁ,
 וְהֵיא פּוֹרְקָנָא דְקֹדֶשׁ לָא אֲתַנְטִיל מִנֵּיהּוּ. תָּא חֲזִי,
 יִשְׂרָאֵל אִיהּוּ קֹדֶשׁ, דְּקִימָא בְּלֹא חוֹשְׁבֵנָא, (דגְרַמְיִיהוּ) וְעַל
 דָּא אֲצְטְרִיךְ פּוֹרְקָנָא דִּיתַנְטִיל מִנֵּיהּוּ, וְהֵיא פּוֹרְקָנָא
 קִימָא בְּחוֹשְׁבֵנָא, וְאֵינּוֹן לָא קִימּוּ בְּחוֹשְׁבֵנָא.

מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּקֹדֶשׁ אִיהּוּ רְזָא עֲלָאָה דְכָל דְרַגִּין,
 מַה הֵהוּא קֹדֶשׁ אִיהּוּ סְלִיק עַל כְּלָא, וְאִית לִיה לְבַר
 קֹדֶשׁ אַחְרָא לְתַתָּא דְקִימָא תְּחוּתִיה, וְקָאִים בְּחוֹשְׁבֵנָא
 וּבְמִנֵּין. אוּף הָכִי יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן קֹדֶשׁ, דְּכֹתִיב קֹדֶשׁ
 יִשְׂרָאֵל לִי, וְאֵינּוֹן יְהִיבִי קֹדֶשׁ אַחְרָא, פּוֹרְקוֹן דְּלֵהוֹן,
 דְּקִימִי בְּחוֹשְׁבֵנָא, וְרְזָא דָּא, יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן אֵילָנָא
 דְּקִימָא לְגוּ, פּוֹרְקָנָא (נ"א קֹדֶשׁ) אַחְרָא קִימָא לְבַר, וְסְלִיק
 לְחוֹשְׁבֵנָא, וְאֵגִין דָּא עַל דָּא. אֲזֵלוּ.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (הושע ב) וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסְפָּר וְגו'. מֵהוּ כְּחֹל
הַיָּם. תָּרִין גְּוֹוִנִין אֵינֻן הֶכָּא. חֲדָא כְּחֹל הַיָּם, בְּגִין דִּימָא
כַּד סִלְקִין גְּלוֹי בְּזַעְפָּא וְרוּגְזָא, וְאֵינֻן גְּלִין סִלְקָאן
לְשִׁטְפָא עֲלֵמָא, כַּד מְטָאן וְחָמָאן חוּלָא דִימָא, מִיַּד
אֲתַבְּרוּ וְתַבִּין לְאַחֹרָא, וְאֲשַׁתְּכֵכִי, וְלֹא יִכְלִין לְשִׁלְטָאָה
וְלְשִׁטְפָא עֲלֵמָא.

כְּגֹוֹנָא דָּא, יִשְׂרָאֵל אֵינֻן חוּלָא דִימָא, וְכַד שְׂאָר עַמִּין
דִּיאֵינֻן גְּלִי יֵמָא, מָאֲרֵי דְרוּגְזָא, מָאֲרֵי דְדִינִין
קִשְׁיִן, בְּעָאן לְשִׁלְטָאָה וְלְשִׁטְפָא עֲלֵמָא, חָמָאן לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל דִּיאֵינֻן מִתְקַשְׂרָאן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַבִּין
וְאֲתַבְּרוּ קַמֵּיהוּ, וְלֹא יִכְלִין לְשִׁלְטָאָה בְּעֵלְמָא. גְּוֹוֹנָא
אַחֲרָא, בְּגִין דְּחוּלָא דִימָא לִית לֵיהּ חוּשְׁבָנָא, וְלֹא קִיִּמָא
בְּחוּשְׁבָנָא, וְלֹא בְּמִדִּידוּ, דְּכַתִּיב אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא
יִסְפָּר, אוּף הֶכִי יִשְׂרָאֵל לִית לְהוּ חוּשְׁבָנָא, וְלֹא קִיִּמִין
בְּחוּשְׁבָנָא.

תָּא חַזִּי, אִית מְדִידוּ טְמִיר וְגַנִּיז, וְאִית חוּשְׁבָן דְּקִיִּמָא
בְּגַנִּיזוּ טְמִיר וְגַנִּיז, וְהֵאֵי קִיִּמָא בְּמִדִּידוּ, וְהֵאֵי
קִיִּמָא בְּחוּשְׁבָן. וְדָא אִיהוּ רְזָא וְקִיּוּמָא דְּכֻלָּא דְּלַעֲיִלָּא
וְתַתָּא, בְּגִין דְּהֵהוּא מְדִידוּ לָא אֲתִיִּדַע לְעֵלְמִין, עַל מַה
קִיִּמָא רְזָא דְּהֵהוּא מְדִידוּ. וְעַל מַה קִיִּמָא רְזָא דְּהֵהוּא

חֹשֶׁבְנָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְמַהִימְנוּתָא דְכֻלָּא.
 וַיִּשְׂרָאֵל לְתַתָּא לָא קִיִּימִין בְּחֹשֶׁבְנָא, אֱלָא בְּסִטְרָא
 דְּמַלְה אַחְרָא, וּפּוּרְקָנָא אִיהוּ דְּקִיִּימָא
 בְּחֹשֶׁבְנָא. וּבְגִין כֶּךָ יִשְׂרָאֵל כַּד עָאֲלִין (דף רכ"ו ע"א)
 בְּחֹשֶׁבְנָא נְטִילֵי מְנִיִּיהוּ פּוּרְקָנָא כְּמַה דְּאִתְמַר. וְעַל דָּא
 בְּיוֹמוֹי דְּדוּד, כַּד עָבַד חֹשֶׁבְנָא בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא נְטִיל
 מִנְהוֹן פּוּרְקָנָא, הָוּה רוּגְזָא, וְאִתְאַבִּידוּ מִיִּשְׂרָאֵל כְּמַה
 חִילִין וְכְמַה מִשְׂרִיִּין.

וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב בְּעוּבְדָא דְּמִשְׁכְּנָא, וְכֹסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה
 וְגו', וְכֹל הָעוֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים. וְכֻלָּא אִתְקַדְּשׁ
 לְעֵבִידַת מִשְׁכְּנָא, וְהָא אוּקְמוּהָ כְּפָרִין חֹשֶׁבְנָא חֲדָא.
 שְׁקָלִים חֹשֶׁבְנָא חֲדָא. בְּגִין דְּאִית עֲלָאִין דְּסִלְקוֹן
 לְחֹשֶׁבְנָא עֲלָאָה, וְאִית אַחְרָנִין דְּסִלְקוֹן לְחֹשֶׁבְנָא אַחְרָא.
 דָּא עֲלָאָה וְדָא תַתָּאָה. וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב וַיְהִי מֵאֵת כְּפָר
 הַכֹּסֶף לְצַקֵּת אֵת אֲדָנֵי הַקֹּדֶשׁ וְגו'. אֲלִין אֲדָנִים הָא
 אוּקְמוּהָ.

תּוּ פִתַּח וְאָמַר, (תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמָה אִם יִי
 לֹא יִבְנֶה בַּיִת וְגו', הָאִי קָרָא שְׁלִמָה מְלֻכָּא אָמַר
 לִיהָ, בְּשַׁעֲתָא דְּהָוּה בְּנֵי בֵי מְקַדְּשָׁא וְשָׂאֲרֵי לְמַבְנֵי, וְהָוּה
 חָמֵי דְּעוּבְדָא אִתְתַּקְּנַת בִּידֵיהוּ, וְהָוּה מִתְבְּנֵי מִגְרַמִּיהָ,
 כְּדִין שָׂאֲרֵי וְאָמַר אִם יִי לֹא יִבְנֶה בַּיִת וְגו', הֵיִינוּ רְזָא

דְּכָתִיב בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּרָא וְאֶתְקִין לְהָאֵי עֲלָמָא, בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ, דְּאִיהוּ
 בֵּית.

שׁוּא עֲמְלוּ בּוֹנֵי בּוּ, אֲלִין רְזָא דְּאִינוּן נְהָרִין, (נ"א נְחָלִין)
 דְּנִפְקִין וְעֵאֲלִין כְּלָהוּ בְּגוּ הָאֵי בֵּית, לְאַתְקֵנָא לִיה
 בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיךְ. וְאִף עַל גַּב דְּכְלָהוּ קָא אֶתְיִין
 לְאַתְקֵנָא לְמַעַבְד תְּקוּנָיָה, וְדֵאֵי אָם יִי, דְּאִיהוּ רְזָא
 דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, דְּאַתְקִין (ס"א בֵּיתִיָּה לָא אֶתְקִין) וְעֵבִיד בֵּיתָא
 כְּדָקָא יְאוּת, אִינוּן בּוֹנֵין לְמַגְנָא אִינוּן, אֶלָּא מַה דְּאִיהוּ
 עֵבִיד וְאַתְקִין. אָם יִי לָא יִשְׁמַר עִיר, כְּמַה דְּכָתִיב (דְּבָרִים
 יא) תָּמִיד עֵינֵי יִי אֱלֹהֶיךָ בְּהַ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית
 שָׁנָה וְאוֹקְמוּהָ. וּבְאַשְׁגָּחוֹתָא דָּא, אִיהִי נְטִירָא בְּכָל
 סְטְרִין.

וְאִף עַל גַּב דְּכָתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שָׁלְשָׁלְמָה
 שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל. וְכְלָהוּ
 נְטִירֵי לָהּ. מֵאֵי טַעְמָא נְטִירֵי לָהּ. בְּגִין דְּכָתִיב מִפְּחַד
 בַּלְיֹת, דָּא פְּחָדָא דְּגִיְהֵנָם, דְּקָאִים לְקַבְּלָהּ, בְּגִין
 לְדַחֲיָא לָהּ, וּבְגִין דָּא כְּלָהוּ סַחְרִין לָהּ. (נִדְפֵס רס"ח ע"ב)
 וְאִף עַל גַּב דְּכְלָהוּ קִיַּיְמֵי בְּנֵהִירוֹ דְּמַחְשְׁבָה דְּלָא
 אֶתְיִידַע. וּכְדִין, הָאֵי נְהִירוֹ דְּמַחְשְׁבָה דְּלָא
 אֶתְיִידַע, בְּטַשׁ בְּנֵהִירוֹ דְּפָרִיסָא וְנְהָרִין כְּחָדָא וְאַתְעֵבִידוּ
 תִּשְׁעֵי הֵיכְלִין. (רס"ט ע"א)

וְהִיכָלִין לָאוּ אֵינּוּן נְהוּרִין, וְלָאוּ אֵינּוּן רוּחִין, וְלָאוּ
 אֵינּוּן נְשָׁמְתִין, וְלֹא אֵית מֵאן דְּקִימָא בְּהוּ.
 רְעוּתָא דְכָל תְּשַׁע נְהוּרִין דְּקִימֵי כְּלָהוּ בְּמַחְשָׁבָה, דְּאִיהִי
 חַד מִנֵּיהוּ בְּחוּשְׁבָנָא, דְּכְלָהוּ לְמַרְדָּף אֲבַתְרִייהוּ,
 בְּשַׁעְתָּא דְּקִימֵי בְּמַחְשָׁבָה. וְלֹא מִתְּדַבְּקוּ, וְלֹא
 אֲתִיידִיעוּ, אֲלִין לָא קִימֵי, לָא בְּרְעוּתָא, וְלֹא בְּמַחְשָׁבָה
 עֲלָאָה. תְּפָסִין בָּהּ וְלֹא תְּפָסִין. בְּאֲלִין קִימִין כָּל רוּזֵי
 מְהִימְנוּתָא, וְכָל אֵינּוּן נְהוּרִין מְרוּזָא דְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה.
 דְּלִתְתָּא כְּלָהוּ אֲקֶרוּן אֵין סוּף. עַד הָכָא מְטוּן נְהוּרִין וְלֹא
 מְטוּן, וְלֹא אֲתִיידִיעוּ. לָאוּ הָכָא מַחְשָׁבָה וְלָאוּ רְעוּתָא.

כַּד נְהִיר מַחְשָׁבָה, וְלָאוּ אֲתִיידִע מִמָּה נְהִיר כְּדִין אֲתִלְבֵּשׁ
 וְאַסְתִּים גּוּ בִינָה, וְנְהִיר ^(מֵאן) לְמָה דְּנְהִיר, וְעֵאִיל דָּא
 בְּדָא, עַד דְּאֲתַכְּלִילוּ כְּלָהוּ כַּחְדָּא, וְהֵא אֻקְמוּהָ. וּבְרוּזָא
 דְּקַרְבָּנָא, כַּד סְלִיק כְּלָא, אֲתַקְשֵׁר דָּא בְּדָא, וְנְהִיר דָּא
 בְּדָא, כְּדִין קִימִין כְּלָהוּ בְּסְלִיקוּ, וּמַחְשָׁבָה אֲתַעְטֵר בְּאֵין
 סוּף, הֵהוּא נְהִירוּ דְּנְהִיר מְנִיָּה מַחְשָׁבָה עֲלָאָה, אֲקֶרִי אֵין
 סוּף. (ע"ב)

כִּיּוֹן דְּאֲנְהִיר וְאֲתַפְשֵׁטוּ מְנִיָּה חִילִין, הֵהִיא מַחְשָׁבָה
 אֲסְתִּים וְאַגְנִיז וְלֹא יְדִיעַ, וּמִתְמָן אֲתַפְשֵׁט
 פְּשִׁיטוּתָא לְכָל סְטְרִין, וְאֲתַפְשֵׁט מְנִיָּה חַד פְּשִׁיטוּ, דְּאִיהוּ
 רוּזָא דְּעֲלָמָא עֲלָאָה.

וְדָא קְיִימָא (ל"א ע"א) בְּשִׁאלְתָא, וְאִיהוּ מְאָמֵר עֲלָאָה,
 וְאוּקְמוּהָ דְאֶקְרִי מ"י. דְכְּתִיב, (ישעיה מ) שְׂאוּ מְרוֹם
 עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִים. שְׁאֲלֵתָא הֵהוּא דְבָרָא אֱלֹהִים.
 לְבַתֵּר אֲתַפְּשִׁט וְאֲתַעְבִּיד יָם, (נ"ו ע"א) סוּפָא דְכָל דְרַגְיָן,
 דְאִיהוּ לְתַתָּא. וּמִתְמָן שְׂאֲרֵי לְמַבְנֵי לְתַתָּא. וְכֹלָא עָבִיד
 בְּהֵהוּא גְוּוֹנָא מִמֶּשׁ (דף רכ"ו ע"ב) דְלַעֲיִלָא דָא, לְקַבֵּל דָא.
 וְדָא כְּגוּוֹנָא דְדָא. וּבְגִין כֶּהָ, נְטִירוֹ דְכֹלָא מֵעֵילָא וְתַתָּא.
 וְהֵאִי פְשִׁיטוֹ, דְמַחְשְׁבָה אִיהוּ, דְאִיהוּ עֲלֵמָא עֲלָאָה. וְדָא
 אִיהוּ אִם יִי' לֹא יִשְׁמַר עִיר שְׂוֹא שְׂקֵד שׁוֹמֵר,
 דְאִיהוּ שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. (נ"א ע"א) שְׂקֵד שׁוֹמֵר הַהוּא דְכְּתִיב בֵּיהּ (מְשָׁלִי כו) וְשׁוֹמֵר
 אֲדוֹנָיו יְכוּפֵד) דְלָאוּ בֵּיהּ קְיִימָא נְטִירוֹ, אֶלָּא בְּעֲלֵמָא
 עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, תְּכֹלָא דְמִשְׁכְּנָא, כֹּלָא קְיִימָא בְּרֹזָא עֲלָאָה,
 וְאוּקְמוּהָ. תְּכֹלֵת וְאַרְגָּמָן חֵד, לְאַתְקַשְׂרָא בְּחֵד. וְהֵא
 אֲתַמֵּר בְּרֹזָא דְכְּתִיב, (דברים ד) כִּי יִי' אֱלֹהֶיךָ אִשׁ אֲכָלָה
 הוּא. וְהֵא אֲתַמֵּר דְאִית אֶשָּׁא אֲכָלָא אֶשָּׁא, וְאֲכִיל לִיהּ
 וְשִׁצִי לִיהּ. בְּגִין דְאִית אֶשָּׁא תְּקִיפָא מֵאֶשָּׁא. (מֵאֵן דְבַעֲי לְמַנְדַּע
 חֲכַמְתָּא בִּיחֻדָא קְדִישָׁא וכו'. מִכָּאֵן עַד דְקְיִימָא עֲלִיהּ בְּפֻרְשַׁת בְּרָאשִׁית דִּף נ"א ע"ש. וְאֵלוּ
 הַחִילוּפִים מִצִּאֲנוּ בֵּין הַכְּתוּב כֹּאן לְבִין הַכְּתוּב שֵׁם. שׁוֹרָה א' בְּמִקּוּם גְּסָה מִצִּאֲנוּ אַחֲרָא.
 בְּשׁוֹרָה ב' דְאֲתַאחִיד בֵּיהּ. בְּשׁוֹרָה י"א לְאֲדַלְקָא וּלְאֲתַאחֲדָא בֵּיהּ. בְּשׁוֹרָה י"ב שִׁצִי לִיהּ וְאֲכִיל
 לִיהּ. בְּשׁוֹרָה כ"ג וְעַל נְהוּרָא חוּרָא שְׂרִיָא לְעֵילָא נְהוּרָא סְתִימָא דְאֶקִּיף לִיהּ רֹזָא עֲלֵאָה
 הָכָא וְכֹלָא תְּשַׁבַּת. בְּשׁוֹרָה ל"ג כֹּלָא אֲתַחֲבַר. בְּשׁוֹרָה ל"ד בֵּיהּ לְתַתָּא. בְּשׁוֹרָה ל"ה דְסָלִיק.
 בְּשׁוֹרָה ד' וְאִיהוּ. בְּשׁוֹרָה ה' דְאִיהוּ דְלִיק. שׁוֹרָה ו' וְכֹלָא אֲתַקְשֵׁר. שׁוֹרָה ז' עַל תְּרַבִּין. שׁוֹרָה

י"ד וּבְלֵהוּ קַיִמִי ת"ח. שוֹרָה ט"ו מְלָה אַחְרָא לְתַתָּא. שוֹרָה י"ו וְלִית לָהּ. (וכבר נתקן הכל

בנוסחא אמיתית. הרש"ב).

וְאֵת הָאֱלֹף וְשִׁבְעַת הַמְּאוֹת וְחַמְּשָׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה (שמות לח) וּוּיִם לְעַמּוּדִים וְצָפָה רְאִישֵׁיהֶם וְגו'. תָּא חֲזִי, אֹלִיפְנָא דְאֵינּוֹן תְּקַלִּין אַנְשֵׁי לֹון מִשָּׁה, וְלֹא יִדַע מַה דְּאֵתְעֵבִיד מִנֵּייהוּ, עַד דְּנִפְק קָלָא וְאָמַר, וְאֵת הָאֱלֹף וְשִׁבְעַת הַמְּאוֹת וְחַמְּשָׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה וּוּיִם לְעַמּוּדִים.

רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים א) עַד שְׁהַמְּלֹךְ בְּמִסְבוֹ נְרַדִּי נָתַן רִיחוֹ. הַאי קָרָא אַתְמַר, אַבְל עַד שְׁהַמְּלֹךְ בְּמִסְבוֹ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד יְהֵב אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאֵתָא לְסִינֵי. וְכַמָּה רְתִיכִין הוּוּ עֲמִיָה, כְּלֵהוּ רְתִיכִין קְדִישִׁין, וְכָל קְדוּשִׁין עֲלָאִין, דְּקְדוּשָׁה דְּאֹרִייתָא, כְּלֵהוּ הוּוּ תַמָּן, וְאֹרִייתָא אַתִּיחֵיבַת בְּלֵהֲטִי אֲשָׁא, וְכָלָא בְּסִטְרָא דְּאֲשָׁא, וְכַתִּיבָא בְּאֲשָׁא חוּרָא, עַל גְּבִי אֲשָׁא אוֹכְמָא. וְאֵתוּוֹן הוּוּ פְּרַחִין וְסַלְקִין בְּאֹיֶרָא.

וְאֵת קְדַמָּה דְּאֹרִייתָא, אַתְּפְּלִיג לְשִׁבְעַת מְאָה וְשִׁבְעִים וְחַמְּשָׁה לְכָל סֵטֶר, וְכְלֵהוּ אַתְחַזוֹן בְּאֹיֶרָא דְּרַקִּיעָא בְּאֵת ו', ו' לְסִטְרָא דָּא, ו' לְסִטְרָא דָּא. וְכֵן לְכָל סֵטְרִין. וְאֵלִין וּוּיִן הוּוּ קַיִמִין עַל עַמּוּדִין, וְאֵינּוֹן עַמּוּדִין הוּוּ קַיִמִין עַל נִיסָא, וְכְלֵהוּ וּוּיִן עֲלֵייהוּ. בְּגִין דְּרִזָּא דְּאֹרִייתָא עַל ו' קַיִמָּא. וְאֵינּוֹן וּוּיִן דְּאֵינּוֹן רִזָּא (בראשית ב"ב) דְּמַהִימְנוּתָא דְּאֹרִייתָא, כְּלֵהוּ עַל אֵינּוֹן עַמּוּדִים

קִיּוּמִין, דְּאִינוּן רְזִין דְּנִפְקִין בְּהוּ נְבִיאִים, רְזָא דְלֵהוּן
בְּכַל סֵטֶר. וְעַל אִינוּן קִיּוּמִין, קִיּוּמֵן אִינוּן וּוִין.

ו' עֲלָאָה, אִיהוּ רְזָא דְקוּל דְּאֶשְׁתַּמַּע, וְאִיהוּ רְזָא דְקִיּוּמָא
בֵּיה אֹרִייתָא, בְּגִין דְּאֹרִייתָא נִפְקָא מִהֵהוּא קָלָא
פְּנִימָאָה, דְּאֶקְרִי קוּל גְּדוּל. וְדָא קוּל גְּדוּל אִיהוּ רְזָא
דְּאֹרִייתָא. וְעַל דָּא פְּתִיב (דְּבָרִים ה) קוּל גְּדוּל וְלֹא יִסָּף.

תָּא חֲזִי, הֵאֵי קוּל גְּדוּל, אִיהוּ עֲקָרָא דְכָלָא, וְרְזָא
דְשִׁמָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְעַל דָּא אֹקְמוּתָא, דְּאֶסִּיר
לִיה לְבַר נֶשׁ לְאֶקְדָּמָא שְׁלֵמָא לְחַבְרִיָּה, עַד לָא יִצְלִי
צְלוּתִיה. וְרְזָא דָּא אֹקְמוּתָא, דְּכִתְיב, (מִשְׁלֵי כז) מְבַרְךְ (קפ"ב

ע"א) יִרְעֵהוּ בְּקוּל גְּדוּל בְּבִקְרֵי הַשֶּׁכֶם קָלְלָה תַחֲשֹׁב לוֹ. וְלֹאֵו
אִיהוּ אֶסוּר, עַד דְּמְבַרְךְ לִיה בְּרְזָא דְקוּל גְּדוּל, דְּאִיהוּ
עֲקָרָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא.

וְעַל דָּא, רְזָא דְאֹרִייתָא נִפְקָא מִהֵהוּא קוּל גְּדוּל, וְדָא
אִיהוּ מְלָךְ. בְּמִסְבוּ: דָּא מְעַמַּד הַר סִינִי, וְאֹקְמוּתָא
נְרִדִי נִתַּן (דף רכ"ז ע"א) רִיחוּ, דָּא פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאֶמְרוּ
יִשְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת כד) כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע.

שְׁתַּמְלָךְ: דָּא אִיהוּ מְלָךְ עֲלָאָה, וְאֹקְמוּתָא.

תָּא חֲזִי, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵייתִי טוּפְנָא עַל עֲלָמָא,
בְּגִין לְחַבְלָא כָלָא, אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַח,
בְּעֵי לָךְ (ס"א לְאֶסְתַּתְרָא) לְאֶסְתַּתְרָא, וְלֹא תַחֲזִי גְרַמְךָ קַמִּיה

דְּמַחְבֵּלָא, דְּלֹא יִשְׁלוּט עֲלֶיךָ, בְּגִין דְּלֹא הוּוּ מֵאֵן דִּיגִין
עֲלוּי. כִּיּוֹן דְּאֲתַקְרִיב קְרַבְנָא, דְּקָרִיב נַח, כְּדִין אֲתַבְּסָם
עֲלֵמָא, וְלֹא אֲתַבְּסָם כּוּלֵי הַאי עַד דְּקִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל
טוֹרָא דְּסִינַי. כִּיּוֹן דְּקִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי, כְּדִין
אֲתַבְּסָם עֲלֵמָא, וּמַחְבֵּלָא לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּעֲלֵמָא.

וּבְעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ בְּהַהוּא זְמַנָּא, לֹאֲעֵבְרָא הַהוּוּ
מַחְבֵּלָא מִעֲלֵמָא, (וכד) בַּר דִּישְׂרָאֵל סָרְחוּ בְּהַהוּוּ
זְמַנָּא, לְיוֹמִין זְעִירִין, וְעֵבְדוּ יֵת עֲגֵלָא. וּכְדִין מַה כְּתִיב,
(שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב. וְעֵדִים
הָוּוּ רְזִין דְּשִׁמָּא (בראשית נ"ב ע"ב) קְדִישָׁא, דְּאֲעֵטֵר לֹון
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, וְאֲתַנְטֵל מִנִּיּהוּ, כְּדִין שְׁלֵטָא מַחְבֵּלָא
עַל עֲלֵמָא, וְאֵהֲדַר כְּמִלְקַדְמִין, כְּהַהוּוּ זְמַנָּא דְּשְׁלֵטָא
בְּעֲלֵמָא, וְעֵבִיד דִּינָא.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּיוֹמוֹי דְּטוֹפְנָא, מֵאֵן יְהִיב תַּמָּן מַחְבֵּלָא,
דְּהָא מִיָּא הוּוּ דְּאֲתַגְּבְּרוּ, תָּא חֲזִי, לִית לָךְ דִּינָא
בְּעֲלֵמָא, אוּ כַּד אֲתַמְחִי עֲלֵמָא בְּדִינָא, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח (קצ"ז
ע"א) הַהוּוּ מַחְבֵּלָא בִּינִיּהוּ, דְּאֲזִיל בְּגוּ אִינּוֹן דִּינִין
דְּאֲתַעֲבִידוּ בְּעֲלֵמָא. אוּף הַכָּא, טוֹפְנָא הוּוּ, וּמַחְבֵּלָא
אֲזִיל בְּגוּ טוֹפְנָא, וְאִיהוּ אֲקָרִי הַכִּי. וְעַל דָּא אֲמַר לִיה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ לְנַח, לְטַמְרָא גְרַמִּיָּה, וְלֹא יִתְחַזִּי
בְּעֲלֵמָא. וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לָא אֲתִישָׁב עֲלֵמָא וְלֹא נִפְקַת
 אֲרַעָא מְזוּהָמָא וְכוּ'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לָא אֲתִישָׁב
 עֲלֵמָא וְלֹא נִפְקַת אֲרַעָא וּמְזוּהָמָא וְכוּ'. עַד פֶּךְ יִשְׂרָאֵל
 עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּפֻרְשַׁת נַח דְּף ס"ג ב' וּס"ד א'
 וּב' וְאֵלּוּ הַחִילוּפִים מִצְאָנוּ בֵּין הַכְּתוּב כַּאן לְבֵין הַכְּתוּב
 שֵׁם. דְּף ס"ג ב' שׁוּרָה כ"ד. לְתַתָּא וְאִיהוּ אֲמַשִּׁיךְ לִיה
 לְעֵלְמָא לְבַתֵּר דְּכְתִיב וַיִּשֶׁת מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל וְהָא
 אֲתָמַר. שׁוּרָה כ"ח עֲלֵמָא צ"ל עַל מִיא. שׁוּרָה ל"א אָמַר
 לָן. שׁוּרָה ל"ז צ"ל בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שׁוּרָה ח' וְרוּזָא חֲדָא.
 שׁוּרָה י"ג בְּדִיוקְנָא דְשִׁיפִי. שׁוּרָה י"ד נְמִי אִיהוּ. שׁוּרָה
 כ"ו דְּלַתַּתָּא. שׁוּרָה ה' דְּעֵלְמָא וּבְעוּד דְּאִיהוּ בְּלַחֲדוּי עִם
 מְלָכָא שְׂאִיל לִיה כָּל צְרַכּוּי וְיַהִיב לִיה. (וכבר נתקן הכל בנוסחא

אמיתית). הרש"ב

תָּא חֲזִי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאֵת הָאֵלֶּף וְשִׁבְעַת הַמְּאוֹת
 וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עֲשָׂה וּוּיִם לְעַמּוּדִים. אֲמַאי וּוּיִם.
 אֶלָּא כְּמִין ו'ו' הוּו, וְרִישִׁיהוֹן חֲפָא בְּדַהְבָּא. אֵינּוֹן דְּכֶסֶף,
 וְרִישִׁיהוֹן מְחַפֵּן בְּדַהְבָּא, בְּגִין דְּכָל ו'ו' בְּסִטְרָא דְרַחֲמֵי קָא
 אֲתִיא, וְכִלְהוּ הוּו אֲשֶׁתְּמוּדְעָן לְעֵילָא בְּחוּשְׁבָּנָא. וּבְגִין
 דְּאֲתוּ מְסִטְרָא דְרַחֲמֵי, הוּו אֶקְרוּן וּוּיִם. וְכָל שְׂאֵר תַּלְיִין
 בְּהוּ. וְלִית ו'ו' אֶלָּא דַּהְבָּא וְכֶסֶף כַּחֲדָא. וּבְגִין פֶּךְ, כָּל
 אֵינּוֹן אֶקְרוּן, וּוּי דְּאֵינּוֹן עַמּוּדִים. מֵאן עַמּוּדִים. כְּמָה

דַּאתְ אַמַר וְהַעֲמוּדִים שְׁנַיִם וְגו'. בְּגִין דְּהָא אֵלִין לְבַר
מְגוּפָא, לְתַתָּא הוּוּ קַיִימִין.

אַמַר רַבִּי יִצְחָק, לָא יִדְעָנָא אִי דָא עֲבִידְתָּא דְקֹדֶשׁ, או
חוּל. בְּגִין דְכְּתִיב וְאֵת הָאֱלֹהִים, דְּהָא פְּתִיב הֲכָא
הָאֱלֹהִים, וּכְתִיב הֲתָם (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) הָאֱלֹהִים לָךְ שְׁלֹמָה, מַה
לְהֵלֵן הָאֱלֹהִים חוּל, אוּף הֲכָא הָאֱלֹהִים חוּל.

אַמַר לֵיהּ, לָאוּ הֲכִי, דְאִי הוּוּא הוּוּא חוּל, לָא יִתְעַבִּיד
מִנֵּיהּ וּוּיִם. וְתוּ, דְּהָא תַּמָּן פְּתִיב הָאֱלֹהִים וְלָא
יִתִיר, וְהֲכָא פְּתִיב הָאֱלֹהִים וְשִׁבְעַת הַמַּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים.
הָאֱלֹהִים דְּהֲתָם אֵינּוּן חוּל, דְכְּתִיב הָאֱלֹהִים לָךְ שְׁלֹמָה. וְדָא
אֵיהּ חוּל, בְּגִין דְכָל חוּל לָאוּ אֵיהּ בְּסִטְרָא דְקֹדוּשָׁה
כָּלִל. חוּל אֵיהּ מְסִטְרָא אַחֲרָא מְסִבָּא. וְעַל דָּא הִבְדִּילָהּ
בֵּין קֹדֶשׁ לְחוּל, בְּגִין דְּבַעֲיָנָן לְאַפְרָשָׁא בֵּין קֹדֶשׁ לְחוּל.
וְרַזָּא דְקָרָא הֲכִי הוּוּא, (וּיקְרָא י) וְלִהְבְּדִיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין
הַחוּל וּבֵין הַטְּמֵא וּבֵין הַטְּהוֹר.

וְעַם כָּל דָּא אֵף עַל גַּב דְּפִרְיִשׁוּ אֵית לְקֹדֶשׁ מִן הַחוּל,
חוּלְקָא חֲדָא אֵית לֵיהּ בְּקֹדוּשָׁה (דף רכ"ז ע"ב) מְסִטְרָא
דְשִׁמְאֵלָא. הֲדָא הוּוּא דְכְּתִיב הָאֱלֹהִים לָךְ שְׁלֹמָה, דְאֵינּוּן
אֱלֹהִים יוּמֵי הַחוּל. וְאֵינּוּן יוּמֵי דְגְלוּתָא. כְּמָה דְאֵית אֱלֹהִים
יוּמֵין דְקֹדוּשָׁה, הֲכִי נָמִי אֱלֹהִים יוּמֵין לְסִטְרָא אַחֲרָא.
וְעַל דָּא אֲתַעְרוּ חֲבַרְיָא, אֵינּוּן יוּמֵין דְגְלוּתָא, אֱלֹהִים

שְׁנֵין הָווּ. וְעַל דָּא, אֵית אֶלְפָּה וְאֵית אֶלְפָּה, וְאֵינּוֹן אֶלְפָּה
 שְׁנֵין דְּגָלוּתָא, אַף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל יִהוּן בְּגָלוּתָא,
 וְיִתְמַשְׁכוּן יִתִיר, בְּהֵי אֶלְפָּה שְׁנֵין יִתְמַשְׁכוּן, דְּאֵינּוֹן אֶלְפָּה
 יוֹמִין דְּקָאֲמַרְן. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ, כָּל שְׁלֵמָה דְּאֵית
 בְּשִׁיר הַשִּׁירִים קִדְשׁ, בַּר מֵהָאֵי דְּאֵיהוּ חוּל. הָאֶלְפָּה דְּהִכָּא,
 קִדְשׁ אֵיהוּ, וְכָל עוֹבְדוּי קִדְשׁ, וְעַל דָּא עָשָׂה וּוִים
 לְעַמּוּדִים.

תָּא חֲזִי, הָא אֲמַרְן כָּל ו' בְּרִזָּא דְּרַחֲמֵי אֵיהוּ, וְכָל אַתְר
 דְּאֵיתֵי ו' בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא, רַחֲמֵי אֵיהוּ. (נדפס נח ס"ד ע"ב)
 כְּגוֹן (בראשית יט) וַיִּיְהִי הַמָּטִיר עַל סְדוֹם. (בראשית יג) וַיִּיְהִי אֱמָר אֶל
 אַבְרָם. רַחֲמֵי וְדִינָא כִּחְדָּא. דְּמָאֵי שְׁנָא בְּטוֹפְנָא, דְּכִתִּיב
 אֱלֹהִים בְּכָל אַתְר, אֲמָאֵי לָא כְּתִיב וַיִּיְהִי. אֶלָּא תַנִּינָן, בְּכָל
 אַתְר דְּכִתִּיב וַיִּיְהִי, הוּא וּבֵית דִּינּוּ. אֱלֹהִים סְתָם, דִּינָא
 בְּלַחֲדוּי.

אֶלָּא בְּסְדוֹם, אַתְעָבִיד דִּינָא, וְלָא לְשִׁיצָאָה עֲלֵמָא.
 וּבְגִין כֶּךָ אַתְעָרַב אֵיהוּ בְּהַדֵּי דִינָא. אַבְל בְּטוֹפְנָא,
 כָּל עֲלֵמָא שְׂצִי, וְכָל אֵינּוֹן דְּאִשְׁתַּכְּחוּ בְּעֲלֵמָא. וְאֵי
 תִּימָא, דְּהָא נַח וְדַעֲמִיָּה אִשְׁתַּזִּיבוּ. הָא סְתִים מַעֲינָא הוּא,
 דְּלָא אַתְחֲזִי. וְעַל דָּא כָּל מָה דְּאִשְׁתַּכַּח בְּעֲלֵמָא שְׂצִי לֵיהּ.
 וְעַל דָּא וַיִּיְהִי בְּאַתְגְּלִיָּא, וְלָא שְׂצִי כְּלָא. אֱלֹהִים סְתִים,
 וּבְעֵי לְאַסְתַּמְרָא, דְּהָא כְּלָא שְׂצִי. וְעַל דָּא אֱלֹהִים

בְּלַחֲדוּי הוּהוּ, וְרָזָא דָּא (תהלים כט) יִי' לְמַבּוּל יֵשֶׁב. מֵהוּ
 יֵשֶׁב. אֲלִמְלָא קָרָא כְּתִיב, לֹא יִכְלִינֵן לְמִימְרָא. יֵשֶׁב יֵשֶׁב
 בְּלַחֲדוּי, דְּלֹא אַתָּא עִם דִּינָא. כְּתִיב הֲכֹא יֵשֶׁב, וְכִתִּיב
 הֵתֵם (ויקרא יג) בְּדַד יֵשֶׁב בְּלַחֲדוּי.

וְרָזָא אֲוֹלִיפְנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְתִים וְגַלְיָא. גַּלְיָא
 הוּא בִּי דִינָא לְתַתָּא. סְתִים הוּא אַתְרֵךְ דְּכָל בְּרַכָּאן
 נִפְקֵי מִתַּמָּן, בְּגִין כֶּךָ, כָּל מְלוּי דְּבֵר נֶשׁ דְּאִינּוּן בְּסְתִימוּ,
 בְּרַכָּאן שְׂרִיין עָלֶיהָ וְכָל דְּאִינּוּן בְּאַתְגַּלְיָא, הֵהוּא אַתְרֵךְ
 דְּבִי דִינָא שְׂרִיא עָלוּי, בְּגִין דְּאִיהוּ אַתְרֵךְ בְּאַתְגַּלְיָא.
 וְכָלֹא אִיהוּ בְּרָזָא עֲלָאָה, כְּגוּוּנָא דְּלַעֲיָלָא. (ע"ב)

עַד שְׁתַּמְלֵךְ בְּמַסְבוֹ, בְּהֵהוּא חֲבֵרוֹתָא וְתַפְנוּקָא
 דְּעַדָן עֲלָאָה, (היא אֲוִקְמוּהָ דְּהָא) בְּהֵהוּא שְׁבִיל דְּסְתִים וְגַנְיֻז
 וְלֹא אַתִּיידַע, וְאַתְמַלְיָא מְנִיָּה, וְנִפְקִין בְּנַחֲלִין יְדִיעָאן.
 (ויקרא ס"א ע"א) נְרַדִּי נְתַן רִיחוּ, דָּא יָם בְּתַרְאָה, דְּבַרְא עֲלִמָּא
 תַּתְאָה, כְּגוּוּנָא דְּלַעֲיָלָא, וְסֻלִיק רִיחָא טְבָא עֲלָאָה,
 לְשִׁלְטָאָה וְלַמְעַבְד, וְיִכִּיל וְשִׁלִּיט וְנַהִיר בְּנַהוּרָא עֲלָאָה.
 תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּהָאִי נְרַדָּא סֻלְקָא רִיחָא לְעִילָא, כְּדִין
 חֲבִיבוֹתָא אַתְקַשְׂרַת, וְסֻלְקָא הָאִי נְרַדָּא לְאַתְאֲחַדָּא
 לְעִילָא. וְכִלְהוּ רְתִיכִין קַדִּישִׁין, כְּלָהוּ סֻלְקִין רִיחִין
 לְאַתְעַטְרָא לְגַבִּי דְּלַעֲיָלָא. אִינּוּן רְתִיכִין כְּלָהוּ אֲקֵרוּן
 עֲלָמוֹת שִׁיר, כְּמָה דָּאֵת אֲמַר (תהלים מו) עַל עֲלָמוֹת שִׁיר,

וְהָא אוֹקְמוּנָהּ. מֵאֵי עֲלָמוֹת שִׁיר. אֶלָּא כִּמָּה דְאֵת דְאֵמַר,
 (שִׁיר הַשִּׁירִים ו') וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר. מֵאֵי וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר.
 כִּמָּה דְאֵת אֵמַר (אִיּוֹב כ"ד) הֵי שֶׁ מְסַפֵּר לְגִדּוּדֵיו. וּבְגִין דְלֵית
 לָהּ חוֹשְׁבֵנָא כְּתִיב וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר.

(שְׁמוֹת ל"ח) וּוּיָם לְעַמּוּדִים, כְּלָהּוּ דְכּוּרִין. כָּל אֵינּוֹן דְסִלְקִין
 בְּרַבּוּ מִשָּׁח לְעֵילָא, כְּלָהּוּ קַיִימִין בְּרִזָּא דְדְכּוּרִין,
 וְלֹא אֶקְרִי דְכֵר אֶלָּא ו', רִזָּא דְשְׁמִיא, דְאֵינּוֹן דְכּוּרִין.
 וְכָל אֵינּוֹן דְלֵתְתָא, אֶקְרוּן נוֹקְבֵי. וּבְגִין כֶּךָ כָּל אֵינּוֹן
 דְאֵתִיין מְסַטְרָא דְשְׁמָאֲלָא, מְסַטְרָא דְנוֹקְבָא, אֵתְמַנּוּן עַל
 הַשִּׁיר, וְאֵמְרֵי שִׁירְתָּא תְדִיר. וְעַל דָּא כְּתִיב, עַל עֲלָמוֹת
 שִׁיר. וְכָלָהּוּ נִפְקוּ בְרִזָּא דְה'. ה' אֶפִּיקַת כִּמָּה חֵילִין
 לְזַנְיֵיהּ בְרִזָּא דְו'. ו', דָּא רִזָּא דְדְכּוּרָא דְקַיִימָא לְמִיָּהב
 מְזוּנָא לְנוֹקְבָא.

וּבְגִין כֶּךָ, כָּל אֵינּוֹן וּוּיָן עֶבֶד בְּצִלְאֵל, לְמִיָּהב לוֹן
 לְאַשְׂרָאָה עַל נוֹקְבֵי. וְנִפְקֵי מְרִזָּא דְאַלְף, דְאֵיָּהּוּ
 חוֹשְׁבֵן שְׁלִים. וְשִׁבְעַ מֵאוֹת, דְאֵיָּהּוּ רִזָּא שְׁלִים. וְחֻמְשָׁה
 הֶכִי נָמִי. וְשִׁבְעִים כֹּלָא רִזָּא חֲדָא. וְעַל דָּא, מְרִזָּא דְנָא,
 וְחוֹשְׁבֵן דָּא, עֲשֵׂה וּוּיָם. וְכָלָהּוּ בְרִזָּא דְו', וּבְדִיוֹקְנָא דְו'
 אֵתְעִבִידוּ, וְכֹלָא בְרִזָּא עֲלָאָה, וּבְחוֹשְׁבֵנָא נְטִלִי. (דף רכ"ח ע"ב)

(ע"א)

(שְׁמוֹת ל"ח) וּנְחָשֶׁת הַתְּנוּפָה שְׁבַעִים כֶּכֶר, אֵמַר רַבִּי יְהוּדָה,

כֹּל דָּא נַחֲתָא לְתַתָּא, בְּדִיּוֹקְנָא עֲלָאָה דְרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא.
 פֿגִּוּוֹנָא דָּא עֵבֶד (דניאל ג) נְבוּכַדְנֶצַּר הֲרָשַׁע הֵהוּא צִלְמָא
 דְאַתְקִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִיהוּ לָא עֵבִיד הָכִי, אֲבַל
 בְּחַלְמִיָּה חֲמָא הָכִי, דִּהָא בְּחַלְמִיָּה חֲמָא, (דניאל ב) רִישָׁא דִּי
 דִּהְבָּא, וְלִבְתַּר כֶּסֶפָּא, וְלִבְתַּר נַחֲשָׂא. וְאִי תִימָא פֿרִזְלָא
 וְחֶסֶפָּא אֲמַאי לָאו הָכִי. בְּגִין דְלָאו אֵינּוּן פְּדַאי לְאַעֲלָא
 לְקוּדְשָׁא, וְאַלִּין תִּלְתָּא אַחֲרֵינִין עָאלוּ.

וְרִזָּא דִּילִיָּה דְמִשְׁכַּנָּא, בְּתִלְתַּת תִּלְתַּת בְּאַלִּין מִתְכֵּן.
 וּבִשְׂאָרָא אַרְבַּע, פֿגִּוּן תְּכִלְתַּת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
 שְׁנֵי וְשֵׁשׁ. וּכְגוֹן אַרְבַּעַה טוּרֵי אֲבָן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִנְהוֹן בְּתִלְתַּת. מִנְהוֹן בְּד'. מִנְהוֹן בְּתַרִּין.
 מִנְהוֹן בְּחַד. אֲבַל כֹּל סְדָרָא וְסְדָרָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא
 בְּתִלְתַּת. (ויצא קנ"ט ע"א) תִּלְתַּת סְדָרִין אֵינּוּן דְמַתְפָּרְשִׁין לְכָל
 סֵטֶר, לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלֵמָא, וְכָל סְדָרָא וְסְדָרָא דְאִיהוּ
 לְכָל סֵטֶר, תִּלְתַּת סְדָרִין אֵינּוּן. וְאוּקִימְנָא.

סְדָרָא קַדְמָאָה דְלִסְטֵר מְזֻרְתָּא, תִּלְתַּת סְדָרִין אֵינּוּן וְאֵינּוּן
 תְּשַׁעַה סְדָרִין, בְּגִין דְכָל סְדָרָא מְאֵינּוּן ג', אִית
 לִיָּה תִּלְתַּת סְדָרִין, וְאַשְׁתְּכַחוּ דְאֵינּוּן תְּשַׁעַה. וְכַמָּה אֶלְפָּה
 וְרַבְבָּן תְּחוּתֵיהוּ. וְהֵינִי סְדָרִין תְּשַׁעַה, כְּלָהוּ מִתְנַהֲגִי
 בְּאַתּוּוֹן רְשִׁימָן. וְכָל סְדָרָא אֶסְתְּכִי לְאֵינּוּן אַתּוּוֹן רְשִׁימָן,
 וְהָא אוּקְמוּהָ. וְכֵן לְכָל סְדָרָא וְסְדָרָא, וְכָלְהוּ נְטִילֵי

בְּאַתּוּן רְשִׁימָן. וְאֵלִין עֲלָאי מֵאֵלִין, וְקִיִּימָן אֵלִין עַל
אֵלִין. (נ"א ומתחברין כולהו ואמרי שירתא)

וְכַד אֵינּוּן אַתּוּן פֶּרְחִין, גּוֹ אֹיֶרָא דְרוּחָא, הֵהוּא דְמִמְנָא
עַל כְּלָא, כְּדִין כְּלֵהוּ נְטִילִי, (נ"א ושירתא אתבסס) וְהָא
אוּקְמוּהָ. וְחַד אַתְּ בְּטַשׁ מִתַּתָּא, וְהֵהוּא אַתְּ סִלְקָא וְנַחְתָּא,
וְתֵרִין אַתּוּן פֶּרְחִי עֲלֵהָ. וְהָאִי אַתְּ מִתַּתָּא, סִלְקָא מִתַּתָּא
לְעֵילָא, וְאַתְחַבֵּר בְּהוּ, וְאַתְעֵבִידוּ תְּלַת אַתּוּן, כְּלֵהוּ
לְפּוּם אַתּוּן יד"ו, דְּאֵינּוּן תְּלַת גּוֹ אֶסְפִּקְלָרִיא דְנִהָרָא.
מֵאֵלִין אַתְּפָרְשׁוּ תְּלַת סְדְרִין. וְאֵינּוּן אַתּוּן תְּרִין, וְהֵהוּא
אַתְּ דְּסִלְקָא מִתְחַבֵּרָא עִמָּהוּן, וְאֵינּוּן תְּלַת.

תָּא חֲזִי, אֵינּוּן תְּרִין אַתּוּן עֲלָאִין דְּסִלְקִין בְּאֹיֶרָא,
אֵינּוּן כְּלֵילָן דָּא בְּדָא, רַחֲמֵי וְדִינָא, וּבְגִין כֶּה אֵינּוּן
תְּרִין, וְאֵינּוּן מֵעֲלָמָא דְלְעֵילָא. בְּרוּזָא דְדְכוּרָא. וְהָאִי
דְּסִלְקָא וּמִתְחַבֵּרָא עִמָּהוּן, אֵי הִי נוּקְבָא, וְאַתְכְּלִילַת
בְּתֵרוּיָהוּ.

כְּגֻוּנָא דְנוּקְבָא אַתְכְּלִילַת בְּתֵרִין סְטְרִין, בִּימִינָא
וּשְׂמָאלָא, וְאַתְחַבֵּרַת בְּהוּ. הֵכִי נָמִי, הָאִי אַתְּ
נוּקְבָא, וְאַתְחַבֵּרַת בְּתֵרִין אַתּוּן אַחַרְנִין, וְאֵינּוּן בְּתֵרִין
סְטְרִין, אֵלִין עֲלָאִין, וְאֵלִין תַּתְּאִין, וְכְלָא אֵי הוּ חַד, דְּכַר
וּנוּקְבָא.

דְּכַד אַתְבְּרִי עֲלָמָא, אֵינּוּן אַתּוּן מֵעֲלָמָא עֲלָאָה נִינְהוּ,

דְּאִינּוֹן אוֹלִידוּ כָּל עוֹבְדֵינָא לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְלֵהוֹן מִמֶּשׁ.
בְּגִין כְּה, מֵאן דִּידַע לֹון, וְאוֹדְהַר בְּהוּ, רַחֲמִים לְעֵילָא
רַחֲמִים לְתַתָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵלִין אֲתוּוֹן כְּלֵהוּ דְכַר וְנוֹקְבָא,
לְאֵתְכַלְלָא כְּחַדָּא, בְּרִזָּא דְמִיִּין עֲלָאִין וּמִיִּין
תַּתָּאִין, וְכֹלָא חַד, וְדָא הוּא יְחוּדָא שְׁלִים. וְעַל דָּא, מֵאן
דִּידַע לֹון, וְאוֹדְהַר בְּהוּ, זַכָּאָה אִיהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְזַכָּאָה
אִיהוּ בְּעֲלָמָא דְאֲתִי. בְּגִין דְּאִיהוּ עַקְרָא דְיְחוּדָא שְׁלִים
כְּדָקָא חַזִּי. תְּלִת תְּלִת מְסֻטָּרָא דָּא וּמְסֻטָּרָא דָּא, בְּיְחוּדָא
חַדָּא, בְּשְׁלִימוּ דְכֹלָא. וְכֹלָהוּ רִזָּא דְסֻדְרָא עֲלָאָה כְּדָקָא
חַזִּי כְּגוּוֹנָא דְלְעֵילָא, דְהַהוּא סֻדְרָא תְּלִת תְּלִת בְּרִזָּא
חַדָּא.

סֻדְרָא תְּנַיִנָּא דְלְסֻטְר דְרוּם, (דְּאִיהוּ רִזָּא דְכֻסְפָּה) תְּלִת סֻדְרִין
אִינּוֹן לְהַהוּא סֻטְרָא. וְכֹל סֻדְרָא וְסֻדְרָא תְּלִת
תְּלִת, וְאִינּוֹן ט', כְּמָה דְאֲתַמַּר. וְאֲתוּוֹן אֲתַפְלְגוּ הָכִי לְכֹל
סֻטְרֵי, לְאֲתַחְבְּרָא כְּלָא בְּחַד, בְּגִין דְּאִית אֲתוּוֹן בְּרִזָּא
דְּנוֹקְבָא, וְאֲתוּוֹן בְּרִזָּא דְדְכוּרָא, וְאֲתַחְבְּרוּ כְּלֵהוּ כְּחַדָּא,
וְהוּוּ חַד, בְּרִזָּא דְשְׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים. וְלְגַבִּייהוּ סֻדְרִין
מִמֶּנּוּ, תְּלִת תְּלִת, כְּמָה דְאֲתַמַּר. וְכֹלָא נְפַקָּא מִסֻדְרָא
דְּאֲבָהוּ דְלְעֵילָא כְּסֻדְרָא (דף רכ"ח ע"ב) דְּאֲתַתְקַנּוּ אֲתוּוֹן
דְּשְׁמָא קְדִישָׁא יד"ו, כְּמָה דְאֲתַמַּר. הָנִי סֻדְרִין כְּלֵהוּ,

מִתְנַהֲגֵי בְּאֵלֵיךְ אֶתְוֹן יְדִיעֵן, וְנִטְלֵי בְּהוּ. וְכַמָּה חֵילֵיךְ
 וְרַבְרַבֵּן, כִּלְהוּ לְתַתָּא, דְּנִטְלֵי וְאֶתְנַהֲגֵי בְּסִדְרָא דָּא.
 סִדְרָא תְּלִיתָא דְּלִסְטֵר צְפוֹן, בְּתַלְתַּת סְדְרֵינְ אֵינּוֹן לְהֵהוּא
 סְטָרָא, וְאֵינּוֹן תְּשַׁעָּה. וּבְתַלְתַּת סְטְרֵינְ תְּלַת תְּלַת
 לְכָל סְטֵר, וְאֵינּוֹן תְּשַׁעָּה. וְאֵינּוֹן סְדְרֵינְ מִתְלַת סְטְרֵינְ
 כַּמָּה דְּאֶתְמַר.

שְׁבַעָּה וְעֶשְׂרֵינְ בְּרִזָּא דְּאֶתְוֹן, דְּאֵינּוֹן שְׁבַעָּה וְעֶשְׂרֵינְ.
 וְאַף עַל גַּב דְּאֵינּוֹן תְּרִין וְעֶשְׂרִים, שְׁלִימוֹ
 דְּאֶתְוֹן שְׁבַעָּה וְעֶשְׂרֵינְ אֵינּוֹן. וְאֶשְׁתַּכְּחוּ, כַּמָּה דְּאֶתְוֹן
 כ"ז, הָכִי סְדוּרָא דְּסְדְרֵינְ אֵלֵיךְ, שְׁבַעָּה וְעֶשְׂרֵינְ, לְתַלְתַּת
 תְּלַת סְדְרֵינְ לְכָל סְטֵר. וְאֶשְׁתַּכְּחוּ אֵלֵיךְ תְּלַת דְּהֵאֵי סְטָרָא
 דְּאֵינּוֹן ט'. וְאֵלֵיךְ תְּלַת דְּהֵאֵי סְטָרָא דְּאֵינּוֹן ט'. וְאֵלֵיךְ
 תְּלַת דְּהֵאֵי סְטָרָא דְּאֵינּוֹן תְּשַׁעָּה. אֶשְׁתַּכְּחוּ כִּלְהוּ לְשְׁבַעָּה
 וְעֶשְׂרֵינְ.

וְרִזָּא דְּאֵלֵיךְ שְׁבַעָּה וְעֶשְׂרֵינְ, אֵינּוֹן ט' אֶתְוֹן דְּאֵינּוֹן
 בְּרִזָּא דְּנוֹקְבָא, לְאֶתְחַבְּרָא עִם אֵינּוֹן תְּמַנִּיסֵר
 אַחֲרָנִין בְּרִזָּא דְּדַכְר, וְכִלְאֵי אֵי הוּ פְּדִקָּא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, כְּגוּוֹנָא דְּאֶתְוֹן עֲלָאֵי דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, הָכִי נְמִי
 אֶתְוֹן אַחֲרָנִין לְתַתָּא. אֶתְוֹן עֲלָאֵי רַבְרַבִּין, (הקדמה ג'
 ע"ב) וְאֶתְוֹן תְּתָאֵינְ זְעִירֵינְ. וְכִלְאֵי דָּא כְּגוּוֹנָא דָּא. וְכִלְ הָנִי
 רִזִּין בְּרִזָּא דְּדַכְר וְנוֹקְבָא כִּלְאֵי חַד בְּשְׁלִימוֹ. וְעַל דָּא כִּלְאֵי

אֵי הוּ בְּרִזָּא עֲלָאָה. (ע"ב)

(נדפס בראשית כ"א ע"ב) בְּאַרְבַּעִין וְחֲמִשׁ זַיְנֵי גְוֹנֵי נְהוֹרִין
 אֶת־פְּלִיג עֲלֻמָּא. שְׁבַעַה מִתְּפִלְגִין לְשִׁבְעָה תְּהוּמִין.
 כָּל חַד בְּטִשׁ בְּתֵהוּמָא דִּילֵיהּ, וְאַבְנִין מִתְּגַלְגְּלָן בְּגוֹ
 תְּהוּמָא, וְעֵייל הֵהוּא נְהוּרָא, בְּאַיְנוֹן אֲבַנִין, וְנִקְיב לֹון,
 וּמֵיין נְפִקִין בְּהוּ. וְשִׁקְעִין כָּל חַד וְחַד עַל תְּהוּמָא, וְחִפִּיא
 לְתַרִין סִטְרִין.

נְפִקִי מֵיָא בְּאַיְנוֹן נוֹקְבִין, וְעָאל נְהוּרָא, וּבְטִשׁ לְאַרְבַּע
 סִטְרֵי תְּהוּמָא, מִתְּגַלְגְּלָא נְהוּרָא בְּחִבְרַתִּיהּ,
 וְאַעֲרֵוּ בְּחַד, וּפְלִגִין מֵיָא.

וְאַחֲיָדָן כָּל אֵינּוֹן שְׁבַעַה, בְּשִׁבְעָה תְּהוּמֵי, וְכִרְאֵן
 בְּחִשׁוּכֵי תְּהוּמֵי, וְחִשׁוּכֵי אֵינּוֹן מִתְּעַרְבֵי בְּהוּ.
 סִלְקִין מֵיין, וְנִחְתִין מִתְּגַלְגְּלָן בְּאַיְנוֹן נְהוֹרִין, וְאַתְעַרְבָן
 כְּחַדָּא, נְהוֹרִין וְחִשׁוּכִין וּמֵיין, וְאַתְעַבִּידוּ מִנֵּיִהוּ נְהוֹרִין
 דְּלָא אֶתְחַזִּיין חִשׁוּכָאן. בְּטִשׁ כָּל חַד בְּחִבְרִיהּ, וּמִתְּפִלְגִין
 לְשִׁבְעִין וְחֲמִשׁ צְנוּרֵי תְּהוּמִין וּבְהוּ נְגִדִין מֵיָא.

כָּל צְנוּרָא וְצְנוּרָא סָלִיק בְּקָלִיהּ, וְאַזְדַּעְזַעֵן תְּהוּמִין. וְכַד
 תְּהוּא קָלָא אֲשַׁתְּמַע, כָּל תְּהוּמָא קָאֲרֵי לְחִבְרִיהּ,
 וְאָמַר פְּלִיג מִימָךְ, וְאִיעוּל בְּךְ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים
 מ) תְּהוּם אֶל תְּהוּם קוּרָא לְקוּל צְנוּרֵיךְ.

תְּחוּת אֵלִין, תְּלַת מֵאָה וְשִׁתִין וְחֲמִשׁ גִּידִין, מְנַהוֹן
 חוֹרִין, מְנַהוֹן אוּכְמִין, מְנַהוֹן סוּמְקִין, אֶתְפְּלִילָן
 דָּא בְּדָא, וְאַתְעַבִּידוּ גְוֹן חַד. אֵינּוֹן גִּידִין אֶתְרַקִּימוּ

בְּשֶׁבַע עֶשְׂרֵה רְשָׁתוֹת, וְכָל חַד רְשָׁת גִּידִין אֶקְרִי.
 אֶתְרַקְמֵוּ דָּא בְּדָא, וְנַחְתִּין בְּשְׁפוּלֵי תְהוּמָא. תְּחוֹת אֱלִין,
 תְּרִין רְשָׁתִין קַיִמִין בְּחִיזוּ דְפְרוּזָא, וְתִרִין רְשָׁתִין אַחֲרָנִין
 בְּחִיזוּ דְנַחְשָׂא.

תְּרִין כּוּרְסוּן קַיִמִי עֲלִייהוּ, חַד מִימִנָּא, וְחַד
 מִשְׁמַאלָא. כָּל אֵינּוֹן רְשָׁתִין מִתְחַבְּרָן כַּחְדָּא,
 וּמִיִּין נַחְתִּין מֵאֵינּוֹן צְנוּרִין, וְעֵאלִין בְּאֵלִין רְשָׁתִין. אֵינּוֹן
 תְּרִין כּוּרְסוּן, חַד כּוּרְסֵיָא דְרַקִּיעָא אוּכְמָא, וְחַד
 כּוּרְסֵיָא דְרַקִּיעָא סִסְגוּנָא.

אֱלִין תְּרִין כּוּרְסוּן, כַּד אֵינּוֹן סִלְקִין, סִלְקִין בְּהֵוּא
 כּוּרְסֵיָא (רמ"ג ע"ב) דְרַקִּיעָא אוּכְמָא. וְכַד נַחְתִּין,
 נַחְתִּין בְּהֵוּא כּוּרְסֵיָא דְרַקִּיעָא סִסְגוּנָא. אֱלִין תְּרִין
 כּוּרְסוּן, חַד מִימִנָּא וְחַד מִשְׁמַאלָא. הֵוּא כּוּרְסֵיָא
 דְרַקִּיעָא אוּכְמָא מִימִנָּא. וְהֵוּא כּוּרְסֵיָא דְרַקִּיעָא
 סִסְגוּנָא מִשְׁמַאלָא. כַּד סִלְקִין בְּכוּרְסֵיָא דְרַקִּיעָא
 אוּכְמָא. מְאִיךְ כּוּרְסֵיָא דְרַקִּיעָא שְׁמַאלָא וְנַחְתִּין בֵּיה.
 מִתְגַּלְגְּלָן כּוּרְסוּן חַד בְּחַד. נְקֻטִין כָּל אֵינּוֹן רְשָׁתִין
 בְּגוּוִייהוּ, וְעֵאלִין לוֹן בְּשְׁפוּלֵי דְתְהוּמָא תְתָאָה.

קָאִים חַד כּוּרְסֵיָא, וְסִלְקִין לְעֵילָא מְכָל אֵינּוֹן תְהוּמִי,
 וְקָאִים כּוּרְסֵיָא אַחֲרָא, לְתָתָא דְכָל תְהוּמִי. (דף רכ"ט ע"א)

בֵּין תְּרִין כּוּרְסוּן אֱלִין מִתְגַּלְגְּלָן כָּל אֵינּוֹן תְהוּמִי, וְכָל

אֵינֹן צְנוּרִין, אֲתַנְעִיצוּ בֵּין תְּרִין פְּרֻסוֹן אֵלֶּיִן.
 שֶׁבְּעֵין וְחֵמֶשׁ צְנוּרִין אֵינֹן, שֶׁבְּעָה אֵינֹן עֲלָאֵי דְכֻלָּא.
 וְכֹל אֵינֹן אַחֲרָנִין אַחֲדִין בְּהוּ, וְכֻלְהוּ נְעִיצִין
 בְּגַלְגְּלוּי דְהָאֵי פּוּרְסִיָּא בְּסִטְרָא דָּא, וְנְעִיצִין בְּגַלְגְּלוּי
 דְהָאֵי פּוּרְסִיָּא בְּסִטְרָא דָּא.

בְּהוּ, מִיִּין (בְּתַהוּמָא) סִלְקִין וְנַחְתִּין, אֵינֹן דְנַחְתִּי פְּרָאן
 בְּתַהוּמֵי, וּבְקַעֵי לֹון. אֵינֹן דְסִלְקִין עֲאֵלֶּיִן בְּאֵינֹן
 נוֹקְבֵי אַבְנִין, וְסִלְקִין וּמְלִיִּין לְשֶׁבְּעָה יָמִים. עַד פָּאן
 שֶׁבְּעָה גְּוֹנֵי נְהוּרִין בְּרֻזָּא עֲלָאֵה. (ע"ב).

תָּא חֲזִי, נְחוּשֶׁת הַתְּנוּפָה דְקָא אֲמָרֹן, אֵלֶּיִן אֵינֹן (רל"ג ע"א)
 טוּרֵי נַחְשֶׁת, דְאֶקְרוּן הָרֵי נַחְשֶׁת. וְאֵינֹן דְאֶקְרוּן
 אֲדָנֵי נַחְשֶׁת. (ואל"ן) קִיִּימִין תְּרַעֵין, בְּכֹל אֵינֹן פְּתַחֲוּן,
 וְסַחֲרִין לְהוּ, לְכֹל אֵינֹן דְקִיִּימִן לְגוּ, בְּגִין דְאֵלֶּיִן אֵינֹן
 תְּרַעֵין דְקִיִּימִין לְפַתַּחֲוּן לְבָר, וְאֵלֶּיִן עֲאֵלֶּיִן וְנַפְקֵי בְּבֵי
 מְלַכָּא.

וּמִן נַחְשֶׁת דָּא, כֹּל אֵינֹן מְאֲנִין דְמַדְבַּחָא לְשֶׁמְשָׂא בְּהוּ.
 וְאֵלֶּיִן אֵינֹן מְאֲנִין לְמַדְבַּחָא, דְכַד נְשַׁמְתִּין
 מְתַקְרָבִין לְסִלְקָא עַל גַּבֵּי מַדְבַּחָא, אֵלֶּיִן אֵינֹן פְּלַחֲוּן
 הַהוּא פּוּלְחָנָא דְמַדְבַּחָא, וְכֻלְהוּ מְסִיִּיעֵי לְשֶׁמְשָׂא הַהוּא
 שְׁמוּשָׂא, וְאֶקְרוּן כְּלֵי הַמְזֻבַּח. וְכֹל אֵלֶּיִן מְאֲנִין, וְכֹל
 אֵינֹן יִתְדוֹת הַמְשָׁכֹן, כְּלָהוּ בְשֶׁמְהֵן אֶקְרוּן, מְאֲנֵי

דְּשִׁמוּשָׁא לְשִׁמְשָׁא בְּקוּדְשָׁא. וְעַל דָּא קִיַּיְמִין כְּלָהוּ מִמָּנָן
 יְדִיעָאן, וְרַתִּיכִין יְדִיעָאן, וְרוּחִין יְדִיעָאן, כֹּל חַד וְחַד
 כְּדָקָא חַזִּי לֵיהּ. וּבְהִיכְלִין דְּקוּדְשָׁא דְּאִינוּן הֵיכְלִין
 יְדִיעָאן, כְּלָהוּ בְּחוּשְׁבָנָא.

קְשׁוּרָא דְּדַהְבָּא בְּדַהְבָּא. כְּסָפָא בְּכֶסֶפָא. נְחָשָׁא בְּנְחָשָׁא.
 אֵלִין דְּנַחֲשֶׁת דְּלַתְתָּא, נְטִילֵי חֵילָא מְנַחֲשֶׁת
 דְּלַעִילָא, וְכֵן כְּלָא. כֹּל אִינוּן גְּוּוּנִין מִתְעַרְבֵי אֵלִין
 בְּאֵלִין, לְאַחַדָּא לְאַתְקִשְׂרָא אֵלִין בְּאֵלִין.

קְרִסֵי זָהָב אִינוּן קִיַּיְמִין לְקִשְׂרָא אִינוּן יְרִיעֵן חַד בְּחַד.
 קְרִסֵי נְחֻשֶׁת אִינוּן קִיַּיְמָן לְקִשְׂרָא מְשַׁכְּנָא.
 וְאֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין. וְכֹלָהוּ קִיַּיְמִין כְּכַבֵּיָא (רל"ב ע"ב) אֵלִין
 בְּרַקִּיעָא, כְּמָה דְּנַהִירִין כְּכַבֵּיָא בְּרַקִּיעָא וְאַתְחַזּוּן, הָכִי
 נְמִי נַהִירִין אִינוּן קְרִסִים בְּמִשְׁכְּנָא. וְהָא אוּקִימָנָא. וְנַהִירִין
 אִינוּן קְרִסִים וְאַתְחַזּוּן, כְּכַבֵּיָא דְּקִיַּיְמִי וּבְלִטֵי וְנַצִּצֵי. (נ"א
 וּלְהִטֵי) וְאִינוּן חֲמִשִּׁין דְּדַהְבָּא, וְחֲמִשִּׁין דְּנְחָשָׁא, וְנַהִירִין
 אֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין.

מִגּוּ נַהוּרָא דְּלַעִילָא, נֶפֶק חַד נְצִיצוּ דְּנַצִּיץ, וְאַנְהִיר בְּגוּ
 אֶסְפְּקִלְרִיָּא דְּלֹא נַהֲרָא, וְהָהוּא נְצִיצוּ כְּלִיל מִכָּל
 גְּוּוּנִין דְּנַהִירִין, וְאַקְרִי אַרְגָּמָן. וְכַד בְּטַשׁ הָאִי אַרְגָּמָן
 בְּתַהוּא נַהוּרָא חֲשׁוּכָא (ס"א תב"לא), כְּדִין נֶפֶק חַד נְצִיצוּ
 אַחֲרָא דְּלֹא לְהִיט, וְאַתְעַרְבוּ דָּא בְּדָא. וְאִינוּן הוּוּ לְבוּשִׁין

דְּקוּדָשָׁא, דְּאֵתְלַבֵּשׁ בְּהוּ מִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא.
 וְכֹד אֵתְלַבֵּשׁ בְּהוּ בְּאֵינּוֹן לְבוּשֵׁי יֶקֶר, כְּדִין עָאֵל
 לְשִׁמְשָׁא בְּקוּדָשָׁא, וְעַד לָא לְבִישׁ בְּמִלְבוּשֵׁין
 אֵלִין, לָא עָאֵל לְקוּדָשָׁא. כְּגוּוּנָא דָּא, (שמות כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה
 בְּתוֹךְ הָעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר, (צ"ט ע"א) וְאוֹלִיפְנָא דְהוּהָ
 מִתְלַבֵּשׁ בְּעֵנָּא. וְכֹד הוּהּ מִתְלַבֵּשׁ בְּעֵנָּא, כְּדִין וַיַּעַל אֶל
 הָהָר. וְעַד לָא אֵתְלַבֵּשׁ בֵּיהּ, לָא יכִיל לְמִיעַל לְגוּ. כְּגוּוּנָא
 דָּא כְּהֵנָּא רַבָּא, לָא עָאֵל לְקוּדָשָׁא, עַד דְּאֵתְלַבֵּשׁ בְּאֵלִין
 לְבוּשֵׁין, בְּגִין לְאַעְלָא לְקוּדָשָׁא.

וּבְגִין דְּנִפְקוּ מֵרְזִין עֲלָאִין, וְאֵינּוֹן כְּגוּוּנָא דְלַעֲיָלָא,
 אֶקְרוּן בְּגַדֵי שְׂרָד. בְּגִין דְּאֵשְׁתְּאָרוּ מֵאֵינּוֹן
 לְבוּשֵׁין עֲלָאִין, בְּגִין דְּהוּ מִמָּה דְּאֵשְׁתְּאָר מְנַהוּרִין דְּזִיוִין
 עֲלָאִין. תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן, גּוּוּנִין דְּרִזָּא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא,
 דְּאֶקְרִי שְׁמָא (בראשית מ"ח ע"ב) שְׁלִים, יְדוּ"ד אֱלֹהִים. וְדָא
 אִיהוּ רִזָּא, לְאֵתְלַבֵּשׁ כְּהֵנָּא רַבָּא, לְמִיעַל לְקוּדָשָׁא.
 תּוֹלַעַת שָׁנִי אֵינּוֹן גּוּוּנִין סוּמְקָא, וְתַכְלָא וְאַרְגָּוּנָא,
 דְּאִיהוּ כְּלִיל בְּכָל אֵינּוֹן גּוּוּנִין. וּמְגוּ דְּאִיהוּ אֵתְלַבֵּשׁ בְּהוּ
 בְּלְבוּשֵׁין דְּגּוּוּנִין אֵלִין, הוּהּ עָאֵל לְגוּ וְלָא דְחִיִּין לִיהּ
 לְבָר.

תָּא חֲזִי, כְּלָא אֵתְעַבִּיד בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, לְמַהוּי כְּלָא
 כְּגוּוּנָא דְלַעֲיָלָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, בְּגַדֵי הַשְּׂרָד לְשָׂרְתַת

בְּקֹדֶשׁ. וְאֶקְרוֹן בְּגֵדִי (קֹדֶשׁ) שְׂרָד בְּגִין דְּלֹא אֶקְרוֹן קֹדֶשׁ,
 אֶלֹּא כֹּד שָׂרָאן בִּיה אֵינֹן גְּוֹנִין. דְּכִתִּיב, (ויקרא טז) בְּגֵדֵי
 (דף רכ"ט ע"ב) קֹדֶשׁ הֵם. וְכִתִּיב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵיִי
 רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל: בְּגִין דְּבִישְׂרָאֵל אֶתְחַזֵּן
 כָּל גְּוֹנִין. כְּהֵנִים וְלֹוִים וְיִשְׂרָאֵל. וְאֵלִין אֵינֹן גְּוֹנִין
 לְאֶתְחַזָּאָה לְגוֹ.

תָּא חֲזִי, (נח ב, רל"א ע"א) נִשְׁמַתָּא לָּא סִלְקָא לְאֶתְחַזָּאָה קָמִי
 מְלָכָא קֹדִישָׁא, עַד דְּזֻכָּאת לְאֶתְלַבֵּשָׁא בְּלְבוּשָׁא
 דְּלְעִילָא לְאֶתְחַזָּאָה תַּמָּן. וְכֵן כְּגֹוֹנָא דָּא לָּא נַחְתָּא
 לְתַתָּא, עַד דְּאֶתְלַבֵּשֶׁת בְּלְבוּשָׁא דְּהֵאִי (ק"ב ע"א) עֲלֵמָא.
 כְּגֹוֹנָא דָּא מְלֵאכִין קֹדִישִׁין דְּלְעִילָא, דְּכִתִּיב בְּהוּ (תהלים
 טד) עוֹשֶׂה מְלֵאכִיו רוּחוֹת מְשַׁרְתֵּיו אֵשׁ לוֹהֵט. כֹּד
 עֲבָדִין (רל"א ע"א) שְׁלִיחוֹתָא בְּהֵאִי עֲלֵמָא, לָּא נַחְתִּין לְתַתָּא,
 עַד דְּמֵתְלַבֵּשִׁין בְּלְבוּשָׁא דְּהֵאִי עֲלֵמָא. וְכֹלָא אֵיהוּ
 כְּגֹוֹנָא דְּהֵהוּא אַתְר דְּאֹזִיל תַּמָּן. וְהֵא אֹקִימָנָא,
 דְּנִשְׁמַתָּא לָּא סִלְקָא, אֶלֹּא בְּלְבוּשָׁא דְּנִהִיר.

וְתָא חֲזִי, אָדָם הָרֵאשׁוֹן כֹּד הוּה בְּגִנְתָּא דְּעֶדֶן, הוּה
 מֵתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא כְּגֹוֹנָא דְּלְעִילָא, וְאֵיהוּ לְבוּשָׁא
 דְּנִהוּרָא עֲלָאָה. כִּיּוֹן דְּאֶתְתַּרְךָ מְגִנְתָּא דְּעֶדֶן, וְאַצְטְרִיךְ
 לְגֹוֹנִין דְּהֵאִי עֲלֵמָא, מֵה כְּתִיב (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יְי' אֱלֹהִים
 לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיְלַבִּישֵׁם. בְּקִדְמִיתָא הוּוּ

כְּתָנוּת אֹר, אֹר, דִּהְיִהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה, דְּשִׁמְשׁ בֵּיהּ בְּגִין
עֵדֵן.

בְּגִין דִּהָא גִנְתָּא דְּעֵדֵן, נְהוּרָא עֲלָאָה דְּנִהִיר מְשִׁמְשׁ
בֵּיהּ. וְעַל דָּא, אָדָם קִדְמָאָה כִּד עָאֵל לְגוּ גִנְתָּא,
אֲלִבִּישׁ לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלְבוּשָׁא דִּהְיִהוּא נְהוּרָא,
וְאֵעִיל לִיהּ תַּמָּן. וְאִי לָא אֲתִלְבֵּשׁ בְּקִדְמִיתָא בְּהִהוּא
נְהוּרָא, לָא יֵיעוּל לְתַמָּן. כִּיּוֹן דְּאֲתַתְּרֵךְ מִתַּמָּן, אֲצִטְרִיךְ
לְמִלְבוּשָׁא אַחְרָא, כְּדִין, וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ
כְּתָנוּת עוֹר. וְכֹלָא כְּמָה דְּאֲצִטְרִיךְ. וְהָכָא כְּגוּוּנָא דָּא,
עָשׂוּ בְּגֵדֵי שָׂרָד לְשָׂרֵת בְּקִדְשׁ, לְאֵעֵלָא בְּקוּדְשָׁא.

וְהָא (ב' ע"א) אֹיְקוּמוּהָ, דְּעוּבְדִין טָבִין דְּבַר נָשׁ דְּעָבִיד בְּהָאִי
עֲלֵמָא, אִינּוֹן עוּבְדִין מְשָׁכִי מִנְהוּרָא דְּזִיּוּא עֲלָאָה,
לְבוּשָׁא, לְאֲתַתְּקֵנָא בֵּיהּ לְהִהוּא עֲלֵמָא, לְאֲתַחְזוּאָה קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְהִהוּא לְבוּשָׁא דְּלְבִישׁ, אֲתַהֲנִי וְחָמִי
גוּ אֲסַפְקֵלְרִיא דְּנִהֲרָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים כז) לְחַזוּת
בְּנַעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.

וְעַל דָּא, נְשַׁמְתָּא אֲתִלְבֵּשֵׁת בְּתֵרִין עֲלֵמִין, לְמַהוּי לָהּ
שְׁלִימוּ בְּכֹלָא, בְּהָאִי עֲלֵמָא דְּלִתְתָּא, וּבְעֲלֵמָא
דְּלֵעִילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ
יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ. אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ בְּהָאִי
עֲלֵמָא, יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ בְּהִהוּא עֲלֵמָא.

(שמות לט) וַיַּעַשׂ אֶת הָאֵפוֹד זֶהב, הָא אוֹקְמוֹתָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵפוֹד וְחֹשֶׁן כְּחֵדָא הוּוּ, וְאוֹקְמוֹתָ דְהָא בְּאַתְרָא דְהוּא קִיּוּמָא, קִיּוּמָן כָּל אֵינּוֹן תְּרִיסָר אַבְנִין, כְּלָהוּ נִטְלֵי שְׂמָהּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָלְהוּ תְרִיסָר תְּחוּמִין עֲלָאִין, כְּלָהוּ בְרוּזָא דְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן.

וְרוּזָא דָא כְּתִיב, (תהלים קכב) שָׁשֶׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוָה יְעֻדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ. שָׁשֶׁם עָלוּ שְׁבָטִים, אֵלִין אֵינּוֹן תְּרִיסָר שְׁבָטִין עֲלָאִין לְעֵילָא, דְאֵינּוֹן שְׁבָטֵי יְהוָה, דְהָא שְׂמָא דָא יְעֻדוּת לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, תְּרִי זְמַנֵי כְּתִיב שְׁבָטִים. אֵלָא, שָׁשֶׁם עָלוּ שְׁבָטִים, אֵלִין שְׁבָטִין דְלִתְתָא. שְׁבָטֵי יְהוָה אֵלִין שְׁבָטִין דְלְעֵילָא. יְעֻדוּת לְיִשְׂרָאֵל, דָא רוּזָא (רכ"א ע"ב) דְשְׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דָא, דְאֶקְרִי יְעֻדוּת, כְּמָה דְאֵתְרָא אָמַר, (תהלים קלב) וְעֻדוּתִי זֶו אֶלְמָדָם. וְאֵינּוֹן תְּרִיסָר שְׁבָטִין קְדִישִׁין עֲלָאִין, אֵינּוֹן תְּרִיסָר אַבְנִין קְדִישִׁין. וְעַל דָא אֵינּוֹן קִיּוּמִין לְתֵתָא, כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא, וְכָל אֵינּוֹן שְׂמָהּן דְתְרִיסָר שְׁבָטִין, כְּלָהוּ גְלִיפָאן בְּאֵינּוֹן אַבְנִין, וְכֹהֲנָא רַבָּא נִטְלֵי לוּן.

תָא חֲזִי, יַעֲקֹב כִּד הוּוּ אָזִיל לְחָרָן, מַה כְּתִיב (בראשית כד) וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֹאשׁוֹתָיו. אֵלִין תְּרִיסָר אַבְנִין קְדִישִׁין, וְכָלְהוּ אֶתְעֵבִידוּ חַד אַבְנָא, דְכְּתִיב

וְהָאֲבֹן הַזֶּה הַזֶּה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצְבָּה. וְקָרִי לְהוֹ אֲבֹן, מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּכֻלְהוּ תְרִיסְרַ אֲבָנִין, אֲתַכְלִילוּ בְּאֲבָנָא חַד קַדִּישָׁא עֲלָאָה, דְּאִיהִי לְעֵילָא מְנַהוֹן, דְּכִתִּיב וְהָאֲבֹן הַזֶּה הַזֶּה (דף ר"ל ע"א) אֲשֶׁר שָׁמַתִּי מִצְבָּה יְהִי בֵּית אֱלֹהִים.

וְעַל דָּא הָכָא, כְּהֵנָּא רַבָּא שׁוּי לֹון עַל לְבֵיתָא, לְדַכְרָא לְהוֹן תְּדִיר, דְּכִתִּיב, (שמות כח) וְנָשָׂא אֶהְרֹן אֶת שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לְפָנָי יְיָ תָמִיד. וּבְגִין כֵּן, כִּלְאֵי אִיהוּ בְּרֹזָא דְתְרִיסְרַ, (מקץ קצ"ט ע"א) תְרִיסְרַ עֲלָאִין טְמִירִין לְעֵילָא, דְּאֲתַגְנִיזוּ בְּרֹזָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא, וְאִינוּן רֹזָא דְאֹרִייתָא, וְנִפְקִי מִקּוֹל חַד דְּקִיק וְהָא אֹקְמוּהָ. תְרִיסְרַ אַחֲרָנִין טְמִירִין לְתַתָּא, כְּגֹוּנָא דְלְהוֹן, וְנִפְקִי גֹו קָלָא אַחֲרָא, דְּאִיהִי אֲבֹן דְּכִתִּיב, (בראשית מט) מִשֶׁם רוּעָה אֲבֹן יִשְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא אֹקְמוּהָ בְּרֹזָא דְקָרָא דְכִתִּיב, (בראשית כט) וְנִאֲסַפּוּ שְׁמָה כָל הָעֵדְרִים וּגְלָלוּ אֶת הָאֲבֹן. דָּא שְׁכִינְתָא, דְּאֶקְרִי אֲבֹן בְּחֹן, אֲבֹן יִשְׂרָאֵל. דְּמַגְנֵדְרִין לָהּ, וְעֲאֲלִין לָהּ בְּגִלוּתָא, וְכִתִּיב וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאֲבֹן עַל פִּי הַבְּאֵר לְמִקּוּמָהּ, וְעַל שְׁמָה אֶקְרוּן כְּלָהּ אֲבָנִין.

וְכִמָּה אֲבָנִין לְאֲבָנִין. אִית אֲבָנִין וְאִית אֲבָנִין, אִית אֲבָנִין יְסוּדֵי בֵּיתָא, דְּכִתִּיב, (מלכים א ה) וַיִּצּוּ הַמֶּלֶךְ וַיִּסְעוּ אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת לְיִסֵּד הַבַּיִת אֲבָנֵי גְזִית. וְאִית אֲבָנִין עֲלָאִין יְקִירִין, וְאִינוּן (אל"ן) תְרִיסְרַ.

וְאֵינּוֹן אַרְבַּע סְדָרִין, תִּלְתָּא תִּלְתָּא לְכָל סְדָרָא, לְאַרְבַּע
רוּחֵי עֲלָמָא. כְּגֹוּנָא דָּא אֵינּוֹן אַרְבַּע דְּגָלִים, דִּהּוּוּ אֲזִלִּי
בְּמִדְבָּרָא, וְאֵינּוֹן תְּרִיסָר שְׁבַטִין, תִּלְתָּא תִּלְתָּא לְכָל
סְטָרָא, לְאַרְבַּע רוּחֵי עֲלָמָא. וְכֹלָא רוּזָא חֲדָא וְהָא
אוּקְמוּהָ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְכֹהֲנָא רַבָּא הָוּה שְׂוִי אֵלִין תְּרִיסָר
אַבְנִין, וְלָבִישׁ לֹוֹן בְּחוֹשְׁנָא וְאַפּוּדָא, כְּדִין שְׂרִיא
עָלֶיהָ שְׁכִינְתָּא. וְאֵינּוֹן תְּרִיסָר אַבְנִין, גְּלִיפִין בְּשַׁמְהָן
דְּכֻלְהוּ שְׁבַטִין. וְכֹל שְׁבַטָא וְשְׁבַטָא אֲתַגְלִיף עַל אַבְנָא
חַד. מְשַׁקְעָן הָוּוּ אַתּוּוֹן עַל אַבְנִין. וְכַד נִהִירִין אַבְנִין,
אַתּוּוֹן הָוּוּ בְּלֻטִין לְבַר, וְנִהִירִין עַל מַה דְּאַצְטְרִיכוּ.

(וּבְאַתּוּוֹן דְּשְׁבַטִין) וּבְשְׁבַטִין כְּלֵהוּ, לָא הָוּוּ תְרִין (קנ"ב ע"א) אַתּוּוֹן
ח' ט', בְּגִין דְּלָא אֲשַׁתְּכַח חוּבָה בְּכֻלְהוּ. אֲמַר רַבִּי
חֲזַקְיָה, אִי הָכִי ח' דְּשַׁמָּא גָרִים יָאוּת. אַבְל ט', דְּאִיהִי
אַת טב, וְתַנִּינָן מֵאַן דְּחָמִי אַת ט' בְּחַלְמִיָּה, טב לִיָּה, בְּגִין
דְּבִיָּה פִתְחָא אוּרִייתָא כִּי טוּב. דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוּב, וְהוֹאִיל וְהִיא אַת טב, אֲמַאי
לָא אֲכַתּוּב בְּאֵינּוֹן שְׁבַטִין.

אֲמַר לִיָּה, בְּגִין דְּסַמִּיכִין תְרִין אַתּוּוֹן אֶהֱדַדִּי. וְתוּ, דִּהָא
אַת ט' גְּנִיזוּ וְטַמִּיר. וְאִיהוּ נִהִיר נִהִירוּ דְּכֻלְהוּ, דִּהָא
אַת דָּא נִהִירוּ דְּכֻלְהוּ הָוִי. וְלָאוּ נִהִירוּ אֲשַׁתְּכַח בַּר מֵאַת

דָּא, דְּכְתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. וְהוּא נְהִירוֹ
 דִּיהוּא נְהוֹרָא דְגִנְיֹז וְטָמִיר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פד) לֹא
 יִמְנַע טוֹב לְהוֹלִכִים בְּתָמִים. וְדָא אִיהוּ נְהוֹרָא דְכְלָהוּ
 שְׁבָטִין. וּבְגִין כִּךְ לֹא אֲתַגְלַף בְּהוּ. וְתוּ, דְכְלָהוּ תְרִיסָר
 נְפָקִי מִגּוֹ אַכְסְדָרָא דָּא טָמִירָא, דְּאִיהִי בְרוּזָא דָּאֵת ט',
 וּבְגִין כִּךְ אִיהוּ טָמִיר וְגִנְיֹז, וְלֹא אֲתַחְזִי בְהוּ.

תָּא חֲזִי, כֹּל הַנִּי אַבְנִין, קִיִּימִי בְּאוֹרַח אֶת וְנִיסָא. וְכְלָהוּ
 כַּד הוּוּ נְהָרִין, כְּדִין כִּהְנָא רַבָּא הוּוּ נְהִירִין אַנְפוּי,
 וְאַתּוּן נְהָרִין וּבִלְטִין לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְבַר. וְכַד הוּוּ נְהָרִין
 אַנְפוּי דְכִהְנָא כְּדִין הוּוּ אֲשְׁתְּמוּדְעָן בְּלִיטוּ דְאַתּוּן,
 דְּאִיהוּ לְטָב. וּבְדָא אֲשְׁתְּמוּדְעָ כִּהְנָא, אִי זַכָּאָה הוּא אִי
 לָאו. וְעַל דָּא כֹּלָא אִיהוּ בְּאֵת וְנִיסָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

רַבִּי אַבָּא הוּוּה שְׂכִיחַ קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיָּה, הָא
 דְּכְתִיב, (שמות כח) וְנָתַתְּ אֶל חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים
 וְאֵת הַתּוֹמִים, וְתַנִּינָן, אוּרִים: דְּנְהָרִין בְּמִלְּהָ דְאַצְטְרִיכוּ.
 תּוֹמִים: דְּאַשְׁלִימוּ בְּמִלְּיָהוּ. תּוּ אַנְן צְרִיכִין לְמַנְדְּעָ. (דְּאִי

רְזָא)

אָמַר לִיָּה, וְדָאִי, וְהָכִי אִיהוּ, חֹשֶׁן וְאַפּוּד לְקַבֵּל אוּרִים
 וְתוֹמִים. וְדָא רְזָא, דְּתַפְלִין, וְקִשְׂרָא דְתַפְלִין,
 לְקַבֵּל תְּרִין אֵלִין. פֶּתַח וְאָמַר (שמות לג) וְרָאִיתְּ אֶת אַחֲוֵי
 וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ. וְרָאִיתְּ אֶת אַחֲוֵי, הָא תַנִּינָן, דְּאַחֲוֵי לִיָּה

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה, קָשָׁר שֶׁל תְּפִלִּין. וּפְנֵי: אֵלֶּיךָ
 תְּפִלִּין מִמֶּשׁ. וּפְנֵי אֵינּוֹן תְּפִלִּין, דְּאֵינּוֹן רְזָא עֲלָאָה שְׁמָא
 קְדִישָׁא. (דף ר"ל ע"ב) אַחֲוֵרִי, אֵיהוּ רְזָא דְקָשָׁרָא דִתְפִלִּין. וְהָא
 יְדִיעָא לְגַבֵּי חֲבֵרֵי יֵא. בְּגִין דְדָא אֲסַפְקִלְרִיא דְנִהְרָא. וְדָא
 אֵיהִי אֲסַפְקִלְרִיא דְלֵא נִהְרָא.

לְקַבֵּל דָּא, אֲוֵרִים: דְנִהְרִין בְּמַלְיִיהוּ. תּוּמִים: דְאֲשֻׁלִּימוּ
 בְּמַלְיִיהוּ. דָּא פְּנִים. וְדָא אַחֲוֵר. וְרְזָא דָּא קוּל
 וְדַבּוּר. קוּל אֲנִהְיֵר לְדַבּוּר, לְמַלְלָא. דְבּוּר אֲשֻׁלִּים מְלָה.
 וְתִדִּיר דָּא בְּדָא סִלְקוֹן, וְלֵא (הַקְדָּמָה ז' ע"ב) אֲתַפְרָשֵׁן דָּא מִן
 דָּא לְעֵלְמִין, וּבְגִין כְּךָ, חֲשֵׁן וְאִפּוּד, דָּא פְּנִים וְדָא אַחֲוֵר
 וְכֹלָא רְזָא חֲדָא בְּלֵא פְּרִישׁוּ כִּלְלֵ.

אֲמַר לֵיהּ, אֵי הָכִי דְלֵא מִתְפָּרְשֵׁן לְעֵלְמִין, וּמֵאן
 דְאֲפְרִישׁ לִוְן, הָא תְּנִינָן, דְכִתִּיב, (משלי טז) מִפְּרִיד
 אֲלוּף, מֵהוּ דְכִתִּיב, (שמואל א ב) וַיְהִי בְּבְרוּחַ אֲבִיתָר בֶּן
 אַחֲיִמֶּלֶךְ אֵל דְּיוד קְעִילָה אִפּוּד יָרַד בֵּידוֹ, וְאֵלוֹ חֲשֵׁן לֵא
 קֶאֱמַר.

אֲמַר לֵיהּ, וְדֵאֵי הָכִי הוּא, כֹּל מַה דְהוּא חָשִׁיב, אֵיהוּ
 טְמִיר וְגַנְיָז, וְלֵא אֲדַכֵּר כֹּל כְּךָ. כְּגִוּוֹנָא דָּא נוּשְׂאֵי
 אִפּוּד בַּד, מַה דְאֵיהוּ בְּאֲתַגְלִיָּא יִתִּיר, אֵיהוּ אֲדַכֵּר, בְּגִין
 דִּיתְכַּסִּי מַה דְאֵיהוּ בְּגַנְיָזוֹ וְטְמִירוֹ. וְעַל דָּא אֲדַכֵּר מַה
 דְאֵיהוּ בְּאֲתַגְלִיָּא יִתִּיר.

וּבְגִין כֹּה־, שְׁמָא עֲלָאָה אִיהוּ רְזָא בְּטְמִירוּ וּגְנִיזוּ, וְלֹא
 אֲדַכְּרֵ אֱלָא בְּשְׁמָא דְאִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא. דָּא אֲדַכְּרֵ,
 וְדָא אֲגְנִיזוּ. דָּא בְּאַתְגְּלִיָּא, וְדָא בְּסִתִּירוּ, וְכֹל מַה
 דְּאַתְגְּלִיָּא אִיהוּ אֲדַכְּרֵ לְעֵלְמִין. שְׁמָא דְגְנִיז אִיהוּ יְדוּ"ד,
 שְׁמָא דְאִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא אִיהוּ אֲדַנְ"י, וְעַל דָּא אֲכַתּוּב
 בְּאַתּוּוּן טְמִירִין, וְאֲקָרִי בְּאַתּוּוּן אֲלִין, וְאַתְכִּפְּסִי דָּא בְּדָא,
 לְמַהוּי יִקְרָא עֲלָאָה טְמִיר וּגְנִיז לְעֵלְמִין. דְּכֹל (צ"ט ע"א)
 אֲוֹרְחֵי דְאֲוֹרִיָּתָא הַכִּי הוּא, אֲתְגְּלִיָּא וְסִתִּימָא. וְכֹל מְלִין
 דְּעֵלְמָא בֵּין דְּעֵלְמָא דִּין, וּבֵין דְּעֵלְמָא דְלַעֲיֵלָא, כְּלָהוּ
 אִיהוּ טְמִיר וּגְלִיָּא.

פֶּתַח וְאָמַר, (יונה א) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַגִּידָה נָא לָנוּ בַּאֲשֶׁר
 לְמִי הִרְעָה הַזֹּאת לָנוּ וְגו'. הַאי קָרָא אִית
 לְאַסְתְּכְּלָא בֵּיהּ, כְּלָהוּ בְּרֹזָא דְחַכְמָתָא שְׁאִילוּ. דְּכַתִּיב
 הַגִּידָה נָא לָנוּ בַּאֲשֶׁר לְמִי, בַּאֲשֶׁר, רְזָא דְחַכְמָתָא
 שְׁאִילוּ. הַכָּא שְׁאִילוּ רְזָא דְאִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא, לְמַנְדַּע אִי
 מְזַרְעָא דִּיּוֹסְף קָאֲתִי, דִּימָא פִּיּוֹן דְחָמָא אַרְוֹנָא דִּילֵיהּ,
 מִיַּד אֲתַבְּקַע, וְהוּהוּ יְבֻשְׁתָּא, דְּכַתִּיב (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה
 וַיִּנּוֹס, הַיָּם רָאָה, הַהוּא דְכַתִּיב בֵּיהּ (בראשית לט) וַיִּנּוֹס וַיֵּצֵא
 הַחוּצָה. מִיַּד הִירִדֵן יִסּוּב לְאַחֹר.

וְעַל דָּא שְׁאִילוּ לֵיהּ בַּאֲשֶׁר, דְּכַתִּיב בֵּיהּ בִּיּוֹסְף, (בראשית
 לט) בַּאֲשֶׁר אֶת אֶשְׁתּוֹ. אִי מַהְהוּא זֶרְעָא קָא אֲתִית,

צִלֵּי דִישְׁתּוֹק יִמָּא מִינּוּ. לְמִי, וְאִי מִזְרְעָא דִיעֶקֶב קָא
 אָתִית, דְּכָתִיב בֵּיהּ, (בראשית לב) לְמִי אַתָּה וְאַנְה תִּלְךָ,
 וְאִינוּן הוּוּ מִלְּאַכִּין קְדִישִׁין, דְּשִׁדְר בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ,
 וְאַשְׁתְּזִיב מִהֶהוּא עָאקוּ. צִלֵּי לְמַרְךָ, וְיִשְׁדְר מִלְּאַכִּיהּ,
 וְנִשְׁתְּזִיב מִהֶהוּא עָאקוּ.

וְאִי לָאוּ, מַה מִּלְּאַכְתָּךְ, בְּמַה אֲשַׁתְּדְלוּתָךְ בְּכָל יוֹמָא.
 וּמֵאִין תְּבֵא, מֵאִן אִינוּן אֲבַהֲתָךְ. מַה אֲרֻצָּךְ, אִי הִיא
 אֲרַעָא דְאַתְחַזִּיֵּא לְאַתְעַנְשָׂא. וְאִי מִנְה עִם אַתָּה, אִי הוּא
 עַמְלֵק, אוּ חַד מִשְׁבַּעָה עַמְמִין, דְּאַתְחַזוּן לְאַתְעַנְשָׂא.
 כֹּלָא שְׁאִילוּ לִיָּה בְּדָקָא יָאוּת.

מַה אָתִיב לוּן, וְיֵאמֶר אֲלֵיהֶם עֲבָרֵי אָנְכִי, מִהֶהוּא זְרַעָא
 דְּאַבְרָהָם הָעֲבָרִי, דְּאַקְדִּישׁ שְׁמָא דְמֵאֲרִיָּה בְּכָל יוֹמָא
 בְּעֵלְמָא. וְאֵת יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אָנִי יָרָא וְגו', אִינוּן לָא
 שְׁאִילוּ לִיָּה אֱלָא מְלָה בְּאַתְגְּלִיָּא וּבְאַתְכַּפְסִיָּא לְמַנְדַּע בֵּיהּ.
 וְאִיהוּ אָתִיב לוּן כֹּלָא בְּאַתְגְּלִיָּא.

מַה פְּתִיב וְיִירָאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוּלָּהּ, פִּיּוֹן דְּשִׁמְעוּ
 שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיַּד דְּחִילוּ, בְּגִין דְּכֻלְהוּ
 הוּוּ יְדַעִין נִסִּין וּגְבוּרָאֵן דְּעַבְד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִמָּא,
 וְכִיוּן דְּאָמַר לוּן שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיַּד דְּחִילוּ
 קַמֵּיהּ דְּחִילוּ סְגִיָּא.

תּוּ אָמַר לוּן, דְּאִיהוּ עָרַק מְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל

דָּא אָמְרוּ לִיהּ, מַה זֹאת עָשִׂיתְ, דְּאַנְתְּ עֲרַקְת מִקְמִיּהּ,
וְלֹא עֲבַדְת פְּקוּדוּי. וּבְגִין כִּף מַה זֹאת עָשִׂיתְ דְּאַנְתְּ עֲבַרְת
עַל פְּקוּדֵי דְמֵאָרְךָ.

וְתָא חֲזִי, כָּל אֵלִין אֲתַגְיִירוּ לְבַתְּר, כִּד חָמוּ נָסִין וּגְבוּרָן
דְּעֵבֵד לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיוֹנָה בִּימָא. וְכִלְהוּ
חָמוּ לִיהּ כִּד נָפַל בִּימָא, (דף רל"א ע"א) וְהוּא נוֹנָא דְסֻלִיק
וּבִלַּע לִיהּ קְמִיּהוּ. וְכִד אַתָּא הֵהוּא נוֹנָא רַבָּא לְעִינִיהוּן
דְּכֻלָּא, וּפְלִט לִיהּ לְיִבְשְׁתָּא, אַתּוּ לְגַבִּיּהּ וְאֲתַגְיִירוּ כְּלָהוּ.
הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (יונה ב) מִשְׁמֵרִים הִבְלִי שׁוֹא חֲסָדָם
יַעֲזוּבוּ.

וְתָא חֲזִי, כְּלָהוּ אֵלִין הוּו גְּרִי צְדָק, וְאֲתַחֲכֵמוּ בְּאוּרִיּוּתָא,
וְהוּו חֲפִימִין עֲלָאִין, בְּגִין דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַתְרֵעִי בְּהוּ, וּבְכָל אֵינּוּן דְּמִקְרָבִי לְגַבִּיּהּ, וּמִקְדָּשִׁין
שְׁמִיּהּ בְּאַתְגְּלִיא דְּכִד אַתְקַדְּשׁ שְׁמִיּהּ בְּאַתְגְּלִיא, שְׁמִיּהּ
דְּאַתְפְּסִיא, אֲסִתְלִיק עַל כּוּרְסֵי יְקָרִיּהּ, דְּכְּתִיב, (ויקרא כב)
וּנְקַדְּשִׁיתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

(תא חזי מה פתיב) (שמות לט) וִירָכְסוּ אֶת הַחֹשֶׁן מִטְּבַעוֹתָיו אֵל
טְבַעוֹת הָאֶפֶוד בְּפִתִּיל תְּכֵלֶת. אֲמַאי בְּפִתִּיל תְּכֵלֶת.
אַלָּא לְאַחֲזָא בְּהַאי (רל"ה ע"ב) תְּכֵלֶת אַתְקַשֵׁר בְּכֻלָּא. וְעַל
דָּא כֻלָּא אִיהוּ בְּרוּזָא עֲלָאָה.

מַה כְּתִיב, פְּעֻמוֹן זָהָב וּרְמוֹן, וְאוּקְיָמְנָא, וְכֻלָּא אִיהוּ

בְּרֹזָא עֲלָאָה פְּדָקָא מְרָן. מַה פְּתִיב, וְנִשְׁמַע קוּלוּ בְּבֵאוּ אֶל
הַקֹּדֶשׁ לְפָנַי יי'. בְּגִין דְּאֶצְטְרִיךְ (בראשית נ' ע"ב) קָלָא
דְּאֶשְׁתַּמַּע, וּבִרְפָאן יִשְׁרוּן עַל עֲלָמָא בְּגִינִיה דְּכַהֲנָא,
דְּאִיהוּ מְבָרַךְ כָּלָא, וּפְלַח כָּלָא. פְּעֻמוֹן זָהָב, הָא
אוּקִימְנָא. רְמוֹן, דְּאֶתְמַלְיָא כְּרֻמוֹנָא דָּא, דְּאִיהוּ
אֶתְמַלְיָא מִכָּלָא, וְכָלָא אוּקִימְנָא.

(שמות לט) וַיַּעַשׂ אֶת מַעֲיֵל הָאֵפוֹד מַעֲשֵׂה אוֹרֵג כְּלִיל תְּכֵלֶת.
הָא אֶתְמַר בְּרֹזָא דְּחֻשָׁן וְאֵפוֹד, וְכָלָא חַד. כְּלִיל
תְּכֵלֶת, דְּהֵכִי אֶתְחַזִּי כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, דְּתַכְלָא אִיהוּ רֹזָא
דְּנַהוּרָא דְּכוּרְסִיָּא תְּכָלָא. דְּאִיהוּ בְּקֻשׁוּרָא דְּנַהֲרִיו (בראשית
נ"א ע"א) חוּרָא, כָּלָא פְּחַדָּא. וְעַל דָּא תְּכָלָא לְאֵפוֹדָא אִיהוּ.
אִמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵנִי מְאֲנִי דְּלְבוּשֵׁין דְּכַהֲנָא, כְּלָהוּ
בְּרֹזָא עֲלָאָה אִיהוּ, לְמַהוּי לְבוּשֵׁין דְּלִתְתָּא,
כְּגוּוֹנָא דְּלְעִילָא. תָּא חֲזִי, פִּיּוֹן דְּמִיכָאֵל כְּהֲנָא רַבָּא
אִיהוּ, וְאֶתִי מְסֻטָּרָא דִּימִינָא, אֲמַאי פְּתִיב בְּגַבְרִיאֵל,
(דניאל יב) הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבְּדִים, דְּהָא לְבוּשֵׁין לְכַהֲנָא רַבָּא
אִיהוּ, וּמִיכָאֵל אִיהוּ כְּהֲנָא, וְאֶתִי מְסֻטָּרָא דִּימִינָא. אָלָא
מַהְכָּא, דְּשִׁמְאֵלָא אֶתְכְּלִיל בִּימִינָא תְּדִיר, וְאֶתְלַבֵּשׁ
גַּבְרִיאֵל (רל"ג ע"א) בְּלְבוּשֵׁין אֲלִין.

תוּ, דְּהָא גַּבְרִיאֵל אִיהוּ אֶתְמַנָּא שְׁלִיחָא בְּהַאי עֲלָמָא,
וְכָל שְׁלִיחָא דְּאֶתְמַנָּא בְּהַאי עֲלָמָא, אֶצְטְרִיךְ

לְאַתְלַבְּשָׁא בְּלְבוּשֵׁינ דְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְהָא אֻקְיָמְנָא בְּרוּזָא
 דְּנִשְׁמַתָּא, כַּד סִלְקַת לְעֵילָא אֲתַלְבֶּשֶׁת בְּלְבוּשָׁא כְּגֹוּנָא
 דְּלְעֵילָא, בְּגִין לְמַהוּי תַּמָּן. וְכֵן כַּד נַחְתַּת לְתַתָּא
 מְלְעֵילָא, כִּלָּא אִיהוּ כְּגֹוּנָא דְּהָהוּא אֲתַר דְּאֻזְלַת תַּמָּן.
 כְּגֹוּנָא דָּא כִּל אֵינּוּן שְׁלִיחֵן דְּאֲתַמְנֵן בְּשְׁלִיחוּתָא בְּהָאֵי
 עֲלֵמָא, וְהָא (רבי"ט ע"ב) אֻקְיָמְנָא.

וְתָא חֲזִי, הָאֵי מְעֵילָא דְּאִפּוּדָא, לְחַפֵּיא עָלֶיהָ, כַּד לְבִישׁ
 לִיהָ. כְּתִיב (תהלים קלט) אַחֲזֹר וְקָדַם צַרְתָּנִי וְתַשֶּׁת עָלַי
 כַּפְּכָה. הָאֵי קָרָא הָא אֻקְמוּהָ.

אַבְל תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם
 הָרָאשׁוֹן. דְּכַר וְנוֹקְבָא אֲתַבְּרִיאוּ, וְהוּוּ תַרְווייהוּ דָּא
 עִם דָּא קְשׁוּרָא, נוֹקְבָא לְאַחֲזָרָא, וְדַכּוּרָא לְקָמָא, עַד
 דְּנָסֵר לֹוּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲתַקִּין לָהּ, וְאָעִיל לָהּ
 לְקָמִיָּה דְּאָדָם, לְאַסְתַּכְּלָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וְכִיּוֹן
 דְּאַסְתַּכְּלוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, כְּדִין אֲתַסְגִּי רַחֲמֵימוּתָא
 בְּעֲלֵמָא, וְאוּלִידוּ תוּלְדִין בְּעֲלֵמָא, מַה דְּלָא הוּוּת
 מְקַדְמַת דְּנָא, וְהָא אֻקְיָמְנָא.

וְלְבַתֵּר דְּחַב אָדָם וְאֲתַתָּא, וְאֲתָא נַחֵשׁ עַל חוּהָ, וְאָטִיל
 בָּהּ זוּהָמָא, אוּלִידַת חוּהָ לְקִין, וְהוּוּה דִּיּוֹקְנִיָּה,
 דִּיּוֹקְנָא דְּלְעֵילָא (קס"ז ע"א) וְתַתָּא, מְרוּזָא דְּזוּהָמָא דְּסִטְרָא
 אַחֲרָא, וּמְסִטְרָא דְּלְתַתָּא. וְעַל דָּא אִיהוּ הוּוּה קַדְמָאָה,

דְּעַבַד מוֹתָא בְּעֵלְמָא, בְּגִין דְּסִטְרָא דִּילֵיהּ גְּרִים. חוּיָא
 אוֹרְחֵיהּ הוּא לְמַהוּי כַּמִּין לְקִטּוּלָא, הֵהוּא דְאַתִּי מְנִיָּה
 אוֹרְחֵיהּ נְקִיט וְאוּזִיל, וְעַל דָּא פְתִיב (בראשית ד) וַיְהִי בְּהֵיוֹתָם
 בַּשָּׂדֶה וַיִּקָּם קִין אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ. (בראשית נ"א ע"ב).
 אֲשַׁכְּחָנָא בְּסַפְרִין קַדְמָאִין, דְּכַד קָטַל לֵיהּ קִין לְהָבֶל,
 הָוָה נָשִׂיךְ לֵיהּ נְשִׁיכִין, (דף רל"א ע"ב) כְּחוּיָא, עַד
 דְּאַפִּיק נְשַׁמְתִּיהּ, וְקָטַל לֵיהּ.

וְכָל מַלְיָן אֶהְדְּרוּ לִיסוּדָא קַדְמָאָה, וְאִי לָאו דִּהָוָה קִין
 מִתְּהוּא סִטְרָא, לָא אֲשַׁתְּכַח הָכִי לְגַבֵּי אָחוּהּ. וְעַל
 דָּא, כִּיּוֹן דְּחֻזָּא אָדָם דְּאַתְקָטִיל הָבֶל, וְאַתְתְּרִיךְ קִין,
 אָמַר, מַה אָנָּא אוֹלִיד מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, אַתְפְּרֵשׁ מְאַתְתִּיהּ
 מֵאָה וּתְלַתִּין שָׁנִין, וְרוּחִין נוֹקְבֵי מְסֹאֲבֵי, הָווּ אַתְיִין
 וּמִתְחַמְמָן מְנִיָּה, וְהָוָה אוֹלִיד רוּחִין וְשַׁדִּין, וְאַקְרוּן נְגַעֵי
 בְּנֵי אָדָם, וְאוֹקִימָנָא.

לְבַתֵּר קְנִי וְאַתְלַבֵּשׁ בְּקַנְאָה, וְאַתְחַבֵּר בְּאַתְתִּיהּ, וְאוֹלִיד
 לְשֵׁת. דְּכְתִיב, (בראשית ה) וַיּוֹלַד בְּדַמוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ
 וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת. דָּא אִיהוּ בְּדַמוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ, מַה דְּלָא
 הָוָה הָכִי בְּקַדְמִיתָא, בְּאֵינוּן בְּנִין קַדְמָאִי, דִּהָווּ מִקְדַּמַּת
 דְּנָא.

בְּגִין, דִּהָא בְּקַדְמִיתָא, אַתְחַבְּרוּתָא אַחְרָא הָווּת לְגַבֵּיהּ,
 וְאוֹקְמוּהּ, עַד דְּאַתְתַּת חוּתָהּ, וְאַתְקִין לָהּ קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְגִבְיַת דְּאָדָם, וְאֶתְחַבְּרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. וְעַל
 דָּא פְתִיב, (בראשית ב) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, דָּא אִיהִי אֶתְתָּא,
 אַבְל אַחְרָא לָא אֶקְרִי הָכִי. וְהָא אוּקְמוּהּ. וּבְגִין כֹּךְ,
 דְּאָדָם וְחַוְיָה פְּחָדָא אֶתְבְּרִיאֵוּ, פְתִיב (בראשית ה) זָכָר וּנְקֵבָה
 בְּרָאם וַיְבָרַךְ אוֹתָם, תְּרוּוּיֵיהוּ פְּחָדָא הוּוּ. וְעַל דָּא פְתִיב,
 אַחֹר וּקְדָם צִרְתָּנִי.

תָּא חַוְיָ, אִפּוּד וְחֻשָּׁן, אַחֹר וּקְדָם הוּוּ, וְכַד פְּהֵנָא
 אֶתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, הָוָה דְּמִי בְּדִיוּקְנָא עֲלָאָה. וְהָא
 אֶתְמַר, דְּכַדִּין אַנְפּוּי נְהִירִין, וְאַתּוּוּן בַּלְטִין, וְסִלְקִין
 לְעֵילָא מְנַהֲרִין, וְכַדִּין הָוָה יַדַּע מְלָה.

וּבְגִין כֹּךְ, תְּקוּנָא דְּחוּשָּׁנָא, וְתְקוּנָא דְּאִפּוּדָא, פְּחָדָא
 מִתְקַשְׁרִין. וְאַף עַל גַּב דְּתְקוּנָא דְּדָא לָאוּ אִיהוּ
 פְּתְקוּנָא דְּדָא, וְכֻלָּא בְּרוּזָא חֲדָא. קְשׁוּרָא דְּדָא בְּדָא,
 לְאַתְאַחַדָּא חוּשָּׁנָא בְּאִפּוּדָא, בְּאַרְבַּע עֲזָקוּן, דְּאַתְקַשְׁרוּ
 בְּהֵאִי אֶתְרָ, וּבְהֵאִי אֶתְרָ. וְאַיְנוּן רוּזָא דְּאַיְנוּן רְתִיכִין,
 דְּמִתְקַשְׁרִין בְּהֵאִי סְטְרָא דְּלִתְתָּא, לְאַיְנוּן דְּלְעֵילָא, וְכֻלָּא
 אִיהוּ בְּרוּזָא דְּאוּפְנִין וְחִיּוֹת.

פְתִיב, בְּרַאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ.
 וְאוּקְמוּהּ, דְּהָא כֻלָּא כְּגוּוּנָא דָּא אֶתְעַבִּיד
 מִשְׁכַּנָּא, כְּגוּוּנָא דְּעֲלָמָא תְתָאָה, עֵבֵד כְּגוּוּנָא דְּעֲלָמָא
 עֲלָאָה, וְכֻל עוֹבְדוּי דְּעֵבֵד כְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא. הָכִי נְמִי

מִשְׁכָּנָא, כֹּל עוֹבְדוֹי אֵינּוֹן כְּעוֹבְדָא וּכְגוּוֹנָא דְעֵלְמָא

(עלֵאָה). • (ס"א ואוקמוהָ כְּגוּוֹנָא דָא אֲתַעְבִּיד מִשְׁכָּנָא וְכֹל עוֹבְדוֹי דְעַבְד בְּהָאֵי עֵלְמָא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיֵלָא עַבְד. וְהָכִי נִמִּי מִשְׁכָּנָא כֹּל עוֹבְדוֹי אֵינּוֹן כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיֵלָא כְּגוּוֹנָא דְעֵלְמָא תַּתְּאָה וּכְגוּוֹנָא דְעֵלְמָא עֵילְאָה)

וְרוּזָא דָא כֹּל עוֹבְדֵין דְּמִשְׁכָּנָא, כְּלָהוּ עוֹבְדֵין וְתַקוּוּנֵין
 דְּלַעֲיֵלָא וְתַתְּא, בְּגִין לְאַשְׁרָאָה שְׂכִינְתָא בְּעֵלְמָא,
 בְּדִיּוּרֵין עֵלְאֵין, וּבְדִיּוּרֵין תַּתְּאֵין. כְּגוּוֹנָא דָא, גֵּן עֵדוֹן
 לְתַתְּא, אִיהוּ כְּגוּוֹנָא עֵלְאָה. וּכְגוּוֹנָא תַּתְּאָה, כֹּל צִיּוּרֵין,
 וְכֹל דִּיּוּקְנֵין דְּעֵלְמָא כְּלָהוּ תַמּוֹן. וְעַל דָא, עֵבִידַת
 מִשְׁכָּנָא, וְעֵבִידַת (ר"ב ע"א) שָׁמַיִם וְאַרְצָן, כְּלָהוּ בְּרוּזָא חֲדָא.
 כְּתִיב (ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהֵי וְגו' .
 הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזִי, וְכִי בְּגִין
 דִּי־סַתְּכַל בַּר נָשׁ עֵינּוּי לְעֵילָא, וְזַקִּיף לּוֹן לְעֵילָא, יְכִיל
 לְמַנְדַּע וּלְאַסְתְּכַלָּא בְּמָה דְלָא אֲתַרְשׁוּ לְמַנְדַּע וּלְמַחְמֵי.
 אֲלָא שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם, מֵאֵן דְּבַעֲי לְאַסְתְּכַלָּא וּלְמַנְדַּע
 בְּעוֹבְדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְזַקִּיף עֵינּוּי לְעֵילָא,
 וְיַחְמֵי כְּמָה חֵיילֵין, וְכַמָּה מִשְׁרֵיין, עוֹבְדֵין מְשַׁנְיֵין דָא מִן
 דָא, רַבְרַבִּין אֵלִין מֵאֵלִין. וְכַדִּין תַּחֲמוֹן וְתַשְׁאֲלוֹן
 וְתִימְרוֹן, מֵאֵן בָּרָא אֵלִין. מִי בָרָא אֱלֹהֵי, הָא אוּקְיַמְנָא
 רְזָא דְמִי, בָּרָא אֱלֹהֵי. דִּהוּא אֲתַר דְּקִיַּימָא מְרוֹם וְגַנְיֹז
 וְסַתִּים וְלָא יְדִיעַ, (צ"ב ע"א, קס"ח ע"ב) וְקִיַּימָא תְּדִיר לְשַׁאֲלָה,
 בְּגִין דְלָא אֲתַגְלִיַּיָא לְהֵהוּא אֲתַר. (בראשית ב' ע"א)

הַמוֹצֵיא בַּמִּסְפָּר צְבָאָם, מֵאֵי הַמוֹצֵיא. אֲלֵא בְּגִין דְּהָהוּא
אֲתַר דְּאִיהוּ טָמִיר וְגַנְיָו, אִיהוּ אֲפִיק כְּלָא,
בְּרֻזָּא דְקוּל דְּנַפְיָק מְשׁוּפָּר. וְהָהוּא קוּל, אִיהוּ מִסְפָּר דְּכָל
חֵילִין עֲלָאִין, וְחוּשְׁבָנָא דְכְּלָא. וּמִתְמָן אֲשַׁתְּכַח רֻזָּא
דְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה, בְּכָל אֵינּוֹן סְטָרִין עֲלָאִין, עַד דְּנַגְדִין
דְּרַגִין, וְאֲתַמְשַׁכָּאן לְתַתָּא, וְאֲתַפְרָשָׁאן כַּמָּה (ק"מ) חֵילִין
לְזַנְיָהוּ, וְכִלְהוּ קַיְיִמָן בְּחוּשְׁבָנָא, וְאֶקְרוּן בְּשִׁמְא. מְרוּב
אוּנִים, דָּא סְטָרָא דִימִינָא. וְאֲמִיץ כַּח, דָּא סְטָרָא
דְּשִׁמְאֵלָא. אִישׁ לֹא נַעֲדָר, סְטָרִין דְּנַגְדִין מִתְרִין עֲבָרִין.
(דף רל"ב ע"א) דְּבַר אַחַר שָׂאוּ מְרוּם עֵינֵיכֶם וְרֵאוּ מִי בְּרָא
אֵלֶּה, הֵאֵי קָרָא כַּד אֲתַקֵּם מִשְׁכְּנָא. וְהוּא אֲתַתְּקוּן, כָּל
מֵאן דְּחָמֵי לֵיהּ לְמִשְׁכְּנָא, אֲסַתְּכַל בֵּיהּ לְעֵילָא וְתַתָּא,
וְכִלָּא חָמֵי בֵּיהּ בְּמִשְׁכְּנָא. בְּגִין דְּכָל עוֹבְדִין דְּעֵלְמָא
עֲלָאָה וְתַתָּאָה, כְּלָהוּ אֲתַתְּקִנוּ בֵּיהּ בְּמִשְׁכְּנָא, וְהָא
אוּקִימְנָא, כָּל מֵאן דְּחָמֵי אֵינּוֹן קְרָסִים בְּמִשְׁכְּנָא,
וְאֲסַתְּכַל בְּהוּ, הָהוּ מִסְתְּכַל בְּנִהִירוּ דְלָהוֹן, בְּנִהִירוּ (רכ"ט
ע"א) דְּכַכְבֵּיא, בְּגִין דְּהִכֵּי קַיְיִמָן כַּכְבֵּיא בְּרַקִיעָא.
פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קמח) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יי' מִן הַשָּׁמַיִם
וְגו', תָּא חֲזִי תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא אָמַר דּוּד, לְקַבֵּל רֻזָּא
דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּתּוֹשְׁבַחְתָּא דְּכְּלָא. תְּרִין
תּוֹשְׁבַחֵן אֵינּוֹן, כְּגוּוּנָא דְּרֻזָּא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא עֲלָאָה,

דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּתוֹשְׁבַּחְתָּא דְּכָלָא. וְאִינוּן: דָּא, וְתוֹשְׁבַּחְתָּא
 בְּתֵרָאָה, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּתוֹשְׁבַּחְתָּא דְּכָלָא, דְּכְתִיב, (תהלים
 קג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ וְגו'. אֲבָל דָּא הוּהוּ, עַל עֶשֶׂר
 מִיָּנִים. וְדָא הוּא עַל שְׁבַע, וְכָלָא רִזָּא חֲדָא בְּשִׁמְא
 קְדִישָׁא.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם, אִיהוּ שִׁירוּתָא דְּשִׁית
 סְטָרִין לְאַתְפְּשָׁטָא לְתַתָּא, דְּדָא אִיהוּ רִזָּא
 דְּקִימָא לְשִׁאֲלָה, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (דברים ד) כִּי שָׂאֵל נָא
 לְיָמִים רֵאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֶיךָ וְגו', עַד הֲכָא אִית רְשׁו
 לְשִׁאֲלָה, מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא וְגו', וְעַד קִצָּה הַשָּׁמַיִם
 מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, לָאו קִימָא לְשִׁאֲלָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַר
 טְמִיר וְגִנִּיז.

וְעַל דָּא הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בְּמְרוֹמִים, אֲלִין
 תְּרִין סְטָרִין, (דאינון רומא דשירותא) יְמִינָא וְשִׁמְאֲלָא.
 וּמַהֲכָא אֲתְפְּשָׁטָאן כְּלָהוּ אַחֲרָנִין לְתַתָּא, בְּרִזָּא דְּדַרְגִּין
 לְאַתְתְּקִנָּא כְּדָקָא יְאוּת. הַלְלוּהוּ (קס"ו ע"א) כָּל מְלֹאכִיו,
 אֲלִין תְּרִין קִימִין דְּקִימִי תְּחוּת גּוּפָא, לְמִשְׁעָן גּוּפָא
 עֲלִייהוּ.

תָּא חֲזִי, אִינוּן קִימִין דְּגּוּפָא אֲשִׁתְּעָן עֲלִייהוּ, קִימִי
 הֲכָא בְּרִזָּא דְּמְלֹאכִין, בְּגִין דְּיִרְכִין אִינוּן שְׁלִיחָן,
 לְמִיזֵל מֵאֲתַר לְאֲתַר, וּמְרִזָּא דָּא, נְפִקִין אִינוּן דְּאֲקִרוּן

מִלְאֲכִין, דְּאֵינּוּן שְׁלִיחֵן לְמַהֲךְ בְּשְׁלִיחוּתָא דְמֵאֲרִיהוּן,
מֵאֲתֵר לְאֲתֵר.

הֲלֵלוּהוּ כָּל צְבָאִיו, דָּא אִיהוּ אֲתֵר דְנִפְקֵי מִנִּיהּ כָּל חֵילִין
קִדְיִשִׁין עֲלָאִין, רְזָא דְאֵת קִימָא קִדְיִשָּׁא,
וְאִיהוּ רְשִׁים בְּכָל שְׂאֵר רִבּוּון, כַּדְקָא אֲמַרן, דְכִתִּיב,
(ישעיה מז) יי' צְבָאוֹת שְׁמוֹ, אוֹת אִיהוּ בְּכָל שְׂאֵר חֵילִין
וְרִבּוּון. הֲלֵלוּהוּ שְׁמֵשׁ וְיָרַח, בֵּיהּ קִימָא רְזָא דָּא, וְאִיהוּ
שְׁמֵשׁ לְאַנְהָרָא, וּבֵיהּ קִימִין כְּכַבֵּיִא עֲלָאִין דְנִהָרִין,
וּמְזִלִי, וְהָא אוֹקִימָנָא. לְבַתֵּר אֶהְדֵּר לְעֵילָא, לְהֵהוּא אֲתֵר
דְקָאִים בְּרוּמָא דְמְרוּמִים, וְתַמָּן תְּקִיעוּ דְכִלָּא, הֲלֵלוּהוּ
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם. לְבַתֵּר הֲלֵלוּ אֵת יי' מִן הָאָרֶץ, לְקַבֵּל אֵלִין
אֵשׁ וּבֶרֶד וְגו'.

תָּא חֲזִי, אֵינּוּן כְּכַבִּים לְתַתָּא, קִימִין בְּמִשְׁכּוֹ
דְּאֶתְמִשְׁכָּאן מְרִזָּא עֲלָאָה, בְּגִין דְכִלָּא קִימָא
בְּדִיּוֹקְנָא עֲלָאָה, וְהָא (בראשית ל"ד ע"א) אוֹקִימָנָא. וּבְגִין כַּף
כָּל אֵינּוּן כְּכַבֵּיִא וּמְזִלִי, מְרוּם רְקִיעָא, כְּלֵהוּ קִימִי
לְאַנְהָגָא בֵּיהּ עֲלָמָא דְלְתַתָּא מִנִּיהּ, וּמִתַּמָּן אֶתְפְּשָׁטָאן
דְרָגִין, עַד דְקִימִין דְרָגִין לְאֵינּוּן כְּכַבֵּיִא דְלְתַתָּא,
דְכִלֵּהוּ לָא קִימִי בְרִשׁוּתֵיהוּ כְלוּם, וְהָא אוֹקִימָנָא,
וְכִלֵּהוּ קִימָאן בְּרִשׁוּתָא דְלְעֵילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מז)
יַעֲמְדוּ נָא וְיוֹשִׁיעֵךְ הוֹבְרֵי שָׁמַיִם הַחֹזִים בְּפוֹכְבִּים, וְכִלָּא
אִיהוּ בְרִשׁוּתָא וְאֶתְמַר.

(שמות לט) ויעשו את הכתנות שש וגו' ואת המצנפת שש וגו'. רבי יוסי פתח, (ישעיה ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי' בראש ההרים וגו'. והיה באחרית הימים, כד יפקוד לה קודשא בריך הוא לברתא דיעקב, ויוקים לה מעפרא, ויתחבר שמשא בסיהרא, כדין נכון יהיה הר בית יי', דא ירושלם לעילא, דתהא מתתקנא בתקונהא לאתנהרא בנהורא דלעילא, דכל נהורהא לאו איהו מתתקנא, אלא בנהורא דלעילא. ובההוא זמנא יתנהיר עלה נהורא עלאה, על חד שבעה ממה דהות מקדמת דנא, כמה דכתיב, (ישעיה ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים וגו'.

בראש ההרים. בראשי ההרים מבעי ליה. מאי בראש אלא נהורא דא דיהא לה (דף רל"ב ע"ב) בראש ההרים איהו. ומאן איהו ראש ההרים. דא כהנא רבא. דאיהו ראש ההרים. רישא דכלא סטר ימינא. ודא איהו דמתקן לביתא תדיר, ומברך לה לאנהרא אנפיהא. ועל דא, יהיה נכון.

ובמה יתקן לה. באינזון לבושין דאינזון כגוונא דלעילא, כמה דאוקמוה. ואינזון לבושין כלהו קיימן ברזא דשית. והאי ביתא כד יהא מתתקן בהאי ראש ההרים, דאיהו כהנא רבא, כדין אתקשר ואסתלק לעילא

בְּקִיּוּמָא עֲלָאָה, וַיִּתְנַהֵר עֲלֵמָא מֵהָהוּא נְהִירוּ עֲלָאָה,
 (כדין) וְדָא הוּא וְנִשְׂא מְגַבְעוֹת, מְכַל שְׂאָר חֵילִין וּמִשְׂרִיין
 עֲלָאִין, וּכְדִין וְנָהְרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְכַהֲנָא דְלִתְתָּא פְּרִישׁ יְדוּי, כְּדִין רוּחָא
 עֲלָאָה אֲנַהֵיר, וְנִפְיָק, וְכָל בּוּצִינִין נְהָרִין, וְנַהוּרִין
 אֲתַמְשַׁכָּאן וְאֲתַנְהָרִין וְאֲתַקְשְׁרִין אֵלִין בְּאֵלִין, עַד
 דִּיתְנַהֲרוּ אֲנַפְהָא דְכַנֹּסֵת יִשְׂרָאֵל, וְכֹלָא עַל יְדָא דְנַהוּרָא
 קְדַמָּאָה דְאִיהוּ כַּהֲנָא. וְכַד כַּהֲנָא אֲתַעַר לְתַתָּא, כַּהֲנָא
 אֲתַעַר לְעֵילָא. וּבְעוּבְדִין דְלִתְתָּא, אֲתַעַר אֲתַעְרוּתָא
 דְלְעֵילָא.

וְעַל דָּא נִכּוּן יְהִיָּה חַר בֵּית יִי' בְּרֵאשׁ הַהָרִים וְגו', וְנָהְרוּ
 אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. בְּגִין דְהַשְׁתָּא, כָּל שְׂאָר עַמִּין, אִית
 לוֹן מְמַנֵּן בְּרִקִיעָא עֲלֵיהוּ. וּבְהָהוּא זְמַנָּא, יְבַעַר לוֹן,
 וַיִּפֹּל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשׁוּלְטָנִיהוּן, דְכְּתִיב, (ישעיה
 כד) יִפְקוּד יִי' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם, וְכִיּוֹן דְכִלְהוּ
 יִתְעַבְרוּן מְשׁוּלְטָנִיהוּן, כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְתַּקַּף
 בְּלַחֲוִדְיָהּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר (ישעיה ב) וְנִשְׁגַּב יִי' לְבַדּוּ בַיּוֹם
 הַהוּא, וּכְדִין וְנָהְרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. וְהָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלָה אֵל הַר יִי' אֶל בֵּית
 אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְגו'.

וְכֹלָא אִיהוּ, בְּשַׁעְתָּא דְכַהֲנָא, דְאִיהוּ רֵאשׁ הַהָרִים יְנַהֵיר

לָהּ, וְכֹלֵא אִיהוּ בְרֹזָא דְשֵׁשׁ, שִׁית אֵינּוֹן בְּכֹל סְטָרִין
דִּינְהִיר לָהּ, דִּהָא בְרֹזָא דְשִׁית יִנְהִיר לָהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָווּ אֲזִילי בְּאוֹרְחָא,
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עֵידָן אִיהוּ לְמַהֲךָ בְּשִׁכְיִנְתָּא,
בְּגִין דְּשִׁכְיִנְתָּא לָא תִשְׂרִי עֲלֹן, אֶלָּא מִגּוּ מְלִי דְאוֹרִייתָא.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאן דְּאִיהוּ רִישָׁא, לִיפְתַח בְּרִישָׁא.

פִּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קיט) צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזָה
פִּקּוּדֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי. צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזָה, דְּוֹד

מִלְּכָא, לְזִמְנִין אִיהוּ קָא מְשַׁבַּח גְּרַמְיָה, דְּכָתִיב, (תהלים יח)
וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְמִשְׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזֹרְעוֹ עַד עוֹלָם. וְכָתִיב,
נְאֻם דְּוֹד בֶּן יִשִׁי וְנֹאם הַגָּבֵר הוֹקֵם עַל מְשִׁיחַ
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. וְלְזִמְנִין עֶבֶד גְּרַמְיָה מִסְכָּנָא, דְּכָתִיב, (תהלים
פא) כִּי עָנִי וְאֲבִיוֹן אָנִי. וְכָתִיב צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזָה. וְאִיהוּ

אָמַר (תהלים קיח) אָבִן מֵאִסּוּ הַבּוֹנִים הִיִּתָּה לְרֹאשׁ פְּנֵה.
אֶלָּא, בּוֹמְנָא דִּהּוּה סְלִיק בְּדַרְגָּא דְשְׁלָמָא, וְאִסְתַּלַּק
בְּדִינָא דְקִשׁוּט, וְהוּה שְׁלִיט עַל שְׁנָאוֹי, הוּה קָא
מְשַׁבַּח גְּרַמְיָה. וּבּוֹמְנָא דְחַמָּא גְּרַמְיָה בְּעָקוּ, וְשְׁנָאוֹי קָא
דְּחַקִּין לִיהּ, כִּדִּין מְאִיךְ גְּרַמְיָה, וְהוּה קָרִי גְּרַמְיָה מִסְכָּנָא,
זַעִירָא לְכֹלֵא. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין, דִּהָא לְזִמְנִין הוּה שְׁלִיט,
וְלְזִמְנִין הוּה בְּעָקוּ דְשְׁנָאוֹי.

וְעַם כָּל דָּא אִיהוּ שְׁלִיט עַלִּיהוּ תְדִיר, וְלֹא יְכִילוּ לִיהּ.

וְדוֹד מִלְכָּא, תְּדִיר אִיהוּ הוּוּה שְׁפִיל גְרַמְיָה לְגַבֵּי קוֹדֶשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מַאן דְּמֵאִיךְ גְרַמְיָה קָמִי קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, אִיהוּ זְקִיף לִיָּה עַל כְּלָא. וּבְגִין כֶּךָ, אֲתַרְעֵי בֵּיה
 קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהֵאִי עֲלֵמָא, וּבְעֲלֵמָא דְאַתִּי. בְּעֲלֵמָא
 דִּין, דְּכַתִּיב, (ישעיה לז) וַגִּנּוּתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ
 לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי. וּבְעֲלֵמָא דְאַתִּי, דְּכַתִּיב, (הושע א)
 וּבִקְשׁוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד מִלְכֶם וּפְחָדוּ אֶל יְיָ וְאֵל
 טוֹבוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. דָּוִד אִיהוּ הוּוּה מִלְכָּא בְּהֵאִי עֲלֵמָא,
 וְדוֹד יְהֵא מִלְכָּא לְזִמְנָא דְאַתִּי. וְעַל דָּא אָמַר, אָבִן מְאָסוּ
 הַבּוֹנִים הֵיְתָה לְרֵאשׁ פְּנָה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְשִׁמְשָׁא מְהֵדֵר אַנְפוּי, וְלֹא נְהִיר
 לְסִיְהָרָא, אֲתַעְבֵּר נְהוֹרְהָא (לְסִיְהָרָא) וְלֹא נְהִירָת, כְּדִין
 אִיְהִי בְּמִסְכְּנוֹתָא בְּכָל סְטָרִין, וְאֲתַקְדֶּרֶת. וְלִית לָהּ נְהוֹרָא
 כְּלָל. וְכַד שִׁמְשָׁא אֲהֵדֵר לְקַבְלָהּ, וְאֲנְהִיר לָהּ, כְּדִין
 אֲתַנְהִירָת אַנְפָּהָא, וְאֲתַקְשִׁטָּת לְגַבֵּיהָ, כְּנוֹקְבָא
 דְּאֲתַקְשִׁטָּת לְגַבֵּי דְכוּרָא, וְכִדִּין אִיְהִי שִׁלְטָא (דף רל"ג ע"א)
 בְּשׁוּלְטָנוֹ בְּעֲלֵמָא.

וְעַל דָּא, דָּוִד הוּוּה מְעַטֵּר גְרַמְיָה, בְּהֵהוּא גְוּוּנָא מִמְּשָׁ.
 לְזִמְנִין אִיְהוּ מִסְכְּנָא, וּלְזִמְנִין אִיְהוּ בְּעוֹתָרָא
 בְּעַתִּירוֹ דְּכְלָא, וּבְגִין כֶּךָ הוּוּה אָמַר, צַעִיר אָנְכִי וְנִבְזָה.
 וְעַם כָּל דָּא, פְּקוּדִיךְ לֹא שְׁכַחְתִּי. כְּגוּוּנָא דָּא, אִית לִיָּה

לְבַר נֶשׁ לְמַהוּי נְבוּזָה בְּעֵינָיו, (ס"א וְנְבוּזָה וּמָה אִי דָוִד מִלְכָּא כִּף כֵּל שְׁבוּן
 כִּר נֶשׁ אַחֲרָא דְאִית לִיה) לְאִשְׁפָּלָא גְרָמָה בְּכָלָא, לְמַהוּי אִיהוּ
 מָאנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעֵי בֵּיה, וְהָא אוּקְמוּהָ,
 דְכָתִיב, (ישעיה נז) וְאֵת דְכָא וְשִׁפְל רֹוח. הִשְׁתָּא אָנָּא אִפְתַּח
 בְּרִישָׁא.

פְּתַח וְאָמַר, (יחזקאל מ) וַיָּבֵא אוֹתִי שָׁמָּה וְהִנֵּה אִישׁ מֵרָאהוּ
 כְּמֵרָאה נְחֻשֶׁת וּפְתִיל פְּשֻׁתִים בְּיָדוֹ וְקָנָה הַמַּדָּה
 וְהוּא עוֹמֵד בְּשַׁעַר. הָאִי חָמָא לִיָּה יַחְזֻקָאֵל, בְּהָהוּא חִיזוּ
 דְנְבוּאָה, וְהָאִי אִיהוּ אִישׁ, דְאִיהוּ שְׁלִיחָא בְּאִינוּן
 לְבוּשִׁין.

וְהָכָא לָא אָמַר אֱלֹה אִישׁ, וְלָא אָמַר אִישׁ לְבוּשׁ הַבְּדִים.
 אֱלֹה, בְּשַׁעֲתָא דְעַבִּיד שְׁלִיחוּתָא לְמַעַבְד דִּינָא,
 אוּ לְאַחְזָאָה דִּינָא, אֶקְרִי לְבוּשׁ הַבְּדִים. וּבְשַׁעֲתָא דְלָא
 אָתִי לְהַכִּי, אֲשַׁתְּנִי לְגוּוּנָא אַחֲרָא, כְּפוּם שְׁלִיחוּתָא, הָכִי
 שְׁנֵי חִיזוּ דִילִיָּה בְּאִינוּן לְבוּשִׁין, וְאֲשַׁתְּנִי מְלֻבוּשִׁין
 לְלְבוּשִׁין, בְּגִין דְאִיהוּ תְדִיר בְּסִטְר שְׁמָאֵלָא, וְכִמְה גּוּוּנִין
 אִינוּן דְאֲתַלְבֵּשׁ בְּהוּ, וְכֵל אִינוּן דְאֲתִינן מְסֻטְרִיָּה.

מֵרָאהוּ כְּמֵרָאה נְחֻשֶׁת, הָכָא אֲתַלְבֵּשׁ בְּהָהוּא לְבוּשָׁא
 דְאִינוּן (ר"ס ע"א, קל"ט ע"א, רכ"ט ע"א) טוּרֵי נְחֻשֶׁת,
 דְאֶקְרוּן (זכריה ו) הָרֵי נְחֻשֶׁת. וְדָא אִיִּתִי מְדִידוּ, לְמַעַבְד
 מְשַׁחֲתָא. הָאִי (קנָה הַמַּדָּה) לָאוּ אִיהוּ בּוּצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא

דְּטָמִיר וְגָנִיז, אֱלֹא מִתְּמָן נִפְקַת הָאִי קָנָה לְתַתָּא,
 דְּאִתְגְּלִיד מִגּוּ נְהִירוּ דְּאִשְׁתְּבִיק מְבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא,
 כַּד אִסְתְּלַקַּת לְעֵילָא, וְאִתְגְּלַפֶּת גּוּ (רמ"ה ע"ב) סְפִירוּ דְּנִצְיָן
 וְלֹא אִתִּידַע. וְעַל דָּא, הֵהוּא קָנָה הַמְּדָה אִיהוּ קִיִּמָא
 בְּמִדְּיָדוּ דְּמִשְׁחָתָא, דְּקִיִּמָא לְתַתָּא.

וְלִזְמַנִּין קָנָה הַמְּדָה, וְלִזְמַנִּין (רנ"ח ע"א) קוּ הַמְּדָה, וְעַל דָּא
 פְּתִיל וְקָנָה, וְכֹלָא מִשְׁחָתָא לְמַעַבְד מְדִידוּ, (הַתָּם)
 כֹּל מְדִידוּ דִּיחֻזְקָאֵל, אִיהוּ הוּהּ בְּהַהוּא קָנָה הַמְּדָה,
 וּבְעוּבְדָא דְּמִשְׁכְּנָא כֹּלָא הוּהּ בְּקוּ הַמְּדָה.

בְּמִשְׁכְּנָא, בְּהַהוּא מְדִידוּ דְּלְתַתָּא, דְּאִיהוּ קוּ הַמְּדָה,
 כְּגִוּוֹנָא דְּהַהוּא פְּתִיל, דְּכַד שְׂרִי
 לְאִתְפְּשָׁטָא, בְּכֹל אִמָּה חַד קְשָׁרָא, וּבְהַהוּא מִשְׁחָתָא
 מְדִיד, וְאִקְרִי אִמָּה. וּבְגִין כֶּךָ, שְׁמוּנָה וְעֵשְׂרִים בְּאִמָּה,
 דְּדָא הוּא אֲרַכָּא וּפּוֹתִיא אַרְבַּע בְּאִמָּה, וְלֹא פְּתִיב אַרְבַּע
 אִמּוֹת, בְּגִין דְּאִמָּה מְדִיד לְכֹל סָטֵר.

וְהָאִי נִפְקָא, מִרְזָא דְּבוּצִינָא דְּלְעֵילָא, דְּמְדִידוּ דְּהָאִי
 לְתַתָּא מִהָאִי מְדִידוּ דְּלְעֵילָא אִשְׁתְּכַח. מְדִידוּ
 דְּלְתַתָּא, אֱלֹף וְחֲמִשׁ מֵאָה סְטֵרִין, וְכֹל סְטֵרָא וְסְטֵרָא
 תְּרִיִּסְר אֱלֵפִי אֲמִין, וְעַל דָּא אִמָּה חַד אָזִיל בְּכֻלְהוּ,
 וְהַהוּא אִמָּה דְּמְדִיד דָּא, אִתְפְּשָׁט קוּ מִשְׁחָתָא וְאִתְגְּלִיִּיא
 אִמָּה וּמְדִיד, וְכֵן בְּכֹל אֵינּוֹן מִשְׁחָתִי. (ס"א תְּרִיִּסְר אֱלֵפִי אֲמִין אִתְפְּשָׁט

קוּ מִשְׁחַתָּא וְאֵתְגַלְיָא אִמָּה וּמְדִיד וְכֵן בְּכֹל אֵינּוֹן מִשְׁחַתֵּי וְעַל אִמָּה חַד אֲזִיל בְּכֹלְהוּ וְהָהוּא

אִמָּה דְמְדִיד דָּא מְדִיד דָּא.

שְׁמִנָּה וְעֶשְׂרִים בְּאִמָּה, אִיהוּ אֲרַכָּא, דְחַד אִמָּה, וּפּוֹתִיָּה
 אַרְבַּע בְּהָהוּא אִמָּה. אֲשַׁתְּכַח, אִמָּה חַד דְּאִיהוּ
 תְּלַתִּין וְתַרְיִן שְׁלִישִׁים. כְּמָה דְּאֵת אָמַר (ישעיה מ) וְכֹל
 בְּשָׁלִישׁ עַפְר הָאָרֶץ, וְאֵינּוֹן ל"ב, לְקַבֵּל ל"ב שְׁבִילִין
 דְּנַפְקִין מִלְּעִילָא.

וְכֹד אֵתְעֵבִיד מִשְׁחַתָּא דְּאֲרַכָּא בְּהָאֵי מְדִידוּ, אִיהוּ אַרְבַּע
 סְטָרִין הֵהוּא אֲרַכָּא. וְכֹל סְטָרָא ז' אַמִּין, דְּלֶהֱכִי
 סִלְקוֹן אֵינּוֹן שְׁבַעָה אַמִּין, לְאַרְבַּע סְטָרִין, בְּרוּזָא דְשִׁבְעָה,
 (ס"א ומתחומין) דְּאֵינּוֹן תְּמַנְיָא וְעֶשְׂרִים דְּאֵינּוֹן בְּאֲרַכָּא, בְּגִין
 דְּשִׁבְעָה אִיהוּ רוּזָא עֲלָאָה בְּכֹלָא. וְכֹל אֵינּוֹן תְּלַתִּין וְתַרְיִן
 שְׁבִילִין כְּלִילָן בְּשִׁבְעָה, בְּרוּזָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב מְדָה אַחַת לְכֹל הִירִיעוֹת. וְהָאֵי
 מְדָה אַחַת אִיהוּ, אַף עַל גַּב דְּאֵתְפִשֵׁט אִמָּה בְּתַר
 אִמָּה, וְדָא בְּתַר דָּא, וְכֹלָא בְּרוּזָא (ס"א מְרוּזָא) דְּבוּצִינָא
 דְּלְעִילָא קָא אֵתִיא, לְמַהוּי עִילָא וְתַתָּא מִשְׁחַתָּא חֲדָא.
 וְדָא אִיהוּ מִשְׁחַתָּא דְּאִיהוּ בְּקְדוּשָׁה יְתִיר, בְּגִין דְּאִית
 מִשְׁחַתָּא אַחְרָא, דְּאִיהִי לְחַפְיָא עַל דָּא דְּאִיהִי לְגוּ.
 דְּהָא בְּמִשְׁחַתָּא אַחְרָא דְּחַפְיָא עַל דָּא, סִלְקָא בְּחוּשְׁבָנָא
 בְּחוּשְׁבֹן ד"ל, וְלִגְאוּ בְּחוּשְׁבֹן ל"ב (ס"א דְּאִיהִי דְּחַפְיָא עַל דָּא דְּאִיהִי

לְגוֹ וְסִלְקָא בְּחוּשְׁבָנָא, בְּחוּשְׁבָן ד"ל וּלְגָאוּ בְּחוּשְׁבָן ל"ב) וְדָא אֵיהוּ רְזָא (דף רל"ג
 ע"ב) דְּחִפִּיא דָּא עַל דָּא, ל"ב לְגוּ, ד"ל (ל"ב אֵיהוּ קְיִימָא לְגוּ, ד"ל
 אֵיהוּ קְיִימָא) לְבַר.

בְּגִין דְּהָא מִשְׁחַתָּא קַדְמָאָה, דְּאֵיהוּ קַדִּישָׁא בְּגוּוּנִין
 קַדִּישִׁין, דְּאֵינּוּן שֵׁשׁ מְשֻׁזַּר וְתַכְלַת וְאַרְגָּמָן
 וְתוֹלַעַת שָׁנִי, אֵלִין גּוּוּנִין קַדִּישִׁין, וְכָל חוּשְׁבָן דִּילִיָּה
 סִלְקָא לְחוּשְׁבָן ל"ב. וּמִשְׁחַתָּא תַּנְיִינָא דְּאֵיהוּ לְבַר
 לְחִפִּיָּא עַל דָּא, אֵיהִי סִלְקָא לְחוּשְׁבָן ד"ל. וְדָא אֵיהוּ
 רְזָא דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים מֵא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה
 יִמְלִיטְהוּ יִי. בְּיוֹם רָעָה מִמֶּשׁ, יִמְלִיטְהוּ יִי.

רְזָא דְּחוּשְׁבָנָא לְגוּ, דְּאֵיהוּ רְזָא ל"ב. וּבִתְהוּא חוּשְׁבָנָא
 דְּלְבַר, מַה כְּתִיב, וְעָשִׂיתָ יְרִיעוֹת עֲזִים. יְרִיעוֹת
 עֲזִים, אֲמַאי עֲזִים. אֶלָּא רְזָא דְּגוּוּנָא דִּילִיָּה, לְמִיָּהב
 דְּוִכְתָּא בְּרְזָא דְּקוּדְשָׁא, וּבְגִין כֶּךָ יְרִיעוֹת עֲזִים וְדָאִי.
 כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) אֶל גִּבְתֵּי אֲגוּז יִרְדְּתִי וְגו', הָא אוּקְמוּנָה,
 אֲבָל מַה אֲגוּז אֵית לִיָּה קְלִיפָה, דְּסַחְרָא וְחִפִּיָּא עַל
 מוּחָא, וּמוּחָא לְגוּ, אוּף הָכִי בְּכָל מְלָה דְּקוּדְשָׁא, קְדוּשָׁה
 לְגוּ, וְסַחְרָא אַחְרָא לְבַר. וְרְזָא דָּא, (חֲבֻקָּק א) רְשַׁע מַכְתִּיר
 אֶת הַצְּדִיק. וְעַל דָּא אֶקְרִי אֲגוּז, וְהָא אוּקְמוּנָה.

תָּא חוּזִי, בְּתֵהוּא דְּלְבַר, כָּל מַה דְּאוּסִיף גָּרַע, וְסִימְנִיף
 פְּרִי הַחֶג, דְּמִתְמַעֲטִין וְאַזְלִין. אוּף הָכָא נְמִי, בְּמַה

דְּלָגָאוּ (קס"ד ע"ב) כְּתִיב, וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת.
 בְּמָה דְלָבַר כְּתִיב, עֲשֵׂתִי עֲשֶׂרָה יְרִיעוֹת. אוֹסִיף אֶתְוֹן
 וְגַרְע מִחוֹשְׁבָנָא. אוֹסִיף חוֹשְׁבָנָא וְגַרְע (אתְוֹן), אוֹסִיף
 חוֹשְׁבָנָא, דְכְתִיב, (שמות כו) אַרְךְ הַיְרִיעָה הָאֶחָת שְׁלֹשִׁים
 בְּאַמָּה וּרְחֵב אַרְבַּע בְּאַמָּה הַיְרִיעָה. וְכֹד סָלִיק לְחוֹשְׁבָנָא,
 סָלִיק לְחוֹשְׁבֹן ד"ל. דְלִית בְּכָל אֵינֹון זִינֵי מִסְכְּנוֹתָא,
 כִּתְהוּא דְאֶקְרִי ד"ל, וּבְגִין כֶּךָ כֹּד סָלִיק לְחוֹשְׁבָנָא יִתִּיר,
 סָלִיק בְּגַרְעוֹ.

וְכֹד אִיהוּ גַרְע בְּחוֹשְׁבָנָא (גרע), סָלִיק בְּסָלִיקוֹ, דְסָלִיק
 לְרֹזָא דְל"ב, דְאִיהוּ רֹזָא דְכָל מְהִימְנוֹתָא, וְאִיהוּ
 רֹזָא דְשִׁמְא קְדִישָׁא, וְעַל דָּא, דָּא סָלִיק, וְדָא גַרְע. דָּא
 סָלִיק וְגַרְע. וְדָא גַרְע וְסָלִיק. דָּא לְגוֹ. וְדָא לְבַר.
 הָאִי קוֹ הַמְדָּה, שְׂרִי לְאֶתְפְּשֻׁטָא, וּמְדִיד מִשְׁחַתָּא
 לְקַרְשִׁים, דְכְתִיב (שמות לו) וַיַּעַשׂ אֶת הַקַּרְשִׁים
 לְמִשְׁכָּן עֲצֵי שֹׁטִים עוֹמְדִים, וְאֵלִין אֵינֹון רֹזָא דְשֹׁרְפִים,
 וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְכְתִיב עֲצֵי שֹׁטִים עוֹמְדִים, וְכְתִיב (ישעיה ו)
 שֹׁרְפִים עוֹמְדִים.

מְדִידוֹ דְמִשְׁחַתָּא דָּא, עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְךְ הַקָּרֶשׁ וְאַמָּה
 וְחֲצֵי הָאַמָּה. הֵכָא כְּתִיב עֶשֶׂר אַמּוֹת, וְלֹא כְּתִיב
 עֶשֶׂר בְּאַמָּה. אֵלִין תְּלַת תְּלַת תְּלַת, דְאֵינֹון תִּשְׁעָ, וְחַד
 דְשֹׁרְיָא עַלְיָהּ, וְדָא אִיהוּ רוּחָא חָדָא דְשֹׁרְיָא עַלְיָהּ.

וְהָא אֲמַרְן, כַּמָּה אִיהוּ שְׁיַעוּרָא דְאַמָּה. וְדָא אִיהוּ רְזָא
 דְשְׁיַעוּרָא חַד סְרִי וּפְלָגָא, דְסִלְקִין, וְלֹא סִלְקִין,
 בְּגִין דְגֵרְעִין מְאִינּוּן אוּפְנִים. וְאוּקְמוּהָ בְרְזָא דְרְתִיכָא
 קְדִישָׁא, וְאִינּוּן עֶשְׂרִין, לְהָאִי סִטְרָא עֶשֶׂר, וְלְהָאִי סִטְרָא
 עֶשֶׂר, עַד דְסִלְקִין לְרְזָא דְשְׂרָפִים עֲלָאִין. וְלְבַתֵּר סִלְיָק
 רְזָא דְקוּדְשָׁא, עַד דְאַתְעֵרוּ (ס"א דְאַתְעֵדוּ) כְּלֵהוּ, בְרְזָא
 דְתַהוּא בְרִיחַ הַתִּיכּוֹן, כַּמָּה דְאוּקְמוּהָ, וְעַל דָּא פְּלַג אִית
 בֵּיה בְּלֹא שְׁלִימוּ.

רְזָא דְהָאִי מִשְׁחַתָּא, לְעֶשְׂרִין דְפִין אִינּוּן מְאָתָן וּתְלָתִין.
 וְכֹל הָאִי קִיּוּמָא בְּמִדֵּי דוּ בְּחוּשְׁבְּנָא, וְהִכִּי סִלְיָק כֹּל
 חוּשְׁבֵּן דְנִפְקָא מִהָאִי מְדִידוּ בְרְזָא דְאִינּוּן שְׂרָפִים.
 יְרִיעוֹת דְמִשְׁכְּנָא דְאַמְרֵן דְאִינּוּן רְזִין עֲלָאִין. רְזָא
 דְשְׁמִיָּא וְהָא אוּקְמוּהָ (תַּהֲלִים קֹד) נוֹטָה שְׁמִים
 כִּירִיעָה. וְרְזָא דְהָאִי בְּהַהוּא חוּשְׁבֵּן דְקְאֲמַרְן. וְאִית יְרִיעֵן
 דְקְאֲמַרְן בְרְזָא חֲדָא וְאִית יְרִיעֵן בְרְזָא אַחְרָא, וְכֹלָא אִיהוּ
 בְרְזָא דְלְעִילָא. וְעַל דָּא כֹּלָא אִיהוּ לְמַנְדֵּעַ חֲכַמְתָּא, דְכֹל
 סִטְרָא וְסִטְרָא, וְכֹל מְלָה וּמְלָה. וְעַל דָּא אַבְחִין בַּר נֶשׁ
 בֵּין טַב לְבִישׁ, בֵּין רְזָא דְחֲכַמְתָּא, וּבֵין מְלָה דְלֹא קִיּוּמָא
 בְּחֲכַמְתָּא. וּבְרְזָא דְמְדִידוּ קְדַמְתָּא, הָא אֲתַמַּר בְּכַמָּה
 סְטְרִין אִיהוּ.

רְזָא דָּא רְזָא דְאַרְוֹנָא דְקְאִים בְּחוּשְׁבְּנָא, מְמָה דְאִיהוּ

נְטִיל, וּמָמָה דְּאִיהוּ קַבִּיל, וּמָמָה דְּאִית בֵּיה, וּמָמָה אִיהוּ
 מְקַבֵּל: דְּאִיהוּ תַרְיִן סְטְרִין, וְנְטִיל מֵאִינוּן (דף רל"ד ע"א) תַרְיִן
 סְטְרִין. וְעַל דָּא אַמָּה אִיהוּ בְּסִטְרָא דָּא, וְאַמָּה בְּסִטְרָא
 דָּא, וּפְלָגָא דִילֵיה. וּבְגִין כֶּךָ אַמְתִּים וַחֲצֵי אַרְכּוּ, אַמְתִּים
 מִתַּרְיִן סְטְרִין, וּפְלָגָא דִילֵיה, הָאֵי בְּאַרְכָּא. בְּפוּתִיא
 וְרוּמָא, אַמָּה וַחֲצֵי, חַד מֵהֵהוּא סְטְרָא יִתִיר, דְּקָא נְטִיל
 כְּגוּוּנָא דִימִינָא וּשְׂמָאלָא. וּפְלָגָא דִילֵיה. דְּהָא לָא שְׂרִיא
 מְלָה, אֶלָּא עַל מְלָה וּבְגִין כֶּךָ, פְּלָגָא בְּכָל חוּשְׁבֹן
 וַחֲוֹשְׁבֹן, וּבְגִין כֶּךָ, אַרוּנָא מְקַבֵּלָא מִכְּלָא, וְקִימָא בְּרוּזָא
 דְּחוּשְׁבֹנָא דְּכָלָא.

וְהָא אוּקְמוּהָ, עַל מָה אִיהוּ מְחַפֵּיָא בְּדַהְבָּא, לְגוּ וּלְבַר,
 וְהָאֵי אִיהוּ שִׁיעוּרָא לְמִיָּקָם בְּמַדִּידוּ קַדְמָאָה, וְכָלָא
 קָאִים בְּרוּזָא חֲדָא. פְּתוּרָא, כְּהָאֵי גּוּוּנָא דְּמַדִּיד בְּהֵהוּא
 שִׁיעוּרָא קַדְמָאָה.

אַבְל הָאֵי מַדִּידוּ דְּאַרוּנָא, דְּקִימָא בְּרוּזָא דְּאוּרִיָּתָא,
 וּבְהֵהוּא מְשַׁחְתָּא קַדְמָאָה דְּקִאמְר אַבָּא, לִית בְּה
 לְמַעַבְד שִׁיעוּרָא יִתִיר כְּמָה דְּאִיהוּ גְּלִי בְּרוּזָא לְחַפִּימִי
 עֲלִיוּנִין, לְמַנְדַּע בְּה רִזָּא דְּחַכְמָתָא, לְאַבְחָנָא בֵּין טַב
 לְבִישׁ, בֵּין חַכְמָתָא עֲלָאָה, לְחַכְמָתָא אַחְרָא. כְּלָהוּ
 עוּבְדִין אַחְרַנִין, כְּלָהוּ בְּמַדִּידוּ דְּאַמָּה, בְּהֵהוּא מְשַׁחְתָּא,
 בַּר מְשַׁחְתָּא דְּחֻשְׁן, דְּאִיהוּ זֶרֶת, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, כְּתַנְתְּ (אף על גב) דְּכִלְהוּ אֲתַעְבִּידוּ בְּרֹזָא דְקְדוּשָׁה,
כֹּלָא אִיהוּ בְּרֹזָא דְשֵׁשׁ, וּבְעוּבְדָא דְשֵׁשׁ, וְקִימָא
בְּשֵׁשׁ. וְכִלְהוּ תְקוּנָיִן, לְאַתְלַבְּשָׂא וּלְאַתְקַנָּא בְּהוּ שֵׁשׁ,
וּבְרֹזָא דְשֵׁשׁ.

וְכֹלָא בְּרֹזָא דְקוּ הַמְדָּה. וְקִנְהַ הַמְדָּה בְּהוּא מְדִידוּ
דִּיחֻזְקָא, בְּגִין דְּאִיהוּ בֵּיתָא לְאַתְקִימָא (כ"א בְּגִין דָּא
הוּא בֵּיתָא לָא אִתְקִימָא) בְּאַתְרֵיהּ, בְּאִינוּן כּוּתְלִין, בְּאִינוּן
שׁוּרִין, בְּאִינוּן פְּתַחִין, בְּאִינוּן דְּלִתִּין, בְּגִין לְמַהוּי כֹּלָא
בְּמְדִידוּ.

אַבְל לְזַמְנָא דְאַתִּי, מִשְׁחַתָּא הוּא מַה כְּתִיב בְּהּ, (יחזקאל
מא) וּרְחַבָּה וְנֹסְבָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה. בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרֵי
לְמַבְנֵי בֵּיהּ הָאִי קִנְהַ הַמְדָּה, סְלָקָא לְעֵילָא לְעֵילָא,
לְאַרְכָּא וּלְפּוּתֵיָא, לְמַהוּי אֲתַפְּשֻׁטוּתָא דְּבֵיתָא בְּכֹל סְטָרִין
וְלָא יִשְׁגַּחוּן עָלֶיהָ לְבִישׁ, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ, דְּכְתִיב, (זכריה
ט) וְדַמְשֶׁק מְנוּחָתוּ. דְּהָא בְּהוּא זַמְנָא דִּינָא לָא יִשְׁתַּכַּח
בְּעֵלְמָא, בְּגִין כֶּךָ כֹּלָא אֲתַקְיָם עַל קִיּוּמֵיהּ בְּקִיּוּמָא
שְׁלִים, כְּמַה דְּאַתְ אָמַר (שמואל ב ז) לָא יִרְגֹז עוֹד וְלָא יוֹסִיפוּ
בְּנֵי עוֹלָה לְעַנּוּתוּ וְגו'.

וְתָא חֲזִי, כֹּל מִשְׁחַתִּין, וְכֹל מְדִידִין, כְּלָהוּ קִיּוּמִין בְּהָאִ
עֵלְמָא, (ס"א וְכֹל מְדִידִין דְּהָאִי מִשְׁכַּנָּא וְהָאִי בֵּיתָא כּוּלְהוּ) בְּגִין
לְאַתְקִימָא הָאִי עֵלְמָא, בְּרֹזָא דְגוּוּנָא דְלְעֵילָא,

לְאַתְקֻשְׂרָא הָאֵי עֲלָמָא בְּעֲלָמָא דְלַעֲיֻלָּא, לְמַהוּי כְּלָא חַד
 בְּרֻזָּא חֲדָא. וּבַהֲהוּא זְמַנָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעַר
 לְחַדְתוּתֵי עֲלָמָא, כְּדִין יִשְׁתַּכְּחוּן כְּלָהוּ עֲלָמִין בְּרֻזָּא חֲדָא,
 וַיִּקְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָלָא, וּכְדִין כְּתִיב, (זכריה ד')
 בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.

פְּתַח רַבֵּי יְהוּדָה אֲבַתְרִיָּה וְאָמַר, (תהלים כח) סוּד יְיָ לִירְאִיו
 וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם. הָאֵי קָרָא הָא אֹיְקְמוּתָא, אֲבַל סוּד
 יְיָ לִירְאִיו, הַהוּא רֻזָּא עֲלָאָה דְקַיְימָא בְּגַנְיָזוּ, (דאיהו סתים
 רגגז) לָא קַיְימָא אֱלָא לִירְאִיו, דְּאִינּוּן דְּחַלִּין לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא תְּדִיר, וְאִינּוּן אֲתַחְזוּן לְאִינּוּן רֻזִין עֲלָאִין,
 וְלַמַּהוּי אִינּוּן רֻזִין עֲלָאִין בְּגַנְיָזוּ וּבְסַתִּימוּ כְּדָקָא יְאוּת,
 בְּגִין דְּאִינּוּן רֻזִין עֲלָאִין. אֲבַל וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם, רֻזָּא
 דְּאִיְהוּ קַיְימָא בְּבְרִית קַיְימָא, לְהוֹדִיעֵם, בְּגִין דְּאִיְהוּ
 אֲתַר דְּקַיְימָא לְגַלְאָה לְמַנְדַּע.

תּוֹ סוּד יְיָ לִירְאִיו, דְּאִינּוּן רֻזִין דְּקַיְימָן בְּדַחִילוּ, וְאִינּוּן
 דְּחַלִּי חַטָּאָה דְּחַלִּין בְּהוּ, בְּאִינּוּן רֻזִין עֲלָאִין. אֲבַל
 וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם: לְמַנְדַּע וּלְפָרְשָׁא מְלִין, בְּגִין דְּאִינּוּן
 מְלִין דְּקַיְימָן לְפָרְשָׁא.

תָּא חַזִּי, בְּאַרְבַּעִין וּתְרִין אַתּוּן אֲתַגְלִיף עֲלָמָא,
 וְאַתְקַיִים. וְכְלָהוּ עֲטָרָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא. כַּד
 מְצַטְרַפִּין, (בראשית ל' ע"ב) סִלְקִין בְּאַתּוּי לְעִילָא, וְנַחְתִּין

לְתַתָּא, מִתְעַטְרֵן עֵטְרִין, בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, וְיַכִּיל
לְאַתְקִימָא.

וּלְבִתְרַ נְפִקוּ אֲתוּון וּבְרוּ עֲלָמָא לְעִילָא וְתַתָּא. בְּעֲלָמָא
דִּיחֻודָא, וּבְעֲלָמָא דִּפְרוּדָא, וְאַתְקֵרוּן הָרִי בְתֵרַ,
טוּרִי (בראשית ר"מ ע"ב) דִּפְרוּדָא דְמִשְׁתַּקְיִין. כַּד סְטְרָא דְדָרוּם
שְׂאֲרֵי לְקֶרְבָּא (דף רל"ד ע"ב) בְּהַדְיָה, וּכְדִין מִיָּא נְגִדִין,
וּבְחִילָא דָּא דְעִילָא, נְגִיד, כִּלְא הוּא בְּחִידוּ.
כַּד מַחְשְׁבָה, סָלִיק בְּרַעוּ דְחֻדוּה, מִטְמִירָא דְכָל טְמִירִין,
מִטִּי וּנְגִיד מְגִוְיָה חַד זִיְהָרָא, מִתְקַרְבִּין דָּא בְדָא, וְהָא
אוּקְמוּהָ.

וְאִינּוּן אַרְבַּעִין וְתַרִּין אֲתוּון, אִינּוּן רְזָא עֲלָאָה, וּבְאִינּוּן
אַתְבְּרִי עֲלָמָא עֲלָאָה וְעֲלָמָא תַתָּאָה. וְאִינּוּן
קִיּוּמָא וְרְזָא דְכָל עֲלָמִין. וְעַל דְּאִיהוּ רְזָא דְעֲלָמִין, כְּתִיב
סוּד יִי' לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם. דָּא רְזָא, דְאַתּוּון
גְּלִיפִין, בְּגִלְפוּי בְּאַתְגְּלִיָּא.

כְּתִיב וְנָתַתְּ אֶל חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתּוֹמִים,
וְהָא אוּקְמוּהָ. אֶת הָאוּרִים: דְּנִהְרִין, רְזָא
דְּאַסְפְּקִלְרִיא דְנִהְרָא, וְדָא אִיהוּ גְּלִיפּוּ דְאַתּוּון דְשָׂמָא
קְדִישָׁא, בְּרְזָא דְאַרְבַּעִין וְתַרִּין, דְּבִהוּ אֲתַבְּרוּן עֲלָמִין,
וְהוּוּ מְשַׁקְעִין בֵּיהָ. וְאֶת הַתּוֹמִים: רְזָא דְאִינּוּן אֲתוּון,
דְּכִלְיֵן בְּאַתְרַ דְּאַסְפְּקִלְרִיא דְלָא נִהְרָא. וְאִיהִי (קל"ב ע"א)

אֲתַנְהֵגָא (ד"א אֲתַנְהֵרָא) בְּעַ"ב אֲתוּוֹן גְּלִיפִין, דְּאֵינּוֹן רְזָא
 דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, וְכֻלְהוּ אֲקֶרוּן אֹרִים וְתוּמִים.
 תָּא חֲזִי, כִּד אֵינּוֹן אֲתוּוֹן מְשַׁקְעָאן תַּמָּן, בְּהֵהוּא חֵילָא,
 נְהָרִין אֲתוּוֹן אַחַרְנִין, בְּגִלְפּוֹ דְּאֵינּוֹן שְׁמָהן
 דְּשִׁבְטִין, וְנְהָרִין אוּ אֲתַחְשָׁכָאן, וְכֻלָּא בְּהֵהוּא רְזָא
 דְּאֵינּוֹן אֲתוּוֹן דְּשִׁמָּהן קְדִישִׁין כְּדַקְאֲמָרֵן. וְאֵינּוֹן אֲתוּוֹן
 דְּשִׁמָּהן קְדִישִׁין, אֵינּוֹן אֲתִיִּין עַל רְזָא דְּאֹרִייתָא, וְכֻלְהוּ
 עַלְמִין אֲתוּוֹן (ס"א אֲתַבְרוּן), בְּרְזָא דְּאֵלִין אֲתוּוֹן. אֵלִין שְׁמָהן
 הוּוּ גְּנִיזִין מְשַׁקְעִין תַּמָּן, וְשִׁמָּהן דְּשִׁבְטִין הוּוּ בְּלִטִּין
 אֲתוּוֹן דְּלֵהוֹן לְעֵילָא. וְעַל דָּא כֻּלָּא מְרְזָא דְּאֵינּוֹן אֲתוּוֹן,
 וְכֻלָּא אוּקִימָנָא.

וְהָא אֲתַמַּר בְּרְזָא דְּאֲתוּוֹן דְּאֹרִייתָא. ב', דְּאֹרִייתָא
 שְׂרָאֵת בְּה, וְהָא אוּקְמוּהָ ב' בְּרָא וְהָא בְּחֵילָא
 עַלְאָה, בְּתַקִּיפּוֹ דְּרְזָא דְּאֵינּוֹן אֲתוּוֹן. ב' נוּקְבָא, א'
 דְּכוּרָא. כְּמָה דְּב' בְּרָא, הָכִי נְמִי א', אֲפִיק אֲתוּוֹן, כְּלָלָא
 דְּעֶשְׂרִין וְתָרִין אֲתוּוֹן.

ה', זְוִיגָא חֲדָא בְּשָׁמַיִם, לְמִיּהֵב לִיה חַיִּין, וְלֹא שְׂרָאָה
 לִיה. ו', הָאָרֶץ, לְמִיּהֵב לָהּ מְזוּנָא, וְלֹא תִקְנָא לָהּ
 סְפוּקָא דְּאֲתַחְזִי לָהּ. וְרְזָא דָּא בְּרָאשִׁית וְגו', עַד הַשָּׁמַיִם
 וְאֵת הָאָרֶץ. ו' וְאֵת, כְּלָלָא דְּעֶשְׂרִין וְתָרִין אֲתוּוֹן, וּמִתְזַן
 אֲרַעָא, וְאֲרַעָא כְּלִיל לֹון לְגִוּוּהָ כְּמָה דְּאֵת אֲמַר, (קְהַלֵּת א)

כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, וְהֵינּוּ רִזָּא, וְאֵת הָאָרֶץ,
 דְּכַנִּישׁ לְכֹלָא בְּגוּוּה, וְקַבִּילַת לֹון. הָאָרֶץ נִטְלַת ו',
 וְקַבִּילַת לֹון לְאַתְזָנָא.

וְרִזָּא דָא, מִשְׁכְּנָא לָא אֲתַקֵּן אֱלֹא עַל יְדֵא דְמֹשֶׁה, בְּגִין
 דְּמִהֵוּא סְטָרָא, אֲתַעַר דְּרָגָא אַחְרָא עֲלָאָה,
 לְקַיִימָא לֵיה, לְמַהוּי קִיּוּמָא דְכֹלָא. וְרִזָּא דָא, וַיְקַם מֹשֶׁה
 אֶת הַמִּשְׁכָּן, קִיּוּמָא דִּילֵיהּ הָוּה, בְּאַיְנוּן אֲתוּוּן דְּאַתְבְּרִיאוּ
 בְּהוּ שְׁמִיָא וְאַרְעָא.

וּבְגִין כְּה, כָּל עֲבִידָאן דְּמִשְׁכְּנָא, הָוּה בְּצִלְאֵל עֲבִיד לֹון,
 בְּרִזָּא דְגִלּוּפָא (דְּצִרוּפָא) דְּאַתוּוּן, דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּהוּן
 שְׁמִיָא וְאַרְעָא. וְעַל דָּא אֶקְרִי בְּצִלְאֵל, בְּגִין דְּהָוּה יַדַּע
 בְּצִלְאֵל, גִּלּוּפָא (צִרוּפָא) דְּאַתוּוּן, דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּהוּ שְׁמִיָא
 וְאַרְעָא. וְאִי לָא דְּהָוּה יַדַּע לְהוּ בְּצִלְאֵל, לָא הָוּה יָכִיל
 לְמַעַבְד אִיהוּ אִינּוּן עֲבִידָאן דְּמִשְׁכְּנָא. מֵאִי טַעְמָא.
 אֱלֹא, כְּמָה דְּמִשְׁכְּנָא עֲלָאָה, לָא הָוּה וְלֹא אֲתַקִּינוּ כָּל
 עוּבְדוּי, אֱלֹא בְּהֵוּא רִזָּא דְּאַיְנוּן אֲתוּוּן, אוּף הָכָא
 מִשְׁכְּנָא דְּלַתְתָּא, לָא הָוּה וְלֹא אֲתַתְּקֵן, אֱלֹא בְּרִזִין
 דְּאַיְנוּן אֲתוּוּן.

בְּצִלְאֵל הָוּה מְצַרְף אִינּוּן אֲתוּוּן, וּבְרִזָּא דְּכָל צִרוּפָא
 וְצִרוּפָא הָוּה עֲבִיד אוּמְנוּתָא. וְכָל עֲבִידָא
 וְעֲבִידָא דְּמִשְׁכְּנָא, בְּכָל צִרוּפָא הָוּה עֲבִיד חַד אוּמְנוּ,

וְכָל מַה דְּאִתְחַזֵּי לֵיהּ. וְכֵן בְּכָל עֵבִידָאן דְּמִשְׁכְּנָא, וְכָל
אֵינּוֹן שְׁיִיפִין וְתִקּוּנֵין דְּמִשְׁכְּנָא, כְּלָא הוּא בְּצִרוּפָא
דְּאִתּוּן דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא.

וְכֵן אַתָּא לְאַקְמָא לֵיהּ, לָא הוּא יְכִיל לְמִיקָם לֵיהּ. מֵאֵי
טַעמָא. בְּגִין דְּרַעוּתָא דְּסִלִּיק עַל אֵינּוֹן אִתּוּן, לָא
אִתְמַסֵּר אֶלָּא לְמֹשֶׁה בְּלַחֲדוּי, וְאִיהוּ הוּא יַדַּע הַהוּא
רַעוּתָא דְּסִלִּיק לְאֵינּוֹן אִתּוּן, וְעַל דָּא (דף רל"ה ע"א) אִתְקָם
מִשְׁכְּנָא עַל יְדֵיהּ, דְּכִתִּיב וַיְקָם מֹשֶׁה. וַיִּתֵּן מֹשֶׁה. וַיִּשָּׂם
מֹשֶׁה. וּבְצִלָּאֵל לָא הוּא יַדַּע, וְלָא הוּא יְכִיל לְמִיקָם לֵיהּ.
פְּתַח רַבִּי יִצְחָק אֲבַתְרִיה וְאָמַר, (תהלים כא) יי' בְּעֶזְרְךָ יִשְׁמַח
מֶלֶךְ וּבִישׁוּעַתְךָ מַה יִּגְיֵל מְאֹד תֵּאֲוֹת לְבוֹ וְגו',
חַיִּים שָׂאֵל מִמֶּךָ וְגו', שִׁירְתָּא דָּא לָא אָמַר לָהּ דְּוֹד, אֶלָּא
עַל תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדִּי
לָהּ בְּחִידוֹ דְּאוּרִייתָא, דְּאֶקְרִי עֵז, דְּכִתִּיב, (תהלים בט) יי' עֵז
לְעַמּוֹ יִתֵּן וְגו'. יִשְׁמַח מֶלֶךְ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ד"א דָּא
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל) דְּאִתְקַרֵּי מֶלֶךְ, דְּכִתִּיב, (דברים לג) וַיְהִי בִישְׁרוּן
מֶלֶךְ.

וּבִישׁוּעַתְךָ מַה יִּגְיֵל מְאֹד, דָּא (רכ"ג ע"א) יִשׁוּעָה דִּימִינָא,
כְּמַה דְּאִתְ אָמַר (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ
וְעַנְנֵי. וְתוֹשַׁע לוֹ יְמִינוֹ. מַה (דְּבַר אַחֵר) יִגְיֵל מְאֹד, י' יִתִּירָה,
וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּבְרִית קְיָימָא קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ חֲדוּהָ דְּכְלָא
(דִּילָהּ), וְכְלָא עַל הַאי מֶלֶךְ אִתְמַר.

חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ נִתְּתָ לּוֹ אֲרֶךְ יָמִים עוֹלָם וְעַד. מֵהֶכָּא
 אוֹלִיפְנָא, דְּדוֹד מִלְכָּא לָא הוּוּ לִיָּה חַיִּים כְּלָל, בַּר
 דְּאָדָם קְדַמָּאָה יְהֵב לִיָּה מְדִילִיָּה. וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְּדוֹד
 דְּמִלְכָּא אֲתִיקָיִים שְׁבַעִין שָׁנִין. וְאִינּוֹן ע' שָׁנִין יְהֵב לִיָּה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ מְאִינּוֹן שָׁנִין דְּאָדָם קְדַמָּאָה, וּבְהוּ
 אֲתִיקָיִים, וְאֲתִיָּהִיב לִיָּה אוֹרִיכוּ דְיוֹמִין בְּהָאֵי עֲלִמָּא,
 וּבְעֲלִמָּא דְּאֲתִי, וְעַל דָּא חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ נִתְּתָ לּוֹ.

גְּדוּל כְּבוֹדוֹ, בְּגִין דְּאִיהוּ גְּדוּל, דְּכְתִיב, (תהלים קמז) גְּדוּל
 אֲדוֹנֵנוּ וְרַב כַּח. וְדָאֵי אֲקָרִי גְּדוּל, וְרוּזָא דָּא,
 (בראשית א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים,
 גְּדוֹלִים הָיוּ וְדָאֵי. וְעַם כָּל דָּא, אִיהוּ אֲקָרִי גְּדוּל, כְּמָה
 דְּאֲתִמַּר גְּדוּל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּח. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ לָא
 אֲקָרִי גְּדוּל, אֲלָא בְּהָאֵי, דְּכְתִיב, (תהלים מז) גְּדוּל יְיָ
 וּמְהַלֵּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קְדָשׁוֹ. בְּמָה אִיהוּ גְּדוּל,
 (ויקרא ה' ע"א) בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קְדָשׁוֹ.

(תהלים כא) כִּי תִשְׁתַּחֲוּ בְּרֻכּוֹת לְעַד. כִּי תִשְׁתַּחֲוּ בְּרֻכּוֹת,
 בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ בְּרֻכְתָּא דְּכָל עֲלִמָּא, וְכָל בְּרֻכְאֵן
 דְּכָל עֲלִמָּא מֵהֶכָּא נִפְקִי, וְדָא אִיהוּ בְּרֻכָּה. וְרוּזָא דָּא,
 (בראשית יב) וְהָיָה בְּרֻכָּה. דְּהָא הֶכָּא שְׁרִיאֵן כָּל בְּרֻכְאֵן
 דְּלַעֲיָלָא, וּמֵהֶכָּא נִפְקִי לְכָל עֲלִמָּא, וְעַל דָּא אֲקָרִי בְּרֻכָּה.
 תַּחְדָּהוּ בְּשִׁמְחָה, כְּתִיב הֶכָּא תַּחְדָּהוּ בְּשִׁמְחָה, וְכְתִיב

הָתָם (שמות יח) וַיַּחַד יִתְרוֹ, בְּגִין דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַקְמָא לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, וְלֹאֲתַקְפָּא בָּהּ בְּרוּזָא
 דִּימִינָא, וְלְחַדְתוּתֵי לָהּ חֲדַתוּתָא דְּסִיְהָרָא בְּשִׁמְשָׁא.
 כְּתִיב תַּחֲדֵהוּ בְּשִׁמְחָה אֶת פָּנָיֶךָ, אֶת פָּנָיֶךָ, לְמַהוּי קַמְפָּךָ,
 וְלְמַהוּי בְּחִידוֹ לְקַבֵּל אֲנַפְךָ, בַּהֲהוּא שְׁלִימוֹ
 דְּתִשְׁתְּלִים בַּהֲהוּא זְמַנָּא. דְּהָא בּוּזְמַנָּא דְּאֲתַחֲרַב בִּי
 מִקְדְּשָׁא, אֲתַרְקִינַת מְכַל מַה דְּאֲתַמְלִיֵּיא. כִּמְה דְּאֲתַתְּ אֲמַר
 (ירמיה טו) אִמְלִלָּהּ יוֹלְדַת הַשִּׁבְעָה. וְכַתִּיב (יחזקאל כו) אִמְלִלָּהּ

הַחֲרָבָה. (באן חסר)

תָּא חֲזִי, בַּהֲהוּא זְמַנָּא דְּאוּקִים מִשָּׁה יַת מִשְׁכַּנָּא, אֲסַתְּפַל
 בְּכַל אֵינּוֹן עֵבִידָאן, דְּהוּוּ פְּדָקָא יְאוּת, וְכַדִּין אוּקִים
 לִיָּהּ. וְכַל אֵינּוֹן עֵבִידָאן דְּהוּוּ בִּיָּהּ בְּמִשְׁכַּנָּא, כָּל חַד וְחַד
 אֵיִתִּיאוּ לִיָּהּ לְמִשָּׁה. וְרוּזָא דָּא (תהלים מד) בְּתוּלוֹת אַחֲרִיָּהּ
 רְעוּתֶיהָ מוּבְאוֹת לָךְ. מוּבְאוֹת לָךְ דְּכַתִּיב. (שמות לט) וַיָּבִיאוּ
 אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מִשָּׁה.

תּוֹסַפְתָּא

השלמה מההשמטות (סימן ה)

פְּקוּדָא לְאַקְרַבָּא קַרְבְּנָא דְּאִיְהוּ חֲדַתוּתָא דְּסִיְהָרָא בְּכַל
 יְרָחָא וְיְרָחָא, וּבְחַדְתוּתֵי דִּילָהּ לְמִקְרַב חֲבִיבוּתָא
 עִילָא וְתַתָּא, וְלֹאֲעַבְרָא זוּהֵמָא מִבֵּי מִקְדְּשָׁא וְקַרְבְּנָא

דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ סָלִיק לְעֵילָא. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא נְהִירוֹ דְּאַנְפִּין
 מִמְּקוּרָא דְלְעֵילָא, לְתַתָּא. דְּדָא אִיצְטְרִיךְ בְּגִין מִיעוּטָא
 וְזַעִירוֹ דְּסִיְהָרָא, וְהָהוּא שְׁעִיר דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אַעְבָּר זוּהֶמָּא
 וְסָלִיק לִיהַ דְּלָא חָפִי לְסִיְהָרָא. וְכֹדִין אֲנַגִּיד נְגִידֵן לְגַבְהַ
 מִעֵילָא לְתַתָּא וְאֲתַנְהָרַת סִיְהָרָא פְּדָקָא יְאוּת. בְּגִין
 דְּשְׁעִיר מִפְּנֵי זוּהֶמָּא תְּדִיר מִמְּקַדְשָׁא, וְגַרְם לְאַמְשָׁכָא
 נְהִירוֹ מִעֵילָא לְתַתָּא. וְקַרְבְּנָא דָּא סָלִיק לְעֵילָא. וּבְגִין
 כֶּךָ פְּתִיב בּוֹ (בִּיהַ) (בַּמְדַּבֵּר כ"ט) חֲטָאת לַה'. בְּגִין הָהוּא זוּהֶמָּא
 דְּחָפִי לְסִיְהָרָא, וְאִיהוּ רוּזָא דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ד') לַפֶּתַח חֲטָאת
 רוּבִין.

וְאִי תִימָא אֲמַאי פְּתִיב חֲטָאת לִי, אֵלֶּא וְדָאִי הָהוּא
 שְׁעִיר מְעַבְרָא הָהוּא חֲטָאת, וְגַרְם לְאַמְשָׁכָא נְהִירוֹ
 מִעֵילָא. וְדָא אִיהוּ וְשְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֲטָאת, לְאַעְבְּרָא
 לִיהַ מִן מְקַדְשָׁא. לִי, לְאַמְשָׁכָא נְהִירוֹ מִעֵילָא. דְּכַד
 חֲטָאת אֲתַעְבֵּר, הָהוּא נְהִירוֹ וְחֲדוּה נְחִית מִעֵילָא לְתַתָּא.
 וְעַל דָּא סָלִיק קְרַבְנָא דָּא לְעֵילָא וְקַרְבְּנָא דָּא אֲקָרִי
 כַּפָּרָה, לְפִנְאָה מְקַדְשָׁא וְלְאַעְבְּרָא זוּהֶמָּא: (עַד כַּאן מִזַּהֲשֵׁמֶטוֹת)
 אֲמַאי וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן. בְּגִין דְּהָא בְּהֵיא שְׁעֵתָא,
 הָוָה זְוִיגָא דְּמִשָּׁה לְאַזְדוּוּגָא, וְעַל דָּא וַיְבִיאוּ אֶת
 הַמִּשְׁכָּן אֶל מִשָּׁה, כְּמָה דְּאִיִּיתִי כְּלָה לְבִי חֲתָן. בְּגִין דְּהָא
 בְּקַדְמִיתָא אֲצִטְרִיךְ לְאַעְלָא לְכֻלָּה לְגַבִּי חֲתָן, כְּמָה דְּאִתְ

אָמַר (דברים כב) אֶת בְּתוּלֵי נְתִי לְאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה. וּלְבַת־
אִיהוּ (רל"ח ע"א) יִיְתִי לְגַבְּהָ, דְכָתִיב וַיָּבֵא אֶלֶיהָ. וְכָתִיב (במדבר
יז) וַיָּבֵא מֹשֶׁה אֶל אֱהֱלֵי הָעֵדוּת.

וְהָכֵא מַה פְּתִיב, וְלֹא יִכַּל מֹשֶׁה לְבֹא אֶל אֱהֱלֵי מוֹעֵד פִּי
שְׁכֵן עָלָיו הָעֵנָן וְגו'. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְהָיוּ אִיהֵי
מִתְתַקְנָא, כִּהָיִ אֶתְתָּא דְאֶתְתַקְנָת וְאֶתְקַשְׁטָת לְגַבֵּי
בַעֲלָהּ, וּבַהֲהִיא שַׁעֲתָא דְאִיהֵי קָא מִתְקַשְׁטָת, לָא אֶתְחַזֵּי
לְבַעֲלָהּ לְאֶעֱלֵא לְגַבְּהָ. וְעַל דָּא וְלֹא יִכַּל מֹשֶׁה לְבֹא אֶל
אֱהֱלֵי מוֹעֵד פִּי שְׁכֵן עָלָיו הָעֵנָן בְּגִין כִּפְּ וַיָּבִיאוּ אֶת
הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה. עוֹד מַה פְּתִיב וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל
הַמְּלָאכָה וְגו'. (רל"א ע"א)

(דף רל"ה ע"ב)

תָּא חֲזִי, בְּכָל עֵבֵידָן דְּמִשְׁכְּנָא, בְּכָלְהוּ הָיוּ גְּוֹנָא
דְּתַכְלָא. בְּגִין דְּתַכְלָא אִיהוּ גְּוֹנָא לְאֶתְעֻטְרָא בְּרֻזָּא
דְּכָל גְּוֹנִין. מַה פְּתִיב וַיַּעֲשׂוּ אֶת צִיץ נֹזֵר הַקֹּדֶשׁ וְגו',
וַיִּתְּנוּ עָלָיו פְּתִיל תְּכֵלֶת וְגו', וְהָא אוּקְמוּהָ, בְּרֻזָּא
דְּכָתִיב, (שמות כח) וַעֲשִׂיתָ צִיץ זָהָב טָהוֹר וּפְתִיחַתָּ עָלָיו
פְּתוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לָהּ. וַיִּכְתְּבוּ עָלָיו מִכְתָּב פְּתוּחֵי חוֹתָם
קֹדֶשׁ לָהּ.

תּוֹסַפְתָּא

בְּרִזִין עֵילָאִין. טְסִקוּרֵי קְמִיטִין שְׂכִיחִין אֲלִין סְלָקִין
 וְנַחְתִּין וְאֲלִין קְיִימִין בְּקִיּוּמֵיהוּ גִלְגָּלִין דְּסַחְרָאן
 הוּוּ קְיִימָן מִתְּהוּא זְמָנָא דְעַפְרָא אֲתַכְּנִישׁ. אִינוּן גִּלְגָּלִין
 סַחְרִין עֲלֵמָא בְּסַחְרָנוּתָא.

סַחְרָנוּתָא דְסַחְרִין מְדַבְרִין, טִיפְסָרָא דְקוּלְטָא בְּגוּוּיֵיהוּ.
 חַד גִּלְגָּלָא אֵית בְּגוּוּיֵיהוּ, הֵאִי גִלְגָּלָא סַחְרָא
 וְלֹא סַחְרָא. קְיִימָא בְּתַרִּיסָר אֲלֵפֵי עָלְמִין. בֵּינֵיֵיהוּ שְׂכִיחַ,
 סְלִיק וְנָטִיל בְּגוּוּיֵיהוּ.

תַּחֲתֵיהוּ גִלְגָּלָא, קְיִימָא חַד עַמּוּדָא דְנַעֲיָן עַד
 תְּהוּמָא רַבָּא. בֵּיהּ, מִתְּגִלְגָּלָאן אֲבַנִין גּוּ תְּהוּמֵי,
 אִינוּן סְלָקִין וְנַחְתִּין. הֵהוּא עַמּוּדָא קָאִים עֲלֵיֵיהוּ, נָטִיל
 וְלֹא נָטִיל, נַעֲיָן מֵעֵילָא לְתַתָּא, סַחְרָאן מָאתָן וְעֵשְׂרִין
 גִּלְגָּלִין אַחְרָנִין, סַחְרָנִיה דֵּהֵהוּא עַמּוּדָא.

הֵהוּא גִלְגָּלָא אַחְרָא דְעֵלִיָּהּ, דְקָאִים בְּתַרִּיסָר אֲלֵפֵי
 עֲלֵמָא, אֵיהוּ סַחְרָא גּוּ מְשַׁכְּנָא, סַחְרָא וְלֹא
 סַחְרָא. הֵהוּא מְשַׁכְּנָא קָאִים עַל תְּרִיסָר אֲלֵפֵי עָלְמִין, בֵּיהּ
 קְיִימָא הֵהוּא פְּרוּזָא, דְקָרִי אֲסַתְּמָרוּ (ר"ב ע"ב) מְגִלְגָּלָא
 דְּסַחְרָא.

מָאן דְּאֵיהוּ מְאָרִי דְעֵינִין בְּסַכְּלָתְנוּ, יַנְדַּע וַיִּסְתַּפֵּל
 בְּחַכְמָתָא דְמְאָרִיָּהּ, וַיַּנְדַּע דְּאִינוּן מְלִין עֲלָאִין,

דְּמִפְתָּחַן דְּמֵאֲרִיָּה קִיִּמָּן תִּמָּן, דִּי אֵינּוֹן טְמִירָאן גּוּ
 מִשְׁכָּנָא קִדִּישָׁא. וּזְכָאִין אֵינּוֹן בְּהֵאִי עֲלָמָא, וּזְכָאִין אֵינּוֹן
 בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, עֲלֵיִיהוּ פְּתִיב (תהלים פד) אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ
 בְּךָ מִסְּלוֹת בְּלִבָּבָם. (תהלים סד) אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכּוֹן
 חֲצִרֶיךָ נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קְדוֹשׁ הַיְכָלְךָ. (ע"כ תוספתא)

בְּרִזָּא דְּמִשְׁכָּנָא קִיִּמָּן רִזִּין עֲלָאִין, בְּרִזָּא דְּשִׁמָּא קִדִּישָׁא
 (עלֵאָה) אֲדַנְיָ, הֵאִי אֵיְהוּ רִזָּא דְּמִשְׁכָּנָא, פְּגִוּוֹנָא
 רִזָּא עֲלָאָה, רִזָּא דְּאֲרוּנָא, פְּמָה דְּכְתִיב, (יהושע ג) תִּנְהַ אֲרוֹן
 הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, דָּא הוּא רִזָּא
 קִדִּישָׁא דְּשִׁמָּא דְּאֶלֶּף הַדְּלָת נִוִּין יו"ד. וְדָא הוּא פְּגִוּוֹנָא
 דְּרִזָּא דְּשִׁמָּא קִדִּישָׁא עֲלָאָה יְדו"ד. וְאַתּוּן אֵלִין פְּגִוּוֹנָא
 דְּאֵלִין.

א' אֵיְהִי י', רִזָּא דִּיו"ד (נ"א דָא) פְּגִוּוֹנָא דָא א', וְהָא
 אוּקְמוּהָ. ד', אֵיְהוּ רִזָּא ה', וְדָא פְּגִוּוֹנָא דְדָא, וְכִלָּא
 פְּגִוּוֹנָא וְרִזָּא חֲדָא. (ויקרא קנ"ה ע"א) נ', אֵיְהִי רִזָּא דְאַת ו',
 וְאַף עַל גַּב דְדָא דְכֵר, וְדָא (ק"פ ע"ב) נִוְקָבָא. אֲבַל דָּא
 אֲתַפְּלִיל בְּדָא, וְהָא אוּקְמוּהָ ו' ו' (קפ"ג ע"ב) אֵיְהוּ
 בְּאַמְצָעִיתָא, בְּגִין דְּאֵיְהוּ כִלָּלָא חֲדָא. ה' אֵיְהוּ רִזָּא דְאַת
 י' (נ"א י' אֵיְהִי רִזָּא דְאַת ה'), בְּגִין דְּהִכָּא (נ"א דה'), דָּא אֵיְהִי חֲכָמָה
 וְעִירָא, דְּאֶקְרִי חֲכָמַת שְׁלָמָה.

וְאַתְּפְּלִילוּ אֲתוּן אֵלִין בְּאֵלִין, וְכִלָּא אֵיְהִי רִזָּא חֲדָא,

כְּלִילֵן אֵלִין בְּאֵלִין, וְכֹלָא חַד, וְכֹלָא אִיהוּ רְזָא חַדָּא,
 בְּאַתְוּוֹן קְדִישִׁין. וְעַל דָּא מִשְׁכְּנָא דְלִתְתָּא בְּאַרְעָא,
 קִימָא בְּרְזָא דְמִשְׁכְּנָא עֲלָאָה, וְהֵהוּא מִשְׁכְּנָא עֲלָאָה,
 קִימָא בְּרְזָא דְמִשְׁכְּנָא אַחְרָא עֲלָאָה עַל כֹּלָא. וְכֹלָא
 אִיהוּ כְּלִיל דָּא בְּדָא לְמַהוּי חַד, וְעַל דָּא כְּתִיב, וְהִיא
 הַמִּשְׁכָּן אֶחָד.

כְּתִיב (במדבר כד) רֵאשִׁית גּוֹיִם עִמָּלְק וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אוֹבֵד.
 תָּא חֲזִי, בְּיוֹמָא דְאַתְקַם מִשְׁכְּנָא, דְאַקִּים לִיה
 מִשָּׁה, כְּמָה דְאַתְמַר, דְכְּתִיב וַיִּקַּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן,
 דְלָא הָוָה יְכִיל לְמִיקָם, עַד דְאַוְקִים לִיה אִיהוּ.
 לְמִטְרוֹנִיתָא, דְלִית רְשׁוֹ לְבַר נָשׁ אַחְרָא לְמִיקָם לָהּ אֱלָא
 בְּעֻלָּה. אוּף הָכִי, כֹּל אֵינּוֹן אוּמְנִין, כְּלָהּ אֲתִי לְאַקְמָא
 מִשְׁכְּנָא, וְלָא יְכִיל לְמִיקָם עַל יְדִיָּהּ, עַד דְאַתָּא מִשָּׁה,
 וְאַוְקִים לִיה, בְּגִין דְאַיְהוּ (בראשית נ"א ע"ב) מְאַרִיָּה דְבֵיתָא.
 כִּיּוֹן דְאַקִּים מִשָּׁה יִת מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, אֲתַקַּם מִשְׁכְּנָא
 אַחְרָא לְעִילָא, כְּמָה דְאַוְקְמוּהָ, דְכְּתִיב הוֹקֵם, וְלָא
 פְּרִישׁ עַל יְדָא דְמָאן, (אֱלָא) דְלָא אֲתַקַּם אֱלָא מְרֻזָּא
 דְעֻלְמָא עֲלָאָה, דְאַיְהוּ סְתִים וְגִנִּית, עַל יְדָא דְרְזָא
 דְמִשָּׁה, בְּגִין לְאַתְתַּקְנָא בְּהַדְיָה.

מָה כְּתִיב לְעִילָא, וַיָּבֹאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעוֹשִׂים
 אֶת כָּל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ וְגו', מָאן אֵינּוֹן חֲכָמִים

הָעוֹשִׂים. אֵלֶּיךָ אֵינֹן יִמְיָנָא וּשְׂמָאלָא, וְכָל שְׂאָר סְטְרִין,
דְּאֵינֹן אֹרְחִין וּשְׁבִילִין לְאַעְלָא גּוּ יָמָא, וְלְמַלְיָא לִיָּה,
וְאֵינֹן עֲבָדוּ מִשְׁכְּנָא לְעֵילָא, וְאִתְקִינּוּ לִיָּה.

כְּגֻוּנָא דָּא לְתַתָּא, וְעָשָׂה בְּצִלָּא וְאַהֲלִיאַב, דָּא בְּסֵטֶר
יִמְיָנָא, וְדָא בְּסֵטֶר שְׂמָאלָא, (ר"ב ע"ב) בְּצִלָּא
לְיִמְיָנָא, וְאַהֲלִיאַב לְשְׂמָאלָא, דָּא מִיְהוּדָה, וְדָא מִדְּן,
וְלִבְתָּר וְכָל אִישׁ חֲכָם לֵב, וַיִּבְאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעוֹשִׂים,
וְהָא אֹקִימָנָא, וְכָלָא כְּגֻוּנָא דְלְעֵילָא.

בְּהֵוָּא יוֹמָא דְאַתְקָם מִשְׁכְּנָא, אִתְבְּטַל מוֹתָא מִעֲלָמָא.
אִתְבְּטַל לָא תִימָא, אֶלָּא אִסְתַּלַּק מִעֲלָמָא, דְלָא
יְכִיל לְשַׁלְטָאָה. כְּמָה דְאֹקִימָנָא. בְּגִין דְלָא יִתְבְּטַל יִצְר
הָרַע מִעֲלָמָא, עַד דְיִיִתִּי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא יְחֵדִי בְּעוֹבְדוּי וּכְדִין (ישעיה ב"ד) בְּלַע הַמּוֹת לְנִצְחָ. כַּד
אַתְקָם מִשְׁכְּנָא עַל יְדֵי דְמֹשֶׁה, כְּדִין אִתְפְּרַשְׁת חֵילָא
דְיִצְר הָרַע, וְאַתְכַּפִּיא, וְלָא הוּוּ יְכִיל לְשַׁלְטָאָה. בְּהֵוָּא
שְׁעֵתָא, אִתְפְּרַשׁ סְמָא"ל, תְּקִיפָא רּוּגְזָא דְשְׂמָאלָא, מִעַל
תּוֹקְפָא דְחוּיָא בִישָׂא, וְלָא יְכִיל לְשַׁלְטָא עַל עֲלָמָא, וְלָא
יְכִיל לְאַתְחַבְּרָא בֵּיהּ בְּבַר נֶשׁ, וְלְמַסְטֵי לִיָּה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כַּד עֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל יַת עֲגָלָא, מֵה כְּתִיב
(שמות לג) וּמֹשֶׁה (בראשית נ"ב ע"ב) יָקַח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ
מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְחָמָא יִצְר הָרַע דְהוּוּ

אֲזִיל בִּינִיּוֹהוּ. אָמַר מֹשֶׁה, סֹטְרָא דְקְדוּשָׁה לָא תִשְׂרִי בְּגוּ
 סֹטְרָא דְמִסְאֲבָא. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל זְמַנָּא דְסֹטְרָא
 דְקְדוּשָׁה שְׁלֵטָא, סֹטְרָא מִסְאֲבָא לָא יִכִּיל לְשִׁלְטָאָה,
 וְאִתְכַּפִּיָּא קַמִּיהָ. וְעַל דָּא תַּנְיִנָן, כָּל זְמַנָּא דִירוּשְׁלָם
 תַּהֵי מְלָאָה, צוּר חֵיִיבָא יְהֵא חֲרַבָּה.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית סד) וּתְאֹמַר אֶל הָעֶבֶד מִי הָאִישׁ הַלְזֹה
 הַהוּלֵךְ בַּשָּׂדֶה לְקַרְאֵתֵינוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד וְגו'. מַה
 כְּתִיב לְעֵילָא, וּתִשָּׂא רַבָּקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת יִצְחָק
 וַתְּפֹל מֵעַל הַגָּמֶל. הָאִי קָרָא אֲמַאי אֲצִטְרִיךְ לְמַכְתָּב
 בְּאוּרֵייתָא. וְתוּ, וְכִי בְּגִין דְחֻמַּת שְׁפִירוּ דִּי־יִצְחָק (מאי טעמא)
 אִתְרַכִּינַת מִגְּמֵלָא.

אֵלָא, הָאִי קָרָא רְזָא אִיהוּ. תָּא חֲזִי, (וּתֵרָא אֶת יִצְחָק מִנָּא יִדְעָא
 דְאִיהוּ יִצְחָק, אֵלָא וּתֵרָא אֶת יִצְחָק חֻמַּת בְּהֵיָא שְׁעָתָא מַה דְלָא יִדְעַת) (ס"א
 בְּשַׁעְתָּא דְמִטָּאת רַבָּקָה לְגַבֵּי דִי־יִצְחָק, שְׁעָתָא דְצִלוּתָא דְמִנְחָה הוּת, וּבְהֵיָא זְמַנָּא דִּינָא אֲתַעַר
 בְּעֵלְמָא), וְחֻמַּת לִיָּה בְּרוּגְזָא דְדִינָא קְשִׁיָּא, וְחֻמַּת דְהָא
 סִיּוּם דְרוּגְזָא קְשִׁיָּא אִיהוּ גְּמֵל לְתַתָּא, וְדָא אִיהוּ רְזָא
 דְמוּתָא, וּבְגִין כֶּךָ אִתְרַכִּינַת וְאֲשְׁמִיטַת גְּרָמָה מִהֵהוּא
 גְּמֵל. דְהָא כֶּד אֲסִתְּכַל דִּינָא קְשִׁיָּא, הֵהוּא גְּמֵל אִתְתַּקַּף.
 וּבְגִין כֶּךָ אֲשְׁמִיטַת גְּרָמָה מִינָּה, וְלָא יִתְבַת תַּמָּן. (ס"א רְזָא
 דְמוּתָא וְכֶד הָאִי דִינָא קְשִׁיָּא אֲתַעַר הֵהוּא גְּמֵל אִתְתַּקַּף וּבְגִין כֶּךָ אִתְרַכִּינַת וְאֲשְׁמִיטַת גְּרָמָה

(מִתְחֵהוּא גְּמֵל)

תָּא חֲזִי, הָאִי גַמְלָא, הֵיִינוּ רְזָא דְכְּתִיב, (משלי יט) וּגְמוּלוֹ
 יִשְׁלַם לוֹ, דָּא גְמוּל דְּאִינוּן חֵיִיבֵינָא, דְּכְּתִיב, (ישעיה
 א) אוֹי לְרָשָׁע רָע כִּי גְמוּל יָדָיו יַעֲשֶׂה לוֹ. וְהָאִי אִיהוּ גַמְלָא,
 דְּקִיָּמָא לְאַכְלָא כְּלָא, וְלִשְׂיַצָּאָה כְּלָא. וְהָאִי אִיהוּ זְמִין
 תְּדִיר לְקַבֵּל (נ"א לְקַטְלָא נ"א לְחַבְלָא) בְּנֵי נִשְׂאָ. וּבְגִין כֶּךָ (רמ"ח ע"ב
 אמור ק"ו ע"ב) הָאִי מֵאֵן דְּחָמֵי בְּחַלְמִיָּה גַמְלָא, אַחֲמִינּוּ לִיָּה מוֹתָא
 דְּאֶתְגַּזְרַת עָלֵיהּ, וְאַשְׁתַּזִּיב מִנֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, הָאִי סְטָרָא דְּמִסְאָבָא אַקְרִי חֲכִי, דְּגָרִים מִיתָא
 לְכָל עֲלָמָא, וְהָאִי הוּוּ דְּאַסְטִי לְאָדָם וְלְאַתְתִּיָּה,
 וְהוּוּ דְּרַכִּיב עָלֵיהּ אִיהוּ סְמָא"ל, וְאִיהוּ אַתָּא לְמַטְעֵי
 עֲלָמָא, וְגָרָם מוֹתָא לְכָלָא. וּבְגִין כֶּךָ אַתָּא וְשְׁלִיט עַל
 כְּלָא. אָדָם אִיהוּ אַמְשִׁיף לִיָּה לְגַבִּיָּה, וְכִיּוֹן דְּאִיהוּ
 אַמְשִׁיף לִיָּה לְגַבִּיָּה, כְּדִין אִיהוּ אַתְמַשְׁף אַבְתְּרִיָּהּ, עַד
 דְּאַסְטִי לוֹן. וּבְגִין כֶּךָ אַמְר שְׁלֹמֹה, (משלי ה) וְאַל תִּקְרַב אֶל
 פֶּתַח בַּיְתָהּ, דְּכָל מֵאֵן דְּאֶתְקָרִיב לְבֵיתָהּ, כְּדִין אִיהִי
 נִפְקַת וּמִתְקַשְׁרַת וְאַתְמַשְׁכַּת אַבְתְּרִיָּה.

וְעַל דָּא רַבְקָה, כִּד חֲמָאָת דְּהוּוּ לִיָּה לְאַתְדַּבְקָא בְּסְטָרָא
 דְּדִינָא קְשִׁיָּא. כִּיּוֹן דְּחֲמָאָת לִיָּה לְיִצְחָק בְּרִזָּא
 דְּדִינָא קְשִׁיָּא, וְחֲמָאָת דְּמַהְהוּוּ סְטָרָא נִפְקַ דִּינָא אַחְרָא
 תְּקִיפָא, מִזוּהָמָא דְּדַהָבָא, כִּד חֲמָאָת הָאִי, מִיַּד וְתַפּוּל
 מֵעַל הַגַּמְלָא, בְּגִין לְאַתְרַפּוּיֵי מִן דִּינָא מַהְהוּוּ זוּהָמָא.

כְּתִיב (ישעיה סו) קוֹל יְיָ מִשָּׁלֵם גְּמוּלָה לְאוֹיְבָיו, מִהֵהוּא
זוֹהֵמָא.

תָּא חֲזִי (דף רל"ז ע"ב) כִּד עֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל הֵהוּא עוֹבְדָא, וְגָרְמוּ
לְהֵהוּא חוֹבָא, מֵאֵי טַעְמָא עֵגֶל, וְלֹא סִטְרָא אַחֲרָא.
וְאֵי תִימָא, דְּאִינוּן בְּרִירוּ עֵגְלָא, לָאוּ הָכִי. אֲלֵא אִינוּן
אֲמָרוּ, (שמות לב) קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ,
וְאֶהְרֶן רְעוּתִיהָ הוּהָ לְאֶעֱכָבָא לֹוֹן.

אֲלֵא וְדֵאֵי עֲבִידְתָּא אַתְעֲבִיד כִּדְקָא חֲזִי, דְּהָא מִסִּטְרָא
דְּדִהָבָא, נִפְקָא סוּסְפִיתָא, כִּד אַתְבְּרִיר דְּהָבָא,
וּמִתְמָן מִתְפְּשִׁטִי כָּל אִינוּן סִטְרֵי שְׂמָאלָא, דְּאִינוּן הִתּוּכָא
דְּתֵהוּא (כ"ד ע"ב) סוּסְפִיתָא דְּדִהָבָא, וּמִתְפְּרָשָׁן לְכַמְהָ
סִטְרִין. וְכָל אִינוּן דְּאִית לֹוֹן חִיזוּ סוּמְקָא, גֹּוּן דְּדִהָבָא
קִימָא בְּטוֹרֵי, כִּד שְׂמֵשָׂא בְּתוּקְפִיהָ, בְּגִין דְּתוּקְפָא
דְּשְׂמֵשָׂא אַחֲזִי דְּהָבָא, וְאוּלִיד לִיהָ בְּאַרְעָא. וְהֵהוּא
דְּמִמְנָא בְּתֵהוּא תוּקְפָא דְּשְׂמֵשָׂא, חִיזוּ דִילִיהָ כְּעֵגְלָא,
וְאֲקָרִי (תהלים צא) קָטֹב יִשׁוּד צְהָרִים, וְדֵא נִפְקָא מִגּוֹ עֵגְלָא
הִתּוּכָא סוּמְקָא דְּדִהָבָא, וְכָל הֲנִי אַתְיִין מִהֵהוּא סִטְרָא
סוּמְקָא, רוּחַ מְסֹאֲבָא, דְּכָל אִינוּן דְּמִתְפְּרָשִׁי מְרוּחַ
מְסֹאֲבָא מִתְפְּשִׁטִי בְּעֵלְמָא.

וְהֵאֵי רוּחַ מְסֹאֲבָא, אִיהוּ חוּיָא בִישָׂא. (ויחי רכ"ה ע"א) וְאִית
מֵאן דְּרָכִיב עֲלִיהָ, וְאִינוּן דְּכַר וְנוּקְבָא. וְאֲקָרוּן

אֱלֹהִים, דְּאֵינֻן מְזַדְמָנִין בְּעֵלְמָא, בְּכָל אֵינֻן סְטָרִין דְּלֵהוֹן.
 וְרוּחַ קוּדְשָׁא אֶקְרִי זֹאת, דְּאֵיהִי רְזָא דְּבְרִית, רְשִׁימָא
 קַדִּישָׁא דְּאֶשְׁתַּכַּח תְּדִיר עִמִּיהָ דְּבַר נָשׁ. וְכֵן (ישעיה כד) זֶה
 יִי', (שמות טו) זֶה אֱלֹהֵי, אֲבָל אֵלִין אֶקְרוּן אֱלֹהִים, וְעַל דָּא
 פְּתִיב, אֱלֹהִים אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כֶּן פְּתִיב, (ישעיה מט) גַּם
 (רכ"א ע"א) אֱלֹהִים תִּשְׁכַּחְנָה. וְאֲנָכִי רְזָא דְּזֹאת, לֹא אֶשְׁכַּחְךָ.
 וּכְתִיב (איכה א) עַל אֱלֹהִים אֲנִי בּוֹכֶיָה, דֵּהֵהוּא חוּבָה גָרִים
 לְמַבְכֵי לֹון פְּמָה בְּכִיָּין.

דְּבַר אַחַר עַל אֱלֹהִים אֲנִי בּוֹכֶיָה. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין
 דְּאֶתִּיִּיהִיב רְשׁוֹ לְאַתָּר דָּא לְשִׁלְטָאָה עַל יִשְׂרָאֵל,
 וּלְחַרְבָּא בֵּי מַקְדָּשָׁא. וּבְגִין דְּאֶתִּיִּיהִיב לֹון רְשׁוֹ
 לְשִׁלְטָאָה, פְּתִיב עַל אֱלֹהִים אֲנִי בּוֹכֶיָה, רְזָא דְּמִלָּה עַל
 אֱלֹהִים דָּא סְטָרָא דְּמִסְאָבָא דְּאֶתִּיִּיהִיב לֹון רְשׁוֹ לְשִׁלְטָאָה.
 אֲנִי בּוֹכֶיָה דָּא רְשׁוֹ קוּדְשָׁא דְּאֶקְרִי אֲנִי.

וְאֵי תִימָא, הָא פְּתִיב (דברים כח) אֱלֹהִים דְּבְרִי הַבְּרִית. הָכִי
 הוּא וְדֵאֵי, דְּכָל אֵינֻן לֹא מִתְקִיִּימִין, אֶלָּא מְגוֹ
 אֱלֹהִים, דְּתַמְן כָּל לְוֹוֹטִין פְּמָה דְּאֻקִּימָנָא דְּאֵיהִו אַרְוֵר,
 דְּכְתִיב (בראשית ג) אַרְוֵר אֶתָּה מְכָל הַבְּהֵמָה. וּבְגִין כֶּן,
 אֶקְדִּים וְאָמַר אֱלֹהִים, דְּקִיִּימָא לְמָאן דְּעֵבַר דְּבְרִי הַבְּרִית.
 (ויקרא כז) אֱלֹהִים הַמְצֹוֹת אֲשֶׁר צִוָּה יִי אֶת מֹשֶׁה, בְּגִין
 דְּפְקוּדֵיָא דְּאֻרִיִּיתָא לְאַתְדַּכָּאָה בַּר נָשׁ, וְלֹא יִסְטִי

לְאוֹרְחָא דְאֵ, וְיִסְתַּמַּר מִתַּמָּן, וְיִתְפַּרֵּשׁ מִנִּיּוּהוּ.
 וְאִי תִימָא (בראשית ו) אֱלֹהִים תּוֹלְדוֹת נַח נַח. הֵכִי הוּא וְדֵאִי,
 דִּהָא נִפְק חָם, דֵּאִיְהוּ אֲבִי כְנַעַן, (בראשית ט) וּכְתִיב
 אַרְוֵר כְּנַעַן, וְאִיְהוּ רִזָּא דָא דֵּאֱלֹהִים. וְעַל דָּא כָּל הַנִּי
 הַתּוֹכָא סוֹסְפִיתָא דִּדְהָבָא. וְאַהֲרֹן קָרִיב דִּדְהָבָא, דֵּאִיְהוּ
 סֹטְרָא (אחרא) דִּילֵיהּ, דְּכֻלִּיל אִיְהוּ בְּתוֹקְפָא דֵּאִשָּׁא, וְכֻלָּא
 חַד, וְסֹטְרָא דָא דִּדְהָבָא וְאִשָּׁא.
 וְרוּחַ מִסְאָבָא דֵּאִשְׁתַּכַּח תְּדִיר בְּמַדְבְּרָא, אֲשַׁכַּח אֲתָר
 בְּהֵהוּא זְמָנָא לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיהּ. וּמָה דִּהוּ יִשְׂרָאֵל
 דְּכִיּוּן, מִהֵהוּא זִוְהָמָא קַדְמָאָה, דֵּאֲטִיל בְּעֵלְמָא, וְגָרִים
 מוֹתָא לְכֻלָּא, כַּד קִיּוּמוּ עַל טוֹרָא דְּסִינַי, גָּרַם לֹון
 כְּמִלְקַדְמִין, לְסֹאבָא לֹון, וְלְאַתְתַּקְפָּא עֲלֵיהּ, וְגָרִים לֹון
 מוֹתָא, וְלְכָל עֵלְמָא, וְלְדַרְיָהוֹן בְּתַרְיָהוֹן, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (תהלים פב) אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וְגו'. אֲכֹן
 כְּאָדָם תִּמּוֹתוֹן וְגו'. (ע"ב) וּבְגִין כֵּן, אֲהֲרֹן אֲהַדָּר לְבַתֵּר
 לְאַתְדַּכָּאָה, בְּרִזָּא דִּמְהִימְנוּתָא עֲלָאָה, בְּאִינוּן שְׁבַעָה
 יוֹמִין קַדִּישִׁין, וְלְבַתֵּר לְאַתְדַּכָּאָה בְּעַגְלָא.
 וְתָא חֲזִי, בְּכֻלָּא בְּעָא אֲהֲרֹן לְאַתְדַּכָּאָה, דֵּאלוּ אִיְהוּ לָא
 הוּא, לָא נִפְק עַגְלָא. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דֵּאֲהֲרֹן אִיְהוּ
 (רפ"א ע"א) יְמִינָא. וְאִיְהוּ תּוֹקְפָא דִּשְׁמֵשָׁא, וְדִדְהָבָא מִשְׁמֵשָׁא.
 רוּחַ מִסְאָבָא נַחַת, וְאַתְכֻלִּיל תַּמָּן, וְאַסְתָּאבוּ יִשְׂרָאֵל,
 וְאַסְתָּאב אִיְהוּ, עַד דֵּאֲתַדְּכוּ.

מֵאֵי טַעְמָא אִסְתָּאב. בְּגִין דְּנִפְק עֵגְלָה, דְּאִיהוּ מִסְטָרָא
 דְּשִׁמְאֵלָא, דְּאִיהוּ שׁוּר, וּמִימִינֵיהּ עֵגְלָה. וְאִיהוּ
 שִׁמְאֵלָא, כְּמָה דְּאִתְמַר, דְּכִתְיב (דף רל"ז ע"א) (יחזקאל א) וּפְנֵי
 שׁוּר מִהַשְּׁמַאל לְאַרְבַּעַתָּן. וְאַהֲרֹן דְּאִיהוּ יְמִינָא, אֶתְכַלִּיל
 בֵּיהּ שִׁמְאֵלָא, וְנִפְק עַל יְדֵיהּ. וְעַל דָּא, אֶתְיִיחֵיב לֵיהּ
 עֵגְלָה, כְּמָה דְּאִיהוּ גָרִים.

וּבְגִין כֶּךָ, כִּד הָאֵי רוּחָא מִסְאָבָא אֶתְתַקַּף, וְשְׁלִיט
 כְּמַלְקָדְמִין עַל עֲלָמָא, דְּהָא בְּזַמְנָא דְּחָאבוּ
 יִשְׂרָאֵל, אֲמַשִּׁיכוּ עָלֵיהּ הֵהוּא יִצְרַר הָרַע כְּמַלְקָדְמִין. כִּד
 אֶתְדַכּוּ יִשְׂרָאֵל, וּבְעוּ לְאֶתְדַכָּאָהּ, אֲצִטְרִיכוּ לְקַרְבָּא
 שְׁעִיר, בְּגִין דְּשְׁעִיר אִיהוּ חוּלְקָא דְּהֵהוּא יִצְרַר הָרַע, הֵהוּא
 רוּחַ מִסְאָבָא כְּדַקְאֲמַרְן.

כְּתִיב (תהלים קו) וַיִּמְירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוּר אוֹכֵל
 עֵשֶׂב. מֵאֵי תַבְנִית שׁוּר. דָּא עֵגְלָה. שׁוּר מִסְטָרָא
 דְּשִׁמְאֵלָא, אֶהֲרֹן יְמִינָא, אֶתְכַלִּיל שִׁמְאֵלָא בֵּיהּ,
 וְאֶתְתַקַּף בֵּיהּ, וְנִפְק עַל יְדֵיהּ. תָּא חֲזִי, וַיִּמְירוּ אֶת
 כְּבוֹדָם, דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאֶזְלַת קַמֵּיהּ, וְאֶחְלָפוּ לָהּ
 בְּדוּכְתָא מִסְאָבָא, אֵל אַחֲרָא. וּבְגִין כֶּךָ לָא אֶתְעַבַּר
 זוּהָמָא דָּא מִעֲלָמָא, עַד הֵהוּא זְמַנָּא דִּיעֵבַר לֵיהּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מִעֲלָמָא, כְּמָה דְּאִתְ אָמַר (זכריה יג) וְאֶת רוּחַ
 הַטּוֹמְאָה אֶעֱבִיר מִן הָאָרֶץ, וְהָא אוֹקִימְנָא.

כְּתִיב (שמות לב) **וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסֶּכֶה, וּכְתִיב וְאֲשַׁלְּיֶכְהוּ בְּאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה, מִשְׁמַע דְּלֹא עָבַד לֵיהּ, אִי הָכִי מֵאִי וַיַּעֲשֶׂהוּ. אֵלֹא וְדַאי כְּמָה דְּאוּקְיָמָנָא, דְּאֵלְמִלָּא אֲהָרֹן, לָא אֲתַתְּקַף רוּחָא מְסֻאָבָא לְאֲתַפְלְלָא בְּדַהְבָּא, אֲבַל כָּל תְּקוּנָא דְּאַצְטְרִיךְ, אֲשַׁכַּח לְאֲתַבְנָאָה. (ס"א**

(לאתרוואה)

תָּא חֲזִי, אִית מַאן דְּעָבִיד חֲרָשִׁין וְאַצְלַח בִּידוּי. וְאִית מַאן דְּעָבִיד לוֹן כְּתֵהוּא גְּוּוּנָא מִמֶּשׁ, וְלֹא אֲצַלַח בִּידוּי, דְּהָא לְעוּבְדִין אֵלִין גְּבָרָא מְתַקְנָא אֲצְטְרִיךְ.

תָּא חֲזִי מִבְּלָעָם, דְּאִיהוּ הוּה מְתַקְנָא, לְאִינּוּן חֲרָשִׁין דִּילֵיהּ, לְאַצְלַחָא בִּידוּי, בְּגִין דְּכְתִיב, (במדבר כד) וַיִּנָּאֵם הַגִּבּוֹר שְׁתֵּם הָעַיִן. שְׁתוּם הָעַיִן, סְתוּם הָעַיִן כְּלֹא חַד. דְּחַד עֵינָא סְתִים תְּדִיר, וְחִיזוּ דְּעֵינּוּי לָא הוּה בְּאַרְח (ויקרא ס"ג ע"ב) מִיִּשְׂרָאֵל, מוּמָא הוּה בֵּיהּ בְּעֵינּוּי. כְּתִיב (ויקרא טז) וְשַׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי, זָמִין בְּכֹלָא, חֲזוּ דְּעֵינּוּי דְּלֹא יִתְכַּשֵּׁר. אֲבַל רוּחַ קוּדְשָׁא, מַאן דִּישְׁתַּמֵּשׁ בְּהַדְיָה מַה כְּתִיב, (ויקרא כא) כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרַב אִישׁ עוֹר אוֹ פֶּסֶחַ. וְהִכָּא, כְּלֹא אֲתַקֵּן לְרוּחָא מְסֻאָבָא, לְמִיּהֵב לֵיהּ דּוּכְתָא לְשַׁלְטָאָה. אֲשַׁכַּח מְדַבְּרָא דְּאִיהוּ חָרוּב מְכֹלָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (דברים ח) נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְגו', דְּמִתְמָן אִיהוּ שׁוּלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ. אֲשַׁכַּח דְּהָבָא סְפוּקָא כְּדָקָא יְאוּת.

אֲשַׁכַּח אֶהָרֹן, לְאַתְתָּקֶפָא בְּיַמֵּינָא, וְלֹאֲתַכְלֵלָא בֵּיהּ. כְּדִין
אֲשֶׁלִּים דְּוֹכְתִּיהּ כְּדָקָא יְאוּת, וְנִפְיָק וְאֲשֶׁתְּלִים עֹבְדָא.

וּמְנַלְן דְּרוּחַ מְסֻבָּא הוּוּה. דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ל"ב) אֲנָא חָטָא
הָעַם הַזֶּה הָיָה חָטָא גְדוֹלָה, דָּא רוּחַ מְסֻבָּא, נַחֲשׁ

קְדָמָא, כְּדָקָא מְרֹן בְּכַמָּה דְּוֹכְתִין. וּבְזַמְנָא דְּבַעַא אֶהָרֹן
לְאַתְדַּכָּא, אֶקְרִיב עַגְל, מִהֵהוּא סְטָרָא, לְמַעַבְד בֵּיהּ

דִּינָא. בְּקְדָמִיתָא עָבַד לִיהּ לְשִׁלְטָא, וְהִשְׁתָּא דִּיעְבִיד
בֵּיהּ דִּינָא, לְאַכְפִּיָּא לִיהּ, דְּהָא כִּד אֲתַעְבִיד דִּינָא

בְּסְטָרָא דָא, אֲתַכְפִּיָּין כָּל אֵינֹון דְּשִׁלְטִין מְסֻטְרִיהּ.

תָּא חַזִּי, בְּמִצְרַיִם, בְּהֵהוּא סְטָרָא דְלָהוֹן כְּתִיב, (שְׁמוֹת י"ב)
אֶל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וְגו'. צְלִי אֲשׁ, בְּגִין דִּי־סִלְק

רִיחוּ נֹודָף. רֵאשׁוּ עַל כְּרַעְיוֹ, לְתַבְרָא לִיהּ וְלְאַכְפִּיָּא
לִיהּ, וְכִדִּין כָּל אֵינֹון דְּאַתִּיין מְסֻטְרִיהּ לָא שְׁלִטִי. כְּגֹוּנָא

דָּא (בְּמַדְבַּר ט') פָּרָה אֲדוּמָה תְּמִימָה וְגו', בְּגִין לְאַכְפִּיָּא כָּל
אֵינֹון סְטָרֵי מְסֻבָּא, דְּלָא יִשְׁלִטוּן.

אֲמַר לִיהּ רַבִּי אָבָא, וְהָא פָּרָה קְדִישָׁא אִיהִי, דְּכִיָּא
אִיהִי, וְאַמְאִי. אֲמַר לִיהּ הֲכִי הוּוּא, וְהָא אוּקְמוּהָ,

כְּלָלָא דְאַרְבַּע מַלְכוּוֹן הֵוּת. פָּרָה, כְּמָה דְאַתְ דָּאֲמַר (הוֹשַׁע ד')

כִּי כְּפָרָה סוֹרְרָה סָרַר יִשְׂרָאֵל. אֲדוּמָה, דָּא מַלְכוּת בְּבַל,
דְּכְתִיב, (דְּנִיָּאל ב') אַנְתָּ הוּוּא רִישָׁא דִּי דְהָבָא. תְּמִימָה, דָּא
מַלְכוּת מְדִי. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם, דָּא מַלְכוּת יוּן. (דְּאֵינֹון קְרִיבִין

אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיךָ עוֹל, דָּא מְלָכוֹת אֲדוּם, (לְאַרְחֵי מִיּהִמְנוּתָא)
 דְּלֹא סָלִיק עָלֶיךָ עוֹל. וְרוּזָא דְמַלְאָה דָּא, אַף עַל גַּב דְּכַמְּה
 מְלִין אַתִּיּהִיבוּ לְמַדְרָשׁ בְּקֶרְאִי, כְּלֵהוּ חַד.

הָא אַתְמַר, דְּכַתִּיב, (איוב ד') מִי יִתֵּן טְהוֹר מְטָמֵא לֹא אֶחָד.
 מִי יִתֵּן טְהוֹר (דף רל"ז ע"ב) מְטָמֵא, רוּזָא דָּא, הָכִי הוּא,
 דְּדָא אִיהוּ טְהוֹר דְּנִפְק מְטָמֵא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא טָמֵא,
 וְהִשְׁתָּא דְּאַתְעֵבִיד בֵּיהּ דִּינָא, וְאַתִּיּהִיב לִיקִידַת אֲשָׁא
 בְּנוּרָא דְדָלִיק, וְאַתְעֵבִיד עֶפְר, הִשְׁתָּא אִיהוּ טְהוֹר
 מְטָמֵא, טְהוֹר דְּנִפִּיק מְטָמֵא.

וּבְגִין כֹּה, כָּל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בָּהּ, כְּלֵהוּ מִסְתַּאֲבִי, דְּהָא
 הָכִי הוּא וְדָאִי, וְכִיּוֹן דְּאַתְעֵבִיד אֶפְר, כְּדִין עַד
 דִּיתְכַּנְיֵשׁ וְיִסְתַּלִּיק מִתְמָן, מִסְאִיב לְכֻלְהוּ, כְּמָה דְּאַתְּ
 אָמַר וְכַבֵּס הָאוּסָף וְגו' וְטָמֵא. אֶפְר, מֵאִי טַעְמָא. כְּמָה
 דְּאַתְּ אָמַר (מלאכי ג') וְעִסּוֹתֶם רִשְׁעִים כִּי יִהְיוּ אֶפְר תַּחַת
 כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם. וְכִיּוֹן דְּאַתִּיּהִיב עַל הַהוּא אֶפְר מֵיָם, כְּדִין
 אִיהוּ טְהוֹר מְטָמֵא.

וְרוּזָא דְמַלְאָה, דְּכַתִּיב, (במדבר ח') מִי חֲטָאת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר
(בראשית ד') לִפְתַּח חֲטָאת רוּבִץ. וּבְגִין דְּאִיהִי פְתַח
 חֲטָאת רוּבִץ וְדָאִי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, וְהוֹצִיא אוֹתָהּ אֶל
 מַחוּץ לַמַּחֲנֶה. וּבְגִין כֹּה אַתִּיּהִיב לְסַגְן, וְלֹא לְכַהֲנָא
 רְבָא, וְדָא הוּא טְהוֹר מְטָמֵא, בְּקַדְמִיתָא טָמֵא, וְהִשְׁתָּא

טְהוֹר. וְכֹל סֵטֶר רוּחַ מְסֻאָבָא, כִּיּוֹן דְחָמָא דָא, עָרְק, וְלֹא יִתִּיב בְּהֵהוּא דּוּכְתָא.

מִי חֲטָאת וּדְאִי, מִי נִדְהָ, כִּלְא מְסֻאָבָא. וְעַל דָּא שְׁלֵטָא רוּחַ קוּדְשָׁא, וְרוּחַ מְסֻאָבָא אֶתְכַפֵּיא, דְלֹא שְׁלֵטָא כִּלְל. וְדָא הוּא דִינָא דְרוּחַ מְסֻאָבָא, מְחוּץ לְמַחְנָה. בְּגִין דְאִיְהִי רוּחַ מְסֻאָבָא, דְכַתִּיב, (דְּבָרִים כג) וְהָיָה מְחֻנֵּיךָ קְדוֹשׁ. אַתָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקִיָּה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אַף עַל גַּב דְּכָל הַנִּי מְלִין פְּדֻקָּא מְרוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לֵיהּ שׁוּלְטָנוּ. וְרוּחַ מְסֻאָבָא בְּעֵי לְאַכְפֵּיא לֵיהּ בְּכָל סְטָרִין. תָּא וְאִמָּא לָךְ רוּחַ חֲדָא, וְלֹא אֶתִּיְהִיב לְגַלְאָה בַר לְאִינוּן קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין.

תָּא חֲזִי, לְהֵאִי אַתָּר דְאִיְהוּ רוּחַ מְסֻאָבָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לֵיהּ שׁוּלְטָנוּ, לְמִשְׁלַט בְּעֵלְמָא, בְּכַמְה סְטָרִין, וְיַכִּיל לְנֻזְקָא, וְלִית לֵיהּ (נ"א לך) רְשׁוּ, לְאַנְהָגָא בֵּיהּ קְלָנָא, דְּבַעֲיָנוּן לְאַסְתְּמָרָא מִנֵּיהּ, דְלֹא יְקַטְרַג עָלָן בְּגוּ קְדוּשָׁה דִּילָן. וְעַל דָּא רוּחַ חֲדָא אִית לָן, דְּבַעֲיָנוּן לְמִיְהַב לֵיהּ דּוּכְתָא זַעִיר, בְּגוּ קְדוּשָׁה דִּילָן (דְלֹא אֶשְׁתַּכַּח מְקַטְרָגָא בְּגוּ

קְדוּשָׁא דִּילָן) דְהָא מְגוּ קְדוּשָׁה נְפִיק שׁוּלְטָנוּ דִּילֵיהּ.

דְּבַעֲיָנוּן גּוּ רוּחַ דְתַפְלִין, לְאַצְנָעָא (סוּד שַׁעַר שְׁבַתְפִּילִין) חַד שַׁעְרָא דְעַגְלָא, דִּיפּוּק לְבַר וְיִתְחַזִּי. דְהָא חוּטָא דְשַׁעְרָא דָא לֹא מְסֻאִיב, בַּר דְאִי אֶתְחַבַּר הָאִי שַׁעְרָא,

וְאֶתְעַבֵּיד כְּשַׁעוּרָא, אֲבָל פְּחוּת מִן דָּא לָא מְסֵאִיב. וְהָהוּא
שַׁעְרָא בְּעֵי לְאֵעֵלָא לִיָּה בְּגוּ קְדוּשָׁה עֲלָאָה דִּילָן,
וּלְמִיָּהֵב לִיָּה דְּוֹכְתָא, בְּגִין דְּלָא יְקַטְרַג לָן בְּקְדוּשָׁן.

וְיַפּוּק מִן הָהוּא שַׁעְרָא לְבַר, דִּיתְחַזִּי, דְּכַד חָמִי לְהָהוּא
בַר נָשׁ בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה, וְחוּלְקָא דִּילִיָּה מְשַׁתַּתְּףָּ
לְתַמּוֹן, כְּדִין לָא יְקַטְרַג לִיָּה, וְלָא יְכִיל לְאַבְאָשָׁא לִיָּה
לְעֵילָא וְתַתָּא, דְּהָא דְּוֹכְתָא יָהֵב לִיָּה. וְאִי הָהוּא חוּלְקָא
לָא יְהִיבִין לִיָּה (דְּוֹכְתָא) בְּהָאִי קְדוּשָׁה, יְכִיל לְאַבְאָשָׁא לִיָּה
לְתַתָּא, וְסָלִיק מְקַטְרַגָּא לִיָּה לְעֵילָא, וְאָמַר פְּלוּנִי דְּקָא
מְקַדֵּשׁ הַשְּׁתָּא, כֶּךָ וְכֶךָ עֵבַד יוֹמָא פְּלוּנִי, וְכֶךָ אֵינּוֹן
חוּבוּי, עַד דִּימִטִּי דִּינָא עַל הָהוּא בַר נָשׁ, וְיִתְעַנֵּשׁ עַל
יְדוּי. (וְכֹן שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח).

וְכֶךָ הוּוּ יִשְׂרָאֵל עֵבְדִי, דִּהוּוּ יַדְעֵי רְזָא דָּא, כַּד שָׂרְאן
לְאַתְקַדְשָׁא בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה בְּיוֹמָא דְּכַפּוּרִי, הוּוּ
מְסַתְּפְלִי מִיַּד לְמִיָּהֵב חוּלְקִיָּה לְהָאִי אָתַר, וּלְמִיָּהֵב לִיָּה
חוּלְקָא בִּינִיָּהוּ, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּכַּח מְקַטְרַגָּא עֲלֵיָּהוּ, וְלָא
יִיתוֹן לְאַדְכָּרָא חוּבִיָּהוֹן דִּישְׂרָאֵל. דְּכַמָּה חֲבִילִין, וְכַמָּה
מִשְׁרִיָּין, אֵינּוֹן דְּאֹזְדַּמְּנָן לְנִטְלָא מְלָה מְנִיָּה, כַּד אָתִי
לְקַטְרַגָּא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה, מֵאֵן דִּיכִיל לְאַסְתְּמָרָא, דְּלָא
יְדַכְּרוֹן חוּבוּי לְעֵילָא, וְלָא יִשְׁגַּחוּן עֲלִיָּה לְבִישׁ.
אֲדַהְכִי הוּוּ זְלָגִין עֵינּוּי דְּרַבִּי אַבָּא. אָמַר לִיָּה, אַבָּא

אָבָא, זֵיל טַנְפִיר קְטוּרָךְ, וְאַקְפִיד בְּקוּלְטָךְ, דְּהָא רִזִין
 דְּאוּרִייתָא לְזַפְּאֵי אֲתִייהִיבוּ דְכְתִיב, (תהלים כה) סוּד יִי
 לִירֵאִיו.

תָּא חֲזִי, בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, עֲלָמָא אֲתָדֵן, וּבִי דֵינָא
 קְדִישָׁא (קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) יִתִּיב, וְדָן כָּל עֲלָמָא. וְהָהוּא
 סְטָרָא אַחְרָא קָאִים מְסֻטְרָא דָּא, וְכָל אֵינּוֹן דְּאֲתָדְנוּ
 לְמוֹתָא אֲשַׁגַּח עֲלֵייהוּ, וְאֲתֵרְשִׁימוּ קָמִיהָ. וּבְשַׁעֲתָא (דף רל"ח ע"ב
 ע"א) דִּישְׂרָאֵל מִתְעָרִי רַחֲמֵי, בְּתַהוּא קוּל שׁוֹפֵר, כְּדִין
 אֲתַעֲרַבָּא לֵיהּ כֹּלָא, דְּלֹא יַדַּע וְלֹא מְשַׁגַּח, בְּאֵינּוֹן
 דְּאֲתָדְנוּ. עַד דְּלַבָּתַר כָּל אֵינּוֹן דְּלֹא מְהִדְרֵי בְּתִיּוּבְתָא,
 וְאַגְזֹר עֲלֵייהוּ מוֹתָא, וְדֵאֵי נְפָקִין פְּתַקִּין מִבֵּי מַלְכָּא,
 וְאֲתַמְסְרוּ לֵיהּ, כִּיּוֹן דְּאֲתַמְסְרוּ לֵיהּ, לָא אָהֲדְרוּ פְּתַקִּין,
 עַד דְּאֲתַעֲבִיד דֵּינָא.

וּישְׂרָאֵל כְּלָהוּ, בְּעֵינֵן לְאַסְתְּמָרָא מְנִיָּה, כָּל שְׁכָן בַּר נֶשׁ
 בְּלַחֲדוּי. (וְכָל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן) דְּהָא בְּרִזָּא עֲלָאָה
 דְּלַעֲיֻלָּא, בְּעֵינֵן לְאַסְתְּמָרָא, וְלִמְיָהּ לֵיהּ בְּכָל יַרְחָא
 וְיַרְחָא, כִּד סִיְהָרָא בְּעֵי לְאַתְחַדְתָּא, חַד שְׁעִיר, בְּגִין דְּלֹא
 יִקְטָרַג חֲדַתוּתָא (נ"א חֲדוּתָא) וְיִטוּל חוּלְקִיָּה כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ.
 וְסִיְהָרָא קְדִישָׁא לִינְקָא בְּקוּדְוִשָׁה לְחֲדַתוּתֵי כְּדָקָא יָאוּת.
 וְכִד מִתְחַדְשָׁא בְּכָל יַרְחָא וְיַרְחָא, בְּגִין (בראשית קמ"ט ע"ב) כִּף
 אֶקְרִי נַעַר, וְהָא אוּקְיָמְנָא. וְהָא אַחְרָא דָּא, דְּאִיְהוּ

תְּדִיר בְּמִסְאָבוֹ, וְלֹא נִפְיֵק מִנִּיהַ, אֶקְרִי מִלֶּךְ זָקֵן וְכֹסִיל.
 וּבְגִין כֶּה, יִשְׂרָאֵל קִדְיִשִׁין דְּאִינּוֹן עֲמָא חַד, בִּיחֻדָּא
 קִדְיִשָּׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לֹון עֵיטָא, לְאַשְׁתִּזְבָּא
 מִכְּלָא. זַכָּאִין אִינּוֹן בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי,
 דְכְּתִיב, (ישעיה ס) וְעִמָּךְ כָּל־צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ
 נֶצֶר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יַדֵּי לְהַתְּפָאָר.

השלמה מזהשמטות (סימן ה, עי' עליו לעיל דף רל"ה ע"ב)

(שמות לט) וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וְגו'. פְּתִיב (יחזקאל א)
 וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ, דָּא אִיהוּ רַקִּיעָא, דְּקִימָא עַל־יְהוּ
 דְאַרְבַּע חִיוּן, דְּכַד מִסְתַּלְקִי בְּגוֹ חַד אֲוִירָא דְבִטְשׁ בְּהוּ,
 לָא זַקְפִּין רִישָׁא לְאַסְתְּכָלָא לְעֵילָא.
 בְּגִין דְּהֵהוּא רוּחַ הַחַיָּה, בְּטִשׁ בְּכֻלְהוּ, וּבְהֵהוּא רוּחַ
 מִסְתַּלְקִי כְּלָהוּ, דְכְּתִיב, וּבְהַנָּשָׂא הַחַיּוֹת מִעַל
 הָאָרֶץ יִנְשְׂאוּ הָאוֹפָנִים לְעַמָּתָם. וְכְּתִיב פִּי רוּחַ הַחַיָּה
 בְּאוֹפָנִים.

אַמַּאי מִסְתַּלְקִי. אָלָא כַּד בְּטִשׁ הֵהוּא אֲוִירָא עַל־יְהוּ,
 סְלִיק לְאַלִּין אַרְבַּע דְּתַחוּת הַאי חַיָּה, וְאִינּוֹן
 סְלִיקִי לָהּ לְעֵילָא, עַד דְּמַתְיִין לָהּ לְגַבֵּי זַהָרָא עֲלָאָה,
 וְהֵינּוּ רְזָא דְכְּתִיב, (תהלים מדה) בְּתוֹלוֹת אַחַר־יָהּ רְעוּתֶיהָ
 מוּבְאוֹת לָהּ, בְּגִין דְּהֵנִי אַרְבַּע אֶקְרוּן הָכִי, וְלֹא זָנוּ מִן
 חַיָּה דָּא, דְּאִיהִי כּוּרְסִיָּא, לְעֵלְמִין. וְסְלִקִּין לָהּ מִתַּתָּא

לְעֵילָא, לְאֶתְקַנָּא כּוּרְסֵיָא לְגַבֵּי עֵילָא, וְרִזָּא דָּא (בראשית
 ז) וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ. וְכֵד אֶסְתַּלְּקַת
 לְעֵילָא, וְאֵלִין סִלְקִין לָהּ, כְּדִין כְּתִיב, וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן
 אֶל מֹשֶׁה.

וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, כְּמָה דְאֵת אֲמַר מוּבְאוּת לָהּ, וּכְתִיב
 וַיִּשְׂאוּ אֶת הַתְּבָה. אֶל מֹשֶׁה, כְּמָה דְאֵת אֲמַר
 דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלְיוּ מִלְּמַעְלָה, וְהֵינּוּ רִזָּא דְאָדָם.
 וּמְנַלְן דְּאֶקְרִי אָדָם, דְּכְתִיב, (בראשית ו) לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם
 לְעוֹלָם בְּשִׁגְם הוּא בָּשָׂר, וְהֵינּוּ מֹשֶׁה. וּבְגִין כֵּן, עַל הַאי
 כּוּרְסֵיָא, דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם קִיַּמָּא עָלֶיהָ, וְהֵינּוּ מֹשֶׁה.
 וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, אֵלִין אַרְבַּע חִיּוּן, כֵּד סִלְקִין
 כְּדַקְאֲמָרֵן.

וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, אֵלִין כָּל שֵׁיפִין דְּגוּפָא, דְּכֻלְהוּ
 בְּתִיאוּבְתָא קְדִישָׁא, (אמר רבי אבהו) כְּלָהוּ אֶחָדִין
 בֵּיהּ, לְאֶתְדַבְּקָא דְכַר וְנוֹקְבָא כְּחַדָּא. וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן,
 לְמִיעַל כְּלָה לַחּוּפָה בְּקַדְמִיתָא, אֵינּוּן צְרִיכִין לְסִלְקָא לָהּ,
 וְלֹאֵיִתְתָּא לָהּ לְגַבֵּיהּ, וּלְבַתֵּר אִיהוּ יִיתֵי לְגַבֵּיהּ תְּדִיר,
 וְהָא (רל"ח ע"א) אֻקְיַמְנָא.

וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, רִזָּא דְכָל אֵינּוּן דְּקִשְׁרֵי קִשְׁרִין
 דְּיַחְוּדָא, וַיַּחְדֵּי יַחְוּדָא דְרִזָּי דְּמַהִימְנוּתָא כָּל
 יוּמָא, (אלין ארבע חיון) אֵינּוּן סִלְקִין לָהּ לְכוּרְסֵיָא דָּא, עַד

דְּאֲתֵיִן לָהּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, וְכִיּוֹן דְּדַבְּקֵי לָהּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּדִין
 אֵינּוֹן הוּוּ דְרוּוּחֵי בְּרַכָּאן מִמְּקוֹרָא דְחַיִּי, עַל רִזָּא דָּא,
 בְּקִשׁוּרָא דִּיחֻנְדָּא דְאֵינּוֹן קִשְׁרִין. וְרִזָּא דָּא, כַּד מִתְקִשְׁרִין
 יחֻנְדָּא דְכֻלָּא כְּדָקָא יְאוּת, וְרִזָּא דָּא כְּתִיב, וַיֵּרָא מֹשֶׁה
 אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְגו', וַיְבָרֶךְ אוֹתָם מֹשֶׁה, רוּוּחֵי בְּרַכָּאן
 מֵאַתְר דְּרַגָּא דְמֹשֶׁה שְׂרִיא בֵּיה, וְדָא אִיהוּ הַחֲכָמִים
 הָעוֹשִׂים אֶת כָּל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ, בְּגִין דְּאֵינּוֹן יַדְעֵי
 לְסִדְרָא עֲבִידְתָּא דְקוּדְשָׁא כְּדָקָא חֲזִי.

וְעַל דָּא, כָּל מֵאן דְּצִלֵּי צְלוֹתָא, (וְקִשׁוּרָא) וְקִשִּׁיר יחֻנְדָּא,
 מִסְתַּכְּלִין בֵּיה אִי אִיהִי צְלוֹתָא וְקִשׁוּרָא כְּדָקָא
 יְאוּת, וְאִי תְהִיא צְלוֹתָא (דף רל"ח ע"ב) וְתִהוּא קִשׁוּרָא כְּדָקָא
 יְאוּת, כְּדִין אֲתַבְּרֶךְ אִיהוּ בְּקִדְמִיתָא, מֵאַתְר דְּכָל בְּרַכָּאן
 נְפַקִּין. הֵדָּא הוּוּ דְכְּתִיב וְהִנֵּה עָשׂוּ אוֹתָהּ וְגו', מִיַּד
 וַיְבָרֶךְ אוֹתָם מֹשֶׁה.

וּבְגִין כֶּהָ, וַיִּבְיֵאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה, דְּאִיהוּ מְאָרִי
 (בראשית נ"א ע"ב) דְּבֵיתָא, לְאַחֲזָאָה בְּתַקּוּנָא דְּבֵיתֵיהּ,
 וְלִיה אֲצַטְרִיךְ לְמַחְזֵי תַקּוּנָהָא וְרִזִּין דִּילָהּ, דְּלֹא אֲתִיִּיהִבוּ
 לְאַחְרָא, לְאַסְתַּכְּלָא וְלְמַחְזֵי בָּהּ, בְּאֵינּוֹן סְתָרִין וּבְאֵינּוֹן
 רִזִּין דִּילָהּ, בַּר מֹשֶׁה בְּלַחֲדוּי.

וְעַל דָּא וַיִּבְיֵאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה אֶת הָאֵהָל וְאֶת כָּל
 כְּלָיו. וְכַד אֵיִתִּיאוּ לִיה לְמֹשֶׁה, כְּלָא אֵיִתִּיאוּ לִיה

בְּשִׁיפִין יִדְעָאן, כָּל חַד וְחַד לְאַתְקְנָא, שְׁיִיפָא בְּשִׁיפָא,
 לְאַעְלָא דָּא בְּדָא, וְכַד הוּוּ בְּעָאן לְתַקְנָא דָּא בְּדָא,
 וְלֹא־עֲלָאָה דָּא בְּדָא, לָא הוּוּ סְלִיק בִּידִיהוֹן. פִּיּוֹן
 דְּאִיִּתְיָאוּ לִיהּ לְמִשָּׁה, מִיַּד כֹּלָא אֶסְתְּלִיק בִּידִיהּ, וְכֹל
 שְׁיִיפָא וְשִׁיפָא הוּוּ אֶסְתְּלִיק וְעָאֵל בְּדוּכְתִייהּ, הַדָּא הוּוּ
 דְכְּתִיב, וַיִּקֶּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וְכָתִיב הוּקַם הַמִּשְׁכָּן,
 וְהָא אוּקִימָנָא.

תָּא חֲזִי, בְּהֵיִא שְׁעָתָא כַּד שְׁאֲרֵי מִשָּׁה לְאַקְמָא
 מִשְׁכְּנָא, וְשְׁאֲרֵי לְאַתְקְנָא תְּקוּנָא דְשִׁיפִין,
 לְאַעְלָא דָּא בְּדָא. כְּדִין, אֶתְרַפִּיּוּ כָּל שְׁיִיפִין וְכֹל תְּקוּנִין
 דְּסִטְרָא אַחְרָא מְסַאבָּא, כַּד שְׁרִי לְאַתְקְפָא הָאֵי סִטְרָא
 דְּאִיהִי קְדִישָׁא, אֶתְרַפִּי סִטְרָא אַחְרָא מְסַאבָּא, אֶתְקַף דָּא
 וְאֶתְרַפִּי דָּא. וְהָא אוּקִימָנָא, דְּכָל זְמַנָּא דְּהִיא בְּתַקִּיפּוּ,
 סִטְרָא אַחְרָא אֶתְרַפֵּן כָּל שְׁיִיפּוּי, דָּא מְלִיא, וְדָא חְרוּב,
 וְרִזָּא דָּא יְרוּשָׁלַם וְצוּר חֵיבָא, כַּד מְלִיא דָּא, חְרוּב דָּא.
 וְעַל דָּא, כַּד אֶתְקַף דָּא אֶתְרַפִּי דָּא.

וּבְגִין כֵּךְ, וַיִּקֶּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן, לְאַתְתְּקְפָא מְרִזָּא
 דְּלְעִילָא, וְלֹא יִתְקַף מְרִזָּא דְלִתְתָּא. וְעַל דָּא מִשָּׁה
 דְּהוּוּ מְרִזָּא דְּגוּ אֶסְפְּקִלְרִיא דְּנִהָרָא, אֶצְטְרִיךְ אִיהוּ
 לְאַקְמָא מִשְׁכְּנָא, לְאַנְהָרָא מְנִיָּה, וְלֹא מֵאַחְרָא. (ועל דָּא)
 סִיְהָרָא אֶצְטְרִיךְ לְאַנְהָרָא מִן שְׁמִשָּׁא, וְלֹא מֵאַחְרָא. תָּא

חַוִּי, כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל אֲצַטְרִיכַת לְאַסְתִּלְקָא לְעֵילָא,
וּלְאַתְדַּבְּקָא גּוּ שְׁמַשָּׁא. (צו כ"ו ע"א)

פֶּתַח וְאָמַר, (ויקרא ו) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה, אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב, (תהלים לו) אָדָם וּבִהֶמָּה תוֹשִׁיעַ
יְי'. עוֹלָה סְלִיקוּ וּקְשִׁירוּ דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל לְעֵילָא, וּדְבוּקָא
דִּילָהּ בְּגוּ עֲלָמָא דְאַתִּי, לְמַהוּי כְּלָא חַד. אֲקָרִי עוֹלָה
קֹדֶשׁ קְדָשִׁים. וּבְגִין כַּךְ אֲקָרִי עוֹלָה, דְּסִלְקָא וְאַתְעַטְרָא
לְמַהוּי כְּלָא חַד. בְּקִשׁוּרָא חַדָּא בְּחַדּוּ.

וּבְגִין דְּסִלְקָא לְעֵילָא לְעֵילָא, כְּתִיב זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה.
רְזָא דְכֵר וְנוֹקְבָא כַּחַדָּא, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה
שְׁבַעֲל פֶּה. הָעוֹלָה: דְּסִלְקָא גּוּ עֲלָמָא דְאַתִּי, לְאַתְקַשְׁרָא
בְּגוּיָהּ, דְּאַקְרִי קֹדֶשׁ הַקְדָּשִׁים וְדַאי, וְעוֹלָה נְמִי קֹדֶשׁ
הַקְדָּשִׁים הִיא.

וּבְגִין כַּךְ, סְדוּרָא דְנִכְיִסוּ דִּילָהּ לְסִטְר צְפוֹן, דְּאִיהוּ סִטְר
שְׁמַאלָא. דְּהַאי תּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה לָא סִלְקָא
בְּחַבִּיבוּתָא, אֲלָא כַּד אֲתַעַר סִטְרָא דְצְפוֹן, דְּכְתִיב, (שיר
השירים ב) שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינֹו תַּחֲבִקֵנִי, וּכְדִין אִיהִי
סִלְקָא בְּחַבִּיבוּתָא, וְאַתְעַטְרָא בִּימִינָא, וְאַתְחַבְּרַת
בְּאַמְצַעִיתָא, וְאַתְנַהִיר כְּלָא, מְרֻזָּא דְקֹדֶשׁ הַקְדָּשִׁים, וְדַא
מְגוּ רְזָא דְאָדָם, בְּרַעוּ דְכַהֲנָא, וּבְשִׁירְתָּא דְלִיּוּאִי,
וּבְצִלוֹתָא דִּישְׂרָאֵל.

וְהָא אֹקִימָנָא, דְּעוּלָה קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, בְּרֹזָא דְרוּחַ
 עֲלָאָה, בְּגִין דְּתַלְתַּת רוּחִין קְשִׁירִין כַּחְדָּא, רוּחַ
 תַּתָּאָה, דְּאֶקְרִי (ויקרא ס"א ע"א) רוּחַ הַקְּדוּשׁ רוּחַ דְּלִגּוּ
 בְּאַמְצָעִיתָא דְּאֶקְרִי רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה. וְכֵן אֶקְרִי רוּחַ
 תַּתָּאָה, אֲבָל הָאִי אֶקְרִי רוּחַ דְּנַפְיָק מִגּוּ שׁוּפֵר, כְּלוּל
 בְּאַשָׁא וּבְמִיָּא. רוּחַ עֲלָאָה, דְּאִיהוּ סְתִים בַּחֲשָׁאִי, דְּבִיָּה
 קְיָיְמָן כָּל רוּחִין קְדִישִׁין, וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין. וּבְגִין כֵּן,
 אַהֲדַרְתַּת עוּלָה רוּחַ מִמֶּשׁ.

וּלְבַתֵּר, מִרֹזָא דְּבִהֲמָה, מִסְתַּפְּקִי וְאַתְזָנוּ, לְאַתְקַשְׂרָא
 רוּחַ אַחֲרָא דְּאִיהוּ גּוּ מְסֹאֲבוּ, מֵאִינוּן תַּרְבִּין
 וְשִׁמְנוּנִין כְּמָה דְּאַתְמַר. בְּגִין כֵּן, עוּלָה קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים,
 שְׂאֵר קַרְבָּנִין לְמַעַבְדַּ שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא, כְּלֵהוּ מִכְּמָה
 סְטָרִין, וּמְאָרִי דִּינִין (נ"א לְאַתְעֲבָרָא) לְאַתְעֲרָבָא (נ"א לְאַתְעֲטָרָא)
 וְלְאַתְנַהֲרָא מִגּוּ רְעוּתָא לְאַתְבְּסָמָא, אֶקְרוּן קְדוּשִׁים
 קְלִים, בְּגִין דְּלֹא מַתְעֲטָרָא לְעֵילָא (דף רל"ט ע"א) לְעֵילָא
 בְּקִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְעַל דָּא אִינוּן קְדוּשִׁים קְלִים, וּנְכִיסוּ
 דִּילְהוֹן בְּכָל אַתֵּר כְּמָה דְּאֹקִימָנָא. אֲבָל עוּלָה דְּאִיהוּ רֹזָא
 דְּקִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, לָאוּ אִיהוּ כְּשְׂאֵר קַרְבָּנִין, דְּכָל עוּבְדָתָא
 קִדְשׁ.

תָּא תְּוִי, מַה כְּתִיב (ויקרא ו) וְלִבְשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בַד, אֵלִין
 לְבוּשִׁין מִיִּיחָדִין לְקַדוּשָׁה. בַּד: יְחִידָאִי, מִיִּיחָדָא

לְקַדְוֹשָׁה. וּכְתִיב בְּגִדֵי קֹדֶשׁ הֵם וְרַחֵץ בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ
 וּלְבָשֶׁם. מֵאֵי טַעַמָּא. (ד'א קדש) אֲלֵא רִזָּא דְמַלְּהָ כְּדַקְאֲמָרֵן,
 דְּאִיְהִי קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, דְּסִלְקָא כְּלָא וְאֲתַעֲטָרָא בְּקֹדֶשׁ
 הַקְּדוּשִׁים, בְּקִשׁוּרָא חֲדָא. וּלְבַתָּר מִפְּנֵי וְאֲעֵבֵר רוּחַ
 מִסָּאבָא דְּסָאִיב כְּלָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא, וְלֹא יִתְקַרֵּיב גּוֹ
 מִקְּדֻשָּׁא, וְאֲתַעֲבֵר מִכָּל סְטְרֵי קוּדְשָׁא, וְאֲשַׁתָּאֵר כְּלָא
 קֹדֶשׁ בְּקַדְוֹשָׁה יַחֲדָאִי.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא אֲתַמַּר (רס"ב ע"ב, רמ"ד ע"ב) דְּכְתִיב,
 (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יי'. וְהָכִי סִלְקָא רִזָּא
 דְּאָדָם, מִסְטָרָא דְּאָדָם וְדָאִי. בְּהֵמָה, מִסְטָרָא דְּבְהֵמָה.
 וּבְגִין כַּף כְּתִיב, (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, אָדָם וְדָאִי,
 דְּדָא קְרַבְנִיה לְעֵילָא, לְקִשְׁרָא קִשְׁרָא בְּרִזָּא דְּאָדָם.
 וּלְבַתָּר מִן הַבְּהֵמָה, וְכֹלָא אִיְהוּ בְּרִזָּא דְּאָדָם וּבְהֵמָה. וְדָא
 הוּא רִזָּא דְּאֲצִטְרִיף לְקַרְבְּנָא, אָדָם וּבְהֵמָה כְּדַקְאֲמָרֵן.
 תָּא חֲזִי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא עֲלָמָא, הָכִי עֵבֵד
 אָדָם וּבְהֵמָה.

וְאִי תִימָא, וְהָא כְּתִיב (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ,
 דְּהָא מְנַיְיְהוּ מְקַרְבִּין קְרַבְנִין, וְאֲפִילוּ עוֹלָה, כְּמָה
 דְּכְתִיב, (ויקרא א) וְאִם מִן הָעוֹף עוֹלָה קְרַבְנֵנוּ. תָּא חֲזִי, מִכָּל
 אֵינּוֹן עוֹפִי, לָא מְקַרְבִּין אֲלֵא תוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה, (אֲלֵא רִזָּא
 דְּא) מֵה דְּאֲתַכְּשֵׁר בְּדָא, פָּסִיל בְּדָא דָּא יְמִינָא, וְדָא
 שְׂמָאלָא.

אֲבָל רוּחַ דָּא הָא אוֹקִימָנָא, כְּתִיב וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל
הָאָרֶץ, דְּאִינוּן רוּחַ דְּרִתִּיכָא, וּבְהוּ אֶסְתַּלַּק רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ, לְסַלְקָא לְעֵילָא, דְּאִינוּן תְּרִי, חַד לִימִינָא, וְחַד
לְשֻׁמְאָלָא, עוֹף לִימִינָא, וְדָא מִיכָאֵל. יְעוֹפֵף, לְשֻׁמְאָלָא,
וְדָא (בראשית מ"ו ע"א) גְּבַרְיָאֵל. דָּא לִימִינָא וְדָא לְשֻׁמְאָלָא.
וּבְגִין כְּךָ, מְקַרְבִּין תְּרִין אֲלִין, לְסַלְקָא רוּחַ קוּדְשָׁא,
וּשְׁמָאֵלָא מְעֵטֵר וְזִינן לְתַתָּא, לְהֵהוּא סֵטֵר שְׁמָאֵלָא.
וּימִינָא לִימִינָא וְאֶתְקַשְׂרָא אֶתְתָּא בְּבַעְלָהּ, לְמַהוּי חַד,
וְכָלָא אֶסְתַּלַּק וְאֶתְקַשְׂר כַּחַדָּא לְעֵילָא וְתַתָּא, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֶסְתַּלַּק בְּלַחֲדוּדֵי וְאֶתְקַף.

וּבְסִפְרֵי קַדְמָאֵי, מְסַכְנָא, לָא יְהִיב חוּלְקָא לְאַתְזוּנָא,
אֶלָּא לְעֵילָא לְאַתְקַשְׂרָא, אֲבָל כָּלָא לְעֵילָא
וְתַתָּא מִתְקַשֵּׁר, כָּל חַד וְחַד לְסִטְרִיהּ כְּדָקָא יְאוּת, וְהָא

אוֹקִימָנָא. (ויקרא כ"ו ע"ב)

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, הָא קְשׁוּרָא
דְּכָלָא (נ"א דְּעוּלָה), אֶתְקַשֵּׁר בְּקַדְשׁ הַקֹּדְשִׁים,
לְאַתְנַהֲרָא. אֶתְדַבְּקוּתָא דְרַעוּתָא דְכַהֲנָא וְלִיּוּאֵי וְיִשְׂרָאֵל
לְעֵילָא, עַד הֵיכָן (רמ"ד ע"ב, רי"ג ע"ב) אִיהוּ סַלְקָא.

אָמַר לֵיהּ, הָא אוֹקִימָנָא, עַד אֵין סוּף, דְּכָל קְשׁוּרָא
וְיַחֲוּדָא וּשְׁלִימוּ, לְאַצְנַעָא בְּהֵהוּא צְנִיעוּ, דְּלָא
אֶתְדַבְּק, וְלָא אֶתְיִידַע, דְרַעוּא דְכָל רַעוּיִן בֵּיהּ, אֵין סוּף

לֹא קִיַּיֵּמָא לְאוֹדְעָא, וְלֹא לְמַעְבַּד סוּף, וְלֹא לְמַעְבַּד
 ראש, כְּמָה דְאִין קְדַמָּאָה אֶפִּיק ראש וְסוּף. מֵאן ראש.
 דָּא נְקוּדָה עֲלָאָה, דְאִיהוּ רִישָׁא דְכֻלָּא סְתִימָאָה, דְקִיַּיֵּמָא
 גּוּ מַחֲשַׁבְתָּהּ. וְעֵבִיד סוּף, דְאֶקְרִי (קהלת יב) סוּף דְבַר. אֲבַל
 לְהֵתֶם, אִין סוּף.

לֹא רְעוּתִין, לֹא נְהוּרִין, לֹא בּוּצִינִין, בְּהֵוּא אִין סוּף,
 כָּל אֲלִין בּוּצִינִין וְנְהוּרִין, תְּלִיין לְאֶתְקִיַּיֵּמָא בְּהוּ,
 וְלֹא קִיַּיֵּמָא לְאֶתְדַבְּקָא מֵאן דִּידַע וְלֹא יַדַע, לֹא אִיהוּ
 אֲלָא רְעוּ עֲלָאָה, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, אִין. (צו כ"ו ע"ב)
 וְכַד נְקוּדָה עֲלָאָה, וְעֲלָמָא דְאֵתִי, אֶסְתַּלְקוּ, לֹא יַדְעִי
 בַּר רִיחָא, כְּמֵאן דְאֶרַח בְּרִיחָא וְאֶתְבַּסֵּם. וְלֹא דָא
 נִיחָא נְחוּת, דְהָא כְּתִיב (ויקרא כו) וְלֹא אֲרִיחַ בְּרִיחַ נִיחַחְכֶם,
 דְהָא רִיחַ נִיחַח, רִיחָא דְרְעוּתָא דְכָל הַנִּי רְעוּתָא
 דְצִלוּתָא, וְרְעוּתָא דְשִׁירְתָא, וְרְעוּתָא דְכַהֲנָא, דְכֻלְהוּ
 רְזָא דְאָדָם. כְּדִין כְּלָהוּ אֶתְעֵבִידוּ רְעוּתָא חֲדָא, וְהֵוּא
 אֶקְרִי נִיחַח, רְעוּא, כְּתַרְגוּמוֹ. כְּדִין כְּלָא אֶתְקַשֵּׁר
 וְאֶתְנַהִיר כְּחֲדָא, כְּדָקָא יָאוּת, כְּמָה דְאֶתְמַר.

וְעַל דָּא אֶתִּיחֵיבַת הַאי סְטְרָא אַחְרָא, בִּידָא דְכַהֲנָא,
 דְכְּתִיב, (ויקרא ו) צוֹ אֶת אֶהָרָן (דף רל"ט ע"ב) וְאֶת בְּנָיו
 לְאֹמֹר, רְזָא הַכָּא, דְהָא אוֹקִימְנָא לִית צוֹ אֲלָא עֵבוּדַת
 כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְהַכָּא אֶתִּיחֵיבַת לִיה, לְאֶתְוֹקְדָא הֵהִיא

מִחֲשֶׁבֶה רָעָה, וְלֹא־עֹבֵרָא לָהּ מִגּוֹ קוּדְשָׁא, בְּהֵאֵי רְעוּתָא
 דְּסִלְקָא לְעֵילָא, וּבְהֵא תַנְנָא, וְתַרְבִּין דְּאִתּוּקְדָן. בְּגִין
 לְאִתְעֵבְרָא מִן קוּדְשָׁא. וְהֵאֵי צוּ, בְּרִשׁוּתֵייהוּ קִיִּמָּא,
 לְאַפְרָשָׁא לָהּ מִן קוּדְשָׁא, מִגּוֹ הֵאֵי קַרְבְּנָא. וְאֵי תִימָא
 (במדבר כח) צוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הֲכִי נִמִּי, דְּהֵא בְּרִשׁוּתֵייהוּ
 קִיִּמָּא, (ד"א לְאַפְרָשָׁא לָהּ מִן קְדוּשָׁה) כָּל זִמְנָא דְּעֵבְדֵי רְעוּתָא
 דְּמֵאֲרִייהוּן, דְּלֹא יִכְלָא לְשַׁלְטָאָה עֲלֵייהוּ.

וְהֵאֵי קָרָא כְּלָא, אֲתֵיָא לְאַחְזָאָה רְזָא דְּמַלְאָה, לְאַעְטָרָא
 לְהֵהוּא רִיחַ קוּדְשָׁא, לְעֵילָא לְעֵילָא, וְלֹא־אֲפְרָשָׁא
 לָהּ לְדָא רִיחַ טוֹמְאָה, לְנַחְתָּא לָהּ לְתַתָּא לְתַתָּא, דָּא
 בְּרְעוּתָא וּבְצִלוּתָא כְּדַקְאֲמָרֵן, וְדָא בְּעוּבְדָא, כְּלָא
 כְּדַקְחֵי לֵיהּ.

וְהֵאֵי קָרָא מוֹכַח עֲלֵייהוּ, דְּכְתִיב, צוּ אֶת אֲהֲרֹן וְאֶת בְּנָיו
 לֵאמֹר. צוּ: דָּא עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת רִיחַ
 מִסְּאֲבָא. לֵאמֹר: (נח ס' ע"א) דָּא אֲתַתָּא, דְּאֲקָרִי (משלי לא) יִרְאֵת
 יי'. כְּתִיב הֲכָא לֵאמֹר, וּכְתִיב הֲתֵם לֵאמֹר (ירמיה ג) הֵן יִשְׁלַח
 אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהֵאֵא אוּקְמוּהָ. וּבְגִין כֶּךָ, כְּלָא אֲתַמַּר,
 וְכַהֲנָא קִיִּמָּא לְאַתְקֵנָא כְּלָא, בְּרְזָא (רמ"ד ע"ב) דְּאָדָם
 וּבְהֵמָה. זַכָּאָה חוּלְקִייהוּן דְּצִדִיקֵיָא, בְּעֵלְמָא דִּין,
 וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי, לְאִינּוֹן יַדְעֵי אֲרַחֵי דְּאוּרִיִּתָא, וְאוּלִי בַּהּ
 בְּאֲרַח קְשׁוּט, עֲלֵייהוּ כְּתִיב, (ישעיה לח) יי' עֲלֵיהֶם יַחֲיוּ. מֵאֵי

עֲלֵיהֶם. אֵלֶּיךָ אֲרַחֵם דְּאוֹרֵייתָא. יְחִיו, יִתְקַיְּמוּ בְּהַאי
עֲלֵמָא, וּבְעֲלֵמָא דְאַתִּי.

תָּא חַזִּי, כְּתִיב זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, אָמַר רַבִּי חֲזִיא, הַאי
קָרָא אוֹקִימָנָא לִיהּ בְּהַאי גְּוֹנָא, זֹאת תּוֹרַת: דָּא
כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. הָעוֹלָה: דְּאִיהִי סִלְקַת וְאִתְעַטְרַת לְעֵילָא
לְעֵילָא, לְאַתְקִשְׂרָא כְּדָקָא יְאוּת, עַד אַתְר דְּאַקְרִי קַדְשׁ
הַקְּדוּשִׁים.

דְּבַר אַחַר, זֹאת תּוֹרַת: דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. הָעוֹלָה: דָּא
מִחֻשְׁבָּה רְעָה, דְּאִיהִי סִלְקָא עַל רְעוּתָא דְּבַר נֶשׁ,
לְאַסְטָאָה לִיהּ מְאוּרְחָא דְּקִשׁוּט. הִיא הָעוֹלָה, הִיא הִיא
דְּסִלְקָא, וְאַסְטֵיאת לִיהּ לְבַר נֶשׁ, בְּעֵי לְאוֹקְדָא לִיהּ
בְּנוֹרָא, בְּגִין דְּלֹא יִתְיַהֵיב לָהּ דּוּכְתָא (נ"א לְאַסְטָאָה)
לְאַסְגָּאָה.

וּבְגִין כֵּן, עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזֻבַּח כָּל הַלֵּילָה, מֵאֵן לֵילָה,
דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. (דְּאִיהִי זֹאת בְּגִין) דְּאַתִּיא לְדַכְּפָאָה לִיהּ
לְבַר נֶשׁ, מִהֵהוּא רְעוּתָא. עַל מוֹקְדָה. בְּגִין דִּי נֶהַר
דִּינּוֹר, אִיהוּ אַתְר לְאוֹקְדָא לְכָל אֵינּוֹן, דְּלֹא קִיִּימִי
בְּקִיּוּמֵיהוּ, דְּהָא עָאֲלִין לּוֹן בְּהֵהוּא נוֹרָא דְּדִלִיק,
וּמְעַבְרִי שׁוֹלְטָנְהוֹן מְעֵלְמָא. וּבְגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט, אֲצִטְרִיךְ
עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזֻבַּח כָּל הַלֵּילָה, וְאַתְכַּפֵּיָא וְלֹא שְׁלֵטָא.
וְעַל דָּא, כַּד אֲתַכַּפֵּיָא הַאי, סִלְקָא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל,

דַּאִיְהִי רוּחַ קוֹדֶשׁא, דְּסִלְקָא וְאִתְעֵטְרָא לְעֵילָא, דְּהָא
 סְלִיקוּ דִּילָהּ, כַּד אֲתַכְפִּיּיָא הָאִי חֵילָא אַחְרָא, וְאִתְפְּרֵשׂא
 מִינָהּ. וּבְגִין כֵּן, בְּעֵינָן בְּרוּזָא דְקַרְבְּנָא, לְאַפְרֵשׂא לְהָאִי
 סְטְרָא מֵרוּחַ קוֹדֶשׁא, וְלְמִיּהֵב לָהּ חוּלְקָא, בְּגִין דְּרוּחַ
 קוֹדֶשׁא אֲסִתְלַק לְעֵילָא.

וְתָא חֲזִי, בְּזִמְנָא דְאִתְבְּנִי בֵּי מְקַדְשָׁא, וְאִתְעַבִּיד.
 אֲתַכְפִּיּיָא סְטְרָא אַחְרָא, וְאֲסִתְלַק מֵעֲלָמָא. וְכַד
 אֲסִתְלַק מֵעֲלָמָא, וְאִתְקַם מִשְׁכְּנָא עַל יְדָא דְמֹשֶׁה, כַּדִּין
 אִתְקַם לְעֵילָא וְתַתָּא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּקַּם מֹשֶׁה אֶת
 הַמִּשְׁכָּן. מֵאִי וַיִּקַּם. אֵלָא דְאוּקִים לָהּ, לְאַסְתְּלַקָּא לְעֵילָא
 לְעֵילָא. וְעַל דָּא, וַיִּקַּם מֹשֶׁה, מֵאֵן דְּהוּא מָאִיךְ אוּקְמִיָהּ,
 כַּמָּאן דְּאוּקִים לְמָאן דְּנַפִּיל. כַּגְּוֹנָא דָּא, לְזִמְנָא דְאִתִּי
 כְּתִיב (עמוס ט) אֲקִים אֶת סֶבֶת יְהוּד הַנוֹפֶלֶת.

כְּתִיב, (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, מֵאִי
 לֹא תוֹסִיף קוּם. (משמע דְּחַד וּזְמַנָּא אַחְרָא קָמַת) אֵלָא בְּזִמְנָא
 אַחְרָא קָמַת. הִיא קָמַת מְגַרְמָה, וְלֹא אוּקִים לָהּ קוֹדֶשׁא
 בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא בְּגִלּוּתָא דְּמִצְרַיִם, קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 אוּקִים לָהּ, וְעַבְד כַּמָּה נְסִין, בְּגִין לְאַקְמָא לָהּ, וּבְגִלּוּתָא
 דְּבָבֵל הוּא לָא אוּקִים לָהּ, בְּגִין דְּלֹא עַבְד לֹון נְסִים,
 דְּגָרִים חוּבָה, אֵלָא הִיא קָמַת. וְסִלְקוּ בְּנֵי גוּלָהּ, כַּאֲיִנוּן
 דְּלֹא הוּוּ לֹון פְּרוּקָא, וְלֹא הוּוּ תִיאוּבְתָא דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ

הוּא עֲלֵייהוּ, בְּגִין דְּגָרַם הֵהוּא חוּבָא, (דף ר"מ ע"א) דְּאִינוּן
נָשִׁים נְכָרִיּוֹת.

וְעַל דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֹקִים לָהּ לְכַנְסַת
יִשְׂרָאֵל, וְלָא עֵבֵד לָהּ נְסִין וּגְבוּרָאן בְּהֵהוּא זְמָנָא
בְּדָקָא יָאוּת. אָבַל לְזְמָנָא דְּאִתִּי, לָא תוֹסִיף קוּם פְּתִיב,
לָא תוֹסִיף, קוּם מְגַרְמָה, אֲלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים
לָהּ, דְּכְתִיב אָקִים אֶת סוּפַת דְּיֹד הַנוּפְלֶת. וּכְתִיב (ירמיה ל)
וְאֵת דְּיֹד מְלָכָם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם. וּבְגִין כֹּךְ פְּתִיב הַכָּא,
וַיִּקֶּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. וַיִּקֶּם מֹשֶׁה וְגו'.

תָּא חַזִּי, כַּד אֹקִים לִיה מֹשֶׁה לְמִשְׁכְּנָא, אֲתָקֵם מִשְׁכְּנָא
אֲחָרָא עֲמִיָּה. וּמִשְׁכְּנָא עֲלָאָה, אֹקִים (נ"א אוקיר) וְסָעִיד
כְּלָא, בְּגִין דְּמִשְׁכְּנָא עֲלָאָה, סְתִים וְגִנְיוֹ אִיהוּ לְעִילָא
לְעִילָא. וּמִשְׁכְּנָא אֲחָרָא אֲתָקֵם עַל מִשְׁכְּנָא דְּלִתְתָא
וְקִימָא עֲלִיָּה, (ס"א עמיה) וּמִשְׁכְּנָא עֲלָאָה הֵהוּא דְּסְתִים וְגִנְיוֹ לְעִילָא לְעִילָא

אֹקִים וְסָעִיד כְּלָא. וּמִשְׁכְּנָא אֲחָרָא הֵהוּא אֲתָקֵם עַל יְדָא דְּמִשְׁכְּנָא דְּלִתְתָא קִימָא עֲלִיָּה
בְּחִילָא דְּהֵהוּא מִשְׁכְּנָא עֲלָאָה עַל כְּלָא. וְכִמָּה דְּאֲתָקֵם
מִשְׁכְּנָא דְּלִתְתָא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה, אוּף הַכִּי לְעִילָא, עַל
יְדֵי דְּהֵהוּא דְּבִנֵי דְּמֹשֶׁה (נ"א דְּרָגָא דְּמֹשֶׁה). מְנַלְן. דְּכְתִיב, וַיִּקֶּם
מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. אֶת דִּיִּיקָא, לְאֲתַחְזָאָה דְּתַרִּי מִשְׁכְּנִין
בְּרֹזָא דְּמֹשֶׁה אֲתָקֵנוּ (נ"א אֲתָקֵמוּ).

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכִי וַיִּקֶּם מֹשֶׁה, וְהָא כְּלָא עַד לָא

אֲתִתְקֵן, וְקִימָה לְאוֹ אִיהוּ אֱלֹא כַּד אֲשַׁתְּלִים כֹּלָא, וְעֵאל
 שִׁיפָא בְּשִׁיפִיה, מֵאֵי וַיְקָם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּתֵלַת
 סְטְרִין אוּקִים מִשֶּׁה יֵת מִשְׁכְּנָא, מַה כְּתִיב וַיְקָם מִשֶּׁה אֵת
 הַמִּשְׁכָּן, וַיִּתֵּן אֵת אֲדֹנָיו, וַיִּשֶׂם אֵת קֶרְשָׁיו. בְּהַנִּי תֵלַת
 סְטְרֵי, אוּקִים מִשֶּׁה יֵת מִשְׁכְּנָא. וּבְהַנִּי תֵלַת סְטְרֵי,
 אֲסַתְּלָק מִשְׁכְּנָא. וְאֲתַכְּפִיָּא סְטְרָא אַחְרָא. וְעִבּוּדָה זָרָה,
 כַּד אוּקִים מִשֶּׁה לְהֵאֵי סְטְרָא, אֲתַכְּפִיָּא סְטְרָא אַחְרָא.
 בְּגִין כֶּף מִשֶּׁה אוּקִים לִיה וְלֹא אַחְרָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וַיִּתֵּן אֵת אֲדֹנָיו, בְּהֵיא שַׁעְתָּא אֲזִדְעֹעַ
 סְמָא"ל מֵאֲתָרִיה, וְאַרְבְּעִין רְתִיכִין דְּעַמִּיה, וְעַרְק
 אַרְבַּע מֵאָה פְּרָסִי, גּוֹ טְסִירוֹ דְּנוֹקְבָא דְּעַפְרָא. אֲעִיל
 מִשֶּׁה אֵינּוֹן סְמִכִין, וְאֲתַקִּיף סְטְרָא דָא, כְּדִין אֵינּוֹן סְמִכִין
 דְּסְטְרָא אַחְרָא, נְפְלוּ וְאֲתַרְפוּ.

פְּתַח וְאָמַר, בְּיוֹם הַהוּא אָקִים אֵת סַכַּת דְּדוּד הַנוּפְלֵת
 וְגו', מֵאֵי בְּיוֹם הַהוּא. בְּיוֹמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יַעֲבִיד דִּינָא בְּעֵלְמָא, וַיִּפְקוּד עַל חֵיבֵי עֵלְמָא
 כְּעוּבְדִיהוֹן. דְּהֵא לִית קִימָה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא,
 בְּעוּד דְּאֵינּוֹן חֵיבִין דְּיִשְׂרָאֵל יְקוּמוּן בְּעֵלְמָא. מַה כְּתִיב
 לְעִילָא, (עמוס ט) בַּחֲרֵב יָמוּתוּ כָּל חֲטָאֵי עַמִּי הָאוֹמְרִים לֹא
 תִגִּישׁ וְתִקְדִים בְּעַדְנֵי הָרַעָה. מַה כְּתִיב בְּתָרִיה, בְּיוֹם
 הַהוּא אָקִים אֵת סַכַּת דְּדוּד הַנוּפְלֵת וְגו'.

הַאִי קָרָא אֵית לְאַסְתְּכְּלָא בֵּיהּ, (עמוס) אֶת פְּרִצִּיהֶן, אֶת
 פְּרִצָּה מִבְּעֵי לֵיהּ. וְהַרְיִסוּתֵיו, וְהַרְיִסוּתֵיהּ מִבְּעֵי
 לֵיהּ. אֶלָּא וְגַדְרְתִּי אֶת פְּרִצִּיהֶן מִמָּאן, מֵאִינוּן חֲיִיבִין,
 דְּכִתְיִב בְּחֶרֶב יָמוּתוּ כָּל חֲטָאֵי עַמִּי, דְּהָא כְּדִין יִתְעַבִּיד
 פְּרִצָּן בְּיִשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא וְגַדְרְתִּי אֶת פְּרִצִּיהֶן. וְהַרְיִסוּתֵיו
 אֶקִּים, הַרְיִסוּתֵיו דְּמָאן, הַרְיִסוּתֵיו דְּסוּכַת דָּוִד. (מִמָּאן מְדוּד)
 בְּגִין, דְּכַד אֲתַקֵּף מַלְכוּ חֲיִיבָא בְּעַלְמָא, כְּדִין הַאִי מַלְכוּ
 קַדִּישָׁא אֲתַרְפִּי, וְסַכַּת דָּוִד אֲסִתִּיר בְּנִינָא דִּילֵיהּ, וְעַל
 דָּא וְהַרְיִסוּתֵיו אֶקִּים.

דְּהָא תְּנִינוּן, כָּל זְמָנָא דְּהַאִי אֲתַקֵּף, הַאִי אֲתַרְפִּי. דָּא
 מְלִיא, וְדָא חֲרָבָה. וּבְגִין כֵּן, עַד הַהוּא יוֹמָא,
 מַלְכוּ חֲיִיבָא יִתְקַף. בְּהַהוּא יוֹמָא, יִתְקַף וְיוֹקִים לָהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהַאִי מַלְכוּ קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא
 וְהַרְיִסוּתֵיו אֶקִּים. וּבְנִיתֵיהּ פִּימֵי עוֹלָם, מֵאִי וּבְנִיתֵיהּ
 פִּימֵי עוֹלָם. הֵינּוּ דְּכִתְיִב, (ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָבָה כְּאֹרֶךְ
 הַחֲמָה וְגו'.

וַיְקָם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן, בְּמֵאֵי אוֹקִים לֵיהּ. דְּכִתְיִב
 (שמות לט) וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו וַיְהִיב אֵינוּן סְמִכִין דְּתַחֲוִיתֵיהּ, לְקִימָא
 עֲלֵייהּ, וְלֹאֲסַחְרָא בְּהוּ אֵינוּן צִירִים דְּפַתְחִין. בְּגִין
 דְּאֵינוּן סְמִכִין דְּתַחֲוִיתֵיהּ, אֵינוּן קִיוּמָא לְאֲסַחְרָא. אֲמֵאִי
 וַיִּתֵּן. אֲתַקֵּף וְאֲתַקֵּין לֹון בְּתוֹקְפוּי. בְּהַהוּא שַׁעְתָּא אַעֲדִיו
 אֵינוּן סְמִכִין אֲחֲרָנִין דְּסִטְרָא אֲחֲרָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (תהלים קלז) זְכוֹר יְיָ לְבְנֵי אָדוּם אֶת יוֹם
 יְרוּשָׁלַם הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ. וְעַל דָּא
 זְמִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַבְנֵי יְסוּדֵי יְרוּשָׁלַם, מִיְסוּדֵין
 אַחֲרָנִין, דִּישְׁלֵטוֹן עַל כְּלָא. וּמֵאֵן אֵינּוֹן. סְפִירִין. דְּכְתִיב,
 וַיִּסְדְּתִיךָ בַּסְּפִירִים, דְּאֵלִין אֵינּוֹן יְסוּדֵין, וְסִמְכִין
 תְּקִיפִין וְעֵלְאִין, דְּלִית לָהּ חֵלִישׁוֹ כְּקִדְמָאִי.

מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּאֵבְנִין (דף ר"מ ע"ב) קִדְמָאִין מֵאֵינּוֹן
 יְסוּדֵי, יְכִילוּ שְׂאָר עֲמִין לְמִשְׁלֵט עָלֵיהּ. מֵאֵי
 טַעְמָא. בְּגִין דְּלִית בְּהוּ נְהִירוֹ עֵלְאָה, כְּדָקָא יְאוּת. אֲבָל
 אֵלִין, יְהוֹן נְהִירִין מְגוֹ נְהִירוֹ עֵלְאָה, וּמִשְׁקַעָאן גּוֹ
 תְּהוּמֵי, דְּלֵא יְכִלִין לְשִׁלְטָאָה עָלֵיהּ. וְאֵלִין אֵינּוֹן
 סְפִירִין, דִּינְהִירוֹן לְעֵילָא וְתַתָּא. (וְאֵי תִימָא) בְּגִין דְּבַהֲהוּא
 זְמַנָּא, יתוּסַף נְהִירוֹ עֵלְאָה, לְעֵילָא וְתַתָּא.

וְאֵי תִימָא אֵינּוֹן יְסוּדֵי קִדְמָאִי, יתְבַטְלוֹן. הָא כְּתִיב (ישעיה
 טד) הִנֵּה אָנֹכִי מֵרְבִיץ בַּפּוֹךְ אֲבָנֶיךָ. מֵרְבִיץ לְאַתְקִנָּא
 תְּבִירָא. מֵאֵי בַּפּוֹךְ. כְּמָה דְּאֵת אִמֵּר (מלכים ב ט) וַתֵּשֶׁם בַּפּוֹךְ
 עֵינֶיהָ. אֲבָנִים אֵיִת דְּאִקְרוּן פּוֹךְ. מֵאֵי טַעְמָא הָאֵי. אִמֵּר
 רַבִּי אֶלְעָזָר רִזָּא אֵיהּ, וְרִזָּא דָּא לְמַחְצְדֵי חֻקְלָא אֲתִיְהִיב
 לְמַנְדַּע.

תָּא חֲזִי, אֵינּוֹן אֲבָנִין דִּיְסוּדֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם, חֵס וְשָׁלוֹם
 דְּשְׁלִיטוֹ עָלֵיהּ שְׂאָר עֲמִין, וְלֵא אֹקְדוֹ לֹן, וְלֵא

אֲתוֹקְדוֹן, אֱלֹא כְּלָהוּ אֲתַגְנִיזוּ, וְגַנִּיז לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְכָל אִינּוֹן יְסוּדֵי בֵיתָא קְדִישָׁא כְּלָהוּ אֲתַגְנִיזוּ, וְלֹא
 אֲתַאבִּידוּ מִנֵּיהוּ אֲפִילוּ חַד. וְכַד יַהֲדַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְיוֹקִים לָהּ לִירוּשָׁלַם עַל אֲתַרִּיהּ, אִינּוֹן יְסוּדֵי אֲבָנִין
 קְדָמָאִי, יַהֲדָרוֹן לְאֲתַרִּיהוּ, וְלֹא יִשְׁלִיט בְּהוּ עֵינָא אַחְרָא
 (ב"א בִּישָׁא), בַּר בְּזַמְנָא דִּיכְחוּל בַּר נָשׁ עֵינּוּי בְּהוּא פּוֹכָא,
 וְיִמְלִי עֵינִיה מִנֵּיהּ, וְכִדִּין יַחְמִי כָּל אֲבָנִין וְכָל יְסוּדֵי
 יְרוּשָׁלַם, מִתְקַנְן עַל אֲתַרִּיהוּ, דְּלֹא שְׁלִיטוּ בְּהוּ שְׂאָר
 עַמִּין, וְכָל אִינּוֹן אֲבָנִין יְקָרִין אַחְרָנִין, וְכָל אִינּוֹן בְּנֵינִי
 אֲבָנִין, כְּלָהוּ קִימִי עַל קִיּוּמֵיהוּ.

וְכִדִּין (ישעיה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב יִי צִיּוֹן. מֵאִי
 בְּשׁוּב יִי. אֱלֹא כַּד שְׁלִיטוּ עָלֶיהָ שְׂאָר עַמִּין,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לָהּ לְעֵילָא, וּבְהוּא זְמַנָּא אִיהוּ
 יַהֲדַר לָהּ לְאֲתַרֶּיהּ, דְּכְתִיב בְּשׁוּב יִי צִיּוֹן. בְּשׁוּב יִי וְדָאִי.
 וְתָא חֲזִי, כָּל מֵאֵן דְּאִסְתִּים מִן עֵינָא, וְלֹא אֲתִיִּיהִב רְשׁוּ
 לְשִׁלְטָאָה בֵּיה עֵינָא, לָא יִכְלִין לְמִשְׁלֹט בֵּיה עֵינָא,
 בַּר בְּכַחְלָא דְעֵינָא, בְּמִלִּין יְדִיעָאן. וּבְגִין כֶּךָ, הֵנָּה אָנְכִי
 מְרַבִּיץ בַּפּוּךְ אֲבָנֵיךָ. וְתָא חֲזִי, כָּל אֱלִין אֲבָנִין יִתְקַיְימוּן
 בְּאֲתַרִּיהוּ, וְלָהּוּ יְסוּדֵין כְּקְדָמִיתָא, וְיְסוּדֵי סְפִירִין (אַחְרָנִין)
 יִתְקַיְימוּן בְּאֲתַר אַחְרָא סְחָרְנָא, לְפּוֹתִיא וּלְאַרְכָּא, הָדָא
 הוּא דְכְתִיב וְיִסְדְּתִיךְ בְּסְפִירִים.

בְּזִמְנָא דְיוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבֵיתִיהּ, בְּהֵהוּא זִמְנָא
 מֵה כְּתִיב, (ישעיה כד) בַּלַּע הַמּוֹת לְנֹצַח. בַּלַּע,
 כְּדֹאמְרִינָן (איכה ב) בַּלַּע יִי וְלֹא חָמַל, הֵהוּא פּוֹס דְּשִׁתָּה
 הַאִי, יִשְׁתָּה הַאִי.

וְאִי תִימָא, הֵהוּא בַּלַּע אִיהוּ לְזִמְן יְדִיעָא וְקָצִיב
 כִּישְׂרָאֵל, לָאו הֲכִי. כְּתִיב לְנֹצַח, מֵאִי לְנֹצַח. לְדָרִי
 דְרִין. וְלָאו כִּישְׂרָאֵל, וְלָאו כְּהֵהוּא זִמְנָא דְאֹקִים מִשָּׁה
 ית משכנא. אלא לנצח לעלמין.

וְכִדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
 וְאִיהוּ יוֹקִים סְמִכִין, וְסִיפִי, וְכָל אֵינּוֹן תְּקָרִי
 בֵּיתָא, בְּתַקּוּנוֹי, (ס"א בתקיפו) לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא. וְכְתִיב
 (ישעיה כד) הֲרַחֲבֵי מְקוֹם אֶהְלֶךְ וְגו', בְּגִין דִּיתְבַּלַּע סֵטְרָא
 אַחְרָא, וְלֹא יְקוּם לְעֵלְמִין וְכִדִּין, (ישעיה כד) וְחֲרַפְתָּ עִמּוֹ
 יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יִי דִבֵּר.

(שמות לט) וַיִּקֶּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן, בְּהֵהוּא זִמְנָא דְאֵלִין
 סְמִכִין אֶתְקָמוּ, וְאֶתְיִהִיבוּ בְּאֶתְרֵיהּ, הֵהוּא זִמְנָא
 אֶתְרֵפוּ וְאֶתְעַבְרוּ מֵאֶתְרֵיהּ סְמִכִין בְּאֶתְרֵי סֵטְרֵי אַחְרָא,
 וְעַל דָּא, וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו.

מֵאִי וַיִּתֵּן. אֱלֹא אֹלִיפְנָא, דְּחָמָא מִשָּׁה לְקַמִּיָּה לְסַמְא"ל
 חֲתִיבָא, דִּהוּה אָזִיל לְגַבִּיָּה לְקַטְרָגָא לִיָּה, וְכִדִּין
 אֶתְקִיף בֵּיהּ מִשָּׁה, וְקָשִׁיר לִיָּה קַמִּיָּה, וְאֹקִים לִיָּה

לְמִשְׁכַּנָּא, וַיְהִיב לְסִמְכוּי. דְּכִתְיִב וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו. וַיִּתֵּן:
בְּתַקִּיפוֹ, דִּלָּא יִכִּיל בַּר נָשׁ אַחְרָא לְשִׁלְטָאָה עָלֶיהָ,
וְלִמְיָהֵב סִמְכִין בְּאַתְרֵיהּ, כְּמִשָּׁה. דִּהָא בְּתַקִּיפוֹ רַב,
אוּקִימִי לֵיהּ מִשָּׁה.

בְּהָהוּא יוֹמָא דְאַתְקָם מִשְׁכַּנָּא, כַּד שְׂאֲרֵי מִשָּׁה לְאַקְמָא
לֵיהּ, בְּחַד בְּנִיטָן הָוֵה, וּבְהָהוּא זְמָנָא, תַּקִּיפוֹ
דְּסִטְרָא אַחְרָא הָוֵה בְּעִלְמָא, דִּהָא בְּיוֹמֵי דְנִיטָן, רִישׁ
תּוֹרָא בְּדִיקוּלָא (סְלִיק לְאַגְרָא). תְּנִינָן. וּבְנִיטָן שְׂאֲרֵי מִשָּׁה,
וְחָמָא לֵיהּ לְסָמְא"ל, אָזִיל סַחְרָנִיָּה, לְעַרְבָבָא לֵיהּ,
וְאַתְגַּבַּר עָלֶיהָ מִשָּׁה, וּכְדִין, וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו. שְׂאֲרֵי הוּא
וַיְהִיב לְתַתָּא, וְשְׂאֲרֵי מֵאֵן דְּשְׂאֲרֵי וַיְהִיב (דף רמ"א ע"א) לְעִילָא
דָּא לְקַבֵּל דָּא.

בְּיוֹמָא דְאַתְקָם הָאֵי מִשְׁכַּנָּא לְתַתָּא, אֶתְקָם מִשְׁכַּנָּא
אַחְרָא קַדִּישָׁא לְעִילָא, וּמִשְׁכַּנָּא עֲלָאָה טְמִיר
וּגְנִיז, אֶפִּיק נְהוּרִין לְכָל סֵטֶר, וְאַתְנַהְרוּן עֲלִמִין.
רַבִּי יוֹסִי שְׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ, תְּלַת מִשְׁכַּנִּין
חֲמִינָן בְּקָרָא, דְּכִתְיִב, (בַּמְדַּבֵּר ט) וּבַיּוֹם הַקֵּים אֶת
הַמִּשְׁכָּן, כִּפְסָה הָעֵנָן אֶת הַמִּשְׁכָּן לְאַהֲלֵי הָעֵדוּת, וּבְעַרְב
יְהִיָּה עַל הַמִּשְׁכָּן כְּמִרְאָה אִשׁ עַד בְּקָר, הָא תְּלַת מִשְׁכַּנִּין
הָכָא. וְאַמַּי מִשְׁכַּנָּא, וְלֹא בֵּית, דִּהָא בֵּית אֶצְטְרִיךְ וְלֹא
מִשְׁכָּן.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה סו) כֹּה אָמַר יְיָ הַשָּׁמַיִם כִּסְּאֵי וְגו'. תָּא
 חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל
 לְאַחַסְנִיתִיה וְעַדבִּיה, וְקָרִיב לוֹן לְגַבִּיה. וְהָא אֻקְיִמְנָא
 דְּעַבְד מְנִיִּיהוּ דְּרַגְן יְדִיעֵן בְּהַאי עֲלֵמָא, כְּגֻוּנָא דְּלַעִילָא,
 לְשַׁכְּלָלָא עֲלֵמִין כְּלָהוּ כְּחַד, עֵילָא וְתַתָּא. דְּכַתִּיב הַשָּׁמַיִם
 כִּסְּאֵי וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלֵי לְשַׁכְּלָלָא עֵילָא וְתַתָּא לְמַהוּי
 חַד.

תָּא חֲזִי, הַשָּׁמַיִם כִּסְּאֵי, דָּא רְקִיעָא דִּיעֻקְב שְׂרִיא בִּיה,
 דְּאִיהוּ דִּיוּקְנָא עֲלָאָה, לְכוּרְסִיָּא (ס"א כוּרְסִיָּא עֲלָאָה
 לְדִיוּקְנָא) עֲלָאָה קְדִישָׁא. וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלֵי, דָּא רְקִיעָא
 דְּדוּד מְלַכָּא שְׂרִיא בִּיה, לְאַתְהַנָּאָה מְזִיּוּא דְּאַסְפַּקְלָרִיא
 דְּנַהֲרָא. וּבְגִין דְּבַעֵי לְאַתְפֻּשָׁטָא יִתִּיר לְתַתָּא אָמַר הַדּוֹם
 רַגְלֵי. אִיזָה בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי, דָּא בְּנִין בֵּית מְקֻדְשָׁא.
 וְאִיזָה מְקוֹם מְנוּחָתִי, דָּא בֵּית קֻדְשׁ הַקְּדוּשִׁים דְּלְתַתָּא.
 אֲבָל תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא דְּאִזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא, הוּוּ
 לְהוּ מְשָׁכְן, עַד דְּאָתוּ לְשִׁילָה, וְהוּוּ תַמְן. וְדָא
 אִיהוּ רְזָא, לְאַמְשָׁכָא דָּא בְּדָא, וְלַאֲעֵלָא דָּא בְּדָא,
 לְאַתְקֻשְׂרָא דָּא בְּדָא, בְּגִין לְאַנְהֲרָא. אֲבָל לָאו לְנִיחָא.
 דְּהָא לָאו נִיחָא, בַּר כַּד אֶתְבְּנִי בֵּי מְקֻדְשָׁא, בְּיוֹמוּי
 דְּשְׁלֵמָה מְלַכָּא, דְּהָא כְּדִין אִיהוּ מְנוּחָה לְעֵילָא וְתַתָּא.
 בְּגִין דְּתַמְן תְּקִיפוּ דְּנִיחָא, וְלָא לְנַטְלָא מֵאַתָּר לְאַתָּר.

וּבְגִין כֹּךְ אֵית מְשָׁפֵן, וְאֵית בֵּית. מְשָׁפֵן: כְּמָה דְאֵת אָמַר,
 (ויקרא כו) וְנִתְתִי מְשָׁפֵנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי
 אֶתְכֶם. מַאי מְשָׁפֵנִי. מְשָׁפְנוֹתֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְלִהוּוֹן גְּבִייהוּ דִישְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְכִתִּיב וְלֹא
 תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם.

מָה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלֹא מְשָׁפֵן, כְּמִלְכָּא דְאֵתִי לְגַבֵּי
 רַחֲמִימֵיהּ, וְלֹא מֵיִתִּי כָּל אֲכֻלוֹסִין דִּילִיָּה עֲמִיָּה, בְּגִין
 דְלֹא לְאַטְרַחָא עָלֵיהּ, אִיהוּ אָתִי לְגַבֵּיָּה בּוֹזְעִיר חִילִין.
 בֵּית: דְּכָל חִילִין וְכָל (ויקרא ב' ע"ב) אֲכֻלוֹסִין דִּילִיָּה, כְּלָהוּ
 אֵיִתִּי עֲמִיָּה, לְדִיִּירָא בְּהֵוּא בֵּיתָא, וְדָא אִיהוּ בֵּין מְשָׁפֵן
 וּבֵין בֵּית. בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, אִיהוּ דִיּוֹרָא דְנִיִּיחָא לְעֵלְמִין,
 בְּכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין, בְּכָל אֵינּוֹן דִּיּוֹקְנִין, בְּכָל אֵינּוֹן
 עוֹבְדִין, כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא. לְתַבְרָא (ד"א לְחַבְרָא) עוֹבְדִין
 דְלְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא. מְשָׁפֵן, בּוֹזְעִיר דִּיּוֹקְנִין,
 בּוֹזְעִירִין עוֹבְדִין, לְנַטְלָא מֵאַתָּר לְאַתָּר, וְכֹלָא בְּרוּזָא
 דְלְעִילָא.

תָּא חֲזִי, כִּד פְּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה עַל מְשָׁפְנָא,
 לָא הָוָה יָכִיל לְמִיָּקָם בֵּיהּ, עַד דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אַחֲמִי לִיָּה כְּלָא בְּדִיּוֹקְנֵיהּ, כָּל מְלָה וּמְלָה. בְּמָה אַחֲזִי
 לִיָּה. בְּאִשָּׁא חוּרָא, וּבְאִשָּׁא אוֹכְמָא, וּבְאִשָּׁא סוּמְקָא,
 וּבְאִשָּׁא יְרוּקָא. מָה כְּתִיב, (שמות כד) וּרְאֵה וְעֲשֵׂה כְּתַבְנִיתֶם

אֲשֶׁר אֶתָּה מֵרָאה בְּהָר. עִם כָּל דָּא אֶקְשִׁי לִיָּה לְמִשָּׁה.
 תָּא חֲזִי, אֶף עַל גַּב דְּאַחֲזִי לִיָּה עֵינָא בְּעֵינָא לָא בְּעָא
 מִשָּׁה לְמַעְבַּד. וְאִי תִימָא דְּאִיְהוּ לָא יַדַּע לְמַעְבַּד,
 אוּ חֲכַמְתָּא לָא הוּוּ עִמִּיהָ. תָּא חֲזִי, בְּצִלְאֵל וְאַהֲלִיאֵב,
 וְכָל אֵינּוֹן שָׂאֵר אַחֲרֵנִין, אֶף עַל גַּב דְּלָא חָמוּ כְּמִשָּׁה,
 מַה כְּתִיב, וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּלְאָכָה וְהִנֵּה עֹשׂוֹ אוֹתָהּ
 וְגו', אִי אֵינּוֹן דְּלָא חָמוּ, עֲבָדוּ כִּף. מִשָּׁה דְּחָמָא, עַל
 אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אֶלָּא מִשָּׁה, אֶף עַל גַּב דְּאַסְתִּלַּק מִן
 מִשְׁכַּנָּא מְעַבִּידְתָּא, כִּלְא הוּוּ בִּידֵיהָ, וְעַל יְדֵיהָ, וְאִיְהוּ
 אֶקְרִי עַל שְׁמִיָּה, וְעַל דָּא כְּתִיב וּרְאֵה וְעֲשֵׂה.

דְּבַר אַחַר, מִשָּׁה אֶסְתִּלַּק מִן דָּא, וַיִּהְיֶה דְּוֹכְתִּיהָ לְאַחֲרָא,
 עַד דְּאָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא (דף רמ"א ע"ב) בְּרִיף הוּוּ (שְׁמוֹת ל"א)
 רְאֵה קָרְאתִי בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל, וְאַתּוּ אֶהֱלִיאֵב. וְכְתִיב וְעֲשֵׂה
 בְּצִלְאֵל וְאַהֲלִיאֵב וְכָל אִישׁ חֶכֶם לֵב. אִי יִקְרָא דָּא, הוּוּ
 דְּמִשָּׁה, דְּאִיְהוּ יַעֲבִיד לִיָּה, יִתְקַיֵּים בֵּיהָ תְּדִיר. (ס"א יְתִיר תְּדִיר)
 וְעִם כָּל דָּא, פִּיּוֹן דְּאִיְהוּ פְּקִיד, וּבְפְקוּדֵיהָ יִתְעַבִּיד, אִיְהוּ
 עֲבִיד כִּלְא. תּוּ, כָּל עֲבִידְתָּא לָא קִיִּמָּא, אֶלָּא
 בְּסִיּוּמָא דְּעוּבָדָא, וְעַל דָּא, וַיִּקָּם מִשָּׁה אֶת הַמִּשְׁפָּחָן. בְּעוּ
 לְאַקְמָא לִיָּה כָּל אֵינּוֹן חֲכִימֵי לְבָא, וְלָא הוּוּ מִתְקַיֵּים,
 בְּגִין יִקְרִיָּה דְּמִשָּׁה, עַד דְּאַתָּא מִשָּׁה, וְאוּקִים לִיָּה. וְהָא
 אוּקְמוּהָ.

(שמות מ) וַיִּקְרָם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁפָּן רַבֵּי יְהוּדָה פָּתַח, (מלכה ז) אֵל
 תִּשְׁמָחֵי אוֹיְבֵתֵי לִי כִּי נִפְלְתִי קָמְתִי וְגו'. מֵאֵן אוֹיְבֵתִי
 לִי. דִּבְבוּ דְמַלְכוּ חִיִּיבָא בְּמַלְכוּת קַדִּישָׁא. וְהֵאֵי קָרָא
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמַר לֵיהּ, אֵל תִּשְׁמָחֵי אוֹיְבֵתֵי לִי כִּי נִפְלְתִי
 קָמְתִי, מַה דְּלִית לָךְ הָכִי (נ"א לֵה הָכִי) לְמַלְכוּ אַחְרָא, דְּכִיּוֹן
 דְּתַפּוּל לָא תִּקּוּם לְעַלְמִין. אָבַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַף עַל
 גַּב דְּנִפְלַת, תִּקּוּם וְקָמַת שְׂאָר זְמַנִּין. דְּכָתִיב כִּי נִפְלְתִי
 קָמְתִי.

דְּהָא כְּמַה זְמַנִּין נִפְלַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וַיִּתְּבֹא
 בֵּין אֵינּוֹן מְאָרֵי דִּבְבוּ, וְשְׂאָר עַמִּין קָמוּ עַל־יְהוּ
 דִּישְׂרָאֵל לְשִׁיצָאָה לֹון מְעַלְמָא, (וְלֵא יְבִילוּ) כְּמַה דָּאֵת אָמַר,
 (תהלים פג) עַל עַמֶּךָ יַעֲרִימוּ סוּד, וְכָתִיב כִּי נֹועְצוּ לֵב יַחֲדָיו
 וְגו', אָמְרוּ לְכוּ וְנִכְחִידֵם מִגּוֹי. וְעַם כָּל דָּא, אַף עַל גַּב
 דְּשְׂאָר עַמִּין קָמוּ עַל־יְהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָנַח לֹון
 בִּידֵייהוּ, וְאֵי נִפְלוּ קָמוּ, דְּכָתִיב כִּי נִפְלְתִי קָמְתִי. דְּהָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָקִים לָהּ תְּדִיר.

וְזַמְיָנָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לוֹמַר בְּהָהוּא זְמַנָּא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ מְעַפְרָא דְּגָלוּתָא, וְתַסְתַּלַּק
 מִנִּיהּ, אֵל תִּשְׁמָחֵי אוֹיְבֵתֵי לִי כִּי נִפְלְתִי קָמְתִי. כִּי נִפְלְתִי
 בְּגָלוּתָא, וְאִשְׁתַּעְבְּדוּ בְּנֵי, קָמְתִי בְּהָא זְמַנָּא. וּבְגִין כֶּף,
 בְּהָהוּא זְמַנָּא דְּאִפִּיק מֹשֶׁה לֹון לְיִשְׂרָאֵל, כַּד עָבַד לֹון

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֵינּוֹן נְסִין וּגְבוּרָאן דְּעֵבֵד לוֹן. כְּדִין
וַיִּקָּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּתִיב, דְּהָא עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה אֶתְקַם
בְּכָל זְמַנָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) בְּלַכְתֶּם יִלְכוּ וּגְו'.
בְּלַכְתֶּם יִלְכוּ וּבְעַמְדָם יַעֲמְדוּ. הָאִי קָרָא אֵית
לְאַסְתְּפְּלָא בֵּיהּ. בְּלַכְתֶּם יִלְכוּ, וְכִי לָא יַדְעֵנָא דְּהָא
בְּלַכְתֶּם יִלְכוּ, וּבְעַמְדָם יַעֲמְדוּ. אֲלָא בְּלַכְתֶּם דְּמָאן.
בְּלַכְתֶּם דְּחַיּוֹת. דְּכַד אֵינּוֹן אֲזֵלִין, אֵינּוֹן אֲוֹפְנִים יִלְכוּ.
כְּמָה דְּאֵת אָמַר וּבְלַכְתְּ הַחַיּוֹת יִלְכוּ הָאֲוֹפְנִים אֲצֵלָם. וְעַל
דָּא בְּלַכְתֶּם יִלְכוּ וּבְעַמְדָם יַעֲמְדוּ, בְּגִין דְּכָל מַטְלַגְיָהוֹן
דְּאֵינּוֹן אֲוֹפְנִים, לָאוּ אֵינּוֹן אֲלָא בְּמַטְלַגְיָן דְּחַיּוֹת,
וְקִיּוּמָא דִּילְהוֹן לָא קִיּוּמֵי בְּאַתְרֵיהוּ, אֲלָא כְּלָא תִּלְיָא
בְּחַיּוֹת. וְכֵן כְּתִיב וּבִהַנְּשָׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנְשְׂאוּ
הָאֲוֹפְנִים לְעַמְתָּם בְּגִין דְּחַיּוֹת וְאֲוֹפְנִים כְּחַדָּא אֲזֵלִין.

וְתָא חֲזִי, עֶשְׂרִין וָאַרְבַּע מִשְׁקוּפִין, דְּמַטְרָנִין עֲלָאִין
קִיּוּמֵין גּוּ מִשְׁקוּפָא חַדָּא דְּבַסְטָר מְזֻרְחָ. לְהָאִי
פֶּתְחָא, נְטְרִין אַרְבַּע וְעֶשְׂרִין מִשְׁמְרוֹת, טְמִירִין גּוּ
תּוֹקְפָא דְּשִׁלְהוּבָא, דְּעֵטְרָא וְסַחְרָא לְגוּ הֵהוּא מִשְׁקוּפָא
מֵהֵהוּא סְטָרָא דְּמְזֻרְחָ.

וְאַרְבַּע וְעֶשְׂרִין סְמִכִין תְּחוֹתֵיהוּ, וְעַל אֲלִין סְמִכִין
קִיּוּמֵין עֶשְׂרִין וָאַרְבַּע עֲמוּדִין, וְאֲלִין אֵינּוֹן

דְּקִיּוּמֵינָא תְּדִיר, וְלֹא פְּרַחֲיָא גּוּ אֲוִירָא כְּאִינוּן אַחַרְנִין,
 וְאֵלִין אִינוּן דְּאֶקְרוּן עוֹמְדִים, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (זכריה ג)
 וְנִתְתִּי לָךְ מֵהֶלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה. וְאֵלִין עֲמוּדִים,
 קִיּוּמֵינָא עַל אִינוּן סְמִכִין, בְּהוּ סַחְרָן לְאֵתְקִימָא
 בְּדוּכְתִּייהוּ.

כִּד אֵלִין עֲמוּדִים קִיּוּמֵינָא עַל קִיּוּמִייהוּ, כְּלֵהוּ שְׁלִיטִין
 דְּקִיּוּמֵינָא עֲלִייהוּ, מְעַפְפִי וְטָסִין כָּל עֲלִמָא, וְאֲשַׁגְחָן
 עֵינֵינָא. וְאִינוּן דְּצִיּוּתֵי קִלִּין, סִלְקִין מִלִּין לְעֵילָא, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר (קהלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל. וּבְגִין
 כֵּן, אִינוּן סְמִכִין קִיּוּמֵינָא בְּקִיּוּמָא תְּדִיר.

תָּא חֲזִי, בְּלִכְתָּם יִלְכוּ כְּדִקְאֲמָרָן. וּבְהַנְשָׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ
 יִנְשָׂאוּ הָאוֹפָנִים (דף רמ"ב ע"א) לְעוֹמְתָם. דְּהָא כְּמָה
 דְּאֵלִין חֵיוֹת נְטִלִין וְסִלְקִין, הָכִי אִינוּן. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין,
 כִּי רוּחַ הַחַיָּה בְּאוֹפָנִים. רוּחַ הַחַיָּה, רוּחַ קוּדְשָׁא, דְּנִשְׁבַּב
 וּבְטַשׁ בְּכִלְהוּ אוֹפָנִים, לְמַהֲרָא. אֲשַׁתְּכַח, דְּכָל מֵאֵן דְּאִיהוּ
 בְּדַרְגָּא עֲלָאָה, אִיהוּ נְטִיל לְמֵאֵן דְּנִטִיל לֵיהּ. תָּא חֲזִי,
 דְּאָרוֹן אִיהוּ הוּא נְטִיל לְמֵאֵן דְּנִטִיל לֵיהּ. אוּף הָכָא,
 חֵיוֹת, אִינוּן נְטִלִין לְאוֹפָנִים.

וְאֵי תִימָא כִּי רוּחַ הַחַיָּה בְּאוֹפָנִים כְּתִיב. הָכִי נְמִי, דָּא
 חַיָּה, דְּאִיהוּ לְסִטְרָא יְמִינָא, לְסִטְרָא שְׂמָאלָא, וְלְסִטְרָא
 קְמָא, וְלְסִטְרָא אַחֲרָא, וְדָא אִיהִי חַיָּה, וְאֵלִין אִינוּן חֵיוֹת.

פְּתִיב (יחזקאל י') **הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל**
בְּנֶהָר כְּבֹר, דָּא הִיא חַיָּה דְּמַרְבַּע לְאַרְבַּע סְטְרִין
דְּעֵלְמָא. וְדָא אִיהִי דְּקִימָא כּוּרְסִיָּא, לְדִיוֹקְנָא דְּאָדָם.
כְּמָה דְּכְתִיב, וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסַע דְּמוֹת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו
מְלַמְעֵלָה. וְכֹלָא לְהֵהוּא דְּרָגָא עֲלָאָה קְדִישָׁא סְתִימָאָה,
דְּאֶקְרִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

וְדָא חַיָּה דְּלִתְתָּא, דְּקִימָא תַּחֲת כְּלָהוּ חִיוּן עֲלָאִין
קְדִישִׁין. בְּגִין דְּאִית חִיוּן עֲלָאִין אֵלִין עַל אֵלִין.
כּוּרְסִיָּא דְּתַחֲת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דָּא דִּיוֹקְנָא דִּיעֶקֶב.
וְכוּרְסִיָּא דְּלִתְתָּא, דָּא דִּיוֹקְנָא דְּדָוִד. אִיהִי דְּמַרְבַּעָא
לְאַרְבַּע סְטְרִין דְּעֵלְמָא. וּבְגִין כַּךְ רוּחָא נְפִיק מְלַעֲיָלָא,
וְנִגִּיד וְאֵתְמַשֵּׁךְ מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, עַד דְּבִטְשׁ בְּכֻלָּהוּ תַּתָּאי
דְּלִתְתָּא, וְהֵהוּא רוּחָא אֲנַהִיג לְכֹלָא, וְאֵתְקִין תְּקוּנָא
דְּכֻלָּהוּ לְאַתְקוּנָא.

(ס"א) **בְּהֵהוּא גְּוֹנָא מִמֶּשׁ דְּאִית תְּקוּנָא לְעֵילָא בְּהֵהוּא וְכוּ') (ס"א לְמַאי)**
וּבְהֵהוּא גְּוֹנָא מִמֶּשׁ, אֵתְתְּקִין לְתַתָּא. מַה פְּתִיב
לְעֵילָא, כִּי רוּחַ הַחַיָּה בְּאוֹפְנִים. וְכְתִיב אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה
שָׁמָּה הָרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ. לְתַתָּא מַה פְּתִיב, וַיִּקָּם מֹשֶׁה אֶת
הַמִּשְׁכָּן. בְּמָה. (ס"א לְמַאי) לְמַהוּי רוּחַ דְּהֵהוּא דְּרָגָא דְּלִתְתָּא,
בְּהֵהוּא דִּיוֹקְנָא דְּהֵהוּא רוּחַ עֲלָאָה, הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר
רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וּמַהֲאִי חַיָּה נְפַקָא רוּחָא

לְאַתְקָנָא כְּלָא. הָכִי נִמִּי מִשָּׁה. הִיא הַחֲתִיָּה דִּיהֵב רוּחָא
 לְתַתָּא, לְאַתְקָנָא כְּלָא. בְּגִין כֶּף פְּתִיב, וַיִּקָּם, וַיִּתֵּן,
 וַיִּשָּׂם. וּבְכָלֵּא שְׁוֵי רוּחָא, לְאַתְקָנָא כְּלָא.

תָּא חֲזִי, בְּקֻדְמִיתָא, בְּמִשְׁכְּנָא דְעֶבֶד מִשָּׁה, אִיהוּ אֲתִקִּין
 לִיה, בְּרִזָּא דִּהְהוּא דְרָגָא עֲלָאָה דִּאִיהוּ קִימָא בֵּיה.
 בְּמִקְדָּשָׁא דְעֶבֶד שְׁלֵמָה, אִיהוּ תִקִּין לִיה, בְּרִזָּא דִּהְהוּא
 נָהָר דְנִפְיָק מֵעֶדֶן, דִּאִיהוּ שְׁלֵמָא דְבֵיתָא, וְאִיהוּ נִיחָא
 דְבֵיתָא. וְעַל דָּא בְּרִזָּא דְמִשְׁכְּנָא, אִיהוּ קוּרְבָּא
 דְחֲבִיבוּתָא, בְּדִרְגָּא (ס"א בְּרִזָּא) דְגוּפָא, הֵהוּא דְרָגָא דְמִשָּׁה,
 קִימָא בֵּיה קוּרְבָּא דְחֲבִיבוּתָא, וְלֹא דְנִיחָא. כִּד אֲתָא
 שְׁלֵמָה, וְאַתְקִין מִקְדָּשָׁא, הֵהוּא מִקְדָּשָׁא אֲתִתְקִין, בְּרִזָּא
 דְחֲבִיבוּ דְנִיחָא. וְעַל דָּא פְּתִיב בְּשְׁלֵמָה, (דְּבִרֵי הַיָּמִים א' כב)
 הוּא יְהִיָּה אִישׁ מְנוּחָה.

וּבְגִין כֶּף, דָּא אֲתִקִּין בְּחַד דְרָגָא, וְדָא אֲתִקִּין בְּחַד
 דְרָגָא, דִּיּוֹקָנָא דִּהְאִי בְּהַאי, וְרִזָּא דָּא, (בְּרֵאשִׁית לז)
 אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף.

שִׁירוּתָא דְשָׂאֲרֵי מִשָּׁה, לְאַתְקָנָא בְּהַאי אֲתָר, דִּאִיהוּ
 סְטָרָא דְקְדוּשָׁה אוֹקִים קִימָה דְנִקּוּדָה דְקִימָא
 בְּאַמְצְעִיתָא, דִּהְוָה חֲשׁוּף וְשְׁקוּעַ בְּאַתְרִיה, וְלֹא אֲתִחֲזִי,
 וְלֹא נָהָר כְּלָל, וְשִׁירוּתָא דְכָלֵּא אוֹקִים לָהּ לְהַאי נִקּוּדָה,
 דְאַשְׁתַּקַּעַת בְּאַתְרָהָא. וּלְבַתָּר לְכָל אַחְרָא, דִּאִיהוּ בְּנִינָא
 דִּהְאִי נִקּוּדָה.

וְאִם הָאֵי נְקוּדָה לֹא אֶתְתַקֵּן (נ"א אֶתְתַקֵּם) בְּקִדְמִיתָא, כֹּל
 מֵאֵן דְּאֶתְפְּשִׁט מִנָּה, לֹא יְכִיל לְאֶתְתַקְנָא. וְכִיוּן
 דְּהָאֵי נְקוּדָה אֶתְקַמַּת וְאֶתְנַהֲרַת, כְּדִין, כֹּל שְׂאֵר תְּקוּנָא
 אַחְרָא אֶתְתַקֵּן, וְאֶתִּישְׁבַּת בְּדוּכְתָהּ. וְעַל דָּא, וַיְיָקָם מֹשֶׁה
 אֶת הַמִּשְׁכָּן. (אֵת) דָּא נְקוּדָה דְּהוּוֹת חֲשׂוּכָא וְשְׂקִיעָא
 בְּאַתְרֵיהּ. וּלְבַתֵּר, וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנִיו, אֵינּוּן סְמִכִין דְּאֵינּוּן
 מְכָאן וּמְכָאן. (בְּגִין דְּאֵית אֲדָנִים וְאֵית אֲדָנִים) וְכֻלְהוּ הוּוּ מֵאָה
 לְחֻשְׁבָּנָא, וְכֻלְהוּ אֶתְפְּלָגוּ לְאַתְרֵיהוּ, דְּכְתִיב, מֵאֵת
 אֲדָנִים לְמֵאֵת הַכֹּפֶר כֹּפֶר לְאֲדָן.

וְאֵלִין אֲדָנִים (דף רמ"ב ע"ב) הָא אֹקִימָנָא, אֲבַל לֹא כְּתִיב
 בְּהוּ קִימָה, אֶלָּא וַיִּתֵּן, נְתִיבָה לְשׂוּוּאָה עַל־יְהוּ
 מַה דְּאַצְטְרִיד, בְּגִין דְּאֵית תְּתַאֲיִן וְעַל־אֵינ, רְכִיבִין דָּא עַל
 דָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהוּ נְתִיבָה.

בְּהֵיא שַׁעְתָּא דְּהָאֵי נְקוּדָה אֶתְקַמַּת, אֶשְׁתַּקַּעַת סְטְרָא
 אַחְרָא. וְלֹא אֶתְמַחַת כֹּלֵל, דְּהָא לֹא אֶתְמַחִי,
 אֶלָּא לְהֵוּא זְמָנָא דְּאֵתִי, דְּאֶתְמַחִי מֵעֲלָמָא, כְּמַה
 דְּאֶתְמַר, אֶתְקָם דָּא וְאֶשְׁתַּקַּעַת דָּא.

(שְׁמוֹת מ) וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנִיו, כְּדִין שְׂאֵרֵי לְאֶתְתַקְפָּא הָאֵי
 סְטְרָא (ד"א רַחֲמָא) דְּקְדוּשָׁה וְכַד אֶתִּיְהִיבוּ אֵלִין סְמִכִין,
 אֶשְׁתַּקְעוּ כֻלְהוּ דְּסְטְרָא אַחְרָא, וְעָאלוּ בְּנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא
 רְבָא. בְּגִין דְּאֶסְתַּלַּק הָאֵי סְטְרָא דְּקְדוּשָׁה עַל־אָה, וְאֵיהוּ

חֹלְקָא לְאַסְתְּלָקָא, וְכַדִּין הָאִי סְטְרָא אַחְרָא אֲשֶׁתְּקַע,
וְעָאֵל בְּהֵהוּא נֹקְבָא דִּתְהוּמָא.

וְאֵלְמַלְא דִּישְׂרָאֵל חָאבוּ, (בְּקַדְמִיתָא) לָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה
בְּעֵלְמָא יִתִּיר. וְלִבְתַּר אוּף הָכִי חָאבוּ,
וְאֲמַשִּׁיכוּ לִיהָ עַלְיֵיהּ פְּקַדְמִיתָא. וּמִהֵהוּא יוּמָא, לָא הוּהּ
עֵיטָא, אֶלָּא לְמִיָּהב חֹלְקָא לְהֵהוּא סְטְרָא אַחְרָא בְּכֻלָּא,
בְּרֻזָא דְקַרְבְּנִין וּנְסַכִּין וְעֵלְוֹן. וְתָא חֲזִי בְּגִין כֶּךָ עוֹלָה
אֲתוּקְדָא כֻּלָּא בְּאַשָּׂא, לְאַכְפִּיָּא הָאִי סְטְרָא, וְלַאֲסְתְּלָקָא
סְטְרָא דְקַדוּשָׁה, וּבְגִין כֶּךָ כַּד מְשָׁה אוּקִים לְאַתֵּר דָּא.
אֲשֶׁתְּקַע אֲתֵר דָּא.

תָּא חֲזִי וַיִּקָּם מְשָׁה, הָאִי סְטְרָא דְקַדוּשָׁה. וְאֲשֶׁתְּקַע
סְטְרָא אַחְרָא מְסַאבָּא. וַיִּתֵּן. לְהָאִי סְטְרָא דְקַדוּשָׁה,
וְאֲתֵרְפִיָּא הָאִי סְטְרָא אַחְרָא מְסַאבָּא. וַיִּשָּׂם, לְהָאִי סְטְרָא
דְקַדוּשָׁה, וְאֲתֵרְפִיָּא הָאִי סְטְרָא אַחְרָא דְמְסַאבָּא. וְלִבְתַּר
אַהֲדַר וַיִּתֵּן אֶת בְּרִיחֵיו.

וְלִבְתַּר וַיִּקָּם. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דִּיהָא שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא
בְּקִימָה, שְׂאֲרֵי בְּקִימָה, וְסִיִּים בְּקִימָה. בְּגִין
דְּבְכֻלָּא בְּעֵי קִימָה, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא. קִימָה בְּשִׁירוּתָא
דְּסְטְרָא אַחְרָא אֲתֵרְפִי. וְדָא, אִיהוּ קִימָה לְסְטְרָא
דְקַדוּשָׁה, בְּגִין לְאַתְקִימָא וְלַאֲסְתְּלָקָא לְעֵילָא, לְמַהוּי
אֲתֵקְשְׂרוּתָא חֲדָא כַּדְקָא יְאוּת. בְּגִין דְּכֻל זְמַנָּא דְקַדוּשָׁה

שְׁלֹטָא וְסִלְקָא, מְסַאבוּ שְׁפִיל, וּמְאִיךְ לְתַתָּא.
 רִישָׁא דְנִקּוּדָה, דְקִימָא תְּחוּת דְרַגִּין דֵּי בְּסִטְרָא אַחְרָא,
 אִיהוּ רִישׁ דְרַגָּא דְלִבְר, רִישָׁא דְדְכוּרָא, וְקִימָא
 רְכִיב עַל חַד גַּמְל, אִיהוּ רִישָׁא לְבַר דְחַד עַרְבוּבָא דְחֻשְׁךָ
 דְאַתְפְּשִׁט.

דְכִד תְּנָנָא נְפָקָא מְגוּ רּוּגְזָא תְּקִיף, אֶתְפְּשִׁט הֵהוּא
 תְּנָנָא, וְאֵזִיל רּוּגְזָא בְּתַר רּוּגְזָא, דָּא עַל דָּא, וְדָא
 רְכִיב וְשְׁלִיט עַל דָּא, בְּחִיזוּ דְדְכַר וְנוֹקְבָא לְמַהוּי כְּלָא
 רּוּגְזָא תְּקִיף.

וְכִד שְׂאֲרֵי תְּנָנָא לְאַתְפְּשִׁטָּא, דְחִיק מְגוּ רּוּגְזָא בְּדְחִיקוּ
 דְחַד נְקוּדָה לְאַתְפְּשִׁטָּא, וְלִבְתַר אֶתְפְּשִׁט תְּנָנָא (ק"ל
 ע"א) דְרוּגְזָא בְּעַקִּימוּ, כְּחַד חוּיָא חֲפִים לְאַבְאָשָׁא.

רִישָׁא דְנְפָקָא לְאַתְפְּשִׁטָּא, אִיהוּ דְרַגָּא דְאִיהוּ חֲשׂוּךְ,
 סְלִיק וְנַחִית, אֵזִיל וְשָׂאט, וְנַח בְּדוּכְתִיָּה, וְקִימָא
 דְרַגָּא לְאַתֵּי שְׁבָא, מֵהֵהוּא תְּנָנָא דְנְפִיק מְגוּ רּוּגְזָא,
 וְאִיהוּ צִל. צִלָּא, עַל אֶתְר אַחְרָא דְאַקְרִי מוּת. וְכִד
 מִתְחַבְּרֵן תְּרוּוּיָּהוּ כְּחַדָּא, אַקְרִי (וּיִצָּא ק"ס ע"ב) צִלְמוּת, וְהָא

אוּקְיָמְנָא, תְּרִין דְרַגִּין אֵינּוּן דְמִתְחַבְּרָאן כְּחַדָּא.
 הָאִי צִל, אִיהוּ שִׁירוּתָא דְנִקּוּדָה תְּתָאָה דְלִבְר, חֲשׂוּכָא
 דְמִרְחָקָא מִנְקוּדָה קְדִישָׁא, דְקִימָא בְּאַמְצְעִיתָא.
 וְהָאִי אִיהוּ נְקוּדָה, דְלָא קִימָא, וְלָא אֶתְרִשִׁימַת

בְּגוּוֹנָהָּ. וּמִינָה אֶת־פִּשְׁטָת פְּשִׁיטוּ לְבַר וּלְתַתָּא. וְאִיהִי
 אֶשְׁתַּקְעַת וְלֹא אֶתְחַזִּיאת, וְלֹא אֶתְרִשִּׁימַת.
 הָאִי אֶת־פִּשְׁטָת לְתַתָּא, לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, וְאֶת־פִּשְׁטָת
 בְּאִמְצָעִיתָא, גּוּ חֲשׂוּף, קָבֵל אֶלְפָּה וּמֵאָה. תְּרִין
 סְמִכִין מִתְגַּלְפִּין לְסִטְרָא דָּא, וְלְסִטְרָא דָּא, אֶת־פִּשְׁטָת
 חֲשׂוּכָא, בְּגוּ גּוּוֹן אוּכְם וְלֹא אוּכְם, דְּהָא לִית לִיה גּוּוֹן
 לְאֶתְקִימָא בֵּיה. וּבְהָהוּא פְּשִׁיטוּ, קִימִין חֲשׂוּכִין אִינּוּן
 דְּשִׁמְשׁוּ בְּמִצְרִים, דְּכְתִיב (שְׁמוֹת י') לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אַחִיו
 וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחַתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים. וּכְתִיב וַיִּמַּשׁ חֲשׂוּף.

(דף רמ"ג ע"א)

הָאִי פְּשִׁיטוּ, אֶת־פִּשְׁטָת בְּכַמָּה זִינִין, מִשְׁנַיִן אֵלִין גּוּ אֵלִין.
 גּוּ הָהוּא פְּשִׁיטוּ, נְפָקָא חַד זְהָרָא דְאֶצְטַבַּע בְּדַהֲבָא, וְדָא
 אִיהוּ דַּהֲבָא סוּמְקָא. אֶת־פִּשְׁטָת הָאִי זְהָרָא, וְחָפִי חֲשׂוּף
 דְּרִישָׁא, וְאִיהוּ דַּהֲבָא, דְּאֶתְכַלִּיל בֵּיה חֲשׂוּכָא.
 הָאִי חֲשׂוּכָא אֶת־פִּשְׁטָת לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. וּמִגּוּ אֵלִין
 תְּרִין סִטְרִין, נְפָקָא חַד גּוּוֹנָא דְכִסְפָּא, דְּלֹא זְהִיר.
 אֶת־פִּשְׁטָת הָאִי גּוּוֹן דְכִסְפָּה, וְחָפִי חֲשׂוּכָא, וְאֶתְכַלִּיל דָּא
 בְּדָא, וּנְחִית לְתַתָּא.

אֶת־פִּשְׁטָת חֲשׂוּכָא, וְקִימִין תְּרִין חֲשׂוּכִין, רִישׁ אוּכְמָא
 דְּקִימִין, (ד"א דְנִפְקִין) וּמִתְמָן מִתִּפְשִׁט וּנְפִיק חַד
 גּוּוֹן דְנַחֲשֶׁת. וּמִתְמָן אֶת־פִּשְׁטָת לְתַתָּא, הָהוּא חֲשׂוּף,

וְקָאִים קִיּוּמָא, וְנִפְיֵק חַד גּוּוֹן אוֹכְם חִיזוּ דְפִרְזוּלָא. וְכֻלָּא
בְּרֻזָא דְחֻשׁוֹכָא.

מִבֵּין תְּרִין קִיּוּמִין, נִפְיֵק קִיּוּמָא חַד, חָשׁוּךְ בְּחֻשׁוֹכָא,
וְכֻלָּא אֵלִין גּוּוֹנִין אֶתְחַזוּן בֵּיתָה. וְהָאִי אִיהוּ עָרְלָה,
דְּאִנְהִיג דְּכַר לְנִקְבָה, לְאִזְדוּוּגָא בְּחַדָא, לְמַהוּי חַד.

הַנִּי קִיּוּמִין, בּוֹ דְרַגִּין רַבְרַבִּין (דְּכַרִּין) יְדִיעָאן. דְּרַגָא
קְדַמָאָה, אִיהוּ דְרַגָא דְקָאִים בְּסִטְרָא דְהָאִי חֻשׁוֹכָא.
דָּא חֻשׁוֹכָא סְלָקָא, גּוּ טְמִירוּ דְתַנְנָא דְאִשָּׁא, הָאִי פְלִיל
בְּגוּוֹן תַּנְנָא, וּבְגוּוֹן אִשָּׁא, וּבְגוּוֹן אוֹכְם. אֵלִין תְּלַת
גּוּוֹנִין, מִתְפַּרְשֵׁן לְכַמָּה סְטְרִין, לְאֶתְעַקְמָא בְּעַמְקֵי
עֲלָמָא.

גּוּוֹן תַּנְנָא הָאִי, נַחְתָא לְעֲלָמָא, וְאֶעִיל לְכַמָּה סְטְרִין,
וְדָא אֶתְפַּשֵׁט בְּעֲלָמָא, וְאִסְטִי לְרוּחֵי בְנֵי נְשָׂא
בְּרַגִּיזוּ, לְאִסְטָאָה אֶרְחִייהוּ, וְלֹאֶתְתַקְפָא בְּרוּגְזִייהוּ. וְעַל
דָּא פְתִיב, (תְּהֵלִים פֵּא) לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
יָכָר. לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר דָּא דְכּוּרָא. וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
יָכָר דָּא נוֹקְבָא. הָאִי אִיהוּ רוּגְזָא דְשִׁלְטָא וְאֶתְקַף
בְּעֲלָמָא, וְעָאֵל בְּגוּ בְנֵי נְשָׂא, וְאֶתְקִיף לוֹן לְאֲבָאִשָּׁא.
גּוּוֹן אִשָּׁא, הָאִי גּוּוֹנָא נַחְתָא לְעֲלָמָא, וְעָאֵל לְכַמָּה
סְטְרִין, לְאֲבָאִשָּׁא, לְקַטְלָא, וְלֹאִוְשְׁדָא דְמִין,
וְלְקַפְחָא לְבְנֵי נְשָׂא. וְעַל דָּא פְתִיב, (מְשֻׁלִי א) אִם יֹאמְרוּ

לְכֹה אֶתְנוּ נְאֻרְבֵּה לְדָם נִצְפְּנָה לְנֹקֵי חַנָּם. בְּגִין דְּאִית
 אוֹשְׁדֵי דְמִין לְמַגְנָא, וְקִטְלֵי לְמַגְנָא. וְאִית דְּאוֹשְׁדֵי דְמִין
 וְקִטְלֵי בְקֶרְבָּא, וְהֵאֵי מִסְטָרָא דְדְכוּרָא וְהֵאֵי מִסְטָרָא
 דְּנוֹקְבָא. סְטָרָא דְדְכוּרָא אוֹשְׁדֵי דְמִין לְמַגְנָא, כְּדִקְאֻמְרֵן.
 סְטָרָא דְנוֹקְבָא, לְאַגְחָא קְרַבִּין, וְלֹאֲתִקְטָלָא אֵלִין
 בְּאֵלִין, וְכֹל קְרַבִּין וְקִטּוּלִין אֵלִין בְּאֵלִין, מֵהֵהוּא סְטָרָא
 דְּנוֹקְבָא קָא אֲתֵיין.

גְּוֹן אוֹכְם, הֵאֵי גְוֹנָא נַחְתָּא לְעֵלְמָא, וְנַחְתָּא לְאַתְמַנָּא
 עַל כָּל פְּצוּעִין, וּמַחְיִין, וּתְפִיסוּ דְגּוֹפִין, וּצְלִיבוּ,
 וְחַנְיִקוּ, לְאַבְאָשָׁא תְדִיר לְבְנֵי נְשָׂא. אֵלִין תְּלַת גְּוֹנִין,
 מִתְפָּרְשֵׁן לְכַמָּה סְטָרִין דְּעֵלְמָא, וְאַתְפִּשְׁטֵן גּוֹ בְנֵי עֵלְמָא.
 גְּוֹן תְּנָנָא נַחְתָּא בְּעֵלְמָא, וְהֵאֵי אִיהוּ גְוֹן קְדַמָּא,
 דְּנַפְקָא מִגּוֹ נְקוּדָה דְּשָׁקִיעַ מֵהֵהוּא צֶל דְּקְאֻמְרֵן,
 דְּאִיהוּ סְמָא"ל, דְּקָא רְכִיב עַל גַּמְל, כְּמָה דְּאַתְמַר, וְהֵאֵי
 גְּוֹן תְּנָנָא אֲקָרִי קְצָפִיא"ל רְבֵרְבָא. וְהֵאֵי אִיהוּ רוּגְזָא
 דְּבְנֵי נְשָׂא, דְּאַתְקִיפוּ לְבָא בְּרוּגְזָא.

תַּחֲוֹת הֵאֵי, מְמַנֵּן אֵלֶּה וְשִׁית מָאָה חֲבִילִין, דְּאֵינֹן רוּגְזָא
 דְּגּוֹפִיָּיהוּ דְּבְנֵי נְשָׂא. בְּגִין דְּאִית רוּגְזָא דְּשִׁלְטָא
 בְּעֵלְמָא לְמַעַבְד דֵּינָא. אֲבָל הֵאֵי (סְטָרָא) אִיהוּ רוּגְזָא,
 דְּשִׁלְטָא וְעָאֵל בְּגּוֹפִיָּיהוּ דְּבְנֵי נְשָׂא, דְּאַתְרַגְּזוּ בְּהֵאֵי
 רוּגְזָא. וְהֵאֵי רוּגְזָא, אִיהוּ יְסוּדָא דְּכָל שְׂאָר גְּוֹנֵי,

לְמַעַבְד בְּהוּ, בְּנֵינָא לְאַבְאֲשָׁא, בְּגִין דְּהַאי תַּנּוּנָא, נְפָקָא
מִגּוּ רּוּגְזָא דְּאֲשָׁא עֲלָאָה, דְּמִלְהֻטָּא, וְהַאי אִיהוּ קַדְמָאָה
לְהַהוּא אֲשָׁא.

אַרְבַּע רּוּגְזֵי מִתְפַּרְשָׁאן מִהַהוּא רּוּגְזָא. רּוּגְזָא קַדְמָאָה,
אַקְרִי רְגִזוּ וְדָא אִיהוּ דְּאַרְגִּיזוּ לְבִייהוּ דְּבְנֵי נְשָׂא,
וְדָא אִיהוּ דְּנַחְתָּא וְאֲזֵלָא וְסִטְיָא לְבְנֵי נְשָׂא, וְאַתְרִגִּיזוּ
בְּרוּגְזֵיהוּ. וְדָא אִיהוּ דְּאַמְשִׁיךְ מְחַבְּלָא עַל עֲלָמָא. (ועל דָּא

פְּתִיב (חֲבֻקֵּק ג') בְּרוּגְזוּ רַחֵם תַּנּוּבּוּר)

רּוּגְזָא תַּנּוּינָא, הַאי אִיהוּ נַחְתָּא לְעֲלָמָא, וְשָׂאט
וְאַתְפַּשֵּׁט לְכָל סְטְרִין, וְהַאי אַקְרִי שְׁנָאָה. וְהַאי
נַחְתָּא וְעָאל בְּבְנֵי נְשָׂא, וְהַאי פִּיּוֹן דְּעָאל, אַקְרִי מְחַבְּלָא
שְׁתִּיקָא (דף רמ"ג ע"ב) וְהַאי אִיהוּ רְגִזָּא דְּשְׁתִּיקָא, וְהַאי אִיהוּ
דְּאַשְׁתִּתָּהּ בְּהַהוּא אַתְרֵךְ דְּנוּקְבָא. וְהַאי אִיהוּ רּוּגְזָא
דְּשְׁתִּיקָה, דְּקִימָא בְּעַקִּימוּ. הַאי קְשִׂיא מְכַלְהוּ, בְּגִין
דְּאִיהוּ כְּגִוּוּנָא דְּחוּיָא, דְּשְׁתִּיקָא תְּדִיר, וְקָטִיל לְבַתְרָ.

רּוּגְזָא תְּלִיתָאָה, הַאי אִיהוּ רּוּגְזָא בְּהַפּוּכָא מִקְדָּמָאָה,
דְּאֲזֵלָא וְאַתְקַף וְלָא שְׁתִּיקָא, אֶלָּא אַתְגְּלִי הַהוּא
רּוּגְזָא, וְכָל מָאן דְּאַתְגְּלִי הֵכִי אַתְבַּר כָּל מַה דְּאַתְגְּלִי וְלָא
שְׁתִּיקָא, הֵכִי אַתְבַּר, וְהֵכִי אַקְרִי רּוּגְזָא תְּבִירָא.

רּוּגְזָא רְבִיעָאָה, שִׁירוּתָא תְּקִיף, סוּפָא תְּבִיר. וְעַל דָּא
הַאי אִיהוּ רּוּגְזָא, דְּמַהֲפְכָא מִן קַדְמֵיתָא. בְּגִין

כִּי, הֵאֵי אֵיהוּ סֵטְרָא תְּבִירָא מִכְּלֵהוּ. וְעַל דָּא, כִּלְאֵי אֵיהוּ
בְּדַרְגָּא קַדְמָאָה.

דְּרַגָּא תְּנִינָא, אֵיהוּ דְּרַגָּא דְּנַפְיָא מִחֲשׁוּכָא, וְהֵאֵי אֵיהוּ
גְּוֹן חֲשׁוּךְ, דְּקִימָא מְגוּ הֵאֵי חֲשׁוּכָא בְּגִין דְּכִלְאֵי
קִימָא מְגוּ חֲשׁוּכָא. וְקִימָא בְּדַרְגִין יְדִיעָאן. וְהֵאֵי
אֲתַפְּשֵׁט לְתַתָּא בְּגוּוֹנִין יְדִיעָאן.

בְּדַרְגָּא דָּא, קִימִין תְּלַת מֵאָה סֵטְרִין, מִתְּפַרְשִׁין דָּא מִן
דָּא, וְכִלְהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא. וְאַף עַל גַּב
דְּמִשְׁנִיין דָּא מִן דָּא, וְאֲתַגְּבֵרן ^(ד"א וְאֲנַהֲרֵן) דָּא מִן דָּא, כִּלְאֵי
כְּלִיל דָּא בְּדָא. וּבְגִין כִּי, כֹּל דְּרַגִין יְדִיעָאן בְּהֵאֵי סֵטְרָא
לְאַבְאָשָׁא.

מֵהֲכָא נַפְקֵי כֹּל אֵלִין מִחְבְּלִין דְּשִׁטְיִין בְּעֵלְמָא, וְעַבְדֵי
דֵינָא בְּאֲתַגְּלִיָּא ^(ד"א בְּעֵלְמָא), עַל עוֹבְדִין סְתִימִין
דְּאֲתַעְבִּידוּ גּוּ חֲשׁוּךְ בְּטְמִירוּ, וְאֵינּוֹן שִׁטְיִין בְּעֵלְמָא,
וְעַבְדֵי דֵינָא בְּאֲתַגְּלִיָּא בְּהוּ. וּבְגִין כִּי, כֹּל אֵלִין דְּשִׁטְיִין
בְּעֵלְמָא, וְעַבְדֵי דֵינָא בְּאֲתַגְּלִיָּא, כִּלְהוּ קִימִין בְּקַבְלִיָּהוּ
דְּבְנֵי נְשָׂא, לְאֲתַעְתְּדָא תְּדִיר, גְּבִי אֵינּוֹן חוּבִין טְמִירִין
דְּקַאמְרִן, וְאֵינּוֹן דְּאֲקִרוּן אַף וְחֻמָּה, מִתְּחַבְּרִין עֲמָהוֹן
וְעַבְדֵי דֵינָא עֲלִיָּהוּ דְּבְנֵי נְשָׂא. הֵאֵי אֲתַעְבִּיד בְּעֵלְמָא,
מֵאֵלִין מְאִרֵי דֵינָא כְּדַקַּאמְרִן.

דְּרַגָּא דָּא קִימָא גּוּ חֲשׁוּכָא וְאַשָׁא, דְּאֵיהוּ רְזָא חֲדָא,

וּמְגוֹ דְרָגָא דָּא, מִתְּפָרְשָׁן כַּמָּה דְרָגִין תְּקִיפִין (גְּבֵרִין)
 דְּקִימָן תְּחוֹת סְטָרָא דְרְקִיעָא חָדָא, דְּאֶקְרִי רְקִיעָא
 אוּכְמָא. דְרָגָא תְּלִיתָאָה, הֵיאֵ אִיהוּ רְקִיעָא, דְּמִתְּפִשְׁטָא
 עַל כָּל אֵינוֹן דְרָגִין, דְּאֵינוֹן סוּמְקִין כְּוּוּרְדָּא. וְאֵלִין
 אֶקְרוּן דְרוּעִין דֵּהֵאִי סְטָרָא.

תְּחוֹת אֵלִין, מִתְּפִשְׁטִין לְתַתָּא דְרָגִין, עַד דְּמָטוּ לְגוֹ
 דְרָגָא תְּלִיתָאָה (ס"א הֵהוּא רְקִיעָא אוּכְמָא) בְּגִין דְּאֵלִין דֵּי
 בְּדִרְגָא תְּנִינָא, נְפִקֵי מְגוֹ הֵהוּא רְקִיעָא אוּכְמָא, וְשְׁטִיין
 בְּעֵלְמָא. אֵלִין מִימִינָא, וְאֵלִין מִשְׁמָאלָא. אֵלִין דֵּימִינָא,
 מִתְּפָרְשָׁן לְתַלְת סְטָרִין, דְּאֵינוֹן (ויחי רמ"א ע"א) תְּלַת קְשָׁרִין.
 וְאֵלִין דְּשְׁמָאלָא, מִתְּפָרְשָׁן לְתַלְת סְטָרִין, דְּאֵינוֹן תְּלַת
 קְשָׁרִין אַחֲרָנִין.

קְשָׁרָא קְדָמָאָה, קִימָא לְעֵילָא. וְתַנָּא חֲשׂוּכָא בְרוּגְזָא,
 אַתְקְשָׁר בֵּיהּ. הֵיאֵ קְשָׁרָא, אִית בָּהּ תְּלַת גְּוּוֹנִין
 חֲשׂוּכִין, וּמִשְׁנַיִן דָּא מִן דָּא, וְאַתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא. וְהֵיאֵ
 קְשָׁרָא, אִיהוּ כְּפִיָּה, וְלֹא אַתְפִּשְׁט (ס"א אַתְכְּפִיָּיא), בַּר לְזַמְנִין
 יְדִיעָאן, הֵיאֵ אֶקְרִי עֲבָרָה.

וְאִיהוּ קִימָא בְּלֹא שְׂכִיכוּ, בְּגִין דְּלֹא שְׂכִיף, בַּר בְּזַמְנָא
 דִּישְׁרָאֵל מְקַרְבִּין קַרְבְּנָא לְתַתָּא, בְּגִין דְּבַהֵהוּא
 זַמְנָא אֲשַׁתְּכַךְ הֵהוּא רוּגְזָא, וְאַתְכְּפִיָּיא לְתַתָּא, וְאַתְחַלְשׁ
 רוּגְזִיהּ. (ד"א תּוּקְפִיָּיה) וְלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה וְלֹא אַתְקַפָּא. וְכַד

אֲתַחֲלֶשׁ הָאִי, כִּדִּין קִשְׁרָא תִנְיִינָא, דְּאִיהוּ בְּאַמְצָעִיתָא
לֹא יִכִּיל לְנִטְלָא וּלְאַנְהָגָא.

קִשְׁרָא תִנְיִינָא, דָּא הוּא דְּאִקְרִי זַעַם, הָאִי קִשְׁרָא אִיהוּ
דְּנִטְלִי מֵאַתֵּר לְאַתֵּר, וְאַנְהִיג לְכָל שְׂאֵר קִשְׁרִין,
וְכָל שְׂאֵר קִשְׁרִין פֿלְהוּ, אֲתַנְהִגֵּן בֵּיתָא, וְכִלְהוּ אֲתַקְפוּ
בְּהָאִי קִשְׁרָא. הָאִי אִיהוּ דְּמִנְהִיג פֿל צַעֲרִין לְעֵלְמָא, בְּגִין
דְּכַד אֲתַחֲבֵר בְּדִרְגָא אַחֲרָא, לְחֻבְקָא לְנוֹקְבָא, כִּדִּין נַחְתִּי
לְעֵלְמָא, פֿל צַעֲרִין, וְכָל דְּחֻקִּין, וְכָל עֲאָקוּ, דְּהָא לֹא
יִכִּילוּ לְשִׁלְטָאָה דָּא בְּלֹא דָּא. וְכִלְהוּ דְּרִגִּין, אֲתִיִּיהִבוּ
לְנוֹקְבָא, לְשִׁלְטָאָה, וּלְמִסְטִי עֵלְמָא, וְאִי לֹא דְּרִכִּיב דָּא
עַל דָּא, וְאֲתַחֲבֵר דָּא בְּדָא, לֹא יִכִּלִּין לְשִׁלְטָאָה.

תָּא חֲזִי, כִּד הוּא אָדָם בְּגִנְתָּא דְּעֵדֹן, לְאַשְׁתִּדְלָא
בְּפוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה. נַחַת הָאִי סְמָא"ל, וְכָל

אִינֹן דְּרִגִּין דְּבֵיָה, וְהוּא רִכִּיב עַל הַהוּא חוּיָא בִּישָׂא,
בְּגִין לְאַסְטָאָה לֹון. בְּגִין דְּהַהוּא חוּיָא דְּהוּא קָאִים
תְּחוּתֵיהָ, אִיהוּ עֲקִימָא לְאַסְטָאָה, בְּנִי נְשָׂא, וּלְפִתָּאָה
לֹון. בְּגִין דְּכִתִּיב, (מְשִׁלִּי ה) כִּי נִפְתַּת תִּטְפְּנָה שְׁפִתֵי זָרָה וְחָלַק
מִשְׁמֹן חֶפֶה. וְדָא יְהִיב חִילָא, וְדָא עֲבִיד אִוְמָנוּתָא
בְּעֵלְמָא, וְדָא בְּלֹא דָּא לֹא יִכִּלִּי לְשִׁלְטָאָה.

בְּגִין כֶּה, כִּד הַהוּא קִשְׁרָא דְּאַמְצָעִיתָא, אֲתַחֲבֵר
בְּנוֹקְבָא, כִּדִּין נַחְתִּי דִּינִין, וְכָל דְּחֻקִּין לְעֵלְמָא

וְכֹד הָאֵי לָא אֶתְתַקַּף דְּלָא נָטִיל, כִּלְא אֶתְבַּר וְאֶתְכַפֵּיִא,
 דְּלָא יְכִיל לְשִׁלְטָאָה. וְעַל דָּא, כִּלְא אֶתְבַּר וְאֶתְכַפֵּיִא,
 בְּרֻזָּא דְקֶרְבַּנִּין דְּלִתְתָּא. וְסִלְקָא מֵאֵן דְּסִלְקָא, לְאֶתְעַטְרָא
 לְעִילָא, וְלֵאֶתְבְּרָא מֵעֲמָקָא עֲלָאָה, דְּנִהִיר לְכָל אַנְפִּין.
 קְשָׁרָא תְּלִיתָאָה הָאֵי אִיהוּ תְּקִיפָא בְּתִקִּיפּוּ יִתִּיר, וְהָאֵי
 אֶקְרִי צַרְ"ה, בְּגִין דְּמַהֵאֵי נְפִקֵי שׁוּלְטָנוּ,
 לְאַשְׁרָאָה דְּחֻקִּין, וְלְמַעַבְד עָאקוּ לְבַנֵּי נְשָׂא. וְרֻזָּא דְתִלְת
 קְשָׁרִין אֲלִין, דְּכַתִּיב, (תהלים עח) עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה. אֲלִין
 תִּלְת קְשָׁרִין דִּימִינָא.

תִּלְת קְשָׁרִין דְּשְׂמָאלָא, כִּד מִתְתַקְפִּי כַּחְדָּא, כְּדִין הָהֵיא
 שְׂמָאלָא אֶקְרִי, (תהלים עח) מִשְׁלַח"ת מְלֹאכֵי רָעִים.
 בְּגִין דְּמַהֵאֵי שְׂמָאלָא, אֶשְׁתַּדְּרוּ לְתַתָּא, וְנָטְלֵי תוּקְפָא,
 כִּלְ אֵינּוּן מְלֹאכֵין בִּישִׁין, אֵינּוּן דְּנִפְקֵי מִסְטְרָא דְלִתְתָּא,
 כְּדַקְא מְרוּן. וְכִל דָּא מְגוּ דְרָגָא תְּנַיִנָא וְדְרָגָא תְּלִיתָאָה.
 דְּרָגָא רְבִיעָאָה, הָאֵי דְרָגָא קֵימָא, מְגוּ עֲקִימוּ דְרוּגְזָא,
 גְּוּוֹן אֶשָּׂא. וְהָאֵי אֶקְרִי אֶמְצַעִיתָא. דְּאִיהוּ גּוּפָא,
 דְּקֵימָא בֵּין תְּרִין דְרוּעִין. הֵכָא אֵית לְהֵטָא, דְּמִלְהֵטָא
 בְּסוּמְקָא כּוּרְדָּא. מֵהֵכָא נְפִקֵי תְּקִיפּוּ לְנַחְתָּא לְתַתָּא,
 לְאֶתְקַפָּא לְאוּשְׁדָא דְמִין. בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ דְּיַהִיב רְשׁוּ
 וְשׁוּלְטָנָא לְתַתָּא, לְאֶתְקַפָּא וְלְאוּשְׁדָא דְמִין. הָאֵי נְבִיעַ
 לְנוּקְבָא, וְדָא אֶצְטְרִיךְ לְדָא, כְּמַה דְּאֶצְטְרִיךְ גּוּפָא

לְנַפְשָׁא, וְנַפְשָׁא לָא עֵבִיד אוּמְנוּתָא, אֶלָּא בְּגוּפָא. וְעַל
 דָּא, כָּל חֵילָא, וְכָל תְּקִיפּוּ, מֵהֶכָּא נִפְיָק, לְאַתְקַפָּא,
 וְלַמְעַבְד אוּמְנוּתָא בְּעֵלְמָא, לְאַבְאֶשָׁא. כְּנוֹקְבָא
 דְּמִקְבְּלָא מִן דְּכוּרָא תְּדִיר.

בְּכָל דְּרָגָא וְדְרָגָא, וּבְכָל קְשָׁרָא וְקְשָׁרָא, אֵית כַּמָּה
 מְמַנּוּ, וְכַמָּה טְרִיקֵי חֲבִילִין, דְּכֻלְהוּ אֶתְנַהֲגִין
 בְּגִינֵייהוּ, וְכֻלְהוּ דְּאַתְנַהֲגִין בְּגִינֵייהוּ, כְּלָהוּ לְתַתָּא,
 דְּאֵינּוּן חֲיִילִין דֵּי בְּנוֹקְבָא, וְכֻלְהוּ אֵית לוֹן דְּרָגָא יְדִיעָא
 לְעֵילָא לְאַתְנַהֲגָא בֵּיה.

כַּמָּה דְּאֵית לְסִטְרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, הֵיכְלִין יְדִיעָאן,
 לְגַבֵּי דְּרָגִין עֲלָאִין, לְאַתְכַּלְלָא אֵלִין בְּאֵלִין, הָכִי
 נְמִי לְתַתָּא (ס"א בְּחֻשׁוּכָא) בְּהַפּוּכָא, בְּסִטְרָא אַחֲרָא, אֵית
 דְּרָגִין, לְגַבֵּי אֵינּוּן הֵיכְלִין דְּנוֹקְבָא, לְאַתְכַּלְלָא אֵלִין
 בְּאֵלִין.

בְּהַאי דְּרָגָא, דְּאִיהוּ רַבִּיעָאָה, קִיִּמָן דֵּינִין בִּישִׁין,
 לְנַחְתָּא לְתַתָּא, וְלְאַתְמַסְרָא לְאֵינּוּן דְּעַבְדִּין דֵּינָא
 בִּישָׁא תְּקִיפָא. מֵהֶכָּא יִנְקֵי תוֹקְפָא דִּילְהוֹן, לְאַתְקַפָּא,
 וְלְאַשְׁלֵמָא הֵהוּא דֵּינָא דְּעַבְדִּי. וּבְגִין כֶּךָ, כָּל הַנִּי דְּרָגִין
 כְּלִילָן בְּהוּ, בְּכָל אֵינּוּן הֵיכְלִין תַּתְּאִין, דְּלִסְטֵר נוֹקְבָא
 דְּלְתַתָּא. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצְדִיקֵיָא, דְּסֵטוּ אַרְחֵייהוּ
 מְאוּרְחָא דָּא, וְאִזְלֵי בְּתַר דְּחֻלְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

לְאֵתְקַדְשָׁא בְּקִדּוּשָׁה דְּמֵאֲרִיִּהוֹן, וְכַאֲיִן אֵינּוֹן בְּעֵלְמָא
 דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי.

דְּרָגָא חֲמִישָׁאָה. הַאי דְּרָגָא אֲתַפְּלִיג לְתַרִּין דְּרָגִין (ס"א
 סְטְרִין) יְמִינָא, וּשְׂמָאלָא. (רל"ב ע"ב) וְאֵלִין אֲקָרוּן
 שׁוֹקִין, מִתְּדַבְּקוֹן לְאַבְאָשָׁא וּלְמַרְדָּף. בְּגִין דְּהִכָּא תְּקִיפּוּ
 דְּרַדִּיפּוּ. דְּכָל מַרְעִין, וְכָל בֵּישׁוּן, דְּרַדְפִּי בְּתַרִּיִּהוּ
 דְּחִיבֵיבִיא. וְכַד דִּינָא (ס"א דְּרָגָא) דָּא אֲתַקְרִיב, כְּדִין הָרְצִים
 יֵצְאוּ דְּחוּפִים. וְאֵינּוֹן רְצִים אֵינּוֹן לְתַתָּא, לְמַרְהֵט
 לְאַבְאָשָׁא. וְכָל אֵינּוֹן אֲקָרוּן רוּדְפִים, וְעַל דָּא פְּתִיב (איכה
 ד) קָלִים הָיוּ רוּדְפֵנוּ מִנְּשָׂרֵי שָׁמַיִם.

הַאי דְּרָגָא אֲתַפְּלִג לְתַרִּין סְטְרִין, לִימִינָא וּלְשְׂמָאלָא.
 תַּלְת קְשָׁרִין אֵינּוֹן לִימִינָא. וְתַלְת (ויחי רמ"א ע"א) קְשָׁרִין
 אֵינּוֹן לְשְׂמָאלָא, וְאֵלִין קְשָׁרִין, וְאֵינּוֹן קְשָׁרִין דְּקְאֲמָרוּ,
 כְּלָהוּ מִסְתַּכְּלָן לְאַחֹרָא. בְּגִין דְּאֵינּוֹן קְשָׁרִין עֲלָאִין (דף רמ"ד
 ע"ב) קְדִישִׁין, כְּלָהוּ (ויצא קכ"ד) מִסְתַּכְּלָן לְגוּ פְּנִימָאֵי לְגוּפָא,
 כְּמָה דָּאֵת אָמַר (מלכים א ז) וְכָל אַחֹרֵיהֶם בֵּיתָה. וְאֵלִין כְּלָהוּ
 מִסְתַּכְּלָן לְאַחֹרָא.

מָה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא אֵלִין קְשָׁרִין, עֲלָאִין קְדִישִׁין
 כְּלָהוּ בְּרֹזָא דְּאָדָם, וּבְגִין דְּכָלָא אִיהוּ בְּרֹזָא דְּאָדָם,
 כָּל אַחֹרֵיהֶם בֵּיתָה כְּתִיב. וְאֵלִין קְשָׁרִין אַחֲרָנִין דְּקְאֲמָרוּ,
 אֵינּוֹן קְשָׁרִין דְּאֲמָצְעִיתָא, כְּלָהוּ מִסְתַּכְּלָן לְאַחֹרָא,

וְאֵלֵּינְ אֵינּוֹן בְּרִזָּא דְּבִהְמָה. וּבְגִין כֶּךָ כָּל אַחֲוֵיָהֶם
 לְאַחֲוֵרָא. וְרִזָּא דָּא כְּמָה (רל"ט ע"ב) דְּאוּקִימְנָא, (תהלים לו) אָדָם
 וּבִהְמָה תּוֹשִׁיעַ יי'. דָּא בְּסִטְרָא דְּאָדָם, וְדָא בְּסִטְרָא
 דְּבִהְמָה. וְקִרְבְּנָא הֲכִי סִלְקָא, אָדָם וּבִהְמָה.

קִשְׂרָא קְדַמָּא, בֵּיה קִימָא גְּוּוּנָא דְּחִשׁוּכָא גּוּ עוֹרְפָּלָא,
 (ס"א גו טהירא דעורפילא) דְּצִמְח בְּאַתְלֻטִיָּא תְּחוֹת אֲבְנָא
 דְּקִימָא עָלֵיהּ, דְּלָא צִמְח. וְהֵאֵי קִימָא עָלֵיהּ דְּזִכְאֵי,
 דְּאִית בְּהוּ זְכִיין, וְלָא אִית בְּהוּ זְכוּ דְּאַבְהֵתָא לְאַתְתְּקָפָא
 בְּהוּ, וְלֹאֲגֵנָא עָלֵיהּ.

וְקִשְׂרֵין אַחֲרֵנִין, רַדְפֵי בְּתַר חִיבֵיָא דְּסִטּוּ אַרְחֵיָהוּ
 מְקַדְמַת דְּנָא, וְרַדְפֵי אַבְתְּרֵיָהוּ, וְכָל אֵינּוֹן
 דְּרִשִּׁימוּ אַתְחֲזִי בְּהוּ לְאַשְׁתְּמוּדְעָא. בְּגִין דְּכָל אֵינּוֹן
 דְּאַתְחֲזוֹן לְאַתְעַנְשָׂא, חַד מְלֹאכָא, שְׁלִיחָא קְדִישָׂא, דִּי
 מְסִטְרָא דְּגְבוּרָה, נְחִית וְרִשִּׁים בְּהוּ רִשִּׁימָא, וְהֵהוּא
 רִשִּׁימָא אַשְׁתְּמוּדְע לְעִילָא, לְגַבֵּי כָּל אֵינּוֹן מְאַרִיָּהוֹן
 דְּדִינָא. וְכַד הֵהוּא רִשִּׁימָא אַשְׁתְּמוּדְע לְגַבֵּיָהוּ, מֵאֵן
 דְּאַתְחֲזִי לְמַרְעִין, אֱלֵקֵי לִיה בְּמַרְעִין. מֵאֵן דְּאַתְחֲזִי
 לְמַכְאוּבִין, וְלִשְׂאֵר עוֹנְשִׁין, כְּלָא חֲמָאן בְּהוּא רִשִּׁימוּ.
 וּבְגִין דָּא, אֵינּוֹן קִשְׂרֵין כְּלָהוּ קִימּוּ לְאַחֲוֵרָא, וּבְעֵטִי
 בְּאֵינּוֹן דְּבְעֵטִי בְּמְאַרִיָּהוֹן, וּבְכָל אֵינּוֹן דְּאַתְחֲזוֹן
 לְבְעֵטָא בְּהוּ. בַּר צְדִיקֵי וְחֲסִידֵי וְאִית לוֹן זְכוּ דְּאַבְהֵן,

דְּמַרְעִין רַדְפִּין אַבְתְּרִייהוּ, דְּאַלִּין לָא שְׁלִטִי בְּהוּ, וְלֹא
אֲתִי לֹון מְרַעִין מִסְטְרָא דָא.

וְאִי תִימָא, מֵאֵן אַתְר אֲתִי לֹון מְרַעִין. תָּא חֲזִי כְּתִיב,
(ישעיה נג) וַיֵּי חֲפִץ דְּכָאוּ הַחֲלִי. וַיֵּי חֲפִץ, דְּכָאוּ,
אַתְרַעִי לְמַחָאָה לִיָּהּ, וְלִמִּיָּהּ לִיָּהּ מְרַעִין, בְּגִין לְזַכָּאָה
לֹון לְעֵלְמָא דְּאֲתִי, וְלֹא מִסְטְרָא אַחְרָא, וְאַלִּין אַקְרוּן
יְסוּרִין דְּאַהֲבָה, וְכֹלָא בְּחַד מִתְקַלָּא דְּקוּדְשָׁא סְלָקָא.

דְּרַגָּא שְׁתִּיתָאָה. הָאִי אַקְרִי עֲרָלָה. וְדָא, וְכֹל אֵינֹון
דְּרַגִּין תַּתְּאִין, לְתַתָּא, כְּלָהוּ אַקְרוּן עֲרָלָה, בְּגִין
דְּיִנְקִי מִסְטְרָא דָא. וְהָאִי אֵיָּהוּ גּוֹ רְזָא דְּנַחֲ"שׁ בְּרִיחַ. וְהָאִי
יִנְיָק, לְהַהוּא נַחֲ"שׁ עֲקֻלְתוֹ"ן. וְכֹלָהוּ דְּרַגִּין אַחְרַנִּין,
דְּאַתְאַחְדוּן בְּהָאִי סְטְרָא, אַקְרוּן גּוֹהַרְקִי דְּעֲרָלָה. וְכֹלָא
בְּרֹזָא חֲדָא קָא אֲזֵלִי.

וְתָא חֲזִי, עַל דָּא, כֹּל אֵינֹון אֵילָנִין דְּאַתְנַטְעוּ בְּאַרְעָא,
עַד לָא אֲשַׁתְּרָשוּ, שְׂרִיא עֲלֵיָּהוּ רוּחָא מִסְטְרָא
דְּהָאִי עֲרָלָה, וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא ט) וְעַרְלָתֶם עֲרַלְתוּ אֶת
פְּרִיֹו שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרָלִים לֹא יֵאָכֵל. בְּגִין
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲבִיבוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל תְּדִיר לְגַבִּיָּהּ,
וְרַחֲמֵי לֹון, מְכַל אֲוֹרְחִין בִּישִׁין, וְסְטְרִין בִּישִׁין וּמִסְאַבִּין,
לְאַתְדְּבַקָּא בְּסְטְרָא דְּקְדוּשָׁתָּהּ. זַכָּאִין אֵינֹון בְּהָאִי עֵלְמָא
וְזַכָּאִין אֵינֹון בְּעֵלְמָא דְּאֲתִי.

היכלות מסטרא דקדושה

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא תַּנִּינָן בְּאַיְנוֹן הַיְכָלִין, דְּאַיְנוֹן
 קַיִימִין, לְסִדְרָא סְדוּרָא דְשִׁבְחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בֵּין סְדוּרָא דְקַיִימָא בְּמִלָּה בֵּין סְדוּרָא דְקַיִימָא
 בְּרַעוּתָא. בְּגִין דְּאִית סְדוּרָא דְקַיִימָא בְּמִלָּה, וְאִית
 סְדוּרָא דְקַיִימָא בְּרַעוּתָא וְכוּוֹנָה דְּלַבָּא, לְמַנְדַּע
 וְלֹא־סִתְפְּלָא, בְּגִין לֹא־סִתְפְּלָא לְעִילָא לְעִילָא עַד אֵין
 סוּף, דְּתַמָּן (קל"ט ע"א) תְּקִיעוּ דְּכָל רַעוּתִין וּמַחֲשָׁבִין, וְלֹא
 קַיִימִין בְּמִלָּה כָּלֵל, אֲלֵא כְּמָה דְּאִיהוּ סְתִים, הָכִי כָּל מְלוּי
 בְּסִתְיָמוּ.

תָּא חֲזִי (בראשית מ"א ע"א) הָאִי דְּאַמְרָן בְּאַיְנוֹן הַיְכָלִין כְּלָהוּ
 (נ"א תלפזין), כָּל אֵינוֹן סְדוּרִין אֵינוֹן כְּלָלָא חֲדָא, בְּגִין
 לֹא־תְפְּלָא תַתָּאי בְּעִלָּי.

אָבֵל תָּא חֲזִי, מִשֶּׁה פֶּד סִדְר צְלוּתִיה בְּגִינִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל,
 אָרִיךְ בְּהָאִי צְלוּתָא, בְּגִין דְּאִיהִי צְלוּתָא דְקַיִימָא
 לְעִילָא. וְכַד סִדְר צְלוּתִיה בְּקִצְרוּ דְאַחֲתִיה, לָא אָרִיךְ
 בָּהּ, בְּגִין דְקַיִימָא לְתַתָּא. דְּכַתִּיב, (במדבר יב) אֵל נָא רַפָּא
 נָא לָהּ, וְלֹא אָרִיךְ יַתִּיר, בְּגִין (בראשית צ"א ע"ב) דְּאִיהוּ מְאָרִי
 דְּבִיתָא, וּפְקִיד בֵּיתִיה פֶּדְקָא חֲזִי, (דף רמ"ה ע"א) וּבְגִין כֶּף לָא
 אָרִיךְ יַתִּיר בְּבַעוּתִיה. (נ"א ועל דא פולחון) וְכְלָהוּ סְדוּרִין,
 לֹא־שְׂרָאָה שְׁכִינְתָא בְּעִלְמָא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא בְּכָל אֵינוֹן
 הַיְכָלִין דְּקִאמְרָן. (שאָר)

רַבִּי שְׁמַעוֹן קָם וְאָמַר, זָכָּא חוּלְקָא דִּילָךְ אָדָם קַדְמָאָה,
 בְּרִירָא דְכָל גְּבֻרָאִין, דְּקִימִין בְּעֵלְמָא, דְּרַבִּי לָךְ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּלָּא, וְאֵעִיל לָךְ בְּגִנְתָּא דְּעֵדוֹן,
 וְאִתְקִין לָךְ ז' חוּפּוֹת בֵּיהּ, לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא בְּעֵנוּגָא דְּנַעַם
 עֲלָאָה, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר ^(תהלים כו) לַחֲזוֹת בְּנַעַם יְיָ וּלְבַקֵּר
 בְּהִיכְלוֹ. לַחֲזוֹת בְּנַעַם יְיָ לְעֵילָא. וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ לְתַתָּא.
 לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם יְיָ, בְּאֵינוֹן שְׁבַעָה רְקִיעִין לְעֵילָא, וּלְבַקֵּר
 בְּהִיכְלוֹ בְּאֵינוֹן שְׁבַעָה רְקִיעִין דְּלַתְתָּא, וְאֵלִין קִימִין
 אֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין.

וּבְכֻלָּהוּ קָמַת בְּגִנְתָּא דְּעֵדוֹן. אֵינוֹן שְׁבַעָה חוּפּוֹת עֲלָאִין
 קַדִּישִׁין, קִימוּ עֲלָךְ לְעֵילָא, לְאַתְעֲטָרָא בְּהוּ.
 וְאֵינוֹן ז' תַּתָּאִין, קָמַת בְּהוּ לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא בְּהוּ, וּבְכֻלָּהוּ
 אֲשֵׁלִים לָךְ מְאָרְךְ, לְמַהוּי שְׁלִים בְּכָלָּא.
 עַד דְּאַתְדַּחוּ רַגְלָךְ, בְּתַר עֵיטָא דְּהֵהוּא חוּיָא בִּישָׂא,
 וְאַתְתַּרְכַּת מְגִנְתָּא דְּעֵדוֹן, וְגִרְמַת מוֹתָא לָךְ, וּלְכָל
 עֲלָמָא, בְּגִין דְּשִׁבְקַת אֵלִין עֵדוֹנִין דְּלְעֵילָא וְתַתָּא,
 וְאַתְמַשְׁכַּת בְּתַר אֵינוֹן כְּסוּפִין מְסֻאָבִין, דְּאַקְרוּן ^(איוב כ)
 רֵאשׁ פְּתָנִים, דְּגוּפָא מְשִׁיךְ בְּהוּ, וְלֹא רוּחָא. כְּמָה דְּאִתְּ
 אָמַר, ^(דברים לב) וְרֵאשׁ פְּתָנִים אֲכֹזֵר. וְכַתִּיב עֲנִימוּ עֲנִי
 רֵאשׁ. עַד דְּאַתָּא אֲבֵרְהֶם חֲסִידָא, וְשִׁאֲרֵי לְאַתְקִנָּא
 עֲלָמָא, וְעָאֵל גּוּ מְהִימְנוּתָא קַדִּישָׁא, וְאַתְקִין לְעֵילָא

וְתִתָּא, בְּאִינוֹן רְקִיעֵין עֲלָאִין, וּבְאִינוֹן רְקִיעֵין תִּתָּאִין.
 אִינוֹן תִּתָּאִין, הֵיכְלִין לְאִינוֹן רְקִיעֵין עֲלָאִין, לְאִתְאֲחַדָּא
 דָּא בְּדָא, וּלְאִתְקִשְׂרָא דָּא בְּדָא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא
 בְּאִינוֹן הֵיכְלִין דְּקְאֲמֶרֶן. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקִימְנָא הֵתָּם גּוֹ
 כְּלָלָא, הָכָא אִית לֶן לְפֻרְטָא מְלִין, וּלְאִתְקִנָּא לְיַחֲוּדָא
 כְּדָקָא יְאוּת, בְּגִין דְּלָא יִטְעוּן חֲבֵרִיאַ, וְיִהְיוּן בְּאַרְח
 מִיִּשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּכְתִיב (הושע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דִּרְכֵי יִי' וְצִדִּיקִים
 יִלְכוּ בָּם וְגו'.

(היכל לבנת הספיר יסוד ועטרה)

הֵיכְלָא קְדָמָאָה. שִׁירוּתָא גּוֹ מְהִימְנוּתָא, וְהֵאֵי אִיהוּ
 שִׁירוּתָא לְרֻזָּא דְּמְהִימְנוּתָא, וּבְדֶרְגִין דְּחִיזוּ
 דְּמְהִימְנוּתָא. נְבִיאֵי קְשׁוּט, הֵווּ חֲמָאן מְגוֹ דָּא
 אֲסַפְקִלְרִיא דְּאִינָה מְאִירָה, וּבְגִין דְּהֵאֵי אִיהוּ שִׁירוּתָא
 דְּמְהִימְנוּתָא, כְּתִיב (הושע א) תַּחֲלֹת דְּבֵר יִי' בְּהוֹשַׁע. דְּחֲמָא
 מְגוֹ דֶּרְגָא דָּא, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא דְּכָל דֶּרְגִין לְסִלְקָא
 לְעִילָא, וְסוּפָא דְּכָל דֶּרְגִין לְנַחְתָּא לְתִתָּא.

וּבְגִין דְּהוֹשַׁע חֲמָא מְגוֹ שִׁירוּתָא דָּא, סוּפָא דְּכָל דֶּרְגִין,
 אֲצֻטְרִיךְ לְנִטְלָא הֵאֵי אֲשֶׁת זְנוּנִים, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל
 אֲתִדְחוּ וְאִתְמַשְׁכוּ מִתְּמָן לְתִתָּא, לְגַבֵּי הַהוּא אֲתֵר דְּאֲקִרִי
 אֲשֶׁת זְנוּנִים, בְּגִין דְּשִׁבְקוּ, וְלָא אֲתִדְבְּקוּ בְּהֵאֵי אֲשֶׁת
 חֵיל. וְחֲמָא מִתְּמָן כָּל אִינוֹן הֵיכְלִין דְּאִינוֹן בְּסִטְרָא

מְסֻבָּא. (דאית ליה)

הַיְכָלִין דְּמִסְאָבָא, כְּלָהוּ מִסְאָבִין לְמָאן דְּאִתְדַבֵּק בְּהוֹן,
 וְעַל דָּא כְּתִיב, קַח לְךָ אִשָּׁת זְנוּנִים וְגו'. וְכִי
 נְבִיאָה דְקָשׁוּט אֶצְטְרִיךְ לְדָא. אֵלָא, בְּגִין דְּאָסִיר לִיָּה
 לְבַר נָשׁ לְאֵעֲלָא בְּאֵינּוֹן הַיְכָלִין, בְּגִין דְּלֹא יִתְמַשֵּׁךְ
 אֲבַתְרִיָּהוּ, כְּגוּוּנָא דְעֵבֵד נַח, דְּכְתִיב, (בראשית ט) וַיֵּשֶׁת מִן
 הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל.

וְהוֹשַׁע דְּחִיל לְאִסְתְּכֻלָּא בְּאֵינּוֹן הַיְכָלִין דְּאִסְתְּאָבוּ בְּהוּ
 יִשְׂרָאֵל וְאִתְדַבְּקוּ, דְּלֹא יִתְמַשֵּׁךְ אֲבַתְרִיָּהוּ,
 כְּמָה דְכְתִיב בְּנַח וַיֵּשֶׁת מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל. עַד דְּאָמַר
 לִיָּה, קַח לְךָ אִשָּׁת זְנוּנִים וַיִּלְדִּי זְנוּנִים. וְכְתִיב וַיִּלְךָ וַיִּקַּח
 אֶת גַּמְרַת בַּת דְּבַלְיָם. לְמַנְדַּע בְּמָה דְּאִתְדַבְּקוּ וְאִסְתְּאָבוּ,
 וְשִׁבְקוּ רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, בְּגִין (רמ"ג ע"א) אַל נִכְר. וְעַל דָּא,
 חָמָא מְגוּ הַיְכָלָא דָּא, שִׁירוּתָא דְכָל דְרַגִּין.
 הַיְכָלָא דָּא, שִׁירוּתָא דְכָלָא, לְסִלְקָא בְּדַרְגִין. הַאי
 הַיְכָלָא, אִיהוּ מְדוּרָא דְקִיָּמָא בְּנִהִירוּ.
 לְאִתְעַטְרָא בְּדַרְגוּי, לְאִסְתְּכֻלָּא בְּאֵינּוֹן דְרַגִין עֲלָאִין,
 דְכְתִיב, (שמות כד) וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

בְּהַאי הַיְכָלָא, חַד מְמַנָּא שְׁמַשָּׁא טְהָרִיא לְשָׁמִיָּה. וְאִיהוּ
 קִיָּמָא עַל פְּתַחא דְהַהוּא הַיְכָלָא, וְכָל נְשִׁמְתִין
 דְסִלְקִין, קִיָּמָא הַאי מְמַנָּא בְּהַאי פְּתַחא, וְכְמָה מְמַנֵּן
 אַחַרְנִין עִמִּיהָ, כְּלָהוּ אִשָּׁא דְמִלְהֻטָא, וְשִׁרְבִיטִין דְּאִשָּׁא

(רמ"ב ע"א) בִּידֵייהוּ, וְכִלְהוּ (דף רמ"ה ע"ב) מֵאֲרֵי דְעֵינִין. הָאֵי
מִמְנָא קִימָא בְּסֵטְרָא דָּא, אֵי זְכָאת הָאֵי נִשְׁמַתָּא
לְמִיעֵל, הָאֵי מִמְנָא פִּתַּח פִּתְחָא וְעָלַת.

וְאֵי לָא זְכָאת, הֵהוּא מִמְנָא אַחְרָא דְקִימָא בְּסֵטְרָא
אַחְרָא, זְמִין, וְכַמָּה אֶלְפָּה וְרַבְבֵּן גְּרֵדִינִי נִימוּסִין
עֲמִיָּה. דְּחֵי לָהּ הֵהוּא מִמְנָא אַחְרָא קְדִישָׁא, וְנִקִּיט לָהּ
הָאֵי אַחְרָא, דֵּי בְּסֵטְרָא דְמִסְאֲבָא, וְאֶעִיל לָהּ גּוֹ אֵינּוֹן
הֵיכְלֵי מִסְאֲבֵי. וְכֹל אֵינּוֹן גְּרֵדִינִי נִימוּסִין אַחְדֵי לָהּ, עַד
דְּנַחְתִּי לָהּ לַגִּיהֶנֶם, וְאַתְדַּנְתַּ תַּמָּן תְּרִיסָר יְרַחֵי. תְּקוּנָא
דֵּההוּא סֵטְרָא אַחְרָא, בֵּי דֵינָא לְאַתְדַּנָּא בְּהוּ חֵיבֵיָּא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא, הֵהוּא מִמְנָא קְדִישָׁא, דְקִימָא עַל הֵהוּא
פִּתְחָא, כֹּל אֵינּוֹן צְלוֹתִין, דְּבִקְעֵי אֲוִירִין
וְרִקִיעִין, לְמִיעָאֵל קָמֵי מַלְכָּא, אֵי צְלוֹתָא דְסִגְיָאִין
אֵינּוֹן, פִּתַּח פִּתְחָא, וְאֶעִיל הֵהוּא צְלוֹתָא עַד דְּאַתְעֲבִידוּ
כֹּל צְלוֹתִין דְּעֵלְמָא, עֵטְרָא בְּרִישָׁא דְצַדִּיק חֵי עֵלְמִין,
כַּמָּה דְּאוּקְמוּתָּהּ.

וְאֵי צְלוֹתָא דִּיחִיד, סִלְקָא עַד דְּמָטֵי לְפִתְחָא דֵּהֵיכְלָא
דָּא, דֵּהאֵי מִמְנָא קִימָא בֵּיָּה. אֵי יָאָה הֵהִיא
צְלוֹתָא, לְאַעֲלָא קָמֵי מַלְכָּא קְדִישָׁא (יֵאוּת), מִיַּד פִּתַּח
פִּתְחָא, וְאֶעִיל לָהּ. וְאֵי לָא יָאָה, דְּחֵי לָהּ לְבַר, וְנַחְתָּא
וְאַתְשֻׁטִּיא בְּעֵלְמָא, וְקִימָא גּוֹ רִקִיעָא תַּתָּאָה מֵאֵינּוֹן

רְקִיעֵין דְּלִתְתָא, דְּמִדְּבְרֵי גּוֹ עֲלָמָא, וּבִהְיֹוּא רְקִיעָא,
 קִיִּמָּא חַד מְמָנָא דֵי שְׁמִיָּה סְהֵדִיא"ל, וּמְמָנָא עַל הַאי
 רְקִיעָא. וְנָטִיל כָּל הַנִּי צְלוֹתִין דְּאֲתַדְחִיין, דְּאֶקְרוּן צְלוֹתֵי
 פְּסִילָאן וְגַנְיֹו לֹון, עַד דְּאֲתַדְנן (נ"א דְּתָב) הֵהוּא בַר נֶשׁ.

אִי תָב לְגַבֵּי מְאָרִיָּה כְּדָקָא יְאוֹת, וְצִלֵּי צְלוֹתָא אַחְרָא
 זַכָּאָה, הֵהִיא צְלוֹתָא זַכָּאָה כַּד סִלְקָא, נָטִיל הֵהוּא
 מְמָנָא סְהֵדִיא"ל הַאי צְלוֹתָא, וְסִלְקָא לָהּ לְעִילָא, עַד
 דְּאֶעְרַע בִּהְיֹוּא צְלוֹתָא זַכָּאָה, וְסִלְקִין וְאֲתַעְרְבוּן כְּחֻדָּא,
 וְעֵאלִין קָמִי מְלַכָּא קְדִישָׁא.

וּלְזַמְנִין אֲתַדְחִיא הֵהִיא צְלוֹתָא, בְּגִין דֵּהֵהוּא בַר נֶשׁ
 אֲתַמְשֵׁךְ בְּתַר סֵטְרָא אַחְרָא, וְאִיהוּ אֶסְתָּאב
 בִּהְיֹוּא סֵטְרָא, וְנָטִיל לָהּ הֵהוּא מְמָנָא דֵי בִּהְיֹוּא סֵטְרָא
 אַחְרָא מְסֵאבָּא. וּכְדִין קִיִּמָּא הֵהוּא סֵטְרָא אַחְרָא
 מְסֵאבָּא. סִלְקָא וְאֲדַכְּר חוּבוּי דֵּהֵהוּא בַר נֶשׁ קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאֶסְטִי עָלֶיהָ לְעִילָא. וְעַל דָּא, כָּל צְלוֹתִין,
 וְכָל נְשֻׁמְתִין, כַּד סִלְקִין, כְּלַהוּן סִלְקִין וְקִיִּמְן קָמִי
 הֵיכְלָא דָּא. וְהַאי מְמָנָא קִיִּמָּא עַל פְּתַחא דֵּהֵיכְלָא דָּא,
 לְאֶעְלָא נְשֻׁמְתִין וְצְלוֹתִין, אוּ לְדַחֲיָא לֹון לְבַר.

לְעִילָא מֵהַאי פְּתַחא, אִית פְּתַחא אַחְרָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא חֲתִיר לָהּ וְאֲתַפְתַּח תְּלַת זְמַנֵּי בְיוֹמָא, וְלֹא
 אֲנַעִיל, וְקִיִּמָּא לְאֵינּוּן מְאָרִיָּהוּן דִּתְיוּבְתָא, דֵּי אוּשְׁדִין

דְּמַעָּה בְּצִלּוֹתֶיהוֹן קָמִי מְאִרְיָהוֹן. וְכֹל תִּרְעִין וּפְתִיחִין
נִנְעָלוּ, עַד דְּעֵיילִי בְּרִשׁוֹתָא, בַּר תִּרְעִין אֱלִין, דְּאֶקְרוּן
שְׁעֵרֵי דְּמַעָּה.

וְכֹד הַאי צִלּוֹתָא דְּדְמַעָּה סִלְקָא לְעֵילָא, לְאַעֲלָא בְּאִינוֹן
תִּרְעִין, אֲזַדְמֵן הֵהוּא אוֹפֵן דְּקִימָא עַל שִׁית מֵאָה
חִיוּן רַבְרָבֵן, וְרַחֲמִיא"ל שְׁמִיָּה, וְנָטִיל הֵהִיא צִלּוֹתָא,
בְּאִינוֹן דְּמַעִין, צִלּוֹתָא עָאלַת וְאַתְקַשְׁרַת לְעֵילָא.

וְאִינוֹן דְּמַעִין אֲשַׁתְּאֲרוּ הַכָּא, וְרִשְׁמִין בְּהַאי פְּתַחָא.
וְאִית דְּמַעִין אַחַרְנִין, וְרִשְׁמִין תְּדִיר עַל כֹּל
אִינוֹן רְתִיכִין עֲלָאִין, דְּלֹא אַתְמַחוּן (ס"א אַתְחַמוּן). אֱלִין אִינוֹן
דְּמַעִין, דְּאוֹשְׁדוּ לְעֵילָא וְתַתָּא, כַּד אַתְחַרְבּ בֵּי מְקַדְשָׁא,
דְּכְתִיב (ישעיה לג) הֵן אֲרָאֲלֶם צַעְקוֹ חוֹצָה מִלְּאֲכִי שָׁלוֹם מִר
יְבַכְיוּן. וְאִינוֹן דְּמַעִין דְּאוֹשְׁדִין עַל צְדִיקֵיָא, וְזַכָּאִין, כַּד
מְסַתְּלְקֵי מִעֲלָמָא. כְּלָהוּ נְטִילֵי לוֹן אִינוֹן רְתִיכִין, וְעַרְבֵי
לוֹן בְּאִינוֹן דְּמַעִין, דְּאַתּוֹשְׁדוּ עַל חֲרִיבוּ דְּבֵי מְקַדְשָׁא וְעַל
דָּא כְּתִיב, (ישעיה כד) וּמָחָה יְי' אֱלֹהִים דְּמַעָּה מִעַל כָּל פְּנִים.
מֵאֵן פְּנִים. אֱלִין רְתִיכִין עֲלָאִין קְדִישִׁין. וְלַבְתָּר וְחַרְפַּת
עֲמוּ יִסִּיר מִעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יְי' דַּבֵּר.

בְּהַאי הֵיכְלָא, אִית רוּחַ דְּאֶקְרִי (רל"ג ע"א) סְטוּטְרִי"ה, וְהַאי
אִיהוּ חִיזוּ סְפִירָא, דְּנִצְיִן לְכָל עֵיבֵר, וְהַאי אִיהוּ
דְּקִימָא לְתַרִין סְטְרִין, וּמֵאֱלִין מִתְּפַרְשָׁאן נְצִיצִין כְּנִצְצִין

דְּשִׁרְגָא, כְּמָה (בראשית ע"א) דְּאוֹקִימָנָא בְּכָמָה סְטָרִין. וְכָמָה
 גְּוֹנִין מְלַהֲטֵן מֵהָאֵי בְּסִטְרָא דִּימִינָא. (דף רמ"ו ע"א)

כִּד הֵהוּא רְקִיעָא עֲלָאָה, נָהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק מֵעֵדֵן, אֲפִיק
 נְשִׁמְתִין, לְאֲעֵלָא גּוֹ הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה לְעֵילָא, הֵהוּא
 הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה נְקִיט לֹון. וְכִד נִפְקִי אֵינֹון נְשִׁמְתִין
 קְדִישִין, מִגּוֹ הֵהוּא הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה, נְחֲתִין עַד דְּמָטוֹן
 לְהָאֵי הֵיכְלָא, וְנִקִּיט לֹון הָאֵי רוּחָא קְדִישָא סְטָטוֹרִי"ה
 (סטוטרִי"ה) שְׁמִיָה, דְּאִיהוּ לִימִינָא. וְכֹל אֵינֹון נְשִׁמְתִין
 דְּכוֹרִין, דְּאֵינֹון זְמִינִין לְאֲתַפְרָחָא בְּזַפְאִין דְּכוֹרִין,
 לִימִינָא כְּלָהוּ נְקִיט לֹון, וּמִתְעַכְבִי תַמָּן, עַד דְּאֲתַכְלִילוּ
 בְּנְשִׁמְתִין דְּנוֹקְבִי.

מֵהָאֵי רוּחָא נְפָקָא (ר"ס ע"א) רוּחָא אַחְרָא, לְשִׁמְאֵלָא.
 דְּאֲתַחְזִי וְאֲתַגְנִיז וְאֲתַכְלִיל בְּהָאֵי רוּחָא קְדִמָּאָה,
 וְאֵינֹון חַד, כְּלִילֵן דָּא בְּדָא. וְהָאֵי רוּחָא אַחְרָא, אֲקָרִי
 אֲדִירִי"ה סְנוּגִי"א. סְנִיגִי"ה (נ"א סְנוּגִיא סְטִנִּיה) הָאֵי אִיהוּ רוּחָא
 לְשִׁמְאֵלָא. וְהָאֵי קִימָא, דְּכִד תִּיאֻבְתָא דְּהֵיכְלָא
 שְׁבִיעָאָה לְאֲתַדְבָקָא (רנ"ח ע"א) בְּהֵהוּא נָהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק,
 הֵהוּא רְעוּתָא דְּסִלְקָא מִתַּתָּא לְעֵילָא, עֲבָדָא נְשִׁמְתִין
 בְּרְעוּתָא דִּילִיָה, וְאֵינֹון נּוֹקְבִי.

וְכִד רְעוּתָא דְּהֵהוּא נָהַר, נְחֲתָא וְאֲתַדְבָקָא מֵעֵילָא
 לְתַתָּא, עֲבָדִין נְשִׁמְתִין דְּכוֹרִין. רְעוּתָא דְּלְעֵילָא
 עֲבִיד דְּכוֹרִין. רְעוּתָא דְּלְתַתָּא עֲבִיד נּוֹקְבִין.

וְכֹד אֵלֶּיךָ נִשְׁמָתֶיךָ נוֹקְבִיךָ נִפְקִיךָ מִגּוֹ הַהוּא הַיְכָלָא
 שְׂבִיעָא, נַחְתִּיךָ (ס"א גְּפִקִיךָ) עַד דְּמָטוּ לְהַאי רוּחָא
 שְׂמַאלָא, דְּאִקְרִי אֲדִירִי"ה. וְאִקְרִי לְבַנְתָּ הַסְּפִי"ר. כְּמָה
 דְּאִוְקִימְנָא בְּסִטְרֵיךָ אַחֲרֵיךָ.

כִּיּוֹן דְּמָטוּ לְהַאי רוּחָא אֵינּוֹן נִשְׁמָתֶיךָ נוֹקְבִיךָ, נִקְטָא לּוֹן
 הַאי רוּחָא, וְקִימְנָן בֵּיתָא. וְלִבְתָּר אַתְּכְּלִילוּ רוּחָא
 דָּא דְּשְׂמַאלָא, בְּרוּחָא דָּא דִּימִינָא. וְכִדִּין אַתְּעֵבִידוּ אֵינּוֹן
 נִשְׁמָתֶיךָ, כְּלִילֵן דְּכָר וְנוֹקְבָא כַּחְדָּא (מִזְדִּיוּגֵן) וּפְרַחְתָּן מֵהַאי
 הַיְכָלָא וְאִתְּפָרְשׁוּן בְּבִנֵי נִשְׂאָא. (כַּד אַתָּא לְאַתְּכְּלִילָא) כָּל חַד כְּפּוֹם
 אַרְחִיָּה, וְלִבְתָּר מִזְדִּיוּגֵן כַּחְדָּא.

(כַּד אַתָּא לְאַתְּכְּלִילָא) רוּחָא דָּא דְּשְׂמַאלָא בִּימִינָא, בְּטַשׁ דָּא
 בְּדָא לְאַתְּכְּלִילָא. וְנִפְקִי נְצִיצִין דְּמִתְּפִשְׁטִי לְכָל עֵיבֵר,
 וְאַתְּעֵבִידוּ אֵינּוֹן אוֹפְנִים מְנִיָּהוּ, מֵאֵינּוֹן נְצִיצִין דְּנִפְקִי
 מִגּוֹ רוּחָא שְׂמַאלָא, דְּכְתִיב בְּהוּ, (יְחֻקָּא לֵא) מְרָאָה הָאוֹפְנִים
 וּמַעֲשִׂיהֶם כְּעֵין תְּרִשִׁישׁ. וְאֵלֶּיךָ אֵינּוֹן אוֹפְנִים דְּמִלְּהָטָן
 אִשָּׁא, וְקִימִין בְּשִׁירְתָּא.

כִּיּוֹן דְּאַתְּבְּסָמוּ רוּחָא בְּרוּחָא, וְאַתְּכְּלִילוּ כַּחְדָּא, כְּדִין
 נִפְקָא חַד נְהִירוּ דְּסִלְקָא וְנַחְתָּא, וּמִתִּישְׁבָּא עַל
 אַרְבַּע שׁוּרֵיךָ דְּאוֹפְנִים, וְאִיהוּ חַד חִיּוֹתָא דְּשִׁלְטָא
 עַלִּיָּהוּ, וְאִקְרִי בְּזֻק, הַאי בְּזֻק נְהִיר בְּנְהוּרָא דְּנְצִיץ גּוֹ
 שְׁלֵהוּבָא, וְשִׁלְטָא עַל כָּל אֵינּוֹן אוֹפְנִים.

וְאֶת־פֶּשֶׁט מִנִּיהַ חֵד רְקִיעָא, דְּקִימָא עַל תְּרִין סְמְכִין,
 וְאִינוּן תְּרִין סְמְכִין אִינוּן תְּרִין פְּרוּבִין, חֵד
 מְסֻטָּא דָּא, וְחֵד מְסֻטָּא דָּא. וְהֵאֵי רְקִיעַ עַל רִישׁ־יְהוּ,
 כְּמָה דְכְּתִיב, (יחזקאל י') וְאָרְאָה וְהִנֵּה אֶל הָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל
 רֹאשׁ הַכְּרוּבִים. וְלֹאֵו הֵאֵי רְקִיעַ דְּעַל רִישׁ חִיּוֹתָא. וְהֵאֵי
 בְּזֶק מְמַנָּא עָלֶיהָ, וְרוּחָא עֲלָאָה דְּאֶתְכְּלִיל, עַל כֻּלָּא.

כֻּלָּ אִינוּן צְלוֹתִין, דְּמְקַדְמֵי עַל לָא סִימֵי יִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ
 צְלוֹתְהוֹן, מִתְּעַכְבֵּי בְּהֵאֵי רְקִיעָא, וְהֵאֵי בְּזֶק דְּשִׁלְטָא
 עַל הֵאֵי רְקִיעָא, מְתִקֵּן לוֹן. עַד דְּאֶתָּא סְנַדְלָ"פּוֹן רַב
 מְמַנָּא, רוּחַ עֲלָאָה, דְּשִׁלִּיט עַל כֻּלָּא, וְכַד סִימֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּלָהוּ צְלוֹתִין, נְטִיל לוֹן מֵהֵאֵי רְקִיעָא, וְסִלְקָא וְקָשִׁיר לוֹן
 קְשָׁרִין (וּכְתָרִין) לְמֵאֲרִיָּה כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

הֵאֵי בְּזֶק, קָאִים לְמַמְנֵי כֻּלָּ אִינוּן צְלוֹתִין דְּסִלְקוּן, וְכֻלָּ
 אִינוּן מְלֵי דְּאוּרִייתָא דְּמִתְּעַטְרוּן בְּלִילִיא, כַּד רוּחָא
 דְּצָפוֹן אֲתַעַר, וְלִילִיא אֲתַפְּלַג כֻּלָּ מֵאֵן דְּקָאִים בְּהֵאֵי
 שְׁעֵתָא, וְאֲתַעְסֵק בְּאוּרִייתָא, כֻּלָּ אִינוּן מְלִין סִלְקִין,
 וְנְטִיל לוֹן הֵאֵי בְּזֻ"ק, וְאַנְחָ לוֹן בְּהֵאֵי רְקִיעָא, עַד
 דְּסִלְקָא יְמָמָא.

וְלְבַתֵּר דְּסִלְקֵי יְמָמָא, סִלְקוּן אִינוּן מְלִין, וְשִׁאֲרוּן בְּאַתֵּר
 דְּרְקִיעָא, דְּבִיָּה (בְּרֵאשִׁית ל"א ע"א) תְּלִיין כְּכַבִּיא וּמְזִלֵי
 שְׁמֻשָּׂא וְסִיְהָרָא. וְהֵאֵי אֶקְרִי (ע' ע"א) סֵפֶר הַזִּכְרוֹן, דְּכְּתִיב,

(מלאכי ג) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִכְרוֹן לְפָנָיו. לְפָנָיו, בְּגִין דְּסֵפֶר וּזְכוֹרוֹן
כָּתַב בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא.

אֵינּוֹן אַרְבַּע גְּלַגְלִין, אֵינּוֹן נְטִלִין עַל תְּרִיסַר סַמְכִין.
אֵלִין ד', אַהֲנִיא"ל. קְדוּמִיא"ל (ס"א קְדוּמִיא"א מִלְּפִיא"ל)
יְאֶהְדוֹנְהָ"י, (ר"מ ע"ב) יְהֶדוֹנְי"ה. דִּי מִפְתַּחָאן דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא
בִּידֵייהוּ.

וְאֵלִין אַרְבַּע אֵינּוֹן כְּלִילָן (דף רמ"ו ע"ב) בְּרֻזָּא דְאַתְוּוֹן (ר"ס ע"א)
אֲדַנְי"י, דִּי סַנְדַּלְפוּ"ן מְאָרִי רְתִיכִין. מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהוּ.
אֵלִין אַרְבַּע אַתְוּוֹן פְּרַחִין בְּאִוִּירָא, דִּהֲהוּא אִוִּירָא כְּלִיל
בְּאַתְוּוֹן דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, יְהוּ"ה, יוּ"ד הֵ"א וְא"ו הֵ"א.
וְהֲהוּא אִוִּירָא כְּלִיל לֹוֹן, וְאַתְכְּלִילוּ אֵלִין בְּאֵלִין. וְאֵלִין
ד' נְטִלִין לֹוֹן, בְּרֻזָּא דִּהֲהוּא בְּזַק.

וְאֵלִין ד' עֲאֵלִין בְּד', אֵלִין בְּאֵלִין, דְּכַתִּיב, (שמוות כו)
מִקְבִּילוֹת הַלּוּלָאוֹת אַחַת אֶל אַחַת. וְהָא
אוּקְיָמְנָא, וְרֻזָּא אִיהוּ לְאַתְכְּלָלָא אֵלִין בְּאֵלִין, וְלִשְׁלָבָא
אֵלִין בְּאֵלִין, בְּרֻזָּא דִּהֲהוּא רוּחָא דְכְּלִיל בְּרֻזָּא דְשִׁמָּא
קְדִישָׁא. דְּכְּלִיל שִׁמָּא דָּא בְּשִׁמָּא דָּא.

וְכֹלָא בְּהַאי הֵיכְלָא מִתְנַהֲגִי, וְנִטְלִי בְּהֲהוּא רוּחָא, בְּרֻזָּא
דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא דְשִׁלִּיט עַל כֹּלָא. בְּהַאי הֵיכְלָא
אִיהוּ יְאֶהְדוֹנְהָ"י, כְּלָלָא דְתַרִּין שְׁמַתָּן, מִגּוֹ דְאִיהוּ רוּחָא
בְּרוּחָא. וְכַד שִׁמָּא דָּא, דְּכְּלִיל בְּרֻזָּא דְרוּחָא בְּרוּחָא,

וְכִלִּיל דָּא בְּדָא. נְהִיר דָּא בְּדָא, כְּדִין נְהִיר כְּלָא, וְסִלְקָא
נְהוּרָא וְנַחְתָּא, כְּנֵהוּרָא דְשִׁמְשָׁא גּוּ מִיָּא וְאוּקִימָנָא.

וְכִדִּין (כד) הַאי רוּחָא נְטִיל, כְּלָא נְטִלִין בְּגִינִיָּה, דְכְּתִיב,
אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הַרוּחַ לְלַכְתּוֹ יֵלְכוּ לֹא

יִסְבוּ בְּלַכְתָּן. וְכֵד רוּחָא דָּא נְהִיר בְּשִׁמָּא דָּא, כְּדִין עָאֲלִין
כְּלָהוּ דָּא בְּדָא, וְאֶתְקִשְׁרוּ כְּלָהוּ כְּחָדָא, לְסִלְקָא לְעֵילָא,
בְּרוּזָא דְשִׁמָּא דָּא קְדִישָׁא.

בְּאַמְצְעִיתָא דְהֵיכְלָא דָּא, קְיִימָא חַד עֲמוּדָא, נְעִיץ
מֵהֵיכְלָא דָּא לְהֵיכְלָא תְנִינָא, בְּהַאי סָלִיק
רוּחָא דְלַתְתָּא לְגַבֵּי רוּחָא דְלְעֵילָא, לְאַתְאַחְדָּא רוּחָא
בְּרוּחָא, וְכֵן עַד לְעֵילָא מְכָלָהוּ, לְמַהוּי כְּלָהוּ רוּחָא חָדָא,
כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וְרוּחַ אֶחָד לָהֶם (לכל).

עֲמוּדָא דָּא דְקִיִּמָּא בְּאַמְצְעִיתָא, אֲדַרְהֵנִי"אל שְׁמִיָּה,
וְרוּזִין דְמַפְתָּחֵן דְשִׁמָּא קְדִישָׁא בִּידִיָּה. כֵּד
צְלוּתִין סִלְקָאן וּמְטָאן לְהַאי עֲמוּדָא, כְּדִין נְטִילֵי כְּלָהוּ
דְאִינּוּן בְּהֵיכְלָא דָּא, לְגוּ הֵיכְלָא תְנִינָא, לְאַתְאַחְדָּא דָּא
בְּדָא, לְמַהוּי כְּלָא בְּרוּזָא חָדָא, לְאַתְיִיחְדָּא עֵילָא וְתַתָּא
כְּחָדָא לְמַהוּי שְׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים כְּדָקָא יְאוּת.

(היכל עצם השמים הו"ד)

הֵיכְלָא תְנִינָא הֵיכְלָא דָּא, קְיִימָא גּוּ רוּזָא דְמַהִימְנוּתָא,
לְאַתְאַחְדָּא בְּרוּזָא דְלְעֵילָא. הַאי הֵיכְלָא, טְמִיר

וְגִנִּיז יִתִּיר מִן קִדְמָאָה. בְּהִיכְלָא דָּא, אֵית תְּלַת פְּתַחִין,
 וְחַד שְׁמַשָּׁא מְמַנָּא עַל־יֵיהוּ, אֹרְפַנִּי"אל שְׁמִיָּה. הַאי
 מְמַנָּא, שְׁלִיט עַל תְּלַת סְטְרֵי עֲלָמָא, דְּרוּם וְצָפוֹן וּמְזֻרְחָ.
 דְּרוּם מֵהַאי סְטְרָא, וְצָפוֹן מֵהַאי סְטְרָא, וּמְזֻרְחָ
 בְּאַמְצָעִיתָא.

אֲלִין תְּלַת פְּתַחִין, לְתַלַּת סְטְרִין אֲלִין. תְּרִין סְתִימִין, וְחַד
 בְּאַמְצָעִיתָא פְּתִיחַ, בְּרֻזָּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת כ"ד) וּכְעֶצֶם
 הַשָּׁמַיִם לְטַהַר. הַאי מְמַנָּא אֲתַפְקֵד וְקִימָא בְּהַהוּא פְּתַחָא
 דְּאִיְהוּ פְּתִיחַ, וְתַחֲתוּת יְדִיָּה תְּרִין מְמַנָּן אַחְרָנִין, דְּמְמַנָּן עַל
 אֵינּוֹן פְּתַחִין אַחְרָנִין סְתִימִין.

וְכָל אֵינּוֹן נְשַׁמְתִּין, דְּאֵינּוֹן קְטוּלֵי בֵּית דִּין, אוֹ אֵינּוֹן
 קְטוּלֵי שְׂאָר עַמִּין, כְּלֵהוּ אֲתַמְנָן תַּחֲתוּת יְדִיָּהוּן, וְהַאי
 מְמַנָּא דְעַל־יֵיהוּ, חֲקִיק לֹון לְדִיוֹקְנִיָּהוּן בְּלְבוּשׁוּי, דְּאֵינּוֹן
 נוֹר דְּלִיק, וְסְלִיק לֹון לְעֵילָא, וְאַחְמֵי לֹון לְמַאֲרִיָּה, וּכְדִין
 נְטִיל לֹון, וְחֲקִיק לֹון בְּפוֹרְפוּרוּי, לְאֵינּוֹן קְטוּלֵי שְׂאָר
 עַמִּין.

וְאֵינּוֹן קְטוּלֵי בֵּית דִּין, נְחִית לֹון הַאי מְמַנָּא, וְאַעִיל לֹון
 בְּתַר אֵינּוֹן תְּרִין פְּתַחִין סְתִימִין, דְּאֵינּוֹן תְּרִין
 מְמַנָּן אַחְרָנִין קִימִין עַל־יֵיהוּ, וְתַמָּן חָמָאן יְקָרָא דְכָל
 אֵינּוֹן דְּקִימֹו אֹרִיִּיתָא, וְנְטְרוּ פְּקוּדוּי, וְאֵינּוֹן כְּסִיפִין
 בְּגַרְמִיָּהוּ, וְנְכוּוִין מִחוּפָּה דְלָהוֹן. עַד דְּהַאי מְמַנָּא

דְּקִימָא עֲלֵייהוּ, פִּתַח לֹון תִּרְעָא דְמִזְרַח, וְנִהִיר לֹון,
וְיִהִיב לֹון חַיִּים דְּאִתְפְּתַחוּ בְּהֵוֹא תִרְעָא דְמִזְרַח. וּבִידָא
דִּתְהוּא מְמַנָּא חַד כֶּסֶף דְּחַיִּין, דְּאִיהוּ מְלִיא נְהוּרִין, וְהֵא
אֶקְרִי כּוּס תְּנַחוּמִין, כֶּסֶף דְּחַיִּי. (נ"א וְנִהִיר וְיִהִיב לֹון חַיִּים) דִּתְהָא
בְּגִין כֶּסֶף אַחְרָא דִּשְׁתּוּ בְּקַדְמִיתָא, זְכוּ לְהֵאִי.

כְּגֻוּנָא דָּא אִית בְּסִטְרָא אַחְרָא, בְּהִיכְלָא דְמִסְאַבָּא,
מְמַנָּא אַחְרָא, וּבִידֵיהּ כּוּס דְּאֶקְרִי (ויקרא י"ב ע"ב, רס"ד

כּוּס תִּרְעָלָה, כּוּס חֲמָתוּ. כְּמָה דְּתַנִּינָן, אִית יִין וְאִית
יִין, הָכִי נְמִי אִית כּוּס וְאִית כּוּס, וְכֻלָּא, דָּא לְטָב, וְדָא
לְבִישׁ. יִין לְטָב, דְּכִתִּיב, (תהלים קד) וְיִין יִשְׂמַח לִבְבִי אֲנוּשׁ.

וְיִין לְבִישׁ, דְּכִתִּיב, (תהלים עה) וְיִין חֲמַר מִלֵּא מִסֶּךְ וְגו'. כּוּס
לְטָב, דְּכִתִּיב, (תהלים קטז) כּוּס יִשׁוּעוֹת אִשָּׁא. כּוּס (דף רמ"ז ע"א)

לְבִישׁ, דְּכִתִּיב, (ישעיה נא) כּוּס חֲמָתוּ כּוּס הַתִּרְעָלָה.

כְּמָה דְּאִית בְּסִטְרָא דְקְדוּשָׁה, הִיכְלִין וּמְמַנָּן כֻּלָּא לְטָב,
וְרוּחִין קְדִישִׁין וְכֻל סְטְרִין קְדִישִׁין. הָכִי נְמִי אִית

בְּסִטְר מִסְאַבָּא, הִיכְלִין וּמְמַנָּן כְּלָהוּ לְבִישׁ, וְרוּחִין
מִסְאַבִּין, מְמַנָּן, וְכֻל סְטְרִין מִסְאַבִּין. וְדָא לְקַבֵּל דָּא, כְּגֻוּן

יִצְר הַטּוֹב וְיִצְר הָרַע, וְכֻלָּא בְּרוּזָא חֲדָא.

הִיכְלָא דָּא אֶקְרִי הִיכְל זוּהַר, בְּגִין דְּאִית בֵּית רוחָא,
דְּאֶקְרִי אוּרְפְּנִיא"ל. וְאִיהוּ זוּהַר דְּלֵא אֲשֵׁתַנִּי,

וְקִימָא בְּנִהִירוּ סְתִימָא, דְּנִהִיר מְעִילָא, וּבְנִהִירוּ דְּנִהִיר

לְתַתָּא. וְכַד בְּטַשׁ נְהִירוֹ דְּלִתְתָּא בְּנְהִירוֹ עֲלָאָה, (נ"א וְכַד נְהִיר
 נְהוּרָא בְּנְהוּרָא) נְהִיר הַאי רוּחָא, כְּגוּוּנָא דְּחִיזוּ דְּעֵינָא, דְּכַד
 מְתַגְלַגְלָא, כְּדִין אֶפִּיק נְהוּרָא דְּנִצְיָן וְנְהוּרָא, הָכִי נְמִי
 הַאי רוּחָא. וְעַל דָּא, הֵיכְלָא דָּא אֶקְרִי זוּהַר.

הַאי רוּחָא דְּאֶקְרִי אוּרְפְּנִי"אֵל, הַאי אִיהוּ דְּנְהִיר
 לְהֵיכְלָא דָּא, וְנְהִיר לְהֵיכְלָא קְדַמָּאָה, בְּגִין דְּהֵהוּא
 רוּחָא דְּהֵיכְלָא קְדַמָּאָה, נְהִיר בְּאַתְגְּלִיא, בְּהַאי (ד"א מְהַאִי)
 רוּחָא דְּאִיהוּ סְתִימָאָה. דָּא רוּחָא נְטִיל לְעֵילָא וְנְטִיל
 לְתַתָּא, בְּרוּזָא דְּכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) חֲמוּקֵי (רנ"ח ע"א) יִרְכִּיף
 כְּמוֹ חֲלָאִים. וּמַה דְּאָמַר חֲמוּקֵי יִרְכִּיף. בְּגִין דְּאִית רוּחָא
 אַחְרָא דְּנִפְיָק מִנִּיהּ לְסִטְר שְׂמַאלָא, וְאַתְקַשְׁר בְּהַדְיָה.
 וְעַל דָּא כְּתִיב חֲמוּקֵי תְרִין. וְהַאי רוּחָא שְׂמַאלָא אֶקְרִי
 הַדְרַנְיָא"ל, וְאַתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, כְּלִילָן כְּחַדָּא, וְאִינוּן
 עֲצָם הַשְּׂמִימִים, דְּכְלִילָא בְּאֵשׁ וּמִים.

כְּתִיב (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה הַקִּשְׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵינָן בְּיוֹם
 הַגָּשָׁם וְגו'. הַאי רוּחָא קְדַמָּאָה אוּרְפְּנִיָא"ל,
 דְּאִיהוּ סְתִימִים בֵּין עֵילָא וְתַתָּא, וְנְהִיר, אִיהוּ (יחזקאל א) כְּעֵין
 חֲשָׁמַל, הַאי אִיהוּ כְּעֵין חֲשָׁמַל, וְלִזְמַנִּין אִיהוּ חֲשָׁמַל.
 בְּגִין דְּמִנִּיהּ קִיַּיְמִין כָּל אִינוּן שְׂרָפִים (פ"א ע"ב) חִיוּן אֲשָׁא
 מְמַלְלָן, חִיוּן דְּקִיַּיְמִי וְלֹא קִיַּיְמִי, וְעַל דָּא אִיהוּ חֲשָׁמַל.
 אוּרְפְּנִיָא"ל דְּקַאמְרוּן, בְּדָא אֲשֶׁתְּמוּדְעָן חִיין לְעֲלָמָא.

כֹּד אֲתָדֵן עֲלֵמָא לְטָב, כִּדִּין נְהִיר רוּחָא דָּא, וְכָל חַיִּין
 וְכָל חֲדוּ אֲשַׁתְּכַח, דִּהָא פִּיּוֹן דְּזִכּוּתָא נִפְקָא, וּנְהִירוּ דִּינִין
 כִּדִּין רוּחָא דָּא אֲנֵהִיר. וְסִימְנָךְ (משלי טז) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ
 חַיִּים.

וְכֹד אֲתָדֵן עֲלֵמָא בְּדִינָא, (בַּהוּוּא זְכוּתָא) כִּדִּין הֵהוּא סֵטְרָא
 אַחְרָא מִסַּאבָּא, שְׁלֵטָא וְאַתְקָף, (ס"א וְכֹד אֲתָדֵן עֲלֵמָא בְּדִינָא
 בַּהוּוּא זְכוּתָא, כִּדִּין הֵהוּא רוּחָא אַחְרָא שְׁלֵטָא וְאַתְקָף) וְהֵאִי רוּחָא אֲגִנִּיז
 וְאַתְחַשְׁךְ, וְכִדִּין כָּל עֲלֵמָא קִימָא בְּדִינָא וְאַתְדֵן. וְכֹלָא
 קִימָא בְּהֵאִי רוּחָא. וְסִימְנָךְ (דְּנִיאל ה) וְאַרְכָּבְתִּיָּה דָּא לְדָא
 נִקְשָׁן.

הֵכָא קִימָן, כָּל אֵינּוֹן מְלִבוּשֵׁין דְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקִיָּא,
 דְּסִלְקִין לְאַתְחַזָּאָה קָמִי מְאָרִיָּהוֹן, וְלִקְיִמָּא קָמִיָּה.
 וְכֹד נִשְׁמַתָּא סִלְקָא וּמְטִי לְהֵאִי הֵיכְלָא, כִּדִּין אֲזֻדְמָן חֲד
 מִמְנָא, דְּאַתְפְּקֵד עַל אֵינּוֹן לְבוּשֵׁין, וְצַדִּיקִיא "ל שְׁמִיָּה.
 דִּהָא בְּזֻמְנָא דְּבַר נֶשׁ עֲבִיד פְּקוּדִין דְּאוּרִיָּתָא בְּהֵאִי
 עֲלֵמָא, כְּגֻוּנָא דְּאִיְהוּ אֲשַׁתְּדַל גְּרַמִּיָּה, הֵכִי אֲתַעְבִּיד לִיָּה
 בְּהֵאִי הֵיכְלָא לְעֵילָא, מְלִבוּשָׁא לְאַתְלַבְּשָׁא בֵּיָה, בַּהוּוּא
 עֲלֵמָא.

וְכֹד נִשְׁמַתָּא סִלְקָא, הֵהוּא מִמְנָא נְטִיל הֵהוּא לְבוּשָׁא
 דִּילָהּ, וְאוּזִיל עֲמָה עַד דִּי מְטָא לְנֶהֱר דִּינּוֹר, דִּי
 נִשְׁמַתָּא אֲצַטְרִיכָא לְאַתְסַחֲיָא וְלְאַתְלַבְּנָא תַּמּוֹן, וְלְזֻמְנִין

דְּטַבְעָא הֵהִיא נִשְׁמַתָּא תַּמְּן וְאִתּוּקְדָא, וְלֹא סִלְקָא כְּלָא
 יוֹמָא, עַד בְּצַפְרָא, כִּד אֲתַעַר רוּחָא דְסִטְרָא דְדְרוּם, כְּדִין
 קַיְיִמִי כְּלֵהוּ וּמִתְחַדְדֵּשׁ, וְאִמְרֵי שִׁירְתָּא, וּמְזַמְרֵן כְּגוּוּנָא
 דְּאִינּוּן מְלֹאכִין דְּאִתְעַבְּר (צו ל"ב ע"ב) שְׁלִטְנֵהוּן וְאִתּוּקְדָן,
 וְקַיְיִמֵן וּמִתְחַדְדֵּשׁ כְּמִלְקַדְמִין, וְאִמְרֵי שִׁירְתָּא, (וּאֲזִלִּי לִוּן) הָכִי
 נְמִי אֲלִין נִשְׁמַתִּין.

וְאִי זַכָּאת הֵאִי נִשְׁמַתָּא וְסִלְקַת. הֵאִי מְמַנָּא צְדִקְיָא"ל,
 נְטִיל לָהּ לְהֵאִי נִשְׁמַתָּא, וְאֲלַבִּישׁ לָהּ בְּהֵוֹא
 לְבוּשָׁא, וְאִתְקַנַּת בֵּיהּ, וְסִלְקָא לְקַרְבְּנָא עַל יְדָא דְמִיכָאֵל
 כְּהֵנָּא, לְקַיְיִמָּא תְּדִיר כֹּל יוֹמִין קָמִי עֲתִיק יוֹמִין, זַכָּאתָה
 חוּלְקָא דְהֵאִי נִשְׁמַתָּא, דְּקַיְיִמָּא וְזַכָּאת לְהֵאִי.

וּבְכִלָּא, אֲתַמְנָא הֵאִי רוּחָא אוֹרְפְּנִיא"ל דְּקֶאֱמֵרֵן, וְאִיהוּ
 שְׁלִיט עַל הֵאִי הִיכְלָא. מְכַלְלָא דָּא, כִּד
 אֲתַכְּלִיל רוּחָא בְּרוּחָא, וּבְטַשׁ דָּא בְּדָא לְאִתְכְּלָלָא כְּחֻדָּא,
 אֲתַבְּרִיאוּ אִינּוּן שְׁלִיטִין אַחְרַנִּין דְּאִתְמַנְּן עַל עֲלָמָא,
 וְאֲלִין אִינּוּן שְׁרָפִים דְּשִׁית גְּדַפִּין. דְּמְקַדְּשֵׁי לְמַרְיָהוּן תְּלַת
 זְמַנִּין בְּיוֹמָא. וְאֲלִין אִינּוּן דְּמִדְּקַדְּקֵי עִם
 צְדִיקְיָא, אֲפִילוּ כְּחַד נִימָא דְשַׁעְרָא. וְאֲלִין אִינּוּן דְּקַיְיִמִי
 לְאֲעַנְשָׁא, בְּהֵאִי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי. וְלֹאִינּוּן דְּמִזְזִלִּי
 לְבַר נָשׁ דְּאוּלִּיפּוּ מְנִיָּה אֲפִילוּ מְלָה חֻדָּא בְּאוּרִייתָא, וְלֹא
 מְנַהֲגֵי בֵּיהּ יְקָר. וְלְכָל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּמְּשֵׁי, בְּמֵאן דְּקֶאֱרִי
 שִׁית סְדְרֵי מְשָׁנָה, לִיְחַדָּא יְחוּדָא דְּמֶאֱרִיָּהוּן.

כֹּד מִתִּישְׁבֵּן רוּחָא בְרוּחָא, וְאַתְנַהֲרֵן כְּחָדָא. מִהֵוּא
 נְהִירוּ נִפְקָא חֵיוֹתָא חָדָא, דְּשִׁלְטָא עַל אֵינוֹן
 שְׂרָפִים, וְאַרְבַּע תְּחוּתָהּ, דְּאַנְפִּיֵהוּ אַנְפִּין דְּנִשְׁר, הֵא
 חֵיוֹתָא יוֹפִיא"ל שְׁמִיָּהּ, וְאִיְהִי קִיִּמָּא בְּכָל רוּזֵי דְּחֻכְמָתָא,
 לְכָל אֵינוֹן מִפְתַּחָאן דְּחֻכְמָתָא קִיִּמִּין בֵּיהּ.

הֵא חֵיוֹתָא, קִיִּמָּא לְמַתְבַּע אַגְרָא מִעַם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לְמִיָּהּ לְכָל אֵינוֹן דְּרַדְפִּי בְּתַר כָּל מְאָרִיהוֹן
 דְּחֻכְמָה, וְאַפִּילוּ מִכָּל בַּר נֶשׁ, וְאוּלְפִי חֻכְמָה לְמַנְדַּע
 לְמְאָרִיהוֹן, וְהֵוּא אַגְרָא דִּיהִיב לְבָנֵי נֶשׁא דְּרַדְפִּי בְּתַר
 חֻכְמָה לְמַנְדַּע לְמְאָרִיהוֹן.

דְּכִד נִפְקַ בַּר נֶשׁ מִהֵא עֵלְמָא, הֵא חֵיוֹתָא נִפְקָא עַל ד'
 שְׂרָפִים מְעַפְפִּין, וְטָאסַת קַמִּיָּהּ, וְלֹא שְׂבִיק כָּל
 אֵינוֹן גְּרַדִּינֵי נִימוּסִין דֵּי בְּסִטְרָא אַחְרָא, לְמַקְרַב בְּהַדִּיָּה,
 וְכַמָּה אֵינוֹן שְׁלִיחֵן דְּשִׁלְמֵם, סַחְרָנִיָּהּ. וְאַלִּין שְׂרָפִים כֹּד
 נְטִלִין וְאַתְחַזִּיין, אֶתְכַפְּיין אֵינוֹן שְׂרָפִים נְחֻשִׁים, דְּנִפְקֵן
 מִהֵוּא נְחֻשׁ דְּגָרִים מוֹתָא לְכָל עֵלְמָא.

הֵא חֵיוֹתָא קַדִּישָׁא קִיִּמָּא כֹּד נִשְׁמַתָּא סִלְקָא וּמְטָאָת
 לְגַבִּיָּהּ, כְּדִין שְׁאַל לָהּ בְּרוּזָא דְּחֻכְמָתָא דְּמְאָרִיָּה,
 וּכְפוּם הֵהִיא חֻכְמָתָא דְּרַדְפִּי אַבְתָּרָה וְאַדְבַּק (ס"א בְּה), הָכִי
 יְהִי לִיָּה אַגְרִיָּה. וְאִי יְכִיל לְאַדְבַּקָא וְלֹא אַדְבַּק, דְּחִי
 לִיָּה לְבַר, וְלֹא עֵיִלָּהּ, וְקִיִּמָּא תְּחוּת הֵוּא הֵיכְלָא

בְּכִסְיָפוֹ, וְכַד נְטִילֵי גְדַפְיֵיהוּ, אֲלֵינ שְׂרָפִים דְּתַחוּתָהּ, כְּדִין
כְּלָהוּ בְּטָשִׁי בְּגַדְפְיֵיהוּ, וְאוּקְדוּן לָהּ וְאוּקְדַת וְלֹא
אוּקְדַת, וְקִימָא וְלֹא קִימָא, וְהָכִי אוּתְדַנַּת בְּכָל יוּמָא,
נְהִירַת וְלֹא נְהִירַת.

וְאִף עַל גַּב דְּעוּבְדִין טָבִין אֵית לָהּ, בְּגִין (בראשית קל"ב)
דְּלִית אַגְרָא בְּהֵוּא עֲלֵמָא, כְּאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי
בְּחַכְמָתָא, לְאוּסְתַכְלָא בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיהוּן, וְלִית שִׁיעוּרָא
לְאַגְרָא, דְּאִינוּן דִּידְעֵי חַכְמָתָא, לְאוּסְתַכְלָא בִּיקְרָא
דְּמֵאֲרִיהוּן. וְכַפָּה חוּלְקִיהוּן בְּעֲלֵמָא דִּין, וּבְעֲלֵמָא דְּאֵתִי,
דְּכְתִיב, (משלי ג) אֲשֶׁרִי אָדָם מֵצֵא חֲכָמָה וְאָדָם יִפְיֵק תְּבוּנָה.
רוּחָא דָּא, שְׁלֵטָא עַל כְּלָא. כְּלָא כְּלִילָן בְּהַ, כְּלָא
אוּסְתַכְיִין לְגַבְהַ. הָאִי חִיוֹתָא, שְׁלֵטָא עַל אַרְבַּע
אוּחְרַנִין, וְאוּרְבַע גְּלַגְלִין לְכָל חַד וְחַד. גְּלַגְלָא חַדָּא
אוּסְתַכֵּי לְסִטְר מְזֻרְחָ. וְגְלַגְלָא חַדָּא אוּסְתַכֵּי לְסִטְר צְפוּן.
וְגְלַגְלָא חַדָּא אוּסְתַכֵּי לְסִטְר דְּרוּם. וְגְלַגְלָא חַדָּא אוּסְתַכֵּי
לְסִטְר מְעָרְב. וְכָל חַד וְחַד בְּתַלַּת סְמִכִין.
גְּלַגְלָא דְּלְסִטְר מְזֻרְחָ. חַנִּיא"ל שְׁמִיָּה. גְּלַגְלָא דְּלְסִטְר
צְפוּן, קַרְשִׁיא"ל שְׁמִיָּה. גְּלַגְלָא דְּלְסִטְר דְּרוּם,
עֲזַרִיא"ל שְׁמִיָּה. גְּלַגְלָא דְּלְסִטְר מְעָרְב, עֲנִיא"ל שְׁמִיָּה.
וְאִינוּן תְּלַת סְמִכִין דְּאִינוּן לְכָל חַד וְחַד, כְּלָהוּ אוּסְתַכְיִין
לְאֻמְצַעִיתָא. בְּגִין דְּאֻמְצַעִיתָא אִיהוּ נְטִיל לוּן, וְכְלָהוּ
נְטִלוּ בְּגִינְיָה דְּאֻמְצַעִיתָא.

אֵלֶּיךָ דְקִיָּמִי בְּאַמְצָעִיתָא, כְּלֵהוּ מִמֶּנּוּ בְּשִׁירְתָּא. וְאֵלֶּיךָ
 דִּימִינָא אֲמַרֵי שִׁירְתָּא, דְּסִלְקָא רְעוּתָא לְעֵילָא,
 וְאֲמַרֵי קְדוּשָׁה. וְאֵלֶּיךָ דְשִׁמְאֵלָא אֲמַרֵי שִׁירְתָּא, וְסִלְקֵי
 רְעוּתָא לְעֵילָא, וְאֲמַרֵי בְרוּךְ. קְדוּשָׁה לְעֵילָא, וּבְרוּךְ
 לְתַתָּא.

אֵלֶּיךָ דְקִיָּמִי לְעֵילָא לְסִטְרָא יְמִינָא, נְטִילֵי קְדוּשָׁה,
 וּמִתְחַבְּרָאן בְּקְדוּשָׁה, בְּכָל אֵינּוֹן דִּידְעֵי לְקַדְשָׁא
 לְמַאֲרִיְהוֹן, בִּיחּוּדָא בְּרוּזָא דְחַכְמַתָּא. וְאֵלֶּיךָ דְקִיָּמִי
 בְּשִׁמְאֵלָא, נְטִילֵי קְדוּשָׁה, וּמִתְחַבְּרָאן בְּכָל אֵינּוֹן דְלָא
 יִדְעֵי לְקַדְשָׁא לְמַאֲרִיְהוֹן פְּדָקָא יָאוּת. וְכִלְהוּ כְּלִילָן אֵלֶּיךָ
 בְּאֵלֶּיךָ בִּיחּוּדָא חֲדָא, וּמִתְקַשְׂרָאן דָּא בְּדָא, עַד דְכִלְהוּ
 אֶתְעַבִּידוּ קְשׁוּרָא חֲדָא, וְרוּחָא חֲדָא, וּמִתְקַשְׂרָן בְּאֵינּוֹן
 דְלְעֵילָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד, לְאַתְכַּלְלָא דָּא בְּדָא.

מֵאַתְרָא דָּא, יִנְקֵי כָּל אֵינּוֹן מְאֲרִיְהוֹן דְחַכְמַתָּא, דְקִיָּמִין
 לְמַנְדַּע (וישב קנ"א ע"ב, רנ"ז ע"ב) בְּמַרְאָה, אוּ בְּרוּזָא (תיקון

י"א ע"ב, כ"א, רנ"ח ע"א, ע"א ע"ב, רס"ב ע"א) דְחַלְמָא, בְּגִין דְנִבְיָאִים
 יִנְקֵי מְלַעֲיָלָא. וְאֵלֶּיךָ מְאֲרֵי דְחַלְמָא, אוּ דְמַרְאָה, יִנְקֵי
 מִהַכָּא. וְכַד מִתְחַבְּרָא אֶתְרָא דָּא בְּאַתְרָא דְלְעֵילָא
 בְּקְשׁוּרָא חֲדָא, כְּדִין נְבִיאִים, יִנְקֵי מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא,

בְּקְשׁוּרָא חֲדָא. (דף רמ"ח ע"א) •

וּבְגִין כֶּף, אֵית מְשָׁל בְּמִלְיָהוּ, דְלָא צַחְצַחָא נְבוּאֶתְהוֹן

כְּדָקָא יְאוּת, כַּמָּה דְהוּה בֵּיהּ בְּמִשָּׁה, דְהוּה צְחָצוּחָא
 בְּנִבּוּאָתִיהּ בְּכֻלָּא. בְּגִין דְנִהֲרִוּ נְפִיק מֵעֵילָא, מֵאַתָּר דְכָל
 נְהוּרִין נְפִקִין מִנֵּיהּ, וּמָטָא לְדִרְגֵיהּ, וּמִתַּמָּן יִנִּיק
 נְבוּאָתִיהּ, וְנִהֲרִי, מַה דְלֹא הוּה כְּדִין לְכֻלָּא, לְכָל שְׂאֵר
 נְבִיאִין. אֵינּוּן מְאָרִיהוֹן דְחֻלְמָא, מְאָרִיהוֹן דְמֵרְאָה, כְּלָהוּ
 יִנְקֵי מֵאַתָּר דָּא לְתַתָּא, בְּלֹא חֲבוּרָא דְלְעֵילָא, עַל יְדָא
 דְדִרְגָא אַחְרָא תַתָּא מִנֵּיהּ דְאִיהוּ לְבַר.

כַּמָּה דְדִרְגָא דְנְבִיאִים דְלְעֵילָא, לֹא הוּוּ חֲמָאן לִיהּ
 נְבִיאִים, בַּר עַל יְדָא דְדִרְגָא אַחְרָא תַתָּא. הָכִי
 נְמִי אֵלִין, דְרָגָא דִינִיקוּ דִילְהוֹן אִיהוּ לְעֵילָא, בְּהֵאִי
 דְרָגָא תַתָּא, אַבְל לֹא אַתְגְּלִיא לוֹן, אֱלֹא עַל יְדָא
 דְדִרְגָא אַחְרָא לְבַר, דְאִיהוּ תַתָּא מִנֵּיהּ, בְּגִין דְנִפְקָא
 מֵהֵאִי הֵיכְלָא, וּמָטָא מְלָה עַד הֵהוּא מְמַנָּא דְקִיִּמָּא עַל
 תַרְעָא דְהֵיכְלָא דָּא, וּמִתַּמָּן לְהֵהוּא מְמַנָּא דְתַחוּת יְדִיהּ,
 וְכֵן עַד (ס"א בְּלָהוּ) דְכַמָּה אֵינּוּן דְנִטְלֵי תְהִיא מְלָה, וְאַתְעָרְבוּ
 בְּהִדָּה. וְעַל דָּא כַּד מָטָא לְגַבֵּיהּ דְבַר נֶשׁ, כַּמָּה אֵינּוּן
 דְאַתְעָרְבִי בְּהִדָּה, וְעַל דָּא לֹא צְחָצְחָא מְלָה כְּדָקָא יְאוּת.
 כַּד מִתְחַבְּרִין אֵלִין אַרְבַּע גְּלַגְלִין, בְּאַרְבַּע אֵינּוּן דִּי
 בְּאַמְצְעִיתָא, כְּדִין כְּלָהוּ אַקְרוּן חֲמוּדוֹת. וְאֵינּוּן
 מְאָרִיהוֹן, דְמֵרְאָה. וּבְגִין כֵּן, הֵאִי חִיתָא דְקֹאמְרוֹן,
 שְׁלֵטָא עַלֵּיהּ. וּבְגִין כֵּן, אַקְרִי דְנִיאֵל, אִישׁ חֲמוּדוֹת.

דְּכַתִּיב, (דניאל ט) פִּי חֲמוּדוֹת אֶתָּה. וְכֹלָא רְזָא פְּדָקָא יְאוּת.
 זְכָאִין אֵינּוּן דִּידְעִין רְזִי דְמֵאֲרִיהוֹן, לְמִיּהוּ בְּאַרְחָ קְשׁוּט,
 בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי.

(היכל נוגה נצ"ח)

הֵיכְלָא תְּלִיתָאָה. הֵיכְלָא דָּא, הֵיכְלָא דְקִיּוּמָא בְּנִהִירוֹ
 עֲלָאָה, יִתִּיר עַל כָּל אֱלִין קְדְמָאִי. בְּהֵיכְלָא דָּא
 קִיּוּמִין אַרְבַּע פְּתַחִין, חַד לְסִטְר דְרוּם, וְחַד לְסִטְר מְזֻרְחָ,
 וְחַד לְסִטְר צְפוֹן, וְחַד לְסִטְר מְעָרְב. בְּכָל פְּתַחָא וּפְתַחָא
 אֵית מְמַנָּא חֲדָא, דְקִיּוּמָא מְמַנָּא עַל כָּל פְּתַחָא וּפְתַחָא.
 פְּתַחָא קְדְמָאָה, דָּא פְּתַחָא דְקִיּוּמָא בֵּיה חַד מְמַנָּא,
 מְלַכִּיא"ל שְׁמִיּהָ. וְאִיהוּ שְׁלִיטָא עַל כָּל אֵינּוּן
 פְּתַקִּין, דְנִפְקִי מִבֵּי דֵינָא דְמְלַכָּא, לְאַתְדֵּנָא עֲלֵמָא. (בְּהַחֲוָא
 פְּתַקָּא) בְּגִין דֵּהֲאִי אִיהוּ מְמַנָּא לְאַשְׁגַּחָא בְּהוּ בְּאֵינּוּן
 פְּתַקִּין, וְתַרִּין סוּפְרִין תַּחוּת יְדֵיהָ, חַד מִימִינָא וְחַד
 מִשְׁמַאלָא.

לְהֵאִי, אֲתֵיִהִיבוּ תְקוּנֵי פְתַקִּין לְאַתְקַנָּא, עַד לָא יִפְקוּן
 מֵהֲאִי תְרַעָא לְבַר, וְיִתְמַסְרוּ בִידָא דֵּהֲהוּא מְמַנָּא,
 דִּי בְּהֵיכְלָא קְדְמָאָה. דֵּהֲא מְזוּמַנָּא דְאַתְמַסְרוּ בִידָא
 דֵּהֲהוּא מְמַנָּא דְבְּהֵיכְלָא קְדְמָאָה, הָא נִפְקִי מִתַּמָּן, וְלִית
 רְשׁוּ לְאַתְבָּא לּוֹן.

דֵּהֲא מִיד אֲזוּדְמִן מְמַנָּא דְסִטְרָא אַחְרָא מְסַאבָּא, מְאֲרִיָּה

דְּדִינָא קְשִׁיָּא תְּקִיפָא, דְּלֹא מִרְחָם, וְסַנְגְּדִיא"ל (ס"א וסדהיאל)
 שְׁמִיָּהּ, וְאִיהוּ מְמַנָּא עַל תְּרַעָא דְּהִיכְלָא קְדַמָּא (ס"א גריס
 אַחְרָא, וְלֹא גְרִיס קְדַמָּא) דִּי בְּסִטְרָא אַחְרָא, דְּאִיהוּ גִיְהֶנָּם, וְכַמָּה
 אֵינּוּן גְּרִדִּינֵי נִימוּסִין מְמַנֵּן לְשִׁטִּיא בְּעֵלְמָא, וְזַמִּינִין
 לְמַעְבַּד דִּינָא.

וּבְגִין כֵּךְ, קְיִימָא הֵהוּא מְמַנָּא לְעֵינָא בְּפִתְקִין, וְאֵינּוּן
 תְּרִין סוּפְרִין דְּקִיִּימֵי תַּחֲוֹת מְמַנָּא דָּא, שְׁמִשִּׁיא"ל
 וְקַמּוּא"ל, אֵלִין סוּפְרִין לְאַתְקֵנָא פִּתְקִין, וְהֵהוּא מְמַנָּא
 עַלִּיָּהּ דְּאִיהוּ מַלְכִּיא"ל. בְּגִין דְּבְּאֵינּוּן הֵיכְלִין דִּי בְּסִטְרָא
 אַחְרָא מְסַבָּא, אַתְּפְקִידוּ מְמַנֵּן יְדִיעָאן, בְּהַפּוּכָא מֵאֵלִין
 מְמַנֵּן דִּי בְּהִיכְלִין אֵלִין, וְכֹל אֵינּוּן רוּחִין וְכֹל אֵינּוּן
 מְמַנֵּן, דְּתַמֵּן, כְּלֵהוּ לְאַבְאָשָׁא.

תָּא חֲזִי, הָאֵי סַנְגְּדִיא"ל (ס"א סדהיאל) כִּד נָטִיל פִּתְקָא,
 מְסִטְרָא דְּהֵהוּא מְמַנָּא דְּקִיִּימָא לְפִתְחָא קְדַמָּא,
 פִּתַּח חַד פִּתְחָא, לְסִטְרָא דְּחִשׁוּכָא, דְּאֶקְרִי בְּאֵר שַׁחַת,
 וְתַמֵּן מְמַנֵּן אֵלֶּה וְרַבְבֵּן זְמִינִין לְנִטְלָא אֵינּוּן פִּתְקִין, וְהָאֵי
 מְמַנָּא עַלִּיָּהּ. וְכִדִּין כְּרוּזִין נְפִקִין, וְכַמָּה גְּרִדִּינֵי שְׁטִיִּין
 בְּעֵלְמָא, וְהֵהוּא דִּינָא אֲשֶׁתְּלִים, וְעַל דָּא, (דף רמ"ח ע"ב)
 מְמַנָּא דָּא קְיִימָא לְעֵינָא בְּפִתְקִין, וְלְאַתְקֵנָא נִימוּסֵי
 פִּתְקִין, עַד לָא נְפִקוּ מֵהָאֵי פִּתְחָא, וְהָאֵי פִּתְחָא אִיהוּ
 פִּתְחָא דְּדָרוּם.

פֶּתַחַּ תְּנַיִנָּא, דָּא פֶּתַחַּ דְּחַיִּין וּמוֹתִין תְּלַיִין בֵּיהּ, בְּגִין
 דְּהֵאִי פֶתַחַּא, חֲתָמִין חֲתִימִין דְּכָל פֶּתְקִין, דְּכִיּוֹן
 דְּפֶתְקִין אֲתֶקְנוּ בְּדָקָא יְאוּת, חַד שְׁמָשָׁא זְמִין, גְּזַרְיָא לְ
 שְׁמִיָּה, וְנָטִיל פֶּתְקִין בְּהֵאִי פֶתַחַּא תְּנַיִנָּא, וְתַמֵּן חֲתָמִין
 לְהוּ.

מְמַנָּא חֲדָא קִימָא עַל הַהוּא פֶתַחַּא, וְעִזְרִיא לְ שְׁמִיָּה,
 וְכָל פֶּתַחַּא וּפֶתַחַּא אֲתֶקְרִי עַל שְׁמָא דְּהַהוּא
 מְמַנָּא דְּאֲתַפְקְדָּא עָלֶיהָ. הֵאִי מְמַנָּא תַּחֲוֹת שׁוּלְטָנִיָּה,
 וְתַחֲוֹת יְדִיָּה, תְּרִין שְׁמָשִׁין דִּי שְׁמַהוֹן (ס"א סטרי"ה) סְנוּרִי"א,
 עֲדִיא לְ. חַד מִימִינָא וְחַד מִשְׁמַאלָא. הַהוּא מִימִינָא, בֵּיהּ
 תְּלַיִין חַיִּין. וְהַהוּא דְּשְׁמַאלָא, בֵּיהּ תְּלַיָּא מוֹתָא. וְתִרִין
 חוֹתָמִין בִּידֵיָּהּ, חוֹתָם חַיִּים וְחוֹתָם מוֹת. דָּא קָאִים
 לְסֵטְרָא דָּא, וְדָא קָאִים לְסֵטְרָא דָּא.

הֵאִי פֶתַחַּא סְתִים כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, וּבִיּוֹמָא דְּשַׁבְּתָא,
 וּבִיּוֹמֵי דְּחֻדְשָׁא אֲתַפְתַּח, לְאַחֲזָאָה חַיִּים בְּהַהוּא
 חוֹתָמָא, דְּתַלְיִין בֵּיהּ חַיִּים, בְּגִין דְּשַׁבְּתָא וְחֻדְשָׁא חוֹתָמָא
 דְּחַיִּים אֲתֶקְיִים בְּהוּ.

בִּיּוֹמָא דְּכַפּוּרֵי, דִּישְׁרָאֵל כְּלָהוּ קִימֵי בְּצִלוֹתִין וּבְעוֹתִין,
 וּמְשִׁתְּדִלִי בְּפוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן, סְתִים הַהוּא
 פֶּתַחַּא, עַד שְׁעֵתָא דְּצִלוֹתָא דְּמִנְחָה. פִּיּוֹן דְּאֶעְבֵּר הֵאִי
 צִלוֹתָא דְּמִנְחָה, מֵאַתֵּר בֵּי דִינָא דְּהֵיכְלָא דְּזוֹכוֹתָא, חַד

אוֹרָא נִפְקָא, וּפְתָחָא דָּא אֲתַפְתַּח, וְהָאִי מְמַנָּא דְהִיכְלָא
 דָּא קַיִימָא, וְאִינוּן תְּרִין שְׁמַשִּׁין חַד מִימִינָא וְחַד
 מִשְׁמַאלָא, וְחֻתְמֵי דְחַיִּים וּמֹותָא בִּידֵייהוּ, וְכָל פְּתָקִין
 דְּעֵלְמָא קַמֵּייהוּ, וּכְדִין אֲחֻתִּימוּ הֵן לְחַיִּים הֵן לְמֹות. וְדָא
 הוּא פְתָחָא דְמִזְרַח.

פְתָחָא תְלִיתָאָה, דָּא פְתָחָא דְקַיִימָא בְקִיּוּמָא, לְמַנְדַּע
 כָּל אִינוּן דֵּי דִינָא יַעֲבֵר עָלֵייהוּ, בֵּין לְמַרְעִין,
 בֵּין לְמַכְאוּבִין, בֵּין לְמַסְכְּנוּ. דִּינָא דְלָא קַיִימָא לְמֹותָא.
 כַּד תַּרְעָא דְפְתָחָא דָּא סְגִיר, כְּדִין דִּינָא אֲתַרְשִׁים עַל בַּר
 נָשׁ, דְלָא תִיַיבִין לִיהּ, בַּר בְּחִילָא דְצִלוּתָא תַקִּיפָא,
 וְתִיּוּבְתָא שְׁלִים. דְכְתִיב (אִיּוֹב יב) יִסְגֹּר עַל אִישׁ וְלֹא יִפְתַּח.
 חַד מְמַנָּא קַיִימָא עַל פְתָחָא דָּא, וְקַפְצִיא"ל שְׁמִיָּה, וְהָאִי
 מְמַנָּא עַל פְתָחָא דָּא, בְּגִין לְסַגְרָא הָאִי פְתָחָא, עַל
 הַהוּא בַר נָשׁ, דְאֲתַחֲזִי לְאֲתַעֲנֶשָׂא, בְּגִין דְלָא יִתְקַבֵּל
 בְּצִלוּתָא, עַד דִּיתוּב לְקַמֵּי מְאָרִיָּה.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא דְאֲתַגְזֹר דִּינָא בְּבִנוּי דְלָא חָאבוּ, בְּאִינוּן
 רַבִּין זְעִירִין, חַד מְמַנָּא שְׁמַשָּׂא תַחוּת יְדֵיהּ,
 עִירִיא"ל שְׁמִיָּה, וְנִפְק וְכָרִיז לְסִטְר שְׁמַאלָא, עַד דְאֲתַעַר
 חַד רוּחָא, דְאִיהוּ רוּחָא דְפַגְיָמוּ, (רס"ד ע"ב) אֲתַבְרִי בְּפַגְיָמוּ
 דְסִיְהָרָא, וְאֲקַרִי אֲסַכְרָא, וְהָאִי אִיהוּ רוּחָא דְקַיִימָא עַל
 דְרָגָא (ס"א פְתָחָא) רַבִּיעָאָה, בְּהִיכְלָא תְלִיתָאָה, דֵּי בְּסִטְר

מִסַּאבָּא, וְדָא קִימָא עַל קְטוּלָא דְלֵהוּן, וְיִתְחַזֵּי לֹון
 לְרַבֵּי, כְּאַתְתָּא דְרַבֵּי אַת לְרַבֵּי, וְאַחִידַת לֹון, וְקִטְלַת
 לֹון.

וְכִדִּין הֵהִיא נִשְׁמַתָּא, סִלְקָא, וְאַחִיד לָהּ הָאֵי מִמְנָא,
 וְסִלְקָא לָהּ לְמִמְנָא דְקִימָא עַל הֵיכְלָא רַבֵּיעָאָה,
 וְהֵהוּא מִמְנָא מְגִדְלָא לֹון, וְאַשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ, וְסִלְיָק לֹון
 לְאַתְחַזָּאָה קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא, בְּכָל שַׁבַּת וְשַׁבַּת, וּבְכָל
 רִישׁ יַרְחָא וְרִישׁ יַרְחָא, וְאַתְחַזֹּון קָמִיָּה, וְאַתְבְּרַכּוּן מִנֵּיהּ.
 וּבִשְׁעַתָּא דְרוּגְזָא שְׁלִטָּא, אִסְתְּכַל בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְחַיִּים עַל עֲלָמָא.

וְכָל אֵינֹון רַבֵּינָן, דְּלֹא אֲשַׁלִּימוּ שְׁנִין, עַד תְּלִיסַר שְׁנִין
 וְיוֹמָא חַד, כְּלֵהוּ אִתְמַסְרוּ בִּידָא דְהָאֵי, (רס"ד ע"ב)
 מִתְלִיסַר שְׁנִין עַד עֶשְׂרִין, כְּלֵהוּ אִתְמַסְרוּ עַל יְדָא דְרוּחָא
 אַחְרָא, דְאַקְרִי אַגְרִיסוּ"ן, דְנִפְקָא מֵהָאֵי נַחֲשׁ (ס"א עֲקִימָא)
 עֲמִיקָא, דְגָרִים מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא, וְאִיְהוּ יִצְרַר הָרַע.
 מִעֶשְׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיִלָּא, אִתְדִן בַּר נֶשׁ מִבֵּי דִינָא, אִתְרַ
 דְאַקְרִי זְכוּתָא, אִיְהוּ בְּגַרְמִיָּה אִתָּא, וּבְחוּבוֹי אִתְדִן,
 וְאַתְמַסַּר בִּידָא דְהָאֵי חוּיָא דְאִיְהוּ מִלְּאַךְ הַמּוֹת.

(בגין דְהָא מִעֶשְׂרִין שְׁנִין וְלַתְתָּא, עַד תְּלִיסַר שְׁנִין), הָאֵי
 רוּחָא דְקִימָא (דף רמ"ט ע"א) בֵּיהּ כְּנַחֲשׁ, אֲזִיל אַבְתַּרִּיָּה,
 דָּא אַגְרִיסוּ"ן דְקָאמְרֵן. בְּגִין דְלֹא אִתְנַטִּיר כַּד הוּהוּ רַבֵּי אַ

דְּקִיק כְּדָקָא יְאוּת. וְחָמֵי בֵּיהַ סִימָן דִּיתְפָּגִים לְבַתְרָ. וְהָאִי
 אֲתַנְטִיל בְּלֹא רְשׁוֹ, וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא
 מִשְׁפָּט. וְרוּזָא דָּא כְּתִיב (בראשית א) וְהָיָה טוֹב מְאֹד, וְתַנְיִנָן,
 וְהָיָה טוֹב מְאֹד, דָּא מִלְּאָךְ הַמּוֹת, דְּאִקְדִּים לֵיהַ עַד לֹא
 יִתְפָּגִים לְבַתְרָ. וְהָאִי מִמְנָא דְקָאִים עַל הָאִי פִתְחָא, אָעִיל
 נְשִׁמְתִּיהַ וְסִלְקָא לָהּ לְעִילָא.

מִתְלִיסַר שְׁנִין וּלְתַתָּא, אֲתַדָּן עַל חוּבוֹי דְאָבוּי, וְאֲתַמְסַר
 בִּידָא דְהָאִי אֲסַפְרָא דְקָאֲמָרָן. וְכֹל חַד וְחַד,
 הֵיכְלָא דָּא לְקַבֵּל הֵיכְלָא דָּא. דָּא בְּהַפּוּכָא מִן דָּא,
 כְּדָקָא מְרָן, וְהָאִי פִתְחָא אִיהוּ לְסִטְר צְפוּן.

פִּתְחָא רְבִיעָא, פִּתְחָא דָּא קִיִּמָא לְאֲסוּתָא, וְאִקְרִי
 פִּתְחָא דְאֲסוּתָא, בְּהָאִי פִתְחָא קִיִּמָא חַד מִמְנָא,
 (רנ"ב ע"א) פְּדִיא"ל שְׁמִיָּה. וְהָאִי קִיִּמָא עַל כָּל אֵינּוֹן
 אֲסוּתִין דְעֵלְמָא, וְלֹאֲעֵלָא צְלוּתִין דְכָל אֵינּוֹן מְאָרִי
 דְמִכְאוּבִין וּמְרַעִין וְצַעֲרִין, וְהָאִי אִיהוּ סְלִיק בְּכָל (נ"א לְכָל)
 אֵינּוֹן צְלוּתִין, וְאָעִיל לּוֹן קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

וְהָאִי אִיהוּ (איוב לג) מִלְּאָךְ מְלִיץ אֶחָד מִנֵּי אֵלֶּךָ, בְּגִין
 דְאֵינּוֹן אֵלֶּךָ קִיִּמִין בְּהַהוּא פִתְחָא, וְהָאִי חַד
 מִנֵּיָּהוּ, וְכְתִיב וַיִּחַנְּנוּ וַיֹּאמֶר פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שַׁחַת מִצְּאֲתֵי
 כְּפֹר. בְּגִין דְסִלִּיק בְּהָאִי (נ"א לְהָאִי) צְלוּתָא, וְקִיִּמָא מְלִיץ
 טוֹב עָלֵיהַ דְבַר נָשׁ, וְאֲדַכְּרָ זְכוּתִיהַ דְעַבְדִּי קָמִי מְלַכָּא

קְדִישָׁא, בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ דְקִימָא תְדִיר לְטַב, וְעַל דָּא,
 כָּל אֲסוּוֹתָא קִימָא בְּהָאֵי פִתְחָא דֵי פְדִיא"ל מְמַנָּא בֵּיהּ.
 פִּתְחָא דָּא אִיהוּ לְסִטְר מְעַרְב. וּבְגִין דָּא, אֵלִין אַרְבַּע
 פִּתְחִין קִימִין בְּהִיכְלָא דָּא.

בְּהִיכְלָא דָּא קִימָא רוּחָא חֲדָא דְאַקְרִי נְגַה, הָאֵי אִיהוּ
 רוּחָא שְׁלִיטָא בְּהָאֵי הִיכְלָא, כָּל זִיוָא וְכָל
 תִּיאוּבְתָא קִימָאן בֵּיהּ. הָאֵי רוּחָא אִיהוּ קִימָא לְכָל
 אֵינּוֹן דְאִית לוֹן חוּלְקָא בְּעִלְמָא דְאַתִּי, דָּא אַעֲטֵר לְאֵינּוֹן
 נְשַׁמְתִּין בְּזִיוָא דִּיקְרָא, בְּגִין לְמַנְדַּע כָּל אֵינּוֹן רוּחִין דֵּי
 בְּהִיכְלִין אַחֲרָנִין, דְדָא אִיהוּ בַר עֲלְמָא דְאַתִּי, וְיַעֲבַר
 בְּכֹלְהוּ, וְלִית מָאן דְיִמְחֵי בִידֵיהּ.

הָאֵי רוּחָא, אִיהוּ רוּחָא דְכִיָּא, בְּרִיר מְאֵלִין תַּתְאִין,
 זְהַרְיָא"ל שְׁמִיָּה, מִתְהוּא מְשַׁחָא דְרַבּוּת קוּדְשָׁא
 דְנִגִּיד מְעִלְמָא דְאַתִּי, נְגִיד בֵּיהּ, וּמִתְהוּא מְשַׁחָא אַתְבְּרִי
 (נ"א אַתְרֵבִי) וְאַצְמַח. וְהָאֵי אִיהוּ נֵר, כְּמָה דְאַתְ אֲמַר (תהלים קלב)
 עֲרַכְתִּי נֵר לְמְשִׁיחִי. בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ סְדוּרָא לְאַדְלָקָא
 בּוּצִינִין מִתְתָּא לְעִילָא, כַּד שָׂרָא עָלֶיהָ נְהִירוּ דְנִגִּיד
 מְלַעִילָא, בְּגִין דְּהָאֵי אַתְסֹדֵר, כַּד אַתְכְּלִילוּ בֵּיהּ כָּל
 אֵינּוֹן תַּתְאִין לְתַתָּא.

וְכַד אַתְסֹדֵר הָאֵי רוּחָא בְּכָל אֵינּוֹן תַּתְאִין, וְנַהִיר, כְּדִין
 אֲפִיק מִנִּיָּה נְהוּרָא חַד, דֵּי שְׁמִיָּה אַקְרִיא"ל (ס"א)

וְהָאֵי כְּלִיל בְּרוּחָא דָּא, הָאֵי קַיְימָא תְּחוּת (ס"א הָאֵי) אֶהְדִּיא"ל)
 רוּחָא, לְאַמְשָׁכָא (ס"א לְאַמְשָׁחָא) לְכָל אֵינּוֹן נְשַׁמְתִּין דְּסִלְקִין,
 דְּאִית לֹון חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְּאִתִּי, וְאַתְחַזּוֹן לְסִלְקָא
 לְעִילָא.

בְּגִין דְּכַד נְשַׁמְתָּא סִלְקָא, וְעַלְת בְּאֵינּוֹן הֵיכְלִין
 תְּתַאֲיִן, רְשִׁימָא אִיהִי בְּעֵשְׂרִין (ר"י ע"א) וְתַרִּין אֲתוּוֹן
 דְּאוּרִייתָא, דְּרְשִׁימִין בְּהָאֵי נְשַׁמְתָּא. וְכַד נְשַׁמְתָּא זְכָאת
 וְקַמַּת קַמִּיה דְּהָהוּא רוּחָא, דָּא מְמַנָּא אֶהְדִּיא"ל מִשַׁח לֹון.
 וְסִלְקִין וְעַלִּין בְּהָהוּא נְהַר דִּינּוֹר וְסִלְקִין וְאַתְקַרִּיבוּ
 לְקַרְבָּנָא.

הָאֵי נְהוּרָא כְּלִיל בְּתַלְת נְהוּרִין, בְּגִין דְּהָהוּא רְבוּת
 מִשַׁחָא, אֲתַכְּלִיל בְּתַלְת גְּוּוּנִין. וְכַד נְצִיץ הָאֵי
 נְהוּרָא, נְצִיץ מְנִיה עֵשְׂרִין וְתַרִּין (אֲתוּוֹן) נְהוּרִין, לְקַבֵּל כ"ב
 אֲתוּוֹן דְּאוּרִייתָא, דְּרְשִׁימִין בְּהָאֵי נְשַׁמְתָּא. וְאֵלִין עֵשְׂרִין
 וְתַרִּין נְהוּרִין, כְּלָהוּ מְמַנָּן שְׁמֵשִׁין דְּקַיְימִי עִמֶּיהָ, וְכְלָהוּ
 אֲתַקְרוּן עַל שְׁמָא דְּהָאֵי נְהוּרָא דְּעַלְיִיהוּ, וְכְלָהוּ
 אֲתַכְּלִילוּ בֵּיה. הָאֵי נְהוּרָא בְּכָל אֵינּוֹן נְהוּרִין, אֲתַכְּלִיל
 בְּהָאֵי רוּחָא, וְהָאֵי רוּחָא כְּלִיל בֵּיה, וְאַסְתְּכִי לְאַתִּישְׁבָּא
 גּוּ הֵיכְלָא רְבִיעָאָה.

רוּחָא דָּא, כַּד אֲתַכְּלִיל מְנְהוּרָא דָּא, וּמְכָלְהוּ נְהוּרִין, כַּד
 דְּחִיִּין (נ"א דְּחִקִּין) לְאַתְנַצְצָא (דף רמ"ט ע"ב) נְפַקָּא מְנִיִּיהוּ

חַד חֵיוֹתָא קַדִּישָׁא, כְּלִילָא בְּתַרֵּי גּוּוּנֵי, אַרְיָא וְנִשְׂרָא,
 וְאִיהֵי חַד דִּיּוֹקְנָא, וְהֵאֵי אַקְרִי אֶהֱיָא"ל. (ס"א אֶתִּיא"ל)
 וְהֵאֵי חֵיוֹתָא קַדִּישָׁא, נִפְקֵי מִנְצִיצוּ דִּילָהּ, כַּד מְטִי נְהִירוּ
 דְּהֵאֵי רוּחָא עֲלָאָה בָּהּ, אַרְבַּע אוֹפְנִים, כְּלִילָן בְּכַל
 גּוּוּנֵין, וְאִינּוֹן הֶדְרִיא"ל, יְהֶדְרִיא"ל, אֶהְדוּרִיא"א, (הַקְדַּמָּה י"ד
 ע"ב) אֶסִּימוּ"ן (נ"א אֶסִּימוּ"ן). כָּל אֵלִין בְּתַמְנִיא גְדַפִּין, וְאֵלִין
 אִינּוֹן מִמְנָן, עַל כָּל חֵילֵי שְׁמֵיא, מִגִּיחֵי קֶרְבָּא. בְּגִין דְּלֹא
 אֲשַׁתְּכַח קֶרְבָּא בְּעֲלָמָא, אוּ עֲקִירוּ דְּמַלְכוּתָא מֵאֶתְרֵיהּ,
 עַד דְּחֵילֵי שְׁמֵיא, וְכַכְבֵּיא דְּשָׂאֵר רְקִיעֵין, כְּלָהּוּ אַחֲזִיו
 קֶרְבִּין וְסַכְסוּכִין אֵלִין בְּאֵלִין. וְאֵלִין אַרְבַּע אוֹפְנִים,
 קַיִימֵי עֲלֵייהוּ לְאַרְבַּע סְטָרִין דְּעֲלָמָא.
 אֵלִין אַרְבַּע, כַּד נִטְלִין לְאַגָּחָא קֶרְבִּין, מִרְזָא דְּהֵיכְלָא
 דְּלַעִילָא נִטְלִין, דְּאִיהוּ בֵּי דִינָא, וְאַקְרִי זְכוּתָא.
 מְזִיעָא דְּלָהוֹן אֲפִיקוּ כַּמָּה חֵילִין וּמִשְׁרִיין דְּלִית לוֹן
 חוּשְׁבָּנָא. וְכִלְהוּ קַיִימֵי תַּחוּת אֵלִין אוֹפְנִים.
 מְנַהוֹן קַיִימֵי עַל שִׁירְתָּא, וּמְנַהוֹן שְׁלִיחֹן עַל עֲלָמָא.
 לְקַבֵּל אִינּוֹן שְׁלִיחֹן דְּלַסְטֵר מְסַבָּא, דְּנִפְקֵי מִגּו
 הַהוּא הֵיכְלָא תְּלִיתָאָה דִּילָהּ, וְאִינּוֹן מְקַטְרְגֵי עֲלָמָא
 לְאַבְאָשָׁא. וְאֵלִין אֲשַׁתְּכַחוּ לְקַבְּלֵיהּ, דְּלֹא יִשְׁלַטוּן לְגַבֵּי
 אִינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵיתָא, כַּמָּה דָּאתָ אֲמַר (תַּהֲלִים צ"א) כִּי
 מְלֹאכְיוּ יִצְוָה לָךְ וְגו'. וְכַתִּיב עַל כַּפֵּים יִשְׁאוּנְךָ פֶּן תִּגְוַף

בְּאֶבֶן וְגו'. דָּא (ישעיה ח) אֶבֶן נֶגֶף צוּר מְכֻשׁוּל. הָאִי אֶקְרִי
 אֶבֶן נֶגֶף צוּר מְכֻשׁוּל. וְהָאִי אֶקְרִי (ישעיה כח) אֶבֶן בַּחַן פְּנַת
 יְקָרְתָּ, (ישעיה כח) צוּר יִשְׂרָאֵל. וְכֻלָּא קִיִּמָּא דָּא לְקַבֵּל דָּא.
 מִרְזָא דְהֵיכְלָא תְּלִיתָאָה דִּי בְּסִטְרָא אַחְרָא, נְפִיקֵי תִרְיִן
 רוּחִין, דְּאֶקְרוּן א"ף וְחַמ"ה, וּמְתִרִין אֲלֵין, נְפִיקִין
 כָּל אֵינּוֹן שְׁלִיחֵן דְּאֲזֵלִין לְאַסְטָאָה בְּנֵי נְשָׂא מֵאַרְחָא
 דְּקָשׁוּט, וְאֲלֵין אֵינּוֹן דְּקִיִּמָּאן, וְאֶקְדִּימוּ עַל בַּר נְשָׁא,
 דְּקָא אֲזִיל לְאַוּרְחָא דְּמִצּוּהָ. וְעַל דָּא אֲלֵין אוּפְנִים קִיִּמָּן
 לְקַבְּלֵיהוּ, בְּגִין לְאַגְנָא עָלֵיהָ דְּבַר נְשָׁא דְּלֵא יִתְנַזְּקוּן.
 מֵאֲלֵין תִּרְיִן רוּחִין דְּחִיל מִשָּׂה, כִּד הוּהִי נְחִית מִן טוּרָא,
 דְּכַתִּיב, (דברים ט) כִּי יִגְרָתִי מִפְּנֵי הָאֵף וְהַחֲמָה.

בְּאַמְצָעֵיתָא דְּהֵיכְלָא דָּא, אֵית אַתְרָא אַחְרָא, דְּקִיִּמָּא
 לְעֵילָא לְעֵילָא, בְּאַרְבַּע פְּתַחִין, לְאַרְבַּע
 סְטְרֵי עֲלָמָא, עֶשְׂרֵי מִמְנָן לְכָל פְּתַחָא וּפְתַחָא, וְחַד מִמְנָא
 עָלֵיהוּ. וְהָאִי כְּלִיל בְּנֵהוּרָא דְּאֶקְרִי אֶהְדִּיא"ל, וְהָאִי
 אֵיהוּ אוּפִן בְּתוּף הָאוּפִן, מְשַׁלְבֵן דָּא בְּדָא.
 אֲלֵין אַרְבַּעִין, נְטִילֵי דֵינָא מִבֵּי זְכוּתָא, לְאַלְקָאָה לְהָאִי
 נְשֻׁמְתָא דְּחַבָּאת (ס"א וּבְעָאת) לְאַלְקָאָה. וְאֲלֵין קִיִּמֵי
 בְּשִׁלְהוּבֵי נוּרָא לְגַבֵּי אֵינּוֹן נְשֻׁמְתִין, וְטָאסִין לְבַר
 מֵהֵיכְלָא דָּא, וְאַלְקָאָן לְנְשֻׁמְתָא דָּא, וְקִיִּמָּא נְזִיפָא
 לְבַר, כָּל אֵינּוֹן יוּמִין דְּאַתְגַּזְרַת עָלֵהָ, וְלֵא עֲאֻלַּת
 לְפִרְגוּדָא.

וְאֵלֶּיךָ אֲרַבְעִים, אֵינֹן דְּקִיָּמִין וְאֵנְזִיפּוּ וּמַנְדִּין, לְכֹל
 אֵינֹן דְּאִפִּיקוּ מִפּוּמֵייהוּ מְלָה דְּלֹא אֲצִטְרִיכָא,
 וּבִתְרָה דְּאִפִּיקוּ מִפּוּמֵייהוּ מְלָה קְדִישָׁא, מְלָה
 דְּאוֹרֵייתָא, וּמִטְנָפִי פּוּמֵייהוּ בֵּהּ. וְאֵלֶּיךָ קִיָּמִי, וּמַנְדִּין
 לֹון, וְקִיָּמִי בֵּהּ אֵי גְדוּיָא אֲרַבְעִין יוּמִין, דְּלֹא אֲשַׁתְּמַע
 צְלוֹתְהוֹן.

וְכֵן לְכֹל אֵינֹן דְּחָאבוּ אֵינֹן חוּבִין, דְּבַעֲיִין לְנִזְפָּא,
 עֲשָׂרָה כְּרוּזִין נְפָקִי בְּכָל יוּמָא, וּמְכַרְזִי בְּכָל אֵינֹן
 רְקִיעִין, וּבְכָל אֵינֹן חִילִין וּמִשְׁרִיין, אֲזִדְּהֶרוּ בְּפִלְנִיא
 דְּאִיהוּ נְזִיפָּא. נְזִיפָּא אִיהוּ עַל חוּבָא פְּלוּגִי דְּעַבְד, עַד
 דְּתַב קָמִי מְאָרִיָּה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן.

כִּד תָּב מֵהֵוּא חוּבָא, מִתְכַּנְפִּי אֵלֶּיךָ אֲרַבְעִין, וְשָׂרָאן
 לִיָּהּ. וּכְדִין אֲכַרְיִזוּ עָלֶיָּהּ, פְּלַנִּיא שָׂרָא נְזִיפָּא. מְכַאן
 וְלֵהֲלֵאָה צְלוֹתָא עָאֲלַת. וְעַד לָא תָּב, נְזִיף אִיהוּ לְעִילָא
 וְתַתָּא, וּנְטִירוּ דְּמְאָרִיָּה אֲתַעְדִּי מְנִיָּה. וְאִפִּילוּ בְּלִילִיא
 נְשַׁמְתִּיָּה נְזִיפָּא, דְּסַתְּמִין לָהּ כָּל תְּרַעֵי שְׁמִיא וְלֹא סִלְקָא,
 וְדַחֲיִין לָהּ לְבַר.

הָאֵי אוּפֹן דְּקִיָּמָא עַל אֵלֶּיךָ אֲרַבְעִין, כִּד נְטִיל מְטָא
 לְהֵוּא אֲתַר דְּאֲקָרִי (מלכים א' ט) תָּא הֲרַצִּי"ם. וְכִד
 עָאֵל, עָאֵלוּ עִמִּיָּה אֵינֹן אֲרַבְעִין, דִּי מְמַנֵּן בְּאֲרַבַּע
 פְּתַחֲיִין, וְסִלְקִין כָּל אֵינֹן מְגִינִין דִּי דְּהָבָא. וְאֵלֶּיךָ אֵינֹן

מִלְאָכִין דְּאֶקְרוּן חֲשַׁמְלִי"ם. וְאֵינּוּן מְגִינִין וְסִיפִין
 וְרוּמְחִין, דְּרַהֲטֵי לְאַגָּנָא עַל־יְהוּ דִּישְׂרָאֵל מִשְׂאֵר
 (דד ר"נ ע"א) עֲמִין, וְלֹא־גַחַא קָרְבָּא בְּהוּ, וְלִנְקָמָא לֹון כְּפּוּם שְׁעֵתָא,
 בְּלֹא אַרִיכוּ.

וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי תָּא הֶרְצִים, אֲתֵר דְּאֵינּוּן רְצִים רַהֲטֵי,
 וְאוּחוּ לְאַגָּתָא, וְלִנְקָמָא נּוּקְמִין לְקַבֵּל רְצִים
 אַחֲרֵנִין, דְּרַהֲטֵי לְאַבְאֲשָׁא וְלֹא־תִרְעָא מִזְּלִין, לְשִׁלְטָאָה
 עַל־יְהוּ. וְרוּזָא דָּא, (אסתר ג) הֶרְצִים יִצְאוּ דְּחוּפִים. רְצִים
 מְסֻטְרָא דָּא, וְרְצִים מְסֻטְרָא דָּא, וּבְגִינְהוּן, (אסתר ח) וְהָעִיר
 שׁוֹשֵׁן צְהֵלָה וְשִׁמְחָה, אוּ (אסתר ג) נְבוּכָה. אִי מְקַדְמֵי אֵלִין
 דְּהִכָּא, הָעִיר שׁוֹשֵׁן שִׁמְחָה. וְאִי מְקַדְמֵי אֵלִין דְּסֻטְרָא
 אַחֲרָא, הָעִיר שׁוֹשֵׁן נְבוּכָה.

וְהָא אוּקִימְנָא, דְּבִכְלָא קִיִּימִין אֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין, סֻטְרָא
 דָּא לְקַבֵּל סֻטְרָא דָּא. וּבְגִין כֶּךָ, אֵלִין אֵינּוּן מְגִינִין
 לְכֻלָּא. כַּד סִלְקִין אֵלִין בְּאֵלִין, נִפְק חַד אֹוִירָא דְּלַעִילָא,
 וְאֲתַעְבִּידוּ כְּלָהּ מִגֵּן חַד. וְסִימְנָה, (בראשית טו) אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ.
 תִּירִיסָר גַּלְגְּלִין, אֵינּוּן דְּסִחְרָאן גּוּ הֵיכְלָא דָּא, וְאֵינּוּן
 אֶקְרוּן שְׂרָפִים, דְּתֵרִין גְּוּוּנִין, תְּוּוּר וְסוּמְקָ,
 רַחֲמֵי וְדִינָא, אֵלִין אֵינּוּן קִיִּימֵי לְאַשְׁגָּחָא תְּדִיר, עַל כֹּל
 אֵינּוּן מְאֵרֵי דְּצַעְרָא, דְּצַעְרִין לֹון שְׂאֵר עֲמִין, וְדַחְקִין
 לֹון, וְאֶקְרוּן חֲלוּנוֹת. וְהֵינּוּ דְּכִתִּיב, (שיר השירים ב) מִשְׁגִּיחַ
 מִן הַחֲלוּנוֹת.

וְאֵלֶיךָ קִיַּמְתִּי לְאַסְתַּכְּלָא, כָּל אֵינֹן דְּמִצְלָאן צְלוֹתֵיהוּ,
 דְּמִקְדָּמֵי לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְאַתְּמִנֹן מֵאֵינֹן עֲשָׂרָה
 קְדָמָאֵי. כְּדִין סְלָקִין וְכַתְּבִין לֹון לְעֵילָא, בְּגִין דְּאֵלֶיךָ
 אֶקְרוּן חֲבָרִים לְגַבֵּייהוּ. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שיר השירים ח)
 חֲבָרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלְךָ הַשְּׁמַעֲנִי.

זְכָאִין אֵינֹן צְדִיקָא, דִּידְעֵי לְסִדְרָא צְלוֹתְהוֹן כְּדָקָא
 יְאוֹת, בְּגִין דְּכַד הָאֵי צְלוֹתָא שְׂרָאת לְאַסְתַּכְּלָא,
 אֵלֶיךָ סְלָקִין בְּהָאֵי צְלוֹתָא, וְעָאֵלֶיךָ בְּכָל אֵינֹן רְקִיעִין,
 וּבְכָל אֵינֹן הֵיכְלִין, עַד תִּרְעָא דְפִתְחָא עֲלָאָה, וְעָאֵלֶיךָ
 הָהֵיא צְלוֹתָא קָמֵי מְלָכָא, לְאַתְעֵטְרָא. כְּמָה דְאַתְמַר.

תָּא חַזִּי, כָּל אֵינֹן דְּמִצְלָאן צְלוֹתֵין, וּמִקְדָּשֵי לְמַרְיָהוֹן
 בְּרַעוּתָא שְׁלִים, הָאֵי צְלוֹתָא בְּעֵיא לְאַפְקָא לָהּ מִגּוֹ
 מַחְשְׁבָהּ, וּבְרַעוּתָא דְּמִלּוּלָא וְרוּחָא, וּכְדִין אֶתְקַדָּשׁ שְׁמִיה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכַד מְטָאת לְגַבֵּי אֵלֶיךָ חֲבָרִים, כְּלָהוּ
 נְטִילֵי לְהֵהִיא צְלוֹתָא, וְאַזְלֹן בְּהִדָּה עַד הֵיכְלָא רְבִיעָאָה,
 בְּהֵהוּא פִתְחָא. וְאֵלֶיךָ מְשַׁבְּחִין בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְּמִצְלָאן
 צְלוֹתֵין, וּמִקְדָּשֵי בְּהֵהוּא זְמַנָּא, אֵלֶיךָ אֵינֹן דֵּי מְמַנֵּן
 בִּימָמָא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, לְמַהוּי עֲמַהוֹן חֲבָרִים. (ס"א וְלֵאוּ בְּלִילִיא
 בְּאֵינֹן) וּבְלִילִיא, בְּאֵינֹן אַחַרְנִין, דְּאַמְרֵי שִׁירְתָּא בְּלִילִיא.
 וְתָא חַזִּי כְּתִיב, (משלי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאוֹמֵר אֵין פֶּשַׁע
 חֵבֵר הוּא לְאִישׁ מְשַׁחִית. וְהָא אֹקְמוּהָ, בְּגִין דְּמִנְע

בְּרַכָּאן דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ אָבִיו. כְּמָה דְּכְתִיב,
 (דברים לב) שָׁאֵל אָבִיךָ וַיַּגִּדְךָ. וְכְתִיב (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ.
 וְאוּקְמוּהָ.

חֵבֵר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית, מֵאֵן אִישׁ מִשְׁחִית. דָּא אִיהוּ
 הַהוּא אִישׁ, דְּפָגִים לְסִיְהָרָא. וְאֶקְרִי (משלי טז) אִישׁ
 תְּהַפּוּכוֹת. (תהלים קכז) אִישׁ לְשׁוֹן. (בראשית כח) אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד
 אִישׁ שָׂדֵה. וְהֵאֵי אִיהוּ אִישׁ מִשְׁחִית, דְּהֵאֵי אִיהוּ מִנֵּע
 בְּרַכָּאן מִעֲלָמָא. אוּף הַכִּי, מֵאֵן דְּמִנֵּע בְּרַכָּאן מִעֲלָמָא,
 חֵבֵר הוּא לְהֵאֵי אִישׁ מִשְׁחִית כְּדַקְאֲמָרֵן. וְדָא הוּא רְזָא,
 בְּגִין דְּאַצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְבִרְכָא לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְלְצִלָּאָה צְלוֹתָא כְּדַקְא יְאוּת. בְּגִין דִּיתְבָּרַךְ שְׁמִיהּ
 קְדִישָׁא, וְיִתְחַבֵּר בְּאֵלִין חֵבְרִין קְדִישִׁין, וְלֹא יִפְגּוּם
 צְלוֹתֵיהּ. בְּגִין דִּימִנֵּע בְּרַכָּאן מִעֲלָמָא, וְיִתְחַבֵּר בְּהַהוּא
 חֵבֵר אִישׁ מִשְׁחִית דְּאִיהוּ מִנֵּע בְּרַכָּאן מִעֲלָמָא, וְגָרִים
 מוֹתָא לְכֻלְהוּ.

כְּתִיב (דברים יח) וְחוֹבֵר חֵבֵר, מֵאֵי וְחוֹבֵר חֵבֵר. הַהוּא מֵאֵן
 דְּאֵזִיל בְּתַר סֵטְרָא אַחְרָא, וְחַרְשׁ חַרְשִׁין, אִיהוּ
 מְשֻׁךְ עָלֵיהּ רוּחָא אַחְרָא מְסֻבָּא, וְאַתְחַבֵּר בְּהַהוּא
 חֵבְרוֹתָא דְּהַהוּא חֵבֵר רָע, וְשְׂאֲרֵי בְּחֵבְרוֹתָא בְּהַדִּיהּ,
 הַהוּא חֵבֵר אִישׁ מִשְׁחִית. אֲמַאי אֶקְרִי חֵבֵר. בְּגִין
 דְּבִשְׁעָתָא דְּאֵתִיּוּלִיד בַּר נָשׁ אַתְחַבֵּר עִמֵּיהּ. וְתַדִּיר קִיּוּמָא

בְּהַדְיָה חֵבֶר. לְבַתֶּר, אֶתְהַפֵּךְ לִיָּה חֵבֶר, אִישׁ מִשְׁחִית.
וְהָכִי אֵית בְּסִטְרָא דְקְדוּשָׁה, בְּסִטְרָא דִימִינָא, חֵבֶר טוֹב,
דְּעֵבִיד טִיבו עֲמִיה דְבֵר נֶשׁ בְּעֶלְמָא דִין וּבְעֶלְמָא
דְּאִתִּי. וְאֵלִין חֵבְרִים קִיִּימִי תְדִיר עָלִיה דְּבֵר נֶשׁ,
בְּחִבְרוֹתָא חֲדָא, לְשִׁיזְבָא לִיָּה, וּלְאַגְנָא עָלִיה, וּלְמַהוּי
עֲמִיה חֵבְרִים, לְקַדְשָׁא שְׁמָא דְמֵאֲרִיהוֹן, וּלְזִמְרָא
וּלְשִׁבְחָא קִמִּיה. תְּדִיר.

מֵאֵלִין נְפִיקִי (דף ר"נ ע"ב) אַרְבַּע סְמִכִין אַחְרָנִין, לְאִינוֹן
תְּרִיסָר דְקֶאֱמָרוֹן, הֲנִי חֵבְרִים. וְאֵלִין אִינוֹן קִיִּימִי
לְגַבִּי אִינוֹן דִּיעֵטִין עֵיטָא לְאַבְאָשָׁא לְצַדִּיקִיָּא. אַף עַל
גַּב דְּלֹא עֲבָדִי, וְסִלְקִי וְאוֹדְעִי מְלָה לְעֵילָא, וּבְטִלִי
לְהֵהוּא עֵיטָא, וְאֵלִין אֶקְרוֹן אֶרְאֵלִיִּים וְאַף עַל גַּב דְּכִלְהוּ
אַתְמָנוֹן לְדָא, כֹּל חַד וְחַד אַתְמָנָא וְאַתְפְּקֵד עַל מְלִין
יְדִיעָאן. וְתַחֲוֹת אֵלִין לִית לוֹן חוֹשְׁבָנָא.

אֵלִין אַרְבַּע, קִיִּימִי לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֶלְמָא, וְכֹל חַד קָאִים
לְאַשְׁגַּחָא עָלִיָּהוּ דִישְׂרָאֵל. וְאֵלִין אֶקְרוֹן חֲרָפִים,
כְּמָה דְאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) מִצִּיץ מִן הַחֲרָפִים. שְׁמָא
דְּאֵלִין אַרְבַּע דְּאֶקְרוֹן חֲרָפִים, עֵיגָא"ל. עֵירִיָּה (נ"א עזרי"ה).
עֵרִיא"ל. יְהִירָא"ל.

עֵיגָא"ל, אִיהוּ קָאִים לְסִטְר מְזֻרְתָּ, וְדָא קִיִּימָא
לְאַשְׁגַּחָא עַל כֹּל אִינוֹן דְּעֵבְדִין עוֹבְדִין

טִבִּין, וְעַל כֹּל אֵינּוֹן דְּמַחְשְׁבֵי מַחְשָׁבָה דְּמִצְוָה, אַף עַל
גַּב דְּלֹא יִכְלִי לְמַעֲבַד.

עִירֵי"ה, קִיִּימָא לְסִטְר דְּרוּם. וְדָא קִיִּימָא לְאַשְׁגָּחָא,
לְכֹל אֵינּוֹן דְּמִנְחָמִי לְמִסְכְּנָא, אוּ דְצַעֲרֵי
לְבַיְיָהוּ עָלֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּלֹא יִכְלִי לְמִיָּהֵב לֵיהּ. וְלֵאֵינּוֹן
דְּאֻלִּי לְאוֹרְחָא דְּמִצְוָה. וְלֵאֵינּוֹן דְּעֵבְדֵי חֶסֶד עִם מִתִּים.
וְאִיהוּ קִיִּימָא קִיוּמָא דְּאַמֶּת. וְהֵאֵי אֶתְמַנָּא לְאַדְכָּרָא לֵיהּ
לְעֵילָא, וְלֵאֲחַקָּא דִּיּוֹקְנֵיהּ לְעֵילָא, לְאַעֲלָא לֵיהּ לְעֵלְמָא
דְּאַתִּי.

עִרֵיא"ל, קִיִּימָא לְסִטְר צְפוֹן. וְדָא קִיִּימָא לְאַשְׁגָּחָא
לְכֹל אֵינּוֹן דְּחֻשִׁיבוּ לְמַעֲבַד בִּישִׁין, וְלֹא
עֵבְדֵי. אוּ בְּעָאן לְמַחֲטִי, וְאַתּוּ לְמַעֲבַד, וְאַתְקַף בִּיצְרִיָּה
וְלֹא עֵבִיד.

יְהִירָא"ל, קִיִּימָא לְסִטְר מְעָרְב. וְהֵאֵי קִיִּימָא לְאַשְׁגָּחָא
לְכֹל אֵינּוֹן דְּלְעָאן בְּאוֹרֵייתָא. וְעֵיִלִּי בְּנֵיִיָּהוּ
לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא לְבֵי רַב. וְלְכֹל אֵינּוֹן דְּמִסְתְּכִלֵי עַל
מְרַע, פֶּד אִיהוּ בְּבֵי מְרַעִיָּה. וְאַשְׁגָּחוּ עָלֵיהּ, וְאוֹדְעוּ לֵיהּ
דִּיסְתְּפֵל בְּחוּבֵי וּבְעוּבָדוּי, וְיִתּוּב מִנֵּיִיָּהוּ לְמֵאֲרִיָּה. בְּגִין
דְּכֹל מֵאן דִּישְׁתַּדֵּל בְּהָהוּא מְרַע, דִּיסְתְּפֵל בְּעוּבָדוּי,
וְיִתּוּב בְּתִיּוּבְתָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ גָרִים לֵיהּ
לְאַשְׁתַּזְבָּא, וְלֵאֲתַבָּא לֵיהּ רוּחִיָּה.

וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דְּל בְּיוֹם רָעָה
 יִמְלִיטְהוּ יִי'. מֵאֵי בְּיוֹם רָעָה, בְּיוֹם רָע מְבַעֵי לִיָּה.
 אֶלָּא בְּיוֹם רָעָה, בְּיוֹמָא דְשִׁלְטָא הֵהוּא רָעָה לְמִיסַב
 נִשְׁמַתִּיהָ. אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דְּל, דָּא הוּא מְרַע. כְּמַה דְּאֵת
 אֲמַר, (שמואל ב יג) מְדוּעַ אֵתָה כְּכָה דְל בֶּן הַמֶּלֶךְ. וּבְגִין כְּךָ,
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלִיטְהוּ יִי'.

וְאֵלִין (ס"א אינון דְּמִסְתַּבְּלִי) דְּאִינוּן מְסַתְּכְּלִי בְּהֵהוּא מְרַע,
 לְאַתְבָּא לִיָּה מִחֻבּוּבֵי גְבִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמַה
 דְּאוּקִימְנָא. בְּהִיכְלָא דָּא קִימָא עָלֵיהָ, לְאַשְׁגַּחָא. וּבְיוֹמָא
 דְּשִׁרְיָא דִּינָא עַל עֲלָמָא, יִשְׁתְּזִיב מְנִיָּה, כְּמַה דְּאֵת אֲמַר
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלִיטְהוּ יִי'. יוֹמָא דְּאֵתְמַסֵּר דִּינָא לְהֵהִיא רָעָה
 לְשִׁלְטָאָה בֵּיהָ (על עֲלָמָא) וְכֻלְהוּ אֵלִין קִימֵי לְאַשְׁגַּחָא. וְעַל
 דָּא אֶקְרוּן חֲרָכִים.

בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים
 בְּדִינָא עַל עֲלָמָא, וְהֵהוּא סְטָרָא בִישָׂא אֲתִי
 לְאַסְטָאָה, כְּדִין מִתְכַּנְפִּי כָּל הַנִּי, וְקִימָן קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְכִדִּין מִתְעַטְרָן כְּלָהוּ, וְקִימָן קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. בְּהֵהוּא זְמַנָּא מַה כְּתִיב, מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת
 מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים. מִצִּיץ: כְּמַאן דְּאַשְׁגַּח מֵאַתָּר דְּקִיקָא,
 דְּחָמִי וְלֹא חָמִי כָּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ. וְלִבְתָּר, מִשְׁגִּיחַ מִן
 הַחֲלוּנוֹת, אֲתָר אֲשִׁחֻתָּא יִתִּיר, דְּפִתַח פִּתְחִין לְרַחֲמָא

עַל כָּלֵא, וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח עַל עֲלָמָא,
 אֲסִתְּפַל בְּאֵלִין חֲלוֹנוֹת, וּבְאֵלִין חֲרָפִים, וְחַיִּים עַל כָּלֵא.
 וְכִדִּין כַּד יִשְׂרָאֵל תִּתְקַעִין בְּהֵהוּא שׁוֹפֵר וְאֲתַעֵר מִתַּתָּא
 הֵהוּא קוּל דְּנַפְיָק מִשׁוֹפֵר, כָּלִיל מֵאֲשָׁא וּמֵיָא
 וְרוּחָא, וְאֲתַעְבִּיד מִכָּלֵא הֵהוּא קוּל, בְּגִין לְאֲתַעֵרָא קוּל
 עֲלָאָה, דְּנַפְקָא מִגּוֹ הֵהוּא שׁוֹפֵר, דְּאִיהוּ כְּגוּוֹנָא דָּא,
 כָּלִיל בְּאֲשָׁא וּבְמֵיָא וְרוּחָא. כְּדִין כְּרוּזָא נַפְקָא, וְאֲכַרִּיז
 בְּכֻלְהוּ רְקִיעִין, וְאָמַר קוּל דְּדוּדֵי הֵנַּח זֶה בָּא וְגוֹ, מִשְׁגִּיחַ
 מִן הַחֲלוֹנוֹת מִצִּיץ מִן הַחֲרָפִים.

וְכִדִּין יַדְעֵי כְּלָהוּ, דִּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עָלֵייהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, וְאֲמַרִּי זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִית לוֹן
 עֵיטָא בְּאַרְעָא, בְּגִין לְאֲתַעֵרָא רַחֲמֵי מְלַעֲיָלָא, כְּדִין
 כְּתִיב (תהלים פט) אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי תְרוּעָה
 וְדָאִי, (דף רנ"א ע"א) יוֹדְעֵי תְרוּעָה: מִתְבָּרִי הָאִי תְרוּעָה,
 דְּאִיהוּ דִּינָא קִשְׂיָא, דְּכָלֵא אֲתַדְּנּוּ בֵּהּ. זַכָּאִין אֵינּוּן
 יִשְׂרָאֵל בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי, בְּגִין דְּאֵינּוּן יַדְעֵי
 אֲרַחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיַדְעֵי לְמַהֵךְ בְּאַרְחוּי,
 וְלִיחְדָּא יַחְוּדָא כְּדָקָא יָאוּת.

אֵלִין חֲלוֹנוֹת, וְאֵלִין חֲרָפִים, קִיִּימֵי כְּלָהוּ לְאַחְדָּא כָּל
 צְלוֹתִין, דְּסִלְקִין מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְלֹאֲשַׁגְחָא בְּהוּ,
 לְאַעְלָא לוֹן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כָּל בֵּית

הַכְּנֶסֶת דִּלְאוּ בֵּיה חֲלוּנוֹת, לְאוּ אֶתֶר לְצִלָּאָה בֵּיה פְּדָקָא
יֵאוּת.

דִּהָא בֵּית הַכְּנֶסֶת לְתַתָּא, לְקַבֵּל בֵּית הַכְּנֶסֶת דִּלְעִילָא.
בֵּית הַכְּנֶסֶת דִּלְעִילָא דְאִית בֵּיה (נ"ט ע"ב) חֲלוּנוֹת
כְּמָה דְאִמְרוּן, הָכִי נָמִי לְתַתָּא. לְעִילָא כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה,
אִית בֵּיה תְּרִיסַר חֲלוּנוֹת עֲלָאִין, הָכִי נָמִי לְהָאִי בֵּית
הַכְּנֶסֶת תַּתָּאָה. וְכֻלָּא קְיִימָאן דָּא לְקַבֵּל דָּא, בְּגִין
דְּעֲלָמִין קְיִימִין אֲלִין בְּגוּוּנָא דְאֲלִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
סְלִיק יְקָרִיָּה בְּכֻלָּא. וְעַל דָּא בְּיוֹם רַעָה יִמְלִיטְהוּ יִי, כִּד
שְׁלֵטָא הֵהִיא סֵטְרָא בִישָׁא, יִמְלִיטְהוּ יִי.

כְּגוּוּנָא דָּא, הָאִי מְמַנָּא יְהִירָא"ל, קְיִימָא עַל כָּל אֵינוֹן
דְּחַיִּיִּסִי עַל מְסַכְּנִי, כְּמָה דָּאִת אִמְר אֲשֶׁרִי
מִשְׁכִּיל אֶל דָּל. וּבְגִין דָּא כֻלָּא קְיִימָא בְּהִיכְלָא דָּא,
וְהִיכְלָא דָּא אֶתְכַלִּיל בְּהִיכְלָא אַחְרָא רְבִיעָאָה, דְּתַמָּן הוּא
גְּזָרִין וְדִינִין לְכֻלָּא. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דִּידַע גְּנֻזִי
דְּמֵאֲרִיָּה, לִיחְדָּא לֵיה, וְלִקְדֵּשָׁא שְׁמִיָּה דְּמֵאֲרִיָּה תְּדִירָא,
לְמִזְכֵּי לֵיה בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאִתִּי.

(היכל הזכות גבור"ה)

הִיכְלָא רְבִיעָאָה. הִיכְלָא דָּא, דִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֶשְׁתְּמוּדַע שׁוּלְטַנְיָה בְּאַרְעָא בְּגִינְיָה. וְדָא אִיהוּ
הִיכְלָא, דְּקְיִימָא לְמִטְר אַרְחוּי דְּאוּרִייתָא. דָּא הִיכְלָא

אֶקְרִי דְזִכּוֹת, דְּבִיָּה אֲתַדְּנֹו כָּל דֵּינִין דְּעֵלְמָא, וְכָל זְכַיִין,
וְכָל חוּבִין, וְכָל עוֹנְשֵׁין, וְכָל אֲגָר טַב, לְאִינוּן דְּנִטְרַי
פְּקוּדֵי אֹרִייתָא.

הֵיכַל דָּא דְזִכּוֹת, מְשַׁנְיָא מְכַל שְׂאָר הֵיכְלִין, וְהֵא
הֵיכְלָא, כְּלִילָן בֵּיה אַרְבַּע הֵיכְלִין, מְשַׁנְיִין דָּא מִן
דָּא, וְכֻלְהוּ חַד הֵיכְלָא. בְּהֵיכְלָא דָּא אֵית רִוְחָא חַדָּא,
דְּאֶקְרִי זְכוּ"ת אֵל. וְהֵיכְלָא דָּא אֶקְרִי עַל שְׁמִיָּה זְכוּת,
וְהֵא אִיהוּ אֵל. וְהֵכָא אֲתַדְּנֹו כָּל דֵּינִין דְּעֵלְמָא, וְהֵא
אִיהוּ רְזָא דְכְּתִיב, (תהלים ז) וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם.

ד' הֵיכְלִין, ד' אֵלִין דְּאִינוּן בְּהֵיכְלָא דָּא, דָּא לְגוּ מִן דָּא,
כְּלְהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא, וְכֻלְהוּ חַד הֵיכְלָא, וְאֶקְרִי
זְכוּתָא. אַרְבַּע הֵיכְלִין אֵלִין, אֵית לְהוּ פְתַחִין. חַד מְמַנָּא
עֲלָאָה דְקַיִמָּא לְבַר לְפִתְחָא קְדַמָּאָה דְּהֵיכְלָא דָּא,
סַנְסַנְיָ"ה שְׁמִיָּה, וְעַל שְׁמָא דָּא, אֵית מְמַנָּא אַחְרָא
לְסַטְרָא אַחְרָא דְשְׁמָאָלָא, דְּנָטַל דֵּינִין בְּהַהוּא הֵיכְלָא
דִּילִיָּה, לְאַתְעָרָא לְמַעַבְד בְּעֵלְמָא. וּבְגִין דְּנָטַיל מְנִיָּה,
אֶקְרִי עַל שְׁמִיָּה, סַנְסַנְיָ"ה. וְאִיהוּ שְׁלִיט עַל הַהוּא
אַסְפָּרָ"א דְרַבִּי.

וְהֵא מְמַנָּא עֲלָאָה סַנְסַנְיָ"ה, כַּד נָטַיל דֵּינָא, אַכְרִיז
לְאִינוּן מְמַנָּן דְקַיִמִין עַל תְּרִיסַר פְתַחִין, וְאִינוּן
כְּרוּזִין דְּמַכְרִזִי כָּל אִינוּן דֵּינִין, דְּאֲתַדְּנֹו מְהֵיכְלָא דְזְכוּתָא
דָּא.

רוּחָא דָּא דְנָטִיל כְּלָא, דְאֶקְרִי זְכוּת א"ל דְקָאמְרֵן, כְּלָא
כְּלִיל בֵּיהּ. מִנִּיהּ נִפְקוּ שְׁבַעֵין נְהוּרִין נְצִיצִין,
וְכֻלְהוּ בְעַגּוּלָא קִיּוּמִי, בְּגִין לְאַחֲזָא דָּא בְדָא דְלָא
אֲתַכְסִי דָּא מִן דָּא. כָּל זְכִיּוּן, וְכָל עוֹנָשִׁין, וְכָל דִּינִין,
קָמִי כְּלָהוּ נְהוּרִין אֵלִין קִיּוּמִין.

מִנִּיּוּהוּ נִפְקִי תֵרִין נְהוּרִין, דְקִיּוּמִי קָמִיּוּהוּ תְדִיר. וְאֵלִין
ע' נְהוּרִין, וְתֵרִין נְהוּרִין דְקִיּוּמִי קָמִיּוּהוּ, אֵינּוּן
לְגוּ בְאֻמְצָעִיתָא דְהִיכְלָא. וְעַל רִזָּא דְהִיכְלָא דָּא כְּתִיב,
שְׂרַרְךָ אֲגִן הַסֵּהר אֶל יַחֲסֵר הַמְּזוּג. (שיר השירים ז)

לְקַבֵּל אֵינּוּן נִפְקִי שְׁבַעֵין וְתֵרִין נְהוּרִין אַחֲרָנִין, מְסֻטָּרָא
דִּימִינָא. וְשְׁבַעֵין וְתֵרִין נְהוּרִין אַחֲרָנִין, מְסֻטָּרָא
דְשִׁמְאָלָא. וְאֵלִין קְדָמָאִי אֵינּוּן פְּנִימָאִי לְגוּ, בְּאֻמְצָעִיתָא
דְהִיכְלָא. לְקָמִי נְהוּרִין אֵלִין, עָאֵלִין כָּל זְכוּוּן וְכָל חוּבִין
לְאַתְדַכָּא. כָּל עוֹבְדִין דְעֵלְמָא, מֵאֵלִין פְּנִימָאִי נִפְקִי.
אֲשִׁתְּכַחוּ כָּל נְהוּרִין דְנִפְקִי מֵרוּחָא דָּא עֲלָא, מֵאֲתָן
וְשִׁית סְרִי נְהוּרִין, וְכֻלְהוּ כְּלִילֵן בְּרוּחָא דָּא.

אֵינּוּן תֵּרִי נְהוּרִין, דְקִיּוּמִי קָמִי אֵינּוּן שְׁבַעֵין, אֵינּוּן
סְהָדִי סְהָדוּתָא תְדִיר, וְכְתָבִי פְתִקִי דִּינָא דְזְכוּ אוּ
דְחוּבָה. אֵלִין שְׁבַעֵין אֵינּוּן גְּזָרִין גְּזָרִי וְדִינִין דִּינִין. וְכָל
דִּינִין דְעֵלְמָא הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ הָכָא אִיהוּ.

רוּחָא דָּא, דְאִיהוּ זְכוּת א"ל כְּדָקָאמְרֵן, בֵּיהּ רְשִׁימִין

תִּלְתֵּי אֲתוּוֹן, דְּמִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ מְלַעֲיִלָא, דְּאֵינּוּן יְהוּ. וְהָא
 אֲוִקִּימָנָא דְכִד אֲלִין אֲתוּוֹן מִתְדַבְּקָן בְּהָאֵי אֲתָר, (דף רנ"א
 ע"ב) דְּאֵתְדַבְּקוּתָא דְדְכוּרָא בְּנוֹקְבָא. כְּדִין אֲתֵרְשִׁימוּ בְּהָאֵי
 רוּחָא, אֵינּוּן אֲתוּוֹן. וְהִכָּא אֲמַר דְּוֹד, (תהלים צד) וְאֵלֵהִי
 לְצוּר מַחְסֵי. רְזָא דְרוּחָא דָּא דְאֶקְרִי א"ל וְרְזָא דְאֵינּוּן
 אֲתוּוֹן דְרְשִׁימִין בֵּיהּ, דְאֶקְרוּן יְהוּ, אֲלִין תִּלְתֵּי סְטָרִין
 דְנְהוּרִין דְקָאמְרוּן.

אֵינּוּן תִּלְתֵּי בְתֵי דֵינִין, דְמִתְפַּלְגִי בְדֵינִין אֲחֲרָנִין, בְּמִילֵי
 דְעֵלְמָא, בְּעוּתָרָא, בְּמִסְכְּנוֹ, בְּמַרְעִין, בְּשְׁלִימוֹ,
 דְאֵינּוּן אַרְבַּע הֵיכְלִין דְאֵינּוּן מִתְקַנְן לְכָל אֵינּוּן אֲחֲרָנִין,
 תְּרִין הֵיכְלִין לְאֵלִין תְּרֵי סְטָרֵי נְהוּרִין אֲחֲרָנִין, וְחַד
 הֵיכְלָא לְכָל אֵינּוּן מְאָרֵי דְעֵינִין, דְעֵבְדֵי חוּשְׁבָנָא מְכָל
 עוּבְדִין דְעֵלְמָא. וְחַד הֵיכְלָא, לְסוּפְרִין אֲחֲרָנִין, דֵּי תַחֲוֹת
 אֲלִין קְדַמָּאֵי פְּנִימָאֵי. אֲלִין אַרְבַּע הֵיכְלִין, כְּלִילָן
 בְּהֵיכְלָא דָּא, דְאֶקְרִי עַל שְׁמָא דְהָאֵי רוּחָא זְכוּתָא,
 כְּדָקָאמְרוּן.

בְּכָל פֶּתַח וּפֶתַח דְאֵלִין הֵיכְלִין, אֵית מְמָנָא חַד,
 בְּפֶתַח קְדַמָּאָה אֵית מְמָנָא חַדָּא, דְשְׁמִיָּה אֶקְרִי
 גְזוּרִיא"ל. (לפֶתַח קְדַמָּאָה דְשְׁמִיָּה דְכָלֵא סַנְסַנִּיָּה דְמִינָה נְטִיל) הָאֵי מְמָנָא
 אֲחֲרָא, הֵהוּא מְמָנָא אֵיהוּ לְגַלְאָה דֵינִין, דְאֵתְדָּנּוּ
 וְאֵתְגְזָרוּ לְהֵהוּא מְמָנָא קְדַמָּאָה, דְשְׁמִיָּה סַנְסַנִּיָּה דְמִנִּיָּה

נְטִיל הָאֵי מְמַנָּא אַחְרָא, דְּקִימָא עַל הֵיכְלָא דְסִטְרָא
 אַחְרָא, וְקִימָא עַל אֲסַפְרָה דְרַבִּי, כְּדַקְאֲמַרְן.
 וְהָאֵי מְמַנָּא גְזוּרִיא"ל, נְטִיל מְלָה דְבֵי דֵינָא פְּנִימָאָה.
 דְּכֻלָּא, אַתְגְּזוּר תַּמָּן, וּכְדִין אוֹדִיעַ מְלָה לְהָאֵי
 מְמַנָּא דְלִבְרָ, וְכֹל אֵינּוֹן פְּרוּזֵי מְכַרְזֵי וְאֲמַרֵי בְּכֹל
 רְקִיעִין, כִּדְ וְכִךְ אַתְגְּזוּר מִבֵּי מַלְכָּא, עַד דְנְטִילֵי הֵהִיא
 מְלָה בְּהֵיכְלָא דִלְתַתָּא, וּמִתַּמָּן נְפַקֵי וּמְכַרְזֵי מְלָה, עַד
 דְאַשְׁתַּמַּע בְּכֻלְהוּ רְקִיעִין תַּתְּאִין, וְנַחְתֵי וְאוֹדְעֵי מְלָה,
 לְכֻלְהוּ דִלְתַתָּא.

וְנְטִילֵי מְלָה כְּלָהוּ תַתְּאִין, מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, אֲפִילוּ צַפְרֵי
 שְׂמִיָּא, וְעוֹפֵי דְאַרְעָא, כְּלָהוּ נְטִילֵי מְלָה, וְאוֹדְעֵי
 לָהּ בְּעַלְמָא. עַד דְנְטִילֵי מְלָה כֹּל אֵינּוֹן גְּרִדִּינֵי נִימוּסִין,
 וְאַחְזִיין בְּחַלְמָא לְבַנֵי נְשָׂא, וְאַתֵּיא הֵהִיא מְלָה לְזַמָּן
 קָרִיב.

וְלְזַמָּנִין דֵּהֵהִיא מְלָה דְאַצְטְרִיכָא לְמַלְכֵי אַרְעָא, דְאֵינּוֹן
 מְמַנָּן לְאַתְזוּנָא, וְלְדַבְרָא עֲמִין. דְאוֹדְעִין הֵהִיא
 מְלָה עַד רְקִיעָא דְשִׁמְשָׁא דִלְתַתָּא, וְקִימָא תַמָּן. עַד
 דְאֵינּוֹן מְמַנָּן שְׂמִשָׁא, דְאַתְמַנּוֹן עַל שְׂמִשָׁא, נְטִילֵי הֵהִיא
 מְלָה, וְאוֹדְעֵי לָהּ לְאֵינּוֹן מְמַנָּן עֲלָאִין דֵּי בְּסִטְרָא אַחְרָא,
 וְאֵינּוֹן מוֹדְעִין הֵהִיא מְלָה לְמַלְכֵי אַרְעָא, דְאֵינּוֹן בְּסִטְרָא
 דִלְהוֹן.

וְכֹד הוּוּ נְבִיאִים בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, הוּוּ נְטֻלִין נְבוּאָה דְלַהוּן,
 מְתֵרִין עֲמוּדֵין עֲלָאִין דְאֹרִייתָא סְמִיךְ עֲלֵייהוּ.
 לְבַתֵּר דְאִסְתָּלְקוּ נְבִיאִים מִעֲלָמָא, וְאָתוּ מְאִרֵי דִמְרָאָה,
 וּמְאִרֵי דְחֲלָמָא, נְטֻלֵי מְלָה מֵאֲתָרִיהַּ כְּדִקְאֲמָרֵן. וְכֹד מְלָכֵי
 הוּוּ בִּינֵייהוּ דִישְׂרָאֵל, וְנְבִיאִים אִסְתָּלְקוּ, וּמְאִרֵי דְחֲלָמָא
 וּמְרָאָה לָא אֲשַׁתְּכַחוּ, אֹדְעִין מְלָה לְאִינוּן מְלָכִין, מֵהֵאֵי
 פִּתְחָא כְּדִקְאֲמָרֵן.

וְאִי תִימָא הֵיךְ נְטִיל מְלָה מֵהֵאֵי אֲתֵר. תָּא חֲזִי, כֹּל דְרָגָא
 וְדִרְגָא, וְכֹל פִּתְחָא וּפִתְחָא, כְּלָהוּ אִית לֹון לְבַר,
 מְמָנוּ יְדִיעֹן, דְאֲתִמְנוּן (בְּסֵטְרָא דְלַהוּן) בְּכֹל אִינוּן רְקִיעִין, עַד
 דְנַחְתֵי לְתַתָּא בְּרְקִיעִין תַּתָּאִין וְאֹדְעִין מְלָה לְאִינוּן
 דְאֲצִטְרִיךְ בְּגִין דְהֵא מֵאֲלִין הֵיכְלִין דְאִינוּן סֵטְרָא
 דְקְדוּשָׁה וְרֹזָא דְמֵהֵימְנוּתָא, אֲתַפְּרְשׁוּ דְרָגִין לְתַתָּא,
 כְּלָהוּ בְּרֹזָא דְמֵהֵימְנוּתָא, וְנַחְתוּ דְרָגִין עַל דְרָגִין, עַד
 דְפִרְחִין מֵהֵאֵי עֲלָמָא, וְאֲתִמְנוּן בֵּיהַּ.

מִנְהוּן, לְנִטְרָא בְּנֵי נְשָׂא מְסֵטְרָא אַחֲרָא, וּמְנֻזִיקֵי
 עֲלָמָא, וּבְאִינוּן אֲרַחֵי דְקָא אֲזִלֵי. וּמִנְהוּן,
 לְסִייעָא לְבְנֵי נְשָׂא, כֹּד אֲתָאן לְאֲתִדְכָּאָה. וּמִנְהוּן,
 לְמַעַבְד אֲתִין וְנִסִּין בְּעֲלָמָא. וּמִנְהוּן דְקִימֵי לְאֲשַׁגְחָא
 בְּעוּבְדִין דְבְנֵי נְשָׂא, לְמִסְהַד סֵהֲדוּתָא. וְכֹן (בְּגִוּוּבָא דְאֵ)
 מִתְפְּרְשִׁין כְּמָה דְרָגִין לְסֵטְרֵיהוּ, וְכְלָהוּ בְּרֹזָא
 דְמֵהֵימְנוּתָא עֲלָאָה, בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה.

בְּגוּוֹנָא דָּא בְּסִטְרָא אַחְרָא, סִטְרָא מְסֻבָּא, מִתְּפֻרְשִׁין
 דְּרֵגִין מְאִינוּן הֵיכְלִין לְתַתָּא, כְּלֵהוּ דְּרֵגִין
 לְאַבְאֲשָׁא, וְלֹאֲסֻטָּא עֲלֵמָא: מְנַהוּן, קַיְיִמִי לְאַסֻטָּא בְּנִי
 נְשָׂא, מֵאַרְחָ טַב לְאַרְחָ בִּישָׂא. וּמְנַהוּן קַיְיִמִי לְסֻבָּא בְּנִי
 נְשָׂא, לְאִינוּן דְּאֵתוּ לְאַסְתָּאבָּא, כְּמָה דְּתַנִּינוּ,
 אַתָּא בַר נְשָׂא לְאַסְתָּאבָּא, מְסֻבָּבִין לִיָּה בְּהַאי עֲלֵמָא,
 וּמְסֻבָּבִין לִיָּה בְּהַהוּא עֲלֵמָא, וְאִינוּן אֶקְרוּ צוּאָה רוּתְחַת.
 כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (ישעיה ל) צֵא תֹאמַר לוֹ. וְאִינוּן דְּרֵגִין
 דְּקַיְיִמִן לְסֻבָּא יִתִּיר, וּבְגִין כְּהַ, אֵלִין תְּדִיר לְקַבֵּל אֵלִין,
 וְכֻלָּא אִיהוּ בְּדֵרֵגִין יְדִיעָאן כְּדָקָא חוּי.

פְּתַחַא תְּנִינָא. בְּהַאי פְּתַחַא אִית מְמָנָא, דְּהֵרִיא"ל
 שְׁמִיָּה. וְאִיהוּ לְסִטְרָא יְמִינָא, וְהַאי אִיהוּ מְמָנָא,
 לְאַעֲלָא כָּל זְכוּתִין דְּזָכוּ בְּהוּ בְּנִי נְשָׂא, בְּגִין דְּיִתְדֵן בַּר
 נְשָׂא לְטַב עֲלִיָּהוּ כְּדֵ אֲתֵדֵן לְטַב, וְאִינוּן זְכִיִּין קַיְיִמִן
 סְגִיָּאן עַל חוּבֵי בְּנִי נְשָׂא, כְּדִין הַאי מְמָנָא, פְּקִיד עַל
 אֲגָרָא וְחוּלְקָא דְּאִינוּן זְכִיִּין וְאֲגָרָן לְטַב.

וְאַפִּיק הַהוּא דִּינָא, וּמְנִי לִיָּה לְהַהוּא מְמָנָא, דְּאֶקְרִי
 פְּדִיא"ל, דִּי בְּהֵיכְלָא תְּלִיתָאָה. וּכְדִין אֲמַר לִיָּה,
 פְּדִיעָהוּ מִרְדַּת שַׁחַת. בְּגִין דְּכַד בַּר נְשָׂא קָאִים בְּנִי
 מִרְעִיָּה, וְאַתְפִּס בְּתַפְּסוֹ דְּמִלְכָּא, כְּדִין אֲתֵדֵן בַּר נְשָׂא. וְכֻלָּ
 זָכוּ וְכֻלָּ חוּבָה דְּעֵבֵד בְּהַאי עֲלֵמָא, כְּלָא עָאֵל בְּהַאי
 הֵיכְלָא לְאַתְדִּנָּא.

וְכֹד אֶתְדֵן לְטָב, בְּהֵאֵי פִתְחָא נְפֵק דִּינִיָּה לְטָב, לִימִינָא
 דְּהֵאֵי מְמָנָא דְּהֵרִיא"ל, דְּקִימָא בֵּיהּ, וְאוּדְעִין
 דִּינִיָּה לְטָב, עַד דְּאֶשְׁתְּזִיב. וְנַחְתָּא הֵהוּא דִּינָא, בְּכָל
 אֵינּוֹן מְמָנּוֹן, דְּרִגִּין דְּאֶשְׁתְּמוּדְעוּ לְטָב לְתַתָּא, כְּלָהוּ
 דְּרִגִּין עַל דְּרִגִּין, וְכֹלָא, בֵּין לְטָב בֵּין לְבִישׁ, מִבֵּי מַלְכָּא
 אֶתְדֵן הֵהוּא בַר נָשׁ.

פִּתְחָא תְּלִיתָאָה. בְּהֵאֵי פִתְחָא אֵית מְמָנָא חַד, גְּדִיא"ל
 שְׁמִיָּה. וְאֵיהוּ לְסֵטֶר שְׁמָא לָא, וְהֵאֵי אֵיהוּ מְמָנָא,
 לְאַעְלָא (ס"א לְאַתְקְלָא) כָּל חוּבִין וְכָל בִּישִׁין, דְּבַר נָשׁ אֶסְטִי
 אֶבְתְּרִיָּהוּ בְּהֵאֵי עֲלָמָא. וְנַחְתִּית לֹוֹן גּוּ מִתְקָלָא לְאַתְקָלָא,
 בְּאֵינּוֹן זְכִיִּין דְּעָאֵלוּ בִּידָא דְּהֵהוּא מְמָנָא אַחְרָא דְּקָאֶמְרֵן.
 וְהֵהוּא מִתְקָלָא קִימָא גּוּ פִתְחָא רְבִיעָאָה, וְתַמֵּן אֶתְקְלוּ
 זְכִיִּין וְחוּבִין כְּחֻדָּא. מֵאֵן דְּנִצַּח מְנִיָּיהוּ, הָכִי אֵית
 לִיָּה מְמָנּוֹן בְּהֵהוּא סְטָרָא. אֵי נִצְחֵן זְכִיִּין, כִּמָּה מְמָנּוֹן אֵית
 בְּסֵטֶר דִּימִינָא, וְנִטְלִי הֵהוּא דִּינָא, וּמַעְבְּרִין בִּישִׁין
 וּמַרְעִין מֵהֵהוּא בַר נָשׁ, עַד דְּאֶשְׁתְּזִיב. אֵי נִצְחֵן חוּבִין,
 כִּמָּה מְמָנּוֹן אֵית לִיָּה בְּהֵהוּא סְטָרָא דְּשְׁמָא לָא, עַד דְּנִטְלִי
 מְלָה הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא, וְכָל אֵינּוֹן גְּרִדִּינִי נְמוּסִין, עַד
 דְּאֶתְרַע מְזִלְיָה. וְכִדִּין נַחְתָּא הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא, וְנִטְלִי
 נְשֻׁמְתָּא. זְכָאָה חוּלְקִיָּהוֹן דְּצִדִּיקִיָּא בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא
 דְּאֶתִּי.

פְּתַחַּא רְבִיעָאָה. בְּהַאי פְּתַחַּא, קִימָא חַד מְמַנָּא,
 וְאוּנִי"ה (ס"א מאוּנִי"ה) שְׁמִיּהָ. וְהַאי אִיהוּ מִתְקַלָּא,
 דְּנִטְלָא (ס"א דְּתַקִּיל) זְכִיין וְחוּבִין, וּבִיּה אֶתְקֵלוּ כְּלָהוּ כַּחַדָּא.
 וְדָא אַקְרִי (רנ"ה ע"א) מְאוּנִי צְדָק. כְּדַכְתִּיב (ויקרא ט) מְאוּנִי
 צְדָק. בְּהַאי אֶתְקֵלוּ כְּלָהוּ לְאַתְדָּנָא.

תַּחֲתֵּהּ הַאי מְמַנָּא, אִית תְּרִין מְמַנֵּן, חַד לִימִנָּא וְחַד
 לְשְׁמַאלָא. חַד לִימִנָּא, הָרִיא"ל שְׁמִיּהָ. חַד
 לְשְׁמַאלָא, גְּדוּדִיא"ל שְׁמִיּהָ. וְכַד אֶתְקֵלוּ זְכִיין וְחוּבִין,
 דָּא אַכְרַע לְסִטְר יְמִינָא, וְדָא אַכְרַע לְסִטְר שְׁמַאלָא.
 וְכְלָהוּ אֶתְכַלִּילוּ בְּהַאי רוּחָא דְאַקְרִי זְכוּ"ת אֵל.

וְכַד אֶתְכַלִּילֵן כְּלָהוּ בֵּיהּ, אַפִּיק (ס"א חַד) חִיּוּתָא, קְדִישָׁא,
 וְהַאי חִיּוּתָא מְלַהֲטָא, וְאַקְרִי שְׁמִיּהָ, תּוּמִיא"ל. הַאי
 חִיּוּתָא, אִיהִי חִיּוּתָא דְקִימָא לְאַשְׁגַּחָא בְּעֵלְמָא, בְּאַיְנוּן
 עֵינֵי יי', דְּאִזְלוּן וְשָׁטְאוּן בְּעֵלְמָא. וְאַיְנוּן עֵינֵי יי', כְּלָהוּ
 נִטְלוּ אֶשְׁגַּחוּתָא, מֵאַיְנוּן עוֹבְדִין טְבִין דְּאַתְעֵבִידוּ
 בְּטְמִירוּ, וְלְאַשְׁגַּחָא בְּאַיְנוּן עוֹבְדִין דְּאַיְנוּן בְּשְׁלִימוּ
 דְּלִבָּא, וְאַף עַל גַּב דְּלָא אֶתְעֵבִידוּ כְּדָקָא יְאוּת.

הַאי חִיּוּתָא אִיהִי קִימָא בְּאַשְׁגַּחוּתָא דְּצִלוּתִין. בְּגִין
 דְּאַיְנוּן שְׁאַלְתִּין דְּשְׁאַלִי בְּנֵי נְשָׂא בְּצִלוּתֵהוּן, כְּלָהוּ
 קִימִי בִידָא דְּהַאי חִיּוּתָא, וְאַנַּח לָהּ בְּהַאי הֵיכְלָא,
 וְקִימִין אִיְנוּן שְׁאַלְתִּין בְּהַאי הֵיכְלָא עַד אַרְבַּעִין יוּמִין,
 לְאַשְׁגַּחָא בְּהוּ.

דְּהָא (בְּסוּף אַרְבַּעִין יוֹמִין) **בְּכָל אַרְבַּעִין וְאַרְבַּעִין, נִפְקָא הָאִי**
חִיּוֹתָא, וְנִטִּיל לְכָל אֵינּוֹן שְׁאֲלֵתִין, וְאַנַּח לִוְן
קָמִייהוּ דְּאֵינּוֹן שְׁבַעִין וְתָרִין נְהוּרִין, וְדִיִּינִין לִוְן. וְכַדִּין
הָאִי רוּחָא דְּאֶקְרִי זְכוּת אֵל, (דף רנ"ב ע"ב) מְעִיִן בְּהוּ, אִי
זְכִי אִי לָא זְכִי. אִי זְכִי, נִפְקָא הָאִי צְלוֹתָא, וּמִתְגַּלְגְּלָא
הָאִי שְׁאֲלֵתָא, וְנִפְקֵן עֲמָה תְּרִיסַר מְמַנּוֹ, וְכָל חַד וְחַד
תְּבַעִין מֵעַם הַהוּא רוּחָא, קִיּוּמָא בְּהָאִי שְׁאֲלֵתָא,
וְאַתְקִימָא בְּהוּ.

תְּחוֹת הָאִי חִיּוֹתָא, אַרְבַּעַה שְׁרַפִּין מְלַהֲטוּ, שְׁרַפְא"ל,
בְּרַקִּיא"ל, קְרִישִׁיא"ל קְדוּמִי"ה. וְאַלִּין אַרְבַּע
תְּחוֹת הָאִי חִיּוֹתָא קִיּוּמִין לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, אֵלִין ד'
קִיּוּמֵי לְד' סְטְרֵי עֲלָמָא, וְאֵינּוֹן מְמַנּוֹ לְאַשְׁגַּחָא בְּכָל
אֵינּוֹן דְּנִטְרֵי יוּמָא דְּשַׁבְּתָא, וּמְעַנְגִי שַׁבְּתָא כְּדָקָא יָאוּת.
מֵאֵלִין אַרְבַּע כַּד נִטְלִי, נִפְקִי שְׁבִיבִין דְּאַשָּׁא, וּמֵאֵלִין
שְׁבִיבִין אֲתַעְבִּידוּ שְׁבַעִין וְתָרִין גַּלְגְּלִין, מְלַהֲטוּ
בְּאַשָּׁא. מֵהַכָּא אֲתַעְבִּיד נְהַר דִּינּוּר. אֶלְף אֵלְפִין
יִשְׁמְשׁוּנִיהָ לְהַהוּא נְהָרָא, כָּל אֵינּוֹן דְּמְעַנְגִי שַׁבְּתָא, אֵלִין
אַרְבַּע מְמַנּוֹ מִשְׁגַּחַן בְּכָל אֵינּוֹן דְּמְעַנְגִי שַׁבְּתָא, וְהָאִי
חִיּוֹתָא קִיּוּמָא עֲלִייהוּ, וְנִטְלִי בְּגִינָה תְּחוֹתָהּ.

בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא, נִגִּיד הַהוּא נְהַר דִּינּוּר, וְאוּקִיד לְכַמָּה
רוּחִין, וּלְכַמָּה שְׁלִיטִין. וְכַד עֵייל שַׁבְּתָא, פְּרוּזָא

נִפְקָא, וְשָׁכִיף הֵהוּא נְהַר דִּינּוּר, וְזַעֲפִין וְזִיקִין וְשְׁבִיבִין
 אֲשֶׁתְּכֹנוּ. וְהֵאֵי חִיּוֹתָא אֲזֵלָא וְסִלְקָא עַל אַרְבַּעָה אֲלִין
 שְׂרָפִים דְקָא־מָרְן. וְעָאֵל גּוֹ אֲמַצְעִיתָא דִּיהִיכְלָא דָא,
 בַּהֵהוּא אַתְר דְאֶקְרִי עֲנַג.

בְּגִין דְבַהֵאֵי אַתְר, כַּד עָיִיל שִׁבְתָא, מִתְסַדְרָאן תַּמָּן כָּל
 פְּתוּרֵי דְבְנֵי עֲלָמָא, דְאֶקְרוּ בְנֵי הִיכְלָא דְמִלְכָא,
 וְאֶלְף אֲלִפִין, וְרַבּוּ רַבּוּן מְמַנָּן, קִיִּימֵי עַל אֵינּוֹן פְּתוּרֵי.
 וְהֵאֵי חִיּוֹתָא עֲלָאָה עַל אֲלִין אַרְבַּעָה שְׂרָפִים, וְעָאֵל

בַּהֵהוּא אַתְר, וְחָמָא כָּל אֵינּוֹן פְּתוּרֵי, (וְכָל אֵינּוֹן דְקִיִּימָא עֲלִיָּהוּ)
 וְאֲשַׁגַּח בְּכָל פְּתוּרָא וּפְתוּרָא, וְהִיךְ מְעַנְגִי לִיָּה לְכָל
 פְּתוּרָא וּפְתוּרָא, וְקִיִּימָא וּבְרִיךְ לִיָּה לְהֵהוּא פְּתוּרָא. וְכָל
 אֵינּוֹן אֶלְף אֲלִפִין, וְרַבּוּא רַבְבָּן, כְּלָהוּ פִתְחֵי וְאֲמַרֵי אָמֵן.
 וְיָמָה בְּרָכָה הִיא דְבְרִיךְ עַל הָאֵי פְּתוּרָא דִּמְתַסְדֵּר
 וְאֲתַעֲנַגָא כַּדְקָא יְאוּת. (ישעיה נח) אִז תַּתְעַנַּג עַל יִי'

וְגו' כִּי פִי יִי' דְבֵר. וְכָלְהוּ אֲמַרֵי, (ישעיה נח) אִז תִּקְרָא וְיִי'
 יַעֲנֶה וְגו'. רוּחָא עֲלָאָה דְאֶקְרִי זְכוּ"ת אֵל, כַּד הֵהוּא
 פְּתוּרָא אֲתַעֲנַג בְּכָלְהוּ סְעוּדָתֵי, בְּסְעוּדָתָא בַּתְרָאָה
 תְּלִיתָאָה מְסִיִּים וְאֲמַר, עַל כָּל אֵינּוֹן קַדְמָאֵי, וְאֲמַר (ישעיה
 נח) אִז יִבְקַע כְּשַׁחַר אוֹרְךָ וְגו', כְּבוֹד יִי' יֶאֱסַפְךָ. כָּל אֵינּוֹן
 שְׁבַעֲיָן נְהוּרִין אַחַרְנִין בְּכָל סְטְרִין, פִּתְחֵי וְאֲמַרֵי, (תהלים
 קכח) הִנֵּה כִּי כֵן יְבוֹרֵךְ גִּבּוֹר יְרָא יִי'.

וְכִד פְּתוּרָא דְבַר נֶשׁ לָא קִימָא בְּתֵהוּא אֲתָר בְּסִדוּרָא
 דְּעֵנוּגָא כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין הַאי חֵיוֹתָא, וְאִינוּן
 אַרְבַּע דְּתַחוּתָהּ, וְכָל אִינוּן אֶלְפִין וְרֵבוּ רַבְבָּן, כְּלָהוּ
 דְּחִיין לִיה לְבַר, לְתֵהוּא סֵטְרָא אַחְרָא, וְכִמָּה גְרַדִּינִי
 נִימוּסִין, כְּלָהוּ נִטְלִי לִיה וְעֵיילִי לִיה לְתֵהוּא אֲתָר, דְּאִיהוּ
 בְּהַפּוּכָא מִן דָּא, וְאַקְרִי נִגְע. וְכִד עֵייל לָה תַמָּן, (ס"א פתחי)
 וְאַמְרִי (תהלים קט) וַיֶּאֱהָב קָלְלָהּ וַתְּבוֹאֶהוּ וְלֹא חִפֵּץ בְּבִרְכָהּ
 וַתִּרְחַק מִמֶּנּוּ. (תהלים קט) יִנְקֵשׁ נוֹשָׁה לְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְגוֹ', אַל
 יְהִי לוֹ מוֹשֵׁף חֶסֶד וְגוֹ'. רַחֲמָנָא לְשׁוּבָן.

בְּגִין דְּעֵנוּגָא דְּשִׁבְתָּא, וּמְהִימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

(ס"א האי איהו אלין פתורי דעינוגא דשבתא וזמנין וחגיגין כולהו סדוותא דקודשא

בְּרִיךְ הוּא) אִיהוּ. וּבְגִין דָּא, כָּל אִינוּן דְּמַעֲנֵגִי עֵנוּגָא
 דְּשִׁבְתָּא וְזִמְנִי וּמוֹעֲדֵי, אֵלִין אַרְבַּע דְּקִימִי תַחוּת הַאי
 חֵיוֹתָא, קִימָא לְקַבֵּל הֵהוּא נְהַר דִּינּוּר, וְלֹא שְׁבָקִי
 לְאַתּוּקְדָא בֵּיתָהּ, לְכָל אִינוּן דְּמַתְעַנְגִי עֵנוּגֵיהוּ כְּדָקָא
 יְאוּת.

תַּחוּת אֵלִין אַרְבַּע, אִית מְמָנן אַחְרַנִּין, דְּקִימִי לְבַר,

דְּאַשְׁתְּמוּדְעָאן מִסֵּטְרָא דְּהִיכְלָא דָּא (ובל פרוזין לבר)

וּמְכַרְזֵי לְכָלֵּא אִינוּן דִּינִין, וְכָל אִינוּן גְּזָרִין דְּאַתְגְּזָרוּ
 בְּהַאי הִיכְלָא.

כָּלֵּא אֲתַדֵּן הֶכָּא, בַּר תְּלַת מְלִין, דְּלֹא אֲתִייהִיב רְשׁוּ

הָכָא בְּהִיכְלָא דָּא דְּאֶקְרִי זְכוּתָא. וְאֵלִין (בראשית מ"ג ע"ב, קפ"א ע"א, ויקרא כ"ה ע"ב) אֵינּוּן: בְּנֵי, חַיִּי, וּמְזוּנֵי. דְּהָא אֵלִין תְּלַתָּא, לָא קִיִּימֵי הָכָא, בְּגִין דְּהָא בְּמִנְלָא תְּלִיאַן. דְּהָא הֵוּא נֶהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק, תַּמָּן תְּלִיִין חַיִּין דְּלֵעִילָא, וְתַמָּן תְּלִיִין מְזוּנֵי, וְתַמָּן תְּלִיִין בְּנֵי, דְּהָא אֵלִין תְּלַתָּא מִתַּמָּן נִפְקֵי, וְנִגְדֵי וְאֶתְמַשְׁכָּאן לְתַתָּא. וּבְגִין כֶּךָ, כִּלְא קִיִּימָא בְּהִיכְלָא דָּא, בַּר הַנִּי תְּלַתָּא.

בַּר נֶשׁ כַּד אֵיהוּ בְּבֵי מְרַעִיָּה, הָכָא אֶתְדָן, וְכַל שְׂאֵר דִּינִין דְּעֶלְמָא. וְאֵי תִימָא, בַּר נֶשׁ בְּבֵי (דף רנ"ג ע"א) מְרַעִיָּה, אֵי אֶתְדָן לְחַיִּים יְהֵבִין לֵיה. לָאוּ דְחַיִּין תְּלִיִין הָכָא, אֶלָּא כַּד אֶתְדָן הָכָא לְחַיִּים, כְּדִין נִגְדִין חַיִּים מְלֵעִילָא, וְיְהֵבִי לֵיה. (וְאֵי לָא לָא יְהֵבִין) זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוּן דְּצְדִיקָא דִּידְעֵי אֶרְחוּי דְּאוּרִיָּתָא, וְזַכָּאָן בְּה לְחַיִּי עֶלְמָא, עַלֵּיהוּ פְתִיב (ישעיה ס) וְעֵמֶךָ כּוֹלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יְרֵשׁוּ אֶרֶץ וְגו'.

(היכל אהבה חס"ד)

הִיכְלָא חֲמִישָׁאָה, הִיכְלָא דָּא קִיִּימָא לְאַנְהָרָא לְאֵלִין תְּתַאֵי. וְהֵאֵי אֵיהוּ הִיכְלָא דְּקִיִּימָא לְאַנְהָרָא בְּרִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא. פְּתַחָא חֲדָא קִיִּימָא בְּהֵאֵי הִיכְלָא, וְחַד מְמָנָא עָלֵיה, וְהֵוּא מְמָנָא אֶקְרִי סְנִיגוּרִיָּה. הֵאֵי מְמָנָא קִיִּימָא עַל פְּתַחָא דָּא, בְּגִין לְמִילָף (ס"א סְנִיגוּרָא עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל

וּבְגִין דָּא אַקְרִי שְׁמִיָּה בְּרִ דְּהָא אִיהוּ מִמְּנָא עַל כֹּל אֵינּוֹן טְבִין דִּישְׂרָאֵל לְמִיעַל) סְנִיגוֹרָא
 דְּלֵהוֹן, קְמִיָּה דְּמֵאֲרִיָּהוֹן. וְלֹא יִשְׁלוּט עַלֵּיָּהוּ סְטֵרָא
 אַחְרָא.

בְּהִיכְלָא דָּא, קִיִּימָא חַד רוּחָא, דְּכִלִּיל בְּאַרְבַּע, דְּהָא
 רוּחָא דָּא כְּלִיל בְּאַרְבַּע גְּוּוֹנִין, חוּר וְאוּכְם
 יְרוּק וְסוּמָק. וְהָא אִיהוּ רוּחָא דְּקִיִּימָא כְּלִיל בְּכִלָּא,
 וְאַקְרִי סוּרִיָּה, רַב עַל כֹּל אֵינּוֹן חֵיילִין תַּתְּאִין. וְכִלְהוּ
 קִיִּימִין תַּחוּתִיָּה, וּמִמְּנָן תַּחוּת יְדִיָּה.

הָא אִי רוּחָא, דְּסָגִיר וּפְתַח. כֹּל מִפְתַּחְתָּן עֲלָאִין כְּלָהוּ
 אֲתַמְסֵרֵן בִּיִּדִיָּה. (תַּלְת זְמַנִּין בִּיזְמָא) כֹּל חֵיילִין תַּתְּאִין,
 כְּלָהוּ אֲתַכְּלִילֵן וְקִיִּימֵן תַּחוּתִיָּה, וּמִנִּיָּה אֲתַזְנוּ. הָא
 קִיִּימָא בְּכֹל רְזִין דְּמֵאֲרִיָּה, כֹּל גְּנִזִין עֲלָאִין כְּלָהוּ
 אֲתַמְסֵרֵן בִּיִּדִיָּה.

הָא אִי רוּחָא אַקְרִי אַהֲבָה. וּבְגִין דָּא, אַקְרִי הִיכְל דָּא,
 הִיכְל אַהֲבָה. בְּגִין דְּהִכָּא אֲתַגְּנִיזוּ כֹּל רְזָא דְּרְזִין,
 לְמָאן דְּאַצְטְרִיד לְאַתְּדַבְּקָא בֵּיהּ. וְהִכָּא הוּא רְזָא דְּכְתִיב,
 שָׁם אֲתֵן אֶת דוּדֵי לָךְ. (שִׁיר הַשִּׁירִים ז)

רוּחָא דָּא, אִיהוּ נְטִיר כֹּל נְטִירוּ דְּלְעִילָא, וְדָא אַקְרִי
 (תַּהֲלִים קַבָּא) שׁוּמֵר יִשְׂרָאֵל. (דְּבָרִים ז) שׁוּמֵר הַבְּרִית.
 בְּגִין דְּהִכָּא אִיהוּ נְטִירוּ דְּכֹל גְּנִזִין עֲלָאִין, וְעַל דָּא גְּנִיזִין
 דְּמֵאֲרִיָּה גְּנִיזִין בֵּיהּ. מִהָא נִפְקִי שְׁבִילִין וְאַרְחִין לְאֵינּוֹן

דְּלִתָּתָא, בְּגִין לְאַתְעָרָא בְּהוּ רוּחָא דְרַחֲמֵימוּתָא.
 אֱלִין ד' גְּוונֵין דְּבֵיהּ, אֲתַכְלִילֵן דָּא בְּדָא. וְכַד בְּעָאן
 לְאַכְלִלָּא, בְּטַשׁ דָּא בְּדָא, וְנַפְק מִכְּלָהוּ חַד חֵיוֹתָא
 קַדִּישָׁא, דְּאֶקְרִי זֵהָר. וְהֵאֵי חֵיוֹתָא עַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל י'
 הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי עַל גֵּהַר כְּבָר.

מֵהֵיכְלָא דָּא, נַפְקִין כָּל רוּחִין קַדִּישִׁין דְּקִיּוּמִין בְּקִיּוּמָא
 דְּנִשְׁיָקִין (עלֵאין). דְּהָא מֵאִינוּן נְשִׁיקִין, נַפְקָא
 אֲוִירָא דְרוּחָא, לְקִיּוּמָא דְנַפְשָׁא לְכָל אִינוּן נִשְׁמַתִּין
 עֲלָאִין, דְּאֲתִייהִבוּ בְּבִנֵי נְשָׂא. וְרוּזָא הֵהוּא דְכְּתִיב, (דברים
 ח) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִי יִי' יִחַיֶּה הָאָדָם. בְּגִין דְּבֵהֵאֵי הֵיכְלָא
 קִיּוּמִין כָּל נִשְׁמַתִּין, וְכָל רוּחִין, דְּזַמִּינִין לְנַחְתָּא בְּבִנֵי
 נְשָׂא, מִיּוּמָא דְאֲתַבְרִי עֲלֵמָא. וְעַל דָּא, הֵיכְלָא דָּא
 נַקְטָא, כָּל אִינוּן נִשְׁמַתִּין דְנַפְקִין מֵהֵהוּא גֵהַר דְנַגִּיד
 וְנַפִּיק. וּבְגִין דָּא, הֵיכְלָא דָּא לָא קִיּוּמָא לְעֲלֵמָא
 בְּרִיקְנֵיָא.

וּמִיּוּמָא דְאֲתַחַרְבַּ בִּי מִקְדָּשָׁא, לָא עָאלוּ הַכָּא נִשְׁמַתִּין
 אַחֲרָנִין. וְכַד יִסְתַּיְמוּן אֱלִין, הֵיכְלָא קִיּוּמָא
 בְּרִיקְנֵיָא, וְיִתְפַּקֵּד מְלַעֲיָלָא, וְכַדִּין יִיתִי מְלַכָּא מְשִׁיחָא.
 וְאֲתַעַר הֵיכְלָא דָּא לְעֵילָא, וְיִתְעַר הֵיכְלָא לְתַתָּא.
 וּבְרוּזָא דְהֵיכְלָא דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ד) שְׁנֵי שְׁדִיךְ כְּשְׁנֵי
 עֲפָרִים וְגו'. בְּגִין דְּבֵהֵיכְלָא דָּא הֵהוּא רוּחָא

דְּקֹאֲמָרָן, וְהָהוּא חֵיוֹתָא, אֲפִיק תְּרִין נְהוּרִין כְּלִילָן דָּא
 בְּדָא, מִתְקַשְׁרָן דָּא בְּדָא, וְאֶקְרוּן א"ל שְׂדִי. אֲלִין
 אֶקְרוּן שְׂדִי, וְא"ל דִּלְתַתָּא, מִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא, וְאֶעִיל
 דָּא בְּדָא, וְאֶקְרִי א"ל שְׂדִי. בְּגִין דְּנִפְק מְכֻלָּלָא דְּאֲלִין
 שְׂדִים.

וְהָאִי א"ל דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דִּימִינָא, נְטִיל מֵאֲתֵר דָּא, כָּל
 אֵינּוֹן רַחֲמִין, דְּקִימִי לְאֲתוּנָא הֵהוּא הֵיכְלָא
 דִּלְתַתָּא, דְּאֶקְרִי זְכוּתָא, עַל שְׂמָא דְּהָאִי רוּחָא דְּבִיהַ
 דְּקֹאֲמָרָן. הָאִי שְׂדִי, יְנִיק לְכָל אֵינּוֹן תַּתְּאִין, וּלְכָל אֵינּוֹן
 הֵיכְלִין, וּלְכָל אֵינּוֹן דְּלִבְר, דְּקִימִי מְסֻטְרָא דָּא, דְּאֶקְרוּן
 יִתְדוֹת הַמְּשָׁכָן, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. וְעַל דָּא אֶקְרִי שְׂדִי,
 בְּגִין דְּמִסְפָּקָא מְזוּנָא לְכֻלְהוּ תַּתְּאִי, כְּמָה דְּאִיהוּ מְקַבְּלָא,
 מְסֻטְרָא דִּימִינָא.

מֵהֶכָא, נְפָקוּ אֵינּוֹן נְהוּרִין, דְּאֶקְרוּן (בראשית ג) לַהֲט הַחֶרֶב
 הַמֵּתֵהֶפֶכֶת. בְּגִין דְּמִתְהַפְּכָא לְכַמְהָ גְּוּוּנִין, וְהָא
 אוּקִימְנָא, דְּאֲלִין מִתְעָרִי דִּינָא בְּשְׁלִיחוּתָא דְּלַעִילָא,
 וְאֵינּוֹן בְּעֵלְמָא (דף רנ"ג ע"ב) מְסֻטְר שְׂמָאֲלָא, כִּד אֲתַפְּרֵשׁ (ס"א
 אֲתַפְּשׁ) רוּחָא דָּא, וּבִטְשׁ לְאַפְקָא נְהוּרִין לְכָל סְטְרִין,
 כְּאֵינּוֹן שְׂדִים דְּרִמָּאן חֲלָבָא לְכָל סְטְר, הָכִי נְמִי מֵהָאִי
 רוּחָא, נְפָקִי לְכָל סְטְר, וְאֲפִיקוּ חַד חֵיוֹתָא אַחֲרָא, דִּי
 מְמַנָּא עַל אֲלִין, דְּאֶקְרִי לַהֲט הַחֶרֶב הַמֵּתֵהֶפֶכֶת. וְדָא
 אֶקְרִי. (חסר) (ס"א שְׁבַע וְדָא אִיהוּ דְּמִמְנָא)

וְהָהוּא וְהָאֵי דְמִמְנָא עַל עֲלָמָא. בְּזִמְנָא דֵּי מִמְנָא פִּפְנָא
עַל עֲלָמָא וְאַתְדִּין בֵּיהּ, כְּדִין הָאֵי חִיּוּתָא
אַתְפִּקְדָא עַל עֲלָמָא, וְאַפִּיק רִוּחָא דְמִזִּזְנָא, לְכָל אֵינּוֹן
בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, דְלֹא יְמוּתוּן בְּכַפְנָא, וְסָעִיד לְבֵייהוּ.
בְּגִין דְהָא מְסֻטְרָא אַחְרָא, כַּד שְׁלֻטָא כַּפְנָא בְּעֲלָמָא,
נְפִיקֵי מֵהָאֵי סֻטְרָא תְרִין רִוּחִין מְסֻטְרִין, וְאַקְרוּן שׁוּד
וְכַפְן. וְדָא אֵיהוּ רְזָא, (אִיב ה) לְשׁוּד וְלְכַפְן תְּשַׁחֵק. בְּגִין
דְאַלִּין קִיִּימִין בְּעֲלָמָא, וְעַבְדִּין לֹון לְבְנֵי נְשָׂא קְטְרוּגָא.
חַד, תְּהוּא דְקָא מְשִׁדֵּר לְהוּ כַּפְנָא, וּמִיִּתִּי. וְחַד, דְקָא
אַכְלֵי בְנֵי נְשָׂא וְלֹא שְׁבַעִין, בְּגִין דְהָא רִוּחָא בִישָׂא
שְׁלֻטָא בְּעֲלָמָא.

חִיּוּתָא דָא, אֲפִיק חַד נִיצוּצָא, דְקָא נְפִיק מְנַצִּיצוּ דְתְרִין
נִיצוּצִין דְאַמְרוּן, דְאַינּוֹן מִתְהַפְכָּאן לְכַמָּה גְוּוּנִין.
וְהָאֵי נִיצוּצָא אֲקָרִי שְׂרָפִים, וְהָאֵי אַחִיד בְּהוֹן, וְלֵהִיט לֹון.
בְּהִיכְלָא דָא אֵית תְרִין מְמַנּוּן, גְהוּרִין דְקִיִּימִין עַל אֱלֹף
וְרַבּוּא רַבְבּוּן דְאַקְרוּן גְפְנִים, וְאַלְף וְרַבּוּא
רַבְבּוּן דְאַקְרוּן רְמוּנִים, וְכֻלְהוּ קִיִּימִין בְּחַבִּיבוּתָא, וְאַלִּין
אַינּוֹן דְאַעֲלֵי רְחִימוּתָא בֵּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְקוּדְשָׂא
בְרִיךְ הוּא לְעֵילָא. וְכֻלְהוּ מִתְעַרֵי רְחִימוּתָא, וְקִיִּימִין
בְרְחִימוּ. וְכַד אַתְעַר רְחִימוּ מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּמִעֵילָא
לְתַתָּא, כְּדִין אַתְמַלִּיא הִיכְלָא, דָא, מִכַּמָּה טְבִין, מִכַּמָּה

חֲסִדִּין, מִפְּמָה רַחֲמִין וּכְדִין רַחֲמֵי דִלְתָא, גּוּ רַחֲמֵי
עֲלָא, אֲתַדְבֵּק דָּא בְּדָא.

מֵהֶכָּא נִפְקִי תֵרִין מִמָּנָן, וְאֶקְרוּן אֲהֶבֶה, עַל שְׂמָא
דִּיהִיכְלָא. וְאֵלִין קַיִמִין לְאַשְׁגָּחָא עַל כָּל אֵינּוֹן
דְּמִיחְדֵי יְחוּדָא דְּמֵאֲרִיהוֹן בְּרַחֲמֵי, וּמְסָרֵי נְפִשְׁיֵיהוּ עָלֵיהּ
בְּרַחֲמֵי, וְסִלְקֵי וְאַסְהִידוּ לְעֵילָא וְכָל אֵינּוֹן דְּעֵבְדֵי חֲסִד
בְּעֵלְמָא, אֵינּוֹן חֲסִדִּין סִלְקִין וְעֵאלִין גּוּ הֵאִי הֵיכְלָא,
וּמֵתְעַטְרֵי תַמָּן, וְסִלְקֵי לְאַתְעַטְרָא גּוּ אֲהֶבֶה עֲלָא. וְעַל
דָּא כְּתִיב, (תהלים קח) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסִדְךָ. בְּהִיכְלָא
דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
הָאֲהֶבֶה וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ וְגו'.

(היכל הרצון תפאר"ת)

הֵיכְלָא שְׁתִּיתָא. דָּא הוּא הֵיכְלָא דְּאֶקְרִי הֵיכְלָא דְּרַצוֹן,
דְּאִיהוּ רַעוּא, דְּאֶקְרִי (דברים ח) מוֹצָא פִּי יִי, חֲדוּה
דְּאַתְדְּבִקוּתָא דְּכָלָא. וְהֶכָּא אִיהוּ רַעוּא דְּרַעוּיִן, בְּרֹזָא
דְּכְתִיב, (שיר השירים ד) כַּחוּט הַשָּׁנִי שֶׁפְּתוּתִיךְ. רַעוּא דְּכָל
נְשָׁמַתִּין, דְּנִפְקֵי מֵהוּא מוֹצָא פִּי יִי.

הֵאִי הֵיכְלָא, הֵיכְלָא דְּרַעוּא. דְּקַיִמָן הֶכָּא כָּל שְׂאֲלֵתִין,
וְכָל בְּעוּתִין דְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּרַעוּא דְּכָל רַעוּיִן, כַּד
נְשִׁיקִין אֲשֶׁתְּכַחוּ, בְּרֹזָא דְּכְתִיב, (בראשית כט) וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב
לְרַחֵל. וּכְדִין כַּד נְשִׁיק דָּא לְדָא, כְּדִין אֶקְרִי עֵת רַצוֹן.

בְּגִין דְּהָא כְּדִין שְׁלִימוֹ אֲשַׁתְּכַח, וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין. וְכַד
צְלוֹתִין סְלִקִין, כְּדִין אִיהוּ עֵת רְצוֹן לְאֲשַׁתְּכַח, וְעַל דָּא
כְּתִיב (תהלים ט) וְאֲנִי תַפְלְתִי לְךָ יְיָ עֵת רְצוֹן. דְּאִיהוּ
חֲבוּרָא דָּא עִם דָּא.

בְּהִיכְלָא דָּא קִיּוּמָן שִׁית פְּתַחִין, ד' פְּתַחִין לְד' סְטָרִין
דְּעֵלְמָא, וְחַד לְעֵילָא, וְחַד לְתַתָּא. בְּאֵלִין
פְּתַחִין אֲתַמְנָא חַד רוּחָא, דְּאִיהוּ רַב עַל כְּלָהוּ דֵּי מְמַנָּן
בְּכָל אֵלִין פְּתַחִין, וְרוּזִיא"ל שְׁמִיָּה. וְהֵאֵי אֲתַמְנָא וְאֲתַפְקַד
בְּכָל אֵינּוֹן רוּזִין עֲלָאִין, דְּפוּמָא לְפוּמָא מְמַלְלָן, דְּנִשְׁקִין
דָּא דְלָא בְּרַחִימוֹ דְּרַחִימוּתָא.

רוּזִין אֵלִין לָא קִיּוּמָן לְגַלְאָה, אֲבָל כַּד תַּרְעִין אֲתַפְתַּחוּ,
כְּדִין יַדְעִין כְּלָהוּ הִיכְלִין, וְכָל אֵינּוֹן רוּחִין, וְכָל
אֵינּוֹן מִשְׁרִיין, דְּהָא תַרְעֵי דְרְצוֹן אֲתַפְתַּחוּ. וְלָא עָאֵלִין
בְּאֵלִין תַרְעִין, אֲלָא רַעוּי דְצְלוֹתִין, רַעוּי דְשְׁבַחָא, רַעוּי
דְנִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין עֲלָאִין.

הֵאֵי אִיהוּ הִיכְלָא דְמִשָּׁה, בְּהֵאֵי הִיכְלָא אֲתַכְנִישׁ מִשָּׁה
בְּרַחִימוֹ, וְנִשְׁיֵק נִשְׁיֵקִין. בְּהֵאֵי הִיכְלָא, (שמות ט)
מִשָּׁה יַדְבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוּלָּא.

כַּד אֲתַדְבַּקוּ נִשְׁיֵקִין בְּנִשְׁיֵקִין, (דף רנ"ד ע"א) דָּא עִם דָּא, וְעַל
דָּא כְּתִיב, (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ וְגו'. לִית
נִשְׁיֵקִין דְחֲדוּה וְרַחִימוּתָא אֲלָא כַּד מִתְדַבְּקוּ דָּא בְּדָא,

פּוֹמָא בְּפוּמָא, רוּחָא בְּרוּחָא, דְּכַדִּין רוּוּאן דָּא עִם דָּא,
בְּתַפְנוּקִין דְּכֻלָּא, וּבְחֻדוּה, מְנַהִירוּ עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, מִשֶּׁה יְדַבֵּר, דְּכֻתִּיב, (שיר השירים א) הִנֵּךְ יִפְה
רְעִיתִי, וְכֻתִּיב (שיר השירים ד) כְּחוּט הַשָּׁנִי שְׁפֹתֶיךָ.
וְהֶאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל, דְּכֻתִּיב, (שיר השירים א) הִנֵּךְ יִפְה דְּוֹדִי
אַף נָעִים, וְכֻתִּיב (שיר השירים ה) שְׁפֹתֶיךָ שׁוֹשְׁנִים נוֹטְפוֹת
מִזֶּרַע עֹבֵר.

הָאִי רוּחָא, אֲתַמְסְרוּ בִּידֵיהָ, כֹּל רְזִין דְּאִינוּן נְשֻׁמְתִין
עֲלָאִין, דְּמִתְעָרִי תִּיאֻבְתָּא דְּרַחֲמֵינוּ דְּלַעֲיֻלָּא וְתַתָּא
כַּחְדָּא. אִינוּן נְשֻׁמְתִין עֲלָאִין, כְּגוֹן רַבִּי עֲקִיבָא וְחֻבְרוּי,
דְּאֵלִין לָא אֲתַקְרִיבוּ לְאַסְתַּחָּאָה בְּנַהַר דִּינְוֹר, כְּמָה דְּשֻׁאָר
נְשֻׁמְתִין אֲסְתַּחֲיִין תַּמָּן וְעֵבְרוּ בֵּיהָ, וְהָא אֻקְיָמְנָא.

(תא חזי), רוּחָא דָּא, אֲפִיק תְּרִיסַר נְהוּרִין, וְכֻלְהוּ קִיִּימִי
בְּרֻזָּא דְּתַחֲוֹת הָאִי רוּחָא. בְּאַרְבַּע סְטְרִין דְּעֲלָמָא,
קִיִּימִין ד' נְהוּרִין עֲלָאִין, דְּשֻׁלְטִין לְאַרְבַּע סְטְרִין.
בְּסְטְרָא דְּדְרוּם, קִיִּימָא חַד נְהוּרָא עֲלָאָה יְמִינָא דְּכָל
עֲלָמָא, דְּהָא מְנִיָּה שְׂרָאן יִשְׂרָאֵל לְאַתְאֲחַדָּא בְּרֻזָּא
דְּמַהִימְנוּתָא, וְאִיהוּ מִיכָאֵל, רַב חֵילָא דְּנְהוּרָא עֲלָאָה,
דְּנַחְתָּא מְסְטְרָא דְּדְרוּם, דְּתַמָּן נְהוּרָא קִיִּימָא בְּתוּקְפִיָּה.
הָאִי מִיכָאֵל, נְהוּרָא יְמִינָא, אֲפִטְרוּפּוּסָא רַבָּא דִּישְׂרָאֵל.
בְּגִין, דְּכַד סְטְרָא אַחְרָא קִיִּימָא לְאַסְטָאָה עֲלֵיָּהוּ

דִּישְׂרָאֵל, כְּדִין מִיכָאֵל טָעַן עִמִּיהּ, וְאַתְעָבִיד סְנִיגוּרִיא
עַל־יֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְאַשְׁתּוּבֵן מֵהָהוּא קְטִיגוּרִיא דְּמֵאֲרִי
בְּעַלֵי דְּבָבוּ דִּישְׂרָאֵל.

בַּר בּוּמְנָא דְּאִיחָרַב יְרוּשָׁלַם, דְּהָא כְּדִין אֲתַגְבְּרוּ חוּבִין
וּמִיכָאֵל לָא יָכִיל בְּהַדְיָה דְּסִטְרָא אַחְרָא, דְּטַעֲנַתִּיהּ
דְּמִיכָאֵל תְּבִירָא עַל־יֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְכְדִין (אִיכַח ב) הֵשִׁיב
אַחֹר יְמִינוּ מִפְּנֵי אוֹיֵב.

בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן, קְיַימָא נְהוּרָא אַחְרָא, דְּהָא אִיהוּ קְיַימָא
לְבַטְלָא דִּינָא מִבֵּי הֵיכְלָא רְבִיעָאָה. (ס"א לְנִטְלָא)

וַיְהִי לְמִמְנָא דְּפִתְחָא דְּבַהֲהוּא פִּתְחָא קְיַימָא מִמְּנָן אַחֲרֵן
דְּאִינוּן דְּבַסְטֵר מְסֻאָבָא, מְחַכָּאן לְהָהוּא מִמְּנָא וְנִטְלֵי
דִּינָא. וְלִזְמַנִּין דְּהָאֵי נְהוּרָא דְּבַסְטֵרָא דְּצָפוֹן, אִיהוּ עָבִיד
דִּינָא, וְלָא יִתְמַסֵּר בִּידָא דְּסִטְרָא אַחְרָא. בְּגִין דְּכָל דִּינִין
דְּאַתְעָבִידוּ בֵּיהּ, אִית לֹון אֲסוּוּתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עָבִיד חֶסֶד בְּאִינוּן אַתְרֵי.

גְּבַרִיא"ל אִיהוּ הָאֵי נְהוּרָא דְּבַסְטֵרָא דְּצָפוֹן, וּבְכָל אַתְר
דְּאִיהוּ מְחִי, שְׂרִי בֵּיהּ חֶסֶד. בְּגִין דְּגְבַרִיא"ל
בְּתַרִּין סְטֵרִין, כָּלִיל בְּתַרוּוִיָּהּ, וְעַל דָּא, מְחִיא וְאֲסוּוּתָא
בֵּיהּ. בְּסִטְרָא דָּא קְיַימָא רְזָא דְּכְתִיב, (דְּבַרִּים ח) כִּי כַּאֲשֶׁר
יִיָּסֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ יִי אֱלֹהֵיךָ מִיָּסְרֶךָ. וְאַלִּין יְסוּרִין
דְּרַחֲמִוּתָא, דְּכָלִּילָן בְּסִטְרָא דָּא וּבְסִטְרָא דָּא.

בְּסֵטְרָא דְּמִזְרַח, קְיִימָא נְהוֹרָא אַחְרָא, דְּאִיהוּ קְיִימָא
בְּכָל מְלֵי דְּאַסּוּתָא, לְמִיעַל קְמִי מְאָרִיָּה, כָּל

אֵינּוּן דְּאֵתְנַשְׁיִין בְּבֵי מְרַעֲיָהוּ, וּלְקָרְבָּא זְמַנִּין וְקִצִּין
לְאֵינּוּן מְרַעֲיִין דְּאַשְׁתְּלִימוּ מְהִימְנוּתֵיהוּ. וְאַסְחָר עֲלֵמָא
בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא, בְּגִין לְאַשְׁלֵמָא אַסּוּתָא בְּפְקוּדָא
דְּמְאָרִיָּה, וְהָאִי (אִיְהוּ) נְהוֹרָא רְפָא"ל שְׁמִיָּה. וְאַף עַל גַּב
דְּהָא אוּקְיָמְנָא לֵיהּ לְסֵטְרָא אַחְרָא. וְדָא אַחִיד לְסֵטְרָא
דָּא, וּלְסֵטְרָא דָּא, לְסֵטְרָא דְּמִיכָאֵל, וּלְסֵטְרָא דְּגַבְרִיאֵל.
וְהָאִי אִיהוּ מְמַנָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּאֵתְדִן בְּרַ נֶשׁ בְּהִיכְלָא
רְבִיעָאָה לַחַיִּים, כְּדִין אִיהוּ אַקְדִּים בְּאַסּוּתָא.

וְהָאִי אַסּוּתָא מְגוּ דְּחִיקוּ נְפָקָא, בְּגִין דְּמִתְרִין סְטְרִין
נְפָקָא, וְהָאִי דְּחִיקוּ אֲתִיָּא מְגוּ סְטְר שְׁמַאֲלָא, וְאַסּוּתָא
מְגוּ סְטְר יְמִינָא. וְעַל דָּא, הֵהוּא מְרַע כַּד אֲתִיָּא לֵיהּ
אַסּוּתָא, מְגוּ דְּחִיקוּ סְגִיָּא אֲתִיָּא לֵיהּ.

וְהַכִּי הוּא מְסֵטְרָא דְּמַעְרָב, וְאַף עַל גַּב דְּאֵמְרִין דְּרְפָאֵל
בְּסֵטְר מִזְרַח, וְאוּקְמוּיָהּ בְּסֵטְר דָּא דְּמַעְרָב, אַסּוּתָא
וְחִיִּין לָאוּ אִיהוּ אֶלָּא מְסֵטְר מִזְרַח, דְּהָא (רמ"ו ע"ב) מִתְמַן
אַתְמַשְׁכָּאן חִיִּין לְתַתָּא.

(וּבְהָאִי סְטְרָא דְּמַעְרָב), נְהוֹרָא חַד וְנוֹרִיא"ל שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ
אוֹרִיא"ל. וְדָא אִיהוּ כְּלִיל מְכֻלָּהוּ, וְקְיִימָא שְׁלִיחָא
בְּכָלָא. וְאִית לֵיהּ ג' סְטְרִין, אַבְל תְּרִין אֵינּוּן, בְּגִין דְּכָל

חַד מֵאֵלֶיךָ כְּלִיל בְּחִבְרִיהָ, (דף רנ"ד ע"ב) דְּאֵינֹן אַרְבַּע יְסוּדֵיךָ
תִּתְּאִין, מֵאֵינֹן אַרְבַּע יְסוּדֵי עֲלָמָא, עֲלָאִין עַל כְּלָא.
וּבְגִין דְּכֻלְהוּ מִתְקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא, רִמּוּז קָרָא וְאִמְרָא, (שיר
השירים ו) אֶל גִּנַּת אֶגְוֹז יִרְדְּתִי לְרֹאשׁוֹת.

אֵינֹן תְּרִיסָר נְהוּרִין, קִיִּימִין בְּהֵוּא רֹחָא דְקַאמְרוֹן,
וְהֵוּא רֹחָא עֲלֵייהוּ בְּשְׁלִימוֹ, אֵלֶיךָ אַרְבַּע נְהוּרִין
עֲלָאִין, אֵית תְּחוּתֵיהוּ תְּמַנְיָא אַחְרָנִין, לְמַהוּי בְּשְׁלִימוֹ,
וּבְכֻלְהוּ שְׁלִימוֹ חַד (יְרֻדְתִי לְרֹאשׁוֹת אֵלֶיךָ אַרְבַּע נְהוּרִין עֲלָאִין אֵית תְּחוּתֵיהוּ תְּמַנְיָא

אַחְרָנִין וְאֵינֹן תְּרִיסָר נְהוּרִין דְּקִיִּימִין תְּחוּתֵיהוּ רֹחָא דְקַאמְרוֹן וְהֵוּא רֹחָא עֲלֵייהוּ בְּשְׁלִימוֹ
לְמַהוּי בְּכֻלְהוּ שְׁלִימוֹ חַד), וְכַד מִתְפָּרְשִׁין כְּלָהוּ, אֵינֹן תְּלַת לְכָל
סֵטֶר.

אֵלֶיךָ אַרְבַּע סְמִכִין, קִיִּימִין לְסִלְקָא וְלֹא תֵאָחַדָּא הָאִי
הֵיכְלָא לְעֵילָא, בְּאַתְר דְּאִקְרִי שָׁמַיִם, לְאַתְחַבְרָא
נְשִׁיקִין אֵלֶיךָ בְּאֵלֶיךָ כְּחַדָּא. תְּחוּת אֵלֶיךָ, כַּמָּה דְרָגִין
לְדְרָגִין, כְּלָהוּ נִפְקִי מִנֵּיהוּ, מֵאֵלֶיךָ יְסוּדֵיךָ תִּתְּאִין,
מִנֵּיהוּ מְסֻטְרָא דְמֵיָא, וּמִנֵּיהוּ מְסֻטְרָא דְאַשָׁא, וּמִנֵּיהוּ
מְסֻטְרָא דְרוּחָא, וּמִנֵּיהוּ מְסֻטְרָא דְעַפְרָא.

כְּגוּוֹנָא דָּא תְּנִינֹן, אַרְבַּעָה נְכַנְסוּ לְפִרְדֵּס, וְכֻלְהוּ
אַתְבְּרִירוּ לְדוּכְתָא דָּא, לְאֵלֶיךָ אַרְבַּע יְסוּדֵי.
וְכָל חַד וְחַד אֶתְקַשְׁרֵן בְּדוּכְתֵיהָ, דָּא בְּסֻטְרָא דְאַשָׁא, וְדָא
בְּסֻטְרָא דְמֵיָא, וְדָא בְּסֻטְרָא דְרוּחָא, וְדָא בְּסֻטְרָא

דְּעַפְרָא. וְכִלְהוּ אֲטַבְעוּ בִּיסוּדָא דִּילֵיהּ, כְּמָה דְאֶעְלוּ. בַּר
הַהוּא שְׁלִימָא חֲסִידָא, דְּאֲתֵיא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, וְאֲתַדְבַּק
בִּימִינָא, וְסָלִיק לְעֵילָא.

וְכַד מָטָא לְהַאי אֲתַר דְּאֶקְרִי הֵיכַל אֲהַבָּה, אֲתַדְבַּק בֵּיהּ
בְּרַעוּ דְלִבָּא. אָמַר, הַאי הֵיכָלָא, צְרִיכָא אִיהוּ
לְדַבְּקָא לֵיהּ, בְּהֵיכָלָא דְלְעֵילָא, בְּאֲהַבָּה רַבָּה. כְּדִין
אֲשַׁתְּלִים בְּרוּזָא דְמַהִימְנוּתָא, וְאִיהוּ סָלִיק וְאֲשַׁלִּים אֲהַבָּה
זוּטָא בְּאֲהַבָּה רַבָּא, כְּדָקָא חֲזִי. וְעַל דָּא מִית בְּאֲהַבָּה,
וְנִפְק נְשַׁמְתִּיהּ בְּהַאי קְרָא, (דְּבָרִים ו) וְאֲהַבְתָּ. זְכָאָה חוּלְקִיָּהּ.
כָּל אֵינּוֹן אֲחֲרָנִין, נַחְתוּ לְתַתָּא כָּל חַד וְחַד, וְאֲתַעְנָשׁוּ
בְּהַהוּא יְסוּדָא דְנַחַת לְתַתָּא. אֲלִישַׁע נַחַת לְתַתָּא
בְּסִטְר שְׁמַאלָא, דְּאִיהוּ אֲשָׂא, וְנַחֲתִית בֵּיהּ וְלֹא סָלִיק,
וְאֶעְרַע בְּהַהוּא סִטְרָא אֲחֲרָא, דְּאֶקְרִי אֵל אַחַר. וְאֲתַמְנַע
מִיָּה תְּשׁוּבָה, וְאֲתַתְּרַךְ בְּגִין דְּאֲתַדְבַּק בֵּיהּ, וְעַל דָּא
אֶקְרִי אַחַר, וְאוּקִימָנָא.

בְּן עֲזָאִי, נַחֲתִית בִּיסוּדָא דְּעַפְרָא, וְעַד לָא מָטָא לְאוּקִידוּ
דְּעַפְרָא, דְּמָטִי לְהַהוּא סִטְר אֲחֲרָא, אֲטַבַּע בְּהַהוּא
עַפְרָא, וּמִית. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תְּהִלִּים קטז) יִקַּר בְּעֵינַי יי'
הַמּוֹתָה לְחֲסִידוּ.

בְּן זוּמָא, נַחֲתִית בִּיסוּדָא דְּרוּחָא, וְאֶעְרַע בְּרוּחָא אֲחֲרָא,
דְּמָטָא לְסִטְר מְסַבָּא, דְּאֶקְרִי פְּגַע רַע, וּבְגִין כְּךָ

פָּגַע בֵּיהּ, וְלֹא אֶתְיִישָׁב בֵּיהּ, וְכִלְהוּ לֹא אֶשְׁתַּזְבֵּן
 מֵעוֹנָשָׁא. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה, (קהלת ח) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר
 נֶעֱשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים שְׁמַגִּיעַ אֵלֵיהֶם
 כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים. בְּגִין דְּאֵלִין נַחְתוּ בְּדַרְגִין אֵלִין,
 וְאֶתְעַנְשׁוּ.

תָּא חַזִּי, בְּגִין דְּרַבִּי עֶקִיבָא סָלִיק לְעֵילָא כְּדָקָא יְאוּת,
 עָאֵל בְּשָׁלָם וְנִפְק בְּשָׁלָם. דָּוִד שָׁאִיל שְׁאַלְתָּא, וְלֹא
 אֶתְפָּרַשׁ, דְּכִתִּיב (תהלים יז) מִמֵּתִים יָדָךְ יִי' מִמֵּתִים מִחֶלֶד
 חֶלְקָם בַּחַיִּים. (ס"א תוהא) עַל מַה דָּא אֵלִין דְּאֶתְקַטְלוּ
 בְּקַטְוֵלֵי עֲלָמָא צְדִיקֵיָא, זַכָּאִין דְּלֹא חָאבוּ חוּבָה בְּגִין
 דִּיתְעַנְשׁוּן.

תָּא חַזִּי, מִמֵּתִים יָדָךְ יִי', מִמֵּתִים מִחֶלֶד חֶלְקָם בַּחַיִּים,
 הֲכָא אִיהוּ תִרֵי סְטֵרִי, יָדָךְ יִי'. וְחֶלֶד. יָדָךְ יִי', דָּא
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּנִשְׁמַתָּא אֶתְכַנְיֵשׁ לְגַבֵּיהּ. מִמֵּתִים
 מִחֶלֶד, דָּא סְטֵרָא אַחְרָא, דְּגוּפָא אִיהוּ שְׁלֵטָא עֲלוּי,
 דְּכִתִּיב (ישעיה לח) לֹא אֲבִיט אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חֶדְל.

תָּא חַזִּי, נִשְׁמַתָּא דְּאֵלִין, לְאֶשְׁלָמוּתָא דְּרוּחָא קְדִישָׁא,
 דְּלֵהוּן עֲשָׂרָה רוּחִין מִתְתָּא כְּדָקָא יְאוּת, וְגוּפָא
 דְּלֵהוּן יִתְמָסֵר לְמַלְכוּ חַיִּיבָא. כָּל חַד נָטִיל חוּלְקֵיהּ, בְּרָזָא
 דְּקַרְבָּנִין.

וְתָא חַזִּי, רִישָׁא שִׁירוּתָא דְּמַהִימְנוּתָא, גּוּ מַחְשְׁבָהּ, בְּטֵשׁ

בּוֹצִינָא דְקַרְדִּינּוּתָא, וְסָלִיק גּוּ מַחְשָׁבָה, (ס"א וְאִפִּיק) נְצוּצִין,
נְצִיצִין זְרִיק (וּיקרא רצ"ב ע"ב) לְתַלְת מָאָה וְעֶשְׂרִין עֵיבֵר,
וּבְרִיר פְּסוּלָת מְגוּ מַחְשָׁבָה, וְאִתְבְּרִיר.

אוּף הָכִי, כְּגוּוֹנָא דָּא סָלִיק בְּמַחְשָׁבָה, כְּמָה דְאִתְבְּרִיר
בֵּיה פְּסוּלָת, (ס"א וְיִתְבְּרִיר אוּף הָכִי, אֲלִין בְּדוּ אֲשֶׁתְּלִים מֵאן דְאֶצְטְרִיךְ,

וְדֵאִי כִּף סָלִיק בְּמַחְשָׁבָה וְכֹלָא) וְיִתְבְּרִיר אֲלִין, בְּהוּ אֲשֶׁתְּלִים מֵאן
דְאֶצְטְרִיךְ, וְדֵאִי כִּד סָלִיק, בְּמַחְשָׁבָה סָלִיק וְכֹלָא (דף רנ"ה
כְּמָה דְאֶצְטְרִיךְ. חִידוּ מְסֻטְרָא דָּא, וְעֶצִיבוּ מְסֻטְרָא

דָּא.

כְּתִיב (קהלת ח) וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַשְּׁמַחָה אֲשֶׁר אֵין טוֹב
לְאָדָם תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּי אִם לֶאֱכוֹל וְלִשְׂתוֹת
וְלִשְׂמוֹחַ וְהוּא יִלְוֵנוּ בְּעַמְלוֹ יְמֵי חַיָּו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ
הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַשְּׁמַחָה, וְכִי
שְׁלֵמָה מְלֻכָּא מְשִׁיבָה דָּא. אֲלָא וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַשְּׁמַחָה,
דָּא חֲדוּתָא דְמְלֻכָּא קְדִישָׁא, בְּזִמְנָא דְאִיהוּ שְׁלֵטָא,
בְּשִׁבְתָּא וּבִיּוֹמֵין טָבִין, דְּמִכָּל עוֹבְדִין טָבִין דְּבֵר נֶשׁ
עֵבִיד, אֵין טוֹב לְאָדָם תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, כִּי אִם לֶאֱכוֹל
וְלִשְׂתוֹת, וְלֶאֱחֻזָּא חֲדוּתָא בְּהוּא, (נ"א זְמָנָא) סְטְרָא בְּגִין
דִּיהָ לִיה חוּלְקָא לְעֵלְמָא דְאִתִּי.

וְהוּא יִלְוֵנוּ בְּעַמְלוֹ. מֵאן. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא
יִלְוֵנוּ, וְיִהֵךְ עִמֵּיהָ לְאֵעֲלָא לִיה לְעֵלְמָא דְאִתִּי.

דְּבַר אַחַר וְהוּא יְלוּנּוּ, מֵאֵן הוּא. הַהוּא בַר נֶשׁ דְּאֶכִּיל
 וְשִׁתִּי וְחַדִּי, כָּל מַאי דְּאֶפִּיק לְמִיכַל וְלְמִשְׁתִּי, הוּא
 יְלוּנּוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַלּוֹאָה, וְאִיהוּ יְהִיב לֵיהּ כְּפִלֵּי
 כְּפִלִּים, מְכַל מַה דְּאֶפִּיק בְּהַאי. בְּתַרִּין אֱלִין, אוּזִיף בַר
 נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד חֵיס לֵיהּ לְמִסְכְּנָא. וְכַד
 אֶפִּיק בְּשַׁבְּתֵי וְזַמְנֵי. דְּהָא כֻּלָּא אוּזִיף לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כְּמַה דְּאֵתְ אִמַר (מִשְׁלֵי ט) מְלוֹה יִי חוּנְן דָּל וְגַמּוּלוֹ
 יִשְׁלַם לוֹ.

וּבְגִין כֶּף, דָּא שְׂמַחַה, וְדָא עֲצִיבוּ. דָּא חֵיס וְדָא מוּת.
 דָּא טוֹב, וְדָא רַע, דָּא גֵן עֵדֵן, וְדָא גֵיהֶנֶם. וְכֻלָּא,
 דָּא בְּהַפּוּכָא דְדָא, וְעַל דָּא גּוּפָא דְלַהוּן הָוּה בְּעֲצִיבוּ,
 וְנִשְׁמַתָּא בְּחַדוּהָ. וְכַד הוּוּ אֱלִין עֲשָׂרָה דְאֶקְרוּן הַרוּגֵי
 מְלָכוּת, הַרוּגִים הָווּ מִסְטָרָא אַחְרָא, וְאִשְׁלִימוּ אֶתְרָא
 אַחְרָא דְקְדוּשָׁה. וּבְגִין כֶּף, כֻּלָּא גְלִי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְאֵתְעֵבִיד כַּדְקָא יְאוּת.

בְּהִיכְלָא דָּא קִיִּמִין אֵינּוּן תְּרִיסְר. אַרְבַּע אֱלִין לְעֵילָא,
 וְתַמְנֵיא עֲמַהוּן. בְּגִין דְּכָל חַד, נָטִיל עֲמִיהָ
 תְּרִין, כְּמַה דְּאִיהוּ סְדוּרָא (דְּתַרִּין) דְּדַגְלִים וְכֵן בְּסְדוּרָא
 דְּלַתְתָּא, עַד סוּף דְּכָל דְּרַגִּין.

בְּהִיכְלָא דָּא, עָאֲלִין כָּל אֵינּוּן צְלוּתִין, וְכָל אֵינּוּן רַעוּין
 דְּשַׁבְּחִין דְּאֵתְעֵבִידוּ בְּרַחֲמֵמוּ, וְכַד עָאֲלִין בְּהַאי

הִיכָלָא, כְּלֵהוּ מִתְדַבְּקֵן בֵּיתָה. (בְּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא) וּבְכָל יוֹמָא,
 וּבְכָל זְמָנָא דְנִשְׁיָקִין אֶתְחַבְּרוּ, כְּדִין אִיהוּ זְמָנָא,
 דְּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְעֲשֶׂע בְּנִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקֵי יֵא,
 וּמַהוּ הַשְּׁעֵשׂוּעַ דְּמִתְעַרְיֵן אֵינּוֹן נִשְׁיָקִין, וְאֵינּוֹן אֶקְדִּימוּ
 לְהֵהוּא עֲנוּגָא, וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה נח) אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל יֵי,
 וְאוּקְיָמָנָא.

הִיכָלָא דָּא, כְּלָלָא דְכָל אֵינּוֹן הִיכָלִין תַּתְּאִין, כְּלֵהוּ
 כְּלִילָן בְּהַאי הִיכָלָא. הִיכָלָא קְדָמָאָה, דְּתַמָּן
 קֵימָא הֵהוּא רוּחָא דְקָאמְרוֹן, וְכָל אֵינּוֹן חִיוּוֹן דְּבֵיתָה,
 אֲסִתְמִיד בְּתַרִּין סְמִכִין לְסִטְר מְזָרְחָה, וּבְתַרִּין סְמִכִין לְסִטְר
 דְּרוּם, וּבְתַרִּין סְמִכִין לְסִטְר מְעַרְבָה, וּבְתַרִּין סְמִכִין לְסִטְר
 צְפוֹן, וְאֵינּוֹן תְּמַנְיָא. וְאַלִּין אֶקְרוּן יִתְדוֹת הַמְּשָׁכָן,
 וְקֵימֵי לְבַר.

כִּד מְלָכָא עֲלָאָה אֲתֵי, נְטִילֵי אֵינּוֹן יִתְדוֹת, וְאַתְעַקְרוּן
 מֵאַתְרֵיהוּ אֵינּוֹן מִיְתָרִים, דְּאֵינּוֹן תְּמַנְיָא אַחַרְנִין,
 בַּר מֵאֵינּוֹן יִתְדוֹת דְּקָא אֶמְרוֹן. וְהֵהוּא רוּחָא קְדָמָאָה דֵּי
 בְּגוּ הִיכָלָא דָּא, קָדִים וְעָאֵל, וְאַתְפְּלִיל בְּגוּ הֵהוּא (ס"א
 תְּנִינָא בְּרוּחָא אַחְרָא דְּבֵיתָה) רוּחָא תְּנִינָא דְּבֵיתָה.

אֵינּוֹן תַּרִּין סְמִכִין דְּלְסִטְר מְזָרְחָה, אֵינּוֹן קְרַעִיא"ל,
 דְּאַתְמָנָא לְבַר עַל תַּרִּיסַר אֲלִפֵּי מְמָנָן, דְּכְלֵהוּ
 אֶקְרוּן יִתְדוֹת הַמְּשָׁכָן, דָּא לִימִינָא. לְשִׁמְאָלָא

שְׁמַעִיא"ל, וְאַתְּמָנָא עַל תְּרִיסָר אֲלֵפֵי מְמָנָן אַחְרָנִין,
 וְכֻלְּהוּ יִתְדוֹת כְּדַקְאֲמָרָן. (אינון מְמָנָן אַחְרָנִין) סְמִכִין דְּאַתְּמָנָן
 לְסִטְר דְּרוּם, חַד סַעְדִּיא"ל, וְחַד סְטְרִיא"ל, (נ"א סְעַרְיָהָא"ל)
 כָּל חַד וְחַד, עַל תְּרִיסָר אֲלֵפֵי מְמָנָן אַחְרָנִין. אֲלִין לֹא
 אַתְּעֵדוֹן מְשׁוּלְטָנְהוֹן לְעֵלְמִין.

אֲלִין כְּלָהוּ, מְמָנָן עַל קִיוְמָא דְּעֵלְמָא, אֲלִין (מֵאִינוֹן דְּקִיְמָן
 בְּקִיוְמָא דְּאִינוֹן דְּאַתְּנַסִּיבוּ דְּשָׁקְלִי (קט"ו ע"ב) בְּמַתְקֵלָא דְּיוֹכְרִין
 וְנוֹקְבִין דָּא עִם דָּא) (ס"א אִינוֹן דְּתַקְלִי בְּמַתְקֵלָא דְּיוֹכְרִין וְנוֹקְבִין, לְאַתְּנַסְבָּא דָּא
 עִם דָּא). וְאֲלִין אֲקָרוֹן מֵאַזְנִים, עַל דָּא כְּתִיב, (תהלים סב)
 בְּמֵאזְנִים לְעֵלוֹת, וְלֹא אִינוֹן דְּכְתִיב בְּהוּ (רנ"ב ע"א) (ויקרא ט)
 מֵאַזְנֵי צֶדֶק, דְּקֵאֲמָרָן. כָּל אִינוֹן דְּשָׁקִילִין דָּא עִם דָּא,
 וְלֹא שָׁקִיל דָּא יִתִּיר מִן דָּא, סְלָקִין וְאַתְּחַבְּרָן כְּחֻדָּא,
 וְאִינוֹן חֲבוּרָא (דף רנ"ה ע"ב) דְּדַכְר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא, וְעַל דָּא
 בְּמֵאזְנִים לְעֵלוֹת. וְאַף עַל גַּב דְּלִזְמִנִין מְסַתִּיעָא מְלֵתָא,
 וְשָׁקִיל דָּא יִתִּיר מִן דָּא, סְלָקִין וְמַתְחַבְּרָן כְּחֻדָּא, וְהָא
 אוֹקִימָנָא.

אִינוֹן תְּרִין סְמִכִין דְּלְסִטְר צְפוֹן, פְּתַחִיא"ל, עֲטְרִיא"ל.
 וּמְמָנָן כָּל חַד וְחַד, עַל תְּרִיסָר אֲלֵפֵין מְמָנָן
 אַחְרָנִין, וְאִינוֹן יִתְדוֹת הַמְּשֻׁכָן, וּבְאֲלִין אַחְרָנִין דְּקֵאֲמָרָן.
 אִינוֹן מְמָנָן תְּרִין סְמִכִין אַחְרָנִין דְּלְסִטְר מְעַרְב, אִינוֹן
 פְּדַתִּיא"ל תּוֹמִיָהָא"ל, וְאַתְּמָנָן כָּל חַד עַל תְּרִיסָר אֲלֵפֵי

מִמֶּנּוּ אַחֲרָנִין, וְכִלְהוּ יִתְדוֹת הַמְּשָׁכָן כַּדְּקֵאמְרוּן.
אֵלֶיךָ אֵינּוֹן דְּאוֹשְׁדֵי דְמַעֲיִן, עַל כֹּל אֵינּוֹן דְּמִתְרַכֵּי
נְשִׂיהוֹן קְמִיִּתָא. בְּגִין דְּאֵינּוֹן שְׁבַע בְּרַכָּאן
דְּאִתְמַסְרוּ לָהּ, אִתְעַדְדוּ, וְלֹא אִתְקַיְימוּ, בְּגִין דְּאִתְתַּרְכָּא,
וְלֹא אִתְדַבְּקוּ בַּעֲלָה וְאִתְתָּא כַּחְדָּא. וְעַל דָּא כִּלְהוּ אוֹשְׁדֵי
דְּמַעֲיִן, דְּאִחְזֵי תִירוּכִין, דְּאֵינּוֹן שְׁבַע בְּרַכָּאן כְּמָה
דְּאִתְעַדְדוּ מֵאַתְר אַחְרָא. כְּדִין בְּהֵיא שְׁעֵתָא קָלָא נִפְק
וְאָמַר, (ישעיה נ) אִי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוֹת אִמְכֶם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיהָ.
הֵיכְלָא תְנַיִנָא, דְּקָא אִמְרוּן דְּכִלִּיל לְהֵיכְלָא קְדֻמָּאָה,
לְאִתִּיחְדָּא בֵּיהּ. וְכֹל אֵינּוֹן חִיוּוֹן, הָכִי נִמִּי אִית
לִיה תְּמַנְיָא סְמְכִין כְּקְדֻמָּאֵי. וְכוּלְהוּ מִמֶּנּוּ, כֹּל חַד וְחַד,
עַל תְּרִיסַר אֲלֵפֵי מִמֶּנּוּ אַחֲרָנִין, כְּאֵלֶיךָ קְדֻמָּאֵי כַּדְּקֵאמְרוּן.
תְּרִין סְמְכִין אֵינּוֹן לְסִטְר מְזַרְחָא, תְּרִין סְמְכִין לְסִטְר דְּרוּם,
וְתִרִין סְמְכִין לְסִטְר צְפוּן, וְתִרִין סְמְכִין לְסִטְר מְעָרְב.
אֵלֶיךָ תְּרִין סְמְכִין דְּלְסִטְר מְזַרְחָא, יְהֻדְנִיא"ל, גְּזוּרֵי"ה.
תְּרִיסַר אֲלֵפֵי מִמֶּנּוּ דְּכֹל חַד, וְכִלְהוּ יִתְדוֹת. אֵינּוֹן
תְּרִין סְמְכִין דְּלְסִטְר דְּרוּם, אֶהְרִיא"ל, בְּרַהֲיָא"ל. כֹּל חַד
וְחַד, אֵינּוֹן עַל תְּרִיסַר אֲלֵפֵי כְּקְדֻמָּאֵי.
אֵלֶיךָ מִמֶּנּוּ עַל מִשְׁבַּר, וְנִטְלֵי אֵינּוֹן קְלֵי דְנִשְׁיִן, וּמִנְחָן
לוֹן קְמִי הֵהוּא הֵיכְלָא. וְכַד הֵהוּא סִטְרָא אַחְרָא
אֲתִי לְקִטְרָגָא בְּהֵאֵי שְׁעֵתָא, דְּאִיהוּ שְׁעֵתָא דְּסַכְנָה,

קִיַּיְמִי אֱלֵיךְ, וְעָלִין הַנִּי קָלִי לְמִמְנָא דְעַל פְּתַחָא, וְלֹא
יִכִּיל הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא לְקַטְרָגָא. וְלִזְמַנִּין דְּקָדִים הֵהוּא
סְטָר אַחְרָא וְעָאל וְקַטְרִיג, וְיִכִּיל לְנִזְקָתָה.

אֱלֵיךְ תֵּרִין סְמִכִין דְּלִסְטָר צָפוֹן, חֲלָחְלִיא "ל" (ס"א סְלִסְלִיא"ל),

קָרְסָפִיחָא"ל, אֵינֹון מְמַנֵּן כָּל חַד עַל תְּרִיסָר אֲלָפִין

אַחְרָנִין. דְּלִסְטָר מְעָרְב אֵינֹון, סוּגְדִי"ה (ס"א סוּגְדִי"א).

גְּדַרִי"ה. וְאֵלִין עַל תְּרִיסָר אֲלָפִי אַחְרָנִין.

וְאֵלִין מְמַנֵּן עַל הֵהוּא דְמָא דְבְרִית, כַּד אַתְגְּזֹר הֵהוּא

וְלָדָא לְתַמְנִיא יוּמִין וְאֵלִין נְטִילֵי הֵהוּא דְמָא,

וּמִנְחָן לִיה קָמִי הַאי הֵיכְלָא. וְכַד רוּגְזָא אַתְעַר בְּעֵלְמָא,

אַשְׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל הֵהוּא דְמָא, וְלֹא אַתִּיחַיב

לְהֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא רְשׁוּ לְאַעְלָא תַּמָּן.

תָּא חֲזִי, בְּזַמְנָא דְאַתְגְּזֹר הֵהוּא בַר נָשׁ לְתַמְנִיא יוּמִין,

יִשְׂרָאֵל עָלִיה שַׁבַּת, מְלָכוֹת קְדִישָׁא, הֵהִיא עָרְלָה

דְּגִזְרִין וְשָׂדָאן לִיה לְבַר, כַּדִּין קִיַּיְמָא הֵהוּא סְטָרָא

אַחְרָא, וְחָמָא דְהַאי אִיהוּ חוּלְקִיָּה מְקַרְבָּנָא דָא, כַּדִּין

אַתְבַּר, וְלֹא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה וְלְקַטְרָגָא עֲלוּי, וְסָלִיק

וְאַתְעַבַּד סְנִיגוּרִיא עַל יִשְׂרָאֵל, קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הֵיכְלָא תְּלִיתָאָה. הֵיכְלָא דָא דְקִיַּיְמָא לְאַכְלָלָא, וְלִיחְדָא

בֵּיה הֵהוּא הֵיכְלָא תְּנַיִנָא, וְהֵהוּא רוּחָא, וְכָל

אֵינֹון חִיוּון דְּבֵיה, כְּלָהוּ כְּלִילָן וְאַתִּיחְדָן דָא בְּדָא. וְאֵינֹון

חַד רוּחָא דְכָלִּיל דָּא בְּדָא, הָכִי נָמִי אֵית לִיה תְּמַנְיָא
 סְמִכִין, לְאַרְבַּע סְטָרִין דְּעֵלְמָא, וְכֻלְהוּ אֶקְרוּן יִתְדוֹת
 הַמְּשָׁכָן. תְּרִין סְמִכִין דְּלִסְטֵר דְרוּם, אֵינּוּן שְׁכֵנִיא"ל,
 עֲזוּזִי"ה. (ס"א ואֵינּוּן מְמַנּוּן עַל תְּרִיסָר אֲלֵפֵי מְמַנּוּן אַחֲרָנִין כֹּל חַד בְּאֵינּוּן אַחֲרָנִין) תְּרִין
 סְמִכִין דְּלִסְטֵר מְזֻרְחָ, יְהוּדִי"ה עֲזוּרִיא"ל. וְאֵלִין קְיִימֵי כֹּל
 חַד וְחַד, עַל י"ב אֲלֵפֵי מְמַנּוּן אַחֲרָנִין, וְכֻלְהוּ אֶקְרוּן
 יִתְדוֹת הַמְּשָׁכָן.

וְאֵלִין אֲתַמְנּוּן עַל הַהוּא הֶבֶל דְּתִינוּקוֹת דְּלַעְאָן
 בְּאוּרִייתָא, לְקִימָא עֵלְמָא. וְאֵלִין נְטִילֵי הַהוּא
 הֶבֶל, וְסִלְקֵי לִיה לְעֵילָא. וְכֹל הֶבֶל וְהֶבֶל דְּאֵינּוּן תִּינוּקוֹת
 דְּלַעְאָן בְּאוּרִייתָא לְקִימָא עֵלְמָא, אֲתַעְבִּיד מַנְיָה רוּחָא
 חַדָּא, וְסִלְקָא הַהוּא רוּחָא לְעֵילָא, וְאֲתַעְטֵר בְּעֵטְרָא
 קְדִישָׁא, וְאֲתַמְנָא נְטוּרָא דְּעֵלְמָא, וְכֹן כְּלָהוּ.

תְּרִין סְמִכִין דְּאֵינּוּן לִסְטֵר צְפוֹן, עֲזוּפִיא"ל (ס"א קטצירהא"ל),
 קְטָטְרִיָּה"ל. וְאֵינּוּן מְמַנּוּן (דף רנ"ו ע"א) עַל תְּרִיסָר
 אֲלֵפֵי מְמַנּוּן אַחֲרָנִין כֹּל חַד וְחַד כְּדַקְאֲמָרֵן. תְּרִין סְמִכִין
 דְּלִסְטֵר מְעָרְבָ, אֵינּוּן עֵסְסִנִּי"ה, אֲדִירִירִי"ה (נ"א אֲדִירִירִי"ה).
 וְאֵלִין מְמַנּוּן עַל תְּרִיסָר אֲלֵפֵין מְמַנּוּן אַחֲרָנִין, כֹּל חַד וְחַד
 כְּדַקְאֲמָרֵן.

אֵלִין אֲתַמְנּוּן לְאַכְרֹזָא בְּכֹל רְקִיעֵין, לְכֹל אֵינּוּן
 דְּמַעְבְּרִין בְּנִייהוּ מְאוּרִייתָא, וְסִלְקִין לוֹן דְּלָא

יִלְעוֹן בָּהּ, כְּדִין נִפְקֵי כָּל הַנִּי מִמֶּנּוּ וּמִכְרוֹזֵי וְאִמְרֵי, וְוִי
לְפִלְנִיא דְּאֶעְבֵּר בְּרִיהַ מְאֹרֵייתָא, וְוִי לִיהַ דְּקָא אֶתְאֲבִיד
מֵעֲלָמָא דִּין, וּמֵעֲלָמָא דְּאֶתִּי.

הֵיכְלָא רְבִיעָאָה. הֵיכְלָא דָּא הֵיכְלָא דְּקִימָא בְּנִהִירו
יְתִיר. הֵיכְלָא דָּא, סַחְרִין לִיהַ תְּלַתִּין וְתַרְיַן
יְתִדוֹת עֲלָאִין, וְחֲמִשׁ מֵאָה אֶלְפָּה אַחְרָנִין דְּמִמֶּנּוּ תְּחוֹת
אֲלִין. וְאַרְבַּע אַחְרָנִין, עֲלָאִין עַל כְּלָהוּ, וְכְלָהוּ יְתִדוֹת
דְּהֵיכְלָא דָּא. אֲלִין אַרְבַּע אֵינּוֹן: חֲסֻדִּיהָ"ל. קְסִירִי"ה (ב"א
קְסֻדִּי"ה). קְדוּמִי"ה. דְּהֶרִיא"ל. אֲלִין אַרְבַּע מִמֶּנּוּ עַל כְּלָהוּ,
וְכְלָהוּ אַחְרָנִין, כְּלָהוּ מִמֶּנּוּ תְּחוֹתֵיהוּ.

וְעַל יְדָא דְּאֲלִין, אֶתִּידַע דִּינָא לְמַעְבַּד בְּעֲלָמָא, וְעַל
אֲלִין כְּתִיב (דְּנִיאֵל ד) וּמֵאִמֵּר קְדִישִׁין שְׂאֵלְתָא. לְהַנִּי
אַרְבַּע, אֶתִּיין כָּל אֵינּוֹן חֲיִילִין, דִּי מִמֶּנּוּ עַל דִּינָא,
לְשֵׁאלָא הֵיךְ אֶתְגְּזֹר דִּינָא בְּעֲלָמָא. כָּל אֵינּוֹן דִּינִין דְּלָא
אֶתִּיִּיהִיבוּ בְּפִתְקִין, לְקִיּוּמָא דְּעֲלָמָא, וְעַל דָּא כְּלָהוּ
אֶתִּיין לְשֵׁאלָא. וּבְגִין כִּךְ כְּלָהוּ מִמֶּנּוּ עַל דָּא.

אֵינּוֹן תְּלַתִּין וְתַרְיַן אַחְרָנִין, אֵינּוֹן מִמֶּנּוּ עַל כָּל אֵינּוֹן
דְּלַעָאן בְּאֹרֵייתָא תְּדִיר, וְלָא פְּסֻקֵי בִּימָמָא
וּבְלִילִיא, וְאֲלִין אַחְרָנִין כְּלָהוּ דְּתְּחוֹתֵיהוּ, אֵינּוֹן מִמֶּנּוּ
עַל כָּל אֵינּוֹן דְּקִבְעִין זְמַנִּין יְדִיעָאן לְאֹרֵייתָא. וְעַל דָּא
אֵינּוֹן מִמֶּנּוּ כְּלָהוּ, וְלֹאֲעֻנְשָׁא כְּלָהוּ, לְכָל אֵינּוֹן דִּיכְלִי

לֹא שֶׁתְּדַלָּא בְּאוּרֵייתָא, וְלֹא מִשְׁתְּדַלֵּי.

הֵיכְלָא חֲמִישָׁאָה. הֵיכְלָא דָּא, קַיִימִין בֵּיהּ תְּלַת מֵאָה
וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ מִמְּנֹן, כְּחוּשְׁבֹן יְמֵי שְׁתָּא. וְעֵילָא
מִנֵּייהוּ אַרְבַּע סַמְכִין עֲלָאִין עַל כְּלָהוּ. וְאֵלִין אֵינֹון:
קַרְשִׁיהָא"ל. סַרְטִיהָא"ל. עֶסִירֵי"ה. קַדְמִיא"ל. וְאֵלִין
אַקְרוּן יְתֻדוֹת דֵּהֵיכְלָא דָּא.

אֵלִין אֲתַמְנוּן לְבַדְחָא עֲלֵמָא (אֵלִין). כַּד נִשְׁמַתָּא אֲתוּסְפַת
מֵעֶרְב שַׁבַּת לְעֶרְב שַׁבַּת. וְאִיהִי נִפְקַת, כַּד אִיהִי
נִפְקַת, נִפְקִין אֵלִין עִמָּהּ, וּמֵעֲבָרֵי מִיִּשְׂרָאֵל כָּל עֲצִיבּוּ,
וְכָל יְגִיעָא, וְכָל מְרִירוּ דְנִפְשָׁא, וְכָל רוּגְזָא דְעֲלֵמָא,
וְאֵלִין אֵינֹון בְּדִיחֵי עֲלֵמָא.

כָּל אֵינֹון דִּלְתַתָּא מֵאֵלִין אַרְבַּעָה, כְּלָהוּ אֲתַמְנוּן
לְאַעְבְּרָא דִּינָא, מֵאֵינֹון מְאִרֵי דִּינָא, וּמֵאֵינֹון
דְּטַרְדֵי לֹון בְּגִיחָנָם, דִּי סַלְקוּן דִּינָא מִנֵּייהוּ. וְעַל דָּא, כָּל
אֵלִין יְתֻדוֹת כְּלָהוּ קַיִימֵי בְּחַדָּהּ, וּמִחַדָּהּ נִפְקִי, וְכְלָהוּ
הֵיכְלִין קַיִימֵי לְאַתְעֻטְרָא לְעֵילָא. כְּמָה דְאַתְמַר.

הֵיכְלָא שְׁתִּיתָאָה. הֵיכְלָא דָּא, הֵיכְלָא דְקַיִימָא עַל כָּל
הֵיכְלִין תַּתָּאִין. בְּהֵאִי, מֵאָה אַחְרָנִין דְקַיִימָאן
לְבַר, דְאַקְרוּן יְתֻדוֹת כְּאֵינֹון אַחְרָנִין. וְאֵינֹון מֵאָה לְסִטְר
יְמִינָא, וּמֵאָה אַחְרָנִין לְסִטְר שְׁמָאלָא.

תַּרִּין מִמְּנֹן עֲלָאִין לְסִטְר יְמִינָא, וְתַרִּין מִמְּנֹן אַחְרָנִין

עֲלָאִין לְסֵטֶר שְׁמָאֲלָא. אֲלִין דִּימִינָא אִינוּן: מִלְּפִיא ל".
 שְׁמֵיָהּ ל". וְאֲלִין דְּשְׁמָאֲלָא, אֲקֵרוּן מְסֵרְסֵנִי"ה.
 צַפְצַפִּי"ה. אֲלִין אִינוּן יְתֻדוֹת עֲלָאִין, מִימִינָא
 וּמִשְׁמָאֲלָא.

וְאֲלִין אִינוּן קִימֵי וְזִמִּינִין בְּעֲלָמָא. בְּהֵהוּא זְמָנָא,
 דְּצִדִּיקָא מָטָא זְמַנִּיה לְאַסְתִּלְקָא מִעֲלָמָא,
 וְאַתֵּיִהִיב רְשׁוּ לְסֵטֶרָא אַחְרָא. אֲלִין אַרְבַּע קִימֵי
 לְאַתְעֵתְדָא תַּמּוּן, בְּגִין דְּתַפּוּק נְשֻׁמְתִּיה בְּנִשְׁיָקָה, וְלֹא
 תְצַטְעֵר בְּשׁוּלְטָנוּ דְּסֵטֶרָא אַחְרָא. זְכָאִין אִינוּן צִדִּיקֵי
 בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְּאַתֵּי. דְּמֵאַרִיִּהוֹן אֲקֵדִים עֲלֵיהּ
 שׁוּלְטָנִיָּהוֹן, לְמַהוּי נְטִירָן בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְּאַתֵּי.
 מַהִיכְלָא דָּא, שְׂרָאן כָּל רְזִין, וְכָל דְּרָגִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין,
 לְאַתְחַבְרָא. בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח כְּלָא עֵילָא וְתַתָּא
 בְּשְׁלִימוּ, לְמַהוּי כְּלָא חַד, וְחַבּוּרָא חַד, לְאַתֵּיִחַדָּא שְׁמָא
 קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת, וְלֹא שְׁתַּלְמָא, לְאַנְהָרָא נְגִידוּ עֲלָאָה
 בְּתַתָּאָה, (נ"א לְנַגְדָּא נְהִירֵי עֲלָאָה לְתַתָּא) וְנְהִירוּ דְּבוּצִינִין כְּחַד, (נ"א
 וְנְהִירוּ בּוּצִינִין כּוּלְהוּ כְּחַדָּא) דְּלֹא תַעֲדֵי דָּא מִן דָּא. וְכִדִּין נְגִיד
 וְאַתְמַשְׁךְ מֵאן דְּאַתְמַשְׁךְ, דְּלֹא אַתִּידַע וְלֹא אַתְגְּלִיָּא,
 בְּגִין דִּיתְקַרְב (נ"א דִּיתְקַדְש) (דף רנ"ו ע"ב) וְיַתִּיחַד דָּא עִם דָּא,
 לְמַהוּי כְּלָא בִּיחּוּדָא שְׁלִים כְּדָקָא יְאוּת.
 זְכָאָה חוּלְקִיָּה, מֵאן דִּידַע בְּרִזִּין דְּמֵאַרִיָּה, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא

לִיה פְּדָקָא יְאוּת. דְּהָא אֵינּוֹן אַכְלִין חוּלְקִיהוֹן בְּעֵלְמָא
 דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי. עַל דָּא פְּתִיב (ישעיה סד) הִנֵּה עֲבַדֵּי
 יֹאכְלוּ. זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵיָא דְמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵיָתָא יִמְמָא
 וְלִילֵי. בְּגִין דְּאֵינּוֹן יַדְעֵי אוּרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וַיִּדְעֵי לִיַּחְדָּא יַחוּדָא קְדִישָׁא פְּדָקָא יְאוּת, דְּכָל דִּיִּדְע
 לִיַּחְדָּא שְׂמָא קְדִישָׁא בְּשִׁלְמוֹ פְּדָקָא חֲזִי, זַכָּאָה אִיהוּ
 בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.

קְשׁוּרָא דְכָל הַנִּי הֵיכְלִין, הֵכָא מִתְקַשְׁרֵן. (יעקב קשירו דכל
 מְהִימְנוּתָא רוּחַ דְקִיָּמָא לְקַבְּלָא רוּחַ דְאִיהוּ לְתַתָּא וְהָא רוּחָא דְאִיהוּ לְעִילָא
 קִיָּמָא לְקַבְּלָא רוּחַ עִילָאָה דְכָל רוּחִין קִיָּמִין בֵּיה דָּא אִיהוּ יַעֲקֹב דְאִיהוּ רוּחַ אֲמֻצְעִיתָא דְכָל
 רוּחִין וְאִיהוּ נְטִיל הָאֵי הֵיכְלָא שְׁתִּיתָאָה בְּאֵינּוֹן נְשִׁיקִין לְאַתְדַּבְּקָא רוּחָא בְּרוּחָא כְּמָה דְאֵת
 אָמַר (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, וְכָל נְשִׁיקָה אִיהוּ
 (ס"א הָכָא קְשִׁירוֹ דְכָל מְהִימְנוּתָא יַעֲקֹב דְאִיהוּ רוּחַ אֲמֻצְעִיתָא דְכָל רוּחִין אִיהוּ נְטִיל הָאֵי
 הֵיכְלָא שְׁתִּיתָאָה בְּאֵינּוֹן נְשִׁיקִין) לְאַתְדַּבְּקָא רוּחָא בְּרוּחָא, תַּתָּאָה
 בְּעֵלְאָה. וּבְאֵלִין נְשִׁיקִין אֲסִתְלַק רוּחָא דִלְתַתָּא
 לְאַתְדַּבְּקָא בְּרוּחָא דִלְעִילָא. וְכַד מִתְדַּבְּקֵן רוּחָא בְּרוּחָא,
 כְּדִין רוּחָא עֵלְאָה סְתִימָאָה שְׁאֵרֵי עַל הָאֵי רוּחָא
 דְאֲמֻצְעִיתָא. וְעַד לָא אֲתַעַר לְאַתְדַּבְּקָא רוּחָא בְּרוּחָא,
 רוּחָא עֵלְאָה. לָא שְׂרִיא עַל (תהיא) רוּחָא דְאֲמֻצְעִיתָא.

וְרוּזָא דָּא, כַּד אֲתַאֲחִיד רוּחָא בְּרוּחָא, כְּדִין שְׂרָאן נְשִׁיקִין
 לְאַתְחַבְּרָא וּמִתְעַרִין שְׂאֵר שְׁיִיפִין בְּתִיאוּבְתָא,
 וְרוּחָא דָּא מִתְדַּבְּקָא בְּדָא. וְכְדִין, שְׁיִיפִין כְּלָהוּ מִתְעַרֵי
 אֵלִין בְּאֵלִין, לְאַתְקַשְׁרָא שְׁיִיפָא בְּשְׁיִיפִיה.

וְאִי תִימָא, מֵאֵן אֲתַעַר שְׂיִיפֵי תַתָּאִי, אוֹ שְׂיִיפֵי עֲלָאִי.
 שְׂיִיפֵי תַתָּאִי מִתַּעְרֵי תְדִיר לְגַבֵּי עֲלָאִי, מֵאֵן דְּאִיהוּ
 בַּחֲשׂוּכָא, תְּאִיב תְּדִיר לְמַהוּי בְּנִהוּרָא. שְׁלֵהוּבָא אוּכְמָא
 דְּלַתְתָּא, אֲתַעַר תְּדִיר לְגַבֵּי (בראשית נ"א ע"א) שְׁלֵהוּבָא חוּוּרָא
 דְּלַעִילָא, בְּגִין לְאֲתַדְבְּקָא בֵּיהּ, וּלְמִשְׁרֵי תַחֲוּתִיהּ, וּרְזָא
 דָּא, (תהלים פג א) אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לָךְ אֵל תַּחֲרֵשׁ וְאֵל תִּשְׁקוּט
 אֵל.

כִּד נְטִיל יַעֲקֹב הָאִי הֵיכְלָא שְׁתִּיתָאָה, כְּדִין אַקְרִי (ר"ג ע"א)
 בְּשֵׁמָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה שְׁלִימָא, וַיִּי. וְאִי תִימָא
 שְׁלִימָא דְּכֻלָּא. לָאוּ הָכִי, אֶלָּא כִּד אֲשַׁתְּלִימוּ כְּלָהוּ
 הֵיכְלִין אֵלִין בְּאֵלִין, כְּדִין אַקְרִי כֻלָּא בְּשֵׁמָא שְׁלִים,
 יְדוּד אֱלֹהִים. וְדָא הוּא (רנ"ח ע"ב, בראשית ע"ח ע"א) שְׁמָא שְׁלִים
 מְכֻלָּא. וְעַד לָא אֲתַחֲבְרוּ דָּא עִם דָּא, הֵיכְלִין בְּהֵיכְלִין,
 לָא אַקְרִי בְּשֵׁמָא שְׁלִימָא דָּא. וְכִד מִתַּחֲבְרָן כַּחֲדָא אֵלִין
 בְּאֵלִין, כְּדִין אֲשַׁתְּלִים כֻלָּא מַעִילָא וְתַתָּא. וּנְהִירוּ דְּעִילָא
 לְעִילָא, נַחֲתָא וְשָׂרִיא עַל כֻלָּא, וְאֲתַקְשֵׁר כֻלָּא כַּחֲדָא,
 לְמַהוּי כֻלָּא חַד.

וּרְזָא דְּמִלָּה, יַעֲקֹב נְטִיל אַרְבַּע נְשִׁין, וְכֻלִּיל לֹון בְּגוּיָה.
 וְאָף עַל גַּב דְּאֻקְיָמְנָא לְהָאִי מְלָה בְּרֻזָא אַחֲרָא,
 דְּאִיהוּ קַיִמָא בֵּין (ויצא קנ"ג ע"ב) תְּרִין עֲלָמִין. וּרְזָא דְּכֻלָּא,
 כִּד יַעֲקֹב נְטִיל הָאִי הֵיכְלָא, דְּאִיהוּ שְׁתִּיתָאָה, נְטִיל

וְכָלִיל בְּגוֹיָה כָּל אֵינּוֹן אַרְבַּע נְשִׁין, אַרְבַּע מְלֹאכִין,
 וְכָלֵהוּ דְבִקְי בְּהִיכְלָא דָּא. אֵלִין אֵינּוֹן (רנ"ד ע"א) אַרְבַּע רִישֵׁי
 נְהָרִין, דְּכִתִּיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַה
 רְאשִׁים. אֵלִין אַרְבַּע רִישִׁין, אֵינּוֹן אַרְבַּע נְשִׁין נְטִיל לֹון
 יַעֲקֹב, (בְּדָקְאֲמָרְן וְלִיָּה אֶצְטְרִיךְ וְאִיהוּ) נְטִיל הֵיכְלָא דָּא.

וְכִדִּין אֲקָרִי הָאִי הֵיכְלָא וַיֵּי, כִּד אִיהוּ לְטַב כְּמָה דְּאֵת
 אֲמַר (שמות יג) וַיֵּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. (בראשית יח) וַיֵּי
 אֲמַר הַמְּכֹסֶה אֲנִי מֵאַבְרָהָם. וְכִד אֶתְחַבֵּר יִצְחָק, בְּהִיכְלָא
 דְּבִי דִינָא, דְּאֲקָרִי זְכוּת"א, כִּדִּין אֲקָרִי כְּלָא וַיֵּי,
 לְאַעֲנִישָׁא לְחֵיבִיָּא, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (בראשית יט) וַיֵּי הַמְּטִיר
 עַל סְדוֹם וְגוֹ', וְכָלֵא בְּרֹזָא חֲדָא כְּדָקָא יָאוּת.

וְכִד יַעֲקֹב נְטִיל הֵיכְלָא דָּא, כִּדִּין אֲקָרִי כְּלָא רְצוֹן
 שְׁלוֹם. (וְסִימְנִיךְ אֶסְתֵּר ב) וּבְהִגִּיעַ תּוֹר אֶסְתֵּר) וְדָא הוּא עֵת רְצוֹן.
 וּמִכָּאן וְלַהֲלָאָה, שְׂרָאן הֵיכְלִין לְאַתְחַבְּרָא וְלַאֲתַקְשְׂרָא
 אֵלִין בְּאֵלִין. וְאַף עַל גַּב דְּתַנִּינָן (ויקרא ק"ב ע"א) דְּרוּמִית
 מְזַרְחִית. וְכָלֵא אִיהוּ כְּחֲדָא, הֲכָא אִיהוּ רוּחָא בְּרוּחָא,
 דְּבִקוּתָא חֲדָא.

מִכָּאן שְׂרִי אַבְרָהָם, דְּאִיהוּ יְמִינָא, דְּאֲקָרִי אֲהַבָּה (רַבָּה
 דְּקָאֲמָרְן. וְאִיהוּ נְטִיל הֵיכְלָא דְּאֲקָרִי אֲהַבָּה). כִּדִּין, (יחזקאל ט"ז) שְׂדֵים
 נְכוֹנִו, וְאַתְמַלְיִין מְכַל טוֹב, לְסַפְקָא וְלַאֲתַזְנָא כְּלָא
 מִהֲכָא. וְכִד אֵלִין (פקודי רנ"ג ע"א) שְׂדֵים נְכוֹנִו וְאַתְמַלְיִין מְגוֹ

רְחִימוּ עֲלָאָהּ, כְּדִין אֶקְרִי הַיְכָלָא דְּאֵל שְׁדֵי
כְּדַקְאֲמָרֵן. וּבַהֲאֵי אֶסְתַּפֵּק כֹּל ^(דף רנ"ז ע"א) עֲלֵמָא כַּד אֶתְבְּרִי.
דְּהָא כַּד אֶתְבְּרִי עֲלֵמָא, לֹא יְכִיל לְמִיקָם בְּקִיּוּמָא, וְלֹא
הוּוּ קָאִים, עַד דְּאֶתְגְּלִי הַיְכָלָא דְּאֵל דְּנִטְיִל
אֲבַרְהָם, וְכַד אֶתְגְּלִי אֲבַרְהָם בְּהֵאֵי הַיְכָלָא, ^{(נ"א כְּדִי לְעֵלְמָא}
^{דִּיהָא סְפוּקָא וְכוּ')} כְּדִין אֶמַר לְעֵלְמָא דִּי, הָא סְפוּקָא לְאַתְזִנָּא
מִנִּיהָ עֲלֵמָא וְלֹאֲתַקְיִמָּא. וּבְגִין כֵּן, אֵל שְׁדֵי אֶקְרִי, א"ל
שְׁדֵי לְכֹלָא בֵּיהּ. ^(נ"א וְלֹאֲתִזְנֵה מִנִּיהָ תַּא חֲזִי הַיְכָלָא דְּאֵל זַמִּין וְכוּ')

וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְיָא לֵיהּ, ^(נ"א בֵּיהּ) וְלֹאֲתַקְנָא
לֵיהּ לְזַמְנָא דְּאֶתִי דְּכְתִיב ^(ישעיה סו) לְמַעַן תִּינְקוּ
וּשְׁבַעְתֶּם מִשְׁדַּ תְּנַחֲמֶיהָ לְמַעַן תִּמוּצּוּ וְהִתְעַנְּגֶתֶם מִזִּז
כְּבוֹדָהּ. שְׁדַּ תְּנַחֲמֶיהָ וְזִזוּ כְּבוֹדָהּ, כֹּלָּא אִיהוּ בְּהֵאֵי
הַיְכָלָא. וְכְדִין בְּהֵהוּא זַמְנָא כְּתִיב, ^(בראשית כא) מִי מִלֵּל
לְאַבְרָהָם הַנִּיָּקָה בָּנִים שָׂרָה, דְּהָא יְנִיקָא תְּלִיא בֵּיהּ
בְּאַבְרָהָם.

יִצְחָק דְּאִיהוּ שְׁמַאלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַר דְּמִנִּיהָ
מִתְעַרִּין כֹּל דִּינִין דְּעֵלְמָא, וְאִיהוּ דְּרוּעָא
דְּשְׁמַאלָא, שִׁירוּתָא דְּכֹל דִּינִין, וְכֹל דִּינִין מִתְעַרִּי מִתְּמָן,
הָאֵי אִיהוּ נְטִיל וְאֶחִיד הֵהוּא הַיְכָלָא דְּאֶקְרִי זְכוּתָא,
לְאַתְחַבְּרָא דִּינָא בְּדִינָא, וְלִמְהוּי כֹּלָּא קְשׁוּרָא חֲדָא, בְּגִין
דְּהָאֵי אִיהוּ דִּינָא דְּלַעֲיָלָא, וְרְשִׁימִין דְּדִינִין קִימִין בֵּיהּ.

וְהָכָא אַתְרֵשִׁים שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאֶקְרִי אֱלֹהִים. בְּגִין
 דְּאִית אֱלֹהִים חַיִּים, דְּאִיהוּ לְעֵילָא לְעֵילָא, סְתִים
 מִכְּלָא. וְאִית אֱלֹהִים, דְּאִיהוּ בֵּי דִינָא דְּלְעֵילָא. וְאֱלֹהִים,
 דְּאִיהוּ בֵּי דִינָא דְּלְתַתָּא. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים נח) אַךְ
 יֵשׁ אֱלֹהִים שׁוֹפְטִים בְּאָרֶץ. אֱלֹהִים עֲלָא, רְזָא דְּאֱלֹהִים
 חַיִּים, כְּלִיל לְאֵלִין דְּלְתַתָּא, וְכֹלָא אִיהוּ חַד.

בְּהַאי הֵיכְלָא, אַתְעַר יִצְחָק, וְכִלְהוּ שְׁבַעֲיָן וְתַרִּין נְהוּרִין
 דְּכִלְיָן בֵּיה, דְּמַנְיִיהוּ אַתְגְּזֵרוּ כֹּל דִּינִין (ס"א דְּעֵלְמָא
 דְּלְתַתָּא) דְּלְתַתָּא דְּעֵלְמָא, דְּכְתִיב, (דניאל ד) בְּגִזְרַת עִירִין
 פְּתַגְמָא. וְאִמַּאי אֶקְרוּן עִירִין. אֶלָּא בְּגִין דְּכִלְהוּ קִיִּימִין
 בְּהַאי עִיר. (תהלים מזח) עִיר יִי צְבָאוֹת. עִיר אֱלֹהֵינוּ. כֹּל
 אֵינּוֹן הֵיכְלִין לְעֵילָא, כֹּל חַד וְחַד אֶקְרִי עִיר, כְּמָה דְּאִתְּ
 אִמַּר (דניאל ד) עִיר וְקַדִּישׁ. וְאֵלִין אֵינּוֹן עִירִין, דְּקִיִּימִין לְגוּ
 בְּגוּ דְּהֵיכְלָא, דְּקִיִּימִין בְּעִיר, בְּגִין כֹּךְ אֶקְרוּן עִירִין.

הַאי הֵיכְלָא, אַתְכִּלִּיל בִּיִצְחָק, וְכֹלָא אִיהוּ בְּהֵיכְלָא
 דְּאַבְרָהָם, בְּגִין דִּימִינָא אַכְּלִיל לְשְׁמָאֵלָא. וְתָא
 חַזִּי, כֹּל חַד וְחַד כְּלִיל לְחַבְרִיה. וְהָא אִוְקִימִנָא, דְּבְּגִין דָּא
 אַבְרָהָם עָקַד לִיִצְחָק, בְּגִין לְאַכְּלִילָא בֵּיה דִּינָא, (נ"א בִּימִינָא)
 וְלֹא שְׁתַּכְחָא שְׁמָאֵלָא כְּלִיל בִּימִינָא (ס"א וְלֹא שְׁתַּכְחָא יִמִּנָא עַל
 שְׁמָאֵלָא וְלֹא שְׁלֵטָא וְכוּ') וְלֹא שְׁלֵטָא יִמִּנָא עַל שְׁמָאֵלָא.

וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּקִיד לֵיה לְאַבְרָהָם, לְקַרְבָּא

בְּרִיָּה לְדִינָא, וְלֹא־תִקְפֹּא עָלוּי, וְלֹא פִקִּיד לְיִצְחָק, אֱלֹא
 לְאַבְרָהָם. וְעַל דָּא אֲשַׁתְּכַח, דָּא בְּדִינָא, וְדָא בְּחֻסְדָּא,
 וְכֹלָא חֲדָא, וְאֲתַפְּלִיל דָּא בְּדָא. וְהִכִּי, אֲתַפְּלִילוּ הֵיכְלִין
 תַּתְּאִין בְּעֵלְאִין.

כִּד נָטִיל יִצְחָק הֵיכְלָא דָּא, כְּדִין כֹּלָא אִיהוּ לְטָב. דִּינָא
 בְּזִכּוּתָא. וְעַל דָּא, בְּעֵי בַר נָשׁ דְּדָאִין דִּינָא, לְמִידָן
 דִּינָא בְּזִכּוּתָא. בְּגִין דְּאִיהוּ רְזָא עֲלָאָה, שְׁלִימוּ דְּדִינָא.
 בְּגִין דְּלִית שְׁלִימוּ דְּדִינָא, אֱלֹא בְּזִכּוּתָא, דָּא בְּלֹא דָּא
 לָאו אִיהוּ שְׁלִימוּ. דִּינָא בְּזִכּוּתָא, דָּא אִיהוּ שְׁלִימוּ
 דְּמַהִימְנוּתָא, כְּגִוּוּנָא דְּלְעִילָא.

בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, כִּד דִּינָא אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, בְּעָאן
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְאֲתַעַרָא רַחֲמֵי מַגּוּ שׁוֹפָר,
 כְּגִוּוּנָא דְּרְזָא עֲלָאָה. וְהָא אוֹקִימְנָא. וּבְעֵינָא לְחַבְרָא
 דִּינָא לְקַבֵּל זְכוּתָא, בְּגִין דְּכַד קִימָא דִּינָא בְּזִכּוּתָא,
 כֹּלָא אִיהוּ בְּחַבּוּרָא חֲדָא. וְעִילָא וְתַתָּא בְּשְׁלִימוּ. וְכַדִּין,
 (איוב ה) וְעוֹלְתָה קִפְצָה פִּיהָ, דְּלִית לָהּ רִשׁוּ לְאַסְטָאָה
 וְלִקְטָרְגָא בְּעֵלְמָא. וְכַדִּין כֹּלָא בִּיחּוּדָא חֲדָא כְּדָקָא יָאוּת.
 וְדִינָא בְּלֹא זְכוּ לָאו אִיהוּ דִּינָא.

וְדָא אִיהוּ דִּישְׂרָאֵל, דְּאִית לֹון דִּינָא בְּזִכּוּתָא. אֲבַל שְׂאָר
 עַמִּין, לָא אִית לֹון דִּינָא בְּזִכּוּתָא, וְעַל דָּא אָסִיר
 לֹון, לְסַדְרָא דִּינִין דִּילָן בְּעַרְכָּאֵי דְּעַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדָה

זָרָה, דְּהָא לִית לִוּן חוּלְקָא בְּסֵטֶר מְהִימְנוּתָא דִּילָן.
 דְּכִתְיִב, (תהלים קמז) לָא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בְּל
 יִדְעוּם. וּמִסֵּטְרָא דִּישְׂרָאֵל כָּל מַאן דְּדָאִין דִּינָא, וְלָא
 אֲכַלִּיל בֵּיהּ זְכוּת, דָּא אִיהוּ חֲטִי, דְּקָא גִרַע רִזָּא
 דְּמְהִימְנוּתָא, וְאִסְטִי גְרַמִּיהּ לְהֵהוּא סֵטְרָא, דְּאִית בֵּיהּ
 דִּינָא בְּלָא זְכוּת.

וְתָא חֲזִי, כַּד קִיִּימִי סְנֵה־דְרִין לְתַתָּא, לְמִידָן דִּינֵי נַפְשׁוֹת,
 אֲצִטְרִיכוּ לְמַפְתַּח בְּזְכוּתָא. בְּגִין לְאֲכַלְלָא זְכוּתָא
 בְּדִינָא. וְתוּ, דְּהָא אֲקָרוּן מִבֵּי (רנ"א ע"א) זְכוּתָא. וְעַל דָּא,
 אֲשֶׁת־דְּלוּתָא דִּילְהוֹן, לְמַפְתַּח בְּזְכוּתָא, וְשָׂרָאן בְּזְכוּתָא
 מְזַעֲרָא, וְלִבְתָּר אֲשֶׁת־לִים דִּינָא מַעְלָא. לְמַהוּי זְכוּתָא
 כְּלִיל בְּדִינָא. דָּא לְעֵילָא, וְדָא לְתַתָּא. דִּינָא בְּזְכוּתָא,
 שְׁלִימוּ דִּינָא. דָּא בְּלָא דָּא, לָאו אִיהוּ שְׁלִימוּ. וּבְגִין
 כַּד, יִצְחָק (דף רנ"ז ע"ב) וּרְבִקָּה כַּחְדָּא אִינּוּן, דָּא דִּינָא, וְדָא
 זְכוּתָא, לְמַהוּי שְׁלִימוּ כַּחְדָּא. וּפְאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִי לִוּן אֲוִרִיתָא שְׁלִימְתָא, לְמִיהַךְ
 בְּאַרְחָ קְשׁוּט, כַּגְּוֹנָא דְּלְעֵילָא.

תָּא חֲזִי, דְּאִינּוּן לָא דִּיִּינִין דִּינָא, אֲלָא בְּזָכוּ, וְלְעֵינָא
 זְכוּתָא בְּקַדְמִיתָא, לְמַהוּי כְּלִיל דָּא בְּדָא. וְסְנֵה־דְרִין
 קָא מְהַפְּכִי בְּזְכוּתָא בְּדִינָא, לְאֲכַלְלָא כְּלָא כַּחְדָּא, בְּגִין
 דְּלָא יִשְׁלוּט סֵטְרָא אַחְרָא. דְּהָא כַּד זְכוּתָא לָא אֲשַׁתְּכַח,

סֵטְרָא אַחְרָא אֲשֶׁתְּכַח, דְּאֶקְרִי חוּבָה, וְאֶתְחַבְּרַת בְּדִינָא,
וְאֶתְתְּקַפֵּת וְדָא הוּא דִינָא בְּחוּבָה.

וְעַל דָּא, בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, בְּעֵינָא לְחַבְּרָא זְכוּתָא
בְּדִינָא, וְלֹא יִתְגַבֵּר חוּבָה. וּבְגִין כֵּן, בְּעֵינָא זְכוּתָא
וְדִינָא לְמַהוּי כְּחֵדָא, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁלִים. דְּכַד סֵטְרָא
אַחְרָא שְׁלֵטָא, לָאו אִיהוּ שְׁלִים, אֶלָּא קְטְרוּגָא, כְּמָה
דְּאִיהוּ קְטְרוּגָא, וְאִינּוּן אַרְבַּע מִיתוּת, וְכַד סֵטְרָא דְּאִיהוּ
זְכוּת שְׁלֵטָא, כִּלְא אִיהוּ שְׁלִים, (מלכים ב כ) שְׁלוֹם וְאַמֶּת

חֶסֶד וְרַחֲמִים. (תהלים קג)

וְכַד אֶתְחַבְּרַת סֵטְרָא אַחְרָא בְּדִינָא, שְׁלֵטָא בְּקְטְרוּגָא,
בְּאִינּוּן אַרְבַּע מִיתוּת בֵּית דִּין: סְקִילָה, שְׁרִיפָה,
הֶרֶג, וְחֶנֶק. כְּלָהוּ שׁוּלְטָנוּתָא דְּקְטְרוּגָא בִּישָׂא. סְקִילָה,
בְּגִין דְּאִיהוּ (ישעיה ח) אָבֹן נֶגְף. שְׁרִיפָה, בְּגִין דְּאִיהוּ (ישעיה
ח) צוּר מְכֻשׁוּל, אֶשָׁא תְּקִיפָא. הֶרֶג, דָּא (דברים לב) חָרַב
תֹּאכַל בֶּשֶׂר. תֹּאכַל בֶּשֶׂר וְדָא, דְּשֵׁלְטָא (שלח ק"ע ע"א)
בְּבִשְׂרָא, וְדָא הוּא (בראשית ו) קֵץ כָּל בֶּשֶׂר. חֶנֶק, בְּגִין
דְּאִיהוּ (דברים כא) קָלֵל אֱלֹהִים, הֵהוּא דְּשֵׁלְטָא עַל חֶנֶק,
עַל צְלִיבוֹ. וְאוּקְיָמָנָא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּאֲר אֶלָּא בִשְׂרָא
בְּלַחֲדוּי, וְהֵהוּא קָלֵל אֱלֹהִים, שְׁלֵטָא בְּבִשְׂרָא, מָרָה
חֲשׂוּכָא. וּבְגִין כֵּן, דָּא לְטָב וְדָא לְבִישׁ.

וְאַצְטְרִיכוּ יִשְׂרָאֵל דְּרִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא בְּהוּ, לְאַסְתְּמָרָא,

בְּגִין דִּישְׁלוּט סְטְרָא דְמַהִימְנוּתָא, וְלֹא יִהְיוּ דְיוֹכְתָא
 לְסְטְרָא אַחְרָא לְשִׁלְטָאָה זַכָּאִין אִינּוּן בְּעֵלְמָא דִּין,
 וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, עַל־יֵהוּ כְּתִיב (ישעיה ט) וְעַמְךָ כָּלֶם צְדִיקִים
 וְגו'.

נְבִיאִין, דְּאִינּוּן סְטְרִין עֲלָאִין, תְּרִין יָרְכִין דְּסַמְכִין
 לְאֹרִייתָא קְדִישָׁא, אִינּוּן נְטְלִין לְהִיכְלָא
 דְּתִרִין רוּחִין בֵּיהּ, דְּאִינּוּן נִגְה וְזַהַר. וְאִינּוּן תְּרִין יָרְכִין
 לְתַתָּא, לְסַמְכָא לְאִינּוּן הִיכְלִין דְּלְעִילָא, דְּאִקְרוּן תּוֹרָה
 שְׁבַעַל פֶּה. כְּמָה דְּאִית סַמְכִין לְאֹרִייתָא דְּאִיהִי תּוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב, כִּד אִית סַמְכִין קַיִמִין לְאֹרִייתָא דְּאִיהִי תּוֹרָה
 שְׁבַעַל פֶּה. וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא. כִּדִּין אֵלִין תְּרִין סַמְכִין
 דְּלַתְתָּא, כִּד מִתְחַבְּרִין בְּאֵלִין עֲלָאִין, אִתְרַשִּׁים בְּהוּ סְטְרָא
 דְּנְבוּאָה, וּמֵאן אִיהוּ. (רמז) מְרָאָה, דְּאִיהוּ כְּגֹוּנָא דְּנְבוּאָה.
 וְכָל אִינּוּן מְאָרִיהוּן דְּמְרָאָה, מִהֲכָא יִנְקִין. לְעִילָא
 נְבוּאָה, הֲכָא מְרָאָה. וְעַל דָּא, אִיהוּ דָּא כְּגֹוּנָא
 דָּא, וְדָא כְּגֹוּנָא דָּא. וְכִד מִתְחַבְּרִין דָּא בְּדָא, כִּדִּין שְׁלִיט
 עַל הָאִי אַתְר, (אִתְרַשִּׁים) שְׁמָא קְדִישָׁא, דְּאִקְרִי צְבָאוֹת.
 בְּגִין דְּכָל אִינּוּן חִיילִין קְדִישִׁין, כְּלָהוּ קַיִמִי הֲכָא, וְכָלְהוּ
 אִקְרוּן מְסְטְרָא דְּנְבוּאָה, מְרָאָה וְחֵלְמָא מְסְטְרָא דְּנְבוּאָה
 הוּוּ.

וְאִף עַל גַּב דְּקָא אִמְרִינָן, דִּי בְּגוּ הָהוּא אוֹת קַיִמָּא

קְדִישָׁא, שְׂרִיא שְׂמָא דָּא. בְּגִין דְּכֻלְּהוּ חֵיילִין נַפְקִי מֵהָא
 אוֹת. עִם כָּל דָּא, יִרְכִין דְּאִינוּן קִימִין לְבַר, קָרִינוּן עַל
 שְׂמָא דָּא, וְאֵלִין אִינוּן דְּאֶקְרוּן בְּרִייתִי, דְּהָא בְּרִייתָא
 לְבַר מִמְּשֻׁנְהָ. מִתְנִיתִין קִימָא לְגוּ בְּרִייתִי, וְאֶקְרוּן יִרְכִין
 בְּתֵי בְּרָאִי, כְּגוּוֹנָא דֵי לְעִילָא.

מִתְנִיתִין אִיהוּ רְזָא דְּקִימָא לְגוּ, דְּאוּלְפִי תַמָּן עֶקְרָא
 דְּכֻלָּא, וְעַל תְּנָאִי, וְרְזָא (דָּא) דְּהָךְ, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח)
 אֲנַהְגָּךְ אֲבִיאָךְ אֶל בֵּית אֲמִי תִלְמִדְנִי. אֶל בֵּית אֲמִי: דָּא
 קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. תִּלְמִדְנִי: דָּא הוּא רְזָא דְּמִתְנִיתִין. דְּכִד
 עָאֵל דָּא נְהָר דְּנִגִיד וְנִפִיק, בְּהֵוָא בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים,
 כְּתִיב תִּלְמִדְנִי. וְדָא הוּא רְזָא, דְּאֶקְרִי מְשֻׁנְהָ. כְּמָה דָּאֵת
 אָמַר (דְּבָרִים יז) אֵת מְשֻׁנְהָ הַתּוֹרָה הַזֹּאת.

כִּד אֶתְמַשְׁכָּא לְבַר, אֶקְרִי בְּרִייתָא. תִּרִין יִרְכִין אִינוּן
 בְּרִייתִי, רְזָא דְּרִזִין דְּלָא אֶתִייהִיב לְאֶתְגְּלָאָה. בְּגִין
 דְּלָא אֶתְמָסַר רְזָא בַר לְחַפְימִי עֲלִיוֹנִין. וְוִי אִי אֶתְגְּלִי, וְוִי
 אִי לָא אֶתְגְּלִי, בְּגִין דְּאִיהוּ רְזָא מְרִזִין עֲלָאִין דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲנַהֲיג בֵּיהָ עֲלָמָא.

בֵּית רֵאשׁוֹן קִימָא בִּימֵי שְׁלֵמָה, לְקַבֵּל עֲלָמָא עֲלָאָה,
 וְאִיהוּ אֶקְרִי בֵּית רֵאשׁוֹן, וְאֶשְׁתַּמֵּשׁ כְּלָא בְּבֵית
 קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, אֶתְר דְּאֶשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיהָ שְׂמָשָׁא (דף רנ"ח ע"א)
 בְּסִיְהָרָא. וְרִזִין עֲלָאִין כְּלָהוּ בְּשְׁלִימוּ, וְקִימָא עֲלָמָא

בְּאֲשֶׁלְמוֹתָא. וּלְבַתֵּר גְּרָמוּ חוּבִין, וְאֶתְמַשְׁכוּ רְזִין,
וְאֶתְדַחֲיִין מִבֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים לְבַר. כִּד אֶתְדַחוּ לְיִרְכִין,
כִּדִּין קִיִּימוּ לְבַר, דְּאֶקְרוּן בְּתֵי בְרָאִי, וְאַצְטְרִיכוּ
לְבַרִּיתֵי.

בֵּית שְׁנֵי קִיִּימוּ בְּבֵתֵי בְרָאִי בְיִרְכִין, וּמִנֵּיִהוּ אֶהְדְּרוּ
וְשָׂאָרוּ (הא) בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים וְאִיהוּ בֵּית שְׁנֵי.
וְאִינוּן אֶחְרָנִין אֶשְׁתָּאָרוּ בְּבַרִּיתָא לְבַר, בְּיַיִרְכִין. (ס"א
וְהֵי עֲקָרָא דְלֵהוּן מִתְנִיתִין דְּאִיהוּ בֵּית שְׁנֵי וּבְרִיתָא אִינוּן דְּשָׂרוּ בְּבֵי יִרְכִין וְהוּוּ וְכוּ') וְהוּוּ
אוּלְפִין מִמֵּתְנִיתִין, וְאֶתְנַהֲגוּ מִינָהּ, וְהֵיִינוּ רְזָא דְכְּתִיב,
(ישעיה ב) כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה.

וּלְבַתֵּר כִּד גְּרָמוּ חוּבִין, אֶתְעָדִי שׁוּלְטָנוּתָא דְהֵאִי בֵּית
שְׁנֵי, (ואף על גב) דְּשׁוּלְטָנָא דִּילִיָּהּ לָא הוּוּ כְּבֵית
רֵאשׁוֹן, דְּהוּוּ בֵּיה שְׁלָמָא תְּדִיר, בְּגִין דְּמִלְכָּא דְשְׁלָמָא
דִּילִיָּהּ תְּדִיר הוּוּ בְּגוּוִיָּהּ, וְעַל דָּא הוּוּ בְּשָׁלָם. בֵּית שְׁנֵי
לָא הוּוּ בֵּיה שְׁלָם חֲכִי, בְּגִין דְּעַרְלָה קִטְרוּגָא בֵּיה תְּדִיר,
וְעַל דָּא הוּוּ כְּהֵי זְמִינִין בְּגוּוִיָּהּ, לְקִטְרוּגָא בְּהֵאִי עַרְלָה,
וְלֵהוּ אֶצְטְרִיךְ מְלָה, לְקִטְרוּגָא בְּהֵדָה, וְלֵאגְנָא עַל בֵּית
שְׁנֵי. וְכֹלָא בְּרְזָא כְּדָקָא חֲזִי.

לְבַתֵּר גְּרָמוּ חוּבִין, וְשְׁלָטָא הֵהִיא עַרְלָה, וְאֶתְדַחֲיִין
מִבֵּית שְׁנֵי לְבַר, וְנַחְתּוּ מִתְמָן לְחַמוּקֵי יִרְכִין,
לְתַתָּא, (נ"א וּלְבַתֵּר נַחְתֵי מִתְמָן וְאֶתְדַחוּ מֵאִינוּן חַמוּקֵי דְלְתַתָּא) עַד דֵּי שְׁרוּן

לְתַתָּא בְּרַגְלֵינָּ. וְכַד יִתְבוּן בְּרַגְלֵינָּ, כְּדִין, (זכריה יד) וְעַמְדוֹ
 רַגְלֵינָּ בַּיּוֹם הַהוּא, וְעַלְמָא בְּכֻלָּא יִתְנַהֵיג בְּרוּזָא עַלְתָּא
 כְּדַקָּא חֲזִי. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְדַחוּ וְלֹא אֲשַׁתְּבִּקוּ מִנֵּיהּ,
 וְלַעְלָמִין אֲתֵאֲחִידוּ בֵּיהּ.

וּמֵאֵן דִּידַע וּמְדִיד בְּשִׁיעוּרָא (רל"ג ע"א) דְּקוּ הַמְּדָה, אֲרַכָּא
 דְּמִשִּׁיכוּ דִּירְכִין עַד רַגְלֵינָּ, יְכִיל לְמַנְדַּע (ויקרא ר"ס
 ע"א) מְשִׁיחָא דְגָלוּתָא דְּאִתְמַשְׁךְ. וְרוּזָא אִיהוּ בֵּין מַחְצְדֵי
 חֻקְלָא, וְכֻלָּא בְּרוּזָא עַלְתָּא. וּבְגִין דָּא, כְּלָהוּ בְּרִייתֵי,
 וְכְלָהוּ תְנָאֵי, וְכְלָהוּ אַמּוּרָאֵי, קִיִּימֵי בְּדוּכְתִּייהוּ כְּדַקָּא
 חֲזִי, אֵלִין לְגוּ, וְאֵלִין לְבַר, בְּאֵינּוּן חֲמוּקֵי יְרַכִּין (ואלֵין לְבַר)
 וְלַתַּתָּא מְבָרְכִין. וּבְכְלָהוּ אַקְרִי תוֹרָה שְׁבַעַל פֹּה. וּבְכְלָהוּ
 נַחְתֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְגַּלוּ.

וְכַדִּין כַּד יִסְתֵּיִם גָּלוּתָא, בְּמִשִּׁיכוּ דְרַגְלֵינָּ, כְּדִין וְעַמְדוֹ
 רַגְלֵינָּ בַּיּוֹם הַהוּא, וְיִתְעַבֵּר הַהוּא רוּחָא מִסְּאָבָא
 עַרְלָה מִן עַלְמָא, וְיִתְהַדְרוּן יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוּדִייהוּ לְשִׁלְטָא
 כְּדַקָּא יְאוּת, בְּגִין דְּהַהוּא עַרְלָה, נַחֲתֵי לֹון לְתַתָּא, עַד
 הַשְׁתָּא. וּמִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה, דְּהֵאֵי עַרְלָה אֲתַקְצֵן וְאִתְעַבֵּר
 מִגּוּ עַלְמָא, כְּדִין (דברים לג) וְיִשְׁכּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדַד עֵין
 יַעֲקֹב. בְּהַהוּא עֵין יַעֲקֹב, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח מְקַטְרָגָא עַלִּייהוּ.
 זַכָּאָה חוּלְקִיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל בְּעַלְמָא דִּין בְּעַלְמָא דְּאִתֵּי.
 יוֹסֵף הַצְּדִיק, עַמּוּדָא דְּעַלְמָא, אִיהוּ נְטִיל בְּרִשׁוּתָא

הִיכָלָא טָמִיר וְגַנִּיז, וּבְרִשׁוּתֶיהָ קִיּוּמָא הִיכָלָא שְׁבִיעָאָה.
 וְאָף עַל גַּב דְּקָא אֲמָרֵן דִּיהִיכָלָא (רמ"ו ע"א, רס"ו ע"א, בראשית מ"ה
 ע"א) דְּלִבְנַת הַסְּפִיר בְּרִשׁוּתֶיהָ קִיּוּמָא, הֵכִי הוּא דְּבִיּה
 מִתְקַן. אֲבָל תָּא חֲזִי, נְבִיאִים דְּקָא אֲמָרֵן. כִּד מִתְחַבְּרִי
 לְתַתָּא, תְּרִין דְּרַגִּין מִתְפָּרְשִׁין מִנֵּייהוּ, מִרְאָה וְחִלּוּם,
 וְקִיּוּמֵי בִּירְכִין. בְּאִינוּן חֲמוּקִין קִיּוּמֵי מִרְאָה, וְהָהוּא
 דְּאֲקָרִי נְבוּאָה קְטַנָּה. מִיְרְכִין וְלִתְתָּא (ס"א לְתַתָּא) (רס"ב ע"א רמ"ז
 ע"ב) קָאִים חִלּוּם, עַד דְּמָאטוּ רַגְלִין בְּרַגְלִין. וְתַמָּן קָאִים
 הִיכָלָא תַתָּאָה וְאֲקָרִי לְבַנַּת הַסְּפִיר.

כֹּלָא יְרַכִּין בִּירְכִין, לְאֲשַׁתְּלֻמָּא חַד בְּחַד, וְכִלְהוּ דְּרַגִּין
 דְּנְבוּאָה, דְּהָא מִתְמָן נִפְקִי וְשָׂרְאן, וְאֲתַעְבִּידוּ
 מִנֵּייהוּ מִרְאָה, וְשָׂרְאן עַל הָאֵי אַתָּר, וְאֲתַעְבִּיד מִנֵּייהוּ
 חִלּוּם. יוֹסֵף הַצְּדִיק, אִיהוּ שְׁלִימָא דְּכֹלָא, אִיהוּ נְטִיל
 כֹּלָא. בְּגִין דְּכֹלָא אַתְקֵן בְּגִינִיהָ, כֹּלָא תָּאִיב בְּתִיאובְתָּא
 בְּגִינִיהָ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דִּיוֹסֵף הַצְּדִיק קִיּוּמָא לְאֲתַקְנָא כֹּלָא,
 כִּדִּין אִיהוּ נְטִיל כֹּלָא. וְכִד אַתְחַבְּר בְּהִיכְלִיָּה, כִּדִּין
 מִתְעָרִי כֹלְהוּ, לְנִטְלָא תִיאובְתָּא וְרַעוּתָא, עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי,
 וְכֹלָא אִינוּן בְּרַעוּתָא חֲדָא וְשְׁלִימוּ חַד, לְמַחְדֵּי (לְמַחְדֵּי)
 עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, רַעוּתָא חֲדָא כְּדָקָא יְאוּת. וְכִלְהוּ תַתָּאֵי
 קִיּוּמֵי בְּקִיּוּמָא בְּגִינִיהָ, וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי י) וְצְדִיק יִסּוּד
 עוֹלָם. וְעַל הָאֵי יִסּוּדָא קָאִים הָאֵי עֲלֻמָּא.

הָאִי לְבַנֵּי תַּתְּסַפִּיר, לֹא קָאִים בְּקִיּוּמֵיהּ, עַד דְּהָאִי יוֹסֵף
הַצְּדִיק. אֶתְתָּקֵן. וְכַד אִיהוּ אֶתְתָּקֵן, כִּלְאֵ מִתְתָּקֵנִי

דָּא הוּא יְסוּדָא דְכִלְהוּ בְנֵינָא. וְעַל דָּא פְּתִיב, (בראשית ב)
וַיְבִן יִי אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע, וְלֹא פְּתִיב וַיִּיצֵר, וְלֹא פְּתִיב
וַיִּבְרָא. בְּגִין דְּהָאִי קָיִמָא עַל יְסוּדָא, וְלִבְתַּר דִּי יְסוּדָא
אֶתְתָּקֵן, כִּלְאֵ אֶתְבְּנִי (דף רנ"ח ע"ב) עָלֵיהּ. וּבְגִין דָּא, כִּלְהוּ
קָיִמִין בְּהָאִי, וְהָאִי אוֹקִימָנָא.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב (בראשית ב) וַיְבִן יִי אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע, דְּהוֹת
מְסֻטָּרָא דְאַחֲרָא, וְאֶתְקִין לָהּ לְאַהֲדָרָא אַנְפִּין
בְּאַנְפִּין. הָכִי אוֹקִימָנָא. אַבְל וַיְבִן, אֶסְתַּכֵּל לְסִלְקָא לָהּ
בְּתַהוּא דְרַגְא דְעֵלְמָא עֲלָאָה שְׂרִיא בֵּיהּ, לְמַהוּי דָּא
כְּגוּוֹנָא דְדָא.

תּוּ וַיְבִן, אֶסְתַּכֵּל בְּסֻטְרוּי, וְאֶתְקִין וְכוּיִן כֹּל רִוְחוֹתֶיהָ,
לְמִזְרַע וְלֹא שְׂקָאָה וְלֹא לְאֹלְדָא, לְמַעְבַּד לָהּ כֹּל צְרֻכּוּי,
כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ. וְלִבְתַּר וַיְבִיאָהּ, בְּמָה. בְּהָאִי צְדִיק.
דְּכְתִיב, (רס"א ע"א) (אסתר ב) וּבָזָה הַנְּעֶרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ,
דְּהָאִי אַמְשִׁיךְ לְכִלְאֵ, לְסִלְקָא לְאַתְעֻטָּרָא בְּשְׁלִימוּ. הָכִא
מְנִיעוּ דְכֹל חוּבִין, הָכִא מְנִיעוּ דְכֹל תִּיאֻבְתִּין בִּישִׁין.
מָה דָּלָא אִיהוּ בְּתַהוּא הֵיכְלָא שְׁתִּיתָאָה, בְּסֻטְרָא אַחֲרָא,
דְּתַמֵּן כֹּל עֲנוּגִין בִּישִׁין, וְכֹל סֻטְרִין דְּתִיאֻבְתִּין
דְּעֲנוּגָא דְהָאִי עֲלְמָא, וְכַד הָאִי עֲלְמָא אֶתְנַהִיג בְּהוּ, בְּנִי

נָשָׂא כְּשָׁלִי בְהוּ (נ"א וּבְגִין דְּבִנְי גִשָּׂא טַעֲיִין בְּהוּ כְּשָׁלִין בְּהוּ) לְהֵוּא
 עֲלָמָא. דְּחָמָאן כִּמְה עֲנוּגִין וְתִיאֻבְתִּין, דְּגוּפָא אֲתֵהֵנִי
 וְאֲתַעֲנִיג מִנִּייהוּ, וְטַעֲיִין אֲבַתְרִייהוּ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (בראשית ג) וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְגו'. דְּהָא כָּל
 תִּיאֻבְתִּין וְכָל עֲנוּגִין דְּעֲלָמָא בֵּיהּ תִּלְיִין.

וְעַל דָּא, כְּגוּוּנָא דָּא, אֵית מְלִין דְּגוּפָא אֲתֵהֵנִי בְּהוּ,
 וְעֵיילִי לְגוּפָא, וְלֹא לְנִשְׁמָתָא. וְאֵית מְלִין דְּנִשְׁמָתָא
 אֲתֵהֵנִי מִנִּייהוּ, וְלֹא גוּפָא. וְעַל דָּא, דְּרַגִּין פְּרִישִׁין דָּא
 מִן דָּא. זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא, דְּנִטְלִי אוֹרַח מִיִּשְׂרָאֵל,
 וּמִנְעֵי גְרַמִּייהוּ מֵהֵוּא סְטָרָא, וּמִתְדַבְּקוֹן בְּסְטָרָא
 דְּקְדוּשָׁה.

בְּהִיכְלָא דָּא, כְּלִילָן כָּל שְׂאֵר שְׁמָהוֹן, דְּכָל אֵלִין הֵיכְלִין
 (נ"א וְחֵילִין) דְּלִתְתָּא. תְּרִי שְׁמָהוֹן אֵינּוֹן דְּכְּלִילוֹ
 שְׂאֵר שְׁמָהוֹן אַחַרְנִין. חַד דְּכַד אֲתַחְבַּר עֵילָא בְּתַתָּא,
 וַיַּעֲקֹב נְטִיל הֵיכְלִיהּ, בְּאֵינּוֹן נְשִׁיקִין, בְּרִזָּא עֲלָאָה. כְּדִין
 כְּלִיל כָּל שְׂאֵר שְׁמָהוֹן, וְאֲקָרִי יְהוָה אֱלֹהִים, וְדָא אֲקָרִי
 שֵׁם מְלָא, כְּמָה (בראשית מ"ח ע"ב, רמ"ו ע"ב) דְּאוּקִימְנָא. וְחַד, כְּד
 אֲתַחְבַּר יְסוּדָא דְּעֲלָמָא בְּהִיכְלִיהּ, וְכִלְהוּ מִתְעָרִי
 בְּחִבְיבוּתָא וּבְתִיאֻבְתָּא לְגַבִּיהּ, וְכִלְהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ, כְּדִין
 כְּלִיל שְׂאֵר שְׁמָהוֹן, וְאֲקָרִי יְהוָה צְבָאוֹת. וְדָא אֲקָרִי שְׁמָא
 קְדִישָׁא שְׁלִים, וְלֹא אִיהוּ שְׁלִים כְּהֵאִי אַחַרָּא.

מֵה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. דָּא שְׁלִיט עֲלָאָה בְּתַתָּאָה, גּוּפָא
 בְּגוּפָא (וְדָא אִיהוּ שְׁלִיט בְּכֻלָּא) כְּדִקְא מְרִן. וְדָא שְׁלִיט מֵאֲתַר
 דְּסִיּוּמָא דְּגוּפָא וְלַתַּתָּא, בְּאִינוּן הֵיכְלִין וּבְכֻלָּא דְּלַתַּתָּא,
 וְרִזָּא דָּא, בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנֵי. וּבְגִין דָּא, הֵיכְלָא דָּא
 כְּלִיל כָּל שְׂאָר שְׁמֵהֶן דְּלַתַּתָּא, (וּכְלָהוּ שְׁמֵהֶן כְּלִילִין בְּהָאֵי שְׁמָא כּוּלְהוּ
 שְׁמֵהֶן דְּלַתַּתָּא) כְּמָה דְּאֻקִּימְנָא. וְעַל דָּא, שְׁמֵהֶן אֱלִין, דָּא
 סְלָקָא וְדָא נְחִית. זַכָּאִין אִינוּן צְדִיקֵיָא, דִּידְעִין אֲרַחוּי
 דְּאוּרֵיָתָא.

יְסוּדָא דָּא, אֲתַתְּקֵן לְתַרִּין סְטְרִין. חַד, לְאֲתַקְנָא כָּל
 שְׂאָר דְּלַתַּתָּא. וְחַד, לְאֲתַקְנָא הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה,
 וְלְאֲתַקְנָא דָּא בְּדָא, לְמַהוּי כָּלָא רְעוּ חֲדָא כְּדִקְא יְאוּת.
 עַד הָכָא יְחוּדָא דְּתַרִּין סְטְרִין, דְּלַעֲיֵלָא וְתַתָּא,
 לְאֲתֵיִחְדָּא כְּחֲדָא בְּשְׁלִימוּ, לְמִיְהֵךְ בְּאַרְח מִיִּשְׂר.
 זַכָּאָה חוּלְקִיָּה, מֵאֵן דִּידְע לִיְחַדָּא יְחוּדָא, וּלְסְדוּרֵי
 סְדוּרָא דְּמַהִימְנוּתָא, לְמִיְהֵךְ בְּאַרְח מִיִּשְׂר. זַכָּאָה
 אִיהוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאֲתֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים
 פה) חֶסֶד וְאֱמֶת נִפְגְּשׁוּ צְדָק וְשָׁלוֹם נִשְׁקוּ. וּכְדִין (תהלים פה)
 אֱמֶת מֵאֲרִץ תִּצְמַח וְצְדָק מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָף. גַּם יִי' יִתֵּן הַטּוֹב
 וְאַרְצֵנוּ תִתֵּן יְבוּלָהּ.

(היכל קודש הקדשים דזעיר דבריאה)

הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה. הֵיכְלָא דָּא, הֵיכְלָא פְּנִימָאָה מְכַל הַנִּי

הַיִּכְלִין. הָאֵי הַיִּכְלָא אִיהוּ סְתִימוּ, דְּלֹא בֵּיה דִּיּוֹקְנָא
 מִמֶּשׁ, וְלִית גּוּפָא כְּלָל. הֵכָא סְתִימוּ דְּגוּ רְזָא דְרִזִּין, הָאֵי
 אִיהוּ רְזָא, דְּאִיהוּ אֲתֵר, לְאַעְלָא תַּמָּן בְּגוּ אֵינּוּן צְנוּרִין
 דְּלַעִילָא. רוּחָא דְּכָל רוּחִין, רַעְוּוֹן דְּכָל רַעְוּוִין,
 לְאַתְחַבְרָא כְּלָא כְּחָדָא. רוּחָא דְּחַיִּי (דְּחָא) בְּהָאֵי, לְמַהוּי
 כְּלָא תְּקוּנָא חָדָא.

הַיִּכְלָא דָּא, אֶקְרִי (רנ"ה ע"ב) בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. אֲתֵר
 לְקַבְלָא הָאֵי (ס"א נְשִׁמְתָא עֲלָאָה) נְשִׁמְתִין עֵילְאִין,

דְּאֶקְרִי הָכִי, לְאַתְעָרָא עֲלֵמָא דְּאֲתֵי לְגַבִּיהָ.
 הָאֵי עֲלֵמָא עוֹלָם אֶקְרִי. עוֹלָם: סְלִיקָא, דְּסְלִיק עֲלֵמָא
 תַּתָּאָה לְגַבִּי עֲלֵמָא עֲלָאָה, וְאַסְתֵּתֵר בְּגוּוּהָ,
 וְאַתְעֵלָם בֵּיה, אֲתַגְלִיָּא בְּסִתְרָה. עוֹלָם: דְּסְלִיק אִיהוּ,
 בְּכָל אֵינּוּן (דף רנ"ט ע"א) דְּקֶרְבִּין בֵּיה, וְאַסְתֵּתֵרן גּוּ סְתִירוּ
 עֲלָאָה. עוֹלָם עֲלָאָה: סְלִיק וְאַסְתֵּתֵר בְּרַעוּתָא עֲלָאָה, גּוּ
 טְמִירוּ דְּכָל טְמִירִין דְּלֹא אֲתִידַע כְּלָל (כְּלָל), וְלֹא אֲתַגְלִי,
 וְלִית מֵאן דִּידַע לֵיה.

פְּרוּכְתָא דְּפְרִסָא פְּרִיסָא, חַפִּיא גּוּ טְמִירוּ סְתִים.
 כְּפּוּרְתָא פְּרִיסָא גּוּ טְמִירִין עֲלָאִין, לְאַסְתֵּמָא

סְתִימִין דְּהָא טְמִירִין וְסְתִימִין. (נ"א פְּרוּכְתָא פְּרִיסָא גּוּ טְמִירִין עֲלָאִין
 דְּסְתֵמָא סְתִימָא דְּהָאֵי טְמִיר וְסְתִים) לְגוּ מִן כְּפּוּרְתָא, אִית אֲתֵר סְתִים
 וְטְמִיר וְגַנִּיז, לְאַכְנֵשָׁא לֵיה בְּגוּיָה. מִשַּׁח רְבוּת עֲלָאָה,

רוּחָא דְחַיִּי, עַל יְדָא דִּיהוּא נְהָר דִּנְגִיד וְנָפִיק, וְהוּא
 נְהָר אֶקְרִי מִבוּעָא דְבִירָא, דִּלָּא פִּסְקִין מִיִּמּוּי לְעַלְמִין.
 וְכַד הָאִי עֵיִל וְנָגִיד כָּל הַהוּא רְבוּת קוּדְשָׁא מְלַעֲיָלָא,
 מֵאַתָּר דְּקֻדְשׁ הַקְּדוּשִׁים. נְהִירוּ נְגִידוּ נְחִית וְאֵתִי, גּוּ אִינּוּן
 צְנוּרִין. הָאִי אֶתְמַלְיָא מִתְּמֹן, כְּנוֹקְבָא דְמִתְעַבְרָא
 וְאֶתְמַלְיָא מִן דְּכוּרָא.

אוּף הָכִי נָמִי הָאִי הֵיכְלָא, מִתְתַּקְנָא תְּדִיר לְקַבְלָא,
 כְּנוֹקְבָא דְמְקַבְלָא מִן דְּכוּרָא. קַבִּילוּ דְקַבִּילוּ, כָּל
 אִינּוּן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין קְדִישִׁין דְנִחְתִּין לְעַלְמָא, וְאֶתְעַבְרוּ
 (ס"א וְאֶתְעַבְרוּ) תְּמֹן. כָּל הַהוּא זְמָנָא דְאַצְטְרִיךְ.

יְתַעַבְבוּן עַד דְיִיתִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא, וְיִסְתַּפְּקוּן כָּל אִינּוּן
 נִשְׁמָתִין, וְיִיתוּן וְיַחְדֵּי עַלְמָא כְּמַלְקֻדְמִין.
 וְכַדִּין, יַחְדֵּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּמַלְקֻדְמִין, כְּמָה דְאֵת
 אָמַר (תְּחֵלִים קד) יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו.

בְּהָאִי הֵיכְלָא, קִיִּימִין עֲנוּגִין וְתַפְנוּקִין דְרוּחֵי,
 וְאַשְׁתַּעֲשׂוּתָא דְאַשְׁתַּעֲשַׁע קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן. הָכָא אִיהוּ תִיאֻבְתָּא דְכָלָא, וְעֲנוּגָא
 דְכָלָא, לְאַתְחַבְרָא כָלָא כְּחֵדָא, וְלִמְהוּי כָלָא חֵד, קְשׁוּרָא
 דְכָלָא בִּיחֻדָּא חֵדָא הָכָא קִיִּימָא.

דְכֵד שִׁיפִי כְּלָהוּ מִתְחַבְרָאן בְּשִׁיפִין עֲלָאִין, כָּל חֵד וְחֵד
 כְּדָקָא חֲזִי לִיהָ, לִית לֹון תִיאֻבְתָּא, וְלִית לֹון

עֲנוּגָא, בַּר בִּיחֻדָּא דְהָאֵי הֵיכְלָא, כִּלְא הֶכָּא תִלְיָא. כַּד
 אֲתַחֲבְרוּתָא דְהֶכָּא אֲתִיחַד בִּיחֻדָּא חֲדָא, כַּדִּין כָּל נְהִירוֹ
 דְשִׁיפִין, וְכָל נְהִירוֹ דְאַנְפִּין, וְכָל חֲדוּוֹן, כִּלְהוּ נְהִירִין
 וַחֲדָאן.

זְכָאָה חוּלְקִיה, מֵאן דִּידַע לְסִדְרָא סְדוּרִין, וּלְאַתְקֵנָא
 תְּקוּנֵי אֲשֶׁתְּלֻמוּתָא כַּדְקָא יְאוּת, רְחִימוֹ דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּהָאֵי עֲלֻמָּא, וּבְעֲלֻמָּא דְאַתִּי. וְכַדִּין, כָּל
 דִּינִין, וְכָל גְּזֵרִין בִּישִׁין, מִתְעַבְּרִין וּמִתְבַּטְּלִין מֵעֲלֻמָּא.
 הֵיכְלָא דָּא, הֵיכְלָא דְתִיאֻבְתָּא, הֵיכְלָא דְעֲנוּגָא,
 הֵיכְלָא לְאַשְׁתַּעֲשָׂעָא עֵילָא וְתָתָא כַּחֲדָא.
 וּמְקַבְּלָא כִּלְא נְהִירוֹ דְבוּצִינָא עֲלָאָה דְנְהִיר לְכִלְא,
 וּלְאַתִּיחַדָּא כִּלְא כַּדְקָא יְאוּת. בִּיחֻדָּא שְׁלִים. וְעַל דָּא,
 הֵיכְלָא דָּא קָאִים בְּטַמִּירוֹ דְכִלְא, גְּנִיז מְכִלְא. אֶף עַל גַּב
 דְכִלְהוּ טַמִּירִין. דָּא טַמִּיר וְגְנִיז יִתִּיר. לְמַהוּי בְּרִית קַיִמָּא
 כִּלְא כַּחֲדָא, דְכַר וְנוֹקְבָא לְמַהוּי שְׁלִים.

הֵיכְל דָּא אֶקְרִי אַרוֹן הַבְּרִית, דְּאִיהוּ אַדוּן כָּל הָאָרֶץ.
 בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ אֲתֵר, דְּנִפְקוּ מִנִּיהּ כָּל נְשֻׁמְתִין
 דְעֲלֻמָּא, לִיחַדָּא יְחֻדָּא לְתַתָּא, וּלְאַמְשַׁכָּא יְחֻדָּא
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵעֵילָא לְתַתָּא, לִיְהִבָּא לְצַדִּיק, בְּגִין
 דְנִפְקוּ (ויצא קנ"ה ע"ב) מְצַדִּיק, וְעֵילִי בְּצַדִּיק. וּלְבַתֵּר נְפְקִי
 מְצַדִּיק, וְעֵילִי בְּאַתֵּר דְנִפְקִי מִתְּמֹן.

הַאִי אַרְוֹן הַבְּרִית, נִקִּיט כִּלְא מְצַדִּיק. וּלְבַתֵּר, נִפְקִי
 מִנִּיה, וְעֵיילִי בְּצַדִּיק לְתַתָּא. לְבַתֵּר נִפְקִי מְצַדִּיק
 דְּלַתַּתָּא, וְעֵיילִי בְּהַאִי אַרְוֹן הַבְּרִית. לְמַהוּי כָּל נִשְׁמַתִּין
 כְּלִילָן מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא. לְמַהוּי שְׁלִים מִכָּל סְטָרִין. וְהַאִי
 אַרְוֹן הַבְּרִית, נִקִּיט מְצַדִּיק אֵינוֹן נִשְׁמַתִּין, מִתְרִין סְטָרִין.
 תָּא חֲזִי, מִבּוּעָא דְבִירָא לָא מִתְפָּרְשָׁא מִבִּירָא לְעֵלְמִין,
 וְעַל דָּא, הַאִי אַתֵּר, שְׁכִלְוִלָא דְכִלְא, קִיוּמָא דְכָל
 גּוּפָא, לְמַהוּי שְׁלִים בְּכִלְא פְּדָקָא יְאוּת. הֵכָא, הוּא יְחוּדָא
 וְקִשׁוּרָא כַּחְדָּא, לְמַהוּי עֵילָא וְתַתָּא חַד, בְּקִשׁוּרָא חַדָּא,
 דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן כָּל שִׁיפִין דָּא מִן דָּא, וְלֹא שְׁתַּכְחָא כִּלְא
 אַנְפִּין בְּאַנְפִּין.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, מֵאֵן דְּשְׁמִישׁ עֲרִסִיה מֵאַחֲוֵרָא, אַכְחִישׁ
 תְּקוּנָא דְּאַסְתְּכִלוּתָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, לְאַנְהָרָא כִּלְא
 כַּחְדָּא, וְלֹא שְׁתַּכְחָא כִּלְא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, בְּדַבְּקוּתָא
 פְּדָקָא יְאוּת, כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ב) וְדַבַּק בְּאַשְׁתּוֹ,
 בְּאַשְׁתּוֹ דְּיִיקָא, וְלֹא אַחֲוֵרִי אֶשְׁתּוֹ.

תְּרִין אֵינוֹן, יַעֲקֹב אִיהוּ לְעֵילָא, יוֹסֵף לְתַתָּא. תְּרִין
 תִּיאוּבְתִין אֵינוֹן. חַד הֵיכְלָא שְׁתִּיתָאָה. וְחַד הַאִי
 הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה. תִּיאוּבְתָא לְעֵילָא, בְּאֵינוֹן נְשִׁיקִין
 דְּנִטִּיל יַעֲקֹב. תִּיאוּבְתָא לְתַתָּא, בְּהַאִי שְׁמוּשָׁא דְּנִטִּיל
 יוֹסֵף. מִתְרִין סְטָרִין אֵלִין, נְטִיל (האִי) (דף רנ"ט ע"ב) אַרְוֹן

הַבְּרִית רוּחָא דְחַיִּי. מִסְטָרָא דִיעֶקֶב, נְטִיל רוּחָא דְחַיִּי
 דְלַעֲיִלָא, דְאֵתְדַבֵּק בֵּיהּ בְּאִינוּן נְשִׁיקִין, וְאֵעִיל (בְּאִינוּן נְשִׁיקִין)
 (נ"א וְעִיל) רוּחָא דְחַיִּי דְלַעֲיִלָא בֵּיהּ, לְאֵתְזַנָּא מֵנִיה. מִסְטָרָא
 דִּיוֹסָף, דְאִיהוּ לְתַתָּא, בְּסִיוְמָא דְגּוֹפָא, בְּהַאי הֵיכְלָא.
 נְטִיל רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין לְאַרְקָא לְתַתָּא, לְהַאי עֲלָמָא.
 אֲלִין תְּרִין סְטָרִין, מִתְפָּרְשֵׁן לְתָרִין סְטָרִין. סְטָרָא
 דִיעֶקֶב, אֲתַפְּשֵׁט וַיְהִיב תּוֹקְפָא, לְנִבְעָא בְּאִינוּן
 שְׂדִים, דְאֲתַמְלִיין מִהֵהוּא רוּחָא דְחַיִּי, וַיִּנִּיק בְּהוּ לְאִינוּן
 מִלְאֲכִין קְדִישִׁין, דְאִינוּן חַיִּין וְקִיִּימִין לְעֲלָמִין, וְקִיִּימִין
 בְּקִיוְמָא בֵּיהּ, סְטָרָא דִּיוֹסָף, עֵייל בְּתִיאֻבְתָּא וַיְהִיב
 תּוֹקְפָא לְגוּ, וְעֵבִיד נִשְׁמַתִּין וְרוּחִין, לְנַחְתָּא לְתַתָּא,
 וְלְאֵתְזַנָּא בְּהוּ בְּנִי עֲלָמָא.

וְעַל דָּא, קִיִּימִין תְּרִין סְטָרִין אֲלִין, דָּא לַעֲיִלָא, וְדָא
 לְתַתָּא. דָּא לְאֵתְזַנָּא לַעֲיִלָא, וְדָא לְמִיזֵן לְתַתָּא. כֹּל
 חַד וְחַד פְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ, (וְעַל דָּא) וְכֹלָא אִיהוּ חַד, וְחַד רִזָּא
 אִיהוּ. וְעַם כֹּל דָּא, יוֹסֵף זֶן לְכֹל גּוֹפָא, וְאַשְׁקִי לֵיהּ.
 דִּמְהַאי רוּחָא דְחַיִּי דְאֵתְדַבְּקוּתָא דִיעֶקֶב, נַחֲתִית לְתַתָּא,
 וּבֵיהּ אֲתְדַבֵּק הַאי אַרוֹן הַבְּרִית, בְּרַעוּתָא לַעֲיִלָא, וְנַחֲתִית
 הֵהוּא רוּחָא דְחַיִּי לְתַתָּא, בְּהֵהוּא אֲתְדַבְּקוּתָא דִּיוֹסָף, וְכַד
 אֲתַחֲבַר כֹּלָא כַּחֲדָא, אֲתַמְלִיין אִינוּן שְׂדִים לִינְקָא לְכֹלָא,
 וּבְגִין כֹּךְ כֹּלָא אִיהִי חַד, זַכָּאָה חוּלְקִיָּהּ, מֵאֵן דִּידַע

לְקַשְׂרָא קְשָׁרִין, וְלִיְחַדָּא יְחוּדָא בְּצִלוּתִיה בְּרַעוּתָא דְלִבָּא
 כְּדָקָא יְאוּת, בְּגִין לְדַבְּקָא שְׂיִיפָא בְּשְׂיִיפָא, רוּחָא
 בְּרוּחָא, כִּלָּא בְּכִלְלָא חֲדָא, לְמַהוּי כִּלָּא חַד כְּדָקָא חֲזִי.
 תָּא חֲזִי, הָאֵי הֵיכְלָא, כַּד אֵלִין רוּחִין קְדִישִׁין, וְכֹל אֵינּוּן
 הֵיכְלִין וְרַתִּיכִין, כִּלְהוּ מְתִיחְדֵי כְּחֲדָא, וְאַשְׁתַּכְּחוּ
 בְּקִשׁוּרָא חֲדָא, כְּדִין הָאֵי רוּחָא עֲלָאָה דְכִלְהוּ, דְּאִיהוּ
 נְקוּדָה חֲדָא, אֲסַתִּים בְּהוּ, וְלָא אֲתַגְלִיָּא, וְאַתְעַבִּיד
 רוּחָא סְתִים כְּגוּוּנָא עֲלָאָה. וְסִימְנִךְ אֲגוּזָא, יְחוּדָא
 בְּקִשׁוּרָא דְכִלָּא כְּדָקָא מְרוּן, לְאַתְקַשְׂרָא דָּא בְּדָא, לְמַהוּי
 כִּלָּא שְׁלִים, בְּשְׁלִימוּ (דְּכֵר וְנוֹקְבָא) כְּחֲדָא.

וְהָא אוֹקִימְנָא כְּגוּוּנָא דָּא, קְרַבְנָא סִלְקָא לִיְחַדָּא ^{(נ"א}
 יְחוּדָא) קְרַבְנָא וְלִיְחַדָּא ^(ד"א וְלֹאֲסַתְפָּקָא) כֹּל חַד וְחַד כְּדָקָא
 חֲזִי לִיָּה מִתְּהוּא תַנְנָא דְסִלְיָק, כְּהִנָּא דְאִיהוּ יְמִינָא,
 בְּקִשׁוּרָא דִיְחוּדָא בְּרַעוּתָא, וְלִיּוּאֵי בְּשִׁירְתָּא. כִּלִּיל דָּא
 בְּדָא. הֵיכְלָא בְּהֵיכְלָא, רוּחָא בְּרוּחָא, עַד דְּמִתְחַבְּרִין
 בְּאַתְרֵיהוּ, שְׂיִיפָא בְּשְׂיִיפָא, לְמַהוּי כִּלָּא כִּלִּיל כְּחֲדָא
 כְּדָקָא יְאוּת.

וְהָא אוֹקִימְנָא דְכַד אֲשַׁתְּלִים כִּלָּא כְּחֲדָא, שְׂיִיפִין עֲלָאִין
 בְּתַתְּאִין, כְּדִין, נְשַׁמְתָּא עֲלָאָה דְכִלָּא, אֲתַעֲרַת,
 וְעָאֲלַת בְּכִלְהוּ, וְנַהִיר לְכִלָּא, וְכִלְהוּ מִתְּבָרְכָאן עֲלָאִין
 וְתַתְּאִין. וְתֵהוּא דְלָא אֲתִיידַע, וְלָא עָאֵל בְּחוּשְׁבָנָא,

רְעוּתָא דְלֹא אֲתַפֵּס לְעֵלְמִין, כְּדִין כְּלֹא סְלִיק עַד אִין
 סוּף, וְאֲתַקְשֶׁר כְּלֹא בְּקִשׁוּרָא חֲדָא, וּבְסִים, הֵהוּא רְעוּתָא
 לְגוּ בְּגוּ בְּסִתִּימוּ.

נְהִירוּ דְנִשְׁמֵתָא עֲלָאָה, סְלִקָּא לְגוּ בְּגוּ, וְנָהִיר לְכֻלָּא.
 בְּגוּ דְהָאִי נְהִירוּ, אָעִיל סִתִּימוּ דְמַחְשָׁבָה, דְּאִיהוּ
 כְּלִיל כְּלֹא, וּבְגוּ לְגוּ, בְּהֵהוּא רְעוּ דְמַחְשָׁבָה, אֲנָהִיר
 וְאֲתַבְּסֵם וְתַפִּיס וְלֹא תַפִּיס, וְסְלִקָּא (ס"א הָאִי רְעוּ) מְגוּ רְעוּ
 דְמַחְשָׁבָה לְתַפְשָׂא בֵּיה, וְכַד הָאִי סְלִיק, נְהִירוּ דְלִתְתָּא
 תַפִּיס בֵּיה.

וְכֵן כְּלֹא, לְאֲתַקְשֶׁרָא וְלֹא תַמְלִיָּא וְלֹא תַבְּרַכָּא כְּלֹא
 כְּחֲדָא, כְּדָקָא יְאוּת. וְכְדִין אֲתַקְשֶׁר דָּא בְּדָא כְּדָקָא
 אֲמָרֵן, הֵיכְלִין בְּהֵיכְלִין, תַתְּאִין בְּעֵלְאִין, רְזָא דְכַר
 וְנוֹקְבָא כְּחֲדָא, נְהִירוּ עֲלָאָה, בְּנְהִירוּ דְסִתִּים וְגִנְזוּ יִתִיר
 בֵּיה. וְהֵהוּא דְגִנְזוּ, כְּלִיל בְּמָה דְגִנְזוּ יִתִיר, עַד דְאֲשַׁתְּכַח
 כְּלֹא כְּדָקָא יְאוּת, בְּיַחְוּדָא חֲדָא.

וְעַל דָּא, מִשָּׁה הָוָה יַדַּע לְסִדְרָא סְדוּרָא דְמְאָרִיָּה מְכַל
 בְּנֵי עֲלָמָא, כַּד אֲצַטְרִיךְ לְאַרְכָּא, אָרִיךְ. לְקַצְרָא,
 קַצֵּר. כְּמָה (רמ"ד ע"ב) דְּאוּקִימְנָא, (במדבר יב) אֵל נָא רְפָא נָא
 לָהּ. תַנְיִנֵן, מֵאן דְּאָרִיךְ בְּצִלּוּתִיהָ וְיִסְתַּכַּל בֵּיה, לְסוּף
 אֲתָא לְיַדֵּי כָּאֵב לְב. וְתַנְיִנֵן, מֵאן דְּאוּרִיךְ בְּצִלּוּתִיהָ,
 יוֹרְכוּן יוּמוּי.

וְרוּא דְמִלָּה, מֵאֵן דְּאָרִיף בְּאַתֵּר דְּבַעֵי לְקַצְרָא, אֲתֵי
לְיַדֵּי כְּאֵב לֵב, מֵאֵן לֵב. דָּא הוּא דְכִתְיִב, (מְשַׁלֵּי טו)

וְטוֹב לֵב מְשֻׁתָּה תְּמִיד. בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתֵר דְּבַעֵי לְקַצְרָא,
וְלֹא לְאַרְכָּא בֵּיה, דְּהָא כְּלָא קָאִים לְעֵילָא, וּבַעֵי דְלֹא
לְאַמְשָׁכָא לֵיה, לְקַשְׂרָא לֵיה בְּקַשְׂוֹרָא דְלְעֵילָא, בְּלֹא
אָרִיכוּ לְמַהוּי כְּלָא (דף ר"ט ע"א) חַד בִּיחֻדָּא חַד. וְכִיוֹן
דְּאֲתַקְשֵׁר כְּחַדָּא, כְּדִין לָא בַעֵי לְאַרְכָּא בְּאָרִיכוּ,
וְלֹא תַחְנוּנָא בְּתַחְנוּנֵי. וְכַד אָרִיף בְּאָרִיכוּ, בְּאַתֵּר
דְּאַצְטְרִיף, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא קְבִיל צְלוּתֵיה, וְדָא הוּא
יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּגִין דְּיַחֲוּדָא דְצְלוּתָא קָא
מְקַשֵּׁר קְשָׁרִין, וְאַסְגֵי בְּרַכָּאן לְעֵילָא וְתַתָּא.

גוּ הֵיכְלָא דָּא, קִיִּמָּא נְקוּדָה חַדָּא טְמִירְתָּא, וְהֵאִי
נְקוּדָה אִיהֵי רוּחָא, לְקַבְלָא רוּחָא אַחְרָא עֲלָאָה. וְכַד
שְׂרִיא רוּחָא בְּרוּחָא, כְּדִין עָאל דָּא בְּדָא וְאִיהוּ חַד,
וְדַבְּקוּתָא חַדָּא. וְאַתְרַכִּיב דָּא בְּדָא לְמַהוּי חַד, כְּהֵאִי
אֵילָנָא דְאַרְכִּיב דָּא בְּדָא וְאִיהוּ חַד, זִינָא בְּזִינֵיה. וּוִי מֵאֵן
דְּאַרְכִּיב זִינָא בְּלֹא זִינֵיה, כְּאֵינּוֹן בְּנֵי אַהֲרֹן, דְּבַעוּ
לְאַרְכָּבָא אֵילָנָא בְּאַחְרָא דְלֹאוּ אִיהוּ זִינֵיה.

וּמֵאֵן דְּאַרְכִּיב זִינָא בְּזִינֵיה, וַיַּדַּע לְקַשְׂרָא קְשָׁרָא
בְּקַשְׂרֵיה, הֵיכְלָא בְּהֵיכְלֵיה, דְּרָגָא בְּדַרְגֵיה, דָּא
אֵית לֵיה חוּלְקָא בְּעֲלָמָא דְאַתֵּי, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. וְעַל

דָּא, הָאִי אִיהוּ שְׁלִימוּ דְכֻלָּא. וְכַד אֲשַׁתְּלִים דָּא בְּדָא,
וְאִיהוּ כֻלָּא חַד עוּבְדָא זִינָא בְּזִינְיָה דְנַפְיָק מֵהָאִי שְׁלִימוּ
הֵהוּא אֶקְרִי מַעֲשֵׂה מְרַכָּבָה.

וְרוּזָא דָּא (בראשית ב) וַיִּצְרַח יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, (בראשית מ"ח
ע"ב) שֵׁם מְלָא. וְאָדָם אִיהוּ עוּבְדָא דֵּהָאִי מְרַכָּבָה,
דְּאֲרַכִּיב דָּא בְּדָא, עוּבְדָא דְשְׁלִימוּ דְכֻלָּא, וְכַד אֲשַׁתְּלִים
דָּא בְּדָא, כְּדִין יְיָ אֱלֹהִים, שֵׁם מְלָא. זַכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן
דִּידַע לְקַשְׂרָא קֶשְׁרִי מְהִימְנוּתָא. וְלִיְחַדָּא יְחוּדָא כְּדָקָא
חֲזִי.

תָּא חֲזִי, כְּמָה דְאִיתְנָהוּ שְׁמָהּ קְדִישִׁין עֲלָאִין, מִתְחַבְרִין
אֲלִין בְּאֲלִין, הֲכִי אִיהוּ שְׁמָא קְדִישָׁא. אֲתַפְרֵשׁ
לְעֵילָא, וְאֲתַפְרֵשׁ לְתַתָּא. שְׁמָא דָּא אִיהוּ לְעֵילָא, שְׁמָא
דָּא אִיהוּ בְּאֲמֻצְעִיתָא, שְׁמָא דָּא אִיהוּ לְתַתָּא. יְהוּ"ה
דְּאִיהוּ רוּזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא, אִיהוּ חַד. רוּזָא דְכֻלָּא. עֲלֵמָא
עֲלָאָה, בְּסִתִּימוּ דְסִתִּימוּתָא דְעֲלִיָּה, דְאֲשַׁתְּתַף בְּהַדְיָה,
וְאִיהוּ חַד. עֲלֵמָא תַתָּאָה, בְּסִתִּימוּ דְאֲמֻצְעִיתָא, רוּזָא
רְתִיכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דְעֲלִיָּה, וְאוּקִימְנָא. (ס"א תָּא חֲזִי רוּזָא
דְשְׁמָא קְדִישָׁא דָּא יְיָ אֱלֹהִים שְׁמָא דָּא אִיהוּ לְעֵילָא שְׁמָא דָּא אִיהוּ בְּאֲמֻצְעִיתָא שְׁמָא דָּא אִיהוּ
לְתַתָּא. לְעֵילָא רוּזָא דְעֲלֵמָא דְאִתִּי בְּסִתִּימוּ דְסִתִּימוּתָא דְעֲלִיָּה וְאִיהוּ חַד. לְתַתָּא רוּזָא דְעֲלֵמָא
תַתָּאָה וְעֲלֵמָא עֲלָאָה דְעֲלִיָּה אֲשַׁתְּתַף בְּהַדְיָה וְאִיהוּ חַד. בְּאֲמֻצְעִיתָא בְּרוּזָא דְרְתִיכָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה וְאוּקִימְנָא)

מֵהָאִי גִיסָא, ד' רְתִיכִין נְפֻקִין, וּמֵהָאִי גִיסָא אַרְבַּע
רְתִיכִין נְפֻקִין, בְּגִין דְכֻלָּא חַד וְחַד מִתְפְּרֵשׁ

לְאַרְבַּע, כָּל רְתִיכָא אַרְבַּע אֵינֻן, כַּד מִסְתַּכְּלִין דְּרַגִּין.
 וְכֵן כְּלָהּוּ אַרְבַּע בְּאַרְבַּע, (עַד דְּנַחְתִּין דְּרַגָּא לְתַתָּא בְּהוּא אַתְר דְּאַקְרִי)
 בְּרֻזָּא דְשָׂמָא קְדִישָׁא דְאִיהוּ אֲדַנָּ"י, בְּאֵינֻן רְתִיכִין
 דְּקִימֵי וְנִטְלֵי בְשָׂמָא דָּא, וְאֵינֻן אַקְרוּן (זכּוּרִיָּה ו') הָרִי
 נַחֲשֶׁת, בְּגִין דְּאִית הָרִים וְאִית הָרִים. אִית הָרִים עַלְאִין,
 וְהָרִים תַּתְּאִין. (קל"ט ע"א) וְאֵינֻן בְּתַלְתָּ סְטָרִין קִימֵי, וְנַפְקֵי
 מְגוּ זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת.

נַחֲשֶׁת לְתַתָּא, בְּגִין דְּאֵינֻן רְתִיכִין דְּנַפְקֵי מְגוּ אֶלְ"ף
 דְּלָ"ת נוּ"ן יוּ"ד דֵּי בְּגוּ הֵיכְלָא קְדָמָא, דְּאֵינֻן
 אַרְבַּע רְתִיכִין דְּנַפְקִין מְגוּ אֵינֻן תְּרִין רוּחִין יְמִינָא
 וּשְׂמָאלָא, מְגוּ לְבַנְת הַסְּפִיר, (רמ"ו ע"א) כַּדְּקָאמְרֵן. אֵלִין
 תְּרִין רוּחִין דְּקָאמְרִינֵן הָתָם, אֵינֻן אַקְרוּן תְּרֵי טוּרִים,
 וְאֵינֻן (רל"ג ע"א) הָרִי נַחֲשֶׁת.

מֵאֵינֻן תְּרֵי רוּחִין דְּאַקְרוּן הָרִי נַחֲשֶׁת, נַפְקֵי אֵינֻן ד'
 רְתִיכִין, דְּמִשְׁתַּמְּשֵׁי בְּהוּא שְׂמָא (רמ"ו ע"ב)
 דְּאֶלְ"ף דְּלָ"ת, דְּאַשְׁתַּקַּע בְּסַנְדְּלָפוּ"ן, מְאָרִיָּה דְּאַפִּיא.
 וְכְלָהּוּ שְׁלִיחֵן עַל אֵלִין בְּעַלְמָא, בְּרֻזָּא דְּסוּסוֹן וְרְתִיכִין,
 בְּגִין דְּאִית רְתִיכָא עַל סוּסוֹן, דְּנִטְלֵי לָהּ.
 וְדָא שְׂמָא קְדִישָׁא, אַתְּכְּלִיל בְּיוּ"ד ה"א, כְּמָה
 דְּאוּקִימְנָא, דְּאַתְּכְּלִיל אֶלְ"ף דְּלָ"ת בְּיוּ"ד ה"א,
 וְאִיהוּ יְאֵהֲדוּנְהָ"י. (רמ"ו ע"ב) וְהָא אַתְּמַר, אֱלֹהִים לָא

אֲתָכְלִיל בְּשִׂמְאֵ אַחֲרָא, בְּגִין דְּאִיתַ אֱלֹהִים חַיִּים, וּמַהֲאִי,
 אֲתַפְּשֵׁט לְכַמָּה סְטָרִין, וְלֹא אֲתַכְנִישׁ, אֲלֹא אֲתַפְּשֵׁט.
 שְׂמָא דְכֻלִּיל כָּל שְׂמָהֶן, יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, בְּרוּזַ
 דְּאֲתוּוּן צְרוּפָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא, דְּבִיָּה הוּוּ יַדַּע
 כְּהֵנָּא, לְצָרְפָא בְּכָל סְטָרוֹי, עַד דְּסִלְקִי שְׂמָהֶן בְּכַמָּה
 סְטָרִין, (בראשית ט' ע"א) בְּאַרְבַּעִין וּתְרִין גְּוֹנִין, בְּאַשְׁתַּטְחוּ
 דְּבוּצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא, דְּהֵאִי אִיהוּ כָּלִיל כָּל שְׂמָהֶן.
 וְשְׂמָא דָּא, כָּלִיל כָּל שְׂמָהֶן. אֵאלְדֵהֲנִיִּים סִימָן. בְּאַלִּין
 אֲתוּוּן כְּלִילָן אַחֲרָנִין מִתְחַבְּרָן. וְנַפְקִי אֵלִין,
 וְעִיִּילִי אֵלִין. לְבַתָּר כַּד אֲתַנְטִי וְאֲתַפְּשֵׁט בּוּצִינָא
 דְקַרְדִּינוּתָא, מְצַטְרָפִי אֲתוּוּן בְּגוּוּהַ, וְאַעֲלִי אֲתוּוּן, וְנַפְקִי
 אֲתוּוּן, בְּרוּזַ דְּאַלִּין תִּשַׁע אֲתוּוּן. וְאַלִּין אֲתַמְסְרוּ לְקְדִישֵׁי
 עֲלִיוֹנִין, (דף ר"ט ע"ב) לְמַהֲךָ בְּאוּרְחָא דְרוּזַ דְּאֲתוּוּן. לְצָרְפָא
 יַחוּדָא דְשְׂמָהֶן דְּאֲתוּוּן, כְּמָה דְּהוּוּ יַדַּע כְּהֵנָּא לְצָרְפָא
 שְׂמָהֶן, בְּאֲתוּוּן רְשִׁימָן.

(יחזקאל א) וַיְדִי אָדָם מִתַּחַת כַּנְּפֵיהֶם. כְּלָהוּ יְדֵי אָדָם, הָא
 אוּקְיַמְנָא, דְּאֵינּוּן (נ"א שְׂרָפִים) רוּחִין וְחִיוּוּן וְאוּפְנִים.
 (כְּרוּבִים וְחַיִּוֹת וְאוּפְנִים) כְּלָהוּ בְּגַדְפִין, וַיְדִין תַּחֲוֹת גְּדַפְיָהוּ,
 לְקַבְּלָא צְלוּתִין, וְלְקַבְּלָא מְאָרִי דְתִיּוּבְתָא. יְדֵי אָדָם
 אֲתָרִין וְדוּכְתִין, לְקַבְּלָא בְּנֵי נֶשָׂא, בְּצְלוּתֵהוּן וּבְעוּתֵהוּן,
 וְלֹא־פִתְחָא פִתְחִין לְקַבְּלָא לוּן, לְיַחְדָּא וְלְקַשְׂרָא קְשָׁרִין,
 וְלִמְעַבְדַּ רְעוּתֵהוּן.

וְאֵלֵינוּ אֲתֵרִין וְדוּכְתִין דְּאֶקְרוּן יְדֵי אָדָם, דְּקִיִּימֵי לְבָנֵי
 נְשָׂא, אֵלֵינוּ אֵינוּן שְׁמָהּן קְדִישִׁין, דְּשְׁלִיטִין בְּכָל
 דְּרָגָא וְדְרָגָא, (בְּגִין) דְּבַהוּן עָאֲלִין בְּנֵי נְשָׂא, בְּצִלּוֹתְהוּן
 וּבְעוֹתְהוּן, בְּכָל תְּרַעִין עֲלָאִין. וּבְדָא שְׁלִטִין תַּתְּאִין
 לְעֵילָא. וְרוּא דָא, (תְּהֵלִים קִיט) יְדִיךְ עֲשׂוּנֵי וִיכוּנְנוּנֵי, וְאֵלֵינוּ
 שְׁמָהּן קְדִישִׁין.

(שְׁמוֹת ט) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה נִטָּה אֶת יְדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם. וְכִי
 הִיךְ יִכִּיל לְאַרְמָא יְדִיהָ עַל שְׁמַיָא. אֱלֹא נִטָּה:
 אֲרַכִּין. כְּמָה דְּאֵת אֱמֶר, (תְּהֵלִים יח) וַיִּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, מְשִׁיכוּ
 מְלַעֲיָלָא לְתַתָּא. יְדֶךָ: אֲתֵרֶךְ. אֲתֵרָא דְּדְרָגָא דִּילְךָ, דְּאֵת
 שְׁאֲרֵי בְּגוּיָהּ, וְדָא בְּרוּא דְּשְׁמָא קְדִישָׂא. וְכֹלָא עֲלָאֵי
 וְתַתְּאֵי, בְּרוּא דְּשְׁמָהּן נְטִלֵי וְקִיִּימֵי. וּבַהוּ עָאֲלִין בְּנֵי נְשָׂא
 לְהִיכְלִין עֲלָאִין, וְלִית מָאן דְּיִמְחֵי בִּידֵיהוּ. זַכָּאִין אֵינוּן
 דִּידְעִין לְסִדְרָא יְחוּדָא דְּמֵאֲרִיהוּן כְּדָקָא יְאוּת, וְלִמְיָהָךְ
 בְּאַרְחָ קְשׁוּט, בְּגִין דְּלֹא יִטְעוּן בְּרוּא דְּמֵהִימְנוּתָא.

תָּא חֲזִי, בְּהִיכְלִין אֵלֵינוּ, אֵית רוּא עֲלָאָה גּוּ מְהִימְנוּתָא.
 וְכִלְהוּ חִיוּן רְתִיכִין, כְּלָהוּ מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא,
 לְאַתְכְּלָלָא אֵלֵינוּ בְּאֵלֵינוּ לְטָב, לְאַתְקַנָּא. וְסִימְנִיךְ (אֶסְתֵּר ב)
 וַיִּשְׁנֶה וְאֵת נְעֻרוֹתֶיהָ לְטוֹב. בְּשִׁבְעָה הִיכְלִין אֵלֵינוּ, שְׁלִימוּ
 דְּעֵילָא. כִּד אֲשַׁתְּלִים דָּא בְּדָא, וְעָאֵלוּ צִלּוֹתֵינוּ וּבְעוֹתֵינוּ.
 דְּמָאן דִּידְעָ לְסִדְרָא לּוֹן, לְאַתְקַנָּא לּוֹן לְעֵילָא. כְּמָה דְּאֵת

אָמַר (אסתר ב) וְאֵת שֶׁבַע הַנְּעוּרוֹת הַרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית
הַמֶּלֶךְ.

הַיְכָלָא קַדְמָאָה. (ישעיה מדה) יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרָא חֹשֶׁךְ. נְהִירוֹ
דְּאֲבָן טָבָא סְפִירוֹ, דְּאֲבָן טָבָא נִצְיָן לְתַרְיִן
סְטָרִין, כְּמָה (ר"נ ע"א) דְּאוּקִימָנָא לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, אוֹר
וְחֹשֶׁךְ. (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יְיָ כֹּלֵם בְּחִכְמָה עָשִׂיתָ,
כְּלָהּ אוֹפְנִים וְגַלְגָּלִים, מְלָאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶיךָ וְגו'. הַמֶּלֶךְ
הַמְרוֹמֵם לְבִדּוֹ מֵאֵז שְׂמָא קְדִישָׁא יֵאֱהָדוּנָה"י, כִּלְלָא
דְּשְׂמָא קְדִישָׁא, שְׁלִים בְּתַרֵּי שְׂמָהּ, וְדָא הוּא סְלִיק
בְּאוּרָא, וּמְתַנְּשָׁא מִימּוֹת עוֹלָם.

הַיְכָלָא תַנְיָנָא, אֵל בְּרוּךְ גְּדוֹל דְּעָה, אוּרְפְּנִיא"ל, (ב"א
רזא אַתּוּן זַעֲרִין) דְּכִלְיִל רְזִין דְּאַתּוּן זַעֲרִין דְּאַלְפָּא
בֵּיתָא. הֲכָא אֵינּוֹן דְּקַאמְרֵי קָדוֹשׁ וּבְרוּךְ. וְהֲכָא אֵיהּ
קְדוּשָׁה, וּבְרוּךְ כְּבוֹד יְיָ. הַיְכָלָא תְּלִיתָאָה, לְאֵל בְּרוּךְ (מ"ו
ע"ב) נְעִימוֹת יִתְּנוּ.

הַיְכָלָא רְבִיעָאָה הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית. בְּגִין דְּהֲכָא מְתַגְלָגְלִין נְהוּרִין, וְדִינִין
דְּעֲלָמָא. מֵאֵן דְּאֵיהּ לְחַיִּים, מְתַחַדֵּשׁ כְּמֶלֶקְדָּמִין,
לְאַתְקִימָא בְּעֲלָמָא, בְּנְהוּרָא דִימִינָא, דְּאַקְרֵי אֵל
כְּדַקְאמְרִין.

הַיְכָלָא חֲמִישָׁאָה. הַיְכָלָא דָּא אַקְרֵי אֲהַבַת עוֹלָם. וְדָא

אִיהוּ מְשִׁיכוּ דְרַחֲמֵימוֹתָא דְהִיכְלָא דְאֶקְרִי אֲהֶבְתָּהּ, וְדָא הִיא
אֲהֶבְתָּ עוֹלָם אֲהֶבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר
בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָהּ, בְּרוּזָא דְאֵ"ל שְׂדִי."

הִיכְלָא שְׁתִּיתָאָהּ, אַמַּת וַיִּצִיב וַיִּנְכוּן וַקִּיִּים. וּבַעֲיִנָּן דְלָא
לְאֶפְסֻקָא בֵּין הִיכְלִין אֱלִין. (לְאֱלִין) דְהָא בְּמִשְׁכּוֹ
דְצִלוֹתָא וְרַעוּתָא מִתְחַבְּרָאן כַּחְדָּא, וְאַתְקַשְׂרָאן אֱלִין
בְּאֱלִין, בְּרוּזָא דְשְׁמֵהֶן קַדִּישִׁין דְשְׁלִיטִין בְּכָל חַד וְחַד.
הִיכְלָא שְׁבִיעָאָהּ, אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, רוּזָא דְרוּזִין
בְּלַחֲשׁוֹ, וְלָא אֲשַׁתְּמַע קְלָא. הֲכָא אִיהוּ רַעוּתָא
דְלִבָּא, לְאַתְפוּוּנָא וְלִסְלִקָא רַעוּתָא מִתְתָּא לְעִילָא, עַד
אִין סוּף, וְלִקְשָׂרָא שְׁבִיעָאָהּ בְּשְׁבִיעָאָהּ, (וְכָלֵא חַד בְּחַד) דָּא
בְּדָא (נ"א מִתְתָּא לְעִילָא) וְלִבְתֵּר, מִעִילָא לְתַתָּא, לְאִמְשַׁכָּא
בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין, מִמְקוֹרָא דְחַיִּי, (נ"א דְאִיהוּ שְׁבִיעָאָהּ לְעִלָּאָהּ)
דְאִיהוּ הִיכְלָא שְׁבִיעָאָהּ עֲלָאָהּ (וְדָא שְׁכִינְתָּא) בְּרַעוּתָא דְלִבָּא,
וּבִסְתִימוֹ דְעֵינִין, דְרוּזָא דְאַתּוּן דְשִׁבַּע שְׁמֵהֶן עֲלָאִין
קַדִּישִׁין.

(דף רס"א ע"א)

הִיכְלָא שְׁבִיעָאָהּ עֲלָאָהּ דָּא, דְאִיהוּ (רַכִּי"ה ע"א) מְקוֹרָא
דְחַיִּי, דָּא אִיהוּ בְּרַכְתָּא קַמִּיתָא. וְדָא אִיהוּ
הִיכְלָא קַדְמָאָהּ, שִׁירוּתָא דְכָלֵא מִעִילָא לְתַתָּא, וְלִנְטִלָא
שְׁבִיעָאָהּ מִתְתָּא, לְאַתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא, שְׁבִיעָאָהּ

בְּשִׁבְעָאָה. דְּהָא מֵהָא דְלִתְתָא, עֵייל מֵאן דְּעֵייל,
לְהִיכְלָא עֲלָאָה.

וְדָא הוּא רְזָא, (בראשית מ"ה ע"א) בְּרוּךְ, רְבוּיָא דְכְלָהוּ תַתָּאי,
כְּלִילָא בְּחִיוּן וּשְׂרָפִים וְאוֹפְנִים, וְכְלָהוּ הֵיכְלִין
רְבוּיָא דְרְזָא דְקַדְשׁ הַקְּדָשִׁים, דְּשְׂרִיא בְּגוּיָה בְּגִיזוּ,
וְכַדִּין אֶקְרִי בְּרוּךְ, בְּכָל אֵלִין רְבוּיָין וּבְרַכָּאן, וְרִזִין
דְּאֲשַׁתְּלִימוּ בָּהּ.

אֲתָ"ה, עֲטוּרָא דְסִתִּימוּ דְאֲתוּוּן, כְּלָלָא דְכְלָהוּ כ"ב
אֲתוּוּן. וְדָא הוּא א"ת. ה' דְכְלִיל לֹון מֵעֵילָא,
בְּהָא ה', וְכַנִּישׁ לֹון בְּגוּיָה, וְדָא אִיהוּ א"ת ה'. וְכַד אִיהִי
בְּשִׁלְיָמוּ בְּהָהוּא (רל"ו ע"ב) נְהַר דְאֲחִיד בָּהּ, סִלְקָא
לְאֲתַעֲטָרָא לְעֵילָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְכְתִיב, (אסתר ב) (רב"ה
ע"ב) וּבִזְוָה הַנְּעֶרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ, וְכַדִּין אֵת כָּל אֲשֶׁר
תֹּאמַר יִנָּתֵן לָהּ. וְדָא אִיהוּ רְזָא בְּרוּךְ אַתָּה, וּבְעֵי
לְאֲתַכּוּוּנָא בְּהָא רְזָא, וּלְקִשְׂרָא רְעוּתָא בְּהָא רְזָא. יי'
אֶלְהִינוּ: דָּא אִיהוּ קִשּׁוּרָא וְיַחּוּדָא דְמִלְכָא עֲלָאָה לְעֵילָא,
בְּהָא, כַּד הַנְּעֶרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר
יִנָּתֵן לָהּ.

וְאֵלֵּהי אֲבוּתֵינוּ: דָּא רְזָא דְאֲבָהֵן, לְבְרַכָּא לָהּ. וְדָא אִיהוּ
רְזָא, אֵלֵּהי אֲבָרְהָם אֵלֵּהי יִצְחָק וְאֵלֵּהי יַעֲקֹב.
כִּמָּה דְהָא נְעֶרָה לָא אֲשַׁתְּבַקַת מִתַּתָּאי, הַכִּי נָמִי לָא

אֲשֶׁתְּבַקֶּת מֵאַבְהֵן לְעֶלְמִין. אִיהוּ אַחֲדַת בְּהוֹן (נ"א לְנִטְרָא לֹון
 וְלַעֲטָרָא לֵה) לְעֶטְרָא לֵה.

וּבְגִין דְּאֲתַבְרַכָּא מִכָּל חַד מִנְהוֹן, בְּעֵי לְאֲדַכְרָא לֵה עַל
 כָּל חַד וְחַד. וְלִבְתַּר יִתְכַנְשׁוּן כְּלֵהוּ בְּחַבּוּרָא חֲדָא,
 (ס"א לְגוּ מַעוּי דְּאִמָּא) וּמִתְעַטְרִי בַּהֲדָה, הָאֵל הַגְּדוֹל הַגְּבוּר
 וְהַנּוֹרָא, הָא כְּלֵהוּ כַּחֲדָא, לְסִלְקָא לְעֵילָא בְּקַדְמִיתָא
 מֵעֵילָא לְתַתָּא וְהַשְׁתָּא מִתַּתָּא לְעֵילָא. לְאֲכַלְלָא לֹון
 בַּהֲדִיָּה דְכִיּוֹן דְּאָמַר הָאֵל הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא כְּלֵהוּ
 כְּלִילָן בַּהּ. וּכְדִין, אֵל עֲלִיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים קוֹנֵה
 הַכֹּל. וְדָא כְּלָלָא דְכָלָא.

וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת, דְּאֲשַׁתְּהוּ בַּהֲדָה (דְּאֲשַׁתְּכּוֹן כַּחֲדָא) וְעָאֵלוּ
 בְּמַעְעָהָ, וְאֲתַבְרַכּוֹן תַּמָּן. וְלִבְתַּר שְׁאָרֵי לֹון וְאֲפִיק
 לֹון כַּד אֵינּוֹן אֲתַבְרַכָּאן מַגְּוִוָה. וּבַהֲהִיא הַשְׁתַּחְוָאָה דְּאָמַר
 בְּרוּךְ אַתָּה יי' מִגֵּן אַבְרָהָם, הָכָא נִפְקִי כְּלֵהוּ בְּכָלְלָא,
 דְּהָא בִּימֵינָא כְּלֵהוּ מִתַּבְרַכָּאן כַּדְקָא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה דָּא, רוּזָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה,
 וּמִתְעַטְרָן בֵּיהּ אַבְהֵן כַּדְקָאמְרוֹן, וְאֲתַכְּלִילוּ בֵּיהּ.
 וְעַד הַשְׁתָּא אֲתַכְּלִילוּ, וּבְעֵי לְאַפְקָא לֹון, אִיהוּ הֵיכְלָא
 דָּא, וְכַד אֲפִיק לֹון מְבַרְכָּאן, (נ"א מִתַּבְרַכָּאן) בְּגִין הָאֵי נַעֲרָה,
 כְּדִין אִיהִי אַחֲדַת בְּהוּ, בְּכָל אֵינּוֹן בְּרַכָּאן. וְאִף עַל גַּב
 דְּהָא אֲתַכְּלִילוּ הֵיכְלִין בְּהֵיכְלִין, הַשְׁתָּא אֲתַאֲחִידוּ בְּאֵינּוֹן

בְּרָכָאן פְּחָדָא, וְכַד אָמַר מְלִךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, כְּדִין
אֶפִּיק לֹון מְבָרְכָאן.

וְהָאִי, אִיהוּ חַד הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה, בְּרֹזָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא
עֲלָאָה, בּוּכ"ו. 'בְּרָכָה וְחֶסֶד כַּפַּח וּמִשְׁפָּט, כְּלָלָא

רְזָא (נ"א דְרֹזָא) (כְּלָא) וְרֹזָא דָּא, הוּא רְזָא (ס"א דְאִיְהוּ) דְאֵהִי"ה
כְּלָלָא דְכְּלָא. בְּגִין דְאֵלִין אֲתוּון כְּלָלָא דְכְּלָא. בְּגִין
דְאֵלִין אֲתוּון, אֶפִּיקוּ אֵלִין (ס"א לֹון) דְנִפְקוּ מִנִּיְהוּ, כְּלָלָא
דְאֲבֵהֶן, וְדָא אִיהוּ דְמַתְחַבְּרָא בְּהַדִּיְהוּ, דְאֶקְרִי בְּרָכָה.

כִּיּוֹן דְאָמַר בְּרוּךְ אַתָּה יי' מַגֵּן אַבְרָהָם, הָא אַחֲדִית
בְּרָכָאן מִנִּיְהוּ, בְּרֹזָא דְהֵיכְלָא חֲמִישָׁאָה אֶהְבָּה,

דְאִיהוּ יְמִינָא, וְאִיהוּ חֲמִישָׁאָה, לְאַתְקִשְׂרָא בְּרַחֲמֵי
דְבְּרָכָאן דְיְמִינָא. וְהָכִי אֶצְטְרִיךְ, מֵעֵילָא לְתַתָּא

לְאַתְבְּרָכָא. בְּקַדְמִיתָא אֲתַכְּלָלוּ הֵיכְלָא בְּהֵיכְלָא
כְּדַקְאֲמָרוּן, וְהַשְׁתָּא נְטִילִי בְּרָכָאן לְאַשְׁתַּכַּח אֵלִין

מִקְדָּמַת אֵלִין. וְאַף עַל גַּב דְאִית דְנְטִיל (ס"א דְאַתְנַטִּיף)
בְּקַדְמִיתָא. כִּיּוֹן דְאַשְׁתַּכְּחוּ מִסְטְרָא דְיְמִינָא בְּרָכָאן,

בְּהֵיכְלָא חֲמִישָׁאָה שְׂאֵרִי לְאַחַדָּא.

וּלְבַתַּר בְּסִטְרֵי שְׂמַאלָא, בְּרֹזָא דָּא אַתָּה גְבוּר. וְהָאִי אִיהוּ
חַבּוּרָא אַתָּה וְגְבוּר, תְּרִין דִּינִין. וְכִיּוֹן

דְאַתְמַשְׁכָּאן בְּרָכָאן, אֲתַכְּלִיל בְּרַחֲמֵי, וְאַשְׁתַּכַּח בְּהַהוּא
סְטְרָא כְּלָא כְּחָדָא, וְדָא הוּא מַחֲיָה מִתִּים סוּמְךָ נוֹפְלִים

וְרוּפָא חוּלִים וְכוּ'.

וְדָא אִיהוּ בְּרֻזָּא דְשִׁמְא קְדִישָׁא דְאֶקְרִי אֲכַדְט"ם, רְזָא
 אִיהוּ בְּאַתְוּוֹן דְשִׁמְא דְאֶקְרִי אֱלֹהִי"ם. בְּגִין דְאֵלִין
 אַתְוּוֹן סִלְקִין לְאַתְעֵטְרָא לְעֵילָא, וְאַפִּיקוּ לְהוּ אֵלִין
 לְאַתְקְרִי בְהוֹן, וְסִלְקִין לְאַתְעֵטְרָא לְעֵילָא אֱלֹהִים חַיִּים,
 וְגַרְע בְּאַתְוּוֹן, לְאַחְדָּא בְּגַרְיַעוּ. וּמַהְכָּא (דף רס"א ע"ב) אַתְפֹּשֵׁט
 לְתַתָּא, לְנִטְלָא מְגוּ אֵלִין אַתְוּוֹן אַחְרַנִּין, וְלִסְלָקָא מֵאֵלִין
 אַתְוּוֹן, לְשִׁמְא דְאֱלֹהִים.

כִּיּוֹן דְאַתְמִשְׁכָּאן אַתְוּוֹן בְּחַמִּישָׁאָה וּרְבִיעָאָה מֵעֵילָא
 בְּדִקְאֻמְרוֹן, שְׂאֲרֵי וְאַחִיד בְּרֻכָּאן מֵאַמְצָעִיתָא
 דְכֻלָּא, מֵהִיכְלָא שְׁתִּיתָאָה, וְאַחִיד בְּרֻכָּאן בְּהַאי וּבְהַאי.
 וּבְגִין כֶּךָ (בְּכֻלָּא אַתְהָ קְדוּשׁ וְאַתְכֻלִּיל) אַתְהָ קְדוּשׁ, אַתְכֻלִּיל אַתְהָ
 בְּקְדוּשׁ.

וְשִׁמְךָ קְדוּשׁ, כִּיּוֹן דְאָמַר אַתְהָ קְדוּשׁ, אֲמַאי וְשִׁמְךָ
 קְדוּשׁ, הֵיִינוּ שִׁם, הֵיִינוּ אַתְהָ. אֶלָּא הָא תְּנִינָן,
 בְּכֻלָּ אַתְרָ דְאַשְׁתַּכַּח יְחוּדָא וְקִשּׁוּרָא, בְּעֵינָן (קל"ג ע"א)
 קְדוּשָׁה, וְתוֹסַפַּת קְדוּשָׁה, וְהֵהוּא תוֹסַפַּת עֲקָרָא הוּא יְתִיר
 מִכֻּלָּא. וּבְגִין כֶּךָ, בְּכֻלְהוּ כְּתִיב אַתְהָ, וְלֹא יְתִיר, וְהִכָּא
 בְּהַאי אַתְרָ, אָמַר קְדוּשָׁה, וְתוֹסַפַּת קְדוּשָׁה. אַתְהָ קְדוּשׁ
 קְדוּשָׁה, וְשִׁמְךָ קְדוּשׁ תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה. וְקְדוּשִׁים בְּכֻלָּ יוֹם:
 אֵלוּ שְׂאֵר קְדוּשִׁין עֲלָאִין, דִּי בְּכֻלָּ הִיכְלָא וְהִיכְלָא,
 דְמַתְקַדְשֵׁי מֵהַאי תוֹסַפַּת. בְּגִין דְקְדוּשָׁה קְמִיתָא אִיהִי

לָהּ, וְתוֹסֶפֶת קְדוּשָׁה, לְאַתְקַדְשָׁא כָּל אֵינּוֹן שְׂאֵר
דְּקֵאמְרֵן.

וּלְבַתֵּר אַתְקַדְשָׁא כְּלָא מַעֲיֵלָא, וּמְכַלְהוּ אַבְהֵן, אַתְקֶשֶׁר
בְּקִשׁוּרָא חֲדָא, וְהֵיִינוּ בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל
הַקְּדוֹשׁ. הֵכָא כְּלָא קִשׁוּרָא חֲדָא, בְּגִין דְּאָמַר בְּרוּךְ אַתָּה
יְיָ הָאֵל הַקְּדוֹשׁ. וְעַל דָּא אֶקְרִי צְרוּרָא וְקִשׁוּרָא דְכְּלָא
בְּיַחְוּדָא חַד. זַכָּאָה חוּלְקִיָּהּ, מֵאֵן דִּידַע לְסַדְרָא שְׁבַחֵי
דְּמֵאֲרִיָּה בְּאַתֵּר דְּאַצְטְרִיךְ. עַד הֵכָא, דְּבִקוּתָא וּבְרַכָּאן
וְקְדוּשָׁה כַּחֲדָא בְּאַבְהֵן.

מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה, קִיִּימִין שְׂאֵלְתִין וּבְעוּתִין. שִׁירוּתָא דְּבַעֲי
בַר נָשׁ לְמִשְׁאֵל, לְמַנְדַּע בְּמַלְיִן דְּמֵאֲרִיָּה, בְּגִין
לְמַחְזִי תִיאוּבְתִיָּה לְגַבִּיָּה, וְלֹא אַתְפְּרֵשׁ מִנִּיָּה. בְּגִין דְּבַעֲי
בַר נָשׁ לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּקְדוּשָׁה דְּשְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
לְאַתְעַטְרָא בֵּיָה, וְאִיָּהּ שְׁמָא דְּבְרַכָּאן וְקְדוּשִׁין, כּוּז"ו.
רְזָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא יְדוּ"ד דְּאִיָּהּ קְדִישׁ בְּקְדוּשָׁה. וְאַלִּין
אַתְוּוֹן ^(אֶחְרַנִּין) אֶפִּיקוּ מִנִּיָּה הֵנִי אַתְוּוֹן אֶחְרַנִּין, חֲבוּרָא
דְּהֵנִי, כְּחֲבוּרָא דְּדַכְר בְּנוֹקְבָא. וְהֵנִי קְדִישִׁין עֲלָאִין, רְזָא
דְּקְדוּשָׁה.

אַלִּין אַתְוּוֹן אֶחְרַנִּין אֶקְרוּן ט"ל. טַל הַשָּׁמַיִם. רְזָא
דְּחוּשְׁבָנָא דְּאַתְוּוֹן דִּילִיָּה, בְּגִין דְּהֵכָא לְתַתָּא,
קִיִּימֵן כָּל מַלְיִן בְּחוּשְׁבָנָא, וְלֹא ^(ט"ו ע"ב) חוּשְׁבָנָא, אֶלָּא

לְסִיְהָרָא. וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי לְאַתְקֶשְׂרָא בְּקְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה,
 וְלֹא יִתְפָּרֵשׁ בַּר נָשׁ מִנִּיהּ. וְכַד שְׂאִיל, שִׁירוּתָא דְּשְׂאֲלָתִין
 לְמַנְדַּע לְמֵאֲרִיָּה, לְאַחֲזֹאֵה דְּתִיאֻבְתִּיהּ לְגַבִּיהּ. מִכָּאן
 וְלֵהֲלָאָה, יִתְפָּרֵשׁ זַעִיר זַעִיר, וַיִּשְׂאֵל שְׂאֲלָתוּי מַה
 דְּאַצְטְרִיף לְשְׂאֲלָא.

וְכָל שְׂאֲלָתוּי יְהוֹן, לְבַתֵּר דֵּי־סִדְרָא סִדְרָא דָּא דְּקַאמְרִין.
 כְּגִוּוּנָא דָּא, כָּל שְׂאֲלָתוּי יְהוֹן בְּתַחֲנוּנִים וּבַעֲוִתִין
 לְקַמֵּי מֵאֲרִיָּה, וְלֹא יִצְדִּיק (ס"א יְרַחֵק) גְּרַמִּיהּ מִנִּיהּ. זַכָּאָה
 חוּלְקִיָּה, מֵאֵן דֵּי־דַע לְסִדְרָא סִדְרָא דָּא, לְמַהֵךְ בְּאַרְח
 מִיִּשְׂרָאֵל, כְּדַקָּא חֲזִי.

כְּגִוּוּנָא דְּאַתְאַחְדָּא אִשָּׁא בְּמִיָּא, וּמִיָּא בְּאַשָּׁא. דְּרוּם
 בְּצַפּוֹן, וְצַפּוֹן בְּדְרוּם. מְזֻרְחָא בְּמַעְרֵב, וּמַעְרֵב
 בְּמְזֻרְחָא. הָכִי נָמִי אֶתְקֶשְׂרָא כְּלָא כְּחֵדָּא, וַיְחֻדָּא אֶשְׁתְּלִים
 דָּא בְּדָא.

וְכָל אֵינְוֹן דֵּי־דַעִין לְסִדְרָא צְלוּתְהוֹן כְּדַקָּא יְאוּת,
 לְאַתְכַּפְּלָא הָנִי הֵיכְלִין אֵלִין בְּאַלִּין, וְלֵאֲתַקֶּשְׂרָא
 דָּא בְּדָא. הֵאִי בַר נָשׁ אֶתְקֶשְׂרָא בְּהוּ, וְקָרִיב לִיהּ
 לְאַתְכַּפְּלָא בְּהוּ. שְׂאֲלָתָא שְׂאִיל וַיְהִיב לִיהּ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה
 בְּהֵאִי עֲלֵמָא, וּבַעֲלֵמָא דְּאַתִּי.

בְּתַר דְּסִיִּים שְׂאֲלָתִין וְגוּפָא שְׁלִים בְּכָל סְטְרִין בְּחֵדְוָה
 דְּלֵבָא וְאַיְהוּ שְׂאִיל וְסִיִּים שְׂאֲלָתִין. יְהֵדְרָא

לְאִמְשָׁכָא בְּרַכָּאן וְחֲדוּוּאן לְתַתָּא, בְּרֹזָא דְהִיכְלָא
 תְּלִיתָאָה, לְאִמְשָׁכָא לְתַתָּא, וְדָא הוּא רִצְהָ יִי אֱלֵהִינוּ
 בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵ"ל. הֵאֵי אִיהוּ (ב"א בגין) דְּמַעְמָדוֹת אֵינּוּן
 סַמְכִין דְּגוּפָא. שִׁירוּתָא לְתַתָּא מִן גּוּפָא תִּרִין יִרְכִין, עַד
 דְּמַטֵּי לְבִרְכִין.

וְאֵלִין אֵינּוּן רֹזָא דְּמַעְמָדוֹת, דְּקִיִּימֵי עַל קָרְבָּנָא. וְהֵכָא
 אִיהוּ רֹזָא שִׁירוּתָא דְּתִרִין יִרְכִין מְלַעִילָא, עַד
 בְּרַכִּין, חַבּוּרָא דְּנְבִיאִים. וּמְרָאוֹת, בְּרֹזָא דְּאֲתוּוּן דְּשָׁמָא
 קְדִישָׁא, דְּאֶקְרִי (צבאו"ת בא"ת ב"ש) הַשְּׁתַּפָּ"א. דְּאִיהוּ רֹזָא
 דְּשָׁמָא דְּאֶקְרִי צְבָאוֹת. דָּא סְלִיק, וְדָא נְחִית. דָּא
 נְבִיאִים, וְדָא מְרָאוֹת.

וְהֵכָא אִיהוּ רֹזָא עֲלָאָה דְּבְרִייתֵי דְּקַאמְרָן, וְכַד מְטֵי
 אֵינִישׁ לְבִרְכִין, יִכְרַע בְּרוּךְ אַתָּה יִי הַמַּחְזִיר
 שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן, וְהָא הֵכָא אֶהְדְּרוּ בְּרִייתֵי (רנ"ז ע"ב)
 לְמַתְנִיתִין וְאֲתַבְּרַכָּאן פְּחָדָא.

הִיכְלָא (דף רס"ב ע"א) תְּנִינָא לְתַתָּא, דְּאֲתַפְּקְדוּ בֵּיהּ נְשִׁמְתִין
 לְסִלְקָא, לְאֲתַחְזָאָה בְּחִיזוֹ (רנ"ח) דְּחֻלְמָא. מוּדִים,
 לְאֶכְרַעָה בְּרַכִּין, לְאוּדָאָה עַל נְשִׁמְתִין, כְּדַקַּאמְרָן עַל
 נְשִׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת, (בִּין דְּאֲשְׁתֵּאִיל מִמָּאֲרִיה) (ס"א הִיכְלָא תְּנִינָא לְאִמְשָׁכָא
 בְּרַכָּאן לְתַתָּא מוּדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וְהֵאֵי הִיכְלָא אִיהוּ דְּאֲתַפְּקְדוּ בֵּיהּ נְשִׁמְתִין לְסִלְקָא לְאֲתַחְזָאָה
 בְּחִיזוֹ דְּחֻלְמָא. הֵכָא בְּעֵי בְּרַךְ נֶשׁ לְאֶכְרַעָא בְּרַכִּין לְאוּדָעָא עַל נְשִׁמְתִין וְדָא הוּא עַל נְשִׁמוֹתֵינוּ
 עַד דְּמַטֵּי לְהַטּוֹב שְׂמֵךְ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת.)

וְדָא הוּא גוּ רְזָא דְשָׁמְא קְדִישָׁא, דְּאֶקְרִי בָּם בְּמוֹכָ"ן.
 דָּא אֶקְרִי אֵל אֱלֹהִים, דְּאִיהוּ בְּרֻזָּא עֲלָאָה. (יהושע כב)
 א"ל אֱלֹהִים יְהוָה הוּא יוֹדַע. כְּלָלָא דְּאֵלִין אֲתוּוֹן
 אַחֲרֵנִין דְּנִפְקֵי מִנֵּיהוּ, (ד"א וְהָכָא אִיהוּ רְזָא חֲדָא דְּכוּלְהוּ יִרְכִין מְבָרְכִין)
 וְלִתְתָּא, רְזָא דְּחֻלְמָא. רְזָא לְהֵהוּא אֲתָר לְאֵעֲלָא בְּהוּ
 נְשַׁמְתִּין. וּבְעֵינָן לְאִמְשַׁכָּא בְּהַנִּי בְּרַכָּאן, בְּגִין לְאִשְׁכַּחַא
 נִיִּיחָא בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי.

הֵיכְלָא תִּתְתָּא לְתִתָּא, שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרַכָּה. הָכָא
 אִיהוּ כְּלָלָא דְּשְׁלוֹם. שְׁלוֹם לְעֵילָא, שְׁלוֹם
 לְתִתָּא, שְׁלוֹם לְכָל סְטָרִין, שְׁלוֹם בְּפַמְלִיא דְּלְעֵילָא,
 שְׁלוֹם בְּפַמְלִיא דְּלִתְתָּא, וְהֵיכְלָא דָּא אִיהוּ פַּמְלִיא
 דְּלִתְתָּא. (ס"א דְּאִיהוּ הֵיכְלָא דְּלִתְתָּא וְדָא בְּחַבּוּרָא וְכוּ') בְּחַבּוּרָא חֲדָא
 בְּפַמְלִיא (נ"א בְּהֵיכְלָה) דְּלְעֵילָא. וּמֵהָכָא נִגִּיד לְכָל אֵינּוֹן
 תִּתְתָּא דְּלְבַר.

וְהָכָא אֲתַכְלִיל וְאֲשַׁתְּלִים כְּלָא כְּחֲדָא, עֵילָא וְתִתָּא,
 בְּנֵהִירוּ חֲדָא, לְאֲשַׁתְּלָמָא שִׁים מְלָא, יי' אֱלֹהִים.
 שִׁים דָּא דְּאִיהוּ שְׁלָם, בְּכָל אֵינּוֹן הֵיכְלִין, בְּכָל אֵינּוֹן
 נְהוּרִין עֲלָאִין, לְמַהוּי כְּלָהוּ חַד. (שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרַכָּה)

הַאי בַר נֶשׁ, כַּד אֲשַׁתְּאִיל מֵהֵיכְלָא דָּא לְנִפְקָא לְבַר.
 יְשׁוּי גְרַמִּיָּה, כְּמָאן דְּנִפְיָק מִחַבְּרוּתָא דְּמִלְכָּא, וּמְגוּ
 הֵיכְלִיָּה, וַיִּמְאִיךְ גְרַמִּיָּה קְמִיָּה. אֲבָל יַחְדֵי גְרַמִּיָּה, דְּהָא

קִדְמָאָה אִיהוּ, לְנִטְלָא עֵטְרָא דְמְשִׁיכוּ דְבִרְכָאן דְנִגְדִין
 מִיְחֻדָּא דְמֵאֲרִיָּה. דָּא אִיהוּ בֵּר, דְאִיהוּ מֵהִיכְלָא דְמִלְכָּא.
 דְהָא בְּהַאי שְׁעֵתָא דְקָא נְפִיק מִקְמֵי מִלְכָּא, וְכִלָּא קָשִׁיר
 בְּכֹל הַנִּי סִטְרִין, בְּקִשׁוּרָא (קט"ז ע"א) דְיִחֻדָּא, וּבִרְכָאן,
 וְקִדּוּשָׁה, וְתוֹסַפֵּת קִדּוּשָׁה. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָרִי
 לְפַמְלִיא דְלַעִילָא, וְאָמַר לֹון, פְּתוּבוּ לְהַאי בֵּר נִשְׁ
 פְּלַנְיָא, מֵאִינוּן דְאֶקְרוּן חוֹשְׁבֵי שְׁמוּ.

מֵאֵן חוֹשְׁבֵי שְׁמוּ. אִינוּן דְמַחְשְׁבֵי וּמְכוּוֹנִין בְּרִזָּא דְשְׁמִיָּה,
 לְיִחֻדָּא הִיכְלִין בְּהִיכְלִין, לְקִשְׁרָא קִשְׁרִין, וְלִיְחֻדָּא
 כְּלָהוּ בְיִחֻדָּא חֲדָא. וְאֵלִין אִינוּן חוֹשְׁבֵי שְׁמוּ, כְּמָה דַּאֲתָ
 אָמַר (מלאכי ג) וְלַחוֹשְׁבֵי שְׁמוּ. כִּדִּין אֲכַתִּיבוּ לֵיהּ, וְאֲתִרְשִׁים
 וְאֲשַׁתְּמוּדַע לַעִילָא, (וְאֲתִרְשִׁים) וְאֲשַׁתְּלִים אִיהוּ לַעִילָא
 וְתַתָּא.

וּמֵאֵן דְקָרִיב קָמֵי מֵאֲרִיָּה, וְצִלֵי צְלוֹתִיָּה, וְלֹא אֲשֻׁלִים
 יְחֻדָּא, וְלֹא חִיִּישׁ עַל יְקָרָא דְמֵאֲרִיָּה, לְקִשְׁרָא
 קִשְׁרִין כְּדִקְאֻמְרוּן, טַב לֵיהּ דְלֹא אֲבֵרִי. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא אָמַר (ירמיה כב) פְּתוּבוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי גֹבֵר לֹא
 יִצְלַח בְּיָמָיו. וְדָא אִיהוּ (משלי כח) גּוֹזֵל אֲבִיו וְאָמוּ.

הַכָּא אֲשַׁתְּלִים כְּלָא לַעִילָא וְתַתָּא, רִזָּא דְשְׁמָא קְדִישָׁא
 שְׁלִיטָא לַעִילָא. מִצְפִּ"ן מִצְפִּ"ן. (שמות לד) יי' יי' אֵל
 רַחוּם וְחַנוּן. הַכָּא אִיהוּ רִזָּא דְשְׁמָא קְדִישָׁא דָּא,

לְאַתְקַדְשָׁא בְּאַתּוּי בְּבֵי עֶשְׂרָה, וְאַתּוּן אַחַרְנִין בְּקְדוּשָׁה
 דִּיחִידָאֵי בְּצִלוֹתָא. בְּתַר דְּסִיִּים, קָאִים עַל רַגְלוּי, (נ"א
 לְכַפְּרָא) לְאוֹדָאָה (ק"כ ע"ב) עַל חוּבוּי, בְּגִין דִּלָּא יְהֵא פְטָרָא
 דְּפוּמָא לְסִטְרָא אַחַרָא, לְאַסְטָאָה לִיָּה, וְאַתְכַּפֵּיָא קְמִיָּה.
 וַיִּקּוּם בְּקִיּוּמִיָּה לְאַתְבְּרַכָּא מִבֵּי מַלְכָּא.

וְזַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּאַתְקַדְשׁ בְּהֵאֵי גְוּוּנָא בְּצִלוֹתָא
 כְּדַקְא מְרוּן, וְקֶשֶׁר קְשָׁרִין, וַיִּיחַד יְחוּדִין, וַיִּתְכַּוּוּן
 בְּכֻלָּא כְּדַקָּא יְאוּת, וְלֹא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא.
 צִלוֹתִיָּה לָא אַהֲדָר בְּרִיקְנִיָּא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְזִיר
 וְאִיהוּ מְבִטֵּל. עַל דָּא כְּתִיב (מְשֻׁלִי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאַמְךָ
 וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ. אֵית לִיָּה חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא
 דְּאַתֵּי. (אסתר ב) בְּעֶרְבַּ הַיָּא בָּאָה הַיִּינוּ)

כְּתִיב (מְשֻׁלִי לא) וְתָקַם בְּעוֹד לַיְלָה וְתִתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְגו'
 מֵהָהוּא רַבּוּיָא דְּבִרְכָּאָן, וְקְדוּשָׁה, וְתוֹסַפֵּת קְדוּשָׁה
 דְּקָא נְטָלָא. כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (בראשית מט) וְלָעֶרְבַּ יַחֲלַק שָׁלָל,
 דְּפְלִיגַת חוּלְקָא לְכֻלָּא, וְאַפִּילוּ לְסִטְרָא אַחַרָא חוּלְקָא
 בְּלַחֲוּדָהָא.

וְרָזָא דָּא, רָזָא לְבַנֵּי מְהֵימְנוּתָא. חוּלְקָא דְּסִטְרָא אַחַרָא
 מְסַאָבָא, כָּל אֵינּוֹן חוּבִין, וְכָל אֵינּוֹן חֲטָאִין,
 דִּתְהוּא בַר נָשׁ דְּקֶשֶׁר קְשָׁרִין דִּיחֻוּדָא, דְּאַתּוּדָה עַלִּיָּהּ,
 כְּלָהּוּ שְׁרִיִן עַלִּיָּה דְּסִטְרָא אַחַרָא. וְאֵינּוֹן חוּלְקָא

וְאַחֲסַנְתָּא דְסִטְרָא אַחְרָא מִסַּאבָּא. (דף רס"ב ע"ב) וְאִי לָא אֹדְי
עָלֶיהָ, אֶשְׁתַּכַּח מִקְטָרְגָא וַיִּכִּיל לֶיהָ.

וְאִי אֹדְי עַל כָּל חוּבוֹי, בְּהֵיִא צְלוּתָא, דְקָשִׁיר קְשָׁרִין
דִּיחֻודָא, וְאֶתְבָּרְכָאן עֲלָיִי וְתַתָּאִי. וּמַהְהוּא חוּלְקָא
דְסִטְרָא אַחְרָא, כָּל אֵינּוֹן חוּבִין וְחֻטְאִין דְאֹדְי עָלֵיהוּ,
נְטִילָא לֹון לְחוּלְקִיהָ. וְרִזָּא דָּא שְׁעִיר. דְכְּתִיב, (ויקרא טז)
וְהִתּוּדָה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת וְגו', וְכְתִיב וּנְשָׂא הַשְּׁעִיר
וְגו', דָּא הוּא חוּלְקִיהָ וְעַדְבִּיהָ וְאַחֲסַנְתִּיהָ.

וְאִי הֵהוּא בַר נָשׁ תָּב לְסַרְחָנִי דְחוּבוֹי, וּוִי לֶיהָ, דְכְּלָהוּ
נְטִיל לֹון מֵהֵהוּא סִטְרָא, בְּעַל פְּרַחֲיָה דֵהֵהוּא סִטְרָא.
וּמַגּוּ דְנְטִיל לֹון מֵהֵאִי סִטְרָא בְּעַל פְּרַחֲיָה דֵהֵהוּא סִטְרָא,
כְּדִין אַבְאִישׁ לֶיהָ, וְאֶתְהַפֵּךְ עָלֶיהָ מִקְטָרְגָא, וְקַטְרִיג
לֶיהָ. וְכַד אֹדְי עָלוּי, נְטִיל לֹון הֵהוּא סִטְרָא אַחְרָא,
וְאִיהוּ עַדְבִּיהָ וְחוּלְקִיהָ.

וְרִזָּא דָּא, הָכִי נְמִי קְרַבְנָא, דְבַעֵי לְאוּדָאָה עַל הֵהוּא
קְרַבְנָא, כָּל חוּבוֹי וְחֻטְאֹי, לְמִיָּהֵב חוּלְקָא לְמֵאן
דְאַצְטְרִיךְ. קְרַבְנָא כְּלָא לְסִטְרָא דָּא חוּלְקָא דְקוּדְשָׁא,
וְרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא. וְלְסִטְרָא דָּא, הֵהוּא חוּלְקָא דְאֵינּוֹן
חוּבִין, וְחֻטְאִין דְאֶתִּיָּהִיבוּ בְהוּדָאָה עַל הֵהוּא בְּשָׂרָא
דְקְרַבְנָא. כְּמָה דְכְּתִיב, (משלי כד) אִם רָעַב שׁוֹנֵאֵךְ הֶאֱכִילָהוּ
לֶחֶם וְגו'. כִּי גַחְלִים אֶתְהָ חוּתָהּ וְגו', וְסִימְנִיךְ (אסתר ה) יָבֵא

הַמְּלֹךְ וְהַמֶּן אֶל הַמִּשְׁתָּה. זָכָאָה אִיהוּ מֵאֵן דִּידַע אֲרַחֲיָה
לְמַהֲךְ בְּאַרְחָ קְשׁוּט.

וְכָל מֵאֵן דְּלֵא יָדַע לְסִדְרָא שְׁבַחָא דְמֵאֲרִיָּה, טַב לִיָּה
דְּלֵא אֲבָרִי. בְּגִין דְּאַצְטְרִיךְ צְלוּתָא דְאִיהוּ שְׁלֵמָא
לְעֵילָא. (בְּגִין דְּאַצְטְרִיךְ צְלוּתָא) מִגּוּ מַחְשָׁבָה, וְרַעוּתָא דְּלֵבָא,
וְקָלָא, וּמְלָה דְּשִׁפּוּוֹן. לְמַעַבְד שְׁלִימוּ וְקְשׁוּרָא וְיַחְוּדָא
לְעֵילָא, כְּגִוּוּנָא דְאִיהוּ לְעֵילָא. כְּגִוּוּנָא דְנִפְקָא שְׁלִימוּ
מֵעֵילָא לְתַתָּא, הָכִי אֲצְטְרִיךְ מִתַּתָּא לְעֵילָא, לְקְשָׁרָא
קְשָׁרָא כְּדָקָא יָאוּת.

רְזָא לְחֻבְרֵיָּא דִּיהֵכּוֹן בְּאַרְחָ מִיִּשְׁר, מַחְשָׁבָה. וְרַעוּתָא.
וְקָלָא. וּמְלָה. אֵלִין אַרְבַּע מְקַשְׁרִין קְשָׁרִין. לְבַתַּר
קְשִׁירוּ קְשָׁרִין כְּלֵהוּ כְּחֻדָּא, אַתְעֵבִידוּ כְּלֵהוּ רְתִיכָא חֻדָּא,
לְאַשְׁרָאָה עַלִּיָּהוּ שְׁכִינְתָּא, וְאַתְעֵבִידוּ כְּלֵהוּ לְבַתַּר
אַרְבַּעָה סְמִכִין לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ, וְשְׁכִינְתָּא אֲסִתְמִיךְ
עַלִּיָּהוּ, בְּכָל אֵינּוֹן קְשָׁרִין עַלְאִין.

מַחְשָׁבָה אֲפִיק רַעוּתָא, (רַעוּתָא אֲפִיק כְּלָא) רַעוּתָא דְנִפְיָק מִגּוּ
מַחְשָׁבָה, אֲפִיק קָלָא דְאַשְׁתַּמַּע, וְהַהוּא קָלָא
דְאַשְׁתַּמַּע, סְלִיק לְקְשָׁרָא קְשָׁרִין מִתַּתָּא לְעֵילָא, הֵיכְלִין
תַּתְאִין בְּעַלְאִין. קָלָא דְאִיהוּ קְשִׁיר קְשָׁרִין וּמְשִׁיךְ בְּרַכָּאן
מֵעֵילָא לְתַתָּא בְּלַחֲשׁוּ, סְמִיךְ אֵלִין אַרְבַּעָה סְמִכִין:
מַחְשָׁבָה. וְרַעוּתָא. קָלָא. וּמְלָה. סְמִיכוּ בְּסִיּוּמָא דְקְשׁוּרָא,

אֲתָר דְּכֻלָּא אֲתִקְשֵׁר בֵּיהּ כְּחֵדָא, וְאֲתַעְבִּידוּ כְּלֵהוּ חֵד. זְכָאָהּ אִיהוּ בַר נָשׁ דְּקִשֵׁר קִשְׁרִין דְּמֵאֲרִיָּה, וְסִמְיָהּ סְמִיכִין כְּדִקָּא יָאוּת, וְאֲתַפּוּון בְּכֹל הֵנִי מְלִין דְּקֵאמְרֵן. זְכָאָהּ אִיהוּ בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאֲתֵי. עַד הֵכָא אֲשֵׁתְכֻלְלוּ הֵיכְלִין בְּסִטְרָא דְּקְדוּשָׁה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח וְאָמַר, (הושע ו) וְהָמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית שָׁם בְּגֵדוֹ בִּי. מֵאֵן יִגְלֶה עֶפְרַיִם מֵעֵינֵיךָ אָדָם קְדָמָאָה, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא פְּקִיד לָךְ פְּקוּדָא חֵדָא, וְלֹא יִכְלִית לְקִיָּמָא בָּהּ. בְּגִין דְּאֲתַפְתִּית עַל מְלִין בִּישׁוּן, דְּאִסְטֵי לָךְ הֵהוּא חוּיָא בִּישָׂא, דְּכִתִּיב, (בראשית ג) וְהִנְחַשׁ הָיָה עָרוֹם. וּבְגִין כֵּן, אֲתַפְתִּית אֲבִתְרִיָּה, וְגֵרַמַת מִיָּתָהּ לְגֵרַמָּהּ, וְלְכֹל אֵינּוֹן תּוֹלְדִין דְּנִפְקוּ מִיָּנָה. תָּא חוּזִי, דְּכֹל מֵאֵן דְּאֲתַפְתָּא אֲבִתְרִיָּה וְנַחֲתִית לְגַבִּיָּה בְּרַגְעָא חֵדָא, יִתְאַבִּיד לְגַבִּיָּה.

תָּא חוּזִי, דְּוֹד הוּהּ קִיוּמָא נְעִיץ בְּמִקּוּרָא דְּמִיִּין נְבַעִין, וְכֹד אֲתַדְחִיָּא לְאַרְעָא אַחְרָא, וְצַעְרִין לִיָּה, וְלִפּוּם צַעְרִיָּה אֲתַדְחִיָּא מֵאַרְעָא קְדִישָׁא. אִף עַל גַּב דְּנַחֲתִית מְדַרְגוּי לְדַרְגָּא תַתָּאָה, קָם בְּקִיוּמִיָּה, וְלֹא עָאל לְסִטְרָא אַחְרָא, וְאִסְתַּמַּר מְנִיָּה. מַה כְּתִיב (שמואל א ב) וְאוֹלָם חַי יְיָ וְחַי נִפְשֶׁךָ כִּי כִפְשָׁע בִּינִי וּבֵין הַמּוֹת. דְּהָא נַחֲתִית בְּדַרְגוּי, עַד דְּהוּהּ בֵּיהּ הָאֵי שְׁעוּרָא. וְזְכָאָהּ חוּלְקִיָּה, מֵאֵן

דְּאִסְתָּמַר מִהֵהוּא סֵטְרָא בִישָׂא, וּמְכַל דְּרַגִּין דְּהֵהוּא
סֵטְרָא, דְּמִשְׁתַּכַּחֵי בְּעֵלְמָא.

דְּכַמָּה סֵטְרִין וְדְרַגִּין אֵית לִיצַר הָרַע: נַחֲשׁ עֵקְלָתוֹן.
שָׁטָן. מִלְּאֵךְ (דף רס"ג ע"א) הַמּוֹת. יִצַר הָרַע. וְהָא
אוּקְמוּהָ. דְאָף עַל גַּב דְּבִשְׁמֵהוֹן אֵלִין אֶקְרִי, שְׁבַע שְׁמֵהוֹן
אֵינּוֹן לֵיה: שָׁטָן. טָמָא. שׁוֹנָא. אֶבֶן מְכַשׁוֹל. עַרְל. רַע.
צְפוּנִי. אֵלִין אֵינּוֹן שְׁבַע שְׁמֵהוֹן, לְקַבֵּל שְׁבַע דְּרַגִּין
דְּהִיכְלִין דִּילֵיה, דְּכֻלְהוּ מִסֵּטְרָא מִסְּאָבָא פְּדִקְאֻמְרָן.
לְקַבֵּל אֵלִין שְׁבַעָה שְׁמֵהוֹן, אֵינּוֹן דְּאֶקְרִי בְּהוּ גִיהֶנָם, אֲתָר
דְּאִתְדַּנּוּ בֵּיה חֵיבֵיָא דְּעֵלְמָא. וְאֵלִין אֵינּוֹן: בּוּר. שְׁחַת.
דּוּמָה. טִיט הֵינּוֹן. שְׂאוּל. צִלְמוֹת. אַרְץ תַּחְתִּית. כָּל אֵלִין
שְׁבַעָה מְדוּרִין דְּגִיהֶנָם, לְקַבֵּל אֵלִין שְׁבַע שְׁמֵהוֹן, דְּאֵית
לֵיה לִיצַר הָרַע.

וְהָא אוּקְיַמְנָא, דְּכַמָּה דְּאֵית דְּרַגִּין וְהִיכְלִין לְסֵטְר
קְדוּשָׁה, הָכִי נָמִי לְסֵטְר מִסְּאָבָא. וְכֻלְהוּ מִשְׁתַּכַּחֵי
וְשִׁלְטִי בְּעֵלְמָא, בְּסֵטְר (ס"א שְׁמָאֵלָא) מִסְּאָבָא. שְׁבַעָה הִיכְלִין
אֵינּוֹן, דְּאֵינּוֹן לְקַבֵּל שְׁבַעָה שְׁמֵהוֹן, דְּאֶקְרִי בְּהוּ גִיהֶנָם
(יִצַר הָרַע). וְכֻלְהוּ (לְאִסְטָאָה בִישָׂא) קַיִימִי לְדֵינָא, וְלְסְאָבָא,
לְאֵינּוֹן חֵיבֵי עֵלְמָא דְּדַבְּקֵי בְּהוּ, וְלֹא אִסְתְּמְרָן אֲרַחֲיֵיהוּ
מִנֵּיה, כִּד אֵינּוֹן בְּהָאֵי עֵלְמָא.

דְּהָא מֵאֵן דְּאֵתִי לְאִתְדַכָּאָה בְּהָאֵי עֵלְמָא, בְּסֵטְרָא

דְּדַכְיָא, מְדַכְיָין לִיָּה, בְּהֵוּא אֲתָר דְּאֶקְרִי רְזָא
 דְּמֵהִימְנוּתָא. דְּכַמָּה דְּרַגִּין אִינּוּן, וְכַמָּה מְמַנּוּ, דְּכֻלְּהוּ
 קַיִימִן לְקַרְבָּא לְבַנֵּי נְשָׂא לְפּוּלְחָנִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא,
 וְלְדַכְיָא לִיָּה. וּמֵאֵן דְּאֲתִי לְאַסְתָּאבָּא, מְסַאבִּין לִיָּה בְּהֵאִי
 סְטָרָא אַחְרָא דְּאִיְהוּ מְסַאבָּא. דְּהָא כַּמָּה דְּרַגִּין, וְכַמָּה
 מְמַנּוּ, כְּלֵהוּ קַיִימִי לְסַאבָּא לֹוֹן לְבַנֵּי נְשָׂא.

מֵאֵן דְּיֶקְרַב בְּהוּ, וְאֲתִי לְאַתְמִשְׁכָּא בְּתַר הֵהוּא סְטָרָא
 בִּישָׂא, עָלִיָּה כְּתִיב, (תהלים פט) מִי גָבַר יַחֲיָה וְלֹא
 יִרְאֶה מוֹת יִמְלֹט נַפְשׁוֹ וְגו'. מֵאֵן אִיְהוּ בַר נֶשׁ דְּאֲתַבְּרִי
 בְּעֶלְמָא דְּלֹא יַחֲמִי מוֹתָא, הֵהוּא דְּכָל עֶלְמָא אֲתַמְשְׁכָּאן
 אֲבַתְרִיָּה. דְּהָא בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְּאֲתִי בַר נֶשׁ לְמִיָּהב
 חוּשְׁבָּנָא קָמִי מְאָרִיָּה, עַד לָא יִפּוּק מֵהֵאִי עֶלְמָא, חָמִי
 לִיָּה, וְהָא אוֹקִימְנָא.

וְאֵלִין שְׁבַעָה הֵיכְלִין, דְּאִינּוּן שְׁבַעָה מְדוּרִין לְגִיָּהנָם.
 תְּרִיסָר יְרַחֲיִן אֶקְרוּן, בְּגִין דְּהָא כַּמָּה דְּאִית לְסִטְר
 מֵהִימְנוּתָא תְּרִיסָר יְרַחֲיִן, דְּרַגִּין קְדִישִׁין, הֶכִי נִמִּי אִית
 לְסִטְרָא אַחְרָא דָּא תְּרִיסָר יְרַחֲיִן, דְּחִיבִיָּא אֲתַדְּנוּ בְּהוּ,
 וְנִשְׁמַתָּא דְּלֵהוּן אֲתַדְּנַת בְּהוּ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוּן דְּצְדִיקִיָּא,
 דְּאֲתַמְנַעַן רַגְלֵיָּיהוּ מִנִּיָּיהוּ בְּהֵאִי עֶלְמָא, וְלֹא מִתְקַרְבִּי
 לְתַרְעֵיָּיהוּ, בְּגִין לְאַשְׁתַּזְבָּא מִנִּיָּיהוּ בְּהֵהוּא עֶלְמָא.
 הֵיכְלָא קַדְמָאָה. שִׁירוּתָא דְּסִטְרָא דִּיצַר הָרַע. הֵאִי

הֵיכָלָא קַדְמָאָה, אֶקְרִי בּוֹר רִיקָא מִכְּלָא. מֵאֵן דְּאֵתִי
 לְאַעֲלָא בֵּיהּ, לִית מֵאֵן דְּאֶחִיד בֵּיהּ. כְּלָהּ דְּחִיִּין לִיה
 לְמִנְפַּל דְּלֵא יְקוּם, לִית בֵּיהּ סִמְךָ לְטָב.

בְּהֵאִי הֵיכָלָא, קְיִימָא חַד מְמַנָּא, וְדוּמָה שְׁמִיָּה. וְהֵאִי
 אִיהוּ קְיִימָא לְעֵילָא וְתַתָּא. דָּא אִיהוּ אֶחִיד
 בְּנִשְׁמַתָּא, כַּד אֶתְדַחֲתָא מֵהֵיכָלָא קְדִישָׁא, עַל יְדָא דְּהֵהוּא
 מְמַנָּא טְהֵרִיא"ל, וְהֵאִי אִיהוּ קָאִים לְגַבִּי הֵהוּא תַרְעָא
 דְּהֵהוּא סְטְרָא קְדִישָׁא, וּבְגִין כַּךְ קְיִימָא הֵאִי דוּמָה,
 לְאַחַדָּא לָהּ לְנִשְׁמַתָּא, וּכְמָה גְרַדִּינִי נִימוּסִין בְּהֵדִיָּה.

וְתַחֲתֵי הֵאִי מְמַנָּא, קְיִימָא חַד מְמַנָּא אַחְרָא, דִּי אֶלְפָּ
 וּרְבֵבָן תַּחֲתֵיהּ. וְהֵאִי מְמַנָּא אֶקְרִי פְתוּ"ת. דָּא
 הוּא דְּאִיהוּ קְיִימָא לְפִתְתָּא בְּנִי נְשָׂא. וְהֵאִי אִיהוּ דְּשָׂרִי
 לְגַבִּיָּהּ, וְאַסְטִי לִיה, לְאַסְתְּכֵלָא וּלְעֵינָא בְּמָה דְּלֵא
 אֶצְטְרִיךְ בְּכַמָּה זְנוּנִין וּבְכַמָּה נְאוּפִין. וְכָל אֵינּוֹן דְּעַמִּיָּה,
 כְּלָהּ קְיִימָן לְגַבִּיָּהּ, וְאַזְלִין קַמִּיָּה, וְאַכְרִיחֵן לִיה
 לְאַסְטָאָה עֵינּוּי, לְאַסְתְּכֵלָא בְּמָה דְּלֵא אֶצְטְרִיךְ.

וְהֵאִי אִיהוּ סְרִסוּרָא בִישָׁא, לְכָל אֵינּוֹן בִּישִׁין, הֵאִי קָאִים
 עַל קְבֵרָא בּוּזְמָנָא דְּאֶתְדֵן הֵהוּא גּוּפָא, וְתַבַּר לִיה
 עֵינּוּי. בְּגִין דְּאִיהוּ רְוּחַ לּוֹן, כַּד אִיהוּ בְּהֵאִי עֶלְמָא,
 וְדִילִיָּה אֵינּוֹן.

וּבְהֵאִי אֶתְרֵי אֶתְדַנְתֵּי נִשְׁמַתָּא, עַד דְּעֵאלַת לְהֵאִי אֶתְרֵי

דְּאֶקְרִי בּוֹר, וְכַמָּה נְחֻשִׁים וְעֶקְרָבִים אֵית בֵּיהּ, דְּכִלְהוּ
עֶקְצֵי לָהּ לְהָאִי ^(דף רס"ג ע"ב) נְשֻמְתָּא, וְאַחֲדֵי בֵּהּ, וְדִיִּינִין לָהּ.
לְגוּ מִן דָּא, אֵית חַד רוּחָא אַחֲרָא מְסֻאָבָא, דְּאִיהוּ עֲלָאָה
עַל כִּלְאָ. וְדָא קְיִמָּא עַל כָּל הֵיכְלָא דָּא, וְכִלְהוּ
נְטִלֵי בְּגִינֵיהּ, וְהָאִי אֶקְרִי גְּמִימָ"א. הָאִי הוּא ^(רמ"ו ע"א)
סוּמְקָא כּוּוּרְדָּא, אִיהוּ קָאִים לְאַבְאָשָׁא תְּדִיר, דְּהָא כַּד
צְלוּתָא דְּבֵר נֶשׁ אַתְּדַחֲיָא, וְלֹא זָכִי בֵּהּ הֵהוּא בֵּר נֶשׁ, הָאִי
רוּחָא קְיִמָּא, וְסִלְקָא וְאַשְׁתַּתַּף בְּרוּחָא מְסֻאָבָא עֲלָאָה
עַל כִּלְאָ, וְאַסְטֵי לְעִילָא, וְאַדְכִּיר חוּבוֹי דְּבֵר נֶשׁ קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסִימְנִיךְ ^(איוב א) וַיָּבֵא גִ"ם הַשָּׁטָן
בְּתוֹכָם, וְלֹא כְּתִיב וַיָּבֵא הַשָּׁטָן אֶלָּא גַם.
וּמֵהָאִי רוּחָא בִּישָׁא, תְּלִיִין כַּמָּה גְּרִדִּינִין אַחֲרָנִין, דְּאִינּוּן
מְמַנְן לְאַחֲדָא מְלָה בִּישָׁא, אוּ מְלָה טְנוּפָא
דְּאַפִּיק בֵּר נֶשׁ מְפוּמִּיָּהּ, וְלְבַתֵּר אַפִּיק מְלִין קְדִישִׁין. וּוִי
לוֹן, וּוִי לְחֵייהוֹן, אֱלִין אִינּוּן בְּנֵי נֶשׁא דְּגֵרְמִי לְאֱלִין
גְּרִדִּינִין אַחֲרָנִין לְשִׁלְטָאָה, לְמַפְגַּם אֶתֶר קְדִישָׁא. וּוִי לוֹן
בְּהָאִי עֲלֻמָּא, וּוִי לוֹן לְעֲלֻמָּא דְּאֶתִי. בְּגִין, דְּאֱלִין רוּחִין
מְסֻאָבִין, נְטִלִין הָאִי מְלָה מְסֻאָבָא, וְכַד אַפִּיק בֵּר נֶשׁ
לְבַתֵּר מְלָה קְדִישָׁא, אַקְדִּימוּ אֱלִין רוּחֵי מְסֻאָבִי, וְנְטִלֵי
הֵהִיא מְלָה מְסֻאָבָא, וּמְסֻאָבִי לְהֵהִיא מְלָה קְדִישָׁא, וְלֹא
זָכִי בֵּיהּ בֵּר נֶשׁ, וְכַבִּיכּוֹל תִּשְׁשׁ חִילָא קְדִישָׁא.

וְעֵילָא מְאֵלִין אֵית חַד מִמְּנָא סְפִסְרֵיט"א שְׁמִיּהּ. וְכִמְה
 גְּרֵינֵי נִימוּסִין, וְהָאֵי מִמְּנָא דְעֵלְיֵיהוּ, נְטִילֵי
 אֵינּוֹן מְלִין בִּישִׁין, וְהִכֵּי נִמֵּי נְטִילֵי כָּל אֵלִין מְלִין דְזֻרִיק
 בַּר נֶשׁ בִּידוּי, כַּד רוּגְזָא שְׂרִיא עֲלוּי, דְהָא כְּדִין הָאֵי
 מִמְּנָא סְפִסְרֵיט"א נְקִיט הָאֵי מְלָה, דְזֻרִיק בַּר נֶשׁ
 בְּרוּגְזִיּהּ, וְסִלְקֵי וְאָמַר, דָּא הוּא קָרְבְּנָא דְפִלְנִיא, דְקָרִיב
 לְסֵטְרָא דִילָן.

בְּגִין דְכָל סֵטְרָא דְנִיּוּחָא, אֵיּהוּ מִסֵּטְרָא דִימִינָא,
 וּמִסֵּטְרָא דְמַהִימְנוּתָא. וְכָל סֵטְרָא דְרוּגְזָא, אֵיּהוּ
 מִסֵּטְרָא אַחֲרָא בִישָׂא, סֵטְרָא מְסַאבָּא. וְעַל דָּא מֵאֵן
 דְאֲשַׁדֵּי מִן יְדוּי מְדֵי בְרוּגְזָא, כָּל אֵלִין נְטִלִין לָהּ לְהָאֵי
 מְלָה דְאֻזְדְּרִיק, וְסִלְקֵי לָהּ לְעֵילָא, וְאֲתִקְרִיב לְהָהוּא
 סֵטְרָא, וְאָמְרֵי דָּא (ס"א פּוֹלְחָנָא דְקָרְבְּנָא) קָרְבְּנָא דְפִלְנִיא.

וְכָרוּזָא קְאָרֵי בְכָל אֵינּוֹן רְקִיעִין וְאָמְרֵי, וּוִי לְפִלְנִיא
 דְאֲסֵטִי בְתַר אֵל זֶר, וּפְלַח לְאֵל אַחַר. וְכָרוּזָא
 קְאָרֵי זְמָנָא תְנִינָא וְאָמַר, (הוֹשַׁע ז') אֹוִי לָהֶם כִּי נִדְדוּ מִמֶּנִּי
 וּגו'. וּפָאָה אֵיּהוּ בַר נֶשׁ, דְאֲסִתְמַר מְאָרְחוּי, וְלֹא יִסְטִי
 לִימִינָא וְלִשְׁמַאלָא. וְלֹא יִנְפּוֹל בְּגוּ בִירָא עֲמִיקָא, דְלֹא
 יְכִיל לְסִלְקָא מִנִּיהּ.

הֵיכְלָא תְנִינָא, הֵיכְלָא דָּא, אֵיּהוּ חָשׁוּף יְתִיר עַל
 הֵיכְלָא קְדַמָּאָה, הָאֵי אֲקָרֵי שַׁחַת, לְקַבֵּל שְׁמָא

דְּאֶקְרִי טָמֵא. בְּגִין דְּהִיכְלָא קְדָמָאָה אֶקְרִי בּוֹר, לְקַבֵּל
שְׁמָא דְּאֶקְרִי שְׁטָן. וְהֵאֵי אֶקְרִי שְׁחַת, לְקַבֵּל שְׁמָא דְּאֶקְרִי
טָמֵא. בְּהִיכְלָא דָּא קְיִימִין תְּלַת פְּתַחֲוֹן, לְתַלְתַּת סְטָרִין.
פְּתַחָא קְדָמָאָה. בֵּיה קְיִימָא חַד מְמָנָא, עֵסְטִירִי"א
שְׁמִיָּה. וְכֻמָּה אֱלֹף וְרַבְבֵּן מְמָנֵן תְּחוּתִיָּה, וְהֵאֵי
אִיהוּ קְיִימָא עַל כָּל אֵינּוֹן דְּמַחְבְּלֵי אֲרַחֲיָיְהוּ, לְאוּשְׁדָא
זֶרְעָא עַל אֲרַעָא. אוּ דְמַפְקֵי זֶרְעָא, דְּלֹא כְּאֲרַחָא. אוּ
לְכָל אֵינּוֹן דְּמִזְנוּ בִּידֵיָּיְהוּ. אֱלִין אֵינּוֹן דְּלֹא חֲמָאן אַנְפִּי
שְׁכִינְתָא כָּלִל. אֱלֹא הֵאֵי מְמָנָא דְּבַסְטֵר מְסֹאֲבָא
דְּקֵאמְרוּן, נְפִיק בְּהֵהוּא זְמָנָא, וְכֻמָּה אֵינּוֹן אֱלֹף וְרַבְבֵּן,
כְּלֵהוּ מִתְּכַנְפֵּי עַל הֵהוּא בַר נֶשׁ, וּמְסֹאֲבֵי לִיָּה בְּהֵאֵי
עֲלָמָא. וְלִבְתֵּר כֹּד נֶפֶק נִשְׁמַתִּיָּה מִנִּיָּה מֵהֵאֵי עֲלָמָא, הֵאֵי
מְמָנָא וְכָל אֵינּוֹן דְּעַמִּיָּה, מְסֹאֲבִין לִיָּה לְנִשְׁמַתִּיָּה,
וְאַחַדִּין בְּהַ, (וְאַסְתְּאַבְת בְּהוּ) וְאַעִילוּ לָהּ לְאַתְדָּנָא בְּהוּ.
וְאַלִּין אֶקְרוּן שְׁכַבְתַּת זֶרַע רוּתַחַת. דְּכֻלְהוּ רוּגְזִין מְסֹאֲבִין
קְיִימִין כְּלֵהוּ עַל דָּא, בְּגִין דְּכֻלְהוּ קְיִימִין וְשָׂרְאן
עֲלִיָּה דְּבַר נֶשׁ, בְּהֵהוּא זְמָנָא דְּאַרְתַּח גְּרַמִּיָּה, וְחַמִּים לִיָּה
לְתִיאוּבְתָא דָּא. וְכֻדִּין נְטְלִין לִיָּה לְהֵהוּא תִיאוּבְתָא.
וְהֵהוּא זֶרְעָא דְּאַתּוּשְׁד בְּאַרְעָא. וְאַתְתַּקְפוּ בֵּיה, וְנִטְלִי
לִיָּה. וְסֻלְקֵי לִיָּה לְעִילָא, וְגֵרְמוּ דְּבְרִית דָּא דִּישְׁתַּעְבַּד
בְּסֵטֵר מְסֹאֲבָא.

פְּתַחַא תְּנִינָא, בֵּיה קִימָא מְמַנָּא אַחְרָא, טְסִקִּיפָּה
 שְׁמִיָּה, וְהֵאֵי אִיהוּ מְמַנָּא, עַל כֹּל אֵינּוֹן דְּמַחְבְּלֵי
 אַרְחִייהוּ, דְּלֹא אוֹשְׁדֵי זִרְעָא עַל אַרְעָא, אֶלֶּא דְּאוֹשְׁדֵי
 זִרְעָא בְּבַעֲיָרִי, אוּ בְּאִיסוּרִין חֲמוּרִין דְּאוּרִייתָא, בְּאֵינּוֹן
 עֲרִיּוֹת, הֵאֵי מְמַנָּא וְכִמָּה אֶלֶּה וּרְבִבֵן דְּעַמִּיָּה, כְּלֵהוּ קִימֵי
 עֲלִיָּה, (ס"א לְסַאבֵּא לִיָּה וּלְמִידֵן לִיָּה) לְאַתְדַּנָּא לִיָּה כִּמָּה דְּאַתְמַר
 בְּאֵינּוֹן אַחְרָנִין.

תָּא חֲזִי, הֵאֵי מְמַנָּא בִּידֵיהּ כֶּסֶּא חֲדָא, וְאַקְרִי (ישעיה נא)
 כּוֹס הַתְּרַעְלָה כּוֹס חֲמָתוֹ, וְכֹל אֵינּוֹן קְטוּלֵי בֵּית דִּין,
 דְּאַתְקַטְלוּ, אוּ אַתְעַנְשׂוּ עַל חוּבִין אֵלִין, כְּלֵהוּ אַתְעַקְרוּ
 מֵאֵלִין סְטָרִין מְסַאבִּין, וְלֹא אִית לוֹן חוּלְקָא בְּהוֹן, וּבְהֵאֵי
 כֶּסֶּא דְּאַקְרִי כּוֹס הַתְּרַעְלָה, בְּגִין כֶּסֶּא אַחְרָא דְּשָׁתוּ
 בְּקַדְמִיתָא. וְכֹל אֵינּוֹן דְּלֹא שָׁתוּ הֵהוּא כֶּסֶּא דְּבֵּית דִּין,
 לְאַתְעַקְרָא מֵהֵאֵי כּוֹס הַתְּרַעְלָה, לְבַתַּר כַּד נְפִיק נְשִׁמְתִּיָּה
 מֵהֵאֵי עֲלָמָא, הֵאֵי מְמַנָּא וְכֹל אֵינּוֹן דְּעַמִּיָּה, אַחֲדָן בֵּיה
 וְדָא הוּא (עמוס ח) יוֹם הַמָּר, וְרוּי לָהּ לְהֵאֵי נְשִׁמְתָא, מִכִּמָּה
 דִּינִין מְשַׁנְיִין אֵלִין מֵאֵלִין.

בְּהִיכְלָא דָּא, קִימָא חַד רוּחָא, דְּאֵלִין מְמַנֵּן תְּחוּתִיָּה,
 וְדָא הוּא נִיאֲצִירִיא"ל. מֵהֵאֵי רוּחָא תְּקִיפָּא,
 נְפִיקֵי תְּלַת טִיפִין, מְרִירָן, דְּנִפְלִי בְּהֵאֵי (רמ"ו ע"ב) כּוֹס

הַתְּרַעְלָה. חַד אֶקְרִי חָצָ"ץ. וְחַד, אֶקְרִי מֵר הַמּוֹת וְחַד
 אֶקְרִי קוֹבַע־ת, (ד"א וּכְלָהוּ מִתְּבַנְשֵׁי לְהָאֵי בּוֹס לְבַתָּר) וְאַלִּין תְּלַת
 טִיפִין נִפְלוּ לְבַתָּר מֵהָאֵי בּוֹס, (נִפְקוּ תְּלַת טִיפִין) (ס"א בְּהַיָּא) דִּהְהִיא
 חֲרַבָּא דְקַטְלָא בְּנֵי נֶשָׂא, כְּמָה דְאוּקְמוּתָּ.

פְּתַחַא תְּלִיתָאָה, בֵּיה קַיִמָּא מְמַנָּא חַד סַנְגִּדִּיא"ל
 שְׁמִיָּה, וְהָאֵי אִיהוּ מְמַנָּא, עַל כֹּל אֵינּוֹן דְּעֵיילִי
 הָאֵי בְרִית קְדִישָׁא, בְּאֵינְתוּ אַחְרָא, דְּאִיהוּ מֵהֵהוּא סְטְרָא
 דְּאֵל נְכַר. וְכֹל אֵינּוֹן דְּמַחְבְּלֵי אַרְחִייהוּ בְּדָא, וּמִשְׁקְרֵי
 בְּאֵת קַיִמָּא קְדִישָׁא, הָאֵי מְמַנָּא, וְכֹל אֵינּוֹן מְמַנּוּ
 דְּעַמִּיָּה, כְּלָהוּ מְצִיירֵי בְּגוּוִיָּהוּ, צִיּוּרִין דְּאֵינּוֹן נָשִׁין
 מְסֻאֲבִין, דְּאִסְתָּאב בְּהוּ הֵהוּא קַיִמָּא קְדִישָׁא, וְכְלָהוּ
 אַתְרִשִׁימוּ קַמִּיָּה, כִּד נְפִיק בַּר נָשׁ מֵהָאֵי עֲלָמָא, וּמְסֻאֲבֵי
 לִיָּה לְבַתָּר לְהֵהוּא רוּחָא.

וְהִיכְלָא דָּא, תְּלִיין כֹּל רוּזֵי דְחַרְשִׁין, לְקַטְלָא בְּנֵי נֶשָׂא
 עַד לָא יִמְטֵי זְמַנִּיָּהוּ, וְכְלָהוּ חַרְשִׁין דְּאַצְטְרִיכוּ
 בְּנֵי נֶשָׂא. אֵינּוֹן דְּחַרְשֵׁי חַרְשִׁיָּהוּ לְאַסְתָּאבָּא בְּהוּ, כְּגוֹן
 דְּהוּא בְּלָעָם, חַרְשׁ בְּחַרְשׁוּי, וְאַסְתָּאב בְּקַדְמִיתָא בְּמְסֻאֲבוּ
 דְּזִרְעָא רוּתַחַת דְּאַשְׁדִּי בְּבַעִירֵי, וּבְגִין דָּא, בֵּיה אַתְדָּן,
 בְּהֵהוּא שְׁכַבַת זֶרַע רוּתַחַת דְּקַאמְרָן. וְעַל דָּא, הָאֵי
 הִיכְלָא אֶקְרִי, שְׁחַת טְמָא.

וּבְהָאֵי הִיכְלָא, אֵית רוּחָא אַחְרָא, דִּי מְמַנָּא תַּחוּת הֵהוּא

רוּחָא דְלְעִילָא, וְהָאִי אֶקְרִי סְרִי"א, וְכֻמָּה אֶלְף וְרַבָּן
 תְּחוּתִיהָ. (ק"ל ע"א) וְכֻלְהוּ קִימִי עַל הַהִיא מְלָה, דְנַפְיִק
 בְּהַדִּי רוּחָא דְבַר נָשׁ בְּחֻלְמָא, מִגּוּ סְטָרָא קְדִישָׁא. הָאִי
 רוּחָא מְסֻאָבָא, וְכֻלְ אֵינּוֹן גְּרַדִּינִין דְעַמִּיהָ, כְּלָהוּ נַפְקִי
 וּמְתַחְבְּרָאן בְּהִיא מְלָה, וְנַחְתִּי בָהּ, וּמְתַעְרְבִי בְּהַדָּה,
 בְּגִין לְאַכְחָשָׁא לָהּ מִנִּיהָ, וְאוּדְעִין לִיהָ לְבַר נָשׁ מְלִין
 אַחֲרָנִין, מִלִּין כְּדִיבִין, בְּמְלָה דְקָשׁוּט.

דְּכַךְ אַרְחוּי דְכְדִיבָא, דְאֶלְמָלָא לָא נָטִיל מְלָה דְקָשׁוּט,
 לָא יְכִיל לְתַקְנָא כְּדִיבּוּי. אוּף הָכָא אֶלִין, כִּיּוֹן
 דְמְתַעְרִי בְּמִלֵּי קָשׁוּט, וּמְכַחִישֵי לֹון מִנִּיהָ, מוּדְעִי לִיהָ
 מְלָה דְקָשׁוּט, בְּגִין לְקִימָא כְּדִיבּוּי. לְבַתָּר (מְתַפְשְׁטִי כָּל אֵינּוֹן)
 (ס"א מְתַפְשְׁטָא הַהִיא מְלָה בְּאֵינּוֹן) תַּתָּאִי לְתַתָּא, דְלִית לֹון קִיּוּמָא.
 וְלָא מְתַקִּימִי, וְאוּדְעִי מִלִּין בְּעֻלְמָא, לְכֻמָּה סְטָרִין (ד"א
 וְכֻל הַנִּי אֵינּוֹן לְתַתָּא בְּדַרְגִין דְמְתַפְרָשָׁאן לְבַר בְּכֻמָּה סְטָרִין)

מִהֵיכְלָא דָּא, נַפְקִין תְּרִין רוּחִין, דְמְתַהַפְכָאן, לְזֻמְנִין
 גּוּבְרִין, לְזֻמְנִין נָשִׁין, וְאֶלִין אֶזְלִין וְשָׁטָאן
 בְּעֻלְמָא בְּאוּרָא, וְחִיכָאן בְּבִנֵי נָשָׁא בְּגוּ חֻלְמָא,
 וְאַתְחַזּוֹן לֹון לְגּוּבְרִין, כְּנָשִׁין שְׁפִירָן בְּחִיזּוּ דְחֻלְמָא,
 וְנָטְלִי תִיאּוּבְתָא דְבַר נָשׁ. אוּף הָכִי לְנָשִׁין, אַתְחַזּוֹן
 כְּגּוּבְרִין, וְאֶלִין אֶקְרוּן רָעָה וְנִגְעָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תְּהִלִּים
 א) לָא תֵאוּנָה אֶלִיךָ רָעָה וְנִגְעָה לָא יִקְרַב בְּאַהֲלֶיךָ.

וְאֵלֵּיךְ אֶקְרוּן רוּחִי תִּתְּנֵנִי לְתַתָּא. דְּנִפְקֵי מִגּוֹ שְׁלֵהוּבָא
 דְּאִשָּׁא. דְּכַד נִטְלִין אֵלֵּיךְ רוּחִין דְּלַעֲיִלָּא, דִּי בְּגוֹ
 הֵיכְלָא דָּא, נִפְקוּ תִּרֵי שְׁלֵהוּבֵי דְּאִשָּׁא, וְאֵלֵּיךְ טָסָאן
 בְּעֵלְמָא, וְאִתְעַבְּיְדוּ אֵלֵּיךְ תִּרֵין רוּחִין כַּדְקָא אֲמַרְן, וְכֵלָא
 בְּסִטְרָא דָּא מְסֹאֲבָא. וְכַאֲיִן אֵינּוּן צְדִיקֵיָא דְּאִתְמַנְעִין
 מִסְטְרִין אֵלֵּיךְ וְאִסְתְּמְרוּ מִנִּיְהוּ. וְעַל (דף רס"ד ע"ב) דָּא כְּתִיב,
 (משלי ו) לְשֹׁמְרֵיךְ מֵאִשָּׁה זָרָה וְגוֹ'.

הֵיכְלָא תְּלִיתָאָה. הֵיכְלָא דָּא, אִיהוּ הֵיכְלָא דְּאִפִּיל
 וְחֲשִׁיךְ, וְלִית בֵּיהּ נְהוּרָא כְּלָל, וְאִיהוּ אִפִּיל
 יִתִּיר מִן קַדְמָאֵי. וְהֵאֵי אִיהוּ דְּאִקְרִי דְּוִמָּה, לְקַבֵּל שְׁמָא
 דְּאִקְרִי שׁוּבָא. בְּהֵיכְלָא דָּא קִיָּמֵי אַרְבַּע פְּתַחֲיָן, חַד
 קִיָּמָא לְסִטְרָא דָּא, וְחַד לְסִטְרָא דָּא, וְכֵן לְאַרְבַּע סְטְרִין.
 חַד מִמְּנָא קִיָּמָא עַל הַאי פְּתַחָא קַדְמָאָה, וְהֵאֵי מִמְּנָא
 קִיָּמָא בְּהַהוּא תְּקִיפּוּ דְּרוּגְזָא דְּעֵלְמָא. כַּד דִּינָא
 שְׂרִיא בְּעֵלְמָא, הֵאֵי מִמְּנָא דְּשְׂרִי בְּהַאי פְּתַחָא, נְטִיל
 זַיְיִנִין, וְאַנַּח לֹון לְאֵינּוּן תְּרַעִין דְּבֵי כְּנִישְׁתָּא (דְּבִנֵי נִשְׂא),
 וְהֵאֵי אִקְרִי סְקִפּוּרְטִי"א וְדָא הוּא כְּשִׁלּוּנָא דְּעֵלְמָא, וְעַל
 דָּא כְּתִיב (משלי ד) דֶּרֶךְ רָשָׁעִים כַּאֲפֹלָה לֹא יָדְעוּ בַּמָּה
 יִכְשָׁלוּ, (הֵאֵי מִמְּנָא קִיָּמָא עַל פֶּרֶשֶׁת אַרְחִין לְמַחְמֵי) בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּאִיהוּ
 שְׁלִיט, וְשְׂרִיא דִּינָא בְּעֵלְמָא, אִיהוּ קִיָּמָא לְמַחְמֵי בְּמָאן
 דְּאִזִּיל יַחֲדָאֵי בְּשׁוּקָא, וְאִי הוּא אַעְרַע בְּהַדִּיָּה, יִכִּיל
 לְנִזְקָא לֵיהּ, וְלֹא תִרַע מִזְלִיָּה.

פֶּתַח תְּנִינָא, בֵּיה קֵימָא חַד מִמְנָא אַחְרִינָא, וְדָא
 אִיהוּ קֵימָא לְנִטְלָא פִתְקִין דְּדִינָא, וְדָא אִיהוּ
 סַנְגְּדִיא"ל. וְתַחֲוֹת יְדִיה, כִּמְה גְרִינֵי נְמוּסִין, דְּשִׁלְטָאן,
 דְּקֵימִין לְקַבְּלָא אֵינּוֹן פִּתְקִין דְּדִינָא, וְהֵאֵי קֵימָא עַל
 פֶּתַח דָּא.

וְכַד נָטִיל פִּתְקָא דְּדִינָא, הֵאֵי קֵימָא עַל פֶּתַח דָּא,
 וְנַחֲתִית לְתַתָּא, לְאֵינּוֹן פִּתְחִין חֲשׂוּכָאן דִּלְתַתָּא. חַד
 לְהֵוּא דְּאֶקְרִי שְׁחַת. וְחַד לְהֵוּא דְּאֶקְרִי בּוֹר, דְּאֵינּוֹן
 לְתַתָּא. וְתַמּוֹן, כִּמְה אֶלְפָּה, וְכִמְה רַבְּבֹן, מִמְּנֵן דְּשִׁלְטִי
 בְּעֶלְמָא לְמַעְבַּד דִּינָא, וְאַשְׁתְּלִים דִּינָא בְּהֵוּא פִּתְקָא.
 פֶּתַח תְּלִיתָא. בְּהֵאֵי פֶתַח, אֵית מִמְנָא אַחְרָא,
 אַנְגְּרִי"ן שְׁמִיה וְדָא אִיהוּ קֵימָא, עַל כָּל אֵינּוֹן
 מְרַעִין וּמְכַאוּבִין, וְחֻלְחוּלִין וְאַשָּׁא דְּגְרַמִּי. דְּהֵא מְנִיה
 נְפִקִי כִּמְה וְכִמְה אֶלְפָּה וְרַבְּבֹן דְּמִמְּנֵן עֵמִיה, עַל כָּל אֵינּוֹן
 מְרַעִין וּמְכַאוּבִין כִּמְה דְּאַתְמַר.

פֶּתַח רְבִיעָא, הָכָא אִיהוּ חַד רוּחָא, דְּאַתְבְּרִי (רס"ו ע"ב)
 בְּפִגְמֵו דְּסִיחָא, וְאַקְרִי אֶסְכְּרָא. וְהֵאֵי קֵימָא
 עַל קְטוּלֵי דְּרַבִּי, וְדָא אַתְחֲזִי לֹון, וְחִינְךָ בְּהוֹן, עַד
 דְּקִטִּיל לֹון, וְאַדְמִי לֹון כְּאַתְתָּא אִמִּיה דְּרַבִּיא, וּמְנִיקָא
 לֹון, וְחִיכָא בְּהוּ, וְאַחֲדִית לֹון, וְקִטְלֵת לֹון.
 בְּאַמְצָעִיתָא דְּהֵאֵי הֵיכְלָא, קֵימָא חַד רוּחָא, דְּאַקְרִי

אֲגִירִיסוּ"ן. הֵאֵי אֲתַמְנָא, עַל כָּל אֵינּוֹן דְּמִתִּין מִבְּר
 תְּלִיסַר שָׁנִין, עַד עֶשְׂרִין שָׁנִין. הֵאֵי אֵיהּ קְטוּלָא דְלָהוֹן,
 כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, וְדָא אֵיהּ בְּחִבְרוּתָא (ד"א בְּחִכְמָתָא) דִּיהוּא
 נָחַשׁ (רמ"ח ע"ב) כְּדִקְאֲמַרְן וְקִיִּמָּא בְּהֵדִיָּה, וְאוּזִיל אֲבַתְרִיָּה.
 וְעַל דָּא אֲקָרִי מְלֶאךָ הַמּוֹת טוֹב מְאֹד, דְּכִתְיִב, (בראשית א)
 וְהֵנָּה טוֹב מְאֹד, וְאוּקִימָנָא.

מִהֲכָא מִתְּפַשְׁטִין וְנִפְקִין תְּרִין רוּחִין, א"ף וְחַמ"ה. וְאֵלִין
 אֲתַמְנּוֹן, עַל כָּל אֵינּוֹן דְּשִׁמְעֵי נְזִיפָא מִמָּאן דְּלַעֵי
 בְּאוּרִייתָא, וְאֲתַרְחֲצֵן בֵּיהּ, וְלֹא חֵיִישֵׁי עָלֵיהּ. וְכֵן עַל כָּל
 אֵינּוֹן דְּחֵיִיכָאן מִמְּלֵי דְּאוּרִייתָא, אוּ מִמְּלֵי דְּרַבָּנּוֹן.

מֵאָף וְחַמָּה אֵלִין, נִפְקִין כְּמָה אֵלֶּף, וְכְּמָה רַבָּבּוֹן, וְכִלְהוּ
 נִפְקֵי וְשֶׁאֲרֵן עָלֵיהּ דְּבְנֵי נְשָׂא, אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין
 בְּאוּרִייתָא, אוּ דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּמִלֵּי דְּמִצְוָה, וְאוּזִיל בְּאַרְחָא
 דְּמִצְוָה. בְּגִין דִּיתַעְצֻבוֹן, וְלֹא יַחְדוֹן בָּהּ. וּמִתְרִין אֵלִין
 דְּחִיל מִשָּׂה, כִּד חָאבוּ יִשְׂרָאֵל, וְנַחֲתִית מִן טוּרָא דְּכִתְיִב,
 (דברים ט) כִּי יִגְרַתִּי מִפְּנֵי הָאֵף וְהַחֲמָה.

תַּחֲוֹת אֵלִין, אֵית רוּחָא חֲדָא, דְּקִיִּמָּא עַל כָּל אֵינּוֹן
 מְאָרֵי דְּלִישְׁנָא בִּישָׂא, דְּכַד מִתְעָרֵי בְּנֵי נְשָׂא
 בְּלִישְׁנָא בִּישָׂא, אוּ הֵהוּא בַר נֶשׁ דְּאֲתַעָרֵי בְּלִישְׁנָא
 בִּישָׂא, כְּדִין אֲתַעַר הֵאֵי רוּחָא בִּישָׂא מִסְאָבָא דְּלַעִילָא,
 דְּאֲקָרִי סְכְּסִיכ"א. וְאֵיהּ שְׁאָרֵי עַל הֵהוּא אֲתַעָרוּתָא

דְּלִישָׁנָא בִישָׂא, דְּשָׂאֲרֵי בֵיהּ בְּנֵי נִשָּׂא, וְאִיהוּ עָאֵל
 לְעֵילָא, וְגָרִים בְּהֵוּא אֲתַעְרוּ דְּלִישָׁנָא בִישָׂא, מוֹתָא
 וְחֲרָבָא וְקִטּוּלָא בְּעֵלְמָא. (דף רס"ה ע"א) וּוִי לְאִינּוֹן דְּמִתְעָרִי
 לְהַאי סִטְרָא בִישָׂא, וְלֹא נִטְרִי פּוּמִיִּיהוּ וְלִישְׁנֵהוּן, וְלֹא
 חֲשֵׁי עַל דָּא, וְלֹא יִדְעֵי דְּהָא בְּאֲתַעְרוּ דְּלִתְתָּא, תְּלִיא
 אֲתַעְרוּ דְּלְעֵילָא, בֵּין לְטַב בֵּין לְבִישׁ.

תָּא חֲזִי, כִּד הָאֵי אֲתַעְרוּ דְּלִישָׁנָא בִישָׂא אֲתַעַר לְתַתָּא,
 כְּדִין הָאֵי נַחֲשׁ עֶקְלָתוֹן, סְלִיק קְשָׁקְשׁוּי, וְאוּקִים לּוֹן
 בְּסְלִיקוּ, וְאֲתַעַר מִרִישָׂא עַד רַגְלוּי. וְכִד קְשָׁקְשׁוּי סְלִיקוּ
 וּמִתְעָרִי, כְּדִין כָּל גּוּפָא אֲתַעַר. קְשָׁקְשׁוּי, אֵלִין אִינּוֹן כָּל
 גְּרֵדִינֵי נִימוּסִין דְּלְבַר.

וְכִלְהוּ מִתְעָרִי וְאֲחֲדִין בְּהֵוּא מְלָה בִישָׂא, וּמִתְעָרִי לְגַבֵּי
 הָהוּא (ישעיה כז) נַחֲשׁ בְּרִית, כְּדִין כָּל גּוּפָא בִישָׂא,
 אֲתַעַר מִרִישִׁיהּ וְעַד רַגְלוּי, בְּכָל הַנִּי הֵיכְלִין דְּקַאמְרָן.
 וְכָל אִינּוֹן קְשָׁקְשִׁין בְּהֵוּא גְּלָדָא, נַחֲתִין לְתַתָּא, וְהֵוּא
 גְּלָדָא אֲתַפְּשֵׁט מִנִּיהּ וְנַחֲתִית לְתַתָּא. וְגוּפָא סְלִיק, וְאֲתַעַר
 לְמַהוּי דְּלְטוּרָא לְעֵילָא.

תָּא חֲזִי, אִף עַל גַּב דְּזִמְנָא קְבִיעָא אִיהוּ, לְכָל חוּיִין
 דְּעֵלְמָא, לְאֲתַפְּשֵׁט מִשְׁכָּא דְּלְהוֹן, לָא מִתְפְּשֵׁטִי,
 אֲלָא בְּזִמְנָא דְּמִתְעָרִי בְּלִישָׁנָא בִישָׂא לְתַתָּא, וְכְדִין
 אֲתַעַר הָהוּא רוּחָא (נ"א חוּיָא) בִישָׂא לְעֵילָא, וּפְשֵׁט מִשְׁכִּיָּה

וְקִשְׁשׁוּי מִנִּיה. דָּא סְלִיק, וְדָא נְחִית, וְקִשְׁשׁוּי עָלֶיהָ
הָהוּא אֲתַפְּשֵׁטוּתָא דְקִשְׁשׁוּי בְּמִשְׁפִּיה מִכְּלָא. מֵאִי
טַעֲמָא. בְּגִין דְּאֲתַפְּרֵשׁ מְזוּוּגִיָּה. דְּאֲלִמְלָא הָוָה כְּלָא
בְּחִבּוּרָא חֲדָא, לָא יִכְלִין עֲלִמִין לְמִסְבַּל לֹון, וְכִלָּא בְּגִין
אֲתַעְרוּתָא דְלִישְׁנָא בִישָׁא דְלִתְתָא.

וְכַד חֻיִין דְלִתְתָא מִתְּפִשְׁטִי מֵהָהוּא מִשְׁכָּא, כְּדִין כָּל חַד
וְחַד יְהִיב קָלָא, וְאֲתַעֵר לְכַמָּה חֻיִין דְקִיִּימִי בְּהָהוּא
אֲתַר, דְּאֲקָרִי בּוּר, דְּתַמֵּן פְּמָה נְחִשִׁין קִיִּימִין. וְכִלְהוּ
דְלִטּוּרִין, לְאֲתַעֵרָא לְהָאִי חוּיָא רַבָּא, לְמַהוּי דְלִטּוּרָא עַל
עֲלִמָּא. וְכִלָּא בְּגִין הָאִי אֲתַעֵרוּ דְלִישְׁנָא בִישָׁא, כַּד
קִיִּימָא אֲתַעְרוּתָא דִילִיָּה לִתְתָא.

כְּגֻוּנָא דָּא, מֵאֵן דְלַעֵי בְּאוּרִיָּתָא, כְּמָה אֵינּוֹן דְּאֲקָרוֹן
לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, דְּמִתְחַבְּרֵן וְאֲתַעֵרִי אֲתַעְרוּתָא,
לְהָהוּא אֲתַר דְּאֲקָרִי לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. לְשׁוֹן מֵהָהוּא קֹדֶשׁ
דְלַעֲיִלָּא. וְכַמָּה קְדוּשׁוֹת וְקְדוּשִׁין מִתַּעֲרִין מְכָל סְטֵרִין.
זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן דְּצִדִּיקִיָּא, אֵינּוֹן דְּגֵרְמִי לְאֲתַעֵרָא
קְדוּשִׁין לְעִילָּא וּלְתַתָּא, קְדוּשָׁה דְלַעֲיִלָּא וְקְדוּשָׁה
דְלִתְתָּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ויקרא יא) וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים.
וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם: אֵלּוּ מֵיִם רֵאשׁוֹנִים. וְאֵינּוֹן אֲתַקְרוֹן
מֵיִן עֲלָאִין. וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים: אֵלִין מֵיִן תַּתְּאִין, וְאֲקָרוֹן

מִיָּם אַחֲרוֹנִים. וּמְזוּן בְּאַמְצַע, בֵּין מַיִם רִאשׁוֹנִים לְמַיִם
אַחֲרוֹנִים. וְעַל דָּא מְזוּן, לָאוּ אִיהוּ בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים, אֶלֶּא
בְּמַיִם רִאשׁוֹנִים. מַיִם רִאשׁוֹנִים מֵעֵילָא דְּמְזוּנָא תִּלְיָא
בֵּיהּ. וְלֹא בְּמַיִם אַחֲרוֹנִים. וְרָזָא לְקַדְיִשִּׁי עֲלִיוֹנִין
אֲתִיִּיהִיב. וּזְכָאָה חוּלְקִיהוֹן בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי.
הֵיכְלָא רְבִיעָאָה. הֵיכְלָא דָּא, אִיהוּ דְּאֶקְרִי (ד' ע"א) חוּבָ"ה.
וְדָא אִיהוּ (תהלים מ) טֵיט הַיּוֹן, לְקַבֵּל שְׁמָא אַחֲרָא
דְּאֶקְרִי אָבִן מַכְשׁוֹל, וְכֹלָא חֲדָ. אִיהוּ חוּבָ"ה, בְּגִין דְּתַמָּן
קִיִּימִי כָּל חוּבֵי דְּעֵלְמָא, אַכְרְעוּתָא דְּחוּבִין.
בְּגִין דְּכֵד חֲבָאן בְּנֵי נְשָׂא, כָּל אֵינּוֹן גְּרִדִּינִי נִימוּסִין,
נְטֻלִין אֵינּוֹן חוּבִין, וּמִנְחִי לוֹן בְּהֵאִי הֵיכְלָא דְּאֶקְרִי
חוּבָה. וְכֹל זַכֵּיִן דְּעֵלְמָא, כְּלָהוּ מְלֹאכִין קַדְיִשִּׁין דְּמִמָּנָן
עַל זַכוּוֹן דְּעֵלְמָא, כְּלָהוּ נְטֻלֵי לְאֵינּוֹן זַכוּוֹן, וְאוּקְמִי לוֹן
בְּהֵיכְלָא רְבִיעָאָה דְּאֶקְרִי זְכוּת, וְתַמָּן קִיִּימִי זַכוּוֹן דְּבְנֵי
נְשָׂא. וְחוּבִין קִיִּימִי בְּהֵיכְלָא אַחֲרָא, דְּאֶקְרִי חוּבָה.
וְאֲתַקְלוּ כְּחֲדָא בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה כִּי (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה
לְעַמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. וּלְבַתֵּר דְּאַכְרְעוּ זַכֵּיִן, אוּ
חוּבִין, לְסַטְרָא דָּא, אוּ לְסַטְרָא דָּא, הָכִי נְצַח.
וְעַל דָּא, בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, כֵּד מִתְעַרִּין אֵלִין תְּרִין
סַטְרִין, זְכוּת וְחוּבָה. וּבְהוּ תִלְיִין חַיִּים וּמּוֹת. אִי
זַכֵּיִן אַכְרְעוּ, לְסַטְרָא דָּא דְּאֶקְרִי זְכוּת, אַכְתּוּב בֵּר נֶשׁ

בְּהוּא סֵטְרָא דְאַקְרֵי חַיִּים. (דף רס"ה ע"ב) בְּגִין, דְּהַנִּי תַרְיִן
 סֵטְרִין קִימֵי בְּהוּא יוּמָא, דָּא בְּסֵטְרָא דָּא, וְדָא בְּסֵטְרָא
 דָּא. אִי זְכִי הוּא בַר נָשׁ, וְנִצְחִין אֵינּוֹן זְכִיִּין, הָא אֲכַתּוּב
 הוּא בַר נָשׁ לְחַיִּים. בְּגִין דְּאַחִיד בֵּיהּ הָאִי סֵטְרָא
 קְדִישָׁא, דְּאַקְרֵי זְכוּת, וְחַיִּים אָחִיד בֵּיהּ, וְאָמַר דָּא דִּילֵי
 הוּא, וְדִידֵי הוּא, וְכִדִּין אֲכַתּוּב הוּא בַר נָשׁ לְחַיִּים. (ס"א)

(ואכתוב עד איהו דיליה)

וְאִי נִצְחָן חוּבִין, הָאִי סֵטְרָא אַחְרָא מְסֹאֲבָא, דְּאַקְרֵי
 חוּבָה וּמּוֹת, אָחִיד בֵּיהּ, אָמַר הָאִי דִּידֵי הוּא, וְדִידֵי
 הוּי, וְכִדִּין אֲכַתּוּב דְּאִיהוּ דִּילֵיהּ. וְדָא הוּא דְּתַנִּינָן, דְּהָא
 בְּיוּמָא דָּא דְּרָאשׁ הַשָּׁנָה, אֲכַתּוּב בַר נָשׁ, אוּ לְחַיִּים אוּ
 לְמִיתָה. אִי אֲכַתּוּב בְּסֵטְרָא דְּקְדוּשָׁה, אֲכַתּוּב לְחַיִּים,
 וְאַתְקִיִּים תַּמָּן, וְאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ. וְאִי אֲכַתּוּב בְּסֵטְרָא אַחְרָא,
 אֲתַקִּיִּים בְּסֵטְרָא דְּמְסֹאֲבוּתָא, וְדַבִּיק בֵּיהּ, וְדָא הוּא הֵן
 לְחַיִּים הֵן לְמוֹת. וְאַתְמַשֵּׁף בְּהָאִי סֵטְרָא אוּ בְּהָאִי סֵטְרָא.
 כָּל זְמָנָא דְּאִיהוּ קִימָא בְּסֵטְרָא דָּא דְּקְדוּשָׁה, כָּל
 קְדוּשִׁין וְכָל דְּכִיִּין מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ. יְקָרָא וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יְתִיב וַיִּשְׁמַע לֵיהּ, עָלֶיהָ כְּתִיב (תהלים צא) יְקָרָאֲנִי
 וְאַעֲנֶהוּ עִמּוֹ אֲנֹכִי בְּצָרָה אֲחַלְצֶהוּ וְאֲכַפְדֶּהוּ אוּרְךָ יָמִים
 אֲשַׁבֵּיעֶהוּ וְאַרְאֶהוּ בִּישׁוּעָתִי. וְכָל זְמָנָא דְּאִיהוּ קִימָא
 בְּסֵטְרָא אַחְרָא דְּמְסֹאֲבָא, כָּל מְסֹאֲבוֹ, וְכָל חוּבָה, וְכָל

בִּישִׁין מִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ. יִקְרָא, וְלִית מֵאן דִּישְׁמַע לֵיהּ.
 מֶרְחָקָא אִיהוּ מְקוּדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָלֵיהּ כְּתִיב (תהלים קיט)
 רְחוֹק מִרְשָׁעִים יְשׁוּעָה וְכְתִיב (ישעיה א) גַּם כִּי תִרְבוּ תִפְלֶה
 אֵינְנִי שׁוֹמֵעַ.

הֵיכְלָא דָּא, אִיהוּ אַתְר דְּכָל אֵינּוֹן דְּאֶקְרוּן אֱלֹהִים
 אַחֲרִים, בְּגִין דְּאֶתְגַּלִּיין הֶכָּא. וְכָל אֵינּוֹן דְּמִפְתּוּ
 לְהוּ לְבַנֵּי נֶשָׂא בְּעַנּוּגִין דְּהֵאִי עֲלֵמָא, לְאַזְנָאָה לְאַתְעַנְגָּא
 בְּעַנּוּגֵי נְאוּפִין דְּעֵלְמָא, וּמִשְׁכִּי לְהוּ בְּתַר עַנּוּגִין וְנְאוּפִין
 דְּהֵאִי עֲלֵמָא, כְּדִקְאֻמְרֵן.

בְּהֵאִי הֵיכְלָא, אַתְחֲזִי חַד רוּחָא שְׁלִיט תְּקִיפָא, דְּאִיהוּ
 עַל כְּלָהוּ, וְדָא אֶקְרִי אוּף הָכִי אַל, כְּגִוּוֹנָא
 דְּאַחֲרָא (רנ"ח ע"א) דְּבִסְטֵר קְדוּשָׁה. הֵאִי אִיהוּ (דברים לב) א"ל
 נִכְ"ר. וְדָא אִיהוּ דְּמִפְתִּי לְבַר נֶשׁ דְּלַעֵי בְּאוּרִייתָא, אוּ
 דְּקָאִים בְּבִי מְדַרְשָׁא. הֵאִי רוּחָא תְּקִיפָא מְפִתִּי לֵיהּ,
 וְחָשִׁיב כְּמָה הִרְהוּרִין, וְאָמַר מַה אַתְּ קָאִים הֶכָּא, טַב לָךְ
 לְמִיָּהךְ בְּחַבְיוֹרַת אֵינּוֹן דְּגָאוּ עַל בְּנֵי נֶשָׂא, וְאֵינּוֹן דְּאֶזְלִין
 בְּתַר נֶשִׁין שְׁפִירָאן, וּמִתְעַנְגִּי בְּעַנּוּגֵי עֲלֵמָא. כִּיּוֹן דְּבַר
 נֶשׁ אַתְפִּתִּי אַבְתְּרִיהּ, כְּדִין כְּלָהוּ שְׁטִיין וְאוּזִלִּי
 וְאַתְמִשְׁכָּאן אַבְתְּרִיהּ.

וְכְמָה אֵינּוֹן אַחֲרָנִין דְּקִימִין תְּחוּתִיהּ, וְכְלָהוּ מְסֻאֲבֵי לֵיהּ
 בְּהֵאִי עֲלֵמָא, וּמְסֻאֲבֵי לֵיהּ בְּהֵוֹא עֲלֵמָא. (ק"ז ע"ב)

וְאֵינּוֹן אֶקְרוֹן צוֹאֵה רוֹתַחַת דְּכֹתִיב, (ישעיה ל) צֵא תֹאמֶר לוֹ.
אֵינּוֹן דְּרַגִּין דְּקִימִין לְסֹאבָא תְדִיר, וְהָא אֶתְמַר.

בְּאַמְצָעִיתָא דְּהָאֵי הֵיכְלָא, אֵית רוּחָא אַחְרָא, דְּאֶקְרִי
נְגַע. וּמֵהָאֵי נִפְקָא רוּחָא אַחְרָא דְּאֶקְרִי

נְגַע צֶרְעַת. וְאִיהוּ קִימָא תְדִיר, לְסֹאבָא לְכָל אֵינּוֹן
מְאָרִיהוֹן דְּלִישְׁנָא בִישָׂא, יִתִּיר עַל כָּל מַה דְּמִסְאֲבִין לִיהַ.

וְהָאֵי נְגַע עֲלָאָה, אִיהוּ מְמַנָּא עַל כָּל אֵינּוֹן פְּתוּרֵי
דְּשִׁבְתָּא, דְּכַד עֵייל שִׁבְתָּא, וְלֹא אֶתְסַדְרוּ בְּעֶנוּגָא

דְּשִׁבְתָּא כְּדָקָא יְאוּת, וְאֵינּוֹן קָא מְבִי עֶנוּגָא דְּשִׁבְתָּא,
הָאֵי נְגַע נְטִיל לְאֵינּוֹן פְּתוּרֵי דְּלֹאוּ אֵינּוֹן בְּעֶנוּגָא

דְּשִׁבְתָּא (רנ"ב ע"ב) כְּדָקָא מְרוֹן.

וְכַד הָאֵי נְטִיל לְאֵינּוֹן פְּתוּרֵי, כָּל אֵינּוֹן גְּרֵדִינֵי נִימוּסִין
דְּקִימֵי בֵּיה, כְּלֵהוּ פְּתַחֵי וְאֶמְרֵי, (תהלים קט) וַיֶּאֱהַב

קָלְלָה וַתְּבוֹאֵהוּ וְלֹא חָפֵץ בְּבִרְכָה וַתִּרְחַק מִמֶּנּוּ. וַיִּלְבַּשׁ
קָלְלָה כְּמִדּוֹ וְגו'. יִנְקֵשׁ נוֹשָׂה לְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְגו'. אֵל יְהִי

לוֹ מוֹשֵׁךְ חֶסֶד וְגו'.

וְהָא אוֹקִימָנָא, בְּהֵוּא לִילֵיא דְּשִׁבְתָּא, כַּד פְּתוּרֵי
אֶתְיִיְהִיבוּ לְהֵוּא סְטָרָא בִישָׂא, כְּדִין אֶתְתַּקַּף

הֵוּא סְטָרָא בִישָׂא, מִסֹּאבָא, וְהֵוּא בַר נֶשׁ אֶתְמַסַּר
לְהֵוּא סְטָרָא. וּוִי לִיה דְּאֶתְגַּרַע מֵהֵוּא סְטָרָא קְדִישָׂא,

סְטָרָא דְּמֵהִימְנוּתָא. וְאֶתְפַּקַּד בְּסְטָרָא אַחְרָא מִסֹּאבָא.

בְּגוּוֹנָא דָּא בְּכָל אֵינּוֹן סְעוּדַתֵּי דְיוֹם טוֹב.

הֵכָא בְּהַאי הֵיכְלָא, (דף רס"ו ע"ב) בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי בְּהַפּוּכָא
 אִיהוּ. וּבַהֲהוּא הֵיכְלָא אַחֲרָא קְדִישָׁא, לָא קִיִּימִי
 תְּלַת אֲלִין, וְתַלְיִין לְעֵילָא, (עיינ ר' ע"א) וְהֵכָא קִיִּימִין לְבִישׁ.
 דְּכַד (ס"א מְטוּ בְּנוֹי דְּבַר נֶשׁ) מְטִי בַר נֶשׁ לְהַאי הֵיכְלָא, הָא תַּמָּן
 קִיִּימִין חִיוּן לְשִׁיצָאָה לֹון. וְהָא תַּמָּן בְּנִין פַּד אֵינּוֹן
 זְעִירִין, מֵהֵכָא נְפָקָא, בְּגִין לְאַתְמַנָּאָה קְטִיגוּרָא עָלְיִיהוּ.
 וְהָא תַּמָּן קִיִּימִין מְזוּנֵי, לְאַעְבְּרָא לֹון מְצִיָּה. וְכֵלָא תְּלִיא
 בְּחוּבָה. וְעַל דָּא אֶקְרִי הַאי הֵיכְלָא חוּבָה. כְּמָה דְּאַתְמַר.
 וּמֵהֵכָא נְפָקָא חַד רוּחָא מְסַאבָּא, דְּאַקְרִי אֲרִירִי"א.
 וְכְמָה אֶלְף וְרַבְבָּן עֲמִיָּה, וְכֵלָהוּ אֶקְרוּן אוּרְרִי
 יוֹם, כְּמָה דְּאַתְּ אֶמַר (אִיזב ג) יְקַבּוּהוּ אוּרְרִי יוֹם. וְהַאי רוּחָא
 וְכֵל אֵינּוֹן דְּעֲמִיָּה, כְּלָהוּ קִיִּימִי לְנִטְלָא הֵהִיא מְלָה דְּלִיִּיט
 בַּר נֶשׁ גְּרַמִּיָּה בְּרוּגְזִיָּה, וְאַלִין מִתְעַרִי לְהַאי חוּיָא,
 דְּאַקְרִי (ישעיה כז) לוֹיְתָן נְחֹשׁ עַקְלָתוֹן, בְּגִין לְאַיִתָּאָה
 וּלְאַתְעָרָא לוּוֹטִין עַל עֲלָמָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב יְקַבּוּהוּ
 אוּרְרִי יוֹם וְגו'.

וְאַלִין אוּרְרִי יוֹם, שְׁלִטִין עַל רַגְעֵי וְשַׁעֲתֵי דְיוֹמָא,
 וְנִטְלֵי אֵינּוֹן מִלִּין דְּלִיִּיט בַּר נֶשׁ גְּרַמִּיָּה, בֵּין
 בְּרוּגְזָא, בֵּין בְּאוּמָאָה, וּבַהֲהִיא מְלָה, מִתְעַרִי לְהַאי נְחֹשׁ
 עַקְלָתוֹן, דְּאַקְרִי לוֹיְתָן, בְּגִין לְקִיִּימָא לִיָּה לְחַבְלָא

לְעֵלְמָא. וְעַל דָּא לֵיִיט אִיּוֹב יוֹמִיָּה בְּצַעְרִיָּה, וְלֹא גּוֹפִיָּה.
 דְּכַתִּיב (איוב ג) וַיִּקְלַל אֶת יוֹמוֹ בְּתַחֲלָה, וּלְבַתֵּר יִקְבוּהוּ
 אֲוִרֵי יוֹם. רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן מִסְטָרָא בִישָׂא, וּמְתוּקִפוּי.
 וּמְכַל מְלָה בִישָׂא.

הֵיכְלָא חֲמִישָׁאָה. הֵיכְלָא דָּא, אִיהוּ הֵיכְלָא דְאֶקְרִי (מצורע
 נ"ד ע"א) שְׂאוּ"ל, לְקַבֵּל הֵהוּא שְׂמָא דְאֶקְרִי עָרַל,
 וְהָא אֲוִקִימָנָא דְדָא אִיהוּ רִזָּא דְעָרְלָה. בְּהַאי הֵיכְלָא,
 אִית חַד פְּתָחָא, וְחַד מְמָנָא עָלֶיהָ. וְדָא אִיהוּ מְמָנָא
 לְאַתְעָרָא תְדִיר קְטְרוּגָא עַל עֵלְמָא, וְהַאי רוּחָא אֶקְרִי
 אִיב"ה, בְּגִין דְשְׂמָא דְהַאי פְּתָחָא אִיב"ה שְׁמִיָּה, וְסִימְנִיָּךְ
 (בראשית ג) וַאֲיִבָּה אִשִּׁית בֵּינָךְ וּבֵין הָאִשָּׁה וְגו'.

בְּהַאי הֵיכְלָא קִימָא חַד רוּחָא דְשְׁלִיט עַל כְּלָא, וְהַאי
 אֶקְרִי שׁוּד"ד. וְאִיהוּ (שוד) (ישעיה גט) שׁוּד וְשִׁבְר. וְדָא
 הוּא שׁוּדְד בְּטוּרֵי רְמָאֵי, גּוֹ טְנָרִין וְטוּרִין. מֵהֵיכְלָא דָּא
 יִנְקִי כָּל אִינוּן מְשַׁדְּדֵי וּמְשַׁצִּי בְּחַרְבְּנִין. וּמֵהַכָּא נְפָקִין,
 כָּל אִינוּן דְקָטְלֵי בְּסִיפִין וְרוּמְחִין, וְאֲזֻלִין בְּתַר לְהַט
 הַחֶרֶב הַמְתַּהֲפֶכֶת לְשִׁצָּאָה כְּלָא.

מֵהַאי נְפִיק רוּחָא אַחְרָא, וְאֶקְרִי שׁוּד. וְכַד שְׁלִיט כְּפָנָא
 עַל עֵלְמָא, הַאי רוּחָא דְאֶקְרִי שׁוּ"ד, אִיהוּ
 אֲשַׁתְּכַח. וְרוּחָא אַחְרָא אֲשַׁתְּתַף עֲמִיָּה, דְאֶקְרִי כְּפָ"ן.
 וְאֲזֻלִין אֲזֻלֵי בְּעֵלְמָא, וּמְשַׁתְּכַחֵי לְקַבֵּל בְּנֵי נְשָׂא, וְהֵיִינוּ

דְּכַתִּיב, (איוב ה) לְשֹׁד וּלְכַפֵּן תִּשְׁחַק. וְאֵלֶּיךָ עֲבָדִים קָטְרוּגָא
 לְבָנֵי נִשְׂאָה, וּמִשְׁדָּדֵי לְכֹלָא. חַד דְּאִקְרִי שׁוּד, דְּבַתֵּר
 דְּאִזִּיל בְּגוּ טוּרִין רְמָאִין, וְשִׁדִּיד וְחָרִיב וְשִׁצִּי כֹלָא. כְּדִין
 תָּב וְשִׁדְד לְבָנֵי נִשְׂאָה, וּמִתִּין בְּחוּלְשָׁא דִּילֵיהּ. וְכַד אֲכִלִּי
 בְּנֵי נִשְׂאָה, לָא שִׁבְעִין, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁלֵטָא בְּעַלְמָא.

וּבַהֲהוּא זְמָנָא, מֵאֵן דְּעֵבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי נִשְׂאָה, וַיְהִיב
 לֹון לְמִיכַל וּלְמִשְׁתֵּי, כְּדָאִי אִיהוּ לְדַחֲיָא לֹון
 לְאֵלֶּיךָ תְּרִין רוּחִין לְבָר, דְּלָא שְׁלֵטִי בְּעַלְמָא. וְכַד יִשְׂרָאֵל
 לָא עֲבָדֵי חֶסֶד עִם בְּנֵי נִשְׂאָה, וְשָׂאֵר עַמִּין עֲבָדֵי חֶסֶד
 בְּעַלְמָא. כְּדִין אֵלֶּיךָ תְּרִין רוּחִין מִתְּבַסְמִין (ס"א לְשָׂאֵר עַמִּין וּמִתְקַפִּי
 וְכו') מְלִיָּהוּ, וּמִתְקַפִּי עֲלֵיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל. בְּגִין דְּהָא כְּדִין
 אֲתַקַּה הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא, וַיִּשְׂרָאֵל אֲתַכְפִּיין.

וְכַד יִשְׂרָאֵל עֲבָדֵי חֶסֶד, אֲתַכְפִּיא הֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא
 וְאֲתַחְלֵשׁ, וְסְטָרָא דְקַדוּשָׁה אֲתַקַּה. וְכַד יִשְׂרָאֵל לָא

מִתְעָרִי בְּחֶסֶד, אֵינֹון תְּרִין רוּחִין (ד"א מִתְּבַסְמִי, חַד אֲתַבְסֵם לְדוּ לְשָׂאֵר
 עַמִּין) וּמִתְהַפְּכִי לְאֲכַפְיָא לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וְכַדִּין אֵינֹון בְּרַכָּאן
 דְּנַחְתֵּי מְלַעֲיָלָא, מְסֻטָר יְמִינָא, יְנַקִּי לֹון שָׂאֵר עַמִּין. (ד"א

וְקִימָא לְהוּוּא סְטָרָא) וְהָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׁמוֹנֵי
 נוּטְרָה אֶת הַכְּרָמִים, אֵלֶּיךָ שָׂאֵר עַמִּין. כְּרַמִּי שְׁלִי לָא
 נְטַרְתִּי, אֵלֶּיךָ יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּשָׂאֵר עַמִּין מְשַׁכִּי לִיהּ
 בְּגוּוּיָהוּ, בְּאֵינֹון חֶסְדִּים דְּעֲבָדִין עִם בְּנֵי נִשְׂאָה. וַיִּשְׂרָאֵל

מֵרַחֵק לִיה מְגוּוֹיֶיהוּ, בְּגִין דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאִינוּן חֲסָדִים
כְּשֶׁאֵר עֲמִין.

וְתַחֲוֹת אֵלִין רוּחִין, קִיִּימִין כָּל אִינוּן דְּאֶקְרוּן עֲרָלָה.
זְמוּרֵי (דף רס"ו ע"ב) עֲרָלָה, עֲנִפֵי עֲרָלָה. וְעִילָא
מְנַהוּן חַד מְמַנָּא, דְּאֶקְרִי גְזוּר דִּינֵי"א. וְהֵאֵי אִיהוּ קִיִּימָא
עַל כָּל אִינוּן דְּלֹא נְטְרֵי שְׁנֵי עֲרָלָה דְּאִילְנָא. וְעַל כָּל
אִינוּן, דְּמַעֲכְבִּי אֶת קִיִּימָא לְבְרִיֶיהוּ. וְעַל דָּא, בְּעָא חוּיָא
לְקַטְלָא לְבְרִיָה דְּמִשָּׁה. עַד דְּגִזְרַת לִיה צְפוּרָה, דְּכַתִּיב,
(שמות ד) וְתִקַּח צְפוּרָה צֹר וְתִכְרַת אֶת עֲרָלַת בְּנֵה וְגו'.

וְהֵאֵי רוּחָא, מְמַנָּא עַל בְּנֵי נְשָׂא דְּמַחְבְּלֵי אֲרַחֲיֶיהוּ, וְלֹא
חִיִּישֵׁי לִיקְרָא דְּמֵאֲרִיָהוּן, לְמִיטְר אֶת קִיִּימָא
קְדִישָׁא. וְהֵאֵי אֶעִיל לֹון לְגִיָהֶנָם, לְהֵהוּא אֶתְר דְּאֶקְרִי
שְׂאוּל וְאֶבְדוּן, וְאֶתְדִן תַּמָּן, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא הָכָא.
בְּהֵאֵי הֵיכְלָא לְגוּ בְּאֶמְצָעִיתָא, קִיִּימָא חַד רוּחָא, דְּאִיהוּ
קִיִּימָא וְכִמִּין עַל אוּרְחִין וְשְׁבִילִין, לְמַחְמֵי לְכָל
אִינוּן דְּעֵבְרִין עַל פְּתַגְמֵי אוּרִיֶיתָא. כְּדִי לְמִיעַל דְּבָבוּ,
בֵּין תַּתָּא לְעִילָא. בְּגִין דְּכָל הָאֵי הֵיכְלָא אִיבָה אִיהוּ.

הֵאֵי וְכָל אִינוּן אַחַרְנִין, כְּלָהוּ קִיִּימִין לְאַחְזָאָה אַנְפִּין
נְהִירִין לְבְנֵי נְשָׂא, וְלְמַפְתִּי לְהוּ, בְּגִין דִּיֶּסְטוּן
מֵאַרְחָ קְשׁוּט, וְלֵאמְשָׁכָא לֹון אֶבְתְּרִיֶיהוּ, וְלְבַתְר אִינוּן
קְטִילֵי לֹון, וַיְמוּתוּן בְּתֵרִין עֲלִמִין. דְּכַתִּיב, (משלי ה)
וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כֹּלְעֵנָה חֲדָה כְּחָרֵב פִּיּוֹת.

הָאִי רוּחָא, אִיהוּ אֶקְרִי אֶפְרִיךָ"א. עֶפְרָא דְקִיטְמָא. דְּלֹא
 עֶבִיד תּוֹלְדִין וְאִיבִין לְעֶלְמִין, בְּגִין דְּהָאִי אִיהוּ
 עֶפְרָא דְקִיטְמָא. וְאִף עַל גַּב דְּאֶקְרִי עֶפְרָא, לָאוּ אִיהוּ
 עֶפְרָא קְדִישָׁא, דְּעֶבִיד אִיבִין, וְאֶקְרִי (אִיּוּב כח) עֶפְרוֹת זֹהֵב.
 אֲלֵא כִּמְה דָּאת אָמַר, (במדבר ט) מִעֶפְר שְׂרַפְת הַחֲטָאת. וְדָא
 הוּא עֶפְר שְׂרַפְת הַחֲטָאת, וְסִימְנָא דָּא אֲתִיָּא בְּתָרִין
 סְטָרִין. חַד, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּלִיל בְּהָאִי חֲטָאת, רָזָא דְּהֵהוּא
 חוּיָּא תְּקִיפָּא. וְחַד, דְּכַד בַּר נֶשׁ עֶבִיד חֲטָאת, אִיהוּ
 אֲתִקִּיף לְהָאִי עֶפְרָא, וְשִׁלְטָא בְּעֶלְמָא.

וְהָאִי אִיהוּ כְּלִיל (במדבר ה) בְּמִי הַמָּרִים הַמְּאָרְרִים, וְעַל
 דָּא, אֶצְטְרִיךְ לְאַנְתּוּ דְּאֶסְטִיאת תַּחוּת בַּעֲלָה,
 וְעַבְדַּת עוֹבְדָא דְּאֶשֶׁת זְנוּנִים, לְאַשְׁקָאָה לָּהּ מִיָּא כְּלִילָן
 בְּעֶפְרָא, דְּאִיהוּ מְקַרְקַע הַמְּשֻׁכָּן. וְהָאִי עֶפְרָא אִיהוּ מֵהֵהוּא
 אֲתַר דְּאֶקְרִי קַרְקַע וְהֵהוּא אֶקְרִי קַרְקַע דְּהֵהוּא מְשֻׁכָּן.
 וְהָאִי עֶפְרָא מֵהֵהוּא קַרְקַע אִיהוּ. וּבְגִין כֵּן, אֶצְטְרִיךְ כְּהֵנָּא
 לְאַשְׁקָאָה לְהָאִי אֲתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דָּא. וְכֹלָא אִיהוּ בְּרַמְיֹזָא
 עֲלָאָה.

זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַכֵּי לוֹן
 בְּמִיָּין דְּכִיָּין עֲלָאִין דְּכַתִּיב (יחזקאל לו) וְזַרְקִתִּי עֲלֵיכֶם
 מִים טְהוּרִים וְטְהַרְתֶּם. מִים טְהוּרִים הָא אֲמָרוּן, בֵּין מִים

רֵאשׁוֹנִים לְמִים אַחֲרוֹנִים. וְאִף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימָנָא,
מִים רֵאשׁוֹנִים מְצוּה, הָכִי אֶתְקֵרוּן. וּמִים אַחֲרוֹנִים חוּבָה
הָכִי נִמְי אֶתְקֵרוּן, וְהָא אוֹקִימָנָא עַל תְּרִין סְטְרִין אֵלִין,
דָּא סְטְרָא דְקְדוּשָׁה אֶתְקֵרִי מְצוּה. וְדָא סְטְרָא אַחְרָא,
אֶתְקֵרִי חוּבָה. וּבְגִין כֶּךָ חוּלְקִיה נָטַל בְּהֵוּא מִיָּא, וְעַל
דָּא כְּתִיב, וּזְרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם.

הֵיכְלָא שְׁתִּיתָאָה. הֵיכְלָא דָּא, קִימָא עֲלָאָה, עַל כֹּל
אֵינּוֹן שְׁאָר הֵיכְלִין תְּתַאֲיִן. אַרְבַּע פְּתַחֲיִן, אֵית
לְהֵיכְלָא דָּא. חַד, אֶקְרִי מוֹת. וְחַד, אֶקְרִי רַע. וְחַד, אֶקְרִי
צְלֻמוֹת. וְחַד, אֶקְרִי אִפְ"ל. אֵלִין אַרְבַּע פְּתַחֲיִן, קִימִין
תְּדִיר לְאַבְאָשָׁא. אֵלִין אֵינּוֹן כֹּלְלָא דְכֹלְלָא.

כְּמָה דְאֵית בְּסְטְרָא דְקְדוּשָׁה, בְּרוּזָא דְמַהִימְנוּתָא, אַרְבַּע
פְּתַחֲיִן לְאַרְבַּע סְטְרִין, דְּמִתְקַשְׁרוּן דָּא בְּדָא, וְכִלְהוּ
קְדִישִׁין. הָכִי נִמְי לְתַתָּא, הֵכָא. וְכַד אֵלִין מִתְקַשְׁרוּן
וּמִתְחַבְּרוּן דָּא עִם דָּא כְּחַדָּא, בְּהֵיכְלָא דָּא, כְּדִין אֶקְרִי
בֵּית חֶבֶר. כְּמָה דְאֵת אֵמֵר, (משלי כא) מֵאֲשֶׁת מְדִינִים וּבֵית
חֶבֶר. וְהָאִי הֵיכְלָא, קִימָא לְאַבְאָשָׁא תְּדִיר.

עַל הָאִי הֵיכְלָא כְּתִיב, (משלי כז) וְנַעֲתָרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוֹנָא,
בְּגִין דְּהֵכָא קִימִין, כֹּל אֵינּוֹן נְשִׁיקִין בִּישִׁין,
וְתִיאוּבְתִין בִּישִׁין, וְכֹל עֵדוּנִין דְּגוּפָא דְהָאִי עֲלֻמָּא, דִּי
בְּאֵינּוֹן עֵדוּנִין אֶתְתַּרְךָ בַּר נֶשׁ מֵהָאִי עֲלֻמָּא, וּמַעֲלֻמָּא

דְּאֵתִי. וְעַל הָאֵי הֵיכְלָא כְּתִיב, (משלי ה) כִּי נִפְתָּת (דף רס"ז ע"א)
תִּטְפְּנָה שְׁפֵתַי זָרָה וְגו'.

בְּהֵאֵי הֵיכְלָא, קִיִּמָּא חַד רוּחָא, דְּאִיהוּ מְמַנָּא עַל כָּל
אֲלִין דְּלִתְתָּא, וְאִיהוּ כְּלָלָא עַל כָּל שְׂאָר רוּחִין.
הֵאֵי הֵיכְלָא, מִתְקַשְׁטָא בְּקִשּׁוּטֵי דְשִׁפִּירוּ, עַל כָּל אִינוּן
הֵיכְלִין. בְּהֵיכְלָא דָּא, מִתְלַכְּדֵי רַגְלֵיהוּ דְטַפְּשָׁאֵי. עַל
הֵאֵי הֵיכְלָא כְּתִיב, (משלי ו) אַל תַּחֲמוּד יִפְיֶה בְּלִבְבְּךָ וְאֵל
תִּקְחֶךָ בְּעַפְעָפִיהָ.

בְּהֵאֵי הֵיכְלָא, תִּלְיִין כָּל תִּיאוּבְתִין דְּעֵלְמָא. וְכָל אִינוּן
עֲנוּגִין דְטַפְּשָׁאֵי, חֲסֵרֵי לְבָא, חֲסֵרֵי דְעֵתָא. כְּמָה
דְּאֵת אֲמַר (משלי ז) וְאֶרָא בַּפִּתָּאִים אֲבִינָה בַּבְּנִים נֶעַר. חֲסֵר
לְב. עוֹבֵר בַּשּׁוּק אֶצֶל פְּנֵה וְגו'. בְּנִשְׁף בְּעֶרְב יוֹם וְגו'.
וְכַדִּין אֶתְקַרִּיבוּ רַגְלוֹי לְהֵאֵי הֵיכְלָא, דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְכְּלָהוּ
תִּתְּאִין. כְּדִין, (משלי ז) וְהִנֵּה אִשָּׁה לִקְרָאתוּ שִׁית זוֹנָה
וּנְצוּרַת לְב. שִׁית, דָּא אִיהוּ הֵאֵי הֵיכְלָא, דְּאִיהוּ שְׁתִּיתָאֵי
לְכָל שְׂאָר הֵיכְלִין. וְהֵכָא קִיִּמָּא זוֹנָה, לְאַפְתָּא
לְטַפְּשָׁאֵין.

בְּהֵאֵי הֵיכְלָא קִיִּמָּא וְלֹא קִיִּמָּא. נַחְתָּא וּמַפְתָּא, סִלְקָא
וְאִסְטִיָּא. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (משלי ז) בְּבֵיתָהּ לֹא
יִשְׁכְּנוּ רַגְלֵיהָ. פְּעַם בַּחוּץ פְּעַם בְּרַחוּבוֹת, כַּד סִלְקָא
לְעֵילָא. (משלי ז) וְאֶצֶל כָּל פְּנֵה תֶּאֱרוּב. כַּד נָטִיל נְשִׁמְתָּא.

מָה פְּתִיב, (משלי ז) וְהִחַזִּיקָהּ בּוֹ וְנִשְׁקָה לּוֹ. אֵלֶּיךָ אֵינּוֹן
נְשִׁיקִין, לְסֹאבָא, וְלֹא טַעָאָה בְּנֵי נִשָּׂא אֲבִתְרָה. בְּגִין
דְּהִכָּא, אֵיהּ אֲתֵר דְּכָל אֵינּוֹן נְשִׁיקִין בִּישִׁין, וּמְפַל
זְנוּנִים נוֹכְרָאִין, דְּאֵינּוֹן מְתִיקִין לְפּוּם שַׁעְתָּא. וְוִי
לְסוֹפִיֵיהּ, כְּמָה דְּכִתִּיב (משלי ה) וְחָלַק מִשְׁמֵן חֶפְהָ.

וְכִתִּיב וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעֲנָה. מֵאֵי מָרָה כְּלַעֲנָה. אֶלֶּא,
כִּד בַּר נִשְׁ אֲתַפְתָּא אֲבִתְרָה בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וּמְטָא
זְמַנִּיה לְאִסְתַּלְקָא מֵהֵאֵי עֲלָמָא, אֵיהּ קִיִּימָא עָלִיהּ דְּבַר
נִשְׁ, וְאַתְגְּלִימַת קַמִּיהּ בְּגִלְיָמָא דְּגוּפָא דְּאִשָּׁא וְחִרְבָּא
שִׁינָנָא בִּידָהּ, וְתִלַּת טִיפִין בַּהּ.

וְאוּקְמוּהָ, וּבַה טְפָה חֲדָא, מֵאֵינּוֹן טִיפִין דְּאֵיהּ מְרִירָא,
וּבְשַׁעְתָּא דְּאֵטִיל לָהּ לְפּוּמִיהּ דְּבַר נִשְׁ, עָאֵל
בְּמַעוּי. וְכִדִּין נִשְׁמַתָּא אֲתַבְּלָבְלָא, וְהֵהִיא טִיפָה שְׁטִיָּא
וְאִזְלַת בְּגוּ גוּפָא, וְאַעְקַרְת לָהּ לְנִשְׁמַתָּא מֵאַתְרָהּ, וְלֹא
שָׁבִיק לָהּ לְנִשְׁמַתָּא אֲתֵר לְמִיתַב, וְאֵיהּ מָרָה כְּלַעֲנָה,
וְאַטְעִים לָהּ בַּר נִשְׁ בְּמִרְרוּ, חֲלָף הֵהוּא מְתִיקָא, דְּטַעְמוֹ
בַּה בְּהֵאֵי עֲלָמָא, כִּד אֲתַמְשְׁכוּ בַתְרָה, לְבַתֵּר אֲשֵׁדִי טְפָה
אַחֲרָא, וְנִשְׁמַתָּא נְפָקָאֵת, וּמִית בַּר נִשְׁ. וְלְבַתֵּר אֲשֵׁדִי
טִיפָה אַחֲרָא, וִירוֹקִין אֲנַפּוּי, וְאַבְאִישׁ. בְּגִין דְּנִשְׁמַתָּא
הִיא קְדִישָׁא, וְכִד שְׁלֵטָא עָלֶיהָ דְּאִ סְטָרָא אַחֲרָא מְסֹאבָא,
עַקְרַת מְקַמִּיהּ, וְלֹא אֲתִישְׁבָא כְּחֲדָא.

בְּגִין כֹּה־, כִּמָּה דְאֵתְדַבֵּק בְּאֵינֹן נְשִׁיקִין בִּישִׁין בְּהֵאֵי
 עֲלָמָא, אוּף הָכִי נִמִּי בְּהֵאֵי שְׁעֵתָא. דְּאֵי בַר נֶשׁ
 אֲתַמְשֵׁךְ אֲבַתְרָה בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וְשִׁבְק סֵטְרָא קִדִּישָׁא,
 כְּדִין נִשְׁמַתָּא לָא אֲהַדְרַת לְהֵהוּא אֲתַר קִדִּישָׁא. וְכִמָּה
 דְאֵתְמַשֵׁךְ אֲבַתְרָה בְּהֵאֵי עֲלָמָא, הָכִי נִמִּי שְׁלֵטָא עַל
 נִשְׁמַתִּיה, וְכְדִין נִשְׁמַתִּיה נִפְקַת בְּפִטוּרֵי, וְאוּקְמוּהָ. וְכֹל
 דָּא, בְּגִין אֵינֹן נְשִׁיקִין דְנִשְׁקָא לִיה בְּהֵאֵי עֲלָמָא,
 דְאֵינֹן מְתִיקִין. וְלְבַתֵּר, מְרִירָן לִיה בְּהֵאֵי שְׁעֵתָא. וְעַל
 דָּא, וְהַחֲזִיקָה בּוֹ וְנִשְׁקָה לוֹ, בְּהֵאֵי עֲלָמָא, כִּמָּה
 דְאוּקְיָמָנָא.

(משלי ז) הַעֲזֹה פָּנֶיהָ וְתֹאמַר לוֹ, בְּגִין דְּבְהֵאֵי הֵיכְלָא קְיָיִמִין
 כָּל קִטְיָגוּרִין, וְכֹל שְׁלִיחָאן בִּישִׁין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי לְגַבֵּי
 דְּבַר נֶשׁ, וְעַבְדֵי לִיה דִּיתְקֹן בְּתַקּוּנֵי, וְיִסְלֹסל בְּשַׁעְרֵיהָ,
 וְיִתְסַחֵי, וְיִתְתַקֵּן בְּגִין דִּיִּסְתַּכְּלוֹן בֵּיה. הָכֹּא קְיָיִמָא רוּחָא
 חַדָּא, דְּאֶקְרִי סְקֻטוּפָּ"ה. וְדָא הוּא מְמָנָא עַל כָּל תַּקּוּנָא
 וְסִלְסוּלָא דְּבִנֵי נֶשׁא.

לְגוֹ דְּהֵאֵי הֵיכְלָא, קְיָיִמָא חַד מְמָנָא אַחְרָא, דְּהֵאֵי מְמָנָא
 אַחְרָא, אִיהוּ אֲתַעַר לִיה לְבַר נֶשׁ לְבַתֵּר, לְאֲתַעַרָא
 לֹון, דְּהֵאֵי אִיהוּ מְתַקֵּן גְּרַמִּיהָ, וְיִסְלֹסל בְּשַׁעְרֵיהָ, דִּיטוּל
 בִּידֵיה חַד מְרָאָה לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיה, וְשׁוּי לִיה בִּידֵיה,
 וְאִסְתַּכְּלָא בֵּיה, וְחָמֵי דִּיּוּקְנֵיה בְּהֵהוּא חִיזוּ. וּבְהֵאֵי אֲתַעַר

לְהֵיוֹא רוּחָא חֵילָא אַחְרָא. דְּאֶקְרִי עֶסִירֵט"א, וּמְהִכָּא (ק"ז
 ע"ב רס"ד ע"א, ויקרא כ"ה ע"א, רל"ד ע"ב) נִפְקִי, כָּל אֵינּוֹן דְּאֶחְזִינּוּ
 כְּדִיבִין לְבַנֵּי נְשָׂא בְּחֻלְמֵיהוּ. וְכָל אֵינּוֹן דְּאֶחְזִינּוּ מְלִין
 וְלֹא מִתְקַיְימֵי בְּהוּ, אֶלָּא לְעֶרְבָבָא לֹוֹן. (דף רס"ז ע"ב)

וּלְבַתֵּר, כִּד אֵינּוֹן בְּנֵי נְשָׂא אֶתְמַשְׁכָּאן בְּהֵיוֹא חִיזוּ,
 דְּאֶקְרִי מְרָאָה. כְּדִין כְּלָהוּ בְּגִסּוּתָא דְּרוּחָא
 דִּילְהוֹן, וְהֵאִי רוּחָא דְּאֶקְרִי עֶסִירֵט"א, אִיהוּ אַתְעַר לְחַד
 רוּחָא מְמַנָּא דְּאִיהוּ תַּחּוֹת יְדֵיהּ, וְעָאֵל בְּנוֹקְבָא דְּלַתְתָּא
 דְּכָל נוֹקְבִין, וְסֻלִיק מִתְמָן חַד רוּחָא אַחְרָא, דְּאִיהוּ מְמַנָּא
 עִם הֵיוֹא רוּחָא דְּאֶקְרִי אֶסְכָּרָא כְּדִקְאֻמְרָן. וְדָא אִיהוּ
 לִילִית אֵימָא דְּשַׁדִּין.

וְכִד הֵיוֹא בַּר נָשׁ אַתְעַר לְהֵאִי רוּחָא אַחְרָא דְּאֶקְרִי
 עֶסִירֵט"א, כְּדִין אַתְחַבֵּר עִמֶיהָ דְּהֵהוּא בַּר נָשׁ,
 וְאַתְקַשֵּׁר עִמֶיהָ תְּדִיר. וְכְדִין בְּכָל רִישׁ יַרְחָא וְיַרְחָא,
 אַתְעַר הֵהוּא רוּחָא, דְּחִיזוּ בִישָׂא בְּהַדָּה דְּלִילִית, וְלִזְמַנִּין
 דְּאַתְזֻק מְנִייהוּ הֵהוּא בַּר נָשׁ, וְיַפּוּל לְאַרְעָא, וְלֹא יִכִּיל
 לְמִיקָם, אוּ יָמוּת. וְכָל דָּא גָרִים, הֵהוּא חִיזוּ דְּמְרָאָה,
 דְּאִיהוּ מְסַתְּפַל בֵּיהּ. דְּהָא כְּמָה דְּאֶחְזִי גִסּוּתָא דְּרוּחָא
 בְּלַבִּיָּה, הָכִי נְמִי אֶסְגִּי רוּחָא בִישָׂא לְגַבִּיָּה. וְעַל דָּא כְּלָא
 קְיִימָא בְּהֵהוּא אַתְעַרוּ דְּלַתְתָּא.

(משלי 1) זְבַחֵי שְׁלָמִים עָלַי. תָּא חֲזִי, שְׁלָמִים לָא אַתִּינּוּ עַל

חֻבָּה, וְלֹא עַל חֲטָאת, אֶלֶּא עַל שְׁלוֹם. מֵאֵי שְׁלָמִים.
 אֶלֶּא שְׁלָמִים מִתְרִין סְטְרִין, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח מְקַטְרָגָא
 עֲלֵיהּ, לָא לְעֵילָא, וְלֹא לְתַתָּא. מֵאֵן אִיהוּ מְקַטְרָגָא.
 אֶלֶּא הֵהוּא סְטְרָא דְשִׁמְאָלָא דִּיִּצְר הָרַע, דִּישְׁתַּכַּח
 בְּשִׁלְמָא דִּימִינָא. וְעַל דָּא, זְבַחֵי שְׁלָמִים עֲלֵי. (ד"א עֲלֵי דִּיִּקְאָא

ההוא זבחי שלמים עלי איהו בגין דלא אשתכח מקטרגא על עלמא)

דְּבַר אַחַר זְבַחֵי שְׁלָמִים עֲלֵי. הָא אֲנָא בְּשִׁלְוָה לְגַבְפָּךְ,
 לְאַחֲזֹאה לָךְ שְׁלָם. וּבְגִין כְּךָ, הַיּוֹם שְׁלַמְתִּי נְדָרַי,
 לְאַפְתָּאָה בְּנֵי עֲלָמָא תְּדִיר. עַל כֵּן יִצְאֲתִי לְקִרְאָתְךָ וְגוֹ',
 דִּידַעְנָא דְאַנְתָּ חֲסֵר לְבָא, חֲסֵר טוֹבָה. לְשַׁחַר פְּנִיךָ,
 לְאַתְחַבְרָא בְּהַדְרָךְ בְּכָל בִּישׁוּן דְּעֲלָמָא. וַיֵּאוֹת לָךְ
 לְאַהֲנֹאָה, וְלִמְטַעֵי בְּתַר תִּיאֻבְתִּין דְּהֵאֵי עֲלָמָא. וְדַחֵי לִי
 מִמְּלָה לְמִלָּה, וּמִבִּישׁ לְבִישׁ. אֲהַדְרִנָּא בְּאִינוּן טַפְשָׁאִין,
 וְשַׁחֲרִנָּא פְּנִיךָ, וְאַמְצָאָךְ, כְּבַר אֲשַׁכְחָנָא לָךְ לְאַתְדַּבְקָא
 בְּךָ.

לְכָה נְרוּה דוּדִים עַד הַבְּקָר, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (אִיּוֹב כ"ד)
 וְעֵין נוֹאֵף שְׁמֵרָה נִשְׁפָּה. דְּהָא כְּדִין אִיהוּ זְמָנָא
 לְשִׁלְטָאָה. לְכָה נְרוּה דוּדִים, נְהַךְ פְּחָדָא, הָא אֲנָא עֲמָךְ,
 דְּהָא עַד כְּעַן אַתְּ רַבִּיא אַנְתָּ בְּחִילְךָ, אֵי הַשְׁתָּא לָא
 תַּתְעַנַּג גְּרַמְךָ, אִימְתִי, כִּד תְּהֵא סִיב, הַשְׁתָּא הוּא זְמָנָא.
 מֵאֵי טַעְמָא. כִּי אִין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ, דָּא יִצְר טוֹב, דְּלֹא

שְׂרִיא הִכָּא בְּגוּוֹךְ, וְלֹא אִיהוּ זְמַנָּא, הִלֵּךְ בְּדֶרֶךְ מִרְחוּק, דְּלֹא שְׂרִיא בְּבֵר נֶשׁ, אֲלֵא בְּדֶרֶךְ מִרְחוּק, כַּד אִיהוּ מִתְלִיסֵר שְׁנִין וְלֵהֲלֵאָה. וְלֹא בְּכָל בֵּר נֶשׁ, וְאַנָּא קָאִים עִמָּךְ מִיּוֹמָא דְאֲתִילִידַת, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ד) לְפֶתַח חַטָּאת רוּבִץ. וְהַשְׁתָּא דְאַנְתָּ רִוּוּק, הַשְׁתָּא זְמַנָּא לֵךְ לְאֲתַעֲנַגָּא גְרַמָּךְ.

(משלי ז) צָרוּר הַכֶּסֶף לָקַח בִּידוֹ, לְסִלְקָא לְעֵילָא, וְלְאֲתַעֲכָבָא תַמָּן (ס"א וְלְאֲתַעֲנַגָּא). לְיוֹם הַכֶּסֶף יָבוֹא בֵיתוֹ, אֵימַת יָבֵא לְקַבְלֵיהּ, לְיוֹם הַכֶּסֶף דְאִיהוּ יוֹמָא דְדִינָא, לְאַשְׁגַּחַא בְּדִינָא, דְכְּתִיב (תהלים פא) בַּכֶּסֶף לְיוֹם חֲגִבוֹ. בְּזְמַנָּא דְאַצְטְרִיךְ בֵּר נֶשׁ לְאֲתַעֲנַגָּא בְּעֵלְמָא, וְלְאֲתַהֲנִי בֵיהּ, אֲתַרְחַקָא מִנִּיהּ. וּבְזְמַנָּא דְשְׂרִיא דִינָא בְּעֵלְמָא, כְּדִין אֲתִי לְגַבִּיהּ לְמַעַבְד עֲמִיהּ דִינָא, וְעַל דָּא הִטְתּוּ בְּרַב לְקַחָהּ וְגו'. עַד יִפְלַח חֵץ כְּבִדּוֹ. זַכָּאִין אֵינּוּן צְדִיקָאִין, דִּידְעִין אֲרַחֲיִין קְדִישִׁין, לְמַתְּרָה בְּהוּ, וְלֹא יִסְטוּן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, זַכָּאִין אֵינּוּן בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.

הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה. הֵדָא הוּא הֵיכְלָא דְשְׂמָרִי דְחַמְרָא, לְאֲתַרוּוָּאָה בֵיהּ. כְּמָה דְאֲתַת אָמַר (בראשית ט) וַיִּשֶׁתּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל. סְחִיטָא דְכָל אֵינּוּן עֲנַבִּין, כְּלָהוּ עֲנַבִּין בִּישִׁין, הִכָּא אִיהוּ סְחִיטָא דְלָהוּן. וְדָא אִיהוּ (תהלים

ע"ה) יֵינן חָמֵר. שְׁמָרִים דְּחָמֵר דְּלִית מֵאן דְּשָׁתִי מִנִּיהּ, דְּלֹא גָרִים מוֹתָא לְגַרְמִיָּה. מִיֵּינָא דָּא, אֲטַעֲיִמַת חוּה לְבַעֲלָהּ, וְעֹאֲלַת לִיָּה בְּהִיכְלָא דָּא, דְּתַנִּינֵן, סַחֲטָה עֲנַבִּין, וְיִהִיבַת לִיָּה, וְגַרְיִמַת מוֹתָא לִיָּה, וּלְכָל עַלְמָא אֲבַתְרִיָּה.

בְּהִיכְלָא דָּא, קְיִימֵן כָּל אֵינּוֹן נְשַׁמְתִּין מִסְּאֲבִין, דְּנַחְתִּי לְכָל אֵינּוֹן דִּי בְּסִטְרָא דָּא מִתְדַבְּקִי, וְהֵהוּא רוּחָא דְּנַחְתָּא לְכָל אֵינּוֹן דִּי מִסְּטְרָהָא, מִהֲכָא נַפְקִי. כְּגוּוּנָא דְּאֵינּוֹן סָטוּ אֲרַחֲיָהוּ בְּהַאי עַלְמָא, וְאֲשַׁתְּדְּלוּ בְּזוּנֹתָא, בְּאַתָּר דְּלֹא אֲצִטְרִיָּה, לְאַתְרַחְקָא מֵאַרְחַ קְשׁוּט. כְּדִין, כְּמָה דְּאִיְהוּ אֲתַדְּבֵק (דף רס"ח ע"א) בְּהֵהוּא סִטְרָא דְּיִצְרָר הָרַע בְּזוּנֹתָא, הָכִי נְמִי נַפִּיק מְהִיכְלָא דָּא רוּחָא מִסְּאֲבָא, לְסֵאֲבָא לִיָּה, וְלִבְרָא דְּנַפִּיק מִתְמָן.

וְהֵהוּא בְּרָא אֲקָרִי מִמְזוֹר, דְּאֲתִי מִסְּטְרָא דְּאֵל זֶר. כְּמָה דְּאִיְהוּ אֲשַׁתְּכַח בְּהֵהוּא תִּיאֲוִבְתָּא, וּבְהֵהוּא זְנוּתָא בְּהֵהוּא סִטְרָא דְּיִצְרָר הָרַע, הָכִי נְמִי מְשִׁיךְ לְגַבִּיָּה דְּהֵהוּא בְּרָא רוּחָא אֲחֵרָא מִסְּאֲבָא, דְּסֵאֲבִי, וְכָלֵא סְהַדִּין עָלֶיהָ דְּאִיְהוּ מִמְזוֹר, וְהָכִי כָּל עוֹבְדוּי וְסִטְרוּי בְּהֵהוּא גְּוּוּנָא מִמְשׁ.

מְהִיכְלָא דָּא נַפִּיק חַד רוּחָא, דִּי מְמַנָּא עַל אֵינּוֹן רוּחִין דְּאֲקָרִי צְפוּנִי. וְסַמְנִיךְ, (משלי כז) צְפוּנִיָּה צְפוּן רוּחַ. וְהַאי אִיְהוּ מְמַנָּא עַל דָּא. וְהַאי הִיכְלָא שְׁבִיעָאָה,

לְקַבֵּל הֵהוּא שְׁמָא דְאַקְרִי (יחזקאל לא) אֲרִיץ תַּחְתִּית. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (יואל ב) וְאֵת הַצְּפוּנֵי אֲרַחֵיק מֵעֲלֵיכֶם.

הֲכָא אִיהוּ נְקוּדָה חֲדָא, דְקִימָא לְגוּ בְּגוּ, וּמִהֲכָא נְפָקִי
כָּל אֵינּוֹן רוּחִין אַחְרָנִין דְשָׂטָן בְּעֵלְמָא, וְשִׁלְטִין
בְּהַאי עֵלְמָא, בְּכָל אֵינּוֹן מְלִין וְעוּבְדִין, דְאַתְמְסְרוּ
בְּסֵטְרָא דְשְׁמָאֲלָא. וּמִהֲכָא נְפָקִי כָּל אֵינּוֹן זִיקִין נְצִיצִין,
דְמַתְדַּעְכִּי לְאַלְתָּר, לְהֵטִי וּמַתְדַּעְכִּי. וּמֵאֵלִין נְפָקִין רוּחִין
אַחְרָנִין, דְשָׂטֵיין בְּעֵלְמָא, וּמִשְׁתַּתְּפִי לְאֵינּוֹן דְנִפְקוּ מִגּוּ
תְּהוּמָא רַבָּא. וְאִיהוּ הַאי הֵיכְלָא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (תהלים לו)
מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה. וְאֵינּוֹן רוּחִין דְלָא אַתְמְסְרוּ לְמַגְלָם
בְּעֵלְמִין, וְאַתְחֻזּוֹן וְלָא אַתְחֻזּוֹן אַתְחֻזּוֹן כְּמָה דְאַתְמַר.

וּלְבַתָּר אֵינּוֹן רוּחִין דְשָׂטֵיין בְּעֵלְמָא, וְאֵלִין קִימִי
לְמַרְחֵשׁ נִסִּין לְבְנֵי נֶשָׂא. בְּגִין דְאַלִּין לָא קִימִין
בְּטַנוּפָא דְמִסְאָבָא כָּל כֶּךָ כְּאַחְרָנִין. וְחַד רוּחָא מְמַנָּא
עֲלֵייהוּ, וְאַקְרִי נְסִירָא, דְאִיהוּ אַתְנִסְר מֵאֵינּוֹן סְטָרִין
דְמִסְאָבוּ יְתִיר, (ויקרא כ"ה ע"א) וְאֵלִין פְּרַחֵי בְּאוּרָא,
וְאַבְאִישׁוּ לְסֵטְרָא דְלַהוֹן, בְּגִין לְמַעַבְד נִסִּין לְאֵינּוֹן דִּי
בְּסֵטְרָא דְקְדוּשָׁה.

וּמְרוּחָא דָּא דְאַתְנִסְר, דְאַקְרִי נְסִירָא, מְנִיָּה נְפָקִי כְּמָה
סְטָרִין אַחְרָנִין, מִתְפָּרְשָׁן לְזַנְיָיהוּ, וְכִלְהוּ
קִימָאן שְׁלִיחָאן בְּעֵלְמָא, כָּל חַד כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ, עַד

דְּאֵתְמַנּוֹן לְתַתָּא מְלָכִין וְסָרְכִין. וְלִית לּוֹן קִיּוּמָא תְּדִיר,
כְּאִינוֹן אַחֲרָנִין דְּלַעֲיָלָא.

בְּהִיכְלָא דָּא אֵתְדַבְּקוּתָא דְּסֵטֶר מְסַאבָּא, וְכָל תִּיאוּבְתִין
מְסַאבִּין, וּמְסַאבֵּי לְעֵלְמָא. הָאִי אִיהוּ זְמִין
לְאַפְקָא בְּכָל רְגָעָא וְשַׁעְתָּא אִשָּׂא, וְלִית מָאן דְּקָאִים
קָמִיָּה. מִהֲכָא נְפִיק אִשָּׂא דְּרוּחָא תְּקִיפָא לְתַתָּא,
לְאַתְדַּנָּא בֵּיהּ חֵיבֵי עֵלְמָא. וּמִהֲכָא נְפִיקָא רוּחָא מְלַהֲטָא,
דְּאִיהוּ אִשָּׂא וְתִלְגָּא, דְּאִקְרִי צְלָמוֹן. כְּמָה דְּאֵת אָמַר
(תהלים סח) תִּשְׁלַג בְּצְלָמוֹן.

בְּהִיכְלָא דָּא, קִיּוּמָאן אַרְבַּעָה פְּתַחִין, דְּמִתְפָּרְשֵׁן
לְאַרְבַּע סְטָרִין לְבַר. וְאֵלִין אַחְדִּין וְלֹא אַחְדִּין
בְּסֵטֶרָא דְּקְדוּשָׁה. לָא אֵתְאַחַד, אֲלֵא דְּאֵתְחַזִּי בְּאִינוֹן
פְּתַחִין נְהוּרָא דְּנְהִיר, וְאִיהוּ אֲתֵר דְּמִתְתַּקֵּן בְּכָל פְּתַחָא
וּפְתַחָא, לְאִינוֹן חֲסִידֵי דְּשָׂאר עֲמִין, אִינוֹן דְּלֹא אַבְאִישׁוּ
לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאֵשְׁתַּדְּלוּ עֲמַהוֹן בְּקִשׁוּט. אֵלִין קִיּוּמֵי
בְּאֵלִין פְּתַחִין, וְנִיחֵי תִּמְן. (ב"א מִהֲאִי סֵטֶרָא וְנִיחֵי מִהֲאִי סֵטֶרָא).

בְּפְתַחָא דְּהֵאִי הִיכְלָא בְּאַמְצַעִיתָא, לְבַר, שִׁית פְּתַחִין
דְּמִתְאַחַדִּי בְּהֵאִי הִיכְלָא, וְכֻלְהוּ אַחְדִּין בֵּיהּ.
הֲכָא אִית כּוּיִן פְּתִיחֵן, לְסֵטֶרָא דְּנְהוּרָא קְדִישָׂא, וְאִינוֹן
דְּיֻכְתִּין מִתְתַּקְנֵי לְמַלְכֵי שָׂאר עֲמִין, אִינוֹן דְּלֹא עָאקוּ לוֹן
לְיִשְׂרָאֵל, וְאַגִּינוּ עֲלֵייהוּ תְּדִיר. אֵלִין אִית לוֹן יְקָר

בְּגִינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וְאֶתְהַנּוּ בְּהוּא אֶפְלָה דְּאִינוּן יִתְבִּין,
מִגּוּ נְהוּרָא דְנְהִיר מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה. כִּמָּה דְאֵת אָמַר,
(ישעיה ט) כָּל מַלְכֵי גוֹיִם כָּלָם שָׁכְבוּ בְּכַבּוּד.

וְאִי עֵבְדוּ עֲאָקוּ לְיִשְׂרָאֵל, אוּ דְחִיקוּ לֹון. כִּמָּה אִינוּן
דְּאֶחָדִין בְּהוּ, וְדִיִּינִין לְהוּ לְתַתָּא תְּלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא,
מִכִּמָּה דִינִין מִשְׁנַיִן אֵלִין מֵאֵלִין, לְאִינוּן מַלְכִין דְּעֲאָקוּ
לְהוּ, דְּאֶתְדַּנּוּ בְּהוּא עֲלֵמָא בְּכִמָּה דִינִין. וְכָל יוֹמָא
וְיוֹמָא סְהַדִּין סְהַדוּתָא עֲלֵייהוּ דִישְׂרָאֵל, וְעַל מְהִימְנוּתָא
דְּלְהוֹן, וְנַחְתֵּי לְתַתָּא וְאֶתְדַּנּוּ תַמָּן. זִכְאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל
בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי.

עַד הָכָא שְׁבַע הֵיכְלִין, מְדוּרֵי דְסִטְרָא מִסְאָבָא, מִסְטָרָא
דְנַחֲשׁ. זִכְאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּאֶשְׁתְּזִיב מִנִּיָּה,
וּמְלַחֲשׁוּתִיָּה, דְלָא יִתְנַשֵּׁיף מִנִּיָּה, וְלָא יִטִּיל בֵּיה אַרְסָא,
דִימּוּת בֵּיה. (דף רס"ח ע"ב) מִכָּל סְטָרִין אֵית לְאַסְתְּמָרָא מִינִיָּה,
מִעִילָא וּמִתַּתָּא. מֵאֵן דִּישְׁתְּזִיב מִרִישָׁא, לָא יִשְׁתְּזִיב
מִזְנַבָּא. כִּד אָכִיף רִישָׁא, זָקִיף זְנַבָּא, מְחִי וְקָטִיל.

וְעַם כָּל דָּא, (קהלת י) אִם יִשׁוּף הַנַּחֲשׁ בְּלֹא לַחֲשׁ. כִּמָּה
דְּתַנִּינָן, נְטִיל רִשׁוּ וְאַפִּיק נְשִׁמְתָּא. בְּגִין כִּף
אַצְטְרִיף לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַסְתְּמָרָא, דְלָא יַחֻב קָמִי קוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא, בְּגִין דְלָא יִלְחִישׁוּ לִיָּה לְהוּא חוּיָא דִינְשׁוּף
וְיִקְטֵל. (ס"א זכאין אינון צדיקיא דידעין ארחין קדישין למיחר בהו דלא למיחר בתר

הָהוּא חוּיָא בִּישָׁא סְטְרָא אַחְרָא מְסַבָּא וּמִתְפָּרְשִׁי מִנִּיהּ וְלֹא אֶתְפָּתוּ אֲבַתְרִיהּ זְכָאִין אֵינּוּן
בְּעֵלְמָא דִּין זְכָאִין אֵינּוּן בְּעֵלְמָא דְאַתִּי

וַיִּיצֹר יי' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֵפֶר מִן הָאֲדָמָה.
עֵפֶר אִיהוּ, וְלֹא חוֹמֶר. עֵפֶר אִיהוּ, וַיִּתּוֹב לְעֵפֶרָא.
כִּמָּה דְאַתְּ אָמַר, (בראשית ג) כִּי עֵפֶר אֶתָּה וְאֵל עֵפֶר תִּשׁוּב.
(נ"א לְבַתֵּר דְחֻטָּא אֶתְעֵבִיד מְזוּנָא לְנַחֵשׁ וּבְגִין כֶּף וְכו') לְבַתֵּר דְחֻטָּא, וּבְגִין כֶּף
כְּתִיב בֵּיהּ בְּנַחֵשׁ, וְעֵפֶר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. עֵפֶר דָּא
הוּא אָדָם, דְכְתִיב כִּי עֵפֶר אֶתָּה וְגו'. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב
עֵפֶר, וְלֹא כְּתִיב אֲדָמָה, וְלֹא חוֹמֶר, וְכְתִיב (ישעיה סה) וְנַחֵשׁ
עֵפֶר לְחֻמוֹ.

עַד דִּיתְעַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וַיִּבְעַר לְהָהוּא רוּחָא
מְסַבָּא מְעֵלְמָא, דְכְתִיב, (ישעיה סה) בַּלַּע הַמּוֹת לְנֹצַח
וְגו', וַיִּקִּים לְהָהוּא עֵפֶר, וַיִּתְעַר לִיהּ לְמַחְדֵּי בְּעֵלְמָא,
דְכְתִיב (ישעיה כו) הִקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עֵפֶר וְגו'.

כְּתִיב (בראשית ג) וְהַנַּחֵשׁ הָיָה עָרוֹם, וְהָא אֹקִימָנָא. אַבְל
סְטְרָא דְרָכִיב עָלֶיהּ, יְהִיב לִיהּ חִילָא לְשִׁלְטָאָה,
וְלִמְפָתִי, וְלֹא סְטְרָא. וְדָא הוּא רְזָא דְדְכוּרָא, דְהָא דְכוּרָא
שְׁלִיט עַל נוֹקְבָא, וַיְהִיב בָּהּ חִילָא. שְׁמִשָּׂא וְסִיחָרָא
מְשֻׁמְשִׁין כַּחְדָּא, וְלֹא מִתְפָּרְשִׁין לְעֵלְמִין, חֲשָׁךְ וְאַפִּילָה
מְשֻׁמְשִׁין כַּחְדָּא. אִיהוּ חֲשָׁךְ, וְאִיהִי אִפִּילָה. כִּמָּה דְאַתְּ
אָמַר (שמות י) וַיְהִי חֲשָׁךְ אֶפְלָה. חֲשָׁךְ וְעֶרְפֶּל. בְּגִין דְאַיִת
חֲשָׁךְ, וְאַיִת חֲשָׁךְ.

תָּנוּן, מֵאֵן דְּחָמָא גָּמַל בְּחֻלְמִיָּהּ, מִיְתָה אֲתַגְזֹרֵת עָלֶיהָ,
וְאֲשַׁתְּזִיב מִיְנָהּ. בְּגִין דְּאִיהוּ סִטְרָא מְסֻבָּא, וְהֵא
אִיהוּ (בראשית ו) קִץ כָּל בֶּשֶׂר.

יֹמָא חַד הָוֵה יְתִיב רַבִּי אֶלְעָזָר קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, הָאִי קִץ כָּל בֶּשֶׂר אֲתַהְנִי מֵאִינּוֹן
קָרְבָּנִין דִּהוּוּ יִשְׂרָאֵל מְקָרְבִין עַל גְּבִי מַדְבַּחָא, אוּ לָא.
אָמַר לִיָּהּ, כִּלָּא הָוּוּ מְסַתְּפִקֵי כַּחְדָּא, לְעֵילָא וּלְתַתָּא.
וְתָא חֲזִי, כַּהֲנִי וְלִיּוֹאֵי וְיִשְׂרָאֵל, אִינּוֹן אֶקְרוּן אָדָם,
בְּחַבּוּרָא דְאִינּוֹן רַעוּתִין קְדִישִׁין, דְּסִלְקָא מְגוּוּיָיָהּ.
וְהָוֵה אָמְרָא, אוּ כְּבִשָּׂא, אוּ הָוֵה בְּהֵמָה, הָאִי דְקָרְבִין,
אֶצְטְרִיךְ עַד לָא אֲתַקְרִיב עַל מַדְבַּחָא, לְפָרְשָׂא עָלֶהּ כָּל
חֲטָאִין, וְכָל חוּבִין, וְכָל הֶרְהוּרִין בִּישִׁין דְעֵבֵד. וְכַדִּין
הָהִיא, אֲתַקְרִי בְּהֵמָה בְּכִלָּא, בְּגוּ אִינּוֹן חֲטָאִין וּבִישִׁין
וְהֶרְהוּרִין.

כְּגוּוֹנָא דְקָרְבָּנָא דְעֻזָּאזֹל, דְכַתִּיב, (ויקרא טז) וְהַתּוֹדָה עָלָיו
אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', הָכִי נִמְיָ הַכָּא.
וְכַד סִלְקָא עַל גְּבִי מַדְבַּחָא, מָטוּ לָהּ עַל חַד תְּרִין. וּבְגִין
כִּי, דָּא סִלְקָא לְאַתְרִיָּהּ, וְדָא סִלְקָא לְאַתְרִיָּהּ, (רמ"ד ע"ב,
רל"ט ע"א) דָּא בְּרֻזָּא דְאָדָם, וְדָא בְּרֻזָּא דְבְּהֵמָה, כַּמָּה דְאֵת
אָמַר (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ.

חֲבִיתִין וְכָל שְׂאֵר מְנַחֹת, לְאַתְעָרָא רוּחָא דְקוּדְשָׁא,

בְּרַעוּתָא דְכֹהֲנָא, וְשִׁירְתָּא דְלִיּוּאֵי, וְצִלוּתָא דְיִשְׂרָאֵל.
 וּבִהְיוּתָא תַנּוּנָא, וְשִׁמְנָא וְקִמְחָא דְסֻלִּיק, מִתְרוּוּן וּמִסְתַּפְּקֵי
 כָּל שְׂאֵר מְאֵרֵי דְדִינִין, דְּלֹא יְכִלֵּי לְשִׁלְטָאָה בְּהֵוּא דִּינָא
 דְּאַתְמָסֵר לֹוּן, וְכֹלָא בְּזִמְנָא חֲדָא. תָּא חֲזִי, כֹּלָא אֲתַעְבִּיד
 בְּרֻזָּא דְמַהִימְנוּתָא, לְאַסְתַּפְּקָא דָּא בְּדָא, וְלְאַסְתַּלְקָא
 לְעֵילָא מֵאֵן דְּאַצְטְרִיךְ, עַד אֵין סוּף. (רבי ע"א)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲרִימִית יְדֵי בְּצִלוּתִין לְעֵילָא, דְּכַד
 רַעוּתָא עֲלָאָה, לְעֵילָא לְעֵילָא, קִיִּימָא עַל הֵוּא
 רַעוּתָא דְּלֹא אֲתִיִּידֵיעַ, וְלֹא אֲתַפֵּס לְעֵלְמִין, רִישָׁא
 דְּסֻתִּים יִתִּיר לְעֵילָא, וְהֵוּא רִישָׁא אֲפִיק מֵה דְּאַפִּיק,
 וְלֹא יִדֵיעַ. וְנִהִיר מֵה דְּנִהִיר, כֹּלָא בְּסֻתִּימוּ.

רַעוּ דְּמַחְשְׁבָה עֲלָאָה, לְמַרְדָּף אֲבַתְרִיָּה, וְלְאַתְנַהֲרָא
 מִנִּיָּה, חַד פְּרִיסוּ אֲתַפְּרַס, וּמִגּוּ הֵוּא פְּרִיסָא
 בְּרִדִּיפוּ דְּהֵתִיא מַחְשְׁבָה עֲלָאָה, מְטִי וְלֹא מְטִי, עַד הֵוּא
 פְּרִיסָא נִהִיר מֵה דְּנִהִיר. וְכִדִּין הֵוּא מַחְשְׁבָה עֲלָאָה,
 נִהִיר בְּנִהִירוּ סֻתִּים דְּלֹא יִדֵיעַ. וְהֵאִי מַחְשְׁבָה לָּא יִדֵיעַ.

כִּדִּין בְּטֵשׁ הֵאִי נִהִירוּ דְּמַחְשְׁבָה דְּלֹא אֲתִיִּידֵיעַ, בְּנִהִירוּ

(נ"א דְּפֻרְסָא) דְּפֻרְשָׁא, דְּקִיִּימָא דְּנִהִיר מִפְּהָ, (דף רס"ט ע"א)

דְּלֹא יִדֵיעַ, וְלֹא אֲתִיִּידֵיעַ, וְלֹא אֲתַגְלִיָּא. וְכִדִּין, (נ"א הָאִי)
 דָּא נִהִירוּ דְּמַחְשְׁבָה דְּלֹא אֲתִיִּידֵיעַ, בְּטֵשׁ בְּנִהִירוּ
 דְּפֻרְסָא, וְנִהִרִין כַּחֲדָא.

וְאֶתְעַבְּיֶדוּ תִשְׁעָה הֵיכָלִין, וְהֵיכָלִין לָאוּ אֵינּוֹן נְהוּרִין,
וְלָאוּ אֵינּוֹן רוּחִין, וְלָאוּ אֵינּוֹן נְשֻׁמְתִין, וְלָאוּ
אֵית מֵאֵן דְּקִימָא בְּהוּ. רְעוּתָא דְּכָל תִּשְׁעָה נְהוּרִין, קִימֵי
כְּלָהוּ בְּמַחְשָׁבָה, דְּאִיהִי חַד מְנִייהוּ בְּחוּשְׁבִּנָּא, כְּלָהוּ
לְמַרְדָּף אֲבַתְרִייהוּ. בְּשַׁעְתָּא דְּקִימֵי בְּמַחְשָׁבָה, וְלָאוּ
מִתְדַבְּקוֹן וְלָאוּ אֶתְיִידִיעוּ. וְאֵלִין לָאוּ קִימֵי, לָאוּ בְּרְעוּתָא,
וְלָאוּ בְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה, תַּפְסִין בָּהּ וְלָאוּ תַּפְסִין. בְּאֵלִין
קִימֵין כָּל רִזִין דְּמַהִימְנוּתָא, וְכָל אֵינּוֹן נְהוּרִין, מְרִזָּא
דְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה וְלִתְתָּא, כְּלָהוּ אֶקְרוּן אֵין סוּף. עַד הָכָא
מָטוֹן נְהוּרִין, וְלָאוּ מָטוֹן, וְלָאוּ אֶתְיִידִיעוּ לָאוּ הָכָא
רְעוּתָא, וְלָאוּ מַחְשָׁבָה.

כַּד נְהִיר מַחְשָׁבָה, וְלָאוּ אֶתְיִידַע מִמָּאן דְּנְהִיר, כְּדִין
אֶתְלַבֵּשׁ וְאֶסְתִּים גּוֹ בִּינָה, וְנְהִיר מֵאֵן דְּנְהִיר,
וְאֶעִיל דָּא בְּדָא, עַד דְּאֶתְכְּלִילוּ כְּלָהוּ כְּחַדָּא. וּבְרִזָּא
דְּקַרְבְּנָא כַּד סְלִיק, כְּלָאוּ אֶתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא, וְנְהִיר דָּא
בְּדָא, כְּדִין קִימֵי כְּלָהוּ בְּסְלִיקוּ, וּמַחְשָׁבָה אֶתְעַטֵּר בְּאֵין
סוּף. הֵהוּא נְהִירוּ דְּנְהִיר מְנִיָּה מַחְשָׁבָה עֲלָאָה, (נ"א דְּלָא יִדַע
אִיהִי בָּהּ כְּלָל), אֶקְרִי אֵין סוּף, דְּמְנִיָּה (נ"א וּמְנִיָּה) אֶשְׁתַּכַּח
וְקִימָא וְנְהִיר לְמָאן דְּנְהִיר, וְעַל דָּא כְּלָאוּ קְאִים. זַכָּאָה
חִוְלָקִיהוֹן דְּצְדִיקֵיָּא בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְּאֶתִּי.
תָּא חֲזִי, הָאֵי סְטְרָא אַחְרָא, דְּאֶקְרִי קֶץ כָּל בְּשָׂר, כְּמָה

דְּקִשׁוּרָא אֲשֶׁתְּכַח לְעֵילָא בְּחֶדְוִי, אֹנָף הָכִי נִמְי לְתַתָּא,
בְּחֶדְוֹתָא, וְרַעוּתָא לְאַסְתִּפְקָא כְּלָא לְעֵילָא וְתַתָּא,
וְאִימָא קְיִימָא עָלִייהוּ דִּישְׂרָאֵל, כְּדָקָא יָאוּת.

תָּא חֲזִי, בְּכָל רִישׁ יֶרְחָא וְיֶרְחָא, כַּד סִיְהָרָא אֶתְחַדְדִּשָׂא,
יְהִיבִין לִיהָ לְהָאֵי קָן כָּל בְּשָׂר, חוּלְקָא חֲדָא יִתִּיר עַל
קָרְבָּנִין, לְאַתְעֶסְקָא בֵּיהּ, וְאַשְׁתַּמֵּשׁ בְּחוּלְקֵיהּ, וְיִהָא
סִטְרָא דִּישְׂרָאֵל בְּלַחוּדֵיהוּ, בְּגִין דִּיתְאַחֲדוּן בְּמַלְכֵיהוּן.
וְדָא אִיהוּ שְׁעִיר, בְּגִין דְּאִיהוּ חוּלְקָא דְעֵשׂוֹ, דְכָתִיב בֵּיהּ
שְׁעִיר. (בראשית כז) הֵן עֵשׂוֹ אָחִי אִישׁ שְׁעִיר. וְעַל דָּא
אִיהוּ אֲשֶׁתַּמֵּשׁ בְּחוּלְקֵיהּ, וְיִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן מִשְׁתַּמֵּשִׁי
בְּחוּלְקֵיהוּן. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב, (תהלים קלח) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹו יֵה
יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ.

וְתָא חֲזִי, הָאֵי קָן כָּל בְּשָׂר, כָּל רַעוּתֵיהָ לָאוּ אִיהוּ אָלָא
בְּבִשְׂרָא תְדִיר. וּבְגִין כֶּךָ, תְּקוּנָא דְבִשְׂרָא תְדִיר
לְגַבִּיָּהּ, וְעַל דָּא אֶקְרִי קָן כָּל בְּשָׂר. וְכַד אִיהוּ שְׁלִיט,
שְׁלִיט עַל גּוּפָא, וְלָאוּ עַל נִשְׁמָתָא, נִשְׁמָתָא סְלִקָא
לְאַתְרָהּ, וּבִשְׂרָא אֶתִּיְהִיב לְאַתֵּר דָּא, כְּגוּוּנָא דְקָרְבָּנָא,
דְרַעוּתָא סְלִקָא לְאַתֵּר חֲדָא, וּבִשְׂרָא לְאַתֵּר חֲדָא.

וּבַר נֶשׁ דְּאִיהוּ זַכָּאָה, אִיהוּ קָרְבָּנָא מִמֶּשׁ לְכַפְרָא,
וְאַחֲרָא דְלָאוּ אִיהוּ זַכָּאָה, לָא. בְּגִין דְּבֵיהּ מוּמָא,
דְכָתִיב (ויקרא כב) כִּי לֹא לְרִצּוֹן יִהְיֶה לָכֶם. וְעַל דָּא צְדִיקָא

כִּפְרָה אִיהוּ בְּעֶלְמָא, וְקִרְבְּנָא מִמֶּשׁ. זְכָאִין אִינּוֹן
צְדִיקֵיָא בְּעֶלְמָא דִּין, וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי.

וַיִּכַּס הָעֵנָן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד, דְּהָא כַּד חָפָא עֲנַנָּא יַת
מִשְׁכְּנָא, שָׂרְאֵת שְׂכִינְתָּא בְּאַרְעָא, וְאַתְעֵבֵר רוּחָא
מִסְּאֲבָא, דְּאִיהוּ קִיץ כָּל בְּשָׂר מִעֶלְמָא, וְאַסְתִּלַּק וְעָאֵל
בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, וְרוּחָא קְדִישָׁא שָׂרָא עַל עֶלְמָא,
דְּכְתִיב וַיִּכַּס הָעֵנָן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד.

וְכְתִיב וְלֹא יְכוֹל מֹשֶׁה לָּבֵא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו
הָעֵנָן, בְּגִין דְּרוּחָא קְדִישָׁא שָׂרָא עַל עֶלְמָא,
וְרוּחָא מִסְּאֲבָא אֲסִתְלַק, בַּר דְּאַמְשִׁיכוּ לִיָּה אִינּוֹן חֵיִיבֵיָא
כְּמִלְקִדְמִין עַל עֶלְמָא, דְּאִי אִינּוֹן לָא אַמְשִׁיכוּ לִיָּה עַל
עֶלְמָא, לָא אֲשַׁתְּכַח. וְלִזְמַנָּא דְאַתִּי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְאַעֲבֵרָא לִיָּה מִעֶלְמָא, דְּכְתִיב, (ישעיה כד) בְּלַע הַמּוֹת
לְנֹצַח וּמַחָה יְיָ אֱלֹהִים דְּמַעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחָרַפְתָּ עִמּוּ
יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יִי דִבֵּר. וְכְתִיב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ
הַטּוֹמְאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ.

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

חומש ויקרא

פְּרֻשַׁת וַיִּקְרָא

(דף ב' ע"א)

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיהו ז) שֶׁאֵל לֶךְ אוֹת מֵעַם יִי' אֱלֹהֶיךָ
 הַעֲמֵק שְׂאֵלָה אוֹ הַגִּבֵּה לְמַעְלָה. אֶסְתַּכְּלֵנָא בְּדַרְיָן
 קַדְמָאִין וְדַרְיָן בְּתַרְאִין, מַה בֵּין דַּרְיָן קַדְמָאִין לְדַרְיָן
 בְּתַרְאִין. דַּרְיָן קַדְמָאִין הוּוּ יַדְעִין וּמְסַתְּכְלִין בְּחַכְמַתָּא
 עֲלָאָה, וַיַּדְעִין לְצַרְפָּא אֲתוּוֹן דְּאֲתִיְהִיבוּ לֵיהּ לְמֹשֶׁה
 בְּסִינַי, וְאֶפִּילוּ חִיִּיבִין דְּבַהוֹן בְּיִשְׂרָאֵל, הוּוּ יַדְעִין גּוֹ
 אֲתוּוֹן חַכְמַתָּא עֲלָאָה. וַיַּדְעִין גּוֹ אֲתוּוֹן עֲלָאִין, וְגוֹ אֲתוּוֹן
 תַּתְּאִין, חַכְמַתָּא לְאַנְהָגָא עוֹבְדִין בְּהַאי עֲלָמָא.
 בְּגִין דְּכָל אַתְּ וְאַתְּ דְּאֲתַמְסֵר לֵיהּ לְמֹשֶׁה, הוּוּ מִתְעַטְרִין
 וְסֻלְקִין עַל רִישֵׁיהוּ דְּחִיּוּוֹן עֲלָאִין קַדִּישִׁין. וְכֻלְהוּ
 חִיּוּוֹן הוּוּ מִתְעַטְרִי בְּהוּ, וּפְרַחִין גּוֹ אֲוִירָא, דְּנַחְתָּא מְגוֹ
 אֲוִירָא עֲלָאָה, דְּקִיק דִּלָּא יַדִּיעַ.
 וְסֻלְקִין וְנַחְתִּין אֲתוּוֹן רַבְרַבִּין וְאֲתוּוֹן דְּקִיקִין. אֲתוּוֹן
 רַבְרַבִּין נַחְתִּין מְגוֹ הֵיכְלָא עֲלָאָה טְמִירָא
 דְּכֻלָּא, וְאֲתוּוֹן דְּקִיקִין הוּוּ נַחְתִּין מְגוֹ הֵיכְלָא אַחֲרָא
 תַּתְּאָה, וְאֲלִין וְאֲלִין אֲתַמְסְרוּ לֵיהּ לְמֹשֶׁה בְּסִינַי.
 וְחַבְרָא דְּאֲתוּוֹן דְּאִינּוֹן מִתְחַבְרָאן בְּטְמִירוּ בְּכָל אַתְּ

וְאֵת, כְּגוֹן א, אֵת יַחֲדָא, מִתְחַבְּרָאן עִמָּה בְּטַמִּירוּ תַרְיִן
 אַחֲרָנִין לָף. וְכֵן כְּלָהּוּ אֶתְמַסְרוּ לִיהּ לְמִשָּׁה בְּסִינֵי, וְכִלְהוּ
 טַמִּירִין גּוֹ חֲבַרְיָא, זַכָּאִין אֵינּוֹן.

שְׂאֵל לָךְ אֹת, אֹת מִמֶּשׁ. דְּכִלְהוּ הוּוּ נִטְלִין בְּרוּזָא
 דְּאֵתוּוֹן. וְכֵן בְּרַחֲב מַה כְּתִיב, (יהושע ב) וּנְתַתֶּם לִי
 אֹת אֲמַת, דָּא אֵת ו', דְּדָא אֶקְרִי אֹת אֲמַת. וְאִי תִימָא
 שְׂאֵר אֵתוּוֹן לָאוּ אֵינּוֹן אֲמַת. אֵין, אֶלָּא אֹת דָּא אֹת
 אֲמַת אֶקְרִי.

הַעֲמִק שְׂאֵלָה, דָּא אֹת ה' בִּתְרָאָה דְּבִשְׂמָא קְדִישָׁא. או
 הַגִּבָּה לְמַעְלָה, דָּא אֵת יו"ד רִישָׁא דְּבִשְׂמָא
 קְדִישָׁא. וְדָא אֵיהּ רוּזָא דְּכְתִיב, שְׂאֵל לָךְ אֹת מִעַם יִי'
 אֶלְהִיךָ, אֹת מִשְׂמָא קְדִישָׁא, מִשְׁמַע דְּכְתִיב מִעַם יִי',
 דְּדָא אֵיהּ שְׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵת חַד דְּבִיָּה,
 וּמִשְׁכְּנָא קָאִים עַל דָּא.

תָּא חֲזִי, כַּד סְלִיק עֲנָנָא עַל מִשְׁכְּנָא וְשָׂרָא עֲלוּי, כַּל
 אֵינּוֹן רְתִיכִין, וְכֹל (דף ב' ע"ב) אֵינּוֹן מֵאֲנִי מִשְׁכְּנָא
 דְּלַעִיל, כְּלָהּוּ הוּוּ גּוֹ עֲנָנָא. מַה כְּתִיב, (שמות מ) וְלֹא יְכוּל
 מִשָּׁה לָּבֵא אֶל אֶהֱל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הָעֲנָן. וְכְתִיב,
 וַיָּבֵא מִשָּׁה בְּתוֹךְ הָעֲנָן, (שמות כד) וַיְהִי מִשָּׁה בְּהַר אֲרַבְעִים
 יוֹם וָאַרְבַּעִים לַיְלָה אִי מִשָּׁה לָּא הָוָה יְכִיל לְאַעְלָא
 לְמִשְׁכְּנָא, אֲמַאי הָוָה יְתִיב בְּטוּרָא כַּל אֵינּוֹן אֲרַבְעִין
 יוֹמִין.

אֱלֹהִים

(ס"א אינו וכו' בגין לקבלא אורייתא זמנא אחרא דהא תרין לוחין אתברו בקדמיתא והשתא הוה בטורא כמלקדמין. אמר רבי יוסי אי הכי והא כתיב (שמות לט) ויקם משה את המשכן וכו'. וכתיב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד. וכתיב ויהי משה בְּהָר אֲרָבָעִים יוֹם וְגו'. וכתיב ויקרא אל משה וגו'. משמע דמשה בטורא הוה בההוא זמנא דקרא ליה. וכתיב מאהל מועד. ואהל מועד לא הוה בטורא דסיני דהא בינייהו דישראל הוה. אמר ליה בההוא זמנא אשתלימו ארבעין יומין. ומ' יומין הוה משה בטורא. ועננא אחרא עלאה הוה מתקן משכנא ותקין פתורי מכל אינון רוחין קדישין לאתתקנא אתר דהא) **תְּרִי עֲנֵי הוּוּ**, (ס"א ענן דנהיר וענן דחשיף) **חַד דְּעָאֵל בֵּיה**

מִשֶּׁה. וְחַד דְּשָׂאֲרֵי עַל מִשְׁכָּנָא. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב (שמות מ) וְכָבוֹד יְיָ מָלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן, מָלֵא לָא כְּתִיב, אֱלֹהִים מָלֵא, דְּהוּוּ שְׁלִים לְעֵילָא וְתַתָּא, עִם מִשְׁכָּנָא דְּלַתְתָּא.
תְּקוּנָא טְמִירָא דְּנַחַת לְתַתָּא וְאַתְתְּקַנַּת שְׂכִינְתָּא.

אַרְבַּע סְטָרִין דְּמִשְׁרֵיין אַתְגְּנִיזוּ. תְּקוּנָא קְדָמָא דְּחַד מִשְׁמֶרֶה, מֵאִינוּן ד' מִשְׁרֵיין, כֹּלָא עַד דְּאַתְתְּקַנּוּ. רִישָׁא לְסִטְר יְמִינָא צְדָקִיא"ל, רַב מְמָנָא, רַב מִשִּׁירֵיין, דְּאִיהוּ תַּחוּת שׁוּלְטָנָא דְּמִיכָא"ל, וְעַמִּיהּ הוּוּ מִתְתְּקַנּוּ כֹּל אִינוּן מִשְׁרֵיין תַּחוּת יְדִיהּ.

וְחַד מְמָנָא אַתְקַם עַל אַרְבַּע תְּלַת, אַרְבַּע לְתַתָּא, בְּגִין דְּכֹל אִינוּן מִשְׁרֵיין עֲלָאִין, כִּד נַחְתִּין לְתַתָּא, מִשְׁנֵיין שְׂמָא דְּלַהוּן, בְּשִׁמְהוּן אַחַרְנִין, כִּד אִינוּן עֲלָאִין לָא מִשְׁתַּנִּין לְעֲלָמִין. וְהֵאֵי מְמָנָא עֲלָאָה צְדָקִיא"ל קָאִים עֲלֵיהוּ לְגוּ. אֶת חַד נְצִיץ עַל רִישֵׁיהוּ, וְאִיהִי א' זְעִירָא,

כִּד הָאֵי אֶת נְצִיץ, כְּלָהוּ נְטִלִין לְהָהוּא אֶתֶר דְּנְצִיץ הָאֵי
נְצִיצוּ.

לְגוּ מְנִיָּהוּ, רְזִיא"ל רַב מְמָנָא, רַב מְשָׁרְיִין, דְּקִימָא
לְגוּ תְּחוּת שׁוּלְטָנוּתָא דְּמִיכָא"ל. וְעַמִּיהָ כָּל אֵינּוֹן
מְשָׁרְיִין דְּתְּחוּת יְדִיהָ. וְחַד מְמָנָא קָאִים עָלֵיָּהוּ בְּתִרְעָא,
דְּאֶתְקָרִי רֹמִיא"ל. וְסַחְרִין לִיהָ י"ב מְמָנּוֹן, תְּלַת תְּלַת ד'
זְמַנִּין. וְרְזִיא"ל רַב מְמָנָא קִימָא עַל כְּלָהוּ, דְּלֹא אֲשַׁתְּנִי
שְׁמִיָּה. אֶת חַד נְצִיץ עַל רִישֵׁיָּהוּ דְּכָל אֵינּוֹן מְשָׁרְיִין,
וְאִיהִי אֶת ר'. כִּד הָאֵי נְצִיץ, נְטִלִין כְּלָהוּ לְהָהוּא סְטָרָא
דְּהָהוּא נְצִיצוּ, הָאֵי אֶת קִימָא עַל עוֹנָשָׁא דְּמַגְלָה רִזִּין
וְסִימְנִידָּ (מִשְׁלִי יג) רִישׁ וְקָלוֹן.

לְגוּ מְנִיָּהוּ, יוֹפִיא"ל רַב מְמָנָא, רַב מְשָׁרְיָאן, תְּחוּת
שׁוּלְטָנוּתָא דְּמִיכָא"ל, וְעַמִּיהָ הֵווּ מִתְּתַקְּנָן כָּל אֵינּוֹן
מְשָׁרְיִין דְּתְּחוּת יְדִיהָ. וְלֹא אֶתְגַּלְיִין הֶכָּא בְּחֻשְׁבָּנָא, בְּגִין
דְּלֹא אֲשַׁתְּלִימוּ הֶכָּא עַד דְּאֶתּוּ לְבֵית עוֹלָמִים. דְּתַמָּן
אֲשַׁתְּלִימוּ כְּלָהוּ, (שְׁמוֹת מ"א ע"א) וְאֶסְגוּ מְשָׁרְיִין בְּשְׁלִימוּ. וּמָה
דְּאֶמְרוּן הֶכָּא, כָּל אֵינּוֹן מְשָׁרְיִין דְּתְּחוּת יְדִיהָ, דְּאֶתְמָסְרוּ
בְּהָהוּא שְׁעֵתָא לְאַעְלָא עַמִּיָּה וְחַד מְמָנָא קִימָא עָלֵיָּהוּ,
וְחֻכְמִיא"ל שְׁמִיָּה, וְי"ב מְמָנּוֹן סַחְרִין לִיהָ לְכָל עֵיבַר תְּלַת
תְּלַת, כְּמָה דְּאֶמְרוּן. וְיוֹפִיא"ל רַב מְמָנָא קִימָא עַל כְּלָהוּ,
דְּלֹא אֲשַׁתְּנִי שְׁמִיָּה.

אֶת חַד נְצִיץ עַל רִישֵׁיהוּ דְכָל אֲלִין מִשְׂרִיין, וְאִיהִי אֶת
 ק'. כִּד נְצִיץ דָּא, נְטֻלִין כְּלָהוּ לְהֵהוּא סְטָרָא דְהֵהוּא
 נְצִיצוּ. הֵאִי אֶת ק' תְּלִיָּא בְּאִוִּירָא, וְאֶכְפִּיא תְּלַת זְמַנִּין
 בְּיוֹמָא. וְסֻלְקָא וְנִחְתָּא, תְּרִין אֲתוּוֹן אֲלִין קר, אִינּוֹן
 אֲתוּוֹן דְקִימִין בְּאַמְצָעִיתָא, חַד דְחָפִי לְאֶת א', וְחַד
 דְחָפִיא עַל י', דְאִיהִי לְבַתֵּר.

לְגוּ מְנִיָּהוּ, קְדוּמִיא"ל רַב מְמַנָּא, רַב מִשְׂרִיין, תְּחוּת
 שׁוּלְטָנוּתָא דְמִיכָא"ל, עֲמִיָּה הוּוּ מִתְתַּקְנָן כָּל אִינּוֹן
 מִשְׂרִיין דְתְּחוּת יְדִיהָ. וְחַד מְמַנָּא קִימָא עָלֵיָּהוּ בְּתִרְעָא,
 דְאֶתְקָרִי אַרְיָא"ל. וּי"ב מְמַנָּן סְחָרִין לִיָּה, תְּלַת תְּלַת לְכָל
 סְטָר. וְהֵאִי מְמַנָּא קְדוּמִיא"ל קִימָא עָלֵיָּהוּ, דְלֹא
 אֲשַׁתְּנִי שְׁמִיָּה לְעֵלְמִין. חַד אֶת קִימָא נְצִיץ עַל רִישֵׁיהוּ,
 וְהוּא אֶת י', (דף ג' ע"א) כִּד הֵאִי נְצִיץ, נְטֻלִין כְּלָהוּ לְהֵהוּא
 נְצִיצוּ דְנְצִיץ. אוֹת ק' דְקֹאמְרָן חָפִיא עַל הֵאִי אֶת י', ר'
 חָפִיא עַל א'.

לְגוּ לְגוּ, בְּאַתֵּר דְאֶקְרִי קֹדֶשׁ, נְצִיץ חַד אֶת בְּטְמִירוּ
 וּבְגִנְיֹזוּ, וְאִיהִי אֶת ו'. וְהֵאִי אֶת ו' נְצִיץ בְּנְצִיצוּ עַל
 כְּלָהוּ אֲתוּוֹן. וְקֻלָּא נְפִיק מִבִּינֵיָּהוּ דְאֲלִין אֲתוּוֹן, כְּדִין
 בְּטֵשׁ נְצִיצוּ דָּאֶת ו', לְנְצִיצוּ דָּאֶת י', וְנִפְקָ הֵהוּא נְצִיצוּ
 מִגּוֹ אַתֵּר (ס"א דְאֶקְרִי קֹדֶשׁ) דְקֹדֶשׁ וּבְטֵשׁ לְגוּ נְצִיצוּ דָּאֶת י'.
 וְכִדִּין נְצִיצוּ דָּאֶת י', בְּטֵשׁ לְגוּ נְצִיצוּ דָּאֶת ק' (וְקֻלָּא הוּוּא

וְנִפְקָא נְצִיצוּ דְאֵת ק', וּבִטְשׁ לְגוּ נְצִיצוּ דְאֵת ר',
 וְנִפְקֵי נְצוּצִין כְּלֵהוּ, וּמִתְחַבְּרִין לְגוּ נְצִיצוּ דְאֵת א',
 דְקֵימָא. וְקָלָא הוּא נְפִיק, וּבִטְשׁ בְּכָל אֵינּוֹן נְצִיצִין
 דְאֵתוּוֹן כַּחֲדָא, נְצִיצוּ דְאֵת ו' בִּי, נְצִיצוּ דֵי בְק', נְצִיצוּ
 דְק' בְּר', נְצִיצוּ דְר' בְּא'. וּמִתְחַבְּרָן גְּלִיפִין דְנְצִיצִין,
 וְנִפְקֵי לְבַתֵּר. וּבַתֵּר דְמִתְחַבְּרִין בְּנִיצוּצִיָּהוֹן, נְפִיק קָלָא
 מִבִּינֵיָּהוֹן, וּמִתְחַבְּרָן בְּרֹזָא דָּא וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וּמֹשֶׁה
 הָוָה מְסֻתָּפֵל כָּל אֵינּוֹן יוּמִין דְלֹא עָאֵל.

לְבַתֵּר אֶתְהַדְּרוּ אֵתוּוֹן, וְהוּוּ מִתְגַּלְגְּלִין בְּקוּלְפוּי,
 בְּצִרוּפִין דְאֵתוּוֹן דְאֵתְמָסְרוּ לְאָדָם בְּגִנְתָּא
 דְעֵדֶן. אֵת א לְאֵעֲלָא בְּגוּ טְמִירָא, לְאֵתֵר דְאֵקְרִי קֹדֶשׁ,
 וְנִפְק ו', וַיְהִיב דְּוֹכְתָא לְאֵת א', וְאֵתְחַבְּר א' לְגוּ ו',
 דְבַתֵּרִיָּה קֹר, וַי' עָאֵל בֵּין ק' וּר' וְאֵשְׁתַּכַּח קִיר. וְאֵתְגַלְּפוּ
 וְאֵתְנְצִיצוּ כְּמִלְקֵדְמִין, וְקָלָא נְפִיק מִבִּינֵיָּהוּ, וּמִתְחַבְּרָן
 נְצִיצִין דְאֵתוּוֹן, וְנִפִּיק לְבַר וְאֵתְגַלְּיִין לְגִבֵּי כָּל אֵינּוֹן
 מִשְׂרִיִין, דְהוּוּ נְטֻלִין אֵינּוֹן אֵתוּוֹן. וְכֹד מִתְחַבְּרָן נְצִיצִין
 דְאֵתוּוֹן, קָלָא בְטֵשׁ בִּינֵיָּהוּ, אֵתְחֻזֵּן בְּגִלּוּפֵיָּהוּ לְכָל
 אֵינּוֹן רְתִיכִין אֹקִיר. וְקָלָא אֵתְדֵר מִבִּינֵיָּהוּ וְקִרִי בֵּין
 אֵינּוֹן רְתִיכִין (ישעיה יג) אֹקִיר אָנוּשׁ מִפּוּז וְאָדָם מִכְּתָם
 אֹפִיר.

זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְמֹשֶׁה דְחָמִי כָּל דָּא, אַבְל צְרוּפָא דָּא לָא

אֶתְחַמִּי לְעֵינָיו דְּמֹשֶׁה, אֶלֹּא צִרּוּפָא קְדַמָּא דְּאִיהוּ
 וַיִּקְרָא, דָּא הָוֵה חָמֵי מֹשֶׁה, הֵדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּקְרָא אֶל
 מֹשֶׁה. וְצִרּוּפָא דָּא אַחֲרָא לָא גַלְיִין לִיה. בְּגִין דְּשִׁבְחָא
 דְּבַר נָשׁ לָא מוֹדְעִין לְקַמְיָה. וְסִמְנִיָּה, (במדבר יב) צָאוּ
 שְׁלֹשְׁתְּכֶם, וְכָתִיב וַיִּקְרָא אֶהְרֹן וּמֵרִים, וְכָתִיב פֹּה אֶל פֹּה
 אֲדַבֵּר בּוֹ, וְכָתִיב לֹא כֵן עֲבַדִּי מֹשֶׁה, בְּגִין דְּלֹא מוֹדְעִין
 שְׁבַחִיה דְּבַר נָשׁ לְקַמְיָה.

סְלִקִין אַתּוּן, וְאַתְהֵדְרוּ בְּכֹל אֵינּוֹן מִשְׁרַיִין כְּגוֹנָא דָּא,
 בְּצִרּוּפָא דָּא אוֹקִיר. וְקָלָא נָפֵק וְאַכְרִיז וְאָמַר,
 אוֹקִיר אָנוּשׁ מִפּוֹז וְגו'. לְבַתַּר אַתְמַשְׁכוּ אַתּוּן, וְהוּוּ
 נְצִיצִין עַל רִישֵׁיהוּ דְּכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין, וְאַשְׁתַּכְּכוּ עַד
 דְּאַתְתַּקְּנוּ לְדוּכְתִיָּהוּ.

רִישָׁא לְסֵטֶר שְׂמָאלָא חֲזַקִיא"ל רַב מְמַנָּא, רַב מִשְׁרַיִין
 לְכָל אֵינּוֹן דְּקִימֵי לְתַרְעָא דְּמִשְׁכְּנָא, תַּחֲתוֹת
 שׁוּלְטָנוּתָא דְּגַבְרִיא"ל. וְעַמִּיָּה מִתְתַּקְּנָן בְּהֵוֹא תַרְעָא,
 כָּל אֵינּוֹן מִשְׁרַיִין דְּתַחֲתוֹת יְדִיה. וְחַד מְמַנָּא אַתְקָם עַל
 תַרְעָא לְבַר, וְגַזְרִיא"ל שְׂמִיָּה. וְעַמִּיָּה י"ב מְמַנָּן דְּסַחְרִין
 לִיה תַּלְתַּת תַּלְתַּת לְכָל סֵטֶר, לְד' סֵטֶרִין.

וְאַלִין שְׁנָנָא דְּלַהֲטָא דְּחַרְבָּא דְּמִתְהַפְּכָא בִּידִיָּהוּ. וְהֵאֵי
 מְמַנָּא חֲזַקִיא"ל, קָאִים עָלֵיָּהוּ לְעִילָא לְעִילָא
 לְגוֹ. אַתְ חַד נְצִיצִין עַל רִישֵׁיהוּ, וְאִיהִי אַתְ א'. דְּהֵא לָא

קִיַּיִמִי אֱלִינָן, וְלֹא שִׁיִּילִי (ס"א נטלִי), אֲלֹא בְּרֹזָא דָּא, דְּאִיהִי
 (שְׁמוֹת קנ"ט ע"א) יִמְיָנָא. בְּגִין דְּשִׁמְאֲלָא לָא נְטִיל אֲלֹא
 בְּיִמְיָנָא. יִמְיָנָא נְטִיל תְּדִיר לְשִׁמְאֲלָא, דָּא אֶת נְצִיץ
 וְנִפְיָק מִן יִמְיָנָא. כִּדִּין נְטִלִין לְהֵהוּא אֲתֵר דְּנְצִיץ הֵהוּא
 נְצִיצוּ.

לְגוּ מְנִיָּה רַהֲטִיא"ל רַב מְשָׁרְיִין, דְּקִיַּיִמָּא לְגוּ תְּחֹת
 שְׁלִטְנוּתָא דְּגַבְרִיא"ל. וְעַמִּיָּה כָּל אֵינּוֹן מְשָׁרְיִין
 תְּחֹת יְדֵיהּ. וְחַד מְמָנָא קָאִים עֲלֵייהוּ בְּתַרְעָא, דְּאֶתְקָרִי
 קְדָשִׁיא"ל, וְסַחְרִין לִיהּ י"ב מְמָנּוֹן, תְּלַת תְּלַת ד' זְמָנִין.
 וְהֵהוּא מְמָנָא רַהֲטִיא"ל קִיַּיִמָּא עַל כְּלָהּ, דְּלֹא אֲשִׁתַּנִּי
 שְׁמִיָּה. אֶת חַד נְצִיץ עַל רִישֵׁייהוּ דְּכָל אֱלִינָן מְשָׁרְיִין, וְאֶת
 דָּא אִיהוּ ז', וְאִיהוּ אֶתְחַלְּףָ גּוּ תְּקוּנָא דְּמִשְׁכְּנָא בְּאֶת ל.
 הָאִי אֶתְחַלְּףָ בְּרֹזָא (במדבר כד) דְּיִזְל מִים מִדְּלִיו. וְאֶתְחַלְּףָ (דף
 ג' ע"ב) בְּגִלּוּפֵי אֲתוּוֹן, וְאֶקְרִי חֲלוּפָא ל'. כִּדִּין הָאִי נְצִיץ עַל
 רִישֵׁייהוּ דְּכָל אֱלִינָן מְשָׁרְיִין, כִּדִּין כְּלָהּ נְטִלִין לְהֵהוּא
 סְטָרָא דְּהֵהוּא נְצִיצוּ.

לְגוּ מִן דָּא, קְפָצִיא"ל רַב מְמָנָא, רַב מְשָׁרְיִין, תְּחֹת
 שְׁלִטְנִיָּה דְּגַבְרִיא"ל, וְעַמִּיָּה הוּוּ מִתְּתַקְנָן כָּל אֵינּוֹן
 מְשָׁרְיִין דְּתְּחֹת יְדֵיהּ, אֵינּוֹן דְּאֶתְמָסְרוּ לִיהּ בְּהֵיָא
 שְׁעֵתָא, וְחַד מְמָנָא קָאִים עֲלֵייהוּ עֲזוּא"ל שְׁמִיָּה. וִי"ב
 מְמָנּוֹן סַחְרִין לִיהּ לְכָל עֵיבֵר, תְּלַת תְּלַת כְּמָה דְּאוּקִימְנָא,

וְקִפְצִיא"ל רַב מְמַנָּא קַיְימָא עַל כְּלָהּ. אֶת חַד נְצִיץ עַל
 רִישֵׁייהוּ דְכָל אֱלִין מִשְׁרַיִין, וְאִיהִי אֶת ד', וְכָלְהוּ נְטִלִי
 לְהֵהוּא נְצִיצוּ דֵּהֵהוּא אֶת. הֵאִי אֶת תְּלִיָא גּוּ אֹיֶרָא, עַל
 תְּרִין אֲתוּון אַחֲרָנִין.

לְגוּ מִן דָּא שְׁמַעִיא"ל רַב מְמַנָּא, הֵאִי אֶתְחַלְּףָ לְד'
 שְׁמַהוּ, בְּגִין דְּלֵא קַיְימָא בְּגַלְפוּי. וְזִמְנִין לְסֵטֶר
 יְמִינָא, וְזִמְנִין לְסֵטֶר שְׁמַאלָא, וְעַמִּיה י"ב מְמַנֵּן דְּסַחְרִין
 לִיהֵ לְכָל עֵיבֵר תְּלַת תְּלַת, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, וְרַגְשִׁיא"ל
 רַב מְמַנָּא עַל אֱלִין י"ב, תְּחוּתִיה דֵּהֵהוּא מְמַנָּא אַחֲרָא.
 וְאֶת חַד נְצִיץ עַל רִישֵׁייהוּ לְעֵילָא, וְאֶת דָּא אִיהִי אֶת ה',
 וְדָא תְּלִיא בְּאֹיֶרָא עַל כָּל שְׂאָר אֲתוּון, בְּהֵהוּא אֶת ד'
 דְּקַאמְרוּן. ד' אֱלִין תְּרִין סְלִיקוּ לְעֵיל עַל כָּל שְׂאָר
 אַחֲרָנִין, וְכָלְהוּ נְטִלִין לְהֵהוּא נְצִיצוּ דֵּתְלִיא מֵהֵהוּא אֶת.
 לְגוּ לְגוּ, בְּאַתֵּר דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ, נְצִיץ אֶת חַד גּוּ טְמִירוּ
 דְּקֹדֶשׁ, וְאִיהִי אֶת ם סְתִימָא. הֵאִי נְצִיץ בְּנְצִיצוּ עַל
 כְּלָהּ אֲתוּון, וְקָלָא הוּא נְפִיק מִבִּינֵיהוּ דְּאֱלִין אֲתוּון.
 כְּדִין בְּטַשׁ נְצִיצוּ דֵּהֵאִי אֶת, וְנְטִיל תְּרִין אֲתוּון אַחֲרָנִין
 נְצִיצִין דֵּתְלִיין בְּאֹיֶרָא, וְאִינּוּן ד' ה' וְאַשְׁתָּאֵר אֵל,
 וְאַתְחַבְּרוּן בְּאֱלִין אַחֲרָנִין דְּסֵטֶר יְמִנָא, וּבְטַשׁוּ אֱלִין
 בְּאֱלִין, וְנְטִלִי כְּלָהּ, וְאַתְהֵדְרוּן קַדְמָאִי כְּמִלְקַדְמִין וְנְפָקִי
 לְבַר, וּכְדִין אֶקְרוּן וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד (ויקרא א)
 לֵאמֹר. רַבִּי חֲיִיא פָתַח וְאָמַר, (שיר השירים ה) בָּאתִי לְגַנִּי
 אַחֻותִי כֻלָּה אֶרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי אֶכְלֹתִי יַעֲרִי עִם דְּבִשִׁי
 שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֲלָבִי וְגו', הֲאִי קָרָא לָאוּ רִישִׁיָּה סִיפִיָּה,
 וְלָאוּ סִיפִיָּה רִישִׁיָּה. פְּתִיב אֶכְלֹתִי יַעֲרִי עִם דְּבִשִׁי שְׁתִּיתִי
 יַיִנִי עִם חֲלָבִי, לְבַתֵּר אֶכְלוּ רַעִים. מֵאֵן דְּמוֹזְמֵן לְאַחֲרָא,
 כַּד מוֹזְנָא מִתְתַּקֵּן קָמִיָּה. בְּתֵר דְּאִיהוּ אֶכֶל, הֵיאֵךְ יוֹזְמִין
 לְאַחֲרָא.

אֶלֶּא זַכָּאִין אֵינֻון יִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא
 לְדַכָּאָה לְהוֹן, וְאַתְרֵעִי בְּהוֹן מְכָל שְׂאָר עַמִּין
 עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּמְדַאֲתֵרֵעִי בְּהוֹן בְּעָא לְסִלְקָא לְהוֹן
 מְכָל מְקַטְרְגֵי עֲלֵמָא. תָּא חֲזִי, (ס"א בְּתֵר דְּאַתְעֵבֵד מִשְׁכְּנָא) בִּיּוֹמָא
 דְּאַתְקָם מִשְׁכְּנָא לְתַתָּא, בְּהֵהוּא יוֹמָא אַתְתְּקָם מִשְׁכְּנָא
 אַחֲרָא לְעִילָא עֲמִיָּה, דְּכְתִיב, (שמות מ) הוֹקָם הַמִּשְׁכָּן סֹתָם,
 וְהֵהוּא יוֹמָא חֲדוּוֹתָא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּוּה.

כִּיּוֹן דְּאַתְקָם מִשְׁכְּנָא מַה פְּתִיב, (שמות מ) וְלֹא יְכוֹל מֹשֶׁה
 לָבֵא אֶל אֵהָל מוֹעֵד. כַּד חָמָא קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כַּךְ אָמַר, וּמַה עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה אַתְקָם, וְאִיהוּ לְבַר, מִיַּד
 וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. אָמַר לִיה: מֹשֶׁה, חֲנוּכָא דְּבֵיתָא בְּמֵאֵי
 הוּוה, בְּסֵעוּדָתָא, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבַּן לִי. הֲדָא
 הוּא דְּכְתִיב בָּאתִי לְגַנִּי אַחֻותִי כֻלָּה וְגו'. (ס"א וְדָא אֲקוּמוּדָה הֵאֵי

רעיא מהימנא
 פִּתַּח וְאָמַר בְּאֵתִי לְגַנְי
 אַחוֹתִי כֻּלָּה, אִיהִי
 מַלְכוּת, אֲדַנְי. אֲרִיתִי מוֹרִי,
 דָּא חֶסֶד, דְּרַנְיָא דְאַבְרָהָם,
 דְּאֶתְמַר עֲלֵיהּ אֱלֹהִי לִי אֵל
 הַר הַמּוֹר. עִם בְּשָׁמִי, דָּא
 נִצַּח, דְּרַנְיָא דְאַהֲרֹן, דְּכֹתִיב
 בִּיה (שמות ל) וְאַתָּה קַח לְךָ
 בְּשָׁמִים רֵאשִׁי. וְאֵינּוֹן דְּרוּעָא
 יְמִינָא, בִּירְכָא יְמִינָא. וְרִזָּא
 דְּמִלָּה, (תהלים טז) נְעִימוֹת
 בִּימִינֶךָ נִצַּח. וְאֵינּוֹן תִּרִין
 בְּרַכּוֹן לְקַבְּלֵיהּ, חַד מִגּוֹן
 אַבְרָהָם, וְתַנְיִנָא עֲבוּדָה,
 דְּהוּא רִצָּה.

אַכְלֵתִי יַעֲרִי, דָּא גְבוּרָה
 פַּחַד יַעֲחָק. עִם
 דְּבִשֵׁי הוֹד, דְּרַנְיָא דְדוֹד,
 וְהֵינּוּ דְרוּעָא שְׁמָאֲלָא, עִם
 יְרַכָּא שְׁמָאֲלָא. שְׁתִּיתִי יַיְנִי
 עִם חֻלְבִי, גּוֹף וּבְרִית, יַעֲקֹב
 עִם שְׁלֵמָה. לְבַתֵּר אֲכָלוּ
 רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים,
 י"ב שְׁבָטִים, בִּי"ב בְּרַכָּאן.

דְּבַר אַחַר בְּאֵתִי לְגַנְי, דָּא
 גּוֹן עֵדוֹן דְּלַעֲיָלָא.

אַחוֹתִי כֻּלָּה, דָּא כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, דְּבַהֲהוּא יוֹמָא
 אֲזַדְּוּגוּ זְוּוּגִין בְּכֻלָּא,
 אֲזַדְּוּגוּ זְוּוּגִין בְּהֵהוּא גּוֹן
 עֵדוֹן, בְּגִין דְּאֶתְבָּרְכוּ כְּלָהוּ
 מִשְׁקִיּוֹ דְּנַחֲלָא, וְאֶתְקִשְׁרוּ
 כָּל חַד בְּחֻבְרִיהּ, הֵדָּא הוּא
 דְּכֹתִיב אֲרִיתִי מוֹרִי עִם
 בְּשָׁמִי אַכְלֵתִי יַעֲרִי (שיר השירים

ה) (דף ד' ע"א) עִם דְּבִשֵׁי שְׁתִּיתִי
 יַיְנִי עִם חֻלְבִי כְּלָהוֹן
 אֶתְשַׁקֵּיין וְאֶתְרוּוּ מִמְּבוּעָא
 דְּנַחֲלָא.

אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ
 דוּדִים, כָּל אֵינּוֹן
 דְּלַתְתָּא. וְכֻלָּהוּ עַנְפִין (כ"א
 ע'למין) כְּלָהוּ, אֶתְבָּרְכוּ
 וְאֶתְזָנוּ, כַּד אֲלִין אֶתְבָּרְכוּ
 לַעֲיָלָא. וּבְמָה מִתְבָּרְכָאן

תּוֹסַפֶּת בְּרַבַּת הַמִּינִין, מֵאֵן
אֲכִיל לָהּ, הֵהוּא דְאֶתְמַר
בִּיה בָּאתִי לְגַנִּי אַחֻתִי כְלָה.
וְאִית דְּפָלִיג לֹון בְּרֻזָּא
אַחְרָא, אַרְיִתִי מוֹרִי עִם
בְּשָׁמִי, גּוּף וּבְרִית, יַעֲרִי עִם
דְּבָשִׁי, שׁוֹקָא יְמִינָא עִם
שְׁמָאֲלָא. יַיְנִי עִם חֲלָבִי,
דְּרוּעָא שְׁמָאֲלָא בִּימִינָא,
דְּאֵינֹון יַיְנִי גְבוּרָה, חֲלָבִי

חֶסֶד. (ע"כ רעיא מהימנא)

וּמֵת בְּסָמָן, כְּלָהּוּ בְּרִיחָא
דְּקַרְבָּנָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דִּנְחַתַּת
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

לְאֶשְׁרָהָא דִּיּוֹרָהָא בְּאַרְעָא,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ,
לְהֵאֵי קָרָא, בְּגִין דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ
בְּרַכָּאן וְחֻדְוָה בְּכְלָהּוּ עַלְמִין,
וְאֶתְבַּסְּמַת הִיא, לְנַפְקָא מִנָּה
בְּרַכָּאן לְכָלָא. דְּכֵד אֵלִין

שִׁית אֶתְבְּרַכָּאן, כְּדִין כְּלָהּוּ עַלְמִין אֶתְבְּרַכָּאן כְּחֻדָּא
לְתַתָּא, וּמֵתְבְּרַכָּאן לְעֵילָא. (ס"א וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל) אֶתְבְּרַכּוּ
מִכְּלָהּוּ. דְּבַר אַחַר בָּאתִי לְגַנִּי אַחֻתִי כְלָה. רַבִּי יֶצְחָק
אָמַר, לָא אֲזִדְוּוּגָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ס"א יִשְׂרָאֵל) בְּכְנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאֵלִין שִׁית אֶתְרֻוּן, מִשְׁקִיו דִּנְחַלָּא
דְּלָא פֶּסֶק.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים, אֵלִין
כָּל מְאָרִי דִּיבְבָא וְיִלְלָה, דְּאֶתְבַּסְּמוּ כְּלָהּוּ וְאֶתְבְּרַכּוּ
כְּחֻדָּא. דְּהָא מִסְּעוּדַתָּא דְּמִלְכָּא מֵתְהַנְיִין כְּלָא. וְאִימַתִּי
אֲכִילִי כְּלָהּוּ. בְּשַׁעְתָּא דְּמִלְכָּא (ס"א אֶתְאָחֻדִי) אֶתִּי חֲדִי. וְעַל
דָּא מִלְכָּא אֶתְחַדִּי, וְחֲדִי לְמִטְרוּנִיתָא בְּקַדְמִיתָא, לְבַתֵּר
כְּלָהּוּ אֲכָלֹן וְחֻדָּאן.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ דוּדִים, אֲלִין
 אֵינּוֹן שִׁית דְּקֹאמְרוֹן, וְאֲלִין אֵינּוֹן דְּכְתִיב בְּהוּ, (שִׁיר
 הַשִּׁירִים א) הֵבִיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיוֹ וְגו'. שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ, מִהֵהוּא
 יֵין דְּרֵוּי לְכֹלָא. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כֹּל אֵינּוֹן דְּלִתְתָּא,
 דְּכִיּוֹן דְּאֵינּוֹן שִׁית אֶתְבְּרַכָּאן, כְּלָהוּ דְּלִתְתָּא מִתְבְּרַכָּאן.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כֹּלָא שְׁפִיר, אֲבַל רְזָא דְּמִלָּה, אֲכָלוּ
 רַעִים לְעִילָא, שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ דוּדִים לִתְתָּא. אָמַר לִיה
 רַבִּי אֶלְעָזָר, מָאן אֵינּוֹן לְעִילָא, וּמָאן אֵינּוֹן לִתְתָּא. אָמַר
 לִיה יָאוּת שְׁאִילְתָּא, דָּא אֲתֵר עֲלָאָה דְּאֵינּוֹן בְּאַחַדוּתָא
 בְּחֲדוּתָא דְּלָא מִתְפָּרְשָׁן לְעֵלְמִין, אֲלִין אֶקְרוּן רַעִים.
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן, וְעֵדֶן וְהָהוּא
 נָהָר לָא מִתְפָּרְשָׁן לְעֵלְמִין, וְאֲשֶׁתְּכַחוּ לְעֵלְמִין בְּרַעוּתָא
 בְּאַחַדוּתָא בְּחֲדוּתָא. שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ דוּדִים, אֲלִין אֵינּוֹן
 לִתְתָּא, דְּאֶקְרוּן דוּדִים, לְזַמְנִין יְדִיעֵן וְהָא אוֹקִימְנָא.
 תָּא חֲזִי בְּאֵינּוֹן עֲלָאֵי כְּתִיב בְּהוּ אֲכִילָה בְּלָא שְׁתִּיָּה. מָאֵי
 טַעְמָא. מָאן דְּאִית לִיה גְּרַבִּי דְּחֻמְרָא, אֲכִילָה בְּעִיא.
 וּבְגִין דְּתַמְן שְׂרִיא חֻמְרָא דְּמִנְטְרָא, כְּתִיב בְּהוּ אֲכִילָה.
 וּבְאֵינּוֹן תְּתַאֵי דְּבַעֲיִין שְׁקִיו, כְּתִיב בְּהוּ שְׁתִּיָּה, דְּהָא כֹּל
 נְטִיעֵן שְׁקִיו בְּעִיִין מִנְחָלָא דְּעַמִּיקָא. וְעַל דָּא, בְּאֲלִין
 אֲכִילָה, וּבְאֲלִין שְׁתִּיָּה. אֲלִין רַעִים וְאֲלִין דוּדִים.
 אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲתַחֲזִי דְּהָא דוּדִים חֲבִיבוּתָא

אֵינּוֹן, אֲמַאי אֵינּוֹן תִּתַּאי. אָמַר לִיה, אֵינּוֹן דִּתְאַבִּין דָּא
 לְדָא, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין תְּדִיר, אֶקְרוּ דוּדִים. וְאֵינּוֹן
 דְּמִשְׁתַּכְּחִי תְּדִיר, וְלֹא מִתְּכַסִּיין וְלֹא מִתְּפַרְשֵׁן דָּא מִן דָּא,
 אֶקְרוּ רַעִים. וְעַל דָּא, אֵלִין דוּדִים, וְאֵלִין רַעִים, אֵלִין
 בְּרַעוּתָא בְּאַחַדוּתָא תְּדִיר, וְאֵלִין בְּתִיאֹוּבְתָא לְזַמְנִין. וְדָא
 הוּא שְׁלִימוּתָא דְּכָלָא, בְּגִין דִּתְתַּבְּרָא כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל,
 וְכִדִּין חֲדוּוּתָא בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין.

רַבִּי חֲזַקְיָה אֹקִים הָאֵי קָרָא בְּקַרְבָּנִין, בְּגִין דְּאֵינּוֹן
 סְעוּדָתָא דְּמִלְכָּא, לְקַרְבָּא קַמִּיה, וּמִתְּהַנֵּיין מִינֵיה
 מְאִרְיָהוֹן דְּדִינִין, וּמִתְּבַסְּמִין כְּלָהוּ, וְאִשְׁתַּכַּח חֲדוּוּתָא
 בְּכָלָא.

רַבִּי אַחָא אֹקִים הָאֵי קָרָא, בְּשַׁעְתָּא דְּעֹאֲלַת שְׁכִינְתָּא
 לְמִשְׁכַּנָּא, דְּאִשְׁתַּכַּחוּ בְּרַכָּאן וְחֲדוּוֹן בְּכָלָא, וְעֹאֲלַת
 שְׁכִינְתָּא כְּכֻלָּהּ לְחוּפָּה, וְכִדִּין אִשְׁתַּלִּימוּ אִשְׁתַּכַּחוּ יִשְׂרָאֵל
 לְתַתָּא, וְאִתְאַחַדוּ בֵּיה (דף ד' ע"ב) בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּאַרְעָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמות כד) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ
 וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם, וְכִדִּין עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי אִתְּבַסְּמוּ.

(ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח, (שיר השירים ב)
 הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ וְקוּל הַתּוֹר
 נִשְׁמַע בְּאַרְצָנוּ. הָאֵי קָרָא אֵית בֵּיה לְאַסְתַּכְּלָא, כִּיּוֹן
 דְּכְתִיב נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, מֵהוּ דְּכְתִיב נִשְׁמַע בְּאַרְצָנוּ, דְּהָא

בְּחַד אֶרֶץ סֻגִּיָּא. אֶלָּא הַנְּצַנִּים, אֵלֵּין אֵינּוּן נְטִיעֵן דְּעַקְרָן
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁתִּיל לֹון בְּאַתְרָא אַחְרָא, וְאַתְרֵבִיאוּ,
 כְּנִטְיעֵתָא כַּד אֶפִּיק פְּרַחִין.

נִרְאוּ בְּאַרְץ, דְּהֵאֵי אֶרֶץ מִתְּבָרְכָא מִנִּייהוּ כְּדָקָא חֲזִי.
 וּמֵאֵי אִיהִי. אֶרֶץ קַדִּישָׁא, אֶרֶץ עֲלָאָה, אֶרֶץ
 וְדֵאֵי. עֵת הַזְּמִיר הַגִּיעַ, עֵידֵן לְאַעְקָרָא שׁוֹלְטָנוּתָא
 דְּרַבְרָבִי עֲמִין דְּלָא יִשְׁלֹטוּן בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, בְּשַׁעֲתָא
 דְּאַתְקָם מִשְׁכְּנָא.

וְקוּל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ, דָּא אֶרֶץ דְּלִתְתָא, דְּאַחֲסֵנוּ
 יִשְׂרָאֵל עַל יְדָא דִּיהוֹשֻׁעַ. מֵאֵן הוּא קוּל הַתּוֹר. דָּא
 הוּא תִּיִיר עֲלָאָה, דְּאַזְדֵּוּג עֲמָה כַּד בְּנָה שְׁלֵמָה בִּי
 מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, וּכְדִין אֲתַעֲטָר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּעֵטְרוּי, כְּחַתָּן בְּכֻלָּה. כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (שיר השירים ג) צֵאִינָה
 וְרֵאנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה וְגו'.

בְּסִפְרָא דְּאַגְדָּתָא אָמַר, קוּל הַתּוֹר, דָּא תּוֹרָה שְׁבַעֲל
 פָּה, דְּתוֹרָה דְּבִכְתָּב אֶקְרִי תּוֹרָה סֵתָם, תּוֹרָה
 שְׁבַעֲל פֶּה אֶקְרִי תּוֹר, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר וַיִּקְרַ וַיִּקְרָא, דָּא
 שְׁלִימוּ, וְדָא לָאו הָכִי, וְאַנָּא אוֹקִימְנָא כְּמָה דְּאַתְמַר,
 וְהָכִי הוּא.

תָּא חֲזִי, כַּד נַחֲתַת שְׁכִינְתָּא לְמִשְׁכְּנָא, כְּתִיב כֹּלֵת מֹשֶׁה,
 חֹסֵר ו', כֹּלֵת מֹשֶׁה וְדֵאֵי, וְאוֹקְמוּהָ. אֲבָל רְזָא דְּמִלָּה,

כִּלְת מֹשֶׁה: דָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, וְכִלְת חַד מְלָה, וְלִמְלִכָּא
 עֲלָאָה אֲתִמֵּר. כִּיּוֹן דְּאֲתִתְקַם מִשְׁכְּנָא קְאִים מֹשֶׁה לְבַר,
 אָמַר לָא אֲתִחַזִּי לְמִיעַל אֶלָּא בְּרִשׁוּתָא, מִיַּד וַיִּקְרָא אֶל
 מֹשֶׁה. מֵאֵן וַיִּקְרָא. דָּא הֵהִיא דְּבֵיתָא דְּיִלָּה הִיא, הֵהִיא
 כְּלָה דְּכָל בֵּיתָא בְּרִשׁוּתָא דְּיִלָּה. (ויקרא א) וַיִּדְבֵּר יְיָ אֵלָיו,
 הֵהוּא דְּאֶקְרִי קוֹל, הֵהוּא דְּאֲחִיד בֵּיה מֹשֶׁה.

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (ישעיה נ) מִדּוּעַ בָּאֲתִי
 וְאִין אִישׁ קָרָאתִי וְאִין עוֹנָה הֶקְצוֹר קִצְרָה יְדֵי
 מִפְדוּת. זְכָאִין אִינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּבְכָל אֲתַר דְּאֲשַׁתְּכַחוּ,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּכַח עִמָּהוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲשַׁתְּכַח בִּינֵיהוֹן, וּמִתְפָּאֵר בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, הֵדָּא הוּא
 דְּכְתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁלִּימוּ מְהִימְנוּתָא בְּאַרְעָא.
 וַיִּשְׂרָאֵל שְׁלִימוּ דְּשִׁמְא קְדִישָׁא אִינּוֹן. וְכַד יִשְׂרָאֵל
 אֲשַׁתְּלִימוּ בְּעוּבְדֵיהוּ, כְּבִיכּוֹל, שְׁמָא קְדִישָׁא אֲשַׁתְּלִים.
 וְכַד יִשְׂרָאֵל לָא אֲשַׁתְּלִימוּ לְתַתָּא בְּעוּבְדֵיהוּ, וְאֲתִחַיְבוּ
 גְלוּתָא, כְּבִיכּוֹל שְׁמָא קְדִישָׁא לָא שְׁלִים לְעִילָא. דְּתַנּוּ
 דָּא סְלִיק וְדָא נְחִית, יִשְׂרָאֵל דְּלְעִילָא סְלִיק לְעִילָא.
 כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל נְחִיתת לְתַתָּא, אֲתַרְחָקוּ דָּא מֵן דָּא,
 כְּבִיכּוֹל אֲשַׁתְּאֵר שְׁמָא קְדִישָׁא בְּלֹא שְׁלִימוּ. וְכִלְת בְּגִין
 דְּכְנִסְת יִשְׂרָאֵל בְּגְלוּתָא.

וַאֲף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֶשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיָהוּ, וְאֲתִי וְאֶקְדִּים לְבִי כְּנִישְׁתָּא,
וְקָרִי וְאָמַר, ^(ירמיה א) שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים אֲרָפָא
מְשׁוּבוֹתֵיכֶם. וְלִית מַאן דְּאֲתַעַר רוּחִיה, כְּדִין קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אָמַר, מְדוּעַ בָּאתִי וְאִין אִישׁ קָרָאתִי וְאִין
עוֹנָה. אֶקְדַּמִּית, וְאִין אִישׁ, וְלִית מַאן דְּיִתַעַר רוּחִיה.
תָּא חֲזִי, בְּהָהוּא יוֹמָא דְּאֶשְׁתַּכְּלַל בֵּי מִשְׁכְּנָא, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֶקְדִּים וְשָׂאֲרֵי בֵיתָא. מִיד, וַיִּקְרָא אֶל
מֹשֶׁה וַיִּדְבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּדְבֵּר יְיָ אֵלָיו,
וְאוֹדַע לִיה דְּזַמִּינִן יִשְׂרָאֵל לְמִיחַב קַמִּיה, וְלֹאֲתַמְשַׁכְּנָא
הָאִי אֵהָל מוֹעֵד בְּחוּבַיְיָהוּ, וְלֹא יִתְקַיִּים בֵּי־יְיָהוּ ^{(ס"א}
^{בְּהַדְרִיָּהוּ)} הֲדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּדְבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד
לֵאמֹר. מֵאִי אָמַר לִיה. מֵאֵהָל מוֹעֵד, מֵעַסְקֵי אֵהָל מוֹעֵד,
דְּזַמִּין לְאֲתַמְשַׁכְּנָא בְּחוּבַיְיָהוּ דְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא יִתְקַיִּים
בְּקִיּוּמִיה. אֲבַל אֶסּוּוֹתָא לְהָאִי, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבָּן
לִי. הֲרִי לָךְ קֶרְבָּנִין דְּאָגִין עַל כֻּלָּא.

השלמה מזהשמות (סימן א)

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ אֲזִלֵי בְּאַרְחָא, עַד דְּהָווּ
אֲזִלֵי פִּגְעוּ בְּהָהוּא יְנוּקָא דְּהָוָה אֲזִיל וְהָוָה לָאִי.
אָמַר לוֹן, לָאִינָא דְלֹא אֶכִּילָנָא יוֹמָא דִּין. אֶפִּיקוּ
נְהָמָא וַיְהִיבוּ לִיה, אֶתְרַחֵישׁ לוֹן נִיסָא וְאֶשְׁכְּחוּ חַד

נְבִיעוּ דְקִיק דְמִיָּא (ס"א תחות אילנא) תְּחוּתְהוֹן וְשָׁתוּ מִנִּיהּ
וַיִּתְּבוּ.

פְּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה,
הֲכָא אֶלְפָּה זְעִירָא, אָמַאי. בְּגִין דְּהָאֵי קָרִיאָה לָּא
הוּוּ בְּשְׁלִימוּ, מַאי טַעְמָא דְלָא הוּוּ אֶלָּא בְּמִשְׁכְּנָא
וּבְאַרְעָא אַחְרָא. בְּגִין דְּשְׁלִימוּ לָּא אֲשַׁתְּכַח אֶלָּא
בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. תוּ, הֲכָא שְׁכִינְתָּא, הֲתָם שְׁלִימוּ
דְדִכְר וְנוּקְבָא (דבריי הימים א א) אָדָם שֵׁת אָנוּשׁ, אָדָם
שְׁלִימוּ דְדִכְר וְנוּקְבָא, הֲכָא נּוּקְבָא. תוּ סִיפָא דְקָרָא
וַיִּדְבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר, בְּגִין כֶּךָ א' זְעִירָא.
וְתוּ א' זְעִירָא מְתַל לְמַלְכָּא דְהוּוּ יְתִיב בְּכוּר־סִיָּא
וּכְתָרָא דְמַלְכוּתָא עֲלֵיהּ וְאִיקְרִי מְלֶךְ עֵילָאָה, כִּד גְּנֻחִית
וְאִזִּיל לְבֵי עֲבֵדֵיהּ, מְלֶךְ זּוּטָא אֶקְרִי. כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כֹּל זְמַנָּא דְאִיהוּ לְעֵילָא עַל כֹּלָּא, מְלֶךְ עֵילָאָה
אִיקְרִי. כִּיּוֹן דְּנְחִית מְדוּרִיהּ לְתַתָּא, מְלֶךְ אִיהוּ, אָבַל
לָּאו עֵילָאָה כְּדִקְדָּמִיתָּא. בְּגִין כֶּךָ אֶלְפָּה זְעִירָא.

וַיִּקְרָא, הֲכִי תַנִּינֵן, זְמִין לִיהּ לְהִיכְלִיהּ מֵאֵהָל מוֹעֵד.
מֵאן הוּא אֵהָל מוֹעֵד, אֵהָל דְּבֵיהּ תְּלִינֵן

מוֹעֵדָא וְחָגָא וְשַׁבְּתָא לְמַמְנִי. כְּמָה דְאֵת אָמַר (בְּרַאשִׁית א)
וְהָיוּ לְאֵתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וַיְבִיֵה שְׂרָיָא חוֹשְׁבָנָא לְמַמְנִי,
וּמֵאן אִיהוּ סִיְהָרָא. כְּמָה דְאֵת אָמַר (ישעיה ל"ג) אֵהָל בַּל

יִצְעֵן בַּל יִסַּע יְתְּדוֹתָיו לְנִצָּח.

לֵאמֹר, מֵאֵי לֵאמֹר, בְּגִין לְגַלְּתָהּ. אֲבָל כֹּלֵא חַד
 וְשִׁפִּיר הוּא, בְּגִין דְּשִׁלְּיֵמוּ הוּא אֶתְר לְגַלְּתָהּ
 מָה דְהוּה סְתִים לְגוֹ. וּבְכָל אֶתְר, לֵאמֹר, כְּמָה דְאֶתְר
 אֵמֵר, וַיִּדְבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, וַיִּדְבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֵהֶל
 מוֹעֵד לֵאמֹר. דְּאֶתְיִיְהִיב רִשׁוּ לְגַלְּתָהּ, דְּהָא אֶתְמַנִּי
 לְסִיְהָרָא הֵהוּא מְלָה מֵאֶתְר דְּמֹשֶׁה קִיִּימָא. וַיִּדְבֵּר יְיָ
 לְעִילָא. אֶל מֹשֶׁה בְּאֻמְצָעִיתָא. לֵאמֹר בְּבַרְיִיתָא (ס"א
 בְּבַתְרִיָּא) אֶתְר דְּאֵית רִשׁוּ לְגַלְּתָהּ.

תּוּ וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, מָה כְּתִיב לְעִילָא (שְׁמוֹת ט"ל) וַיָּבִיאוּ
 אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וְגו'. אֲמַאי אֶל מֹשֶׁה, הָכִי
 אֶמְרוּ, בְּגִין דְּמֹשֶׁה חָמָא לִיה בְּטוֹרָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אַחְמִי לִיה בְּחִיזוּ דְעֵינָא כְּמָה דְאֶתְר אֵמֵר (שְׁמוֹת כ"ז)
 כְּאֲשֶׁר הִרְאָה אוֹתְךָ בְּהַר. (בְּמַדְבַּר ח) כְּמִרְאָה אֲשֶׁר הִרְאָה
 יְיָ אֶת מֹשֶׁה וְגו'. וְכִתִּיב (שְׁמוֹת כ"ה) וַרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם
 אֲשֶׁר אֶתְה מִרְאָה בְּהַר. הַשְׁתָּא דְאֵיתִיאוּ לִיה, בְּגִין
 דִּיחְמִי אֵי אִיהוּ כְּהֵהוּא מִשְׁכָּנָא דְחָמָא (ס"א בְּגִין דִּיחְמִי אִיהוּ
 הֵהוּא מִשְׁכָּנָא דְחָמָא).

אֲבָל אֲמַאי וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה. אֶלֵא לְמִלְכָּא
 דְּבַעָא לְמַבְנֵי פִלְטְרִין לְמִטְרוֹנִיתָא, פִּקִּיד
 לְאוּמָנִין, הֵיכְלָא דָא, בְּדוּךְ פִּלְן. וְהֵיכְלָא דָא בְּדוּךְ
 פִּלְן. הָכָא אֶתְר לְעַרְסִיהּ. הָכָא אֶתְר לְנִיחָא. פִּיּוּן

דְּעֵבִידוֹ לֹוֹן אוֹמְנִין אַחֲמִיו לְמִלְכָּא. כֶּךָ, וַיְבִיאוּ אֶת
 הַמֶּשֶׁכֶן אֶל מֹשֶׁה מֵאַרְיֵה דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים. כִּיּוֹן
 דְּאַשְׁתְּכֻלֵּל הֵיכְלָא לְמִטְרוֹנִיתָא, זְמִינַת לְמִלְכָּא
 לְמִיכְלָא. זְמִינַת לְבַעֲלָה עֲמָה, בְּגִין כֶּךָ וַיִּקְרָא אֶל
 מֹשֶׁה. וּבְגִין דְּמֹשֶׁה מֵאַרְיֵה דְּבֵיתָא אִיהוּ, מָה כְּתִיב (שמות
 ל"א) וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה. מֹשֶׁה
 דְּאִיהוּ מֵאַרְיֵה דְּבֵיתָא עֶבֶד הָכִי (מִדָּה) דְּלִית רִשׁוֹ לְבַר נָשׁ
 אַחֲרָא לְמַעַבְדַּת הָכִי.

וַיִּדְבֵר יי אֱלֹו דְּרָגָא אַחֲרָא עֵילָאָה, וּכְדִין בְּשַׁעֲתָא
 דְּאַזְדַּמֵּן מֹשֶׁה לְמִיעָאל כְּדִין פִּתַּח וְאָמַר אָדָם
 כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מַאי אָדָם הָכָא, אֵלָא כִּד אֶתְחַבְּרוּן
 שְׁמַשָּׂא וּסְיֵהָרָא כְּחֻדָּא. פִּתַּח וְאָמַר אָדָם, כְּדַכְתִּיב (חבוקוק
 א) שְׁמֶשׁ יֵרַח עָמַד זְבוּלָה. עָמַד וְלֹא עָמַדוּ.

כִּי יִקְרִיב מִכֶּם, הָכָא אֶתְרַמִּיז מֵאֵן דְּיַעֲבִיד פּוּלְחָנָא
 דְּקִרְבָּנָא שְׁלִים דְּיִשְׁתַּכַּח דְּכָר וְנוֹקְבָא, מִשְׁמַע
 מִכֶּם דְּיִשְׁתַּכַּח כְּחִיזוֹ דְּיִלְכוּן. קִרְבָּן לִי, דְּיִקְרִיב כְּלָא
 לְאַתְאֲחֻדָּא כְּחֻדָּא עֵילָא וְתַתָּא. מִן הַבְּהֵמָה, לְאַחֲזוּאָה
 אָדָם וּבְהֵמָה וְכָלֹא כְּחֻדָּא. מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן, אֱלִין
 רְתִיכִין דְּאִינוּן דְּכִיּוֹן. כִּיּוֹן דְּאָמַר מִן הַבְּהֵמָה, יְכוּל
 מְכָלֹא בֵין דְּכִיּוֹן בֵין מְסֻאָבָן, הֵדֵר וְאָמַר מִן הַבְּקָר וּמִן
 הַצֹּאן וְגו'.

קָרְבָּנְכֶם, קָרְבָּנִי מִפְּעֵי לֵיָהּ. מֵאֵי קָרְבָּנְכֶם אֵלֹא
 בְּקַדְמֵיִתָּא קָרְבָּן לֵיָי, הַשְׁתָּא קָרְבָּנְכֶם
 קָרְבָּן לֵיָי אָדָם קָרְבָּנְכֶם מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן לְאַחֲזָאָה
 יַחֲוּדָא מֵעֵילָא לְתַתָּא. וּמִתַּתָּא לְעֵילָא הֵיִינוּ קָרְבָּן לֵיָי,
 מֵעֵילָא לְתַתָּא הֵיִינוּ קָרְבָּנְכֶם. מְתַל לְמַלְכָּא דְאִיהוּ
 יְתִיב בְּטוּרְסָקָא עֵילָאָה לְעֵילָא וְכַרְסֵיָא דִּילֵיהּ אֲתַתְקִין
 עַל הַהוּא טוּרְסָקָא וּמַלְכָּא עֵילָאָה עַל כֻּלָּא. בַּר נִשְׁ
 דְקָרִיב קָרְבָּנָא (ס"א דורונא) לְמַלְכָּא, בְּעָא לְסַלְקָא מְדַרְגָּא
 לְדַרְגָּא עַד דְסָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָא לְאַתְרֵי דְמַלְכָּא יְתִיב,
 עֵילָאָה עַל כֻּלָּא. וְכַדִּין יְדַעִין דְהָא סַלְקִין דּוּרוּנָא
 לְמַלְכָּא וְהַהוּא דּוּרוּנָא (ס"א דמלכא) מִן מַלְכָּא אִיהוּ. נְחִית
 דּוּרוּנָא מֵעֵילָא לְתַתָּא, הָא יְדַעִין דְהַהוּא דּוּרוּנָא (ס"א
 דמלכא) נְחִית מֵעֵילָא לְרַחֲמֵיָא דְמַלְכָּא דְאִיהוּ לְתַתָּא. כִּף
 בְּקַדְמֵיִתָּא אָדָם סָלִיק בְּדַרְגוּי מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְכַדִּין
 קָרְבָּן לֵיָי מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר, נְחִית בְּדַרְגוּי מֵעֵילָא
 לְתַתָּא וְכַדִּין קָרְבָּנְכֶם.

בְּגִין כִּף (שִׁיר הַשִּׁירִים ה') אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְבִשֵׁי וְגו' הֵיִינוּ
 אָדָם קָרְבָּן לֵיָי. אֲכַלוּ רַעִים הֵיִינוּ מִן הַבְּהֵמָה מִן
 הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן. וְכַדִּין תְּקַרְיְבוּ אֶת קָרְבָּנְכֶם. אֲתוּ רַבִּי
 יְהוּדָה וְר' יִצְחָק וּנְשָׁקוּהוּ. אָמְרוּ בְרִיךְ רַחֲמֵנָא, דְזַכִּינָא
 לְמִשְׁמַע דָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה יֵאוֹת הָיָה לְהֵוֹא יִנּוּקָא דְלָא יִנְדָע
 כּוּלֵי הָאִי, וְאַנָּא מְסַתְפִּינָא עָלֶיהָ אִי יִתְקַיִּים
 בְּעֵלְמָא בְּגִינֵי הָאִי, אָמַר רַבִּי יִצְחָק וּלְמָתָה. אָמַר לֵיהּ,
 דְהָא יָכִיל לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתָּר דְּלִית רִשׁוּ לְבַר נָשׁ
 לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ וּמְסַתְפִּינָא עָלוּי דְעַד לָא יִמְטִי לְפַרְקוּי
 יִסְתַּכַּל וַיִּשְׁגַּח וַיַּעֲנִשׁוּן לֵיהּ, שָׁמַע הֵהוּא יִנּוּקָא. אָמַר,
 לָא מְסַתְפִּינָא מֵעוֹנָשָׁא לְעֵלְמִין דְּהָא בְּשַׁעְתָּא
 דְאַסְתַּלַּק אָבָא מֵעֵלְמָא, בְּרִיךְ לִי וְצִלִּי עָלַי וַיִּדְעֵנָא
 דְזִכּוּתָא דְאָבָא יִגִּין עָלַי. אָמַר לֵיהּ מֵאֵן הוּא אָבוּךָ.
 אָמַר בְּרִיהּ דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא. נָטְלוּ לֵיהּ וְאַרְכָּבוּ לֵיהּ
 עַל כְּתַפֵּייהוּ תְּלַת מִילִין. אֲזָלוּ וְסִדְרוּ מִילִין קָמִיהּ
 דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹן, וַדַּאי יְרוּתָא אֲוֹרֵייתָא אַחְסִין,
 וְאַלְמָלָא זְכוּתָא דְאָבוּי אַתְעֵנָשׁ מְלַעֲיָלָא, אָבַל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַיְנוּן דְאַזִּילוּ בְּתָרָא דְאֲוֹרֵייתָא
 אַחְסִינוּ לָהּ אֵינוּן וּבְנֵייהוּ לְעֵלְמִין. (עד כאן מההשמשות)

רַבִּי חֲזַקְיָהּ, הָיָה שְׂכִיחַ קָמִיהּ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ,
 הָאִי דְאַקְרִי קָרְבָן, קִירוּב מְבַעֵי לֵיהּ, אוּ
 קָרִיבוּת, מֵאִי קָרְבָן. אָמַר לֵיהּ הָא יְדִיעַ הוּא לְגַבֵּי
 חֲבֵרֵיָא, קָרְבָן מֵאֵינוּן כְּתָרִין קַדִּישִׁין, דְמִתְקָרְבִי כְּלָהוּ
 כְּחָדָא, וּמִתְקַשְׁרָן דָּא בְדָא, עַד דְאַתְעֵבִידוּ כְּלָהוּ חַד,
 בְּיַחוּדָא שְׁלִים, לְאַתְקַנָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדָקָא חֲזִי, הָדָא

הוא דְּכָתִיב קָרְבַּן לַיְיָ. קָרְבַּן דְּאִינוּן פְּתָרִין קַדִּישִׁין לַיְיָ
הוא, לְאַתְתְּקִנָּא שְׂמָא קַדִּישָׁא, וְלִיַּחְדָּא לִיהּ כְּדָקָא
יְאוּת, בְּגִין דִּישְׁתַּכְּחוּ רַחֲמִין בְּכֻלְהוּ עֲלֵמִין. וְשְׂמָא
קַדִּישָׁא דְאַתְעֵטֵר בְּעֵטְרוֹי לְאַתְבַּסְמָא כֻּלָּא.

וְכֻל דָּא בְּגִין לְאַתְעֵרָא רַחֲמֵי, וְלֹא לְאַתְעֵרָא דִּינָא. וּבְגִין
כֻּן לַיְיָ הוּא, וְלֹא לְאֱלֹהִים. לַיְיָ: אֲנִן צְרִיכִים
לְאַתְעֵרָא רַחֲמֵי, וְלֹא לְאֱלֹהִים, רַחֲמֵי בְּעֵינָן וְלֹא דִינָא.
אֲמַר, זַפְּאָה חוּלְקֵי דְשְׂאִילָנָא וְרוּחָנָא מְלִין אֵלִין, וְדָא
בְּרִירוֹ דְּמַלְאָה. אֲבָל הָא כְּתִיב (תהלים נא) זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ
נְשַׁבְּרָה, לֵב נְשַׁבֵּר וְנִדְפָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. זְבַחֵי אֱלֹהִים
כְּתִיב, וְלֹא זְבַחֵי יֵי.

אֲמַר לִיהּ, וְדָאֵי הָכֵי הוּא, קָרְבַּן אֱלֹהִים לֹא כְּתִיב, אֲלֹא
זְבַחֵי אֱלֹהִים. וְעַל דָּא שְׁחִיטָתָן בְּצַפּוֹן, דִּהָא זְבִיחָה
הוּא בְּגִין אֱלֹהִים, הֵהוּא סֵטֵר גְּבוּרָה, דִּיתַבְּסִם וַיִּתְּבַר
רוּחָא דְּדִינָא, וַיִּתְחַלֵּשׁ דִּינָא, וַיִּתְּגַבְּרוּן רַחֲמֵי עַל דִּינָא.
וְעַל דָּא זְבַחֵי אֱלֹהִים, לְתַבְּרָא חֵילָא וְתוּקְפָא דְּדִינָא
קִשְׂיָא, דְּכָתִיב רוּחַ נְשַׁבְּרָה, לְמַהוּי הֵהוּא רוּחָא תְּקִיפָא
נְשַׁבְּרָה, וְלֹא יִתְּגַבֵּר רוּחִיהּ וְחֵילִיהּ וְתוּקְפִיהּ. וּבַר נָשׁ בְּעֵי
כְּדִין, לְמִיקָם עַל מַדְבַּחָא, בְּרוּחַ נְשַׁבְּרָה, וַיִּכְסֹף
מַעוּבְדוּי, בְּגִין דִּיהוּי הֵהוּא רוּחָא תְּקִיפָא תְּבִירָא, וְכֻלָּא
בְּגִין דְּדִינָא יִתְּבַסֵּם, וַיִּתְּגַבְּרוּן רַחֲמֵי עַל דִּינָא.

(ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיְי'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 הַאִי קָרָא הָכִי הוּוּ לִיָּה לְמִכְתָּב, אָדָם כִּי יִקְרִיב קָרְבָן
 לַיְי'. מֵהוּ מִכֶּם. אֶלָּא לְאַפּוּקֵי אָדָם הָרֵאשׁוֹן, דִּהוּוּ
 אֶקְרִיב קָרְבָנָא כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ עֲלֵמָא, וְהָא
 אוּקְמוּהָ, וְהִכָּא מִכֶּם כְּתִיב, הַאִי אָדָם, לְאַפּוּקֵי אָדָם
 אַחֲרָא, דִּלָּא הוּוּ מִכֶּם. אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁפִיר
 קְאֻמְרַת, וְהִכִּי הוּוּ.

רַבִּי אַבָּא פְתַח, (תהלים מח) שִׁיר מְזֻמּוֹר לְבְנֵי קִרְחָ. הַאִי שִׁיר
 תּוֹשְׁבַחְתָּא מְעֲלִיא הוּוּ, עַל כָּל שְׂאָר תּוֹשְׁבַחִין,
 דְּזָכוּ לְשַׁבְּחָא לִיָּה בְנֵי קִרְחָ. שִׁיר מְזֻמּוֹר: תּוֹשְׁבַחְתָּא עַל
 תּוֹשְׁבַחְתָּא. תּוֹשְׁבַחְתָּא דְאַתְּפֻלְג לְתַרִּין תּוֹשְׁבַחִין.

וְזָכוּ בְנֵי קִרְחָ לְשַׁבְּחָא לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְשַׁבְּחָא
 דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל קָא אַמְרִי. וּמַאי הוּוּ. דְכְּתִיב,
 (תהלים מח) גְּדוֹל יְי' וּמִהַלֵּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קֹדְשׁוֹ.
 אִימְתִּי אֶקְרִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ גְּדוֹל, בְּזֻמְנָא דְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּכַחַת עֲמִיָּה, הִדָּא הוּוּ דְכְּתִיב (שמות רל"א) בְּעִיר
 אֱלֹהֵינוּ, הוּוּ גְּדוֹל בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, עִיר אֱלֹהֵינוּ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, אֱלֹהֵינוּ מַאי בְּעִי הָכָא. אָמַר לִיָּה
 הָכִי הוּוּ וְדַאי, הַאִי עִיר דְחָלָא אֱלֹהֵינוּ, (ס"א חילא)
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא דִּישְׂרָאֵל הוּוּ. מַאי מְשַׁמְעָ. אֲשֶׁתְּמַע,
 דְּמִלְכָּא בְּלָא מְטְרוֹנִיתָא, לָאו הוּוּ מִלְכָּא, וְלָאו הוּוּ

גָּדוֹל, וְלֹא מְהוּלָּל. וּבִגִּין כֹּה, כָּל מֵאן דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח דְּכַר
וּנְוִקְבָא, כָּל שְׁבַחָא אֶעְדוּי מִנֵּיהּ, וְלֹא הוּא בְּכָלְלָא
דְּאָדָם. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּלֹא אִיהוּ כְּדָאי לְאַתְּבָרְכָא.

כְּתִיב (איוב א) וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גָּדוֹל מִכָּל בְּנֵי קָדָם, תַּנִּינָן
בְּסִפְרָא דְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, דְּבֵת זִוְגוּ בְּדַחִילוּ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵוֹת כְּוֹתִינָה, וּמִסְטָרָא דְאַתְתִּינָה אֶקְרִי
גָּדוֹל. אוּף הָכָא, גָּדוֹל יִי וּמְהַלָּל מְאֹד, וּבִמָּה הוּא גָּדוֹל.
הֲדַר וְאָמַר, בְּעִיר אֱלֵהִינוּ הָר קָדְשׁוֹ.

וּבִגִּין כֹּה, תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא בְּשַׁנִּי. וְאִי תִימָא אִמְאִי לָא
כְּתִיב כִּי טוֹב בְּשַׁנִּי. בְּגִין דְּזַמִּינִין לְאַתְּפָרְשָׁא.
וְרָזָא דְמִלָּה (בראשית ב) לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ, בְּזַמְנָא
דְּאִיהוּ לְבַדּוֹ לֹא טוֹב כְּתִיב. וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב כִּי טוֹב
בְּשַׁנִּי.

גָּדוֹל ה' וּמְהַלָּל כְּדַקְאֶמְרֵן. יִפָּה נוּף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ,
תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּזוּוּגָא דְלֵהוֹן. יִפָּה נוּף, דָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְדָא צְדִיק, מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ, כְּדִין הוּא
חֲדוּוֹתָא דְכֻלָּא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְּבָרְכָא.

אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁגָּב וְגו', אֵלִין אֵינּוּן
נְצִ"ח וְהו"ד, (דף ה' ע"ב) דְּתַמָּן כְּנִישׁוּתָא דְכָל
בְּרַכָּאן, כְּנִישׁוּתָא דְחֲדוּוֹתָא. מִתַּמָּן נִפְקָא עַל יְדֵי דֵהָאִי
דְרָגָא דְאֶקְרִי צְדִיק, וְתַמָּן אֲתַכְנֶשׁוּ בְּרַכָּאן, לְבִסְמָא

לְהָאֵי עִיר קְדִישָׁא, וְלֹא תִבְרַכָּא מִתְּמָן. כִּי תִנָּה הַמְּלָכִים
 נוֹעְדוּ. אֵלֶיךָ כָּל כְּתִיבֵי מְלָכָא בְּכָל־לֵא חֲדָא, וְלֹא־תֵר אַחֲרָא
 מְלִין אֵלֶיךָ סִלְקִין.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ מִתְּקַן עוּבְדוּי עַל יְדֵי
 דְּקָרְבְּנָא, כִּלְא אַתְּבָסָם וְאַתְּקָרְב, וְאַתְּקָשֶׁר דָּא
 בְּדָא, בְּיַחְוּדָא שְׁלִים. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב אָדָם כִּי יִקְרִיב
 מִכֶּם. כִּי יִקְרִיב לְקִשְׂרָא מְלִין כְּדָקָא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, אָדָם כִּי יִקְרִיב, לְאַפּוּקֵי מֵאֵן דְּלֹא אַתְּנָסִיב,
 דְּהָא קָרְבְּנִיה לָאו קָרְבָּן, וּבְרַכָּאֵן לָא מִשְׁתַּכְּחֵן
 לְגַבִּיה, (ס"א ע"ל יְדִידָה) לָא לְעִילָא, וְלֹא לְתַתָּא. מִמִּשְׁמַע
 דְּכְתִיב אָדָם כִּי יִקְרִיב, שְׂאֲנֵי הָכָא, דְּלָאו אִיהוּ אָדָם,
 וְלֹא בְּכָל־לֵא דְּאָדָם הוּא, וְשְׂכִינְתָא לָא שְׂרִיא עֲלוּהִי,
 בְּגִין דְּאִיהוּ פְּגִים, וְאַקְרִי בְּעַל מוּם, וּמֵאֲרֵי דְּמוּמָא
 אַתְּרַחֲקָא מְכָלָא, כָּל שְׂכָן לְמַדְבַּחָא לְקָרְבָא קָרְבְּנָא.

וְנָדָב וְאַבִּיהוּא אוֹכְחֵן, דְּכְתִיב, (וַיִּקְרָא ט) וְתִצֵּא אִשׁ מִלְּפָנַי
 יי'. וּבְגִינֵי כַּךְ כְּתִיב, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן
 לַיי', אָדָם דְּאִשְׁתְּכַחוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא, הָאֵי חֲזִי לְקָרְבָא
 קָרְבְּנָא דָּא, וְלֹא אַחֲרָא.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, אַף עַל גַּב דְּאִוְקְמוּהָ לְנָדָב וְאַבִּיהוּא
 בְּמִלָּה אַחֲרָא, הָכִי הוּא וְדָאֵי. אֲבָל קְטֹרֶת, עֲלָאָה
 הוּא מְכָל קָרְבְּנֵין דְּעֲלָמָא, דְּעֲלִיהָ אַתְּבָרְכֵן עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי.

וַקָּרְבָנָא דָא דֵאִיהוּ לְעֵילָא מְכַל קָרְבָּנִין לָא אֶתְחַזּוּן אִינּוּן
 לְקָרְבָא, דֵּהָא לָא אֶתְנַסִּיבּוּ, לְקָרְבָנָא לָא אֶתְחַזּוּן, כֹּל
 שִׁכְן לְמַלְיָן עֲלָאִין, דֵּיתְבָּרְכוּן עַל יַדֵּיהוּ.

וְאִי תִימָא וַתִּצָא אִשׁ מִלְפָנֵי יְיָ וַתֹּאכַל אוֹתָם, אִמָּאִי.
 לְבַר נָשׁ דֵּאֶתָא קָמִי מִטְרוֹנִיתָא, לְבִשְׂרָא לָהּ דֵּהָא
 מִלְכָּא אֶתִּי לְבֵיתָהּ, וַיִּשְׂרִי בָּהּ בְּמִטְרוֹנִיתָא, לְמַחְדֵּי עֲמָה.
 אֶתָּא לְקָמִי מִלְכָּא, חָמָא מִלְכָּא הֵהוּא בַר נָשׁ דֵּאִיהוּ
 מְאָרִי דְמוֹמִין. אָמַר מִלְכָּא, לָאו הוּא יִקְרָא דִילִי, דְעַל
 יְדוּי דֵּהָאִי פָּגִים, אֵיעוּל לְמִטְרוֹנִיתָא. אֲדֵהֲכִי אֶתְקַנַּת
 מִטְרוֹנִיתָא בֵּיתָא לְמִלְכָּא, כִּיּוֹן דְחָמָאֵת דְּמִלְכָּא הוּוּה זְמִין
 לְמִיתֵי לְגַבְהָ, וְהֵהוּא בַר נָשׁ גָּרִים לְאַסְתִּלְקָא מִלְכָּא
 מִינָהּ, כְּדִין פְּקִידַת מִטְרוֹנִיתָא לְקַטְלָא לְהֵהוּא בַר נָשׁ.

כֹּךְ בּוֹזְמָנָא דְעָאלוּ נָדָב וְאָבִיהוּא, וַקְטֹרֶת בִּידֵּיהוּ, חֲדַת
 מִטְרוֹנִיתָא, וְאֶתְתְּקַנַּת לְקַבְלָא לְמִלְכָּא. כִּיּוֹן דְחָמָא
 מִלְכָּא אִינּוּן גְּבַרִין פְּגִימִין, מְאָרִי דְמוֹמִין, לָא בְעָא
 מִלְכָּא דְעַל יַדֵּיהוּ יִיתֵי לְמִשְׂרֵי עֲמָה, וְאַסְתִּלְקָא מִלְכָּא
 מִנָּהּ. כֹּד חֲמַת מִטְרוֹנִיתָא דְבְּגִינִיהוּן אֶסְתִּלְקָא מִלְכָּא מִנָּהּ,
 מִיד וַתִּצָא אִשׁ מִלְפָנֵי יְיָ וַתֹּאכַל אוֹתָם.

וְכֹל דָּא בְּגִין דְמָאן דֵּלָא אֶתְנַסִּיבּ הוּא פָּגִים. מְאָרִי
 דְמוֹמִין קָדָם מִלְכָּא, קְדוּשָׁה דְּמִלְכָּא אֶסְתִּלְקָא מִנָּהּ,
 וְלָא שְׂרִיא בְּפָגִימוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם

קִרְבָּן, מֵאֵן דְּאִקְרִי אָדָם יִקְרִיב, וּמֵאֵן דְּלֹא אִקְרִי אָדָם
לֹא יִקְרִיב.

מִן הַבְּהֵמָה כָּלִל. מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן פָּרֹט, לְבַתֵּר אֵלֶיךָ
דְּכִשְׂרִין לְמִיכַל, וּדְלֹא כִשְׂרִין לְמִיכַל אֲסִיר לְקִרְבָּא.
וְלֹאֲתֵר אֲחֵרָא אֲסִתְלִיקוּ אֵינְוִן דְּכִשְׂרִין וְאֵינְוִן דְּלֹא כִשְׂרִין.
(ויקרא א) אִם עוֹלָה קִרְבָּנוּ, רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח, (ישעיה נד) כִּי לֹא
מִחֻשְׁבְּתֵי מַחֲשַׁבּוֹתֵיכֶם וְלֹא דְרָכֵיכֶם דְּרָכֵי. כִּי לֹא
מִחֻשְׁבְּתֵי מַחֲשַׁבּוֹתֵיכֶם, מִחֻשְׁבְּתֵי כְּתִיב חֶסֶד בְּלֹא ו', תֵּא
חֲזִי, מִחֻשְׁבָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הִיא עֲלָאָה וְרִישָׁא
דְּכָלָא, וּמַהֲהִיא מִחֻשְׁבָּה אֲתַפְּשָׁטוּ אֲרַחֲיָן וּשְׁבִילִין,
לְאֲשַׁתְּכַחַּא שְׂמָא קִדִּישָׁא, וְלֹאֲתִקְנָא לִיה בְּתִקְוִנְוִי כְּדָקָא
יְאוּת. וּמַהֲהִיא מִחֻשְׁבָּה אֲתַנְגִּיד וְנִפְיָק שְׂקִיּוּ דְגִנְתָּא
דְּעֵדוֹן, לְאֲשַׁקָּאָה כָּלָא. וּמַהֲהִיא מִחֻשְׁבָּה, קִיִּימִין עֲלָאִין
וְתַתְּאִין. וּמַהֲהִיא מִחֻשְׁבָּה, מִשְׁתַּכַּח תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה
שְׁבַעֲלִ פֹּה.

מִחֻשְׁבָּה דְּבֵר נָשׁ, הִיא רִישָׁא דְּכָלָא, וּמַהֲהִיא מִחֻשְׁבָּה,
אֲתַפְּשָׁטוּ אֲרַחֲיָן וּשְׁבִילִין, לְאֲסִטָּאָה אֲוִרְחוּי,
בְּהֵאִי עֲלָמָא, וּבַעֲלָמָא דְּאֲתִי. וּמַהֲהִיא מִחֻשְׁבָּה, אֲתַנְגִּיד
וְנִפְיָק זוּהֵמָא דְּיִצְר הָרַע, לְאֲבֹאֲשָׁא לִיה וְלִכְלָא. וּמַהֲהִיא
מִחֻשְׁבָּה, אֲשַׁתְּכַחוּ עֲבִירוֹת חֲטָאוֹת וְזוֹנוֹת, עֲבוּדָה זָרָה,
גְּלוּי עֲרִיּוֹת וּשְׁפִיכוֹת דְּמִים. וְעַל דָּא, כִּי (דף ו' ע"א) לֹא
מִחֻשְׁבְּתֵי מַחֲשַׁבּוֹתֵיכֶם.

וּבְגִין כֶּךָ, רִישָׁא דְכֻלָּא כְּתִיב, אִם עוֹלָה קָרְבָּנוּ. מִן
הַבֶּקֶר, וְלֹא בֶּקֶר, וּמֵאֵן אִיהוּ. פֶּר בֶּן בֶּקֶר אִיהוּ,
דְּאִיהוּ דְכֹר.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִן הַבֶּקֶר סֵתָם, וְחִזּוּר וּפִירֵשׁ זִכֵּר תָּמִים
יִקְרִיבוּנוּ, זִכֵּר וְלֹא נִקְבָּה, דִּהָא (ע"ט) דְּכֹר אֲשֶׁת־מוֹדַע
לְעֵילָא, וְנוֹקְבָא אֲשֶׁת־מוֹדַע לְתַתָּא. וְכֵן מִן הַצֵּאֵן מִן
הַכֹּבָשִׁים וּמִן הָעִזִּים.

מֵאֵן דְּאִתֵּי לְעוֹלָה, כְּלָהוּ דְכֹר, וְלֹא נוֹקְבָא, בְּגִין דְּעוֹלָה
עוֹלָה עַל הַלֵּב, עַל הַלֵּב וּדְאִי, וְאֲשֶׁת־מוֹדַע מֵאֵן
דְּקָאִים עַל הַלֵּב. וּבְגִין כֶּךָ סִלְקָא לְעֵילָא, וְכֻלָּהוּ דְכֹרִין.
וְעַל דָּא פִּתַּח קָרָא בְּרִישָׁא בְּעוֹלָה יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר
קָרְבָּנִין, דִּהָא מִחֻשְׁבָּה רִישָׁא דְכֻלָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי בְּאַתֵּר דְּמִחֻשְׁבָּה דְּלְעֵילָא בְּעֵינָא
לְקָרְבָּא, אֲמַאי לְתַתָּא יִתִּיר. לָא הוּוּ בִּידֵיהּ. אֲתָא
לְקָמִיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ, רִישָׁא דְכֻלָּא מִחֻשְׁבָּה
הוּא, וְסִיּוּמָא דִּהֵיא מִחֻשְׁבָּה אֲתֵר דְּאִקְרִי בֶּקֶר, וּמֵאִי
אִיהוּ. הֵהוּא סִיּוּמָא דְּגוּפָא, דְּמַבְסָם לְנוֹקְבָא. כֶּךָ מִחֻשְׁבָּה
דְּבַר נָשׁ, רִישָׁא דְכֻלָּא. סִיּוּמָא דִּהֵיא מִחֻשְׁבָּה, כִּד
אֲתַעְבִּיד עוּבְדָא. אִימַתִּי. בְּבִקְר. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (מִיכָה
ב) הוּי חוֹשְׁבֵי אֲוֹן וּפּוֹעֲלֵי רָע, אִימַתִּי, עַל מִשְׁכְּבוֹתָם
בְּאוּר הַבֶּקֶר יַעֲשׂוּהָ. וְעַל דָּא לֵהוּא אֲתֵר דְּמִחֻשְׁבָּה,

מִחֲשָׁבָה אֶסְתְּלִיק. וְעוֹבְדָא מִתְקַרְבָּא לְסִיּוּמָא דְמִחֲשָׁבָה
וַדְאִי.

רַבִּי אַחָא הָוֵה אֲזִיל בְּאַרְחָא, וְהָוֵה עֲמִיּה רַבִּי יְהוּדָה, עַד
דְּהָוּ אֲזִלִּי, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא דְתַנִּינָן בְּתוּלַת
יִשְׂרָאֵל, בְּתוּלָה דְאֶתְבְּרָכָא מִן שִׁבְעָא (ס"א מִיִּשְׂרָאֵל), דְאֶקְרִי
בֵּת שִׁבְעָא, וְאוּקְמוּיָהּ בְּכַמְּהָ אֲתַר. וּבְתוּלָה לְתַתָּא, יִרְתָּא וְ
בְרָכוֹת בְּגִינָה. וְהָא כְּתִיב וְאֵתָהּ בֶּן אָדָם שָׂא קִינָה עַל
בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וַדְאִי עָלָה אֲתַמַּר, עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
וַדְא קְשִׁיָּא מְכֻלָּא, דְכְּתִיב (עֲמוּס ד') נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם
בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וְהָאִי דְקָא אֲמַרִי כְּלָהּוּ חֲבַרְיָא בְּמִלָּה דְא
שְׁפִיר הוּא. אָבֵל אִי פֶרְשֵׁתָא אֲתַמַּר בְּאַרְחָא נְחֻמָּה הוּיִנָן
אֲמַרִי הָכִי. אָבֵל בְּהָאִי קִינָה אֲתַמַּר, וְהָא קָרָא אוֹכַח הָכִי.
אָמַר לִיָּה וַדְאִי הָכִי הוּא, וְהָא הָוֵה קְשִׁיָּא לִי הֵהוּא מְלָה
יִתִיר מְכֻלָּא, וְאֲתִינָן לְגַבִּי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּחֻשׁוֹכָן
דְאַנְפִּין. אָמַר לִי, מַחֲזִיזוּ דְאַנְפָּךְ, אֲשֶׁתְּמוֹדַע מַה דְבִלְבָבְךָ.
אֲמִינָא לִיָּה וַדְאִי, דְאַנְפִּי וְלִבִּי שׁוּיִן. אָמַר לִי אִימָא לִי
מְלָךְ. אֲמִינָא לִיָּה, כְּתִיב נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת
יִשְׂרָאֵל, מֵאֵן דְאִית לִיָּה רוּגְזָא בְּדַבֵּיתָהּ, וְנִפְקָא מִנֵּיהּ,
לָא תִהְדַּר לְעַלְמִין, אִי הָכִי וְוִי לְבַנִּין דְאֲתַתְּרָכוּ עִמָּה.
אָמַר לִי, וְלֹא סָגִי לָךְ מַה דְאֲמַרוּ כְּלָהּוּ חֲבַרְיָא. אֲמִינָא,
הָא שְׁמַעְנָא מְלִיִּיָּהּ, דְהָוֵה מִרְחֻמִּי, וְלֹא מִתִּישְׁבֹן בְּלִבָּאִי.

אָמַר, כָּל מֵה דְאָמְרוּ חֲבֵרֵיִיא כְּלָא שְׁפִיר וּיְאוּת, אָבֵל
וּוי לְדָרָא כַּד רַעֲיִין לָא מִשְׁתַּכְּחִין, וְעָנָא סֵאטָן
וְאֶזְלִין, וְלֹא יִדְעִין לְאֵן אֲתֵר אֶזְלִי, לָא לִימִינָא וְלֹא
לְשִׁמְאֵלָא. וְדַאי הָאִי קָרָא בַּעֲיָא לְמַנְדַּע, וְכִלְהוּ גַלְיִין
לְאִינּוֹן דְחֻמָּאן בְּאַרְחָא דְאוּרֵיִיתָא בְּאַרְחַ קְשׁוּט.

תָּא חֲזִי, בְּכִלְהוּ גְלוּתָא דְגָלוּ יִשְׂרָאֵל, לְכִלְהוּ שְׁנֵי זְמַנָּא
וְקִצָּא, וּבְכִלְהוּ הוּוּ יִשְׂרָאֵל תִּיַיְבִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וּבְתוּלַת יִשְׂרָאֵל הָוָה תָּבַת לְאַתְרָהָא, בְּהָהוּא זְמַנָּא
דְגָזַר עָלָהּ. וְהַשְׁתָּא בְּגָלוּתָא דָּא בְּתִרְאָה לָאוּ הָכִי, דְהָא
הִיא לָא תִיתּוּב הָכִי כְּזְמַנִּין אַחֲרָנִין, וְהָאִי קָרָא אוֹכַח,
דְכִתִּיב נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, נִפְלָה וְלֹא
אוֹסִיף לְהַקִּימָהּ לָא כְּתִיב.

מִתַּל לְמַלְכָּא דְרָגוּ עַל מְטְרוֹנִיתָא, וְאַשְׁדֵּי לָהּ מֵהִיכְלִיָּה,
לְזְמַנָּא יְדִיעָא. כַּד הָוָה מְטִי הָהוּא זְמַנָּא, מִיַּד
מְטְרוֹנִיתָא הוּת עָאֵלַת וְתָבַת קָמִי מַלְכָּא. וְכֵן זְמַנָּא חַד,
וְתִרִין, וְתַלַּת זְמַנִּין. לְזְמַנָּא בְּתִרֵיִיתָא, אֲתִרְחַקַּת מֵהִיכְלָא
דְּמַלְכָּא, וְאַשְׁדֵּי לָהּ מַלְכָּא מֵהִיכְלִיָּה לְזְמַנָּא רְחִיקָא. אָמַר
מַלְכָּא, הָאִי זְמַנָּא לָאוּ הוּא כְּשָׂאֵר זְמַנִּין דְהִיא תִיתִי
קָמִאי הָכִי, אֶלָּא אָנָּא אִיזִיל עִם כָּל בְּנֵי הִיכְלִי וְאַתְבַּע
עָלָהּ.

כַּד מְטָא לְגַבְהָ, חָמָא לָהּ דְהָוָה שְׁכִיבַת לְעַפְרָא. מֵאֵן

חָמָא יִקְרָא דְמִטְרוֹנִיתָא בְּהֵיא (דף ר"ע"ב) זְמַנָּא, וּבְעוֹתִין
 דְּמִלְכָּא לְקַבְּלָהּ עַד דְּאֶחִיד לָהּ מִלְכָּא בִּידוּי, וְאוֹקִים לָהּ,
 וְאִיִּיתִי לָהּ לְהִיכְלִיָּהּ, וְאוּמִי לָהּ דְּלֹא יִתְפָּרֵשׁ מִינָּה
 לְעֶלְמִין, וְלֹא יִתְרַחֵיק מִינָּה.

כִּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל זְמַנִּין דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל
 בְּגִלוּתָא, כִּד הוּהּ מְטִי זְמַנָּא, הִיא אֲתִיַּאת וְהִדְרַת
 קָמִי מִלְכָּא. וְהִשְׁתָּא בְּגִלוּתָא דָּא לָאוּ הֲכִי, אֲלֵא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יוֹחִיד בִּידְהָא, וְיוֹקִים לָהּ, וְיִתְפָּיִיס בְּהִדְהָ
 וְיִתִּיב לָהּ לְהִיכְלִיָּהּ. וְתֵא חֲזִי דְהֲכִי הוּא, דְּהֵא כְּתִיב נִפְלָה
 לֹא תוֹסִיף קוּם, וְעַל דָּא כְּתִיב, (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִּים
 אֶת סִכַּת דְּוִיד הַנִּפְלֵת, הִיא לֹא תוֹסִיף קוּם כְּזְמַנִּין
 אַחֲרָנִין, אֲבָל אֲנָא אוֹקִים לָהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב בַּיּוֹם הַהוּא
 אֶקִּים אֶת סִכַּת דְּדוֹד הַנִּפְלֵת, אֲנִי אֶקִּים אֶת סוּפַת דְּדוֹד.
 מֵאֵן סִכַּת דְּדוֹד. דָּא בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. הַנּוּפְלֵת: כְּמָה דְּכְתִיב
 נִפְלָה. וְדָא הִיא יִקְרָא דְּבְתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וְתוֹשְׁבַחְתָּא
 דִּילָהּ. וְדָא אוּלִיפְנָא בְּהֵיא שְׁעַתָּא.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְדָא מְלִילְתָּא עַל לְבָאֵי, וְאֲתִישְׁבָּא,
 וְדָא בְּרִירוֹ דְּמִלָּה. וְאֲזֵלָא הָאֵי, כְּמִלָּה חֲדָא
 דְּשִׁמְעָנָא וְשִׁכְחָנָא, וְהִשְׁתָּא רוּוּחָנָא לָהּ, דְּתַנְיִנּוּ, אֲמַר
 רַבִּי יוֹסִי, זְמַין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֶכְרֹזָא עַל כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל וַיִּימָא, (ישעיה נב) הַתְּנַעֲרִי מֵעַפְרִי קוּמִי שְׁבִי

יְרוּשָׁלַם, כְּמֵאן דְּאֶחִיד בִּידָא דְּחֻבְרִיהַ וַיִּמָּא הַתְּנַעַר,
 קוּם, כִּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹחִיד בֵּה וַיִּמָּא הַתְּנַעַרִי,
 קוּמִי.

אָמַר לִיה רַבִּי אַחָא, וְכֵן כָּל אֵינּוּן בְּנֵי הַיְכָלָא דְּמִלְכָּא
 בְּלִישְׁנָא דָּא פִּתְחִין, הֵדָּא הוּא דְּכָתִיב, (ישעיה ס)
 קוּמִי אֹרִי כִּי בָּא אֹרְךָ, הָא מִלְכָּא הָכָּא, וְדַאי כְּדִין הוּא
 יִקְרָא דִּילָהּ, וְחֻדּוּתָא דְּכָלָּא, כַּד מִלְכָּא אֶתְפִּיִס בְּהֵדָּה.
 (כְּתִיב (מלכים א א) וַתָּבֹא בַת־שֶׁבַע אֶל־הַמֶּלֶךְ הַחֲדָדְרָה כַּגֹּוֹנָא דָּא) בְּכָל אֵינּוּן
 זְמַנִּין אֵיהִי אֶתְתַּ לְּגַבִּי דְּמִלְכָּא, וְקַמַּת קָמִיהַ, הֵדָּא הוּא
 דְּכָתִיב, (מלכים א א) וַתָּבֹא לְפָנַי הַמֶּלֶךְ, וַתַּעֲמוּד לְפָנַי
 הַמֶּלֶךְ. אָבֵל בְּזִמְנָא דָּא לָאוּ הָכִי, אֵלָּא מִלְכָּא יִיתִי
 לְגַבְהַ, וַיִּתְפִּיִס בְּהֵדָּה, וַיִּתִּיב לָהּ לְהִיכְלִיהַ. הֵדָּא הוּא
 דְּכָתִיב, (זכריה ט) הִנֵּה מִלְכֶּךָ יָבֵא לָךְ וְדַאי, וְלֹא אַנְתָּ
 לְגַבְיָהּ, יָבֵא לָךְ, לְפִיִּסָּא לָךְ. יָבֵא לָךְ, לְאַקְמָא לָךְ. יָבֵא
 לָךְ, לְאַשְׁלָמָא לָךְ בְּכָלָּא. יָבֵא לָךְ, לְאַעְלָאָה לָךְ
 לְהִיכְלִיהַ, וְלְאַזְדִּוּגָא עִמָּךְ זְווגָא דְּעֵלְמִין, כְּמָה דְּאַתָּ
 אָמַר (דוּשַׁע ב) וַאֲרֻשְׁתֶּיךָ לִי בְּאַמוּנָה.

עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי פִּגְעַע בְּהוּ רַבִּי אַבָּא. אָמְרוּ, הָא מָאֲרִיָּה
 דְּחֻכְמָתָא אֶתִּי, נְקַבֵּל אַנְפִּי שְׂכִינְתָּא. כַּד קָרִיבוּ
 בְּהַדִּיָּה, אֶשְׁתַּמִּיט מִקְסָטוּרָא דְּקוּפְטָרָא, וְנַחַת גַּבּוֹן.
 פִּתְחָ וְאָמַר, (שְׁמוֹת ט) וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחֻזֵּק מְאֹד

וְגו'. וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר, הִכָּא אֶפְלִיגוּ סְפָרֵי קְדָמָאֵי, וְכִלְהוּ
 בְּחַד מְלָה אֶתְתַקְעוּ. אֵית מָאן דְּאָמַר, קוֹל הַשּׁוֹפָר תְּרִי,
 קוֹל חַד, הַשּׁוֹפָר תְּרִי. וְדִיִּיק לָהּ, מְדֵלָא כְּתִיב וַיְהִי
 הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחֲזָק, אֶלָּא קוֹל הַשּׁוֹפָר, קוֹל דְּנַפְיִיק
 מִשּׁוֹפָר, דְּוַדָּאֵי שׁוֹפָר אֶקְרִי, כְּמָה דְּאֵת דָּאֵת אָמַר (ישעיה כז)
 יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וְהָאֵי אֵיהוּ שׁוֹפָר גָּדוֹל, דְּבִיָּה נַפְקִין
 עֲבָדִין לְחִירוֹת עֲלָמִין. וְהָאֵי אִוְקָמוּהָ.

וְאֵית מָאן דְּתַנִּי וְדִיִּיק דְּכִלְא חַד, בְּגִין דְּכְתִיב קוֹל
 הַשּׁוֹפָר, קוֹל דְּאֶקְרִי שׁוֹפָר. וּמָנָא לָן דְּאֶקְרִי קוֹל.
 מְמָה דְּכְתִיב, (דברים ה) קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יִסָּף, וְהָאֵי קוֹל גָּדוֹל
 אֶקְרִי שׁוֹפָר. וְעַל דָּא קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ כְּתִיב. לְאֵן הוֹלֵךְ.
 אֵי תִימָא לְהַר סִינַי, אוֹ לְיִשְׂרָאֵל. יוֹרֵד מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא
 אוֹרִיִּיתָא מִהִכָּא נַפְקָא. וּמֵאֲתַר דָּא, דְּאֵיהוּ פְּלִלָּא דְּכָל
 שְׂאָר קָלִין אֶתִּיִּיהִיבַת, וְכַד יִסְתַּכְּלוֹן מְלִי פְּלָא חַד.

וְעַל דָּא, לוֹחֵי קְדָמָאֵי רְשִׁימִין מֵהָאֵי אֶתַר הוּוּ, וְדָא הוּוּ
 רְזָא דְּמְלָה דְּכְתִיב, (שמות לב) חָרוֹת עַל הַלּוּחֹת, אֵל
 תִּקְרִי חָרוֹת, אֶלָּא חִירוֹת, חִירוֹת מִמָּשׁ, אֶתַר דְּכָל חִירוֹ
 בִּיָּה תִלְיָא. וְתָא חֲזִי, לִית לָךְ מְלָה בְּאוֹרִיִּיתָא, דְּאֶמְרִין
 כְּלָהוּ חֲבַרְיָא דָּא הָכִי וְדָא הָכִי, דְּלֹא אֲזִיל פְּלָא לְאֶתַר
 חַד, וְלִמְבוּעָא חַד אֶתְכַנְּשׁ.

הוֹלֵךְ: כְּמָה דְּאֵת דָּאֵת אָמַר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל

הַיָּמִים. וּכְתִיב (קהלת א) הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל מְקוֹם אֶחָד. וְחֹזֵק מְאֹד,
כִּמָּה דִּתְנִינָן כְּלֵי מַחְזִיק אַרְבָּעִים סָאָה. וְחֹזֵק מְאֹד, דְּלִית
לָךְ מְלָה בְּאוֹרֵייתָא חֲלָשָׁא אוֹ תְּבִירָא, דְּכַד תְּסַתְּכַל
וְתַנְדַּע בָּהּ, דְּלֹא תִשְׁכַּח לָהּ תְּקִיפָא כְּפִטְיָשָׁא דְּמַתְּבַר
טִינָרִין. וְאִי אִיהִי חֲלָשָׁא, מִינְךָ הוּא. כִּמָּה דְּאוּקְמוּנָה,
דְּכְתִיב, (דברים לב) כִּי לֹא דִבֶּר רַק הוּא, וְאִם רַק הוּא, מִכֶּם
אִיהוּ. וְעַל דָּא וְחֹזֵק מְאֹד.

(דף ז' ע"א)

כְּתִיב (שמות יט) מֹשֶׁה יִדְבֵר וְהֶאֱלֵהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל, בְּאֶתֶר
דָּא אֲתַפְּלְלוּ מַלְיָן עֲלָאִין, הָא אוּקְמוּנָה וְהֶאֱלֵהִים
יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל, בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, בְּהֵוֹא קוֹל דְּאֶחִיד בֵּיהּ
מֹשֶׁה. הֲכָא אִית לְאֶסְתַּכְּלָא דְּהָא אֶפְכָא הוּוּה, דְּכְתִיב (שמות
ב) וַיִּדְבֵר אֱלֹהִים, וְהֲכָא כְּתִיב מֹשֶׁה יִדְבֵר.

אֶלָּא אִית דְּאֶמְרִי, בְּגִין דְּכְתִיב, (שמות ב) וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה
דִּבֵּר אֶתְּהָ עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאֵל יִדְבֵר עִמָּנוּ אֱלֹהִים.
וְעַל דָּא מֹשֶׁה יִדְבֵר, וְהֶאֱלֵהִים יַעֲנֶנּוּ. בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח
מְלָה בְּאוֹרֵייתָא מְפּוּמָּא דְּמֹשֶׁה (רס"ו) בְּלַחֲדוּדִי, וְדָא הוּא
דְּאוּקְמוּנָה, קְלָלוֹת שְׁבַמְשֻׁנָה תוֹרָה מֹשֶׁה מְפִי עֲצָמוּ
אֶמְרוּן. מִעֲצָמוּ לָא תְּנִינָן, אֶלָּא מְפִי עֲצָמוּ, הֲלָלוּ מְפִי
הַגְּבוּרָה. וְהֲלָלוּ מְפִי עֲצָמוּ, מְפִי הֵוֹא קוֹל דְּאֶחִיד בֵּיהּ,
דְּאֶקְרִי הַכִּי. וְשִׁפִּיר מְלָה.

וּבְסִפְרָא דְאַגְדַּתָּא דְבֵי רַב אֲמַרִי, אַף עַל גַּב דְּאוּרֵייתָא
 מִפִּי הַגְּבוּרָה אֲתַמַּר כּוּלָּהּ, מִפִּי עֲצֻמוֹ שֶׁל מֹשֶׁה
 כִּמוֹ כֵּן אֲתַמַּר. וּמֵאֵי אִיהוּ. כְּגוֹן קְלָלוֹת שֶׁבְּמִשְׁנֵה תוֹרָה.
 וּלְבַתֵּר אֲתַכְּלִילֵן בְּגְבוּרָה, הֵדָּא הוּא דְכֹתִיב מֹשֶׁה יִדְבֵר
 וְהֶאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל. מֹשֶׁה יִדְבֵר, דָּא קוּלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה.
 וְהֶאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל, דָּא גְבוּרָה, דְּאוּדִי לִיָּה לְהֵוּא
 קָלָא. הֵדָּא הוּא דְכֹתִיב יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל בְּהֵוּא קוֹל דְּמֹשֶׁה.
 וְהִשְׁתָּא מֵאֵן דְּפִתַּח בְּמִלֵּי דְּאוּרֵייתָא, (אֲנִן אֲחוּדִי נוֹדֵן לִיָּה, אֲמַרוּ נְסִיב
 וּמֵאֵן דְּפִתַּח) לִיפְתַּח וַיִּמָּא, יִתְּבוּ.

פִּתַּח רַבִּי אֲבָא וְאֲמַר, כְּתִיב (ויקרא כב) וּבַת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה
 אֲלֻמָּנָה וְגִרוּשָׁה וְזָרַע אֵין לָהּ וְגוֹ', זַפָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְּהָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא כִּד בְּרָא עֲלֻמָּא, לָא בְּרָא לִיָּה אֱלָא בְּגִינִיָּהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דִּיקְבִּלוֹן אוּרֵייתָא בְּטוֹרָא דְּסִינֵי, וַיִּתְּדַכּוּן
 בְּכָלָא, וַיִּשְׁתַּכּוּן זַפָּאֵין קָמִיָּה.

תָּא חֲזִי, כִּד אֲשַׁתְּלִים הָאֵי עֲלֻמָּא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, כְּגוּוּנָא
 דְּלַעֲיָלָא, וְהֵוּא אָדָם אֲתַנְעִיץ בְּאַרְעָא, וְרוּמִיָּה מְטִי
 עַד צִית שְׁמִיָּא, בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַשְׁלֻמָּא (ס"א
 לְאַשְׁלֻפָּא) נִשְׁמַתָּא קוּדְשָׁא מֵעֵילָא לְתַתָּא, בְּגִין דִּיתַאֲחִיד
 וַיִּתְּקֹשֶׁר דָּא בְּדָא, הֵדָּא הוּא דְכֹתִיב, (בראשית ב) וַיִּצְרַח יִי'
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפֵר מִן הָאָדָמָה וְגוֹ'. לְמַהוּי קִשְׁיֵר דָּא

בְּדָא, וַיִּשְׁתַּפַּח שְׁלִים כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיִלָא, וַיִּשְׁלִים וַיִּתְקַן
גְּרָמִיָּה הַכִּי.

וּבְגִין כֶּךָ בְּרָא לִיָּה דְכֹר וְנוֹקְבָא, לְמַהוּי שְׁלִים. וַאֲימַתֵּי
אֶקְרִי בַר נֶשׁ שְׁלִים כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיִלָא בְּשַׁעְתָּא
דְּאַזְדְּוּוּג בְּבַת זִוּגִיָּה בְּאַחְדוּתָא בְּחֻדוּתָא בְּרַעוּתָא, וַיִּפִּיק
מִנִּיָּה וּמְנוֹקְבִיָּה בֵּין (ר"ס) וּבַת. וּכְדִין הוּא בַר נֶשׁ שְׁלִים
כְּגֹוֹנָא דְלַעֲיִלָא, וְאַשְׁלִים הוּא לְתַתָּא, כְּגֹוֹנָא דְשְׂמָא
קְדִישָׁא עֲלָאָה, וּכְדִין אֶתְקַרֵּי (ס"א אֶתְקַרֵּי) שְׂמָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה עֲלֵיָּה.

וּבַר נֶשׁ דְּלָא בְּעֵי לְאַשְׁלֵמָא שְׂמָא קְדִישָׁא לְתַתָּא, טַב
לִיָּה דְלָא אֶתְבְּרִי, דְּהָא לִית לִיָּה חוּלְקָא כְּלָל בְּשְׂמָא
קְדִישָׁא. וְכַד נִפִּיק נִשְׁמַתִּיָּה מִנִּיָּה, לָא אֶתְאַחַדָּא בֵּיָּה
כְּלָל, דְּהָא אֲזַעְרָא דִּיּוֹקְנָא דְמֵאֲרִיָּה עַד דְּאַתְקַשְׂרָא (ס"א
דְּאַתְהַדְרָא) וְאַתְתְּקַנַּת בְּכֻלָּא.

הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא כב) וּבַת כְּהֵן פִּי תִהְיֶה אֱלֻמְנָה
וּגְרוּשָׁה וְגו'. וּבַת כְּהֵן, דָּא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא,
דְּאַתְקַרֵּי בְּרַתָּא דְמִלְכָּא, דְּהָא אוּקְמוּהָ דְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא
מְזוּוּגָא דְמִלְכָּא וּמְטְרוּנִיתָא נִפְקַת. וּבְגִינֵי כֶּךָ הִיךְ גּוּפָא
דְלַתְתָּא מְדַכֵּר וְנוֹקְבָא, אוּף הַכִּי נִשְׁמַתָּא לַעֲיִלָּא. פִּי
תִהְיֶה אֱלֻמְנָה מֵהָהוּא גּוּפָא דְאַזְדְּוּוּגַת בֵּיָּה, וּמִית.
וּגְרוּשָׁה, דְּאַתְתְּרַכַּת מֵהָהוּא חוּלְקָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא. וְכַל

כַּךְ לְמָה, בְּגִין דְּזָרַע אֵין לָהּ לְאַשְׁתַּכְחָא כְּגוּוּנָא
 דְּלַעֲיִלָּא, וְלֹאֲתַקְשָׁרָא בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא. וְשָׁבָה אֶל בֵּית
 אָבִיהָ, מֵאֵן וְשָׁבָה. וְשָׁבָה סִתָּם, לְאַתְתַּקְנָא כְּמִלְקֵדְמִין.
 וְכִדִּין וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 כְּנַעֲוִרִיהָ: כְּקִדְמִיתָא. מְלָחָם אָבִיהָ תֹאכֵל, לְאַתְעֲנַגָּא
 בְּעֲנוּגָא דְּמִלְכָּא.

מִכָּאֵן וְלָהּ לְאָהָה, (ויקרא ב) וְכָל זָר לֹא יֹאכֵל קֹדֶשׁ. מֵאֵן הוּא
 זָר. תְּהוּא דְּלָא (ס"א אוקים) שִׁמָּא קְדִישָׁא דְּתַתָּא,
 וְלִית לִיהּ בֵּיהּ חוּלְקָא. לֹא יֹאכֵל קֹדֶשׁ, לִית בֵּיהּ חוּלְקָא
 מִעֲנוּגָא דְּלַעֲיִלָּא דְּאִית בֵּיהּ אֲכִילָהּ, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ה)
 אֲכָלוּ רַעִים, אֲכִילָהּ דְּלַעֲיִלָּא, עֲנוּגָא (דף ד' ע"ב) דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא הוּי, וְהֵאֵי עֲנוּגָא שְׂרִיא, בְּאַתֵּר דְּשְׂרִיא כַּד
 רִיחָא דְּקֶרְבְּנָא הוּהּ סְלִיק.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאַשְׁתַּכַּח מְזוּנָא לְתַתָּא, אֲשַׁתַּכַּח
 מְזוּנָא לְעִילָּא. לְמִלְכָּא דְּאַתְקֵן סְעוּדַתָּא דִּילִיהּ,
 וְלֹא אֲתַקֵּן לְעַבְדוּהִי. כַּד אֲתַקֵּן לְעַבְדוּהִי, אֲכִיל הוּא
 סְעוּדַתָּא דִּילִיהּ, וְאֵינּוּן אֲכִילֵי סְעוּדַתִּיהוּ, הֵדָּא הוּא
 דְּכַתִּיב, (שיר השירים ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי, דָּא סְעוּדַתָּא
 דְּמִלְכָּא. אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ וּשְׁכְּרוּ דוּדִים, דָּא סְעוּדַתָּא
 דִּידְהוּ מִרִיחָא דְּקֶרְבְּנָא, כַּד רִיחָא דְּקֶרְבְּנָא הוּהּ סְלִיק.
 וּבְגִינֵי כַּךְ אֲקָרִי רִיחַ נִיחַח לִי. רִיחַ לְעַבְדוּהִי. נִיחַח לִי.

(מאתר דענוגא דעתיקא אשתכח) וְעַל דָּא סְעוּדַתָּא דְּמִלְכָּא אֲתַעֲכַב,
בְּגִין סְעוּדַתָּא דְּעַבְדוּהִי. וּבְגִין כֶּף, יִשְׂרָאֵל מְפֻרְנָסִי
לְאַבְיֵהוּן שְׁבַשְׁמִים תַּנִּינָן. וּמִסְעוּדַתָּא דְּמִלְכָּא מֵאֵן אֲכִיל.
אַלֵּא אֵינּוּן נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקֵיִיא.

תּוּ פִתַּח וְאָמַר, (תהלים קלג) הִנֵּה מֶה טוֹב וּמֶה נְעִים שְׁבַת
אַחִים גַּם יַחַד, וְכַאֲשֶׁר אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּלֹא יֵהֵב לֹון
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַבְרָבָא, אוֹ לְשְׁלִיחָא, אֶלֵּא יִשְׂרָאֵל
אַחִידָן בֵּיהּ, וְהוּא אַחִיד בְּהוּ, וּמַחֲבִיבוּתָא דְּלֵהוּן קָרָא לֹון
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַבְדֵּינָן. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ויקרא כח) כִּי
לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדִּים עַבְדֵּי הֵם. לְבַתַּר קָרָא לֹון בְּנִים,
הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. לְבַתַּר
קָרָא לֹון אַחִים, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי
וְרַעֲי וְגו'. וּבְגִין דְּקָרָא לֹון אַחִים, בְּעָא לְשׁוּאָה מְדוּרִיָּה
בְּהוּ, וְלֹא יַעֲדֵי מִנֵּיהוּ. כְּדִין פְּתִיב הִנֵּה מֶה טוֹב וּמֶה
נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד.

וּבּוֹצִינָא קְדִישָׁא הָכִי אָמַר, הִנֵּה מֶה טוֹב וּמֶה נְעִים וְגו',
כְּמָה דְּאֵת אָמַר (ויקרא כ) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת
אַחֹתוֹ. וּבְסִפְרָא דְּרַב יִיבָא סָבָא, וְאִישׁ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחֹתוֹ: דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. וְכֹל כֶּף
לְמָה. חֶסֶד הוּא, חֶסֶד הוּא וּדְאִי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְעַל דָּא
הִנֵּה מֶה טוֹב וּמֶה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא וכנסת ישראל. גם, לרבות ישראל דלתתא.
 כדאמרינן, דהא בשעתא דכנסת ישראל (ס"א באחוותא
באחדותא) באחדותא בקודשא בריך הוא, ישראל דלתתא
 שריין בחדוותא גם אינון בקודשא בריך הוא. ובגין כך
 גם יחד פתיב. ובספרא דרב המנונא סבא, (ע"ז) גם יחד,
 לרבות צדיק. בה, בכנסת ישראל, דאינון זווגא חד,
 וכלא מלה חד.

ותנינן בפרשתא דשמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד,
 מהו אחד. דא כנסת ישראל דאחיד ביה
 בקודשא בריך הוא. דאמר רבי שמעון, זווגא דדכר
 ונוקבא אקרי אחד. באתר דנוקבא שריא, אחד אקרי.
 מאי טעמא. בגין דדכר בלא נוקבא פלג גופא אקרי,
 ופלג לאו הוא חד. וכד מתחברן כחדא תרי פלגי גופא,
 אתעבידו חד גופא, וכדין אקרי אחד.

והשתא קודשא בריך הוא לא אקרי אחד. ורזא דמלה,
 כנסת ישראל בגלותא, וקודשא בריך הוא
 סליק לעילא לעילא, וזווגא אתפרש, ושמא קדישא לא
 אשתכח שלימ, ואחד לא אקרי. ואימתי יתקרי אחד,
 בשעתא דמטרוניתא תשתכח ביה במלכא, ויזדווגון
 כחדא. הדא הוא דכתיב, (עובדיה א) והיתה ליי' המלוכה.
 מאן מלוכה. דא כנסת ישראל, דמלכו בה אתקשר,

כְּדִין (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. וְעַל
 דָּא, הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְּעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד.
 (תהלים קלג) כִּשְׁמֵן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ. מֵאֵן שְׁמֵן הַטּוֹב. דָּא
 מִשַּׁח רַבּוֹת קוּדְשָׁא, דְּנִגִיד וְנִפְיָא מֵעֲתִיקָא
 קִדְיִשָׁא, דְּאִשְׁתַּכַּח בְּהֵוּא נָהָר עֲלָאָה, דְּיִנְקָא לְבָנִין,
 לְאִדְלָקָא בּוֹצִינִין, וְהֵוּא מִשַּׁח נִגִיד בְּרִישָׁא דְּמַלְכָּא,
 וּמִרִישִׁיָּה לִיקִירוֹ דְּדִיקְנָא קִדְיִשָׁא, וּמִתְמָן נִגִיד לְכָל
 אֵינּוֹן לְבוּשֵׁי יָקָר דְּמַלְכָּא אֲתַלְבֵּשׁ בְּהוּ. הֵדָּא הוּא דְּכֹתִיב
 שִׁיּוֹרֵד עַל פִּי מְדוֹתָיו. עַל פִּי מְדוֹתָיו מִמֶּשׁ, וְאֵלִין אֵינּוֹן
 כְּתָרֵי מַלְכָּא דְּשִׁמְיָה קִדְיִשָׁא אִשְׁתַּכַּח בְּהוּ.
 תָּא חֲזִי, כָּל נִגִידוֹ, וְכָל חִידוֹ דְּעֲלָמִין, לָא נַחֲתִית לְבָרְכָא,
 אֲלָא עַל יְדָא דְּאֵלִין כְּתָרִין קִדְיִשִׁין, דְּאֵינּוֹן שְׁמָא
 דְּמַלְכָּא קִדְיִשָׁא, וּבִגִין כֶּף שִׁיּוֹרֵד עַל פִּי מְדוֹתָיו. עַל פִּי
 מְדוֹתָיו וְדָא כֶּמָּה דָּאֵת אָמַר (במדבר ד) עַל פִּי אֲהָרֹן וּבְנָיו
 תִּהְיֶיהָ. כֶּף עַל פִּי מְדוֹתָיו, נַחֲתִית וְנִגִיד לְכֻלְהוּ עֲלָמִין,
 לְאִשְׁתַּכַּחא בְּרַכָּאן לְכָלָּא. וְתָא חֲזִי, הָאִי שְׁמֵן (דף ט"ו ע"א) טוֹב
 לָא זִמִּין, עַד הֵוּא זִמְנָא דְּפּוֹלְחָנָא דְּלִתְתָּא הוּא סָלִיק,
 וְאִתְעַרְעַן דָּא בְּדָא, הֵדָּא הוּא דְּכֹתִיב, (משלי כז) שְׁמֵן
 וְקִטְרֵת יִשְׁמַח לֵב. שְׁמֵן לְעֵילָא, וְקִטְרֵת לְתַתָּא, כְּדִין הוּא
 חֲדוּתָא דְּכָלָּא. רַבִּי אַחָא וְרַבִּי יְהוּדָה זְקִיפּוּ יְדִין, וְאוּדוּ
 לְרַבִּי אַבָּא.

רַבִּי אֶחָא פָּתַח, (בראשית כ) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ
 בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה, וַכְּתִיב וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם
 גַּם אֲנֹכִי יִדְעָתִי כִּי בָתָם לְבָבְךָ עָשִׂיתָ זֹאת. הָאִי וַיָּבֹא
 אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמֶלֶךְ, מֵאֵי שְׁנָא בְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם, וַיָּבֹא
 אֱלֹהִים, וַלְיִשְׂרָאֵל לָא. (אֶלָּא דָּא הוּא רְזָא דְאֱלֹהִים אַחֲרִים וְאִית לָךְ לְמַנְדַּע
 דְשָׁמְא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (יְשַׁעְיָה נ"ז) רַם וְנָשָׂא שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ וְהוּא בְּלַחְדוּי מְלֻכָּא
 עַל כָּל מַה דְּאֶשְׁתַּבַּח בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא וְהֵיכְלָא קֳדִישָׁא דִּילִיָּה בְּאִמְצַעִיתָא אֲתַתְּקֹן
 וְסַחֲרִיָּה אִית שְׁבַעִין כְּתָרִין וּמְנַהוֹן אֲתַמְשְׁכוּ ע' רַבְרַבִּין וְאֲתַמְנֹו עַל ע' עַמִּין דְּעַלְמָא לְמַהוּ
 כָּל חַד וְחַד שְׁלִיט עַל עַמִּיָּה וְעַל אֶרְעִיָּה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יֵהֵב לְיִשְׂרָאֵל רְזָא דְשָׁמְיָה
 בְּלַחְדוּדִיהוֹן וְהוּא שְׁלִיט עַל יִשְׂרָאֵל וִירוּשָׁלַיִם הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (דְּנִיָּא ל ט') כִּי שָׁמַךְ נִקְרָא עַל
 עִירָךְ וְעַל עַמְּךָ. וְלִית לְעַמָּא אַחֲרָא חוּלְקָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְכְּתִיב (דְּבָרִים כ"ד) וְרָאוּ
 כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יְי' נִקְרָא עֲלֵיךְ. וְכְּתִיב (מִיכָה ד') כִּי כָּל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיו
 וְגו'. וְכְּתִיב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חָלַק יְי' עַמּוֹ וְגו') אֶלָּא הֲכִי תַנִּין, כָּל אֱלֹהִים
 דִּהְכָּא, הֵהוּא חֵילָא רַבְרַבָּא דְמִמְנָא עָלְיִיהוּ הוּהוּ, כְּגוּוּנָא
 דָּא וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם לַיְלָה, הֵהוּא חֵילָא דְאֲתַפְקֵד
 עֲלֵיהּ.

וְאִי תִימָא וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים בַּחֲלוֹם. הֲכִי הוּא וַדַּאי,
 גַּם אֲנֹכִי יִדְעָתִי, גַּם אֲמַאי הֲכָא. אֶלָּא לְרַבּוֹת קָא
 אֲתָא, דְאֶף עַל גַּב דְּלְעֵילָא מְנַאי יְדִיעַ, גַּם אֲנֹכִי יִדְעָתִי.
 וְאַחֲשׁוּף גַּם אֲנֹכִי, גַּם לְרַבּוֹת, אֹתָךְ מַחֲטוֹ לִי, מַחֲטוֹ
 חֲסַר אֶלְפָּה פְּתִיב, מֵאֵי קָאמַר בְּגִין דְּחֲטָאָה לָאו בְּחֵילָא
 קִיִּמָּא.

אֵלָּא הָכִי אֹלִיפְנָא, בְּחֻבֵיהוֹן דְּעֵמָא דְלִתְתָא, אֲתַפְּגִים
 לְעֵילָא. בְּחֻבֵי עֵמָא דְלִתְתָא, אֲתַעְפֵּר רַבְרְבָא
 דְלִהוֹן דְלְעֵילָא מְשׁוּלְטָנִיה. הֵדָא הוּא דְכְתִיב וְאַחֲשׁוּךְ גַּם
 אֲנֹכִי אוֹתְךָ, דְאִף עַל גַּב דְלְעֵילָא מְנַאי תְלִיא מְלִתָא,
 גַּם אֲנֹכִי לְרַבּוֹת לְגִרְמִיה, מִחֲטוּ לִי, בְּגִין דְלֹא יִשְׁתַּכְחוּ
 גַּבְאִי, כְּהֵאֵי מַחֲט דְנַעֲיִן בְּבִשְׂרָא, דְלֹא תִגְרוּם לִי אֲתָ
 בְּחֻבְךָ לְאַעְבְּרָא לִי מְשׁוּלְטָנִי, וַיִּקְוֹצוּן בִּי, דְלֹא תִקְוִין
 לִי בְּמַחֲטְךָ, כְּמָה דְאֵתְ אֵמֵר (ויקרא ב) וְאֶקֶץ בָּם, כְּהֵנִי קוֹצִין
 דְנַעֲיִצִין בְּבִשְׂרָא. מַאי מְשֻׁמַּע. מְשֻׁמַּע דְבְּחֻבֵי בְּנֵי
 אֲנָשָׁא, עַבְדִּין פְּגִימוּ לְעֵילָא, מַאי אִיהוּ. כְּמָה דְאֵתְ אֵמֵר
 (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם.

וְעַל דָּא קָרְבַּן אֲתַקְרִיב, מַאי קָרְבַּן. הֵאֵי דְקֵאמְרִין
 דְכְתִיב, וּבְפִשְׁעֵכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם. דְהֵא חֲטָא גָרִים
 פְּרוּדָא בְּחֻבֵיה. קָרְבַּן קָרִיב עֲלָמָא עֲלָאָה בְּעֲלָמָא תַתָּאָה
 וְאֲתַעְבִּיד כֹּלָא חַד. אֲתוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה, וְאוּדוּ לִיה
 לְרַבִּי אַחָא.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה (כ"ו) וְאֵמֵר, (תהלים ק) עֲבַדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה
 וְגו'. עֲבַדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה, הָכִי אֹלִיפְנָא, דְכָל
 פּוֹלְחָנָא דְבְּעֵי בַר נָשׁ לְמַפְלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעֵי
 בְּחֻדְוֹתָא, בְּרַעוּתָא דְלָבָא, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח פּוֹלְחָנִיה
 בְּשְׁלִימוּ. וְאִי תִימָא פּוֹלְחָנָא דְקָרְבָנָא הָכִי הוּא. לָא

אֶפְשָׁר, דְּהָא הֵהוּא בַר נֶשׁ דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדָא דְמָאֲרִיָּה,
עַל פְּקוּדָא דְאֹרִיִּיתָא, וְתַב לְקַמֵּי דְמָאֲרִיָּה, בְּמֵאן אַנְפִּין
יְקוּם קָמִיָּה, הָא וַדַּאי בְּרוּחַ תְּבִירָא, בְּרוּחַ עָצִיב, אֲן הוּא
שְׂמַחָה, אֲן הוּא רְנָנָה.

אֵלָא תַמְן תְּנִינָן, הֵהוּא בַר נֶשׁ דְּחֻטֵּי קָמִי מָאֲרִיָּה, וְעֵבֵר
עַל פְּקוּדוּי, וְאֲתֵי לְקַרְבָּא קַרְבְּנָא, וְלִתְקַנָּא
גְרַמִּיָּה, בְּרוּחַ תְּבִירָא, בְּרוּחַ עָצִיבָא בְּעֵי לְאִשְׁתַּכְּחָא, וְאִי
בְכִי שְׁפִיר מְכָלָא. הָא שְׂמַחָה הָא רְנָנָה לָא אִשְׁתַּכַּח. אֵלָא
בְּמֵאֵי אֲתַתְּקֹן. בְּהֵנְהוּ כְּהֵנִי וְלִיּוֹאֵי, דְּהָא אֵינּוּן אֲשֶׁלִּימוּ
שְׂמַחָה וְרְנָנָה בְּגִינִיָּה. שְׂמַחָה בְּכַהֲנָא אֲתַקֵּי, בְּגִין דְּהוּא
רְחִיקָא מִן דִּינָא תְּדִיר, וְכַהֲנָא בְּעֵי לְאִשְׁתַּכְּחָא תְּדִיר
בְּאַנְפִּין נְהִירִין, חֲדָאן יִתִּיר מְכָל עֲמָא. דְּהָא כְּתָרָא דִּילִיָּה
גְרַיִם. רְנָנָה בְּלִיּוֹאֵי, וְהֵכִי הוּא, דְּהָא לִיּוֹאֵי מִשְׁתַּכְּחֵי עַל
שִׁיר לְעֵלְמִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְאֵלִין קִיִּימִין (דף ח' ע"ב) עָלִיָּה, וּבִיָּה אֲשֶׁתְּלִים פּוּלְחָנָא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כַּהֲנָא קָאִים עָלִיָּה וְכוּוֹן
מִלִּין, בְּחֲדוּוֹתָא בְּרַעוּתָא, לִיְחֻדָּא שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא
יָאוּת. וְלִיּוֹאֵי בְּשִׁיר. כְּדִין כְּתִיב דְּעוּ כִּי יִי' הוּא אֱלֹהִים.
דָּא הוּא קַרְבֵּן לְקַרְבָּא רַחֲמֵי בְּדִינָא, וּמִתְבַּסֵּם כְּלָא.
הַשְׁתָּא דְלָא אִשְׁתַּכַּח קַרְבְּנָא, מֵאן דְּחֻטֵּי קָמִי מָאֲרִיָּה
וְתַב לְגַבִּיָּה, וַדַּאי בְּמַרְירוּ דְנִפְשָׁא, בְּעָצִיבוּ,

בְּבִכְיָהּ, בְּרוּחַ תְּבִירָא, הֵיאֵךְ אוֹקִים שְׂמֵחָה וּרְנָנָה, הָא
 לָא אֲשַׁתְּכַחוּ גַבִּיּהּ. אֵלָא הִכִּי אוֹקְמוּהָ, דְּתוֹשְׁבֵיחָן
 דְּמֵאֲרִיָּה, וְחֲדוּוּתָא דְּאוּרִיִּיתָא, וּרְנָנָה דְּאוּרִיִּיתָא, דָּא
 הוּא שְׂמֵחָה וּרְנָנָה. וְהָא תַנִּינָן וְלֹא מִתּוּךְ עֲצָבוּת וְכוּ',
 דְּלֹא יְקוּם בַּר נֶשׁ קָמִיָּה מֵאֲרִיָּה בְּעֲצִיבוּ וְהָא לָא יְכִיל
 וּמְאִי תַקְנַתִּיהָ.

אֵלָא רְזָא דְּמַלְתָּה, הָא תַנִּינָן לְעוֹלָם יְכַנְס אָדָם שְׁעוֹר שְׁנֵי
 פְּתָחִים וְכוּ', וַיִּצְלִי צְלוֹתִיהָ הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי
 ח) לְשִׁמּוֹר מְזוּזוֹת פְּתָחַי, שְׁנֵי פְּתָחִים סִלְקָא דְּעֵתָךְ, אֵלָא
 אֵימָא שְׁיַעוֹר שְׁנֵי פְּתָחִים. כָּאן רִמּוּ לְמָה שְׁאֵמַר דְּוֹד,
 (תהלים כד) שְׁאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, אֵינּוֹן מְעוֹן וּמְכוּן,
 דְּאֵינּוֹן גּוֹ לְגוֹ, שִׁירוּתָא דְּדַרְגִּין: חֶסֶד, וּפְחָד. וְאֵינּוֹן
 פְּתָחִין דְּעֵלְמָא. עַל דָּא אֲצַטְרִיךְ בַּר נֶשׁ דְּיִתְפּוּוֹן
 בְּצְלוֹתִיהָ לְקַבֵּל קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין, דְּאֵינּוֹן שְׂמָא קְדִישָׁא,
 וַיִּצְלִי צְלוֹתִיהָ. וְהִנְהוּ אֵלִין שְׁיַעוֹר ב' פְּתָחִין, ב' פְּתָרִין.
 וְאִית דְּמִתְנֵי הִכִּי, שְׂמֵחָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְשְׂמֵחָה הָא
 אוֹקְמוּהָ, כְּדַכְתִּיב, (ישעיה כד) כִּי בְּשְׂמֵחָה תֵצֵאוּ וְגו'.
 וְזַמְיִנִין יִשְׂרָאֵל לְנִפְקָא מִן גְּלוּתָא, בְּהֵאִי שְׂמֵחָה. וּמֵאֵן
 אֵיְהִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא עֲבָדוּ אֶת יְי' בְּשְׂמֵחָה, כְּמָה
 דְּכַתִּיב, (ויקרא טז) בּוֹזֵאת יְבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְכֹלֵא חֵד.
 בָּאוּ לְפָנָיו בְּרְנָנָה, דָּא שְׁלִימוּ דִילָהּ. דְּשְׂמֵחָה בַלְב,

וּרְנָנָה בַּפֶּה. וְדָא הוּא שְׁלִימוּ יִתִּיר. וְשְׁלִימוּ דְהָאֵי שְׁמַחָה
הָא אֶשְׁתְּמוּדְעָא, וְהָא יְדִיעָא. וְדָא הוּא תְּקוּנָא דְבַר נֶשׁ
לְקַמִּיָּה מְאִרִּיהָ. כְּדִין דְּעוּ כִּי יִי הוּא הָאֱלֹהִים. וְכֹלָא בְּחַד
מְלָה אֲתִיָּא, דְּבַעֵי לְבַתֵּר לְיַחְדָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּדִקְרָא
יְאוּת, וְלִקְשָׂרָא דָּא בְּדָא לְמַהוּי כֹּלָא חַד, וְדָא הוּא
פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמְרוּ לִיָּה רַבִּי אַחָא וְרַבִּי
אַבָּא, וְדָאֵי הָכִי הוּא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן דְּצַדִּיקֵיָּא
דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵיָּתָא, וַיִּדְעֵי אַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
קָמוּ וְאֶזְלוּ אֲבַתְרִיָּה דְרַבִּי אַבָּא, ג' מִיָּלִין.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא (הַקְדָּמָה י"א) וְאָמַר, (תְּחִלִּים ה) וַאֲנִי בְּרוּב חֲסִדָּךְ
אַבָּא בֵּיתְךָ, הָכִי אוּקְמוּנָה, דְּלֹא לְבַעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ
לְמִיעֵל לְבִי כְּנִישְׁתָּא, אֶלָּא אֵי אִימְלֶךְ בְּקַדְמִיתָא,
בְּאַבְרָהָם וַיִּצְחָק וַיַּעֲקֹב. בְּגִין דְּאִינּוּן תְּקִינּוּ צְלוֹתָא לְקַמִּי
דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, וַאֲנִי בְּרוּב חֲסִדָּךְ
אַבָּא בֵּיתְךָ. אַבָּא בֵּיתְךָ: דָּא אַבְרָהָם. אֶשְׁתַּחֲוָה אֶל הַיֵּכַל
קְדוֹשְׁךָ: דָּא יִצְחָק. בִּירְאָתְךָ: דָּא יַעֲקֹב, (ס"א וַאֲנִי בְּרוּב חֲסִדָּךְ דָּא
אַבְרָהָם. אַבָּא בֵּיתְךָ דָּא יַעֲקֹב, אֶשְׁתַּחֲוָה אֶל הַיֵּכַל קְדוֹשְׁךָ בִּירְאָתְךָ, דָּא יִצְחָק.) וּבְעָא
לְאַכְלָלָא לֹוֹן בְּרִישָׁא, וַיַּעֲוֹל לְבִי כְּנִישְׁתָּא, וַיִּצְלִי
צְלוֹתִיָּה. כְּדִין כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה מַט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אַתָּה
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

אִם עוֹלָה קָרְבָּנוּ מִן הַבֶּקֶר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאֵי (וַיִּקְרָא א)

שָׁנָא מִן הַבֶּקֶר לְעוֹלָה, וּמִן הַצֹּאן לְעוֹלָה, וּמִן הָעוֹף לְעוֹלָה. אִי כֹלָא חַד, בְּגִין מַה שֵּׁנִיָּא דָּא מִן דָּא, דְּהָא מִן כֹּלָא אֶתְעֵבִיד חַד מְלָה. אֶלָּא, מֵאֵן דְּאֲדַבֵּק יְדִיהָ לְדָא, מִקְרִיב מִן הַבֶּקֶר. וְאִי לָא יְכִיל, מִן הַצֹּאן. וְאִי לָא יְכִיל מִן הָעוֹף. דְּהָא כְּתִיב, (ויקרא ט) וְאִם דַּל הוּא וְאִין יְדוּ מִשְׁגָּת, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֲטַרַח עָלֶיהָ דְּבַר נֶשׂ יִתִּיר, בְּמִלָּה דְּלָא יְכִיל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּמַה דְּהוּהָ חֲטָאָה הֲכִי הוּהָ מִקְרִיב. עֲתִירָא, דְּזִמְנִין דְּלִבִּיהָ גַם בֵּיהּ, הוּהָ מִקְרִיב תּוֹרָא. בְּגִין דְּלִבִּיהָ חָשִׁיב יִתִּיר לְמַחֲטִי קָמִיהָ מְאִירָה. בֵּינוּנִי, מִקְרִיב מִן הַצֹּאן, בְּגִין דְּרַעוּתִיהָ לָא גַם בֵּיהּ כָּל כַּף לְמַחֲטִי. מִסְכָּנָא דְּלִבִּיהָ לָא גַם בֵּיהּ, רַעוּתִיהָ נִמּוּךְ מִכֹּלָא, מִקְרִיב מִתְּהוּא קָלִיל מִכֹּלָא. וְאֶשְׁתְּמוּדְעָן קַרְבְּנֵיהוֹן לְכֹלְהוֹן, כָּל חַד וְחַד בְּלַחֲוֵיהוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִין דִּינָא כָּל חַד וְחַד בְּמִתְקָלָא יִשְׁרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּהֵי, אָמַר לֵיהּ, הָא תַּנְיִנָן דְּעַל תְּלַת חוּבֵי עֲלָמָא רָעַב בָּא לְעוֹלָם, וְכֹלְהוֹ חוּבֵי לָא מִשְׁתַּכְּחִי אֶלָּא בְּעִתִּירִי, בְּגִין דְּלִבִּיָּהוּ גַם בְּהוּ, וְלָא מִשְׁתַּכְּחִי בְּמִסְכָּנִי, מַה דִּינָא (דף ט' ע"א) הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָטִיל לְמִסְכָּנִי, וְקָאִים לְעִתִּירִי, דְּהָא מִהֲשָׁתָא יוֹסְפוֹן לְמַחֲטִי קָמִיהָ. אָמַר לֵיהּ יְאֹת שְׂאֵלְתָּ וְהָא

אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיּא וְאָמְרוּ, כִּד בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַתְפְּרָעָא מִן רְשִׁיעֵיָא וְלְאוּבְדָא לְהוּ מִן עֲלָמָא, כְּדִין
 יְהִיב לְהוּ שְׁלוֹם, וְאַשְׁלִים לְהוּ בְּכֻלָּא.

אַבְל תָּא חֲזִי, דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא לָא מִשְׁתַּכְּחִין קְרִיבִין
 לְמַלְכָּא עֲלָתָהּ, כְּאַלִּין מָאנִין דְּאִיהוּ אֲשֶׁתְּמִשׁ בְּהוּ.

וּמָאן אֵינּוּן. (תהלים נא) יֵלֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה. (ישעיה נז) וְאֵת דִּכְּא
 וּשְׁפַל רוּחַ. אֵלִין אֵינּוּן מָאנִי דְּמַלְכָּא. וְכִד אֲשֶׁתְּכַח

בְּצוּרַת בְּעֲלָמָא, וְכַפְנָא וְדִינָא אֲתַתְּקַף עַל מְסַכְּנֵי, כְּדִין
 בְּכָאן וְגַעְאָן קָמִי מַלְכָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִיב לּוֹן

יְתִיר מִכְּלָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא בֹזֵה וְלֹא
 שֶׁקֶץ עֲנוֹת עָנִי. וְכִדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פִּקִּיד עַל מַה

אַתֵּיא כַּפְנָא לְעֲלָמָא. וּוִי לְאֵינּוּן חֲיִיבֵיָא דְּגֵרְמֵי הָאִי.

כִּד אֲתַעֵר מַלְכָּא לְאַשְׁגָּחָא בְּעֲלָמָא עַל קָלָא דְּמְסַכְּנֵי,
 רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן מִנֵּיָהּ, וּמַעוּלְבַּנֵּיָהּ, כְּדִין כְּתִיב,

שְׁמוּעַ אֲשָׁמַע צַעֲקָתוֹ. שְׁמוּעַ אֲשָׁמַע תִּרִי זְמִנִּי:

חַד לְאַשְׁגָּחָא בְּקִלְיָהוֹן. וְחַד לְאַתְפְּרָעָא מִן אֵינּוּן דְּגֵרְמִין
 לּוֹן הָאִי. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, וְשָׁמַעְתִּי כִּי חֲנוּן אָנִי וְחָרָה

אַפִּי וְגו'. וְעַל דָּא בְּשַׁעֲתָא דְּכַפְנָא אֲשֶׁתְּכַח בְּעֲלָמָא, וּוִי
 לְאֵינּוּן עֲתִירֵי חֲיִיבֵיָא, בְּקִלְיָהוֹן דְּמְסַכְּנֵי לְקָמִי קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי דֵּהֵוּא קְרַבְנָא דְּמְסַכְּנָא, קָלִיל (נ"א קריב) מִכְּלָא,

בְּגִין דְּלַבִּיָּה תְּבִיר, וְאַף עַל גַּב דְּחָשִׁיב לְמַחֲטִי, אֶתְעַבֵּר
מִנִּיה. דְּהָא דִּי לִיָּה בְּצַעְרִיהָ, וּדְאִינְשֵׁי בֵּיתֶיהָ. וְעַל דָּא
כָּל קֶרְבָּנָא וְקֶרְבָּנָא, כָּל חַד וְחַד בְּלַחֲדוּי, אֶשְׁתְּמוּדְעֵן
כְּלָהּוּ לְגַבֵּי כְּהֵנָא.

עוּבְדָא בְּהֵוּא עֶתִירָא, דְּקָרִיב קָמִי כְּהֵנָא תְּרִין יוֹנִין,
כַּד חָמָא לִיָּה כְּהֵנָא, אָמַר לִיָּה, לָאו דִּינְדָךְ הוּא
הָאִי קֶרְבָּנָא. אַתָּא לְבֵיתֶיהָ וְהוּהָ עָצִיב. אָמְרוּ לִיָּה אַחֵוּי
אֲמַאי אַתְּ עָצִיב. אָמַר לְהוּ, דְּלָא קָרִיב לִי כְּהֵנָא קֶרְבָּנָא
דִּילִי. אָמְרוּ לִיָּה וּמַאי אִיהוּ. אָמַר לְהוּ תְּרִין יוֹנִין. אָמְרוּ
לִיָּה, וְהָא מִן מִסְכְּנָא אִיהוּ, וְלָאו דִּינְדָךְ. דְּהָא פְּתִיב, וְאִם
דֵּל הוּא וְאִין יָדוּ מִשְׁגָּת וְגו'. אֶלָּא קָרִיב קֶרְבָּנָךְ. אָמַר
לְהוּ מַאי אִיהוּ. אָמְרוּ לִיָּה חַד תּוֹרָא.

אָמַר לְהוּ, וּמָה כָּל כַּךְ חֲמִירָא מַחֲשָׁבָה דְּחֻטָּאָה. נְדַרְנָא,
דְּלָא אֶסְלַק עַל לְבָאִי מַחֲשָׁבָה דְּחֻטָּאָה. מִתְמָן
וְלַהֲלָאָה מָה עֵבֵד. כָּל יוֹמָא אֶשְׁתַּדֵּל בְּסַחֲוֹרְתָא, וּבְלִילִיָּא
הָוָה נְאִים, כַּד אֶתְעַר, הָוָה קָרִי לְאַחֵוּי, וְאוֹלִיפּוּ לִיָּה
מִילֵי דְאוֹרֵייתָא, וְהָוָה לָעִי עַד דְּסָלִיק יְמָמָא. וְאֶשְׁתַּכַּח
דְּאוֹלִיף אוֹרֵייתָא, וְהָוָה קָאֲרִי לִיָּה יְהוּדָה אַחֲרָא. יוֹמָא
חַד אִיעֲרַע בֵּיהָ רַבִּי יִיסָא סָבָא, וְהָוָה פְּרִישׁ נְכֻסוּי, פְּלָגוּ
לְמִסְכְּנֵי וּפְלָגוּ לְסַחֲוֹרְתָא עַל יְמָא, בְּאִינוּן גְּבַרִין פְּרִישֵׁי
יְמִין. וְהָוָה יְתִיב וְלָעִי בְּאוֹרֵייתָא.

פֶּתַח וְאָמַר, (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקְּנִי. מֵאֵן הוּא
 קְנִי. אֲלֵינּוּ בְּנֵי יִתְרוֹ חֲמוּי דְּמֹשֶׁה, דְּעֲבָדוּ קְנָא
 בְּמִדְבָּרָא, פְּהֵאֵי דְרֹר, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תהלים פד) וַדְרֹר
 קָן לָהּ. בְּגִין לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא. דְּאוּרֵייתָא לָא בַּעֲיָא
 תְּפִנּוּקִין, וְלֹא סְחוּרְתָא, אֶלָּא לְאַעְמְלָא בְּהַ יִּמְמָא וְלִילֵי.
 בְּגִין כֶּךָ נְטְלוּ לְמִדְבָּרָא, מֵעֲנוּגָא דִּירִיחוֹ, הֵדָּא הוּא
 דְכְתִיב, (שופטים א) וּבְנֵי קְנִי חוֹתֵן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים
 וְגו'.

וְאֵתָּה עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאֵהֲנִי
 לְמֹשֶׁה בְּבֵיתֶיהָ. וּמֹשֶׁה כָּלְלָא דְכָל יִשְׂרָאֵל הָוָה.
 וְתוּ, בְּגִין דְּאוּלִּיף פֶּרֶשֶׁתָּא חֲדָא יִתִּיר בְּאוּרֵייתָא, וּבְדָא
 עֲבִיד חֶסֶד עִם יִשְׂרָאֵל.

אֲמַאי קָא אֵתָּא הֲכָא מְלָה דָּא בְּמִלְחַמְתָּא דְעֲמֶלְק. אֶלָּא
 אָמַר שְׂאוּל, כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, מִכָּל
 שְׂאָר אוּמִין דְּעֲלָמָא לָא הָוָה מֵאֵן דְּאֶזְדְּוּג לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל
 לְקִטְרָגָא לְהוּ, אֶלָּא עֲמֶלְק, וְהוּא עֲבַד בִּישׁ לְיִשְׂרָאֵל
 וְאַגַּח קִרְבָּא בְּהוּ, וְאַנְתָּ אֶקְדַּמְתָּ לְהוּ שְׁלָם, וְעַבְדַּת חֶסֶד
 עִם כָּלְהוּ, וּבְגִינֵי כֶּךָ לִית אַנְתָּ כְּדָאי לְאַתְחַבְּרָא בְּהוּ.
 וְלֹא עוֹד, אֶלָּא מַה כְּתִיב בֵּיהּ בִּיתְרוֹ, (שמות יד) וַיִּקַּח יִתְרוֹ
 חוֹתֵן מֹשֶׁה עוֹלָה וּזְבָחִים לְאֱלֹהִים, דְּהוּא אֶקְרִיב
 קְרִבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתָּא לְאַתְגַּיְרָא. מַאי קָא

מִיָּרִי. דְּקָרְבָנֵיהֶּ (דף ט' ע"ב) חָשִׁיב קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וּבְגִין דְּאִיהוּ אֶקְרִיב קָרְבָנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּתִיב,
 (שְׁמוֹת יב) וַיָּבֵא אֶהָרֹן וְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל לֶחֶם עִם חוֹתָן
 מֹשֶׁה לְפָנָי הָאֱלֹהִים. לְפָנָי הָאֱלֹהִים דִּי יִקְרָא. מִכָּאן
 אֲוֹלִיפְנָא דְכָל מָאן דְּאֶקְרִיב קָרְבָנָא בְּרַעוּתָא דְדִלְבָּא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִדְמֵן לְקַבְּלֵיהּ.

תָּא חֲזִי, קָרְבָנָא דְמִסְכְּנָא חָשִׁיב קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְהָא הוּא קָרִיב תְּרֵי קָרְבָנִין לְקַמִּיָּהּ. חַד חֲלָבִיָּה
 וְדָמִיָּה. וְחַד הַהוּא דְקָרִיב. דְהָא לִית לֵיהּ לְמִיכַל, וְהוּא
 אִיִּיתֵי קָרְבָנָא. קָרְבָנָא דְעָנִי קָלִיל מִכְּלָא תְרִין תּוֹרִין, אוּ
 תְרִין בְּנֵי יוֹנָה, וְאִי לָאו, זְעִיר קִמְחָא, וּמִתְכַּפֵּר בֵּיהּ
 וְהוּא שְׁעֵתָא מִכְרִיזִין וְאִמְרִי, כִּי לֹא בִזָּה וְלֹא שְׂקָן
 עֲנוּת עָנִי. כָּל כֶּף לְמָה. בְּגִין דְקָרְבָנָא דְעָנִי עָדִיף מִכְּלָא.
 דְהָא הוּא גָרִים לִי לְמַהוּי בְּעַדְבִּיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 הוּא גָרִים לִי לְמַהוּי בְּחוּלְקָא דְאוּרִיִּיתָא. בְּגִין כֶּף פְּלִיגְנָא
 כָּל נְכֹסֵי (ס"א פְּלִיגְנָא נְכֹסֵי, פְּלִגְנָא) לְמִסְכְּנֵי, דְהָא אֵינּוּן גָּרְמוּ לִי
 כּוּלֵי הָאִי.

כִּמָּה דְמִסְכְּנָא אֲרַתַּח חֲלָבִיָּה וְדָמִיָּה, כֶּף הַהוּא קִמְחָא
 מְרַתְחִין לֵיהּ בְּמִשַׁח רְבוּת. וְהָכִי אֲוֹלִיפְנָא, דְאִפִּילוּ
 כָּל בַּר נֶשׁ מְקָרֵב הָאִי מִנְתָּה עַל הַמְּחַבֵּת וּמִנְחַת מְרַחֶשֶׁת.
 בְּגִין, דְכִמָּה דְחֻטָּאָה אֲרַתַּח חֲלָבִיָּה וְדָמִיָּה בְּאִשָּׁא דִי צָר

הָרַע, וְכָל שְׁיִיפוּי רִתְחֵי בְּאֶשָּׁא, כִּפְךָ קֶרְבְּנָא דָּא, כְּהֵאִי
גְּוֹנָא מִמֶּשׁ. וְעִקְרָא דְקֶרְבְּנָא כְּגֹוֹנָא דְחֻטָּאָה, וְלְקֶרְבָּא
קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רַעוּתָא דְלִבֵּיהּ, וְרוּחִיהּ וְנַפְשִׁיהּ,
דִּהֵאִי חֲבִיבָא מִן כָּלָא קָמִיהּ.

זִכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצִדִּיקָיָא, דְּאִינּוֹן מְקַרְבִּין בְּכָל יוֹמָא
וְיוֹמָא הֵאִי קֶרְבְּנָא לְקָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמֵאִי
אִיהוּ, גְּרַמֵּייהוּ וְנַפְשֵׁיהוּ דְּמְקַרְבִּין קָמִיהּ. וְאַנָּא בְּעִינָא
לְקֶרְבָּא הֵאִי קֶרְבְּנָא (מִמֶּשׁ), וְדָא בְּעִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מִבְּרַנְשׁ בְּהֵאִי עֲלֵמָא. וְעַם כָּל דָּא קֶרְבְּנָא דְכָלָא (ס"א מִמֶּשׁ)
עֲדִיהּ, בְּגִין דִּיתְבְּרָכוֹן עֲלֵמִין כְּלָהוּ.

תּוּ פִתַּח וְאָמַר, (תהלים קלח) בְּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַם
הַלְלוּיָהּ. וְכִי מִצִּיּוֹן הוּא בְּרוּךְ, וְהֵא מְנַהֵרָא עֲמִיקָא
עֲלָאָה אִיהוּ בְּרוּךְ. אֶלָּא בְּרוּךְ יְיָ, כִּד נְהִיר סִיְהָרָא
מְנַהֵרוּ דְשִׁמְשָׁא, וּמִתְקַרְבִּי דָּא בְּדָא, וְלָא אֲעֵדִיאוּ
נְהוּרָא דָּא מִן דָּא. וְלִזְמַנִּין דְּסִיְהָרָא אֲתִקְרִי בְּשִׁמָּא
דְּמִלְכָּא, כְּמָה דְּאִיהוּ אֶקְרִי יְהוָה, כִּפְךָ הִיא נְקֵרָאָת
יְהוָה. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית יט) וַיִּיְהִי הַמָּטִיר עַל סְדוֹם
וְעַל עֲמוֹרָה גִפְרִית וְאֵשׁ מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמַיִם. וְלָא דָּא
בְּלַחֲדוּהִי, אֶלָּא אֶפִּילוּ חַד שְׁלִיחָא, לְזַמְנִין (מִמֶּשׁ) אֲתִקְרִי
בְּשִׁמָּא דְּמִלְכָּא.

דְּבַר אַחַר בְּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן. מֵאֵן אֲתֵר אֲשֶׁתְּמוּדַע דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, הוּא בְּרוּךְ. הָדָר וְאָמַר מְצִיּוֹן, מֵאֲתֵר דְּצִיּוֹן
 אֲשֶׁתִּמּוֹדַע דְּהוּא בְּרוּךְ. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּכִתְיִב, (תהלים
 קלג) כִּי שָׁם צִוָּה יי' אֶת הַבְּרָכָה וְגו'. אָמַר לִיה רַבִּי יִיסָא
 זַפְּאָה חוּלְקֵךְ דְּזִכִּית לְכוּלֵי הָאֵי. זַפְּאִין אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין
 בְּאוּרֵייתָא, דְּכָל מָאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרֵייתָא, כְּאֵלוּ אֲחִיד
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא הוּא דְּכִתְיִב, (דברים ד) וְאַתֶּם
 הַדְּבָקִים בַּיי' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם.

אִם זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוּ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (בראשית א) וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו'. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא
 דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, בְּרָא ז' רְקִיעִים לְעִילָא,
 בְּרָא ז' אַרְצוֹת לְתַתָּא, ז' יַמִּים, ז' נְהָרוֹת, ז' יוֹמִין, ז'
 שְׁבוּעוֹת, ז' שָׁנִים. ז' פְּעָמִים. ז' אֲלֵפֵי שָׁנִין דְּהוּי עֲלָמָא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשִׁבְעָא דְּכָלָא.

ז' שְׁחָקִים (ס"א רְקִיעִין) לְעִילָא, וּבְכָל חַד וְחַד כְּכַבִּים
 וּמְזֻלוֹת, וְשִׁמְשִׁין דְּמִשְׁמִשִּׁין בְּכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא.
 וּבְכֻלְהוּ מְאֵלִין, רְתִיכִין אֵלִין עַל אֵלִין, לְקַבְּלָא עֲלֵיהוּ
 עוֹל מְלָכוּתָא דְּמְאֵרִיהוֹן. וּבְכֻלְהוּ רְקִיעִין אֵית רְתִיכִין
 וְשִׁמְשִׁין, מִשְׁנַיִין דָּא מִן דָּא, אֵלִין עַל אֵלִין, מְנַהוֹן בּו'
 גְּדַפִּין, וּמְנַהוֹן בְּד' גְּדַפִּין. מְנַהוֹן בְּד' פְּנִים. וּמְנַהוֹן בְּתַרִּין
 פְּנִים, וּמְנַהוֹן בְּחַד. מְנַהוֹן אֲשָׁא דְּלַהִיט. מְנַהוֹן מִיָּא.
 מְנַהוֹן רוּחָא. הֵדָא הוּא דְּכִתְיִב, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מְלֶאכֶיו
 רוּחוֹת מִשְׁרָתֵיו אֵשׁ לַהֵט.

וְכִלְהוּ רְקִיעֵין, אֵלִין עַל אֵלִין כְּגִלְדֵי בְּצֻלִים, אֵלִין
 לְתַתָּא, וְאֵלִין לְעֵילָא. וְכָל רְקִיעָא וְרְקִיעָא,
 אֲזֵלָא וְרַעֲשָׂא מֵאִמְתָּא דְמֵאֲרִיהוֹן. עַל פּוּמִיָּה נִטְלִין,
 וְעַל פּוּמִיָּה קִיִּמִין. וְעֵילָא מְכֻלְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְנִטְיִל כֻּלָּא בְּחִילִיָּה וְתוֹקֶפִיָּה. כְּגִוּוֹנָא דָּא שְׂבַעָה אַרְצוֹת
 לְתַתָּא, וְכִלְהוּ בִישׁוּבָא בַר (דף י' ע"א) דְאֵלִין עֲלָאִין וְאֵלִין
 תַּתָּאִין. וְאַרְץ יִשְׂרָאֵל עֲלָאָה מְכֻלָּא, וִירוּשָׁלַם עֲלָאָה
 מְכָל יִשׁוּבָא.

וְחִבְרָנָא יְתֵבִי דְרוּמָא, חָמוּ בְּסַפְרֵי קְדָמָאִי, וּבְסַפְרָא
 דְאָדָם, דְהָכִי מְחַלֵּק כָּל אֵינּוֹן אַרְצוֹת, דְכִלְהוּ
 מִשְׁתַּכְּחֵי לְתַתָּא, כְּגִוּוֹנָא דְאֵינּוֹן רְקִיעֵין דְלְעֵילָא. אֵלִין
 עַל אֵלִין, וְאֵלִין עַל אֵלִין וּבֵין כָּל אַרְעָא וְאַרְעָא, רְקִיעַ
 דְמַפְרֵשׁ בֵּין דָּא לְדָא. וְעַל דָּא כֻּלְהוּ אַרְצוֹת פְּרִישָׁן
 בְּשִׁמְהָן. וּבִינְיָיְהוּ גֵן עֵדֶן וְגִיְהֵנָם. וְאִית בִּינְיָיְהוּ בְּרִיִין
 מִשְׁנַיִין, אֵלִין מִן אֵלִין, כְּגִוּוֹנָא דְלְעֵילָא. מְנַהוֹן בְּתַרִין
 אֲנַפִּין, וּמְנַהוֹן בְּד', וּמְנַהוֹן בְּא'. וְחִיזוּ דְאֵלִין לָאוּ כְּאֵלִין.
 וְאִי תִימָא, הָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא מֵאָדָם נִפְקוּ, (לָאוּ הָכִי דְלָא)
 וְכִי נַחֲתִית אָדָם הָרֵאשׁוֹן לְכֻלְהוּ אַרְצוֹת, וְאוּלִיד
 בְּנִין, וְכֻמָּה נָשִׁין הָווּ לִיה. אֵלָא, אָדָם לָא אֲשַׁתְּכַח אֵלָא
 בְּהַאי עֲלָמָא עֲלָאָה מְכֻלְהוּ, דְאֶקְרִי תַבֵּל, כְּדָא מְרִינָן
 דְכְּתִיב (משלי ח) (ס"א מִשְׁחָקָת בְּתַבֵּל אַרְצוֹ) וַיִּצּוּ לְתַבֵּל אַרְצוֹ. וְהַאי

תִּבַּל אֲחִידָא בְּרִקיעַ דְּלְעִילָא, וְאֲתֵאֲחִידָא בְּשָׁמַא עֲלָאָה.
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוּט תִּבַּל בְּצִדְקָא. בְּצִדְקָא
וְדַאי. בְּגִין כֶּךָ בְּנוֹי דְאָדָם, אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּהַאי אֲרַעָא עֲלָאָה
דְּאִקְרִי תִּבַּל. וְאִינּוֹן עֲלָאִין עַל כֻּלָּא, כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא.
מֵאִי טַעְמָא. כִּמְה דְלְעִילָא לְכֻלְהוּ רְקִיעִים, אִית רְקִיעַ
עֲלָאָה, מְכֻלְהוּ, וְלְעִילָא אֲשֶׁתְּכַח כִּסָּא דְקוּדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא, כִּמְה דְאֵת אֲמַר (יחזקאל א) כְּמַרְאָה אֲבָן סְפִיר
דְּמוֹת כִּסָּא וְעַל דְּמוֹת הַכִּסָּא דְּמוֹת כְּמַרְאָה אָדָם עֲלִיו
מְלֻמְעָלָה. אוּף הָכָא בְּהַאי תִּבַּל, אֲשֶׁתְּכַח מְלֻכָּא דְכֻלָּא,
וּמֵאֵן אִיהוּ אָדָם. מַה דְלָא אֲשֶׁתְּכַח בְּכֻלְהוּ תִתְּאִין.

וְאִינּוֹן תִּתְּאִין מֵאֵן אָתּוּ. אֵלָא מְקַסְטוֹרָא (נ"א מְקַסְטוֹרָא)
דְּאֲרַעָא, וְסִיּוּעָא דְרְקִיעָא דְלְעִילָא, נְפֻקִין
בְּרִיִין מְשַׁנְיִין אֵלִין מִן אֵלִין, מְנַהוֹן בְּלְבוּשֵׁין, מְנַהוֹן
בְּקְלִיפִין, כְּאֵלִין תּוֹלְעִין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּאֲרַעָא, מְנַהוֹן
בְּקְלִיפִין סוּמְקִין, אוּכְמִין חוֹרִין, וּמְנַהוֹן מְכֻל גּוּוֹנִין. כֶּךָ
כָּל בְּרִיִין כְּגוּוֹנָא דָּא. וְלָא אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּקִיּוּמָא בַּר עֶשֶׂר
שָׁנִין. (אוּ יְתִיר ס"א מַעֲט אוּ פְחוּת מַעֲט)

וּבְסִפְרָא דְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, פְּרִישׁ יְתִיר, דְּהָא כָּל
יְשׁוּבָא מִתְּגַלְגְּלָא בְּעַגּוּלָא כְּפִדּוּר, אֵלִין
לְתַתָּא, וְאֵלִין לְעִילָא, וְכָל אִינּוֹן בְּרִיִין מְשַׁנְיִין בְּחַזּוּוּיָהוּ
מְשַׁנוּיָא דְאִוִּירָא. כְּפּוּם כָּל אֲתַר וְאֲתַר, וְקִיּוּמִין
בְּקִיּוּמֵיהוּ כְּשֶׁאֵר בְּנֵי נְשָׂא.

וְעַל דָּא אֵית אַתְר בִּישׁוּבָא, כַּד נִהִיר לְאַלְיָן, חֲשִׁיף
 לְאַלְיָן, לְאַלְיָן יִמָּא, וְלְאַלְיָן לִילְיָא. וְאֵית אַתְר
 דְּכוּלִּיהָ יִמָּא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהָ לִילְיָא, בַּר בְּשַׁעְתָּא
 חֲדָא זַעִירָא. וְהָאֵי דְאָמַר בְּסַפְרֵי קְדָמָאֵי, וּבְסַפְרָא דְאָדָם
 הָרֵאשׁוֹן הָכֵי הוּא. דְּהָכֵי כְּתִיב, (תהלים קלט) אֹדֶךְ עַל כִּי
 נִזְרָאוֹת נִפְלִיתֵי נִפְלְאִים מִעֲשִׂיךְ. וְכְתִיב, (תהלים קד) מִה רַבּוּ
 מַעֲשֵׂיךְ ה'. וְעַל דָּא, כֹּלָא שְׁפִיר. וְרוּזָא דָּא אֶתְמַסַּר
 לְמֵאֲרִיהוֹן דְּחֻכְמַתָּא, וְלֹא לְמַפְלְגֵי תַחֲוּמִין, בְּגִין דְּאִיהוּ
 רוּזָא עֲמִיקָא דְאֹרִייתָא.

כַּגְּוֹנָא דָּא אֵית בִּימָא. דְּאֵית בֵּיהָ כַּמָּה בְּרִיין מִשְׁנַיִן
 דָּא מִן דָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קד) זֶה הֵיִם
 גְּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם שָׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם
 גְּדוֹלוֹת שָׁם אָנִיּוֹת יִהְלַכּוּן לְוִיתָן וְגו'. וְכֹלָא תְּלִיָּא דָּא
 בְּדָא (וּמְתַקְשְׂרָא דָּא בְּדָא), וְכֹלָא כַּגְּוֹנָא דְלַעִילָא. וּבְכַלְהוּ
 עֲלָמִין לֹא שְׁלֻטָא בְּכֹלָא בַּר אָדָם, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עָלֶיהָ.

רַבִּי נְהוֹרָאֵי סָבֵא פְּרִישׁ לִימָא רַבָּא, וְאַתְרָגִּישׁ יִמָּא,
 וְאַתְאֲבִידוּ כָּל אֵינּוֹן דִּהּוּוּ בְּאַרְבָּא, וְאַתְרָחִישׁ לִיהָ
 נִיסָא, וְנַחַת בְּשַׁבִּילִין יְדִיעֵן בְּלִבָּא דִּימָא, וְנִפְקַ תַּחּוֹת
 יִמָּא לִישׁוּבָא חֲדָא, וְחָמָא מֵאֵינּוֹן בְּרִיין, כְּלָהּוּ זַעִירִין.
 וְהוּוּ מְצִלֵי צְלוֹתָא, וְלֹא יַדַּע מֵאֵי קָא אֲמַרִי. אֶתְרָחִישׁ

לִיה נִיסָא, וְסָלִיק. אָמַר, וּפְאִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא,
דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא, וַיִּדְעִין סְתִימִין דְּרֻזֵי עֲלָאֵי. וְוִי
לְאֵינּוֹן דְּאֶפְלִיגּוּ עַל מְלִיהוֹן וְלֹא מְהִימְנִי.

מִהֶהוּא יוֹמָא, כִּד הָוּה אָתֵי לְבִי רַב, וְאֶמְרִי מְלִתָּא
דְּאוֹרֵייתָא, הָוּה בְּכִי. אֶמְרִי לִיה, אֶמְאִי קָא
בְּכִית. אָמַר לוֹן, בְּגִין דְּעֶבְרָנָא עַל מְהִימְנוּתָא דְּמִלֵּי
דְּרַבְּנָן, וּמְסַתְּפִינָא מְדִינָא דְּהֶהוּא עָלְמָא.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר, אֶלְמָלָא הֶהוּא רָקִיעָא דְּאֶפְרִישׁ בֵּין מִיִּין
עֲלָאֵי לְתַתָּאֵי, הָוּה פְּלִיגּוּ בְּעֶלְמָא מְנַיְיָהוּ. אָבֵל (דף י"ע"ב)
הֵאֵי רָקִיעַ, עָבִיד שְׁלָמָא בֵּינַיְיָהוּ, וְעֶלְמָא לָא מִתְקַיְימָא
אֶלָּא עַל שְׁלוֹם. תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְרִי שְׁלוֹם,
הוּא שְׁלוֹם. וּשְׁמִיָּה שְׁלוֹם, וְאַתְקֻשֶׁר כֻּלָּא בְּשְׁלוֹם. רַבִּי
אָבָא אָמַר, חֲמִינָא דְּהֵאֵי שְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה כֻּלָּא הוּא
שְׁלוֹם, וְכֻלָּא חֵד. וְאַרְחָן מִתְּפַרְשָׁאן לְהֵאֵי סְטָרָא, וְלְהֵאֵי

סְטָרָא. (ס"א כאן חסר התחלת המאמר)

י"ד דְּשְׁמָא קְדִישָׁא אֶתְקֻשֶׁר בְּתַלְת קְשָׁרִין, בְּגִין דָּא,
הֵאֵי י', קוּצָא חֵד לְעֵילָא, וְקוּצָא חֵד לְתַתָּא, וְחֵד
בְּאַמְצָעֵיתָא. בְּגִין דְּתַלְת קְשָׁרִין אֶשְׁתַּלְּשְׁלוּ (נ"א אֶתְקֻשֶׁרוּ) בְּה
חֵד קוּצָא לְעֵילָא, כְּתָרָא עֲלָאָה, דְּהוּא עֲלָאָה מְכַל
עֲלָאִין, רִישָׁא דְּכָל רִישִׁין, וְהוּא קָאִים עַל כֻּלָּא.

חַד קוֹצָא בְּאַמְצְעִיתָא, דְּהוּא רִישָׁא אַחְרָא. בְּגִין דְּתַלְתָּ
 רִישֵׁין הוּוּ, וְכָל חַד וְחַד רִישָׁא בְּלַחֲדוּי. וְעַל דָּא
 קוֹצָא דְאַמְצְעִיתָא, דָּא הוּא רִישָׁא אַחְרָא, דְּנִפְיֵק מִקוֹצָא
 דְּלְעִילָא, וְהוּא רִישָׁא לְכָל שְׂאָר רִישֵׁין, לְאַתְבְּנָהּא שְׂמָא
 קַדִּישָׁא, וְהָאֵי רִישָׁא סְתִימָא דְכֻלָּא.

רִישָׁא אַחְרָא תַתָּא, הוּא רִישָׁא לְאַשְׁקָאָה לְגַנְתָּא, וְהוּא
 מִבּוּעַ דְּמִיּוּן, דְּכָל נְטִיעֵן אֲשֶׁתְּקִיּוּן מִנִּיהּ. וְדָא
 הוּא י' בְּתַלְתָּ קְשָׁרִין. וְעַל דָּא שְׁלֹשֶׁת אַקְרִי. כְּהָאֵי
 שְׁלֹשֶׁת, דְּאֲתַקְשָׁר דָּא בְּדָא, וְכֻלָּא חַד.

תַּאנָּא בְּסַפְרָא דְחַנוּךְ, בְּשַׁעְתָּא דְאַחֲזִיאוּ לִיהּ חֲכַמְתָּא
 דְּרִזִּין עֲלָאִין, וְחַמָּא אֵילָנָא דְגַנְתָּא דְעֵדֶן, אַחֲזִיו
 לִיהּ חֲכַמְתָּא, בְּרִזָּא עֲלָאָה. וְחַמָּא, דְּכֻלָּהּ עֲלָמִין הוּוּ
 מִתְקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא, שְׂאִיל לֹוּן, עַל מַה קִּיּוּמִין. אֲמָרוּ
 לִיהּ, עַל י' קִיּוּמֵי כְּלָהּ. מִנִּיהּ אַתְבְּנִיאוּ וְאַשְׁתַּלְשְׁלוּ (ב"א
 אַתְבְּרִיאוּ וְאַשְׁתַּכְּלִלוּ). דְּכַתִּיב, (תהלים קד) כָּלֵם בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ.
 וְחַמָּא, דְּכֻלָּהּ מוֹדֵעֲזֵעוּ מִדְּחִילוּ דְמָאֲרִיָּהוּן, וְעַל שְׁמִיָּה
 אַתְקִרוּן כְּלָהּ.

וּבְסַפְרָא דְשְׁלֵמָה מַלְכָּא אָמַר, מָטוּן דִּי בְּקַטְפוּרָא
 דְּתַלְתָּא, דְּכֻלִּילָן בְּקִיטְפָא דְגוּפִיָּהּ. חַד דְּחִילוּ
 דְּכֻלָּא. חַד סְתִימָא שְׁבִילִין. חַד נְהָר עֲמִיקָא. (ס"א שְׁלִימוּ)
 לְבַתָּר פְּרִיט בְּאַתּוּוּן, (דְּאַלְפָּא) בֵּיתָא בְּשְׁכֻלּוּלִיָּהּ יו"ד ה"א.

בְּנֵינָא דְכֻלָּא. (חד סתים שבילין. וחד נהר עמיקא לכל) שְׁלִימוֹ דְשָׂמָא
 קְדִישָׁא י' רִישָׁא דְכֻלָּא, אָב לְכֻלָּא. ו' בֵּן דְאֹלִיד וְנָפִיק
 מִיְנֵיהּ. וּמִיְנֵיהּ אֲשֶׁתְּכַח ד', בַּת. מִטְרוֹנִיתָא דְכָל דִּינִין (ס"א
 דִּינִין) בִּידְהָא אֲשֶׁתְּכַחוּ טְמִירָא בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין, (ס"א עֲלָאִין נְפֻקִין
 וְעֲלָאִין וְתַתְּאִין) דְעֲלָאִין נְפֻקִין, וְעֲלָאִין וְתַתְּאִין מִנְהּ אֲתֻזְנוּ.
 הָא יו"ד שְׁלִימוֹ דְכֻלָּא, וְשָׂמָא קְדִישָׁא אֲשֶׁתְּכֻלָּל בֵּיהּ,
 וְאֲשֶׁתְּכַח סְתִים בְּגִוּיָהּ.

לְבַתֵּר יו"ד אַפִּיק כֻלָּא, וְשִׁלְשֵׁל כֻלָּא בְּקִשׁוּרָא חֲדָא, דָּא
 בְּדָא. וְהָא אוֹקְמִיָּהּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, י' אַפִּיק
 הֵהוּא נְהַר, דְכְּתִיב בֵּיהּ (בראשית ב) וְנָהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. (ד"א ל"ג בְּגוּוּנָא) דָּא ה', רִזָּא דְבִינְהּ, וְהִיא
 אֵימָא עֲלָאָה.

וְהֵהוּא נְהַר, אַפִּיק תְּרִין בְּנִין, כְּמָה דְאֲתַמַּר. וּמִנְהּ
 אֲתֻזְנוּ. לְבַתֵּר נְפֻקִין תְּרִין בְּנִין, וּבְרַתָּא אֲתֻזְנַת
 מִבְּנֵי, דָּא ו', הָא בֵּן הָאִי מִלְכָּא דְשִׁלְמָא כֻלָּא דִּילֵיהּ, רִזָּא
 דַּת"ת. וּלְבַתֵּר אֲשֶׁתְּכַח ה', דְאֲתֻזְנַת מִן ו'. וְהָא אוֹקְמִיָּהּ.

(ס"א לְבַתֵּר נְפֻקִין תְּרִין בְּרָא וּבְרַתָּא ו"ה הָאִי בְּרָא מִלְכָּא דְשִׁלְמָא כֻלָּא דִּילֵיהּ. וְהָאִי ה' בְּרַתָּא
 אֲתֻזְנַת מִן ו' וְהָא אוֹקְמִיָּהּ) אֲשֶׁתְּכַח, דִּי' עֲקָרָא וְשָׁרְשָׁא וְשִׁלְמִי
 דְכֻלָּא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי כד) בַּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת.
 תִּנּוּ, י' שְׁמוֹת אֲשֶׁתְּכֻלָּלוּ וְנְפֻקוּ מֵהָאִי יו"ד. י' דְהִיא
 עֲשִׂירָאָה דְאֲתוּוּן. וְכֻלְהוּ אֲעִיל לֹוֹן לְהֵהוּא נְהַר

קְדִישָׁא, כַּד אֲתַעְבְּרָא. וְעֶשְׂרָה שְׁמָהּן כְּלָהוּ סְתִימִין בְּחֶד.
 וְכָלָהוּ סְתִימִין בִּי. י' כְּלִיל לֹון. י' אֲפִיק לֹון. הוּא אָב
 לְכָלָא. אָב לְאַבְהָן.

מִנִּיה (ס"א וּבִיה יִתְבִּין) (בִּיה עֶשְׂר תִּיבִין) נִפְקוּ ו"ד. רִמּוּ לְעֶשְׂרָה
 בְּחֶשְׁבוֹן. אֲתוּון יו"ד כְּלִיל לֹון ו"ד, (ס"א יו"ד) שְׁלִימוּ
 דְכָלָא. ו"ד: דְכַר וְנוֹקְבָא. הוּ קָרִינָן לֹון, תְּרִין. וְעַל דָּא
 אָדָם הוּ פְּרָצוּפִין אֲתַבְּרִי, וְאִינוּן פְּרָצוּפִין דְכַר וְנוֹקְבָא
 הוּ, כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיֻלָּא. ו"ד מְעִילָא לְתַתָּא. ד"ו מַתָּא
 לְעִילָא. וְכָלָא חֶד מְלָה. י"ג מְכִילָן תְּלִיין בִּיה, וְעַל דָּא
 יו"ד כְּלִיל ו"ד כְּמָה דְאֲתַמַּר, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְתָא חֲזִי, י' שְׁמָהּן אִינוּן, לְקַבֵּל י' אֲתוּון. וּבְסִפְרָא דְרַב
 הַמְנוּנָא סְבָא תַמְנִיא אִינוּן, וְתִרִין דְרַגִין, לְקַבֵּל
 תְּרִין רְקִיעִין. וּמִשְׁתַּנִּין שְׁמָהּן, עֶשְׂרָה, וְתַשְׁעָה,
 וְתַמְנִיא, וְשְׁבִיעָאָה.

קְדַמָּאָה י"ה, בְּגִין דִּי כְּלִיל ה'. וְה' נִפְקָא מִן י'. בְּגִין
 כַּד חֲכָמָה י"ה אֲקָרִי.

תַּנִּינָא יְהוּה (ב"א יד"ו) דְאֲקָרִי אֱלֹהִים. בְּגִין דִּתְהוּא נְהָר
 רַחֲמִי, וּבְגִין דְדִינִין מִתְעָרִי מִנִּיה, (ס"א ל"ג) (אֱלֹהִים
 וּנְפִקוּ) אֲתוּון דְרַחֲמִי כְּתִיב, וְנִקּוּד אֱלֹהִים. וְלֹא אֱלֹהִים
 דִּינָא.

(דף י"א ע"א)

תְּלִיתָאָה, אַל. וְהוּא גְדוּלָה, וְהוּא אֲקָרִי הָאֵל הַגְּדוּל.

רְבִיעָא, אֱלֹהִים. דְּדִינִין בֵּיה אֲתַעְרֵן, וְהוּא דִּינָא
תְּקִיפָא.

חֲמִישָׁא, יְהוָה. כִּלְלָא דְכָל שְׁלִימוֹ דְּמַהֲיֻמְנוּתָא, וְדָא
הוּא רַחֲמֵי בְּשְׁלִימוֹ וְדָא הוּא תְּפֹאֲרֵת.
שְׁתִּיתָא וּשְׁבִיעָא, צְבָאוֹת אֲקֵרוּן.

תְּמִינָא, א"ל חֵי. כִּמְה דָּאֵת אֲמַר (תהלים קלג) כִּי שָׁם צִוָּה
יְיָ אֵת הַבְּרָכָה חַיִּים וְגו'. וְדָא צִדִּיק, דְּכָל
חַיִּים נִפְקִין מִתְּמֵן, וְאֲקֵרֵי יְהוָה. כִּמְה דָּאֵת אֲמַר (תהלים
יא) יְיָ צִדִּיק יִבְחֵן. וְדָא הִיא ו' זְעִירָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא. בְּגִין
כֶּךָ ו'ו' וּוִין תֵּרִין.

תְּשִׁיעָא, אֲדֹנָי. וְדָא מַלְכוּת קְדִישָׁא, דְּדִינִין נִפְקִין
מִתְּמֵן לְעֵלְמָא. וְדָא הוּא כְּתָרָא בְּתָרָא,
דְּכֻלְהוּ שְׁמֵהּ. וְשֵׁם אֱהִיָּה, כִּלְלָא וּסְתִימָא דְקַדְמִיתָא.
וְדָא הוּא כְּתָרָא עֲלָא, רִישָׁא דְכָל רִישֵׁין, שְׁמִיה סְתִים
וְלָא אֲתַגְלִיָּא, וְאֲתַמַּר. וּבְסִפְרָא דְאַגְדָּתָא, עֶשֶׂר שְׁמֵהּ
כְּתִיבֵן בְּגוּוּנָא אַחְרָא וְאַנָּא לָא תִּנְיָנָא הָכִי.

רְבִי אַבָּא פִּתַח, (שיר השירים ד) עוֹרֵי צְפוֹן וּבְאֵי תִימֵן הִפְיָחִי
גַבֵּי יָדָיו בְּשִׁמּוֹ יָבֵא דְיֹדֵי לְגַבּוֹ וְיֵאכֹל פְּרֵי מְגֻדָּיו.
עוֹרֵי צְפוֹן, אֵלִין עוֹלוֹת דְנִשְׁחָטוֹת בְּצְפוֹן, בְּגִין דְּאִינְוֹן
מִחְשְׁבוֹת בְּצְפוֹנֵי לְבָא, וּבְאַתֵּר דְּדִינָא. בְּגִין דְּמִחְשְׁבָה
אֲשֶׁתְּכַח בְּלִילֵיא, בְּזִמְנָא דְּדִינָא אֲשֶׁתְּכַח. רוּחַ צְפוֹן

מִנְשָׁבָא בְּפִלּוּגְתָא דְלִילִיא, כַּד מִתְעָרִי אַנְשֵׁי, וְכַנּוּר
 דְדוּד מִנְגֵן מֵאֲלִיו, וּמִחֲשֻׁבְתָן דְּבְנֵי נְשָׂא מִתְעָרִי.
 וּבְאִי תִימֵן, אֲלִין שְׁלָמִים דְנִשְׁחָטִין בְּדְרוּם, בְּגִין דְּאִינוּן
 שְׁלָמָא דְכֻלָּא, שְׁלָמָא דְעֵלָאִי וּדְתַתָּאִי. וְאֲלִין
 שְׁלִימוּ (י"ז ע"א) דְּסִטְרֵי עֵלְמָא. שְׁלִימוּ דְכֻלָּא מִסְטְרָא
 דְמַהִימְנוּתָא. וּשְׁלָמִים: בְּגִין דְּאִינוּן שְׁלָמָא דְכֻלָּא. בְּעָלִים
 אַכְלִין מִנְיֵיהּ, וּמִתְהַנְיִין מִנְיֵיהּ. דְּהָא שְׁלָמָא הוּא לֵיה,
 וְלִכְל עֵלְמָא, בְּדֶרְגָא חֲדָא. חֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת נְאֻכְלִין
 לְכַהֲנֵי, בְּגִין דְּאִינוּן זְמִינִין לְכַפָּרָא עֲלֵיהּ, וְלֹא עֲבָרָא
 חוּבֵיהּ. וּמִכָּל קָרְבָּנֵי לָא חֲבִיבִין קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 כְּמוֹ שְׁלָמִים, בְּגִין דְּאַשְׁתַּכַּח שְׁלָמָא בְּעֵלָאִי וְתַתָּאִי.
 וְעֵילָא מְכֻלָּהּ קְטֹרֶת, דְּאִיהוּ שְׁלִים מְכֻלָּא, וְלֹא אַתִּיא
 לָא עַל חֲטָא, וְלֹא עַל אֲשָׁם, וְלֹא עַל עוֹן, אֲלֹא
 עַל שְׁמַחָה. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי כז) שְׁמֹן וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח
 לֵב, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְעַל דָּא, קְטֹרֶת לָא מִתְקָרַב אֲלֹא
 בְּזִמְנָא דְשְׁמֹן מִתְקָרַב, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות ל) וְהִקְטִיר
 עָלָיו אֶהְרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר בְּהִטִּיבוּ אֶת הַנְּרוֹת
 יִקְטִירָנָה. וְכְּתִיב, (שמות ל) וּבְהַעֲלוֹת אֶהְרֹן אֶת הַנְּרוֹת בֵּין
 הָעֶרְבִים יִקְטִירָנָה. בְּגִין דְּאַשְׁתַּכַּחוּ שְׁמֹן וּקְטֹרֶת כַּחֲדָא.
 תָּא חֲזִי, שְׁלָמִים בְּכֻלָּא הוּא שְׁלָמָא. וּקְטֹטָה וּקְטֹרוּגָא לָא
 אַתְעָר בְּעֵלְמָא, אֲבָל קְטֹרֶת, קְשִׁיר קְשִׁירוּ דְמַהִימְנוּתָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כִּלְהוּ עֲשֶׂרָה שְׁמֵהֶן כְּתִיבִי, וְאַנֶּן
 תִּנְיִנֶן. קִדְמָאָה, (ס"ה ע"א) אֶהְיֶה, דָּא סְתִימָא עֲלָאָה,
 כְּמֵאן דְּאָמַר אָנָּא מֵאן דְּאָנָּא, וְלֹא אֲתִידַע מֵאן הוּא.
 לְבַתָּר אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אָנָּא דְּזִמִּין לְאַתְגְּלִיא, בְּאִינוּן כְּתָרִין
 (אַחֲרֵינֵי), דִּהָא בְּקִדְמִיתָא סְתִים, וְלְבַתָּר שְׂרִי לְאַתְגְּלִיא, עַד
 דְּמִטִּי לְגִלְוִיא דְּשָׁמָא (ס"א דְּשְׁלִימו) קְדִישָׁא.

וְכֹךְ כְּתִיב בְּמִשָּׁה, אֶהְיֶה בְּקִדְמִיתָא, סְתִימוּ דְּכֻלָּא, אָנָּא
 הוּא מֵאן דְּאָנָּא. לְבַתָּר אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אָנָּא זְמִין
 לְאַתְגְּלִיא. לְבַתָּר אֶהְיֶה בְּתִרְאָה, וְדָא כֵּד אִימָא
 מִתְּעַבְרָא, וְעַדִּין הוּא סְתִים. אִימְתִי אֲתִגְלִיא. בְּזִמְנָא
 דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ג) לֵךְ וְאֶסְפַּת אֶת זְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵיהֶם יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם וְגו', דָּא שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא, וְהִכָּא
 הוּא גִלְוִיא וְקִשּׁוּרָא דְּשָׁמָא קְדִישָׁא.

בְּגִין כֵּךְ, קִדְמָאָה דְּכֻלָּא, אֶהְיֶה. תִּנְיִנָּא, יְהִי. בְּגִין
 דְּחֻכְמָה אֶפִּיק ה', וְסְתִים בֵּיהּ, וְלֹא אֲתִפְרָשָׁא
 לְעֵלְמִין מְנִיָּה. וְהָא אוּקְמוּהָ דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית ב) וְנָהָר יוֹצֵא
 מִעֵדֶן כְּהַאי גִוּוּנָא. ה.

וְהַכִּי אוּלִּיפְנָא מֵאָבָא, י' כְּמָה דְּאֲתִמַּר. לְבַתָּר י"ה, דְּלֹא
 מִתְּפָרְשָׁן לְעֵלְמִין, י' אֶפִּיק ה', כְּהַאי גִוּוּנָא הַ הַרִי
 י'. וְהָהוּא נָהָר דְּנִפִּיק מְנִיָּה. וְאֲתִמְשֹׁךְ מְנִיָּה וְלִתְתָּא, תָּרִין
 בְּנִין דְּנִפְקִין מְנִיָּהוּ. מִסְטָרָא דְּאָבָא י', נִפִּיק בֶּן, דִּהָא

אָחִיד בֵּיהּ בֵּי, וְאָחִיד בְּהוּא נְהָר. וּמִסְטָרָא דְאִימָא
נִפְקַת בֵּת, דְּאִיהוּ (שְׁמוֹת ר"י ע"א) נְהָר תַּתְּאָה, וְהָאִי בִּין
אֲתַמְשֵׁךְ לְבַתָּר וְנִפְיֵק מְנִיֵּהוּ, (דף יא ע"ב) וְהוּא ו', וְדָא יֶרִית
לְאָבָא וְלְאִימָא, וְאֲתַקְשֵׁר בֵּיהּ מְהִימְנוּתָא דְכֻלָּא. וּמְנִיָּה
אֲתַזְנַת בְּרֵתָא, מִהֵהוּא יֶרוּתָא דְאִיהוּ יֶרִית.

וְעַל דָּא בְּעֵי לְמַכְתָּב שְׁמָא קְדִישָׁא, י' בְּקַדְמִיתָא, קוּצָא
חַד לְעֵילָא, וְקוּצָא חַד בְּאַמְצָעִיתָא, וְקוּצָא חַד
לְתַתָּא, וְהָא אֲתַמַּר. לְבַתָּר יָהּ, דְלָא מִתְפָּרֶשֶׁן דָּא מִן דָּא
לְעֵלְמִין, כְּגוּוּנָא דָּא ה'. בְּגִין דִּישְׁתַּכְּחוּ תַרְוֵיהוּ בְּשִׁלְמוֹ
דְכֻלָּא, אָב וְאִם בִּין וּבֵת. כְּגוּוּנָא דָּא י"ה (ס"א ר"ה). הָרִי לָךְ
כָּל שְׁלִימוֹ דְמְהִימְנוּתָא.

לְבַתָּר אֲתַפְּשֵׁט מְהִימְנוּתָא, וְנִפְקִין תַּרִּין בְּנִין מְכֻלָּלָא
חַד, בְּאַרְחֵיֵהוּ. בִּין נִפְיֵק מִתַּרְוֵיהוּ, וְהוּא ו'
דְשְׁמָא קְדִישָׁא. בֵּת נִפְקַת מִסְטָרָא דְאִימָא, וְהִיא ה'
בְּתַרְאָה דְשְׁמָא קְדִישָׁא. וְלָא אֲשְׁתַּלִּימַת אֱלָא עִם ו',
בְּגִין דְּמְנִיָּה אֲתַזְנַת, וְעַל דָּא בְּעֵי לְמַכְתָּב ו', וְלְבַתָּר ה',
כְּגוּוּנָא דָּא ה', הָרִי ו' וְהֵהוּא אֲתַפְּשֵׁטוּתָא דְנִפְיֵק מְנִיָּה,
כְּגוּוּנָא דְהֵהוּא נְהָר דְנִפְיֵק מִן י', בְּגִין דְּמְנִיָּה אֲתַזְנַת. ו'
הָרִי בִּין דְנִפְיֵק מְנִיָּה לְתַתָּא.

וְהָא מְלִין אֱלִין אוּקְיָם לֹון אָבָא, וְהָא אֲתַמָּרוּ. וְאָנָא כַּד
מְטִינָא לְמְלִין אֱלִין, אִימָא לֹון, בְּגִין דְּפַקְדוּנָא

דַּאֲבָא הָכִי. וְהָכִי בְעֵי בַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא בְשִׁמָּא קַדִּישָׁא,
 דִּיכְתּוּב שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּגוּוּנָא דָּא, וְדָא אִיהוּ כְּדָקָא חַזִּי.
 וְאִי לָאוּ, לָא אֶקְרִי שְׁמָא קַדִּישָׁא וְאֶקְרִי פְּגִים. וּמֵאן
 דְּפְגִים שְׁמָא קַדִּישָׁא, טַב לֵיהּ דְּלֵא אֶתְבְּרִי.

תְּלִיתָאָה, יְהוּ"ה דְּאֶקְרִי אֱלֹהִים כְּמָה דְּאֶתְמַר, רַחֲמֵי,
 וּנְפִיק מִנִּיהּ דִּינָא. וְדָא הוּא הַהוּא נְהָר,
 דְּנָגִיד וּנְפִיק מֵעֶדֶן.

רְבִיעָאָה, אֵל גְּדוֹל. וְהָא אֶתְמַר, וְדָא גְּדוֹלָה.
 חֲמִשָּׁאָה, אֱלֹהִים. וּבְכָל אֶתְר הוּא גְבוּרָה.
 שְׁתִּיתָאָה, יְהוּ"ה, רַחֲמֵי, שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא. עֶקְרָא דְּכֻלָּא.
 קִשְׂרָא דִּי מְהִימְנוּתָא. אַחִיד לְכָל סְטָרִין.
 וְדָא תְּפֹאֲרַת יִשְׂרָאֵל.

שְׁבִיעָאָה וּתְמִינָאָה צְבָאוֹת. וְעַל דָּא, יְהוּ"ה קָרִיב
 בְּכֻלָּא. אַחִיד בְּכָל סְטָרִין, לְזִמְנִין יִי אֱלֹהִים,
 דְּהָא קָרִיבִין אֵינּוּן תְּפֹאֲרַת לְגַבֵּי גְבוּרָה. לְזִמְנִין יִי
 צְבָאוֹת, דְּהָא קָרִיבִין אֵינּוּן תְּפֹאֲרַת לְגַבֵּי נְצַח וְהוּד,
 דְּאֶקְרוּן צְבָאוֹת. וְהָא אֶתְמַר דְּאֶשְׁתְּמוּדְעָן מְלִי נְבִיאֵי
 מְהִימְנֵי מְפּוּמִיָּהּ. כַּד אֶמְרִי, כַּה אֶמַר יִי אֱלֹהִים. וְכַד
 אֶמְרִי, כַּה אֶמַר יִי צְבָאוֹת. וְהוּוּ יְדַעִין מֵאָן אֶתְר אֶתִּיּוּן
 מְלִין.

תְּשִׁיעָאָה (נ"א א"ל) שְׁדֵי. דְּאֶמַר לְעֵלְמָא דֵי, דְּהָא דֵי

סְפוּקָא הוּא. וְסְפוּקָא לָא אֲתִי לְעֵלְמָא, אֶלָּא מִן צְדִיק,
דְּאִיהוּ יִסּוּד עוֹלָם, דְּאָמַר לְעוֹלָם דִּי.

עֲשִׂירָאָה, אֲדַנְיָ. דְּהָא דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא וְדִאי.
וְהָא לְאַגְחָא קֶרְבִּין דְּמַלְכָּא בְּעֵלְמָא. וְדָא
גְבוּרָה תַתָּאָה, וְדָא אִיהוּ צְדָק.

וְאֶלִּין אֵינּוּן עֲשָׂרָה שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְרִי
בְּהוּ, מִתְקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא, בִּיחּוּדָא שְׁלִים. וְאֶלִּין
אֵינּוּן כְּתָרִין קְדִישִׁין דְּמַלְכָּא, דְּהוּא אֲשֶׁתְּמוּדַע בְּהוּ,
וְאֵינּוּן שְׁמִיָּה, וְהוּא אֵינּוּן. וְכַד מִתְקַשְׁרֵן כְּלָהוּ כְּחֲדָא, עַל
רִיחָא דְּקִטְרֵת, כְּדִין אֶקְרִי קִטְרֵת, קְשׁוּרָא דְּמִתְקַשְׁרִין
כְּחֲדָא. זַכָּאָה חוּלְקִיהוּן דְּצְדִיקֵיָּא, דִּידְעִין אֲוֶרְחִין
דְּאֲוֶרִיָּתָא, וִידְעִין לְאֲשֶׁתְּמוּדַעָא בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיהוּן,
עַלִּיָּהוּ כְּתִיב (ישעיה סו) וּבָאוּ וּרְאוּ אֶת כְּבוֹדִי.

וְאִם זָבַח שְׁלָמִים קֶרְבָּנוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, כְּתִיב
(במדבר ז) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכֶּף בַּשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. עֲשָׂרָה

עֲשָׂרָה לְמֵאֵי קָא אֲתִיָּא. אֶלָּא, עֲשָׂרָה לְמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.
וְעֲשָׂרָה לְמִתְּן תּוֹרָה. עֲשָׂרָה מֵאֲמָרוֹת בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית,
וְעֲשָׂרָה מֵאֲמָרוֹת בְּמִתְּן תּוֹרָה. בְּמֵאֵי קָא מִיִּירִי. בְּגִין
דְּעֵלְמָא לָא אֲתַבְּרִי אֶלָּא בְּגִין אֲוֶרִיָּתָא, וְכֹל זְמָנָא
דִּישְׂרָאֵל מִתְּעַסְקִי בְּאֲוֶרִיָּתָא, עֵלְמָא מִתְּקִימָא. וְכֹל
זְמָנָא דִּישְׂרָאֵל מִתְּבַטְּלִי מֵאֲוֶרִיָּתָא, מֵה כְּתִיב, (ירמיה לג)

אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי.
תָּא חֲזִי, עֲשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, כְּדַתְנָן
בְּעֲשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת גְּבֻרָא הָעוֹלָם. עֲשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת
לְמַתָּן תּוֹרָה, אֵלּוּ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת. כְּתִיב (שְׁמוֹת ב) אֲנֹכִי יי'
אֱלֹהֶיךָ. וּכְתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית (בְּרֵאשִׁית א) יְהִי אוֹר וַיְהִי
אוֹר. דָּא מְהֵימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא (דף י"ב ע"א) אוֹר
אֶקְרִי, דְכְתִיב, (תְּהִלִּים כז) יי' אוֹרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אִירָא וְגו'.
כְּתִיב (שְׁמוֹת כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי. וּכְתִיב
בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, (בְּרֵאשִׁית א) יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם
וְגו'. יְהִי רְקִיעַ, אֵלִין יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן חוּלְקָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, דְּאֶחָדִין בְּהֵוּא אֲתֵרָא דְאֶקְרִי שָׁמַיִם. וְהֵינּוּ
רְזָא, דְּזֻמְנָא חֲדָא שָׂאל רַבִּי יִיסָא סְבָא לְרַבִּי אֶלְעָאי,
אָמַר, הָא שָׂאָר עֲמִין יְהֵב לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַבְרַבִּין
מִמְנָן שְׁלִיטִין, יִשְׂרָאֵל בְּאֵן אֲתֵר יְהֵב לֹון. שְׁלַח לִיָּהּ, וַיִּתֵּן
אֶתֶם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְשִׁפִּיר שְׁלַח לִיָּהּ.
בְּתוֹךְ הַמַּיִם, בֵּין מְלוּלֵי אוֹרֵייתָא. וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין (שְׁמוֹת
קצ"ט) מַיִם לְמַיִם, בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֶקְרִי
בְּאֵר מַיִם חַיִּים. וּבֵין עֲבוּדָה זָרָה, דְּאֶקְרִי (יִרְמִיָּה ב) בּוֹרוֹת
נְשַׁבְּרִים וְגו'. דְּאֵינּוֹן מַיִם הַמָּרִים, מַיִם עֲכוּרִין, מְכוּנְסִים,
סְרוּחִים וּמְטוֹנְפִים. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין מִבְּדִילִין בֵּין
מַיִם לְמַיִם.

כְּתִיב (שמות כ) **לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא, וּכְתִיב**
בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, (בראשית א) **יָקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת**
הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד. תָּא חֲזִי, כָּל מַאֲן דְּאוּמֵי בְּשִׂמְא
קַדִּישָׁא לְשִׁקְרָא, כְּאִילוּ פְּרִישׁ אִימָא מֵאַתְרָה לְעֵילָא.
וּכְתָרִין קַדִּישִׁין לָא מְתִישְׁבִי בְּדוּכְתִייהוּ, כְּמָה דְּאֵת
אָמַר, (משלי טז) וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֲלוֹף. וְאִין אֲלוֹף אָלָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּכְתִיב יָקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל
מְקוֹם אֶחָד, לָא תִשְׂוֵי פְּרוּדָא, בְּגִין אוּמָאָה דְּשִׁקְרָא. אֶל
מְקוֹם אֶחָד, כְּדִקְא חֲזִי בְּאַתְר דְּקִשׁוּט, וְלֹא בְּאַתְר אַחְרָא
לְשִׁקְרָא. וּמַאי שִׁקְרָא. הוּא דְּאֲזֵלִין מִיָּא לְאַתְר אַחְרָא,
דְּלֹאוּ אִיהוּ דִּילִיָּה.

כְּתִיב (שמות כ) **זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וּכְתִיב**
בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב.
אִימְתִי אֲתַרְבִּיאַת אֲרַעָא קַדִּישָׁא וְאַתְעַטְרַת בְּעַטְרָהָא,
הוּי אוּמַר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, דְּהָא כְּדִין אֲתַחְבַּרַת כְּלָה (ב"א
מְטְרוֹנִיתָא) בְּמִלְכָּא, לְאַפְקָא דְּשָׂאִין וּבְרַכָּאן לְעֵלְמָא.

כְּתִיב כִּפְד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. וּכְתִיב בְּמַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית, יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. מַאי קָא
מִיִּירִי. אָלָא אֲלִין מְאֹרֹת, דָּא הוּא אֲבִיךָ וְאִמְךָ. אֲבִיךָ,
דָּא שְׂמִשָּׂא. אִמְךָ, דָּא סִיְהָרָא. וְאִין שְׂמִשָּׂא אָלָא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (תהלים פד) כִּי שָׁמֶשׁ וּמַגֵּן יְיָ אֱלֹהִים.

וְלִית סִיְהָרָא אֶלָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, דְּכָתִיב, (ישעיה ט) וִירְחֹף
 לֹא יֵאָסֶף, וְעַל דָּא כִּלְא חַד.

כְּתִיב לֹא תִרְצֶח, וְכָתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם
 שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְאַנְתָּ לָּא תִקְטוּל בְּר נֶשׁ, דְּאֶקְרִי
 הַכִּי, דְּכָתִיב וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. וְלֹא תִהְוּ כַּדְּגִים
 הַלְלוּ, דְּרַבְרַבִּי בַלְעִי לְזוּטְרִי.

כְּתִיב לֹא תִנְאַף, וְכָתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, תּוֹצֵא הָאָרֶץ
 נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. מִכָּאן אֹלִיפְנָא, דְּלֹא יִשְׁקֹר בְּר
 נֶשׁ בְּאַנְתּוֹ אֶחָרָא דְּלָאוּ אִיהִי בֵּת זְוֵגִיהָ. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, דְּלֹא תוֹלִיד אֶתְתָּא אֶלָּא
 מִמִּינָהּ, וּמֵאֵן אִיהוּ מִינָהּ, דָּא בֵּן זְוֵגִיהָ.

כְּתִיב לֹא תִגְנוֹב, וְכָתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֹרֵעַ,
 מֵאִי דִיְהִיבִית לָכוּ וְאֶפְקִידַת לָכוּ יִהְיֵא לָכוּ, וְלֹא תִגְנוֹבוּ
 מַה דְּהוּא מֵאֶחָרָא.

כְּתִיב לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַף עַד שֶׁקֶר, וְכָתִיב בְּמַעֲשֵׂה
 בְּרָאשִׁית, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמִנוּ.
 מֵאֵן דְּהוּא בְּדִיוֹקְנָא דְּמִלְכָּא, לָּא תִסְהִיד בֵּיה שֶׁקֶר. וּמֵאֵן
 דְּאֶסְהִיד שֶׁקֶר בְּחִבְרִיהָ, כְּאִילוּ אֶסְהִיד לְעֵילָא.

כְּתִיב לֹא תַחְמוֹד אִשֶׁת רֵעֶךָ, וְכָתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית,
 לֹא טוֹב הָיִוֹת הָאָדָם לְבְדוֹ וְגוֹ'. הָא בֵּת זְוֵגֶךָ
 לְקַבְּלָךָ, וְעַל דָּא לֹא תַחְמוֹד אִשֶׁת רֵעֶךָ.

וְהֵינּוּ עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת לְמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וְעֲשָׂרָה
 מְאֻמְרוֹת לְמִתֵּן תּוֹרָה. וְהֵינּוּ דְכָתִיב, (במדבר ז)
 עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הֶפֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. אֶתְקָלוּ כַּחֲדָא בְּשֶׁקוּלָא
 חֲדָא. וּבְגִין כִּךְ קָאִים עֲלֵמָא, וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ שְׁלֵמָא. וְעַל
 דָּא, וְאִם זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוּ, לְקִיּוּמָא עֲלֵמָא בְּשְׁלֵמָא.
 וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְמִכְפָּר עַל מִצּוֹת עֲשֵׂה, וְעַל מִצּוֹת לֹא
 תַעֲשֵׂה, בְּגִין לְאַטְלָא שְׁלוֹם עַל כָּלָא.

כְּתִיב (איוב כד) הַמִּשַׁל וּפָחַד עִמּוֹ עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמֵרוֹמָיו,
 הֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא. אֲבָל הַמִּשַׁל, דָּא (דף י"ב)
 אֲבָרְהָם, דְכָתִיב בֵּיהּ (בראשית כג) נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה
 בְּתוֹכְנוּ, וְכָתִיב (בראשית יב) וְאַבְרָכְךָ וְאַגְדִּלָּה שְׁמֶךָ. וּפָחַד,
 דָּא יִצְחָק. דְכָתִיב, (בראשית לא) וּפָחַד יִצְחָק הָיָה לִי. (איוב כד)
 עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמֵרוֹמָיו, דָּא יַעֲקֹב. דְכָתִיב, (מליכה ז) תִּתֵּן
 אֲמַת לְיַעֲקֹב, וְכָתִיב (זכריה ח) וְהָאֲמַת וְהַשְׁלוֹם אֶהְבּוּ.
 דְאֲמַת וְשְׁלוֹם קָשִׁיר דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא הוּא שְׁלִימוּתָא
 דְכָלָא.

וְשְׁלָמִים שְׁלִימוּתָא הוּא, וְשְׁלֵמָא דְכָלָא. וּמֵאן דְאֶקְרִיב
 שְׁלָמִים אֲסַגִּי שְׁלֵמָא בְּעֲלֵמָא. יַעֲקֹב אִיהוּ
 עֲבִיד שְׁלוֹם, כְּמָה דְאֶמְרוּן. בְּגִין דְאֶחִיד לְהֵאֵי וּלְהֵאֵי.
 וְשְׁלָמִים אֶחִידֵן בְּמִצּוֹת עֲשֵׂה, וּבְמִצּוֹת לֹא תַעֲשֵׂה, בְּהֵאֵי
 סְטָרָא, וּבְהֵאֵי סְטָרָא. וְעַל דָּא אֶקְרִי שְׁלָמִים. וְרוּזָא

דְּמִלָּה, דְּכִתִּיב, (בראשית כד) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם: גִּבּוֹר שְׁלִים.
 שְׁלִים לְעֵילָא, וּשְׁלִים לְתַתָּא. דְּבַר אַחַר (איוב כד) הַמְשִׁל
 דָּא מִיכָאֵל. וּפְחַד דָּא גַבְרִיאֵל. דָּא יְסוּדָא דִּילֵיהּ מִמַּיָּא
 וְדָא יְסוּדָא דִּילֵיהּ מֵאֲשָׁא וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבִיד
 שְׁלָמָא בִּינֵיהוּ דְּכִתִּיב, (איוב כד) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו.

רַבִּי אַחָא אָמַר, כְּתִיב (ויקרא ז) אִם עַל תּוֹדָה יִקְרִיבוּ
 וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה וְגו'. מַאי קָא מִיִּירִי. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (ויקרא ה) וְהַתּוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ, עָלֶיהָ
 דִּיִּיקָא. וְעַל דָּא חֵלֶת מִצּוֹת וְגו'. וְחֵלֶת מִצּוֹת, הָא
 אוֹקְמוּהָ, וְעַל מָה אֲתִיא. מִצַּת וְחֵלֶת כְּתִיב חֶסֶר, בְּגִין
 דְּחָטָא עָלֶיהָ.

תַּאֲנִי רַבִּי חֵיִיא, כְּתִיב עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמִיו, דָּא שְׁלִימוּ
 דְּכִלָּא. שְׁלָמִיו: תְּרִי. תּוֹדָה, אֲתִיִּידַע. אָמַר לִיהּ
 רַבִּי יְהוּדָה, תּוֹדָה יְדִיעַ, שְׁלָמִיו מֵהוּ תְּרִי. אָמַר לִיהּ, תְּרִין
 וּוִין, וְיָו דִּהֵיִינוּ שְׁלָמִיו, שְׁלָמָא דְּכִלָּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תּוֹדַת שְׁלָמִיו, דְּאֲטִיל שְׁלָמָא בְּכִלָּא,
 וְאֲתַעַר רַחֲמֵי בְּכִלְהוּ עֲלֵמִין. תּוֹדַת שְׁלָמִיו, רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר, הָא דְּאָמַר רַבִּי חֵיִיא שְׁפִיר, דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 אֲתַבְּרָכָא מֵאִינוּן תְּרִי, דְּאִינוּן שְׁלָמָא דְּכִלָּא. רַבִּי יוֹסִי
 אָמַר, לָחֵם חֶמֶץ הָא יְדִיעַ, וְהָא אֲתַמַּר כְּמָה דִּהוּהָ חֲטָאָה,
 כִּךְ הוּא מְקַרְבַּ בְּהוּא גּוּוֹנָא מִמַּשׁ.

תָּא חֲזִי, חֵלֶת מִצַּת חֶסֶר, כְּמָה דְאַתְמַר בְּלוּלוֹת בְּשֶׁמֶן
 וְרִקְיָקִי מִצּוֹת מְשׁוּחִים בְּשֶׁמֶן. לְמַאי קָא רְמִינָא.
 (שמנות רכ"ג ע"א) אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הֵינִי אֵינּוֹן (בראשית א) לֵהֵט
 הַחֶרֶב הַמֵּתֶהֱפֶכֶת וְגו'. בְּגִין דְּכֻלְהוּ אַתְמַנֵּן עַל אֲרַחֲיִיהוּ
 דְּבִנְיָנָא, עַל אֵינּוֹן דְּעֵבְרִין עַל פְּקוּדֵי אֲוֲרֵייתָא, וְעַל
 דָּא כֻּלָּא סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן, לְאַמְשָׁכָא מִשַּׁח רַבּוּת מֵאַתֵּר
 עֲלָאָה לְתַתָּא, וְיִתְבָּרְכוּן כְּלָהוּ כְּחֻדָּא, מֵהֵהוּא מִשַּׁח רַבּוּת
 קוּדְשָׁא.

וְדָא הוּא יֵין לְנִסּוּךְ, וְהָא אֲוִקִימָנָא רְבִיעִית הֵהִין. וְאַתֵּר
 חַד (ס"א תל"י) מְלִי יֵין וְשֶׁמֶן וּמִים לְנִסּוּךְ, וְהָא
 אֲוִקִימָנָא מְלִי, מִים לְאַשְׁקָאָה גְּנַתָּא, וְכֹל אֵינּוֹן נְטִיעָן.
 וְעַל דָּא, אֵית מִים וְאֵית מִים. יֵין, אֵית אַתֵּר דְּאִיהוּ טוֹב,
 וְאֵית אַתֵּר דְּאִיהוּ לְאַעֲנֵשָׁא דְּאִיהוּ דִּינָא.

עַל דָּא, מֵאן דְּחָמִי יֵין בְּחֻלְמִיָּה, אֵית לְמֵאן דְּאִיהוּ טַב,
 וְאֵית לְמֵאן דְּאִיהוּ דִּינָא. אֵי תַלְמִיד חָכָם הוּא, כְּתִיב
 (תהלים קד) וַיֵּין יִשְׁמַח לֵבָב אָנוּשׁ. וְכְתִיב (שיר השירים א) כִּי
 טוֹבִים דוּדְךָ מִיֵּין, וְדָא הוּא יֵין דְּמִנְטְרִי, דְּחֻדֵי לְכֻלָּא.
 וְאֵי לָא, (משלי לא) תָּנוּ שֶׁכֶר לְאוּבֵד וַיֵּין לְמָרִי נֶפֶשׁ. אֵית
 יֵין אַחֲרָא דְּאִיהוּ דִּינָא. וְעַל דָּא, יָאוּת לְקַרְבָּא אֱלִין מְלִין
 בְּקַרְבְּנִיָּה, בְּגִין דִּיתְעַבֵּר דִּינָא, וְיִתְעַר רַחֲמֵי. אַעֲבַר יֵין,
 וְאֵייתִי יֵין, וְכֵן בְּכֻלָּא.

וְשֶׁמֶן לֹא אֶעֱדֵי מִקְרִבְנִיה לְעֶלְמִין, בַּר מִמְּנַחַת קְנָאוֹת
דְּכֹתִיב, (במדבר ה) לֹא יִצּוֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְגו'. דְּהָא

הֲכֹא לֹא בַּעֲיָא רַחֲמֵי, דְּהָא כֹּלָא דִּינָא, דְּכֹתִיב, (במדבר ה)
וְצִבְתָּהּ בְּטִנָּה וְנִפְלָה יִרְכָּה. וְכֹתִיב (במדבר ה) יִתֵּן יְי' וְגו',

וְעַל דָּא וְזֹאת תּוֹרַת זִבְחַת הַשְּׁלָמִים אִם עַל תּוֹדָה יִקְרִיבֶנּוּ.
רַבִּי חֲזַקְיָה הָוֵה יְתִיב קָמִיה דְּרַבִּי יִצְחָק, קָמוּ בְּפִלְגּוֹת
לִילִיא לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא. פִּתַּח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר,

(תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְי' כָּל עַבְדֵי יְי' וְגו', הָאִי קָרָא
הָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיא, וְהָא אֲתָמַר. אֲבָל הָאִי שְׁבַחָא הוּא
דְּכָל אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא. וּמֵאֵן אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא, וַיִּדְעִין לִיְחִדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא
כְּדָקָא יְאוּת. וְשְׁבַחָא דְּאֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, אֵינּוֹן
דְּקִימִין בְּפִלְגּוֹ לִילִיא לְמַלְעֵי (דף י"ג ע"א) בְּאוּרִייתָא
וּמִתְדַבְּקֵי בָּהּ בְּכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְשְׁבַחָא לִיה לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּמִילֵי דְּאוּרִייתָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ קָם בְּפִלְגּוֹת לִילִיא לְמַלְעֵי
בְּאוּרִייתָא, וְרוּחַ צָפוֹן אֲתָעַר בְּפִלְגּוֹת לִילִיא, הֵהִיא

אֵילָתָא קְיִימָא וּמִשְׁבַּחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וּבְשַׁעְתָּא דְּהִיא קְיִימָא, כַּמָּה אֶלְפָּה, וְכַמָּה רַבְבּוֹן, קְיִימִין
עֲמָה בְּקִיּוּמֵיהוּ, וְכִלְהוּ שְׁאָרֵן לְשְׁבַחָא לְמַלְכָּא קְדִישָׁא.
הֵהוּא מֵאֵן דְּזָכִי וְקָם בְּפִלְגּוֹת לִילִיא לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא,

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִית לִיה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּכְתִיב,
 (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ
 הַשְּׂמִיעֵנִי. וְכָל אֵינּוֹן אוֹכְלוֹסִין לְעֵילָא, וְכָל בְּנֵי
 תוֹשְׁבַחְתָּא דְּמוֹמְרִין לְמֵאֲרִיהוֹן, כְּלָהוּ מִשְׁתַּכְּכִי בְּגִין
 תוֹשְׁבַחְתָּא דְּאֵינּוֹן דְּלָעוּ בְּאוֹרֵייתָא, וּמְכַרְזֵי וְאִמְרֵי, (תהלים
 קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ. אֲתוֹן בָּרְכוּ אֶת יְיָ.
 אֲתוֹן שִׁבְחוּ לְמַלְכָּא קְדִישָׁא אֲתוֹן אֲעֵטְרוּ לִיה לְמַלְכָּא.
 וְהֵיא אֵיילָתָא מִתְעַטְרָא בֵּיה בְּהוּא בַר נֶשׁ, וְקָמַת
 קָמִי מַלְכָּא, וְאִמְרַת חָמִי בְּמֵאֵי בְּרָא אֲתִינָא
 לְקַמְךָ, בְּמֵאֵי בְּרָא אֲתַעְרָנָא לְגַבְךָ, וּמֵאֵן אֵינּוֹן דְּשִׁבְחָא
 כְּלָא דְּלָהוֹן קָמִי מַלְכָּא. הֲדַר וְאִמַר, הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ
 בְּלִילוֹת. אֵלִין אֲקָרוּן עַבְדֵי יְיָ, אֵלִין אֲתַחְזוֹן לְבָרְכָא
 לְמַלְכָּא. וּבְרַכְתָּא דְּלָהוֹן בְּרַכְתָּא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים
 קלד) שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְיָ וְגו'. אֲתוֹן אֲתַחְזוֹן
 דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא יְתַבְּרַךְ עַל יַדְיִיכוּ וּבְרַכְתָּא דְּעַל יַדְיִיכוּ
 בְּרַכְתָּא הִיא.

שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. מַהוּ קֹדֶשׁ. אֲתַר עֲלָאָה, דְּמִבּוּעָא
 דְּנַחְלָא עֲמִיקָא נְפִיק מִנִּיה. דְּכְתִיב, וְנָהַר יוֹצֵא
 מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת. וְעֵדֶן הוּא דְּאִקְרִי קֹדֶשׁ עֲלָאָה, בְּגִין כִּף
 שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. וּבַר נֶשׁ דְּעַבִּיד כֶּן, וְזָכִי לְהֵאֵי, מֵאֵי
 קָא מְכַרְזֵי עָלֶיהָ. יְבָרְכֶךָ יְיָ מִצִּיּוֹן, אֲתַר תַּבְּרַךְ לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, מֵאַתֶּר דְּאַקְרִי קִדְשׁ עֲלָאָה. וְהוּא יְבָרַךְ לְךָ
 מֵאַתֶּר דְּאַקְרִי צִיּוֹן, דְּאֵת וּמִטְרוּנִיתָא תַּתְּבַרְכוּן כַּחְדָּא.
 כַּמָּה דְּזוּוּגָא דְלִכּוֹן הוּהּ כַּחְדָּא לְשִׁבְחָא לְמַלְכָּא. כִּךְ
 מִהֵהוּא אַתֶּר דְּמַתְּבַרְכָּא כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, מִהֵהוּא
 אַתֶּר יְזַמִּין לְךָ בְּרַכְּאָן, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב יְבָרְכֶךָ יי' מִצִּיּוֹן
 וְרֵאֵה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם. מֵאֵן הוּא טוֹב יְרוּשָׁלַם. אִינּוֹן
 בְּרַכְּאָן דְּנַפְקָא לָהּ מִמַּלְכָּא, עַל יַדֵּי דְהֵהוּא דְרָגָא קַדִּישָׁא
 דְּצַדִּיק. וְעַל דָּא, יְבָרְכֶךָ יי' מִצִּיּוֹן וְרֵאֵה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם,
 וְכֻלָּא חַד מְלָה.

וְרֵאֵה בָּנִים לְבָנֶיךָ וְגו', וְרֵאֵה בָּנִים לְבָנֶיךָ שְׁפִיר, מֵהוּ
 שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, מֵאִי קָא בְּעֵי הַכָּא עַל יִשְׂרָאֵל.
 אֲלֵא, בְּגִין דְּאַסְגִּי שְׁלָמָא לְעֵילָא, דְּכַד הוּא זְכִי לְכוּלֵי
 הָאִי, אֲסָגִי שְׁלָמָא לְעֵילָא וְתַתָּא. שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל,
 סַתָּם. וְשְׁלוֹם שְׁבַחָא הוּא דְעֵילָאִי וְתַתָּאִי, שְׁבַחָא הוּא דְכָל
 עֲלָמִין. וּמְלֵי דְאוּרֵייתָא אֲסָגִיאוּ שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא, דְכַתִּיב,
 יי' עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן יי' יְבָרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם.

(ויקרא ד) נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (שיר השירים ב) עַד
 שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים וְגו', כַּמָּה אֵית לָהּ לְבָנֵי
 נְשָׂא לְאוּדְהָרָא מִחוּבֵיהוֹן, דְּלֵא לְמַחֲטֵי קָמִי מְאָרִיהוֹן,
 דְּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּרוּזָא נְפִיק וְקָאֲרִי, אַתְּעָרוּ בְּנֵי
 עֲלָמָא לְבִיבּוֹ לְקָמִי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. אַתְּעָרוּ לְאוּדְהָרָא

מִחוּבֵיכֹו. אֶתְעֲרוּ נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא דִּיהֵב בְּגוּוֹיִיכוּ מֵאֲתַר
קְדִישָׁא עֲלָאָה.

דְּתַנִּינָן, בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶפִּיק נִשְׁמַתָּא
לְנַחְתָּא בְּבִנֵי נְשָׂא, אֶסְהִיד בָּהּ בְּכַמָּה יְעוּדִין,
בְּכַמָּה קְסִטוּרִין, בְּגִין לְנִטְרָא פְּקוּדוּי. וְלֹא עוּד אָלֹא
דְּאֶעְבֵּר לָהּ בְּאֶלְפָּה וְתַמְנִיא עֲלִמִין לְאֶשְׁתַּעֲשַׁעָא, וְלִמְחֻמֵי
בְּהוּ יִקְרָא דְּאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא. (נִפְקָא) וְקִיִּמָּא
קָמִי מְלַכָּא בְּלָבוּשׁ יָקָר, בְּדִיוֹקְנָא דְּהֵאִי עֲלִמָּא, בְּלָבוּשׁ
יָקָר עֲלָאָה אֶסְתַּכְּלַת בִּיקְרָא דְּמְלַכָּא כָּל יוֹמָא, וְאֶעֱטַר
לָהּ בְּכַמָּה עֲטָרִין.

בְּשַׁעְתָּא דְּמָטִי זְמַנָּא לְנַחְתָּא לְעֲלִמָּא, עֵבֶדַת מְדוּרָהָא
בְּגִנְתָּא דְּעֵדָן דְּאֶרְעָא תְּלַתִּין יוֹמִין, לְמִחְמֵי
יִקְרָא דְּמֵאֲרִיהוֹן דְּצְדִיקֵיִיא, וְסִלְקָא לְאֶתְרָהָא לְעִילָא,
וּבִתֵּר דָּא נַחְתַּת לְעֲלִמָּא, (דף י"ג ע"ב) אֶעֱטַר לָהּ מְלַכָּא
קְדִישָׁא, בְּשִׁבְעַת עֲטָרִין, עַד דְּאֶתַת וְעֵאלַת בְּגוּ גּוּפָא דְּבַר
נָשׁ. וְכַד אִיהִי בְּגוּפָא דְּבַר נָשׁ, וְחֲבַת בְּהֵאִי עֲלִמָּא,
וְאֶשְׁתַּדְּלַת בְּחִשׁוּכָהָא. אוּרִייתָא תּוּוּהָא עֲלָהּ, וְאֶמְרַת,
וַיְמָה כָּל יִקְרָא דָּא, וְכָל אֲשֶׁלְמוּתָא אֲשֶׁלִּים לְנַפְשָׁתָא
מְלַכָּא עֲלָאָה, וְהֵיא חֲבַאת קָמִיָּה, נְפֶשׁ כִּי תַחֲטָא, מַה דִּין
הוּא דְּתַחֲטָא.

אֶמַר רַבִּי יוֹסִי, נְפֶשׁ כִּי תַחֲטָא אֶהֱדַרְנָא לְקָרָא עַד

שִׁיפוּחַ הַיּוֹם, עֵיטָא לְהָאֵי נַפְשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מִחֻבָּהָא,
 וְתִיתּוּב לְאַתְדַּכָּאָה, עַד שִׁיפוּחַ הַיּוֹם, עַד שְׁלֵא יִפּוּחַ
 יוֹמָא דְהָאֵי עֲלֵמָא, וְיִיתִי הֵהוּא יוֹמָא תְקִיפָא, דִּיתְבַּע לָהּ
 מִלְכָּא דִּינָא, לְנַפְקָא מִהָאֵי עֲלֵמָא. וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דָּא
 הוּא רְזָא בֵּין חֲבֵרֵי יָא דְקָא אֲמָרִי, דְּבִשְׁעָתָא דְמָטִי זְמָנָא
 דְּדַבֵּר נָשׁ לְנַפְקָא מִן עֲלֵמָא, צוּלְמָא דְּדַבֵּר נָשׁ אֲתַעְבֵּר
 מִנִּיהּ, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב עַד שִׁיפוּחַ הַיּוֹם, עַד דְּלֵא יִנְשׁוּף
 יוֹמָא לְנַפְקָא מִהָאֵי עֲלֵמָא. וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דְּאֲתַעְבֵּר
 צוּלְמָא, יִתּוּב קָמִי מָאֲרִיָּה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תִּרְיִן צוּלְמִין אֵית לִיהּ לְבַר נָשׁ כַּד
 אִיהוּ בְּקִיּוּמִיהּ, חַד רַבְרָבָא, וְחַד זְעִירָא, דְּכָתִיב
 הַצְּלָלִים, תִּרְיִי. וְכַד מִשְׁתַּכְּחִי כַּחֲדָא, כְּדִין הוּא בַר נָשׁ
 בְּקִיּוּמִיהּ. וְעַל דָּא, וְנָסוּ הַצְּלָלִים כְּתִיב. כְּדִין בְּעֵי בַר נָשׁ
 לְאַסְתַּכְּלָא בְּעוּבְדוּי, וּלְתַקְנָא לֹון קָמִי מָאֲרִיָּה, וְיִוּדִי
 עֲלִיָּהּ. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲקָרִי רַחוּם וְחַנּוּן,
 וּמְקַבֵּל לְאַיְנוּן דְּתַבִּין קָמִיָּה.

וְדָא הוּא עַד שִׁיפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים, דְּכִיּוֹן דְּאַיְנוּן
 צְלָלִים מִתְעַבְּרִין מִנִּיהּ, וְאִיהוּ תַפִּיס בְּקוּלְרָא,
 תְּשׁוּבָהּ הִיא אֲבַל לָא מְעֲלִיא כָּל כַּף כְּזִמְנָא דְּקָאִים אִיהוּ
 בְּקִיּוּמִיהּ. וְשְׁלֵמָה מִלְכָּא אֲכָרִיז וְאָמַר, (קהלת יב) וְזָכוֹר אֶת
 בּוֹרְאֵךְ בְּיָמֶיךָ בְּחֻרוֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יִבְאוּ יָמֶיךָ הָרְעָה וְגו'.

וְעַל דָּא עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם, דְּבַעֵי בַר נָשׁ לְאַתְקְנָא
 עוּבְדוּי. דְּכַד מָטוּן יוֹמוּי לְאַסְתְּלֶקְא מִן עֲלָמָא,
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא תוּהָא עָלֵיהּ, וְאוּמַר, וְנִפְּשׁ כִּי תַחֲטָא
 וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהֵי, וְהָא אוּמִינָא לָהּ בְּאוּמָאָה דְשְׁמֵי דְלָא
 לְשִׁקְרָא בִּי, וְאַסְהֶדִית בְּהָ פֶד נַחַת לְעֲלָמָא, וְהוּא עַד
 וְדַאי, מִכְּמָה זְמַנִּין דְאַסְהֶדִית בְּהָ, לְנִטְרָא פְקוּדֵי. בְּגִין
 כִּךְ הוּאִיל וּבַר נָשׁ הוּא עַד, בְּשַׁעְתָּא דִּיתוּב קָמִי מִלְכָּא,
 אוּ רָאָה אוּ יָדַע. אוּ רָאָה, אִינּוּן חוּבִין דְעֵבֵד וְאַסְתְּכַל
 בְּהוּ. אוּ יָדַע בְּבִירוּרָא דְמִלָּה דְעֵבֵר עַל פְּקוּדָא דְמֵאֲרִיָּה,
 אִם לֹא יִגִּיד, אִם לֹא יוֹדֵי עָלֵיָּהּ קָמִי מֵאֲרִיָּה (מִזָּה כְּתִיב) כִּד
 יִפּוּק מֵהָאֵי עֲלָמָא, וְנִשָּׂא עֲוֹנוֹ. וְכִד יִשָּׂא עֲוֹנוֹ, הֵיאֵךְ
 פִּתְחִין לֵיהּ פִּתְחָא, וְהֵיאֵךְ יִקּוּם קָמִי מֵאֲרִיָּה, וְעַל דָּא
 נִפְּשׁ כִּי תַחֲטָא כְּתִיב.

(ויקרא ד) נִפְּשׁ כִּי תַחֲטָא. רַבִּי אַבָּא פִּתַח, (תהלים מד) כָּל זֹאת
 בְּאַתְנֹו וְלֹא שְׂכַחְנוּךְ וְלֹא שְׁקִרְנוּ בְּבִרְיָתְךָ. כָּל זֹאת
 בְּאַתְנֹו, כָּל אֱלוֹ בָּאוּ עָלֵינוּ מִבְּעֵי לֵיהּ. אֲלָא כָּל דִּינִין
 דְלַעֲיִלָּא אָתוּ עֲלָנָא. וְלֹא שְׂכַחְנוּךְ, וְלֹא אֲנִשְׁינָא מִלּוּלֵי
 אוּרִיָּתְךָ. מִכָּאן אוּלִּיפְנָא, כָּל מֵאן דְאַנְשֵׁי מְלוּלֵי
 אוּרִיָּתָא, וְלֹא בְּעֵי לְמַלְעֵי בְּהָ, כְּאֵלוּ אֲנִשֵׁי לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְהָא אוּרִיָּתָא כְּלָה שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 הוּי.

וְלֹא שִׁקְרָנוּ בְּבְרִיתְךָ, דְּכָל מֵאן דְּמִשְׁקַר בֵּיהּ בְּהַאי אֲתָ
 קִיַּימָא קִדִּישָׁא דְרִשִׁים בֵּיהּ, כְּאֵלוּ מִשְׁקַר בְּשִׁמָּא
 דְּמִלְכָּא, בְּגִין דְּשִׁמָּא דְּמִלְכָּא אֲתִרְשִׁים בֵּיהּ בְּבַר נֶשׁ.
 וְקָרָא אַחֲרָא אוֹדֵי בֵּיהּ בְּהַאי קָרָא, דְּכִתְיב, (תהלים מד) אִם
 שִׁכַּחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וְנִפְרוּשׁ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר. אִם שִׁכַּחְנוּ
 שֵׁם אֱלֹהֵינוּ, כִּמְה דְּאֲתָ אִמַר וְלֹא שִׁכַּחְנוּךָ (דָּא הִיא אוֹרִיַּיתָא
 דְּאִיהוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ). וְנִפְרוּשׁ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר, כִּמְה דְּאֲתָ אִמַר,
 וְלֹא שִׁקְרָנוּ בְּבְרִיתְךָ. וְכֹלָא חַד מְלָה. מֵאֵי שִׁקְרָא הָכָא.
 דְּפָרִישׁ כַּפֵּיו לְרִשׁוּתָא אַחֲרָא, וּמִשְׁקַר בְּהַאי בְּרִית. וְעַל
 דָּא אוֹרִיַּיתָא אַחֲדַת בְּהַאי, דְּכָל מֵאן דְּנָטִיר הֵיא בְּרִית,
 כְּאֵלוּ נָטִיר אוֹרִיַּיתָא כְּלָה, וּמֵאן דְּמִשְׁקַר בְּהַאי, כְּאֵלוּ
 מִשְׁקַר בְּאוֹרִיַּיתָא כְּלָה.

תָּא חֲזִי, אַבְרָהָם עַד לָא אֲתַגְזֹר, הָא לָא אֲתַמַּר דְּאִיהוּ
 נָטִיר אוֹרִיַּיתָא, כִּיּוֹן דְּאֲתַגְזֹר מֵה כְּתִיב, (בראשית כו)
 עֲקֹב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֵרְתִּי מִצּוֹתַי
 חֲקוֹתַי וְתוֹרֹתַי. וְכֹלָא בְּגִין דְּאֲתַגְזֹר, אֲתִרְשִׁים בֵּיהּ
 רִשִׁימָא קִדִּישָׁא, וְנָטִיר לִיהּ כְּדָקָא יְאוּת, סְלִיק לִיהּ
 כְּאֵילוּ נָטִיר אוֹרִיַּיתָא כְּלָה. יִצְחָק (דף ו"ד ע"א) אוּף הָכִי כְּתִיב,
 (בראשית יז) וְאֵת בְּרִיתִי אֲקִים אֶת יִצְחָק. וְעַל דָּא אוֹרִיַּיתָא
 אַקְרִי בְּרִית.

תָּא חֲזִי, יוֹסֵף בְּגִין דְּנָטִיר לִיהּ לְהַאי בְּרִית, וְלֹא בַּעַא

לְשַׁקְרָא בֵּיהּ, זָכָה לִיקְרָא בְּהַאי עֲלָמָא, וְלִיקְרָא לְעֲלָמָא
 דְּאִתִּי. וְלֹא עוֹד, אֲלָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁרִי שְׁמִיָּה
 בְּגוּיָהּ, דְּכְתִיב, (תהלים פא) יְעוֹדוֹת בֵּיהוֹסֶף שָׁמוּ. וְזָכָה
 לְבִרְכַּתָּא דְּהַאי עֲלָמָא, וְלְבִרְכַּתָּא דְּעֲלָמָא דְּאִתִּי.

אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (דברים לג) בְּכוֹר שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ וְגו'.
 יוֹסֵף בְּגִין דְּנָטִיר לְהַאי בְּרִית, זָכָה בְּשׁוּר, דְּאִיְהוּ
 קְדָמָאָה לְקַרְבָּנָא. אֲמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי אֲמַאי
 אֲתַבְּרֵךְ בְּמִלָּה דְּאִיְהִי שְׁמַאלָא, בִּימִינָא מְבַעֵי לִיה, דְּהֵא
 כְּתִיב (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׁמַאל. אֲמַר לִיה בְּגִין דְּיִגִּין
 עַל חוּבֵי דִירְבָּעִים.

אֲמַר לִיה, רְזָא אוֹלִיפְנָא בְּהַאי קָרָא, דְּכִיּוֹן דְּיוֹסֵף נָטֵר
 לִיה לְהַאי בְּרִית, דְּהַאי בְּרִית אָחִיד בְּתֵרִין דְּרַגִּין,
 וְאִינּוֹן תֵּרִין דְּרַגִּין לְעֵילָא, בְּשִׁמְהֵן אֲתַקְרוּן. וְאוֹלִיפְנָא
 בְּפֻרְשַׁת פָּרָה אֲדוּמָה, דְּהַאי פָּרָה חַד דְּרַגָּא מְאִינּוֹן תֵּרִין
 דְּרַגִּין עֲלָאִין הוּי, וְזוּוּגָא דְּפָרָה שׁוּר אַקְרִי, וְדָא הוּא
 בְּכוֹר שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאִים קַרְנֵי הָדָר לוֹ וְדָא. וְלָאוּ
 הַאי פְּשׁוּר דְּעֲלָמָא, אֲלָא וְקַרְנֵי רְאִים קַרְנֵי. קַרְנָא עֲלָאָה
 הוּא עַל כָּל אַחַרְנִין, וְעַל דָּא בְּהֵם עַמִּים יִנְגַח יַחַדְדֵי
 אֲפִסֵּי אַרְצָא.

אֲמַר רַבִּי אַבָּא, מִשְׁמַע, דְּכָל מֵאן דְּנָטִיר לְהַאי אֲת
 רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, אִינּוֹן תֵּרִין דְּרַגִּין עֲלָאִין

אֶתְקַשְׁרוּן בֵּיתוֹ. לְנֹטְרָא לִיּהּ בְּכֹלָא, וְלֹאֲעֵטְרָא לִיּהּ בִּיקְרָא
 עֲלָאָה. וְעַל דָּא זָכָה בְּתַרִּין (לך לך צ"ג) מַלְכוּ. חַד הוּא. וְחַד
 בְּנוּ. דְּכִיּוֹן דְּשְׁלֵמָה מַלְפָּא אֶתְדַבֵּק בְּנָשִׁים נְכָרִיּוֹת,
 אֶתְיִיְהִיב מַלְכוּתָא לִירְבַעַם, וְעַל דָּא בְרִית חָבִיב מִכְּלָא.
 בְּגִין כֶּךָ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי בַר נָשׁ דְּאוּלִּיד בַּר,
 אֶתְקַשֵּׁר בְּשִׁכְיִנְתָּא, דְּהִיא פִתְחָא דְכָל פִּתְחִין (ס"א

וְהָאִי רַבִּיא דְאַתְגִּזֵּר אֶתְקַשֵּׁר בְּשִׁכְיִנְתָּא, דְּהִיא פִתְחָא דְכָל בְּתַרִּין) עֲלָאִין, פִּתְחָא
 דְּאֶתְקַשֵּׁר בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא. (דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן) וְהָהוּא דְמָא
 דְּנִפְיָק מִהָהוּא רַבִּיא, נָטִיר קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 וּבְשַׁעְתָּא דְּדִינִין מִתְעַרְוּ בְּעֲלָמָא, אֲשַׁגַּח קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא בְּהָהוּא דְמָא, וְשׁוֹיֵב עֲלָמָא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב (בראשית
 יז) וּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוּל לָכֶם כָּל זָכָר. וְכְתִיב (תהלים צ) וְאִם
 בְּגִבּוֹרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה. וְכֹלָא בְּחַד מִתְקַלָּא סְלִקָּא.

תָּאנָא בְּהָהוּא דְמָא, זָכִי עֲלָמָא לְאַתְבַּסְמָא בְּחֶסֶד,
 וְקִיִּימִין כְּלָהוּ עֲלָמִין, דְּכְתִיב, (ירמיה לג) אִם לֹא
 בְרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלֵה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְגו'. אִם לֹא בְרִיתִי
 תִּינַח. יוֹמָם וּלְיָלֵה לְמָתָּה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּנִינָן תַּרִּין כְּתַרִּין אֶתְאַחַדְדֵּן כְּחַדָּא,
 וְאִינוּן פִּתְחָא דְכָל שְׁאָר כְּתַרִּין, וְתָאנָא, חַד דִּינָא,
 וְחַד רַחֲמִי, וּמִתְבַּסְמָן דָּא בְּדָא, דְּכֶר וְנוֹקְבָא. (ס"א וְתָאנָא
 חַד דְּכֶר וְחַד נוֹקְבָא, חַד דִּינָא, וְחַד רַחֲמִי) בְּסִטְרָא דְּדְכוּרָא שְׂרִיא חֶסֶד.

(לך לך צ"ד) בְּסֵטְרָא דְנוֹקְבָא שְׂרִיא דִּינָא. (ובגין כך) חַד חוֹרָא
 וְחַד סוּמְקָא. וּבְגִין לְאַתְבְּסָמָא דָּא בְּדָא, (בגין כך) מִתְקַשְׁרֵן
 דָּא בְּדָא. וְהָאִי בְּרִית אַחִיד בְּהוּ בְיוֹמָם וְלִילָה, בְּדִינָא
 וְחֻסְדָּא. בְּדִינָא בְּקַדְמִיתָא. וְלִבְתַּר שְׂרִיא בֵּיהּ בְּחֻסְדָּא,
 וְאַתְבְּסָם בְּכֻלָּא. וְדָא הוּא בְּרִית דְּאַקְרִי יוֹמָם וְלִילָה,
 דְּאַחִיד בְּתַרוּוּיָהּ.

וּמֵאֵן דְּזָכִי לְנִטְרָא לְהָאִי בְּרִית כְּדָקָא יְאוּת, וְלֹא חָטִי
 בֵּיהּ כָּל יוֹמוֹי, אַחִיד בְּהוּ בְיוֹמָם וְלִילָה. וְזָכִי
 לְתַרִּין עָלְמִין, עָלְמָא דָּא וְעָלְמָא דְּאַתִּי. וְעַל דָּא אַקְרִי
 אֲבֵרָהֶם שְׁלִים, דְּכְתִיב, (בראשית יז) הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה
 תָּמִים, וְאִמְתִּי אַקְרִי שְׁלִים. כִּד זָכָה בְּתַרוּוּיָהּ, בְיוֹמָם
 וְלִילָה. דְּכְתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוָה יְיָ חֻסְדּוֹ וּבְלִילָה
 שִׁירָה עָמִי. וְתַרוּוּיָהּ אַחְסִין אֲבֵרָהֶם. וְלֹא אַתְקִימָא בֵּיהּ
 חֻסְדָּא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, עַד דְּאַתְגְּזֹר. פִּיּוֹן דְּאַתְגְּזֹר, אַתְקִימָם
 בֵּיהּ, וְזָכָה לְתַרוּוּיָהּ, וְאַקְרִי שְׁלִים.

כְּמָה דְּתַנִּינָן דְּכְתִיב, (בראשית יח) וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל
 כְּחוּם הַיּוֹם. פֶּתַח הָאֵהָל, דָּא הוּא כְּתָרָא עֲשִׂירָאָה
 דְּמִלְכָּא, דְּאִיהוּ פֶּתַח לְכָל מְשַׁכְּנָא קְדִישָׁא דְּשָׂאָר
 כְּתַרִּין, וְקַרְיָיָה דְּדוּד מִלְכָּא (להאי) פֶּתַח אַ צְדָקָא, דְּכְתִיב,
 (תהלים קיח) פֶּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָקָא, וּכְתִיב זֶה הַשַּׁעַר לִי.
 כְּחוּם הַיּוֹם. כִּד נִהְרָא נִהִירוּ דְּחֻסְדָּא, חוּלְקָא עַדְבֵּיהּ, כְּמָה

דִּיתִיב בְּהָאֵי, יְתִיב בְּהָאֵי. אֵימַתִּי אֶתְקַיְיִמוּ בֵּיהּ, כִּד
 אֶתְגְּזֹר. וּבְגִין כִּךְ אֶקְרִי בְּרִית יוֹמָם וְלַיְלָה. תָּאנָא כְּתִיב,
 (שְׁמוֹת יב) וּפְסַח יִי' עַל הַפֶּתַח. מֵאֵי וּפְסַח יִי' עַל הַפֶּתַח.
 דְּשָׂרְיָא עַל הָאֵי פֶתַח חֹסֵד, לְאֶתְבַּסְמָא. וּבְגִינֵי כִּךְ וְלֹא
 יִתֵּן הַמְּשָׁחִית וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא תְּנִינָן, גִּיּוֹרָא כִּד אֶתְגְּזֹר וְעֵייל
 תַּחוֹת גְּדַפֵּי דְשְׁכִינְתָא, אֶקְרִי גַר צְדָק וְלֹא יִתִּיר,
 גַּר צְדָק וְדָאֵי, זָכִי לְמֵיעַל בְּהֵוֹא (דף י"ד ע"ב) כִּתְרָא דְצְדָק
 וְאֵת אִמְרַת יוֹמָם וְלַיְלָה דְזָכוּ לְתַרְוּיָהּ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, לָא דְמֵי מֵאֵן דְּאֵתִי
 מִשְׁרָשָׁא קְדִישָׁא, וּמְגֻזְעָא דְקָשׁוּט, לְמֵאֵן דְּאֵתִי
 מְגֻזְעָא בִישָׁא, וּמִשְׁרָשָׁא דְגַעְלֵי בִישִׁין תְּקִיפִין. בִּישְׁרָאֵל
 כְּתִיב בְּהוּ, (ירמיה ב) וְאֲנֹכִי נִטְעַתִּיךְ שׁוֹרֵק כְּלָה זֹרַע אֲמַת.
 בְּאוּמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה כְּתִיב (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בָּשָׂר
 חֲמוּרִים בְּשָׂרָם וְזָרְמַת סוּסִים זָרְמַתָּם.

וּבְגִין כִּךְ, יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין זֹרְעָא דְקָשׁוּט, גְּזַעָא
 דְּאֶתְבַּסְמוּ בְּטוֹרָא דְסִינַי, וְאֶתְפַּסֵּק מְנִיָּהּ כֹּל
 זוּהָמָא, כְּלָהּ מִתְבַּסְמִין, וְכִלְהוּ עֵיילֵי בְקִימָא קְדִישָׁא
 דְיוֹמָם וְלַיְלָה, לְמַהוּי שְׁלָמִים בְּכִלָּא. אֲבָל בְּאוּמוֹת עוֹבְדֵי
 עֲבוּדָה זָרָה, קָשִׂיא לְמַעַבְר מְנִיָּהּ זוּהָמָא, וְאֶפִּילוּ עַד ג'
 דְרִין. וּבְגִין כִּךְ גַּר צְדָק. וְדָאֵי.

דְּאָמַר רַב הַמְנוּנָא סָבָא, אִוְמוֹת עֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, עַד
 לֹא אֶתְגְּזְרוּ שְׂרִיין בְּכַתְרִין תַּתְּאִין דְּלֹא קְדִישִׁין,
 וְרוּחַ מְסֻאָבָא שְׂרִיא עַל־יְהוּ. כִּיּוֹן דְּאֶתְגִּירוּ וְאֶתְגְּזְרוּ,
 שְׂרִיין בְּכַתְרָא קְדִישָׁא (שֶׁל שְׂכִינְתָא) דְּשְׂרִיא עַל שְׂאָר כַּתְרִין
 תַּתְּאִין, וְרוּחָא קְדִישָׁא שְׂרִיא עַל־יְהוּ. אֲבַל יִשְׂרָאֵל,
 קְדִישִׁין בְּנֵי קְדִישִׁין, דְּגִזְעִין וְשְׂרִישִׁין, וְאֶתְבְּסְמוּ בְּטוֹרָא
 דְּסִינֵי, וְעָלוּ בְּמַהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא קְדִישָׁא. בְּשַׁעְתָּא
 דְּאֶתְגְּזַר שְׂרִיא בְּכֻלָּא, דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים
 בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם.

(ויקרא ה) וְהָיָה כִּי יַחֲטָא וְאָשַׁם וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזֻלָּה וְגו'. רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר, (ישעיה נד) כִּי מִי נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
 מִעֲבוּר מִי נָח. הָאִי קָרָא קְשִׁיא, כְּתִיב (בראשית ז) וּמִי הַמְּבוּל
 הָיוּ עַל הָאָרֶץ. וְכַתִּיב (בראשית ט) וְלֹא יִכְרַת כָּל בָּשָׂר עוֹד
 מִמִּי הַמְּבוּל. מִי הַמְּבוּל כְּתִיב, וְלֹא מִי נָח, וְהָכָא כְּתִיב
 כִּי מִי נָח זֹאת לִי. זֹאת לִי, הֵם לִי מִבְּעֵי לִיָּהּ.

אֱלֹא הָכִי תֵּאנָא, כִּד זַכָּאִין סְגִיאוּ בְּעֵלְמָא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי וּמְשַׁתְּבַח בְּהוּ. דְּתַנִּינָן כִּד שְׂאֲרֵי
 זַכָּאָה בְּעֵלְמָא, וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ, כְּבִיכּוּל אֲטִיל שְׁלָמָא
 בְּעֵלְמָא, וְכָל עֵלְמָא מִתְּבָרְכָא בְּגִינֵיהּ, וְאֲטִיל שְׁלָמָא
 בְּפַמְלִיא שֶׁל מַעְלָה. מְנָא לָן. דְּכַתִּיב, (ישעיה כז) אוּ יַחֲזֹק
 בְּמַעְזֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי. תְּרִין שְׁלָמִין

אֲמַאי הָכָא. אֵלָא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, דְּאֲשְׂרֵי דְכָר וְנוֹקְבָא.
שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, דְּמִתְבָּרְכָאן אַבְהוֹן.

מַאי אֵיפָא בִּינֵיהוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּד מִתְבָּרְכָאן אַבְהוֹן,
שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, דְּאֶקְדִּים שְׁלָמָא בְּכָלֵא. וּבְגִין כַּךְ
שְׁלוֹם קָדִים. יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, מַאי טַעֲמָא לָא אֶקְדִּים
שְׁלוֹם הָכָא. אֵלָא בְּגִין דִּיתַעֲבַר חוּיָא דְשְׂרִיא בְּנוֹקְבָא
בְּקַדְמִיתָא, וַיִּיתֵי דְכוּרָא לְמִשְׂרֵי בְּאַתְרֵיהּ, וּבְגִין כַּךְ
יַעֲשֶׂה אֶקְדִּים, וּלְבַתַּר שְׁלוֹם. (ויקרא פ"א ע"ב ושם מתחילזה המאמר)

תַּאנָּא בּוּזְמָנָא דְזַפָּאָה שְׂאֲרֵי בְּעֵלְמָא, דִּינִין לָא מִתְעָרִין,
וְלָא שְׁלִטִין בְּעֵלְמָא, מִשּׁוּם דִּהֵהוּא בַר נָשׁ זַפָּאָה
הוּא אוֹת בְּעֵלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרֵיהּ,
וְעֵלְמָא מִתְקַיֵּים בְּגִינֵיהּ.

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בּוּזְמָנָא דְבְּנֵי עֵלְמָא אֲשַׁתְּכַחוּ
חֵיבִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא זַפָּאָה
דְּאֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא, (בְּעֵי) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּעֵי
בְּהַדִּיהּ, בְּגִין דִּיבְעֵי רַחֲמִין עַל עֵלְמָא, וַיִּתְפַּיִס בְּהַדִּיָּהּ.
מָה עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲשַׁתְּעֵי בְּהַדִּיהּ עַל אֵינּוֹן
חֵיבֵי עֵלְמָא. אָמַר לִיהּ לְאוֹטְבָא לִיהּ בְּלַחֲדוּי, וְלִשְׂיַצָּאָה
לְכַלְהוּ. מָה אֲרַחֲיָה דִּהֵהוּא בַר נָשׁ זַפָּאָה. שְׂבִיק דִּידיָהּ,
וְנָסִיב לְדְכוּלֵי עֵלְמָא בְּדִיל דִּיתְפַּיִס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּהַדִּיָּהּ.

מִנָּא לָן. מִמֶּשֶׁה. דְּאָמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חָבוּ
 יִשְׂרָאֵל, (שמות לב) עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסֶּכֶה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ
 וְגו' תוּ אָמַר לִיהּ, הֶרֶף מִמְּנִי וְאַשְׁמִידֵם וְגו', בְּהֵאֵי
 שְׁעֵתָא אָמַר מֹשֶׁה אֵי בְּגִין יִקְרָא דִּי דִּי יִשְׁתַּצֹּן יִשְׂרָאֵל
 מִעֲלָמָא, טַב לִי מוֹתָא, וְלֹא יִימְרוּן דְּשִׁבְיָקְנָא הָאֵי דְּכוּלֵי
 עֲלָמָא, בְּגִין יִקְרָא דִּילֵי. מִיַּד וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו יִי
 אֱלֹהִיו. וְאוֹשִׁיט גְּרַמְיָה לַמִּיתָה בְּכַמָּה אַתְרֵי בְּגִינֵיהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל, דְּכֹתִיב וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתֶם וְאִם אֵין מַחְנֵי
 נָא מִסְפָּרָךְ וְגו'. וְתַאנָּא, לָא זֹז מֹשֶׁה מִתַּמָּן, עַד דְּמַחַל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְּכֹתִיב וַיִּנָּחֶם יִי
 עַל הָרַעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. וְכֹתִיב (במדבר יד) וַיֹּאמֶר
 ה' סַלַּחְתִּי כְּדַבַּרְךָ.

וְאֵלוֹ בְּנַח כְּתִיב, (בראשית ו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קִץ כָּל
 בָּשָׂר בָּא (דף ט"ו ע"א) לְפָנָי וְגו'. אָמַר לִיהּ נַח, וְלִי מַה
 אֶת עֲבִיד. אָמַר לִיהּ וְהַקִּימוֹתֵי אֶת בְּרִיתֵי אַתָּךְ וְגו' עֲשֵׂה
 לָךְ תֵּיבַת עֲצֵי גֹפֶר. וְלֹא בַּעַל רַחֲמֵי עַל עֲלָמָא, וּנְחִיתוּ
 מִיָּא, וְאוֹבִידוּ בְּנֵי עֲלָמָא, וּבְגִין כֹּךְ מִי נַח כְּתִיב. מִי נַח
 וְדָאֵי, דְּבִיָּה הוּוּ תַלְיִין, דְּלֹא בַּעַל רַחֲמֵי עַל עֲלָמָא.
 מִכָּאֵן אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, מֵאֵי דְּכֹתִיב, (בראשית ט) וַיַּחַל נַח אִישׁ
 הָאָדָמָה. וַיַּחַל: כִּמָּה דָּאֵת אָמַר, (במדבר ל) לֹא יַחַל
 דְּבָרוֹ, דְּאֶתְעַבִּיד חוּל. אִישׁ הָאָדָמָה, דְּבְגִינֵיהּ אֶשְׁתַּצִּיאֻוּ

בְּנֵי עֲלָמָא, דְּלֹא בְּעָא רַחֲמֵי עֲלֵיהוּ. דְּבַר אַחַר אִישׁ
 (בראשית נ"ח ע"ב) הָאֲדָמָה, דְּבִגְיֵינָהּ אֶתְקַיְיַמַּת לְבַתֵּר
 דְּאֶשְׁתְּצִיאוּ קַדְמָאִי, דְּכְתִיב לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת
 הָאֲדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם וְגו'.

תַּאֲנָא מִי נַח אֶקְרוּן, דְּהוּא גָרִים דְּאֶקְרוּן עַל שְׁמִיהַ.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֹאת לִי מֵאֵי קָא מִיִּירִי. אָלֹא
 אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מִי נַח גָּרְמוּ לִי, דְּאֶגְלִי זֹאת
 בְּעֲלָמָא. דְּכְתִיב וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם. זֹאת אוֹת הַבְּרִית
 וְגו'. אֶת קִשְׁתִּי נָתַתִּי בְּעֶנְן. כְּלוּמַר לִית מֵאֵן דְּאֶשְׁגַּח
 אָלֹא לִיקְרָא דְשָׁמַי דְרַמְיזָא בְּזֹאת. וּמֵאֵן גָּרִים לִיהַ, מִי
 נַח.

מִכָּאֵן סִימְנָא לְחֻסִּידָא וּזְכָאָה, דְּלֹא אֶתְגְּלִיָּא הַאי קִשְׁתִּי
 בְּיוֹמוּי, וְלֹא אֶצְטְרִיךְ עֲלָמָא בְּיוֹמוּי לְהַאי (זאת)
 אוֹת. וּמֵאֵן אִיהוּ. הַהוּא דְּבַעֵי רַחֲמֵי עַל עֲלָמָא, וְאֶתְחַזֵּי
 לְאֶגְנָא עֲלוּי. כְּגוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ
 עֲלָמָא בְּיוֹמוּי לְהַאי אוֹת, דְּהַא הוּא אוֹת סִימְנָא בְּעֲלָמָא
 הוּהַ.

דְּלֹא הוּהַ גְּזֵרָה דְּאֶתְגְּזֹר עַל עֲלָמָא לְעֵילָא, דְּלֹא מְבַטֵּל
 לְהַ. וְהֵינּוּ דְּכְתִיב, (שמואל ב כג) מוֹשֵׁל בְּאָדָם, קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם. וּמִי מוֹשֵׁל בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 כְּבִיכּוּל. צְדִיק. דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גְּזִיר, וְאִיהוּ מְבַטֵּל.

כְּגוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּיוֹמָא חַד הָוָה יְתִיב אַבְבָּא
 דְּתַרְעָא (ב"א דְּמַעְרָתָא) דְּלוֹד, זְקַף עֵינוּי, חָזָא שְׁמַשָּׁא
 דְּנַהֲרִי, וְאַסְתִּים נְהוּרָא ג' זְמַנִּין, אֲדַהְכִי אֶתְחַשֵּׁף נְהוּרָא,
 וְאֶתְחַזִּי בֵּיהּ בְּשְׁמַשָּׁא אוֹכְמָא וִירוֹקָא. אָמַר לִיהּ לְרַבִּי
 אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, תָּא אַבְתְּרָאי בְּרִי, וְנַחְמִי דֵּהָא וְדָאי גְזַרְהָ
 אֶתְגְּזֹר לְעֵילָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאוּדְעָא לִי,
 דְּוִדָּאי תְּלַתִּין יוֹמִין תְּלִיא הַהוּא מְלַתָּא דְּאֶתְגְּזֹר לְעֵילָא.
 וְלֹא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּאוּדְעִיהּ לְצַדִּיקֵיִיא,
 הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (עמוס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יְיָ אֱלֹהִים דָּבָר כִּי
 אִם גָּלָה סוּדוֹ אֶל עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים.

עַד דֵּהוּוּ אוֹלֵי עָאלוּ בֵּתְהוּא פְּרָם. חָמוּ חַד חוּיָא דֵּהוּוּ
 אֶתִּי, וּפּוּמִיָּה פְּתִיחָא (ב"א וְהָרָה לְחִישׁ בְּלִישְׁנִיָּה), וּמְלַהֲטָא
 בְּאַרְעָא בְּעַפְרָא. אֲשַׁתְּנִיק רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְקַטְפֹּר יְדוּי
 בְּרִישִׁיָּה דְּחוּיָא, שְׂכִיךְ חוּיָא, מְאִיךְ פּוּמִיָּה. וְחָמָא לִישְׁנִיָּה
 מְרַחֲשִׁשׁ. אָמַר לִיהּ חוּיָא חוּיָא, זִיל וְאִימָא לֵהוּוּא חוּיָא
 עֲלָאָה, דֵּהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי בְּעֲלָמָא שְׂכִיחַ. עֵיילִיהּ
 לְרִישִׁיָּה לְחַד נוֹקְבָא דְּעַפְרָא. אָמַר גּוֹזֵר אָנָּא, כְּשֵׁם
 דְּתַתָּאָה אֶתְחַזֵּר לְנוֹקְבָא דְּעַפְרָא, כִּן עֲלָאָה יִתְחַזֵּר
 לְנוֹקְבָא דֵּתְהוּמָא רַבָּא.

רְחִישׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּצִלוֹתָא, עַד דֵּהוּוּ מְצִלִי שְׁמַעוֹן חַד
 קָלָא, פּוּטְקָרָא דְּקִיטְפָא עוּלוּ לְאַתְרֵיִיכוּ,

קִטְפִירָא דְבוּרִינִי לֹא שָׂרָאן בְּעֵלְמָא, דְהָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֶּן יוֹחָאי בְּטִיל לֹון. וְכָאָה אַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְמֵאֲרָךְ בְּעֵי
 בִיקְרָךְ עַל כָּל בְּנֵי עֵלְמָא. בְּמִשָּׁה כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ב) וַיַּחַל מֹשֶׁה
 וּגּוֹ', דְמִשְׁמַע דְאַחִיד לִיה פֶּרְגוּדָא, וְאַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן
 גּוֹזֵר, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְקַיֵּים. הוּא גּוֹזֵר, וְאַנְתָּ מְבַטֵּל.
 אַדְהֵכִי חָמָא דְנִהִיר שְׁמִשָּׁא, וְאַתְעֵבֵר הֵהוּא אוּכְמָא,
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי הָא עֵלְמָא אַתְבָּסָם,

עֲאֵל לְבֵיתִיהָ וְדַרְשׁ, (תהלים יא) כִּי צְדִיק יִי צְדָקוֹת (בראשית
 כ"ג ע"א) אֲהֵב יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ פְּנִימוֹ. מֵאֵי טַעְמָא כִּי צְדִיק יִי
 צְדָקוֹת אֲהֵב, מִשּׁוּם דִּישְׂרָאֵל יַחְזוּ פְּנִימוֹ. מֵאֵי פְּנִימוֹ. פְּנִים
 עֵלְאִין דְּבְנֵי עֵלְמָא, בְּעוֹן לְמַבְעֵי רַחֲמֵי מִנִּיהָ, עַל כָּל מַה
 דְאַצְטְרִיכֵן.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהָ, אֵי הֵכִי יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ פְּנִימוֹ
 מְבַעֵי לִיה, אוּ יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ, מֵאֵי יִשְׂרָאֵל יַחְזוּ. אָמַר
 לִיה רַזָּא עֵלְאָה, דְאַיְנוּן (קל"ב) יְמֵי קָדָם דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא,
 סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. וַיְמֵי עוֹלָם, דְזַעִיר אַנְפִּין, דְאַיְנוּן
 אֶקְרוּן פְּנִימוֹ, (דְאַיְנוּן) חָמָאן בְּאַרְחָ מִיִּשְׂרָאֵל מַה דְאַצְטְרִיךְ
 לְמַחֲמֵי.

דְתַאנָּא בְשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח בְּעֵלְמָא,
 וְחָמָא דְמִתְכַשְׂרוֹן עוּבְדִיהוֹן דְּבְנֵי נָשָׂא לְתַתָּא,
 אַתְגַּלִּיֵּיא עֵתִיקָא קְדִישָׁא בְזַעִיר אַנְפִּין, וּמְסַתְכַלֵּן כָּל

אִינוֹן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין סְתִימִין, וּמִתְבָּרְכַן כְּלָהוּ. מֵאֵי טַעְמָא
 מִתְבָּרְכַן. מְשׁוּם דְּמִסְתַּכְלִין אֵלִין בְּאֵלִין בְּאַרְח מִיִּשְׂר,
 דְּלֹא סָטוּ לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (ד' ט"ו ע"ב)
 יִשְׂר יַחֲזוּ פְּנֵימוּ. וּמִתְבָּרְכַן כְּלָהוּ, וּמִשְׁקִיִּין דָּא לְדָא, עַד
 דְּאִתְבָּרְכַן כְּלָהוּ עַלְמִיָּא. וּמִשְׁתַּכְחִי כְּלָהוּ עַלְמִין כְּחַד,
 וּכְדִין אִתְקָרִי (זכריה ד') יי' אֶחָד וְשְׁמוּ אֶחָד.

וְכַד חוּבֵי עַלְמָא סְגִיָּאוּ, אִסְתִּים עֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְלֹא
 מִשְׁגַּחֲזִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וּכְדִין דִּינִין מִתְעָרִי
 בְּעַלְמָא, וְכוּרְסוֹן רְמִיו, וְעֲתִיק יוּמִין אִסְתִּים, וְלֹא
 אֲתַגְלִיָּא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (דניאל ז') חֲזוּהָ הָיִית עַד דֵּי
 כוּרְסוֹן רְמִיו וְעֲתִיק יוּמִין יְתִיב. עַד דֵּי כוּרְסוֹן רְמִיו,
 דְּאִינוֹן כְּתָרִין עַלְאִין, דְּמִשְׁקִיִּין לְכְּלָהוּ אַחַרְנִין, לְאוּקוּמִי
 בְּקִיּוּמֵיהוּ. וּמֵאֵן אִינוֹן. אֲבָהֵן. וְעֲתִיק יוּמִין יְתִיב, וְלֹא
 אֲתַגְלִיָּא. וּכְדִין מְהַפְּכִין חֵיבֵי עַלְמָא רַחְמֵי לְדִינָא.

תַּאנָּא. מִסְטָרָא דְאִימָא, נְפָקִין גְּרִדִּינִין נִימוּסִין קְלִיפִין,
 וְאַחַדִּין בְּקוּלְפוּי דְּגְבוּרָה, שְׁלִטִין עַל רַחְמֵי,
 כְּמָה דְּאִתְ אָמַר (במדבר טז) הַנוֹעָדִים עַל יי', עַל יי' מִמֶּשׁ.
 וּכְדִין אֲשַׁתְּכַחוּ עַלְמִין חֲסָרִין, (ס"א קטירין) דְּלֹא שְׁלִמִין,
 וּקְטָטוּתָא אֲתַעַר בְּכְלָהוּ.

וְכַד בְּנֵי עַלְמָא מְכַשְׂרִין עוּבְדִיהוֹן לְתַתָּא, מִתְבַּסְמָן
 דִּינִין, וּמִתְעַבְרָן, וּמִתְעָרִי רַחְמֵי וְשְׁלִטִין עַל הַהוּא

בִּישָׂא דְאַתְעָר מִן דִּינָא קְשִׂיא. וְכַד מִתְעַרְן רַחְמִי, חֲדוּה
 וְנִיחוּמִין מִשְׁתַּכְּחִין, מְשׁוּם דְּשְׁלִיטִין עַל הַהוּא בִּישָׂא.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות לב) וַיִּנָּחֵם יי' עַל הָרָעָה. וַיִּנָּחֵם
 מְשׁוּם (דְּשְׁלֵטָא עַל הָרָעָה) דְּאַתְכַּפֵּיָא דִּינָא קְשִׂיא, וְשְׁלִטִין
 רַחְמִי.

תְּאַנָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּמִתְבַּסְמָן דִּינִין, וְשְׁלִטִין רַחְמִי, כָּל
 כְּתָרָא וְכְּתָרָא תָּב בְּקִיּוּמִיָּה, וּמִתְבָּרְכָאן כְּלָהוּ
 כְּחֲדָא. וְכַד תִּיִיבִין כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ, וּמִתְבָּרְכָאן כְּלָהוּ
 כְּחֲדָא, וּמִתְבַּסְמָא אִימָא בְּקַלְדֵּיטִי גְּלִיפִין וְתִיִיבִין
 לְסִטְרָהָא, כְּדִין אִקְרִי תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה, וְאַתְכַּפֵּר עָלְמָא,
 דְּהָא אִימָא בְּחֲדוּוֹתָא שְׁלִימָתָא יִתְבָּא, דְּכְּתִיב, (תהלים קיג)
 אִם הַבְּנִים שְׁמַחָה, וְכַדִּין אִתְקַרֵּי יוֹם הַפְּפוּרִים, דְּכְּתִיב
 בֵּיהּ (ויקרא טז) לְטַהַר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם. וּמִתְפַּתְחִין נ'
 תְּרַעֲיִן דְּסִטְרִין גְּלִיפִין.

תְּאַנָּא, כְּתִיב וְהָיָה כִּי יַחֲטָא וְאַשָׁם, מֵהוּ כִּי יַחֲטָא,
 וּלְבִסוּף וְאַשָׁם. אֶלָּא הֲכִי תְּאַנָּא, כִּי יַחֲטָא
 מֵאִינוּן חוּבִין דְּאַקְרוּן חֲטָא, דְּכְּתִיב מִכָּל חֲטָאוֹת הָאָדָם.
 וְאַשָׁם: כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (במדבר ה) הָאָשָׁם הַמּוֹשֵׁב לִיִּי.
 וְאַשָׁם: וַיִּתְקַן, כְּלוּמַר אִם יִתְקַן עוּבְדוּי, וְהִשִּׁיב אֶת
 הַגְּזוּלָה אֲשֶׁר גָּזַל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מִמְּשַׁמַּע דְּכְּתִיב וְהִשִּׁיב,
 וַיִּשִּׁיב לָא כְּתִיב אֶלָּא וְהִשִּׁיב, וְהִשִּׁיב דִּיִּיקָא.

תְּנִיָּא, בְּאַרְבַּע תְּקוּפִין דְּשָׂתָא, קָלָא אֲתַפְּסָק, וְדִינִין
 מִתְעַרִין, וְתִשׁוּבָה תִלְיָא עַד דְּאֲתַתְקֹן. וְכַד דִּינִין
 מִתְעַרִין, קָלָא נָפִיק, וְד' זְוויין (ס"א זימנין) דְּעֵלְמָא, סִלְקִין
 וְנַחְתִין. פְּרוּזָא קָרִי, וְלִית מֵאן דִּישְׁגַח וַיִּתְעַר. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא זְמִין, אִם יִתּוּבוּן יִתּוּב, וְאִי לָאו, (כְּלָא ס"א קָלָא)
 אֲתַפְּסָק, וְדִינִיא אֲתַעְבִּידוּ וְכַדִּין אֲתַקְרִי וַיִּתְעַצֵּב,
 וַיִּתְעַצֵּב בְּבֵתִי בְּרָאִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תְּנִינָן, מִן יוֹמָא דְּאֲתַחְרַב בֵּי מְקַדְשָׁא,
 לִית יוֹמָא דְּלָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ רְתַחָא בִישָׁא. מֵאִי
 טַעְמָא. מְשׁוּם דְּתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי יוּדָאי אָמַר רַבִּי יִיסָא,
 נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא יִכְנַס בִּירוּשָׁלַם דְּלַעִילָא,
 עַד שִׁיכְנַסוּ יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם דְּלַתְתָּא. וּבְגִין כֹּה, רְתַחָא
 אֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, (וַיְקָרָא יח) כְּתִיב עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ
 לֹא תַגְלֶה. וְכְתִיב, אִמְךָ הִיא לֹא תַגְלֶה עֲרוֹתָהּ.
 וְתַנִּינָן אִמְךָ הִיא וְדָאי. הָא אִם גְּלָה עַרְיִיתָהּ, לְמֵאן בְּעִי
 לְאַתְבָּא לָהּ, וְדָאי לְתַקְנָא. מֵאִי דְּגַלִּי.

דְּתַנִּיָּא כַּד סָגִיא יִצְרָא בִישָׁא בְּבַר נָשׁ, לָא סָגִי אָלָא
 בְּאִינוּן עַרְיִין, וְכִלְהוּ חוּבֵי אַחִידָן בְּהוּא עַרְיָא.
 וְכְתִיב לֹא תַגְלֶה. כַּד אֲתַתְקֹן, אֲתַתְקֹן לְקַבֵּל הוּא דְּגַלִּי,
 וְדָא אַקְרִי תִשׁוּבָה.

אמר רבי יצחק, כל חובי עלמא אחידן (ס"א דא) בדא, עד
 דאימא אתגליא בגיניהון. וכד איהי אתגליא, כל
 אינון בנין אתגליין (בגינה). וכתוב (דברים כב) לא תקח האם
 על הבנים. וכד אתתקן עלמא לתתא, אתתקן כלא, עד
 דסלקא תקונא לאימא קדישא, ומתתקנא, ואתכסיא
 ממה דאתגליא. ובגין כך כתיב, (תהלים לב) אשרי נשוי
 פשע כסוי חטאה, וכדין אקרי תשובה, תשובה ודאי.
 וכדין יום הפורים אתקרי, כמה דכתיב, (ויקרא טז) מכל
 חטאתיכם לפני יי' תטהרו.

אמר רבי (דף ט"ז ע"א) יהודה אימתי אתקרי תשובה. כד
 אימא מתכסיא וקיימא בחדוה על בנין, דכתיב,
 (תהלים קיג) אם הבנים שמחה. ותבאת בקיומא ומאן דהוה
 סגיר, תב לאתריה. וכלהו תבין חד לחד, ומתברכאן כל
 חד וחד, וכדין אתקרי תשובה (שלימתא), תשובה סתם
 לאכללא כלא.

אמר רבי יצחק, כד מתפשר עלמא, כוליה מתפשר
 כחדא. כתיב (תהלים קח) כי גדול מעל שמים חסדך.
 מעל שמים, דסלקא לעילא מאתר דאקרי שמים. ומאי
 איהו. דא איהי אימא. והיינו דאקרי תשובה.
 רבי יהודה אמר, דייקא דכתיב מעל שמים. אלמלא
 כתיב על שמים, משמע ההוא אתר דקיימא על

שָׁמַיִם, וְלֹא יִתִּיר. כִּיּוֹן דְּאָמַר מֵעַל שָׁמַיִם, מִשְׁמַע הָהוּא
אֶתְר דְּקַיִמָא עַל הַשָּׁמַיִם לְעֵילָא לְעֵילָא. (ס"א וּמֵאֵי אִיהִי אִימָא,

וּדְהִינּוּ דְאִקְרִי תְּשׁוּבָה.)

דְּתֵאֲנָא, בְּהֵוּא זְמַנָּא דְּמִתְכַּשְׁרֵן עׁוּבְדִין לְתַתָּא, וְאִימָא
בְּחֻדוּתָא, אֶתְגְּלִיא עֲתִיקָא קַדִּישָׁא, וְתַב
נְהוּרָא לְזַעִיר אַנְפִּין, וְכַדִּין כֻּלָּא בְּחֻדוּתָא, כֻּלָּא
בְּשְׁלִימוּ, כֻּלָּא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּבִרְכָאן, וְרַחֲמִין זְמַנִּין, וְעַלְמִין
כֻּלְהוּ בְּחֻדוּתָא, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (מִיכָה ז) יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ
יִכְבוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ. מֵאֵן יָשׁוּב. יָשׁוּב עֲתִיקָא קַדִּישָׁא
לְאֶתְגְּלִיא בְּזַעִירָא, יָשׁוּב לְאֶתְגְּלִיא דְהוּה סְתִים
בְּקַדְמִיתָא, וְכֻלָּא אֶתְקַרִי תְּשׁוּבָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֻּלָּא בְּכֻלָּל, כֻּלָּא סְתִים. וְכַתִּיב (דְּבָרִים יג)
לְמַעַן יָשׁוּב יִי מִחֶרֶן אַפּוֹ וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים. אָמַר
רַבִּי יִצְחָק, כֻּלָּא הוּא וְדָאֵי, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי קַמִּיה
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן.

וְהַשִּׁיב אֶת הַגְּזֻלָּה, תָּמַן שְׁאִילוֹ חֲבַרְיָא, מִפְּנֵי מַה
בְּגֻזְלָה כְּתִיב, וְהַשִּׁיב אֶת הַגְּזֻלָּה וְלֹא יִתִּיר. אֶלָּא
הָא אוֹקִימָנָא, דָּא שְׁוִי דְחִילוֹ עֲלָאָה כְּתַתָּאָה. וְדָא
דְּגַנְיָב, שְׁוִי דְחִילוֹ תַתָּאָה לְקַבְלִיָּה, וְלֹא דְחִילוֹ עֲלָאָה.
מַה כְּתִיב לְעֵילָא, נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא. (י"ג ע"ב) כְּדַקְאֲמַרְן,
דְּאוּרִייתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּוֹהִין עָלֶיהָ, וְאִמְרִי

נֶפֶשׁ כִּי תַחַטָּא וְגו'. וְכָתִיב נֶפֶשׁ כִּי תַמְעוֹל מֵעַל וְגו'. או
 נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נֶפֶשׁ כְּתִיב, וְלֹא
 רוּחַ, וְלֹא נִשְׁמָה. וְהֵכָא גּוּפָא (ס"א רוחא) וְנֶפֶשׁ. דְּכְתִיב, וְהָיָה
 כִּי יַחַטָּא וְאָשָׁם וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזוּלָה. מֵאֵן דְּבִיעֵי לְתַקְנָא
 עוּבְדוּי, כְּמָה דְאִמְרוּן וְהָשִׁיב. מֵאֵן וְהָשִׁיב, אֲלֵא כְּמֵאֵן
 דִּיתְקֵן עוּבְדִין, בְּגִין דִּיתִיב מִבּוּעֵי מִיָּא לְאִתְרִייהוּ,
 לְאִשְׁקָאָה נְטִיעוֹן, דְּהָא הוּא גָרִים בְּחוּבוּי לְאִתְמַנְעָא
 מִנִּייהוּ. וְעַל דָּא וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזוּלָה וְגו'. כְּמָה דְאִתְמַר.

(ע"ב)

רַבִּי אַבְא הוּוּ יְתִיב קָמִיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, עָאֵל רַבִּי
 אֲלַעְזָר בְּרִיה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב, (תהלים צב)
 צְדִיק כִּתְמַר יִפְרַח וְגו'. צְדִיק כִּתְמַר, מֵאֵי כִתְמַר. דְּהָא
 מִכָּל אֵילָנֵי עֲלָמָא לִית דִּמְתַּעֲכַב לְאִפְרָחָא, כְּמוֹ תְמַר.
 דְּסֻלִּיק לְשִׁבְעֵין שָׁנִין. מֵאֵי טַעְמָא כִּתְמַר. אֲלֵא אֵף עַל
 גַּב דְּקָרָא אֶסְהִיד, חֲבַרְיָא כְּלָהוּ לָא בַּעוּ לְגַלְאָה.
 אֲבָל צְדִיק כִּתְמַר יִפְרַח, עַל גְּלוּתָא דְבִבְלָא אִתְמַר, דְּהָא
 לָא תַבַּת שְׁכִינְתָא לְאִתְרָהָא, אֲלֵא בְּסוּף שִׁבְעֵין
 שָׁנִין. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (ירמיה כט) כִּי לְפִי מְלֹאת לְבַבְלָא
 שִׁבְעִים שָׁנָה אֶפְקוּד אֲתָכֶם. וְדָא הוּא צְדִיק כִּתְמַר יִפְרַח,
 דְּסֻלִּיק דְּכֹר וְנוֹקְבָא לְשִׁבְעֵין שָׁנִין. צְדִיק: דָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים יא) כִּי צְדִיק יִי' צְדָקוֹת

אָהַב. וּכְתִיב, (שמות ט) יִי' הַצְּדִיק. וּכְתִיב, (ישעיה ג) אִמְרוּ
צְדִיק כִּי טוֹב.

כְּאֶרֶז בַּלְבֵּנוֹן יִשְׁגָּא, מֵהוּ אֶרֶז. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
דְּכְתִיב, בַּחֹר כְּאֶרְזִים. (ס"א דִּיתִיב עַל כּוּרְסִיא דִּיעֻקֵּב שְׁלִימָא)
בַּלְבֵּנוֹן יִשְׁגָּא, בַּלְבֵּנוֹן וְדָאִי, וְדָא הוּא עֵדֵן דְּלַעִילָא,
דְּעִילִיה פְּתִיב (ישעיה סד) עֵינן לָא רָאִתָּה אֱלֹהִים זולתך. וְהָאִי
אֶרֶז, בְּהֵהוּא אֶתְר עֲלָאָה, יִשְׁגָּא.

וְדָא בְּגִלוּתָא בִּתְרָאָה הוּא פְּהָאִי אֶרֶז, דְּאֶתְעַכֵּב
לְסִלְקָאָה. וּמִשְׁעֵתָא, דְּסִלִּיק עַד דְּקָאִים בְּקִיּוּמִיהָ,
הוּא יוֹמָא. וְשִׁירוּתָא דִּיוֹמָא אַחֲרִינָא, עַד דְּעֵבִיד צִל
בְּנֵהוּרָא דִּימָמָא. וְאֶרֶז לָא סִלִּיק, אֶלָּא בְּעֵדוּנָא דִּמִּיא.
כְּמָה דְּאֶתְ אִמְר (במדבר כד) כְּאֶרְזִים עֲלִי מִים. כִּף אֶרֶז
בַּלְבֵּנוֹן יִשְׁגָּא. דְּמִתְמָן נְפִיק מְבוּעָא וְנִהְרָא דִּמִּיא,
לְאִשְׁקָאָה. וְאֶרֶז, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (שיר
השירים ה) בַּחֹר כְּאֶרְזִים.

שְׁתוּלִים בְּבֵית יִי', לְזִמְנָא דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא. בְּחֲצֵרוֹת
אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ, בְּתַחֲיִית הַמֵּתִים. עוֹד יְנוּבוּן
בְּשִׁיבָה, בְּהֵהוּא יוֹמָא דִּישְׁתַּכַּח עֲלֵמָא חָרוּב. דְּשָׁנִים
וְרַעֲנָנִים יְהִיו, לְבִתְר דְּכְתִיב, (ישעיה סו) הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים
וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה, וּכְדִין (תהלים קד) יִשְׂמַח יִי' בְּמַעֲשָׂיו כְּתִיב.
וְכִל כִּף (דף ט"ז ע"ב) לְמָה (תהלים צב) לְהַגִּיד כִּי יִשְׂרָאֵל יִי' צוּרֵי וְלֹא
עוֹלָתָה בּוֹ.

תוּ פִתַּח וְאָמַר, (משלי טז) אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן וְנִרְגָן
 מִפְּרִיד אֱלוֹהֵי. אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן, כְּמָה
 דְּאָמְרֵן, חֵיבֵיָא עֲבָדֵי פְּגִימוּ לְעֵילָא. וְנִרְגָן מִפְּרִיד
 אֱלוֹהֵי, מִפְּרִיד אֱלוֹפוּ שֶׁל עוֹלָם, וְדָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 דְּבַר אַחַר אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן. מֵהוּ יִשְׁלַח. יִשְׁלַח
 לְאֵינוֹן נְטִיעֵן. מְדוֹן: דֵּינִקָן מִסְטָרָא דְדִינָא. וְנִרְגָן
 מִפְּרִיד אֱלוֹהֵי, כְּמָה דְּאָמְרֵן, חֵיבֵיָא עֲבָדִין פְּגִימוּ
 לְעֵילָא. מִפְּרִיד: דִּיחֻדָּא לָא אֲשַׁתְּכַח, מִפְּרִיד,
 לְמִטְרוֹנִיתָא מִמְּלָכָא. וְלְמִלְכָּא מִמִּטְרוֹנִיתָא. וּבְגִין כִּךְ לָא
 אֶקְרִי אֶחָד, דְּאֶחָד לָא אֶקְרִי, אֶלָּא כִּד אֵינוֹן בְּזוּוּגָא
 חָדָא. וְוִי לְאֵינוֹן חֵיבֵיָא דְעֲבָדִין פְּרוּדָא לְעֵילָא. זַכָּאִין
 אֵינוֹן צְדִיקָיָא, דְּאֵינוֹן מְקִיִּימָן קִיוּמָא דְלְעֵילָא, וְזַכָּאִין
 אֵינוֹן מְאָרִיהוֹן דְּתִשׁוּבָה דְּתִיִּבִין כִּלָּא לְאַתְרֵיהוּ.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, אַתְר דְּבַעֲלֵי תִשׁוּבָה יִתְבִי, צְדִיקִים
 גְּמוּרִים לָא יִתְבִי בֵּיה. מְאִי טַעְמָא. אֶלָּא אֵינוֹן
 אֲתַתְּקֵנוּ בְּאַתְר עֲלָאָה, בְּאַתְר דְּשִׁקְיוּ דְּגִנְתָּא מִשְׁתְּכַח
 מִתְּמָן. וְדָא הוּא תִשׁוּבָה. וְעַל דָּא אֶקְרוּן בַּעֲלֵי תִשׁוּבָה.
 וְאֵלִין אֲתַתְּקֵנוּ בְּאַתְר אַחְרָא, דְּאֶקְרִי צְדִיק.

וְעַל דָּא אֵלִין יִתְבִין בְּאַתְר
 רַעִיא מְהִימְנָא
 אֶמַר רַעִיא מְהִימְנָא, דּוּכְתִין
 עֲלָאָה, וְאֵלִין יִתְבִין
 אֵית בְּגִיהֶנָם, רְשִׁימִין
 בְּאַתְר זּוּטְרָא. מְאִי טַעְמָא.

לְמַחְלָלֵי שַׁבָּתוֹת בְּפָרְהָסְיָא,
 וְלֹא חֲזָרִין בְּתִיּוּבְתָא מֵאוֹתוֹ
 חֲלוּל. וּמְמַנְן עֲלֵיהוּ. וְאוּף
 הָכִי דְּוֹכְתִין אִית בְּגִיְהֵנָם,
 לְאִינוּן דְּמַגְלֵי עֲרִיין. וְלֹאִינוּן
 דְּמַגְלִין פְּנִים בְּתוֹרָה שְׁלֵא
 בְּהַלְכָּה. וְלֹאִינוּן דְּשַׁפְּכִין דָּם
 נְקִי. וְלֹאִינוּן דְּאוּמִין
 לְשַׁקְרָא. וְלֹאִינוּן דְּשַׁכְּבִין
 עִם נָדָה. אוּ בַת אֵל גֵּבֵר. אוּ
 זוֹנָה. אוּ שַׁפְּחָה. וְאוּף הָכִי,
 לְעוֹבֵר עַל שֵׁם"ה לֹא תַעֲשֶׂה.
 לְכָל חוּבָא, אִית דְּוֹכְתָא
 בְּגִיְהֵנָם, וּמְמַנָּא עֲלֵיהּ.
 וְשִׁטְן יֵצֵר הָרַע דִּילֵיהּ, מְמַנָּא
 עַל כְּלָהוּ חוּבִין, וְדוּכְתִין
 וּמְמַנְן דִּילֵיהּ. וְאִי הָדָר
 בְּתִיּוּבְתָא, מַה כְּתִיב, (ישעיה
 מד) מְחִיתִי כְּעֵב פִּשְׁעֵיךְ,
 אֲתַמְחוּ רְשִׁימִין דְּרְשִׁיעֵיִיא
 דְּדוּכְתָא דְּגִיְהֵנָם מִכָּל חוּבָה
 וְחוּבָה.

וְאִית חוּבִין רְשִׁימִין לְעִילָא,
 וְלֹא לְתַתָּא. וְאִית
 דְּרְשִׁימִין לְתַתָּא, וְלֹא

אֲלִין תִּיַיבִין מִיָּא לְאַתְרֵיהוּ,
 מֵאַתֵּר עֲלָאָה דְּנִהָרָא
 עֲמִיקָא, עַד הֵהוּא אֲתֵר
 דְּאַקְרִי צְדִיק. וְצְדִיקִים
 גְּמוּרִים, נִגְדִין לֹון מֵהֵהוּא
 אֲתֵר דְּאִינוּן יִתְבִי, לְהֵאי
 עֲלָמָא. וְעַל דָּא אֲלִין עֲלָאִין
 וְאֲלִין תַּתָּאִין. וְזַפָּאָה
 חוּלְקִיהוּן דְּמֵאֲרִי תְּשׁוּבָה.
 וְזַפָּאָה חוּלְקִיהוּן דְּצְדִיקֵיִיא,
 דְּבְגִיְנִיהוּן עֲלָמָא מִתְקִימָא.
 הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב וְהָיָה כִּי
 יַחֲטֵא וְאִשָּׁם וְגו'. מַה
 כְּתִיב לְעִילָא, אוּ מִצָּא
 אֲבָדָה וְכַחֲשׁ בָּהּ וְגו', דְּהָא
 בְּגִין דָּא אֲסַתְּלַק קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְכֻלָּא. כְּבִיכּוּל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא
 אֲשַׁתְּכַח בְּקִיּוּמִיהּ, דְּהָא
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֲתַפְּרָשָׁא
 מֵאַתְרָהּ, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב,

לְעֵילָא. וְאֵית דְּרְשִׁימִין
 לְתַתָּא וּלְעֵילָא. אַתְּמַחֵן
 לְתַתָּא אַתְּמַחֵן לְעֵילָא,
 בְּתַר דְּאֶהְדֵּר בְּתִיבְתָא.
 וְעוּד אוֹקְמוּהָ מְאֵרִי
 מִתְנִיתִין, רְשַׁע עֲוֹנוֹתֵי
 חֲקוּקִים לֹו עַל עֲצֻמוֹתֵי.
 צְדִיק, זְכוּתֵי חֲקוּקִים לֹו עַל
 עֲצֻמוֹתֵי. אִמְאִי. בְּגִין לְמַהוּ
 רְשִׁימִין בֵּין בְּעַלֵי חוּבִיהוֹן,
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּהוּ, וְקָלָא
 נְפִיק עֲלֵיהּ, הָאִי רְשַׁע אִיהוּ
 יִשְׂרְפוּ עֲצֻמוֹתֵי בְּגִיהֶנֶם.

וְאוֹקִימְנָא, נְשָׁמוֹת שְׁל
 רְשָׁעִים הֵן הֵן
 חֲמוּזִיקִים בְּעוֹלָם. וְדִינָא
 דְּלַהוֹן אוֹקְמוּהָ עֲלֵיהוּ מְאֵרִי
 מִתְנִיתִין, דְּנִשְׁמַתְהוֹן

נִשְׂרַפְת וְנַעֲשִׂית אֶפְר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵי הַצְּדִיקִים. וּבְמֵאֵי
 אַתּוֹקְדוֹן. בְּאֵשׁ דְּכוּרְסִיא, דְּאַתְמַר בֵּיהּ, (דְּנִיאֵל ז) כּוּרְסִיָּה שְׁבִיבִין
 דִּי נוֹר גְּלַגְלוּהִי נוֹר דְּלִיק. (וְנַהַר דִּינּוֹר נְגִיד וְנִפְיָק) מִד' חִיוּן דְּאַשָּׁא,
 דְּסַחְרִין לְכוּרְסִיא דְּדִין, דְּאִיהוּ אֲדָנִי, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא.

וְהָהוּא נְהַר, אַתְמַר בֵּיהּ, (דְּנִיאֵל ז) נְהַר דִּי נוֹר נְגִיד וְנִפְיָק מִן
 קְדָמוּהִי. נִשְׁמַתְהוֹן דְּצְדִיקֵינָא, טַבְלִין וּמִתְדַכִּין בֵּיהּ.

וְנִשְׁמַתְהוֹן דְּרְשִׁיעֵי, נְדוּנִין בֵּיהּ, וְאַתְּבְּעִירוּ קַמִּיהּ, כְּקַשׁ לְפָנֵי

(יִרְמִיָּה ז) אֲבָדָה הָאֱמוּנָה. (ל"ה,
 קצ"א) מֵאֵי אֱמוּנָה. דָּא כְּנֻסְת
 יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּאַתְ אֵמַר
 (תְּהִלִּים צב) וְאֱמוּנַתְךָ בַּלְיָלוֹת.
 אֲבָדָה הָאֱמוּנָה כְּמָה דְּאַתְ
 אֵמַר (יִרְמִיָּה ט) עַל מַה אֲבָדָה
 הָאָרֶץ, וְכֹלָא חֲד.

וְהָא אוֹקִימְנָא אֲבָדָה, וְלָא
 נִאֲבָדְת, וְלָא אֲבוּדָה.
 כְּגוּוּנָא דָּא, (יִשְׁעִיָּה נז) הַצְּדִיק
 אֲבַד, אֲבוּד, אוּ נִאֲבַד, לָא
 כְּתִיב, אֲלָא אֲבַד. הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב אֲבָדָה הָאֱמוּנָה, בְּגִין
 כְּךָ וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזוּלָה אוּ אֶת
 הָאֲבָדָה וְגו'.

אֵשׁ, וְהֵינּוּ אֵשׁ אוֹכֵלֶת אֵשׁ. יִהְיֶה אִיהִי חֲמָה. נִרְתִּיקָה דִּילִיָּה,
 אֲדַנִּי. לְשִׁמּוֹר (ד' י"ז ע"ב) וְהֵינּוּ רִזָּא דְאוֹקְמוּהָ, לְעֵתִיד לְבֵא מוֹעִיא
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲמָה מִנִּרְתִּיקָה עֲדִיקִים מִתְרַפְּאִין בְּהָ,
 וּרְשָׁעִים גְּדוֹנִין בְּהָ.

וּמַחֲיוֹן דְּכּוֹרְסִיא דְּדִינָא, הֵנָּה נְחִית אַרְיָה דְּאֲשָׂא לְמִיכַל
 קַרְבְּנִין, אֵינּוֹן דְּמִמְנָן, עַל כָּל אֲבָר דְּחָב מְחַבֵּל קְטִיגוֹר
 אַחַד, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, עֲשָׂה עֲבִירָה אַחַת, קָנָה לוֹ קְטִיגוֹר אִי.
 וּמִיד דְּנַחַת אֵשׁ שֶׁל גְּבוּהָ, וְאוֹקִיד לוֹן לְאֵלִין אֲבָרִין וּפְדָרִין
 וְאִמּוֹרִין דְּפָרִים וּכְבָּשִׁים וְעֵתוּדִים וְעוֹזִים. יְהוּ"ה דְּנַחֲתִית כְּאַרְיָה
 דְּאֲשָׂא לְאוֹקְדָא לוֹן, אֲתוֹקְדוֹן אֲבָרִים דְּלֵהוֹן, אֲתוֹקְדוֹן מְחַבְּלִים
 דְּמִמְנָן עֲלֵיהוֹן, וּמִתְפָּרִין חוּבִין דִּישְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן אֲבָרִים
 דְּשְׂכִינְתָא.

בְּהֵוֹא זְמָנָא, חֵיוֹן מִתְקַרְבִּין דְּמִמְנָן עַל זְכוּוֹן, דְּאֵינּוֹן מִכּוֹרְסִיא
 דְּרַחֲמִי, דְּאִיהִי תְּשׁוּבָה, אִימָא עֲלָאָה. וּבְכָה מִתְקַרְבִּין.
 בְּשֵׁם יְדוּ"ה, דְּעָאֵל בְּהוֹן. וּבְגִין דָּא, קַרְבֵּן לִידוּ"ה. דְּלִית מָאן דְּיִכֵּיל
 לְקַרְבַּ חֵיוֹן וּיסוּדִין, לְאֲעֲלָאָה שְׁלָם בִּינִיָּהוֹן, אֲלָא שְׁמִיָּה, דְּקַרִּיב
 בְּשְׁמִיָּה מִים לְאֵשׁ, וְלָא מְכַבֵּה דָּא לְדָא, וְקַרִּיב רוּחָא לְעַפְרָא, וְלָא
 מְפָרִיד לִיָּה.

בְּהֵוֹא זְמָנָא, אֵינּוֹן שְׁלָמִים חֵיוֹן וּיסוּדִין, וְאֲתְקַרִּיאוּ קְדָשִׁים, דְּלִית
 טְמֵאִים בִּינִיָּהוֹן. וְעוֹד, שְׁלָמִים דָּא ה' בְּתַרְאָה, דְּאִיהוּ
 שְׁלִימוֹ דְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, בְּכָל הַיּוֹת דְּכִלְלֵן בִּיָּה, לְכָל שִׁית
 סְטָרִין דִּילִיָּה, דְּאֵינּוֹן שִׁית סְפִירָאן.

וְרִזָּא דְּמִלָּה, חֲתָם רוּם וּפְנָה לְמַעְלָה, בִּיָּהוּ, לִימִינָא דְּחֶסֶד. בְּהוּ"י,
 לְשִׁמָּאֵלָא דְּגְבוּרָה. וְהוּ"י, בְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא. יו"ה בְּנִצָּח.

בְּהוֹד הַיָּו. בַּיְסוּד וַיִּהֵ. אֵילָנָא דְאֶחִיד לֹון כְּלָהוּ, תַּפְאָרְתָּ. עֵין
 עוֹשֶׂה פְּרִי. וּבְגִין דָּא מְקוּם שְׁיַפּוּל הָעֵין, שָׁם יִהְיוּ. וְאוּף הָכִי בְּכָל
 הַיּוֹה, ה' בַּתְּרָאָה שְׁלָמִים לָהּ. וּלְכָל הַוּוּיִין, דְאֶחִידִן בְּהּ. כְּגוֹנָא דָּא,
 יִהְיוּ עִם ה', יְהוֹה. הוּוּי עִם ה', הַיּוֹה. וְהַי עִם ה', וְהַיִּיָּה וְאוּף הָכִי
 שְׂאָר הַוּוּיִין.

וְאֵינּוֹן חַיִּי אֶתְוּוֹן דְּשִׁית סְטָרִין, דְּכָלִּילִן בְּצַדִּיק חַי עֲלָמִין, וְעִם ה'
 אֶתְעָבִיד חַיִּיָּה. וְרָזָא דְמַלְאָה אֵיהִי ה', כְּגוֹן תַּיִבַת נַח,
 דְאֶתְכַנְיֵשׁ בְּהּ מְכָל מִין וּמִין, דְאֵינּוֹן שְׁנַיִם שְׁנַיִם שְׁבַעָה שְׁבַעָה
 לְקַרְבָּנָא. שְׁנַיִם שְׁנַיִם אַרְבַּעָה. שְׁבַעָה שְׁבַעָה אַרְבַּעָה עֶשְׂרִי. הָא
 יִיָּח. וְתַיִבָּה ה', בְּהּ אֲשַׁתְּלִים חַיָּה.

(ס"א פֶּתַח וְאָמַר בְּאֵתֵי לַגְּנִי וְגו') וְצַדִּיק אֵיהוּ כְּלִיל ו' דְרָגִין. וּבְגִין דָּא תַקִּינוּ
 לְמַפְתָּר בֵּיהּ חֲלָמָא בְּגו' שְׁלוּמוֹת, בְּגו' פְּדִיוֹנוֹת, דְאֵיהוּ ו',
 בְּחוּשְׁבָן ו'. וְאֵיהוּ סָלַם דְחֲלָמָא דֵי־עֵקֶב, כְּלִיל ו' סְפִירָאן. מוּצָב
 אַרְצָה, שְׂכִינְתָּא תַתָּאָה, וְדָא ה' תַתָּאָה. וְרָא שׁוֹ, דָּא י', בֵּיהּ אֵיהוּ
 צַדִּיק שְׁבִיעֵי. מְגִיעַ הַשְּׁמַיְמָה, דָּא אֵימָא עֲלָאָה, וְדָא ה' עֲלָאָה,
 דְמַסְפָּרָא דְחֲלָמָא, ה' שְׁלֹטָא עַל י', דְאֵיהוּ רִישָׁא דְסוּלְמָא, הַיִּי
 מִן אֱלֹקִים. וּבְגִין דָּא, (בְּרֵאשִׁית כח) וְהִנֵּה מִלְאָכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְגו',
 וְלֹא מִלְאָכֵי יְהוָה.

אֶתְוּוֹן כְּסוּדָרְךָ, עוֹלִים בְּחֵלֶם, דְאֵיהוּ כְּתָר עַל ד' אֶתְוּוֹן,
 דְאֶתְפְּשׁוּתָא דְלֵהוֹן, מְחַכְמָה עַד מְלָכוּת קַדִּישָׁא. בְּגִין
 דְחַכְמָה אֵיהִי י', בֵּינָה ה', שִׁית סְפִירָאן ו', מְלָכוּת ה' בַּתְּרָאָה.
 חֵלֶם כְּתָר עַל כָּל אֶתְוּוֹן. (ע"ב רַעִיא מֵהֵימְנָא) (כַּאן חֶסֶר וְתַמְצָאוֹ לְקַמֵּן דָּף רַמְזוּ

ע"ב ד"א ויחלום וכו')

אִם הִכְהִין הַמְּשִׁיחַ יַחְטָא לְאַשְׁמַת הָעָם. רַבִּי אֲבָא
 פֶּתַח (שִׁיר הַשִּׁירִים א) הַגִּידָה לִי שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי וְגו', אִם

לֹא תִדְעֵי לְךָ הַיָּפֶה בְּנָשִׁים צְאֵי לְךָ וְגו', הַנִּי קָרְאֵי
 אוֹקְמוּהָ חֲבֵרֵי־יָא בְּמִשָּׁה, בְּשַׁעֲתָא דְהוּהוּ סְלִיק מִעֲלָמָא,
 דְאָמַר (במדבר כז) יִפְקוּד יי' אֱלֹהֵי הַרוּחֹת לְכֹל בֶּשָׂר וְגו',
 אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֵיהֶם וְגו', וְתַנִּינֵן דְעַל גְּלוּתָא אֲתַמַּר.

וְתָא חֲזִי, הַנִּי קָרְאֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲמַרְן לְמַלְכָּא
 קְדִישָׁא. הַגִּידָה לִי שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי, כְּמָה דְאֵת אֲמַר
 (שיר השירים ג) אֵת שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם. וְלְמַלְכָּא קְדִישָׁא
 אֲתַמַּר, אַנְתְּ שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעָה.

בְּסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא אֲמַר, כָּל זְמַנָּא דְכְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּבִיכּוּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשְׁלִימוֹ, וְרַעֲי בְּרַעוּתָא לֵיהּ
 (וּלְאַחַרְנִין יו לֵיהּ) לְגַרְמִיָּה, מִהֵהוּא יְנִיקוּ דְחֻלְבָּא (ס"א דְמַלְכָּא)
 דְאֵימָא עֲלָאָה, וּמִהֵהוּא יְנִיקוּ דְאֵיהוּ יְנִיק, אֲשֶׁקִי לְכֹל
 שְׂאָר אַחַרְנִין, וְיְנִיק לֹוֹן. וְאוּלִיפְנָא דְאֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 כָּל זְמַנָּא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲשַׁתְּכַח בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשְׁלִימוֹ, בְּחֻדּוּהּ, בְּרַכָּאן בֵּיהּ שְׂרִיין,
 וְנַפְקִין מִנֵּיהּ לְכֹל שְׂאָר אַחַרְנִין. וְכֹל זְמַנָּא דְכְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּבִיכּוּל
 בְּרַכָּאן אֲתַמְנְעוּ מִנֵּיהּ וּמְכַל שְׂאָר אַחַרְנִין.

וְרוּזָא דְמִלְתָּא, בְּכֹל אֲתַר דְלֹא אֲשַׁתְּכַח דְכַר וְנוֹקְבָא,
 בְּרַכָּאן לָא שְׂרָאן עֲלוּי, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא גְּעִי וּבְכִי, כְּמָה דָּאת אָמַר (ירמיה כ"ה) שָׂאג יִשְׂאָג עַל
נוהו. וּמֵאֵי אֹמֵר, אוֹי שְׁהַחֲרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְשָׂרַפְתִּי אֶת
הֵיכְלִי וְכוּ'.

וּבִשְׁעָתָא (דף י"ז ע"ב) דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל נִפְקַת בְּגָלוּתָא, אִמְרַת
קַמִּיָּה, הַגִּידָה לִּי שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי, אַנְתָּ רְחִימָא
דְּנִפְשָׁאִי, אַנְתָּ דְּכָל רְחִימוֹ דְּנִפְשִׁי בְּךָ. אֵיכָה תִרְעָה, אֵיךְ
תְּזוּן גְּרַמְךָ, מִעַמִּיקָא דְּנַחְלָא דְּלֵא פְּסִיק. אֵיךְ תְּזוּן גְּרַמְךָ
מִמְּהִירוֹ דְּעֵדָן עֲלָתָה. אֵיכָה תִרְבִּיץ בְּצַהָרִים, אֵיךְ תְּזוּן
לְכָל אֵינּוֹן אַחֲרָנִין דְּאַשְׁתַּקִּיין מִנְךָ תְּדִירָא.

וְאַנָּא הוּינָא אַתְּזִנָּא מִנְךָ בְּכָל יוֹמָא, וּמִשְׁתַּקִּיא,
וְאַשְׁקִינָא לְכָל אֵינּוֹן תַּתָּאִי, וְיִשְׂרָאֵל אַתְּזִנוּ בִּי,
וְהִשְׁתָּא שְׁלָמָה אֶהְיָה כְּעוֹטִיָּה, אֵיךְ אֶהְיָ מִתְּעַטְפָּא, בְּלֵא
בְּרַכָּאן, כִּד יִצְטָרְכוּן אֵינּוֹן בְּרַכָּאן, וְלֵא יִשְׁתַּכְּחוּן בִּידֵי.
עַל עֲדָרֵי חֲבֵרִיךָ, הֵיאֵךְ אֵיקוּם עָלֵיָהוּ, וְלֵא אֶהְיָ רַעִיא
לְהוּ, וְזִנָּא לְהוּ. עֲדָרֵי חֲבֵרִיךָ, אֵלִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל,
דְּאֵינּוֹן בְּנֵי אַבְהָן, דְּאֵינּוֹן רְתִיכָא קְדִישָׁא לְעִילָא.

אָמַר לֵיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׂבוּק אַנְתָּ דִּידִי, דְּהָא
דִּידִי מְלָה טְמִירָא הוּא לְאַתִּידַע. אָבֵל אִם לֵא
תְּדַעִי לָךְ, לְגִרְמָךְ, הָרִי לָךְ עֵיטָא. הֵיפָּה בַּנְּשִׁים, כְּמָה
דָּאת אָמַר הַנֶּךְ יָפָה רַעִיתִי. צְאִי לָךְ בְּעַקְבֵי הַצֹּאן, אֵלִין
אֵינּוֹן צְדִיקֵיָא, דְּאֵינּוֹן נִדְשִׁין בֵּין עַקְבִּין, וּבְגִינֵיהוֹן

יְהִיב לָךְ חֵילָא לְקַיִמָא. (ועם כל דא) וְרַעֲי אֶת גְּדִיּוֹתֶיךָ עַל
 מְשַׁכְּנוֹת הָרוּעִים, אֵלֶיךָ אֵינּוֹן תְּנוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבָּן,
 דְּעַלְמָא מִתְקַיִמָא בְּגִינֵיהוֹן, וַיְהִיבִין חֵילָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 בְּגָלוּתָא. מְשַׁכְּנוֹת הָרוּעִים, אֵלֶיךָ בְּתֵי רַבָּן אֲתָר בַּיִת
 מְדַרְשָׁא דְאַשְׁתַּכַּח אֹרֵייתָא בְּהוֹן תְּדִירָא.

דְּבַר אַחַר אִם לֹא תִדְעִי לָךְ הֵיפָה בְּנָשִׁים וְגו'. תָּא חֲזִי,
 בְּשַׁעְתָּא דְצְדִיקַיָּא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּעַלְמָא, וְאֵינּוֹן
 תְּנוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבָּן מִשְׁתַּכְּחִי וְלַעֲאן בְּאֹרֵייתָא, יִכְלָא
 כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל לְקַיִמָא עִמְהוֹן בְּגָלוּתָא. וְאִי לָאוּ, כְּבִיכּוּל
 הִיא וְאֵינּוֹן לָא יִכְלִי לְאַתְקַיִמָא בְּעַלְמָא. וְאִי זַכָּאִין
 אֲשַׁתְּכַחוּ, אֵינּוֹן אֲתַפְסֵן בְּקַדְמֵיתָא. וְאִי לָאוּ, אֵינּוֹן גְּדִיִין
 דְּעַלְמָא מִתְקַיִמָא בְּגִינֵיהוֹן, מִתַּפְסִין בְּקַדְמֵיתָא,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לִוְן מְעַלְמָא, אַף עַל גַּב דְּלֹא
 אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ חוּבָה. וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּדֵי, אֶלָּא רַחֵיק מִנֵּיהּ
 לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וְאַתְגְּלִיָּא בְּגָלוּתָא.

הַדָּא הוּא דְכְּתִיב אִם הִכְהִן הַמְּשִׁיחַ יַחְטָא לְאַשְׁמַת הָעָם.
 אִמַּאי יַחְטָא. לְאַשְׁמַת הָעָם, בְּגִין חוּבֵי עַלְמָא
 דְגַרְמוּ הֵאִי, לְאַשְׁמַת הָעָם וְדֵאִי, וְלֹא לְאַשְׁמַת דִּילֵיהּ.
 יַחְטָא: יִגְרַע טוֹבִיָּה, וְדֵאִין דִּינֵיהּ בְּכֹלָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
 (מלכים א א) וְהֵייתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חַטָּאִים. דְּבַר אַחַר אִם
 הִכְהִן הַמְּשִׁיחַ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדַקְאֲמַרְן. יַחְטָא,

יִגְרַע מִן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּמַעֲלָמָא, דְּלֹא יִהְיֶב לְהוּן סְפוּק
בְּרַכָּאן. אַמַּאי. אִיהוּ לְאַשְׁמַת הָעַם וּדְאִי, בְּגִין חוּבָה
דְּעַמָּא הִיא.

(ויקרא ד) אִם הִכְהֵן הַמָּשִׁיחַ יַחֲטָא. רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (שמות לב)
זְכוּר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ, הֲאִי קָרָא
קִשְׂיָא, הָכִי מְבַעֵי לִיָּה לְמַכְתָּב, זְכוּר לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק
וּלְיִשְׂרָאֵל, מֵאִי לְיִצְחָק. אֶלָּא הָכִי תַנִּינָן, בְּכָל אַתְר
שְׁמָא לֹא אַתְּכִלִּיל בִּימִינָא, וּבְכֻלָּא דִּימִינָא הוּא. דְּהֵאִי
יְמִינָא, אַתְתְּקַנַּת לְעֵלְמִין, לְאַכְלָלָא בֵּיה שְׁמָא לֹא. וְעַל
דָּא לֹא פְּלִיג, בְּגִין לְאַכְלָלָא לִיָּה בֵּיה בְּאַבְרָהָם. וּבְגִין כִּף
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק (דִּיִּיקָא) כְּלָלָא חַד. (אַבְל) וּלְיִשְׂרָאֵל, דְּהֵא
בְּתַרוּוִיָּהוּ אַחִיד לֹון בְּגַדְפוּי (ס"א בְּכַתְפוּי), וְהוּא שְׁלִים
בְּכָלָא.

אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ. אֹמְרָאָה אוֹמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאַבְהֹן, בְּאַבְהֹן דְּלַעֲיִלָּא הֲדָא הוּא דְכַתִּיב אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ, בְּאִינֹון דְּלַעֲיִלָּא בְּאִינֹון דְּשָׂרָאן בְּךָ.
וְתַדְבֵּר אֲלֵיהֶם אַרְבֵּה אֶת זַרְעֲכֶם וְגו'. אֲשֶׁר אָמַרְתִּי,
אֲשֶׁר אָמַרְתָּ מְבַעֵי לִיָּה. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר כִּף
לְאַבְהֹן, זְמַנָּא וְתַרִּין זְמַנִּין. אֲשֶׁר אָמַרְתִּי: דְּצַבִּיתִי בְּרַעוּ
נַפְשִׁי, דְּהֵא אָמִירָה רַעוּתָא הוּא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (מלכים
א ח) אֲדַנִּי אָמַר לְשִׁכּוֹן בְּעַרְפֶּל. וְעוּד מַה תֵּאמַר נַפְשֶׁךָ
וְאַעֲשֶׂה לְךָ.

וַנַּחֲלוּ לְעוֹלָם, מֵאֵי לְעוֹלָם. עוֹלָם דְּלַעֲיֵלָא, דְּאֶחֱידָא
 בֵּיהּ הֵהִיא אֶרֶץ, וְאַתְּזִנַּת מֵהֵהוּא עוֹלָם, וְאֵי הֵאִי
 אֶרֶץ אֶתְרַכַּת, בְּמֵאֵי הוּא. לְאַשְׁמַת הָעָם הוּא דִּהְוֵי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִם הִכְהִין הַמְּשִׁיחַ יַחֲטָא, דָּא כְּהֵן
 דְּלַתְתָּא, דְּאַתְתִּיקֵן לְעִבּוּדָּהּ וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ חֲטָאָה,
 לְאַשְׁמַת הָעָם הוּא דִּהְוֵי וְדֵאִי. וְוִי לְאַיְנוּן דְּסַמִּיכִין עָלֶיהָ,
 כְּגִוּוֹנָא דָּא, שְׁלִיחָא דְּצַבּוּרָא דְּאַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ
 חֲטָאָה, (בְּגִין דְּעָמַד לָא אֶשְׁתַּכְּחוּ וּבְאִין קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) וְוִי לְאַיְנוּן
 דְּסַמִּיכִין עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכָל שָׁכֵן כְּהֵנָּא, דְּכָל
 יִשְׂרָאֵל, וְעַלְאִין וְתַתְּאִין כְּלֵהוּ אֶחֱידָן (נ"א מְחַבְּאֵן) וּמְצַפְּאֵן
 לְאַתְּבָרְכָא עַל יְדוּי.

דִּהָא תַּנִּינֵן, בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא שְׂאֲרֵי לְכוּוֹנָא מְלִין,
 וְלִקְרַבָּא קְרַבְנָא עֲלָאָה, כִּלְא אֶשְׁתַּכְּחוּ בְּבִרְכַּתָּא
 וּבְחֲדוּתָא. יְמִינָא, שְׂאֲרֵי לְאַתְעָרָא. שְׂמַאלָא אֶתְכַלִּיל
 בִּימִינָא, וְכִלְא אֶתְאַחִיד וְאַתְקַשֵּׁר דָּא בְּדָא, וְאַתְבָּרְכוּן
 כְּלֵהוּ כְּחֲדָא. אֶשְׁתַּכַּח, דְּעַל יְדָא דְּכַהֲנָא, מֵתְבָרְכָאן
 עֲלָאֵי וְתַתְּאֵי, וְהָא אוֹקְמוּהָ. וּבְגִין כִּךְ בְּעֵי לְקַרְבָּא
 קְרַבְנָא עָלֶיהָ, בְּגִין דִּיתְכַפֵּר חוּבִיָּהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא תַּנִּינֵן, דְּעַל יְדָא דְּכַהֲנָא אֶתְכַפֵּר
 חוּבָא דְּבֵר נָשׁ, כִּד קָרִיב קְרַבְנָא. הַשְׁתָּא דֵּאִיהוּ
 חֲטִי, מֵאֵן מְקָרִיב עָלֶיהָ, וּמֵאֵן יְכַפֵּר עָלֶיהָ. אֵי תִימָא

דַּאִיהוּ מִקְרִיב עַל נַפְשִׁיהָ, הָא אִיהוּ אֲתַקְלָקֵל, וְלֹאֵו אִיהוּ
 כְּדַאי דִּיתְבְּרָכוֹן עָלֶיהָ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי. תַּתָּאֵי לָא יִתְבְּרָכוֹן
 עַל יְדִיהָ, כֹּל שְׁכֹן עֲלָאֵי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְלֹא. וְהָא
 כְּתִיב (ויקרא טז) וְכֹפֵר בַּעֲדוֹ וּבַעֲד בֵּיתוֹ, אָמַאי בַּעֲיָא
 לְכֹפֵרָא עָלֶיהָ, בְּגִין דַּאִיהוּ חָב יְכַפֵּר עַל גְּרַמְיָהּ, דְּכְתִיב
 וְכֹפֵר בַּעֲדוֹ.

אָמַר רַבִּי חֲיִיא, הָא יְדִיעַ בְּאֵן אֲתַר אֲתַקְשֵׁר כְּהֵנָּא רַבָּא.
 וּבְאֵן אֲתַר אֲתַקְשֵׁר כְּהֵנָּא אַחְרָא, וְהָהוּא דַּאֲקָרִי
 סָגוֹן יְדִיעָא. בְּגִין כֶּךָ, כְּהֵן אַחְרָא קָא מִקְרִיב קְרַבְנִיהָ
 בְּקַדְמִיתָא, וְסָלִיק לִיהָ עַד הָהוּא אֲתַר דַּאֲתַקְשֵׁר בֵּיהָ.
 בְּתַר דְּכַהֲנָא סָלִיק לְהָהוּא אֲתַר, לָא מְעַכְבִּין לִיהָ לְסַלְקָא
 לְאַתְרֵיהָ, וְלֹאֲתַכְפֵּרָא חוּבִיהָ. וְעַל דָּא, אַחְרָא קָא מִקְרִיב
 עָלֶיהָ קְרַבְנִיהָ. כִּיּוֹן דַּאֲחְרָא הוּא מִקְרִיב, וְלֹא מְסַתְּפִקִין
 כֹּל כֶּךָ עַל יְדִיהָ, לְבַתַּר אִיהוּ מִקְרִיב, וְאִינּוֹן עֲלָאֵין,
 כְּלָהוּ מִתְחַבְּרִין לְכֹפֵרָא חוּבִיהָ. וּמִלְכָּא קַדִּישָׁא אֲסַתְּכֶם עַל
 יְדִייהוּ. כְּגוּוֹנָא דָּא, הַמְתַּפְּלִל וְטָעָה יַעֲמוּד אַחַר תַּחֲתִיו.
 רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבְא הֵוּוּ יַתְבִּי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 חֲמִינָא לְאַבָּא בְיוֹמֵי דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים,
 דְּלֹא בַּעֲיָ לְמִשְׁמַע צְלוֹתָא מִכָּל בַּר נֶשׁ, אֶלָּא אֵי קָאִים
 עָלֶיהָ תְּלַתָּא יוֹמִין קוּדָם, לְדַכָּאָה לִיהָ. דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן הָוּה
 אָמַר הָכִי, בְּצְלוֹתָא דְהָאֵי בַר נֶשׁ דַּאֲנָא מְדַכִּינָא, אֲתַכְפֵּר

עֲלֵמָא. וְכֹל שְׁפָן בְּתַקִּיעָה דְשׁוּפָר, דְּלֹא מְקַבֵּל תְּקִיעַתָּא
דְּבַר נֶשׁ דְּלֹאוּ אִיהוּ חֲפִים לְמַתְקַע בְּרִזָּא דְתַקִּיעָה.

דְּתַנִּינֵן, רַבִּי יִיסָא סָבָא אָמַר, הֲנִי תְקִיעַתָּא כְּסִדְרֵן.
קְדַמָּא, כְּלִילָא מְכֻלָּא. תַּנִּינָא, חֲדָא כְּסִדְרָא
וְחֲדָא כְּסִדְרָא, גְּבוּרָה גְּדוּלָה בִּינִייהוּ. תְּלִיתָא, חֲדָא חֲכָא
וְחֲדָא חֲכָא גְּבוּרָה בִּינִייהוּ. פּוּסְקָא סֻלְקָא, ל קוּמְטָרָא
נַחְתָּא. חֲדָא תְקִיפָא וְחֲדָא רַפִּיָּא. וְהָא אוּקְמוּהָ. וְאִינּוֹן
עֲשָׂרָה. וְאִינּוֹן תְּשַׁע. חֲדָא כְּלָלָא דְכֻלָּא.

וּבְהָאֵי יוּמָא מְתַעֲטָרָא יְצַחֵק, וְהוּא רִישָׁא לְאַבְהֵן. בְּהָאֵי
יוּמָא כְּתִיב, (ישעיה לג) פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים. בְּהָאֵי
יוּמָא יְצַחֵק אֶתְעַקֵּד, וְעַקִּיד כְּלָא, וְשָׂרָה מְלִילַת (ס"א מִלְלַת)
וְקוּל שׁוּפָרָא תְקִיף לְחֲדָא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה, מֵאֵן דְּעֵבֵר
בִּינִייהוּ, וְאַשְׁתַּזִּיב מִנִּייהוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּגִין כִּף
קָרִינֵן פְּרִשְׁתָּא דִּיְצַחֵק בְּהָאֵי יוּמָא, דְּבְהָאֵי יוּמָא אֶתְעַקֵּד
יְצַחֵק לְתַתָּא, וְאַתְקֶשֶׁר בְּהוּא דְלַעִילָא. (נ"א בְּאַבְרָהָם)
אִימְתִי אֶתְקֶשֶׁר. בְּשַׁעְתָּא דְכְּתִיב, (בראשית כב) וַיַּעֲקוּד אֶת
יְצַחֵק בְּנוֹ וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּהָאֵי יוּמָא אַעֲטָר יְצַחֵק לְאַבְרָהָם,
דְּכְתִיב, (בראשית כב) וְהֶאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם. מֵאֵי
נָסָה. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה מט) וְאֵל עַמִּים אָרִים נָסִי. (שמות
יז) וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יִי נָסִי. מֵאֵי קָא מְשַׁמַּע לָן. בְּגִין

דְּאַשְׁתְּכִלִּיל יְמִינָא וְאַשְׁתְּלִים. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וְהֶאֱלֹהִים
נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. וְהֶאֱלֹהִים דִּי יִקָּרָא, וְדָא הוּא (בראשית לא)
וּפְתַח דְּיִצְחָק.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, כְּתִיב (תהלים עה) כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט זֶה
יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים. כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, אֲלִמְלָא דְּאֵעֵבַר
דִּינָא דְּיִצְחָק, בְּאַתְרֵי דִּיעֵקֵב שְׂאֲרִי, (ס"א וְאַתְסִי) וְאַתְסִי (ס"א
וְאַתְסִי) (ס"א וְאַתְבְּסִי) תַּמָּן, וְוִי לְעֵלְמָא דִּיעֵרַע בְּגִינְיָה, וְרוּזָא
דְּמִלְהָ, (ישעיה סו) כִּי בְּאֵשׁ יִי נִשְׁפָּט. וְדָא הוּא אֶתְבְּסִמוּתָא
דְּעֵלְמָא.

וְכִיּוֹן דְּעָאֵל בְּאַתְרָא דִּיעֵקֵב, וְיֵעֵקֵב אַחִיד (דף יח ע"ב) בֵּיהּ,
כְּדִין שְׂכִיף אִשָּׁא, וְאַצְטַנְנוּ גּוּמְרִיָה. לְבַר נָשׁ,
דְּהוּהֵי רְגִיז, וְחֲגַר וְזִינֵי גְרַמִּיָה, וְנַפְק בְּרוּגְזִיָה לְקַטְלָא
לְבַנֵּי נָשָׁא. חַד חֲפִימָא קָם עַל פִּתְחָא, וְאַחִיד בֵּיהּ, אָמַר
אֲלִמְלָא לָא אַחִיד בִּי וְאַתְתְּקַף בִּי, הָא קְטוּלָא בְּבַנֵּי נָשָׁא
אַשְׁתַּכַּח. בְּעוּד דְּאַתְתְּקַפוּ דָּא בְּדָא, וְאַחִיד דָּא בְּדָא,
אַצְטַנְנוּ רּוּגְזִיָה עַל דְּנַפְק לְקַטְלָא. נַפְק לְאוּכְחָא, מֵאֵן
סְבִיל רּוּגְזָא וְתוּקְפָא דְּדִינָא דְּהֵהוּא בַר נָשׁ. הוּי אִימָא,
דָּא דְּקָאִים אֲפִתְחָא.

כַּךְ אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּנִי, לָא תִדְחָלוּן,
הָא אֲנָא קָאִים עַל פִּתְחָא, אֲבַל אֲזַדְרִזוּ בְּהֵאִי יוּמָא
וְהָבוּ לִי חִילָא. וּבְמָה. בְּשׁוּפְר. דְּאִי אֲשְׁתַּכַּח קוּל שׁוּפְר

כִּדְקָא יְאוֹת, וּמְכוּוֹנֵי בֵּיה לְתַתָּא, תְּהוּא קָלָא סְלִיק, וּבֵיה
 מִתְעַטְרֵי אֲבָהֶן, וְקִימֵי בְּמִשְׁכְּנֵיה דִּיעֶקֶב. וְעַל דָּא בְּעֵי
 לְאַזְדַּהֲרָא בְּשׁוֹפְרָא, וְלִמְנַדַּע בְּתֵהוּא קָלָא וּלְכוּוֹנָא (בִּיה).
 וְלִית לָךְ קָלָא בְּשׁוֹפְרָא, דְּלָא סְלִיק רְקִיעָא חַד. וְכֹל
 אֵינּוֹן אוֹכְלוּסִין דִּתְהוּא רְקִיעָא, יְהִיבִין אֲתֵר
 לְתֵהוּא קָלָא, וּמֵאֵי קָא אֲמַרִי. (יואל ב) וַיִּי נָתַן קוּלוֹ לְפָנַי
 חִילוֹ וְגו'. וְקָאִים תְּהוּא קָלָא בְּתֵהוּא רְקִיעָא, עַד דְּאֲתֵי
 קָלָא אַחְרָא, וְאֲתַעְתְּדוּ (ס"א וְאֲתַעְרוּ) כַּחֲדָא, וְסִלְקִין בְּזוּוּגָא
 לְרְקִיעָא אַחְרָא. וְעַל דָּא תְּנִינּוֹן, אֵית קוּל דְּסִלְיק קוּל,
 וּמֵאֵי אֵיהוּ. תְּהוּא קָלָא דִּתְקִיעָתָא דִּישְׂרָאֵל דִּתַּתָּא.

וְכִיּוֹן דִּמְתַּחְבְּרִין כָּל אֵינּוֹן קָלִין דִּלְתַתָּא, וְסִלְקִין לְתֵהוּא
 רְקִיעָא עֲלָאָה דִּמְלַכָּא קַדִּישָׁא שְׂאֲרֵי בֵּיה,
 מִתְעַטְרִין (ס"א מִתְעַתְּדוּ) כְּלָהוּ קַמֵּי מְלַכָּא, וּכְדִין כּוּרְסוּוֹן רְמִיו
 וְכוּרְסֵיִיא אַחְרָא דִּיעֶקֶב קָאִים וְאֲתַתְּקוּן.

עַל דָּא אֲשַׁכְּחָנָא בְּסִפְרָא דִּרְבִּי הַמְּנוּנָא סְבָא, בְּאֵינּוֹן
 צְלוּתֵי דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דִּתְהוּא אֲמַר, צְלוּתָא וְקֹל
 שׁוֹפְרָא (דִּתְהוּא קוּל) דְּאֲפִיק תְּהוּא זַכָּאָה, דְּאֲשַׁתְּכַח מְרוּחִיה
 וּמִנְפְּשִׁיה בְּתֵהוּא שׁוֹפְרָא, דִּתְהוּא קוּל סְלִיק לְעֵילָא.
 וּבְתֵהוּא יוֹמָא קִימִין וּמִשְׁתַּכְּחֵי מְקַטְרְגִין לְעֵילָא. וְכַד
 סְלִיק תְּהוּא קָלָא דִּשׁוֹפְרָא, כְּלָהוּ אֲתַדְחִיין קַמִּיה, וְלָא
 יְכַלִּין לְקִימָא. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצְדִיקֵיִיא, דִּידְעִין

לְכוּנָא רְעוּתָא לְקָמִי מֵאַרְיֵהוֹן, וַיִּדְעִין לְתַקְנָא עֲלֵמָא
 בְּהַאי יוֹמָא, בְּקָל שׁוּפְרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פט) אֲשֶׁר־י
 הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. יוֹדְעֵי, וְלֹא תוֹקְעֵי.

בְּהַאי יוֹמָא, בְּעֵי עֲמָא לְאַסְתְּכְּלָא בְּבַר נֶשׁ שְׁלִים
 מִכְּלָא, דִּי־דַע אֲרַחוּי דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, דִּי־דַע
 בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא, דִּי־בְעֵי עֲלֵייהוּ בְּעוּתָא בְּהַאי יוֹמָא.
 וְלִזְמָנָא קָל שׁוּפְרָא בְּכִלְהוּ עֲלֵמִין, בְּכוּנָה דְּלִבָּא,
 בְּחַכְמָתָא, בְּרְעוּתָא, בְּשְׁלִימוּ. בְּגִין דִּי־סִתְּלַק דִּינָא עַל
 יְדוּי מִן עֲלֵמָא. וּוִי לְאַיְנוּן דִּשְׁלִיחָא דְּלֵהוֹן לָא אֲשֶׁתְּכַח
 כְּדָקָא יְאוּת, דִּהָא חוּבֵי עֲלֵמָא (עמא) אֲתֵיִן לְאַדְכְּרָא
 בְּגִינֵיהּ. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, אִם הִכְהִן הַמְּשִׁיחַ יַחֲטָא, דִּהוּא
 שְׁלִיחָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל, לְאַשְׁמַת הָעַם הוּא, בְּגִין דִּינָא
 שְׂרִיא עֲלֵייהוּ.

וְכַד שְׁלִיחָא הוּא זַפְּאָה כְּדָקָא יְאוּת, זַפְּאִין אֵינּוּן עֲמָא,
 דְּכָל דִּינִין מִסְתְּלָקִין מִנֵּיהּ עַל יְדֵיהּ, כָּל שְׁפָן

כֹּהֲנָא, דְּעֵלִיהּ מִתְּבַרְכָּאן עֲלָי וְתַתָּאי.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְעַל דָּא, כִּהֵן וְלוּי עַד לָא יִסְלַק
 לְפוּלְחָנָא, בְּדָקִין אֲבַתְרִיָּה, וַיִּדְעִין אֲרַחוּי
 וְעוּבְדוּי, וְאִי לָא, לָא סָלִיק לְפוּלְחָנָא, וְכֵן בְּסַנְהֶדְרִין
 לְמִידָן דִּינָא.

וְאִי אֲשֶׁתְּכַח כְּדָקָא יְאוּת, יְהִיבִין עֲלֵיהּ חוּמְרָא דְּמִקְדָּשָׁא.

וְאִי לֹא, לֹא סָלִיק לְפוּלְחָנָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים לג) וּלְלוֹי אָמַר תּוֹמִיךָ וְאוֹרִיךָ לְאִישׁ חֲסִידְךָ. מִפְּנֵי מַה זָכָה לְאוֹרִים וּלְתוֹמִים, וּלְמַפְלַח פּוּלְחָנָא. הוּי אֹמֵר (דברים לג) אֲשֶׁר נִסִּיתוּ וְגו'. הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רָאִיתִיו וְגו'. וְכִיּוֹן דְּאֶשְׁתַּכַּחוּ בְּאֵלֵין דְּרַגִּין, כְּדִין יוֹרוּ מִשְׁפָּטֵיךָ לְיַעֲקֹב וְגו', יְשִׁימוּ קְטוֹרֵה וְגו'. לְשַׁכָּא רוּגְזָא, וּלְזַמְנָא שְׁלָמָא. וְכִלְיַל עַל מְזַבְחָךָ, בְּגִין דִּיתַבְּסֻמוֹן כָּלָא, וַיִּשְׁתַּכַּחוּן בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוּ עֲלַמִּין, כְּדִין (דברים לג) בָּרַךְ יי' חִילוֹ וְגו'.

(ויקרא ד) וְאִם כָּל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנִעְלָם וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (ישעיה לב) נָשִׁים שֹׂאֲנָנוֹת קוֹמְנָה שְׁמַעְנָה קוּלֵי וְגו'. כַּמָּה אֵית לֵיה לְבַר נֶשׁ, לְאַסְתַּכְּלָא בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיָּה, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח בְּרִיָּה שְׁלִים קַמִּיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ (דף יט ע"א) בְּרָא לֵיה שְׁלִים, כַּמָּה דְאַתְמַר, (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יֵשֶׁר וְגו'. אֶת הָאָדָם דִּכְר וְנוֹקְבָא. וְנוֹקְבָא אֶתְכַלִּילַת בְּדַכּוּרָא, וְכִדִּין יֵשֶׁר פְּתִיב. לְבַתֵּר וְהֵמָּה בְּקִשׁוּ חֲשֻׁבוֹנוֹת רַבִּים.

תָּא חַזִּי, מְנוֹקְבָא דִתְהוּמָא רַבָּא עֲלָאָה, אֶשְׁתַּכַּחַת חַד נּוֹקְבָא רוּחַתָּא דְכָל רוּחִין, וְהָא אוֹקִימְנָא לִילִית שְׁמָה. וְהִיא אֶשְׁתַּכַּחַת בְּקַדְמִיתָא לְגַבֵּי אָדָם. וּבִשְׁעַתָּא

דְּאֵתְבְּרֵי אָדָם, וְאֵשְׁתְּלִים גּוֹפִיָּה, אֲזַדְמְנוּ עַל הַהוּא גּוֹפָא
 אֶלְפָּה רוּחִין מְסֻטְרָא דְשִׁמְאֵלָא. דָּא בְּדָא לְאַעְלָא בֵּיהּ,
 וְדָא בְּעָא לְאַעְלָא בֵּיהּ, וְלֹא הוּוּ יְכֻלִּי, עַד דְּגַעַר בְּהוּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָדָם הוּוּ שְׂכִיב גּוֹפָא בְּלֹא רוּחָא,
 וְחִיזוּ דִּילֵיהּ יְרוּקָא הוּוּ, וְכָל אֵינּוֹן רוּחִין סַחְרִין עָלֵיהּ.

בְּהֵיִא שְׁעֵתָא נְחִית עֲנָנָא חַד, וְדַחָא (חֲרִיק) לְכָל אֵינּוֹן
 רוּחִין. וּבְשְׁעֵתָא דָּא כְּתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר

אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְהָא אֹקִימְנָא, דְּנוֹקְבָא
 אֲתַעְבְּרַת מִן דְּכוּרָא מִן הַהוּא נֶפֶשׁ דְּאָדָם, וְהֵיא אֲפִיקַת
 הַהוּא רוּחָא, לְנִשְׁבָּא בֵּיהּ בְּאָדָם, כְּלִיל מְתֵרִין סְטֵרִין
 כְּדָקָא חַיִּי, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשִׁמַת
 חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. לְנֶפֶשׁ חַיָּה מִמֶּשׁ. וּמֵאֵן
 דְּאֲסַתְּפֵק בְּהָאֵי, בְּגִין דְּלֹא יַדַּע, אֵי חַיָּה זֶו הֵיא חַיָּה
 תַּתָּאָה, אוּ חַיָּה דְשִׁמְיָה יִשְׂרָאֵל, אוּ מְדְכוּרָא אוּ מְנוֹקְבָא.
 אֲבָל לֹא כְּתִיב לְנֶפֶשׁ הַחַיָּה, אֶלָּא לְנֶפֶשׁ חַיָּה סְתָם,
 דִּמְשַׁמַּע כְּלָא.

וְכַד קָם אָדָם, הוּוּת נוֹקְבֵיתִיה תְּקוּעָה בְּסֻטְרוּי. וְהֵיא
 נְשִׁמַתָּא קְדִישָׁא דְבֵיהּ, הוּוּ אֲסַגִּי לְהָאֵי סְטֵרָא,
 וְלְהָאֵי סְטֵרָא, וְסַגִּי לְהָאֵי וְלְהָאֵי, בְּגִין דְּהִכִּי אֲתַכְּלִילַת.
 לְבַתֵּר נְסֹר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, וְתַקִּין לְנוֹקְבֵיהּ,
 הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ב) וַיִּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצִּלְעַ וְגו'.

אֶת הַצֶּלַע הָאֹקִימָנָא, כְּמָה דְאֵת אֲמַר (שמות כו) וְלִצְלַע
הַמִּשְׁכָּן. וַיְבִיֶאֱהָ אֶל הָאָדָם, בְּתַקְוִנְהָא כְּכֹלָה לַחֹפֶה.

כִּיּוֹן דְחִמַּת לִילִית דָּא, עֲרַקַת, וְהִיא בְכַרְכֵי יַמָּא, וְעַד
כְּעַן הִיא זְמִינָא לְאַבְאֲשָׁא בְנֵי עֵלְמָא. וְכַד זְמִין
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְחֶרְבָּא רוּמֵי רְשִׁיעֵתָא, וְלִמְהוּי חוֹרְבָן
לְעֵלְמִין, יִסְלַק לְהֵאֵי לִילִית, וַיִּשְׂרִי לָהּ לְהֵאֵי חוֹרְבָּא,
בְּגִין דְהִיא חוֹרְבְּנָא דְעֵלְמָא. הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה לד)
אֲךָ שֵׁם הַרְגִיעָה לִילִית וּמְצָאָהּ לָהּ מְנוּחָה.

וּבְסִפְרֵי קְדָמָאֵי אֲמַרִי, דְאִיהִי עֲרַקַת מִן אָדָם מְקַדְמַת
דְנָא, וְאַנֹן לָא תְנִינֹן הָכִי, בְּגִין דְהָא נוֹקְבָא דָּא
אֲשֶׁתִּפְחַת עֲמִיָּה, אֲבַל עַד לָא קָמַת הָאֵי נֶפֶשׁ (ס"א דְהָא נוֹקְבָא
דָּא לָא אֲשֶׁתִּפְחַת עֲמִיָּה אֲבַל עַד לָא אֲתַתְקַנַּת נוֹקְבָא דָּא) עֲמִיָּה דְאָדָם כְּדָקָא
יְאוּת, הוּת מוֹזְדוּוּגָא עֲמִיָּה וְכַד הָאֵי אֲתַתְקַנַּת עֲמִיָּה
כְּדָקָא יְאוּת, עֲרַקַת הִיא לִימָא, וְזְמִינָא לְאַבְאֲשָׁא בְנֵי
עֵלְמָא.

אַסּוּוּתָא לְהֵאֵי, בְּהֵיָא שְׁעֵתָא דְאַזְדוּוּג בַּר נֶשׁ
בְּאַתְתִּיָּה, יְכוּוֹן לְבִיָּה בְּקְדוּשָׁה דְמָאֲרִי,
וְלִימָא הָכִי, עֲטִיפָא בְּקֶטְפָא אֲזַדְמַנַּת, שְׂאֲרֵי שְׂאֲרֵי, לָא
תַעוּל וְלָא תִנְפּוּק, לָא דִידְךָ וְלָא בְעַדְבְּךָ. תוּב תוּב, יַמָּא
אַתְרֵגִישָׁא, גְּלַגְלוּי לִיךָ קָרָאן, בְּחוּלְקָא קְדִישָׁא
אַחִידְנָא, בְּקְדוּשָׁה דְמִלְכָּא אֲתַעֲטַפְנָא.

וּלְחַפְיָא לִיהּ לְרִישִׁיָּה וּלְאַתְתִּיָּה עַד שְׁעֵתָא חֲדָא, וְכֵן
 בְּכָל זְמַנָּא, עַד ג' יוֹמִין לְקִלְיָטָה, דְּכָל הַרְפָּבָה
 דְּלֹא קוֹלְטַת לְג' יוֹמִין, תּוֹב לִיתָא קוֹלְטַת. וּבְסִפְרָא
 דְּאַנַּח אֲשַׁמְדָּאי לְשִׁלְמָה מִלְכָּא אָמַר, תְּלַתִּין יוֹמִין. וְאָמַר
 דְּלַבְתָּר דְּסִיִּים עוֹבְדָא, לִישְׁדֵי מִיִּין צְלִילָן סוּחַרְגִּיָּה
 לְעֶרְסִיָּה. וּנְטוּרָא דְּכֻלָּא. (לְבַתָּר)

מֵאֵן דִּינְקָא לְרַבֵּיא, לָא תּוֹדְוּוּג לְבַר נָשׁ, אָלֹא בְּשַׁעֲתָא
 דְּרַבֵּיא נָאִים. וּלְבַתָּר לָא תְּנִיק לִיהּ, עַד שְׁעֵתָא
 חֲדָא, כְּתֵרִין מִילִין, אוּ חַד מִיל, אִי לָא יִכְלָא בְּגִין צַעְרָא
 דְּרַבֵּיא, בְּזְמַנָּא דְּאִיהוּ בְּכִי. וּבְדָא לָא מְסַתְּפִי מִנָּה
 לְעֶלְמִין.

זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵיא, דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹלִיף לֹון
 רְזִין עֲמִיקִין דְּלְעִילָא וְתַתָּא, וְכֻלָּא בְּגִין
 אוֹרֵייתָא, דְּהָא אוֹרֵייתָא, מֵאֵן דִּישְׁתַּדֵּל בָּהּ, מִתְעַטֵּר
 בְּעֵטְרִין דְּשָׁמָא קְדִישָׁא, דְּהָא אוֹרֵייתָא שָׁמָא קְדִישָׁא
 הוּא. וּמֵאֵן דִּישְׁתַּדֵּל בָּהּ, אֲתַרְשִׁים וְאֲתַעְטֵר בְּשָׁמָא
 קְדִישָׁא, וּכְדִין יַדַּע אֲרַחֲיִן סְתִימִין, וְרְזִין עֲמִיקִין
 דְּלְעִילָא וְתַתָּא, וְלָא מְסַתְּפִי לְעֶלְמִין.

תָּא חֲזִי, (דף י"ט ע"ב) בְּהַהוּא יוֹמָא אֲתַפְקְדוּ עַל אֵילָנָא חַד,
 וְעֵבְרוּ עַל פְּקוּדָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן, וּבְגִין דְּאֲתַתָּא הִיא
 חֲבַת בְּקֻדְמִיתָא, וְאֲתָא עָלָה הָהוּא נְחָשׁ, כְּתִיב, (בראשית א)

וְהוּא יִמְשׁוֹל בְּךָ. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, בְּכֹל זְמַנֵּי דְגוּבְרִין
 אֲשֶׁתְּכֹחוּ חֵיבִין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אוּקְיָמְנָא
 דְּאִינוּן נָשִׁים (דְּלַעֲיִלָּא) מִסְטָרָא דְּדִינָא קְשִׁיא, זְמַיִן
 לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהוֹן, מִסְטָרָא דְּדִינָא קְשִׁיא, הֲדָא הוּא
 דְּכֹתִיב, (ישעיה ג) עָמִי נֹגְשָׁיו מְעוּלִל וְנָשִׁים מְשָׁלוּ בוּ,
 נָשִׁים מְשָׁלוּ בוּ וְדֵאִי.

וְאֵלֵין אֶקְרוּן לַהֲט הַחֶרֶב הַמְתֵּהֲפֶכֶת, לָאוּ דְּאִינוּן חֶרֶב
 הַמְתֵּהֲפֶכֶת, אֶלָּא לַהֲט מֵהֵוּא חֶרֶב, דְּאֶקְרִי (ויקרא
 כו) חֶרֶב נֹקֶמֶת נָקָם בְּרִית, (ישעיה לד) חֶרֶב לִי מִלָּאָה דָם.
 וְהֵוּא לַהֲט הַחֶרֶב מֵתֵהֲפֶכֶת, לְזְמַנֵּי גוּבְרִין וְלְזְמַנֵּי
 נֹקְבִין, וְהֵא אוּקְיָמְנָא.

וְוִי לְעֶלְמָא, כִּד אִינוּן נָשִׁין שְׁלֹטֵן בְּעֶלְמָא, כִּד חֲמָא
 נְבִיאָה, דְּיִשְׂרָאֵל מְעַקְמֵי אֲרַחֲיָהוּ, וְאִינוּן אֲשֶׁתְּכֹחוּ
 בְּחוּבֵין קָמִי מְאֲרִיָּהוֹן, כְּדִין אָמַר, נָשִׁים שְׁאַנְנֹת הֵיךְ
 אֲתוּן שְׁקִיטָאן, הֵיךְ אֲתוּן יִתְבֵּן דִּלָּא לְאַתְעָרָא בְּעֶלְמָא,
 קוּמְנָה. וּבְאַתֵּר אַחְרָא (ק"ט) אוּקְיָמְנָא לְהֵאֵי קָרָא (כאן חסר
 ועיין לקמן קס"ז ע"ב). וְהֵא אוּקְמוּנָה חֲבַרְיָא.

אֲבָל לָא אֲתָמַר, אֶלָּא כִּמָּה דְּאֲשַׁכְּחֵן בְּדְבוּרָה. דְּכֹתִיב
 (שופטים ד) הִיא שׁוֹפְטָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַהִיא. וְעַל
 דָּא תְּנִינָן, וְוִי לְבַר נֶשׁ דְּאַתְתָּא קָא מְבָרְכָא לִיהַּ לְפִתּוּרָא.
 כְּךָ דְּבוּרָה, הִיא שׁוֹפְטָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַהִיא, וְוִי

לְדָרָא דִּלָּא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ מֵאֵן דְּדָאִין לְעֵמָא, אֶלָּא חַד
נוֹקְבָא.

תָּא חַזִּי, תְּרִין נָשִׁין אֵינּוּן דְּאֲשַׁתְּכַחוּ בְּעֵלְמָא, וְאֶמְרִי
תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל גּוֹבְרִין דְּעֵלְמָא
לָא יִימְרוּן הָכִי. וּמֵאֵן אֵינּוּן. דְּבוֹרָה. וְחַנָּה. חַנָּה אֶמְרָה,
(שְׁמוּאֵל א ב) אֵין קְדוֹשׁ כִּיִּי פִי אֵין בְּלִתְךָ וְכִלְהוּ קְרָאִי. דְּהִיא
פִתְחַת פִּתְחָא דְּמַהִימְנוּתָא לְעֵלְמָא, כְּגוֹן (שְׁמוּאֵל א ב) מִקְּיָם
מִעֶפְרָ דֵּל מֵאֲשֻׁפּוֹת יָרִים אֶבְיוֹן, הָא פִתְחָא דְּמַהִימְנוּתָא.
לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים, הָא מַהִימְנוּתָא דְּלְעִילָא, בְּאֲתַר
דְּאֲבָהוּן שְׂרִיין. מֵאֵן נְדִיבִים. אֶלִין אֲבָהוּן, כְּדַכְּתִיב (תְּהִלִּים
מז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ.

דְּבַר אַחַר לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים, נִבְּאָה עַל שְׁמוּאֵל,
דְּאִיהוּ זְמִין לְאַתְקַשָּׁא עִם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, דְּכַתִּיב,
(תְּהִלִּים צט) מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בִּכְהֻנָּיו וּשְׁמוּאֵל בְּקוֹרְאֵי שְׁמוֹ. (שְׁמוּאֵל
א ב) וְכֹסֵא כְבוֹד יִנְחִילִם. מֵאֵן יִנְחִילִם. דָּא שְׁמוּאֵל.
דְּאַחְסִין יִקְרָא דְּמַלְכוּתָא לְתְרִין מַלְכִין. דְּבַר אַחַר וְכֹסֵא
כְבוֹד יִנְחִילִם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהוּא אַחְסִין
כּוֹרְסִיָּא דִּילִיָּה לְעַבְדוּהִי, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב וְכֹסֵא כְבוֹד
יִנְחִילִם. (ע"ד)

(שְׁמוּאֵל א ב) יִי יַחַתּוּ מְרִיבּוֹ, מְרִיבּוֹ חָסֵר, מֵאֵי קָא מִיִּירִי.
אֶלָּא מְרִיבּוֹ תְּנִינָן, מְרִיבּוֹ ו', וְדָא מַלְכָּא קְדִישָׁא וְרוּזָא

דְּחֻכְמַתָּא אֲתָמַר הָכָא, בְּשַׁעְתָּא דְּדִינִין מִתְעַרְיִין וְשְׁלִיטִין
 שְׁלִטִין עַל רַחְמֵי, וְרַחְמֵי אֲתַכְפִּיין, וּבְשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲתַבְרַךְ מִמְּבוּעָא דְּנַחְלָא, כְּדִין גְּבַרִין רַחְמֵי
 וְאֲתַכְפִּיין דִּינֵי, הָדָא הוּא דְּכָתִיב יי' יַחַתּוּ מְרִיבּוּ מְרִיב
 ו'.

עָלִיו בְּשָׁמַיִם יָרַעַם. עָלִיו. מֵאֵי עָלִיו. בְּשַׁעְתָּא דְּטֵלָא
 דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא שְׂרִיא עָלֶיהָ, וּמִלֵּיא רִישִׁיהָ,
 בְּתַהוּא אֲתַר דְּאֶקְרִי שָׁמַיִם, כְּדִין יָרַעַם: יִתְבַּר חֵילֵיהוּן
 וְתוּקְפֵיהוּן דְּדִינִין תְּקִיפִין. וְיִתֵּן עֵז לְמַלְכוּ, דָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְיָרַם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאֶקְרִי
 קֶרֶן הַיּוֹבֵל (ס"א ל"ג היובל) כְּמָה דְּאֻקִּימָנָא. מְשִׁיחוֹ כְּמָה דְּאֲתַ
 אֲמַר (מלכים ב כג) מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, בְּגִין כְּךָ קֶרֶן מְשִׁיחוֹ,
 וְהָא אֲתָמַר.

דְּבוּרָה דְּאֲתַת לְשַׁבְחָא שְׁבַחָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, (שופטים ה)
 יי' בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצַעֲדְךָ מִשְׁדֵּה אָדוּם. מְלֻמֵּד,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַמִּין לְכָל שְׂאָר עַמִּין לְקַבְּלָא
 לְאוּרֵייתָא, וְלֹא בָּעוּ. וְכִי לָא הָוָה גְּלִי קָמִיהָ דְּלֹא בָּעָאן,
 אֲלֹא דְּלֹא יְהָא לֹון פְּתַחוּן פֶּה, דְּאֵלְמֵלֵא יְהָב לֹון קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אוּרֵייתָא הָוּוּ נְטַרִי לָהּ. וְכָל אֵינּוּן קְרָאֵי
 דְּאֲמַרָה דְּבוּרָה, כְּלָהּוּ בְּרֹזָא דְּחֻכְמַתָּא, עַד הֵהִיא שַׁעְתָּא
 דְּשַׁבְחַת גְּרַמָּה, שְׁנַאֲמַר עַד שְׁקַמְתִּי דְּבוּרָה שְׁקַמְתִּי אִם

בְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא אוֹקְמוּהָ דְאֶסְתֵּלְק מִנָּה רוּחַ נְבוּאָה, וּבְגִין
כְּן (שׁוֹפְטִים ד) עוֹרֵי עוֹרֵי דְבוּרָה עוֹרֵי עוֹרֵי דְפְרִי שִׁיר.

וְכָל דָּא, כַּד אֲשַׁתְּכַחוּ גּוֹבְרִין בְּחַטָּאָה, וְלֹאוּ אֵינּוּן כְּדַאֲרִין
לְמִשְׁרֵי עַלְיֵיהוּ רוּחַ קוּדְשָׁא וְדַאי. (דף כ' ע"א)

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא לְהַבִּיא קְרָבִין עַל
סְנֵהֲדְרֵי גְדוּלָּה
שְׁפָעוּ, תְּנַאֲרִין וְאִמּוֹרָאִין ע'
סְנֵהֲדְרֵי גְדוּלָּה הָיוּ, וּמִשָּׁה
עַלְיֵיהוּ. וְע' סְנֵהֲדְרֵי קְטַנָּה
הוּוּ, וְאַהֲרֹן עַלְיֵיהוּ. וּבְגִין דָּא
אָמְרוּ מֵאֲרִי מִתְּנִיתִין, מִשָּׁה
שׁוֹשְׁבֵינָא דְמַלְכָּא הוּוּ, וְדַא
תְּפִאֲרַת, מִתְּמֹן סְנֵהֲדְרֵי
גְדוּלָּה. אַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵינָא
דְמִטְרוֹנִיתָא, וְדַא מַלְכוּת,
ה"א זְעִירָא קְרִינֵן לֵיהּ, כְּגוֹן
(בְּרַאשִׁית כט) אֶעֱבֹדְךָ שִׁבְעַ
שָׁנִים בְּרַחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה.
וְעַל שְׁמָה אַתְּקָרִי סְנֵהֲדְרֵי
קְטַנָּה.

וּמִתְּמֹן הוּוּ יִדְעִין סְנֵהֲדְרִין
שְׁבַעֲרִין לְשׁוֹן, דְּאֵינּוּן
שְׁבַעֲרִים פְּנִים לְתוֹרָה, דְּאֵית
שְׁבַעֲרִים לְשׁוֹן מִסְפָּרָא

(ויקרא ד) וְאִם כָּל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל

יִשְׁגּוּ וְגו', כְּמָה
דְּאוֹקִימָנָא בְּהוֹרָאָה דְטָעוּ
בָּהּ. אֲבָל וְאִם כָּל עֵדֶת
יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, וְאִם כָּל
יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ מִבְּעֵי לֵיהּ,
מֵאִי כָּל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא
אֵינּוּן (בְּוֹלְהוֹן) דְּאֲשַׁתְּכַחוּ

בִּירוּשָׁלַם, דְּהָא מִתְּמֹן נִפְקָא
אוֹרִייתָא לְכָל עַמָּא, וְאִי
אֵינּוּן דְּהוּוּ תְּמֹן טָעָאן, כָּל
יִשְׂרָאֵל טָעָאן, וְתַנִּינֵן דְּכִיוּן
דְּתְּמֹן טָעָאן, כָּל עַמָּא
טָעָאן, בְּגִין דְּכֻלְהוּ מִשְׁכִּי
אַבְתְּרִייהוּ. וְנַעֲלֵם דְּבַר
מֵעֵינֵי הַקְּהָל, עֵינֵי הַקְּהָל
אֵלִין סְנֵהֲדְרֵי, אֵלִין אֵינּוּן
דְּמִמָּנֵן עַל יִשְׂרָאֵל.

דְּמַלְכוּת הַרְשָׁעָה וְכוּ', כְּלָא
בְּפִרוּדָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב,
(בראשית י) מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אֲנִי
הַגּוֹיִם בְּאַרְצוֹתָם לְלִשׁוֹנוֹתָם
כְּלָהוּ שְׁבַעֲיִן לְשׁוֹן בְּפִרוּדָא
דָּא מִן דָּא.

אֲבָל בְּאוֹרֵייתָא, עֵי פָּנִים
לְתוֹרָה בְּלִשׁוֹן חַד.
וְדָא יְסוּד. וְיִהְיֶה הַלְכָה חֲדָא,
חֲכָמָה זְעִירָא מַלְכוּת, דְּבָה
שְׁבַעֲיִן לְשׁוֹן, כְּחוֹשְׁבֵן סוּד,
מִן יְסוּד. וְיְסוּד אִיהוּ לְשׁוֹן
הַקֶּדֶשׁ, סוּד הַמְרַכְבֵּה,
בְּשְׁבַעֲיִן קַתְדֵרְאִין, עֲלִיָּהוּ
אֲתַמַּר כָּל הָעוֹנָה אֲמֵן יְהִי
שְׁמִיהּ רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כְּחוֹ,
קוֹרְעִין לוֹ גִּזְרֵי דִינּוּ שֶׁל
שְׁבַעֲיִם שָׁנָה. לְשׁוֹן חַד, אִיהוּ
שְׁבַעֲיִם לְשׁוֹן, עַל מִדָּה
זְעִירָא דְחֲכָמָה זְעִירָא,
דְּאִיהִי י' עַל מִדָּה זְעִירָא. עַל
חֲכָמָה זְעִירָא דְאִיהִי י', עַל
מִדָּה זְעִירָא דְחֲכָמָה ב',
תְּרִין שְׁפּוֹון, דְּבָהוֹן דַּעַת
וְתַבּוּנָה, בְּהוֹן אֲשַׁתְּלִימוּ
שְׁבַעֲיִן וְתְרִין. (ע"כ רעיא מזהימנא)

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ
אֲזִיל בְּאוֹרְחָא, עַד
דְּהוּוּ אֲזִיל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
לְרַבִּי חֲזִיא, נִשְׁתַּדַּל בְּמַלְי
דְּאוֹרֵייתָא, בְּמַלְי דְּעַתִּיק
יוֹמִין. פְּתַח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר,
(תהלים לב) חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ
וְגו', מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּכָל
בַּר נֶשׁ דְּמַכְסִי חֲטָאוֹי וְלָא
מִפְּרָשׁ לֹון קָמִי מְלִכָּא
קַדִּישָׁא, וְיִתְבַּע עֲלִיָּהוּ
רַחֲמֵי, לָא יְהִיבִין לִיה
לְמַפְתַּח פְּתַחא דְּתַשׁוּבָה,
בְּגִין דְּאִיהוּ אַכְסִיף (נ"א מְכַסִּי)
מִנִּיהּ. וְאִי אִיהוּ פְּרִישׁ לֹון
קָמִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא,
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא חֲזִיס
עֲלִיהּ וְיִתְגַּבְּרוּן רַחֲמֵי עַל
דִּינָא.

וְכָל שְׁכֵן אִי אִיהוּ בְּכִי, דְּהָא
כָּל פְּתַחֲחִין סְתִימִין אִיהוּ

פֶּתַח, וְאֶת־קַבֵּל צְלוֹתֶיהָ, וְעַל דָּא, פְּרִישׁוּ דְחֻטְאֵי, יִקְרָא
הוּא דְמַלְכָּא, לְאַגְבְּרָא רַחֲמֵי עַל דֵּינָא. וְעַל דָּא פְּתִיב
(תהלים ג) זוֹבַח תוֹדָה יִכְבְּדֶנְנִי. מַהוּ יִכְבְּדֶנְנִי. תִּרְיִן כְּבוֹדֵינִי
אֵינּוֹן, חַד לְעִילָא, וְחַד לְתַתָּא, חַד בְּעַלְמָא דֵּינִי, וְחַד
בְּעַלְמָא דְאַתִּי.

הָאִי קָרָא קִשְׁיָא בְּכֻלָּא, בְּסִגְיָאוֹת מְלִין, דְּהָא בְּאוּדָה
עָלֵי פִשְׁעֵי סִגְיָא. מַהוּ חֻטְאֵי אוּדִיעֵךְ וְעוֹנֵי לָא
כְּסִיתִי, וּלְבַתַּר אוּדָה עָלֵי פִשְׁעֵי לֵינִי, וְעוֹד דְּהָא אוּדָה
עָלֵי פִשְׁעֵי לֵינִי, לָךְ מְבַעֵי לֵיהָ.

אַלָּא דְּוֹד, כָּל מְלוֹי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֲמָרוֹן, וּלְמַלְכוּתָא
דְּשִׁמְיָא אֲמַר, בְּגִין דְּאִיהִי שְׁלִיחָא מִתַּתָּאִי
לְעִילָאִי, וּמְעִילָאִי לְתַתָּאִי, וּמֵאֵן דְּבַעֵי לְמַלְכָּא, לָהּ
אוּדַע בְּקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא חֻטְאֵי אוּדִיעֵךְ, (ד"א לְמַלְכוּתָא
דְּשִׁמְיָא קְאָמַר) וְעוֹנֵי לָא כְּסִיתִי, מִצְדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֲמַרְתִּי
אוּדָה עָלֵי פִשְׁעֵי לֵינִי, דָּא מַלְכָּא קְדִישָׁא, דְּשִׁלְמָא כְּלָא
דִּילֵיהָ, וּשְׁלֻמָּא דְּבַעֵי בַר נָשׁ לְאַעְלָאָה קָמִיָּה בְּהוּדָאָה.
דְּהָא שְׁלָמִים הָכִי מִתְקַרְבִּין בְּהוּדָאָה, דְּכֻתִּיב (וַיִּקְרָא ז) עַל
זֶבַח תוֹדַת שְׁלָמִיו. (תהלים לב) וְאַתָּה נְשֹׂאתָ עוֹן חֻטְאֵי סִלָּה.
דָּא לְעִילָא לְעִילָא, אֲתַר דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא שְׂרִיא. בְּגִין
כֶּךָ, הָאִי קָרָא אֶחָיד בְּכֻלָּא.

כְּגוֹוְנָא דָּא, מֵאֵן דִּיתְבַּע בְּעוֹתֵיהָ לְמַלְכָּא, בְּעֵי לִיחְדָּא

שָׁמָא קְדִישָׁא בְּרַעוּתִיהָ, מִתְּתָא לְעִילָא וּמְעִילָא לְתִתָּא,
 וְלִקְשָׁרָא כְּלָא בְּחַד קְשָׁרָא, וּבְהֵהוּא קְשׁוּרָא אֲשֶׁתְּכַח
 בְּעוּתִיהָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאֵן הוּא חֲפִימָא, לְמַתְבַּע
 בְּעוּתִיהָ כְּדוּד מִלְכָּא, דְּהוּא הָוָה נָטִיר פְּתַחא דְּמִלְכָּא.
 אָמַר לִיה רַבִּי חֲזִינָא וְדַאי הָכִי הוּא. וְעַל דָּא אֲוִרִיתָא
 אֲוִלִיף לָן, אֲרַחִי ^(דף כ' ע"ב) דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּנִנְדַע
 לְמִיָּהָךְ אֲבַתְרִיהָ, כְּמָה דְּאֵתָא אָמַר ^(דברים יג) אַחֲרֵי יִי'
 אֲלֵהִיכֶם תֵּלְכוּ וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי פִּתַח וְאָמַר, ^(ירמיה לא) כֹּה אָמַר יִי' קוֹל בְּרָמָה
 נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי וְגו'. כֹּה אָמַר יִי', הָא אֲוִקְמוּהָ, בְּכֹל
 אֲתֵר דְּנִבְיָאָה שָׂרִי לְמִלְלָא, הוּוּ מְלוּי אֲשֶׁתְּמוּדְעָן, וְהָכָא
 הָאִי כֹה אָמַר יִי', קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמָה אָמַר, קוֹל
 בְּרָמָה נִשְׁמַע.

הָכִי תַנְיִנָן, דְּבַהֵהוּא יוֹמָא דְּאֵתְחַרְבֵּי בֵּי מְקַדְשָׁא לְתִתָּא,
 וַיִּשְׂרָאֵל אֲזָלוּ בְּגִלוּתָא, רִיחִינָן עַל צְאוּרִיהוֹן,
 וַיִּדְיֵהוֹן מֵהֶדְקָן לְאַחֻרָא. וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל, אֵתְתַרְכַּת מִבֵּית
 מִלְכָּא לְמִיָּהָךְ בַּתְרִיהוֹן. בְּשַׁעְתָּא דְּנַחְתַת, אֲמַרְת אִיָּהָךְ
 בְּקַדְמִיתָא וְאַבְכָּה עַל מְדוּרָאִי, וְעַל בְּנֵי, וְעַל בַּעֲלִי. כַּד
 נַחְתַת, חָמַת אֲתַרְהָא חָרִיב, וְכֻמָּה דְּמָא דְּחֲסִידֵי אֲתוּשֵׁד
 בְּגִוּוָה, וְהִיכְלָא קְדִישָׁא וּבֵיתָא אֲתוּקַד בְּאַשָׁא.
 כְּדִין אַרְיַמַת קָלָא, וְאַתְרַגִּישׁוּ עֲלָאִי וְתַתָּאִי, וּמָטָא קָלָא

לְעֵילָא, עַד אֲתֵר דְּמִלְכָּא שְׂרֵי בֵיה. וּבְעָא מִלְכָּא
 לְאַהֲדָרָא עֲלֵמָא לְתֵהוּ וּבֵהוּ, עַד דְּנַחְתּוּ כַּמָּה אוֹכְלוֹסִין,
 וּכְמָה מִשְׂרֵיין, לְקַבְּלָהּ וְלֹא קַבְּלָהּ תַּנְחוּמִין מִנֵּיהּ. הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב קוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחֵל
 מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ מֵאַנְהָ לְהַנְחֵם עַל בְּנֵיהָ, דְּלֹא קַבְּלָהּ
 מִנֵּיהּ תַנְחוּמִים. פִּי אֵינְנוּ: בְּגִין דְּמִלְכָּא קִדִּישָׁא הוּא
 סְלִיק לְעֵילָא לְעֵילָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּגוּוּהָ, הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב פִּי אֵינְנוּ, וְלֹא פְתִיב פִּי אֵינָם.

אָמַר לֵיה רַבִּי חֲזִיא, מֵאֵי רַחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ. אָמַר לֵיה
 אוֹלִיפְנָא, דִּהִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְדָא אַנְתּוּ דִּיעַקְב
 וְדָאִי, דְכְּתִיב (בראשית כ"ט) וַיֵּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת רַחֵל. וּכְתִיב,
 (בראשית כט) וְרַחֵל עֲקָרָה. וּכְתִיב, הֵתֵם (תהלים קיג) מוֹשִׁיבֵי
 עֲקָרַת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שְׂמִיחָה.

דְּבַר אַחַר פִּי אֵינְנוּ, כַּמָּה דְּאַתְמַר, (בראשית לט) אֵינְנוּ גְדוּל
 בַּבַּיִת וְגו', אֵינְנוּ: דִּהָא אֲסַתְּלִיק לְעֵילָא וְאַתְרַחֵיק
 מִכְּלָא. אֵינְנוּ: בְּזוּוּגָא בַּהּ. אֵינְנוּ: לְאַשְׁתְּכַחָא (שמות קס"ד)
 שְׂמִיחָה רַבָּא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, מֵאַן אֲתֵר שְׂרֵיא לְאַתְגְּלָאָה. אָמַר לֵיה,
 מִפִּי מְקַדְּשָׁא. דְּתַמְן שְׂרֵיא וּלְבַתֵּר אֲסַחֲרַת כָּל
 אֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל. לְבַתֵּר כַּד נִפְקַת מִן אֲרַעָא, קָמַת עַל
 מִדְּבָרָא וַיְתִיבַת תַּמְן תַּלְתָּ יוֹמִין. דְּבַרְת אוֹכְלוֹסָהָא

וּמְשִׁירֵיהָא (ס"א ומתיבתהא) וַיִּתְּבְּהָא מִבֵּי מַלְכָּא, וְקָרְאתָ עָלֶיהָ
 (איכה א) אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד וְגו'. בְּכוּ רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא, וְלֹא אֶתְחַרַּב
 בֵּי מַקְדְּשָׁא, עַד דְּיִשְׂרָאֵל כִּלְהוּ אֶשְׁתַּכְּחוּ בְּחַיּוּבָא
 קָמִי מַלְכָּא, וְעַד דְּדַבְּרִי עֲלֵמָא אֶשְׁתַּכְּחוּ בְּחַיּוּבָא
 בְּקַדְמֵיתָא. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה ג) עָמִי מֵאֲשֻׁרִיךְ
 מִתְּעִים וְדַרְךְ אֹרְחוֹתֶיךָ בִּלְעוּ. דְּכִיּוֹן דְּרִישֵׁי עֲמָא אֲזֻלִּין
 בְּחַיּוּבָא, כֹּל עֲמָא אֶתְמַשְׁכוּ אֲבַתְרֵיהוּ. רַבִּי חֲזִיא אָמַר
 מִהָכָא, וְאִם כֹּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, בְּמֵאי הוּי. בְּגִין
 וְנַעֲלָם דְּבַר מַעֲיַנֵּי הַקְּהָל. דְּעֵינֵי עֲמָא אֵינּוֹן רִישֵׁיהוּ,
 דְּכֹל עֲמָא אֶתְמַשְׁכּוּ אֲבַתְרֵיהוּ.

אֲזֻלוּ. עַד דְּהוּוּ אֲזֻלֵי חָמוּ חַד אֶתְר מְדִשְׁנָא בַּעֲשָׁבִין,
 וְנָהַר מֵיָא דְהוּוה נָגִיד בֵּיהּ. יִתְּבוּ. עַד דְּהוּוּ יִתְּבִי,
 פָּרַח חַד עוֹפָא וְרַחֲשֵׁי קָמִייהוּ. אָמַר רַבִּי חֲזִיא, נִיקוּם
 מִהָכָא, דְּוָדָאי נָגְרִי טוּרֵיָא הָכָא מִשְׁתַּכְּחִין, קָמוּ וְאֲזֻלוּ.
 עַד דְּאֶהְדְּרוּ רִישֵׁיהוּ, חָמוּ אֵינּוֹן לְסִטִּין דְּרַהֲטִין
 אֲבַתְרֵיהוּ, אֶתְרַחֲשֵׁי לֹון נִיסָא, וְאֶשְׁכְּחוּ קָמִייהוּ חַד
 טִינָרָא, וְחַד מְעֵרְתָא בֵּיהּ, עָאלוּ תַמָּן יִתְּבוּ כֹל הַהוּא
 יוֹמָא וְכֹל לַיְלִיא.

פְּתַח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר, (ירמיה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדֵי
 יַעֲקֹב וְגו', כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעַךְ מִרְחוֹק. מִרְחוֹק,

מִקְרוֹב מִבְּעֵי לֵיהּ. וְהָא אוֹקְמוּהָ הָאִי קָרָא, מִרְחוֹק, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ מִרְחָק. אֲבָל מִרְחוֹק, כְּתִהוּא
 דְּכִתְיִב, (ירמיה לא) מִרְחוֹק יִי נִרְאָה לִי. וּכְתִיב (משלי לא)
 מִמִּרְחָק תָּבִיא לַחֲמָה. וּמֵאֵן הִיא. (בראשית רב"א ע"א) עֲמִיקָא
 דְּנַחֲלָא, אֲתֵר דִּיהוּא נָהַר נָגִיד וְנָפִיק. וְשָׁב יַעֲקֹב, כִּיּוֹן
 דְּכִתְיִב אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב, מֵהוּ וְשָׁב יַעֲקֹב. אֵלָא כְּמָה
 דְּתַנִּינֵן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לְעֵילָא לְעֵילָא, כְּמָה
 דְּכִתְיִב, (תהלים י) לְמָה יִי תַעֲמוֹד בְּרְחוֹק, וּמֵהוּא אֲתֵר
 רְחוֹק הַנְּנִי מוֹשִׁיעֵךְ.

וְשָׁב יַעֲקֹב, לְאֲתֵרִיהּ (לְכוּרְסִיא), לְאֲזֵדוּגָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל.
 וְשָׁקֵט: דָּא יִסוּד. וְשָׁאֲנֵן, לְמִשְׁרֵי דִיּוּרִיהּ בֵּה. וְאִין
 מִחְרִיד, מִיִּצְחָק. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית כז) וַיִּחַרַד יִצְחָק
 חֲרָדָה גְּדוֹלָה (דף כ"א ע"א) וְעַל דָּא (בראשית לא) וּפְתַח יִצְחָק כְּתִיב.
 וְהוּא פְּתַח כַּד אֲתַעַר, אֲסַתְּלַק יִסוּד לְאֲתֵר אַחְרָא, הַדָּא
 הוּא דְּכִתְיִב, (ישעיה לג) פְּתַחוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים. בְּצִיּוֹן דִּיִּיקָא,
 וְעַל דָּא וְאִין מִחְרִיד, וְהִשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁזִיב לָן
 מִרְחִיק, וְאֲסַתִּיר לָן בְּהָאִי אֲתֵר, בְּהִשְׁקֵט וּבִשְׁלוֹת, וְאִין
 מִחְרִיד מִכְּלָא. דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד נִיסָא בְּכִלָּא
 עָבִיד.

רַבִּי יוֹסִי פִּתַח, (שופטים ד) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ בָּרַק אִם תִּלְכִּי עִמִּי
 וְהִלְכְּתִי וְגו', מֵאִי קָא מִיִּירִי. אֵלָא אָמַר בָּרַק הוּאִיל

וְרוּחַ קְדִישָׁא שְׂרִיא עָלָה, בְּזִכּוּתָהּ אֲשֶׁתְּזִיב, וְלֹא לִישְׂרִי
 עָלַי גְּזָקָא. וּמָה בְּרַק סְמִיךְ עַל אֲתָתָא לְאֲשֶׁתְּזִבָּא בְּגִינָה.
 אֲנִן דְּאוֹרִייתָא עֲמָנָא דִּהִיא שְׁמִיה דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, עַל
 אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

יִתְּבוּ גּוֹ הֵהוּא מְעֶרְתָּא כָּל הֵהוּא יוֹמָא, כִּד רַמְשׁ לִילִיא,
 אֲתַנְהִיר סִיְהָרָא בְּמְעֶרְתָּא. עָבְרוּ תְּרֵי טִייעֵי,
 וְחַמְרִיהוֹן טְעִינִין מִחַמְרָא וּמִיכְלָא לְגַרְמִייהוּ שְׂאֲרֵי עַל
 מְטוּלָא. אָמְרֵי הָאֵי לְהָאֵי, נְבִית הַכָּא, נִיְהַב מִיכְלָא
 וּמִשְׁתִּיָּיא לְחַמְרֵי, וְאֲנִן נְעוּל לְמְעֶרְתָּא דָּא. אָמַר לִיָּה
 חֲבִרִיהָ עַד לָא נִיעוּל, תִּימָא הָאֵי קָרָא דְלָא מְתִישְׁבָּא.

אָמַר לִיָּה מַאי הוּא. אָמַר לִיָּה מְלָה חַד, דְּכִתִּיב, (תהלים נב)
 אוֹדֶךָ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וְגו'. מַהוּ כִּי עָשִׂיתָ, וְלֹא
 כְּתִיב מָה. וְכִתִּיב כִּי טוֹב נֶגְדַת חֲסִידֶיךָ. וְכִי לְגַבֵּי אַחֲרָא
 לָאו אִיהוּ טוֹב, לָא הוּהּ בִּידִיהָ. אָמַר ווֵי לְטִיוֹעֵנָא,
 דְּשִׁבְקָנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינָיהָ. רַבֵּי חֵיָּיא וְרַבֵּי
 יוֹסִי דִּהוּוּ יִתְּבֵי בְּמְעֶרְתָּא חֲדוּ, אָמַר רַבֵּי חֵיָּיא לְרַבֵּי יוֹסִי,
 וְלֹא אֲמַרִית לְךָ דְּכַד עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיסָא,
 בְּכֻלָּא עָבִיד. נִפְקוּ.

כִּד נִפְקוּ אַקְדִּים רַבֵּי חֵיָּיא וּפְתַח, (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם
 לְרַחוּק. תְּרֵי שְׁלָמָא הַכָּא, חַד לְרַחוּק, וְחַד לְקָרוּב,
 וְכֻלָּא חַד. לְרַחוּק, דְּאֲתַעְבִּיד קָרוּב. (תו לְרַחוּק) דָּא הוּא

מֵאֲרִיָּה דְתִשׁוּבָה, קוּדְם הָוָה רְחוּק, וְהִשְׁתָּא אִיהוּ קְרוּב.
 תּוּ רְחוּק, כִּד בַּר נָשׁ אֲתֵרְחִיק מֵאֲוִרֵייתָא. רְחִיק הוּא
 מִקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּמֵאֵן דְקָרִיב לְאֲוִרֵייתָא, קָרִיב לִיָּה
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהֵדִיָּה, וְהִשְׁתָּא אֲתַחֲבְרוּ עֲמָנָא וְעוּלוּ
 לְמַעְרְתָא אָתּוּ אֵינּוּן טִייעִין וְאֲשַׁתְּפוּ עִמָּהוּן. אֲשַׁתְּנַקְלוּ
 לְחַמְרֵייהוּ, וְאֲתַקְנוּ לְמִיכַל, נִפְקוּ כְּלָהוּ לְפוּם מְעֵרְתָא.
 אָמַר חֵד מִן טִייעִין נִימְרוּ לָן מֵאֲרִי דְאֲוִרֵייתָא, הֵאִי קָרָא
 אוֹדֵךְ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וְאֶקְוָה וְגו'. כִּי עָשִׂיתָ, מֵהוּ
 כִּי עָשִׂיתָ, וְלֹא כְּתִיב מָה. וְכְתִיב כִּי טוֹב נֶגְדַּ חֲסִידֶיךָ,
 וְכִי לְגַבֵּי אַחֲרָא לָאו הוּא טוֹב.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כִּי עָשִׂיתָ וְדָאִי, וּמֵה עָשִׂיתָ. לְעוֹלָם.
 דְּבַגִּין הֵאִי עוֹלָם, דְּעַבַּד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְאֲתַקְנָן
 לִיָּה, אוֹדֵי בַר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא. וְאֶקְוָה
 שְׂמֵךְ כִּי טוֹב נֶגְדַּ חֲסִידֶיךָ, הֵכִי הוּא וְדָאִי, לְקַבֵּל אֵינּוּן
 זַכָּאִין, שְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא טוֹב. וְלֹא לְקַבְּלֵי
 חֵיִיבֵיא, דְּמַבְזִין לִיָּה בְּכָל יוֹמָא וְלֹא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאֲוִרֵייתָא.
 אָמַר לִיָּה, יָאוּת הוּא. אָבַל מְלָה שְׂמַעְנָא מִבְּתַר כּוּתְלָא,
 וּמִסְתַּפִּינָא לְגַלְאָה. אָמְרוּ לִיָּה רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי, אֵימָא
 מִיָּלָךְ, דְּאֲוִרֵייתָא לָאו אִיהוּ יְרוּתָא לְאַתֵּר חֵד.
 אָמַר לוֹן, יוֹמָא חֵד הוּינָא אָזִיל לְלוּד, עָאלְנָא לְמַתָּא,
 וְאַסְמַכְנָא גְרַמָּאֵי בְּתַר כּוּתְלָא חֵד, וְרַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן

יֹחָאֵי הָוָה בְּהֵוָא בֵּיתָא, וְשָׁמְעָנָא מִפּוּמִיָּה הָאֵי קָרָא,
 אוֹדֵךְ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ. אוֹדֵךְ, דְּוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם
 (לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) אָמְרוּ, עַל הַהוּא עוֹלָם בְּתַרְאָה, דְּאִיהוּ עֶבֶד
 דְּדוֹד מַלְכָּא אַחִיד בֵּיהּ בְּהֵוָא עוֹלָם, וּבֵיהּ יָרִית
 מַלְכוּתָא. וְאַתְּוָה שָׁמַךְ כִּי טוֹב, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּיַחוּדָא דְהָאֵי עָלְמָא דְאַקְרִי טוֹב. אֵימַתִּי אַקְרִי טוֹב. נֶגְד
 חֲסִידֵיךְ. מֵאן אֵינּוֹן חֲסִידֵיךְ.

אַלָּא אֵית חֶסֶד וְאֵית חֶסֶד, וְאַלִּין אַקְרוּן חֲסִדֵי דְוֹד (ויחדי
 רי"ט, תרומה קס"ט) הַנְּאֻמָּנִים. וְכֹד אֵלִין חֲסִדֵי דְוֹד
 אַתְּמַלְיִין מִהֵוָא טִיבוּ דְנִגְדוּ דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא, כְּדִין
 אַקְרִי יִסוּד טוֹב. כְּדִין אַשְׁתַּכַּח טוֹב לְגַבִּייהוּ. דְהָא (ס"א פד
 אַשְׁתַּכַּח כְּמָה דְאִיהוּ בֵּיהּ) כְּמָה דְאַשְׁתַּכַּח דְאִיהוּ בֵּיהּ, הָכִי אִיהוּ
 מִבְּסַם לְהָאֵי עָלְמָא בְּתַרְאָה. וְכֹלָא אַשְׁתַּכַּח בְּבִרְכָה, וְעַל
 דָּא דְוֹד הָוָה מְחַפְּהָ לְהָאֵי דְרָגָא, דְנִהִיר לְהָאֵי עוֹלָם
 דְאִיהוּ אַחִיד בֵּיהּ.

מַלְיִין אֵלִין הָכִי שָׁמְעָנָא לוֹן, אַבְל לָא יַדְעָנָא מֵאֵי הוּא.
 אַתּוּ רַבִּי חֵיָיא וְרַבִּי יוֹסִי וְנִשְׁקוּ לֵיהּ בְּרִישִׁיָּה. אָמַר
 רַבִּי (דף כא ע"ב) חֵיָיא, מֵאן חָפִי עֵינֵיךְ בְּעַפְרָא רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֶּן יוֹחָאֵי, דְאַנְתָּ בְּאַתְרֵךְ וְאַנְתָּ מְרַעִישׁ טוֹרִיאַ עֲלָאֵי,
 וְאַפִּילוּ צְפוּרֵי שְׁמִיא וְכֹלָא חֲדָאן בְּמַלוּלְךָ וְוִי לְעַלְמָא
 בְּהֵיָא שְׁעַתָּא כַּד תִּסְתַּלַּק מִנֵּיהּ.

תו פִּתַּח וְאָמַר הֵהוּא גִבְרָא, הָא מְלָה אַחֲרָא שְׁמַעְנָא
 מִנִּיהּ בְּהֵיִא שְׁעֵתָא, בִּקְרָא דְכְּתִיב, (דניאל ט) וְעַתָּה
 שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ וְאֶל תַּחֲנוּנֵינוּ וְגו' לְמַעַן
 אֲדַנִּי. וְאָמַר הֵכִי, אִי שְׁמָא דָּא מַעְלִיא (נ"א לְעִילָא) מִכְּלָא,
 שְׁפִיר הוּא, דְּהֵכִי אֲמַרִּין עָבִיד בְּדִיל מִלְכָּא. אֲבַל שְׁמָא
 דָּא, הָא יְדִיעַ דְּהוּא אֲתֵר בֵּי דִינָא, דְּמִנִּיהּ נְפִיק דִּינָא
 לְעִלְמָא. מֵאן חָמָא דְּאֲמַרִּין לְמִלְכָּא, עָבִיד בְּגִין עֲבָדֶיךָ,
 אוּ בְּגִין מְלָה זַעִירָא מִנָּךְ.

אֶלָּא הֵכִי אֲצִטְרִיךְ, דְּשְׁמָא דָּא אֲתַקִּין בֵּיתָא לְמִלְכָּא,
 וּבֵי מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, וְדָא אֲחִיד בְּדָא, בְּגִין
 דְּאֲתַקְשֵׁר דָּא בְּדָא. וְכַד מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ,
 הָאִי שְׁמָא לְעִילָא קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ. וְדָא הוּא כְּמָאן דְּאָמַר
 לְמִלְכָּא בְּנִי בֵּיתָא דָּא, וְהִיכְלָא דָּא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּחַת
 מִטְרוּנִיתָא דְּיִתְבָּא לְבַר מֵהִיכְלָה. אוּף הֵכָּא, (דניאל ט) וְהָאֵר
 פְּנִיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲדַנִּי. מֵאִי טַעְמָא לְמַעַן
 אֲדַנִּי. דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח לְבַר מִן דִּיּוּרִיָּה.

תְּוֹוְהוּ רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי, וְחֵדוּ בְּהֵהוּא לִילִיא. בְּתֵר
 דְּאֶכְלוּ, פִּתַּח חֲבֵרִיָּה טִייעָא וְאָמַר, אִימָא קִמְיִכוּ
 מְלָה חַד, דְּאִשְׁתַּדְּלָנָא בֵּיהּ הָאִי יוּמָא, הָאִי קָרָא דְכְּתִיב,
 מְזֻמּוֹר לְדָוִד בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה, דְּיִוד אָמַר
 (תהלים סג) שִׁירָתָא, כִּד הָוָה עָרִיק מִחֲמוּי, אֲמָאִי אָמַר (תהלים סג)

אֱלֹהִים אֵלֵי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָ צְמָאָה לְךָ נִפְשֵׁי וְגו'. אֱלֹהִים
אֵלֵי אַתָּה, דְּהָא בְּגִבּוּרָה אַחֲדָא תְּדִירָא. אֲשַׁחֲרֶךָ, וְכִי
דְּוֹד הֵיךְ יִכִּיל לְשַׁחֲרָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאַרְעָא
רְחִיקָא, וְאַתְתָּרְךָ מֵאַרְעָא דְשְׂכִינְתָּא שְׂרִיא.

אַלָּא, אַף עַל גַּב דְּאַתְתָּרְךָ מִתְּמָן, לָא שְׂבִיק דִּידִיָּה
לְשַׁחֲרָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאַנָּא שְׂמַעְנָא,
אֲשַׁחֲרֶךָ: כְּמָאן דְּאָמַר, אִיזִיל לְאַתְחֻזָּאָה קַמָּךְ, בַּר דְּלָא
יִכִּילְנָא. כִּךְ אֲשַׁחֲרֶךָ, בַּר דְּאַנָּא לְבַר מְאַתַּר דְשְׂכִינְתָּא
שְׂרִיא. צְמָאָה לְךָ נִפְשֵׁי, דְּהָא נִפְשָׁאֵי וְגוּפָא דִּילֵי תְּאִיבִין
לְגַבְךָ, לְאַתְחֻזָּאָה קַמָּךְ, וְלָא יִכִּילְנָא, בְּגִין דְּאַנָּא בְּאַרְץ
צִיָּה וְעֵיף בְּלֵי מַיִם, דְּהָא אַרְץ צִיָּה וְעֵיף אַקְרִי לְבַר
מְאַתַּר דְשְׂכִינְתָּא שְׂרִיא. בְּגִין דְּמַיִם חַיִּים לָא שְׂכִיחַ הָכָא.

וּמָאן אִינּוּן מַיִם חַיִּים. דָּא שְׂכִינְתָּא, דְּכִתִּיב בֵּיהּ (בראשית כו)
בְּאֵר מַיִם חַיִּים, וְעַל דָּא אַרְץ צִיָּה וְעֵיף בְּלֵי מַיִם פְּתִיב.
אָמְרוּ רַבֵּי חֲזִיָּא וְרַבֵּי יוֹסִי, וְדָאֵי אֹרְחָא תְּקִינָא קָמָן,
עָאלוּ לְמַעְרְתָא וְדַמְכוּ. בְּפִלְגּוֹ לִילִיא, שְׂמַעוּ קַל
חַיּוֹתָא בְּמַדְבְּרָא דְנַהֲמִי. אֲתַעְרוּ. אָמַר רַבֵּי חֲזִיָּא, הָא
עֵידָן הוּא לְסִייעָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּהִיא מְשַׁבַּחַת
לְמַלְכָּא. אָמְרוּ, כָּל חַד וְחַד לִימָא מְלָה מְמַה דְשְׂמַע וְיַדַּע
בְּאוֹרֵייתָא, יִתְבוּ כְּלָהוּ.

פְּתַח רַבֵּי חֲזִיָּא וְאָמַר, (תהלים כב) לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר

מְזֻמּוֹר לְדוֹד. מֵאֵן אֵילַת הַשֶּׁחַר. דָּא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל.
 דְּאֶקְרִי (משלי ה) אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֵת חֵן. וְכִי אֵילַת הַשֶּׁחַר,
 וְלֹא כָּל יוֹמָא. אֵלָא, אֵילַת: מֵהֵהוּא אֲתֵר, דְּאֶקְרִי אֵילַת
 אֲהָבִים וַיַּעֲלֵת חֵן. וְהִיא אֲתֵיָא מֵהֵהוּא אֲתֵר דְּאֶקְרִי שֶׁחַר,
 כְּמָה דְּאֵת אָמַר (הושע ו) כְּשֶׁחַר נְכוּן מוּצְאוּ, וְדוֹד מְלָכָא
 עַל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל קָאמַר דָּא, דְּהָא לֹא אֲמַרָה כְּנִסַּת
 יִשְׂרָאֵל דָּא (ס"א דְּאֶקְרִי אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֵת חֵן וְהִיא אֲתֵיָא מֵהֵהוּא אֲתֵר דְּאֶקְרִי
 שֶׁחַר כְּמָה דְּאֵת אָמַר כְּשֶׁחַר נְכוּן מוּצְאוּ וְדוֹד מְלָכָא עַל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל קָאמַר דָּא) מִשְׁמַע

דְּכְתִיב עַל אֵילַת הַשֶּׁחַר.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּרַמְשׁ לִילִיָא, פְּתַחֲחִין סְתִימִין דְּעֵלְאִי
 וְתַתְּאִי מִשְׁתַּכְּחִי (ס"א מִשְׁתַּכְּבִי). וְכָל אֵינּוֹן רְחִיקִין,
 מִתְּעָרִין וְאוֹזְלִין וְשִׁטְאֵן כָּל עָלְמָא, וּמֵהֲדָרִין עַל גּוּפֵי בְּנֵי
 נְשָׂא, וְסַחְרֵי לְאֲתֵרֵיהוּ וְלַעֲרִסֵיהוּ. וְחַמָּאן דִּיּוֹקְנָא
 דְּמְלָכָא קְדִישָׁא, וּמִסְתַּפִּי. דְּהָא אֲתַקְפוּ בְּעַרְסֵיהוּ בְּמִלֵּי
 דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא. וּבְנֵי נְשָׂא, נִשְׁמַתְהוֹן סְלָקִין כָּל חַד וְחַד
 כְּדַחֲזִי לֵיה, וְהָא אוּקְמוּהָ. זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא,
 דְּנִשְׁמַתְהוֹן סְלָקִין לְעֵילָא, וְלֹא מִתְּעַפְּבֵי בְּאַתֵּר אַחְרָא
 דְּלֹא אַצְטְרִיף.

כַּד אֲתַפְּלַג לִילִיָא, כְּרוּזָא קָאִים וְכָרִיז, וּפְתַחֲחִין פְּתִיחוּ.
 כְּדִין רוּחָא חַד דְּסִטְר צְפוֹן אֲתַעַר, וְאֶקְיֵשׁ (דף כ"ב ע"א)
 בְּכַנּוֹר דְּדוֹד, וּמִנְגִן מֵאֲלִיו. וְשִׁבְחַת לְמְלָכָא, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּצַדִּיקֵיָא בְּגִנְתָּא דְּעַדָּן.

זְכָאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּאִתְעַר בְּהֵוּא זְמָנָא וְאִשְׁתַּדַּל
 בְּאוּרִייתָא, וְכָל מֵאֵן דְּקָאִים בְּהֵוּא זְמָנָא
 וְאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא, אִקְרִי חֲבֵרִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְאֵלִין אִקְרוּן אַחִים
 וְרַעִים לִיָּהּ. דְּכַתִּיב, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא
 שְׁלוֹם בְּךָ. וְאִקְרוּן חֲבֵרִים בְּהַדִּי מְלֹאכִין עֲלָאִין, וּמְשֻׁרְיִין
 עֲלָאִין, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ח) חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוּלְךָ.
 כִּד אֲתִי יִמָּא, פְּרוּזָא קָאִים וְכָרִיז, וּפְתַחִין דְּסֵטֶר
 דְּרוּמָא אֲתַפְתְּחוּ. וּמִתְעַרִּין כְּכָבִים וּמְזֻלוֹת, וּפְתַחִין
 דְּרַחֲמִין אֲתַפְתְּחוּ. וּמְלֹכָא יְתִיב וְקַבִּיל תּוֹשֵׁבְחָן. כִּדִּין
 כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל נִטְלָא לְאִינוּן מְלִין וְסִלְקָא. וְכָל אִינוּן
 חֲבֵרִים אֲחִידִן בְּגַדְפָּהָא, וּמְלִייהוּ אֲתִיין וְשֻׁרְיִין בְּחִיקָא
 דְּמְלֹכָא. כִּדִּין פְּקִיד מְלֹכָא, לְמַכְתָּב כָּל אִינוּן מְלִין.
 וּבְסַפְרָא כְּתִיבוּ כָּל אִינוּן בְּנֵי הַיְכָלִיָּה, וְחוּטָא דְּחֶסֶד
 אֲתַמְשֻׁךְ עֲלֵייהוּ, דִּמְתֵּהוּא חוּטָא אֲתַעֲטֶר בַּר
 נָשׁ בְּעֵטְרָא דְּמְלֹכָא, וּמְנִיָּה דְּחֲלִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין, הוּא
 עָאֵל בְּכָל תְּרַעֵי מְלֹכָא, וְלִית מֵאֵן דִּימְחֵי בִידוּי. וְאִפִּילוּ
 בְּזְמָנָא דְּמֵאֲרִיָּהוּן דְּדִינָא קִיַּימִין לְמִידִן עֲלֵמָא, לָא דִּיַּינִין
 עֲלִיָּה דִינָא. בְּגִין דְּהָא אֲתַרְשִׁים בְּרַשִׁימוּ דְּמְלֹכָא,
 דְּאִשְׁתַּמוּדְעָא דְּאִיָּהוּ מֵהִיכְלָא דְּמְלֹכָא, וּבְגִין דָּא לָא
 דִּיַּינִין עֲלִיָּה דִינָא. זְכָאָה חוּלְקִיָּהוּן דְּצַדִּיקִיָּא דְּמִשְׁתַּדְּלִי

בְּאוֹרֵייתָא, וְכֹל שְׁפֹן בְּזִמְנָא דְּמִלְכָּא תְּאִיב עַל מְלִי
דְּאוֹרֵייתָא.

תָּא חֲזִי, רְזָא דְּמִלְהָ, לָּא קְיִימָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי
מִלְכָּא אֶלָּא בְּאוֹרֵייתָא. וְכֹל זִמְנָא דִּישְׂרָאֵל בְּאַרְעָא
אֲשֶׁתְּדָלוּ בְּאוֹרֵייתָא. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׂרָאת עִמָּהוֹן. כַּד
אֲתַבְּטְלוּ מִמְּלִי אוֹרֵייתָא, לָּא יִכְלָא לְקִימָא עִמָּהוֹן
שְׁעֵתָא חֲדָא. בְּגִינֵי כֶּךָ, בְּשַׁעֲתָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַעֲרַת
לְגַבֵּי מִלְכָּא בְּאוֹרֵייתָא, אֲתַתְּקִיף חִילְהָא, וּמִלְכָּא קִדִּישָׁא
חֲדֵי לְקַבְּלָא לָּהּ.

וְכֹל זִמְנָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַת לְקָמִי מִלְכָּא, וְאוֹרֵייתָא
לָּא אֲשֶׁתְּכַחַת עִמָּהּ, כְּבִיכּוֹל תְּשֵׁשׁ חִילְהָא. וּוִי
לְאִינּוֹן דְּמַחְלָשִׁין חִילָּא דְּלַעֲיִלָּא, בְּגִינֵי כֶּךָ, זַכְּאִין אִינּוֹן
דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא, וְכֹל שְׁפֹן בְּהֵהִיא שְׁעֵתָא דְּאַצְטְרִיךְ
לְאֲשֶׁתְּתַפָּא בָּהּ בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
קְאִרִי עָלֶיהָ, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּךָ אֲתַפְּאֵר.

רַבִּי יוֹסִי פֶּתַח וַאֲמַר, (ישעיה כא) מִשָּׂא דְּוִמָּה אֵלִי קוּרָא
מִשְׁעִיר שׁוֹמֵר מַה מְלִילָה שׁוֹמֵר מַה מְלִיל. הַאי
קְרָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, בְּכַמָּה אֲתַר. אֲבַל מִשָּׂא דְּוִמָּה, כֹּל
זִמְנִין דִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּגִלוּתָא, אֲתִידַע זִמְנָא וְקֶצֶא
דְּלַהוֹן, וְזִמְנָא וְקֶצֶא דְּהָהוּא גְּלוּתָא. וְגִלוּתָא דְּאָדוּם,

הוּא מִשָּׂא דוּמָה, דְּלֹא אֲתַגְלִיָּא וְלֹא אֲתִיידַע כְּאִינוּן
אֲחֲרָנִין.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אֵלֵי קוּרָא מִשְׁעִיר, קָלָא
שְׁמַעְנָא בְּגָלוּתָא דְשְׁעִיר, אִינוּן דְּדַחְקֵי
בִּינֵיהוּ, אִינוּן דְּשַׁכְּבֵי לְעַפְרָא. וּמֵאֵי אֲמַרִי. שׁוּמַר מַה
מְלִילָה שׁוּמַר מַה מְלִיל לִי אִינוּן תְּבַעֵן לִי עַל מִטְרוּנִיתָא,
מַה עֲבַדִּית מִן מִטְרוּנִיתָא דִּילֵי.

כִּדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּנִישׁ לְפַמְלִיָּא דִּילֵיהּ, וְאָמַר,
חֲמוּ בְנֵי רְחִימֵי, דְּאִינוּן דְּחִיקִין בְּגָלוּתָא, וְשִׁבְקִין
צַעְרָא דְלַהוֹן, וְתַבְעִין לִי עַל מִטְרוּנִיתָא. וְאֲמַרִי, שׁוּמַר:
אַנְתְּ דְּאֲקָרִי שׁוּמַר, אֲן הוּא שְׁמִירָה דִּילָךְ אֲן הוּא שְׁמִירָה
דְּבֵיתָךְ. מַה מְלִילָה: מַה עֲבַדִּית מְלִילָה, הָכֵי נִטְרַת לָהּ.
מַה מְלִיל. דְּהָא לְזַמְנִין אֲתַקְרִי לִילָה, וְלְזַמְנִין אֲתַקְרִי
לִיל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת י"ב) לִיל שְׁמוּרִים הוּא. וְכְּתִיב
הוּא הַלִּילָה הַזֶּה.

כִּדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִיב לוֹן, הָא שְׁמִירָה דִּידִי
אֲשַׁתְּכַח, דְּהָא אֲנָא זְמִין לְקַבְּלָהּ, וְלֹא אֲשַׁתְּכַחָא
בְּהַדְּתָהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב אָמַר שׁוּמַר, הֵהוּא דְנָטִיר בֵּיתָא,
אֲתָא בְּקָר וְגַם לִילָה. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אֲסַתְּלַק לְעֵילָא
לְעֵילָא, וְסַלִּיק לְהַהוּא (ס"א אַתְר) בְּקָר (ע"ד ע"ב) דְּאֲזַדְמַן בֵּיהּ
תְּדִירָא. הַשְׁתָּא אֲתָא בְּקָר. הָא זְמִין לְאַתְחַבְּרָא בְּלִילָה.

וְגַם לִיָּלֶהָ, הָא זְמִינָא הִיא. אַבְל בְּגִינִיכּוֹן אֶתְעַפְּבוּ.
 וְאִי אֶתּוֹן בְּעָאן דָּא, עַל מַה אֶתּוֹן מִתְעַפְּבִי, שׁוּבוּ. שׁוּבוּ
 בְּתִשׁוּבָה. כְּדִין אֵיתִיו, אֶתּוּ לְגַבְּאִי, וְנִהוּי כְּלָא
 בְּמִדּוּרָא חֲדָא, וְכֻלְנָא נִתּוּב לְאַתְרָנָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (דברים ל) וְשָׁב יִי' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ, וְהִשִּׁיב לָא נֶאמַר, (דף
 כ"ב ע"ב) אֶלָּא וְשָׁב. תְּרִין וְשָׁב וְשָׁב כְּתִיב הַכָּא. אֶלָּא, חַד
 לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב וְשָׁב יִי' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ וְשָׁב וְקִבְּצֶךָ מִכָּל
 הָעַמִּים.

פֶּתַח הַהוּא טִייעָא וְאָמַר, (איוב לח) בְּרִן יַחַד כְּכִי בְּקָר
 וְיִרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. תָּא חֲזִי, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֶתִי לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא עִם צְדִיקֵיָא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, כָּל
 מְלִי דְעֵלְמָא תִּתְאַה (ס"א עלֵאדָה), וְכָל עֵלְאִין וְתִתְאַין מִתְעַרִין
 לְקַבְּלִיהָ. וְכָל אֵילָנִי דְבְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, פִּתְחֵי שְׁבַחָא
 לְקַבְּלִיהָ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברי הימים א טז) אֲזַ יִרְנְנוּ עַצִּי
 הֵיעַר מִלְּפָנֵי יִי' כִּי בָא. וְאַפִּילוּ עוֹפֵי דְאַרְעָא, כְּלָהוּ
 מְרַחְשֵי שְׁבַחָא קַמִּיהָ. כְּדִין שְׁלֵהוּבָא נְפִק, וּבְטַשׁ בְּגִדְפוּי
 דְתִרְנַגּוּלָא, וְקָרִי וְשָׁבַח לְמַלְכָּא קְדִישָׁא. וְקָרִי לְבְנֵי נְשָׂא
 דִישְׁתַּדְלוֹן בְּאוּרֵיָתָא, וּבְשְׁבַחָא דְמְאַרְיָהוֹן, וּבְפוּלְחָנֵיהָ.
 זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְמָאן דְקִימִין מִעַרְסֵיָהוּ, לְאַשְׁתַּדְלָא
 בְּאוּרֵיָתָא.

כֹּד אֶתִי צַפְרָא, פִּתְחִין דְּדְרוּמָא נִפְתָּחִין, וְתִרְעִי
 דְּאִסּוּתָא נִפְקִין לְעֵלְמָא, וְרוּחָא דְּמִזְרְחָא אֲתַעַר,
 וְרַחֲמֵי אֲשַׁתְּכָחוּ, וְכֹל אֵינּוֹן כְּכַבִּיא וּמְזִלֵי דְּמִמְנָן תְּחֹת
 שׁוּלְטַנְיָה דְּהַאי בְּקָר, כְּלָהּ פִּתְחִין שְׁבַחָא וְזִמְרִין לְמַלְכָּא
 עֲלָאָה. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, בְּרֵן יַחַד כְּכַבִּי בְּקָר וִירִיעוּ כָּל
 בְּנֵי אֱלֹהִים, מַה בְּעָאן הָכָא בְּנֵי אֱלֹהִים, דְּאֵינּוֹן מְזִמְנִין
 תְּרוּעָה בְּהַאי בְּקָר, וְהָא כָּל דֵּינִין אֲתַעְבְּרוּ בְּזִמְנָא דְּחֶסֶד
 אֲתַעַר בְּעֵלְמָא. אֲלֵא וִירִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים, הָא אֲתַבֵּר
 תּוֹקְפָא דְּדֵינִין קִשְׁיִין, אֲתַבֵּר חִילָא דְּלַהוֹן, כְּמַה דְּאֲתַ
 אָמַר (ישעיה כד) רְעָה הַתְּרוּעָה אַרְץ.

וְכֹל כְּךָ, בְּגִין דְּהַאי בְּקָר אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, וְאֲבִרְהֵם אֲתַעַר
 וְאֲתִי לְמִנְטַע אֲשֵׁל בְּבֵאֵר שְׁבַע. מְלָה דָּא הָכִי
 שְׁמַעְנָא לָהּ, בְּבֵאֵר שְׁבַע וְדַאי, וְכְתִיב (בראשית כא) וִיקְרָא
 שֵׁם בְּשֵׁם יי' אֵל עוֹלָם.

פִּתְחָ חֲבֵרִיָּה טִייעָא וְאָמַר, (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר וְהֵאֲנִשִּׁים
 שְׁלַחוּ וְגו', מַאי הַבְּקָר אֹר. הָכִי אֹלִיפְנָא, מַהוּ
 בְּקָר. אֲלֵא בְּזִמְנָא דְּאֲתִי צַפְרָא, וְדֵינִין מִתְעַבְּרִין, וְחֶסֶד
 בְּעָא לְאֲתַעַרָא, כָּל אֵינּוֹן דְּאֲתִיין מִסְטְרָא דָּא, מְבַקְרֵי
 (ס"א מִפְקֹדֵי) לְאֲתַרִּיָּהּ, לְזִמְנָא בְּרַכָּאן לְעֵלְמָא. וְדָא הוּא
 הַבְּקָר אֹר, דְּהַא רַחֲמֵי מִתִּישְׁבִי לְעֵלְמָא, וְחֶסֶד קָאִי
 בְּאֲתַרִּיָּה, כְּדִין הוּא בְּקָר אֹר. וְכְתִיב (בראשית א) וִירָא
 אֱלֹהִים אֵת הָאֹר כִּי טוֹב.

תָּא חֲזִי, כִּלְאֵ הוּא בְּדַרְגִּין יְדִיעֵן. לִילִיא, הָא יְדִיעָא.
 בְּקַר אֹר, הָא יְדִיעָא, וְהוּא דְרָגָא עֲלָאָה דְאִשְׁתַּכַּח
 בֵּיהּ תְּדִירָא. אִימַתִּי. כִּד נְהִיר שְׁמֵשָׁא. שְׁמֵשָׁא יְדִיעָא,
 וְהוּא דְרָגָא עֲלָאָה, דְּמַבְסָם לְכִלְאָ, וְנִהִיר לְכִלְאָ, כִּמְה
 דְּאֵת אָמַר, (תהלים פד) כִּי שָׁמֶשׁ וּמַגֵּן יְיָ אֱלֹהִים. וְהָאֵי בְּקַר
 אֹר, נְהִיר מְשִׁמֵּשָׁא, וְדָא נְהִיר לְלִילִיא. בְּגִין כִּךְ, כִּלְאֵ
 תְּלִיא דָא בְּדָא. וְהָאֵי בְּקַר אֹר כִּד אֲתַעַר, כִּלְ בְּנֵי עֲלָמָא
 אֲתַאֲחַדֵּן בְּאֲחַדוּתָא בְּחַדוּתָא, וּמִשְׁתַּכַּחֵי בְּעֲלָמָא, וְהִשְׁתָּא
 הָא נְהִיר יְמָמָא, עֵידֵן רְעוּתָא הוּא, לְמַהֲךָ בְּאוֹרְחָא.
 בְּרִיכוּ לֹון רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי, וְנִשְׁקוּ לֹון בְּרִישֵׁייהוּ,
 וְשִׁדְרוּ לֹון. אָמַר רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי, בְּרִיךְ
 רַחֲמָנָא, דְּתַקִּין אֲרַחְנָא קַמָּן, וְדָאֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 שִׁדְר לֹון גַּבְן. זַכָּאִין אֵינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא
 אֲרַפִּין מִינְהָ שְׁעֵתָא חֲדָא. נִפְקוּ רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי,
 וְאִזְלוּ לְאֲרַחְיֵיהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי רַחֲמוּתָא דְּלִבָּאֵי
 קָשִׁיר בְּאֵלִין טִייעֵי. אָמַר רַבִּי חֵיָא, לָא תִּוְוְהֵנָּה עַל דָּא,
 דְּהָא בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲפִילוּ צַפְרֵי שְׁמִיא מְרַחֲשֵׁן
 חֲכַמְתָּא, דְּהָא מְלוֹי אִשְׁתְּמוּדְעֵן לְעִילָא וְתַתָּא.
 פְּתַח רַבִּי חֵיָא וְאָמַר, (דברים לא) וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל מֹשֶׁה הִנֵּךְ
 שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְגו'. תָּא חֲזִי, כִּלְ זְמַנָּא דְּהוּהַ
 מֹשֶׁה קָיָים בְּעֲלָמָא, הוּהַ מְמַחֵי בִּידֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, בְּגִין

דְּלֹא יִשְׁתַּכְּחוּן בְּחַיּוּבָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְגִין
 דְּמִשָּׁה אֲשֶׁת־כַּח בִּינִייהוּ לָא יְהֵא פְּהֵהוּא דְרָא עַד דְרָא
 דִּי יִתִּי מִלְכָּא מְשִׁיחָא דִּיחֻמוּ יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כְּוֹתִייהוּ דְאִינוּן אֲתִדְבְּקוּ מַה דְלֹא אֲתִדְבְּקוּ דְרִין
 אַחֲרָנִין.

דְּתַנִּינוּן, חֲמָת שְׂפַחַה חֲדָא עַל יַמָּא, מַה דְלֹא חֲמָת
 עֵינָא דִּיחֻזְקָא לְנַבִּיָּאָה. אִי אִינוּן אֲתִדְבְּקוּ כָּל
 כְּה, נְשִׁיחוּן דִּישְׂרָאֵל כָּל שְׁכָן. בְּנִייהוּ כָּל שְׁכָן. גּוּבְרִין
 כָּל שְׁכָן. סְנֵהֲדִרִין כָּל שְׁכָן. נְשִׂאִים כָּל שְׁכָן, וְכָל שְׁכָן
 נְבִיָּאָה עֲלָאָה מְהִימְנָא מִשָּׁה, דְאִיהוּ עַל כִּלְא. וְהִשְׁתָּא
 אֲלִין טִייעִי מְדַבְּרָא מְרַחֲשִׁין חֲכָמְתָא כָּל כְּה, כָּל שְׁכָן
 חֲפִימִי דְרָא, כָּל שְׁכָן אִינוּן דְקִימִי קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
 וְאוּלְפִי מִינִיָּה בְּכָל ^(דף כ"ג ע"א) יוֹמָא. כָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן רַבִּי
 שְׁמַעוֹן דְהוּא עֲלָאָה עַל כִּלְא.

בְּתַר דְמִית מִשָּׁה, מַה כְּתִיב, ^(דברים לא) וְקָם הָעָם הַזֶּה וּזְנָה
 וְגו'. כְּה, וְוִי לְעֲלָמָא כַּד יִסְתַּלַּק מִנִּיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 דְּמִבוּעֵי דְחֲכָמְתָא יִסְתַּתְּמוּ מִעֲלָמָא, וְיַבְעֵי בַר נֶשׁ מְלָה
 דְחֲכָמְתָא, וְלֹא יִשְׁכַּח מֵאֵן דִּי יִמָּא, וְטַעֲאֵן כָּל עֲלָמָא
 בְּאוּרִיָּתָא, בְּגִין דְלֹא יִשְׁתַּכְּחוּ בִּינִייהוּ, מֵאֵן דְאֲתַעַר
 בְּחֲכָמְתָא. עַל הַהוּא זְמָנָא כְּתִיב, וְאִם כָּל עַדְתִּי יִשְׂרָאֵל
 יִשְׁגּוּ. וְאִם יִשְׁגּוּ בְּאוּרִיָּתָא, וְלֹא יִנְדַּעוּן אוּרְחָהָא, בְּמֵאִי

הוא, בְּגִין וּנְעֵלָם דְּבַר מַעֲיֵנֵי הַקְּהָל, דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח מֵאֵן
 דִּידַע לְגַלְאָה עֲמִיקְתָּא דְּאוֹרֵייתָא וְאוֹרְחָהָא. וְוִי לְאִינּוֹן
 דְּרִין דְּמִשְׁתַּכַּחֵי כְּדִין בְּעֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַלְאָה רְזִין
 עֲמִיקִין דְּאוֹרֵייתָא, בְּזִמְנָא דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, בְּגִין
 דְּמִלְאָה הָאָרֶץ דַּעָה אֶת יְיָ כַּמִּים לַיָּם מְכֻסִּים. (ישעיה יא)
 וּכְתִיב, (ירמיה לא) וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת
 אָחִיו לֵאמֹר דַּעוּ אֶת יְיָ כִּי כוֹלָם יַדְעוּ אוֹתֵי לְמִקְטָנָם וְעַד
 גְּדוֹלָם אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא וְעָשָׂה אַחַת וּגּוֹ' בְּשִׁגְגָה וְאָשִׁם. (ויקרא ד)
 תָּאנִי רַבִּי יִצְחָק, מֵאִי שָׁנָא בְּכָל אֲתַר דְּכְתִיב בְּהוּ
 וְאִם, כְּמָה דַּאת אָמַר אִם הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ יַחְטָא. וְאִם כָּל
 עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, וְהִכָּא אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא, וְלֹא כְּתִיב
 וְאִם נָשִׂיא יַחְטָא, מֵאִי קָא מִיִּרֵי.

אֵלָא, אֵלִין כְּהֵנִיא לָא מִשְׁתַּכַּחֵי הַכִּי בַחְטָאָה, דְּהָא כְּהֵן
 נְטִיר גְּרַמִּיָּה תְּדִירָא, בְּגִין דְּמָטוּלָא דְּמֵאֲרִיָּה
 עָלִיָּה בְּכָל יוֹמָא, וּמָטוּלָא דְּיִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ, וּמָטוּלָא דְּכָל
 חַד וְחַד, וְעַל דָּא תְּוֹוָהָא אִיהוּ כַּד יַחְטָא, וּבְגִין כְּךָ וְאִם
 כְּתִיב. וְכֵן וְאִם כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, תְּוֹוָהָא הוּא דְּכְלָהוּ
 יִשְׁתַּכַּחוּ בְּחוּבָה חַד, דְּאִי אֵלִין יַחְטָאוּן, אֵלִין לָא יַחְטָאוּן,
 וּבְגִינֵי כְּךָ וְאִם כְּתִיב. אֲבָל הִכָּא אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא,

וְדַאי, בְּגִין דְּלִבֵּיהּ גַּם בֵּיהּ, וְעָמָא אֲזֻלִּין אַבְתְּרִיהּ,
וְאֶתְמַנּוּן תְּחֻתּוּי. וְעַל דָּא אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא. כְּגוֹן דְּעֵבֵר
עַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וְהוּא עֵבִיד חַד מִנֵּייהוּ, וְעַל דָּא
לָא כְּתִיב בֵּיהּ וְאִם, דְּהָא מְלוּי לֹא בְּסַפְקָא הוּוּ.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שמות לד) וְהַנְּשִׂאִים הֵבִיאוּ אֵת אַבְנֵי
הַשֹּׁהַם וְאֵת אַבְנֵי הַמְּלוּאִים לְאֶפֻּד וְלַחֹשֶׁן. מֵאִי
שָׁנָא דְמַלִּין אֲלִין אַקְרִיבוּ נְשִׂאִים, וְלֹא בַר נָשׁ אַחֲרָא,
וְהָא כְּתִיב (שמות לד) כָּל נְדִיב לְבוּ יְבִיֵאֵהָ אֶת תְּרוּמַת יְיָ,
וְכִתִּיב (שמות לד) וְאַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מְלוּאִים לְאֶפֻּד וְלַחֹשֶׁן.
אַלְא, אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵף עַל גַּב דְּבִכְלָא תִּלְיָא
הָאִי נִדְבָה, סְלִיקוּ אֲלִין אַבְנִים לְנְשִׂאִים. מֵאִי
טַעְמָא, בְּגִין דְּעַל לְבָא דְכֶהֱנָא אֲשֶׁתְּכַחוּ. אֲמַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לִיתּוּ נְשִׂאִים דְּלִבֵּייהוּ גַּם בְּהוּ, וְיִיתּוּן אֲלִין
אַבְנִים דְּאִינוּן מִשְׁתַּכְּחֵי עַל לְבָא דְכֶהֱנָא, וְיִתְכַפֵּר עַלֵּייהוּ
מִגְּסוֹת לִבֵּייהוּ, וְכִתִּיב (שמות כח) וְהָיוּ עַל לֵב אֶהְרֹן בְּבֹאוֹ
לְפָנַי יְיָ, וְעַל דָּא וְהַנְּשִׂאִים הֵבִיאוּ אֵת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֵת
אַבְנֵי הַמְּלוּאִים לְכַפֵּרָא עַלֵּייהוּ.

וּבְגִין כֶּךָ אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא וְדַאי. וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל
מְצוֹת יְיָ אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂנָה, כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ, דְּעֵבֵר עַל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. אוּ הוּדַע אֲלִיו
חֲטָאתוּ. דְּבְגִין דְּלִבֵּיהּ גַּם בֵּיהּ, לָא אֲשַׁגַּח בַּחְטָאִיהּ,
וּלְבַתַּר אֲתִיידַע לִיהּ, וְעֵבִיד מִנֵּיהּ תְּשׁוּבָה.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ יִתְבִּי חֵד לִילִיא, וְלָעָן
בְּאוֹרֵייתָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי, חֲמִינָא
דְּצָחוּתָא דְּאוֹרֵייתָא בְּלִילִיא, הוּא יִתִּיר מִבִּימָמָא, אֲמַאי.
אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּצָחוּתָא דְּתוֹרָה שְׂבַכְתָּב, תוֹרָה שְׂבַעֲל
פֶּה הוּא. וְתוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה, בְּלִילִיא שְׂלֵטָא וְאַתְעַרְתָּ יִתִּיר
מִבִּימָמָא, וּבְזִמְנָא דְּאִיהִי שְׂלֵטָא, כְּדִין אִיהוּ צָחוּתָא
דְּאוֹרֵייתָא.

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (איו"ב לה) וְלֹא אָמַר אֵיהּ אֱלוֹהֵ עוֹשֵׁי
נוֹתֵן זְמִירוֹת בְּלִילָהּ. תָּא חֲזִי, (שלח לך קע"א ע"ב)
בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְעַר רוּחַ צְפוֹן, וְאַתְפִּלַּג לִילִיא, הָא
אוּקְמוּהָ, דְּשִׁלְהוּבָא חֵד נְפִיק, וּבְטַש תַּחוֹת גְּדַפּוּי
דְּתַרְנַגּוּלָא, וְאַקִּישׁ גְּדַפּוּי וְקֹאֲרִי. וְהוּא שְׁלְהוּבָא בְּזִמְנָא
דְּמַטִּי גְּבִיָהּ, וְאַתְעַר לְקַבְּלִיהּ, אֲסַתְכִי בֵּיהּ, וְאוֹדְעוּע
וְקֹאֲרִי, וְאַסְתְּכִי וְאַשְׁגַּח בְּגִין יְקָרָא דְּמֹאֲרִיָהּ, לְמַעַבְד
רַעוּתֵיהּ, וְקֹאֲרִי לֹון לְבַנֵּי נְשָׂא.

וְעַל דָּא אֲקֹרִי שְׂכוּי, אֲשַׁגְחָא. וְאַקֹרִי גְּבַר, בְּגִין דְּאַתְעַר
בְּשִׁלְהוּבָא (דף כ"ג ע"ב) דְּגְבוּרָה, בְּסִטְרָא דְּגְבוּרָה קָא
אַתֵּיא לְאַתְעַרָא בְּעֵלְמָא. כְּדִין אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא
קִיָּיִמִין, וְיַהֲבִין גְּבוּרָה וְחִילָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּכְדִין אֲקֹרִי
רְנָה דְּאוֹרֵייתָא. וְעַל דָּא, יָרִית דְּיוד מְלְכוּתָא הוּא וּבְנוּי
לְעֵלְמִין וּלְדַרְי דְּרִין.

וְכִד תִּרְנַגּוּלָא קָאָרִי, וּבְנֵי נֶשָׂא נֵיִמִי בְּעַרְסִיִּהּוּ, וְלֹא
 מִתְעָרִי. תִּרְנַגּוּלָא קָאָרִי לְבַתֶּר, וְאָמַר מַה דְּאָמַר,
 (קע"א ע"ב) וְהָא אוּקְמוּהָ. לְבַתֶּר בְּטַשׁ בְּגַדְפוּי, וְאָמַר, וּוִי
 לְפִלְנֵיָא נְזִיף דְּמָאָרִיָּה, שְׁבַקָא דְּמָאָרִיָּה, דְּלֹא אֲתַעַר
 רוּחִיָּה, וְלֹא אֲשַׁגַּח לִיקְרָא דְּמָאָרִיָּה.

כִּד נָהִיר יִמְמָא, כְּרוּזָא קָרִי עָלֶיהָ וְאָמַר, וְלֹא אָמַר אֵיָּה
 אֱלוֹהַ עוֹשֵׂי נוֹתָן זְמִירוֹת בְּלִילָהּ, לְסִייעָא לֵיהּ
 בְּאִיבּוֹן תּוֹשְׁבַחָן, וְלִמְהוּי כִּלָּא בְּסִיוַעָא חֲדָא. עוֹשֵׂי,
 עוֹשְׁנֵי מְבַעֵי לֵיהּ, מַהוּ עוֹשֵׂי. אֱלֹא, בְּשַׁעְתָּא דְּבֵר נֶשׁ
 קָם בְּפִלְגוֹת לִילֵיא, וְאֲשַׁתְּדַל בְּרַנָּה דְּאוּרִיָּתָא, דְּרַנָּה
 דְּאוּרִיָּתָא לָא אֲתַקְרִי, אֱלֹא בְּלִילֵיא. וְכִד אִיהוּ אֲשַׁתְּכַח
 בְּאוּרִיָּתָא, כִּד נָהִיר יִמְמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל מִתְקַנֵּי לֵיהּ בְּחַד חוּטָא דְּחֻסַד לְאֲשַׁתְּזַבָּא מִכִּלָּא
 וּלְנַהֲרָא לֵיהּ בֵּין עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אָנָּא שְׁמַעְנָא דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא הָאִי
 קָרָא, אֵיָּה אֱלוֹהַ עוֹשֵׂי, עוֹשֶׂה לִי מְבַעֵי לֵיהּ, מַהוּ
 עוֹשֵׂי. אֱלֹא כְּמַה דְּאִמְרַת, בְּשַׁעְתָּא דְּאִיהוּ קָם בְּפִלְגוֹת
 לִילֵיא, וְאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִיָּתָא, כִּד נָהִיר יִמְמָא, אֲתַעַר
 אֲבַרְהָם בְּהָהוּא חוּטָא דִּילֵיהּ, דְּכַתִּיב בֵּיהּ (בראשית יד) אִם
 מִחוּט וְעַד שְׂרוּף נַעַל וְגו'. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל מִתְקַנֵּי לֵיהּ, וְעַבְדֵי לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא בְּרִיָּה חֲדָשָׁה,
 הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב אֱלוֹהַ עוֹשֵׂי.

וְהָא (לך לך צ"ד ע"א) אוֹקְמוּנָה, א"ל ו"ה. א"ל: דָּא אַבְרָהָם.
 דְּכַתְיִב, בֵּינָה, הָאֵל הַגָּדוֹל. ו' דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. ה' דָּא פְּנֹסַת יִשְׂרָאֵל. וְדָא הוּא אֱלֹהֵי. וְאִינּוּן עֲבָדִין
 לֵיהּ לְבַר נֶשׁ, וּמִתְקַנְיִן לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא, וּבִגְיִן כֶּף פְּתִיב,
 עוֹשֵׁי, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים קמט) יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׁיו.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי כֶּף הוּא, וְכֻלָּא חַד מְלָה.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, אוֹ הוֹדַע אֱלִיּוֹ חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר
 חָטָא. הוֹדַע אֱלִיּוֹ, מִסְטָרָא דְמָאן, אוֹ יַדַּע (נ"א נודע)
 חַטָּאתוֹ מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵהוּ הוֹדַע אֱלִיּוֹ. אֲלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא פְּקִיד לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְאוֹדַעָא לֵיהּ לְבַר נֶשׁ, הֵהוּא
 חוּבָא דְהוּא חָב, וּבְמָה מוֹדַע לֵיהּ, בְּדִינָהָא. כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר (איוב ב) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאָרֶץ מִתְקוּמָמָה לוֹ. הוֹדַע
 אֱלִיּוֹ, כְּמָאן דְּפְקִיד לְאַחֲרָא.

דְּתַנְיִנּוּן בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נֶשׁ חָב קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְלֹא אֲשַׁגַּח בַּחֲטָאֵיהּ לְאַהֲדָרָא בְּתִיּוּבְתָא קָמִי
 מְאָרִיָּה, וְאֲשַׁדֵּי לֵיהּ בְּתַר כְּתִפֵּיהּ, נִשְׁמַתִּיהּ מִמֶּשׁ סְלִקַּת
 וְאַסְהִידַת קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדִין, פְּקִיד מִלְּכָא
 לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר אוֹ הוֹדַע אֱלִיּוֹ חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא,
 אוֹשֵׁיט דִּינָא עָלֶיהּ, וְאוֹדַע לֵיהּ חוּבֵיהּ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר
 (יחזקאל טז) הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלַם אֶת תּוֹעֲבוֹתֶיהָ.

בְּתַר דְּמַטֵּי עָלֶיהּ דִּינָא, כְּדִין אֲתַעַר רוּחָא לְמַהֲדָר

בְּתִיּוֹבְתָא קָמִי מְאָרִיָּה, וְאִתְכַּנְּע לְמִקְרַב קָרְבָּנָא, דְּהָא
מֵאן דְּלִבִּיה גַּם בֵּיה, חָטִי, וְאֲנָשִׁי חֲטָאִיה, וְלֹא אֲשַׁגַּח
עֲלֶיהָ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין לְקַבְּלֶיהָ, וּפְקִיד לְאוּדְעָא
לִיה לְהֵהוּא חוּבָא, בְּגִין דְּלֹא יִתְנַשֵּׁי מִנֶּיהָ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֵכִי הוּא וְדָאִי (ס"א מְגִלָּן דְּדַחֲבִי) וְהֵכִי אֲשַׁכְּחָנָא
בְּדוּד, דְּכִיּוֹן דְּעַבְד הֵהוּא עוּבְדָא דְּבֵת שְׁבַע, לֹא
אֲשַׁגַּח בֵּיה. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַתְּ אֲנִישִׁית
לִיה, אָנָּא אֲדַכְּרָנָא לָךְ. מִיַּד מַה פְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב יב) אַתְּהָ
הָאִישׁ כֹּה אָמַר ה', אַתְּהָ הָאִישׁ דְּלֹא דְּכָרִית לִיה, אַתְּהָ
הָאִישׁ דְּאֲנִישִׁית לִיה, וּבְמָה אוּדְע לִיה בְּדִינָא.

אוּף הָכָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲמַר, הוּדְע אֲלִיו חֲטָאתוֹ
אֲשֶׁר חָטָא וְשִׁפִּיר מְלָה, וְהֵכִי הוּא, דְּלֹא פְּתִיב אוֹ
נוּדְע אֲלִיו, כְּמָה דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת כֵּא) אוֹ נוּדְע פִּי שׁוֹר נִגַּח
הוּא, וּמֵאן דְּקָאִים בְּלִילִיא לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא, אוּרִייתָא
קָא מוּדְעָא לִיה חוּבִיה, וְלֹא בְּאוּרַח דִּינָא אֲלָא פְּאִימָא
דְּאוּדְעָא לְבָרָה, בְּמָלָה רְכִיךְ, וְהוּא לֹא אֲנִישִׁי לִיה, וְתַב
בְּתִיּוֹבְתָא קָמִי מְאָרִיָּה.

וְאִי תִימָא דְּוּד, דְּהוּה קָם בְּפִלְגוֹ לִילִיא, אֲמַאי אֲתַעְרוּ
עֲלֶיהָ בְּדִינָא, אֲלָא שְׁאֲנִי דְּוּד, דְּאִיהוּ עֶבֶר בְּמָה
דְּאֲתַקְשֶׁר, וּבְעָא דִּינָא, וּבְמָה דְּעֶבֶר אֲתַדֵּן. הוּא חָטָא
לְקַבְּלֶיהָ דְּמִלְכוּתָא קְדִישָׁא וְלִגְבֵי יְרוּשָׁלַם קְדִישָׁא, וּבְגִין

דָּא אֶתְתַרְךָ מִירוּשְׁלָם, וּמִלְכוּתָא אֲעֵדִיו מִנִּיהּ, עַד (דף כ"ד)

ע"א) דְּאֶתְתַקַּן כְּדָקָא יְאוּת. (וְאֶתְעִנִּישׁ)

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲעִנִּישׁ לִיה
 לְדוּד עַל יְדָא דְבִרְיָה, דְכִתִּיב, (שְׁמוּאֵל ב יב) הַנְּבִי
 מִקִּים עָלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתֶךָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא אֻקְיָמְנָא,
 בְּגִין דְּאִי יְקוּם עָלֵיהּ בַּר נָשׁ אַחֲרָא, לָא יִרְחַם עָלֵיהּ.
 אָמַר לִיה, וְהָא אַבְשָׁלוּם בַּעַל לְקַטְלָא לְאַבוּי בְּכַמְה
 עֵיטִין בִּישׁוּן (דְּבַר) עָלֵיהּ, יִתִּיר מִבַּר נָשׁ אַחֲרָא. אָמַר לִיה
 לָא שְׁמַעְנָא.

אָמַר לִיה, אֲנָא שְׁמַעְנָא, דְּוּד חָטָא בְּבַת שְׁבַע סֹתָם.
 אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לִיתִי בְרָא דְבַת אֵל נִכְר,
 וַיִּנְקוּם נוֹקְמָתָא, וּמֵאֵן אִיהוּ. דָּא אַבְשָׁלוּם, דְּבִרְהַ דִּיפַת
 תּוֹאֵר הָוָה, מִקְרָבָא. מִכָּאֵן אֻלְיָפְנָא, מֵאֵן דְּנִטִּיל אֶתְתָּא
 דָּא בְּקִרְבָּא, וְחָמִיד בָּהּ, לְסוּף נְפִיק מִנָּה בֵּן סוּרֵר וּמוֹרָה.
 מֵאִי טַעְמָא בְּגִין דְּעַד כְּעַן, לָא פְּסָקָא מִנָּה זִוְהָמָא, וְהָא
 אֻקְמוּהָ.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (ישעיה סב) נִשְׁבַּע יי' בְּיָמֵינוּ וּבְזֵרוּעַ
 עֵזוֹ, הָאִי קָרָא אֻקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזִי, כָּל זְמָנָא
 דְּבַר נָשׁ חָטִי קָמִי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִית דְּרָגָא
 דְּאֶשְׁתְּמוּדְעָא לְעִילָא לְקַבְּלִי הָאִי חָטָאָה, לְדִיִּנָּא לִיה
 לְבַר נָשׁ, וְאֶסְתַּכַּל (ס"א וְאֶסְתַּכַּן) עָלֵיהּ, אִי תָב בְּתִיּוּבְתָא

שְׁלִימָתָא קָמִי מְאָרִיָּה, אֲתַעְבֵּר חוּבִיָּה, וְדִינָא לָא שְׁלֵטָא
 עֲלוּי, וְלָא מְאֵטִי עֲלוּי. אִי לָא תָב, אֲתַרְשִׁים הֵהוּא
 חֲטָאָה לְגַבֵּי הֵהוּא דְרָגָא. אוּסִיף לְמַחֲטִי, הָא דְרָגָא
 אַחֲרָא אוּזְדִּמָן לְקַבְלִיָּה, וְאַסְתָּכֶם בְּדְרָגָא קַדְמָאָה, כְּדִין
 בְּעִיָּא תְּשׁוּבָה יִתִּיר. (וְאִי לָא תָב) וְאִי אוּסִיף לְמַחֲטִי, אוּסִיף
 דְרָגָא עַל דְרָגָא, עַד דְּאֲשֵׁלִים לְחַמְשָׁה דְרָגִין.

כִּיּוֹן דְּאֲתַתְקַן יְמִינָא לְקַבְלִיָּה, וְאַסְתָּכֶם עָלֶיהָ. הָא
 שְׂמָאלָא זְמִינָא, לְאַסְכָּמָא בִּימִינָא, וְלֹאֲתַכְלָלָא
 בֵּיהָ. כִּיּוֹן דְּשְׂמָאלָא אֲסְתָּכֶם בִּימִינָא, כְּדִין לָא תִלְיָא
 בְּתְשׁוּבָה, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְכְדִין כִּלָּא אֲסְתָּכְמוּ עָלֶיהָ
 בְּדִינָא, וְדִינָא שְׂרִיא עָלֶיהָ.

וְכַד דִּינָא אֲשֵׁתִלִּים וְשְׂרִיא עָלֶיהָ דְּבַר נָשׁ, כְּדִין אֲסְתִּיִּים
 וְאֲתַתְקִנוּ אַצְבָּעֵן, חֲמִשׁ בְּגוּ חֲמִשׁ, יְמִינָא
 בְּשְׂמָאלָא, לְאַחֲזָאָה דְּהָא כִּלָּא אֲסְתָּכְמוּ עָלֶיהָ בְּהֵהוּא
 דִּינָא, וַיְדוּי מִתִּישְׂרֹן, לְאַחֲזָאָה מְלָה בְּלֹא פּוּוּנָה דְּבַר נָשׁ,
 וְלָא יִתְכּוּוֹן בֵּיהָ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שְׁמוֹת טו) יְמִינְךָ יִי נֶאֱדָרִי
 בַּכַּח יְמִינְךָ יִי תִרְעֵץ אוּיב. לְאַתְכְּלָלָא שְׂמָאלָא בִּימִינָא,
 וְאֲשֵׁלִים דִּינָא, וְכְדִין הוּא קִיִּימָא דְכִלָּא. וְעַל דָּא, כַּד
 בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקִיִּימָא כִּלָּא, כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה סב)
 נִשְׁבַּע יִי בִּימִינוּ וּבְזִרְעֵ עֵזוֹ וְגו'.

רְבִי יְהוּדָה פָּתַח, כְּתִיב (וַיִּקְרָא כג) פְּרִי עֵץ הָדָר כִּפְתַת תְּמָרִים.

פְּרִי עֵץ הָדָר, מֵאֵן הוּא. דָּא אֶתְרוּג. וְכִי אֶתְרוּג מֵעֵץ הָדָר
 הוּא, וְהָא כַּמָּה קוֹצִין אִית סַחְרָנִיָּה, מִכָּאן וּמִכָּאן, וְאֵת
 אִמְרַת פְּרִי עֵץ הָדָר. אֵלָא רְזָא דְמַלְּהָ, דְכִתְיִב, (בראשית ב)
 וַיִּבֶן יי' אֱלֹהִים אֶת הַצִּלְע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה
 וַיְבִיֶאֱהָ אֶל הָאָדָם. וְכִתְיִב (בראשית ב) עֲצָם מֵעֲצָמֵי וּבָשָׂר
 מִבָּשָׂרִי, וְדָא הוּא פְּרִי עֵץ הָדָר. מִנְלָן דְאָדָם עֵץ אֶקְרִי.
 דְכִתְיִב, (דברים ב) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה.

כַּפַּת תְּמָרִים, דְסָלִיק לְשִׁבְעֵין שָׁנִין, וּבִיָּה אֲשֶׁתְּכֻלְלוּ
 שִׁבְעֵין שָׁנִין עֲלָאִין. וְדָא אַכְפַּת וְאֶתְקַשֵּׁר לְעֵילָא
 וְתַתָּא. וְעַל דָּא אֶקְרִי כַפּוֹת, כַּמָּה דְאֵת אֶמַר כַּפִּיתוּ,
 דְסָלִיק לְהַכָּא וּלְהַכָּא. הֵדָא הוּא דְכִתְיִב כִּי כָל בְּשָׂמִים
 וּבְאָרְץ דִּיִּיקָא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, פְּרִי עֵץ הָדָר דָּא מְזַבַּח, דְעֵבִיד פִּירִין,
 וְסָלִיק אֲבִין לְכָל סְטָרִין. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְכָל ע'
 שָׁנִין, יְהִבִין לָהּ חוּלְקָא, וְאֶתְבָּרְכָא מִכְּלָהּ. מֵאִי קָא
 מִיִּירִי. בְּגִין דְמֵאן דְחָטִי לְגַבֵּי מְזַבַּח, בְּכָלָא חָטִי, דְהָא
 כַּפִּית לְקַבְלֵי הַהוּא דְכַפִּית לְעֵילָא, וְעַל דָּא אֶתְקַשֵּׁר דָּא
 בְּדָא, פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפַּת תְּמָרִים וְלֹא כַתִּיב וְכַפַּת תְּמָרִים.
 כַּתִּיב (ויקרא ז) זֹאת מִשְׁחַת אֶהְרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו. מֵאִי קָא
 מִיִּירִי. אֵלָא, זֹאת: דָּא מְזַבַּח, דְאֶתְמַשַּׁח עַל יְדָא
 דְאֶהְרֹן, דְכִתְיִב, (שמות מ) וּמִשְׁחַת אֶת מְזַבַּח הָעוֹלָה וְאֶת כָּל

כְּלִיו. וּמִשְׁחַת (ס"א זוּ מִשְׁחַת) בְּנִיו, דְּהָא מְכַלְהוּ אֶתְמִשְׁחַת,
וְאֶתְרַבִּי, וְאֶתְבְּרָכָא, וְאֶתְדַכָּא.

תָּא חֲזִי, בְּחַג סוּבְבִים אֶת הַמְזִיבַח זְמַנָּא חֲדָא בְּכַל יוֹמָא,
וְשִׁבְעָה זְמַנִּין לְבַתֵּר. מַאי קָא מִיִּירִי. אֵלָא, לְמַלְכָּא
דְּזַמִּין אוֹשְׁפִיזִין, וְאֶתְעַסֵּק בְּהוּ, וְהוּהוּ לִיה לְמַלְכָּא בַת
יַחֲדָאָה, אֶמְרָה לִיה, מָאֲרִי מַלְכָּא, בְּגִין אוֹשְׁפִיזִין לָא
אֲשַׁנְחַת עָלִי. אֶמַר לִיה, חֲזִיךְ בְּרַתִּי פְּרַקְטָא חֲדָא אֲסַלִּיק
לָךְ בְּכַל יוֹמָא, (דף כ"ד ע"ב) (דְּשִׁי בְּכַלְהוּ).

כֶּן, בְּכַל יוֹמָא וְיוֹמָא דְחַג, מְקַרִּיבִין יִשְׂרָאֵל לְקַבַּל
אוֹמִין דְּעֵלְמָא. אֶמַר מְזִיבַח לְמַלְכָּא קְדִישָׁא, לְכַלְהוּ
מִשְׁתַּכְּחִי מָאֲנִין וְחוֹלְקִין, וְלִי מַה אַנְתָּ יְהִיב. אֶמַר לָה,
בְּכַל יוֹמָא וְיוֹמָא יְסוּבְבוּן לִיךְ שִׁבְעָה יוֹמִין עֲלֵאִין,
לְבְּרָכָא לָךְ, וְיַהֲבִין לָךְ שִׁבְעִין חוֹלְקִין (בְּכַל יוֹמָא), רַבִּי יוֹסִי
אֶמַר שִׁבְעִין חוֹלְקִין בְּכַל יוֹמָא לְקַבַּל שִׁבְעִין פְּרִים
דְּמַתְקַרְבִּין בְּחַג.

רַבִּי יְהוּדָה אֶמַר, שִׁבְעָה בְּכַל יוֹמָא, בְּגִין דְּהָא אֶתְבְּרָכָא
(מֵאַתֵּר) מְכַלְהוּ, וְלִסוּף, שִׁבְעָה יוֹמִין, מִתְבְּרָכָא מֵאַתֵּר
דְּמִשְׁחַ רְבוּתָא אֲשַׁתְּכַח. (וְלַבְתֵּר) שִׁבְעָה זְמַנִּין, לְקַבַּל כָּל
אִינוּן שִׁבְעָה יוֹמִין, בְּגִין לְקַיְימָא לָה בְּרָכָאן מִן מִבוּעָא
דְּנַחְלָא, דְּנַגִּיד תְּדִיר וְלֹא פְּסִיק, אֲשַׁתְּכַח דְּאֶתְבְּרָכָא (תְּדִיר)
בְּכַל יוֹמָא וְיוֹמָא, עַד שִׁבְעָה יוֹמִין דְּאֶתְבְּרָכָא מִמְּבוּעָא

דְּנַחֲלָא. וְכֵן זְמַנָּא אַחְרָא שְׁבַעַה זְמַנִּין כַּחֲדָא וְאַתְקִימוּ
בְּרַכָּאן לְבִתְר מֵאַתְר עֲלָאָה דְּמִבּוּעָא נְפִיק וְלֹא פִסְקָא,
כְּדַקְא מְרִין.

בְּכָל יוּמָא, מִכְרִיזִין עָלָה וְאַמְרִין, (שְׁמוּאֵל א ב) עַד עֲקָרָה
יִלְדָה שְׁבַעַה וְרַבַּת בְּנִים אֲמַלְלָהּ. עַד עֲקָרָה יִלְדָה
שְׁבַעַה: דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאַתְבְּרַכָּא מִשְׁבַּעַה בְּכָל
יוּמָא, וְסֻלִיק לְחֻשְׁבֹן עֲלָאָה. וְרַבַּת בְּנִים אֲמַלְלָהּ, אֵלִין
אוּמִין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְּסֻלְקִין בְּיוּמָא קְדַמָּאָה
לְחֻשְׁבֹן רַב, וְלְבִתְר מִתְמַעֲטִין וְאִזְלִין בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא.
וְעַל דָּא, מְזַבַּח מְכַפֵּר עַל חוּבִיָּהוּן דְּיִשְׂרָאֵל מְזַבַּח מְדַכֵּי
לְהוֹן, וְאַרְיִק לְהוֹן בְּרַכָּאן מֵעֵילָא לְתַתָּא.

וְעַנְף עֵץ עֲבוֹת: דָּא מַלְכָּא קְדִישָׁא, דְּאַחִיד לְתַרִּין
סְטָרִין. וּבְגִין כַּךְ הֵדֵם תִּלְת עֲנָף, דִּיתְעַבְד עֲנָף
עֵץ עֲבוֹת, דְּאַחִיד לְכָל סְטָרָא. וְעַרְבֵי נַחַל: אֵלִין תַּרִּין
קִיָּמִין, דְּמַהְכָּא נְפִיק, לְכַפּוֹת תְּמָרִים. כַּפּוֹת תְּמָרִים,
אַחִיד לְעֵילָא וְאַחִיד לְתַתָּא, וְהָא אַתְמַר. אַתְרוּג נְפָקָא
מִגּו כּוּבִין דְּאֵילָנָא וְהָכִי הוּא. כַּפּוֹת תְּמָרִים הָכִי נְמִי
אַחִיד בְּהוּ וְדַאי, כֹּל מַה דְּנְפִיק לְעֵלְמָא מֵהַכָּא נְפָקָא
וּמֵהַכָּא אַתִּינִין. (ס"א אַתְנוּן)

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח, (תַּחֲלִים מַג) וְאַבּוּאָה אֶל מְזַבַּח אֱלֹהִים. מֵאן
מְזַבַּח אֱלֹהִים. דָּא הוּא מְזַבַּח דְּלְעֵילָא, מְזַבַּח אֱלֹהִים

וַדַּאי. וְהֵינּוּ בְּאֵר דְּיִצְחָק. וּלְזַמְנֵין מְזַבַּח יִי, כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר (מלכים א ח) קָם מִלְּפָנֵי מְזַבַּח יִי, וְעַל דָּא יִרְתִּין עַלְמֵין
 מִהֲכָא דֵינָא וְרַחֲמֵי, בְּגִין דְּהֵיא יִנְקָא בְּהַאי סֵטְרָא וּבְהַאי
 סֵטְרָא, וְהָא אוּקְמוּהָ מְלָה.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא, הַמוֹעֵל בְּהַקְדָּשׁ
 צְרִיד לְהַבִּיא קָרְן וְחוֹמֶשׁ.
 הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, וְאֵת
 חֲמִשִּׁיתוֹ יוֹסֵף עָלָיו קָרְן וְי.
 חוֹמֶשׁ דִּילִיָּה ה'. וְדָא (יהושע ו)
 קָרְן הַיּוֹבֵל. קָרְן דְּהַנּוּה
 בְּמִצְחִיהָ דְּהַהוּא פֶּר
 דְּהַקְרִיב אָדָם הָרֵאשׁוֹן. הָאֵי,
 אִיהוּ עֲקָרָא דְּכָל קָרְבַּנְיָא.
 הַקָּרְן קַיִּמַת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא,
 וּפִירוֹת דִּילִיָּה בְּעֵלְמָא דִּין.
 וְדָא ה' ה'. (ע"ב רע"מ)

(ויקרא ה) נֶפֶשׁ כִּי תִמְעוֹל מֵעַל

וְגו', רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 הָא אוּקְמוּהָ נֶפֶשׁ וַדַּאי.
 כְּתִיב (שמואל א סה) וְהִיתָה נֶפֶשׁ
 אֲדוֹנָי צְרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים
 אֵת יִי אֱלֹהֶיהָ, וּכְתִיב וְאֵת
 נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיהָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ
 כַּף הַקָּלַע.

זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא דְּאִית
 לוֹן חוּלְקָא עֲלָאָה
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא,

בְּחוּלְקָא קְדִישָׁא, בְּקְדוּשֵׁי מְלָכָא, בְּגִין דְּאֵינּוֹן מְקַדְּשֵׁי
 גְרַמִּיָּהוּ בְּקְדוּשֵׁי דְּמֵאֲרִיהוֹן. וְכָל מֵאֵן דְּאַתְקַדְּשׁ, קוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא מְקַדְּשׁ לִיָּה, דְּכְּתִיב (ויקרא ב) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהֵייתֶם
 קְדוּשִׁים. בַּר נֶשׁ מְקַדְּשׁ גְרַמִּיָּה מְלָרַע, מְקַדְּשִׁין לִיָּה
 מְלַעֲיָלָא, וְכַד אֶתְקַדְּשׁ בַּר נֶשׁ בְּקְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה,
 מְלַבִּישִׁין (נ"א יִרְתִּין) לִיָּה נֶשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, אַחְסָנָא דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וּכְדִין יָרִית כֹּלָא. וְאֵלֵין
 דְּאֶקְרוּן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְכְּתִיב, (דברים יד)
 בָּנִים אַתֶּם לַיְי אֱלֹהֵיכֶם, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חַזִּי כְּתִיב (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְאוּקְמוּהָ
 (י"ט ע"א) נֶפֶשׁ חַיָּה סְתָם. וּמַה הוּא חוּלְקָא יָרִית דְּוֹד
 מִלְכָּא, וְאֶתְקַשְׁר בְּקִשׁוּרָא עֲלָאָה, וְאַחֲסִין מִלְכוּתָא, כְּמָה
 דְּאֶתְמַר. וּבְגִין כֶּךָ וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדוּנֵי צְרוּרָה בְּצְרוּר
 הַחַיִּים. וְהָא אוּקְמוּהָ דְנֶפֶשׁ אֶתְקַשְׁר (דף כ"ה ע"א) בְּרוּחַ, וְרוּחַ
 בְּנִשְׁמָה, וּנְשָׁמָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן
 דְּיָרִית יְרוּתָא דָּא עֲלָאָה.

וְיִ לְאֵינּוּן רְשִׁיעֵיָא דְנִפְשָׁאן דְלֵהוּן לָא זִכָּאן בְּעֵלְמָא
 דִּין, כֹּל שְׁכֵן בְּעֵלְמָא דְאֶתִּי. עֲלִייהוּ כְּתִיב (שמואל א כד)
 וְאֵת נֶפֶשׁ אוּיְבִיד יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כֶּף הַקָּלַע. דְּאֶזְלֵן
 וְשָׁטָאן בְּעֵלְמָא, וְלֹא אֶשְׁכַּחן אֶתְר לְנִיחָא, לְאֶתְקַשְׁרָא
 בֵּיהּ, וְאַסְתַּאבֵּן (נ"א וְאַשְׁתַּאבֵּן) בְּגוּ סְטָרָא דְמִסְאָבוּתָא,
 וְכְרוּזָא קְאָרִי וְאָמַר, נֶפֶשׁ כִּי תִמְעוֹל מֵעַל בֵּינִי מִקְדֵּשׁ יְיָ
 טַמְא. דְּהָא בְּקִדּוּשָׁה לָא עָיִל, וְלֹא אֶתְכַלִּיל. וְאֵינּוּן
 מְזִיקֵי עֵלְמָא, בְּגִין דְּמִתְדַבְּקֵן בְּהוּ, וּמִסְתַּאבֵּן.

רַבִּי יִצְחָק, אָמַר הָא אוּקְמוּהָ, נֶפֶשׁ, כִּד מִתְעַטְרָא כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, אֶתְעַטְר, וְאֶקְרִי צְרוּרָא
 דְּחַיִּי, בְּגִין דְּבָה אֶתְקַשְׁר כֹּלָא. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר,

שְׁכִינְתָא כַּד נִטְלָא, בְּאַבְהֶתָא נִטְלָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב,
(שמות יד) וַיִּסַּע מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים הַהוֹלִיךְ וְגו'.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כֹּלָא אֶתְעֵבִיד חַד עָטְרָא, בְּגִין דִּיתְעֵטֵר
כַּחֲדָא, וְשָׂמָא קְדִישָׁא אֶתְחַזִּי בְּגוּוּיֵיהוּ (ס"א בְּגוּוּנִי).

בְּהֵיא שְׁעָתָא, אֶקְרִי (שיר השירים ב) כְּתֻפוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן
דוֹדֵי בֵּין הַבָּנִים. וְהוּוּ חֲמָאן יִשְׂרָאֵל זִיו יִקְרָא עֲלָאָה נָטִיל
קְמִיֵּיהוּ, וְדָא הוּא דְתַנִּינָן, (דברים ד) וַיּוֹצִיאֲךָ בְּפָנָיו בְּכַחוֹ
הַגְּדוֹל מִמִּצְרַיִם. אֵלִין אַבְהֶתָא, וּבְגִין כֶּף, הָאִי שָׂמָא
מִתְבַּר טוֹרִין, וּמִתְבַּר טְנָרִין, וְאִית בֵּיה לְטַב וּלְבִישׁ.
זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

תָּא חֲזִי, עֵז לְקַרְבָּנָא, אֲמַאי. וְהָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עֵז
שָׂמָא דִּילִיָּה גָרִים, לְאוּלִיָּה מִן שְׁמִיָּה, דְּהָא סְטָרָא
בִּישָׁא זִינָא בִּישָׁא הוּא. אָלָא הֲכִי אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דָּא
בְּעֵי לְקַרְבָּא, דְּהָא אִי אַעְבַּר עָלֶיהָ רוּחָא דְמִסְאַבָּא, אוּ
אֶתְעַסַּק בֵּיה, הָאִי עֵז קְרַבְנִיָּה, בְּהֵוּא גְּוּוּנָא דְאִיְהוּ חֲטִי
בֵּיה.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא תַנִּינָן אִית מָאן (בראשית ס"ט ע"א, שמות
כ"ד ע"ב ועיין צ"א) דְזָכָה בְּנִשְׁמָה, וְאִית מָאן דְזָכָה
בְּאַתְעָרוּתָא דְרוּחַ, וְאִית מָאן דְלֹא זָכִי אָלָא בְּנַפְשׁ. הָאִי
מָאן דְלֹא זָכִי אָלָא בְּנַפְשׁ, וְלֹא סָלִיק יְתִיר, הָא אֶתְדַבֵּק
בְּהֵוּא סְטָרָא מִסְאַבָּא, וְכַד אִיְהוּ נָאִים, אֵינּוֹן סְטָרִין

בִּישׁוּן אַתְיִין וּמַתְדַבְּקֵן בֵּיהּ, וּמוֹדְעִין לִיהּ בְּחַלְמָא מְלִין
 דְּעַלְמָא. מְנַהוֹן כְּדִיבִין, וּמְנַהוֹן קְשׁוּט. וּלְזַמְנִין דְּחֵיִיכֵן
 בֵּיהּ, וְאַחֲזִיאֵו לִיהּ מְלִי שְׁקָר, וְצַעֲרִין לִיהּ בְּחַלְמִיהּ. וְעַל
 דָּא אוּמִין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, מְנַהוֹן דְּחַמָּאן בְּחַלְמֵיהוּ
 מְלִי קְשׁוּט, בְּגִין הֵהוּא סֵטְרָא דְּמַתְדַבְּקֵן בֵּיהּ. וּכְלָהוּ מְלִין
 לְזַמֵּן קָרִיב.

תָּא חֲזִי, בְּאַלִּין זִינִין בִּישׁוּן, אֵית תַּלְת דְּרָגִין, אֵלִין עַל
 אֵלִין. דְּרָגָא עֲלָאָה דְּלֵהוֹן הִנְהוּ דְּתַלְיָאן (ע"ו ע"ב שמוח

רס"ז ע"א, רס"א ע"א, צ"א ע"ב) בְּאִוִּירָא. דְּרָגָא תַּתָּאָה דְּלֵהוֹן אֵינֹון
 דְּחֵיִיכֵן בְּבִנֵי נְשָׂא, וְצַעֲרֵן לָהּ בְּחַלְמֵיהוּ, בְּגִין דְּכְלָהוּ
 חֲצִיפִין כְּכַלְבֵּי. וְאֵית דְּרָגָא עֲלָאָה עֲלֵיהוּ, דְּאֵינֹון
 מְעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, וְאַלִּין מוֹדְעֵי לִיהּ לְבַר נֶשׁ מְלִין, מְנַהוֹן
 כְּדִיבִין, וּמְנַהוֹן קְשׁוּט. וְאֵינֹון מְלִי דְּקְשׁוּט כְּלָהוּ לְזַמֵּן
 קָרִיב.

וְהֵהוּא דְּרָגָא מְאֵינֹון דְּתַלְיִין בְּאִוִּירָא, דְּאֵינֹון עֲלָאִין
 יְתִיר. הֵהוּא דְּלָא זְכִי יְתִיר אֶלָּא בְּנֶפֶשׁ, וְהֵהוּא
 נֶפֶשׁ בְּעֵי לְאַתְתַּקְנָא לְקַבְּלָא רוּחָא, עַד לָא רוּחַ לִיהּ,
 נֶפֶקָא מַה דְּנֶפֶקָא מֵהֵהוּא נֶפֶשׁ, וְאַתְפִּשֵׁט בְּעַלְמָא, וּבְעָא
 לְסִלְקָא, וְלָא בְּעֵי, עַד דְּאַעֲרַע בְּהוּ בְּאֵינֹון דְּאִוִּירָא,
 וְאֵינֹון מוֹדְעִין לִיהּ מְלִין, מְנַהוֹן קָרִיבִין, וּמְנַהוֹן רְחִיקִין
 יְתִיר, וּבְהֵהוּא דְּרָגָא אָזִיל וְאַתְקֶשֶׁר בְּחַלְמִיהּ, עַד דְּקַנֵּי
 רוּחַ.

כִּיּוֹן דְקִנְהַ רוּחָא, תְּהוּא רוּחָא נְפִיק, מִתְּבַר טוֹרִין
 וּטְנָרִין, סָלִיק וְאִתְּפִשֵׁט וְאֵעִיל בֵּין מְלֹאכֵי עֲלָאֵי
 קַדִּישֵׁי, וְתַמָּן יָדַע מַה דִּידַע, וְאוֹלִיף מְלִין, וְאִתְּהַדַּר
 לְאַתְרֵיהּ. כְּדִין הוּא קְשׁוּרָא דְבַר נֶשׁ בְּקַדוּשָׁה, עַד דְּזָכִי
 בְּנִשְׁמָה וּקְנִי לָהּ.

כִּיּוֹן דְקִנְהַ נְשָׁמָה, הִיא סְלָקָא לְעֵילָא לְעֵילָא, וּנְטוּרֵי
 פְּתַחֲיָן לָא מְעַכְבִּי לָהּ, וְאוֹלָא וּמִתְּפִשֵׁטָא וְעֵילָא
 בֵּין אֵינּוֹן צְדִיקָא דְצָרִירָן בְּצָרוּרָא דְחַיִּי, וְתַמָּן חָמִי
 עֲנוּגָא דְמִלְכָא וּמִתְּהַנֵּיא מִן זִיוָא עֲלָאָה.

וְכַד אֲתַעַר אֲיִילְתָא קַדִּישָׁא, בְּרוּחַ צְפוֹן, נַחְתָּא, וְקָם
 תְּהוּא זַכָּאָה דְקִנֵּי לָהּ, וְאִתְּגַבַּר כְּפֹאֲרֵיהּ תְּקִיפָא
 בְּאוּרֵייתָא, עַד דְּאֲתֵי צְפָרָא, וְאוֹזִיל בְּהֵיא אֲיִילְתָא
 קַדִּישָׁא לְאַתְחֻזָּאָה קָמִי מִלְכָא, לְקַבְּלָא חַד חוּטָא דְחֻסְדַּא,
 וּמֵאֵי (דף כ"ה ע"ב) אֵיהוּ דָא חוּטָא דְאַבְרָהָם, דְּהוּא קָנִי לֵיהּ,
 דְכַתִּיב, (בראשית יד) אִם מַחוּט וְעַד שְׂרוּךְ נַעַל, הוּא לָא
 אֲתַהֲנִי מֵאַחֲרָא כְּלוּם, וְאָמַר אִם מַחוּט, זָכָה לְהֵאֵי חוּטָא,
 וְדָא אֶקְרִי חוּטָא דְאַבְרָהָם.

וְכַד אֲתֵי תְּהוּא זַכָּאָה בְּהֵאֵי אֲיִילְתָא, כְּדִין אֲתַעְטָר עֲמָה
 קָמִי מִלְכָא, וְדוּד קָאֲמַר, (תהלים כב) לְמַנְצַחַ עַל אֵילַת
 הַשָּׁחַר, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֵילַת הַשָּׁחַר שִׁירְתָא דְכְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, דְּקָאֲמַרִי בְּגִלוּתָא אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זָכָאִין אֵינּוֹן מְאָרִי דְנִשְׁמַתָּא, מְאָרִי
 דְאֹרִייתָא, בְּנֵי פּוֹלְחָנָא דְמִלְכָּא קְדִישָׁא. וְוִי
 לְאֵינּוֹן חֵי־יֵבִיא, דְלֹא זָכָאן לְאַתְדַּבְּקָא בְּמְאָרִיהוֹן, וְלֹא
 זָכָאן בְּאֹרִייתָא, דְכָל מֵאן דְלֹא זָכִי בְּאֹרִייתָא, לָא זָכִי
 לָא בְרוּחַ, וְלֹא בְנִשְׁמָה. וְאַתְדַּבְּקוּתָא דְלֵהוֹן, בְּהֵהוּא
 סְטָרָא דְזִינִין בִּישִׁין. וְהֵאִי לֵית לֵיהּ חוּלְקָא בְּמִלְכָּא
 קְדִישָׁא, לֵית לֵיהּ חוּלְקָא דְקְדוּשָׁתָּה. וְוִי לֵיהּ כַּד יִפּוּק
 מֵהֵאִי עֲלֵמָא, דְהֵא אֲשֶׁתְּמוּדַע הוּא לְגַבֵּי אֵינּוֹן זִינִין
 בִּישִׁין, מְאָרִי חֲצִיפּוּתָא, תְּקִיפִי כְּכֹלְבָּא, שְׁלוּחֵי דְנוּרָא
 דְגִיְהֵנָם, דְלֹא מִרְחָמֵי עֲלֵיהוּ.

תָּא חֲזִי, מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה.
 יִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְלֹא זָכִי בַר נָשׁ יִשְׂרָאֵל, אֲלֹא
 בְּנַפְשׁ, דְרָגָא עֲלָאָה קָאִים עֲלֵיהּ, וְאִי אִיהוּ בְּעֵי לְמִקְנֵי
 רוּחַ, וְאִי אִיהוּ בְּעֵי לְמִקְנֵי נִשְׁמָה, קְנֵי וְזָכִי בָּהּ. אֲבַל
 עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, לָא קְנִיִין לְעֲלָמִין, בַּר אִי
 אֲתַגְזֹר, דְקְנֵי נַפְשׁ (תַּחַת נַפְשׁ) מֵאַתֵּר אַחֲרָא.

וְיִשְׂרָאֵל דְקִיִּימֵי בְּדִרְגָּא תַתָּאָה בְּנַפְשׁ, אִי אִיהוּ לָא בְּעֵי
 לְמִזְכֵּי יִתִּיר, עוֹנֵשִׂיהּ סְגִיא. וְוִי לְהֵהוּא חֵי־יֵבִיא,
 דְאַנְשֵׁי פְקוּדֵי דְאֹרִייתָא, וְלֹא אֲשֶׁתְּדֵל בְּאֹרִייתָא,
 אֲנִשֵׁי לְמְאָרִיָּה, עֲלֵיהּ כְּתִיב (תְּהִלִּים קד) יִתְּמוּ חַטָּאִים מִן
 הָאָרֶץ.

וְתָא חֲזִי אִית בְּנֵי נֶשָׂא דְאֶתְדַבְּקוּן בְּהַאי סֹטְרָא, בְּגִין
 הָהוּא (נ"א בְּהַאי) נֶפֶשׁ דְּלֹא זִכָּאן יִתִּיר, וְכַד אַעֲבַר
 עַל־יֵהוּ הָהוּא רוּחָא מְסֹאֲבָא, אֲשֵׁרִי עַל־יֵהוּ וְאֶתְדַבְּקוּ
 בֵּיהּ. כְּדִין הָהוּא חֲטָאָה דְחֲטִי בַר נֶשׁ, הוּא מְסֹטְרָא
 דֵּהֵהוּא רוּחַ מְסֹאֲבָא, וְקַרְבְּנִיה אִיהוּ חַד עֵז, בְּגִין דְּאִיהוּ
 בְּעִירָא דְאֵתִי מֵהָהוּא סֹטְרָא, לְכַפְרָא עַל חוּבִיהּ.

אֲמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, וְהָא כְּתִיב (דְּבָרִים כ"א) לֹא תִלִּין
 נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ וְגו', וְלֹא תִטְמֵא אֶת אֲדַמְתְּךָ. בְּגִין
 דְּאַרְעָא הִיא קְדִישָׁא, (וּבְאַתְרָא דְשֹׁאֲרִי) וְרוּחַ מְסֹאֲבָא לֹא
 יִשְׁתַּכַּח אַתְרָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא לְמִשְׁרֵי עֲלוּי, אִי הָכִי,
 כִּיּוֹן דֵּהֵהוּא בְּעִירָא שְׁאֲרִי עַל־יָהּ רוּחַ מְסֹאֲבָא וְאֵתִי
 מְסֹטְרָהָא, אֲמַאי מְקַרְיָבִין לִיה לְסֹטְרָא קוּדְשָׁא. אֲמַר לִיה
 יְאִוֵּת שְׂאֵלָתָּ.

אֲבַל תָּא חֲזִי בְרִי, כְּתִיב (דְּבָרִים ד') כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אִשׁ אוֹכְלָהּ
 הוּא, אִית אִשָּׁא אֲכִיל אִשָּׁא. אִשְׁתָּא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, אֲכִיל אִשָּׁא אַחֲרָא. וְתָא חֲזִי אִית מְלֹאֲכִין
 דְּאֲמַרִּין שִׁירְתָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִינּוֹן מְתַבְּטְלִי
 כַּד מְסִימִי הֵהִיא שִׁירְתָּא, בְּנִיצוּצָא דְאִשָּׁא אֲכֹלָא.
 לְתַתָּא זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשָּׁא דְמַדְבַּחָא, וְהֵאִי
 אִשָּׁא אֲכֹלָא וְשִׁצִי לְכָל הָהוּא סֹטְרָא, וְאֶתְבַּטַּל הָהוּא
 סֹטְרָא, בְּהָהוּא שְׁלֵהוּבָא דְאִשָּׁא, וְלֹא אִשְׁאֲר מְנִיהּ

בְּעֶלְמָא. וְהָהוּא בַר נֶשׁ דְּמִקְרַב קְרַבְנִיה, קָאִים עָלֶיהָ,
 וּבַהֲהוּא רִיחָא דְקְרַבְנָא דְסָלִיק, אֲתַעְבֵּר מִנִּיה סְטָרָא
 דְרוּחַ מִסְאֲבָא דְשָׂרִיא עֲלוּי, וַיִּתְכַּפֵּר. בְּגִינֵי כֵךְ כֻּלָּא
 אֲתַבְטִיל וַיִּשְׁתַּצֵּי, וְלִית מֵאן דְקָאִים לְגַבֵּי הָהוּא אֶשָּׂא.
 רַבִּי אַחָא הָוֵה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, וְרַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי
 אֶעְרְעוּ כַּחְדָּא. אָמַר רַבִּי אַחָא, וּדְאִי אָנֹן תִּלְת, וְזַמִּינִן
 לְקַבְּלָא אַנְפֵּי שְׂכִינְתָא, אֲתַחֲבְרוּ כַּחְדָּא וְאָזְלוּ.
 אָמַר רַבִּי אַחָא, כֹּל חַד וְחַד לֵימָא מְלָה דְקִטּוּרָא
 דְאוֹרֵייתָא וְנֹזִיל.

פְּתַח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר, (ישעיה מזה) הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל
 וְגו', הָאִי קָרָא רְזָא הוּא דְחַכְמָתָא, דְאוֹלִיפְנָא
 מְבוּצִינָא קְדִישָׁא. הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל. מֵאִי הֲרַעִיפוּ.
 כְּמָה דְאֵת אָמַר (דברים לב) יַעֲרוֹף כַּמָּטֵר לְקַחֵי. וְעַל סְטָרָא
 דְמִטְרָא דְהוּא מְזוֹנָא דְכֻלָּא קָאֲמַר. וְעַל דָּא, כֹּל עֵינֵי
 עֲלָמָא מְצַפֵּן לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִזוּנֵי, בְּגִין דְאִיהוּ
 יְהִיב מְזוֹנָא לְכֻלָּא, וְזֶן כֹּל, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תהלים קמח)
 עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְגו'.

וְאִי תִימָא דְבְּאַתֵּר דָּא דְאֶקְרִי שָׁמַיִם תִּלְיָא מְלֵתָא. הָא
 תְּנִינִן, דְלָאוּ בְזֻכּוּתָא תִּלְיָא מְלֵתָא. וְזֻכּוּתָא, הָא
 אוּקְמוּהָ צְדָקָה. וְתַרְגּוּם צְדָקָה, זְכוּתָא. וְזֻכּוּתָא וְשָׁמַיִם
 חַד מְלָה הוּא, וְהֵכָא הֲרַעִיפוּ שָׁמַיִם. (וְאִי תִימָא בֵּיה תִּלְיָא) כְּתִיב

מִמַּעַל, מִמַּעַל וּדְאִי, מִעֲתִיקָא קְדִישָׁא קָא (דף כ"ו ע"א) אֲתִיא,
 וְלֹא מֵהָהוּא אֲתֵר דְּאִקְרִי שְׁמַיִם, וְאִקְרִי זְכוּתָא, אֲלֵא
 מִמַּעַל דִּיִּיקָא.

וּשְׁחָקִים יִזְלוּ צְדָקָה, דְּכַד שְׁמַיִם נָטִיל לִיה מִמַּעַל,
 מֵהָהוּא אֲתֵר עֲלָאָה דְּשָׂאֲרִי עֲלוּי, כְּדִין
 שְׁחָקִים יִזְלוּ צְדָקָה. מֵאֵן שְׁחָקִים. אֲתֵר דְּטַחְנִין מָנָא
 לְצַדִּיקֵיָא. וּמֵאִי נִינְהוּ. נִצַּח וְהוּד, דְּאִינּוֹן וּדְאִי טַחְנִין
 מָנָא לְצַדִּיקֵיָא. לְמֵאֵן. לְהָהוּא אֲתֵר דְּאִקְרִי צַדִּיק דְּהָא
 אִינּוֹן טַחְנִין לִיה לְהָהוּא מָנָא דְּאֲתִיא מְלַעִילָא, וְכָל
 הָהוּא טִיבוּ מִתְכַּנִּישׁ בְּגוּוִיָּיהוּ, לְמִיָּהֵב לִיה לְדֶרְגָא
 דְּצַדִּיקָה, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן צְדָקָה מֵהָהוּא נְזִילוּ דְּלֵהוֹן, וְעַל
 דָּא טַחְנִין מָנָא לְצַדִּיקֵיָא. מֵאֵן צַדִּיקֵיָא דָּא צַדִּיק
 וְצְדָקָה, יוֹסֵף וְרַחֵל, דְּכַד מוֹדֵיוֹגֵן כְּחָדָא צַדִּיקִים אִקְרוּ.
 וְאֵלִין טַחְנִין מָנָא לְצַדִּיקֵיָא וּדְאִי, וְעַל דָּא וּשְׁחָקִים
 יִזְלוּ צְדָקָה. כְּדִין תְּפַתַּח אֶרֶץ לְתַתָּא. וַיִּפְרוּ יִשְׁעֵי,
 בְּנֵי עֲלָמָא. וְצְדָקָה תְּצַמִּיחַ יַחַד, כָּל רַחֲמֵי, וְכָל טִיבוּ
 דְּעֲלָמָא סְגִיָּאוּ, וּמְזוּנֵיָּיהוּ דְּבְנֵי נְשָׂא מִשְׁתַּכְּחִי בְּעֲלָמָא,
 כְּדִין חֲדוּהָ עַל חֲדוּהָ אֲתוּסָה, וְכָל עֲלָמִין מִתְבָּרְכָאֵן. אָמַר
 רַבִּי אַחָא, אֲלֵמְלָא לָא אֲתִינָא אֲלֵא לְמִשְׁמַע דָּא דִּיָּי.
 פְּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (שׁוֹפְטִים ה) לְבִי לְחוֹקְקֵי יִשְׂרָאֵל
 הַמִּתְנַדְּבִים בְּעַם בְּרַכּוֹ יִי. תָּא חֲזִי, כָּל רְעוּתָא,

וְכֹל לֵבָא, דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְאַרְקָא בְּרַכָּאן מֵעִילָא לְתַתָּא,
 לְיַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא. לְבַעֵי בְּצִלוֹתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּרַעִיּוֹתָא וּבְכֹנֶה דְּלֵבָא, לְנַגְדָּא מֵהֵהוּא נַחְלָא עֲמִיקָא,
 כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קל) מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיךָ יי', דִּתְמָן
 עוֹמְקָא דְּכֹלָא, בְּעֲמִיקֵי עֲלָאֵי, דְּאֵינּוֹן שִׁירוֹתָא עֲלָאָה,
 דְּאָבָא וְאֵימָא מְזִדּוּגִין. אוּף הָכָא לְבִי לְחוּקְקֵי יִשְׂרָאֵל,
 מֵאֵן חוּקְקֵי יִשְׂרָאֵל. לָא כְּתִיב חֻקְקֵי יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא
 לְחוּקְקֵי. אֵלִין אָבָא וְאֵימָא, דְּאֵינּוֹן מְחֻקְקֵי לְיִשְׂרָאֵל
 קְדִישָׁא, דְּאֵיהּ נָגִיד מִבִּינֵיהּ.

הַמְתַּנְדְּבִים בְּעָם, אֵלִין אֵינּוֹן אַבְהָן, דְּאֶקְרוּן נְדִיבִים,
 כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים נְאֻסְפוּ
 עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. כְּדִין בְּרַכּוּ יי', לְנַגְדָּא מִנִּיהּ בְּרַכָּאן
 לְתַתָּא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן בְּרַכָּאן בְּעֲלָמָא כְּלָהּ, דְּכַד הָכָא
 מִשְׁתַּכְּחִין בְּרַכָּאן מְלַעִילָא כְּלָא הוּא בְּחֻדּוֹתָא כְּלָא הוּא
 בְּשְׁלִימוּ. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְרִיק עֲלֵיהוֹן בְּרַכָּאן, וְצִיִּית צְלוֹתְהוֹן, וְעֲלֵיִיהּ כְּתִיב,
 (תהלים קב) פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרָעָר וְלֹא בִזָּה אֶת תְּפִלָּתְךָ וְגו'.

פְּרֻשַׁת צו

זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר,
 (תהלים לו) צְדָקְתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה וְגו',

(פקודי רל"ח ע"ב ושם מוגה) הַאִי קָרָא אוֹקִימָנָא לִיָּה וְאֶתְמַר, תָּא
 חֲזִי, הַאִי עוֹלָה, סְלִיקוּ וְקִשְׁרוּ דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְעֵילָא,
 וְדְבוּקָא דִּילָהּ בְּגוּ עֲלָמָא דְאֶתִי, לְמַהוּי פְּלָא חַד,
 בְּקִשׁוּרָא חֲדָא, בְּחִידוּ. וּבְגִין דְּסִלְקָא לְעֵילָא לְעֵילָא,
 כְּתִיב זֹאת תּוֹרַת, רְזָא דְכֹר וְנוֹקְבָא כְּחֲדָא, תּוֹרַה
 שְׁבַכְתָּב, וְתוֹרַה שְׁבַעֲל פֶּה, לְסִלְקָא בְּחַבִּיבוּתָא.

כִּד אֶתְעַר סִטְרָא דְצָפוֹן, כְּמָה דְאוֹקִימָנָא דְכְּתִיב, (שער
 הַשִּׁירִים ב) שְׁמָאלוּ תַּחַת לְרֵאשִׁי, כְּדִין אִיְהִי סִלְקָא
 בְּחַבִּיבוּתָא, וְאֶתְעַטְרָא בִּימִינָא, וְאֶתְחַבְּרָא בְּאֻמְצָעִיתָא,
 וְאֶתְנַהִיר פְּלָא מְרֻזָּא דְקֻדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְדָא מְגוּ דְרֻזָּא
 דְאָדָם, בְּרַעוּ דְכַהֲנָא, וּבְצִלוֹתָא, וּבְשִׁירַתָּא.

וְהַא אוֹקִימָנָא דְעוֹלָה קֻדְשׁ קְדוּשִׁים, בְּרֻזָּא דְרוּחַ עֲלָאָה,
 בְּגִין דְּתַלְת רֻוחִין קִשְׁרִין כְּחֲדָא, רֻוחַ תְּתָאָה דְאֶקְרִי
 רֻוחַ הַקְּדוּשׁ. רֻוחַ דְּלָגוּ בְּאֻמְצָעִיתָא, דְאֶקְרִי רֻוחַ חֲכָמָה
 וּבִינָה. וְכֵן אֶקְרִי רֻוחַ תְּתָאָה. אָבֵל הַאִי רֻוחַ, דְנִפְיֵק מְגוּ
 שׁוּפֵר, כְּלִילָן בְּאֻשָּׁא וּמִיָּא. רֻוחַ עֲלָאָה דְאִיהוּ סְתִים
 בְּחֻשָּׁאִי, דְבִיָּה קִיִּמִין כָּל רֻוחִין קְדִישִׁין, וְכָל אֲנַפִּין
 נְהִירִין. וּבְגִין כֶּךָ אֶהְדְּרַת עוֹלָה רֻוחַ מִמֶּשׁ.

וּלְבַתֵּר מְרֻזָּא דְבַהֲמָה, (דף כ"ו ע"ב) מְסַתְּפִקִי וְאֶתְזָנוּ,
 לְאֶתְקִשְׁרָא רֻוחָא אַחְרָא, דְאִיְהִי גוּ מְסַאָבוּ,
 מְאִינּוֹן תְּרַבִּין וְשִׁמְנוֹנִין, כְּמָה דְאֶתְמַר. וּבְגִין כֶּךָ עוֹלָה

קֹדֶשׁ קְדָשִׁים, שְׂאֵר קֶרְבָּנִין לְמַעַבְד שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא
 כְּלָהוּ, מִכְּמָה סְטָרִין וּמְאָרֵי דְדִינִין. לְאַתְעֵבְרָא
 וּלְאַתְנַהֲרָא מִגּוֹ רְעוּתָא לְאַתְבְּסָמָא, אֶקְרוּן קְדָשִׁים
 קָלִים, בְּגִין דְּלֹא מִתְעַטְרִי לְעֵילָא לְעֵילָא בְּקֹדֶשׁ
 הַקְּדָשִׁים. וְעַל דָּא אֵינוּן קְדָשִׁים קָלִים, וּנְכִיסוּ דְלֵהוּן
 בְּכָל אֲתֵר כְּמָה דְאִוְקָמוּהָ, אֲבָל עוֹלָה דְאִיְהִי רְזָא דְקֹדֶשׁ
 הַקְּדָשִׁים, לָאוּ אִיְהִי כְּשְׂאֵר קֶרְבָּנִין, דְּכָל עוֹבְדָהָא קְדָשׁ.
 תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב וּלְבִשׁ הַפְּהֵן מְדוּ בְד, אֵלִין לְבוּשִׁין
 מִיַּחְדִּין לְקְדוּשָׁה. בְּד יַחֲדָאֵי, מִיַּחְדָּא לְקְדוּשָׁה.
 וּכְתִיב בְּגִדֵי קֹדֶשׁ הֵם וְרַחֵץ בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ וּלְבָשֶׁם. מֵאֵי
 טַעְמָא דָּא קֹדֶשׁ. אֵלָא רְזָא דְמַלְחָה, כְּדִקְאֲמַר דְאִיְהִי קֹדֶשׁ
 קְדָשִׁים, דְּסִלְקָא כְּלָא וְאַתְעַטְרָא בְּקֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים,
 בְּקִשׁוּרָא חֲדָא. וּלְבַתֵּר מִפְּנֵי וְאַעְבֵּר רוּחַ מִסְּאָבָא,
 דְּמִסְּאָב כְּלָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא, וְלֹא יִתְקַרֵּיב גּוֹ מִקְדָּשָׁא,
 וְאַתְעַבֵּר מִכָּל סְטָרֵי דְקוּדְשָׁא, וְאַשְׁתַּאֲר כְּלָא קֹדֶשׁ
 בְּקְדוּשָׁה יַחֲדָאֵי.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא אֲתַמַּר, (נח ס"ד) דְּכְתִיב, (תהלים לו)
 אָדָם וּבִהֶמָּה תוֹשִׁיעַ יְיָ. וְהָכִי סִלְקָא רְזָא דְאָדָם,
 מִסְטָרָא דְאָדָם. בְּהֶמָּה, מִסְטָרָא דְבִהֶמָּה. וּבְגִין כֶּף פְּתִיב
 אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. אָדָם וְדָאֵי, דְּהָא קֶרְבָּנִיָּה לְעֵילָא,
 לְקִשְׁרָא קִשְׁרָא. וּלְבַתֵּר מִן הַבְּהֶמָּה. וְכָלָא אִיְהוּ בְּקִרָא,

אָדָם וּבִהֶמָּה. וְדָא אֵיהוּ רְזָא, דְּאֶצְטְרִיךְ לְקַרְבְּנָא אָדָם
 וּבִהֶמָּה, כְּדִקְאָמַר. תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲלֵמָא, הֵכִי עֵבֵד אָדָם וּבִהֶמָּה.

וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ,
 דְּהָא מְנַיְיְהוּ מְקַרְבִּין קַרְבְּנָא, וְאִפִּילוּ עוֹלָה, כְּמָה
 דְּכְתִיב וְאִם מִן הָעוֹף עוֹלָה קַרְבָּנוֹ. תָּא חֲזִי, מְכַל אֵינּוֹן
 עוֹפִין לָא מְקַרְבִּין אֶלָּא מִן הַתּוֹרִים אוּ בְנֵי יוֹנָה. אֶלָּא
 רְזָא דָא, מַה דְּאֶתְכַשֵּׁר בְּדָא, פְּסִיל בְּדָא. דָּא יְמִינָא, וְדָא
 שְׂמָאלָא, וְכֻלָּא חַד.

עוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הָא אוּקְיָמָנָא דְּאֵינּוֹן רְזָא
 דְּרִתִּיכָא. וּבְהוּ תַסְתַּלֵּק רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, לְסַלְקָא
 לְעֵילָא. דְּאֵינּוֹן תְּרִי, חַד לִימִינָא, וְחַד לְשְׂמָאלָא. עוֹף
 לִימִינָא, וְדָא מִיכָאֵל. יְעוֹפֵף לְשְׂמָאלָא, וְדָא גְבַרְיָאֵל.
 דָּא לִימִינָא, וְדָא לְשְׂמָאלָא.

וּבְגִין כְּךָ מְקַרְבִּין תְּרִין אֵלִין, לְסַלְקָא רוּחַ קוּדְשָׁא,
 וְשְׂמָאלָא מְעַטֵּר וְזִינִין לְתַתָּא, לְהֵהוּא סֵטֶר
 שְׂמָאלָא. וְיְמִינָא לִימִינָא. וְאֶתְקַשְׁרַת אֶתְתָא בְּבַעְלָה,
 לְמַהוּי חַד. וְכֻלָּא מְסַתַּלֵּק וּמִתְקַשֵּׁר כְּחַדָּא, לְעֵילָא וְתַתָּא
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶסְתַּלֵּק בְּלַחֲדוּי וְאֶתְתַקַּף.

וּבְסִפְרֵי קְדָמָאִי, מְסַכְנָא לָא יְהִיב חוּלְקָא לְאֶתְזוּנָא,
 אֶלָּא לְעֵילָא לְאֶתְקַשְׁרָא, אֲבָל כֻּלָּא לְעֵילָא

וְתָתָא כָּל חַד מִתְקַשְׁר לְסִטְרִיהּ כְּדָקָא יְאוּת, וְהָא
אוֹקִימָנָא.

(שמות רל"ט ע"ב) רַבִּי אֶלְעָזָר שְׁאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּי וְאָמַר,
הָא קְשׁוּרָא דְכֻלָּא אֶתְקַשְׁר בְּקֻדְשׁ הַקְּדוּשִׁים
לְאַתְנֵהָרָא, אֶתְדַבְּקוּתָא דְרַעוּא דְכַהֲנֵי לְיוֹאֵי וְיִשְׂרָאֵל
לְעֵילָא, עַד הֵיכֵן אִיהוּ סִלְקָא.

אָמַר לִיהּ הָא אוֹקִימָנָא, עַד אֵין סוּף, דְּכָל קְשׁוּרָא
וְיַחְוּדָא וְשְׁלִימוֹ, לְאַצְנַעָא בְּהַהוּא צְנִיעוּ, דְּלֹא
אֶתְדַבְּק, וְלֹא אֶתְיִידַע, דְּרַעוּא דְּכָל רַעוּיִן בֵּיהּ. אֵין סוּף
לָא קִימָא לְאוּדַעָא, וְלֹא לְמַעַבְד סוּף, וְלֹא לְמַעַבְד
רֹאשׁ דְּאֵין. (נ"א רֹאשׁ בְּמַה דְּאֵין) קַדְמָאָה, אִפִּיק רֹאשׁ וְסוּף,
מֵאֵן רֹאשׁ. דָּא נְקוּדָה עֲלָאָה, דְּאִיהִי רִישָׁא דְּכֻלָּא
סְתִימָאָה, דְּקִימָא גּוּ מַחְשָׁבָה. וְעַבִּיד סוּף, דְּאֶקְרִי סוּף
דְּבַר, אֲבָל לְהַתָּם אֵין סוּף.

לָאוּ רַעוּתִין, לָאוּ נְהוּרִין, לָאוּ בּוּצִינִין בְּהַהוּא אֵין סוּף,
כָּל אֵלִין נְהוּרִין וּבּוּצִינִין תְּלִיין לְאַתְקִימָא בְּהוּ,
וְלֹא קִימִי לְאַתְדַבְּקָא, מֵאֵן דִּידַע וְלֹא יַדַע, לָאוּ אִיהוּ
אֶלָּא רַעוּ עֲלָאָה סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין, אֵין.

וְכַד נְקוּדָה עֲלָאָה, וְעֲלָמָא דְּאֶתִי, אֶסְתַּלְקוּ, לָא יַדְעִין
בַּר רִיחָא, כְּמֵאֵן דְּאֶרְחָ בְּרִיחָא וְאַתְבָּסִם, וְלָאוּ דָּא
נִיחָא (ס"א נִיחָח), דְּהָא כְּתִיב (ויקרא כו) וְלֹא אֶרִיחַ בְּרִיחַ

נִיחֻחְכֶם, דְּהָא רִיחַ נִיחַח רִיחָא דְרַעוּתָא, דְּכָל הַנִּי רַעוּתָא
 דְּצִלּוּתָא, וְרַעוּתָא דְשִׁירְתָא, וְרַעוּתָא דְכֶהֱנִי, דְּכִלְהוּ רִזָּא
 דְאָדָם, כְּדִין כְּלָהוּ אֶתְעֵבִידוּ רַעוּתָא חֲדָא, וְהָהוּא אֶקְרִי
 נִיחַח, רַעוּתָא: כְּתַרְגוּמוֹ. כְּדִין כְּלָא אֶתְקִשֵׁר וְאֶתְנַהִיר
 כְּחֲדָא כְּדָקָא יָאוּת, כְּמָה דְאֶתְמַר.

וְעַל דָּא אֶתִּיהִיבַת הָאִי סֵטְרָא אַחֲרָא בִידָא דְכֶהֱנָא,
 דְכְּתִיב, (דף כ"ז ע"א) צו אַת אַהֲרֹן וְאַת בְּנָיו לֵאמֹר. רִזָּא
 הָכָא, דְהָא אוֹקִימָנָא, לִית צו אֶלָּא עֲבוּדָה זָרָה. וְהָכָא
 אֶתִּיהִיבַת לִיה לְאֶתְוֹקְדָא הֵהוּא מִחֲשָׁבָה רָעָה, וְלֹאֲעֵבְרָא
 לָהּ מִגּוֹ קוּדְשָׁא, בְּהָאִי רַעוּתָא דְסִלְקָא לְעֵילָא, וּבְהָאִי
 תְּנַנָּא וְתַרְבִּין דְאֶתְוֹקְדֹן, בְּגִין לְאֶתְעֵבְרָא מִן קוּדְשָׁא,
 וְהָאִי צו בְּרִשׁוּתִייהוּ קִימָא, לְאֶפְרָשָׁא לָהּ מִן קוּדְשָׁא
 מִגּוֹ הָאִי קָרְבָּנָא וְאִי תִימָא צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הָכִי נָמִי
 דְהָא בְּרִשׁוּתִייהוּ קִימָא, (ס"א לְאֶפְרָשָׁא לָהּ מִן קוּדְשָׁא) כָּל זְמָנָא
 דְעֵבְדֵי רַעוּתָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, דְלֹא יִכְלָא לְשַׁלְטָאָה עֲלִייהוּ.
 וְהָאִי קָרָא כְּלָא אֶתִּיא לְאַחֲזָאָה רִזָּא דְמֶלֶךְ, לְאֶעֱטָרָא
 לָהּ הָאִי רוּחַ קוּדְשָׁא לְעֵילָא לְעֵילָא, וְלֹאֲפְרָשָׁא לָהּ
 לְדָא רוּחַ טוּמְאָה, לְנַחֲתָא לָהּ לְתַתָּא לְתַתָּא. דָּא בְּרַעוּתָא
 וּבְצִלּוּתָא כְּדָקָא מְרֹן, וְדָא בְּעוּבְדָא כְּלָא כְּדָקְחוּזִי לִיה.
 וְהָאִי קָרָא מוֹכְחָא עֲלִייהוּ, דְכְּתִיב צו אֶת אַהֲרֹן וְאַת
 בְּנָיו לֵאמֹר. צו: דָּא עֲבוּדָה זָרָה, רוּחַ מְסֹאֲבָא.

(בראשית ל"ח, נ"ח, ס') לֵאמֹר: דָּא אַתְתָּא, דְּאֶקְרִי יְרֵאת יִי'.
 כְּתִיב הִכָּא לֵאמֹר, וּכְתִיב הָתָם (ירמיה ג) לֵאמֹר הֵן יִשְׁלַח
 אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. וְהָא אֹקְמוּהָ. בְּגִין כִּךְ פְּלֵא אַתְמַר,
 וְכֹהֵנָא קִיִּמָּא לְאַתְתְּקֵנָא פְּלֵא בְּרִזָּא דְּאָדָם וּבִהְמָה.
 זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצְדִיקִיָּא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֶתִי,
 דְּאִינוּן יְדַעִי אֹרְחֵי דְּאֹרִיִּתָא, וְאֹזְלֵי בַּהּ בְּאַרְח
 קְשׁוּט, עֲלִיִּיהוּ כְּתִיב (ישעיה לח) יִי' עֲלִיֵּהֶם יְחִיו. מֵאן
 עֲלִיֵּהֶם. אֲלִין אֹרְחֵי דְּאֹרִיִּתָא. יְחִיו: יִתְקִימוּן, בְּעֵלְמָא
 דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֶתִי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, אֲמַר רַבִּי חֲיִיא, הֵיא
 קָרָא אֹקְיִמְנָא לִיה בְּהֵאִי גִוּוּנָא, (זאת תורת, דא כנסת ישראל.
 העולה: דהיא סלקא, ומתעטרא לעילא לעילא, לאתקשרא בדקא יאות, עד אַתְר דְּאֶקְרִי
 קִדְשׁ קִדְשִׁים.

(דְּבַר אַחַר) זֹאת תּוֹרַת, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. הָעוֹלָה: דָּא
 מַחֲשָׁבָה רְעָה, דְּאִיְהִי סִלְקָא עַל רְעוּתָא דְּבַר נִשׁ
 לְאַסְטָאָה לִיה מְאַרְח קְשׁוּט, הֵיא הָעוֹלָה, הֵיא דְּסִלְקָא
 וְאַסְטִיאַת לִיה לְבַר נִשׁ, וּבַעֲי לְאֹקְדָא לָהּ בְּנוּרָא. בְּגִין
 דְּלֵא יִתְיַהִיב לָהּ דּוּכְתָא לְאַסְטָאָה.
 וּבְגִין כִּךְ, עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזַבַּח כֹּל הַלִּילָה. מֵאן לִילָה.
 דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. דְּאִיְהִי זֹאת, בְּגִין דְּאֶתִי לְדַכָּאָה
 לְבַר נִשׁ מִהֵוּא רְעוּתָא. עַל מוֹקְדָה, בְּגִין דְּנִהַר דִּינוּר
 אִיְהוּ אַתְר לְאֹקְדָא לְכֹל אִינוּן דְּלֵא קִיִּמִי בְּקִיּוּמִיְהוּ,

דְּהָא עָאלין לֹון בְּהֵהוּא נֹורָא דְדְלִיקָ, וּמְעַבְרִי שׁוּלְטַנְיֵהוּן
מִעֲלָמָא, וּבְגִין דְלָא יִשְׁלוּט, אֲצַטְרִיךְ עַל מוֹקְדָה עַל
הַמְזִיבַח כָּל הַלֵּילָה, וְאֶתְכַפֵּיא וְלָא שְׁלֵטָא.

וְעַל דָּא, כִּד אֶתְכַפֵּיא הָאִי, סִלְקָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי
רוּחַ קוּדְשָׁא, דְּסִלְקָא וְאֶתְעַטְרָא לְעֵילָא, דְּהָא
סְלִיקוּ דִילָהּ, כִּד אֶתְכַפֵּיא הָאִי חֵילָא אַחְרָא, וְאֶתְפַּרְשׁ
מִנָּה. וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵינָן בְּרוּזָא דְקַרְבְּנָא, לְאַפְרָשָׁא לְהָאִי
סְטָרָא, מִרוּחַ קוּדְשָׁא, וְלִמְיַהֵב לָהּ חוּלְקָא, בְּגִין דְרוּחַ
קוּדְשָׁא תִסְתַּלַּק לְעֵילָא.

רעיא מהימנא
פְּקוּדָא לְעִשׂוֹת הָעוֹלָה
כְּמִשְׁפָּטָה, וְעֵלָה
אֶתְמַר זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה
וְגו'. חֲמֵשׁ אֲשִׁים הֵווּ נְחֻתִין
עַל קַרְבְּנָא. אִישׁ אוֹכֵל וְאִינוּ
שׁוֹתֵה. אִישׁ שׁוֹתֵה וְאִינוּ
אוֹכֵל. אִישׁ אוֹכֵל וְשׁוֹתֵה. אִישׁ
אוֹכֵל לַחִים וְיִבְשִׁים. אִישׁ
שְׂאִינוּ אוֹכֵל וְאִינוּ שׁוֹתֵה.
לְקַבְּלֵיהוּ אֵינּוּן, זֹאת תּוֹרַת
הָעוֹלָה, חֲדָה. הִיא הָעוֹלָה עַל
מוֹקְדָה, בִּי. עַל הַמְזִיבַח, גִּי.
כָּל הַלֵּילָה, דִּי. וְאִישׁ הַמְזִיבַח
תּוֹקֵד בּוֹ הִי.

רְבִי אַחָא פִתַּח וְאָמַר, וְהָאִשׁ
עַל הַמְזִיבַח תּוֹקֵד בּוֹ
וְגו', וְהָאִשׁ עַל הַמְזִיבַח תּוֹקֵד
בּוֹ, אֲמַאי. וּבְעַר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן
עֲצִים בְּבִקְרָא בְּבִקְרָא, אֲמַאי.
וְכַהֲנָא אֲמַאי. וְהָא תְּנִינָן
אֲשָׁא בְּכָל אֶתֶר דִּינָא הוּא,
וְכַהֲנָא מִסְטָרָא דִימִינָא קָא
אֶתִי, וּרְחִיקָא הוּא מִן דִּינָא,
דְּהָא כַּהֲנָא לָא אֲזַדְמִן
בְּדִינָא לְעֲלָמִין, וְהַכָּא הוּא
בְּעִי לְאוּקְדָא דִינָא בְּעֲלָמָא,
דְּכַתִּיב וּבְעַר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן.

וְאוֹקְמוּהָ מֵאֲרֵי מִתְנִיתֶיךָ,
 עוֹלָה פּוֹלָה
 סִלְקָא לְגַבוּתָהּ. וְדָא בִינָהּ, הִי,
 הִי מְרֵאוֹת דִּילָהּ. י, פֶּת
 יְחִידָהּ, (שְׁמוֹת כד) וּמְרֵאָה
 כְּבוֹד יִי כְּאִשׁ אוֹכְלַת. וְי
 אוֹר דְּבֵת עֵינָא, וְהִיא אִשׁ
 שׁוֹתָה כָּל מִיּוֹן דְּאוֹרֵייתָא,
 וְאוֹכְלַת כָּל קַרְבָּנִין
 דְּעֻלוֹתָא. וְאוֹכְלַת לַחִין
 וַיְבַשִּׁין, אֵינּוֹן פְּשִׁטִּי
 דְּאוֹרֵייתָא דְּאֵינּוֹן כְּעֵצִים
 יְבֻשִׁים. וְרֵזִי אוֹרֵייתָא אֵינּוֹן
 כְּעֵצִים לַחִים. וְהִיא אִיהוּ אִשׁ
 אוֹכְלַת לַחִין וַיְבַשִּׁין.
 וְעוֹד אוֹכְלַת לַחִין, כָּל
 קַרְבָּנִין דְּהוּוּ קַרְבִּין
 בְּעֻלוֹתָא, עַל מְצוֹת עֲשָׂה.
 וַיְבַשִּׁין, כָּל קַרְבָּנִין דְּהוּוּ
 קַרְבִּין בְּעֻלוֹתָא, עַל מְצוֹת
 לֹא תַעֲשֶׂה. וְהִיא אִיהוּ,
 סְקִילָה שְׁרִיפָה הָרֵג וְחֲנֹק,
 עַל מְצוֹת עֲשָׂה, וְעַל מְצוֹת
 לֹא תַעֲשֶׂה, אֵלִין אֵינּוֹן
 קַרְבָּנִיא דְּשְׁכִינְתָא, עֻלוֹתָא,

אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, בַּר נָשׁ
 דְּאֵתִי לְמַחֲטֵי קָמִי
 מְאֲרִיָּה, הוּא אוֹקִיד גְּרַמִּיָּה
 בְּשִׁלְהוּבֵיתָא דִּיצַר הָרַע.
 וַיְצַר הָרַע מִסְטָרָא דְרוּחַ (דף כ"ז
 ע"ב) מְסֹאבָא קָא אֶתִיא, וְהָא
 שְׂרִיא בֵּיהּ רוּחַ מְסֹאבָא.
 וְלִזְמַנִּין אֲשֶׁתְּמוּדְעֵן קַרְבָּנִי
 דְּאֶתִיּוֹן מֵהֵאִי סְטָרָא, וּבְעָא
 לְקַרְבָּא עַל מַדְבַּחָא כְּדָדְמִי
 לֵיהּ. וְלֹא אֲשֶׁתִּצִּי, וְלֹא
 אֲתַבְטַל הֵהוּא רוּחַ מְסֹאבָא,
 בֵּין מִבַּר נָשׁ, וּבֵין מֵהֵהוּא
 סְטָרָא דְּאֶתִי מִנִּיָּה, אֶלָּא
 בְּאִשָּׁא דְּמַדְבַּחָא, דִּהֵהוּא
 אִשָּׁא מְבַעֲרָא רוּחַ מְסֹאבָא,
 וְזִינִין בִּישִׁין מַעֲלָמָא,
 וְכֵהֵנָּא בְּדָא אֲתַכּוּוֹן, לְתַקְנָא
 אִשָּׁא דִּיבְעַר זִינִין בִּישִׁין
 מַעֲלָמָא.
 וְעַל דָּא בְּעֵי, דְּלֹא יַדְעִכוּן

דְּפָקוּדִין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.
וְלִקְבֹּל ה' מְרֵאוֹת אֱלֹהִים,
תְּקִינֵנו חֲמֵשׁ צְלוֹתֵי בְיוֹמָא
דְּכַפּוּרֵי. וְלִקְבֹּל בֵּת עֵינָא,
אֵינּוֹן עֵשֶׂר תִּימֵי הַתְּשׁוּבָה
ה' לִקְבֹּל אֹר דְּבֵת עֵינָא. ה'
עֲנׁוּיִין, לִקְבֹּל ה' בְּתַרְאָה.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לַעֲשׂוֹת
הַחֲטָאת כְּמִשְׁפָּטָה.
תְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים, אֲתוּן
דְּמִסְטָרָא דְּמִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא אֲתִיתוּ, דְּטַרְחָתוּן
סִגֵּי לְנִקְאָה בְּרַתָּא דִּילִי
דְּאִיהִי הִלְכָה, מֵאֲלִין
קְלִיפִין, דְּעַרְב רַב, קוּשְׁיִין
בִּישׁוּן, דְּלִית לֹון תִּירוּץ, וְלֹא
פְּרוּקָא, דְּעַלְיִיהוּ אֲתַמַּר,
(קחלת א) מְעַנָּת לֹא יוּבַל
לְתַקּוּן, וְחֲסֵרוֹן לֹא יוּבַל
לְהַמְנוֹת, אֲלֵא אֲתַמַּר תִּיקוּ
בְּהוּן. וְכָל תִּיקוּ דְּאַסוּרָא

לְחוּמְרָא, וְאִיהוּ תִיקוּ חֲסַר וְ דְּלִית לִיהּ תַקּוּן. חֲסַר נוּן, דְּאִיהִי
עֲלָמָא דְּאֲתִי, דְּתִיקוּ דְּעֲלָמָא דְּאֲתִי, שְׁתִּיקָה. בְּגוּן שְׁתוּק בְּדַ עֲלָה
בְּמַחֲשָׁבָה.

לִיהּ לְעֲלָמִין, וְלֹא יִתְחַלֵּשׁ
חֵילָא וְתוּקְפָא דִּילִיהּ,
לְתַבְרָא חֵילָא דְּתוּקְפָא
אַחְרָא בִישָׁא מְעַלְמָא, וְעַל
דָּא לֹא תַכְּבֵּה. וְכַהֲנָא יְסֻדְר
עֲלִיהּ אֲשָׁא בְּבִקְר בְּבִקְר,
בְּזַמְנָא דְּשִׁלְטָא סְטָרָא
דִּילִיהּ וְאַתְעַר בְּעֲלָמָא, בְּגִין
לְבַסְמָא עֲלָמָא (ס"א וּלְבַסְמָא דִּינָא),
וְאַתְכַּפֵּיִן דִּינִין, וְלֹא מִתְעַרֵּי
בְּעֲלָמָא, וְעַל דָּא תְּנִינָן,
אִית אֲשָׁא אַכְלָא אֲשָׁא.
אֲשָׁא דְּלַעֲיִלָא אַכְלָא אֲשָׁא
אַחְרָא, אֲשָׁא דְּמַדְבַּחָא
אַכְלָא אֲשָׁא אַחְרָא, וְעַל
דָּא, אֲשָׁא דָּא לֹא תַכְּבֵּה
לְעֲלָמִין, וְכַהֲנָא מְסֻדְר לִיהּ
בְּכָל יוֹמָא.

וְאִית קוֹשְׁיֵין דְּאִינוּן לְבוּשֵׁין דְּהִלְכָה, דְּאִתְמַר בְּהוּן מִשְׁבְּצוֹת
זָהָב. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים מה) כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מֶלֶךְ
פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה. וְאִתּוּן, פְּסָקִין לוֹן בְּכַמְה פְּסָקוֹת,
וּלְבַתַּר מִתְקַנִּין וּמְפָרְקִין לוֹן בְּכַמְה פְּרוּקִין.

וְאִי חָסֵר שׁוּם פְּסָק מִמִּתְנִיתִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ זֶה חָסֵר מִן
הַמִּשְׁנָה, אִתּוּן מִתְקַנִּין לוֹן, וְהֵאֵי הוּא חָסְרוֹן שְׁיֻכְל
לְהַמְנֹת. וְאִי יִיתִי טַפֵּשׁ וַיִּפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל הַהוּא אוּמְנָא דְּחִתִּיף
לְבוּשֵׁין, וַיִּמָּא וְכִי אוּרִייתָא אִיהִי חָסֵר, וְהֵא פְּתִיב (תהלים ט)
תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה, תְּמִימָה בְּכָל אַבְרִין דְּגוּפָא, דְּאִינוּן רַמ"ח
פְּקוּדִין. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ד) כָּלָךְ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין
בָּךְ. תְּמִימָה בְּלְבוּשָׁהָ, וְאִיךְ חָסֵר מִן הַמִּשְׁנָה.

אִתּוּן תִּימְרוּן לִיה, דּוּק וְתִשְׁבַּח חֲתִיכָה, וְתִשְׁבַּח לָהּ מְעוּרְבַת
בְּשָׂאָר פְּסָקוֹת וּמִשְׁנֵיּוֹת. דְּאוּרַח אוּמְנָא לְמַחֲתִיף לְבוּשֵׁין
בְּכַמְה חֲתִיכוֹת, וְתִלְמִיד דְּלָאוּ אִיהוּ בְּקִי לְמַקְשֵׁר הַהִלְכָה בְּאֵלִין
חֲתִיכוֹת, מִתְחַלְפִי לִיה פְּסָקוֹת וְקוֹשְׁיֵין, וְלֹא אֲשַׁבַּח לוֹן פְּרוּקָא.
עַד דְּיִיתִי אוּמְנָא, וּפְרִיק לוֹן כָּל אֵלִין סְפָקוֹת דְּלַהוּן. בְּהַהוּא
זְמַנָּא, הִלְכָה דְּאִיהִי בְּרַתָּא, סְלִיקַת קַדָּם מְלַפָּא, שְׁלִימָא בְּכִלָּא,
בְּגוּפָא בְּלְבוּשָׁא וּבְתַכְשִׁיטָהָ, וְאִתְקַיִים בָּהּ (בראשית ט) וְרֵאִיתִיהָ
לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם. וְלְזַמְנִין אִית לְאוּמְנָא תִלְמִיד בְּקִי, דִּישְׁדַּר
לִיה לְתַקְנָא לוֹן.

קָמוּ כְּלָהוּ וְאָמְרוּ, וְדֵאֵי אַנְתָּ הוּא אוּמְנָא רַעֲיָא מְהִימְנָא. דְּאִתְמַר
בְּךָ מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּמִתַּמָּן וְאִילָף כְּלָהוּ תִלְמִידִים
אִינוּן דִּילָךְ, מִן יְהוֹשֻׁעַ עַד סוּף כָּל דְּרִין. הֲדָא הוּא דְּאָמַר וּמְסַרְהָ
לְיְהוֹשֻׁעַ, וְיְהוֹשֻׁעַ לְזֻקְנִים, וְזֻקְנִים לְנַבִּיאִים, עַד סוּף כְּלָהוּ. תִּלְמִיד
בְּקִי דִּילָךְ מֵאֵן הוּא הָא תּוֹינָא דְּאִתְמַר, הַכֵּל יְהֵא מוֹנַח עַד שְׁיָבֵא
אֵלֶיהוּ.

אָמַר לוֹן, וְדַאי הָכִי הוּא, דְּאִיהוּ תַלְמִיד חֶבֶר, דְּעָלִיהּ אֶתְמַר
 (במדבר כה) בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן. פִּגְוֹנָא דְאֶתְמַר בְּאֶהֱרֹן (שמות ד)
 הוּא יְהִי לְךָ לְפָה, (דף כ"ח ע"א) הָכִי נָמִי בְרִיה, יְהִי לִי לְפָה, דְּאִיהִי
 אֹרִייתָא דְבַעַל פָּה. בְּגִין דְּהִיכִי דְהוּינָא בְּקַדְמִיתָא כְּבֵד פָּה
 וּכְבֵד לְשׁוֹן, וְהָכִי יוֹקִים לִי קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּבֵד פָּה
 בְּאֹרִייתָא דְבַעַל פָּה, וּכְבֵד לְשׁוֹן בְּאֹרִייתָא שְׂבַכְתָּב, דְּלֹא
 יִמְרוֹן אֱלִין דְּלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעִין לִי, אֲחֵרָא אִיהוּ. וְאֶלְיָהוּ הוּא יְהִי
 לִי לְפָה, יִתִּי לְתַקְנָא כָּל אֱלִין סְפָקוֹת, וּלְפָרְקָא לוֹן.

בְּהֵוּא זְמַנָּא, זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, בְּרַתָּא, דְּהוֹת מְהֵדְקָא שְׂפָלָה
 בְּגִלּוֹתָא, סְלִיקַת עַל כָּל דְּרָגִין דְּלַעֲיֵלָא, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאֶת עֲלִית עַל כְּלָנָה,
 וּסְלִיקוּ דִּילָהּ תְּהֵא לְאָבָא דְּאִיהוּ לִימִינָא חֶסֶד, דְּבִיָּה הַרוּצָה
 לְהַחֲכִים יְדָרִים, מִתַּמָּן חֲכָמָה, כ"ח מ"ה.

אָמַר חַד תְּנָא, בְּוֹדַאי בְּגִין דָּא אֶתְמַר בְּךָ, מוֹלִיךְ לִימִין מוֹשֶׁה
 בְּגִין כְּלָה דִּילְךָ, דְּלֹא יְהֵא לְךָ שְׁלִימוֹ אֱלָא בְּה. דְּכֵד אֲנִתָּ
 תְּהֵא שְׁלִימָא בְּה, אֶתְמַר בְּךָ (במדבר יב) פָּה אֵל פָּה אֲדַבֵּר בּוֹ
 וּמֵרָאָה וְלֹא בְּחִידוֹת. בְּמֵרָאָה: פִּגְוֹנָא דְּכְלָה דְּאֶתְפִּשְׁטַת
 מְלַבּוּשָׁהּ, וּמִתִּיחַדַּת עִם בַּעֲלָה בְּקִירוֹב בְּשֵׁר, בְּרַמ"ח אַבְרָם
 דִּילָהּ, וְלֹא פְּסִיאַת אַבְרָם חַד מְנָה. וְהֵא אִיהוּ בְּמֵרָאָה רַמ"ח
 בְּחוּשְׁבֵּן. (נ"א אֶתְחַזִּי לָהּ דְּאֶתְמַר בֵּיה)

אָמַר בּוּעִינָא קוֹדִישָׁא, בְּקַדְמִיתָא אֶתְחַזִּי לְךָ הֵא חִיזוּ, דְּאֶתְמַר
 בְּה בְּמֵרָאָה, דְּאִיהוּ לְךָ הַמֵּרָאָה הַגְּדוֹל בְּסִנְה, דְּאֲדַבֵּר בֵּיה
 חַמְשָׁה זְמַנִּין הַסִּנְה. וּכְעַן אֶתְגַּלְגַּלְיָא לְךָ חִיזוּ דָּא, בְּרַמ"ח פְּקוּדִין,
 דְּאִינּוֹן בְּחַמְשָׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. וְלֹא בְּחִידוֹת, דְּאִינּוֹן לְבוּשִׁין
 דִּילָהּ, דְּבַהוֹן חִזוּ כָּל נְבִיאֵי. דְּלִית אַרְח לְאֶתְגַּלְגַּלְיָה כְּלָה בְּקִירוֹב
 בְּשֵׁר, אֱלָא לְחַתָּן דִּילָהּ.

בְּהֵוּא זְמַנָּא יִתְקַיִים בְּהוּ, (בראשית ב) וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם
 וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבוּשָׁשׁוּ. כְּגוֹן אָדָם וְאִשְׁתּוֹ דְּכִבְר אֶתְעַבְר
 עֲרַבּוּבִיא בִישָׂא, עֲרַב רַב, קוּשְׂיָא בִישָׂא מִעֲלָמָא, דְּאֵינוֹן עֲרִיִן
 דְּקוּדְשָׂא בְּרִיד הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ, עֲרִיִן דִּישְׂרָאֵל. כָּל שְׂכֵן עֲרִיִן
 דִּילָךְ רַעִיא מְהִימְנָא. וּמְהִלְכָה דִּילָךְ. דְּבִגְיֵינֵיהוּ עֲרִיד לְכַסְפָּא
 רְזִין דְּאוּרִיִתָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ (משלי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הִסְתֵּר
 דְּבַר, עַד דְּמִתְעַבְרִין מִעֲלָמָא. וְלִית מְלָכִים אֱלָא יִשְׂרָאֵל, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם, בְּהֵוּא זְמַנָּא, וּכְבוֹד
 מְלָכִים חֲקוֹר דְּבַר. אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, בְּרִיד אַנְתְּ לְעִתִּיק יוּמִין,
 דְּמִתְפָּן אַנְתְּ, כְּעַנְפָּא דְּאֶתְפֹּשֵׁט מְאִילָנָא, הֲכִי נִשְׁמַתִּין עַנְפָּא
 מִיָּה.

תְּנַאִים וְאִמּוֹרֵאִין, הָא וְדֵאֵי עוֹלָה וְחֲטָאת וְאַשָׁם, תֵּלֶת פְּקוּדִין
 אֵינוֹן, תֵּלֶת אַבְהֵן. שְׁלָמִים מִטְרוּנֵיתָא. אַבְר, דְּאִיהִי
 תְּשֻׁלוּמִין דְּכָל אַבְר, כְּגוֹנָא דִּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַג. (ס"א אַתְר דְּאִיהוּ
 תְּשֻׁלוּמִים דְּכָלֵא כְּגוֹנָא).

מִי שְׁלֵא חַג בְּיוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן, אֵין תְּשֻׁלוּמִים לְרֵאשׁוֹן, וְשָׂאָר
 יוּמִין תְּשֻׁלוּמִין זֶה בְּזֶה, וּבְהוֹן וְחֲסֵרוֹן לֹא יוּכַל לְהַפְּנוֹת אֲבָל
 מִי שְׁלֵא חַג יוֹם טוֹב הֲרֵאשׁוֹן שָׁל חַג עָלֵיהּ אֶתְמַר (קהלת א) מְעַנֶּת
 לֹא יוּכַל לְתַקּוֹן וְחֲסֵרוֹן לֹא יוּכַל לְהַפְּנוֹת. וְהֵאֵי אִיהוּ חֲטָאת
 דְּמַעַבְב לְעוֹלָה. (מאי טעמא) חֲטָא אִיהוּ דְּבַר. חֲטָאת, נוֹקְבָא.
 וְלְזַמְנִין דְּהָא אֶתְבָּסַם חֲטָאת, וְאֶתְפָּרַשׁ מִעוֹלָה. בְּהֵוּא שְׁעִיר,
 דְּאֶתְמַר (במדבר טו) וְשִׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֲטָאת.

אַשָׁם תְּלוֹי אֶחָד בְּתֵרוּוֹיֵיהוּ, כְּמֵאן דְּאֶחָד לְכָאן וּלְכָאן, וְאִיהוּ
 תְּלוֹי בְּאִמְצָעֵיתָא. כְּגוֹן, הַכָּל תְּלוֹי עַד שְׂיַבָּא אֶלְיָהוּ,
 וַיִּפְרִשׁ לָהּ מִתְפָּן. הֲכִי אַשָׁם תְּלוֹי, אִיהוּ אֶחָד בְּתֵרוּוֹיֵיהוּ, עַד

דִּיהֶבִין לִיה מְזוֹנָא דִּילִיה, שׁוֹחֵד דִּילִיה, וַיִּתְּפֹרֵשׁ מִתַּמָּן,
וּמִתְקַרְבִּין אַבְרִין דְּכֻלָּה דָּא לְדָא. דְּהִכִּי אִיהוּ אָשָׁם וְחַטָּאת,
בְּסִרְכּוֹת דְּאַחִידָן בְּרִיאָה, וְלֹא מְנִיחִין לָהּ לְפִרְחָא לְסִלְקָא לְגַבִּי
עֵילָא, לְנִשְׁבָּא בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא.

שָׁה אִיהוּ לְעוֹלָה, דְּכִתִּיב, (בראשית כב) וְאִיָּה הִשָּׁה לְעוֹלָה. וְאַתְמַר
בִּיה (שמות יב) שָׁה תָּמִים זָכָר, הֲדָא הוּא דְכִתִּיב אִישׁ תָּמִים.
וְהָא צְרִיךְ לְמִשְׁאֵל, דְּהָא שָׁה אִיהוּ לִימִנָא, שְׁעִיר אִיהוּ
לְשִׁמְאֵלָא, דְּהֵינּוּ שְׁעִיר עֲזִים אַחַד לְחַטָּאת, וְאִית שְׁעִיר, וְאִית
שְׁעִיר. שְׁעִיר אַחַד לֵיז, וְשְׁעִיר אַחַד לְעֲזָאוּל. וְהֵינּוּ דְכִתִּיב, (ויקרא
טז) וְנָתַן אֶהָרֶן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת גּוֹרֵל אַחַד לֵיזִי וְגוֹרֵל
אַחַד לְעֲזָאוּל.

וּבְהָהוּא שְׁעִיר, אַתְמַר בְּעֵשׂוֹ, (בראשית כז) אִישׁ שְׁעִיר. וְדָא כְּבֵד.
דְּנִטִּיל כָּל אֵינּוֹן שְׁמָרִים דְּדָם. (דמיתמוז) שְׁחִין אֲבַעֲבוּעוֹת
פּוֹרְחוֹת, סִפְחוֹת, וְכָל מִינֵי צָרַעַת. וְהֵינּוּ דְכִתִּיב, (ויקרא טז) וְנָשָׂא
הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. וְאֵינּוֹן עֲוֹנוֹת תָּם,
דְּאִיהוּ לְבָא, וּכְדִין אַתְפֹּרֵשׁ מִלְּעֲרַבָא בְּלָבָא, וּכְדִין אַתְבְּסָם,
וְאִיהוּ כְּבֵד בְּאַלִּין חוּבִין, וְלֹא קָל לְסִלְקָא לְגַבִּי יַעֲקֹב אִישׁ תָּם.
חֲדוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין דְּמִתִּיבְתָאן, דְּקָא נְחִתִּי עִם תְּנַאִין וְאַמּוֹרָאִין.
קָם חֵד מְנִיָּהוּ וְאַמַר, רַעִיָא מְהִימָנָא, הֵב לִי רִשׁוֹ לְמִשְׁאֵל, בְּתַר
דְּזַכִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין יְקִירִין אֲלִין מְפּוּמָּד, דְּאוּרִיָּתָא דָּא
דְּנִפְקַת מְפּוּמָּד (משלי א) יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשְׁווּ
בָּהּ, וְעַל כָּל דָּא הִלְכָה הִיא וְלִלְמוּד אֲנִי צְרִיךְ. הָא שְׁעִיר דְּעֲזָאוּל
שְׁפִיר, אָשָׁם תְּלוּי בְּאֵן אַתְר אִיהוּ.

אַמַר לִיה, בְּרִיךְ אַנְתָּ בְּרִי, שְׁפִיר קָא שְׁאַלְתָּ. אֲלָא, מַה עֲמוּדָא
דְּאַמְצְעִיתָא, אַחִיד בִּיה יְמִינָא וְשִׁמְאֵלָא, דְּאֵינּוֹן חֶסֶד

וּגְבוּרָה, כְּגוֹפֵא דְאֶחִיד בֵּין תְּרִין דְרוּעִין דְּבֵר נֶשׁ. אוּ כְּנֶשֶׁר,
 דְּאֶחִידוּן בֵּיה תְּרִין גְּדַפִּין לְפָרְחָא כְּהוּן. וְכִיּוֹנָה, דְּאֶחִידת כְּה
 תְּרִין גְּדַפִּין, דְּאֶמְתִּילת לְאוּרִייתָא, וְגְדַפִּין (דף כ"ח ע"ב) דִּילָה לְמַצּוֹת
 עֲשֵׂה, וּבְהוּן הִיא הַעוֹלָה, וּפְרַחַת לְעִילָא. הָכִי פְקוּדִין דְּלֹא
 תַעֲשֵׂה, אִינּוּן תְּפִישׁוּ דִּילָה, כְּגוּן עֲפָרִים הַנְּאֻחִים בַּפֶּתַח. וְכֹל
 תְּפִשִׁין דִּילָה, דְּמַעֲכָבִין לָהּ לְפָרְחָא, אֶתְקָרִיאוּ סְרָכּוֹת כְּאֵלִין
 סְרָכּוֹת, דְּמַעֲכָבִי לְכַנְפֵי רִיאַה, לְנֶשֶׁפֵּא.

הָכִי אָשֶׁם. דִּישְׂרָאֵל אֶחִיד בְּגְדַפּוּי דְשְׂכִינְתָא, דְּאִינּוּן חִיּוּן
 דְּכוּרְסִיָא, דְּלֹא תַהֲא עוֹלָה כְּהוּן בּוֹכּוּן דִּישְׂרָאֵל, לְגַבִּי
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְמַעֲכָבִין לָהּ, וּמְכַבִּידִין גְּדַפָּאָה חִי"ת חִי"ת
 חֲטָאוֹת דְּלַהוּן. וְאָשֶׁם אִימָא דְעֶרְב רַב, סְרָכּא אֶחִידָא
 בְּכוּרְסִיָא, דְּתַמְן מְטְרוֹנִיתָא, וְלֹא מְנַחַת לָהּ לְסַלְקָא מְגֻלוֹתָא.
 וְזוֹכוּן אֶחִידוּן כְּה לְסַלְקָא, אֶשְׁתַּאֲרַת בְּאוּרָא, כְּגוּן סְרָכּא תְלוּי
 בְּאוּרָא. וְדָא עֲמוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא. (דְּאִיהוּ אֹרְא) הָכִי אָשֶׁם תְלוּי
 בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ אֶחִיד בֵּין שְׂמַיָא וְאַרְעָא.

חֲטָאוֹת אִיהִי יוֹתֶרֶת הַכְּבֵד, אַכְכְּבִידת עָלָה בְּחֲטָאוֹת, דְּלְכְלוּכִין
 דְּחוּבִין דִּישְׂרָאֵל, כְּגוּוּנָא דְכְבֵד מְכַבִּיד שְׁמֵרִים, דְּאִינּוּן
 דְּמִים, עַל עֶרְקִין דְּלָבָא. הָכִי אֵלִין חֲטָאוֹת, מְכַבִּידִין עַל גְּדַפּוּי
 דְשְׂכִינְתָא, דְּאִינּוּן פְּקוּדִין דְעֲשֵׂה, דְּדַמְיִין לְכַנְפֵי יוֹנָה. לֹא תַעֲשֵׂה
 כַּד אִינּוּן מְכַבִּידִין עַל עֲשֵׂה, דְּאִינּוּן כַּד חוּבִין דִּישְׂרָאֵל מְרוּבִין
 מְזוֹכוּן, אֶתְמַר בְּאוּרִייתָא דְאִיהוּ גּוֹפֵא, (דְּנִיאל ח) וְתִשְׁלַךְ אֶמֶת
 אֶרְצָה, וְאִיהִי עוֹנַחַת (אִיכָה א) נְתַנְנִי יְי' בְּיַדִּי לֹא אוּכַל כּוּם (עֲמוֹס ה)
 נְפֻלָה לֹא תוֹסִיף כּוּם.

וּבְגִין דָּא, תְּקִינּוּ תְנַאִים וְאַמּוֹרָאִים צְלוֹתִין בְּאַתֵּר דְּקַרְבְּנִין,
 לְאַעֲבָרָא חֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת מִינְהּ. וּבְגִין דָּא תְּקִינּוּ צְלוֹתָא

דְּשַׁחֲרִית, בְּקֶרֶבֶן הַשַּׁחַר. וְצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה, בְּקֶרֶבֶן בֵּין הָעֶרְבִים.
 וְצִלּוֹתָא דְּעֶרְבִית, בְּאִמּוּרִים וּפְדָרִים דְּהוּוּ מִתְאַכְּלִים כָּל הַלַּיְלָה.
 וְתֵלֶת אַבְהֶן דְּתַקִּינוּ תֵּלֶת צִלּוֹתֵינוּ, לְקַבֵּל מְרַכְּבָתָא דְּאֵינוּן
 קִטְרִין בְּהַ. בְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְרַכְּבָה, דְּאֵינוּן פְּנֵי
 אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם וְגו'. (ע"כ רעיא מהימנא)

זֶהָר

אִשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְזֻבַּח לֹא תִכְפֶּה. רַבִּי חִיָּיא
 פָּתַח, (בראשית כב) וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר
 אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנַנִּי בְּנֵי וְגו', וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר תֵּלֶת זְמַנִּין
 דְּיִצְחָק, וַיֹּאמֶר חֵד דְּאַבְרָהָם, אֲמַאי הָכִי. אֶלָּא, ג'
 לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, דְּאֵינוּן תֵּלֶת דְּיִצְחָק הוּוּ. וְחֵד דְּאַבְרָהָם
 בְּרַבִּיעִי, דְּכָתִיב הֲנַנִּי בְּנֵי דְחִיקָא (ס"א וְדִיקָא) הֲנַנִּי. וְכָתִיב,
 יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם מְאֹרֶת חָסֵד. (בראשית א)

וְאִי תִימָא וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר יִתִּיר אֵינוּן. אֶלָּא, אֵינוּן סְתִימִין
 הוּוּ בְּמַחְשָׁבָה. וְאֵלִין, אֶתְגַּלִּיין מְגוּ חֲשׂוּכָא. וַיֹּאמֶר
 יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם, וְכָתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר
 וַיְהִי אֹר. וַיֹּאמֶר אָבִי, וְכָתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רַקִּיעַ
 בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם. וַיֹּאמֶר הִנֵּה
 הָאֵשׁ, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם. וַיֹּאמֶר הֲנַנִּי, וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת.

רעיא מהימנא

וְעוֹד אִשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְזֻבַּח וְגו'. דָּא אֲוִרִיתָא, דְּאֶתְמַר בְּהַ
 (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דִבַּרְתִּי כֹאשׁ נְאֻם יְיָ. לֹא תִכְפֶּה וְדָאִי, דְּעֵבִירָה

אֵינָהּ מְכַבֶּה תּוֹרָה. אֲבָל עֲבִירָה מְכַבֶּה מִצְוָה, וּמֵאֵן דְּעֵבִיד
 עֲבִירָה דְּמְכַבֶּה מִצְוָה דְּאִיהִי גַר, הָכִי מְכַבֶּה גַר דִּילֵיהּ, דְּאִתְמַר
 בָּהּ (משלי ב) גַר יִי נִשְׁמַת אָדָם מִגּוֹפִיָּה, וְהָאִי הוּא כְּבוֹי, דְּאִשְׁתָּאֵר
 גּוֹפָא בְּחֻשׁוֹכָא. וְהָכִי מֵאֵן דְּסָלִיק שְׂכִינְתָא מֵאֲתָרְהָא, גָּרִים (לְכָל
 הָעוֹלָם) כְּבוֹי וְחֻשׁוֹכָא לְהוּא אֲתֵר. וְחֻשׁוֹכָא אִיהִי עֲבִירָה, (משלי ל)
 וּשְׂפָחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירָתָהּ.

וּסְלִיקוּ דְּמִצְוָה מִסְטָרָא דְּעַמֵּי הָאָרֶץ, לְהוֹן מְכַבֶּה מִצְוָה, לְקַיִים
 בְּהוֹן, (שמואל א ב) וְרִשְׁעִים בְּחֻשְׁךָ יִדְמוּ. אֲבָל לְגַבֵּי מְאִרֵּי
 תּוֹרָה, לִית לֵיהּ כְּבוֹיָה עוֹלָמִית, בְּהוֹן דְּנִהְרִין לָהּ בְּכַמְהָ רְזִין
 דְּאִוְרֵייתָא, דְּאוֹר ר"ז אֲתִקְרִי. וּמִצְוֹת דְּאִוְרֵייתָא דְּמְקַיִמִין לָהּ
 רְבָנָן, תּוֹרָה אִיהוּ לְגַבֵּייהוּ, לִילָהּ וַיּוֹמֵם לָא תְכַבֶּה עַלֵּיהוּ, בְּגִין
 דְּמְקַיִמִין בָּהּ (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָהּ.

וְעֵשֶׂן דְּסָלִיק מִפּוֹמִיִּיהוּ בְּמַלְי דְּאִוְרֵייתָא, אִיהוּ עֵשֶׂן הַמְּעַרְכָּה,
 דְּמִסְדְּרִין לָהּ, וּמְעַרְיָכִין לָהּ לְגַבֵּי בַּעֲלָהּ, בְּגוֹן (במדבר ח)
 בְּהַעֲלוֹתֶךָ אֶת הַנְּרוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן לְהַעֲלוֹת גַר תָּמִיד. וּבְעֵשֶׂן
 הַמְּעַרְכָּה וְעֵשֶׂן הַקְּטָרֶת, דְּאִוְרֵייתָא עֵשֶׂן דִּילָהּ, יִתְעַר מְלַבָּא, לְגַבֵּי
 חֲכָמְתָא, דְּאִיהוּ כְּמוֹחָא, כְּגוֹוָנָא דְּעֵנְנָא. דְּאִתְעָרוּתָא דְּעֵנְנָא
 מְלַבָּא, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב (בראשית ב) וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, וּלְבַתֵּר
 וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה.

הָכִי יִתְעַר עֵשֶׂן, מְבִינָה, דְּאִיהוּ בְּלַבָּא, דְּאוּקְמוּהָ לְגַבֵּייהּ, הַלֵּב
 מִבֵּין. וּסְלִיק לְגַבֵּי חֲכָמָה, דְּאִיהִי (דף כ"ט ע"א) (נ"א בְּמוֹחָא) כְּמוֹחָא.
 (ומאן) וּמֵאֵי עֵשֶׂן. (דעת) דָּא, עִמוּדָא דְּאִמְצְעִיתָא, דְּעַת, לֵב מִבֵּין
 דְּעַת.

לְבַתֵּר דְּנַחֲתֵי עֵשֶׂן, חֲכָמָה לְגַבֵּי בִינָה, דְּאִינוּן דָּא לְשִׁמְאֵלָא, וְדָא
 לִימִינָא. אִיהוּ נַחֲתֵי מְלָא מֵאֲבָא וְאִימָא, מְלָא יִידָהּ,

לְאוֹקְדָא עֵצִים דְּאִינוּן תְּלִמְיָדֵי חֲכָמִים, מִסְטָרָא דְעֵץ חַיִּים,
 דְּאִינוּן אַבְרָם דְּגוֹפָא, דְּתַמָּן ה' הָעֵצִים וּדְאִי, לְאוֹקְדָא לֹון
 בְּשִׁלְהוֹבִין דְּאוֹרִייתָא, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דִבַּרְתִּי פֶּאֶשׁ
 נְאֻם יי'. בְּשִׁלְהוֹבִין דְּנֵר מְצוּה בְּרַחֲמֵינוּ. ע"כ (קנ"ז ע"ב תנאים ואמוראים

(וכו')

פִּקוּדָא (שייך לדף ק"י ע"ב) לְהַקְרִיב בְּכָל יוֹמָא תְּמִידִין. וְאַבְתְּרִיה
 לְהַדְלִיק אֵשׁ, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב אֵשׁ תְּמִיד תִּנוּקָד עַל
 הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכָּבֵה. וְאַבְתְּרִיה, תְּרוּמַת הַדָּשָׁן. וְאַבְתְּרִיה, קֶרְבָּן
 נֶדֶר אוּ נִדְבָה. תְּנָאִים וְאִמּוֹרָאִים, כָּל אֱלִין תְּמִידִין, אִינוּן מְדוּת
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּעָרִיכֵי לְמַהוּי לֹון גִּיחָא. וְאִף עַל גַּב דְּכָל
 סְפִירָן בְּלָהוּ חַד, מְכָל מְקוּם, כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה מְמַנָּא עַל
 שְׁבֻתוֹת וְזִמְנִין וְיוֹמִין טְבִין, וְהֵיא מְדָה דְשׁוֹלְטָנוּתָא דְהָהוּא
 זִמְנָא, כָּל סְפִירָן אֶתְפְּלִילוּ בָהּ, וְאֶתְקִרְיָאוּ בְּלָהוּ עַל שְׁם הֵיא
 מְדָה, בְּחֶסֶד חֶסְדִּים, בְּגִבּוּרָה גִבּוּרוֹת וְהֵכִי בְּכָל מְדָה.

וְאִית הַשְּׁבֻתָּת מְלָאכָה, כְּגוֹן שׁוֹר, דְּאִית לִיה עוֹל. וְחִמּוֹר, דְּאִית
 לִיה מִשְׁאוּי. בֵּין עוֹל מְלָכוֹת שְׁמַיִם, כְּגוֹן תְּפִילִין. בֵּין עוֹל
 מְלָכוֹת עֲבוּדָת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, כְּפּוּם עוֹבְדֵייהוּ, בְּאֱלִין יוֹמִין
 אִית לֹון הַשְּׁבֻתָּת מְלָאכָה וְנִיחָא. מֵאן דְּלֹא אֶתְעַסֵּק בְּאוֹרִייתָא
 וּבְפִקוּדִין, אִית לִיה עוֹל מְלָכוֹת עֲבוּדָת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. וּמֵאן
 דְּאֶתְעַסֵּק בְּאוֹרִייתָא וּבְפִקוּדִין, אִית לֹון עוֹל מְלָכוֹת שְׁמַיִם,
 דְּאִיהִי ה' בְּתִרְאָה, מְלָכוֹת שְׁמַיִם אֶתְקִרְיָאֵת.

עוֹל מְצוֹת אִיהִי וּדְאִי, כְּגוֹן דְּבָה אֶתְבְּרִיאוּ כָּל בְּרִיין דְשְׁמַיָּא
 וְאַרְעָא, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב, (בראשית ב) אֱלֹה תוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם. בְּה' בְּרָאָם. וְכַד יִיתִי שְׁבֻת וַיּוֹם טוֹב, גַּחְתַּת
 בִּינָה דְּאִיהוּ יד"ו, עַל ה', דְּאִיהִי מְלָכוֹת שְׁמַיִם נְשָׁמָה יְתִירָה,

וְאִיהוּ (שמות לב) חָרוֹת עַל הַלוּחוֹת. אָנֹכִי בִּיְצִיאַת מִצְרַיִם, וּפְרִישַׁת
גִּדְפָהָא עַל בְּרִתָּא, וְעַל מִשְׁרָיִין דִּילָהּ, וְאִית לֹון גַּיְיָהָא. וְאַתְמַר
בְּמִשְׁרָיִין דְּסַמְא"ל וְנָחֵשׁ, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם
יְי' נִקְרָא עֲלֵיךְ וַיִּרְאוּ מִפֶּה, אֹת תִּפְלִין וְאֹת שַׁבַּת, וְאֹת דְּיוֹמִין
סָבִין, וְאֹת בְּרִית בְּלָהוּ שְׁקִילִין.

וְאִית אֹת דְּשַׁד"י, דְּאִיהוּ מְטַטְרוּ"ן עֶבֶד, וְכַמְּה עֶבְדִּין תִּלְיִין
מַנְיָה, דְּמַמְנָא עַל אֵלִין דְּעֶבְדִּין פְּקוּדֵי עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָם.
מְטַטְרוּ"ן וּמִשְׁרָיִין דִּילִיָּה מְמַנְן עֲלֵיהוּ. בְּגַיְיָהוּ אֲתַמַּר, (שמות כג)
לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרֵךְ וַחֲמוּרֵךְ וְעֶבְדֵךְ וְאַמְתֵךְ. אֲבָל אֵינֹון דְּעֶבְדִּין
פְּקוּדִין שְׁלֵא עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָם, אֵינֹון בְּנוֹי דְּמַלְכָּא
וּמְטַרוּנִיתָא. וְאֵינֹון כְּתָרִין וְתַגִּין עַל רִישָׁא, דְּעֶבְדִּין בְּיוֹמִין דְּחֹול.
וּבְגַיְיָהוּ אֲתַמַּר וּדְאַשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַנָּא חֵלְתָּ, וְהִזֵּר הַקָּרֵב לְגַבִּיָּהוּ
יוֹמַת. דְּשַׁבְּתוֹת אֲתַקְרִיאוּ לְגַבִּי עֶבְדִּין.

וּבְגִין דָּא, אִם כְּבָנִים אִם פְּעֻבָּדִים. אִם כְּבָנִים, דְּאַתְמַר בְּהוּן
(דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לֵיְי' אֱלֹהֵיכֶם. אִם פְּעֻבָּדִים, (ויקרא כה) כִּי
לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֶבְדִים וְלֹא שְׂאֵר אוֹמִין. אֲבָל אֵינֹון חַיִּיבֵיָּא דְלֹא
מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא וּמִצְוֹת, וְלִית עֲלֵיהוּ עוֹל תּוֹרָה וְעוֹל תִּפְלִין,
וּשְׂאֵר פְּקוּדִין, אֵינֹון עֶבְדִּין לְאוֹמִין דְּעֵלְמָא, וּמִשְׁתַּעֲבָדִין בְּהוּ.
כְּגוֹן (דברים ו) עֶבְדִים הָיִינוּ לְפָרַעַה בְּמִצְרַיִם.

וְאִי נְטַרֵי שַׁבְּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, אֲתַמַּר בְּהוּ וַיּוֹצִיאֵנוּ יְי' אֱלֹהֵינוּ.
וְיִתְקַיֵּים בְּהוּ, (שמות כג) לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרֵךְ וַחֲמוּרֵךְ, חֲמוּר
בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, וַיִּנְפֹּשׁ בֵּין אַמְתֵךְ וּבְהַמְתֵךְ, עִם הָאָרֶץ בְּהַמָּה
אֲקָרִי. וּלְבַתֵּר דִּיעוּל גְּרַמִּיָּה תַּחוֹת אָדָם בְּתוֹרָה, יִתְקַיֵּים בֵּיה
(תהלים לו) אָדָם וּבְהַמָּה תוֹשִׁיעַ יְי'. אִם הוּא פָּסוּם דְּרָכִיב עֲלֵיהּ
מְאִרִיָּה, וְסָבִיל לִיָּה, וְלֹא מְבַעַט בְּמְאִרִיָּה.

וּמֵאֵי סָבִילוּ דְעַם הָאָרֶץ לְתַלְמִיד חָכָם. בְּגִין, דְּתַלְמִיד חָכָם כְּיוֹם
 שֶׁבַת צָרִיךְ אִיהוּ, דְּלִית לֵיהּ מְדִילִיהּ, וְאִי עִם הָאָרֶץ סָבִיל
 לֵיהּ בְּמֻוֹנִיהּ, וְאִתְנַהֵיג בֵּיהּ כְּפֻּם רְעוּתֵיהּ לְשִׁמְשָׁא לֵיהּ,
 וּלְאִתְנַהֵגָא בְּפֻקוּדֵין כְּפֻּם רְעוּתֵיהּ, יִתְקַיֵּים בֵּיהּ אָדָם וּבַהֲמָה
 תּוֹשִׁיעַ יְיָ. יוֹשִׁיעַ לֵיהּ מִשׁוּד וּגְזֻלָּהּ, יוֹשִׁיעַ לֵיהּ מִמְּלֶאךָ הַמּוֹת,
 דְּלֹא שְׁלִיט עָלֵיהּ, וְיִשְׁחַט לֵיהּ בְּסַפִּין פְּגוּם דִּילִיהּ. וְכָל מֵאן
 דְּשָׁחִיט בְּסַפִּין פְּגוּם, נִבְלָה אִיהוּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ לְכַלְבּ תִּשְׁלִיכוּן
 אוֹתוֹ, דְּאִיהוּ סְמָא"ל.

וּנְפֵשׁ דְּתַלְמִיד חָכָם אִתְקַרִיאת שֶׁבַת מְלַבְתָּא, נְפֵשׁ יִתְיָרָה
 דְּשֶׁבַת. וְעַנְג דִּילִיהּ נְשֻׁמַת חַיִּים, וְרוּחַ שְׁכָלִי. וְאִינוּן נְשֻׁמָה
 יִתְיָרָה, רוּחַ יִתְיָרָה, עַל נְשֻׁמָה וְרוּחָא וְנַפְשָׁא, דְּאִינוּן עֲבָדִין,
 דְּשִׁלְטִין בְּגוּפָא, דְּיוֹמִין דְּחוּל. נְשֻׁמָה יִתְיָרָה, נְשֻׁמַת כָּל חַי, (רמ"ב
 ע"ב) כְּתֵר בְּרֵאשׁ צְדִיק, דְּאִיהוּ יוֹם שֶׁבַת. וּבַהֲאֵי נְשֻׁמָה יִתְיָרָה
 תְּהֵלֵל יָהּ, דְּאִינוּן אָבָא וְאִמָּא, דְּעָלָה אִתְמַר, (ישעיה סד) עֵין לֹא
 רָאָתָה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ, בְּגִין דְּאִיהוּ מְרַבְבָּה לְעֵלַת הָעֲלוּת, דְּאִיהוּ
 מְכוּסָה וְלֹא שְׁלִיט עָלֵיהּ עֵינָא, וּבְגִין דָּא עֵין לֹא רָאָתָה.

רוּחָא יִתְיָרָה, נְהַר דְּנַפְיָק מְעַדָן, מִבֵּין אָבָא וְאִמָּא. וּמַהֲלָכוּ חַמֵּשׁ
 מָאָה שָׁנִין, וּמַטֵּי לְשִׁתִּיתָא דְּאִיהוּ צְדִיק. לְהַשְׁקוֹת אֶת
 הַגֶּן, דְּאִיהִי נְפֵשׁ יִתְיָרָה, מְלָכוּת.

נְשֻׁמָה דְּשִׁלְטָא בְּיוֹמִין דְּחוּלָא, עַל עֲבָד יְיָ, אִיהִי מְכַסָּא הַכְּבוֹד.
 כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ (דף כ"ט ע"ב) מְאִירֵי מִתְנִיתִין, כָּל הַנְּשֻׁמוֹת
 גְּזוּרוֹת מִתַּחַת כְּסָא הַכְּבוֹד. וְרוּחַ דְּשִׁלְטָא בְּיוֹמֵי דְּחוּל, עַל עֲבָד
 יְיָ, אִיהִי מְעַבְדָּא דְּמְלָכָא מְטַטְרוּן, כְּלִיל שִׁית סְדְרֵי מְשֻׁנָּה,
 וְאִיהִי שֵׁשׁ מְעֵלוֹת לְכֶסֶף. וּנְפֵשׁ דְּשִׁלְטָא בְּחוּל, אִיהִי מְכַסָּא דִּין,
 סְנַדְלָפוֹן, תְּכֵלֶת שְׁבַע־עִצִּית, כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסְּפִיר. אֲבָל בְּרֵתָא

דְּמַלְכָּא. בַּפֶּסַח, אִיהִי נֶפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית, לַיַּל שְׁמוֹרִים, מִצָּה
שְׁמוֹרָה, וְרוּחַ שְׁמוֹר לְקַבְּלֶיהָ אִיהִי יוֹם טוֹב, וְאִיהִי יוֹם שַׁבָּת,
זְכוֹר וְשְׁמוֹר. בְּגִין דְּאִיהִי אֲצִילוֹת מַמְלָכוֹת.

וְהָכִי תַלְמִידֵי חֲכָמִים, בְּנוֵי דְּמַלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא, אֶתְקַרְיָאוּ
שַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, וְלִית לֹון מַדְלָהוֹן, דְּלָאוּ אֵינֹון בְּעֵלֵי
מְלָאכָה, כְּשָׂאָר עֲבָדִין בְּנוֵי דְּחוֹלִין. אֲנָרָא דְּלָהוֹן בְּעֵלְמָא דִּין,
וּבְעֵלְמָא דְּאִתִּי, לְעֵנְנָא לֹון בְּכָל מִינֵי מֵאֲכָל וּמִשְׁתָּה, וְלֹאֻקְרָא
לֹון בְּלְבוּשֵׁין שְׁפִירִין, כְּגֹוֹנָא דְּשַׁבָּת, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, כְּפִדְהוּ
בְּכִסּוֹת נִקְיָה. כָּל מַה דְּעֵבַד בְּרַ נְשׁ לְשַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, אִית
לְמַעְבַּד לֹון.

וּמֵאן דְּמַחְלִיל שַׁבָּת חַיִּיב סְקִילָה. וְהָכִי מֵאן דְּאֶשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַנָּא,
חֵלָה. וְהָכִי הוּא הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּמֵי שְׁשׂוּנָה הַלְכוֹת, דְּמַחְלִיל
תּוֹרַתֶיהָ. וְכָל שַׁבְּן הַמְּבֹזָה לִיהּ, כְּאִילוּ מְבֹזָה שַׁבָּתוֹת וּמוֹעֲדוֹת.
וְאֻקְמוּהָ מְאִרֵי מַתְּנִיתִין, כָּל הַמְּבֹזָה אֶת הַמוֹעֲדוֹת, כְּאִילוּ כּוֹפֵר
בְּעִיקָר.

וּכְגֹוֹנָא דְּכָל מְאִנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאֶתְקַרְיָאוּ קְדָשׁ, הָכִי כָּל אֵינֹון
דְּמִשְׁמֵשֵׁי תַלְמִידֵי חֲכָמִים, אֶתְקַרְיָאוּ קְדָשׁ. וְתַלְמִידֵי
דְּרַב דְּאֵינֹון לְקַבֵּל אַבְרָם דְּגוֹפָא, אֶתְקַרְיָאוּ קְדָשׁ קְדָשִׁים. וְרָזָא
דְּמַלְכָּה קָא רָמִיז בְּהוֹן, (שְׁמוֹת כו) וְהַבְּדִילָה הַפְּרֻכָּת לָכֶם בֵּין הַקְּדָשׁ
וּבֵין קְדָשׁ הַקְּדָשִׁים. וּמְטְרוֹוֹן, אֶת וּמִשְׁרַיִין דִּילָד, צְרִיכִין
לְקַרְבָּא לֹון קַרְבְּנָא קָדָם יְיָ בְּכָל לַיְלִיא.

עֲשִׂיהָ לְקַבֵּל עָלֶיהָ עוֹל מַלְכוֹת שָׁמַיִם, דָּא קַבְּלַת יְסוּרִין דְּעֵנִיּוֹת
לְתַלְמִיד חֲכָם אִיהוּ מוֹת לְגוֹפָא דְּבַעֲרִין. דְּמוֹזֵנָא
דְּאוֹרֵייתָא, אִיהוּ מוֹזֵנָא דְּנִשְׁמַתָּא וְרוּחָא וּנְפִשָׁא שְׂכֵלִיִים, דְּאֵינֹון
כְּהֵן לֹוי וַיִּשְׂרָאֵל. כְּהֵן בֵּיהּ י', חֲכָמָה וְדָאֵי. לֹוי, בֵּיהּ ה', תְּבוּנָה.

יִשְׂרָאֵל, בֵּיה דְעַת, וְדָא ו'. נֶפֶשׁ יִתְיָרָה, ה' בְּתָרָאָה, רמ"ח מְצוּוֹת
עֵשָׂה וּשְׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה. וְתוֹרָה דָּא אָדָם, הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. וְדָא פְּלִיל שְׁמָא מְפָרֵשׁ, יו"ד ה"א
וּא"ו ה"א. הָאֵי אֵיהוּ אֲוֵרִייתָא מְזוּנָא לְאָדָם, בְּד' אַנְפִּין דִּילֵיה.
מְזוּנָא דְבַעֲיָרָן, נְהָמָא וְחַמְרָא וּבִשְׂרָא, וְכָל מִינֵי פִירוּת, (קהלת ז)
זֶה לְעַמַּת זֶה עֲשֶׂה הָאֱלֹהִים.

וְצָרִיךְ בְּר נֶשׁ, לְקָרְבָּא בְּכָל לֵילֵיא, קָרְבָּן נֶפְשָׁא וְרוּחָא וּנְשַׁמְתָּא
דְבַעֲיָרָן, קָדָם יי'. וְיִתְוֹדָה בְּכַמְה מִינֵי וְדוּוִין, וְיִסְלַק לֹון
בְּמַחְשַׁבְתֵּיה, קָרְבָּנָא קָדָם יי'. לְאַפְקָא לֹון בְּקָרִיאַת שְׁמַע, (בְּלַב
אֶחָד) לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיַפִּיק רוּחֵיה דְדַפִּיק בְּעַרְקִין
דְּלָבָא. נֶפֶשׁ, יְכוּוֹן בְּשִׁרְפָתָהּ, וּבְשַׁחֲיֻטָתָהּ, וּבְנַחֲרִיתָהּ, דְּהוּו
נְחִירִין בְּהִנְיָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וּמֶלֶךְ אֵת רֵאשׁוּ מְמוּל עֶרְפוּ
וְלֹא יִבְדִּיל. וְהִינּוּ חֲנֻק. וְתִלְתָּא מִיתוּת אֵלִין, הוּו בְּמָרָה סוּמְקָא,
יְרוּקָא, אֹוכְמָא. דְּאֵינוּן בְּכַבֵּד בְּמָרָה בְּטַחּוּל, וְאֵינוּן בְּתִלְת
קְלִיפִין דְּאֵגוּזָא.

וְקוּדָם דָּא, יִתְקַן מְזַבַּח אֲבָנִים, וְיְכוּוִין לְמַעַבְדָּה סְקִילָה, מְפָרָה
חַוּוּרָא, דְּשִׁלְטַת בְּכַנְפֵי רִיאָה, בְּאֵינוּן סְרָכוֹת דְּאֵלִין
בְּעִירָן תְּפוּסִין תַּמָּן. וּנְחִיתַת אִשָּׁא תְּכֵלָא, וְיִשְׁעֵי לֹון, וְיִהוּן חִיוּוֹן
וּבַעֲיָרָן וְעוֹפִין דְּכֵיִין, לְקָרְבָּא לֵיִי, וְלִשְׂרִיָּא שְׁמִיה עֲלֵייהוּ.
בְּהֵהוּא זְמַנָּא יִתְקַיִים בְּהוּ, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הִדְבַקִּים בֵּיִי אֱלֹהֵיכֶם
חַיִּים. וְיִהוּן כְּסוּסִיא דְרָכִיב מְאָרִיָּה עֲלֵייהוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(חבקוק א) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מִרְכַּבוֹתֶיךָ יִשׁוּעָה, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא
(תהלים לו) אָדָם וּבַהֲמָה תוֹשִׁיעַ יי'.

וְתָא חַזִּי אֵיהוּ שְׁקִיל לְכָל מְאָרֵי תוֹרָה, וְהָכִי צָרִיךְ לְמַהוּי שְׁקִיל
גְרַמִּיה מְסַטְרָא דְאֲוֵרִייתָא, וּמְסַטְרָא דְאֲבָרִים דְּגוּפָא, צָרִיךְ

לְמִשְׁקַל גְּרָמִיּה לְכָל עַמֵּי הָאָרֶץ. כִּמָּה דְאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין,
 לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם עַצְמוֹ, כִּי אֵלּוּ כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ תְלוּי בּוֹ. וַיְכַוֵּן
 בְּנַפְשִׁיהָ וּבְרוּחֶיהָ וּבְנִשְׁמֹתֶיהָ, לְמַעַבְד לֹזֵן קָרְבָּנִין, עִם כָּל בְּנֵי
 עֲלָמָא. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְצַרֵּף מַחֲשָׁבָה טוֹבָה לְמַעֲשֵׂהָ. וּבְדָא
 אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יְיָ. קָמוּ כְּלָהוּ תְנַאֲרִין וְאִמּוֹרָאִין לְגַבִּיּהָ,
 וְאָמְרוּ כְּלָהוּ בְּקִלָּא חֲדָא, אֲנִתְּ הוּא רַעֲיָא מְהִימְנָא, דְאִית לָךְ
 רִשׁוֹ לְמַעַבְד כָּל דָּא, דְאֲנִתְּ שְׁקִיל לְכָל יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא שְׁלַח
 לָךְ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בִּינְיָהּ. (ע"ב רעיא מהימנא)

תוספתא

(ויקרא ו) זאת תורת העולה. אמר רבי חייא, האי קרא אוקימנא
 ליה בהאי גוונא, זאת תורת: דא כנסת ישראל. העולה דא
 מחשבה רעה, דאיהי סלקא על רעותא דבר נש, לאסטאה ליה
 מארְחָא דקְשׁוּט. היא העולה: היא היא דסלקא ואסטײה ליה
 לבר נש, בעי לאוקדא ליה (דף ל' ע"א) בגין דלא יתייהב
 ליה דוכתא לאסטאה, ובגין כך על המזבח כל הלילה. מאן
 לילה. דא כנסת ישראל, דאיהי זאת לאתדכאה בר נש מההוא
 רעותא.

על מוקדה, בגין דנהר די נור איהו אתר לאוקדא, לכל אינון
 דלא קיימי בקיומיהו, דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק
 ומעברי שולטניהון מעלמא. ובגין דלא תשלוט (ס"א אצטריף) על
 מוקדה כל הלילה, ואתכפייא ולא שלטא. (ע"ב תוספתא)

כְּתִיב (מלכים א יט) וְהִנֵּה יְיָ עֹבֵר וְגו' וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחֹזֶק וְגו'.
 רוּחַ גְּדוֹלָה דְאֲמָרָן, וְכְתִיב לֹא בְרוּחַ יְיָ. וְאַחַר
 הָרוּחַ רַעַשׁ דְּכְתִיב, (יחזקאל ג) וְתִשָּׂאֲנִי רוּחַ וְאֶשְׁמַע אַחֲרֵי

קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל. הָרִי רַעַשׁ אֲבִתְרִיָּה דְרוּתָּהּ. וְאַחַר הָרַעַשׁ
 אִישׁ, דָּא הוּא דְכְּתִיב (דניאל ז) נְהַר דֵּי נּוֹר נְגִיד וְנִפְק מִן
 קַדְמוּהֵי וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר הֵינּוּ דְכְּתִיב, (יחזקאל א) וְדַמּוֹת הַחַיּוֹת
 מֵרְאִיָּהֶן כְּגַחְלֵי אִישׁ בּוֹעֲרוֹת כְּמֵרְאָה הַלְּפִידִים הֵיא
 מִתְּהַלְכֵת בֵּין הַחַיּוֹת וְנִגְהָ לְאִישׁ וּמִן הָאִישׁ יוֹצֵא בָרֶק וְאַחַר
 הָאִישׁ קוֹל דְּמָמָה דִּקְהָ. קוֹל דָּא, קוֹל בְּתֵרְאָה, דְּהֵיא
 דְּמָמָה, דְּלִית לָהּ מְלָה פְּרָטָא, אֲלָא הֵיא דְּמָמָה מִגְּרָמָה.
 וְכַד מִתְּכַנְשֵׁי עָלָהּ, הֵיא אֲשֶׁתְּמַע בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין, וְכֻלְהוּ
 מִזְדַּעְזְעֵי מִנָּה. דְּמָמָה דִּקְהָ, אֲמַאי הֵיא דִּקְהָ. בְּגִין (ס"א)

דְּאִיָּהֵי (דְּאֵתְיָא) זְעִירָא מְכֻלָּא.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, אִישׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְּזִבַּח לֹא תִכְבֶּה,
 דָּא אִשׁוּ דִּיִּצְחָק. דְּכְּתִיב, (בראשית כב) הִנֵּה הָאִישׁ
 וְהַעֲצִים, וְהֵינּוּ אִישׁ תְּמִיד, דְּקֵיִמָּא תְּדִיר. וְהַעֲצִים,
 אֵלִין עֲצִים דְּאַבְרָהָם, דְּכְּתִיב וּבָעַר עָלֶיהָ הַפֶּהֶן עֲצִים
 בְּבִקְרָא בְּבִקְרָא.

תַּנּוּן, מֵאִשָּׁא דִּיִּצְחָק נְגִיד וּמְטִי לְהָאִי מְזִבַּח, וְנִפְיָק
 גּוּמְרָא חַד לְסִטְר מְזִרְחָה, וְגּוּמְרָא חַד לְסִטְר מְעָרְבָה,
 וְגּוּמְרָא חַד לְסִטְר צְפוֹן, וְגּוּמְרָא חַד לְסִטְר דְּרוּם, לְד'
 זְוּוּיִין דְּמִדְּבַחָא, וְכֵהֲנָא אֲסַחַר לָהּ לְד' זְוּוּיִין.

בְּמִדְּבַחָא (ס"א בְּמִזְרָחָה) אֵית פְּבֶשׁ חַד, בְּדִרְגִין יְדִיעֵן. וְדִרְגָּא

תִּתְּנָהּ, מָטִי וְנָחִית לְתֵהוּמָא עֲלָאָה, מִגּוּ שִׁית חַד.
 וּבִשְׁעָתָא דְאִינוּן גּוֹמְרִין מָטוּ לְד' זְוויִין, חַד זִיקָא אֲתַעַר
 וְנָחִית לְהֵוּא תֵהוּמָא עֲלָאָה.

וּבַהֲהוּא אֲתַר, אֵית חֵיילִין חֵיילִין דְאֲמַרִי קְדוּשׁ, בְּקַל
 רַב עֲלָאָה. וּמִסְטָרָא אַחְרָא אֲמַרִי קְדוּשׁ, בְּקַל
 נְעִימוּתָא עֲלָאָה. וּמִסְטָרָא אַחְרָא, חֵיילִין אַחְרַנִין דְאֲמַרִי
 קְדוּשׁ. וְכֵן לְד' זְוויִין. שִׁית מָאָה אֶלְפָּה רַבּוּן חֵיילִין בְּכָל
 זְוויִיא אֲשַׁתְּכַח, וְעֲלִייהוּ חַד מִמְנָא, וְכִלְהוּ מִתְּלַבְּשֵׁי
 אֲפּוּדָא, וְקִיִּימִי לְסִדְרָא פּוּלְחָנָא דְמִדְבַּחָא לְקַבֵּל תִּתְּנָא.
 בְּאֲתַר אַחְרָא מִשְׁתַּכְּחֵי גַלְגְּלֵי יִמָּא דְנַהֲמִין, וְנַחְתִּין
 בְּדַרְגִין יְדִיעֶן, וְתַמָּן חֵיילִין אֲמַרִין בְּקַל
 נְעִימוּתָא, (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד יי' מִמְּקוֹמוֹ. וְכִלְהוּ מִשְׁבַּחֵי
 בְּשִׁירָתָא, וְלֹא מִשְׁתַּכְּכֵי בִימָמָא וּבִלְיִיא, וְכִלְהוּ מִסְדְּרֵי
 שְׁבַחָא בְּקַל נְעִימוּתָא.

בְּאֲתַר אַחְרָא, מִשְׁתַּכְּחֵי חֵיילִין חֵיילִין, קִיִּימִין בְּדַחִילוֹ
 בּוֹזִיעַ בְּרֵתֵת, כְּמָה דְאֵת אֲמַר (יחזקאל א) וְנִגְּהָ לְהֵם
 וְיִרְאֵה לְהֵם. (וְגַבְהָ לְהֵם וְיִרְאֵה לְהֵם). וְכִלְהוּ מִסְתַּכְּלֵי לְגַבֵּי הַהוּא
 מִדְּבַחָא דְלַעִילָא.

וּבִשְׁעָתָא דְמָטִי אֲשָׂא דִיצְחָק עַל גַּבֵּי מִדְּבַחָא, כְּמָה
 זִיקִין סְלָקִין וְנַחְתִּין לְכָל עֵיבָר, וּמִתְּלַהֲטִין
 מִנֵּייהוּ, כְּמָה תְּקִיפִין מְאִרֵי דַחִילָא, גִּיבְרִין דְעֲלָמָא.

וְאֶלְמָלָא דְכֹהֵנָא קָאִים עַל מַדְבַּחָא, וּמַסְדֵּר אָעִין, לָא יִכִּיל עֲלָמָא לְמִיקָם קְמִייהוּ. מֵאֲלִין גּוֹמְרִין וְזִיקִין דְנַפְקִין, מִתְלַהֲטֵן גְּבִיּהוֹן דְאֵינּוֹן חִיוּן, כְּמָה דַּאתְ אָמַר וּדְמוֹת הַחַיּוֹת מְרַאֲיָהֶם כְּגַחְלֵי אִשׁ בּוֹעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלְפִידִים.

מִסְטָרָא דִימִינָא דְאֵינּוֹן חִיוּן, אֲתַעַר רוּחָא הֲדָא מְלַעֲיָלָא, נָשִׁיב וְיִתִּיב בְּהֵוּא אָשָׂא, וּמִתְלַהֲטָא וּמִתְבַּסְמָא, וְלַהֲיֵט, וְשָׁכִיךְ בְּזִיוּא יֶקִירָא, וְנַהִיר לְכַמָּה חַיִּילִין דְקִיִּימִין בְּסִטְרָא דִימִינָא. מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, אֲתַעַר רוּחָא אַחֲרָא תַקִּיפָא, מִתְבַּר טַנְרִין, וְנָשִׁיב (ס"א וְיִתִּיב) בְּהֵוּא אָשָׂא, וְאֲתַתְקַף וְאֲתַגְבַּר. כְּדִין אֲתַלְבֵּשׁ מְנִיָּה הַהוּא רוּחָא דְמִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, וְנַהִיר (ס"א וְלַהֲיֵט) לְכַמָּה חַיִּילִין דְקִיִּימִין לְהַהוּא סִטְר. וְכֵן לְאַרְבַּע סִטְרִין, לְד' מִשְׁרִיִּין. וְכֻלְהוּ מִתְבַּסְמֵן בְּשַׁעֲתָא דְכֹהֵנָא סָלִיק עַל מַדְבַּחָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא תַרִּין מַדְבַּחָאן אֵינּוֹן לְתַתָּא, וְתַרִּין לְעֵילָא. חַד פְּנִימָאָה דְכֻלָּא, (דף ל' ע"ב) דְמִתְקַרְב בֵּיהּ קְטֹרֶת פְּנִימָאָה, וְדָקָה. קְשׁוּרָא דְמַהֲיִמְנוּתָא, וְכֹהֵנָא עֲלָאָה מְכֻלָּא, אֲתַקְשֵׁר (נ"א אַקְטֵר) קְטוּרְתָא דָא, בְּקְשׁוּרָא דְמַהֲיִמְנוּתָא, וְדָא אֲתַקְרִי מְזִבַּח הַזֹּהֵב, וּמַהֲכָא אֲתַקְטֵר וְאֲתַקְשֵׁר קְשׁוּרָא דְמַהֲיִמְנוּתָא, בְּחַד קְשׁוּרָא. וְחַד מַדְבַּחָא

אַחֲרָא, וְאַקְרִי מִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת, וְדָא הוּא לְבַר, (רַבְרָבָא עֲלָאָה)
 וּמִיכָאֵל הַשֵּׁר הַגָּדוֹל, מְקַרֵּיב עָלֶיּהָ קָרְבָּנָא נְיִיחָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּלְתַתָּא, מִזְבַּח הַזֹּהָב, וּמִזְבַּח
 הַנְּחֻשֶׁת, בְּדָא קְטֹרֶת. וּבְדָא חֲלָבִין וְאִמּוּרִין.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לֵב. וְלֹא כְּתִיב
 שֶׁמֶן וְחֲלָבִין וְאִמּוּרִין יִשְׁמַח, אִף עַל גַּב
 דְּאֵתְבַסְמוּתָא דְרוּגְזָא וְדִינָא אִינּוּן. אֲבָל שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת,
 חֲדוּוּתָא דְכֻלָּא אִיהוּ, וְלֹא מִסְטָרָא דְרוּגְזָא וְדִינָא. וְדָא
 מִדְּבַחָא דְאִיהוּ פְּנִימָאָה דְקְטֹרֶת (ס"א דְאִינּוּן פְּנִימָאָה דְקְטֹרֶת) דְקָה,
 בְּדִקּוּתָא דְכֻלָּא, בְּקִשּׁוּרָא דְמַהֲיִמְנוּתָא, אֲקָרִי קוּל דְמָמָה
 דְקָה, וּבְגִין דְאִיהוּ מִדְּבַחָא פְּנִימָאָה, דְאֵתְקִשֵׁר בְּקִשּׁוּרָא
 דְמַהֲיִמְנוּתָא.

מִדְּבַחָא אַחֲרָא, אֲקָרִי מִזְבַּח הַחֲצוֹן. וּפְנִימָאָה אֲקָרִי
 מִזְבַּח יי'. אַחֲרָא, אֲקָרִי מִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת, כְּמָה
 דְאֵתְ אָמַר (מלכים א, ח) מִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יי' קָטָן
 מִהַכִּיל וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מֵהַכָּא, (דברים לג) וְכִלִּיל עַל
 מִזְבְּחֶךָ, תִּירִי. וְכְתִיב עַל מִזְבְּחוֹתַי לְרִצּוֹן.

רַבִּי אַבָּא (אָבָא) אָמַר, כְּתִיב (שמות יז) וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבַּח וְגו',
 לְקַבֵּל הֵהוּא פְּנִימָאָה בְּנֵה הָאִי, וְעַל דָּא אֵתְקָרִי יי'
 נְסִי. מַהוּ נְסִי. דְרָשִׁים רְשִׁימָא דְאֵת קְיִימָא קְדִישָׁא.
 דְבִשְׁעָתָא דְעַמְלֵק אֵתָא לְאֵעֲבָרָא הָאִי רְשִׁימָא קְדִישָׁא

מִנִּיּהוּ דִישְׂרָאֵל, הָאִי מְזַבַּח קִיּוּמָא לְקַבְּלִיהּ לְנִקְמָא
 הֵהוּא נּוֹקְמָא דְאֵת קִיּוּמָא, וְעַל דָּא אֶתְקָרִי (ויקרא כו) חֲרַב
 נּוֹקְמַת נְקָם בְּרִית. וְדָא אֶתְקַנַּת לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל רְשִׁימָא
 קַדִּישָׁא. וּמִשָּׁה בְּנָה לְקַבֵּל הָאִי מְזַבַּח, וְקָרִי לִיהּ יִי' נְסִי.
 וְדָא הוּא מְזַבַּח פְּנִימִי, (מלכים א, יט) קוּל דְמִמָּה דַקְהָ.

וְעַל דָּא אִשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְזַבַּח וְגו', אִשׁ דְּאֶשְׁתַּכַּח
 תְּדִירָא. וּמֵאִי אִיהוּ. אֶשָׁא דִּיצְחָק. וּכְדִין, שְׂמָא דָּא,
 אֲדַנְיִי. וְכַד יִסְדֵּר עָלָה כְּהֵנָּא אֵינוֹן אֶעִין, אֶתְבַּסְמָא
 בְּשְׂמָא, וְקָרִינֵן לָהּ בְּשְׂמָא דְרַחֲמֵי, יִי', וְקָרִינֵן לָהּ בְּשְׂמָא
 דָּא. וּלְזַמְנִין קִיּוּמָא כְּגִוּוֹנָא דָּא, וּלְזַמְנִין קִיּוּמָא כְּגִוּוֹנָא
 דָּא. רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר, תִּרִי הוּו, וּפְנִימָאָה קִיּוּמָא עַל
 הֵהוּא דְלִבְר, וּמְנָה אֶתְזֵן, וְאֶתְקַשְׂרָא דָּא בְּדָא.

(ויקרא ו) זֶה קָרְבַּן אֲהֲרֹן. רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח, (תהלים קמה) צְדִיק
 יִי' בְּכָל דְרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו. צְדִיק יִי' בְּכָל
 דְרָכָיו, הָא תְּנִינֵן, כְּמָה אֵית לֹון לְבַנֵי נְשָׂא לְאֶסְתַּכְּלָא
 בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, וְלֹא יִסְטוּ מֵאֲרַחֲיִיהוּ לְבַר. דְּהָא בְּכָל
 יוּמָא וְיוּמָא דִּינָא תְּלִי בְּעַלְמָא, בְּגִין דְּעַלְמָא עַל דִּינָא
 אֶתְבְּרִי וְקִיּוּמָא.

וְעַל דָּא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאֶסְתַּמְרָא מְחֻבּוּי, דְּלֹא יַדַּע זְמָנָא
 דְּדִינָא שְׂרִיא עֲלוּי. יְתִיב בְּבֵיתִיהּ, דִּינָא שְׂרִיא
 עֲלוּי. נִפְק מִבֵּיתִיהּ לְבַר, דִּינָא שְׂרִיא עֲלוּי. וְלֹא יַדַּע אִי

יְתוּב לְבֵיתֶיהָ אִי לָאוּ. נִפְיֵק לְאַרְחָא, עַל אַחַת כַּמָּה
 וּכְמָה, דְּהָא כְּדִין דִּינָא נִפְקָא קַמִּיהָ, הִדָּא הוּא דְכְתִיב,
 צֶדֶק לְפָנָיו יִהְיֶה. בְּגִין כֵּן, בְּעֵי לְאַקְדֵּמָא (תהלים פה)
 וּלְמַבְעֵי רַחֲמֵי קָמִי מְלָכָא, בְּגִין דִּישְׁתַּזְיֵב מִן דִּינָא,
 בְּשַׁעְתָּא דְשָׂרְיָא בְּעֵלְמָא. דְּהָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא שָׂרְיָא
 דִּינָא בְּעֵלְמָא, הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (תהלים ז) וְאֵל זוּעָם בְּכָל
 יוֹם.

הַשְׁתָּא אֵית לְמִימַר, הָא תַנִּינֵן, וְאַתְעֲרוּ חַבְרִיָּא, אֵל
 בְּכָל אַתְר חֶסֶד הוּא, כַּמָּה דְאֵת אִמַר (דברים י) הָאֵל
 הַגָּדוֹל, וְדָא נִהִירוּ דְחַכְמָה עֲלָאָה, וְאֵת (ק"ט ע"ב) אֲמַרְת
 וְאֵל זוּעָם בְּכָל יוֹם, שְׂבִיבֵי קָרָא כָּל אֵלִין שְׂמַהֲנָן, וְאַחֲיד
 בְּהָאִי, אִי הָכִי לָא קִיִּימִין מִיִּלִּי. וְעוֹד, דְכְתִיב, (ישעיה ט)
 אֵל גְּבוּר, אוּ נוֹקִיָּם לִיהָ דִּינָא, אוּ נוֹקִיָּם לִיהָ רַחֲמֵי.
 אֲלָא הָכִי שְׂמַעְנָא, חִיִּיבֵיָא מְהַפְּכֵי רַחֲמֵי לְדִינָא. דְלִית
 לָךְ בְּכָל אֵינּוֹן כְּתָרִין עֲלָאִין דְמְלָכָא קְדִישָׁא, דְלָא
 כְּלִילָן רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְדִינָא בְּרַחֲמֵי. וְחִיִּיבֵיָא, מְהַפְּכֵי
 רַחֲמֵי לְדִינָא.

אִמַר לִיהָ רַבִּי יְהוּדָה, שְׂפִיר בְּהַהוּא דְכְתִיב אֵל גְּבוּר,
 אֲלָא אֵל זוּעָם בְּכָל יוֹם מֵהוּ, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא
 וְיוֹמָא קִיִּימָא בְּדִינָא, בֵּין דְבָנֵי עֲלָמָא זַכָּאִין, בֵּין דְלָא
 זַכָּאִין. לָא הוּהּ בִּידֵיהָ, אַתּוּ שְׂאִילוּ לִיהָ לְרַבִּי שְׂמַעוֹן.

אָמַר לוֹן, וְדָאֵי אֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא,
 לְזַמְנִין הוּא דִּינָא, לְזַמְנִין הוּא ^(דף ל"א ע"א) רַחֲמֵי. אֵי זַכָּאִין
 בְּנֵי עֲלָמָא, הָא אֵל קַיִמָּא, וְהוּא חֶסֶד. וְאֵי לָא זַכָּאִין,
 הָא אֵל קַיִמָּא, וְאֶקְרִי גְבוּר, וְעַל דָּא קַיִמָּא בְּכָל יוֹמָא.
 אַבְל מְלָה שְׁפִיר הוּא, אֵל בְּכָל אַתְר, גְּהִירוּ ^(רב) דְּחֻכְמָתָא
 עֲלָאָה הוּא, וְקַיִמָּא בְּקִיּוּמִיהָ בְּכָל יוֹמָא, דְּכֻתִּיב,
^(תהלים נב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. וְאֵלְמָלָא דְּהָאֵי אֵל אַתְעַר
 בְּעֲלָמָא, לָא יְכִיל עֲלָמָא לְמִיקָם אֲפִילוּ שְׁעֵתָא חֲדָא,
 מִקַּמֵּי דִּינִין תַּקִּיפִין דְּמַתְעַרִּין בְּעֲלָמָא בְּכָל יוֹמָא, הֲדָא
 הוּא דְּכֻתִּיב, ^(בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהַבְרָאָם, אֵל תַּקְרִי בְּהַבְרָאָם, אֵלָא בְּאַבְרָהָם,
 בְּאַתְעָרוּתָא דְּאַבְרָהָם קַיִמֵּי, וְכַד אַתְעַר אַבְרָהָם
 בְּעֲלָמָא, כָּל אֵינּוֹן דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְּחֵי
 לְהוּ לְבַר, וְלָא קַיִמִין קַמֵּיהָ.

הֲדָא הוּא דְּכֻתִּיב, וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם, גְּזַעֵם, אוּ זַעוּם
 בְּכָל יוֹם, לָא כְּתִיב, אֵלָא זֹעֵם. בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא
 דְּדִינָא אֲשַׁתַּכַּח, דְּחֵי לוֹן לְבַר, וְקַיִמָּא הוּא וּמְבֹסֵם
 עֲלָמָא, הֲדָא הוּא דְּכֻתִּיב, ^(תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יְי' חֶסֶדּוֹ.
 וְאֵלְמָלָא הָאֵי, לָא יְכִיל עֲלָמָא לְמִיקָם אֲפִילוּ רְגַעָא
 חֲדָא. וְעַל דָּא כֻּלָּא קַיִמּוּ בְּגִינֵיהָ דְּאַבְרָהָם.
 וְהָאֵי דְּכֻתִּיב אֵל גְּבוּר, לָאוּ דְּאִיהוּ גְבוּר, אֵלָא הָאֵי קָרָא

רָמַז הוּא דְקָא רָמִיז לְאַבְהָן, וְרָמִיזָא הוּא דְקָא רָמִיז
 לְמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, דְכָתִיב (ישעיה ט) פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל
 גְּבוּר אָבִי עַד שַׁר שְׁלוֹם. פֶּלֶא, דָּא חֲכַמְתָּא עֲלָאָה, דְהִיא
 פְּלִיאָה וְאִתְכַסִּיא מִכְּלָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (דבריים יז) כִּי יִפְלֵא
 מִמֶּךָ דְבַר. יוֹעֵץ, דָּא הוּא נְהָר עֲלָאָה דְנִגִּיד וְנִפְיָק, וְלֹא
 פֶּסְקָא, וְדָא יוֹעֵץ לְכָלָא, וְאִשְׁקִי לְכָלָא.

אֵל דָּא אַבְרָהָם, כְּמָה דְאוּקְיָמְנָא הָאֵל הַגָּדוֹל. גְּבוּר, דָּא
 יִצְחָק, דְכָתִיב הַגְּבוּר. אָבִי עַד, דָּא יַעֲקֹב, דְאֶחִיד
 לְהֵאִי סְטָרָא וְלְהֵאִי סְטָרָא, וְקִיִּמָּא בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. שַׁר
 שְׁלוֹם, דָּא צְדִיק, דְהִיא שְׁלָמָא דְעֵלְמָא, שְׁלָמָא
 דְבֵיתָא, שְׁלָמָא דְמִטְרוּנִיתָא.

אֲתוּ רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יְהוּדָה, וְנִשְׁקוּ יְדוּי. בְּכוּ, וְאָמְרוּ
 זַכָּאָה חוּלְקָנָא, דְשְׂאִילָנָא הֵאִי. זַכָּאָה הוּא דְרָא,
 דְאֵת שְׂאֲרֵי בְּגוּוּיָהּ.

אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב. זֶה קָרַבַּן אֲהָרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר
 יִקְרִיבוּ לֵיָי. תָּא חֲזוּי, חֲיִיבֵי עֲלָמָא, גְּרַמִּין לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְאַסְתִּלְקָא מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הָדָא
 הוּא דְכָתִיב, (משלי טז) אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת יִשְׁלַח מָדוּן וְנִרְגָן
 מִפְרִיד אֱלוֹהֵי. מֵאֵן הוּא אֱלוֹהֵי. דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 (דְהִיאָהּ אֱלוֹפּוּ שֶׁל עוֹלָם), כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ירמיה ג) אֱלוֹהֵי נְעוּרַי

אַתָּה. וְאֵינּוֹן (חַיִּיבִי) מִפְּרִישֵׁינָ לְזֹאת מִזֶּה, דְּאִיהוּ שְׁלֵמָא
דְּבֵיתָא, וְאֵינּוֹן זְווגָא חֲדָא.

אַתָּא אַהֲרֹן קְדִישָׁא וּבְנוֹי, וְעַל יְדִייהוּ מִתְקַרְבִּין
תְּרוּוִייהוּ, וְאֲזִדְּווג זֶה בְּזֹאת. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
בְּזֹאת יְבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבְנוֹי.
(ויקרא טז) וְאֵינּוֹן מְזוּווגִי לְמַלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה בְּמִטְרוּנֵיתָא, וְעַל
יְדִייהוּ מִתְבָּרְכָאן עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וּמִשְׁתַּכְּחִין בְּרַכָּאן
בְּכֻלְהוּ עָלְמִין, וְאַשְׁתַּכַּח כֻּלָּא חַד בְּלָא פְּרוּדָא.

וְאִי תִימָא, אֲמַאי לָא פְּתִיב זֹאת קָרְבַּן, לְקָרְבָּא זֹאת
לְאַתְרֵיהּ. לָאוּ הֲכִי, דְהָא פְּהֵנָא מֵעִילָא קָא שְׂרִי
לְאַיִיתָאָה זְווגָא לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, עַד דְּמָטִי לְהָאִי זֶה,
לְאַזְדְּווגָא בְּזֹאת וּלְקָרְבָּא לֹוֹן פְּחֲדָא. וּבְגִין כֶּךָ פְּהֵנָא
אַשְׁלִים קָרְבָּנָא וְקָרִיב זְווגָא, זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן בְּעֵלְמָא
דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזִלִּי מֵאוּשָׁא לְטַבְּרִיָּה, אָמַר רַבִּי
חֲזִיָּא, כְּתִיב (תהלים קלב) כִּי בַחַר יִי' בְּצִיּוֹן וְגו'. זֹאת
מְנוּחַתִּי וְגו', לְזִמְנִין קָרְאֵן לְהָאִי חֲבַרִּיא פְּלָהוּ דְכּוּרָא,
בְּגִין דְּאִיהוּ (ס"א דְצִיּוֹן אִיהוּ) רַחֲמִי. וְהֲכָא קָרָא נּוֹקְבָא קָרָא
לִיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֲכִי שְׁמִיעַ לִי מִבּוּצִינָא קְדִישָׁא, (אבֵּל)
בְּשַׁעֲתָא דְזְווגָא אֲזִדְּווג פְּחֲדָא, לְאַחְזָאָה דְהָא

נוֹקְבָא אֲתַפְלִילַת בֵּיהּ בְּכֻלָּא חֲדָא, אֲתַקְרִי נּוֹקְבָא
 בְּשֵׁמָא (דְּדְכוּרָא), דְּהָא כְּדִין בְּרַכָּאן דְּמִטְרוּנִיתָא אֲשֶׁתְּכַחוּ,
 וְלֹא הוּי בְּהַ פְּרִישׁוּתָא כְּלָל. וְעַל דָּא לְמוֹשֵׁב לּוֹ כְּתִיב.
 וְכְתִיב כִּי בַחַר יִי' בְּצִיּוֹן, בְּצִיּוֹן דִּיִּיקָא, בְּהַהוּא דְּאִית
 בְּגוּיָהּ דְּשִׁרְיָא בֵּיהּ, וְלֹא כְּתִיב לְצִיּוֹן. וְכֻלָּא חֲדָא, בֵּין
 דְּקָרָא לְהָאִי בְּשֵׁמָא דְּדְכוּרָא, וּבֵין דְּקָרָא לְהָאִי בְּשֵׁמָא
 דְּנוֹקְבָא כְּלָא חֲדָא וּבְדַרְגָּא חֲדָא קִיִּימִין.

(פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר), וְעַל דָּא כְּתִיב, (תְּהִלִּים פז) וּלְצִיּוֹן יֹאמַר אִישׁ
 וְאִישׁ יוֹלֵד בְּהַ. חֲדָא לְדִינָא, וְחֲדָא לְרַחֲמִי. כִּד מְזִדְּוּוּגִי
 כְּחֲדָא בְּזוּוּגָא חֲדָא, כְּדִין צִיּוֹן אֲקָרִי, וְצִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם
 אֲשֶׁתְּמוֹדֵעַ, וְאֲשֶׁתְּכַח דְּדָא בְּדָא תְּלִיָא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, כְּתִיב (וִיקְרָא ב) וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם (דף ל"א ע"ב)
 וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים. מֵאֵן דְּמִקְדֵּשׁ גְּרַמְיָה מְלָרַע,
 מְקַדְּשִׁין לִיָּה מְלַעֲיָלָא. מֵאֵן דְּמִסְאִיב גְּרַמְיָה מְלָרַע,
 מְסַאֲבִין לִיָּה מְלַעֲיָלָא. מְקַדְּשִׁין לִיָּה מְלַעֲיָלָא יָאוּת, דְּהָא
 קְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה שְׁרִיָּא עָלֶיהָ, אֲבַל מְסַאֲבִין לִיָּה מֵאֵן
 אֲתַר. וְאִי תִימָא מְלַעֲיָלָא, וְכִי מְסַאֲבוּתָא שְׁרִיָּא לְעִילָא.
 אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, הֵיִינוּ דְּתַנִּינֵן, בְּעוּבְדָא דְּלִתְתָא אֲתַעַר
 עוּבְדָא לְעִילָא. אִי עוּבְדָא דְּלִתְתָא הִיא בְּקְדוּשָׁה,
 אֲתַעַר קְדוּשָׁה לְעִילָא, וְאֲתִי וְשְׁרִיָּא עָלֶיהָ, וְאֲתַקְדֵּשׁ
 בֵּיהּ. וְאִי אִיהוּ אֲסַתָּאב לְתַתָּא, אֲתַעַר רוּחַ מְסַאֲבוּתָא

לְעֵילָא, וְאֵתִי וְשִׂרְיָא עָלֶיהָ, וְאִסְתָּאב בֵּיתָהּ. דְּהָא בְּעוּבְדָא
תְּלִיא מְלֵתָא.

דְּהָא לִית לָךְ טַב וּבִישׁ, קְדוּשָׁא וּמְסֻבּוֹתָא, דְּלִית לִיהּ
עֲקָרָא וְשִׂרְשָׁא לְעֵילָא. וּבְעוּבְדָא דְלִתְתָא אֲתַעַר
עוּבְדָא דְלְעֵילָא, מַה דְּתִלִי בְּעוּבְדָא, בְּעוּבְדָא אֲתַעַר
לְעֵילָא, וְאֲתַעְבִּיד עוּבְדָא. וּמַה דְּתִלִי בְּמַלְיָן, בְּמַלְיָן. כַּד
אֲתַגְזֹר בְּמַלְהָ, אֲתַעַר הָכִי לְעֵילָא.

וְאִי תִימָא, מְלָה מַה אֲתַעַר. אֲלָא הָכִי כְּתִיב, (ישעיה נח)
וְדַבֵּר דְּבַר. הֵהוּא דְּבַר, אֲתַעַר מְלָה אַחֲרָא לְעֵילָא,
דְּאֲקָרִי דְּבַר. (הושע א) דְּבַר יִי אֲשֶׁר הָיָה. (שמואל א, ג) וְדַבֵּר יִי
הָיָה יְקָר. (תהלים לג) בְּדַבֵּר יִי שָׁמַיִם נִעְשׂוּ. דְּהָא תַנְיִנּוּ,
הֵהוּא מְלָה סְלָקָא, וּבִקְעָרָא רְקִיעִין, עַד דְּסִלְקָא (ס"א דְּאֲתִישְׁבָּא)
בְּדוּכְתִיָּהּ, וְאֲתַעַר מַה דְּאֲתַעַר, אִי טַב, אִי בִישׁ,
בִישׁ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כג) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע.

ד' מִינִין בְּלוּלָב, וְאִינּוֹן שְׁבַעָה. וְאִי תִימָא דְז' מִינִין
אִינּוֹן. לָאוּ הָכִי, אֲלָא אַרְבַּעָה נִינְהוּ וְאִינּוֹן מִתְּפָרְשִׁין
לְתִלְתָּא אוּחְרָנִין. וּבְעוּבְדָא דְלִהוֹן אֲתַעַרו שְׁבַעָה אַחְרָנִין
לְעֵילָא, לְאוּטְבָא עֲלֵמָא בְּכַמָּה סְטָרִין.

כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, אֶף עַל גַּב דְּאִיְהִי בְּכָלְלָא, מִתְּבָרְכָא
מְכֻלְהוּ שִׁית, (ס"א וּלְאֲתַבְרָכָא מֵאִינּוֹן שִׁית) וּמִנְחָלָא
דְּעֵמִיקָא דְּמְבוּעָא, דְּנִגִיד וְלֹא פְּסִיק לְעֵלְמִין מִימּוּי

דְּנִגְדָּא (ס"א מלנגדא) עֲלֵייהוּ, וַיִּנְקֵא לְבַת. דְּהָא בְּגִין דְּאִיהִי
 בַּת לָהּ לְעֵלְמָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, אַתְּבָרְכָא מְנַיְיְהוּ
 בְּאַתְעָרוּתָא דָּא. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל אַתְּבָרְכָא
 מְנַיְיְהוּ, כְּלָהוּ עֲלִמִין אַתְּבָרְכֵן. עַל דָּא סוּבְבִים אַתְּ
 הַמְזַבְּחַ כְּמָה (כ"ד ע"ב) דְּאַתְמַר.

וְעוֹד בְּאַתְעָרוּתָא דָּא, שִׁיתָא כְּלָהוּ מִתְּבָרְכָא בְּמִיא,
 לְאַסְתְּפָקָא בֵּיהּ, וְאַשְׁתַּאֲבִין כְּלָהוּ מִמְּבוּעָא דְּיִינָא
 (ס"א דִּימָא) (דִּמִּיא) (ס"א דְּנַחְלָא) עֲמִיקָא דְּכֻלָּא, לְנַחְתָּא לְעֵלְמָא.
 וּבְגִין כְּךָ, בְּעֵינִין כְּלָהוּ לַחִין וְלֹא יְבִשִׁין, לְאַמְשַׁכָּא בְּרַכָּאן
 לְעֵלְמָא, בְּגִין דְּאִילְנֵי אֱלִין, כְּלָהוּ לַחִין תְּדִירָא, וְטֵרְפִין
 דְּלָהוּן מִשְׁתַּכְּחִין תְּדִירָא, וְזִמְן חֲדוּתָא דְּלָהוּן בְּהֵאִי
 זְמַנָּא.

וְתַנְיִנָן בְּסַפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, דְּהָא הָהוּא חֵילָא
 דְּאַתְפָּקְדָא עַל אִילְנֵי אֱלִין, כָּל חַד וְחַד מֵאֱלִין,
 לֹא נָטִיל בְּרַכָּאן דְּחֲדוּתָא לְעֵילָא, אֲלֵא בְּזַמְנָא דָּא.
 וְחֲדוּתָא דְּלָהוּן כְּלָהוּ לְעֵילָא, וְחֲדוּתָא דְּאִילְנֵי אֱלִין
 לְתַתָּא, כְּלָהוּ בְּזַמְנָא דָּא הוּא. וְאַתְעָרוּתָא דְּלָהוּן בְּאִינוּן
 קַדִּישֵי מַלְכָּא תְּלִיין. וְכַד יִשְׂרָאֵל נָטְלֵי לֹוּן, כְּלָא אַתְעָר
 בְּזַמְנָא דָּא, וְעֵלְמָא מִתְּבָרְכָא, (ס"א לְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְּבָרְכָא)
 לְאַרְקָא בְּרַכָּאן לְעֵלְמָא.

כְּתִיב (תהלים כט) קוֹל יְיָ עַל הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד, אָמַר רַבִּי

יוֹסִי, דָּא אַבְרָהָם. קוּל יִי בִפְתָּ: דָּא יִצְחָק. קוּל יִי בְּהַדָּר:
 דָּא יַעֲקֹב. קוּל יִי שׁוּבֵר אַרְזִים: דָּא נִצַּח. קוּל יִי חוּצַב
 לְהַבּוֹת אִשׁ: דָּא הוּד. קוּל יִי יַחִיל מְדַבֵּר: דָּא צְדִיק. קוּל
 יִי יְחוּלֵל אֵילוֹת: דָּא צְדָק. וְכֻלְהוּ מִתְגַּדְּלֵי עַל יַמָּא (מִיָּא)
 וְאֵת־שִׁקְיִין בְּמִיָּא, לְגַדְלָא. הֵדָּא הוּא דְכִתְיֵב, (בראשית ב)
 וְנִהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וְכֻלְהוּ הֵנִי מִתְעָרִי
 בְּרַכָּאן לְעֵלְמָא, מִהֵהוּא שִׁקְיֹ, דְאֵת־שִׁקְיִין פְּלָהוּ.

תָּא חֲזִי, הֵנִי שְׁבַע קָלִין, תְּלִיין בְּמַלְהָ דְפּוּמָא בְּשָׂאָר
 יוֹמֵי שִׁתָּא, וְהַשְׁתָּא, לָא תְּלִיין אֶלָּא בְּעוּבְדָא, וְאֲנִן
 עוּבְדָא קָא בְּעֵינִן, וְלָא מְלָה. בְּגִין דְּבּוֹזְמָנָא דָּא, מְבַרְךְ
 לְכֻל שִׁתָּא.

בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה דְחָג, הוּא סִיּוּמָא דְדִינָא דְעֵלְמָא,
 וּפְתַקִּין נְפַקִּין מִבֵּי מַלְכָּא, וּגְבוּרִין מִתְעָרִי
 וּמִסְתֵּימֵן בְּהַאי יוֹמָא, וְעַרְבֵי נַחַל (תְּלִיין) בְּהוּ. וּבְעֵינִן
 לְאֵתְעָרָא גְבוּרִין לְמִיָּא. וְלִסְחָרָא ז' זְמַנִּין, לְרוּוָּאָה לְהַאי
 מְזַבַּח, מִמִּיָּא דְיִצְחָק, בְּגִין דְּאֵתְמַלִּיָּא מִיָּא הַאי בִּירָא
 דְיִצְחָק, וְכַד הוּא אֵתְמַלִּיָּא, פֶּל עֵלְמָא אֵתְבִרְכָּא בְּמִיָּא.
 וּבְהַאי יוֹמָא גְבוּרוֹת בְּעֵינִן לְמִיָּא, וְלִסִּימָא לֹון לְבַתֵּר,
 דְהָא (דף ל"ב ע"א) בְּהַאי יוֹמָא מִסְתֵּימֵי דִינָא. וּבְגִין
 כֶּךָ בְּעֵינִן לְבִטְשָׂא לֹון בְּאַרְעָא, וְלִסִּימָא לֹון דְלָא
 מְשַׁתְּכְחוּ, דְהַאי יוֹמָא אֵתְעָרוּתָא וְסִיּוּמָא הוּא. וְעַל דָּא
 אֵתְעָרוּתָא וְסִיּוּמָא הוּא דְעַבְדִּינִן בְּעַרְבֵי נַחַל.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא וְדַאי הָכִי הוּא, וְשִׁפִּיר. וְעַרְבֵי נַחַל,
 מִסְטָרָא דְנַחַל, נִפְקֵי גְבוּרָאן. וּבִהַאי יוֹמָא מִתְעָרִי
 וּמְסִימִי. בִּהַאי יוֹמָא פְתִיב, (בראשית כו) וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיִּחְפּוּר
 אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם. בְּאֵרֵת פְתִיב חֶסֶר. וַיֵּשֶׁב, מֵהוּ וַיֵּשֶׁב.
 אֲלֵא יוֹמָא קַדְמָאָה דִּירְחָא, שִׁירוּתָא דְדִינָא הוּא בְּכַל
 עֲלָמָא, וַיִּצְחָק קַיִמָא לְכוּרְסִיָא לְמִידָן עֲלָמָא. בִּהַאי
 יוֹמָא, וַיֵּשֶׁב יִצְחָק לְאַתְעָרָא דִינִין וְלִסְיִמָא דִינִין. וַיִּחְפּוּר
 אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם, לְאַרְקָא גְבוּרָן לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
 לְאַתְעָרָא לְמִיָא, דִּהָא מִיָא בְּגְבוּרָן נַחְתָן לְעֲלָמָא.

וּבְגִין דְאֵלִין גְבוּרָן, לָא נַחְתִּין אֲלֵא בְעֵיבָא, וַיּוֹמָא
 דְעֵיבָא לָא נִיחָא רוּחִיהוֹן דְקַיִמִי עֲלָמָא, אֲלֵא
 בְגִין דְעֲלָמָא אֲצִטְרִיךְ לָהּ. מַאי טַעְמָא. בְגִין דְעֲלָמָא
 בְדִינָא אַתְבְּרִי, וְכֹלָא בְעֵיָא הָכִי. בְגִין כֶּךָ כֹּלָא בְעוּבְדָא
 תְּלִיָא מְלֵתָא. וְעַל דָּא, כֶּהֱנָא בְעוּבְדָא וְתַקוּנָא דְאִיהוּ
 עֲבִיד לְתַתָּא, אַתְעָרוּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין לְתַקְנָא לֹון,
 וּמִתְתַקְנִי עַל יְדוּי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָא תְנִינָן, הַעֲרַבְהָ דְדַמְיָא לְשִׁפּוּן בִּהַאי
 יוֹמָא, וּמַאי הִיא. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, אֵף עַל גַּב
 דְלְדַרְשָׁא הוּא דְאֵתִי, הָכִי הוּא וְדַאי. דִּהָא בִּהַאי יוֹמָא
 בְשִׁפּוּן תְּלִיָא, בִּהַאי יוֹמָא פְקִיד מְלָכָא לְמִיָּהב פְתַקִּין
 לְסַנְטִירָא, וּמְסַתִּימִי דִינִין, וְאַסְתִּים לִישְׁנָא בִישָׂא

מֵעֲלָמָא. בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דִּירְחָא שִׁירוּתָא דְדִינָא הוּא,
וְסִיּוּמָא הוּא בְּהַאי יוֹמָא. וְהָא אֲתִמֵּר.

תָּא חֲזִי, בְּיוֹמָא דָּא שְׁלַמִּין וּמְסִימִי עֲמִין עוּבְדֵי עֲבוּדָה
זָרָה בְּרַכָּאן דְּלַהוֹן, וְשָׂרָאן בְּדִינָא. וְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא
דָּא מְסִימִי דִּינִין דְּלַהוֹן וְשָׂרָאן בְּבִרְכָתָא. דְּהָא לְיוֹמָא
אַחְרָא זְמִינִין לְאַשְׁתַּעְשָׂעָא בְּמַלְכָּא, לְנַטְלָא מִינֵיהּ
בְּרַכָּאן לְכָל שְׁתָּא, וּבַהֲהוּא חֲדוּוּתָא לָא מִשְׁתַּפְּחִי בְּמַלְכָּא
אַלָּא יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֵדִיָּהּ. וּמֵאן דִּיתִיב עִם מַלְכָּא, וְנַטְלָא
לֵיהּ בְּלַחֲוֵדִיָּהּ, כָּל מַה דְּבַעֵי שְׂאִיל, וְיַהֲיִב לֵיהּ. וְעַל דָּא
יִשְׂרָאֵל שָׂרָאן, וְעֲמִין עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה מְסִימִי. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אֲמַר יי' וְגו'.

אֲמַר לֵיהּ, הָא חֲמִינָא לֵיהּ לְעֲשׂוֹ בְּשַׁלְוָה, בְּמַלְכוּ,
בְּכָרִיכָן עֲלֵאִין, וְשְׁלִיט עַל עֲלָמָא, וְאֵת אֲמַר
וְאֲשִׁים אֶת הָרִיו שְׁמָמָה. אֲמַר לֵיהּ, בְּכָל אֲתַר הָכִי הוּא.
כִּיּוֹן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא גָזַר גְּזָרָה, וְשׁוּי תַּהֲיָא גְּזָרָה
בְּפִתְקִיָּה, קָרָא אִסְהִיד כְּמַה דְּאֲתַעְבִּיד. וְעַל דָּא וְאֲשִׁים
אֶת הָרִיו שְׁמָמָה, הָא שׁוּיְתִי בְּפִתְקָא דִּילִי. וְכֵן כָּל אֵינּוֹן
טְבָן דְּגָזַר עַלֵּיהּוּ דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (יחזקאל יז) אֲנִי יי'

דְּבִרְתִּי וְעֲשִׂיתִי.

וְזֹאת תּוֹרַת הָאֲשִׁים וְזֹאת תּוֹרַת הַמְּנַחָה וְזֹאת תּוֹרַת
זֶבַח הַשְּׁלָמִים זֹאת תּוֹרַת הַחֲטָאת. רַבִּי יִצְחָק אֲמַר,

הָא אוּקְמוּהָ אִי לְתַתָּא דָּא בְּכָלָא. אִי לְעֵילָא דָּא בְּכָלָא.
וּמֵאן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא, נִטְלָא לְחוּלְקֵיהּ בְּכָלָא,
וְאֶתְאַחִיד בְּכָל סִטְרִין, וְלֹא בְּעֵי לְקַרְבָּא קַרְבָּנָא עַל
נִפְשִׁיהּ, וְהָא אֶתְמַר.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (ירמיה ב) הַכְּהֻנִּים לֹא אָמְרוּ אֵינִי יִי'
וְתוֹפְשֵׁי הַתּוֹרָה לֹא יִדְעוּנִי וְהַרוּעִים פָּשְׁעוּ בִּי.
הַכְּהֻנִּים, אֵלֶיךָ כְּהֻנִּים דְּמִשְׁמֵשִׁין בְּכַהוּנָה גְדוּלָּה,
וּמִקְרָבִין מְלִין קְדִישִׁין לְאַתְרֵיהוּ, וּמִיִּיחָדִין יְחוּדָא כָּל חַד
וְחַד כַּדְקָא חֲזִי. וְתוֹפְשֵׁי הַתּוֹרָה מֵאן אֵינּוּן תוֹפְשֵׁי הַתּוֹרָה,
וְכִי כְּהֵנִי לֹא תוֹפְשֵׁי הַתּוֹרָה נִינְהוּ. אֵלָּא, אֵלֶיךָ אֵינּוּן
לְיוֹאֵי, דְּתַפְשֵׁי בְּכַנּוּרוֹת, דְּאֶתְיִין מִסְטָרָא דְּאוּרֵייתָא.
וְאֶתְיִיהִיבַת מִסְטָרָא דְּלֵהוֹן אוּרֵייתָא. וְאֵינּוּן מְמַנְן עַל
שְׁבָחָא דְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, לְיַחְדָּא לֵיהּ יְחוּדָא
שְׁלִים כַּדְקָא יְאוּת. וְהַרוּעִים פָּשְׁעוּ בִּי. אֵלֶיךָ אֵינּוּן רַבְרַבִּי
עָמָא, דְּאֵינּוּן רַעֲיִין לְעָמָא, כַּרְעִיא דְּמַדְבַּר עָאנִיָּה.

וְאֵלֶיךָ אֵינּוּן ג' דְּרַגִּין, דְּבַעֲיָא לְאַשְׁתַּכַּח תְּדִיר עַל
קַרְבָּנָא, לְאַשְׁכַּח רַעוּא לְעֵילָא וְתַתָּא,
וְלְאַשְׁתַּכַּח בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוּ עֲלֵמִין. כְּהֵנָּא מְקַרְב קַרְבָּנָא,
וְאֶתְכּוּוּן לְיַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא כַּדְקָא חֲזִי, וְלְאַתְעָרָא
סְטָרָא דִּילֵיהּ. וְלְיוֹאֵי אֶתְכּוּוּן בְּשִׁיר, לְאַתְעָרָא סְטָרָא
דְּלֵהוֹן, (דף ל"ב ע"ב) וְלְאַתְכַּלְלָא בְּסְטָרָא דְּכַהֲנָא. וַיִּשְׂרָאֵל

אֶת־כָּוֶן לְבָא וְרַעוּתָא לְתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא, וְאֶת־כְּנֶע קָמִי
מִלְכָא קִדְיִשָׁא, וְהָאִי נָטִיל כְּלָא, וְאֶת־כֶּפֶר חוּבִיָּה,
וְאֶשְׁתַּכַּח חֲדוּתָא בְּעֵלָאִי וְתַתָּאִי.

רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (תהלים קד) הַמִּקְרָה בַּמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו וְגו' .
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בְּרָא עֲלֵמָא, מִגּוּ מֵיָא אֶפִּיק
לֵיהּ, וְסִדֵּר לֵיהּ עַל מֵיָא. מָה עֶבֶד. פִּלְג מֵיָא לְתַרִּין.
פִּלְגוּתָא לְתַתָּא, וּפִלְגוּתָא לְעֵילָא. וְעֶבֶד מִנִּיָּהּ
עוֹבְדִין, מִפִּלְגוּתָא תַתָּאָה עֶבֶד וְתַקֵּן עֲלֵמָא דָּא, וְסִדֵּר
לֵיהּ עַל פִּלְגוּתָא דָּא, וְאֶת־קִין לֵיהּ לְעֵילָא עֲלִיָּהּ. הֲדָא
הוּא דְכְּתִיב, (תהלים כד) כִּי הוּא עַל יַמִּים יִסְדֶּהּ. וּפִלְגוּ
אַחֲרָא סְלִקִּיהּ לְעֵילָא, וְתַקֵּר בֵּיהּ תַקֵּרְאִין עֲלָאִין, הֲדָא
הוּא דְכְּתִיב הַמִּקְרָה בַּמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו וְגו' .

וְעֶבֶד רְקִיעַ בֵּין תַרִּין פִּלְגוּתֵיָא אֲלִין, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
(בראשית א) יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַשָּׁמַיִם וְגו', וְעֲלִיָּהּ
אֶת־קִין וְסִדֵּר עֲלָאִין קִדְיִשִׁין מִגּוּ טִיפֵי טִיפֵי בְרוּתָא
דְּאַתְגִּזְרָא בְּבִסִּיטָא (ס"א בְּבוֹצִינָא) (ס"א וְסִדֵּר מִלְּאֲבֵי עֲלָאִי קִדְיִשִׁי, מִגּוּ רוּחָא

דְּאַתְגִּזְרָא מִפּוּמִיָּהּ). דְּכְּתִיב, (תהלים לג) וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם.
וּבְאֲלִין אֶת־קִין וְסִדֵּר מְזֻמְרֵי תוּשְׁבְּחַתִּיהּ בְּיוֹמָא,
וְאֶת־עֲרְבוּ בְּשִׁלְהוּבֵי אֶשָׁא. וְאִינּוֹן גְּדוּדֵי
חִיילִין, אֲמַרִּין שִׁירְתָּא בְּיוֹמָא, תוּשְׁבְּחָן בְּצַפְרָא, וּזְמִירָן
בְּרַמְשָׁא. כַּד מְטִי לִילִיא, כְּלָהּ פִּסְקֵי שִׁירְתָּא. לְעֵילָא

מִנִּייהוּ, גְּדוּדֵינ דְּאִשָּׁא, בְּשִׁלְהוּבָא תִּקְיָה, קִיִּימִין וּמְרִיחִין
אִשָּׁא דְּאִכְלָא, וְאֶהְדְּרִי לְאַתְרֵיהוּ.

וְאִית בְּסִטְרָא אַחְרָא, דְּתֵהוּמִין סִלְקִין אֵלִין עַל אֵלִין.
וְאִית תְּהוּמָא עֲלָאָה, וְתֵהוּמָא תַּתָּאָה, וּבְכֻלְהוּ
שָׂאֲרֵן מְאָרִיהוֹן דְּדִינִין מִסִּטְרָא דְּדִינָא קִשְׂיָא. וְאִית בְּגוּ
סִטְרָא דְּתֵהוּמָא תַּתָּאָה, שְׁלֵהוּבֵן דְּאוּקְדִין זִיקִין נוֹרִין,
מִמְנָן עַל דִּינִין דְּעֲלָמָא, לְאוּקְדָא לְחֵיבֵיָא בְּנוֹרָא,
דְּנִגְדֵי מֵהֵהוּא נְהַר דִּינּוֹר. וְכֻלְהוּ אִשָּׁא, וְחִיזוּ דְּלֵהוֹן אִשָּׁא
דְּלֵהִיט, וְקִיִּימִין בֵּין עֲלָאי וְתַתָּאי.

וְכֹד תִּנְנָא דְּמִדְּבַחָא סְלִיק, מִתְּעַבְרֵן וְסִלְקִין מֵהֵהוּא
דְּרָגָא, דְּקִיִּימִין לְשִׁיצָאָה וְלְאוּבָדָא, וְהֵהוּא נְגִידוּ
דְּאִשָּׁא תִּקְיָפָא דְּנְהַר דִּינּוֹר, דְּאִיְהוּ תִּקְיָה וְעֲלָאָה, אֶהְדְּר
לְאַתְרֵיהוּ. וְכֻלְהוּ, מִתְּהַנְיִין מִתִּנְנָא דְּמִדְּבַחָא, בְּגִין
דְּאַתְתְּקַנְת לְקַבְּלִי ^(ס"א מִדְּבַחָא) מִלְכָּא עֲלָאָה, וּבְגִין כֶּף
מִתְּהַנְיִין מִנִּיהוּ, וְאִינוּן קְרַבִּין לְהַכָּא. וְתִנְנָא אַחְרָא סְלִיק,
וְהָא אוּקְיִמְנָא, לְכָל חַד וְחַד, רְעוּתָא דְּכֻלָּא דְּסִלְקָא
לְעֵילָא, דְּאִיְהוּ נִיִּיחָא דְּרוּחָא, לְגַבֵּי מִלְכָּא קְדִישָׁא.

הָא אַתְמַר, דְּבְּמִדְּבַחָא סִלְקָא וְאַתְחֲזִי אוּרִיא"ל, כְּחִיזוּ
דְּחַד אַרְיָא תִּקְיָפָא, רְבִיעַ עַל טְרַפְיָה. וְהוּוּ חֲמָאן
כְּהַנִּי וְיִשְׂרָאֵל, וְחַדְאֵן, דְּהוּוּ יַדְעִין דְּאַתְקַבֵּל בְּרַעוּא קָמִי
מִלְכָּא קְדִישָׁא. וְאִשָּׁא אַחְרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא נְחִית,

לְקַבֵּל אִשָּׁא תַתָּא, כְּדִין בַּר נֶשׂ אֲזִיל (נ"א דְחִיל) וְאֲזַדְעֹזַע
 קָמִי מְאָרִיָּה, וְתָב בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא.

לְמַלְכָּא דְשִׁדְרוּ לִיה דוֹרוּנָא, וְאֲתִישָׁר קָמִיָּה, אָמַר
 לְעֵבְדִיָּה, זִיל וְטוּל דוֹרוֹן דָּא, דְאִיִּתִיאוּ לִי.
 כִּן אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוּרִיא"ל, זִיל וְקַבִּיל
 דוֹרוּנָא דְבְנֵי מְקָרִיבִין קָמָאִי. כִּמָּה חֲדוּוה מְשִׁתְּכַחִי
 בְּכֹלָא, כִּמָּה בְּסִימוּתָא בְּכֹלָא מְשִׁתְּכַח, כִּד כֶּהֱנָא וְלִיּוּאָה,
 וְהָהוּא דְמְקָרִיב קְרַבְנָא, מְכוּוּנֵי לְקַרְבָּא קְרַבְנָא כְּדָקָא
 יָאוּת, בִּיחודָא שְׁלִים.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (ויקרא ט) וַתֵּצֵא אִשׁ מִלְּפָנַי יי' וַתֹּאכַל עַל
 הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעוֹלָה וְגו'. דָּא אוּרִיא"ל, דְנַחֲתִית בְּחִיזוּ
 דְאִשָּׁא בְּשִׁלְהוּבָא, עַד דְנַחֲתִית לְמַדְבְּחָא, לְקַבֵּל דוֹרוּנָא
 וְאֲתַחֲזִי כְּאֲרִיָּה רַבְרָבָא, רַבִּיעַ עַל קְרַבְנָא.

וְכַד יִשְׂרָאֵל לָא אֲשִׁתְּכַחוּ זַכָּאִין, אוּ הָהוּא דְמְקָרִיב
 קְרַבְנָא לָא קָרִיב כְּדָקָא יָאוּת, וְלָא אֲתַקְבֵּל
 קְרַבְנֵיהּ, הוּוּ חֲמָאן דִּלָּא סָלִיק תְּנַנָּא בְּאַרְח מִישָׁר, וְהוּוּ
 קָם חַד רוּחָא מְנוּקְבָא דְצָפוֹן, וְעָאֵל לְמַדְבְּחָא, וְהוּוּ חֲמָאן
 דִּיּוּקְנָא דְחַד כֶּלְבָּא חֲצִיפָא, רַבִּיעַ עַל קְרַבְנָא. כְּדִין הוּוּ
 יְדַעֵי דִלָּא אֲתַקְבֵּל בְּרַעוּא הָהוּא קְרַבְנָא.

לְמַלְכָּא דְשִׁדְרוּ לִיה דוֹרוֹן, חֲמָא לִיה מַלְכָּא דִּלָּאוּ אִיהוּ
 כְּדָאִי לְקַרְבָּא קָמִיָּה, אָמַר מַלְכָּא, אָסִיקוּ הָהוּא

דוֹרוֹנָא, וְהָבוּ לִיהָ לְכֻלָּבָא, דְּלָאוּ אִיהוּ פְּדָאֵי לְאַעֲלָא
 קַמָּאֵי. כִּף בְּשַׁעֲתָא דְקַרְבָּנָא אֶתְקַרִּיב, וְלֹא אֶתְקַבֵּל
 בְּרַעְוָא, דוֹרוֹנָא לְכֻלָּבָא אֶתְמַסֵּר. וּבְגִין כִּף הוּוּ חֲמָאן,
 דִּיּוֹקְנָא דְכֻלָּבָא עַל גְּבִי מַדְבַּחָא.

תָּא חֲזִי פְּתִיב (דף ל"ג ע"א) (ויקרא ט) וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי יי' וַתֹּאכַל
 עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעוֹלָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דָּא
 אֹרִיא"ל, דְּאֶתְחֲזִי בְּשִׁלְהוּבֵיתָא דְאַשָּׁא עַל מַדְבַּחָא, כְּמָה
 דְּאֶתְמַר רַבִּיעַ עַל קַרְבָּנָא. וּכְדִין חֲדוּתָא הוּוּ בְּכֻלָּא,
 דְּהָא אֶתְקַבֵּל בְּרַעְוָא, כְּמָה דְכֹתִיב, וַיֵּרָא כְבוֹד יי' אֶל
 כָּל הָעָם. וְאִי לָא הוּוּ עַרְבוּבֵיָא דְבְנֵי אֶהֱרֹן, מִן יוֹמָא
 דְּנַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא אֶשְׁתַּכַּח רַעְוָא חֲכִי לְעִילָא
 וַתִּתָּא.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא לְשָׂרוּף קְדָשִׁים בְּאִשׁ. וְאַבְתְּרִיהּ וְהַנּוֹתֵר מִבְּשַׂר הַזֶּבֶחַ
 בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּאִשׁ יִשְׂרָף. תְּנַאֲזִין וְאַמּוֹרָאִין. בְּסַתְרֵי
 תוֹרָה, אִית קְדָשׁ, וְאִית קְדָשִׁים, וְאִית קְדָשׁ קְדָשִׁים. מַה הַנָּאָה
 אִית לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ בְּקְדָשִׁים דְּאֶתְקוּדוּ. אִי תִימָא בְּגִין
 יַעֲחֹק, דְּבְשַׁעֲתָא דְיִשְׂרָאֵל בְּעָקוּ, סְלִיק אֶפְרוּ שֶׁל יַעֲחֹק קַמִּיָּה,
 דְּאִי חֲזִיבִין שְׂרִיפָה אֶשְׁתַּזִּיבוּ בְּגִינֵיהּ. הָאִי לְדַרְשָׁא אִיהוּ. וְאִי
 תִימָרוּן בְּגִין (צְדִיקָא) (נ"א וְאִי בְּגִין) בְּנֵי אֶהֱרֹן דְּהוּוּ שְׂרִיפַת קְדָשִׁים,
 דְּכֹתִיב בְּהוּן וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי יי' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיּוֹמְתוּ.
 וּמִיתְתַּהוּן בְּפָרָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׂרִיפַת קְדָשִׁים, אֹנֶף דָּא לְדַרְשָׁא
 קָא אֶתִּי.

אֵלֶּא, תִּלְת אַשִּׁין בְּשֶׁרְנָא: אֵשָׁא חוּרָא, וְאֵשָׁא אוּכְמָא, וְאֵשָׁא
 תְּכַלְתָּא. לְקַבְּל: תּוּרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. לְקַבְּל: כְּהֵן,
 לִוִי, וְיִשְׂרָאֵל. וְתַכְלֵת אִיהִי שְׂכִינְתָּא, קְרִיבָא לָן, וְאִיהִי אַחֲדָא
 בְּאִינוּן פְּתִילוֹת, בְּכַנְפֵי מְצוּה, דְּאִתְמַר בְּהוּן וְעָשׂוּ לְהֵם צִיעִית.
 וְהֵאִי תַכְלֵת דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא, אִיהִי דִינָא, דְּאִכִּילַת קְרַבְנִין
 וְעֶלְוִין.

אִי אַשְׁכַּחַת בְּנֵי נֶשָׂא, דְּאִינוּן עֵצִים יְבֻשִׁים, כְּגוּוּנָא דְּאִינוּן
 פְּתִילוֹת יְבֻשִׁין, בְּלֵא מְשָׁחָא, דְּאִיהִי אוּרִייתָא רַחֲמֵי, אִיהִי
 לִוִן (דְּלִידוּנִין) שְׂרִיפָה, וְאוּקִידַת לִוִן. וּבְגִין דְּעַמֵי הָאָרֶץ אִינוּן בְּעִירָן,
 כְּמָה דְּאוּקְמוּה דְּאִינוּן שְׂקִין. תַּכְלֵת, דְּאִיהִי אַדְנִי, אוּקִידַת לִוִן,
 בְּגִין דְּקְרַבִין לְגַבְהָ עִם שְׂרִין, דְּאִיהִי יֶצֶר הָרַע, זֵר, הֵדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (בְּמַדְבָּר ג) וְהָזֵר הַקָּרֵב יוֹמֵת.

וְאִי בְּמִיתְתְּהוּן חוּרִין בְּתִיּוּבְתָא, (נ"א כד שְׁחִיט לִוִן מִלְּאָךְ הַמָּוֶת מִיכָאֵל)
 מִלְּאָךְ מִיכָאֵל דְּאִיהִי בְּהָנָא רַבָּא, אַרְיָה דְּאִכִּיל קְרַבְנִין,
 נְחִית עֲלֵיהֶו, לְקַרְבָּא לִוִן קְרַבְנָא קְדָם י"י.

וְקָדָם דְּתַפּוּק נְשַׁמְתִּיה, מִתּוּדָה בְּכַמָּה וְדוּוִיין, וְכַד נְפִיק נְשַׁמְתִּיה
 הוּא הָוָה מִתְּפּוּוּן לְגַמּוֹר אֵת הַשֵּׁם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּבְרוּךְ
 שֵׁם, לְקַרְבָּא נְשַׁמְתִּיה מְאֵנָא (נ"א קְרַבְנָא) לְשֵׁם יְהוָה, וְצָרִיךְ
 לְמִתּוּדָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְקַבְּלָא לְקַרְבָּא ה' בְּשִׁמְיָה,
 דְּאִכִּיל וְשַׁעֲי, וְלֹאֲחַזְרָה בְּתִיּוּבְתָא לְגַבֵי יְהוָה, אַהֲיָה כְּחוּשְׁבָן
 מ"ב. דְּאַדְנִי קְרִינָא לִיה דִּינָא דְּמִלְּכוּתָא דִּינָא.

וּיְכוּוֹן בְּשִׁמָּא מְפָרֵשׁ, דְּאִיהִי יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, בְּלֵב אַחַד. וּבִיָּה
 יַפּוּק רוּחִיה. בְּנַפְשׁ דִּילִיה מְקַבֵּל עֲלִיה מִיתָה וְיִסּוּרִין.

וּבְנִשְׁמַתָּא מוֹדָה בְּכַמָּה וְדוּוִיין וּמִתְחַרֵּט.

בְּנַפְשׁ מְקַבֵּל עֲלִיה מִיתָה שְׁחִיטָה שְׂרִיפָה, וְאִי צָרִיךְ ד' מִיתוֹת

בית דין, דַּאינֹון סְקִילָה שְׁרִיפָה הַרְג וְחִנֵּק, מְקַבֵּל לִיה מַאֲדָנִי
בְּנֶפֶשׁ דִּילִיה. וּבְנִשְׁמָתִיה מוֹדָה בְּכַמָּה וִידוּיִין, וְחוֹזֵר בְּתִיּוּבָתָא
לְגַבֵּי אֱהִי"ה, דְּאֶחִיד בְּתֵרִין שְׁמָהֶן, יְהוָה יְהוָה.

בְּמַחְשַׁבְתִּיה יְכוּיִן לְאַפְקָא וְדוּי, וְקַבְּלַת מִיתָה עֲלִיה, בְּלֵב א',
דְּאִיהוּ שְׁמָא מְפָרֵשׁ, בְּגוּוּנָא דָּא יו"ד ה"א וְא"ו
ה"א. (פבד) בִּיה פְּהֵנִים פּוֹרְעִים וּמְשַׁתְּחוּיִם עַל פְּנִיָּהֶם, וְאוֹמְרִים
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. כְּבוֹד, אִיהוּ ל"ב בְּחוּשְׁשָׁן.

וְבִיה הִזָּה מִתְכוּיִן לְגִמּוֹר אֶת הַשֵּׁם. (וְא"ו אִיהוּ א' בְּלֵב).

וְתַנְאִין וְאִמּוֹרָאִין, אִי תִימְרוּן וְכִי עִם הָאָרֶץ מְנָא יָדַע דָּא. אֶלָּא
וְדֹאֵי עִם הָאָרֶץ אִיהוּ פְּשׁוּר, אוֹ שָׂה, אוֹ עוֹ, אוֹ (פָּר) תוֹר,

אוֹ יוֹנָה. מַה בְּעִרְוִן לָא יְדַעֵי אוֹרִייתָא, דְּאִיהִי שֵׁם יְדוּ"ד. הָכִי עִם
הָאָרֶץ, לָא יָדַע. אֶלָּא מִיכָאֵל בְּהֵנָּא רַבָּא, אִיהוּ עֵבִיד לִיה עוֹלָה
וְקַרְבָּנָא קָדָם יי', וְאִיהוּ מְכוּוֹן בְּשְׁמָא מְפָרֵשׁ, בְּסִלִּיקוֹ דְּרוּחִיה,
דְּתַפּוּק בְּלֵב אַחַד, בְּגוּוּנָא דְּכַד נְפִיק רוּחָא דְּבַר נֶשׁ בְּכַל לִילְיָא.
וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבְּנָן, שׁוּב יוֹם א' לְפָנֵי מִיתְתָּךְ, דְּבְכַל יוֹם וַיּוֹם
צְרִיד בַּר נֶשׁ לְאַהֲדָרָא בְּתִיּוּבָתָא, וְלִמְסַר רוּחִיה לְגַבֵּיה,

דִּיפּוּק בְּאַחַד, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב, (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי.

וְאִם הוּא תַלְמִיד חֲכָם, עֲלִיה אֶתְמַר (משלי יב) יוֹדַע צַדִּיק נֶפֶשׁ
בְּהִמְתּוֹ דְּלִית חֲכָם, כְּמוֹ פְּהֵנָּא. כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ הַרוּעָה

לְהַחֲכִים יְדָרִים. וְאִם תַּלְמִיד חֲכָם הוּא, צְרִיד שְׂיֵהָא בִּיה חֲסֵד,
וְעִם י' דְּאִיהוּ חֲכָמָה, חֲסִיד. וּמֵאן (דף ל"ג ע"ב) דְּלִית בִּיה חֲכָמָה, לָאו

אִיהוּ חֲסִיד. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ, וְלֹא עִם הָאָרֶץ חֲסִיד. וְאִי אִית
בִּיה ה', חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, דְּאֶתְיֵיהִבוּ מִשְׁמַאֲלָא, אֶתְקַרֵּי

גְּבוּר בְּתוֹרָה, וִירָא חֲטָא. וְאִי אִיהוּ בּוֹר, אֶתְמַר בִּיה, אִין בּוֹר
יִרָא חֲטָא.

וּמֵאֵן דְּזָכִי לְתַפְאֶרְתָּ, דְּאִיהוּ ו', וְאִיהוּ חָכָם מִבֵּין בְּתוֹרָה וִירָא
 חֲטָא, יָרִית מַלְכוּתֵיהָ, דְּאִיהוּ ה"א, מְצוֹת הַמֶּלֶךְ, אִי עָבִיד
 פְּקוּדֵי מַלְכָא. בֵּיזָן דְּזָכִי לְשֵׁם יְהוָה, זָכִי לְשֵׁמָא מְפָרֵשׁ דְּאִתְקָרִי
 אָדָם, וְדָא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. בְּהֵוּא זְמָנָא שְׁלִיט עַל גּוֹפֵיהָ,
 דְּאִיהוּ שׁוֹתְפוֹ דְּנַפְשׁ הַבְּהֵמִית. וְרוּחַ הַבְּהֵמִית דְּבִנְפֵשׁ הַבְּהֵמִית
 עֲשִׂית הַבְּלִי עֲלֵמָא, רוּחַ מְמַלְלָא בְּהַבְּלִי עֲלֵמָא (נְשֻׁמָה דְּבַהּ כָּל
 הַרְהוּרִין וּמִחֲשׁוֹבוֹת דְּהַבְּלִי עֲלֵמָא). וְתַלְמִיד חָכָם שְׁלִיט עַלֵּיהוּ.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיֵּרְדוּ בְדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם
 וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ. מֵאִי וּבְכָל הָאָרֶץ. דָּא גּוֹפָא, עוֹלָם
 קָטָן, וְדַחְלִין מְנִיָּה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ט) וּמוֹרָאכֶם
 וְחַתְכֶם. מְסַטְרָא דִּימִינָא, שְׁלִיט עַלֵּיהוּ, בֵּיה וַיֵּרְדוּ, כְּמָה דְּאִתְּ
 אָמַר, (תהלים עב) וַיֵּרְדֵּ מַיִם עַד יָם. מְסַטְרָא דְשִׁמְאָלָא, דַּחְלִין מְנִיָּה,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב וּמוֹרָאכֶם וְחַתְכֶם. וְעַלֵּיהָ אִתְמַר, יוֹדַע צְדִיק
 נַפְשׁ בְּהֵמָתוֹ.

בְּתַר דְּאִיהוּ צְדִיק, לֹא יְהִיב לִיה שְׂכַר מְצוֹת, לִית לִיה אֲנָרָא
 בְּעֲלֵמָא דָּא, וְלֹא מְזוֹנָא לְבַעֲיָרָן דְּעֵנִי חָשׁוּב כְּמַת. אִיהוּ עַם
 שְׂכִינְתָא בְּקַבֵּיעוּ דִּילָה עֲמָה עַל כֹּלָא.

(דברים ד) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא. הָאִי אֵשׁ, צְרִיךְ לִיה תְּמִיד
 עֲמָה, דְּלִית לִיה כְּבִיָּה, דְּאִיהוּ אָכִיל כָּל קַרְבָּנֵין דְּצִלוֹתֵין,
 וּמְלִין דְּאוֹרֵייתָא. דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָא אִיהוּ פְּרָנְסָה דִּילִיָּה, וּבְכָה.
 בְּצִלוֹתֵין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) פְּתַחֵ לִי, פְּתַחֵ לִי,
 בְּצִלוֹתָא דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים נא) אֲדַנִּי שִׁפְתֵי תִפְתַּח, דְּאִיְהִי אַחוּתֵי
 רַעֲיָתִי, וְלִית רַעֲיָתִי אֲלָא פְּרָנְסָתִי, דְּבַה מְתַקְנִין מְאָכְלִין
 דְּקַרְבָּנֵין דְּמַלְכָא בְּנִין קְדִישִׁין, בְּכְמָה מִינֵי מְאָכְלִים, בְּנֵהמָא
 דְּאוֹרֵייתָא.

דְּאִתְמַר בְּהָ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמֵי מִיִּמֵינָא. וּבַחֲמָרָא, דְּאִיהוּ
 יֵינָא דְּאוּרֵייתָא, מִשְׁמָאֲלָא. בְּנִסּוּךְ הַפִּיִם, וַיִּזַּן
 דְּאוּרֵייתָא דְּבִכְתָּב וּבְעַל פִּה, מַעֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, דְּכָלִּיל
 תַּרְוּוּיָהּ. בְּבִשְׂרָא, דְּאִיהִי בִּשְׂר הַקֶּדֶשׁ, בְּכַמְהָ קְרַבְנִין, דְּעָלָה
 אוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין בְּבִשְׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם עֶסְקִינָן. מֵאִי
 מִן הַשָּׁמַיִם. עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא. דְּעָלָה אִתְמַר, וּבִשְׂר מִבְּשָׂרֵי.
 וְדָא בִּשְׂר הַקֶּדֶשׁ, דְּאִדְלִיקַת בְּכַמְהָ שְׁלֵהוּבִין, מִסְטֵרָא דְּגִבּוּרָה
 בְּרַחֲמֵי דְּבַעְלָה, אִתְּוֹקְדַת בְּרַחֲמֵי דְּאִתְּהָבָה בְּקִרְיַאת שְׁמַע,
 בְּרַחֲמֵי דְּיַחְוּדָא, דְּלִילָא וַיּוֹמֵם לָא תְּכַבֵּה. וְחִבְרִיָּא בְּתִיכּוֹן אֵל
 תַּתְּנּוּ דְּמִי לּוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, לְמַהוּי אִיהוּ בְּשְׁלֵהוּבִין
 דְּרַחֲמֵי דְּיַחְוּדִיהָ דְּקִרְיַאת שְׁמַע. לְקִיָּמָא בִּיהָ, אֵשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד
 עַל הַמְּזֻבַּח לֹא תִכְבֶּה. (ע"כ רעיא מהימנא).

רעיא מהימנא

(שייך לעיל ל"ג ע"ב) (פקודי ר"ס) לִית
 מְצוּרַע אֱלֹא הֵהוּא
 דְּאִתְעַבִּיד בְּזִבּוּתָא. דְּחַמְשָׁ
 דְּמִים אֵינּוֹן דְּדָם גִּדָּה
 מִסְאַבִּין, דְּאֵינּוֹן כְּלָהוּ דָם
 טָמֵא. וְהִי דְּמִין דְּכִיָּין. וּמֵאֵן
 דְּאֵעֲבַר עֲלֵיהּ, כְּאֵלוּ אֵעֲבַר
 עַל עֶשֶׂר דְּבִרּוֹת, דְּאֵינּוֹן כְּלָל
 תַּרִּי"ג פְּקוּדִין.

וְשִׁפְחָה יֵצֵר הָרַע אִיהִי מְלִיאָ
 מוּמִין. וּבְגִין דָּא,
 (ויקרא כא) כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא
 יִקְרַב. וּבְגִין דָּא, כְּהֵנָּא לֹא

תָּא חֲזִי, אֵף עַל גַּב דְּבִנֵי
 אֶהְרֹן מִיתוּ בְּהֵיא
 שְׁעֵתָא, יָאוּת הָוּה בְּכַמְהָ
 גְּוּוּנִין. חֲדָא, דְּלֹא הָוּה
 שְׁעֵתָא דְּקִטְרַת, דְּהָא קִטְרַת
 לֹא סִלְקָא, אֱלֹא בְּזִמְנִין
 יִדִיעֶן, דְּכְתִיב (שמות ל)
 וְהַקִּטִּיר עָלָיו אֶהְרֹן קִטְרַת
 סַמִּים בִּבְקָר בִּבְקָר. וְאִמְתִּי
 בְּהִטִּיבוּ אֶת הַנְּרוֹת וְגו'
 לֹא שְׁתַּכְחָא שְׁמֹן וְקִטְרַת
 כְּחֲדָא. וְכְתִיב וּבַהֲעֵלוֹת

אֶהְרֹן אֶת הַנְּרוֹת בֵּין
הָעַרְבִים יִקְטִירָנָהּ וְגו'.

וּבְזִמְנֵי אֵלֶיךָ אֶתְקַרְבֵּנִי,
וְלֹא בְזִמְנֵי
אַחֲרָי, כִּי בְזִמְנֵי דְמוֹתֵיךָ
שָׂרִי אֶבְעֵלְמָא, כְּמָה דְאֶעְרַע
דְּכְתִיב (במדבר יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל אֶהְרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה
וְתֵן עָלֶיךָ אֵשׁ וְגו'. וּבְנֵי
אֶהְרֹן לֹא קָרִיבוּ בְשַׁעֲתָא
דְּשַׁמֵּן וּקְטֹרֶת מִשְׁתַּכַּחֵי
כַּחֲדָא.

וְעוֹד דְּדַחֲקוּ שַׁעֲתָא בְּחַיֵּי
דְּאִבּוּהוֹן. וְעוֹד דְּלֹא
אֲנָסִיבוּ, וְהוּוּ פְּגִימִין, (דף ל"ד
ע"א) דְּמֵאן דְּלֹא אֲנָסִיב, פְּגִים
הוּא, וְלֹא הוּא כְּדָא
לְאֶשְׁתַּכַּח בְּרַכָּאן בְּעֵלְמָא
עַל יְדוּי, עֵלּוּי לֹא שְׂרִיין,
כָּל שְׁכַן עַל יְדוּי לְאַחֲרִים.
וְעוֹד, דְּהָא תַּנּוּ רֵוּי חֲמֵרָא

הוּוּ עֲרִיד לְקַרְבָּא לְגַבֵּי מֵאן
דְּאִית בֵּיה מוּמָא, מְכַל
מוּמִין דְּעֵלְמָא. בְּגִין
דְּמִטְרוּנִיתָא אֶתְמַר בְּה, (שיר
השירים ד) כְּלָד יִפֶּה רַעֲיָתִי
וּמוֹם אֵין בְּדִי. הֵכִי לֹא עֲרִיד
לְקַרְבָּא לְגַבֵּי מֵאן דְּאִית
בֵּיה מוּם, וְאוּף הֵכִי לֹא
עֲרִיד לְמַקְרַב לְגַבֵּי זָר (במדבר
א) וְהָזָר הַקָּרֵב יוֹמֵת וְהַיֵּינוּ
מִמּוֹזָר, מוּ"ם זָר. מוּם
נּוֹקְבָא, זָר זָכָר. וּבְגִין דְּאִ
מְנִי. (ויקרא יח) וְאֵל
אִשָּׁה בְּנִדַת טוּמְאָתָהּ לֹא
תִקְרַב וְעַל אֵינוֹן דְּקָרִיבִין
לָהּ, כְּתִיב בְּהוֹן וַיִּקְרִיבוּ
לְפָנַי יְיָ אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא
צִוִּיתִי אֹתָם וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנַי
יְיָ. (ל"ד ע"א) וַתֹּאכַל אֹתָם
וַיָּמוּתוּ.

וּקְרַבֵּן דְּאֶתְנוּן אֵינוֹן, י'
בְּאִישׁ, ה' בְּאִשָּׁה, ו'
בִּבְנֵי חֲתָן, ה' בְּכֶלֶה. וּכְפָא
אִיהוּ מֵאן דְּאֶקְרִיב אֶתְנוּן
דְּיְהוּדִי, בֵּיה וּבְאֶתְתִּיה

וּבְבִרְיָהּ וּבְבִרְתִּיהָ, בְּקִדּוּשָׁהּ
וּבְבִרְכָהּ בְּנִקְיוֹ בַּעֲנוּהָ
וּבְבִשְׁת פָּנִים בְּכָל מְדוּת
טָבִין דְּכִתְיָבִין עַל מְאִרֵי
מִתְנִיתִין.

וּמִתְחַמְמִין בְּאִשֵּׁין קְדִישֵׁין,
דְּאִישׁ וְאִשָּׁה דְּאֵינוּן אִישׁ,

עוֹלָה וְיִזְרָד, אִישׁ קֹדֶשׁ דְּעֵצֵי הַמַּעֲרָכָה, דְּאֵינוּן עֵצֵי הַקֹּדֶשׁ אַבְרִין
קְדִישֵׁין, וְאִישׁ שֶׁל גְּבוּהָ נְחִית, דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים, וּבְגִין תִּרִין
אִשֵּׁין אֵלִין אָמַר נְבִיא, (ישעיה כד) בְּאִוְרִים כִּבְדוּ יְיָ. דְּאֵינוּן אִשֵּׁין
דְּשִׁכְיִנְתָּא, דְּבִהָ כְּתִיב (דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אִישׁ אוֹכְלָהּ הוּא.

וְאֵינוּן אִישׁ עֲלָאָה כִּפְסֵא רַחֲמִים. אִישׁ תַּתְּאָה כִּפְסֵא דִין. וְאֵינוּן בִּינָה
וּמְלָכוּת מְלָכוּת אִישׁ עוֹלָה. בִּינָה אִישׁ יִזְרָד. יְהוֹ"ה, עֲמוּדָא
דְּאִמְצָעִיתָא, אָחִיד בְּתַרְוּוּיָהּ. בִּינָה יְהוֹ"ה מְלָכוּת.

תַּתְּאָרְת כִּד אָחִיד לוֹן, שְׂרִיא עֲלִיהָ חֲכָמָה, דְּבִיהָ כ"ח מ"ה. מ"ה:
אִיהוּ יוֹ"ד ה"א וְא"ו ה"א. כַּח דִּילִיהָ, יוֹ"ד וְא"ו דְּל"ת.
ה"א אֶלְ"ף. וְא"ו אֶלְ"ף וְא"ו. ה"א אֶלְ"ף. וּכְלָהּ מ"ב אֶתְוּוֹן,
מִשְׁתַּכְּחִין בְּפִר נֶשׁ וּבְאֶתְתִּיהָ וּבְכַנּוּי, וּבְגִין דָּא לִית בֵּר נֶשׁ
שְׁלִים, אֶלָּא בְּבִן וּבֵת. וּמֵאן דְּלִית לִיהָ בֵּן דְּאִיהוּ ו', אֶסְתַּלַּק י'
מִיָּנִיהָ. וּמֵאן דְּלִית לִיהָ בֵּת, דְּאִיהִי ה', אֶסְתַּלַּק ה' עֲלָאָה, דְּאִיהִי
אם, מֵן בֵּת זוּגִיָּה. דְּאֶתְוּוֹן לָא שְׂרִיין דָּא בְּלֵא דָּא. וּבְגִין דָּא,
בְּאִישׁ וְאִשָּׁה בֵּן וּבֵת, דְּאֶתְעַבִּידוּ בְּדָקָא יְאוּת, שְׂרִיא עֲלִיהוּ
יְהוֹ"ה, וְאֶתְקַרְיָאוּ (שם י"ד) (ס"א בְּנִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דְּכִתְיָב) (דברים

(ד) בְּנִים אַתֶּם לִידוֹן"ד אֱלֹהֵיכֶם. (ע"כ רעיא מִהִימְנָא).

הוּ, וּבְגִין כֶּךָ, וְתִצָּא אִשׁ
מִלְּפָנַי יְיָ וְתֹאכַל אוֹתָם וְגו'.

דְּהָא קְטֹרֶת חֲבִיב הוּא
מִכְּלָא, וְחֲדוּתָא דְּעֲלֵאִין
וְתַתְּאִין, וּכְתִיב (משלי כז) שֶׁמֶן
וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לֵב.

(ויקרא ז) זֹאת מִשְׁחַת אֶהְרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
 זֹאת וּדְאֵי מְשִׁיחוֹתָא דְאֶהְרֹן. דְּהָא אֶהְרֹן אֲתַמְּשַׁח,
 וְאֵייתִי מִמְּשַׁח רַבּוֹת עֲלָאָה מֵעִילָא, וְנָגִיד לִיה לְתַתָּא.
 וְעַל יְדָא דְאֶהְרֹן אֲתַמְּשַׁח, מִמְּשִׁיחַתָּא קַדִּישָׁא
 לְאֲתַבְּרָכָא, וְעַל דָּא זֹאת מִשְׁחַת אֶהְרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו וּדְאֵי.
 רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (מלכים ב, ד) וַיֹּאמֶר אֵלֶיָּה אֲלִישַׁע מַה
 אַעֲשֶׂה לָּךְ הַגִּידִי לִי מַה יֵּשׁ לָךְ בַּבַּיִת. מִהֲכָא
 אוֹלִיפְנָא, דְּלִית בְּרַכָּתָא שְׂרִיא בְּפִתּוּרָא רִיקְנִיא, וְעַל
 מְלָה רִיקְנִית. וְתֹאמַר אֵין לְשַׁפְּחָתְךָ כֹּל בַּבַּיִת כִּי אִם
 אֲסוּדָ שָׁמֶן. אָמַר לָהּ, וּדְאֵי סִיּוּעָא דְנִיּוּסָא הוּא, דְּהָא
 וּדְאֵי בְּאֲתַרִּיהּ הוּא, וּמִתַּמָּן בְּרַכָּאן נַפְקִין וְשְׂרִיין. מַה
 כְּתִיב הֵם מְגִישִׁים אֵלֶיָּה וְהִיא מוֹצֶקֶת. וְהִיא מוֹצֶקֶת סְתָם.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, וַיַּעֲמֹד הַשָּׁמֶן, כְּמָה דְאִוְקָמוּהָ, דְכְּתִיב,
 (ישעיה ה) בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֶן. וְכְתִיב (שיר השירים א) שָׁמֶן תּוֹרֵק
 שָׁמֶךְ, לְאַחֲזָאָה דְּהָא מִהָאֵי שָׁמֶן, נִגִּידִין בְּרַכָּאן עַל יְדָא
 דְכֻהֲנָא, וְכֻהֲנָא נִגִּיד לְהוּ לְתַתָּא, וְאֲמַשַׁח (ס"א וְאֲתַמְּשַׁף)
 לְהָאֵי זֹאת, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב זֹאת מִשְׁחַת אֶהְרֹן וּמִשְׁחַת
 בְּנָיו, וְכְתִיב (תהלים קלג) כַּשָּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ, וְהָא
 אֲתַמַּר.

(ויקרא ח) קַח אֶת אֶהְרֹן וְאֶת בְּנָיו אִתּוֹ וְאֶת הַבְּגָדִים. רַבִּי
 חֵיִיא פָּתַח (תהלים לו) כִּי עֲמַךְ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרֶךְ נְרָאָה

אֹר. כִּי עֵמֶךָ מְקוֹר חַיִּים, דָּא שְׁמֵן עֲלָאָה, דְּנִגְיֵד וְלֹא פְּסִיק לְעֲלָמִין, דְּשִׁרְיָא בְּגוּ חֲכָמָה עֲלָאָה דְּכֻלָּא, הִדָּא הוּא דְּכֻתִּיב כִּי עֵמֶךָ, עֵמֶךָ שִׁרְיָא, וְלֹא מִתְּפַרְשָׁא מִנְךָ לְעֲלָמִין, בְּחֻבִּיבוּתָא דְּכֻלָּא. מְקוֹר חַיִּים, בְּגִין דְּהִיא מְקוֹרָא וּמְבוּעָא דְּחַיִּים, לְאַפְקָא חַיִּים לְאַיִלְנָא עֲלָאָה, וְלֹא אֲדֻלְקָא בּוּצִינִין. וְעַל דָּא הֵהוּא אִילְנָא אֲקָרִי עֵץ חַיִּים, אִילְנָא דְּנִטִיעַ וְאַשְׁתְּרִשָׁא בְּגִין הֵהוּא מְקוֹרָא דְּחַיִּים.

וְעַל דָּא בְּאוּרְךָ נִרְאָה אֹר. בְּאוּרְךָ: דָּא אֹר דְּגִנִּיז לְצַדִּיקֵיָא לְזִמְנָא דְּאַתִּי, דְּכֻתִּיב, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. וּמִהֵהוּא נִהִירוּ זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְאַנְהָרָא (דף ל"ד ע"ב) לְעֲלָמָא דְּאַתִּי.

דְּבַר אַחַר כִּי עֵמֶךָ מְקוֹר חַיִּים וְגו', דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַיְהוּ אִילְנָא עֲלָאָה בְּמִצִּיעוֹת גִּנְתָּא, דְּאַחֲד לְכָל סְטָרִין. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּאַחֲד בֵּיהּ הֵהוּא (נ"א בְּהֵהוּא) מְקוֹר חַיִּים, וְאַעֲטַר לִיהּ בְּעֵטְרִין עֲלָאִין סְחָרְנִיהּ דְּגִנְתָּא. כְּאַיְמָא דְּמַעֲטָרָא לְבָרָה עַל כֻּלָּא, הִדָּא הוּא דְּכֻתִּיב, (שיר השירים ג) צִאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן וְגו'. וּבְגִין כֶּךָ כִּי עֵמֶךָ מְקוֹר חַיִּים, וְעַל דָּא בְּאוּרְךָ נִרְאָה אֹר.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כִּי עֵמֶךָ מְקוֹר חַיִּים, דָּא כְּהֵן גְּדוּל לְעֵילָא, לְקַבְּלִיהּ כְּהֵן גְּדוּל לְתַתָּא. בְּגִין כֶּךָ, אֲנִגְיֵד כְּהֵנָּא מִשַׁח רַבּוֹת עֲלָאָה קְדִישָׁא לְתַתָּא, וְאַדְלִיק בּוּצִינִין

לְעֵילָא. דְּכֵהֵן גְּדוּל שְׁלִים בְּשְׁלִימוֹ דְּזוּ יוּמִין עַלְאִין,
וּלְאַתְעֵטְרָא עַל כֻּלָּא.

לְקַבֵּל דָּא ז' יְמֵי מְלוּאִים, לְכַהֲנָא דְלִתְתָא, לְאַשְׁתַּכַּחַא
כֻּלָּא כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא. וְעַל דָּא יְמֵי מְלוּאִים
אַקְרוּן: יוּמֵי אֲשֻׁלְמוּתָא. בְּגִין דִּישְׁתַּלִּים כְּהֵנָּא בְּשָׂאָר
יוּמִין אַחַרְנִין, לְאַשְׁלֵמָא ז' כַּחְדָּא. וְאַלִּין יְמֵי מְלוּאִים
אַקְרוּן, בְּגִין דְּאַתְאַחַדֵּן שָׂאָר אַחַרְנִין בֵּיהּ. מַאי קָא
מִיִּירִי. דְּכַד כְּהֵנָּא אַתְעַר, כֻּל שָׂאָר אַחַרְנִין מִתְעַרִין
עִמֵּיהּ.

וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב וּמִפְתַּח אֶהֱל מוֹעֵד וְגו', עַד יוֹם מְלֵאת
וְגו'. ז' יוּמִין וְדַאי, כְּדִין אַתְעֵטְר כְּהֵנָּא לְתַתָּא
בְּכֻלָּא, כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא. בְּגִין דְּבִשְׁעַתָּא דְכַהֲנָא דְלִתְתָא
אַתְעַר, כֻּלָּא יִתְעַרוּן עַל יְדֵיהּ לְעֵילָא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן בְּרַכָּאן
לְעֵילָא וְתַתָּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, מַאי שְׁנָא דְמִשַּׁח מִשֶּׁה לְאַהֲרֹן. אֵלָּא,
בְּגִין דְּאִיהוּ בְּרָא דִּיהֵהוּא (ס"א אַחִיד בְּהֵהוּא) אֲתַר מְקוּרָא
דְּחַיִּי. וּכְתִיב (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לְיַמִּין מִשֶּׁה זְרוּעַ תַּפְאֲרָתוֹ.
וּמִשֶּׁה שְׁמִשׁ כֻּל אֵינּוֹן ז' יְמֵי מְלוּאִין, לְאַשְׁרָאָה כֻּלָּא
עִמֵּיהּ דְּאַהֲרֹן.

רַבִּי חֲזַקְיָה הוּוֹה יְתִיב קָמִי דְרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לֵיהּ, כַּמָּה
נְהוּרִין אַתְבְּרִיאוּ עַד לָא אַבְרִי עַלְמָא. אָמַר לֵיהּ ז'.

וְאֵלֵּינִי אֵינּוֹן: אֹר תּוֹרָה. אֹר גִּיהֶנָּם. אֹר גֵּן עֵדֶן. אֹר
כֶּסֶף הַכְּבוֹד. אֹר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אֹר תְּשׁוּבָה. אֹרוֹ שֶׁל
מֹשִׁיחַ. וְאֵלֵּינִי אֶתְבָּרִיאוּ עַד לָא אֶתְבָּרִי עַלְמָא. וְ נְהוֹרִין
בוֹצִינִין אֶתְאַחַדוּ בֵּיה בְּאַהֲרֹן, וְהוּא אֲדִלִיק בּוֹצִינִין
מֵעֵילָא לְתַתָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח (קהלת א) הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפֶר וְהַכֹּל שָׁב אֶל
הָעֶפֶר. הָא תְּנִינֵן, הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפֶר, אֲפִילוּ גִלְגֹּל
חֲמָה. מֵאֵן הָעֶפֶר. הֵהוּא דְשָׂרִי תַחֲת פּוֹרְסֵי יִקְרָא
קְדִישָׁא.

בְּסִפְרָא דְבִי רַב יִיסָא סָבָא, הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפֶר, אֶתֶר
דְּכִנְיֵשׁ לְכֹלָא, מְלִמַּד, דְּנִפְקוּ שְׁבִילֵין לְהֵאִי
סִטְרָא וְלְהֵאִי סִטְרָא, וְאֶתְכַנְשׁוּ לְאַנְהָרָא, כְּעֶפְרָא דָּא
דְּזִרְקִין לָהּ לְכֹל עֵבֶר. וְעַל דָּא הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפֶר, וְהַכֹּל
שָׁב אֶל הָעֶפֶר וְדָאִי.

אֶלָּא מִן הָעֶפֶר, דְּבִי מִקְדָּשָׁא קְדִישָׁא. וְהֵאִי עֶפֶר
מֵעֶפְרָא עֲלָאָה, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (איוב כח) וְעֶפְרוֹת
זָהָב לוֹ. כְּמָה דְּאֶשְׁתַּכַּח עוֹבְדָא לְתַתָּא, הָכִי נִמִּי הוּא
לְעֵילָא כְּגוֹוְנָא דָּא. וְאוֹקִימְנָא עֶפֶר, עֶפֶר דְּבִי מִקְדָּשָׁא.
דְּעֲלָמָא דָּא בְּה' אֶתְבָּרִי. וְעַל דָּא, אֲפִילוּ גִלְגֹּל חֲמָה.
כְּמָה דָּאֵת אָמַר, אֵלָה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם,
בְּה' בְּרָאָם. וּבְגִינֵי כֶּף, הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפֶר. מֵאֵן עֶפֶר.
הֵהוּא דְשָׂרִי תַחֲת פּוֹרְסֵי יִקְרָא קְדִישָׁא.

כְּתִיב (שיר השירים ד) **כָּלֶךְ יִפְהַ רְעִיתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ. כָּלֶךְ יִפְהַ רְעִיתִי, דָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. וּמוֹם אֵין בָּךְ, אֵלוֹ סִנְהֶדְרִין דְּאֵינּוֹן לְקַבִּיל שְׁבַעִין וּתְרִין שְׁמָהּ. ע' נֶפֶשׁ דְּנַחְתּוֹ עִם יַעֲקֹב, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּלָּא. וְעַל דָּא אֵין בּוֹדְקִין מִן הַסִּנְהֶדְרִין וְלִמְעָלָה.**

תַּנּוּן, כְּתִיב (שמות יט) **וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכְת כְּהֲנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ. מֵאֵן מִמְּלַכְת כְּהֲנִים. כְּמָה דְאַתְ דְּאִמְר, זֹאת מִשְׁחַת אֶהְרֹן וּמִשְׁחַת בְּנָיו, דְּכַד אֶתְבְּרַכָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל עַל יְדָא דְכַהֲנִי, כְּדִין אֶתְקַרֵי עַל שְׁמִיּהוֹן, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב מִמְּלַכְת כְּהֲנִים.**

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, תָּא חֲזִי, מַלְכוּת כְּהֲנִים לָא אֶקְרִי, אֲלָא מִמְּלַכְת, דְּאִמְלִכוּ לָהּ כְּהֲנִי, וְעַבְדוּ לָהּ (גבירתא) **גְּבוּרְתָא עַל כָּלָּא. אֲבָל מַלְכוּת כְּהֲנִים לָא אֶקְרִי, דְּהָא מִן הַשָּׁמַיִם אֶקְרִי מַלְכוּת, מַלְכוּת שָׁמַיִם וְדָאִי. וְהָכָא מִמְּלַכְת, כְּמָה דְאַתְ דְּכַהֲנִי אִמְלִכוּ לָהּ, וּמַחְבְּרָאן לָהּ בְּמַלְכָּא, וּכְדִין הִיא מִמְּלַכְת, עַל כָּל גְּנֻזֵי מַלְכָּא. מִמְּלַכְת עַל כָּל זֵינֵי מַלְכָּא. (דף ל"ה ע"א) מִמְּלַכְת בְּעֵלְאִי וְתַתְּאִי. מִמְּלַכְת עַל כָּל עֲלָמָא.**

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּתִיב (עמוס ט) **וְאֶגְדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יִסְדָּה. וְאֶגְדָּתוֹ: כַּד אֶזְדוּג מַלְכָּא לְקַבְּלָהּ, בְּכָל אֵינּוֹן עֲטָרִין קְדִישִׁין, בְּכַנּוּפִיא חַד, כְּדִין וְאֶגְדָּתוֹ כְּתִיב.**

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְאַגְדָּתוֹ: כִּמָּה דָּאֵת אָמַר, (שמות יב)
 וְלִקְחֹתֶם אַגְדָּת אֲזוּב. מֵאֵי קָא מִיִּירִי. דְּכֵד
 מִתְחַבְּרָאן כַּחְדָּא, וְאַתְּבָרְכָא מִנֵּיִהוּ, כְּדִין שְׁלֹטָא עַל
 כְּלָא, וְנִהְרָא לְעֵילָא וְתַתָּא. וְכִלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּכַהֲנָא פִּלְח
 פּוֹלְחָנָא, וְאַקְרִיב קֶרְבָּנָא, וְאַקְטַר קְטֹרֶת, וּמְכוּוֹן מְלִין
 לְקֶרְבָּא כְּלָא כַּחְדָּא. כְּדִין כְּתִיב, וְאַגְדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יִסְדָּה.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כֵּד נָטַל אַהֲרֹן כְּלָא נְטֻלִין עִמִּיהּ, עַד
 דְּאַתְּבָרְכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאַתְּבָרְכָאן עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי.
 כְּדִין כְּתִיב, (תהלים קלה) בְּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַם
 הַלְלוּיָהּ. (תהלים עב) וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ
 אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן.

רַבִּי אֶלְעָזָר הוּא אֲזִיל מִקְפּוֹטְקִיָּא לְלוּד, וְהוּו עִמִּיהּ רַבִּי
 יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה. פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה נא)
 וְאֲשִׁים דְּבַרִּי בְּפִיךָ וּבְצִל יְדֵי כְּסִיתִיךָ וְגו'. תְּנִינֵן, כָּל בַּר
 נָשׁ דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּמִלֵּי דְּאוּרִייתָא, וְשַׁפוּתִיָּה מְרַחֲשֵׁן
 אוּרִייתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲפִיא עָלֶיהָ, וְשְׂכִינְתָּא
 פְּרָשָׁא עָלֶיהָ גְּדַפְּהָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב וְאֲשִׁים דְּבַרִּי
 בְּפִיךָ וּבְצִל יְדֵי כְּסִיתִיךָ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּהוּא מְקִיִּים
 עֲלֵמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי עִמִּיהּ, כְּאֵלוֹ הֵהוּא יוֹמָא
 נָטַע שְׂמִיָּא וְאַרְעָא. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה נא) לְנָטוּעַ
 שְׂמִים וְלִיסוּד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עִמִּי אַתָּה.

מִכָּאן אוֹלֵיפְנָא, דִּישְׂרָאֵל אֶקְרוּן בְּשֵׁמָא דְצִיּוֹן, דְכָתִיב
 וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אַתָּה, וַחֲמִינָא דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל
 אֶקְרִי בְשֵׁמָא דְצִיּוֹן, דְכָתִיב, (ישעיה א) צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה
 וְשָׁבִיָּה בְצַדִּיקָה.

תוּ פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה ח) צוּר תִּעֲוֹדָה חֲתוּם תוֹרָה בְּלִמּוּדֵי.
 צוּר תִּעֲוֹדָה. דָּא סִהְדוּתָא דְדוּד, דְכָתִיב, (תהלים קלב)
 וְעֵדוּתִי זֹו אֶלְמָדָם. צוּר: הִיא קְשׁוּרָא, כְּמֵאן דְקִטְר
 קְטוּרָא בְּאַתְר חַד. חֲתוּם תוֹרָה בְּלִמּוּדֵי. חֲתוּם תוֹרָה:
 חֲתִימָה דְאוּרִייתָא, וְכָל נְגִידוֹ וְרְבוֹ דְנְגִיד מְלַעֲיָלָא, בְּאֵן
 (נ"א בִּין) חֲתִימָה דִּילִיָּה. בְּלִמּוּדֵי. בְּגִין דְתַמְן אֲתַכְנִשׁ רְבוֹ
 וּמִשְׁחָא, בִּין תְּרִין קְיִימִין, דְתַמְן שְׂרִיין, אַתְר כְּנִישׁוֹ דְכָל
 רְבוּת וּמִשְׁחָא דְנְגִיד מְלַעֲיָלָא, לְאַשְׁדָּאָה לִיָּה בְּפוּמָא
 דְאַמָּה, וְלְאַרְקָא לִיָּה בְּהַאי תִּעֲוֹדָה. וְכִדִּין אֲתַקְשֵׁר כְּלָא
 קְשָׁרָא חַד מְהִימְנָא.

תָּא חֲזִי, מַה בִּין אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא, לְנְבִיאִי
 מְהִימְנִי. אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא, עֲדִיפִי
 מְנַבִּיאִי בְּכָל זְמַנָּא. מַאי טַעְמָא. דְּאֵינּוֹן קְיִימִי בְּדַרְגָּא
 עֲלָאָה, יִתִּיר מְנַבִּיאִי, אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא קְיִימִי
 לְעִילָא, בְּאַתְרָא דְּאֶקְרִי תוֹרָה, (נ"א תפארת) דְּהוּא קִיוּמָא
 דְּכָל מְהִימְנוּתָא. וְנְבִיאִי קְיִימִי לְתַתָּא, בְּאַתְר דְּאֶקְרוּן
 נְצַח וְהוּד. וְעַל דָּא (אֶקְרוּן), אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא,

עֲדִיפֵי מִנְבִיאֵי, וְעֲלֵאִין מִנְהוֹן יִתִיר. דְּאֵלִין קִיִּמִין
 לְעֵילָא, וְאֵלִין קִיִּמִין לְתַתָּא. אֵינּוֹן דְּאִמְרֵי מְלִין בְּרוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ, קִיִּמֵי לְתַתָּא מִכְּלָהוּ. (ועל דא)

זְכָאִין אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא, דְּאֵינּוֹן בְּדַרְגָּא
 עֲלָאָה יִתִיר עַל כֻּלָּא. (ועל דא) מֵאֵן דְּלַעֲי
 בְּאוּרֵייתָא, לָא אֲצִטְרִיךְ לָא לְקַרְבְּנִין, וְלֹא לְעֵלוּן. דְּהָא
 אוּרֵייתָא עֲדִיף מִכֻּלָּא, וְקִשּׁוּרָא דְּמַהִימְנוּתָא דְּכֻלָּא. וְעַל
 דָּא פְּתִיב, (משלי ג) דְּרַכִּיָּה דְּרַכִּי נַעַם וְכֹל נְתִיבוּתֶיהָ שְׁלוֹם.
 וְכִתִּיב, (תהלים קיט) שְׁלוֹם רַב לְאוֹהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאֵין לְמוֹ
 מִכְּשׁוֹל.

עַד דְּהוּוּ אֲזֵלֵי, אֲשַׁכַּחוּ חַד גַּבְרָא דְּהוּוּ אֲתֵי, וְג' עֲנִפֵי
 הַדָּס בִּידֵיהָ, קָרִיבוּ גַבִּיָּה, אֲמַרוּ לֵיהּ לָמָּה לָךְ הָאֵי.
 אָמַר לְרוּוּחָא אוּבְדָּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר שְׁפִיר קָאמְרַת.
 אָבֵל ג' אֵלִין לָמָּה. אָמַר לֵיהּ, חַד לְאַבְרָהָם. חַד לְיִצְחָק,
 וְחַד לְיַעֲקֹב. וְקִשְׁרֵנָא לְהוּ פְּחָדָא, וְאַרְחָנָא בְּהוּ. בְּגִין
 דְּכִתִּיב, (שיר השירים א) לְרִיחַ שְׁמֹנֶיף טוֹבִים שְׁמֹן תּוֹרַק שְׁמֶךָ.
 בְּגִין דְּבַהֲאֵי רִיחָא, אֲתַקִּיִּים חוּלְשָׁא דְּנַפְשָׁא, וּבַהִימְנוּתָא
 דָּא אֲתַקִּיִּמָּא, וְאַתְנַגִּידוּ בְּרַכָּאן מֵעֵילָא וְתַתָּא. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן (דף לה ע"ב) דְּיִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין
 וּבְעֵלְמָא דְּאֲתֵי.

תָּא חֲזִי, לֵית עֵלְמָא (נ"א נפשא) מִתַּקִּיִּמָּא, אֶלָּא עַל רִיחָא,

וּמְרִיחָא דָּא אֲשֶׁתְּמוּדְעָא רִיחָא אַחְרָא. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא
 דְּנִפְיִק שֶׁבְתָא, (נִתְפָּרְדָּה הַחֲבִילָה) וְסִלְקָא נִפְשָׁא יִתִּירָא,
 וְאֲשֶׁתְּאֲרוֹן נִפְשָׁא וְרוּחָא מִתְּפָרְשָׁן עֲצִיבִין, אַתָּא רִיחָא
 דָּא, וּמִתְקָרְבֵן דָּא בְּדָא וְחֻדָּאן. וְעַל דָּא, בְּעֵי רוּחָא בְּתֵר
 רוּחָא, לְקַבְּלָא רִיחָא, פִּיּוֹן דְּאִתְקַבֵּל רִיחָא מִתְקָרְבֵן
 כְּחֻדָּא וְחֻדָּאן. כִּי הָאִי גְוֹנָא רִיחָא דְקוֹרְבָנָא, בְּרִיחָא (דָּא)
 מִתְקָרְבִין כְּלָא כְּחֻדָּא, וּמִתְלַהֲטֵן בּוּצִינֵי וְחֻדָּאן.

תָּא חֲזִי, תְּרֵי בּוּצִינֵי, חֵד לְעִילָא וְחֵד לְתַתָּא, אִי לְהִיט
 בַּר נֶשׁ הָאִי בּוּצִינָא דְלְתַתָּא, וְכִבִּי לָהּ (ס"א לְהַחֲוֹא
 דְלְעִילָא), תְּהוּא תְּנָנָא דְסִלְיִק (נ"א מִבּוּצִינָא תַתָּאָה), לְהִיט תְּהוּא
 בּוּצִינָא עֲלָאָה. כִּךְ תְּנָנָא דְקָרְבָנִין, הָאִי תְּנָנָא דְסִלְיִק,
 לְהִיט בּוּצִינֵי עֲלָאִי, וּמִתְלַהֲטֵן בְּחֵד, וּמִתְקָרְבִין כְּלָהוּ
 כְּחֻדָּא, בְּרִיחָא דָּא. וּבְגִין כִּךְ, רִיחַ גִּיחַח לִיִּי, (אֲשָׁה) וְהָא
 אוּקְמוּהָ.

וְעַל דָּא, רִיחָא דְקָרְבָנָא, קִיּוּמָא דְכֻלָּא, וְקִיּוּמָא
 דְעֲלָמָא. וְקָרְבָנָא עַל יְדָא דְכֻהֲנָא, דְמִקְרַב כְּלָא.
 וּבְגִין כִּךְ, שְׁבַעַה יוּמֵי אֲשֶׁלְמוּתָא, אֲשֶׁתְּלִימוּ בֵיהּ, בְּגִין
 דִּיתְבָּרְכוּן כְּלָהוּ בְּפוּלְחָנֵיהּ, וְיִשְׁתַּכְּחוּ חֻדּוּאן וּבְרַכָּאן
 לְעִילָא וְתַתָּא.

כְּתִיב (ישעיה כה) יי' אֱלֹהֵי אֲתָה אַרְוּמֶמְךָ וְגו', הָאִי קָרָא
 אוּקְמוּהָ, יי' אֱלֹהֵי אֲתָה. דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְאוּדָאָה

לְשִׂמָּא קְדִישָׁא, וּלְשִׁבְחָא לִיהַ עַל כֻּלָּא. וּמֵאֵן אֲתַר
 שְׁבַחָא דִּילֵיהּ, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ. וְהִכָּא מֵעַמִּיקָא דְכֻלָּא,
 דְּכֻתִּיב כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא. פֶּלֶא: כְּמַה דְּכֻתִּיב, (ישעיה ט) וַיִּקְרָא
 שְׁמוֹ פֶּלֶא, וְהָא אֲתַמַּר. יַעֲצוּת מִרְחוֹק, יַעֲצוּת: כְּמַה דְּאֲתַ
 אָמַר, יוֹעֵץ. מִרְחוֹק: דְּכֻתִּיב, (ירמיה לא) מִרְחוֹק יִי נִרְאָה לִי.
 וְכֻתִּיב, (משלי לא) מִמְּרַחֵק תִּבְיֵא לַחֲמָה.

אַמוּנָה אֲמֵן, כְּמַה דְּאֲתַ אָמַר, (דברים לב) אֵל אֲמוּנָה וְאִין
 עוֹל. וְאוּקְמוּהָ אֲמוּנָה בְּלִילָהּ, כְּמַה דְּאֲתַ אָמַר
 (תהלים צב) וְאֲמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת. וְכֻתִּיב (איכה ג) חֲדָשִׁים לְבָקָרִים
 רַבָּה אֲמוּנָתְךָ, וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל מִחוּבֵיהוֹן, כְּמַה דְּכֻתִּיב, (יחזקאל לו) וְזִרְקָתִי עֲלֵיכֶם
 מִים טְהוֹרִים וְטַהֲרֶתֶם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם
 אֲטַהֵר אֶתְכֶם.

בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן

פרשת שמיני

(ויקרא ט) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (איוב לח)
 בְּרֵן יַחַד כְּכַבִּי בִקָּר וּיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. זַכָּאִין
 אֵינֹון יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לֹון אוּרֵייתָא
 קְדִישָׁא, חֲדוּוֹתָא דְכֻלָּא, חֲדוּוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְאַטְיִילוּתָא דִּילֵיהּ, דְּכֻתִּיב, (משלי ח) וְאַהֲיָה שַׁעֲשׂוּעִים יוֹם

יּוֹם. וְאוֹרֵייתָא כְּלָא, חַד שְׁמָא קְדִישָׁא אִיהִי דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

וּבְאוֹרֵייתָא אֲתַבְּרִי עֲלֵמָא דְכְּתִיב, (משלי ח) וְאֵהִיָּה אֶצְלוּ
אֲמוֹן אֶל תִּקְרִי אֲמוֹן אֶלָּא אֲמוֹן.

וּבְאוֹרֵייתָא אֲתַבְּרִי בַר נֶשׁ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א)
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאוֹרֵייתָא, בְּעֵינָא לְמַבְרִי אָדָם. אָמְרָה קַמִּיהָ, הָאִי בַר
נֶשׁ זְמִין לְמַחֲטִי וּלְאַרְגָּזָא קַמָּךְ, אִי לָא תִאֲרִיךְ רוּגְזָךְ
עָלֶיהָ, הֵיךְ יִקּוּם בְּעֲלָמָא. אָמַר לָהּ, אָנָּא וְאַתְּ נּוֹקִים לִי
בְּעֲלָמָא, דֵּהָא לָא לְמַגְנָא אֲתַקְרִינָא אַרְךְ אֲפִים. (ס"א דְהָא

כָּל זְמָנָא דִישְׁתַּדְלוֹן בְּאוֹרֵייתָא מִתְקַיְמִי בְּעֲלָמָא)

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה אוּקְמוּהָ
לִיָּה לְבַר נֶשׁ בְּעֲלָמָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם
בְּצִלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵינוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מֵהַכָּא, (קהלת ב) אֵת
אֲשֶׁר כָּבַד עָשׂוּהוּ, עָשׂוּהוּ וְדָאִי. וְדָא הוּא צָלָם וְדַמוֹת,
צָלָם: בְּדַכוּרָא. דַּמוֹת: בְּנוֹקְבָא וְעַל דָּא שִׁירוּתָא
דְּאוֹרֵייתָא ב', וְאוּקְמוּהָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִפְּנֵי מַה ב' פְּתִיחָא וּסְתִימָא. אֶלָּא,
בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׁ אֲתִי (דף ל"ו ע"א) לְאַתְחַבְּרָא
בְּאוֹרֵייתָא, הֵרִי הִיא פְּתִיחָא לְקַבְּלָא לִיָּה, וְלֹא שְׁתַּתְּפָא
בְּהַדְיָה. וּבְשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׁ, סְתִים עֵינׁוֹי מְנַה, וַיִּתֵּךְ

לְאַרְחָא אַחְרָא, הָרִי הִיא סְתִימָא, מְסֻטְרָא אַחְרָא. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, אִם יוֹם תְּעֻזְבְּנִי יוֹמִים אֶעֱזֹבְכָּ. וְלֹא יִשְׁכַּח
 פְּתַחָא, עַד דִּיתוּב לְאַתְחֵבֵר בֶּה בְּאוּרֵייתָא אַנְפִּין
 בְּאַנְפִּין, וְלֹא יִתְנַשֵּׂי מִנְהָ. וְעַל דָּא אוּרֵייתָא פְּתַחַת קָמִי
 בְּנֵי נֶשָׂא וְאַכְרוּזָא וְקָרִי לְהוֹן (מְשַׁלִּי ח) אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא
 וְגו' וְכִתִּיב (מְשַׁלִּי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים
 בְּעִיר אֲמַרְיָה תֹאמַר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, ב' תְּרִין גַּגִּין, וְחַד דְּאַחִיד לֹון. מַאי קָא
 מֵיירִי. אֶלָּא חַד לְשִׁמְיָא וְחַד לְאַרְעָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אַחִיד וְקַבִּיל לֹון.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, ג' נְהוּרִין (צַדִּיקִים אֵלִין) אֵינּוּן עֲלֵאִין
 קַדִּישִׁין, דְּאַחִידֵן כַּחְדָּא, וְאֵינּוּן כְּלָלָא דְּאוּרֵייתָא,
 וְאֵלִין פְּתַחִין פְּתַחָא לְכָלָא. פְּתַחִין פְּתַחָא לְמַהִימְנוּתָא,
 וְאֵלִין בֵּיתָא דְּכָלָא. וְעַל דָּא בֵּית אַקְרוּ, דְּאֵלִין אֵינּוּן
 בֵּיתָא.

וּבְגִין כֶּף שִׁירוּתָא דְּאוּרֵייתָא ב'. דְּהָא הִיא אוּרֵייתָא (ס"א
 אֲבִיהָ הוּי אֶסְוּוּתָא) הוּי וְאַסְוּוּתָא דְּעֲלָמָא. וּבְגִין כֶּף, מַאן
 דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא, כְּאֵלוּ אֲשְׁתַּדֵּל בֵּיה בְּשִׁמְא קַדִּישָׁא.
 וְהָא אֲתַמַּר, דְּאוּרֵייתָא כְּלָא, חַד שְׁמָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה
 אִיהִי. וּבְגִין דְּאִיהִי שְׁמָא קַדִּישָׁא, פְּתַחָא בְּבֵית, דְּאִיהִי
 כְּלָלָא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא, בְּתַלְתָּ קְשָׁרִי מְהִימְנוּתָא.

תָּא חֲזִי, כָּל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא, מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְעַטְרִי בְּעַטְרֵי דְאוּרֵייתָא,
 וְאַתְרַחֲמִימוּ לְעֵילָא וְתַתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹשִׁיט לֹוֹן
 יְמִינֵיהּ (ס"א וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְשִׁים לֹוֹן) כָּל שְׁכֵן אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי
 בְּאוּרֵייתָא נְמִי בְּלִילֵיָא. וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּאֵינּוֹן מִשְׁתַּתְּפִי
 בְּשִׁכְיַתָּא (נ"א בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל) וְאַתְחַבְּרוּ כַּחְדָּא. וְכַד אָתִי
 צְפָרָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְעַטֵּר לְהוּ, בְּחַד חוּטָא דְחֻסְדָּא,
 לְאַשְׁתַּמוּדְעָא בֵּין עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

וְכָל אֵינּוֹן כְּכַבִּי צְפָרָא, בְּשַׁעְתָּא דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְכָל
 אֵינּוֹן דְּלַעָאן בְּאוּרֵייתָא, אָתָאן לְאַתְחַזָּאָה קָמִי
 מַלְכָּא, כְּלָהוּ מְזוּמְרֵי כַּחְדָּא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב בְּרֹן יַחַד
 כְּכַבִּי בְּקָר וַיִּרְיַעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מֵאִי וַיִּרְיַעוּ. כְּמָה דָּאֵת
 אָמַר, (יִשְׁעִיָּה כד) רוּעָה הִתְרוּעְעָה הָאָרֶץ. דְּאֵינּוֹן דִּינִין
 מִתְבָּרִין, וְאַתְבְּרוּ כְּלָהוּ מְקָמִי בְּקָר, כַּד אֲתַעַר בְּקָר
 בְּעֵלְמָא, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (בְּרַאשִׁית כד) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם
 בַּבֶּקֶר. וְעַל דָּא וַיִּרְיַעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

רַבִּי אֶלְעָזָר הוּהוּ אָזִיל בְּאוּרְחָא, אֲשַׁכְּחִיה לְרַבִּי פְּנַחַס בֶּן
 יֵאִיר דְּהוּה אָתִי, גָּעָא חֲמַרִּיה. אָמַר רַבִּי פְּנַחַס, וַדַּאי
 בְּטַקוּלָא (נ"א בְּקֻלָּא) דְּחַדְוֹתָא דְחֲמַרָא, חֲמִינָא (חֲמִית) אֲנַפִּין
 חַדְתִּין יִשְׁתַּכְּחוּן הָכָא, כִּיּוֹן דְּנַפְק מִבְּתַר עַנְפוּי דְטוּרָא,
 חֲמָא לִיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּהוּה אָתִי, אָמַר וַדַּאי טַקוּלָא (נ"א

קלא) דְּחִדּוּתָא אֲשֶׁתְּלִים. נַחַת רַבִּי אֶלְעָזָר לְגַבִּייהּ, וְנָשִׁיק לִיהּ, אָמַר לִיהּ אֵי טוּפְסָא דְאַרְחָא, חַד לְגַבְיָהּ, גּוּזִיל וְנִתְחַבֵּר כַּחְדָּא. וְאֵי לָאו טוּל אַרְחָהּ וּזִיל. אָמַר לִיהּ, וְהֵאֵי לְקַבְלָךְ אֲזִילָנָא, פִּיּוּן דְאַשְׁכַּחְנָא לָךְ, אִיזִיל אַבְתָּרְךָ וְנִתְחַבֵּר כַּחְדָּא.

פְּתַח רַבִּי פְּנַחַס וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ יי' מִצִּיּוֹן וְרֵאהּ בְּטוֹב וְגו'. יְבָרְכֶךָ יי' מִצִּיּוֹן, מֵאֵי טַעְמָא מִצִּיּוֹן. בְּגִין דְּהָא מִתְמָן שְׂרָאן בְּרַכָּאן לְאַשְׁתַּתְּפָא (ס"א לַאשְׁתַּתְּפָא). הָדָא הוּא דְכְּתִיב פִּי שָׁם צִוָה יי' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּבְגִין כֶּךָ יְבָרְכֶךָ יי' מִצִּיּוֹן דְּהָא מִתְמָן נִפְקֵי בְּרַכָּאן לְכֻלָּא. וְרֵאהּ בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם, דְּבְגִינֵי צִיּוֹן יְרוּשָׁלַם אַתְּבָרְכָא, דְּכִיּוֹן דְּצִיּוֹן אַתְּמְלִי בְּרַכָּאן, כְּדִין יְרוּשָׁלַם אַתְּבָרְכָא, וְאַשְׁתַּכְחוּ בַּה רַחֲמִים. וְכַד יְרוּשָׁלַם אַתְּבָרְכָא, כֹּל עַמָּא אַתְּבָרְכָא.

כֹּל יְמֵי חַיֵּיהּ, דְּלֹא יִתְחַזֵּי קִשְׁתָּא בִּיּוֹמָהּ, כְּמָה לְאַבוּךָ. וְעַל דָּא וְרֵאהּ בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כֹּל יְמֵי חַיֵּיהּ. וְרֵאהּ בְּנִים לְבַנְיָהּ, דְּחֵלִי חֲטָאָה, חֲסִידִין, קַדִּישִׁין, כְּדִין שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. מֵאֵי שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. אֵלָא, כְּמָאן דְּאָמַר שְׁלָמָא עַל רִישֵׁיהּ דְּמִלְכָא, דְּלֹא יַחְסֵר כְּלָא. כֶּךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, בְּזַמְנָא דְּצַדִּיקֵי יֵא שְׁתַּכְחוּן בְּעַלְמָא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי יז) עֲטַרְתָּ זִקְנִים בְּנֵי בָנִים

וְתַפְאֶרֶת בְּנִים אֲבוֹתָם. בְּנִים הָא אֹקִימָנָא. בְּנֵי בְנִים,
 אֲלִין (ל"ה ע"א) שָׂאָר כְּתָרֵי מַלְכָּא, כְּמָה דְאֵת אֲמַר (ישעיה נד)
 וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי יִי'. וְכָתִיב (איכה ד) בְּנֵי צִיּוֹן הֵיֶקְרִים, כְּמָה
 דְאֵת אֲמַר וְתַפְאֶרֶת בְּנִים אֲבוֹתָם, לָא מִתְעַטְרֵן בְּנִין אֶלָּא
 בְּאַבְהֵן. מִכָּאן אֹלִיפְנָא, דְבְנִין לָא מִתְעַטְרֵי, וְלָא
 מִשְׁתַּקְיִין מִשְׁקִיו דְנַחֲלָא, אֶלָּא בְזִמְנָא דְאַבְהֵן מִתְעַטְרָאן
 וּמִתְבָּרְכָאן, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב (דף ל"ו ע"ב) וְתַפְאֶרֶת בְּנִים
 אֲבוֹתָם.

עַד דִּהּוּ אֲזִלִי, מָטָא עֲדָן צְלוֹתָא, נַחְתּוּ וְצִלוּ. עַד דִּהּוּ
 מְצִלִי, קַפְטָר חַד חוּיָא בְּרַגְלוֹי דְחַמְרָא, דְרַבִּי פְּנַחֶס.
 קַסְטָא (ס"א קַפְטָא) וְגַעָא תְרֵי זְמַנֵי. בְּתַר דְסִיִּמוּ צְלוֹתָא,
 אֲמַר רַבִּי פְּנַחֶס, וְדַאי צַעְרָא הוּא לְבַעֲרָא דִילִי, דִּהּא
 יוֹמָא דָּא אֶקְדִּימָנָא, וְהוּינָא מְרַחֵישׁ בְּאוּרֵיִתָּא, וְאַעֲבַר
 לִי בְּאַתַּר דְלְכְלוּכָא שְׂרִיא, וְהַשְׁתָּא מְצַעְרֵי לָהּ. קָמוּ וְחָמוּ
 חַד חוּיָא קָטִיר אַרְגְּלֵיהָ, אֲמַר רַבִּי פְּנַחֶס, חוּיָא חוּיָא, זִיל
 וְאַתְחַר (ס"א וְאַסְטָר) קוּטְרָה, בְּקַטְפוּרָא דְחוּרָא. אֲדַהֲכִי
 אֲתַנְשֵׁר חוּיָא, וְנַפֵּל קַפְסִירֵי קַפְסִירֵי.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּמָה כָּל כַּף מְדַקְדַּק קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 בְּצַדִּיקֵיָא. אֲמַר לֵיהּ, וְדַאי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 מְדַקְדַּק בְּהוּ בְּצַדִּיקֵיָא, וְנָטִיר לוֹן, וּבַעָא לְאוּסְפָּא לוֹן
 קְדוּשָׁה עַל קְדוּשַׁתִּיהוּ וְהַשְׁתָּא הָאֵי חַמְרָא, עַל דְלָא נָטִיר

קְדוּשַׁתָּא דִּילֵי אֶצְטֶער. וְדָא חוּיָא שְׁלִיחָא חוּיָא, וְכַמָּה
 שְׁלוּחִין אֵית לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּבְכֻלָּהוּ עֶבִיד
 שְׁלִיחוּתֵיה, וְאֶפִּילוּ בְחִיּוֹת בְּרָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא
 כו) וְשַׁלַּחְתִּי בְּכֶם אֶת חֵית הַשָּׂדֶה וְשִׁכַּלְהָ אֶתְכֶם. וְאֶפִּילוּ
 בֵּיד גּוֹי, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים כח) יֵשָׁא יְי' עָלֶיךָ גּוֹי
 מֵרְחוֹק מְקַצֶּה הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבִידָא דִּישְׂרָאֵל עֶבִיד שְׁלִיחוּתָא. אָמַר
 לִיה, אֵין. כְּגוֹן רָשָׁע בִּידָא דְצַדִּיק. אָבֵל רָשָׁע
 בִּידָא דִּישְׂרָאֵל רָשָׁע אַחֲרָא, לָא עֶבִיד בֵּיה שְׁלִיחוּתָא,
 אָלָא בְּזַמְנָא דְאִיהוּ לָא מְכוּוֹן בֵּיה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (שמות כא) וְאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהֶאֱלֹהִים אָנָּה לִידּוֹ. וְאֲשֶׁר לֹא
 צָדָה דִּיִּיקָא, דִּלָּא לְקַטְלָא לִיה. דָּא, וְהֶאֱלֹהִים אָנָּה לִידּוֹ,
 בְּגִין לְאֶעֱנֶשָׂא לְתַרְוּוּיָהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵיכִי עֶבִיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 שְׁלִיחוּתָא בִּידָא דְהַנִּי, וּבִידָא דְגוֹי. אָמַר לִיה
 וְאָבוּךָ לָא קָאֶמַר לָךְ. אָמַר לִיה עַד לָא שְׁאִילְנָא.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לד) וְהוּא יִשְׁקִיט וּמִי יִרְשִׁיעַ וְגוֹ'. וְהוּא
 יִשְׁקִיט, בְּזַמְנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב שְׁקִיטוֹ
 וְשְׁלוּהָ לְבַר נֶשׁ, מֵאֵן הוּא רִשָּׁאי לְאָבֵאֲשָׁא לִיה, וְלִמְעַבְד
 לִיה קִטִּיגוּרִיא. וַיִּסְתַּר פָּנִים וּמִי יִשׁוּרְנוּ. וּבְזַמְנָא דְאִיהוּ
 אֶסְתִּיר עֵינֵיה מְלֵאֲשִׁגְחָא עָלֶיהָ, מֵאֵן הוּא דִּישְׁגַּח עָלֶיהָ,

לְנִטְרָא לִיָּהּ, וְלִמְעַבְד לִיָּהּ נְטִירוֹ. וְאוֹרְחוֹי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא בְדָא, עַל גּוֹי, וְעַל אָדָם יַחַד. בֵּין לְעֵלְמָא כְּלָא, בֵּין
 לְעֵמָא חַד, בֵּין לְחַד בְּלַחוּדוּי.

תָּא חַזִּי, בְּזִמְנָא דְבְנֵי נְשָׂא מִתְכַּשְׁרֵן עוּבְדִין לְתַתָּא,
 אֲתַעֵר לְגַבִּייהוּ לְעֵילָא יְמִינָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.
 כְּדִין מִתְעַרִין כַּמָּה רְחִימִין, כַּמָּה נְטוּרֵי עֵלְמָא, כַּמָּה
 נְטוּרֵי דְבַר נֶשׁ, מִימִינָא וּמִשְׂמָאלָא. וּכְדִין אֲתַכְפִּיא
 שְׂמָאלָא, וְלֹא יִכְלָא לְשִׁלְטָאָה. וּבְזִמְנָא דְבְנֵי אֲנִשָׁא לֹא
 מִתְכַּשְׁרֵן עוּבְדִין לְתַתָּא, שְׂמָאלָא אֲתַעֵר, וְכָל אֵינּוֹן
 דְּאָתוּ מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, כְּלָהוּ אֲתַעֵרוּ, וְכָלְהוּ אֲתַעְבִּידוּ
 שְׁלוּחִין לְאַבְאָשָׁא לְגַבִּייהוּ דְבְנֵי נְשָׂא. דְּהָא אֵינּוֹן דְּעֵבְרוּ
 עַל פְּתַגְמֵי אוֹרִייתָא, כְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּאַנְפִּייהוּ,
 וְאַשְׁתַּמּוּדְעֵן לְגַבִּי אֵינּוֹן דְּמִתְעַרִי מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא.

וּבְגִין כַּךְ, חִיּוּתָא וְעוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְכָל אֵינּוֹן דְּאָתוּ
 מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, כְּלָהוּ אֲקָרוּן ^(נ"א אֵינּוֹן) שְׁלוּחִין,
 לְגַבִּי אֵינּוֹן רְשִׁימִין דְּמִתְעַרִי לָהּ. וַיִּשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב
 דְּלֹא מְכַשְׁרֵן עוּבְדִין, כְּלָהוּ מִן סְטָרָא דִימִינָא קָא אֲתִיין.
 וּבְגִין דְּאֲתַכְפִּיא יְמִינָא בְּעוּבְדִייהוּ, שְׁלִטָא עַלִּייהוּ
 שְׂמָאלָא, וְכָל אֵינּוֹן דְּאָתוּ מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, וְעַל דָּא,
 שְׁלִיחוּתָא בִּידָא דְחִיּוּתָא וְגוֹי, וְכָל דְּדַמִּי לֹן, דְּאֵינּוֹן
 מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, וְלֹא בִּידָא דִישְׂרָאֵל, דְּאַף עַל גַּב
 דְּחִיבָא אִיהוּ, מִסְטָרָא דִימִינָא קָא אֲתִי.

וַיִּשְׂרָאֵל חֵיִבָּא, דְּנִפְל בִּידָא דִּישְׂרָאֵל חֵיִבָּא אַחְרָא,
 בְּזִמְנָא דְלֹא אֲתַפּוּן בֵּיהּ, בְּגִין דִּיתְעַנְשׁוּ
 תְּרוּוִייהוּ, וַיִּקְבְּלוּן עוֹנְשָׁא לְדַכְּאָה לֹון. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 מִנְלָן. אָמַר לִיהּ אֵינּוֹן בִּימִינָא. וְלֹא אֲתַדְּבִקוּ בְּשִׁמְאֵלָא,
 וְלֹא אֲתַעְרְבוּ בַּהֲדָה לְעֵלְמִין, וְעַל דָּא, לְזִמְנָא אַחְרָא
 אֲתַעְבְּרוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִנָּא לָן. אָמַר לִיהּ, תָּא חֲזִי מִן (שׁוֹפְטִים
 ב) פְּלֶגֶשׁ בְּגַבְעָה, דְּאָף עַל גַּב דְּחֵיִבִּי נִינְהוּ, לָא
 בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְעַרוּן גַּבִּייהוּ חֵיִבִּי יִשְׂרָאֵל
 אַחְרָנִין. וְעַל דָּא מִיתוּ (מִישְׂרָאֵל) כָּל אֵינּוֹן זְמַנִּין דְּמִיתוּ. עַד
 דְּכֻלְהוּ חֵיִבִּין דְּאֲתַעְרוּ לְגַבִּייהוּ, מִיתוּ וְאֲתַאֲבִידוּ,
 וְאֲשַׁתְּאֲרוּ אֵינּוֹן (דף ל"ז ע"א) זַכָּאִין יִתִּיר, דִּיעְבְּדוּן מְלָה בְּאַרְח
 קְשׁוּט. וְאָף עַל גַּב דְּזַכָּאִין אֵינּוֹן, לָא אֲתִיִּיהִב מְלָה,
 אֶלָּא לְאֵינּוֹן דְּאֲתִיִּיהִב. כַּד שְׁקִילָן עֵלְמִין כַּחְדָּא, עֵלְמָא
 תַּתָּאה פְּגוּוֹנָא דְּעֵלְמָא עֲלָאָה, וְהָהוּא זְמַנָּא, לָא
 אֲשַׁתְּכַחוּ עֵלְמִין שְׁקִילָן כַּחְדָּא.

וְעַל דָּא, חֵיִבִּין דִּישְׂרָאֵל לְגַבִּייהוּ דְּחֵיִבִּין אַחְרָנִין, לָאוּ
 אֵינּוֹן שְׁלוּחֵי מְלָכָא, דְּהָא לָא אֲתִיִּין מִסְטָרָא
 דְּשִׁמְאֵלָא. מִתַּל לְבַנֵּי נָשָׂא דְּחָבוּ לְמְלָכָא, אֲתַעַר
 סְנַטִּירָא לְגַבִּייהוּ, לְתַפְשָׂא לֹון, וְלֹאֲעַנְשָׂא לֹון, לְאֵינּוֹן
 דְּחָבוּ לְמְלָכָא. קָם חֲפִים חַד מַנִּייהוּ, וְאֲתַעְרַב בַּהֲדֵי בְּנֵי

סִנְטִירָא, זָקַף סִנְטִירָא עֵינֹי וְחָמָא לִיה. אָמַר לִיה מֵאן יִהְבֵּךְ לְגַבְנָ, וְלֹא אַנְתָּ מֵאִינוּן דְּחָבוּ לְמַלְכָא, הָא אַנְתָּ אַתְעַנְשׁ בְּקַדְמִיתָא, שְׁקִילוּ לִיה וְקַטְלוּהוּ.

כִּךְ יִשְׂרָאֵל מִסְטָרָא דִּימִינָא קָא אַתִּינְ, וְלֹא אַתְדַבְקוּ בְּשִׁמְאָלָא, וְלֹא אַתְעַרְבוּ בְּהַדְהָ לְעַלְמִין. וְכַד אִינוּן גַּרְמִין בְּחוּבֵייהוּ, דְּאַתְכַפֵּיָא יְמִינָא, וְאַתְעַר שְׁמָאֲלָא וְכַל אִינוּן דְּאַתּוּ מִסְטָרִיהָ, אִי חַד מִיִּשְׂרָאֵל קָם לְאַתְעַרְבָא בְּהַדְיֵיהוּ, אֲשַׁתְּמוּדְעֵן בֵּיהָ, אָמְרִי לִיה לֹא אַנְתָּ מֵאִינוּן דְּקָא אַתִּינְ מִסְטָרָא דִּימִינָא, דְּאַתְכַפֵּיָא מְחוּבֵייהוּ, וְלֹא אַנְתָּ מֵאִינוּן דְּחָבוּ לְמַלְכָא מֵאן יִהְבֵּךְ לְגַבְנָ. אֲשַׁתְּכַח דְּאִיהוּ אַתְעַנְשׁ בְּקַדְמִיתָא. וְשַׁלְמָה מַלְכָא צֹוּחַ לְקַבְלֵייהוּ, וְאָמַר (קהלת ח) עַת אֲשֶׁר שַׁלַּט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ. לְרַע לוֹ וְדַאי, בְּגִין דְּלֹא שְׁלִיחָא דְּמַלְכָא אִיהוּ, וְלֹא אַתִּי מֵהֵוּא סְטָרָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְדַאי הָכִי הוּא, דְּהָא תְּנִינְ, דְּאִית יְמִינָא וְאִית שְׁמָאֲלָא, רַחֲמֵי וְדִינָא, יִשְׂרָאֵל (לִימִינָא), וְעוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה לְשִׁמְאָלָא. יִשְׂרָאֵל אַף עַל גַּב דְּחִיבֵי נִינְהוּ, וְאַתְכַפֵּינְ, אִינוּן בִּימִינָא, וְלֹא אַתְדַבְקוּ בְּשִׁמְאָלָא, וְלֹא אַתְעַרְבוּן בְּהַדְהָ לְעַלְמִין. וּבְגִין כִּךְ כְּתִיב, (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי. דְּכַד אֲסַתְלַק יְמִינָא יִשְׂרָאֵל דְּאַתְדַבְקוּן בְּהַדְיָה, יִסְתְּלִקוּן וְיִתְעַטְרוּן בֵּיהָ. כְּדִין

אֶתְכַפֵּיָא שְׁמַאלָא, וְכָל אֵינּוֹן דְּאָתוּ מִסְטְרִיהּ, הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת טו) 'מִיִּנְךָ יִי' תִּרְעֵץ אוֹיֵב.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא וּגּו'. וַיְהִי
בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי, מֵאִי יוֹם הַשְּׁמִינִי. אֶלָּא כְּתִיב וּמִפְּתַח
אֶהֱל מוֹעֵד וּגּו', כִּי שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יְדְכֶם. כִּי
שְׁבַעַת, בְּשְׁבַעַת יָמִים מִבְּעֵי לֵיהּ, אוֹ שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא
אֶת יְדְכֶם, מֵאִי כִּי שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא.

אֶלָּא, זָכָאִין אֵינּוֹן פְּהֵנִי, דְּמַתְעַטְרִי בְּעַטְרוֹי דְּמִלְכָּא
קְדִישָׁא, וּמְשִׁיחִין בְּמִשַׁח רַבּוֹת קְדִישָׁא, בְּגִין
דְּאֶתְעַר מְשַׁחָא (אֶחָרָא) עֲלָאָה, דְּמִשְׁקִי לְכָל שְׁבַעַת,
וְאֶתְמִשַׁחֵן מִהֵהוּא רַבּוֹת קְדִישָׁא, וְאֶתְדַלְקוּ מִנֵּיהּ כָּל
אֵינּוֹן שְׁבַעַת בּוֹצִינִין, וְהֵאִי מִשַׁח רַבּוֹת הוּא כְּלָלָא דְּכָל
שְׁבַעַת, וְכִלְהוּ בֵּיהּ אֶתְכְּלִילוּ.

וְתַנִּינָן שִׁיתָא אֵינּוֹן, וְכִלְהוּ אֶתְכְּלִילָן בְּהֵאִי, וְדָא הוּא
כְּלָלָא דְּכִלְהוּ, וּבְגִין כִּךְ שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא,
דְּהֵא בְּהֵאִי תַלְיִין. וְעַל דָּא, אֶקְרִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בַּת
שְׁבַע. מֵאִי אֵיהִי בַת שְׁבַע. דְּאֵיהִי כְּלִילָא מְשִׁיתָא
אֶחָרְנִין.

כִּיּוֹן דְּהֵאִי שְׁבַעַת, אֲשֵׁלִים לְהוּ לְכַהֲנִי, וְאֶעְטַר לוֹן,
וּמִשַׁח לוֹן בְּכָלָא, כִּד מָטוּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאֵיהִי
תְּמִינָאָה, אֶתְפַּקֵּד אֶהֱרֹן לְקָרְבָּא עֲגָל, בְּגִין דְּאֵיהִי בְּרִיהּ

דְּפָרָה, לְכַפֵּרָא עַל תְּהוּא חוּבָא דְעֵגְלָא אַחְרָא דְעֵבֵד אַהֲרֹן,
 וְחָב לְגַבֵּי פָרָה, דְּאִיְהִי תְּמִינָאָה, שְׁלִימוּ דְּמִמוּנִיהָ (ס"א)
 יִשְׂרָאֵל. (דְּאִמּוּנִי) וְאֶשְׁתַּכַּח כְּהֵנָּא שְׁלִים בְּכֹלָא, בְּתִמְנִיא
 מִינֵי לְבוּשֵׁין דִּיקָר, שְׁלִים בְּכֹל כְּתָרִין, שְׁלִים לְעֵילָא,
 שְׁלִים לְתַתָּא.

וּבְכֹלָא, בְּעֵי לְאַחְזָאָה עוּבְדָא. וְעַל דָּא אַתְּעֵבִיד בֵּיה
 בְּאַהֲרֹן עוּבְדָא לְתַתָּא, בְּגִין דִּיתַעַר הָכִי
 לְעֵילָא, וְיִשְׁתַּכַּח כֹּלָא בְּגוּוּנָא חַד, וּכְדִין אַתְּבִרְכָּאן
 עֲלָמִין כְּלָהוּ, וּמִשְׁתַּכְּחִין בְּרַכָּאן עַל יְדָא דְכְּהֵנָּא. וְהַכָּא
 אֶשְׁתַּלִּים כְּהֵנָּא בְּכֹלָא כְּדָקָא חֲזִי.

עֵגְלָא לָמָּה. דְּכַתִּיב עֵגְלָא בֶן בֶּקָר לְחַטָּאת, בְּגִין תְּהוּא
 חַטָּאת, דְּעֵבֵד בְּקַדְמִיתָא. וְאֵיל לְעוֹלָה, מֵאֵי
 טַעְמָא אֵיל. בְּגִין אֵיל דִּיצְחָק, דְּתְהוּא עוֹלָה תְּמִימָה, וְתֵאִי
 אַתְחֲזִי לְקַרְבָּא, לְאַשְׁלָמָא כֹּלָא. וְתֵאִי אַתְר, מִסְטָרָא
 דִּיצְחָק אֶשְׁתַּאֲב. וְתֵאִי אֵיל בְּגִין אֵיל דִּיצְחָק מִתְקַרְבָּא
 עוֹלָה, (בְּגִין דְּאִיְהִי עוֹלָה) דְּתֵאִי עוֹלָה לְעֵילָא סְלָקָא, וּבְגִין
 לְאַעְטָרָא לָהּ בְּשְׁלִימוּתָא. עֵגְלָא וְאֵיל: עֵגְלָא בְּגִינָה,
 כְּדָקָא מְרֹן. אֵיל, לְאַשְׁלָמָא (דף ל"ז ע"ב) לָהּ בְּשְׁלִימוּ דִּיצְחָק
 כְּדָקָא חֲזִי.

וְיִשְׂרָאֵל דִּחְבוּ עִמִּיהָ דְכְּהֵנָּא בְּתֵאִי, מְקַרִּיבִין כְּגוּוּנָא
 דָּא, דְּכַתִּיב וְשׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים לְזִבּוּחַ לְפָנֵי

יִי. שׁוֹר, עַל מֵה דְחָבוּ. וְאִיל לְאִשְׁלָמָא לְהָאֵי אַתְר
בְּשִׁלְיָמוֹ דִּי צַחֲקָא.

מֵאֵי שְׁנָא בְּכַהֲנָא דְכְּתִיב בֵּיהּ יַעֲגַל לְחַטָּאת, וְלֹא כְּתִיב
בִּישְׂרָאֵל שׁוֹר לְחַטָּאת. אֵלֵא, יִשְׂרָאֵל הָא קְבִילו
עוֹנְשָׁא בְּקִדְמִיתָא, וּבְגִין דְּקְבִילוּ עוֹנְשָׁא בְּכַמָּה אַתְר,
עַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בְּעָא לְאִדְכָּרָא לֹון חוּבֵיִיהוּ
כְּדִקְדַּמִּיתָא, וְעַל דָּא לָא כְּתִיב הִכָּא לְחַטָּאת, אֵלֵא
לְשִׁלְמִים, בְּגִין לְאַחֲזָאָה שְׁלָמָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּשִׁלְמָא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל עַל דָּא.

אַבְל אַהֲרֹן, דְּהָא לָא קְבִיל עוֹנְשָׁא מְצִלוֹתָא דְּמִשָּׁה,
דְּכְּתִיב, (דְּבָרִים ט) וּבְאַהֲרֹן הִתְאַנֵּף יִי וְגו'. וְכְּתִיב
וְאַתְּפִלְל גַּם בְּעַד אַהֲרֹן בְּעַת הַהִיא, וְעַד כְּעַן חוּבָא הוּא
תְּלִי, כְּתִיב וְעַגְל בֶּן בְּקָר לְחַטָּאת, לְחַטָּאת וּדְאִי, (וְאִיל
לְעוֹלָה) בְּגִין דִּי כִפֵּר חוּבֵיהּ, וְיִתְדַפֵּי וְיִשְׁתַּלֵּים בְּכֻלָּא.

וּבְהֵהוּא יוֹמָא אֲשֶׁתְּלִימוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין. וְאַשְׁתַּכַּח
שְׁלָמָא בְּכֻלָּא, בְּחִדּוֹתָא דְּלְעִילָא וְתַתָּא
וְאַלְמָלָא דְּאַשְׁתַּכַּח עֲרֵבוּבֵיא דְּבִנֵי אַהֲרֹן בְּהֵהוּא יוֹמָא,
מִן יוֹמָא דְּאַסְתַּלְקוּ יִשְׂרָאֵל מִן יוֹמָא, לָא אֲשֶׁתַּכַּח חִדּוֹתָא
דְּעֲלָאִי וְתַתְּאִי כְּהֵהוּא יוֹמָא. בְּהֵהוּא יוֹמָא אֲתַעֲבַר הֵהוּא
חוּבָא מִן עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּכַּחוּ כְּהֵנָּא וְיִשְׂרָאֵל מִתְדַכְּאֵן
מִזֵּיהּ. (כָּל) הֵהוּא יוֹמָא, אֲתַעֲבַרוּ כָּל אֵינּוֹן מִקְטָרְגִין

דְּלַעֲיִלָּא, וְהוּוּ אֲזֵלִין וְשָׁטְאן בְּסַחְרֵי יִהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא
אֲשַׁתְּכַחוּ בַּהֲהוּא עֲדָנָא.

עַד דְּגָרִים שַׁעְתָּא, וְקָמוּ נָדָב וְאֲבִיהוּא וְעֶכְבוּ (ס"א וְעַרְבָבוּ)
חֲדוּתָא דְכָלָא. וְאֲשַׁתְּכַח רֹגְזָא בְּעֵלְמָא, הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב, וַיֵּרָא כְבוֹד יי' אֶל כָּל הָעָם, מִיַּד וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי
אֶהֱרֹן נָדָב וְאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וְגו'.

תַּנְן, בַּהֲהוּא יוֹמָא חֲדוּתָא דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל הָוּוּ,
לְאֵתְקַטְרָא בְּקִיטּוּרָא דְמַהִימְנוּתָא בְּכִלְהוּ קְשָׁרִין
קְדִישִׁין. דְּהָא קְטֹרֶת קְשִׁיר כָּלָא כַּחְדָּא, וּבְגִין כַּף אֶקְרִי
קְטֹרֶת. וְאִינּוּן אָתּוּ, וְקְשִׁירוּ כָּל אִינּוּן אַחֲרָנִין כַּחְדָּא,
וְשָׁרוּ לָהּ לְבָר, דְּלֹא קְשָׁרוּ לָהּ בַּהֲדֵי יִהוּ, וְקְשִׁירוּ מְלָה
אַחֲרָא. וּבְגִין כַּף, אֲזַהֵר לֹוֹן לְכַהֲנֵי לְבַתֵּר, דְּכַתִּיב, (וַיִּקְרָא
טו) בְּזֹאת יָבֵא אֶהֱרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ.

וּבְכַמָּה גְּוֹנִין עַרְבָבוּ חֲדוּתָא דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. חַד דְּלֹא
אֶתְנַסִּיבוּ, וְלֹא אֶתְחַזִּיין לְקָרְבָּא, וְלֹא אֶתְבָּרְכָא
עַלְמִין עַל יַדֵּיהוּ. וְחַד דְּלֹא הוּוּ שַׁעְתָּא כַּדְקָא יָאוּת. וְחַד
דְּדַחֲקוּ שַׁעְתָּא. וְחַד, דְּהָא מְקַדְמַת דְנָא, נַפְק נִימוּסָא
דְּלַהוֹן, וַיִּקְרִיבוּ לְפָנֵי יי' אִשׁ זָרָה וְגו'. וְדָאִי מְלָה אַחֲרָא
אֶתְקְשָׁרוּ בְּקִשּׁוּרָא דָּא, וְשָׁרוּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְבָר.
אֲמַר לִיה רַבִּי פְּנַחֶס, לָא תִימָא דְאִינּוּן שָׁארוּ לָהּ לְבָר,
אַלֵּא כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל לָא אֶתְקְשָׁרָא עַל יַדֵּיהוּ. דְּהָא

בְּכֹל אֲתֵר דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא, כְּנִסְתַּ יִּשְׂרָאֵל לָא
 שְׂרִיא בִּינֵיהוּ כְּלָל. בְּגִין כִּן אֲזַהֵר לְכַהֲנֵי, דְּכְתִיב בְּזֹאת
 יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, דִּישַׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא. וְעַל דָּא
 לָא יִיעוּל כְּהֵנָּא לְקוּדְשָׁא, עַד דִּיתַנְסִיב. בְּגִין דִּישַׁתְּתַף
 בְּקִשׁוּרָא דְּכְנִסְתַּ יִּשְׂרָאֵל. דְּמֵאן דְּלֹא אֲנָסִיב, שְׂאֲרֵי לָהּ
 לְכְנִסְתַּ יִּשְׂרָאֵל לְבַר, וְהִיא לָא אֲשַׁתְּתַפָּא בַּהֲדִיָּה, וְעַל
 דָּא אֲשַׁתְּכַח עֲרֻבוּבֵיא בַּהֲהוּא יוֹמָא לְגַבֵּיהוּ.

(ויקרא ט) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי, רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (שיר השירים

ב) כְּשׁוֹשָׁנָה בֵּין הַחוּחִים כִּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת.
 כְּשׁוֹשָׁנָה בֵּין הַחוּחִים, דָּא כְּנִסְתַּ יִּשְׂרָאֵל, וְהִיא אוֹקְמוּהָ
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְשַׁבַּח לָהּ לְכְנִסְתַּ יִּשְׂרָאֵל, וְחַבִּיבוּתָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְקַבְּלָהּ, לְאֲתַדְּבַקָּא בַּהּ.

וְעַל דָּא, מֵאן דְּאֲנָסִיב, בְּעֵי לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא, וְלְשַׁבְּחָא לָהּ לְכְנִסְתַּ יִּשְׂרָאֵל, דְּהִיא תַנְיִנָן
 בְּכֹלָא בְּעֵי לְאַחֲזָאָה עוּבְדָּא, כְּמָה דְּאִיהוּ בַר נַשׁ מִתְּדַבֵּק
 בְּבַת זוּגִיָּה, וְחַבִּיבוּתָא דִּילֵיהּ לְקַבְּלָהּ, כִּד אָתִי לְמַפְלַח
 קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא, הוּא אֲתַעַר זְוִיגָא אַחֲרָא, דְּהִיא
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא חַבִּיבוּתָא דִּילֵיהּ לְאֲתַדְּבַקָּא בְּכְנִסְתַּ
 יִּשְׂרָאֵל, וּמֵאן דְּאֲתַעַר מְלָה, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְבַרֵךְ
 לֵיהּ, וּכְנִסְתַּ יִּשְׂרָאֵל מְבָרְכָא לֵיהּ, וְהִיא אֲתַמַּר.

וְעַל דָּא שְׁבַחָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא דְּמְשַׁבַּח לָהּ לְכְנִסְתַּ

יִשְׂרָאֵל, כְּשׁוֹשְׁנָה דְאִיְהִי בֵּין הַחוּחִים, דְאִיְהִי מְעַלְיָא
 וְסִלְקָא עַל כֹּלָא. כֶּף כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאָר אוּכְלוּסִין,
 בְּגִין דְהִיא סִלְקָא (דף ל"ח ע"א) וּמִתְעַטְרָא עַל כֹּלָא. וְדָא
 שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, וְאֶתְרוּג בֵּין הַחוּחִים, לְאַחֲזָא
 שְׁבַחָא דְכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, עַל כֹּלָא.

תָּא חֲזִי, כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָא עַל יְדֵי דְכֻהֲנָא,
 וְיִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָא עַל יְדֵי דְכֻהֲנָא. וְכֻהֲנָא
 מִתְבָּרְכָא עַל יְדֵי דְכֻהֲנָא עֲלָאָה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר
 1) וְשָׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

כְּתִיב (תהלים כה) זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסִדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הֵמָּה.
 זְכוֹר רַחֲמֶיךָ, דָּא יַעֲקֹב. וַחֲסִדֶיךָ, דָּא אֲבָרְהָם. כִּי
 מַעֲוֹלָם הֵמָּה, וּמַעֲוֹלָם נָטַל לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְסִלְיָק
 לֹון לְעֵילָא, וְעֵבֵד מְנַיִיהוּ רְתִיכָא קְדִישָׁא, לְאַגְנָא עַל
 עֲלָמָא. וּבְגִין דְהוּוּ מַעֲוֹלָם, הוּא דְכִיר לְהוֹן לְאַגְנָא
 וְלְרַחֲמָא עַל עֲלָמָא. כְּגִוּוֹנָא דָּא. נָטִיל קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לְצַדִּיקֵי מִן עֲלָמָא, וְסִלְיָק לֹון לְעֵילָא, לְאַגְנָא עַל
 עֲלָמָא.

וְאִי תִימָא יִצְחָק אֲמַאי לָא אֲדַכֵּר הֲכָא. אֵלָא אֲשַׁתְּאָר
 לְאַתְפָּרְעָא מֵאִינוּן דְעֶאקִין לְבְנוּי, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב
 (תהלים פט) עֹזְרָה אֶת גְּבוּרָתֶךָ. וְכְתִיב, (ישעיה מב) יְיָ כְּגִבּוֹר
 יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קְנָאָה וְגו', וְדָא הוּא יִצְחָק,

דְּאִסְתִּלַּק מֵהֶכָּא. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, זָכַר רַחֲמֵיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ,
 אֲלֵיךָ אֵינּוֹן יַעֲקֹב וְאַבְרָהָם, דְּבַעֲיָנָן לְהוֹן לְאַגְנָא עֲלָן.
 אָבֵל יִצְחָק, לְמַעַבְד קָרְבִין קִיִּמָּא, וּבְגִינִי כִּךְ לָא בַעֲיָנָן
 לֵיה לְגַבֵּייהוּ.

דְּבַר אַחַר כִּי מַעוֹלָם הָמָּה, דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 עֲלָמָא, נָטַל יִצְחָק וּבְרָא בֵּיה עֲלָמָא. חָמָא דְלָא
 יִכִּיל לְמִיָּקָם בְּלַחֲדוּי, נָטַל אַבְרָהָם וְקִיִּים בֵּיה עֲלָמָא.
 הָדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהַבְרָאָם, אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם, אֵלָּא בְּאַבְרָהָם. חָמָא
 דְּבַעֲיָין קִיּוּמָא יִתִּיר, נָטַל לִיעֲקֹב, וְשִׁתְּףָ לֵיה בִּיצְחָק,
 וְקִיִּים עֲלָמָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים
 אָרֶץ וְשָׁמַיִם. וְעַל דָּא, בְּאַבְרָהָם וַיעֲקֹב אֶת־קִיִּים עֲלָמָא.
 וּבְגִין כִּךְ כִּי מַעוֹלָם הָמָּה.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, לְבַתֵּר דְּאַשְׁתָּלִים
 אֶהְרֹן, בְּאֵינּוֹן ז' יוֹמִין, וְאַתְעֵטֵר בְּהוּ, (בְּהוּא מִשַׁח רַבּוּת
 קִדִּישָׁא עֲלָאָה) יוֹמָא תְּמִינָאָה בַּעֲיָא לְאַשְׁתָּלִמָּא מִן שְׁבַעָה,
 דְּאַשְׁלָמוּתָא עַל יְדֵי דְכֹהֲנָא, וְעַל דָּא פּוּלְחָנָא בְּתִמְינָאָה,
 לְאַתְעֵטֵרָא מִן שְׁבַעָה. וְלְאַתְתִּקְנָא כֹּהֲנָא עַל הַהוּא (חֻבְבָּה)
 דְּחַב (ס"א דְקַבִּיל) בְּקַדְמִיתָא.

הָדָא הוּא דְכָתִיב, וַיֹּאמֶר אֵל אֶהְרֹן קַח לְךָ עֵגֶל, הָא
 אוּקְמוּהָ עֵגֶל וְדַאי, לְכַפֵּרָא עַל הַהוּא עֵגֶל, דְּכָתִיב

(שמות לב) וַיַּעֲשֶׂהוּ עֶגְלַת מִסְכָּה. בֶּן בֶּקֶר, מֵאֵי טַעֲמָא בֶּן בֶּקֶר, וְלֹא בֶּן פֶּרֶה. אֲלֵא אִיהוּ בְּעֵי לְאַתְתַּקְנָא לְגַבֵּי פֶּרֶה, לֹא אֶתְחַזִּי לְקֶרְבָּא מִינָהּ לְגַבָּהּ. מֵאֵן דִּשְׁדַּר דְּוִרוֹן לְמַלְכָּא, חֲמִיתוֹן דְּנָסִיב מִבֵּי מַלְכָּא, וַיְהִיב לְמַלְכָּא, אֲלֵא דוֹרְנָא לְשִׁדְרָא לְמַלְכָּא, מִבֵּי אַחֲרָא אֲצִטְרִיךְ, וְלֹא מִבֵּי מַלְכָּא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מְדִידִיָּה לְדִידִיָּה לֹא אֶתְחַזִּי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּגִין כֶּךָ בֶּן בֶּקֶר וְדַאי וְלֹא בֶּן פֶּרֶה.

לְחַטָּאת: לְדַכָּאָה עַל הַהוּא חוּבָה דְחָב בֵּיהּ. וְאִיל לְעוֹלָה תְּמִימִים. תְּמִימִים, תְּמִים מִבְּעֵי לֵיהּ. אִי תִימָא דְעַל אִיל וְעֶגְלָא קָאמַר, לָאוּ הֲכִי. דִּהָא תְרוּוִיָּהוּ לֹא סִלְקִין לְעוֹלָה, דִּהָא כְּתִיב לְעוֹלָה תְּמִימִים, וְעֶגְלָא לְחַטָּאת סִלְקָא, מֵהוּ תְּמִימִים, וּכְתִיב אִיל.

אֲלֵא אִילוּ דִּי צַחֲקָא, לְקֶרְבָּא לְגַבֵּי פֶּרֶה, דְּאֲדַכֵּר תְּרִי זְמַנֵּי בִּקְרָא, חַד דְּכְתִיב, (בראשית כב) וַיִּשָּׂא אֲבָרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אִיל, הָא חַד, וְחַד וַיִּלְךְ אֲבָרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאִיל, הָא תְּרִי, וַיַּעֲלֵהוּ לְעוֹלָה. וְעַל דָּא אִיל לְעוֹלָה תְּמִימִים, תְּרִי אִיל, דְּאִיהוּ תְּרִי. וְעַל דָּא (ויחי רמ"א ע"א)

גְּבוּרוֹת תְּבִינָן, וּמִנֵּיָּהוּ מִתְּפָרְשִׁין לְכַמָּה אַחֲרָנִין. (ויקרא ט) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לְאֹמֶר קָחוּ שְׁעִיר עֲזִים לְחַטָּאת, עֶגְלָא לְחַטָּאת מִבְּעֵי לֵיהּ, כְּגוּוֹנָא דְכֶהֱנָא. אֲלֵא יִשְׂרָאֵל הָא קְבִילוּ עוֹנָשָׂא, וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב בְּהוּ

עָגַל לְחַטָּאת, אֶלָּא עָגַל לְעוֹלָה. מֵאֵי טַעְמָא. דְּכָל אֵינּוֹן
 דְּחָבוּ בֵּיהּ, קָבִילוּ עוֹנְשָׁא, בֵּין בְּמִלּוּלָא, בֵּין בְּעוֹבְדָא,
 בֵּין בְּפוּלְחָנָא, וְאִפִּילוּ אֵינּוֹן דְּלֹא עֲבָדוּ מְדִי, אֶלָּא
 דְּסִלְיָקוּ לֵיהּ בְּרַעוּתָא דְּלִבֵּיהוּ לְמַפְלַח לֵיהּ, אֶתְעַנְשׂוּ,
 כְּמָה דְּכֹתִיב, (שמות לב) וַיִּשָּׁק אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲבָל כָּל
 אֵינּוֹן דְּסִלְיָקוּ לֵיהּ בְּרַעוּתָא דְּלֹא לְמַפְלַח לֵיהּ, אֶלָּא
 דְּסִלְיָקוּ גְּוֹנָא דְּרַעוּתָא מְנִיהּ, הֲכָא אֶתְדַכְּן, וּמְקַרְבִּין לֵיהּ
 לְעוֹלָה וְלֹא לְחַטָּאת. (דף לח ע"ב)

אֲבָל קָחוּ שְׁעִיר עֲזִים לְחַטָּאת, אֲמַאי. אֶלָּא בְּגִין דִּהְוּ
 מְקַרְבִּין בְּקַדְמִיתָא לְשְׁעִירִים, דְּשִׁלְטִין עַל טוּרֵי
 רְמָאֵי. וְדָא הוּא לְחַטָּאת, וּבְעֵינָן לְאֶתְדַכָּא מִהֵהוּא
 חוּבָא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא לְחֻדְתוּתֵי דְּסִיְהָרָא אֲצַטְרִיךְ.
 (ויקרא ט) וְשׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים. שׁוֹר וְלֹא פֶר, בְּגִין דְּשׁוֹר
 שְׁלִים אִיהוּ, לְאַחֲזָאָה שְׁלֵמָא, הֲדָא הוּא דְּכֹתִיב
 לְשִׁלְמִים. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שׁוֹר וְאֵיל מְסֻטָּרָא דְּשִׁמְאֵלָא
 קָא אֶתְיִין. שׁוֹר מְסֻטָּרָא דְּשִׁמְאֵלָא, דְּכֹתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי
 שׁוֹר מִהֶשְׁמַאל. אֵיל, בְּגִין אֵילוּ דְּיִצְחָק. וְסִלְקִין
 לְשִׁלְמִים, לְאֶשְׁלֵמָא לֹון לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וְעַל דָּא שׁוֹר
 וְאֵיל לְשִׁלְמִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּלָּא בְּגִין דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרָא
 וּמִתְבָּרְכָא עַל יְדָא דְּכֹהֲנָא, בְּאֶשְׁלֵמוּתָא. וְהָאֵי

יֹמֵא חֲדוּתָא דְכֻלָּא הוּהּ, חֲדוּתָא דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲדוּתָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין. וְכַמָּא
 דְּאִשְׁתְּלִים כְּהֵנָּא לְתַתָּא, כְּבִיכוּ"ל אִשְׁתְּלִים כְּהֵנָּא
 לְעֵילָא, בַּר נָדָב וְאָבִיהוּא דְאִתְעָרוּ עֲרֻבוּבִיא בֵּין
 מְטְרוּנִיתָא וּמִלְכָּא. וּבְגִין כֶּךָ וְתַצָּא אִשׁ מִלְפָּנֵי יי' וְתֹאכַל
 אוֹתָם וְגו' (חסר)

(ויקרא י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱלֹעֶזֶר וְאֶל אִיתְמָר רַא שִׁיכֶם אֶל
 תְּפָרְעוּ וְגו', כִּי שֶׁמֶן מִשְׁחַת יי' עֲלֵיכֶם. רַבִּי אַבָּא
 אָמַר, הָא תְּנִינָן בְּעוּבְדִין דְּלְתַתָּא, אִתְעָרוּן עוּבְדִין
 לְעֵילָא, וְעוּבְדָא דְּלְתַתָּא בְּעֵי לְאִתְחַזָּא כְּגוּוּנָא דְּעוּבְדָא
 דְּלְעֵילָא.

תָּא חֲזִי, כָּל חֲדוּתָא דְּלְעֵילָא, תְּלִיא בְּהוּא שְׁמָנָא
 קְדִישָׁא, דְּמִתְמָן נִפִּיק חֲדוּה וּבְרַכָּאן לְכֻלְהוּ
 בּוֹצִינִין, וְכְהֵנָּא עֲלָאָה (מִינִיָּה) אִתְעָטַר בְּנִגִּידוּ דְּמִשְׁחָא,
 וּבְגִין כֶּךָ כְּהֵנָּא, דְּרַבּוּ מִשְׁחָא אִתְנַגִּיד עֲלֵיהּ כְּגוּוּנָא
 דְּלְעֵילָא, בְּעֵי לְאִתְחַזָּא חִידוּ, וּנְהִירוּ דְּאִנְפִּין (יְתִיר מִכְּלָא),
 וְלֹא יִתְחַזִּי גְרַעוּנָא בְּרִישִׁיָּה, וְלֹא בְּלְבוּשִׁיָּה, אֶלָּא לְמַהוּי
 כְּלָא שְׁלִים כְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא, וְלֹא יִתְחַזִּי בֵּיהּ פְּגִימוּ כְּלָל,
 בְּגִין דְּלֹא יַעֲבִיד פְּגִימוּ בְּאַתְרַּא אַחֲרָא.

תָּא חֲזִי, אֶלְמָלָא אֱלֹעֶזֶר וְאִיתְמָר אִתְחַזְּוּן פְּגִימוּ בְּהֵיא
 שְׁעַתָּא בְּלְבוּשִׁיהוּן אוּ בְּרִאשִׁיהוּן, לֹא אִשְׁתְּזִיבוּ

בְּהִיא שְׁעָתָא, דְּהָא שְׁעָתָא קִימָא לְמַעְבַּד דִּינָא. וְעַל
 דָּא תְּנִינֵן, בְּשְׁעָתָא דְּמוֹתָנָא אֶעְרַע בְּעֵלְמָא, לָא יתְעַר
 אִינְשׁ גְּרַמִּיָּה לְמַלָּה בְּעֵלְמָא, בְּגִין דְּלָא יתְעַרוּן עָלֶיהָ. בַּר
 אִי אַתְעַר גְּרַמִּיָּה לְטָב, וַיִּכִּיל לְדַחֲיָא (לְדַחְקָא) שְׁעָתָא, דְּהָא
 בְּזַמְנָא וְשְׁעָתָא דְּדִינָא קִימָא בְּעֵלְמָא, מֵאן דִּיעַרַע בֵּיהּ,
 לְקִטִּי לִיָּה וַיִּסְתַּלַּק מֵעֵלְמָא. וּבְגִין כֶּךָ וְלֹא תָמוּתוּ. כְּתִיב
 וְאַחֲיִכֶם כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשְּׂרִיפָה, בְּגִין דְּאִינְוֹן
 לָא אַתְיִין מִסְטָרָא דְּכַהֲנִי, וְלֹא מִתְזַקִּי.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (שְׁמוֹת ו) וַיִּקַּח אֶהֱרֹן אֶת אֱלִישֶׁבַע בַּת
 עֲמִינָדָב אַחֹת נַחֲשׁוֹן לוֹ לְאִשָּׁה. וַיִּקַּח אֶהֱרֹן. כִּלְא
 כִּמָּה דְּאַצְטְרִיךְ, כִּלְא כְּגִוּוֹנָא דְּלַעֲיִלָּא. תָּא חֲזִי, רְאוּיָה
 הֵיִתָּה בַת שֶׁבַע לְדוֹד, מִיּוֹמָא דְּאַתְבְּרִי עֵלְמָא. רְאוּיָה
 הֵיִתָּה אֱלִישֶׁבַע לְאַהֲרֹן מִיּוֹמָא דְּאַתְבְּרִי עֵלְמָא.

מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא כִּלְא חֵד. אֲבָל הָתָם לְדִינָא,
 הֵכָא לְרַחֲמֵי. כִּד אַתְחַבְּרָא בְּדוֹד, לְדִינָא, לְאַגְחָא
 קְרַבִּין, לְאוֹשְׁדָא דְּמִין. הֵכָא בְּאַהֲרֹן, לְשִׁלְמָא, לְחַדְדוּה,
 לְנַהֲרֵי דְּאַנְפִּין, לְאַתְבְּרָכָא. וְעַל דָּא אַתְקֵרִי (הִכִּי) הָתָם בַּת
 שֶׁבַע, הֵכָא אֱלִישֶׁבַע. אֱלִישֶׁבַע: דְּאַתְחַבְּרָא בְּחַסְדָּא, (תָּא חֲזִי)
 בַּת שֶׁבַע לְדִינָא, לְיִרְתָּא מַלְכוּתָא וְלְאַתְקַפָּא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא דְּתַנִּינֵן דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת יט) קוּל
 הַשּׁוֹפָר, שְׁפִיר הוּא, וְדָא הוּא יַעֲקֹב, דְּאַסְתַּלַּק

בְּמַחְשָׁבָה דְאַבְהֵן, וְנִפְקוּ כְּחֵדָא מִגּוֹ שׁוֹפֵר, דְּהָא שׁוֹפֵר
 אֶפִּיק מִיָּא וְאַשָּׁא וְרוּחָא כְּחֵדָא, וְאַתְעֵבִיד מִנִּייהוּ קָלָא.
 כִּךְ אִמָּא עֲלָאָה, אֶפִּיק לְאַבְהֵן, בְּקַל חֵד. וּמִגּוֹ מַחְשָׁבָה
 אֶסְתַּלְקוּ כְּחֵדָא בְּחֵד קוּל, וְהֵהוּא קוּל אֶקְרִי קוּל הַשׁוֹפֵר,
 וְדָא יַעֲקֹב דְּכֻלִּיל לְאַבְהֵן כְּחֵדָא, וְאַקְרִי קוּל.

וְתִרִי קְלִי נִינְהוּ, דְּהָא מִגּוֹ קָלָא, נְפִיק קָלָא. אֲבָל קוּל
 חֵד דְּאַקְרִי קוּל הַשׁוֹפֵר, וּמִהֲכָא נִפְקוּ שְׁאָר קוּלוֹת,
 מִגּוֹ הֵהוּא שׁוֹפֵר בְּזוּוּגָא ^(דף ל"ט ע"א) דְּמַחְשָׁבָה. וְשִׁבְעָה קוּלוֹת
 נִינְהוּ, דְּנִפְקִין בְּזוּוּגָא דְּמַחְשָׁבָה בְּשׁוֹפֵר, וְדָא שׁוֹפֵר
 דְּאַשְׁקִי לֹון וְרִי לֹון לְאַבְהֵן בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתָּר לְבִנְיָן,
 וְהָא אוּקְמוּהָ מְלָה.

תָּא חֲזִי, וַיִּקַּח אֶהֱרֹן אֶת אֲלִישֶׁבַע, לְבִסְמָא לָהּ, לְמַחְדֵּי
 לָהּ, לְחִבְרָא לָהּ בְּמִלְכָּא, בְּזוּוּגָא שְׁלִים, לְאַשְׁתַּכְּחָא
 בְּרַכָּאן לְעֵלְמִין כְּלָהּ, עַל יַדֵּי דְאַהֲרֹן. בְּגִין כִּךְ, בְּעֵי
 כְּהֵנָּא לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּנִהִירוּ דְאַנְפִּין, בְּחִידוּ, כְּלָא כְּגוּוּנָא
 דְּלַעֲיִלָּא, דְּהָא עַל יְדוּי בְּרַכָּאן וְחֻדְוּן מִשְׁתַּכְּחִי. וְעַל דָּא
 אֶתְרַחֲקָא מִנִּיהּ דִּינָא וְרוּגְזָא וְעֲצִיבוּ, בְּגִין דְּלָא יִתְפָּגֵם
 מִהֵהוּא אֶתְר דְּאַתְקֻטֵר בֵּיהּ. וְעַל דָּא וְאַחִיכֶם כָּל בֵּית
 יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשָּׂרְפָה, וְלָאוּ כְּהֵנָּא. עַלִּייהוּ כְּתִיב ^{(דברים}

בְּרַךְ יְיָ חִילוֹ וּפְעַל יַדָּיו תִּרְצֶה וְגו'.

^(ויקרא י') יֵין וְשֹׁכֵר אַל תִּשְׁתְּ אֶתְהּ וּבְנִיךָ אֶתְךָ וְגו'. אֲמַר רַבִּי

יְהוּדָה, מִגּוֹ פְּרֻשֵׁתָא דָּא שְׁמַעֲיָנָן, דְּנִדְבַב וְאַבִּיהוּא רַוִּי
 חֲמַרָּא הוּוּ, מְדַאֲזַהֵר לְכַהֲנֵי בְּהָא. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (תהלים
 קד) וַיֵּין יִשְׁמַח לִבָּב אָנוּשׁ וְגוֹ, אִי בְּעֵי כַּהֲנָא לְמַחְדֵּי
 וְלֹא שְׁתַּכַּחַא בְּנִהִירוֹ דְּאַנְפִּין יִתִּיר מִכְּלָא, אֲמַאי אֲסִיר
 לִיָּה חֲמַרָּא, דִּהָא חִידוֹ בֵּיה אֲשַׁתְּכַח, נִהִירוֹ דְּאַנְפִּין בֵּיה
 אֲשַׁתְּכַח.

אַלָּא שִׁירוּתָא דְּחֲמַרָּא חֲדוּתָא. סוּפִיָּה עֲצִיבוֹ. וְעוּד דֵּיֵין
 מְסֻטְרָא דְּלִיּוּאֵי אֲתִי, מֵאַתֵּר דְּחֲמַרָּא שְׂרִי, דִּהָא
 אורֵייתָא וְחֲמַרָּא דְּאורֵייתָא, מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה הוּא. (ס"א

סיפיה עציבו, וכהנא שירותא וסיומא בעי חדותא ונהירו דאנפין, יין אתי מסטרא דליואי)

וְסֻטְרָא דְּכַהֲנָא מֵיֵין צְלִילִין נִהִירִין.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר כָּל חַד אֲוִזִּיף לְחַבְרִיָּה, וְכִלִּיל פְּלָא דָּא
 בְּדָא, וּבְגִין כֶּף, חֲמַרָּא שְׂרִי חֲדוּתָא, בְּגִין דְּכִלִּיל
 מִגּוֹ מִיָּא, וְלִבְתֵּר אֲהֲדֵר לְאַתְרֵיהָ, וְעֲצִיב וְרַגְזוֹ וְדָאִין

דִּינָא. (וכהנא שירותא וסיומא בעי חדותא ונהירו דאנפין)

רַבִּי אָבָא אָמַר, מֵאַתֵּר חַד נִפְקוּ, יֵין וְשָׁמֶן וּמַיִם. מַיִם
 וְשָׁמֶן לִימִינָא, נְטִילֵי כַּהֲנֵי וִירְתֵי לֹוֹן, וְשָׁמֶן יִתִּיר

מִכְּלָא. דִּאִיהוּ חֲדוּתָא שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא, דְּכִתִּיב, (תהלים

קלג) כִּשְׁמֵן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקֵן זָקֵן אֲהֲרֹן. וַיֵּין

לְשִׁמְאָלָא, יִרְתֵי לִיּוּאֵי, לְאַרְמָא קְלָא וְלִזְמַרָּא, וְלֹא

לְשִׁתּוּק, דִּהָא חֲמַרָּא לָא שְׁתִּיק לְעֵלְמִין, וְשָׁמֶן בְּחֻשְׂאֵי

הוּא תְּדִיר.

מֵה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא, שְׁמֵן דְּאִיהוּ בְּחֻשָּׁאֵי בְּלַחֲשׁוֹ
 תְּדִיר, אֲתֵי מִסְטָרָא דְּמַחְשָׁבָה, דְּאִיהוּ בְּלַחֲשׁוֹ תְּדִיר
 וְלֹא אֲשַׁתְּמַע, וְהוּא בְּחֻשָּׁאֵי, וְעַל דָּא הוּא מִימִינָא. וַיֵּין
 דְּאִיהוּ (קרח קע"ו) לְאַרְמָא קָלָא, וְלֹא שְׁתִּיק לְעֵלְמִין, אֲתֵי
 מִסְטָרָא דְּאִימָא, וַיִּרְתִּין לְיוֹאֵי לְסִטְר שְׁמַאֲלָא, וְקִיִּימִי
 לְזַמְרָא לְאַרְמָא קָלָא, וְקִיִּימִי בְּדִינָא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב,
 (דברים כא) וְעַל פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל רִיב וְכָל נִגְעַ.

בְּגִין כֶּךָ, כִּהְנָא כַּד יִיעוּל לְמַקְדָּשָׁא לְמַפְלַח פּוּלְחָנָא,
 אֲסִיר לִיָּה לְמִשְׁתֵּי חֲמָרָא, דְּהָא עוֹבְדוּי בְּחֻשָּׁאֵי
 אֵינּוּן, וּבְחֻשָּׁאֵי (ס"א אַתְחַזִּי) אֲתָאֵן וְאַתְכּוּוֹן, (ס"א וּבְחֻשָּׁאֵי אַתְכּוּוֹן בְּמַה
 דְּאַתְכּוּוֹן) וְזוּוּג לְמָאן דְּזוּוּג, וְנָגִיד בְּרַכָּאֵן לְעֵלְמִין כְּלָהוּ,
 וְכָלָא בְּחֻשָּׁאֵי, (ועוד) דְּעוֹבְדוּי כְּלָהוּ בְּרִזָּא. וְחֲמָרָא מְגַלְהָ
 רִזִּין הוּא, דְּהָא כָּל עוֹבְדוּי לְאַרְמָא קָלָא קָאִים.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא, מִבֵּי מְרוֹנִיָּא
 לְצַפּוֹרִי, וְהָוָה רַבִּיָּא חַד שְׁכִיחַ בְּגִוּוֹן (ס"א לְגַבְיָהוּ),
 בְּחֲמָרָא בְּקִינְטָא דְּדוּבְשָׁא אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה נִימָא מְלָה
 דְּאוּרִיָּתָא וְנִזִּיל.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, (שיר השירים ז) וְחַפְּךָ כִּיִּין הַטּוֹב הוֹלֵךְ
 לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים וְגו'. וְחַפְּךָ כִּיִּין הַטּוֹב, דָּא יֵינָא
 דְּאוּרִיָּתָא, דְּאִיהוּ טָב. דְּהָא יֵינָא אַחֲרָא לָאו אִיהוּ טָב,
 וַיֵּינָא דְּאוּרִיָּתָא, טָב לְכָלָא. טָב לְעֵלְמָא דָּא, וְטָב

לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְדָא הוּא יִינָא דְנִיחָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא יִתִּיר מִכְּלָא, וּבְזֻכּוֹ דָּא, מֵאֵן דְּמַרְוֵי מֵיִינָא
 דְּאוּרֵייתָא, יִתְעַר לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וַיִּזְכֵּי לְאַחֵיִיא, כַּד
 יוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקֵיִיא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 דּוּבַב שְׁפַתֵי יִשְׁנִים, הָא תַּנִּינָן דְּאִפִּילוּ בְּהָהוּא עֵלְמָא,
 יִזְכֵּי לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב דּוּבַב שְׁפַתֵי
 יִשְׁנִים.

אָמַר הַהוּא רַבִּיא, אִי כְּתִיב וְחִפְףָּ מֵיִין הַטּוֹב, הוִינָא
 אֲמַרִי הָכִי. אָבֵל כְּיִין הַטּוֹב כְּתִיב, וְלֹא מֵיִין.
 אֲשַׁגְחוּ בֵּיהּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרִי אֵימָא מִלְּךָ, דְּשִׁפִּיר
 קָא אֲמַרְתָּ.

אָמַר, אָנָּא שְׁמַעְנָא, דְּמֵאֵן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא, וְדָבִיק
 בָּהּ, וְהָהִיא מְלָה דְּאוּרֵייתָא אֲשַׁתְּמַע בְּפוּמִיָּה,
 וְלֹא לְחִישׁ לָהּ (דף ל"ט ע"ב) בְּלַחֲשִׁו, אָלָּא אָרִים קָלִיָּה בָּהּ.
 דְּאוּרֵייתָא הָכִי בַּעֲיָא לְאַרְמָא קָלָא, דְּכַתִּיב, (משלי א)
 בְּרֹאשׁ הוּמִיּוֹת תִּקְרָא, לְאַרְמָא רַנָּה דְּאוּרֵייתָא, וְלֹא
 בְּלַחֲשִׁו. כְּיִין הַטּוֹב, כַּחֲמַר טָב דְּלֹא שְׁתִּיק. וְהוּא עָתִיד
 לְאַרְמָא קָלָא, כַּד יִפּוּק מִהָאֵי עֵלְמָא. הוּלָךְ לְדוּדֵי
 לְמִשְׁרִים, דְּלֹא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, לֹא יִשְׁתַּכַּח
 דִּימְחֵי בִּידוּי. דּוּבַב שְׁפַתֵי יִשְׁנִים, אִפִּילוּ בְּהָהוּא עֵלְמָא
 שְׁפוּוֹתִיָּה מְרַחֲשֵׁן אוּרֵייתָא.

תוּ שְׁמַעְנָא וְחַפְךָ פִּינָן הַטּוֹב, הָאִי קָרָא לְפִנְסַת יִשְׂרָאֵל
 אֲתָמֵר, וּבִתּוֹשְׁבַחְתָּא אֲתָמֵר. אִי הָכִי, מֵאֵן הוּא
 דְּמִשְׁבַּח לָהּ בְּהָאִי. אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵהוּ הוּלֵךְ
 לְדוּדֵי, הוּלֵךְ אֵלַי מְבַעֵי לִיָּהּ.

אֲלֵא וְדָאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָא מְשַׁבַּח לָהּ לְפִנְסַת
 יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּהִיא קָא מְשַׁבַּחַת לִיָּהּ, דְּכַתִּיב חֲפוּ
 מִמֶּתְקִים, כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ לְפִנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. (דְּכַתִּיב) וְחַפְךָ פִּינָן הַטּוֹב, יִין הַטּוֹב: דְּהוּא חֲמָרָא
 דְּמִנְטָרָא. הוּלֵךְ לְדוּדֵי: דָּא יִצְחָק, דְּאֶקְרִי יְדִיד מְבֻטָּן.
 לְמִישְׁרִים: כְּמָה דָּאֲתָא אֲמֵר, (תַּהֲלִים צט) אֲתָה כּוֹנֵנַת
 מִישְׁרִים, לְאֲתַכְּלָלָא שְׁמָאֲלָא בִּימִינָא. וְדָא הוּא
 מִישְׁרִים, דְּבִגִין חֲדוּתָא דְּהִהוּא חֲמָר טַב, אֲתַכְּלִיל
 שְׁמָאֲלָא בִּימִינָא, וְחֲדָאן כְּלָא. (דּוּבָב שְׁפַתֵי יְשׁוּנִים) דְּהָא כְּלָא
 מִתְעָרִי בְּחֲדוּוֹאן וּבְרַכָּאן, וְעֲלָמִין כְּלָהּ מִשְׁתַּכְּחֵי בְּחֲדוּ,
 וּמִתְעָרִי לְאַרְקָא בְּרַכָּאן לְתַתָּא.

אֲתוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְנִשְׁקוּ לִיָּהּ רִישִׁיָּהּ, וְחֲדוּ
 עִמִּיהָ, אֲמָרוּ לִיָּהּ מַה שְׁמֵךְ. אֲמַר לָהּ יִיסָא. אֲמָרוּ
 רַבִּי יִיסָא תְּהָא. יִתִּיר תְּהָא שְׁכִיחָא בְּעֲלָמָא מִרַבִּי יִיסָא
 חֲבַרְנָא, דְּאֲסַתְּלָק מִבִּינָנָא. אֲמָרוּ לִיָּהּ וּמֵאֵן אָבוּךָ. אֲמַר
 לָהּ, אֲפִטֵר מִעֲלָמָא, וְהוּהּ אוּלִיף לִי כָּל יוֹמָא ג' מִלִּין
 דְּאוּרִייתָא, וּבְלִילִיָּא ג' מִלִּין דְּחַכְמַתָּא דְּאַגְדַּתָּא. וְהֵנִי

מִיֵּלִי אֹלִיפְנָא מֵאַבָּא, וְהַשְׁתָּא דִּיּוֹרֵי בְּחַד בְּרַ נֶשׁ, וְסָלִיק
 לִי מֵאוֹרֵייתָא. וְאַנָּא אֶזִּיל כָּל יוֹמָא לְעֵבִידתָּא, וּבְכָל
 יוֹמָא אֶהֱדַרְנָא אֵינּוֹן מְלִין דִּיאֹלִיפְנָא מֵאַבָּא.

אָמְרוּ לֵיהּ הֵהוּא בְּרַ נֶשׁ יַדַּע בְּאוֹרֵייתָא. אָמַר לוֹן לָאו.
 סָבֵא הוּא, וְלֹא יַדַּע לְבִרְכָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא, וְאִית לֵיהּ בְּנִין, וְלֹא שְׂוִי לוֹן בְּבִי רַב. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה (נ"א אִי לָאו הָכִי הוּדָה) אִי לָא הָוָה הָכִי, הָוָה אֶעֱלִנָּא לְגַבִּי
 הָאִי כְּפַר לְמַלְלָא עֲלֵךְ, הַשְׁתָּא אָסִיר לֶן לְמַחְזִי אַנְפוּי.
 שְׂדֵי חֲמָרָא מְנָה, וְאֵת זֵיל לְגַבְנָן. אָמְרוּ לֵיהּ מֵאֵן הוּא
 אָבוּךְ. אָמַר רַבִּי זְעִירָא דְכְּפַר רָאמִין.

שָׁמַע רַבִּי יְהוּדָה וּבְכָה, אָמַר אָנָּא הוּינָא בְּבִיתִיהּ,
 וְאוֹלִיפְנָא מְנִיה ג' מְלִין בְּכֶסֶף דְּבִרְכָה,
 וְאוֹלִיפְנָא מְנִיה בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית תְּרִי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 וּמָה מֵהָאִי רַבִּיא בְּרִיהּ אֹלִיפְנָא, מְנִיה לָא כָּל שְׁכָן. אֶזְלוּ
 וְאַחִידוּ בִּידֵיהּ. חָמוּ חַד חֲקַל וְיִתְבוּ תַמָּן. אָמְרוּ לֵיהּ אֵימָא
 חַד מְלָה, מֵאֵינּוֹן דִּיאֹלִיף לָךְ אָבוּךְ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים
 הַגְּדוֹלִים וְגו'. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים, כָּל אֶתְר דְּדִינָא
 אֱלֹהִים אֶקְרִי. וְהֵהוּא אֶתְר עֲלָאָה אֶתְר דְּנִפְקוּ מְנִיה, הָכִי
 קְרִי לֵיהּ הָכָא. וְאֵף עַל גַּב דְּרַחְמֵי הוּא, מְנִיה נִפְקוּ דִּינִין,
 וּבִיה תְּלִיין.

אֶת הַתְּנִינִים הַגְּדוֹלִים, אֲלֵינן אֲבָהֶן. דְּאֵינּוֹן מִתְּשַׁקְיִין
 בְּקִדְמִיתָא, וּמִשְׁתַּרְשִׁין עַל כִּלְא. וְאֵת כָּל נַפְשׁ הַחֲתִיה
 הַרוּמְשֵׁת, וְאֵת כָּל נַפְשׁ הַחֲתִיה, דָּא נַפְשׁ, דִּהְהִיא אֶרְץ
 עֵלְאָה אֲפִיקַת מֵהִיא חֲתִיה עֵלְאָה עַל כִּלְא, דְּכִתִּיב תּוֹצֵא
 הָאֶרֶץ נַפְשׁ חֲתִיה. וְדָא אִיהִי נַפְשׁ דְּאָדָם קִדְמָאָה, דְּמִשְׁיַךְ
 בְּגוּיָה. הַרוּמְשֵׁת: דָּא הִיא חֲתִיה דְּרַחֲשָׁא בְּכָל טוּרִין (ס"א
 סטריין), לְעֵילָא וְתַתָּא. אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם, דִּהְהוּא נִהַר
 עֵלְאָה נִגִיד וְנִפִיק מֵעֵדֶן, וְאֲשַׁקֵּי לְהָאֵי אֵילָנָא,
 לְאֲשַׁתְּרֵשָׁא בְּשִׁרְשׁוּי עַל כִּלְא, וְלֹא שִׁתְּכַחַא בֵּיהּ מְזוּנָא
 לְכִלְא.

דְּבַר אַחַר הַחֲתִיה הַרוּמְשֵׁת, דָּא הוּא דְּוֹד מִלְּפָא, דְּכִתִּיב
 בֵּיהּ (תהלים קיח) לֹא אֲמוֹת כִּי אֶחָיָה וְגו'. וְאֵת כָּל עוֹף
 כְּנָף לְמִינָהּ, אֲלֵינן כָּל אֵינּוֹן מִלְּאֲכִין קִדְיִשִׁין, דְּמִשְׁתַּכְּחִי
 לְקִדְשָׁא שְׁמָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא, דְּכִתִּיב בְּהוּ
 (ישעיה ו) שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד. וּמִנְהוֹן טָאֲסִין
 בְּעֵלְמָא לְמַעְבַּד רְעוּתָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן, כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא
 חֲזִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְדָאֵי כָּל פֶּךְ לְהָאֵי רַבִּיָּא לֹא
 אֲתַחֲזִי, אֲבָל אֲנָא חָמִי בֵּיהּ דְּלֹאֲתַר עֵלְאָה יִסְתַּלַּק.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, (דף נ' ע"א) וְדָאֵי. הַחֲתִיה (הַרוּמְשֵׁת) דָּא הִיא חֲתִיה
 עֵלְאָה עַל כִּלְא, דִּהְהִיא אַחֲרָא אֶרְץ קַרְיִיָּה קָרָא.
 הַכָּא דְּכִתִּיב וְהַעוֹף יִרְבַּ בְּאֶרֶץ, בְּאֶרֶץ וְדָאֵי, וְלֹא בַּמַּיִם.

דְּהָא הֵהוּא נְהָר, נְגִיד וְנָפִיק וְאַשְׁקִי, בְּלֹא פִירוּדָא, עַד
הֵהוּא אַתְר דְּאַקְרֵי אַרְץ, וּמִתְמָן כְּתִיב וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְגו' .
וְהָעוֹף, וְהֵהוּא עוֹף בְּהַאי אַרְץ תְּלִיין וְאַתְשִׁקִיין, וְדָא
הוּא דְכְּתִיב וְהָעוֹף יִרֵב בְּאַרְץ. קָמוּ וְאַזְלוּ. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, נִשְׁתַּתֵּף לְהַאי רַבִּיא עֲמָנָא, וְכָל חַד וְחַד לֵימָא
מְלָה דְאֹרֵייתָא.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) סִמְכוּנֵי בְּאַשִּׁישׁוֹת
רַפְדוּנֵי בְּתַפּוּחִים וְגו' . הַאי קָרָא הָא אֲתָמַר וְשִׁפִּיר.
אַבְל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָאָמַר דָּא בְּגָלוּתָא. סִמְכוּנֵי, מִהוּ
סִמְכוּנֵי. אֵלָא מֵאן דְּנִפְּיֵל בְּעֵי לְאַסְמַכָּא לֵיהּ, הֵדָא הוּא
דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים קמ"ה) סוּמְךָ יִי לְכָל הַנוֹפְלִים וְגו' . וּבְגִין כְּפָךְ,
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּנִפְּלָה, דְכְּתִיב, (עֲמוֹס ה) נִפְּלָה לֹא תוֹסִיף
קוּם, בְּעֵיא לְאַסְמַכָּא, וְהִיא אֲמַרָה סִמְכוּנֵי. לְמֵאן אֲמַרָה.
לְיִשְׂרָאֵל בְּנֵהָא דְאֵינּוֹן בְּגָלוּתָא עֲמָה.

וּבַמָּה בְּאַשִּׁישׁוֹת. אֵלִין אֵינּוֹן אַבְהֵן, דְאֵינּוֹן אֲתַמְלִיין
בְּקַדְמִיתָא, מִהֵהוּא חָמַר טַב דְּמִנְטָרָא. וְכַד אֵינּוֹן
אֲתַמְלִיין, הָא בְּרַכָּאן מִשְׁתַּכְּחֵי לְגַבְהָ, עַל יְדָא דְחַד
דְּרָגָא דְאִיהוּ צְדִיק. וּמֵאן דִּידַע לִיחְדָא שְׁמָא קְדִישָׁא,
אַף עַל גַּב דְּבְרַכָּאן לָא מִשְׁתַּכְּחֵי בְּעֵלְמָא, אִיהוּ סְמִיךְ
וּסְעִיד לָהּ לְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא.

רַפְדוּנֵי בְּתַפּוּחִים, כְּלָא חַד כְּמָה דְאֲמַרְוּן, אַבְל רְזָא דָא,

אֲשִׁישָׂא: עֵייל חֲמָרָא. תַּפּוּחַ: אֲפִיק חֲמָרָא, וּמְכוּוֹן
 רְעוּתָא. וְעַל דָּא אֲשִׁישׁוֹת וְתַפּוּחִים. אֲשִׁישׁוֹת, לְרוּוּאָה
 מִחֲמָרָא. תַּפּוּחִים, לְכוּוֹנָא רְעוּתָא דְלֵא יִזִּיק חֲמָרָא. וְכָל
 דָּא לְמָה. פִּי חוֹלֵת אֲהֶבֶה אָנִי, בְּגָלוּתָא. וּמֵאן דְּמִיּוּחַד
 שְׂמָא קְדִישָׂא, בְּעֵי לִיחַדָּא דֵינָא בְּרַחֲמֵי, וְלֹא אֲכַלְלָא לֹוֹן
 כְּדָקָא חֲזִי, לְאַתְבְּסָמָא וְלְאַתְתַּקְנָא כְּלָא כְּדָקָא יְאוּת,
 וְדָא סָמִיד לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (דְּבָרִים ל"ב) אֲשֶׁר חֶלֶב זִבְחֵימוֹ יֹאכְלוּ יִשְׁתּוּ
 יַיִן נְסִיכָם. וּפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּאֵינּוֹן קְדִישִׁין,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְקֻדְשָׁא לֹוֹן. תָּא חֲזִי יִשְׂרָאֵל
 קְדִישִׁין, כָּל חַיִּי עֲלָמָא דִּירְתִין, כְּלָא תְלִיין בְּהֵוּא
 עֲלָמָא דְאַתִּי, בְּגִין דְּאִיהוּ חַיִּין דְּכָלָא, לְעֵילָא וְתַתָּא,
 וְהוּא אֲתֵר, דֵּיין דְּמִנְטָרָא שְׂאֲרֵי (וְאֶקְרִי יַיִן) וּמִתְמָן נְפָקִין
 חַיִּין וְקְדוּשָׁא לְכָלָא. וַיִּין דִּישְׂרָאֵל בְּגִין יַיִן דִּישְׂרָאֵל
 אַחֲרָא, וְדָא בְּדָא תְלִיא. דְּהָא יִשְׂרָאֵל לְעֵילָא, בֵּיהּ נְטִיל
 חַיִּין, וּבְגִין כְּדָא אֶקְרִי עֵץ חַיִּים, עֵץ מֵהֵוּא אֲתֵר דְּאֶקְרִי
 חַיִּים, וְנְפָקִי מִתְמָן חַיִּין, וְעַל דָּא מְבָרְכִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בֵּיין. וַיִּין דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא כְּהֵאִי גִוּוֹנָא.

עוֹבֵד עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, דְּאִיהוּ מְסֹאֵב, וּמֵאן
 דְּקָרִיב בְּהַדְיָה יִסְתָּאֵב, כִּד יִקְרַב בֵּיין דִּישְׂרָאֵל,
 הָא אִסְתָּאֵב וְאִסִּיר, כָּל שְׂכָן הֵוּא יַיִן דְּאִיהוּ עֲבִיד. וְעַל

דָּא לָא תִימָא דְדָא הוּא בְּלַחֲדוּי, אֶלָּא כָּל מָה דְעָבְדִי
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כִּלְאָ הוּא כְּעֵין דְּוִגְמָא דְלַעִילָא, כִּל שְׁכַן
 יִין, דְקָאִי בְּאַתֵּר עֲלָאָה, דְּוִגְמָא דְיִין דְּמִנְטֵרָא.

בְּגִין כִּף יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּינִי יִין דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאַתְעָבִיד כְּדָקָא
 חֲזִי בְּקְדוּשָׁה, כְּגִוּוּנָא דְיִשְׂרָאֵל לְעִילָא, דְשְׁתֵּי
 וְאַשְׁתֵּרְשָׁא וְאַתְבְּרָכָא בְּהָהוּא יִין עֲלָאָה קְדִישָׁא, וְלָא
 שְׁתָּאן יִין דְּאַתְעָבִיד בְּמִסְאָבוּתָא, וּמִסְטֵרָא דְמִסְאָבוּתָא,
 דְהָא בֵּיה שְׂרִיא רוּחָא דְמִסְאָבוּתָא. (וְלָאוּ הוּא מִסְטֵרָא דְיִשְׂרָאֵל)

וּמָאן דְשְׁתֵּי לִיה (בְּהַדְיָיָהוּ), אִסְתָּאב רוּחִיה, וְאַסְתָּאב אִיהוּ,
 וְלָאוּ הוּא מִסְטֵרָא דְיִשְׂרָאֵל, וְלִית לִיה חוּלְקָא בְּעֵלְמָא
 דְאַתֵּי. דְהָא הָהוּא עֲלְמָא דְאַתֵּי, יִין דְּמִנְטֵרָא אִיהוּ.

וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, בְּעֵינִי לְנִטְרָא דָּא עַל כִּלְאָ,
 בְּגִין דְּאַתְקֶשֶׁר בְּאַתֵּר דְּעֵלְמָא דְאַתֵּי. וּבְגִין כִּף,
 בֵּינִי אֶתְבְּרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתִּיר מְכֻלָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ
 חֲדִי לְסִטְרָא שְׁמָאֵלָא, וּבְגוּ חֲדוּוּתָא דִּילִיה אֶתְכֻלִּיל
 בִּימִינָא. וְכֹד אֶתְעָבִיד כִּלְאָ יְמִינָא, כְּדִין שְׁמָא קְדִישָׁא
 בְּחִידוּ, וּבְרַפָּאן מְשִׁתְּכַחִי בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין. וּבְעוּבָדָא
 דְלַתָּתָא יִתְעַר עוּבָדָא דְלַעִילָא, וְעַל דָּא מִזְמִנִי יִין
 לְקַבִּיל יִין.

וּבְגִין דְּאִיהוּ מִנְטֵרָא לְעִילָא, בְּעֵי לְנִטְרָא לִיה לְתַתָּא,
 וְכֹל נְטִירוּ דִּילִיה קְדוּשָׁה הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וּמָאן

דְּפָגִים לִיָּה לְתַתָּא בְּסִטְרָא דְּמִסְאֲבוּתָא, יִסְתָּאב אִיְהוּ
 בְּהֵאִי עֲלָמָא, וְלִית לִיָּה חוּלְקָא בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי, אֲתֵר
 דְּהֵהוּא יִין דְּמִנְטְרָא שְׂרִיא. הוּא לָא נָטִיר לִיָּה, לָא
 יִתְנַטֵּר הוּא לְעֲלָמָא דְּאֲתִי. (דף מ' ע"ב) הוּא סָאִיב לִיָּה,
 יִסְאֲבוּן לִיָּה בְּהֵהוּא עֲלָמָא, לָא יְהֵא לִיָּה חוּלְקָא בְּהֵהוּא
 יִין דְּעֲלָמָא דְּאֲתִי. זָכָאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּמִקְדִּישִׁי
 נִפְשִׁיָּהוּ בְּקִדּוּשָׁה עֲלָאָה, וְנִטְרִי מֵה דְּאֲצִטְרִיךְ
 לְאֲתִנְטְרָא, וּמִקְדִּישִׁי לְמִלְכָּא בְּנִטְרִו עֲלָאָה דָּא. זָכָאִין
 אִינּוּן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי.

פְּתַח הֵהוּא רַבִּיא וְאָמַר, (משלי כט) מֶלֶךְ בְּמִשְׁפַּט יַעֲמִיד
 אֲרִץ וְגו'. מֵאֵן מֶלֶךְ. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 בְּמִשְׁפַּט דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיְהוּ כְּלָלָא דְּאֲבֵהֶן. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת,
 תְּרוּמַת כְּתִיב, כְּמָה דְּאֲתִי אָמַר (שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה.
 וְאִישׁ תְּרוּמוֹת, דָּא עֵשׂו, דְּבַעֲי עַל תְּרוּמוֹת וְעַל מַעֲשָׂרוֹת
 כָּל יוֹמָא, וְלָא עֲבִיד מְדִי. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת דְּלָאו אִיְהוּ
 מִשְׁפַּט. דְּהֵא תְּרוּמָה אֲסִתְּלִקוּתָא דְּרַחֲמִי, בְּגִין דָּא לָא
 אֲתִיא בְּמִשְׁפַּט, כְּמָה דְּאֲתִי אָמַר (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֵא
 מִשְׁפַּט, וְעַל דָּא, וְאִישׁ תְּרוּמַת יְהִרְסָנָה.

וְאִי תִימָא, הָא דָּוִד מִלְכָּא אִישׁ תְּרוּמָה הוּא, אֲלָא
 בְּרַחֲמִי. וְלֵא עוֹד אֲלָא (ס"א דָּוִד מִלְכָּא אִישׁ תְּרוּמָה הוּא וְאֲרַעָא

אֲתִקְיָמָא בְּגִינִיָּה הָכִי הוּא וְדָאִי. אֲבָל בְּלָא בְּרַחֲמִי הוּא) דְּהֵא כְּתִיב (ישעיה נה)

חֲסִדֵי יְדוּד הַנְּאֻמָּנִים, כִּמָּה דְאֵתְדַבֵּק בְּהָאִי, אֵתְדַבֵּק
בְּהָאִי.

תָּא חֲזִי, כָּל יוֹמוֹי דְדוּד מִלְכָּא, הוּוּ מְשִׁתְּדַל (בְּגִין) דְהָאִי
תְרוּמָה, יִתְקַשֵּׁר בְּמִשְׁפָּט, וְיִזְדוּגוּן כַּחְדָּא. (בְּגִין דִּיתְקַיִים
בְּאַרְעָא) אַתָּא שְׁלֵמָה וְזוּג לֹון כַּחְדָּא, וְקִימָא סִיְהָרָא
בְּאַשְׁלֵמוּתָא, וְקִימָא אַרְעָא בְּקִיּוּמָא. אַתָּא צְדֻקָּיהוּ
וְאַפְרִישׁ לֹון, וְאַשְׁתַּאֲרַת אַרְעָא בְּלֹא מִשְׁפָּט, וְאַתְפַּגִּימַת
סִיְהָרָא, וְאַתְחַרִּיבַת אַרְעָא, כְּדִין וְאִישׁ תְּרוּמַת יְהִרְסָנָה.
וְתָא חֲזִי, שְׁמֹן לְכַהֲנִי, וְיִין לְלִיּוּאִי. לָא בְּגִין דְּבִעֵיִן יִין,
אַלָּא מִיִּין דְּמִנְטָרָא אֲתִי לְסִטְרָא דְלֵהוֹן, לְחַבְרָא
כִּלְא כַּחְדָּא, וְלִמְחַדֵּי עֲלָמִין כְּלֵהוּ, לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּהוּ כִּלְא,
יִמִּינָא וְשְׂמָאלָא כְּלִיל דָּא בְּדָא. לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּהוּ
חֲבִיבוּתָא דְכִלְא, וְרַחֲמִימוּתָא דְבְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

מֵאַן דְאֵתְדַבֵּק רַעוּתִיָּה בְּהָאִי, הוּוּ שְׁלִים בְּהָאִי עֲלֵמָא,
וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי, וְיִשְׁתַּכְּחַת כָּל יוֹמוֹי דְאֵתְדַבֵּק
בְּתִשׁוּבָה, אֲתֵר דֵּיִין וְשְׁמֹן מְשִׁתַּכְּחִי. כְּדִין לָא יִתְדַבֵּק
בְּתֵר עֲלֵמָא דָּא, לָא לְעֵתְרָא, וְלָא לְכַסּוּפָּא דִּילִיָּה.
וְשְׁלֵמָה מִלְכָּא צְוּחַ עַל דָּא וְאָמַר, (מִשְׁלִי כֹא) אוּהַב יִין
וְשְׁמֹן, לָא יַעֲשִׂיר, דְהָא עוּתְרָא אַחְרָא יִזְדַּמֵּן לִיָּה, לְמַהוּי
לִיָּה חוּלְקָא בִּיָּה, וְלְמַהוּי בִּיָּה חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְאֲתִי,
אַתֵּר דֵּיִין וְשְׁמֹן שְׂרִיִין בְּעֵלְמָא דָּא וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי. וּמֵאַן

דְּרַחִים לִיה לְהֵאֵי אַתָּה, לֹא בְעֵי עוֹתָרָא וְלֹא רְדִיף
 אֲבִתְרִיה. זַכָּאִין אִינוּן צְדִיקֵיִיא דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּעוֹתָרָא
 עֲלָאָה כָּל יוֹמָא, דְּכִתִּיב, (איוב כח) לֹא יַעֲרֻכְנָה זֶהָב וְזָכוּכִית
 וְתַמּוּרְתָהּ כָּלִי פִּזּוּ. הֵאֵי בְּהֵאֵי עֲלָמָא. לְבַתָּר, (משלי ח)
 לְהִנְחִיל אֶהְבִּי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלָּא.

תּוּ פִּתַּח וְאָמַר, (שמות כד) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי
 הַהֲרָה וְגו'. וְהַתּוֹרָה, דָּא תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. וְהַמְצוּה, דָּא
 תּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה. לְהִרְתֶּם כְּתִיב חֹסֶר, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שיר
 השירים ג) וְאֵל חֶדֶר הוֹרְתִי. הֲכָא אֵית לְאִסְתַּכְּלָא, לְהוֹרְתֶם
 דְּמִי, אֵי תִימָא הוֹרְתֶם דִּישְׂרָאֵל, לָאוּ הֲכִי, דְּהָא יִשְׂרָאֵל
 לֹא אֲדַכְּרוּ בְּהֵאֵי קָרָא. אֲלֵא הוֹרְתֶם דְּתוֹרָה וּמְצוּה. וּמֵאֵי
 הִיא. דָּא (אָתָּר) יי'ן דְּמִנְטָרָא. בְּגִין דְּכָל כְּתִיבָה דְּסִפְר עֲלָאָה
 תַּמָּן שְׂרִיא, וּמִתַּמָּן נִפְקָא תּוֹרָה, וְעַל דָּא קָרִינָן תּוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב. וְדָא הוּא אֲשֶׁר כְּתִבְתִּי לְהִרְתֶּם, לְהִרְתֶּם וְדֵאֵי.

(כְּמָה דְּאֵת אָמַר וְאֵל חֶדֶר הוֹרְתִי)

תּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה, תּוֹרָה אַחְרָא, (ויקהל ר"א) דְּקִיִּמָא עַל פֶּה.
 מֵאֵן אִיהוּ פֶּה. דָּא הוּא דַּעַת, דְּאִיהוּ פֶּה דְּסִפְר
 וְכְתִיבָה. וְתוֹרָה דָּא, הִיא תּוֹרָה אַחְרָא, דְּאִקְרִי תּוֹרָה
 שְׁבַעֲל פֶּה, דְּאִיהִי קִיִּמָא עַל הַהוּא פֶּה דְּאִיהִי תּוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב, בְּגִין כַּךְ אִסְתַּלִּיק מֹשֶׁה בְּכָלָא, עַל כָּל שְׂאָר
 נְבִיאֵי מְהִימְנִי, דְּכִתִּיב וְאַתְּנָה לְךָ, לְךָ דְּיִיקָא.

כְּתִיב (משלי כה) הָגוּ סִיגִים מִכֶּסֶף וַיֵּצֵא לְצוּרָה כְּלֵי הָגוּ
 רָשָׁע לְפָנָי מֶלֶךְ וַיִּכּוֹן בַּחֶסֶד כֶּסֶאָו. תָּא חֲזִי,
 בְּשַׁעְתָּא דְּאַסְגִּיאוּ חֵיבִין בְּעֵלְמָא, כּוּרְסִיָּא דְּמִלְכָּא
 קְדִישָׁא אֶתְתַּקְנַת בְּדִינָא, לְאַסְתָּאבַת (ס"א וְאַשְׁתָּאבַת) (ס"א וְקִימָא)
 בְּדִינָא, וְשְׁלֵהוּבֵי אוּקְדִין עֲלֵמָא. וּבְשַׁעְתָּא דְּאַתְעֵבַר
 חֵיבִיָּא מִעֲלֵמָא, כְּדִין וַיִּכּוֹן בַּחֶסֶד כֶּסֶאָו. בַּחֶסֶד, וְלֹא
 בְּדִינָא מֵאֵי מִשְׁמַע.

מִשְׁמַע דְּעֵלְמָא תַּתָּא תַּלְיָא בְּעֵלְמָא עֲלָאָה, וְעֵלְמָא
 עֲלָאָה לְפּוּם אֲרָחֵי דְּעֵלְמָא תַּתָּאָה. וַיִּכּוֹן בַּחֶסֶד
 כֶּסֶאָו. (דף מא ע"א) מֵאֵן דְּבַעֵי לְבִרְכָּא לֵיהּ, וְלֹא־תִקְנָא
 כּוּרְסִיָּיהּ, בַּחֶסֶד וְלֹא בְּדִינָא. מֵאֵי מִשְׁמַע. דְּכַד עֵייל
 כְּהֵנָּא לְבֵי מְקַדְשָׁא, דִּיעוּל בַּחֶסֶד דְּאִיהוּ מִיָּא, וְלֹא יִיעוּל
 בֵּינֵן דְּשִׁתֵּי דְּאִיהוּ גְבוּרָה. יִיעוּל (בְּהֵאֵי מְלָה) בְּמִיָּא, וְלֹא
 יִיעוּל בַּחֲמָרָא.

אַתּוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יִצְחָק, וְנִשְׁקוּ רִישֵׁיהּ, וּמַתְהוּא
 יוּמָא לֹא אֶתְפָּרַשׁ מִבֵּי רַבֵּי יְהוּדָה, וְכַד הוּוּ עֵייל
 לְבֵי מְדַרְשָׁא, הָוּה קָם רַבֵּי יְהוּדָה קַמֵּיהּ, אָמַר מְלָה
 אוּלִיפְנָא מִנֵּיהּ, וַיֵּאוֹת לְאַנְהָגָא בֵּיהּ יְקָר. לְבַתַּר אֶסְתַּלַּק
 בֵּין חֲבֵרֵיָּיא, וְהוּוּ קְאָרֵן לֵיהּ רַבֵּי יִיסָא, רִישָׁא דְּפִטְיִישָׁא
 דְּמַתְבַּר טַנְרִין, וְאַפִּיק שְׁלֵהוּבִין לְכָל סֵטֵר. וְהוּוּ קָרִי
 עֲלֵיהּ רַבֵּי אֶלְעָזָר, (יִרְמִיָּה א) בְּטָרָם אֶצְרַךְ בְּבִטּוֹן יְדַעְתִּיךְ.

וַיִּדְבַר יי' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר אֲלֵיהֶם זֹאת
הַחֲתִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ וְגו', מֵאֵי שְׁנָא הֲכֵא אֶהֱרֹן. אֶלֶּא
בְּגִין דְּאִיהוּ קִיִּמָּא תְּדִיר לְאַפְרָשָׂא בֵּין מְסֻאָבָא וּבֵין
דְּכִיָּא. דְּכִתִּיב לְהַבְדִּיל בֵּין הַטְּמֵא וּבֵין הַטְּהוֹר.

רַבִּי אַבָּא פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים לד) מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים וְגו'.
נִצּוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרַע וְגו'. סוּר מֵרַע וְגו'. וְכִתִּיב (משלי
כא) שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ וְגו'. מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים. מֵאֵן
חַיִּים. אֶלֶּא אֵלֵּין חַיִּים דְּאֶקְרוּן עֲלֵמָא דְּאֵתִי, וְחַיִּים תַּמָּן
שְׂרִיִין. וְעַל דָּא תַּנִּינָן, עֵץ חַיִּים, הִיא אֵילָנָא מְאִינֹון
חַיִּים, אֵילָנָא דְּאֵתְנַטַּע בְּאִינֹון חַיִּין. וְעַל דָּא מִי הָאִישׁ
הֶחֱפֵץ חַיִּים כְּתִיב.

אוֹהֵב יָמִים לְרֹאוֹת טוֹב, מֵאֵן יָמִים. אֶלֶּא דָּא הוּא שְׂמָא
דְּמִלְכָּא קִדִּישָׁא, דְּאֶחֱיָדָא בְּאִינֹון יוֹמִין עֲלֵאִין,
דְּאֶקְרוּן יָמֵי הַשְּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ, יָמֵי הַשְּׁמַיִם וּדְאִי, עַל
הָאָרֶץ וּדְאִי. מֵאֵן דְּבָעֵי חַיִּים דְּלַעֲיָלָא, לְמַהוּי לִיה
חוּלְקָא בְּהוּ. וּמֵאֵן דְּבָעֵי יוֹמִין עֲלֵאִין לְאֵתְדַבְּקָא בְּהוּ
וּלְרַחֲמָא לְהוּ. יְנַטֵּר פּוּמִיָּה מִכְּלָא, יְנַטֵּר פּוּמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה,
יְנַטֵּר פּוּמִיָּה מִמִּיכְּלָא וּמִמְשִׁתִּיא, דְּמְסֻאָב לְנַפְשָׂא,
וּמְרַחֲקָא לְבַר נֶשׁ מְאִינֹון חַיִּין וּמְאִינֹון יוֹמִין, וְיְנַטֵּר (ס"א
פּוּמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה) לִישְׁנִיָּה מִמְלִין בִּישִׁין, דְּלֵא יְסִתָּאב בְּהוּ,
וְיִתְרַחֲק מִנִּיָּהוּ, וְלֵא יְהֵא לִיה חוּלְקָא בְּהוּ.

תָּא תְּזִי, פּוּמָא וְלִישָׁן, אֲתֵר (אֲחָרָא) עֲלָאָה הֲכִי אֲקָרִי,
 וּבְגִין כֶּף לָא יִפְגִּים אִינִישׁ פּוּמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה, וְכָל
 שְׁכֵן לְאִסְתָּאבָא נִפְשִׁיָּה וְגֵרְמִיָּה, בְּגִין דְּאִסְתָּאב הוּא
 בְּעֲלָמָא אֲחָרָא, וְהָא אוֹקִימָנָא.

(ויקרא יא) זֹאת הַחֲחִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו', הָאִי
 קָרָא לָא רִישִׁיָּה סִיפִיָּה, וְלָאוּ סִיפִיָּה רִישִׁיָּה. זֹאת
 הַחֲחִיָּה בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר מִכָּל הַבְּהֵמָה. אֲלָא אָמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל מִנְטְרִי נִפְשִׁיָּהוּ,
 וְגֵרְמִיָּהוּ, דְּלָא לְסַאבָא לֹון, וְדֵאִי זֹאת הַחֲחִיָּה אֲשֶׁר
 תֹּאכְלוּ, יְהוֹן שְׁכִיחִין בְּקִדּוּשָׁה עֲלָאָה, לְאִתְדִבְקָא בְּשְׁמִי,
 בְּבִרְרוּ דְהֵהִיא בְּהֵמָה דְּבִרְרָנָא לְכוּ לְמִיכַל, לָא תִּסְתָּאבוּ
 בְּהוּ, וְתִהְוֹן דְּבִקִין בְּשְׁמִי.

וְכָל זְמַנָּא דְּלָאוּ אִינִין נְטְרִין נִפְשִׁיָּהוּ וְגֵרְמִיָּהוּ מִמִּיכְלָא
 וּמִשְׁתִּיָּא, יִתְדִבְקוּן בְּאִתֵּר אֲחָרָא מִסַּאבָא,
 לְאִסְתָּאבָא בְּהוּ. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, זֹאת הַחֲחִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ
 מִכָּל, מִכָּל וְדֵאִי, דְּאִיְהוּ רָזָא דְשִׁמָּא קִדְשָׁא, לְאִתְדִבְקָא
 בֵּיהּ. מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ, בְּגִין דְּהֵאִי מִיכְלָא
 דְּהֵאִי בְּהֵמָה אֲשֶׁתִּכַּח דְּכִיָּא, וְלָא יִסַּב לְכוּ, יְהֵא לְכוּ
 חוּלְקָא בְּשְׁמִי, לְאִתְדִבְקָא בֵּיהּ.

תוּ, זֹאת הַחֲחִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ. בְּפִרְעָה כְּתִיב, (שמות ו) בְּזֹאת
 תִּדְעַ כִּי אֲנִי יי'. הָא זֹאת לְקַבְלָךְ, לְאִתְפְּרַעָא מִנָּךְ.

אוּף הָכָא זֹאת הַחֲתִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה, הִיא זֹאת
 לְקַבְּלֵיכּוֹן, לְאֶתְפָּרְעָא מִנֵּיכּוֹ, אִי תִסְאֲבוּן נַפְשִׁיכּוֹן. מֵאִי
 טַעֲמָא. בְּגִין דְּנַפְשָׁתָא מִנָּה הוּוּ, וְאִי אֲתוּן תִּסְאֲבוּן
 לְהֵהוּא דִּילָהּ, הִיא זֹאת לְקַבְּלֵיכּוֹ, אִי לְטַב הִיא קִיִּימָא
 לְגַבֵּיכּוֹ, אִי לְבִישׁ הִיא קִיִּימָא לְגַבֵּיכּוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֹאת הַחֲתִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה,
 מִכָּל אֵינּוֹן דְּאֲחִידָן מִן סֵטֶר דָּא, שְׂאֲרֵי לְכוּ
 לְמִיכַל, וְכָל אֵינּוֹן דִּלָּא אֲתִיִּין ^(דף מ"א ע"ב) מִסְטָרָא דָּא, אָסִיר
 לְכוּ לְמִיכַל. בְּגִין דְּאִית בְּעִירָן דְּאֲתִיִּין מִסְטָרָא דָּא, וְאִית
 דְּאֲתִיִּין מִסְטָרָא אַחְרָא מְסֻבָּא. וְסִימְנָא דְּלֵהוֹן דְּכְתִיב,
 כָּל מִפְּרֶסֶת פֶּרְסָה. וְגַמְרִינָן כְּלָהוּ רְשִׁימָן, וְכָלְהוּ אֲרֻשִׁים
 לְהוּ קָרָא. וּבְגִין כֵּן, כָּל מֵאן דְּאָכִיל מֵאֵינּוֹן דְּאֲתִיִּין
 מִסְטָרָא דָּא מְסֻבָּא, אֲסִתָּאב בְּהוּ, וְסֵאִיב לְנַפְשִׁיהּ
 דְּאֲתִיָּא מִסְטָרָא דְּכִיָּא.

רַבִּי שְׁמֵעוֹן אָמַר כָּלֵל כְּלָא, כְּמָה דְּאִית עֶשֶׂר כְּתָרִין
 דְּמֵהִימְנוּתָא לְעִילָא. כֵּן אִית עֶשֶׂר כְּתָרֵי דְּחָרְשֵׁי
 מְסֻבֵּי לְתַתָּא. וְכָל מַה דִּי בְּאַרְעָא, מִנֵּיִהוּ אֲחִידָן
 בְּסֵטֶרָא דָּא, וּמִנֵּיִהוּ אֲחִידָן בְּסֵטֶרָא אַחְרָא.

וְאִי תִימָא, הֵאִי עֵז, דְּשָׂרִיא עָלֶיהּ רוּחַ מְסֻבָּא. לָאוּ
 הָכִי. דְּאִי רוּחַ מְסֻבָּא שָׂרִיא בֵּיהּ, אָסִיר לָן לְמִיכַל.
 אֲלָא אַעֲבָרָן בְּגוּוֹיִיהוּ, וַיִּתְחַזּוּן לְקַבְּלֵיהוֹן, וְלֹא שָׂרִיא

לְדַיְיָרָא בְּהוּ, דְכַד אֵינּוֹן שְׂרִיין, רוּחַ אַחְרָא אַעְבֵּר
עַלְיֵיהּ, וּפְרִישָׁן מְגַרְמִייהוּ. וּבְגִין כֹּךְ אֶתְחַזּוֹן לְקַבְלֵייהוּ,
וּמְקַטְרְגִי בְּגוּוֹיֵיהוּ, וְלֹא שְׁלֵטִי בְּהוּ בְּגַרְמִייהוּ, וְעַל דָּא
שְׂרִי לָן לְמִיכַל.

תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּאַתְיִין לְשִׁלְטָאָה בְּהוּ, אַעְבֵּר רוּחָא חֲדָא,
זְקָפֵן עֵינִין וְחֲמָאן רְשִׁימִין דְּלֵהוֹן, וְאַתְפָּרְשָׁן
מִנְיֵיהוּ, אֲבַל אֶתְחַזּוֹ לְקַבְלֵיהוֹן, וְלֹא אֲסִירִי לָן לְמִיכַל.
בֵּין בְּבַעֲרִי, בֵּין בְּחִיּוּתָא, בֵּין בְּעוֹפִי, בֵּין בְּנוּנֵי יַמָּא,
בְּכֻלְהוּ אֶתְחַזּוֹן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא (רַחֲמֵי וְדִינָא), וְכֹל מֵאֵן
דְּאַתִּי מְסַטְרָא דִּימִינָא, (מְסַטְרָא דִּרְחֲמֵי) שְׂאֲרֵי לָן לְמִיכַל. וְכֹל
אֵינּוֹן דְּאַתְיִין מְסַטְרָא דְשְׂמָאלָא (מְסַטְרָא דְדִינָא), כְּלֵהוּ אֲסִיר
לָן לְמִיכַל. בְּגִין דְּדַרְגָּא (ס"א דְגַרְמָא) דְּכֻלְהוּ מְסַבָּא, וְכֻלְהוּ
מְסַבָּבִין, וְרוּחַ מְסַבָּא שְׂרִיא בְּגוּוֹיֵיהוּ, וְדַרְי בְּהוּ. וְעַל
דָּא רוּחָא קַדִּישָׁא דִּישְׂרָאֵל, לֹא יִתְעַרְבַּ בְּהוּ, וְלֹא יִסְתָּאב
בְּהוּ, בְּגִין דִּישְׁתַּכְּחוֹן קַדִּישִׁין, וְיִשְׁתַּמּוּדְעוֹן לְעִילָא
וְתַתָּא. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא אֶתְרַעִי
בְּהוּ, וּבְעִי לְדַכְּפָּאָה לְהוּ, וּלְקַדְשָׁא לְהוּ עַל כֻּלָּא, בְּגִין
דְּאַחֲיָדֵן בֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה מֵט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר, אִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְפָּאָר בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, הֵיךְ אֶתְיִין
לְאַסְתָּאבָּא וְלְאַתְדַבְּקָא בְּסַטְרָא מְסַבָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב,

וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִשְׁקְצוּ
 אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְגו', מֵאֵן דְּאִיהוּ בְּדִיוֹקְנָא דְּמִלְכָּא, לֹא
 לְבַעֵי לִיָּה לְאַפְרָשָׁא מֵאוֹרְחוּי דְּמִלְכָּא. וּבְגִין כֶּךָ רְשִׁים
 לָהּוּ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, כֹּל אֵינּוֹן דְּאִתְיִין
 מִסְטָרָא דָּא, וְכֹל אֵינּוֹן דְּאִתְיִין מִסְטָרָא אַחְרָא. זַכָּאָה
 חוֹלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בְּהוּ, (ישעיה סא) כֹּל רוֹאִיָּהֶם
 יִכְרֹוּם (נח ע"א, פ') כִּי הֵם זָרַע בְּרַךְ יִי, בְּרַךְ יִי מִמֶּשׁ, בְּרַךְ
 יִי בְּכֹלָא.

וְתָא חֲזִי, כֹּל מֵאֵן דְּאָכִיל מֵאֵינּוֹן מֵאֲכִילֵי דְּאִסִּירֵי,
 אַתְדַּבֵּק בְּסְטָרָא אַחְרָא, וְגַעִיל נַפְשִׁיָּהּ וְגֵרְמִיָּה,
 וְרוּחַ מְסֻאָב שְׂרִיא עָלֶיהָ, וְאַחֲזִי גֵרְמִיָּה דְּלִית לִיָּה חוֹלְקָא
 בְּאַלְהָא עֲלָאָה, וְלֹא אֶתִי מִסְטָרִיָּה, וְלֹא אַתְדַּבֵּק בֵּיהּ. וְאִי
 יִפּוּק הָכִי מֵהָאֵי עֲלֵמָא, אַחֲזִידֵן בֵּיהּ כֹּל אֵינּוֹן דְּאַחֲזִידֵן
 בְּסְטָר (ס"א דְּאִתְיִין מִסְטָר) דְּמִסְטָרָא, וּמִסְטָרֵיָּהּ לִיָּה וּדְיִינֵין לִיָּה
 כְּבַר נֶשׁ דְּאִיהוּ גַּעֲלָא דְּמֵאֲרִיָּה, גַּעֲלָא בְּהָאֵי עֲלֵמָא,
 וְגַעֲלָא בְּעֲלֵמָא דְּאִתִּי.

וְעַל דָּא כְּתִיב, וְנִטְמַתֶּם בָּם בְּלֹא א', דְּלֹא אֶשְׁתַּכַּח
 אֲסוּוֹתָא לְגַעוּלִיָּהּ, וְלֹא נָפִיק מִמִּסְטָרֵיָּהּ לְעֲלֵמִין.
 וְוִי לֹוֹן, וְוִי לְנַפְשִׁיָּהּ, דְּלֹא יִתְדַבְּקוֹן בְּצִרְוֹרָא דְּחִיִּי
 לְעֲלֵמִין, דְּהָא אֶסְתָּאבוּ. וְוִי לְגֵרְמִיָּהּ, עָלִיָּהּ כְּתִיב
 (ישעיה סו) כִּי תוֹלַעְתֶּם לֹא תָמוּת וְגו', וְהִי דְּרָאוֹן לְכֹל

בְּשָׂר. מַאי דְרַאוּן. סְרַחוּנָא. מֵאן גָּרִים לִיה, הֵהוּא סְטָר
דְּאֵתְדִבְק בֵּיה.

יִשְׂרָאֵל אֲתִיין מִסְטָרָא דִּימִינָא, אִי אֲתְדִבְקוּן בְּסְטָר
שְׂמָאֵלָא, הָא פְּגָמִין לְסְטָר דָּא, וּפְגָמִין
לְגַרְמִייהוּ, וּפְגָמִין לְנַפְשֵׁיהוּ, פְּגִימִין בְּעֵלְמָא דִּין,
וּפְגִימִין, בְּעֵלְמָא דְאֲתִי. כֹּל שְׂכֹן מֵאן דְּאֲתְדִבְק בְּסְטָר
דְּמִסְאָבָא, דְּכֹלָא אַחִיד דָּא בְּדָא, וּכְתִיב (דברים יז) כִּי עַם
קָדוֹשׁ אֲתָה לִּי אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (קהלת ו) כֹּל עֵמֶל הָאָדָם לְפִיּהוּ וְגו'.

אֲסִתְפְּלִנָּא בְּמִלֵּי דִשְׁלֵמָה מְלֻכָּא, וּכְלֵהוּ אַחִידוּן
בְּחֻכְמָה עֲלָאָה. כֹּל עֵמֶל הָאָדָם לְפִיּהוּ, הֵאִי קָרָא,
בְּשַׁעְתָּא דְדִיִּינִין לִיה (דף מ"ב ע"א) לְבַר נֶשׁ בְּהֵהוּא עֲלְמָא
כְּתִיב, כֹּל הֵהוּא דִינָא, וְכֹל מַאי דְסָבִיל בְּהֵהוּא עֲלְמָא,
וְנִקְמִין מִנִּיהּ נִקְמָתָא דְעֲלְמָא. לְפִיּהוּ: בְּגִין פִּיּהוּ, דְלֹא
נְטִיר לִיה, וְסָאִיב לִיה לְנַפְשֵׁיהּ, וְלֹא אֲתְדִבְק בְּסְטָרָא
דְחַיִּי, בְּסְטָרָא דִימִינָא. וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלֵא, לֹא
תִשְׁתְּלִים דִּינָהָא לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין. דְּבַר אַחַר לֹא
תִמְלֵא, לֹא תִשְׁתְּלִים לְסִלְקָא לְאַתְרָהָא לְעֲלָמִין, בְּגִין
דְּהָא אֲסִתְאַבֵּת, וְאֲתְדִבְקֵת בְּסְטָרָא אַחֲרָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כֹּל מֵאן דְּאֲסִתְאַב בְּהוּ, כְּאִילוּ פִלַּח
לְעִבּוּדָה זָרָה, דְּאִיְהוּ (דברים יז) תּוֹעֵבַת יְי', וּכְתִיב לֹא

תֹּאכַל כָּל תּוֹעֵבָה. מֵאֵן דְּפִלַּח לְעִבּוּדָה זָרָה, נְפִיק מִסְטָרָא דְחַיִּי, נְפִיק מִרְשׁוּתָא קְדִישָׁא, וְעַיִל בְּרְשׁוּתָא אַחֲרָא. אוּף מֵאֵן דְּאִסְתָּאב בְּהַנִּי מִיכְלִי, נְפִיק מִסְטָרָא דְחַיִּי, וְנְפִיק מִרְשׁוּ קְדִישָׁא, וְעַיִל בְּרְשׁוּתָא אַחֲרָא. וְלֹא עוֹד, אֵלֹא דְאִסְתָּאב בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאִתִּי. וְעַל דָּא וְנִטְמַתֵּם בְּכִיב בְּלֹא א'.

וּכְתִיב, וְלֹא תִשְׁקְצוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבַעוֹף וּבְכָל אֲשֶׁר תִּרְמוֹשׁ הָאָדָמָה אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם לְטֵמָא. מֵאִי לְטֵמָא. לְטֵמָא לְעַמִּין עוֹבְדֵי עִבּוּדָה זָרָה, דְהָא אֵינּוּן מְסֻאֲבִין, וּמִסְטָרָא דְמְסֻאֲבָא קָא אִתִּין. וְכָל חַד אֶתְדַבֵּק בְּאִתְרֵיהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה יְתִיב קָמִי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר לֵיהּ, הָא דִּתְנִינָן זְמִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּמָה. אָמַר לֵיהּ, בְּמָה דְכְתִיב, (יחזקאל לו) וּזְרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם וְגו'. פִּיּוּן דְאִתְדַכָּאן מִתְקַדְשׁוּ, וְיִשְׂרָאֵל דְאִתְדַבְּקוּן בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, קָדֵשׁ אֶקְרוּן, דְכְתִיב, (ירמיה ב) קָדֵשׁ יִשְׂרָאֵל לִי רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, וּכְתִיב (שמות כב) וְאֲנֹשִׁי קָדֵשׁ תִּהְיוּן לִי, זָכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָאֻמַר עַלִּיהוּ, וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי', בְּגִין דְכְתִיב (דברים י') וּבו תְּדַבֵּק, וּכְתִיב (תהלים קמז) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יִדְעוּם הַלְלוּיָהּ.

רעיא מהימנא

(נדפס תצא רע"ח ע"ב) דְּגִים וְחַגְבִּים, אֵינָן טְעוּנִין שְׁחִיטָה, אֲלֵא אֲסִיפְתָּם הִיא הַמִּתְרַת אֹתָם. הָכִי מְאִרִי מְתִיבְתָּא, אֵין עֲרִיכִין שְׁחִיטָה, אֲלֵא דְאֶתְמַר בְּהוֹן, (בראשית מט) וַיִּגֹּעַ וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּיוֹ. מַה נוּנִי יִמָּא, חִיוֹתָן בְּיִמָּא. אַף תְּלַמְדִי (תיקון ג"ו) חֲכָמִים, מְאִרִי מִתְנִיתִין, חִיוֹתֵיהוּ בְּאוֹרֵייתָא, וְאִי אֶתְפְּרָשֵׁן מְנַה, מִיד מִתִּים. (נ"א תנאין) תְּנִינָן דְּמִתְנִיתִין, דְּבָה אֶתְרַבּוּ פְּנוּנֵי יִמָּא, וְאִי אֵינוֹן דְּבִיבְשָׁתָא יַעֲלוֹן לְמִיָּא, וְלֵא יִדְעִין לְשַׁטְטָא, אֵינוֹן מִיִּיתִין. אֲבָל אָדָם (דְּאֵינוֹן מְאִרִי קְבֵלָה אֵינוֹן לְעִילָא), דְּאִיהוּ לְעִילָא מְכַלְהוּ, אֶתְמַר בְּיָה (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בְּדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם.

דְּאֵינוֹן מְאִרִי מִתְנִיתִין תְּנִינֵיָא, הַתְּנִין הַגְּדוֹל, (ישעיה כז) נְחָשׁ בְּרִית, לְקַבֵּל (שמות כז) וְהַבְּרִית הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקָּרְשִׁים, בְּזִמְנָא דְּתְנִינָן מְאִרִי מְשַׁנָּה אֵית בְּהוֹן מַחְלוּקַת, וּמְקַשִּׁין דָּא לְדָא, בְּלַע לְחַבְרִיה. וְהֵאִי אִיהוּ תְּלַמִּיד זְעִיר שְׁלֵא הִגִּיעַ לְהוֹרָאָה וּמוֹרָה, חֲטִיב מִיתָה. וְאִי אֵינוֹן שְׁוִין דָּא לְדָא, וְאִית בְּהוֹן מַחְלוּקַת, וְקוּשְׁיָא, אֶתְמַר בְּהוֹן (ס"א לְבַסוּף) (במדבר כא) אֶת וְהִב בְּסוּפָה, אוֹקְמוּהָ אַהֲבָה בְּסוּפָה. (ע"כ רע"מ).

פרשת אֵשָׁה כִּי תִזְרִיעַ

(ויקרא יב) וַיִּדְבַר יי' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר אֵשָׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (שיר השירים ג) עַל מְשַׁכְּבֵי בְּלִילוֹת בְּקִשְׁתֵּי וְגו'. עַל מְשַׁכְּבֵי, בְּמְשַׁכְּבֵי מְבַעֵי לֵיה, מַהוּ עַל מְשַׁכְּבֵי. אֲלֵא פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל אֶמְרָה קָמִי קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, וּבָעֵאת מִנִּיהַ עַל גְּלוּתָא, בְּגִין דְּהִיא יִתְבֹּא
 בֵּין שָׂאָר עַמִּין עִם בְּנֵהָא, וְשֹׁכֵיבַת לְעַפְרָא, וְעַל דְּהִיא
 שֹׁכֵיבַת בְּאַרְעָא אַחְרָא מִסְאַבָּא, אֲמָרָה, עַל מְשֻׁכְּבֵי
 בְּעִינָא, דְּכֹאִיבְנָא (נ"א דְשִׁכִּיבְנָא) בְּגְלוּתָא, וְעַל דָּא, בְּקִשְׁתִּי
 אֵת שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי וְלֹא־פָקָא לִי מִנִּיהַ.

בְּקִשְׁתִּיו וְלֹא מִצָּאתִיו, דְּלֹאוּ אֲרַחֲיָה לְאוֹזְזוּגָא (דף מב ע"ב)
 בִּי אֵלָא בְּהִיכְלִיָּה, קָרָאתִיו וְלֹא עֲנֵנִי. דְּהֵא
 בִּינֵי עַמִּין אַחְרָנִין יִתְיַבְנָא, וְקָלִיָּה לָא שְׁמַעִין אֵלָא בְּנוֹי.
 דְּכְתִיב, (דברים ד) הִשְׁמַע עִם קוֹל אֱלֹהִים וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, עַל מְשֻׁכְּבֵי בַּלִּילוֹת. אֲמָרָה כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל עַל מְשֻׁכְּבֵי אֲתֵרְעֵמְנָא קַמִּיהַ, דִּיהֵא מְזוֹדְיוּג
 עַמִּי לְמַחְדֵּי לִי, וְלִבְרַכָּא לִי, בְּחִידוֹ שְׁלִים. דְּהִכִּי תַגִּינָן
 דְּמְזוּוּגָא דְּמַלְכָּא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כַּמָּה צְדִיקִים יִרְתוּ
 יְרוּתָת אַחְסֵנְתָא קְדִישָׁא, וְכַמָּה בְּרַכָּאן מִשְׁתַּכְּחֵי בְּעַלְמָא.
 רַבִּי אַבָּא הוּוּ אֲזִיל לְכַפֵּר קְנִיָּא, (ס"א בְּפֶרֶק מְטִיא) לְמַעַרְתָּא
 דְּלוּד. וְהוּוּ עַמִּיָּה רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֵיָּיא. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, כְּתִיב, (משלי יב) אִשֶׁת חַיִל עֵטְרַת בַּעֲלָהּ וְגו'. אִשֶׁת
 חַיִל, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכִרְקַב בְּעַצְמוֹתֵיו מְבִישָׁה. אֵלִין
 (נ"א דָּא מְהִימְנוּתָא דְשָׂאָר) עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לָא יְכִיל לְמַסְבֵּל לֹון בְּעַלְמָא, כַּמָּה דָּאֵת אָמַר,
 (ויקרא ב) וְאֶקוּץ בָּם. כְּהֵנִי קוּצִין וְגוּבִין דְּדַחְקִין לִיָּה לְבַר
 נָשׁ וְלֹא יְכִיל לְמַסְבֵּל לֹון.

אָמַר רַבִּי אַבְא, הָכִי הוּא וְדַאי, אִשְׁתְּ חֵיל, דָּא כְּנֻסְתָּ
 יִשְׂרָאֵל, דִּהִיא גְּבִירְתָּא מְכַמָּה חֵיילִין וְכַמָּה
 מִשְׁרִיין דְּמִשְׁתַּכְּחִי בְּעֵלְמָא, עֵטְרַת בְּעֵלָהּ, כְּמָה דָּאֵת
 אָמַר, עֵטְרַת תְּפַאֲרַת, וְכֹלָא חֲדָ. (ל"ג וכו' אשת חיל דא כנסת ישראל
 דהא בזווגא דמלכא אפיקת כמה חילין כמה משיריין כמה צדיקים בעלמא וכלהו אקרונ
 בנים לקודשא ברין הוא ולכנסת ישראל כמה דכתיב (דברים י"ד) בנים אתם ליי' אלהיכם.)
 עַד דִּהוּוּ אֲזֵלִי, אָמַר רַבִּי אַבְא כָּל חַד לִימָא מְלָה, בְּכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי אַבְא פִּתַּח וְאָמַר. (משלי לא) אִשְׁתְּ חֵיל מִי יִמְצָא, דָּא
 כְּנֻסְתָּ יִשְׂרָאֵל, דִּדְאִיהִי אִשְׁתְּ חֵיל, כְּמָה דְּאִמְרוּן. מִי
 יִמְצָא, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, אֲשֶׁר יִמְצָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית
 הַיָּמִים. (ל"ג מי ימצא לאגחא ביה קרבא) מִי יִמְצָא, מֵאֵן יִזְכֶּה לְמַהוּי
 בֵּה בְּשִׁלְיָמוּ, וְלֹאֲשַׁתְּכַחַא עִמָּה תְּדִיר.

וְרַחֲוֹק מִפְּנִינִים מְכָרָהּ, מְכָרָהּ, מְקַחָהּ מִבְּעֵי לִיהָ. אֵלָא,
 לְכָל אֵינּוֹן דִּלָּא אֶתְדַבְּקוּן בֵּה בְּשִׁלְיָמוּ, וְלָא
 שְׁלֵמִין בִּהְדָּהּ, הִיא מְכָרָה לֹון וְאַסְגָּרָא לֹון בִּידָא דְּעִמְמִין
 אַחֲרָנִין. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (שמואל א, יב) וַיַּעֲזְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֶת יי' וַיִּמְכּוּר אֹתָם בְּיַד סִיסְרָא. וְכַדִּין כְּלָהּ רַחֲוִיקִין
 מֵאֵלִין פְּנִינִים עֲלָאִין קְדִישִׁין, דִּלָּא יְהֵא חוּלְקָא בֵּהוּ.
 הָדָא הוּא דְּכִתְיַב וְרַחֲוֹק מִפְּנִינִים מְכָרָהּ.

רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח קָרָא אַבְתְּרִיהּ וְאָמַר, בְּטַח בֵּה לֵב בְּעֵלָהּ
 וְשִׁלְלָא לָא יַחְסֹר. בְּטַח בֵּה לֵב בְּעֵלָהּ, דָּא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דְּבִגִּינֵי כֶּךָ מְנִי לָהּ עַל עֲלֻמָּא, לְאַתְדַּבְּרָא
עָלָהּ, כָּל זַיּוּנֵינָן דְּלִיָּה אֶפְקִיד בִּידְהָא, וְכָל אֵינּוֹן מַגִּיחֵי
קָרְבָּא, וְעַל דָּא, וְשִׁלְל לֹא יַחְסֹר.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח קָרָא אֲבִתְרִיָּה, וְאָמַר, גְּמַלְתֶּהּ טוֹב וְלֹא
רַע כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ. גְּמַלְתֶּהּ טוֹב, הִיא זְמִינַת טָב
לְעֲלֻמָּא, זְמִינַת טָב לְהִיכְלָא דְּמַלְכָּא וְלִבְנֵי הַיְכָלִיָּה. וְלֹא
רַע. בְּגִין דְּכִתְיִב, (בראשית ב) וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, טוֹב
אֵימַתִּי, בְּזִמְנָא דְּאֵינּוֹן יְמֵי הַשָּׁמַיִם, נִהְרִין עָלָהּ, וּמְזַדְּוִיגֵן
עִמָּה כְּדָקָא יְאוּת, דְּאֵינּוֹן יְמֵי חַיֶּיהָ. בְּגִין דְּעַץ הַחַיִּים,
שָׁדַר לָהּ חַיִּים, וְנִהְיִיר לָהּ. וּבִהְיוּא זְמַנָּא גְּמַלְתֶּהּ טוֹב
וְלֹא רַע. אָמַר רַבִּי אַבָּא שְׁפִיר הוּא, וְכִלְהוּ קָרְאֵי בְּכַנְסַת
יִשְׂרָאֵל אֶתְמַרוּ.

(ויקרא יב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ. תַּנְיִנָן, אִשָּׁה מְזוּרַעַת תְּחַלָּה יוֹלְדַת
זָכָר. רַבִּי אַחָא אָמַר, הָא תַּנְיִנָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
גָּזַר עַל הַהִיא טְפָה, אִי אִיהוּ דְּכָר אִי אִיהִי נּוֹקְבָא, וְאֵת
אִמְרַת אִשָּׁה מְזוּרַעַת תְּחַלָּה יוֹלְדַת זָכָר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
וְדֹאֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲבָחִין בֵּין טְפָה דְּדְכוּרָא וּבֵין
טְפָה דְּנוֹקְבָא, וּבְגִין דְּאֲבָחִין לִיָּה, גָּזַר עָלֶיהָ, אִי לְהוּי
דְּכָר אוּ נּוֹקְבָא.

אָמַר רַבִּי אַחָא, וְיִלְדָה זָכָר, וְכִי פִיּוֹן דְּמְזוּרַעַת יוֹלְדַת,
דְּכִתְיִב, וְיִלְדָה (אֵלָא), הֵאֵי קָרָא הָכִי מְבַעֵי לִיָּה,

אֵשֶׁה כִּי תִהְיֶה וַיִּלְדָּה זָכָר. (ס"א תזריע ויהיה זכר) מֵהוּ, כִּי תִזְרִיעַ
וַיִּלְדָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֶתְתָּא, מִן יוֹמָא דְאֶתְעַבְרַת עַד
יוֹמָא דְיוֹלְדַת לֵית לָהּ בְּפוּמָא, אֶלָּא יִלְיָדוּ דֵּילָהּ אִי לְהוּי
דְכַר, וְעַל דָּא, אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר.

אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ. רַבִּי חֲזַקְיָה פָתַח, (תהלים קד) מֵה רַבּוּ
מַעֲשֵׂיךָ יְיָ. כַּמָּה סְגִיָּאִין עוֹבְדוּהִי דְמַלְכָּא קְדִישָׁא
בְּעַלְמָא, מִתַּל לְבַר נָשׁ דְנָטִיל בִּידוּהִי כַּמָּה (דף מ"ג ע"א)
מִקְטוּרִין כַּחְדָּא, וְזָרַע לֹון בְּזַמְנָא חְדָּא, וְלִבְתַּר נְפִיק כֹּל
חַד וְחַד בְּלַחֲדוּי. כִּן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבִיד עוֹבְדוּהִי
בְּחַכְמָה, וּבְחַכְמָה נָטִיל כֹּלָא כַּחְדָּא וְזָרַע לֹון, וְלִבְתַּר
נְפִיקוּ כֹּל חַד וְחַד בְּזַמְנֵיהּ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קד) כֹּלָם
בְּחַכְמָה עָשִׂיתָ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יְיָ, כַּמָּה סְגִיָּאִין אֵינוּן
עוֹבְדוּהִי דְמַלְכָּא קְדִישָׁא, וְכִלְהוּ, סְתִימִין בְּחַכְמָה,
הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב כֹּלָם בְּחַכְמָה עָשִׂיתָ. כִּלְהוּ בְּחַכְמָה
כְּלִילָן, וְלֹא נְפִיקי לְבַר אֶלָּא בְּשִׁבְלִין יִדְיעוּן, לְגַבִּי בֵּינָה.
וּמִתַּמָּן, אֶתְעַבְּדוּ כֹּלָא וְאֶתְתַּקְּנוּ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (משלי
כד) וּבִתְבוּנָה יִתְכוּנֶן. וְעַל דָּא כֹּלָם בְּחַכְמָה עָשִׂיתָ, בְּבֵינָה.
מִלְּאָה הָאָרֶץ, הָאָרֶץ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּמִתַּמָּן
אֶתְמַלֵּיא מִכְּלָא, כַּמָּה דָּאֵת אָמַר (קהלת א) כֹּל
הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'. קְנִינִיךְ. דְּהִיא אֶפִּיקַת לֹון

לְבַתֶּךָ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, בְּה' בְּרָאָם. בְּגִינֵי כֹף מְלֵאָה הָאָרֶץ
כְּנִינִיךָ.

תָּא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אֲתִי לְאִתְקַדְשָׁא לְאִזְדוּגָא
בְּנוֹקְבִיָּה, (בְּכוּנָה) בְּרַעוּתָא קַדִּישָׁא דִּילִיָּה, אֲתַעַר
עֲלִיָּה רוּחָא (אֲחָרָא) קַדִּישָׁא, כְּלִיל דְּכַר וְנוֹקְבָא. וְרַמִּיז
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַד שְׁלוּחָא מְמַנָּא עַל עֲדוּיִיהוּן דְּבְנֵי
נְשָׂא, וּמְנֵי בִידֵיהּ הֵהוּא רוּחָא, וְאוּדַע לִיָּה, לְאֵן אֲתַר
יִפְקוּד לִיָּה. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (איוב ג) וְהִלְיָלָה אִמֵּר הוֹרָה
גָּבֵר. הִלְיָלָה אִמֵּר, לְהֵהוּא מְמַנָּא, הוֹרָה גָּבֵר מְפֻלְנִיא,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲפֻקִיד לִיָּה, לְהֵהוּא רוּחָא, כֹּל מַה
דְּאֲפֻקִיד, וְהָא אוּקְמוּהָ.

כְּדִין רוּחָא נַחְתָּא, וְחַד צוּלְמָא עֲמִיָּה, (ק"ד ע"ב) הֵהוּא
דְּקָאִים בְּדִיוֹקְנֵיהּ לְעִילָא, בְּהֵהוּא צוּלְמָא אֲתַבְרִי
(ס"א אֲתַרְבִּי), בְּהֵהוּא צוּלְמָא אֲזִיל בְּהַאי עֲלֻמָּא. הֲדָא הוּא
דְכָתִיב, (תהלים לט) אַךְ בְּצֻלָּם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. בְּעוּד דְּהַאי
צוּלְמָא אֲשַׁתְּכַח (ויחי ר"ב ע"א) עֲמִיָּה דְּבַר נָשׁ, (בְּצוּלְמָא דִּילִיָּה)
קָאִים בְּהַאי עֲלֻמָּא, דְּמִתְחַבְּרָאן כַּחְדָּא (ס"א אֲשַׁתְּכַח עֲמִיָּה בְּר נָשׁ
קָאִים בְּהַאי עֲלֻמָּא וְתַרִּין אֵינּוּן דְּמִתְחַבְּרָן כַּחְדָּא), וְשִׁלְמָה מְלֻכָּא אֲזַהָר לְבְנֵי
נְשָׂא וְאִמֵּר, (שיר השירים ב) עַד שְׁיַפּוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים,
תַּרִּי.

וּבְסִפְרָא דְחַרְשֵׁין דְּאַשְׁמַדַּאי, אֲשַׁכְחַנָּא דְּאַיְנוּן דִּידְעֵי
 לְחַרְשָּׂא חַרְשֵׁין מְסִטְר שְׁמַאלָא, (ס"א דב"ע)
 וְלֹאֲתִדְבְּקָא בְּהוּ, יְקוּם לְנִהוּרָא דְּשַׁרְגָּא, אוּ בְּאַתְר
 דִּיתְחֻזוּן אֵינּוּן צוּלְמִין דִּילֵיהּ, וַיִּמָּא אֵינּוּן מְלִין
 דְּמִתְתַּקְנֵי לְאַיְנוּן חַרְשֵׁין, וַיְקַרֵּי לֹון, לְאַיְנוּן סְטְרִין
 מְסִאֲבִין, בְּשִׁמְהֵן מְסִאֲבִין דִּילְהוּן, וַיִּזְמִין (וַיִּזְמִין)
 דִּילֵיהּ לְאַיְנוּן דְּקֶאֱרִי, וַיִּמָּא דֶּהוּא אֲתִתְקַן בְּרַעוּתִיהּ לְהוּ
 לְפַקוּדֵיהּ, וְהוּא בַר נָשׁ נָפַק מִרְשׁוּ דְּמֶאֱרִיהּ וּפְקֻדוּנָא
 דִּילֵיהּ, יְהִיב לְסִטְר מְסִאֲבָא.

וּבְאַיְנוּן מְלִין דְּחַרְשֵׁין דֶּאִיהוּ יִמָּא, וַיִּזְמִין (ב"א וַיִּזְמִין) לֹון
 לְצוּלְמִי, אֲתִתְחֻזוּן תְּרִין רוּחִין וּמִתְתַּקְנֵין בְּאַיְנוּן
 צוּלְמִין דִּילֵיהּ, בְּחִיזוּ דְּבְנֵי אֲנָשָׁא, וּמוּדְעִין לִיהּ מְלִין
 לְאַבְאֲשָׁא, וּמְלִין לְאוּטְבָא, לְזִמְנִין יְדִיעֵן. וְאַלִּין תְּרִי
 רוּחִין, דְּלֹא אֲתַפְּלִילוּ בְּכֻלָּא דְּגוּפָא, הֲשַׁתָּא אֲתַפְּלִילֵן
 בְּאַלִּין צוּלְמִין, וּמִתְתַּקְנֵן בְּהוּ וּמוּדְעִין לִיהּ לְבַר נָשׁ מְלִין
 לְאַבְאֲשָׁא, וְדָא הוּא דְּנַפְיָק מִרְשׁוּתָא דְּמֶאֱרִיהּ, וּפְקֻדוּנָא
 דִּילֵיהּ, יְהִיב לְסִטְר מְסִאֲבָא.

תָּא חֲזִי, אָסִיר לִיהּ לְבַר נָשׁ לְאַשְׁדָּאָה מָאֲנֵי דְּבֵיתָא,
 וְלֹאֲפַקְדָּא לִיהּ לְסִטְרָא אַחְרָא, דְּלֹא אֲצַטְרִיךְ, אוּ
 מְלָה אַחְרָא דְּכוּוּתִיהּ, (ס"א דביתיה לקבלא ליה) דֶּהָא כִּמְהַ גְּרֵדִינֵי
 נִימוּסִין זְמִינִין לְהוּא מְלָה לְקַבְּלָא לִיהּ, וּמִהוּא זְמִנָּא,

לֹא שָׂארוּ עָלֶיהָ בְּרֻכָּאן, דְּהָא מִסְטָרָא אַחֲרָא הוּא. כֹּל
 שְׂפֵן מֵאן דְּאִזְמִין בְּרַעוּתֵיהָ עַל הַהוּא טִיבוּ עֲלָאָה דִּילֵיהָ,
 לְאַחֲרָא וּלְסְטָרָא אַחֲרָא. דְּהָא, מִהֵהוּא דְּאִזְמִין לֵיהָ הוּי.
 וְכֵד קָרִיבוּ יוֹמִין דְּבַר נָשׁ לְנַפְקָא מֵהָאֵי עֲלֵמָא, הַהוּא
 צוּלְמָא עֲלָאָה דִּיהֵבִי לֵיהָ, אֲתֵיָא הַהוּא רוּחָא בִּישָׁא
 דְּהוּה מִתְדַבֵּק בֵּיהּ בְּכֹל יוֹמָא, וְנָטִיל לֵיהָ לְהַהוּא צוּלְמָא,
 וְאַתְתַּקֵּן בֵּיהּ וְאִזִּיל לֵיהָ, וְלֹא אֲתַחֲזֹר בֵּיהּ בְּבַר נָשׁ
 לְעֵלְמִין. כְּדִין יִנְדַע דְּהָא אֲתַדְחִיא הוּא מִכְּלָא.

תָּא חוּזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּנִשְׁמַתָּא נַחְתָּא לְאַעְלָא לֵיהָ בְּהָאֵי
 עֲלֵמָא, נַחְתָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא, וְחֲמַאת יִקְרָא
 דְּרוּחֵיהוּן דְּצַדִּיקָיָא קִיִּימִין שׁוּרִין שׁוּרִין. לְבַתַּר אִזְלָא
 לְגִיהֶנָם, וְחֲמַאת לְהוּ לְרִשְׁעֵיָא דְּצוּוחִין וּוִי וּוִי, וְלֹא
 מִרְחֲמֵי עֲלֵיָהוּ. וּבְכֹלָא אֲסַהֲדוּ בֵּהּ סַהֲדוּתָא, וְהַהוּא
 צוּלְמָא קַדִּישָׁא קִיִּימָא עָלֶיהָ, עַד דְּנַפִּיק לְעֵלְמָא. (דף מ"ג ע"ב)

(ע"ב)

כֵּד נַפִּיק לְעֵלְמָא, אִזְדַּמֵּן הַהוּא צוּלְמָא לְגַבֵּיהָ, וְאַשְׁתַּתְּףָּ
 בְּהֵדִיהָ, וְאַתְרַבֵּי עִמֶיהָ. כְּמָה דְּאַתְמַר, (תהלים לט) אַךְ
 בְּצֹלָם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וּבְהַהוּא צֹלָם אֲשַׁתְּפּוּ (אשׁתִּכְחוּ) יוֹמוּי
 דְּבַר נָשׁ, וְתִלְיִין בֵּיהָ, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (איוב ח) כִּי תִמּוּל
 אֲנַחְנוּ וְלֹא נִדְעַע כִּי צִל יִמִּינוּ עָלֵי אַרְצָא. כִּי צִל יִמִּינוּ
 וְדָאֵי. וּמִן יוֹמָא דְּמִתְעַבְרָא אֲתַתָּא עַד יוֹמָא דְּאוּלִּידַת,

לֹא יִדְעִין בְּנֵי נֹשֶׁא עוֹבְדוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כַּמָּה
 אֵינּוּן רַבְרַבִּין, וְכַמָּה אֵינּוּן עֲלָאִין. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (תהלים קד) מֶה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יי' וְגו'.

תָּא חַזִּי, כֹּל רוּחִין דְּעֵלְמָא כְּלִילָן דְּכֹר וְנוֹקְבָא, וְכֹד
 נְפֻקִין, דְּכֹר וְנוֹקְבָא נְפֻקִין, וְלְבַתַּר מִתְפָּרְשֵׁן
 בְּאַרְחֵיהוּ, אִי זְכִי בַר נֶשׁ, לְבַתַּר מְזִדְּוִיגִי כַּחְדָּא. וְהֵינּוּ
 בֵּת זוּגוּ, וּמִתְחַבְּרֵן בְּזוּיגָא (ס"א בְּגוּוּנָא) חַד בְּכֻלָּא, רוּחָא
 וְגוּפָא. דְּכְּתִיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ.
 מֵאִי לְמִינָהּ. תְּהוּא רוּחָא דְּבַר נֶשׁ דְּנִפְיֵק זוּיגִיה דְּדָמִי לִיה.
 וּמֵאִי הָאָרֶץ, כַּמָּה דָּאֵת אָמַר, (תהלים קלט) רִקְמַתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת
 אָרֶץ. וְהָא אוֹקְמוּהָ. תּוֹצֵא הָאָרֶץ וְדָאִי, דְּהָא מִנָּה
 נְפֻקִין נֶפֶשׁ חַיָּה, כַּמָּה דְּאוֹקִימָנָא, דָּא רוּחִיה דְּאָדָם
 קְדַמָּאָה, הֵינּוּ דְּכְּתִיב, (בראשית ג) וּמִפְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ
 הַגֵּן. וּמִפְּרֵי הָעֵץ, דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ
 הַגֵּן, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הָאֵשָׁה, תְּנִינָן, הֵינּוּ, אֵשָׁה כִּי תִזְרִיעַ
 וַיִּלְדָּה זָכָר, כְּתִיב. וְלֹא כְּלִיל דְּכֹר וְנוֹקְבָא, כְּפּוּם אוֹרְחוּי
 דְּעֵלְמָא, דְּאֵינּוּן, גְּרָמוּ לִיה, דְּלֹא מִתְחַבְּרֵן, כַּמָּה דְּנִפְקֹן
 מְלַעֲיָלָא זוּגוֹת.

בְּגִין דְּאָדָם קְדַמָּאָה, וְזוּוּג דִּילִיה, חָבוּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, וְעַל דָּא מִתְפָּרְשִׁין, כֹּד נְפֻקִין מְלַעֲיָלָא, עַד
 דְּהוּא רַעוּא קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִי זְכָה בַר נֶשׁ,

יִהְיֶינָה לִּיה זִוְגָתוֹ, וְאִי לֹא, מִפְּרִישֵׁין לֵיה מִנִּיה, וְיִהְיֶינָה לָּהּ
 לְאַחֲרָא, מוֹלִידִין בְּנִין דְּלֹא כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (בראשית ו) לֹא יִדּוֹן רוּחִי בָּאָדָם. מֵאִי רוּחִי, רוּחוֹ מִבְּעֵי לִּיה,
 אֵינּוֹן תִּרִין רוּחִי, דְּנִפְקִי זִוּגוֹת, לֹא יִדּוֹנוּן כְּחֵדָא, וְעַל
 דָּא כְּתִיב, וַיִּלְדָּה זָכָר, וְלֹא כְּלִיל דְּכֹר וְנוֹקְבָא, כְּפּוּם
 אֹרְחוּי דְּעֵלְמָא, דְּאֵינּוֹן גְּרָמוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לָּאוּ הֵכִי, דֵּהָא כְּלָא, דְּכֹר וְנוֹקְבָא
 כְּלִילָן כְּחֵדָא, וּמִתְפָּרְשֵׁן לְבֵתָר, אָבֵל וַיִּלְדָּה זָכָר,
 כְּלִילָן כְּחֵדָא מְסֻטָּרָא דִּימִינָא, וְאִם נִקְבָּה תִלְדָּה, כְּלִילָן
 בְּחֵד נּוֹקְבָא וּדְכֹר מְסֻטָּרָא שְׂמָאלָא, דְּשִׁלְטָא סֻטְר
 שְׂמָאלָא עַל סֻטְר יְמִינָא יִתִּיר, וּדְכֹרָא אֶתְכַפֵּיָא בִּימִינָא
 דְּלֹא שְׁלִטָא, וּכְדִין הֵהוּא דְּכֹר דְּנִפְיָק מִגּוֹ נּוֹקְבָא, מְסֻטְר
 שְׂמָאלָא, כֹּל אֹרְחוּי כְּנוֹקְבָא (וְלֹא אֶקְרִי דְּכֹר), אָבֵל דְּכֹר
 דְּנִפְיָק מִגּוֹ יְמִינָא, הוּא שְׁלִטָא, וְנוֹקְבָא דְּנִפְקָא מִנִּיה
 אֶתְכַפֵּיָא, דֵּהָא סֻטְר שְׂמָאלָא לֹא שְׁלִטָא, וְעַל דָּא וַיִּלְדָּה
 זָכָר כְּתִיב.

וְכִמָּה אֶלְפִי וְרַבְבֵּן נִפְקִי בְּזִמְנָא חֵדָא לְעֵלְמָא. וּמִן יוֹמָא
 דְּאֶפְקַת לוֹן, לֹא אֶקְרוּן נִפְשָׁן, עַד דְּאֶתִּישְׁבֹּן
 בְּגוּפָא. וְכִמָּה הוּא, ל"ג יָמִים. הֵיִינוּ דְּכְתִיב, וּשְׁלֹשִׁים יוֹם
 וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים וְגו'. וְטַמְאָה שְׁבַעַת יָמִים, דֵּהָא כֹּל שְׁבַעַת
 יָמִים לֹא עָאֲלִין רוּחִין לְגַבְהָ, לְאַתְקִשְׂרָא בָּהּ, וְכֹל אֲלִין

שִׁבְעַת יָמִים, רוּחַ אֲזֵלָא בְּגוּפָא, לְאַשְׁכַּח אַתְרִיהּ.
 וּכְדִין כְּתִיב, (ויקרא כב) וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ.
 וּבִיּוֹמָא תְּמִינָאָה, אַתְהֲדְרוּ רוּחַ וְגוּפָא לְאַתְחִזָּאָה קָמִי
 מִטְרוּנִיתָא, וְלְאַתְקַשְׂרָא בָּהּ, וּבְדְכוּרָא, בְּגוּפָא
 וּבְרוּחָא. וְשְׁלָשִׁים יוֹם וְשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל דְּמֵי טְהָרָה,
 לְאַתְיִישְׁבָא רוּחַ בְּגוּפָא. וְג' יָמִים מֵאֵי עֲבִידְתִּיהוּ. אֲלָא
 שְׁלֹשֶׁת יָמִים דְּמִילָהּ, דְּרַבִּיא כְּאִיב, וְרוּחַ לָא שְׂרִיא
 מְדוּרִיהּ בְּגוּפָא כְּשָׂאָר יוֹמִין, וְעַל דָּא וְשְׁלָשִׁים יוֹם
 וְשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדְמֵי טְהָרָה.

רעיא מהימנא
 (ויקרא יב) וּבִיּוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוּל
 בְּשַׂר עֶרְלָתוֹ. פְּקוּדָא
 דָּא, לְמַגְזֵר לְתַמְנֵיא יוֹמִין
 גְּזִירוֹ דְּקַיִמָא קַדִּישָׁא. רְזָא
 עֲלָאָה, דְּכְתִיב, (תהלים כה)
 סוּד יְיָ לִירְאִיו וּבְרִיתוֹ
 לְהוֹדִיעֵם. לְמַאן, לְאַיְנוֹן
 יִרְאִיו אֵינּוֹן דְּחֲלִי חַטָּאָה,
 דְּהָא רְזָא דְּקַיִמָא קַדִּישָׁא
 לָא אַתְחִזִּי לְגַלְאָה בַּר לְהוּ.
 וְרְזָא דְּקַיִמָא קַדִּישָׁא, הָא
 אוּקְמוּהּ וְאַתְמַר בְּכַפָּה
 דְּוִכְתִּין.

בְּדְמֵי טְהָרָה בְּקַדְמִיתָא,
 וּלְבַתֵּר יְמֵי טְהָרָה.
 בְּדְמֵי טְהָרָה, אֲלִין, דְּמֵי
 מִילָהּ, דְּמָא בְּתַר דְּמָא דְּאַתִּי
 מַרְבִּיא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 נְטִיר לְאַיְנוֹן דְּמֵי כָּל אֲלִין
 יוֹמִין, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב,
 תֵּשֵׁב בְּדְמֵי טְהָרָה. טְהָרָה
 סַתָּם, וְלָא אֲדַכִּיר ה"א
 בְּתַרְאָה, דְּלָא תִימָא טְהָרָה
 דְּמִטְרוּנִיתָא, אֲלָא טְהָרָה
 סַתָּם, דְּמֵי טְהָרָה אֲקָרוּן
 אֲלִין דְּמֵי דְּכִיא.

(ויקרא יב) **בְּכָל קִדְשׁ לֹא תִגַּע**
וְאֵל הַמִּקְדָּשׁ וְגו' . תָּא
חֲזִי, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, כְּנִסְת
יִשְׂרָאֵל, נִטְלָא מִבֵּי מַלְכָּא
מְזוּנָא לְרוּחִיהוֹן דְּבְנֵי נִשְׂא,
וְזִנְת (דף מ"ד ע"א) לְהוּ בְּקִדּוּשָׁתָּה.
בַּר לְהַנִּי, עַד דְּאֵתֵי שְׁבֹן
בְּגוּפָא אֵינּוֹן רוּחִין, בְּתַר
תְּלַתִּין וּתְלַת יוֹמִין, אֲשַׁגַּחַת
עָלֵייהוּ כָּל יוֹמָא, דְּהָא רוּחִין
מִתְקַשְׁרֹן בְּגוּפָא כְּשָׂאֵר בְּנֵי
עַלְמָא, כְּמָה דְּהִיא לָא
שְׂרִיא אָלָא בְּאַתְר שְׁלִים,
כִּךְ כָּל עוֹבְדוּי כְּהַאי גְּוֹנָא,
עַד דְּאֲשַׁתְּלִימוּ. בְּכָל קִדְשׁ
לֹא תִגַּע, לֹא אֲשַׁגַּחַא עָלֵייהוּ.
וְאִם נִקְבָּה תִּלְד. כְּמָה
דְּאוּקִימְנָא, דְּשִׁלְטָא
סֵטֶר שְׂמָאלָא יִתִּיר
וְאֵתְכַפֵּיא יְמִינָא, וְעַל דָּא
כָּלָא עַל חַד תִּרְיִן, רְחִיקָא

וְרִזָּא דָּא, לַח' יוֹמִין, אִיהוּ
חִיּוּבָא עַל עַלְמָא, לְכָל עַמָּא
קַדִּישָׁא. דְּכַתִּיב, וּבַיּוֹם
הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בֶּשֶׂר עַרְלָתוֹ.
יוֹם הַשְּׁמִינִי, דָּא הוּא אֵת
קַיְימָא קַדִּישָׁא, וְאִיהוּ
תְּמִינְאָה לְכָל דְּרַגִּין. וּגְזִירוֹ
דְּהָהוּא קַיְימָא, לֹא עֵבְרָא
הָהוּא עַרְלָה. מִקַּמֵּי בְרִית.
דְּהָא בְּהָהוּא זְמַנָּא
דְּמַתְּכַנְשֵׁי עַמָּא
קַדִּישָׁא לֹא עֵבְרָא הָהוּא
עַרְלָה מִקַּמֵּי בְרִית, קוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא כְּנִישׁ כָּל פְּמִלְיָא
דִּילֵיהּ, וְאֵתְגַלִּי וְדַאי
לֹא עֵבְרָא לְהָהוּא עַרְלָה
לְעֵילָא, מִקַּמֵּי בְרִית קַיְימָא
קַדִּישָׁא. דְּהָא כָּל עוֹבְדִין
דִּישְׂרָאֵל עֵבְדִין לְתַתָּא,
מִתְעָרִי עוֹבְדָא לְעֵילָא.
וּבְהָהוּא זְמַנָּא אֵתְדַחֵיָּא
הָהוּא עַרְלָה, מִכָּל עַמָּא
קַדִּישָׁא לְעֵילָא. וְלְהָהוּא
עַרְלָה מִתְקַנֵּי מֵאַנָּא חֲדָא
בְּעֵפְרָא, לֹא שְׂרָאָה הָהוּא

עֲרְלָה בְּגוּיָהּ. בְּרֹזָא דְכְּתִיב,
 (ישעיה סה) וְנָחַשׁ עֶפֶר לְחֶמוֹ.
 (בראשית ג) וְעֶפֶר תֹּאכַל כָּל יְמֵי
 חַיֶּיךָ.

מִכָּאן, (תיקון ס"א) דִּלָּא
 אֶעֱטְרִיךָ לְאַנְהָנָא
 קִלְנָא בְּהֵוֹא אַתְר, אַף עַל
 גַּב דְּמַעֲבְרִי לִיה מִקְּמֵי הָאִי
 בְּרִית, וְדוּכְתִיב, כַּד
 מִתְעַבְרָא מֵהָאִי בְּרִית,
 עֶפְרָא אִיהוּ, (ס"א דְהָא) דְּהָרִי
 בְּתַר דְּהֵוֹא נָחַשׁ אֶתְעַבֵּר
 מִקְּמֵי אָדָם, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא שְׂוֵי לִיה מְדוּרִיָּה בְּעַפְרָא,
 דְּכְּתִיב וְעֶפֶר תֹּאכַל כָּל יְמֵי
 חַיֶּיךָ. וְכִיּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא כַּד אֶעֱבֵר לִיה מִקְּמֵי
 אָדָם שְׂוֵי מְדוּרִיָּה בְּעַפְרָא
 וְאֶתְקִין לִיה, כַּד בְּהֵוֹא
 גְּוֹנָא מִמֶּשׁ, אֲנִן אֶרִיכִין כַּד
 מְעַבְרִין לְעֲרְלָה, לְאַתְתְּקִנָּא
 לִיה עֶפְרָא, לְמַהוּי בֵּיה
 מְדוּרִיָּה.

כָּל בַּר נֶשׂ אֶעֱטְרִיךָ לְקַרְבָּא
 הֵוֹא בְּרָא קַרְבְּנָא לְקוּדְשָׁא

בְּיִקְבָּא, מְדַכּוּרָא,
 לְאַתְקִשְׂרָא רוּחָא בְּגוּפָא,
 דְּהָא שְׂמָאֵלָא לָא אֶתִּישְׁבָּא
 הָכִי כִּימִינָא, וְאַשְׁתַּכַּחַת
 בְּתוּקְפָא יְתִיר.

(ויקרא יב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ
 וַיִּלְדָּה זָכָר וְגו'. רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח, (שמואל א, ב) אִין
 קָדוֹשׁ כִּיִּי כִּי אִין בְּלַתְךָ
 וְאִין צוּר כַּאֲלֵהִינוּ, הָאִי
 קָרָא קְשִׁיא, אִין קָדוֹשׁ כִּיִּי,
 מִשְׁמַע דְּאִיכָּא קָדוֹשׁ אַחֲרָא,
 בְּגִין דְּכְּתִיב כִּיִּי, וְאִין צוּר
 כַּאֲלֵהִינוּ, מִשְׁמַע דְּאִיכָּא
 צוּר אַחֲרָא.

אֵלָא וְדָאִי, אִין קָדוֹשׁ כִּיִּי,
 דְּכַמָּה קַדִּישִׁין נִינְהוּ,
 קַדִּישִׁין לְעִילָא, דְּכְּתִיב,
 (דניאל ד) וּמֵאמֵר קַדִּישִׁין
 שְׂאֵלְתָא. יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין
 נִינְהוּ, דְּכְּתִיב, (ויקרא יט)

קְדוּשִׁים תִּהְיוּ. וְכִלְהוּ
 קְדִישִׁין, וְלֹא קְדִישִׁין כִּי־יִי.
 וּמֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּכִתְיִב,
 כִּי אֵין בְּלִתְךָ. מֵאֵי, כִּי אֵין
 בְּלִתְךָ, אֶלֶּא קְדוּשָׁה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלִתִּי
 קְדוּשָׁא דְלִהוֹן, דְּהוּא לָא
 אֶצְטְרִיךְ לְקְדוּשָׁה דְלִהוֹן.
 אֲבָל אֵינּוֹן, לָא אֵינּוֹן
 קְדִישִׁין בְּלִתְךָ, וְדָא הוּא, כִּי
 אֵין בְּלִתְךָ, אֵין קְדוּשָׁה
 דְלִהוֹן, בְּלִתְךָ.

וְאֵין צוּר כַּאֲלֵהִינוּ. כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ, דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא צָר צוּרָה בְּגוּ
 צוּרָה, וְתִקִּין לִיהּ, וְנִפְח
 רוּחָא דְחַיִּי, וְאַפִּיק לִיהּ

בְּרִיךְ הוּא, בְּחֻדְוָה, בְּרַעו
 דְּלִבָּא, לְמִיעַל לִיהּ תַּחֲתוֹת
 גְּדַפּוּי דְשְׂכִינְתָא, וְאִתְחַשְׁב
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְאִיהוּ קַרְבָּנָא, שְׁלִים
 לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעוּא.

וְקַרְבָּנָא דָּא, כְּגוּוּנָא
 דְּקַרְבָּנָא

דְּבַעִירָא, דָּא לַח' יוּמִין, וְדָא
 לַח' יוּמִין, דְּכִתְיִב, וּמִיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי וְהַלְּאָה יִרְצָה, כְּמֵאֵי
 יִרְצָה. בְּמַעַבְרַ עָלֶיהָ חַד
 שַׁבְּתָא, בִּיּוֹן דְּאֶעְבַּר עָלֶיהָ
 חַד שַׁבְּתָא, כְּדִין יִרְצָה דָּא
 לְקַרְבָּנָא, וְדָא לְקַרְבָּנָא.
 אֲמֵאֵי. בְּגִין דְּאִתְדַבֵּק
 וְאוּדְמִן לְגַבֵּי הַהוּא שַׁבְּתָא,
 רָזָא דְכַרִּית קְדִישָׁא, וְעַל דָּא
 כִּלְא בְּרָזָא עֲלָאָה אִיהוּ. (ע"ב

רעיא מהימנא)

לְאוּרָא דְעֲלָמָא, דְּדָבַר אַחַר, וְאֵין צוּר כַּאֲלֵהִינוּ. אֵית
 צוּר, דְּאֶקְרִי צוּר, (ישעיה נא) הַבֵּיטוּ אֶל צוּר חוּצַבְתָּם. (שמות
 יז) וְהִכִּיתָ בַצּוּר. הַנְּגִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שֵׁם עַל הַצּוּר בְּחוּרְב.
 וְכִלְהוּ אֶקְרוּן צוּר, וְאֵין צוּר בְּכִלְהוּ כַּאֲלֵהִינוּ, דִּילִיָּה
 שׁוֹלְטָנוּ וּמְלָכוּתָא עַל כֻּלָּא.

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי אַחָא הוּוּ יִתְבִּי לִילֵיא חַד קַמֵּיה דְרַבִּי
 אַבָּא. קָמוּ בְּפִלְגוֹת לִילֵיא לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא. עַד
 דְּנִפְקוּ לְבַר, חָמוּ חַד כִּכְבָּא דִּיהוּה בְּטַשׁ ג' זְמַנֵּי בְּכִכְבָּא
 אַחְרָא וְסַתִּים נְהוּרִיה. אֲדַהְכִּי שְׁמַעוּ תִּירֵי קִלֵּי בְּתִירֵי
 סִטְרֵי, קָלָא חַד לְסִטְר צְפוֹן לְעֵילָא, וְקָלָא (דף מ"ד ע"ב) חַד
 לְתַתָּא. וְהָהוּא קָלָא אַכְרִיז וְאָמַר, עוּלוּ וְאַתְּכַנְיִשוּ
 לְאַתְרֵיכּוּ, הַשְׁתָּא אֲסַתְּמְרוּתָא דְנוּקְבָא פְּתִיחָא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עָאֵל לְטִיִּילָא בְּגַנְתָּא, לְאַשְׁתַּעְשַׁעָא
 בְּצַדִּיקֵיִיא דֵּי בְּגַנְתָּא, אַעְבַּר הָהוּא קָלָא וְשָׁכִיף.

אַהֲדַרוּ רַבִּי אַחָא וְרַבִּי חֵיִיא, אָמְרוּ, הָא וּדְאֵי עַדָּן
 רַעוּתָא, דְּאַתְעָרוּתָא דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל (עַדָּן) הוּא
 לְאַתְחַבְרָא בְּמַלְכָא קְדִישָׁא, אָמַר רַבִּי אַחָא, וּדְאֵי, לָא
(אַתְחַבְרַת) אַנְגִּידַת לָהּ כְּנַסַת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶלָּא מִגּוֹ שִׁירְתָּא, מִגּוֹ שְׁבַחָא דִּילָהּ לְגַבִּיּה.

עַד דְּאַתֵּי צַפְרָא, וְאוּשִׁיט לָהּ מַלְכָא חוּטָא דְחַסְדָּא, וְרוּזָא
 דְּמָלְהָ כְּמָה דְאַמְרִינָן, (אַסְתֵּר ה) וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר
 אֶת שַׂרְבִיט הַזֶּהב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וְגו'. וְלָא תִימָא דִּלָּהּ
 בְּלַחוּדָהָא אוּשִׁיט לָהּ מַלְכָא דָּא, אֶלָּא לָהּ, וְלְכָל אֵינּוֹן
 דְּמַתְחַבְרָן בָּהּ. תָּא וְנַתְחַבַּר כַּחְדָּא. יִתְבוּ.

פְּתַח רַבִּי אַחָא וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית ב) וַיֹּאמֶר יי' אֱלֹהִים לֹא טוֹב
 הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ וְגו'. אַמְאֵי פְתַח קָרָא חֲכִי, אֶלָּא

הָא אֶתְמַר, דְּעַל דָּא לֹא כְּתִיב, כִּי טוֹב בְּשָׁנִי, בְּגִין דְּזַמִּין
 אָדָם לְאַתְפָּרְשָׁא, וְכְתִיב, לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ.
 וְכִי לְבַדּוֹ הָוָה, וְהָא כְּתִיב, (בראשית ה) זָכַר וַיִּנְקְבָה בְּרָאִם.
 וַתַּיַּנֵּן אָדָם דִּוּ פְּרָצוּפִין אֶתְבְּרִי, וְאֵת אִמְרַת, לֹא
 טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ. אֲלֵא דִלָּא אֲשַׁתְּדַּל בְּנוֹקְבִיָּה, וְלֹא
 הָוָה לֵיהּ, סְמֵךְ לְקַבְּלֵיהּ, בְּגִין דְּהָוָה בְּסִטְרוּיָּהּ, וְהָוָה כְּחֵדָּא
 מֵאַחֲוָרָא, וְכִדִּין הָוָה הָאָדָם לְבַדּוֹ.
 אֲעֵשָׂה לּוֹ עֶזְרָא כְּפִגְדּוֹ. מַהוּ כְּפִגְדּוֹ, לְקַבֵּל אֲנָפּוּיָּהּ,
 לְאַתְדַּבְּקָא דָּא בְּדָא אֲנָפּוּיָּהּ בְּאַנְפִּין, מָה עֲבַד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נָסַר לֵיהּ וְנָטִיל נוֹקְבָא מִנֵּיהּ, הֵדָּא
 הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעוֹתָיו. מַהוּ אֶחָת.
 דָּא נוֹקְבָא דִּילֵיהּ. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (שיר השירים ו) אֶחָת הִיא
 יוֹנְתִי תַמְתִּי. וַיְבִיֵּאֶה אֶל הָאָדָם, אֶתְקִין לָהּ כְּכֹלָה וְאִיִּיתִי
 לָהּ לְמַהוּי לְקַבֵּיל אֲנָפּוּיָּהּ נְהִירִין אֲנָפּוּיָּהּ בְּאַנְפִּין. וּבְעוֹד
 דְּהָוָה מֵתְדַבְּקָא נוֹקְבָא בְּסִטְרוּיָּהּ, הָוָה הָאָדָם לְבַדּוֹ. לְבַתֵּר,
 סְלִיקוּ תְרִין, וְקָמוּ שְׁבַע כְּחֵדָּא.
 תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְכַּנְשֵׁי (ס"א דְּאַתְתַּקְנַת) לְגַבֵּי אָדָם,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ לֹוֹן, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 (בראשית א) וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים. כְּחֹזֵן דְּמִבְּרַךְ לְכֹלָה בְּשַׁבַּע
 בְּרָכוֹת. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, חָתָן וְכֹלָה, כִּיּוֹן דְּאַתְבְּרָכּוֹן
 בְּשַׁבַּע בְּרָכוֹת אֶתְדַבְּקוֹן כְּחֵדָּא, כְּדוּגְמָא דְּלַעֲיִלָּא.

וְעַל דָּא מֵאן דְּאֵתִי לְאַתְחַבְּרָא בְּאַנְתּוּ דְּאַחְרָא, הָא פְּגִים
 זְוִיגָא, (פּבִּיכּוּל עֵבִיד ב' רְשׁוּיּוֹת לְעִילָא) דְּהָא זְוִיגָא דְּכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל, בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ
 בְּרַחֲמֵי, וּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ בְּדִינָא. תָּא חֲזִי, מֵאן דְּמַתְּחַבֵּר
 בְּאַנְתּוּ דְּאַחְרָא, כְּאִילוּ מְשַׁקֵּר בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וּבְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא מְכַפֵּר
 לִיהּ בְּתַשׁוּבָה, וּתְשׁוּבָה תְּלִיא עַד דִּי־סִתְּלַק מִעֲלֵמָא, הֲדָא
 הוּא דְּכַתִּיב, (יִשְׁעִיה כב) אִם יִכּוּפֵר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד
 תְּמוֹתוֹן. וְאִימַתִּי, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאֵל בְּתַשׁוּבָה לְהֵהוּא
 עֲלֵמָא, וְאִית לִיהּ לְקַבְּלָא עוֹנְשָׁא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מֵאן דְּמְשַׁקֵּר בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לָא
 יִתְקַבֵּל בְּתַשׁוּבָה, עַד דִּי־תִתְּדֵן בְּדִינָא דְּגִיְהֵנָם. כֹּל
 שְׁכֵן, מֵאן דְּמְשַׁקֵּר בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וּבְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וְכֹל שְׁכֵן אִי אֶטְרַח לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד
 דִּי־וּקְנָא דְּמִמְזֹר בְּאַנְתּוּ דְּאַחְרָא, וְאִכְחִישׁ פּוּמְבִי דְּמִלְכָא.
 רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (מְשַׁלִּי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְגו' .
 אָבִיו, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִמּוֹ, דָּא כַּנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. מֵאִי גּוֹזֵל. כִּמָּה דָּאֵת אָמַר, (יִשְׁעִיה ג) גּוֹזֵל הָעֲנִי
 בְּבִתִּיכֶם. וּמֵאן אִיהוּ, מֵאן דְּחַמִּיד אֶתְתָּא אַחְרָא דְּלָאו
 אִיהִי בֵּת זְוִיגִיהּ.

תַּמָּן תַּנְיֵנָן, כֹּל הַנְּהַנֶּה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְּרָכָה, כְּאִילוּ

גוֹזֵל לְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא וּפְנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּכִתִּיב גּוֹזֵל
 אָבִיו וְאִמּוֹ וְגו'. כָּל הַנֶּהֱנֶה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּלֵל דָּא,
 אִיהוּ אִינְתּוּ. מֵאן דְּאִתְדַבֵּק בְּאַנְתּוֹ לְמַהְנֵי מְנָה, וְאִף עַל
 גַּב, דְּאִיהִי פְנוּיָה, וְאִהְיֵי מְנָה בְּלֹא בְרָכָה, כְּאִלוּ גּוֹזֵל
 קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֹסֶת יִשְׂרָאֵל. מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין
 דְּזוּוּגָא דְלַהוֹן, בְּשַׁבַּע בְּרָכוֹת הוּא. וּמָה עַל פְּנוּיָה כַּךְ,
 מֵאן דִּיתְדַבֵּק בְּאַנְתּוֹ דְּאַחֲרָא, דְּקָאִים כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא,
 בְּזוּוּגָא דְזו' בְּרָכוֹת, עַל אַחַת כְּמָה וּכְמָה.

(משלי כח) חָבֵר הוּא לְאִישׁ מְשֻׁחִית, דָּא יִרְבָּעֵם, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ, וְאִמַּר אֵין פִּשְׁעָ דְּאִמַּר הָא פְּנוּיָה הִיא,
 אִמַּאי אָסוּר. בְּגִין דָּא גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ הוּי. וְלֹא עוֹד אֶלְא
 דְּחָבֵר הוּא לְאִישׁ מְשֻׁחִית. מֵאן הוּא אִישׁ מְשֻׁחִית. דְּפָגִים
 דְּיוֹקְנָא וְתִקּוּנָא דְלְעִילָא. כָּל שְׁכֵן מֵאן דְּחָמִיד לְאַנְתּוֹ
 דְּחָבְרִיָּה לְאַתְדַּבְּקָא (ס"א וְאִתְדַּבְּק בָּהּ) בָּהּ, (דף מ"ה ע"א) דְּפָגִים יִתִּיר.
 וְעַל דָּא אִתְפָּגִים הוּא לְעֵלְמִין. אִישׁ מְשֻׁחִית, דְּפָגִים
 לְעִילָא, וּפָגִים לְתַתָּא, וּפָגִים לְנַפְשִׁיהָ, דְּכִתִּיב מְשֻׁחִית,
 וּכְתִיב, (משלי ו) מְשֻׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָה.

רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאִמַּר, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עָלְהָ
 הַשָּׁחַר וְגו'. וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי, וְכִי עֲקוּד הוּהּ בִּידֵיהָ
 דְּיַעֲקֹב. אֶלְא זְכָאִין אִינּוּן צְדִיקָיָא, דְּקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא
 חָס עַל יְקָרָא דְלַהוֹן, וְלֹא שְׁבִיק לֹוֹן לְעֵלְמִין. הֲדָא הוּא

דְּכַתִּיב, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק. וְהָא פְתִיב,

(בראשית לב) וַתִּקַּע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב.

אֶלֶּא לְדִידִיה גְּבַהּ. וְהָא אֶתְמַר, כְּתִיב (בראשית לב) וְהוּא לֵן
בְּלִילָה הַהוּא בַּמַּחֲנֶה. וּכְתִיב וַיִּקְחֶם וַיַּעֲבִירֶם אֶת
הַנַּחַל מֵאֵי הַזֶּה דְעַתִּיה דִּיעֲקֹב, לְמַעַבְרָא לְהוֹן בְּנַחֲלָא
בְּלִילִיא. אֶלֶּא חֲמָא מְקַטְרְגָא אֲזִיל בֵּין מִשְׁרִיֵּא דִילִיה,
אֲמַר יַעֲקֹב אַעֲבַר לְגִיסָא אַחֲרָא דְנַהֲרָא, דְלִמָּא לָא
יִשְׁתַּכַּח עַרְבוּבִיא.

מֵאֵי קָא חֲמָא. חֲמָא שְׁלֵהוּבָא דְאֶשָּׂא מְלַהֲטָא, אֲזִלָּא
וְטָאס בֵּין מִשְׁרִיֵּיתִיה אֲמַר יַעֲקֹב מוֹטָב לְנַטְלָא
מִהַכָּא, וְנַהֲרָא פָּסִיק בְּגוּוֹן, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח עַרְבוּבִיא. מִיד
וַיִּקְחֶם וַיַּעֲבִירֶם אֶת הַנַּחֲלָא. וַיִּוְתַר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, מִכָּאן
אוֹלִיפְנָא מֵאן דְאֶשְׁתַּכַּח בְּלַחֲוֹדוֹי בְּבֵיתָא בְּלִילִיא, אוֹ
בִּמְמָא בְּבֵית מִיחְדָּא, כָּל שְׁכֵן בְּלִילִיא, מֵאֵי מִיחְדָּא.
מִיחְדָּא מִשְׁאָר בֵּיתִין. אוֹ מֵאן דְאֲזִיל בְּלַחֲוֹדוֹי בְּלִילִיא
יְכִיל לְאַתְזַקָּא.

תָּא חֲזִי וַיִּוְתַר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, כְּדִין וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ וְגו' .
תַּיְנִינָן מִסְטָרָא דְדִינָא קָא אֶתִּי, וְשׁוֹלְטָנִיה בְּסִטְר
לִילִיא. מֵאֵי בְּסִטְר לִילִיא. לְאַעֲלָא גְלוּתָא (נ"א בְּגְלוּתָא) כִּיּוֹן
דְּסְלִיק נַהוּרָא, תָּשֵׁשׁ חִילִיָּה, וְאַתְגַּבַּר עָלֶיהָ חִילִיָּה
דִּיעֲקֹב. (נ"א הוּא) דְהָא מִסְטָרָא דְלִילִיא קָא אֶתִּי, וּבְזִמְנָא

דְּהוּה לִילִיָא לָא הוּה יְכִיל בֵּיה יַעֲקֹב. כַּד סָלִיק נְהוּרָא
 אֶתְתַּקַּף חֵילָא דִיעֲקֹב, וְאַחִיד בֵּיה, וְאַתְגַּבַּר עָלֶיהָ. חָמָא
 לֵיה יַעֲקֹב דְּהָא שְׁלִיחָא הוּא.

אָמַר לֵיה שְׂבוּק לִי דְלָא יְכִילָנָא לָךְ. מַאי טַעֲמָא לָא
 יְכִיל לֵיה. בְּגִין דְּהוּה סָלִיק נְהוּרָא, וְאַתְבַּר חֵילָא
 דִּידֵיהָ, דְּכַתִּיב, (איוב לח) בָּרֵן יַחַד כַּכְּבִי בְּקָר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי
 אֱלֹהִים. מַאי וַיִּרְיעוּ. דְּאַתְבַּרוּ כָּל אֵינּוֹן דְּאַתִּינִין מִסְטָרָא
 דְּדִינָא. כַּדִּין אֶתְתַּקַּף יַעֲקֹב וְאַחִיד בֵּיה.

אָמַר לֵיה שְׁלַחֲנִי כִי עָלָה הַשָּׁחַר, מָטָא זְמָנָא לְשַׁבְחָא
 שְׁבַחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹאֲתַכְּנֵשָׁא. וַיֹּאמֶר
 לָא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בִּרְכַּתְנִי, אִם תְּבַרְכֵנִי מִבְּעֵי לֵיהָ, מַאי
 אִם בִּרְכַּתְנִי. אֵלָא אָמַר לֵיה יַעֲקֹב, וְדַאי אַבָּא בְּרִיךְ לִי
 אֵינּוֹן בְּרַכָּאן דְּבַעָא לְבִרְכָא לַעֲשׂוּ, וּמִסְתַּפִּינָא מְנַךְ, עַל
 אֵינּוֹן בְּרַכָּאן, אִי אוֹדִית עָלֵייהוּ, (א) אִי לָאו, אוּ תַשְׁתַּכַּח
 עָלִי מְקַטְרָגָא בְּגִינֵיהוֹן.

מִיַּד אָמַר לֵיהָ, וַיֹּאמֶר לָא יַעֲקֹב יֹאמַר עוֹד שְׂמֵךְ. מַאי
 קָאֵמַר לֵיהָ, אֵלָא הָכִי קָאֵמַר לֵיהָ, לָאו בְּחַפְיִמוּ,
 וְלָאו בְּעוּקְבָא (דִּילָךְ), רוּוחַת לְאֵינּוֹן בְּרַכָּאן, לָא יֹאמַר עוֹד
 שְׂמֵךְ יַעֲקֹב, דְּהָא לָאו בְּעוּקְבָא הוּה, כִּי אִם יִשְׂרָאֵל,
 יִשְׂרָאֵל וְדַאי אוֹדִי עָלְךָ, וּמְנִיָּה נִפְקוּ בְּרַכָּאן, בְּגִין דְּאַנְתְּ
 אַחִיד בֵּיהָ, וְעַל דָּא, אָנָּא וְכָל שְׂאָר אוּכְלוּסִין, אוֹדִינָא
 עָלֵייהוּ.

כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעַם אַנְשֵׁים וְתוּכַל, עִם אֱלֹהִים כָּל
 אֵינֹן דְּאִתְיִין מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא. וְעַם אַנְשֵׁים, דָּא
 עֲשׂוּ וְאוּכְלוּסִין דִּילֵיהּ. וְתוּכַל, יְכִילַת לְהוֹן, וְאֵינֹן לָא
 יְכִלִין לָךְ. וְלֹא שָׁבִיק לֵיהּ יַעֲקֹב, עַד דְּאֹדִי לֵיהּ עַל
 אֵינֹן בְּרַכָּאן, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב וַיְבָרֶךְ אוֹתוֹ שָׁם.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְסָלִיק נְהוּרָא, אֶתְכַפְּיִין כָּל אֵינֹן
 מְאָרִי דְדִינִין, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִי, וּכְפִנְסַת יִשְׂרָאֵל
 מִשְׁתַּעֲי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְהֵיא שַׁעְתָּא עֵידָן
 דְרַעוּתָא הוּא לְכֻלָּא, וְאוּשִׁיט לָהּ מַלְכָּא וְלְכָל אֵינֹן
 דְמִשְׁתַּכְּחִי עִמָּהּ, שִׁרְבִיטָא דְחוּטָא דְחֹסֶד, לְאֶשְׁתַּכְּחֵא
 בְּשִׁלְמוֹ בְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וְהֵיא אֶתְמַר.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶשְׁתַּכַּח בַּהּ
 בְּכַפְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּאֵינֹן זְמַנִּין דְאֶשְׁתַּכַּח עִמָּהּ, וְהֵיא
 מִתְעַרַת רַעוּתָא לְגַבִּיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּמִשְׁכַּאת לֵיהּ לְגַבֵּיהּ,
 בְּסִגִּיאוֹת חֲבַתָּא וְתִיאוּבְתָא, כְּדִין אֶתְמַלִּיא מִסְטָרָא
 דִּימִינָא, וְכַמָּה אוּכְלוּסִין מִשְׁתַּכְּחִי בְּסְטָרָא דִּימִינָא,
 בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין. וְכַד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְעַר חֲבִיבוּתָא
 וְרַעוּתָא בְּקַדְמִיתָא, וְהֵיא ^(דף מה ע"ב) אֶתְעַרַת לְבַתָּר, וְלֹאוּ
 בְּזַמְנָא דְאִיהוּ אֶתְעַר, כְּדִין כָּלָא בְּסְטָרָא דְנוּקְבָא
 אֶשְׁתַּכַּח, וּשְׁמָאלָא אֶתְעַר, וְכַמָּה אוּכְלוּסִין קִיִּימִי
 וּמִתְעַרִי בְּסְטָרָא דְשְׁמָאלָא בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין. כְּהֵיא גְוֹנָא

כְּתִיב, (נ"א וְדָא הוּא דְכְתִיב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָה זָכָר וְגו'.
 מֵאֵי טַעְמָא. תְּנִינָן, עֲלָמָא תַתָּא תַתָּא כְּגוּוּנָא דְעֲלָמָא עֲלָאָה
 אֲשֶׁתְּכָח, וְדָא כְּדוּגְמָא דְדָא.

וְעַל דָּא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גִזֵּר דְכָר אוּ נּוּקְבָא,
 לְאֲשֶׁתְּכָחָא רְעוּתָא בְּעֲלָמָא. וּבְכֻלָּא בְּעֵי בַר נֶשׁ
 לְאֲתַדְבָּקָא רְעוּתָא לְעֵילָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 לְאֲשֶׁתְּכָחָא רְעוּוֹן בְּעֲלָמָא. וּזְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיִיא,
 דְּאִינּוֹן יַדְעִין לְאֲדְבָקָא רְעוּתְהוֹן לְגַבֵּי מַלְכָּא קְדִישָׁא,
 עֲלִייהוּ כְּתִיב, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
 כְּלַכֶּם הַיּוֹם.

(וּיקרא יג) אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת אוּ סִפְחַת אוּ
 בַהֲרַת וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) אֵל
 תְּרַאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחוֹרַת שְׁשׁוּפְתַנִּי הַשָּׁמֶשׁ, הָאִי קָרָא
 אֲתָמַר, אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְּסִיְהָרָא אֲתַכְּסִיא בְּגָלוּתָא, הִיא
 אֲמָרָה, אֵל תְּרַאוּנִי. לָאוּ דְּאִיְהִי פְקִידַת דְּלָא לְמַחְמִי לָהּ,
 אֲלָא בְּגִין דְּאִיְהִי חֲמַת תִּיאוּבְתָא דִּישְׂרָאֵל לְגַבְיָהּ, לְמַחְמִי
 נְהוֹרְהָא, הִיא אֲמָרַת אֵל תְּרַאוּנִי, לָא תִיכְלוּן לְמַחְמִי לִי.
 אֵל תְּרַאוּנִי וְדָאִי. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין שְׂאֵנִי שְׁחַרְחוֹרַת,
 בְּגִין דְּאֵנָּא בְּקַדְרוּתָא.

מֵאֵי שְׁחַרְחוֹרַת, שְׁחוֹרָה מְבַעֵי לִיהּ. אֲלָא, תְּרִין קַדְרוּתֵי,
 חַד שְׁשׁוּפְתַנִּי הַשָּׁמֶשׁ, דְּאֲסַתְּלַק מִנִּי שְׁמִשָּׁא,

לְאַנְהָרָא לִי, וְלֹא־סִתְּכֵלָא בִּי. וְחַד דְּבִנֵי אַמֵּי נַחְרוּ בִּי.
 שְׁשׁוּפְתַנִּי, שְׁשׁוּפְתַנִּי מִבְּעֵי לֵיהּ. אֵלָא רִמְזוּ הוּא דְקָא
 רְמִיזוּ, בְּשִׁשׁ. דְּכַד נִהְרָא שְׁמִשָּׂא בְּשִׁשׁ
 נְהוּרִין נִהִיר, וְכַד אִסְתְּלֵק, כָּל אֵינּוֹן שִׁית נְהוּרִין
 אִסְתְּלֵקוּ. בְּנֵי אַמֵּי, אֵלִין אֵינּוֹן דְּאִתְיִין מִסְטָרָא דְדִינָא
 קְשִׁיא. נַחְרוּ בִּי, כְּמָה דְאֵת אִמְר (תהלים סט) נַחַר גְּרוּנִי,
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה ה) עַל צוּאֲרָנוּ נִרְדְּפָנוּ דְכַד הוּוּ
 עֵיילִין יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, הוּוּ אֲזֵלִי יְדִייהוּ מִהֲדִקָּן
 לְאַחֲרָא, וְרִיתִין עַל צוּאֲרֵיהוֹן, וְלֹא יִכִּילוּ לְאַפְתָּחָא
 פּוּמָא.

שְׁמוּנֵי נוּטְרָה אֵת הַכְּרָמִים, לְמַהֲךְ בְּגִלוּתָא, לְנִטְרָא
 לְשָׂאָר עַמִּין בְּגִינְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. כְּרָמִי שְׁלִי לֹא
 נִטְרָתִי, דֵּהָא לֹא יִכִּילְנָא לְנִטְרָא לְהוֹן כַּד בְּקַדְמִיתָא.
 בְּקַדְמִיתָא נְטִירְנָא כְּרָמִי שְׁלִי, וּמְנִיָּה אֲתַנְטְרוּ שְׂאָר
 כְּרָמִין. הַשְׂתָּא נְטִירְנָא שְׂאָר כְּרָמִין בְּגִין כְּרָמִי שְׁלִי
 דְּלֵהוּי נְטִיר בִּינֵייהוּ.

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאוּרְחָא, כַּד מָטוּ חַד בִּי
 חֲקַל, חָמוּ חַד דְּפִטִירָא דְקִיטְפָא בֵּין אֲרָחָא לְסִטְרָא
 יִמִּינָא. אִמְר רַבִּי יוֹסִי, עֲטִיפָא דְקוּטְרָא בְּעֵינִין שְׂכִיחַ,
 לִית לָן רְשׁוּ לְמַחְמִי בְּחַדוּתָא, מִיּוּמָא דְאֲתַחְרִיב בִּי
 מִקְדָּשָׁא.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כד) לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי
 בָּהּ, כִּיּוֹן דְּאָמַר לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, אֲמַאי תִּבֵּל
 וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ, וְכִי תִבֵּל לָאוּ מִן אֶרֶעָא הוּא. אֶלָּא הָכִי
 קָאמַר, לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ, דָּא אֶרֶעָא קַדִּישָׁא, דְּאֶקְרִי
 אָרֶץ הַחַיִּים. תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ, דָּא שְׂאָר אֶרֶעָאן, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תִּבֵּל בְּצִדְקָא, דְּתִבֵּל בְּצִדְקָא
 תִּלְיָא, וְכֹלָא חַד מְלָה.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ. הָאָרֶץ תִּינַח,
 וּמְלוֹאָהּ מַאי הִיא. אֶלָּא אֵלִין נִשְׁמַתִּין דְּצִדִּיקֵיִיא.
 תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ, תִּבֵּל: דָּא אֶרֶעָא דְלַתְתָּא. וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ:
 אֵלִין אֵינּוֹן בְּנֵי נֶשָׂא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי בְּמַאי
 אוֹקִימָנָא כִּי הוּא עַל יַמִּים יִסְדָּה וְעַל גְּהָרוֹת יְכוֹנְנָה. אָמַר
 לִיה וּדְאִי הָכִי הוּא, דְּתַהִיא אָרֶץ הַחַיִּים עַל יַמִּים יִסְדָּה
 וְעַל גְּהָרוֹת יְכוֹנְנָה, דְּכֻלְהוּ נִפְקִי מִתְּהוּא נְהָר עֲלָאָה
 דְּנִגִּיד וְנִפְיק מֵעֵדָן, וּבַהּוּ אֵתְתִקְנַת לְאֵתְעֻטְרָא בְּמִלְכָּא
 קַדִּישָׁא, וְלִמִּינָן עֲלִמִין. (ובגין כך)

מִי יַעֲלֶה בְּהַר יִי וְגו', נְקִי כַפִּים וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נֶשָׂא
 לִשְׂוֹא נִפְשֵׁי וְגו'. נִפְשֵׁי כְּתִיב, מַהוּ נִפְשֵׁי וְנִפְשֵׁי.
 אֶלָּא כֹּלָא חַד מְלָה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (עמוס ו) נִשְׁבַּע יִי
 בְּנִפְשֵׁי (שמואל א, ב) כֹּאֲשֶׁר בְּלִבִּי וּבְנִפְשֵׁי יַעֲשֶׂה. וְדוּד
 מִלְכָּא אֵתְאֲחִיד בְּהַהוּא לֵב וּבְהַהוּא נִפְשֵׁי, וְעַל דָּא לֹא
 נֶשָׂא לִשְׂוֹא נִפְשֵׁי.

עַד דֵּהוּ אֲזַלִּי, אֲעָרְעוּ בְּחַד בַּר נָשׁ, וְאֲנָפוּי מִלְּיִין
 מִכְתָּשִׁין, וְהָוה קָם מִתַּחַת אֵילָנָא חַד, אֲסִתְכָּלוּ
 בֵּיהּ, וְחָמוּ (דף מ"ו ע"א) אֲנָפוּי סוּמְקִין בְּאֵינּוֹן מִכְתָּשִׁין. אָמַר
 רַבִּי חִיָּיא מֵאֵן אַנְתָּ. אָמַר לֵיהּ יוֹדָאֵי אַנְא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 חֲטָאָה הוּא, דָּאֵי לָאוּ הֲכִי, לָא אֲתַרְשִׁימוּ אֲנָפוּי בְּאֵלִין
 מִרְעִין בִּישִׁין, וְאֵלִין לָא אֲקֵרוּן יְסוּרִין דְּאֵהֲבָה. אָמַר רַבִּי
 חִיָּיא הֲכִי הוּא וַדָּאֵי, דִּי־סוּרִין דְּאֵהֲבָה מִתְחַפְּיִין אֵינּוֹן
 מִבְּנֵי נְשָׂא.

תָּא חֲזִי, דְּכְתִיב אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שָׂאת אוֹ
 סִפְחַת אוֹ בַּהֲרַת. הָא ג' זֵינִין הָכָא, וְכֻלְהוּ אֲקֵרוּן
 נִגְעַ צָרְעַת, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִגְעַ
 צָרְעַת. מֵאֵי נִגְעַ צָרְעַת. סְגִירוֹ. סְגִירוֹ בְּכֻלָּא, וְכְתִיב
 וְהוּבֵא אֶל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן וְגו'. אֲבָל אֵינּוֹן דִּיתְחַזּוֹן לְבַר
 כְּתִיב, וּרְאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמָּא אוֹתוֹ. דְּהָא וַדָּאֵי אֵינּוֹן דִּיתְחַזּוֹן
 לְבַר בְּבְנֵי נְשָׂא, מִסְטָרָא דְּמִסְאָבָא קָא אֲתֵיִין, וְלָאוּ
 יְסוּרִין דְּאֵהֲבָה נִינְהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָנָא לָן. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, דְּכְתִיב, (משלי
 כז) טוֹבָה תּוֹכַחַת מִגּוֹלָה מֵאֵהֲבָה מְסוּתָרַת. אֵי הָהִיא
 תּוֹכַחַת מֵאֵהֲבָה (ס"א אֵינְהוּ תּוֹכַחַת מֵאֵהֲבָה כַּד אֵיחֵי), מְסוּתָרַת מִבְּנֵי
 נְשָׂא. כְּגוּוֹנָא דָּא מֵאֵן דְּאוֹכַח לְחַבְרִיָּה בְּרַחֲמֵימוֹתָא, בְּעֵי
 לְאַסְתָּרָא מְלוֹי מִבְּנֵי נְשָׂא, דְּלָא יְכֻסּוּף מִנֵּייהוּ חַבְרִיָּה,

וְאִי מְלוֹי אֵינּוֹן בְּאַתְגְּלִיָּא קָמִי בְּנֵי נְשָׂא, לָאו אֵינּוֹן
בְּרַחֲמֵימוֹתָא.

כַּךְ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אוֹכַח לְבַר נֶשׁ, בְּכֻלָּא אוֹכַח
בְּרַחֲמֵימוֹתָא, בְּקֻדְמִיתָא מַחֵי לֵיה בְּגַרְמִיה דְּלָגוּ. אִי
הָדַר בֵּיה, מוֹטָב. וְאִי לָאו מַחֵי לֵיה תַּחֲוֹת תּוֹתְבִיה, וְאֵלִין
(בְּעוֹרוֹ) אֶקְרוּן יְסוּרִין דְּאַהֲבָה, אִי הָדַר בֵּיה מוֹטָב, וְאִי לָאו
מַחֵי לֵיה בְּאַתְגְּלִיָּא בְּאַנְפוּי, קָמִי כְּלָא, בְּגִין דִּיסְתַּכְּלוֹן
בֵּיה, וַיִּנְדְּעוֹן דְּהָא חֲטָאָה אִיהוּ, וְלָאו רַחֲמָא דְמֵאֲרִיה
הוּא.

אָמַר לוֹן הֵהוּא בַר נֶשׁ, בְּקִיטְרָא דְעֵיטָא חַד אֲתִיתוֹן
גַּבְאִי, וְדַאי לָאו אֲתוֹן אֶלָּא מֵאֵינּוֹן דְּדִיּוֹרִיהוֹן בְּבִי
רְבִי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי דְלָא דַחֲלִין מְכֻלָּא. אִי בְּנֵי דְאַתְיִין
אַבְתְּרָאִי יְקַטְּרוּגוּ בְכוּ, אִיךְ מְלִיִּכוּ בְּאַתְגְּלִיָּא. אָמַר לֵיה
אוֹרִיִּיתָא הָכִי הוּא, דְכְּתִיב, (מְשֻׁלִי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא
בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמַרְיָה תֹאמַר. וּמָה אִי בְּמִלֵּי
דְאוֹרִיִּיתָא אֲנִן דַּחֲלִי מְקַמְךָ, הָא נִשְׁתַּכַּח בְּכִסּוּפָא קָמִי
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְאוֹרִיִּיתָא בְּעִי
צְחוֹתָא. פִּתַּח הֵהוּא גַבְרָא וְאָמַר (מִיכָה ז) מִי אֵל כְּמוֹךְ נוֹשֵׂא
עוֹן וְגו'. אָרִים יְדוּי וּבְכָה. אַדְהָכִי מָטוֹן בְּנוּי. אָמַר בְּרִיה
זְעִירָא סִייעָתָא דְשְׁמִיָּא הָכָא.

פִּתַּח וְאָמַר (קַהֲלַת ז) אֵת הַכֹּל רָאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק

אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ וַיֵּשׁ רָשָׁע מֵאַרְיֵךְ בְּרַעְתּוֹ. הַאִי קָרָא
 אוֹלִיפְנָא בִּי רַבִּי דּוֹסְתָאֵי סָבָא, דְּהוּוּ אָמַר מְשֻׁמִּיָּה דְרַבִּי
 יִיסָא סָבָא. אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיַמֵּי הֶבְלִי, וְכִי שְׁלֵמָה מִלְּכָא
 דְּהוּוּ חֲכִים עַל כָּלָא, אֵיךְ אָמַר הָכִי דְאִיהוּ חָמָא כָּלָא
 בְּזַמְנָא דְאִיהוּ אֶזִּיל בְּחֻשׁוֹכֵי עֲלָמָא דְהָא כָּל מָאן
 דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּחֻשׁוֹכֵי עֲלָמָא, לָא חָמֵי מַדִּי, וְלֹא יַדַּע מַדִּי.
 אֶלָּא הָכִי אֶתְמַר, בְּיוֹמוֹי דְשְׁלֵמָה מִלְּכָא, קִיַּימָא סִיְהָרָא
 בְּאַשְׁלָמוֹתָא, וְאֶתְחַפֵּם שְׁלֵמָה עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא,
 וְכַדִּין חָמָא כָּלָא, וַיַּדַּע כָּלָא. וּמֵאֵי חָמָא. חָמָא כ"ל, דְּלֹא
 אַעֲדֵי מִן סִיְהָרָא. וְהוּוּ נִהִיר לָהּ שְׁמֻשָּׂא (ס"א לִיָּה בְּשֻׁמְשָׂא).
 הָדָא הוּוּ דְכֹתִיב אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בְיַמֵּי הֶבְלִי. מָאן הֶבְלִי.
 דָּא סִיְהָרָא דְאֶתְכַלִּילַת מִן כָּלָא, מִן מֵיָא וְאִשָּׂא וְרוּחָא
 כַּחְדָּא. כְּהֶבֶל דְנַפְיָק מִן פּוּמָא, דְכִלְיִל מִכָּלָא.
 וְהוּוּ חָמָא כ"ל, בְּהֵוּוּ הֶבֶל דִּילִיָּה, דְאֶחִיד בֵּיהּ. יֵשׁ
 צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ, תָּא חֲזִי, בְּזַמְנָא דְאַסְגִּיאוּ
 זַכָּאִין בְּעֲלָמָא, הַאִי כ"ל לָא אַעֲדֵי מִן סִיְהָרָא לְעֲלָמִין,
 וְהַאִי כ"ל נָטַל כָּל מְשִׁחַ וְרַבּוּ וַחֲדוּ דְלַעֲיָלָא, וְאֶתְמַלִּי (ס"א
 יְדוּי וְרוּי) וַחֲדֵי וְרַבִּי, בְּגִין לְאַזְדַּוּגָא בְּסִיְהָרָא, וְהוּוּ רוּחַ
 בְּגִינָה.

וּבְזַמְנָא דְאַסְגִּיאוּ חֲזִיבִין בְּעֲלָמָא, וְסִיְהָרָא אֶתְחַשְׁכַּת,
 כַּדִּין צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ, צְדִיק נְאָבֵד לָא

כְּתִיב, אֶלֶּא צְדִיק אוֹבֵד, דְּהָא לָא אֶתְחַזִּי (נ"א אֶתְחַבֵּר)
 בְּסִיְהָרָא, וְלֹא נָטִיל מִשַּׁח וּרְבוּ וְחִדּוּ לְמַלְיָא לָהּ,
 וְלֹא־זִדְוּוּגָא עִמָּה. וְעַל דָּא צְדִיק אוֹבֵד, בְּצִדְקוֹ, דָּא
 סִיְהָרָא, דְּבִגִּין סִיְהָרָא דְלָא אֶשְׁתַּכַּחַת לְאִזְדְּוּוּגָא עִמִּיהָ,
 הוּא אָבִיד, דְּלֹא שָׂאִיב מִחִידוֹ כְּמָה דְהוּא עָבִיד. וְכַדִּין
 כָּל סֵטֶר שְׂמַאלָא אֶתְעַר, וְחִיבִין מְאַרִיכִין בְּשִׁלּוּה (דף מ"ו)
 בְּעֵלְמָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיֵּשׁ רָשָׁע מְאַרִיךְ בְּרַעְתּוֹ.
 מְאִי בְּרַעְתּוֹ בְּהָהוּא סֵטֶר (נ"א בְּהֵיא רַעָה) דְּאֶתְדַבֵּק בֵּיהּ.

תּוּ יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, דְּכַד חִיבִין סְגִיאוּ בְּעֵלְמָא,
 וְדִינָא תִּלְיָא (בְּחֻבִייהוּ) צְדִיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ, אִיהוּ אֶתְפַּס
 בְּחֻבִייהוּ, כְּגוֹן אַבָּא דְּאֶתְפַּס בְּחֻבִייהוּ דְּבִנֵּי מְאִתִּיהָ,
 דְּהוּוּ כְּלָהוּ חֻצִּיפִין (לְגַבִּיהָ), וְהוּא לָא אֶסְהִיד בְּהוּ וְלֹא
 אֶכְסִיף לָהּ לְעֵלְמִין, וּמְחִי בִידָן, דְּלֹא נִתְגַּרִי בְּהוּ
 בְּרִשְׁיַעִיא (נ"א וְלֹא מְחִי בִידִיהוֹן דְּלֹא מִתְגַּרוּ בְּהוּ). וְהוּא אָמַר לָן, (תְּהִלִּים
 לו') לְדוֹד אֶל תִּתְחַר בַּמַּרְעִים אֶל תִּקְנֵא בְּעוֹשֵׁי עוֹלָה. אָמַר
 אַבּוּי, וְדַאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְנִישׁ לִי בְּדָא, דְּהָא הוּא
 רְשׁוּ בִידֵי לְמַחָאָה בִּידֵיהוּ, וְלֹא עֲבָדִית, וְלֹא אֶכְסִיפְנָא
 (נ"א אוֹכִיחָנָא) לָהּ, לָא בְּטְמִירוּ, וְלֹא בְּאֶתְגְּלִיא.

תּוּ פִתַּח בְּרִיָּה אַחֲרָא וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית ב) וַיִּצַּר יְיָ אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם עֵפֶר מִן הָאֲדָמָה וְגו'. וַיִּצַּר יְיָ אֱלֹהִים,
 בְּתַרֵּי יוֹדִין, בְּתַרֵּין יִצְרִין, יִצַּר טוֹב וַיִּצַּר רָע, חַד לְקַבֵּל

מִיָּא, וְחַד לְקַבֵּל אִשָּׁא. יִי אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא. אֶת הָאָדָם,
כְּלִיל דְּכֹר וְנוֹקְבָא. עֶפֶר מִן הָאָדָמָה, דָּא עֶפְרָא דְאַרְעָא
קְדִישָׁא, דְּמִתְמָן אֲתַבְרִי, וְהוּא אֲתֵר דְּבֵי מְקַדְשָׁא.
וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשָׁמַת חַיִּים, דָּא נְשָׁמַתָּא קְדִישָׁא,
דְּאֲתַמְשָׁכָא מֵאִינוּן חַיִּים דְּלַעִילָא. וַיְהִי הָאָדָם
לְנֶפֶשׁ חַיָּה, אָדָם אֲתַכְלִיל בְּנֶפֶשׁא קְדִישָׁא, מִחַיָּה עֲלָאָה.
דְּאַפִּיקַת אַרְעָא דְכְּתִיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה,
נֶפֶשׁ דְּהֵהִיא חַיָּה עֲלָאָה.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

דְּכְּתִיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דְּהֵהוּא חַיָּה עֲלָאָה.
וּבְגִין דְּהֵאִי נֶפֶשׁ חַיָּה אִיהִי קְדִישָׁא עֲלָאָה,
כִּד אַרְעָא קְדִישָׁא מְשָׁכָא לָהּ בְּגוּוּה וְאֲתַכְלִילַת בֵּיהּ,
כְּדִין קָרִינֵן לָהּ נְשָׁמָה.
וְתָא חֲזִי, בְּכָל זְמַנָּא דְּבֵר נֶשׂ אָזִיל בְּאוּרַח קְשׁוּט,
וּפּוּמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה מְמַלְלֵן מִלִּין קְדִישִׁין בְּצִלוֹתָא,
בְּאוּרִייתָא. הֵאִי נְשָׁמַתָּא אֲתַדְּבַקַת בֵּיהּ, רְחִימָא הוּא
דְּמֵאֲרִיָּה. כִּמָּה נְטוּרִין נְטוּרִין לִיָּה מְכָל סְטָרִין. רְשִׁימָא
הוּא לְטָב לְעִילָא וְתַתָּא וּשְׁכִינְתָּא קְדִישָׁא שְׂרִיָּא
עֲלוּי. וְדָא הִיא דְּסִלְקָא לְעִילָא וּמְמַלְלָא קָמִי מְלַכָּא
קְדִישָׁא וְעֵיילָא בְּכָל תְּרַעִין וְלִית דְּיִמְחִי בִידְהָא. וְעַל
דָּא אֲתַקְרִי רוּחַ מְמַלְלָא. דְּהֵא כָּל שְׂאָר נְפֻשְׁתָּא (נְפֻשְׁתָּאן)

לִית לֹוֹן רִשׁוֹ לְמַלְלָא קָמִי מְלָפָא בַר הָאִי.

וּבְזִמְנָא דְאִיהוּ אֲסִי אֹרְחוֹי וְשִׁפּוֹתֵיהּ וְלִישְׁנֵיהּ
מְמַלְלָן מִלִּין בִּישׁוֹן, שְׂכִינְתָא אֲסַתְלַקַת
מִנִּיהּ וּנְשַׁמְתָּא קַדִּישָׁא אֲתַעְבַּרַת מִנִּיהּ וְלֹא אֲתַדְבַקַת
בִּיהּ. וּמִסְטָרָא דְחֻוּיָא בִישָׁא תְקִיפָא אֲתַעַר רוּחָא חֲדָא
דְשָׁט וְאֲכִיל בְּעֵלְמָא, דְלֹא שְׂרִיָּא אֶלָּא בְּאַתְרֵ
דְקְדוּשָׁה עִילָאָה אֲסַתְלַק מִתְמָן. וְאִינוּן מִלִּין סְלָקִין
לְאַתְרֵ דְחֻוּיָא בִישָׁא, דְכֻלָּא לְאַתְרֵיהּ
אֲתַהֲדַר. וּבְשַׁעְתָּא דְסְלָקִין, כֻּלָּא מְכַרְיִזִין וְאֲמַרִין
אֲסַתְלָקוּ סוּחְרַנִּיהּ דְמִלָּה בִישָׁא דְפִלְנִיָּא. פְּנוּן אֲתַר
לְאַרְחֵיהּ דְחֻוּיָא תְקִיפָא.

וְהָיָא נְשָׁמָה סְלָקָא בְּכִסּוּפָא, בְּעֵאקוּ דְכֻלָּא. וְלֹא
יַהֲבִין לָהּ אֲתַר לְמַלְלָא כְּמַלְקַדְמִין. וּכְדִין
חֻוּיָא אֲזַדְמִין. וְכַד הָיָא מִלָּה בִישָׁא סְלָקָא בְּאֹרְחִין
יְדִיעָאן וְשָׂאֲרֵי קָמִי דְחֻוּיָא תְקִיפָא כְּמָה רוּחִין מִתְעַרִין
בְּעֵלְמָא וְרוּחָא נַחְתָּא מִהֵהוּא סְטָרָא, וְאֲשַׁכַּח דְהָהוּא
בַר נֶשׁ אֲתַעַר לִיהּ בְּמִלָּה בִישָׁא. וְהָא רוּחָא מְמַלְלָא
קַדִּישָׁא אֲתַעְבַּרַת מִנִּיהּ, כְּדִין שְׂרִיָּא עֲלוּי וְסָאִיב לִיהּ,
וּכְדִין הוּא סְגִיר וְאֲתַפְגִּים בְּבִשְׂרֵיהּ בְּחִיזוּ דְאֲנַפּוּי
בְּכֻלָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב (מְשַׁלִּי ב"א) שׁוֹמֵר פִּיו וְלִשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר
מְצֻרוֹת נַפְשׁוֹ. נַפְשׁוֹ וְדָאִי, הָיָא דְהוּא מְמַלְלָא

אֶת־עֲבִידַת מִשְׁתּוֹקָא בְּגִין מְלוּלָא בִישָׁא וּכְמָה דְּעוֹנֵשָׁא
 דְּבַר נֶשׁ בְּהַאי, בְּגִין מְלָה בִישָׁא, כִּךְ עוֹנֵשִׁיהּ בְּגִין
 מְלָה טָבָא (דְּאֵתִי לִידִיהּ דְּיִכְבִּיל לְמַלְלָא וְלֹא מְלִיל): (עד כאן מדהשמטות)

תָּא חֲזִי, בְּכָל זְמַנָּא דְּהַאי נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, אֶת־דְּבַקַת
 בֵּיהּ בְּבַר נֶשׁ. רְחִימָא הוּא דְּמֵאֲרִיהּ. כִּמָּה נְטוּרִין
 נְטוּרִין לִיהּ מְכַל סְטָרִין, רְשִׁימָא הוּא לְטַב לְעֵילָא וְתָתָא,
 וְשְׁכִינְתָּא קְדִישָׁא שְׂרִיא עֲלוּי.

וּבְזְמַנָּא דְּאִיהּ אֲסִי אַרְחוּי, שְׁכִינְתָּא אֲסִתְּלַקַת מִנִּיהּ,
 וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא לֹא אֶת־דְּבַקַת בֵּיהּ. וּמְסִטְרָא
 דְּחֻיָּא בִישָׁא תְּקִיפָא, אֶתְעַר רֻחָא חַד, דְּשָׁט וְאָזִיל
 בְּעֵלְמָא, דְּלֹא שְׂרִיא אֲלֵא בְּאֶתֶר דְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה אֲסִתְּלַק
 מִתְּמָן. וּכְדִין אֲסִתָּאב בַּר נֶשׁ, וְאֶתְפְּגִים בְּבִשְׂרִיהּ, בְּחִיזוּ
 דְּאֲנָפוּי בְּכָלָא.

וְתָא חֲזִי, בְּגִין דְּהַאי נֶפֶשׁ חַיָּה אִיהִי קְדִישָׁא עֲלָאָה, כַּד
 אַרְעָא קְדִישָׁא מִשְׁכָּא לָהּ, וְאֶתְכַלִּילַת בְּגוּוּהּ, כְּדִין
 קָרִינָן לָהּ נִשְׁמָה. וְדָא הִיא דְּסִלְקָא לְעֵילָא, וּמְמַלְלָא קָמִי
 מְלָכָא קְדִישָׁא, וְעֵיילָא בְּכָל תְּרַעִין, וְלִית דְּיִמְחִי בִידְהָא.
 וְעַל דָּא אֶתְקָרִי רֻחָא מְמַלְלָא, דְּהָא כָּל שְׂאָר נִפְשָׁתָא
 לִית לוֹן רֶשׁוּ לְמַלְלָא קָמִי מְלָכָא, בַּר הַאי.

וְעַל דָּא אֲוֵרִייתָא אַכְרִיזַת וְאִמְרַת, (תהלים לד) נְצוּר לְשׁוֹנֵךְ
 מֵרַע וְגו', וּכְתִיב (משלי כא) שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ וְגו',

בְּגִין דְּאִי שְׁפוּוֹתִיהּ וְלִישְׁנִיהּ מִמְּלָלָן מְלִין בִּישִׁין, אִינוּן
 מְלִין סְלָקִין לְעֵילָא, וּבְשַׁעְתָּא דְּסְלָקִין, כִּלְא מְכַרְיִזִין
 וְאִמְרִין אִסְתְּלָקוּ מִסּוּחְרָנִיהּ דְּמָלָה בִּישָׂא דְּפִלְנִיא, פְּנוּן
 אֲתַר לְאַרְחִייהּ דְּחֻיָּא תְּקִיפָא. כְּדִין נְשַׁמְתָּא קְדִישָׂא
 אֲתַעְבְּרָא מִנִּיהּ וְאִסְתְּלָקַת, וְלֹא יִכְלָא לְמַלְלָא, כִּמָּה דַּאת
 אָמַר (תהלים ט) נְאֻלְמַתִּי דְּיוֹמִיהּ הַחֲשִׁיתִי מְטוּב.

וְהֵיא נְשַׁמְתָּא סְלָקָא בְּכִסּוּפָא, בְּעָאקוּ דְּכִלְא, וְלֹא
 יְהִיבִין לָהּ אֲתַר כְּמַלְקָדְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, שׁוֹמֵר
 פִּיו וְלִשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מִצְרוֹת נִפְשׁוֹ. נִפְשׁוֹ וְדִאֵי הֵיא דְּהוֹת
 מִמְּלָלָא, אֲתַעְבִּידַת מִשְׁתּוּקָא, בְּגִין מְלוּלָא בִּישָׂא. וְכְדִין
 חֻיָּא אֲזִדְמֹן, דְּכִלְא לְאַתְרִיהּ אֲתַהֲדַר, וְכֹד הֵיא מְלָה
 בִּישָׂא סְלָקָא בְּאוּרְחִין יְדִיעֵן, וְשָׂאֲרֵי קַמִּיהּ דְּחֻיָּא
 תְּקִיפָא, כִּמָּה רוּחִין מִתְעַרִין בְּעֵלְמָא, וְרוּחָא נַחְתָּא
 מִהֵהוּא סְטָרָא, וְאִשְׁכַּח דְּהֵהוּא בַּר נָשׁ אֲתַעְרַר לִיהּ בְּמָלָה
 בִּישָׂא, וְהָא רוּחָא מִמְּלָלָא קְדִישָׂא אֲתַעְבְּרָא מִנִּיהּ, כְּדִין
 שְׂרִיא עֲלוּי וְסָאִיב לִיהּ, וְכְדִין הוּא סְגִיר.

כִּמָּה דְּעוֹנְשָׂא דְּהָאֵי בַּר נָשׁ בְּגִין מְלָה בִּישָׂא. כִּךְ
 עוֹנְשִׂיהּ בְּגִין מְלָה טָבָא, דְּקָאֲתִי לִידִיהּ, וְיִכִּיל
 לְמַלְלָא, וְלֹא מְלִיל. בְּגִין דְּפָגִים לְהֵהוּא רוּחָא מִמְּלָלָא,
 דְּהֵיא אֲתַתְקַנַּת לְמַלְלָא לְעֵילָא, וְלְמַלְלָא לְתַתָּא, וְכִלְא
 בְּקְדוּשָׁה. כֹּל שְׁכַן אֵי עֵמָא אֲזִלִין בְּאוּרְחָא עֲקִימָא, וְהוּא

יכיל למללא להו ולאוכחא להו, ושתיק ולא מליל, כמה
 דאמינא דכתיב, נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי
 נעפר.

נעפר במכתשין דמסאבותא, ודא הוא דאמר דוד (דף מ"ז
 ע"א) מלכא אלקי בהאי, ואתפני מניה, דכתיב,
 פנה אלי וחנני. מהו פנה אלי. כמה דאת אמר
 (בתהלים כה) ויפן אהרן. נחתו רבי חייא ורבי יוסי, ונשקוהו.
 אזדווגו פחדא כל ההוא אורחא, קרא רבי חייא עלייהו,
 וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום.
 נגע צרעת פי תהיה באדם והובא אל הפה. אמר
 רבי יוסי, האי נגע, כל גוונין דיליה אתערבו בהו
 חבריאי, וכהנא הוה ידע בהו לדכיא ולמסאבא, הוה
 ידע, אינון דהוו יסורין דרחימותא, או אינון דאשתכחו
 במאן דמאים ביה מאריה ורחיק ביה, דהא לפום ארחוי
 דבר נש גרים נגע בעלמא.

כתיב (תהלים קמא) אל תט לבי לדבר רע להתעולל עלילות
 ברשע, מכאן תנינן בארחא דבר נש בעי למיהך
 בה מדברין ליה. אמר רבי יצחק, האי קרא קשיא, וכי
 קודשא בריך הוא אסטי ליה לבר נש למיהך בארח
 חטאה, ולמעבד עובדין בישין, אי הכי לית דינא
 בעלמא דא, ולא בעלמא דאתי, ואורייתא לא

אֶת־תְּקִנַּת, דְּכָתִיב בָּהּ אִם תִּשְׁמַע וְאִם לֹא תִשְׁמַע.
 אֵלֶּא דְּוֹד אֲזַהֵר לְלִבִּיהָ, לְדַבְּרָא לִיהָ בְּאוֹרַח קְשׁוּט, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר (דברים ד) וְהִשְׁבוֹת אֶל לְבַבְךָ. מֵאִי
 וְהִשְׁבוֹת. אֵלֶּא זְמַנָּא חַד, וּתְרִין, וּתְלַת, לְאֶהְדְּרָא
 לְקַבְּלִיהָ, וּלְדַבְּרָא, וּלְאֲזַהֵרָא לִיהָ. וְהִכִּי קָאָמַר לִיהָ, אֵל
 תַּט לְבִי לְדַבֵּר רָע, לְלִבִּיהָ קָאָמַר דְּוֹד (בלומר) אֵל תַּט לְפִי
 אוֹרְחוֹי דְּבַר נָשׁ (נ"א וְהִכִּי קָאָמַר לִיהָ, לְבִי, אֵל תַּט לְדַבֵּר רָע) דְּהָא דְּבַר
 רָע גְּרִים נִגַּע בְּעַלְמָא, וְדִינָא שְׂרִיא בְּעַלְמָא, וְהֵינּוּ נִגַּע
 צַרְעַת.

נִגַּע צַרְעַת, הָא אֶתְעֵרוּ חֲבַרְיָא, אֲבַל צַרְעַת כְּתַרְגוּמוֹ,
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאִי כְּתַרְגוּמוֹ. סְגִירוֹ, דְּסְגִיר וְלֹא
 פְּתַח, וְכַד סְגִיר הוּא וְלֹא פְּתַח, נִגַּע הוּא דְּאֶקְרִי. רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר, דְּלֹא מִסְתַּפְּקִין אֲבָהֶן, כָּל שְׁכֵן בְּנִין. וְהֵינּוּ
 דְּכָתִיב נִגַּע צַרְעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם, בְּאָדָם מִמֶּשׁ, וּמִכָּאן
 נַחֲתִית לְמֵאן דְּנַחֲתִית, אֲשֶׁתִּכַּח נִגַּע לְכֻלָּא, מֵהָהוּא סְגִירוֹ.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהֵאֵי הָא הוּא רִזָּא דְּמִלָּה, דְּכָתִיב, (איכה
 ב) נֶאֱרַ מִקְדָּשׁוֹ. מֵאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּבְנֵי עַלְמָא
 גְּרַמוּ הָאִי, דְּכָתִיב, (במדבר יט) אֶת מִקְדָּשׁ יי' טַמְא, טַמְא
 מִמֶּשׁ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, טַמְא, מְשׁוּם דְּאֶסְתַּלְקַת (שְׂכִינְתָא
 מֵאן דְּאֶסְתַּלְקַת, וְחֻיָּא תְּקִיפָא שְׂרִיא, וְאֶטִּיל זִוְהַמָּא,
 וְסְאִיב לְמֵאן דְּסְאִיב, וְכֻלְהוּ בְּגִין חוּבֵי עַלְמָא.

תֵּאֲנִי, כִּד שְׂאֲרֵי חוּיָא (תְּקִיפָא) לְאַתְגְּלֵאָה, מִסְתַּלְקִין
 סִמְכִין וּבְנֵינִין וּמִתְעַבְרִין, וְאַתִּי חוּיָא תְּקִיפָא
 וְאַטִּיל זוּהֵמָא, וּכְדִין אֲשֶׁתְּכַח מִקְדָּשָׁא מְסֹאֵב, מֵאֵן
 מִקְדָּשָׁא. כְּמָה דְאַתְמַר (ויקרא יד) וְנִתְתִּי נִגַּע צִרְעַת בְּבֵית
 אֶרֶץ אַחֻזְתְּכֶם. וּכְתִיב (בראשית ג) וְהִנָּחֵשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל
 חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֵל הָאִשָּׁה. אֵל
 הָאִשָּׁה מִמֶּשׁ, דְּאַתְר מִקְדָּשָׁא אֲתֵאֲחִיד בְּגוּוּהָ, וְהֵינּוּ אַת
 מִקְדָּשׁ יְיָ טַמָּא בְּגִין חוּבוֹי, מְשׁוּם דְּאַתְגְּלֵיָא חוּיָא
 תְּקִיפָא.

מֵאֵן חוּבוֹי. דָּא לִישָׁנָא בִישָׁא, דְּבְגִין לִישָׁנָא בִישָׁא,
 חוּיָא אֲזֻדְמֵן, בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא, דְּכְתִיב, (במדבר
 כא) וַיִּשְׁלַח יְיָ בְּעַם אֵת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים. הַשׁוּרְפִים אוּ
 הַשְּׂרוּפִים לָא כְּתִיב, אֶלָּא הַשָּׂרְפִים, מֵאֵן שְׂרָפִים. דְּכְתִיב
 (תהלים עד) רֵאשֵׁי תַנִּינִים (תְּרִי, חַד אֲתֵאֲחִיד לְעֵילָא, וְחַד לְתַתָּא) (ס"א תְּרִי, חַד
 אֲתֵחַזְרוּ לְזַמְנִין) וּכְתִיב (ישעיהו ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לּוֹ,
 מִמַּעַל לּוֹ וְדַאִי, כְּמָה דְאַתְ אֵמַר (איוב א) לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ,
 וּכְדִין סְגִירוּ בְּכָלָא, וְלִית מֵאֵן דְּפִתַּח, וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי
 לו) כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מִנְּאֻפֶת אֲכָלָה וּמִחֲתָה פִּיהָ וְגוֹ', מֵאִי
 מִנְּאֻפֶת. מִנְּאֻפֶת מִמֶּשׁ וְדַאִי, אֲכָלָה וּמִחֲתָה פִּיהָ וְאֵמַרָה
 לָא פִּעֲלַתִּי אֶוֶן.

אֵמַר רַבִּי חֵיָא אֵמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּרַעוּתָא דְּכָלָא לָא

אֶשְׁתַּכַּח לְתַתָּא, אֶלָּא בְּגִין דְּאֶשְׁתַּכַּח לְעֵילָא. וְלְעֵילָא
 לָא אֶשְׁתַּכַּח, אֶלָּא כַּד אֶשְׁתַּכַּח לְתַתָּא בְּחוּבֵי עֲלָמָא,
 דִּילְפִינָן דְּכֻלָּא תִלְיִיא הֵאֵי בְּהֵאֵי, וְהֵאֵי בְּהֵאֵי.

(ויקרא יג) וְאִישׁ כִּי יִמְרֹט רֹאשׁוֹ וְגו'. רַבִּי חֲזִיָּא פִּתַּח וְאָמַר
 (קהלת ב) וְרָאִיתִי אָנֹכִי שֵׁשׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה מִן הַסִּכְלוֹת
 וְגו', בְּכַמָּה אֲתַר אֶסְתַּכְּלָנָא בְּמַלּוּי דְּשְׁלֵמָה מַלְכָּא,
 וְאֶשְׁגַּחְנָא בְּחַכְמַתָּא (דף מ"ז ע"ב) סְגִיָּאָה דִּילֵיהּ, וְאֶסְתִּים מַלּוּי
 בְּגוּ, לְגוּ הֵיכְלָא קִדִּישָׁא. הֵאֵי קָרָא אִית לְאֶסְתַּכְּלָא בֵּיהּ,
 אֲמַאי אָמַר וְרָאִיתִי אָנֹכִי, וְכִי שָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא לָא יִדְעֵי
 וְלָא חֲמָאן דָּא. אֶפִּילוּ מֵאֵן דְּלָא יִדְעַ חַכְמַתָּא מִן יוּמוּי,
 וְלָא אֶשְׁגַּח בְּהּ, יִדְעַ הֵאֵי שֵׁשׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה מִן הַסִּכְלוֹת
 כִּיִּתְרוֹן הָאוּר מִן הַחֲשָׁךְ. וְהוּא שְׁבַח גְּרַמְיָה וְאָמַר רָאִיתִי
 אָנֹכִי.

אֶלָּא הָכִי תֵאֲנָא, מֵאֵן חַפִּים כְּשֵׁלֵמָה דְּבִשְׁבַעַה דְּרַגִּין
 דְּחַכְמָה אֶתְקַרֵּי כְּגוּוֹנָא דְּלְעֵילָא. שִׁיתָא יוּמִין
 לְעֵילָא, שְׁבִיעָאָה עֲלָאָה עֲלֵיָּיהּ. שִׁיתָא יוּמִין לְתַתָּא,
 שְׁבִיעָאָה עֲלֵיָּיהּ. שִׁיתָא דְּרַגִּין לְכוּרְסִיָּא, הוּא עַל
 כוּרְסִיָּא, דְּכַתִּיב, (דברי הימים א, כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֵמָה עַל כִּסֵּא יְיָ
 לְמַלְכָּהּ. שְׁבַעַה כְּתָרִין דִּיוּמִין לְעֵילָא, וְכַדִּין לְקַבְּלֵיהוֹן
 שְׁבַעַה שְׁמָהֵן לְשְׁלֵמָה. לְאֶתְחַזָּאָה בֵּיהּ חַכְמַתָּא קִדִּישָׁא.
 וּבְגִין כֶּךָ אֶתְקַרֵּי שְׁבַע שְׁמָהֵן: שְׁלֵמָה. יְדִידָהּ. אַגוּר. בֶּן
 יָקָה. לְמוּאֵל, אִיתִיאל, קַהֲלֵת.

וְאָמַר שְׁבַעַה הַבָּלִים. וּמָה דְאִיהוּ חָמָא לָא חָמָא בַר נָשׁ
 אַחֲרָא, וְכַד כְּנֵשׁ חֲכַמְתָּא וְאַסְתָּלַק בְּדַרְגִין
 דְּחֲכַמְתָּא, אֶקְרִי קַהֲלַת. וְשְׁבַעַה הַבָּלִין אָמַר, לְקַבִּיל ו'
 כְּתָרִין דְּלַעִילָא, וְכַל הַבֵּל קָלָא אֶתְעַבִּיד מְנִיָּה, וְעֵלְמָא
 לָא מִתְקַיְימָא אֱלָא בַּהֲבַל.

וְתַאנָּא מְשֻׁמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, הַבֵּל אֶפִּיק קָלָא בְרוּחָא
 וּמִיָּא דְבִיָּה, וְלִית קָלָא אֱלָא בַּהֲבַל. וְתַאנָּא
 בְּשְׁבַעַה הַבָּלִין אֶתְקַיְימִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין. וְתַאנִּי רַבִּי
 יֶצְחָק, תָּא חֲזִי, דְעַל הַבֵּל מִתְקַיְיִם עֲלֻמָּא, דְאֶלְמִלָּא לָא
 הוּוּ הַבֵּל דְנִפְיַק מִפּוּמָא, לָא אֶתְקַיְיִם בַר נָשׁ אֶפִּילוּ
 שְׁעַתָּא חֲדָא.

כְּגֻוְנָא דָּא אָמַר שְׁלֵמָה מְלוּי, דְעֵלְמָא מִתְקַיְימָא בְּהוּ,
 דְהֵאִי הַבֵּל דְמִתְקַיְיִם בֵּיהּ עֲלֻמָּא. וְהֵאִי הַבֵּל
 דְמִתְקַיְיִם בֵּיהּ עֲלֻמָּא, מִהַבָּלִים דְלַעִילָא קָאֲתִי, הֲדָא הוּוּ
 דְכְּתִיב הַבֵּל הַבָּלִים, הַבֵּל מִהַבָּלִים דְלַעִילָא. וְכַל מְלוּי
 הָכִי הוּוּ. וּבַהֲבָלִים דְלַעִילָא כְּתִיב, (דְבָרִים ח) כִּי עַל כָּל
 מוֹצָא פִי יִי' יַחֲיֶה הָאָדָם. מֵאִי מוֹצָא פִי יִי'. דָּא הַבָּלִים
 דְלַעִילָא.

וְתַנִּיא, וְרֵאִיתִי אֲנִי שְׁיֵשׁ יִתְרוֹן לְחֲכַמָּה מִן הַסְּכָלוֹת. מִן
 הַסְּכָלוֹת מִמָּשׁ, אֲתִי תוֹעֲלַתָּא לְחֲכַמְתָּא,
 דְאֶלְמִלָּא לָא אֶשְׁתַּכַּח שְׁטוּתָא בְעֵלְמָא, לָא אֶשְׁתַּמוּדְעָא

חֲכָמָתָא וּמְלוֹי. (תיקון קכ"ג ע"א) וְתֵאנָא חַיּוּבָא הוּא עַל בַּר נָשׁ
 דְּאוּלְיָהּ חֲכָמָתָא, לְמִילְיָה זְעִיר מִן שְׁטוּתָא, וְלִמְנַדְעָהּ.
 בְּגִין דְּאֵתִי תוּעֵלְתָא לְחֲכָמָתָא בְּגִינְיָה. כְּמָה דְּאֵתִיא
 תוּעֵלְתָא לְנְהוּרָא מִחֲשׁוּכָא, דְּאֵלְמֵלָא חֲשׁוּכָא לָא
 אֲשַׁתְּמוּדְעָה נְהוּרָא. וְלֹא אֵתִיא (נ"א אֲתַחְזִיא) תוּעֵלְתָא
 לְעֵלְמָא מְנִיָּה.

תֵּנָא שְׁיֵשׁ יִתְרוֹן לְחֲכָמָה, לְחֲכָמָה סִתָּם. דְּאָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַבָּא, תָּא חֲזִי רְזָא דְּמַלְתָּה, לָא נְהִיר
 חֲכָמָתָא דְּלְעֵילָא, וְלֹא אֲתַנְהִיר, אֶלָּא בְּגִין שְׁטוּתָא
 דְּאֲתַעַר מֵאַתְרֵי אַחְרָא, וְאֵלְמֵלָא הַאי, נְהִירוּ וּרְבוּ סְגִיא
 וַיִּתִּיר לָא הוּהוּ (לְהוּי), וְלֹא אֲתַחְזִיא תוּעֵלְתָא דְּחֲכָמָתָא.
 וּבְגִין שְׁטוּתָא אֲתַנְהִיר יִתִּיר, וּנְהִירִין לִיָּהּ יִתִּיר, הֵדָא
 הוּא דְּכְתִיב שְׁיֵשׁ יִתְרוֹן לְחֲכָמָה, לְחֲכָמָה סִתָּם, מִן
 הַסְּכָלוֹת סִתָּם. וְכֹךְ לְתַתָּא, אֵלְמֵלָא לָא הוּהוּ שְׁטוּתָא
 שְׁכִיחַ בְּעֵלְמָא, לָא הוּי חֲכָמָתָא שְׁכִיחַ בְּעֵלְמָא.

וְהֵינּוּ דְּרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, כִּד הוּוּ יִלְפִין מְנִיָּה חֲבַרְיָא
 רִזִּי דְּחֲכָמָתָא, הוּוּ מְסִדֵּר קְמִיָּהּ פְּרָקָא דְּמִלִּי
 דְּשְׁטוּתָא, בְּגִין דְּיִתִּי תוּעֵלְתָא לְחֲכָמָתָא בְּגִינְיָה. הֵדָא
 הוּא דְּכְתִיב (קהלת י) יִקָּר מִחֲכָמָה וּמִכְבוֹד סְכָלוֹת מְעַט,
 מִשּׁוּם דְּהִיא תִּקְוָנָא דְּחֲכָמָתָא, וַיִּקְרָא דְּחֲכָמָתָא. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, וְלִבִּי נוֹהַג בְּחֲכָמָה וְלֹאֲחוּז בְּסְכָלוֹת.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר יִקָּר מַחְכְּמָה וּמִכְבוֹד, כְּלוּמַר יִקָּרָא
 דְּחַכְמָתָא וְנוֹי דִּילָהּ, וַיִּקָּרָא דְכְבוֹד דְּלַעֲיִלָּא, מַאי
 הִיא. סְכָלוֹת מְעַט. זְעִיר דְשִׁטוּתָא אַחְזִי וְגַלִּי יִקָּרָא
 דְּחַכְמָתָא וְכְבוֹד דְּלַעֲיִלָּא, יִתִּיר מִכָּל אַרְחִין דְּעַלְמָא.

כִּי־תִרְוֶן הָאֹר מִן הַחֹשֶׁךְ, תּוֹעֲלֶתָא דְנִהוּרָא לָא אֲתִיָּיא
 (נ"א אֲתִחְזִיא) אָלָא מִן חֲשׂוּכָא. (ולעולם) תְּקוּנָא דְחַוּוּרָא
 מַאי הִיא. אוֹכְמָא, אֲלִמְלָא אוֹכְמָא לָא אֲשֶׁתְּמוּדַע
 חַוּוּרָא, וּבְגִין אוֹכְמָא, אֲסִתְּלִיק חַוּוּרָא וְאֲתִיקָר. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, מָשָׁל לְמִתּוֹק בְּמַר, דְּלָא יַדַּע אֵינֶשׁ טַעְמָא
 דְּמִתִּיקָא, עַד דְּטַעֲמִים מְרִירָא, מֵאֵן עָבִיד לְהֵאִי מְתִיקָא.
 הוּי אֹמֵר הֵאִי מְרִירָא. וְהֵיִינוּ דְכְּתִיב, (קהלת ז) גַּם אֶת זֶה
 לְעוֹמֵת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. וְכְתִיב (דף מ"ח ע"א) טוֹב אֲשֶׁר
 תִּאָּחֳזוּ בְּזֶה וְגַם מִזֶּה אֶל תִּנָּח יַדְךָ.

תִּאָּנָא בְּכַמָּה דְרַגְיִן אֲתִיקָרִי בַר נֶשׁ: אָדָם, גְּבַר, אָנוּשׁ,
 אִישׁ. גְּדוּל שְׁבַכְלָם אָדָם. (משום) דְכְּתִיב, (בראשית א)
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. וְכְתִיב (בראשית ט) כִּי
 בְּצַלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. וְלָא כְּתִיב, גְּבַר, אָנוּשׁ,
 אִישׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הֲכִי, וְהָא כְּתִיב (ויקרא א) אָדָם
 כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה. (ולא גְבַר, אָנוּשׁ, אִישׁ) מֵאֵן בְּעֵי לְמִקְרַב
 קָרְבָּנָא. מֵאֵן דְּאִיהוּ חֲטָאָה וְכְתִיב אָדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק תָּא חֲזִי, קִיּוּמָא דְּעַלְמָא דְּעַלְאִין

וְתִתְּאִין, הוּא קָרְבָּנָא. נִיחָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּמֵאן
 אֶתְחִזִּי לְמִקְרַב קַמִּיהָ הָאִי נִיחָא, הוּי אֹמֵר הָאִי אָדָם,
 דִּי־קִירָא מִכְּלָא. אָמַר לִיהָ אִי הָכִי, הָא פְּתִיב, אָדָם כִּי
 יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְגו', וְהִיָּה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִגְעַ צָרַעַת.
 אָמַר לִיהָ, לְהָאִי בְּעֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה יִתִּיר
 מִכְּלָא, דְּמֵאן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עֲלָאָה דְּכֻלְהוּ, לָא לִיתִיב
 הָכִי.

וּבְגִין כִּן פְּתִיב בְּאָדָם, וְהוּבָא אֶל הַפְּתֵן. וּבָא לָא פְּתִיב,
 אָלָא וְהוּבָא, דְּכָל מֵאן דְּחָמִי לִיהָ, אֶתְחִיִּב בֵּיהּ
 לְאֶקְרוּבֵי קָמִי כִּהְנָא, דְּדִיוֹקְנָא קְדִישָׁא לָא לִיתִיב הָכִי.
 וּכְתִיב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע וְגו', וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה
 כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרָם בְּהָרוֹת וְגו', וְלָא פְּתִיב בְּהוּ וְהוּבָא.
 אָמַר לִיהָ, וְהָא פְּתִיב (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה, (שמות לב) כִּי
 זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ, אֲמַאי לָא אֶקְרִי אָדָם. אָמַר לִיהָ
 מִשׁוּם דְּאֶקְרִי עֶבֶד לְמִלְכָּא, דְּכְתִיב, (במדבר יב) לֹא כֵן עֲבָדִי
 מִשָּׁה. (יהושע א) מִשָּׁה עֲבָדִי. וְאוּף הָכִי אֶקְרִי אִישׁ לְגַבֵּי
 אָדָם דְּלַעֲיִלָּא. אָמַר לִיהָ אִי הָכִי, וְהָא פְּתִיב (שמות טו) יִי
 אִישׁ מִלְחָמָה, וְלָא פְּתִיב אָדָם. אָמַר לִיהָ (תהלים כה) סוּד יִי
 לִירָאִיו. אָמַר לִיהָ אִי הָכִי אָנָּא בִּינִיָּהוּ (ס"א יתיב) אֶתִּיבוּ
 בְּכָלָא, וּבְאַתֵּר דָּא לָא זְכִינָא.

אָמַר לִיהָ זֵיל לְרַבֵּי אַבָּא, דְּאָנָּא אוּלִּיפְנָא מְנִיָּה עַל מְנַת

דָּלָא לְגַלְתָּהּ. אִזְל לְגַבֵּי דְרַבֵּי אַבָּא, אֲשַׁכְחִיהָ דִּהוּה דְרִישׁ
 וְאָמַר, אֵימַתִּי אֶתְקָרִי שְׁלִימוּתָא דְלַעֲיִלָּא (נ"א דְכֵלָּא), כַּד
 יִתִּיב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְכוּרְסֵיִיא. וְעַד דָּלָא יִתִּיב
 בְכוּרְסֵיִיא, לָא אֲשַׁתְּכַח שְׁלִימוּתָא. דְכֵתִיב, (יחזקאל א) וְעַל
 דְמוֹת הַפְּסָא דְמוֹת כְּמַרְאָה אָדָם עָלְיוּ מְלַמְעָלָה, מִשְׁמַע
 דְכֵתִיב אָדָם, דִּיהוּא כְּלָלָא, וּשְׁלִימוּתָא דְכֵלָּא. אָמַר רַבֵּי
 יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְאֲשַׁכְחִית לָךְ בְּהַאי. אָמַר לֵיהּ אִי
 הָכִי הָא כְּתִיב (שמות טו) יִי' אִישׁ מִלְחָמָה, וְלָא כְּתִיב אָדָם.
 אָמַר לֵיהּ יָאוּת שְׂאֵלְתָּ.

תָּא חֲזִי, הָתָם לָא אֲשַׁתְּכַח שְׁלִימוּתָא דְכֵלָּא, וּבְגִינֵי כַּךְ
 אֶקְרִי אִישׁ. אֲבָל הָכָא, שְׁלִימוּתָא דְכֵלָּא, וּכְלָלָא
 דְכֵלָּא, בְּגִין כַּךְ אֶקְרִי אָדָם. קָאֲרִי עָלֵיהּ (תהלים קיט) טוֹב לִי
 תוֹרַת פִּיךָ מֵאֲלֵפֵי זָהָב וְכֶסֶף.

תוּ אָמַר לֵיהּ, כְּתִיב (תהלים לו) אָדָם וּבְהֶמָה, וְלָא כְּתִיב אִישׁ
 וּבְהֶמָה. אָמַר לֵיהּ וְלָא. וְהַכְּתִיב (שמות יא) לְמֵאִישׁ וְעַד
 בְּהֶמָה. אֲבָל מַה דְכֵתִיב אָדָם וּבְהֶמָה, כְּמַה דְכֵתִיב, (מלכים
 א, ה) מִן הָאֲרוֹז אֲשֶׁר בַּלְבָּנוֹן עַד הָאֲזוּב אֲשֶׁר יוֹצֵא בַּקִּיר.
 אוֹרְחִיהָ דְקָרָא הוּא, דְנִקִּיט עֲלָאָה מִכְּלָהּ, וְנִמְיךְ מִכְּלָהּ.
 אוּף הָכָא עֲלָאָה דְכֵלָּא, אָדָם, וְנִמְיךְ מִכְּלָא בְהֶמָה.
 אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב (בראשית ב) וְאָדָם אֵין לַעֲבוֹד אֶת
 הָאֲדָמָה. אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזִי, דְכָל מַה דִּי בְעֲלָמָא

לֹא הָיָה אֵלָּא בְּגִינֵיהּ דְּאָדָם, וְכִלְהוּ בְּגִינֵיהּ מִתְקַיְימִי,
 וְלֹא אֶתְחַזִּיאוּ בְּעֵלְמָא, וְכִלְהוּ אֶתְעַכְבוּ עַד דְּיִיתִי הֵוֹא
 דְּאֶקְרִי אָדָם. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית ב) וְכָל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה
 טָרָם יִהְיֶה בְּאָרֶץ וּגְו'. טָרָם: עַד לָא, כְּתַרְגוּמוֹ. מִשּׁוּם
 דְּדִיּוֹקְנָא עֲלָאָה לָא אֶתְחַזִּי, הֲדָא הוּא דְכְתִיב וְאָדָם אֵין,
 כְּלוּמַר, כְּלָהוּ אֶתְעַכְבוּ בְּגִינֵיהּ דְּהָאִי דְּיּוֹקְנָא, עַד
 דְּאֶתְחַזִּי.

וּבְגִין כֶּף לָא אֶתְחַזִּי (נ"א אֶתְבְּרִי) הָאִי דְּיּוֹקְנָא, אֵלָּא
 בְּדִיּוֹקְנָא דְּאֶתְחַזִּי לִיהּ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית
 ב) וַיִּיצַר יי' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם מְלָא. כְּמָה
 דְּאֹקִימָנָא, דְּאִיהוּ שְׁלִימוּתָא דְּכִלְא, וְכִלְלָא דְּכִלְא.
 תַּאנָּא, בְּשֵׁי נְבֵרָא אָדָם, בְּשַׁעָה שְׁנַשְׁלָם הַפְּסָא.
 וְנִקְרָא פְּסָא, דְּכְתִיב, (מלכים א, י) שֵׁשׁ מַעְלוֹת
 לַפְּסָא. וְלִפִּיכֶךָ נְבֵרָא הָאָדָם בְּשֵׁי, שְׁהוּא רְאוּי לִישֵׁב
 עַל הַפְּסָא. וְתַאנָּא פִּיּוֹן דְּנְבֵרָא אָדָם אֶתְתַּקֵּן כִּלְא, וְכָל
 מַה דְּלַעֲיִלָּא וְתַתָּא, וְכִלְא אֶתְכִלִּיל בְּאָדָם.

תַּנְיָא אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי
 אָדָם, כִּלְלָא דְּכִלְא, וְכִלְא כִּלְלִין בְּהָאִי דְּיּוֹקְנָא.
 אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיְמִין
 לְאַרְבַּעַתָּם, וּפְנֵי שׁוֹר (דף מ"ח ע"ב) מִהַשְּׂמַאל לְאַרְבַּעַתָּן, אֲמַר
 לִיהּ כִּלְא אֲפִי אָדָם הוּוּ, וּבְהֵוֹא דְּיּוֹקְנָא דְּאָדָם, אֶתְחַזִּיין

כָּל גְּוֹוִינִין וְכָל דְּיוֹקְנִין. כְּמָה דְּתַנִּינֵן אַנְפוּי אַנְפֵי נִשְׂרָא,
 לֹא דִּהוּא נִשְׂרָא, אֲלָא דְאַתְחֲזִי בְּדְיוֹקְנָא דְאַדָּם, מְשׁוּם
 דְּכַלִּיל כָּל גְּוֹוִינִין וְכָל דְּיוֹקְנִין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזִי, כָּל מָאן דְּאִיהוּ תַּחֲוֹת שׁוּלְטָנֵי
 דְּאַדָּם, אַתְקָרִי אִישׁ. מְשׁוּם דְּאַתְתַּקֵּן בְּגִוּוּנָא
 דְּאַדָּם, מְדַרְגָּא אַחְרָא דִּיהוּה בֵּיה בְּקַדְמִיתָא. דְּתַנִּיא בְּרִזָּא
 עֲלָאָה (תרומה קע"ח ע"ב, מ"ו ע"ב) בְּסַפְרָא דְּצַנִּיעוּתָא, כַּד אַתְבְּרִי
 אָדָּם, נַחַת בְּדְיוֹקְנָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְנַחַתוּ עִמֶּיהָ תְּרִין
 רוּחִין, מְתֵרִין סְטֵרִין, מִימִינָא וּמִשְׂמָאלָא, כָּלְלָא דְּאַדָּם.
 וְרוּחָא דִּימִינָא, אַתְקָרִי נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, דְּכַתִּיב, (בראשית
 ב) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים. וְרוּחָא דְּשְׂמָאלָא, אַתְקָרִי
 נַפְשׁ חַיָּה, וְהוּה אֲזִיל וְנַחֲתִית מֵעִילָא לְתַתָּא, וְלֹא
 אַתְיִישְׁבָּא בְּהַדִּי אַחְרָא.

כַּד הוּה עֵייל שִׁבְתָּא, וְהוּה חָב אָדָּם, אַתְעַבִּידוּ (נ"א אַתְנַגִּידוּ)
 מִהֶהוּא רוּחָא שְׂמָאלָא, בְּרִיין מִתְפַּשְׁטֵן בְּעֵלְמָא, וְלֹא
 אֶסְתַּיְימוּ גּוּפָא דְּלֶהוּן. וְאַתְחַבְּרוּ בְּהַאי גּוּפָא דְּאַדָּם,
 בְּדַכּוּרָא וְנוֹקְבָא, וְאַתְיִלִּידוּ בְּעֵלְמָא. וְאַלִּין אַקְרוּן נְגַעֵי
 בְּנֵי אָדָּם. (כ"ה ע"א) תְּנָא, עֲלָאִין מִנְיִיהוּ דְּלֹא אַתְדַּבְּקוּ
 לְתַתָּא, וְתַלְיִין בְּאַוּרָא, וְשִׁמְעִין מַה דְּשִׁמְעִין מִלְּעִילָא.
 וּמִנְיִיהוּ יַדְעִין אֵינּוּן אַחְרַנִּין לְתַתָּא.

תְּנָא, מִן בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינּוּתָא, נְפַקִּין תְּלַת מְאָה וְעֶשְׂרִים

וְחָמֵשׁ נִיצוּצֵי, מִתְגַּלְפִּין וּמִתְאַחֲדִין כַּחֲדָא מִסְטְרָא
 דְּגְבוּרָה, דְּאֶקְרוּן גְּבוּרוֹת, (ס"א ומתלבדן) כַּחֲדָא, וְאֶתְעַבְּדוּ
 חַד. (גופא) וְכַד עַיִלִין אֵלִין בְּגוּפָא, אֶקְרִי אִישׁ. (ס"א וְלֹא אִישׁ
 דָּא) דָּא דִּתְנִינָן אִישׁ תָּם וַיִּשָּׂר אִישׁ צְדִיק, וְאִישׁ דְּהֲכָא,
 אִישׁ מְלַחְמָה כְּתִיב, דְּכֻלָּא סְלִיק דִּינָא, וְכֻלָּא חֲדָא. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה אֲמַאי. לָא הָוָה בִּיּוֹדִיהּ (דְּרַבִּי יִצְחָק). אָתוּ שְׂאִילוּ
 קָמִיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹן, תּוּ קִשְׂיָא, דִּהָא תְּנִינָן
 כְּתִיב (בראשית ב) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לְקַחָהּ זֹאת,
 וְתִנִּינָן מֵאֵן אִישׁ דָּא חֲסֵד, וְהֲכָא אֲמַרִיתוּ דִּהוּא דִּינָא.
 אֲלָא הָכִי תֵּאנָא, כֻּלָּא הוּא בְּחַד מִתְקַלָּא סְלִקָּא, וְכֻלָּא
 חַד. וּמְשׁוּם דְּדִינֵי תַתְּאִי מִתְאַחֲדִין (נ"א ומתלבדן)
 וּמִתְחַבְּרִין בְּשַׁעְרוֹי דִּהָאִי. אֶקְרִי הוּא דִּינָא קִשְׂיָא, וְכַד
 אֶתְעַבְּר מְנִיָּה שַׁעְרָא דִּרִישָׁא, אֶתְבַּסֵּם, וְדִינִין דִּלְתַתָּא
 לָא אֲזִדְמְנוּ. וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי טְהוֹר. דִּלָּא אֶקְרִי טְהוֹר,
 אֲלָא כַּד נִפְיֵק מִסְטְרָא דְּמִסְאֲבָא, וְכַד נִפְיֵק מִן מִסְאֲבָא,
 אֶקְרִי טְהוֹר. דְּכְתִיב, (איוב יד) מִי יֵתֵן טְהוֹר מִטְמֵא. מִטְמֵא
 וְדָאִי, וְהֲכָא כְּתִיב, וְאִישׁ כִּי יִמְרֹט רֹאשׁוֹ קִרְחַּהּ הוּא טְהוֹר
 הוּא.

וְתָא חֲזִי, בְּרִישָׁא דִּהָאִי אִישׁ, בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינּוּתָא. וּבְגִין
 כֶּךָ גּוּלְגֻלְתָּא דִּרִישָׁא דִּהָאִי, סוּמְקָא כֻּלָּא פּוֹרְדָּא,
 וְשַׁעְרֵי סוּמְקֵי בְּגוּ סוּמְקֵי, וְתִלְיִין מְנִיָּה כְּתָרִין תַּתְּאִין

דַּלְתָּתָא, דַּמְתַּעְרִין דִּינִין בְּעֶלְמָא. וְכַד אַתְּעַבְר מְנִיָּה
שְׁעָרָא וְאַתְגְּלִישׁ, מַחְסַד עֲלָאָה אַתְּבָסָם כְּלָא, וְאַתְקְרִי
טְהוּר עַל שְׁמִיָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי אַתְקְרִי עַל שְׁמִיָּה, קְדוּשׁ אַתְקְרִי,
וְלֹא טְהוּר. אָמַר לִיה לָאו הָכִי, דְקְדוּשׁ לָא אַתְקְרִי
אַלָּא כַּד תְּלִי שְׁעָרָא. דְקְדוּשָׁה בְּשְׁעָרָא תְלִי, דְכַתִּיב,
(במדבר ו) קְדוּשׁ יִהְיֶה גִדְל פֶּרַע שְׁעַר רֹאשׁוֹ. וְהֵאִי אַקְרִי
טְהוּר, מְסֻטְרָא דְתִלְיִין לְתַתָּא מְנִיָּה, וּבְגִינִי כַּךְ אַתְעַבְר
מְנִיָּה שְׁעָרָא, וְאַתְדַּכִּיא.

וְתָא חֲזִי כָּל מָאן דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דְדִינָא, וְדִינִין מְתַאֲחַדִּין
בֵּיה, לָא אַתְדַּכִּי, עַד דְאַתְעַבְר מְנִיָּה שְׁעָרָא,
וּמְדַאֲתַעְבְר מְנִיָּה שְׁעָרָא אַתְדַּכִּי. וְאִי תִימָא אָדָם. לָאו
הָכִי, דְהָא הוּא שְׁלִימוּתָא דְכְּלָא, וְרַחֲמֵי אֲשַׁתְּכַחוּ בֵּיה.
בְּגִין כַּךְ לָאו הָכִי דְכְּלָהוּ קְדוּשָׁאן וְקַדִּישִׁין אַתְיִיחַדוּ בֵּיה.
אַבְל הֵאִי, הוּא דִינָא, וְדִינִי אַתְאֲחַדִּין בֵּיה, לָא אַתְבָּסָם
עַד דְאַתְעַבְר מְנִיָּה שְׁעָרָא.

תָּא חֲזִי, דְהָא לִיּוֹאִי דְאַתּוּ מִהֵאִי סְטְרָא דְדִינָא, לָא
מְתַדְכָּאן עַד דְאַתְעַבְרוּ מְנַהוֹן שְׁעָרָא, דְכַתִּיב, (במדבר
ח) וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרֵם הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת
וְהַעֲבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְגו'. וּבְגִין דְיִתְבַּסְמוּן יִתִּיר,
בְּעֵי כְּהֵנָּא דְאַתָּא מְסֻטְרָא דְחָסַד עֲלָאָה, לְאַרְמָא לֹוֹן,

דְּכַתִּיב, (במדבר ח) וְהִנִּיף אֶהְרֹן אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לְפָנַי יי'.
 כָּמָה דְּאִיהוּ לְהֵאִי אִישׁ דְּלַעֲיִלָּא, דְּכַד בְּעֵי לְאַתְּבַסְמָא (דף
 מ"ט ע"א) יִתִּיר, אֶתְגַּלְיִיא בִּיהַ חֶסֶד עֲלָאָה, וְאַתְּבַסְמָא. וּמִבְּסָם
 הוּא, לְתַתָּא.

וְהֵאִי אִישׁ בְּכֻלָּא דְּאָדָם הוּא. וְכַד בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא לְאַגְחָא קְרָבָא, בְּהֵאִי אִישׁ אַגַּח בְּהוּ קְרָבָא,
 דְּכַתִּיב (שמות טו) יי' אִישׁ מִלְחָמָה, בְּהֵאִי אִישׁ מִמָּשׁ. וְלֹא
 אַגַּח בְּהוּ קְרָבָא, עַד דְּאֶעְבֵּר לִיהַ שְׁעָרָא דְּרִישָׁא, בְּגִין
 דִּישְׁתַּלְשֻׁלּוֹן מִשְׁלֹשְׁוֹלִיָּהוֹן, וְיִתְבְּרוֹן כָּל אֵינּוֹן כְּתָרִין
 דְּמִתְאַחֲדוֹן בְּשַׁעְרֵי. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה ז) בַּיּוֹם הַהוּא
 יִגְלַח יי' וְגו'. בְּעֶבְרֵי נֶהַר בְּמֶלֶךְ אֲשׁוּר אֶת הָרָאשׁ וְשַׁעַר
 הָרְגָלִים וְגַם אֶת הַזִּקְן תִּסְפֶּה.

תַּאנָּא, וְכַה תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהָרָם. מַאי וְכַה. כְּגוּוֹנָא
 דְּלַעֲיִלָּא, הֵזַה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת, שִׁיּוּרֵי טְלָא
 דְּבְדוּלְחָא חָכָא מִי חֲטָאת, דְּאֵינּוֹן שִׁיּוּרֵי טְלָא. לְזַמְנָא
 דְּאֵתִי כְּתִיב, (יחזקאל לו) וּזְרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מֵיִם טְהוּרִים. וְכַבְּסוּ
 בְּגִדֵיכֶם, כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיִלָּא, דְּתַקוּנּוּי דְּהֵאִי אִישׁ אֶתְסַחֲן
 בְּחֶסֶד עֲלָאָה וְאַתְּדְכִי מִכְּלָא.

וְתַנִּינָן, אֲמַאי כְּתִיב בְּתַעַר וְלֹא בְּמִסְפְּרִים. אֶלָּא מִשׁוּם
 דִּיתַעְבֵּר שְׁעָרָא בְּשָׂרְשׁוּי, וְיִתְעַבְּרוֹן מִנִּיהַ דִּינִין
 תַּתְּאִין מִשׁוּלְשׁוֹלִיָּהוֹן. וְלְזַמְנָא דִּיתְכַשְׁרוּן עוּבְדִין לְתַתָּא,

זִמִּין קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁעָרָא דָּא לְאַעְבְּרָא לִיהּ,
וּלְמַגְלֵשִׁיהּ בְּגִין דְּלֹא יִצְמַח וַיְרַבֶּה, דְּכֹתִיב כִּי יִמְרֹט
רֹאשׁוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, רַב מְכָל לְיוֹאֵי, קָרַח הוּא, דְּעֵבְדִּיהּ
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְלֵעִילָא,
וְקַרְיֵיהּ קָרַח. אֵימַתִּי. בְּשַׁעֲתָא דְגַלִּישׁ בְּגִינִיהּ לְהֵאֵי אִישׁ,
דְּכֹתִיב קָרַח הוּא.

וְכַד חָמָא קָרַח רִישִׁיהּ בְּלֹא שְׁעָרָא, וְחָמָא לְאַהֲרֹן
מִתְקַשְׁט בְּקִשׁוּטֵי מַלְכִין, אֲתוּזְלוּל בְּעֵינֵיהּ וְקָנָא
לְאַהֲרֹן. אָמַר לִיהּ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא עֵבְדִּית לָךְ
כְּגוּוֹנָא דְלֵעִילָא, לֹא בַעֲתָא לְאַעְלָאָה בְּעֵלְאִין, חוּת
לְתַתָּא וְהוּי בְּתַתָּאִין. דְּכֹתִיב, (במדבר טו) וַיֵּרְדוּ חַיִּים שְׂאוּלָה.
מֵאֵי אִיהוּ שְׂאוּל. גִּיהֶנָם. דְּתַמָּן צוּוּחִין חֲיִיבִין, וְלִית מֵאן
דְּמִרְחָמֵי עֲלֵיהוּ. וְזַמִּינִין אֵינּוּן לְאַחֲיָא וּלְאַעְלָא, כַּד
יִתְעַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַמִּיהּ, וּלְאַחֲיָא לְהוּ. דְּכֹתִיב,
(שמואל א, ב) יִי' מִמִּית וּמְחִיָּה מוֹרִיד שְׂאוּל וַיַּעַל.

וְאֵם מְפָאֵת פָּנָיו יִמְרֹט רֹאשׁוֹ. תָּאנָא, אֵית פָּנִים
וְאֵית פָּנִים, וּמֵאן פָּנִים הֲלָלוּ. אֵלִין אֵינּוּן דְּאִקְרוּן
פָּנִים שְׁל זַעַם. וְכָל אֵלִין דְּתַלְיִין מֵאֵינּוּן פָּנִים חֲצִיפִין,
כְּלָהוּ תַקִּיפִין. כְּלָהוּ דְלֹא מִרְחָמֵי, וְכַד אֲתַעְבֵּר שְׁעָרָא
מִסְטָרָא דְאֵינּוּן פָּנִים, מִתְעַבְּרָן כְּלָהוּ וְאֲתַבְּרוּ.

דַּתְנִיא, (קל"א ע"ב, קמ"א) כָּל אֵינּוֹן דְּתַלְיִין מְשַׁעְרָא דְרִישָׁא,
 אֵינּוֹן עֲלָאִין עַל אַחַרְנִין, וְלֹא חֲצִיפִין כּוּוֹתִייהוּ.
 וְכָל אֵינּוֹן דְּתַלְיִין מְסַטְרָא דְשַׁעְרָא דְאֵינּוֹן פְּנִים, כְּלָהוּ
 חֲצִיפִין וְתַקִּיפִין, וּבְגִין כֶּךָ אֲנָפוּי מְתַלְהֶטֶן כְּאִשָּׁא, מְשׁוּם
 נִיצוּצָא דְבוּצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא. וּבִהְאִי כְּתִיב, (איכה ד) פְּנֵי
 יְיָ חֲלָקָם. (תהלים לד) פְּנֵי יְיָ בְּעוֹשֵׁי רַע.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵהוּ נִגְע לָבֵן אֲדַמְדָּם. נִגְע מִמֶּשׁ הוּא,
 אִי חוּרָא אֲתַחְזִי, וְסוּמְקָא לָא אֲתַעְבֵּר. מִשְׁמַע
 דְּכְתִיב לָבֵן אֲדַמְדָּם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דְּחוּרָא לָא אֲתַחְזִי
 אֶלָּא בְּסוּמְקָא, כְּגוּוֹנָא חוּרָא וְסוּמְקָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 אַף עַל גַּב דְּחוּרָא אֲתַחְזִי, אִי סוּמְקָא לָא אֲזִיל, נִגְע
 הוּא. דְּכְתִיב, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג
 יִלְבִּינוּ. וְכַד אֲתַחְזִיר, כְּלָא רַחֲמֵי אֲשַׁתְּכַחוּ, וְדִינִין לָא
 אֲשַׁתְּכַחוּ. (ס"א דְהָא אֲתַעְקְרוּ)

תַּאֲנִי רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב נִגְע הוּא, וְכְתִיב נִגְע הִיא. חַד
 דְּכַר וְחַד נּוֹקְבָא. אֶלָּא כַּד נּוֹקְבָא, אֲסַתְּאֲבַת בְּגִין
 חוּבֵי תַתְּאִי, כְּתִיב נִגְע הִיא. וְכַד דְּכַר לָא אֲתַדְּכִי בְּגִין
 חוּבֵי תַתְּאִי, כְּתִיב נִגְע הוּא.

וְאֲשַׁתְּמוּדְעָן מְלִין אֶלִין לְגַבֵּי כְּהֵנָּא, דִּינִין דְּאָתוּ
 מֵהָאִי, וְדִינִין דְּאָתוּ מֵהָאִי. וְאֲשַׁתְּמוּדְעָן
 קַרְבְּנֵי דְבַעֲיִין לְקַרְבָּא, דְּכְתִיב זָכַר תָּמִים. וְכְתִיב נִקְבָּה

תְּמִימָה יְבִיאָנָה, דְּהָא אֲשֶׁת־מוֹדֵעַן מְלִי, מֵאֵן אָתּוּ דִּינִין,
 וּמֵאֵן אֵינּוֹן חוּבִי. דְּאֵתְאַחֲדָן בְּהֵאֵי אִוּ בְּהֵאֵי. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (תהלים נא) זָבַחַי אֱלֹהִים רוּחַ נְשֻׁבָּרָה. לְאַפְקָא שְׂאָר
 קֶרְבַּנִּין דְּלֵא כְּתִיב רוּחַ נְשֻׁבָּרָה, דְּאֵינּוֹן שְׁלֵמָא לְעֵלְמָא,
 וְחֻדְוָה דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין.

(ויקרא יג) וְאִם יִרְאָנָה הַכֹּהֵן. תֵּאֲנִי רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (דף מ"ט ע"ב)
 (תהלים סה) שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה עֲדִיךָ וְגו'. שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, שׁוֹמֵעַ
 תְּפִלוֹת מִבְּעֵי לֵיהּ, מַהוּ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. אֵלֵא תְּפִלָּה, דָּא
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי תְּפִלָּה, דְּכְתִיב, (תהלים קט) וְאֲנִי
 תְּפִלָּה (ס"א (תהלים טט) וְאֲנִי תְּפִלְתִּי) וְדוּד בְּגִין כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל קֵאֲמַר
 לָהּ. וּמַה דְּאָמַר וְאֲנִי תְּפִלָּה, כִּלְאֵ חַד, וְעַל דָּא שׁוֹמֵעַ
 תְּפִלָּה, וְדָא תְּפִלָּה שְׁלַ יְד, דְּכְתִיב, (שמות יג) עַל יְדֻכָּה
 בְּה"א.

עֲדִיךָ כָּל בֶּשֶׂר יְבוֹאוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּגוּפָא שְׂרִיא בְּצַעֲרָא,
 בְּמַרְעִין בְּמַכְתְּשִׁין. כְּמַה דְּאֵת אָמַר וּבֶשֶׂר כִּי יִהְיֶה
 בְּעוּרוֹ. אֵת הַנֶּגַע בְּעוּר הַבֶּשֶׂר. הַבֶּשֶׂר הַחַי. וּבְגִין כִּךְ לָא
 כְּתִיב, כָּל רוּחַ יָבֹאוּ, אֵלֵא כָּל בֶּשֶׂר יָבֹאוּ. מַהוּ עֲדִיךָ.
 אֵלֵא כְּמַה דְּאֵתְמַר, וְהוּבֵא אֶל הַכֹּהֵן, דָּא הוּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, וְאִם יִרְאָנָה הַכֹּהֵן. תָּא חֲזִי,
 בְּאַתְרַ חַד אֲהֲרֹן הַכֹּהֵן, וּבְאַתְרָא אַחְרָא הַכֹּהֵן סַתָּם, וְדָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהָא פְּתִיב נִגְע צֶרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם
וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן, אִי הָכִי דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
אָמַר לִיה אִין. בְּגִין דְּבִיה תִּלְיָא כָּל דְּכִיּוּתָא וְכָל קְדוּשָׁה.
אָמַר לִיה, אִי הָכִי, אִמְאִי וְהוּבָא, וְהוּעֵלָה מִבְּעֵי לִיה.
אָמַר לִיה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שמות כז) וְהוּבָא אֶת בְּדִיו
בְּטַבְּעוֹת, דְּעֵייל דָּא בְּגוּ דָּא. אוּף הָכָא וְהוּבָא, דִּיכְפְּנִסוּן
לִיה לְכַהֲנָא, לְדַכָּאָה לִיה (כד אהדר ביה) וְיַעֲלוּן מְלָה קַמִּיה.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָכִי תַנִּינָן, נִגְע צֶרַעַת. נִגְע הוּא דִּינָא
תְּקִיפָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא. צֶרַעַת: סְגִירו. כְּמָה דְּאֵת
אָמַר, סְגִירו דְּנְהוּרָא עֲלָאָה. סְגִירו דְּטִיבו עֲלָאָה, דְּלָא
נְחִית לְעֵלְמָא. כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם, בְּאָדָם סִתָּם. וְהוּבָא אֶל
הַכֹּהֵן. דָּא כְּהֵן דְּלִתְתָא, דְּהוּא אֶתְתִּקֵּן לְמַפְתַּח הֵהוּא
סְגִירו, וְלֹאֲדִלְקָא בּוֹצִינִיא דִּישְׁתַּכְּחוּ עַל יְדוּי בְּרַכָּן
לְעֵילָא וְלִתְתָא. וְיִתְעַבֵּר וְיִסְתַּלַּק הֵהוּא נִגְע, וְיִשְׂרִי נְהִירו
דְּרַחְמֵי עַל כְּלָא, וּבְגִין כֶּף וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, חֲמִינָא לְאִינְהוּ בְּנֵי עֵלְמָא, דְּלָא
מְשַׁגְּחוּ, וְלָא יַדְעִין בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיהוֹן, כְּתִיב בְּהוּ
בְּיִשְׂרָאֵל, (ויקרא כ) אֲשֶׁר הִבְדִּילְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת
לִי. וְכְתִיב, (ויקרא כ) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ
אֲנִי יי'. אִי אִינּוֹן מִתְרַחֲקוּ, אֲן הוּא קְדוּשָׁה דְּלֵהוֹן, הָא
רְעוּתָא דְּלֵהוֹן אֶתְרַחֲקַת מִנִּיה. וְקָרָא אַכְרִיז וְאָמַר, (תהלים

(לב) אַל תְּהִיֹו כְּסוֹס כְּפָרֶד אִין הַבֵּין, בְּמָה אֶתְפָּרֶשׁן בְּנֵי
נֶשֶׁא מְסוֹס וְפָרֶד, בְּקִדּוּשָׁה דְגֵרְמִייהוּ, לְאַשְׁתַּכַּח
שְׁלִימִין וְרְשִׁימִין מִכְּלָא.

וְעַל דָּא זְווגָא דְבְנֵי נֶשֶׁא הוּא בְּזִמְנִין יְדִיעֹן, לְכוּנָא
רְעוּתָא לְאַתְדַּבְקָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא
אַתְעָרוּ, בְּפִלְגוּת לִילִיא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגַנְתָּא
דְעֵדוּן, לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא עִם צְדִיקָיָא, וּכְפִנְסַת יִשְׂרָאֵל
מִשְׁבַּחַת לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהִיא שְׁעֵתָא דְרְעוּתָא
לְאַתְדַּבְקָא בְּהוּ.

וְחִבְרִיָּא דְמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִיָּתָא, מִשְׁתַּתְּפִי בֵּהּ בְּכִנְסַת
יִשְׂרָאֵל, לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָא קִדְיִשָׁא, וְאַתְעַסְקוּן
בְּאוּרִיָּתָא, שָׂאָר בְּנֵי נֶשֶׁא כְּדִין עֵידוּן רְעוּתָא לְאַתְקִדְשָׁא
בְּקִדּוּשָׁה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְכוּנָא רְעוּתָא
לְאַתְדַּבְקָא בֵּיהּ. וְאִינוּן חִבְרִיָּא דְמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִיָּתָא
זְווגָא דְלְהוֹן בְּשְׁעֵתָא דְזְווגָא אַחְרָא אֶשְׁתַּכַּח, וְהִיא
מִשְׁבַּת לְשַׁבַּת לְכוּנָא רְעוּתָא לְאַתְדַּבְקָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וּבְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְהוּא עֵידוּן רְעוּתָא דְמִתְבָּרְכוּן
כְּלָא עֲלָאי וְתַתְּאִי.

אִי בְּנֵי נֶשֶׁא אֶתְרַחְקוּ מִנֵּיהּ, וְעַבְדוּן כְּבַעֲרִי, אָן הוּא
קִדּוּשָׁה דְלְהוֹן, לְאַשְׁתַּכַּח קִדְיִשִׁין. אָן אִינוּן נַפְשָׁאן
קִדְיִשִׁין דְמִשְׁכֹּן מַעֲיִלָא. וְשְׁלֵמָה מַלְכָא צְוּוּחַ וְאָמַר, (מִשְׁלִי

יט) גם בלא דעת נפש לא טוב. גם בלא דעת, מאן הוא דעת. דא קודשא בריך הוא. נפש לא טוב, דא הוא נפש, דאינון משכין בעובדייהו, לא טוב, דהא מסטרא אחרא אתמשכאן עלייהו נפשתא דלאו איהו טוב, בגין דלא מכווני לבייהו לקודשא בריך הוא.

מאן דאתלהיט ביצר הרע, בלא רעותא וכוונה דלבא לקודשא בריך הוא. מסטרא דיצר הרע אתמשך עליה נפשא, דלאו איהי טוב, הדא הוא דכתיב גם בלא דעת נפש לא טוב ואץ ברגלים חוטא. מאן דאיהו אץ ברגלים ודחי שעתא בלא רעותא קדישא, חוטא. חוטא ודאי, בכלא.

ועל דא שריין מכתשין בישין בבני נשא, ואסהידו באנפיהו בחציפותא דלהון, לאחזאה דהא קודשא בריך הוא מאיס בהו, ולאו דעתיה בהון, עד דאינון זכאן (דף נ' ע"א) ומכשראן עובדייהו פמלקדמין, ומתברכן (ס"א ומתדכאן). ועל דא אשתמודען מכתשין לגבי פהנא, אינון דאתיין מסטרא דמסאבא, ואינון דאתיין מסטרא אחרא.

כגוונא דא פתיב, פי תבאו אל ארץ כנען וגו', ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם. וכי אגר טב הוא, דישתכח באינון דזכאן למיעל בארעא. אלא הא

אוֹקְמוּהָ לְאַשְׁכַּחַא מִטְמוֹנֵין דְּאַטְמָרן בְּבֵיתֵיהוּ,
וְלֹאֲהֵנְאָה לֹון לְיִשְׂרָאֵל.

אַבְל תָּא חֲזִי, זַכָּאִין אֵינֹון יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינֹון מִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחִים לְהוּ,
דְּכְתִיב, (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר יי'. וּמַגּוֹ רַחֲמֹותָא
דִּילֵיהּ, אָעִיל לְהוּ לְאַרְעָא קְדִישָׁא, לְאַשְׂרָאָה שְׂכִינְתֵיהּ
בֵּינֵיהוּ, וּלְמַהוּי דִּיִּזְרִיה עֲמַהוֹן, וְיִשְׂרָאֵל דִּישְׁתַּכְּחוֹן
קְדִישֵׁין עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שמות לה) וְכָל הַנְּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לְבִן וְגו'.
בְּשַׁעְתָּא דִּהוּ עֵבְדִין עֲבִידְתָּא, הוּוּ אֲמַרִי, דָּא
לְמִקְדָּשָׁא. דָּא לְמִשְׁכְּנָא. דָּא לְפְרוּכְתָּא. וְכֵן כָּל אֵינֹון
אוּמַנִין בְּגִין דִּישְׂרֵי קְדוּשָׁה עַל יְדֵיהוּ, וְאַתְקַדְּשׁ תְּהוּא
עֲבִידְתָּא. וְכַד סָלִיק לְאַתְרֵיהּ, בְּקְדוּשָׁה סָלִיק.

כְּגוּוֹנָא דָּא מֵאן דְּעֵבִיד עֲבִידְתָּא לְעִבּוּדָה זָרָה, או
לְסִטְרָא אַחְרָא, דְּלֹא קְדִישָׁא. פִּיּוֹן דְּאֲדַכְּר לֵיהּ
עַל תְּהוּא עֲבִידְתָּא, הָא רוּחַ מְסַאבָּא שְׂרִיא עֲלוּי, וְכַד
סָלִיק עֲבִידְתָּא, בְּמִסְאבָּא סָלִיק. כְּנַעֲנִים פְּלַחִי לְעִבּוּדָה
זָרָה אֵינְהוּ, וּמִתְדַבְּקֵן כְּלָהוּ כַּחְדָּא בְּרוּחַ מְסַאבָּא בְּעִבּוּדָה
זָרָה, וְהוּוּ בְּנִיין בְּנִין לְפְרָצוּפִייהוּ (ס"א לְטְנוּפִייהוּ) וְלַגְעוּלִייהוּ
לְסִטְרָ מְסַאבָּא לְעִבּוּדָה זָרָה, וְכַד שְׂרָאן לְמַבְנֵי, הוּוּ
אֲמַרִי מְלָה, וְכִיּוֹן דְּאַתְדְּכַר בְּפּוּמִייהוּ, סָלִיק עֲלֵיהּ רוּחַ
מְסַאבָּא. כַּד אֶסְתְּלִיק עֲבִידְתָּא, בְּרוּחַ מְסַאבָּא אֶסְתְּלִיק.

כִּיּוֹן דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְדַכָּאָה לֹון, וְלִקְדָּשָׁא לֹון אַרְעָא, וְלֹאֲפִנָּאָה אֲתַר
 לְשְׂכִינָתָא דְלָא תִשְׂרִי שְׂכִינָתָא גּוֹ מְסֹאֲבָא. וְעַל דָּא
 בְּהֵוּא נִגַּע צֶרַעַת, הוּוּ סִתְרִין בְּנִינִין דְּאֵעִין וְאַבְנִין
 דְּאֲתַעְבִּידוּ בְּמִסְאָבוּ.

תָּא חֲזִי, אִי עוּבְדָּא דָּא הוּוּ לְאַשְׁכְּחָא מְטֻמוּנִין בְּלַחֲדוּי,
 יְהִדְרוּן אַבְנִין לְבִתְר כְּמָה דְּאִינוּן לְאַתְרֵיהוּ, וְעַפְרָא
 לְאַתְרֵיהָ. אַבְל קָרָא כְּתִיב, וְחִלְצוּ אֶת הָאֲבָנִים. וְכִתִּיב
 וְעַפֵּר אַחֲרֵי יָקַח. בְּגִין דִּיתַעְבֵּר רוּחַ מְסֹאֲבָא, וְיִתְפְּנִי
 וְיִתְקַדֵּשׁ הַשְּׂתָא כְּמִלְקַדְמִין, וְיִשְׁתַּכְּחוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִדּוּשָׁה,
 וּבְדִיּוּרָא קְדִישָׁא, לְמִשְׂרֵי בִינֵיהוּ שְׂכִינָתָא.

וְעַל דָּא מֵאֵן דְּבְנֵי בְנִין כַּד שְׂאֲרֵי לְמַבְנֵי, בְּעֵי לְאַדְכָּרָא
 בְּפּוּמִיָּה, דְּהָא לְפּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא
 בְּנֵי. בְּגִין דְּכְתִיב, (ירמיה כב) הוּי בּוֹנֵה בֵיתוֹ בְּלֹא צְדָק וְגו',
 וְכַדִּין סִייעָתָא דְּשְׂמִיָּא שְׂאֲרֵי עֲלוּי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 זְמִין עָלֵיהָ קְדוּשָׁתָא, וְקֹאֲרֵי עָלֵיהָ שְׁלוֹם, הֵדָּא הוּא
 דְּכְתִיב, (איוב ה) וַיִּדְעַת כִּי שְׁלוֹם אֶהְלֵךְ וְגו'. מֵהוּ (איוב ה)
 וּפְקֻדַת נֹוךְ, הָא אוּקְמוּהָ, אַבְל וּפְקֻדַת, לְאַפְקֻדָּא מְלָה
 בְּפּוּמָא כַּד אִיהוּ בְּנֵי. וְכַדִּין וְלֹא תַחְטָא כְּתִיב. וְאִי לֹאוּ
 הָא זְמִין לְבֵיתֵיהָ סִטְרָא אַחֲרָא.

כָּל שָׁכֵן, מֵאֵן דְּבִנֵי וִרְעוּתִיהָ בְּגוּוֹנָא אַחְרָא, בְּגִין דְּמִיחַד
 בֵּיתָא לְסִטְרָא אַחְרָא, לְאַסְתָּאבָא בֵּיהּ. הָא וְדֵאִי
 שְׂרִיא בֵּיהּ רוּחַ מְסֻאָבָא, וְלֹא נָפִיק תְּהוּא בַר נֶשׁ
 מִעֲלָמָא, עַד דְּאַתְעֵנֵשׁ בְּתֵהוּא בֵּיתָא, וּמֵאֵן דְּדִייר בֵּיהּ,
 יִכִּיל לְאַתְזָקָא, דְּהָא תְּהוּא דִּירָה רוּחַ מְסֻאָבָא שְׂרִיא בֵּיהּ,
 וְאִזִּיק מֵאֵן דְּאַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ.

וְאִי תִימָא בְּמַה יְדִיעַ. כְּגוֹן דְּאַתְזָק בְּתֵהוּא בֵּיתָא, תְּהוּא
 דְּבִנֵי לָהּ, אוֹ אֲנָשֵׁי בֵּיתִיהּ, אוֹ בְּנִזְקֵי דְּגוּפָא, אוֹ
 בְּנִזְקֵי מְמוֹנָא, הוּא וְתֵרִין אַחְרָנִין אֲבִתְרִיהּ. הָא וְדֵאִי
 יַעְרוֹק בַר נֶשׁ לְטוֹרָא, וְלֹא יְדוֹר בֵּיהּ. יְדוֹר בְּטִיחְלָא
 דְּעַפְרָא, וְלֹא יְדוֹר בֵּיהּ.

וּבְגִין כֵּן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עָלֵיהּוּ דִּישְׂרָאֵל,
 דְּאִינוּן לָא יְדַעִין מְלָה בְּכָל אִינוּן בְּתִי. וְהוּא
 אָמַר, אַתּוּן לָא יְדַעִין, אֲנָא יְדַעְנָא, וְאַרְשִׁימְנָא לֹון
 בְּנִגְעָא. נִגְעָא דְּיִיר בְּבֵיתָא, הָא נִגְעָא אַחְרָא תְּקִיפָא, דִּיפִיק
 לִיהּ, וְיַעֲבֵר לִיהּ מִן עֲלָמָא. וּכְדִין וְנִתְן אֶת הַבַּיִת אֶת
 אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו. כִּיֹּון דְּאִזִּיל לִיהּ, מֵאִי טַעֲמָא וְנִתְן אֶת
 הַבַּיִת. אֲלֹא בְּכָל זְמַנָּא דְּתֵהוּא בְּנִין לְהוּי קִיִּים, (דף נ' ע"ב)
 דִּילִיָּהּ הוּא, וְיִכִּיל לְאַהֲדָרָא.

הָאִי בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, כָּל שָׁכֵן בְּאַרְעָא אַחְרָא, דְּזִמְינָא
 רוּחַ מְסֻאָבָא יִתִּיר, וְיִכִּיל בַר נֶשׁ לְאַתְזָקָא. אָמַר

רבי אלעזר, וּכְלִ שְׁפָן דְּאֶקְרִי בְּקִלְפוּי דְּחִבְרוּי אַחַרְנִין,
 לְאַשְׁתַּכַּחַת תַּמָּן, וְאַפִּילוּ טוּרְפִי דְּקִסְפַּתָּא לָא מַעְבְּרִין לִיה
 מִהֵוּא בֵּיתָא, וּבְגִין כֶּךָ הָאִי קָרָא אַכְרִיז וְאָמַר, הוּי בּוֹנֵה
 בֵּיתוֹ בְּלֹא צְדָק. הוּי וְדַאי קָא־מְרִי כָּל יוֹמָא בְּהֵוּא בֵּיתָא.

רבי יוסי עאל חד יומא בחד ביתא, מָטָא בַּסְפַּתָּא (ס"א
 אַטְרַח בְּטִיפְסָא), עָאֵל לְגוּ. שָׁמַע חַד קָלָא דְּאָמַר,

אַתְּכַנְשׁוּ עוּלוּ, הָא חַד פְּלוּגְתָּא דִּילָן. סִיפְתוּ וּנְנֻזִיק לִיה
 עַד לָא יִנְפוּק, אָמְרוּ, לָא נִיכּוּל אָלָא אִי דִּיּוּרִיָּה הָכָא.
 נִפְק רַבִּי יוֹסִי וְדַחִיל. אָמַר, וְדַאי מָאן דְּאֶעְבֵּר עַל מְלוּי
 דְּחִבְרִיָּא, אַתְּחִיב בְּנַפְשִׁיהָ.

אמר ליה רבי חייא, וְהָא גוֹיִם וְשָׂאָר בְּנֵי נְשָׂא דִּיּוּרִי
 בְּגוֹיָהּ, וְאַשְׁתַּלִּימוּ. אָמַר לִיה, אֵינּוֹן מְסִטְרִיָּהוּ קָא
 אַתִּיין, אָבֵל מָאן דְּדַחִיל חֲטָאָה, יְכִיל לְאַתְזָקָא. וְאַפִּילוּ
 אֵינּוֹן, אִי יַעֲבּוּ דִּיּוּרִיָּהוֹן בֵּיהּ, לָא יִפְקוּן בְּשָׁלָם. אָמַר
 לִיה, וְהָא כְּתִיב (איוב כא) בְּתִיָּהֶם שְׁלוֹם מִפְּחַד. אָמַר לִיה
 כְּגוֹן דְּהוּהּ מֵאַחֲרָא, וְאַתְּבְּנִי מִצְדָּק. וְקָרָא הָכִי הוּא,
 בְּתִיָּהֶם שְׁלוֹם מִפְּחַד, כְּשֶׁבְּתִיָּהֶם שְׁלוֹם מִפְּחַד שֶׁבֶט אֱלוֹהִי
 לָא שְׂרִיא עֲלֵיהֶם.

(ויקרא יד) וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבֵּית וְהַגִּיד וְגו'. וְהַגִּיד, וַיֹּאמֶר
 מִבְּעֵי לִיה, אוּ וַיִּדְבֵּר, מֵהוּ וְהַגִּיד. אָלָא בְּכָל אַתְר
 מְלָה דְּחִכְמַתָּא הוּא, וְהָא אוּקְמוּהָ. כְּנֻגַע נִרְאָה לִי בַּבֵּית,

כְּנִגַּע, נִגַּע מִבְּעֵי לִיָּהּ. נִרְאָה לִי, יֵשׁ לִי מִבְּעֵי לִיָּהּ. דִּהָא
כְּתִיב, וְנִתַּתִּי נִגַּע צִרְעַת בְּבֵית אֶרֶץ אַחֲזוֹתְכֶם, דִּיתַחֲזִי
לְכֹלָא. אִמַּאי כְּנִגַּע נִרְאָה לִי.

אֵלָא בְּשַׁעֲתָא דִּהָאֵי עֵייל, אַחֲרָא אֲתַגְלִיא. וּמִקְטָרְגָא
דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא נִרְאָה לִי, הֵהוּא דִּאֲתַפְסִי
אֲתַגְלִיא, וּדִאֲתַגְלִיא אֲתַפְסִי, וּלְבַתֵּר מִתַּחֲזִי לִיָּהּ
בְּדִיוֹקְנָא דִּהֵהוּא נִגַּע דִּבֵּיתָא, וְאֲתַפְסִיא אַחֲרָא. וְעַל דָּא
וְהִגִּיד לְכַהֵן, דִּמְלָה דְחֻכְמָתָא הִיא.

וְכִדִּין אֲתִי כְּהֵנָּא, וְיִרְמוֹן בֵּיתָא, וְיִנְתַּצּוֹן לִיָּהּ אֲבָנִין
וְאֶעִין וְכֹלָא. כִּיּוֹן דִּאֲנַתְצָן וְאֲתַדְּכֹן כְּלָא,
מִתְבָּרְכָאן, כְּדִין כְּתִיב, (דְּבָרִים ח) וּבָתִּים טוֹבִים תִּבְנֶה
וְיִשְׁבֹּת. אֲלִין אֶקְרוֹן טוֹבִים, דִּהָא קְדָמָאֵי לָאו אִינּוֹן
טוֹבִים, וְלָאו בְּכֹלְלָא דִּקְדוּשָׁה וְדְכִיו נִינְהוּ.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי בְּמַאי מוֹקְמִינָן קָרָא דְכְּתִיב,
(דְּבָרִים ו) וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל טוֹב אֲשֶׁר לֹא מְלֵאֲתָא. אִי
רוּחַ מְסֻאָבָא שְׂרִיא בְּגוּוֹיָיְהוּ הֵיךְ מְלֵאִים כָּל טוֹב. אֲמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, מְלֵאִים כָּל טוֹב: בְּמֻמוֹנָא, בְּכֶסֶפָא,
וּבְדִהָבָא, וּבְכֹלָא. כְּמָה דֵּאֲתָא אֲמַר (בְּרַאשִׁית מֵד) כִּי טוֹב כָּל
אֶרֶץ מְצָרִים. וְאֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כָּל בֵּיתִי דְּמְצָרָאֵי,
מְלִיין חֲרָשִׁין וְטַעוֹן הוּוּ. אֵלָא בְּגִין עוֹתָרָא דִּאֲרַעָא
אֲתַמַּר. אוּף הָכָא בְּגִין עוֹתָרָא וּמְמוֹנָא הוּוּ.

תִּרְיִן עוֹתְרִין נִטְלוּ יִשְׂרָאֵל, חַד כַּד נִפְקוּ מִגְלוֹתָא
 דְּמִצְרַיִם. וְחַד כַּד עָאלוּ לְאַרְעָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָמַר, כָּל דָּא וְדָא הָוּה לְאַתְקֻדְשָׁא אַרְעָא, וְלֹא־עֲבָרָא
 רוּחַ מִסְּאָבָא מֵאַרְעָא, וּמִגּוּ יִשְׂרָאֵל. וְכַד בֵּיתָא הָוּה
 נִתְיָץ, הָוּה אֲשַׁתְּכַח בָּהּ מְמוֹנָא, לְמִבְנֵי לֵיהּ, וְלִמְלִיא
 בֵּיתֶיהּ, בְּגִין דְּלֹא יִצְטַעַר עַל בֵּיתָא, וַיִּשְׁרוּן בְּדִיּוּרָא
 דְּקִדּוּשָׁתָּהּ.

(ויקרא יג) וְאִישׁ אִו אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרָם בְּהָרוֹת וְגו' .
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּסִילְתָּא דְּמוֹקְפֵי בְּבִהְרַת עֲזָה, חִיזוּ
 תְּנִינָא, וּבְחִיזוּ אֶתְדָן, בְּאַיְנוּן גְּוּוּנִין. אָמַר רַבִּי יִצְחָק ש'
 טַעְמֵי אִית מֵאן דְּגָרִיס בְּבִהְרַת עֲזָה. וְכֻלְהוּ אוֹלִיפְנָא
 מֵאַבָּא, בַּר חִיזוּר (חִיזוּר) חַד סְאִיב, סְהָדָא חַד. תִּרְיִן, תְּרִי
 סְהָדִי, וְדַכִּי. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, אֲפִילוּ מֵאָה פְתָרִי, וְתָרִי
 כְּמֵאָה. וְדָא אוֹלִיפְנָא לְבַתֵּר דְּכְתִיב, (דְּבָרִים יט) לֹא יָקוּם עַד
 אֶחָד בְּאִישׁ וְגו', עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים וְגו'.

רַבִּי חֲזַקְיָה הָוּה יְתִיב קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, כְּתִיב
 נִגַע לִבָּן אֲדַמָּדָם, כְּדִין הוּא נִגַע, דִּהָא חוּרָא לָא
 קָאִים בְּעֵינֵיהּ. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, כְּתִיב (ישעיה א) אִם
 יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים וְגו', זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְדַכָּאָה לֹון בְּכָלָא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכְּחוּן
 בְּדִינָא קַמֵּיהּ. וּמֵאַרְיֵהוּן דְּדִינָא לָא יִשְׁלֹטוּן בְּהוּן, דִּהָא

כָּלֵא אֶזֶל בְּתַר זַיְנִיהַ. סוּמְקָא לְסוּמְקָא, וְחַוּוֹרָא לְחַוּוֹרָא.
יְמִינָא לְיְמִינָא, וְשְׂמָאלָא לְשְׂמָאלָא.

בְּעֵשׂוּ כְּתִיב, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי, וְעַל דָּא
שְׂרִיא בֵּיהַ זַיְנִיהַ. (דף נ"א ע"א) וְאִי תִימָא אֲדָמוֹנִי כְּתִיב
בְּעֵשׂוּ. וּכְתִיב בֵּיהַ בְּדוֹד, (שמואל א, טז) וַיְבִיֵּאֵהוּ וְהוּא
אֲדָמוֹנִי. אֶלָּא דָּא מְזוּהָמָא דְדַהֲבָא אֲתַעֲבִיד, וְדָא
בְּזוּהָרָא דְדַהֲבָא אֲתַדְבֵּק, בְּעֵשׂוּ כְּתִיב בֵּיהַ, אֲדָמוֹנִי כְּלוּ
כְּאַדְרַת שְׂעָר, (מ"ח ע"ב) בְּזוּהָמָא דְהַתּוּכָא נְפֵק. בֵּיהַ כְּתִיב
בְּדוֹד, עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי.

תָּא חַזִּי, מֵאֵי טַעְמָא. גְּוּוֹנָא חַוּוֹרָא אֲשַׁתְּמוּדַע, וְגְוּוֹנָא
סוּמְקָא אֲשַׁתְּמוּדַע, סוּמְקָא בְּקַדְמִיתָא, וְהָא אֲתַחַזִּי
בֵּיהַ חַוּוֹרָא, הָא דְכִיּוֹתָא אֲתַיִלִיד בֵּיהַ, וְשָׂאֲרִי
לְאַתְדַכְּפָא. חַוּוֹרָא בְּקַדְמִיתָא, וְאַתַּחַזִּי בֵּיהַ סוּמְקָא, הָא
שָׂאֲרִי לְאַסְתַּאבָּא, וּכְתִיב וְטַמְאוּ הַכֶּהֱן, דְּהָא אֲתַיִלִיד
בֵּיהַ סוּמְקָא, לְאַסְתַּאבָּא. וְכַהֲנָא הוּוּ יַדַע בְּכָל אֵינּוֹן
גְּוּוֹנִין. וְלְזַמְנִין דְּאַתַּחַזִּי בֵּיהַ גְּוּוֹנָא דְדְּכִיּוֹתָא, וַיִּסְגַּר לִיהַ
לְמַחְמֵי אִי אֲתַיִלִיד בֵּיהַ גְּוּוֹנָא אַחְרָא. וְאִי לָא, מְדַכְּי
לִיהַ, הֲדָא הוּוּ דְכְּתִיב וְטַהֲרוּ הַכֶּהֱן וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֶזְלֵי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, כְּתִיב (מלכים ב, ה) וְצָרַעַת נֶעְמָן תְּדַבֵּק בְּךָ
וּבְזֹרְעֶךָ לְעוֹלָם וְגו', אִי הוּוּ חֲטָא בְּנוֹי אֲמַאי יִלְקוּן.

אמר ליה, אלישע יתיר משאר נביאי חמא. חמא דלא
 נפיק מגחזי ברא דמעליא, ועל דא לייט לכלהו.
 ולא עוד, אלא אמר ליה, אנא פולחנא בשמושא עלאה
 לגבי אליהו, וזכינא בתרין חולקין, דהא פלחנא
 ליה בקשוט, ואנת רשע פגימת לי, אומית לשקר,א,
 וחמידת, הא עברת על אורייתא פלא, ומאן דאעבר על
 דא, מית הוא לעלמא דאתי. אבל בגין דפלחת לי,
 שמושא דילך לא להוי למגנא, תהוי מיתה דילך
 בעלמא דין, ובעלמא דאתי לא. ובגין כה, וצרעת נעמן
 תדבק בך ובזרעך. (גוונא דחיוורא אשתמודע, וגוונא דסומקא אשתמודע)

אמר רבי יוסי, בגד הצמר או הפשתים אמאי. אמר רבי
 יצחק, בכלא שריא, ובכלא שלטא. ואית פגוונא
 דא דכתיב, (משלי לא) דרשה צמר ופשתים. ובגיני כה,
 שולטניה דההוא נגע דנפיק מאתר עלאה, דא שלטא
 בכלא, בתרי גווני, בצמר ובפשתים. ובגין כה, זאת
 תורת נגע הצרעת בגד הצמר או הפשתים.

רבי יצחק הוה אזיל לקטפורי דאבוי. חמא חד בר נש,
 דסאטי בקוטרא דמטולא אכתפוי. אמר ליה,
 שורטא דקישטא בכתפך אמאי, לא אמר ליה מדי. אזל
 אבתריה, חמא דעייל במערתא חדא, עאל אבתריה,
 חמא קטורא דתננא דהוה סליק מתחות ארעא, ועאל

הַהוּא בַר נָשׁ בְּנוֹקְבָא חַד, וְאַתְּכִסִּיא מִנִּיהּ. דְּחִיל רַבִּי
יִצְחָק, וְנִפְק לְפוּם מְעֵרְתָא.

עַד דִּהוּה יְתִיב, אַעְבְּרוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזַקְיָה, חָמָא
לוֹן, וְקָרִיב גַּבִּיהוֹן, סַח לוֹן עוּבְדָא. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְשׁוּבָךְ. הָאִי מְעֵרְתָא דְסָגִיר,
דְּסְרוּנְיָא הִיא, וְכָל יְתִבִי הֵהִיא קֶרְתָא, חֲרָשִׁין אֵינּוּן,
וְאַתְיִין לְמַדְבְּרָא לְחַוּוּיִין אוּכְמִין, דְּאֵינּוּן בְּנֵי עֶשֶׂר שָׁנִין,
אוּ יְתִיר, לְמַעַבְד חֲרָשִׁין, וְלֹא מִנְטְרָא מִנִּיהוּ, וְאַתְעֵבִידוּ
סָגִירִין וְכָל זַיְיָנֵי חֲרָשִׁין דְּלָהוֹן בְּהָאִי מְעֵרְתָא אֵינּוּן.

אֲזָלוּ, עַד דִּהוּוּ אֲזָלִי, אַעְרְעֵרוּ בְּחַד בַּר נָשׁ דִּהוּה אָתִי,
וּבְרִיָּה דִּהוּה מְרַע, קָטִיר עַל חֲמָרָא. אָמְרוּ לִיהּ
מֵאֵן אַתָּ. אָמַר לָהּ יוּדָאִי, וְדָא הוּא בְּרִי דְאִיהוּ קָטִיר עַל
חֲמָרָא. אָמְרוּ לִיהּ, אָמַאי הוּא קָטִיר. אָמַר לוֹן דִּינּוּרִי הוּא
בְּחַד כְּפָר, דְּאִיהוּ מִבְּנֵי רוּמָאִי, וְהָאִי בְּרִי הוּה אוּלְיָף
אוּרִייתָא בְּכָל יוּמָא, וְהוּה אַהֲדָר לְבֵיתָא, וְלָעִי לוֹן
לְאֵינּוּן מְלִין. וְג' שָׁנִין הוּה דִּינּוּרִי בְּהַהוּא בֵּיתָא, וְלֹא
חֲמִינָא מְדִי. וְהַשְׁתָּא יוּמָא חַד עָאל בְּרִי לְבֵיתָא לְאַהֲדָרָא
מְלִין, אַעְבְּר חַד רוּחָא קָמִיהּ, וְנִזְיִק לִיהּ, אַעְקָם פּוּמִיָּה
וְעֵינּוּי, וִידוּי אַתְעֵקְמוּ, וְלֹא יְכִיל לְמַלְלָא. וְאַתִּינָא לְגַבִּי
מְעֵרְתָא דְסָגִירוּ דְסְרוּנְיָא דְלָמָא יְלָפוּן לִי מְלָה דְאִסוּוּתָא.
אָמַר לִיהּ רַבִּי יְהוּדָה, וּבְהַהוּא (דף נ"א ע"ב) בֵּיתָא יִדְעַת מִן

קדמת דנא, דאתנזק ביה בר נש אחרא. אמר ליה
 ידענא, דהא מפמה יומין אתנזק ביה חד בר נש, והו
 אמרי דמרעא הוה, ומנזייהו אמרי דרוחא דביתא, ולבתר
 עאלו ביה פמה בני נשא, ולא אתנזיקו. אמרו, היינו
 דאמרי חבריא, ווי לאינון דעברין על מלייהו.

פתח רבי יהודה ואמר, (ירמיה כב) הוי בונה ביתו בלא צדק,
 דהא בכל אתר דאשתכח ביה צדק, כל רוחין וכל
 מזיקי עלמא ערקי מניה, ולא משתכחי קמיה. ועם כל
 דא, מאן דאקדים ונטיל אתר, אחיד ביה. אמר ליה רבי
 חזקיה, אי הכי שקיל שמא קדישא פרוח מסאבא.
 אמר ליה, לאו הכי, אלא שמא קדישא לא שריא
 באתר מסאבא, ובגין כן, אי שמא קדישא נטיל
 אתר מקדמת דנא, כל רוחין וכל מזיקין דעלמא לא
 יכלין לאתחזאה ביה, כל שפן לקרבא בהדיה. אי רוח
 מסאבא קדים, נטיל אתר. שמא קדישא לא שריא ביה,
 דהא לאו אתריה.

וכד הוה נחית נגע צרעת, הוה מדפי אתרא, ואפיק
 לרוח מסאבא מאתריה, ולבתר מנתצי ביתא,
 אבנין ואעין וכלא, ובני לה כמלקדמין, בסטר קדישא
 בצדק, דדכיר ליה לשמא קדישא, ולשרי עליה קדושה,
 ועם כל דא בעפרא אחרא, וירחיק ביתא מאתריה,
 מיסודא קדמאה תרי טפחים.

הַשְׁתָּא דְּלֹא אֶתְחַזִּי, וְלֹא נַחִית מֵאֵן דְּמִקְטָרְג בֵּיה
 בְּהֵוּא רוּחַ מְסֹאֲבָא, לְאַפְקָא לֵיה מֵאֶתְרֵיה,
 מֵאֵי תְּקַנְתִּיה. אֵי יְכִיל לְנַפְקָא מֵהֵאֵי בֵּיתָא שְׁפִיר. וְאֵי
 לָאו יִבְנֶה לֵיה כְּמִלְקַדְמִין, בְּאַבְנֵין אַחֲרָנִין, וְאֵעִין וְכֹלָא,
 וַיִּפִּיק וַיִּרְחִיק לֵיה מֵאַתְר קַדְמָאָה, וַיִּבְנֵי לֵיה עַל שְׂמַא
 קַדִּישָׁא.

וְעַם כָּל דָּא, לָא נָפִיק הֵוּא רוּחָא מִן אֶתְר קַדְמָאָה,
 בְּגִין דְּקְדוּשָׁה לָא שְׂרִיא עַל אֶתְר מְסֹאֲבָא. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק לָמָּה לֵיה לְאַטְרַחָא כּוּלֵי הָאֵי, בְּזַמְנָא דָּא
 כְּתִיב, (קהלת א) מְעוֹת לֹא יוּכַל לְתַקּוֹן וְגו'. מִיּוֹמָא
 דְּאֶתְחַרַב בֵּי מְקַדְשָׁא, לָא אֶשְׁתַּכַּח אֲסוּוֹתָא בְּעֵלְמָא,
 בְּגִינֵי כַּךְ בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַזְדַּהֲרָא, כִּי הֵיכִי דְּלֵהוּי נָטִיר.
 אָמַרִי נְזִיל בְּהַדִּי הָאֵי בַר נָשׁ וְנַחֲמִי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 אָסִיר לָן. אֵי הוּא אָזִיל לְגַבֵּי גְבַרָא רַבָּא דְּחִיל
 חֲטָאָה, כְּגוֹן נַעֲמָן לְגַבֵּי אֱלִישָׁע, נְזִיל אֶבְתְּרֵיה. הַשְׁתָּא
 דְּאֵיהוּ אָזִיל לְגַבֵּי רַחֲיִקֵי עֵלְמָא, רַחֲיִקֵי אֹרִייתָא, גְּעֵלֵי
 מְפֻלָּא, אָסִיר לָן לְאַתְחַזָּאָה קְמִייהוּ. בְּרִיד רַחֲמָנָא דֵּי
 שְׁזִיב לָן מִנֵּייהוּ. וְהָאֵי בַר נָשׁ אָסִיר לֵיה. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, וְהָא תְּנִינָן בְּכַל מֵתְרַפְּאִין, חוּץ מֵעֲצֵי אֶשְׁרָה וְכו'.
 אָמַר לֵיה, וְדָא עֲבוּדָה זָרָה אִיהוּ, וְלֹא עוּדָה, אֵלָא דְּהָא
 כְּתִיב (דברים יח) לֹא יִמָּצֵא בְּךָ מֵעֲבִיר בְּנוּ וּבְתוּ בָּאֵשׁ וְגו'.

אֲזִלוּ לְאַרְחִייהוּ.

אֹזֶל הַהוּא בַר נֶשׁ לְהֵימָּא מְעַרְתָּא, הוּא וּבְרִיָּה, שְׂרִי לִיָּה
בְּמַעְרַתָּא. עַד דְּנִפְק אַבּוּי לְקַטְרָא לְחַמְרִיָּה, נִפְק
קִיטוּרָא דְאַשָּׁא, וּמָחָא לִיָּה בְּרִישָׁא, וְקָטְלִיָּה. אֲדַהְכִּי
עָאֵל אַבּוּי, וְאַשְׁכַּחִיָּה מִיָּת. נָטַל לִיָּה וְלְחַמְרִיָּה, וְאֹזֶל
לִיָּה. וְאַשְׁכַּח לְהוּ לְבַתֵּר יוֹמָא חַד, לְרַבִּי יִצְחָק, וְלְרַבִּי
יְהוּדָה, וְרַבִּי חֲזַקְיָה, דִּהּוּ אֹזְלִי. בְּכַה קַמְיָהּ, וְסַח לִוְן
עוּבְדָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְלֹא זְמַנִּין סְגִיָּאִין אֲמִינָא לָךְ,
דְּאַסִּיר לְמִיתָךְ תַּמָּן. בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא, (דְּנִיָּאֵל ד) דִּי כָל
מַעְבְּדוּהִי קָשׁוּט, וְאַרְחַתִּיָּה דִּין. זַכָּאִין אִינּוּן צְדִיקֵיָּא,
דְּאֹזְלִין בְּאַרְח קָשׁוּט, בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי,
וְעֲלִיָּהּ כְּתִיב, (מִשְׁלִי ד) וְאַרְח צְדִיקִים כְּאֹר נִגְה וְגוּ'.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכָל עוּבְדוּי דְבַר נֶשׁ, לְבַעֵי לִיָּה
דְּלַהוּוֹן כְּלָהּ לְשִׁמָּא קְדִישָׁא. מַאי לְשִׁמָּא קְדִישָׁא.
לְאַדְכָּרָא בְּפוּמִיָּה שְׁמָא קְדִישָׁא עַל כָּל מַה דְּאִיְהוּ עֲבִיד,
דְּכָלָא הוּא לְפוּלְחַנִּיָּה, וְלֹא יִשְׂרֵי עֲלוּי סְטָרָא אַחְרָא.
בְּגִין דְּאִיְהוּ זְמִין תְּדִירָא לְגַבֵּי בְּנֵי נֶשׁא, וְיִכִּיל לְאַשְׂרָאָה
עַל הַהוּא עֲבִידְתָּא. וְעַל דָּא, הַשְׁתִּי אוּ הָעֶרֶב הָוָה
אַסְתָּאב, וְשְׂרִיא (דף נ"ב ע"א) עָלִיָּה רִוַח מְסֻאָבָא. וּמַה בְּתַאי
כֶּף, מֵאֵן דְּפַקִּיד מְלוּי לְסְטָרָא אַחְרָא דְלֹא אֲצַטְרִיךְ, עַל
אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב (דְּבָרִים כג) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל
דְּבַר רָע.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְאֲבוֹי (ס"א לַחֲמוּי) וְהָוָה עֲמִיָּה
 רַבִּי אֲבָא. אָמַר רַבִּי אֲבָא נִימָא מְלִין דְּאוּרִייתָא
 וְנִזְיִל. פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית יב) אֲמָרִי נָא אַחֹתִי
 אַתְּ, הֲאִי קָרָא קְשִׁיא. וְכִי אֲבָרְהָם דִּיאִהוּ דְחִיל חֲטָאָה,
 רַחֲמֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָוָה אָמַר הָכִי עַל אֶתְתִּיָּה,
 בְּגִין דְּיוֹטְבִין לִיָּה. אֶלָּא אֲבָרְהָם, אִף עַל גַּב דְּהָוָה דְחִיל
 חֲטָאָה, לָא סָמִיךְ עַל זְכוּתָא דִּילִיָּה, וְלָא בַּעַא מִן קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא זְכוּתִיָּה, אֶלָּא עַל זְכוּתָא דְאֶתְתִּיָּה,
 דִּירוּוח בְּגִינָה מְמוּנָא דְשָׂאָר עַמִּין, דִּהָא מְמוּנָא בְּאֶתְתִּיָּה
 זְכִי לִיָּה בַר נֶשׁ, הֵדָא הוּא דְכֹתִיב, (משלי יט) בֵּית וְהוֹן נַחֲלַת
 אֲבוֹת וּמִיִּי אִשָּׁה מִשְׁכַּלְת. מֵאֵן דְּזְכִי בְּאִשָּׁה מִשְׁכַּלְת,
 זֹכָה בְּכָלֵא. וְכֹתִיב, (משלי לא) בִּטַח בַּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלַל לָא
 יַחְסֹר.

וְאֲבָרְהָם הָוָה אֲזִיל בְּגִינָה, לְמִיכַל שְׁלָלָא מְשָׂאָר עַמִּין,
 וְסָמִיךְ עַל זְכוּתָא דִּילָהּ, דִּלָּא יְכָלוֹן לְאַעֲנִשָׂא
 לִיָּה, וְלַחֲיִיכָא בָּהּ. וּבְגִינֵי כֶּךָ לָא יְהִיב מְדִי לְמִימַר אַחֹתִי
 הִיא. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְחָמָא חַד מְלֶאכְאָא אֲזִיל קָמָה, וְאָמַר
 לִיָּה לְאֲבָרְהָם, לָא תְדַחַל מְנָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁדְר
 לִי, לְאַפְקָא לָהּ מְמוּנָא דְשָׂאָר עַמִּין, וְלִנְטָרָא לָהּ מְכָלֵא.
 וְכִדִּין לָא דְחִיל אֲבָרְהָם מְאֶתְתִּיָּה, אֶלָּא מְנִיָּה, דִּלָּא חָמָא
 עֲמִיָּה מְלֶאכְאָא, אֶלָּא עָמָה. אָמַר הָא הִיא מְתַנְטָרָא, וְאֲנָא

לֹא נְטִירָנָא. וּבְגִינֵי כַּךְ אָמַר, אֲמַרִי נָא אַחוּתִי אֶת וְגו'.
 יֵיטֵב לִי, יֵיטִיבוּ לִי מִבְּעֵי לֵיהּ, דְּכֹתִיב וְהִיָּה כִּי יֵרְאוּ
 אוֹתְךָ הַמְצָרִים וְאָמְרוּ אֲשֶׁתּוֹ זֹאת, וְעַל דָּא יֵיטִיבוּ
 לִי מִבְּעֵי לֵיהּ. אֵלֶּא יֵיטֵב לִי, דָּא דְאִזִּיל קַמָּךְ. יֵיטֵב לִי
 בְּהֵאֵי עֲלָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִמוּנָא. וְחִיתָה נְפֹשִׁי
 בְּהֵהוּא עֲלָמָא בְּגִלְלָךְ, דְּלֹא תִסְטִי מִן אוֹרְחָא דְקִשׁוּט,
 דְּאִי אֲזִכִּי בְּגִינְךָ בְּמִמוּנָא בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וְתִסְטִי אֲנִתְ
 בְּאוֹרְחָא, הָא מִיתָא זְמִינָא בְּהֵהוּא עֲלָמָא, אֵלֶּא תִסְתַּמַּר,
 דְּתַחֵי נְפֹשִׁי בְּהֵהוּא עֲלָמָא בְּגִלְלָךְ.

וּבְגִין דְּהֵהוּא מְלֹאכָא אִזִּיל קָמָה לְנִטְרָא לָהּ, מַה פְּתִיב.
 וַיִּנְגַע יי' אֶת פְּרֻעָה וְגו', עַל דְּבַר שְׂרֵי וּדְאִי,
 דְּהוֹת אֲמַרְת לְמִלְאכָא מְחִי, וְהוּא מְחִי. וְעַל דָּא לֹא דְחִיל
 אֲבִרְהֵם מְנַה פְּלוּם, דְּהָא הִיא מִתְנַטְרָא. וּמַה דְּדְחִיל,
 מְגַרְמִיָּה דְחִיל, דְּלֹא חָמָא עֲמִיָּה נְטוּרָא הָכִי.

תָּא חֲזִי, עֶשֶׂר זְמַנִּין פְּקִידַת שְׂרָה לְמִלְאכָא, לְמַחָאָה
 לְפְרֻעָה. וּבְעֶשֶׂר מַכְתָּשִׁין אֵלְקִי. סִימְנָא עֲבַדַּת שְׂרָה
 לְבַנְהָא בְּתִרְאָה בְּמְצָרִים.

רַבִּי אַבָּא פְּתַח, (מיכה ז) כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ
 נְפִלְאוֹת. זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲזָאָה פּוֹרְקָנָא
 לְבְנוֹי, כְּאִינּוּן יוֹמִין דְּשִׁלַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא
 לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחֲזִי אִינּוּן מַכְתָּשִׁין בְּמְצָרָאִי, וְאַלְקִי לוֹן

בְּגִינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל. תָּא חֲזִי, מַה בֵּין פּוֹרְקָנָא דָּא,
 לְפוֹרְקָנָא דְּמִצְרַיִם. פּוֹרְקָנָא דְּמִצְרַיִם הָוּה בְּחַד מַלְכָּא,
 וּבְמַלְכוּתָא חֲדָא. הָכָא, בְּכָל מַלְכִין דְּעַלְמָא, וּכְדִין יִתְיַקֵּר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל עַלְמָא, וַיִּנְדְּעוֹן כֹּלָא שׁוֹלְטָנוּ
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְלָהוּ יִלְקוֹן בְּמַכְתָּשִׁין עַלְאִין, עַל
 חַד תְּרִין, בְּגִין דְּיִסְרְבוּן כְּלָהוּ בִישְׂרָאֵל.

וּכְדִין יִתְגַּלִּי שׁוֹלְטָנִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (זכריה
 יד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. וּכְדִין כְּלָהוּ
 יִתְנַדְּבוּן בְּהוּ בִישְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם וְגו'. כְּדִין קִיִּימִין
 אֲבָהֶן בְּחֻדוֹתָא, לְמַחְמֵי פּוֹרְקָנָא דְּבִנְיָהוּ כְּמַלְקֻדְמִין. הֲדָא
 הוּא דְּכְתִיב, כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת.
 אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יְמִלוּךְ יְיָ
 אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרֻשַׁת תּוֹרַת הַמְּצוֹרֵעַ

וַיִּדְבֵר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת
 הַמְּצוֹרֵעַ בְּיוֹם טְהָרָתוֹ וְגו'. רַבִּי אֲבָא פִתַּח, (ספרי שמות
 כ"ו ע"א) (איוב יט) גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חָמָה עֹנוֹת חֶרֶב
 לְמַעַן תִּדְעוּן שְׁדוּן. שְׁדוּן, שְׁדִין כְּתִיב. כִּמָּה אֵית לוֹן
 לְבַנֵּי נִשָּׂא לְאַסְתְּמָרָא אֲרַחֲיִיהוּ וּלְדַחְלָא מְקַמֵּי קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא יִסְטֵי מֵאַרְחָא דְכִשְׂרָא, וְלֹא יַעֲבוֹר עַל
פְּתַגְמֵי אֲוֵרֵייתָא, וְלֹא יִתְנַשֵּׁי מִנְהָ.

דְּכָל מַאן דְּלֹא לָעִי בְּאֲוֵרֵייתָא, וְלֹא יִשְׁתַּדַּל בָּהּ, נְזִיפָא
הוּא מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְחִיקָא הוּא מִנְיָה, לֹא
שְׂרִיא שְׂכִינְתָא עִמִּיהָ. וְאִינּוּן נְטוּרִין, דְּאֲזֻלִּין עִמִּיהָ,
אֲסִתְּלָקוּ מִנְיָה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּמַכְרֻזֵי קָמִיהָ וְאִמְרֵי,
אֲסִתְּלָקוּ סוּחְרַנְיָה דְּפִלְנֵיָא, דְּלֹא חָשׁ עַל יְקָרָא דְּמֵאֲרִיָּה.
וּוִי לִיָּהּ, דְּהָא שְׂבָקוּהוּ עַלְאִין וְתַתְּאִין. לִית לִיָּהּ חוּלְקָא
בְּאַרְחָא דְּחַיִּי.

וְכַד אִיהוּ אֲשִׁתְּדַל בְּפּוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְלָעִי בְּאֲוֵרֵייתָא,
כְּמָה נְטוּרִין זְמִינִין לְקַבְּלִיָּה לְנִטְרָא לִיָּהּ, וְשְׂכִינְתָא
שְׂרִיא עָלֶיהָ, וְכֹלָא מַכְרֻזֵי קָמִיהָ וְאִמְרֵי, הָבוּ יְקָרָא
לְדִיוֹקְנָא דְּמִלְכָּא, הָבוּ יְקָרָא לְבְּרִיָּה דְּמִלְכָּא, אֲתַנְטִיר
הוּא בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְּאֲתִי, זְכָאָה חוּלְקִיָּה.

תָּא חֲזִי, בְּלִישְׁנָא בִישָׂא דְּאָמַר נַחֲשׁ לְאַתְתָּא, גְּרִים
לְאַתְתָּא, וְלֹאדָם, לְמַגְזֹר עָלֶייהוּ מִיתָה, וְעַל כָּל
עַלְמָא בְּלִישְׁנָא בִישָׂא כְּתִיב, (תהלים נז) וְלִשְׁוֹנָם חָרַב חֲדָה.
בְּגִין כֶּף, גּוֹרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חָרַב, מִפְּנֵי לִישְׁנָא בִישָׂא. כִּי
חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרַב. מֵאִי כִי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרַב. דָּא חָרַב לִיִּי,
דְּתַנּוּ, חָרַב אִית לִיָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבִיָּה דְּאִין
לְחַיִּיבֵיָּא. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה לז) חָרַב לִיִּי מִלְּאָה דָם.

(דברים לב) וְחָרְבֵי תֹאכַל בְּשָׂרָה. וּבִגְיִן כָּךְ גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חָרֵב
כִּי חָמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב לְמַעַן תִּדְעוּן שִׁדוֹן, שִׁדִּין כְּתִיב. בְּגִין
דִּתְדַעוּן דְּהִכִּי אֲתִדָּן, מֵאֵן דְּאִית לִיה חָרֵב בְּלִישְׁנֵיהּ,
אֲזִדְמֵן לִיה חָרֵב (ס"א אַחֲרָן בַּהוּא חָרֵב) דְּשִׁצִי כֹּלָא, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוּרָע.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (קהלת ט) וּכְצַפְרִים הָאֲחוּזוֹת בַּפֶּח כֶּהֱם
יּוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. הֵאֵי קָרָא הָא אֲתִמַּר. אֲבָל תָּא
חֲזִי, בְּנֵי נֶשָׂא לָא יִדְעִין, וְלָא שְׁמַעִין, וְלָא מִסְתַּכְּלִי
בְּרַעוּתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן, וְכִרְוֹזָא כָּל יוֹמָא קֵאֲרִי קְמִיִּיהוּ,
וְלִית מֵאֵן דְּצִיִּית לִיה, וְלִית מֵאֵן דִּיתַעַר רוּחִיה לְפוּלְחָנָא
דְּמֵאֲרִיהּ.

בְּשַׁעֲתָא דְּרַמְשׁ לִילְיָא, וְתַרְעִין סְתִימִין, אֲתַעַר נוֹקְבָא
דִּתְהוּמָא רַבָּא, וְכִמָּה חֲבִילֵי טְרִיקִין מִשְׁתַּכְּחִי
בְּעֵלְמָא. כִּדִּין אֶפִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁינְתָא עַל כָּל
בְּנֵי עֵלְמָא, וְאֶפִּילוּ עַל כָּל דֵּי בְּהוֹן אֲתַעְרוּתָא דְּחַיִּי,
וְאִינוּן שָׂאטֵן בְּעֵלְמָא, וּמוֹדְעִין לְהוּ לְבְנֵי נֶשָׂא, מְלִין,
מִנְהוֹן כְּדִיבֹן, וּמִנְהוֹן קְשׁוּט, וּבְנֵי נֶשָׂא אֲתַקְטְרוּ
בְּשִׁינְתָא.

כִּד אֲתַעַר רוּחָא דְּצַפּוֹן, וְאֲתַפְּלִיג לִילְיָא, שְׁלֵהוּבָא
נְפָקָא וּבִטְשׁ תַּחוּת גְּדַפּוּי דְּתַרְנַגּוּלָא, וְקָרִי,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגַנְתָא דְּעַדָן לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא עִם

צְדִיקָיָא. וְכִדִּין פְּרוּזָא נְפִיק וְקָרִי, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא מִתְעָרִי
 בְּעַרְסִייהוּ, אִינוּן דִּי בְהוּן אֶתְעָרוּתָא דְחַיִּי, קִיִּימִין
 לְפּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיהוּן, וְעַסְקִי בְּאוּרִייתָא וּבְשִׁבְחָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַד דְאַתִּי צַפְרָא.

כִּד אֲתִי צַפְרָא, (ס"א פְּרוּזָא קָרִי בְקוּל) כָּל חַיִּילִין וּמִשְׂרִיין
 דְלַעֲיִלָּא מְשַׁבְּחִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכַבִּי בְקָר וְגו'. כְּדִין פְּמָה תְרַעִין
 אֶתְפַּתְחוּ לְכָל סְטָרִין. וְתַרְעָא דְאַבְרָהָם, אֶתְפַּתַּח בָּהּ
 בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְזִמְנָא לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא, הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (בראשית כא) וַיִּטַּע אִשָּׁל בְּבֵאֵר שֶׁבַע.

וּמֵאֵן דְּלֹא יִתְעַר רֻחִיָּה בְּפּוֹלְחָנָא דְמֵרִיָּה, בְּהִיךְ (דף נ"ג ע"א)
 אֲנַפִּין יְקוּם קָמִי מַלְכָּא, כִּד יִתְעָרוּן עָלֶיהָ בְּדִינָא,
 וַיִּתְפָּשׁוּן לֵיהּ בְּקוּלָּרָא, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח עָלֶיהָ זְכוּתָא
 לְאַשְׁתַּזְבָּא, כְּדִין כְּתִיב, (קהלת ט) וְכִצְפָּרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפֶּחַ
 פָּהֶם יוֹקְשִׁים בְּנֵי אָדָם. וְעַד לֹא יִנְפוּק בַּר נֶשׁ מֵהָאִי
 עֲלָמָא, בְּכַמָּה דִּינִין אֶתְדֵן נַפְשָׁא עִם גּוּפָא, עַד לֹא
 יִתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן דָּא, וְלִית מֵאֵן דִּישְׁגַּח.

בְּהֵוּא זִמְנָא דְמָטָא שְׁעָתָא לְאַתְפָּרְשָׁא, לֹא נַפְקָא
 נַפְשָׁא מִן גּוּפָא, עַד דְאַתְגְּלִי עָלֶיהָ שְׁכִינְתָּא,
 וְנַפְשָׁא, מְגוּ חֲדוּתָא וְחֲבִיבוּתָא דְשְׁכִינְתָּא, נַפְקָא מְגוּפָא
 לְקַבְּלָהָא. אִי זַכָּאָה הוּא, מִתְקַשֵּׁר בָּהּ וְאַתְדַּבֵּק בָּהּ. וְאִי

לָאוּ, שְׁכִינְתָא אֲזֵלָא, וְהִיא אֲשֶׁת־אֲרַת, וְאֲזֵלַת וּמִתְאַבְּלָא
עַל פְּרִישׁוֹתָא דְגּוֹפָא. מִתְלָא אֲמַרִי. שׁוֹנְרָא מֵאִשָּׁא לָא
מִתְפָּרְשָׁא, חֲדָדִי לְסַפִּינָא, אֲזֵלָא אֲבִתְרִיהָ.

לְבַתֵּר אֲתִדְנּוּ תְרוּוִייהוּ עַל יְדוּי דְדוּמָה. גּוֹפָא אֲתִדְנּוּ
בְקִבְרָא עַד דְתֵב לְעַפְרָא, וְנִפְשָׁא בְּאִשָּׁא דְגִיְהֵנָם
בְּכֻמָּה דִינִין, עַד הֵהוּא זְמַנָּא דְאֲתַגְזֹר עָלָה לְקִבְלָא
עוֹנֶשָׁא. בְּתֵר דְקִבִּילַת עוֹנֶשָׁא, וּמִטִּי זְמַנָּא לְאֲתִדְכָּאָה,
כְּדִין אֲסִתְלָקָא מִגִּיְהֵנָם, וְאֲתִלְבַּנַּת מִחוּבָהָא כְּפִרְזֵלָא
דְאֲתִלְבֵּן בְּנוֹרָא, וְסִלְקִין עִמָּה, עַד דְעָאֲלַת לְגִנְתָּא דְעֵדֹן
דְלִתְתָּא, וְאֲסִתְחִי תַמָּן בְּאִינוּן מִיָּא, וְאֲסִתְחִי בְּבוֹסְמִין
דְתַמָּן. כְּמָה דְאֲתִ אֲמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים) מְקַטְרַת מֵר וּלְבַנָּה.
וְקִימָא תַמָּן עַד זְמַנָּא דְאֲתַגְזֹר עָלֶיהָ לְאֲתִרְחַקָּא מֵאֲתֵר
דִּיתְבִּין בֵּיהּ צִדִיקָיָא.

וְכַד מָטָא זְמַנָּא לְסִלְקָא, כְּדִין סִלְקִין עִמָּה, דְרָגָא בְּתֵר
דְרָגָא, עַד דְאֲתִקְרִיבַת כְּקוֹרְבָנָא עַל מִדְבַּחָא. הֵדָּא
הוּא דְכְּתִיב, וְזֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוּרָע בְּיוֹם טְהָרָתוֹ
וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן, כִּהְנָא עֲלָאָה דְלַעִילָא, הֵאִי נִפְשָׁא דְלָא
אֲסִתְאַבַּת כָּל כַּף, בְּהֵאִי עֲלָמָא, הֵאִי אֵית לָהּ תְּקִנְתָּא,
כְּגוֹוֹנָא דָּא. וְאִי לָאוּ, (קִהֲלַת א) מְעוֹת לָא יְכוּל לְתַקּוֹן וְגוֹ'.
(וִיקְרָא י"ד) וְזֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוּרָע. רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (קִהֲלַת
א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְגוֹ'. הֵאִי קָרָא אֲתִמֵּר,

וְאוֹקִימָנָא לִיהּ בְּנִשְׁמַתָּא דְּבַר נֶשׁ, בְּשַׁעְתָּא דִּהִיא קִימָא
 עֲמִיהּ דְּבַר נֶשׁ בְּהֵאֵי עֲלָמָא, כְּדִין, וְזֶרַח הַשְּׁמֶשׁ. וּבֵא
 הַשְּׁמֶשׁ, בְּזִמְנָא דְּנִפְיֵק בַּר נֶשׁ מֵהֵאֵי עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּכַּח
 בְּתִשְׁבָּה, כְּדִין אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרַח הוּא שָׁם, אִי זִפְאָה
 אִיהוּ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ויקרא כב) וּבֵא הַשְּׁמֶשׁ וְטָהַר, וְאַחַר
 לֵאכֹל מִן הַקִּדְשִׁים.

תָּא חֲזִי, כָּל חוּבֵי עֲלָמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַפֵּר
 עֲלֵייהוּ, בְּתִשְׁבָּה, בַּר מֵהֵהוּא לִישְׁנָא בִישָׂא,
 דְּאִפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל חֲבֵרִיהּ. וְהֵא אֹקְמוּהָ, דְּכַתִּיב, זֹאת
 תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרֶעַ, זֹאת הִיא תּוֹרָתוֹ שֶׁל מוֹצִיא שֵׁם
 רַע. רַבִּי חִיָּא אָמַר, כָּל מֵאן דְּאִפִּיק לִישְׁנָא בִישָׂא,
 אֲסַתְּאֲבֵן לִיהּ כָּל שְׁיִיפוּי, וְיִתְחַזִּי לְסַגְרָא, בְּגִין דִּהִיא
 מְלָה בִישָׂא סִלְקָא וְאַתְעַר רוּחָא מְסֻאָבָא עֲלוּי וְאַסְתְּאֲב,
 אֲתִי לְאַסְתְּאֲבָא מְסֻאָבִין לִיהּ, בְּמְלָה דְּלִתְתָּא אֲתְעַר מְלָה
 אַחֲרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה א) אֵיכָה הִיְתָה לְזוֹנָה קְרִיָּה נְאֻמָּה וְגו' .
 מֵאן דִּהוֹת מְהִימָנָא לְבַעֲלָהּ, אֲהַדְרַת לְזוֹנָה. מְלֵאֲתִי
 מִשְׁפָּט, מִשְׁפָּט, וְדֵאֵי דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, צְדָקָה, דָּא
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דְּאַתְעַרַת מְלָה אַחֲרָא, אֲסַתְּלֵק מִנָּה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשִׁרְיָא בְּהּ רוּחָא דְּקִטּוּלִי. הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב וְעַתָּה מְרַצְחִים. וּמָה יְרוּשְׁלָם קֶרְתָּא קְדִישָׁא כְּךָ,

שָׂאָר בְּנֵי נֶשֶׁא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב,
זֹאת תְּהִיָּה תּוֹרַת הַמִּצְוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זֹאת תְּהִיָּה וְדַאי לְקַבְּלֶיהָ לְאַתְּפָרְעָא
מִנִּיהָ, דִּהֵהוּא מוֹצִיא שֵׁם רַע, בְּיוֹם טְהָרְתוֹ וְהוּבָא
אֶל הַכֹּהֵן, מֵאֵי קָא מִשְׁמַע לָן. מִשְׁמַע, מֵאֵן דַּאִית לִיה
לִישְׁנָא בִישָׂא צְלוּתִיהָ לָא עָאלַת קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דִּהָא אֲתַעַר עָלֶיהָ רוּחָא מְסֻבָּא. כִּיּוֹן דַּאֲהַדְר בְּתִשׁוּבָה
וְקַבִּיל עָלֶיהָ תִּשׁוּבָה, מַה כְּתִיב, בְּיוֹם טְהָרְתוֹ וְהוּבָא אֶל
הַכֹּהֵן וְגו' וְרָאָה הַכֹּהֵן וְגו'.

וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמַטְהַר שְׁתֵּי צַפְרִים חֲיֹת. רַבִּי
יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ שְׂכִיחֵי קַמִּיהָ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. יוֹמָא
חַד אָמַר לִיהָ, עֵץ אֲרוֹז הָא יְדִיעַ, כַּמָּה דַּאת אָמַר, (מלכים
א ה) מִן הָאֲרוֹז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן, דִּהָא הֵהוּא עֵץ אֲרוֹז, לָא
אֲשַׁתְּרִשֵׁן נְטִיעוּי אֶלָּא בְּלִבְנוֹן, וְהָא אֲתַמַּר. אֲזוּב לָמָּה,
וּמֵאֵי הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, וְלָקַח לְמַטְהַר שְׁתֵּי צַפְרִים חֲיֹת טְהוֹרוֹת
וְעֵץ אֲרוֹז וּשְׁנֵי תוֹלַעַת (דף נ"ג ע"ב) וְאֲזוּב. תָּא חֲזִי, בַּר
נָשׁ דְּמִשְׁתַּדֵּל בְּפוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְאֲשַׁתְּדֵּל בְּאוּרִיָּתָא,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאֲרֵי עֲלוּי וּשְׂכִינְתָּא אֲשַׁתְּתַּפָּא
בְּהַדְיָה. כִּיּוֹן דְּבַר נָשׁ אֲתִי לְאֲסַתְּאָבָא, שְׂכִינְתָּא אֲסַתְּלַקַת
מִנִּיהָ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְחִיק מִנִּיהָ, וְכָל סְטָרָא

דְּקָדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה מְרַחֲקִין מִנִּיָּה, וְשָׂאֲרֵי עָלֶיָּה רוּחַ
מִסָּאבָּא וְכָל סִטְרָא דְּמִסָּאבָּא, אֲתֵי לְאַתְדַּכָּא מְסִייעִין
לִיה. בְּתַר דְּאַתְדַּכֵּי וְאַהֲדַר בְּתִשׁוּבָה, הֵהוּא דְּאַסְתִּלַּק
מִנִּיָּה אַהֲדַר, וְשָׂאֲרֵי עֲלוּי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צִפְרִים חֵיּוֹת טְהוֹרוֹת.
כִּיּוֹן דְּאָמַר, שְׁתֵּי צִפְרִים, לָא יִדְעָנָא דְּאִינּוֹן חֵיּוֹת,
אַלָּא, הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל חֵיּוֹת, חֵיּוֹת מִמֶּשׁ. כִּמְה דְּאַתְּ
אָמַר (יחזקאל א) וְאָרָא חֵיּוֹת, לְקַבֵּל אֲתַר דִּינְקֵי מִנִּיָּהוּ
נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, וְעַץ אֲרוֹז הָא אֲתַמַּר, וְשְׁנֵי תוֹלְעַת, סִטְר
סוּמְקָא דְּגְבוּרָה דְּאַשְׁתַּתְּףָּה בְּהַדְּיָה בְּקַדְמִיתָא. וְאִזּוּב, דָּא
ו' זְעִירָא, דִּינִיק לִיָּה לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין כְּךָ, עַץ אֲרוֹז
וְאִזּוּב, אֲזֻלָּן כַּחְדָּא, וְעַל דָּא ו' ו' כַּחְדָּא אֲשַׁתְּכַחוּ, חַד
עֲלָאָה, וְחַד זְעִירָא, וְקַרְיִין לוֹן, ו' עֲלָאָה, ו' תַּתָּאָה.
וְכֻלְהוּ אַהֲדַרוּ לְשָׂרִיא עֲלוּי בְּגִין דְּהָא אֲתַדְּכֵי, לְקַבֵּל
אַלִּין, לְתַתָּא (מנצח), עַץ אֲרוֹז וְאִזּוּב וְשְׁנֵי תוֹלְעַת אֲשַׁתְּכַחוּ
(בשמא) בְּדַכְיֹתָא דָּא, וְתַלְיִין מְאַלִּין עֲלָאִין.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הוּוּ אֲזִלֵּי בְּאַרְחָא. יִתְבוּ בְּהֵהוּא בֵּי
חֻקְלָא וְצִלוּ. בְּתַר דְּסִימּוּ צִלוֹתָא קָמוּ וְאֲזֻלוּ. פְּתַח
רַבִּי יְהוּדָה בְּמַלֵּי דְּאוּרִייתָא. וְאָמַר, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא
לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֵיהָ מְאוּשָׁר. עֵץ חַיִּים, דָּא אוּרִייתָא,
דְּאִיְהִי אִילְנָא עֲלָאָה רַבָּא וְתַקִּיָּה. תּוֹרָה, אֲמַאי אַקְרִי

תּוֹרָה. בְּגִין דְּאוּרֵי וְגַלֵּי בְּמָה דְּהוּה סְתִים דְּלֹא אֲתִידַע.
 חַיִּים, דְּכָל חַיִּים דְּלַעֲיֵלָא בְּהָ אֲתַכְּלִילוּ, וּמְנָה נְפָקִין.
 לְמַחְזִיקִים בְּהָ, לְאִינוּן דְּאַחְדִּין בְּהָ, דְּמֵאן דְּאַחִיד
 בְּאוּרֵייתָא אַחִיד בְּכֻלָּא, אַחִיד לַעֲיֵלָא וְתַתָּא. וְתוּמְכִיָּה
 מְאוּשָׁר, מֵאן תּוּמְכִיָּה. אֲלִין אִינוּן דְּמַטִּילִין מְלָאֵי, לְכִיסָן
 שְׁל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְתוּמְכִיָּה, זְכִי לְנַבִּיאֵי מְהֵימְנֵי דְּיַפְקוּן מִנִּיהָ. מְאוּשָׁר,
 אַל תִּקְרִי מְאוּשָׁר, אֲלֹא מֵרֵאשׁוּ, אִינוּן
 תְּמַכִּין לְאוּרֵייתָא, מֵרֵאשׁוּ וְעַד סוּפוּ. מֵרֵאשׁוּ, דָּא רִישָׁא
 דְּכֻלָּא דְּאַקְרִי רֵאשׁ, דְּכְתִיב, (משלי ח) מֵעוֹלָם נִסְכְּתִי
 מֵרֵאשׁ. וְרֵאשׁ דָּא חֲכָמָה, דְּאִיהִי רִישָׁא לְכָל גּוּפָא, וְגוּפָא
 אֲתַפְּשֵׁט בֵּיהָ עַד סִיּוּמָא דְּשִׁית סְטָרִין, וְתוּמְכִיָּה, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (שיר השירים ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. דְּאִינוּן
 דְּמַטִּילִין מְלָאֵי לְכִיסָן שְׁל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים אִינוּן תְּמַכִּין
 לְאוּרֵייתָא מֵרִישָׁא עַד סִיּוּמָא דְּגוּפָא, וְכָל מְהֵימְנוּתָא,
 בֵּיהָ תְּלִיא, וְאַתְמָד. וְזְכִי לְבָנִין דְּיִתְחַזּוּן לְנַבִּיאֵי מְהֵימְנֵי.
 רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו
 מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּקְרָא אֶלֶף זַעִירָא, אָמַאי.
 אֲלֹא בְּגִין לְאַחְזוּתָא מֵאן הוּא הֵהוּא דְּקָרָא, הֵהוּא דְּשָׂרִי
 בְּמַקְדְּשָׁא, וּכְדִין זְמִין לְמֹשֶׁה, כְּמֵאן דְּזְמִין אוּשְׁפִּיזָא.
 הֲכָא א' זַעִירָא, הָתָם א' רַבְתָּא, אָדָם שֵׁת אָנוּשׁ. (ס"א אָדָם)
 דָּא שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, מַה בֵּין מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, הֵי מַנִּייהוּ עֲלָאָה. אֶלָּא
 מֹשֶׁה עֲלָאָה, מֹשֶׁה שׁוֹשְׁבֵינָא דְמִלְכָּא, אַהֲרֹן
 שׁוֹשְׁבֵינָא דְמִטְרוֹנִיתָא. מְתַל לְמִלְכָּא דִּהְוָה לִיה
 מִטְרוֹנִיתָא עֲלָאָה. מַה עֲבַד. יְהִיב לָהּ שׁוֹשְׁבֵינָא לְתַקְנָא
 לָהּ וּלְאַסְתִּכְלָא בְּמַלְי דְּבֵיתָא. וְעַל דָּא, כַּד עֵייל
 שׁוֹשְׁבֵינָא דָּא לְמִלְכָּא, לָא עֵייל אֶלָּא עִם מִטְרוֹנִיתָא,
 הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן וְגו'.

מֹשֶׁה שׁוֹשְׁבֵינָא לְמִלְכָּא, בְּגִין כֶּךָ אֲזִדְמֵן כְּאוֹשְׁפִיזָא,
 וּלְבַתָּר, וַיְדַבֵּר יי' אֵלָיו. אַהֲרֹן הוּא שׁוֹשְׁבֵינָא
 לְמִטְרוֹנִיתָא, וְכָל מְלוֹי הָווּ, לְפִיִּסָּא לְמִלְכָּא
 בְּמִטְרוֹנִיתָא, וַיִּתְפָּיִס מִלְכָּא בַּהֲדָה. וְעַל דָּא בְּגִין דְּאִיהוּ,
 שׁוֹשְׁבֵינָא לָהּ שׁוּי מְדוּרִיָּה בַּהֲדָה, לְתַקְנָא בֵּיתָא וּלְעֵינָא
 תְּדִיר בְּמַלְי דְּבֵיתָא. וְעַל דָּא אֲתַתְּקֵן כְּגוּוֹנָא דְּלְעֵילָא,
 וְאַקְרִי כַּהֵן גְּדוּל. מָנָא לָן. דְּכְּתִיב, (תהלים קי) אַתָּה כַּהֵן
 לְעוֹלָם עַל דְּבַרְתִּי מִלְכִּי צְדָק.

וּבְגִין כֶּךָ כָּל מַה דְּאַצְטְרִיף מִבֵּי מִלְכָּא, נְטִיל, וְלִית מֵאן
 דִּימְחִי בִּידִיָּה. וְעַל דָּא הוּא קָאִים לְדַפְּאָה לְכָל
 אִינּוֹן דְּעָאֲלִין לְבֵי מִטְרוֹנִיתָא, בְּגִין דְּלָא (דף נ"ד ע"א) יִשְׁתַּכַּח
 מִסְּאָבָא בְּאִינּוֹן בְּנֵי הֵיכְלָא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, וְלָקַח
 לְמַטֵּהר שְׁתֵּי צַפְרִים וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ב) יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק יי'

יִלְעַג לָמוֹ. יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק, דָּא יִצְחַק דְּאֵתִי מִסְטָרָא
 דְּחַמְרָא, נְהִיר בְּקַדְמִיתָא, וְחֵיף, וּלְבַתֵּר זְעִים וְתַרְיֵף.
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם וְלֹא כְּתִיב, יוֹשֵׁב שָׁמַיִם.
 יִשְׁחַק, נְהִיר וְחֵיף. וְעַל דָּא דִּינָא נְהִיר וְחֵיף, לְהוּ
 לְרִשִׁיעֵיָא.

וּלְבַתֵּר מַה כְּתִיב, אֲזִי יִדְבֵּר אֵלֵינוּ בְּאִפּוֹ וּבְחֵרוֹנוֹ
 יְבַהֲלֵנוּ. וְכֹךְ אֲרַחֵי דְחֵיבֵיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא נְהִיר לְהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְנְהִיר לֹון אֲנַפִּין כְּחַמְרָא,
 דְּנְהִיר בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר זְעִים וְקָטִיל. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְשִׁיךְ לֹון לְחֵיבֵיָא, אִי יְהִדְרוֹן לְקַבְּלֵיהּ, יְאוּת, וְאִי
 לָא שְׂצִי לֹון מֵהֵהוּא עֲלָמָא דְּאֵתִי, וְלִית לֹון בֵּיהּ חוּלְקָא,
 וַיִּשְׁתַּצוֹן מִכְּלָא. אֲתוֹן לְאַתְדַּכְּאָה, מְסִייעִין לֹון. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְדַכֵּי לֹון וְקָרִיב לֹון לְגַבִּיהּ, וְקָאֲרִי עַלִּיָּהּ
 שְׁלוֹם. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק
 וְלְקָרוֹב וְגו'.

(ויקרא ט"ז) וְאִשָּׁה כִּי יִזוֹב זֹוֹב דְּמָה יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֵת
 נִדְתָהּ וְגו'. רַבִּי חֵיָא פִּתַּח וְאָמַר, (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם
 בָּא לִיָּי וְחֵלֶק שְׁלָלְךָ בְּקַרְבֶּךָ. הַאי קָרָא הַכִּי מְבַעֵי לִיהּ,
 הִנֵּה יוֹם יָבֹא, מֵאִי, הִנֵּה יוֹם בָּא. אֲלָא שְׁכַבְרָא בָּא, עַד
 לָא אֲבָרִי עֲלָמָא, וְהוּא יוֹם דְּבִיהּ יַעֲבִיד דִּינָא לְחֵיבֵיָא.
 וְהוּא יוֹם דְּבִיהּ יִתְפָּרַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאִינּוֹן דְּעַקוֹן

לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל. הַאִי יוֹם בָּא וְקָאִים קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְתַבַּע מַנְיָה לְמַעַבְד דִּינָא וּלְשַׁצָּאָה עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים
וּמְזִלוֹת, וְאִתְיָהִיב לֵיהּ רְשׁוּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (זכריה יד)
וְאִסְפְּתִי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם לְמַלְחָמָה וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, תְּרִין יוֹמִין אֵינּוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
חַד שְׂאֲרֵי עֲמִיָה, וְחַד אֶתִּי לְקָמִיָה, וּבְאֵלִין עָבִיד
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרַבִּין בְּכָלֵא. וְכַד הַאִי יוֹמָא, אֶתִּי
לְאַגָּחָא קְרַבָּא, אֲזִדְדוּג בְּהַהוּא יוֹמָא אַחֲרָא, וְנָטִיל זַיִינִין
עַל זַיִינִיָה, וְאַגָּח קְרַבָּא בְּכָלֵא, בְּאֵינּוֹן רָאמִין וְנִמּוּכִין.
הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ב) כִּי יוֹם לֵיִי צְבָאוֹת, עַל כָּל גֹּאֲה
וְרָם וְעַל כָּל נִשְׂא וְשִׁפֵּל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְאִשָּׁה כִּי יִזּוּב זוּב דְּמָה וְגו'. הֵיִינוּ
דְּכְּתִיב, (ישעיה לד) חָרַב לֵיִי מְלָאָה דָם. מְלָאָה דָם
וְדַאִי, דְּכְּתִיב כִּי יִזּוּב זוּב דְּמָה יָמִים רַבִּים. בְּלֵא עַת
נְדַתָּה, הֵיִינוּ דְּכְּתִיב, (דניאל ט) וַיִּשְׁקוּד יִי' עַל הָרַעָה וַיְבִיֵּאָהּ
עֲלֵינוּ. דְּתַנִּינָן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְדִּים פּוּרְעָנוּתָא
לְעַלְמָא, חֵיִיבֵיָא מְקַדְמִין פּוּרְעָנוּתָא בְּחוּבִיָהוֹן לְמִיתִי
לְעַלְמָא, אוֹ כִּי תִזּוּב עַל נְדַתָּה. הֵיִינוּ (ויקרא כו) וַיִּסְפְּתִי
לְיִסְרָה אֶתְכֶם, מַהוּ וַיִּסְפְּתִי לְיִסְרָה. אוֹסִיף דִּינָא עַל
דִּינָא, וְאַתָּן דְּמָא עַל דְּמָא, יִתִּיר עַל מַה דְּאִית בְּהַהוּא
חָרַב לֵיִי מְלָאָה דָם.

כְּתִיב, (בראשית ח) לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר
הָאָדָם. מִהוּ לֹא אוֹסִיף. אֲלֵא, לֹא אֶתֵּן עוֹד
תּוֹסֶפֶת לְהֵיוֹא חֶרֶב, אֲלֵא כְּגוֹוֵנָא דִּיכִיל עֲלָמָא לְמִסְבַּל.
וְהָא כְּתִיב וַיִּסְפְּתִי. אֲלֵא לִיִּסְרָה כְּתִיב, וְלֹא לְשִׁיִּצְאָה.
הֲדָא הוּא דְכְתִיב, אוּ כִי תִזוּב עַל גְּדִתָּהּ.

כָּל יְמֵי זוּב טוּמְאָתָהּ. מִהוּ כָּל יְמֵי זוּב טוּמְאָתָהּ. אֲלֵא
חִיִּיבֵיָא מְסַאֲבִין בְּחוּבֵיהוֹן לְגַרְמִיהוֹן, וּמְסַאֲבִין
לְאַתֵּר אַחְרָא, כְּמָה דְאֵת אֲמַר, (במדבר יט) כִּי אֶת מִקְדָּשׁ יְיָ
טָמְא. וְאֵתְעַר רוּחַ מְסַאֲבָא עֲלֵיהוּ. וְלִזְמַנָּא דְאֵתִי, זְמִין
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַפְּאָה לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל וְלֹאֲעֵבְרָא
לְהֵיוֹא רוּחָא מְסַאֲבָא מֵעֲלָמָא. דְכְתִיב, (ישעיה נב) לֹא יוֹסִיף
יבֹא בְךָ עוֹד עָרֵל וְטָמֵא. וְכְתִיב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטּוּמְאָה
אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ. מִן הָאָרֶץ וְדֵאִי. (מאן דְאֵתִי לְאֵסְתַּאֲבָא מְסַאֲבִין לִיה

(ודאי)

רְבִי חֲזַקְיָה הָוֵה יְתִיב קַמִּיה דְרַבִּי אֲלֵעֶזֶר, לִילִיא חַד קָמוּ
בְּפִלְגוֹת לִילִיא לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא. פִּתַּח רְבִי אֲלֵעֶזֶר
וְאֲמַר, (קהלת ז) בְּיוֹם טוֹבָה הִיָּה בְּטוֹב וְגו' גַּם אֶת זֶה לְעוֹמֵת
זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים וְגו'. בְּיוֹם טוֹבָה הִיָּה בְּטוֹב, בְּזִמְנָא
דְאֵסְגִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד בְּעֲלָמָא, בְּעֵי בַר נֶשׁ
לְמִיָּהָךְ בְּשׁוּקֵי וְלֹאֲתַחְזוּאָה קָמִי כְּלָא, דְהָא כַּד שְׁאֲרִי
טִיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא, בְּכָלֵא שְׁאֲרִי,

וּבְכָל־אֶעֱבִיד טִיבוֹ וְאֶסְגִּי לִיָּה בְּעֶלְמָא. וּבְגִין כֹּךְ, יִתְחַזִּי
 בַּר נָשׁ בְּאַתְגְּלִיא בְּשׁוּקִי, וְיַעֲבִיד טִיבוֹ דְלִשְׂרֵי עָלִיָּה
 טִיבוֹ אַחֲרָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב בְּיוֹם טוֹבָה הִיָּה בְּטוֹב. הִיָּה
 בְּטוֹב וְדָאִי.

וּבְיוֹם רָעָה רְאָה. לָא כְּתִיב וּבְיוֹם רָעָה הִיָּה בְּרַע, אֶלְא,
 בְּיוֹם רָעָה רְאָה. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא תְּלִיא
 בְּעֶלְמָא, לָא לְבַעֵי לִיָּה לְאִינִישׁ לְאַתְחַזָּא בְּשׁוּקָא (דף נ"ד)
 וְלְמִיָּהּ יְחִידָאָה בְּעֶלְמָא. דְּהָא כַּד דִּינָא שְׂרִיא
 בְּעֶלְמָא, עַל כֹּלָא שְׂאֲרִי. וּמֵאן דְּפָגַע בֵּיהּ, וְאַעֲרַע
 קַמִּיָּה, יִתְדֵן בְּהֵוּא דִּינָא. וּכְדִין כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה
 בְּלֹא מִשְׁפָּט. דְּהָא מִשְׁפָּט אֶסְתַּלַּק מִצְדָּק, וְלֹא שְׂרִיין דָּא
 בְּדָא עַל עֶלְמָא. וְעַל דָּא רְאָה. רְאָה וְהוּי נָטִיר, אֲשַׁגַּח
 וְעִיין לְכָל סֵטֶר. וְהוּי יָדַע, דְּבְכָלְהוּ שְׂרִיא דִּינָא, וְלֹא
 תְּפּוּק לְבַר, וְלֹא תִתְחַזִּי בְּשׁוּקָא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׂרֵי עֲלָךְ.
 מֵאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּגַם אֵת זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.
 כַּמָּה דְכַד שְׂאֲרִי טִיבוֹ בְּעֶלְמָא שְׂאֲרִי עַל כֹּלָא, כֹּךְ, כַּד
 שְׂרִיא דִּינָא בְּעֶלְמָא שְׂאֲרִי עַל כֹּלָא, וּמֵאן דְּאַעֲרַע בֵּיהּ
 אֶתְפֹּס.

תָּא חֲזִי, כַּד דִּינָא שְׂרִיא בְּעֶלְמָא, כַּמָּה סִיפִין תְּלִיין,
 דִּנְפִקִי מֵהֵוּא חֲרַב עֲלָאָה, וְזִקְפִין רִישָׁא וְחַמֵּן דְּהָא
 הֵוּא חֲרַב עֲלָאָה סוּמְקָא, מְלִיִּיא דְמָא בְּכָל סֵטֶרִין, כַּדִּין

גִּזְרִין נִימוּסִין. וְכִמָּה סִיפֵיא אַתְּעֵרוּ, (ס"א פְּדִין פְּסִירִין סִיפִין, וְכִמָּה נִימוּסִין אַתְּעֵרוּ) כִּמָּה דַּאתְּ אִמֵּר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) אִישׁ חֲרָבוּ עַל יָרְכוּ. וְכַתִּיב, (יְהוֹשֻׁעַ ה) וְחֲרָבוּ שְׁלוּפָה בִּידוֹ. וְכִלְהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי לְמַעַבְדֵי דִינָא. וּמֵאן דִּיעֲרַע בְּהוּ אַתְּזַק. כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית יט) הִנֵּה נָא מִצָּא עַבְדְּךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתְּגַדֵּל חֶסֶדְךָ וְגו'. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּבְכָל אַתְרֵי דִינָא שְׂרִיא בְּכָלֵא שְׂרִיא, בֵּין בְּמַתָּא בֵּין בְּמַדְבְּרָא וּבְסַחְרָנָא דְּמַתָּא.

תּוּ פִּתַח וְאִמֵּר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לְבַבְךָ וְגו'. שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִמְרָה דָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, מֵאן הוּא חוֹתֶם. דָּא חוֹתֶם דְּגוֹשְׁפִּנְקָא דְּקָשׁוּט. כַּחוֹתֶם עַל לְבַבְךָ, דָּא חוֹתֶם שֶׁל תְּפִלִּין, דְּאֵנַח בַּר נֶשׁ עַל לְבִיָּה. כַּחוֹתֶם עַל זְרוּעְךָ, דָּא יַד כְּהֵה, דְּמִנַּח בְּהֵהוּא זְרוּעַ, וּמִנּוּ יִצְחָק. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָאֵמֵר שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, חוֹתֶם מִבְּעֵי לֵיָּה, מֵאֵי כַחוֹתֶם. כְּאֵינוֹן תְּפִלִּין דְּרִישָׁא, דְּאֵתֵי שְׁבַחָא לְכָל גּוֹפָא. וְעַל דָּא תְּפִלִּין בְּזְרוּעַ, עַל הַלֵּב, וּבְדָא אֲשַׁתְּכַח בַּר נֶשׁ שְׁלִים כְּגוֹנָא דְּלַעִילָא.

כִּי עֲנֵה כְמוֹת אֲהָבָה. מֵאֵי כִּי עֲנֵה כְמוֹת. אֵלֵא לָא אֲשַׁתְּכַח קְשׁוּיָא בְּעֵלְמָא, כִּמָּה דְּפִרִישׁוּ דְּנִפְשָׁא מִגּוֹפָא, כִּד בְּעֵיִן לְאַתְפְּרָשָׁא. (וְעַל דָּא) כִּי אֲהַבַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֵא אַתְפְּרָשׁוּן לְעֵלְמִין.

וּבְגִין כִּן תִּפְלֶה שֶׁל יָד, אֶת־קִשְׂרָא בְזוּרֹעַ, לְקַיֵּמָא
דְּכַתְיב, (שיר השירים ב) שְׁמָאלוּ תַחַת לְרֹאשִׁי.

קִשְׂרָא כְּשֹׂאֵל קִנְיָא. בְּכָל דְּרַגִּין דְּגִיחָנָם, לָא אֵית קִשְׂרָא
כְּשֹׂאֵל, דְּנַחֲת לְתַתָּא מִנֵּיהּ, בַּר הַהוּא דְּרַגָּא
דְּאֶקְרִי אַבְדּוֹן, וְדָא וְדָא אֲשַׁתְּפוּ כַּחְדָּא. וְדָא קִשְׂרָא לְהוּ
לְחַיִּיבִיא מִכְּלָא. כִּן, קִשְׂרָא כְּשֹׂאֵל קִנְיָא, דְּלִית קִנְיָא
אֶלָּא בְּרַחֲמֵימָא, וּמְגוֹ רַחֲמֵימָא אֶתִּי קִנְיָא, וּמֵאן דְּקִנֵּי
לְהוּא דְּרַחֲמֵי (ויחי קע"ה ע"א) יִתִּיר, קִשְׂרָא לִיהַּ לְאַתְּפִרְשָׂא
מִנֵּיהּ מֵהַהוּא דְּרַגָּא דְּאֶקְרִי שֹׂאֵל, דְּאִיהוּ קִשְׂרָא מִכְּלָא
דְּרַגִּין דְּגִיחָנָם.

רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אִשׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ. וּמֵאן אִיהוּ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ,
דָּא אֲשָׂא דְּנִפְיָק מְגוֹ שׁוּפֵר, כְּלִיל מְרוּחָא וּמִיָּא.
וּמְגוֹ הַהוּא שְׁלֵהֶבֶת פֶּד מִתְּלֵהֶטָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, אוֹקִיד
עֲלֵמָא בְּשְׁלֵהֶבֶתָא בְּקִנְיָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וּבְשַׁעֲתָא דְּהִיא מְקִנְיָא לִיהַּ, וּוי דְּאֶעְרַע בְּשְׁלֵהֶבֶתָא,
דְּאִיהוּ יִתְוֹקֵד בְּהוּ.

תּוּ פִתַּח וְאָמַר. (שיר השירים ח) מֵיִם רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת
וְגו'. מֵיִם רַבִּים דָּא דְּרוּעָא יְמִינָא, דְּבַעֵי לְקִשְׂרָא בֵּיהּ
קִשְׂרָא דְּתִפְלֶה עַל דְּרוּעָא שְׁמָאלָא, לְקַיֵּמָא וּיְמִינוּ
תַּחְבְּקֵנִי. דְּבַר אַחַר, מֵיִם רַבִּים, דָּא הוּא נְהַר עֲלָאָה,
דְּמִנֵּיהּ נְפַקִּין נְהַרִּין לְכָל עֵבֶר, וְכֻלְהוּ נְגַדִּין וְאַתְּמִשְׁכֵּן

מִנִּיהַ. כִּמָּה דָּאֵת אָמַר, (תהלים צג) מִקּוֹלוֹת מַיִם רַבִּים.
מֵאֵינוֹן קוֹלוֹת דְּמַיִם רַבִּים, דְּנִפְקָן וְאֵת־מִשְׁכָּן מִנִּיהַ.
וְנִהְרֹת, כִּמָּה דָּאֵת אָמַר, נִשְׂאוּ נִהְרוֹת וְגו'.

תוספתא

בוז יבוזו לו. מאי בוז. יומא
תניינא ויומא שתינתא
ויומא שביעאה דסוכות,
דבהון הוו מנסכי מים ויין.
דז' יומין דסוכות, בהון הוו
מקריבין ישראל, ע' פרים,
לכפרא על שבעין ממנו,
בגין דלא ישתאר עלמא
חרוב מנייהו, הדא הוא
דכתיב, (במדבר כט) ובהמשה
עשר יום וגו' והקרבתם
עולה אישה וגו'. (ע"כ תוספתא)

אם יתן איש את כל הון
ביתו באהבה, דרחים
כנסת ישראל לקודשא
ברוך הוא, יבוזו לו. (שיר
השירים ח) בוז יבוזו לו, יבוז
מבעי ליה, מאי יבוזו לו.
אלא, אם יתן איש, דא
קודשא בריך הוא. את כל
הון ביתו, כמה דאת אמר
(משלי כד) כל הון יקר ונעים.

באהבה, דכנסת ישראל
לגביה, ולא לאתקשרא בהדה, בוז יבוזו לו, כל אינון

אוכלוסין וכל אינון משריין דלעילא, לההוא הון
(דף נ"ה ע"א) יקר, דהא לית רעותא לכלהו אלא בשעתא דכנסת
ישראל מתקשרא ביה בקודשא בריך הוא, ומתעטרא
בהדיה, כדין כל אינון אוכלוסין, וכל אינון משריין,
וכלהו עלמין כלהו בחדו, בנהירו, בברכאן, (על דא אמר)
כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.

מֵאֵן דְּאִנַּח תְּפִלִּין, כַּד מְנַח תְּפִלָּה שְׁל יַד, בְּעֵי לְאוֹשְׁטָא
 דְּרוּעָא שְׁמַאלָא, לְקַבְּלָא לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
 וְלְקַשְׂרָא קֶשֶׁרָא עִם יְמִינָא, בְּגִין לְחַבְּקָא לָהּ, לְקִיּוּמָא
 דְּכִתְיִב, שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי וְיְמִינוֹ תַּחְבֵּקְנִי. לְאַתְחַזְּזָא
 בַּר נָשׁ כְּגוּוּנָא דְלַעִילָא, וְלְאַתְעַטְרָא בְּכִלָּא, וְכִדִּין בַּר
 נָשׁ שְׁלִים בְּכִלָּא, בְּקִדּוּשָׁה עֲלָאָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 קִאֲרֵי עָלֶיהָ, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יז) שְׁמַעָה יי' צְדָק וְגו'. כְּמָה
 חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבִכָּל
 זְמָנָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲתַת לְקָמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִדְמֵן לְקַבְּלָהּ. הֵדָּא הוּא דְּכִתְיִב
 שְׁמַעָה יי' צְדָק הַקְּשִׁיבָה רַנְתִּי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי. אָמַר דְּוֹד,
 אֲנָא אֶתְקַטְרְנָא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּהִיא אֶשְׁתַּכַּחַת
 לְקַמְךָ, אֲנָא נְמִי הָכִי אֶשְׁתַּכַּחְנָא. וּבְגִין כֶּךָ שְׁמַעָה יי'
 צְדָק, בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר, הַקְּשִׁיבָה רַנְתִּי הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי.
 בְּלֹא שְׁפִתֵי מְרָמָה. מֵאִי בְּלֹא שְׁפִתֵי מְרָמָה. אֶלָּא הָכִי
 תְּנִינָן. כָּל מְלָה וּמְלָה דְּצִלוּתָא, דְּאֶפִּיק בַּר נָשׁ
 מְפוּמִּיָּה, סִלְקָא לְעִילָא וּבִבְקָעָא רְקִיעִין, וְעָאֲלַת לְאַתֵּר
 דְּעָאֲלַת, תַּמָּן אֶתְבַּחֲנַת הֵהִיא מְלָה, אִי הִיא מְלָה דְּכִשְׂרָא
 אִי לָא, אִי אִיהִי מְלָה דְּכִשְׂרָא עָאֲלִין לָהּ קָמִי מְלָכָא
 קְדִישָׁא לְמַעַבְד רַעוּתָהּ. וְאִי לָאו, סָאֲטִין לָהּ לְבַר,
 וְאַתְעַר בַּהֵהִיא מְלָה רוּחָא אַחֲרָא.

וְתָא חֲזִי, כְּתִיב בֵּיהּ בְּיוֹסֵף, (תהלים קה) עָנּוּ בַּכֶּבֶל רַגְלוֹ
 וְגו'. עַד אֵימַתִּי, עָנּוּ בַּכֶּבֶל רַגְלוֹ. עַד עֵת בָּא דְבֵרוּ
 אֲמַרְת יי' צִרְפַּתְהוּ. עַד עֵת בָּא דְבֵרוּ דִמְאֵן. אֵלָא עַד עֵת
 בָּא דְבֵרוּ (דְיוֹסֵף, וְאַתְבַּחֲזִין) הֵהִיא מְלָה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב,
 אֲמַרְת יי' צִרְפַּתְהוּ. כְּדִין, שְׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירְהוּ מוֹשֵׁל עַמִּים
 וַיִּפְתַּחְהוּ. אֲדֵהֲכִי הוּא אַתָּא צִפְרָא.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (שמואל א כה) וְהִיְתָה נַפֶּשׁ אֲדוֹנָי
 צְרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים. נַפֶּשׁ אֲדוֹנָי, סִתָּם. כַּמָּה דַּאֲתָ
 אֲמַר, (תהלים כד) אֲשֶׁר לֹא נִשָּׂא לִשְׂוֵא נַפְשִׁי, הָא עֵידְנָא
 בְּצִפְרָא לְאַתְקִשְׂרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹאֲתַחְבְּרָא בְּבַעְלָהּ,
 זַכַּאֲיִן אֵינּוֹן צְדִיקִיא דְמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא בְּלִילִיא,
 וְאַתָּאן לְאַתְקִשְׂרָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. עָלְיֵיהּ כְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל
 יוֹלְדֶתְךָ.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כְּתִיב, (ויקרא טו) וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 מִטּוֹמְאֹתֶם וְגו' בְּטִמְאָם אֶת מִשְׁכַּנִּי אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם.
 וְהִזְרַתֶּם, כְּהֵאֵי זֶר, דְּאִיהוּ זֶר מְכֻלְהוּ, וְלֹא אֲתַחְבֵּר בְּמָה
 דְּלִיתֵיהּ דִּילֵיהּ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּמִסְתַּאבִּין בְּנֵי נִשָּׂא לְתַתָּא, מִסְּאָבִין
 לוֹן בְּכָלָא, וְהָא אֲתַמַּר. אַבְל, בְּשַׁעְתָּא דְּרוּחַ
 מִסְּאָבָא אֲתַעַר (ס"א לְתַתָּא, אֲתַעַר רוּחַ וכו') חֲשַׁבְתוּן זֶר, אֵלָא רוּחַ

מִסָּאבָּא דְלִתְתָא, אֶתְעַר רוּחַ מִסָּאבָּא אַחְרָא, וְאֶתִּיהִיב
 לִיה רְשׁוּתָא לְנַחְתָּא לְעֵלְמָא. מְאִי רְשׁוּתָא, רְשׁוּתָא
 דְקְדוּשָׁה דְהוּה נַחִית וּמְחִי בֵּיה, לָא אֲשַׁתְּכַח, וְאִסְתְּלֵק,
 וּכְדִין אֶתְגַּלְיָא דִּינָא, לְקַבְּלִיהוּן דְחֵיבִין, וְאוּסִיף דִּינָא
 עַל דִּינֵיה, וּכְדִין, תְּרִין רוּחִין מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֵלְמָא, חַד,
 רוּחָא דְדִינָא, וְחַד, רוּחָא דְמִסָּאבָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶצְטְרִיכְנָא הָכָא לְמִימַר מְלָה
 דְאוּלִּיפְנָא מֵאבָּא. תָּא חֲזִי, הָכָא יִלְפִינן מִנְּגַע
 דְבֵיתָא. דְכַד רוּחָא מִסָּאבָּא שְׂרִיא בְּבֵיתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא בְּעִי לְדַכְּאָה לִיה, שְׂדַר נְגַע צְרַעַת בְּבֵיתָא, לְקַטְרָגָא
 דָּא בְּדָא, וְהָהוּא נְגַע לָא אַעֲדִי מִבֵּיתָא, וְאִף עַל גַּב
 דְרוּחַ מִסָּאבָּא אִסְתְּלֵק מֵהָהוּא בֵּיתָא, עַד דִּינִתְצוּן בֵּיתָא,
 אַבְנִין וְאֶעִין וְכֻלָּא, כְּדִין אֶתְדַכֵּי אֶתְרָא.

כְּהֵאִי גְוּוּנָא, מֵאֵן דְאִסְתְּאב וְאֶתְעַר רוּחָא מִסָּאבָּא
 וְשְׂאֲרֵי עֲלוּי, כַּד בְּעִי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְדַכְּאָה
 עֵלְמָא, אֶתְעַר רוּחַ דִּינָא תְּקִיפָא, וְאֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא
 וְשְׂרִיא עַל הָהוּא רוּחָא מִסָּאבָּא, וּמְקַטְרָגִי דָּא בְּדָא, עַד
 דִּיתְעַבְר מֵעֵלְמָא, וְהָהוּא רוּחָא דִּינָא תְּקִיפָא, לָא
 אִסְתְּלֵק מֵאֶתְרֵיהָ עַד דִּינִתְצֵן אֶתְר, שְׂיִיפִין וְגַרְמִין וְכֻלָּא,
 כְּדִין אֶתְדַכֵּי עֵלְמָא וְאֶתְעַבְרוּ מִנֵּיה רוּחִין מִסָּאבִין,
 וְעֵלְמָא אֲשַׁתְּכַח בְּדַכּוּ.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, אַתָּא לְאַסְתָּאבָא מְסֻאֲבִין לִיהַ וְדָאִי. וְוִי
 לִיהַ לְבַר נֶשׁ כַּד שְׂאֲרִי עָלֶיהָ רוּחַ מְסֻאֲבָא,
 וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהַ בְּעַלְמָא, יְהוּדָאִי לִינְדַע, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּעֵי לְבַעְרָא לִיהַ מִן עַלְמָא. זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא
 דְּכַלְהוּ קְדִישִׁין, וְאַשְׁתַּכַּחוּ בְּקְדוּשָׁה קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא,
 וְשְׂרִיא עָלֵיהוּ רוּחַ קְדִישָׁא, בְּהַאי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דְּאַתִּי.
 כִּיּוֹן דְּאַתָּא צְפָרָא קָמוּ אֲזֵלוּ.

עַד דִּהוּוּ אֲזֵלִי, פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב
 הַלֵּךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מְלֹאכֵי אֱלֹהִים. וַיַּעֲקֹב הַלֵּךְ
 לְדַרְכּוֹ, דִּהוּוּ אֲזֵיל לְקַבַּל אַבּוּהֵי.

תוספתא

(נ"ח מ"ה) רַבִּי אֶלְעָזָר, וְרַבִּי
 יוֹסִי חֲמוּנִי, הוּוּ אֲזֵלִי
 מֵאוּשָׁא לְלוּד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֶפְשָׁר שְׁמַעַת
 מֵאַבּוּךָ מֵאֵי דְכַתִּיב, וַיַּעֲקֹב
 הַלֵּךְ לְדַרְכּוֹ וְגו'. אָמַר לִיהַ
 לָא יַדְעָנָא. עַד דִּהוּוּ אֲזֵלִי
 מִטּוֹ לְמַעְרְתָא דְלוּד. שְׁמַעוּ
 הַהוּא קָלָא דְאָמַר, תְּרִי
 עוֹזְלִין דְּאַיְלִתָּא עֲבָדוּ קָמֵאִי
 רַעוּתָא דְנִיחָא לִי. וְאֵינּוֹן הוּוּ
 מִשְׂרִייתָא קְדִישָׁא דְעָרַע

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא, דִּיעֲקֹב
 אֶשְׁתַּכַּח לְגַבִּיהַ דְּלָבָן
 לָא מְלִיל עֵמִיהַ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, (וְלֹא אֶשְׁתַּכַּח לְגַבִּיהַ)
 וְאִי תִימָא, וְהָא פְּתִיב,
 (בראשית לא) וַיֹּאמֶר יי' אֶל
 יַעֲקֹב שׁוּב אֶל אֶרֶץ אַבּוֹתֶיךָ
 וְלִמּוֹלַדְתֶּךָ וְגו'. הַאי בְּסוּפָא
 הוּוּ, בְּזְמַנָּא דְבַעָא
 לְאַתְפְּרָשָׁא מְלָבָן וְכַד
 אַתְפְּרַשׁ מִנִּיהַ, אָתוּ לְקַבַּלִּיהַ

יַעֲקֹב קָמִיָּה. אֶת־רִגְיֵשׁ רַבִּי
אֶלְעָזָר, וְאֶסְתֵּר בְּנַפְשׁוֹי,
וְאָמַר, מָרִיָּה דְעֶלְמָא בְּדָ
אוֹרְחוֹי, טַב לָן דְּלֹא נִשְׁמַע,
שְׁמַעְנָא וְלֹא יִדְעָנָא.

אֶת־רַחִישׁ לִיָּה נִיסָא, וְשָׁמַע
הֵהוּא קָלָא דְאָמַר, אֲבָרְהָם
וְיִצְחָק הָווּ, נָפַל עַל אֲנַפּוֹי
וְחָמָא דִּיּוֹקְנָא דְאָבוּי, אָמַר
לִיָּה, אָבִיא, שְׂאִילָנָא
וְאֶת־יְבוֹנָא, דְאֲבָרְהָם וְיִצְחָק
הָווּ, דְעָרְעוּ לִיעֲקֹב בְּד
אֶשְׁתִּיב מְלָבָן. אָמַר לִיָּה
בְּרִי, פּוֹק (ס"א פסקוף) פִּתְקוּד,
וְסַב סְבַתְדָּ, פּוּם מְמַלֵּל
רַבְרָבָן הוּהוּ. וְלֹא דָא הִיא
בְּלַחֲדוּי, אֶלָּא לְבַל עֲדִיקָא
נִשְׁמַתְהוּן דְעֲדִיקָא מְעָרְעִין
קְדָמוּהִי לְשִׁזְבוּתִיָּה, וְאִינוּן
מְלֹאכִיא קְדִישִׁי עֲלֵאִי.

וְתָא חֲזִי, יִצְחָק קָמִים הָוָה
בְּהֵיא שְׁעָתָא, אֲבַל
נִשְׁמַתִּיָּה קְדִישָׁא אֶתְנַסִּיבַת
בְּכוּרְסָא יְקָרָא דְמֵאֲרִיָּה,
בְּד אֶתְעַקְד עַל גְּפִי מְדַבְּחָא.

אִינוּן מְלֹאכִי וְאוֹזְפוּהוּ
בְּאוֹרְחָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ.
וַיִּפְגַּע בְּמֹלָכֵי אֱלֹהִים
מִבְּעֵי לִיָּה, מֵאִי בּוֹ. אֶלָּא
אִינוּהוּ אָתוּ לְאֶתְכַלְלָא בֵּיה
(וְאוֹזְפוּהוּ בְּאוֹרְחָא) מֵאִי

לְאֶתְכַלְלָא בֵּיה. אֶלָּא אִינוּן
מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה קְאֶתְיִין,
דְכְתִיב מְלֹאכִי אֱלֹהִים,
וְחָמָא מְסֻטְרָא אַחֲרָא מְלֹאכִי
דְרַחֲמִי, וְאֶתְכַלְלוּ בֵּיה רַחֲמִי
וְדִינָא.

תָּא חֲזִי, בְּקְדָמִיתָא, מַחְנָה
אֱלֹהִים, זֶה חַד. לְבַתֵּר
וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
מַחְנֵים, תִּירִי. חַד מְסֻטְרָא
דְדִינָא וְחַד מְסֻטְרָא דְרַחֲמִי,
מְלֹאכִין מֵהֵאִי גִיסָא,
וּמְלֹאכִין מֵהֵאִי גִיסָא, וְעַל
דָּא כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. בּוֹ,

דַּיִיקָא. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר
 רָאָם, רָאָה אוֹתָם מִבְּעֵי
 לַיהוָה, מֵאֵי רָאָם. אֲלֵא חֲמָא
 לֹון כְּלִילָן כַּחֲדָא, מִתְדַבְּקֹון
 דָּא בְדָא, מִתְחַבְּרֹון דָּא בְדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב רָאָם, וְכֻלְהוּ
 אֲתוּ לְאוֹזְפָא לַיהוָה וּלְשִׁינְבָא לַיהוָה מִיַּד דַּעֲשׂוּ.
 כְּתִיב בֵּיהּ בַּעֲשׂוּ, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. וַיֵּצֵא
 הָרֵאשׁוֹן, אֵי תִימָא, דַּיַּעֲקֹב טָפָה קְדָמָא הָוָה,
 לָאו הָכִי, דִּהָא כְּתִיב, וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן, וְלֹא כְּתִיב, וַיֵּצֵא
 רֵאשׁוֹן. וּבְגִין דַּיַּצְחָק אֲתֵי מִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא, נִפְק
 עֲשׂוּ אֲדָמוֹנִי, סוּמְקָא. דָּאֵי יַעֲקֹב הָוָה בּוֹכְרָא, הֵהִיא טָפָה
 קְדָמָא נִפְקָא הָכִי סוּמְקָא. אֲבַל טָפָה תְּנִינָא הָוָה, וּבְגִין
 כִּד לָא נִפְקָא הָכִי, דִּהָא מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי הָוָה הֵהִיא טָפָה,
 מֵהָאֵי גִיסָא וּמֵהָאֵי גִיסָא.

וְטָפָה דַּעֲשׂוּ לָא הָוָה כְּטָפָה דַּיַּעֲקֹב, דָּדָא שְׁלִים וְדָא לָא
 שְׁלִים. וּבִהֵהִיא שַׁעְתָּא, יַצְחָק הָוָה (דף נ"ו ע"א) מְכוּוֹן
 בְּסִיוְמָא דְדִינָא קְשִׁיא, דַּאֲפִיק בְּסִטְרוּי, בְּגַלְיַפּוּי טְהִירִין
 בְּשִׁיפּוּי, וּבְגִין כִּד עֲשׂוּ, זוּהָמָא דַּאֲתַהֲתִיךְ מִדְּהָבָא.
 וְעַל דָּא תְּנִינָן, דְּבְעֵי בַר נֶשׁ לְכוּוְנָא בִּהֵהִיא שַׁעְתָּא,
 בְּרַעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה, בְּגִין דַּיַּפּוּק בְּנִין קְדִישִׁין
 לְעֵלְמָא. וְאֵי תִימָא, יַצְחָק לָא אֲתַכּוּוֹן. לָאו הָכִי, אֲלֵא

אֶת־כּוֹוֹן בְּקִדּוּשָׁה, וְאֶת־כּוֹוֹן בְּסִיּוּמָא דִּיהוּא אֶתֶר,
וְאֶשְׁתַּכַּח כִּד נִפְק הֵהיא טָפָה קִדְמָאָה, בְּהֵהוּא אֶתֶר
מִמֶּשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כֵּלּוּ כְּאֶדְרַת שִׁעָר.

תָּא חֲזִי, דְּוִד בְּשִׁפְירוֹ דְּסוּמְקָא נִפְק, וְאֶתְאַחַד בְּקִדּוּשָׁה
דְּמֵאֲרִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א טז) וְהוּא אֲדַמּוּנִי עִם
יִפֵּה עֵינַיִם וְטוֹב רָאִי. אֲבָל יַעֲקֹב בּוֹכְרָא הוּוּה מְנִיָּה
דְּעֵשׂוֹ, לָאוּ מִטָּפָה, אֶלְא דְּכּוֹוֹנָה דְּרַעוּתָא, בְּאִילָנָא
עֶלְאָה רַבְרָבָא וְתַקִּיף, וְעֵשׂוֹ בְּהֵהוּא אֶתֶר דְּסִיּוּמָא דְּכֵלְא,
וּבְגִין כִּן כְּתִיב, (עובדיה א) הִנֵּה קָטָן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם בְּזוּי אֶתֶה
מֵאֲד.

רַבִּי יְהוּדָה הוּוּה מִתְנֵי הָכִי. עֵשׂוֹ נִקְרָא רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב,
(בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדַמּוּנִי כֵּלּוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּוּא אֶקְרִי רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב, (ישעיה מד) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי
אַחֲרוֹן וְאֶת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּוּא. וְזִמִּין לְאֶתְפְּרַעָא רֵאשׁוֹן
מֵרֵאשׁוֹן. וְלִמְבַנֵּי רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב, (ירמיה יז) כִּפְסָא כְּבוֹד
מֵרוֹם מֵרֵאשׁוֹן. וְלְזִמְנָא דְּאֶתִי כְּתִיב, (ישעיה מא) רֵאשׁוֹן
לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַם מִבֶּשֶׁר אֶתֶן.

תָּאנָא, זְמִינָא יְרוּשָׁלַם, לְמַהוּי שׁוֹרְהָא לְעִילָא
וְלְאֶתְקַרְבָּא עַד כּוּרְסֵי יִקְרָא דְּמִלְכָּא. הִדָּא
הוּוּא דְּכְתִיב, (ירמיה ג) בָּעַת הֵהיא יִקְרָאוּ לִירוּשָׁלַם כִּפְסָא יִי.
כְּדִין כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְאוֹר

הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עֵתִים. פְּדִין (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יִמְלוֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשֵׁת אַחֲרֵי מוֹת

(ויקרא טז) וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וְגו'. וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר, כִּיּוֹן דְּכַתִּיב וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה, אֲמַאי זְמַנָּא אַחֲרָא וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, דְּהָא בְּמַלּוּלָא קַדְמָאָה סָגִי. אֲלָא הָכִי תַנִּינן, פְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יי' אֵלָיו. וְכַתִּיב, (שמות כד) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֵלַי יי'. וְהָא אוּקְמוּהָ מְלָה, דְּהִכָּא דְרָגָא חַד. וּלְבַתֵּר, דְרָגָא אַחֲרָא. אוּף הִכָּא, וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה דְרָגָא חַד. וּלְבַתֵּר וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דְּבַר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ, דְרָגָא אַחֲרָא. וְכֹלָא, בְּחַד מִתְקַלָּא סְלָקָא, וּמִן שְׂרָשָׁא חַד כֹּלָא אַתְחַבֵּר.

אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת יי' בִּירְאָה וְגִילוּ בְרַעְדָּה. וְכַתִּיב, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת יי' בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לִפְנֵי בְרַנְנָה. הֵנִי קְרָאִי קְשִׁיין אַהֲדָדִי, אֲלָא הָכִי תַאנָּא, עֲבָדוּ אֶת יי' בִּירְאָה. דְּכֹל פּוֹלְחָנָא דְבַעֵי בַר נָשׁ לְמַפְלַח קָמִי מְאָרִיָּה, בְּקַדְמִיתָא בַעֵי יִרְאָה, לְדַחֲלָא מִנֵּיהּ, וּבְגִין דַּחֲלָא דְמְאָרִיָּה, יִשְׁתַּכַּח

לְבַתֵּר דִּיעֵבִיד בְּחֻדוּוֹתָא פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (דברים י) מָה יִי אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעַמֶּךָ כִּי אִם לִירָאָה.

וְגִילוּ בְרַעְדָּה. דְּאָסִיר לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְמַחְדֵּי יִתִּיר בְּעֵלְמָא
 דִּין. הָאִי בְּמִלֵּי דְעֵלְמָא, אֲבַל בְּמִלֵּי דְאוֹרֵייתָא
 וּבְפְקוּדֵי דְאוֹרֵייתָא, בְּעֵי לְמַחְדֵּי. לְבַתֵּר, יִשְׁתַּכַּח בַּר נֶשׁ
 דִּיעֵבִיד בְּחֻדוּוֹתָא פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא. דְּכְתִיב, עֲבָדוּ אֶת יִי
 בְּשִׂמְחָה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, עֲבָדוּ אֶת יִי בִירָאָה. (דף נ"ו ע"ב) רְזָא דְמַלְכָּה
 הוּא, עֲבָדוּ אֶת יִי בִירָאָה, מַה יִּרְאָה הַכָּא. אֱלָא
 כְּמַה דְּאוֹקִימְנָא, דְּכְתִיב, (משלי א) יִרְאֵת יִי רַאשִׁית דְּעֵת,
 וּכְתִיב, (תהלים קיא) רַאשִׁית חַכְמָה יִרְאֵת יִי. יִרְאֵת יִי,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכִי אֶקְרִי. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, עֲבָדוּ
 אֶת יִי בִירָאָה, מֵאֵן דְּבְעֵי לְמַעַבְדַּ פּוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה, מֵאֵן
 אֲתֵר שְׂאֲרֵי, וּבְאֵן אֲתֵר יְכוּוֹן פּוּלְחָנָא לִיְחִדָּא שְׂמָא
 דְּמֵאֲרִיָּה. הֲדַר וְאָמַר בִּירָאָה, בִּירָאָה הוּא שִׁירוּתָא,
 מִתְתָּא לְעִילָא. (תא חזי בני אהרן האי אוקימנא והא אתמר מלה)

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב הַכָּא אַחֲרֵי מוֹת, וּלְבַתֵּר דְּבַר אֵל
 אַהֲרֹן אַחִיךָ וְגו' בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן, אֱלָא מִכָּאֵן,
 שִׁירוּתָא לְאוֹזְהָרָא לְכַהֲנֵי, כֹּל מֵאֵן, דְּבְעֵינן לְאוֹזְהָרָא
 בְּהָאִי זֹאת, וְדָא הִיא יִרְאֵת יִי.

דְּבַר אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,

אַחְרֵי מוֹת נִדְב וְאַבְיָהוּא, מִבְּעֵי לֵיָהּ, מֵאֵי טַעְמָא
 שְׁנֵי בְנֵי אֶהְרֹן, וְהָא יְדִיעַ דְּבְנוֹי הוּוּ. אֶלָּא הָכִי תֵּאֲנָא,
 דְּעַד כָּאן לָאוּ בְּרֻשׁוֹתֵיהוּ קִיַּיְמִי, אֶלָּא בְּרֻשׁוֹתָא
 דְּאַבוּהוֹן, וּבְגִין כֶּךָ, בְּקֶרְבָּתֶם לְפָנֵי יי' וַיִּמּוּתוּ, דְּאֵינּוּן
 דְּחִקּוּ שְׁעֵתָא בְּחַיֵּי דְּאַבוּהוֹן, וְכֹלָא הוּוּ, בְּגִין הֵהוּא חוּבָא
 דְּעַבְדּוּ, דְּכֹתִיב (במדבר ג) בְּהִקְרִיבֶם אֵשׁ זָרָה. דְּתַנְיָא, בְּאַתְר
 חֵד, כְּתִיב בְּהִקְרִיבֶם אֵשׁ זָרָה, וּבְאַתְר חֵד כְּתִיב,
 בְּקֶרְבָּתֶם לְפָנֵי יי'. וְהָאֵי וְהָאֵי הוּוּ, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב הָכֵא
 בְּנֵי אֶהְרֹן, וְכֹתִיב בְּקֶרְבָּתֶם.

(תָּאנָא) אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, יוֹמָא חֵד הוּינָא אָזִיל בְּאַרְחָא,
 לְמִיתֵךְ גַּבִּיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, לְמִילָף מַנִּיָּה פְּרֻשַׁתָּא
 דְּפִסְחָא. עֲרַעִית בְּחֵד טוֹרָא, וְחַמִּינָא בְּקִיעֵין גּוּמִין בְּחֵד
 טִינָרָא, וְתֵרִין גּוּבְרִין בָּהּ. עַד דְּהוּינָא אָזִיל, שְׁמַעֲנָא
 קָלָא דְּאֵינּוּן גּוּבְרִין, וְהוּוּ אֲמַרִּין, (תהלים מח) שִׁיר מְזֻמּוֹר
 לְבְנֵי קֶרַח גָּדוֹל יי' וּמְהַלֵּל מְאֹד וְגו'. מֵאֵי שִׁיר מְזֻמּוֹר.
 אֶלָּא הָכִי תֵּאֲנָא מְשֻׁמִּיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁיר דְּאֵיהוּ כְּפוּל,
 שִׁיר דְּאֵיהוּ מְשׁוּבַח מְשֻׁאֵר שִׁירִין, וְעַל דְּאֵיהוּ מְשׁוּבַח
 מְשֻׁאֵר שִׁירִין, תֵּרִין זְמַנִּין אֲתַמַּר בֵּיהּ שִׁירָתָא, וְכֵן (תהלים
 צב) מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. כְּהָאֵי גּוּוּנָא, (שיר השירים א) שִׁיר
 הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה, שִׁירָתָא לְעִילָא מִן שִׁירָתָא.

שִׁיר מְזֻמּוֹר, שִׁירָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקָא מְזֻמְרֵי

בְּנֵי קִרַח עַל אֵינּוֹן דִּיתְבִי, עַל פֶּתַח דְּגִיחָנָם.
 וּמֵאֵן אֵינּוֹן, אַחוּהוֹן דְּאֵינּוֹן דִּיתְבִי בְּתַרְעֵי דְּגִיחָנָם. וְעַל
 דָּא, שְׂרִיתָא דָּא בְּיוֹם שְׁנֵי אֲתָמַר. קָרִיבְנָא גַבִּייהוּ,
 אַמִּינָא לְהוּ, מֵאֵי עֶסְקִיכוּ בְּאַתֵּר דָּא. אֲמַרוּ מִזְבְּנֵי אֲנָן,
 וְתַרֵי יוֹמֵי בְּשַׁבְּתָא, בְּדִילְנָא מִישׁוּבָא וְנַעֲסַק בְּאוּרִייתָא.
 בְּגִין דְּלֹא שְׁבַקִין לָן בְּנֵי נְשָׂא, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא. אַמִּינָא
 זַכָּאָה חוּלְקִיכוֹן.

תּוּ פֶּתַחוּ וְאֲמַרוּ. בְּכָל זְמַנָּא דְּצַדִּיקָא מְסַתְּלָקִי מֵעֲלָמָא,
 דִּינָא אֲסַתְּלַק מֵעֲלָמָא, וּמִיתַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא מְכַפְּרַת
 עַל חוּבֵי דָּרָא. וְעַל דָּא פֶּרֶשְׁתָּא דְּבְנֵי אֲהֶרֶן, בְּיוֹמָא
 דְּכַפּוּרֵי קָרִינָן לָהּ, לְמַהוּי כַּפָּרָה לְחוּבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. אֲמַר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַעֲסִקוּ בְּמִיתַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא אֱלִין,
 וְיִתְחַשְׁב לְכוּ כְּאֵלּוּ אֲתוֹן מְקַרְבִין קָרְבָּנִין בְּהַאי יוֹמָא
 לְכַפָּרָא עַלִּיכוּ. דְּתַנִּינּוּ, כָּל זְמַנָּא דְּיִשְׂרָאֵל יְהוֹן
 בְּגָלוּתָא, וְלֹא יְקַרְבוּן קָרְבָּנִין בְּהַאי יוֹמָא, וְאֵינּוֹן תַּרִין
 שְׁעִירִין לֹא יְכַלִין לְקַרְבָּא, יְהֵא לְהוּ דְּכַרְנָא, דְּתַרֵי בְּנֵי
 אֲהֶרֶן, וְיִתְכַפֵּר עַלִּיהוּ.

דְּהַכִּי אוּלְיַפְנָא, דְּכַתִּיב, (במדבר ג) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אֲהֶרֶן
 הַכֹּהֲנִים וְגו'. וְכַתִּיב, הַבְּכֹר נָדָב וְאָבִיהוּא אֶלְעָזָר
 וְאִיתְמַר. וְאֶלְעָזָר וְאִיתְמַר מִבְּעֵי לֵיהּ, מַהוּ אֶלְעָזָר
 וְאִיתְמַר. אֶלֹא שְׁקוּל הוּא אָבִיהוּא פְתַרֵי אַחוּי. וְנָדָב
 כְּכֹלְהוּ.

וְאִית דְּמַתְנִי (לָהּ אַפְכָּא) הִבְכַּר נָדָב, דָּא בְּלַחֲדוּי, וְאֲבִיהוּא
 בְּלַחֲדוּי, וְכָל חַד אֶתְחַשֵּׁיב בְּעֵינֵיהּ, כְּתַרוּיֵיהוּ,
 כְּאַלְעֶזֶר וְאִיתְמַר. אֲבָל נָדָב וְאֲבִיהוּא בְּלַחֲדוּיֵיהוּ,
 שְׁקוּלִין הוּוּ לְקַבֵּל שְׁבַעִין סִנְהֶדְרִין, דִּהוּוּ מִשְׁמִשִּׁין קָמִי
 מֹשֶׁה. וּבְגִין כֹּה, מִיתְתַּהוּן מְכַפְּרָא עַל יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (ויקרא י) וְאֶחִיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשָּׂרְפָה.
 וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הִבְכַּר נָדָב, כְּלוּמַר, הֵהוּא, דְּכָל
 שְׁבַחָא וְיִקְרָא דְלִיהּ (מִה שְׁמִיהּ). נָדָב וְאֲבִיהוּא, עַל אַחַת כְּמַה
 וְכַמָּה, דִּהְנִי תִרִי, לָא אֶשְׁתַּכְּחוּ כּוֹתֵיֵיהוּ בְּיִשְׂרָאֵל.

וַיִּדְבֹר יי' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי (דד נ"ז)
 חֲזַקִּיה פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה כט) לָכֵן כֹּה אָמַר יי'
 אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְגו'. הָאִי קָרָא
 קְשִׁיא, לָכֵן כֹּה אָמַר יי' אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם מִבְּעֵי
 לִיהּ. מַאי, כֹּה אָמַר יי' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת
 אַבְרָהָם.

אֵלָּא הָא אוּקְמוּיָהּ וְהָא אֶתְמַר, דִּיעֲקֹב פָּדָה אֶת אַבְרָהָם
 וְדָאִי. דְּבַהֲהִיא שַׁעְתָּא דִּנְפֹל בְּגוּ נוֹרָא דְכִשְׁדָּאִי,

דְּנוּ דִינֵיהּ (ס"י וְאָמְרוּ קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין מַאי יִשְׁתַּזִּיב הָאִי, זְכוּת אַבְהֹן לִית
 לִיהּ. אָמַר לִיהּ, יִשְׁתַּזִּיב בְּגִין בְּנוֹי, דְּהִכִּי תִנְיָא, בְּרָא מִזְבֵּי אַבָּא). אָמְרוּ, הָא
 יִשְׁמַעְאֵל דִּנְפִיק מִנֵּיהּ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא
 יִצְחָק, דִּיוֹשִׁיט קְדָלִיהּ עַל גְּבִי מַדְבַּחָא. אָמְרוּ, הָא עֵשָׂו

דְּנַפִּיק מִנִּיה. אָמַר, הָא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ כּוֹרְסִיא שְׁלִימְתָא,
 וְכָל בְּנוֹהֵי שְׁלִימִין קָמְאִי. אָמְרוּ, הָא וּדְאִי בְּזֻכוֹתָא דָּא
 יִשְׁתְּזִיב אַבְרָהָם הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, אֲשֶׁר פָּדָה אֶת
 אַבְרָהָם.

לֹא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֵתָה פָּנָיו יַחֲוּרוּ כִּי בְּרֹאוֹתוֹ
 יִלְדָּיו מַעֲשֵׂה יָדַי בְּקֶרְבוֹ יִקְדִּישׁוּ שְׁמִי. מֵאֵן אֵינּוֹן
 יִלְדָּיו מַעֲשֵׂה וְגו'. אֵלִין אֵינּוֹן, חֲנַנְיָה מִישָׂאל וְעֻזְרִיָּה.
 דְּאִפִּילוּ גְרַמְיֵיהוּ לְגוּ נֹרָא יִקִּידְתָּא לְקִדְשָׁא שְׁמִיה לֹא
 עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב מֵאִי בְּעֵי הָכָא יַעֲקֹב, וְהָא פְּתִיב, (דְּנִיָּאל
 א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְּנִיָּאל חֲנַנְיָה מִישָׂאל וְעֻזְרִיָּה.
 בְּנֵי יְהוּדָה אֲקֻרוּן, וּבְגִין כֶּף לֹא עֵתָה יְבוּשׁ יְהוּדָה מִבְּעֵי
 לֵיה, מֵאִי לֹא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב.

אֵלָא הָכִי תַנִּינָן. בְּהֵאִי שְׁעֵתָא דְּאֶתְכַפִּיתוּ, לְמַנְפַּל
 בְּנוֹרָא, כָּל חַד אַרְיִים קָלִיָּה וְאָמַר, גְּבִי כָּל אֵינּוֹן
 עֲמִין וּמְלַכִּין וְאַפְרַכִּיא, חֲנַנְיָה אָמַר, (תְּהִלִּים קִיח) יִי לִי לֹא
 אִירָא מַה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם יִי לִי בְּעוֹזְרֵי וְאֲנִי אֲרָאָה
 בְּשׁוֹנְאֵי טוֹב לַחֲסוֹת בֵּי יִי וְגו'. מִישָׂאל פִּתַּח וְאָמַר, (יִרְמִיָּה
 ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב נְאֻם יִי וְגו' כִּי אֶתְךָ אֲנִי
 נְאֻם יִי לְהוֹשִׁיעֶךָ כִּי אַעֲשֶׂה וְגו'. בְּהֵאִיא שְׁעֵתָא, דְּשִׁמְעוּ
 כְּלָהוּ שְׁמָא דְּיַעֲקֹב. תּוֹוְהוּ וְחִיכוּ בְּלַצְנוֹתָא. עֻזְרִיָּה פִּתַּח
 וְאָמַר, (דְּבָרִים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יִי אֱלֹהֵינוּ יִי אֶחָד.

הָדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה מד) זֶה יֹאמֵר לִי אֲנִי וְגו'. זֶה
 יֹאמֵר לֵה' אֲנִי, דָּא חֲנֻנְיָהּ, וְזֶה יִקְרָא בְשֵׁם יַעֲקֹב,
 דָּא מִישָׂאֵל, וְזֶה יִכְתּוֹב יָדוֹ לִי וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה, דָּא
 עֲזַרְיָה, בֵּיה שְׁעֵתָא כְּנֵשׁ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא פְּמִלְיָא
 דִּילֵיהּ, אָמַר לֹון, בְּמֵאן מְלָה, מֵאִינוּן מְלִין דְּאָמְרוּ אֲלִין
 תְּלַתָּא, אֲשׁוּזִב לֹון. פְּתַחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים פג) וַיִּדְעוּ כִּי אַתָּה
 שְׁמֶךָ יי' לְבַדְךָ עֲלִיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ.

בֵּה שְׁעֵתָא אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְכוּרְסֵיָא, כּוּרְסֵיָא
 דִּילֵי, בְּמֵאן מְלָה מֵאִינוּן מְלִין, אֲשׁוּזִב לְאִינוּן
 צְדִיקֵיָא. אָמַר לֵיהּ, בְּהֵאִי מְלָה דְכֻלְהוּ חֵיִכִין בֵּה,
 אֲשׁוּזִב לֹון, לֹא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֵתָה פְּנִיו יַחֲרוּ.
 כְּמָה דְקָאִים יַעֲקֹב לְגַבֵּי דְאַבְרָהָם בְּנוּרָא, יְקוּם הַשְׁתָּא
 לְגַבֵּי אֲלִין, הָדָא הוּא דְכָתִיב, כֹּה אָמַר יי' אֵל בֵּית יַעֲקֹב
 אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם לֹא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְגו'. מֵהֵאִי
 כְּסוּפָא דְלְצֻנוּתָא.

תְּנָא, כְּלָהוּ דִּהּוּ חֵיִכִין מִמְלָה דָּא, אֲתוּקְדוּ בְּהֵהוּא
 נוּרָא, וְקָטַל לֹון שְׁבִיבָא דְנוּרָא. מֵאן שׁוּזִב
 לְאֲלִין. עַל דִּהּוּ מְצֻלָן קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּמִיַּחְדָן
 שְׁמִיָה כְּדָקָא יְאוּת, וְעַל דְּמִיַּחְדָן שְׁמִיָה כְּדָקָא יְאוּת,
 אֲשֶׁתִּזְיְבוּ מֵהֵהוּא נוּרָא יְקִידְתָּא.

תִּרִי בְּנֵי אַהֲרֹן קָרִיבוּ אֲשָׁא נוּכְרָאָה, דְּלֹא אֲתִיַּחְדוּ שְׁמִיָה

כְּדָקָא יְאוֹת, וְאֶתוּקְדוּ בְּנוֹרָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 כְּתִיב, אַחֲרֵי מוֹת. וְכִתִּיב וַיִּמּוּתוּ. כִּיּוֹן דְּאָמַר אַחֲרֵי מוֹת
 שְׁנֵי בְנֵי אֶהְרֹן, לָא יִדְעָנָא, דִּהָא וַיִּמּוּתוּ. אֱלָא הָכִי
 תַּיְבִּינָן, תְּרֵי מִיתוֹת הוּוּ, חַד לְפָנֵי יי'. וְחַד, דִּלָּא הוּוּ לְהוּ
 בְּנִין, דְּכָל מָאן דִּלָּא זָכִי לְבְנִין מִית הוּא. בְּגִין כֶּךָ, אַחֲרֵי
 מוֹת, וַיִּמּוּתוּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, מַאי דְּכִתִּיב, (במדבר ג) וַיִּמָּת נָדָב וַאֲבִיהוּא
 לְפָנֵי יי' בְּהִקְרִיבָם אִשׁ זָרָה לְפָנֵי יי' בְּמִדְבַר סִינַי
 וּבָנִים לָא הָיוּ לָהֶם וַיִּכְהֵן אֶלְעָזָר וְאִיתְמַר. מַאי דָּא לְגַבֵּי
 דָּא, דְּכִתִּיב, וּבָנִים לָא הָיוּ לָהֶם, וַיִּכְהֵן אֶלְעָזָר וְאִיתְמַר.
 אֱלָא רָזָא דְּמִלְתָּא. הָאִי דְּאִמִּינָא, וַיִּמּוּתוּ, דִּלָּא הוּוּ לְהוּ
 בְּנִין. וְהָכִי הוּא וְדָאִי. אָבֵל לָא כְּשָׂאֵר בְּנֵי עֵלְמָא, אַף
 עַל גַּב דִּלָּא אַנְסִיבוּ, דִּהָא אֵלִין לָא מִיתוּ אֱלָא מִיתַת
 גְּרַמִּיהוֹן, אָבֵל מִיתַת נַפְשָׁהוֹן לָא מִיתוּ.

מִנָּא לָן, דְּכִתִּיב, (שמות ו) וְאֶלְעָזָר בֶּן אֶהְרֹן (ד' נ"ז ע"ב) לְקַח
 לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאל לוֹ לְאִשָּׁה וְתֵלֵד לוֹ אֶת פְּנַחַס
 אֱלֵה רָאשֵׁי אַבוֹת הַלְוִיִּם לְמִשְׁפְּחוֹתָם. אֵלֵה, וְהָא פְּנַחַס
 בְּלַחֲדוּי הוּוּ. וְכִתִּיב, רָאשֵׁי אַבוֹת הַלְוִיִּם, בְּגִין כֶּךָ,
 מִיתַת גְּרַמִּיהוֹן מִיתוּ, מִיתַת נַפְשָׁהוֹן לָא מִיתוּ. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר וְדָאִי מִשְׁמַע אֵלֵה, וּמִשְׁמַע רָאשֵׁי.

וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (במדבר כה) פְּנַחַס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהְרֹן הַכֹּהֵן

וְכַתִּיב וּפְנַחֵס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִפְהִן הָיָה כֹּהֵן
 בְּיָמֵים הָהֵם, פְּנַחֵס בֶּן אֶלְעָזָר הִפְהִן מִבְּעֵי לֵיָהּ, אֲלָא בְּכָל
 אֲתֵר דְּאֵתָא פְּנַחֵס בֶּן אֶהֱרֹן הִפְהִן כְּתִיב, וְאֶלְעָזָר לָא
 כְּתִיב אֲלָא אֶלְעָזָר הִפְהִן. דְּכַתִּיב, (במדבר כז) וּלְפָנַי אֶלְעָזָר
 הִפְהִן. (במדבר לא) וַיֹּאמֶר אֶלְעָזָר הִפְהִן וְגו'. וְעַל דָּא מִיתַת
 גְּרַמְיֵהוּן מִיתוּ, מִיתַת נַפְשֵׁהוּן לָא מִיתוּ.

וְתַנִּינָן בְּרֻזָא דְּמִתְנִיתִין, תְּרִי זוג, פֶּן חָס. וְהָא אֲתֵמַר,
 יו"ד זַעֲרָא בִּינֵי אַתּוּן דְּפְנַחֵס. דְּהָאֵי יו"ד כְּלִיל

תְּרִי כַּחְדָּא, וְדָא הוּא רֻזָא דְּמִלָּה, וְהָא אֲתֵמַר.
 רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל לְאַבּוּי, אֲמַר לֵיהּ, וְהָא תְּרִי אֵינּוּן
 וְתְרִי הוּו, אֲמַאי לָא אֲשַׁתְּכַחוּ תְּרִי. אֲמַר לֵיהּ, תְּרִי
 פְּלַגִּי גּוּפָא הוּו, דְּהָא לָא אַנְסִיבּוּ, וּבְגִין כְּךָ, בְּחַד
 אֲתַכְּלִילוּ, דְּכַתִּיב, וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פְּנַחֵס אֱלֹהֵי רָאשֵׁי וְגו'.
 וַיֹּדֵד דְּפְנַחֵס, לָא אֲתֵיִיְהִיב בֵּיהּ לְחַבְרָא אַתּוּן, אֲלָא
 בְּשַׁעְתָּא דְּקַנְיֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֵתָא לְיִשְׂרָאֵל
 עֲקִימָא, דְּחָמָא דְּהָאֵי אֶת בְּרִית קְדִישָׁא, עֲיִיל זְמַרִי
 בְּרֻשׁוֹתָא אַחְרָא. וּבְמָה דְּאֲתַעְקַם בְּקַדְמִיתָא, אֲתַתְּקוּן
 הָכָא. בְּנוֹכְרָאָה אֲתַעְקַם בְּקַדְמִיתָא, דְּכַתִּיב, בְּהַקְרִיבֶם
 אֵשׁ זָרָה, הָכָא בְּנוֹכְרָאָה, אֲתַתְּקוּן, כְּמָה דְּכַתִּיב, (מלאכי ב)

וּבַעַל בַּת אֵל נָכַר. מַה לְהֵלֶן אֵשׁ זָרָה, אִף כָּאן נָמִי אֲשֶׁה
 זָרָה.

מֵאֵי אֶתְחִזִּי הֶכָּא. אֶלָּא בְּקִדְמִיתָא רְחִיקָא קְרִיבּוּ,
 דְּכְתִיב, בְּהַקְרִיבֶם אֵשׁ זָרָה. אוּף הֶכָּא זְמַרִי, הָוֵה
 קְרִיב רְחִיקָא, שְׁמָא דְּמַלְכָּא, הָוֵה קְרִיב גַּבֵּי רְחִיקָא,
 מִיד, (במדבר כה) וַיֵּרָא פִּנְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם
 מִתּוֹךְ הָעֵדָה. הֶכָּא אֶתְקִין עֶקִימָא דְּקִדְמִיתָא, כְּדִין
 אֶתְיִיְהִיב יו"ד בְּשָׁמִיּה לְחַבְרָא אֶתּוּון כְּחָדָא, וְאֶתְבְּשֵׁר
 בְּשָׁלוֹם, דְּכְתִיב, (במדבר כה) לָכֵן אָמַר הַנְּבִי נוֹתֵן לוֹ אֶת
 בְּרִיתִי שְׁלוֹם. (בְּרִיתִי מִמֶּשׁ).

(נח ס"ו ע"ב) מֵאֵי שְׁלוֹם הֶכָּא, אֶלָּא בְּהֵוֹא כְּתָרָא, חָבוּ
 בְּקִדְמִיתָא, בְּהֵוֹא כְּתָרָא, אֶתְעֵרוּ קְטָטוּתָא
 בְּקִדְמִיתָא, וְהִשְׁתָּא דְּאֶתְתְּקֵן, כְּתִיב הַנְּבִי נוֹתֵן לוֹ אֶת
 בְּרִיתִי שְׁלוֹם. בְּרִיתִי מִמֶּשׁ, תְּהֵא עֲמִיּה בְּשָׁלוֹם, וּבְגִין
 כְּךָ, אֶתְיִיְהִיב יו"ד זְעִירָא בְּשָׁמִיּה, דְּהֵא מֵאֶתּוּון זְעִירָאן
 הִיא, לְאֶתְחִזָּאָה דְּהֵא אֶתְתְּקֵן מֵה דְּאֶתְעֵקָם בְּקִדְמִיתָא,
 וְהֵא אֲשֻׁלִּימַת עֲמִיּה. אֶתָּא רַבִּי אֱלֶעָזָר וּנְשִׁיק יְדוּי. אָמַר,
 בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשָׁאִילְנָא הַאי מְלָה, וְלֹא אֶתְאַבִּיד מִנְּאִי.
 תָּאנָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּהֵאִי יוֹמָא דְּכַפּוּרִי, אֶתְתְּקֵן
 לְמַקְרִי פְּרֻשַׁתָּא דָּא, לְכַפְרָא לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא,
 בְּגִין דָּא, סִדְרָא דְּיוֹמָא דָּא, הֶכָּא אֶתְסִדֵּר, וּבְגִין
 דְּמִיתְתְּהוֹן דְּבִנֵי אֶהֱרֹן, מְכַפְרָא עַל יִשְׂרָאֵל.
 מְכַאֵן אוֹלִיפְנָא, כָּל הָהוּא בַר נֶשׁ דְּיִסּוּרֵי דְּמֵאֲרִיָּה אֶתְיִין

עֲלֵיהָ, כִּפְּרָה דְחֻבּוּי אֵינּוּן. וְכֹל מֵאֵן דְּמִצְטָעַר עַל
 יִסּוּרֵיהוֹן דְּצַדִּיקָא, מֵעֲבִירִין חֻבֵּיִיא דְלֵהוֹן מֵעֲלָמָא.
 וְעַל דָּא בְיוֹמָא דָּא, קוֹרִין, אַחְרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהְרֹן,
 דִּישְׁמַעוֹן עֲמָא, וַיִּצְטָעְרוּן עַל אַבּוּדֵהוֹן דְּצַדִּיקָא,
 וַיִּתְכַּפֵּר לָהֶוֹן חֻבֵּיִיהוּ. וְכֹל דְּמִצְטָעַר עַל אַבּוּדֵהוֹן
 דְּצַדִּיקָא, אִו אַחִית דְּמַעִין עָלֵיִיהוּ, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 מִכְרִיז עָלֵיהָ וְאוֹמֵר, (ישעיה ו) וְסָר עֲוֹנְךָ וְחַטָּאתְךָ תִּכּוּפֵר.
 וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְלֹא יְמוֹתוֹן בְּנוֹי בְיוֹמוּי. וְעֲלֵיהָ כְּתִיב,
 (ישעיה נג) יִרְאֶה זֶרַע יֶאֱרִיךְ יָמִים וְגו'.

(ויקרא טז) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהְרֹן אַחִיךָ וְאֵל יִבְא
 בְּכָל יַעַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו' רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח וְאָמַר, (קהלת
 א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מִלֵּא וְגו'.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תּוֹוֹהֵנָא עַל בְּנֵי עֲלָמָא, דִּהָא לִית לָהּ
 עֵינִין לְמַחְזִי, וְלִבָּא לְאַשְׁגָּחָא, וְלֹא יִדְעִין, וְלֹא שׁוֹיִין
 לְבֵיִיהוּ לְאַסְתַּכְּלָא בְרַעוּתָא דְמֵאֲרֵיהוֹן, הֵיךְ נִימִין, וְלֹא
 מִתְעָרִי מִשְׁנַתֵּיִיהוּ, עַד לָא יִיתִי הֵהוּא יוֹמָא דְחַפִּי עָלֵיִיהוּ
 חֲשׂוּכָא וְקִבְלָא, וַיִּתְבַּע הֵהוּא (דף נ"ח ע"א) מֵאֲרִיָּה דְּפִקְדוֹנָא,
 חוֹשְׁבָנָא מִנֵּיִיהוּ.

וְכַרוּזָא כָּל יוֹמָא קָאֲרִי עָלֵיִיהוּ, וְנִשְׁמַתְהוֹן, אִסְהִידַת
 בְּהוֹן בְּכָל יוֹמָא וְלִילֵיִיא, אִוְרֵיִיתָא רָאמַת קָלִין
 לְכָל עֵבֶר, מִכְרוּזַת וְאוֹמְרַת, (משלי א) עַד מָתִי פְתָאִים

תִּאָהָבוּ פְּתִי (משלי ט) מִי פְּתִי יִסוּר הִנֵּה חָסֵר לֵב אֲמַרָה לוֹ.
לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמֵי וְשִׁתּוּ בֵּינָם מִסִּכְתֵּי. וְלִית מֵאֵן דִּירְכִין
אוֹדְנִיָּה, וְלִית מֵאֵן דִּיתְעַר לְבִיָּה.

תָּא חֲזִי, זְמִינִין דְּרִי בְּתֵרָאֵי דֵיִיתוֹן, דִּיתְנַשִּׁי אוֹרֵיִיתָא
מִבִּינֵיִיָּהוּ, וְחִפְיָמֵי לְבָא יִתְכַנְשׁוֹן לְאַתְרֵיִיָּהוּ, (ס"א
לְאַתְרָא קְדִישָׁא) וְלֹא יִשְׁתַּכַּח מֵאֵן דְּסָגִיר וּפְתַח. וְוִי לְהֵהוּא
דְּרָא. וּמִכָּאֵן וְלֵהֲלֵאָה, לָא יְהֵא דְרָא כְּדָרָא דָּא, עַד דְּרָא
דֵיִיתִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא, וּמִנְדַּעָא יִתְעַר בְּעֵלְמָא, דְּכְתִיב,
(ירמיה לא) כִּי כָלָם יִדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָם.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. וְתַנִּינָן, מַה
שְּׁמִיָּה דְּהֵהוּא נָהָר. אוֹקִימְנָא יוּבֵל שְׁמִיָּה, דְּכְתִיב,
(ירמיה יז) וְעַל יוּבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו. וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא
סָבָא, חַיִּים שְׁמִיָּה, דְּמַתְמָן נִפְקִין חַיִּים לְעֵלְמָא, וְאֵינּוֹן
אַקְרוּן חַיִּי מִלְכָּא. וְהֵא אוֹקִימְנָא, הֵהוּא אֵילָנָא רַבָּא
וְתַקִּיפָא, דְּמִזּוֹן לְכֻלָּא בֵּיָּה. אַקְרִי עֵץ חַיִּים. אֵילָנָא דְּנִטְע
שְׂרָשׁוּי בְּאֵינּוֹן חַיִּים, וְכֻלָּא הוּא שְׂפִיר.

וְתַאנָּא, הֵהוּא נָהָר אֲפִיק נַחְלִין עֲמִיקִין, בְּמִשַׁח רַבּוּת,
לְאַשְׁקָאָה גְּנָתָא, וְלַרְוּוּאָה אֵילָנִין וּנְטִיעִין,
דְּכְתִיב (תהלים קד) יִשְׁבְּעוּ עֵצֵי יְיָ אֲרֻזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע,
וְאֵינּוֹן נַחְלִין, נִגְדִין וְאַתְמַשְׁכֵּן וּמִתְכַנְשִׁין בְּתַרִין קְיִימִין
(נ"א סְמִכִין) וְאֵינּוֹן בְּרִיִיתִי (תְרִי) קְרִינָן לְהוּ, (מלכים א ז) יְכִי"ן

וּבוֹעֲזִי, וְשִׁפִּיר. וּמִתְמָן נִפְקִין כָּל אֵינֹן נַחְלִין, וְשִׁרְיִין
 לֹון בְּחַד דְּרָגָא דְאֶקְרִי צְדִיק, דְּכִתִּיב, (משלי י) וְצְדִיק יִסּוּד
 עוֹלָם. וְכִלְהוּ אֲזִלִּין וּמִתְכַּנְּשִׁין לְהֵהוּא אֲתֵר דְאֶקְרִי יָם,
 וְהוּא יִמָּא דְחֻכְמָתָא, הֵדָא הוּא דְכִתִּיב, (קהלת א) כָּל (שמות נ'
 ע"ב) הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'.

וְאִי תִימָא, דְהָא מָטוּ לְאֲתֵר דָּא, וּפְסֻקִין, וְלֹא תִיִּבִין,
 לְבִתֵּר פְּתִיב, אֶל מְקוּם שְׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם
 שָׁבִים לְלָכֶת, בְּגִין דְּהֵהוּא נִהְרָא לָא פְּסִיק לְעֵלְמִין. הֵם
 שָׁבִים, לְאֵן אֲתֵר שָׁבִים, לְאֵינֹן תְּרִין קִיִּמִין, נִצַּח וְהוּד.
 לְלָכֶת, בְּהֵאי צְדִיק, לְאִשְׁכַּחא בְּרַכָּאן וְחִידוּ. וְהֵינֹן רִזָּא
 דְּתַנְיִנֹן, (תהלים קד) לְוִיתָן זֶה יִצְרָתָ לְשַׁחֵק בּוֹ, דָּא צְדִיק.
 כָּלָם אֱלִיף יִשְׁבְּרוּן לְתַת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ. מֵאֵן עֵתוֹ. דָּא (עתו
 דְּצְדִיק) מִטְרוּנִיתָא, דְאֶקְרִי עֵתוֹ דְּצְדִיק, וּבְגִין כִּף
 כְּלָהוּ מְחַכָּאן לְהֵאי עֵתוֹ, כְּלָהוּ דְאֲתַזְנֹן לְתַתָּא, מֵאֲתֵר
 דָּא אֲתַזְנֹן, וְרִזָּא דָּא אֲוִקִימָנָא, (תהלים קמה) עֵינֵי כָל אֱלִיף
 יִשְׁבְּרוּ וְגו' כְּמָה דְאֲוִקִימָנָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְהֵאי כָל, מְבַסֵּם לְעֵתוֹ, וּמִתְחַבְּרָא
 עֲמִיהָ, כְּלָהוּ עֵלְמִין בְּחִידוּ, כְּלָהוּ עֵלְמִין בְּבִרְכָאן,
 כְּדִין שְׁלָמָא אֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְאֵי וְתַתָּאֵי. וְכַד גְּרַמִּין חִיִּיבֵי
 עֵלְמָא, דְתַמָּן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּרַכָּאן דְאֵינֹן נַחְלִי, וְיִנְקָא,
 הֵאי עֵת, מִסְטְרָא אַחֲרָא, כְּדִין דִּינִין מִתְעַרִּין בְּעֵלְמָא,

וּשְׁלָמָא לָא אֲשַׁתְּכַח. וְכַד בְּעָאן בְּנֵי עֲלָמָא לְאַתְּבָרְכָא,
 לָא יִכְלִין אֶלָּא עַל יְדָא דְכֹהֲנָא, בְּגִין דִּיתְעַר כְּתָרָא
 דִּילֵיהּ, וְיִתְבָּרַךְ מִטְרוֹנֵיתָא, וְיִשְׁתַּכְּחוּ בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוּ
 עֲלָמִין.

תַּאנָּא, בְּהֵיא שְׁעָתָא, בְּעָא מִשָּׁה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, מְלָה דָּא, אָמַר לֵיהּ, אִי בְּנֵי עֲלָמָא יְתוּבוּן
 קַמְךָ, עַל יְדֵי דִמְאָן מִתְּבָרְכָאן. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְלִי אֲתָּ אֹמֵר, דְּבֵר אֶל אַהֲרֹן אַחִיךָ, דִּהָא בִּידֵיהּ
 מְסִירָאן בְּרַכָּאן לְעִילָא וְתַתָּא.

וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דְּבֵר אֶל אַהֲרֹן אַחִיךָ וְאֵל יִבְּא בְּכָל
 עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבָּא, זְמַנִּין אִית
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַשְׁתַּכְּחָא רַעְוּוֹן, וְלְאַשְׁתַּכְּחָא
 בְּרַכָּאן, וְלִמְתַּבַּע בְּעוֹתֵי, וְזְמַנִּין, דְּרַעְוּוֹן לָא אֲשַׁתְּכְּחוּ,
 וּבְרַכָּאן לָא מְזַדְּמָנן, וְדִינִין קְשִׁיין מִתְעַרִין בְּעֲלָמָא.
 וְזְמַנִּין דְּדִינָא תְּלִי. תָּא חֲזִי, זְמַנִּין אִית בְּשַׁתָּא, דְּרַעְוּוֹא
 אֲשַׁתְּכַח. וְזְמַנִּין אִית בְּשַׁתָּא, דְּדִינָא אֲשַׁתְּכַח. וְזְמַנִּין אִית
 בְּשַׁתָּא, דְּדִינָא אֲשַׁתְּכַח וְתְּלִיא. זְמַנִּין אִית בִּירְחִי,
 דְּרַעְוּוֹא (דף נ"ח ע"ב) אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ. וְזְמַנִּין אִית בִּירְחִי, דְּדִינִין
 אֲשַׁתְּכְּחוּ, וְתְּלִיין עַל כֻּלָּא.

זְמַנִּין אִית בְּשַׁבּוּעֵי, דְּרַעְוּוֹן מִשְׁתַּכְּחָן, וְזְמַנִּין אִית
 בְּשַׁבּוּעֵי, דְּדִינִין מִשְׁתַּכְּחָן בְּעֲלָמָא. וְזְמַנִּין אִית

בְּיוֹמֵי, דְרַעְוּוּ אֶשְׁתַּכַּח בְּעֶלְמָא וְעֶלְמָא אֶתְבְּסָמָא.
 וְזִמְנִין אֵית בְּיוֹמֵי דְדִינִין תְּלִיין וּמְשַׁתְּכַחן, וְאֶפִּילוּ
 בְּשַׁעֲתֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת ג) וְעַת לְכָל חֶפְצִין וְגו'.
 וְכְתִיב, (תהלים סט) וְאֲנִי תִפְלַתִי לְךָ וְגו'. וְכְתִיב, (ישעיה נה)
 דְרָשׁוּ יְיָ בְּהַמְצָאוֹ. וְכְתִיב, (תהלים י) לְמָה יְיָ תַעֲמוּד בְּרַחוּק
 תַעֲלִים לְעֵתוֹת בְּצָרָה. וְכְתִיב, (ירמיה לא) מִרַחוּק יְיָ נִרְאָה
 לִי. וְזִמְנִין דְּאִיהוּ קָרוּב, דְּכְתִיב, (תהלים קמה) קָרוּב יְיָ לְכָל
 קוֹרְאֵיו. בְּגִין כֵּן, וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָא אֲוֹקִימָנָא. מְלָה בְּעֵתוֹ, וְהַכִּי הוּא
 וְדַאי, וְהַכָּא אַתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַזְהָרָא
 לְאַהֲרֹן, דְּלֹא יִטְעֵי בְּהַהוּא חוּבָא, דְּטָעוּ בְּנוֹי, דְּהָא הָאִי
 עֵת יְדִיעָא, בְּגִין כֵּן לֹא יִטְעֵי לְחַבְרָא עֵת אַחֲרָא, לְגַבֵּי
 מְלָכָא. הֵדָּא הוּא דְכְתִיב, וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ.
 כְּלוּמַר, אֶף עַל גַּב דִּיחְמֵי עֵידוֹן, דְּאֶתְמַסֵּר בִּידָא אַחֲרָא,
 לְאַתְנַהֲגָא עֲלֵמָא, וְיִתְמַסֵּר בִּידוּי לְיִיחַד בֵּיהּ לְקַרְבָּא לִיהּ
 לְקוּדְשָׁא, דְּהָא אֲנָא וְשְׁמֵי חַד הוּא. וּבְגִינֵי כֵּן, (ס"א לְקַרְבָּא
לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהָא הָאִי עֵת יְדִיעָא, בְּגִין כֵּן) וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל
 הַקֹּדֶשׁ. וְאִי בְּעֵי לְמַנְדַּע בְּמָה יִיעוּל. בְּזֹאת. בְּזֹאת יָבֵא
 אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. דְּהָאִי זֹאת, הִיא עֵת דְּאַחֲיַדַת בְּשְׁמֵי,
 בְּהָאִי י', דְרָשִׁימָא בְּשְׁמֵי, יִיעוּל אֶל הַקֹּדֶשׁ. (אָבֵל) וְאֵל
 יָבֵא בְּכָל עֵת.

תֵּאנָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי כְּתִיב (קהלת ג) אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפֵה
 בְּעֵתוֹ הָאֵי מְלָה אוֹקְמָה בּוֹצִינָא (ס"א בִּשְׁמַא) קְדִישָׁא
 וְהִכִּי הוּא דִּתְנִינָא אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפֵה בְּעֵתוֹ וְהִכִּי הוּא
 וְדַאי. אֶת הַכֹּל וְדַאי. עָשָׂה יָפֵה בְּעֵתוֹ, דָּא בְּדָא, וְלֹא
 יתְעַרְבוּן אַחֲרָנִין בִּינֵייהוּ. בְּעֵתוֹ מִמָּשׁ, וְלֹא בְּאַחֲרָא.
 בְּגִינֵי פְךָ, אֲזַהְרוּתָא לְאַהֲרֹן, וְאֵל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל
 הַקֹּדֶשׁ. אֲבָל בְּמָה יִיעוּל. בְּזֹאת, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּכְתִיב
 בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוֵה יְתִיב קָמִי אַבוּהָ, אָמַר לִיָּהּ, כְּתִיב
 בְּכִנְיֹשְׁתָּא דְקַרְחָ, (במדבר טז) וְיֹאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהָל,
 מֵאִי וְיֹאבְדוּ. אֵלָא כְּמָה דְכְתִיב, (ויקרא כג) וְהֵאבַדְתִּי אֶת
 הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מִקֶּרֶב עַמִּיהָ. (ס"א כְּתִיב בְּגִינֵי אַהֲרֹן וְיֹקְרָא י') וְתִצָּא אִישׁ
 מִלְּפָנַי יָי' וְתֹאכַל אוֹתָם וְיָמוּתוּ. וְכְתִיב בְּכִנְיֹשְׁתָּא דְקַרְחָ
 וְאִשׁ יִצָּאָה מֵאֵת יָי' וְתֹאכַל אֶת הַחֲמֻשִּׁים וּמָאֲתִים אִישׁ
 ס"ד דְּשִׁקִּילִין דָּא כְּדָא) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׂאֲנִי אֵינּוֹן
 בְּנֵי אַהֲרֹן, דִּלָּא כְּתִיב בְּהוּ אַבְדָּהּ, כְּאֵינּוֹן דְּכִנְיֹשְׁתָּא
 דְקַרְחָ, דְכְתִיב בְּהוּ, וְיֹאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהָל. וְכְתִיב, (במדבר יז)
 הֵן גִּוְעֵנוּ אַבְדָּנוּ כְּלָנוּ אַבְדָּנוּ. לְאַכְלָלָא אֵינּוֹן דְּאַקְרִיבוּ
 קְטֹרֶת בּוֹסְמִין, מָאֲתָן וְחֲמֻשִּׁין, דְּאֶתְאַבִּידוּ וְדַאי, וְאֵלִין
 לָא אֶתְאַבִּידוּ.

אָמַר לִיָּהּ כְּתִיב, וְאֵל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְכְתִיב,

בְּזוֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. פִּיּוֹן דְּאָמַר, וְאֵל יָבֵא בְּכָל
 עֵת, אֲמַאי לָא פְּתִיב, בְּמָה זְמַנָּא יִיעוּל. אָמַר לִיה
 אֶלְעֶזֶר, הָא אַתְמַר, וּמְלָה חַד הוּא, וְזְמַנָּא חַד הוּא הוּוּ
 יַדְעֵי כְּהֵנִי. אָבֵל עַל מַה דְּחָאבוּ בְּנוֹי, בְּעָא לְאַזְהָרָא
 הָכָא, וְהָא אַתְמַר. אָמַר לִיה, וְאַנָּא הָכִי סְבִירְנָא, וּבְגִין
 לְאַתְיִישְׁבָא מְלָה בְּעֵינָא.

אָמַר לִיה, אֶלְעֶזֶר בְּרִי תָא חֲזִי, כָּל קְרַבְנִין וְכָל עֲלוּוֹן,
 נִיחָא הוּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָבֵל לָא הוּוּ
 נִיחָא, כְּמָה דְהָאֵי קְטָרֵת, דְקְטָרֵת מְעֲלִיא מְכָלָא. וּבְגִין
 כְּךָ, הוּוּ מְעֲלִין לִיה לְגוּ בְּגוּ, בְּלַחֲשׁוּ. וְהָא אַתְמַר. וּבְגִין
 כְּךָ, לָא אַתְעַנְשׁוּ כָּל בְּנֵי נְשָׂא בְּשָׂר קְרַבְנִין וְעֲלוּוֹן כְּמוֹ
 בְּקְטָרֵת, דְכָל פּוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכָא אַתְקַטַּר
 וְאַתְקַשֵּׁר יְתִיר מְכָלָא. וְעַל דָּא אַקְרִי קְטָרֵת. וְהָא אַתְמַר,
 (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטָרֵת יִשְׁמַח לֵב.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדַרְשׁ, (שיר השירים א) לְרִיחַ שְׁמֹנֶיךָ טוֹבִים
 וְגו'. הָאֵי קָרָא אֶסְתַּפְּלְנָא בֵּיהּ, וְהָכִי הוּא. לְרִיחַ,
 מַאי רִיחַ. רִיחַ דְקְטָרֵת דְאִיהוּ דְקִיקָא וּמְעֲלִיא וּפְנִימָא
 מְכָלָא, וְכַד סְלִיק הָהוּא רִיחַ לְאַתְקַשְׁרָא, בְּהָהוּא מְשַׁח
 רְבוֹת דְנַחְלֵי מְבוּעָא, אַתְעֶרוּ דָּא בְּדָא וְאַתְקַטְרוּ כְּחֻדָּא.
 וּכְדִין אֵינּוֹן מְשַׁחֲן טְבָאן לְאַנְהָרָא. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, לְרִיחַ
 שְׁמֹנֶיךָ טוֹבִים.

וּכְדִין אֶתְרַק מִשְׁחָא מְדִרְגָא לְדִרְגָא, בְּאִינוּן דִּרְגִין
 דְּאֶקְרוּן שְׂמָא קְדִישָׁא, הִדָּא הוּא דְכְתִיב, שְׂמֹן
 תוֹרַק שְׂמֹךְ עַל פִּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ. מֵאֵי עֲלָמוֹת. כִּמְה
 דְּאוּקִימָנָא עוֹלָמוֹת, עוֹלָמוֹת מִמֶּשׁ, דְּדָבַר אַחַר עַל פִּן
 עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ. כִּמְה דָּאת אָמַר, (תהלים מו) עַל עֲלָמוֹת שִׁיר.
 וְכֹלָא חַד.

וּבְסִפְרָא דִּרְבֵּי הַמְּנוּנָא סְבָא פְּתִיב, מֵאֵי עוֹלָמוֹת. כִּמְה
 דָּאת אָמַר, (משלי לא) וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחָק ^(דף)
 לְנִעְרוֹתֶיהָ. נִעְרוֹתֶיהָ הֵינִי עֲלָמוֹת, אֶהְבוּךָ, לְבָרְכָא
 שְׂמֹךְ, וּלְזַמְרָא קַמְךָ, וּמִתַּמָּן אֲשַׁתְּכַחַן בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוּ
 תַּתָּאֵי, וּמִתְּבָרְכִין עֲלָאֵין וְתַתָּאֵין.

דְּבַר אַחַר עַל פִּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ. שְׁפִיר הוּא מֵאֵן דְּאָמַר.
 עַל מוֹת אֶהְבוּךָ, דִּהָא בְּמִלָּה דָּא מְאָרִיחוּן דִּדִּינִין
 אַתְּבַסְמִן, וּבְגִין דִּהָאֵי קְטָרַת, אַתְּקַטֵּר בְּמִשְׁחָא דְלְעִילָא
 יִתִּיר, אַתְּחַשֵּׁב קַמִּיהָ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּל קַרְבָּנִין
 וְעֲלוּוֹן. אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אָנָּא פְּקַטְרַת, וְאִנְתְּ
 כְּמִשְׁחָא, מְשַׁכְנֵי אַחֲרֵיךָ נְרוּצָה וְגו'. נְרוּצָה: כִּמְה דָּאת
 אָמַר, עַל פִּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ. אָנָּא וְכֹל אוּכְלוּסִין, דִּהָא
 כְּלָהוּ בֵּי אַחֲדָן, וְעַל דָּא מְשַׁכְנֵי, דִּהָא בֵּי תַלְיִין.
 הֵבִיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיוֹ. אִם יִיעוּל לִי מֶלֶכָּא בְּאֲדָרוּי,
 נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בְךָ, אָנָּא וְכֻלְהוּ אוּכְלוּסִין.

תָּאנָא. כְּלָהוּ אוּכְלוּסִין, בְּשַׁעְתָּא דְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל חֲדָאת
 וּמִתְבְּרָכָא, כְּלָהוּ חֲדָאן, וְדִינָא לָא שְׂרִיא כְּדִין בְּעֶלְמָא.
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים צו) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ.
 כִּי בְּעֵנָן אֵרָאָה עַל הַכַּפָּרֶת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַכָּאִין
 אֵינּוּן צְדִיקָיָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיהוֹן.
 וְתַנִּינָא, מְלַךְ בָּשָׂר וְדָם, אִי בַר נָשׁ רָכִיב עַל סוּסֵיא
 דִּילֵיהּ, בַּר קִטְלָא הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲרָכִיב אֵלֵיהּ
 עַל דִּילֵיהּ, דְּכְתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֵלֵיהּ בַּסַּעֲרָה הַשָּׁמַיִם
 וְגו'. הֲכָא מְאִי כְּתִיב, וְלֹא יָמוּת כִּי בְּעֵנָן אֵרָאָה עַל
 הַכַּפָּרֶת. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵיילֵיהּ לְמֹשֶׁה בֵּיהּ, הֲדָא
 הוּא דְכְתִיב, (שמות כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֲנָן, בְּתוֹךְ הָעֲנָן
 מִמָּשׁ, כִּי בְּעֵנָן אֵרָאָה עַל הַכַּפָּרֶת. הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
 (ישעיה ד) וּבָרָא יי' עַל כָּל מְכוֹן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֵיהּ עֲנָן
 יוֹמָם וְעֶשֶׂן. וְכְתִיב, (שמות מ) כִּי עָנָן יי' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם.
 וְתָאנָא, הָאִי דְכְתִיב, (שמות לד) וַיֵּרֶד יי' בְּעֵנָן. בְּעֵנָן
 אֵרָאָה עַל הַכַּפָּרֶת. תָּאנָא, אֲתַר דְּהוּוּ שְׂרָאן
 אֵינּוּן פְּרוּבִי, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, פְּרוּבִים עַל אֶת הוּוּ יַתְבִּין.
 וְתָאנָא, ג' זְמַנִּין בִּיּוֹמָא אֲתַרְחִישׁ נִיסָא, בְּגַדְפִּייהּ.
 בְּשַׁעְתָּא דְּאֲתַגְלִי עֲלֵייהּ קְדוּשָׁה דְּמִלְכָא, אֵינּוּן
 מְגַרְמֵייהּ סְלָקִין גְּדַפִּייהּ, וּפְרָסִין לוֹן, וְחַפִּיין עַל
 כְּפוּרְתָא. לְבַתַּר קְמִיטִין גְּדַפִּייהּ, וְנֶאֱחֲזִין בְּגַדְפִּייהּ (ס"א

וְנֶאֱחָזֵין בְּגוֹפֵייהוּ) כִּמְה דְאֵת אֲמַר (שְׁמוֹת כה) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׁי
כְּנָפִים לְמַעְלָה, פּוֹרְשֵׁי וְלֹא פְרוּשֵׁי. סוֹכְכִים וְלֹא סְכוּכִים.

דָּא בְּאֵת (ס"א בְּזֹאת) הוּוּ קַיִימִי וְחֻדְאֵן בְּשִׁכְנִיתָא.
אֲמַר רַבִּי אַבָּא, מַה בְּעָא הַכָּא, כִּי בְּעֵנָן אֵרָאָה עַל
הַכַּפְּרָת. וְכֹתִיב בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן, וְהָא פְהֵנָּא לֹא
חָמִי לְשִׁכְנִיתָא בְּשַׁעֲתָא כַּד הָוּה עָאֵל. אֵלֹא עֵנָּא הָוּה
נְחִית, וְכַד הָוּה נְחִית מָטָא עַל הָאֵי כַּפְּרָת, וּמִתְעַרְיִן
גְּדַפֵּייהוּ דְכְרוּבִין, וְאֶקְשִׁי לְהוּ וְאֲמַרִי שִׁירְתָּא.

וּמַה שִׁירְתָּא אֲמַרִי (תְּהֵלִים יצ) כִּי גְדוֹל יְיָ וּמַהֲלָל מְאֹד נוֹרָא
הוּוּא עַל כָּל אֱלֹהִים. הָאֵי כַּד סִלְקִי גְדַפֵּייהוּ.
בְּשַׁעֲתָא דְפָרְסִין לְהוּ אֲמַרִי, (תְּהֵלִים יצ) כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים
אֱלִילִים וְיְיָ שָׁמַיִם עָשָׂה. כַּד חֲפִיִּין עַל כַּפּוֹרֶתָא, אֲמַרִי,
לְפָנַי יְיָ כִּי בָא לְשָׁפוֹט אֵת הָאָרֶץ יִשְׁפּוֹט תִּבְל
(תְּהֵלִים צח) בְּצַדֵּק וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים.

וְקַלְהוֹן הָוּה שָׁמַע פְּהֵנָּא בְּמַקְדָּשָׁא, כְּדִין שׁוּי קְטָרֶת
בְּאַתְרֵיהּ, וְאַתְכוּוֹן בְּמַה דְאַתְכוּוֹן, בְּגִין דִּיתְבְּרַךְ
כָּלֹּא (וְקַלְהוֹן). וְגַדְפֵי כְרוּבֵיִיא, סִלְקִין וְנַחֲתִין, וְזִמְרֵי
שִׁירְתָּא, מְחַפֵּיִין לְכַפּוֹרֶתָא וְסִלְקִי לְהוּ. הֵדָּא הוּוּא דְכֹתִיב
סוֹכְכִים. סוֹכְכִים דִּיִּיקָא וּמְנָא לָן דְקַלְהוֹן אֲשַׁתְּמַע, כְּמַה
דְּאֵת אֲמַר (יִחְזַקְאֵל א) וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל וְגו'.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים. מַהוּ בְּמִישְׁרִים. כְּמַה

דַּאתְּ אָמַר, מִיִּשְׂרָיִם אֶהְבוּךָ, לְאַכְלֵלָא תְרִין פְּרוּבִין, דְּכַר
 וְנוֹקְבָא, מִיִּשְׂרָיִם וְדָאִי. וְעַל דָּא, וְעַמִּים בְּמִישְׂרָיִם.
 וְכַתִּיב, (במדבר ז) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵי מִבֵּין שְׁנֵי
 הַפְּרוּבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִכָּאן אוֹלֵיפְנָא
 דְּבַכְל אַתְר דְּלֵא אֲשַׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא, לָאוּ כְּדָאִי לְמַחְמֵי
 אִפִּי שְׂכִינְתָא. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים קמ) יִשְׁבוּ יִשְׂרָיִם
 אֶת פְּנֵיךָ, וְתַנִּינֵן, כְּתִיב, (דברים לב) צְדִיק וַיִּשָּׁר הוּא, דְּכַר
 וְנוֹקְבָא, אוֹף הֵכָא פְּרוּבִים דְּכַר וְנוֹקְבָא. וְעַלֵּיהּ כְּתִיב,
 (תהלים צט) אַתָּה כּוֹנֵנֵת מִיִּשְׂרָיִם. וְעַמִּים בְּמִישְׂרָיִם. וּבְגִינֵי
 כַּךְ, (שמות כה) וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו, וְהָא אוֹקִימְנָא.

(דף נ"ט ע"ב)

תַּנִּיא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמַנָּא חֲדָא, הוּהוּ צְרִיכָא עֲלֵמָא
 לְמַטְרָא, אָתוּ לְקַמִּיָּה (ס"א אָלוּ לְגַבִּיָּה) דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
 רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה וְשָׂאֵר חַבְרֵיָּיא. אֲשַׁכְּחוּהוּ דְּהוּהוּ
 אָזִיל לְמַחְמֵי, לְרַבִּי פְּנַחֶס בֶּן יֶאִיר, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר
 בְּרִיה. כִּיּוֹן דְּחָמָא לוֹן, פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קלג) שִׁיר
 הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד. מֵאִי
 שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד.

כְּמָה דַּאתְּ אָמַר, וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו, בְּשַׁעְתָּא דְּהוּוּ
 חַד בְּחַד מִשְׁגִּיחִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, כְּתִיב, מָה טוֹב
 וּמָה נְעִים. וְכַד מְהִדֵּר דְּכוּרָא אַנְפוּי מִן נוֹקְבָא, וּוִי

לְעֵלְמָא. כְּדִין כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. בְּלֹא
 מִשְׁפָּט וַדַּאי, וּכְתִיב, (תהלים פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסֶאֶד,
 דְּלֹא אֲזִיל דָּא בְּלֹא דָא, וְכֹד מִשְׁפָּט, מִתְרַחֵק מִצְדָּק, וְוִי
 לְעֵלְמָא. (כְּדִין כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט).

וְהִשְׁתָּא חֲמִינָא, דְּאֵתוֹן אֲתִיתוֹן, עַל דְּדְכוּרָא לָא שְׂרִיא
 בְּנוֹקְבָא, אָמַר, אִי לְדָא אֲתִיתוֹן גַּבְּאִי תִיבוּ.
 דְּהֵאִי יוֹמָא אֲסֵתְכִלְנָא, דִּיתְהֵדֵר כְּלָא לְמִשְׂרֵי אַנְפִּין
 בְּאַנְפִּין. וְאִי לְאוֹרֵייתָא אֲתִיתוֹן, שְׂרוּ גַבְּאִי. אָמְרוּ לִיהּ,
 לְכָלְא, קָא אֲתִינָא לְגַבֵּי דְמַר, יִשְׁתְּמִיט חַד מִינָן,
 לְבִשְׂרָא לְאַחְנָא, שְׂאָר חֲבַרֵּיא, וְאַנָן נְתִיב לְקַמִּיהּ דְּמַר.
 עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, פִּתַּח וְאָמַר, (שיר השירים א) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֹאוּה
 בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְגו'. אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁחֹרָה אֲנִי בְּגָלוּתָא, וְנֹאוּה אֲנִי
 בְּפִקּוּדֵי אוֹרֵייתָא, דְּאָף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא לָא
 שְׁבִקִי לוֹן. כְּאַהֲלֵי קֶדֶר, דְּאִינּוֹן בְּנֵי קְטוּרָה (ס"א טוֹרִי),
 דְּאֵתְקֶדְרוּ אַנְפִּייהוּ תְּדִירָא, וְעַם כָּל דָּא פִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה,
 כְּהוּא חִיזוּ שְׂמִיא לְמַדְפֵּי, דְּכְתִיב, (תהלים קד) נוֹטָה שְׂמִים
 פִּירִיעָה.

אַל תְּרֹאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת. מַאי טַעְמָא (ס"א אֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת
 בְּגִין שְׁזַפְתִּנִי) אַל תְּרֹאוּנִי, בְּגִין שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת.
 שְׁזַפְתִּנִי הַשְׂמֵשׁ, דְּלֹא אֲסֵתְכֵל בִּי שְׂמֵשׁ, לְאַנְהָרָא לִי

כְּדָקָא יְאוּת. יִשְׂרָאֵל מַה אֵינּוֹן אֲמַרִין. בְּנֵי אַמֵּי נַחְרוּ בֵּי.
מֵאֵן אֵינּוֹן בְּנֵי אַמֵּי, אֵלִין רַבְרַבִּין מְמַנָּן תְּרִיסִין עַל שְׂאָר
עַמִּין.

דְּבַר אַחַר, בְּנֵי אַמֵּי מִמֶּשׁ. כְּמַה דְּאֵת אָמַר, (איכה ב)
הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ וְגו'. וְכַד הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם
אֶרֶץ, שְׁמוֹנֵי נוֹטְרָה אֶת הַפְּרָמִים. מֵאֵי טַעְמָא. דְּכַרְמֵי
שְׁלִי לֹא נִטְרַתִּי. וְתַנִּינוֹן, בְּנֵי אַמֵּי וְדֵאֵי אֶסְתַּכְּמוּ עָלַי,
כְּלוּמַר, כַּד אֶתְעַדִּי אֶרֶץ, מִשָּׁמַיִם, כְּמַה דְּאוּקִימְנָא,
דְּכַתִּיב, (שמות ב) וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחוֹק.

וְהִכָּא אֶתְמַר וְדֵאֵי, הֵנָּה מַה טוֹב וּמַה נְעִים שְׁבַת אַחִים
גַּם יְחַד. וּבְהוּ אוּקִימְנָא (נ"א וְהִכָּא אוּקִימְנָא), גַּם יְחַד.
כְּמַה דְּאֵת אָמַר (ויקרא כו) וְאֵף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם, שְׁבַת אַחִים
בְּכֻלָּל, פִּיּוֹן דְּכַתִּיב, גַּם, לְאַכְלִלָּא כָּל אֵינּוֹן דְּלַעֲיָלָא,
דְּכָל שׁוּלְטָנוּתָא בְּהֵוָא אֶתְר אֲשַׁתְּכַח.

דְּבַר אַחַר. הֵנָּה מַה טוֹב וּמַה נְעִים וְגו'. אֵלִין אֵינּוֹן
חֲבַרְיָא, בְּשַׁעְתָּא דְּאֵינּוֹן יִתְבִּין כַּחְדָּא, וְלֹא
מִתְפָּרְשׁוֹן דָּא מִן דָּא. בְּקַדְמִיתָא אֶתְחַזּוֹן גּוּבְרֵי מַגִּיחֵי
קָרְבָּא, דְּבַעוּ לְקַטְלָא דָּא לְדָא. לְבַתְרָא, אֶתְהַדְרוּ
בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְּאַחֲוָה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַהוּ אוּמַר, הֵנָּה
מַה טוֹב וּמַה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יְחַד. גַּם, לְאַכְלִלָּא
עַמְהוֹן שְׁכִינְתָּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶצִּית

לְמַלּוּלֵייהוּ, וְנִיחָא לִיהּ וְחֲדֵי בְּהוּ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (מלאכי א) אִזְ נְדַבְרוּ יְרָאֵי יְיָ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב יְיָ וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִכְרוֹן לְפָנָיו וְגו'.

וְאַתּוֹן חֲבַרְיָא דְהֶכָא, כְּמָה דְהוּיִתּוֹן בְּחַבִּיבוּתָא בְּרַחֲמֵימוּתָא, מְקַדְּמַת דְנָא, הָכִי נְמִי, מְכָאן וְלַהֲלָאָה לָא תַתְּפַרְשׁוֹן דָּא מִן דָּא, עַד דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחֲדֵי עִמְכוֹן, וַיִּקְרִי עֲלֵיכוֹן שְׁלָם. וַיִּשְׁתַּכַּח בְּגִינֵיכוֹן שְׁלָמָא בְּעַלְמָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי וְרַעֲי אַדְבָּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.

אֲזִלוּ. עַד דְהוּוּ אֲזִלִּי, מָטוּ לְבֵי רַבֵּי פְּנַחַס בֶּן יֶאֱרִי. נִפְק רַבֵּי פְּנַחַס, וַנִּשְׁקִיָּהּ. אָמַר, זְכִינָא לְנִשְׁקָא שְׂכִינְתָא. וְכַפָּא חוּלְקֵי אַתְקִין לְהוּ טִיקְלֵי דְעַרְסֵי, קְפִטוּרֵי דְקִילְטָא. אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, אֲוֹרֵייתָא לָא בְּעֵי הָכִי, אַעֲבַר לְהוֹן, וַיִּתִּיבוּ. אָמַר רַבֵּי פְּנַחַס, עַד לָא נִיכוּל, נִשְׁמַע מִמְּאַרִיָּה דְאֲוֹרֵייתָא מְלָה. דְהָא רַבֵּי שְׁמַעוֹן כָּל מְלוּי בְּאַתְגְּלִיָּא אֵינּוֹן, אִיהוּ גְבָרָא דְלָא דְחִיל מֵעִילָא וּמִתְתָּא, לְמִימַר לוֹן, לָא דְחִיל מֵעִילָא, דְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְּכֶם (דף ט' ע"א) בֵּיתָא, לָא דְחִיל מִתְתָּא, כְּאַרְיָה דְלָא דְחִיל מִבְּנֵי עֵנָא. אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן לְרַבֵּי אֲלַעְזָר בְּרִיָּה, אֲלַעְזָר קוּם בְּקִיּוּמְךָ, וְאִימָא מְלָה חֲדַתָּא, לְגַבֵּי דְרַבֵּי פְּנַחַס וְשָׂאָר חֲבַרְיָא.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, וַיִּדְבֵר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי
 מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וְגו'. הָאִי קָרָא אֵיךְ לְאַסְתְּכֻלָּא
 בֵּיהּ, דְּאַתְחֲזִי דִּיתִירָא אִיהוּ. דְּהָא פְּתִיב בְּתֵרִיָּה, וַיֹּאמֶר
 יְיָ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחֲיָךְ. מִכָּאן שִׁירוּתָא
 דְּפֻרְשָׁתָא, הָאִי קָרָא דְלַעֲיִלָּא, מֵאִי הוּא, דְּכִתְיִב, וַיִּדְבֵר
 יְיָ אֶל מֹשֶׁה. מֵאִי הוּא דְאָמַר לֵיהּ, וּלְבַתֵּר וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל
 מֹשֶׁה.

אַלְא בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב קְטֹרֶת בּוֹסְמִין
 לְאַהֲרֹן, בְּעָא, דְּלֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיהּ בְּחֵיּוּי בַר נֶשׁ
 אַחֲרָא. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּאַהֲרֹן אֲסֻגִּי שְׁלָמָא בְּעִלְמָא.
 אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵת בְּעִי לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא
 בְּעִלְמָא, עַל יַדְךָ יִסְגִּי שְׁלָמָא לְעִילָּא, הָא קְטֹרֶת
 בּוֹסְמִין, יְהִיב מָסוּר בְּיַדְךָ מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, וּבְחֵיּיךָ לֹא
 יִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּיהּ בַּר נֶשׁ אַחֲרָא. נִדְב וְאַבִּיהוּא אֲקַדִּימוּ בְּחֵי
 דְאַבּוּהוֹן, לְאַקְרָבָא מַה דְּלֹא אַתְמָסֵר לְהוּ. וּמְלָה דָּא,
 גָּרִים לְהוֹן דְּטָעוּ בֵּיהּ.

וְתֵאנָא, מֹשֶׁה הָוָה מְהֵרָה, מֵאֵן גָּרֵם לֹון טָעוּתָא דָּא,
 וְהָוָה עָצִיב. מַה פְּתִיב, וַיִּדְבֵר יְיָ אֶל מֹשֶׁה
 אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. וּמַה אָמַר לֵיהּ, בְּקֹרְבַתְּם לְפָנַי
 יְיָ וְיָמוּתוּ. בְּהַקְרִיבְּם לָא פְּתִיב, אַלְא בְּקֹרְבַתְּם. אָמַר לֵיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, דָּא גָּרְמָא לְהוּ, דְּדַחְקוּ שַׁעְתָּא

בְּחַיֵּי אַבוּהוֹן, וְטָעוּ בָּהּ, וְהֵינּוּ דְכֹתִיב, (ויקרא י) אֲשֶׁר לֹא
 צָוָה אוֹתָם, אוֹתָם לֹא צָוָה, אֲבָל לְאַהֲרֹן צָוָה. וּמָה תֵּרִין
 בְּנֵי אַהֲרֹן, עַל דְּדַחֲקוּ שְׁעֵתָא בְּחַיֵּי אַבוּהוֹן גָּרְמוּ
 לְגַרְמֵייהוּ כּל כּף, אֲנָא לְגַבֵּי אַבָּא וְרַבֵּי פְּנַחַס וְשֹׁאֵר
 חֲבֵרֵינָא, עַל אַחַת כֶּמָּה וְכֶמָּה. אַתָּא רַבֵּי פְּנַחַס נְשַׁקִּיָּה
 וּבְרַכִּיָּה.

רַבֵּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלְשֵׁלְמָה
 שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ וְגו'. הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלְשֵׁלְמָה,
 מֵאֵי מִטָּתוֹ. דָּא כּוּרְסֵי (נ"א ערסא) יִקְרָא דְמִלְכָּא, דְכֹתִיב
 בֵּיהּ, (משלי לא) בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ. שֶׁלְשֵׁלְמָה, מִלְכָּא דֵּי
 שְׁלֹמֹה כֹּלָא דִּילֵיהּ הוּא. שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ,
 דְאַתְאֲחַדָּן בְּסִטְרָהּ מְדִינָא קְשִׁיָּא, וְאַקְרוּן, שְׁתִּין פּוּלְסֵי
 דְנוּרָא, (ס"א שתין מזויני זיוני קשיין) דִּהְהוּא נַעַר, אַתְלַבֵּשׁ בָּהּ.
 מִימֵינִיָּהּ, שְׁנָנָא דְחַרְבָּא תְּקִיפָא, מְשֻׁמָּא לֵיהּ גּוּמְרֵי
 דְנוּרָא תְּקִיפָא, דְמִתְאַחַדָּא בְּגַלִּיפּוּי (ס"א
 בְּקַלִּיפּוּי), בְּשִׁבְעִין אֲלֶף לַהֲטִי נוּרָא דְאַכְלָא, וְאַיִנוּן שְׁתִּין
 מְזִינֵי זִינֵי קְשִׁיין, מֵאִינוּן גְּבוּרֵן תְּקִיפֵן, דִּהְהִיא גְּבוּרָה
 עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֵדָּא הוּא דְכֹתִיב מִגְּבוּרֵי
 יִשְׂרָאֵל.

וְתֵאנָא, בְּהַאי עֵרְסָא, מַה כְּתִיב בָּהּ, וְתִקַּם בְּעוֹד לִלְלָהּ,
 כִּד יִנְקָא מִסְטָרָא דִּימֵינָא (ס"א מסטרא דדינא). וְתִתֵּן

טָרַף לְבֵיתָהּ. מֵאֵי טָרַף, כְּמָה דָּאתְ אָמַר (מיכה ה) וְטָרַף וְאִין
מִצִּיל. הֲדָא הוּא דְכְתִיב כְּלָם אַחוּזֵי חָרֵב מְלוּמְדֵי
מִלְחָמָה, זְמִינִין בְּכָל אֲתַר לְמַעְבַּד דִּינָא, וְאֶקְרוּן מְאָרֵי
דִּיבְבָא וִילְלָה.

אִישׁ חָרְבוּ עַל יָרְכוּ. כְּמָה דָּאתְ אָמַר, (תהלים מה) תִּגְוֹר
חָרְבֵךְ עַל יָרֵךְ גְּבוּר. מִפְּחַד בְּלִילוֹת. הָא אֹיְקָמוּהָ,
מִפְּחַדָּה דִּגִּיְהֵנָם וְכוּ' אֲבָל מִפְּחַד בְּלִילוֹת, כְּלוּמַר, כָּל דָּא
מֵאֵן אֲתַר נְטָלִין, מִפְּחַד, מִתְּהוּא אֲתַר דְּאֶקְרִי פְּחַד, כְּמָה
דָּאתְ אָמַר (בראשית לא) וּפְחַד יִצְחָק הָיָה לִי. וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב
בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק. בְּלִילוֹת, בְּזִמְנִין דְּאֵינּוּן מִתְּפַקְדִין
לְמַעְבַּד דִּינָא.

וְתֵאנָא, כְּתִיב (משלי לא) זְמָמָה שָׂדֵה וְתִקְחָהּ. הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב, (איוב מ) וְכָל חַיִּת הַשָּׂדֵה יִשְׁחָקוּ שָׁם. וְעַל
דָּא כְּתִיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרָחֵב יַדָּיִם וְגו' שָׁם
אֲנִיּוֹת יִהְלֹכוּן וְגו' כְּמָה דָּאתְ אָמַר. (משלי לא) הִיִּתָּה כְּאֲנִיּוֹת
סוּחַר מִמְּרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה. מִמְּרַחֵק וְדָאֵי. מִרִּישָׁא
דְּמוּחָא, וּמַעֲיֻלָּא דְרִישָׁא, תְּבִיא לַחֲמָה. עַל יָדָא דְּצִדִּיק,
כַּד מְזַדְּוֹגֵן כְּחַד, כְּדִין חִידוּ בְּכֻלָּא. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,
לְוִיֶּתֶן זֶה יִצְרֵת לְשַׁחֵק בּוֹ.

תֵּאנָא, אֶלְפָּה וְחַמֵּשׁ מְאָה, מְאָרֵי תְרִיסִין, מְאָרֵי
דְּשׁוּלְטָנוּתָא, אֲתֵאֲחַדְדֵן מְהָאֵי סְטָרָא, דְּאֵינּוּן

גִּיבְרִין. בִּידוּי דֵּהֲהוּא דְאֶקְרִי נֶעַר, אַרְבַּע מִפְתָּחִין
 רַבְרָבִין. תְּנִינִיָּא אֲזִלִּין תְּחוֹת סְפִינָה, דֵּהֲאִי (דף ט' ע"ב) יִמָּא
 רַבָּא, לְאַרְבַּע זְוִיין. דָּא אֲזִיל לְסִטְרָא דָּא, וְדָא אֲזִיל
 לְסִטְרָא דָּא. וְכֵן כְּלָהוּ. אַרְבַּע חִיזוּ דְאַנְפִּין אֲתַחְזִיין בְּהוּ,
 וְכַד אֲתַכְלִילִין בְּחַד, כְּתִיב, (יחזקאל א) וְדַמּוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי
 אָדָם, פְּנֵיהֶם דִּכְלָא.

אַפִּי רַבְרָבִי, וְאַפִּי זְוִטְרִי, כְּלִילִין כְּחַד לְעֵילָא, תְּרִי סְלָקִין
 וְשִׂאטִין, וְתֵרִין מְגֵרוּפִין בִּידֵייהוּ. אֶלְף טוּרִין סְלָקִין
 וְעֵאלִין (ס"א אלִין טְמִירִין עֵאלִין וְסְלָקִין) בְּכָל יוֹמָא, מִשְׁקִיו דֵּהֲהוּא
 יִמָּא, לְבַתֵּר, אֲתַעְקְרוּ מִנָּה, וְסְלָקִין לְיִמָּא אַחְרָא.

לִית חוּשְׁבָנָא לְאִינוּן דְאַתְאַחְדֵּן בְּשַׁעְרָהָא, תְּרִין בְּנִין
 יִנְקִין כָּל יוֹמָא, דְאַקְרוּן מְאַלְלֵי אַרְעָא. וְדָא הוּא
 רְזָא דְסִפְרָא דְצְנִיעוּתָא, דְכְּתִיב, (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ
 בֶּן נוּן מִן הַשְּׂטִים שְׁנַיִם אַנְשִׁים מִרְגְּלֵים חָרָשׁ לֵאמֹר.
 וְאַלִּין, יִנְקִין מִתְּחוֹת סְטְרֵי אַבְרָהָא, תְּרִין בְּנוֹת בְּתָחוֹת
 רַגְלָהָא, (ס"א וְאַלִּין יִנְקֵן מִסְטְרָא דְאַבְרָהָא, תְּרִין בְּנוֹת בְּתָחוֹתָהָא) וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֵת בְּנוֹת הָאָדָם.
 וְאַלִּין מִתְאַחְדֵּן בְּטְרַפֵּי (ס"א בְּטוּפְרֵי) דֵּהֲהִיא עֲרִסָא, וְדָא הוּא
 דְתַנְיָנוּ, דְכְּתִיב, (מלכים א ג) אִז תְּבֹאנָה שְׁתֵּים נָשִׁים זֹנוֹת
 אֶל הַמֶּלֶךְ. אִז תְּבֹאנָה, וְלֹא מִקְדַּמַּת דְנָא, וּבְזִמְנָא
 דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא, אֲהַדְרוּן קְדָל מִבְּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

מֵאִי פְּתִיב, (ישעיה ג) עֲמִי נֹגְשָׁיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מְשָׁלוּ בּוֹ.
וְדָאִי.

בִּידָא שְׁמַאֲלָא, שְׁבַעֵין עֲנַפִּין, דְּמַגְדְּלִין בֵּין נוּנֵי יַמָּא,
כְּלָהוּ סוּמְקֵי כְּוּוּרְדָּא. וְעֵילָא מְנַהוֹן, עֲנַפָּא חַד
סוּמְקָא יִתִּיר, דָּא סְלִיק וְנַחֲתִית. וְכִלְהוּ אֶתְחַפְּיִין
בְּשַׁעְרָהָא.

מְאָרִי דְלִישָׁנָא בִישָׂא. כַּד נַחֲתִית חוּיָא. אֶתְעַבִּיד מְקַפֵּץ
עַל טוּרִין, מְדַלְגָּא עַל טַנְרִי. עַד דִּישְׁכַּח טַרְפָּא,
דְּאֶחִיד בְּטוּפְרֵי וַיִּיכּוֹל. כְּדִין שְׁכִיף, וְאֶתְחַזֵּר לִישָׁנִיה
לְטַב. זַכָּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּמוֹמְנִין לִיה טַרְפִּיה. אֶהְדֵּר
לְאַתְרִיה (ס"א לְבַתְרִיה), עֵיל בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא.

כַּד (ס"א סְלִיק סְלִקִין) סְלִקִין מְאָרִי דְרוּמְחִין וְסִיפִין, דְלִית לֹון
חוּשְׁבָנָא, סוּחְרַנְיִיהוּ דְאֵינּוֹן שְׁתִּין עֲלָאִין, דְּסוּחְרַנְיִיה
דְהָאִי עַרְסָא, אֶלְפָּה אֶלְפִין, וְרַבּוּא רַבּוּון, קִימִין בְּכָל
סְטָרָא דְהָאִי עַרְסָא לְעֵילָא. וּמְנִיָּה אֶתְזַנּוּ, כְּלָהוּ מְקַמִּיה
(ס"א וּמְנִיָּה אֶתְזַנּוּ, לִיה פְּלַחִין כּוּלְהוּ קַמִּיה) יְקוּמוּן.

מִתְחַת כְּלָהוּ, נְפַקִין כַּמָּה אֶלְפָּה וְרַבְבּוֹן, דְלִית לֹון
חוּשְׁבָנָא, וְנַחֲתִין וְשֹׁאטִין בְּעֶלְמָא, עַד דְתַקְעִי
מְאָרִי שׁוּפְרָא, וּמִתְכַנְשִׁי. וְהָנִי בְּזוּהָמָא דְטוּפְרֵי אֶחִידָן.
דָּא עַרְסָא כְּלִיל לֹון, דָּא עַרְסָא, רַגְלוּהִי אֶחִידָן בְּאַרְבַּע
סְטָרֵי עֲלְמָא, כְּלָא עֲאֵלִין בְּכִלְלָא, דְאֶשְׁתַּכַּח

לְעֵילָא, וְאַשְׁתַּכַּח לְתַתָּא, בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל, וְעַל הָאָרֶץ
 מִתַּחַת, וְעַל דָּא כְּתִיב הִנֵּה. מֵאֵי הִנֵּה. בְּגִין דְּזָמִינָא לְכֻלָּא
 לְעֵילָא וְתַתָּא. וְרִשׁוּמָא הָאֵי עֲרָסָא מִכְּלָא, אֲדַנִּי
 אֶתְקַרִי, רַבּוּנָא דְכֻלָּא, רִשִּׁימָא בֵּין חֵיילָהָא.

בְּגִין כּוּ, כְּהֵנָּא בְּעֵי לְכוּוּנָא מְלֵי דְלְעֵילָא, לְיַחְדָּא שְׁמָא
 קַדִּישָׁא מֵאַתֵּר דְּבַעָא לְיַחְדָּא, וְעַל דָּא תְּנִינָן,
 כְּתִיב, בְּזֹאת יֵבֵא אֲהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, בְּהֵאֵי בְּעֵי לְקַרְבָּא
 קְדוּשָׁה לְאַתְרֵיהּ, מֵהֵאֵי אֲתֵר, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְדַחְלָא מְקַמֵּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דְּבָרִים ל"ב) לוֹ חֲכָמוֹ
 יִשְׁפִּילוּ זֹאת מִיַּד יָבִינוּ לְאַחֲרֵיתָם. כְּלוּמַר, אֵי יִסְתַּפְּלוּן
 בְּנֵי נֶשָׁא בְּעוֹנֵשָׁא, הֵיךְ אֲחִידַת זֹאת בֵּין חֵיילָהָא, וְהֵיךְ
 אֲתַמְנוּ קָמָה כָּל אֵינּוֹן בְּנֵי חֵיילִין, וְאַחֲיָדָן בְּפוּלְחָנָא
 לְאַתְפְּרָעָא מִן חֵיִיבֵיָא, מִיַּד יָבִינוּ לְאַחֲרֵיתָם, וְיִסְתַּמְרוּן
 עוּבְדֵיהוֹן, וְלֹא יַחֲבוּן קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

תּוֹ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל בַּר נֶשׁ דְּזָכִי לְמִילָף אֹרִייתָא,
 וְנָטִיר לָהּ לְהֵאֵי זֹאת. הָאֵי זֹאת נְטִירַת לֵיהּ, וְגַזַּר
 עֲמִיהּ קַיִמָּא עַל קַיִמָּא דִּילֵיהּ, דְּלֹא יִתְעַדֵּי מַנְיָה, וּמִן
 בְּנוּהֵי וּמִן בְּנֵי בְנוּהֵי לְעֵלְמִין. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה נט)
 וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִוְתָם וְגו'. יִתְבוּ לְמִיכַל. עַד דְּאָכְלוּ,
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרֵיָא, כָּל חַד וְחַד לֵימָא מְלָה חֲדַתָּא
 דְּאֹרִייתָא. עַל פְּתוּרָא, לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי פְּנַחֶס.

פָּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, (ישעיה ג) יִי אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן
 לְמוֹדִים לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבַר וְגו'. וְכַאֲשֵׁר
 אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעֵי בְּהוּ מְכַל שְׂאָר
 עֲמִין, וְיִקְרָאן, קֹדֶשׁ. דְּכִתְיִב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִיִּי.
 וַיְהִיב (דף ט"א ע"א) לְהוּ חוּלְקָא, לְאַתְאַחְדָּא בְּשִׁמְא קְדִישָׁא.
 וּבְמָה אֲחִידוּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְא קְדִישָׁא. בְּגִין דְּזָכוּ
 בְּאוּרִייתָא, דְּכָל מָאן דְּזָכִי בְּאוּרִייתָא זָכִי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. (נ"א בְּקֹדֶשׁ)

(רצ"ז ע"א) וְתַנְיִנָן קָמִיה דְּמַר, מֵאֵי קֹדֶשׁ. שְׁלִימוֹתָא דְּכֻלָּא
 דְּאֶקְרִי חֲכָמָה עֲלָאָה, וּמֵהֵאֵי אֲתֵר (נגיד מִשַׁח רְבוּת קְדִישָׁא
 בְּשִׁבְלִין יְדִיעוֹן, לְאַתֵר דְּאֶקְרִי בִּינָה עֲלָאָה), וּמִתְמָן נַפְקִין מְבוּעֵין וּנְחָלִין
 לְכָל עֵבֶר, עַד דְּמִטּוּ לְהֵאֵי זֹאת. (וּמֵהֵאֵי אֲתֵר אֲתֵר רֻחָא קְדִישָׁא)
 וְהֵאֵי זֹאת כַּד מִתְבָּרְכָא, אֶקְרִי קֹדֶשׁ, וְאֶקְרִי חֲכָמָה,
 וְיִקְרָאן לֵיהּ (נ"א וְהֵאֵי זֹאת כַּד אֲתְבָרְכָא מֵאַתֵר עֲלָאָה דָּא דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ וְאֶקְרִי חֲכָמָה
 קְרָאן לֵיהּ) רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. כְּלוּמַר, רוּחַ, מֵהֵהוּא קֹדֶשׁ דְּלַעֲיִלָּא.
 וְכַד נַפְקִין וּמִתְעָרִין מִנָּה רְזִי אוּרִייתָא, כְּדִין אֲתֵקְרִי
 לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּנִגִּיד הָהוּא רְבוּת קְדִישָׁא, לְאֵינּוֹן תִּרִי
 קִיִּימִין, דְּאֶקְרוּן לְמוּדֵי ה', וְאֶקְרוּן צְבָאוֹת,
 אֲתַכְנֵשׁ תְּמָן, וְכַד נַפִּיק מִתְמָן, בְּהֵהוּא דִּרְגָא דְּאֶקְרִי
 יְסוּד, לְהֵהוּא חֲכָמָה זְעִירָא, כְּדִין אֲתֵקְרִי לְשׁוֹן לְמוּדִים.

וּנְפִיק לְאַתְעָרָא לְאַיְנוֹן קַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִים. פְּדִין פְּתִיב, וַיִּי
 אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוֹדִים. וְלָמָּה. לְדַעַת לְעוֹת אֶת
 יַעֲקֹב דְּבַר. וְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב הָאִי לְבוֹצִינָא
 קַדִּישָׁא, רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְעוֹד דְּסָלִיק לֵיהּ לְעֵילָא לְעֵילָא,
 בְּגִין כֶּךָ כָּל מַלּוּי בְּאַתְגַּלְיָא אֶתְמַרו, וְלֹא אֶתְכַסִּינן.
 עָלֵיהּ כְּתִיב, (במדבר יב) פֶּה אֵל פֶּה אֶדְבַר בּוֹ וּמְרָאָה וְלֹא
 בְּחִידוֹת.

פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (מלכים א ה) וַיִּי נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה
 כַּאֲשֶׁר דְּבַר לוֹ וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם בֵּין שְׁלֹמֹה
 וְגו'. וַיִּי נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, דָּא הוּא דִּתְנִינָן, בְּיוֹמֵי
 דְּשִׁלְמָה מַלְכָּא, קַיִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא, כַּאֲשֶׁר דְּבַר
 לוֹ, כִּמָּה דְּאַתְמַר לֵיהּ, (דברי הימים ב א) הַחֲכָמָה וְהַמִּדָּע נָתַן
 לָהּ.

וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה. וְכִי מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי.
 אֶלָּא הָכִי תְנִינָן, וַיִּי נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה. וְהָאִי
 חֲכָמָה בְּמַאי אוֹקִים לָהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹקִים לָהּ בְּהָאִי,
 בְּקַדְמִיתָא, דְּשִׁלְמָה עֶבֶד דְּנַחֲתִית לְחִירָם מֵהָהוּא דְּרָגָא,
 דִּהוּהָ אָמַר, (יחזקאל כח) מוֹשָׁב אֱלֹהִים יִשְׁבְּתִי וְגו', דִּתְנִינָא,
 חִירָם מְלֹךְ צוּר עֶבֶד גְּרַמִּיָּה אֱלוֹהֵי. בְּתַר דְּשִׁלְמָה אֶתָּא,
 עֶבֶד לֵיהּ בְּחֲכָמְתִּיהּ, דְּנַחֲתִית מֵהָהוּא עֵיטָא, וְאוּדִי לֵיהּ
 לְשִׁלְמָה. וּבְגִין כֶּךָ, (מלכים א ה) וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין
 שְׁלֹמֹה.

וּתְנִינָן, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דְּשָׁדַר לֵיהּ,
 חַד שִׁידָא, וְנַחֲתִית לְיַד שְׁבַעַה מְדוּרִין דְּגִיּהֲנָם
 וְסִלְקִיהּ, וְשָׁדַר לֵיהּ פְּתַקִּין בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בִּידֵיהּ, עַד
 דְּאַהֲדַר, וְאוּדֵי לֵיהּ לְשִׁלְמָה. וּתְנִינָן. (ויחי רכ"ג, רכ"ה) שְׁלֹמֹה
 יָרִית לָהּ לְסִיְהָרָא, בְּכָל סְטְרוּי. בְּגִין כֶּף, בְּכֹלָא שְׁלִיט
 בְּחַכְמַתִּיהּ. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, שְׁלִיט בְּחַכְמַתִּיהּ עַל
 כָּל בְּנֵי עַלְמָא, כָּל אֵינּוֹן דְּסִלְקִין בְּדַרְגוּי, לָא סִלְקִין
 אֲלָא לְאַשְׁלָמָא עֲמִיהּ. (ס"א אי לָא שְׁלֵמִין עֲמִיהּ)

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שיר השירים ב) יוֹנְתִי בַּחֲגוּי הַסַּלַּע
 בְּסֹתֵר הַמְּדַרְגָּה וְגו'. יוֹנְתִי, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מַה
 יוֹנָה לָא שְׁבַקְתָּ בֶּן זוּגָה לְעַלְמִין, כֶּךָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא
 שְׁבַקְתָּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַלְמִין. בַּחֲגוּי הַסַּלַּע, אֲלִין
 תְּלַמִּידֵי חַכְמִים, דְּלָא מִשְׁתַּכְּחֵי בְּנִיחָא בְּעַלְמָא דִּין.
 בְּסֹתֵר הַמְּדַרְגָּה, אֲלִין תְּלַמִּידֵי חַכְמִים, הַצְּנוּעִין, דְּבַהוֹן
 חֲסִידִין דְּחֲלֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּשְׁכִינְתָּא לָא אַעֲדֵי
 מְנִייהוּ לְעַלְמִין. כְּדִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְּבַע בְּגִינֵיהּ
 לְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר, הֲרַאֲנִי אֶת מְרַאֲיָךְ הַשְּׁמִיעֲנִי אֶת
 קוּלְךָ כִּי קוּלְךָ עָרַב, דְּלִית קָלָא מִשְׁתַּמַּע לְעֵילָא, אֲלָא
 קָלָא דְּאֵינּוֹן דְּמִתְּעַסְקִי בְּאוּרֵייתָא.
 וּתְאַנָּא, כָּל אֵינּוֹן דְּמִתְּעַסְקִי בְּאוּרֵייתָא, בְּלִילֵיא,
 דְּיוֹקְנֵיהוֹן אֶתְחַקֵּק לְעֵילָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ כּוֹלִיָּה יוֹמָא,
 וּמִסְתַּכַּל בְּהוּ. וְהוּא קָלָא, ^(דְּהִכָּא) סְלִיק וּבִקַּע כָּל אֵינּוֹן
 רְקִיעֵין, עַד דְּסְלִיק קָמִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדִין כְּתִיב,
 כִּי קוֹלֶךָ עָרַב וּמִרְאֵךָ נֶאֱוָה. וְהִשְׁתָּא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 חָקַק דִּיּוֹקְנָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן לְעִילָא וְקָלִיָּה לְעִילָא לְעִילָא
 סְלָקָא, וּמִתַּעֲטָרָא בְּכִתְרָא קְדִישָׁא, עַד דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מִתַּעֲטָר בֵּיהּ בְּכֻלָּהוּ עַלְמִין. וּמִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ. עָלִיָּה
 כְּתִיב, ^(ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֶתְפָּאֵר.

פְּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, ^(קהלת א) מַה שְׁהֵיָה כְּבֵר הוּא ^{(נִקְרָא שְׁמוֹ}
^{ל"א)} וְאֲשֶׁר לְהֵיּוֹת וְגו'. מַה שְׁהֵיָה כְּבֵר, הֵיִינוּ
 דְּתַנְיִנוּ, עַד לָא בְּרָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַאי עֲלָמָא, הָוָה
 בְּאֵרֵי עַלְמִין וְחָרִיב לֹוֹן, עַד ^(דף ס"א ע"ב) דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 סְלִיק בְּרַעוּתִיָּה, לְמַבְרֵי הַאי עֲלָמָא, וְאִמְלִיךְ בְּאוּרִיָּתָא.
 כְּדִין אֶתְתַּקֵּן הוּא בְּתַקוּנֹוֹי, וְאֶתַּעֲטָר בְּעֲטְרוּוֹי, וּבְרָא הַאי
 עֲלָמָא. וְכָל מַאי דְּאֶשְׁתַּכַּח בְּהַאי עֲלָמָא, הָא הָוָה קָמִיָּה,
^(וְהָא סְלִיק מִקָּמִיָּה) וְאֶתְתַּקֵּן קָמִיָּה.

וְתַאנָּא, כָּל אֵינּוֹן דְּבְרֵי עֲלָמָא, דְּאֶשְׁתַּכַּחוּ בְּכָל דְּרָא
 וְדָרָא, עַד לָא יִיתוֹן לְעֲלָמָא, הָא הוּוּ קְיִימֵי
 קָמִיָּה בְּדִיּוֹקְנֵיהוֹן. ^(וְהִכֵּי תַאנָּא) אִפִּילוּ כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין
 דְּבְנֵי נְשָׂא, עַד לָא יַחֲתוֹן לְעֲלָמָא, כְּלָהוּ גְּלִיפִין קָמִיָּה

בְּרִקְעָא, בְּהֵוֹא דִּיּוֹקְנָא מִמֶּשׁ, דְּאִינּוֹן בְּהַאי עֲלָמָא.
 וְכָל מַה דְּאוֹלְפִין בְּהַאי עֲלָמָא, כִּלְא יִדְעוּ עַד לָא יִיתוּן
 לְעֲלָמָא. וְתַנִּינָא, הַאי בְּאִינּוֹן זִכְאִי קְשׁוּט.

וְכָל אִינּוֹן דְּלֹא מִשְׁתַּכְּחִין זִכְאִין בְּהַאי עֲלָמָא, אֲפִילוּ
 תַּמָּן, מִתְרַחֲקִין מִקָּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעֲאֲלִין
 בְּנוֹקְבָא דִּתְהוּמָא רַבָּא, וְדַחֲקִין שַׁעְתָּא, וְנַחְתִּין לְעֲלָמָא.
 וְהֵיבֵא נְשַׁמְתָּא דִּלְהוֹן, הָא אוֹלִיפְנָא, כְּמַה דְּאִינּוֹן קְשִׁי
 קְדָל בְּהַאי עֲלָמָא, כִּךְ הוּוּ עַד לָא יִיתוּן לְעֲלָמָא.

וְהֵהוּא חוּלְקָא קְדִישָׁא דִּיהֵב לוֹן רַמָּאן לִיה, וְאֲזִלִין
 וְשִׂאטִין וְאַסְתָּאבוֹן, בְּהֵהוּא נוֹקְבָא דִּתְהוּמָא
 רַבָּא, וְנִטְלִי חוּלְקִיהוֹן מִתַּמָּן, וְדַחֲקִין שַׁעְתָּא וְנַחְתִּי
 לְעֲלָמָא. אִי זְכִי לְבַתֵּר, וְתַב בְּתִיּוּבְתָא קָמֵי מְאָרִיָּה, הוּא
 נְטִיל הֵהוּא חוּלְקָא דִּילִיָּה מִמֶּשׁ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, מַה
 שְׁהִיָּה כְּכַר (בְּקָרָא שְׁמוֹ) הוּא וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת וְגו' כְּכַר הָיָה.

תָּא חֲזִי בְּנֵי אַהֲרֹן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ בִּישְׂרָאֵל כְּוֹתִיָּהוּ, בַּר
 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, וְאִינּוֹן אֲקָרוּן (שְׁמוֹת כד) אֲצִילֵי בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. וְעַל דִּטְעוּ קָמֵי מִלְכָּא קְדִישָׁא, מִיתוּ. וְכִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאוּבְדָא לוֹן, וְהָא תַנִּינּוֹן בְּרוּזָא
 דְּמִתְנִיתִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבֵד חֶסֶד בְּכֻלָּא, וְאֲפִילוּ
 בְּרִשְׁעֵי עֲלָמָא לָא בָּעִי לְאוּבְדָא לוֹן. וְהֵנִי זִכְאִי קְשׁוּט
 סְלָקָא דְעַתְרָךְ דְּאִינּוֹן אֲתַאבִּידוּ מִעֲלָמָא, זְכוּתָא דִּלְהוֹן אָן

הוא. זְכוּתָא דְאַבוּהוֹן אֵן הוּא. זְכוּתָא דְמִשָּׁה הָכִי נְמִי.
וְאִינוּן הֵיךְ אֶתְאַבִּידוּ.

אַלָּא הָכִי אֹלִיפְנָא מְבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא חָס עַל יְקָרָא דְלֵהוֹן, וְאַתּוּקְד גְּרַמִּיּהוֹן לְגוּ,
וְנִשְׁמַתְהוֹן לָא אֶתְאַבִּידוּ, וְהָא אוּקְיִמְנָא. וְתָא חֲזִי עַד לָא
מִיתוּ בְּנֵי אֶהְרֹן כְּתִיב, (שמות ו) וְאַלְעֹזֹר בֶּן אֶהְרֹן לָקַח לוֹ
וְגו', אֶקְרִי שְׁמִיָּה פְּנַחֶס, דְּהָוָה זְמִין לְאַתְתְּקִנָּא עֶקִימָא,
הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וְאֲשֶׁר לֵהִיּוֹת כְּבֹד הִיָּה.

וְתָאנָא, כְּלָהוּ זְכָאֵי קְשׁוּט, עַד לָא יִיתוּן לְעֶלְמָא, כְּלָהוּ
אַתְתְּקִנּוּ לְעִילָא, וְאַקְרוּן בְּשִׁמְהֵן. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
בֶּן יוֹחָאֵי, מִן יוּמָא דְבִרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶלְמָא, הָוָה
אַזְדַּמֵּן קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאַשְׁתַּכַּח עִמִּיָּה. וְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא קָרִי לִיָּה בְּשִׁמִּיָּה, זְכָאָה חוּלְקִיָּה לְעִילָא וְתָא,
עֲלִיָּה כְּתִיב (משלי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ, אָבִיךָ: דָּא קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא. וְאִמְךָ: דָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל.

פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (שיר השירים א) עַד שְׁהַמְלִךְ בְּמִסְבּוֹ נְרַדִּי
נְתַן רִיחוֹ. הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ חֲבַרִּיָּא, בְּשַׁעֲתָא
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶשְׁתַּכַּח וְזְמִין בְּטוּרָא דְסִינַי, לְמִיָּהב
אוּרִיָּיתָא לְיִשְׂרָאֵל, נְרַדִּי נְתַן רִיחוֹ, יִשְׂרָאֵל יְהִבוּ וְסִלְיָקוּ
רִיחָא טַב, דְקָאִים וְאַגִּין עֲלִיָּיהוּ לְדַרְי דְרִין. וְאָמְרוּ, (שמות
כד) כָּל אֲשֶׁר דְבַר יְיָ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע. דְבַר אַחַר עַד שְׁהַמְלִךְ

בְּמִסְבּוֹ, בְּעוֹד דְּסָלִיק מִשָּׁה לְקַבֵּל אֲוֵרֵיִתָּא מְקוּדָּשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאֶתְחַקֵּק בְּתַרִּי לִוְחֵי אֲבָנִין, יִשְׂרָאֵל שְׁבִקוּ
 הֵהוּא רִיחָא טָבָא דְהוּה מִתְעֵטֵר עַלֵייהוּ, וְאֶמְרוּ לְעַגְלָא,
 אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל.

הַשְּׁתָּא הָאֵי קָרָא בְּרִזָּא דְחֻכְמָתָא הוּא, תָּא חֲזִי, כְּתִיב
 (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, הָאֵי
 נִהְרָא אֶתְפָּשֵׁט בְּסִטְרוֹי, בְּשַׁעֲתָא דְמִזְדוּגָא עֲמִיה בְּזוּגָא
 שְׁלִים, כְּדִי הָאֵי עֵדֶן (זווגא) בְּהוּא נְתִיב, דְלָא אֶתִּידַע
 לְעִילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְאֵת אֵמֵר (איוב כח) נְתִיב לָא יִדְעוּ
 עֵיט. וְאֶשְׁתַּכְּחוּ בְּרַעוּתָא (שמות ע"ז, נ"ה, ס"ד ע"ב) דְלָא מִתְפָּרְשֵׁן
 תְּדִירָא חַד מִחַד. כְּדִין נְפָקִין מִבּוּעִין וְנַחֲלִין, וּמַעֲטָרִין
 לְבָן קַדִּישָׁא, בְּכָל אֵינּוֹן כְּתָרִין, כְּדִין (שמות כ"ד ע"א) כְּתִיב
 (שיר השירים ג) בַּעֲטָרָה שְׁעֵטְרָה לֹו אִמּוֹ. וּבַהֲהִיא שַׁעֲתָא יָרִית
 הֵהוּא בֶן אַחְסַנְתָּא דְאָבוּי וְאִמִּיה, כְּדִין הוּא אֶשְׁתַּעֲשַׁע,
 בְּהוּא עֲנוּגָא וְתַפְנוּקָא.

וְתַאנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְמַלְכָּא עֲלָאָה בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין, יְתִיב
 בְּעִטְרוֹי, כְּדִין כְּתִיב עַד שְׁהַמְלִךְ בְּמִסְבּוֹ נְרַדִּי
 נִתַּן רִיחּוֹ. דָּא יְסוּד דְאֶפִּיק בְּרַכָּאן לְאִזְדוּגָא מַלְכָּא
 קַדִּישָׁא (דף ס"ב ע"א) בְּמִטְרוּנִיתָא. (בְּהָא דְרַגָּא) וְכְדִין אֶתִּיִּהְבוּן
 בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוּ עֲלִמִין, (וּנְפָקִין) וּמִתְבָּרְכִין עֲלֵאִין וְתַתָּאִין.
 וְהַשְּׁתָּא הָא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא מִתְעֵטֵר בְּעִטְרוֹי דְהָאֵי

דְּרָגָא, וְהוּא וְחִבְרֵיִיא סְלִיקוּ תּוֹשְׁבֵיחֵן מִתַּתָּא לְעִילָא,
וְהִיא מִתְעַטְרָא בְּאִינוּן תּוֹשְׁבֵיחֵן. הַשְּׁתָּא אֵית לְאַפְקָא
בְּרַכָּאן לְכַלְהוּ חִבְרֵיִיא מֵעִילָא לְתַתָּא, בְּהַאי דְרָגָא
קְדִישָׁא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר (ס"א דְרַבִּי אֶלְעָזָר) בְּרִיה לֵימָא מֵאִינוּן
מְלִין מְעַלְיִין דְּאוּלְיָהּ מֵאֲבוּי.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית כט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאֵר בַּשָּׂדֶה
וְגו'. וְנֶאֱסָפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֵדְדִים וְגו'. הַנִּי קָרְאִי אֵית
לְאַסְתִּכְלָא בְּהוּ, וּבְרָזָא דְחִכְמַתָּא אִינוּן, דְּאוּלִּיפְנָא
מֵאֲבָא, וְהָכִי אוּלִּיפְנָא, וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאֵר בַּשָּׂדֶה, מֵאֵן
בָּאֵר. דָּא הוּא דְכִתְיֵב, (במדבר כא) בָּאֵר חֲפְרוּהָ שָׂרִים כְּרוּהָ
נְדִיבֵי הָעָם. וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֵדְרֵי צֵאן רוּבְצִים עָלֶיהָ,
אֵלִין אִינוּן נְצַח הוּד יְסוּד, דְּאֵלִין אִינוּן רְבִיעִין עָלֶיהָ,
וְקִיִּמִין עָלֶיהָ, וּמֵאֵלִין אֲתַמְלִיא בְּרַכָּאן הֵהִיא בָּאֵר.

כִּי מֵן הַבָּאֵר הֵהִיא יִשְׁקוּ הָעֵדְדִים, דִּהָא מֵן הַאי בָּאֵר
אֲתַזְנוּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין (נ"א עֲלָמִין תַּתָּאִין), וּמִתְבְּרַכָּאן כְּלָהוּ
כַּחְדָּא. וְהָאֲבֹן גְּדוּלָּה עַל פִּי הַבָּאֵר, דָּא הוּא דִּינָא קְשִׁיא,
דְּקִיִּמָּא עָלֶיהָ מְסֻטְרָא אַחְרָא לִינְקָא לָהּ (נ"א מִינְהָ). וְנֶאֱסָפוּ
שָׁמָּה כָּל הָעֵדְדִים, אֵלִין אִינוּן שִׁית כְּתָרֵי מַלְכָּא,
דְּמִתְכַנְשֵׁי כְּלָהוּ, וְנִגְדֵי בְּרַכָּאן מְרִישָׁא דְמַלְכָּא, וּמְרִיקָן
בְּהָ. וְכַד אֲתַחְבְּרָאן כְּלָהוּ כַּחְדָּא לְאַרְקָא בְּהָ, כְּתִיב וּגְלָלוּ
אֶת הָאֲבֹן מֵעַל פִּי הַבָּאֵר, מִנְדִּדִין (ס"א מְגַדְרִין) לְהֵהוּא דִּינָא
קְשִׁיא, וּמְעַבְרִין לִיהָ מִינְהָ.

וְהִשְׁקוּ אֶת הַצֹּאן, מְרִיקִין בְּרִכָּאן מִהֵימָּא בְּאֵר, לְעֵלְאִין
וּתְתַאֲיִן לְבִתֵּר וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן עַל פִּי הַבְּאֵר
לְמִקּוּמָהּ. תָּב הֵהוּא דִּינָא לְאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְּאַצְטְרִיךְ לֵיהּ
לְבִשְׂמָא עֲלֵמָא, וְלִתְקִנָּא עֲלֵמָא. וְהִשְׁתָּא הָא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אָרִיק עֲלֵיִיכוּ בְּרִכָּאן, מִמִּבּוּעָא דְנַחְלָא,
וּמִנֵּיִיכוּ כָּל בְּנֵי דָרָא מִתְּבַרְכִּין. זַכָּאָה חוּלְקִיכוֹן בְּעֵלְמָא
דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאַתֵּי עֲלֵיִיכוּ כְּתִיב, (ישעיה נד) וְכָל בְּנֵיךְ
לְמוֹדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קמט) יַעֲלֶזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד
יִרְנְנוּ עַל מְשֻׁכְבוֹתֶם וְגו', תְּאֵנָא בִּי"ג מְכִילָן,
אַתְקֶשֶׁר קֶשְׂרָא דְמַהֲיִמְנוּתָא, לְאַשְׁתַּכַּחא בְּרִכָּאן לְכֻלָּא.
וְכָל מַהֲיִמְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַתְּלַתָּא אֲסִתִּימוּ.
וְעַל הָאֵי, בִּי"ג מְכִילָן, אֲוֹרֵייתָא מִתְּעַטְרָא, כְּמַה
דְּאוּקִימְנָא מְקַל וְחוּמֵר וּמַגְזֵרָה שְׁוֵה וְכוּ', וְכַמַּה זְמַנִּין
אוּקִימְנָא הָאֵי. וְשְׂמָא קִדִּישָׁא בְּהָאֵי מִתְּעַטְרָא.

תָּא חֲזִי, בְּהֵימָּא שְׁעֵתָא דְּבַעָא יַעֲקֹב, דִּיתְבַּרְכוּן בְּנוֵי
בְּשְׂמָא (ס"א בְּקֶשְׂרָא) דְּמַהֲיִמְנוּתָא. מַה כְּתִיב, (בראשית מט)
כָּל אֵלֶּה שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר וְזֹאת, הָא תְּלִיסַר,
דְּאַשְׁתַּתַּף עִמָּהוֹן שְׁכִינְתָּא, וְאַתְקֵיִימוּ בְּרִכָּאן. וְהֵיִינוּ
דְּכְתִיב, אִישׁ אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוּ בְּרַךְ אֹתָם. מֵאֵי כְּבָרְכָתוּ.
בְּהֵהוּא דְּוִגְמָא דְּלְעִילָא, כְּבָרְכָתוּ דְּכָל מְכִילָא וּמְכִילָא.

וְתֵאנָא, כָּל אֵינּוֹן מְכִילִין סְלָקִין, וּמִתְעַטְרִין וּנְיִיחִין
 בְּרִישָׁא חֲדָא, וְתַמְן מִתְעַטְרָא רִישָׁא דְמַלְכָּא,
 הֵהוּא דְאַקְרִי בְּדִרְגָּא עֲלָאָה דְחֲסִידוּת. וְחֲסִידִים, יִרְתִּין
 כָּל הֵהוּא כְבוֹד דְלְעִילָא, דְכְתִיב יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכְבוֹד,
 בְּהֵאֵי עֲלָמָא. יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם בְּעֲלָמָא דְאַתִּי.
 רוּמְמוֹת אֵל בְּגֵרוֹנָם, דִּידְעִין לְקִשְׁרָא קִשְׁרָא דְמַהִימְנוּתָא
 כְּדָקָא יְאוּת, וּכְדִין חֲרַב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם. מֵאֵן חֲרַב פִּיפִיּוֹת.
 דָּא הוּא חֲרַב לָהּ, חֲרַבָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. פִּיפִיּוֹת:
 לְהֵיטָא בְּתֵרִין דִּינִין. וְלָמָּה. לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם וּגּוֹ'.
 וְהָא רַבִּי פְּנַחֶס בֶּן יֶאִיר, כְּתָרָא דְחֶסֶד, רִישָׁא עֲלָאָה.
 בְּגִין כֶּף כְבוֹד דְלְעִילָא יִרִית, וְהוּא קָשִׁיר קִשְׁרָא
 עֲלָאָה, קִשְׁרָא קְדִישָׁא, קִשְׁרָא דְמַהִימְנוּתָא. זְכָאָה
 חוּלְקִיָּה בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. עַל הָא פְּתוּרָא
 אֲתַמַּר, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ. קָם רַבִּי פְּנַחֶס,
 וּנְשִׁיק לִיָּהּ, וּבְרִיף לִיָּהּ, וּנְשִׁיק לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וּלְכֻלְהוּ
 חֲבֵרֵיָּיא, וּבְרִיף לוֹן, נָטַל כֶּסֶף וּבְרִיף.
 פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כג) תַּעְרוֹךְ לִפְנֵי שְׁלַחַן נֶגֶד צוּרְרֵי וּגּוֹ',
 יִתְּבוּ (ס"א חדו) תַּמְן, כָּל הֵהוּא יוֹמָא, וְהוּוּ חֲבֵרֵיָּיא
 כְּלָהּוּ חֲדָן (דף ס"ב ע"ב) בְּמַלְי דְאֹרֵייתָא, וְחֲדוּוּתָא דְרַבִּי
 שְׁמַעוֹן הָוָה סִגִּי. נָטַל רַבִּי פְּנַחֶס לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וְלָא
 שְׁבַקִּיָּה כָּל הֵהוּא יוֹמָא וְכָל לַיְלִיא, וְהָוָה חֲדֵי עֲמִיָּה, קָרָא

עֲלֶיהָ, (ישעיה נח) אַז תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ, כָּל חֲדוּוֹתָא וְעֲנוּגָא
 יִתִּירָא דָּא דְחוּלְקֵי הוּא, (על דָּא דְעַמִּי הוּא עַל דָּא כְּתִיב (תהלים קמ"ד)
 אֲשֵׁרֵי הָעַם שָׁכְכָה לוֹ וְגו') זְמִינִין בְּהֵוֹא עֲלֵמָא לְאַכְרוּזָא
 עֲלֵי, זִכָּרָה חוּלְקֵי רַבִּי פְּנַחֵס, דְּאַנְתָּ זָכִית לְכָל הָאֵי, (דברי
 הימים א יב) שָׁלוֹם לָךְ וְשָׁלוֹם לְעוֹזְרֵךְ כִּי עֲזָרְךָ אֱלֹהֶיךָ.
 אֲשַׁכְּמוּ לְמִיזֹל, קָם רַבִּי פְּנַחֵס וְאַחִיד בֵּיהּ בְּרַבִּי אֶלְעָזָר,
 וְלֹא שִׁבְקִיהָ לְמִיָּהָ. אוֹזִיף רַבִּי פְּנַחֵס לְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 וּבְרַכְיָה, וּלְכֻלְהוּ חֲבַרְיָא. עַד דִּהּוּ אֶזְלֵי אָמַר לְהוּ רַבִּי
 שְׁמַעוֹן לְחֲבַרְיָא, (תהלים קיט) יַעַת לַעֲשׂוֹת לִי.

אַתָּא רַבִּי אַבָּא וְשָׂאִיל, כְּתִיב וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי
 הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת וְגו'. הֵנִי עַדְבִּין לָמָּה. וְאַהֲרֹן
 לָמָּה לִּיהָ לְמִיָּהב עַדְבִּין. וּפְרָשְׁתָּא דָּא לָמָּה. וְהָא
 אוֹלִיפְנָא קָמֵי דְמַר סְדְרָא דִּיּוֹמָא, וְהָאֵי בְּעִינָא לְמַנְדַּע.
 פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית מב) וַיִּקַּח מֵאֲתָם אֶת
 שְׁמַעוֹן וַיֵּאֱסוֹר אוֹתוֹ לְעִינֵיהֶם. וְכִי מַה חָמָא יוֹסֵף
 לְמִיָּסֵב לְשְׁמַעוֹן עֲמִיהָ יִתִּיר מֵאַחוּהֵי. אֶלָּא, אָמַר יוֹסֵף,
 בְּכָל אֲתַר שְׁמַעוֹן (ולוי) פְּתִיחוּתָא דְדִינָא אִיהוּ (אינון), וְהֵיא
 שְׁעֵתָא דְאֶזְלָנָא מֵאַבָּא לְגַבִּיָּיהוּ דְאַחֵי, שְׁמַעוֹן פְּתַח
 בְּקַדְמִיתָא בְּדִינָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית לו) וַיֹּאמְרוּ
 אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה בַעַל הַחֲלוּמוֹת הִלְזָה בָּא וְעַתָּה לָכוּ
 וְגו'. לְבַתֵּר בְּשַׁכְּם, (בראשית לד) וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמַעוֹן

וְלֹוִי, כִּלְהוּ בְּדִינָא הוּוּ. טַב לְמִיֶּסֶב דָּא, וְלֹא יִתְעַר
 קְטָטוּתָא בְּכִלְהוּ שְׁבָטִין.

וְתַנְיִנֵן, מַאי קָא חָמָא שְׁמַעוֹן לְאַזְדֵּיּוּגָא בְּלֹוִי יִתִיר
 מִכְּלָא. וְהָא רְאוּבֵן הוּוּ אַחוּהָ וְסַמִּיךְ לִיה, אֶלָּא
 שְׁמַעוֹן חָמָא וַיִּדַע דְּלֹוִי מִסְטָרָא דְּדִינָא קָא אֶתִי, וְשְׁמַעוֹן
 מִסְטָרָא דְּדִינָא קִשְׂיָא יִתִיר אֶתְאַחַד. אֶמַר נִתְעַרְבַּ חַד
 בְּחַד וְאַנֵן נַחְרִיב עֲלֵמָא. מָה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ,
 נִטַּל לִיה לְחוּלְקִיהָ לְלֹוִי, אֶמַר מִכָּאן וְלַהֲלָאָה שְׁמַעוֹן
 לִיתִיב בְּקוּפְטִירָא בְּהֵדִיָּה בְּלַחֲדוּיָא.

תַּאנָּא בְּסִטְרָא דְּאִימָא, תִּרִין גְּרִדִּינִי טְהִירִין (ס"א תְּרִיסִין)
 אֶתְאַחַדְדֵן בִּידָא שְׁמַאֲלָא, וְהָא אוֹקִימָנָא דְּאִינֹון
 מְאַלְלִי אַרְעָא בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא, וְהֵינֵנוּ רְזָא דְּכֹתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ
 ב) שְׁנַיִם אַנְשִׁים מְרַגְּלִים.

וְתַאנָּא, זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל יִתִיר מִכָּל עַמִּין
 עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ בְּעִי
 לְדַכָּאָה לְהוּ, וְלִרְחַמָּא עַלֵייהוּ, דְּאִינֹון חוּלְקִיהָ וְעַדְבִּיָּה,
 הָדָא הוּוּ דְּכֹתִיב (דְּבָרִים לֵב) פִּי חֶלֶק יִי עֲמוּ וְגו', וְכֹתִיב
 (דְּבָרִים לֵב) יִרְפִּיבְהוּ עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ. עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ דְּיִיִקָּא.
 דְּהָא אִינֹון אֶתְאַחַדְדֵן לְעִילָא לְעִילָא. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּוּ רְחִימוּתָא דִּילִיָּה אֶתְדַבֵּק בְּהוּ, הָדָא הוּוּ
 דְּכֹתִיב, (מְלָאכִי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אֶמַר יִי, וְכֹתִיב (דְּבָרִים ז) פִּי

מֵאַהֲבַת יי' אֶתְכֶם וְגו', וּמִגּוֹ רַחֲמֹתָא יִתִּירָא דְרַחֲמִים
 לְהוּ, יֵהֵב לֹון יוֹמָא חַד בְּשַׁתָּא לְדַכָּאָה לְהוּ, וּלְזַפְּאָה לְהוּ
 מִכָּל חוּבֵי־הוֹן, דְּכַתִּיב, (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה וְגו'. בְּגִין
 דִּיהוֹן זַפְּאִין בְּעַלְמָא דִּין, וּבְעַלְמָא דְאַתִּי, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח
 בְּהוּ חוּבָא. וְעַל דָּא בְיוֹמָא דָּא, מִתְעַטְרִין יִשְׂרָאֵל,
 וְשִׁלְטִין עַל כְּלָהוּ גְרַדִּינִין, וְעַל כְּלָהוּ טְהִירִין.

תַּאנָּא (ויקרא טז) וּנְתַן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת.
 וּנְתַן אֶהְרֹן, בְּגִין דְּאַתִּי מִסְטָרָא דְחָסֵד. עַל שְׁנֵי
 הַשְּׁעִירִים, עַל דִּיִּיקָא, בְּגִין דִּתְתַבַּסֵּם מִטְרוּנִיתָא. גּוֹרְלִ
 אֶחָד לַיי' וְגוֹרְלִ אֶחָד לְעֻזְאֻזִל וְהָא תִרִין שְׁעִירִין אֵינּוּן,
 אֲמַאי חַד לַיי'. אֲלֹא אֲמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, יִתִּיב הָאִי
 גַבְאִי, וְחַד יִזִּיל וְיִשׁוּט בְּעַלְמָא, דְּאֶלְמַלִּי תִרוּיִיהוּ
 מוֹדִיוּגָן, לָא יְכִיל עַלְמָא לְמַסְבַּל.

נִפְקָה הָאִי, אֲזִיל וְשִׁאט בְּעַלְמָא, וְאִשְׁכַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל,
 בְּכַמָּה פּוּלְחָנִין, בְּכַמָּה דְרַגִּין, בְּכַמָּה גְמוּסִין טְבָן,
 לָא יְכִיל לְהוּ, כְּלָהוּ שְׁלֵמָא בִינֵי־הוּ, לָא יְכִיל לְמִיעַל בְּהוּ
 בְּדִלְטוּרָא. (אזל וְשִׁאט בְּעַלְמָא, וְאִשְׁכַּח לְיִשְׂרָאֵל כְּהַאי גּוּנָא) (נ"א יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא
 אוּף הַכִּי כְּהַאי גּוּנָא) הָאִי שְׁעִירָא שְׁלַחִין לִיהָ בְּמִטּוּלָא דְכָל
 חוּבֵי־הוּ דִּישְׂרָאֵל.

תַּאנָּא, כְּמָה חֲבִילֵי טְרִיקִין מוֹדִיוּגָן (נ"א מוֹדִימָנוּ), דְּאֵינּוּן
 תַּחוֹת יְדֵיהָ, וּמִמֶּנּוּ לְאֶלְלָא אֲרַעָא, עַל כָּל

אִינּוֹן ^(דף ס"ג ע"א) דְּעִבְרִין עַל פְּתַגְמֵי אוֹרֵייתָא. וְהָהוּא יוֹמָא,
 לָא שְׂכִיחַ דְּלְטוֹרָא ^(ס"א פְּטָרָא) לְמַלְלָא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל. כִּד
 מָטָא הָאִי שְׁעִירָא לְגַבֵּי טוֹרָא, כַּמָּה חִידוֹ עַל חִידוֹ
 מִתְבַּסְּמִין כְּלָהוּ בֵּיהּ. וְהָהוּא גְרַדִּינָא דְנַפִּיק, אֶהְדֵּר וְאָמַר
 תּוֹשְׁבַחְתָּא דִּישְׂרָאֵל, קְטִיגוֹרָא אֶתְעֵבִיד סְנִיגוֹרָא.

וְתָא חֲזִי, לָאוּ דָּא בְּלַחֲדוּי הוּא, אָלָא בְּכָל אֶתְר דְּבַעֲיִין
 יִשְׂרָאֵל לְאֶתְדַכְּפָּא מִחֻבֵּייהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְהִיב לֹון עֵיטָא לְקִשְׂרָא מְאִרֵי דְדִינָא, וְלְבַסְמָא לְהוּ
 בְּאִינּוֹן קְרַבְנִין וְעֶלְוֹן, דְּקַרְבִּין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְכִדִּין לָא יְכַלִּין לְאַבְאָשָׁא. וְהָהוּא יוֹמָא יִתִּיר עַל כְּלָא,
 כַּמָּה דְּמַבְסְמִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא לְכֻלָּא, הָכִי מַבְסְמִין לְכָל
 אִינּוֹן דְּאִית לְהוּ דְּלְטוֹרָא ^(ס"א פְּטָרָא) וְכֻלָּא קְרַבְנָא הוּא
 וּפּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּאנָא, בְּהֵיא שְׁעֵתָא דְּכַתִּיב, וְלָקַח אֶהְרֹן אֶת שְׁנֵי
 הַשְּׁעִירִים וְגו', מִתְעַרִּין אִינּוֹן בְּהָהוּא יוֹמָא
 לְעֵילָא, וּבַעֲיִין לְשִׁלְטָאָה ^(נ"א לְשִׁטָּאָה) וְלִמִּיפָּק בְּעֶלְמָא. כִּיּוֹן
 דְּכֹהֲנָא מְקַרְב אֵלִין לְתַתָּא, מִתְקַרְבִּין אִינּוֹן לְעֵילָא. כִּדִּין
 עַדְבִּין סְלָקִין בְּכָל סְטְרִין, כֹּהֲנָא יְהִיב עַדְבִּין לְתַתָּא,
 כֹּהֲנָא יְהִיב עַדְבִּין לְעֵילָא. כַּמָּה דְּחַד אֶשְׁתָּאֵר בֵּיהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא. וְחַד אֶפְקִין לֵיהּ לְהָהוּא
 מִדְּבָרָא, הָכִי נָמִי לְעֵילָא, חַד אֶשְׁתָּאֵר בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, וְיַחַד נִפְיֵק וְשָׁט בְּעֵלְמָא, לְהֵהוּא מִדְּבָרָא
עֲלָאָה, וְיַחַד בְּחַד מִתְקַשֵּׁר.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא (מ"ד) דָּא, לְמַפְלַח

בְּהֵנָּא רַבָּא

פּוֹלְחָנָא דְהֵהוּא יוֹמָא כְּמָה

דְּאַצְטְרִיךְ, וְלִמְשַׁלַּח שְׁעִיר

לְעֵזְאֵזֵל. רָזָא דָּא כְּמָה דְאַתְּ

אָמַר, בְּגִין לְאַתְפְּרָשָׁא

מֵעַמָּא קַדִּישָׁא, וְלֹא יִתְבַּע

חֻבִּיּהוֹן קַמִּי מְלָכָא. וְלֹא

יִקְטָרַג עֲלֵייהוּ, דְהָא לִית

לִיהַ תְּקִיפּוּ וְשׁוֹלְטָנוּ, (בַּה) בַּר

כַּד אֲתַקְרַב רִוּוּנָא מְלַעֲיָלָא,

וּבְהֵהוּא דִּזְרוּנָא אֲתַהֲפֹךְ

לְבַתַּר אַפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עֲלֵייהוּ,

וְעַל דָּא אֲתַדְהִיַּיא מְקַמִּי

מְלָכָא. וְהָא אוּקִימָנָא, בְּגִין

דְּאִיְהוּ קִין כָּל בְּשָׂר.

וְעַמָּא קַדִּישָׁא יְהִיבִין לִיהַ

כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ לִיהַ

שְׁעִיר, וְרָזָא דָּא (בְּרַאשִׁית כו) הֵן

עָשׂוּ אַחֲרֵי אִישׁ שְׁעִיר. כְּמָה

דְּאִיְהוּ בְּסִטְר דְּקַדוּשָׁה דְּכַר

כְּתִיב (ויקרא טז) וְסַמְךְ אֶהָרֹן

אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל

רֹאשׁ הַשְּׁעִיר הַחַי וְהַתּוֹדֶה

עָלָיו וְגו'. בְּגִין כֶּךָ וְסַמְךְ

אֶהָרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו,

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִסְתַּכֵּם

עַל יָדָיו. עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר

הַחַי, הַחַי דִּיִּיקָא, לְאַכְלִלָּא

הַחַי, הַחַי דִּיִּיקָא, לְאַכְלִלָּא

הַחַי דִּלְעִילָא.

(ויקרא ה) וְהַתּוֹדֶה עָלָיו אֶת כָּל

עֹנֹתָ, כְּמָה דְכְּתִיב (ויקרא

ה) וְהַתּוֹדֶה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ.

וְאוּקִימָנָא עָלֶיהָ, דְּאַתְדַּכִּי

בַּר נֶשׁ וְאַשְׁתָּאֵר עָלֶיהָ כָּל

הַהוּא חֻבָּא. אוּף הָכִי

וְהַתּוֹדֶה עָלָיו, בְּתַר דְּאוּדִי

כְּהֵנָּא בְּגִינֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל,

עָלָיו: כְּלוּמַר, יִשְׁתָּאֲרוֹן

כְּלָהוּ עָלָיו.

וְנוֹקְבָא, אוֹף הָכִי בְסֵטֶר
מְסֵאֲבוּ דְכֵר וְנוֹקְבָא. מִתְלָא
אִמְרִי, לְכַלְבָּא אִרְמִי לִיה
גְרָמָא, יִלְחֵד עֲפֵרָא דְרַגְלָךְ.
שְׂאֵלוּ לְבֵן זֹמָא, מֵהוּ
לְסֵרוּסֵי כְלָבָא.

אָמַר לָהֶם, (וּיקרא כב)
וּבְאַרְצֵכֶם לֹא תַעֲשׂוּ, כָּל
שִׁבְאַרְצֵכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. כְּמָה
דְּאַצְטְרִיד עֲלֵמָא לְהֵאֵי, הָכִי
אַצְטְרִיד עֲלֵמָא לְהֵאֵי. וְעַל
דָּא אֶתְמַר, (בְּרֵאשִׁית א) וְהִנֵּה
טוֹב מְאֹד דָּא מְלַאךְ הַמּוֹת.
לִית לְבִטְלָא לִיה מִן עֲלֵמָא,
עֲלֵמָא אַצְטְרִיד לִיה, אִף עַל
גַּב דְּכִתִּיב בֵּיהּ, (ישעיה נב)
וְהַכְּלָבִים עֲזִי נֶפֶשׁ לֹא יִדְעוּ
שִׁבְעָה וְגו', לֹא יִתְבַטְלוּן מִן
עֲלֵמָא. כְּלָא אַצְטְרִיד טוֹב
וְרַע.

וּבְגִינֵי כַּךְ אֵית לֶן בְּיוֹמָא דָּא
לְמִרְמֵי לִיה גְרָמָא
לְכַלְבָּא, עַד דְּאִיהוּ גְרִיר,
יִיעוּל מֵאֵן דִּייעוּל לְגַבֵּי
הִיכְלָא דְמְלָכָא, וְלִית מֵאֵן

אָמַר לִיה רַבֵּי אַבָּא, אִי הָכִי
וְהָא כְּתִיב וְלֹא יִזְבְּחוּ
עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לְשַׁעִירִים,
אָמַר לִיה שְׂאֵנֵי הָכָא, דִּהָתָם
לְשַׁעִירִים הוּוּ קֶרְבִּין
קֶרְבְּנָא, וּבְגִין כֶּךָ לֹא כְּתִיב
וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם
שַׁעִירִים, אֱלֹא לְשַׁעִירִים,
דִּהָתָם לְשַׁעִירִים הוּוּ עֲבָדֵי
פּוֹלְחָנָא, וְשׁוֹלְטָנוּתָא. וְהָכָא
וְנִשְׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
עֲוֹנוֹתָם, וְקֶרְבְּנָא לֹא
אֶתְעַבֵּיד אֱלֹא לְקוּדְשָׁא
בְּרִיד הוּא. תָּא חֲזִי, דְּבְגִינֵי
קֶרְבְּנָא מִתְבַּסְּמֵן עֲלָאִין
וְתַתָּאִין, וְדִינָא לֹא שְׂרִיא
וְשִׁלְטָא עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל.

תָּאנָא, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ
עֵתִי הַמְדַבְּרָה.
מֵהוּ אִישׁ עֵתִי. אֱלֹא רָזָא
דְּמְלָה הָכִי הוּא (דף ס"ג ע"ב) בְּכָל

דִּימְחֵי בִּידוּי. לְבַתֵּר יִכְשַׁכְּשׁ
לֵיהּ בְּזַנְבִּיהּ.

מַה פְּתִיב וְהַתּוֹדָה עָלָיו אֵת
כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
וּכְתִיב וְנִשְׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו
אֵת כָּל עֲוֹנוֹתָם. פִּיּוֹן דְּאִיהוּ
חָמִי הָאִי שָׁעִיר. תִּיאוּבְתִיָּה
לְגַבִּיָּהּ, וְלֹא שְׂתַכְלֵלָא
בְּתַדִּיָּהּ, וְלֹא יָדַע מֵאֵינּוֹן
חוּבִין דְּקָא נְטִיל שָׁעִיר. תָּב
לְגַבִּיָּהּ דִּישְׂרָאֵל, חָמִי לֹון
בְּלֹא חוּבִין, בְּלֹא פִּשְׁעִין,
דְּהָא בְּלָהּ שָׂרְאֵן בְּרִישָׁא
דְּשָׁעִיר, סְלִיק לְעֵילָא, וְשִׁבַּח
לֹון קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמִי
סְהַדוּתָא דְּהוּא מְקַטְרָנָא,
וְהוּאִיל וְתִיאוּבְתִיָּה לְרַחֲמָא
עַל עֲפִיָּהּ, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ
יָדַע כָּל עוֹבְדָא, חָס עֲלֵיהוֹן
דִּישְׂרָאֵל.

וּכְלֹא שְׂרָיָא בְּדָא, בְּגִין דְּלֹא
יִתְעַר רְזָא דְּדִינָא
מְלַעֵילָא, וְיִתְקַף הָאִי

מַה דְּאִתְעָבִיד, בְּעֵי בַר נֶשׁ
זְמִין לְהֵיָא מְלָה. אֵית בַּר
נֶשׁ דְּבִרְכָתָא אֲתַקְיִים עַל
יְדֵיהּ יִתִּיר מֵאַחֲרָא. תָּא חֲזִי,
מַה פְּתִיב בֵּיהּ בְּכַהֲנָא, (מִשְׁלִי
כב) טוֹב עֵין הוּא יְבוֹרֵךְ, אַל
תִּקְרִי יְבוֹרֵךְ, אֲלֹא יְבָרֵךְ,
בְּגִין דְּהוּא זְמִין דִּיתַקְיִים
בְּרְכָתָא עַל יְדֵיהּ בְּהָאִי. (ס"א

וְשִׂאֲרֵי בִּרְכָתָא בְּאַשְׁמֹחוּתָא דִּילֵיהּ).

וְאֵית בַּר נֶשׁ דְּהוּא זְמִין
לְאִתְקִימָא לְוֹטִין
עַל יְדֵיהּ, וּבְכָל מַה דִּישְׁגַּח
לִיתִי לְוֹטִיָּא וּמְאָרָה
וּבְעִיתָא פְּגוֹן בְּלָעָם, דְּאִקְרִי
רַע עֵין, דְּהוּא זְמִין בְּכָל
בִּישׁ, וְלֹא הוּא זְמִין לְטָב.
וְאַף עַל גַּב דְּבָרֵךְ, בְּרְכָתִיָּה
לֹא בְּרְכָתָא, וְלֹא אֲתַקְיִים.
וְכַד הוּא לְיִיט, כָּל מֵאֵן
דְּלִיִּיט אֲתַקְיִים, וְאַפִּילוּ

וַיִּשְׁתַּעֲזֹן בְּנֵי עֲלָמָא, דְּהָא
 דָּא מִסְטָרָא דְדִינָא קִשְׁיָא
 קָא אָתִי. וְאִי יִתְעַר הָאִי,
 בְּחוּבֵי בְּנֵי אִינְשָׁא אִתְעַר.
 דְּהָא לִית לִיה אִתְעַרו
 לְסִלְקָא לְעִילָא לְאִתְעַרָא
 דִּינָא קִשְׁיָא בַּר בְּדִיל חוּבֵי
 בְּנֵי נָשָׂא. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא
 דְּבַר נָשׁ עָבִיד חוּבָא,
 אִתְכַּנְּשׁ הָאִי, וְכַפָּה אֶלְפָּ
 סִייעֵן דִּילִיה, וּמִתְכַּנְּפִי תַמָּן,
 וְנִטְלִי לִיה, וְסִלְקִי לְעִילָא
 רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְּן. וְעַל כֵּלָא
 יְהִב קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא
 עֵיטָא לְיִשְׂרָאֵל לְאִשְׁתְּזַבָּא
 מִכָּל סְטָרִין. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכַח
 לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁי' אֱלֹהֵיו.

(ע"כ רעיא מהימנא)

בְּרַגְעָא חָדָא, וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (במדבר כד) שְׂתֵם הָעֵין.
 בְּכָל אֲתַר דְּעֵינִיה שְׁלֵטָא
 אֲתַלְטִיָּא.

תָּא חֲזִי מַה כְּתִיב. (במדבר כד)
 וַיִּשֶׁת אֶל הַמַּדְבָּר פָּנָיו,
 בְּגִין דִּיתְעַר מִהֵוּא סְטָרָא
 הֵוּא דְשְׁלֵטָא תַמָּן, וַיִּיתִי
 בְּדִלְטוּרִיא עֲלִייהו דְיִשְׂרָאֵל.
 מַה כְּתִיב בְּהוּ בְּכַהֲנִי, (משלי
 כב) טוֹב עֵין הוּא יְבוּרְךָ,
 דְּהוּא הוּוּה זְמִין בְּהָאִי,
 וְשָׂאֲרֵי בְּרַכְתָּא בְּאִשְׁגַּחוּתָא
 דִּילִיה. וְעַל דָּא תְּנִינָן, יִסְטִי
 בַּר נָשׁ אֲפִילוּ מִמָּאָה אֲרַחֲסִין,
 וְלֹא יֵאָרַע בְּבַר נָשׁ דְּאִית
 לִיה עֵינָא בִישָׂא.

אוּף הָכָא וְשִׁלַּח בִּיד אִישׁ עֵתִי, דְּהוּא זְמִין לְהָאִי. וְרָשִׁים
 לְהָאִי, וְכַהֲנָא הוּוּה אִשְׁתְּמוּדַע בֵּיה, חַד עֵינָא יִתִּיר
 מֵאַחֲרָא פּוּרְתָא. סוּרְטָא דְעַל עֵינָא אִתְחַפִּיא בְּשַׁעְרִין
 סְגִיאִין. מִכְּחָלָא עֵינָא, וְלֹא מִסְתַּכַּל בְּמִישָׁר. הָאִי הוּא בַּר

נָשׁ זַמִּין לְהָאִי, וְכַדְקָא חֲזִי לִיהּ. וְעַל דָּא פְּתִיב בְּיַד אִישׁ
עֵתִי.

בְּגוּשׁ חֶלְבָא הָוּה בַּר נָשׁ, דְּבִכֵּל אֶתְר דְּמַחֵי בִידוּי, הָוּה
מִית, וְלֹא הָוּוּ בְּנֵי נֶשָׂא מְקַרְבִּין בְּהֵדִיָּה. בְּסוּרְיָא
הָוּה בַּר נָשׁ, דְּבִכֵּל אֶתְר דְּאַסְתָּכַל אֲפִילוּ לְטַב, כִּלְא
אַתְהַפֵּךְ לְבִישׁ. יוֹמָא חַד הָוּה חַד בַּר נָשׁ אָזִיל בְּשׁוּקָא,
וְהוּוּ אֲנַפּוּי נְהִירִין. אַתָּא תְּהוּא בַּר נָשׁ וְאַסְתָּכַל בֵּיהּ,
וְאַתְבָּקַע עֵינֵיהּ. בְּגִין כֶּךָ, בְּכִלְא הָוּה בַּר נָשׁ זַמִּין, לְהָאִי
וְלְהָאִי. וְעַל דָּא פְּתִיב טוֹב עֵין הוּא יְבוּרְךָ, אַל תְּקַרֵּי
יְבוּרְךָ אֶלָּא יְבִרְךָ.

וְתַאנָּא, הָאִי בַּר נָשׁ דְּהָוּה אָזִיל לְמַדְבְּרָא, כִּד מָטָא בֵּיהּ
בְּהָוּא שְׁעִירָא הָוּה סָלִיק לְטוּרָא, וְדַחֵי לִיהּ
בְתֵרִין יְדוּי. וְלֹא הָוּה נַחִית לְפִלְגוֹת טוּרָא, עַד דְּאַתְעָבִיד
שְׁיִיפִין שְׁיִיפִין. וְהָוּא בַּר נָשׁ הָוּה אָמַר, כֶּךָ יִמְחוּ עוֹנוֹת
עַמְךָ וְגו'. וּבְגִין דְּסָלִיק תְּהוּא קְטִיגוּרְיָא וְאַתְעָבִיד
סִיגוּרְיָא דִּישְׂרָאֵל, כְּדִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כֹּל חוּבֵיִיהוּ
דִּישְׂרָאֵל, וְכֹל מַה דְּכְתִיב בְּאִינוּן פְּתִקִּין דְּלַעִילָא,
לְאַדְכָּרָא חוּבֵיִיהוּ דְּבְנֵי נֶשָׂא, נְטִיל לֹון וְרַמִּי לֹון כְּהָאִי
גְּוֹנָא, לְאַתְר דְּאַתְקַרֵּי מְצוּלוֹת יָם. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב,
(מִיכָה ז) וְתִשְׁלִיךְ בְּמְצוּלוֹת יָם כָּל הַטְּאֵתָם.

תַּאנָּא, (וִיקְרָא טז) וּמֵאֵת עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי

עֲזִים לְחֻטָּאת, וּמֵאֵת עֲדַת, בְּגִין דִּיהָא מְכֻלְהוּ, וַיִּתְּכַפֵּר
 לְכֻלְהוּ. דְּהָא כָּל חוּבְיֵיהוּ דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָכָא תִּלְיִין, וְכֻלְהוּ
 מִתְּכַפְּרֵי בְּדָא. (דף ט"ד ע"א) וְלֹא סָגִי מִבַּר נֶשׁ חַד. וּמֵאֵן אֲתֵר
 אֲתַנְּסִיבוּ מֵאִינוּן קוֹפִין דְּבַעֲזוּרָה נְטֻלִין אֲגָרָא, וְאִיִּיתֵי
 לְהוּ מֵאִינוּן דְּמִי דְּהוּוּ מְכֻלְהוּ.

וְהֵהוּא שְׁעִירָא אַחֲרָא, דְּהוּוּ אֲשֶׁתְּאֵר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, עֲבָדִין לִיהָ חֻטָּאת בְּקִדְמִיתָא. וְהָא
 אוֹקִימְנָא בְּאֵן אֲתֵר הוּוּ מִתְּקֻשָׁרָא. וְלִבְתֵּר דָּא מִתְּקַרְבִּין
 הָנִי, וּמִתְּבַסְמִין כְּלָא, וְאֲשֶׁתְּאֵרוּ יִשְׂרָאֵל זְכָאִין קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְכָל חוּבִין דְּעָבְדוּ וְחִבּוּ קָמִיהָ. הֲדָא
 הוּא דְכָתִיב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם וְגו'.

תּוּ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (בראשית כז) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל רַבְקָה
 אִמּוֹ הֵן עָשׂוּ אֶחָי אִישׁ שְׁעִיר וְאִנְכִי אִישׁ חֶלֶק. מֵאִי
 קָא רְמִיזָא, אֶלָּא וְדָאִי עָשׂוּ אִישׁ שְׁעִיר, הוּא מִהֵהוּא
 דְּאֶקְרִי שְׁעִיר, דְּהָא מִהֵהוּא סְטָרָא אֲתִי. וְאִנְכִי אִישׁ חֶלֶק:
 גַּבְר מִהֵהוּא דְּפָלִיג לְכָל שָׂאָר עַמִּין רַבְרַבִּין מְמַנָּן.
 דְּכָתִיב, (דברים ד) אֲשֶׁר חֶלֶק יי' אֱלֹהֶיךָ אוֹתָם, וְכָתִיב (דברים
 לב) כִּי חֶלֶק יי' עִמּוֹ וְגו'. תּוּ אִישׁ חֶלֶק, מִתְּרֵי שְׁעִירִים
 וְאֲשֶׁתְּאֵר חֲדָא. דְּכִהְנָא פְּלִיג לָהּ, חַד לְחוּלְקִיהָ, וְחַד
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲמַאי. בְּגִין דִּיטְעִין עַל כְּתוּבֵי כָּל
 חוּבֵי דִיעֲקֹב, דְּכָתִיב וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
 עֲוֹנוֹתָם, עֲוֹנוֹת תָּם.

תָּאנָא, בְּהוּא יוֹמָא כַּמָּה פְּתִיחִין פְּתִיחִין לְקַבְּלֵיהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל לְקַבְּלָא צְלוֹתֵיהוֹן. זַכָּאָה חוּלְקֵיהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּעַא לְזַכָּאָה לֹון,
 וְלִדְכָּאָה לֹון, הִדָּא הוּא דְכָתִיב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר וְגו'.
 בְּהַאי יוֹמָא אֲתַעְטֵר כְּהֵנָּא בְּכַמָּה עֶטְרִין. בְּהַאי יוֹמָא
 פּוּלְחָנָא דְכְּהֵנָּא יִקְרָא וְרַב מִכָּל פּוּלְחָנִין. לְכֻלָּא יְהַב
 חוּלְקָא בְּאַיְנוֹן קְרַבְנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּהַאי יוֹמָא
 אֲתַעְטֵר (ס"א אֲתַעֵר) חֶסֶד בְּעֵלְמָא עַל יְדָא דְכְּהֵנָּא, מְקַרְב
 קְרַבְנִין עַל חוּבֵיהוֹן דְּעַמָּא. עַל חוּבֵיהַּ בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתַּר
 עַל חוּבֵיהוֹן דְּעַמָּא. מְקַרְב עֲלוּן עָלִיהַּ וְעַל עַמָּא וְהָא
 אוֹקִימָנָא מְלִי.

(דף ט"ד ע"א)

עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, יִתְבוּ בְּחַד חֶקֶל, וְצִלוּ. נַחַת חַד עֲנָנָא
 דְּאֲשָׁא, וְאַסְחַר לֹון. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא חֲמִינָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַעוּתָא דִּילֵיהַּ הֵכָּא. נִיתִיב. יִתְבוּ וְהוּו
 אֲמַרִי מְלִי דְּאוּרֵייתָא. פְּתַח וְאֲמַר, (מְשֻׁלִי כַּה) מִיָּם קָרִים עַל
 נַפְשַׁ עֵיפָה וְשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאַרְץ מְרַחֵק, הָא אֲסַתְּפִלְנָא
 בְּמִלּוּי דְּשְׁלֵמָה מִלְּכָא, וְכֻלְהוּ (ס"א בְּחַכְמָתָא) בְּחַכְמָה אֲמַרְן.
 תָּא חֲזִי ג' סְפָרִין דְּחַכְמָתָא אֲפִיק שְׁלֵמָה לְעֵלְמָא, וְכֻלְהוּ
 בְּחַכְמָתָא עֲלָאָה. שִׁיר הַשִּׁירִים חַכְמָה, קַהֲלַת תְּבוּנָה,
 וּמְשֻׁלִי דַעַת. לְקַבֵּל ג' אֵלִין, עֲבַד ג' סְפָרִים. שִׁיר

הַשִּׁירִים פִּנְגָד חֲכָמָה הָכִי הוּא. קִהְלַת לְקַבֵּל תְּבוּנָה, הָכִי הוּא. מְשָׁלִי לְקַבֵּל דַּעַת. בְּמֵאֵי אֶתְחַזֵּי. אֵלָא כָּל אֵינּוֹן קִרְאֵי בְּתַרֵּי גְּוֹנֵי אֵינּוֹן, רִישָׁא וְסִיפָא תַרֵּי גְּוֹנֵי אֶתְחַזֵּיא. וְכַד מְסַתְּפֵלִי קִרְאֵי, דָּא כְּלִיל בְּדָא, וְדָא כְּלִיל בְּדָא, בְּגִין כֶּף שְׁקִיל לְקַבְּלִיהָ דְדַעַת.

הָאֵי קִרְא לָאו רִישִׁיָּה סִיפִיָּה וְלָאו סִיפִיָּה רִישִׁיָּה. וְכַד אֶסְתְּפִלְנָא בֵּיהּ, כִּלְא כְּלִיל חַד בְּחַד, בֵּין מְסִיפִיָּה לְרִישִׁיָּה, בֵּין מְרִישִׁיָּה לְסִיפִיָּה. שְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאַרְצָא מְרַחֵק מֵיָם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה וְשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאַרְצָא מְרַחֵק, וְדָא וְדָא נִיחָא דְרוּחָא, כְּמָה דְהָאֵי נִיחָא דְרוּחָא, כֶּף הָאֵי נִיחָא דְרוּחָא. עַד דְהוּוּ יִתְבִּי, אֶתָּא חַד בַּר נָשׁ, אָמַר, אֲנִתּוּ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֶתְסִיָּאת מִמְרַעָהָ. וְחַבְרֵיא שְׁמַעוּ קָלָא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁבַק לְאֵינּוֹן חוֹבֵי דְדָרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא אֶתְקִיָּים הָכָא קִרְא, וְשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאַרְצָא מְרַחֵק, הָכִי הוּא נִיחָא דְרוּחָא, כְּמוּ מֵיָם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה. אָמַר לְהוּוּ נְקוּם וְנִזִּיל דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶרְחִישׁ לָן בְּנַסִּין.

פְּתַח וְאָמַר, מֵיָם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה, דָּא אוֹרֵיָּתָא. דְכָל מֵאֵן דְזָכִי לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵיָּתָא, וּמְרוֹי נֶפֶשָׁא מִנָּה, מַה פְּתִיב וְשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאַרְצָא מְרַחֵק. קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא אַכְרִיז עָלֶיךָ כִּמְה טָבָאן לְאוּטָבָא לִיָּה בְּעֵלְמָא
 דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי. הֲדָא הוּא דְכִתְיב, וּשְׁמוּעָה טוֹבָה,
 מֵאֵן אֲתֵר מְאָרְץ מְרַחֵק, מֵאֲתֵר דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הָוָה
 רַחֵיק מִנִּיָּה בְּקוּדְמִיתָא, מֵאֲתֵר דְהָוָה בַּר נָשׁ בְּדַבְּבוּ עִמִּיָּה
 בְּקוּדְמִיתָא, דְכִתְיב, (איוב ב) וְאָרְץ מִתְקוּמָמָה לוֹ, מִתְהוּא
 אֲתֵר (דף ט"ד ע"ב) מְקוּדִימִין לִיָּה שְׁלָם, הֲדָא הוּא דְכִתְיב,
 מְאָרְץ מְרַחֵק. וּכְתִיב (ירמיה לא) מְרַחֵק יִי גִרָאָה לִי וְאֶהְבֵּת
 עוֹלָם אֶהְבֵּתִיךָ עַל פִּן מִשְׁכְּתִיךָ חֶסֶד. (באן חסר)

(ויקרא ט"ז) וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ וְכִפֶּר עָלָיו. רַבִּי
 יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים ג) מִזְמוֹר לְאַסָּף אֵל אֱלֹהִים
 יִי דָבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמְזֻרַח שֶׁשֶׁשׁ עַד מְבוֹאוֹ. תֵּאֵנָא,
 אֶלְפָּה וְחֲמִשׁ מָאָה וְחֲמִשִּׁין רַבּוּא מְאִרֵי שִׁירְתָא, מְזֻמְרִין
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כַּד נִהִיר יְמָמָא. וְאֶלְפָּה וְחֲמִשׁ מָאָה
 וְאַרְבַּעִין וְתַמְנֵיאַ בְּטִיְהֵרָא. וְאֶלְפָּה וְחֲמִשׁ מָאָה וְתִשְׁעִין
 אֶלְפָּה רַבּוּא בְּהֵיא שְׁעֵתָא דְאֶקְרִי בֵּין הָעֶרְבִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כַּד נִהִיר יְמָמָא, כָּל אֵינוֹן מְאִרֵי דִיבְבָא,
 מְשַׁבְּחֵן בְּמַלֵּי תוֹשְׁבְּחֵן, לְקַבְּלִיָּה דְהֵאֵי בְּקָר. (ס"א כד
 אַתְעַר, דְכַד) דְכַד אַתְעַר הֵאֵי בְּקָר, כְּלָהוּ מִתְבַּסְּמִין, וְדִינָא
 אֲשֶׁתְּכִיךָ, וְאֶמְרִין תוֹשְׁבְּחֵן. הֲדָא הוּא דְכִתְיב, (איוב לח) בְּרֵן
 יַחַד כְּכִי בְּקָר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. וְתֵהוּא זְמָנָא,
 (דימְנוּתָא) חֲדוּוּתָא וּבְרַכָּאן מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֵלְמָא, וְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר לְאַבְרָהָם לְאַחֵיָא לִיָּהּ, וְאַשְׁתַּעֲשַׂע
 בֵּיהּ, וְאַשְׁלִיטִיהּ בְּעַלְמָא. וּמָנָא לָן דְּהָאֵי בְּקָר דְּאַבְרָהָם
 הוּא. דְּכָתִיב (בראשית יט) וַיִּשְׁכֶם אַבְרָהָם בַּבְּקָר.

בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּבִין הָעֲרַבִּים, כֹּל אֵינּוֹן אֶלְפָּה וְחַמֵּשׁ מֵאָה
 וְתַשְׁעִין אֶלְפָּה רַבּוּא מֵאֲרִי דִּילְלָה אֶקְרוּן,
 וּמְזַמְרִין בְּהֵיא שַׁעְתָּא, וְקַטְטוּתָא שְׂרִיא בְּעַלְמָא, וְהֵיא
 שַׁעְתָּא אֶתְעָרוּתָא דְּאֶתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִצְחָק,
 וְקָם וְדָאִין לְחַיִּיבֵיא דְּעֶבְרִין עַל פְּתַגְמֵי אֲוֲרֵייתָא,
 וְשַׁבְעָה נְהָרֵי אֶשָׁא נְגִדִין וְנַפְקִין וְחֵלִין עַל רִישֵׁיהוֹן
 דְּרִשְׁעֵיָא, וְשִׁלְהוּבֵי גּוֹמְרִין דְּנוֹרָא מִתְעָרִין מֵעִילָא
 לְתַתָּא, וְכִדִּין תָּב אַבְרָהָם לְאַתְרֵיהּ. כִּמְה דָּאֵת אָמַר,
 (בראשית יח) וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְוֹמוֹ. וַיּוֹמַא אֶתְפַּנֵּי, וְחַיִּיבֵי
 גִּיְהֵנְם צְוּוּחִין וְאַמְרִין (ירמיהו ו) אֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יָנְטוּ
 צְלָלֵי עָרַב. וְהֵיא שַׁעְתָּא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא,
 בְּצִלוֹתָא דְּמִנְחָה.

בְּזְמַנָּא דְּמָטִי לֵילִיא אֵינּוֹן אֶלְפָּה וְה' מֵאָה וְאַרְבַּעִין
 וְתַמְנֵיא, אֶקְרוּן מִבְּרָא לְפְרוּכְתָּא, וְאַמְרִין
 שִׁירְתָּא. כִּדִּין דִּינִין דְּלִתְתָּא מִתְעָרִין, וְאַזְלִין וְשָׂאֲטִין
 בְּעַלְמָא, וְאַלִּין אֶמְרִין שִׁירְתָּא. עַד דִּיתְפְּלִיג לֵילִיא
 מִשְׁמֵרָה וּפְלַגָּא. בְּתַר דִּיתְפְּלִיג לֵילִיא מְזַדְּמֵי כְּלָהוּ
 אַחְרֵינֵי כַּחְדָּא, וְאַמְרֵי תְּהֵלוֹת, כִּמְה דָּאֵת אָמַר (ישעיהו ס)

וְתִהְיוּ לֹת יִי' יְבִשְׁרוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כִּד רַעוּא אֲשֶׁתִּכַּח
בְּצַפְרָא, תִּהְיוּ לֹת יִי' מִבְּשָׂרִין.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּתַר דְּרוּחָא דְצַפּוֹן אֲתַעַר בְּפִלְגוֹת לִילִיא
וְאִזִּיל לִיה, תִּהְיוּ לֹת מִבְּשָׂרִי, עַד דְּיִיתִי צַפְרָא,
וְאֲתַעַר הָאִי בְקָר, כְּדִין חֲדוּוֹתָא וּבְרַכָּאן אֲשֶׁתִּכַּח
בְּעֵלְמָא.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּלָהוּ הָכִי, וְעִילָא מְנַהוֹן סַרְכִין
תִּלְתָּא. בְּהֵיא שְׁעָתָא דְאֲתַעַר הָאִי בְקָר,
וּמִתְעַרִין תּוֹשְׁבָחוֹן, כָּל אֵינּוֹן אָלְף וַחֲמִשׁ מָאָה וַחֲמִשִּׁין
רְבוּא, אֲתַמְנָא עַלִייהוּ חַד מְמַנָּא, וְהֵימָן שְׁמִיָּה לְקַבְלִיה
דְּלִתְתָּא, וְתַחֲוֹת יְדִיה סַרְכִין מְמַנָּן עַלִייהוּ לְאֲתַקְנָא
שִׁירְתָּא. בְּהֵיא שְׁעָתָא דְאֲתַעַר זְמַנָּא דְבִין הָעַרְבִים,
וְזַמְרִין כָּל אֵינּוֹן אָלְף וַחֲמִשׁ מָאָה וְתַשְׁעִין אָלְף רְבוּא
מָאֲרִי דִילְלָה, אֲתַמְנָא עַלִייהוּ חַד מְמַנָּא וִידוּתוֹן שְׁמִיָּה,
לְקַבְלִיה דְּלִתְתָּא, וְתַחֲוֹת יְדִיה סַרְכִין מְמַנָּן עַלִייהוּ,
לְאֲתַקְנָא הֵהוּא זְמַרָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (ישעיה כה) זְמִיר
עַרְיָצִים.

בְּהֵיא שְׁעָתָא דְמַטִּי לִילִיא, מִתְעַרִין כָּל אֵינּוֹן דְּמִבְּרָא
לְפָרוּכְתָּא, כְּדִין שְׁכִיךְ כְּלָא, וּפְטָרָא לָא
אֲשֶׁתִּכַּח, וְדִינִין דְּלִתְתָּא מִתְעַרִין, כְּלָהוּ אֲתַמְנָן כְּחֲדָא,
אֵלִין עַל אֵלִין, עַד דְּאֲתַפְּלִיג לִילִיא. בְּתַר דְּאֲתַפְּלִיג

לִילִיא, וּמִתְכַנְשֵׁי כְּלֵהוּ, אֶתְמַנָּא עֲלֵיהוּ חַד מְמַנָּא וְכַנְיֵשׁ
 לְכָל מְשָׁרְיִין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (במדבר י) מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנוֹת
 וְגו', וְאַסֵּף שְׁמִיָּה, לְקַבְּלִיהָ דְלִתְתָּא, וּתְחוֹת יְדִיהָ כָּל
 אֵינּוֹן סְרַכִּין מְמַנּוֹן, וּמִבְּשָׂרֵי תְהֵלוֹת.

עַד דְּאַתִּי צַפְרָא, כִּיּוֹן דְּאַתִּי צַפְרָא, קָם הֵהוּא נַע"ר,
 יוֹנֵק מִשְׁדֵּי אֲמִיָּה, לְדַכְּאָה לְהוּ, וְעָאֵל לְשִׁמְשָׁא. כַּד
 אֶתְעַר בְּקַר, כְּדִין הִיא שְׁעֵתָא דְרַעְוָא, דְּאַשְׁתַּעֲי
 מְטְרוֹנִיתָא בְּמִלְכָּא, וּמִלְכָּא מְשִׁיךְ מִנִּיהָ חַד (דף ס"ה ע"א)
 חוּטָא דְּבִרְכָּאן וּפְרִיס עַל מְטְרוֹנִיתָא, וְעַל אֵינּוֹן
 דְּמִזְדוּגֵי לָהּ. מֵאן אֵינּוֹן דְּמִזְדוּגֵי עִמָּה. אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי
 בְּאוּרֵייתָא בְּלִילִיא, כַּד אֶתְפֻּלַּג.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאן דְּאַתִּי עִם
 מְטְרוֹנִיתָא, בְּשַׁעֲתָא דְאַתְתָּ לְקַבְּלָא אֲנִפֵּי מִלְכָּא,
 לְאַשְׁתַּעֲי בֵּיהּ. וְאַשְׁתַּכַּח עִמָּה. בְּשַׁעֲתָא דְאוּשִׁיט מִלְכָּא
 יְמִינָא, לְקַבְּלָא לְמְטְרוֹנִיתָא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קלט)
 אִשָּׁא כַּנְפֵי שָׁחַר אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרֵית יָם. מֵאֵי אַחֲרֵית יָם.
 הֵהִיא שְׁעֵתָא אַחֲרֵית דְּהֵהוּא יָם הוּא. דְּכַד אֶתְפֻּלַּג,
 שִׁירוּתָא הוּא, וְדִינָא הוּא, וְהַשְׁתָּא אַחֲרֵית הוּא דִּילָהּ,
 דְּמִסְתַּלְקִין דִּינָהָא. וְעָאֵלָת בְּגַדְפוּי דְּמִלְכָּא, הִיא וְכָל
 אֵינּוֹן דְּמִזְדוּגֵין לָהּ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרֵית
 יָם.

וְתֵאנָא, כָּל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא בְּשַׁעְתָּא
 דְּאִתְפְּלִיג לִילֵיא. אֲשַׁתְתַּף בְּשַׁכִּינְתָּא. וְכֹד
 אֲתִי צַפְרָא, וּמִטְרוּנֵיתָא אֲתַחֲבַרַת עִם מַלְכָּא, הוּא
 אֲשַׁתְכַּח עִמָּה עִם מַלְכָּא. וּמַלְכָּא פְּרִיס עַל כְּלָהּ גְּדַפּוּי,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יי' חֲסִדוֹ וּבְלֵילָהּ
 שִׁירָה עַמִּי וְגו'.

תֵּאנָא, בְּהֵיא שַׁעְתָּא, אַבְהֵן מִזְדַּמְנִין בְּמִטְרוּנֵיתָא,
 וְקַדְמִין לְאֲשַׁתְעֵי בְּהֵדָה, וּלְאֲתַחֲבַרָא עִמָּה.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלִיל עִמָּה בְּהוּ. וְהוּא קְאָרִי לָהּ
 לְפָרְסָא לָהּ גְּדַפּוּי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ג) מִזְמוֹר
 לְאַסָּף אֵל אֱלֹהִים יי' דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ וְגו'. אֵל: דָּא
 נְהִירוֹ דְּחַכְמַתָּא, וְאֶקְרִי חֲסֵד. אֱלֹהִים: דָּא גְּבוּרָה. יְדוּ"ד:
 דָּא שְׁלִימוֹ דְּכָלָא, רַחֲמֵי. וְעַל דָּא, דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ וְגו'.
 רַבִּי אֶלְעָזָר הוּא יְתִיב קָמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר
 לֵיהּ, הָא תַּנִּינָן אֱלֹהִים בְּכָל אֲתַר דֵּינָא הוּא. יו"ד
 ה"א וְא"ו ה"א. אֵית אֲתַר דְּאֶקְרִי אֱלֹהִים, כְּגוֹן (בראשית טו
) אֲדַנִּי יְהוָה. אֲמַאי אֶקְרִי אֱלֹהִים, וְהָא אֲתוּוֹן רַחֲמֵי
 אֵינּוֹן בְּכָל אֲתַר.

אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא כְּתִיב בְּקָרָא, דְכְּתִיב, (דברים ד) וַיִּדְעַת
 הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹתָ אֵל לְבַבְךָ פִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים,
 וְכְתִיב (מלכים א יח) יי' הוּא הָאֱלֹהִים. אָמַר לֵיהּ מְלָהּ דָּא

יִדְעָנָא, דְּבִאֲתֵר דְּאִית דִּינָא, אִית רַחֲמֵי. וְלִזְמַנָּא, בְּאֲתֵר
 דְּאִית רַחֲמֵי, אִית דִּינָא, אָמַר לִיה תָּא חֲזִי דְהָכִי הוּא,
 יְדוּ"ד בְּכַל אֲתֵר רַחֲמֵי. וּבְשַׁעֲתָא דְמַהֲפְכֵי חֵיִיבֵיָא רַחֲמֵי
 לְדִינָא, כְּדִין כְּתִיב יְהוֹ"ה, וְקָרִינֵן לִיה אֱלֹהִים.

אָבֵל תָּא חֲזִי רִזָּא דְמַלְתָּה, ג' דְּרָגִין אֵינּוּן, וְכָל דְּרָגָא
 וְדְרָגָא בְּלַחֲדוּי, וְאָף עַל גַּב דְּכֻלָּא חַד, וּמִתְקַשְׁרֵי
 בְּחַד, וְלֹא מִתְפָּרְשֵי דָּא מִן דָּא. תָּא חֲזִי, כְּלָהוּ נְטִיעֵן,
 וְכָל אֵינּוּן בּוֹצִינֵין דְּמִתְלַהֲטִין כְּלָהוּ נְהִירִין וּמִתְלַהֲטִין
 וּמִשְׁתַּקִּיין וּמִתְבָּרְכָאן, מַהֲהוּא נְהָרָא דְנִגִּיד וְנָפִיק,
 דְּכֻלָּא כְּלִיל בֵּיה, (תְּרֵי נוֹסְחֵי) וְכֻלָּלָא דְּכֻלָּא בֵּיה.

וְהֵאִי נְהָרָא אֲתַקְרִי א"ם לְגַנְתָּא, וְעֵילָא מְגַנְתָּא, בְּגִין
 דְּעֵדֵן מִשְׁתַּתָּף בְּהֵדָה, וְלֹא פָּרִישׁ (ס"א ע"ב) מְנָה.
 וּבְגִין כֵּךְ, כָּל מְבוֹעֵין נְפָקִין וְנִגְדִין וְאֲשְׁתַּקִּיין לְכָל עֵיבֵר.
 וּפְתִיחִין בָּהּ פְּתִיחֵן, וְעַל דָּא רַחֲמֵי מְנָה מִשְׁתַּכְּחִין, וְרַחֲמִין
 פְּתִיחִין בָּהּ.

וּבְגִין דְּקָרִינֵן לָהּ אֵם, נוֹקְבָא גְבוּרָה, וְדִינָא מְנָה נְפִיק.
 אֲקָרִי רַחֲמֵי בְּלַחֲדָהָא, הָא מְסֻטְרָהָא דִּינִין
 מִתְעָרִין. וּבְגִין כֵּךְ כְּתִיב בְּרַחֲמֵי, וְנִקּוּד בְּדִינָא. אֲתוּוּן
 בְּרַחֲמֵי, וְאֲתַנְגִּיד דִּינָא מְסֻטְרָהָא, כְּגוּוּנָא דָּא יְהוֹ"ה,
 הֵאִי דְּרָגָא חַד.

דְּרָגָא תְּנִינָא, מְסֻטְרָא דְּהֵאִי קַדְמָאָה, נְפִיק וְאֲתַעַר

דַּרְגָּא אַחְרָא אַקְרִי גְבוּרָה, וְהָאִי אַקְרִי אֱלֹהִים, בְּאֵלִין
 אַתּוּן מִמֶּשׁ. וְשִׁירוּתָא (חד) מְזַעִיר אַנְפִּין הוּא, וּבֵיה
 אַתְאֲחִיד. וּבְגִין דְּאֲתְאֲחִיד (האי) בְּהָאִי, כְּתִיב יי' הָאֱלֹהִים,
 כִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים, בְּאֵלִין אַתּוּן, וְהוּא חַד, וְדָא הוּא
 דַּרְגָּא תְּנִינָא.

דַּרְגָּא תְּלִיתָא, צְדָקָא. כְּתָרָא בְּתָרָא, הָאִי בִּי דִינָא
 דְּמִלְכָּא. וְתָנָא אַדְנִי הֲכִי כְּתִיב, וְהֲכִי אַקְרִי,
 וּכְפֻסַּת יִשְׂרָאֵל בְּהָאִי שְׁמָא אַתְקְרִי. וְהָאִי שְׁמָא בְּאַתְרָא דָּא
 אֲשֶׁתְּלִים. וְאֵלִין אִינוּן ג' דַּרְגִּין, דְּאֲקְרוּן בְּשִׁמְהוֹן
 דְּדִינָא. וְכֻלָּא מִתְקַשְׁר חַד בְּחַד בְּלֹא פְּרוּדָא, כְּמָה
 דְּאֻקְיָמָא.

אֲמַר לִיה, אִי נִיחָא קַמִּיה דְּאַבָּא, הָא שְׁמַעְנָא בְּהָאִי, (ח"י
 ע"א) דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ג) אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, וְלֹא קִיַּיְמָא
 בֵּיה. אֲמַר לִיה אֶלְעָזָר בְּרִי, הָא אֻקְמוּהָ חֲבַרְיָא, וְהִשְׁתָּא
 בְּחַד מְלָה אַתְקַשְׁר כְּלָא. (דף ס"ה ע"ב).

וְרָזָא דְּמְלָה הֲכִי הוּא. אֶהְיֶה, דָּא כְּלָלָא דְּכֻלָּא. דְּכֻד
 שְׁבִילִין סְתִימִין וְלֹא מִתְפָּרְשֵׁן, וְכֻלִּילֵן בְּחַד אַתְרָא.
 כְּדִין אַקְרִי אֶהְיֶה, כְּלָלָא כְּלָא, סְתִים וְלֹא אַתְגְּלִיָּא.
 בְּתַר דְּנִפְק מִנִּיה שִׁירוּתָא, וְהָהוּא נָהַר אַתְעֵבַר לְאַמְשַׁכָּא
 כְּלָא, כְּדִין אַקְרִי אֲשֶׁר אֶהְיֶה. כְּלוּמַר, עַל פִּן
 אֶהְיֶה, אֶהְיֶה זְמִין לְאַמְשַׁכָּא וְלְאוּלְדָּא כְּלָא. אֶהְיֶה:

כְּלוּמֵר, הַשְׁתָּא אֲנָא הוּא כְּלָל כְּלָא, כְּלָלָא דְכָל פְּרָטָא.
אֲשֶׁר אֱהִיָּה: דְּאִתְעֵבְרַת אִימָא, וְזַמִּינַת לְאַפְקָא פְּרָטִין
כְּלָהוּ, וּלְאִתְגַּלְיָא שְׁמָא עֲלָאָה.

לְבַתֵּר בַּעַא מְשֵׁה לְמַנְדַּע פְּרָטָא דְמִלְהָ מֵאֵן הוּא, עַד
דְּפָרִישׁ וְאָמַר אֱהִיָּה (ס"א יהוה), דָּא הוּא פְּרָטָא,
וְהֵכָא לָא כְּתִיב אֲשֶׁר אֱהִיָּה. (ויחי קל"ה) וְאִשְׁכַּחנָא בְּסַפְרָא
דְּשְׁלֵמָה מִלְפָּא, אֲשֶׁר: בְּקִיטוּרָא דְעֵדוּנָא קִסְטִירָא
בְּחַבְרוּתָא עֲלָאָה אִשְׁתַּכַּח. כְּמָה דְאִתְ אָמַר, (בראשית ל)

בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת, אֱהִיָּה זְמִינָא לְאוּלְדָּא.
תָּא חֲזִי הֵיךְ נְחִית מְדֵרְגָא לְדֵרְגָא, לְאוּדַעָא רְזָא דְשְׁמָא
קְדִישָׁא (לֵאחֲזָאָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) לְמִשְׁהָ. בְּקִדְמִיתָא אֱהִיָּה,
כְּלָלָא דְכְּלָא, סְתִים דְלָא אִתְגַּלְיָא כְּלָל, כְּמָה דְאִמִּינָא.
וְסִימָן, (משלי ח) וְאֱהִיָּה אֲצִלוּ אֲמוֹן וְגו', וּכְתִיב (איוב כח) לָא
יַדַּע אָנוּשׁ עֶרְכָּה וְגו'. לְבַתֵּר אֲפִיק (רְזָא דְשִׁירוּתָא עֲלָאָה, רֵאשִׁיתָא
דְכְּלָא ו) הֵהוּא נְהָרָא, אִימָא עֲלָאָה, אִתְעֵבְרַת, וְזַמִּינָא
לְאוּלְדָּא. וְאָמַר אֲשֶׁר אֱהִיָּה, זְמִינָא לְאוּלְדָּא, וּלְתַקְנָא
כְּלָא. לְבַתֵּר שְׁאֲרֵי לְאוּלְדָּא, וְלָא כְּתִיב אֲשֶׁר, אֲלָא
אֱהִיָּה: כְּלוּמֵר, הַשְׁתָּא יִפִּיק וְיִתְתַּקֵּן כְּלָא.

בְּתֵר דְנִפִּיק כְּלָא, וְאִתְתַּקֵּן כָּל חַד וְחַד בְּאַתְרֵיהּ, שְׁבַק
כְּלָא, וְאָמַר יְהוָה. דָּא פְּרָטָא, וְדָא קִיּוּמָא.
וּבְהֵיָא שְׁעֵתָא יַדַּע מְשֵׁה, רְזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא, סְתִים

וּגְלִיָּא וְאִתְדַבֵּק מַה דְּלֵא אִתְדַבְּקוּ שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא, זַכָּאָה
חֻלְקִיָּה. אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְנִשְׁיָק יְדוּי.

אֲמַר לֵיהּ, אֶלְעָזָר בְּרִי, מִכָּאן וּלְהֵלָאָה, אֲזִדְהֵר דְּלֵא
לְמַכְתָּב שְׂמָא קְדִישָׁא, אֵלֵא כְּדָקָא יְאוּת. דְּכָל
מֵאן דְּלֵא יַדַּע לְמַכְתָּב שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת,
וְלִקְשָׂרָא קְשָׂרָא דְמַהִּימְנוּתָא קְשָׂרָא דְחַד בְּחַד, בְּגִין
לְיַחְדָּא שְׂמָא קְדִישָׁא. עָלֵיהּ כְּתִיב, (במדבר טו) כִּי דִבֵּר יִי'
בְּזֶה וְאֵת מִצְוֹתוֹ הִפֵּר הַפֶּרֶת תִּפְרֹת וְגו'. אֶפִּילוּ דְגֵרַע חַד
דְּרַגָּא, אוֹ חַד קְשָׂרָא, מֵאֵת חַד מְנִיָּהּוּ.

תָּא חֲזִי, י' בְּקַדְמִיתָא, כְּלָלָא דְכָלָא, סְתִים מְכָל סְטָרִין,
שְׁבִילִין לָא מִתְפַתְחִין, כְּלָלָא דְדַכְר וְנוֹקְבָא. קוּצָא
דְיִו"ד דְלְעֵילָא, רְמִיזָא לְאִין. לְבַתֵּר, י' דְאֶפִּיק הֵהוּא
נְהָרָא דְנִגִיד וְנֶפֶיק מְנִיָּה, וְלֵאֲתַעֲבְרָא מְנִיָּה ה', בְּהַאי
כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן. (שמות פ"ג ע"א) יוֹצֵא וְלֵא
יִצָּא. בְּגִין כֶּךָ לָא בְעֵיָא לְאִתְפַרְשָׁא מְנִיָּה. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב
רְעִיתִי.

וְאִי תִימָא נְהָר כְּתִיב, מִשְׁמַע חַד, וְהָא הָכָא ג'. הָכִי הוּא
וְדֵאִי, י' אֶפִּיק תְּלָתָא, וּבַתְלָתָא אִתְכַלֵּל כְּלָא. י'
אֶפִּיק לְקַמִּיָּה הֵהוּא נְהָר, וְתֵרִין בְּנִין דְיִנְקָא לְהוּ אִימָא,
וְאִתְעֲבַרְת מְנִיָּהּוּ, וְאֶפִּיק לוֹן לְבַתֵּר. ה': כְּגוּוֹנָא דָא ה',
וְאִינוּן בְּנִין תְּחוּת אַבָּא וְאִימָא.

בְּתֵר דְּאוֹלִידַת, אֲפִיקַת בֶּן דְּכַר, וְשׁוּיִיָּה לְקַמָּה, וּבְעֵי
 לְמַכְתָּב ו', וְהֵאֵי יָרִית אַחְסַנְתָּא דְּאַבָּא וְאַימָא,
 וְיָרִית תֵּרִין חוֹלְקִין, וּמְנִיָּה אֲתֹנן בְּרַתָּא. וְעַל דָּא, בְּעֵי
 לְמַכְתָּב לְבַתֵּר, ו"ה פְּחָדָא פְּמָה דְּה"א קַדְמָאָה י"ה
 פְּחָדָא, וְלֹא בְּעֵי לְאַפְרָשָׁא לֹון, אוּף הָכָא ו"ה פְּחָדָא,
 וְלֹא בְּעֵי לְאַפְרָשָׁא לֹון. וְהֵא אוּקִימְנָא מְלִי. וְלֹאֲתֵר
 אַחְרָא סְלָקִין הָנִי מְלִי. זַפְּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָּא,
 דִּידְעִין רְזִין עֲלָאִין דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא, וְיִתְחַזֹּון לְאוּדָאָה
 לִיָּה, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ
 יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, (תהלים נ) אֵל אֱלֹהִים יִי דְּבַר
 וַיִּקְרָא אֶרֶץ. שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא, שְׁלִימוֹ דְּאַבְהֵן
 קַדִּישֵׁי. דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ, לְאַשְׁתַּכַּח בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 בְּשְׁלִימוֹ בְּחֻדוּוֹתָא. וּמֵאֵן אַתֵּר הוּא אֲשַׁתְּכַח עִמָּה. הֵדָר
 וְאָמַר, מְצִיּוֹן מְכַלֵּל יוֹפֵי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.

תַּאנָּא פַּד בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרֵי עֲלָמָא
 דְּלַתְתָּא, כֻּלָּא כְּגוּוֹנָא דְּלַעִילָא עֵבַד לִיָּה. עֵבַד
 יְרוּשָׁלַיִם, אֲמַצְעִיתָא דְּכָל אַרְעָא. וְאַתֵּר חַד דְּאַקְרֵי צִיּוֹן,
 עָלָה. וּמֵהֵאֵי אַתֵּר מִתְּבַרְכָּא. וּבֵהֵאֵי אַתֵּר דְּצִיּוֹן שְׂאֵרֵי
 עֲלָמָא לְאַתְבְּנָאָה, וּמְנִיָּה אַתְבְּנִי. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, אֵל
 אֱלֹהִים יִי דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמְזֻרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ.

וּמֵאֵן אֲתֵר. מְצִיּוֹן מְכַלְל יוֹפִי ^(דף ט"ו ע"א) אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.
כְּלוּמֵר, מְצִיּוֹן דֵּהוּא שְׁלִימוֹ דְיוֹפֵי דְעֵלְמָא, אֱלֹהִים
הוֹפִיעַ. תָּא חֲזִי, לָא אֲתַבְּרַכָּא יְרוּשָׁלַם, אֲלָא מְצִיּוֹן.
וְצִיּוֹן מֵעֵילָא, וְכֹלָא חַד בְּחַד אֲתַקְשֵׁר.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, ^(ויקרא ט"ז) וַיֵּצֵא אֶל הַמְּזֻבַּח אֲשֶׁר
לְפָנַי יי' וְכִפֵּר עָלָיו. אֶל הַמְּזֻבַּח סִתְּם. ^(בבבבול)
כְּמָה דְאֲתַעְבִּיד לְתַתָּא, אֲתַעְבִּיד לְעֵילָא, וְכֹלָא אֲתַקְשֵׁר
חַד בְּחַד. וְתַאנָּא, כְּמָה דְבִהְיֵי יוֹמָא מְכַפֵּר כְּהֵנָּא לְתַתָּא,
הָכִי נָמִי לְעֵילָא. וְכַד כְּהֵנָּא דְלְתַתָּא מְסִדֵּר פּוּלְחָנִיָּה,
כְּהֵנָּא דְלְעֵילָא הָכִי נָמִי, ^(בבבבול) לָא אֲשַׁתְּכַח לְעֵילָא, עֵד
דְאֲשַׁתְּכַח לְתַתָּא. וּמִתַּתָּא שְׂאֲרֵי לְסִלְקָא קְדוּשָׁה דְמִלְכָּא
עֲלָאָה, וּמִשְׁתַּכְּחִין כְּלָהוּ עֲלֵמִין חַד קַמִּיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלֵמְלָא הוּוּ יַדְעֵי יִשְׂרָאֵל אֲמַאי
קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא פְּקִיד עֲלֵיָּהוּ דְיִשְׂרָאֵל,
לְאוּכְחָא לְהוּ יִתִּיר מְכַל שְׂאֵר עַמִּין, יַנְדְּעוֹן דֵּהָא קוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא שְׂבִיק דִּידֵיָּהּ, וְלָא גָבִי מְנַהוֹן חַד מִמָּאָה.
תַּאנָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא כְּמָה רְתִיכִין, כְּמָה חִיָּלִין אִית
לֵיהּ, כְּמָה שׁוּלְטָנִין מְמַנֵּן מִשְׁתַּכְּחִין בְּפוּלְחָנִיָּה, כַּד זְמִין
לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּהֵאֵי עֵלְמָא, אַכְתָּר לֹון בְּכַתְרִין קְדִישִׁין
כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא, אֲשֵׁרֵי לֹון בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, בְּגִין

דִּישַׁתְּכֶחֹ בְּפוֹלְחַנֶּיהָ, קָשִׁיר לְכַלְהוּ עֲלָאֵי בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל.
 וְחֲדוּוֹן לֹא עָאֲלִין קָמִיהָ, וּפוֹלְחָנָא לֹא אֶתְעַבִּיד קָמִיהָ
 לְעֵילָא, עַד דִּישְׂרָאֵל עֲבָדִין לְתַתָּא. כֹּל זִמְנָא
 דִּישְׂרָאֵל מִשְׁתַּכְּחִין בְּפוֹלְחַנֶּיהָ דְּמֵאֲרִיהוֹן לְתַתָּא, הָכִי נִמְי
 לְעֵילָא. (בְּבִיבּוּל) בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל בְּטַלֵּי פּוֹלְחָנָא לְתַתָּא.
 בְּטַלֵּי לְעֵילָא, וּפוֹלְחָנָא לֹא אֶשְׁתַּכַּח לֹא לְעֵילָא וְלֹא
 לְתַתָּא. וְעַל דִּישְׂרָאֵל בְּטָלוּ פּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כַּד שָׂאֲרֹן בְּאַרְעָא, הָכִי נִמְי לְעֵילָא, כֹּל שְׁפָן לְבַתֵּר.
 אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׂרָאֵל אֵי אַתּוֹן יַדְעִין, כַּמָּה
 אוֹכְלוּסִין, כַּמָּה חַיִּילִין, מִתְעַפְּבִין בְּגִינֵיכּוּ,
 תַּנְדַּעוֹן דְּלִית אַתּוֹן כַּדֵּאֵי לְמִיקָם בְּעֵלְמָא, אֲפִילוּ שַׁעְתָּא
 חֲדָא. וְעַם כָּל דָּא מַה כְּתִיב, (וִיקְרָא כּו) וְאַף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם
 בְּאַרְצָא אוֹיְבֵיהֶם לֹא מֵאֶסְתִּים וְלֹא גְעֻלְתִּים וְגו', (בְּגִין כִּף)
 וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ, אֶל הַמִּזְבֵּחַ סֶתֶם, אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ סֶתֶם.
 וְכִפֵּר עֲלֵיו לְבַתֵּר, וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת עוֹלָתוֹ וְאֶת עוֹלַת
 הָעָם וְגו'. וְכִפֵּר עֲלֵיו מֵאֵי קָא מִיִּירֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 לְאַתְעָרָא חֶסֶד בְּעֵלְמָא בְּקַדְמִיתָא.
 תָּאנָא, כְּתִיב וְכִפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמְאוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 מֵאֵי וְכִפֵּר עַל הַקֹּדֶשׁ. אֵלֵּא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 הָא תַּנְיִנָן, חַיִּיבֵיָא עֲבָדִין פְּגִימוֹתָא לְעֵילָא, וּמִתְעַרְיִן
 דִּינִין, וְגַרְמִין לְאַסְתָּאבָא מִקְדָּשָׁא. וְחוּיָא תְּקִיפָא שְׂאֲרֵי

לְאַתְגַּלְאָה. וְכִדִּין דִּינִין מִתְעָרִין בְּעֵלְמָא, וּבְהַאי יוֹמָא,
 בְּעֵי כְּהֵנָּא לְדַכָּאָה כְּלָא, וּלְאַתְעָרָא (ס"א וּלְאַתְעָרָא) כְּתָרָא
 קִדְיִשָּׁא דִּילֵיהּ, דְּהִיא רִישָׁא דְּמִלְכָּא. בְּגִין דִּיִּיתִי מִלְכָּא
 לְאַשְׂרָאָה בְּמִטְרוֹנִיתָא, וְכִד רִישָׁא דְּמִלְכָּא נְטִיל, כְּלָא
 נְטִיל, וְיִיתִי לְאַזְדוּוּגָא בְּמִטְרוֹנִיתָא וּלְאַתְעָרָא חִידוֹ
 וּבְרַכָּאן בְּעֵלְמָא. (ס"א בְּגִין דִּיִּיתִי מִלְכָּא לְאַזְדוּוּגָא בְּמִטְרוֹנִיתָא וּלְאַתְעָרָא חִידוֹ

וּבְרַכָּאן בְּעֵלְמָא, וְכִד רִישָׁא דְּמִלְכָּא נְטִיל כְּלָא נְטִיל)

אַשְׁתַּכַּח דְּכָל שְׁלָמָא (נ"א שְׁלִימוֹ) דְּעֵילָא וְתַתָּא, בְּכֵהֵנָּא
 תְּלִיָּא. דְּהִיא אֲתַעַר כְּתָרָא דִּילֵיהּ, כְּלָא אֲתַעַר
 וְכָלָא בְּשְׁלִימוֹ אֲשַׁתַּכַּח. וְעַל דָּא כְּתִיב וְכֹפֶר עַל הַקֹּדֶשׁ.
 בְּקִדְמִיתָא וְכֹפֶר עַל הַקֹּדֶשׁ. לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא,
 וּלְאַסְגָּאָה חִידוֹ בְּעֵלְמָא. וְכִד חִידוֹ דְּזוּוּגָא אֲשַׁתַּכַּח
 בְּמִלְכָּא וּבְמִטְרוֹנִיתָא, כָּל שְׁמֵשִׁין, וְכָל בְּנֵי הֵיכְלָא,
 כְּלָהוּ אֲשַׁתַּכַּחוּ בְּחִידוֹ (וְכִד חִידוֹ דְּעֵלְמָא). וְכָל חוּבִין דְּחָבוּ קָמִי
 מִלְכָּא, אֲתַכְפְּרוּ לָהּ. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם
 לְפָנַי יִי' תִּטְהָרוּ. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל
 מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ עַד צֵאתוֹ. בְּשַׁעֲתָא דְּעָאֵל
 לְזוּוּגָא לָהּ, וּבְשַׁעֲתָא דְּמִזְדוּוּגִין מִלְכָּא וּמִטְרוֹנִיתָא,
 הֵהִיא שַׁעֲתָא וְכֹפֶר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ.

תַּאנָּא, (ויקרא טז) וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד, רַבִּי
 יִצְחָק פֶּתַח, (ויקרא כו) וּזְכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב

וְאִם אֶת בְּרִיתִי יִצְחַק וְגו', וְהָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ. תָּא חֲזִי,
 בְּשַׁעֲתָא דִּישְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, כְּבִיכּוּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲמַהוּן בְּגָלוּתָא, דְּהָא שְׂכִינְתָא לָא אֲתַעְדִּי מִנֵּיהּ
 לְעַלְמִין. תָּא חֲזִי, בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל אֲשַׁתְּכַחוּ בְּגָלוּתָא
 דְּבַבְל, שְׂכִינְתָא בִּינֵיהּ שְׂרִיא, וְתֹאבֶת עֲמַהוּן מִן
 גָּלוּתָא. וּבְזִכּוּת אֵינּוּן צְדִיקָיָא (דף ס"ו ע"ב) דְּאֲשַׁתְּאֲרוּ
 בְּאַרְעָא, שְׂאֲרַת בְּאַרְעָא, וְלֹא אַעְדִּי מִנֵּיהּ לְעַלְמִין.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דְּאֲתַהֲדַרְת מְטְרוּנִיתָא בְּמַלְכָּא,
 וְאֲתַהֲדַר כָּלָא בְּהַלּוּלָא דְּמַלְכָּא, בְּגִין כְּףֵי אַקְרוּן אַנְשֵׁי
 כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה, כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה וְדָאִי.

תָּאנָא, בְּכָל זִמְנָא דִּישְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, אִי אֵינּוּן זַכָּאִין,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים לְרַחֲמָא עַלֵּיהּ,
 וְלֹא־פָקָא לֹון מִגָּלוּתָא. וְאִי אֵינּוּן לָא זַכָּאִין, מְעַכְב לֹון
 בְּגָלוּתָא, עַד הֵהוּא זִמְנָא דְּאֲתַגְזֹר. וְכַד מָטָא זִמְנָא,
 וְאֵינּוּן לָא אֲתַחֲזִיין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח לִיקְרָא
 דְּשִׁמְיָה, וְלֹא אַנְשֵׁי לְהוּ בְּגָלוּתָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב
 וְזַכַּרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹוב וְגו'. אֵלִין אַבְהֹן דְּכָלָא, רֹזָא
 דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, מְאִי טַעְמָא יַעֲקֹוב קְדַמָּא הָכָא. אָלָא,
 בְּגִין דִּיעֲקֹוב כָּלָלָא דְּאַבְהֹן, וְהוּא אֵילָנָא קְדִישָׁא.
 בְּגִין כְּףֵי, ו' דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא בֵּיה אַחֲדָא, וְהִכִּי קְרִינּוּן

יַעֲקֹב בּוֹ. רַבִּי יִצְחָק, אָמַר וְאִ"ו בְּאַתּוּוֹי י"ג מְכִילָן,
 דִּירִית יְרוּתָא דִּי"ג מְבוּעִין דְּמְבוּעָא סְתִימָא קְדִישָׁא.
 רַבִּי אַבָּא אָמַר, וְאִ"ו אֲמַאי כְּלִיל ו' א' ו'. אֵלָא, ו'
 דִּיתִיב עַל כּוּרְסִיָּא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (יחזקאל א) וְעַל
 דְּמוֹת הַפֶּסַח דְּמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם עָלְיוּ מְלַמְעָלָה. א' סְתִימָא
 בְּגִינָה וְלֹא אֲתַגְלִיָּא, וְדָא הוּא דְּכֻתִּיב, (בראשית כב) בִּי
 נִשְׁבַּעְתִּי (ק"ל ע"א) נָאִם יי', בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב, וְלֹא אֲקָרִי,
 בְּתֵרָאָה, כְּלָלָא דְּקֻדְמָאָה. בְּתֵרָאָה, הָא אֲוֹקִימָנָא (נ"א בְּתֵרָאָה
 כְּלָלָא דְּו' קֻדְמָאָה ו' בְּתֵרָאָה) דָּא יְסוּד, דְּאִיהוּ סִיּוּמָא דְּגוּפָא,
 וְכְלָלָא דִּילִיָּהּ. וְעַל דָּא כְּלִילָן אֲתוּוֹן דָּא בְּדָא, וְאִ"ו,
 רִישָׁא וְסִיּוּמָא, כְּמָה דְּאֲוֹקִימָנָא.

וְתֵאנָא, תְּרִין אֲתוּוֹן אֵינּוּן, כְּהֵאִי גְוּוּנָא וְאִ"ו דְּאִמִּינָא,
 נו"ן אוּף הָכִי. וְאִף עַל גַּב דְּאֲוֹקְמוּהָ מְלָה, נו"ן
 הָכִי מִתְפָּרְשָׁא: נ' כְּפּוּפָה, דָּא מִטְרוּנִיתָא. וְסִמִּיכָא לָהּ ו',
 דְּאִיהוּ יְסוּד, בְּגִין לְאֲתַבְּרָכָא מִנִּיהּ. וְ פִּשְׁוּטָה,
 אֲתַפְּשֻׁטוּתָא דְּתַפְּאֶרֶת. וְעַל דָּא כְּלִילָן אֲתוּוֹן, וּמִתְאַחְדָן
 דָּא בְּדָא. וְאִי תִימָא, אֲמַאי אֲהֶדֶר ו' אֲנַפּוּי מְנוּ"ן כְּפּוּפָה,
 וְאֲהֶדֶר אֲנַפּוּי לְגַבֵּי ו' פִּשְׁוּטָה. אֵלָא בְּגִין יִקְרָא דְּמִלְכָּא,
 אֲהֶדֶר אֲנַפּוּי לְקַבְּלִיָּה דְּמִלְכָּא.

וְתֵאנָא, מ"ם לָא כְּלִיל בְּגִינָה אֵת אַחְרָא, (בְּגִין) אֵלָא מ'
 פְּתוּחָה, ם' סְתוּמָה. מ' פְּתוּחָה: דְּהוּא כַּד דְּכַר

אֶתְחַבֵּר עִמָּהּ. ׀ סְתוּמָה: יוֹבְלָא. דְּהָא סְתִימִין אֶרְחָהּ
וְאִף עַל גַּב דְּמִתְפְּשִׁטִּין לְזִמְנִין, וְאִית דְּמִתְנִי בְּהָאֵי כְּמָה
דְּאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) גֵּן נַעוּל אַחוּתִי כֻלָּה גַל נַעוּל מַעֲזִין
חֲתוּם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְּמִלְכָּא קִדְיִשָּׁא אֲדַכֵּר לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל בְּגִין שְׁמִיָּה, וְאַהֲדַרְת מִטְרוּנִיתָא
לְאַתְרָהּ, (בְּדִין) כְּתִיב, וְכֹל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד
בְּבָאוּ לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ. כִּף כְּהֵנָּה, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאֵל לְיַחְדָּא
שְׁמָא קִדְיִשָּׁא, וְלְכַפְרָא בְּקוּדְשָׁא, לְזוּוּגָא לְמִלְכָּא
בְּמִטְרוּנִיתָא. כְּתִיב וְכֹל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד וְגו' .
תַּאנָּא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּהֵנָּה אֲתַעַר שְׁלֵמָא בְּעֵלְמָא,
לְעִילָא וְתַתָּא. וְתַנְיָא עָאֵל בְּדַרְגָּא חַד, אֲסַחֵי
גּוֹפִיָּה. נְפִיק מֵהָאֵי דַרְגָּא, לְדַרְגָּא אַחְרָא אֲסַחֵי גּוֹפִיָּה.
אֲחִיד שְׁלֵמָא בְּהָאֵי וּבְהָאֵי, קִדְשׁ יְדוּי, וּמִתְבָּרְכָאן כְּחֻדָּא.
וּבְכֻלָּא בְּעִי לְאַחְזָאָה עוּבְדָּא, וּבְעִי לְאַחְזָאָה לְבוּשׁוּי,
דִּיתְלַבֵּשׁ כְּגוּוּנָא דְּעוּבְדָּא דִּיתְכּוּוּן, עַד דִּי־סִדֵּר כְּלָא כְּמָה
דְּאַצְטְרִיךְ, וְיִתְבָּרְכוּן עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי.

תַּאנָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן, פִּתַּח (ד) יו"ד בְּגַלְיָפוּי, אֲתוּוּן
בְּסִטְרִין, אֲתַקְשְׁרוּן בְּיו"ד. יו"ד אֲזִיל לְיו"ד. (לו"ו)
יו"ד סָלִיק בְּיו"ד. יו"ד אֲזִיל לְיו"ו, מִתְכַּנְשֵׁי בַּה'. וּמְכּוּוּן
דְּעֵתָא, אֶתְחַבֵּר ה' בּוֹא"ו.

ה' עֲלָאָה אֶחִיד תִּרְעוּי (ס"א בְּתִרְעוּי) בְּגִלּוּפֵי תַכְסִּיּוֹסִין, אֶחָדָא
 בְּנִהִירוּ אֶלְפָּה וַחֲמִשׁ מָאָה וְשִׁבְעֵין אַכְסְדִּרִין סְתִימִין.
 סְלִיק ה', וְאַתְעֵטֵר חֲמִשִּׁין זְמַנִּין, לֹן תִּרְעִין קִימִין
 דְּקִימִין, כִּד אַתְגְּלָף בְּעֵטְרוּי, נִהְרִין אַנְפִּין דְּמַלְכָּא,
 וְא"ו אַתְפִּשֵׁט לְע"ב גְּלִיפִין.

מַעֲטֵר ה' לֹן, (נ"א מַתְעֵטֵר בִּיּוֹד, ה' לֹן) בְּע' אֶלְפָּה וְה' מָאָה
 כְּתָרִין, דְּמַתְעֵטֵרֵן בְּחַד כְּתָרָא, הֵדָא הוּא
 דְּכִתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) בְּעֵטְרָה, שְׁעֵטְרָה לֹן אָמוּ. ו' בְּתָרִין
 רִישִׁין, רִישָׁא דְּגוּלְגֻלְתָּא גְּלִיפָּא רִישָׁא, קוּצָא חַד
 לְעִילָא, וְקוּצָא חַד לְתַתָּא, וְי' נְחִית לֹן, (ס"א וְא"ו נְחִית לֹוא"ו)
 גְּלִיפָּא דְּגִלּוּפִין בְּגוּיִיהוּ, שְׁבַעִין אַנְפִּין דְּעֵטְרִין מַעֲיִלָּא
 לְתַתָּא. בֵּיה טָאסִין גְּבִיעִין וּפְרַחִין, דָּא סְלִיק, וְדָא נְחִית
 מַתְגְּלִפִין חַד בְּחַד.

אַתְקִשְׁר י' בַּה', ה' בּו', ו' בַּה'. (ס"א ו' בַּה', ה' בּו', ו' בּו', ו' בַּה') דָּא
 אֶחִיד בְּדָא, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (בְּרַאשִׁית מַט) וַתֵּשֶׁב
 בְּאִיתָן קִשְׁתוֹ וַיִּפְּזוּ זְרוּעֵי יָדָיו מִיַּדֵּי אַבִּיר יַעֲקֹב. וְכִתִּיב,
 (בַּמִּדְבָּר כַּד) אִיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בַּסֶּלַע קִנְיָה. כְּדִין אַתְקִשְׁר (דף
 ס"ז ע"א) כִּלָּא חַד בְּחַד, דָּא בְּדָא, נִהְרִין מִפְתָּחֵן, וְנִהְרִין
 אַנְפִּין כְּלָהוּ, כְּדִין כְּלָהוּ נִפְלִין עַל אַנְפִּייהוּ, וּמְזוּדְעוּזְעוּן,
 וְאָמַרִי בְּרִיךְ שְׁמָא יְקָרָא מַלְכוּתִיהָ לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.
 קָלָא מַתְקִשְׁר עֲמִיָּה דְּכַהֲנָא, וְהוּא אַתִּיב לְגַבִּייהוּ. וְאָמַר

תִּטְהָרוּ. תִּטְהָרוּ לֹא אֲמַרִין שְׂאֵר כִּהְנִי וְעַמָּא, בַּר כִּהְנֵא
רַבָּא, כַּד אֲתַקְשֵׁר בֵּיהּ הֵהוּא קָלָא.

תַּאנָּא, מִכָּל חֲטָאֵתִיכֶם לְפָנֵי יְיָ, כִּיּוֹן דְּכִתִּיב מִכָּל
חֲטָאֵתִיכֶם, אֲמַאי לְפָנֵי יְיָ. אֵלָא אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, (שמות ק"ע ע"ב) לְפָנֵי יְיָ מִמָּשׁ.

דִּתְנִיא, מְרִישָׁא דִּירְחָא סְפָרִין פְּתִיחִין, וְדִינֵי דִינִין.
בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּתֵי דִינִין אֲתַמְסְרוּ,
לְאַתְפֹּתְחָא בְּדִינָא, עַד הֵהוּא יוֹמָא דְאַקְרִי תִשְׁעָה
לִירְחָא. בְּהֵהוּא יוֹמָא, סִלְקִין דִּינִין כְּלָהוּ לְמֵאֲרֵי דִּינָא,
וּמִתְקַנֵּי כּוּרְסֵיָא עֲלָאָה דִּרְחֻמֵּי, לְמִלְכָּא קְדִישָׁא. בְּהֵהוּא
יוֹמָא בַּעָאן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְמַחְדֵּי בְּחֻדְוֹתָא לְקַדְמוֹת
מֵאֲרִיהוֹן, דְּזַמִּין לְיוֹמָא אַחֲרָא, לְמִיתַב עֲלֵיהוּ בְּכוּרְסֵיָא
קְדִישָׁא דִּרְחֻמֵּי, בְּכוּרְסֵיָא דְוֹתְרָנוֹתָא.

וְכָל אֵינּוֹן סְפָרִין דְּפְתִיחִין קָמִיָּה, וּכְתִיבִין קָמִיָּה כָּל
אֵינּוֹן חוּבִין, הוּא מְזַכֵּי לֹון, וּמְדַכֵּי לֹון מְכֻלָּהוּ,
הָדָא הוּא דְכִתִּיב מִכָּל חֲטָאֵתִיכֶם לְפָנֵי יְיָ תִטְהָרוּ. לְפָנֵי
יְיָ מִמָּשׁ, אֵינּוֹן דְּאֲמַרֵי קָרָא, עַד הֵכָּא אֲמַרִין, וְלֹא יִתִּיר.
וְלִית רִשׁוּ לְאַחֲרָא דְלִימָא תִטְהָרוּ, אֵלָא כִּהְנֵא רַבָּא,
דְּפֹלַח פּוּלְחָנָא, וְקִשֵׁר שְׂמָא קְדִישָׁא בְּפוּמִיָּה, וְכַד הוּא
אֲתַקְשֵׁר וּמִתְבָּרַךְ בְּפוּמִיָּה, הֵהוּא קָלָא נְחִית וּבִטְשׁ בֵּיהּ,
וְאַתְנַהִיר מְלָה בְּפוּמִיָּה דְכִהְנֵא, וְאוֹמַר תִּטְהָרוּ. פֹּלַח
פּוּלְחָנָא, וּמִתְבָּרַכִין כָּל אֵינּוֹן עֲלָאִין דְּאַשְׁתָּאֲרוּ.

וּלְבַתֶּר אֶסְחִי גּוֹפִיָּה, וְקִדַּשׁ יְדוּי, לְאַעֲלֵא בְּפוּלְחָנָא
 אַחֲרָא קְדִישָׁא. עַד דִּיתְכּוּוֹן לְמִיעַל לְאַתֶּר
 אַחֲרָא עֲלָאָה, קְדִישָׁא מְכֻלָּא. ג' שוּרִין סַחְרִין לִיָּה, כְּהַנִּי
 אַחֲוִי, וְלִיּוֹאֵי, וּמְכַל שְׂאֵר עֲמָא כְּלָהּוּ. (בְּרַבָּאן קַמִּיָּה) זְקַפִּין
 יְדִין עָלֵיהּ בְּצִלוֹתָא וְקִטְרָא דְדַהְבָּא זְקַפָּא בְּרַגְלֵיהּ. נְטִיל
 ג' פְּסִיעֹן, וְכֻלְהוּ קִיַּמִּין בְּקִיּוּמֵיהוּ, וְלֹא נְטִלִין בְּתַרִּיָּה

(הָוָה אֶקְטִיר קְטוֹרֶת).

נְטִיל ג' פְּסִיעֹן אַחֲרֹן, (רְשִׁימָא בְּלַבָּא) אֶסְחָר לְדוּכְתֵיָּה. נְטִיל
 ג' פְּסִיעֹן, אֶסְתִּים עֵינִין, וְאַתְקַשֵּׁר לְעֵילָא. עָאל
 לְאַתֶּר דְּעָאל, שְׁמַע קוֹל גְּדַפֵּי דְכְּרוּבֵיָּא מְזַמְרִין,
 וְאַקִּישׁוּן גְּדַפִּין פְּרִישָׁאן לְעֵילָא. הָוָה אֶקְטִיר קְטוֹרֶת,
 מִשְׁתַּכְּכָא קוֹל גְּדַפֵּיָּהוּ וּבִלְחִישׁוֹ אֶתְדַבְּקוּן.

אִי כְּהֵנָּא זְכִי, דְּהָא לְעֵילָא בְּחִידוֹ אֶשְׁתַּכַּח, אוּף הָכָא
 בְּהֵיָּא שְׁעַתָּא נְפִיק רַעוּא דְנַהוּרָא, מִתְבַּסְמָא
 מְרִיחִין דְטוֹרֵי אַפְרַסְמוּנָא דְכִיָּא דְלְעֵילָא, וְאַזְלָא בְּכָל
 הָהוּא אַתֶּר, אָעִיל רִיחָא בְתַרִּי נּוֹקְבֵי דְחוּטְמֵיָּה,
 וְאַתְיִישְׁבָא לְבָא. כְּדִין כְּלָא הוּא בְלַחִישׁוֹ, וּפְטָרָא לָא
 אֶשְׁתַּכַּח תַּמָּן. פְּתַח כְּהֵנָּא פּוּמֵיָּה בְּצִלוֹתָא בְּרַעוּתָא
 בְּחַדוּוֹתָא, וְצִלֵי צִלוֹתֵיָּה.

בְּתַר דְּסִיִּים, זְקַפִּין כְּרוּבֵיָּא כְּמִלְקַדְמִין גְּדַפֵּיָּהוּ,

וּמִזְמֵרִין. כְּדִין יִדַע כִּהְנָא דְרַעוּתָא הוּוּ, וְעֵידֵן חֲדוּתָא
 לְכֻלָּא, וְעָמַא יִדְעִין דְּאִתְקַבַּל צְלוּתִיהָ, כְּמָה דְכֻתִיב,
 (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשָּׁלֹג יִלְבִּינוּ. וְהוּא תָב
 לְאַחֻרִיָּהּ, וְצִלֵי צְלוּתִיהָ. וְזָכָא חוּלְקִיָּה דְכִהְנָא, דְהָא עַל
 יְדוּי חִידוּ עַל חִידוּ אֲשֶׁתְכַח הֵהוּא יוֹמָא לְעִילָא וְתַתָּא,
 עַל הֵהִיא שְׁעַתָּא כְּתִיב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכַח לּוֹ,
 אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁיִי אֱלֹהִיו.

(ויקרא ט"ז) וְהִיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בְּחֻדְשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעָשׂוֹר
 לַחֻדְשׁ תִּעַנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְגו'. רַבִּי חֲזִיא פְתַח,
 (ישעיה כו) נַפְשֵׁי אֱוִיתִיךָ בַלִּילָה אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ
 וְגו'. נַפְשֵׁי אֱוִיתִיךָ בַלִּילָה. נַפְשֵׁי בַלִּילָה מִבְּעֵי לֵיהָ, מֵאִי
 נַפְשֵׁי אֱוִיתִיךָ. אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ, יִשַׁחֲרֶךָ מִבְּעֵי
 לֵיהָ. אֱלָא הָכִי תֵאנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא וְנַפְשָׁא
 דְכֻלָּא, וְיִשְׂרָאֵל אֲמַרִי נַפְשֵׁי וְרוּחִי אֲנַת. בְּגִין כִּךְ אֱוִיתִיךָ
 לְאֲדַבְּקָא בְךָ, וְאֲשַׁחֲרֶךָ לְאֲשַׁכְּחָא רַעוּתֶךָ.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּשַׁעַתָּא דְבֵר נֶשׁ נָאִים בְּעַרְסִיָּה. נַפְקָא
 נַפְשִׁיהָ, סִלְקָא וְאַסְהִידַת בֵּיהָ בְּבֵר נֶשׁ, עַל כֹּל מַה
 דְּעֵבַד בְּכֹל יוֹמָא. גּוֹפָא אָמַר לְנַפְשָׁא, נַפְשֵׁי אֱוִיתִיךָ
 בַּלִּילָה, (דף ט"ז ע"ב) אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ.

דְּבַר אַחַר נַפְשֵׁי אֱוִיתִיךָ, אָמַרְהָ כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נַפְשֵׁי אֱוִיתִיךָ בַּלִּילָה, בְּעוֹד דְּאָנָא

בְּגִלוֹתָא בִּינֵי עַמְמֵיא, וּמְנִיעָא נַפְשֵׁי מְכַל בִּישְׁתָּא (נ"א
 וְרוּיָא נַפְשֵׁי מְכַל פִּיסְתָּא) דְּקוּטְרָא בְּנֵי עַמְמֵיא, נַפְשֵׁי אוּיְתִיךָ,
 בְּגִין לְאַתְבָּא לְאַתְרֵי. אַף רוּחֵי בְּקֶרְבֵי אֲשַׁחְרֶךָ, כְּלוּמַר,
 אַף עַל גַּב דְּאִינוּן מְשַׁעְבְּדִין לְבַנֵּי, בְּכַל שְׁעֵבוּדָא, רוּחָא
 קְדִישָׁא לָא אַתְעָדֵי מְנַאי, בְּגִין לְמִשְׁחַר לָךְ, וּלְמַעַבְד
 פְּקוּדֵיךָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּעוֹד דְּנַפְשֵׁי בֵּי, אוּיְתִיךָ בַּלִּילָהּ. מַאי טַעְמָא
 בַּלִּילָהּ, אֲלֵא בְּגִין דְּהָאֵי נַפְשׁ בְּהָאֵי שְׁעָתָא, אֲצִטְרִיךְ
 לְחַמְדָּא לָךְ. אַף רוּחֵי בְּקֶרְבֵי אֲשַׁחְרֶךָ, כִּד אַתְעַר בֵּי רוּחָא
 קְדִישָׁא, אֲשַׁחְרֶךָ בְּאַתְעָרוּתָא לְמַעַבְד רְעוּתֶךָ.

כִּי כַּאֲשֶׁר מְשַׁפְּטִיךָ לְאַרְץ בְּזִמְנָא דְּמִשְׁפֵּט נְחִית בְּאַרְעָא,
 לְבִשְׁמָא עֲלָמָא, כְּדִין צְדָק לְמָדוּ יוֹשְׁבֵי תִּבְל. כְּלוּמַר
 יְכַלִּין לְמַסְבֵּל דֵּינָא דְּצָדָק, וְלֹא יִשְׁתַּצִּי עֲלָמָא מְנִיָּה.
 אִימְתִּי צְדָק לְמָדוּ יוֹשְׁבֵי תִּבְל, כַּאֲשֶׁר מְשַׁפְּטִיךָ לְאַרְץ.
 רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, נַפְשֵׁי אוּיְתִיךָ בַּלִּילָהּ, דָּא כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל. אַף רוּחֵי בְּקֶרְבֵי אֲשַׁחְרֶךָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

רַבִּי אַבָּא הוּה יְתִיב קָמִיָּה	רַעִיא מְהִימְנָא
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, קָם רַבִּי	אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, בְּהוּוּא
שְׁמַעוֹן בְּפִלְגּוֹ לִילִיא,	זְמַנָּא, אֵלִין מְאָרֵי
לְמַלְעֵי בְּאוּרִייתָא. קָמוּ רַבִּי	מִתְנִיתִין מְאָרֵי חֲכָמְתָּא
	עֲלָתָהּ, מְאָרֵי קַבְלָהּ, מְאָרֵי

רְזִי תוֹרָה, שְׁעֲתָא דְחִיקָת
 לֹון. וְהָאֵי אִיהוּ דְאָמַר כְּאִיל
 תַּעְרוּג עַל אֲפִיקֵי מַיִם,
 דְּאִינוּן אֲפִיקֵי מַיִם
 דְּאוּרֵייתָא לְגַבֵּי שְׂכִינְתָא.
 וְלִית תוֹרָה, אֲלָא עֲמוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא. דִּיהוּן אֲלִין
 אֲפִיקֵי מַיִם, בְּצַעְרָא בִּיגוּנָא
 בְּעֲנִיּוּתָא, וְאֲלִין אִינוּן
 חֲבָלִים צִירִין דִּיּוֹלְדָה,
 דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא, דְּאֲתַמַּר
 בָּהּ, (משלי כג) וְתַגֵּל יוֹלְדָתָהּ.
 וּבְאִינוּן חֲבָלִים, תְּהֵא
 בְּצַעְרָא דְלָהוּן.

וּבְאִינוּן חֲבָלִים דְּצוּוּחַת
 בְּהוּן, אֲתַעֲרַת
 שְׂבָעִין סְנֵהֲדָרִין דְּלַעֲיָלָא,
 עַד דִּיתַעַר קוּל דִּילָהּ עַד
 יְהוּ"ה, וּמִיַּד (תהלים כט) קוּל יְיָ
 יְחַלֵּל אֵילוֹת, דְּאִינוּן מְאָרִי
 מִתְנַיִתִין, (תהלים מדה) בְּתוֹלוֹת
 אַחֲרֵיהּ רַעוּתִיהּ, כְּלָהוּן יְהוּן
 לֹון חֵיל כִּיּוֹלְדָה מִמֶּשׁ,
 בְּדַחְקִין, דְּדַחְקָא לֹון שְׁעֲתָא,
 בְּכַמְּהָ נְשִׁיכִין דִּיַּצַּר הָרַע,

אֲלַעְזָר וְרַבִּי אַבָּא עֲמִיהָ.
 פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר,
 (תהלים מב) כְּאִיל תַּעְרוּג עַל
 אֲפִיקֵי מַיִם כֵּן נַפְשֵׁי תַעְרוּג
 אֲלֵיךְ אֱלֹהִים. הָאֵי קָרָא
 אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא, זַכָּאִין
 אִינוּן יִשְׂרָאֵל מְכַל עַמִּין,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵב לֹון
 אוּרֵייתָא קַדִּישָׁא, וְאוּרִית
 לֹון נְשַׁמְתִּין קַדִּישִׁין מְאֲתַר
 קַדִּישָׁא, בְּגִין לְמַעַבְד
 פְּקוּדוֹי, וְלֹא שְׁתַּעֲשַׁע
 בְּאוּרֵייתָא, דְּכָל מֵאֵן
 דְּאֲשַׁתַּעֲשַׁע בְּאוּרֵייתָא, לֹא
 דְּחֵיל מַכְלָא. דְּכַתִּיב, (תהלים
 קיט) לוֹיֵלִי תוֹרַתְךָ שַׁעֲשׁוּעֵי אוֹ
 אֲבֹדְתִי בְּעַנְיִי.

מֵאֵן אִינוּן שַׁעֲשׁוּעֵי.
 אוּרֵייתָא.

דְּאוּרֵייתָא שַׁעֲשׁוּעִים אֲקָרִי,
 דְּכַתִּיב, (משלי ח) וְאֵהִיָּהּ

דְּחַוֵּיָא דְנִשְׁיָךְ לֹון בְּכַמָּה
דְּחַקִּין.

בְּהוּא זְמַנָּא אַתְּפַתַּחַת
לְאַלְדָּא מְשִׁיחָא,
בְּגִין חֲבָלִים וְדוּחְקִים
דְּצַדִּיקִים, וּמְאַרֵי מַדּוּת,
וּמְאַרֵי רִזִין דְּאַוּרֵייתָא,
מְאַרֵי בּוֹשֶׁת וְעַנְוָה, מְאַרֵי
יְרָאָה וְאַהֲבָה, מְאַרֵי חֶסֶד,
אַנְשֵׁי חֵיל וְיָרְאֵי אֱלֹהִים,
אַנְשֵׁי אֱמֶת, שׁוֹנְאֵי בְּעַע,
דְּדַחְקָא לֹון שַׁעְתָּא. וְהֵאֵי
הוּא דְּאוּקְמוּהָ מְאַרֵי
מִתְּנִיתִין, דּוֹר שְׁבִין דְּוֹד בָּא,
אַנְשֵׁי חֵיל יְסוּבְבוּ מְעִיר
לְעִיר וְלֹא יַחֲוֹנְנוּ, וְיָרְאֵי
חַטָּא יִמְאַסוּ, וְחֲכַמַת
סוּפְרִים תְּסַרְחַת, וְתַהֵי הָאֱמֶת
נְעַדְרַת, וְהַגְּפִן תַּתֵּן פְּרִיָה,
וְהִיזִין בְּיוֹקֵר.

וּמְאַיִנּוֹן קַלִּין דְּיַהֲיִיבַת,
דְּאַיִנּוֹן שְׁבַעִין,
לְקַבֵּל שְׁבַעִין תִּיבִין דְּיַעֲנֵךְ
יְיָ בְּיוֹם צָרָה, אַתְּפַתַּחַת
רַחֲמָה, דְּאַיְהֵי בִּי, כְּלִילָא

שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְדָא הוּא
דְּתַנִּינּוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַתִּי לְאַשְׁתַּעֲשָׂא עִם
צַדִּיקֵיָא בְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן. מֵאֵי
לְאַשְׁתַּעֲשָׂא. בְּגִין לְמַחְדֵּי
בְּהוּ. דְּתַנִּינּוּ, זְכָאִין אֵינּוֹן
צַדִּיקֵיָא, דְּכַתִּיב בְּהוּ, (ישעיה
נח) אֲזַ תַּתְּעַנֵּג עַל יְיָ, בְּגִין
לְאַתְּעַנֵּגָא מִהוּא שְׁקִיו
דְּנַחְלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר
(ישעיה נח) וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת
נַפְשֶׁךָ. כְּבִיכּוֹל, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשָׂע בְּהוּ,
מִהוּא שְׁקִיו דְּנַחְלָא,
דְּמִתְּעַנְגִי בְּהוּ צַדִּיקֵיָא.
וְעַל דָּא אַתִּי לְאַשְׁתַּעֲשָׂא
עִם צַדִּיקֵיָא. וְכֹל מֵאֵן
דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא, זְכִי
לְאַשְׁתַּעֲשָׂא עִם (דף ס"ח ע"א)
צַדִּיקֵיָא, מִהוּא שְׁקִיו
דְּנַחְלָא.

תָּאנָא, כְּאִיל תַּעְרוּג עַל
 אֲפִיקֵי מַיִם, דָּא
 כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דָּאֵת
 אָמַר, (תהלים כב) אֵילוֹתַי
 לְעִזְרָתִי חוֹשָׁה. תַּעְרוּג עַל
 אֲפִיקֵי מַיִם, וְדָאֵי
 לְאִשְׁתְּקֵיָא מִשְׁקִיּוֹ דְּמַבּוּעֵי
 דְּנַחְלָא, עַל יְדֵי דְּצַדִּיק.

מִתְרִין בֵּיתִין, לְאוֹלָדָא בִּי
 מְשִׁיחִין, וְאֵעִילַת רִישָׁה בֵּין
 בְּרַכְּהָא, דְּאִיהוּ רִישָׁא דִּילָהּ,
 עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא. תְּרִין
 שׁוֹקְהָא, נְצַח וְהוּד, תְּרִין
 נְבִיאִים. מִתְמָן אוֹלִידַת תְּרִין
 מְשִׁיחִין. בְּהֵהִיא זְמַנָּא
 וַיַּחֲשׂוּף יַעֲרוֹת, יתְעַבֵּר נַחֲשׁ
 מִעֲלָמָא (ע"כ רעיא מהימנא)

תַּעְרוּג: כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (שיר השירים ו) לְעִרוּגַת הַבוֹשֶׁם, כֵּן
 נִפְשֵׁי תַּעְרוּג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים. לְאִשְׁתְּקֵיָא מִנָּךְ, בְּעֲלָמָא
 דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאֵתִי.

מַבּוּעֵי נַחְלָא מֵאֵן אֵינּוֹן. מַבּוּעָא חַד לְעֵילָא, דְּכִתִּיב,
 (בראשית ב) וַנָּהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְגו'.

וּמִתְמָן נְגִיד וְנַפְיָק, וּמִשְׁקֵי גִנְתָא, וְכֹל אֵינּוֹן נַחְלִין,
 נְגִדִין וְנַפְקִין וּמִתְכַּנְשִׁין בְּתַרֵּי מַבּוּעִין, דְּאִקְרוּן נְצַח
 וְהוּד, וְאֵלִין אִקְרוּן אֲפִיקֵי מַיִם, בְּהֵהוּא דְּרָגָא דְּצַדִּיק,
 דְּמַנִּיה נְגִיד וְנַפְיָק וּמִשְׁתְּקֵיָא גִנְתָא. בְּגִין כֵּךְ אֵיל וְצַבִּי
 כְּחַדָּא מִשְׁתַּכְּחִי, (נ"א אֵיל וְצַבִּי אִקְרוּן עֶסְרַת וַיְסוּד) צְדָק וְצַדִּיק.

תָּאנָא, כְּתִיב (תהלים כט) קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אֵילוֹת, אֵילוֹת,
 אֵילַת כְּתִיב חֶסֶר, דָּא אֵילוֹת הַשָּׁדָה (נ"א דָּא אֵילַת
 דְּשַׁחַר). (דְּבַר אַחַר אֵילוֹת הַשָּׁדָה), דְּתַנְיָא, בְּפִלְגוֹת לֵילִיא, בְּשַׁעֲתָא

דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאֵל לְגַנְתָּא דְּעֵדֶן לְאַשְׁתַּעֲשְׂעָא עִם
 צְדִיקָיָא, הָאֵי קוֹל נְפִיק, וְכָאִיב כָּל אֵינּוֹן אֵילָתָא
 דְּסַחְרָנִי פּוֹרְסִיָּא יִקְרָא קְדִישָׁא, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב, (שִׁיר
 הַשִּׁירִים ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לֵהּ. דְּבַר אַחַר יְחוּלֵל אֵילוֹת,
 כְּמָה דָּאֵת אָמַר (אִיּוֹב כו) חוֹלְלָה יָדוֹ נַחַש בְּרִית. וַיַּחֲשׂוּף
 יַעֲרוֹת כְּמָה דָּאֵת אָמַר. (שְׁמוּאֵל א יב) בִּיעַרְתָּ הַדְּבָשׁ, וְכָתִיב
 (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבָשִׁי, וַיִּנְקָא לְהוּ כְּאֵמָא
 דְּיִנְקָא לְבַנִּין.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא, (ישעיה כו) נִפְשֵׁי אוֹיְתִיךָ בַּלִּילָה אַף
 רוּחֵי בְּקַרְבֵּי אֲשַׁחֲרֶךָ, נִפְשֵׁי בַּלִּילָה מִבְּעֵי לֵיהּ.
 אֲשַׁחֲרֶךָ, יִשַׁחֲרֶךָ מִבְּעֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ הָא אוֹקְמוּהָ,
 (בראשית כ"ג) כְּמָה דָּאֵת אָמַר (אִיּוֹב יב) אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי
 וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ.

תָּא חֲזִי נִפְשָׁא וְרוּחָא אֲשַׁתְּמוּדַע (ס"א אֲשַׁתְּעִי) (ס"א אֲשַׁתְּפִי)
 כְּחָדָא לְעֵלְמִין. תְּנָא פּוֹלְחָנָא שְׁלִימָתָא דְּבַעֲי בַר נֶשׁ
 לְמַפְלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּתַנִּינָן (דְּבַרִּים ו) וְאַהֲבַת
 אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו'. דִּירְחִים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 רְחִימוּתָא דְּנִפְשׁ מִמֶּשׁ, וְדָא הוּא רְחִימוּתָא שְׁלִימָתָא,
 רְחִימוּתָא דְּנִפְשִׁיהּ וְרוּחִיהּ. כְּמָה דְּאֵתְדַבְּקוּ אֶלִּין בְּגוּפָא,
 וְגוּפָא רְחִים לוֹן. (ס"א כְּדִין) כִּף יִתְדַבֵּק בַר נֶשׁ לְרַחֲמָא לֵיהּ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְחִימוּתָא דְּנִפְשִׁיהּ וְרוּחִיהּ,

לְאֲדַבְּקָא בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דְכָתִיב נִפְשֵׁי אֹוִיתֶיךָ בַּלִּילָה
(בְּלוֹמַר) נִפְשֵׁי מִמֶּשׁ.

אַף רוּחֵי בְּקֶרְבֵי אֲשַׁחֲרֶךָ, אֲתִדְבְּקָא בְּךָ בְּרַחֲמֵימוֹתָא
סִגִּיאָה, בַּלִּילָה. דְּבַעֵי בַר נֶשׁ מִרַחֲמֵימוֹתָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לְמִיָּקָם בְּכָל לַיְלִיא, לְאֲשַׁתְּדָּלָא בְּפוּלְחָנִיהּ,
עַד דִּיתַעַר צַפְרָא, וְיִתְמַשֵּׁךְ עָלֶיהָ חוּטָא דְהַסָּד. דִּתְנִיא,
זַפָּאָה חוּלְקִיָּה דֶה־הוּא בַר נֶשׁ דִּרַחֲמֵימוֹתָא דָּא רַחֲמִים לִיה
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָנִי זַפָּאֵי קְשׁוּט דְמִרַחֲמִין לִיה
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכִי, עָלְמָא מִתְקַיֵּימָא בְּגִינִיהוֹן,
וְשִׁלְטִין עַל כָּל גְּזִירִין קָשִׁין דְלַעִילָא וְתַתָּא. (נ"א הִיא) (בְּגִין

דִּיתְקַיִים עָלְמָא בְּגִינִיהוֹן)

תַּאנָּא, הֵהוּא זַפָּאָה דְאֲתִדְבֵּק בְּרוּחִיהּ וְנִפְשֵׁיהּ לְעִילָא,
בְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, בְּרַחֲמֵימוֹתָא כְּדָקָא יָאוֹת. שְׁלִיט
בְּאַרְעָא דְלַתְתָּא, וְכָל מַה דְגִזֹּר עַל עָלְמָא אֲתְקַיֵּים. מְנָא
לָן, מֵאֲלִיָּהוּ. דְכָתִיב, (מַלְכִים א יז) חֵי יִי' אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו
אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרִי.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאֲתִיִּין נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין מֵעִילָא
לְתַתָּא, וְאִינּוֹן זַפָּאֵי עָלְמָא מְשַׁלְפִי לְהוּ מִמַּלְכָּא
וּמְטְרוֹנִיתָא, זַעֲרִין אִינּוֹן, דְּבַהֲהוּא שַׁעְתָּא דְנַחֲתִית,
קְיִימָא קָמִי מַלְכָּא, וְרַעוּתָא דְמַלְכָּא לְאֲסַתְּכָּלָא בָּהּ, כְּמַה
דְּאוּקִימְנָא, בְּשַׁעְתָּא דְנִשְׁבַּב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא בְּכָל

חֵילָא וְחֵילָא דְשָׁמַיָא, כְּלָהוּ חַיִּילִין אַתְעָבִידוּ, וְקַיִימִי
 בְּקַיִוְמֵיהוּ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים לג) וּבְרוּחַ פִּיּוּ כָּל
 צְבָאָם. וּמִנֵּייהוּ אַתְעָכְבוּ עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף ס"ח ע"ב)
 אַחֲתִית לָהּ לְתַתָּא.

וְתַאנָּא, מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלָמָא, קַיִימִי קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְעָכְבוּ עַד דְּמָטָא זְמָנָא לְאַחֲתָא
 לֹון בְּאַרְעָא, וְאַלִּין שְׁלִיטוּ לְעֵילָא וְתַתָּא, הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב חֵי יִי אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו, אֲשֶׁר אָנִי עוֹמֵד לָא
 כְּתִיב, אֵלָא אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי. לְבַתַּר אַהֲדָר לְאַתְרֵיהּ, וְסָלִיק
 לְאַדְרֵיהּ, וְאַיְנוּן אַחֲרָנִין לָא סִלְקִין עַד דִּימוֹתוֹן. בְּגִין
 דְּלָא קַיִימוּ קוּדְם לָכֵן כְּאַיְנוּן אַחֲרָנִין. וּבְגִין כֶּף אֵלֵיהּ
 אַתְעָבִיד שְׁלִיחָא, מִלְּאַכָּא לְעֵילָא, וְאַלִּין דְּמַתְּדַבְּקוּ יַתִּיר
 לְמַלְכָּא.

אַשְׁכַּחנָּא בְּסַפְרָא דְאַדָּם קַדְמָאָה דְּכָל רוּחִין קַדִּישִׁין
 דְּלְעֵילָא, עֲבָדִין שְׁלִיחוֹתָא, וְכֻלְהוּ אַתְיִין
 מֵאַתַּר חַד. דִּנְשַׁמְתְּהוּן דְּצַדִּיקֵיָא מִתְרֵי דְרַגִּין דְּכֻלִּילִין
 בְּחַד, וּבְגִין כֶּף סִלְקִין יַתִּיר, וְדַרְגֵיהוֹן יַתִּיר, וְהָכֵי הוּא.
 וְכָל אֵינּוֹן דְּהוּוּ טְמִירִין תַּמּוֹן, נַחְתוּ וְסָלִיקוּ בְּחַיֵּיהוֹן, כְּגוֹן
 חֲנוּךְ דְּלָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ מִיתָה. וְהָא אוּקְיָמָנָא מְלָה דָּא,
 בְּחֲנוּךְ וְאַלֵּיהּ.

וְתַאנָּא מָאָה וְעֶשְׂרִין וְחָמֵשׁ אֶלְפֵי דְרַגִּין (לְצַדִּיקֵיָא)

לְנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, סְלִיקוּ בְּרֵעוּתָא, עַד לָא אַתְּבְּרִי
 עָלְמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַמְנָא לְהוּ בְּעָלְמָא דִּין,
 בְּכַל דְּרָא וְדָרָא, וְסִלְקִין וְטָאֲסִין עָלְמָא, וּמַתְקֻשְׁרִי
 בְּצִרוּרָא דְחַיִּי, וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַדְתָּא עָלְמָא
 בְּהוּ, עָלְיֵיהוּ כְּתִיב, (ישעיה טו) כִּי כֹאֲשֶׁר הִשְׁמִים הַחַדָּשִׁים
 וְהָאָרֶץ הַחַדָּשָׁה וְגו'.

(ויקרא ט"ז) תַּעֲנוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם, נַפְשׁוֹתֵיכֶם קָאֲמַר, בְּגִין
 דִּישְׂרָאֵל מִשְׁתַּכְּחִין קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא זַכָּאִין, וִיהֵא
 רְעוּתָא דְלַהוֹן לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹאֲתִדְבַקָּא בֵּיהּ,
 בְּגִין דִּיתְכַפֵּר לְהוּ חוּבֵייהוּ. וְעַל דָּא, מֵאֵן דְּאֶכַּל וְשָׂתִי
 בְּתִשְׁעֵאָה, וּמְעַנְגָּא נַפְשִׁיהּ בְּמִיכְלָא וּמִשְׁתֵּיֵיא, אֲשַׁתְּכַח
 בְּעִשְׂרָאָה עֲנוּיָא דְנַפְשָׁא בְּתַרִּין חוּלְקִין, וְאֲשַׁתְּכַח כְּאֵלוּ
 אֲתַעֲנִי תִשְׁעֵאָה וְעִשְׂרָאָה. אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם: לְאֶכְלָלָא
 כְּלָא, גּוּפָא וְנַפְשָׁא, וְלֹאֲתַכְנַעָא בְּהֵאֵי יוּמָא, לְאֲתַכְפֵּרָא
 עַל חוּבֵיהוֹן.

תַּאֲנָא כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם. בַּיּוֹם הַזֶּה. הַיּוֹם הַזֶּה
 מִבְּעֵי לֵיהּ. אֵלָא בַּיּוֹם הַזֶּה דִּיִּיקָא, דְּבִיהּ אֲתַגְלִי
 עֲתִיקָא קְדִישָׁא, לְכַפֵּרָא עַל חוּבֵיהוֹן דְּכֹלָא.
 דְּבַר אַחַר תַּעֲנוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם. רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר,
 עִיר קִטְנָה וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעֵט וְגו', עִיר
 (קהלת ט) קִטְנָה, הָא אוּקְמוּהָ. אֲבַל עִיר קִטְנָה, כְּמָה דְאֵת אָמַר,

(ישעיה כו) עִיר עֲזוּ לָנוּ יִשׁוּעָה יְשִׁית חוֹמוֹת וַחִיל וְגוֹ'. וּכְתִיב
 (הושע יא) וְלֹא אָבִא בְּעִיר. עִיר קִטְנָה, זְעִירָא הִיא, דְּהִיא
 בַּתְּרֵאָה מִכְּלָא, תַּתְּאָה מִכְּלָא, שׁוּרוֹי רַבְּרִין, תַּקִּיפִין,
 קַדִּישִׁין, עִיר הַקֹּדֶשׁ אֲקָרִי. וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט, זְעִירִין
 אֵינּוּן דְּזַכָּאן לְסִלְקָא לְגוּוּה, וְלִמְשָׁרֵי בָּהּ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר
 (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ וּמִי יִקּוּם בְּמִקּוּם קֹדֶשׁוֹ וְגוֹ'.
 וְעַל דָּא אֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט.

וּבֵא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְאֲדוּוּגָא
 בָּהּ, וְלִמְשָׁרֵי בָּהּ, וְסַבֵּב אוֹתָהּ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (זכריה
 ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נָאִם יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְגוֹ'. וּבִנְיָה
 עָלֶיהָ מְצוּדִים גְּדוֹלִים, דְּבִנְיָה שׁוּרוֹי, רַבְּרִין תַּקִּיפִין
 יֵאָיֵאן וְשִׁפְרִין (ס"א מִכָּל אֲבָנִין וְקִירִין) קַדִּישִׁין. עִיר הַקֹּדֶשׁ
 אֲקָרִי, וְכָל יִקְרָא דְּמִלְכָּא עֵייל בְּגוּוּה. וּבְגִין כֶּךָ, הִיא
 בְּלַחֲדָהּא כְּלִילָא מִכָּל עֵטְרֵי דְּמִלְכָּא, וְכָל עֵטְרֵי מִלְכָּא
 בָּהּ מִתְּעֵטְרִין. בְּגִין כֶּךָ, וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט כְּתִיב.

וּמִצָּא בָּהּ אִישׁ מְסַכֵּן וְחָכֵם, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים טו)
 נָקִי כַפִּים וּבֵר לֵבָב. מְסַכֵּן: כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שמות
 א) וַיִּבֶן עָרֵי מְסַכְנוֹת לְפָרְעָה, מִתְּעֵטֵר בְּעֵטְרִין תַּקִּיפִין,
 בְּעֵטְרֵי אוֹרִייתָא, בְּעֵטְרֵי פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא דְּמִלְכָּא. וְחָכֵם,
 דְּזָכִי בָּהּ בְּהֵאֵי חֲכָמָה. וְחָכֵם, דְּהוּא חֲכִים יִתִּיר מִכְּלָא
 לְעֵינָא בְּפוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה, בְּגִין לְמִזְכֵּי בָּהּ, וְלֹאֲעֵלָא

בְּהֵ. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, וּמִלֵּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ.
 וּמִלֵּט: כְּמוֹ (שְׁמוּאֵל א ב) אִמְלִטָה נָא וְאַרְאֵה אֶת אַחִי, (בְּרֵאשִׁית
 יט) אִמְלִטָה נָא שְׁמָה. אוּף הֲכָא וּמִלֵּט הוּא אֶת הָעִיר
 בְּחֻכְמָתוֹ.

וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמְּסַכֵּן הֵהוּא, וְאָדָם לֹא זָכַר,
 לְמַעַבְד פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, לְאַשְׁתְּדֵּלָא בְּאוֹרֵייתָא,
 כִּהְהוּא גְבַר מְסַכְנָא דְאַתְחַבְר בְּכֻלָּא, (דף ט"ט ע"א) בְּגִין לְמוֹזְפֵי
 בְּהֵ. (קְהֵלֶת ט) וְאִמְרָתִי אֲנִי טוֹבָה חֻכְמָה מְגַבּוּרָה. דְּהָא
 בְּהֵהוּא עֲלָמָא, לֹא יְהִיבִין רִשׁוֹ לְמִיעֵל, בַּר הֵנִי זְכָאִי
 קְשׁוּט, הֵנִי דְמִשְׁתְּדֵּלִי בְּהֵ בְּאוֹרֵייתָא יוֹמָא וְלִילִי,
 וּמִתְעַטְרִי בְּפְקוּדֵי אוֹרֵייתָא בְּהָאִי עֲלָמָא, לְמִיעֵל בְּהוֹ
 לְעֲלָמָא דְאַתִּי.

וְחֻכְמַת הַמְּסַכֵּן בְּזוּיָה וּדְבַרְיוֹ אֵינָם נִשְׁמָעִים. דְּהָא בְּנֵי
 נְשָׂא לֹא מְסַתְּפְלִין בֵּיהּ, וְלֹא בַעֲאֵן לְאַתְחַבְרָא
 בֵּיהּ, וְלֹא צִית לְמַלּוּי. דְּתַנָּא, כָּל מֵאֵן דְּאֶצִּית לְמַלּוּי
 דְּאוֹרֵייתָא, זְכָאֵה הוּא בְּהָאִי עֲלָמָא, וְכָאֵלוֹ קְבִיל תּוֹרָה
 מְסִינִי. וְאֶפִּילוֹ מְכָל בַּר נֶשׁ נְמִי בַעֲי לְמִשְׁמַע מְלּוּי
 דְּאוֹרֵייתָא. וּמֵאֵן דְּאֶרְכִּין אוּדְנִיָּה לְקַבְּלִיָּה, יְהִיב יְקָרָא
 לְמַלְכָּא קְדִישָׁא, וְיְהִיב יְקָרָא לְאוֹרֵייתָא. עֲלִיָּה כְּתִיב,
 (דְּבָרִים כז) הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיית לְעָם לֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

תַּאנָּא, יוֹמָא חַד הוּוֹ אֲזִלִּי חֲבַרְיָא עֲמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִינָא אֵלִין עֲמִין כְּלָהוּ עֲלָאי,
 וַיִּשְׂרָאֵל תַּתָּאי מְכֻלָּהוּ, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּמִלְכָּא אֲשֶׁדֶר
 מִטְרוּנִיתָא מִינָהּ, וְאֵעִיל אִמְהוּ בְּאַתְרָהּא (כְּלוּמַר שְׁפָחָה). כְּמָה
 דְּאַתְּ אָמַר, (מִשְׁלִי ל) תַּחַת שְׁלֹשׁ רַגְזָה אַרְצֵי וְגו'. תַּחַת עֶבֶד
 כִּי יִמְלוֹךְ וְגו'. וְשְׁפָחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ. מֵאֵן שְׁפָחָה.
 הִיא כְּתָרָא נּוֹכְרָאָה, דְּקָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹכְרָא
 דְּלָהוֹן בְּמִצְרַיִם. דְּכָתִיב (שְׁמוֹת יא) עַד בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה אֲשֶׁר
 אַחֲרֵי הָרְחִים. אַחֲרֵי הָרְחִים הֵן יִתְבָּא בְּקִדְמִיתָא, וְהַשְּׁתָּא,
 הֵיא שְׁפָחָה תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, מִלְכָּא בְּלָא מִטְרוּנִיתָא, לָא
 אֶקְרִי מִלְכָּא. מִלְכָּא דְּאַתְדַּבֵּק בְּשְׁפָחָה בְּאִמְהוּ
 דְּמִטְרוּנִיתָא, אֵן הוּא יִקְרָא דִּילֵיהּ. וְזִמְינָא קָלָא לְבִשְׂרָא
 לְמִטְרוּנִיתָא, וְלִימָא (זְכַרְיָה ט) גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן הָרִיעִי בַת
 יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מִלְכָּךְ יָבֵא לָךְ צִדִּיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא. כְּלוּמַר,
 צִדִּיק הוּא נוֹשֵׁעַ, בְּגִין דְּהוּוּ רָכִיב עַד הַשְּׁתָּא בְּאַתְרֵי
 דְּלָאוּ דִּילֵיהּ, בְּאַתְרֵי נּוֹכְרָאָה, וַיִּנְיֵק לֵיהּ.

וְעַל דָּא פְּתִיב עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, עָנִי (דְּלָא) הוּוּ
 בְּקִדְמִיתָא, וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, כְּמָה דְּאוּקְיָמְנָא,
 אֵינּוֹן כְּתָרִין תַּתָּאִין דְּעֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְּקָטִיל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹכְרָא דְּלָהוֹן בְּמִצְרַיִם, הֵדָּא הוּא
 דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת יא) וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה, וְהֵא אוּקְיָמְנָא מִלֵּי.

כְּבִיכּוֹל צְדִיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא, הוּא וְדַאי יִתִּיר מִכָּלָּא. בְּגִין
 דְּעַד הַשְׁתָּא שְׂאֲרֵי צְדִיק בְּלֹא צְדָקָה. וְהַשְׁתָּא דִּינְדוּגוֹן
 כְּחֻדָּא, צְדִיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא, דְּהָא לָּא יִתִּיב בְּסִטְרָא אַחֲרָא.
 תְּאֵנָּא, (ישעיה נז) הַצְּדִיק אָבֵד וְאִין אִישׁ שָׁם עַל לֵב וְגו',
 הָאִי קָרָא קְשִׁיָּא, הַצְּדִיק אָבֵד, נְאֻבֵּד מִבְּעֵי לֵיהּ, מַהוּ
 אָבֵד. אִלָּא אָבֵד מִמֶּשׁ, וּמַאי אָבֵד. אָבֵד לְמִטְרוֹנִיתָא,
 וְאִתְדַבֵּק בְּאַתֵּר אַחֲרָא, דְּאֶקְרִי שְׂפָחָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן, אִי נִיחָא קָמִי דְמַר, הָא
 דְתַנִּינָן, דְּכִתְיִב (משלי י) וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם, מֵאֵן
 דְּאָמַר, דְּעַל שְׁבַעָה קְיִימִין קְיִימָא עֲלֵמָא. וּמֵאֵן דְּאָמַר,
 עַל חַד קְיִימָא עֲלֵמָא, הֵיךְ מִתְיִישְׁבֵּן מְלִי. אָמַר לֵיהּ,
 כָּלָּא מְלָה חַד הוּא, דְּהָא ז' אֵינּוֹן וּבְהוּ אִית חַד קְיִימָא,
 דְּאֶקְרִי צְדִיק, וְקְיִימִי עָלֵיהּ, וְעֲלֵמָא בְּהָאִי אִתְקְיִימָא.
 וְכַד אִתְקְיִימָא עֲלֵמָא עָלֵיהּ, כְּאֵלוּ אִתְקְיִים עַל כְּלָהוּ
 שְׁבַעָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם. וְהָא אוֹקִימָנָא
 מְלִי בְּכַמָּה אַתֵּר.

וְתֵאֵנָּא, הָאִי שְׂפָחָה זְמִינָא לְשִׁלְטָאָה בְּאַרְעָא קְדִישָׁא
 דְּלַתְתָּא, כְּמָה דְּהוּת מִטְרוֹנִיתָא שְׁלְטָא
 בְּקַדְמִיתָא, דְּכִתְיִב (ישעיה א) צְדָק יִלִּין בָּהּ, וְהַשְׁתָּא שְׂפָחָה
 כִּי תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ בְּכָלָּא. וְזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 לְאַתְבָּא לְמִטְרוֹנִיתָא לְאַתְרָהּא כְּקַדְמִיתָא, וְכַדִּין מֵמֵאֵן

הוּא חֲדוּוֹתָא, הוּי אִימָא חֲדוּוֹתָא דְמִלְכָא, וְחֲדוּוֹתָא
 דְמִטְרוֹנִיתָא. חֲדוּוֹתָא דְמִלְכָא, בְּגִין דִּיתוּב לָהּ וְיִתְפָּרֵשׁ
 מִשְׁפָּחָהּ, כְּדָקָא אֲמִינָא. וְחֲדוּוֹתָא דְמִטְרוֹנִיתָא, בְּגִין
 דִּיתוּב לְאֻדְוִיגָא בְּמִלְכָא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב גִּילֵי מְאֹד
 בַּת צִיּוֹן וְגו'.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְהִיִּתָּה זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם. וְהִיִּתָּה לָכֶם
 מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי זֹאת. הָא דְאִמְרוּן, לְחֻקַּת עוֹלָם. בְּכָל
 אֲתֵר וְאֲתֵר חֻקַּת עוֹלָם אֶתְקֵרִי, גְזֵרָה דְמִלְכָא, דְעֵייל כָּל
 נְמוּסוּי בְּאֲתֵר דָּא, וְאֶסְתִּים לוֹן, כְּמָאן דְסִתִּים כְּלָא,
 בְּאַסְקוּפָא חֲדָא. (ק"פ) חֻקַּת עוֹלָם וְדָאִי. בְּהֵאִי זֹאת (דף ס"ט ע"ב)
 רָשִׁים וְחֻקַּק כָּל גְּנִיזִין דִּילֵיהּ, וְכָל טְמִירִין דִּילֵיהּ.

(ויקרא ט"ז) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ. בְּעֶשְׂרֵי דִיִּיקָא,
 כְּמָה דְאֻקְיָמְנָא. תְּעַנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם, וְדָאִי הֲכִי
 הוּא, וְהָא אֶתְמַר נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְדָאִי. דְהָא בְּנַפְשָׁא תִלְיָא
 מִלְתָּא, וּבְגִין כֵּן, אֲכִילָהּ וְשִׁתְיָהּ מִתְשִׁיעָאָה, יִתִּיר
 מִיּוֹמָא אַחְרָא. וְאַף עַל גַּב דְהֵאִי מְלָה אֶתְמַר בְּגִוּוֹנָא
 אַחְרָא, וְכָלֵא שְׁפִיר, וְהֵאִי וְהֵאִי מְלָה חֲדָא, וְכָל חַד
 בְּאַתְרֵיהּ, וְהֲכִי הוּא.

וְתֵאנָא, בְּהֵאִי יּוֹמָא, כָּל חִידוּ, וְכָל גְּהִירוּ, וְכָל
 וּוְתֵרְנוּתָא דְעֵלְמִין, כְּלָהּוּ תִלְיִין בְּאִימָא
 עֲלָאָה, דְכָל מְבוּעֵין נְגִדִין וְנַפְקִין מִנָּה. וְכַדִּין גְּהִירִין כָּל

אֵינּוֹן בּוֹצִינִין, וְנִהְרִין בְּנִהְרֵי בְּחֻדּוֹתָא, עַד דְּמִתְבַּסֵּם
כָּלָא. וְכַדִּין כָּל אֵינּוֹן דִּינִין אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּנִהְרֵי, וְדִינָא לָא
אֲתַעְבִּיד, וְעַל דָּא תַעֲנוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא אֻקְיָם לָהּ מַר, מִן גּוֹפָא דְּמִתְנִיתָא,
לָא גָלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם, עַד שְׁכַפְרוּ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. דְּכִתִּיב, (שְׁמוּאֵל ב ב) אֵין לָנוּ חֶלֶק בְּדוֹד וְלֹא
נַחֲלָה בְּבֶן יִשִׁי, וְהָא אֲתַמַּר. קָרָא אַחְרִינָא אֲשַׁכְּחָנָא
בְּהָא, דְּכִתִּיב, (מַלְכִים א יב) רָאָה בֵיתְךָ דְּדוֹד. אָמַר לִיהּ, הָכִי
הוּא וְדָאִי, בֵּית דְּדוֹד אֲקָרִי, כְּמָה דְּכִתִּיב, (יִשְׁעִיָּה ב) בֵּית
יַעֲקֹב לְכוּ וְנִלְכָה בְּאוּר יִי'. בֵּית יַעֲקֹב, כְּמָה דְּאֲתָּ אָמַר
(יִשְׁעִיָּה ס) וּבֵית תְּפָאֲרֵתִי אֲפָאֵר. לְכוּ וְנִלְכָה בְּאוּר יִי',
דְּכִתִּיב, (בְּרַאשִׁית ב) וְנִהַר יוֹצֵא מֵעַדְן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן,
וְנִטַּע הָאִי גֵן לְאֲשֶׁת־עֲשָׂעָא בֵּיהּ עִם צְדִיקָא, דְּבֵיהּ
שְׂרִיין.

תַּאנָּא, כְּתִיב אַךְ בְּעָשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם
הַכְּפוּרִים הוּא וְגו' וְעַנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.
וְכִתִּיב וְהִיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו'. אַךְ
דְּכִתִּיב, מֵאִי קָא בְּעֵי הָכָא. אָמַר לִיהּ, לְמַעוּטָא קָא
אֲתִיא. דְּכִיוּן דְּאָמַר וְעַנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּתַשְׁעָה
לַחֲדָשׁ, אָמַר לְבַתֵּר אַךְ בְּעָשׂוֹר. אַךְ עָשׂוֹר מִבְּעֵי לִיהּ,
דְּבְּעָשׂוֹר תִּלְיָא מִלְתָּא.

אָמַר לִיה אֵי הָכִי, (שמות יב) אַךְ בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ
 שָׂאוֹר מִבְּתִיכֶם, וְתִנְיֵן אַךְ חֶלֶק, חֲצִיו אֲסוּר
 בְּאֲכִילַת חֶמֶץ, וְחֲצִיו מוֹתָר. אוֹף הָכָא אַךְ בְּעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ,
 אֵימָא דְחֲצִיו אֲסוּר בַּמִּלָּאכָה (נ"א בְּאֲכִילָה), וְחֲצִיו מוֹתָר. אָמַר
 לִיה אוֹף הָכָא בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם תִּלְיָא, דְּהָא עֲנוּי
 לָא אֲשַׁתְּכַח אֶלָּא מִפְּלָגוֹת יוֹמָא וְלַהֲלָאָה, וְשִׁפִּיר הוּא אַךְ
 חֶלֶק בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (ויקרא טז) כִּי בְּיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר
 עֲלֵיכֶם וְגו'. אַכֶּפֶר עֲלֵיכֶם מִבְּעֵי לִיה. אֶלָּא יִכַּפֵּר
 עֲלֵיכֶם, לְאֲכַלְלָא יוֹבְלָא, דְּנִגִּיד מִבּוֹעֵי לְאֲשַׁקָּאָה בְּהֵאֵי
 יוֹמָא לְכָל עֵיבָר, לְאַרְוָאָה כֹּלָא, וְלְאֲשַׁקָּאָה כֹּלָא. וְדָא
 עֲלֵיכֶם, כְּלוּמָר, בְּגִינֵיכּוֹן לְדַכְּפָאָה לְכוּן בְּהֵאֵי יוֹמָא,
 דְּכְתִיב לְפָנַי יִי' תִּטְהַרוּ. וְלָא יִשְׁלוּט עָלְיֵיכוּ דִּינָא.

רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר זַפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲתֵרְעֵי בְּהוּ, וּבְעֵי לְדַכְּפָאָה לְהוּ, דְּלָא יִשְׁתַּפַּח
 בְּהוּ חוּבָה, בְּגִין דִּיהוֹן בְּנֵי הֵיכְלִיָּה, וִידוּרוֹן בְּהֵיכְלִיָּה.
 וְלִזְמַנָּא דְאַתֵּי כְּתִיב, (יחזקאל לו) וְזִרְקַתִּי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים
 וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקֵימָּה
 קָרְאתִיךְ יִי'. תִּנְיֵנוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עֲלֵמָא, בְּעָא לְמַבְרֵי בַר נָשׁ, אֲמַלִּיךְ בְּאוּרֵייתָא,

אָמְרָה קַמִּיָּה, תִּבְעֵי לְמַבְרֵי הָאִי בַר נֶשׁ, זְמִין הוּא לְמַחְטֵי
 קַמְךָ, זְמִין הוּא לְאַרְגָּזָא קַמְךָ. אִי תִעְבִּיד לִיָּה כְּעוֹבְדוּי,
 הָא עֲלֵמָא לָא יְכִיל לְמִיָּקָם קַמְךָ, כָּל שְׁכֵן הֵהוּא בַר נֶשׁ.
 אָמַר לִיָּה, וְכִי לְמַגְנָא אֶתְקַרִּינָא, (שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנוּן
 אַרְךְ אַפִּים.

וְעַד לָא בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, בְּרָא תְּשׁוּבָה,
 אָמַר לָהּ לְתְּשׁוּבָה, אָנָּא בְּעֵינָא לְמַבְרֵי בַר נֶשׁ
 בְּעֵלְמָא, עַל מְנַת דְּכַד יְתוּבוּן לָךְ מִחֻבִּיהוֹן, דְּתַהוּי
 זְמִינָא לְמִשְׁבַּק חוּבִּיהוֹן, וְלִכְפָּרָא עָלֵיָּהּ. וּבְכָל שְׁעֵתָא
 וְשְׁעֵתָא תְּשׁוּבָה זְמִינָא לְגַבֵּי בְּנֵי נֶשָׁא, וְכַד בְּנֵי נֶשָׁא
 תִּיַּיְבִין מִחֻבִּיָּהוּ, הָאִי תְּשׁוּבָה תָּבַת לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְכַפֵּר עַל כְּלָא, וְדִינִין אֶתְכַפֵּיין, וּמִתְבַּסְּמִין כְּלָהוּ,
 וְבַר נֶשׁ אֶתְדַכֵּי מִחֻבִּיָּהּ.

אִימְתֵי אֶתְדַכֵּי בַר נֶשׁ מִחֻבִּיָּהּ בְּשְׁעֵתָא דְּעָאֵל בְּהָאִי
 תְּשׁוּבָה כְּדָקָא חֲזִי. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, דְּתַב קַמִּי
 מְלָכָא עֲלָאָה, וְצִילִי (דף ע' ע"א) צְלוּתָא מְעוּמְקָא דְּלְבָא, הֲדָא
 הוּא דְּכֹתִיב מִמְּעַמְקִים קָרָאתִיךְ יי'.

רַבִּי אָבָא אָמַר, מִמְּעַמְקִים קָרָאתִיךְ יי', אֲתֵר גְּנִיזוּ הוּא
 לְעֵילָא, וְהוּא עֲמִיקָא (שמות ס"ג ע"ב) דְּבִירָא, וּמַהֲאִי
 נְפִקִין נַחְלִין וּמְבוּעִין לְכָל עֵיבַר, וְהֵהוּא עֲמִיקָא
 דְּעֲמִיקָתָא אֶקְרִי תְּשׁוּבָה. וּמֵאן דְּבַעֵי לְאַתְבָּא וְלֹאֲתַדְכָּאָה

מִחוּבוֹי, בְּהַאי עוֹמְקָא אֶצְטְרִיךְ לְמִקְרִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב מִמְעַמְקִים קָרָאתִיךְ יי'.

תַּאנָּא, בְּשַׁעְתָּא דִּהְוָה בַּר נָשׁ חָב קָמִי מְאִירִיה, וְקָרִיב
קָרְבָּנִיה עַל מַדְבַּחָא, וְכֹהֲנָא מְכַפֵּר עָלֶיהָ, וּבַעֲי
בַעוּתִיהָ עָלֶיהָ, מִתְעָרִין רַחֲמֵי, וְדִינִין מִתְבַּסְּמִין, וְתִשׁוּבָה
אָרִיק בְּרַכָּאן, בְּמַבּוּעֵין דִּנְגִדִין וְנַפְקִין, וּמִתְבַּרְכִין כְּלָהוּ
בוֹצִינִין כַּחְדָּא, וּבַר נָשׁ אֶתְדַכֵּי מִחוּבִיָּה.

תַּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶפִּיק עֶשֶׂר כְּתָרִין, עֶטְרִין
קְדִישִׁין לְעִילָא, דְּאֶתְעֵטֵר בְּהוּ, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וְהוּא
אֵינּוֹן, וְאֵינּוֹן הוּא, כְּשִׁלְהוּבָא דְאַחִידָא בְּגוּמְרָא, וְלִית
תַּמָּן פְּרוּדָא. לְקַבִּיל דְּנָא, אִית עֶשֶׂר כְּתָרִין דְּלֹא קְדִישִׁין
לְתַתָּא, וְאֵינּוֹן אֶחִידָן בְּזוּהָמָא דְטוּפְרָא דְחַד עֶטְרָא
קְדִישָׁא, דְּאֶקְרִי חֲכָמָה. וְעַל דָּא אֶקְרוּן חֲכָמוֹת.

וְתַאנָּא, עֶשְׂרָה זִינֵי חֲכָמוֹת אֵלִין נַחְתוּ לְעֵלְמָא. וְכִלְהוּ

אֶסְתָּאבוּ (ס"א אֶשְׁתָּאבוּ) בְּמִצְרַיִם, בַּר מַחַד

דְּאֶתְפִּשֵׁט בְּעֵלְמָא, וְכִלְהוּ זִינֵי חֲרָשֵׁי אֵינּוֹן, וּמִנֵּיִהוּ יַדְעֵי
מִצְרַיִם חֲרָשִׁין, עַל כֹּל בְּנֵי עֵלְמָא. וְכַד מִצְרָאֵי בַּעָאן
לְמַעַבְד כְּנוּפִיָּא בְּחֲרָשִׁיִּיהוּ לְעוּבְדֵיהוֹן, הוּוּ נַפְקִי לְחַקְלָא
לְטוּרֵי רַמָּאֵי, וְדַבְּחִין דְּבַחִין, וְעַבְדִין גּוּמִין בְּאַרְעָא,
וְסַחְרִין הֵהוּא דְמָא סוּחְרָנִיה דְּהֵנִי גּוּמִין, וּשְׂאָר דְמָא
מִתְכַּנְפִּי בְּהֵהוּ גּוּמִין, וּבְשָׂרָא שׁוֹיִן עָלֵיִיהוּ. וְקָרְבִין

קָרַבְנֵיהוֹן, לְאִינּוֹן זִינִין בִּישִׁין, וְאִינּוֹן זִינִין בִּישִׁין
מִתְכַּנְּשִׁין וּמִתְקַרְבִּין כְּחֹדָא, וּמִתְפִּיִסִין בְּהַדְיָהוּ בַּהוּא
טוֹרָא.

יִשְׂרָאֵל דְּהוּוּ בְּשַׁעְבוּדֵיהוֹן, הוּוּ מִתְקַרְבִּין לְהוֹן, וְאוֹלְפוּ
מִנֵּייהוּ, וְהוּוּ טָעָאן בְּתַרְיָיהוּ, וְהֵינּוּ דְכְּתִיב
כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַּתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ
וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן וְגו', וְכְתִיב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת
זְבַחֵיהֶם לְשַׁעִירִים וְגו'. תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְהוּוּ מְקַרְבִּין
לְהוֹן עַל גְּבִי חֻקְלָא, וְהוּוּ מִזְמַנֵּי הַהוּא דְמָא, וּמְקַרְבֵי
קָרַבְנֵיהוּ, הוּוּ מִתְכַּנְּפִי כָּל אִינּוֹן זִינִין בִּישִׁין, וְחֻמָּאן
לְהוֹן כְּגוּוֹנָא דְשַׁעִירִים, כְּלָהוּ מִלֵּיין שַׁעֲרָא, וּמוֹדְעֵי לְהוּ
מַה דְאִינּוֹן בַּעֲיִין.

תָּא חֲזִי, יִצְחָק מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (בְּרַאשִׁית כו) וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל
יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשְׁהוּ, אָמַר, דָּא לָא אֲתַעֲדִי (ס"א הָבָא לָא
אֲתַעֲר), אָלָא מִטְלָא דְשַׁמְיָא דְנִגִּיד עַל אַרְעָא. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, וּמִשְׁמֵי הָאָרֶץ, בְּכָלָא בְּרַכִּיָּה. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין
דְחֻמָּא לִיָּה בְּשַׁעֲרָא, אָמַר לְמַעַבְרָא דָּא, וּמִשְׁמֵי הָאָרֶץ
אֲצַטְרִיד, וְלֹא זוּהַמָּא דְאַרְעָא, דְהֵאֵי זוּהַמָּא הוּא
דְאַרְעָא, וְכַד טְלָא דְשַׁמְיָא וּמִגְדָּא דְאַרְעָא מִתְחַבְּרָאן
אֲתַעֲבַר הֵאֵי זוּהַמָּא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, בְּתַרְיָתָא דְאִינּוֹן כְּתָרִין תְּתַאֲיִן דְלָא

קַדִּישֵׁינָּה הָאֵי הוּא, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברים יח) וְדוֹרֵשׁ אֶל
הַמַּתִּים, וְדָא הוּא עֲשִׂירָאָה דְכָלָא. דִּתְנִיָא אֲמַר רַבִּי יִצְחָק
אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִפְשָׁתָא דְרִשְׁעֵיָא אֵלִין אֵינּוֹן מְזִיקִין
דְּעֵלְמָא.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵי הָכִי טַב לְהוּ לְחֵיבֵיָא דְאֵתְעַבְדִּין
מְזִיקִין בְּעֵלְמָא, אֲן הוּא עוֹנֵשָׁא דְגִיְהֵנָם. אֲן הוּא
בִּישָׁא דְזַמִּינָא לְהוּ בְּהֵהוּא עֵלְמָא. אֲמַר רַבִּי חֵיָא, הָכִי
תְנִינָן, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי, נִפְשָׁתָא דְרִשְׁעֵיָא בְּשַׁעְתָּא
דְּנִפְקִין מֵעֵלְמָא, כַּמָּה גְרֵדִינִי נְמוֹסִין מְזַדְמִינִי לְקַבְלָא
לְהוּ, וְלֹאֲעֵלָאָה לְהוּ לְגִיְהֵנָם, וְעֵאלִין לְהוּ בְּתַלְתַּת דִּינִין
בְּכָל יוֹמָא, בְּגִיְהֵנָם. לְבַתֵּר מְזַדְדוּגִי בְּהוּ, וְאִזְלִין וְשָׂאֲטִין
בְּעֵלְמָא, וּמִטְעֵן לְהוּ לְרִשְׁעֵיָא, לְאֵינּוֹן דְקָא אֲסִתִּים
תְּשׁוּבָה מְקַמִּיָּהוּ. לְבַתֵּר תִּיַיבִין לְהוּ לְגִיְהֵנָם, וְאֵתְסַאֲבִין
(נ"א וְאֵתְדִנּוֹן) תַּמָּן, וְכַךְ בְּכָל יוֹמָא.

לְבַתֵּר דְאִזְלִין בְּהוּ, וְשָׂאֲטִין בְּהוּ בְּעֵלְמָא, מִהֲדִרִין
לְקַבְרֵיָּהוּ, וְחַמֵּן תּוֹלְעֵתָא דְגוּפָא מְנַקְרִי בְּשָׂרָא
וּמִתְאַבְלָן עֲלֵיָּהוּ, וְאֵינּוֹן חֲרָשִׁין הוּוּ אִזְלִי לְבִי קַבְרִי,
וְחֲרָשִׁי בְּחֲרָשֵׁיָּהוּ, וְעַבְדִּין חַד צֵלְמָא דְדֵבַר נָשׁ, וְדַבְּחִין
קַמִּיָּה חַד צְפִירָא. לְבַתֵּר עֵאלִין לְהֵהוּא (דף ע"ב) צְפִירָא,
בְּהֵהוּא קַבְרָא, וְהֵהוּא צֵלְמָא מִתְבָּרִין (ס"א מְדַבְּרִין) לִיָּה
לְאַרְבַּע סְטָרִין, וּמֵעֵלִין לִיָּה לְאַרְבַּע זִיווּיִין דְקַבְרָא. כְּדִין

מְחַרְשֵׁי בְּחַרְשֵׁיהוּ, וּמִתְכַנְפֵי אֵינּוֹן כְּנוּפֵי, וְאֵינּוֹן זֵינִין
 בִּישֵׁין, וּמֵייתִין הֵהִיא נִפְשָׁתָא, וְעָאֵל בְּקִבְרָא וּמִשְׁתַּעֵי
 בְּהַדְרֵיהוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זִכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵיָא בְּעֵלְמָא דִּין,
 וּבְעֵלְמָא דְאָתִי, דְהָא כְּלָהוּ קְדִישֵׁין. גּוּפָא דְלָהוֹן
 קְדִישָׁא. נִפְשָׁא דְלָהוֹן קְדִישָׁא. רוּחָא דְלָהוֹן קְדִישָׁא.
 נִשְׁמָתָא דְלָהוֹן קְדִישִׁים. תְּלַת דְרָגִין אֵינּוֹן, כְּגוּוֹנָא
 דְלְעִילָא. דְתַנְיָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (בראשית א) תּוֹצֵא
 הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דָּא הִיא נִשְׁמָתָא (עלֵאָה) דְאָדָם קְדַמָּאָה
 (עלֵאָה). תָּא חַזִּי, תְּלַת דְרָגִין אֵינּוֹן, וְאֵתְדִבְקוּ כֶּחֶד, נֶפֶשׁ,
 רוּחַ, נִשְׁמָה. וְעֵלְאָה מִנֵּיהוּ, נִשְׁמָה.

דָּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכִלְהוּ בְּנֵי נֶשָׂא אֵית נֶפֶשׁ, וְאֵית נֶפֶשׁ
 עֵלְאָה מִנֶּפֶשׁ. זָכָה בַר נֶשׁ בְּהָאֵי נֶפֶשׁ, מְרִיקִין
 עֲלֵיהּ עֵטְרָא חַד, דְאֶקְרִי רוּחַ. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה לב)
 עַד יַעֲרָה עֲלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם. כְּדִין אֶתְעַר בַּר נֶשׁ
 בְּאֶתְעָרוּתָא אַחְרָא עֵלְאָה, לְאַסְתַּכְּלָא בְּנִמוּסֵי מְלָכָא
 קְדִישָׁא. זָכָה בַר נֶשׁ בֵּיהּ בְּהֵוָא רוּחָא, מְעַטְרִין לֵיהּ
 בְּכִתְרָא קְדִישָׁא עֵלְאָה, דְכֻלִּיל כְּלָא, דְאֶקְרִי נִשְׁמָה.
 דְאֶתְקְרִי נִשְׁמַת אֱלוֹהֵי.

וְתַאנָּא בְּרוּזָא דְרוּזִין, בְּגוּ רוּזִין דְסִפְרָא דְשְׁלֵמָה מְלָכָא.
 הָאֵי קָרָא, דְכְּתִיב, (קהלת ד) וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים

שְׁכַבְר מִתּוֹ, פִּיּוֹן דְּכִתִּיב וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים, אֲמַאי
שְׁכַבְר מִתּוֹ. אֶלֶּא שְׁכַבְר מִתּוֹ בְּהַאי עֲלָמָא, בְּפוּלְחָנָא

דְּמֵאֲרִיהוֹן. (בראשית רב"ד ע"ב)

וְתַמְן פְּתִיב, תִּלְת מְדוּרִין עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְצַדִּיקָיָא, חַד (ס"א דְּזָכוּ אִינוּן צַדִּיקָיָא דְּלֹא אִישְׁתְּצִיאוּ מֵהַאי עֲלָמָא

וְכַד אֲצַטְרִיךְ) לְנַפְשָׁן דְּאִינוּן צַדִּיקָיָא, דְּלֹא אֲסַתְּלִקוּ מֵהַאי
עֲלָמָא, וְשִׁכְיַחִין בְּהַאי עֲלָמָא. וְכַד אֲצַטְרִיךְ עֲלָמָא
רַחֲמִין, וְאִינוּן חֵיִין יִתְבִּין בְּצַעְרָא, אִינוּן מְצִלוּ צְלוּתָא
עָלְיֵהוּ, וְאֲזִלִּין וּמוּדְעִין מְלָה לְאִינוּן דְּמִיכִין דְּחֻבְרוּן,
וּמִתְעָרִין, וְעֵאלִין לְגַן עֵדֵן דְּאַרְעָא, דְּתַמְן רוּחִיהוֹן
דְּצַדִּיקָיָא, מִתְּלַבְּשָׁן בְּעֵטְרִין דְּנְהוּרָא, וְאַתֵּייעֲטוּ בְּהוּ,
וּגְזִרִין גְּזֵרָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד רְעוּתָא דְּלַהוֹן,
וְחַס עַל עֲלָמָא.

וְאִינוּן נַפְשָׁן דְּצַדִּיקָיָא, מִשְׁתַּכְּחִין בְּהַאי עֲלָמָא,
לְאַגְנָא עַל חֵיָא, וְהַאי אֲקָרִי נַפֶּשׁ, וְדָא לָא
אֲסַתְּלָקָא (ס"א אֲשְׁתְּצִי) מֵהַאי עֲלָמָא, וְשִׁכְיַחָא בְּהַאי עֲלָמָא,
לְאַסְתַּפְּלָא וּלְמַנְדַּע וּלְאַגְנָא עַל דְּרָא. וְהַאי הוּא דְּאֲמְרוּ
חֲבַרְיָא, דְּמִתִּי יַדְעִי בְּצַעְרָא דְּעֲלָמָא. וְעוֹנְשָׁא דְּחֵיִיבִין
דִּי בְּאַרְעָא, בְּהַאי הוּא, דְּכִתִּיב וּנְכַרְתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִיא
מֵעַמִּיהָ.

וּמְדוּרָא תַנְיִנָא הוּא גַן עֵדֵן דִּי בְּאַרְעָא. בֵּיה עֲבַד

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מְדוֹרִין עֲלָאין יְקִירִין, כְּגוּוֹנָא דְהָאֵי
 עֲלָמָא, וּכְגוּוֹנָא דְעֲלָמָא עֲלָאָה. וְהִיכְלִין בְּתֵרִין גּוּוֹנִין,
 דְלִית לְהוֹן חוֹשְׁבָנָא, וְאִלְנִין וְעֲשָׁבִין וְרִיחִין דְסִלְקִין בְּכַל
 יוֹמָא. וּבְהָאֵי אֲתֵר שְׁאֵרֵי הַהוּא דְאֶקְרִי רוּחַ דְאִינּוֹן
 צְדִיקָא, וּמְדוֹרָא דְהַהוּא רוּחָא בֵּיה שְׁאֵרֵי. וְכַל רוּחַ
 רוּחַ מִתְּלַבְּשָׁא בְּלְבוּשׁ יְקִירָא, כְּגוּוֹנָא דְהָאֵי עֲלָמָא,
 וּכְגוּוֹנָא דְהַהוּא עֲלָמָא עֲלָאָה.

מְדוֹרָא תְּלִיתָאָה, הַהוּא מְדוֹרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דְאִיתְקְרִי
 צְרוּרָא דְחַיִּי. דְתַמְן מִתְעַדְנָא הַהוּא דְרָגָא עֲלָאָה
 קְדִישָׁא, דְאֶקְרִי נְשָׁמָה. וְהָאֵי אֲתֵדְבֵק לְאֲתַעֲנַגָּא בְּעַדוֹנָא
 עֲלָאָה. עֲלִיהָ כְּתִיב, (ישעיה נח) אֵז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וְהִרְכַּבְתִּיךָ
 וְגו'.

וְתַאנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיךְ עֲלָמָא רַחֲמֵי, וְאִינּוֹן
 צְדִיקָא זְכָאִין. הַהוּא נְפֶשׁ דְאַשְׁתַּכַּחַא
 בְּעֲלָמָא, לְאַגְנָא עַל עֲלָמָא. נְפֶשׁ סְלִיק וְאִזִּיל וְשֹׁאֵט
 בְּעֲלָמָא, וּמוֹדַע לְרוּחַ. וְרוּחַ סְלִיק וְאַתְעֵטֵר, וּמוֹדַע
 לְנְשָׁמָה. וּנְשָׁמָה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. וּכְדִין חָס קוֹדֶשׁא
 בְּרִיךְ הוּא עַל עֲלָמָא. כְּדִין נַחְתָּא מְעִילָא לְתַתָּא, נְשָׁמָה
 אֹדַע לְרוּחַ, וְרוּחַ אֹדַע לְנַפְשָׁא.

וּבְכַל שַׁבְתָּא וְשַׁבְתָּא, וְרִישׁ יְרַחָא, כְּלָהוּ, מִתְחַבְּרִין
 וּמִתְעֵטְרִין כְּחַד, עַד דְאַזְדוּגוּ לְמִיתֵי לְסַגְדָּא

לְמַלְכָּא עֲלָאָה. וּלְבִתֵּר תִּיבִין לְאַתְרֵיהּוּ. הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת
בְּשַׁבְּתוֹ יבֵּא כָּל בֶּשֶׂר וְגו'.

וּבְשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיךְ עֲלֵמָא רַחֲמֵי, וְחֵיָא אֲזִילִי וּמוֹדְעֵי
לְהוּ לְנַפְשֵׁיהּוּ דְצְדִיקָיָא, וּבְכָאן עַל
קְבָרֵיהּוּ, אֵינּוֹן דְאַתְחִזּוּ לְאוֹדְעָא לְהוּ. מֵאֵי טַעֲמָא.

דְּשׁוֹיִין רְעוּתָא דְלֵהוֹן לְאַתְדַּבְּקָא נַפְשָׁא בְּנַפְשָׁא, (דף ע"א ע"א)
כְּדִין אַתְעָרִין נַפְשֵׁיהּוּ דְצְדִיקָיָא, וּמִתְכַּנְּפִי וְאֲזִלִין
וְשֹׁאטִין לְדְמִיכֵי חֲבֵרוֹן, וּמוֹדִיעֵי לְהוּ צַעְרָא דְעֲלֵמָא.
וְכִלְהוּ עָאֲלִין בְּהֵוּא פְתַחַא דְגֵן עֵדֶן, וּמוֹדִיעֵי לְרוּחַ.
וְאֵינּוֹן רוּחִין דְמִתְעַטְרִין בְּגֵן עֵדֶן, מְלֵאכֵי עֲלָאִין אֲזִילִי
בִּינֵיהּוּ. וְכִלְהוּ מוֹדִיעֵין לְנִשְׁמָה. וּנְשָׁמָה אוֹדְעַת
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִלְהוּ בְּעָאן רַחֲמֵי עַל חֵיִין, וְחַס
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲלֵמָא בְּגִינֵיהוֹן. וְעַל דָּא אָמַר
שְׁלָמָה, וְשַׁבַּח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שְׁכָבָר מִתּוֹ וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֵיָא, תַּוּוּהֵנָּא אֵי אֵית מֵאן דִּידַע לְאוֹדְעָא לְהוּ
לְמִתֵּיָא, בַּר אָנָן. אָמַר רַבִּי אַבָּא, צַעְרָא מוֹדְעָא
לְהוּ. אוּרֵייתָא מוֹדְעָא לְהוּ. דְהָא בְּשַׁעֲתָא דְלִית מֵאן
דִּידַע בְּהָאֵי, (בראשית רכ"א ע"א) אֶפְקֵי אוּרֵייתָא סְמוּךְ לְקַבְרֵי,
וְאֵינּוֹן מִתְעָרִי, עַל אוּרֵייתָא עַל מַה אַתְגַּלְיָא לְהֵוּא
אַתְר, כְּדִין דְיוֹמָה אוֹדַע לְהוֹן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְאִינּוֹן יַדְעֵי דְהָא עֲלָמָא בְּצַעְרָא, וְחֵיִיא
 לָא אֶתְחַזּוֹן, וְלֹא יַדְעֵי לְאֻדְעָא לְהוּ. בֵּיה שְׁעָתָא
 כְּלָהוּ צְוּחִין עַל אֹרֵיִיתָא דְאֶתְקַלְנָא וְאֶתְגַּלִּיִּיא לְהֵוּא
 אֶתֶר. אִי בְנֵי נְשָׂא תִיִּבִין וּבְכָאן בְּלָבָא שְׁלִים, וְתִיִּבִין
 קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּלָהוּ מִתְכַּנְּשִׁי, וּבְעָאן רַחֲמֵי,
 וּמוֹדִיעִין לְאִינּוֹן דְּמִיכִי חֶבְרוֹן, וְעָאֲלִין וּמוֹדִיעִין לְרוּחַ
 דְּבַגְנָן עֵדָן, כְּמָה דְּאֶמְרָן.

וְאִי אִינּוֹן לָא תִיִּבִין בְּלָבָא שְׁלִים לְמַבְעֵי וּלְמַבְכֵי עַל
 צַעְרָא דְּעֲלָמָא. וּוִי לְהוֹן, דְּכְלָהוּ מִתְכַּנְּפִי לְרִיקָא
 אֶמְרֵי מֵאן גָּרַם לְאֹרֵיִיתָא קְדִישָׁא דְּאֶתְגַּלִּיִּיא עַל יַדֵּיהוּ
 בְּלָא תְּשׁוּבָה. וְכְלָהוּ אֶתְאֵן לְאֶתְחַדְתָּא (ס"א לְאֶדְבְּרָא) חוֹבֵיִיהוּ
 בְּגִינֵי כֹף לָא יַהֲכוּן תַּמָּן בְּלָא תְּשׁוּבָה וּבְלָא תַעֲנִיתָא
 לְמַבְעֵי בְּעוֹתָא קָמִיִּיהוּ. רַבִּי אַבָּא אָמַר, (ס"א בְּלָא אֶתְלַת) בְּלָא
 תְּלַת תַּעֲנִיתָא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אֶפִּילוּ חַד, וּבִהֵוּא יוֹמָא,
 וּבְלָבֵד דְּעֲלָמָא יִתִּיב בְּצַעְרָא טְפִי, כְּדִין כְּלָהוּ מוֹדִיעֵי
 לְמַבְעֵי רַחֲמִין עַל עֲלָמָא.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יוֹמָא חַד הוּוּ אֶזְלִי (קמ"ד ע"א, צ"א)
 רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא בְּאוֹרְחָא, עָרְעוּ בְּגוּשׁ
 חֲלָב, וְהוּוּ חָרִיב, יִתְבוּ סְמִיךְ לְבֵי קְבָרֵי, וְרַבִּי יִיסָא הוּוּ
 בִּינְדִיהַ חַד חוּטְרָא (ס"א קִיטְרָא) דְּסֵפֶר תּוֹרָה דְּאֶקְרַע, עַד
 דִּיתְבוּ אֶתְרַגִּישׁ חַד קְבָרָא קָמִיִּיהוּ, וְצוּוח וּוִי וּוִי, דְּהָא

עֲלָמָא בְּצַעְרָא שְׁכִיחַ, הָא אֹרִייתָא הֲכָא דְאַתְגְּלִיָּא, אוּ
חֵיָּא אַתּוּ לְחֵיכָא עֲלֹן, וּלְכַסְפָּא בְּכַסּוּפָא עֲלֹן
בְּאֹרִייתֵיהּ. אֲזִידְעֻזְעוּ רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה מֵאֵן אַתָּ. אָמַר לִיה מִיִּתָא אֲנָא, וְהָא
אַתְעֲרָנָא לְגַבִּי סֵפֶר תּוֹרָה. דְּזִמְנָא חֲדָא הָוֵה יְתִיב
עֲלָמָא בְּצַעְרָא, וְאַתּוּ חֵיָּא הֲכָא, לְאַתְעֲרָא לֹן בְּסֵפֶר
תּוֹרָה, וְאֲנָא וְחִבְרָאִי אֶקְדִּימְנָא לְגַבִּי דְּמִיכִי חֶבְרוֹן, וְכַד
אַתְחַבְרוּ בְּגֵן עֵדֵן בְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָּא, אֲשַׁתְּכַח קַמִּיָּהוּ,
דִּהְהוּא סֵפֶר תּוֹרָה דְּאִיִּתּוּ לְקַמֵּן אֵינּוֹן חֵיָּא, הָוֵה פְּסוּל
וּמִשְׁקַר בְּשִׁמְא דְּמַלְכָּא, עַל דְּאַשְׁתְּכַח וְא"ו יִתִּיר בְּהֵהוּא
קָרָא (וּיקְרָא יָא) דְּוִשְׁמַעַת שְׁמַע שְׁתֵּי פְּרָסוֹת, וְאַמְרוּ דִּהוּאִיל
וּשְׁקִירוּ בְּשִׁמְא דְּמַלְכָּא דִּלָּא יְתוּבוּן לְגַבִּיהוֹן, וְדַחוּ לִי
וּלְחִבְרָאִי בְּהֵהִיא שְׁעֵתָא מִבֵּי מְתִיבְתָּא.

עַד דְּחַד סָבָא דִּהְוֵה בֵּינֵיהוּ, אֲזַל וְאִיִּתִי סֵפֶרָא דְּרַב
הַמְּנוּנָא סָבָא, וְכַדִּין אַתְעֲרַר (קַהֲלַת רַבָּה פְּסוּק שְׁלַח לַחֲמֹךְ) רַבִּי
אַלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, דִּהְוֵה קָבִיר עֲמִנָּא, וְאֲזַל וּבָעָא בְּגֵן
עֵדֵן עַלִּיָּהוּ, וְאַתְסִי עֲלָמָא, כְּדִין שְׁאֲרוּ לֹן, וּמֵן הֵהוּא
יּוֹמָא דְּסַלְיָקוּ לִיה לְרַבִּי אַלְעָזָר מִבֵּי קַבְרָא דָּא,
וְאַתִּיָּהִיב לְגַבִּי אָבוּהָ, לִית מֵאֵן דְּאַתְעֲרַר לְמִיָּקָם קַמִּיָּהוּ
דְּדְּמִיכִי חֶבְרוֹן, דְּמִסְתַּפִּינָא מִן הֵהוּא יּוֹמָא דְּדַחוּ לִי
וּלְחִבְרֵי. וְהַשְׁתָּא אַתִּיתוֹן לְגַבֵּן, וְסֵפֶר תּוֹרָה גַּבִּיכּוֹן,

אֲמִינָא דְהָא עֲלָמָא בְּצַעְרָא אֲשַׁתְּכַח. וְעַל דָּא
 אֲזִדְעֻזְעָנָא, דְאֲמִינָא מֵאן יִקְדִים לְאֻדְעָא לְאִינּוֹן זַכָּאי
 קְשׁוּט דְמִיכִי חֶבְרוֹן, אֲשַׁתְּמִיט רַבִּי יִיסָא בְּהֵוֹא קִיטְרָא
 דְסֵפֶר תּוֹרָה. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, חֶס וְשְׁלוֹם לֵית עֲלָמָא
 בְּצַעְרָא, וְאַנָּן לָא אֲתִינָן לְהֵאִי.

קָמוּ רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא וְאֲזִלוּ. אָמַרִי, וְהֵאִי בְּשַׁעְתָּא
 דְזַכָּאִין לָא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּעֲלָמָא, עֲלָמָא לָא מִתְקִימָא
 אֲלָא בְּגִיבִיהוֹן דְּמִתְיִיא. אָמַר רַבִּי יִיסָא, בְּשַׁעְתָּא
 דְאֲצֻטְרִיךְ עֲלָמָא לְמִטְרָא, אֲמַאי אֲזִלִּינָן לְגִבִּיהוֹן
 דְּמִתְיִיא, וְהָא כְּתִיב (דף ע"א ע"ב) (דברים יח) וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמַּתִּים
 וְאָסִיר. אָמַר לִיה עַד כָּאֵן לָא חֲמִיתָא גְּדַפָּא דְצַפְרָא
 דְעֵדֶן. וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמַּתִּים, אֶל הַמַּתִּים דְיִיקָא. דְאִינּוֹן
 חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דְאִינּוֹן מֵעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
 דְאֲשַׁתְּכַחוּ תְדִיר מַתִּים. אֲבָל יִשְׂרָאֵל דְאִינּוֹן זַכָּאי קְשׁוּט,
 שְׁלֵמָה קָרָא עֲלֵיהּוּ (קהלת ד) וְשָׁבַח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שְׁכָבֶר
 מִתּוֹ, בְּזַמְנָא אַחְרָא וְלָא הֲשָׁתָא. שְׁכָבֶר מִתּוֹ, וְהֲשָׁתָא
 אִינּוֹן חֲיִין.

וְעוֹד, דְשָׂאָר עַמִּין כּוֹד אֲתָאֵן לְמִתִּיהוֹן, אֲתִיִּין בְּחַרְשִׁין,
 לְאֲתַעְרָא עֲלֵיהּוּ זִינִין בִּישִׁין. וְכֹד יִשְׂרָאֵל אֲתָאֵן
 לְמִתִּיהוֹן, אֲתִיִּין בְּכַמָּה תְּשׁוּבָה לְקַמִּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.
 בְּתַבִּירוֹ דְלִבָּא, בְּתַעֲנִיתָא לְקַבְּלִיהּ, וְכֹלָא בְּגִין דְנִשְׁמַתִּין

קְדִישִׁין יִבְעוֹן רַחֲמֵי לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלֵיהוּ,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עַל עֲלָמָא בְּגִינֵיהוֹן.

וְעַל דָּא תַנִּינָן, צְדִיקָא אַף עַל גַּב דְּאִתְפֹּטֵר מֵהַאי
עֲלָמָא, לָא אִסְתַּלַּק וְלָא אִתְאַבִּיד מִכְּלָהוּ עֲלִמִין,
דְּהָא בְּכֻלָּהוּ עֲלִמִין אֲשַׁתְּכַח יִתִיר מִחַיִּינֵי. דְּבַחֲיִינֵי
אֲשַׁתְּכַח בְּהַאי עֲלָמָא בְּלַחֲדוּי, וְלִבְתַר אֲשַׁתְּכַח בְּתַלַּת
עֲלִמִין, וְזִמִּין לְגַבֵּייהוּ, דְּכַתִּיב, (שיר השירים א) עֲלָמוֹת
אֶהְבוּךָ, אַל תִּקְרִי עֲלָמוֹת, אֶלָּא עוֹלָמוֹת. זַכָּא
חוֹלְקֵיהוֹן.

תַּאנָּא, כְּתִיב (שמואל א כה) וְהִיטָה נַפֶּשׁ אֲדוֹנֵי צְרוּרָה בְּצִרּוֹר
הַחַיִּים, וְהִיטָה נַפֶּשׁ אֲדוֹנֵי, נִשְׁמַת אֲדוֹנֵי מִבְּעֵי
לֵיהּ. אֶלָּא כִּמָּה דְּאִמְרוּן, דְּזַכָּא חוֹלְקֵיהוֹן דְּצְדִיקָיָא
דְּכֻלָּא אִתְקַשְׁר דָּא בְּדָא, נַפֶּשׁ בְּרוּחַ, וְרוּחַ בְּנִשְׁמָה,
וְנִשְׁמָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲשַׁתְּכַח דְּנַפֶּשׁ צְרוּרָה
בְּצִרּוֹר הַחַיִּים.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַאי דְּאִמְרוּ חֲבַרְיָא, גָּלוּתָא דְּסֹפֵר
תּוֹרָה אֶפִּילוּ מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא אַחֲרָא
אֶסִיר. וְכַל שְׁכַן לְבֵי רַחוּב, אִמַּאי לְבֵי רַחוּב. אֲמַר רַבִּי
יְהוּדָה, כִּמָּה דְּאִמְרוּן, בְּגִין דִּיתְעַרוּן עָלֵיהּ וִיתְבַּעוֹן רַחֲמֵי
עַל עֲלָמָא. אֲמַר רַבִּי אַבָּא, שְׂכִינְתָּא כַּד אִתְגַּלִּיָּא הָכִי
נְמִי מֵאַתָּר לְאַתָּר, עַד דְּאִמְרָה (ירמיה ט) מִי יִתְנַנֵּי בַּמַּדְבָּר

מְלוֹן אוֹרְחִים וְגו' אוֹף הָכָא בְּקִדְמִיתָא מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא לְבֵי
כְּנִישְׁתָּא, לְבַתְר לְבֵי רְחוּב, לְבַתְר בְּמִדְבַר מְלוֹן אוֹרְחִים.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּנֵי בְּבַל מְסַתְּפוּ וְלֹא קָא עֲבָרֵי אֲפִילוּ
מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, כָּל שְׁכֵן הָאִי.

תְּנִיָא, אָמַר לְהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרֵיָא, בְּיוֹמַי לֹא
יִצְטָרְכוּן בְּנֵי עֲלָמָא לְהָאִי. אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי,
צְדִיקָיָא מְגִינִין עַל עֲלָמָא בְּחַיֵּיהוֹן, וּבְמִיתָתְהוֹן יוֹתֵר
מִחַיֵּיהוֹן. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה לז) וּגְבוּתִי עַל הָעִיר
הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוֵד עַבְדִּי, וְאִילוּ בְּחַיֵּיהוּ
לֹא כָתִיב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַאי שְׁנָא הָכָא דְכָתִיב לְמַעַנִי
וּלְמַעַן דָּוֵד עַבְדִּי, דְשָׁקִיל הָאִי לְגַבֵּי הָאִי. אָלָא, בְּגִין
דְדוּד זָכָה לְאַתְקַשְׁרָא בְּרִיתִיכָא קְדִישָׁא דְאַבְהָתָא, וּבְגִין
כֶּף כְּלָא חַד, בְּרִיךְ הוּא לְעָלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמֵיָא.

(ויקרא יח) כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַּתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ,
רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (תהלים קב) לְסֹפֵר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְיָ וְתִהְלָתוּ
בִירוּשָׁלַם. תַּמָּן תְּנִינָן, שְׁמָא קְדִישָׁא סְתִים וְגַלְיָא.
וְאוֹרֵייתָא דְהִיא שְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, סְתִים וְגַלְיָא. וְכָל
קָרָא דְבְאוֹרֵייתָא, וְכָל פְּרֻשְׁתָּא דְאוֹרֵייתָא, סְתִים וְגַלְיָא.
דְתְנִיָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִחְצִיפּוֹתָא דְצַדִּיקַת חַדָּא, נִפְקָן
כְּמָה טְבָאן לְעֵלְמָא. וּמָאן הִיא. תָּמַר. דְכָתִיב,
(בראשית לח) וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּרֻשְׁתָּא

דָּא מוֹכַח, דְּאוֹרֵייתָא סְתִים וּגְלִיא. וְהָא אִסְתְּכַלְנָא
בְּאוֹרֵייתָא כְּלָא, וְלֹא אֲשַׁכְחָנָא אֲתֵר דְּאִקְרִי פִתַּח עֵינַיִם,
אֶלָּא כְּלָא סְתִים, וְרוּזָא דְּרוּזִין הוּא.

וְתַנְיָא, מֵאֵי חֲמָאֵת צְדָקָת זֹו לְעוֹבְדָא דָּא. אֶלָּא יַדְעַת
בְּבֵיתָא דְּחֲמוּהֵי אֲרַחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵיךְ
מְדַבֵּר הָאֵי עֲלָמָא עִם בְּנֵי נְשָׂא. וּבְגִין דְּהֵיא יַדְעַת,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹקִים מְלָה עַל יַדְהָא. וְאִזְלָא הָא כְּמָה
דְּתַנְיָנוּ, אֲזַדְמַנַּת הוֹת בֵּת שְׁבַע מו' יְמֵי בְּרֵאשִׁית לְמַהוּי
אֲמִיָּה דְּשִׁלְמָא מְלָכָא. אוּף הָכָא אֲזַדְמַנַּת הוֹת תָּמַר לְדָא,
מִיּוֹמָא דְּאֲתַבְרִי עֲלָמָא.

וְתִשָּׁב בְּפִתַּח עֵינַיִם, מֵאֵן פִּתַּח עֵינַיִם כְּמָה דְּאֵת אֲמַר,
(בראשית יח) וְהוּא יוֹשֵׁב פִּתַּח הָאֵהֶל. וּכְתִיב, (שמות יב)

וּפְסֹחַ יְי' עַל הַפֶּתַח. וּכְתִיב (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָקָה
וּגּו'. עֵינַיִם: דְּכָל עֵינַיִן דְּעֲלָמָא (דף ע"ב ע"א) לְהֵאֵי פִתְחָא
מְצַפָּאן. אֲשֶׁר עַל דְּרָךְ תְּמַנְתָּה, מֵאֵי תְמַנְתָּה. כְּמָה דְּאֵת
אֲמַר (במדבר יב) וּתְמוֹנַת יְי' יִבִּיט. וְהָכִי אוֹקִימָנָא, תָּמַר
אוֹקִימַת מְלָה לְתַתָּא, וּפְרַחַת פְּרַחִין, וְאֲנִיצַת עַנְפִּין בְּרוּזָא
דְּמַהִימְנוּתָא.

(הושע יב) וַיְהוּדָה עוֹד רָד עִם אֵל וְעִם קְדוּשִׁים נֶאֱמָן. וַיִּרְאֶה
יְהוּדָה וַיִּחַשְׁבֶּה לְזוֹנָה וּגּו'. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר, (משלי ל)

כֵּן דְּרָךְ אִשָּׁה מְנַאֲפַת. כִּי כִסְתָה פָּנֶיהָ, וְאוֹקִימָנָא כִּי

כִּסְתָה פָּנֶיהָ, כְּמָה דָּאת אָמַר, אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ,
 אוֹקִידַת עֲלָמָא בְּשִׁלְהוּבוּי, וְאָמְרָה לֹא פִּעֲלַתִּי אוֹן. מַאי
 טַעְמָא. בְּגִין כִּי כִסְתָה פָּנֶיהָ, וְלִית מֵאן דִּידַע אוֹרְחָהָא,
 לְאִשְׁתּוּבָא מִנָּה. וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל הַדֶּרֶךְ, אֶל הַדֶּרֶךְ מִמֶּשׁ,
 לְאִתְחַבְּרָא תוּוּרָא בְּסוּמְקָא. וַיֹּאמֶר הָבֵה נָא אָבָא אֵלַיךְ
 וְגו', הָא אוֹקִימְנָא הָבֵה בְּכָל אַתְרַ.

כִּי לֹא יָדַע כִּי כִלְתוּ הִיא. כִּי כִלְתוּ הִיא דְעֲלָמָא,
 מִתְרַגְּמִינָן אַרְי שְׂצִייתָא דְעֲלָמָא הִיא. מַאי טַעְמָא
 לֹא יָדַע. בְּגִין דְהָא מְנַהֲרָן אֲנַפְחָא, לְקַבְּלָא מִנֶּיהָ,
 וְאִזְדַּמְנָא לְאִתְבַּסְמָא וְלִרְחֻמָּא עֲלָמָא (דְּבַר אַחֲר) כִּי כִלְתוּ
 הִיא, דָּא פִלָּה מִמֶּשׁ, דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) אֲתִי מִלְּבַנּוֹן
 פִּלָּה.

וְתֹאמַר מַה תִּתֵּן לִי כִי תָבֵא אֵלַי. הַשְׁתָּא פִלָּה בַּעֲיָא
 תְּכַשִּׁיטָהָא. וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדֵי עֲזִים מִן
 הַצֹּאן. לְמַלְכָּא דְתוּה לִיָּה בְּרָא מֵאֲמַהוּ חֲדָא, וְאִזִּיל
 בְּהִיכְלָא, בַּעֲא מַלְכָּא לְאִתְנַסְבָּא בְּמִטְרוֹנִיתָא עֲלָאָה,
 וְלֹא עֲלָאָה בְּהִיכְלִיָּה. אָמְרָה מֵאן יְהִיב לִיָּה בְּהִיכְלִיָּה
 דְּמַלְכָּא (נ"א מֵאן יְהִיב לִיָּה לְדִין בְּהִיכְלִיָּה דְּמַלְכָּא. אָמַר מַלְכָּא), אָמַר מִכַּאן
 וְלַהֲלָאָה אֲשַׁדְּר וְאִתְרִיף לְבָרָא דְאֲמַהוּ מֵהִיכְלָא דִּילִי.
 כִּךְ נָמִי הָכָא, אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדֵי עֲזִים מִן הַצֹּאן. וְהָא
 אוֹקִימְנָא, בְּלֹא תַבְּשִׁל גְּדֵי. וְכָל אֵינּוֹן בְּסִטְרָא

דְּבִכּוֹר בְּהֶמָּה קָא אָתוּ. וְעַל דָּא לָא פְּתִיב אָנְכִי אָתָּן,
אָלָא אָנְכִי אֲשַׁלַּח, אֲתָרִיף וְאֲשַׁדֵּר לֵיהּ, דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח
בְּהִיכְלִי.

וְתֹאמַר אִם תִּתֵּן עֲרֵבוֹן עַד שְׁלַחְךָ. אֵלִין אֵינּוֹן סִימְנִין
דְּמִטְרוֹנִיתָא, דְּאֲתַבְּרָכָא מִן מַלְכָּא בְּזוּוּגָהָא.
וַיֹּאמֶר מַה הָעֲרֵבוֹן אֲשֶׁר אָתָּן לָךְ, וְתֹאמַר חוֹתְמֶךָ וּפְתִילְךָ
וּמִטָּךְ. אֵלִין אֵינּוֹן (נ"א סִטְרִי) קִטְרִי עֲלָאי, תְּכַשִּׁיטָהּ דְּכֻלָּהּ
אֲתַבְּרָכָא מִתְּלַתָּא אֵלִין, נְצַח הוּד יִסוּד, וְכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח
בְּתַלְתָּא אֵלִין וְכֻלָּהּ (ס"א מְנַצַּח הוּד יִסוּד) מִהֲכָא מִתַּבְּרָכָא. מִיַּד
וַיִּתֵּן לָהּ וַיִּבֵּא אֵלֶיהָ וַתֵּהֵר לוֹ.

וַיְהִי כַּמְשָׁלֵשׁ חֲדָשִׁים. מֵאֵן מְשָׁלֵשׁ חֲדָשִׁים. בְּתַר
דִּיתְלָתוֹן יִרְחֵיא, וְהָא ג' יִרְחִין אִוְקִימְנָא. וְהֲכָא
כַּמְשָׁלֵשׁ חֲדָשִׁים, דְּשָׂאֲרֵי יִרְחָא רְבִיעָאָה לְאֲתַעְרָא דִּינִין
בְּעֵלְמָא בְּחוּבֵי בְּנֵי נֶשָׂא, וְהִיא יִנְקָא מִסְטָרָא אַחֲרָא.
כְּדִין, וַיּוֹגֵד לִיהוּדָה לֵאמֹר זָנְתָה תְּמָר פְּלִתְךָ, הָא פְּלָה
בְּסִטְרָא אַחֲרָא אֲשַׁתְּכַחַת. מַה פְּתִיב, הוֹצִיאֻהָ. כְּמָה
דְּכְתִיב, (אִיכָה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תַּפְּאֲרֵת יִשְׂרָאֵל.
וְתִשְׂרַף, בְּשִׁלְהוּבֵי טִיְהָרָא בְּגָלוּתָא.

מַה פְּתִיב, הִיא מוֹצֵאתָ, לְאֲתַמְשָׁכָא בְּגָלוּתָא. וְהִיא
שְׁלַחָה אֶל חַמִּיָּה לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶה לוֹ. לְאִישׁ
אֲשֶׁר אֵלֶה מִמֶּנּוּ לָא פְּתִיב, אָלָא לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶה לוֹ.

דִּילִיָּה סִימָנִין אֵלִין מִשְׁתַּכְּחִין, אֲנָכִי הָרָה. מִיַּד וַיִּכַּר
 יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צְדָקָה מִמֶּנִּי. צְדָקָה וַדַּאי, וְשָׂמָא גָרִים.
 מֵאֵן גָּרִים לָהּ, שָׂמָא דָּא. הָדָר וְאִמֵּר מִמֶּנִּי, דְּכַתִּיב, (תהלים
 יא) כִּי צִדִּיק יִי' צְדָקוֹת אֱהָב יִשָּׁר יַחֲזוּ פָּנָיו. צְדָקָה: צְדָק
 ה', דְּמִמֶּנִּי נִטְלַת שָׂמָא דָּא. מִמֶּנִּי יִרְתָּא. מִמֶּנִּי אֲשַׁתְּכַחַת.
 אִמֵּר רַבִּי יוֹסִי, מֵאֵי טַעְמָא חָמִיָּה כְּתִיב בְּאַתָּר חַד,
 יְהוּדָה בְּאַתָּר אַחְרָא. אִמֵּר לִיָּה, כֹּלָא אַתְקַטֵּר דָּא
 בְּדָא. חָמִיָּה, בְּאַתָּר עֲלָאָה תְּלִי.

אִמֵּר רַבִּי אֶלְעָזָר, פְּרֻשֶׁתָּא דָּא אוֹקִימָנָא בְּרוּזָא עֲלָאָה,
 בְּכַמָּה גְּוֹנִין. כַּד יִסְתַּכְּלוֹן מְלִי, מֵינָה יִשְׁתַּמַּע רִזִּין
 דְּאוֹרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדִינּוּי בְּכָל אַתָּר. וְהֵיא
 יַדְעַת וְאִקְדִּימַת גְּרַמָּאָה לְמַלְּהָ דָּא, לְאַשְׁלָמָא אוֹרְחוּי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דִּינִפְקוּ מֵינָה מְלַכִּין שְׁלִיטִין,
 וְזַמִּינִין לְשַׁלְטָאָה עַל עֲלָמָא. וְרוּת כְּהֵאֵי גְּוֹנָא עֲבַדַת.
 אִמֵּר רַבִּי אַבָּא, פְּרֻשֶׁתָּא דָּא בְּרוּזָא דְּחַכְמַתָּא דְּאוֹרֵייתָא
 אַתְקַשְׂרָא, וְכֹלָא סְתִים וְגַלְיָא. וְאוֹרֵייתָא כֹּלָא
 כְּהֵאֵי גְּוֹנָא אֲשַׁתְּכַחַת. וְלִית לָהּ מְלָה בְּאוֹרֵייתָא, דְּלֵא
 רְשִׁים בָּהּ שָׂמָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, דְּסְתִים וְגַלְיָא. (דף ע"ב ע"ב)
 בְּגִינֵי כַּךְ, סְתִימֵי דְּאוֹרֵייתָא, קַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִין יִרְתִּין לָהּ,
 וְאַתְגַּלְיָא בְּשָׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא. כְּגְּוֹנָא דָּא כְּתִיב, (תהלים קב)
 לְסֵפֶר בְּצִיּוֹן שֵׁם יִי' וְתַהֲלִתוּ בִירוּשָׁלַם, דְּהֵא בְּצִיּוֹן

בְּמִקְדָּשָׁא, שְׂרִי לְאֲדַכְרָא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא חֲזִי. וְלִבְר
בְּכִינוּיֹו. וְעַל דָּא כְּלָא סְתִים וְגִלְיָא. תְּאֲנָא, כָּל מֵאן
דְּגָרַע אֶת חַד מֵאוֹרֵייתָא. אוּ יוֹסִיף אֶת חַד בְּאוֹרֵייתָא,
כְּמֵאן דְּמִשְׁקֵר בְּשְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דְּמִלְכָּא.

אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, עוֹבְדָא דְּמִצְרַיִם פְּלַחִין לְשַׁפְּתָהּ, כְּמָה
דְּאוּקִימְנָא. עוֹבְדָא דְּכְנַעֵן, פְּלַחִין לְהֵהוּא דְּאֶקְרִי
(שמות יב) שְׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ט)

אֲרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו. בְּגִין כֶּךָ כְּלָהוּ
מִכְּתִיבִין (ס"א מְבַרְכִין) (ס"א מְכַדְּבִין) בְּמִלִּין קְדִישִׁין, וְעֲבָדִין
עוֹבְדִין (ס"א עֲרִיין) בְּכָלָא. בְּגִינֵי כֶּךָ כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם בָּהּ וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דְּעֲבָדִין דִּינִין (ס"א
דִּינִין) בִּישִׁין לְשִׁלְטָא עַל (נ"א לְסַאבָּא) אֲרַעָא, כְּמָה דָּאֵת אָמַר
וְלֹא תִטְמֵא אֶת אֲדָמְתְךָ. וְכְתִיב וְתִטְמֵא הָאָרֶץ.

(ויקרא יח) כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו', רַבִּי חֵיִיא פָּתַח, (איוב לח)
לְאַחֲזוֹ בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וְגו', תְּאֲנָא, זְמִין קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה לְאַרְעִיהָ, מְכָל מְסֻאבוּתָא דְּעַמִּין
עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְּסֻאִיבוּ לָהּ. כְּהֵאִי מֵאן דְּאֶחִיד
בְּטְלִיתִיהָ, וְאַנְעַר טְנוּפָא מִנִּיהָ. וְכָל אֵינּוֹן דְּאֶתְקַבְּרוּ
בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, לְמִשְׁדֵּי לוֹן לִבְר, וְלְדַכָּאָה אֲרַעָא
קְדִישָׁא מְסֻטְרָא אַחֲרָא (ס"א קְדִישָׁא אַחֲרָא), כְּבִיכּוֹל דְּהוּה
מִתְזַנָּא לְשֶׁאֵר רַבְרְבֵי עַמִּין, וְלְקַבְּלָא מְסֻאבוּתָא דְּלַהוֹן,

וּלְדַבֵּר לֹן. וְזָמִין לְדַכָּאָה לָהּ וּלְאַעְבְּרָא לֹן לְבַר.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוּה מְדַכֵּי טוּרִי (ס"א שו"ק) דְּטַבְרִיא, וְכָל דְּהוּא
 תַּמָּן מִית, הָוּה סָלִיק לֵיהּ, וּמְדַכֵּי אַרְעָא. תַּאנָּא,
 כְּתִיב (ירמיה ב) וּתְבֹאוּ וּתְטַמְּאוּ אֶת אֲרָצִי וְגו', אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּזָכִי בְּחַיִּי לְמִשְׁרֵי מְדוּרָא
 בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. דְּכָל מֵאֵן דְּזָכִי לָהּ, זָכִי לְאַנְגְּדָא מְטָלָא
 דְּשִׁמְיָא דְלַעִילָא, דְנַחֲתִית עַל אַרְעָא. וְכָל מֵאֵן דְּזָכִי
 לְאַתְקֻשְׂרָא בְּחַיִּי בְּהַאי אַרְעָא קַדִּישָׁא, זָכִי לְאַתְקֻשְׂרָא
 לְבַתַּר בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה.

וְכָל מֵאֵן דְּלֹא זָכִי בְּחַיִּי, וּמֵייתִין לֵיהּ לְאַתְקֻבְרָא תַּמָּן,
 עָלִיָּה כְּתִיב, (ירמיה ב) וְנַחֲלָתִי שְׁמַתָּם לְתוֹעֵבָה. רוּחִיָּה
 נִפְיִק בְּרִשׁוּתָא נּוֹכְרָאָה אַחֲרָא, וְגוֹפִיָּה אֲתִי תַּחֲוֹת רִשׁוּתָא
 דְאַרְעָא קַדִּישָׁא, כְּבִיכּוּל עֵבִיד קֹדֶשׁ חוּל, וְחוּל קֹדֶשׁ.
 וְכָל מֵאֵן דְּזָכִי לְמִיפִק נְשִׁמְתִיָּה בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אֲתַכְפְּרוּ
 חוּבוּי, וְזָכִי לְאַתְקֻשְׂרָא תַּחֲוֹת גְּדַפּוּי דְשְׁכִינְתָא, דְכְּתִיב,
 (דברים לב) וְכִפֹּר אֲדַמְתּוּ עִמּוֹ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אִי זָכִי בְּחַיִּי,
 זָכִי לְאַתְמַשְׁכָּא עָלִיָּה רוּחָא קַדִּישָׁא תְּדִיר, וְכָל מֵאֵן
 דִּיתִיב בְּרִשׁוּתָא אַחֲרָא, אֲתַמְשֵׁךְ עָלִיָּה רוּחָא אַחֲרָא
 נּוֹכְרָאָה.

תַּאנָּא, כִּד סָלִיק רַב הַמְּנוּנָא סְבָא לְהַתָּם, הָוּוּ עִמִּיָּה
 תְּרִיסַר בְּנֵי מְתִיבְתָא דִּילֵיהּ, אָמַר לֹן, אִי אָנָּא

אֲזִיל לְאַרְחָא דָּא, לָאו עַל דִּידי קָא עֲבִידְנָא, אֶלָּא
 לְאַתְבָּא פְּקֻדוֹנָא לְמֵאַרְיָה. תְּנִינָן כָּל אֵינּוֹן דְּלֵא זְכוּ לְהֵא
 בְּחֵייוֹי, אֲתִיבִין פְּקֻדוֹנָא דְמֵאַרְיָהוֹן לְאַחֲרָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּגִינֵי כְּה, כָּל מֵאן דְּאֵעֲבַר מֵאֵינּוֹן זִינִין
 בִּישִׁין, אוֹ רְשׁוּתָא אַחֲרָא בְּאַרְעָא, אַרְעָא
 אֶסְתָּאבֶּת, וְוִי לִיָּה לְהֵהוּא גְבַר, וְוִי לְנַפְשִׁיָּה, דְּהֵא אַרְעָא
 קַדִּישָׁא לָא מְקַבְּלָא לִיָּה לְבַתֵּר. עָלִיָּה כְּתִיב, (תהלים קד)
 יִתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ, בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּבְעוֹלָם הַבָּא,
 וְרָשָׁעִים עוֹד אֵינָם, בְּתַחֲיִית הַמֵּתִים, כְּדִין בְּרַכִּי נַפְשִׁי
 אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ.

אֶת מְשַׁפְּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֶת חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ לְלַכֵּת בְּהֵם
 (ויקרא יח) וְגו', רַבִּי אַבָּא אָמַר, זַכָּאָה חוֹלְקָא דִּישְׂרָאֵל,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בְּהוּ מְכַל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה
 זָרָה, וּבְגִין רַחֲמֵימוֹתָא דִּילִיָּה עָלִיָּהוּ, יְהִיב לֹון נִימוּסִין
 דְּקָשׁוּט, נְטַע בְּהוּ אֵילָנָא דְּחַיִּי, אֲשֶׁרִי שְׂכִינְתָּא בִּינֵיָּהוּ.
 מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל רְשִׁימִין בְּרְשִׁימָא קַדִּישָׁא
 בְּבִשְׂרֵיהוֹן. וְאַשְׁתְּמוּדְעֹן דְּאֵינְהוּ דִּילִיָּה, (אשׁתמוּדְעֹן) מְבַנֵּי
 הִיכְלִיָּהּ.

וּבְגִינֵי כְּה, כָּל אֵינּוֹן דְּלֵא רְשִׁימִין בְּרְשִׁימוֹ קַדִּישָׁא (דף
 ע"ג ע"א) בְּבִשְׂרֵיהוֹן לָאו אֵינּוֹן דִּילִיָּה, וְאַשְׁתְּמוּדְעֹן
 דְּכֻלְהוּ מְסַטְרָא דְמֵסֻבּוֹתָא אֲתֵיין, וְאַסִּיר לְאַתְחַבְּרָא

בְּהוּ, וְלֹא שְׁתָּעִי בְּהַדְיָהוּ, בְּמִלּוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְאָסִיר לְאוּדְעָא לְהוּ מְלִי דְאוּרִייתָא, בְּגִין דְאוּרִייתָא
 כֹּלָּא שְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹל אֶת דְאוּרִייתָא,
 מִתְקַשְׂרָא בְּשְׂמָא קְדִישָׁא. וְכֹל מֵאֵן דְלֹא אֶתְרָשִׁים
 בְּרִשְׂמָא קְדִישָׁא בְּבִשְׂרִיהּ, אָסִיר לְאוּדְעָא לִיהּ מְלָה
 דְאוּרִייתָא. וְכֹל שְׂכֵן לְאֶשְׁתֵּי דְלֹא (נ"א לְאֶסְתְּבֵלָא) בִּיהּ.

רַבִּי שְׂמַעוֹן פְּתַח, (שְׁמוֹת יב) זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כֹּל בֶּן נָכַר לֹא
 יֹאכַל בוֹ, וְכֹתִיב וְכֹל עֶבֶד אִישׁ וְגוֹ'. וְכֹתִיב תּוֹשֵׁב
 וְשָׂכִיר לֹא יֹאכַל בוֹ. וּמָה פֶּסַח דְאִיהוּ בְּשָׂרָא לְמִיכְלָא,
 עַל דְאֶתְרָמִיז בְּמְלָה קְדִישָׁא, אָסִיר לְכֹל הָנִי לְמִיכַל בִּיהּ,
 וְלְמִיחֵב לְהוּ לְמִיכַל, עַד דְאֶתְגְּזְרוּ. אוּרִייתָא דְהִיא קְדִישָׁא
 קְדִישִׁים (דְקְדִישָׁא) שְׂמָא עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת
 כַּמָּה וְכַמָּה.

רַבִּי אֶלְעָזָר שְׂאִיל לְרַבִּי שְׂמַעוֹן אַבוּהֵי, אָמַר לִיהּ, הָא
 תְּנִינָן אָסוּר לְלַמֵּד תּוֹרָה לְעוֹבֵד פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת,
 וְשִׁפִּיר אֶתְעָרוּ חֲבֵרִיִּיא דְבַבְל, דְכֹתִיב, (תְּהִלִּים קמז) לֹא עָשָׂה
 כֵּן לְכֹל גּוֹי, אֲבָל כִּיּוֹן דְאָמַר מַגִּיד דְבָרָיו לְיַעֲקֹב, אָמַאי
 חֲקִיו וּמְשַׁפְּטִיו לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר לִיהּ, אֶלְעָזָר תָּא חֲזִי,
 זְכַאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְחוּלְקָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דָּא נָטַע
 בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכֹתִיב, (מְשִׁלִּי ד) כִּי לָקַח טוֹב נִתְתִּי
 לָכֶם, לָכֶם, וְלֹא לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה.

וּבְגִין דְּאִיהִי גְּנִיזָא עֲלָאָה יִקְרָא, שְׁמִיָּה מִמֶּשׁ, אֹרֵייתָא
 כִּלְא סְתִים וְגַלְיָא, בְּרֻזָּא דְשְׁמִיָּה. וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל
 בְּתַרִּין דְּרַגִּין אֵינּוּן, סְתִים וְגַלְיָא, דִּתְנִינָן תְּלַת דְּרַגִּין
 אֵינּוּן מִתְקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֹרֵייתָא,
 וְיִשְׂרָאֵל. וְכַל חַד, דְּרַגָּא עַל דְּרַגָּא, סְתִים וְגַלְיָא. קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דְּרַגָּא עַל דְּרַגָּא, סְתִים וְגַלְיָא. אֹרֵייתָא הָכִי
 נְמִי סְתִים וְגַלְיָא. יִשְׂרָאֵל הָכִי נְמִי דְּרַגָּא עַל דְּרַגָּא, הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קמז) מִגִּיד דְּבִרְיוֹ לְיַעֲקֹב חֻקֵּי וּמִשְׁפָּטָיו
 לְיִשְׂרָאֵל. תְּרִי דְּרַגִּין אֵינּוּן, יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל, חַד גַּלְיָא,
 וְחַד סְתִים.

מֵאִי קָא מֵיִרִי. אֶלָּא כָּל מָאן דְּאִתְגְּזֹר וְאִתְרָשִׁים בְּשִׁמְא
 (נ"א בְּרֻשׁוּמָא) קְדִישָׁא, יְהִיבִין לִיה בְּאֵינּוּן מְלִין
 דְּאִתְגְּלִיין בְּאֹרֵייתָא, כְּלוּמַר, מוֹדִיעִין לִיה בְּרִישֵׁי
 אֲתוּוֹן, בְּרִישֵׁי פְּרָקִין, יְהִיבִין עָלֶיהָ חוּמְרָא דְּפִקוּדֵי
 אֹרֵייתָא, וְלֹא יִתִּיר, עַד דְּיִסְתַּלַּק בְּדְרַגָּא אַחֲרָא, הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב מִגִּיד דְּבִרְיוֹ לְיַעֲקֹב (לְיַעֲקֹב שְׁפִיר). אֲבָל חֻקֵּי
 וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ בְּדְרַגָּא עֲלָאָה יִתִּיר. וְכְּתִיב
 לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב וְגו'. חֻקֵּי וּמִשְׁפָּטָיו
 לְיִשְׂרָאֵל, אֲלִין רְזִי אֹרֵייתָא וְנִמוּסֵי אֹרֵייתָא, וְסִתְרֵי
 אֹרֵייתָא, הָלֹא יִצְטָרְכוּן לְגַלְיָא אֶלָּא לְמָאן דְּאִיהוּ
 בְּדְרַגָּא עֲלָאָה יִתִּיר כְּדָקָא חֲזִי.

וּמָה לְיִשְׂרָאֵל הָאֵי, לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת זָרָה עַל אַחַת
כַּמָּה וְכַמָּה, וְכָל מֵאן דְּלֹא אֶתְגָּזֵר וַיְהִיבִין לִיה אֲפִילוּ
אֶת זַעֲרָא דְאֹרֵייתָא, כְּאֵלוּ חָרִיב עֲלֵמָא, וּמִשְׁקָר
בְּשִׁמָּא דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכֹלָא בְּהָאֵי תִלְיָא, וְדָא
אֶתְקֻשֶׁר, דְּכִתִּיב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וּלְלַיְלָה
חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנַי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁם, אֲבָל לְשָׂאָר
עַמִּין לֹא שָׁם. בְּגִין כֶּף דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ויקרא כ) וְאֵל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר. וְכֵן כְּלָהוּ. יְנוּחֹן אֲבָהֶן דְּעֲלֵמָא,
אֵינּוֹן הִלֵּל וְשִׁמְאֵי, דְּהִכִּי אֲמָרוּ לְאוּנְקָלוֹס, וְלֹא אוֹדְעוּ
לִיה מְלָה דְאֹרֵייתָא עַד דְּאֶתְגָּזֵר.

וְתָא חֲזִי, מְלָה קְדַמָּא דְאֹרֵייתָא, דְּיַהֲבִין לִינוּקֵי,
אֶלְ"ף בֵּי"ת, דָּא מְלָה דְּלֹא יְכַלִּין בְּנֵי עֲלֵמָא
לְאֶדְבָקָא בְּסוּכְלָתָנּוּ, וְלִסְלָקָא לִיה בְּרַעוּתָא, וְכַל שְׁפָן
לְמִלְלָא בְּפוּמִיהוֹן. וְאֲפִילוּ מְלֵאכֵי עֲלָאֵי, וְעֲלָאֵי דְעֲלָאֵי,
לֹא יְכַלִּין לְאֶדְבָקָא, בְּגִין דְּאֵינּוֹן סְתִימִין דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא.
וְאֶלְף וְאַרְבַּע מָאָה וְחֲמִשׁ רַבְבָּן דְּעֲלָמִין, כְּלָהוּ תִלְיִין
בְּקוּצָא דְאֶלְ"ף, וְשִׁבְעִין וְתָרִין שְׁמָהֶן קְדִישִׁין גְּלִיפִין
בְּאֶתּוּוֹי רְשִׁימִין, דְּקִיִּימוּ בְּהוּ עֲלָאֵי וְתִתָּאֵי, שְׁמִיא
וְאַרְעָא, וְכוּרְסִיא יְקָרָא דְמִלְכָּא, תִלְיִין מִסְטְרָא חֲדָא

לְסִטְרָא חֲדָא, דְּפִשְׁיטוּתָא דְאַלְף, קִיּוּמָא דְעֲלָמִין פְּלָהוּ,
וּסְמִכִין דְּעֲלָאִין וְתַתְּאִין בְּרוּזָא דְחֻכְמַתָּא.

וּשְׁבִילִין סְתִימִין, וְנִהְרִין עֲמִיקִין, וְעֶשֶׂר אַמִּירִין, פְּלָהוּ
נִפְקִין מִהֶהוּא קוּצָא תַתְּאָה דְתַחוּת אַלְף. מִכָּאן
וְלִהְלָאָה שְׂאֲרֵי לְאַתְפֹּשֵׁטָא אַלְף בְּבֵית. וְלִית חוּשְׁבֹן
לְחֻכְמַתָּא דִּהְכָּא אַתְגְּלִיף.

בְּגִינֵי ^(דף ע"ג ע"ב) כֶּף, אֹרִייתָא קִיּוּמָא דְכֻלָּא, וּמְהִימְנוּתָא
דְּכֻלָּא, לְקִשְׂרָא קִשְׂרָא דְמְהִימְנוּתָא דָּא בְּדָא
כְּדָקָא חֲזִי. וּמָאן דְּאַתְגְּזֹר, אֶתְקֶשֶׁר בְּהֶהוּא קִשְׂרָא
דְּמְהִימְנוּתָא. וּמָאן דְּלֹא אַתְגְּזֹר, וְלֹא אֶתְקֶשֶׁר בֵּיהּ, כְּתִיב
בֵּיהּ, ^(ויקרא כב) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. ^(שמות יב) וְכָל עֶרְל לֹא
יֹאכַל בּוֹ. דִּהָא אֶתְעַר רֹוח מְסֹאבָא דְמִסְטְרִיהּ, וְאַתִּי
לְאַתְעַרְבָּא בְּקִדּוּשָׁה. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּפָרִישׁ לְיִשְׂרָאֵל
בְּנוֹי, רְשִׁימִין בְּרִשְׁימָא קִדְיִשָׁא, מְנַיְיְהוּ וּמְזוּוְהֶמָּא דְלֶהוֹן.
עֲלִיְיְהוּ כְּתִיב, ^(ירמיה ב) וְאַנְכִי נִטְעַתִּיךְ שׁוֹרֵק כְּלָה זֶרַע
אַמֶּת. וּבְגִינֵי כֶּף, ^(מיכה ז) תִּתֵּן אֶמֶת לְיַעֲקֹב, וְלֹא לְאַחֲרָא.
תּוֹרַת אֶמֶת, לְזֶרַע אֶמֶת. אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׁקִיָּה עַל
יְדוּי.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, כְּתִיב ^(שמואל א יב) כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יְיָ אֶת
עַמּוֹ בְּעֶבּוֹר שְׁמוֹ וְגו', כִּי לֹא יִטּוֹשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ,
מֵאֵי טַעְמָא בְּעֶבּוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוּל. בְּגִין דְּכֻלָּא אֶתְקֶשֶׁר דָּא

בְּדָא, וּבְמָה אֶתְקַשְׁרוּ יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 בְּהֵוּא רְשִׁימָא קְדִישָׁא דְאַתְרֵשִׁים בְּבִשְׂרֵיהוֹן. וּבְגִינֵי כֶּף,
 לֹא יְטוּשׁ יִי אֶת עֲמוֹ. וְלָמָּה. בְּעֵבוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל
 דְּאַתְרֵשִׁים בְּהוּ.

תְּאֵנָא, אֹרִייתָא אֶקְרִי בְּרִית, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְרִי
 בְּרִית. וְהֵאֵי רְשִׁימָא קְדִישָׁא אֶקְרִי בְּרִית. וְעַל
 דָּא כֻּלָּא אֶתְקַשְׁר דָּא בְּדָא, וְלֹא אֶתְפָּרֵשׁ דָּא מִן דָּא.
 אָמַר לִיה רַבִּי יִיסָא, אֹרִייתָא וְיִשְׂרָאֵל שְׁפִיר. אָבֵל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנַלְן דְּאַקְרִי בְּרִית. אָמַר לִיה דְּכְתִיב,
 (תהלים קו) וַיִּזְכּוּר לָהֶם בְּרִיתוֹ, וְהָא אֶתִּידַע, וְהָא אֶתְמַר.

(ויקרא יח) וְאֵת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ, חֻקֹּתַי: אֵלֵין אֵינּוֹן נְמוּסֵי
 מַלְכָּא. מִשְׁפָּטֵי: אֵלֵין אֵינּוֹן גְּזֵרֵי אֹרִייתָא, רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר, כָּל אֵינּוֹן נְמוּסֵין מֵאַתֵּר דְּאַקְרִי צְדָק, אֶקְרוּן
 חֻקֹּתַי, וְאֵינּוֹן גְּזֵרַת מַלְכָּא. וּבְכָל אֶתֵר דְּאַקְרִי מִשְׁפָּט
 אֶקְרוּן דִּינָא דְּמַלְכָּא, דְּאִיהוּ מַלְכָּא קְדִישָׁא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, מַלְכָּא דְּשִׁלְמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ הוּא. דְּהוּא מַלְכָּא
 קְדִישָׁא, בְּאַתֵּר דְּתֵרִין חוּלְקִין אֶחֱיָדָן דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (תהלים פט) צְדָק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסָאךָ, וְאֵינּוֹן דִּינָא
 וְרַחֲמֵי. וּבְגִינֵי כֶּף חֻק וּמִשְׁפָּט. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים קמו)
 חֻקֵּי וּמִשְׁפָּטֵי לְיִשְׂרָאֵל. לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא לְשָׂאֵר עַמִּין.
 בְּתֵרֵיהּ מַה כְּתִיב, לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי. וְתַנִּינָן, אַף עַל

גַּב דְּאֵתְגֹזֵר וְלֹא עֶבֶיד פְּקוּדֵי אֹרִייתָא, הָרִי הוּא פְּגוּי
 בְּכֹלָא, וְאָסִיר לְמִילָף לִיה פִּתְגְּמֵי אֹרִייתָא. וְעַל דָּא
 תְּנִינָן (שמות כ) מִזְבַּח אֲבָנִים, דָּא מִזְבַּח אֲבָנִים מִמֶּשׁ. וְהָא
 קִשְׁיֹו דְלִבִּיה בְּאַתְרִיה קִיִּמָּא, וְזוּהֶמָּא לָא אֲתַפְּסֵק מִנִּיה.
 בְּגִינֵי פְּךָ, לָא סָלִיק בִּידֵיה הֵהוּא גְזִירוֹ, וְלֹא מְהַנִּיא
 לִיה. וְעַל דָּא פְּתִיב, (שמות כ) כִּי חֲרַבְדָּ הִנֵּפֶת עָלֶיהָ
 וַתַּחֲלֹלָהּ. בְּגִינֵי פְּךָ, לֹא עֲשָׂה כֵן לְכֹל גּוֹי סִתָּם. וּמִשְׁפָּטִים
 בַּל יִדְעוּם לְעָלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין. מְלָה אַחֲרָא (נ"א זְעִירָא),
 לָא יַהֲבִינָן לְהוּ, כֹּל שְׁכֹן רְזִי אֹרִייתָא, וְנִמּוּסִין
 דְּאֹרִייתָא. וְכֹתִיב, (דברים לב) כִּי חָלַק יי' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל
 נִחַלְתּוֹ, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכַח לֹו אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁי'
 אֱלֹהֵיו.

מִתְנִיתִין, בְּנִמוּסֵי טְהִירִין. אַרְבַּע מִפְתָּחִין שְׁוִיין,
 לְאַרְבַּע סִטְרֵי עֲלָמָא. בְּזוּיִיתְהוֹן אֲשֶׁתְּכַחוּ.
 חַד לְסִטְרַ אַרְבַּע, וְאַרְבַּע לְסִטְרַ חַד. אֲתַגְּלֹפֵן (ס"א אֲתַפְּלֹגֵן)
 בְּחַד גְּוֹנָא. בְּהֵהוּא גְּוֹנָא, תְּכֹלָא, וְאַרְגְּוֹנָא וְצַבַּע
 זְהוּרִי, וְחַוּוּרָא, וְסוּמְקָא. דָּא עֵייל בְּגְוֹנָא דְחַבְרִיָּה,
 וְדִידֵיה בִּיה רְשִׁים.

אַרְבַּע רִישֵׁין פְּחָדָא אֲסִתְלִיקוּ, וּבְחַד דִּיּוֹקְנָא מִתְדַבְּקוּ.
 חַד רִישָׁא אֲסִתְלִיק, מְגוֹ סַחֲיוֹ דְאֲסִתְחִי. תְּרִי
 אֵיילְתָא קְצִיבִין בְּשִׁיעוּרָא חַד, סִלְקוּן מִהֵהוּא סַחֲיוֹתָא,

דְּכָתִיב, (שיר השירים ד) כְּעֶדֶר הַקְּצוּבוֹת שְׁעָלוּ מִן הַרְחָצָה.
 בְּשַׁעֲרַי דְּלְהוֹן, חֵיזוּ דְאַבְנֵי טָבָא דְאַרְבַּע גְּוּוּנִין.
 אַרְבַּע גְּדַפִּין דְּכִסְיִין עַל גּוּפָא, וַיְדִין זְעִירִין תְּחוֹת
 גְּדַפֵּיהוּ. וְחָמֵשׁ בְּחָמֵשׁ גְּלִיפִין. טָאֶסִין (ס"א שְׁאֶפִין)
 לְעֵילָא לְעֵילָא מֵהִיכְלָא, דְּשַׁפִּירָא בְּרִיּוּא וַיֵּאֵה לְמַחְזִי.
 חַד עוּלִים רַבִּיא, נְפִיק שְׁנַן חֲרָבָא, דְּמַתְּהַפְכָא לְגוּבְרִין
 לְנוֹקְבִין. נְטָלִין לְמַשִּׁיחָא דְּאִיפָה בֵּין שְׁמִיא וּבֵין
 אַרְעָא. לְזַמְנִין נְטָלִין (ס"א עוּלִין) לָהּ בְּכָל עֲלָמָא, וְכָל
 מְשִׁיחִין בָּהּ מְשִׁיחִין, דְּכָתִיב, (ויקרא יט) אִיפַת צְדָק וְגו'.
 חַד חֵיזוּ דְּבְדוּלְחָא, קְיִימָא עַל חֲרָבָא חַד, בְּרִישָׁא דְּהֵהוּא
 רַבִּיא (נ"א חֲרָבָא) מְלַחְטָא סוּמְקָא מְגוּ בְּדוּלְחָא. (דף ע"ד ע"א)
 תְּרִין סְטָרִין מֵהֵאֵי גִיסָא וּמֵהֵאֵי גִיסָא, אֶתְחַזִּי הֵהוּא
 חֲרָבָא, בְּרִישִׁמִּין עֲמִיקִין, חַד גְּבַר תְּקִיף, עוּלְמָא
 דְּקִימָא בִּי"ג עֲלָמִין. חֲגִיר הֵהוּא חֲרָבָא, לְמַעַבְדַּ נּוֹקְמִין.
 עֲמִיָּה חֲגִירִין שְׁתִּין אַחֲרָנִין, כְּלָהוּ מִשְׁתְּלַחְפִּי (נ"א מְתִילְפִי)
 (ס"א מְשַׁלְפִי) נְצַחִין קְרָבָא, הֵדָא הוּא דְּכָתִיב, (תהלים מה) חֲגוּר
 חֲרָבָה עַל יָרֵךְ גְּבוּר הוֹדֵךְ וְהִדְרֵךְ. וְכָתִיב (שיר השירים ג) כָּלָם
 אַחֲזִי חֲרָב מְלוּמְדִי מְלַחְמָה וְגו'. בְּכַמָּה גְּוּוּנִין מְתַהַפְכִין
 אַנְפֵּיהוּ, לִית דִּידַע לוֹן, בַּר חַד תּוּלְעֶתָא דְּשָׂאט (ס"א
 דְּשָׂאֲרִי) בֵּין נוּנֵי ימָא, כָּל אַבְנִין דְּאֶעְפֵּר עֲלֵיהוּ מְתַבְקָעִין.
 בְּהֵהוּא זְמַנָּא, קָלָא דְּנְפִיק מֵאִינוּן דְּחֲגִירֵי חֲרָבָא, מְבָקַע

תִּמְנִיֶסֶר טוֹרִין רַבְרַבִּין, וְלִית מֵאן דִּירְכִין אוֹדְנִיה. כְּלָהוּ
עֲלָמָא סְתִימִין עֵינִין, אֲטִימִין לְבָא, לִית מֵאן דִּישַׁגַּח
דְּהָא בְּנִינָא לְסִתּוֹר כַּד עֲבָדִין עוֹבְדֵן דְּלֹא מִתְפְּשֵׁרן,
סֵאטִין מֵאַרְחָא דְּתַקְנָא, יְמִינָא אֲעֵדִי, וְשִׁמְאֵלָא שְׁלֵטָא,
כְּדִין עֲרִיין אֲשֶׁתְּכַחוּ. וְוִי לְחִיבֵיָא דְּגֵרְמִין דָּא בְּעֲלָמָא,
דְּהָא לָא מִתְּבָרְכִין לְעֵילָא, עַד דִּישַׁתְּצוֹן אִינוּן לְתַתָּא.
הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (תהלים קד) וְרָשָׁעִים עוֹד אֵינָם בְּרַכִּי נִפְשֵׁי
אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ. (ע"ב).

עֲרוֹת אַבִּיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה רַבִּי חֵיִיא
(ויקרא ח"י) פִּתַּח. (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר כֵּן דוֹדִי בֵּין
הַבָּנִים וְגו'. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, אֲבָל כִּמְהָ חֲבִיבָה
כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל קָמִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהִיא מְשַׁבַּחַת לִיה
בְּהָאִי. הֵכָא אִית לְאִסְתְּכֵלָא, אִמְאִי מְשַׁבַּחַת לִיה בְּתַפּוּחַ,
וְלֹא בְּמִלָּה אַחֲרָא, אוּ בְּגוּוּנִין אוּ בְּרִיחָא אוּ בְּטַעְמָא.
אֲבָל הוּאִיל וְכִתִּיב תַּפּוּחַ, בְּכֻלָּא הִיא מְשַׁבַּחַת לִיה,
בְּגוּוּנִין, בְּרִיחָא, וּבְטַעְמָא. מַה תַּפּוּחַ הוּא אִסּוּתָא
לְכֻלָּא, אוּף קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסּוּתָא לְכֻלָּא. מַה תַּפּוּחַ
אֲשֶׁתְּכַח בְּגוּוּנִי, כִּמְהָ דְּאוֹקִימָנָא, אוּף קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲשֶׁתְּכַח בְּגוּוּנִין עֲלָאִין. מַה תַּפּוּחַ אִית בֵּיה רוּחָא דְּקִיק
מִכָּל שְׂאָר אֵילָנִי, אוּף קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב בֵּיה (הושע
יד) וְרִיחַ לוֹ כְּלָבִנוֹן. מַה תַּפּוּחַ טַעְמִיהָ מְתִיקָא, אוּף

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב בֵּיה (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) חֲפוּ מִמֶּתְקִים.
 וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשֶׁנָּה,
 וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי, אִמַּאי כְּשׁוֹשֶׁנָּה, וְהָא
 אֲתַמַּר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְאַסְגִּיאוּ זַכָּאֵי
 בְּעֵלְמָא, כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל סִלְקָא רִיחִין טָבִין, וּמִתְבָּרְכָא
 מִמְּלַכָּא קֳדִישָׁא, וְאַנְפָּהָא נְהִירִין. וּבְזִמְנָא דְאַסְגִּיאוּ
 חֲיִיבִין בְּעֵלְמָא, כְּבִיכּוּל כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל לָא סִלְקָא רִיחִין
 טָבִין, וְאַטְעַמַת מִסְטָרָא אַחֲרָא מְרִירָא. כְּדִין, כְּתִיב (אִיכָה
 ב) הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ וְגו', וְאַנְפָּהָא חֲשׁוֹכָן.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְאַסְגִּיאוּ זַכָּאֵין בְּעֵלְמָא, כְּתִיב
 (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׂמֵאלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי.
 וּבְזִמְנָא דְאַסְגִּיאוּ חֲיִיבִין בְּעֵלְמָא, כְּתִיב (אִיכָה ב) הַשִּׁיב
 אַחֲזוּר יְמִינוּ. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר מֵהֶכָּא, (מְשַׁלִּי טז) וְנִרְגָן מִפְּרִיד
 אֲלוֹף, כְּלוּמַר פְּרִישׁ מְלַכָּא מִן מִטְרוּנִיתָא, הֵדָּא הוּא
 דְכְּתִיב עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תַגִּילָהּ.
 רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה יְתִיב קָמִי אָבוּי, אָמַר לֵיה, אֵי
 פְּרַקְלִיטָא בְּעֵלְמָא בְּמִטְרוּנִיתָא אֲשַׁתְּכַח, וְאֵי
 קְטִיגוּרִיא בְּעֵלְמָא, בְּמִטְרוּנִיתָא אֲשַׁתְּכַח, אָמַר.
 לֵיה, לְמַלְכָּא דְהָוָה לֵיה בַּר מִמִּטְרוּנִיתָא, כָּל זִמְנָא
 דְהָהוּא בְּרָא עָבִיד רְעוּתָא דְמַלְכָּא, מְלַכָּא עָבִיד מְדוּרִיָּה
 בְּמִטְרוּנִיתָא. וְכָל זִמְנָא דְלֹא הָוָה הָהוּא בַּר עָבִיד רְעוּתָא
 דְמַלְכָּא, מְלַכָּא פְּרִישׁ מְדוּרִיָּה מִמִּטְרוּנִיתָא.

כִּי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּפְנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, כֹּל זְמַנָּא דְיִשְׂרָאֵל
 עֲבָדִין רְעוּתָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
 הוּא שׁוּי מְדוּרִיהּ בְּכֹנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכֹל זְמַנָּא דְיִשְׂרָאֵל לָא
 עֲבָדִין רְעוּתָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 לָא שׁוּי מְדוּרִיהּ בְּכֹנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין
 דְיִשְׂרָאֵל הוּא בְּרָא בּוֹכְרָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכֻתִּיב,
 (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל. אִמָּא, דָּא הִיא כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל
 דְכֻתִּיב, (מְשֻׁלֵי יא) וְאֵל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ.

תָּא חֲזִי, כֹּל זְמַנָּא דְיִשְׂרָאֵל רְחֻקִין מֵהִיכְלָא דְמַלְכָּא,
 כְּבִיכּוּל מְטְרוֹנִיתָא אֲתַרְחַקַת עִמָּהוֹן. מֵאֵי טַעְמָא.
 בְּגִין דְמְטְרוֹנִיתָא לָא אֲקַדִּימַת קִיסְטָא לְהֵאֵי בַר,
 לְאֶלְקָאָה לִיהּ, לְמִיּהָךְ בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל. בְּגִין דְמַלְכָּא לָא
 אֶלְקֵי לְבָרִיהּ לְעֵלְמִין. אֶלָּא שְׁבִיק כֹּלָא בִידָא
 דְמְטְרוֹנִיתָא, לְאַנְהֶגָא הִיכְלָא, וְלְאֶלְקָאָה בְּרָהּ, וְלְדַבְרָא
 לִיהּ בְּאוּרַח קְשׁוּט, לְקַבְּלִיהּ דְמַלְכָּא. (דף ע"ד ע"ב).

וְרָזָא דְמִלָּה דְכֻתִּיב, (מְשֻׁלֵי לא) דְבָרֵי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ מִשְׁא
 אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ (אִמּוֹ וְדָאִי), דָּא בַת שְׁבַע, וְהֵא
 אֲתַמַּר כְּתִיב, (מְשֻׁלֵי י) מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֵּין חָכָם יִשְׁמַח אָב וּבֵן
 כְּסִיל תּוֹגַת אִמּוֹ. תּוֹגַת אִמּוֹ וְדָאִי. חָמִי מַה כְּתִיב, בֵּין חָכָם
 יִשְׁמַח אָב, בְּעוֹד דְהֵאֵי בַר אָזִיל בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל, וְהוּא
 חֲפִימָא, יִשְׁמַח אָב (כְּלָל), דָּא מַלְכָּא קְדִישָׁא לְעִילָא. יִשְׁמַח

אָב סֶתֶם. אֲשֶׁתְּכֶח הָאִי בַר בְּאוֹרְחָא תִקְלָא, מִה כְּתִיב וַיִּבֶן
כְּסִיל תּוֹגַת אָמוֹ. תּוֹגַת אָמוֹ וַדַּאי, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל.

וְרוּזָא דְמַלְּהָ כְּתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם.
תָּא חַזִּי, לָא אֲשֶׁתְּכֶח חֲדוּתָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
כְּיוּמָא דְסֻלְיָק שְׁלֵמָה לְחַכְמָתָא, וְאִמַר שִׁיר הַשִּׁירִים.
כְּדִין נְהִירוֹ אֲנְפוּי דְמִטְרוֹנִיתָא, וְאִתִּי מַלְכָּא לְמִשְׁרֵי
מְדוּרִיָּה עֲמָה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חֲכַמַת
שְׁלֵמָה וְגו'. מֵאִי וַתֵּרֶב. דְּסֻלְקָא שְׁפִירוֹ דְמִטְרוֹנִיתָא,
וְאִתְרַבִּיאת בְּדִרְגָּהָא עַל כָּל שְׂאָר דְרָגִין, בְּגִין דְּמַלְכָּא
שְׁוִי מְדוּרִיָּה בַּה. וְכֹל כֶּךָ לְמָה. בְּגִין דְּאִפִּיקַת בְּרָא חֲכִימָא
דָּא לְעֵלְמָא. (נ"א לְמַלְכָּא)

וְכַד אִפִּיקַת לִיָּה לְשְׁלֵמָה, לְכָל יִשְׂרָאֵל אִפִּיקַת, וְכִלְהוּ
הוּוּ בְּדִרְגִין עֲלָאִין זַכָּאִין כְּשְׁלֵמָה (ס"א בְּשֻׁלְמָא).
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדִי בַּהוּ, וְאִינּוֹן בֵּיָה. וּבִיוּמָא
דְּשִׁכְלָל שְׁלֵמָה בֵּיתָא לְתַתָּא, אֲתַקִּינַת מִטְרוֹנִיתָא בֵּיתָא
לְמַלְכָּא. וְשׁוּי מְדוּרִיָּהוֹן כְּחֲדָא, וְנְהִירוֹ אֲנַפְהָא בְּחֲדוּה
שְׁלִימוֹ. כְּדִין אֲשֶׁתְּכֶח חֲדוּתָא לְכֻלָּא, לְעֵילָא וְתַתָּא. וְכֹל
כֶּךָ לְמָה. בְּגִין דְכְּתִיב, מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אָמוֹ, דְּדַבְרַת
לִיָּה לְרַעוּתָא דְמַלְכָּא.

וְכַד הָאִי בַר כְּמָה דְאִמִּינָא, (ס"א דְאִצְטְרִיךְ) לָא אֲתַדְבֵּר
לְרַעוּתִיָּה דְמַלְכָּא. כְּדִין הִיא עֲרִייתָא דְכֻלָּא,

עֲרִיטָא דְכָל סֹטְרִין דְהָא מְלָפָא פְּרִישׁ מִמְטְרוֹנִיתָא,
 וּמְטְרוֹנִיתָא אֶתְרַחֲקַת מְהִיכְלִיָּה, וּבְגִין כֶּךָ עֲרִיטָא הִיא
 דְכָלָא. וְכִי לָא עֲרִיטָא הוּא, מְלָפָא בְלָא מְטְרוֹנִיתָא,
 וּמְטְרוֹנִיתָא בְלָא מְלָפָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, עֲרוֹת אֲבִיךָ
 וְעֲרוֹת אֲמִךָ לֹא תִגְלֶה אֲמִךָ הִיא. אֲמִךָ הִיא וְדָאִי, וְשָׂרִיא
 עִמָּךְ, בְּגִינֵי כֶּךָ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶקִּישׁ יְדוּי וּבִכְהָ, וְאָמַר וּוִי אִי אִימָא וּגְלִינָא
 רְזָא, וּוִי אִי לָא אִימָא, דִּיִּבְדוֹן חֲבַרְיָא מְלָה. (יחזקאל
 יא) אָהָה יִי אֱלֹהִים כְּלָה אֶתָּה עוֹשֶׂה אֶת שְׂאֲרִית יִשְׂרָאֵל.
 מֵאִי אָהָה. וּמֵאִי כְּלָה אֶתָּה עוֹשֶׂה. אֶלָּא רְזָא דְמְלָה,
 בְּזַמְנָא דְה' תִּתָּאָה אֶתְתַּרְכַּת מְהִיכְלָא דְמְלָפָא, ה' אַחֲרָא
 עֲלָאָה בְּגִינָה מְנַעַת בְּרַכְתָּא. וּכְדִין כְּתִיב, אָהָה כְּלָה אֶתָּה
 עוֹשֶׂה. בְּגִין דְכַד אִיְהִי (ב"א ה"א ה') אֶתְמְנַעַת מִבְּרַכָּאן, ה'
 אַחֲרָא מְנַעַת לוֹן מְכָלָא. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְבִרְכָּאן לָא
 מִשְׁתַּכְּחִי, אֶלָּא בְּאֶתְרֵי דְשָׂרִיין דְכַר וְנוֹקְבָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה כה) יִי מִמְרוֹם יִשְׂאֵג וּמִמְעוֹן קָדְשׁוֹ
 יִתֵּן קוֹלוֹ שְׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נְוֹהוֹ. עַל נְוֹהוֹ מִמֶּשׁ. דָּא
 מְטְרוֹנִיתָא, וְדָא הוּא וְדָאִי. וּמֵאִי אֹמַר. אוֹי שְׁהַחֲרַבְתִּי
 אֶת בֵּיתִי וְכוּ'. בֵּיתִי זְוֹנָא דְמְטְרוֹנִיתָא. וְדָא הוּא וְדָאִי,
 עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אֲמִךָ לֹא תִגְלֶה. דְהָא מְכָל סֹטְרִין
 עֲרִיטָא הוּא. וּכְדִין, (ישעיה נ) לְבָשׁוּ שָׁמַיִם קַדְרוֹת וְשָׁק

הוֹשֵׁם כְּסוּתָם דְּהָא אֲתֵר אַחֲסַנְת בְּרַכָּאן דְּמִבּוּעֵין דְּנַחֲלִין
דְּהוּ נְגִידִין וְשִׁקְיִין כְּדָקָא חֲזוּ, אֲתַמְנְעוּ.

תְּנִינֵן, כִּד אֲתַפְרֵשׁ מְלָכָא מִמְטְרוֹנִיתָא, וּבְרַכָּאן לָא
מִשְׁתַּכְּחֵן, כְּדִין אֲקָרִי ו"י. מַאי טַעְמָא ו"י.
דְּתַנְיָא, רִישָׁא דִּי־סוּד י', דְּהָא יְסוּד ו' זְעִירָא הוּא,
וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא ו' רַבְרָבָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב ו'ו'
תְּרִין וּוִין כְּחֲדָא, וְרִישָׁא דְּהָא יְסוּד י' הוּא. וְכִד אֲתַרְחַקַת
מִמְטְרוֹנִיתָא מִמְלָכָא, וּבְרַכָּאן אֲתַמְנְעוּ מִמְלָכָא, וְזוּוּגָא
לָא אֲשַׁתְּכַח בְּרִישָׁא דִּי־סוּד, נְטִיל ו' עֲלָאָה לְהָא רִישָׁא
דִּי־סוּד דְּהוּא י', וְנָגִיד לִיָּה לְגַבִּיָּה, כְּדִין הוּא ו"י, ו"י
לְכֻלָּא, לְעֲלָאִין וְתַתְּאִין.

וְעַל דָּא תְּנִינֵן, מִיּוֹמָא דְּאֲתַחַרֵּיב יְרוּשָׁלַם, בְּרַכָּאן לָא
אֲשַׁתְּכַחוּ בְּעֲלָמָא, וְלִית לָךְ יוֹם דְּלָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיָּה
לְוֹטִין, דְּהָא בְּרַכָּאן אֲתַמְנְעוּ בְּכֻל יוֹם. אֲמַר לִיָּה, אוּ
הַכִּי, אוּ"י אוּ הוּ"י, (נ"א אוּ וד) מַהוּ.

אֲמַר לִיָּה, כִּד מְלָה תַלְיָא בְּתַשׁוּבָּה, וְלָא תִיַּיבִין, כְּדִין
ה' עֲלָאָה נְטִיל לֹון, וְאַנְגִיד לְוָאוּ וי', לְגַבִּיָּה, (דף ע"ה
ב' ע"א) בְּגִין דְּלָא תִיַּיבִין, כְּדִין אֲקָרִי הוּי. הוּי כִּד אֲסַתְּלַק
מְלָכָא לְעֵילָא לְעֵילָא, וְצוּוּחִין בְּנֵי נְשָׂא וְלָא אֲשַׁגַּח בְּהוּ.
וְהָהוּא עֲלָאָה אֶהְיָה טְמִירָא, סְלִיק לֹו, וי' לְגַבִּיָּה, בְּגִין
דְּלָא אֲתַקְבִּיל צְלוּתִיָּה, כְּדִין אֲקָרִי אוּי, דְּהָא א' סְלִיק

לְגַבְיָה דְּנֹו' וַי'. (ס"א דְּהוּא א' סְלִיק גְּבִיָּה לַה' ו' לִי) וּכְדִין תְּשׁוּבָה לָא
אֲשַׁתְּכַח. וְעַל דָּא אֲסַתְּלַק מֵאֲלִין אַתּוּן ה', דְּהָא
בְּתִשׁוּבָה לָא תִלְיִיא.

וְדַאי כַּד אֲסַגִּיאֻ חוּבֵי עֲלָמָא טְפִי, וּתְשׁוּבָה הָוָה תִּלְיִיא
בְּקַדְמִיתָא, וְלֹא בָּעוּ, כְּדִין אֲסַתְּלַק ה', וְא' סְלִיק
לֹו' יו"ד לְגַבְיָה, וְאַקְרִי אוּי. וְכַד חָרִיב בֵּי מְקַדְשָׁא,
וּתְשׁוּבָה אֲסַתְּלַקַת (וְלֹא מְעַלְיָא), כְּדִין צְוּחוּ וְאִמְרוּ, (יִרְמִיָּה ו')
אוּי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם. מַאי כִּי פָּנָה הַיּוֹם. דָּא הוּא יוֹמָא
עֲלָאָה, דְּאַקְרִי תְּשׁוּבָה, דְּאֲסַתְּלַק וְאֲתַעְבֵּר, וְלֹא שְׂכִיחַ.
הֵהוּא יוֹמָא דְּאֲשַׁתְּמוּדַע, לְפִשְׁטָא יְמִינָא לְקַבְלָא חֵיבִין,
וְהָא אַתְּפְּנֵי מְכֻלָּא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח, וְעַל דָּא אִמְרוּ אוּי,
וְלֹא הוּי. כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרְב, דְּהָא אַתִּיּהִיב רְשׁוֹ לְרַבְרַבֵּי
מִמְנָן דְּשָׂר עֵמִין, לְמִשְׁלַט עֲלִיָּהוּ.

תְּאֵנָא, סְלִיק ו' לְעִילָא לְעִילָא, וְהִיכְלָא אַתּוּקַד, וְעֵמָא
אַתְגְּלִי, וּמְטְרוֹנִיתָא אַתְתְּרַכַת, וּבִיתָא
אַתְחַרְבַת. לְבַתַר כַּד נַחִית וַי' לְאַתְרֵיהָ, אֲשַׁגַח בְּבִיתֵיהָ
וְהָא אַתְחַרִיב, בְּעֵי לְמְטְרוֹנִיתָא, וְהָא אַתְרַחַקַת וְאֲזֻלַת.
חָמָא לְהִיכְלֵיהָ, וְהָא אַתּוּקַד. בְּעָא לְעֵמָא, וְהָא אַתְגְּלִי.
חָמָא לְבַרְכָּאן דְּנַחְלִין עֵמִיקִין דְּהוּוּ נַגְדִין, וְהָא אַתְמַנְעוּ.
כְּדִין כְּתִיב, (ישעיה כב) וַיִּקְרָא יְי' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא
לְבַכֵי וּלְמַסְפַּד וּלְקַרְחָה וּלְחַגּוֹר שָׁק. וּכְדִין לְבָשׁוּ שָׁמַיִם
קַדְרוֹת.

כִּדִּין ו' ה' (ס"א ו' י') אַתְּנַגִּיד חַד לְקַבִּיל חַד. וְה' עֲלָאָה,
 נַגִּיד מִבּוּעֵי לְסִטְרָא אַחְרָא, וּבְרַכָּאן לָא מִשְׁתַּכְּחָן.
 דִּהָא דְכַר וְנוֹקְבָא לָא אֲשַׁתְּכַחוּ, וְלָא שְׂרִיין פַּחְדָּא. כִּדִּין
 (יְרֵמִיָּה בִּה) שְׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נוֹהוּ. בְּכָה רַבִּי שְׂמַעוֹן, וּבְכָה רַבִּי
 אֶלְעָזָר, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכִיָּיה תְּקִיעָא בְּלַבָּאֵי מִסְטְרָא
 חַדָּא, וְחֲדוּוֹתָא בְּלַבָּאֵי מִסְטְרָא אַחְרָא. דִּהָא שְׂמַעְנָא
 מְלִין, דִּלָּא שְׂמַעְנָא עַד הַשְּׁתָּא, זַכָּאָה חוּלְקֵי.

(ויקרא ח"י) עֲרוֹת אִשְׁת אָבִיךָ לֹא תַגְלֶה, מֵאֵן אִשְׁת אָבִיךָ.
 אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הָא תַנִּינָן, כָּל מְלוּי דְאֹרִייתָא
 סְתִים וְגַלִּיא, כְּמָה דְשְׂמָא קְדִישָׁא סְתִים וְגַלִּיא, אֹרִייתָא
 דִּהִיא שְׂמָא קְדִישָׁא, הָכִי נִמִּי סְתִים וְגַלִּיא. הֲכָא כְּלָא
 בְּאַתְגַּלִּיא, יְדִיעָא סְתִים כְּמָה דְאֹקִימָנָא.

וְהֵאֵי קָרָא הָכִי הוּא, אִשְׁת אָבִיךָ: תַאנָּא, כָּל זְמָנָא
 דְּמִטְרוּנִיתָא אֲשַׁתְּכַחַת בְּמַלְכָּא, וַיִּנְקָא לָךְ, אֶקְרִי
 אִמְךָ. הַשְּׁתָּא דְאַתְגַּלִּיא עִמָּךְ וְאַתְרַחַקַת מִן מַלְכָּא, אִשְׁת
 אָבִיךָ אֶתְקְרִי. אֲנַתּוּ הִיא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא לָא אֶתְפְּטַרַת
 בְּתֵרוּכִין מִנִּיהּ, אֲנַתְתִּיהּ הִיא וְדָאֵי. כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה ג)
 כֹּה אָמַר יי' אֵי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוֹת אִמְכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהּ.
 אֶלָּא וְדָאֵי אֲנַתּוּ הִיא דְּמַלְכָּא, אַף עַל גַּב דְּאַתְגַּלִּיא.
 וְעַל דָּא פְּקִיד עָלָה תְּרִי זְמַנִּי, כִּד יִתְבָּא בְּמַלְכָּא בְּזוּוּגָא
 חַד, וְאַתְקְרִי אִמְךָ, דְכְּתִיב עֲרוֹת אִמְךָ לֹא תַגְלֶה,

לֹא תַעֲבִיד דִּיתַרְחֲקוּן דָּא מִן דָּא, וְתִשְׁתַּלַּח עַל חוּבָךְ,
כְּמָה דְכַתִּיב, (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵכֶם שִׁלַּחַת אִמְכֶם. וְחַד, כַּד
הִיא בְּגָלוּתָא עִמָךְ, וְאַתְּגַלִּייתָ מֵהִיכְלָא דְמִלְכָּא, וְאַתְּקָרִי
אַנְתּוּ דְמִלְכָּא. אַף עַל גַּב דְאַתְרַחֲקַת מִנִּיהּ לֹא תַעֲבִיד
בְּגִין דְתַעֲדִי מִבִּינָךְ, וְיִשְׁלִטוּן בְּךָ שְׁנֵאָךְ, וְלֹא תִסְתַּמַּר
עַלְךָ בְּגָלוּתָא. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב עֲרוֹת אִשְׁת אָבִיךָ לֹא
תִגְלֶה. מֵאִי טַעֲמָא. בְּגִין כִּי עֲרוֹת אָבִיךָ הוּא. אַף עַל גַּב
דְאַתְרַחֲקַת מִן מִלְכָּא, אֲשַׁחֲוִיתָא דְמִלְכָּא בְּהַ תְּדִירָא,
וּבַעֲיָא לְאַסְתַּמְרָא לְקַבְלָה יִתִיר, וְלֹא תִיחַוֵּב לְגַבְהָ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (דברים כג) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ מִתְּהִלָּךְ בְּקָרֵב
מִחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ וְגו'. כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ: דָּא שְׁכִינְתָא,
דְאַשְׁתַּכַּחַת בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, וְכָל שְׁכֵן בְּגָלוּתָא, לְאַגְנָא
עַלֵיהוּ תְדִירָא מְכָל סְטָרִין, וּמְכָל שְׂאָר עַמִּין, דְלֹא
יִשְׁיִצוּן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.

דְתַנִּיא, לֹא יִכְלִין (דף ע"ה ע"ב) שְׁנֵאִיְהוּן דְיִשְׂרָאֵל לְאַבְאָשָׁא
לְהוּ, עַד דְיִשְׂרָאֵל מִחֲלִישִׁין חֵילָא דְשְׁכִינְתָא
מְקַמֵי רַבְרַבִּי מְמַנּוּ דְשְׂאָר עַמִּין. כַּדִּין יִכְלִין לְהוּן
שְׁנֵאִיְהוּן דְיִשְׂרָאֵל, וְשִׁלְטִין עַלֵיהוּ, וְגִזְרִין עַלֵיהוּ כְּמָה
גִזְרִין בִּישִׁין. וְכַד אֵינּוּן תִּיבִין לְקַבְלָה, הִיא מְתַבְרַת
חֵילָא וְתוּקְפָא דְכָל אֵינּוּן מְמַנּוּ רַבְרַבִּין, וְתַבְרַת חֵילָא
וְתוּקְפָא דְשְׁנֵאִיְהוּן דְיִשְׂרָאֵל, וְאַתְפְּרַעָא לְהוּ מְכָלָא.

וְעַל דָּא וְהָיָה מַחְנִיךְ קָדוֹשׁ, דְּבַעֲי בַר נָשׁ דְּלֹא יִסְתָּאב
 בְּחוּבוֹי, וַיַּעֲבַר עַל פְּתַגְמֵי אוֹרֵייתָא. דְּאִי עָבִיד
 הָכִי, מְסַאֲבִין לֵיהּ, כְּמָה דְכְּתִיב וְנִטְמַתְם בָּם, בְּלֹא א'.
 וְתֵאנָא, מֵאֲתָן וְתִמְנִיא וְאַרְבַּעִין שְׁיִיפִין בְּגוּפָא, וְכֻלְהוּ
 אֶסְתָּאבִין, כַּד אִיהוּ אֶסְתָּאב. כְּלוּמַר, כַּד בַּעֲי לְאֶסְתָּאבָא.
 וְעַל דָּא, וְהָיָה מַחְנִיךְ קָדוֹשׁ. מֵאִי מַחְנִיךְ, אֵלִין אֵינּוּן
 שְׁיִיפֵי גוּפָא. וְלֹא יֵרְאֶה בְךָ עֲרוֹת דְּבַר, מֵאִי עֲרוֹת
 דְּבַר. עֲרִייתָא נוֹכְרָאָה לְהֵאִי (ס"א דְּהוּי) דְּבַר רְמוֹז, כְּמָה
 דְּאוּקִימְנָא. דְּאִי הָכִי, וְשֵׁב מֵאַחֲרֵיךְ וְדֵאִי. וְעַל דָּא עֲרוֹת
 אֲשֶׁת אָבִיךָ לֹא תַגְלֶה. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְכְּתִיב עֲרוֹת
 אָבִיךָ הוּא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא.

תֵּאנָא, עַל ג' מְלִין מִתְעַפְּבִין יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא. עַל
 דְּעַבְדִּין קָלְנָא בְּשִׁכְיִנְתָּא בְּגִלוּתָא. וּמַהֲדֵרִי
 אֲנַפֵּייהוּ מִן שִׁכְיִנְתָּא, וְעַל דְּמְסַאֲבֵי גְרַמֵּייהוּ קָמִי
 שִׁכְיִנְתָּא. וְכֻלְהוּ אוּקִימְנָא בְּמִתְנִיתָא דִּילָן.

רַבִּי אַבָּא, הָוָה אֲזִיל לְקַפּוּטְקִיא, וְהָוָה עֲמִיה רַבִּי יוֹסִי.
 עַד דְּהָוּוּ אֲזִילִי, חָמוּ חַד בַּר נָשׁ, דְּהָוָה אֲתִי, וְרִשִּׁימָא
 חַד בְּאַנְפוּי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, נִסְטִי מֵהֵאִי אוֹרְחָא, דְּהָא
 אֲנַפּוּי דִּדִּין אֶסְהִידוּ עָלֵיהּ, דְּעַבַר בְּעֲרִייתָא דְּאוֹרֵייתָא,
 בְּגִינִי כֶּךָ אֶתְרָשִׁים בְּאַנְפוּי. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסִי, אִי הָאִי
 רִשִּׁימָא הָוָה לֵיהּ כַּד הָוָה יְנוּקָא, מֵאִי עֲרִייתָא אֲשֶׁתְּכַח

בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, אֲנָא חֲמִינָא בְּאַנְפוּי, דְּאַסְהִידוּ בְּעַרְיִיתָא
דְּאוּרְיִיתָא.

קָרָא לֵיהּ רַבִּי אַבָּא, אָמַר לֵיהּ אִימָא מְלָה, הָאִי רְשִׁימָא
דְּאַנְפֹּךְ, מַה הוּא. אָמַר לוֹן, בְּמַטּוֹתָא מְנַיִיכוּ, לָא
תַעֲנִשׁוּ יַתִּיר לְהַהוּא בַר נָשׁ, דְּהָא חוּבוּי קָא גָרְמוּ לֵיהּ.
אָמַר רַבִּי אַבָּא מַהוּ. אָמַר לֵיהּ, יוֹמָא חַד הוּינָא אָזִיל
בְּאַרְחָא אֲנִי וְאַחַתִּי, שְׂרִינָא בְּחַד אוֹשְׁפִיזָא, וְרוּינָא
חֲמָרָא, וְכָל הַהוּא לִילִיָא אַחִידְנָא בְּאַחַתִּי. בְּצַפְרָא
קִמְנָא, וְאוֹשְׁפִיזָאִי קִטְט בְּחַד גִּבְרָא, עֵיילָנָא בִּינֵייהוּ,
וְקִטְרוּ לִי דָא מַהֲאִי גִיסָא, וְדָא מַהֲאִי גִיסָא, וְרְשִׁימָא דָא
הוּה עֵייל לְבִי מוֹחָא, וְאַשְׁתִּזְבְּנָא עַל יְדָא דְחַד אַסְיָא
דְּאִית בְּגוּוֹן.

אָמַר לֵיהּ, מַאן הוּא אַסְיָא. אָמַר לֵיהּ, רַבִּי שְׁמֵלָאִי הוּא.
אָמַר לֵיהּ מַאי אַסוּוֹתָא יְהַב לְךָ. אָמַר לֵיהּ אַסוּוֹתָא
דְּנַפְשָׁא. וּמַהֲהוּא יוֹמָא אַהֲדַרְנָא בְּתַשׁוּבָה. וּבְכָל יוֹמָא
חֲזִינָא אַנְפְּאִי בְּחַד חִיזוּ, וּבְכִינָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּהוּא רַבּוֹן עֲלָמִין עַל הַהוּא חוּבָה. וּמַאיִנוֹן דְּמַעִין
אַסְחִינָא אַנְפְּאִי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אִי לָאו דְּאַתְמַנַּע מִנְךָ
תַּשׁוּבָה, אַעֲבַרְנָא מֵאַנְפֹּךְ הַהוּא רְשִׁימָא. אָבַל קָרִינָא
עֲלִיךָ, (ישעיה ו) וְסַר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתֶךָ תְּכּוּפֵר. אָמַר לֵיהּ, ג'
זְמַנִּין אִימָא. אָמַר לֵיהּ ג' זְמַנִּין, וְאַתְעֵבַר רְשִׁימָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדַאי מָאָרְךָ הָא בְּעָא לְאַעְבְּרָא מִנָּךְ,
 דְּוַדַּאי בְּתִשׁוּבָה אֶשְׁתַּכַּחַת. אָמַר לִיה, נְדַרְנָא
 מִהֵאֵי יוֹמָא לְאַתְעֶסְקָא בְּאוֹרֵייתָא יִמָּא וְלִילֵיא. אָמַר
 לִיה, מַה שְּׁמָךְ. אָמַר לִיה אֶלְעָזֹר. אָמַר לִיה אֵל עֲזֹר,
 וְדַאי שְׂמָא גָרִים, דְּאַלְהָךְ סִייעָךְ, וְהוּהוּ בְּסַעְדָךְ, שְׁדַרְיָה
 רַבִּי אַבָּא וּבְרַכִּיה.

לְזַמְנָא אַחְרָא, הוּהוּ רַבִּי אַבָּא אָזִיל לְגַבִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 עָאֵל בְּמַאתֵיה, אֶשְׁכַּחִיה דְּהוּה יְתִיב וְדַרִישׁ,
 (תהלים צב) אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדַע וְכֹסִיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת. אִישׁ
 בַּעַר לֹא יֵדַע וְגו', כַּמָּה טַפְשִׁין אֵינּוֹן בְּנֵי עֲלָמָא, דְּלֹא
 מִשְׁגִּיחִין וְלֹא יֵדְעִין וְלֹא מְסַתְּכְלִין לְמַנְדַּע אוֹרְחוּי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל מַה קְיַיִמִין בְּעֲלָמָא. מֵאֵן מְעַכְב
 לְהוּ לְמַנְדַּע, טַפְשׁוּתָא דְּלַהוֹן. בְּגִין דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִי
 בְּאוֹרֵייתָא, דְּאִילוּ הוּוּ מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא יִנְדַּעוֹן
 אוֹרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְכֹסִיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת, דְּלֹא מְסַתְּכַל וְלֹא יֵדַע (דף ע"ו ע"א)
 נִימוּסֵי דְּזֹאת בְּעֲלָמָא. (דאף על גב) דְּדַאִין עֲלָמָא
 בְּדִינוּי וְחַמָּאן לְדִינוּי דְּהֵאֵי זֹאת, דְּמַטָּאן עַל בְּנֵי נְשָׂא
 דְּאֵינּוֹן זְכָאִין, וְלֹא מַטָּאן עַל רְשִׁיעֵיִיא חֵיִיבִין, דְּעַבְרִין
 עַל פְּתַגְמֵי אוֹרֵייתָא, דְּכַתִּיב, (תהלים צב) בְּפִרוּחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ
 עֶשֶׂב וְגו'. דְּהֵאֵי עֲלָמָא יִרְתִּין לִיה בְּכַל סְטְרוּי, וְדִינִין לֹא

מִטּוֹן עָלוּי בְּהָאֵי עֲלָמָא. וְאַלְמֵלָא דְדוֹד מְלָכָא אוֹדְעִיה
 בְּסוּפִיָּה דְקָרָא, לָא יִדְעִינָן, דְכְּתִיב לְהַשְׁמַדֵּם עֲדֵי עַד,
 לְשִׁיצָאָה לְהוֹן מִהֶהוּא עֲלָמָא, וּלְמַהוּי עֶפְרָא תַחּוֹת
 רַגְלֵיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא, דְכְּתִיב, (מלאכי א) וְעִסּוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי
 יִהְיוּ אַפֵּר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם.

תּוּ פִתַּח וְאָמַר, (איוב טז) וַיִּקָּם בִּי כַחֲשֵׁי בְּפָנַי יַעֲנֶה. בְּמֵאֵי
 קָא מִיִּירִי. אֱלֹא, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְּבֵר נָשׁ דְּאַשְׁתְּדֵל
 בְּאוּרֵיָתָא, לְמַנְדַּע אוּרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְכָל
 מֵאֵן דְּאַשְׁתְּדֵל בְּאוּרֵיָתָא, כְּאֵלוּ אֲשְׁתְּדֵל בְּשָׁמַיָּה מִמֶּשׁ.
 מֵה שְׁמַיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד נִימוּסִין. אוּף
 אוּרֵיָתָא הָכִי נָמִי. תָּא חֲזִי, הֵאֵי מֵאֵן דְּעֵבֵר עַל פִּתְגָּמֵי
 אוּרֵיָתָא, אוּרֵיָתָא סְלָקָא וְנַחְתָּא וְעֵבְדָּא בֵּיהּ בְּבֵר נָשׁ
 רְשִׁימִין בְּאַנְפוּי, בְּגִין דִּיסְתַּכְּלוֹן בֵּיהּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי,
 וְכֻלְהוּ אוּשְׁדָן לְוּוֹטִין עַל רִישִׁיָּה.

וְתֵאנָא, כָּל אֵינּוֹן עֵינֵי יִי, דְאַזְלִין וְשֵׁאטִין בְּעֲלָמָא
 לְמַנְדַּע אוּרְחוּי דְבְנֵי נְשָׂא, כְּלֵהוֹן זְקָפִין
 עֵינֵינּוּן, וּמְסַתְּכְלִין בְּאַנְפוּי דֶּהֱהוּא בֵּר נָשׁ, וְחָמָאן לָהּ,
 וְכֻלְהוּ פִתְחִין עָלֶיהָ וּוי ווי. וּוי לִיָּה בְּהָאֵי עֲלָמָא, וּוי לִיָּה
 בְּעֲלָמָא דְאַתֵּי. אֲסַתְּלָקוּ מִסּוּחַרְנֵיָה דְפִלְגְנֵיָא, דֶּהֱא
 סֶהְדוּתָא בְּאַנְפוּי, וְרוּחָא דְמְסֻאָבָא שְׂרִיא עָלוּי. וְכָל אֵינּוֹן
 יוּמִין דְּאַשְׁתַּכַּח רְשִׁימוּ בְּאַנְפוּי לְסֶהְדוּתָא, אֵי אוּלִיד בֵּר,

אֲשֶׁלֶיךָ לִיּה רֹחַא מְסֻטְרָא דְמְסֻאָבָא. וְאֵלִין אֵינּוֹן חֵיִיבֵי
 דְרָא, תְּקִיפֵי אַנְפִּין, דְּמֵאֲרִיהוֹן שְׁבִיק לְהוֹן בְּהֵאֵי עֲלֻמָּא,
 לְשִׁיצָאָה לְהוּ בְּעֲלֻמָּא דְאֲתִי.

תְּנִינֵן, הָאֵי צְדִיקָא זַכָּאָה דְאֲשֶׁתְּדִל בְּאוֹרֵיִתָא יִמָּא
 וְלִילֵיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשִׁיךְ עָלֶיהָ חַד
 חוּטָא דְחֶסֶד, וְאֲתַרְשִׁים לִיּה בְּאַנְפוּי, וּמֵהֵהוּא רְשִׁימָא
 דְחֵלִי עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי. הָכִי נְמִי מֵאֵן דְּעֵבֵר עַל פְּתַגְמֵי
 אוֹרֵיִתָא, מְשַׁכָּאֵן עָלֶיהָ רֹחַא דְמְסֻאָבָא, וְאֲתַרְשִׁים לִיּה
 בְּאַנְפוּי, וּמִנִּיהָ עֲרָקִין עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי. וְכֻלָּא מְכַרְזֵי עָלֶיהָ,
 אֲסִתְּלָקוּ מִסְּחַרְגֵיָה דְפִלְגְנֵיָא, דְּעֵבֵר עַל פְּתַגְמֵי אוֹרֵיִתָא,
 וְעַל פְּקוּדֵי דְמֵאֲרִיהָ, וּוִי לִיּה, וּוִי לְנַפְשֵׁיהָ. הָאֵי אֲשֶׁלֶיךָ
 רֹחַא דְמְסֻאָבָא, דְאֲשֶׁתְּכַח עֲמִיהָ, וְאוֹרִית לִיּה לְבַרְיָה,
 וְהָאֵי הוּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית לִיּה בֵּיהָ חוּלְקָא,
 וְשְׁבִיק לִיּה, לְשִׁיצָאָה לִיּה לְעֲלֻמָּא דְאֲתִי.

אָמַר לִיּה רַבִּי אָבָא, שְׁפִיר קְאָמְרַת, מְנָא לָךְ הָאֵי. אָמַר
 לִיּה הָכִי אוֹלִיפְנָא. וְאוֹלִיפְנָא, דְּהָאֵי יְרוּתָא בִּישָׂא,
 אַחְסִינּוֹן פְּלֵהוּ בְּנוִי, אֵי לָא יְתוּבוּן, דְּהָא לִית מְלָה
 קְיִימָא קָמִי תְּשׁוּבָה. וְאֵנָּה הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּאֲסוּוֹתָא דָּא
 יְהִיבוּ לִי זְמָנָא חֲדָא, דְּהוּינָא רְשִׁים בְּאַנְפָּאֵי, וְיּוּמָא חַד
 הוּינָא אָזִיל בְּאוֹרְחָא, וְאֲעֲרַעְנָא בְּחַד זַכָּאָה, וְעַל יְדוּי
 אֲתַעְבֵּר מְנָאֵי הֵהוּא רְשִׁימָא. אָמַר לִי, מֵה שְׁמֵךְ. אָמַר

לִיָּה אֶלְעָזָר, וְקָרִי עָלַי אֶלְעָזָר אַחֲרָא. אֲמַר לִיָּה, בְּרִיךְ
 רַחֲמָנָא, דְּחָמִינָא לָךְ, וְזָכִינָא לְמַחֲמֵי לָךְ בְּהֵאֵי. זַפְאָה
 חוֹלְקֵךְ בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְאֵתִי, (אֲמַר לִיָּה) אֲנָא הוּא
 דְאֶעְרַעְנָא לָךְ.

אֶשְׁתַּטַּח קָמִיָּה, אֵייתִיָּה לְבֵיתִיָּה, אֶתְקִין קָמִיָּה קוֹרְטִיסָא
 (ס"א טַרְכוּסָא) (טַרְטִיסָאִי) דְּנִהְמָא, וּבִשְׂרָא דְעַגְלָא
 תְּלִיתָאָה. בְּתַר דְאֶכְלוּ, אֲמַר לִיָּה הֵהוּא גַבְרָא, רַבִּי,
 אֵימָא לִי חַד מְלָה, חַדָּא תוֹרְתָא סוּמְקָא אֵית לִי, אֵימָא
 דְעַגְלָא דְבִישְׂרָא דָּא דְאֶכִּילָנָא, וְיוּמָא חַד עַד לָא
 אֶתְעַבְרַת וְאוּלִידַת, אֶזִּילָנָא בְּתַרְאָה לְמַרְעָא לְמַדְבְּרָא,
 עַד דְדַבְרָנָא לָהּ אֶעְבֵּר קָמָאִי חַד גַּבְרָא, אֲמַר לִיָּה, מַה
 שָׁמָּה דְתוֹרְתָא דָּא. אֵמִינָא, מִן יוּמָא דְאֶתִּילִידַת לָא
 קָרִינָא לָהּ בְּשָׂמָא. אֲמַר לִיָּה, בַּת שְׁבַע אִם שְׁלֹמָה
 אֶתְקָרִי, אֵי תִזְכָּה לְכַפְרָה. וְאֲנָא בְּעוּד דְאֶהֱדַרְנָא רִישָׁאִי,
 לָא חָמִינָא לִיָּה, וְחֵיִיכְנָא מֵהֵהוּא מְלָה. (דף ע"ו ע"ב)

וְהַשְׁתָּא דְזָכִינָא בְּאוּרִיָּתָא, אֶתְעַרְנָא עַל הֵהוּא מְלָה,
 וּמִן יוּמָא דְאֶתְפֵּטֵר רַבִּי שְׁמֵלָאִי מֵהַכָּא, לָא הוּהוּ
 בַּר נֶשׁ דִּינְהִיר לֶן בְּאוּרִיָּתָא כּוּוֹתִיָּה. וְאֲנָא דְחִילָנָא
 לְמִימַר מְלָה דְאוּרִיָּתָא דְלָא אוּלִיפְנָא. וּמְלָה דָּא
 דְאֶסְתַּכְּלָנָא דְמְלָה דְחַכְמַתָּא הִיא, וְלָא יְדַעְנָא. אֲמַר לִיָּה,
 וְדָאִי מְלָה דְחַכְמַתָּא הִיא, וְרַמְיִזָּא עֲלָאָה הִיא לְעֵילָא
 וּלְתַתָּא.

אָבֵל תָּא חֲזִי, בֵּת שְׁבַע אֶתְקָרִי מִמֶּשׁ בְּרוּזָא דְחֲכַמְתָּא.
 בְּגִין כֶּף כְּתִיב בְּהָ כֹּלָא בְּשִׁבְעָ. ז' פְּרוֹת. ז' שְׂרָפוֹת.
 ז' הִזְאוֹת. ז' כְּבוֹסִים. ז' טְמֵאִים. ז' טְהוֹרִים. ז' כְּהֻנִּים.
 וּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּחוֹשְׁבֵּנָא דְהָא כְּתִיב, וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה
 וְאַהֲרֹן וְגו'. וְשִׁפִּיר קְאָמַר הֵהוּא גִבְרָא, דְאָמַר בֵּת שְׁבַע,
 וְכֹלָא רוּזָא דְחֲכַמְתָּא הִיא.

אָמַר לֵיהּ, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְשִׁמְעֵנָא מְלָה דָּא. בְּרִיךְ הוּא
 דְהָא אֶקְדִּים לִי שְׁלָם בְּקִדְמִיתָא, לְמִזְפֵּי לְהֵאִי.
 דְכְּתִיב (ישעיה נז) שְׁלֹם שְׁלֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יי'. אָנָּא
 כֹּד הוּינָא רַחוּק, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְדִּים לִי שְׁלָם
 לְמַהוּי קְרוֹב. קְרָא עָלֵיהּ רַבִּי אַבָּא, (שמואל א כה) אֵתָהּ שְׁלֹם
 וּבֵיתְךָ שְׁלֹם וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ שְׁלֹם.

עֲרוֹת אַחוֹת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח,
 וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחוֹתוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ
 וְרָאָה אֶת עֲרוֹתָהּ וְגו'. תַּמָּן תְּנִינָן, מֵאָה וּתְלַתִּין שְׁנִין,
 אֶתְפָּרֵשׁ אָדָם מֵאֶתְתִּיהּ, וְלֹא הָוָה אוֹלִיד. מִדְּקַטְל קִין
 לְהַבֵּל, לֹא בַעַא אָדָם לְאֻזְדוּוּגָא בְּאֶתְתִּיהּ. רַבִּי יוֹסִי
 אָמַר, מִשְׁעֵתָא דְאֶתְגְּזֹר עָלֵיהּ וְעַל כָּל עֲלָמָא מִיתָה,
 אָמַר, אִמָּאִי אָנָּא אוֹלִיד לְבַעֲתוֹתָא. מִיד אֶתְפָּרֵשׁ
 מֵאֶתְתִּיהּ.

וְתִרִין רוּחִין נוֹקְבִין, הוּוּ אֶתְיִין וְאֻזְדוּוּגָן עֲמִיהּ, וְאוֹלִידוּ.

וְאֵינּוֹן דְּאוֹלִידוֹ הוּוּ מְזִיקִין דְּעֵלְמָא, וְאַקְרוּן נְגָעֵי בְּנֵי
 אָדָם. וְאַלִין סָאטְן לְבְנֵי אָדָם, וְשִׁרְיִין בְּפִתְחָא דְּבֵיתָא,
 וּבְבִירָאֵי, וּבְבֵיתֵי כְּסָאֵי. וְעַל דָּא בַר נֶשׁ, דְּאַשְׁתַּכַּח
 בְּפִתְחָא דְּבֵיתֵיהּ שְׁמָא קְדִישָׁא שְׁדֵי בְּכַתְרִין עֲלָאִין, כְּלָהוּ
 עֲרָקָאן וְאַתְרַחְקוּן מִנֵּיהּ, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים צא) וְנִגְעַע
 לָא יִקְרַב בְּאַהֲלֵךְ. מַאי וְנִגְעַע לָא יִקְרַב. אֲלִין נְגָעֵי בְּנֵי
 אָדָם.

וְתַאנָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּנַחַת אָדָם בְּדִיּוֹקְנָא עֲלָאָה, בְּדִיּוֹקְנָא
 קְדִישָׁא, וְחָמוּ לֵיהּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, כְּלָהוּ קְרִיבוֹ
 גִּבְיָהּ, וְאַמְלָכוּהוּ עַל הָאֵי עֲלָמָא. בְּתַר דְּאַתָּא חוּיָא עַל
 חוּיָהּ, וְאַטִּיל בַּהּ זוּהַמָּא, לְבַתַּר אוֹלִידַת קִין. (בראשית קע"ח ע"א)
 מִתְמָן (ס"א נתייחסו) נִתְחַיִּיבוּ כָּל דְּרִין חַיִּיבִין דְּעֵלְמָא.
 וּמְדוּרָא דְּשִׁדִּין וְרוּחִין, מִתְמָן אֲשַׁתְּכַחוּ, וּמִסְטְרוּי. וּבְגִינֵי
 כַּךְ כָּל רוּחִין וְשִׁדִּין, פְּלָגוּתָא אֵית בְּהוּ מִבְּנֵי נֶשׁא
 דְּלַתָּא, וּפְלָגוּתָא מִמְּלָאכֵי עֲלָאֵי דְּלַעִילָא. וְכֵן כַּד
 אֲתִיִּלִּידוּ מֵאָדָם אֵינּוֹן אַחֲרָנִין, כְּלָהוּ אֲשַׁתְּכַחוּ כְּהָאֵי
 גְּוּנָא, פְּלָגוּ מִתַּתָּאֵי, וּפְלָגוּ מֵעֲלָאֵי.

בְּתַר דְּאַתִּיִּלִּידוּ מֵאָדָם, (ס"א אהדרו ליה קצת מאינון רוחין דנפקו
 מתיאובקתיה בחלמא) אוֹלִידַת מֵאֵינוֹן רוּחֵי בְּנָתָן, דְּדַמִּין
 לְשִׁפְירוֹ דְּעֲלָאֵי, וְלְשִׁפְירוֹ דְּתַתָּאֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית
 1) וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֵת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טוֹבוֹת הָנָהּ וְגו',

וּטְעַן כָּלֵא בְּתַרְיֵיהוּ. וְחַד דְּכוּרָא אֲשַׁתְּכַח, דְּאֲתָא לְעֶלְמָא
 מְרוּחִיה דְּסִטְרָא דְקִין, וְקִרוּן לִיה תּוּבֵל קִין. וְחַדָּא נּוֹקְבָא
 נִפְקַת עֲמִיה, וְהוּוּ בְרִיין וְטְעָאן בְּתַרְאָה, וְאֲתַקְרִי נְעַמָּה.
 מִינְה נִפְקוּ רוּחִין וְשִׁדִּין אַחֲרָנִין. וְאִינּוּן (בראשית צ"ב ע"א, י"ו ע"א,
 קמ"ג ע"ב, ר"ה ע"א) תְּלִיין בְּאוּרָא, וְאוּדְעִין מְלִין לְאִינּוּן
 אַחֲרָנִין דְּשִׁכִּיחִין לְתַתָּא.

וְדָא תּוּבֵל קִין, אֲפִיק זִינֵי קְטוּלָא לְעֶלְמָא. וְדָא נְעַמָּה
 אַתְרֵגִישַׁת בְּרִיגְשָׁהָ, וְאֲתַדְבַּקַת בְּסִטְרָהָ. וְעַד
 כְּעַן הִיא קִימָא, וּמְדוּרָהָ בֵּין רִיגְשֵׁי יִמָּא רְבָא, וְנִפְקַת
 וְחִיכַת בְּבִנֵי נְשָׂא, וְאֲתַחַמַּמַת מִנִּייהוּ בְּחֶלְמָא, בְּהֵהוּא
 תִּיאוּבְתָא דְּבַר נֶשׁ, וְאֲתַדְבַּקַת בֵּיהּ. תִּיאוּבְתָא נְטִלַת וְלֹא
 יִתִּיר. וּמֵהֵהוּא תִּיאוּבְתָא אֲתַעַבְרַת, וְאֲפִיקַת זִינִין אַחֲרָנִין
 לְעֶלְמָא.

וְאֵלִין בְּנִין דְּאוּלִּידַת מְבַנֵּי נְשָׂא, מִשְׁתַּכְּחִין לְקַבְּלֵי
 נּוֹקְבֵי בְּנֵי נְשָׂא, וּמִתְעַבְּרִין מִנִּייהוּ, וְאוּלִּידִין
 רוּחִין, וְכֻלְהוּ אֲזֻלִין לְלִילִית קַדְמִיתָא, וְהִיא מְגַדְלַת לוּן.
 וְהִיא נִפְקַת לְעֶלְמָא, וּבְעִיא (דף ע"ז ע"א) רְבִייהָ, וְחַמַּת רְבִי
 בְּנֵי נְשָׂא, וְאֲתַדְבַּקַת בְּהוּ, לְקַטְלָא לְהוּ, וְלֹא שְׁתַּאבָּא
 בְּרוּחִייהוּ דְּרְבִי בְּנֵי נְשָׂא וְהִיא אֲזֻלַת בְּהֵהוּא רוּחָא (נ"א
 רבא), וְאֲזַדְמָנן תַּמָּן ג' רוּחִין קַדִּישִׁין, וְטָאסִין קַמָּה,
 וְנְטִלִין הֵהוּא רוּחָא (נ"א רבא) מִנְה, וּמִנִּיחִין לִיה קַמִּי

קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתַמֵּן מִתְגַּלְפִּי (ס"א מִתְאֲלִפִּי) קַמִּיהָ.
 בְּגִינֵי כֶּךָ אֹרִייתָא אֲזַהֲרַת לְהוּ לְבַנֵּי נִשְׂא, וְהִתְקַדְשְׁתָּם
 וְהִייתָם קְדוּשִׁים וְדָאֵי. אֵי אֲשֶׁתְּכֶח בַּר נִשְׂ
 קַדִּישָׁא, לָא מִסְתַּפִּי מִינָהּ, דְּכִדִּין זַמִּין קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאֵלִין ג' מְלֹאכִין קַדִּישִׁין דְּאִמְרָן, וְנִטְרִין לֵיהּ לְהֵהוּא
 רַבִּיא, וְהִיא לָא יְכֻלָּא לְאַבְאֶשָׁא לֵיהּ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
 (תְּהִלִּים צ) לָא תֵּאוּנָה אֵלֶיךָ רָעָה וְנִגַּע לָא יִקְרַב בְּאַהֲלֶךָ.
 מֵאֵי טַעְמָא לָא תֵּאוּנָה אֵלֶיךָ רָעָה. בְּגִין כִּי מְלֹאכִיו יִצְוָה
 לָךְ, וְכְתִיב (תְּהִלִּים צ) כִּי בִי חֲשַׁק וְאֶפְלֹטָהוּ.
 דָּאֵי בַר נִשְׂ לָא אֲשֶׁתְּכֶח קַדִּישָׁא, וְאֲשֶׁלִּיף רוּחָא מִסְטָרָא
 דְּמִסְאָבָא, כִּדִּין הִיא אֲתִיא וְחִיִּיכַת בֵּיהּ בְּהֵהוּא
 רַבִּיא. וְאֵי קִטִּילַת לֵיהּ, אֲשֶׁתְּאַבַּת בְּהֵהוּא רוּחָא, וְלָא
 תַעְדִּי מִנִּיהּ לְעֵלְמִין. וְאֵי תִימָא אֵינּוּן אַחַרְנִין, דְּקִטִּילַת
 לּוֹן, וְאֲזַדְמִנוּ קָמָה אֵינּוּן תִּלְתָּא קַדִּישִׁין, וְנִטְלִין מִנָּהּ
 הֵהוּא רוּחָא, הָא לָא בְּסִטְרָא דְּמִסְאָבָא אֲשֶׁתְּכֶחוּ, אִמְאֵי
 שְׁלֵטָא לְקִטְלָא לְהוּ. אֶלָּא, הֵאֵי כִּד בַּר נִשְׂ לָא אֲתִקְדֶּשׁ,
 אֲבַל לָא אֲתִכּוּוֹן לְאַסְתָּאבָא וְלָא אֲסִתָּאב, בְּגִין כֶּךָ יְכֻלָּא
 לְשִׁלְטָאָה בְּגוּפָא, וְלָא בְּרוּחָא.
 וְזַמְנִין אֲשֶׁתְּכֶח דְּנִפְקַת נַעֲמָה לְעֵלְמָא, לְאַתְחַמְמָא מִבְּנֵי
 נִשְׂא, וְאֲשֶׁתְּכֶח בַּר נִשְׂ בְּקִשְׂרָא (נ"א בְּקִשּׁוּיָא)
 דְּתִיאֻבְתָּא עָמָה, וְאַתְעַר מִשְׁנַתִּיהּ, וְאַחִיד בְּאַנְתִּתִּיהּ,

וְשָׁכִיב עִמָּה, וְרַעוּתָא דִּילֵיהּ בְּהֵוּא תִּיאוּבְתָא דִּהוּה לֵיהּ
 בְּחַלְמִיָּה, כְּדִין הֵוּא בַר דְּאוּלִּיד, מִסְטָרָא דִּנְעֻמָּה קָא
 אֲתֵיא, דִּהָא בְּתִיאוּבְתָא דִּילֵיהּ אֲשֶׁתְּכַח הָאִי, כַּד נִפְקָא
 לִילִי"ת וְחַמָּאת לֵיהּ, יַדְעַת מְלָה, וְהִיא אֲתַקְטַרַת בֵּיהּ,
 וּמַגְדִּילַת לֵיהּ כְּאִינוּן אַחֲרָנִין בְּנוֹי דִּנְעֻמָּה, וְאֲשֶׁתְּכַחַת
 עִמָּיה זְמַנִּין סְגִיאִין, וְלֹא קִטְלָא לֵיהּ.

הָאִי הוּא בַר נָשׁ, דְּבַכַל סִיְהָרָא וְסִיְהָרָא אֲתַפְּגִים, וְלֹא
 אֲתֵיאֲשָׂא מִנִּיהּ לְעֵלְמִין, דִּהָא בְּכַל סִיְהָרָא וְסִיְהָרָא
 כַּד אֲתַחַדְשָׂא בְּעֵלְמָא, לִילִי"ת נִפְקָא, וּפִקְדָא עַל כְּלָהוּ
 דִּהִיא מַגְדִּילַת, וְחֵיכָא בְּהוּ, וּכְדִין הֵוּא בַר נָשׁ פְּגִים
 בְּהֵוּא זְמָנָא, זְכָאִין אִינוּן צְדִיקֵיָא, דְּמַתְּקֵדְשֵׁי בְּקִדּוּשָׁה
 דְּמִלְכָּא, עֲלֵיהּוּ כְּתִיב (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ
 וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ וּגּו'.

מְלִין אֵלִין גְּלִי שְׁלֵמָה מִלְכָּא, בְּסַפְרָא דְּאֲשַׁמְדָּאִי מִלְכָּא,
 וְאֲשַׁכְחָנָא בֵּיהּ (ע"ט ע"א) אֵלְף וְאַרְבַּע מָאָה וְחֲמִשׁ זִינֵי
 מְסֻאֲבוּתָא, דְּמִסְתַּאֲבִי בְּהוּ בְּנֵי נָשָׂא. דְּגִלֵי דָּא אֲשַׁמְדָּאִי
 לְשְׁלֵמָה מִלְכָּא.

וְוִי לָהּ לְבַנֵּי נָשָׂא, דְּכִלְהוּ אֲטִימִין וְסִתִּימִין עֵינִין, וְלֹא
 יַדְעִין, וְלֹא שְׁמַעִין, וְלֹא מִשְׁגִּיחִין, הֵיךְ קִימִין
 בְּעֵלְמָא. וְהָא עֵיטָא וְאַסּוּוּתָא קְמִיָּהּ, וְלֹא מִסְתַּכְּלִין.
 דִּהָא לָא יַכְלִין בְּנֵי נָשָׂא לְאֲשַׁתְּזָבָא, אֵלָּא בְּעֵיטָא

דְּאוֹרֵייתָא. דְּכְתִיב, (דברים כג) כִּי יִהְיֶה בֶן אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרָה לִילָה. אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר דִּיִּיקָא, מִקְרָה לִילָה דִּיִּיקָא, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי, בְּעֵיטָא דְּאוֹרֵייתָא קְדִישָׁא. דְּהִכֵּי כְּתִיב בְּאוֹרֵייתָא קְדִישָׁא, וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם.

תַּאנָּא, בְּתַר דְּאַסְתָּלְקוּ קִינ וְהַבֵּל, אֶתְהַדֵּר אָדָם לְאַנְתְּתִיהּ, וְאֶתְלַבֵּשׁ בְּרוּחָא אַחְרָא, וְאוֹלִיד לְשֵׁת. מִכָּאן אֶתְיִיחֶסוּ דְרֵי דְּצִדִיקֵיִיא בְּעֶלְמָא. וְאַסְגִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד בְּעֶלְמָא, וּבְכָל חַד אֶתְיִלִידַת נוֹקְבָא עֲמִיהּ, לְאַתְיִישְׁבָא עֶלְמָא פְּגוּוּנָא דְלַעִילָא. וְהָא אוֹקְמוּהּ חֲבֵרֵיִיא בְּסִתִּימָאָה דְּמִתְנִיתִין, דְּכְתִיב, (ויקרא ב) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אָחוֹתוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ וְגו', חֶסֶד הוּא. חֶסֶד הוּא וְדָאי, וּבְתַר דְּשָׂאֲרֵי חֶסֶד, גְּזַעִין וְשָׂרְשִׁין נִפְקִין מִתְּחוֹת לַעִילָא, וְאֶתְפָּרְשׁוּן עֲנַפִּין, וְקָרִיב אֶתְרַחֵק. כְּדִין עֲנַפָּא אֲסִגִּי, וְאֶתִי לְאַתְחַבְּרָא בְּזוּוּגָא חַד בְּאַילָנָא. הָאי בְּקֻדְמִיתָא, הָאי בְּסִתִּימָא דְּעֶלְמָא. בְּגִין דְּכְתִיב, (תהלים פט) אֶמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. אֲבַל מִכָּאן וְלַהֲלָאָה בְּנֵי נְשָׂא דִישְׁתַּכְּחוּן בֵּיהּ, וְנִכְרְתוּ לַעִינֵי בְּנֵי עַמִּים.

(דף ע"ז ע"ב)

תַּאנָּא עֲרוֹת אָחוֹת אָבִיךָ, כְּמָה דְּאַתְגְּלִיִיא בְּסִתִּימָא.

כְּתִיב, (הושע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דָּרְכֵי יִי' וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם וְגו',
 זָכָא חוּלְקֵיהוֹן דְּצַדִּיקֵיִיא, דִּידְעֵי אַרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְאוּלִין בְּהוּ, וְאַשְׁתְּמוּדְעֵן גַּבִּייהוּ. זָכָא חוּלְקֵיהוֹן.
 תָּאנָא, אַתְּעַבְרַת ה"א עֲלָא בְּרַחֲמֵי מוֹתָא וְחֲבִיבוֹתָא דְּלֹא
 מִתְּפָרֵשׁ מִנָּה יו"ד לְעֲלָמִין. אַתְּעַבְרַת וְאַפִּיקַת

וְא"ו, לְבַתֵּר קָאִים קָמָה, וְיִנְקָא לֵיהּ. וְדָא (נ"א וְדָאִין בְּעֲלָמָא)
 וְא"ו כַּד נִפְקָא, בַּת זִיגוּ נִפְקָא עִמֶיהּ. אַתֵּיא חֶסֶד אַתְּעַר
 גַּבִּייהּ, וּפְרִישׁ לֹון, וְנִפְקוּ גְזַעֲיִן מִתְּחוּת לְעֵילָא,
 וְאַתְּפִשְׁטוּ עַנְפִין, וְאַסְגִּיאוּ, וְאַתְּעַבִּידַת ה"א תְּתָא.
 וְאַתְּרַבִּיאת בְּעַנְפָּהָא לְעֵילָא לְעֵילָא, עַד דְּאַזְדִּוּגַת
 בְּאֵילָנָא עֲלָא, וְאַתְּחַבְּרוּ וְא"ו עִם ה"א, מֵאֵן גָּרִים לֹון.
 חֶסֶד הוּא. חֶסֶד הוּא וְדָאִי. דְּחַבְּר לֹון כְּחָדָא.

יו"ד עִם ה"א עֲלָא. לָא תְּלֵיא חֲבוּרָא דְּלֵהוֹן בְּחֶסֶד,
 אֲלָא בְּמִזְלָא תְּלֵיא חֲבוּרָא דְּלֵהוֹן, וְחֲבִיבוֹתָא
 דְּלֵהוֹן, דְּלֹא (ס"א ע"ב) מִתְּפָרֵשׁ לְעֲלָמִין. יו"ד אַתְּקִשְׁר
 בְּה"א, וְה"א אַתְּקִשְׁר בְּוָא"ו, וְא"ו אַתְּקִשְׁר בְּה"א, וְה"א
 אַתְּקִשְׁר בְּכָלָא. וְכָלָא חַד קְשׁוּרָא הוּא, וְחַד מְלָא. לָא
 אַתְּפָרְשׁוּ דָא מִן דָּא לְעֲלָמִין. כְּבִיכּוּל, מֵאֵן דְּגָרִים
 פְּרוּדָא, כְּאֵלוּ חָרִיב עֲלָמָא, וְאַקְרִי עַרְיִיתָא דְּכָלָא.

וְלִזְמַנָּא דָּאֲתִי, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְבָּא שְׂכִינְתָא
 לְאַתְרָהָא, וְלֹא שְׂתַכְחָא כָלָא בְּזוּוּגָא חַד דְּכְתִיב

(זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וְגו'. וְאִי תִימָא הַשְׂתָּא
 לָאו הוּא אֶחָד. לָא, דְּהָא הַשְׂתָּא חִיִּיבִי עֲלֵמָא גְרָמוּ, דְּלָא
 אֲשַׁתְּכַח חַד. דְּהָא מִטְרוֹנִיתָא אֲתִרְחַקַת מִן מַלְכָּא, וְלָא
 מִשְׁתַּכְּחִי בְּזוּיגָא. אֲמָא עֲלָאָה אֲתִרְחַקַת מִן מַלְכָּא וְלָא
 יִנְקָא לִיהָ.

בְּגִין דְּמַלְכָּא בְּלָא מִטְרוֹנִיתָא, לָא מִתְעֵטֵר בְּעֵטְרוֹי עֲמָה
 (ס"א ד'אמא), כְּמָה בְּקִדְמִיתָא כַּד אֲתַחֲבַר בְּמִטְרוֹנִיתָא,
 דְּעֵטְרָא לִיהָ, בְּכַמָּה עֵטְרִין, בְּכַמָּה זְהִירִין בְּעֵטְרִין
 קִדְיִשִׁין עֲלָאִין. דְּכְתִיב, (שיר השירים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת
 צִיּוֹן (ס"א ע"ב, שמות פ"ד ע"א) בְּמַלְךְ שְׁלֹמֹה וְגו', דְּאִזְדְּיוּג
 בְּמִטְרוֹנִיתָא, כְּדִין עֵטְרָא לִיהָ אִימָא עֲלָאָה כְּדָקָא יְאוּת.
 וְהַשְׂתָּא דְּלָא אֲשַׁתְּכַח מַלְכָּא בְּמִטְרוֹנִיתָא, כְּדִין אִימָא
 עֲלָאָה נְטִלַת כְּתָרָאָה (נ"א עֲטָרָאָה) וּמִנְעַת מְנִיָּה מִבּוּעֵי
 דְּנַחֲלִין, וְלָא אֲשַׁתְּכַח בְּקִשּׁוּרָא חַד. כְּבִיכּוּל לָא אֲשַׁתְּכַח
 חַד.

וּבְזַמְנָא דְּתִיתּוּב מִטְרוֹנִיתָא לְאַתֵּר הֵיכְלָא, וּמַלְכָּא
 יִזְדְּיוּג עֲמָה בְּזוּיגָא חַד. כְּדִין, יִתְחַבֵּר כְּלָא
 כְּחַדָּא, בְּלָא פְּרוּדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, בַּיּוֹם תֵּהוּא יִהְיֶה יי'
 אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. בַּיּוֹם תֵּהוּא: בְּזַמְנָא (קע"א) דְּתִיתּוּב
 מִטְרוֹנִיתָא לְהֵיכְלָא, כְּדִין כְּלָא אֲשַׁתְּכַח חַד בְּלָא פְּרוּדָא.
 וְכְדִין (עובדיה א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשִׁפּוֹט וְגו'.

דַּתְנִיָּא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא תִיעוּל מִטְרוּנֵיתָא
 בְּחֻדוּתָא בְּהִיכְלִיָּה עַד דִּיתְדֵן מַלְכוּתָא דְעֵשׂוֹ,
 וְתִיֶסַב מַנְיָה נּוֹקְמִין דְּגֵרְמָא כָּל הָאִי. לְבַתַּר תְּזַדְּוּוּג
 בְּמַלְכָא, וְיִהְיֵה חֻדוֹ שְׁלִים, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, וְעָלוּ
 מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשָׁפוֹט אֶת הַר עֵשׂוֹ בְּקַדְמֵיתָא,
 וּלְבַתַּר וְהִיתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה. מֵאֵן מְלוּכָה, דָּא מִטְרוּנֵיתָא.
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, וְהִיתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה. וּלְבַתַּר דִּיזְדְּוּוּגֵן
 כְּחֻדָא, מַה כְּתִיב. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם
 הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

(ויקרא ח"י) עֲרוֹת אַחֵי אַבִּיךָ לֹא תַגְלִיָּה. תַּאֲנִי רַבִּי יְהוּדָה, דָּא
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא. וְאַחֻת אִמְךָ: דָּא יְרוּשָׁלַם דְּלְתַתָּא.
 דְּבַחוּבִין אֱלִין, יַגְלוֹן יִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמְמֵיָא, וְיִתְחַרִּיב
 יְרוּשָׁלַם לְתַתָּא. וְעַל דָּא תַנִּינָן, רַחֲמֵי מוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְקָרָא לְיִשְׂרָאֵל אַחִים, שְׁנַאֲמַר (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי
 וְרַעֲי אַדְבָּרָה נָא וְגו'. (ואוקימנא מילין ותמן ס"א מילי תמן) בַּת בְּנָה
 וּבַת בְּתָה וְכוּ' וְאַף עַל גַּב דְּאֵינּוֹן בְּאַתְגְּלִיָּא וּבְאַתְכַּסִּיא
 וְכֵן בְּתַרִּיה. דְּהָא עֲלָמָא אֵי צְטְרִיךְ לוֹן, וְאֵינּוֹן יִשׁוּבָא
 דְּעֲלָמָא כְּמַה דְכְּתִיב (משלי כ"ז) רַעַךְ וְרַע אַבִּיךָ) וְהָאִי רָזָא
 דְּמָלָה. דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי אַחֵי לְמַה רַעֲי, וְאִי רַעֲי לְמַה אַחֵי.

אֶלֶּא תֵּאֲנֵא, הֵּהוּא מְלָה דְּלֵא אֲתַעְדִּי לְעֵלְמִין, אֶקְרִי רַע,
כְּמָה דְּאֵת אֶמְר רַעְךָ וְרַע אָבִיךָ אַל תַּעְזוּב. וְהֵאֵי רְזָא
דְּמְלָה דְּאֶמְר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵימָא עֲלָאָה, רַעִיא אֶקְרִי,
בְּגִין דְּלֵא אֲתַעְדִּי (ס"א ע"ב) רְחִימוּתָא דְּאָבָא מְנָה (דף ע"ח ע"א)
לְעֵלְמִין. וְאֵימָא תַתָּאָה כֹּלָה אֶקְרִי, וְאֶקְרִי אַחוּת, כְּמָה
דְּאוּקְיָמְנָא (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) אַחוּת לְנוּ קְטַנָּה.

וְהֵיִינוּ סֵתָם מִתְנִיתָא דִּילָן, דְּכִתִּיב הֶכָא, עֲרוֹת אַחוּתְךָ
בֵּת אָבִיךָ אוּ בֵּת אִמְךָ, פִּיּוֹן דְּאֶמְר בֵּת אָבִיךָ,
מֵאֵי אוּ בֵּת אִמְךָ. אֶלֶּא, אֵי מְסֻטְרָא דְּאָבָא אֲשֶׁת־כַּחַת,
חֲכָמָה אֲתַקְרִי. וְאֵי מְסֻטְרָא דְּאֵימָא, בִּינָה אֲתַקְרִי. וְעַל
כֹּל פָּנִים בֵּין הָאֵי וּבֵין הָאֵי, מֵאֵימָא וְאָבָא אֲשֶׁת־כַּחַת.
דְּהָא יו"ד לֹא אֲתַעְדִּי מִן ה' לְעֵלְמִין. וְדָא הוּא רְזָא
דְּמְלָה, מוּלְדַת בֵּית: מְסֻטְרָא דְּאָבָא. אוּ מוּלְדַת חוּץ:
מְסֻטְרָא דְּאֵימָא.

רַבִּי אָבָא אֶמְר, (מְשַׁלִּי כַד) בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בֵּית, מֵאֵן הוּא בֵּית
דְּאֲתַבְנִי בְּחֲכָמָה. הוּי אֵימָא דָּא נְהַר דְּנַפְיָק מְעַדָן,
בְּגִינֵי כַךְ מוּלְדַת בֵּית. אוּ מוּלְדַת חוּץ. כַּד נַפְקַת מִן ר',
כְּמָה דְּכִתִּיב, (בְּרֵאשִׁית ב) עֵצִים מְעַצְמֵי וּבֶשֶׂר מִבְּשָׂרֵי. וְכִתִּיב
(בְּרֵאשִׁית ב) וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעוֹתָיו, וְדָא הוּא מוּלְדַת חוּץ,
מֵאַתְר דְּזוּעִיר אַנְפִּין אֲשֶׁת־כַּח, כְּמָה דְּאֲתַמַּר.

וְעַל דָּא אֶמְר רַבִּי יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל אַחִין אֶקְרוּן לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא אַעֲדֵי רַחֲמֵינָא דְּלֵהוֹן לְעַלְמִין. יְרוּשָׁלַם
 דְּלִתְתָא אַחוֹת אַמְרָ אַתְקְרִי, כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קכב)
 יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחוּבָרָה לָּהּ יַחְדָּיו וְגו'. מֵאֵי
 שְׁחוּבָרָה לָּהּ יַחְדָּיו. בְּגִין דְּאַזְדוּג בָּהּ מִלְכָּא מְשִׁית
 סְטָרִין, בְּכַל סְטָרֵי מִלְכָּא, בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק, וְכַל כְּתָרֵי
 מִלְכָּא כְּלִילָן בֵּיתָהּ. וְהֵינּוּ שְׁחוּבָרָה לָּהּ יַחְדָּיו.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, (תהלים קכב) שְׁשָׁם עָלוּ שְׁבַטִים שְׁבַטֵי יְהוָה.
 מֵאַן שְׁבַטִים. אֵלִין תְּרִיסָר תְּחוּמִין, דְּמִתְפָּרְשֵׁן
 מִהֵהוּא אֵילְנָא רַבָּא וְתַקִּיָּה, דְּאַחְסִין לֹון מְסֻטָּרָא דְּאַבָּא
 וְאַימָא. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב שְׁבַטֵי יְהוָה, מְשֻׁפָּר סְהַדוּתָא,
 דְּאַסְהִיד בְּרָא קְדִישָׁא (רצ"ה) (נ"א דְּאַסְהִיד אַבָּא וְאַימָא בְּבָרָא קְדִישָׁא)
 דְּכְתִיב שְׁבַטֵי יְהוָה עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְאַינּוֹן נְהָרִין עֲמִיקִין,
 דְּנִגְדִין וְאַתְמִשְׁכֵּן מִן יְהוָה. וְכֹלָא (ס"א וְכַל כֶּף לְמַדָּה). לְהוֹדוֹת
 לְשֵׁם יי'. (ס"א וּבְגִין כֶּף) כִּי שָׁמָּה יֵשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת
 לְבֵית דָּוִד, לְאַחְסֵנָא מְלָכוּתָא קְדִישָׁא הוּא וּבְנוֹי לְדָרֵי
 דָּרִין, וְדָא הֵיא שִׁירְתָּא דְּאָמַר דָּוִד עַל מְלָכוּ עֲלָאָה
 קְדִישָׁא.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, כֹּלָּא בְּרֻזָּא עֲלָאָה הוּא, לְאַחְזָאָה דְּמֵאַן
 דְּפָגִים לְתַתָּא, פָּגִים לְעֵילָא. עֲרוֹת כַּלְתָּךְ לֹא
 תַגְלֶה, דְּתַנִּינָן עוֹנָתָן שֶׁל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים מְשַׁבֵּת לְשַׁבֵּת.
 בְּגִין דִּידְעִין רֻזָּא דְּמִלָּה, וַיְכֻוְּנוֹן לְבָא, וַיִּשְׁתַּכַּח רַעוּתָהוֹן

שְׁלִים. וּבְנִין דְּאוֹלִידוֹ אֶקְרוּן בְּנִין דְּמִלְכָּא. וְאִי אֲלִין
פְּגִימוּ מְלָה לְתַתָּא, כְּבִיכּוֹל פְּגִמִין אִינוּן בְּכֻלָּה דְּלַעֲיִלָּא,
כְּדִין פְּתִיב עֲרוֹת פְּלַתְךָ לֹא תִגְלֶה. דָּא בְּגִין אִינוּן דִּידַעֲיִן
אוֹרְחִין דְּאוֹרִייתָא. שְׂאָר עֲמָא הֵהוּא דְּאַתְגְּלִיא, פְּלַתְךָ
מִמֶּשׁ, וּבְחוּבָא דָּא שְׂכִינְתָּא אֶסְתַּלְקַת מִבִּינֵיהוּ.

תָּאנָא, אַתְגְּלִיָּה שְׂמָא קְדִישָׁא בְּסִטְרִין יְדִיעֶן, בְּאַתּוּן
רְשִׁימִין דְּעֶשְׂרִין וַתְּרִין (ס"א י' בא' / א' בִּי' / י' בְּב' / ב' בִּי' / י' בא' /

ב' בַּה' / ו' בְּג' / י' בַּה' / ה' בִּי' / ג' בַּה' / ה' בְּד' אלו השני נוסחאות מצאנו בהעתקות אשר
לפנינו) י' בָּא', א' בִּי'. י' בְּב', ב' בִּי'. ו' בָּא' ה' בְּג', יו"ד
בְּה"א, יו"ד בְּגִימ"ל, ה"א בְּיו"ד גִּימ"ל בְּה"א, ה"א
בְּדַל"ת (י' בְּד' / ד' בִּי' / י' בַּה' / י' בְּג' / ה' בִּי' / ג' בִּי' / ו' בִּי'). כְּלָהוּ מִתְגַּלְפִּי
בְּיו"ד, יו"ד סְלִיק לֹון.

ה"א כְּלִיל בְּיו"ד, מְנִיָּה נְפַקַת, כְּדִין מְעַטְרִין לְאַבְהָן.
אַתְפַּתַּחַת ה"א בְּנַחְלוֹי, וְאַעֲטַר לְרִישָׁא דְּו', דִּתְמֹן
שְׂרִיין אַבְהָן.

ו' כְּלִיל שִׁית אַתּוּן, וְכֻלְהוּ כְּלִיל יו"ד. י' (יו"ד) אַתְגְּלִיָּה
בְּגִלּוּפּוּי, וְסְלִיק לְאַתְעֲטָרָא בְּתַרִּיסַר אַתּוּן אַחַרְנִין,
מְנִיָּה נְפַקוּ עֶשְׂרִי אַמִּירֵן בְּגִלּוּפּוּי, וְכֻלְהוּ שְׁבִילִין דְּאוֹרְחָא
עֲלָאָה, (ס"א דְּאוֹרְחֹן דְּאוֹרִייתָא) יְקִירָא דְּכֻלָּא. כְּדִין ה"א אַחַרָּא
אַתְכְּלִילַת מִן כְּלָהוּ, גְּלִיפָא מְסַטְרָא מְתִיחָא (ס"א מְתִיחָדָא)
טְמִירָא, לְאוֹלְדָא לְתַתָּא.

אֶת־גְּלִיפוֹ (ס"א אֶת־פְּלִיגוֹ) כִּלְהוּ בְּאַרְבַּעֵין וַתִּרְיַן אֶתְוּוֹן, וְכִלְהוּ
 פְּרִישָׁנָא בְּמִתְנִיתָא דִּידָן, וְכִלְהוּ סִלְקָן בְּרִישָׁא דְּמִלְכָּא.
 שִׁבְעַ שְׁבַתִּין שְׁלִימִין, מִתְפָּרְשִׁין בְּשִׁבְעֵין אֶתְוּוֹן. שְׁבַעֵין
 וַתִּרְיַן אֶסְתְּלָקוּ, וְאֶסְתְּלָקוּ בְּאוֹת ו' (ס"א יו"ד), רְשִׁימָן
 בַּפ' וַיְהִי בְּשִׁלַּח פְּרַעְהָ בְּקָרָא וַיִּסַּע וַיִּבֵּא וַיֵּט. כַּד נִטְלַת
 שְׁכִינְתָּא, וַי' רְשִׁימִין אֶתְרְשִׁימוּ בֵּיהּ, שְׁבַעְהָ אֶסְתְּלָקוּ (דף
 ע"ח ע"ב) מְנִיָּה, בְּאֶתְוּוֹן רְשִׁימִין. תָּאנָּא, אֶסְתְּלָקוּ אֶתְוּוֹן
 בְּרְשִׁימִין יְדִיעֶן, וְאַרְחִין סְתִימִין, בַּר לְזַפְּאֵי קְשׁוּט, סְמִכֵי
 עֲלֵמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא חֲזִי, הֲנִי עֶשְׂרִין
 וַתִּרְיַן אֶתְוּוֹן דְּגְלִיפִין בְּאוֹרֵייתָא, כִּלְהוּ מִתְפָּרְשִׁין
 בְּהִנֵּי (נ"א מֵאֲלִין) עֶשְׂרֵי אֲמִירָן. כָּל אֲמִירָה וְאֲמִירָה מֵאֲלִין
 עֶשְׂרֵי, דְּאֵינֹון כְּתָרִי מִלְכָּא כִּלְהוּ גְּלִיפִין בְּאֶתְוּוֹן יְדִיעֶן (ד"א
 אַחֲרָנִין), בְּגִינֵי כַּךְ שְׁמָא קְדִישָׁא אֶתְכַסֵּיָא בְּאֶתְוּוֹן אַחֲרָנִין,
 וְכֹל אֲמִירָה, אוֹזִיף לְאֲמִירָה עֲלָאָה מְנָה אֶתְוִי, בְּגִין
 דְּאֶתְכַלִּיל הָאֵי בְּהָאֵי. וְעַל דָּא שְׁמָא קְדִישָׁא, גְּלִיפְנָא
 לֵיהּ בְּאֶתְוּוֹן אַחֲרָנִין, בְּגִין דְּאֶתְכַסֵּיין דָּא בְּדָא, וְדָא
 בְּדָא, עַד דְּמִתְקַשְׁרֹן כִּלְהוּ כִּפְחָדָא.

וּמֵאֵן דְּבַעֵי לְמַנְדַּע צְרוּפֵי שְׁמָהֶן קְדִישִׁין, לִינְדַּע אֵינֹון
 אֶתְוּוֹן דְּרְשִׁימִין בְּכֹל כְּתָרָא וְכְתָרָא, וְכַדִּין לִינְדַּע
 וַיִּתְקִיִּים בְּכֹלָא. וְהָא גְּלִיפְנָא לֹון, בְּכֹל אֵינֹון אֶתְוּוֹן

דְּרֻשִׁימָן וַיִּדְעֶן בְּכָל פְּתָרָא וְכַתְּרָא, מִסְפָּרָא עֲלָאָה
 דְּשְׁלֻמָּה. וְהָכִי סָלִיק בִּידָן, וְחִבְרֵיָא גְּלִיפִין לֹון, (ס"א
 וְלַחֲבֵרֵיָא גְּלִיפִין לֹון) וְשִׁפִּיר הוּא, דְּהָא כָּל פְּתָרָא וְכַתְּרָא אוֹזִיף
 לְחִבְרֵיָה אֲתוּוֹי, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, וְלִזְמַנִּין דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ
 אֲלָא, בְּאֲתוּוֹי אֵינֹון דְּרֻשִׁימִין בֵּיה. וְכִלְהוּ יִדְעֶן לְגַבֵּי
 חִבְרֵיָא וְהָא אוּקִימְנָא לֹון.

זְכָאִין אֵינֹון צְדִיקֵיָא בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיהוֹן, וּמְגִלִי לְהוֹן
 רְזִין עֲלָאִין דְּשְׁמִיָה קְדִישָׁא, דְּלֹא גְּלִי לְעֲלָאִין קְדִישִׁין,
 וְעַל דָּא יְכִיל מֹשֶׁה, לְאַתְעֲטָרָא בִּינֵי קְדִישִׁין, וְכִלְהוּ לָא
 יְכִילִי לְמִקְרַב בְּהִדִּיָה, כְּנוֹרָא יְקִידְתָּא, וְגוּמְרֵי דְּאֶשָׁא.
 דְּאֵי לָאו הָכִי, מֵאֵן הָוָה לִיָּה לְמֹשֶׁה, לְמִיקָם בִּינֵיָיָהוּ.
 אֲלָא זְכָאָה חוּלְקָא דְּמֹשֶׁה, דְּהָא כַּד שָׁאֲרֵי לְמַלְלָא עֲמִיָּה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעָא לְמַנְדַּע שְׁמִיָּה קְדִישָׁא (ס"א שְׁמוּי
 קְדִישִׁין), סְתִים וּגְלִיָּא, בְּכָל חַד וְחַד פְּדָקָא חֲזִי, וְכַדִּין אַדְּבַק
 וַיִּדַּע יִתִּיר מְכָל בְּנֵי עֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק מֹשֶׁה גּוּ עֲנָנָא יְקִירָא, עָאֵל
 בִּינֵי קְדִישִׁין. פָּגַע בֵּיה חַד מְלֶאכְא בְּשִׁלְהוּבֵי נוֹרָא,
 בְּעֵינִין מְלַהֲטוֹן, וְגַדְפוּי מוּקְדָן, בְּעָא לְשֶׁאֶפָא לִיָּה
 בְּגִוּוִיָּה. וְהָוָא מְלֶאכְא גְּבֵרִיָּאֵל (ס"א גִּזְרִיא"ל) (ס"א גִּזְרִנָּא"ל)
 שְׁמִיָּה, כַּדִּין אַדְּכַר מֹשֶׁה חַד שְׁמָא קְדִישָׁא. דְּהָוָה (קְמוּא"ל)

גְּלִיף בְּתַרְיֶסֶר אֲתוּוֹן, וְאִזְדַּעְזַע וְאֲתַרְגֵּשׁ, עַד דְּסָלִיק
 מִשֶּׁה בִּינֵייהוּ. וְכֵן לְכָל חַד וְחַד, זַפְּאָה חוּלְקִיָּה (שְׁמוֹת נח ע"א)
 וְהָא אִוקִימָנָא מְלִי.

עֲרוֹת אִשָּׁה, וּבִתָּה לֹא תִגְלֶה. תָּאנָא, בְּתַקוּנֵי מִטְרוּנִיתָא
 אִוקִימָנָא אֵלִין עֲרִיין, אַף עַל גַּב דְּאִינּוֹן (נ"א עֲרִיין
 אִינּוֹן) בְּאֲתַגְלִיָּא וּבְסִתִּימָא, וְתַמָּן בֵּת בְּנָה וּבֵת בִּתָּה. דְּהָא
 עֲלָמָא אֲצִטְרִיךְ לוֹן, וְאִינּוֹן יִשׁוּבָא דְעֲלָמָא, כְּמָה
 דְּאִוקִימָנָא. וּמָאן דְּגִלִי חַד עֲרִייתָא מִנֵּיהוּ, וְוִי לִיה, וְוִי
 לְנַפְשִׁיה, דְּהָא גְּלִי בְּגִין דָּא עֲרִיין אַחֲרָנִין.

וְתַנִּיא מְלָה בְּתַרְאָה דְּעֶשֶׂר אֲמִירֵן דְּאִוְרִיתָא, (שְׁמוֹת כ) לֹא
 תַחֲמוּד אִשְׁת רַעְךָ, בְּגִין דְּהָאִי כְּלָלָא דְּכֻלְהוּ.
 וּמָאן דְּחָמִיד אֲתַתָּא אַחֲרָא, כְּאֵלוּ אֲעַבֵּר עַל אִוְרִיתָא
 כְּלָא. בְּרַם לָא אִית מְלָה דְּקִימָא קָמִי תְּשׁוּבָה. וְכָל שְׁכָן
 אִי קַבִּיל עוֹנְשִׁיה כְּדוּד מְלָפָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תַּנִּינָן, כָּל
 מָאן דְּחָב וְאֲתַפְּרֵשׁ מִהֶהוּא חוּבָא, תְּשׁוּבָה קָא מְעֻלִּיא
 לִיה טְפִי. וְאִי לָאו, לָא סָלִיק בִּידִיה תְּשׁוּבָה, וְלָא
 מְעֻלִּיא לִיה. אִי הָכִי, דְּוֹד הִיךְ לָא אֲתַפְּרֵשׁ מִבֵּת שְׁבַע
 לְבַתֵּר. אָמַר לִיה, בֵּת שְׁבַע דִּידִיה הוּת, וְדִידִיה נְטִיל,
 דְּהָא מִית בַּעֲלָהּ.

דְּתַנִּיא, אִזְדַּמְנַת הוּת בֵּת שְׁבַע לְדוּד, מִיּוֹמָא דְּאֲתַבְּרִי
 עֲלָמָא, וּמָה עַכְבָּא לִיה. דְּנְטִל בְּרַתִּיה דְּשָׁאוּל

מִלְפָּא, וְהָהוּא יוֹמָא נָטַל לָהּ אוֹרְיָהּ בְּרַחֲמֵי, אַף עַל גַּב
דְּלֹא הוּת דִּילֵיהּ. לְבַתֵּר אַתָּא דְּוֹד, וְנָטִיל דִּילֵיהּ, וְעַל
דְּדוּד דְּחִיק שְׁעָתָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַטְלָא
לְאוֹרְיָהּ וּלְמַעַבְדֵּי הָכִי. אַבְאִישׁ קָמִיָּה, וְאַעֲנֵשׁ לִיהּ לְדוּד,
דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַתְבָּא לִיהּ לְדוּד, לְקִיָּמָא
לִיהּ מַלְכוּתָא קוּדְשָׁא עֲלָאָה. וְכַד תָּאב, לְדִידֵיהּ תָּאב.
תָּאנָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאִי דְכֻתִּיב אָנִי יִי. אָנִי יִי:
עָתִיד לִיתֵן שְׂכָר טוֹב לְצַדִּיקִים לְעָתִיד לְבָא.
אָנִי יִי עָתִיד לְהַפְרֵעַ מִן הַרְשָׁעִים לְעָתִיד לְבָא. אֵינּוֹן
דְּכֻתִּיב בְּהוּ (ישעיה סו) הַפּוֹשְׁעִים בִּי. כְּתִיב אָנִי יִי, וְכֻתִּיב
(דברים לב) אָנִי אֲמִית וְאַחֲיָהּ. אַף עַל פִּי (דף ע"ט ע"א) שְׁאֲנִי
בְּמִדַּת הַרְחָמִים, הַרְשָׁעִים הוֹפְכִים אוֹתִי לְמִדַּת הַדִּין.
דְּתַנָּא, שֵׁם מְלֹא: יִי אֱלֹהִים. זְכוּ יִי, וְאִי לָאוּ אֱלֹהִים.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲיִיבִין עַבְדֵּי פְּגִימוֹתָא לְעֵילָא. מֵאִי
פְּגִימוֹתָא. כְּמָה דְּאוּקִימָנָא פְּגִימוֹתָא מִמֶּשׁ, וְהָא אַתְמַר.
תָּאנָא כְּתִיב וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַּת טוֹמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת
עָרוֹתָהּ, תְּנִי רַבִּי יְהוּדָה, דְּרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹחָאי שְׂאֲרֵי בְּגוּיָהּ, כְּלָהּ זַכָּאִין, חֲסִידִין, כְּלָהּ דְּחֵלִי
חֲטָאָה נִינְהוּ. שְׂכִינְתָא שְׂרִיא בִּינֵיהוּ, מַה דְּלִית פֶּן בְּדַרְיִן
אַחַרְנִין. בְּגִינֵי כַּךְ מִילִין אֵינּוֹן מִתְפָּרְשֵׁן, וְלֹא אַתְטַמְרִין.
בְּדַרְיִן אַחַרְנִין לָאוּ הָכִי, וּמִלִּין דְּרִזֵּי עֲלָאָה לֹא יִכְלִין

לְגַלְתָּהּ, וְאִינוֹן דִּידְעֵי מִסְתָּפוּ. דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן כַּד הָוּה אָמַר
 רָזָא דְהָאֵי קָרָא, חֲבַרְיָא כְּלָהּוּ עֵינֵיהוֹן נִבְעִין דְּמַעִין,
 וְכָלְהוּ מִלִּין דְּאָמַר הָוּוּ בְּעֵינֵיהוּ גְלִיין, כְּמָה דְּכָתִיב,
 (במדבר יב) פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמַרְאֵה וְלֹא בְּחִידוֹת.

דְּיוֹמָא חַד שְׂאִיל רַבִּי יִיסָא אָמַר, בֵּיעָא דְקוֹשְׁטָא (ס"א
 דְּקוֹסְטָא), דְּנִפְקָא מֵעוֹפָא דְשֶׁרִיא (ס"א דְשֶׁרִי) בְּנוֹרָא,
 וְאַתְבָּקַע לְאַרְבַּע סְטָרִין. תְּרִין סְלָקִין מִנֵּיהוּ, וְחַד מֵאַיְךָ,
 וְחַד רַבִּיעַ בְּרַבִּיעָא (ס"א נִבְעֵי נִבְעֵא) דְיִמָּא רַבָּא. אָמַר רַבִּי
 אָבָא, עֲבַדְתָּ קָמִיהּ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, קַדְשׁ חוֹל, דְּהָא כְּתִיב
 פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ. אָמַר לִיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד לָא
 יִתְבָּקַע בֵּיעָא, (שמות ס"א ע"ב, קע"ד ע"א) תִּסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא. וְכַךְ
 הָוּה בְּאַדְרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן.

תַּאנָּא, בְּיוֹמוֹי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן הָוּה אָמַר בַּר נָשׁ לְחַבְרִיָּה,
 פִּתַח פִּיךָ וַיֵּאִירוּ דְבַרְיָךְ. בְּתַר דְשָׁכִיב רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, הָוּוּ אֲמַרִי (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת
 בְּשַׂרְךָ.

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי בְנֵי עֲלָמָא מִסְתַּכְּלִין בְּמָה
 דְּכָתִיב בְּאוֹרֵייתָא, לָא יִיתוֹן לְאַרְגָּזָא קָמִי
 מְאָרִיָּהוֹן. תַּאנָּא, כַּד מִתְעַרִּין דִּינִין קְשִׁיין לְאַחְתָּא
 בְּעֲלָמָא, וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טוֹמְאָתָהּ וְגוֹ', הֲכָא כְּתִיב (תהלים
 כה) סוֹד יִי לִירָאִיו, (ר"צ ע"ב ובאדרא ס"א ובהאי דרא) וּבְאַדְרָא

קְדִישָׁא אַתְּמַר, הֲכָא אֶצְטְרִיכְנָא לְגַלְאָהּ, דְּהָא לְאַתְרֵי דָא
אֶסְתַּלְק.

דְּתַנִּינֵן, בְּשַׁעְתָּא דְּחַוְיָא תְּקִיפָא דְּלַעֲיִלָא אַתְּעַר, בְּגִין
חוּבֵי עֲלָמָא, שְׂאֲרֵי וְאַתְחַבְּר עִם נוֹקְבָא,
וְאֵטִיל בָּהּ זוּהָמָא, אַתְּפַרֵּשׁ דְּכּוּרָא מִינָהּ, בְּגִין דְּהָא
אֶסְתַּאבַּת, וְאַתְקְרִיאַת מְסֻאבָּא, וְלֹא אַתְחַזִּי לְדְּכּוּרָא
לְמִקְרַב בְּהִדָּה, דְּוִי אֵי אֶסְתַּאב הוּא בְּהִדָּה, בְּזִמְנָא
דְּאִיְהִי אֶסְתַּאבַּת.

וְתַאנָּא, (תשא קצ"ב) מָאָה וְעֶשְׂרִין וַחֲמִשׁ זַיְנֵי מְסֻאבּוּתָא
נַחְתּוּ לְעֲלָמָא, דְּמִתְאַחַדֵּן מְסֻטְרָא דְּחַוְיָא
תְּקִיפָא, וְשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִין רַבְרַבִּין מְנַיְיָהּ, מִתְאַחַדֵּן
בְּנוֹקְבֵי, וְאַתְדַּבְּקֵן בְּהוּ. וְוִי לְמַאן דְּיִקְרַב בְּהִדָּה בְּהוּא
זִמְנָא, דְּמַאן דְּיִקְרַב בְּהִדָּה, אַחַזִּי פְּגִימוּתָא לְעִילָא, דְּהָא
בְּחוּבָא דָא, אַתְּעַר חַוְיָא תְּקִיפָא לְעִילָא, וְאִשְׁדֵּי זוּהָמָא
בְּאַתְרֵי דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ, וְאַתְחַבְּר בְּנוֹקְבָא, וְאַתְרַבֵּי שְׁעָרֵיהּ
לְדְּכּוּרָא, בְּנוֹקְבָא אֶסְתַּאבַּת, וְשַׁעְרָהּ רַבָּא, וְטוּפְרָהּ
סְגִיאָו, וְכִדִּין דְּיַנִּין שְׂרִיין לְאַתְעָרָא בְּעֲלָמָא, וְיִסְתַּאבּוּן
כְּלָא. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, (במדבר יט) כִּי אַתְּ מִקְדֵּשׁ יְיָ טַמְא,
מִקְדֵּשׁ יְיָ אֶסְתַּאב, בְּחוּבֵייהוּ דְּבַנֵּי נְשָׂא.

תַּאנָּא, מְאִי דְּכְתִיב, (בראשית ג) וְאִיבָה אִשִּׁית בֵּינְךָ וּבֵין
הָאֲשֵׁה, אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים זַיְנֵי מְסֻאבּוּתָא אֵטִיל

חַוִּיא בְּנוֹקְבָא, כִּד אֶתְחַבֵּר עִמָּה, כְּחוֹשְׁבֵן וְאִיבָה, וְעִשְׂרִין
וְד' זַיִנִין (ס"א דִּינִין) מִתְעַרְיִן לְעֵילָא, וְעִשְׂרִין וְאַרְבַּע לְתַתָּא.
וְשַׁעְרָא רַבָּא, וְטוּפְרִין סְגִיאוּ, וְכַדִּין דִּינִין מִתְעַרְיִין
בְּכֻלָּא. וְתַאנָּא כִּד בַּעַת אֶתְתָּא לְאֶתְדַכָּא, בַּעֲיָא לְסַפְרָא
הַהוּא שַׁעְרָא דְרַבִּי בְיוֹמָא דְאִיהִי מִסְאָבָא, וְלְסַפְרָא
טוּפְרָהָא, וְכֹל הַהוּא זוּהֵמָא דִּי בְהוֹן.

דְּתַאנָּא בְּרִזֵּי דְמִסְאָבוּתָא, זוּהֵמָא דְטוּפְרִין, יִתְעַר
זוּהֵמָא אַחֲרָא, וּבְגִינֵי כְּףֵי, בַּעֲיִין גְּנִיזָא, וּמֵאן
דְּאֶעְבֵּר לוֹן לְגַמְרִי, כְּאֵלוּ אֶתְעַר חֶסֶד בְּעָלְמָא. דְּתַנְיָא
לָא לְבַעֲי לִיָּה לְאִינִישׁ לְמִיָּהב דְּיוֹכְרָנָא לְזַיִנִין בִּישִׁין.
דְּתַנְיָנִין (ע"ז ע"א) אֶלְף וְאַרְבַּע מָאָה וְה' זַיִנִין בִּישִׁין,
מִתְאַחֲדִין בְּהַהוּא זוּהֵמָא, דְּאֶטִּיל חוּיָא תְּקִיפָא, וְכֻלְהוּ
מִתְעַרְיִין בְּהַהוּא זוּהֵמָא דְטוּפְרִין.

וְאֶפִּילוּ מֵאן דְּבַעֲי, יַעֲבִיד בְּהוּ חֲרָשִׁין לְבַנֵּי נֶשְׂא, מְשׁוּם
אִינּוֹן דְּתַלְיִין בְּהוּ, וּמֵאן דְּאֶעְבֵּר (דף ע"ט ע"ב) לוֹן,
כְּאֵלוּ אֶסְגִּי חֶסֶד בְּעָלְמָא, וְדִינִין בִּישִׁין לָא מִשְׁתַּכְּחִין.
וַיַּעֲבֵר הַהוּא זוּהֵמָא וְטוּפְרָהָא דְרָשִׁים בִּיָּה. דְּתַנְיָא, מֵאן
דְּדַרְיָךְ בְּרַגְלִיָּה, אוּ בְּמִסְאָנִיָּה עֲלִיָּהוּ, יִכִּיל לְאֶתְזַקָּא.
וּמָה בְּהַאי שִׁינְרֵי דְשִׁינְרֵי דְזוּהֵמָא דְלַעֲיָלָא כְּףֵי, אֶתְתָּא
דְּמִקְבֵּלָא וְאֶתְחַבֵּרַת בְּחוּיָא, וְאֶטִּיל בְּהַ זוּהֵמָא, עַל אַחַת
כְּמָה וְכְמָה. וּוִי לְעָלְמָא דְמִקְבֵּלָא מִינָּה מִהַהוּא זוּהֵמָא,

בְּגִינֵי כֶּף וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הִבִּיאוּ עָלַי
 כִּפָּרָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. עָלַי וְדַאי, בְּגִין דִּיתַעְבֵּר הֵהוּא
 חוּיָא, וְיִתְבַּסֵּם מֵאֵן דְּבַעֲיָא. עָלַי: כִּמְה דְכִתְיִב, (ישעיה ו)
 שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּקֶרֶח, (במדבר טו)
 הַנוֹעְדִים עַל יְיָ, דְּבִגְיִנְיָהוֹן אֶתְעַר מֵאֵן דְּאֶתְעַר דְּאֶתִּי
 מִסְטְרִיָּהוּ. אוּף הֵכָא הִבִּיאוּ עָלַי כִּפָּרָה, עָלַי מִמָּשׁ. בְּגִין
 דִּיתְבַּסֵּם וְיִתַעְבֵּר וְלֹא אֶשְׁתַּכַּח חוּיָא בְּאֶתֶר דְּשָׂאֲרֵי. וְכַל
 כֶּף לָמָּה. עַל שְׁמַעְטִתִּי אֶת הִירַח, וְשִׁלְטָא בֵּה מֵאֵן דְּלֹא
 אֶצְטְרִיךְ. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טוּמְאָתָהּ לֹא
 תִקְרַב.

זַכָּאָה דָּרָא, דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי שָׂאֲרֵי בְּגִיָּה. זַכָּאָה
 עַדְבִּיָּה בֵּין עֶלְאִין וְתַתְּאִין. עָלֶיהָ כְּתִיב, (קהלת י)
 אֲשֶׁרִיךְ אֶרֶץ שְׁמֶלְכֶךָ בֶּן חוּרִין. מַהוּ בֶּן חוּרִין. דְּזִקְיָךְ
 רִישָׁא לְגַלְאָה, וְלִפְרָשָׁא מְלִין וְלֹא דְחִיל. כְּהֵאֵי דְאִיהוּ בֶּן
 חוּרִין, וְיִימָא מֵאֵי דְבַעֲיָא וְלֹא דְחִיל. מַהוּ מְלִכְךָ. דָּא הוּא
 רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, מָאֲרִיָּה דְאֹרִיָּתָא, מָאֲרִיָּה
 דְּחַכְמָתָא. דְּכַד הָוָה רַבִּי אַבָּא וְחַבְרִיָּיא חֲמָאן לְרַבִּי
 שְׁמַעוֹן, הָווּ רַהֲטֵי אַבְתְּרִיָּה, וְאִמְרֵי, (הושע י) אַחְרֵי יְיָ יִלְכוּ
 כְּאֲרִיָּה יִשְׂאָג.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב (ישעיה טו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֻדְשׁוֹ

וּמִדֵּי שֶׁבֶת בְּשִׁבְתוֹ, אֲמַאי שְׁקִיל דָּא בְּדָא. אֶלָּא כִּלְא
 בְּחַד דְּרָגָא סְלִיקוּ, דָּא אֲזִדְּוּג בְּדָא. וְחֲדוּוּתָא דְדָא בְּדָא
 לָא אֲשֶׁתְּכַח, אֶלָּא כִּד אֲתַגְּלִי עֲתִיקָא קְדִישָׁא, וּכְדִין
 חֲדוּוּתָא דְכִלְא. וְתַנִּינָן, כְּתִיב (תהלים צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם
 הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִמָּשָׁ. שְׁבַחָא דְקָא מְשַׁבַּח קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. כְּדִין חֲדוּוּתָא אֲשֶׁתְּכַח, וְנִשְׁמַתָּא אֲתוּסְפַת.
 דְּהָא עֲתִיקָא אֲתַגְּלִי וְזוּוּגָא יִזְדְּמָן.

אוּף הַכִּי בְּחֲדָתוּתֵי סִיְהָרָא, דְּהָא נְהִיר לָהּ שְׁמִשָׁא
 בְּחֲדוּוּתָא דְנְהִירוֹ דְעֲתִיקָא לְעִילָא. בְּגִינֵי כִּד הָאֵי
 קָרְבָּנָא הוּא לְעִילָא, בְּגִין דִּיתְבַּסֵּם כִּלְא, וַיִּשְׁתַּכַּח
 חֲדוּוּתָא בְּעִלְמָא, וְעַל דָּא הִבִּיאוּ עָלַי כַּפְרָתָה, דִּיִּיקָא
 מְלָה.

תַּאנָּא, כְּתִיב (במדבר כח) עוֹלֹת שֶׁבֶת בְּשִׁבְתוֹ עַל עוֹלֹת
 הַתָּמִיד, דְּבַעֵי לְכוּוּנָא לְבָא לְעִילָא לְעִילָא,
 יִתִּיר מִשְׁאֵר יוֹמִין. וְעַל דָּא עַל עוֹלֹת הַתָּמִיד דִּיִּיקָא.
 תַּנִּינָא, כְּתִיב בְּחֻנָּה (שמואל א א) וְתִתְפַּלֵּל עַל יִי, עַל דִּיִּיקָא,
 בְּגִין דְּבִנִּין בְּמִנְלָא קְדִישָׁא תַלְיִין, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא וְלִית
 לָךְ מְלָה בְּאוּרִייתָא, אוּ אֵת זַעִירָא בְּאוּרִייתָא. דְּלָא
 רְמִיזָא בְּחֻכְמַתָּא עֲלָאָה, וְתַלְיִין מְנִיָּה תַלִּי תַלִּין רְזִין
 דְּחֻכְמַתָּא עֲלָאָה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) קוּוּצוּתִיו
 תַּלְתְּלִים, וְהָא אֲתַמַּר.

רַבִּי יוֹסִי אֲשַׁכְּחִיה לְרַבִּי אַבָּא, דְּהוּוּ יְתִיב וְקָאֲרִי, הָאִי
 קָרָא דְכְּתִיב, (תהלים נה) הַשִּׁלְךָ עַל יְיָ יְהִבְךָ, עַל
 דְּיִיקָא, דְּהָא מְזוּנֵי בְּמִזְלָא תִּלְיִין. רַבִּי יְהוּדָה הוּוּ קָאֲרִי,
 (תהלים לב) עַל זֹאת יִתְּפִלֵּל כָּל חֹסֵד אֱלֹיךָ לְעֵת מְצָא. עַל
 זֹאת וְדָאִי. לְעֵת מְצָא, הָא אֹקִימְנָא. אֲבַל לְעֵת מְצָא,
 כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה נה) דְּרִשׁוּ יְיָ בְּהַמְצָאוֹ קָרְאוּהוּ בְּהִיּוֹתוֹ
 קָרוּב. דְּבַר אַחַר לְעֵת מְצָא, בְּשַׁעֲתָא דְּנַהֲרִין נְגַדִין
 וְאִתְּמַשְׁכָּאן, וּמִסְתַּפְּקִי אֲבָהוֹן, וּמִתְּבַרְכָּאן כְּלָא. רַק
 לְשִׁטְף מַיִם רַבִּים, מֵאן שִׁטְף מַיִם רַבִּים, דָּא עֲמִיקָא
 דְּמַבּוּעֵין וְנַהֲרִין, דְּמֵאן יְזַכֵּה לֵיהּ, וּמֵאן יְזַכֵּה לְקָרְבָּא
 וְלִסְלָקָא תַּמָּן. הֵדָּא הוּוּ דְכְּתִיב בֵּיהּ, (תהלים לב) רַק לְשִׁטְף
 מַיִם רַבִּים אֱלִיוֹ לֹא יִגִּיעוּ דְּהָא לֹא זַכָּאן, וְלֹא יִכְלִין.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב (תהלים כז) אַחַת שָׂאֲלֹתִי מֵאֵת יְיָ
 אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ וְגו'. זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵי יִיא, דְּכְּמָה
 גְּנִיזִין עֲלָאִין טְמִירִין לְהוּ בְּהַהוּא עֲלֵמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּוּ מְשַׁתְּעֵשַׁע בְּהוּ בְּאֵינּוֹן עֲלֵמִין, כְּמָה דְּאֹקִימְנָא
 בְּנַעַם יְיָ, וְהָא אֲתַמַּר. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר מֵהֶכָּא, (ישעיה סד)
 עֵין לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים וּזְלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ. יַעֲשֶׂה,
 תַּעֲשֶׂה מִבְּעֵי לֵיהּ. אֲלֵא יַעֲשֶׂה וְדָאִי, הֵיִינוּ (ישעיה לח) יוֹסִיף
 עַל יְמִיךָ חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וְהֵיִינוּ הַשִּׁלְךָ עַל ה' יְהִבְךָ.
 וְכְּתִיב וְתִתְּפִלֵּל עַל יְיָ. וְכֹלָא חַד.

זָכָאָה חוֹלְקֵיהוֹן דְּצַדִּיקֵי יֵא, בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא (דף פ' ע"א)
 דְּאֵתִי, עָלֵייהוּ כְּתִיב (תהלים ה) וַיִּשְׂמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְךָ
 לְעוֹלָם יִרְנְנוּ וְתַסֵּךְ עָלֵימוּ וַיַּעֲלְצוּ בְךָ אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ.
 וּכְתִיב (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָיִם אֶת
 פְּנֵיךָ. וּכְתִיב (תהלים ט) וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ
 דוֹרְשֶׁךָ יי'.

בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלּוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרַשְׁת קְדוּשִׁים

(ויקרא יט) וַיִּדְבֵר יי' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי
 יי' אֱלֹהֵיכֶם. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (תהלים לב) אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס
 כְּפָרָד אֵין הָבִין וְגו'. בְּכַמָּה זְמַנִּין אוֹרֵייתָא אֲסֵהִידַת בְּהוּ
 בְּבֵנֵי נְשָׂא, כַּמָּה זְמַנִּין אַרְיַמַת קָלִין, לְכָל סֹטְרִין
 לְאֵתְעָרָא לְהוּ, וּכְלָהוּ דְּמִיכִין בְּשִׁינְתָא בְּחוּבֵיהוֹן (ס"א
 בְּחוּרֵיהוֹן), לָא מְסַתְּכְלִין, וְלֹא מְשַׁגְּיחִין, בְּהִיף אַנְפִּין יְקוּמוּן
 לְיוֹמָא דְּדִינָא עֲלָאָה, פֶּד יִתְבַּע לֹון מְלָכָא עֲלָאָה
 עֲלִבּוּנָא דְּאוֹרֵייתָא, דְּצוּוּחַת לְקַבְּלֵיהוֹן, וְלֹא אֶהְדְּרוּ
 אַנְפִּין לְקַבְּלָהּ, דְּכְלָהוּ פְּגִימִין בְּכָלָא, דְּלֹא יִדְעוּ
 מְהִימְנוּתָא דְּמְלָכָא עֲלָאָה, וְוִי לֹון, וְוִי לְנַפְשֵׁהוֹן.
 דְּהָא אוֹרֵייתָא בֵּיהּ אֲסֵהִידַת, וְאָמַרְתָּ (משלי ט) מִי פְתִי יִסוּר

הִנֵּה חֶסֶד לֵב (ס"א וְאִמְרָה) אִמְרָה לוֹ. מֵהוּ חֶסֶד לֵב. דְּלִית לִיהּ
מְהִימְנוּתָא, דְּמֵאן דְּלֵא אֲשֶׁתִּדֵּל בְּאוּרֵייתָא, לָאוּ בֵּיהּ
מְהִימְנוּתָא, וּפְגִים הוּא מְכֻלָּא (ס"א וְאִמְרָה) אִמְרָה לוֹ, אוֹמְרָה
לוֹ מְבַעֵי לִיהּ, כְּמָה דְּאֵת אִמְרָא (תהלים מב) אוֹמְרָה לֵאל
סֻלְעֵי, מֵהוּ אִמְרָה. אֵלָא לְאֶכְלָלָא וּלְאִתּוּסְפָא אוּרֵייתָא
דְּלַעִילָא, דְּהִיא קְרִייה לִיהּ חֶסֶד לֵב, פְּגִים מְמִהִימְנוּתָא.
דְּהַכִּי תַנִּינן, כֹּל מֵאן דְּלֵא אֲשֶׁתִּדֵּל בְּאוּרֵייתָא, אֲסִיר
לְמִקְרַב לְגַבִּיהּ, לְאֲשֶׁתִּתְּפָא בְּהַדִּיהּ, וּלְמַעַבְד בֵּיהּ
סְחוּרְתָא, וְכֹל שְׁכֵן לְמַהֲךָ עֲמִיהּ בְּאוּרְחָא. דְּהֵא לִית בֵּיהּ
מְהִימְנוּתָא. (ועל דא) תַנִּינן כֹּל בַּר נֶשׁ דְּאֲזִיל בְּאוּרְחָא,
וְלִית עֲמִיהּ מְלִי דְּאוּרֵייתָא, אֲתַחֲיִיב בְּנַפְשִׁיהּ. כֹּל שְׁכֵן
מֵאן דְּאֲזַדְּנוּג בְּאוּרְחָא, עִם מֵאן דְּלִית בֵּיהּ מְהִימְנוּתָא,
דְּלֵא חָשִׁיב לִיקְרָא דְּמֵאֲרִיהּ וּדְיִדִּיהּ דְּלֵא חָס עַל נַפְשִׁיהּ.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, מֵאן דְּלֵא חָס עַל נַפְשִׁיהּ, הֵיךְ יִשְׁלוּף
נַפְשָׁא דְּכִשְׂרָא לְבָרִיהּ. אִמְרָא רַבִּי אֶלְעָזָר, תּוּוּהֵנָּא
עַל דָּרָא, וְהֵא אֲתַמַּר מְלָה וְכוּ'. וְעַל דָּא כְּתִיב אֵל תְּהִיו
כְּסוּס כְּפָרְדַּי אֵין הָבִין. זַכָּאִין אֵינּוּן צְדִיקָיָא, דְּמִשְׁתַּדְּלִי
בְּאוּרֵייתָא, וַיִּדְעִין אוּרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְקַדְשֵׁי
גְרַמִּייהוּ בְּקְדוּשָׁא דְּמִלְכָּא, וְאֲשֶׁתְּכַחוּ קְדִישִׁין בְּכֻלָּא,
וּבְגִין כֹּךְ מְשַׁלְּפֵי רוּחָא דְּקוּדְשָׁא מְלַעִילָא, וּבְנִייהוּ כְּלָהוּ

זָכַרְתִּי קְשׁוּט, וְאַקְרוּן בְּנֵי מַלְכָּא בְּנֵין קְדִישִׁין. (זכאין אינון
אברים וכו' עד למהוי בנדתה, מהרעיא מהימנא נדפט בפרשת פנחס מאמר מתחיל אלא

פגיעה רכ"ה ע"ב).

וְוִי לְהוֹן לְרִשְׁעֵיִיא, דְּכֻלְּהוּ חֲצִיפִין, וְעוּבְדֵיִיהוּ חֲצִיפִין.
בְּגִינֵי כֶּךָ יִרְתִּין בְּנֵיִיהוּ נַפְשָׁא חֲצִיפָא, מְסֻטְרָא
דְּמֻסָּאבָא. כְּמָה דְּכְתִיב וְנִטְמַתֶּם בָּם, אַתָּא לְאַסְתָּאבָא,
מְסָאבִין לִיה. אַל תְּהִיו פְּסוּס כְּפָרְד, דְּאִינוּן מְאִירֵי זְנוּתָא
(ס"א דְּמֻסָּאבּוּתָא) עַל כֻּלָּא. אֵין הָבִין, דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּנֵי נְשָׂא
בְּאַרְחָא דָּא, דְּאִי הָכִי, כְּתִיב הֲכָא אֵין הָבִין, וְכְתִיב הֲתָם
(ישעיה נב) וְהַכְּלָבִים עֲזִי נֶפֶשׁ לֹא יִדְעוּ שְׁבַעָה וְהֵמָּה רוּעִים
לֹא יִדְעוּ הָבִין. כְּלוּמַר יְהוֹן מְזַדְּמָנִין אִינוּן דְּאַקְרוּן עֲזִי
נֶפֶשׁ. מְאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּלֹא יִדְעוּ הָבִין.

וְהֵמָּה רוּעִים, מְאִי (דף פ' ע"ב) רוּעִים, אֵלִין אִינוּן מְדַבְּרֵי
וּמְנַהֲגֵי לְבַר נֶשׁ בִּגְיֵהָנָם. לֹא יִדְעוּ שְׁבַעָה, כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר (משלי ל) לְעֵלוּקָה שְׁתֵּי בָנוֹת הֵב הֵב, בְּגִין כֶּךָ
דְּאִינוּן הֵב הֵב, לֹא יִדְעוּ שְׁבַעָה. כְּלָם לְדַרְכָּם פְּנוּ אִישׁ
לְבַצְעוּ מְקַצְהוּ. דְּהָא תִּיְרִי דְּגִיְהָנָם אִינוּן. וְכֹל דָּא מֵאֵן
גָּרִים לְהוּ. בְּגִין דְּלֹא אַתְּקַדְּשׁוּ בְּהָהוּא זְווגָא כְּמָה
דְּאַצְטְרִיךְ. וְעַל דָּא כְּתִיב, קְדוּשִׁים תְּהִיו כִּי קְדוּשׁ אָנִי
יְי'. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְכָל שְׂאָר עַמִּין לֹא רַעֲיָתִי
לְאַדְבָּקָא בִּי, אֵלָא יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם

הַדְּבָקִים בֵּינִי, אֶתוֹן, וְלֹא שְׂאֵר עִמִּין. (וְעַל דָּא בְּתֵיב הַכָּא קְדוּשׁ)
בְּגִין כְּךָ, (קְדוּשִׁים תְּהִיו דְּיִיקָא).

(ויקרא יט) קְדוּשִׁים תְּהִיו כִּי קְדוּשׁ אָנִי יי'. רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח,
(ישעיה יח) הוּי אֶרֶץ צִלְצֵל כְּנַפִּים וְגו'. וְכִי בְּגִין דְּהִיא
אֶרֶץ צִלְצֵל כְּנַפִּים, קְנֻטוּרָא בֵּיה אֲשַׁתְּכַח, דְּכַתִּיב הוּי
אֶרֶץ. אֵלֶּא אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
בְּרָא עֲלֵמָא, וּבַעַא לְגַלְאָה עִמִּיקְתָּא מְגוּ מְסַתְרָתָא,
וְנִהוּרָא מְגוּ חֲשׂוּכָא, הוּוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא, וּבְגִין כְּךָ, מְגוּ
חֲשׂוּכָא נִפְק נְהוּרָא, וּמְגוּ מְסַתְרָתָא, נִפְק וְאֲתַגְלִיֵּיא
עִמִּיקָא, וְדָא נִפְקָא מִן דָּא. דְּמְגוּ טַב, נִפְיִק בִּישׁ. וּמְגוּ
רַחֲמֵי, נִפְיִק דִּינָא. וְכֹלֵא אֲתַכְלִיל דָּא בְּדָא. יִצְר טוֹב
וְיִצְר רָע, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, יִשְׂרָאֵל וּשְׂאֵר עִמִּין, תְּוֹר
וְאוּכְם, וְכֹלֵא חַד בְּחַד תְּלִיא.

תַּאנָּא אֲמַר רַבִּי יִצְחָק אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּל עֲלֵמָא כְּלָהוּ
לָא אֲתַחְזִי, אֵלֶּא בְּחַד עֲטִירָא דְקוּטְפָא (ס"א דְקִיזְטוּפָא)
בְּקִיטְרוּי כַּד אֲתַדֵּן עֲלֵמָא בְּדִינָא כְּלִיל בְּרַחֲמֵי אֲתַדֵּן. וְאִי
לָאו, לָא יְכִיל עֲלֵמָא לְקִימָא, אִפִּילוּ רְגַעָא חֲדָא, וְהָא
אוּקִימָנָא מְלִי, כְּמָה דְכַתִּיב, (ישעיה כו) כִּי כַּאֲשֶׁר מִשְׁפֹּטֶיךָ
לְאֶרֶץ צֶדֶק לְמַדּוּ יוֹשְׁבֵי תִבֵּל.

וְתַאנָּא בְּהוּא זְמָנָא דְדִינָא תְלִיא בְּעֲלֵמָא, וְצֶדֶק
אֲתַעֲטָרָא בְּדִינוּי, כְּמָה מְאָרִי דְגַדְפִּין מִתְעָרִי,

לְקַבְּלֵי מְאִרֵי דְדִינָא קְשִׁיא, לְשִׁלְטָאָה בְּעֵלְמָא. פְּרֻסִין
 גְּדַפִּין מֵהַאי סְטָרָא, וּמֵהַאי סְטָרָא, לְאַשְׁתְּחָא (ס"א לְאַשְׁחָא)
 בְּעֵלְמָא. כְּדִין מִתְעַרִין גְּדַפִּין לְמַפְרַס לֹון, וּלְאַשְׁתְּאַבָּא
 (נ"א וּלְאַשְׁתְּתָפָא) בְּדִינָא קְשִׁיא, וְשִׁאטִין בְּעֵלְמָא לְאַבְּאַשָּׂא.
 כְּדִין כְּתִיב, הוּי אַרְיָן צְלִצֵל כְּנַפִּים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֲמִינָא בְּנֵי עֵלְמָא בְּחֻצֵיפּוּתָא, בַּר
 אֵינוֹן זִכְאֵי קְשׁוּט. וּבְגִין כֶּךָ, כְּבִיכּוּל, כֹּלָא הָכִי
 אֲשֶׁתְּכַח, אַתָּא לְאַתְדַּכָּאָה, מְסִיעִין לִיהָ. אַתָּא
 לְאַסְתְּאַבָּא, כְּמָה דְאַוְקִימְנָא, וְנִטְמַתָּם בָּם.

רַבִּי יוֹסִי הָוָה אָזִיל בְּאַוּרְחָא, פִּגְעַע בֵּיהּ רַבִּי חִיָּיא, אָמַר
 לִיהָ הָאֵי דְאַוְקִמוּהָ חֲבַרְיָיא, דְכְתִיב בְּעֵלִי, (שְׁמוּאֵל א ג)
 וּלְכֹן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֵלִי אִם יִתְכַפֵּר עֹון בֵּית עֵלִי בְּזֹבַח
 וּמִנְחָה עַד עוֹלָם. בְּזֹבַח וּמִנְחָה אֵינוֹ מִתְכַפֵּר, אֲבָל
 מִתְכַפֵּר הוּא בְּדַבְרֵי תוֹרָה. אָמַאי. בְּגִין דְדַבְרֵי תוֹרָה,
 סְלִקִין עַל כֹּל קְרַבְנִין דְעֵלְמָא. כְּמָה דְאַוְקִמוּהָ דְכְתִיב,
 זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה לְמִנְחָה וּלְחֻטָּאת וּלְאַשָּׁם (ויקרא ז)
 וּלְמִלוֹאִים, שְׁקִיל אֲוִרְיִיתָא לְקַבִּיל כֹּל קְרַבְנִין דְעֵלְמָא.
 אָמַר לִיהָ, הָכִי הוּא וּדְאֵי, דְכֹל מֵאֵן דְאַשְׁתַּדַּל
 בְּאַוּרְיִיתָא, אַף עַל גַּב דְאַתְגְּזֹר עָלֶיהָ עוֹנָשָׁא מְלַעִילָא,
 נִיחָא לִיהָ מְכַל קְרַבְנִין וְעֵלְוֹון, וְהָהוּא עוֹנָשָׁא אַתְקַרְע.

(ובגין דלעי בה לשמה, קודשא בריך הוא אתפייס בהדיה)

וְתָא חֲזִי, לָא אֲתִדְכִי בַר נֶשׁ לְעֵלְמִין, אֶלָּא בְּמַלְיִן
 דְּאוּרֵייתָא. בְּגִינֵי כַּף מַלְיִן דְּאוּרֵייתָא לָא מְקַבְּלִין
 טוּמְאָה, בְּגִין דְּאִיהִי (משלי ג) קִיִּימָא לְדַכְּאָה לְאֵלִין
 מְסֻאֲבִי, וְאֶסּוּוּתָא בְּאוּרֵייתָא אֲשֶׁתְּכַח. דְּכְתִיב, רַפְאוּת
 תְּהִי לְשָׂרְךָ וְשִׁקּוּי לְעֻצְמוֹתֶיךָ. וְדַכּוּתָא אֲשֶׁתְּכַח
 בְּאוּרֵייתָא, דְּכְתִיב, (תהלים ט) יֵרֵאת יי' טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת
 לְעַד. מֵאֵי עוֹמֶדֶת לְעַד. דְּקִיִּימָא תְּדִירָא בְּהוּא דַּכּוּתָא,
 וְלָא אֲתַעְדִּי מִנִּיה לְעֵלְמִין.

אֲמַר לִיה יֵרֵאת יי' כְּתִיב, וְלָא תוֹרָה. אֲמַר לִיה, הָכִי
 הוּא וְדַאי, דְּהָא אוּרֵייתָא מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה קָא
 אֲתֵיִיא. אֲמַר לִיה, וּמַהֲתֵם נְפֻקָא, מֵהַכָּא נְפֻקָא, דְּכְתִיב,
 (תהלים קיא) רֵאשִׁית חֲכָמָה יֵרֵאת יי', וְכְתִיב יֵרֵאת יי' טְהוֹרָה.
 וְאוּרֵייתָא קְדוּשָׁה אֲתַקְרִי, דְּכְתִיב כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יי',
 וְדָא אוּרֵייתָא, דְּהִיא שְׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה.
 וְעַל דָּא, (דף פ"א ע"א) מֵאֵן דְּאֲשֶׁתְּדַל בְּה אֲתִדְכִי, וְלִבְתָּר
 אֲתַקְדָּשׁ, דְּכְתִיב קְדוּשִׁים תְּהִיו, קְדוּשִׁים הָיוּ לָא כְּתִיב,
 אֶלָּא תְּהִיו. תְּהִיו וְדַאי. אֲמַר לִיה הָכִי הוּא, וּמְקָרָא כְּתִיב,
 (שמות ט) וְאַתֶּם תְּהִיוּ לִי מִמְּלֶכֶת כְּהֻנִּים וְגוֹי קְדוּשׁ, וְכְתִיב
 אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגו'.

תַּאנָּא, קְדוּשָׁה דְּאוּרֵייתָא, קְדוּשָׁה דְּסְלִיקַת עַל כָּל
 קְדוּשִׁין. וְקְדוּשָׁה דְּחַכְמָתָא עֲלָאָה סְתִימָא,

סִלְקָא עַל כִּלְיָא. אָמַר לִיה לָאו אֹרִייתָא בְּלָא חֲכֻמָּתָא,
וְלָאו חֲכֻמָּתָא בְּלָא אֹרִייתָא, וְכִלְיָא בְּחַד דְּרִגָּא הוּא,
וְכִלְיָא חַד, אֶלְיָא אֹרִייתָא בְּחֻכְמָה עֲלָא אֲשַׁתְּכַחַת, וּבַה
קִימָא, וּבַה אֲתִנְטְעוּ שְׂרֻשָּׁהּ מִכָּל סְטֵרִין.

עַד דִּהוּוּ אֹזְלִי, אֲשַׁכְּחוּ חַד בַּר נָשׁ, בְּלִקְיִנְטָא דְקוֹסְטָא,
(ס"א בְּלִקְיִנְטָא דְקִיסְחָא) רְכִיב עַל סוּסִיא, אֲשַׁמִּיט יְדוּי לְחַד
עֲנַפָּא דְאִילָנָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֵאִי הוּא דְכְּתִיב
וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים. אָדָם מִקְדָּשׁ עֲצָמוֹ
מִלְמֻטָּה, מִקְדָּשִׁין אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב,
קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי'.

תַּאֲנִי רַבִּי אַבָּא, פְּרֻשָּׁתָא דָּא כִּלְיָא דְאֹרִייתָא הִיא,
וְחוֹתְמָא דְקוּשְׁטָא דְגוּשְׁפִּנְקָא הִיא. בְּפֻרְשָׁתָא דָּא
אֲתַחֲדָשׁוּ רִזִּין עֲלָאִין דְאֹרִייתָא, בְּעֶשֶׂר אַמִּירָן, וְגִזְרִין
וְעוֹנְשִׁין, וּפְקוּדִין עֲלָאִין, דְּכַד מָטְאן חֲבַרְיָא לְפֻרְשָׁתָא
דָּא, הוּוּ חֲדָאן.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מֵאִי טַעְמָא פְּרֻשָּׁתָא דְעֵרִיּוֹת, וּפְרֻשָּׁתָא
דְקְדוּשִׁים תִּהְיוּ, סְמוּכִין דָּא לְדָא. אֶלְיָא הָכִי
תַּאֲנָא, כָּל מָאן דְאֶסְתַּמַּר מֵאִלִּין עֵרִיין, בְּקְדוּשָׁה
אֲתַעְבִּיד וְדָאִי. וְכָל שְׁכֵן אִי אֲתַקְדָּשׁ בְּקְדוּשָׁה דְמֵאֲרִיָּה.
וְהֵא אֲתַעְרוּ חֲבַרְיָא.

אִימְתִי עוֹנְתָן דְכִלְיָא, לְאֲתַקְדָּשׁ בַּר נָשׁ. תָּא חֲזִי, מָאן

דְּבַעֵי לְאַתְקַדְשָׁא בְּרַעוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה, לָא לִישְׁמַשׁ אֱלָא
 מִפְּלִגּוּת לִילִיָּא וְאֵילָךְ, אוּ בְּפִלְגּוּת לִילִיָּא. דְּהָא בְּהֵיא
 שְׁעָתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּכַח בְּגִנְתָּא דְּעֵדֻן,
 וְקְדוּשָׁה עֲלָאָה אֲתַעַר, וְכִדִּין שְׁעָתָא הִיא לְאַתְקַדְשָׁא.
 הָאִי לְשָׂאֵר בְּנֵי נְשָׂא, תְּלַמִּידי חֲכָמִים דִּידַעִין אוּרְחוּי
 דְּאוּרִייתָא, בְּפִלְגּוּת לִילִיָּא שְׁעָתָא דְּלֵהוֹן לְמִיקָם לְמַלְעֵי
 בְּאוּרִייתָא, לְאַזְדוּגָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְשִׁבְחָא לְשִׁמָּא
 קְדִישָׁא, לְמַלְכָּא קְדִישָׁא.

בְּלִילִיָּא דְּשִׁבְתָּא, דְּרַעוּתָא דְּכֻלָּא אֲשֶׁתְּכַח, זְווגָא דְּלֵהוֹן
 בְּהֵיא שְׁעָתָא. לְאַפְקָא רַעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וּכְנַסַת יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְמַר דְּכְתִיב, (דְּבָרִים יד) בְּנִים
 אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. וְאַלִּין אֲקָרוּן קְדִישִׁין, דְּכְתִיב
 קְדוּשִׁים תְּהִיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְיָ. וְכְתִיב (תְּהִלִּים א) וְהָיָה כִּיעֵן
 שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְגו'.

קְדוּשִׁים תְּהִיוּ, רַבִּי אַבָּא פִּתַח, (שְׁמוּאֵל ב ז) וּמִי כְּעַמְךָ
 כִּי־יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָךְ, תָּא חֲזִי, בְּכָל עַמִּין
 דְּעֲלָמָא, לָא אֲתַרְעֵי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּר בִּישְׂרָאֵל
 בְּלַחֲוּדִיָּהוּ, וְעָבִיד לֹון עֲמָא יַחֲדָאָה בְּעֲלָמָא, וְקָרָא לֹון
 גּוֹי אֶחָד כְּשָׁמִיָּה. וְאַעֲטַר לֹון בְּכַמָּה עֲטָרִין, וְכַמָּה
 פְּקוּדִין, לְאַתְעֲטָרָא בְּהוּ. וְעַל דָּא תְּפִילִין דְּרִישָׁא וְתְּפִילִין
 דְּדְרוּעָא, לְאַתְעֲטָרָא בְּהוּ בַר נֶשׁ כְּגוּוּנָא דְּלַעִילָא.
 וְלֹאֲשֶׁתְּכַחָא חַד שְׁלִים בְּכֻלָּא.

וּבַהֲהִיא שַׁעֲתָא דְאַתְעֵטֶר בְּהוּ בַר נָשׁ, וְאַתְקַדְּשׁ בְּהוּ,
 אֶתְעֵבִיד שְׁלִים, וְאַקְרִי אֶחָד, דְּאַחַד לָא אֶקְרִי
 אֶלָּא כַּד אִיהוּ שְׁלִים. וּמֵאֵן דְּפָגִים, לָא אֶקְרִי אֶחָד. וְעַל
 דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְרִי אֶחָד, בְּשְׁלִימוּ דְכֻלָּא,
 בְּשְׁלִימוּ דְאַבְהֵן, בְּשְׁלִימוּ דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. בְּגִין כֶּף
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אֶקְרוּן אֶחָד. דְּכַד בַּר נָשׁ אֲנַח תְּפִילִין,
 וְאַתְחַפֵּי בְּכַסּוּיָא דְמִצּוֹה, כְּדִין אֶתְעֵטֶר בְּעֵטְרִין קְדִישִׁין
 כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא, וְאַקְרִי אֶחָד.

וּבְגִינֵי כֶּף, לִיתִי אֶחָד, וְיִשְׁתַּדַּל בְּאַחַד. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְאִיהוּ אֶחָד, יִשְׁתַּדַּל בְּאַחַד. דְּהָא לִית
 מַלְכָּא מִשְׁתַּדַּל, אֶלָּא בְּמֵאֵי דְאַתְחַזִּי לִיה. וּבְגִין כֶּף
 כְּתִיב, (איוב כג) וְהוּא בְּאַחַד וּמִי יִשְׁיבְנוּ, לָא שְׂאֲרֵי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְלֹא אֲשַׁתְּכַח אֶלָּא בְּאַחַד. בְּאַחַד, אֶחָד מִבְּעֵי
 לִיה אֶלָּא בְּמֵאֵן דְּאַתְתַּקֵּן בְּקְדוּשָׁא עֲלָאָה לְמַהוּי חַד.
 כְּדִין הוּא שְׂרִיא בְּאַחַד, וְלֹא בְּאַתֵּר אַחְרָא.

וְאִימְתִי אֶקְרִי בַר נָשׁ אֶחָד. בְּשַׁעֲתָא דְאַשְׁתְּכַח דְּכַר
 וְנוֹקְבָא, וְאַתְקַדְּשׁ בְּקְדוּשָׁה (ס"א בְּעֵטְרִין) עֲלָאָה,
 וְאַתְכּוּוֹן לְאַתְקַדְּשָׁא. וְתָא חַזִּי, בְּזִמְנָא (דף פ"א ע"ב) דְּאַשְׁתְּכַח
 בַּר נָשׁ בְּזוּוּגָא חַד דְּכַר וְנוֹקְבָא, וְאַתְכּוּוֹן לְאַתְקַדְּשָׁא
 כְּדָקָא יְאוּת. כְּדִין הוּא שְׁלִים, וְאַקְרִי אֶחָד בְּלֹא פְּגִימוּ.
 בְּגִינֵי כֶּף, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַחְדֵי לְאַתְתִּיה בְּהִיא שַׁעֲתָא,

לְזַמְנָא לָהּ בְּרֻעוֹתָא חֲדָא עִמֶיהָ. וְיִתְפּוּוּנּוֹן תְּרוּוּיָהּוּ פְּחַד
 לְהֵיבָא מְלָה. וְכַד מִשְׁתַּכְּחֵי תְרוּוּיָהּוּ פְּחַד, כְּדִין כִּלְא חַד
 בְּנַפְשָׁא וּבְגוּפָא. בְּנַפְשָׁא: לְאֲדַבְקָא דָּא בְּדָא בְּרֻעוֹתָא
 חֲדָא. וּבְגוּפָא: כְּמָה דְאֻלְפִנָּא דְבַר נָשׁ דְּלֵא נְסִיב, הוּא
 כְּמָאן דְּאֲתַפְּלִיג, וְכַד מִתְחַבְּרֵן דְּכַר וְנוֹקְבָא, כְּדִין
 אֲתַעְבִּידוּ חַד גּוּפָא. אֲשֶׁתִּכַּח דְּאִינְהוּ חַד נַפְשָׁא, וְחַד
 גּוּפָא, וְאֶקְרִי בַר נָשׁ אַחַד. כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאֲרֵי
 בְּאַחַד, וְאַפְקִיד רוּחָא דְקְדוּשָׁה בְּהוּא אַחַד.

וְאֵלִין אֶקְרוּן בְּנִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאֲתַמַּר.
 וּבְגִינֵי כִּךְ קְדוּשִׁים תְּהִיוּ כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יי'. זַכַּאִין
 אִינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּלֵא אֻקִּים מְלָה דָּא בְּאַתֵּר אַחֲרָא, אֵלֵא
 בֵּיהּ מִמֶּשׁ, דְּכִתִּיב כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יי'. בְּגִין לְאֲתַדְבְּקָא
 בֵּיהּ, וְלֵא בְּאַחֲרָא. וְעַל דָּא קְדוּשִׁים תְּהִיוּ כִּי קְדוּשׁ אֲנִי
 יי' אֱלֹהֵיכֶם.

רעיא מהימנא
 איש אמו ואביו תיראו ואת
 שבתותי תשמורו.
 פקודא דא, שקיל דא לדא.
 שקיל יקרא דאב ואם,
 ליקרא דשבת. לאבא
 אקדים כבוד, והאי איהו
 דאמר קרא, (מלאכי א) ואם
 אב אני איה כבודי ואם

(ויקרא יט) איש אמו ואביו
 תיראו וגו'. הא תנינן,
 דפרשתא דא כלא
 דאורייתא. מקיש דחילו
 דאבא ואימא לשבתותי.
 אלא אמר רבי יוסי, כלא
 חד, מאן דדחיל מהאי,
 נטיר להאי.

אִישׁ אָמוּ, אֶקְדִים אָמוּ.
לְאָבִיו בְּדַחֲלוֹ מֵאִי
טַעֲמָא. כְּמָה דְאִוְקְמוּהָ. אָבֶל
אֵימָא דְלִית רְשׁוּ בִידְהָא כָּל

כֶּךָ כְּאָבִיו (ס"א אָבֶל תָּא חֲזִי אָמוּ דָא
בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל וּבְגִין דְּבַה שְׂרִיא יִרְאָה וְאִיחִי

יִרְאֵת ה' אֶתְקַרִי) אֶקְדִים דְּחִילוֹ
דִּילָהּ.
רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מַה כְּתִיב

לְעֵילָא, קְדוּשִׁים תְּהִיוּ.
אֲתִי בַר נֶשׁ לְאֶתְקַדְשָׁא
בְּאַתְתִּיהָ כְּחַד. מִמָּאן הוּא
שְׁבַחָא יִתִיר בְּהֵיא קְדוּשָׁתָהּ.

הוּי אֵימָא מְנוּקְבָא. בְּגִין כֶּךָ
אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִישׁ אָמוּ
וְאָבִיו תִּירָאוּ, כִּהֲאִי

גְּוֹנָא, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת
יְי' אֱלֹהִים אֶרֶץ וּשְׁמַיִם.
וּבְאַתֵּר אַחְרָא, אֶקְדִים
שְׁמַיִם לְאֶרֶץ. אֶלָּא לְאַחְזָאָה

רַעֲיָא מְהֵימְנָא. בְּגִין
דְּחִלִישְׁתָּא,
כְּתִיב לְפָרְשְׁתָּא בְּאֵלִין

כְּקוּדִין, לְמַהוּי מַעֲט עֵזֶר לְךָ.
אֶתְתַּקַּף כֶּךָ, דְּהָא מִשְׁרַיִן

דְּעוּבְדָא דְּבִרָא שִׁית.
וּבְכָל אַתֵּר (מְשַׁלִּי א) כְּבוֹד
חֲכָמִים יִנְחִלוּ,
וְאִוְקְמוּהָ רַבְּנָן, אֵין כְּבוֹד
אַלָּא תוֹרָה. בְּגִין דְּאֵינְוֹן ל"ב
אֱלֹהִים דְּתוֹרָה, יִקְרָא
דִּילָיָהּ. וְאֵלִין (אֵינְוֹן) חֲכָמִים
דְּאוּרִייתָא, חֲכָמִים בְּחֲכָמָה,
יִרְתִּין הָאִי כְּבוֹד וְלֹא טַפְּשִׁי,
דְּעַלְיֵיהוּ אֶתְמַר, (מְשַׁלִּי א)

וּכְסִילִים מֵרִים קְלוּן. וּמְנַלְן
דְּמָאן דְּלֹא יָדַע בְּאוּרִייתָא
אֶקְרִי כְּסִיל, דְּכְתִיב, (תהלים
צב) וּכְסִיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת.
וְאֵין זֹאת, אֶלָּא תוֹרָה,
דְּכְתִיב, (דברים ד) וְזֹאת
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשָּׁה.

רַעֲיָא מְהֵימְנָא. בְּגִין
דְּחִלִישְׁתָּא,
כְּתִיב לְפָרְשְׁתָּא בְּאֵלִין

כְּקוּדִין, לְמַהוּי מַעֲט עֵזֶר לְךָ.
אֶתְתַּקַּף כֶּךָ, דְּהָא מִשְׁרַיִן

דְּעוּבְדָא דְּבִרָא שִׁית.
וּבְכָל אַתֵּר (מְשַׁלִּי א) כְּבוֹד
חֲכָמִים יִנְחִלוּ,
וְאִוְקְמוּהָ רַבְּנָן, אֵין כְּבוֹד
אַלָּא תוֹרָה. בְּגִין דְּאֵינְוֹן ל"ב
אֱלֹהִים דְּתוֹרָה, יִקְרָא
דִּילָיָהּ. וְאֵלִין (אֵינְוֹן) חֲכָמִים
דְּאוּרִייתָא, חֲכָמִים בְּחֲכָמָה,
יִרְתִּין הָאִי כְּבוֹד וְלֹא טַפְּשִׁי,
דְּעַלְיֵיהוּ אֶתְמַר, (מְשַׁלִּי א)

וּכְסִילִים מֵרִים קְלוּן. וּמְנַלְן
דְּמָאן דְּלֹא יָדַע בְּאוּרִייתָא
אֶקְרִי כְּסִיל, דְּכְתִיב, (תהלים
צב) וּכְסִיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת.
וְאֵין זֹאת, אֶלָּא תוֹרָה,
דְּכְתִיב, (דברים ד) וְזֹאת
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשָּׁה.

רַעֲיָא מְהֵימְנָא. בְּגִין
דְּחִלִישְׁתָּא,
כְּתִיב לְפָרְשְׁתָּא בְּאֵלִין

כְּקוּדִין, לְמַהוּי מַעֲט עֵזֶר לְךָ.
אֶתְתַּקַּף כֶּךָ, דְּהָא מִשְׁרַיִן

דִּתְרוּיֵיהוּ כַּחֲדָא אֲתַעְבִּידוּ.
 אוּף הָכָא אֲקִידִים אִימָא
 לְאַבָּא, וּבְאַתֵּר אַחְרָא
 אֲקִידִים אֲבָא לְאִימָא,
 לְאַחְזָא דִּתְרוּיֵיהוּ כַּחֲדָא
 אֲשַׁתְּדְלוּ בֵּיתָא.

וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ,
 שְׁקִיל דָּא לְדָא,
 וְכֻלָּא כַּחֲדָא אֲתַקְלוּ
 בְּמִתְקֻלָּא חַד. דְּכְתִיב, (שמות
 לא) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבֹּת כִּי
 קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם, וְכָתִיב (שמות
 ב) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבֹּת
 לְקַדְּשׁוּ. אֵלָא חַד לְאַבָּא,
 וְחַד לְאִימָא. כְּתִיב הָכָא אִישׁ
 אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת
 שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ. וְכָתִיב
 הָתָם (ויקרא כו) אֶת שַׁבְּתוֹתַי
 תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשַׁי תִּירָאוּ.
 מִהוּ מִקְדָּשַׁי. (דף 9"ב ע"א)
 כְּמִשְׁמְעוּ. תוּ מִקְדָּשַׁי אֵלֶיךָ

דְּמַתִּיבְתָאן אֲתָאן לְגַבְרָה,
 בְּכַחֲדָא כְּתֵר דָּא, דְּאִיהוּ
 כַּחֲדָא לְהַעֲמִיד עֲלֵיךְ מְלָךְ
 לְעֵילָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
 יוֹקִים לְךָ מְלָךְ בְּעֵלְאִין
 וְתַתְּאִין בְּדִיוקְנֵיהָ. בְּגִין
 דְּרַבְּנָן דְּמַתִּיבְתָא, עֲלֵיהוּ
 שְׂכִינְתָא עֲלָא וְתַתְּאָה.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מְלָךְ
 בְּאַמְצֵיתָא, אַחִיד בְּעֵלְאִין
 וְתַתְּאִין הָכִי אַנְתָּ תְּהָא
 בְּדִיוקְנֵיהָ, בְּרָא דִּילֵיהָ, קוּם
 בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא.

קָם רַעְיָא מְהִימְנָא, וְסֻלִּיק
 יְדוּי לְעֵילָא, וְאָמַר, יְהִי
 רַעְיָא דִּילְךָ עֵלְתָּ הָעֲלוֹת,
 דְּאַנְתָּ מִתְעַלָּה מֵעֲלוּי לְעֲלוּי,
 עַד דְּלִית עֲלוּי. אֵלָא דְּאַנְתָּ
 לְעֵילָא מְכַל עֲלוּי. לְמִיּהָב לִי
 חֵילָא, לְמַעַבְד רַעוּתְךָ
 בְּדִרְגִין דִּילְךָ, דְּאִינּוּן אֲבָא
 וְאִימָא, וְאַנָּא בְּרָא דְּלַהוּן.
 וּבְיַחְוֹדְךָ תְּרוּיֵיהוּ אַחְדָּא.
 וְאַנְתָּ שְׁקֻלְתָּ דְּחִילוּ דְּאַבָּא
 וְאִימָא, לְדְּחִילוּ דִּילְךָ, כְּתֵר

דְּאַנְתָּ בְּאַמְצַעֲיָתָא חַד, וְלֹא
תֵרִין, בְּלֹא שׁוּתְפוּ, אַף עַל
גַּב דְּאַיְנוּן חַד בְּשׁוּתְפוּ
דִּילָךְ, אֲבָל אַנְתָּ חַד בְּלֹא
שׁוּתְפוּ דִתְנַיִינָא. וּבְגִין דָּא
אַתְמַר בְּךָ, (דברים לב) וְאִין
אַלְהִים עִמָּדִי.

הַב לִי חֵילָא, לְאַתְעָרָא
בִּיקְרָךְ בְּקַדְמִיתָא.
וּלְבַתֵּר בִּיקְרָא דְאַבִּי וְאַמִּי
דְּבִשְׁמַיָא, דְּאוּקְמוּנָה עַל־יְהוָה,
(משלי כח) גּוּזַל אָבִיו וְאַמוֹ
וְאוֹמֵר אִין פִּשְׁעַ חֵבֵר הוּא
לְאַיִשׁ מִשְׁחִית. וְאוּקְמוּנָה
מְאַרִי מִתְנִיתִין, אִין אָבִיו,
אַלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְאִין אָמוֹ, אַלָּא בְּנִסְתָּ
יִשְׂרָאֵל. וְיִקְרָא דִּילָךְ אָבִא
חֲכָמָה, דְּכָלִּיל עֶשֶׂר סְפִירוֹת
מִתְתָּא דִּילִיהָ לְעֵילָא,
וְתִרְוּיָהּ אִינוּן פּוֹרְסֵיָא
סְפָסַל תְּחוּתָךְ לִיקְרָךְ.

וְהָכִי תִקְיֵנוּ, לְמַהוּי קָטָן
מְכַבֵּד לְגָדוֹל
דְּלְעֵילָא מִנִּיהּ. אָבִא, אִיהוּ

אִינוּן דְּמִקְדָּשִׁי גְרַמִּיָּהוּ
בְּהֵיא שְׁעָתָא. כְּגוּוּנָא דָּא,
(יחזקאל ט) וּמִמִּקְדָּשִׁי תִחַלּוּ. אַל
תִּקְרִי מִמִּקְדָּשִׁי, אַלָּא
מִמִּקְוֵדְשִׁי. מַה לְהֵלֵן
מִמִּקְוֵדְשִׁי, אַף כָּאן
מִמִּקְוֵדְשִׁי, דְּאַיְנוּן אָבִא
וְאַיְמָא.

(ויקרא יט) אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו
תִּירָאוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר,
כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם
בֵּינִי וְגו'. זְכַאִין אִינוּן
יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְדַבְּקוּן בֵּיהּ
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (אינון וְלֹא
אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת) וּבְגִין
דְּאַיְנוּן מִתְדַבְּקוּן בֵּיהּ
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּלֹא
אַתְדַבְּקוּ כַּחַדָּא דָּא בְּדָא.

תָּא חֲזִי, בְּשְׁעָתָא דְּפֵר נָשׁ
מִקְדָּשׁ לְתַתָּא, כְּגוּן
חֲבַרְיָא דְּמִקְדָּשִׁי גְרַמִּיָּהוּ

חֲכָמָה, הֲלֹא אָב אֶחָד
 לְכַלְנוּ, לְמַהוּי מִשְׁמֵשׁ
 תְּחוּתָךְ, וְאַנְתְּ כֶּתֶר עֲלִיוֹן עַל
 רִישִׁיהָ. וְלִית כֶּתֶר עֲלֶיךָ,
 וְלִית אֱלֹהָא אַחְרָא. וְאַיְמָא,
 לְשִׁמְשָׁא לְאַבָּא. דְּאִיהוּ
 תְּחוּתִיהָ לְמַהוּי כֶּסֶפֶא
 תְּחוּתִיהָ.

וַיֹּאמֶר אִיהוּ, בְּכֹל מֵאֲמַר,
 עַד תִּלְתִּין וְתַרְיֵן,
 יְהִי כֵּן, וְיִהְיֶה כֵּן. וְאַיְהִי,
 עֲבִידַת מֵאֲמַרִּיהָ מִידָּ. וּבְגִין
 דְּעֲבִידַת מֵאֲמַרִּיהָ וְצוּוּיָהּ
 בְּלֹא עֲכוּבָא כְּלָל, בַּל"ב
 שְׁבִילִין דְּכֹהֹן אַתְּבְּרִי כָּל
 עוּבְדָא דְּכִרְאִישִׁית,
 אַתְּקְרִיאת כְּבוֹד, (תְּהֵלִים כֹּט)
 וּבְהִיכְלוּ כְּלוּ אֹמֶר כְּבוֹד.
 (יְחֻזְקָא ל' א) כְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ
 מִמְּקוּמוּ. אִיָּהּ מְקוּם כְּבוֹדוּ
 לְהַעֲרִיעוּ.

וְתַרְגוּם כְּבוֹד אָבִיו, יְקָרָא
 דְּאַבּוּהֵי. וְדָא (תְּהֵלִים
 ט) תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה, עָלָה
 אַתְּמַר (מִשְׁלִי א) יְקָרָה הִיא

מִשְׁבֶּת לְשַׁבַּת, בְּשַׁעְתָּא
 דְּזוּוּגָא עֲלָאָה אֲשַׁתְּכַח, דְּהָא
 בְּהֵיא שַׁעְתָּא רַעוּא
 אֲשַׁתְּכַח, וּבְרַכְתָּא אֲזַדְמַנַּת.
 כְּדִין מִתְּדַבְּקוֹן כְּלָהּוּ כְּחַד,
 נִפְשָׁא דְשַׁבַּת, וְגוּפָא
 דְּאֲזַדְמַן בְּשַׁבַּת. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו
 תִּירְאוּ, דְּאִינּוֹן זּוּוּגָא חַד
 בְּגוּפָא, בְּהֵיא שַׁעְתָּא
 (לְאַתְּקְדָּשָׁא) דְּאַתְּקְדָּשָׁא. וְאַת
 שַׁבְּתוֹתֵי תְּשֻׁמוּרוּ.

השלמה מההשמטות (סימן ב)

שְׁמוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבַּת,
 הֵהוּא בְּמִדָּה
 שְׁבִיעִית נְאֻמַר דְּכְתִיב, אֶת
 שַׁבְּתוֹתֵי תְּשֻׁמוּרוּ וּמְקַדְּשֵׁי
 תִּירְאוּ, מֵאִי נִיהוּ מִדָּה
 שְׁבִיעִית הוּי אֹמֶר זֶה מִדַּת
 טוֹבוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. וּמֵאִי טַעְמָא אָמַר
 שַׁבְּתוֹתֵי וְלֹא אָמַר שַׁבְּתֵי.

מִפְּנִינִים. וַיִּשְׂרָאֵל
 דָּאתְקָרִיאוּ בָּנִים, בְּכֹלֵל בֵּין
 וּבֵת, מִסְטָרָא דְתַפְאֶרֶת
 וּמְלָכוּת. דְּאֵינּוֹן בֵּין וּבֵת,
 יִקְרָא דְאָבִיו וְאִמּוֹ, לְמַעַבְד
 צוּוּיָיָהּ, וְצוּוֵי דִילִיָּהּ, אֵינּוֹן
 פְּקוּדֵין דְּעֵשֶׂה. וְהָא אִוְקָמוּהָ
 מְאָרִי מִתְנִיתִין, יֵשׁ מְצוּנָה
 וְעוֹשָׂה. וּבְגִין כִּד אִיהוּ נַעֲשֵׂה
 וְנִשְׁמַע. וְהָאֵי אִיהוּ כְבוֹד
 דְּאָבָא וְאִמָּא, דִּיעֲצוּהָ לְבָרִיָּהּ
 דִּיעַבְדֵּהּ הֵכִי וְאִיהוּ עֲבִיד
 מִיד, בְּלֹא עֲבוּבָא כָּלֵל.
 וְעֵלַת עַל כְּלָא, אָנָּא בְּעֵי
 לְאַשְׁתַּדְּלֵא בִיקְרָדָּהּ,
 לְתַקּוֹן מַדּוּת דְּאָבָא וְאִמָּא,
 לִיקְרָדָּהּ. תְּהֵא בְּעֲזָרִי לְסִדְרָא
 כְּלָא כְּדָקָא יָאוּת. וְאַנְתְּ
 תְּסִדֵּר לִי, וּלְכֹל מְאָרִי
 מְתִיבְתָּאן עֵילֵא וְתַתָּא,
 וּמִשְׁרַיִין דְּמִלְאָכִין עֵלְאִין
 וְתַתָּאִין, לְמַהוּי מְתַקְנִין
 וּמְסִדְרִין לִיקְרָא דִילְךָ,
 וְלִיקְרָא דְאָבָא וְאִמָּא,
 לְמַהוּי סְפָסֵל תַּחוּת רַגְלוּי.

מִשָּׁל לְמָה תְּדַבֵּר דוּמָה,
 לְמַלְךְ שְׁהִיָּה לוֹ
 אִשָּׁה נָאָה, וְכֹל שְׁבוּעַ
 וְשְׁבוּעַ מִזְמִינָה יוֹם אֶחָד
 לְהִיּוֹת עִמּוֹ. וְהַמְלֶךְ יֵשׁ לוֹ
 בָּנִים נָאִים וְאוֹהֲבִים, וְאָמַר
 לָהֶם הוֹאִיל וְכֵן הוּא, שְׁמַחוּ
 גַם אַתֶּם בְּיוֹם שְׁמַחְתִּי, כִּי
 אֲנִי בְּשַׁלְכֶם אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל,
 וְגַם אַתֶּם הִדְרוּ אוֹתִי. וּמֵאֵי
 טַעְמָא זְכוֹר וְשָׁמוֹר. זְכוֹר
 לְזִכְרֵי וְשָׁמוֹר לְכֹלָה. וּמֵאֵי
 טַעְמָא וּמְקַדְשֵׁי תִירָאוּ,
 שְׁמְרוּ עֲצֻמְכֶם מִן הַהֲרָהוּר,
 כִּי מְקַדְשֵׁי קְדוּשָׁה הוּא.
 לְמָה, כִּי אֲנִי יֵי בְּכֹל צַד.

(עד כאן מההשמטות)

דָּא שַׁבַּת עֵלְאָה וְשַׁבַּת
 תַּתָּאָה, דְּאֵינּוֹן מִזְמִנֵי
 לְנַפְשָׁא בְּהֵוּא גּוּפָא,
 מִהֵוּא זּוּוּגָא עֵלְאָה. וְעַל

וְלִמְעַבְד צוּוִייה בְּכָל פְּקוּדֵינ
דִּילִיה. וְלִמְדַחַל מְנִיה בְּכָל
פְּקוּדֵינ דְּלֵא תַעֲשֶׂה.

וְהָאֵי אִיהוּ אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו
תִּירָאוּ, וְסַמִּיךְ לִיה
וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ.
וּבִקְרָא אַחֲרֵינָא וְאֵת מְצוֹתַי
תַעֲשׂוּ. מִסְטָרָא דְּפְקוּדֵינ
דְּעֵשֶׂה דְּאֵינּוֹן כְּבוֹד, אֲקֻדִים
אַבָּא לְאִמָּא, וְדָא י"ה.
מִסְטָרָא דְּלֵא תַעֲשֶׂה, אֲקֻדִים
אִמָּא לְאַבָּא, וְדָא ה"י.
וְהֵינּוּ כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר
דְּבַר. לְאַלִּין דְּלֵא מִשְׁתַּדְּלִי
בְּהָאֵי כְּבוֹד, הַסְתֵּר דְּבַר
מְנִייהוּ.

וְעַלִּיהוּ אַתְמַר, (מִשְׁלִי א)
וּכְסִילִים מְרִים

קְלוֹן. אֵלִין אֵינּוֹן עַמֵּי הָאָרֶץ,
בְּתַר דְּלֵא מִשְׁתַּדְּלִין בְּהָאֵי
כְּבוֹד דְּאוֹרֵייתָא, וְאִיךְ
אֲמַרִין אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שְׁמַע
קוּלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל
תְּפִלָּתֵנוּ. הָא אִיהוּ לִימָא
לוֹן, וְאִם אָב אָנִי אִיה

דָּא וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ,
תִּירֵי וְכֹלָא אֶתְדַבֵּק דָּא בְּדָא,
זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

דְּבַר אַחַר וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי
תִּשְׁמֹרוּ, לְאַזְהָרָה

לְאֵינּוֹן דְּמַחְכָּן לְזוּוֹגֵייהוּ
מִשַּׁבַּת לְשַׁבַּת, וְהָא
אוּקִימָנָא, כְּמָה דְּכְתִיב,
לְסָרִיסִים (ישעיה נב) אֲשֶׁר

יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי. מֵאֵן
סָרִיסִים. אֵלִין אֵינּוֹן חֲבַרְיָא
דְּמִסְרֶסֶן גְּרַמֵּייהוּ כָּל שְׂאֵר
יוֹמִין, בְּגִין לְמַלְעֵי

בְּאוֹרֵייתָא. וְאֵינּוֹן מַחְכָּאן

מִשַּׁבַּת לְשַׁבַּת. הֵדָא הוּא
דְּכְתִיב אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת

שַׁבְּתוֹתַי, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר
(בראשית לו) וְאָבִיו שָׁמַר אֶת

הַדְּבָר. וּבְגִין כֶּךָ וְאֵת

שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ. אִישׁ אָמוּ
וְאָבִיו תִּירָאוּ, דָּא גּוּפָא.

וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ, דָּא כְבוֹדֵי, אֵיחָא אֲשֶׁת־דְּלוֹתָא
 נִפְשָׁא. וְכָלֵא אֶת־דְּבַק דָּא דְלָכוּן בְּאוֹרֵייתָא, וּבִפְקוּדֵין
 בְּדָא. זַפָּא חוּלְקֵיהוֹן דִּילִי, לְמַעַבְד צוּוּיִי, דְּמֵאן
 דִּילָא יָדַע בְּצוּוּיָא דְּמֵאֲרִיחָא, אֵיךְ יַעֲבִיד לֵיהּ.
 דִּישְׂרָאֵל.

בַּר מֵמֵאן דְּשָׁמַע מִחֲכָמִים וְעֵבִיד, וְהֵאֵי אֵיחָו דְּקַבִּיל גַּעֲשָׂה
 וְנִשְׁמַע. וְעַם כָּל דָּא, מֵאן דִּילָא קַבִּיל מִמֵּאֲרִיחָא, אֵלֵּא
 מִשְׁלוּחִיחָא, אֵיכָּא אִפְרָשׁוּתָא. וּמֵאֵי אִפְרָשׁוּתָא אֵיחָא בֵּין דָּא לְדָא.
 דְּהָא פְּתִיב, מִשָּׁה קַבִּיל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּלְבַתֵּר וּמִסְרָה לִיהוֹשֻׁעַ.
 אֲנָא קַבִּילְנָא, וּלְבַתֵּר מוֹסְרָנָא לְכֻלְהוֹן. וְהִכִּי מֵאן דְּמִקַּבֵּל
 מֵאַחְרָא, בְּקַבְּלַת סִיחְרָא וְכַכְבִּיָּא מִשְׁמִשָּׂא, וּבְהֵאֵי קַבּוּל
 אֶתְמַלִּי. וּמֵאן דְּמִקַּבֵּל יְכִיל לְאַסְתְּלֵקָא מִנִּיהּ נְבִיעוּ, כְּמָה דְּחֻזִּינָא
 בְּשִׁמְשָׂא וְסִיחְרָא, דְּאַסְתְּלֵקַת נְהוֹרָא דְּלַחוּן, בְּלִילֵיָא, דִּילָא נְהִיר
 שְׁמִשָּׂא, אֵלֵּא בִּימָמָא. וְסִיחְרָא בְּלִילֵיָא.

וְאֵי תִימָא דְּהֵוּא נְהוֹרָא דְּסִיחְרָא מִשְׁמִשָּׂא אֵיחָו, דְּאַף עַל גַּב
 דְּאַתְבְּנִישׁ, נְהִיר בְּסִיחְרָא וְכַכְבִּיָּא, הָא חֻזִּינֵן מִסְטְרָא אַחְרָא
 בְּלִקוּתָא דְּסִיחְרָא וְשְׁמִשָּׂא דְּאַסְתְּלֵק נְהוֹרֵיהוּ, וְאַשְׁתְּאַרוּ כְּנוֹפָא
 בְּלָא נִשְׁמַתָּא, דְּאֵיחָא אֲדוּן עֲלֵיהֶם מִחֲשִׁיד מְאֹרֵיהֶם. אֲבָל עֲקָרָא
 דְּנְהוֹרָא, הֵוּא אַתֵּר דְּנְבִיעַ דְּלִית פְּסָק לְנְהוֹרָא דִּילֵיהּ, וְלָא אֵיחָא
 עֲלֵיהּ אֵלֵּהּ אַחְרָא לְמִפְסָק מִנִּיהּ נְהוֹרֵיהּ.

וְעַלֵּת הָעֲלוֹת, בְּתֵר דְּאַנְתָּ תַּמּוֹן, לִית פְּסָק לְנְבִיעוּ דְּנְהוֹרָא
 דְּאוֹרֵייתָא. יְהֵא רַעְוָא דִּילְךָ דִּילָא תּוּזוּ מֵאַבָּא וְאֵיכָּא
 דִּילִי, וְלָא מִבְּנוּי. וְהִכִּי מֵאן דְּאִמִּית גְּרַמִּיחָא עַל אוֹרֵייתָא, דְּהֵיא
 יְקָרָה, אֶתְקִימַת בֵּיהּ, וְלָא מִפְּסָקַת מִנִּיהּ. מַה דִּילָאוּ הִכִּי, מֵאן
 דִּילָא יִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, אֵלֵּא אַף עַל גַּב דְּעֵבֵד צוּוּי חֲכָמִים, אֵיחָו שְׁמִשׁ

דְּלֹהוֹן, עֶבֶד וְלֹא בֶן, אֲבָל אִי אִיהוּ מְהִימָנָא, מְאָרִיָּה אֲשֶׁלִּיט לִיָּה
בְּכָל דִּילִיָּה.

אֲבָל מֵאֵן דְּלֹא אֲשֶׁתִּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא מְשַׁמֵּשׁ חֲכָמִים, לְמִשְׁמַע
מִנֵּייהוּ פְּקוּדִין, לְקַיִים נַעֲשָׂה וְנִשְׁמַע. אֲלֵא דְסָרַח וְעֶבֶר עַל
לֹא תַעֲשֶׂה, אִיהוּ שְׁקִיל לְאוּמִין דְּעֵלְמָא עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, בְּנוֹי
דְּסַמְא"ל וְנַחֲשׁ, דְּאֶתְמַר בְּהוּ, (מְשַׁלִּי א) וּכְסִילִים מֵרִים קָלוּן, דְּלֹא
בָּעוּ לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא, דְּכָל דְּלִית בֵּיהּ תוֹרָה, לִית בֵּיהּ כְּבוֹד,
דְּאֶתְמַר בְּהֵם (מְשַׁלִּי א) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ.

וְעַם כָּל דָּא מְאָרִי מְתִיבְתָא, לָא כָּל כְּבוֹד שְׂוָה, דְּהָא (מְלֹאכֵי א) בֶּן
יִכְבֵּד אָב וְעֶבֶד אֲדוּנָיו. בֶּן יִכְבֵּד, עַל מְנַת דְּלֹא לְקַבְּלָא
אֲנָרָא, אֲבָל מְעוּנָה הוּא בְּכְבוֹד אָבָא וְאִמָּא. וְאִי לָא בָּעֵי
לְמַעַבְד צוּוּיָה, יִכְתֵּשׁ לִיָּה אָבָא וְאִמָּא, עַד דְּיַעֲבֵד עַל פְּרַחִיָּה.
וְאִי הוּי בְּרָא רַבְרָבָא, בֵּית דִּין כּוּפִין לִיָּה. דְּאִי לָא בָּעֵי לְמַעַבְד
מַה פְּתִיב בֵּיהּ, (דְּבָרִים כ) בְּנִינוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרָה אֵינְנוּ שׁוֹמְעֵ
בְּקוּלְנוּ, וְדַנִּין לִיָּה בְּסִקְלָה. אֲבָל עֶבֶד דְּמִשְׁמַשׁ עַל מְנַת לְקַבְּל
פְּרָם, אִי לָא עֶבֶד צוּוּיָה דְּרַבִּיָּה, מְאָרִיָּה אֲעֶבֶר לִיָּה מִגּוּ בֵּיתִיָּה,
וְיִטּוּל אֲחֶרָא. מַה דְּלֹא הָוָה יִכִּיל לְמַעַבְד הָכִי לְבָרִיָּה, אֲלֵא אוּ
יַעֲבִיד צוּוּיָה אוּ יִקְטוּל לִיָּה.

אָמַר לִיָּה בּוּצִינָא קְדִישָׁא, מֵאֵן גְּרִים דְּלֹא יַעֲבִיד צוּוּיָה, הוּאִיל
וּבְרִיָּה הוּא. אָמַר רַעֲיָא מְהִימָנָא, וּדְאִי תַעֲרוּבַת דְּרַע, וְרָזָא
דָּא גְרָם לְיִשְׂרָאֵל, לְמַחֲטֵי גַבֵּי אַבוּהוֹן דְּבִשְׁמִיָּא. וְרָזָא דָּא, (תְּהִלִּים
קו) וַיִּתְעַרְבוּ בַּגּוֹיִם. וְדָא גְרָם קַטּוּלָא לְיִשְׂרָאֵל, וְחָרִיב בֵּי מַקְדָּשָׁא.
וּבְגִין דָּא, אֵין מְקַבְּלִים גְּרִים לִיָּמוֹת הַמְּשִׁיחַ, אֲלֵא (דְּבָרִים לב) יְיָ
בְּדָד יִנְחָנוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל יִכְבֵּר.

דִּישְׂרָאֵל אֵינּוּן מְאִילָנָא דְּחַיִּי, עֶבֶד טוֹב וְעֶבֶד רָע, מְסַטְרָא

דְּמַטְטְרוּן עֶבֶד טוֹב, עֶבֶד נֶאֱמָן לְרַבִּיהִי. עֶבֶד רָע סָמֵא"ל. מֵאֵן דְּאִיהוּ מֵאִלְנָא דְחַיִּי, אִיהוּ בֶן הָעוֹלָם הַבָּא, בֶּן מִסְטָרָא דְבִן יוֹהֵי, בִּינָ"ה. וְיָרִית מְלָכוּתָא דְאִיהִי הִי. וְאִיךְ יָרִית לָהּ. אִי עֶבֶד צוּוּיָה דִּאֲבָא וְאִימָא, בְּגִין דְּאִיהוּ מְלָכוּתָא מְצוֹת הַמְּלָךְ, וְעָלִיהִ אֲתָמַר, (אסתר א) מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת מְצוֹת הַמְּלָךְ. אִיהִי מְצוֹה, וְצוּוּיָא דְּמִלְפָא עַל עֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

מְצוֹה מְדֹאֲרִייתָא, דְּאִיהִי תַפְאָרְתָּ. וְהִכָּא לִית תַּמָּן פְּרוּדָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֱמֶת, תּוֹרְתוֹ תּוֹרַת אֱמֶת, אִיהוּ תּוֹרְתוֹ וּמְצוֹתוֹ. בְּגוּוּנָא דְּבִינָה, תּוֹרְתוֹ וּמְצוֹתוֹ דְּחֻכְמָה. דְּאִית תּוֹרָה דְּבְרִיאָה, וְחֻכְמָה דְּבְרִיאָה, וּבִינָה דְּבְרִיאָה, וְהִכִּי בְּכָל מַדּוּת. בְּהֵא, יָכִיל בֶּן בְּהֵא אֲוִרִיתָא, לְמַהוּי בְּלָא מְצוֹה, וּמְצוֹה בְּלָא תּוֹרָה בְּפְרוּדָא. וּמַהֲכָא, (דף 97 ע"א) בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרָה. אֲבָל מִסְטָרָא דְּאֲצִילוּת, לִית אֲפְרָשׁוּתָא, תַּמָּן, וְכֵן מִתַּמָּן אִין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ וְלִית בָּהּ עוֹנֵשׁ וְלֹא שָׁכַר וְלֹא מִיתָה.

וּבְגִין דָּא, אֲוִרִיתָא דָּא אִילְנָא דְחַיִּי, שְׂכַר הָעוֹלָם הַבָּא, וְאִילְנָא דָּא, אִילְנָא דְחַיִּי אֲתִקְרִי, וְאֲתִקְרִי הָעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא אֲתִקְרִי בִּיהַ שְׂכַר. בְּגִין דְּאִיהוּ בֶּן. מִתַּמָּן, לָא אֲשַׁתְּדַל בְּאֲוִרִיתָא לְקַבְּלָא אַגְרָא, לָא בְּמַעֲשָׂה וְלֹא בְּדִיבּוּר וְלֹא בְּמַחֲשָׁבָה.

אַתָּה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, לְנִשְׁקָא לִיהַ יְדִיהַ. אָמַר, וְדָא אַנְתָּ הוּא בֶּן מִתַּמָּן, בְּדִיּוּקְנָא דְּבָרָא בּוֹכְרָא דִּילִיהַ, תַּפְאָרְתָּ בְּרָא דִּאֲבָא וְאִימָא עֲלָאָה, אֲצִילוּת דִּילִיהַ בְּלָא הַפְּסָקָה, לָא קְדָמָךְ בְּרָא אַחֲרָא, לָא בְּמַחֲשָׁבָה, וְלֹא בְּדִבּוּר, וְלֹא בְּמַעֲשָׂה. אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, וְאַנְתָּ, וְחַבְרִיא, וְרֵאשִׁי מְאִרִי מְתִיבְתָּאן, דְּמִזְמִינִן הָכָא, אַתִּי, בְּלָא הַפְּסָקָה כְּלָל, וּבְלָא תַעֲרוּבַת. נִשְׁקוּ כְּלָהוּ דָּא לְדָא, וְאֲשַׁתְּמוּדְעוּ בְּאַחֲוָה, וּבְכוּ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עִם כָּל דָּא, בְּרָא בּוּכְרָא חַיִּיבִין כָּל אַחוּי
 בִּיקְרִיָּה, דְּהָא כְּתִיב (שְׁמוֹת ב) כִּפְדוּ אֶת אֲבִיךָ, וְאוּקְמוּהָ
 רַבְּנָן, אֶת לְרֵבּוֹת אַחִיךָ הַגְּדוֹל. וְאַפִּילוּ מְכַל סֵטְרָא אִיהוּ מְפָרֵשׁ
 עֲלֵךְ בְּאוּרִיָּתָא, בְּשַׁנְיָם זֶה הֶבֶל. וְלֹא הוּא לְאָדָם קַדְמָאָה בְּרָא
 קַדְמָאָה מִנִּיהּ, וְאוּקְמוּהָ רַבְּנָן, בְּשַׁנְיָם, זֶה מִשָּׁה. דְּבְרָא דְּמִלְכָּא
 בְּכָל אַתְרַּ, אַנְתָּ בּוּכְרָא מְסֵטְרָא דְּאִילְנָא דְּחַיִּי דְּטוֹב וְרַע, אַנְתָּ
 הוּא טוֹב. (בּוּכְרָא) הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
 הָאֹרֶץ כִּי טוֹב, (שְׁמוֹת ב) וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.

וּמִתַּמָּן קָרָא יְתָד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד נַאֲמָן. לְבַתֵּר סְלִיקַת
 לְמַהוּי מְלָכָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (דְּבָרִים לג) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן
 מְלָךְ. לְבַתֵּר בְּן בֵּית לְעִילָא. מְלָךְ מְסֵטְרָא דְּמַלְכוּת דְּבְרִיאָה. בְּן
 בֵּית, מְסֵטְרָא דְּבִינָה דְּבְרִיאָה. כְּעַן אַנְתָּ מְלָךְ, מְסֵטְרָא דְּאִילְנָא
 דְּמַלְכוּת דְּאַצִּילוֹת. בְּן בֵּית, מְסֵטְרָא דְּבִין יְיָ, תַּפְאַרְת
 דְּאַצִּילוֹת, זַכָּאָה חוּלְקָךְ. וּמֵאֵן גְּרִים לָךְ דָּא, בְּנִין דְּאַשְׁתְּדְּלוּתְךָ
 בַּתּוֹרָה וּבְמַצְוָה, לִיחְדָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתִּיהּ, לְאַעְלָא
 מְלָכָא עַל אַתְרִיהּ, וְעַל מְשַׁרְיַתִּיהּ לְעִילָא, וְעַל יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא.
 וּבְנִין כְּךָ (ס"א וּבְגִינְךָ) יְרַתִּין כְּלָהוּ נִשְׁמַתִּין דְּאַצִּילוֹת מִנִּיהּ,
 וְאַתְקַרִּיאוּ בְּנִין דִּילִיהּ, מִשְׁם יְדוּ"ד דְּאַצִּילוֹת, דְּלִית תַּמָּן
 פְּרוּד וְקַצוּץ. דְּבְקַדְמִיתָא אַתְמַר בְּהוּ בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וּשְׁכִינְתִּיהּ, מִצַּד יְהוּ"ה דְּבְרִיאָה, דְּאַתְמַר בֵּיהּ בְּרַאתִיו יַעֲרַתִּיו
 אַף עֲשִׂיתִיו, וּכְעַן בְּנִים לִידוּ"ד דְּאַצִּילוֹת.

וּבְךָ אַתְקַיָּים פְּקוּדָא, דְּאִיהִי מַצְוָה עַל יִשְׂרָאֵל, לְהַעֲמִיד עֲלִיהֶם
 מְלָךְ. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (דְּבָרִים יז) שׁוֹם תִּשִּׂים עֲלֶיךָ מְלָךְ.
 וְאַתְקַיָּים כְּךָ (דְּבָרִים לג) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מְלָךְ, כִּד בְּקַדְמִיתָא. וְכְלָהוּ
 מַתְנַהֲגִין אַבְתְּרָךְ, כְּאַבְרִין דְּמַתְנַהֲגִין כְּלָהוּ בַתְנוּעָה דְּנִשְׁמַתָּא,

דְּאֵת־פִּשְׁטָא עַל כָּל אַבְר. בְּגִין דְּכֶתֶר עֲלִיּוֹן אַנְתָּ תְּהֵא מְעוּטָר
 בִּיה, דְּבִיה עֵלְת הָעֵלּוֹת אִיהוּ כְּתֵר עַל כִּלְא, טְמִיר וְגִנְיֹ מְלָגְיֹ
 מִנְיָה. וּמִנְיָה אֵת־פִּשְׁטָא עַל כָּל סְפִירָן, וּמְסִדֵּר לֹזן לְמַהוּי דָּא רַב,
 וְדָא זְעִיר, וְדָא בִּינּוּנִי, וְאַנְהִיג לֹזן לְרַעוּתִיה, וְנִהִיר בְּהוּ, וּמְקַשֵּׁר
 לֹזן, וּמִיַּחַד לֹזן.

הָכִי אַנְתָּ תְּהֵא מְנַהִיג לְיִשְׂרָאֵל, בְּכָל מִדּוֹת טְבִין דִּילִיה, וְתִסְדֵּר
 כָּל חַד בְּדַחְוֵי לִיה, הַבְּכוֹר בְּבִכּוּרְתּוֹ, וְהַצְּעִיר בְּצַעֲרִיתּוֹ,
 וּבִינּוּנֵי כְּפּוּם דְּרִגְיָה. וְתִקְשֵׁר לֹזן קְשֵׁר אַחַד לְגַבֵּי אַבּוּהוֹן
 דְּבִשְׁמִיָּא. לְמַהוּי כְּלָהוּ בְּשִׁפְהָ בְּרוּחָה, לְבִרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וְלְקִדְשִׁיה, וְלִיַּחְדִּיה, בְּדִרְגָּא דִּילָךְ, בְּמַחְשְׁבָה דִּילָךְ,
 בְּאַצִּילוֹת דִּילָךְ, דְּאֵתְקַיִים בְּךָ (בְּמִדְבַר יֵא) וְאַצְלִיתִי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר
 עָלֶיךָ וְשִׁמְתִי עֲלֵיהֶם. קוּם אֲתַעַר בְּפִקּוּדָא, לְהַכְרִית זְרַעוֹ שֶׁל
 עֲמֻלָּק. (פְּרֻשַׁת תְּצֵא רַפ"א ע"ב שִׁיךְ לְנִשְׂא קַמ"ה ע"א)

(וּיִקְרָא יט) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְגו' פִּקּוּדָא דָּא, לְכַבֵּד אָב וְאִם,
 דְּאֵצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְמַדְחַל מְאֹבֵי וּמְאִמִּיה, וְלְאֹקִיר לֹזן.
 כְּמָה דְּאֵצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְאֹקִיר לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מְסִטְרָא
 דְּרוּחָא דִּיהֵב בְּגִיָּה. וְלְמַדְחַל מִנְיָה. הָכִי אֵצְטְרִיךְ לִיה לְאֹקִיר
 לְאֹבֵי וּלְאִמִּיה, מְסִטְרָא דְּגוּפָא דִּילִיה, וְלְמַדְחַל מְנַהִיגוֹן, דְּהָא
 אִינּוֹן מְשִׁתְּפִין בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַבְדֵּי לִיה גּוּפָא, וְהוּאִיל
 וְאִינּוֹן שׁוֹתְפִין בְּעוּבָדָא, לִיהוּ שׁוֹתְפִין בְּדַחִילוֹ וּיִקְרָא.

כְּגוּנָא דָּא, ג' שׁוֹתְפִין אֲשֶׁתְּכַחוּ לְעִילָא בְּרֹא דְאָדָם. אָדָם
 קְדָמָא, אַף עַל גַּב דְּגוּפָא דִּילִיה הָוָה מְעַפְרָא, לָאו
 מְעַפְרָא דְּהָכָא הָוָה אֲלָא מְעַפְרָא דְּבִי מְקוּדְשָׁא דְּלְעִילָא. אַבָּא
 וְאִימָא אֲשֶׁתְּכַחוּ, וּמְלָכָא עֲלָאָה אֲשֶׁתְּתַף בְּהַדִּיחוּ, וְשִׁדְר בִּיה
 רוּחָא דְּחַיִּי, וְאֵתְבְּרִי. וּכְגוּנָא דָּא, אֲשֶׁתְּפַח כִּלְא עִילָא וְתַתָּא.

וְעַל דָּא אֶצְטְרִיד לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְמַדְחַל לְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא,
וְלְמַדְחַל לְאֲבוּי וּלְאֲמִיָּה.

בְּסִתְרֵי תוֹרָה, אָדָם קְדָמָאָה לָּא הָוָה לִיָּה מֵהָאֵי עֲלָמָא כְּלוּם. חַד
צְדִיק עֲבַד שְׁמוּשָׁא בְּנוֹקְבִיָּה, וְאִתְעֵבִיד מֵהָהוּא שְׁמוּשָׁא
גּוּפָא חֲדָא, דְּנִהֲרוּ דִּילִיָּה יְתִיר מְכַל אֵינּוֹן מְלֵאכִין שְׁלִיחִין
לְעִילָא. וְכַד אִתְבְּרִי הָהוּא גּוּפָא מְלֵאכִא עֲלָאָה, שְׁדַר בְּהָהוּא
צְדִיק כ"ב אֲתוּוֹן, וְאִשְׁתַּתַּף בְּהַדְיָהוּ, וְנִפְק לְעֲלָמָא.

כִּיּוֹן דְּנִפְק, חָמוּ לִיָּה שְׁמוּשָׁא וְסִיְהֲרָא, וְאִסְתִּימוּ (דף פ"ג ע"ב)
נְהוּרִיָּהוּ, דִּתְפוּחָא דְרַגְלִיָּה אַחֲשִׁיד נְהוּרָא דְלַהוֹן. מֵאֵי
טַעְמָא. בְּגִין דְּמַעוּבְדָּא דְשְׁמוּשָׁא וְסִיְהֲרָא עֲלָאָה נִפְק. כִּיּוֹן דְּחֻטָּא,
אִתְחַשְׁדָּ, וְאִזְעִיר גְרַמִּיָּה, וְאֶצְטְרִיד לְגּוּפָא אַחֲרָא בְּמִשְׁכָּא
וּבְבִשְׂרָא. דְּכִתִּיב, (בראשית א) וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ
כְּתַנּוֹת עוֹר וַיְלַבִּישֵׁם. כְּהָהוּא שְׁמוּשָׁא דְעֲבַד הָהוּא צְדִיק
בְּנוֹקְבִיָּה, לָּא אִשְׁתַּכַּח מְקַדְמַת דְנָא, וְלִבְתַר דְנָא, דְהָא עַד לָא
נִפְק לְעוֹרָף אוּמְנָא.

עַד דְאָתָא חֲנוּךְ, וְנָטִיל לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא מֵאַרְעָא, וְאִבְרִיר
פְּסוּלַת וְקַסְטוּרָא מְכַסְפָּא, וְכֵן בְּכַל אֵינּוֹן צְדִיקֵיָּא דִּי
בְּאַרְעָא. לְבַתַר אִתְתַּקַּן הָהוּא אַתַּר, וְאִתְעֵבִידוּ רּוּחִין וְנִשְׁמַתִּין
בְּשְׁמוּשֵׁיָּהוּ וְגּוּפָא מִתְתָּא בְּאַרְעָא. וְעַל דָּא בְּשׁוּתְפוּ דְלְעִילָא
וְתַתָּא, בַּר נֶשׁ אֲתֵי לְעֲלָמָא, וְאֶצְטְרִיד לְמַדְחַל לְאֵינּוֹן שׁוּתְפִין,
וְלְאֹקִיר לּוֹן, כְּמָה דְאִתְמַר (ע"כ רעיא מהימנא)

זֶהר

אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלֹהִים וְאֵלֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ (ויקרא יט)
לְכֶם. רַבִּי חֵיִיא פִתַּח, (דברים ט) אֵל תִּפְּן אֶל קְשֵׁי הָעָם

הָזֶה וְגו'. אֵל תִּפְּן. וְכִי מֵאֵן הוּא דִּיִּמָּא לְמַלְכָּא, אֵל תִּפְּן.
 וְהָא פְּתִיב (איוב לד) פִּי עֵינָיו עַל דְּרַכֵּי אִישׁ. וְכֹתִיב (ירמיה כג)
 אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יי', וְהָא
 בְּכֹלֹא אֲשַׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכֹל עוֹבְדֵין מְסִתְּפֵל,
 וְעֵייל בְּדִינָא עַל פְּלָהוּ, אִם טַב וְאִם בִּישׁ, כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר, (קהלת יב) הָאֱלֹהִים יִבְיֵא בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נַעֲלָם אִם
 טוֹב וְאִם רָע. וּמִשָּׁה אָמַר אֵל תִּפְּן.

אֵלֵּא, כְּמָה בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַסְתְּמָרָא מְחֻבּוּי, בְּגִין דְּלֹא
 יַחֲטִי קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא. תָּא חֲזִי, בַר נֶשׁ דְּעָבִיד
 מְצוּה, הֵהִיא מְצוּה סְלָקָא, וְקִיִּמָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְאָמְרָה אֲנָא מְפֻלְנִיָּא דְּעַבְדִּי לִי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְנִי לָהּ קָמִיָּה, לְאַשְׁגַּחַא בְּהָּ כָּל יוֹמָא לְאוֹטְבָּא לִיהָ
 בְּגִינָה. עָבַר עַל פְּתַגְמֵי אוֹרִיָּתָא, הֵהִיא עֵבִירָה סְלָקָא
 קָמִיָּה, וְאָמְרָה אֲנָא מְפֻלְנִיָּא דְּעַבְדִּי לִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְנִי לָהּ, וְקִיִּמָּא תִּפְּן לְאַשְׁגַּחַא בְּהָּ, לְשִׁיצָאָה לִיהָ.
 הֵדָּא הוּא דְּכֹתִיב, (דברים לב) וַיִּרְא יי' וַיִּנְאֶץ מִפְּעֵס בְּנֵי
 וּבְנוֹתָיו. מַהוּ וַיִּרְא. הֵהוּא דְּקִיִּמָּא קָמִיָּה.

תָּב בְּתִשׁוּבָה, מַה פְּתִיב. (שמואל ב יב) גַּם יי' הָעֵבִיר חַטָּאתְךָ
 לֹא תָמוּת. דְּאֵעָבַר הֵהוּא חוֹבָא מְקָמִיָּה, בְּגִין דְּלֹא
 יִסְתְּפֵל בֵּיהָ. לְאוֹטְבָּא לִיהָ. וְעַל דָּא אֵל תִּפְּן אֵל קְשֵׁי הָעָם
 הָזֶה וְאֵל רְשָׁעוּ וְאֵל חַטָּאתוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכֵן מֵהֲכָא
 מִשְׁמַע, דְּכֹתִיב, (ירמיה ב) נִכְתַּם עוֹנֶךָ לְפָנָי.

רְבִי יוֹסִי זְעִירָא, עָאֵל קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן יוֹמָא חַד,
 אֲשַׁכְּחִיה דְּהוּה יְתִיב וְקָאֵרִי, כְּתִיב, (בראשית ג) וַיֹּאמֶר
 הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי הִיא נָתַנָּה לִּי מִן הָעֵץ
 וְאוֹכֵל. מִשְׁמַע דְּאָדָם וְחוּה פַּחְדָּא אֲתַבְּרִיאוּ, וּבְגוּפָא
 חַדָּא. דְּכְתִיב אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי, וְלֹא כְּתִיב אֲשֶׁר נָתַתְּ לִי,
 אָמַר לִיָּה, אִי הָכִי, וְהַכְּתִיב (שמואל א א) אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצְצַבַת
 עִמָּכָה בְּזוֹה. וְלֹא כְּתִיב הַנִּצְצַבַת לְפָנֶיךָ. אָמַר לִיָּה, אִי
 כְּתִיב הַנִּתְּנַת עִמָּךְ, הוּה אָמִינָא הָכִי, פְּדַכְּתִיב אֲשֶׁר נָתַתְּ
 עִמָּדִי, אֲבַל הַנִּצְצַבַת כְּתִיב.

אָמַר לִיָּה, וְהָא כְּתִיב (בראשית ב) וַיֹּאמֶר יי' אֱלֹהִים לֹא טוֹב
 הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ אַעֲשֶׂה לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. אַעֲשֶׂה לּוֹ
 הַשְּׂתָא. אָמַר לִיָּה הָכִי הוּא וְדָאִי, דְּאָדָם לְבַדּוֹ הוּה, דְּלֹא
 הוּה לִיָּה סַמְךָ מְנוּקְבִיָּה, בְּגִין דְּהוּת בְּסִטְרוּי כְּמָה
 דְּאוּקִימָנָא. וּמָה דְּאָמַר אַעֲשֶׂה לּוֹ עֵזֶר, הָכִי הוּא, דְּלֹא
 כְּתִיב אֲבָרָא לּוֹ עֵזֶר, בְּגִין דְּכְתִיב, (בראשית ה) זָכָר וּנְקֵבָה
 בְּרָאם. אֲבַל אַעֲשֶׂה כְּתִיב. וּמָהוּ אַעֲשֶׂה. אֲתַקֵּן. מִשְׁמַע
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיל לָהּ מְסִטְרוּי, וְתַקֵּין לָהּ
 בְּתַקוּנָא, וְאִיִּתִּי לָהּ קָמִיהָ. וְכַדִּין אֲשַׁתְּמַשׁ אָדָם
 בְּאַנְתְּתִיָּה, וְהוּה לִיָּה סַמְךָ.

וְתַנְיִנָן, שְׁפִירו דְּאָדָם קְדַתִּירָא דְּקִיטְרָא עֲלָאָה, מְזִיָּהֲרָא
 דְּנַהֲרָא. שְׁפִירו דְּחוּהָ, דְּלֹא הוּוּ יְכַלִּין כָּל בְּרִיִּין

לְאַסְתַּכְּלָא בְּהַ. וְאַפִּילוּ אָדָם לֹא הָוּה אַסְתַּכְּלָא בְּהַ, עַד
הֵהוּא זְמַנָּא דְחָאבוּ, וְאַעֲדִיָּאת (ס"א וְאַזְעִירַת) שְׁפִירוּ דְלֵהוֹן.
כְּדִין אַסְתַּכְּלָא בְּהַ אָדָם, וְאַשְׁתְּמוּדַע בְּהַ לְשִׁמְשָׁא בְּהַ. הַדָּא
הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ד) וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אֲשֶׁתּוֹ. וַיֵּדַע:
בְּכֹלֵא. וַיֵּדַע: בְּתִשְׁמִישׁ. וַיֵּדַע: דְּאַשְׁתְּמוּדַע בְּהַ וְאַסְתַּכְּלָא
בְּהַ.

וְתַנְיִנְן, אָסִיר לִיָּה לְבַר נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּשְׁפִירוּ
דְּאַנְתְּתָא, בְּגִין דְּלֹא יִיְתִי בְּהַרְהוּרָא בִישָׂא,
וַיִּתְעַקֵּר (דף פ"ד ע"א) לְמַלְהָ אַחֲרָא. וְכֹךְ הָוּה רַבִּי שְׁמַעוֹן
עָבִיד, כַּד הָוּה אֲזִיל בְּמַתָּא, וְהוּוּ חֲבַרְיָא אֲזִלִּין
אַבְתְּרִיָּה, וְחַמָּא לְאַיְנָתוֹ שְׁפִירָאן, מָאִיךְ עֵינֵיהַ, וְהוּוה
אָמַר לְחֲבַרְיָא אַל תִּפְנוּ.

וְכֹל מֵאֵן דְּיִסְתַּכְּלָא בְּשְׁפִירוּ דְּאַנְתְּתָא בִּימָמָא, אֲתִי
לְהַרְהוּרֵי בְּלִילִיָּא. וְאִי סָלִיק הֵהוּא הַרְהוּרָא בִישָׂא
עָלוּיָה, אַעֲבַר מְשׁוּם וְאַלְהֵי מַסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. תוּ,
אִי שְׁמִשׁ בְּאַנְתְּתִיָּה בְּזְמַנָּא דְּסָלִיק בֵּיהַ הֵהוּא הַרְהוּרָא
בִישָׂא, אֵינּוֹן בְּנִין דְּאוּלִּידוּ אֱלֹהֵי מַסְכָּה אֲקָרוּן. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (ויקרא יט) אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאַלְהֵי מַסְכָּה לֹא
תַעֲשׂוּ לָכֶם. רַבִּי אַבָּא אָמַר, אָסִיר לִיָּה לְבַר נָשׁ
לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַלִּילֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּבְנִשֵׁי דְעַמִּין, וְלֹא
לְאַתְהַנְיָא מִנֵּיהוּ, וְלֹא לְאַתְרַפָּאָה בְּהוּ, דְּאַסִיר לִיָּה לְבַר
נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתְרַ דְּלֹא אַצְטְרִיךְ.

רַבִּי אֲבָא פִּתַּח, (תהלים 19) פִּנֵּה אֵלַי וְחַנּוּנִי תִּתֵּן עֵינֶיךָ
 לְעַבְדֶּךָ, פִּנֵּה אֵלַי וְחַנּוּנִי, וְכִי לֹא הָיָה לְיָהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא שְׁפִירָא כְּדוּד, דְּאִיהוּ אָמַר פִּנֵּה אֵלַי
 וְחַנּוּנִי. אֲלֵא הָכִי תַנִּין, דְּדוּד אַחֲרָא אִית לְיָהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא מְמַנָּא עַל כַּמָּה אוּכְלוּסִין עֲלָאִין
 וּמְשַׁרְיִין. וְכַד בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרַחֲמָא עַל עֲלְמָא,
 אֲסַתְּפֵל בְּהַאי דְדוּד, וְנִהִיר לְיָהּ אַנְפִּין, וְהוּא נִהִיר
 לְעֲלָמִין, וְחַיִּים עֲלְמָא.

וּשְׁפִירוּ דְהַאי דְדוּד, נִהִיר לְעֲלָמִין כְּלָהוּ, רִישֵׁיהּ
 גּוּלְגֻלְתָּא דִּדְהַבָּא, אַתְרִקִּימַת בְּשִׁבְעָה
 תַּכְּשִׁיטֵי זִינִין דִּדְהַבָּא. וְהָא (תִּיקוּן קכ"ב, יתרו ע"ג) אוּקְמוּהָ.
 וְחַבִּיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבְּלֵיהּ, וּמְסַגִּיאוּת
 רַחֲמֵימֵתָא דִּילֵיהּ גְּבִיָּהּ, אָמַר לְיָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דִּיהִדֵּר עֵינֹוֹי לְקַבְּלֵיהּ, וְיִסְתַּפֵּל בֵּיהּ. בְּגִין דְּאִינוּן שְׁפִירוּן
 בְּכֻלָּא, כַּמָּה דַּאתְ אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) הִסְבִּי עֵינֶיךָ מִנְּגִדֵי
 וְגו'. הִסְבִּי עֵינֶיךָ מִנְּגִדֵי דְבִשְׁעָתָא דְּאֵלִין עֵינִין
 מִסְתַּפְּלִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּדִּין מִתְעַרִּין בְּלִבֵּיהּ
 קִסְטִין דְּבִלְסִטְרָאִי, בְּרַחֲמֵימֵתָא עֲלָאָהּ, וּבְסַגִּיאוּת
 שְׁלֵהוּבֵיתָא דְרַחֲמֵימוּ עֲלָאָהּ לְגְּבִיָּהּ, אָמַר הִסְבִּי עֵינֶיךָ
 מִנְּגִדֵי, אֲסַחַר עֵינֶיךָ לְסִטְרָא אַחֲרָא מִנִּי, דְּאִינוּן מוּקְדִין
 לִי בְּשְׁלֵהוּבֵי רַחֲמֵימֵתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּדוּד, (שְׁמוּאֵל

א טו) וְהוּא אֲדַמּוּנֵי עִם יִפֶּה עֵינָיִם וְטוֹב רָאִי. וּבְגִין הֵהוּא
 דְּוֹד עֲלָאָה שְׁפִירָא, רְחִימָנָא וְתִיאֻבְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְאֲדַבְקָא בֵּיהּ. אָמַר דְּוֹד פְּנֵה אֲלֵי וְחַנּוּנֵי.

כְּגֻוּנָא דָּא, (בראשית כז) וַיֹּאמֶר רָאֵה רֵיחַ בְּנֵי כְּרִיחַ שְׂדֵה
 אֲשֶׁר בְּרָכוּ יְיָ. מִשְׁמַע דְּעָאֵל עֲמִיהָ עִם יַעֲקֹב
 גִּנְתָּא דְעֵדֹן, דְּאִיהוּ שְׂדֵה דְתַפּוּחִין קְדִישִׁין. וְכִי הֵיךְ יָכִיל
 גִּנְתָּא דְעֵדֹן לְאֲעֵלָא עֲמִיהָ, דְּהָא גִּנְתָּא דְעֵדֹן כַּמָּה רַב
 הוּא בְּפוּתֵיא וּבְאַרְכָּא. כַּמָּה זִינִין דְּבֵייתִין עֲלָאִין
 קְדִישִׁין, דְּרַגִּין עַל דְּרַגִּין, מְדוּרִין עַל מְדוּרִין אִיתַּ תַּמָּן.
 אֱלֹא (שמות ר"י ע"ב) גִּנְתָּא אַחֲרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא אִיתַּ לִּיהּ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֵהוּא גִּנְתָּא רְחִימוּתָא
 דִּילֵיהּ, וְאֲתַדְּבַק בֵּיהּ, וְלֹא אֲתַנְטִיר אֱלֹא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּלַחֲדוּי, דְּהוּא עָיִל בֵּיהּ. וְדָא אַחֲסִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְאֲשַׁתְּכַחָא תְּדִיר עֲמַהוּן דְּצַדִּיקָיָא. וְכַל שְׁכֹן
 לְאֲשַׁתְּכַחָא בֵּיהּ בִּיעֲקֹב, וְדָא זְמִין לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאֲעֵלָאָה עֲמִיהָ לְסִיעָא לִיהּ.

כְּגֻוּנָא דָּא, (בראשית כח) אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי
 יִצְחָק הָאָרֶץ וְגו'. תַּנּוּ, מְלַמֵּד שְׁנַתְּקַפְּלָה לּוּ
 אָרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכִי אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי ד' מֵאוֹת פְּרָסָה
 עַל ד' מֵאוֹת פְּרָסָה, הֵיךְ אֲתַעֲקֶרֶת מֵאַתְרָהּ, וַיִּתְּבֹא
 תַּחֲתוּי. אֱלֹא אָרֶץ אַחֲרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא אִיתַּ לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי. וְהִיא תַּחֲתֵי דְרָגָא דִּיעֲקֹב
 דְּקָאִים עָלָהּ. וְאַחֲסִין לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּגִין
 רַחֲמֵימוּתָא דְלַהּוֹן, לְדִירָא עֲמַהוֹן, וּלְדַבְּרָא לַהּוֹן, וּלְאַגְנָא
 לַהּוֹן מִכְּלָא, וְאֶקְרִי אֶרֶץ חַיִּים.

תָּא חֲזִי, אָסִיר לִיה לְבַר נָשׁ, לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתֵּר דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מָאִים בֵּיה, וּרְחִיקָא בֵּיה נַפְשִׁיה. וּמַה בְּמַה
 דְּרַחֲמִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָסִיר לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה, בְּמַה
 דְּרַחֲמִיק עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. דְּתָא חֲזִי, אָסִיר לִיה לְבַר
 נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּקֶשֶׁת, בְּגִין דְּאִיהוּ חִיזוּ דְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה.
 אָסִיר לִיה לְבַר נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתֵּר קַיִמָּא דִּילִיה, בְּגִין
 דְּהוּא רְמִיזוּ לְצַדִּיקָא דְּעֵלְמָא. אָסִיר לִיה לְבַר נָשׁ
 לְאַסְתַּכְּלָא, בְּאַצְבָּעוֹן דְּכַהֲנִי, בְּשַׁעֲתָא דְּפָרְסִי יַדֵּיהוּ,
 בְּגִין דְּתַמְזַן שְׂרִיא יְקָרָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה. וּמַה בְּאַתֵּר
 קַדִּישָׁא עֲלָאָה אָסִיר ^(דף פ"ד ע"ב) לְאַסְתַּכְּלָא, בְּאַתֵּר מְסֻבָּא
 רַחֲמִיקָא לָא כָּל שְׁכֹן. בְּגִינֵי כַּךְ, אַל תַּפְּנוּ אֶל הָאֱלִילִים.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וּמַה לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ אָסִיר, לְמַפְלַח לַהּוּ,
 אוּ לְמַעַבְד לַהּוּ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וּבְגִינֵי כַּךְ, אַל תַּפְּנוּ אֶל הָאֱלִילִים. הֲכָא אַתָּא לְאַזְהָרָא
 לַהּוּ לְיִשְׂרָאֵל כְּקַדְמִיתָא. לְקַבִּיל ^(שמות ב) לֹא יִהְיֶה
 לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי. וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם,
 לְקַבִּיל לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם. לְקַבִּיל אֲנֹכִי

יְי' אֱלֹהֶיךָ, אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ. לְקַבֵּל כַּפַּד אֶת אָבִיךָ
וְאֶת אִמְךָ. וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ, זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
לְקַדְּשׁוֹ. לֹא תִשָּׁבְעוּ בְשֵׁמִי לַשָּׁקֶר. לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְי'
אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא. לֹא תִגְנוּבוּ, לֹא תִגְנוּב. וְלֹא תִכְחָשׁוּ, וְלֹא
תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעַמִּיתוֹ. לֹא תַעֲנֶה בְרַעַךְ עַד שָׁקֶר. מוֹת
יוֹמַת הַנוֹאֵף וְהַנוֹאֶפֶת, לֹא תִנְאֹף. לֹא תַעֲמוּד עַל דַּם
רַעַךְ, לֹא תִרְצַח. וְהָא אֹקְמוּהָ, וְעַל דָּא כָּלְלָא
דְּאוּרִייתָא, בְּפִרְשְׁתָּא דָּא.

אָמַר רַבִּי חֲזִינָא, בְּקַדְמֵיתָא, אָנְכִי יְי' אֱלֹהֶיךָ. זְכוֹר אֶת
יוֹם הַשַּׁבָּת. לֹא תִשָּׂא. לֹא תִרְצַח. לֹא תִנְאֹף. לֹא
תִגְנוּב. בְּלִישְׁנָא יַחֲדָאִי. וְהִכָּא, אָנִי יְי' אֱלֹהֵיכֶם. אִישׁ
אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. אֵל תִּפְנוּ אֶל
הָאֱלִילִים. בְּלִישְׁנָא דְסַגִּיאִין. אֵלָא תָּא חֲזִי, מִיּוֹמָא דְהוּוּ
יִשְׂרָאֵל שְׂכִיחִין בְּעֵלְמָא, לָא אֲשַׁתְּכַחוּ קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, בְּלִבָּא חַד, וּבְרַעוּתָא חַדָּא, כְּמָה בְּהָהוּא יוֹמָא
דְּקִימוּ בְטוּרָא דְסִינַי. וְעַל דָּא כָּלְלָא אֲתַמַּר בְּלִשׁוֹן
יַחֲדָאִי. לְבַתַּר בְּלִישְׁנָא דְסַגִּיאִין, דְּהָא לָא אֲשַׁתְּכַחוּ כָּל
כַּךְ בְּהָהוּא רַעוּתָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה אָזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
לְקוֹנִיָּא חָמוּי, וְהוּוּ עָמִיה רַבִּי חֲזִינָא וְרַבִּי יוֹסִי, כַּד
מָטוּ חַד בֵּי חַקְל, יִתְבוּ תַּחֲת אֵילָנָא חַדָּא. אָמַר רַבִּי

אֶלְעָזָר, כָּל חַד לַיְמָא מְלָה דְאֹרִייתָא. פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר
 וְאָמַר, (הוֹשֵׁעַ יג) וְאַנְכִי יִי אֱלֹהֶיךָ מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם וְאֱלֹהִים
 זֹולְתִי לֹא תִדְעֵ. לֹא כְּתִיב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם,
 אֲלֵא אַנְכִי יִי אֱלֹהֶיךָ מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם, וְכִי מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם
 הָיָה לְהוּ מִלְכָּא, וְלֹא מִקְדַּמַת דְנָא, וְהָא כְּתִיב (בְּרַאשִׁית לֵה)
 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו הֲסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֹּכַח אֲשֶׁר
 בְּתוֹכְכֶם. וְכְתִיב (בְּרַאשִׁית לֵה) וַנְּקוּמָה וַנַּעֲלֵה בֵּית אֵל, וְאֵת
 אֲמַרְתֵּי מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם.

אֲלֵא, מִן יוֹמָא דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַלְמָא, לֹא אֲשֶׁתְּמוּדְעוּ
 יִקְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בַּר בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם,
 דְהוּוּ בֵּתְהוּא פּוּלְחָנָא קִשְׂיָא, וְצוּוחוּ לְקַבְלֵיהָ, וְלֹא
 אֲשֶׁתְּנֹו מְנִימוּסָא דְלֵהוּן לְעַלְמִין. וְתַמָּן אֲתַבְּחִינוּ
 אֲבֵהֶתְנָא, כְּדֵהָבָא מִגּוֹ שְׁפִכָּה. (ס"א כְּפִתּוּרָא דְדֵהָבָא מִגּוֹ טַפְסָא)
 וְעוּד, דְהוּוּ חֲמָאן בְּכָל יוֹמָא, כַּמָּה חֲרָשִׁין, כַּמָּה זִינִין
 בִּישִׁין, לְאַטְעָאָה לֹון לְבַנֵי נְשָׂא, וְלֹא סְטוּ מֵאַרְחָא
 לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. וְאַף עַל גַּב דְלֹא הוּוּ יַדְעֵי כָּל כַּף
 בִּיקְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲלֵא הוּוּ אֲזֵלִין בְּתַר נִימוּסֵי
 אֲבֵהֶתְהוּן.

וְלַבְתַּר, חָמוּ כַּמָּה נְסִין, וְכַמָּה גְבוּרָאן, וְנִטְלָ לֹון
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפּוּלְחָנֵיהָ. וּבְגִין דְכֻלְהוּ
 חָמוּ כַּמָּה נְסִין וְאֲתִין בְּעֵינֵיהוּן, וְכָל אֵינּוֹן אֲתִין וּגְבוּרָן.

אָמַר וְאָנֹכִי יי' אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. דְּתַמָּן הָיָה
בְּאַתְגְּלִיּא יִקְרָא דִּילֵיהּ. וְאַתְגְּלִי עֲלֵייהוּ עַל יַמָּא, וְחָמוּ
זִיו יִקְרָא עֲלָאָה דִּילֵיהּ אַפִּין בְּאַפִּין. דְּלֹא תִימְרוּן אֱלֹהָא
אַחֲרָא הוּא דְּמַלִּיל עֲמָנָא, אֱלֹא אָנָּא הוּא דְּחֻמִּיתוּן
בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, אָנָּא הוּא דְּקַטְלָנָא סְנְאִיכוּן בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם. אָנָּא הוּא דְּעַבְדְּנָא כָּל אֵינּוּן עֶשֶׂר מְחָאן
בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. וּבְגִינֵי כֶּף, וְאַלְהִים זִוְלָתֵי לֹא תִדְעוּ,
דְּלֹא תִימָא דְּאַחֲרָא הוּא, אֱלֹא אָנָּא הוּא כְּלָא.

תּוּ פִתְחָ, (ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוּק אֶת רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזוּל לֹא
תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר אֶתְךָ עַד בִּקְרָ. לֹא תִלִּין פְּעוּלַת
שְׂכִיר אֲמַאי. אֱלֹא מְקָרָא אַחֲרָא אֲשֶׁתַּמַּע, דְּכִתְיֵב, (דברים
כד) בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תִבֵּא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עֲנִי הוּא
וְאַלְיוֹ הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ. לֹא תִבֵּא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ,
אַזְדַּהֵר דְּלֹא תִתְכַנַּשׁ בְּגִינּוּי מַעְלָמָא, עַד לֹא יִמְטִי זְמַנְךָ
לְאַתְכַנְּשָׂא. כִּמָּה דְּאַתְ אָמַר, (קהלת יב) עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשֹׁף
הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. מִהֲכָא אֲוִלִּיפְנָא מְלָה אַחֲרָא, מֵאַן דְּאַשְׁלִים
לְנַפְשָׁא דְּמִסְכְּנָא. אֲפִילוּ (דף פ"ה ע"א) דְּמָטוּ יוֹמוּי לְאַסְתִּלְקָא
מַעְלָמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשִׁלִּים לְנַפְשֵׁיהּ, וְיַהֲיֵב לֵיהּ
חַיִּין יִתִּיר.

לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר, תָּא חֲזִי, מֵאַן דְּנָטִיל אַגְרָא
דְּמִסְכְּנָא, כְּאִילוּ נָטִיל נַפְשֵׁיהּ, וּדְאַנְשֵׁי בֵיתֵיהּ. הוּא

אֲזַעַר נִפְשֵׁיהוּ, קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַעִיר יוֹמוֹי, וְאֲזַעַר
 נִפְשֵׁיהוּ, מִהֵוּא עֲלָמָא. דְּהָא כָּל אֵינּוֹן הֶבְלִים דְּנִפְקִי
 מִפּוּמִיהוּ, כָּל הֵוּא יוֹמָא, כְּלָהוּ סִלְקִין קָמִייהוּ דְּקוֹדֵשׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְקִיִּימִין קָמִייהוּ, לְבַתַּר סִלְקָא נִפְשֵׁיהוּ,
 וְנִפְשֵׁיהוּ דְּאֲנָשֵׁי בֵּיתֵיהוּ, וְקִיִּימִין, בְּאֵינּוֹן הֶבְלִים
 דְּפּוּמִייהוּ. וְכִדִּין, אֲפִילוּ אֲתַגְזֹר עַל הֵוּא בַר נָשׁ כַּמָּה
 יוֹמִין, וְכַמָּה טָבָאן, כְּלָהוּ מִתְעַקְרָאן מִנִּיהוּ, וּמִסְתַּלְקִי
 מִנִּיהוּ.

וְלֹא עוֹד, אֵלָא דְּנִפְשָׁא דִּילֵיהּ לֹא סִלְקָא לְעֵילָא, וְהֵינּוּ
 דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא, רַחֲמָנָא לְשׁוֹבֵינָן מִנִּיְהוּ,
 וּמַעֲלָבוֹנִיְהוּ. וְאוֹקְמוּהָ אֲפִילוּ עָשִׂיר הוּא, וְאֵלִיו הוּא
 נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ דֵּיִיקָא, אֲפִילוּ מִכָּל בַּר נָשׁ נָמִי, וְכָל
 שְׂכָן מִסְכְּנָא. וְהֵינּוּ דְּהוּוּ רַב הַמְנוּנָא עָבִיד, כַּד הוּוּ
 הֵוּא אַגִּיר מִסְתַּלַּק מִעֲבִידְתֵּיהּ, הוּוּ יְהִיב לֵיהּ אַגְרִייהּ,
 וְאָמַר לֵיהּ, טוֹל נַפְשֶׁךָ דְּאַפְקִידַת בִּידָאי, טוֹל פְּקֻדוֹנְךָ.
 וְאֲפִילוּ אָמַר יְהִי בִידְךָ, דְּאַנָּא ^(ל) בְּעֵינָא לְסִלְקָא
 אַגְרִי. לֹא הוּוּ בְּעֵי. אָמַר פְּקֻדוֹנָא דְּגוּפְךָ, לֹא
 אֲתַחֲזִי לְאַתְפְּקֻדָּא בִּידֵי, כָּל שְׂכָן פְּקֻדוֹנָא דְּנַפְשָׁא. דְּהָא
 פְּקֻדוֹנָא דְּנַפְשָׁא לֹא אֲתִיְהִיבַת, אֵלָא לְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ
 הוּא. דְּכֹתִיב, ^(תהלים לא) בִּידְךָ אֲפִקִיד רוּחִי, אָמַר רַבִּי
 חִיָּיא, וּבִידָא דְּאַחֲרָא שְׂאֲרִי. אָמַר לֵיהּ, אֲפִילוּ בִּידֵיהּ,
 בַּתַּר דִּיְהִיב.

כְּתִיב לֹא תִלִּין פְּעוּלַת שְׂכִיר, וְכִתִּיב וְלֹא תִבֵּא עָלָיו
הַשֶּׁמֶשׁ. אֲלֵא הָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזִי לִית לָךְ
יוּמָא וְיוּמָא, דְּלֹא שִׁלְטָא בֵּיהּ יוּמָא עֲלָאָה אֲחָרָא. וְאִי
אִיהוּ לָא יְהִיב לִיהּ נַפְשָׁא דִּילִיהּ בְּהַהוּא יוּמָא, כְּמֵאן
דְּפָגִים לְהַהוּא יוּמָא עֲלָאָה. וּבְגִינֵי כֶּךָ בִּיוּמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ,
וְלֹא תִבֵּא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ. וְהָא דְאִתְמַר לֹא תִלִּין, בְּגִין
דְּנַפְשִׁיהּ לָא סָלִיק, וְסָלִיק הַהוּא נַפְשָׁא דְמִסְכְּנָא,
וְדֵאנְשֵׁי בֵיתִיהּ, כְּמָה דְאִתְמַר.

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר קָרָא אֲבִתְרִיהּ, (ויקרא יט) לֹא תִקְלַל
חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עוֹר וְגו', הֵאִי קָרָא כְּמִשְׁמְעוּ. אֲבָל
פְּרֻשְׁתָּא דָּא, כֹּלָא אוּלִּיפְנָא מִינָּהּ מְלִין אֲחֲרָנִין, וְכֹלְהוּ
תִלְיִין דָּא בְּדָא. תָּא חֲזִי, מֵאן דְּלֵיִט לְחֲבֵרִיהּ, וְאִיהוּ
קָמִיָּה, וְאֲכַסְיָהּ לִיהּ, כְּאֵלוֹ אוֹשִׁיד דְּמִיָּה, וְהָא אוּקְמִנָּא.
וְהֵאִי קָרָא, דְּלָאו חֲבֵרִיהּ עִמִּיהּ, וְהוּא לֵיִט לִיהּ, הַהִיא
מְלָה סְלָקָא.

דְּלִית לָךְ מְלָה וּמְלָה דְּנַפְיָךְ מִפּוּמִיָּה, דְּלֹא אִית לִיהּ
קָלָא, הַהוּא קָלָא סָלִיק לְעֵילָא, וְכִמָּה קַסְטְרִין
מִתְחַבְּרִין עִמִּיהּ דְּהַהוּא קָלָא, עַד דְּסִלְקָא וְאִתְעַר אֲתַר
דְּתַהוּמָא רַבָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ וְכִמָּה מִתְעַרִּין עָלֶיהּ
דְּהַהוּא בַר נֶשׁ. וְוִי לְמֵאן דְּאִפִּיק מְלָה בִּישָׁא מִפּוּמִיָּה,
וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, כְּמִשְׁמְעוּ. וְאוּקְמוּהָ, בְּמֵאן
 דְּגָרִים לְאַחֲרָא לְמַחֲטִי. וְכֵן מֵאן דְּמַחֲטִי לְבְרִיָּה
 רַבָּא. וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן וְגו', בְּמֵאן דְּלֹא מָטָא לְהוֹרָאָה
 וְאוּרִי, (בְּמָה דְּאֵת אֲמֵר) דְּכֻתִּיב, (מִשְׁלִי ז') כִּי רַבִּים חֲלָלִים הִפְּלִיָּה
 וְעֲצוּמִים כָּל הַרוּגִיָּה. וְהֵאֵי אֲעֵבֵר, מִשּׁוּם וְלִפְנֵי עוֹר לֹא
 תִתֵּן מִכְשׁוֹל, בְּגִין דְּאִכְשִׁיל לִיָּה לְחַבְרִיָּה לְעֵלְמָא דְּאֵתִי.
 דְּתַנִּינָן מֵאן דְּאֵזִיל בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל בְּאוּרִיָּתָא, וּמֵאן
 דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִיָּתָא פְּדִקָא יָאוּת, אֵית לִיָּה
 חוּלְקָא טָבָא תְּדִיר לְעֵלְמָא דְּאֵתִי. דְּהֵהִיא מְלָה דְּאוּרִיָּתָא
 דְּאִפִּיק מִפּוּמִיָּה, אֲזֵלָא וְשִׂאטָא בְּעֵלְמָא, וְסִלְקָא לְעֵילָא.
 וְכַמָּה עֵלְאִין קְדִישִׁין מִתְחַבְּרָאן בְּהֵהִיא מְלָה, וְסִלְקָא
 בְּאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל, וְאֵתְעֵטֵר בְּעֵטְרָא קְדִישָׁא, וְאִסְתַּחֲי בְּנִהְרָא
 דְּעֵלְמָא דְּאֵתִי, דְּנִגִיד וְנִפִּיק מֵעֵדוֹן, וְאֵתְקַבַּל בֵּיהּ,
 וְאִשְׁתַּאֲב בְּגוּיָה, וְאֵתְעַנַּג (ס"א וְאֵתְנַטַּע) סוּחַרְנִיָּה דְּהֵהוּא
 נִהְרָא, אֵילָנָא עֵלְאָה. וְכַדִּין נִגִיד וְנִפִּיק נִהְרָא עֵלְאָה
 וְאֵתְעֵטֵר בֵּיהּ בְּהֵהוּא בַּר נֶשׁ כָּל יוֹמָא, כְּמָה דְּאֵתְמַר. (יתרו

נ"ז ע"א).

וּמֵאן דְּלַעֲי (נ"א דְּיִלְיִף) בְּאוּרִיָּתָא, וְלֹא אִשְׁתַּדַּל בַּהּ בְּאוּרַח
 קְשׁוּט, (דף פ"ה ע"ב) וּבְאוּרַח מִיִּשְׂרָאֵל. הֵהוּא מְלָה סִלְקָא,
 וְסִטִּי אוּרְחִין, וְלִית מֵאן דְּיִתְחַבֵּר בַּהּ, וְכֻלָּא דְּחִיִּין לָהּ
 לְבַר, וְאֵזִיל וְשִׂאט בְּעֵלְמָא וְלֹא יִשְׁכַּח אֲתֵר. מֵאן גָּרִים

לִיָּה הָאִי. תְּהוּא דְסֵאֲטִי לִיָּה מֵאוֹרַח מִיִּשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל. וּבְגִינִי כֹךְ כְּתִיב,
 וַיֵּרֶאֶת מֵאַלְהֵיךָ אֲנִי יי'.

וּמֵאֵן דְּתִיאֻבְתִּיהָ לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא אֲשַׁכַּח מֵאֵן
 דְּיוֹלִיף לִיָּה, וְהוּא בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְּאוֹרֵייתָא, לְעֵי
 בָּהּ, וּמַגְמִגִּם בָּהּ, בְּגַמְגוּמָא דְלֹא יִדְעַ. כָּל מְלָה וּמְלָה
 סְלִקָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי בְּהֵיִא מְלָה, וְקַבִּיל לָהּ,
 וְנִטַּע לָהּ סְחָרְנִיהָ דְּתַהוּא נַחְלָא, וְאַתְעֵבִידוּ מֵאֲלִין מְלִין
 אֵילָנִין רַבְרַבִּין, וְאַקְרוּן עַרְבֵי נַחַל, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 בְּאַהֲבַתָּה תִּשְׁגָּה תַּמִּיד. (משלי ה)

וְדוֹד מִלְכָּא אָמַר, (תהלים פו) הוֹרְנִי יי' דְּרַכְּךָ אֶהְלֵךְ
 בְּאַמְתְּךָ. וְכְּתִיב (תהלים כז) וּנְחַנֵּי בְּאַרְחַ מִיִּשׁוֹר לְמַעַן
 שׁוֹרְרֵי. זְכָאִין אֵינּוֹן דְּיִדְעִין אוֹרְחוֹי דְּאוֹרֵייתָא, וּמִשְׁתַּדְּלִי
 בָּהּ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן נִטְעִין אֵילָנִין דְּחִיִּין לְעֵילָא,
 דְּכֻלְהוּ אֲסוּוֹתָא. וּבְגִין כֹּךְ כְּתִיב, (מלאכי ב) תוֹרַת אֱמֶת
 הִיִּתָּה בְּפִיהוּ. וְכִי אֵיתַ תּוֹרָה דְלֹא אֵיִהִי אֱמֶת. אֵין כְּגוּוֹנָא
 דְּאַמְרוּן, דְּאוֹרֵי מֵאֵן דְלֹא יִדְעַ, וְלֹא אֵיִהוּ קְשׁוּט וְתַהוּא
 דְּאוֹלִיף מְלָה מִינֵיהּ, אוֹלִיף מְלָה דְלֹא אֵיִהוּ אֱמֶת.
 וּבְגִינִי כֹךְ כְּתִיב, תוֹרַת אֱמֶת הִיִּתָּה בְּפִיהוּ.

וְעַם כָּל דָּא, מְבַעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְמִילְךָ מְלִי דְּאוֹרֵייתָא
 מְכַל בַּר נֶשׁ, אֲפִילוּ מִמָּאֵן דְלֹא יִדְעַ. בְּגִין דְּעַל דָּא

יִתְעַר בְּאוֹרֵייתָא, וַיִּיתִי לְמִילָף מִמָּאן דִּידַע, וּלְבַתַּר
 אֲשַׁתְּכַח, דְּאָזִיל בְּהַ בְּאוֹרֵייתָא בְּאַרְחָ קְשׁוּט. תָּא חֲזִי,
 יִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ בְּעֵלְמָא בְּאוֹרֵייתָא וּפְקוּדוּי, אֲפִילוּ דְלָא
 עָבִיד לְשִׁמְהָ, דְּמִתּוּךְ שְׁלָא לְשִׁמְהָ בָּא לְשִׁמְהָ.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח קְרָא אֲבַתְרִיָּה וְאָמַר, (ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוּ
 עוֹל בַּמִּשְׁפָּט וְגו'. לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בַּמִּשְׁפָּט,
 כַּמִּשְׁמְעוּ. אֲבָל הָא אֲתַמַּר, דְּפַרְשֵׁתָא דָּא מְלִין עֲלָאִין
 וַיִּקְרִין אִית בְּהַ בְּפְקוּדֵי אוֹרֵייתָא. הָאִי קְרָא מְסוּפִיָּה קָא
 מִשְׁמַע, דְּכְתִיב בְּצַדֵּק תִּשְׁפּוּט עֲמִיתֶךָ. תָּא חֲזִי, תְּרִי
 דְּרַגִּין אֵינּוּן הֶכָּא: מִשְׁפָּט, וְצַדֵּק. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי.

אֵלָא חַד רַחֲמִי, וְחַד דִּינָא, וְדָא אֲתַבְּסָם בְּדָא.
 כִּד אֲתַעַר צַדֵּק, דָּאִין דִּינָא לְכֻלָּא כַּחְדָּא, דְּלִית בֵּיה
 רַחֲמִי, וְלָאוּ וּוְתַרְנוּתָא. כִּד אֲתַעַר מִשְׁפָּט, אִית בֵּיה
 רַחֲמִי. יְכוּל יְהֵא כֻלָּא בַּמִּשְׁפָּט. אֲתָא קְרָא וְאָמַר, בְּצַדֵּק
 תִּשְׁפּוּט עֲמִיתֶךָ. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּצַדֵּק לָאו דָּאִין לְדָא
 וְשָׁבִיק לְדָא, אֵלָא כְּלָהּ כַּחְדָּא בְּשִׁקוּלָא חְדָּא. כְּגוּוּנָא
 דָּא לֹא תִשָּׂא פְּנֵי דָל וְלֹא תִהְדַּר פְּנֵי גְדוּל, אֵלָא כְּלָהּ
 בְּשִׁקוּלָא חְדָּא, בְּצַדֵּק. יְכוּל יְהֵא כֻלָּא דִּינָא בְּצַדֵּק
 בְּלַחֲדוּי. אֲתָא קְרָא וְאָמַר תִּשְׁפּוּט, דְּבַעֲי לְחַבְרָא לְהוּ
 כַּחְדָּא, דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח דָּא בְּלָא דָּא, וְהָאִי שְׁלִימוּ דִּינָא.
 וְכֻל כֶּךָ לְמָה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂכִיחַ תַּמָּן.

וּבְגִינֵי כֶּךָ בְּעֵי לֹאֲשַׁלְמָא דִּינָא. כְּגִוּוֹנָא דִּיאִהוּ עֶבֶיד
 לְתַתָּא, כְּגִוּוֹנָא דִּילִיָּה מִמֶּשׁ עֶבֶיד לְעֵילָא. וְתָא חֲזִי,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂוִי פּוּרְסֵיָא דִּינָא, בְּשַׁעְתָּא דִּדִּינֵי
 יַתְבִּין, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ט) כּוֹנֵן לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹ.
 וּמִתְמָן אֲתַתְקֵן פּוּרְסֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמֵאֵן אִיהוּ
 כּוּרְסֵיהּ. אֲלִין אִינוּן צְדָק וּמִשְׁפָּט. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (תהלים פט) צְדָק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֵאֶךָ. וּמֵאֵן דְּדָאִין דִּינָא,
 בְּעֵי לְמִידָן (ס"א לְמִיתָב) בְּכוּרְסֵיהּ דְּמִלְכָּא. וְאִי פְּגִים חַד
 מִנֵּיהּוּ, כְּאֵלוּ פְּגִים לְכוּרְסֵיהּ דְּמִלְכָּא. וּכְדִין קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲסִתְלַק מִבִּינֵיהּוּ דִּדִּינֵי, וְלֹא קָאִים בְּדִינֵיהּוּ.
 וּמֵאִי אָמַר. (תהלים יב) עֲתָה אֶקוּם יֹאמֵר יְיָ וְגוֹ'. וְרוּחָא
 דְּקוּדְשָׁא אָמַר, (תהלים נז) רוּחָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים.

רעיא מהימנא

(ויקרא יט) לֹא תִשָּׁנֵא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְבְּךָ הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ
 וְגוֹ'. פְּקוּדָא דָּא, לְאוּכְחָא לְהֵהוּא דְחֲטִי, לְמַחְזִי לִיה רְחִימוּ
 סְגִיא, דְּרַחֲמִים לִיה, בְּגִין דְּלֹא יִתְעַנֵּשׂ אִיהוּ. דְּהָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא כְּתִיב, (משלי ג) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהַב יְיָ יוֹכִיחַ. וּכְמָה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עֶבֶיד וְאוּכַח לְמֵאֵן דְּרַחֲמִים לִיה, הֲכִי יוֹלִיף בְּרַגְשָׁא
 מֵהֵהוּא אֲרַחָא, וְיוֹכַח לְחֻבְרִיהּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמֵאִי אוּכַח
 לְבַר נֶשׁ. אוּכַח לִיה בְּרַחֲמֵימוּ בְּסִתְרָא, אִי יִקְבַּל לִיה יָאוּת. וְאִי
 לֹא, אוּכַח לִיה בֵּין רְחִימוּי. אִי יִקְבַּל יָאוּת. וְאִי לֹא, אוּכַח לִיה

בְּאַתְנָלְיָא לְעִינֵיהוֹן דְּכָלָא. אִי יִקְבֵּל יָאוּת. וְאִי לָאו, שְׂרִי לִיה, וְלֹא אוֹכַח לִיה, וְשָׁבִיב (דף ט"ז ע"א) לִיה יִיזִיל וַיַּעֲבִיד רְעוּתִיה. בְּקַדְמִיתָא אוֹדַע לִיה בְּסִתְרָא, בְּגִין לְאוֹכַחָא לִיה, וְלֹא תִעָרָא לִיה, דְּלֹא יִגְדַע בֵּיהּ בַּר נֶשׁ. וְדָא אִיהוּ בִּינִיָּה לְבִינִיָּה. אִי מְקַבֵּל יָאוּת. וְאִי לָאו, אוֹדַע לִיה בֵּין רְחִימוּי, בְּזִמְנָא דְכֻהֲנָא רַבָּא הָוָה בְּעֶלְמָא, יְהִיב לִיה מְרַעִין בְּעַרְסִיָּה, וְאַתּוּ רְחִימוּי דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיד הוּא, וְאוֹדַעִין לִיה, אִי אִית בֵּיהּ חוֹבָא דִּייתוּב מִיָּה, וְלַעֲיִין בְּמִלְיָה. אִי מְקַבֵּל יָאוּת, וְאִי לָאו אוֹכַח לִיה בְּאַתְנָלְיָא, בְּמִמוּנִיָּה, בְּבִנוּי, דְּכָלָא מְלַחֲשָׁן עֲלֵיהּ, וַיִּיתוּן לְגַבִּיה. אִי מְקַבֵּל יָאוּת. וְאִי לָאו שְׂאֵרֵי לִיה מְאַרְיָה לְמַעַבְד רְעוּתִיה, וְלֹא יִתְקִיף בֵּיהּ לְעֶלְמִין. בְּגוּוּנָא דָּא אַעֲטְרִיד לִיה לְאוֹכַחָא לְחֻבְרִיָּה בְּקַדְמִיתָא בְּסִתְרָא. לְבַתַּר בֵּין רְחִימוּי. לְבַתַּר בְּאַתְנָלְיָא. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה יִשְׁבּוּק לִיה וַיַּעֲבִיד רְעוּתִיה.

וְעַל דָּא כְּתִיב הוֹכַח תּוֹכִיחַ. הוֹכַח: בְּסִתְרָא, דְּלֹא יִגְדַע בֵּיהּ בַּר נֶשׁ. תּוֹכִיחַ: בֵּין תְּבִירוּי וּרְחִימוּי. אֶת עֲמִיתְךָ: בְּאַתְנָלְיָא. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא תּוֹכִיחַ, אֶלָּא הוֹכַח. תּוּ הוֹכַח, אִי אִיהוּ בַּר נֶשׁ דִּיכְסוּף, לָא יִימָא לִיה וְלֹא יוֹכִיחַ לִיה אֶפִּילוּ בְּסִתְרָא, אֶלָּא יִימָא קַמִּיה, בְּכָאן דְּמִשְׁתַּעֵי בְּמַלְיָן אַחֲרָנִין. וּבְגוּ אֵינּוּן מַלְיָן, יְדַכַּר מֵאן דְּעָבַד הַהוּא חוֹבָא הוּא כְּד וְכַד, בְּגִין דְּאִיהוּ יָדַע בְּגַרְמִיָּה, וַיִּשְׁתַּבֵּיךּ מִהַהוּא חוֹבָא. וְעַל דָּא הוֹכַח. וְאִם לָאו, תּוֹכִיחַ. וְלְבַתַּר אֶת עֲמִיתְךָ בְּאַתְנָלְיָא. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה וְלֹא תִשָּׂא עֲלֵיו חֲטָא.

דְּבַר אַחַר וְלֹא תִשָּׂא עֲלֵיו חֲטָא, דְּהָא בִּינּוּן דְּבַר נֶשׁ אוֹכַח לְחֻבְרִיָּה, וְאוֹדַמֵּן לְאוֹכַחָא לִיה בְּאַתְנָלְיָא, לָא יִסְלַק קַמִּיה הַהוּא חוֹבָה דְּעָבִיד, דְּאָסִיר לִיה וְדָא, אֶלָּא יִימָא סְתָם, וְלֹא

יִסְלַק עָלָיו הַהוּא הוֹבֵא בְּאַתְנַלְיָא, וְלֹא יִרְשִׁים עָלָיו הוֹבֵא,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַל יְקָרָא דְּבֵר נָשׁ, אֲפִילוּ בְּחַיִּיבֵיא. (ע"ב

רעיא מהימנא) (פקודא ח"י לברכא ליה לקודשא בריך הוא וכו' ר"ע ע"ב)

פִּתְחָה וְאָמַר, וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְגו'. וַיְהִי קוֹל
 הַשּׁוֹפָר, הֵכָא אֲתַפְּלִיגוּ סַפְרֵי קְדָמָאֵי וְכו', עַד
 דְּאָתוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה, וְאוּדוּ לִיה לְרַבִּי אַחָא. (אמר

המגיה מצאתי כתוב כאן זה המאמר ויען שכבר הודפס פרשת ויקרא דף ו' ע"ב שורה כ"ב

ומסיים בדף ח' ע"א שורה כ"ו, לא רציתי להדפיסו פעם שנית)

קָמוּ, עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לֹא תִלְךְ רַכִּיל
 בְּעַמְךָ לֹא תִשָּׂא אֶת אַחֶיךָ לֹא תִקוּם וְלֹא תִטּוֹר.
 הָא אֻקְיָמְנָא לֹון, וְכִלְהוּ אֲתַעְרוּ עָלֵיהוּ חֲבַרְיָא, אֲבַל
 גִּימָא מְלָה בְּפַרְשָׁתָא דָּא, כְּתִיב, אֶת חֻקוֹתַי תִּשְׁמְרוּ
 בְּהַמֶּתֶךָ לֹא תִרְבִּיעַ כְּלָאִים שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים וּבְגַד
 כְּלָאִים שַׁעֲטָנֹו לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

פִּתְחָה רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה מג) אַתֶּם עַדֵּי נָאִם יִי' וְעַבְדֵּי
 אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי לְמַעַן תִּדְעוּ וְתִאֱמִינּוּ וְגו'. אַתֶּם עַדֵּי,
 אֵלִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל. וְתַנִּינּוּ, אֵלִין אֵינּוֹן שְׁמִיָּא וְאַרְעָא,
 דְּכַתִּיב (דברים ל) הָעִידוֹתֵי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת
 הָאָרֶץ. אֲבַל יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן סְהַדִּין אֵלִין עַל אֵלִין, וְשְׁמִיָּא
 וְאַרְעָא וְכִלְא, סְהַדִּין עָלֵיהוּ. וְעַבְדֵּי אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי, דָּא
 יַעֲקֹב, דְּכַתִּיב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדֵּי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר

בְּךָ אֶתְפָּאֵר, וּכְתִיב, (ירמיה ל) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב.
וְאִית דְּאִמְרֵי דָא דְּוֹד עַבְדֵי אֲקָרִי, דְּכְתִיב, (ישעיה לו)
לְמַעַנִי וּלְמַעַן דְּוֹד עַבְדֵי אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי, דָּא דְּוֹד עֲלָאָה.
לְמַעַן תִּדְעוּ וְתִאֲמִינוּ לִי וְתִבְיִנוּ כִּי אֲנִי הוּא. מֵאִי כִּי אֲנִי
הוּא. דְּאֶתְרַעִיתִי בְּהוּא דְּוֹד, וּבְהוּא יַעֲקֹב.
אֲנָא, הוּא מִמָּשׁ. לְפָנֵי לֹא נּוּצַר אֵל, דְּתַנִּינָן, קָרָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב אֵל, דְּכְתִיב, (בראשית לג) וַיִּקְרָא
לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לְיַעֲקֹב אֵל.
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, לְפָנֵי לֹא נּוּצַר אֵל וְאַחֲרֵי לֹא יְהִיָּה.
וּבְגִין כֶּף, אֲנִי הוּא. כִּלְא כְּמָה דְּאֶתְמַר. וְאַחֲרֵי לֹא יְהִיָּה,
דְּהָא דְּוֹד הַכִּי אֲקָרִי, וְלֹאֵו אִית בְּתַרְיָה אֲחֵרָא.
תָּא חֲזִי, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, אֶתְקִין כֹּל
מְלָה וּמְלָה, כֹּל חַד וְחַד בְּסִטְרוּי. וּמִנֵּי עֲלֵייהוּ חִילִין
עֲלָאִין. וְלִית לָךְ אֲפִילוּ עֲשָׂבָא זַעִירָא בְּאַרְעָא, דְּלִית
לֵיה חִילָא עֲלָאָה לְעִילָא. וְכֹל מַה דְּעַבְדִין בְּכֹל חַד וְחַד,
(תרי נוסחי) וְכֹל מַה דְּכֹל חַד וְחַד עָבִיד, כִּלְא הוּא בְּתַקִּיפּוּ
דְּתַהִיא חִילָא עֲלָאָה, דְּמִמְנָא עֲלִיָּה לְעִילָא. וְכִלְהוּ נְמוּסִין
גְּזִירִין מְדִינָא, עַל דִּינָא נְטִלִין, וְעַל דִּינָא קִיִּימִין. לִית
מֵאן דְּנִפְיָק (דף פ"ו ע"ב) מִן קִיּוּמִיָּה לְבַר.
וְכִלְהוּ מְמָנָן, מִן יוּמָא דְּאֶתְבְּרִי עֲלֵמָא, מִתְּפַקְדָן
שְׁלִטוֹנִין עַל כֹּל מְלָה וּמְלָה. וְכִלְהוּ נְטִלִין עַל

נִימוּסָא אַחְרָא עֲלָאָה, דְּנִטְלִין כָּל חַד וְחַד. כְּמָה דְכָתִיב,
 (משלי לא) וּתְקַם בְּעוֹד לַיְלָה וּתְתֵן טָרְף לְבֵיתָהּ וְחַק
 לְנַעֲרוֹתֶיהָ. כִּיּוֹן דְּנִטְלִין הֵהוּא חַק, כְּלָהּוּ אֶקְרוּן חֻקוֹת,
 וְהֵהוּא חַק דְּאֲתִיְהִיב לָהּ, מִן שְׂמִיָּא קָא אֲתִי, וְכַדִּין
 אֲתֶקְרוּן חֻקוֹת שְׂמִים. וּמְנַלְן דְּמִן שְׂמִים קָא אֲתִיין.
 דְכָתִיב (תהלים פא) כִּי חַק לְיִשְׂרָאֵל הוּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, אֶת חֻקוֹתֵי תִשְׁמוּרוֹ בְּגִין דְּכָל חַד וְחַד
 מְמַנָּא עַל מְלָה יְדִיעָא בְּעֵלְמָא, בְּהֵהוּא חַק. בְּגִין
 כִּף אֶסִיר לְמַחְלָף זִינִין, וְלֹאֲעֵלָא זִינָא בְּזִינָא אַחְרָא. בְּגִין
 דְּאֲעֶקֶר לְכָל חֵילָא וְחֵילָא מֵאֲתִרִיָּהּ, (אכחיש פּמְלִיאָא שֶׁל מַעְלָה)
 וְאַכְחִישׁ פּוּמְבִי דְּמִלְכָּא.

כְּלָאִים, מֵהוּ כְּלָאִים. כְּמָאן דִּיהִיב אַחְרָא בְּבִי מִטְרָא,
 כְּמָה דְאֵת אָמַר (ירמיה לז) אֶל בֵּית הַכְּלָא, בְּגִין
 דְּלֹא לְמַעַבְד מִיַּדִּי. כְּלָאִים: מְנִיעוֹתָא, דְּמַנְע לְכָל אִינוּן
 חֵילִין מְעַבִּידְתָּא דְלַהוֹן. כְּלָאִים: עֲרַבּוּבִיא, דְּעַבִּיד
 עֲרַבּוּבִיא בְּחֵילָא דְלַעִילָא, וְאַכְחִישׁ פּוּמְבִי דְּמִלְכָּא, כְּמָה
 דְאֲתַמַּר, (ובגין כף) וּבְגַד כְּלָאִים שַׁעֲטָנוּ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית ב) וַיַּעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל
 מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת. וְהָא אֲתַמַּר,
 דְּשָׁנִי פְקוּדוּי דְּמִלְכָּא, וְאַחְלָף עֵץ חַיִּים, דְּבִיָּה אֲשֶׁתְּלִים
 כְּלָא, וּבִיָּה תִלְיָא מְהִימְנוּתָא, וְאַתְדַּבֵּק בְּאַתַּר אַחְרָא.

וְהָא תַּנְיִנָּן, בְּכֹלָא בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַחֲזָא עוּבְדָא פְּגוּוּנָא
 דְּלַעֲיָלָא, וּלְמַעְבַּד עוּבְדָא כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ. וְאִי אֲשַׁתְּנִי
 בְּמִלָּה אַחְרָא, הוּא אֲנַגִּיד עָלֶיהָ לְשַׁרְיָא בִּיהַ מְלָה אַחְרָא
 דְּלֹא אַצְטְרִיךְ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אַחֲזִי עוּבְדָא לְתַתָּא בְּאַרְח
 מִיֶּשֶׁר, כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ, נְגִיד וְנַפְיָא וְשַׁרְיָא עֲלוּי
 רוּחַ קְדִישָׁא עֲלָאָה. וּבְשַׁעְתָּא דְּאִיהוּ אַחֲזִי עוּבְדָא לְתַתָּא
 בְּאַרְחָא עֲקִימָא, דְּלִית אִיהוּ אֹרְח מִיֶּשֶׁר, כְּדִין נְגִיד
 וְנַפְיָא וְשַׁרְיָא עֲלוּי רוּחַ אַחְרָא, דְּלֹא אַצְטְרִיךְ, דְּסִטִּי לִיהַ
 לְבַר נָשׁ לְסִטְר בִּישׁ. מֵאן מְשִׁיךְ עָלֶיהָ הֵהוּא רוּחָא. הוּי
 אֹמֵר, הֵהוּא עוּבְדָא דְּאַחֲזִי בְּסִטְר אַחְרָא.

כְּתִיב (משלי לא) דְּרִשָּׁה צְמֹר וּפְשִׁתִּים. דְּרִשָּׁה, מֵהוּ דְּרִשָּׁה.
 דְּבַעֲיָא וְדַרְיִשׁ עַל צְמֹר וּפְשִׁתִּים, מֵאן דְּמַחְבַּר לֹון
 כְּחֹדָא, וְאִי תִימָא בְּצִיצִית אֲמַאי שְׁרִי. הָא אוּקְמוּהָ. אֲבַל
 הֵתָם הוּא הֵהוּא לְבוּשָׁא בְּתַקוּנוּי, בְּאַשְׁלָמוֹת עוּבְדָא
 כְּדַקָּא חֲזִי.

(נ"א וְדָא) תוּ, דְּרִשָּׁה צְמֹר וּפְשִׁתִּים, לְמַעְבַּד נוּקְמָא בְּמֵאן
 דְּמַחְבַּר לֹון כְּחֹדָא. אֲבַל אִימְתִי שְׁרִיא. בְּשַׁעְתָּא דְּאִיהוּ
 בְּאַשְׁלָמוֹתָא, דְּכְתִיב, וַתַּעַשׂ בְּחַפְּץ כַּפֵּיהָ. וְצִיצִית, הָא
 אוּקְמִנָּא דְּהֵתָם בְּהֵהוּא כְּלָלָא דְּשְׁלִימוֹתָא אֲשַׁתְּכַח, וְלֹא
 עֵבִיד מְדִי. אֲבַל בְּשַׁעְתָּא דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּשְׁלִימוֹתָא, מֵאן

דַּאֲתִי לְחַבְרָא לֹון פְּחָדָא, אַתְעַר עָלִיהּ רוּחָא דְלָא
אֶצְטְרִיךְ.

מַלְה דָּא מֵאן אוֹכַח. קִין וְהָבֵל אוֹכַחן. דְּדָא אֲתִי מִסְטָרָא
חַד, וְדָא אֲתִי מִסְטָרָא אַחֲרָא. וּבְגִין כֶּךָ לָא לְבַעֲי
לֹן לְחַבְרָא לֹון פְּחָדָא. (ס"א ל"ג מַלְה דָּא מֵאן אוֹכַח. קִין וְהָבֵל אוֹכַחן)

וְקַרְבְּנָא דְקִין, אַתְרַחַק מִקְמִי קַרְבְּנָא דְהָבֵל.
וְעַל דָּא וּבְגַד פְּלָאִים שְׁעֻטְנֹו לָא יַעֲלֵה עָלֶיךָ. לָא יַעֲלֵה
עָלֶיךָ סֵתֶם, לָא יַעֲלֵה עָלֶיךָ רוּחָא אַחֲרָא לְשִׁלְטָא
בְּךָ. וְאַצְטְרִיךְ לִיהּ לְבַר נֶשׁ לְאַחֲזָא עוּבְדָא דְכִשְׂרָא כְּמָה
דְיָאוּת, וּבְהַהוּא עוּבְדָא שְׂרִיא עָלִיהּ רוּחַ קְדִישָׁא, רוּחַ
עֲלָאָה, לְאַתְקַדְשָׁא בֵיהּ, אַתָּא לְאַתְקַדְשָׁא מְקַדְשִׁין לִיהּ,
דְכַתִּיב וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי'.

כְּתִיב וַיִּמְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, וּמָה עַל דָּא גָרִים אָדָם
מִיִּתָּה בְּעֵלְמָא, מֵאן דְאַחֲזִי עוּבְדָא אַחֲרָא דְלָא
אַצְטְרִיךְ, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. שׁוֹר וְחַמּוֹר אוֹכַחן.
מִסְטָרָא דָּא אֶקְרִי שׁוֹר, וּמִסְטָרָא דָּא אֶקְרִי חַמּוֹר, וְעַל
דָּא כְּתִיב (דְּבָרִים כב) לָא תַחֲרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחַמּוֹר יַחְדָּו. לָא
תַעֲבִיד עֲרֻבוּבֵיָא פְּחָדָא, בְּגִין דְאַתְעַר לְאַתְחַבְרָא סְטָרָא
אַחֲרָא פְּחָדָא, לְאַבְאֲשָׁא עֵלְמָא. וּמֵאן דְפֶרִישׁ לֹון, אֶסְגִּי
שְׁלֵמָא בְּעֵלְמָא. אוּף הָכָא, מֵאן דְפֶרִישׁ לֹון בְּהַהוּא גְּוּוּנָא
כְּמָה דְאַמְרוּ, דְלָא אֲשַׁתְּכַח שׁוֹעַ (דף פ"ז ע"א) טוּוֹי וְנוֹז פְּחָדָא,

הַאִי בַר נֶשׁ אֲסַגִּי שְׁלֵמָא עֲלֶיהָ, וְעַל כָּל עֲלֵמָא.
 קַרְבְּנָא דִקְיָן הָוּה פְּשְׁתִּים, וְקַרְבְּנָא דְהַבֵּל הָוּה צְמֶר,
 לָאו דָּא כְּדָא, וְלָאו דָּא כְּדָא. רְזָא דִמְלָה, קִין
 כְּלָאִים הָוּה, עֲרַבּוּבִיא דִלָּא אֲצִטְרִיד, סִטְרָא אַחֲרָא,
 דִּלָּא זִינָא דְחֹהָ וְאָדָם. וְקוּרְבַנְיָה מִהֵוּא סִטְרָא קָא
 אֲתִיא. הֵבֵל מְזִינָא חֲדָא דְאָדָם וְחֹהָ. וּבְמַעְהָ דְחֹהָ
 אֲתַחֲבֵרוּ אֲלִין תִּרִין סִטְרִין. וּבְגִין דְאֲתַחֲבֵרוּ כְּחֲדָא, לָא
 אֲתִיא מִנֵּיהוּ תוּעֵלְתָא לְעֵלְמָא, וְאֲתַאבִּידוּ.

וְעַד יוֹמָא דִין, סִטְרָא דִלְהוֹן קִימָא. וּמֵאן דִּיאַחְזִי גְרַמִּיָּה
 בְּעוּבְדָא דְחַבּוּרָא דָּא, אֲתַעַר עֲלֶיהָ אִינוּן סִטְרִין
 כְּחֲדָא, וַיְכִיל לְאֲתִזְקָא, וְשָׂאֲרֵי עֲלוּי רוּחָא אַחֲרָא, דִּלָּא
 אֲצִטְרִיד. וַיִּשְׂרָאֵל בְּעָאן לְאֲתַעֲרָא עֲלֵיהוּ רוּחָא קְדִישָׁא
 לְמַהוּי קְדִישִׁין, לְאֲשֶׁת־כַּחַא בְּשֵׁלְמָא, בְּעֵלְמָא דִין
 וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.

כְּתִיב (ויקרא ו) **וּלְבַשׁ הַפֶּהֶן מְדוּ בַד וּמְכַנְסֵי בַד יִהְיוּ עַל**
בְּשָׂרוֹ (ובבבבט בד יחגור) **אִמְאֵי אֲקָרִי בַד, יַחֲדָאֵי. בְּגִין**
דִּלָּא בְּעֵי לְחַבְרָא לְהֵאִי פְּשְׁתִּים בְּאַחֲרָא, וְעַל דָּא לָא
כְּתִיב מְדוּ פְּשְׁתִּים, אֶלָּא בַד יַחֲדָאֵה.

וְכַהֲנָא אִמְאֵי אִיהוּ בְּעֵי לְאֲתַחֲזָא בְּהֵאִי. אֶלָּא אֲלִין
מָאנִי בַד, בְּעֵי לְאֲתַחֲזָא בְּהוּ עַל מְזַבַּח הָעוֹלָה,
כַּד הָוּה מִפְּנֵי קִטְרָא (ס"א קטמא) **דְּדִשְׁנָא דְעוֹלָה, דְּהָא עוֹלָה**

מִסְטָרָא דְעִבּוּדָה זָרָה וְהַרְהוּרָא בִישָׁא קָא אַתְיָא. וּבְגִין
כְּךָ, בְּעֵי לְאַתְחַזָּא בְּהוּ בְּלַחֲוֵייהוּ, וְלֹא בְּעֶרְבוּבִיא כְּמָה
דְּאִמְרוּן, בְּגִין דִּיתְכַּפֵּר לִיהּ לְבַר נֶשׁ כָּל אֵינּוֹן חוּבִין
דְּאַתְיִין מִהֵהוּא סְטָרָא.

וְכַד עֵייל לְמִקְדָּשָׁא, אֲתֵר דְשְׁלִימוֹ אֲשֶׁתְכַח, וְכָל אֵינּוֹן
פּוֹלְחֵי דְשְׁלִימוֹתָא, אֵף עַל גַּב דְּאַתְחַבְּרוּ, לִית לָן
בְּהּ, כְּמָה דְאִמְרוּן בְּצִיצִית, בְּגִין דְתַמָּן אֲשֶׁתְכַחוּ וְאַתְחַבְּרוּ
כָּל אֵינּוֹן זַיִינִין דְלַעֲיִלָּא, וְכָל אֵינּוֹן מֵאֵי מִקְדָּשָׁא,
מִשְׁתַּכְּחִין בֵּיהּ כְּמָה זַיִינִין מִשְׁנַיִין דָּא מִן דָּא, וְכִלְהוּ
אַתְכִּלִּילוּ תַמָּן כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא. וְזַפְּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לְהוּ אִוְרֵייתָא דְקִשׁוּט, אִוְרֵייתָא
דְמַהִימְנוֹתָא, וְרִיחָם לְהוּ מְכַל שָׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עִבּוּדָה
זָרָה, דְכַתִּיב, (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אִמֵּר יי'.

פֶּתַח רַבִּי חֵיָא אֲבַתְרִיהּ וְאִמֵּר, כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ
וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכַל וְגו'. וּבְשָׁנָה הָרְבִיעִית יִהְיֶה
כָּל פְּרִי קֹדֶשׁ הַלּוּלִים לַיי'. כִּי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ, הָא
אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא, אֲבַל תָּא חֲזִי, דְהָא אֵילְנָא לָא עָבִיד
פִּירִין, אֲלֹא בְּאַרְעָא. וְאַרְעָא אֲפִיק לְהוֹן, וְאַחֲזִי הֵהוּא
אֵיבָא לְעֵלְמָא. וְאַרְעָא לָא עֲבָדָא פִּירִין אֲלֹא מִגּוֹ חֵילָא
אַחֲרָא דְעֵלְהּ. כְּמָה דְנוּקְבָא לָא עֲבָדָא פִּירִין, אֲלֹא מִגּוֹ
חֵילָא דְדְכּוּרָא.

וְהָיָה אִיבָא, לָא אֲשַׁתְּלִים בְּאֲשַׁלְמוּתָא, עַד תְּלַת שְׁנִין.
 וְחֵילָא לָא אֲתַפְקְדָא עֲלֵיהּ לְעֵילָא עַד דְּאֲשַׁתְּלִים.
 בְּתַר דְּאֲשַׁתְּלִים אֲתַפְקְדָא עֲלֵיהּ חֵילָא וְאַרְעָא אֲתַתְקַנַּת
 בֵּיהּ. דְּהָא עַד תְּלַת שְׁנִין אַרְעָא לָא אֲתַתְקַנַּת בֵּיהּ וְלָא
 אֲשַׁתְּלִימַת (ס"א אֲתַבְסַּמַּת) (נ"א אֲסַתְבַּמַּת) עֲמִיָּה. בְּתַר

דְּאֲשַׁתְּלִים וְאֲתַתְקַנּוּ כַּחְדָּא כְּדִין הוּא שְׁלִימוּתָא.
 תָּא חֲזִי, נּוֹקְבָא, עַד תְּלַת זְמָנִין דְּאֲתַעֲבְרָא, אִיבָא
 דְּמַעָּהָא לָא אֲשַׁתְּלִים. בְּתַר ג' עִידוּאָן, נּוֹקְבָא
 אֲתַתְקַנַּת בְּהָהוּא אִיבָא, וְאֲסַתְכְּמוּ כַּחְדָּא. כְּדִין הָהוּא
 אִיבָא שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא, וְשִׁפִּירוּ דְּכֻלָּא. בְּתַר דְּנַפְקַ, עַד ג'
 שְׁנִין לָא אֵית לֵיהּ חֵילָא לְעֵילָא, דְּהָא כְּדִין אֲשַׁתְּלִים
 בְּשׁוּלָא דִּילֵיהּ. לְוִי אֲתַרְעֵי מַכְלָא, תְּלִיתָאָה לְאַמִּיָּה,
 דְּאֲתַתְקַנַּת בֵּיהּ, וְאֲסַתְכַּמַּת ס"א (וְאֲתַבְסַּמַּת) בְּהַדִּיָּה.

בְּתַר ג' שְׁנִין, אֲתַפְקְדַת עֲלֵיהּ (ס"א אֲתַפְקַד עֲלָהּ) חֵילָא עֲלָאָה
 לְעֵילָא. וּבְשָׁנָה הַרְבִּיעִית, יְהִיָּה כָּל פְּרִיו קַדְשׁ
 הַלּוּלָיִם. מֵאֵי קַדְשׁ הַלּוּלָיִם. תּוֹשְׁבְחָן, לְשִׁבְחָא לֵיהּ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. עַד הַכָּא. מִכָּאן וְאֵילָךְ רְזָא דְּמַלְאָה,
 דְּבְשָׁנָה (דף פ"ז ע"ב) הַרְבִּיעִית מְזֻדְּוּגַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהַלּוּלָא חַד אֲשַׁתְכַּח. דְּכַתִּיב קַדְשׁ
 הַלּוּלָיִם, הַלּוּלָא וְחַדוּהָ בְּזִמְנָא (ס"א בְּזוּגָא) חַדָּא.

מֵאֵי שָׁנָה (הַרְבִּיעִית) דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְתַנִּינָן, שָׁנָה

הַרְבִּיעִית, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי קַיִמָּא רְבִיעָא
 לְכוּרְסִיָּא, וְכָלָא חַד, דְּהָא כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְזִדְּיוּג בְּהַּ בְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וְכְדִין הִיא קְדֻשָׁא, וְהַלּוּלָא
 קְדִישָׁא אֲשֶׁתְּכַח, (וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲדוּוּג בְּהַדָּה) וְכְדִין חֵיילִין
 אֲתַמְנֵן עַל עֲלָמָא, עַל כָּל מְלָה וּמְלָה כְּדָקָא חֲזִי לִיה
 מִכָּאן וְלַהֲלָאָה מִתְּבַרְכָּאן כְּלָהוּ, וְשָׂאֲרֵי לְמִיכַל, דְּהָא
 כְּלָהוּ בְּשִׁלְמוּתָא דְּכָלָא, בְּשִׁלְמוּתָא דְּעִילָא וְתַתָּא.

וְעַד לָא אֲשֶׁתְּלִים בְּכָלָא מִתַּתָּא וּמֵעִילָא, אֲסִיר לְמִיכַל
 מִנִּיהּ. וּמֵאֵן דְּאֲכִיל מִנִּיהּ, כְּמֵאֵן דְּלִית לִיה חוּלְקָא
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא הֵהוּא אֵיבָא
 בְּלָא רְשׁוּתָא עֲלָאָה קְדִישָׁא קַיִמָּא, דְּלָא שָׂאֲרֵי עֲלִיה
 עַד דִּישֶׁתְּלִים. וּבְלָא רְשׁוּתָא. תַּתָּאָה, דְּהָא לָא אֲסַתְּכַמַּת
 (ס"א אֲתַבְּסַמַּת) חֵילָא דְּאֲרַעָא בֵּיהּ. וְהֵהוּא דְּאֲכִיל מִנִּיהּ, אַחֲזִי
 גְרַמִּיה דְּלִית לִיה חוּלְקָא לְעִילָא וְתַתָּא, וְאִי בְּרִיךְ עֲלִיה,
 בְּרַכָּה לְבִטְלָה הוּא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד כְּעַן לָא
 שְׂרִיא עֲלוּי, וְלִית בֵּיה חוּלְקָא. רַחֲמָנָא לִישׁוּבִינָן מֵאִינוּן
 דְּלָא מְשַׁגְּיחִין לִיקְרָא דְּמֵאֲרִיהוּן.

זְכָּאִין אִינוּן צְדִיקֵיָּא בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי,
 עֲלִייהוּ כְּתִיב (משלי ד) וְאֲרַח צְדִיקִים כְּאֹר נֹגֵה.
 בְּגִין דְּבַהֲהוּא זְמָנָא, יִסְתַּלַּק חוּיָא דְּשְׂרִיא בְּנוּקְבָא
 בְּקַדְמִיתָא, וְיִיתִי דְּכוּרָא לְמִשְׂרֵי בְּאֲתֵרִיה כַּד בְּקַדְמִיתָא,

וְכֹלֵא יְהֵא שְׁלִים. תֵּאנָא בְּזִמְנָא דְּזִכְאָה שְׁאֲרֵי בְּעֵלְמָא
וְכוּ' עַד צְדִיק פִּתְמַר יִפְרַח. (אמר המגיה המאמר הזה ימצאהו המעיין

בפרשת ויקרא דף י"ד ע"ב שורה כ"ד ומשלים דף י"ו ע"א שורה כ"ב)

רַבִּי יוֹסִי פִּתַּח קָרָא וְאָמַר, (ויקרא יט) לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם.
הָא בְּכֻמָּה אֲתֵר אֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, וְכֹל הֵנִי קָרָאִי
אַבְתְּרִיהָ. וְכֹל חַד וְחַד בְּאַתְגְּלִיָּא. אָבֵל הָאִי קָרָא אֵית
לְאַתְעָרָא בֵּיהּ, דְּכִתִּיב מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם וְגו'. מִפְּנֵי
שִׁיבָה, שִׁיבָה דְּאוֹרֵייתָא סִתָּם. תִּקּוּם, מִכָּאן דְּבַעֲי בַר נָשׁ
לְמִיקָם בְּקִיּוּמָא (מִכָּאן דְּבַעֲי בַר נָשׁ לְמִיקָם) מִקָּמֵי סֵפֶר תּוֹרָה, וְהָכִי
רַב הַמְּנוּנָא (ס"א י"סא) סָבָא, כִּד הָוּה חָמֵי סֵפֶר תּוֹרָה, הָוּא
קָם מִקָּמֵיהּ, וְאָמַר מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם. (כִּד הָוּה חָמֵי חוּמְשׁ דְּאוֹרֵייתָא
הָוּא קָם מִקָּמֵיהּ) (ס"א עב"ד ליה הדורא) (וְהוּי אָמַר וְהִדְרַת פְּנֵי זִקְן) כְּגִוּוֹנָא דָּא,
בַּעֲי בַר נָשׁ לְמִיקָם בְּקִיּוּמֵיהּ לְקָמֵיהּ דְּתַלְמִיד חָכָם, בְּגִין
דְּאִיהוּ קָאִים בְּקִיּוּמָא (נ"א בְּדִיוֹקְנָא) קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְרַמְזוּ
לְכַהֲנָא עֲלָאָה (ס"א וְהָכָא רַמְזוּ לְעִתִּיקָא) קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּכִתִּיב
וְהִדְרַת פְּנֵי זִקְן, דְּאִיהוּ בְּעֵלְמָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן
רַמְזוּ לְתוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְרַמְזוּ לְתוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה.

וְתוּ תַּנְיִנּוּ, הָאִי קָרָא לְדִרְשָׁא הוּא דְּאַתָּא, מִפְּנֵי שִׁיבָה
תִּקּוּם, כְּמָה דְּאַתְעָרוּ בֵּיהּ חֲבַרְיָא, מִפְּנֵי שִׁיבָה
תִּקּוּם, אֲזַהֵר לִיהּ לְבַר נָשׁ, עַד לָא יִסְתַּלַּק בְּסִיבוֹתָא,
דִּיקּוּם בְּקִיּוּמָא טָבָא בְּעֵלְמָא, בְּגִין דְּדִין הוּא הַדּוּרָא

לִיָּהּ, אֲבָל לְסוּף יוֹמוֹי לִית שְׁבַחָא לִיָּה לְבַר נֶשׁ כָּל כְּף, כַּד אִיהוּ סִיב וְלֹא יִכִּיל לְמַהוּי בִּישׁ. אֲלֵא שְׁבַחָא דִּילִיָּהּ, כַּד אִיהוּ בְּתוּקְפִיָּהּ, וְאִיהוּ טַב. וְשְׁלֵמָה מְלֻכָא צְוּוּחַ וְאָמַר, גַּם בְּמַעַלְלָיו יִתְנַפֵּר נֶעַר וְגו'. כַּגּוּוּנָא דָא כְּתִיב, וְזָכוּר אֶת בּוֹרְאֵךְ בְּיָמֵי בְּחוּרוֹתֶיךָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי (הַכִּי הוּא) אֹרְחָא דָא מִתְקַנָּא קָמֵן, וְהֵאֵי אֹרְחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים א) כִּי יוֹדַע יִי דְרָךְ צְדִיקִים וְדְרָךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד. מֵאֵי כִּי יוֹדַע יִי. אֲלֵא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹדַע וְאֲשַׁגַּח בְּאַרְחָא דְצְדִיקֵיָּא, לְאוֹטְבָא לְהוּ, וְלֹאֲגָנָא לְהוּ, וְהוּא אֲזִיל קַמִּיָּהּ לְנִטְרָא לְהוּ. וּבְגִין כְּף, מֵאֵן דְנִפְיֵק לְאַרְחָא בְּעֵי דְלַהוּי הֵהִיא אֲרַחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִשְׁתַּתַּף לִיָּה בְּהַדִּיָּהּ. וּבְגִין כְּף כְּתִיב, כִּי יוֹדַע יִי דְרָךְ צְדִיקִים וְדְרָךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד. הֵיא מַגְרָמָה, בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא (דף 9"פ ע"א) אֲשֶׁתְּמוּדַע לִיָּה לְהֵהוּא אֲרַחָא דְלַהוּן, וְלֹא אֲזִיל בְּהַדִּיָּהּ.

כְּתִיב דְרָךְ, וְכְתִיב אֲרַח, מֵה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֲלֵא, דְרָךְ: דְשָׂאָר קְרִסוּלֵי בְּנֵי נֶשׂא אֲזִלוּ בַּהּ. אֲרַח: דְאִיהוּ

אֲתַפְתַּח מִן זְמַנָּא זַעִירָא (דָא אֲרַח כְּמָה דַּאֲתָ אָמַר (אִיּוֹב ל"ד) וְאֲרַח לְחַבְרָה עִם פְּעֻלֵי אָוֶן) וְעַל אֲרַחָא דָא כְּתִיב, (מְשָׁלִי ד) וְאֲרַח צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְהָ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. אָמֵן כֵּן יִהִי רְצוֹן. בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת אֱמוּר

(ויקרא כ"א) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה אֱמוּר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם לְנַפֵּשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמִּיּוֹ. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, מֵאֵי טַעְמָא דָּא לְקַבֵּל דָּא, דְּכֹתִיב לְעֵילָא, וְאִישׁ
 אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָהֶם אוֹב אוֹ יְדַעוֹנֵי מוֹת יוֹמָתוֹ, וְסָמִיךְ
 לִיהּ אֱמוּר אֶל הַכֹּהֲנִים. אָלָא (משמע) כִּיּוֹן דְּאֶזְהַר לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל, לְקַדְּשָׁא לְהוּ בְּכֻלָּא, אֶזְהַר לְהוּ לְכַהְנֵי לְקַדְּשָׁא
 לִזְוֹן, וְכֵן לְלוֹיִם. לְכַהְנֵי מְנִינ. דְּכֹתִיב אֱמוּר אֶל הַכֹּהֲנִים.
 לְלוֹאֵי מְנִינ. דְּכֹתִיב, (במדבר יח) וְאֵל הַלְוִיִּם תְּדַבֵּר וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵיהֶם. בְּגִין דִּישְׁתַּפְּחוּן כְּלָהוּ זַכָּאִין קְדִישִׁין דְּכִיּוֹן.
 אֱמוּר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן, מֵאֵי טַעְמָא חָכָא בְּנֵי
 אֶהֱרֹן, וְכִי לֹא יְדַעְנָא דְּבְנֵי אֶהֱרֹן נִינְהוּ. אָלָא בְּנֵי
 אֶהֱרֹן, וְלֹא בְּנֵי לְוִי, דְּאֶהֱרֹן דְּהוּא שִׁירוּתָא דְּכָל כַּהְנֵי
 דְּעָלְמָא, דְּבִיָּה אֶתְרַעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכָלָא, בְּגִין
 לְמַעַבְדַּ שְׁלָמָא בְּעָלְמָא, וּבְגִין דְּאֶהֱרֹן אֶרְחוּי סְלִיקוּ לִיהּ
 לְהֵאֵי, דְּכָל יוֹמוֹי דְּאֶהֱרֹן הוּוּ מְשִׁתְּדֵל לְאַסְגָּאָה שְׁלָמָא
 בְּעָלְמָא. וּבְגִין דְּאוֹרְחוּי כְּךָ, סְלִיק לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְהֵאֵי, לְמִיעַל שְׁלָמָא בְּפַמְלִיא דְּלְעֵילָא, וּבְגִין כְּךָ אֱמוּר
 אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן.

אֱמוּר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם. רַבִּי יְהוּדָה
 פָּתַח, (תהלים לא) מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ

וְגו'. מֵה רַב טוֹבָךְ, כִּמָּה עֲלָאָה וַיִּקְרָא, הֵהוּא נְהוֹרָא
עֲלָאָה דְאַקְרִי טוֹב, דְּכַתִּיב וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי
טוֹב. וְדָא הוּא אוֹר הַגָּנוּז, דְּבִיָּה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
טַב בְּעֵלְמָא, וְלֹא מִנֵּע לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא, בְּגִין דְּבִיָּה
מִתְקַיִים עֵלְמָא, וְקָאִים עֲלֵיהּ. אֲשֶׁר צִפְנַת לִירְאִיךָ,
דְּתַנּוּ, נְהוֹרָא עֲלָאָה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כַּד בְּרָא
עֵלְמָא, וְגַנְיֹז לֵיהּ לְצַדִּיקָא לְזַמְנָא דְאַתִּי. הֵדָא הוּא
דְּכַתִּיב, אֲשֶׁר צִפְנַת לִירְאִיךָ.

פְּעֵלְתָ לַחֹסִים בְּךָ. פְּעֵלְתָ, בְּזַמְנָא דְאַתְבְּרִי עֵלְמָא,
הֵהוּא נְהוֹרָא הָוָה קָאִים וְנִהִיר מִרִישָׁא דְעֵלְמָא
לְסִיפֵי דְעֵלְמָא. כַּד אֶסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְאַיְנוּן
חַיִּיבִין דְּזַמְיִין לְקַיִמָא בְּעֵלְמָא, גַּנְיֹז לֵיהּ לְהֵהוּא
נְהוֹרָא, דְּכַתִּיב (איוב לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם. וְזַמְיִן
לְאַנְהָרָא לְצַדִּיקָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְדָא הוּא אֲשֶׁר צִפְנַתָּ
לִירְאִיךָ, וְכַתִּיב (מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם יְרֵאֵי שְׁמַי שְׁמֵשׁ
צְדָקָה וּמְרַפָּא בְּכַנְפֵיהָ.

תָּא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ קָאִים לְמִיְהָרְ לְהֵהוּא עֵלְמָא,
וְהוּא בְּבֵי מְרַעִיָּה, אֶתְיִין עֲלֵיהּ ג' שְׁלוּחִין, וְחַמֵּי
תַּמָּן, מַה דְּלֹא יְכִיל בַּר נָשׁ לְמַחְמֵי כַּד אֵיהוּ בְּהַאי עֵלְמָא.
וְהֵהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְּדִינָא עֲלָאָה הוּא, דְּמִלְכָּא בְּעֵי
פְּקֻדוֹנָא דִּילֵיהּ. זַכָּאָה הֵהוּא בַּר נָשׁ, דְּפְקֻדוֹנִיָּה אֶתִּיב

לְמַלְכָּא כְּמָה דְאֲתִייהֵיב לִיהּ בְּגוּיָהּ. אִי הָהוּא פְּקֻדוֹנָא
אֲתִטְנֵף בְּטַנּוּפֵי גּוּפָא, מַה יֵּימָא לְמֵאֵרֵי פְּקֻדוֹנָא.

זְקַף עֵינּוּי, וְחָמֵי לְמֵלְאֵךְ הַמּוֹת קָאִים קַמִּיהּ, וְסִיפִיָּה
שְׁלִיפָא בִּידֵיהּ, קִסְטֵר בְּקִטְרִין, בְּקוּטְמָא דְהָהוּא בַר
נָשׁ. וְלִית לָהּ לְנַפְשָׁא קִשְׁיוּ בְּכֻלָּא, כְּפַרְיֵשוּ דִילָהּ מִן
גּוּפָא. וְבַר נָשׁ לֹא מִית, עַד דְּחָמֵי לְשְׁכִינְתָּא, וּמְגוּ
סְגִיאוֹת תִּיאֻבְתָּא דְשְׁכִינְתָּא, נַפְשָׁא נַפְקַת (דף פ"ח ע"ב)
לְקַבְּלָא לְשְׁכִינְתָּא.

בְּתַר דְנַפְקָא, מֵאֵן אִיהִי נַפְשָׁא דְאֲתִדְבֵק בֵּיהּ (ס"א וְתִתְקַבֵּל)
וְיִקְבֵּל בְּגוּפָא (ס"א בְּגוּוּהָ) וְהָא אוּקְמוּהָ לְהַנִּי מְלִי. בְּתַר
דְנַפְקָא נַפְשָׁא מִן גּוּפָא, וְאֲשֵׁתָּאֵר גּוּפָא בְּלֹא רוּחָא,
אָסִיר לְמִשְׁבֵּק לִיהּ בְּלֹא קְבוּרָתָא, דְכֻתִּיב, (דְּבָרִים כ"א) לֹא
תָּלִין נְבֻלְתּוֹ עַל הָעֵץ כִּי קָבַר תִּקְבְּרֵנוּ בַּיּוֹם הַהוּא. בְּגִין
דְּמִיתָא דִישְׁתַּהֵי כ"ד שָׁעוֹת, דְּאֵינּוֹן יוֹמָם וְלַיְלָהּ, בְּלֹא
קְבוּרָתָא, יְהִיב חֲלִישׁוֹתָא בְּשִׁיפוּי דְרִתִּיכָא, וּמְעַבֵּב
עַבִּידְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלַמְעֵבֵד דְאֲפִשֵׁר דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא גָזַר עָלֶיהָ, בְּגִין לְמִיתִיָּהּ בְּגִלְגוּלָא אַחְרָא, מִיַּד
בְּהָהוּא יוֹמָא דְאֲתַפְטֵר, לְאוּטְבָא לִיהּ. וְכֹל זְמַנָּא דְלֹא
אֲתִקְבַר גּוּפָא, נִשְׁמַתָּא לָאו עָאֲלַת קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְלֹא יְכֻלָּא לְמַהוּי בְּגוּפָא אַחְרָא, בְּגִלְגוּלָא תַנּוּיָּנָא,
דְלֹא יְהִבִּין לְנִשְׁמַתָּא גּוּפָא אַחְרָא, עַד דִּיתְקַבֵּר קַדְמָאָה.

וְדָא דְמִי לְבַר נֶשׁ דְּמִיתַת אֲתִיתִיה, לָא אֲתַחְזִי לִיה,
 לְמִיסַב אֲתַתָּא אַחְרָא, עַד דְּקָבִיר לְקַדְמִיתָא, וּבְגִין דָּא
 אֲמָרָה אוּרִייתָא, לָא תִלִּין נְבֻלְתוֹ עַל הָעֵץ.

דְּבַר אַחַר, כִּד אֲתַפְרָשָׁא נְשֻׁמְתָא מִן גּוּפָא, וּבְעִיא
 לְמִיזֵל לְהֵהוּא עֲלָמָא, לָא תִיעוּל לְהֵהוּא עֲלָמָא,
 עַד דְּיִהְיִין לָהּ גּוּפָא אַחְרָא מְנַהוּרָא, וּלְבַתֵּר יִכְלָא
 לְמִיעֵל. וּמֵאֲלִיהוּ תְנַדְע, דִּהוּוּ לִיה תְרִין גּוּפִין, חַד דְּבִיה
 אֲתַחְזִי לְתַתָּא לְבַנֵּי נֶשָׂא, וְחַד דְּבִיה אֲתַחְזִי לְעִילָא, בֵּין
 מְלֶאכִין עֲלָאִין קְדִישִׁין. וְכָל כֶּמָּה דְּגּוּפָא לָא אֲתַקְבֵּר,
 צַעְרָא הוּא לְנְשֻׁמְתָא, וְרוּחַ מְסֻאָבָא אֲזַדְמִן לְשִׁרְיָא
 עֲלוּי, וּלְסֻאָבָא לְהֵהוּא גּוּפָא.

וּבְגִין דִּהֵהוּא רוּחַ מְסֻאָבָא, אֲזַדְמִן, לָא לְבַעֵי לִיה
 לְאִינִישׁ, לְמִיבַת הֵהוּא גּוּפָא לִילִיא חַד, בְּגִין
 דְּרוּחַ מְסֻאָבָא אֲשַׁתְּכַח בְּלִילִיא, וְאֲשַׁתְּטַח בְּכָל אַרְעָא,
 לְאֲשַׁכְּחָא גּוּפָא בְּלָא נֶפֶשָׂא, לְסֻאָבָא לִיה, וְאֲסֻתָּאב
 יִתִּיר, וְעַל דָּא אֲזַהֵר לְכַהֲנֵי וְאֲמַר, לְנֶפֶשׁ לָא יִטְמָא
 בְּעַמּוּי, בְּגִין דְּאִינּוֹן קְדִישִׁין לָא יִשְׂרִי עֲלִייהוּ רוּחַ
 מְסֻאָבָא, וְלָא יִסְתַּאבּוּן.

אָמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים, רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָמֹר אֶל
 הַכֹּהֲנִים, בְּלַחֲשׁוֹ. כֶּמָּה דְּכָל עוּבְדֵיהוֹן דְּכַהֲנֵי
 בְּלַחֲשׁוֹ, כִּד אֲמִירָה דְּלֵהוֹן בְּלַחֲשׁוֹ. אָמֹר וְאֲמַרְתָּ: זְמַנָּא

חַד, וְתַרְיִן זְמַנִּין, לְאַזְהָרָא לְהוּ עַל קְדוּשַׁיִּיהוּ, בְּגִין דְּלֹא
 יִסְתַּאֲבוּן. דְּמֵאן דְּמִשְׁמֵשׁ בְּאַתֵּר קְדִישָׁא, בְּעֵיא דִישְׁתַּכַּח
 קְדִישָׁא בְּכֹלָא. לְנַפְשׁ לֹא יִטְמָא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא,
 דְּגוּפָא בְּלֹא רוּחַ, מְסֻאֲבָא הוּא, וְשָׂאֲרֵי עָלֵיהּ רוּחַ
 מְסֻאֲבָא. דִּהָא תִּיאֻבְתָּא דְּרוּחֵי מְסֻאֲבֵי לְגַבֵּי גּוּפֵיהוּן
 דִּישְׂרָאֵל אִיהוּ, בְּגִין דְּאַתְרֵק מְנִייהוּ רוּחָא קְדִישָׁא,
 וּבְמִנָּא דְּקוּדְשָׁא, אֲתֵיִן לְאַתְחַבְּרָא. וְכַהֲנֵי דְּאִינּוּן
 קְדִישִׁין, קְדוּשָׁתָא עַל קְדוּשָׁתָא, לֹא בְּעֵיִן לְאַסְתַּאֲבָא
 כְּלָל, בְּגִין דְּכְתִיב, (במדבר ו) כִּי יָזַר אֱלֹהֵינוּ עַל רֵאשׁוֹ.

וְכְתִיב כִּי שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ אָנִי יְיָ.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא, לְסִדְרָא פְּהֵנָּא
 בְּכָל יוֹמָא בּוּצֵינִין
 בְּבֵי מְקוּדְשָׁא, וְהָא אוּקִימְנָא
 בְּרִזָּא דְּמְנוּרָה. וְאִיהוּ רִזָּא
 כְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא, בְּגִין
 דְּנִהֲרִינוּ עֲלָאָה בְּמִשַּׁח רְבוּ,
 נְחִית עַל רִישָׁא דְּכַהֲנָא
 בְּקַדְמִיתָא לְבַתֵּר אִיהוּ
 אֲדִלִּיק וְאִנְהִיר כָּל בּוּצֵינִין.
 דְּכְתִיב כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל
 הָרֵאשׁ וְגו', וְכְתִיב כִּי שֶׁמֶן
 מִשְׁחַת אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְגו'. וְעַל

וְהוּא כְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא
 קָאִים לְתַתָּא,

דְּכְתִיב, (תהלים קלג) כְּשֶׁמֶן
 הַטּוֹב עַל הָרֵאשׁ יוֹרֵד עַל
 הַזָּקֵן זָקֵן אֶהְרֵן שִׁיּוֹרֵד עַל
 פִּי מִדּוֹתָיו, הָאִי קָרָא
 אוּקְמוּהָ, אֲבָל כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב
 עַל הָרֵאשׁ, דָּא מִשַּׁח רְבוּת
 קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּנִגִּיד וְנִפְיֵק
 מֵאַתֵּר דְּנִהָרָא עֲמִיקָא
 דְּכֹלָא. דְּבַר אַחֲרָא, דְּנִגִּיד

דָּא אַתְיִיחִיב רְשׁוּ לְכַהֲנָא
בְּלַחֲדוּי, לְסִדְרָא בּוֹצִינִין,
וְלֹאֲדַלְקָא לְהוּן בְּכָל יוֹמָא
תְּרִין זְמַנִּין, לְקַבֵּל נְהִירו
דִּיחֻדָּא תְּרִין זְמַנִּין, קָרְבָּנָא
בְּכָל יוֹמָא, תְּרִין זְמַנִּין,
וְכֹלָא אַצְטְרִיד.

וְעַל יְדֵי דְכַהֲנָא נְהִרִין
בּוֹצִינִין בְּכֹלָא, עֵילָא
וְתַתָּא לְמַחְדוּ חִידוּ,
וְלֹאֲשַׁבְחָא חִידוּ בְּכָל סְטְרִין.
בְּאֲדַלְקוּתָא דְבוֹצִינִין, דְהָא
תְּרִין אֲלִין עַל יְדֵי דְכַהֲנָא,
לֹאֲשַׁתְּכָחַא חִידוּ בְּכָל
סְטְרִין, וְאֲלִין אֵינּוּן
אֲדַלְקוּתָא דְבוֹצִינִין וְקַטְרֵת.
וְהָא אוֹקִימָנָא (מְשַׁלֵּי כּוּז) שְׁמֹן
וְקַטְרֵת יִשְׁמַח לֵב, (ע"ב רע"א

מִדְהִימָנָא)

כְּתִיב אֱמוּר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם לִנְפֹשׁ
לֹא יִטְמָא. לֹא יִטְמָאוּ מִבְּעֵי לֵיה, מִהוּ לֹא יִטְמָא. אֶלָּא,
עַל הַהוּא כְּהֵן עֲלָאָה מְכֻלָּהוּ קָאֲמַר. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא
כְּתִיב וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֲחָיו. (כּאן חֲסֵר) אֶלָּא וְדָאִי הַכִּי הוּא
כְּמָה דְאֲתַמַּר, וְאֲמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּהֵנָּא דְקָאִים לְתַתָּא,

וְנִפְיָא מִרִּישָׁא דְכָל רִישִׁין,
סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. עַל
הָרֵאשׁ, עַל הָרֵאשׁ וְדָאִי,
רִישָׁא דְאָדָם קְדַמָּאָה.

יִוֹרֵד עַל הַזִּקֵּן, דָּא דִּיקְנָא
יְקִירָא, כְּמָה

דְּאוּקְמוּתָהּ. זְקֵן אֶהֱרֹן, דָּא
כְּהֵן גָּדוֹל דְלְעֵילָא, וְהָא
אוּקְמוּתָהּ. וְהַהוּא שְׁמֹן, (ד' פ"ט

ע"א) יִוֹרֵד עַל פִּי מְדוּתָיו,
דְּמֵאֵינּוּן מְשִׁיחֵן, נִגִּיד וְנִפְיָא
וְנִחִית לְתַתָּאִי, וְכַגְוּוּנָא דָּא
נִגִּיד וְאֲתַעְטַר כְּהֵנָּא תַתָּאָה,
בְּמִשַׁח רְבוּת לְתַתָּא.

הָאִי קָרָא, לָאוּ רִישִׁיה
סִיפִיה, וְלָאוּ סִיפִיה רִישִׁיה.

כַּגִּוּוֹנָא דְלַעִילָא, בְּקִדּוּשָׁה אֲצִטְרִיךְ לְאַשְׁתַּכַּח אִתִּיר
מִכְּלָא, כְּמָה דְאִתְמַר.

(ויקרא כ"א) וְלֹא־חֹתוּתוֹ הִבְתּוּלָה הַקְּרוּבָה אֵלָיו וְגו' . מֵה כְּתִיב
לְעִילָא, כִּי אִם לְשֹׂארוֹ הַקְּרוּב אֵלָיו וְגו' . רַבִּי אֲבָא
פָּתַח, (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה
וְגו' , מִי זֶה בָּא מֵאֲדוּם, זְמַן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְלִבְשָׁא
לְבוּשֵׁי נּוֹקְמָא עַל אֲדוּם, דְּאֲחַר־יְבוּ בֵּיתֵיהּ, וְאוֹקִידוּ
הֵיכְלֵיהּ, וְגָלוּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמְמֵיָא . וְלִמְעַבְדַּ לְהוֹן
נְקַמַת עָלְמִין, עַד דְּיִשְׁתַּכְּחוּן כָּל טוּרִין מִטּוּרֵי עָלְמָא,
מִלִּיִן מְקַטּוּלֵי עַמִּין, וְלִמְקַרֵי לְכָל עוֹפָא דְשִׁמְיָא
עָלֵיִיהּ, וְכָל חַיּוֹת בְּרָא יִתְזַנּוּן מִנֵּיִהּ תְּרִיסַר יְרַחֵי,
וְעוֹפָא דְשִׁמְיָא שְׁבַע שָׁנִין, עַד דְּלֹא תִסְבַּל אֲרַעָא נִיוּלָא
דִּידֵהּ . הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה לד) כִּי זָבַח לִי בְּבִצְרָה
וְטַבַּח גָּדוֹל בְּאֶרֶץ אֲדוּם, עַד דְּאֵינּוּן לְבוּשֵׁין יִסְתַּאֲבוּן,
הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה סג) וְכָל מִלְּבוּשֵׁי אֲגָאֲלָתֵי .

חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה, בְּגִין דְּמִינָה נְפָקוּ אוֹכְלוּסִין
דְּעָלְמָא, לְחַיִּילָא עַל יְרוּשָׁלַם, וְאֵינּוּן שָׂרוּ
לְאוֹקְדָא הֵיכְלָא, וּבְנֵי אֲדוּם מְפַגְרִין שׁוּרִין, וְרַמוּ אֲבַנֵי
יְסוּדָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קלז) זְכוֹר יְיָ לְבְנֵי אֲדוּם
וְגו' , הָאוּמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בֵּה .

זֶה הַדּוֹר בְּלְבוּשׁוֹ, בְּאֵינּוּן לְבוּשֵׁי דְנוֹקְמָא דְזְמַין

לְאֶלְבָּשָׂא. צוּעָה בְּרוּב פָּחוּ, מֵהוּ צוּעָה. מִתְּבַר. כְּמָה
 דְּכְתִיב, (תהלים מה) עֲמִים תִּחְתְּיךָ יִפְלוּ וְגו'. אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל
 לִישְׁעֵיהָ, מֵאֵן הוּא דִּין דִּיעֵבִיד כָּל כֶּךְ. פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה
 סג) אֲנִי מְדַבֵּר בְּצַדִּיקָה, הֵהוּא דְאִיהוּ רַב לְהוֹשִׁיעַ, הֵהוּא
 דְּכְתִיב בֵּיהּ, (תהלים לג) אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וְאִיהוּ צְדָקָה
 מִמֶּשׁ, וְאִיהוּ רַב לְהוֹשִׁיעַ.

וְכָל כֶּךְ לְמָה. בְּגִין דְּגֵרְמוּ לְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל לְמַהוּי שְׂכִיבַת
 לְעַפְרָא בְּגִלּוּתָא, וְלִמְנַפֵּל לְאַרְעָא, כְּמָה דְּכְתִיב,
 (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כֶּךְ,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִלְבַּשׁ לְבוּשֵׁי נּוֹקְמָא עָלֵיהּ, לְסִאָבָא
 לוֹן בְּסִגְיָאוּ דְקִטּוּלֵיָא, דְּכְתִיב וְכָל מְלִבּוּשֵׁי אֲגָאֲלָתִי.
 וְכָל כֶּךְ לְמָה, דְּכְתִיב וְלֹאֲחֹתוּ הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה אֵלָיו
 אֲשֶׁר לֹא הִיְתָה לְאִישׁ. דְּלָאוּ חוּלְקִיָה דְעֵשׂוֹ, וְלֹא
 הָיוּת בְּעַדְבֵיהּ דֵּהֵהוּא דְכְתִיב בֵּיהּ (בראשית כה) אִישׁ יוֹדַע
 צִיד אִישׁ שְׂדֵהָ, לָהּ יִטְמָא, בְּאִינוּן לְבוּשֵׁין דְּנוֹקְמָא,
 דְּזַמִּין לְאַסְתֵּאָבָא בֵּין אִינוּן אוּכְלוּסִין, דְּכְתִיב בֵּיהּ לָהּ
 יִטְמָא, בְּגִינָהּ, בְּגִין דְּאִיהִי שְׂכִיבַת לְעַפְרָא, וְהוּא בְּעֵי
 לְאַקְמָא לָהּ, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה ס) קוּמִי אוּרִי כִּי בָא
 אוּרְךָ. (ס"א עמוס ט) בְּיוֹם הַהוּא אָקִים אֶת־סֶכֶת דְּוִיד הַנִּפְלָת).

לֹא יִקְרַחָה קְרַחָה בְּרֵאשִׁים. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, לֹא
 יִקְרַחָה בְּה"א מֵאֵי טַעְמָא. אֶלָּא, הֵהוּא שְׁמֹן עֲלָאָה,

דְּאִיהוּ מְשַׁח רַבּוֹת קוּדְשָׁא, דְּאֲשֻׁלִּים לְכָל שְׁבַעַה יּוֹמִין
כְּמָה דְּאֲתֵמַר, דְּכְתִיב, (ויקרא ח) כִּי שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת
יְדָכֶם, הֵהוּא שְׁמֹן עֲלָאָה אֲתַעְדִּי מִנִּיה וְאֲתַקְרַח, אִי אִיהוּ
אֲפָגִים רִישִׁיה. בְּגִין דְּרִישָׁא דְּכֶהֱנָא עֲלָאָה, הֵהוּא שְׁמֹן
עֲלָאָה הוּי, וְעַל דָּא לָא לִיבְעֵי לִיה לְכֶהֱנָא דְּלִתְתָּא,
לְאַחְזָאָה בֵּיה בְּגַרְמִיה פְּגִימוּ כְּלָל, וְהָא אֲתֵמַר. וּבְגִין כִּךְ
כְּתִיב בְּה"א.

פְּתַח וְאֵמַר, (תהלים קכו) בְּשׁוּב יְיָ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ
כְּחוֹלָמִים. בְּשׁוּב יְיָ אֶת שִׁיבַת, דָּא בְּגָלוֹת בְּבַל
אֲתֵמַר. דְּלָא אֲשַׁתְּכַחוּ יִתִּיר בְּגָלוֹתָא אֲלָא שְׁבַעִין שְׁנִין.
דְּכְתִיב, (ירמיה בט) כִּי לְפִי מְלֹאת לְבַבְּל שְׁבַעִים שָׁנָה אֶפְקוּד
אֲתָכֶם. וּכְתִיב הֵינּוּ כְּחוֹלָמִים, מֵאִי כְּחוֹלָמִים. אֲלָא הָא
אֲתַעְרוּ חֲבַרְיָא, דְּאִיכָּא שְׁבַעִין (דף פ"ט ע"ב) שְׁנִין בְּחֻלְמָא.
וְתָא חֲזִי, כְּתִיב כִּי שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יְדָכֶם. מֵאֵן
שְׁבַעַת יָמִים. הָא אֲתֵמַר, הֵהוּא אֲתַר עֲלָאָה, דְּהוּא
כְּלָלָא דְּכָל שִׁתָּא אַחְרָנִין, אֲקָרִי שְׁבַעַת יָמִים, וְאֲקָרִי
תְּשׁוּבָה. תְּנִינָן, מֵאֵן דִּיתִיב בְּתַעְנִיתָא בְּשִׁבְתָּא, קוֹרְעִין
לוּ גְזַר דִּינוּ שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה, וְשְׁבַעִין שָׁנָה אֵינּוֹן שְׁבַע
אַנְפֵי מְלָכָא, דְּאֶפִּילוּ אֲסַתְּכֻמוּ עָלֶיהָ (בלא) לְבִישׁ, הֵהוּא
גְזַר דִּינָא אֲתַקְרַע. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּאֲחִיד בֵּיה בְּהֵהוּא
יוֹמָא, בְּכֻלָּלָא דְּכְלָהוּ, דְּאֲקָרִי שְׁבַעַה, וְאֲקָרִי תְּשׁוּבָה,

בְּגִין כֶּךָ בְּכֻלָּהוּ אֶחִיד, וְאַהֲדָר בְּתִשׁוּבָה, וְאַתְּקָרַע גְּזֹר
 דִּינָא בְּכֻלָּהוּ. וְעַל דָּא וְדָאֵי שְׁבַעִין שְׁנִין אֵיכָא בְּחֻלְמָא.
 כְּגִוּוֹנָא דָא, כִּהְנָא אַתְּעֵטֵר בְּשַׁבַּע, דְּאֶקְרִי שְׁבַעַת
 יָמִים, אֵי פְּגִים רִישִׁיָּה, הֵהוּא שְׁבַעָה דְּאִיהוּ
 כְּלָלָא דְּכֻלָּהוּ, אֶקְרַח מִנִּיהַ כֹּל הֵהוּא קְדוּשָׁא דְּכֻלָּהוּ,
 דְּשִׂרְיָא עָלֵיהּ. וְעַל דָּא אֲזִדְהָרוּ דִּלָּא יֶקְרַחַה קְרַחַה
 בְּרֵאשָׁם, וְיִשְׁתַּכְּחוּ פְּגִימִין מִכְּלָא. וּבְגִין כֶּךָ כִּהְנָא בְּעֵי
 לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּשִׁלְמוֹ יִתִּיר מִכְּלָא, כֹּל שְׁכֹן הֵהוּא דְּאִיהוּ
 עֲלָאָה מִכְּלָהוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּאֵן בְּה"א תַּתְּאָה, כָּאֵן בְּה"א עֲלָאָה.
 כִּהֵן גְּדוּל דְּאִיהוּ עֲלָאָה מִכְּלָהוּ, בְּה"א עֲלָאָה.
 דְּכַתִּיב אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֵאשׁוֹ שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ
 וְגו'. וּמִלֵּא יָדוֹ דְּכַתִּיב שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יְדָכֶם.
 כִּהְנָא אַחֲרָא בְּה' תַּתְּאָה, דְּכַתִּיב, לֹא יֶקְרַחַה קְרַחַה
 בְּרֵאשָׁם, וְכַתִּיב בַּתְּרִיָּה, וְלֹא יִחְלְלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם. וְהֵאֵי
 שֵׁם הָא יְדִיעָא אִיהוּ. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, וְהִכְהֵן הַגְּדוּל
 מֵאַחֲיוֹ אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֵאשׁוֹ שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה לְלַבּוֹשׁ אֶת
 הַבְּגָדִים, כִּמָּה דְּאַמְרֵן. וּבְגִין דְּאִיהוּ קְדִישָׁא כְּגִוּוֹנָא
 דְּלְעִילָא, כְּתִיב וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא.

רַבִּי אַבָּא פִּתַּח וְאָמַר, (דְּנִיאל ט) לֵךְ יְי' הַצְּדָקָה וְלִנְוֵי בּוֹשֶׁת
 הַפְּנִים כִּהְיוּם הַנֶּה לְאִישׁ יְהוּדָה וְלִיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם.

זָכַרְתִּי אֵינֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעֵי בְּהוּ,
 מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּמִגּוֹ רְחִימוּתָא דְלֵהוֹן, יֵהֵב
 לְהוּ אֹרִייתָא דְקָשׁוּט, לְמַנְדַּע אֲרַחָא דְמִלְכָּא קְדִישָׁא.
 וְכָל מָאן דְּאֲשְׁתַּדֵּל בְּאֹרִייתָא, כְּאֵלוּ אֲשְׁתַּדֵּל בֵּיהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֹרִייתָא כֻּלָּא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא הוּי. וּבְגִין כֶּף מָאן דְּאֲתַעְסַק בְּאֹרִייתָא,
 אֲתַעְסַק בֵּיהּ בְּשְׁמִיָּה, וּמָאן דְּאֲתַרְחַק מֵאֹרִייתָא, רְחִיקָא
 הוּא מִקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חַזִּי, לֵךְ יִי הַצְדָּקָה, כְּמָה דְּאֵת אֱמֵר, (דְּבֵרֵי הַיָּמִים א כ ט)
 לֵךְ יִי הַגְדוּלָּה וְהַגְבוּרָה. מָאן צְדָקָה. אֲתֵר דְּכָל
 אַנְפִּין נְהִירִין אֲחִידֵן בֵּיהּ, וְהוּא אֲחִיד בְּכֻלְהוּ, וּבֵיהּ
 אֲשְׁתַּכְחוּ. וְלָנוּ בּוֹשֶׁת הַפְּנִים אֲתֵר דְּכָל אַנְפִּין נְהִירִין
 אֲתַרְחַקוּן מִנֵּיהּ. צְדָקָה, אֱמֵת קָשׁוּט, וּנְהוּרָא דְּכֻלָּא,
 וּנְהוּרָא דְּאַנְפִּין חִידוּ דְּכֻלָּא. בּוֹשֶׁת, כְּסוּפָא רְחִיקוּ
 דְּקָשׁוּט מָאן דְּאַכְסִיף, בְּגִין דְּאֱמֵת דְּאִיהוּ צְדָקָה, אֲתַרְחַק
 מִנֵּיהּ. רְחִיקוּ דְּאַנְפִּין נְהִירִין.

תָּא חַזִּי, כְּהֵנָּא עֲלָאָה בְּעֵי לְאֲתַחְזָאָה בְּשִׁפְירוּ דְּאַנְפִּין,
 בְּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין, בְּחִידוּ יִתִּיר מִכֻּלָּא. וְלֹא בְּעֵי
 לְאֲתַחְזָאָה בֵּיהּ עֲצִיבוּ וְרוּגְזָא, אֲלֵא כֻּלָּא כְּגוּוּנָא
 דְּלַעִילָא. זָכָאָה חוּלְקִיָּה, דְּעֲלִיָּה כְּתִיב, (בְּמִדְבַר יח) אֲנִי
 חֲלֹקֶךָ וְנַחֲלֶתֶךָ. וּכְתִיב (דְּבֵרִים יח) יִי הוּא נַחֲלֶתוּ. וְעַל דָּא

בְּעֵי לְאַתְחִזָּאָה שְׁלִים בְּכֻלָּא, בְּגַרְמִיָּה, בְּלְבוּשִׁיָּה, דְּלֹא
יִפְגְּיִים גְּרַמִּיָּה כְּלָל, כְּמָה דְּאַתְמַר. (האי איהו בתר נישואין וכו', עד
לארעא דישראל דף רע"ו ע"א שיטה ד'. זהו קצת מאמר מרעיא מהימנא מצאתי בהעתק

ונדפס באורך בפרשת כי תצא כי שם ביתו מאמר מתחיל וענשו אותו)

רעיא מהימנא

כִּי אִם בְּתוּלָה מַעֲמִי יִקַּח
אִשָּׁה, פְּתַח רַעְיָא
מְהִימְנָא וְאָמַר, פְּקוּדָא דְּא,
לְמִיסַב כְּהֵנָּא רַבָּא
בְּתוּלְתָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב
אֲלִמְנָה וְגִירוּשָׁה וְחֻלְלָה זֹנָה
אֵת אִלָּה לֹא יִקַּח כִּי אִם
בְּתוּלָה מַעֲמִי יִקַּח אִשָּׁה.
וְאָמַי בְּעֵינֵן דְּלֹא יִסַּב אִלָּא
בְּתוּלְתָא בְּלֹא פְּגִימוּ. אִלָּא,
אַתְתָּא אִיְהִי כּוּס דְּבִרְכָה,
טַעֲמוּ פְּגִמוּ. וְכֵהֵנָּא דְּקָרִיב
קָרְבְּנָא קָדָם יי', בְּעֵי דְּלִהוּי
אִיְהוּ שְׁלִים, בְּלֹא פְּגִימוּ,
שְׁלִים בְּאַבְרוּי בְּלֹא פְּגִימוּ,
דְּמוּמִין פְּסֻלִין בְּכֵהֵנָּא.
שְׁלִים בְּגוּפִיָּה, שְׁלִים
בְּנוֹקְבִיָּה, לְקִימָא בִּיָּה, (שיר
השירים ד) כְּלָד יִפָּה רַעְיָתִי
וּמוֹם אִין בְּדִי.

(ויקרא כ"א) וְהוּא אִשָּׁה בְּבִתּוּלִיָּה

יִקַּח. רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח,

(דברים כב) וְהִנֵּה הוּא שָׁם

עֲלִילוֹת דְּבָרִים וְגו'. וְכְתִיב

וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְגו',

כִּי הוֹצִיא שָׁם רַע עַל בְּתוּלַת

יִשְׂרָאֵל, וְכִי בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל

הִיא, בְּתוּלַת אָבִיָּה, או

בְּתוּלַת בַּעֲלָהּ הִיא, מֵהוּ (דף צ'

ע"א) בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל הָכָא.

הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (דברים לב)

שְׂאֵל אָבִיךָ וַיַּגִּדְךָ זְקִנְיָךָ

וַיֹּאמְרוּ לָךְ. אוּף הָכָא פְּהֵנָּא

דְּקָאִים כְּגוּוּנָא דְּלַעִילָא,

כְּתִיב וְהוּא אִשָּׁה בְּבִתּוּלִיָּה

יִקַּח, הֵכִי נָמִי בְּבִתּוּלִיָּה,

דְּלֹא תַפּוּק מִבְּבֹא דְּחֻצְרָה

מִזְמִנָּא לְבַר, וְהָא אַתְמַר.

דְּקָרְבָנָא מְנַחֵה אִיהוּ,
 וצָרִיכִין יִשְׂרָאֵל
 לְמִשְׁלַח מְנַחֵתָא דְלֵהוֹן
 לְמַלְכָא, בְּגִבְר (בְּגוּף) שְׁלִים.
 דְּאִינוּן בְּהַפּוּכָא דְסֵטְרָא
 אֲחֵרָא, דְּהָא בְּיַד אִישׁ עֵתִי
 פְּגִים, הוּוּ שְׁלַחִין לִיה
 דוֹרְנָא, דְּכְתִיב (ויקרא טז) גּוֹרֵל
 אֶחָד לַיָּי וְגוֹרֵל אֶחָד
 לְעֹזָאֵל. דְּאֵלֵהִים אֲחֵרִים
 כְּלָהוּ פְּגִימִין מִסֵּטְרָא דְעֶפּוֹן
 וְהָכִי רוּפָא דְבֵתִי עֲבוּדָה
 זָרָה הִם פְּגִימִין, בְּנוֹקְבָא
 דְלֵהוֹן, חוֹרְבָא, לִילִית,
 פְּגִימוֹתָא וְכוּ'.

(ס"א ורעיא מהימנא) אִיהוּ ו'
 מְלָא וְאִיהוּ בְּסִדּוּרָא דָא
 יְה"ו. ה' בְּתֵרָאָה, פּוֹס מְלָא
 בְּרַבַּת ה', מִסֵּטְרָא דִימִנָא
 וּמִסֵּטְרָא דְגִבּוּרָה דְאִיהוּ
 דִינָא, שְׂכִינְתָא אֶתְקֵרִיאת
 הוּי"ה, הָדָא הוּא דְכְתִיב,
 (שמות ט) הִנֵּה י"ד יְדוֹ"ד הוּזָה
 בְּמִקְנֵךְ אֲשֶׁר בְּשֶׁדֶה. קָם
 רַעִיָא מְהִימְנָא, וְאַשְׁתַּטַּח

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה אָזִיל
 בְּאַרְחָא, וְהוּו עֵמִיה
 רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי
 חֲזִיקִיה. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְאָמַר, (תהלים קיא) טָרַף נָתַן
 לִירָאִיו יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ.
 טָרַף נָתַן לִירָאִיו, אֵלִין
 אִינוּן זַפְאִין, אִינוּן דְחֵלִי
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְכָל
 מֵאֵן דְדְחִיל לִיה, אֶתְקֵרִי
 מֵאִינְשֵׁי דְבֵיתָא דְמַלְכָא,
 וְעֲלִיה פְּתִיב, (תהלים קיב) אֲשֶׁרִי
 אִישׁ יִרָא אֶת יְי'.

מֵהוּ טָרַף נָתַן לִירָאִיו. אֵלָא
 פְּמָה דְכְתִיב, (משלי לא)
 וְתָקָם בְּעוֹד לִיָּה וְתַתַּן טָרַף
 לְבֵיתָהּ. מֵהָכָא אֹלִיפְנָא,
 דְכָל בַּר נָשׁ דְלַעֵי בְּאוּרֵייתָא
 בְּלִילִיָא, וְקָם בְּפַלְגוֹת
 לִילִיָא, בְּשַׁעֲתָא דְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל אֶתְעֵרַת לְאַתְקֵנָא

בֵּיתָא לְמַלְכָּא, הָאִי אֲשַׁתְּתָּף קַמִּיהּ. וְאָמַר זַכָּאָה חוּלְקִי
 בְּהַדָּה, וְהָאִי אֲקָרִי מִבֵּי דְמַטְרוֹנִיתָא
 מַלְכָּא, וַיְהִיבִין לִיהּ כָּל יוֹמָא (ומטרוניתא) אִינְהוּ בְּעֻזְרִי. (ע"ב
 מֵאִינוֹן תִּיקוּבֵי בֵּיתָא, הָדָא רְעִיא מִהִימְנָא)

הוא דכתיב ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה. מאן ביתה.
 כל אינון דמשתתפי בהדה בליליא, אקרונ ביתה, בני
 ביתה. ובגין כך טרף נתן ליראיו.

מהו טרף. טרף ממש, דאיהי נטלא מאתר רחיקא
 עלאה, דכתיב (משלי לא) ממרחק תביא לחמה. ומאן

זכי להאי טרף, סופיה דקרא אוכה, דכתיב, (תהלים קיא)
 יזכור לעולם בריתו. מאן דאסתכל (ס"א דאשתדל) באורייתא,
 לאשתתפא בהדה בליליא. ולא עוד, אלא דצדיק חד
 עלאה אית ליה לקודשא בריך הוא, והוא אשתתף
 בהדיה, וירתין תרווייהו לכנישתא דישראל, דכתיב,
 (ישעיה ס) צדיקים לעולם יירשו ארץ.

תו פתח ואמר, (ויקרא בא) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי'
 מקדשו. תא חזי, כל מאן דאפיק זרע לבטלה, לא
 זכי למחמי אפי שכנינתא, ואקרי רע, דכתיב (תהלים ה) כי
 לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע. האי מאן דאפיק
 ליה בידיה, או באנתו אחרא דלא פשרא. ואי תימא
 דאפיק ליה באנתו דלא מתעברא, הכי נמי. לא. אלא
 כמה דאמרן.

וְעַל דָּא יְבַעֵי בַר נָשׁ מְקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּיזְמִין לִיה
מֵאֲנָא דְכֻשְׂרָא, דְלֹא יַפְגִּים זִרְעִיה, מֵאֵן דְּאִפִּיק
זִרְעָא בְּמֵאֲנָא דְלֹא כֻשְׂרָא, פְּגִים לִיה לְזִרְעִיה, וְוִי לְמֵאֵן
דְּפָגִים זִרְעִיה. וּמַה בְּשָׂאָר בְּנֵי נָשָׂא כֶּךָ, בְּכַהֲנָא דְקָאִים
לְתַתָּא כְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא בְּקִדּוּשָׁה עֲלָאָה, עַל אַחַת כַּמָּה
וְכַמָּה.

בְּעַמִּיּוֹ, מַהוּ בְּעַמִּיּוֹ. דְּהָא כְּתִיב לְעִילָא, אֲלִמְנָה וּגְרוּשָׁה
וּחֲלָלָה זֹוֹנָה אֶת אֱלֹהֵי לֹא יִקַּח, וְכְתִיב וְלֹא יִחַלֵּל
זִרְעוֹ בְּעַמִּיּוֹ. בְּהֵם מְבַעֵי לִיה, מַהוּ בְּעַמִּיּוֹ. אֲלֹא מְלָה דָּא
קְלָנָא בְּעַמִּיּוֹ, פְּגִימוֹ בְּעַמִּיּוֹ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּי אִם
בְּתוּלָה מִעַמִּיּוֹ יִקַּח אִשָּׁה, מִעַמִּיּוֹ וְדָאִי, כֹּלָא כְּגִוּוֹנָא
דְּלַעֲיִלָּא, כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשׁוֹ, מַהוּ מְקַדְּשׁוֹ. אֲלֹא אֲנָא
הוּא הַהוּא, דְּאִיהוּ מְקַדְּשׁ לִיה בְּכֹל יוֹמָא, וּבְגִין כֶּךָ לֹא
יַפְגִּים זִרְעִיה, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח בֵּיה פְּגִימוֹ. (ס"א וּבְגִין דָּא) דְּהָא
אֲנִי יי' מְקַדְּשׁוֹ דְּאֲנָא בְּעֵינָא לְקַדְּשָׁא לִיה וְיִשְׁתַּכַּח
קְדִישָׁא בְּכֹלָא, דְּקְדִישָׁא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדָא דְּקְדִישָׁא.

תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף צ' ע"ב) יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי
דְּכַהֲנָא, וְיִשְׁתַּכַּח קְדִישָׁא כַּד אֲתִי לְשִׁמְשָׁא, וּבְגִין
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדָא דְּכַהֲנָא דְּאִיהוּ
קְדִישָׁא, כַּהֲנָא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי דְּדַכְיָא, דְּאִתְקַדְּשׁ
בְּדַכְיֹותֶיהָ, וּמֵאִי אִיהוּ. לִיּוֹאִי. בַּר נָשׁ (כַּהֲנָא) אַחְרָא,

יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי דְקוּדְשָׁא אַחְרָא, בְּגִין דִּישְׁתַּכְחוּן כְּלָא
 בְּקוּדְשָׁא, לְשִׁמְשָׁא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכַאֲיִן אִינוּן
 יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְעֲלִיִּהוּ כְּתִיב, (ויקרא
 ב) וְאֲבָדִיל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי. כִּמָּה פְּרִישָׁן
 יִשְׂרָאֵל מִכְּלָא, בְּקוּדְשָׁה, לְשִׁמְשָׁא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא ב) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי
 אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם.

תוּ פִתַּח וְאָמַר, (תהלים ג) לִיִּי הִישׁוּעָה עַל עַמִּךְ בְּרַכְתָּךְ
 סְלָה. לִיִּי הִישׁוּעָה. הָכִי תַנִּינָן, וְכַאֲיִן אִינוּן יִשְׂרָאֵל,
 דְּבַכַל אַתְר דְּאַתְגָּלוּ, שְׂכִינְתָא אַתְגָּלִּיא בְּהַדִּיִּהוּ. כַּד
 יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִגְּלוּתָא, פּוּרְקָנָא לְמָאן, לְיִשְׂרָאֵל אוּ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲלָא הָא אוּקְמוּהּ בְּכַמָּה קְרָאִי,
 וְהֵכָא, לִיִּי הִישׁוּעָה וְדָאִי, אִימַתִּי. עַל עַמִּךְ בְּרַכְתָּךְ סְלָה.
 בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁגַּח בְּבִרְכָאן עֲלִיִּהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, לְאַפְקָא לֹון מִן גְּלוּתָא, וּלְאוּטְבָא לְהוּ, כְּדִין
 לִיִּי הִישׁוּעָה וְדָאִי. וְעַל דָּא תַנִּינָן, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יִיתוּב עֲמַהוּן דִּישְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים

ל) וּשְׁב יי' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וּרְחַמְךָ.

אִישׁ מִזְרַעְךָ לְדוּרוֹתֶם אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוֹם. רַבִּי
 יִצְחָק אָמַר, בְּגִין דְּאִיהוּ פְּגִים, וּמָאן דְּאִיהוּ פְּגִים,
 לָא אַתְחַזִּי לְשִׁמְשָׁא בְּקוּדְשָׁא. וְהָא אוּקְמוּהּ, דְּבַר נֶשׁ

דְּאֶשְׁתַּכַּח פְּגִים, לִית בֵּיה מְהִימְנוּתָא, וְהָהוּא פְּגִימוּ
אֶסְהִיד עָלֶיהָ, כָּל שְׁכֵן כְּהֵנָּא, דְּבִעֵי לְאֶשְׁתַּכַּחא שְׁלִים,
מֵאֲרִיָּה דְּמְהִימְנוּתָא, יִתִּיר מְכֻלָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוֵה יְתִיב בְּקִסְטְרָא דְּבֵי חֲמוּי, וְהוּא הָוֵה
אָמַר, זִילְגָא דְּבְקִסְטִירָא בְּעֵיטָא שְׂכִיחַ. אֲדַהֲכִי,

אֶעֱבַר חַד בַּר נָשׁ, פְּגִים מְעֵינִיָּה חַד. אָמַר חֲמוּי, נִשְׁאֵל
לְהָאִי. אָמַר, פְּגִים הוּא, וְלֹא מְהִימְנָא. אָמַר, נִשְׁאֵל

בַּהֲדִיָּה. אָתּוּ שְׁאִילוּ לִיָּה. אָמַר לִיָּה, טוּפְקָא מֵאֲן הוּא
בְּעֵלְמָא. אָמַר עֲתִירָא, אֲבַל דִּישְׁלִיף, בַּהֲדִיָּה אָנָּא

מְכֻלָּהוּ. (ס"א עֲתִירָא, אֲבַל דִּישְׁלִיף, וּוִי עַל דָּא, בַּהֲדִיָּה אָנָּא מְכֻלָּהוּ) אָמַר רַבִּי

אֶלְעָזָר, בְּמִלּוּי אֶשְׁתַּמַּע, דְּלֹא מְהִימְנוּתָא גַבִּיָּה, וְלֹא
בַּר מְהִימְנָא הוּא. תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר כָּל

אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרַב, דִּהָא קְדוּשָׁא דְּלַעִילָא, לָא
שְׂרִיא בְּאַתְר פְּגִים.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה ח) לְתוֹרָה וּלְתַעֲוֹדָה אִם לֹא יֵאמְרוּ
כְּדַבֵּר הַזֶּה. לְתוֹרָה וּלְתַעֲוֹדָה. מֵאֲן הוּא תוֹרָה,

וּמֵאֲן הוּא תַעֲוֹדָה. אֶלָּא תוֹרָה, דָּא תוֹרָה שְׂבַכְתָּב.
תַעֲוֹדָה, דָּא תוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה. תוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה לֹא שְׂרִיא

בְּאַתְר פְּגִים, דִּהָא מִתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב אֲתַבְּנִי. כְּתִיב צוּר
תַעֲוֹדָה חֲתוּם תוֹרָה בְּלִמּוּדֵי, צוּר תַעֲוֹדָה, דָּא תוֹרָה

שְׂבַעֲל פֶּה, בְּגִין דְּתַמְן אֲתַצַּר צְרוּרָא דְּחִיָּי, וּבַתַעֲוֹדָה

אֶתְקַשֶׁר קֶשֶׁר דְּחַיִּי (נ"א קֶשֶׁר דְּמַהֲיֻמְנוּתָא) וְלַעֲיֹלָא, לְמַהוּי
כֹּלָא חַד.

וּמַתְמָן לְתַתָּא אֶתְפָּרְשֵׁן אֹרְחִין וְשְׁבִילִין, וּמַתְמָן
מֵתְפָּרְשִׁין אֹרְחִין בְּעֵלְמִין כְּלָהוּ הֵדָא הוּא

דְּכַתְיב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַה רָאשִׁים.
חֲתוּם תּוֹרָה, חֲתִימָה דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִיְהִי תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב
בְּאֵן אֲתֵר. בְּלְמוּדֵי, אֵלִין נְבִיאִי, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר
(מלכים א ז) וַיִּקֶּם אֶת הָעֲמוּד הַיְמָנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יָכִין וַיִּקֶּם
אֶת הָעֲמוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בּוֹעַז. וּמַתְמָן אֶתְפָּרְשֵׁן
אֹרְחִין לְנְבִיאִי מְהִימְנִי, וְקִימֵי אֵלִין בְּקִיּוּמָא לְגּוּפָא,
לְשִׁית טְהִירִין, הֵדָא הוּא דְּכַתְיב, (שיר השירים ה) שׁוֹקִיו
עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. וְכֹלָא לָא קִימָא אֶלָּא בְּשְׁלִימוֹ, וְלָא שְׂרִיא
קְדוּשָׁה דְּכֹלָא, אֶלָּא בְּשְׁלִימוֹ, כַּד מֵתְחַבְּרָאן דָּא בְּדָא,
כֹּלָא הוּא שְׁלִים, כֹּלָא הוּא חַד, לָא אֶתְפָּגִים אֲתֵר. וְעַל
דָּא אֶקְרִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁלִים, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (בראשית יד)

וּמִלְכֵי צָדֵק מֶלֶךְ שְׁלִים (תהלים עו) וַיְהִי בְשָׁלֵם סָכוּ.
וּבְגִין כַּךְ לָא שְׂרִיא כֹּלָא, אֶלָּא בְּאֲתֵר שְׁלִים. וְעַל דָּא
כֹּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לָא יִקְרַב. כְּגִוּוּנָא דָּא
קְרַבְנָא דְּבִיָּה מוּמָא לָא יִתְקַרֵּב. מֵאִי טַעְמָא. דְּכַתְיב כִּי
לָא לְרַצוֹן יִהְיֶה לָכֶם. וְאִי תִימָא הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לָא שְׂאֵרִי אֶלָּא בְּאֲתֵר תְּבִירָא, בְּמֵאנָא תְּבִירָא, דְּכַתְיב,

(ישעיה נז) וְאֵת דְּכָא וּשְׁפַל רוּחַ. הָאִי אַתְר שְׁלִים יִתִּיר הוּא
 מְכַלָּא, (דְּכְתִיב, ישעיה נז) וְאֵת דְּכָא וּשְׁפַל רוּחַ) בְּגִין דְּמֵאִיךְ גְּרַמִּיה
 לְמִשְׁרֵי עָלִיה גְּאוּתָא דְּכַלָּא, גְּאוּתָא עֲלָאָה, וְדָא הוּא
 שְׁלִים. אֲבַל לָא כְּתִיב, וְאֵת (דף צ"א ע"א) עוֹר וּשְׁבוּר וְחֲרוּם
 וּשְׁרוּעַ. אֲלָא וְאֵת דְּכָא וּשְׁפַל רוּחַ, מֵאֵן דְּמֵאִיךְ גְּרַמִּיה,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְקִיף לִיה.

וּבְגִינֵי כַךְ, כְּהֵנָּה דְּקָאִים לְתַתָּא כְּגוּוּנָא דְּלְעִילָא, בְּעֵי
 לְמַהוּי שְׁלִים יִתִּיר מְכַלָּא, וְלָא יִתְחַזִּי פְּגִים, וְעַל
 דָּא אֲזַהֵר לְהוּ לְכַהֲנֵי, דְּכְתִיב אִישׁ מִזֶּרְעֶךָ לְדוֹרוֹתֶם אֲשֶׁר
 יִהְיֶה בּוֹ מוֹם.

תּוּ פִתַּח וְאָמַר, (מלאכי א) וְכִי תִגִּישׁוּן עוֹר לְזְבוּחַ אֵין רָע,
 וְכִי תִגִּישׁוּ פֶסֶח וְחוֹלֶה אֵין רָע, וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אָמַר אֵין רָע, אִי הָכִי טוֹב הוּא. אֲלָא סוּפִיָּה דְּקָרָא אוֹכַח,
 דִּישְׂרָאֵל בְּאֵינּוֹן יוֹמִין הוּוּ מְמַנֵּן כְּהֵנִי מְאִרֵי דְּמוּמִין, עַל
 גְּבֵי מַדְבָּחָא, וְלִשְׁמִשָּׂא עַל מְקַדְשָׁא, וְאִמְרֵי מֵאִי אַכְפַּת
 לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּא, אוֹ אַחְרָא. וְאֵינּוֹן הוּוּ
 דְּאִמְרֵי אֵין רָע. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִיב לְהוֹן הֵהִיא
 מְלָה דְּהוּוּ אִמְרֵי. אָמַר: יִשְׂרָאֵל אֲתוֹן אִמְרֵי כַד מְקַרְבֵי
 מְאִרֵי דְּמוּמִין עַל פּוּלְחָנֵי אֵין רָע, מֵאִי אַכְפַּת לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

סוּפִיָּה דְּקָרָא מֵה כְּתִיב, הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפַחְתְּךָ הִירְצֶךָ אוֹ

הַיֵּשָׁא פְּנִיךְ. בַּר נֶשׁ מְנַיִכוּ, אִי בְעִיתוֹ לְשִׁלּוּמֵי לְמַלְכָּא,
 וּלְקֶרְבָּא קַמֵּיהּ דִּירוּנָא, אַתּוּן מְשַׁדְּרִין לֵיהּ בְּפַגְימָא, אוּ
 לָא. הִירְצַךְ אוּ הַיֵּשָׁא פְּנִיךְ בְּהֵוֹא דִּירוּנָא, כָּל שְׁכַן וְכָל
 שְׁכַן דְּאַתּוּן מְקַרְבִּין קַמָּאי בַּר נֶשׁ פְּגִים לְקֶרְבָּא דִּירוּנָא,
 הָא דִּירוּנָא דִּלְכוּן לְכַלְבָּא אַתְמָסֵר, דְּוֹדָאי בַּר נֶשׁ דְּאִיהוּ
 פְּגִים, פְּגִים הוּא מְכַלָּא, פְּגִים הוּא מְהִימְנוּתָא. וְעַל דָּא
 כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרַב.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַשְׁלָמָא לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל, וּלְאַשְׁתַּכְּחָא שְׁלִימִין בְּכַלָּא, דְּלֹא יִהְיֶה
 בְּהוֹן מְאִירֵי דְמוּמִין כָּלִל, בְּגִין דִּיהוֹן תְּקוּנָא דְעָלְמָא,
 כְּאֵלִין מְאִנֵּי וּלְבוּשָׁא דְבַר נֶשׁ דְּאִינוּן תְּקוּנָא דְגּוֹפָא,
 הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (איוב לח) וַיִּתְיַצְּבוּ כָּמוֹ לְבוּשׁ.

תָּא חֲזִי, כַּד יִתְעַרוּן מֵעַפְרָא, כְּמָה דְעָאלוּ, הָכִי
 יְקוּמוּן, חֲגָרִין אוּ סוּמִין. עָאלוּ חֲגָרִין וְסוּמִין, יְקוּמוּן
 בְּהֵוֹא לְבוּשָׁא, דְּלֹא יִימְרוּן דְּאַחֲרָא הוּא דְאַתְעַר.
 וּלְבַתֵּר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִיסי לֹון, וַיִּשְׁתַּכְּחוּן שְׁלִימִין
 קַמֵּיהּ, וּכְדִין יִהְיֶה עָלְמָא שְׁלִים בְּכַלָּא, כְּדִין (זכריה יד) בַּיּוֹם
 הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד.

שׁוּר אוּ כְּשֵׁב אוּ עֵז כִּי יוֹלֵד וְהִיָּה שְׁבַעַת יָמִים
 תַּחַת אִמּוֹ וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (תהלים לו) צִדְקַתְךָ
 כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ.

הַאִי קָרָא אֵית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אַבְל תָּא חֲזִי, צְדָקָה:
 כְּתָרָא קְדִישָׁא עֲלָאָהּ. כְּהַרְרִי אַל: כְּאִינוּן טוּרִין עֲלָאִין
 קְדִישִׁין, דְּאֶקְרוּן טוּרִי דְּאֶפְרִסְמוּנָא דְּכִיָּא. וּבְגִין דְּאִיהִי
 סֻלְקָא לְאַתְקַשְׂרָא בְּהוּ לְעֵילָא, כֹּל דִּינְהָא בְּשֻׁקוּלָא חֲדָא
 לְכֻלָּא, דְּלִית בְּהָהוּא דִּינָא רַחֲמִי. מִשְׁפָּטֵיךְ תְּהוּם רַבָּה.
 מִשְׁפָּט דְּאִיהוּ רַחֲמִי, נְחִית לְתַתָּא לְהָהוּא דְּרָגָא לְתַקְנָא
 עֲלָמִין, וְחַיִּים עַל כֻּלָּא, וְעֵבִיד דִּינָא בְּרַחֲמִי לְבַסְמָא
 עֲלָמָא.

וּבְגִין דְּאִיהוּ רַחֲמִי, אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ יִי. לְכֻלָּא
 בְּשֻׁקוּלָא חֲדָא. אָדָם וּבְהֵמָה, הָא אוּקְמוּהִי, מֵאֵן
 דְּהוּא אָדָם, וְשׁוּי לְגַרְמִיָּה כְּבֵהֵמָה. אָדָם וּבְהֵמָה: דִּין
 אָדָם, וְדִין בְּהֵמָה, חֵד הוּא. אָדָם: (בראשית יז) וּבֶן שְׁמֹנֶת
 יָמִים יְמוּל לָכֶם כָּל זָכָר. בְּהֵמָה: וְהִיָּה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת
 אֲמוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה לְקַרְבַּן אִשָּׁה לִּי, בְּגִין
 דִּיעֵבֵר עַלִּיהוּ שְׁבַת חֵד, וְהָא (הקדמה י"ג) אוּקְמוּהִי.

רַבִּי חֵיָּא פְתַח (שופטים ה) יִי בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצַעֲדֶךָ
 מִשְׁדָּה אָדוּם אַרְץ רַעֲשָׁה גַם שָׁמַיִם נִטְפוּ. תָּא חֲזִי,
 זַכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בְּהוּ, וְאִינוּן מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ,
 וְאֶקְרוּן קְדִישִׁין, עִם קְדוּשָׁא. וְכֵן עַד דְּסָלִיק לֹון לְדַרְגָּא
 עֲלָאָה דְּאֶקְרִי קְדֻשָׁא, דְּכַתִּיב, (ירמיה ב) קְדֻשׁ יִשְׂרָאֵל לִיִּי

רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא, דְהָא יִשְׂרָאֵל מִתְּמַנְיָא
 יוֹמִין מִתְּדַבְּקִין בֵּיהּ בְּשָׁמַיָּהּ, וְרִשְׁמִין בְּשָׁמַיָּהּ, וְאִינוּן
 דִּילֵיהּ. כִּמָּה דְאֵת אָמֹר, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמּוֹד פִּיִּשְׂרָאֵל גּוֹי
 אֶחָד בְּאֶרֶץ. וְעַמּוּמִין לָא מִתְּדַבְּקִין בֵּיהּ, וְלָא אֶזְלִין
 בְּנִימוּסֵיהּ, וְרִשְׁמָא קְדִישָׁא אֶעֱדִיאוּ מְנַיְיהוּ, עַד (דף צ"א ע"ב)

דְּאִינוּן מִתְּדַבְּקִין בְּסִטְרָא אַחְרָא דְלָאו קְדִישָׁא.
 וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיָּהּ
 אוֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, זְמִין בְּהּ לְבָנֵי עֲשׂוֹ, אָמֹר לוֹן,
 בְּעָאן אֲתוּן לְקַבְּלָא אוֹרִייתָא. בְּהֵיא שַׁעְתָּא אֲתַרְגִּיזֵת
 אֲרַעָא קְדִישָׁא, וּבַעַתָּא לְאַעְלָא לְנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּה.
 אָמְרָה קַמֵּיהּ, מָאֲרִי דְעַלְמָא, פִּסְסִירָא דְחַדְדוּה (ס"א דְעַלְמָא)
 תְּרִי אֲלֵפֵי שְׁנִין עַד לָא אֲתַבְּרִי עַלְמָא, קְלִטִּינָא קַמֵּיהּ
 (נ"א קְלִיטְנָא גו) (נ"א אֲוֹדְמִן קַמֵּי) עַרְלִין דְלָא רִשְׁמִין בְּקִיּוּמָךְ.

אָמֹר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כּוּרְסִיָּא כּוּרְסִיָּא, יִבְדוּן
 אֶלְף אוֹמִין כּוּוֹתֵייהוּ, וְקִיִּמָּא דְאוֹרִייתָא לָא יִזְדְּמִן
 קַמֵּייהוּ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב יי' בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצַעְדֶּךָ
 מִשְׁדָּה אָדוּם אֶרֶץ רַעְשָׁה. וְדָאֵי בְּגִין דְאוֹרִייתָא לָא
 אֲתִיִּהִיבֵת (בְּגִין דְאִיהוּ קִיִּמָּא קְדִישָׁא) אֶלָּא לְמָאן דְאִית בֵּיהּ
 קִיִּמָּא קְדִישָׁא. וּמָאן דִּילֵיף אוֹרִייתָא לְמָאן דְלָא
 אֲתַגְזֹר, מִשְׁקֹר בְּתַרִי קִיִּמֵי, מִשְׁקֹר בְּקִיִּמָּא דְאוֹרִייתָא,
 וּמִשְׁקֹר בְּקִיִּמָּא דְצְדִיק וּכְנֻסֵת יִשְׂרָאֵל. דְאוֹרִייתָא לְהָאֵי
 אֲתַר אֲתִיִּהִיבֵת, וְלָא לְאַחְרָא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, מְשַׁקֵּר בְּתֵלַת דְּיוֹכְתֵי עֲלָאֵי, מְשַׁקֵּר
 בַּתּוֹרָה, מְשַׁקֵּר בְּנַבִּיאִים, מְשַׁקֵּר בְּפִתּוּבִים. מְשַׁקֵּר
 בַּתּוֹרָה, דְּכֹתִיב, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה וְגו'. מְשַׁקֵּר
 בְּנַבִּיאִים דְּכֹתִיב, (ישעיה נד) וְכֹל בְּנִיךְ לְמוֹדֵי יִי'. אֵינּוֹן
 לְמוֹדֵי יִי', וְלֹא אֲחָרָא, וְכֹתִיב (ישעיה ח) חֲתוּם תּוֹרָה
 בְּלְמוֹדֵי אֵינּוֹן, וְלֹא אֲחָרָא. מְשַׁקֵּר בְּפִתּוּבִים, דְּכֹתִיב,
 (תהלים עח) וַיִּקֶּם עֵדוֹת בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה שָׁם בְּיִשְׂרָאֵל, וְכֹתִיב
 (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ. מֵאֵן צַדִּיקִים. דָּא צַדִּיק
 וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל. דְּמֵאֵן דְּלֹא אֲתַגְזֹר, וְלֹא עָאֵל בְּקִיּוּמָא
 דְּלַהוֹן, לָא יוֹדוֹן לְשִׁמְיָה קְדִישָׁא, דְּהִיא אוֹרֵייתָא. אָמַר
 רַבִּי חֵיִיא פִּיּוֹן דְּאֲתַגְלִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל טוֹרָא
 דְּסִינֵי, לְמִיָּהב אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, שְׂכִיבַת אֲרַעָא, וְתַבַּת
 בְּנֵיִיחָא, הֲדָא הוּא דְּכֹתִיב, (שם עו) אֲרִיץ יִרְאֶה וְשִׁקְטָה.
 תָּא חֲזִי, בַּר נָשׁ דְּאֲתֵיִלִיד לָא אֲתַמְנָא עָלֵיהּ חֵילָא
 דְּלַעִילָא, עַד דְּאֲתַגְזֹר. פִּיּוֹן דְּאֲתַגְזֹר, אֲתַעַר עָלֵיהּ
 (רוחא) אֲתַעְרוּתָא דְּרוּחָא דְּלַעִילָא. זְכִי לְאֲתַעְסְקָא
 בְּאוֹרֵייתָא, אֲתַעַר עָלֵיהּ אֲתַעְרוּתָא יִתִיר. זְכִי וְעַבִיד
 פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, אֲתַעַר עָלֵיהּ אֲתַעְרוּתָא יִתִיר. זְכִי
 וְאֲתַנְסִיב, זְכִי וְאוֹלִיד בְּנִין, וְאוֹלִיף לֹון אוֹרְחוּי דְּמַלְכָּא
 קְדִישָׁא, הָא פְּדִין הוּא אָדָם שְׁלִים. שְׁלִים בְּכָלָא.
 אַבְל בְּהֵמָה דְּאֲתֵיִלִידַת, בְּהֵיָא שְׁעֵתָא דְּאֲתֵיִלִידַת,

הֵהוּא חֵילָא דְאִית לָהּ בְּסוּפָהּ, אִית לָהּ בְּהֵיא שְׁעָתָא
 דְּאִתְיַלִּידַת, וְאִתְמַנָּא עָלֶיהָ. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, שׁוּר אוֹ
 כָּשָׁב אוֹ עֵז כִּי יוֹלֵד. עֵגֶל אוֹ טֹלָה, אוֹ שְׁעִיר אוֹ גְּדִי לֹא
 אֶתְמַר, אֶלָּא שׁוּר אוֹ כָּשָׁב אוֹ עֵז, הֵהוּא דְאִית לֵיהּ
 לְסוּפָא, אִית לֵיהּ בְּשְׁעָתָא דְאִתְיַלִּיד.

וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אֲמוֹ, בְּגִין לְאִתְיַשְׁבֵּא בֵּיהּ הֵהוּא
 חֵילָא וְאִתְקַיָּים בֵּיהּ. וּבַמָּה יִתְקַיָּים בֵּיהּ. כַּד יִשְׂרִי
 עָלֶיהָ שַׁבַּת חַד, וְאִי לָא, לָא יִתְקַיָּים. (ועוד דְּאִתְיַבֵּשׁ מִזֹּהֶמָא

דְּאִמִּיה) וּלְבַתֵּר דְּיִתְקַיָּים בֵּיהּ הֵהוּא חֵילָא, כְּתִיב יִרְצָה
 לְקַרְבַּן אִשָּׁה לִי, בְּקִיּוּמָא דְשַׁבַּת חַד, דְּאֶעְבֵּר עָלֶיהָ.

וּבַר נֶשׁ, בְּקִיּוּמָא דְשַׁבַּת חַד, אִתְקַיָּים בֵּיהּ אִתְעָרוּתָא
 דְּהֵאִי עֲלֵמָא, וְחֵילָא דִּילֵיהּ. בַּתֵּר דְּאִתְגַּזֵּר, אִתְעָר
 עָלֶיהָ אִתְעָרוּתָא דְרוּחָא עֲלָאָה, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֶעְבֵּר
 עָלֶיהָ, וְחֵמָאֵת לֵיהּ, בְּרִשְׁמֵא קְדִישָׁא, וְאִתְעָרַת עָלֶיהָ,
 וְשָׂרְיָא עָלֶיהָ רוּחָא דְּהֵהוּא עֲלֵמָא קְדִישָׁא, כְּמָה דְּאִתְ
 אֶמַר, (יחזקאל טז) וְאֶעְבֹּר עָלֶיךָ וְאֶרְאֶה מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ
 וְגו'. בְּדַמְיֶךָ: בְּתַרִּי.

וְאִי תִימָא, הָתָם כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, דְּשָׁכִיחַ
 בִּינְיָיְהוּ דָּם פֶּסַח וְדָם מִלָּה, כְּדִין כְּתִיב בְּדַמְיֶךָ חַיִּי,
 הָכָא מְאִי בְּדַמְיֶךָ. אֶלָּא תִרִין, חַד דְּמִלָּה, וְחַד דְּפִרְיעָה.
 חַד דְּגִזִּירוֹ, דְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל. וְחַד דְּפִרְיעָה, בְּצַדִּיק יִסוּד

עוֹלָם. וְאֵלֵין תִּרְיִן דְּמִין דְּבַר נֶשׁ קָאִים בְּגִינְיֵיהוּ בְּקִיּוּמָא
דְּעֵלְמָא דְּאֲתִי, הִדָּא הוּא דְּכֹתִיב בְּדַמְיָה חַיִּי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (תהלים כה) סוּד יִי לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ
לְהוֹדִיעֵם. סוּד יִי לִירָאִיו, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל.
וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם, דָּא צְדִיק יִסוּד עוֹלָם, (דף צ"ב ע"א)

בְּקִשׁוּרָא חֲדָא.

יּו"ד, תִּלְת אַתְוּוֹן, שְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא. י' רַאשִׁיתָא דְּכֻלָּא.
י' עֵלְאָה דְּכֻלָּא. וַא"ו אֲמֻצְעִיתָא, שְׁלִימוּתָא דְּכָל
סְטָרִין. מַעְבַּר לְכָל רוּחִין, בֵּיה תִלְיָא מְהֵימְנוּתָא. דְּל"ת,
גְּנֻתָא, צְרוּרָא דְּחַיִּי. אֶת דָּא זְעִירָא, שְׁלִימָא דְּכֻלָּא.

אֶת דָּא סְתִימָא דְּכָל סְטָרִין. כַּד נְפִיק, נְפִיק כְּמִלְכָּא עִם
חִילוּי. תב (נ"א יתיב) לְבַתֵּר, י' בְּלַחוּדוּי, בֵּיה אִסְתִּים

מְלָה, בֵּיה נְפִיק, סְגִיר וּפְתַח. (נ"א נגיד ונפיק ופתח).

ה"א (נ"א דא) שְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא, לְעֵילָא וּלְתַתָּא. וְהָא
אֲתַמַּר, ה', הָא יְדִיעָא. א' הוּא יּו"ד, שְׁלִימוֹ

דְּתִלְת אַתְוּוֹן, דְּאִינוֹן בְּרִישָׁא, דְּסְתִימִין (ס"א ביו"ד וְהָא אֲוִקְמוּהָ)
בֵּיה"ו עַל גְּבִי א' (ס"א דא' הא) וְהָא אֲוִקְמוּהָ (ב' וְהָא אֲוִקְמוּהָ),

וְכֻלָּא חַד מְלָה הוּא, שְׁלִימוֹ דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, הוּא שְׁלִימוֹ
דְּעֵילָא (וּתַתָּא). בְּגִין כֶּה, לְזֻמְנִין ה"א נְטִיל א', בְּזֻמְנָא
דְּהִיא מִתְעַטְרָא בְּעַטְרוּי.

תָּא חֲזִי, כָּל אֶת וְאֶת דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, אֲתַחֲזִי בֵּיה שְׁלִימוֹ

דְּכָל שְׁמָא. יו"ד הָא אֲתִמַּר שְׁלִימוּ דְּכָלֵּא. ה' שְׁלִימוּ
 דְּכָלֵּא וְאַף עַל גַּב דְּלָאוּ אִיהוּ בְּאַלְפָּה, ה' בְּלַחֲדוּי, הָא
 אֲתִמַּר בְּדִיּוּקְנָא (ס"א דָּא א' הוא וכו') ה"י (ס"א אִיהוּ) (דָּא ה'). הוּא
 שְׁלִימוּתָא דְּכָלֵּא. (וא"ו ה"א ו' בין בִּסְטְרָא דָּא, בין בִּסְטְרָא אַחְרָא, שְׁלִימוּ הוּא
 דְּכָלֵּא. ו"ה) הוּא שְׁלִימוּ יִתִּיר, לְאַעְטְרָא לְכָלֵּא הָא דְּכָלֵּא חַד,
 וְהָא אֲתַעְרוּ בֵּיהּ חֲבַרְיָא.

תָּא חֲזִי, וְהִיא שְׁבַעַת יָמִים וְגו'. יו"ד ה"א וְא"ו ה"א (נ"א
 וְא"ו ה"א יו"ד ה"א) אֲתַגְלִיפוּ אֲתוּוּן (וְהִיא). ו' ה', הָא שְׁבַעַת
 יוּמִין אֲתַכְלִילוּ בְּחַד. י' ה', שְׁבַעַת יוּמִין. י' חַד, כָּלֵּא
 דְּכָלֵּא. ה' תִּלְתָּ, הִיא וְתִרִין בְּנִין. וּבְרָא חַד, תִּרִין אֲבָהִן
 בֵּיהּ כְּלִילָן, הָא שִׁיתָא (חֲמִשָּׁא). בְּרִתָּא נּוֹקְבָא חַד, הָא
 שְׁבַעַת (שִׁיתָא), אֲשִׁתְּמַע דְּה' עֲלָאָה כָּלֵּא דְּשִׁיתָא. י"ה הָא
 שְׁבַעַת. הֵינּוּ דְּכִתִּיב, (מַלְכִים א ח) שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת יָמִים
 אַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם.

וְהִיא שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אֲמוּ. תַּחַת אֲמוּ, אֲתַעְטְרוּ שְׁבַעַת
 יָמִים, דְּכִתִּיב, (דְּבַרֵי הַיָּמִים א כט) לָךְ יִי' הַגְּדוּלָּה
 וְהַגְּבוּרָה וְגו'. וְעַל דָּא שְׁבַעַת יָמִים לְתַתָּא, לִיקָרָא
 דְּאִימָא עֲלָאָה. תַּחַת אֲמוּ לְתַתָּא. דְּכִתִּיב, (שְׁמוֹאל א ב) עַד
 עֲקָרָה יִלְדָּה שְׁבַעַת וּרְבַת בְּנִים אֲמַלְלָה. עֲקָרָא דְּכָל
 בֵּיתָא, יִלְדָּה שְׁבַעַת, אֵלִין שְׁבַעַת יוּמִין דְּחַג הַסּוּפּוֹת.
 וּרְבַת בְּנִים אֲמַלְלָה, אֵלִין קַרְבָּנִין דְּחַג, דְּנַחְתִּין בְּכָל
 יוֹמָא מִן מְנַיְינָא.

וְתָא חֲזִי אֲלִין סְלֶקִין לְעֵילָא לְעֵילָא, וְאֲלִין נַחְתִּין לְתַתָּא
 לְתַתָּא, כְּמָה דְאֵת אִמֵּר (עובדיה א) אִם תַּגְבִּיָּה כְּנֶשֶׁר
 וְאִם בֵּין כְּכַבִּים שִׁים קֶנֶךְ מִשָּׁם אֹרִיִדְךָ נָאִם יִי'. וְיִשְׂרָאֵל
 סְלֶקִין מִתַּתָּא לְעֵילָא, דְכָתִיב, (בראשית כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ
 כְּעַפְרַר הָאָרֶץ, וְכָתִיב (בראשית כו) וְהָרַבִּיתִי אֶת זֶרְעֶךָ כְּכַבִּי
 הַשָּׁמַיִם, וְלִבְתֵּר סְלֶקִין עַל כָּלָא, וּמִתְדַבְּקוֹן בְּאֵתֵר עֲלָאָה
 עַל כָּלָא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה'
 אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

(ויקרא כב) וְשׁוֹר אֹו שָׁה אֹוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ. אִמֵּר רַבִּי יוֹסִי,
 כְּתַרְגוּמוֹ לָהּ וְלִבְרָהּ. דְעֶקְרָא דְאִימָא לְמַנְדַּע בְּרָהּ,
 וְאִזִּיל בְּתַרְהּ, וְלֹא אִזִּיל בְּתַר אַבּוּהָ, וְאַנָּן לָא יִדְעִינָן מֵאֵן
 הוּא. לֹא תִשְׁחַטּוּ בְיוֹם אֶחָד.

אִמֵּר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאִי טַעְמָא. אִי תִימָא מִשׁוּם עַגְמַת
 נַפְשׁ דְּבַעֲרָא, נִיכּוּס לְהֵאִי בְּבֵיתָא חַד, וְלְהֵאִי
 בְּבֵיתָא אַחֲרָא. אֹו לְהֵאִי הַשְׁתָּא, וְלְהֵאִי לְבַתֵּר. אִמֵּר לִיָּה,
 אֵית מֵאֵן דְּשָׂרִי, וְלֹאֹו הַכִּי, אֶלָּא בְיוֹם אֶחָד מִמָּשׁ.

תָּא חֲזִי תַנִּינָן יַפְּהָ תַעֲנִית לְחֵלוֹם, כְּפִישׁ לְנַעֲוֹרַת. וְעֶקְרָא
 דְּתַעֲנִיתָא בְּהַהוּא יוֹמָא מִמָּשׁ, וְלֹאֹו בְיוֹמָא אַחֲרָא.
 מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּלִית לָךְ יוֹם לְתַתָּא, דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ
 יוֹמָא אַחֲרָא עֲלָאָה. וְכַד אִיהוּ שְׂאֲרֵי בְּתַעֲנִיתָא דְּחֻלְמָא,
 אֹו לִיפְנָא דְּהַהוּא יוֹמָא לָא אַתְעֵדִי, עַד דְּאֵתְבַטַּל הַהוּא

גִּזְרָה. וְאִי דְחִי לִיָּה לְיוֹמָא אַחְרָא, הָא שׁוּלְטָנָא דְיוֹמָא
אַחְרָא הוּא, וְלֹא עָאֵל יוֹמָא בְּיוֹמָא אַחְרָא דְחַבְרִיָּה. כְּהֵאִי
גְּוֹוְנָא, לִית לָךְ יוֹם דְּלֹא אַתְּמָנָא עָלֵיהּ יוֹמָא עֲלָאָה
לְעֵילָא. וּבְעֵי בַר נָשׁ לְאַסְתְּמָרָא, דְּלֹא יַעֲבִיד פְּגִימוֹ
בְּהוּא יוֹמָא, וְלֹא יִתְפְּגִים קַמִּי שְׂאָר יוֹמִין אַחְרָנִין.

וְתַנְיָנָן, בְּעוּבְדָא דְלִתְתָא אַתְּעַר עוּבְדָא דְלְעֵילָא. אִי בַר
נָשׁ עָבִיד עוּבְדָא לְתִתָּא כְּדָקָא (דף צ"ב ע"ב) יְאוּת,
הָכִי אַתְּעַר חֵילָא כְּדָקָא יְאוּת לְעֵילָא, עָבִיד בַּר נָשׁ חֶסֶד
בְּעֲלָמָא, אַתְּעַר חֶסֶד לְעֵילָא, וְשָׂאֲרֵי בְּהוּא יוֹמָא,
וְאַתְּעַטֵּר בֵּיהּ בְּגִינִיָּה. וְאִי אַתְּדַבֵּר בַּר נָשׁ לְרַחֲמֵי לְתִתָּא,
אַתְּעַר רַחֲמֵי עַל תְּהוּא יוֹמָא, וְאַתְּעַטֵּר בְּרַחֲמֵי בְּגִינִיָּה.
וּכְדִין תְּהוּא יוֹמָא קָאִים עָלֵיהּ לְמַהוּי אַפּוּטְרוּפָא בְּגִינִיָּה,
בְּשַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיךְ לִיָּה.

כְּגְוֹוְנָא דָּא, בְּהַפּוּכָא דְדָא. (ועל כלא) אִי עָבִיד בַּר נָשׁ
עוּבְדָא דְאַכְזָרִי, הָכִי אַתְּעַר בְּהוּא יוֹמָא,
וּפְגִים לִיָּה, וּלְבַתֵּר קָאִים עָלֵיהּ לְאַכְזָרִי לְשִׁיצָאָה לִיָּה
מִעֲלָמָא. בְּהֵיא מְדָה דְבַר נָשׁ מוּדְדָ, בְּהּ מוּדְדִין לִיָּה.
תְּנָן, דִּישְׂרָאֵל אַכְזָרִיּוֹת אַתְּמַנְע מִנֵּיהּ, מְכַל שְׂאָר
עַמִּין, וְלֹא יִתְחַזּוֹן מִנֵּיהּ עוּבְדָא בְּעֲלָמָא. דְּהָא
כְּמָה מְאֲרֵי דְעֵינִין קִימִין עָלֵיהּ דְבַר נָשׁ בְּהוּא עוּבְדָא,
זְכָאָה מֵאֵן דְאַחֲזִי עוּבְדָא דְכִשְׂרָא לְתִתָּא, דְּהָא בְּעוּבְדָא
תְּלִיָּא מְלִתָּא בְּכָלָא, לְאַתְּעַרָא מְלָה אַחְרָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (בראשית מב) וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שָׁבֵר
בְּמִצְרַיִם, הֲאִי קָרָא רִזָּא דְחֻכְמָתָא אִית בֵּיהּ, וְאִית
לֵן לְאַסְתִּכְלָא בֵּיהּ, דְלָאוּ סִיפִיה רִישִׁיהּ, וְלָאוּ רִישִׁיהּ
סִיפִיהּ.

אֲלָא תָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי לְמִידָן
עֲלָמָא בְּכַפְנָא, לָא יְהִיב מְלָה דָא לִידָא דְכָרוּזָא,
דְהָא כָּל דִּינִין אַחְרָנִין דְעֲלָמָא, כָּרוּזָא כָּרִיז עֲלוּהִי עַד
לָא יִיתוֹן לְעֲלָמָא, וְדִינָא דָא לָא אֲתִיְהִיב לְכָרוּזָא, אֲלָא
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַכְרִיז עָלֵיהּ וְקָאֲרִי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
(מלכים ב ח) כִּי קָרָא יִי' לְרַעֲב. מִהֵהִיָּא שַׁעְתָּא אֲתַפְקֶדָן עַל
עֲלָמָא מִמְּנָן אַחְרָנִין, בְּפִקִּידוֹ דְרַעֲב. (דְתַרְעִין).

וְאֲסִיר לִיהּ לְבַר נֶשׁ דְּאִית לִיהּ שְׁבַעָא, לְאַחְזָאָה בְּגֵרְמִיהּ
שְׁבַעָא, דְהָא אַחְזִי פְּגִימוֹ לְעֵילָא, וְאַכְחִישׁ מְלָה
דְּמִלְכָּא, וְכַבִּיכּוֹל כְּאֵלוֹ אַעֲבַר מִמְּנָן דְּמִלְכָּא מֵאַתְרֵיהּ.
וְעַל דָּא אָמַר יַעֲקֹב לְבָנוֹי, לְמָה תִּתְרָאוּ, לְמָה תַּעֲבִידוּ
פְּגִימוֹ לְעֵילָא וְלַתְתָּא, וְלֹא־אֲכַחֲשָׂא מְלָה דְּמִלְכָּא, וְכָל
אֵינוֹן מִמְּנָן בְּכָרִיזוֹ דִּילֵיהּ.

אֲבָל הִנֵּה שְׁמַעְתִּי כִּי יֵשׁ שָׁבֵר בְּמִצְרַיִם רְדוֹ שָׁמָּה, וְתַמָּן
אַחְזִיאוּ גֵרְמֵיכּוֹ בְּשְׁבַעָא, וְלָא תִּכְחִישׁוּ פְּמִלְיָא
דְּלְעֵילָא הַכָּא. וְתָא חֲזִי, יַעֲקֹב כִּמָּה תְּבוּאָה הוּת לִיהּ,
וְלָא בְּעֵי לְשַׁבּוֹר אֲלָא בְּתוֹךְ הַבָּאִים בְּגִין דְּלָא יִשְׁתַּכַּח
פְּגִימוֹ בְּעוֹבְדָא דִּילֵיהּ.

השלמה מדהשמטות (סימן ג)

אָמַר רַבִּי רְחוּמָאֵי מָהוּ דְכָתִיב וַיִּשָּׂא אֶהָרֶן אֶת יָדָיו אֶל
הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיֵּרֶד, וְהָא כְּבָר יֵרֵד. אֶלָּא וַיֵּרֵד
מֵעֲשׂוֹת הַחֲטָאת וְהַעוֹלָה וְאַחַר כֵּן וַיִּשָּׂא אֶהָרֶן אֶת יָדָיו
אֶל הָעָם. נְשִׂאוֹת זֹו לָמָּה, לְפִי שֶׁהִקְרִיב קָרְבָּן וְנִתְרַצָּה
לְפָנָי אָבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים. כִּדְאָמַר צָרִיף אוֹתוֹ שֶׁמִּקְרָבָן
לְעֵלְיוֹנִים וּמִיִּחְדָּן לְיִיחַד בְּכֻלָּן אֱלֹו. וּמָה אֶל הָעָם,
בְּעֵבוֹר הָעָם. וּמָאֵי טַעְמָא בְּנְשִׂאוֹת לְבִרְךָ לְהוֹן
בְּבִרְכָה, אֶלָּא מְשׁוּם דִּישׁ בְּאָדָם עֶשֶׂר אֶצְבָּעוֹת רְמוֹז
לִי סְפִירוֹת שְׁנַחֲתָמוּ בְּהוֹן שְׁמִים וְאַרְצָן. (עד כאן מדהשמטות)
תּוֹ פִּתַּח וְאָמַר, (ויקרא ט) וַיִּשָּׂא אֶהָרֶן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם
וַיְבָרְכֵם. וְתַנִּינָן יָדוֹ כְּתִיב, דְּבַעֲי לְזֻקְפָּא יְמִינָא עַל
שְׁמָאלָא. וְאָמַאֵי. לְאַחֲזָאָה עוֹבְדָא לְתַתָּא, בְּגִין דִּיתַעַר
עוֹבְדָא לְעֵילָא.

כְּתִיב (ויקרא כ"ה) וְהֶעֱבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
וְגו', שׁוֹפָר תְּרוּעָה אָמַאֵי. אֶלָּא שׁוֹפָר, דְּמִתְבַּר
שְׁלֹשָׁאִין, דְּמִתְבַּר שׁוֹלְטָנוּתָא מְכָל עַבְדִּין. וּבַעֲיָא
לְאַחֲזָאָה שׁוֹפָר דְּאִיהוּ פְּשִׁיט, וְלֹא כְּפִיף, לְאַחֲזָאָה חִירוֹ
לְכֻלָּא, דְּהָא יוּמָא גָרִים. וּבְכֻלָּא בַעֲיָ לְאַחֲזָאָה עוֹבְדָא,
וְעַל דָּא שׁוֹפָר, וְלֹא קָרוֹן, בְּגִין לְאַחֲזָאָה מֵאֵן הוּא אֶתֶר
דְּאֶקְרִי שׁוֹפָר.

וְכַאֲשֵׁר אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי, דְאֵינוֹן
 יַדְעִין לְאֵתְדַבְּקָא בְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא, וּלְאֵתְעָרָא
 חֵילָא דְלְעֵילָא, וּלְאֵמְשַׁכָּא קְדוּשָׁה דְמֵאֲרִיהוֹן עָלְיֵיהוּ,
 בְּגִין כְּךָ פְּתִיב (דברים לג) אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹד וְגו'. (דברים
 ד) וְאַתֶּם תִּדְבְּקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם.

הקדמת רעיא מהימנא

(ויקרא כב) וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם וְגו'. פְּקוּדֵי דְמֵאֲרִי
 עֵלְמָא, הָא תְּנִינֵן. דְכְתִיב וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם.
 אִי נְטוּרֵי קָא בְּעֵינֵן, עֵיבִידָא לְמָה. תו, כָּל פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא אֵינוֹן
 בְּתֵרִין גְּוֹנִין דְאֵינוֹן חַד, זְכוּר וְשָׁמֹר, זְכוּר לְדְכוּרָא, וְשָׁמֹר
 לְנוֹקְבָא. וְכִלְהוּ כְּלָלָא חֲדָא, אִי שָׁמֹר לְנוֹקְבָא אֲמַאי פְּתִיב
 וּשְׁמַרְתֶּם (אֵת כָּל) מִצְוֹתַי.

אֵלָא כְּלָא בְּהַאי קָרָא, וּשְׁמַרְתֶּם: דָּא שָׁמֹר. וַעֲשִׂיתֶם: דָּא זְכוּר,
 דְכְלָא רְזָא חֲדָא. זְכִירָה דָּא אִיהִי עֲשִׂיהָ, דְהָא מֵאן דְאֲדַבְּר
 מְלָה לְתַתָּא, אֲתַקִּין (עֲבִידוּ מִתְמֵן לַהֲוֹא רְזָא דְלְעֵילָא, וְכָל מֵאן דְעֲבִיד מְלָה
 לְתַתָּא) וְאֲתַעֲבִיד הֲוֹא רְזָא דְלְעֵילָא. פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא אֵלִין אֵינוֹן
 שְׂוִית מְאָה וְתַלְיִסָּר פְּקוּדֵין, דְאֵינוֹן כְּלָלָא דְדְכַר וְנוֹקְבָא, וְכְלָא
 רְזָא חֲדָא.

רעיא מהימנא

(דף צ"ג ע"א)

(שמות כ"ה ע"א ולקחתם) (ויקרא כ"ב) וְלֹא תַחֲלֹלוּ אֶת שֵׁם קְדֹשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי
 בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. פְּקוּדָא דָּא, לְקַדְשָׁא לִיה בְּכָל
 יוֹמָא, לְסֻלְקָא קְדוּשָׁתִּיהָ מִתַּתָּא לְעֵילָא, כְּמָה דְאִיהוּ קַדִּישָׁא

לְעִילָא, עַד דְּסָלִיק קְדוּשְׁתִּיה לְאַבְהֵן וּבְנֵין. וְרָזָא דָא, וְנִקְדְּשִׁתִּי
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, עִילָא וְתַתָּא. עִילָא בְּגו' דְרַגְיִן. לְתַתָּא בְּגו'
דְרַגְיִן.

קְדוּשָׁה, הָא אֹקִימְנָא בְּכַמְּה דּוּכְתִי, אֲבָל בְּמָה דְאִית קְדוּשָׁה
לְעִילָא עַל כֻּלָּא, הֲכִי אִית קְדוּשָׁה בְּאַמְצְעִיתָא, קְדוּשָׁה
לְתַתָּא. וְכֻלָּא בְּרָזָא דְלְתַתָּא (ס"א בתלתא), קְדוּשָׁה דְלְעִילָא לְעִילָא,
בְּרָזָא חֲדָא. קְדוּשָׁה בְּאַמְצְעִיתָא וְלְתַתָּא תְּלַת דְרַגְיִן דְאֵינוּן חֲדָ.
קְדוּשָׁה, אִיהוּ סְטֵר עֲלָאָה, דְאֲשְׁתַּכַּח רֵאשִׁיתָא לְכָל דְרַגְיִן. וְאַף
עַל גַּב דְאִיהוּ סְטֵר טְמִירָא, וְאַקְרִי קְדָשׁ. מִתְּמָן אֲתַפְּשֵׁט
פְּשִׁיטוֹ, דְנִהִיר בְּחֵד שְׁבִילָא דְקִיקָא טְמִירָא, גּו' אֲמַצְעִיתָא. כִּיּוֹן
דְאֲתַנְהִיר גּו' אֲמַצְעִיתָא, כְּדִין אֲתִרְשִׁים חֲדָ ו', דְנִהִיר גּו' הָא
קְדָשׁ, וְאַקְרִי קְדוּשָׁה. יֵהֱוֵי נִהִירוֹ אֲתַפְּשֵׁט פְּשִׁיטוֹ לְתַתָּא, סוּפָא
דְכָל דְרַגְיִן. כִּיּוֹן דְאֲתַנְהִיר בְּסוּפָא, כְּדִין אֲתִרְשִׁים בְּנִהִירוֹ, חֲדָ
ה', וְאַקְרִי קְדוּשָׁה, וְהָא אֹקִימְנָא.

וּמָה דְאַקְרִי קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה, דְהָא קְדָשׁ מְכַעֵי לִיה, רָזָא
דְרֵאשִׁיתָא (ס"א דְאִיהוּ רֵאשִׁיתָא) דְכֻלָּא, הוּאִיל וּמִתְּמָן אֲשְׁתַּכַּח,
וְאִי הֲכִי אֲמַאי אֲקִרִי לְעִילָא קְדוּשָׁה, דְהָא תְּמָן ו' לָא אֲשְׁתַּכַּח.
אֲלָא רָזָא הֲכִי הוּא וּדְאִי, וְיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁי לְתַתָּא, בְּגוּוּנָא
דְמִלְאֲכִי עֲלָאי לְעִילָא, דְכְּתִיב בְּהוּ, (ישעיהו ו) וְקָרָא זֶה אֵל
זֶה וְאָמַר קְדוּשָׁה. וְכִיּוֹן דְיִשְׂרָאֵל קָא מְקַדְּשִׁי, סְלָקִי מִתַּתָּא לְעִילָא
יְקָרָא עֲלָאָה, עַד דְאֲסַתְּלַק ו' רָזָא דְשָׁמַיִם עֲלָאִין לְעִילָא. כִּיּוֹן
דְאֵינוּן שָׁמַיִם אֲסַתְּלָקוּ לְעִילָא, נִהִיר הֵהוּא קְדָשׁ בְּהוּ, וְכְדִין
אֲקִרִי לְעִילָא קְדוּשָׁה. וְלְבַתֵּר נִהִיר הֵהוּא נִהִירוֹ עֲלָאָה, עַל
כּוּרְסִיָא דְאִיהוּ שָׁמַיִם. וְאֵינוּן שָׁמַיִם תִּיבִין לְדוּכְתִיָּהוּ,
וּמִתִּישְׁבוּ בֵיה בְּהוּא נִהִירוֹ, וְכְדִין אֲקִרִי קְדוּשָׁה. לְבַתֵּר נִחִית

ההוא נְהִירוֹ, עַד דְּנִטִּיל כֹּלָא חַד צַדִּיק עֲלָא, דְּרָגָא יִקְרָא
 לְקֹדֶשׁא כֹּלָא לְתַתָּא. כִּיּוֹן דְּאִיהוּ נִטִּיל כֹּלָא, כְּדִין אֶקְרִי קְדוּשָׁא.
 וְדָא אִיהוּ רָזָא דְכֹלָא.

וּמֵאן דְּשׁוּי רְעוּתִיה בְּהַאי, שְׁפִיר קָא עָבִיד. וּמֵאן דְּשׁוּי רְעוּתִיה,
 בְּתַלְת דְּרָגִין דְּאֶבְהֶן בְּכֹלְלָא חֲדָא, לִיְחֻדָא לֹון גֹּו קְדוּשָׁתָא
 דָּא, אִי לָא יָכִיל לְשׁוּוּאָה רְעוּתִיה יְתִיר, שְׁפִיר קָא עָבִיד. וְכֹלָא
 לְנַחְתָּא מְגוּ קְדוּשָׁתָא דְלַעִילָא לְתַתָּא, לְקֹדֶשׁא כֹּל חַד גְּרַמִּיה
 בְּהַאי קְדוּשָׁה, וְלִנְטָרָא לִיה, לְמַפְרֵשׁ פְּרִישׁוּ דְקְדוּשָׁתָא עַל גְּבִיה.
 וְרָזָא דָּא, וְנִקְדָּשְׁתִּי בְּתוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקֹדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר אֲנִי יְיָ
 מְקֹדְשִׁכֶּם.

בְּאֵן אֶתֶר יִקְדָּשׁ בְּר נֶשׁ גְּרַמִּיה גֹּו קְדוּשָׁתָא דָּא, לְאֶכְלָלָא גְּרַמִּיה
 בְּה. כִּד מְטִי בְר נֶשׁ, לְשִׁמָּא קְדִישָׁא יְיָ עֲבָאוֹת. וְרָזָא דָּא
 אֲנִי יְיָ מְקֹדְשִׁכֶּם. דָּא אֲשַׁכְּחָנָא בְּרָזָא דְסַפְרֵי קְדָמָאִי. וְאֲנִן לָא
 עָבִידִנְן הָכִי, אֶלָּא לְבְתֵר יְיָ עֲבָאוֹת בְּלַחֲדוּי. וְלִבְתֵּר כִּד מְטִי
 בְר נֶשׁ לְמַלְא כֹּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כְּדִין יְכַלּוּל גְּרַמִּיה בְּהַוָּא
 קְדוּשָׁה, לְאֶתְקֹדֶשׁא לְתַתָּא, גֹּו הַהוּא כְּבוֹד דְלְתַתָּא, וְרָזָא דָּא
 וְנִקְדָּשׁ בְּכְבוֹדִי. (שְׁמוֹת נ' ע"א, ר"ז ע"א, נשא קמ"ג ע"ב) וְלִבְתֵּר יַעֲבִיד אֹרַח
 פְּרֻט, לְאֶתְקֹדֶשׁא כֹּלָא. כְּמָה דְאֲנִן עָבִידִין לְעַמְתָּם דְּמִלְאֲכֵי
 עֲלָאִי, דְאֶמְרֵי בְרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוֹמוֹ, דָּא כְּבוֹד עֲלָאָה. וְלִבְתֵּר
 יְמִלוּךְ יְיָ לְעוֹלָם וְכוּ'. דָּא כְּבוֹד דְלְתַתָּא.

וּבְסַפְרָא דְרַב יִיסָא סְבָא, קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ וְכוּ', דָּא אִיהִי
 קְדוּשָׁה לְאֶתְקֹדֶשׁא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב בְּכֹלְלָא חֲדָא.
 וְלִבְתֵּר לְעַמְתָּם בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ, אֵלִין גְּבִיאִים. וְלִבְתֵּר יְמִלוּךְ יְיָ
 לְעוֹלָם. רָזָא דָּא, אֲנִן עֲרִיכִין בְּקְדוּשָׁתָא דָּא, לְאֶשְׁתַּכְּחָא תַמְן
 קְדוּשָׁה וּבְרָכָה וּמְלֻכוֹת, לְאֶשְׁתַּכְּחָא כֹּלָא פְּחָדָא. קְדוּשָׁה, כְּמָה

דְּאִתְמַר קְדוּשׁ. בְּרָכָה, בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. מְלָכוּת, יְמִלּוּךְ
 יְיָ לְעוֹלָם. וְעַל דָּא כְּלָא אֲנֵן צְרִיכִין לְאִשְׁלָמָא, וְעַל דָּא יְכוּוֹן בַּר
 נָשׁ, וַיִּשְׁוֵי רְעוּתֵיהּ בְּכָל יוֹמָא. (ע"ב רעיא מדהימנא)

זֶהר

דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֱלִיָּהּ אֵלֶּה מוֹעֲדֵי
 יְיָ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם מִקְרְאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי.
 רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְגו'.
 תַּיְבִּינָן, אוֹר דִּתְהוּהּ בְּקִדְמִיתָא, הוּהּ נְהִיר מְסִיפֵי עֲלִמָא
 לְסִיפֵי עֲלִמָא, כַּד אִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְחִיבִין
 דְּזַמִּינִין לְמִיקָם בְּעֲלִמָא, גְּנִיז לֵיהּ לְצַדִּיקֵיָא לְעֲלִמָא
 דְּאִתֵּי, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם.
 וְכְּתִיב (תהלים צז) אוֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק.

תָּא חֲזִי, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֲשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה, הָא
 תַּיְבִּינָן, יְהִי אוֹר, אוֹר דְּכַבֵּר הוּהּ. וְהִכָּא, אִי תִימָא
 אוֹר דְּאִיהוּ יוֹם בְּלַחֲדוּי, הֲדַר וְאִמַר וְלַחֲשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה.
 אִי תִימָא כַּד חַד בְּלַחֲדוּי, (דף צ"ג ע"ב) הֲדַר וְאִמַר וַיְהִי עֶרֶב
 וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. דְּלֵילָה לֵית בְּלָא יוֹם, וְלֵית יוֹם בְּלָא
 לַיְלָה, וְלֹא אֶקְרִי אֶחָד, אֶלָּא בְּזוּוּגָא חַד, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי אֶחָד, וְדָא בְּלָא דָּא לֹא אֶקְרִי
 אֶחָד.

תָּא חֲזִי, בְּגִין דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל הִשְׁתָּא בְּגָלוּתָא, כְּבִיכּוּל
 לֹא אֶקְרִי אֶחָד. וְאִמְתִּי אֶקְרִי אֶחָד. בְּשַׁעְתָּא דִּיפְקוּן

יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל אֶהְדְּרַת לְאַתְרָא,
 לְאַזְדְּוּגָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,

(זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. (בגין כך ויהי ערב

ויהי בקר יום אחד) וְדָא בְּלֹא דָא לֹא אֶקְרִי אֶחָד.

תָּא חֲזִי, מוֹעֲדֵי יְיָ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ וְגו'. לְזִמְנָא כְּלָא לְאַתְר
 חַד, וְלֹא שְׂתַכְחָא כְּלָא בְּשְׁלִימוֹ, בְּרֻזָּא דְאֶחָד. וְלִמְהוּי

יִשְׂרָאֵל (בְּזוּוּגָא חֲדָא) לְתַתָּא גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָן. תִּינַח קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא בְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל דְאֶקְרִי אֶחָד, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא

דְאֵינּוּן זְמִינִין כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא, בְּמָה יִקְרוּן אֶחָד.

אֶלָּא, בְּירוּשָׁלַם דְלְתַתָּא, יִקְרוּן יִשְׂרָאֵל אֶחָד. מְנָא לָן.

דְכְּתִיב, (שמואל ב ז) גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָן. וְדֹאֵי, בְּאַרְצָן הֵם

גּוֹי אֶחָד, עֲמָה אֶקְרוּן אֶחָד, וְלֹא אֵינּוּן בְּלַחֲוּדֵיהוּ. דְהָא

וּמִי כְעֲמֻד יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד סִגִּי לֵיהּ, אֲבָל לֹא אֶקְרוּן

אֶחָד, אֶלָּא בְּאַרְצָן, בְּזוּוּגָא דְהָאֵי אַרְצָן כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא.

וּבְגִין כֵּן, כְּלָא קְשִׁיר דָּא בְּדָא בְּזוּוּגָא חֲדָא, זְכָאָה

חִוּלְקֵיהוּן דְיִשְׂרָאֵל. שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה אֲתַמָּר,

וְהָא אוּקְמוּהָ.

(רבי יוסי ורבי חייא אָזְלִי בְּאַרְחָא וכו'. עד הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנִי. (כבר נדפס בפרשת וארא

דף ל"ב ע"א וצריך להוסיף אחר מלת קדישא) אָמַר לֵיהּ אַתְּ חָמִי וְאָנָּא חָמִינָא מְפּוּמִיָּה

דְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁמַעְנָא מְלָה וּבְכִינָא. אָמַר לֵיהּ מַאי הָאֵי וְאַחַר מְלַת דָּא דְאַתְגְּזוּר בִּי בְּדָקָא

יְאוּת.)

(ויקרא כ"ג) אֶלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם

בְּמוֹעֲדָם. רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (תהלים כז) לֵךְ אִמֹר לְבִי

בְּקִשׁוֹ פָּנָי אֶת פְּנֵיךָ יְיָ אֲבִקֵּשׁ. הֲאִי קָרָא אוּקְמוּהָ
 חֲבֵרֵיִיא בְּכַמָּה אַתֵּר, אֲבָל הֲאִי קָרָא הֲכִי אַתְמֵר, לָךְ אֲמַר
 לְבִי, דְּוֹד מַלְכָּא אֲמַר דָּא בְּגִין פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל
 מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וּמְאִי אֲמַר. לָךְ אֲמַר לְבִי, בְּגִינְךָ אֲמַר
 לְבִי לְבִנֵי עֲלָמָא, וְאַזְהַר לִוְן לְבִי. דְּאִיהוּ אֶחִיד בֵּיהּ, דְּדָא
 בְּגִין מַלְכָּא עֲלָאָה אֲמַר. בְּקִשׁוֹ פָּנָי, אֲלִין עֲטָרֵי מַלְכָּא,
 דְּאִיהוּ אֶחִיד בְּהוּ, וְאִינֹן בֵּיהּ. אִינֹן שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ
 וּשְׁמִיָּה, מְלָה חֲדָא הוּא. בְּגִין כֹּךְ אֲמַר דְּוֹד אֶת פְּנֵיךָ יְיָ
 אֲבִקֵּשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אֲמַר, (תהלים קה) דְּרִשׁוּ יְיָ וְעֵנוּ בְּקִשׁוֹ
 פָּנָיו תִּמְיֵד.

תָּא חֲזִי, יָאוּת הוּא דְּוֹד מַלְכָּא לְמִימֵר שִׁירְתָּא בְּגִין פְּנֹסֶת
 יִשְׂרָאֵל, יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וְלְמִימֵר מְלִי דְּכַנְסֶת
 יִשְׂרָאֵל לְמַלְכָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ אֶחִיד בֵּיהּ.

דְּבַר אַחַר לָךְ אֲמַר לְבִי בְּקִשׁוֹ פָּנָי. בְּגִינְךָ אֲמַר לְבִי לְבִנֵי
 עֲלָמָא, בְּקִשׁוֹ (ס"א אֶת פְּנֵיךָ יְיָ אֲבִקֵּשׁ) פָּנָי אֲלִין זְמַנֵּיִיא
 וְחֲגֵיִיא דְּכֻלְּהוּ זְמִין לְהוֹן לְאַתֵּר דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ, בְּגִין
 לְעֲטָרָא לִוְן, כָּל חַד וְחַד בְּיוֹמִיָּה, כָּל חַד וְחַד בְּזְמַנֵּיָּה,
 וְיִשְׂאֲבוֹן כְּלָהוּ מִתְּהוּא עֲמִיקָא דְּעֲמִיקְתָּא, דְּנַחְלִין
 וּמְבוּעֵין נְפִקִין מִנֵּיהּ, בְּגִין כֹּךְ כְּתִיב מְקַרְאֵי קֹדֶשׁ, זְמִינִין
 אִינֹן לְתֵהוּא אַתֵּר דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ, לְאַתְעֲטָרָא בֵּיהּ,
 וְלְאַשְׁתְּאַבָּא בֵּיהּ, בְּגִין דִּיתְקַדְשׁוֹן כְּלָהוֹן כְּחֲדָא, וְיִשְׁתַּכַּח
 בְּהוּ חֲדוּתָא.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ: זְמִינִין דְּקֹדֶשׁ. וְכֹד מֵהָאֵי
 זְמִינִין, זְמִינִין מִן נַחְלָא דְנִגִּיד וְנִפְיָק. לְמִלְכָּא דְזִמְיִן
 בְּנֵי נֶשְׂא לְסַעוּדַתִּיהָ, אַעְטָר קַמֵּייהוּ מִכָּל זִינֵי מִיכְלָא
 דְעָלְמָא, אִפְתַּח לְהוּ גְרַבֵּי חַמְרָא, שְׁפִיר בְּרִיחָא, שְׁפִיר
 לְמִשְׁתֵּיָא. דְהִכֵּי אֲתַחְזִי, מֵאֵן דְמִזְמִין לְמִיכְלָא
 וְלְמִשְׁתֵּיָא זְמִין. כִּךְ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, כִּיּוֹן דְאֵינּוֹן זְמִינִין
 לְסַעוּדַתָּא דְמִלְכָּא, זְמִינִין אֵינּוֹן לְחַמְרָא טַב וְשְׁפִיר
 דְמִנְטָרָא. (כְּמָה דְאֵת אֲמֹר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) כִּי טוֹבִים דּוֹדִיךְ מִיּוֹן)

וְעַל דָּא מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ כְּתִיב.

אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם, כְּתִיב (שְׁמוֹת כב) וְאֲנֹשֵׁי קֹדֶשׁ
 תִּהְיוּן לִי, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אֶקְרוּן אֲנֹשֵׁי קֹדֶשׁ. כִּיּוֹן
 דְזְמִינִין אֵינּוֹן מִקְדֹּשׁ דְלְעִילָא אֲתוֹן אֲנֹשֵׁי קֹדֶשׁ לְתַתָּא
 זְמִינָא לְהוּ, כְּדִין אֲתַקִּינוּ סַעוּדַתָּא, וְחֲדוּ, דְהָא לְכוּ
 אֲתַחְזִי, בְּגִין דְאֲתוֹן אֲתַקְרוּן אֲנֹשֵׁי קֹדֶשׁ, וְיִהוּן כְּלָהוּ (דף
 ז"ד ע"א) זְמִינִין בְּכָל סְטָרִין דְקֹדֶשׁ לְעִילָא וְתַתָּא.

דְּבַר אַחַר (וִיקְרָא כ"ג) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ. מַהוּ מוֹעֲדֵי יְיָ. רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אָמַר, מִיּוֹן אֵינּוֹן. דְּבִיָּה אֲתַקְשְׁרוּ מִתַּתָּא
 לְעִילָא, וּמַעִילָא לְתַתָּא, כְּלָהוּ בִיָּה מִתַּקְשְׁרוֹן, וּמִתַּעֲטְרוֹן
 (ס"א וּמִתַּעֲטְרוֹן) (נ"א וּמִתַּאֲחִדוֹן) כְּלָהוּ, לְאֲתַקְשְׁרָא קִשְׁרָא חַד
 בְּקִשְׁרָא דְמִלְכָּא. מֵאֵי טַעְמָא. כְּמָה דְמִלְכָּא יָרִית לְאֲבָא
 וְלְאִמָּא, וְאֲחִיד בְּהֵוֹא קֹדֶשׁ, וְאֲתַעֲטַר בְּהוּ. (בְּגִין) כִּךְ כָּל

אִינוֹן דְּאֲחִידָן בֵּיהּ בְּמִלְכָּא, בְּעֵינֵי לְאֻדְמָנָא בְּהוּא אֲתֵר
 עֲלָאָה דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ, בְּגִין דִּיתְאַחֲדוּ כְּלָהּוּ כַּחְדָּא (לְמִלְכָּא).
 וְעַל דָּא מוֹעֲדֵי יִי אֶקְרִי, וּלְבַתֵּר מְקַרְאֵי קֹדֶשׁ, דִּהָא בְּהוּ
 אֲתַעְטֵר בְּמִלְכָּא.

אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם, תִּרְיִן חוֹלְקִין אֵית לְיִשְׂרָאֵל
 בְּהוּ אֵי מְסֻטְרָא דְּמִלְכָּא, חוֹלְקָא עֲלָאָה אֵית
 לְיִשְׂרָאֵל בֵּיהּ, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקִּים בְּיִי
 אֱלֹהֵיכֶם וְגו', (דְּבָרִים לֵב) כִּי חֶלֶק יִי עָמוֹ. וְאֵי מְסֻטְרָא
 עֲלָאָה דְּקֹדֶשׁ, חוֹלְקָא עֲלָאָה אֵית לְיִשְׂרָאֵל בֵּיהּ, דְּכְתִיב
 וְאֲנָשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי, וּכְתִיב (יִרְמִיָּה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִי.
 וְעַל דָּא לְכוּ אֲתַחֲזִי לְזַמְנָא לְהוּ, וּלְתַקְנָא קַמִּיִּהוּ חֲדוּתָא
 וּסְעוּדָתָא וּלְמַחְדֵּי בְּהוּ.

וּמֵאֵן דְּמִזְמֵן לְאַחֲרָא (ס"א לְאַרְחָא), בְּעֵי לְאַחֲזָאָה לִיהּ חִידוּ,
 וְאַנְפִּין נְהִירִין לְעֻטְרָא (נ"א לְנֻטְרָא) אֲוֹרְחִיָּה דִּהָהוּא
 אֲוִשְׁפִּיזָא. לְמִלְכָּא דְּזַמִּין אֲוִשְׁפִּיזָא יִקְרָא, אֲמַר לְבְנֵי
 הֵיכְלִיָּה, כָּל שְׂאֵר יוֹמִין הוּיִתוּן כָּל חַד וְחַד בְּבִיתִיָּה, דָּא
 עֲבִיד עֲבִידִתִּיָּה, וְדָא אֲזִיל בְּסַחֲרִתִּיָּה, וְדָא אֲזִיל
 בְּחַקְלִיָּה. בַּר הָהוּא יוֹמָא דִּילִי, דְּכֻלְכוּן מִתְעַרְיִן (ס"א מִתְעַרְדִּי)
 בְּחֲדוּתָא דִּילִי, הַשְׁתָּא זְמִינִית אֲוִשְׁפִּיזָא עֲלָאָה וְיִקְרָא,
 לָא בְּעֵינָא דִּתְשַׁתְּדִלוּן בְּעֲבִידִתָּא, וְלָא בְּסַחֲרִתָּא, וְלָא
 בְּמַדְבְּרֵי, אֲלָא כְּלָכוּ אֲזַדְמְנוּ, כְּגוּוֹנָא דִּהָהוּא יוֹמָא דִּילִי,

וְאֶתְקִינוּ גְרַמֵּיכּוֹ לְקַבֵּל לְהֵיחֹא אוֹשְׁפִיזָא, בְּאַנְפִּין
נְהִירִין, בְּחֻדוֹתָא בְּתוֹשְׁבַחְתָּא. אֶתְקִינוּ לֵיהּ סְעוּדָתָא
יְקִירָא, בְּגִין דִּיהָא זְמִינֵי דִילֵי בְּכַל סְטָרִין.

כִּךְ אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּנִי, כֹּל שְׂאָר
יוֹמִין אֲתוּן מִשְׁתַּדְּלֵי בְּעֵבִידְתָּא בְּסַחֲוֹרְתָּא, בַּר הֵהוּא
יוֹמָא דִילֵי. הֲשַׁתָּא אוֹשְׁפִיזָא עֲלָאָה וַיְקִירָא זְמִינִית, אֲתוּן
קַבִּילוּ לֵיהּ, בְּאַנְפִּין נְהִירִין, זְמִינוּ לֵיהּ, אֶתְקִינוּ לֵיהּ
סְעוּדָתִי עֲלָאי, פְּתוּרֵי מְסֻדָּרָן, כְּגוּוֹנָא דֵהֵהוּא יוֹמָא דִילֵי.
בְּגִין כִּךְ תְּקִרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא חֲדָאן בְּהַנִּי מוֹעֲדֵיא,
וּמְשַׁבְּחִין שְׁבַחָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מְסֻדָּרִין
פְּתוּרֵי, מְתַקְנֵי גְרַמֵּיִהוּ בְּמֵאנֵי יְקָר, מְלֶאכֵי עֲלָאי
אֲמַרִין, מַה טֵּיבֹן דִּישְׂרָאֵל בְּכִךְ. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר,
אוֹשְׁפִיזָא עֲלָאָה אֵית לֹון יוֹמָא דָּא. אֲמַרִי וְלֹאוּ דִילְךָ
הוּא, מֵהֵהוּא אַתְר דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ. אָמַר לֹון וְכִי יִשְׂרָאֵל
לָאוּ קֹדֶשׁ נִינְהוּ, וְאֶקְרוּן קֹדֶשׁ, לֹון אֲתַחֲזִי לְזַמְנָא
אוֹשְׁפִיזָא דִילֵי, חַד מְסֻטָּרָא דִילֵי, דֵהָא אֵינֹון דְּבַקִּים בִּי.
וְחַד מְסֻטָּרָא דְּקֹדֶשׁ, דְּכַתִּיב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵיי,
הוּאֵיל וַיִּשְׂרָאֵל אֶקְרוּן קֹדֶשׁ, אוֹשְׁפִיזָא דֵלְהוּן הוּא וְדָאי,
בְּגִין דְּזְמִינוּ דֵהָאי אוֹשְׁפִיזָא מְקֹדֶשׁ הוּא, דְּכַתִּיב מְקֹרְאֵי
קֹדֶשׁ. פְּתַחוּ כְּלָהוּ וְאֲמַרוּ, (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁכַכְהָ לֹו.

תִּלְתָּא אֵינוּן זְמִינִין מְקַדְּשׁ, וְלֹא יוֹתֵר. חַג הַמִּצּוֹת. וְחַג
הַשְּׁבוּעוֹת. וְחַג הַסּוּפּוֹת. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֲבָא, וְכִי
שִׁבַּת לָאוּ מְקַדְּשׁ הוּא זְמִין. אָמַר לֵיהּ לָאוּ, בְּתַרֵּי סְטְרִין,
חַד, דִּהוּא וְדַאי קַדְּשׁ אֲקָרִי, דְּכִתְיִב, (שמות לא) וּשְׁמַרְתֶּם
אֶת הַשִּׁבְעַת כִּי קַדְּשׁ הִיא לָכֶם. וְחַד, דְּשִׁבַּת לָאוּ זְמִין הוּא,
דִּהָא יְרוּתָא דִּילֵיהּ הוּא וְדַאי. יְרוּתָא דְּקַדְּשׁ הוּא יְרִית,
וְלָאוּ זְמִינִי. וְעַל דָּא פְּלִהוּן זְמִינִין בְּקַדְּשׁ, וּמִתְקַשְּׁרִין
בְּשִׁבַּת, וּמִתְעַטְרִין בֵּיהּ. בְּהַאי, יוֹמָא שְׁבִיעָאָה אֲתַעְטֵר
בֵּיהּ, וְעַל דָּא שִׁבַּת לָאוּ זְמִין הוּא.

לְבָרָא דְּעָאל לְבֵיתָא דְּאָבוּי וְאִמֵּיהּ, וְאָכַל וּשְׁתִּי,
בְּשַׁעְתָּא דִּהוּא בְּעֵי. לְמַלְכָּא דִּהוּוּ לֵיהּ בְּרָא
יְחִידָאִי, חֲבִיבָא דְּנַפְשֵׁיהּ, יְהֵב לֵיהּ שׁוֹשְׁבֵינָא לְנִטְרָא
לֵיהּ, וְלֹאֲתַחְבְּרָא בְּהוּ. אָמַר מַלְכָּא, יָאוּת הוּא לְזַמְנָא
לְאַלִּין שׁוֹשְׁבֵינִין דְּבָרִי, וְלֹאֲחֻזָּא יִקְרָא וְחֲבִיבוּתָא דִּילֵי
בְּהוּ, זְמִין לוֹן לְהֵנִי שׁוֹשְׁבֵינִין. בְּרָא לָא אֲתַחְזִי לְזַמְנָא,
אַלָּא לְמִיעַל וְלְמִיכַל וְלְמִשְׁתֵּי בְּבֵיתָא דְּאָבוּי, בְּשַׁעְתָּא
דְּאִיהוּ בְּעֵי. הֲדָא הוּא דְּכִתְיִב, (שמות טו) מִי כְּמוֹכָה בְּאֵלִים
יִי' מִי כְּמוֹךְ נִאֲדָר בְּקַדְּשׁ, (דף צ"ד ע"ב) נִאֲדָר בְּקַדְּשׁ וְדַאי,
כְּבָר דִּאֲתַתְקִין (ס"א דִּאֲתַתְקִין) בְּאָבוּי, נִאֲדָר בְּקַדְּשׁ, וְלָאוּ זְמִין
מְקַדְּשׁ.

שִׁשֶּׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֹאכָה, שִׁשֶּׁת יָמִים מֵאֵי עֲבִידְתֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי' אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ, וְלֹא כְּתִיב בְּשֵׁשֶׁת. וְהָא אֻקְמוּהָ, וְכָל יוֹמָא
וְיוֹמָא עֶבֶד עֲבִידְתִּיהָ, וְאֶקְרוּן יוֹמֵי מְלָאכָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵי הָכִי אֲמַאי אֶקְרוּן שֵׁשֶׁת יָמֵי חוּל,
אֲמַאי חוּל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַשְּׁתָא אֶתְנַהֵיג עֲלָמָא

עַל יְדָא דְשְׁלוּחֵיהּוּ, בְּגִין כֶּךָ יוֹמֵי חוּל אֶקְרוּן. (רמ"ח)

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, בְּגִין דְשָׂרֵי לְמַעְבַּד בְּהוֹן עֲבִידְתָא, וּבְגִין
דָּא לָא אֶקְרוּן קֹדֶשׁ. וּמֵאן דְלָאוּ אֶקְרוּן קֹדֶשׁ, חוּל

אֶקְרוּן. וְעַל דָּא אֶתְקִינּוּ חֲבַרְיָא בְּהַבְדָּלָה, בֵּין קֹדֶשׁ
לְחוּל. מַאי הַבְדָּלָה הָכָא. אֶלָּא קֹדֶשׁ מְלָה בְּגִרְמִיָה הוּא,

וְשֹׂאֲרָא מְנִיָּה אֶתְיִין. וְעַל דָּא אֶלִּין לְעוֹבְדָא, וְאֶלִּין
לְנִטְרָא. וְאִימְתִי אֶשְׁתַּכַּח נְטִירוּ בְּהוּ. כַּד זְמִינִין מִקְדָּשׁ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֲדוּתָא וּנְטִירוּתָא דְיוֹמָא דְשַׁבְּתָא עַל
כֻּלָּא הוּא, וּבְגִין דְהָא יוֹמָא אֶתְעֵטַר בְּאַבָּא וְאִימָא,

וְאֶתוּסַף קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁתֶיהָ, מַה דְלָא אֶשְׁתַּכַּח הָכִי
בְּשָׂאֲרָא יוֹמֵי, דְהָא הוּא קֹדֶשׁ, וְאֶתְעֵטַר בְּקֹדֶשׁ, וְאוּסַף

קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁתֶיהָ. בְּגִין כֶּךָ הָא יוֹמָא חֲדוּתָא דְעֵלְאֵי
וְתַתָּאֵי, כֻּלָּא חֲדָאן בֵּיהּ. מְלֵי בְּרַכָּאן בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין. כְּלָהוּ

מְנִיָּה אֶתְקַנּוּ (נ"א אֶתְקַנּוּ), בְּהָאֵי יוֹמָא נִיחָא דְעֵלְאֵי וְתַתָּאֵי.
בְּהָאֵי יוֹמָא נִיחָא דְחֵיִיבֵיא דְגִיְהֵנָם.

לְמַלְכָא דְעֵבַד הַלּוּלָא לְבָרִיָּה יְחִידָאֵי, אֶעֱטַר לֵיהּ

בְּעֵטְרָא עֲלָאָה, מְנִי לִיָּה מְלָכָא עַל כְּלָא. בְּהַאי יוֹמָא
 חֲדוּוֹתָא לְכָלָא. חַד סִנְטִירָא דְאַתְפְּקֵד עַל דִּינָא דְבְנֵי
 נְשָׂא, הוּוּ בִידִיה גּוֹבְרִין דְבִבְעִין קְטוּלָא, גּוֹבְרִין דְבִבְעִין
 לְאַלְקָאָה. בְּגִין יְקָרָא דְהַאי יוֹמָא דְחֲדוּוֹתָא דְמְלָכָא,
 שְׂבִיק דִּינּוּי, וְנָטַר לְחֲדוּוֹתָא דְמְלָכָא.

כִּךְ הֵהוּא יוֹמָא, הִלּוּלָא דְמְלָכָא בְּמִטְרוֹנִיתָא, חֲדוּוֹתָא
 דְאַבָּא וְאַימָא עָלֶיהָ, חֲדוּוֹתָא דְעֲלָאִין וְתַתְּאִין.
 בְּחֲדוּוֹתָא דְמְלָכָא, כְּלֵהוּ חֲדָאן, וְלֹא יִצְטַעְרוֹן בֵּיהּ. עַל
 דָּא כְּתִיב (ישעיה נח) וְקָרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנָג. מֵאֵי עֲנָג. עֲנָג לֹא
 אֲשַׁתְּכַח אֱלָא לְעֵילָא בְּאַתֵּר דְקִדְשׁ עֲלָאָה שְׂאֲרֵי. כְּמָה
 דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל יִי'. דְהַאי עֲנָג עַל יִי'
 הוּא. וְהַאי יוֹמָא דְהוּא הִלּוּלָא דְמְלָכָא, אֲתַעְטֵר בְּהֵהוּא
 עֵטְרָא דְעֲנָג הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וְקָרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנָג. מַה
 דְלֹא אֲשַׁתְּכַח הָכִי בְּשָׂאָר יוֹמִין.

בְּהַאי יוֹמָא, תִּלְתִּת סְעוּדָתָאן בְּעִין בְּנֵי מְלָכָא, לְזִמְנָא,
 וְלְסִדְרָא פְּתוּרֵי. בְּגִין יְקָרָא דְמְלָכָא, כְּמָה
 דְאַוּקִימְנָא. וְכַד אֲזִדְמֵן בֵּיהּ חֲגָא, אוּ זִמְנָא, לֹא יְסִדֵּר בַּר
 נֶשׁ תְּרֵי פְּתוּרֵי בְּכָל סְעוּדָתָא, חַד לַשַּׁבָּת, וְחַד
 לְאוּשְׁפִיזָא, בְּגִין דְכְּתִיב, (שמואל ב ט) עַל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ תִּמְיֵד
 הוּא אוֹכֵל, סְפוּקָא הוּא בְּפְתוּרָא דְמְלָכָא, לְהֵהוּא
 אוּשְׁפִיזָא דְאַתִּיא לִיָּה. וְעַל דָּא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְסִדְוֵרֵי

פְּתוּרָא שְׁלִימָא לְמַלְכָּא, וְהוּא יְהִיב מִינֵיהּ לְאוֹשְׁפִיזָא.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדַתָּא תְּלִיתָאָה דְּשַׁבָּת, כַּד אֶעְרַע
 בֵּיהּ אוֹשְׁפִיזָא, שְׁבָקִין לֵיהּ אוּ לָא שְׁבָקִין לֵיהּ, אִי
 לָא שְׁבָקִין לֵיהּ, אֲשַׁתְּכַח אוֹשְׁפִיזָא דְּחֵיִיא מִפְּתוּרָא
 דְּמַלְכָּא, אִי שְׁבָקִין לֵיהּ, אֲשַׁתְּכַח פְּגִימוּ בְּסְעוּדַתָּא
 דְּמַלְכָּא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, לְמַלְכָּא דְּאִיעָרַע בֵּיהּ
 אוֹשְׁפִיזָא, וְנָטִיל מִיכְלָא מְקַמֵּיהּ, וְסִלְקָא
 לְאוֹשְׁפִיזֵיהּ, אֲשַׁתְּכַח אַף עַל גַּב דְּמַלְכָּא לָא אַכֵּל עִמֵּיהּ,
 מִמִּיכְלָא דְּמַלְכָּא קָא אַכִּיל, וּמַלְכָּא יְהִיב לֵיהּ לְמִיכֵל.
 וְכַל דָּא, בְּגִין דְּהוּא אוֹשְׁפִיזֵיהּ דְּמַלְכָּא. וּבְבִי רַב הַמְּנוּנָא
 סָבֵא, לָא חֵיִישֵׁי לְאוֹשְׁפִיזָא בְּשַׁעְתָּא דָּא, וְלַבְתָּר מְסֻדְרֵי
 פְּתוּרָא לְאוֹשְׁפִיזָא.

בְּהַאי יוֹמָא מְלוּלָא אָסִיר, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה נח)
 מִמְּצוֹא חִפְצֶךָ וְדַבַּר דְּבָר, וְתַנֵּן חִפְצֶךָ פְּתִיב, בְּגִין
 דְּהַאי יוֹמָא כָּל מְהִימְנוּתָא אֲתַקְשָׁר בֵּיהּ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהִיךְ עֵבִידְנָא דְּלָא לְסֻדְרָא (ס"א)
 סְעוּדַתָּא דְּמַלְכָּא לְאוֹשְׁפִיזָא, דְּהַא אַרְבֵּיסָר
 דְּחַל לְהֵיוֹת בְּשַׁבָּת, סִלְקָא סְעוּדַתָּא דְּמַלְכָּא לְפִסְחָא, אַף
 עַל גַּב דְּלָאוּ אִיהוּ אוֹשְׁפִיזֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ הַכִּי אַמִּינָא דְּאִי הוּא אוֹשְׁפִיזֵיהּ, (כַּל הַהוּא יוֹמָא)

יִכְלֹא לְסַלְקָא לֵיהּ, וְאִי לָאו לָא סַלְקָא לֵיהּ. וְאִי נִימָא
 דִּי"ד דְּחַל (דף צ"ה ע"א) לְהֵיּוֹת בְּשַׁבַּת, אֲתַדְחִיָּא סְעוּדַתָּא
 דְּמַלְכָּא מְקַמֵּי סְעוּדַתָּא דְּפִסְחָא. שְׁאֲנִי פִסַּח, דְּסְעוּדַתָּא
 דְּשַׁבַּת אֲתַדְחִיָּא בְּכַמָּה גְּוֹנִין. חַד, בְּגִין מִצּוֹת וּמְרוֹרִים,
 דְּבַעֵי בַר נָשׁ דִּישְׁתַּכַּח תְּאִיבָא. וְחַד, בְּגִין פִּסַּח וְהָא נְהָמָא
 לָא אֲשַׁתַּכַּח מו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה, דְּסְדוּרָא דְּפִתּוּרָא בְּלָא
 נְהָמָא, לָאו הוּא סְדוּרָא.

וְאִי תִימָא בְּחַמְרָא, חַמְרָא שְׁאֲרִי, בְּגִין דְּתִיב (ס"א דגביר
 ס"א דגביר) לְבָא. אֲבָל מִיּוֹמֵי אֲשַׁתְּדַלְנָא דְּלָא בְּטִילְנָא
 סְעוּדַתָּא דְּשַׁבַּת, אֲפִילוּ אֵינּוֹן יוֹמֵי, דְּאֲשַׁתַּכַּח בֵּיהּ. בְּהֵאִי
 יוֹמָא חֻקַּל דְּתַפּוּחִין קְדִישִׁין אֲתַבְּרַךְ, וּמִתְבָּרַךְ עַלְאִין
 וְתַתְּאִין, וְהֵאִי יוֹמָא קְשׁוּרָא הוּא דְּאוּרִייתָא.

אֲמַר רַבִּי אַבָּא, הָכִי הוּוּ עֶבֶיד רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּזַמְנָא
 דְּאֲסַתְּלַק סְעוּדַתָּא דְּשַׁבַּתָּא, מְסִדֵּר פְּתוּרִיהּ
 וְאֲשַׁתְּדַל בְּמַעֲשֵׂה מְרַפָּבָה, וְהוּוּ אָמַר הָא סְעוּדַתָּא
 דְּמַלְכָּא דִּיִּיתִי לְמִיכַל גַּבְאִי. בְּגִינֵי כֵּה, שַׁבַּת, אֲשַׁתַּכַּח
 בְּכֹלָא עֲדִיף מְכַל זְמַנִּין וְחַגִּין, וְאֲקָרִי קַדְשׁ וְלָא מְקָרָא
 קַדְשׁ.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּלָהוּ מוֹעֲדִים מְקָרָאִי קַדְשׁ קְרִינָן בְּהוּ.
 אֲבָל נַפְקִי רֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹמָא דְּכַפּוּרָא דְּלָא
 אֲשַׁתַּכַּח בְּהוּ חֲדוּוֹתָא, דְּהָא אֵינּוֹן דִּינָא הוּוּ, אֲבָל אֵלִין

תִּלְתָּא, זְמִינִין מְקַדְּשׁ, לְחֻדְוֹתָא לְכֻלָּא, לְאַשְׁתַּעְשְׂעָא
 בְּהוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (דְּבָרִים יב)
 וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יי' אֱלֹהֵיכֶם, וּכְתִיב (דְּבָרִים כז) וּשְׂמַחְתָּ לִפְנֵי
 יי' אֱלֹהֶיךָ. בְּהַאי יוֹמָא דְשַׁבְּתָא, אֲתַנְשִׁי כָּל צַעְרָא וְכָל
 רוּגְזָא וְכָל דוּחְקָא מִכָּל עֲלָמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ יוֹמָא
 דְּהִילוּלָא דְּמַלְכָּא, דְּנִשְׁמַתִּין אֲתוּסְפֹן, כְּגֹוּנָא דְּעֲלָמָא
 דְּאֲתִי.

אֲמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (שְׁמוֹת כ) זְכוֹר אֵת יוֹם
 הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וְתַנִּינָן זְכָרְהוּ עַל הַיּוֹם, אֲמַאי עַל
 הַיּוֹם. אֲמַר לִיהּ, בְּגִין דְּיִין חֻדְוֹתָא דְּאוּרֵייתָא, וַיִּינָא
 דְּאוּרֵייתָא, חֻדְוֹתָא הוּא דְּכֻלָּא. וְהַאי יִין חֲדֵי לְמַלְכָּא,
 וְהַאי יִין מְעַטְרָא לְמַלְכָּא בְּעַטְרוּי, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (שִׁיר
 הַשִּׁירִים ג) צִאיִנָּה וּרְאִינָּה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמִּלֶּךְ שְׁלֹמֹה בְּעַטְרָה
 שְׁעַטְרָה לוֹ אִמּוֹ. וְתַנִּינָן בְּכֻלָּא בְּעֵיִיא לְאַחְזָא בַּר נֶשׁ
 עוֹבְדָא. דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח קְדוּשָׁה אֲלָא בֵּינָן, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר
 (שִׁיר הַשִּׁירִים א) כִּי טוֹבִים דוּדֵיךְ מֵיִין, מֵיִין אֵינּוֹן טְבָאן,
 נְזַכִּירָה דְּדִיךְ מֵיִין. וְעַל דָּא קְדוּשָׁה דְּשַׁבְּתָא בֵּינָן, וְהַא
 אוּקְמוּהָ, וְהַא אֲתַמַּר.

וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לְחֻדְשׁ וּגו'.
 רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר קוֹל
 דוּדֵי דוּפֶק וּגו'. אֲמַרְהָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲנִי יִשְׁנָה בְּגַלּוּתָא

דְּמִצְרַיִם, דְּהוּוּ בְּנֵי בְשַׁעְבוּדָא דְקִשְׁיֹו. וְלִבֵּי עַר, לְנִטְרָא
 לְהוּ דְלֹא יִשְׁתִּיצוֹן בְּגָלוּתָא. קוּל דְּוִדֵּי דוּפֵק, דָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּאָמַר (שְׁמוֹת ו) וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי.

פְּתַחִי לִי פְתָחָא כְּחֵדוּדָא דְמַחְטָא, וְאֲנָא אֶפְתַּח לְךָ
 תְּרַעִין עֲלָאִין. פְּתַחִי לִי אַחוּתִי, דְהָא פְתָחָא
 לְאֶעְלָא לִי, בְּךָ הוּא, דְלֹא יִיעֲלוֹן לְגַבְאֵי בְּנֵי אֶלָא בְּךָ,
 אַנְתָּ הוּא פְתָחָא לְאֶעְלָא לִי (בְּךָ), אִי אַנְתָּ לָא תִפְתַּח
 פְתָחְךָ, הָא אֲנָא סְגִיר. דְלֹא יִשְׁכַּחוּן לִי. בְּגִין כְּךָ, פְתַחִי
 לִי. פְתַחִי לִי וְדָאִי. וְעַל דָּא אָמַר דְּוִד, כִּד בְּעָא לְאֶעְלָא
 לְמַלְכָא, אָמַר (תְּהִלִּים קיח) פְתַחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָקָא, אֲבָא בְּם
 אוּדְהָ יְהוָה. זֶה הַשַּׁעַר לִי, דָּא הוּא פְתָחָא וְדָאִי לְאֶעְלָא
 לְמַלְכָא. זֶה הַשַּׁעַר לִי, לְאִשְׁכַּחָא לִיָּהּ, וְלֹא תִדְבַקָא בֵּיהּ,
 וְעַל דָּא פְתַחִי לִי אַחוּתִי רַעִיתִי שְׂרָאֵשִׁי וְגו'. בְּגִין
 לְאוּדְוִיגָא עַמְךָ, וְלִמְהוּי עַמְךָ בְּשָׁלָם דְעֲלָמִין.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּוּ קְטִיל לְבוּכְרֵי
 דְמִצְרַאִי, כָּל אֵינּוֹן דְקָטַל בְּפִלְגוּת לִילִיא, וְאַחִית
 דְרַגִין מַעִילָא לְתַתָּא. בֵּיהּ שַׁעְתָּא עָאלוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִיּוּמָא
 דָּאת קְדִישָׁא, אֲתַגְזְרוּ וְאִשְׁתַּתְּפוּ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
 וְאֲתַאֲחֵדוּ בֵּיהּ. כִּדִּין הֵוּא דְמָא אֲחֻזִּיאוּ לִיָּהּ עַל פְתָחָא.
 וְתַרִין דְמִי הוּוּ, חַד דְפִסְחָא, וְחַד דְמָא דְאֲתַגְזְרוּ. וְהוּוּ
 רְשִׁים עַל פְתָחָא, רְשִׁמָא דְמַהִימְנוּתָא, חַד הַכָּא וְחַד

הָכָא וְחַד בֵּינֵיהוּ, וְהָא אֲתַמַּר, (שמות יב) וְנָתַנוּ עַל שְׁתֵּי
הַמְּזֻזוֹת וְעַל הַמִּשְׁקוּף, בְּגִין לְאַחֲזָא מְהֵימְנוּתָא.

וּבְאֲרַבְעָה (נ"א וּבַחֲמִשָּׁה) עֶשֶׂר, הָא אֲתַמַּר, דְּהָא כְּדִין
מִבְּטָלִין חֲמִץ וּשְׂאֹר, וְאִסְתַּלְקוּ יִשְׂרָאֵל

מִרְשׁוּתָא אַחֲרָא, וְאֲתַעְקְרוּ מִנִּיהּ, וְאֲתַאֲחַדּוּ בַּמִּצָּה, (דף צ"ה
ע"ב) קְשׁוּרָא קְדִישָׁא. בְּתַר דְּאֲתַגְזְרוּ, עָאלוּ בֵּהּ, עַד
דְּאֲתַפְרְעוּ, וְאֲתַגְלִיֵּי רְשִׁימָא דְלַהוֹן, וּכְדִין יֵהֵב לְהוֹן
קְשׁוּרָא, בְּאֲתַר עֲלָאָה, בְּקְשׁוּרָא דְמְהֵימְנוּתָא, בְּאֲתַר
דְּכְתִיב, (שמות טז) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, מִן
הַשָּׁמַיִם דִּי יִקָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, בְּאֲרַבֵּיסֹר (נ"א בַּחֲמִיסֹר) בְּשַׁעֲתָא דְזוּוּגָא דְסִיְהָרָא
אֲשַׁתְּכַח בְּשְׁלִימוֹ עִם שְׁמִשָׁא, וְכַתְרִין תַּתְּאִין לָא
מִשְׁתַּכְּחִין כָּל כַּךְ בְּעֵלְמָא, דְּהָא בְּחֲדַתוּתֵי דְסִיְהָרָא, זִינִין
בִּישִׁין מִשְׁתַּכְּחִין, וּמִתְעָרִי לְאֲתַפְשָׁטָא בְּעֵלְמָא. וּבְשַׁעֲתָא
דְזוּוּגָא דְסִיְהָרָא אֲשַׁתְּכַח בְּנִהִירוֹ דְשְׁמִשָׁא בְּשְׁלִימוֹ,
מִתְכַנְשֵׁי כְּלָהוּ לְאֲתַר חַד, וְקִדּוּשֵׁי מְלָכָא אֲתַעְרוּ. כְּדִין
כְּתִיב (שמות יב) לַיִל שְׁמוֹרִים הוּא לֵי, דְּהָא זוּוּגָא קְדִישָׁא
אֲשַׁתְּכַח, וְהוּא שְׁמוֹרִים בְּכֻלָּא.

רַבִּי אַחָא אָמַר, בְּגִין כַּךְ תְּקוּנָא דְכֻלָּא (נ"א דְכֻלָּהּ) בְּתַהוּא
יוֹמָא, וּבְלִילֵיאָא אֲשַׁתְּכַח יְשׁוּבָא דְבֵיתָא, וְוִי לְאִינּוֹן
דְּלָאוּ מִבְּנֵי בֵיתָא נִינְהוּ, כַּד אֲתַאֲן לְאֲזוּוּגָא אוּרֵייתָא

(ס"א אריותא) כַּחֲדָא, ווי לַאיִנוּן דְּלֵא אֲשֶׁתְּמוּדְעָן גַּבִּיִיהוּ.
בְּגִין כֶּךָ יִשְׂרָאֵל קִדְיִשִׁין מִתְקַנִּין לֹון בֵּיתָא, כֹּל הֵהוּא
יוֹמָא, וְעַל יְדִיִּיהוּ, עֵיִלִי מֵאן דְּעֵיִלִי, וְאִינוּן חֲדָאן
וְזַמְרָן תְּרוּוֹיִיהוּ זַפְּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא
דְּאֵתִי.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי לָמָּה לָן לְאַטְרַחָא כּוּלֵי הָאִי, קָרָא שְׁלִים
הוּא, דְּהָא בְּהָאִי לֵילִיא, זְוּוּגָא עֲלָאָה קִדְיִשָּׁא
אֲתַעֵר וְאֲשֶׁתְּכַח, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות יב) הוּא הַלֵּילָה
הַזֶּה לַיְיָ שְׁמוֹרִים, מֵאִי שְׁמוֹרִים. תְּרִי, זְוּוּגָא דְסִיְהָרָא
בְּשִׁמְשָׁא. לְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדוֹרְתָם, דְּהָא מִכָּאן
וְלַהֲלָאָה, אֲתַאֲחַדּוּ וְאֲתַקְשְׁרוּ בְּקִשּׁוּרָא דְשִׁמָּא קִדְיִשָּׁא,
וּנְפִקוּ מִרְשׁוּתָא אַחֲרָא. בְּגִינֵי כֶּךָ בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר, מִתְקַנִּי
גְּרַמִּיִיהוּ, וּמִבְּעֵרֵי חֶמֶץ מִבֵּינֵיהוּ, וְעֵיִלִי בְּרִשׁוּתָא
קִדְיִשָּׁא, וּכְדִין מִתְעַטְרֵי חֲתָן וְכֹלָה, בְּעֵטְרוֹי דְּאִימָא
עֲלָאָה, וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְאַחֲזָאָה גְּרַמִּיָּה דְּאִיהוּ בַר חוּרִין.
אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, הָנִי אַרְבַּע פְּסִי דְּהֵהוּא לֵילִיא אִמָּאִי.
אֲמַר רַבִּי אַבָּא, הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא, לְקַבִּיל ד' ^א
גְּאוּלוֹת. אֲבַל שְׁפִיר הוּא בְּסַפְרָא דְרַב יִיסָא סָבָא,
דְּקָאֲמַר הוּאִיל וְזְוּוּגָא קִדְיִשָּׁא אֲשֶׁתְּכַח בְּהָאִי לֵילִיא בְּכֹל
סְטְרִין, וְזְוּוּגָא הוּא בְּאַרְבַּע קְשָׁרִין, דְּאִינוּן ד' דְּרַגְיָן,
וְלֹא מִתְפַּרְשֵׁי דָא מִן דָּא, כֹּד זְוּוּגָא דָּא אֲשֶׁתְּכַח, וְאַנְן

בְּחֲדוּוֹתָא דְלֵהוֹן אֲתַעְרָנָא, בְּגִין דְּהָא זְכִינָא בְּהוּ, דְּמֵאן
 דְּאֲחִיד בְּדָא, זְכִי בְּכֻלָּא. וְעַל דָּא אֲשַׁתְּנִי לִילִיָּא דָּא מִכָּל
 שְׂאָר לִילוּן, וּבְעֵינֵן לְמַעַבְד שְׂמָא בְּכֻלָּא, וּלְמַחְדֵי בְּהָא
 לִילִיָּא, בְּגִין דְּחֲדוּוֹתָא הוּא לְעִילָא וְתַתָּא.

וְעוּד אָמַר, דְּאֲרַבַּע אֲלִין אֲרַבַּע גְּאוּלוֹת קָרִינֵן לָהּ. מֵאִי
 טַעְמָא. בְּגִין דְּהָאִי דְּרָגָא בְּתַרְאָה, גּוּאֵל אֲתַקְרִי,
 (בראשית מח) הַמְּלֶאךָ הַגּוּאֵל. וְלֹא אֲקָרִי גּוּאֵל, אֶלָּא עַל יְדָא
 דְּדַרְגָּא אַחְרָא עֲלָאָה, (שמות קכ"ו, ר"ח ע"ב) דְּקִיִּימָא עֲלָהּ וְנִהִיר
 לָהּ. וְדָא לָא אִפִּיק לָהּ נְהוּרָא, אֶלָּא בְּאֲלִין תְּרִין (ס"א בְּאִינוּן
 דְּרָגִין) דְּרָגִין דְּעֲלִיָּה. אֲשַׁתְּכַח, דְּד' אֲלִין אֲרַבַּע גְּאוּלוֹת
 נִינְהוּ.

רַבִּי יְהוּדָה שָׁאֵל לְרַבִּי אַבָּא, הָא כְּתִיב (ס"א הָאִי דְּכְתִיב)
 שְׁבַעַת יָמִים שְׂאוֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבִתְיֹכֶם, וְחֲדוּוֹתָא
 הוּא כָּל שְׁבַעָה, אֲמַאי לָא אֲשַׁתְּלִים הַלֵּל כָּל ז' יוֹמִין,
 כְּמוֹ בְּסֻפּוֹת, דְּאֲשַׁתְּכַח ח' יוֹמִין הַלֵּילָא, בְּשְׁלִימוֹ
 דְּחֲדוּוֹתָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא.

אָמַר לִיָּה שְׁפִיר קְאֲמַרְתָּ, אֲבָל יְדִיעָא הוּא, דְּהָא הָכָא
 לָא אֲתַקְשְׂרוּ יִשְׂרָאֵל כָּל כַּף בְּכֻלָּא, כְּמָה
 דְּאֲתַקְשְׂרוּ לְבַתֵּר. בְּגִין כַּף בְּהָאִי לִילִיָּא, דְּזוּוּגָא אֲשַׁתְּכַח
 (בְּכָל אִינוּן דְּרָגִין עֲלִאִין) וְחֲדוּוֹתָא דְּכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח, וְיִשְׂרָאֵל
 אֲתַקְשְׂרוּ בְּהוּא חֲדוּוֹתָא, עֲבִידְנָא שְׁלִימוֹ, וְהַלֵּילָא

אֲשֶׁת־לִים. (אבל פֿאַינען דֿרַגֿין עֿלֿאַין) אָבֶל לְבַת־ר אַף עַל גַּב דְּכֻלָּהוּ
מִשְׁתַּכְּחִי, עַד פְּעֵן יִשְׂרָאֵל לֹא אֶתְקַשְּׂרוּ בָהּ, וְלֹא
אֶתְפָּרְעוּ לְאֶתְגַּלְיָא רְשִׁימָא קְדִישָׁא, וְלֹא קִבִּילוּ
אוֹרֵייתָא, וְלֹא עָאלוּ בְּמָה דְּעָאלוּ לְבַת־ר.

בְּגִין כֹּךְ בַּסְּפוֹת שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא אֲשֶׁת־כַּח בֵּיהּ, וְחֲדוּתָא
דְּכֻלָּא יִתִּיר, אָבֶל הָכָא עַד פְּעֵן לֹא זָכוּ, וְלֹא
אֲשֶׁת־כַּח שְׁלִימוֹ בֵּיהּ כֹּךְ, אַף עַל גַּב דְּאֲשֶׁת־כַּחוּ כֹּל
ז', לָאוּ הוּא בְּאֶתְגַּלְיָא, וְיִשְׂרָאֵל עַד לֹא אֶתְקַשְּׂרוּ בָהּ
בְּדָקָא חֲזִי.

וְעַל דָּא חֲדוּתָא דְּכֻלָּא וְשְׁלִימוֹ דְּהִלִּילָא בְּהַאי לִילִיא,
בְּגִין הֵהוּא חוּלְקָא דְּאֶתְקַשְּׂרוּ בֵּיהּ. מַאי טַעְמָא.
דְּכִיוֹן דְּבִהֵהוּא לִילִיא זְווגָא אֲשֶׁת־כַּח, כֹּל קְשׁוּרָא דְּכֻלָּא
אֲשֶׁת־כַּח בְּסִטְרָא דְּזְווגָא, וְלֹא בְּסִטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכַד
זְווגָא אֲשֶׁת־כַּח בֵּהּ מִשְׁתַּכְּחִי אֲלִין תְּרִין (דף צ"ו ע"א) (ס"א תלת)
דְּרַגֿין דְּקִיִּימִין עָלָה. וְכַד אֲלִין מִשְׁתַּכְּחִי, הָא כֹּל גּוּפָא
אֲשֶׁת־כַּח בָּהּ, וְכַדִּין שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא, וְחֲדוּתָא מְכֻלָּא,
וְהִלִּילָא אֲשֶׁת־לִים, דְּהָא כְּדִין אֶתְעַטְרַת סִיְהָרָא בְּכֻלָּא.
אָבֶל לֹא לְבַת־ר, דְּכֹל יוּמָא וְיוּמָא אֲשֶׁת־כַּח, וְיִשְׂרָאֵל עַד
לֹא זָכוּ בָהּ, הָא לָאוּ הִלִּילָא שְׁלִימָא, כְּמוֹ בְּזַמְנִין
אַחֲרָנִין.

אָמַר לִיהּ רַבִּי יְהוּדָה, שְׁפִיר הוּא, וְהָכִי הוּא וְדָאִי. וְהָאִי

זְמַנָּא אַחְרָא שְׁמַעְנָא לִיה בְּהַאי גְּוֹנָא, וְאַנְשֵׁינָא מְלִי.
הַשְׁתָּא מְלָה אַחְרָא בְּעִינָא לְמַנְדַּע, הָא חֲזִינָא בַּפֶּסַח ז',
וּבִסְכוּת ז', וְשְׁלִימוֹ דְּחֻדְוֹתָא בְּיוֹמָא אַחְרָא. בְּשָׁבוּעוֹת,
אֲמַאי לָא אֲשַׁתְּכַחוּ בֵּיה ז' יָמִים, וְהָא הֲכָא אֲתַחֲזֹן יִתִּיר
מִכְּלָא.

פְּתַח וְאֲמַר, (שמואל ב ז) וּמִי כַעֲמֵךְ בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצֵךְ.
וְכִי מַאי שְׁנָא הֲכָא דְּאַקְרוּן יִשְׂרָאֵל אֶחָד, יִתִּיר
מֵאַתֵּר אַחְרָא. אֱלָא, פִּיּוֹן דְּשִׁבְחָא דִּישְׂרָאֵל, אֲתֵיִיא
לְפָרְשָׁא, קָרָא לֹון אֶחָד, דְּהָא בְּכָל אֲתֵר שְׁבַחָא דִּישְׂרָאֵל
אֶחָד הוּא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל קְשִׁירוֹ דְּעֵלְאִי וְתַתְּאִי,
בְּהַאי אֲתֵר דְּאַקְרִי יִשְׂרָאֵל אֲשַׁתְּכַח. (ועוד) דְּאַתְקֶשֶׁר בְּמָה
דְּלַעֲיִלָא, וְאַתְקֶשֶׁר בְּמָה דְּלַתְּתָא, וְאַתְקֶשֶׁר בַּכְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אַקְרִי כְּלָא אֶחָד. וּבְאַתֵּר דָּא
אֲשַׁתְּמוּדְעָא מְהֵימְנוּתָא, וְקְשׁוּרָא שְׁלִימָא, וְיַחְוּדָא עֵלְאָה
קְדִישָׁא.

וְעַל דָּא, יוֹמָא דָּא, קְשׁוּרָא דְּמְהֵימְנוּתָא הוּא, קְשׁוּרָא
דְּכְלָא. וְכַתִּיב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ
אֵילָנָא הוּא דְּאַקְרִי אֶחָד. וְעַל דָּא בְּגִין דְּאֵינּוֹן מִתְקַשְׁרִי
בְּאַתֵּר דָּא, אַקְרִי הָכִי. וְעֵץ חַיִּים אֶחָד הוּא וְדַאי אַקְרִי,
בְּגִין דְּכְלָא בֵּיה אֲתַקֶּשֶׁר, וְיוֹמָא (ס"א וּשְׁמָא) דִּילֵיהּ, אֶחָד
וְדַאי, קְשׁוּרָא דְּכְלָא, וְאַמְצַעִיתָא דְּכְלָא.

הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית ב) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן, בְּתוֹךְ
 מִמֶּשׁ, בְּמִצִּיעוֹת, וְאַחִיד בְּכָל סְטָרִין, וְאֶתְקַשְׁר
 בֵּיהּ. וְעַל דָּא פֶּסַח וְסֻכּוֹת, וְהוּא בְּאַמְצָעִיתָא. בְּגִין דְּאִיהוּ
 אֲמִצָּעִיתָא דְּכֻלָּא, וְדָא הוּא שְׁבַחָא דְּאוּרִייתָא בְּהַאי
 יוֹמָא, וְלֹא יִתִּיר, שְׁבַחָא דְּמַהִימְנוּתָא, וְקִשּׁוּרָא דְּכֻלָּא.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשְׂאִילְנָא, וְזַכִּינָא לְהַנִּי
 מִלֵּי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, חֲדוּתָא וְשִׁירָתָא, זְמִינִין יִשְׂרָאֵל
 לְשִׁבְחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּהַאי שְׁבַחָא
 דְּמִשְׁבְּחֵי יִשְׂרָאֵל בְּלִילֵי דְּפֶסַחָא, דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 אֶתְקַדְשַׁת בְּקֻדוּשָׁה דְּמַלְכָּא. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה ל)
 הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ חָג. כְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ חָג
 דְּיִיקָא. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

וּבְיוֹם (במדבר כח) הַבְּכוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיי'
 בְּשִׁבְעוֹתֵיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְגו'. רַבִּי
 שְׁמֵעוֹן פִּתַּח, (דברי הימים א טז) אֲזַ יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלְּפָנֵי יי'
 כִּי בָא לְשִׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּאִינּוֹן
 דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא יִמְמָא וְלִילֵי, דִּידְעִין אֶרְחוּי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶתְאַחַדוֹן בְּשִׁמְיָהּ (כּל יוֹמָא). וּוִי לְאִינּוֹן
 דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא, דְּהָא לִית לוֹן חוּלְקָא בְּשִׁמָּא
 קְדִישָׁא, וְלֹא אֶתְאַחַדוֹן בֵּיהּ, לֹא בְּהַאי עֲלֵמָא, וְלֹא

בְּעֶלְמָא דְאֵתִי. מֵאֵן דְּזָכִי בְּהַאי עֶלְמָא, זָכִי בְּעֶלְמָא
 דְּאֵתִי. דְּהָכִי תַנְיִנָן, (שיר השירים ז) דּוֹבֵב שְׁפִתַי יְשָׁנִים, אַף
 עַל גַּב דְּאֵינוּן בְּהֵוּא עֶלְמָא, שְׁפוּוֹתֵייהוּ מְרַחֲשֵׁן תַּמָּן
 אֹרִייתָא.

תָּא חֲזִי, עַד הַשְּׁתָּא אַקְרִיבוּ יִשְׂרָאֵל תְּבוּאֹת הָאָרֶץ,
 תְּבוּאֹת הָאָרֶץ וְדַאי. וְאֶתְעַסְקוּ בֵּיהּ, וְאֶתְקַשְׁרוּ
 בְּהֵוּא קְשׁוּרָא. וְאַף עַל גַּב דְּדִינָא אֲשַׁתְּכַח, דִּינָא
 בְּשֶׁלְמָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ. (ס"א דְעֶלְמָא אֲתַנְהִיג בֵּיהּ) וְאַקְרִיבוּ
 שְׁעוּרִים, בְּגִין דְּאֵיהוּ קַדְמָאָה מְכַל שְׁאָר תְּבוּאָה, וּמֵן
 קַדְמָאָה מִתְקַרְבָּא, וְלֹא מֵהֵוּא דְמִתְאַחַר, דְּהָא אַחֲדוּ
 קַדְמָאָה, דִּישְׂרָאֵל אֲתַאֲחַדוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 הָכָא הוּא. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא יְהִבִית לְכוּן מֵן
 בְּמַדְבְּרָא, מֵהֵוּא אֲתַר דְּאֶקְרִי שְׁמַיִם, דְּכַתִּיב, (שמות טז)
 הֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וְאֵתוּן מִקְרִבִין קַמְאֵי
 שְׁעוּרִים.

וְרָזָא דְמַלְאָה, זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאָת, חָסֵר. אֲזַהְרוּתָא לְנִשְׁי
 עֶלְמָא, דְּלֹא יִשְׁטוּן תְּחוּת בְּעֵלְיָהוּן. וְאֵי לָאו, קָמַח
 שְׁעוּרִים זְמִינָא לְקַרְבָּא. וּמִמַּלְאָה חֲדָא, אֲשַׁתְּמוּדַע מַלְאָה
 אַחֲרָא. זַכָּאָה חוּלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא
 שְׁקֵרַת בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא לְעֶלְמִין. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תְּוֹהַת,
 (במדבר ה) אֲשֶׁר תִּשְׁטָה אִשָּׁה תַּחַת אִשָּׁה, בְּגִין כַּךְ דִּינָא

דְּהֵאֵי אֶתְתָא (דף צ"ז ע"ב) מֵאֲתֵרְהָא קָא אֶתְיִיא. וּמֵאֵן הוּא
 אֲתֵרְהָא הֵהוּא דְכִתְיֵב בֵּה (משלי לא) אִשְׁתַּ חִיל מִי יִמְצֵא
 וְרַחֲוֵק מִפְּנִינִים מְכָרְהָ. (משלי יב) אִשְׁתַּ חִיל עֵטְרַת בַּעֲלָהָ.
 וְהֵהוּא קִמַּח שְׁעוּרִים, דְּאִיִּיתִית הֵהִיא אֶתְתָא, מְנַחַת
 קִנְאָת אֶתְקָרִי, חֶסֶר, כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל הָכִי אֶקָרִי.
 וְעַל דָּא, בְּפִנְחָס כְּתִיב, (במדבר כה) תַּחַת אֲשֶׁר קִנְא לְאֱלֹהִיו,
 דְּקִנְאָה הָכָא אֶתְאָחַד, דְּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּהֵאֵי בְרִית, קִנְאָה
 אֶתְעֵרַת עָלֶיהָ, וְעַל דָּא קִנְאִין פּוֹגְעִין בּוּ. תָּא חֲזִי, קִמַּח
 שְׁעוּרִים, הֵאֵי עוֹמֵר, דְּכִיּוֹן דִּהְוָה מָטָא לְרִיחִין דְּגֵרוּסוֹת,
 מְפִיקִין מְנִיָּה עֲשָׂרוֹן מְנוּפָה בִּי"ג נֶפֶה.

וְדָא שְׁבַע שִׁבְתוֹת תְּמִימוֹת, לְבַתֵּר דְּסִלְקִין שְׁבַע שִׁבְתוֹת
 אֵלִין, אֶתְא מְלָכָא קְדִישָׁא לְאֶזְדוּגָא בֵּה בְּכְנִסְת
 יִשְׂרָאֵל, וְאוּרִיִּיתָא אֶתְיִיְהִיבַת. וּכְדִין אֶתְעֵטֵר מְלָכָא
 בְּיַחוּדָא שְׁלִים, וְאֶשְׁתַּכַּח אַחַד לְעִילָא וְתַתָּא. וְכַד אֶתְעֵר
 מְלָכָא קְדִישָׁא, וּמָטָא זְמַנָּא דְּאוּרִיִּיתָא. כָּל אֵינּוֹן אֵילָנִין
 דְּמִבְּכָרִי אֲבִיָּהוּ, סִלְקִין שִׁירְתָּא. וּמֵאֵי אֲמִרִי בְּשַׁעֲתָא
 דְּמִלְקִטִי לְהוֹן, פִּתְחִי וְאֲמִרִי, (תהלים קג) יי' בְּשָׁמַיִם הִכִּין
 כֶּסֶּאָו וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. (תהלים לו) יי' בְּהַשְׁמַיִם חֲסִדְךָ.
 וּכְתִיב, (ישעיה נה) וְכָל עֲצֵי הַשָּׁדָה יִמְחָאוּ כָף.

תּוּ פִתַּח וְאֲמַר, (תהלים צח) מְזִמּוֹר שִׁירוֹ לִיִּי שִׁיר חֲדָשׁ פִּי
 נִפְלְאוֹת עָשָׂה. שִׁיר חֲדָשׁ אֶקָרִי. בְּגִין כֶּךָ בְּהַקְרִיבְכֶם

מִנְחָה חֲדָשָׁה. הֵתָם מִנְחַת קִנְאוֹת, הֵכָא מִנְחָה חֲדָשָׁה.
 חֲדָשָׁה דְּחֲדוּשָׁא דְּכֻלָּא (ס"א דְּכֻלָּה) הֵכָא. קְשׁוּרָא דְּכֻלָּא
 דְּעִילָא וְתַתָּא, קְשׁוּרָא דְּמַהִימְנוּתָא. וְעַל דָּא יַעֲקֹב
 שְׁלִימָא אֲתַעֲטָר בְּעֵטְרוֹי, וְאוּרִייתָא אֲתִייהִיבַת.

וְכַד מָטוּן בְּפוּרִים לְגַבֵּי פְהֵנָא, הָוָה בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמִימַר
 וּלְפָרְשָׁא מְלִין, עַל הַהוּא אֵילָנָא דְּאַרְעָא,
 דְּאַשְׁתְּלִים כְּגִוּוּנָא דְּלְעִילָא, בְּתַרִּיסַר תְּחוּמִין, בְּשִׁבְעִין
 עֲנַפִּין, וּבְעָא לְאוּבָדָא לִיהַ לְבָן אַרְמָאָה, דְּאַתְפְּגִים
 עֲלָמָא בְּגִינִיהַ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁזִיב לִיהַ, וְאַתְעֲטָר
 בְּדִינוּי (ס"א בְּבִנוּי) כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. בְּגִין הַהוּא אֵילָנָא, דְּכֻלָּ
 קְשָׁרָא דְּמַהִימְנוּתָא, בִּיהַ תְּלִיָא. וְעַל דָּא מִנְחָה חֲדָשָׁה
 אֲתַקְרִי. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּחֲדוּוּתָא דְּעֲלָאִי וְתַתָּאִי הוּא,
 וְחֲדוּוּתָא דְּסִיְהָרָא. וּבְכֻלָּ זְמַנָּא חֲדָתוּתִי דְּסִיְהָרָא, קְשָׁרָא
 דְּמַהִימְנוּתָא הוּא, וְחֲדוּוּתָא דִּילָהּ. (דְּסִיְהָרָא)

לְמַלְכָּא דִּהוּו לִיהַ בְּנִין, וּבְרַתָּא חֲדָא, אֲתַקִּין סְעוּדַתָּא
 לְכֻלְהוּ בְּנִין, לָא אֲשַׁתְּכַחַת הַהִיא בְּרַתָּא עַל
 פְּתוּרָא. כִּד אֲתַתָּא, אֲמַרַת לְמַלְכָּא, מְאִרִי, לְכֻלָּ אַחִי
 זְמִינַת וִיְהִיבַת לְכֻלָּ חַד מְאִנִין יְדִיעֹן, וְלִי לָא יְהִיבַת חוּלְקָא
 בִּינִייהוּ. אֲמַר לִיהַ, חֲיִיךְ בְּרַתִי, מְנָא דִּילְךְ יִשְׁתַּכַּח עַל
 חַד תְּרִין. הָא כֻלָּא יִתְנֹון לְךְ מְחוּלְקִיהוּן. אֲשַׁתְּכַח לְבַתְר
 בִּידְהָא חוּלְקִין, עַל חַד תְּרִין מְכֻלָּא. כִּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,

מִכְּלָא נִטְלָא חוּלְקִין, וְעַל דָּא אֲתִקְרִי כְּלָה, כְּלוּלָא.
כְּכֵלָה דְכֻלְהוּ מִזְמַנִּין לָהּ מָאֲנִין וְחוּלְקִין וְתַכְשִׁיטִין, כְּפִי
הִיא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, חֲדַתוּתֵי (נ"א חֲדוּתָא) דִּילָהּ בְּכֻלָּא, וְכֻלָּא
יְהִיבִין לָהּ חוּלְקִין וּמָאֲנִין.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְמִלְכָּא קְדִישָׁא אֲשֶׁתִּכַּח בְּעֵטְרוּי,
חֲדוּתָא דְכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל הוּא. וְכַד אֲוִרֵיתָא
אֲתִיְהִיבַת, אֲתַעֲטַרְת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל בְּעֵטְרִין עֲלָאִין,
וּבְגִין דְכָל קְשָׁרָא דְמַהִימְנוּתָא, אֲתִקְשָׁר בְּהַאי אֵילָנָא,
אֲקַרִי יוֹם אֶחָד. דְכָתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע
לֵיִי. יוֹם אֶחָד וְדָאִי, דְכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד, בְּקִשּׁוּרָא
דְלַעֲיִלָא.

קִשּׁוּרָא דְלַעֲיִלָא, רִישָׁא וְגוּלְגֻלְתָּא וּמוּחֵי. (ויחי רכ"א)
קִשּׁוּרָא אַחְרָא, תְּרִין דְרוּעִין וְגוּפָא. דְאַחֲדָן,
(קשורא אחרא) מִחֵילָא דְרִישָׁא. וְאוּקְמָא רַב הַמְּנוּנָא, (ס"א בתרין)
בְּתֵלַת קִשִּׁירִין דְאַבְהֶתָּא (קשורא אחרא). תְּרִין קִיִּמִין (נ"א כולין
דלחתא) דְאַתְמָשְׁכוּ בְּמִשַׁח רַבּוּת, (בְּקִיּוּמָא) בְּתִרִין דְרַגִּין, תְּרִין
נַחֲלִין, לְאֲכַנְשָׁא זְרַעָא, לְאַפְקָא בְּדַרְגָּא אַחְרָא, בְּפּוּם
אַמָּה. אֵילָנָא דָּא, הוּא גּוּפָא דְאַמְצָעִיתָא, דְאַחֲד לְכָל
הַנִּי, וְכֻלָּא מִתְקַשְׁרֵן בֵּיהּ, וְהוּא בְּהוֹן, וְעַל דָּא כְּלָא חַד.
וְכַד אֲזַדְוּגַת בֵּיהּ מְטְרוּנֵיתָא, כְּדִין הוּא אֶחָד, וְהָא
אוּקְיָמָנָא מִלֵּי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ. מֵאֵן עֲצַרְתָּ. אֵלֶּא
 בְּהֵוֹא אֲתֵר, דְּכֻלָּא מִתְקַשְׁרֵן כַּחְדָּא, אֶקְרִי עֲצַרְתָּ,
 מֵאֵי עֲצַרְתָּ, (ס"א כְּנוּפִיא כְּנִישׁוּ) כְּנִישׁוּ. וְאֵי תִימָא הֲכָא דְאֶקְרִי
 עֲצַרְתָּ, מֵאֵי טַעְמָא. אֵלֶּא בְּכָל אֵינּוֹן יוֹמִין, יוֹמֵי סְעוּדָתִי
 דְעֵנְפֵי אֵילָנָא (דף ז"ז ע"א) הוּוּ. וְעַל דָּא, שְׁבַעִים פְּרִים אֵינּוֹן.
 לְבַתֵּר, חֲדוּוֹתָא (דְּגוּפָא) דְאֵילָנָא מִמֶּשׁ, וְחֲדוּוֹתָא
 דְאֹרִייתָא. וּבְגִינְיָה הוּא יוֹמָא חַד עֲצַרְתָּ. חֲדוּוֹתָא
 דְאֹרִייתָא, חֲדוּוֹתָא דְאֵילָנָא, דְהוּא גּוּפָא.

וְעַל דָּא לִית חוּלְקָא בְּהַאי יוֹמָא, אֵלֶּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּגִין כֶּךָ, עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לְכֶם,
 לְכֶם, וְלֹא לְאַחֲרָא. (ס"א לְבַתֵּר חֲדוּוֹתָא דְאֵילָנָא מִמֶּשׁ וּבְגִינְיָה הוּא יוֹמָא חַד וְלִית
 חוּלְקָא בְּהַאי יוֹמָא אֵלֶּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְעַל דָּא כְּתִיב עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לְכֶם.
 אוּף הֲכִי בְּהַאי יוֹמָא חֲדוּוֹתָא דְאֹרִייתָא חֲדוּוֹתָא דְאֵילָנָא דְהוּא גּוּפָא וְכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח בֵּיה)
 דְהָא בְּשַׁעְתָּא דְמַלְכָּא אֲשַׁתְּכַח, כֻּלָּא אֲשַׁתְּכַח בֵּיה. וְעַל
 דָּא תְנִינֵן, בְּעֲצַרְתָּ עַל פִּירוֹת הָאֵילָן, וְהָא אוּקְמוּהָ בְּגִין
 כֶּךָ אַחַד אֶקְרִי, אַחַד וּדְאֵי, כִּמְה דְאִמְרֵן.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לָחֶם תְּנוּפָה
 וְגו', סֵלֶת תְּהִינָה חֲמִץ תֵּאֲפִינָה. מֵאֵי שְׁנָא הֲכָא
 חֲמִץ (בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל), אֵלֶּא בְּגִין דְּכֻלָּא אֲחִידָן בֵּיה (וּכְן)
 בְּאֵילָנָא, דְהָא בְּאֵילָנָא אֲחִידָן עֵנְפִין, בְּאֵילָנָא אֲחִידָן
 עֲלִין, קְלִיפִין, דִּינִין סְגִיאִין בְּכָל סְטָרִין, כֻּלָּא אֲשַׁתְּכַח

בֵּיתָהּ. וּבִגְיִן דְּהָאֵי אֵילָנָא, מְכַפֵּר עַל יִצְרַר הָרַע, דְּהוּא בְּבֵי
מוֹתְבִיָּה דְּבֵר נִשׁ.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִהָאֵי אֵילָנָא אֲתַזְנֹנֵי כָּל שְׂאֵר אֵילָנִין
לְתַתָּא. וְהוּא אֲשַׁתְּרִשָּׁא עַל חַד נִהְרָא עֵמִיקָא,
דְּנִגְיִד וְנִפְיָק וְלֹא פִסְקִין מִימּוּי לְעֵלְמִין. עָלִיָּה כְּתִיב (ירמיה
יז) וְהָיָה כִּיעֵץ שְׂתוּל עַל מַיִם וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שָׂרְשָׁיו, וְעַל
דָּא אֶקְרִי אֹרִייתָא, (משלי ג) יֵעֵץ חַיִּים הֵיא וְגו'. וּמֵאֵי
וְתוּמְכִיָּה מְאוּשָׁר. הָא אֹקְמוּנָה, אֲבָל וְתוּמְכִיָּה מְאוּשָׁר,
כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (בראשית ל) בְּאֲשָׁרֵי כִּי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת.

רעיא מהימנא

(ויקרא כג) וְהִנֵּיף אֶת הָעֹמֶר וְגו'. פְּקוּדָא דָּא, (ל"ב) לְקַרְבָּא קַרְבָּן
הָעֹמֶר, קַרְבָּנָא דָּא, כִּלְאֵי אִיהוּ בְּדַבְּקוּתָא עֵילָא וְתַתָּא,
מְטְרוּנִיתָא וּבְנֵהָא כְּחַדָּא אֶזְלִין. עֹמֶר דָּא, מְקַרְבִּין יִשְׂרָאֵל
בְּדַבְּיוּתָא דְּלַהוּן, וְהוּא קַרְבָּנָא אִיהוּ מִן שְׁעוּרִים, וְדָא
אֲתַקְרִיבוּ, לְמִיעַל רְחִימוּ בֵּין אֲתַתָּא וּבַעֲלָהּ.

אֲשֶׁת זְנוּנִים, אֲתַתְּרַחַקַת גְּרָמָה מִבִּינֵינָהּ, דְּלֹא יָכִילַת לְמִיקָם עַל
גְּבָהּ. אֲשֶׁת חֵיל קַרְיַבַת גְּרָמָה לְקַרְבָּא לְגַבִּי כְּהֵנָּא רַבָּא,
וְדָאֵי טְהוּרָה הֵיא, (במדבר ה) וּנְקַתָּה וּנְזַרְעָה זֶרַע, וְאוּסִיפַת חֵילָא
וְרְחִימוּ לְגַבִּי בַעֲלָהּ. אֲשֶׁת זְנוּנִים עֲרַקַת מִן מְקַדְשָׁא, דְּלֹא
לְמַקְרַב לְגַבִּיָּהּ, דְּאֶלְמֵלֵא בְּהוּא זְמָנָא דְּאֲשֶׁת חֵיל אֲבַדִּיקַת
גְּרָמָה, אִיהִי אֲתַקְרִיבַת לְגַבָּהּ, אֲתַאֲבִידַת מַעֲלָמָא. וְעַל דָּא לֹא
בַעֲיָא לְקַרְבָּא לְמַקְדְּשָׁא, וְעֲרַקַת מִנֵּיהּ, וְאֲשַׁתְּאָרוּ יִשְׂרָאֵל וּזְכָאִין,
כִּלְאֵי עֲרַבּוּבִיא אַחֲרָא, לְגַבִּי רָזָא דְּמַהִימְנוּתָא.

רָזָא דְסִתְרָא דָא, תְּרִתִּין אַחְתָּן. וְכֵד אַרְחַת דָּא לְגַבֵּי דָא,
בְּבִדְיוֹ דִּילָהּ, צַבְתָּהּ בְּטָנָה וּנְפִלָה יִרְכָה. דִּהָא בְּדִיקוֹ
דִּיאֶשֶׁת חֵיל, סָמָא דְמוֹתָא לְאֶשֶׁת זְנוּנִים. וְדָא אִיהוּ עֵיטָא, דִּיהֵב
קוּדְשָא בְּרִידָה הוּא לְבָנוּי, לְקָרְבָא קָרְבָנָא דָא בְּגִין אֶשֶׁת חֵיל,
דְּתַעְרוֹק אֶשֶׁת זְנוּנִים מְנָה. וְאֶשְׁתָּאֲרוּ יִשְׂרָאֵל בְּלֹא עֲרֻבוּבָא
אַחְרָא, וְפִאִין אִינוּן בְּעֶלְמָא דִּין, וּבְעֶלְמָא דְאֶתִי. (ע"כ רעיא מהימנא)

רעיא מהימנא

(ויקרא כ"ג) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם
מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת וְגו'.

פְּקוּדָא (ל"א) דָּא, לְסִפּוּר
סְפִירַת הָעֶמֶר, הָא
אוּקְיָמָנָא, וְרָזָא דָּא, יִשְׂרָאֵל,
אָף עַל גַּב דְּאֶתְדְּכוּ לְמַעַבְד
פְּסָחָא, וּנְפָקוּ מִמְּסַאֲבוּ, לָא
הוּוּ שְׁלֵמִין וְדִכְיִין בְּדָקָא חֲזִי.
וְעַל דָּא, לָאוּ הִלֵּל גְּמֹר
בְּיוֹמֵי דְפְּסָחָא, דְּעַד פְּעֵן לָא
אֶשְׁתְּלִימוּ בְּדָקָא יָאוּת.

כְּאַתְתָּא דְנִפְקָא מִמְּסַאֲבוּ,
וּכְיִין דְנִפְקָא,
מִתְּפִין וּלְהִלָּאָה, וּסְפָרָה לָהּ.
אוּף הָכָא יִשְׂרָאֵל, כֵּד נִפְקוּ
מִמְּצָרִים, נִפְקוּ מִמְּסַאֲבוּ,
וְעַבְדוּ פְּסָחָא, לְמִיכַל
בְּפִתּוּרָא דְאַבוּהוּן, וּמִתְּפִין

רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֵיָא הוּוּ
אֲזִילִי בְּאוּרְחָא, אָמַר

רַבִּי חֵיָא, כְּתִיב, (ויקרא כ"ג)

וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת
מִיּוֹם הַבִּיאְכֶם אֶת עַמְר
הַתְּנוּפָה. מֵאִי קָא מִיָּרִי.
אָמַר לִיהּ, הָא אוּקְמוּהָ
חֲבַרְיָא.

אַבְל תָּא חֲזִי, יִשְׂרָאֵל כֵּד
הוּוּ בְּמִצְרַיִם, הוּוּ

בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, וְהוּוּ אַחֲדִין
בְּמִסְאָבוּתָא, כְּאַתְתָּא דָּא,
כֵּד הִיא יִתְבָּא בְּיוֹמֵי
דְּמִסְאָבוּתָא. בְּתַר דְּאֶתְגְּזֵרוּ,
עָאלוּ בְּחוּלְקָא קַדִּישָׁא,
דְּאֶקְרִי בְּרִית. כְּיִין (דף צ"ז ע"ב)

וְלֹהֲלֹאָה יַעֲבֹדוּן חוֹשְׁבֵנָא,
 לְמִקְרַב אֶתְתָּא לְבַעֲלָהּ,
 לְאֶתְחַבְרָא בְּהַדְיָה, וְאֵינוֹן
 חֲמִשִּׁין יוֹמִין דְּדַכְיֹו, לְאֵעֲלֵא
 לְרֹזָא דְעֵלְמָא דְאֶתְנִי,
 וְלִקְבֵּלָא אוֹרֵייתָא, וְלְמִקְרַב
 אֶתְתָּא לְבַעֲלָהּ. וּבְגִין דְאֵלִין
 יוֹמִין, יוֹמִין דְעֵלְמָא
 דְדַכּוֹרָא, לָא אֶתְמַסֵּר
 חוֹשְׁבֵנָא דָּא אֵלָא לְגַבְרֵי
 בְּלַחוֹדְיָהוּ. וְעַל דָּא
 חוֹשְׁבֵנָא דָּא, בְּעַמִּידָה אִיהוּ,
 וּמְלִין דְעֵלְמָא תַתָּאָה,
 בִּישׁוּבָהּ, וְלָא בְּעַמִּידָה.
 וְרֹזָא דָּא, צְלוֹתָא דְעַמִּידָה,
 וְצְלוֹתָא מִיּוֹשֵׁב.

וְאֵלִין חֲמִשִּׁין, מ"ט אֵינוֹן,
 כָּלֵל אֲנִפֵי אוֹרֵייתָא,
 דְהָא בְיוֹמָא דְחֲמִשִּׁין, אִיהוּ
 רֹזָא דְאוֹרֵייתָא מִפְּשֵׁי. וְאֵלִין
 אֵינוֹן חֲמִשִּׁין יוֹמִין, דְבֵיהּ
 שְׁמִטָּה וְיוֹבְלָא. וְאִי תִימָא,
 חֲמִשִּׁין, מ"ט אֵינוֹן. חַד
 טְמִירָא אִיהוּ, וְעֵלְמָא
 אֶסְתְּמִידָּ עֲלֵיהּ. וּבְהַהוּא

דְאֶתְאַחֲדוּ בֵיהּ, פֶּסְק
 מְסַאֲבוּתָא מְנִייהוּ, כְּדָא
 אֶתְתָּא כַּד פֶּסְקוּ מְנָה דִמִי
 מְסַאֲבוּתָא. בְּתַר דְאֶתְפֶּסְקוּ
 מְנָה, מָה כְּתִיב. (ויקרא טו)
 וְסִפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים. אוּף
 הָכָא, פִּיּוֹן דְעָאלוּ בְּחוּלְקָא
 קַדִּישָׁא, פֶּסְקָא מְסַאֲבוּ
 מְנִייהוּ, וְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, מִכָּאן וְלֹהֲלֹאָה
 חוֹשְׁבֵנָא לְדַכְיֹוּתָא.

וְסִפְרָתֶם לָכֶם, לָכֶם דְיִיקָא,
 כְּמָה דְאֶתְ אָמַר
 וְסִפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים, לָּהּ:
 לְעִצְמָהּ. אוּף הָכָא לָכֶם:
 לְעִצְמָכֶם. וְלָמָּה. בְּגִין
 לְאֶתְדַכָּאָה בְּמִיּוֹן עֲלֵאִין
 קַדִּישִׁין, וְלְבַתַּר לְמִיתִי
 לְאֶתְחַבְרָא בֵיהּ בְּמִלְכָּא,
 וְלִקְבֵּלָא אוֹרֵייתָהּ.

הַתֵּם וְסִפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת

יֹמָא דְחַמְשִׁין, אֲתַגְלִיא
 טְמִירָא, וְאֲתַכְסִּיא (נ"א
 וְאֲשַׁתְּכַח) בֵּיה. כְּמִלְכָּא דְאֲתִי
 לְבִי שׁוֹשְׁבֵינִיה, וְאֲשַׁתְּכַח
 תַּמָּן, אוּף הֵכָא יֹמָא
 דְחַמְשִׁין, וְהָא אוּקִימָנָא רְזָא
 דָּא. (פְּקוּדָא ל"ב לְקֻרְבָּא קֻרְבֵּן הַעוֹמֵר
 וְכו' לַעִיל עַמ' א')

פְּקוּדָא (ל"ג) בְּתַר דָּא,
 לְמַעַבְדָּא חַג
 שְׁבוּעוֹת, דְּכֹתִיב וְעֲשִׂיתָ חַג
 שְׁבוּעוֹת לַיְי אֱלֹהֶיךָ.
 שְׁבוּעוֹת: עַל דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל
 לְרְזָא דְחַמְשִׁין יוֹמִין, דְּאֵינּוּן
 שְׁבַעָה שְׁבוּעוֹת, וּבְקֻרְבָּנָא
 דְּעֹמֵר, אֲתַכְסִּיל יֵצֵר הָרַע,
 דְּעֲרַקְתָּ מֵאֲשֶׁת חֵיל. וְכֹד
 תַּמָּן לֹא אֲתַקְרִיב, מִתְּדַבְּקִין
 יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא,
 וְאֲתַכְסִּיל מַעִילָא וּמִתְתָּא.

וּבְגִין כֹּד אֲקָרִי בְּגוּוֹנָא דָּא
 עֲצָרְתָּ, דְּאִית בֵּיה
 בְּטוּל יֵצֵר הָרַע. וְעַל דָּא לֹא
 כְּתִיב בֵּיה חֲטָאת, כְּשֶׁאֵר
 זְמַנֵּן, דְּכֹתִיב בְּהוּ חֲטָאת

יָמִים, הֵכָא שְׁבַע שַׁבָּתוֹת,
 אֲמָאִי שְׁבַע שַׁבָּתוֹת. בְּגִין
 לְמִזְכִּי לְאֲתַדְכָּא בְּמִיָּן,
 דִּתְהוּא נָהָר דְּנִגִּיד וְנִפְיָא.
 וְאֲקָרִי מִים חַיִּים. וְתְהוּא
 נָהָר, שְׁבַע שַׁבָּתוֹת נִפְקוּ
 מִנִּיה. וְעַל דָּא שְׁבַע שַׁבָּתוֹת
 וְדָאִי, בְּגִין לְמִזְכִּי בֵּיה, כְּמָה
 דְּאֲתַתָּא, דְּכִיּו דִּילָהּ
 בְּלִילֵיא, לְאֲשַׁתְּמִשָּׂא
 בְּבַעְלָהּ.

כֹּךְ כְּתִיב וּבְרַדְתָּ הַטַּל עַל
 הַמַּחְנֶה לִילָהּ. עַל
 הַמַּחְנֶה כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב
 וּבְרַדְתָּ הַטַּל לִילָהּ. אֲלֵא עַל
 הַמַּחְנֶה, בְּגִין דִּיּוֹרְד מִתְהוּא
 נְקוּדָה, עַל אֵינּוּן יוֹמִין
 דְּאֲתַקְרִיאוּ מַחְנֶה. וּמִתְחַבֵּרְת
 בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, וְאִימְתִי
 נַחַת הָאִי טָלָא. כֹּד קְרִיבו
 יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְּסִינֵי, כְּדִין

(ל"י). וְכִדְרִין כָּל נְהוּרִין
אֶתְכַנְשׁוּ לְאִשֶׁת חֵיל, וּבְגִין
בְּדָ עֲצֵרֶת.

שְׁבוּעוֹת, וְלֹא כְּתִיב כְּמָה
אֵינּוֹן. אֲלֵא בְּכָל

אֶתֶר דְּאֶתְמַר סֶתֶם, שְׁמָא
גְרִים דְּאֵינּוֹן מִן שְׁבַע. וְכְתִיב
שְׁבַעַה שְׁבוּעוֹת תִּסְפֹּר לָךְ,

אֲמַאי כְּתִיב שְׁבוּעוֹת
בְּלַחֲדוּי. אֲלֵא הָכִי אֲעֲטְרִיךְ
שְׁבוּעוֹת סֶתֶם, לְאֶכְלָלָא

עֵילָא וְתַתָּא, דְּהָא בְּכָל אֶתֶר
דְּאֵלִין מִתְעָרִי, אֵלִין אֹנֶף
הָכִי מִתְעָרִי עֲמַהוֹן. עַד לָא

הָוָה שְׁלֵמָה, לָא הָוֹ
אֶתְגַּלְיִין, כִּיּוֹן דְּאֶתָּא
שְׁלֵמָה, עֶבֶד מְנַיְיָהוּ פְּרָט.

דְּכְתִיב, (מלכים א ח) שְׁבַעַת
יָמִים וְשְׁבַעַת יָמִים, דָּא אִיהוּ
פְּרָט.

בְּזִמְנָא אַחְרָא בְּכָלֵל,
שְׁבוּעוֹת סֶתֶם.
וְלֹא אֲעֲטְרִיךְ לְבַר נָשׁ אַחְרָא

לְמַעַבְד מְנַהוֹן פְּרָט, בַּר
שְׁלֵמָה. בְּגִין דְּאֵינּוֹן שְׁבַעַת

נְחַת הָהוּא טָלָא בְּשְׁלִימוֹ,
וְאֲדָפִי, וְאֶתְפָּסְקַת זוּהַמְתָּן

מְנַיְיָהוּ, וְאֶתְחַבְּרוּ בֵּיה
בְּמִלְכָא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
וְקָבִילוּ אֹרֵייתָא, וְהָא

אוּקְיָמְנָא. וּבְהָהוּא זִמְנָא,
וְדָאִי כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים
אֶל הַיָּם, לְאֶתְדַכְּאָה

וְלֹא־סִתְחָאָה, וְכֹלָא אֶתְקָשְׁרוּ
(ס"א אֶתְקָדְשׁוּ) וְאֶתְחַבְּרוּ בֵּיה

בְּמִלְכָא קַדִּישָׁא.

תָּא חֲזִי, כָּל בַּר נָשׁ דְּלֹא
מְנַי חוּשְׁבְּנָא דָּא,
אֵינּוֹן שְׁבַע שְׁבַתוֹת

תְּמִימוֹת, לְמִזְכֵּי לְדַכְּיוּתָא
דָּא. לָא אַקְרִי טְהוֹר, וְלֹאֹ
בְּכָלֵלָא דְּטְהוֹר הוּא. וְלֹאֹ

הוּא כְּדָאִי לְמַהוּי לֵיה
חוּלְקָא בְּאוּרֵייתָא, וּמֵאֵן
דְּמִטֵי טְהוֹר לְהָאִי יוּמָא,

וְחוּשְׁבְּנָא לָא אֶתְאָבִיד

יָמִים דִּלְתַתָּא, לֹא נִהִירוּ
בְּשְׁלִימוֹ, עַד דְּאָתָא שְׁלֵמָה,
וּבְדִין קִיָּמָא סִיְהָרָא
בְּאִשְׁלֻמוֹתָא, בְּאִינוּן שְׁבַעַת
יוֹמִין. וְהָכָא חַג שְׁבוּעוֹת
סַתֵּם, בְּגִין דְּאִתְכַלְלוּ תַּתְּאִי
בְּעֵלְאִי, וְלֹא אֲנִהִירוּ פִּיּוּמָא
דְּשְׁלֵמָה.

פְּקוּדָא (ל"ד) בְּתַר דָּא,
לְקַרְבָּא שְׁתֵּי
הֶלְחָם. הָא אֹקִימְנָא, שְׁתֵּי
הֶלְחָם: תַּרְתֵּי שְׁכִינְתֵּי, עֵילָא
וְתַתָּא, וְאִתְחַבְּרִין בְּחָדָא.
לְגַבִּיהוֹן, תְּרִין נְהִמֵּי בְּשַׁבַּת,
מְזוּנָא דְחַד תְּרִין, דְּעֵילָא
וְתַתָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שְׁמוֹת
טז) שְׁנֵי הָעַמֵּר לְאַחַד. לְאַחַד
וּדְאִי, לְאַתֵּיחָדָא בְּאַתֵּר
חַד. לְהֵהוּא דְאַקְרִי אַחַד.
וּמֵאֵן אִיהוּ. הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב,
דְּאִיהוּ יְרִית עֵילָא וְתַתָּא,
תְּרִין נְהִמֵּי בְּחָדָא. וּבְגִין
דְּשַׁבַּת אִיהוּ רְזָא דְּעֵילָא
וְתַתָּא, וְכָלָא אִיהוּ שַׁבַּת,
(אֲתַקְרִיבו) תְּרִין נְהִמֵּי. ע"כ

מִנִּיהּ, כַּד מְטִי לְהֵאֵי לִילְיָא,
לְבַעֵי לִיָּה לְמַלְעֵי
בְּאוּרִייתָא, וְלֹאֲתַחְבְּרָא בְּהּ,
וְלִנְטָרָא דְכִיּוֹ עֲלָתָּהּ, דְּמְטִי
עָלֶיהָ בְּהֵהוּא לִילְיָא,
וְאִתְדַכֵּי.

וְאוּלִּיפְנָא,

(דף צ"ז ע"א)

דְּאוּרִייתָא
דְּבַעֵי לִיָּה לְמַלְעֵי בְּהֵאֵי
לִילְיָא, אוּרִייתָא דְבַעַל פְּהַ,
בְּגִין דִּיתְדַכּוֹן (ס"א דִּיתְדַבֵּק)
כְּחָדָא, מִמְּבוּעָא דְנַחְלָא
עֲמִיקָא. לְבַתַּר, בְּהֵאֵי יוֹמָא,
לִיתֵי תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְיִתְחַבְּרַ
(ס"א בְּהוּ) בְּהּ, וְיִשְׁתַּכְּחוֹן כְּחָדָא
בְּזוּוּגָא חַד לְעֵילָא. כְּדִין
מְכַרְיִזֵי עָלֶיהָ וְאִמְרִי, (ישעיה נט)
וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּם אֶמַר
יְי' רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי
אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְּפִיךָ וְגו'.

וְעַל דָּא, חֲסִידֵי קַדְמָאִי לֹא

פֿקודא בֿתר דָּא לְהַסְדִּיר
 לְחֶם וּלְבוֹנָה,
 לְהַקְרִיב עֶמֶר. דְּכִתִּיב
 וַעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הַנִּיפְכֶם אֶת
 הָעֶמֶר כֶּבֶשׂ תַּמִּים לְעוֹלָה.
 וְכֵן בְּשָׁבוּעוֹת לְהַקְרִיב שְׁתֵּי
 הַלֶּחֶם, וְהָכִי בְּכָל יוֹמִין
 טָבִין, לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן
 דְּמוֹסְפִין. אֵלָּא וּדְאִי בְּכָל
 יוֹמָא דְּמוֹעֲדֵיִּיא צְרִיד
 לְקַרְבָּא קֶרֶבֶנָא דִּילִיָּה. צְרִיד
 לְקַרְבָּא עֲלִיָּה תּוֹסַפֶּת דְּאִית
 לִיָּה, כְּגוֹן תּוֹסַפֶּת כְּתוּבָתָא
 וּמִתְנַתָּא, דְּאוֹסִיף חֲתָן
 לְכַלָּה. וְשַׁבַּת מְלַכְתָּא,
 דְּאִיָּהי כַּלָּה, בְּשַׁבָּתוֹת וּבְכָל
 יוֹמִין טָבִין, צְרִיכָה תּוֹסַפֶּת,
 דְּאִינּוֹן מוֹסְפִין דְּקֶרֶבֶנִין,
 וּמִתְנַתָּא, דְּאִינּוֹן מִתְנֹת
 כְּהוֹנָה.

וּבְשָׁבוּעוֹת דְּאִיָּהוּ מִתָּן
 תּוֹרָה,
 דְּאִתְיָיְהִיבוּ תֵרִין לוֹחִין
 דְּאוֹרֵיִתָּא, מִסְטָרָא דְּאִלְגָּנָא
 דְּחַיִּי, צְרִיד לְקַרְבָּא

הוּוּ נְיִימִי בְּהֵאִי לִילֵיָּא, וְהוּוּ
 לְעָאן בְּאוֹרֵיִתָּא, וְאִמְרִי,
 נִיתִי לְאַחֲסֵנָא יְרוֹתָא
 קַדִּישָׁא, לָן, וּלְבִנָן, בְּתֵרִין
 עֲלִמִין. וְהָהוּא לִילֵיָּא כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל אֶתְעַטְרָא עֲלֵיָּהוּ,
 וְאִתְיָיָא לְאַזְדוּגָא בֵּיה
 בְּמִלְכָּא, וְתֵרוּיָּהוּ מִתְעַטְרִי
 עַל רִישֵׁיָּהוּ, דְּאִינּוֹן דְּזַכָּאן
 לְהָכִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָכִי אָמַר,
 בְּשַׁעֲתָא דְּמִתְכַּנְשֵׁי
 חֲבֵרֵיִיא בְּהֵאִי לִילֵיָּא
 לְגַבִּיָּה, נִיתִי לְתַקְנָא
 תְּכַשִּׁיטִי כַּלָּה, בְּגִין
 דְּתִשְׁתַּכַּח לְמַחַר
 בְּתַכְשִׁיטָּהָא, וְתַקוּנָהָא,
 לְגַבִּי מְלַכָּא כְּדָקָא יָאוּת.
 זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן דְּחֲבֵרֵיִיא,
 כֵּד יִתְבַּע מְלַכָּא
 לְמִטְרוּנֵיִתָּא, מֵאן תַּקִּין

לְגַבְיֵיהוּ, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם דְּאֵינוֹן
 ה"ה דְּתֵרִין יוֹמִין דְּשָׁבוּעוֹת
 אֵינוֹן י"ו צָרִיד לְקַרְבָּא
 לְגַבְיֵיהוּ, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מְאֵינוֹן
 ה"ה דְּהָא אִיהוּ נְהָמָא
 דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִתְּמַר בֵּיה
 (משלי ט) לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמֵי,
 ה"ה, מִן הַמוֹצֵיא לַחֵם מִן
 הָאָרֶץ.

וְהָאֵי אִיהוּ מְאָכֵל אָדָם,
 דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו
 ה"א. (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה
 אָדָם. (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב
 מִכֶּם קֶרְבָּן לַיהוָה. עוֹמֵר
 שְׁעוֹרִין, מְאָכֵל בְּעֵירוֹן,
 דְּאֵינוֹן חֵיוֹת הַקֹּדֶשׁ, דְּמִנְהוֹן
 צָרִיד לְקַרְבָּא, הֲדָא הוּא
 דְּכִתְיִב, (ויקרא א) מִן הַבְּהֵמָה.
 אֱלִים: מְנַגְחִים בְּמִתְנִיתִין,
 בְּאֵלִין פְּשְׁטִין. מִן הַבְּקָר:
 פָּרִים מְנַגְחִים בְּמִתְנִיתִין,
 בְּתוֹקְפָא יְתִיר. וּמִן הַצֹּאן:
 שְׂאֵר עֶמָא, קֶרְבָּנָא דְּלֵהוֹן
 צְלוֹתִין, וְעַלֵּיהוּ אִתְּמַר,
 (יחזקאל לד) וְאִתֵּן צֹאֲנֵי צֹאֲן
 מִרְעִיתֵי אָדָם אֲתֶם.

תְּכַשִּׁיטָהּ, וְאִנְהִיר
 עֶטְרָהּ, וְשׁוּי תְּקוּנָהּ.
 וְלִית לָךְ בְּעֶלְמָא, מֵאֵן דִּידַע
 לְתַקְנָא תְּכַשִּׁיטֵי כֹּלָה, אֶלָּא
 חֲבֵרֵיִיא, וְכַפָּה חוֹלְקֵיהוֹן
 בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְּאִתִּי.
 תָּא חֲוֵי, חֲבֵרֵיִיא מִתְקַנֵּי
 בְּהָאֵי לִילֵיא
 תְּכַשִּׁיטָהּ לְכֹלָה, וּמְעֶטְרֵי
 לָהּ בְּעֶטְרָהּ, לְגַבֵּי מַלְכָּא.
 וּמֵאֵן מִתְקִין לִיהַּ לְמַלְכָּא,
 בְּהָאֵי לִילֵיא, לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּהַ
 בְּכֹלָה, לְאַזְדוּוּגָא בְּהַ
 בְּמִטְרוֹנֵיתָא. נִהְרָא קִדִּישָׁא
 עֲמִיקָא דְּכָל נִהְרִין, אֵימָא
 עֲלָאָה. הֲדָא הוּא דְּכִתְיִב,
 (שיר השירים ג) צְאִינָה וְרֵאִינָה
 בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
 וְגו'. לְבַתֵּר דְּאִתְקִינַת לִיהַּ
 לְמַלְכָּא, וְאַעֲטַרְתָּ לִּיהַּ,
 אֲתֵיִת לְדַכָּאָה לָהּ

לְמִטְרוֹנִיתָא, וְלֵאֲיִנוֹן

דְּמִשְׁתַּכְּחֵי גַבְהַ.

לְמַלְכָא דִּיהוּה לֵיה בַר

יְחִידָאֵי, אַתָּא

לְזוּוּגָא לֵיה בְּמִטְרוֹנִיתָא

עֲלָאָה, מֵאֵי עֲבַדַת אֲמִיָּה כָּל

הָהוּא לֵילִיא, עָאֵלַת לְבִי

גְּנִיזָהָא, אֲפִיקַת עֲטָרָא

עֲלָאָה, בְּשִׁבְעִין

(דף ז"צ ע"ב)

אַבְנֵי יָקָר סַחְרָנָא, וְאַעֲטַרַת

לֵיה. אֲפִיקַת לְבוּשִׁין דְּמִילַת

וְאַלְבִּישַׁת לֵיה, וְאַתְקַנַּת לֵיה

בְּתַקּוּנֵי דְּמַלְכִין.

לְבַתַּר עָאֵלַת לְבִי כִּלְה,

חֲמַאת עוֹלִימַתָּהָא,

דְּקָא מְתַקְנֵי עֲטָרָהָא,

וְלְבוּשָׁהָא, וְתַכְשִׁיטָהָא,

דְּמֵאֲרֵי קַבְלָהּ, וּמֵאֲרֵי מַדוּת,

אֲיִנוֹן מְסַטֵּר דְּאֵילָנָא

דְּחַיֵּי. שְׂאָר עֲמָא מְסַטָּרָא

דְּאֵילָנָא דְּטוֹב וְרַע, אָסוּר

וְהַתֵּר. וּבְגִין דָּא, מִן

הַבְּהֵמָה, מֵאֲכָל דְּלֶהוֹן, עֲמַר

לֶחֶם שְׁעוּרִים, (רות א) וַיִּמַּד

שֵׁשׁ שְׁעוּרִים. וַיִּשֶׁת עָלֶיהָ,

אוֹרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּשִׁית

סְדָרֵי מִשְׁנָה. אֲבָל אֵלִין

דְּאֵילָנָא דְּחַיֵּי, דְּאֲיִנוֹן אָדָם

אוֹרֵייתָא דְּלֶהוֹן, גְּנֵהמָא

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא

הוּא דְּכַתִּיב, (משלי ט) לָכוּ

לֶחֶמוּ בְּלֶחֶמִי וְהֵיִינוּ שְׂתֵי

הַלֶּחֶם. חֲדוּ כִּלְהוּ תְּנַאֲיִן

וְאַמּוֹרָאִין, וְאַמְרוּ מֵאֵן קָאִים

קִמֵּי סִינֵי. (ע"כ רעיא מהימנא)

(שׁי״ר כאן פקודא לשרוף קדשים הנדפס

בדף ל"ג ע"א)

לְתַקְנָא לָהּ. אֲמַרְה לּוֹן, הָא אַתְקִינַת בֵּי טְבִילָה, אַתֵּר

דְּמִיִּין גְּבַעִין, וְכָל רִיחִין וּבוֹסְמִין סוּחְרָנֵי אֲיִנוֹן מִיִּין,

לְדַכָּאָה לְכַלְתֵּי, לֵיתִי כַּלְתֵּי, מִטְרוֹנִיתָא דְּבָרֵי,

וְעוֹלִימַתָּהָא, וַיִּתְדַכּוֹן בְּהָהוּא אַתֵּר דְּאַתְקִינַת בְּהָהוּא בֵּי

טְבִילָה, דְּמֵיִן נְבַעִין דְּעַמִּי. לְבַתָּר תְּקִינֵנוּ לָהּ
 בְּתַכְשִׁיטָהּ, אֲלֵבִישׁוּ לָהּ לְבוּשָׁהּ, אֲעַטְרוּ לָהּ
 בְּעֵטְרָהּ. לְמַחַר כּד יֵיטִי בְּרִי לְאַזְדוּגָא בְּמִטְרוֹנִיתָא,
 יִתְקִין הֵיכְלָא לְכֻלְהוּ, וְיִשְׁתַּכַּח מְדוּרִיהּ בְּכוּ פַחְדָּא.

כֵּךְ מְלַכָּא קְדִישָׁא וּמִטְרוֹנִיתָא, וְחִבְרֵיָא, כְּהֵאֵי גְוֹנָא.
 וְאִימָא עֲלָאָה דְּמִתְקַנַּת כְּלָא. אֲשֶׁתְּכַח דְּמְלַכָּא
 עֲלָאָה, וּמִטְרוֹנִיתָא, וְחִבְרֵיָא, מְדוּרִיהוֹן פַּחְדָּא, וְלֹא
 מִתְפָּרְשִׁין לְעֵלְמִין. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים טו) יִי' מִי יִגּוֹר
 בְּאַהֲלֵךְ וְגו', הוֹלֵךְ תָּמִים וּפּוֹעֵל צְדָק. מֵאֵן הוּא פּוֹעֵל
 צְדָק. אֲלָא, אֵלִין אֵינּוֹן דְּמִתְקַנֵּי לְמִטְרוֹנִיתָא
 בְּתַכְשִׁיטָהּ, בְּלְבוּשָׁהּ, בְּעֵטְרָהּ. וְכֹל חַד, פּוֹעֵל צְדָק
 אֲקֵרִי.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָא, אֲלֵמְלָא לָא זְכִינָא בְּעֵלְמָא, אֲלָא
 לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין דִּיִּי. זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּאֵינּוֹן
 דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵיָתָא, וְיִדְעִין אוּרְחוּי דְּמְלַכָּא קְדִישָׁא,
 דְּרַעוּתָא דְּלֵהוֹן בְּאוּרֵיָתָא, עֲלֵייהוּ כְּתִיב (תהלים צא) כִּי בִי
 חֶשֶׁק וְאֶפְלֹטָהוּ. וְכְתִיב אַחֲלִצְהוּ וְאֶכְבְּדָהוּ.

רעיא מהימנא

(ויקרא כ"ג) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי

(ויקרא כ"ג) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי
 בַּאֲחַד לַחֲדָשׁ וְגו'. פְּקוּדָא
 (מ"ב) דָּא, לְתַקּוּעַ שׁוֹפָר
 בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהוּא יוֹמָא

בַּאֲחַד לַחֲדָשׁ, רַבִּי
 יִצְחָק פֶּתַח, (תהלים פא) תִּקְעוּ
 בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּפֶסַח לְיוֹם

דְּדִינָא לְעֵלְמָא, כְּמָה
 דְּאֹקִימְנָא. וְהָא אֹקִמְוָה
 דְּכַתִּיב, תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר
 בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲגֵנוּ. וְהָא
 אֲתַמַּר. דְּהָא אִיהוּ יוֹמָא
 דְּסִיְהָרָא אֲתַכְּסִי בֵיהּ,
 וְקָאִים עֲלֵמָא בְּדִינָא. בְּגִין,
 דְּהָהוּא מְקַטְרְנָא, חָפִי וְכִסִּי
 וְאֲנִשְׁל פִּתְחָא עַל מִלְפָּא,
 אֲתַר דְּדִינָא שְׂרִיא, לְמַתְּבַע
 דִּינָא עַל עֲלֵמָא.

וְאִי תִימָא, אִיד אֲתִיְהִיב
 לִיה רִשׁוּ לְהָהוּא
 מְקַטְרְנָא לְחַפְּאָה וְלְמַתְּבַע
 דִּינָא. אֲלָא וְדָאִי בִינְדָא
 דְּהָאִי מְקַטְרְנָא, שׁוּי קוּדְשָׁא
 בְּרִידָה הוּא לְמַתְּבַע דִּינָא עַל
 כָּל עֲלֵמָא, וְשׁוּי לִיה יוֹמָא
 יְדִיעָא, לְמַתְּבַע קַמִּיה כָּל
 דִּינִין דְּעֵלְמָא, דְּהָא קוּדְשָׁא
 בְּרִידָה הוּא עֵבֵד לִיה וְשׁוּי
 לִיה קַמִּיה, לְמַהוּי דְּחִילוּ
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא סְלֵקָא,
 וְשְׂרִיא עַל כָּלָא. וְרָזָא דָא,
 (קהלת ג) וְהֶאֱלֹהִים עֲשָׂה

חֲגֵנוּ. וְכָאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא קָרִיב
 לִזְוֹן לְגַבִּיָּה, מִן כָּל אֹמִינ
 עוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְאֲתַרְעִי
 בְּהוּ, וּמֵאַתַּר רְחִיקָא קָרִיב
 לִזְוֹן לְגַבִּיָּה, הֵדָּא הוּא
 דְּכַתִּיב, (יהושע כד) וַיֹּאמֶר
 יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר
 ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר
 הַנָּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם
 מֵעוֹלָם. לְאַחֲזָאָה, דְּהָא
 מֵאַתַּר רְחִיקָא אֲתַרְעִי בְּהוּ,
 וְקָרִיב לִזְוֹן לְגַבִּיָּה, וְכַתִּיב,
 (יהושע כד) וְאַקַּח אֶת אֲבִיכֶם
 אֶת אֲבָרְהָם מֵעֶבֶר הַנָּהָר
 וְגו'. הַנִּי קָרָאִי אֵית
 לְאַסְתְּפֵלָא בְּהוּ, וְכִי כָּל
 יִשְׂרָאֵל לָא הוּוּ יְדִיעִי דָא,
 וְכָל שְׂכַן יְהוֹשֻׁעַ.
 אֲלָא אֹרִייתָא כּוּלָּהּ סְתִים
 וְגַלִּיא, כְּמָה דְּשִׂמָּא קְדִישָׁא

יִתְקַיֵּים בְּדִינָא, וְלִמְנַדַּע
דְּאִית דִּין וְאִית דִּינָן.

כְּהֵאִי גְוֹנָא שְׂוִי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא קַמִּיה
לְהֵאִי, דְּאִיהוּ תְּבַע דִּינָא
קַמִּי מַלְפָּא, עַל כָּל בְּנֵי
עֲלָמָא. וּבְהֵאִי יוֹמָא
אֲתִיִּיחִיב לִיה רִשׁוֹ, לְכַסְפָּא
פְּתָחָא דְּמַלְפָּא, וְסִיחָרָא
אֲתַחֲפִינָא לְגוֹ, עַד דִּיתְגַּזֵּר
דִּינָא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. וְאַף
עַל גַּב דְּכֻלָּא אֲתַגְלִי קַמִּי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא בְּעִי
אַלָּא בְּדִינָא.

כְּלָא בְּגוֹנָא חֲדָא עִילָא
וְתַתָּא, אֲתַקִּין
פּוּרְסָא דְּדִינָא בְּהֵאִי יוֹמָא,
וְסַנְטִירָא אֲתָא, וְתְּבַע דִּינָא
עַל כָּל עוֹבְדֵי בְּנֵי עֲלָמָא, כָּל
חַד וְחַד כְּפּוּם אֲרַחוּי, וְכַפּוּם
מַה דְּעַבְד. וְסַהְרִין אֲתַיִין
וְסַהְרֵי עַל כָּל עוֹבְדֵי בְּנֵי
עֲלָמָא. וְאַלִין אֵינּוֹן עֵינֵי יִי,
דְּאֵינּוֹן מְשַׁטְטֵי בְּכָל עֲלָמָא.
וְכַפָּה אֵינּוֹן עֵינֵי יִי, דְּלִית

סְתִים וְגַלְיָא, בְּגִין
דְּאֲוֲרִייתָא כּוּלָּהּ שְׂמָא
קְדִישָׁא הִיא, וְעַל דָּא אִיהִי
סְתִים וְגַלְיָא. אִי יִשְׂרָאֵל (דף
צ"ט ע"א) וִיהוֹשֻׁעַ הוּוּ יְדַעִי,
אֲמַאי כְּתִיב כֹּה אָמַר יי'.
אַלָּא וְדָאִי סְתִימָא דְּמַלְהָ,
טִיבוֹ סְגִי עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
בִּישְׂרָאֵל, דְּאֲתַרְעִי בְּהוּ
בְּאַבְהֶתָּא, וְעֶבֶד לֹוֹן רְתִיכָא
קְדִישָׁא עֲלָאָה לִיקְרִיָּה,
וְאַפִּיק לֹוֹן מְגוֹ נְהָרָא עֲלָאָה
יְקִירָא קְדִישָׁא, בּוֹצִינָא דְּכָל
בּוֹצִינִין, בְּגִין דִּיתְעַטֵּר בְּהוּ.
הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, כֹּה אָמַר
יי' בְּעֶבֶר הַנֶּהָר יֵשְׁבוּ
אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. הַנֶּהָר:
הֵהוּא נֶהָר דְּאֲשַׁתְּמוּדַע,
וְאֲתִיִּדַע.

מֵעוֹלָם, מַאי קָא בְּעִי הֲכָא.
אַלָּא לְאַחֲזָאָה חֲכַמְתָּא.

לֹון חוֹשְׁבָנָא, דְקָא אֲזֵלִי
וּמְשַׁטֵּי בְּכָל עֲלָמָא, וְחָמְאן
כָּל עוֹבְדֵי בְּנֵי עֲלָמָא.

ווי לְאֵינוֹן דְּלֵא מְשַׁנְיָחִין וְלֵא
מִסְתַּכְּלִין בְּעוֹבְדֵי הוֹן,
דְּהָא לְגַבִּייהוּ קַיְימִין אֵלִין
סְהַדֵּי מְלָכָא, וּמְשַׁנְיָחִין
וְחָמְאן כָּל מַה דְּאֵינוֹן עֲבָדִין,
וְקָא מְרִי, דְּהָא אֵינוֹן סְלָקִי
וְסְהַדֵּי קַמֵּי מְלָכָא. וְהָאִי
סְנַטִּירָא קָאִים קַמֵּי מְלָכָא,
וְתַבַּע דִּינָא, פְּלוֹנֵי עֵבֶר
דִּינָא, פְּלוֹנֵי עֵבֶר כְּדִי. וְהָא
הָבֵא סְהַדֵּי. וְעַד דְּקוֹדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא לָא שְׁאִיל לֹון,
לִית לֹון רִשׁוֹ לְסְהַדָּא. כְּדִין
אֵינוֹן סְהַדֵּי סְהַדוּתָא.

וּכְלָא אַכְתִּיב קַמֵּי מְלָכָא
בְּפִתְקָא. בְּבֵי מְלָכָא
אִית חַד הִיכְלָא. הִיכְלָא דֵּא
מְלִיא אִשָּׁא חוֹרָא, וְהָאִי
אִשָּׁא מִתְּגַלְגְּלָא בְּפִלְקָא,
וְלֵהִיט שְׁבִיבִין וְהָאִי לָא
פְּסִיק לְעֲלָמִין. לְגוּ הָאִי
הִיכְלָא, אִית הִיכְלָא

מֵעֵבֶר הַנְּהָר מֵעוֹלָם, אֲלֵא
הֵהוּא נְהָר עוֹלָם אֲקָרִי. וְעַל
דֵּא, בְּעֵבֶר הַנְּהָר יִשְׁבוּ
אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם, לְאַחֲזָאָה
טִיבוּ וּקְשׁוּט דְּעֵבֶד קוֹדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא לְיִשְׂרָאֵל. וְאַקְח
אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבֵרְהֶם
מֵעֵבֶר הַנְּהָר מֵאִי קָא מִיִּירִי.
אֲלֵא אֲבֵרְהֶם לָא אֲתַדְּבֵק
בֵּיהּ בְּהֵהוּא נְהָר, כְּמוֹ יִצְחָק
דְּאֲתַדְּבֵק בֵּיהּ בְּסִטְרִיהּ
לְאַתְתַּקְפָּא.

תָּא חֲזִי, הָאִי נְהָר, אֲפֵי עַל
גַּב דְּלָאוּ אִיהוּ דִּינָא,
דִּינִין נְפָקִי מִסְטְרִיהּ,
וְאַתְתַּקְפוּ בֵּיהּ. וְכַד יִצְחָק
אֲתַתַּקֵּף ^(כְּדִינוֹי) בְּבִנוֹי, כְּדִין
עֲלָאִין וְתַתָּאִין מִתְּכַנְפִּי
לְדִינָא, וְכוּרְסִיא דְּדִינָא
אֲתַתַּקֵּן, וּמְלָכָא קְדִישָׁא
יִתִּיב עַל כּוּרְסִיא דְּדִינָא,

וְדַאִין עֲלֵמָא, כְּדִין, תִּקְעוּ
 בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם
 חֲגִגּוֹ. וּכְאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל,
 דִּידְעִין לְסַלְקָא כּוּרְסֵיִיא
 דְּדִינָא, וְלִתְקַנָּא כּוּרְסֵיִיא
 דְּרַחֲמֵי. וּבְמָה. בְּשׁוֹפָר.

רַבִּי אָבָא הָוֵה יְתִיב קַמִּיהֵ
 דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר
 לֵיהּ, הָא זְמַנִּין סַגִּיאִין
 שְׁאִילְנָא עַל הָאֵי שׁוֹפָר,
 מַאי קָא מִיִּירִי, וְעַד כָּאֵן לָא
 אֲתִיִּישְׁבְּנָא בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ,
 וְדַאי הָאֵי הוּא בְּרִירָא
 דְּמִלָּה, דִּישְׂרָאֵל בְּעֵיִין
 בְּיוֹמָא דְּדִינָא (נ"א ד"א), שׁוֹפָר,
 וְלָא קָרַן. בְּגִין דְּקָרַן הָא
 אֲתִיִּידַע בְּאֵן אֲתַר אֵיהּ,
 וְלֹאֲתִדְבַקָא דִּינָא לָא
 בְּעֵינָא. אָבַל הָא תַּנִּינֵן,
 בְּמִלִּין וּבְעוֹבְדָא, בְּעֵינֵן

אוֹחְרָא, מִלֵּיא אֲשָׁא
 אוּכְמָא, דְּלָא פְּסִיק לְעֵלְמִין.
 תְּרִין סוֹפְרִין קַיִימִין תְּדִיר
 קַמִּיהֵ מִלְכָּא. בְּשַׁעְתָּא
 דְּדִינָא, סְהַדִּין כָּל סְהַדֵי קַמִּי
 מִלְכָּא. אֵינוֹן סְהַדִּין (נ"א
 סוֹפְרִין) נְטֻלִין מִהֵוּא פִּלְקָא
 דְּאֲשָׁא הוֹוֵרָא, וְכַתְּבֵי עֲלֵיהּ
 בְּהֵוּא אֲשָׁא אוּכְמָא.

וּכְדִין מִלְכָּא אַחֲמִיץ דִּינָא,
 עַד זְמַנָּא יְדִיעָא,
 דְּלִמָּא בֵּין כַּד וּבֵין כַּד
 יִהְדְּרוֹן בְּתַשׁוּבָה. אֵי
 יִהְדְּרוֹן, פְּתַקִּין נִקְרְעִין. וְאֵי
 לָאו, מִלְכָּא יְתִיב, וְכָל אֵינוֹן
 דְּבֵי זְכוּתָא קַיִימֵי קַמִּיהֵ,
 כְּרוּזָא קָם וְכִרְיוֹ, פְּלוּנֵי עֶבֶד
 כַּד, מֵאֵן יוֹלִיף עֲלֵיהּ זְכוּת,
 אֵי אֵית מֵאֵן דִּיּוֹלִיף עֲלֵיהּ
 זְכוּת, יָאוּת. וְאֵי לָאו הָא
 אֲתַמְסַר לְסַנְטִירָא.

וּכְלָא יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, אֲמַאי אַעֲטְרִיךְ
 לְכָל דָּא. אֲלָא בְּגִין דְּלָא
 יְהֵא פְּטָרָא דְּפּוּמָא לְבִנֵי

לְאַחֲזָא וּלְאַתְעָרָא מְלִין
סְתִימִין.

תָּא חֲזִי, כִּד הֵהוּא שׁוֹפֵר
עֲלָאָה, דְּנִהִירוּ דְכֻלָּא
בֵּיה, אֶסְתְּלֵק וְלֹא נִהִיר
לְבַנִּין, כְּדִין דִּינָא אֲתַעֵר,
וְכַרְסוּן אֲתַתְקֵנוּ לְבִי דִינָא,
וְדֵא שׁוֹפֵר, אֵילוּ דִי צַחֵק
אַקְרִי, תּוּקֵפִיה

(דף צ"ט ע"ב)

דִּי צַחֵק, תּוּשְׁבַחְתִּיה דְּאַבְהֵן,
כִּד אֶסְתְּלֵק הֵהוּא שׁוֹפֵר
גְּדוּל, דִּלָּא יִנְקֵא לְבַנִּין,
כְּדִין יְצַחֵק אֲתַתְקֵר,
וְאֲתַתְקֵן לְדִינָא בְּעֵלְמָא.

וְכִד אֲתַעֵר הָאִי שׁוֹפֵר וְכִד
בְּנֵי נָשָׂא תִּיבִין
מִחֻטְאֵיהוֹן, בְּעֵיִן לְנִגְדָא
קוּל שׁוֹפֵר מִתְתָא, וְהֵהוּא
קָלָא סְלִיק לְעֵילָא, כְּדִין
אֲתַעֵר שׁוֹפֵרָא אַחֲרָא
עֲלָאָה, וְאֲתַעֵר רַחְמֵי,

עֵלְמָא. אֵלָא לְאַחֲזָא דְכֻלָּא
עֲבִיד בְּאַרְחָ קְשׁוּט, וְנִיחָא
קַמִּיה מֵאֵן דְּאַשְׁתִּזִּיב מִן
דִּינִיה. וְאִי תִימָא מְנַלְן. הָאִי,
אַתְמָסֵר לְחַפְיֵי, וְאַפִּילוּ
לְמֵאן דִּלָּא יִדְעֵי, מֵאֵן דְּבָעֵי
לְאַסְתְּכֻלָּא, יִשְׁנַח בְּמַה
דְּאִיהוּ בְּאַתְנַלְיָא, וְיִדַע בְּמַה
דְּאִיהוּ בְּסַתְרָא, דִּהָא כֻלָּא
כְּגוּוּנָא חֲדָא, כָּל מַה דְּפָקִיד
קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא,
כֻלָּא אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְלֵעִילָא.
יוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אִיהוּ
יוֹמָא דְדִינָא, וּמְלַכָּא
יְתִיב בְּכוּרְסֵיִא דְדִינָא,
סְנַטִּירָא קָא אֲתִי וְחַפִּי
פְתַחָא דְמְלַכָּא, וְתַבַּע דִּינָא.
וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׂא בְּרִיךְ
הוּא רַחֵם לִיה לְדִינָא, כְּמַה
דְּאַתְ אֲמַר, (ישעיה סא) כִּי אֲנִי
יְיִ אוֹהֵב מִשְׁפָּט. נַעַח רַחֲמֵינוּ
דְּבַנּוּי, לְרַחֲמֵינוּ דְדִינָא.
וּבְשַׁעְתָּא דְסְנַטִּירָא קָם
לְמַטְעֵן מְלִין עֲלֵיהוּ, פָּקִיד
לְמַתְקַע בְּשׁוֹפֵר, בְּנִין

וְאֶסְתַּלַּק דִּינָא. וּבְעֵינָן
 לְאַחֲזָא עוּבְדָא בְּשׁוּפְרָא,
 לְאַתְעָרָא שׁוּפְרָא אַחְרָא,
 וְלֹא־פָקָא בְּהַאי שׁוּפְרָא
 לְתַתָּא, אִינּוּן קָלִי, לְאַחֲזָא
 דְּכָל אִינּוּן קָלִין דְּלְעִילָא,
 דְּכָלִילָן פְּלֹהוּ בְּהַהוּא שׁוּפְרָא
 עֲלָאָה, יִתְעָרוּן לְנִפְקָא.

וּבְהַנִּי קָלִין דְּלְתַתָּא, יְהִיבִין
 יִשְׂרָאֵל חֵילָא (לְרַחֲמֵי

מִתְתָּא וְאַתְעָר שׁוּפְרָא גְדוּל) לְעִילָא,
 וְעַל דָּא בְּעֵינָן לְזַמְנָא שׁוּפְרָא
 בְּיוֹמָא דָּא, וְלִסְדָּרָא קָלִין,
 לְכוּוּנָא בֵּיהּ בְּגִין לְאַתְעָרָא
 שׁוּפְרָא אַחְרָא, דְּבִיהּ פְּלִילָן
 קָלִי לְעִילָא. (וְלִסְדָּרָא קָלִין בְּשׁוּפְרָא).

סְדָרָא קְדָמָאָה, קָלָא נְפִיק,
 וּמִתְעָטֵר לְעִילָא,

סְלִיק רְקִיעִין, וְאַתְבַּקַּע בֵּין
 טוּרֵי רְמָאִי, וּמְטִי לְגַבִּיהּ
 דְּאַבְרָהָם, וְשָׂרְיָא בְּרִישִׁיהּ,

לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי מִתְתָּא
 לְעִילָא, בְּהַהוּא שׁוּפְרָא.
 סְלִקָא הַהוּא קָלָא, פְּלִילָא
 בְּאַשְׁמָא וְרוּחָא וּמְיָא,
 וְאַתְעָבִיד מְנַיְהוּ קָלָא חֲדָא,
 וְאַתְעָר קָלָא אַחְרָא לְעִילָא,
 כַּד הַהוּא קָלָא אַתְעָר
 מְעִילָא וּמִתְתָּא, כְּדִין כָּל
 טַעֲנֹת דְּקָא טָעִין הַהוּא
 מְקַטְרָנָא מִתְעָרְבֵי.

בְּיוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, נְפִיק
 יַעֲחֹק בְּלַחֲדוּי, וְקָרִי

לְעֵשׂוֹ, לְאַטְעָמָא לִיהּ
 תְּבַשְׂלִין דְּכָל עֲלָמָא, כָּל
 חַד כְּפּוּם אוֹרְחָוִי, דְּהָא
 בְּהַהִיא שַׁעֲתָא (בְּרֵאשִׁית כו)
 וְתַבְּהֵן עֵינָיו מֵרְאוּת, דְּנְפִיק
 מִנִּיהּ מֵאן דְּאַחֲשָׁךְ אִפִּי
 בְּרִיין, וְאַתְפָּרֵשׁ, וְשָׂכִיב עַל
 עַרְסִיהּ דְּדִינָא, וְקָרִי לְעֵשׂוֹ,
 וְאָמַר וְעוֹדָה לִי עוֹדָה וְעֵשָׂה
 לִי מְטַעֲמִים וְהִבִּיאָה לִי.

וּרְבִיקָה אָמְרָה אֵל יַעֲקֹב
 בְּנָה, רַחֲמֵי

דְּנִפְשָׁה, בְּנָה רַחֲמֵי

וְאֶת־עֵטֶר, וְאֶת־עֵר הוּא,
וְאֶת־קֶן לְכוֹר־סִיָּא. וּבִסְפָּרָא
דְּאַגְדָּתָא תְּנִינָן, בְּשַׁעֲתָא
דִּתְהוּא קָלָא קַדְמָאָה סָלִיק,
אֶת־עֵר וְאֶת־עֵטֶר אֲבָרְהָם,
וְאֶת־קֶן לְכוֹר־סִיָּא, פְּקָדִין
עָלֶיהָ אָבָא. (ס"א אבא ואמא)

אָבָא

אֲדֵהֲכִי, סֶלְקָא תְּנִינָא,
תְּקִיפָא (לחברא)

לְתַבְּרָא תוּקְפֵי רְגִיזִין. וְדָא
סְדָרָא תְּנִינָא, תְּהוּא קָלָא
תְּבִירָא בְּתוּקְפוּי. וּכְדִין
סֶלְקָא, וְכָל דִּינִין דְּאֶתְעָרוּן
(ס"א דאֶתְעָרְעוּן) קָמִיהָ אֶתְבְּרוּ, עַד
דְּסָלִיק לְאֶתְרִיהָ דִּי צַחָק. כִּיּוֹן
דִּי צַחָק אֶתְעֵר, וְחָמִי
לְאֲבָרְהָם מִתְקֶן לְכוֹר־סִיָּא
לְקִימָא קָמִיהָ, כְּדִין
אֶתְכַפֵּיא, וְתַבְּר תוּקְפָא
קְשִׁיא. וּבִהָאֵי, בְּעֵי מָאן

דְּאֶתְמָסֵר לָהּ מִיּוֹמָא
דְּאֶתְבְּרֵי עֲלָמָא. וּפְקִידַת
לֵיהּ, לְאֶתְעָרָא אִיהוּ בְּאִינוּן
מְטַעְמִים דִּילֵיהּ. וְיַעֲקֹב
אֶתְעֵר מִתְתָּא, מִתְלַבֵּשׁ
בְּצִלוֹתֵין וּבְעוֹתֵין, וְהַקּוּל
קוּל יַעֲקֹב בְּתֵהוּא שׁוֹפֵר
דְּקָא סָלִיק, וְאֶתְעֵר יַעֲקֹב
לְגַבִּיהּ, וְאֶתְקָרִיב בְּתַדִּיהּ,
וַיִּגַּשׁ לוֹ וַיֹּאכַל, וְאֶתְכַלִּיל
דָּא בְּדָא. כִּיּוֹן דְּאֶתְכַלִּיל
בְּתַדִּיהּ, (בראשית קמ"ב ע"ב) וַיָּבֵא
לוֹ יֵין, דָּא יֵין דְּמִנְטָרָא, יֵין
דִּתְהוּא חִידוֹ דְּלֵבָא, רָזָא
דְּעֲלָמָא דְּאֶתִי, כְּדִין וַיֵּרַח
אֶת רִיחַ בְּגָדָיו, צִלוֹתֵין
דְּסֶלְקִין וּבְעוֹתֵין. וַיִּבְרַכְהוּ,
נַח רוּגְזָא, וְחֲדַי לֵבָא, וְכָלָא
אִיהוּ רַחֲמֵי.

כִּיּוֹן דְּאִיהוּ אֶתְכַלִּיל בְּיַעֲקֹב,
כָּל אִינוּן חִיילִין
וְתוּקְפִין וְרוּגְזִין דִּתְהוּן זְמִינִין,
אֶתְבְּדְרוּ, וְלֹא אֶשְׁתַּכְּחוּ
תַּמָּן. וַיִּשְׂרָאֵל נִפְקִין מִן
דִּינָא, בְּחֲדוּהָ וּבְכַרְפָּאן.

וַיְהִי אַךְ יָצָא יָצָא יַעֲקֹב
מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו, בְּיוֹמָא
דָּא, בְּחֻדְוָה, וּבְבִרְכָאן
עֲלָאִין, וְעָשׂוּ אֲחִיו בָּא
מְצִידוֹ, טָעִין טוֹעֲנֵי מְעוֹבְדֵי
דְּעֲלָמָא, וַיַּעַשׂ גַּם הוּא
מִטְעָמִים, חֲדִיד לִישְׁנֵיה
לְמִטְעֵן טְעֵנוֹת. אֲתַקִּין סְהַדֵי,
וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר יָקוּם
אָבִי, יִתְעַר בְּדִינוֹי, וַיֹּאכֵל
כֶּמֶה עוֹבְדִין בִּישׁוּן דְּכָל
עֲלָמָא דְקָא אֲשַׁכְחָנָא.

וַיַּחֲרֵד יִצְחָק חֲרָדָה גְדוֹלָה
עַד מָאד, דְּהָא לָא
יָכִיל לְאַתְפָּרְשָׁא מִכָּלֵלָא
דִּיעֲקֹב, דְּאִיהוּ בְּחֻדְוָה.
וַיֹּאמֶר מִי אֲפּוּא הוּא הַצֵּד
צִיד, בְּכֶמֶה צְלוֹתִין וּבְעוֹתִין,
וַאֲכֹל מִכָּל בְּטָרָם תָּבֵא
וַאֲבָרְכֵהוּ גַם בְּרוּךְ יְהִי.
כְּשִׁמוּעַ עָשׂוּ אֶת דְּבָרֵי (יִצְחָק)
אָבִיו וַיַּעֲשׂוּ צַעֲקָה וְגוֹ'.
דְּחָמֵי דְּהָא צִידוֹ לָא הָוָה
כְּלוּם. עַד לְבַתֵּר דְּאָמַר לִיה, הִנֵּה
מִשְׁמַנֵי הָאָרֶץ וְגוֹ'. אֲלִין

דִּתְקַע, לְכוּוֹנָא לְבָא
וְרַעוּתָא, בְּגִין לְתַבְרָא חֵילָא
וְתוּקְפָא דִּדְיִנָא קִשְׂיָא, הָדָא
הוּא דְכִתִּיב, (תהלים פט) אֲשֶׁרִי
הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי
תְרוּעָה וְדָאֵי.

סְדָרָא תְלִיתָאָה, קָלָא
נְפִיק, וְסָלִיק,
וּבְקַע כָּל אֵינּוֹן רְקִיעִין,
וְרַחֲמֵי מִתְעַרְן, וּמְטִי הֵהוּא
קָלָא לְרִישֵׁיה דִּיעֲקֹב (דף ק' ע"א)
וַיַּעֲקֹב אֲתַעַר, וְחָמֵי
לְאַבְרָהָם מִתְתַקֵּן בְּגִיסָא
אַחְרָא, כְּדִין אַחֲדָן תְּרוּוּיָהוּ
בֵּיה בִּיצְחָק, דָּא מֵהָאֵי
סְטָרָא, וְדָא, מֵהָאֵי סְטָרָא
וְלָא יִכְלִין תּוּקְפוֹי לְנַפְקָא
לְבַר. וְהֵנִי תְלַתָּא סְדָרִין,
כְּלָהוּ סְדָרָא חַד.

סְדָרָא אַחְרָא, קָלָא נְפִיק,
וְסָלִיק, וְנָטִיל לְאַבְרָהָם

תְּקִיפִין וְאוֹכְלוֹסִין דְּשָׂאָר
עֲמִין וְדָא קִשְׂיָא לִיה מִכְּלָא.
וַיִּשְׁטוּם עֲשׂוּ אֶת יַעֲקֹב,
לְמִיזַל אֲבֹתֵיהּ, וְלִקְטָרְנָא
לִיה תְּדִיר.

וַיַּעֲקֹב אֶזְרִיל בְּאִינוּן יוֹמִין
דְּבִין ראש השנה
לְיוֹם הַכַּפּוּרִים, עָרִיק
לְאִשְׁתּוֹזְבָא מְנִיָּה. תָּב
בְּתִיבְתָא, שְׁוִי גְרַמִּיה
בְּתַעֲנִיתָא, עַד דְּאֵתִי ראש
הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּדִין
יְדַעֵי יִשְׂרָאֵל דְּעֲשׂוּ בָּא, וְעַמּוּ
אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ, כְּלָהוּ
מְקַטְרְגִי זְמִינִין לְקַטְרְנָא לֹון,
מִיד וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּיצֵר
לוֹ וְאִסְגִי בְּעִלוֹתִין וּבְעוֹתִין.
(בראשית לב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי
אָבִי אֲבָרְהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי
וְגו'. עַד דְּנָטִיל עֵיטָא וְאָמַר,
כִּי אָמַר אֲכַפְרָה פָּנָיו
בַּמִּנְחָה הַהוּלֶכֶת לְפָנָי וַיִּקַּח
מִן הַבָּא בְּיָדוֹ מִנְחָה וְגו',
עֲזִים מְאֹתִים וְתִישִׁים עֲשָׂרִים
רַחֲלִים מְאֹתִים וְגו'.

מֵאֲתֵרִיהּ, וְנָגִיד לִיה לְתַתָּא,
לְאַתֵּר דְּתוֹקְפִיהוּן דְּיִצְחָק
שְׂרִיין וְקִיַּיְמֹן לִיה לְאַבְרָהָם
בְּגוֹוִיָּיהוּ.

סֹדְרָא תְּנִינָא, נְפִיק קָלָא
תְּבִירָא, לָא תְּקִיפָא
כְּקַדְמָאָה, לָא דְּחָלִישׁ הֵהוּא
קָלָא דְּתַקַּע, אָלָא דְּהֵהוּא
קָלָא לָאו אִיהוּ לְגַבִּי יִצְחָק
בְּקַדְמִיתָא, דְּתַמָּן תּוֹקְפָא
תְּקִיפָא שְׂרִיא, אָלָא לְגַבִּי
אִינוּן בִּי דִּינָא דְּלְתַתָּא,
דְּאִינוּן רְפוּיִין יְתִיר, וְכְלָהוּ
חֲמָאן לְאַבְרָהָם לְגַבִּיָּיהוּ,
וְאֲתַכְפִּיין קַמִּיָּה.

אַדְהָכִי, סֹדְרָא תְּלִיתָאָה,
קָלָא נְפִיק,
וְסָלִיק, וְאֲתַעֲטֹר בְּרִישִׁיהּ
דְּיַעֲקֹב, וְנָגִיד לִיה לְתַתָּא
לְהֵהוּא אֲתֵר דְּאִינוּן גְּבוּרָאן
שְׂרִיין, וְקָאִים לְקַבְּלִיָּיהוּ,

גְּמֵלִים וְגו', כִּד הוּא סִטְרָא
 דִּילִיָּה. גְּמֵלִים הוּא
 נְחֹשׁ, כְּמִין גְּמֵל, בְּשַׁעֲתָא
 דְּפִתִי סְמָא"ל לְאָדָם, אֲרַכִּיב
 עַל נְחֹשׁ כְּמִין גְּמֵל. תְּנִינָן,
 מֵאן דְּחָמֵי גְמֵל בְּחַלְמִיָּה,
 מִיתָה נִקְנְסָה עָלֶיהָ
 מִלְמַעְלָה, וְאֲשַׁתְּזִיב מִיָּנָה.
 וְכֹלָא חַד.

וּכְדִין, אֲהַדְרַךְ עֲשׂו
 אֶפְטָרוֹפּוֹסָא

דִּיעֵקֵב, וְיַעֲקֹב לָא בְּעָא
 דְּוִבְשִׁיָּה וְעוֹקְצִיָּה. יַעֲבֹר נָא
 אֲדוֹנֵי לְפָנֵי עַבְדּוֹ. כְּדִין
 וַיֵּשֶׁב בְּיוֹם הַהוּא עֲשׂו
 לְדַרְכּוֹ. אִימְתִי. בְּשַׁעֲתָא
 גַּעֲלָה, דְּהָא אֲתַפְרֵשׁ מֵעַמָּא
 קַדִּישָׁא. וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 שְׂבִיב לְחֻבִּיָּהוֹן, וְכַפֵּר
 עָלֵיהוֹ. פִּינּוֹן דְּהָהוּא
 מְקַטְרָנָא אֹזֶל בְּהָהוּא
 דוֹרוֹנָא, וְאֲתַפְרֵשׁ מִנִּיָּהוֹ,
 בְּעֵי קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַחְדֵי בְּבָנוּי, מַה פְּתִיב,
 וְיַעֲקֹב גָּסַע סַכְתָּה וַיִּבֶן לֹון

אֲבָרְהָם מֵהָאֵי סִטְרָא, וְיַעֲקֹב
 מֵהָאֵי סִטְרָא, וְאִינּוֹן
 בְּאֲמֻצְעִיתָא. כְּדִין אֲתַכְפִּיין
 כְּלָהוּ, וּמִשְׁתַּכְּחִין (ס"א וּמִשְׁתַּכְּבִי)
 בְּאֲתַרִּיָּהוּ. וְהִנֵּי כְּלָהוּ סִדְרָא
 אַחֲרָא תְּנִינָא.

סִדְרָא בְּתַרְאָה, דְּבַעֲיָא
 לְסִלְקָא לֹון
 לְאֲתַרִּיָּהוּ, וְלִיִּשְׁבָא (ס"א)

בִּינֵיָּהוּ לְיִצְחָק (וְלִישְׂרָא)
 כְּמִלְקַדְמִין. בְּגִין דְּהָאֵי בְּעֵי
 לִישְׂרָא לִיָּה בְּאֲתַרִּיָּה, וְלָא
 יִפּוֹק בְּתוֹקְפוּי לְבַר, כְּדִין
 דִּינִין כְּלָהוּ אֲתַכְפִּיין,
 וְרַחֲמִין אֲתַעְרוּ.

עַל דָּא בְּעֵי לְכוּנָא לְבָא
 וְרַעוּתָא בְּהִנֵּי קָלִי,
 וְלִמְהַדְרַךְ בְּתִיּוֹבְתָא קָמִי
 מְאָרִיָּהוֹן. כְּדִין כִּד יִשְׂרָאֵל
 מִתְקַנֵּי וּמִסְדְּרֵי קָלִין
 בְּרַעוּתָא דְּלְבָא כְּדַקָּא יָאוּת,

בְּשׁוֹפְרָא דָּא, אַהֲדָר הֵהוּא
 שׁוֹפֵר עֲלָאָה, וְכַד אַהֲדָר,
 מְעֵטְרָא לִיה לִיעֲקֵב,
 וְאַתְתָּקֵן כֹּלָא. וְכוּרְסִיָּא
 אַחֲרָא רְמִיו, וְכַדִּין חִידו
 אֲשֶׁתְּכַח בְּכֹלָא, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא מְרַחַם עַל עֲלָמָא.
 (מדהימנא)

זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דִּידְעִין לְנַגְדָּא וְלֹאֲמִשְׁכָּא (ד' ק'
 לְמֵאֲרִיהוֹן, מְדִינָא לְרַחֲמֵי, וְלִתְקִנָּא כְּלָהוּ עֲלָמִין עַל
 יְדִיָּהוּ.

תָּא חַזִּי, לְקַבֵּל דָּא, תְּלַתָּא סְפָרִין פְּתִיחִין בְּיוֹמָא דָּא,
 וְכַמָּה דְרַחֲמִין מִתְעַרִּין, וְדִינִין קְשִׁיין אֲתַכְפִּיין
 וְעֵאלִין לְדוּכְתִיָּהוּ. כִּךְ הוּא לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא,
 דִּינִין קְשִׁיין אֲתַכְפִּיין וְאַתְעַבְּרוּ מִעֲלָמָא. וּמֵאֵן אֵינּוֹן.
 אֵלִין אֵינּוֹן רְשָׁעִים גְּמוּרִים, דְּאֵינּוֹן דִּינִין קְשִׁיין
 דְּאַתְכְּפִיין וְאַתְעַבְּרוּ מִעֲלָמָא. וְעַל דָּא נְכַתְּבִים וְנַחַתְמִים
 וְכוּ'. אֲמַר רַבִּי אַבָּא, וְדָאִי דָּא הוּא בְּרִירָא דְמִלָּה, בְּרִיד
 רַחֲמָנָא דְשְׂאִילָנָא וְרוּחָנָא בְּהַנִּי מִיָּלִי.

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב זְכוּרֹן תְּרוּעָה, זְכוּרֹן עַבְדִּינָן,
 לְכוּוֹנָא לְבָא וְרַעוּתָא, יִשְׂרָאֵל עַבְדִּין זְכוּרֹן
 לְתַתָּא, בְּמָה. בְּעוּבְדָּא, בְּגִין דִּיתְעַר מְלָה כְּהוּא גּוּוֹנָא
 לַעִילָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (תהלים פא) בַּפֶּסַח לְיוֹם חֲגֵנוּ
 דְּאֶתְכַסִּיא בֵּיהּ סִיְהָרָא. וְהִיךְ אֶתְכַסִּיא. אֶלָּא, כַּד
 קָיִמָּא עֵיבָא, וְשִׁמְשָׁא לָא נָהִיר, כְּדִין סִיְהָרָא אֶתְכַסִּיא,
 וְלֹא נָהִיר. וְעַל דָּא, מְקַמֵּי עֵיבָא שִׁמְשָׁא לָא נָהִיר, כַּל
 שְׁכֵן סִיְהָרָא דְּאֶתְכַסִּיא וְלֹא נָהִירָא. וְעַל דָּא בַּפֶּסַח לְיוֹם
 חֲגֵנוּ, בְּה"א, דְּאֶתְכַסִּיא סִיְהָרָא. וּבְמָה נָהִיר. כִּלְא
 בְּתִיּוּבְתָא, וּבְקַל שׁוּפְרָא, דְּכְתִיב, (תהלים פט) אֲשֶׁרִי הָעַם
 יוֹדְעֵי תְרוּעָה כְּדִין יִי בְּאוּר פְּנִיךָ יִהְלִכּוּן.

תָּא חֲזִי, בְּהַאי יוֹמָא אֶתְכַסִּיא סִיְהָרָא, וְלֹא נָהִיר עַד
 בְּעֶשׂוֹר לַחֹדֶשׁ, דִּישְׂרָאֵל תִּיַיבִין כְּלָהוּ בְּתִיּוּבְתָא
 שְׁלִימְתָא, וְאִימָא עֲלָאָה תְּאֲבַת וְנָהֲרַת לָהּ. וְהַאי יוֹמָא
 נָהִירוּ דְּאִימָא נְטִלָא, וְאֲשֶׁתְּכַח חִידוּ בְּכֻלָּא. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא. יוֹם כַּפּוּר מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵן יוֹם
 הַכַּפּוּרִים. אֶלָּא בְּגִין דְּתַרֵּי נְהוּרִין נָהִרִין בְּחַד. בּוּצִינָא
 עֲלָאָה, נָהִיר לְבוּצִינָא תְּתָאָה. וּבְהַאי יוֹמָא מְנַהוּרָא
 עֲלָאָה נָהִיר. וְלֹא מְנַהוּרָא דְּשִׁמְשָׁא וּבְגִין כֶּף בַּפֶּסַח לְיוֹם
 חֲגֵנוּ כְּתִיב.

רַבִּי אַבָּא שְׁלַח לֵיהּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, אִימְתֵי זְווגָא
 דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּמַלְכָּא קְדִישָׁא. שְׁלַח לֵיהּ, (בראשית
 ט) וְגַם אִמְנָה אַחֹתִי בֵּת אָבִי הִיא אֵךְ לֹא בֵּת אִמִּי וְתֵהִי
 לִי לְאִשָּׁה. אֶתְרַגִּישׁ רַבִּי אַבָּא, אָרִים קְלִיָּה, בְּכָה וְאָמַר,

רַבִּי רַבִּי בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְוִי, וְוִי לְעֵלְמָא כַּד תְּפִוּק
מִנִּיהּ, וְוִי לְדָרָא דִּיהוּן בְּעֵלְמָא כַּד תְּסַתְּלַק מִנְהוּן
וְיִשְׁתַּאֲרוּן יַתְמִין מִנָּךְ. אֲמַר לִיה רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי אַבָּא,
הֵאִי דְשַׁלַּח לְקַבְּלָךְ. מַאי קֵאֲמַר.

אֲמַר וְדַאי לָאו זְווגָא דְמַלְכָּא בְּמִטְרוֹנִיתָא, אֶלָּא בְּזִמְנָא
דְּנִהָרָא מֵאַבָּא עֲלָאָה, וְכַד אֲתַנְהָרָא מִנִּיהּ, קָרִינָן
לָהּ קֹדֶשׁ דְּהָא מִבֵּי אַבָּא נְטִלָּא הֵאִי. וְכַדִּין מְזַדְּווגִי
כַּחְדָּא, בְּגִין דְּמַלְכָּא קֹדֶשׁ אֶקְרִי, דְּכַתִּיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ
יִשְׂרָאֵל לִי, דְּנִטִּיל מֵאַתֵּר דְּאַקְרִי קֹדֶשׁ. כְּדִין אַחוּתִי בַת
אַבִּי הִיא אֲךָ לֹא בַת אִמִּי, דְּהָא מִבֵּי אַבָּא שְׁמָא דָּא, וְלֹא
מִבֵּי אִמָּא, וְעַל דָּא וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה, לְאַזְדְּווגָא כַּחְדָּא,
בְּזִמְנָא דָּא, וְלֹא בְּזִמְנָא אַחְרָא, בְּזִמְנָא דְּנִטְלָא מִבֵּי
אַבָּא, וְלֹא בְּזִמְנָא דְּנִטְלָא מִבֵּי אִמָּא. וְיוֹם הַכַּפּוּרִים
אוֹכַח, דְּתִשְׁמִישׁ הַמָּטָה אָסוּר, בְּגִין דְּזוּווגָא לָא אֲשַׁתְּכַח,
דְּהָא מִבֵּי אִמָּא נְטִלָּא, וְלֹא מִבֵּי אַבָּא. אֲמַר רַבִּי חֵיִיא,
וְדַאי זַכָּאָה דָּרָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂאֲרִי בְּגִיָּיה, זַכָּאִין אִינּוּן
דְּקַיִימִין קַמִּיהּ כָּל יוֹמָא.

אֲמַר רַבִּי אַבָּא, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא אָדָם, וְקָאִים בְּדִינָא
קַמִּי מֵאַרְיָה, וְתַב (דף ק"א ע"א) בְּתִיּוּבְתָא, וְקַבִּיל לִיה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲמַר לִיה, אָדָם, אַנְתָּ תְּהֵא סִימְנָא
לְבַנִּיךְ לְדַרְי דְּרִין, בְּהֵאִי יוֹמָא קַיִימִין בְּדִינָא, וְאִי יַתּוּבוּן

אֲנֵא אֶקְבֵּל לֹוֹן, וְאִיקוּם מְכוּרְסִיָּא דְדִינָא, וְאֶתְקִיִּים עַל
 כּוּרְסִיָּא דְרַחֲמֵי, וְאַרְחִם עַלֵּיהּוּ. וְדוּד אֶמַר, (תהלים קטז)
 אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע יי' אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנָי. וְעַל דָּא פְתִיב,
 (תהלים קל) כִּי עֲמַךְ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּוְרָא. וְכֹתִיב, (תהלים לו) כִּי
 עֲמַךְ מִקּוֹר חַיִּים בְּאוֹרֶךְ גְּרָאָה אֹוֹר.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא (מ"ג) דָּא, לְאֶתְעַנָּא
 בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי,
 לְאַכְנָעָא גּוּפָא וְנַפְשָׁא,
 בְּרִזָּא דְחַמְשָׁה עֲנוּיִין,
 דְחַמְשָׁה דְרַגְיִין דְיוֹמָא
 דְכַפּוּרֵי. דָּהּא מְקַטְרְגָא קָא
 אֶתִּי לְאֶדְכָּרָא חוּבִיהוֹן,
 כְּמָה דְאֶתְמַר. וְכֹלְהוּ
 בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא קָמִי
 אַבוּהוֹן. כִּלְאָ, כְּמָה דְאֶתְמַר
 בְּכַמָּה דּוּכְתִּי. (ע"ב רעיא

מהימנא) (פקודא מ"ד למפלח כהנא וכו'

ס"ג ע"א)

(ויקרא כ"ג) אַךְ בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ
 הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם
 הַכַּפּוּרִים הוּא מְקָרָא קַדְשׁ
 יִהְיֶה לָכֶם. רַבִּי חֵיָּא פְתַח,
 (תהלים לב) לְדוּד מִשְׁכִּיל אֲשֵׁרִי
 נִשׁוּי פִשְׁעַ כְּסוּי חֲטָאָה.
 לְדוּד מִשְׁכִּיל, הָא תַנִּינָן בִּי
 זִינִי זְמָרָא (נ"א אַתְתְּקוֹן) אֶתְקָרִי
 סֵפֶר תְּהִלִּים, בְּנִצּוּחַ, בְּנִגּוּן,
 בְּמִשְׁכִּיל, בְּמִכְתָּם, בְּמִזְמוֹר,
 בְּשִׁיר, בְּאֲשֵׁרִי, בְּתַפְלָה,
 בְּהוֹדָאָה, בְּהִלְלוּיָהּ, וְעֶלְאָה
 מְכֻלְהוּ הִלְלוּיָהּ, וְהָא אוּקְמוּתָ.

הַכָּא מִשְׁכִּיל, אֶתְרִיָּה יְדִיעַ, מַהוּ מִשְׁכִּיל, מִיָּא דְאַחְכְּמִימוּ

לְאִינּוֹן דְשִׁתּוּ לָהּ, הֵהוּא אֶתְר (ס"א דְמִשְׁתַּדְּלֵן בְּהוּא אֶתְר)

דְאֶקְרִי מִשְׁכִּיל, כְּמָה דְאֶתְ אֶמַר, (משלי טז) מִשְׁכִּיל עַל דְּבַר

יִמָּצֵא טוֹב. וּבְגִין דְּאֶקְרִי הָכִי, תְּלִיא בֵּיהַ סְלִיחָה, חִירוֹ
 דְּחִירִין. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב אֲשֵׁרִי נְשׁוּי פִּשְׁעֵי כִּסּוּי חֲטָאָה.
 מֵאִי כִּסּוּי חֲטָאָה. הָא אִוְקְמוּהָ, דְּהוּא כִּסּוּי מְבַנֵּי נְשָׂא,
 הֵהוּא חֲטָאָה דְּחָב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוּדֵי קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָבֵל (ס"א כִּסּוּי חֲטָאָה) תָּא חֲזִי, כִּד בַּר נֶשׁ
 חָטִי, וְחָב זְמַנָּא חֲדָא, וְתִרִין וְתִלְתָּא, וְלֹא אֶהְדַּר בֵּיהַ, הָא
 חוּבוּי בְּאַתְגְּלִיא אֵינּוּן וּמְפָרְסְמִי לֹוּן לְעֵילָא, וּמְפָרְסְמִי
 לֹוּן לְתַתָּא. וְכְרוּזֵי אֲזֻלִּין קָמִיהַ וּמְכַרְזֵי, אֲסִתְּלָקוּ
 מִסְּחָרְנֵיהַ דְּפִלְנֵיָא, נְזִיף הוּא מִמָּאֲרִיָּה, נְזִיף הוּא לְעֵילָא,
 נְזִיף הוּא לְתַתָּא, וּוִי לֵיהַ דְּפָגִים דְּיִוְקְנָא דְּמָאֲרִיָּה, וּוִי
 לֵיהַ דְּלֹא חֵיִישׁ לִיקְרָא דְּמָאֲרִיָּה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי
 חוּבֵיהַ לְעֵילָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב ב) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֹנֹו
 וְאַרְצָא מִתְּקוּמְמָהּ לוֹ. וְכַד בַּר נֶשׁ אֲזִיל בְּאוּרְחָא דְּמָאֲרִיָּה,
 וְאַשְׁתַּדֵּל בְּפּוּלְחָנֵיהַ, וְאַזְדַּמֵּן לֵיהַ חֲטָאָה חַד, כִּלְאֵ מְכַסִּין
 עֲלוּיָהַ, עֲלָאִין וְתַתָּאִין, דָּא אֶקְרִי כִּסּוּי חֲטָאָה.
 אָמַר לֵיהַ רַבִּי אַבָּא, עַד כַּעַן לָא מָטִית לְעַקְרָא דְּמִלָּה.
 וְשִׁפִּיר קְאָמְרַת. וְהֵאִי דְּקָאֲמְרוּ חֲבַרְיָא שִׁפִּיר. אָבֵל
 אִי הָכִי, מְכוּסָה חֲטָאָה מְבַעֵי לֵיהַ, מֵהוּ כִּסּוּי חֲטָאָה.
 אֲלֹא תִרִי מְלִי דְּחֲכַמְתָּא אִית בֵּיהַ, וְתִרוּוִיָּהוּ הָכִי. חַד
 כְּמָה דְּתַנִּינָן, דְּעוּבְדִין טְבִין דְּבַר נֶשׁ עֲבִיד בְּהֵאִי
 עֲלָמָא, עֲבַדִּין לֵיהַ בְּהֵהוּא עֲלָמָא לְבוּשָׁא יְקִירָא עֲלָאָה,

לְאַתְלִבְשָׂא בְּהוּ. וְכַד בַּר נַשׁ אֶתְקִין עוֹבְדִין טָבִין, וְגַבְרִין
 עָלִיהַ עוֹבְדִין בִּישׁוּן, וְאַשְׁגַּח בֵּיהַ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְעוֹבְדוּי בִישׁוּן סְגִיאיִן, וְאִיהוּ רָשָׁע, דְּאַשְׁתַּכַּח חֲטָאָה
 קָמִי מְאִרִיָּה, וְתוֹהָא עַל אֵינּוֹן טָבָאן דְּעֵבֵד בְּקַדְמִיתָא,
 הָא אֶתְאַבִּיד הוּא מִכְּלָא, מִהָאֵי עֲלָמָא, וּמִעֲלָמָא דְאַתִּי.
 מַה עָבִיד קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאֵינּוֹן טָבָאן דְּעֵבִיד הָאֵי
 חֲטָאָה בְּקַדְמִיתָא.

אַלָּא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַף עַל גַּב דְּהוּא רָשָׁע חֲטָאָה
 אֶתְאַבִּיד. אֵינּוֹן טָבָאן וְזַכִּיִן לָא אֶתְאַבִּידוּ. אִית
 צְדִיק דְּאָזִיל בְּאַרְחוּי דְּמִלְכָּא עֲלָאָה, וְאַתְקִין לְבוּשׁוּי
 מִעוֹבְדוּי, וְעַד לָא אֲשֻׁלִּים לְבוּשׁוּי, אֶסְתַּלַּק. קוֹדֶשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲשֻׁלִּים לִיהַ, מֵאֵינּוֹן עוֹבְדִין דְּעֵבֵד (ס"א דְּאַבְד)
 הָאֵי רָשָׁע חֲטָאָה, וְאַשֻׁלִּים לְבוּשׁוּי, לְאַתְתַּקְנָא בְּהוּ
 בְּהוּא עֲלָמָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (איוב כז) יֵכִין וְצְדִיק
 יִלְבַּשׁ. הוּא חֲטָאָה אֶתְקִין, וְצְדִיק אֶתְחַפִּי מִמָּה דְּאִיהוּ
 תַּקִּין, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב פְּסוּי חֲטָאָה, (פְּסוּי הוּא מִדָּא דְּחֲטָאָה אֶתְחַפִּי
 מְחַטָּאָה) וְעַל דָּא לָא פְּתִיב מְכוּסָה, אַלָּא פְּסוּי.

וְחַד, דְּאַתְחַפִּי הוּא חֲטָאָה דְּהָאֵי זַפְּאָה, בְּאֵינּוֹן דְּאַקְרוּן
 מְצוּלוֹת יָם, דְּהָא מֵאֵן דְּנַפִּיל בְּמְצוּלוֹת יָם, לָא
 אֶשְׁתַּכַּח לְעֵלְמִין בְּגִין דְּמִיִן חֲפִין עָלְיִיהוּ. (מֵאֵן מְצוּלוֹת יָם)
 כְּמָה דְּאַתְ אַמְר, (מִיכָה ז) וְתִשְׁלִיךְ (דף ק"א ע"ב) בְּמְצוּלוֹת יָם כָּל

חֲטֵאתֶם. מֵאֵן מְצוּלוֹת יָם. אֶלֶּא רְזָא יִקְרָא הוּא, וְהָא
 (אוקמוה רבי שמעון אמר) אוֹקְמִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר, כָּל אֵינּוֹן
 דְּאָתוּ מִסְטָרָא תִקְיָפָא, וְאֶתְאַחֲדוּ בְּזִינִין בִּישׁוּן, בְּכַתְרִין
 תִּתְאַיִן, כְּגוֹן עֲזֹאזֵל בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי, דָּא אֶקְרִי מְצוּלוֹת
 יָם. כְּזַפְטָא דְכִסְפָּא, כַּד בַּחֲנִין לִיה בְּנוּרָא, הֵדָא הוּא
 דְכַתִּיב, (משלי כה) הִגּוּ סִיגִים מִכֶּסֶף.

כַּךְ הָאִי, מֵאֵינּוֹן מְצוּלוֹת יָם הוּא, וּמְצוּלוֹת יָם אֶקְרִי,
 מְצוּלוֹת מֵהָהוּא יָם קְדִישָׁא, מְצוּלוֹת, זוּהָמָא
 דְכִסְפָּא. וְעַל דָּא, כָּל אֵינּוֹן חֲטָאִין דִּישְׂרָאֵל שְׂרִיין לְגוּיָה
 (ס"א לְגַבִּיחָא), וְהוּא קָבִיל לוֹן, וַיִּשְׁתַּאֲבוּן בְּגוּיָה. מֵאִי טַעֲמָא.
 בְּגִין דְּאִיהוּ חֲטָאָה אֶקְרִי. מֵאִי חֲטָאָה. גְּרַעוּנָא. וְעַל דָּא
 הוּא גְּרַעוּנָא דְכִלָּא, וְנָטַל גְּרַעוּנָא דְגוּפָא וּדְנַפְשָׁא.
 בְּהָאִי יוֹמָא נָחִית הָאִי מְצוּלוֹת יָם, זוּהָמָא (דְכִסְפָּא) דְנַפְשָׁא,
 וְנָטַל זוּהָמָא דְגוּפָא. מֵאֵן הוּא זוּהָמָא דְגוּפָא. דָּא אֵינּוֹן
 חוּבִין דְּאֶתְעֵבִידוּ עַל יְדֵי דְיִצְרַר הָרַע, דְּאֶקְרִי מְזוּהָם
 מְנוּוֹל.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, תִּנּוּן (ויקרא טז) וְנָתַן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים
 גּוֹרְלוֹת, אִי הָכִי יִקְרָא הוּא דְעֲזֹאזֵל, חֲמִיתוֹן עֲבָדָא
 דְשְׂדֵי עַדְבִּין בְּמֵאֲרִיָּה, אוֹרְחוּי דְעַלְמָא דְעֲבָדָא לָא נָטַל
 אֶלֶּא מַה דְיָהִיב לִיה מְאֲרִיָּה. אֲבָל, בְּגִין דְּסַמָּא"ל זְמִין
 הָאִי יוֹמָא בְּדִלְטוּרָא, וּבְגִין דְּלָא יְהָא לִיה פְּטָרָא (ס"א בְּהָאִי
 עֲדָבָא הוּא סִלְקָא בִּיה) יְהִיבִין לִיה חוּלְקָא בְּהָאִי.

וְהָאִי עֲדָבָא מְגַרְמִינָהּ הוּא דְסָלִיק בֵּינָהּ, דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מְלָה עֲלָאָה אֲשַׁכְחָנָא בְּעֲדָבָא.
עֲדָבָא דִּיהוֹשֻׁעַ, פְּתִיב בֵּינָהּ, (במדבר כו) עַל פִּי הַגּוֹרֵל, עַל
פִּי הַגּוֹרֵל וְדָאִי, דְאֵיהוּ אָמַר דָּא חוֹלְקָא דִּיהוּדָה, דָּא
דְּבַנְיָמִין וְכוּ', וְכֹן כְּלָהוּ. אוּף הָכָא, בִּיּוֹן דְּכַהֲנָא שׁוּי
יְדוּי, אֵינּוֹן עֲדָבִין מְדַלְגִי וְסָלְקִין בִּידָא דְכַהֲנָא, (ס"א וְסָלְקִין
עֲדָבִין בִּידָא דְכַהֲנָא, אֵינּוֹן מְדַלְגִי מִן יְדוּי) וְשָׂאֲרֹן בְּאַתְרֵיהוּ. הֵדָא הוּא
דְּכַתִּיב, וְהַשְׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל, עָלָה עָלָיו
וְדָאִי.

וְלָא דָּא בְּלַחֲדוּי, אָלָא בְּכָל זְמַנָּא דְדִלְטוּרָא זְמִין,
וְאַתְיִיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא, בְּעֵינָן לְשׁוּוֹאָה לְקַבְּלֵיהּ
בְּמָה דִּיתַעְסָק, וְשָׁבִיק לֹון לְיִשְׂרָאֵל. בְּהָאִי יוֹמָא דְדִלְטוּרָא
זְמִין לְאֵלְלָא אַרְעָא. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (איוב א) וַיֹּאמֶר יי'
אֵל הַשָּׁטָן מֵאִין תָּבֵא. וְהָא תְּנִינָן, מְשׁוּט בְּאַרְץ, מֵאִי
הוּא. אָלָא הָאִי הוּא דְדִלְטוּרָא רַבָּא מְקַטְרָגָא דִּישְׂרָאֵל.
וְהָא אַתְעֵרוּ חֲבַרְיָא, (דודאי) בְּהֵיִא שִׁעְתָּא דִּהוּוּ זְמִינָן
יִשְׂרָאֵל לְמַעַבְר יַמָּא, וְלֵאֲתַפְרַעָא מִמְצָרָאִי, אָמַר,
אַנָּא אַעֲבַרְנָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְחַמִּינָא דְלָא אַתְחַזֹּן
אַלִּין לְמִיעַל בְּגוֹוָה, אִי אַנְתָּ דָּאִין דִּינָא, דִּינֵיִהוּ הָכָא
כְּמַצְרָאִי, מַה שְׁנַיִן אֵלִין מֵאֵלִין, אוּ יְמוּתוֹן כְּלָהוּ כְּחַדָּא,
אוּ יְהַדְרוֹן כְּלָהוּ לְמַצְרִים. וְלָאוּ אַנְתָּ הוּא דְאֲמַרְתָּ, (בראשית

(טו) וְעֲבָדוּם וְעָנּוּ אוֹתָם ד' מֵאוֹת שָׁנָה, וְהָא לָא סְלִיקוּ
מִחוֹשְׁבֵינִיא אָלָא רַד"ו, וְלֹא יִתִּיר.

אָמַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאִי אֲעֵבִיד, אֲשֶׁת־דְּלוּתָא
בְּעִיא הָכָא, לְאִיִּתָּאָה קֶרְבָּא לְקַבְּלִיהָ, יְהִיבְנָא
לִיה בְּמָה דִּיתְעֶסְק, וְיִשְׁבּוּק בְּהוּ לְבָנִי, וְהָא אֲשֶׁת־כַּח
בְּמָאן דִּיתְעֶסְק, מִיַּד אָמַר לִיה, הֲשִׁמַּתְ לְבָךְ אֶל עַבְדִּי
אִיּוֹב כִּי אֵין כְּמוֹהוּ בְּאַרְצָן. מִיַּד פִּלְג לִיה דְּלְטוֹרָא בְּמַלְיָן,
וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יי' וַיֹּאמֶר הַחֲנָם יִרָא אִיּוֹב אֱלֹהִים.

לְרַעֲיָא דְּבַעֲי לְאֲעַבְרָא עָאנִיָּה בְּחַד נְהָרָא, אֲעַבְרָ זָאבָא
לְקַטְרָגָא לִיה בְּעָאנִיָּה, רַעֲיָא הוּוּה חַפִּים, אָמַר
מֵאִי אֲעֵבִיד, דְּבַעוּד דְּאָנָא אֲעַבְרָ לְטַלְיָא, יְקַטְרָג הוּא
בְּעָאנִי. זְקַף עֵינּוּי, וְחָמָא בֵּין עָאנָא, חַד תִּיִּשָׁא מַאֲלִין
תִּיִּשִׁי בְּרָא, דְּהוּוּה רַב וְתַקִּיף. אָמַר, אֲשֶׁדִּי דָא לְקַבְּלִיהָ,
וּבַעוּד דְּמַקְטְרָגִי דָא בְּדָא, אֲעַבְרָ לְכָל עָאנָא, וַיִּשְׁתַּזְבּוּן
מִבֵּיתָהּ.

כִּף קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וַדַּאי הָא תִּיִּשָׁא חַד רַב
וְתַקִּיף וְאֱלִים, אֲשֶׁדִּי לְקַבְּלִיהָ, וּבַעוּד דְּהוּא יִשְׁתַּדַּל
בֵּיתָהּ, יַעֲבְרוּן בְּנִי, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח קְטִיגוֹרָא לְגַבִּיָּהּ. מִיַּד,
וַיֹּאמֶר יי' אֶל הַשָּׁטָן הֲשִׁמַּתְ לְבָךְ. עַד דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
זְווג לְהוּ כְּחַדָּא, דְּכַתִּיב הֵנוּ בִּינְדָךְ. בַּעוּד דְּהוּא אֲשֶׁת־דַּל
בֵּיתָהּ, שְׁבִיק לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲשֶׁת־כַּח קְטִיגוֹרָא
לְגַבִּיָּהּ.

אוֹף הָכִי בְּהֵאֵי יוֹמָא, דְּלִטּוֹרָא זְמִין לְאַלְלָא אַרְעָא,
 וּבְעֵינָא לְשִׁדְרָא לְקַבְלִיָּה בְּמָה דִּיתְעֶסְק (בְּגוֹנָא דִּילִיָּה),
 וּבְעוֹד דְּאִיהוּ אֲשֶׁתְּדִל בֵּיהּ, שְׁבִיק לֹון לְיִשְׂרָאֵל. וּמִתְלָא
 אֲמַרִי לְזִלְזוֹלָא דְּבִי מִלְכָּא, הֵב לִיָּה זְעִיר חֲמָרָא, וַיִּשְׁבַּחְךָ
 קָמִי מִלְכָּא. וְאִי לָאו יִימָא לְמִלְכָּא מְלָה בִישָׂא. לְזַמְנִין
 נְטְלִין לָהּ לְהֵהִיא מְלָה, עֲלָאי דְּבִי מִלְכָּא, וּמִלְכָּא עֲבִיד
 דִּינָא בְּגִינִיָּה.

רַבִּי (דף ק"ב ע"א) יִצְחָק אֲמַר, לְשִׁטְיָא דְּקָאִים קָמִי מִלְכָּא, הֵב
 לִיָּה חֲמָרָא, וּלְבַתֵּר אִימָא לִיָּה, וְאַחֲזִי לִיָּה, כֹּל אֵינּוֹן
 טַעוּן דְּעֵבְדֵת, וְכֹל אֵינּוֹן בִּישִׁין, וְהוּא יִיתִי וַיִּשְׁבַּחְךָ,
 וַיִּימָא דְּלָא יִשְׁתַּכַּח בְּעֲלָמָא כּוּוֹתְךָ. אוֹף הֲכָא, הָא קָאִים
 דְּלִטּוֹרָא תְּדִיר קָמִי מִלְכָּא, יִשְׂרָאֵל יְהַבִּין לִיָּה הָאֵי דוֹרוֹן,
 וּבְהֵאֵי דוֹרוֹן פְּתַקָּא, לְכֹל בִּישִׁין, וּלְכֹל טַעוּן, וּלְכֹל
 חוּבִין דְּעֵבְדוּ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא אֲתִי וּמִשְׁבַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל,
 וְאַתְעֲבִיד סְנִיגוֹרָא עֲלֵיָּהוּ, וְקוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא אֲהֶדֶר
 כֹּלָא לְרִישָׂא דְּבִישִׁי דְּעַמִּיָּה, בְּגִין דְּכְתִיב, (מְשֻׁלֵי כַה) כִּי
 גָחֳלִים אֲתָה חוֹתָה עַל רֵאשׁוֹ.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, ווִי לֹון לְעַמָּא דְּעָשׂוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּהֵאֵי
 שְׁעִיר מִשְׁדְּרִי לְהֵהוּא דְּלִטּוֹרָא מְמָנָא דְּעֲלֵיָּהוּ,
 דְּבְגִינִיָּה אֲתִי לְשַׁבַּח לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וְקוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא
 אֲהֶדֶר כֹּל אֵינּוֹן חוּבִין לְרִישָׂא דְּעַמִּיָּה, בְּגִין דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים

קא) דוּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינַי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
אֲלֵמְלִי הוּוּ יַדְעֵי אֲוֻמוֹת הָעוֹלָם מֵהָאִי שְׁעִיר, לֹא שִׁבְקִין
לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, יוֹמָא חַד בְּעֵלְמָא.

תָּא חַזִּי, כָּל הַהוּא יוֹמָא מִשְׁתַּדֵּל אִיהוּ בְּהַהוּא שְׁעִיר,
וּבְגִין כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַפֵּר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל,
וְדַכִּי לוֹן מְכַלָּא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח קִטְגוּרִיא קַמִּיהָ. לְבַתֵּר,
הוּא אֲתִי וּמִשְׁבַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְכַדִּין שְׁאִיל לִיהָ, כְּמָה
דְּאֲתָ אָמַר, וַיֹּאמֶר יי' אֶל הַשָּׁטָן מֵאִין תְּבֵא, אֲתִיב
בְּתוֹשְׁבַחְתֵּיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, וְקִטְיִגוּרָא אֲתַעְבִּיד סְנִיגוּרָא
וְאֲזִיל לִיהָ.

כַּדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְשַׁבְּעִין שָׁרִין דְּסַחְרִין
כוּרְסִיא, חֲמִיתוֹן הָאִי דְלְטוּרָא, הֵיאֵךְ קָאִים עַל
בְּנֵי תְדִיר, (אֲסַתְכָמוּ) הָא שְׁעִירָא חֲדָא דְאֲשַׁתְּכַח (ס"א אֲשַׁתְּדִיר)
גַּבִּיהָ, בְּפַתְקָא דְכָל חוּבֵייהוּ וְכָל טַעוֹתֵייהוּ, וְכָל מָה
דְּחַטּוּ וְחָבוּ קַמֵּאי, וְהוּא קַבִּיל לוֹן. כַּדִּין אֲסַתְכָמוּ כְּלָהוּ,
דִּיהֲדִירוֹן אֵינּוֹן חוּבִין עַל עֵמִיהָ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כָּל אֵינּוֹן חוּבִין וְחַטָּאִין מִתְדַבְּקִין בֵּיהָ,
כְּמָה דְכַתִּיב, (מִיכָה ז) וְתִשְׁלִיךְ בְּמִצּוֹלוֹת יָם כָּל
חַטָּאתָם. וְלְבַתֵּר, כְּלָהוּ מִתְהַדְרִין בְּרִישֵׁיהוֹן דְעֵמִיהָ, הֲדָא
הוּא דְכַתִּיב, (וִיקְרָא טז) וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם
אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. בְּהָאִי יוֹמָא מִתְעַטֵּר כְּהֵנָּא בְּעַטְרִין

עֲלֵאִין, וְהוּא קָאִים בֵּין עֲלָאִי וְתַתָּאִי, וּמְכַפֵּר עָלֶיהָ וְעַל
 בֵּיתָהּ, וְעַל כְּהֵנִי, וְעַל מְקַדְשָׁא, וְעַל יִשְׂרָאֵל כְּלָהּ.
 תַּאֲנָא, בְּשַׁעְתָּא דְעָאל בְּדַמָּא דְפֶר, מְכוּיִן בְּרִישָׁא
 דְמַהִימְנוּתָא, וְאֲדִי בְּאַצְבָּעֵיהָ, כְּמַה דְכְּתִיב,
 וְהִזָּה אוֹתוֹ עַל הַכִּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכִּפֹּרֶת וְהִיךְ עֲבִיד. בְּסִים
 בְּקַפְטָא (ס"א בְּקַטְפָּא) דְאַצְבָּעָא, וְאֲדִי כְּמַצְלִיחָה, בְּטִיפִין
 דְאַצְבָּעָא, לְסִטְרֵי קַפְתוּרָא (ס"א קְטַעוּרָא) (ס"א כְּפוּרְתָא), אֲדִי
 וְאַתְכוּוֹן, וְשָׂרִי לְמַמְנֵי אַחַת, אַחַת וְאַחַת. אַחַת
 בְּלַחוּדְהָא, אַחַת (תִּיקוֹן פ"ב ע"א, רַעִיא מַהִימְנָא ק"ח ע"ב) דְכָלִּיל כְּלָא,
 אַחַת שְׁבַחָא דְכְּלָא, אַחַת דְכְּלָא אֶהְדְּרִין לְקַבְלָהּ, אַחַת
 רִישָׁא דְכְּלָא. לְבַתַּר אַחַת וְאַחַת, דְאַיְנוּן שְׂרִיין כְּחַדָּא,
 בְּרַעוּתָא בְּאַחוּוּתָא, וְלֹא מִתְפָּרְשֵׁן לְעֵלְמִין.
 בְּתַר דְמָטָא לְהָאִי וְאַחַת, דְהִיא אִימָא דְכְּלָא. מְכָאן
 שָׂרִי לְמַמְנֵי בְּזוּוּגָא, וּמְנֵי וְאָמַר, אַחַת וְשְׁתֵּים.
 אַחַת וְשְׁלֹשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחַמֵּשׁ. אַחַת וְשֵׁשׁ. אַחַת
 וְשִׁבְעַ. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא וּלְנַגְדָּא לְהָאִי אַחַת, דְהִיא אִימָא
 עֲלָאָה, בְּדַרְגִין יְדִיעֵן, לְכַתְרָא (ס"א לְנַהֲרָא לְאִימָא) דְאַימָא
 תַּתָּאָה. וְלְאַמְשָׁכָא נַהֲרִין עֲמִיקִין מֵאַתְרֵיהּ לְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא, יוּמָא דָּא תִרִין נַהֲרִין נַהֲרִין כְּחַדָּא,
 אִימָא עֲלָאָה נַהֲרָא לְאִימָא תַּתָּאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב יוֹם
 הַכִּפּוּרִים, כְּמַה דְאַתְמַר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק קִפְטָרָא חֲדָא קְשִׁירָא בְּרַגְלוֹי דְכֹהֲנָא,
 בְּשַׁעֲתָא דִּהְוָה עָאֵל, דְּאִי יָמוּת הָתָם, יִפְקֹוּהוּ
 מִלְּבַר. וּבַמָּה יִדְעִי. בְּהֵוּא זְהוּרִיתָא אֲתִידַע
 וְאֲשַׁתְּמוּדַע, כִּד לָא יְהִפֵּךְ גּוּוֹנוֹי. בְּהֵיִא שַׁעֲתָא
 אֲשַׁתְּמוּדַע, דְכֹהֲנָא אֲשַׁתְּכַח לְגוּ בַחֲטָאָה. וְאִי יִפּוּק
 בְּשָׁלָם, בְּזְהוּרִיתָא אֲתִידַע וְאֲשַׁתְּמוּדַע, דִּיהִפֵּךְ גּוּוֹנוֹי
 לְחַוּוּר. כְּדִין חֲדוּוֹתָא הִיא בְּעֵלְאִי וְתַתְּאִי. וְאִי לָאוּ כְּלָהוּ
 אֲשַׁתְּכַחוּ בְּצַעֲרָא, וְהוּוּ יִדְעִי כְּלָא, דְּלָא אֲתִקְבְּלוּ
 צְלוּתְהוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּיּוֹן דִּהְוָה עָאֵל, וְטַמְטַם עֵינּוֹי דְּלָא
 לְאִסְתְּכֵלָא בְּמָה דְּלָא אֲצַטְרִיךְ, וְהוּוּ שָׁמַע קַל
 גְּדַפִּי כְּרוּבִיָּא מְזַמְרִי וּמְשַׁבְּחִי. הוּוּ יִדַע כֹּהֲנָא, דְּכֵלָא
 הוּוּ בַחֲדוּוָה, וְיִפּוּק בְּשָׁלָם. וְעַם כָּל דָּא בְּצְלוּתִיהָ הוּוּ
 יִדַע, דְּמַלִּין נִפְקִין בַּחֲדוּוֹתָא, וּמִתְקַבְּלִין וּמִתְבָּרְכִין (דף ק"ב ע"ב)
 כְּדַקָּא יְאוּת, וּכְדִין חֲדוּוֹתָא הִיא בְּעֵלְאִי וְתַתְּאִי.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר לֵיהּ, הֵיא
 יוֹמָא אַמַּאי הוּוּא בְּהֵאִי אַתְרַ תְּלִי, וְלָא בְּדַרְגָּא
 אַחֲרָא, דִּיאוּת הוּוּא לְמַהוּי בְּדַרְגָּא דְּמַלְכָּא שְׁאֲרִי, יִתִּיר
 מִכְּלָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, הָכִי הוּוּא
 וְדֵאִי, וְיְאוּת שְׁאֵלְתָּ.

תָּא חַזִּי, מַלְכָּא קַדִּישָׁא, שְׁבִיק הֵיכְלִיהָ וּבֵיתִיהָ בִּידָא

דְּמִטְרוֹנִיתָא, וְשָׁבַק לְבָנוֹי עִמָּהּ, בְּגִין לְדַבְּרָא לֹון,
 וְלֹאֲלִקָּאָה לֹון, וְלִמְשָׁרֵי בְּגוּוֹיֵיהוּ. דְּאִי זַכָּאן מִטְרוֹנִיתָא
 עֲאֵלַת בְּחֻדְוֹתָא בִּיקְרָא לְגַבֵּי מַלְכָּא. וְאִי לָא זַכָּאן, הִיא
 וְאִינּוֹן, אֲתֵהֲדְרוּ בְּגִלּוּתָא. וְהָא אוֹקִימָנָא, כְּמָה דְכֻתִּיב,
 מִשְׁדָּד אָב יִבְרִיחַ אִם. וְכֻתִּיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם

שְׁלַחַה אִמְכֶם.

וְעַל דָּא אִית יוֹמָא חַד בְּשַׁתָּא, לְאַשְׁגַּחַא בְּהוּ, וְלַעֲיִינָא
 בְּהוּ. וְכַד אֲזַדְמַן הָאִי יוֹמָא, אִימָא עֲלָאָה דְכָל חִירוּ
 בִּידְהָא, אֲזַדְמַן לְקַבְּלִיהּ, לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל.
 וִישְׂרָאֵל אֲזַדְרוּזוּ בְּהָאִי יוֹמָא, בְּכַמָּה פּוֹלְחָנִין, בְּכַמָּה
 צְלוֹתִין, בְּכַמָּה עֲנוּוִיִין, כְּלֵהוּ בְּזֻכּוֹתָא. כְּדִין אֲזַדְמַן לְהוּ
 חִירוּ, מֵאַתֵּר דְכָל חִירוּ בִּידְהָא דְמִטְרוֹנִיתָא. בְּנֵי מַלְכָּא
 בְּנָהָא, דְאַתְפַּקְדוֹן בִּידְהָא, כְּלֵהוּ זַכָּאִין, כְּלֵהוּ בְּלָא

חֲטָאִין, בְּלָא חוּבִין, כְּדִין אֲזַדְוּוּגַת (ס"א וְכַד אֲזַדְמַן הָאִי יוֹמָא וִישְׂרָאֵל
 אֲזַדְמְנוּ בְּהָאִי יוֹמָא בְּכַמָּה פּוֹלְחָנִין בְּכַמָּה צְלוֹתִין בְּכַמָּה עֲנוּוִיִין כְּלֵהוּ בְּזֻכּוֹתָא כְּדִין אִימָא
 עֲלָאָה דְכָל חִירוּ בִּידְהָא אֲזַדְמַנַת לְקַבְּלָא לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל וְחֻמָּאֵת בְּנֵי מַלְכָּא בְּנָהָא
 נ"א בְּרָהָא) דְאַתְפַּקְדוֹן בִּידְהָא דְמִטְרוֹנִיתָא כְּלֵהוּ זַכָּאִין בְּלָא חֲטָאִין בְּלָא חוּבִין כְּדִין אֲזַמִּינַת
 לְהוּ חִירוּ מֵאַתֵּר דְכָל חִירוּ בִּידְהָא דְמִטְרוֹנִיתָא כְּדִין מִטְרוֹנִיתָא עֲלָאָה) לְגַבֵּי מַלְכָּא,
 בְּנֵהֲרוּ, בְּחֻדְוָה, בְּשְׁלִימוּ, בְּרַעוּתָא. דְהָא רַבִּיאַת בְּנִין

לְמַלְכָּא עֲלָאָה כְּדָקָא יָאוּת.

וְכַד הָאִי יוֹמָא לָא אֲשַׁתְּכַחוּ כְּדָקָא יָאוּת, וּוִי לֹון, וּוִי
 לְשְׁלוּחֵיהוֹן, וּוִי דְהָא מִטְרוֹנִיתָא אֲתֵרְחַקַת מִן

מִלְפָּא, וְאִימָא עֲלָאָה אֶסְתַּלְקַת, וְלֹא נִפְיֵק מִנָּה חִירוֹ
 לְעֵלְמִין. זַכָּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֹלְיָהּ
 לֹון אֹרְחוּי, בְּגִין לְאַשְׁתַּזְבָּא מִן דִּינָא, וְיִשְׁתַּכְּחוֹן זַכָּאִין
 קַמִּיהָ. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר
 עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם. וְכְּתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם
 טְהוֹרִים וְטַהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וְגו'.

(ויקרא כ"ג) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו'. רַבִּי יוֹסִי
 שָׁאַל לְרַבִּי אַבָּא, אָמַר לִיהָ, הַנִּי חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם,
 מֵאִי קָא מֵיִירִי. אָמַר לִיהָ, וְדַאי רָזָא יִקְרָא הוּא. תָּא חֲזִי,
 בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא, כָּל חַד וְחַד, בְּאַרְחִיָּה נִטְלָא.
 וּבְאַרְחִיָּה יִתְבָּא, וּבְאַרְחִיָּה אֶתְעַר וְעַבִּיד מֵאִי דְעַבִּיד.
 הָאִי עָשׂוֹר מְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן. וְיֹמָא עֲשִׂירָאָה,
 בְּעֲשִׂירָאָה קֵיִימָא. וְעַל דָּא (שמות יב) בְּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה
 וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית וְגו'. וְהָאִי יוֹמָא, הוּא דִּילָהּ.
 וְחֲמִשָּׁה יוֹמִין אַחַרְנִין, דְּמִלְפָּא הוּא. הַהוּא יוֹמָא דְאֶתִי
 עָלָה. דְּהָא חֲמִשָּׁאָה, בֵּיהּ יְתִיב מִלְפָּא, בְּכוֹרְסִיָּא. וּבְכָל
 אֲתַר בְּעָשׂוֹר, דְּמִטְרוֹנִיתָא הוּא. חֲמִשָּׁה עָלְיִיהוּ, דְּמִלְפָּא
 הוּא (ס"א ההוא יומא דעלה בגין דדרגא חמשה ביה יתיב מלפא בכורסייא, ובכל אתר
 וכו'). הַהוּא יוֹמָא דְאֶתִי עָלָה דְּהָא חֲמִשָּׁאָה בֵּיהּ, יְתִיב
 מִלְפָּא בְּתַרְעָא.

וּבְכָל אֲתַר בְּעָשׂוֹר דְּמִטְרוֹנִיתָא הוּא, חֲמִשָּׁה עָלְיִיהוּ,

דְּמִלְכָּא הוּא. הַהוּא יוֹמָא דְאֵתִי עָלָה. בְּגִין כֶּךָ חֲמִשָּׁה
 יוֹמִין מִיִּרְחָא, לְאוֹרֵייתָא. וְאִי תִימָא שְׁבִיעָאָה, בְּזִמְנָא
 דְתִרִין אַבְהֶן מִשְׁתַּכְּחֵי בֵּיהּ, דְהָא מִלְכָּא בְהוּ, וְכִדִּין
 מִתְעֵטֵר בְּכֻלָּא. וְחַד מְלָה, שְׁבִיעָאָה וַחֲמִשָּׁאָה.

תָּא חֲזִי, חֲמִשָּׁאָה דִּילִיָּה הוּא וְדֵאִי, כְּמָה דְאֶתְמַר, וְכִדִּין
 נְהִיר אַבָּא לְאִימָא, וְאֶתְנַהִירוּ מִנָּה חֲמִשִּׁין תִּרְעִין
 לְאַנְהָרָא לְחֲמִשָּׁאָה. וְאִי תִימָא שְׁבִיעָאָה, בְּגִין דְּמִלְכָּא
 בְּשִׁלְיָמוּ דְאַבְהֶן, וְעֵטְרָה יֵרִית מִשְׁבִּיעָאָה, כְּמָה דְכְּתִיב,
 צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן. וְעַל דָּא בְּשְׁבִיעָאָה
 הוּא יוֹמָא דְמַעֲטָרָא מִלְכָּא בְּעֵטְרוֹי, וְכִדִּין יֵרִית מִלְכָּא
 לְאַבָּא וְאִימָא, דְּמִזְדוּוּגִין כְּחֻדָּא. וְעַל דָּא כֻּלָּא בְּחַד
 תְּלִיָּא.

(ויקרא כ"ג) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם, רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (במדבר כא)
 וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עָרֹד. תְּנִינֹן, ג' מִתְנֵן עֲלֵאִין,
 אֲזִדְמָנוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, עַל יַדֵּי תְּלָתָא אַחִין: מִשָּׁה, אֶהְרֹן,
 וּמֵרָיִם. מִן, בְּזִכּוֹת מִשָּׁה. עֲנַנִּי כְבוֹד, בְּזִכּוֹת אֶהְרֹן. בְּיָאֵר,
 בְּזִכּוֹת מֵרָיִם. וְכֻלְהוּ אַחִידֵן לְעִילָא. מִן בְּזִכּוֹת מִשָּׁה,
 דְכְּתִיב, (שמות טז) הַנְּנִי מִמַּטִּיר לָכֶם לֶחֶם (דף ק"ג ע"א) מִן הַשָּׁמַיִם
 מִן הַשָּׁמַיִם (דִּיקָא), דָּא מִשָּׁה.

עֲנַנִּי כְבוֹד בְּזִכּוֹת אֶהְרֹן, דְכְּתִיב, (במדבר יד) אֲשֶׁר עֵין בְּעֵין
 נִרְאָה אֶתְהָ יִי' וְגו', וְכְתִיב (ויקרא טז) וְכִסֶּה עֲנַן

הַקְטָרֶת. מֵה לְהֵלֵן, שְׁבַעַה. אֶף כָּאן נִמִּי שְׁבַעַה. דְּהָא
 בְּקְטָרֶת שְׁבַעַה עֲנַנִּין מִתְקַשְׁרֵן כַּחְדָּא (ועוד). וְאַהֲרֹן רִישָׁא
 לְכֹל שְׁבַעַה עֲנַנִּין הוּא וְהוּא קָשִׁיר לְשִׁית אַחֲרָנִין בֵּיה
 בְּכֹל יוֹמָא.

בְּאֵר בּוֹזְכוֹת מְרִים, דְּהָא הִיא וְדָאֵי בְּאֵר אֲתִקְרִי. וּבְסִפְרָא
 דְּאַגְדָּתָא, (שמות ב) וַתִּתְצַב אַחֲוֹתוֹ מִרְחוֹק לְדַעַה וְגו'.
 דָּא הוּא בְּאֵר מִים חַיִּים, וְכֹלָא קְשׁוּרָא חֵד. מִתָּה מְרִים,
 אֲסִתְלֵק בְּאֵר. דְּכִתִּיב, (במדבר כ) וְלֹא הָיָה מִים לְעֵדָה.
 וּבִהֵיא שִׁעְתָּא בְּעָתָא בְּאֵר אַחֲרָא לְאַסְתְּלֵקָא, דְּהוּה
 שְׂכִיחַ עֲמַהוֹן דִּישְׂרָאֵל. כַּד חֲמָאת שִׁיתָא עֲנַנִּין דְּהוּו
 קְשִׁירִין עָלֶהָ, אֲתִקְשְׁרֶת הִיא בְּהוּ.

מִית אַהֲרֹן, אֲסִתְלֵקוּ אֵינּוֹן עֲנַנִּין, וְאַסְתְּלֵק עֲנַנָּא דְּבִירָא
 עֲמַהוֹן. אֲתָא מִשָּׁה, אַהֲדָר לְהוּ. הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב,
 (תהלים סח) עָלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִית שְׁבִי לְקַחַת מִתְּנוֹת בְּאָדָם.
 לְקַחַת מִתְּנוֹת וְדָאֵי, אֵינּוֹן מִתְּנוֹת דְּהוּו בְּקַדְמִיתָא בְּאֵר
 וְעֲנַנִּין.

בְּאֵר, דָּא בְּאֵר דִּיצְחָק. עֲנַנִּים, אֵלִין עֲנַנִּים דְּאַהֲרֹן.
 אֲמַר רַבִּי יִצְחָק, מִפְּנֵי מַה זָכָה אַהֲרֹן לְדָא, בְּגִין
 דְּאִיהוּ קָשִׁיר בְּעֲנַנִּים (נ"א רִישָׁא לְעֲנַנִּים). וְהוּא אֲקָשִׁיר כָּל יוֹמָא
 וְיוֹמָא לְכֹלְהוּ כַּחְדָּא, דְּמִתְבְּרַכָּאן כְּלָהוּ עַל יְדוּי.
 תָּא חֲזִי, עַל כָּל חֶסֶד דְּעַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּישְׂרָאֵל.

קָשִׁיר עֲמֵהוֹן ז' עֲנִי יִקִּירָן, וְקָשִׁיר לְהוּ בְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
 דֵּהָא עֲנָא דִילָה אֶתְקָשֶׁר בְּשִׁיתָא אַחֲרָנִין. וּבְכֻלָּהוּ
 שְׂבַעָה, אֲזִלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּכֻלָּהוּ
 קָשֶׁרָא דְמַהִימְנוּתָא נִינְהוּ וְעַל דָּא בַּסְּכוּת תִּשְׁבוּ שְׂבַעַת
 יָמִים. מֵאֵי קָא מִיִּירִי. בְּגִין דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) בְּצִלוֹ
 חֲמַדְתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי וּפְרִיּוֹ מִתּוֹק לְחֻכִּי. וּבְעֵי בַר נָשׁ לְאַחֲזָאָה
 גְּרָמִיָּה, דִּיתִיב תְּחוּת צִלָּא דְמַהִימְנוּתָא.

תָּא חֲזִי, כָּל אֵינְוֹן שְׁנִין דְּקָאִים אַהֲרֹן, הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּצִלָּא
 דְּמַהִימְנוּתָא, תְּחוּת אֵלִין עֲנָנִין. בְּתַר דְּמִית אַהֲרֹן,
 אֶסְתַּלַּק עֲנָא חַד, דֵּהוּא יְמִינָא דְכֻלָּא. וְכַד הָאֵי אֶסְתַּלַּק,
 אֶסְתַּלַּקוּ כָּל שְׂאָר עַמִּיָּה (ב"א עֲנָנִין) וְאַתְחֲזִיאוּ כְּלָהוּ
 בְּגַרְיַעוּתָא. וְהָא אִוְקְמוּהָ, דְּכַתִּיב, (בַּמַּדְבָּר ב) וַיִּרְאוּ כָּל
 הָעֵדָה כִּי גֹעַ אַהֲרֹן. אַל תִּקְרִי וַיִּרְאוּ, אֶלָּא וַיִּירְאוּ. מִיַּד
 וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עָרֹד יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ
 הָאֲתָרִים. שָׁמַע דְּאֶסְתַּלַּקוּ אֵינְוֹן עֲנָנִים, וּמִית תִּיִּירָא
 רַבְרָבָא דְכָל אֵינְוֹן עֲנָנִים אֶתְקָשְׁרוּ בֵּיהָ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עָרֹד יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב וְהָאֵי.
 וְכַד אָתוּ אֵינְוֹן מְאֻלְלִין דְּשָׁדֵר מִשָּׁה, אָמְרוּ (בַּמַּדְבָּר
 1) עֲמֻלָּק יוֹשֵׁב בְּאַרְצָא הַנֶּגֶב, בְּגִין לְתַבְרָא לְבִיִּיהוּ. דֵּהָא
 בְּעֲמֻלָּק אֶתְבַּר חִילִּיהוֹן בְּקַדְמִיתָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי, מֵאֵי קָא מִיִּירִי הָכָא.

בְּתֵר דְּאַסְתָּלְקוּ אִינוּן עֲנָנִים. אֶלָּא כְּנֻעַן כְּתִיב בֵּיהּ,
 (בראשית ט) וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנֻעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחֲיוֹ. הֲכָא
 אֹלִיפְנָא, מֵאן דְּאִפִּיק גְּרַמְיָה מְצִלָּא דְּמַהֲיֻמְנוּתָא,
 אֲתַחְזִי לְמַהוּי עֶבֶד לְעֲבָדֵי עֲבָדִין, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,
 (במדבר כא) וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי. הוּא נִטְל
 עֲבָדִין מִיִּשְׂרָאֵל לְגְרַמְיָה.

וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּל הָאֲזָרְחָ בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בְּסוּכּוֹת. כָּל
 מֵאן דְּאִיהוּ מְשֻׁרְשָׁא וְגִזְעָא קְדִישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ
 בְּסוּכּוֹת, תְּחוּת צִלָּא דְּמַהֲיֻמְנוּתָא. וּמֵאן דְּלִיתִיהּ מְגִזְעָא
 וְשׁוּרְשָׁא קְדִישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, לָא יְתִיב בְּהוּ, וַיִּפּוֹק גְּרַמְיָה
 מִתְּחוּת צִלָּא דְּמַהֲיֻמְנוּתָא.

כְּתִיב (הושע יב) כְּנֻעַן בִּידוֹ מֵאֲזֻנֵי מִרְמָה, דָּא אֲלִיעֶזֶר עֶבֶד
 אֲבֵרָהִם. וְתָא חֲזִי, כְּתִיב אֲרוּר כְּנֻעַן וּבְגִין דְּזֻכָּה
 כְּנֻעַן דָּא, לְשֻׁמְשָׁא לְאֲבֵרָהִם, כִּיּוֹן דְּשֻׁמְשָׁא לְאֲבֵרָהִם,
 יְתִיב תְּחוּת צִלָּא דְּמַהֲיֻמְנוּתָא, זָכָה לְמִיפְקַ מַהֲהוּא לְטִיָּא
 דְּאֲתַלְטִיָּא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּכְתִיב בֵּיהּ בְּרָכָה. דְּכְתִיב,
 (בראשית כד) וַיֹּאמֶר בֶּא בְרוּךְ יְיָ. מֵאֵי קָא מִיִּירִי. דְּכָל מֵאן
 דְּיְתִיב תְּחוּת צִלָּא דְּמַהֲיֻמְנוּתָא, אַחְסִין חִירוֹ לִיהּ וְלְבְנוֹי
 לְעֵלְמִין, וְאֲתַבְּרֻךְ בְּרָכְתָא עֲלָאָה, וּמֵאן דְּאִפִּיק גְּרַמְיָה
 מְצִלָּא דְּמַהֲיֻמְנוּתָא, אַחְסִין גְּלוּתָא לִיהּ וְלְבְנוֹי, דְּכְתִיב
 וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי. (דף ק"ג ע"ב)

(ויקרא כ"ג) בַּסֶּפֶת תִּשְׁבוּ חֹסֶר,
 וְדָא עֲנָא חֵד, דְּכִלְהוּ
 קְשִׁירִין בֵּיה. דְּכִתִּיב, כִּי עֲנִן
 יי' עֲלֵיהֶם יוֹמָם. וְכִתִּיב,
 (במדבר יד) וּבַעֲמוֹד עֲנִן אֶתְּה
 הוֹלֵךְ לַפְּנֵיהֶם יוֹמָם. דָּא הוּא
 עֲנָא דְאַהֲרֹן, דְּאֶקְרִי יוֹמָם,
 דְּכִתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה
 יי' חֲסֵדוֹ. עֲנָא חֵד, נָטִיל
 עֲמִיה חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין, וְאֵינֹן
 שִׁית. וְעֲנָא אַחֲרָא, דְּכִתִּיב
 וּבַעֲמוֹד אֵשׁ לִילָה, דָּא
 נִהְרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, מִנְהִירוּ
 דְּאֵינֹן שִׁית.

רעיא מהימנא
 (ויקרא כ"ג) בַּסֶּפֶת תִּשְׁבוּ
 שִׁבְעַת יָמִים וְגו', פְּקוּדָא
 (מ"ה) דָּא, לֵישֵׁב בַּסּוּפָה. וְהָא
 אֹקִימָנָא, בְּגִין לְאַתְחֹזְאָה
 דְּיִשְׂרָאֵל יִתְבִּי בְּרֹזָא
 דְּמַהִימְנוּתָא, בְּלֹא דְחִילוּ
 כְּלָל, דְּהָא מְקַטְרָנָא
 אֶתְפָּרֵשׁ מִנֵּיהּ. וְכָל מֵאן
 דְּאִיהוּ בְּרֹזָא דְּמַהִימְנוּתָא,
 יִתִּיב בַּסּוּפָה. כְּמָה
 דְּאֹקִימָנָא, דְּכִתִּיב, כָּל
 הָאֲזָרָח בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבוּ
 בַּסּוּפֹת. מֵאן דְּאִיהוּ בְּרֹזָא
 דְּמַהִימְנוּתָא, וּמִזְרַעָא
 וּשְׂרָשָׂא דְּיִשְׂרָאֵל, יִשְׁבוּ
 בַּסּוּפֹת. וְרֹזָא דָּא אֶתְמַר
 בְּכַמָּה דְּוִכְתִּי.

פְּקוּדָא (מ"ו) בְּתַר דָּא, לְקַרְבָּא קַרְבָּנָא בְּכָל יוֹמָא, וְקַרְבָּנָא דָּא,
 לְמַהוּי חוּלְקָא בְּכָלָא, בְּחֻדְוֹתָא דְּבִנּוּי. בְּגִין דְּכִלְהוּ
 אַחֲדִין בְּאֵילָנָא. עֲנִפִין דְּלִתְתָא דְּלִגְבֵי שְׂרָשָׂא דְּאֵילָנָא, כְּלֹא
 אֶתְבְּרַכֵּן בְּגִין אֵילָנָא. אִף עַל גַּב דְּלִית בְּהוּ תוּעֵלְתָא, כְּלֹא
 אֶתְבְּרַכָּאן. וְחֻדְוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּאַבּוּהוֹן דְּלַעִילָא, יְהִיב חוּלְקָא
 דְּבְרַכָּאן, לְכָל אֵינֹן שְׂאָר עֲמִין, דְּאִית לֹן אַחֲדוֹ, וְאַתְאֲחֲדוּ בְּהוּ
 בְּיִשְׂרָאֵל.

וְכָל אֵלֶיךָ קָרְבָּנִים, לְמִיָּהֵב מִזֹּנָא, לְאִינוּן מִמֶּנּוּ דְשָׂאָר עֲמִין, דְּהָא
 מִגּוּ רְחִימוֹ דְקָא רְחִים קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְבָנוּי, בְּעֵי דְכָלָא
 יְהוֹן רְחִימִין דְלֵהוֹן. וְרָזָא דָּא, (משלי טז) בְּרָצוֹת יְיָ דְרַכִּי אִישׁ גַּם
 אוֹיְבָיו יִשְׁלִים אֹתוֹ. אֲפִילוּ כָּל אִינוּן מִקְטָרְגִי עֲלָאי כְּלָהוּ אֶהְדְּרִין
 רְחִימִין לְיִשְׂרָאֵל וְכֵד חֵיילִין דְלֵעִילָא אֶהְדְּרוּ רְחִימִין לְיִשְׂרָאֵל,
 כָּל אִינוּן דְלִתְתָּא, עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

וְאִי תִימָא לְהוֹן הוּוּ מְקַרְבֵי קָרְבָּנָא, לְאוּ הָכִי, אֲלָא כְּלָא לְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא סָלִיק וּמְתַקְרַב. וְאִיהוּ פְרִישׁ מִזֹּנָא לְכְלָהוּ
 אוּכְלוּסִין דְסִטְרִין אַחְרָנִין, דִּיתְהַנּוּן בְּהוּא דוּרְזָא דְבָנוּי,
 וְיִתְהַדְרוּן רְחִימִין דְלֵהוֹן, דִּינְדָּעוּן עִילָא וְתִתָּא, דְהָא לִית עֲמָא
 בְּעֲמָא דְיִשְׂרָאֵל, דְאִינוּן חוּלְקִיה וְעַדְבִּיה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 וְאִסְתַּלַּק יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עִילָא וְתִתָּא בְּדָקָא יָאוּת. וְכָל
 אוּכְלוּסִין עֲלָיִן פְתַחֵי וְאִמְרִי, (שמואל ב ז) וְכִי כַעֲמֹד בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי
 אַחַד בְּאַרְצָא. (תיקונין דף קנ"ב) (ע"כ רעיא מהימנא)

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח (וְאִמְר), (ירמיה ב) כֹּה אָמַר יְיָ זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד
 נְעוּרֶיךָ וְגוֹ'. הָאִי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַמַּר,
 בְּשַׁעֲתָא דַּהּוֹת אֲזָלָא בְּמַדְבְּרָא עֲמָהוֹן דְיִשְׂרָאֵל. זְכַרְתִּי
 לָךְ חֶסֶד: דָּא עֲנָנָא דְאַהֲרֹן, דְנִטְלָא בְּחַמֵּשׁ אַחְרָנִין,
 דְאַתְקִשְׁרוּ עֲלֶךָ, וְנִהִירוּ עֲלֶךָ. אֶהֱבֵת כְּלוּלֹתֶיךָ,
 דְאַשְׁתַּכְּלָלוּ לָךְ, (ס"א וְכָלָהוּ אֲשַׁתְּכָלְלוּ בְךָ) וְאַעֲטְרוּ לָךְ, וְאַתְקִינוּ
 לָךְ כְּכֹלָה דְתַעֲדֵי תַכְשִׁיטָהָא. וְכָל כֶּף לְמָה. בְּגִין לְכַתְּבָךְ
 אַחֲרֵי בְּמַדְבַּר בְּאַרְצָא לֹא זְרוּעָה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְבַר נֶשׁ יְתִיב בְּמַדְוָרָא דָּא, צִלָּא
 דְמַהִימְנוּתָא, שְׂכִינְתָא פְרָסָא גְדַפְהָא עֲלֵיהּ מְלַעִילָא,

וְאַבְרָהָם וַחֲמִשָּׁה צְדִיקָיִא אַחֲרָנִין שְׂוִיִין מְדוּרֵיהוֹן עִמִּיה. אֶמֶר רַבִּי אַבָּא, אַבְרָהָם וַחֲמִשָּׁה צְדִיקָיִא, וְדוּד מִלְכָּא, שְׂוִיִין מְדוּרֵיהוֹן עִמִּיה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, בַּסִּפּוֹת תֵּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים. שְׁבַעַת יָמִים כְּתִיב, וְלֹא בַשְּׁבַעַת יָמִים. כְּגוּוֹנָא דָּא כְּתִיב, (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי' אֶת הַשָּׁמַיִם וְגו'. וּבְעֵי בַר נָשׁ לְמַחְדֵּי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, בְּאַנְפִּין נְהִירִין, בְּאוֹשְׁפִיזִין אֵלִין דְּשְׂרִיִין עִמִּיה.

וְאַמֵּר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב בַּסִּפּוֹת תֵּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים, וּלְבַתֵּר יֵשְׁבוּ בַּסִּפּוֹת. בְּקִדְמִיתָא תֵּשְׁבוּ, וּלְבַתֵּר יֵשְׁבוּ. אֵלָּא, קִדְמָאָה לְאוֹשְׁפִיזֵי. תְּנִינָא, לְבִנֵי עֲלָמָא. קִדְמָאָה לְאוֹשְׁפִיזֵי, כִּי הָא דְרַב הַמְּנוּנָא סָבָא, כִּד הוּא עֵייל לַסּוּפָה הוּא חֲדֵי, וְקָאִים עַל פְּתַחַא לַסּוּפָה מְלָגָאוּ, וְאַמֵּר נְזֻמֵּן לְאוֹשְׁפִיזִין. מְסִדֵּר (נ"א נְסִדֵּר) פְּתוּרָא, וְקָאִים עַל רַגְלוֹהֵי, וּמְבַרְךְ, וְאוֹמֵר בַּסִּפּוֹת תֵּשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים. תֵּיבוּ אוֹשְׁפִיזִין עֲלָאִין, תֵּיבוּ. תֵּיבוּ אוֹשְׁפִיזֵי מְהֵימְנוּתָא, תֵּיבוּ. אָרִים (ס"א אֶסְחִי) יְדוּי, וְחֲדֵי, וְאַמֵּר זַכָּאָה חוּלְקָנָא, זַכָּאָה חוּלְקֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּכְּתִיב, (דברים לב) כִּי חֶלֶק יי' עִמּוֹ וְגו', וְהוּא יְתִיב.

תְּנִינָא, לְבִנֵי עֲלָמָא, דְּמָאן (דף ק"ד ע"א) דְּאִית לֵיה חוּלְקָא בְּעָמָא וּבְאַרְעָא קְדִישָׁא, יְתִיב בְּצִלָּא דְּמְהֵימְנוּתָא, לְקַבְּלָא אוֹשְׁפִיזִין, לְמַחְדֵּי בְּהֵאֵי עֲלָמָא

וּבְעֶלְמָא דְאָתִי וּבְעֵי לְמַחְדֵי לְמִסְכְּנֵי. מַאי טַעְמָא. בְּגִין
 דְּחוּלְקָא דְאִינוּן אוּשְׁפִיזִין דְּזַמִּין דְּמִסְכְּנֵי הוּא. וְהָהוּא
 דִּיתִיב בְּצִלָּא דָּא דְמְהִימְנוּתָא, וְזַמִּין אוּשְׁפִיזִין אֵלִין
 עֲלֵאִין, אוּשְׁפִיזֵי מְהִימְנוּתָא, וְלֹא יְהִיב לֹון חוּלְקִיהוֹן,
 כְּלָהוּ קִיִּימֵי מְנִיָּה, וְאִמְרִי (משלי כג) אַל תִּלְחֶם אֶת לֶחֶם רַע
 עֵין וְגו', אֲשֶׁתִּכַּח דְּהָהוּא פְּתוּרָא דְתַקִּין, דִּילִיָּה הוּא,
 וְלֹאוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲלִיָּה כְּתִיב (מלאכי ב) וְזִרְיָתִי
 פָּרַשׁ עַל פְּנִיכֶם וְגו', פָּרַשׁ חֲגִיכֶם, וְלֹא חֲגִי. וְוִי לִיָּה
 לְהָהוּא בַר נֶשׁ, בְּשַׁעְתָּא דְאֵלִין אוּשְׁפִיזֵי מְהִימְנוּתָא
 קִיִּימֵי מִפְתוּרִיָּה.

וְאִמַר רַבִּי אַבָּא, אֲבָרְהֶם, כָּל יוֹמוֹי הוּוּ קָאִים בְּפִרְשֵׁת
 אוּרְחִין, לְזַמְנָא אוּשְׁפִיזִין, וְלִתְקַנָּא לֹון פְּתוּרִי,
 הַשְׁתָּא, דְּמִזְמַנִּין לִיָּה, וְלִכְלָהוּ צְדִיקֵיָּא, וְלְדוּד מְלָכָא,
 וְלֹא יְהִיבִין לֹון חוּלְקִיהוֹן, אֲבָרְהֶם קָאִים מִפְּתוּרָא, וְקָרִי,
 (במדבר טז) סוּרוּ נָא מֵעַל אֶהְלֵי הָאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה.
 וְכִלְהוּ סִלְקִין אֲבַתְרִיָּה. יִצְחָק אִמַר, (משלי יג) וּבֶטֶן רְשָׁעִים
 תִּחְסֹר. יַעֲקֹב אִמַר, (משלי כג) פֶּתֶךָ אֲכַלְתָּ תִקְיָאָנָה. וְשָׂאֵר
 כָּל צְדִיקֵיָּא אִמְרִי, (ישעיה כח) כִּי כָּל שְׁלַחֲנוֹת מְלָאוּ קִיא
 צוּאָה בְּלֵי מְקוּם.

דוּד מְלָכָא אִמַר, (חסר כאן) וְאֲשָׁלִים דִּינוּי, דְּכְתִיב, (שמואל
 א כח) וַיְהִי כַּעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים וַיִּגּוֹף יְיָ אֶת נֹבֶל וַיִּמָּת.

מֵאִי קָא מִיירִי. בְּגִין דְּדוּד שְׂאֵל לְנַבְל, וְאֶתְעַבִּיד לִיה
 אוֹשְׁפִיזָא, וְלֹא בְעָא. וְדָא זְמִין לִיה, וְלֹא יֵהֵב לִיה
 חוּלְקָא, וּבְאֵינוּן עֶשְׂרָה יוֹמִין דְּדוּד מְלָכָא דְּאִין עֶלְמָא,
 אֶתְדַן עֲלִיהּ תְּהוּא בַר נָשׁ דְּאֲשֻׁלִּים לִיה בִּישׁ יִתִיר מְנַבְל.
 אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר ^(בְּגִין בְּ) אוֹרֵייתָא לָא אֶטְרַח עֲלִיהּ דְּבַר
 נָשׁ יִתִיר, אֶלָּא כְּמָה דִּיכִיל, דְּכִתִּיב, ^(דְּבָרִים טו) אִישׁ
 כְּמִתְנַת יְדוֹ וְגו'. וְלֹא לִימָא אֵינִישׁ אַכוּל וְאֶשְׁבַּע וְאֶרוּוִי
 בְּקַדְמִיתָא, וּמָה דִּישְׁתָּאֵר אַתָּן לְמַסְכְּנִי, אֶלָּא רִישָׁא
 דְּכֻלָּא דְּאוֹשְׁפִיזִין הוּא, וְאִי חֲדֵי לְאוֹשְׁפִיזִין וְרוּי לֹון,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי עֲמִיהּ, וְאַבְרָהָם קָרִי עֲלִיהּ, ^{(ישעיה}
 נח) אִזְ תְּתַעֲנַג עַל יִי וְגו'. וְיִצְחָק קָאֵרִי עֲלִיהּ, ^(ישעיה נד) כֹּל
 כְּלֵי יוֹצֵר עֲלֵיךָ לֹא יִצְלַח. אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי, דְּדוּד
 מְלָכָא אֲמַר לִיה, בְּגִין דְּכֹל זַיְיָנִין דְּמְלָכָא, וְקַרְבִּין
 דְּמְלָכָא, בִּידוּי דְּדוּד אֶתְפַּקְדוּ, אֲבַל יִצְחָק קָאֲמַר, ^{(תהלים}
 קיב) גִּבּוֹר בְּאָרֶץ יִהְיֶה זֶרְעוֹ וְגו', הוּן וְעוֹשֵׁר וְגו'.

יַעֲקֹב אֲמַר, ^(ישעיה נח) אִזְ יִבְקַע כְּשַׁחַר אוֹרֶךְ וְגו', שְׂאֵר
 צְדִיקֵיָא אֲמַרִי, ^(ישעיה נח) וּנְחַךְ יִי תְּמִיד וְהֶשְׁבִּיעַ
 וְגו', דְּדוּד מְלָכָא אֲמַר, ^(ישעיה נד) כֹּל כְּלֵי יוֹצֵר עֲלֵיךָ לֹא
 יִצְלַח, דְּהָא הוּא עַל כֹּל זַיְיָנִי עֶלְמָא אֶתְפַּקְדַּ. זְכָאָה
 חוּלְקִיָּה דְּבַר נָשׁ, דְּזֹכִי לְכֹל הָאִי. זְכָאָה חוּלְקִיָּהוּן
 דְּצְדִיקֵיָא, בְּעֶלְמָא דִּין, וּבְעֶלְמָא דְּאֶתִי, עֲלִיָּהּ פְּתִיב
^(ישעיה ט) וְעַמּוֹ כְּלָם צְדִיקִים וְגו'.

וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם (ויקרא כ"ג)

הָרֵאשׁוֹן וְגו', רַבִּי

שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (ישעיה מג) כֹּל

הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וּלְכַבּוּדִי

בְּרֵאתִיו יִצְרֹתִיו אַף עֲשִׂיתִיו.

כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי, דָּא אָדָם,

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא

לִיה בְּשֵׁמִיה (נ"א בדיוקניה),

דְּכָתִיב, (בראשית א) וַיִּבְרָא

אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

וְקָרָא לִיה בְּשֵׁמִיה, בְּשַׁעְתָּא

דְּאִפִּיק קְשׁוּט וְדִינָא

רַעִיא מַהִימְנָא

פְּקוּדָא (מ"ז) דָּא לִיטוּל לְוֹלָב

בְּהַהוּא יוֹמָא בְּאֵינּוֹן

זִינִין דִּילִיָּה וְהָאֵי רָזָא

אוּקִימְנָא וְאוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא

כְּמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

נְטִיל לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּהֵי

יוֹמִין וְחַדִּי בְּהוֹן. אוּף הָכִי

יִשְׂרָאֵל נְטִילִי לִיה לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְחוּלְקִיהוֹן וְחַדָּאֵן

בֵּיה. וְדָא הוּא רָזָא דְּלוּלָב.

וּמִינִין דְּבֵיה דְּאֵיהוּ רָזָא

דִּיוֹקְנָא דְּאָדָם וְהָא אֲתָמַר.

(ע"כ רעיא מהימנא)

בְּעַלְמָא, וְאִקְרִי אֱלֹהִים, דְּכָתִיב, (שמות כב) אֱלֹהִים לֹא

תִּקְלָל.

קָרָא לִיה בְּשֵׁמִיה, דְּכָתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם

בְּצַלְמוֹ וְשִׁפִּיר. הָא אוּקִימְנָא, דְּכָתִיב נַעֲשֵׂה אָדָם

בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, בְּשַׁעְתָּא דְּזוּוּגָא אֲתָמַר. וְכַךְ הוּא

בְּזוּוּגָא דְּתַרְוֵיהוּ, בְּצַלְמֵם וּדְמוֹת. וְאָדָם מְדַכָּר וְנוֹקְבָא

נִפְק.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּסַפְרָא דְּשְׁלֵמָה

מִלְכָּא אֲשַׁכְּחָנָא, דְּבְשַׁעְתָּא דְּזוּוּגָא (דף ק"ד ע"ב)

אֲשַׁתְּכַח לְתַתָּא, שְׁדַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד דִּיוֹקְנָא

כְּפַרְצוּפָא דְּבַר נֶשׁ, רְשִׁימָא חֲקִיקָא בְּצוּלְמָא, וְקִימָא עַל

הָהוּא זֹוּגָא. וְאַלְמָלָא אַתְיִיְהִיב רְשׁוּ לְעִינָא לְמַחְזִי, חָמִי
 בַּר נֶשׁ עַל רִישִׁיָּה חַד צוּלְמָא, רְשִׁימָא כְּפַרְצוּפָא דְבַר
 נֶשׁ, וּבְהָהוּא צוּלְמָא אַתְבְּרִי בַר נֶשׁ, וְעַד דְּקִימָא (ס"א וְעַד
 לָא קִימָא) הָהוּא צוּלְמָא דְשִׁדְר לִיָּה מְאָרִיָּה עַל רִישִׁיָּה,
 וְיִשְׁתַּכַּח תַּמָּן, לָא אַתְבְּרִי בַר נֶשׁ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

הָהוּא צָלָם אֲזוּדָמָן לְקַבְלִיָּה, עַד דְּנִפְיָק לְעֵלְמָא. כַּד
 נִפְק, בְּהָהוּא צָלָם אַתְרַבִּי, בְּהָהוּא צָלָם אֲזִיל,
 הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים לט) אֲנִי (שמות קמ"ב ע"ב, י"ג ע"ב, מ"ב) בְּצַלְמֵם
 יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וְהָאִי צָלָם אִיְהוּ מְלַעֲיָלָא.

בְּשַׁעְתָּא דְּאִינּוֹן רוּחִין נִפְקוּן מֵאַתְרֵיָּהוּ, כָּל רוּחָא וְרוּחָא
 אַתְתַּקֵּן קָמִי מְלָכָא קַדִּישָׁא בְּתַקוּנֵי יָקָר,
 בְּפַרְצוּפָא דְּקָאִים בְּהָאִי עֵלְמָא. וּמַהְהוּא דִּיּוּקְנָא תַקוּנָא
 יָקָר, נִפְיָק הָאִי צָלָם. וְדָא תְּלִיתָאָה לְרוּחָא, וְאַקְדִּימַת
 בְּהָאִי עֵלְמָא, בְּשַׁעְתָּא דְּזוּגָא אֲשַׁתְּכַח. וְלִית לָךְ זֹוּגָא
 בְּעֵלְמָא, דִּלָּא אֲשַׁתְּכַח צָלָם בְּגוּוֹיָּהוּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל
 קַדִּישִׁין, הָאִי צָלָם קַדִּישָׁא, וּמֵאַתְרַ קַדִּישָׁא אֲשַׁתְּכַח
 בְּגוּוֹיָּהוּ. וְלְעוּבְדֵי כּוּכָבִים וּמַזְלוֹת, צָלָם מֵאִינּוֹן זִינִין
 בִּישִׁין. מִסְטָרָא דְּמִסְאָבוּתָא אֲשַׁתְּכַח בְּגוּוֹיָּהוּ. וְעַל דָּא,
 לָא לִיבְעִי לִיָּה לְאִינִישׁ, לְאַתְעָרְבָא צוּלְמָא דִּילִיָּה,
 בְּצוּלְמָא דְּעוּבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, בְּגִין דְּהָאִי קַדִּישָׁא, וְהָאִי

מִסָּאָבָא. תָּא חֲזִי מַה בֵּין יִשְׂרָאֵל וְלְעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת

וְכוּ'. (עד דמלכא דזמין אושפיזין. זה המאמר כתוב בפְּרִשְׁת ויחי יעקב דף ר"ך עמוד א' שורה א' (ושייך כאן) ואלו החילופים מצאתי בין הכתוב בהעתק לבין הכתוב שם. שורה כ"ב במקום עלמין מצאתי צולמין. שורה כ"ה במקום יַעְדִי דיני גריע. שם במקום יְדָה מצאתי דינא. שורה ל"א מי יתן ערב וְדָא כּד נִהְרָא סִיְהָרָא וְלִילִיאַת אַתְתָּקֵן בְּנֵהוּרָא. שורה ל"ה עוֹבְדִין מצאתי פְּרִיזִין. עמוד ב' שורה ה' ביה חילא. שורה ו' יַצְרַתִּי הֵינֵנו וְעָנְף עַץ עֲבוּת. אף עשיתי. שורה י"ד לחירו ועל דא קרינא ליה יום הראשון דא בספרא דאגדתא ושפיר הוא. שורה כ"ד דאבא בגין כּף כּלָא יָאָה וְלָא בְּסִימָא לְפִירִין וְלָא עֲבִיד פִּירִין. שורה כ"ה הדין צ"ל תרין. שורה כ"ו לְבִירָא ד"א. שורה כ"ט יַעֲקֹב צ"ל בִּירָא. שורה ל"א דָא בְּדָא צ"ל דָא בְּלָא דָא. שורה ל"ג צ"ל אף על גב דבְּהָאֵי נחל דינא לא אשְׁתַּכַּח ביה. שורה ל"ה צ"ל דְּצִדִּיק אֵיבָא וּבְנִישׁוֹ רַבְרָבָא נִפְקֵי מְנִיָּהוּ. שורה ל"ו צ"ל מְנִיָּהוּ לָא אֵיבָא וְלָא טַעְמָא. שם וְכֵלָא שְׁפִיר וְעַל דָא אַתְרוּג בְּשִׁמְאָלָא. ובסוף המאמר מצאתי כתוב דכתיב).

דְּכָתִיב (במדבר כט) **בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם, דְּהָא**

יוֹמָא דָא, מִמְּלָכָא הוּא בְּלַחֲדוּדִי, חֲדוּתָא דִּילִיָּה

בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל. מְתַל לְמַלְכָּא דְזַמִּין אוֹשְׁפִיזִין, אֲשֶׁתְּדִלוּ

בְּהוּ כָּל בְּנֵי הַיְכָלִיָּה, לְבַתֵּר אָמַר מְלָכָא, עַל פִּן אָנָּא

וְאִתּוֹן אֲשֶׁתְּדִלְנָא כְּלָהוּ בְּאוֹשְׁפִיזִין, וּקְרַבְתּוֹן קְרַבְנִין עַל

שְׂאָר עַמִּין בְּכָל יוֹמָא, מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה, אָנָּא וְאִתּוֹן נַחְדֵי

יוֹמָא חַד, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה

לָכֶם. לָכֶם: לְקַרְבָּא קְרַבְנִין עֲלֵיכּוֹ. אֲבַל אוֹשְׁפִיזֵי

מְהִימְנוּתָא, בְּמַלְכָּא מִשְׁתַּכְּחֵי תְדִירָא. וּבִיוֹמָא דְחֲדוּתָא

דְּמַלְכָּא, כְּלָהוּ מִתְכַּנְפֵי עִמִּיָּה, וּמִשְׁתַּכְּחֵן. וְעַל דָּא כְּתִיב,

עֲצַרְתָּ, תַּרְגּוּמוֹ: כְּנִישׁוֹ.

וְהָאֵי יוֹמָא, יַעֲקֹב הוּא רִישָׁא לְחֲדוּתָא, וְכָל אֵינּוֹן

אוֹשְׁפִיזֵי חֲדָאן עִמִּיהָ. וְעַל דָּא פְּתִיב, (דבריים לג) אֲשֶׁרִיף
 יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ. וּכְתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אַתָּה
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

(ויקרא כ"ד) וַיִּקְחוּ אֶלֶיךָ שְׁמֹן זֵית זַךְ פְּתִית לְמֵאֹר וְגו', אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא אֹקְמוּהָ. אָבֵל אֲמַאי אֲסַמִּיךְ
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא פְּרָשָׁה דָּא, לְפְרֻשַׁת מוֹעֲדִים. אֶלָּא,
 כְּלָהוּ בּוֹצִינִין עֲלָאִין, כְּלָהוּ בּוֹצִינִין לְאֲדִלְקָא מְשַׁח רְבוּת
 עֲלָאָה, וְהָא אֶתְמַר. וְעַל יְדִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, מִתְּבַרְכָּאן
 עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וְאֲדִלְקוּ בּוֹצִינִין, כְּמָה דְּאֹקְמוּהָ
 דְּכְתִיב, (משלי כז) שְׁמֹן וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לֵב, חֲדוּתָא (דף ק"ה ע"א)
 דְּעֲלָאִין וְתַתְּאִין.

רַבִּי אַבָּא פְּתַח, (תהלים לב) שְׁמַחוּ בֵּינִי וְגִילּוּ צְדִיקִים, (שְׁמַחוּ
 בֵּינִי כְּמָה דְּאֶתְ אֲמַר) וּכְתִיב, (תהלים קיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ
 נִגִּילָה וְנִשְׁמַחָה בּוֹ. וְאֹקְמוּהָ, דְּהָא בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 (נ"א בְּמוֹעֲדֵיָא) בְּעֵי לְמַחְדֵּי, וְלֹאֲנַהֲרָא אַנְפִּין, וַיִּשְׁתַּכַּח בַּר נֶשֶׁךְ
 בְּחֻדָּה, בְּגִין דְּהָהוּא חֻדָּה דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הוּי,
 דְּכְתִיב נִגִּילָה וְנִשְׁמַחָה בּוֹ בְּיוֹמָא. בּוֹ: בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, וְכֹלָא חַד מְלָה.

שְׁמַחוּ בֵּינִי, כַּד דִּינִין אֶתְכַפִּיין, וְרַחֲמֵי אֶתְעֲרוּ, וְכַד
 מִתְעַרֵי רַחֲמֵי, כַּדִּין וְגִילּוּ צְדִיקִים, (בְּתִיב) צְדִיק
 וְצַדִּיק מִתְּבַרְכָּאן כְּחֲדָא, דְּאֶקְרוּן צְדִיקִים, כְּמָה דְּאֶתְמַר,

דְּהָא אֱלִין מִתְּבַרְכָּאן ^(ס"א מְבַרְכִין) לְעֵלְמִין, וְחֲדָאן לְעֵלְמִין
כְּלָהוּ. וְהֲרַנִּינוּ כָּל יִשְׂרָי לֵב, אֱלִין בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא,
לְאַתְקֻשְׂרָא בְּהוּ.

וּבְכֻלָּא, בְּעֵי עוּבְדָא לְתַתָּא, לְאַתְעָרָא לְעֵילָא. תָּא חֲזִי,
מֵאן דְּאָמַר דְּלָא בְּעֵיָא עוּבְדָא בְּכֻלָּא, אוּ מְלִין
לְאַפְקָא לֹון וּלְמַעְבַּד קָלָא בְּהוּ, תִּיפַח רוּחִיהָ. וְהָא הָכָא
פְּרֻשְׁתָּא דָּא אוּכַח, אַדְלָקוּת בּוּצִינֵיָא, וּקְטֻרֶת בּוּסְמִין,
^(פְּחָדָא בְּגִין) דְּכְתִיב שֶׁמֶן וּקְטֻרֶת יִשְׂמַח לֵב. ^(וּבְהָאִי) וּבְעוּבְדָא
דָּא אֲשֶׁתִּכַּח אַדְלָקוּתָא לְעֵילָא וְחֲדוּוּתָא לְתַתָּא ^{(ס"א אַדְלָקוּתָא}
וְחֲדוּוּתָא לְעֵילָא וְתַתָּא) וְאַתְקֻשְׁרוּתָא פְּחָדָא כְּדָקָא יְאוּת. ^{(וּבְעוּבְדָא}
דְּלַתְתָּא אַתְעָר עוּבְדָא דְלְעֵילָא) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מְזִבַּח דְּלַתְתָּא,
אַתְעָר מְזִבַּח אַחֲרָא. כִּהֵן דְּלַתְתָּא, אַתְעָר כִּהֵן אַחֲרָא.
בְּעוּבְדָא דְּלַתְתָּא, אַתְעָר עוּבְדָא לְעֵילָא.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ אֲזִלֵי בְּאוּרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי
לְרַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב ^(יִשְׁעִיהָ נַח) וְקָרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנֹג
לְקָדוֹשׁ יי' מְכַבֵּד וְגו', וְכַבֵּדְתוּ מַעֲשׂוֹת דְּרַכִּיךְ שִׁפִּיר.
אַבְל מִמְּצוּא חֶפְצְךָ וְדִבְר דְּבַר מָה הוּא. וּמֵאִי גְרִיעוּתָא
הוּא לְשַׁבַּת.

אָמַר לִיהָ, וְדָאִי גְרִיעוּתָא הוּא, דְּלִית לָךְ מְלָה וּמְלָה
דְּנַפִּיק מִפּוּמִיָּה דְּבַר נָשׁ, דְּלִית לָהּ קָלָא, וְסִלְקָא
לְעֵילָא, וְאַתְעָר מְלָה אַחֲרָא. וּמֵאִי הוּא. הֵהוּא דְּאֶקְרִי

חֹל, (לְעִילָא) מְאִינּוּן יוּמִין דְּחֹל. וְכֹד אֶתְעַר חֹל בְּיוּמָא
 קְדִישָׁא, גְּרִיעוּתָא הוּא לְעִילָא וְדֵאִי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְכֹנְסַת יִשְׂרָאֵל שְׂאֵלִי עָלֶיהָ, מֵאֵן הוּא דְבָעֵי לְאַפְרָשָׁא
 זְווגָא דִּילָן. מֵאֵן הוּא דְבָעֵי חֹל הָכָא. עֲתִיקָא קְדִישָׁא
 לָא אֶתְחַזִּי, וְלָא שְׂרִיא עַל חֹל.

בְּגִין כֶּף, הִרְהוּר מוּתָר. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּהִרְהוּר לָא
 עֲבִיד מְדִי וְלָא אֶתְעֲבִיד מִנִּיהָ קָלָא, וְלָא סָלִיק.
 אֲבַל לְבַתָּר דְּאַפִּיק מְלָה מְפּוּמִיָּה, הֵהוּא מְלָה אֶתְעֲבִיד
 קָלָא, וּבְקַע אֲוִירִין וּרְקִיעִין, וְסִלְקָא לְעִילָא, וְאֶתְעַר
 מְלָה אַחְרָא. וְעַל דָּא מִמְצוּא חֶפְצָךְ וְדִבְר דְּבַר כְּתִיב.
 וּמֵאֵן דְּאַפִּיק מְלָה קְדִישָׁא מְפּוּמִיָּה, מְלָה דְּאֹרִייתָא,
 אֶתְעֲבִיד מִנִּיהָ קָלָא, וְסָלִיק לְעִילָא, וְאֶתְעַרוּ קְדוּשֵׁי
 מְלָכָא עֲלָאָה, וּמִתְעַטְרֵן בְּרִישִׁיָּה, וְכִדִּין אֶשְׁתַּכַּח חֲדוּתָא
 לְעִילָא וְתַתָּא.

אֲמַר לִיהָ, וְדֵאִי הָכִי הוּא. וְהָא שְׂמַעְנָא מְלָה. אֲבַל מֵאֵן
 דְּשָׂאֲרֵי בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא, עֲבִיד גְּרִיעוּתָא
 לְשַׁבַּת, אוּ לָא. אִי תִימָא דְלָא עֲבִיד גְּרִיעוּתָא, הָא
 סְעוּדַתִּי דְּמַהִימְנוּתָא בְּטִיל מִנִּיהָ, וְעוֹנְשִׁיָּה סָגִי, הָא
 חֲדוּתָא דְּשַׁבַּת בְּטִיל מִנִּיהָ.

אֲמַר לִיהָ, מְלָה דָּא שְׂמַעְנָא, דְּדָא הוּא דְּאֶשְׁגַּחן עָלֶיהָ
 מְלַעֲיָלָא, מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא. בְּגִין דְּהֵאִי יוּמָא,

חֲדוּתָא הוּא לְעִילָא וְתַתָּא. חֲדוּתָא דְכָל חֲדוּן. חֲדוּתָא,
 דְכָל מְהִימְנוּתָא בֵּיה אֲשַׁתְּכַח. וְאִפִּילוּ רְשָׁעִים דְגִיְהִנְם
 נִיּוּחִין בְּהַאי יוּמָא. וְהַאי בַר נֶשׁ לִית לִיה חֲדוּתָא, וְלִית לִיה
 נִיּוּחָא, וְשֵׁנִיא דָּא מִכָּל עֲלָאִין וְתַתָּאִין. כְּלָהוּ שְׂאֵלִין
 עָלֵיהּ, מֵאִי שֵׁנִיא דְפִלְנִיא הוּא בְּצַעְרָא.

וּבְשַׁעְתָּא דְעַתִּיקָא קִדְיִשָּׁא אֲתַגְלִי בְּהַאי יוּמָא,
 וְאֲשַׁתְּכַח הַאי בְּצַעְרָא, צְלוּתִיה סִלְקָא
 וְקִימָא קַמִּיהּ, כְּדִין אֲתַקְרְעוּ כָּל גְּזֵרֵי דִינִין דְאֲתַגְזְרוּ
 עָלֵיהּ, וְאִפִּילוּ אֲסַתְּכְמוּ בְּבִי דִינָא דְמִלְכָּא עָלֵיהּ לְבִישׁ,
 כְּלָא אֲתַקְרַע, בְּגִין דְבְּשַׁעְתָּא דְעַתִּיקָא אֲתַגְלִיָּא, כָּל
 חִירוּ וְכָל חִידוּ אֲשַׁתְּכַח, בְּגִין דְאֲתַגְלִיָּא בְּהַלּוּלָא
 דְמִלְכָּא.

וְעַל דָּא תַנִּינָן, קוֹרְעִין לוּ גְזֹר דִינּוּ שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה.
 מֵאֵן שְׁבַעִין שָׁנָה. אֲלָא אֶף עַל גַּב דְאֲסַכְמוּ עָלֵיהּ
 כָּל אֵינּוֹן שְׁבַעִין כְּתָרֵי מִלְכָּא, דְהוּא אֲתַחְזִי בְּהוּ, כְּלָא
 אֲתַקְרַע. בְּגִין דְעַתִּיקָא קִדְיִשָּׁא נְטִיל (ס"א בְּטִיל לִיה וְהַנִּי) לִיה
 לְבַר נֶשׁ, וְהַנִּי (דף ק"ה ע"ב) מְלִי, כִּד מְתַעְרֵי עָלֵיהּ בְּחִלְמָא
 בְּלִילִיא דְשַׁבְּתָא.

לְמִלְכָּא דְעַבִּיד הַלּוּלָא לְבִרְיָה, וְגְזֹר חֲדוּתָא עַל כְּלָא.
 בְּהַאי יוּמָא דְהַלּוּלָא, כָּל עֲלָמָא הוּוּ חֲדָאן, וּבַר
 נֶשׁ חַד הוּוּ עָצִיב, תְּפִיס בְּקוּלָרָא. אֲתָא מִלְכָּא לְחֲדוּתָא,

חָמָא כָּל עָמָא חֲדָאן כְּמָה דְאִיהוּ גְזֹר. זְקַף עֵינוּי, חָמָא
הָהוּא בַר נֶשׁ תְּפִיס בְּקוּלְרָא עָצִיב. אָמַר, וּמָה כָּל בְּנֵי
עָלְמָא חֲדָאן בְּהַלּוּלָא דְבַרֵי, וְדָא תְּפִיס בְּקוּלְרָא. מִיַּד
פְּקִיד וַנִּפְקִי לֵיהּ, וְשָׂאֲרוּ לֵיהּ מְקוּלְרִיָּה. (ס"א מְקַטְרוּי)

כִּךְ הָאֵי דְשָׂאֲרֵי בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא, כָּל עָלְמָא חֲדָאן,
וְאִיהוּ עָצִיב, וְהָאֵי אֲתַפֵּס בְּקוּלְרָא. בְּשַׁעֲתָא
דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא אֲתַגְלִיֵּיא בְּהָאֵי יוֹמָא, וְאֲשַׁתְּכַח הָאֵי בַר
נֶשׁ תְּפִיס בְּקוּלְרָא, אֶפֶךְ עַל גַּב דְאֲסַפִּימוּ עָלֵיהּ כָּל אֵינוֹן
שְׁבַעֵין שְׁנִין דְאֲמָרוּ, כִּלְאָ אֲתַקְרַע, וְלֹא שָׂאֲרֵי עָלֵיהּ
דִּינָא. בְּיוֹמָא אַחְרָא אֵית בֵּיהּ רֶשׁוּ לְמַקְרַע לֵיהּ, בְּהָהוּא
יוֹמָא, כָּל שְׁכֵן שַׁבַּת.

דְלִית לָךְ יוֹם דְלֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ חֵילָא, וּמֵאֵן דְשָׂאֲרֵי
בְּתַעֲנִיתָא דְחֲלָמָא בְּהָהוּא יוֹמָא, לָא סָלִיק הָהוּא
יוֹמָא עַד דְקָרַע דִּינֵיהּ. אֲבָל לָאו דְשְׁבַעֵים שָׁנָה כְּיוֹמָא
דְשַׁבַּת. בְּגִין כִּךְ, בְּהָהוּא יוֹמָא מִמָּשׁ, וְלֹא בְּיוֹמָא אַחְרָא,
דְלִית רֶשׁוּ לְיוֹמָא עַל יוֹמָא אַחְרָא. כָּל יוֹמָא, מַה דְאִירַע
בְּיוֹמֵיהּ, עָבִיד. דְלֹא אִירַע בְּיוֹמֵיהּ, לָא עָבִיד. וְעַל דָּא
לָא לְבַעֵי לֵיהּ לְאֵינֶשׁ לְסַלְקָא לֵיהּ מִיוֹמָא דָּא לְיוֹמָא
אַחְרָא. וּבְגִין כִּךְ, דְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ תַּנְיִנֵן, וְלֹא דְבַר יוֹם
לְיוֹמָא אַחְרָא.

וְתָא חֲזִי, לָאו לְמַגְנָא מִתְעַרֵי עָלֵיהּ בְּחֲלָמָא, בְּגִין

לְמַתְּבַע עָלֶיהָ רַחֲמֵי. וְוִי לְהֵהוּא בַר נָשׁ דְּלֹא מִתְעָרִי
 עָלֶיהָ, וְלֹא אוֹדְעוּ לִיהָ בְּחֻלְמָא, דְּהֵא אֲקָרִי רַע. וּבְגִינֵי
 כַּךְ, (תחלים ה) לֹא יְגוֹרְךָ רַע כְּתִיב. וּכְתִיב (משלי יט) בַּל יִפְקֹד
 רַע, בַּל יִפְקֹד, בְּגִין דְּאִיהוּ רַע.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (ישעיה נח) מִמְּצוֹא חֲפָצְךָ וְדַבֵּר דְּבַר,
 כִּיּוֹן דְּכְתִיב מִמְּצוֹא חֲפָצְךָ, מֵהוּ וְדַבֵּר דְּבַר. אֲלֵא,
 עַד דְּיִגְזֹר מְלָה כְּדָקָא יְאוּת, וְיִמְלַל לִיהָ. וְדֹאֵי כַּךְ הוּא
 בְּרִירָא דְּמְלָה, מִשְׁמַע דְּכְתִיב וְדַבֵּר דְּבַר. זַכָּאִין אֵינּוֹן
 יִשְׂרָאֵל בְּעֻלְמָא דִּין וּבְעֻלְמָא דְּאֲתִי, עָלֵיהוּ כְּתִיב, (ישעיה
 סג) וַיֹּאמֶר אֲךָ עַמִּי הִמָּה בְּנִים לֹא יִשְׁקֹרוּ וַיְהִי לָהֶם
 לְמוֹשִׁיעַ.

(ויקרא כד) וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו'.
 וַיֵּצֵא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, נִפְק מִכְּלָלָא דְּחוּלְקָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, דְּנִפְק מִכְּלָלָא דְּכָלָא, נִפְק מִכְּלָלָא
 דְּמַהִימְנוּתָא. וַיִּנְצוּ בַּמַּחְנֶה, מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, כָּל מֵאן
 דְּאֲתִי מִזוּהֵמָא דְּזוּרְעָא, לְסוּף גְּלִייהָ לִיהָ קָמִי כָּלָא. מֵאן
 גָּרִים לִיהָ, זוּהֵמָא דְּחוּלְקָא בִישָׁא דְּאִית בֵּיהָ. דְּלִית לִיהָ
 חוּלְקָא בְּכָלָלָא דְּיִשְׂרָאֵל.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (משלי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הִסְתֵּר דְּבַר וּכְבוֹד
 מְלָכִים חִקֹּר דְּבַר. כְּבוֹד אֱלֹהִים הִסְתֵּר דְּבַר, דְּלִית
 רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְגַלְאָה מְלִין סְתִימִין, דְּלֹא אֲתַמְסְרוּ

לְאַתְגַּלְיָא. מְלִין דְּחַפָּא לֹון עֲתִיק יוֹמִין, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר,
 (ישעיה בג) לְאַכּוּל לְשִׁבְעָה וְלִמְכֹסָה עֲתִיק. לְאַכּוּל לְשִׁבְעָה,
 עַד הֵהוּא אֲתַר דְּאִית לִיה רֶשׁוּ וְלֹא יִתִיר. וְעַם כָּל דָּא,
 וְלִמְכֹסָה עֲתִיק, לְמְכֹסָה עֲתִיק וְדָאֵי.

דְּבַר אַחַר, לְאַכּוּל לְשִׁבְעָה, אֵינּוֹן חֲבַרְיָא דִּידְעִין אֲרַחִין
 וְשִׁבְלִין לְמִיָּהּ בְּאַרְח מְהִימְנוּתָא כְּדָקָא יְאוּת.
 כְּגוֹן דְּרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂאֲרֵי בְּגוּיָה. וְלִמְכֹסָה עֲתִיק,
 מְדַרִּין אֲחַרְנִין דְּהָא כְּלֵהוֹן לָא אֲתַחְזוֹן לְאַכּוּל וְלְשִׁבְעָה
 וְלְאַתְגַּלְיָא מְלִין בְּגוּוּיָהוּ, אֲלֹא לְמְכֹסָה עֲתִיק, כְּמָה
 דְּאַתְ אָמַר, (קהלת ד) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ.
 בְּיוֹמוֹי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, הָוָה בַּר נָשׁ אָמַר לְחֲבַרְיָה, פִּתַּח
 פִּיךָ וַיֵּאִירוּ דְבַרְיָךְ. בְּתַר דְּשָׁכִיב, הָוּוּ אֲמַרִי, אַל
 תִּתֵּן אֶת פִּיךָ וְגו'. בְּיוֹמוֹי, לְאַכּוּל לְשִׁבְעָה. בְּתַר דְּשָׁכִיב,
 וְלִמְכֹסָה עֲתִיק. דְּחֲבַרְיָא מְגַמְגְמִי, וְלֹא קִיָּמִי בְּמְלִין.
 דְּבַר אַחַר, לְאַכּוּל לְשִׁבְעָה: בְּאֵינּוֹן מְלִין דְּאַתְגַּלְיָין.
 וְלִמְכֹסָה עֲתִיק: בְּאֵינּוֹן מְלִין דְּאַתְחַפִּין.

(דף ק"ו ע"א)

וַיִּקּוּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם, מֵהוּ וַיִּקּוּב. רַבִּי
 אָבָא אָמַר, וַיִּקּוּב וְדָאֵי, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (מלכים ב
 יב) וַיִּקּוּב חוֹר בְּדַלְתּוֹ, נָקִיב מֵה דְּהָוָה סְתִים. וְשֵׁם אָמוֹ
 שְׁלוֹמִית בֵּת דְּבַרִי, עַד כָּאֵן סְתִים שְׁמָא דְּאִמִּיהָ, כִּיּוֹן
 דְּכַתִּיב וַיִּקּוּב, נָקִיב שְׁמָא דְּאִמִּיהָ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, אִי לָאוּ דְבוּצִינָא קְדִישָׁא קְדִישָׁא קְדִישָׁא
 בְּעֵלְמָא, לָא אֲרִשִׁינָא לְגַלְתָּהּ, (מִכְּפֹאן וְהִלְתָּהּ) דְּהָא לָא
 אֲתִיִּיהִיב מְלָה דָּא לְגַלְתָּהּ אֶלָּא לְחִבְרִיָּא, דְּאִינוּן בֵּין
 מְחַצְדֵי חֻקְלָא (דְּאִי לָאוּ). תִּיפַח רוּחִיהוּן דְּאִינוּן דְּאֲתִיִּין
 לְגַלְתָּהּ, לְאִינוּן דְּלֹא יַדְעִי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וַיִּנְצוּ בַּמַּחֲנֶה בֶן הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ
 הַיִּשְׂרָאֵלִי, הָאִי קָרָא הָא אוֹקִימָנָא, אֲבָל דָּא בַר
 אִינְתוּ אַחְרָא דְּאָבוּי, בְּעֵלָה דְּשְׁלוּמִית הוּהוּ. וְכִיוֹן דְּאֲתָא
 הַהוּא מְצָרָא עָלָהּ, בְּפִלְגוֹת לֵילִיא, תָּב לְבֵיתָא וַיִּדַע
 מְלָה, אֲתַפְּרֵשׁ מִנָּה וְלֹא אֲתָא עָלָהּ. וְנָטַל אִינְתוּ אַחְרָא,
 וְאוּלִיד לְהָאִי, וְאֶקְרִי אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, וְאַחְרָא בֶן
 הַיִּשְׂרָאֵלִית. אִי אִינוּן אִינוּן אִינוּן הֲכָא כְּחָדָא, מְאִי קָא בְּעִי
 הֲכָא שְׂמָא קְדִישָׁא. וְאַמְאִי קָלַל שְׂמָא קְדִישָׁא.

אֶלָּא, אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי אָמַר מְלָה מְאִמִּיה, מְגוּ קְטָטָה.
 מִיד וַיִּקּוּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית. כְּמָה דְּאֲתָ
 אָמַר, וַיִּקּוּב חוֹר בְּדַלְתוֹ. רְזָא דְּמְלָה, נָטַל ה' דְּשְׂמָא
 קְדִישָׁא, וְלֵיִיט, לְאַגְנָא עַל אִמִּיה. וְדָא הוּא נְקִיבָא,
 דְּאִיהוּ נְקִיב וּפְרִישׁ שְׂמָא קְדִישָׁא. וְלִמְחַצְדֵי חֻקְלָא
 אֲתַמַּר. וְרְזָא דְּמְלָה, (מִשְׁלִי ל) כֵּן דְּרַף אִשָּׁה מְנַאֲפַת וְגו',
 זְכָאָה חוּלְקִיהוּן דְּצְדִיקָיָא, דְּיַדְעִין מְלָה, וּמְכַסְיִין לָהּ.
 וְעַל דָּא אֲתַמַּר, (מִשְׁלִי כַּה) רִיבְךָ רִיב אֶת רַעְךָ וְסוּד אַחַר אֶל
 תִּגַּל.

ה' בְּתֵרָאָה, הוֹת נּוֹקְבָא דִּינְקָא בְּתֵרִין סְטֵרִין, בְּגִין כִּף
נְטָלָא זַיִינִין דְּמִלְכָא, וְנִקְמַת נִקְמָהָא, דְּכְתִיב הוֹצֵא
אֶת הַמִּקְלָל. עַל דָּא כְּתִיב, אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ,
דְּחִילוּ דְּאִימָא אַקְדִּים לְאַבָּא. וְזִכְרֵינן אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל
בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי.

(ויקרא כ"ד) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלָל
אֱלֹהָיו וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הָא אֹנְקֻמוּהָ.
אָבֵל כִּי יִקְלָל אֱלֹהָיו סְתִים. וּבְגִין דְּאָמַר אֱלֹהָיו סְתָם,
לְכַף וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. דְּהָא לָא יִדְעִינן מֵאֵן הוּא אֱלֹהָיו, מֵאֵן
דְּחָלָא דִּילֵיהּ, אִי אַחַד מִן הַשָּׁרִים, אוּ חַד מִן כְּכַבְיִיא,
אוּ חַד מִדְּבַרֵי עֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי צְדִיק גָּמוּר הוּא, לָא יִתְעַר (ס"א מְלָה)
חִילֵיהוֹן, וְכִיּוֹן דְּאִתְעַר מְלָה דָּא, חִיִּישִׁינן מִינּוֹת
אֲזִדְרִיקַת בֵּיהּ, וְלָא יָמוּת (ס"א אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִפִּילוּ צְדִיק גָּמוּר לָא יָמוּת)
עַל דָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ מְלָה סְתִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דָּאִין לִיהּ לְטַב בְּהָא, דְּאִי אָמַר אֱלֹהֵי,
יְכִיל לְמַטְעֵן אֱלֹהֵי דְּהוּוּ עַד הַשְּׁתָא, דְּאִתְמַשְׁכְּנָא
אֲבִתְרִיהּ בְּלִבָּאִי, וְהַשְּׁתָא אֲהַדְרֵנָּא לְקַבְלָא מְהִימְנוּתָא
עֲלָאָה. אָבֵל אִי אָמַר יי' אֱלֹהִים, אוּ יי', וְנִקְיב לִיהּ
בְּשִׁמָּא, הָאִי לִית לִיהּ לְמַטְעֵן בְּהָאִי, בְּגִין דְּדָא הוּא
מְהִימְנוּתָא דְּכֻלָּא, וְכֻלָּא אֶת וְאֶת (צ"ב ע"ב) דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא
דָּא, סִלְקָא לְשִׁמָּא שְׁלִימָא. (ס"א לְשַׁבְחָא)

דָּבָר אַחַר וַיִּקּוּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקְלָל.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וַיִּקּוּב בֶּן הָאִשָּׁה, אֲמַאי. אֵלָּא כְּמָה
 דְּאִוְקְמוּהָ. אֲבָל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, בַּעֲלָה דְשְׁלוּמִית הָוּה.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּרִיָּה דְבַעֲלָה דְשְׁלוּמִית מֵאַנְתּוֹ אַחֲרָא
 הָוּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נִצּוּ כַּחֲדָא, וְאָמַר לִיה מַלְּה
 מֵאִימִיה, וְכִי אָבוּי הָוּה דְאַתְקַטֵּל בְּשִׁמְא קְדִישָׁא, כְּמָה
 דְּאִוְקְמוּהָ דְכְּתִיב (שמות ב) הִלְהִרְגֵנִי אֶתָּה אוֹמֵר, דְּהָא
 בְּשִׁמְא קְדִישָׁא, קְטִיל לִיה מִשָּׁה, וְעַל דָּא אוֹשִׁיט מַלְּה
 לְקַבְּלִיהָ.

וְדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּקּוּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם
 וַיִּקְלָל וַיִּבְיֵאוּ אוֹתוֹ אֶל מִשָּׁה. אֲמַאי. (ס"א לגביה דְּמִשָּׁה
 בְּגִין דְּקָטִיל לְאָבוּהִי וְכוּ') בְּגִין דְּמָטָא לְגַבִּיָּה דְּמִשָּׁה, עַל דְּקָטִיל
 לְאָבוּהִי בְּשִׁמְא קְדִישָׁא. בְּגִין כֶּךָ וַיִּבְיֵאוּ אוֹתוֹ אֶל מִשָּׁה.
 כִּיּוֹן דְּחָמָא מִשָּׁה, מִיַּד וַיִּנְיַחוּהוּ בְּמִשְׁמֵר, וְאָבָא וּבְרָא
 נְפֻלוּ בִידָא דְּמִשָּׁה.

(ויקרא כ"ד) אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלָל אֱלֹהֵיוּ וְנִשָּׂא חָטְאוֹ. רַבִּי יִצְחָק
 פִּתַּח, (תהלים פא) שָׁמַע עָמִי וְאַעֲיֵדָה בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם
 תִּשְׁמַע לִי לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכַר,
 כִּיּוֹן דְּכְּתִיב לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר, מֵאִי וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
 נֹכַר. (דף ק"ז ע"ב) אֵלָּא לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר, דְּלֹא יִיעוּל בַּר
 נַשׁ לְיִצְרַח הָרַע בְּגוֹיָהּ, דְּכָל מֵאן דְּאִתֵּי לְאַתְחַבְּרָא בֵּיהּ,

אֵל זֶר שְׂרִיא בְּגוֹיָהּ, דְּהָא כַּד אֶתְחַבֵּר בְּר נֶשׁ בֵּיה מִיַּד
 אֲתִי לְאַעְבְּרָא עַל פְּתַגְמֵי אֹרִייתָא, אֲתִי לְאַעְבְּרָא עַל
 מְהִימְנוּתָא דְשָׂמָא קְדִישָׁא, וְאֲתִי לְבַתַּר לְמַסְגַּד לְטַעֲוּוֹן
 אַחֲרֹן, וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זֶר, כִּיּוֹן דְּלֹא
 יִהְיֶה בְךָ אֵל זֶר, לָא תִּיתִי לְמַסְגַּד לְטַעֲוּוֹן אַחֲרֹן, וְלִמְעַבַּר
 עַל מְהִימְנוּתָא דְשָׂמָא קְדִישָׁא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, וְלֹא
 תִּשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל גֵּכָר, וּמְהִימְנוּתָא בִּישָׂא דְבֵר נֶשׁ דָּא הוּא.
 וְעַל דָּא כִּי יִקְלַל אֱלֹהִיו, דִּיכִיל לְמַטְעֵן דְּהוּא לִיִּט
 לְהֵהוּא אֵל זֶר, יִצְרָא בִּישָׂא דְשְׂרִיא עָלֶיהָ לְזֻמְנִין,
 וְאַנָּן לָא יִדְעִינָן מְלוּי אִי קְשׁוּט אִו לָאו. וְעַל דָּא, וְנִשְׂא
 חֲטָאוּ. אֲבָל וְנוֹקֵב שֵׁם יְיָ מוֹת יוֹמָת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, אֲמַאי וְנִשְׂא חֲטָאוּ, וְנִסְלַח
 חֲטָאוּ מִבְּעֵי לִיה. (ס"א אֶלֶא) אָמַר לִיה, כְּגוֹן דְּאָמַר
 אֱלֹהֵי כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא סֵתָם, וְלֹא פְּרִישׁ. רַבִּי חֵיִיא אָמַר,
 כִּי יִקְלַל אֱלֹהִיו סֵתָם, וְלֹא פִירֵשׁ, וְהָא וּדְאִי וְנִשְׂא חֲטָאוּ.
 אֲבָל וְנוֹקֵב שֵׁם יְיָ מוֹת יוֹמָת, דְּהָא הָכָא תְּלִיִיא
 מְהִימְנוּתָא דְּכֻלָּא, וְלִית לִיה רֶשׁוּ לְמַטְעֵן עָלֶיהָ כְּלָל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָכִי הוּא וּדְאִי, דְּהָא שְׂמָא דָּא
 מְהִימְנוּתָא דְּעֻלָּי וְתַתָּאי. וְעַל דָּא קִיִּמִין עֻלְמִין
 כְּלָהוּ, בְּאֵת חַד זְעִירָא, תְּלִיִין אֶלְפִין וְרַבּוּא רַבְּבִין
 עֻלְמִין דְּכֻסּוּפִין, וְעַל דָּא תְּבִינָן, אֶתּוּוֹן אֶלִּין, קְשִׁירִין

אֵלֶיךָ בְּאֵלֶיךָ, וְכִמָּה אֵלֶיךָ רַבְּבָן עֲלָאִין (ס"א א' ע'למין), תְּלִיין
 בְּכָל אֶת וְאֶת, וְאֶסְתְּלִיקוּ וְאֶתְקַשְׁרוּ בְּמַהִימְנוּתָא (בְּאֶתְגְּלִיָּא)
 וְסִתִּים בְּהוּ, מַה דְּלָא אֶתְדַבְּקוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין, אֲוִרִיָּתָא
 בְּהוּ תְּלִיָּא, עֲלָמָא דִּין וְעֲלָמָא דְּאֶתִי, הוּא וְשְׁמִיָּה חַד.
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים לט) אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְּרַכִּי מִחַטּוֹא
 בְּלִשׁוֹנִי. וְכְתִיב (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיָּא אֶת
 בְּשַׁרְךָ.

רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח, (שמות יט) לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוּל יִסְקַל
 אוּ יָרֵה יִירָה אִם בְּהֵמָה אִם אִישׁ לֹא יִחַיָּה בְּמִשׁוֹךְ
 הַיּוֹבֵל. וּמַה טּוֹרָא דְּסִינִי, דְּאִיהוּ טּוֹרָא כְּשֶׁאֵר טּוֹרִי
 עֲלָמָא, בְּגִין דְּאֶתְחַזִּי עֲלֵיהּ יִקְרָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, כְּתִיב
 לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוּל יִסְקַל אוּ יָרֵה יִירָה, מֵאֵן דְּקָרִיב
 לְמִלְכָּא לָא כָּל שְׁכָן. וּמַה טּוֹרָא דְּסִינִי דְּיִכְיִל בַּר נֶשׁ
 לְאוֹשִׁיט בֵּיהּ יִדָּא אֲרַח יִקָּר בְּדַחֲלֵלוּ, כְּתִיב לֹא תִגַּע בּוֹ
 יָד סִתָּם, וְאֶפִּילוּ בְּאֲרַח יִקָּר. מֵאֵן דְּאוֹשִׁיט יְדִיהּ בְּאֲרַח
 קִלְנָא לְקָבִיל מִלְכָּא, לָא כָּל שְׁכָן.

רַבִּי יִיסָא פְּתַח וְאָמַר, (שמות א) אַל תִּקְרַב הַלּוֹם שֶׁל נְעֻלֶיךָ
 מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמָּת
 קֹדֶשׁ הוּא. וּמַה מִּשְׁהָ, דְּמֵן יוֹמָא דְּאֶתְיִלִּיד זִיְהָרָא קְדִישָׁא
 עֲלָאָה לָא אַעֲדִי מִנִּיהּ, כְּתִיב בֵּיהּ אַל תִּקְרַב הַלּוֹם. אָמַר
 לִיהּ, מִשְׁהָ, עַד כָּאֵן לָא אַנְתָּ כְּדָאִי לְאֶשְׁתַּמְשָׂא בִּיקְרִי,

שֶׁל נְעֻלֶיךָ. וּמָה מִשָּׁה כֶּךָ, דִּהְיֶה קָרִיב בְּדַחֲלֵיךָ בְּקִדּוּשָׁה
כְּתִיב בֵּיהּ הֵכִי. מֵאֵן דְּקָרִיב בְּאַרְחָה קְלָנָא לְגַבֵּי מַלְכָּא,
עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵי וְנִשְׂא חֲטָאוֹ.
תָּא חֲזִי, כִּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, הוּוּ יִדְעֵי בְּאִינּוֹן
רַבְרַבֵּי עֲלָמָא, דְּמִמְנָן עַל שְׂאָר עַמִּין, וְכָל חַד וְחַד הָוֵה
לֵיהּ דִּחְלָא בְּלַחֲדוּי מְנַיְיָהּ. כִּיּוֹן דִּיאַתְקִשְׁרוּ בְּקִשְׁרָא
דְּמַהִימְנוּתָא, וְקָרִיב לֹוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפוּלְחָנֵיהּ,
אַתְפְּרָשׁוּ מְנַיְיָהּ וְקָרִיבוּ לְגַבֵּי מַהִימְנוּתָא עֲלָאָה קְדִישָׁא.
וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵי, וְאִף עַל גַּב
דְּפוּלְחָנָא נֹוכְרָאָה הוּא, כִּיּוֹן דִּיאָנָא פְּקִידַת לֹוֹן מְמַנָּא
לְדַבְרָא עֲלָמָא מֵאֵן דְּלֵיִיט וּמְבַזֵּי לֹוֹן, וְנִשְׂא חֲטָאוֹ וְדַאי,
דִּהָא בְּרִשׁוּתֵי קַיְיִמִין וְאֲזִלֵי וּמְדַבְרִין בְּנֵי עֲלָמָא. אֲבָל
וְנוֹקֵב שֵׁם יי' מוֹת יוֹמַת, לָאוּ וְנִשְׂא חֲטָאוֹ כַּמָּה לְאֵלִין,
אַלָּא מוֹת יוֹמַת. מוֹת בְּעֲלָמָא דִּין, יוֹמַת בְּעֲלָמָא דִּיאַתֵּי.
לְאֵלִין וְנִשְׂא חֲטָאוֹ, בְּגִין דְּמְבַזֵּי עוּבְדֵי יְדוּי, מְבַזֵּי
לְשִׁמְשֵׁי דִיאָנָא פְּקִידִית, וְאָסִיר הוּא, אֲבָל מִיתָה לָּא
אַתְחַיֵּיב בְּהוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוֵה אָזִיל בְּאַרְחָא, וְהָוֵה עַמִּיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר
וְרַבִּי אֲבָא וְרַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה מָטוּ
לְחַד טִיקְלֵי דְמִיָּא, פּוּסְקָרָא רַבִּי יוֹסִי בְּקַטְפוּי לְגוּ מִיָּא,

אָמַר (דף ק"ז ע"א) קוּטְרָא דְקוּסְטֵי דְמִיָּא וְלוֹאֵי לָא שְׂכִיחַ. אָמַר
 לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָסִיר לָךְ. שְׁמַשָּׁא דְעֶלְמָא הוּא, וְאָסִיר
 לְאַנְהָגָא קִלְנָא בְּשְׁמַשָּׁא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל שְׁפָן
 דְאִינוּן עוּבְדֵי קְשׁוּט, בְּנִימוּסֵי דְקִסְטִירָא עֲלָאָה שְׂכִיחֵי.
 פְּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה,
 סִתָּם, אֲפִילוּ נְחָשִׁים וְעִקְרָבִים וִיתוּשִׁים, וְאֲפִילוּ אִינוּן
 דְאֶתְחַזוֹן מִחֲבֵלֵי עֲלָמָא, בְּכֻלְהוּ פְּתִיב וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד
 כְּלָהוּ שְׁמַשֵּׁי עֲלָמָא, מִדְּבַרֵי עֲלָמָא, וּבְנֵי נִשָּׂא לָא יַדְעֵי.
 עַד דְהוּוּ אֲזִלִּי, חָמוּ חַד חוּיָא מִדְּבַר קַמִּיָּהוּ, אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, וְדַאי דָּא אֲזִיל לְאַרְחָשָׁא לֶן נִיסָא, רַהֲט
 הֵהוּא חוּיָא קַמִּיָּהוּ, וְקִטְר בְּחַד אַפְעָה בְּקִיטְרָא דְאוּרְחָא
 סִטוּן (ס"א נַצֵּן) חַד בְּחַד וּמִיתוּ. כַּד מָטוּן, חָמוּ לֹון לְתַרוּוִיָּהוּ
 שְׂכִיבִין בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְרַחֲשִׁישׁ
 לֶן נִיסָא. דִּהָא כָּל מָאן דְאַסְתָּכֵל בְּהַאי, כַּד אִיהוּ
 בְּקִיּוּמִיהָ, אוּ אִיהוּ יִסְתָּכֵל בְּבַר נֶשׁ, לָא יִשְׁתַּזְיֵב וְדַאי,
 כָּל שְׁפָן אִי יִקְרַב בְּהַדִּיהָ. קָרָא עֲלִיהָ, (תהלים צא) לֹא תֹאנְנָה
 אֲלֵיךְ רָעָה וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלֶךְ. וּבְכֻלָּא עֲבִיד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיחוּתָא דִּילֵיהָ, וְלִית לֶן לְאַנְהָגָא קִלְנָא בְּכָל
 מַה דְאִיהוּ עֲבִיד. וְעַל דָּא פְּתִיב, (תהלים קמה) טוֹב יְי' לְכָל
 וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וּכְתִיב, יוֹדוּךְ יְי' כָּל מַעֲשָׂיךְ. (גדפס

רַבִּי שְׁמֵעוֹן פֶּתַח, (שיר השירים ב) אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשְׁנַת
הָעֵמְקִים. כִּמָּה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קוֹדֶשׁא
בְּרִיךְ הוּא, דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מְשִׁיבַח לֵיהּ, וְהִיא
מְשִׁיבַחַת לֵיהּ תְּדִיר. וְכִמָּה שְׂבַחִין וּמְזַמְרִין אֶתְקַנַּת לֵיהּ
לְמַלְכָּא תְּדִיר. וְזָכָא חוֹלְקֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּאֶחֱיָדָן בְּעַדְבָּא
דְּחוֹלְקָא קְדִישָׁא, כִּמָּה דְכַתִּיב, (דברים לב) כִּי חֶלֶק יְיָ עֲמוֹ
יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ.

אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׁרוֹן, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאֶקְרִי חֲבַצְלַת,
דְּקִימָא בְּשִׁפְרוֹ דְּנוּי בְּגִנְתָּא דְּעַדָּן לְאַתְנַטְעָא.
הַשָּׁרוֹן, דְּהִיא (נטרת נ"א שְׂרָה) וּמְשִׁיבַחַת לֵיהּ לְמַלְכָּא עֲלָאָה.
דְּבַר אַחַר אֲנִי חֲבַצְלַת הַשָּׁרוֹן, דְּבַעֲיָא לְאַשְׁתְּקָאָה מְשִׁקְיוֹ
דְּנַחְלָא עֲמִיקָא, מְבוּעָא דְּנַחְלִין. כִּמָּה דָּאֵת אָמַר (ישעיה לג)
הִיא הַשָּׁרוֹן (בְּעֶרְבָה). (לְאָגַם מִים) שׁוֹשְׁנַת הָעֵמְקִים, דְּקִימָא
בְּעֵמִיקְתָּא דְּכֻלָּא. (בראשית רכ"א ע"א)

שׁוֹשְׁנַת הָעֵמְקִים. מֵאן אֵינּוֹן עֵמְקִים. כִּמָּה דָּאֵת אָמַר
(תהלים קל) מִמֵּעֵמְקִים קָרָאתִיךְ יְיָ. חֲבַצְלַת
הַשָּׁרוֹן, מֵהָהוּא אַתְר דְּשִׁקְיוֹ דְּנַחְלִין עֲמִיקִין נְפִיקִין, וְלֹא
פִּסְקִין לְעֲלִמִין. שׁוֹשְׁנַת הָעֵמְקִים, שׁוֹשְׁנַת דְּהָהוּא אַתְר
דְּאֶקְרִי עֲמִיקָא דְּכֻלָּא, סְתִים מְכַל סְטָרִין.

תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא חֲבַצְלַת יְרוּקָא, בְּטָרְפִין יְרוּקִין לְבַתְר
שׁוֹשְׁנָה, בְּתָרִין גְּוֹוִנִין סוּמְק וְחוּוֹר. שׁוֹשְׁנַת: בְּשִׁית

טְרַפִּין. שׁוֹשְׁנַת: דְּשֵׁנִיאת גְּוֹנָהא, וְאַשְׁתְּנִיאת מְגוּוֹנָא
 לְגוּוֹנָא. שׁוֹשְׁנַת, בְּקַדְמִיתָא חֲבַצְלַת, בְּזִמְנָא דְּבַעֲיָא
 לְאַזְדוּוּגָא בֵּיהּ בְּמִלְכָא, אֶקְרִי חֲבַצְלַת. בְּתַר דְּאַתְדַּבְּקַת
 בֵּיהּ בְּמִלְכָא, בְּאַיְנוּן נְשִׁיקִין, אֶקְרִי שׁוֹשְׁנַת. בְּגִין דְּכַתִּיב
 (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) שְׁפֹתוֹתָיו שׁוֹשְׁנִים. שׁוֹשְׁנַת הָעֵמֻקִּים. דְּהִיא
 שְׁנִיית וּמְשֵׁנִיאת גְּוֹנָהא, זְמַנִּין לְטַב, וְזְמַנִּין לְבִישׁ.
 זְמַנִּין לְדִינָא, וְזְמַנִּין לְרַחֲמֵי.

(בראשית ג) וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תָאוּהּ הוּא
 לְעֵינַיִם וְגו'. תָּא חֲזִי, דְּהָא בְּנֵי נְשָׂא לָא יִדְעִין,
 וְלָא מְסַתְּפְלִין, וְלָא מְשַׁגְּיחִין, בְּשַׁעֲתָא דְּבִרָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, וְאוֹקִיר לִיהּ בִּיקִירוֹ עֲלָאָה, בְּעָא מְנִיָּה
 לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח יְחִידָאִי, וּבְלָבָא יְחִידָאִי,
 וּבְאַתֵּר דְּדִבְיָקוּתָא יְחִידָאָה, דְּלָא יִשְׁתַּנִּי וְלָא יִתְהַפֵּךְ
 לְעֲלָמִין, בְּהֵוֹא קְשׁוּרָא דְּמְהִימְנוּתָא יְחִידָאָה, דְּכֻלָּא
 בֵּיהּ אֶתְקַשֵּׁר. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן.
 וּלְבַתֵּר סָאטוֹ מְאוּרְחָא דְּמְהִימְנוּתָא, וְשִׁבְקוּ אֵילָנָא
 יְחִידָאָה עֲלָאָה מְכָל אֵילָנִין, וְאַתּוּ לְאַתְדַּבְּקָא
 בְּאַתֵּר דְּמְשַׁתְּנֵי וּמְתַהַפֵּךְ מְגוּוֹנָא לְגוּוֹנָא, וּמְטַב לְבִישׁ,
 וּמְבִישׁ לְטַב, וּנְחַתּוּ מֵעֵילָא לְתַתָּא, וְאַתְדַּבְּקוּ לְתַתָּא
 בְּשִׁנּוּיִין סְגִיָּאִין, וְשִׁבְקוּ עֲלָאָה דְּכֻלָּא, דְּהוּא חַד, וְלָא
 אֶשְׁתַּנִּי לְעֲלָמִין. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה

הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה בִקְשׁוּ חֲשִׁבוֹנוֹת רַבִּים.
 וְהֵמָּה בִקְשׁוּ חֲשִׁבוֹנוֹת רַבִּים וְדַאי, כְּדִין אֶתְהַפֵּךְ לְבִיּוֹ
 בְּהֵיחִי אֶסְטָרָא מִמֶּשׁ, זְמַנִּין לְטָב, זְמַנִּין לְבִישׁ, זְמַנִּין
 לְרַחֲמֵי, זְמַנִּין לְדִינָא. (ד' ק"ז ע"ב) כִּתְהוּא מְלָה דְאֶתְדַבְּקוּ בֵּהּ
 וְדַאי. וְהֵמָּה בִקְשׁוּ חֲשִׁבוֹנוֹת רַבִּים, וְאֶתְדַבְּקוּ בֵּהּ.

אֲמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אָדָם, שְׂבִקְת חַיִּי,
 וְאֶתְדַבְּקְת בְּמוֹתָא. חַיִּי, דְכָתִיב וְעַץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ
 הַגֶּן, עֵץ דְאֶתְקָרִי חַיִּים, דְמֵאן דְאֶחִיד בֵּיהּ, לָא טָעִים
 טַעֲמָא דְמוֹתָא לְעֵלְמִין. וְאֶתְדַבְּקְת בְּאִילָנָא אַחֲרָא, הָא
 וְדַאי מוֹתָא הוּא לְקַבְּלָךְ. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (משלי ה) רַגְלֶיהָ
 יוֹרְדוֹת מוֹת וְגו'. וְכָתִיב (קהלת ז) וּמוֹצָא אֲנִי מֵרַמְמוֹת אֶת
 הָאֲשֵׁה. וְדַאי בְּאַתֵּר דְמוֹתָא אֶתְדַבְּק, וְשִׁבְק אֶתֵּר דְחַיִּי,
 בְּגִין כֶּךָ אֶתְגַּזֵּר עָלֶיהָ וְעַל כָּל עֵלְמָא מוֹתָא.

אִי הוּא חֲטָא, כָּל עֵלְמָא מְאִי חֲטָאוּ. אִי תִימָא דְכָל בְּרִיּוֹן
 אָתוּ וְאֶכְלוּ מְאִילָנָא דָא, וְאֶתְרַמֵּי מִכְּלָא. לָאו חֲכִי,
 אֶלָּא בְשַׁעְתָּא דְאָדָם קָאִים עַל רַגְלוֹי, חָמוּ לִיָּה בְרִיּוֹן
 כְּלָהוּ, וְדַחְלוּ מִקַּמִּיָּה, וְהוּוּ נִטְלִין בְּתַרְיָה, כְּעַבְדִּין קַמִּי
 מִלְּכָא. וְהוּא אֲמַר לוֹן, אֲנָא וְאֶתוֹן, (תהלים צה) בּוֹאוּ
 נִשְׁתַּחֲוּה וְנִכְרַעַה נִבְרַכָּה לְפָנַי יְיָ עוֹשֵׁנוּ, וְכִלְהוּ אָתוּ
 בְּתַרְיָה. כִּיּוֹן דְחָמוּ דְאָדָם סְגִיד לְהֵאִי אֶתֵּר, וְאֶתְדַבְּק
 בֵּיהּ, כְּלָהוּ אֶתְמַשְׁכוּ אֶבְתַּרְיָה, וְגָרִים מוֹתָא לִיָּה, וְלִכְל
 עֵלְמָא.

כִּדִּין אֲשֶׁתַּי אָדָם לְכַמָּה גְּוֹוִינִן, זְמַנִּין לְטָב, זְמַנִּין
 לְבִישׁ. זְמַנִּין רוּגְזָא, זְמַנִּין נִיּוּחָא. זְמַנִּין דִּינָא,
 וְזְמַנִּין רַחֲמֵי. זְמַנִּין חַיִּי, זְמַנִּין מוּתָא. וְלֹא קָאִים בְּקִיּוּמָא
 תְּדִיר בְּחַד מְנַיְיחֹו. בְּגִין דִּהֵהוּא אֲתֵר גְּרָמָא לִיָּה. וְעַל דָּא
 אֲקָרִי, לַהֲט הַחֲרָב הַמַּתְּהַפֶּכֶת, מִן סִטְרָא דָּא, לְסִטְרָא
 דָּא, מִן טַב לְבִישׁ, מִן רַחֲמֵי לְדִינָא, מִן שְׁלוֹם לְקֶרְבָּא,
 אֲתֵהֲפִיכַת הִיא לְכֻלָּא. וְאֲקָרִי טוֹב וְרַע, דְּכֹתִיב וַיִּמְעַץ
 הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

וּמִלְכָּא עֲלָאָה, רַחֲמָא עַל עוֹבְדֵי יְדוּי, אוֹכַח לִיָּה, וְאָמַר
 לִיָּה וַיִּמְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ,
 וְהוּא לָא קָבִיל מַנְיָה, וְאֲתַמְשֹׁךְ בְּתֵר אֲתַתִּיָּה, וְאֲתַתְּרֹךְ
 לְעֵלְמִין. דִּהֵא אֲתַתָּא לְאֲתֵר דָּא סִלְקָא, וְלֹא יִתִּיר.
 וְאֲתַתָּא גָּרִים מוּתָא לְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, לְעֵלְמָא דְּאֲתֵי כְּתִיב, (ישעיה סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יִמֵּי
 עָמִי. כִּימֵי הָעֵץ: הֵהוּא עֵץ דְּאֲשַׁתְּמוּדַע. בֵּיָּה זְמַנָּא
 כְּתִיב, (ישעיה כה) בִּלְע הַמּוֹת לְנִצָּח וּמַחָה יְיָ אֱלֹהִים דְּמַעָּה
 מֵעַל כָּל פְּנִים.

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת בְּהַר

(ויקרא כ"ה) וַיִּדְבֹר יי' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (ויקרא ו) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה וְגו'. הָאִי קָרָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אוֹקִימְנָא, דְּהִיא סִלְקָא וּמִתְחַבְּרָא בְּמַלְכָּא קְדִישָׁא בְּזוּוּגָא שְׁלִים.

הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזֻבַּח כָּל הַלֵּילָה וְגו'. תָּא חֲזִי, פִּיּוּן דְּעָאֵל לֵילִיא, וְתַרְעִין סְתִימִין, דִּינִין תַּתְּאִין מִתְעַרְיִין בְּעֵלְמָא, וְאֶזְלִין וְשִׂאטִין, חֲמָרִי וְאֶתְנִי וְכַלְבִּי. חֲמָרִי הָא אוֹקִימְנָא, וְכַלְבִּי וְאֶתְנִי, לָא שָׂאטֵן וְלָא אֶזְלִין, אֶלָּא בְּהוּ עֵבְדִי חֲרָשִׂיא לְבַנֵּי נָשָׂא. כְּגוֹן בְּלָעָם, וְאוֹקִמוּתָהּ. כְּדִין כָּל בְּנֵי עֵלְמָא נִימִין, וּמְזֻבַּח תַּתְּאֵה דְּלִבְר אֶתּוֹקֵד.

בְּפִלְגוֹת לֵילִיא, אֶתְעַר רִיחַ צְפוֹן, וּמַהֲהוּא מְזֻבַּח תַּתְּאֵה, נְפִיק שְׁלֵהוּבָא דְּאֶשָׁא, וְתַרְעִין אֶתְפֶּתְחוּ, וְדִינִין תַּתְּאִין אֶתְכַנְשׁוּ בְּנוֹקְבֵייהוּ, וְהֵהוּא שְׁלֵהוּבָא אֶזְלִ וְשִׂאט, וְתַרְעִין דְּגֵן עֵדֵן אֶתְפֶּתְחוּ, עַד דְּמָטִי (נ"א צִפְרָא) הֵהוּא שְׁלֵהוּבָא, אֶתְפִּלַּג לְכַמָּה סְטָרִין דְּעֵלְמָא, וְעָאֵל (דף ק"ח ע"א) תַּחֲתוֹת גְּדַפּוּי דְּתַרְנַגּוּלָא וְקֶאֱרִי.

כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶשְׁתַּכַּח בֵּין צִדִיקֵיא, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל מְשַׁבַּחַת לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד

דְּאֵתִי צַפְרָא. כִּיּוֹן דְּאֵתִי צַפְרָא, אֲשֶׁתְּכַחוּ מִשְׁתַּעֲיִן בְּרִזָּא
 חֲדָא. וְאֵית לָהּ נְיִיחָא בְּבַעְלָהּ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, עַל
 מוֹקְדָה עַל הַמְּזִיבָה כָּל הַלַּיְלָה וְגו'. עַד הַבְּקָר, דְּהָא
 בְּצַפְרָא דִּינִין וְשִׁלְהוּבִין אֲשֶׁתְּכֹכוּ, וְכִדִּין אֲתַעַר אֲבָרְהָם
 בְּעֵלְמָא, וְנְיִיחָא הוּא דְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, לָא אֲשֶׁתְּכַחוּ בָּהּ
 דִּינִין תַּתְּאִין, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל הוּת בָּהּ בְּנְיִיחָא, עַל
 כְּנֵפֵי דְכְּרוּבִים. כְּמָה דְּאֲתַמַּר, דְּכְּתִיב, (ישעיה א) צֶדֶק יִלְיִן
 בָּהּ. כִּדִּין הוּת לָהּ נְיִיחָא מְכֻלָּא. דְּהָא יִשְׂרָאֵל לָא נְיִימִין,
 עַד דְּמִקְרִבֵי קְרַבְנָא דִּבִּין הָעֲרַבִים, וְאַסְתְּלִיקוּ דִּינִין.
 וְעוֹלָה הוּת אֲתוּקַד עַל מַדְבְּחָא, וְכִדִּין הוּת לָהּ נְיִיחָא
 מְכֻלָּא, וְלָא אֲשֶׁתְּכַח אֲלָא אֲתַתָּא בְּבַעְלָהּ, הֵדָא הוּא
 דְּכְּתִיב כִּי תִבְאוּ וְגו' וְשַׁבְתָּה הָאָרֶץ, נְיִיחָא וְדָאִי. (ויקרא כה)
 וְשַׁבְתָּה הָאָרֶץ שַׁבַּת לַיִי, שַׁבַּת לַיִי מִמֶּשׁ.

תּוּ פְתַח רַבִּי אֶלְעָזָר, (שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי שֵׁשׁ
 שָׁנִים יַעֲבֹד וְגו'. בְּגִין דְּכָל בַּר יִשְׂרָאֵל דְּאֲתַגְזֹר,
 דְּאֵית בֵּיהּ רְשִׁימָא קְדִישָׁא, אֵית לֵיהּ נְיִיחָא בְּשִׁמְטָה.
 דְּהָא דִּילֵיהּ הוּא הַהוּא שִׁמְטָה, לְנְיִיחָא בֵּיהּ. וְדָא אֶקְרִי
 שַׁבַּת הָאָרֶץ, וְדָאִי חִירוּ אֵית בָּהּ. נְיִיחָא בָּהּ, כְּמָה דְּשַׁבַּת
 נְיִיחָא הוּא דְכֻלָּא, הַכִּי נָמִי שִׁמְטָה נְיִיחָא דְכֻלָּא, נְיִיחָא
 הוּא דְרוּחָא וְגוּפָא.

תָּא חֲזִי, ה' נִיחָא הוּא דְעֵלְאִי וְתַתְּאִי. בְּגִין כֶּף, ה' עֵלְאָה, ה' תַּתְּאָה. נִיחָא דְעֵלְאִין, נִיחָא דְתַתְּאִין. ה' עֵלְאָה, שְׁבַע שָׁנִים שְׁבַע פְּעָמִים. ה' תַּתְּאָה, שְׁבַע שָׁנִים בְּלַחֲוֹדֵיהוּ. דָּא שְׁמַטָּה, וְדָא יוֹבְלָא.

וְכַד מִסְתַּכְּלִין מְלִי כֹלָא חַד. בְּגִין כֶּף וְשַׁבְתָּה הָאָרְצִין, בְּהֵוּא נִיחָא דְאָרְעָא, אֲצִטְרִיכוּ עַבְדִּין נִיחָא. וּבְגִין כֶּף, וּבְשַׁבִּיעִית יֵצֵא לְחַפְּשֵׁי חֲנָם. חֲנָם, מֵהוּ חֲנָם. דִּלָּא יְהִיב לְמֵאֲרִיָּה כְּלוּם.

אֲלָא דָּא רִזָּא, הָכָא אוֹלִיפְנָא, כְּתִיב (במדבר יא) זְכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם, בְּלָא בְּרָכָה. דִּלָּא הוּוּ עֵלְנָא בְּמִצְרַיִם עוֹל דְלֵעִילָא. תָּא חֲזִי, עַבְדִּין פְּטוּרִין מֵעוֹל מַלְכוּתָא דְלֵעִילָא, וְעַל דָּא פְּטוּרִין מִן הַמִּצְוֹת. מְאִי עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. אֲלָא, כֹּהֲאִי תוֹרָא דִּיהֵבִין עָלֶיהָ עוֹל בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין לְאַפְקָא מִנִּיהָ טַב לְעֵלְמָא. וְאִי לָא קַבִּיל עָלֶיהָ הֵוּא עוֹל, לָא עָבִיד מְדִי. הָכִי נִמִּי אֲצִטְרִיף לִיהָ לְבַר נֶשׁ לְקַבְּלָא עָלֶיהָ עוֹל בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתָּר דִּיפְלַח בֵּיהּ בְּכֹל מַה דְאֲצִטְרִיף. וְאִי לָא קַבִּיל עָלֶיהָ הֵוּא בְּקַדְמִיתָא, לָא יִיכּוֹל לְמַפְלַח.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים ב) עֲבַדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה. מֵהוּ בִּירְאָה. כֹּמָה דְאֵת אָמַר (תהלים קיא) רֵאשִׁית חֲכָמָה יֵרֵאת יְיָ. וְדָא מַלְכוּת שָׁמַיִם. וּבְגִין כֶּף עוֹל מַלְכוּת

שָׁמַיִם. וְעַל דָּא הָאִי בְּקַדְמִיתָא הוּא דְכֻלָּא. מֵאֵן אוֹכַח.
תְּפִלָּה, בְּקַדְמִיתָא שֶׁל יָד. בְּגִין דְּבַהֲאִי עָיִיל לְשָׂאָר
קְדוּשָׁה. וְאִי הָאִי לָא אֲשַׁתְּכַח לְגַבִּיהַ, לָא שְׂרִיא בֵּיה
קְדוּשָׁה לְעֵילָא, בְּגִין כֶּךָ (ויקרא טז) בְּזֹאת יִבֹּא אֲהֲרֹן אֶל
הַקֹּדֶשׁ וְגו' כְּתִיב.

וְהָאִי עוֹל לָא שְׂרִיא, בְּמֵאֵן דְּאִיהוּ כְּפִית בְּאַחֲרָא. וְעַל
דָּא עֲבָדִין פְּטוּרִין מֵעוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. וְאִי מֵהָאִי
עוֹל פְּטוּרִין, מִכָּל שְׂאָר פְּטוּרִין. דְּהָא שְׂאָר לָא שְׂרִיא
עָלֶיהָ דְּבַר נֶשׁ, עַד דְּאֲשַׁתְּכַח גַּבִּיהַ בְּהָאִי עוֹל. וּבְגִין כֶּךָ
הוּוּ אֲכֹלֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרִים חֲנָם. אוּף הֲכָא יֵצֵא לְחַפְּשֵׁי
חֲנָם. דְּהָא עֲבָדָא הוּוּ, וְכֹל מַה דְּעֵבִיד, חֲנָם הוּוּ, בְּלֹא
עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. וְאִי עַל גַּב דְּחֲנָם הוּוּ עוֹבְדוּהִי יֵצֵא
לְחַפְּשֵׁי, וִיהֵא לִיהַ נִיחָא.

לְבַתֵּר דְּאִיהוּ בְּחִירוֹ, וְאֲשַׁתְּכַח בֵּיהַ נִיחָא, יְהִיבִין עָלֶיהָ
עוֹל, מֵהָהוּא אֲתֵר דְּאֲפִיק לִיהַ לְחִירוֹ. וְאִי בַר נֶשׁ
יִסְרַב לְמִיפֵק לְחִירוֹ, כְּמַה דְּאֵת אָמַר וְאִם אָמַר יֵאמַר
הָעֶבֶד אֲהַבְתִּי אֶת אֲדוֹנֵי וְגו'. הָא וְדֵאִי פְּגִים לִיהַ לְהָאִי
אֲתֵר, דְּשָׁבִיק עוֹל מַלְכוּתָא דְּלְעֵילָא, וְנָטִיל עוֹל
דְּמֵאֲרִיהַ. וְעַל דָּא מַה כְּתִיב, וְהִגִּישׁוּ אֲדוֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים
וְהִגִּישׁוּ אֶל הַדֵּלֶת וְגו'. וְהִגִּישׁוּ אֲדוֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים. אֶל
הָאֱלֹהִים סִתָּם. לְגַבִּי הָהוּא אֲתֵר דְּפְגִים לִיהַ דְּהֲכִי נִמְי
אֱלֹהִים אֲקָרִי.

וּלְאֵן אֶתֶר יִתְקַרֵּב לְגַבִּיּהּ. אֶל הַדִּלְתָּ אוֹ אֶל הַמְּזוּזָה. (ד')

בְּגִין דְּהָאֵי אֶתֶר פִּתְחָא הוּא דְלַעֲיָלָא, וּמְזוּזָה (ק"ח ע"ב)

אֶקְרִי, וְהָא אֶתְמַר. וְכִיּוֹן דְּאִיְהוּ אֶכּוּוֹן לְאַפְגָּמָא לְהָאֵי

אֶתֶר, הֵהוּא פְּגִימוֹ אֶשְׁתָּאֵר בְּהַדִּיּה בֵּיהּ בְּגוּפִיּהּ הֵדָא הוּא

דְּכַתִּיב, וְרַצַּע אֶדוּנְיוֹ אֶת אֶזְנוֹ בַּמְרַצַּע וְעַבְדוֹ לְעוֹלָם.

יְהוּי עַבְדָּא תַּחֲתֵּי רַגְלוֹי דְּמֵאֲרִיָּה, עַד שִׁתָּא דְיּוֹבְלָא.

אֶת אֶזְנוֹ אֶמְאִי. הָא אֶוֹקְמוּהָ. אֶבַל שְׁמִיעָה תְּלִי בְּהָאֵי

אֶתֶר, עֲשִׂיָּה לְעֵילָא. וּבְגִין דְּיִשְׂרָאֵל כֹּד קְרִיבוֹ

לְטוֹרָא דְּסִינֵי, וְהוּוּ בְּרַחֲמֵי דְּלְבִיּהוּ לְאַתְקַרְבָּא לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, אֶקְדִּימוֹ עֲשִׂיָּה לְשְׁמִיעָה, דְּהָא שְׁמִיעָה

בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר עֲשִׂיָּה. שְׁמִיעָה בְּהָאֵי שְׁמִיטָה תְּלִיא.

וְעַל דָּא הוּא פְּגִים לְהָאֵי שְׁמִיעָה, יִתְפְּגִים שְׁמִיעָה דְּיִלְיָה,

וְיִשְׁתָּאֵר פְּגִימוֹ בֵּיהּ. וְלֹא יִשְׁתָּאֵר הוּא עַבְדָּא לְמֵאֲרִיָּה,

עַד דְּיִתְקַרֵּב לְהֵהוּא אֶתֶר דְּפְגִים, וְיִתְפְּגִים הוּא קְמִיָּה,

וְיִשְׁתָּאֵר בֵּיהּ הֵהוּא פְּגִימוֹ. וּבְגִין כֹּד, וְהַגִּישׁוּ אֶדְנִיּוֹ אֶל

הָאֱלֹהִים סְתָם, כְּמָה דְּאֶוֹקִימְנָא. וְעַל דָּא, וְשַׁבְתָּהּ הָאֶרֶץ

שַׁבַּת לִי.

רעיא מהימנא	וּיְקָרָא כ"ה)	שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע
וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שַׁבַּת		שָׁדֶךְ וְגו', וּבַשָּׁנָה
שַׁבְּתוֹן וְגו'.		הַשְּׁבִיעִית שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן יִהְיֶה
פְּקוּדָא דָּא לְשַׁבּוֹת בַּשָּׁנָה		לְאֶרֶץ שַׁבַּת לִי. וְהָא
הַשְּׁבִיעִית וְאַבְתְּרִיָּה לְשַׁבּוֹת		

אוֹקְמוּהָ, דְּכַתִּיב, (שמות כג)
 וּבִשְׁבִיעִית תִּשְׁמְטֶנָּה
 וּנְטַשְׁתָּהּ וְגו'. מֵאֵי טַעְמָא
 וְאָכְלוּ אֲבִיוֹנֵי עַמְךָ. בְּגִין
 דְּמִסְכְּנֵי בְּהַאי אֲתֵר תִּלְיִין,
 וּבְגִין כֶּךָ שָׁבִיק לֹוֹן לְמִיכַל.
 וְעַל דָּא, מֵאֵן דְּרַחֲמִים
 לְמִסְכְּנָא, יְהִיב שְׁלָמָא
 בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹסִיף
 בְּרַכְתָּא בְּעַלְמָא, וְיְהִיב חֵידוֹ
 וְחִילָא לְאַתֵּר דְּאֵתְקָרִי
 צְדָקָה, לְאַרְקָא בְּרַכְתָּא
 לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְאוֹקִימְנָא.

בְּשִׁבְעֵי. וְאַבְתְּרִיה לְהַשְׁמִיט
 כְּסָפִים בְּשִׁבְעִית. וְאַבְתְּרִיה
 לְמִנּוֹת שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁבַע
 פְּעָמִים וְהָיוּ לָךְ יָמֵי שֶׁבַע
 שָׁבָתוֹת הַשָּׁנִים תִּשַׁע
 וְאַרְבָּעִים שָׁנָה. הֶכָּא רָזָא
 דְּכָל שְׁבִיעִיּוֹת, מִסְטָרָא
 דְּשִׁכְיִנְתָּא דְּאֵתְקָרִיאת שֶׁבַע
 מִסְטָרָא דְּעַדִּיק דְּאִיהוּ
 שְׁבִיעֵי לְבִינָה, וְאִיהִי בֵּת
 שֶׁבַע, מִסְטָרָא דְּאִימָא
 עֲלָאָה, דְּאֵתְמַר בְּהַ (תהלים
 קיט) שֶׁבַע בְּיוֹם הַלְלַתֶּיךָ.

שֶׁבַע שְׁמֵהֶן אֵינוֹן אֲבָגִית"ן,
 וּבְהוֹן מ"ב אֲתוּוֹן, כָּלֵל
 אֲתוּוֹן וְתִיבִין הֵם תִּשַׁע
 וְאַרְבָּעִין, אִימָא עֲלָאָה שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה, דְּבָהּ וּקְרֵאתֶם דְּרוּר.
 בְּהַ תְּהֵא שְׁכִינְתָּא תִּתְאַה, דְּרוּר פְּדוּת וּשְׁבִיטָה לְיִשְׂרָאֵל,
 דְּאֵתְמַר בְּהוֹן (בראשית כח) וְהָיָה זְרַעְךָ בְּעַפְרֵי הָאָרֶץ.
 כָּל סְפִירָה מֵאֲלִין שֶׁבַע, שִׁית גְּדַפִּין, דְּאֵינוֹן שִׁית אֲתוּוֹן לְכָל חַד.
 וּבְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא (ושְׁכִינְתָּיה) בְּכָל סְפִירָה מֵאֲלִין שֶׁבַע,
 (ישעיהו ו) בְּשִׁתִּים יְכַסֶּה פָּנָיו וּבְשִׁתִּים יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבְשִׁתִּים יַעֲוֹפֶה,
 וּבִינָה אִיהוּ אַחַת, וּשְׁכִינְתָּא תִּתְאַה שֶׁבַע. וְלַעֲלָא מְבִינָה, אַחַת
 וְאַחַת, הָא עֶשְׂרֵי סְפִירָן. שְׁתִּים, ג', וד', וְה', וו', וז'.

כָּאֵן וַיֵּלֶךְ הַלֹּךְ וַגְּדַל. מִסְטָרָא נּוֹכְרָאָה, וְהַמִּים הָיוּ הַלֹּךְ וְחֶסוֹר,
 אִימְתִי. בְּאַתֵּר דְּשְׁכִינְתָא תַתְּאָה שְׂרִיא בְּזוּ. הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (בראשית ח) וַתֵּנַח הַתִּיבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, דָּא שְׁכִינְתָא
 תַתְּאָה. בְּשַׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ, אִיהִי שְׁבִיעָאָה וְעֵשִׂירָאָה.

דְּסְלִיקַת בְּהוּן אֶהְיָה, דְּאִיהִי בִינָה, שְׁנַת הַיּוֹבֵל, אִיהִי אֶהְיָה אֲשֶׁר
 אֶהְיָה, תְּרִין זְמַנִּין אֶהְיָה חוֹשֶׁבֵן מ"ב, וְתַמְנִיא אַתְּוּן
 בְּהוּן תַּמְשִׁין. דְּבְהוּן פְּקוּדָא לְחֶשׁוֹב שְׁנַת הַיּוֹבֵל. וְכִי פְקוּדָא
 לְחִזּוֹר לְאַחֲזוֹתוֹ בַּיּוֹבֵל, בְּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תְּשׁוּבוּ וְגו'. כָּל חַד
 יַחֲזוֹר בֵּיהּ לְדַרְגָּא דִּילִיָּה, דְּנִשְׁמַתִּיה אַחֲזָא מִתַּמָּן, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ (קהלת יב) וְהָרוּחַ תֵּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'.

שְׁמִיטָה: שְׁכִינְתָא תַתְּאָה, דְּאִיהִי מִשְׁבַּע שְׁנִין. יוֹבֵל: אִימָא
 עֲלָאָה, בִּינָה, אִיהִי לְחֶמְשִׁין שְׁנִין. וְכִי אַתִּיחְסִין
 יִשְׂרָאֵל בְּמַפְקְנוֹתֵהוּן מִן גְּלוּתָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, וְאִישׁ אֶל
 מִשְׁפַּחְתּוֹ תֵּשׁוּבוּ. בְּגוּוּנָא דְּמַפְקְנוֹ דְּמַצְרַיִם דְּאִינוּן מְאָרִי תוֹרָה
 בְּהּ, אַתְּמַר בְּהוּן (שמות יג) וְחַמוּשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאוּקְמוּהָ
 אַחַד מִחֻמְשִׁים.

וְשְׁכִינְתָא תַתְּאָה, אִיהִי גְּאוּלַּת בְּתִי עָרֵי חוּמָה אַתְּמַר בְּהּ, וְכִי
 עָרֵי הַחֲצֵרִים. דְּתֵרֵי בְּתִי אִית בְּלָבָא, אִם אִינוּן מְאָרֵי
 תוֹרָה, אַתְּקֵרִיאוּ בְּתִי עָרֵי חוּמָה, בְּגוּוּנָא דְּאַתְּמַר בְּמַפְקְנוֹ
 דְּמַצְרַיִם, (שמות יד) וְהַמִּים לָהֶם חוּמָה מִימִינֵם (ד' ק"ט ע"א) וּמִשְׂמָאלָם.
 לְאַחֲרִים, דְּלָאוּ אִינוּן מְאָרֵי תוֹרָה אַתְּקֵרִיאוּ בְּתִי הַחֲצֵרִים.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָא אֲשַׁבְּחָנָא חֲצֵרִים דְּאַתְּמַר בֵּיהּ (אסתר ה)
 וַתַּעֲמוּד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית נִכְח בֵּית הַמֶּלֶךְ. וְכָכָל
 אַתֵּר הַמֶּלֶךְ סְתָם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וַתַּעֲמוּד, אִין עֲמִידָה,
 אֶלָּא עֲלוּתָא. נִכְח בֵּית הַמֶּלֶךְ: נִכְח בֵּית הַמֶּלֶךְ דֵּשׁ, דְּכָל יִשְׂרָאֵל

צָרִיכִין לְעֲלֹאָה צְלוֹתָא דְלֵהוּן לְתַמָּן, וְלִמְהוּי נִכַּח בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.
 הָכָא מֵאֵן חֲצַר הַפְּנִימִית. וְדַאי תְּרִין אֵינּוּן חֲצֵרוֹת בֵּית יְיָ.
 אָמַר לִיה בּוֹעֲינָא קְדִישָׁא, תְּרִין חֲצֵרִים, אֵינּוּן חֲצוּנִים דְּלִבָּא,
 וְאֵינּוּן תְּרִין אֲזָנִים דְּלִבָּא. וְתִרִין בְּתִים פְּנִימִים, תְּרִין בְּתִי
 דְּלִבָּא. וְתִרִין אֵינּוּן בְּתִי גּוֹזָא, וְתִרִין אֵינּוּן בְּתִי בְּרָאִי. וּבְזִמְנָא
 דִּיהָא פּוֹרְקָנָא, גְּאוּלָּה תִּהְיָ לְכֻלָּהוּ לְאֵינּוּן קְרִיבִין לְלִבָּא, דְּאִיהוּ
 שְׂכִינְתָא, וְלֹאֲלִין רְחִיקִין דְּאִתְקְרִיבוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה נז)
 שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרְחוֹק וְלִקְרוֹב, וְאוֹקְמוּהָ לָרְחוֹק מֵעֵבִירָה, וְלִקְרוֹב
 מִמְּצוּהָ.

בְּהוּא זְמַנָּא, פְּקוּדָא לְתַקּוּעַ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בִּיּוֹבֵל, הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (ישעיה יח) בְּנִשְׂא גַם הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקוּעַ שׁוֹפָר
 תִּשְׁמְעוּ. בְּגוֹזָא דְבִתְקִיעַת שׁוֹפָר דִּיּוֹבֵלָא, בְּלָהוּ עֲבָדִין נְפָקִי
 לְחֵירוֹת, הָכִי בְּפוֹרְקָנָא בְּתִרְיִיתָא, בְּתַקִּיעַת שׁוֹפָר, מִתְּכַנְשִׁין כָּל
 יִשְׂרָאֵל מֵאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלָמָא, דְּאֵינּוּן עֲבָדִין דִּיּוֹבֵלָא. דְּמֵאֲרִי
 תוֹרָה, אֵית בְּהוּן עֲבָדִין עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרַס, וְאִתְקְרִיאוּ עֲבָדֵי
 מַלְכָא וּמְטְרוֹנֵיתָא. אָבֵל בְּנוֹי דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, (שמות יט) וְאַשָּׁא
 אֲתַכֶּם עַל פְּנֵי נְשָׂרִים וְאַבִּיא אֶתְכֶם אֵלַי, דְּאֵינּוּן גְּדַפֵּי חֵיוֹן
 דְּמַרְכְּבַתָּא.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לָתֵת לְלוֹזִים עָרִים לְשָׁבֵת. וּבְגִין דְּאֵינּוּן לָא
 אֲשַׁתְּתַּפוּ בְּעַגְלָא, קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא חֶלֶק לֹזֵן לְגִבְיָה.
 לְמַהוּ מְנַגְנִין לִיה בְּכַמָּה מֵינֵי נַגּוּן. דְּכַהֲנִים בְּעִבּוּדְתָן, וְלוֹזִים
 לְשִׁירָם וְלִזְמָרָם, וְיִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. כַּהֲנִים בְּעִבּוּדְתָם, דְּאֵית תַּמָּן
 כַּמָּה פְּקוּדִין.

פְּקוּדָא חַד, לַעֲשׂוֹת שְׁמֵן הַמִּשְׁחָה. ב', לוֹזִים שׁוֹמְרִין בְּמִקְדָּשׁ. ג'
 יִשְׂרָאֵל לִירָא מִן הַמִּקְדָּשׁ. ד', עִבּוּדַת הַלוֹזִים בְּבֵית

הַמִּקְדָּשׁ. ה', לְהַקְטִיר קִטְרֵת פְּעָמִים. ו', כְּהֲנִים תּוֹקְעִים
 בַּחֲצוֹצְרוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. ז', לְקַדֵּשׁ זֶרַע אֶהְרֵן בַּמִּקְדָּשׁ. ח', לְלָבוֹשׁ
 בְּגָדֵי כְהוֹנָה בַּמִּקְדָּשׁ. ט', רְחִיצַת יָדַיִם וְרַגְלָיִם, לְעִבּוֹד בַּמִּקְדָּשׁ.
 י', לְהִיּוֹת הַכְּהֲנִים עוֹשִׂים קֶרֶבֶן בַּמִּקְדָּשׁ. י"א, לְפָדוֹת פְּסוּלֵי
 הַמוֹקְדָּשִׁין. י"ב, קֶרֶבֶן הַיּוֹלֵדֶת בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי. י"ג, לְמַלּוּחַ
 קֶרֶבֶן בַּמִּקְדָּשׁ. י"ד, לְעִשׂוֹת הָעוֹלָה כְּמִשְׁפָּטָה. ט"ו, לְעִשׂוֹת
 הַחֲטָאת כְּמִשְׁפָּטוֹ. ט"ז, אֲכִילַת קֶדְשִׁים כְּמִשְׁפָּט לַכְּהֲנִים. י"ז,
 אֲכִילַת שְׂרֵי מְנַחֹת. ח"י, לְעִשׂוֹת מְנַחֹת כְּמִצְוֹתָן. י"ט, לְהִבְיֵא
 קֶרֶבֶן לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. כ', לְהִבְיֵא נֶדֶר אוֹ נֶדְבָה לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ.
 כ"א, לְהִבְיֵא קֶרֶבֶן בַּמִּקְדָּשׁ תְּמוֹרוֹת וְוִלְדוֹת. כ"ב, לְהַקְרִיב
 שְׁנֵי תְּמִידִין בְּהַלְכָתָן. כ"ג, לְהַדְלִיק אֵשׁ תְּמִיד עַל הַמִּזְבֵּחַ.

כ"ד, לְעִשׂוֹת תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן. כ"ה, לְהַדְלִיק גֵּרוֹת הַמְּנוּרָה. כ"ו,
 לְהַקְרִיב מְנַחָה בְּכָל יוֹם. כ"ז, לְהַקְרִיב מוֹסֵף בְּשַׁבָּת. כ"ח,
 לְהַסְדִיר לֶחֶם וְלִבְנָה. כ"ט, לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן מוֹסֵף בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ.
 ל', לְהַקְרִיב בֹּז' יְמֵי הַפֶּסַח. ל"א, לְהַקְרִיב בַּיּוֹם הָעוֹמֵר כֶּבֶשׂ
 לְעוֹלָה. ל"ב, לְהַקְרִיב (קֶרֶבֶן) הָעוֹמֵר. (הַיְיָנוּ סְפִירַת הָעוֹמֵר) ל"ג, לְהַקְרִיב
 קֶרֶבֶן מוֹסֵף בְּשַׁבּוּעוֹת. ל"ד, לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בְּשַׁבּוּעוֹת.
 ל"ה, לְהַקְרִיב מוֹסֵף בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. ל"ו, לְהַקְרִיב מוֹסֵף בַּיּוֹם
 הַכַּפּוּרִים. ל"ז, לְהַקְרִיב מוֹסֵף בֹּז' יְמֵי הַחֹג. ל"ח, לְהַקְרִיב מוֹסֵף
 בְּשְׁמִינֵי עֶצְרַת. ט"ל, לְשָׂרוֹף אֶת הַנּוֹתֵר בְּאֵשׁ. מ', לְשָׂרוֹף
 קֶדְשִׁים שְׁנַטְמָאוֹ. מ"א, לְעִבּוֹד כֹּהֵן גָּדוֹל בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים.

מ"ב, הַמוֹעֵל בְּהַקְדֵּשׁ קֶרֶן וְחוֹמֵשׁ. מ"ג, (ס"א לְהִבְיֵא הַחוּטָא קֶרֶן חֲטָאת
 עַל חֲטָאוֹ) קֶרֶבֶן חֲטָאת. מ"ד, אֲשֶׁם תְּלוּי עַל סִפְקוֹ. מ"ה,
 קֶרֶבֶן אֲשֶׁם וְדָאֵי, עַל הַיְדוּעַ. מ"ו, קֶרֶבֶן עוֹלָה וְיֹרֵד. מ"ז, קֶרֶבֶן
 סְנֵהֲדָרֵי גָדוֹלָה שְׁטָעוֹ. מ"ח, לְהַקְרִיב הַזֶּבֶח אַחֵר שְׁיִטְהֵר. מ"ט,

קרְבַן זָבַח אַחֵר שֶׁתִּטָּהֵר. נִי, קְרָבָן יוֹלְדוֹת. נ"א, קְרָבָן מְצוֹרְעִים, מִתְּמָן וְאֵילָף שְׁאֵר פְּקוּדֵי־יָן.

מֵאֵרֵי מְתִיבְתָּאן, בְּאוֹמָאָה עֲלֵיכֹן, לָא תַעֲדוּ מְנִי, עַד דְּאַתְקִין קְרָבָנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא. דְּשְׁכִינְתָּא אִיהִי קְרָבָן לֵינִי, בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר דְּמַלְכָּא, בְּחַבּוּרָא שְׁלִים, בְּדָכַר וְנוֹקְפָא. בְּכָל אֶבְרִים, דְּאֵינּוּן: מְנַהוּן בְּרִישָׁא, עֵינִין בְּעֵינִין. אוּדְנִין (דף ק"ט ע"ב) לְגַבֵּי אוּדְנִין. הוֹטְמָא בְּחוֹטְמָא. אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין. פּוֹמָא בְּפוֹמָא. בְּגוּן (מַלְכִים ב ד) וַיִּשֶׁם פִּיּוֹ עַל פִּיּוֹ וְעֵינָיו עַל עֵינָיו. וּבְדָא הָוָה מְחִיָּה הַיְלָד. וְהָכִי יְדִין דְּמַלְכָּא, עִם יְדִין דְּמַטְרוֹנִיתָא, גּוֹפָא בְּגוֹפָא, בְּכָל אֶבְרִים דִּילִיָּה. קְרָבָנָא שְׁלִים.

דְּבַר נֶשׁ בְּלָא אֲתַתָּא, פְּלָגוּ גּוֹפָא אִיהוּ, וְשְׁכִינְתָּא לָא שְׂרִיא עֲלִיָּה. הָכִי (ס"א ב ד) קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, לָאוּ אִיהוּ בְּקְרָבָנָא עִם שְׁכִינְתָּא, בְּכָל יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוּן אֲנָשֵׁי מְדוּת, דְּאֵינּוּן אֶבְרִים דִּילָהּ. עֵלַת הָעֵלּוֹת לָא שְׂרִיא תְּמָן, וּבְאֵלוּ לָא הָוָה קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא חַד, בְּתַר דְּלָאוּ אִיהוּ עִם שְׁכִינְתִּיהָ. וּבְחוּצָה לְאַרְצָא דְּשְׁכִינְתָּא מְרַחֵקָא מִן בְּעֵלָהּ, אֲתַמַּר כָּל הַדָּר בְּחוּצָה לְאַרְצָא. דּוּמָה בְּמִי שְׂאִין לוֹ אֱלוֹהֵי. בְּגִין דְּלִית תְּמָן קְרָבָנִין בְּחוּצָה לְאַרְצָא. וְלִזְמָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מְתַקְרַב עִם שְׁכִינְתִּיהָ, אֲתַקְיִים בֵּיהּ הָאֵי קְרָא, (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. וְעֵלַת הָעֵלּוֹת שְׂרִיא עֲלֵיָּהוּ.

אַף עַל גַּב דְּתַקִּינוּ אֲבָהִן עֲלוֹתֵין בְּאַתַּר דְּקְרָבָנִין. הָאֵי אִיהוּ לְקָרְבָּא נְפִשִׁין וְרוּחִין וְנִשְׁמָתֵין דְּאֵינּוּן שְׁכִלִים לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ. בְּאַבְרִין לְגַבֵּי גּוֹפָא אֲכָל מְסַטְרָא דְּכוּרְסִין וּמְלֶאכִין, דְּאֵינּוּן גּוֹפִין וְאַבְרִין, דְּלִבְר מְמַלְכָּא וּמְמַטְרוֹנִיתָא, לִית תְּמָן קְרָבָנָא. וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בְּכוּרְסִיָּא,

(שמות יז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס יְהוָה. (בס, חסר מכס א') (נ"א ה"ו חסר משם הוי"ה)
 (ירמיה יז) כִּסַּא כְּבוֹד מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן מְקוֹם מְקַדְשָׁנוּ. וְאַבְרִיִן
 בְּפִרוּדָא מִן גּוּפָא. אֵיהוּ לְגוֹ, וְאֵינּוֹן לְבַר. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה
 65) הֵן אֲרָאֲלֶם צְעָקוֹ הוֹצֵה, הוֹצֵה וְדָאֵי.

יְהֵא רַעוּא דִּילָךְ, לְאַחֲזֵרָא לִן לְבֵי מְקַדְשָׁא, לְקַיִים צְלוֹתָא
 דְּאוּקְמוּהָ קַדְמָאֵי, יְהֵי רַעוּן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלְקֵי
 אֲבוֹתֵינוּ שְׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתַטְעֵנוּ בְּגִבּוֹלֵנוּ וְשָׁם נַעֲשֶׂה
 לְפָנֶיךָ אֶת קְרָבָנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִין בְּסִדְרָן, כָּל חַד בְּסִדְרָא
 דִּילֵיהּ, וּמוֹסְפִין כְּהִלְכָתָן. דְּכַעַן לְבַר מֵאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, לִית תַּמָּן
 קְרָבָנִין, כְּגוֹפִין דְּבְרִיאָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ,
 מְסֻטְרָא דְאַצִּילוֹת דִּילֵיהּ, לִית תַּמָּן פְּרוּדָא וְאַפְרָשׁוּתָא.
 דְּשְׂכִינְתָא אֵיהִי יְחוּדִיהּ, וּבְרַכְתֵּיהּ, וּקְדוּשָׁתֵיהּ. וְלֹא אַתְקְרִיאַת
 גּוּפָא, אֲלֵא כַּד אַתְגַּשְׁמוּ בְּכוּרְסֵיִן, וּמְלֹאכִין דְּבְרִיאָה, כְּנִשְׁמָתָא
 דְּאַתְלַבְּשָׁא בְּגוּפָא שְׁפָלָה. וּבְגִין דָּא, כַּד שְׂכִינְתָא אֵיהִי לְבַר
 מֵהִיכְלָא דְבֵי מְקַדְשָׁא, וְלְבַר מְכוּרְסֵיִן דִּילָהּ, כְּבִיכּוֹל כְּאֵלוּ לֹא
 הָוָה חַד עִמֵּיהּ.

מְסֻטְרָא דְכַסָּא עֲלִיּוֹן דְּאֵיהוּ גּוּפָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְלֹאכִין
 דְּתַלְיִין מְנִיָּה, כְּאַבְרִיִן דְּתַלְיִין מִן גּוּפָא, דְּאֵינּוֹן דְּכוּרִין.
 וְנִשְׁמָתִין דְּאַתְגְּזֵרוּ מְנִיָּה דְּכוּרִין. כִּסַּא תְּנַיִנָּא, גּוּפָא דְשְׂכִינְתָא,
 וְכָל נִשְׁמָתִין דְּתַלְיִין מְנִיָּה, נוֹקְבִין. וּמְלֹאכִין דְּתַלְיִין מֵהֵהוּא
 בּוּרְסֵיִיא, נוֹקְבִין. וּקְרִיבוּ דְלֵהוֹן בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ.
 הָכִי יְחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּאֵינּוֹן
 כְּנִשְׁמָתִין לְגַבֵּי בּוּרְסֵיִיא וּמְלֹאכִין, הָכִי אֵינּוֹן לְגַבְדָּא עֲלֵת
 הָעֲלוֹת, כְּגוּפָא, דְּאַנְתָּ הוּא דְּמֵיִיחַד לוֹן, וּמְקַרְבַּ לּוֹן, וּבְגִין דָּא
 אֲמוּנָה דִּילָךְ בְּהוֹן, וְאַנְתָּ לִית עֲלֵךְ נִשְׁמָתָא, דְּתַהוּי אַנְתָּ כְּגוּפָא

לְגִבָּה, דְּאַנְתָּ הוּא נִשְׁמָה לְנִשְׁמוֹת, וְלִית נִשְׁמָה עֲלֶךָ, וְלֹא אֱלֹהֵא
עֲלֶךָ, אַנְתָּ לְבַר מִכְּלָא, וְלִגְאוּ מִכְּלָא, וְלִכְל סִטְרָא, וְלִעִילָא
מִכְּלָא, וְלִתְתָא מִכְּלָא. וְלִית אֱלֹהֵא אַחְרָא, עִילָא וְתִתָּא, וּמְכַל
סִטְרָא, וּמְלִגוּ דְעֶשֶׂר סְפִירָן, דְּמִנְהוֹן כְּלָא, וּבְהוֹן כְּלָא תִלְיָא
וְאַנְתָּ בְּכָל סְפִירָה, בְּאַרְבַּה וּרְחֻבָה, עִילָא וְתִתָּא, וּבִין כָּל סְפִירָה
וּסְפִירָה, וּבְעוֹבֵי דְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה.

וְאַנְתָּ הוּא דְמִקְרַב לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וְשְׂכִינְתִּיה, בְּכָל סְפִירָה
וּסְפִירָה, וּבְכָל עֲנָפִין דְּנְהוּרִין דְּתִלְיִין מִנְהוֹן, כְּגַרְמִין,
וְגִידִין, וְעוֹר, וּבֶשֶׂר, דְּתִלְיִין מִן גּוּפָא. וְאַנְתָּ לִית לָךְ גּוּפָא, וְלֹא
אַבְרִים, וְלִית לָךְ גּוּקְבָא. אֱלֹא אַחַד כְּלָא שְׁנֵי. יְהֵא רַעוּא דִּילָךְ,
דְּתִקְרַב אַנְתָּ שְׂכִינְתָּא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, בְּכָל דְרַגְלִין
דְּאִינוּן אֲעִילוֹת דִּילָךְ, דְּאִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּבַעֲלֵי מְדוּת. נְשִׂאֵי
יִשְׂרָאֵל. חֲכָמִים. נְבוֹנִים. חֲסִידִים. גְּבוּרִים. אַנְשֵׁי אֱמֶת. נְבִיאִים.
צַדִּיקִים. מְלָכִים. כְּלֵהוּ דְאֲעִילוֹת. דְּאִית אַחְרָנִין דְּבְרִיאָה.

דְּשְׂכִינְתָּא אִיהִי קַרְבֵּן, שְׁמֵן הַמִּשְׁחָה. מִימִנָּא שְׁמֵן לְמֵאֹר, כְּגוֹן
(בראשית א) אֶת הַמֵּאֹר הַגָּדוֹל. שְׁמֵן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ אִיהוּ
מִסְטְרָא דְשְׂמֵאלָא, דְּאַתְמַר בָּהּ וְקֹדֶשֶׁת אֶת הַלְוִיִּם. שְׁמֵן כְּתִית,
אִיהִי מִסְטְרָא דְצַדִּיק, דְּאִיהוּ כְּתִישׁ כְּתִישִׁין מֵאַבְרִין דְּאִינוּן
זֵיתִים, לְאַחְתָּא מִשְׁחָא לְגַבֵּי פְתִילָה. פְּתִילָה תִכְלָא. וּגְבוּרָה
מִתַּמָּן אִיהִי יִרְאָה, וְלוֹיִם שׁוֹמְרִין הַמִּקְדָּשׁ.

וּמִתַּמָּן פְּקוּדָא לִירָא מִן הַמִּקְדָּשׁ, וְאִיהוּ מְצוֹת עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם
בְּמִקְדָּשׁ בְּכ"ד מִשְׁמְרוֹת לְוִיִּם דְּבְהוֹן לְוִיִּם בְּשִׁירָה
וּבְזִמְרָה הוּוּ מְזַמְרִין קְדָמָה, לְסִלְקָא שְׂכִינְתָּא דְאִיהִי שִׁירָה וְזִמְרָה
בְּהוֹן לִיָּי. כ"ד עִם שִׁירָה וְזִמְרָה כ"ו, כְּחוֹשְׁבֵן יְהוּ"ד. וְאַבְתְּרִיה
פְּקוּדָא אִיהִי מְצוֹת קְטָרֶת תְּמִיד לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וּקְטָרֶת
כְּקַרְבָּנָא.

וְהַפְּשִׁיט אֶת הָעוֹלָה וְנִתְחַ אֹתָהּ לְנִתְחִיָּה. וְאִמּוּרִין וּפְדָרִין דְּאִינוּן
 מִתְאַכְּלִין כָּל הַלְיָלָה, (דף ק"י ע"א) אִינוּן כְּפָרָה דְּאִבְרִין
 דְּגוּפָא דִּילִיָּה וְנִפְשִׁיָּה, דְּלֹא יִתְקוֹדוּן בְּגִיָּהֶנּוּם, וְלֹא יִתְמַסְרוּן
 בִּידָא דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת, וּבְגִין דְּבַר נֶשׁ חַב בְּיַצַּר הָרַע, דְּאִיהוּ
 צְפוּנִי, הֲכִי שְׁחִיטְתוּ בְּצְפוּן לְשׁוּבָא לִיָּה מֵהָהוּא צְפוּנִי.

וּבְקָרְבָּנִין, טוֹל בְּהוּ קַל וְחוּמָר מִנְּבִיאִים, דְּאִף עַל גַּב דְּתוֹרָה
 אִיהִי שֵׁם יְהוָה, וְנִבְוָאָה דְּאִתְמַר בָּהּ (ישעיה סג) רוּחַ יְיָ
 תְּנִיחֵנוּ. עִם כָּל דָּא, לָאוּ כָּל מְאָרֵי תוֹרָה שְׁקִילִין, וְלָאוּ כָּל
 נְבִיאִים שְׁקִילִין, דְּאִית נְבִיאִים, דְּנִבְוָאָה דְּלָהוּן בְּלְבוּשֵׁין
 דְּמִלְכָּא, וְהֲכִי הוּא אֹרִייתָא דְּבַעַל פָּה, כְּמָה מְאָרֵי סְפָקוֹת
 וּפְרוּקִין, בְּלְבוּשָׁא דְּמִלְכָּא.

וְאִית אַחֲרָנִין דְּסִלְקִין יִתִּיר, בְּאִבְרִים דְּגוּפָא דְּמִלְכָּא, דְּאִתְמַר
 בְּהוּן וְאִרְאָה, וְרִאִיתִי, בְּמִרְאָה, בְּעֵינִין. (חבקוק ג) יְיָ שָׁמַעְתִּי
 שְׁמִעַךְ יִרְאִיתִי, בְּשִׁמְיעָה. יְחֻזְקָאֵל אֶסְתַּכְּלוּתִיָּה וְנִבְיאוּתִיָּה
 מְעֵינִין. חֲבִקוּק מְאוּדָּנִין בְּשִׁמְיעָה. וּבְגִין דָּא, יְחֻזְקָאֵל חֲזָא כָּל
 אֵלִין מְרִאוֹת דְּמִרְכַּבָּה בְּרִאִיָּה, בְּעֵין הַשֶּׁכֶל. חֲבִקוּק, בְּשִׁמְיעָה.
 וְאִית נְבִיאָה דְּנִבְוָאֵתִיָּה בְּפוּמָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה ו) וַיֵּעַ
 עַל פִּי. נִבְוָאָה אַחֲרָא מְרִיחָא דְּחוּטְמָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (יחזקאל
 ב) וַתֵּבֵא בִי הָרוּחַ. וְאִית דְּנִבְוָאֵתִיָּה בִּיד, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (חושע
 יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה. וְאַחֲרָנִין לְפָנִים בְּתֵי הַמִּלְּךְ, וְאַחֲרָנִין
 לְפָנֵי לְפָנִים.

וְהֲכִי בְּאֹרִייתָא, פְּשָׁטִים, רְאִיוֹת, דְּרִשׁוֹת, סוּדוֹת דְּסִתְרֵי
 תוֹרָה, וְלַעֲיֵלָא סִתְרֵי סִתְרִים לְה' הֲכִי בְּקָרְבָּנִין אִף עַל גַּב
 דְּקָרְבָּנִין כְּלָהוּ לִיְהוָה, אִיהוּ נְטִיל כְּלָא, וּפְלִיג קָרְבָּנִין לְמִשְׁרִיזִין
 דִּילִיָּה. מְנַהוּן פְּלִיג לְכַלְבִּים, אִינוּן קָרְבָּנִין פְּסוּלִין, דִּיְהִיב לְהוּן

לְסַמָּא"ל בְּלֵב, וּלְמִשְׁרֵייתִיהּ. וּבְגִין דָּא הָוּה נְחִית דִּיּוֹקְנָא
דְּכַלְבָּא. וּמְנַהוּן לְשָׂדִים, דְּאִית בְּהוּן בְּבַעֲרִין, וּמְנַהוּן כְּמַלְאָכֵי
הַשָּׂרַת, וּמְנַהוּן כְּבְנֵי נָשָׂא. לְאִינוּן דְּעוֹבְדֵיהוּן פְּשָׁדִים, פְּלִיג
קַרְבְּנֵיהוּן לְשָׂדִים.

אֵלִין דְּעוֹבְדֵיהוּן כְּמַלְאָכֵין, פְּלִיג קַרְבְּנֵין דְּלֵהוּן לְמַלְאָכִים, הֲדָא
הוּא דְבַתִּיב, (במדבר כח) אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי. דְּאִינוּן
קַרְבְּנֵין דְּלֵהוּן, לָאוּ תְלִיין בְּבַעֲרִין. דְּקַרְבְּנֵין דְּבַעֲרִין, אִינוּן דְּעַמֵּי
הָאָרֶץ. אִינוּן קַרְבְּנֵין (דְּמַלְאָכִין) דְּבְנֵי נָשָׂא, צְלוֹתִין וְעוֹבְדֵין טְבִין.
קַרְבְּנֵין דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים, מְאָרֵי מְדוּת, אֵלִין מְאָרֵי רְזִי
דְּאוֹרֵייתָא, וְסַתְרִין גְּנִיזִין דְּבֵהוּן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית הוּא
בְּנֵרְמִיָּה, לְקַבְּלָא קַרְבְּנֵין דְּלֵהוּן, דְּאִיהִי תוֹרַת ה' תְּמִימָה,
שְׂכִינְתָא קְדִישָׁא, מִי מְדוּת.

וְתַלְמִידֵי דְרַבְּנָן, אִינוּן מְלִין דְּלֵהוּן פְּאָכִילַת שְׂיָרֵי מְנַחֹת, וְאִית
אַחְרָנִין דְּמַתְּנַבְרִין עָלֵיהוּ, דְּאוֹרֵייתָא דְּלֵהוּן פְּאָכִילַת
מְנַחֹת עֲצָמוֹ, וְלֹא שְׂיָרֵי מְנַחֹת. וְאִית אַחְרָנִין דְּאוֹרֵייתָא דְּלֵהוּן
אָכִילַת קְדָשִׁים, מְאָכְלִים מְכַמָּה מִינֵין לְמַלְכָּא. וְכֹל מְנַחֹת
דְּמְאָכְלִין דְּקַרְבְּנֵין, מְנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַרְבָּא לִיהּ בְּלֵהוּ
בְּבֵיתָא דִּילִיהּ, דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא. וְהֵאֵי אִיהוּ פְּקוּדָא לְקַרְבָּא
קַרְבְּנוֹת בְּבֵית הַבְּחִירָה, לְקַיִים (ירמיה ט) כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל
הַמְּתַהַלֵּל וְגו'.

לְמַלְכָּא דְּהוּוּ עַבְדוּי וְאַפְרָכְסוּי וְשׁוֹלְטָנֵי מְלָכוֹתָא שְׁלַחֵי לִיהּ
כְּמַה דּוֹרוּנֵי, אָמַר, מֵאֵן דְּבַעֲי לְמַשְׁלַח לִי דּוֹרוּנָא, לָא
יִשְׁלַח אֲלָא בִּידָא דְּמַטְרוּנֵיתָא, לְקַיִים בְּהּ (תהלים קג) וּמְלָכוֹתוֹ בְּכֹל
מְשָׁלָה. וּבְגִין דָּא אַתְקַרִּיאַת שְׂכִינְתָא קַרְבַּן לָהּ, עוֹלָה לָהּ, אָשָׁם
לָהּ, וְאַפִּילוּ קַרְבַּן גְּדוּת וְיוֹלְדוֹת וּמְצוֹרְעִים וְזָבִים וְזָבוֹת, פְּלָא

צָרִיךְ לְקַרְבָּא לַיָּי, וּשְׂכִינְתִּיהָ, וּלְבַתֵּר אִיהִי פְּלִיגַת לְכֻלָּא הָדָא
 הוּא דְכֻתִּיב, (מְשָׁלִי לֵא) וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחָק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, וְאֶפִּילוּ
 מְזוֹנָא דְחִיוּוֹן, כְּגוֹן קַרְבָּן שְׁעוּרִים מֵאֲכָל בְּעִירָן, וּמֵאֲכָל עֲבָדִים
 וּשְׂפָחוֹת דְּבֵי מַלְכָּא, וְאֶפִּילוּ דְכֻלְּבֵי וּדְחֻמְרֵי וּגְמֻלֵי, לְקַיִים בְּהָ
 וּמְלָכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. וּמִנְּלֹן דְּעַל יְדָהָא פְּלִיג פְּלָא, דְכֻתִּיב וַתִּתֵּן
 טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחָק לְנַעֲרוֹתֶיהָ.

בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֶּן יִ"ה, ו' בֶּן יִ"ה, כְּלִיל יְהוָה. וּשְׁלִימוֹ
 דִּילִיָּה ה', אִיהִי עוֹלָה לְיְדוֹ"ד. קַרְבָּן לְיְדוֹ"ד. שְׁלָמִים לַיָּי.
 קַרְיָבוּ דִּילִיָּה, שְׁלִימוֹ דִּילִיָּה, דְּבִיָּה אֲשֵׁלִים יְהוָה, לְמַהוּ יְדוֹ"ד.
 וְכֻלָּא אֶתְהַדְרַר בֵּיהּ, וּבְגִין דָּא (שְׁמוֹת כב) זוֹבַח לְאֱלֹהִים יִחְרָם, בְּלִתֵּי
 לְיְדוֹ"ד לְבָדוּ, דְּלָא יְהִיב שׁוּלְטָנוּתָא לְסִטְרָא אַחְרָא
 בְּקַרְבְּנָא, דְּכָל אֱלֹהִים אַחֲרִים עֲלָמָא דְּפִרוּדָא אֵינּוּן, וְלִית לוֹן
 קַרְיָבָא וְיַחְוּדָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶפְרִישׁ לוֹן מְשָׁמִיָּה, כְּגוֹן
 דְּאֶפְרִישׁ חֻשְׁךְ מֵאוּר, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, (בְּרֵאשִׁית א) וַיְכַדֵּל אֱלֹהִים
 בֵּין הָאוּר וּבֵין חֻשְׁךְ. וּמֵאֵן דְּקַרְיָב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה
 דְּאֶפְרִישׁ, כְּמֵאֵן דְּקַרְיָב מְסַאֲבוּ דְנִגְדָה לְבַעֲלָהּ, וְהֵאֵי אִיהוּ רְזָא
 (וּיקְרָא יח) וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ.

וְהֵאֵי לֹא תִגְלָה עֲרוֹתוֹ, קִירוּב, דְּכָל עֲרִיזִין שְׁקִילִין לְעַבּוּדָה זָרָה,
 דְּכָל סִטְרִין אַחְרָנִין, עֲלִיָּהוּ אֶתְמַר, (בְּרֵאשִׁית י) מֵאֵלָה נִפְרְדוּ
 אֵיִי הַגּוֹיִם בְּאֶרְצוֹתָם. וְכֻתִּיב לְלִשׁוֹנוֹתָם בְּאֶרְצוֹתָם בְּגוֹיָהֶם.
 וְכֻתִּיב כִּי שָׁם בְּלָל יְיָ שִׁפְתַי כָּל הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפִּיעָם יְדוֹ"ד. וְכָל
 מֵאֵן דְּקַרְיָב שׁוּם קַרְבְּנָא לְסִטְרִין אַחְרָנִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶפְרִישׁ לִיָּה מְשָׁמִיָּה, וְלִית לִיָּה חוּלְקָא בְּשָׁמִיָּה. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּחַר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מְכָל שְׁאָר אוּמִין, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב, (דְּבָרִים
 יד) וּבָךְ בָּחַר ה'. וּפְלִיג לוֹן מִנִּיָּהוּ לְחוּלְקִיָּהּ, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב,
 (דְּבָרִים לב) כִּי (דף ק"י ע"ב) חֵלֶק יְיָ עִמּוֹ.

וּבְגִין דָּא יְהִיב לֹון אֹרְיִיתָא מְשֻׁמִּיהַ. (שמות א) זֶה שְׁמִי לְעֵלָם וְזֶה זְכָרִי לְדַר דַּר, וְהָא אֹקְמוּהָ יִ"ה עִם שְׁמִי, שִׁס"ה. ו"ה עִם זְכָרִי, רמ"ח. בְּכָל מְצֻוָּה וּמְצֻוָּה, קָשִׁיר לֹון לְיִשְׂרָאֵל בְּשֻׁמִּיהַ, לְמַהוּי כָּל אֲבַר וְאֲבַר דְּלַהוֹן, חוּלְק עַדְבִּיָּה וְאַחְסָנְתִּיהַ. וּבְגִין דָּא זֹוּבַת לְאַלְהִים יִחְרָם וְגו'.

צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְשִׁתְּפָא לְיִי, בְּהַלִּיכָה דְּלַהוֹן, בְּהַקִּיץ דְּלַהוֹן. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי ו) בְּהַתְּהַלְכְּךָ תִּנְחָה אוֹתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ וְהַקִּיצוֹת הִיא תִּשְׁיַחְךָ. קָם הֵהוּא תְּלַמִּידָא וְאַשְׁתַּטַּח קַמִּיהַ, וְאָמַר זְכָאָה אִיהוּ חוּלְקִיָּה, דְּמֵאן דְּזָכִי לְמִשְׁמַע מְלִין אֲלִין, כְּלָהוּ שֵׁם יִי בְּכָל סְטָרָא, וְלֹא נְפִיק מִגִּיָּה לְבַר בְּכָל סְטָרוֹי. (ע"כ רעיא מזהימנא) (כ"ט ע"א פקודא להקריב וכו')

זֶהר

(ויקרא כה) וְכִי תֹאמְרוּ מֶה נֹאכַל וְגו', רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים
 לז) בְּטַח בְּיִי וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכֵן אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוֹנָה. לְעוֹלָם בַּר נֶשׁ יְהֵא זֶהִיר בְּמֵאֲרִיָּה, וַיִּדְבַּק לְבִיָּה בְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה, בְּגִין דִּיהוּי שְׁלִים בְּמֵאֲרִיָּה. דְּכַד יְהוּי שְׁלִים בֵּיָה, לָא יִכְלִין לְאַבְאָשָׁא לִיָּה כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.
 תָּא חֲזִי, בְּטַח בְּיִי וַעֲשֵׂה טוֹב, מֵאִי וַעֲשֵׂה טוֹב. אֲלֵא הָכִי תַנְיִנן, בְּעוֹבְדָא דְּלַתְתָּא, יִתְעַר עוֹבְדָא דְּלַעִילָא.
 וְהָא אֹקְמוּהַ, וַעֲשִׂיתֶם אוֹתֶם, כְּבִיכּוֹל, אֲתוֹן תַּעֲבַדוֹן לְהוֹן, בְּגִין דְּבַתְּהוּא אֲתַעְרוּתָא דְּלִכּוֹן דְּאֲתוֹן עַבְדִּין לְתַתָּא, אֲתַעַר לְעִילָא וְעַל דָּא וַעֲשֵׂה טוֹב כְּתִיב, וְאִין טוֹב, אֲלֵא צְדִיק, דְּכַתִּיב (ישעיה א) אֲמָרוּ צְדִיק כִּי טוֹב. כִּיּוֹן

דְּאֵתוֹן עֲבָדִין הָאֵי, וְדָאֵי הָאֵי טוֹב יִתְעַר, כְּדִין שְׁכָן אֶרֶץ
וְרַעָה אָמוּנָה, וְכֻלָּא חֵד.

שְׁכָן אֶרֶץ, אֶרֶץ עֲלָאָה. דִּהָא לֵית לָךְ בְּעֵלְמָא, דִּיכּוּל
לְמִשְׁרֵי בַּהֲדָה, עַד דִּיתְעַר הָאֵי טוֹב לְגַבְהָ, כִּיּוֹן
דִּיתְעַר לֵיהּ, כְּבִיכּוּל הוּא עֲבִיד לֵיהּ, וְכִדִּין שְׁכָן אֶרֶץ,
שְׁרֵי בְּגוֹוָה, אִיכּוּל אִיבָה, אֲשֶׁתְּעֲשֵׂע בַּהֲדָה. וְרַעָה
אָמוּנָה, דָּא אֶרֶץ וְכֻלָּא חֵד כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים צב)
וְאָמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת. וְרַעָה אָמוּנָה, הוּי דְּבַר לָהּ בְּכֻל
רַעוּתְךָ.

וְאֵי לָא תִּתְעַר לְקַבְלָהּ, הָאֵי טוֹב אֲתִרְחַק מִנָּה, וְלָא
תִּתְקַרַב בַּהֲדָה, לָא תִּתְקַרַב לְגוֹ אֲתוֹן נוֹרָא יְקִידְתָּא,
וְאֵי תִּתְקַרַב בַּהֲדָה, בְּדַחִילוֹ, כְּמָאן דְּדַחִיל מִן מוֹתָא. דִּהָא
כְּדִין נוֹרָא דְּלִיק, וְאוּקִיד עֲלֵמָא בְּשִׁלְהוּבוּי. וְכִיּוֹן
דְּאֵתְעַר לְקַבְלָהּ הָאֵי טוֹב, כְּדִין, שְׁאֲרֵי בְּגוֹוָה, וְלָא
תְּדַחֵל מִנָּה אַנְתָּ, כְּדִין, (איוב כב) וְתַגְזֹר אָמַר וַיִּקָּם לָךְ וְעַל
דְּרַכֶּיךָ נִגָּה אוֹר.

תָּא חַזִּי, בְּנֵי מְהִימְנוּתָא מִדְּבָרֵי לְהָאֵי לְרַעוּתְהוֹן בְּכֻל
יוֹמָא. מָאן אִינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא. אִינּוֹן דְּמִתְעָרֵי
הָאֵי טוֹב לְקַבְלֵיהּ, וְלָא חָס עַל דִּילֵיהּ, וַיִּדְעֵי דִּהָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לֵיהּ יִתִּיר. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (משלי
יא) יֵשׁ מִפִּזֹּר וְנוֹסֵף עוֹד. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דִּהָא אֲתִעַר

בְּרַכָּאן לְקַבְּלִיהָ, וְלֹא יִימָא אִי אַתָּן הָאִי הַשְּׁתָּא, מֵאִי
אֲעֵבִיד לְמַחַר. אֲלֹא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לִיה בְּרַכָּאן
עַד בְּלִי דֵי, כְּמָה דְאֻקְמוּהָ.

וּבְגִין כַּךְ, וְכִי תֵאמְרוּ מַה נֶּאֱכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית וְגו',
מַה כְּתִיב. וְצוֹיְתִי אֶת בְּרַכְּתִי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית
וְעָשִׂת אֶת הַתְּבוּאָה לְשֵׁלֶשׁ הַשָּׁנִים. וְעָשִׂת, וְעָשִׂתָּה מִבְּעֵי
לִיה, מֵאִי וְעָשִׂת. אֲלֹא לְאַפְקָא ה', דְּאִית לָהּ שְׁמִטָּה
וְנִיחָא, וְלֹא עֵבִיד עֲבִידְתָּא. כְּתִיב (שמות טז) רְאוּ פִי יִי וְגו'
נֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יּוֹמִים וְגו', כְּגִוּוֹנָא דָּא
וְצוֹיְתִי אֶת בְּרַכְּתִי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְגו'.

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא, פָּגְעוּ בְּהֵוּא
טוֹרָא, אֲשַׁכְּחוּ תְּרִי גְבַרִי דְהוּוּ אֲזִלִּי, אֲדַהֲכִי חֲמוּ
חַד בַּר נֶשׁ דְּהוּוּ אֲתִי, וְאָמַר לוֹן, בְּמִטּוּ מִנֵּיכּוּ, הָבוּ לִי
מְזוֹנָא פִּתָּא דְנַהֲמָא, דְּהֵנִי תְּרִין יּוֹמִין דִּתְעִינָא בְּמַדְבְּרָא,
וְלֹא אֲכַלְנָא מְדִי. אֲשַׁתְּמִיט חַד מֵאִינוּן תְּרִי גְבַרִי, וְאַפִּיק
מְזוֹנִיָּה דְּאִיהוּ אֵיִיתִי לְאוֹרְחָא, וְיְהִיב לִיה, וְאַכִּיל וְאַשְׁקִי
לִיה. אָמַר לִיה חֲבֵרִיָּה, מַה תַּעֲבִיד מִן מְזוֹנָא, דְּהָא אָנָּא
דִּידִי אֲכַלְנָא. אָמַר לִיה, וּמָה עָלִי דִידְךָ, אָנָּא אֲזִיל,
יְתִיב גְּבִיָּה הֵוּא מְסַכְנָא, עַד דְּאֲכַל כָּל מַה דְּהוּוּ גְּבִיָּה,
וְהֵוּא נַהֲמָא דְּאַשְׁתָּאֵר, יְהִיב לִיה לְאוֹרְחָא, וְאֲזִל לִיה.
אָמַר רַבִּי חֵיִיא, לָא בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמַלְּהָ דָּא

יִתְעַבֵּיד עַל יַדָּן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי דִילְמָא דִּינָא אֲתַגְזֹר עַל
הֵהוּא בַר נָשׁ, וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא קַמֵּיה
הַאי, בְּגִין לְשׁוּבָא לֵיה. עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, לָאָה הֵהוּא גִבְרָא
בְּאוּרְחָא, אָמַר לֵיה חֲבֵרִיָּה, וְלֹא ^(דף ק"א ע"א) אָמִינָא לָךְ דִּלְא
תִּתֵּן נִהְמָא לְאַחֲרָא. אָמַר רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי יוֹסֵי, הָא מְזוּנָא
גַּבְן נִיְהֵב לֵיה לְמִיכַל. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי תְּבַעֵי לְמִיפַק מִנֵּיה
זְכוּתָא, נְזִיל וְנַחְמִי, דִּהָא וּדְאִי בְּקַפְטוּרֵי דְדָא טַפְסָא
דְּמוּתָא אֲתַאֲחִיד, וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא
זְכוּתֵיה, בְּגִין לְשׁוּבֵיה.

אֲדַהֲכִי, יִתִּיב הֵהוּא בַר נָשׁ, וְנָאִים תְּחוּת חַד אֵילָנָא,
וְחֲבֵרִיָּה אֲתַרְחִיק מִנֵּיה, וְיִתִּיב בְּדַרְךְ אַחֲרָא.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי חֵיִיא, הַשְׁתָּא נִיְתִיב וְנַחְמִי, דְּוִדְאִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְמַרְחֵשׁ לֵיה נִיסָא, קָמוּ וְאוּרִיכוּ.
אֲדַהֲכִי חָמוּ חַד טִיפְסָא בְּשִׁלְהוּבֵי קָאִים גִּבֵּיה. אָמַר רַבִּי
חֵיִיא, וּוִי עַל הֵהוּא בַר נָשׁ, דִּהַשְׁתָּא יִימוּת. אָמַר רַבִּי
יוֹסֵי, זַכָּאָה הֵהוּא בַר נָשׁ, דִּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִרְחִישׁ לֵיה
נִיסָא. אֲדַהֲכִי נַחַת מֵאֵילָנָא חַד חוּיָא, וּבָעָא לְמַקְטִלֵיה.
קָם תֵּהוּא טַפְסָא עָלֵיה וְקַטְלֵיה. קַסְטֵר בְּרִישֵׁיה טַפְסָא,
וְאֲזַל לֵיה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְלֹא אָמִינָא לָךְ דִּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא
לְמַרְחֵשׁ לֵיה נִיסָא, וְלֹא תִיפּוּק זְכוּתֵיה מִנֵּיה.

אֲדַהְכִי אֶתְעַר הַהוּא בַר נֶשׁ, וְקָם וְאָזִיל לִיהָ. אֶחֱידוּ בֵּיהּ
 רַבִּי חֲזִיָא וְרַבִּי יוֹסִי, וַיִּהְיוּ לִיהָ לְמִיכַל. בְּתַר דְּאָכַל,
 אֶחֱוִיאוּ לִיהָ נִיסָא דְרַחֲשִׁישׁ לִיהָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים לז) בְּטַח בֵּינִי וְעֲשֵׂה טוֹב שְׁכָן
 אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוֹנָה, זַכָּאָה חוֹלְקִיהָ דְבַר נֶשׁ דְּעַבִּיד
 טוֹב מְדִידִיהָ, דְּהָא אֶתְעַר טוֹב בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וּבְמָה.
 בְּצַדְקָה. דְּכַד אֶתְעַר צְדָקָה, הוּא טוֹב כְּדִין אֶתְעַר לְגַבִּי
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כְּתִיב (משלי י) וְצַדְקָה תִצְּלֵל מִמּוֹת.
 מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּצַדְקָה אֵילְנָא דְחַיִּי הוּא, וְאֶתְעַר עַל
 הַהוּא אֵילְנָא דְמוֹתָא, וְנָטִיל אֵינּוֹן דְאֶחֱידֵן בֵּיהּ, וְשׁוֹיב
 לֹון מִן מוֹתָא. מֵאן גָּרִים לְהַהוּא אֵילְנָא דְחַיִּי דְאֶתְעַר
 לְהָאִי, הוּי אֵימָא הַהִיא צְדָקָה דְאֵיהּ עַבִּיד, כְּבִיכּוֹל הוּא
 עַבִּיד לִיהָ לְעֵילָא, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (תהלים קי) עוֹשֶׂה צְדָקָה
 בְּכָל יַעַת. וְהָא אֶתְמַר.

השלמה מדהשמטות (סימן ז)

וְכִי בְּכָל יַעַת יְכִיל בַּר נֶשׁ לְמַעַבְד צְדָקָה, אֵי הָכִי
 תְרִיסַר שְׁעֵתִי בְיוֹמָא מֵאן יְכִיל. אֶלָּא הָכִי
 אֹלִיפְנָא, מֵאן דְּעַבִּיד צְדָקָה בְּכָל יַעַת. מְאִי בְּכָל יַעַת,
 כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (ויקרא ט"ז) וְאֵל יָבֵא בְּכָל יַעַת אֶל הַקּוּדְשׁ,
 וְאוּקְמוּהָ. וְלֹא תִימָא בְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּי, דְאֵיהּ
 יַעַת רַעוּא קְדִישָׁא בְצַדִּיק. אֶלָּא אֶפִּילוּ בְכָל יַעַת

דְּלַתְתָּא אֲסַגִּי צְדָקָה עַל־יְהוּ וְאַתְעַר צְדָקָה בְּכֻלְהוּ,
 בְּעֻלָּאי וְתַתְּאִי. בְּגִין כֶּף יִשׁוּי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה בַר נָשׁ
 וַיְדַבֵּק בֵּיָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כִּיּוֹן דְּמָטוּ קָמִי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן סָחוּ לֵיהּ עוּבָדָא. אָמַר,
 וּמָה דָא בְּלַחֲדוּי, אֲפִילוּ כָּל מָאן דְּאַחִיד
 לְאִילָנָא ^(בְּאִילָנָא) דְּחַיִּי אֲשֶׁתִּזְיַב בְּהַאי עֲלָמָא וְאֲפִילוּ מִן
 מוּתָא דְּעֲלָמָא, מִשְׁאַר בְּנֵי נָשָׂא. כָּל שְׁכַן מְאַחֲרָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּכֻלְהוּ אַתְעַר צְדָקָה אִילָנָא דְּחַיִּי,
 וְהַאי אַתְר אִיהוּ דְּמִזוּנָא לְכֻלָּא לְתַלְמִידי
 חֲכָמִים. מַאי עֲבִידְתִּיָּהוּ דְּהָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא לָא יִכְלִי
 לְאַתְעָרָא צְדָקָה עַל־יְהוּ, דְּהָא אֵינּוֹן בְּצְדָקָה אַחִידוֹן
 וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא בְּזִכּוּתִיָּהוּ נְזוּנִין, בְּהוּ מִמֶּשׁ. וְאֵינּוֹן לָא
 יִכְלִין לְאַתְזוּנָא בְּהוּ מִמֶּשׁ, בְּגִין דְּכָל מָאן דְּאַשְׁתַּדַּל
 בְּאוּרִיָּתָא, אֲשֶׁתַּדַּל בְּאִילָנָא דְּחַיִּי דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא
 נְזוּנִין מִנֵּיהּ.

אַשְׁתַּכַּח דְּתַלְמִידי חֲכָמִים מְתַעְרֵי מְזוּנָא לְעֲלָמָא
 וְשִׁלְמָא. אֵי לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא מְתַעְרֵי מְזוּנָא,
 לוֹן אֲמַאי לָא מְתַעְרֵי. אֶלָּא תַלְמִיד חָכָם הוּא אִילָנָא
 דְּחַיִּי מִמֶּשׁ. וְאִילָנָא דְּחַיִּי לָא מְתַזֵּן אֶלָּא מִן הָעוֹלָם
 הַבָּא. וְהָעוֹלָם הַבָּא לָא אֲשֶׁתַּכַּח בְּהַאי עֲלָמָא אֶלָּא
 לְבַתַּר דְּעָאֵל לְהָהוּא עֲלָמָא, כְּדִין אַתְזֵן בֵּיָה וְאַתְנַטְעוּ

שְׂרָשׁוּי עָלֶיהָ. הַשְּׁתָּא אַכְלֵי מַאיבָּא דְאִילָנָא דְחַיִּי.
 וּמֵאֵן אִיהוּ, הֵהוּא אַתְר דְּאַשְׁתַּכַּח לְגַבֵּי מְסַכְנָא וְאִיהוּ
 אֶקְרִי (בְּרַאשִׁית ג') פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן. וְעַל דָּא אַכְלֵי
 מִהֵהוּא פְּרִי בְּהַאי עֲלֵמָא.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, הֵם נְזוּנִין בְּזוּרְע. מַאי בְּזוּרְע, דָּא
 גְּבוּרָה. וְאִינּוּן זְמִינִין לְעוֹלָם הַבָּא. דְּמִזּוּנָא
 דְּעוֹלָם הַבָּא, לָאוּ אִיהִי בְּהַאי עֲלֵמָא, אֶלָּא צְמֻצוּמָא
 זְעִירָא דְּחִילָא דִּילֵיהָ, דְּאַשְׁתַּכַּח בְּמַתִּיקוּ דְּאוּרִייתָא.
 וְדָא טַעְמֵי עַל הֵהוּא אִיבָּא דְּאִילָנָא תַּתָּאָה וְדָא חִידוּ
 דְּתַלְמִידֵי חַכְמִים וּמִזּוּנָא עֵילָאָה דִּילְהוֹן. כִּיּוֹן דִּיעֲבֵרוּן
 מִהַאי עֲלֵמָא, כִּמָּה נְחָלִין עֲלָאִין דְּעוֹלָם הַבָּא סַחְרָן
 לְדוּכְתִייהוּ, וְיִשְׁתַּרְשׁוּן בֵּיהּ וְיִסְתַּלְקוּן לְעֵילָא לְעֵילָא.
 כִּמָּה דָּאֵת אָמַר (יִשְׁעִיָּה ס"ד) עֵין לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ
 יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוּ.

מַאי יַעֲשֶׂה, דָּא יוּבְלָא. הֵהוּא דְּאֶקְרִי הָעוֹלָם הַבָּא.
 לְמַחֲכָה לוּ וְדָאִי, דְּלֹא בַעֲיִין מִזּוּנָא לְעֲלֵמָא דָּא,
 עַד דְּאֵתָאן (ס"א דְּאֵתָאן) לְמִזּוּנָא דִּילְהוֹן. וּמַאי מִזּוּנָא
 דִּילְהוֹן, הָעוֹלָם הַבָּא. וְעַל דָּא זַכָּאֵן בְּכָלָא. דְּעַלְיֵיהוּ
 כְּתִיב עֵין לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים וְגו': (עַד כֵּאֵן מִהַהִשְׁמַטוֹת)

רַעִיא מִהִימְנָא

(וּיִקְרָא כה) וְהִתְנַחֲלֵתֶם אוֹתֶם לְבְנֵיכֶם וְגו', לְעוֹלָם בְּהֵם תַּעֲבוּדוּ וְגו'.

פְּקוּדָא דָּא לְעִבּוּד בְּעֵבֶד בְּנִעְנִי, דְּכִתְיִב, לְעוֹלָם בְּהֵם תַּעֲבוּדוּ וְאֵינּוֹן מִסְטָרָא דְהֵם דְּגַלִּי עֲרִיזִין דְּאֶתְמַר עָלֶיהָ (בראשית ט) אָרוּר בְּנִעַן עֵבֶד עֵבֶד עֵבֶדִים יִהְיֶה לְאַחֵיו. אֲמַאי עֵבֶד עֵבֶדִים. אֲלֵא עֵבֶד לְהֵוּא עֵבֶד עוֹלָם, דְּאִיהוּ עוֹלְמוֹ שֶׁל יוֹבֵל. וְאִי תִימָא דְהָא אֲחוּהָ דְשֵׁם וַיִּפֹּת הָוָה, אֲמַאי לָא הָוָה הֵכִי בְּוֹתִיִּיהוּ. וְהֵכִי מוֹרְעָא דְהֵם הָוָה אֲלִיעֵזֶר עֵבֶד דְּאֶבְרָהִם, אֲמַאי לָא הָוָה בְּוֹתִיִּיהָ, דְּנִפְקַ עֲדִיק, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוּדִי בְּבִרְכַתִּיהָ, כִּד בְּרִיךְ לִיהָ לְבָן.

אֲלֵא וְדֵאִי הֵכֵא בְּרִזָּא דְּגַלְגּוּלָא, גּוּלֵל אֹר מִפְּנֵי חֲשָׁךְ, עֵבֶדָא דְּאֶבְרָהִם דְּנִפְקַ מִחֲשָׁךְ, וְדֵא זֶרְעָא דְהֵם, דִּיּוּ לְעֵבֶד לְהֵיוֹת כְּרַבּוֹ דְּאִיהוּ אֶבְרָהִם, דְּנִפְקַ מִתְּרַח עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה. וְחֲשָׁךְ מִפְּנֵי אֹר, דָּא יִשְׁמַעְעָל דְּנִפְקַ מֵאֶבְרָהִם, וְעֵשׂוֹ מִיִּצְחָק.

וְרִזָּא תַּעֲרוּבַת טְפִין, בְּאַתֵּר דְּלָאוּ דִּילִיָּה גְּרִים דָּא. מֵאֵן דְּעָרִיב טְפָה דִּילִיָּה, בְּשִׁפְחָה מַחֲלַת בֵּת יִשְׁמַעְעָל, אוּ בְּבֵת אֵל גְּבַר, דְּאֵינּוֹן רַע חֲשָׁךְ, וְטְפָה דִּילִיָּה טוֹב אֹר, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. מְעָרַב טוֹב עִם רַע, עֵבֶר עַל מִימְרָא דְּמֵאֲרִיָּה, דְּאֶמַר (בראשית ב) וַיִּמְעַן הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהֵוּא דְּעָרַב (רס), אֲרַכִּיב לִיָּה, וְאִיִּתִּי לִיָּה בְּגַלְגּוּלָא לְקַבְּלָא עוֹנֵשִׂיָּה. חֲזוּר בְּתִיּוּבְתָא, אֲשֶׁתְּדִל בְּאוּרִיָּתָא, וְאַפְרִישׁ טוֹב מְרַע, דְּאֵינּוֹן אֲסוּר וְהֵתֵר, טוֹמְאָה וְטַהֲרָה, כְּשֶׁר וּפְסוּל. בְּדָא אֶתְפָּרֵשׁ רַע מִטּוֹב, דְּאֶתְמַר בִּיהָ וַיִּיצֵר, יִצְרָה לְטָב, וַיִּצְרָה לְבִישׁ. בְּאוּרִיָּתָא אֶפְרִישׁ לוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָרִית לִיָּה נִשְׁמַתָּא מִנִּיָּה, לְמַהוּי שְׁלֵטָא עַל תְּרוּוּיָּהוּ, בְּחַד דְּאִיהוּ אֹר. עֲלָמָא דְּאֶתִּי. וּבְחַד דְּאִיהוּ חֲשָׁךְ, עֲלָמָא דִּין. הֵדָּא הוּא דְּכִתְיִב וַיִּפֹּת בְּאֶפְיוֹ נִשְׁמַת חַיִּים.

וּכְפּוּם זְכוּוֹן וְחוּבִין. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, הָעוֹשָׂה מַצְוָה אַחַת מְטִיבִין

לו. בַּיְנוֹנִי, זְכוּוֹן וְחוּבוֹי שְׁקִילִין, פְּלָגוּ זְכוּוֹן לְעִילָא (ס"א וּפְלָגוּ לְתַתָּא) וּפְלָגוּ חוּבוֹי לְתַתָּא, וְרָזָא דָּא (אֶסְתֵּר ה) מַה שְּׂאֵלְתִּיךְ וַיִּנְתֵּן לְךָ וּמַה בְּקָשְׁתִּיךְ עַד חֲצֵי הַמְּלָכוֹת וְתַעֲשֵׂ. עֲדִיק גְּמֹר, כָּל זְכוּוֹי לְעִילָא, וְחוּבוֹי לְתַתָּא. רְשָׁע גְּמֹר, חוּבוֹי לְעִילָא, וְזְכוּוֹי לְתַתָּא.

וּבַר נֶשׁ דְּחָב בְּאַתְנַגְלִיָּא, בְּתַרִּין דְּרַגִּין אִיהוּ, אִי חֲזַר בְּתִיּוּבְתָא בְּאַתְנַגְלִיָּא, בֵּין עֲדִיקֵיָּא, (ד' ק"א ע"ב) בְּגִין דִּי־דַעֲיִן דִּינֹוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְנִטְרִין גְּרַמִּייהוּ מְלַמְחִטִּי. וּבְאַתְנַפְסִיָּא, בֵּין רְשִׁיעֵיָּא, לְקַיִים בְּהוּ (אִיּוֹב יא) וְעֵינֵי רְשָׁעִים תְּכַלִּינָה.

וּבְגִין דָּא, חוּבָא דְאָדָם עָבַר, עַל (בְּרַאשִׁית ב) וַיֵּצֵא יי' אֱלֹהִים, וְאוֹקְמוּהָ, אִין צוּ אֱלָא עֵבוּדָה זָרָה, אַעְבַּר עָלֶיהָ, אֲרַכִּיב לִיהָ בְּטַפְתַּת תְּרַח, דְּבִיהָ רְתַח לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, דְּעָבַר עַל צוּ מַעְבוּדָה זָרָה. הֲדַר בְּתִיּוּבְתָא, וְתַבַּר צוּלְמִין דְּעֵבוּדָה זָרָה, וְכָל מְזוּנֵי דִילִיהָ. הוּא תַקִּין בְּמַה דְּחָב, וְתַבַּר חוּבָא, וּבְנִינָא בִישָׁא דְבָנָה, וְאַמְלִיד לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וּשְׂכִינְתִּיהָ. עַל עֲלָמָא.

בְּמֵאִי. בְּגִין דְּקַדִּישׁ שְׁמִיהָ יִתְבַּרַךְ בְּרַבִּים, וְעָאֵל בְּנוֹרָא לְאַתְוֹקְדָא גְּרַמִּיָּה. לְקַיִים בִּיהָ (דְּבַרִּים ז) פְּסִילֵי אֱלֹהִיָּהֶם תִּשְׂרַפּוּן בָּאֵשׁ. וְלֹא עוֹד אֱלָא דְלֹאבוֹי תְּרַח אַהֲדַר בְּתִיּוּבְתָא, וְאַעִיל לִיהָ וְלֹאמִיָּה, וְלְכָל מְאִרֵי דְהַהוּא דָּרָא בְּגִין עֲדוּ. וְהַכִּי אַתְלָבֵן בְּנוֹרָא כְּכַסְפָּא, דְּאִיהִי מוֹנִי"טָא דְמַלְפָּא, וְשִׁקְרָ לָהּ בְּעוֹפְרַת, אַעִיל לִיהָ בְּנוֹרָא, וְנַפְקַת עוֹפְרַת לְבַר, יִשְׁמַעְאֵל. וּבְגִין דָּא נַפְקַת, מְצַחֵק בְּעֵבוּדָה זָרָה. וְאַשְׁתַּאֲרָ אָדָם מְלוּבָן, וְהֵאֵי אִיהוּ שִׁנּוּי הַשֵּׁם. דְּכַד אַתְנַלְגַּל אָדָם, בְּעֵי לְמַעַבְדַּ לִּיהָ שִׁנּוּי הַשֵּׁם, שִׁנּוּי מְקוּם, וְשִׁנּוּי מַעֲשָׂה.

לְבַתֵּר אַתָּא יַעֲחֵק, וְאַתְתַּקַּף בִּיהָ, מְחוּבָא תְּנִינָא, דְּאַתְמַר בִּיהָ

עַל הָאָדָם, דָּדָא שְׁפִיכוֹת דְּמִים, וְדָא גָרַם נְסִיוְנָא דִּיצְחָק
בְּסַכְיָנָא. וְאִתְפָּרַר בִּיהּ, כַּמָּאן דְּבָרִיר אוֹכֵל מִגּוּ פְּסוּלָת, וְנִפְיֵק
פְּסוּלָת לְבַר, עֵשׂו שׁוֹפֵד דְּמִים.

לְבַתַּר אֲתָא יַעֲקֹב, וְאִרְכִיב לִיהּ בְּלִבָּן, וְאִתְעַבִּיד עֶבֶד לְגַבִּיהּ,
הָדָא הוּא דְכָתִיב. (בראשית כט) אֶעֱבֹדְךָ שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרַחֵל.
וּבַהֲהִיא סָבָה דְאִתְחַלַּף לָהּ בְּאִתּוּתָא, עֶבֶד שִׁבְעַ שָׁנִים אַחֲרָנִין.
לְאִפְקָא תִרִין טַפִּין דְּזִרְק אָדָם בְּאִתַּר נּוֹכְרָאָה, וְדָא גְלוּי עֲרִיוֹת,
וְהָאֵי אִיהוּ לְאִמֵּר. וְאִפְיֵק לֹון מִן לִבָּן הָאֲרַמִּי, נְחָשׁ.

וּבַתְּלַת אֲלִין, הָוָה לְאָדָם שְׁנׁוּי הַשֵּׁם, וְשְׁנׁוּי מְקוּם, וְשְׁנׁוּי מַעֲשֵׂה.
שְׁנׁוּי הַשֵּׁם: בְּאִבְרָהָם. וְשְׁנׁוּי מְקוּם: בִּיצְחָק. וְשְׁנׁוּי מַעֲשֵׂה:
בְּיַעֲקֹב. וְאִי לְהָאֵי דְאִתְמַר בִּיהּ, (איוב כח) אֲזִי רָאָה וַיִּסְפְּרָהּ, קִבֵּל
בְּתִיּוּבְתָא כָּל שָׁבִין לְאַחֲרִים.

וּבְגִין דָּא, עֶבֶד טוֹב אֲתָרָא גָרִים. וְעֶבֶד רָע, אוֹף הָכִי. אֲבָל שְׂאָר
עֶבְדִים, לְעוֹלָם בְּהֵם תַּעֲבוּדוּ. קָמוּ מָאֲרִי מְתִיבְתָא, וְאָמְרוּ
(תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שִׁפְכָה לֹו, שִׁפְכָה בְּגִימְטְרִיא מִשָּׂה. קָם
רַעִיא מְהִימְנָא וְאָמַר, אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׂיִי אֱלֹהִיו. (ע"כ רעיא מדהימא)

(משפטים קי"ז לא תהיה אחרי רבים וכו')

זֶהַר

כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֶבְדִים וְגו'. פְּקוּדָא לְעֵבוֹד
בְּכָל מִינֵי עֵבוּדָה בְּמִקְדָּשׁ, וּלְבַר מִמְקָדָשׁ, בְּכָל
אִינוּן פּוֹלְחָנִין דְּאִקְרִי עֵבוּדָה, בְּצִלוּתָא, לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּתַר
פְּקוּדֵי אוּרִייתָא דְכֻלָּא אִקְרִי עֵבוּדָה, כְּעֶבֶד דְּאִשְׁתַּדְּלָא
בְּתַר מָאֲרִיָּה, בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ.

בְּגִין דִּישְׂרָאֵל קָרִי לֹון עֶבְדִים, דְּכָתִיב כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל

עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם. מֵאֵי טַעֲמָא אֵינּוּן עֲבָדִים. בְּגִין דְּכָתִיב
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב
 בְּעֶשֶׂר אֲמִירֵן לְבַתֵּר, דְּכָתִיב (שְׁמוֹת ב) אָנֹכִי יי' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְמַפְלַח לֵיהּ כְּעֶבֶד דְּפִלַּח
 לְמֵאֲרִיָּה דְּפָרִיק לֵיהּ מִן מוֹתָא, דְּפָרִיק לֵיהּ מִכָּל בִּישׁוּן
 דְּעֵלְמָא.

בְּתַרִּין זֵינִין (נ"א שְׁמֵהּ אֵלִיז) אֲקָרוּן יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, עֲבָדִים, דְּכָתִיב עֲבָדֵי הֵם. וְאֲקָרוּן בְּנִים,
 דְּכָתִיב (דְּבָרִים יד) בְּנִים אַתֶּם לֵיִי אֱלֹהֵיכֶם. בּוֹזְמָנָא דִּידַע
 לֵיהּ בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַח כְּלָל, כְּדִין אֲקָרִי
 עֶבֶד דְּעֶבִיד פְּקוּדָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְלִית לֵיהּ רֶשׁוּ לְחַפְשָׁא
 בְּגַנְיֻזֵי וּבְרֻזִין דְּבֵיתֵיהּ. בּוֹזְמָנָא דִּידַע לֵיהּ בַּר נֶשׁ בְּאוֹרַח
 פְּרֻט, כְּדִין אֲקָרִי בֶן רַחֲמָא דִּילֵיהּ, כִּבְּן דְּחַפְּיֵשׁ בְּגַנְיֻזֵי,
 בְּכָל רוּזִין דְּבֵיתֵיהּ.

וְאַף עַל גַּב דְּאֲקָרִי בֶן בְּרָא בּוֹכְרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל, לָא יִפּוּק
 גְּרַמִּיָּה מִכְּלָלָא דְּעֶבֶד, לְמַפְלַח לְאֲבוּי בְּכָל פּוּלְחָנִין
 דְּאֵינּוּן יִקְרָא דְּאֲבוּי. וְהָכִי אֲצַטְרִיךְ לְכָל בַּר נֶשׁ לְמַהוּי
 לְגַבֵּי אֲבוּי בֶן, לְחַפְשָׁא בְּגַנְיֻזֵי וּלְמַנְדַּע רוּזִין דְּבֵיתֵיהּ,
 וְלֵאשְׁתְּדָלָא אֲבַתְרִיָּהּ. וְלְמַהוּי לְגַבֵּי אֲבוּי עֶבֶד.
 וְרוּזָא דְּמַלְהָ, תַּרְיִן דְּרַגִּין אֵינּוּן לְעֵילָא, דְּאֲצַטְרִיךְ בַּר

נֶשׁ לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ, וְאַיִנוּן רְזָא דְמַהִימְנוּתָא, וְאַיִנוּן חַד.
 חַד, רְזָא דְעֵבֶד. וְחַד, רְזָא דְבֵן. וְהָאִי עֵבֶד, אֶקְרִי אַדוּן
 כָּל הָאָרְץ. בֵּן, כְּמָה דְאוּקִימָנָא בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל. וְכֻלָּא
 רְזָא חַדָּא דְמַהִימְנוּתָא. וְאַצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְאַתְעֵטְרָא
 בְּאַלִּין דְרַגִּין, לְאַתְכַּלְלָא בְּרְזָא דְמַהִימְנוּתָא.

עֵבֶד, לְמַפְלַח בְּכָל זִינֵי פּוּלְחָנָא, בְּצִלוֹתָא דְאֶקְרִי
 עֲבוּדָה, כְּהָאִי עֵבֶד דְאִיהוּ רְזָא עֲלָאָה, דִּלָּא
 שְׂכִיךְ לְעֵלְמִין תְּדִיר. וְקָא מְשַׁבְּחָא וּמְנַגְנָא תְּדִיר. וְהָא
 אֲתַמַּר בְּפוּלְחָנִין אַחַרְנִין, דְּכָל פּוּלְחָנִין וּמְלִין דְעֵלְמִין
 כְּלָהוּ אִיהוּ עֵבֶד וּפְלַח. וּבְגִין דָּא אֶקְרִי אַדוּן, בְּגִין
 דְאִיהוּ עֵבֶד לְמַפְלַח, אֶקְרִי אַדוּן כָּל הָאָרְץ. בַּר נֶשׁ
 דְאַתְעֵטְר בְּרְזָא (דף ק"ב ע"א) דָּא, לְמִיּהוּי עֵבֶד לְמַפְלַח
 פּוּלְחָנִיה דְמֵאֲרִיָּה, אִיהוּ סָלִיק וְאַתְעֵטְר לְמַהוּי בְּדַרְגָּא
 דָּא, וְאַקְרִי אוּף הַכִּי אַדוּן, דְהָא אִיהוּ בְרִיךְ בְּכָל אִינּוּן
 פּוּלְחָנִין, לְהָאִי עֲלָמָא, וְקַיִים לִיָּה. וְעַל דָּא אֶקְרִי אַדוּן.

(ס"א אַדוּנֵי הָאָרְץ)•

זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְהָאִי בֵּן, דְזָכִי לְאַשְׁתְּדִלָּא לְמַנְדַּע בְּגִנּוּזֵי
 דְאַבוּי, וּבְכָל רְזִין דְבֵיתִיָּה, כְּבָרָא יְחִידָאִי
 דְאַשְׁלִטִּיה אַבוּי בְּכָל גְּנּוּזֵי, וְדָא אִיהוּ יְקָרָא, דְשְׁלִיט עַל
 כָּלָא מָאן דְיִשְׁתְּדִל בְּאוּרִיָּתָא, לְמַנְדַּע לִיָּה לְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא. וּבְאַיִנוּן גְּנִיזִין דִּילִיָּה, אֶקְרִי בֵּן לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, כֹּל חִילֵי שָׁמַיָא, לֵית מֵאן דִּימְחֵי בִידֵיהּ, בְּכֹל
שְׁעָתָא דְאַצְטְרִיךְ לְמִיעַל לְגַבֵּי אַבּוּי. וְזָפְאָה חוּלְקִיָּה
בְּעַלְמִין כְּלָהּ. וּבְגִין דָּא, כִּד אֲשַׁתְּדַל לְמַנְדַּע לִיהּ בְּאַרְח
פֶּרְט, בְּרוּזָא דְחַכְמָתָא, כְּדִין אֶקְרִי בִּין.

בְּפוּלְחָנָא דְדִבְר נָשׁ פִּלַּח לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵית
פוּלְחָנָא, דְאַצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַתְּכַלְלָא
בְּתַרוּוּיָהּ, לְמַהוּי עֶבֶד וּבִן, לְאַתְּעַטְרָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וּמָה אִיהוּ. דָּא פּוּלְחָנָא דְצִלוּתָא, דְאַצְטְרִיךְ
לְמַהוּי בָּהּ עֶבֶד וּבִן, לְאַתְּכַלְלָא בְּדַרְגִין עֲלָאִין אֲלִין.
לְמַפְלַח וּלְאַתְּקַנָּא צִלוּתָא בְּרוּזָא דְעֶבֶד, לְמַפְלַח פּוּלְחָנָא
דְתַקוּנָא דְעַלְמִין. וּלְאַתְּדַבְּקָא רְעוּתִיהּ בְּרוּזִין דְחַכְמָתָא,
לְאַתְּדַבְּקָא בְּמַאֲרִיָּה בְּגַנְיִזִין עֲלָאִין כְּדָקָא חֲזִי.

בִּין אֲתַדְבֵּק תְּדִיר בְּאַבּוּי בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל, לֵית מֵאן
דִּימְחֵי בִידֵיהּ. עֶבֶד, עֶבֶד פּוּלְחָנָא דְמַאֲרִיָּה, וְאַתְּקִין
תַּקּוּנֵי עֲלָמָא. מֵאן דְהוּי תַּרוּוּיָהּ בְּכֹלְלָא חֲדָא, בְּחַבּוּרָא
חֲדָא, דָּא אִיהוּ בַר נָשׁ דְאַתְּקִין רוּזָא דְכָל מְהִימְנוּתָא
בְּכֹלְלָא חֲדָא, בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל, וּמַחְבֵּר כְּלָא כְּחֲדָא. דָּא
אִיהוּ בַר נָשׁ, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲכַרִּיז עֲלוּי בְּכֹל אֲלִין
חַיִּילִין וּמְשַׁרְיִין דְכָל עַלְמִין, וּבְכָל אִינוּן רְקִיעִין,
אֲזַדְהָרוּ בְּפִלְגְנֵיא מְהִימְנָא דְבֵי מַלְכָּא, דְכָל גְּנוּזֵי דְמַאֲרִיָּה
בִידֵיהּ. וְזָפְאָה אִיהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְזָפְאָה אִיהוּ בְּעֲלָמָא
דְאַתִּי.

מִהֵיּוֹא יוֹמָא וּלְהֵלָאָה, אֲשֶׁת־מוֹדַע בַּר נָשׁ, וְאֲתֵר־שִׁים
 בְּעֵלְמִין כְּלָהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיף כָּל חֵילִין
 וּמִשְׁרִיין כְּלָהוּ אֲזִדְהָרֵן לְמַהוּי גַבִּיהַ, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לָא בְעֵי אֲלָא אִיהוּ בְלַחֲוֹדוּי. וְקָלָא אֲתַעַר, יְאוּת הוּא
 לְיַחֲד לְמַהוּי גַבִּיהַ דְיַחֲד, וּלְאֲתַעֲסָקָא יַחֲד בְיַחֲד.

וְרָזָא דְתֵרִין דְרַגִין אֲלִין, אֲשַׁכְחָנָא בְחַד קָרָא, דְכְתִיב,
 (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֲתַפְּאֵר. וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה, הָא עֶבֶד. יִשְׂרָאֵל הָא בִּן.
 דְכַד אִינּוֹן כְּלָלָא חֲדָא, כְּדִין כְּתִיב אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר.
 בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

(שמות קל"ד ע"ב פקודא ללמוד תורה)

פְּרֻשֵׁת בְּחֻקוֹתַי

(ויקרא ב'ו) אִם בְּחֻקוֹתַי תִּלְכוּ וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פִּתַח, (מיכה ו)
 עַמִּי זָכַר נָא מַה יַעֲזֵן בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמַה עָנָה אוֹתוֹ
 בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר וְגו'. עַמִּי זָכַר נָא, זַפְּאָה חוּלְקָא דְעַמָּא
 דָּא, דְמֵאֲרִיהוֹן אוֹכַח לוֹן הָכִי. עַמִּי זָכַר נָא, אַף עַל גַּב
 דְּאֲתוֹן סְטָאן מֵאוֹרְחֵי, עַמִּי אֲתוֹן, דְּלָא בְעֵינָא לְמַעַבְד
 לְכוּ כְּעוֹבְדֵי־יִכּוּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, זַפְּאָה חוּלְקָא דְעַמָּא, דְמֵאֲרִייהוּ אָמַר
 לוֹן, (מיכה ו) עַמִּי מַה עָשִׂיתִי לָךְ וּמַה הִלְאִיתִיךָ עָנָה

בִּי. מֵה יַעֲזֵב בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב. בְּכִמָּה מְלִין וְעוֹבְדִין אֶמֶר
 לְשִׁיצָאָה לְכוּ מֵעֲלָמָא, וְכִמָּה חֲרָשִׁין אֶתְעַר לְקַבְלֵי־כוּ.
 אֶמֶר רַבִּי יוֹסִי, אֶמֶר לֹון קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 זְכוֹר נָא. וּוי דְאַנָן צְוֹחִין בְּכֹל יוֹמָא, וְגַעֲיִנָן
 וּבְכִינָן, (איכה ה) זְכוֹר יי' מֵה הִיָּה לָנוּ. (תהלים קלז) זְכוֹר יי'
 לְבָנֵי אֲדוּם, וְלֹא בְעֵי לְאֲשַׁחַּא עֲלָנָא, הוּא אֶמֶר לָן
 בְּבַעוּ זְכוֹר נָא, אֵין נָא אֶלָּא לְשׁוֹן בְּעוֹתָא, וְאַנָן לָא
 אֲשַׁחַּנָּא בֵּיהּ, כְּגוּוֹנָא דָּא אַנָן צְוֹחִין, זְכוֹר יי' מֵה הִיָּה
 לָנוּ, זְכוֹר יי' לְבָנֵי אֲדוּם, (תהלים עד) זְכוֹר עֲדַתְךָ קְנִיַת
 קָדָם, (תהלים קו) זְכַרְנִי יי' בְּרֻצּוֹן עֲמָךְ, וְלֹא בְעֵי לְאֲשַׁחַּא
 עֲלָן.

רַבִּי יְהוּדָה אֶמֶר, וְדָאֵי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁחַּח עֲלָן
 תְּדִיר, וְדְכִיר לָן, אֵי לָאו דְּאִיהוּ אֲשַׁחַּח בְּהוּ
 בְּיִשְׂרָאֵל, וְדְכִיר לֹון, לָא יְקוּמוּן חַד יוֹמָא בְּגַלּוּתָא, הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם
 וְגו'. (דף קי"ב ע"ב) קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא עָבִיד לָן כְּעוֹבְדָנָא.
 תָּא חֲזִי, בְּלֶק חַפִּים הָוָה, וְרַב חֲרָשִׁין בְּעוֹבְדֵי יְדוּי, יִתִּיר
 מִן בְּלָעָם. וְהָכִי אוֹלִיפְנָא כֹּל מֵה דְּבַעֲי בַר נֶשׁ בְּהָאֵי
 עֲלָמָא בְּפוֹלְחָנָא דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעֵי לְאֶתְעַרָּא
 בְּעוֹבְדָא לְתַתָּא. דְּבַעוֹבְדָא דְּלְתַתָּא, אֶתְעַר עוֹבְדָא
 לְעֵילָא, וְעוֹבְדָא דָּא בְּעֵי בְּקַדוּשָׁה, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְאַתְרַ

דְּלִית עֹבְדָא, אִית מְלָה, וּבְמְלָה דְּפּוּמָא, תְּלִיא עֹבְדָא,
 לְאַתְעָרָא לְעִילָא. כְּמָה דְּבַעֲיָנָן לְאַתְעָרָא קְדוּשָׁה עֲלָאָה,
 בְּעֹבְדָא וּבְמְלָה. הָכִי נָמִי אֵינּוֹן דְּאַתְיִין מְסֻטְרָא
 דְּמִסְאַבוּתָא, בְּעִיָּין לְאַתְעָרָא סֻטְרָא דְּלֵהוֹן, בְּעֹבְדָא
 וּבְמְלָה דְּפּוּמָא.

וְאִף עַל גַּב דְּבִלְעָם חֲרָשָׁא הוּוּ רַב מִכָּל חֲרָשִׁין דְּעֲלָמָא,
 חֲרָשָׁא עֲלָאָה מְנִיָּה הוּוּ בִּלְק. בְּקָסָם הוּוּ בִּלְק רַב
 מִכָּל חֲפִימִין. וּבִלְעָם בְּנַחֲשׁ (וְהָא אֹקְמוּהָ) קָסָם וְנַחֲשׁ תְּרִין
 דְּרָגִין אֵינּוֹן, קָסָם תְּלִיא בְּעֹבְדָא. נַחֲשׁ לָא תְּלִיא
 בְּעֹבְדָא אֲלָא בְּאַסְתְּכֻלוּתָא, וּבְמְלָה דְּפּוּמָא. וּכְדִין
 מִתְעָרִין עֲלֵיהוּ רוּחָא מִסְאַבָּא, לְאַתְלַבְּשָׁא בְּהוּ, וְעֵבִיד
 מַה דְּעֵבִיד.

וּיִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין לָא הָכִי, אֲלָא כְּלָהוּ קְדִישִׁין, וְכָל
 עֹבְדֵיהוּ לְאַתְעָרָא עֲלֵיהוּ רוּחָא קְדִישָׁא.
 כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (ישעיה לב) עַד יַעֲרָה עֲלֵינוּ רוּחַ מִמְרוֹם.
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר כג) כִּי לֹא נַחֲשׁ בִּיעֲקֹב וְלֹא קָסָם
 בְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא אֵינּוֹן בְּסֻטְרָא דְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה אַחֲדָן.
 וְעֹבְדֵיהוּ בְּקְדוּשָׁה אָתוּ, וְקְדוּשָׁה מִתְעָרִי עֲלֵיהוּ
 וּמִתְלַבְּשָׁן בְּהָ.

וְתָא חֲזִי, בְּקָסָם הוּוּ בִּלְק רַב מִכָּל חֲפִימִין, וּבִלְעָם
 בְּנַחֲשׁ. וְעַל דָּא בְּשַׁעְתָּא דְּבַעָא בִּלְק לְאַתְחַבְּרָא

עֲמִיָּה, מֵה פְּתִיב (במדבר כב) וַיִּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן
 וַיִּקְסְמוּ בְיָדָם. (ובלעם עובדוי בנחש) תָּא חֲזִי, בְּמַלְּה דְּפוּמָּא הוּוּ
 בְּלַעַם רַב מְכַל חֲרָשִׁין דְּעֵלְמָא, וּבְאַסְתִּכְלוּתָא דְּהַהוּא
 נַחֲשׁ, הוּוּ יַדַּע לְכוּנָא שַׁעְתָּא. וְעַל דָּא בַּעַא בְּלַק
 לְאַשְׁלֵמָא מְלָה (ס"א בלא) קָסָם וּנְחֵשׁ.

אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְשָׁע, הָא קְדָמוּךְ בְּנִי.
 עוּבְדָא אִית בְּגוּוֹיָיְהוּ, דְּכָל סְטָרִין בִּישִׁין וְזִינִין
 בִּישִׁין וְחֲרָשִׁין דְּעֵלְמָא לָא יִכְלִין לְקַרְבָּא בְּהַדִּיָּהוּ,
 דְּכֻלְּהוּ עֲרָקִין מְקַמִּיָּה. וּמַאי אִיְהוּ. אֵהֵל מוּעֵד, וּמַאי
 קוּדְשָׁא, וְשִׁמוּשֵׁי מְקַדְשָׁא, וְקִטְרַת בּוּסְמִין, דְּקָא מְבִטֵּל
 כָּל רְתַחָא וְרוּגְזָא דְּעֵלְמָא, דְּלַעִילָא וְתַתָּא, וְעֵלוּן
 וְקַרְבָּנִין בְּכָל יוּמָא, וְתַרִי מְזֻבְחוֹת, לְמַעַבְד עוּבְדָא
 מְזֻבְחוֹת, וְשִׁלְחָן וְלַחֵם הַפָּנִים, וְאֵת הַכִּיּוֹר וְאֵת כִּנּוֹ,
 וְכַמָּה שְׁמוּשֵׁין לְעוּבְדָא, לְמַלְּה דְּפוּמָּא, הָאֲרֹן וְתַרִי
 לוּחֵיָּא דְּאוּרִיָּתָא, וְאֵהֲרֹן לְכַפָּרָא עַל עַמָּא בְּצִלוּתָא
 בְּכָל יוּמָא. כִּיּוֹן דְּאַשְׁגַּח הַהוּא רְשָׁע בְּהַאי, אָמַר כִּי לָא
 נַחֲשׁ בִּיעֵקֵב וְלָא קָסָם בִּישְׂרָאֵל. מַאי טַעְמָא. יִי אֱלֹהֵי
 עַמּוֹ וְתַרוּעַת מְלֶךְ בּוֹ.

וְעַל דָּא עַמִּי זְכָר נָא, בְּבַעוּ מִנִּיִּכּוּ, הוּוּ דְּכִירִין הַהוּא
 זְמָנָא דְּאַתְחַבְרוּ בְּלַק וּבְלַעַם לְשִׁיצָאָה לְכוּ, וְלָא
 יִכְּלוּ, דְּאַנָּא אַחִידְנָא בְּכוּ, כְּאַבָּא דְּאַחִיד בְּבִרְיָה, וְלָא

שְׁבִיב לִי בִידָא דְאַחְרָא. מִן הַשְּׁטִים וְעַד הַגְּלָגֶל, מֵאִי
 דָּא לְקַבִּיל דָּא. אֶלָּא אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 בְּבַעוּ מִנֵּיכּוֹ, הוּוּ דְכִירִין כָּל זְמַנָּא דִּהְוִיתוּן אַחֲדָן בִּי,
 וְלֹא יָכִיל הֵהוּא רָשַׁע בְּחַרְשׁוּי וְקִסְמוּי לְשַׁלְטָאָה עָלְיֵיכּוֹ.
 כִּיּוֹן דְשִׁבְקִתּוּן יַדְיֵיכּוֹ לְאַחְדָּא בִּי, וְהוִיתוּן בְּשְׁטִים, מַה
 כְּתִיב. (במדבר כה) וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְאֱלֹהֵיהֶן. בַּגְּלָגֶל,
 כִּמָּה דָאֵת אֲמַר (הושע יב) בַּגְּלָגֶל שׁוֹרִים זִבְחוּ, וּכְדִין שְׁלִיטוּ
 בְּכוּ שְׁנַאיכּוֹן.

וְכָל דָּא אֲמַאי. לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת יִי כָּל אֵינּוֹן צְדָקוֹת,
 דְעַבְדְּנָא לְכוּ, בְּזְמַנָּא דְאֵתוּן אַחֲדָן בִּי, וְלֹא
 שְׁבִיבְנָא מְלָה דְעַלְמָא לְשַׁלְטָאָה בְּכוּ, וְרוּגְזָא דְלַעֲיִלָּא
 וְתַתָּא, וְזִינִין בִּישׁוּן, לָא יְכַלִּין לְקַרְבָּא בְּכוּ.
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פַּה הַלִּילָה וְהַשִּׁיבוֹתִי אֶתְכֶם דְּבַר
 כַּאֲשֶׁר יִדְבַר יִי אֵלַי. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְעָאֵל
 שְׁמִשָּׂא, וְתַרְעִין כְּלָהוּ אֶסְתִּימוּ, וְעָאֵל לִילִיא וְאֶתְחַשְׁדָּה,
 כִּמָּה חֲבִילֵי שְׂרָאן מְשַׁלְשִׁיהוֹן, וְאֶזְלִין וְשַׁטְאן בְּעַלְמָא,
 וְכִמָּה רַבְרְבֵי מְמַנֵּן עָלְיֵיהוּ דְמִדְבְּרֵי לְהוּ. וְאֵית מְמַנָּא
 רַבְרָבָא עַל כָּלָא מְסַטְרָא דְשְׁמָאֵלָא וְהוּא רָשַׁע הוּוּ
 שְׁכִיחַ לְגַבֵּי הוּוּ מְמַנָּא עַלְאָה מְכָלָא בְּחַרְשׁוּי. וְהוּא הוּוּ
 אֲמַר בְּחַרְשׁוּי בְּלִילִיא, בְּזְמַנָּא דְאֵיהוּ שְׁלִטָּא בְּכָל סִיעְתָּא
 דִּילִיָּה, וְהוּא הוּוּ אֵתִי לְאַשְׁתַּכְּחָא גַבִּיָּה, וְאוּדַע לִיָּה מַה
 דְאֵיהוּ בְּעִי.

כְּגֹוֹנָא (דף קי"ג ע"א) דָּא (בראשית לא) וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל לְבָן
הָאֲרָמִי, הֵהוּא דְשָׁכִיחַ גַּבְיִיהָ. (בראשית כ) וַיֵּבֵא
אֱלֹהִים אֶל אַבְימֶלֶךְ, כִּלְהוּ כְּגֹוֹנָא דָּא. בְּכָל אֲתַר אַקְרוּן
לֵיהּ בְּאִינוּן חֲרָשִׁין, וְעַל דָּא הוּוּ שָׁכִיחַ בְּלִילִיָּא יִתִּיר
מִבִּימָמָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ. וְכָל הַנִּי חֲרָשִׁין וְחַפְיִמִּין הוּוּ
לְאַבְימֶלֶךְ, דְּכְתִיב, (בראשית כו) וַיִּשְׁקֶף אַבְימֶלֶךְ מִלְּךָ
פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן. כְּתִיב הָכָא בְּעַד הַחֲלוֹן, וְכְתִיב
הָתָם (שופטים ה) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וְתִיַבב אִם סִסְרָא. לְבָן
הָא אוֹקְמוּהָ, בְּלָעָם כְּדִין.

וְעַל דָּא בְּכִלְהוּ כְּתִיב אֱלֹהִים, וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם,
וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל לְבָן, וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְימֶלֶךְ,
הוּוּ אַתָּא לְגַבְיִיהוּ, וְלֹא אִינוּן לְגַבְיִיהָ, דְּהָא לִית לָהּ
אַתַּר זְמִין. וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב אֱלֹהִים. אֶלָּא, שְׁמָא דָּא
אַשְׁתַּתֵּף בְּכִלְיָא, וְאַפִּילוּ עֲבוּדָה זָרָה נְמִי אֱלֹהִים אַקְרִי,
אֱלֹהִים אַחֲרִים, וּבְכִלְיָא דְאֱלֹהִים אַחֲרִים אֲלִין מִמָּנָן,
וּבְכִלְיָא דָּא הוּוּ, וּבְגִין כִּף אַקְרִי הָכִי. וְהֵהוּא רָשַׁע הוּוּ
אָמַר בְּחֲרָשׁוּי וְקָרִי לֵיהּ, וְאַתִּי לְגַבְיִיהָ. וּבְגִין כִּף כְּתִיב
לִינוּ פִּה הַלִּילָה וְהַשִּׁיבוֹתִי אֶתְכֶם דָּבַר כַּאֲשֶׁר
יְדַבֵּר יי' אֵלַי. הֵהוּא רָשַׁע קָא מְשַׁבַּח גְּרַמִּיהָ, דְּהָא לָא
כְּתִיב בֵּיהּ, אֶלָּא וַיֵּבֵא אֱלֹהִים.

דְּבַר אַחַר כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יי' אֵלַי, עַל יַדִּי דְהֵהוּא שְׁלִיחָא

דִּסְטְרָא אַחְרָא. וְאִי תִימָא הָא בִּימָמָא אֲשַׁתְּכַח לְגַבִּיּהּ.
 אֶלָּא וְדַאי בְּנַחֲשׁ אֲסַתְּכִלוּתָא הָוָה (ס"א פד הוה לגביה בלק אלא)
 בֵּינָה, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא הָוָה מְסַתְּפֵל לְכוּוּנָא שַׁעְתָּא, הִדָּא
 הוּא דְכַתִּיב וְלֹא הִלֵּךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאֵת נְחָשִׁים. וַיֵּרָא
 בְּלַעַם כִּי טוֹב בְּעֵינַי יי' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא דִּהֲהוּא
 יוֹמָא אֲסַתְּכֵל לְכוּוּנָא שַׁעְתָּא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח כְּשָׂאֵר יוֹמֵי,
 וּכְדִין חָמָא דִּהָא רִוּגְזָא רַבָּא לָא אֲשַׁתְּכַח בְּעֵלְמָא, כְּדִין
 יַדַּע כִּי טוֹב בְּעֵינַי יי' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. בַּהֲהוּא זְמַנָּא
 שְׁבִיק גְרַמְיָה מְכַל נְחָשִׁים דְּעֵלְמָא, וְלֹא אֲסַתְּכֵל בְּהוּ,
 הִדָּא הוּא דְכַתִּיב וְלֹא הִלֵּךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאֵת נְחָשִׁים.
 תָּא חֲזִי, בַּהֲהִיא שַׁעְתָּא דִּרְתַּחָא אֲשַׁתְּכַח, כְּדִין שְׁמָאֵלָא
 אַתְעַר, וְהוּהוּ יַדַּע הֲהוּא רְשַׁע אַתְר, לְאַחְדָּא בְּסִטְרָא
 שְׁמָאֵלָא, לְמִילֵט. וְאֲסַתְּכֵל בַּהֲהוּא זְמַנָּא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח.
 כְּדִין מַה כְּתִיב, (במדבר כג) מַה אֶקְוֶה לֹא קִבֵּה אֵל וּמַה
 אֲזַעֲוֹם לֹא זַעַם יי'. וּבְגִין כֵּן, (מיכה ו) עַמִּי זָכַר נָא מַה יַּעֲזֹן
 בְּלֶק וְגו'. וּמַה עָנָה אוֹתוֹ בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר (בגין כף) זַכָּאִין
 אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, זַכָּאֵה חוּלְקִיָּהוֹן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא

דַּאֲתִי. (דמאריהון אוכח לון הכי)

אִם בְּחֻקוֹתַי תֵּלְכוּ. אִם בְּחֻקוֹתַי, דָּא אַתְר דְּגִזְרִין
 דְּאוּרֵייתָא תֵּלְיִין בַּהֲהוּא אַתְר, כְּמַה דַּאֲתָא אִמֹר (ויקרא

(יח) אֶת חֻקוֹתַי תִּשְׁמְרוּ. חוֹק הוּא דְאֶקְרִי הַכִּי, וְגִזְרֵינִי דְאֹרִייתָא בִּיה אֶתְכִלִּין. (ויקרא כה) וְאֵת מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ. מִשְׁפָּטֵי, דָּא הוּא אַתְר אַחְרָא עֲלָא, דִּהְהִיא חֻקָּה אַחֲדַת בֵּיה, וּמִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא דְעִילָאֵי וְתַתָּאֵי. וְכָל פְּקוּדֵי אֹרִייתָא, וְכָל גִּזְרֵי אֹרִייתָא, וְכָל קְדוּשֵׁי אֹרִייתָא, בְּהֵנִי אַחֲדָן. בְּגִין דִּהֵאֵי תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְהֵאֵי תוֹרָה שְׁבַעֲלִפָּה.

וְעַל דָּא אַם בְּחֻקוֹתַי, כָּל אֵינּוֹן גִּזְרֵינִי וְדִינֵינִי וְעוֹנְשֵׁינִי וּפְקוּדֵינִי, דְאֵינּוֹן בִּהְהוּא אַתְר דְאֶקְרִי תוֹרָה שְׁבַעֲלִפָּה, חֻקָּה. וְאֵת מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ, בִּהְהוּא אַתְר דְאֶקְרִי תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כְּמָה דְאֵת אֲמַר (תהלים פא) מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. וְדָא אַחֲדִיד בְּדָא וְדָא בְּדָא, וְכֹלָא חַד. וְדָא הוּא כְּלָלָא דְשִׁמְא קְדִישָׁא וּמֵאן דְאֶעְבֵּר עַל פְּתַגְמֵי אֹרִייתָא, כְּאֵלוּ פְּגִים שִׁמְא קְדִישָׁא, בְּגִין דְחֻק וּמִשְׁפָּט שִׁמְא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי. וְעַל דָּא, אַם בְּחֻקוֹתַי תִּלְכוּ: דָּא תוֹרָה שְׁבַעֲלִפָּה. וְאֵת מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ: דָּא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב. וְדָא הוּא כְּלָלָא דְשִׁמְא קְדִישָׁא.

וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם. מֵאֵי וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם, פִּיּוֹן דְאֲמַר תִּלְכוּ וְתִשְׁמְרוּ, אֲמֵאֵי וְעֲשִׂיתֶם. אֵלָא, מֵאן דְעֵבִיד פְּקוּדֵי אֹרִייתָא וְאֹזִיל בְּאוֹרְחוּי, כְּבִיכּוּל כְּאֵלוּ עֵבִיד לֵיה לְעִילָא. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאֵלוּ עֲשָׂאֲנִי,

וְאוֹקְמוּהָ. וְעַל דָּא וְעַשִׂיתֶם אוֹתֶם. וְעַשִׂיתֶם אִתְּם כְּתִיב
 וְדַאי, וְהוֹאִיל וּמִתְעָרִי עֲלֵיכֹן לְאַתְחַבְּרָא דָּא בְּדָא,
 לְאַשְׁתַּכְּחָא שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת, וְעַשִׂיתֶם אִתְּם
 וְדַאי.

כְּגִוּוֹנָא דָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (שמואל ב ח) וַיַּעַשׂ דְּוֹד שֵׁם,
 וְכִי דְוֹד עֲבַד לִיה. אֶלָּא בְּגִין דְּאֶזִּיל בְּאַרְחֵי
 דְּאוֹרֵייתָא, וְעֲבִיד פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, וְאַנְהִיג מַלְכוּתָא
 כְּדָקָא יְאוּת, כְּבִיכּוּל, עָשָׂה שֵׁם לְעֵילָא. וְלֹא הוּוּ מַלְכָּא
 בְּעֵלְמָא דְּזוֹכָה (דף קי"ג ע"ב) לְהֵאִי כְּדוּד, דְּהוּוּ קָם בְּפַלְגוֹת
 לִילֵיא, וְהוּוּ מְשִׁבַּח לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּסָלִיק
 שְׂמָא קְדִישָׁא בְּכוּרְסֵייה, בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק נְהוּרָא דִּימָמָא.
 כְּבִיכּוּל הוּא עֲבַד שֵׁם מִמֶּשׁ כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ויקרא כד)
 וַיִּקּוּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקְלַל. וּבְגִין כִּךְ
 וַיַּעַשׂ דְּוֹד שֵׁם. וְעַל דָּא וְעַשִׂיתֶם אוֹתֶם כְּתִיב, וְאִי אֲתוּן
 תִּשְׁתַּדְּלוּן לְמַעַבְדַּד לֹוֹן, לְאַתְתַּקְנָא שְׂמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא
 יְאוּת, כֹּל אֵינּוֹן בְּרַכָּאן דְּלְעֵילָא יִשְׁתַּכְּחוּן גְּבִיִּיכוּ
 בְּתַקּוּנֵיהוֹן כְּדָקָא יְאוּת.

(ויקרא כו) וּנְתַתִּי גְּשָׁמֵיכֶם בְּעֵתָם וְגו'. כֹּל חַד וְחַד, יִתֵּן חֵילָא
 דִּילֵיה עֲלֵיכֹן. מֵאן אֵינּוֹן. הֵהוּא תַקּוּנָא דְּעַבְדְּתוּן
 דְּהֵהוּא שְׂמָא קְדִישָׁא כְּגִוּוֹנָא דָּא כְּתִיב, (בראשית יח) וְשָׁמְרוּ
 דְּרֹךְ יְי' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וְכִי פִיּוֹן דְּכְתִיב וְשָׁמְרוּ

דָּרַךְ יִי, אֲמַאי לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. אֶלֶּא מֵאֵן דְּנָטִיר
 אֹרְחוּי דְּאֹרִייתָא, כְּבִיכּוֹל הוּא עוֹשֶׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט.
 וּמַאי צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּכַה רַבִּי
 שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְוִי לֹון לְבַנֵּי נְשָׂא, דְּלֹא יִדְעִין וְלֹא
 מִשְׁגִּיחִין בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיהוֹן, מֵאֵן עָבִיד שְׁמָא קְדִישָׁא
 בְּכָל יוֹמָא, הָוִי אִימָא מֵאֵן דִּיהִיב צְדָקָה לְמִסְכְּנֵי.

תָּא חֲזִי, הָא אֹקְמוּהָ הָכִי הוּא, דְּמִסְכְּנָא אַחִיד בֵּיה
 בְּדִינָא, וְכָל מִיכְלִייהוּ בְּדִינָא הוּא, אַתְרֵהּ דְּאֶקְרִי
 צְדָקָה, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (תהלים כב) תִּפְלָה לְעַנִּי כִּי יַעֲטֶהָ.
 תִּפְלָה, דָּא תִּפְלָה שֶׁל יָד, וְאוֹקִימְנָא. וּמֵאֵן דִּיהִיב לִיה
 צְדָקָה לְמִסְכְּנָא, הוּא עָבִיד לְעֵילָא שְׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים
 כְּדָקָא יָאוּת. בְּגִין דְּצְדָקָה דָּא אֵילָנָא דְּחַיִּי, וְצְדָקָה יְהִיב
 לְצְדָקָה. וְכֹד יְהִיב לְצְדָקָה, כְּדִין אֶתְחַבֵּר דָּא בְּדָא, וְשְׁמָא
 קְדִישָׁא אֶשְׁתַּכַּח שְׁלִים.

מֵאֵן עָבִיד דָּא אֶתְעָרוּתָא (ד"א דְּעָבִיד אֶתְעָרוּתָא דָּא) דְּלִתְתָּא,
 וְדָאי כְּאֵלוּ עָבִיד שְׁמָא קְדִישָׁא בְּשְׁלִימוֹ. כְּגִוּוֹנָא
 דְּאִיהוּ עָבִיד לִתְתָּא, הָכִי אֶתְעָר לְעֵילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 אֲשֶׁרִי שׁוֹמְרֵי מִשְׁפָּט עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל יַעַת. (תהלים קו)
 עוֹשֶׂה צְדָקָה, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּבִיכּוֹל הוּא עָבִיד
 לִיה.

תָּא חֲזִי, מִסְכְּנָא הָא אֶתְמַר מֵאֵן הוּא אֶתְרִיהָ. מַאי

טַעֲמָא. בְּגִין דְּמִסְכָּנָא לָא אֵית לִיה מְדִילִיה כְּלוּם, אֶלָּא
מֵה דִּיהַבִּין לִיה וְסִיְהָרָא לָא אֵית לָהּ נְהוּרָא מְדִילָהּ, אֶלָּא
מֵה דִּיהַיב לָהּ שְׁמִשָּׂא.

תָּא חֲזִי, אֲמַאי עָנִי חָשׁוּב כַּמַּת, מַאי טַעֲמָא. בְּגִין
דִּהוּא אַתְר גָּרִים לִיה, דִּהָא בְּאַתְר דְּמוֹתָא הוּא
שְׂכִיחַ, וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי מַת. הֵהוּא דִּחְיִים עָלֶיהּ, הוּא יְהִיב
לִיה צְדָקָה, אֵילְנָא דִּחְיִי שְׂרִיא עֲלוּי. כַּמָּה דַּאת אָמַר,
(משלי י) וְצְדָקָה תִּצְלֵל מִמּוֹת. וּכְגֻוּנָא דְעֶבֶיד בַּר נֶשׁ
לְתַתָּא, הָכִי נָמִי עָבִיד לְעֵילָא מִמֶּשׁ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְזִכִּי
לְמַעַבְד שְׂמָא קַדִּישָׁא לְעֵילָא, בְּגִין כֶּךָ צְדָקָה סְלִיק עַל
כָּלָא.

וְהֵנִי מְלִי, צְדָקָה לְשִׁמְהָ. דִּהָא אַתְעַר צְדָקָה לְצְדָקָה,
לְחַבְרָא לֹון כַּחְדָּא, וּלְמַהוּי כָּלָא שְׂמָא קַדִּישָׁא
כַּדְקָא יָאוּת. דִּהָא צְדָקָה לָא אַתְתַּקֵּן, וְלָא אֲשַׁתְּלִים,
אֶלָּא בְּצְדָקָה. דְכַתִּיב, (ישעיה נד) בְּצְדָקָה תִּכּוֹנְנִי, וְלִכְנֹסֶת
יִשְׂרָאֵל אַתְמַר, וּבְגִין כֶּךָ וְעֵשִׂיתֶם אוֹתֶם וְגו'.

(ויקרא כ"ו) וּנְתַתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ וּשְׂכַבְתֶּם וְאִין מַחְרִיד וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי פְתַח, (תהלים ד) רְגֹזוּ וְאֵל תַּחֲטְאוּ וְגו'. רְגֹזוּ
וְאֵל תַּחֲטְאוּ, הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ, דְבַעֲי בַר נֶשׁ לְאַרְגֻזָּא
יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר הָרַע, וְשִׁפִּיר. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְרַמְשׁ
לִילִיא, וּבַר נֶשׁ שְׂכִיב עַל עַרְסִיָּה, כַּמָּה גְרַדִּינִי נְמוּסִין

מִתְעַרְיִן בְּעֵלְמָא, וְאִזְלִין וְשִׂאֲטִין, וּבְנֵי נֶשֶׁא בְּעָאן
 לְאַתְרֵגְזָא מִקְמִיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִדְחָלָא מִנִּיהָ,
 בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח נִפְשִׁיהָ בְּגוּיִיהוּ, וְיִשְׁתַּזַּיֵּב מִנִּיּוּהוּ.
 וַיִּבְעִי לִיּה לְבַר נֶשׁ, דְּלֹא יִפִּיק מִנִּיּוּהוּ מְלָה בְּפּוּמִיּהָ. בְּגִין
 דְּלֹא יִתְעַר לְהוּ לְגַבִּיּהָ, וְלֹא יִשְׁתַּכְּחוּן בְּהִדְיָהָ. הֲדָא הוּא
 דְּכָתִיב אָמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁפַּכְּכֶם וְדַמּוּ סָלָה. דְּלֹא
 יִפִּיק מִנִּיּוּהוּ מְלָה מִפּוּמִיּהָ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאַשְׁתַּכְּחוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב, וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצָךְ. הֵאִי
 לְעֵילָא. דְּאֵתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְחַבְּרָא בְּכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. כְּדִין וְשַׁכְּבַתֶּם וְאִין מַחְרִיד. מַאי טַעְמָא. בְּגִין
 וְהַשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה מִן הָאָרֶץ. (דף קי"ד ע"א) דָּא חַיָּה דְּזִינָא
 בִּישָׂא לְתַתָּא. וּמַאי אִיּהִי. אֲגַרְת בַּת מַחְלַת, הִיא, וְכָל
 סִיעֲתָא דִּילָהּ. הֵאִי בְּלִילִיא. בִּימָמָא, בְּנֵי נֶשֶׁא דְּאָתוּ
 מִסְטָרְהָא דָּא, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב, (ויקרא כ"ו) וְחָרַב לֹא תַעֲבוֹר
 בְּאַרְצְכֶם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ דְּאַפִּילוּ חָרַב שְׁל שְׁלוֹם,
 כְּגוֹן פְּרַעָה נְכָה. אֲבָל וְחָרַב לֹא תַעֲבוֹר, דָּא סִיעֲתָא
 דִּילָהּ. וְהַשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה, דְּלֹא תִשְׁלוּט בְּאַרְעָא, וְאַפִּילוּ
 הַעֲבָרָה בְּעֵלְמָא לֹא תַעֲבוֹר עַלֵּיכוּ, וְאַפִּילוּ חָרַב דְּשָׂאָר
 עֲמִין, וְאַפִּילוּ בַר נֶשׁ מִזִּינָא, לָא יַעֲבוֹר עַלֵּיכוּ.

וְדָא דְרִישׁ יֵאֲשִׁיחוּ מִלְכָּא, וְאוֹקְמוּהָ דְהוּא אֲתַפֵּס
 בְּחֻבֵייהוּ דִישְׂרָאֵל. כְּמָה דְכְּתִיב, (איכה ד) רוּחַ אֶפְיָנוּ
 מְשִׁיחַ יְיָ נִלְכַד בְּשַׁחֲתוֹתֵם וְגו'. הֲכָא אֵית לְאַסְתְּפְלָא,
 דְהָא תַנְיִנָן אִי רִישָׁא דְעַמָּא הוּא טַב, כָּל עַמָּא מִשְׁתַּזְבֵּן
 בְּגִינִיה. וְאִי רִישָׁא דְעַמָּא לָא אֲתַכְשָׁר, כָּל עַמָּא אֲתַפְסָן
 בְּחֻבֵייה. וְהָא יֵאֲשִׁיחוּ רִישָׁא דְכְּשָׂרָא הוּא, וְעוֹבְדוּי
 מִתְכַּשְׁרָן. אֲמַאי אֲתַפֵּס בְּחֻבֵייהוּ דִישְׂרָאֵל.

אֲלָא עַל דְלָא הֵימִין בֵּיהּ בִּירְמִיָּהוּ, וְלָא כְּפִית לְהוּ
 לִישְׂרָאֵל, דְחָשִׁיב דְכֻלְּהוּ זַכָּאִין כְּוֹתִיָּה. וְהוּא אָמַר
 לִיה יִרְמִיָּה, וְלָא הֵימִין בֵּיהּ. וּבְגִין כֶּךָ אֲתַפֵּס בְּחֻבֵייהוּ.
 וְעוֹד דְסִיְהָרָא הוּא מְאִיךְ נְהוּרָא, וּבְעֵיא לְאַסְתְּמָא.

(ויקרא כ"ו) וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְגו'. וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי, דָּא
 שְׂכִינְתָא. מִשְׁכָּנִי: מִשְׁכּוֹנָא דִילִי. דְהִיא אֲתַמְשְׁכְּנָא
 בְּחֻבֵייהוּ דִישְׂרָאֵל. וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי, מִשְׁכּוֹנִי וְדָאִי. מְתַל
 לְבַר נָשׁ דְהוּא רְחִימָא לְאַחָרָא, אָמַר לִיה וְדָאִי בְּרַחֲמֵיהוֹתָא
 עֲלָאָה דְאֵית לִי גַבְרָה, בְּעֵינָא לְדִירָא עֲמָה. אָמַר הֵיךְ
 אֲנִידַע דְתִידוּר גַּבְאִי, נָטַל כָּל כְּסוּפָא דְבֵיתִיָּה, וְאֵייתִי
 לְגַבִּיָּה, אָמַר הָא מִשְׁכּוֹנָא לְגַבְרָה, דְלָא אֲתַפְרֵשׁ מִנָּךְ
 לְעֵלְמִין.

כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעָא לְדִירָא בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, מָה
 עֲבַד, נָטַל כְּסוּפָא דִילִיָּה, וְנָחִית לְהוּ לִישְׂרָאֵל. אָמַר

לֹון, יִשְׂרָאֵל, הָא מִשְׁכּוֹנָא דִּילֵי גְבִיִּיכוּ, בְּגִין דְּלֹא
 אֶתְפָּרֵשׁ מִנִּיכּוּ לְעֵלְמִין. וְאִף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶתְרַחֵיק מִינָן, מִשְׁכּוֹנָא שְׂבִיק בִּידָן, וְאֲנָן נְטָרִין הֵהוּא
 כְּסוּפָא דִּילֵיהּ, מֵאן דִּיבְעֵי מִשְׁכּוֹנֵיהּ יִיתֵי לְדִיִּירָא גְבָן
 בְּגִין כֶּף וְנִתְתִי מִשְׁכְּנֵי בְּתוֹכְכֶם, מִשְׁכּוֹנָא אֲתָן בִּידֵיִיכוּ,
 בְּגִין דְּאִדוּר עִמְכוּן. וְאִף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל הִשְׁתָּא
 בְּגִלוּתָא, מִשְׁכּוֹנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא גְבִיִּיהוּ, וְלֹא
 שְׂבָקוּ לֵיהּ לְעֵלְמִין.

וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי אֲתָכֶם, לְבַר נֶשׁ דְּרַחֲמִים לְחֻבְרִיהּ, וּבְעָא
 לְדִיִּירָא עֲמִיהּ, מַה עֵבֵד, נְטַל עֲרָסָא דִּילֵיהּ וְאִיִּיתֵי
 לְבֵיתֵיהּ. אֲמַר דָּא עֲרָסָא דִּילֵי בְּבֵיתֵיהּ, בְּגִין דְּלֹא אֶרְחִיק
 מִינָךְ, עֲרָסָךְ, וּמֵאֲנָךְ. כֶּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר, וְנִתְתִי
 מִשְׁכְּנֵי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי אֲתָכֶם, הָא עֲרָסָא דִּילֵי
 בְּבֵיתֵיכּוּ, כִּיּוֹן דְּעֲרָסָא דִּילֵי עִמְכוּן, תִּנְדָּעוֹן דְּלֹא
 אֶתְפָּרֵשׁ מִנִּיכּוּ, וּבְגִין כֶּף וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי אֲתָכֶם.

(ויקרא כו) וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים, כִּיּוֹן
 דְּמִשְׁכְּנָא דִּילֵי גְבִיִּיכוּ, בּוֹדְאֵי תִנְדָּעוֹן דְּאֲנָא אֲזִיל
 עִמְכוּן, כְּמַה דְּאֵת אֲמַר (דברים כג) כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ
 בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ לְהִצִּילְךָ וְלָתֵת אוֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ
 קְדוֹשׁ.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה, הוּוּ שְׂכִיחֵי לִילֵיא חַד בְּכַפֵּר קָרִיב

לִימָא דְטַבְרִיא, קָמוּ בְּפִלְגוֹת לִילִיא אֲמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי
 יְהוּדָה נִימָא בְּמַלִּי דְאֹרִייתָא דְאָף עַל גַּב דְּאֲנָן בְּאַתְר
 דָּא, לֹא בְּעֵינָא לְאַתְפָּרְשָׁא מֵאִלְנָא דְחַיִּי.

פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (שמות לג) וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֹהֶל
 וּנְטָה לּוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְגו'. וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֹהֶל,
 אֲמַאי. אֵלָא אֲמַר מֹשֶׁה, הוֹאִיל וְיִשְׂרָאֵל קָא מְשַׁקְרִי בֵּיה
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶחְלִיפוּ יְקָרָא דִּילֵיהּ, הָא מְשֻׁכּוֹנָא
 דִּילֵיהּ יְהֵא בִידָא דְמַהִימָנָא, עַד דְּנַחֲמִי בְּמֵאן יִשְׁתַּאֲר.
 אֲמַר לֵיה לִיהוֹשֻׁעַ, אַנְתָּ תְּהֵא מְהִימָנָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּבֵין יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׁתַּאֲר מְשֻׁכּוֹנָא בִידְךָ
 בְּהִימָנוּתָא, וְנַחֲמִי (דף קי"ד ע"ב) בְּמֵאן יִשְׁתַּאֲר. מַה פְּתִיב, וְשָׁב
 אֶל הַמַּחֲנֶה וּמְשַׁרְתּוּ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נֶעַר לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹךְ
 הָאֹהֶל. מַאי טַעְמָא לִיהוֹשֻׁעַ בְּגִין דְּאִיהוּ פְּסִיְהָרָא לְגַבֵּי
 שְׁמֵשָׁא, וְאִיהוּ אֶתְחַזִּי לְנִטְרָא מְשֻׁכּוֹנָא. וְעַל דָּא, לֹא
 יִמִּישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל.

אֲמַר לֵיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, לֹא אֶתְחַזִּי
 חֲכִי, דְּהָא מְשֻׁכּוֹנָא דִּילִי יְהִיבִית בִּידֵייהוּ, אָף עַל
 גַּב דְּאִינוּן חָאבוּ לְגַבְאִי, מְשֻׁכּוֹנָא יְהֵא לְגַבֵּייהוּ, דְּלֹא
 יִתְפָּרְשׁוּן מִנֵּיהּ. (ס"א דלא אתפרש מנייהו) תְּבַעֵי דְאַתְפָּרְשׁ מִנֵּייהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא אִיתּוּב לְגַבֵּייהוּ לְעֵלְמִין, אֵלָא אֲתִיב
 מְשֻׁכּוֹנָא דִּילִי לְגַבֵּייהוּ, וּבְגִינֵיהּ לֹא אֲשַׁבּוּק לְהוּן בְּכָל
 אֲתַר.

אֶף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל חָבוּ לְגַבִּיּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָאֵי
 מִשְׁכּוֹנָא דִּילִיּה לָא שְׁבָקוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא
 נָטִיל לִיּה מִבִּינֵיהוּ. וְעַל דָּא, בְּכָל אַתְר דְּגַלֵּי יִשְׂרָאֵל,
 שְׂכִינָה עִמָּהוֹן. וְעַל דָּא פְּתִיב, וְנִתְתִּי מִשְׁכְּנֵי בְּתוֹכְכֶם.
 וְהָא אוּקְמוּהָ.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) דוּמָה דוּדֵי לְצַבִּי אוּ
 לְעוֹפֵר הָאֵילִים הֵנָּה זֶה וְגו'. וּפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל,
 דְּזָכוּ דְּמִשְׁכּוֹנָא דָּא לְמַהוּי גַּבִּיּהוּ, מִן מַלְכָּא עֲלָאָה. דְּאֶף
 עַל גַּב דְּאֵינּוֹן בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתִּי בְּכָל רֵישׁ
 יְרֻחֵי וְשַׁבְּתֵי וְזִמְנֵי, לְאַשְׁגַּחָא עָלֵיהוּ, וְלְאַסְתַּכְּלָא בְּהֵהוּא
 מִשְׁכּוֹנָא דְּאִית לִיּה גַּבִּיּהוּ, דְּאִיהוּ פְּסוּפָא דִּילִיּה.
 לְמַלְכָּא דְּסַרְחָא מְטְרוֹנִיתָא, אֶפְקָה מִהִיכְלִיּה. מָה
 עֲבַדְתָּ. נְטִלְתָּ בְּרָה דִּילִיּה פְּסוּפָא דְּמַלְכָּא,
 רְחִימָא דִּילִיּה. וּבְגִין דְּדַעְתָּא דְּמַלְכָּא עָלָה, שְׁבָקִיּה
 בִּידְהָא. בְּשַׁעְתָּא דְּסָלִיק רְעוּתָא דְּמַלְכָּא, עַל מְטְרוֹנִיתָא,
 וְעַל בְּרָה, הָוּה סָלִיק אַגְרִין, וְנַחֲתִית דְּרָגִין, וְסָלִיק
 כּוּתְלִין, לְאַסְתַּכְּלָא וְלְאַשְׁגַּחָא בֵּין נוֹקְבֵי כּוּתְלָא עָלֵיהוּ,
 כִּיּוֹן דְּחָמֵי לוֹן, שְׂאֲרֵי בְּכִי מֵאַחוּרֵי קוּסְטֵי כּוּתְלָא, וְלִבְתַּר
 אֲזִיל לִיּה.

כִּךְ יִשְׂרָאֵל, אֶף עַל גַּב דְּאֵינּוֹן נְפָקוּ מִהִיכְלִיּה דְּמַלְכָּא,
 הָהוּא מִשְׁכּוֹנָא לָא שְׁבָקוּ, וּבְגִין דְּרְעוּתָא דְּמַלְכָּא

עֲלִייהוּ, שְׁבִקִיה עֲמֵהוּן. בְּשַׁעֲתָא דְסָלִיק רְעוּתָא דְמִלְכָּא
 קְדִישָׁא, עַל מִטְרוֹנִיתָא וְעַל יִשְׂרָאֵל. סָלִיק אַגְרִין (מקפץ על
 הַגְּבֻעוֹת), נַחֲת דְרַגִּין, וְסָלִיק כּוֹתְלִין, לְאַסְתַּכְּלָא וּלְאַשְׁגַּחַא
 בֵּין קוֹסְטֵי כּוֹתְלָא עֲלִייהוּ. כִּיּוֹן דְחָמֵי לוֹן, שְׂאֲרֵי וּבְכֵי,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב דּוּמָה דּוּדֵי לְצַבִּי אוּ לְעוֹפֵר הָאֵילִים
 לְדַלְגָּא מְכוֹתְלָא לְאִיגְרָא, וּמֵאִיגְרָא לְכוֹתְלָא.

הֵנָּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתִלְנוּ, בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְבִתֵּי
 מְדַרְשׁוֹת מְשֻׁגָּיַח מִן הַחֲלוֹנוֹת, (דוּדָאֵי בֵי כְּנִישְׁתָּא בְּעֵינָא
 חֲלוֹנוֹת). מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים, לְאַסְתַּכְּלָא וּלְאַשְׁגַּחַא עֲלִייהוּ.
 וּבְגִין כֵּן, יִשְׂרָאֵל בָּעוּ לְמַחְדֵּי בְּהֵוָה יוֹמָא, דְּאִינְהוּ
 יַדְעֵי דָא, וְאִמְרֵי. (תהלים קיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יי' נְגִילָה
 וּנְשֻׁמָּחָה בּוֹ.

וְאִם בְּחֻקְתֵּי תְמָאֶסוּ וְגו'. רַבֵּי יוֹסִי פָתַח, (משלי א)
 מוֹסֵר יי' בְּנֵי אֵל תְּמָאֶס וְאֵל תִּקְוֶץ בְּתוֹכְחָתוֹ. כַּמָּה
 חֲבִיבֵין יִשְׂרָאֵל קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא בְּעֵי לְאוֹכְחָא לְהוּ, וּלְדַבְּרָא לְהוּ בְּאַרְחַ מִישָׁר, כְּאַבָּא
 דְּרַחֲמִים לְבִרְיָה, וּמַגּוֹ רַחֲמֵי דִילִיָּה לְגַבִּיָּה, שְׂרַבִּיטָא
 בִּידֵיהָ תְּדִיר, לְדַבְּרָא לִיָּה בְּאַרְחַ מִישָׁר, דְּלֹא יִסְטֵי
 לְיַמִּינָא וְלְשֻׁמָּאֵלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי א) כִּי אֶת אֲשֶׁר
 יֶאֱהָב יי' יוֹכִיחַ וּכְאָב אֶת בֶּן יִרְצֶה. וּמֵאֵן דְּלֹא רַחֲמִים לִיָּה
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְסֵאנֵי לִיָּה, סָלִיק מִנִּיָּה תוֹכְחָה, סָלִיק
 מִנִּיָּה שְׂרַבִּיטָא.

כְּתִיב. (מלאכי א) **אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר יי' וְגו', מִגּוֹ רַחֲמֹתַי**
דִּילִיָּה, שְׂרַבִּיטָא בִּידֵיהָ תְּדִיר, לְדַבְּרָא לִיהָ. וְאֵת
עֵשׂוֹ שָׁנֵאתִי, בְּגִין כֶּךָ סְלִיקִית מִנִּיהָ שְׂרַבִּיטָא, סְלִיקִית
מִנִּיהָ תּוֹכַחְתָּא, בְּגִין דְּלֹא אֶתֵּן לִיהָ בֵּי חוּלְקָא, רַחֲמֵי
דְּנַפְשָׁאֵי הוּא. אֲבָל אֶתּוֹן, אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם וְדֹאֵי. וּבְגִין כֶּךָ,
מוֹסֵר יי' בְּנֵי אֵל תִּמְאָס וְאֵל תִּקְוִין בְּתוֹכַחְתּוֹ. מֵאֵי וְאֵל
תִּקְוִין. לָא תִקְוִצוֹן בֵּיהָ, כְּמֵאן דְּעֵרַק מִגּוֹ גּוֹבִין, דְּאֵינּוֹן
מִילִין כְּגוֹבִין לְגַבִּיהָ בְּגַרְמִיהָ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאֶתְעַר צְדָק בְּדִינוּי. כְּמָה סְטָרִי
טְהִירִין, מִתְעַרִין מִימִינָא וּמִשְׂמָאלָא, כְּמָה
שְׂרַבִּיטִין נְפֻקִין, מִנְהוֹן שְׂרַבִּיטִי אִשָּׁא, שְׂרַבִּיטִי גּוֹמְרִין,
שְׂרַבִּיטִי שְׁלֵהוּבָא, כְּלֵהוּ נְפֻקִין וּמִתְעַרִין בְּעֵלְמָא, וְלִקְאֵן
לְבַנֵּי נְשָׂא. תַּחֲוֹתֵיהוּ מִמְּנָן אַחֲרָנִין, מְאִרִי טַפְסִין, מִמְּנָן
דְּאַרְבַּעִין חֶסֶר חֵד. שְׂאֵטִין וְנַחֲתִין, לְקָאֵן וְסִלְקִין, וְנִטְלִין
רְשׁוּתָא, עֵיילִין (דף קט"ו ע"א) בְּנוֹקְבָא דְּתֵהוּמָא רַבָּא, מְצַבְעִין
טַפְסִי, וְנוֹרָא דְּדִלִיק אֶתְחַבֵּר בְּהוּ, נְפֻקִי גּוֹמְרִין וְשְׂאֵטִין
וְנַחֲתִין, וְאַשְׁתַּכְּחוּ לְקַבְּלֵיהוֹן דְּבַנֵּי נְשָׂא. וְהֵינּוּ דְּכְתִיב,
וַיִּסְפְּתִי לִי־סֶרֶה אֶתְכֶם אֶתֵּן לְמְאֲרִיהוֹן דְּדִינָא, תּוֹסַפֶּת עַל
דִּינָא דְּלֵהוֹן.

כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית ח) לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת
הָאָדָמָה בְּעֵבוֹר הָאָדָם. מֵאֵי לֹא אוֹסִיף. לֹא אֶתֵּן

תּוֹסֶפֶת לְמֵאֲרֵי דִינָא לְשִׁיצָאָה עַלְמָא, אֶלָּא תּוֹסֶפֶת
כַּגּוּוֹנָא דִּיכִיל עַלְמָא לְמַסְבַּל. וְעַל דָּא וַיִּסְפְּתִי, אַתָּן
תּוֹסֶפֶת וּדְאִי.

תּוֹסֶפֶת אַמַּאי. בְּגִין לְיִסְרָה אַתְכֶם שְׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם.
שְׁבַע, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִי גְבִי הֵהוּא
דִּילִיָּה לָא יְכִיל עַלְמָא לְמַסְבַּל אֲפִילוּ רַגְעָא חֲדָא, הֲדָא
הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קל) אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יְהוָה יִי מִי יַעֲמוּד,
וְאֵת אִמְרַת שְׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם.

אֶלָּא מַה תִּלְמוּד לּוֹמַר שְׁבַע. אֶלָּא הָא שְׁבַע לְקַבְּלֵיכוֹ.
וּמַאי אִיְהִי. דָּא שְׁמִיטָה, דְּאִיְהִי שְׁבַע, דְּאֶקְרִי
שְׁבַע, כְּמָה דְּאֵת אִמְרַ, (דברים טו) מִקֵּץ שְׁבַע שָׁנִים תַּעֲשֶׂה
שְׁמִיטָה. וְעַל דָּא שְׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם, וְאֶקְרִי שְׁבַע,
וְאֶקְרִי בֵּת שְׁבַע. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֶלָּא שְׁבַע
בְּלַחֲוּדָהָא, לְמַעַבְד שְׁמִטָה, וּלְמַעַבְד דִּינִין, לְאַפְקָא חִירוֹ
דְּכֻלָּא בָּהּ. בֵּת שְׁבַע אֶקְרִי, דְּאֵתחַבַּר בְּאַחְרָא כְּחֲדָא,
לְאַנְהָרָא, לְמִשְׁלַט בְּמַלְכוּתָא, לְאוּדְעָא מַלְכוּתָא בְּאַרְעָא
וּבְכֻלָּא, בֵּת שְׁבַע אֶקְרִי. כְּתִיב, (בראשית כו) עַל כֵּן שֵׁם הָעִיר
בְּאֵר שְׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה. בְּאֵר שְׁבַע, בְּאַרְהָ דִּי צַחַק הוּא,
וְכֻלָּא חַד מְלָה הוּא.

רַבִּי אַבָּא אִמְרַ, (ויקרא כ"ו) וַיִּסְרַתִּי אֶתְכֶם אֶף אֲנִי שְׁבַע עַל
חַטָּאתֵיכֶם. וַיִּסְרַתִּי אֶתְכֶם, עַל יְדָא דְמִמְנָן אַחַרְנִין,

כִּמָּה דְאוּקְמוּתָהּ. אַף אָנִי, הָא אָנָא אֲתַעַר לְקַבְּלִי כּוּ. הָא
שְׁבַע, לְאֲתַעֲרָא עָלַי כּוּ.

תָּא חֲזִי, רְחִימוּתָא עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל,
לְמַלְכָּא דְהוּוּה לִיּה בַר יַחֲדָאִי, וְהוּוּה חֲטִי קָמִי מַלְכָּא,
יּוֹמָא חַד סָרַח קָמִי מַלְכָּא, אָמַר מַלְכָּא, כָּל הַנִּי יּוֹמִין
אַלְקִינָא לָךְ, וְלֹא קַבְּלַת. מִכָּאן וְאִילָךְ חֲמִי מַאי אַעֲבִיד
לָךְ, אִי אֲתַרִּיךְ לָךְ מִן אַרְעָא, וְאַפִּיק לָךְ מִמְּלַכוּתָא,
דִּילְמָא יְקוּמוּן עָלְךְ דּוּבִי חַקְלָא, אוּ זְאֲבִי חַקְלָא, אוּ
לְסֻטִין, וְיַעֲבְרוּן לָךְ מִעֲלָמָא. מַה אַעֲבִיד. אֵלָא אָנָא
וְאַנְתָּ גִיפּוּק מֵאַרְעָא.

כִּךְ אַף אָנִי, אָנָא וְאַנְתָּ גִיפּוּק מֵאַרְעָא (אף אָנָא וְאַנְתָּ גִיפּוּק מֵאַרְעָא
וְגִיפּוּק כְּחֻדָּא). כִּךְ אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׂרָאֵל מַה
אַעֲבִיד לָכוּ, הָא אַלְקִינָא לָכוּ, וְלֹא אַרְכִּיתוּ אוּדְנִי כּוּ,
הָא אִיִּתִּינָא עָלַי כּוּ מְאִרִי תְרִיסִין, מְאִרִי טַפְסִין,
לְאַלְקָאָה לָכוּן, וְלֹא שְׁמַעְתּוּן. אִי אַפִּיק לָכוּ מֵאַרְעָא
לְחוּדְכוּן, דְחִילְנָא עָלַי כּוּ מִכְּמַה דּוּבִין, מִכְּמַה זְאֲבִין,
דִּיקוּמוּן עָלַי כּוּ, וְיַעֲבְרוּן לָכוּ מִעֲלָמָא. אֲבַל מַה אַעֲבִיד
לָכוּן, אֵלָא אָנָא וְאַתּוּן גִּפּוּק מֵאַרְעָא, וְנִתְהַךְ בְּגִלוּתָא.
הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם לְמַהֲךְ בְּגִלוּתָא. וְאִי
תִימְרוּן דְאֶשְׁבוּק לָכוּן, אַף אָנִי עִמְכוּן. שְׁבַע עַל
חֲטָאתֵיכֶם, דָּא שְׁבַע דִּיתְתַּרְךְ עִמְכוּן, וְאַמְאִי. עַל

חֲטֵאתֵיכֶם. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה
 אִמְכֶם. אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אַתּוּן גְּרַמְתּוּן, דְּאַנָּא
 וְאַתּוּן לָא נִידוּר (ס"א בארעא) בְּעֵלְמָא (נ"א נטרוד (ס"א מארעא)
 מִעֵלְמָא). הָא מִטְרוּנִיתָא נִפְקַת מִהִיכְלָה עִמְכוּן, הָא
 אַתְחַרְב כְּלָא, הִיכְלָא דִילִי וְדִלְכוּן אַתְחַרְב. דְּהָא לְמִלְכָּא
 לָא אַתְחַזִּי הִיכְלָא, אֶלָּא כַּד אִיהוּ עֵייל עִם מִטְרוּנִיתָא.
 וְחֻדוּה דְמִלְכָּא לָא אֲשַׁתְּכַח.

אֶלָּא בִשְׁעַתָּא דְעָאל בְּהִיכְלָא דְמִטְרוּנִיתָא, וְאַשְׁתְּכַח
 בְּרַהָא עִמָּה בְּהִיכְלָא, חֲדָאן כְּלָהוּ כְּחֲדָא. הֲשִׁתָּא
 דְלָא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּרָא וּמִטְרוּנִיתָא, הָא הִיכְלָא חֲרִיבָא
 מְכֻלָּא. אֶלָּא אָנָּא מַה אַעֲבִיד. אִף אָנָּא עִמְכוּן. וְהֲשִׁתָּא
 אִף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל אִינְהוּ בְּגִלוּתָא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 אֲשַׁתְּכַח עִמְהוּן, וְלָא שְׂבִיק לִוְן, דְּכַד יִפְקוּן, יִשְׂרָאֵל מִן
 גְּלוּתָא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, יְתוּב עִמְהוּן. דְּכָתִיב, (דברים ל)
 וְשָׁב יי' אֱלֹהֶיךָ, וְשָׁב יי' אֱלֹהֶיךָ וְדָאִי. וְהָא אַתְּמַר.

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֶזְלִי בְּאַרְחָא, אַעֲרְעוּ בְּהֵיא
 מְעַרְתָּא בְּחֻקְלָא. אָמַר רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי יוֹסִי, הָאִי
 דְּכָתִיב, (דברים כח) אֱלֹהֵי דְבָרֵי הַבְּרִית וְגו', מְלַבֵּד הַבְּרִית.
 מֵאִי דְבָרֵי הַבְּרִית. דְּבָרֵי גְבוּרָה (ס"א האלה) מְבַעֵי לֵיה. אָמַר
 לֵיה הָא אוּקְמוּיָה, הֲלָלוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה, וְהֲלָלוּ מִפִּי עַצְמוּ
 שֶׁל מֹשֶׁה, וְהָא אַתְּמַר.

תָּא חֲזִי, אֱלִין וְאֱלִין דְּבְרֵי הַבְּרִית הֶוּוּ, (דף קט"ו ע"ב) דְּאִף עַל
 גַּב דְּמַפֵּי הַגְּבוּרָה הֶוּוּ מְלִין. מְלֵי בְרִית הֶוּוּ, דְּהָא טַב
 וּבִישׁ בִּיהַ תְּלִין. טַב דְּאִתִּי מְצַדִּיק. בִּישׁ דְּאִתִּי מִן דִּינָא.
 דִּינָא, מֵאֲתַר דְּדִינָא, וְהֵינּוּ צְדָק. וְצַדִּיק וְצְדָק בְּרִית
 אֵינּוּן, בְּרִית אֶקְרוּן. וְעַל דָּא, מְלִין אֱלִין, מְלֵי בְרִית
 אֵינּוּן. וְקִשִּׁיר בְּרִית כְּחָדָא. וּבְגִינֵי כֶּךָ זְכוּר וְשָׁמוּר, קִשִּׁיר
 כְּחָדָא. זְכוּר בְּיוֹם, שָׁמוּר בְּלֵילָה. הָא בְּרִית כְּחָדָא, וּבְגִין
 כֶּךָ בְּרִית וְדָא, דְּבְרֵי הַבְּרִית נִינְהוּ. וּבְכָל אֲתַר בְּרִית
 בְּאֲתַר דָּא אֵיהוּ.

אָמַר רַבִּי חֲזִי, וְדָא הָכִי הוּא, וּבְגִין כֶּךָ שִׁבְת דְּאֵיהוּ
 זְכוּר וְשָׁמוּר, אֶקְרִי בְרִית. דְּכַתִּיב, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֶת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֶת לְדֹרֹתֵם בְּרִית
 עוֹלָם. וְכֹלָא מְלָה חַד, וְאֲתַר דָּא, אֶקְרִי בְרִית בְּכָל אֲתַר.
 תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בְּאֶרֶץ, הוּא יְסוּד, דְּאֵיהוּ
 שְׁלָמָא דְּאַרְעָא, שְׁלָמָא דְּבֵיתָא, שְׁלָמָא דְּעַלְמָא.
 וַיְסַרְתִּי אֶתְכֶם אִף אֲנִי שְׁבַע. מַאי ז'. דָּא צְדָק. הָא וְדָא
 בְּרִית, וּבְגִין כֶּךָ דְּבְרֵי הַבְּרִית נִינְהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי כְּתִיב. (ויקרא כ"ו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֵם בְּאֶרֶץ
 אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. וְאִף גַּם זֹאת, וְאִף, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר,
 אִף אֲנִי. גַּם, לְרַבּוֹת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאֶקְרִי זֹאת, דְּלֹא
 שְׁבַקְת לֹון לְעַלְמִין. בְּהִיּוֹתֵם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם, בְּהִיּוֹתֵם

כֹּלֵא כַחֲדָא. לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים בְּגִין דְּלֹא אֶתְחַבֵּר
 בְּהוּ. לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתְּם, דְּאִי לָא אֶפְרוֹק לְהוּ, הָא בְּרִיתִי
 פְּלִיג, וּבְגִין כֶּךָ לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתְּם.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, אֲנָא שְׁמַעְנָא מְלֵה חֲדָתָא, דְּאָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלְתָּם, לֹא
 הַפִּיתִים וְלֹא הֶרְגַתִּים לְכַלּוֹתָם מִבְּעֵי לִיָּה. אֶלֵּא לֹא
 מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים, מֵאֵן דְּסֵאנִי לְאַחֲרָא מָאִיס הוּא
 לְקַבְּלִיָּה, וְגַעְלָא הוּא בְּגִיעוּלָא קַמִּיָּה. אֲבַל הֵכָא, לֹא
 מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּחַבִּיבוּתָא
 דְּנַפְשָׁאֵי בִינֵייהוּ. וּבְגִינָה פְּלֵהוּ חַבִּיבִין גַּבְּאִי, הֵדָּא הוּא
 דְּכַתִּיב לְכַלְתָּם. לְכַלְתָּם כְּתִיב, חֶסֶד וִי"ו, בְּגִינָה לֹא
 מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים, בְּגִין דְּאִיָּהֵי רַחֲמִיתָא דְּנַפְשָׁאֵי,
 רַחֲמִיּוּתָא דִּילֵי גַבְּהָא.

לְבַר נֶשׁ דְּרַחֲמִים אִתְּתָא, וְהוּוֹת דִּיִּירָא בְּשׁוּקָא דְּבוּרְסֻקִי,
 אִי לֹא הוּוֹת הִיא תַּמּוֹן, לֹא עֵיִיל בְּהָ לְעֵלְמִין. פִּיּוֹן
 דְּהִיא תַּמּוֹן, דְּמִי בְּעֵינׇוֹי כְּשׁוּקָא דְּרוּכְלִי, דְּכָל רִיחִין
 דְּעֵלְמִין טָבִין אֶשְׁתַּכְּחוּ תַּמּוֹן.

אוּף הֵכָא, וְאִף גַּם זֵאת בְּהִיוֹתָם בְּאַרְץ אוֹיְבֵיהֶם, דְּאִיָּהוּ
 שׁוּקָא דְּבוּרְסֻקִי, לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים.
 וְאִמְאִי. לְכַלְתָּם. בְּגִין כַּלְתָּם, דְּאֲנָא רַחֲמִימָא לָהּ, דְּאִיָּהֵי
 רַחֲמִיתָא דְּנַפְשָׁאֵי, דְּשִׂרְיָא תַּמּוֹן, וְדְמִי עָלִי כְּכָל רִיחִין

טָבֵאן דְּעֵלְמָא, בְּגִין הֵהִיא כְּלָה דְּבַגְוויִיהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֱלוֹ לָא אֲתִינָא הֲכָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע מְלָה דָּא דִּי. פִּתְחָ וְאָמַר, (מלאכי א) בֵּן יִכְבֵּד אָב וְעֶבֶד אֲדֹנָיו. בֵּן יִכְבֵּד אָב, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שמות ב) כִּבֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֵת אִמְךָ, וְאוֹקְמוּהָ, בְּמִיכָלָא וּמִשְׁתַּיָּא וּבְכָלָא. הָאִי בְּחַיִּינֵי דְּאֵת־חַיִּיב בֵּיהּ. בְּתַר דְּמִית, אִי תִימָא הָא פְּטוּר מִנִּיהּ הוּא, לָאוּ הָכִי. דְּאֵף עַל גַּב דְּמִית, אֲתַחֲיִיב בִּיקְרִיָּה יִתִּיר, דְּכֹתִיב כִּבֵּד אֶת אֲבִיךָ. דְּאִי הֵהוּא בְּרָא אֲזִיל בְּאַרְחַתְקֵלָא, וְדֵאִי מְבִזָּה לְאַבוּי הוּא, וְדֵאִי עֶבֶד לִיהּ קִלְנָא. וְאִי הֵהוּא בְּרָא אֲזִיל בְּאַרְחַת מִיִּשְׁרָאֵל, וְתִקִּין עוֹבְדוּי, וְדֵאִי דָּא אוֹקִיר לְאַבוּי, אוֹקִיר לִיהּ בְּהֵאִי עֵלְמָא גַּבִּי בְּנֵי נְשָׂא, אוֹקִיר לִיהּ בְּהֵהוּא עֵלְמָא, גַּבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עָלֶיהָ, וְאוֹתִיב לִיהּ בְּכוֹרְסִיָּא דִּיקְרִיָּה. וְדֵאִי בֵּן יִכְבֵּד אָב.

כְּגוֹן רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאִיהוּ אוֹקִיר לִיהּ לְאַבוּי בְּהֵאִי עֵלְמָא, וּבְהֵהוּא עֵלְמָא הִשְׁתָּא אֲסַגִּי שְׁבַחָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּתַרִּין עֵלְמִין, בְּהֵאִי עֵלְמָא, וּבְהֵהוּא עֵלְמָא יִתִּיר מְחַיִּינֵי. דְּזָכָה לְבָנִין קְדִישִׁין, וּלְגֻזְעִין קְדִישִׁין. זָכָאִין אִינוּן צְדִיקֵיָּא, דְּזָכָאִין לְבָנִין קְדִישִׁין, לְגֻזְעִין קְדִישִׁין. עָלֶיהוּ אֲתַקְרִי, (ישעיה סא) כָּל רְאִיָּהֶם יִפְרֹוּם כִּי הֵם זֶרַע בְּרַךְ יְיָ אֱמֵן.

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱמֵן וְאֱמֵן. יְמִלוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱמֵן וְאֱמֵן.

חומש במדבר

פְּרִשְׁת בְּמִדְבַר

(דף קי"ז ע"א)

(במדבר א) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאֵהָל מוֹעֵד וְגו',
 רַבִּי אֲבָא פָתַח, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
 וְגו', הָאִי קָרָא אֲתָמַר. תָּא חוּי, בְּשַׁעְתָּא דִּבְרָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם עֶבֶד לִיה בְּדִיוקְנָא דְעֵלְאִי וְתַתְּאִי, וְהוּהוּ
 כְּלִיל מְכָלָא, וְהוּהוּ נְהוּרִיָּה נְהִיר, מְסִיפִי עֲלָמָא עַד סִיפִי
 עֲלָמָא. וְהוּוּ דְחֲלִין קַמִּיהָ כְּלָא.

וְאִף עַל גַּב דְּהָא אוּקְמוּהָ, אִית לְאִסְתְּפֻלָּא בֵּיה בְּהָאִי
 קָרָא, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצִלְמֵם
 אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ, כִּיּוֹן דְּאָמַר בְּצַלְמוֹ, מֵאִי בְּצִלְמֵם
 אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. אֲלָא וְדָאִי תִרִין דְּרַגִין דְּכְלִילִין דְּכַר
 וְנוֹקְבָא, חַד לְדְכַר, וְחַד לְנוֹקְבָא.

וּבְגִין כַּךְ הוּוּ פְּרָצוּפִין הוּוּ וְדָאִי, וְסִיפָא דְקָרָא אוּכַח,
 דְכְתִיב זָכַר וְנִקְבָה בָרָא אוֹתָם. וְכְלִיל הוּוּ מְכָל
 סְטָרִין (נ"א מִתְרִין סְטָרִין) וְאִף עַל גַּב דְּנוֹקְבָא אֲחִידַת בְּסְטָרוֹי.
 הָא הִיא נְמִי כְּלִילָא מִתְרִין סְטָרִין, לְמַהוּי שְׁלִים בְּכָלָא.
 וְהוּוּ מְסִתְפֻל בְּחֻכְמָתָא, לְעֵילָא וְתַתְּא. כִּיּוֹן דְּסָרַח,
 אֲתַמְעֵטוּ פְּרָצוּפִין, וְחֻכְמָתָא אֲסִתְלַקַת מִנִּיה, וְלָא
 הוּוּ מְסִתְפֻל אֲלָא בְּמִלִּי דְגוּפִיהָ. לְבַתַר אוּלִיד בְּנִין

מֵעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, וְלֹא אֶתִּישְׁבוּ דָּא וְדָא בְּעֲלָמָא, עַד
 דְּאוּלִּיד בַּר, וּמְנִיָּה אֲשֶׁתְּלִים (ס"א אֲשֶׁתִּיל) עֲלָמָא, דְּאֶקְרִי
 שֵׁת, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְעַם כָּל דָּא, עֲלָמָא תַּתָּאָה לָּא אֲשֶׁתְּלִים, וְלֹא הָוָה
 שְׁלִים, וְלֹא אֲשֶׁתְּכַח בְּקִיּוּמִיָּה, עַד דְּאָתָּא אֲבֵרָהֶם,
 וְאֶתְקִיִּים עֲלָמָא. אֲבָל לָא אֲשֶׁתְּלִים, עַד דְּאֲבֵרָהֶם
 אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ בְּעֲלָמָא וְאֶחִיד בֵּיהּ בִּימִינָא, כַּמָּאן דְּאֶחִיד
 בִּימִינִיָּה, לְמָאן דְּנִפְּיִל. אָתָּא יִצְחָק, וְאֶחִיד בִּידֵיהּ
 דְּעֲלָמָא בְּשִׁמְאָלָא, וְאֶתְקִיִּים יִתִּיר. כִּיּוֹן דְּאָתָּא יַעֲקֹב,
 אֶחִיד בְּאֻמְצָעִיתָא בְּגוּפָא, וְאֶתְפְּלִיל בְּתַרִּין סְטֵרִין,
 אֶתְקִיִּים עֲלָמָא וְלֹא הָוָה מִתְמוּטָּט.

וְעַם כָּל דָּא לָא אֲשֶׁתִּיל (ס"א אֲשֶׁתִּילִים) בְּשָׂרְשׁוּי, עַד דְּאוּלִּיד
 תְּרִיסַר שְׁבַטִין, וְשִׁבְעִין נַפְשָׁאן, וְאֲשֶׁתִּיל (ס"א וְאֲשֶׁתִּילִים)
 עֲלָמָא. וְעַם כָּל דָּא לָא אֲשֶׁתְּלִים, עַד דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל
 אוּרִייתָא בְּטוּרָא דְּסִינֵי, וְאֶתְקַם מִשְׁכְּנָא. כְּדִין אֶתְקִיִּמוּ
 עֲלָמִין וְאֲשֶׁתְּלִימוּ, וְאֶתְבְּסִמוּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

כִּיּוֹן דְּאוּרִייתָא וּמִשְׁכְּנָא אֶתְוַקְמוּ, בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְמַפְקַד (דף ק"ז ע"ב) חֵילוּי דְּאוּרִייתָא, כַּמָּה חֵיילִין
 אֵינּוּן דְּאוּרִייתָא, כַּמָּה חֵיילִין אֵינּוּן דְּמִשְׁכְּנָא. תָּא חֲזִי,
 כָּל מְלָה דְּבַעֵי לְאֶתִּישְׁבָּא בְּדוּכְתִיָּה, לָא מִתִּישְׁבָּא עַד
 דְּאֶדְכַּר בְּפוּמָא, וְאֶתְמַנִּי עָלֶהּ. אוּף הַכָּא, בְּעָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְמַפְקֵד חַיִּילִין דְּאוּרֵייתָא, וְחַיִּילִין דְּמִשְׁכְּנָא,
 וְכֻלְהוּ הֵווּ כְּחַד וְלֹא מִתְפָּרְשִׁי דָּא מִן דָּא, כְּלָא כְּגוּוּנָא
 דְּלַעֲיָלָא, דִּהָא אוּרֵייתָא וּמִשְׁכְּנָא לֹא מִתְפָּרְשִׁי דָּא מִן
 דָּא, וְאִזְלִין כְּחַדָּא.

וּבְגִין כֶּף, חַיִּילֵיהוֹן עָאלִין בְּחוּשְׁבְּנָא לְאַשְׁתְּמוּדְעָא
 גְּבִייהוּ, בַּר אֵינּוֹן אַחֲרָנִין דִּלִּית לֹון חוּשְׁבְּנָא.
 וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאֶהֱל
 מוֹעֵד. אִי בְּאֶהֱל מוֹעֵד, אֲמַאי בְּמִדְבַר סִינַי. אֶלָּא חַד
 לְאוּרֵייתָא וְחַד לְמִשְׁכְּנָא. וְהָאִי וְהָאִי, בְּאַחַד לְחַדְשׁ הַשְּׁנַי
 בְּשָׁנָה הַשְּׁנִית, וְכֻלָּא חַד, וְהָאִי אֶקְרִי (מַלְכִים א 1) חַדְשׁ זִיו
 רְמֵז לְהֵוּא יֶרְחָא וְשֵׁתָא דְנֶהֱיַר לְסִיְהָרָא, דִּהָא כְּדִין
 עֲלָמִין כְּלָהוּ אֲשֵׁתְכַחוּ בְּשְׁלִימוֹ. לְצִאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם,
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא דִּהָא כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בְּחַדְשׁ
 הָרֵאשׁוֹן הָהוּא.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים קטו) יִי זְכָרְנוּ יְבָרְךָ יְבָרְךָ אֶת בֵּית
 וְגוֹ'. יִי זְכָרְנוּ יְבָרְךָ, אֵלִין גּוּבְרִין. דִּהוּ עָאלִין
 בְּחוּשְׁבְּנָא בְּמִדְבָּרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרְךָ לֹון,
 וְאוּסִיף עֲלֵיהוּ בְּכָל זְמַנָּא.

תָּא חַזִּי, הָאִי מֵאֵן דְּאָמַר שְׁבַחָא דְחֻבְרִיָּה, דְּבְנוֹי, או
 דְּמִמוֹנִיָּה, בְּעֵי לְבָרְכָא לֵיהּ, וְלֹאֻדָּאָה עֲלֵיהּ בְּרַכָּאן.
 מְנַלְן. מִמִּשְׁתָּה. דְּכְתִיב, (דברים א) וְהֵנַחֵם הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם

לְרוֹב, לְבַתֵּר מֵה פְּתִיב, יִי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יוֹסֵף עֲלֵיכֶם
כְּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וְגו'. תִּרְיִן בְּרָכָאן הָווּ, חַד יִי אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיכֶם וְגו'. הָא חַד. לְבַתֵּר וַיְבָרַךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
לְכֶם. לְאוֹדָאָה עָלֵייהוּ, בְּרָכָאן עַל בְּרָכָאן.

וְאִי אִיהוּ מְנִי שְׁבַחָא דְחַבְרִיָּה, וְלֹא אוֹדֵי עָלֵיהּ בְּרָכָאן.
הוּא נְתַפֵּס בְּקַדְמִיתָא מְלַעֲיָלָא. וְאִי אִיהוּ מְבָרַךְ
לֵיהּ, הוּא מִתְבָּרַךְ מְלַעֲיָלָא. וּבְרָכָתָא בְּעֵי לְבָרְכָא לָהּ
בְּעֵינָא טָבָא, וְלֹא בְּעֵינָא בִישָׂא. וּבְכֻלָּא בְּעֵי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא רְחִימוּתָא דְלָבָא. וּמַה מֵאן דְּמְבָרַךְ לְחַבְרִיָּה,
בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיבְרַךְ לֵיהּ בְּעֵינָא טָבָא, בְּלָבָא
טָבָא. מֵאן דְּמְבָרַךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כַּמָּה
וּכְמָה, דְּבְעֵי עֵינָא טָבָא, וְלָבָא טָבָא, וּרְחִימוּתָא דְלָבָא.
בְּגִין כֶּךָ (דְּבָרִים ו') וְאַהֲבַת אֶת יִי אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל לְבָבְךָ וְגו'.

תָּא חֲזִי, הָא אוּקְמוּהָ לֵית בְּרָכָתָא דְלַעֲיָלָא שְׂרִיא, עַל
מְלָה דְאַתְמֵנִי. וְאִי תִימָא, יִשְׂרָאֵל אִיךְ אַתְמֵנוּן.
אֶלָּא כּוּפְרָא נְטִלֵי מְנִייהוּ, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְחוּשְׁבָנָא לָא
הוּי עַד דִּיתְכַּנְיֵשׁ כָּל הַהוּא כּוּפְרָא, וְסָלִיק לְחוּשְׁבָנָא,
וּבְקַדְמִיתָא מְבָרַכְן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְלְבַתֵּר מִנָּאן הַהוּא
כּוּפְרָא, וְלְבַתֵּר מִהֲדָרִין וּמְבָרַכִין לֹון לְיִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁתְּכַחוּ
דִּישְׂרָאֵל מִתְבָּרַכִין בְּקַדְמִיתָא וּבְסוּפָא, וְלֹא סָלִיק בְּהוּ
מוֹתְנָא.

מוֹתָנָא אַמַּאי סָלִיק בְּמַנְיִנָא. אֶלָּא בְּגִין דְּבִרְכָתָא לָא
 שְׂרִיא בְּמַנְיִנָא, כִּיּוֹן דְּאִסְתַּלַּק בְּרִכְתָּא, סִטְרָא
 אַחֲרָא שְׂאֲרֵי עֲלוּי, וַיִּכִּיל לְאַתְזֻקָּא. בְּגִין דָּא בְּמַנְיִנָא
 נִטְלִין כּוּפְרָא וּפְדִיוֹנָא, לְסִלְקָא עָלֶיהָ מְנַיִיחָא.

(ס"א מַעְלִיָּה מוֹתָנָא) יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֱלִין נָשִׁין, דְּלֵא
 סִלְקִין בְּמַנְיִנָא. יְבָרַךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן, דְּאִינוּן מְבָרְכִין
 לְעַמָּא, בְּעִינָא טָבָא וּבְלָבָא טָבָא, וּבְרַחֲמֵימוֹתָא דְּלָבָא.
 אֶת בֵּית אַהֲרֹן, הָכִי נָמִי נָשִׁין (דְּלֵהוֹן), דְּאַתְבָּרְכִין בְּבִרְכָתָא

• (ס"א דְּלֵהוֹן) •

יְבָרַךְ יְרֵאֵי יֵי. אֱלִין אִינוּן לִיּוֹאֵי, וְכִלְהוּ מִתְבָּרְכִין, בְּגִין
 דְּדַחֲלִין לֵיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַקְטַנִּים עִם
 הַגְּדוּלִים, אַף עַל גַּב דְּלֵא עֲאֲלִין בְּמַנְיִנָא.

תָּא חֲזִי לָא אֲשַׁתְּכַח מְנַיִנָא בְּהוּ בִישְׂרָאֵל דְּאַתְבָּרְכִין
 בֵּיהּ, כְּהַאי מְנַיִנָא. דְּהַאי מְנַיִנָא לְאַתְבָּרְכָא הוּהוּ,
 וְלֵאשְׁלָמָא שְׁלִימוֹתָא דְּעֲלָמִין הוּהוּ, וּבְאַתָּר דְּבִרְכָאן
 נְפָקִין אֶתְמַנּוּן, דְּכְתִיב בְּאַחַד לַחֲדָשׁ הַשְּׁנַי, דְּאִיהוּ זִיּוּא
 דְּבִרְכָאן דְּעֲלָמָא, דְּמַנִּיה נְפִיק זִיּוּא לְעֲלָמָא. וְעַל דָּא
 אֶקְרִי חֲדָשׁ זִיּוּ, דְּזִיּוּא דְּכִלָּא נְפִיק מַנִּיה, וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (תְּהִלִּים קִלְד) יְבָרְכֶךָ יֵי מְצִיּוֹן, וְכִלָּא חַד מְלָה וְכְתִיב (תְּהִלִּים קִלְג)

כִּי שֵׁם צִוָּה יֵי (דף קי"ח ע"א) אֶת הַבְּרָכָה וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה הוּהוּ שְׂכִיחַ קַמִּיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ

יִשְׂרָאֵל מֵאֵן אֶתְרֵךְ אֶתְבָּרְכֵן. אֲמַר לִיהָ, וּוּי לְעֶלְמָא, דְּלֹא
 מִשְׁגִּיחִין וְלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּנֵי נֶשָׂא, בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה.
 תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְהוּוּ עֲלָמִין (ס"א עמ"ה) שְׂכִיחִין בְּחַד אֵילָנָא
 עֲלָאָה קְדִישָׁא, דְּמִזּוּנָא דְּכֻלָּא בֵּיהּ, הָוָה מִתְבָּרַךְ מֵאֶתְרֵךְ
 דְּכָל בְּרַכָּאן כְּנִישִׁין בֵּיהּ. וּבֵיהּ אֶתְנַטַּע וְאֶשְׁתִּילוּ שְׂרֻשֵׁי.
 וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, הָוּוּ מִתְבָּרְכֵן (וְאֶשְׁתִּילוּ שְׂרֻשֵׁי) מֵאֶתְרֵךְ דְּכָל
 אֵינּוּן בְּרַכָּאן נְפַקִין בֵּיהּ, וְלֹא מִתְעַכְּבִי
 לְמִיפְקָ, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב יְבָרְכֵךְ יְיָ מְצִיּוֹן, וְכְתִיב (תהלים
 קלג) כְּטַל חֶרְמוֹן שְׁיֹרֵד עַל הַרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת
 הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וְדָא אֵיהּ נְהִירוּ דְּעֶלְמָא.
 דְּכְתִיב, (תהלים ג) מְצִיּוֹן מִכָּלֵל יוֹפֵי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. הוֹפִיעַ:
 נְהִיר. כְּמָה דָּאֵת אֲמַר (דברים לג) הוֹפִיעַ מֵהַר פָּאָרָן (ס"א וְדָא
 נְהִירוּ). וְכַד יְנַהֵר, יְנַהֵר לְכֻלְּהוּ עֲלָמִין.
 וְכַד הָאֵי נְהִירוּ אֶתְעַר, כְּלָא הוּא בְּחִבְרוּתָא (ס"א כְּלָא הוּא
 בְּחִבְיָבוּתָא), כְּלָא הוּא בְּרַחֲמֵימוּתָא, כְּלָא הוּא בְּשְׁלִימוּ,
 כְּדִין הוּא שְׁלָמָא דְּכֻלָּא, שְׁלָמָא דְּעִילָא וְתַתָּא, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (תהלים קכב) יְהִי שָׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ.
 (במדבר ב) אִישׁ עַל דְּגָלוּ בְּאוֹתוֹת לְבֵית אֲבוֹתָם יַחְנוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח, (ישעיה סו) שְׂמַחוּ אֶת

יְרוּשָׁלַם וְגִילּוֹ בַּהּ כָּל אֲהַבְיָהּ וְגו'. כִּמָּה חֲבִיבָא אֹרֵייתָא
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא בְּכָל אֲתָר דְּמִלֵּי דְאֹרֵייתָא
 אֲשַׁתְּמַעוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל חֵיילִין דִּילֵיהּ כְּלָהּוּ
 צִייתִין לְמַלּוּלֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵי לְדִיירָא עֲמִיהּ,
 הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שמות ב) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת
 שְׁמִי וְגו'. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְשִׁנְאֵי נַפְלִין קָמִיהּ, וְהָא
 אֻקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, פְּקוּדֵי אֹרֵייתָא עֲלָאִין אֵינּוּן לְעֵילָא. אֲתֵי בַר
 נָשׁ וְעֵבִיד פְּקוּדָא חֲדָא, הֵהוּא פְּקוּדָא קִימָא קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְעַטְרָא קָמִיהּ, וְאָמַר פְּלַנְיָא עֵבִיד
 לִי, וּמִן פְּלַנְיָא אָנָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַעֵר לִיהּ לְעֵילָא.
 כְּגוּוֹנָא דְּאִיהוּ אֲתַעֵר לִיהּ לְתַתָּא, הָכִי נָמִי אֲתַעֵר
 לְעֵילָא, וְעֵבִיד שְׁלָמָא לְעֵילָא וְתַתָּא, כִּמָּה דְּאֵת אָמַר,
 (ישעיה כז) או יִחְזַק בְּמַעוֹזֵי יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי.
 יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי, לְעֵילָא. (לעיל י"ד ע"ב) שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי,
 לְתַתָּא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְּהֵהוּא בַר נָשׁ, דְּעֵבִיד פְּקוּדֵי
 אֹרֵייתָא.

שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגו', בְּגִין דְּחֲדוּהָ לָא אֲשַׁתְּכַח, אֶלָּא
 בְּזַמְנָא דִּישְׂרָאֵל קִימִי בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. דְּתַמָּן
 אֲתַחְבַּרְתָּ אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהּ, וּכְדִין הוּא חֲדוּתָא דְּכָלָא,
 חֲדוּתָא דְּעֵילָא וְתַתָּא. בְּזַמְנָא דִּישְׂרָאֵל לָא אֲשַׁתְּכַחוּ

בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אָסִיר לִיהּ לְבַר נָשׁ לְמַחְדֵּי, וְלֹאֲחֻזָּא
חֵידוּ. דְּכְתִיב, שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ וְגו', וְגִילוּ
בָּהּ דִּי יִקָּא.

רַבִּי אֲבָא חָמָא חַד בַּר נָשׁ, דִּהוּה חֲדַי בְּבֵי טְרוֹנֵיִיא
דְּבַבְל, בְּטַשׁ בֵּיהּ, אָמַר שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם כְּתִיב
(אָמַר רַבִּי אֲבָא), בְּזִמְנָא דִּירוּשָׁלַם בְּחֻדוּהּ, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַחְדֵּי.
רַבִּי אֲלֶעָזָר לְטַעְמִיהּ, דְּאָמַר שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם, הֵיִינוּ
דְּכְתִיב, (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה.

כְּתוּב אַחַד אֹמֵר, עֲבָדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה, וְכְתוּב אַחַד
אֹמֵר, (תהלים ב) עֲבָדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה וְגִילוּ בְּרַעְדָּה.
מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלָא, כָּאֵן בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל שְׂרָאן
בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. כָּאֵן בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל שְׂרָאן בְּאַרְעָא
אַחְרָא. (ד"א) עֲבָדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל,
בְּזִמְנָא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא בִּינֵי עַמְמֵיִיא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב (ישעיה נה) כִּי בְּשִׂמְחָה תֵצְאוּ,
וְדָא הִיא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְּאָמַר תֵצְאוּ, מִן
גָלוּתָא הוּא, וְאִקְרִי שְׂמֻחָה. אָמַר לִיהּ, וְדָאֵי הָכֵי הוּא,
דְּכָל זִמְנָא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא וְשְׂכִיבַת לְעַפְרָא, לָא אִקְרִי
שְׂמֻחָה, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִיתֵי לְגַבְהָ, וְיִוְקִים לָהּ
מִעַפְרָא, וְיִימָא (ישעיה נב) הַתְנַעֲרִי מִעַפְרֵי וְגו'. (ישעיה ס) קוּמִי
אוּרִי וְגו'. וְיִתְחַבְרוּן כְּחָדָא, (וְיִוְקִים לָהּ מִעַפְרָא) כְּדִין חֲדוּתָא

אֶקְרִי. חֲדוּתָא דְכֻלָּא, וְכַדִּין בְּשִׁמְחָה תִּצְאוּ וְדַאי. כַּדִּין
כְּמָה חַיִּילִין יִפְקוּן לְקַבְּלָא דְמִטְרוּנִיתָא, לְחֲדוּתָא
דְהַלּוּלָא דְמִלְפָּא, כְּמָה דַּאתְ אָמַר (ישעיה נה) תְּהָרִים
וְהַגְבָּעוֹת יִפְצְחוּ וְגו', וְכַתִּיב (ישעיה נב) כִּי הִלַּךְ לְפָנֵיכֶם יִי
וּמֵאִסְפְּכֶם וְגו'.

(דף קי"ח ע"ב)

(במדבר ב) אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאוֹתוֹת. אֵלִין אַרְבַּע מִשְׁרֵיִן
דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן תְּרִיסָר שְׁבַטִין, תְּרִיסָר
תְּחוּמִין, סְחֹר סְחֹר לָהּ. כֻּלָּא כְּגֹוְנָא דְלַעִילָא, כְּתִיב
(תהלים קכב) שָׁשׂוּ עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבַטֵי יְהוָה וְגו'. שָׁשׂוּ עָלוּ
שְׁבָטִים, אֵלִין י"ב שְׁבַטִין, י"ב תְּחוּמִין דְּלַתְתָּא.
שְׁבַטֵי יְהוָה, הָא אוּקְמוּהָ בְּגִין דִּי"ה עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְדַאי.
וּבְגִין דָּא, הָרְאוּבֵנִי, הַשְּׁמַעוּנִי, י"ה בְּכָל חַד וְחַד.
אַבְל וְדַאי הָכִי הוּא, דְּהָא אֵילְנָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא, בְּהוּ
אַחְתָּם בְּחוֹתְמוּי. וְאוּקְמוּהָ דְכַתִּיב, (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם
פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין וְגו'. דִּיּוּקְנָא דְאָדָם
אַתְּכֻלִּיל בְּכֻלְהוּ, וְאַפִּין הוּוּ לְד' סְטָרִין דְּעֲלָמָא,
וּמִתְפָּרְשָׁן בְּדִיּוּקְנֵיהוּן, וְכֻלְהוּן כְּלִילָן בֵּיהּ בְּאָדָם.
מִיכָאֵל מִימִינָא, גְּבַרִיאֵל מִשְׁמָאלָא, אוּרִיאֵל
לְקַדְמֵיהוּ, רְפָאֵל לְאַחֹרֵיהוּ, שְׂכִינְתָּא
עֲלֵיהוּ. תְּרִין מְכָאן, וְתְרִין מְכָאן, וְהִיא בְּאַמְצָעִיתָא.

כְּגוּוֹנָא דָּא בְּאַרְעָא דְלִתְתָּא, תְּרִי מִפָּאן, וּתְרִי מִפָּאן,
וַיִּיָּהּ בִּינֵייהוּ.

כִּיּוֹן דְּנִטְלִין תְּרִין דְּגָלִים, מַה כְּתִיב. וְנִסֵּע אֶהֱל מוֹעֵד
מִחֲנֵה הַלְוִיִּם וְגו'. וּלְבַתֵּר, אֵינּוֹן תְּרִין אַחֲרָנִין ד'
מִשְׁרַיִין אֵינּוֹן לְד' סִטְרֵי עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּכְּחוּ תְּרִיסַר. אוּף
הָכִי לִתְתָּא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא. וְנִסֵּע בְּרֵאשׁוֹנָה דְּגַל מִחֲנֵה
יְהוּדָה, לְקַבִּיל מִשְׁרַיִיא דְּאוּרִיאַל. וּמִחֲנֵה דְּרֵאוּבֵן לְקַבִּיל
מִשְׁרַיִיא דְּמִיכָאֵל. דָּא לְדָרוֹם, וְדָא לְמִזְרָח. מְזַבַּח הָכִי
נְמִי דְּרוּמִית מְזֻרְחִית. וּמִחֲנֵה דֵן לְצָפוֹן. מִחֲנֵה אֶפְרַיִם
יָמָה. מִחֲנֵה דֵן לְקַבִּיל מִשְׁרַיִיא דְּגַבְרִיאַל. מִחֲנֵה אֶפְרַיִם
לְמַעְרָב, לְקַבִּיל מִשְׁרַיִיא דְּרַפָּאֵל מְזַבַּח הָכִי נְמִי צְפוֹנִית
מְעַרְבִית. כִּלָּא אֶחִיד דָּא בְּדָא, עַד דְּסִלְקָא כִּלָּא וְאַתְאַחַד
בְּשָׂמָא קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא דְּכִלָּא. עֲלָאָה דְּכִלָּא
קְדִישָׁא דְּכִלָּא. כִּלָּא אַתְּכִלִּיל בֵּיהּ.

" מְזֻרְחָ הוּא שִׁירוּתָא דְּנְהוּרָא, אֲזִיל וְשָׂאט וְאַפִּיק
לְדָרוֹם. וְדָרוֹם נְפִיק וְתִלְיִיא בְּשִׁירוּתָא דְּמִזְרָח. ה'
דָּרוֹם. מִנִּיהּ נְפִיק דָּרוֹם בְּעֲלָמָא. וְעִיל " בְּשִׁירוּתָא
דְּמִזְרָח, וְאַפִּיק לֵיהּ.

וּמֵן ה' תִּלְיִיא דָּרוֹם וְצָפוֹן, וְהָהוּא (אד"ג) דְּבִינֵייהוּ, "
מְזֻרְחָ יִיָּהּ דָּרוֹם וְצָפוֹן תִּלְיִיאן בֵּיהּ. ו' בְּאַמְצָעִיתָא.
וְדָא הוּא בֵּן דְּכָר. בְּגִין כֶּךָ אִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְעַל

דָּא תְּנִינָן, מֵאן דִּי־הֵיב מִטָּתוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, הוּיִין לִיהַ
בְּנִים זְכָרִים. דִּיהֵא בֵּן דְּכֵר אִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. ה'
עֲלָאָה בַּהּ תִּלְיָא צָפוֹן וְדָרוֹם, וּבֵן דְּכֵר בֵּינֵי־הוּ, בְּרֻזָּא
דִּי־ו"ה. ה' בַּתְּרָאָה מַעְרַב.

וְעַל דָּא דָּרוֹם אֶחֱיד מְזוּרָתָא, דִּיאִיהוּ שִׁירוּתָא דְשִׁמְשָׁא
וְתִלְיָא בֵּיהַ. וְעַל דָּא תְּנִינָן, מִסְטָרָא דֵאֲבָא אֶחֱיד
וְתִלְיָא חֶסֶד עֲלָאָה. מִסְטָרָא דֵאִימָא תִלְיָא גְבוּרָה.
כְּגוּוֹנָא דָּא אֶחֱיד כֹּלָא דָּא בְּדָא.

זוּוִיִין דְּמִדְבַּחָא הָכִי נָמִי אֶסְתַּחֲרֵן, וּבָא לֹו לְקָרְן דְּרוּמִית
מְזוּרַחִית. דְּדָרוֹם תּוּקְפִיָּה בְּמְזוּרָתָא, דִּיאִיהוּ שִׁירוּתָא
דְשִׁמְשָׁא, וְתוּקְפָא דְשִׁמְשָׁא לָא שְׂרִיָּא אֶלָּא בְּשִׁירוּתָא.
מְזוּרַחִית צְפוּנִית. בֵּינֹן דְּדָרוֹם נְטִיל תּוּקְפִיָּה דְּמְזוּרָתָא, הוּא
אַנְהִיר לְצָפוֹן וְצָפוֹן אֶתְכִלִּיל בְּדָרוֹם, דִּיהֵא שְׁמָאֶלָּא
אֶתְכִלִּיל בִּימִינָא.

צְפוּנִית מַעְרַבִית, דִּיהֵא מַעְרַב דִּיאִיהִי בַּהּ בַּתְּרָאָה,
נְטִלָּא מְצָפוֹן. וְעַל דָּא צָפוֹן אָזִיל לְמַעְרַב.
מַעְרַבִית דְּרוּמִית, הִיא אֶזְלָא (ס"א לְאַתְחַבְקָא) לְאַתְחַבְרָא
בְּדָרוֹם, כְּמָה דְּדָרוֹם תִּלְיָא בְּמְזוּרָתָא, וְתוּקְפִיָּה אָזִיל
בְּשִׁירוּתָא. הָכִי נָמִי מַעְרַב, אֶזְלָא (ס"א לְאַתְחַבְקָא) לְאַתְאֶחְדָּא
בְּדָרוֹם, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) וַיְמִינוּ תַחְבְּקֵנִי.
יְמִינָא דָּא הוּא דָּרוֹם. בְּגִין כֶּךָ יִנְקָא מְתֵרִין סְטֵרִין,

מִצָּפוֹן וּמִדְרוֹם. הִנָּהּ הוּא דְכָתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמֵאלוֹ
תַּחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבִקֵנִי. שְׂמֵאלוֹ הִיא הוּא צָפוֹן,
וַיִּמְיֵנוּ הִיא הוּא דְרוֹם.

וְרוּאָה הִיא אוֹלִיפְנָא, קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב מְטָתִיהָ, בֵּין
צָפוֹן לְדְרוֹם. וְאַחֲדַת לְהָאֵי בֵּין וְדָאֵי. וְעַל הִיא אֵית
לְהוּ לְבַנֵּי נְשָׂא לְמִיָּהב מְטָתִיָּהוּ בֵּין צָפוֹן לְדְרוֹם. וְהָכִי
אוֹלִיפָה לִי אֲבָא. דִּיהֲבִין לְהוּ בְּנִין דְכָרִין. דְהָא אֵיהוּ
אַתְפוּוֹן כְּלָפֵי מְהִימְנוּתָא שְׁלִימָא עֲלָאָה, בְּשְׁלִימוּתָא
דְכָלָא. לְגַבֵּי קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאֵיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדְרוֹם,
וְלְגַבֵּי כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל דְאַנְהִירִין (ס"א דְאֵיָּהִי) בֵּין צָפוֹן לְדְרוֹם.
וְדָאֵי יְהוּוֹן לִיה בְּנִין דְכָרִין.

וּבְכָלָא (דף ק"ט ע"א) בְּעֵי לְאַחֲזָאָה עוֹבְדָא כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא,
וּכְמָה דְאַחֲזִי עוֹבְדָא לְתַתָּא, הָכִי נָמִי אַתְעַר
לְעִילָא, וְאוֹקְמוּהָ. שְׁמַע רַבִּי פְּנַחֶס, וּנְשַׁקִּיָּה לְרַבִּי
אַלְעָזָר, וּבְכָה וְחִינֵךְ אָמַר, זַפְּאָה חוֹלְקֵי בְהָאֵי עֲלָמָא
וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כו) יי אורִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אִירָא וְגו'. יי
אורִי וַיִּשְׁעֵי, כִּיּוֹן דְבַר נֶשׂ אֶסְתָּכַל (נ"א אַתְאַחַד)
בְּנְהוּרָא דְלְעִילָא, וְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא אַנְהִיר עֲלֵיהָ, לָא
דְחִיל מְעֲלָאִין וְתַתָּאִין. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה ס) וְעֲלִיךְ
יִזְרַח יי וּכְבוֹדוֹ עֲלִיךְ יִרְאָה. יי מְעוֹז חַיִּי, כִּיּוֹן דְקוֹדֶשָׁא

בְּרִיךְ הוּא אֶחֱיד בֵּיהּ בְּבַר נֶשׁ, לָא מִסְתַּפֵּי בְּהוּא עֲלֵמָא
מִכָּל מְאָרִיהוֹן דְּדִינִין. אוּף אָנָא כְּהַאי גִּוּוּנָא, כִּיּוֹן
דְּאֶחֱדָנָא בְּאֲבוּךְ וּבְךָ לָא אֶסְתַּפִּינָא בְּהַאי עֲלֵמָא
וּבְעֲלֵמָא אַחְרָא.

וְעֲלֵךְ כְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְגו'. כִּיּוֹן דְּכְתִיב יִשְׂמַח
אָבִיךָ וְאִמְךָ, מֵאִי וְתַגְל יוֹלְדִתְךָ, דְּהָא בְּאִמְךָ
סָגִיא. אֶלָּא יִשְׂמַח אָבִיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִמְךָ:
דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְתַגְל יוֹלְדִתְךָ: יוֹלְדִתְךָ דְּלִתְתָּא. רַבִּי
שְׁמַעוֹן אֲבוּךְ אֵן חֲדוּוּתָא דִּילֵיהּ. אֶלָּא קָרָא הוּא בְּלַחֲדוּי
דְּכְתִיב, (משלי כג) גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. וְיוֹלֵד חֲכָם יִשְׂמַח בּוֹ: דָּא אָבִיךָ דְּלִתְתָּא. דְּבַר אַחַר,
גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק: דָּא אָבִיךָ דְּלִתְתָּא. וְיוֹלֵד חֲכָם יִשְׂמַח
בּוֹ, כְּתִיב בְּתוֹסַפֵּת וְא"ו, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא
לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (תהלים לא) בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי
פְּדִיתָה אוֹתִי יְיָ אֵל אֲמֵת. הַאי קָרָא אֵית לֵיהּ
לְאֶסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, חֲמִיתוֹן מֵאֵן דְּאֶפְקִיד בִּידָא דְּמִלְכָּא
מִיָּדִי. אֶלָּא, וְדַאי זַכָּאָה הוּא בַּר נֶשׁ, דְּאֲזִיל בְּאוּרְחוּי
דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, וְלָא חָטִי קָמִיהּ תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּעָאֵל
לִילִיא, אֵילָנָא דְּמוֹתָא שְׁלִיט בְּעֲלֵמָא, וְאֵילָנָא דְּחִיִּי
אֶסְתַּלַּק לְעֵילָא לְעֵילָא. וְכִיּוֹן דְּאֵילָנָא דְּמוֹתָא שְׁלִיט

בְּעֶלְמָא בְּלַחֲדוּי, כָּל בְּנֵי עֶלְמָא טַעְמִין טַעְמָא דְּמוּתָא.
מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דִּהְהוּא אֵילָנָא גְּרָיִם.

וּבַר נָשׁ בְּעֵי לְאַקְדָּמָא וּלְמַפְקַד בִּידֵיהּ נַפְשִׁיהּ בְּפַקְדוֹנָא.
כְּפַקְדוֹנָא דְּבַר נָשׁ, דִּיהִיב פַּקְדוֹנָא לְאַחֲרָא, דְּאִף
עַל גַּב דְּאִיהוּ אֶתְחַיֵּיב לְגַבִּיהּ יִתִּיר מִהְהוּא פַּקְדוֹנָא, לָאו
כְּדָאֵי לְאַתְאַחֲדָא בֵּיהּ, הוּאִיל וּפַקְדוֹנָא אֶתְמָסַר לְגַבִּיהּ,
וְאֵי יִסְרַב בֵּיהּ, וְדָאֵי נְבִדּוּק אֲבַתְרִיהּ, דְּלָאו מְזַרְעָא
קַדִּישָׁא הוּא, וְלָאו מִבְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

כִּן הֵהוּא אֵילָנָא, בְּנֵי נָשָׂא אֶקְדִּימוּ וַיַּהֲבִין לִיהּ פַּקְדוֹנָא
דְּנַפְשִׁיהּ, וְכָל נְשָׁמְתִין דְּבְנֵי עֶלְמָא נָטִיל. וְכִלְהוּ
טַעְמִין טַעְמָא דְּמוּתָא, בְּגִין דִּהָאֵי אֵילָנָא דְּמוּתָא הוּא.
וּבְגִין דְּכָל אֵינּוֹן נַפְשָׁתָא, אִף עַל גַּב דְּכִלְהוּ אֶתְחַיֵּיבוּ
לְגַבִּיהּ, וְלָאו כְּדָאֵי הוּא לְאַתְבָּא פַּקְדוֹנָא לְגַבִּיהּ דְּבַר
נָשׁ, אֶלָּא פִּיּוֹן דְּכִלְהוּ אֶתְמָסְרֵי לִיהּ בְּפַקְדוֹנָא, אֶתִּיב כָּל
פַּקְדוֹנִין לְמֵאֲרִיהוֹן.

תָּא חַיִּי, לָאו כְּדָאֵי הוּא הָאֵי אֵילָנָא דְּמוּתָא לְאַתְבָּא
פַּקְדוֹנָא לְגַבִּיהּ דְּבַר נָשׁ. אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דֵּאֵילָנָא
דְּחַיִּי אֶתְעַר בְּעֶלְמָא. וְאֵימְתֵי אֶתְעַר הֵהוּא אֵילָנָא דְּחַיִּי.
בְּשַׁעְתָּא דְּסָלִיק צְפָרָא. וּכְדִין, פִּיּוֹן דִּהָאֵי אֶתְעַר בְּעֶלְמָא,
כָּל בְּנֵי עֶלְמָא חַיִּין, וְשָׁבִיק וְאַהֲדַר הֵהוּא אֵילָנָא דְּמוּתָא
כָּל פַּקְדוֹנִין דֵּאֶתְפַּקְדוּ לְגַבִּיהּ, וְאֶזִּיל לִיהּ. מֵאֵי טַעְמָא
חַיִּין. בְּגִין דִּהְהוּא אֵילָנָא דְּחַיִּי גְּרָיִם.

וְאִי תִימָא, הָא בְּנֵי נְשָׂא סְגִיאיִן אֵינוּן דְּמִתְעַרְיִן
 בְּלִילִיָּא, בְּעוּד דְּאֵילְנָא דְּמוֹתָא שְׁלִיט. אָלָא, וְדֵאֵי
 הֵהוּא אֵילְנָא דְּחֵי קָא עָבִיד. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּכְתִיב,
 (תהלים יד) לְרֹאוֹת הַיָּשׁ מִשְׁכִּיל דּוֹרֵשׁ אֶת אֱלֹהִים. וְלֹא יִהְיֶה
 לִיה פֶּתַח חוֹן פֶּה לְבַר נֶשׁ, דְּיִימָא, אֲלִמְלֵי שְׁלִיטְנָא
 בְּנַפְשָׁאֵי בְּלִילִיָּא אֲשֶׁתְּדִלְנָא בְּאוּרֵיָתָא. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, הָאֵי בִישְׂרָאֵל וְדֵאֵי וְהָכֵי הוּא. אָבֵל בְּאוּמוֹת
 הָעוֹלָם דְּחִמִּינָא כְּהֵאֵי גּוֹוֹנָא, מֵאֵי טַעְמָא. אָמַר לִיה וְדֵאֵי
 שְׁפִיר הוּא דְּקָא אָמַרְתָּ.

פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) מָה אֶקוּב לֹא קִבַּה אֵל וּמָה אֶזְעוּם
 לֹא זַעַם יִי. תָּא חֲזִי, כְּגוֹוֹנָא דְּאֵית לְעֵילָא, אֵית
 לְתַתָּא. לְעֵילָא אֵית יְמִינָא וְאֵית שְׁמָאֲלָא. לְתַתָּא יִשְׂרָאֵל
 וְעַמִּין. יִשְׂרָאֵל אֲתַאֲחֲדֵן לִימִינָא, בְּקְדוּשָׁא דְּמִלְכָּא
 קְדִישָׁא. עַמִּין עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת לְשְׁמָאֲלָא, לְסִטְרָא
 דְּרוּחַ מְסֻאָבָא. וּכְלָהוּ לְתַתָּא מְכֻלָּהוּ דְּרַגִּין דְּשְׁמָאֲלָא.
 וּכְלָהוּ דְּרַגִּין אֲחִידֵן דָּא בְּדָא, (דף קי"ט ע"ב) עַד דְּתִלְיִין מִן
 רִישָׁא. וּכְגוֹוֹנָא דְּרִישָׁא נְטִיל, בְּהֵהוּא גּוֹוֹנָא נְטִיל זַנְבָּא,
 דְּאֵיהִי תַתָּאָה. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּאֲחִיד בֵּיה. וּבְגִין כְּפֵי,
 עַמִּין עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, בְּהֵהוּא סִטְר מְסֻאָבָא
 דְּלָהוּן, הָכֵי אֲתַדְּבֵרוּ.

בְּלָעַם הוּא אֲשֶׁתַּמֵּשׁ בְּכְלָהוּ כְּתָרִין (נ"א דְּרַגִּין) תַּתָּאִין. וְהוּא

הָיָה חָמִי בְּהָאֵי תַתְּאָה דְּאִיהוּ זִנְבָא, דְּלֹא יָכִיל לְאַתְדַּבְּרָא
 אֶלְא בְּרִישָׁא. בְּגִין כֶּף אֲמַר, מָה אֶקוּב לֹא קִבָּה אֵל,
 (דְּאִיהוּ רִישָׁא בְּגִין) דִּתְהוּא רִישָׁא עֲלָאָה, לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּדִינָא
 בְּאִינוּן יוּמִין.

וְאִף עַל גַּב דְּהָאֵי אֵל אוּקִימְנָא, הָאֵי מְלֻכוּתָא קְדִישָׁא
 נְטִיל שְׁמָא כְּגוּוּנָא דְּכֻלָּא, וְהָאֵי טַב וְחֻסְדָּא דְּהָאֵי
 עֲלָמָא (ס"א אוּקִימְנָא בְּאַתְרַּא אַחְרָא עֲלָאָה וְהוּא טַב וְחֻסְדָּא עֲלָמָא הָאֵי מְלֻכוּתָא קְדִישָׁא

נְטִיל שְׁמָא כְּגוּוּנָא דְּעִילָא) וּבְגִין כֶּף אֶקְרִי אֵל, אֶלְא דְּאִיהוּ (לעיל ל"ב)
 זוּעִם בְּכָל יוּם, דְּאֲשַׁתְּכַח בֵּיה דִּינָא.

וְתָא חֲזִי, אֵל שְׂדֵי (שְׁמוֹת רַנ"ג ע"א) הָא אוּקִימְנָא דְּבֵיה סְפוּקָא
 דְּעֲלָמָא וְאִיהוּ אֲמַר לְעוֹלָם דֵּי, דְּהָא הָאֵי אֵל הוּא
 דְּאִזְדְּוּג בְּהַדִּיָּה, וּבְגִין כֶּף אֶקְרִי אֵל שְׂדֵי, אֵל דְּשְׂדֵי.
 וְעַל דָּא מָה אֶקוּב לֹא קִבָּה אֵל. בְּגִין כֶּף, כְּגוּוּנָא דְּאַתְעַר
 רִישָׁא, הָכִי נִמִּי אַתְעַר תַּתְּאָה.

בְּכַה רַבִּי אֶלְעָזָר, פָּתַח וְאֲמַר (ירמיה מו) קוּלָּהּ כְּנַחֲשׁ יִלְךְ
 וְגו'. הַשְׁתָּא (כְּהָאֵי גוּוּנָא) דִּישְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, אִיהִי וְהָאֵי

אֲזֵלָא כְּנַחֲשׁ. חוּיָא כַּד אִיהוּ (ד"א בְּדִינָא) כְּפִיף רִישָׁא
 לְעַפְרָא, סְלִיק זִנְבָא, שְׁלִיט וּמְחִי לְכָל אִינוּן דְּאֲשַׁתְּכַחוּ
 קַמֵּיהָ. אוּף הָכִי הַשְׁתָּא בְּגִלוּתָא, כְּהָאֵי גוּוּנָא, רִישָׁא
 כְּפִיף לְעַפְרָא, וּזִנְבָא שְׁלִיט. מֵאן עָבִיד לְזִנְבָא דִּיסְתְּלִיק
 לְעִילָא וְשְׁלִיט וּמְחִי, רִישָׁא דְּאַתְכַּפֵּיָא לְתַתָּא. וְעַם כָּל

דָּא, מֵאֵן מִדְּבַר לִיָּה לְזַנְבָּא, וּמֵאֵן נְטִיל לִיָּה לְמַטְלָנוּי.
הַאי רִישָׁא. אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ כְּפִיָּה לְעַפְרָא, הוּא מִדְּבַר
לְמַטְלָנוּי, בְּגִין דָּא קוּלָּה כַּנְחָשׁ יֵלֵךְ.

וְהִשְׁתָּא שְׂאֵר עֲמִין דְּאִינוּן אַחֲידָן בְּזַנְבָּא, סִלְקִין
לְעֵילָא, וְשִׁלְטִין וּמַחֲיִין, וְרִישָׁא כְּפִיָּה
לְעַפְרָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (עמוס ה) נְפֻלָּה לֹא תוֹסִיף קוּם
וְגו'. וְעַם כָּל דָּא, הַאי רִישָׁא מִדְּבַר לְזַנְבָּא וְנְטִיר (ס"א וְנְטִיל)
לִיָּה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שיר השירים א) שְׁמוֹנֵי נוֹטְרָה אֵת
הַכְּרָמִים, אֵלִין עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת,
דְּאִינוּן זַנְבָּא. אֵתָא רַבִּי יְהוּדָה וְנִשְׁיֵק יְדוּי, אָמַר אֲלֵמְלִי
לֹא שְׂאִילָנָא מְלָה בְּעֵלְמָא, אֵלָא דְּשְׂאִילָנָא דָּא וְרוּוּחָנָא
לִיָּה, דִּי לִי. דְּהִשְׁתָּא יַדְעָנָא עֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת,
וְשׁוּלְטָנוּתָא דְּלֵהוֹן הֵיךְ מִתְּדַבֵּר. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן
דְּיִשְׂרָאֵל, דְּעֵלְיִיהוּ כְּתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה
וְגו'.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, מַהוּ לְסִגּוּלָּתוֹ. אָמַר לִיָּה, תְּלַת
אַבְהָן אֵלִין אַקְרוּן סִגּוּלָּה, בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא,
כְּגִוּוֹנָא דָּא כְּהַנִּים לוֹיִים וְיִשְׂרָאֵלִים, וְכֹלָא חַד. וְאֵלִין
סִגּוּלָּתוֹ שֶׁל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, וְסִגּוּלָּתוֹ לְתַתָּא,
וְדָא הוּא דְּכְתִיב (שמות יט) וְהֵיטֶתֶם לִי סִגּוּלָּה מִכָּל הָעַמִּים.
(במדבר ב) וְנָסַע אֶהָל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם וְגו'. לְבַתַּר מַה

כְּתִיב, וְנִסַּע דָּגַל מַחֲנֵה אֲפָרַיִם לְצַבְאוֹתֶם יָמָּה. הֵיִינוּ
שְׂכִינָה שְׂרוּיָה בְּמַעְרָב, וְאוֹקְמוּהָ. כְּתִיב (בראשית מח) וַיְבָרְכֶם
בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּךָ יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְגו'. וַיִּשֶׁם אֶת
אֲפָרַיִם וְגו'. בְּךָ יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבֵא. מֵאֵי קָא
מִשְׁמַע לָן.

אֵלֶּא בְּךָ יִתְבָּרַךְ יִשְׂרָאֵל לָא כְּתִיב, אוּ בְּךָ יְבוֹרַךְ
יִשְׂרָאֵל, מַהוּ יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל. אֵלֶּא, יִשְׂרָאֵל
קַדִּישָׁא לָא יְבָרַךְ לְעֵלְמָא, אֵלֶּא בְּךָ, דְאַנְתָּ בְּמַעְרָב.
וּכְתִיב (בראשית לה) אֲנִי אֵל שַׂדֵּי פָּרָה וּרְבֵה. אוֹלִיפְנָא דְחָמָא
עֵמִיָּה שְׂכִינְתָּא, וּכְדִין אָמַר בְּךָ יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר. בְּךָ
יְבָרַךְ לְעֵלְמָא.

וְהֵיאֵךְ חָמָא, וְהַכְּתִיב (בראשית מח) וַעֲיִנֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ
מִזֹּקֵן וְגו'. אֵלֶּא שְׂכַל אֶת יָדָיו כְּתִיב. מֵאֵי
שְׂכַל. אֵלֶּא יְמִינָא הוּוּה זְקִיף, וְסִטֵּי לִיָּה שְׂכִינְתָּא כְּלָפֵי
אֲפָרַיִם, וְאַרְח רִיחָא דְשְׂכִינְתָּא עַל רִישִׁיָּה, כְּדִין אָמַר בְּךָ
יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל. וְחָמָא דְאִיְהוּ לְמַעְרָב.

וְדֵאֵי שְׂכִינְתָּא בְּמַעְרָב, וְהָא אוֹקִימְנָא בְּגִין דְלַהוּי בֵּין
צָפוֹן לְדָרוֹם, וְלֹא תַחְבְּרָא בְּגוֹפָא, וְלַמַּהוּי בְּזוּוּגָא
חַד. וְצָפוֹן מְקַבְּלָא לָהּ תַּחֲתֵי רִישָׁא, וְדָרוֹם מְחַבְּקָא לָהּ,
הֵדָּא הוּוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמְאֵלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי וַיְמִינֵוּ
תַּחְבְּקֵנִי. וְהָא אוֹקִימְנָא וְדֵאֵי, מְטַתוּ שְׁלִשְׁלֹמָה בֵּין צָפוֹן

לְדָרוֹם, וּלְאַתְחַבְרָא בְּגוֹפָא, וּכְדִין כָּלְלָא חַד לְאַתְבָּרְכָא
 עֲלֵמָא. תַּנּוּן, כָּל הָאוֹמֵר תְּהִלָּה לְדוּד ג' פְּעָמִים בְּכָל
 יוֹמָא, מוּבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא, (דף ק"כ ע"א) וְהָא
 אוֹקִימְנָא בְּגִין לְזוּוּגָא לָהּ לְהָאֵי תְהִלָּה, וּלְאַשְׁתַּכַּחא בְּכָל
 יוֹמָא בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם.

אֲתֵי בַר נֶשׁ בְּצַפְרָא, מְקַבֵּל עָלֶיהָ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם (בְּמִוָּה
 דְּאַתְמַר מְסַדֵּר שְׁבַחָא) בְּאַיְנוֹן תּוֹשְׁבַחְוֹן דְּקָאֲמַר (ע"ס) תְּהִלָּה
 לְדוּד, וְכִלְהוּ הַלְלוּיָהּ דְּאַיְנוֹן סְדוּרָא דְּעֶשְׂרָה תּוֹשְׁבַחְוֹן,
 דְּעֶשְׂרָה כְּתָרִין קְדִישִׁין דְּשָׁמָא קְדִישָׁא. וּבְגִין כִּף עֶשְׂרָה
 אֵינּוֹן הַלְלוּיָהּ. לְבַתֵּר סִיִּים בְּעֶשְׂרָה תּוֹשְׁבַחְוֹן, דְּאַיְנוֹן
 (תַּהֲלִים קנ) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ וְגו'. הַלְלוּהוּ וְגו'. מֵאֵן
 אֵינּוֹן עֶשְׂרָה הַלְלוּיָהּ, וְהָא חֲמִשָּׁה אֵינּוֹן. אֲלָא שְׂרִי
 שְׁבַחָא בְּהַלְלוּיָהּ, וְסִיִּים בְּהַלְלוּיָהּ.

לְבַתֵּר עֲלוּיָא דְּסְדוּר שְׁבַחָא, בְּאֹז יֶשֶׁר מִשָּׁה, דְּאֵית בֵּיהּ
 כָּלָא. וּבְדָא מְקַבֵּל עָלֶיהָ עוֹל מַלְכוּתָא קְדִישָׁא.
 לְבַתֵּר אֲשֵׁרִי לֵיהּ בְּחֶסֶד, בְּסִיּוּמָא דְּצִלוּתָא, לְאַתְקִדְשָׁא
 בֵּיהּ. לְבַתֵּר בְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה דְּגְבוּרָה תְּלִיָּא, וְדִינָא
 שְׂאֲרֵי. אֲשְׁתַּכַּח בְּכָל דְּרוּמָא (ס"א יוֹמָא) דָּא מִטָּה דְּאַתִּיחֵיבַת
 בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. לְאַתְחַבְרָא בְּזוּוּגָא דָּא בְּגוֹפָא כְּדָקָא
 יָאוּת. וּמֵאֵן דְּמְסַדֵּר וּמְחַבֵּר לָהּ בְּכָל יוֹמָא כְּהָאֵי גְוּוּנָא,
 וְדָאֵי הוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא.

בְּגִין כִּף הָאֵי דְגַל מַחְנֵה אַפְרַיִם יָמָה, וְאִיהוּ בֵּין צָפוֹן
לְדָרוֹם. דְּרוֹם רְאוּבֵן מִן סֹטְרָא חַד, דְּכַתִּיב דְּגַל
מַחְנֵה רְאוּבֵן תִּימָנָה. צָפוֹן דֵּן מִסֹּטְרָא אַחְרָא, דְּכַתִּיב דְּגַל
מַחְנֵה דֵּן צְפוֹנָה. אַפְרַיִם, בֵּין דָּא לְדָא. אֲשַׁתְּכַח מַעְרַב
דְּאִיהוּ אַפְרַיִם, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, כִּלְא כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא.
רְזָא לִיתְבֵּי דְרוּמָא אַחוּנָא. וְהָכִי שָׁדֵר לֹון אַחוּנָא,
מִסֹּטְרָא דְבוּצִינִין (ס"א מִסְדְּרֵי בוּצִינִין) בְּרִזִּין קְטִירִין,
דְּבַעִיתוּ לִיחֻדָּא יחֻדָּא בְטוּפְסָרָא דְקֹטְרָא עֲלָאָה, קְבִילוּ
עֲלֵיכּוֹ עוֹל מַלְכוּתָא קְדִישָׁא בְּכָל יוּמָא בְּקַדְמִיתָא,
וּבְדָא תַעֲלוּן (ס"א בְּקִשׁוּרָא) בְּקִסּוּרָא (ס"א בְּקִסְטְרָא) קְדִישָׁא
דְּדָרוֹם, וְאַסְחָרוּ סֹטְרֵי עֲלֵמָא, עַד דְּמַתְקַשְׁרוּן בְּקִטּוּרָא
חֻדָּא, וּבְדָרוֹם תְּקִיפוּ (ס"א תְּקִיעוּ) דְּיֹכְתָא, וְתַמְן תִּשְׁרוּן.
רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר לִיה, סִימְנָא
לְזוּוּגָא דִּיחֻדָּא מְנִין. אָמַר לִיה בְּרִי, אַף עַל גַּב
דְּאוּקִימְנָא מְלִין לְכָל סֹטְרָא וְסֹטְרָא, וְאַתְּבַדְרוּ הֲכָא מְלָה
וְהֲכָא מְלָה סִימְנָא דָּא נְקוּט בִּידְךָ, וְהָכִי הוּא, כְּעִין סֹחְרָא
דְּמַדְבַּחָא, דְּתַנֵּן, וּבָא לוּ לְקַרְן דְּרוּמִית מְזֻרְחִית, מְזֻרְחִית
צְפוֹנִית, צְפוֹנִית מַעְרַבִית, מַעְרַבִית דְּרוּמִית. אָמַר לִיה
וְהָא לָא יְכִיל עַד דְּמַקְבֵּל עָלֶיהָ בַר נֶשׁ עוֹל מַלְכוּתָא
קְדִישָׁא בְּקַדְמִיתָא, וְיַהֲיֵב עָלֶיהָ עוֹל דָּא, וְאַתְּ אִמְרַת
דִּיִּיתִי לְדָרוֹם בְּקַדְמִיתָא.

אָמַר לִיָּהּ, כֹּלָא הָא אַמִּינָא לָךְ, דְּהָא וּבָא לֹו לְקָרְוֹן,
 אַמִּינָא בְּקַדְמִיתָא, וְהָא יַדְעֵתָא רְזָא דְקָרְוֹן, וְדָא
 הוּא עוֹל מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא. לְבַתַּר דִּירוּמִית מְזוּרְחִית, דִּתְמָן
 הוּא אֵילָנָא דְחַיִּי. וְדָא לְאַזְדִּיּוּגָא לִיָּהּ בְּמְזוּרְחָא דְאִיהוּ אֲבָא
 עֲלָתָא. דְּהָא בֶּן מְסֻטָּרָא דְאֲבָא קָא אֲתִי. וּבְגִין כֶּךָ,
 מְדָרוּם לְמְזוּרְחָא, דִּתּוּקְפָא דְדָרוּם בְּמְזוּרְחָא הוּא, וּבְעֵי
 לְאַתְקֻשְׁרָא פְּחָדָא, דְּרוּם בְּמְזוּרְחָא.

וּמְזוּרְחָא דְאַתְקֻשְׁרָא בְּצָפוֹן, (כְּמָה דְאַתְ אָמַר (תהלים י"ז) וצפונה תמלא בטנים)
 בְּגִין דְּהָאִי אֲשֵׁלִים וּמְלִי נַחְלִין וּמִבּוּעֵין, וְעַל דָּא
 מְזוּרְחִית צְפוֹנִית, אֵילִין אֲבָא וְאֲמָא דְלָא מִתְפָּרְשָׁן
 לְעֲלָמִין, וְהָא אוּקְיָמְנָא. וּמָה דְאַתְמַר צְפוֹנִית, דְּאִיהוּ
 טְמִירָא עֲלָתָא, וּמְסֻטַר דִּילָהּ נְפִיק צָפוֹן, וְדִינִין מְסֻטָּרָא
 דִּילָהּ מִתְעָרִין, אַף עַל גַּב דְּהִיא רַחֲמֵי וְחִידוּ. וְהָא
 אוּקְיָמְנָא. וְכַד אִיהִי נְפִיקַת, צָפוֹן נְפִיקַת בֵּיהּ, דְּאִיהוּ
 אֲתְכֻלִּיל וְאַתְקֻשְׁרָא בְּדָרוּם.

לְבַתַּר צְפוֹנִית מְעַרְבִית, דְּהָא מְסֻטָּרָא דְאֲבָא נְפִיק בֶּן,
 וּמְסֻטָּרָא דְאֲמָא נְפִיקַת בֵּת. וּבְגִין כֶּךָ צְפוֹנִית
 מְעַרְבִית, וְדָא הוּא קָרְוֹן דְקַדְמִיתָא, (ס"ה ע"א) דְּהַשְׁתָּא
 אֲתְקֻשְׁרָא בְּצָפוֹן סְתָם. לְבַתַּר בְּעֵי לְקֻשְׁרָא לָהּ בְּדָרוּם,
 דִּתְמָן הוּא קְשׁוּרָא דְכֻלָּא, וְגוּפָא בֵּיהּ אֲשֵׁתְכַח, וְעַל דָּא
 מְעַרְבִית דְּרוּמִית.

אֲשֶׁתֶּכֶח הַאִי קָרַן ג' זְמַנִּין, חַד לְקַבְּלָא לִיָּה בַר נָשׁ
 בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר הָכִי לְקִשְׁרָא לָהּ בְּתַרֵּי
 דְרוּעֵי, לְאַתְחַבְּרָא בְּגוּפָא, וּלְמַהוּי כְּלָא חַד. וְדָא הוּא
 סְדוּרָא דִּיחֻדָּא שְׁלִים. וְכָל סִטְר וְסִטְר בְּהַהוּא קְשׁוּרָא
 דְאַתְחַזֵּי לִיָּה, וְלֹא יַחְלִיף סִטְרָא בְּסִטְרָא אַחְרָא דְלֹא
 אִיתְחַזֵּי לִיָּה, בְּגִין דְלֹא יִתְעַנְשׁ. מֵאן דְעָבִיד (דף ק"כ ע"ב)
 יְחֻדָּא דָּא פְּדָקָא חֲזִי כְּמָה דְאַמִּינָא, זְכָאָה חוּלְקִיָּה בְּהַאִי
 עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתֵּי, דְהָא יַדַּע לְסְדָרָא שְׁבַחָא
 דְמָאֲרִיָּה, וְיְחֻדָּא דְמָאֲרִיָּה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְשַׁתְּבַּח בֵּיהּ. עָלִיָּה כְּתִיב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי
 אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח (תהלים כה) לְדוֹד אֱלִיךָ יִי נַפְשִׁי אֶשָּׂא
 אֱלֹהֵי בָךְ בְּטַחַתֵּי וְגו', מֵאִי קָא חָמָא דְיוֹד לְסְדָרָא
 הַאִי שְׁבַחָא הָכִי. וְכִלְהוּ שְׁבַחֵי דְאַיְנוּן בְּאַלְפָּא בֵּיתָא כְּלָהוּ
 שְׁלֵמִין, וְהַאִי חֲסָרָא דְלֹא אִית בֵּיהּ ו'. וְאַמַּאי סְדוּרָא דָּא
 לְמִנְפַּל עַל אַנְפִּין.

אַלָּא (תא חזי) רְזָא עֲלָאָה הוּא, גְּנִיז בֵּין חֲבַרְיָא. בְּשַׁעְתָּא
 דְלִילִיָּא עָאֵל, (ושלטה) אִילָנָא תַתָּאָה דְתַלְיָא בֵּיהּ
 מוֹתָא פְּרִישׁ עַנְפוּי וּמְכַסֵּיא לְכֻלָּא. וְעַל דָּא אַתְחַשְׁךָ. וְכָל
 בְּנֵי עֲלָמָא טַעְמִין טַעְמָא דְמוֹתָא, וְאַקְדִּים בַּר נָשׁ וְיַהִיב
 לִיָּה פְּקֻדוֹנָא דְנַפְשִׁיָּהּ, וְאַפְקֻדִיָּהּ בִּידֵיהּ בְּפְקֻדוֹנָא. וּבְגִין

דְּנָטִיל לֹון בְּפִקְדוֹנָא, תָּב פִּקְדוֹנָא לְמֵאֲרִיָּה בְּשַׁעֲתָא
 דְּאֲתִי צִפְרָא. כִּד אֲתִי צִפְרָא וְתָב לְגַבִּיָּה פִּקְדוֹנִיָּה, בְּעִי
 לְבָרְכָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיְהוּ מְהִימָנָא עֲלָאָה.
 לְבַתֵּר דְּקָם, עָאל לְבִי כְּנִישְׁתָּא, מְעֵטֵר בְּטוֹטְפִי. אֲתַכְּסִי
 בְּכִיסוּי דְּצִיצִית. עָאל וּמְדַכִּי גְרַמִּיָּה בְּקוּרְבַנִין
 בְּקַדְמִיתָא. לְבַתֵּר קְבִיל עָלִיָּה עוֹל מַלְכוּתָא בְּסִדוּרָא
 דְּשִׁבְחֵי דְדוּד, דְּאִינּוֹן סִדוּרָא דְעוֹל מַלְכוּתָא. וּבְסִדוּרָא
 דְּשִׁבְחָא דָּא, אֲשָׁרָא עָלִיָּה הֵהוּא עוֹל. לְבַתֵּר סִדוּרָא
 דְּצִלוֹתָא דְּמִיּוֹשֵׁב, וְצִלוֹתָא דְּמְעוּמָד, לְקִשְׁרָא לֹון כְּחָדָא.
 תָּא חֲזִי רוּזָא דְּמִלָּה אֲפֵּי עַל גַּב דְּצִלוֹתָא תְּלִיָּא בְּמַלּוּלָא
 וּדְבוּרָא דְּפוּמָא, כִּלָּא תְּלִיָּא בְּעַקְרָא דְּעוּבְדָא
 בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר בְּדְבוּרָא וּבְמַלּוּלָא דְּפוּמָא. מֵאֵן
 עוּבְדָא, אֲלָא הֵהוּא עוּבְדָא דְּעֵבִיד בַּר נָשׁ בְּקַדְמִיתָא,
 כְּגוּוֹנָא דְּצִלוֹתָא הוּא, וְלֹא יְצִלִי בַּר נָשׁ צִלוֹתָא, עַד
 דִּיתְחַזִּי עוּבְדָא בְּקַדְמִיתָא כְּגוּוֹנָא דְּצִלוֹתָא. (שְׁמוֹת ר"א ע"ב)

עוּבְדָא דְּקַדְמִיתָא (ס"א בְּקַדְמִיתָא עוּבְדָא) בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ
 קָאִים, בְּעִי לְדַכָּאָה גְרַמִּיָּה בְּקַדְמִיתָא. וּלְבַתֵּר
 יְקַבֵּל עָלִיָּה הֵאֵי עוֹל, לְפַרְשָׁא עַל רִישִׁיָּה פְּרִישׁוֹ דְּמִצּוֹת.
 לְבַתֵּר יִתְקַשֵּׁר קְשׁוּרָא דִּיחֻדָּא דְּאִינּוֹן תְּפִלִּין, (מֵהוּ תְּפִלִּין)
 תְּפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ, וְשֶׁל יָד. וְלֹא תִקְנָא לֹון בְּקְשׁוּרָא חָדָא
 בְּשִׁמְאָלָא, וְעַל לְבָא, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׁמָאֵלוֹ

תַּחַת לְרֹאשֵׁי וְגו'. וּכְתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל
 לִבְךָ כַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ. וְהָא אֹקִימָנָא. וְדָא הוּא עוֹבְדָא
 בְּקַדְמִיתָא.

לְבַתָּר בְּשַׁעֲתָא דְבַר נָשׁ עָאֵל לְבִי כְּנִישְׁתָּא, יְדִכִּי גְרַמִּיה
 בְּקַדְמִיתָא, בְּקַרְבְּנִין, בְּמַלּוּלָא דְפּוּמָא. לְבַתָּר
 יִקְבַּל עָלֶיהָ הָאֵי עוֹל מַלְכוּת, לְפַרְשָׁא עַל רִישִׁיהָ (פְּרִישׁוֹ
 דְּמַצּוּהָ) בְּשַׁבְחֵי דְדוֹד מַלְכָּא. כְּגוּוּנָא דְעוֹבְדָא דְפְרִישׁ עַל
 רִישִׁיהָ פְּרִישׁוֹ דְּמַצּוּהָ. וּלְבַתָּר צְלוֹתָא דְמִיּוֹשֵׁב, לְקַבַּל
 תְּפִלָּה שְׁל יְד. לְבַתָּר צְלוֹתָא דְמְעוּמָד, דְּהִיא לְקַבַּל
 תְּפִלָּה דְרִישָׁא. וְדָא כְּגוּוּנָא דְדָא. עוֹבְדָא כְּגוּוּנָא
 דְּדְבוּרָא. וְדָאֵי בְּעוֹבְדָא וּמַלּוּלָא תְּלִיָּא צְלוֹתָא.

וְאֵי פְּגִים עוֹבְדָא, מַלּוּלָא לָא אֲשַׁכַּח אַתָּר דְּשַׁרְיָא בֵּיהָ,
 וְלָאו אֵיהוּ צְלוֹתָא, וְאַתְּפִגִּים הֵהוּא בַר נָשׁ לְעִילָא
 וְתַתָּא. (וְלֹא עוֹד אֵלָא) דְּבַעֲיָנָן לְאַחֲזָאָה עוֹבְדָא, וְלִמְלָלָא
 מַלּוּלָא עָלֶיהָ, וְדָא הוּא צְלוֹתָא שְׁלִים. וְוִי לִיהָ לְבַר נָשׁ
 דְּפְגִים צְלוֹתִיהָ, פּוֹלְחָנָא דְמָאֲרִיָּה. עָלֶיהָ כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה א)
 כִּי תָבוֹאוּ לִרְאוֹת פָּנַי וְגו'. גַּם כִּי תִרְבוּ תְּפִלָּה אֵינְנִי
 שׁוֹמֵעַ, דְּהָא בְּעוֹבְדָא וּבְמַלּוּלָא תְּלִיָּא מְלִתָּא.

תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּבַר נָשׁ עָבִיד צְלוֹתָא כְּגוּוּנָא דָּא,
 בְּעוֹבְדָא וּבְמַלּוּלָא, וְקָשִׁיר קְשׁוּרָא דְיִיחֻודָא,
 אֲשַׁתְּכַח דְּעַל יְדִיהָ מִתְּבָרְכֵן עֲלָאִין וְתַתָּאִין. כְּדִין בְּעִי

לִיָּה לְבַר נָשׁ לְאַחֲזָאָה גְרַמְיָהּ, בְּתַר דְּסִיִּים צְלוֹתָא
 דְּעַמִּידָה, כְּאֵלוֹ אֶתְפֹּטֵר מִן עֲלָמָא, דְּהָא אֶתְפָּרֵשׁ מִן
 אֵילָנָא דְחַיִּי, וְכֹנִישׁ רַגְלוֹי לְגַבִּי הֵהוּא אֵילָנָא דְמוֹתָא,
 דְּאֶהְדֵּר לִיָּה פְקֻדוֹנִיָּה. כְּמָה דְּאֵתְ אֶמֶר (בראשית מט) וַיֵּאֶסֶף
 רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה. דְּהָא אוֹדֵי חֲטָאוֹי, וְצִלִּי עַלִּיָּהּ.
 הַשְׁתָּא בְּעֵי לְאַתְכַּנְשָׂא לְגַבִּי הֵהוּא אֵילָנָא דְמוֹתָא,
 וְלִמְנַפֵּל, וְלִימָא לְגַבִּיָּה אֵלֶיךָ יִי נַפְשִׁי אֶשָּׂא.

בְּקִדְמִיתָא, (דף קכ"א ע"א) יְהִיבְנָא לָךְ בְּפִקְדוֹנָא, הַשְׁתָּא
 דְקִשְׁיִרְנָא יִיחֻדָּא, וְעֵבִידְנָא עוֹבְדָא וּמְלוּלָא כְּדָקָא
 יְאוּת, וְאוּדִינָא עַל חֶטְאֵי, הָא נִפְשֵׁי מְסִירְנָא לָךְ וְדָאֵי.
 וְיִחְזִי בַר נֶשׁ גְּרַמְיָה כְּאִילוּ פִטִיר מִן עֲלָמָא, דְנִפְשִׁיָּה
 מְסִיר לְהָאֵי אֲתֵר דְמוֹתָא, בְּגִין כִּף לָא אֵית בֵּיה
 וְא"ו, דְוָא"ו אֵילְנָא דְחַיֵּי הוּא, וְהָאֵי אֵילְנָא דְמוֹתָא הוּא.
 וְהָא קָא מִשְׁמַע לָן, דְרִזָּא דְמִלְהָ, (מֵאֵי קָא מִשְׁמַע לָן רִזָּא דְמִלְהָ)
 דְאֵית חוּבִין דְלָא מִתְכַּפְּרָן, עַד דְאֲתַפְּטֵר בַּר נֶשׁ מִעֲלָמָא,
 הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה כב) אִם יְכוּפֵר הָעוֹן הִנֵּה לָכֶם עַד
 תְּמוֹתוֹן, וְהָאֵי יְהִיב גְּרַמְיָה וְדָאֵי לְמוֹתָא, וּמְסִיר נִפְשִׁיָּה
 לְהָאֵי אֲתֵר. לָאוּ בְּפִקְדוֹנָא כְּמָה בְּלִילִיָּא, אֲלָא כְּמֵאן
 דְאֲתַפְּטֵר מִן עֲלָמָא וְדָאֵי.

וְתִקְוִנָּא דָּא בְּעֵי בְּכוּוֹנָא דְלְבָא וְכִדִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְרַחֵם עָלוּי, וּמְכַפֵּר לֵיה לְחוּבֵיהָ. וּפָאָה הוּא בַר

נֶשׁ דִּידַע לְמִפְתֵּי לֵיָהּ, וּלְמַפְלַח לְמֵאֲרִיָּהּ, בְּרַעוּתָא
 וּבְכוּוֹנָא דְלִבָּא. וְוִי לֵיָהּ לְמֵאֵן דְּאֲתֵי לְמִפְתֵּי לְמֵאֲרִיָּהּ,
 בְּלִבָּא רְחִיקָא, וְלֹא בְרַעוּתָא. כְּמָה דְּאֲתֵי אֲמַר (תהלים עח)
 וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיָּהֶם וּבְלִשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ וּלְבָבָם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ.
 הוּא אֹמֵר (תהלים כה) אֵלֶיךָ יְיָ נִפְשֵׁי אִשָּׁא, וְלֹא כָּל מַלּוּי
 אֶלָּא בְּלִבָּא רְחִיקָא, הָא גָּרַם עָלֶיהָ לְאַסְתִּלְקָא מִעֲלָמָא,
 עַד לָא מָטוּן יוּמוּי, בְּזַמְנָא דְּהָא אֵילָנָא אֲתַעַר בְּעֲלָמָא
 לְמַעַבְד דִּינָא.

וְעַל דָּא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַדְבֵּקָא נִפְשֵׁיהָ וְרַעוּתֶיהָ בְּמֵאֲרִיָּהּ,
 וְלֹא יֵיתִי לְגַבִּיָּהּ בְּרַעוּתָא כְּדִיבָא, בְּגִין דְּכִתְיִב,
 (תהלים קא) דּוּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנַגֵּד עֵינַי. מֵאִי לֹא יִכּוֹן.
 אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּהוּא אֲתַקִּין גְּרַמִּיָּה לְהָאִי, וְלִבִּיָּהּ רְחִיקָא
 מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קָלָא נִפְיָק וְאֲמַר, לֹא יִכּוֹן לְנַגֵּד
 עֵינַי. (אמאי) הָאִי בְּעֵי לְאַתְקִנָּא גְּרַמִּיָּה, לֹא יִכּוֹן, לָא
 בְּעֵינָא דִּיתְתַּקֵּן. כָּל שְׁכֵן אִי אֲתֵי לְיַחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא,
 וְלֹא מִיַּחַד לֵיָהּ כְּדָקָא יָאוּת.

זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן דְּצַדִּיקָא בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאֲתֵי,
 עָלֵיָּהּ כְּתִיב (ישעיה סו) וּבָאוּ וּרְאוּ אֶת כְּבוֹדִי וְגו'.

וְכִתְיִב, (תהלים קמ) אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ וְגו'. אֲתָא רַבִּי
 אֲלַעְזָר וְנִשְׁיָק יְדוּי. אֲמַר, אֲלִמְלָא לֹא אֲתִינָא לְעֲלָמָא
 אֶלָּא לְמִשְׁמַע מְלִין אֲלִין דֵּיִי. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה

חֹלְקָנָא, וְזָפָא חוֹלְקֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּאִינוּן מִתְדַבְּקִין
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים וְגו'.

(ישעיה ס) וְעִמָּךְ כָּלֶם צְדִיקִים וְגו'.

בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

פְּרִשְׁת נְשָׂא

(במדבר ד) וַיְדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר, נְשָׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי
גְרִשׁוֹן וְגו'. רַבִּי אַבָּא פִתַּח, (תהלים לב) אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא
יַחֲשׁוּב יי לֹו עֶז וְאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָה. הֵאֵי קָרָא, לָאוּ רִישִׁיָה
סִיפִיָה, וְלָאוּ סִיפִיָה רִישִׁיָה. וְאִית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, וְהֵא
אוּקְמוּהּ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְצִלוֹתָא דְמִנְחָה דִּינָא שְׂרִיָא בְּעֵלְמָא,
וַיִּצְחַק תַּקֵּן צִלוֹתָא דְמִנְחָה, וּגְבוּרָה עֲלָאָה שְׁלֵטָא
בְּעֵלְמָא, עַד דְּאֵתִי וְעָאֵל לִילִיָא, בְּגִין לְקַבְּלָא לִיָה
(לליליא), וּמִזְמָנָא דְשָׂאֲרֵי צִלוֹתָא דְמִנְחָה, אֶתְפָּרֵשׁ שְׁמָאֵלָא
לְקַבְּלָא (ליה) וְאֶתְעַר לִילִיָא. בְּתַר דְּאֶתְעַר כָּל אִינוּן נְטוּרֵי
פְּתַחֲחִין דְּלִבְר, כְּלָהוּ מִתְעַרִּין בְּעֵלְמָא וְאֶתְפָּשְׁטוּ. וְכֹל בְּנֵי
עֵלְמָא טַעְמִין טַעְמָא דְמוֹתָא.

וְהֵא אֶתְמַר. בְּפִלְגוֹת לִילִיָא מִמֶּשׁ, אֶתְעַר שְׁמָאֵלָא
כְּמִלְקֵדְמִין, וּוְרָדָא קְדִישָׁא סְלֵקָא רִיחִין, וְהֵא
מְשַׁבַּחַת וְאֶרִימַת קָלָא, וְכִדִּין סְלֵקָא וְשְׂרִיָא רִישָׁא לְעֵילָא
בְּשְׁמָאֵלָא, (דף קכ"א ע"ב) וְשְׁמָאֵלָא מְקַבֵּל לָהּ.

כִּדְיִן פְּרוּזָא קְאָרִי בְּעֵלְמָא, דְּהָא עֵידָן הוּא לְאַתְעָרָא
 לְשִׁבְחָא לִיָּה לְמַלְכָּא. וּכְדִין תּוּשְׁבְּחָן מִתְעָרִין,
 וְאַתְבְּסֻמוּתָא דְכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח. זְכָאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּאַתְעָר
 לְזוּוּגָא זוּוּגָא דָּא. כִּד אֶתִּי צַפְרָא, וַיְמִינָא אֶתְעָר
 וּמִתְבְּקָא לָהּ, כִּדִּין זוּוּגָא דְכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח כְּחֻדָּא. (ס"א לְמַלְכָּא,
 כִּד אֶתִּי צַפְרָא וַיְמִינָא אֶתְעָר וּמִתְבְּקָא לָהּ כִּדִּין זוּוּגָא דְכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח כְּחֻדָּא וּכְדִין תּוּשְׁבְּחָתָן
 מִתְעָרִין וְאַתְבְּסֻמוּתָא דְכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח זְכָאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּאַתְעָר לְזוּוּגָא זוּוּגָא דָּא)

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְבְנֵי נִשְׂא דְמִיכִין, וְטַעֲמִין טַעֲמָא
 דְּמוּתָא, וְנִשְׁמַתָּא סְלָקָא לְעֵילָא, קִיִּימָא בְּאַתָּר
 דְּקִיִּימָא, וְאַתְבְּחִינַת עַל עוּבְדָּהָא דְעַבְדַּת כָּל יוֹמָא,
 וְכַתְבִּין לְהוּ עַל פְּתַקָּא. מֵאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּנִשְׁמַתָּא
 סְלָקָא לְעֵילָא, וְאַסְהִידַת עַל עוּבְדוּי דְּבַר נִשְׂא, וְעַל כָּל
 מְלָה וּמְלָה דְּנִפְיִק מִפּוּמִיָּה.

וְכִד הֵהִיא מְלָה דְּאַפִּיק בַּר נִשְׂא מִפּוּמִיָּה אִיָּהִי כְּדָקָא
 יָאוּת, מְלָה קְדִישָׁא דְּאוּרִייתָא וְצְלוּתָא. הֵהִיא מְלָה
 סְלָקָא, וּבָקַע רְקִיעִין, וְקִיִּימָא בְּאַתָּר דְּקִיִּימָא, עַד דְּעָאֵל
 לִילִיָּא, וְנִשְׁמַתָּא סְלָקָא וְאַחִיד לְהֵהִיא מְלָה, וְעָאִיל לָהּ
 קִמִּי מַלְכָּא.

וְכִד הֵהִיא מְלָה לָאו אִיָּהִי כְּדָקָא יָאוּת, וְאִיָּהִי מְלָה
 מִמִּילִין בִּישִׁין, מְלִישָׁנָא בִישָׁא, הֵהִיא מְלָה סְלָקָא
 לְאַתָּר דְּסְלָקָא, וּכְדִין אֶתְרָשִׁים הֵהִיא מְלָה, וְהֵהוּא חוּבָה
 עֲלִיָּה דְּבַר נִשְׂא, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (מִיכָה ז) מִשׁוּכְבַת חִיקָךְ

שְׁמוֹר פִּתְחֵי פִיךָ. וּבְגִין כֶּךָ (תהלים לב) אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא
יַחְשׁוֹב יי לֹו עֹוֹן. אִימַתִּי. כְּשֵׁאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָה.

רעיא מהימנא

(במדבר ד) מִבְּנֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא
לְעִבּוֹד עֲבוֹדַת עֲבוֹדָה וְעִבּוֹדַת מִשָּׂא בְּאֵהָל מוֹעֵד. פְּקוּדָא
דָּא לְהִיּוֹת הַלְוִיִּם מְשׁוֹרְרִים בְּמִקְדָּשׁ. וְאִף עַל גַּב דְּאוּקִימְנָא
לְעִילָא, הָכָא צְרִיף לְחִדּוּשׁ מְלִין, דְּהָא כְּהֵן אִיהוּ מְקַרִּיב קַרְבָּנָא,
וְאִיהוּ מִיכָאֵל. לְוִי אִיהוּ גְבַרְיָאֵל. אִיהוּ צְרִיף לְנַגְנָא.

וְרָזָא דְּמַלְאָה, (תהלים מב) יוֹמָם יַעֲזֶה יי חֲסֵדוֹ, דָּא חֲסֵד כְּהֵנָּא רַבָּא
דְּמִיכָאֵל אִיהוּ כְּהֵן הַדְּיוּט לְגַבֵּי מְאָרִיָה, וְעַם כָּל דָּא
דְּהַדְּיוּט אִיהוּ אֶצֶל מְאָרִיָה. מְלַךְ דְּחִיּוֹת הַקִּדְּשׁ אִיהוּ. וּבְרַפְת
הַדְּיוּט אַל תְּהִי קְלָה בְּעֵינֶיךָ, וְהֵאֵי אִיהוּ יוֹמָם יַעֲזֶה יי חֲסֵדוֹ.

וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי, דָּא גְבוּרָה. שִׁירָה: (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר
לוֹ. (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מְהַשְּׂמָאֵל, וְגַבְרִיאֵל שְׁלוּחִיָה,
וְצְרִיף לְשׁוֹרֵר וּלְנַגֵּן בְּחֻדָּה בְּחֻדָּה דְּאוּרִיָּתָא, (לְאַתְעֶסְקָא לְשַׁלְחָא
קַרְבָּנָא קָמִי מְלָכָא בְּחֻדָּה וּמֵאֵן דְּלִית לִיהַ רְשׁוֹ) לְאַתְעֶסְקָא בְּאוּרִיָּתָא, יְקַיִּים
(איכה ב) קוֹמִי רַנִּי בְּלִילָה לְרֵאשׁ אֲשַׁמּוֹרֵת.

וַיִּכָּא בְּאֲשַׁמּוֹרוֹת, כְּמָה סְלִיחוֹת וְתַחֲנוּנִים וּבְקִשׁוֹת, בְּכָל מִינֵי
רְנָה בְּגֵרוּנִיָה, דְּאִיהוּ כְּנוֹר לְאַפְקָא בִּיהַ קְלָא, בְּשִׁית כְּנַפֵּי
רִיָּאָה עִם וּוְרָדָא. בְּשִׁית עֲזָקָאן דְּקִנְיָה. וְדָא וי. וַיִּפּוֹק לִיהַ מְלָכָא,
דְּתַמֵּן בִּינָה. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, הַלֵּב מְבִין. יִפּוֹק בֶּן
מְבִינָה, מִבְּנֵי יָה, דְּאִיהוּ וי, דְּאִיהוּ אֶפְרוּחַ בְּשִׁית גְּדַפִּין. וַיִּסְלַק
לִיהַ בְּשִׁית עֲזָקָאן דְּקִנְיָה, דְּאִינוּן (מלכים א י) שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכַפָּא.

וּב' כְּרִסְיִין אִינוּן (ירמיה יז) כַּפָּא כְּבוֹד מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן, וְאִינוּן לְכַפָּא
וּפּוּמָא. ל"ב, (שמות יז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל פִּס יָה מְלַחֲמָה לְוִי

בְּעַמְלֵק, (בנח"ר) כָּבֵד, סָמְא"ל, פּוּמָא דְכִס"ה, כ"ס י"ה, הָדָא הוּא
דְכֶתִיב, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר וְגו'.

מֵאֵי שׁוֹפָר. קָנְהוּ, ו', קוּל דְסָלִיק מִן הַקָּנְהוּ, לְגַבֵּי פּוּמָא, דִּתְמֵן ה'.
בְּה' מֵינֵי תְקוּנֵי דְדְבוּרָא, דְאֵינֻן שְׁפָוּן וְשִׁינִים וְחִיד. שְׁפָוּן
תְרִין. שִׁינִים וְטוּחַנֹת תְרִין מֵינֵין. וְחִיד, הָא חֲמִשׁ. דְטַחֲנִין כְּנֶהֱר
דְאִיהוּ קוּל, כְּנֻנָא דְטַחֲנִין רִיתֵיָא. לְאַפְקָא קוּל וְדְבוּר, דְנִפְיָק
מִבִּינָה דְלָבָא. בְּמַחְשָׁבָה.

דְאִיהוּ שְׁמָא מְפָרֵשׁ בְּעֶשֶׂר מֵינֵי תֵלִים. וּבְשׁוֹפָר, אֵין פּוּחַתִּין
מְעֶשְׂרָה שׁוֹפְרוֹת. וְאוֹרֵיָתָא, קָלָא דִילָהּ, דִיבוּר דִילָהּ,
בִּינָה דִילָהּ, דְאוּקְמוּהָ אֵיזְהוּ חֲכָם הַמְבִין דְדָבָר מִתּוֹךְ דְדָבָר.
מַחְשָׁבָה דִילֵיהּ. חָשִׁיב קָמֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מְכַל קְרַבְנֵין
וְעֲלֻוֹן, הָדָא הוּא דְכֶתִיב, (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה וְלַמִּנְחָה.
(ע"כ רעיא מהימנא) (כ"ד ע"ב פקודא דא המועל בהקדש וכו')

אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטָּאת הָאָדָם וְגו'.
תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שופטים ד) וְחֵבֶר הֶקְיֵנִי נִפְרָד מִקֵּין מִבְּנֵי
חֹבֵב חוֹתֵן מֹשֶׁה וְגו', וְחֵבֶר הֶקְיֵנִי מִבְּנֵי בְנוֵי דִיתְרוֹ הָהוּא,
כְּמָה דְאֵתְ אָמֵר (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הֶקְיֵנִי וְגו'.
אִמְאֵי אֶקְרִי קֵינֵי. וְהָא אוּקְמוּהָ. וְכֶתִיב (בראשית טו) אֵת
הֶקְיֵנִי וְאֵת הֶקְיֵנִי. וְאֵתְמַר דְעֵבֵד קִנְא בְּמִדְבָּרָא, כְּעוֹפָא
דָּא, בְּגִין לְמַלְעֵי בְאוֹרֵיָתָא, וְאֵתְפָרֵשׁ מִן מִתָּא, נִפְרָד
מִקֵּין, אֵתְפָרֵשׁ מִהֵהוּא עֲמָא דִהוּהוּ בְקִדְמִיתָא, וְאֵתְדַבֵּק
בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, נִפְרָד מִקֵּין.

זָכָאָה בַר נֶשׁ דְזָכִי בְאוֹרֵיָתָא, לְמִיזֵל לְאֵתְדַבְּקָא

בְּאוֹרְחוֹי. דְּכַד בַּר נֶשׂ אָזִיל (דף קכ"ב ע"א) בְּאוֹרְחוֹי דְּאוֹרֵייתָא,
 מְשִׁיךְ עָלֶיהָ רוּחָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ישעיה
 לב) עַד יַעֲרָה עָלֵינוּ רוּחַ מְמָרוּם. וְכַד בַּר נֶשׂ סִטֵּי אוֹרְחוֹי,
 מְשִׁיךְ עָלֶיהָ רוּחָא אַחְרָא מְסִטְרָא אַחְרָא, דְּהוּא סִטְרָא
 דְּמִסְאָבָא. וְסִטְרָא דְּמִסְאָבָא אֲתַעַר מְסִטְרָא דְּנוֹקְבָא
 דְּתַהוּמָא רַבָּא, דְּתַמָּן מְדוֹרֵין דְּרוּחִין בִּישׁוּן, דְּנִזְקֵי לְבַנֵּי
 נְשָׂא, דְּאֶקְרוּן נְזֻקֵי עֲלֵמָא. דְּהָא (קמ"ג ע"א ע"ב) מְסִטְרָא דְּקִין
 קַדְמָאָה אֲשֶׁתְּכַחוּ.

וַיִּתְרוּ בְּקַדְמֵיתָא כּוּמְרָא לְעִבּוּדָה זָרָה הָוָה, וְלָהּ הוּא סִטְרָא
 הָוָה פִּלְחָה, וּמְשִׁיךְ עָלֶיהָ רוּחָא מִתְּהוּא אֲתַר. וְעַל
 דָּא אֶקְרִי קִינֵי לְבַתֵּר נְפֻרְד מְקִין (וּדְאִי), וְאֲתַדְבֵּק (נ"א וְאֲתַחְבֵּר)
 בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (מֵאֵי מִשְׁמַע) דְּכָל מֵאן דְּאֲתַדְבֵּק
 בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעֵבִיד פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא,
 כְּבִיכּוּל, הוּא קִיִּים עֲלָמִין, עֲלָמָא דְּלַעִילָא וְעֲלָמָא
 דְּלַתְתָּא. וְהָא אוּקְמוּהָ, וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם כְּתִיב.

וְכָל מֵאן דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, כְּבִיכּוּל פְּגִים
 לַעִילָא, פְּגִים לַתְתָּא, פְּגִים לְגַרְמִיָּה, פְּגִים לְכָל
 עֲלָמִין. מְתַל לְאֵינּוֹן מְפִרִישֵׁי יְמִין דְּשָׂאֲטִי (ס"א דְּטְסָרִין)
 בְּאַרְבָּא, קָם חַד שְׂטֵיִיא בֵּינֵייהוּ, בְּעָא לְנִקְבָא וְכוּ'.
 וְעַל דָּא אִישׁ אוּ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו', הָאָדָם וְגו'. (תָּא חוּי)
 (הושע ו)

פְּקוּדָא חַד דְּאוּרֵייתָא, גָּרִים לִיה לְגַרְמִיה מִיתָה, וְגָרַם
 לְכָל עַלְמָא, פְּגִים לְעֵילָא, פְּגִים לְתַתָּא, וְהָהוּא חוּבָא
 תְּלֵייא, עַד דִּיקַיִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא כְּמַלְקֵדְמִין,
 וְיַתְעֵבֵר הֵהוּא פְּגִימוּ מֵעַלְמָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה כה)
 בַּלַּע הַמּוֹת לְנֶצַח וּמַחַה יְיָ אֱלֹהִים דְּמַעָה מֵעַל כָּל פְּנִים
 וְגו'. וּבְגִין כֶּךָ כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטָּאת הָאֲדָם. (פתיב) הָאֲדָם,

אָדָם קַדְמָאָה.

לְמַעוּל מֵעַל בֵּינֵי, דְּמֵאן דִּיפּוּק מֵרַחֲמֵי, וַיִּנְקָא מִן דִּינָא,
 הוּא גָרִים פְּגִימוּ וְכוּ', וְעַל דָּא, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן
 מִחֲיִיבֵי דְהָאֵי עַלְמָא, וּמִן פְּגִימוּ דְלַהוֹן, כְּמָה זַכָּאִין
 מִסְתַּלְקֵי בְּגִינֵייהוּ, בַּר כָּל מַה דְּגַרְמֵי לְעֵילָא וְתַתָּא.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא, הִיא מְצוֹת
 תְּשׁוּבָה. וְדָא אִיהִי
 בִּינָה. וּבְעוֹנוֹתֵינוּ מִדְּחָרַב
 בִּי מִקְדָּשָׁא, לָא אֲשַׁתָּאֵר לָנוּ
 אֲלָא וְדוּי דְבָרִים לְבַד, וְדָא
 מַלְכוּת. וּמֵאֵי בִינָה. בְּן יִ"ה.
 וְהָאֵי בְּן, ו' אִיהוּ וְדָאֵי. וְכָל
 מֵאן דְּחֹזֵר בְּתֵיבְתָא, כְּאֵלוּ
 חֹזֵר אֶת ה' לְאֵת ו', דְּאִיהוּ
 בְּן יִ"ה, וְאֲשַׁתָּלִים בִּיה
 יְדוּ"ר. וְדָא אִיהוּ תְּשׁוּבָה,

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ
 אֲזֵלִי מֵאוּשָׁא לְלוּד,
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה (יִצְחָק) נִימָא
 מִילִין דְּאוּרֵייתָא וְנִזְיֵל. פִּתַּח
 רַבִּי יְהוּדָה (ס"א יִצְחָק) וְאָמַר,
 (שמות כא) כִּי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוּ
 כִּי יִכְרֶה אִישׁ בּוֹר וְגו'. מַה
 כְּתִיב בְּתֵרִיה, בַּעַל הַבוֹר
 יִשְׁלַם וְגו'. וּמַה עַל דָּא כֶּךָ,
 מֵאן דְּגָרִים לְאֲבֵאֲשָׁא עַלְמָא

תָּשׁוּב ה' וְדַאי לְגַבִּי ו'.
 דָּאת ה' וְדַאי אִיהוּ וְדוּי
 דְּבָרִים, וְרָא דְמִלָּה,
 (הושע יד) קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים
 וְשׁוּבוּ אֶל יי אֲמָרוּ אֱלֹהֵינוּ
 וְנִשְׁלָמָה פָּרִים שְׁפָתֵינוּ.
 דְּוִדַּאי כַּד בַּר נָשׁ אִיהוּ
 חוּטָא, גָּרִים לְאַתְרַחְקָא ה'
 מֵאֵת ו'. דְּאִסְתַּלַּק בְּזַן יי
 דָּא יְהוּ, מֵאֵת ה'. וּבְגִין דָּא
 אֶתְחַרַב בִּי מִקְדָּשָׁא,
 וְאַתְרַחְקוּ יִשְׂרָאֵל מִתַּמָּן,
 וְאַתְגָּלוּ בִּינֵי עַמְמֵיָא. וּבְגִין
 דָּא, כָּל מֵאן דְּעָבִיד תְּשׁוּבָה,
 גָּרִים לְאַחֲזָרָא ה' לָאֵת ו',
 וּפּוֹרְקָנָא בְּדָא תְּלִיָא. וּבְגִין
 דָּא הַכֹּל תְּלוּי בְּתְּשׁוּבָה.
 דְּבַךְ אֲמָרוּ קְדָמָי, כָּל
 הַקְּצִים כָּלוּ, וְאִין הַדְּבַר
 תְּלוּי אֱלֹא בְּתְּשׁוּבָה, דְּאִיהוּ
 שְׁלִימוּ דְשָׁמִיָּה.

וְעַל דָּא (יחזקאל כ) וְאַעֲשֶׂה
 לְמַעַן שְׁמִי. וְעוֹד (ישעיה
 מח) לְמַעַנִי לְמַעַנִי אֶעֱשֶׂה.
 וְאִם לָאו חֲזָרִין, אֲנָא אֶעֱמִיד

בְּחוּבוֹי עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה.
 אֱלֹא תוּוְהֵנָּא דְאַף עַל גַּב
 דְּאַבְאִישׁ עֲלֵמָא, אֲמַאי אִית
 לִיה תְּשׁוּבָה, כְּמָה דְכְּתִיב
 אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו'
 וְהִתְוִדוּ אֶת חַטָּאתָם וְהָשִׁיב.
 אֱלֹא וְדַאי דָּא מְהֵנִיא לְהוּ,
 בְּגִין דְּעָבִיד תְּשׁוּבָה,
 כְּבִיכּוּל הוּא עָבִיד לִיה
 מִמֶּשׁ. דְּהָא מַה דְּפָגִים
 לְעֵילָא, אֶתְקִין לִיה, וּבְמָה
 בְּתְּשׁוּבָה. דְכְּתִיב אִישׁ אוֹ
 אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו', וְהִתְוִדוּ
 אֶת חַטָּאתָם וְהָשִׁיב,
 וְתְּשׁוּבָה אֶתְקִין כְּלָא, אֶתְקִין
 לְעֵילָא, אֶתְקִין לְתַתָּא,
 אֶתְקִין לְגַרְמִיָּה, אֶתְקִין לְכָל
 עֲלֵמָא.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק (ס"א יְהוּדָה)
 אֲבַתְרִיָּה וְאָמַר, (דְּבָרִים
 ד) בְּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ כָּל

לוֹן מִלְכָּא, שְׁקִישֵׁין גְּזוּרְתֵּינּוּ
מִשְׁל פְּרַעָה, וְיַחְזִירוּן עַל
כְּרַחֲמֵיהוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב
וּשְׁבַת עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ, עַד
יְדוּדֵי וְדָאִי.

וּתְשׁוּבָה דָּא אַתְקְרִיאַת
חַיִּים, (מְשַׁלֵּי ד)

מִמְנוּ תּוֹעָאוֹת חַיִּים, דְּאֵינּוּן
נִשְׁמָתִין דִּישְׂרָאֵל. וְאִיהוּ
הַבֵּל דְּנִפְק וְעָאֵל בְּפּוּמָא
דְּבֵר נָשׁ, בְּלֹא עֲמַל וּבְלֹא
יְגִיעָה. ה' דְּבַהֲבָרָאִים. וְעָלָה
אַתְמַר, (דְּבָרִים ח) כִּי עַל כָּל
מוֹעֵז כִּי יִי יַחֲוֶה הָאָדָם.
וְהִיא עַל רִישֵׁיהָ דְּבֵר נָשׁ.

עָלָה אַתְמַר, (בְּמַדְבַּר יב)
וּתְמוֹנַת יְיָ יִבִּיט. (תְּהִלִּים לט)

אַךְ בְּעָלָם יַתְהַלֵּךְ אִישׁ.

וּבְגִין דְּאִיהִי עַל רִישֵׁיהָ דְּבֵר
נָשׁ, אָסִיר לִיהָ לְבַר
נָשׁ לְמִיזַל ד' אַמוֹת בְּגִלוּי
דְּרִישָׂא, דָּאִים הִיא אֲסִתְלַקַּת
מִעַל רִישֵׁיהָ דְּבֵר נָשׁ, מִיַּד
אֲסִתְלַקוּ חַיִּים מִנִּיהָ.

וְאִי תִימָא דְּכַף שְׂרִיא עַל

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו'. בְּצַר
לְךָ, מִכָּאן דְּתְשׁוּבָה מִעֲלִיָּא
מִכְּלָא, עַד לָא יִשְׂרִי דִינָא
בְּעֲלָמָא. דְּבַתֵּר דְּשִׂרִי דִינָא
תְּקִיף חִילִיָּה מֵאן יַעֲבֵר לִיהָ
מִעֲלָמָא וְיִסְלַק לִיהָ. דְּהָא (דף

קכ"ב ע"ב) כִּיּוֹן דְּשִׂאֲרֵי דִינָא,
לָא אֲסִתְלִיק עַד דִּישְׁתְּלִים.

בְּתֵר דְּאֲשְׁתְּלִים, וְעַבְד
תְּשׁוּבָה, אַתְקִין עֲלִמִין
כְּלָהוּ. מִשְׁמַע, דְּכְּתִיב

וּמִצְאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וּכְתִיב
וּשְׁבַת עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו'. כִּי
אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, מֵאִי
אֵיכָּא הָכָּא.

אַלָּא לְאַכְלָלָא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי בְּגִלוּתָא,
וְאֲשְׁתַּכַּחַת בְּעָאקוּ דְּלָהוֹן,
וְלֹא שְׁבַקַת לוֹן לְעֲלִמִין.

אוּמִין דְּעֵלְמָא, אַף עַל גַּב
 דְּלֵא אַתְּבְּרִי בְּהוֹן שְׂמִינָא
 וְאַרְעָא וְכָל תּוֹלְדִין דְּבַהוֹן.
 לָא שְׂרִינָא וְדַאי, דְּמִשָּׂה בָּעָא
 מְקוּדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֵא
 תְּשֵׁרִי שְׂכִינָה עַל אוּמִין
 דְּעֵלְמָא, וְיַהֲיִב לִיה. הַבְּלָא
 דְּקִימָא עַל אוּמִין דְּעֵלְמָא
 מֵאֵן נְפָקָא. אוּ עַל חֵיבִינָא
 דְּאִינוּן עֶרְב רַב מְעוּרְבִין עִם
 יִשְׂרָאֵל. אֵלֵא וְדַאי לִית כָּל
 אֲפִינָא שׁוּיָן, אֲפִילוּ יִשְׂרָאֵל
 לֵאוּ אִינוּן שׁוּיָן, כָּל שְׂכַן
 אַחֲרֵינָן.

אֵלֵא וְדַאי עַל הַאי דִּיּוֹקְנָא
 דְּאֵת ה' אוּקְמוּהּ,
 מִתְּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית
 גְּנֹזֵי וְשַׁבַּת שְׂמֵהּ. וְכַד הַאי
 שְׂרִינָא עַל יִשְׂרָאֵל, לִית לוֹן
 וְגִיעָה וְלֵא שְׂעֵבוּד. וְכַה נְפִשׁ
 עִמְלָה וְיִגִיעָה (שְׂמוּת לֵא) שְׂבַת
 וְיִנְפִשׁ.

דְּנְפִשׁ אַחֲרָא אִית עַל רִישִׁיה
 דְּבֵר נֶשׁ, דְּאֵתְקִרִיאת
 עֶבֶד. וְאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא עַל בֵּר

וּבְגִין כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אַף עַל גַּב דְּאֲשֵׁרִי דִּינָא
 בְּעֵלְמָא, בְּעֵי דִּיהֶדְרוּן
 יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה, לְאוּטְבָא
 לְהוּ בְּהַאי עֵלְמָא, וּבְעֵלְמָא
 דְּאֵתִי, וְלִית לָךְ מֵאֵן דְּקֵאִים
 קָמִי תִשׁוּבָה.

תָּא חֲזִי, אֲפִילוּ כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, תִּשׁוּבָה

אֲקִרִי. וְאִי תִימָא (תִּשׁוּבָה)

עֵלְאָה (ס"א מַעֲלִיא) (נ"א וְאֵת עֵלְאָה)

מְכָל אַתְר לָא שְׂכִיחַ, אֵלֵא
 דָּא אֲקִרִי תִשׁוּבָה, כַּד אַהֲדַר
 רַחֲמֵי לְקַבְּלָהּ, וְהִיא תִבְת
 עַל כָּל אִינוּן אוּכְלָסִין וְיִנְקָא
 לוֹן. וְתִשׁוּבָה מַעֲלִיא, כַּד
 אַתְמָסֵר נְפִשָׁא לְגַבָּה, וְנָטִיל
 לָהּ בְּזַמְנָא דְּאִיהִי בְּתִשׁוּבָה,
 כְּדִין כָּלֵא אַתְתְּקוֹן לְעִילָא
 וְתַתָּא, וְאַתְתְּקוֹן הוּא, וְכָל
 עֵלְמָא.

נִשְׂ. וְאִיהִי עֶבֶד דְּמִלְכָא,
 דְּמִנְעֵנְעָא כָּל אַבְרִין דְּבֵר
 נִשְׂ, לְמִיזֵל בְּאַרְחִין טְבִין,
 וְלִקְיָמָא בְּהוֹן רַמ"ח פְּקוּדִין,
 לְשִׂרְיָא עֲלֵיהוֹ ה' ^{ה'}
 דְּבַהֲבְרָאם, דְּכַךְ סְלִיק
 הַבְּרָאם לְרַמ"ח.

וּדְיוֹקְנָא אַחְרָא עַל רִישֵׁיהָ,
 דְּאִתְקְרִיאַת יִרְאָה,
 וְדָא י'. וְעֲלֵיהוֹ אִתְמַר,
 (בְּרַאשִׁית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
 הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּעֵלֶם אֱלֹהִים.
 תְּרִין דְּיוֹקְנֵין טְבִין, דְּאֵינֹון
 דְּכֵר וְנוֹקְבָא. דְּכֵר מְסֻטְרָא
 דְּאֵת י'. נּוֹקְבָא מְסֻטְרָא
 דְּאֵת ה'.

וְתִרִין אִתְוֹון אִתְעֵרִין לֵיהָ
 לְבֵר נִשְׂ לְתוֹרָה
 וְלַמְצֻנָה. י' יִרְאָה, וְדָא אִיהִי
 עַל רִישֵׁיהָ דְּבֵר נִשְׂ, וּמְנָה
 יִיעוּל דְּחִילוֹ לְלִבָּא דְּבֵר נִשְׂ,
 לְמִדְחַל מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְלִנְטְרָא גְרַמִּיָּה דְּלֹא יַעֲבֵר
 עַל פְּקוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה. ה'

אַהֲבָה עַל רִישֵׁיהָ דְּבֵר נִשְׂ, וּמְנִיָּה עָאֵל רְחִימוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

חֵיִיבָא חַד בְּעֵלְמָא,
 קְלִקוּלָּא דְּכִמָּה
 אַחְרַנִּין בְּגִינִיָּה. וְוִי לְחֵיִיבָא,
 וְוִי לְשְׁבִיבִיָּה. תָּא חֲזִי, יוֹנָה,
 בְּגִין דְּלֹא בְּעָא לְמַהֲךְ
 בְּשְׁלִיחוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה, כִּמָּה
 בְּנֵי נִשְׂא הוּוּ אִתְאַבִּידוּ
 בְּגִינִיָּה בִּימָא, עַד דְּכָלְהוּ
 אֶהְדְּרוּ עֲלוּי, וְדֵאֵינֹו לֵיהָ
 בְּדִינָא בִּימָא, וּכְדִין
 אֲשִׁתְּזִיבוּ כְּלָהוּ, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלֵיהָ לְבַתֵּר,
 וְשׁוּיב כִּמָּה אוֹכְלִסִּין
 בְּעֵלְמָא. אִימְתִּי. כִּד אֶהְדְּר
 לְמֵאֲרִיָּה מְגוֹ עַקְתִּיָּה. הַדָּא
 הוּא דְּכְתִיב, (יוֹנָה ב) קָרָאתִי
 מִצָּרָה לִי אֵל יִי וַיַּעֲנֵנִי.
 וְכְתִיב, (תְּהִלִּים קיח) מִן הַמִּצָּר
 קָרָאתִי יְהוָה עָנַנִי בַּמְרָחֵב יְהוָה
 וַגּו'.

הוא, על רמ"ח אברין דיליה, לקיימא בהון פקודין דעשה. ו' איהי על רישיה דבר נש, ומניה ייעול על פומא דבר נש מלולין לאולפא באורייתא.

ובהאי קחו עמכם דברים ושובו אל יי. ובהאי דיהא בכון היראה והאהבה והתורה יתחור ידו"ד דאיהו פינה תשובה, ו' תשוב לגבי ה', דאיהו עובדא דבראשית. ואיהי ל"ב אלהים. (ד' קכ"ג ע"א) וישתלים ידוד ובה יהא לכון נייחא מפלא, ובה שבת וינפש.

ובה יתפליל ידו, ובגין דא ויכלו: שלימו דכלא. בה, אתברי כל עלמא, ועלה קיימין שמיא וארעא וימא וכל ברין דאתברון, דכתיב, (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. ואם היא אתרחקת מעלמא אפילו רגעא, כלא אתחרב ואתבטל, ולא הוי קיומא בעלמא.

האי ה' לא תיזיל מגופא, ובה קיימא וכד היא תיזיל מיניה, הוא סם הפות תיתי ותשרי עליה, דתתקרי טומאה, נבלה, פסולה, מלאך הפות, השך, אפלה, ושריא על גופא דבר נש. ובההוא זמנא אתקרי בר נש מת. ורזא דמלה, (יחזקאל יח) פי לא אחפוז במות המת נאם יי אלהים והשיבו וחיו.

כל פקודין דעשה, דהוו עתידין לשריא ברמ"ח אברין דיליה, בלהו מתאבלין עליה. ורזא דמלה, (ישעיה נז) דרכיו ראיתי וארפאהו וגו'. ולאבליו. מאי ולאבליו. אילין רמ"ח אברין, דקא מתאבלין עליה, דאינון דיוקנא עלאה דשריא על רישיה, דבה שריא הנו"ה. דכמה דאית (וישלח קס"ה, שמות ק"ו ע"ב) דיוקנא טבא על צדיק, ומנהיג ליה לכל עובדין טבין, לזכאה ליה לעלמא דאתי. כך אית דיוקנא בישא, על רישא דחייביא, לאנהגא לון

בְּעוֹבְדֵינִי בִישׁוּן, דִּירְתוּן גִּיהֶנָּם. וּבִגְיִן דָּא אֵית הֶבֶל וְאֵית הֶבֶל,
אֵית הֶבֶל טָב, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, (דברים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי יִי יִחִיהַ
הָאָדָם. וְאֵית הֶבֶל בִּישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (קהלת ב) גַּם זֶה הֶבֶל וְרַעוּת
רוּחַ.

וְתָא תְּזִי בְּעוֹבְדֵינִי דְּבַר נָשׂא אֲשֶׁתְּמוֹדַע פְּרֻצוּפָא, דְּאֵיהִי עָלִיהּ,
וּפְרֻצוּפָא דְּאֲנָפוּי. הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב, (ישעיה ג) הִכָּרַת פְּנֵיהֶם
עֲנָתָה בָּם. בְּדִיוֹקְנָא, אֲשֶׁתְּמוֹדַע פְּרֻצוּפָא דִּחְיָה דְּשִׂרְיָא עָלִיהּ,
אִם הוּא אֲרִיָּה, או שׁוֹר או נֶשֶׁר, או אָדָם. מִהֶמְרַכְבָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ. או מִהֶמְרַכְבָּה דְּמִלְאָךְ שֶׁר הַפְּנִים. או
מִהֶמְרַכְבָּה בִּישָׂא דְּסָמְאֵל. או מִהֶמְרַכְבָּה דְּאַרְבַּע יְסוּדֵינִי
דְּעֵלְמָא. וְלִית בְּהוּן לָא הֵיֶצֶר טוֹב, וְלָא הֵיֶצֶר הָרַע, אֲלָא כְּבַעֲרִין
דְּעֵלְמָא.

וּבִגְיִן דָּא פְּמָה הֶבְלִים אֵית בְּבִנֵי נְשָׂא, כָּל חַד לְמִינֵיהּ. וְרָזָא
דְּמַלְקָה, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וּבִגְיִן דָּא,
בְּמַדְהָ שְׂאָדָם מוֹדַד בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ. וּבְכָל פְּרֻצוּפָא אֵית מְמָנָא
עָלִיהּ.

תָּא תְּזִי, לְשִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, לְכָל חַד אֵית לִיהּ פְּרֻצוּפִיהּ,
דִּהוּא דְּרָנָא דְּאֲנָהִיג לִיהּ, וְלָא תִשְׁכַּח יוֹם דְּלִית בֵּיהּ טוֹב.
וְאִף עַל גַּב דְּבִיוּמָא תְּנַיִנָא לָא אֵית בֵּיהּ טוֹב, בִּיוּמָא תְּלִיתָא
תִּשְׁכַּח לִיהּ. וּבִגְיִן דָּא אֶתְמַר בֵּיהּ תִּרֵי זְמַנֵי טוֹב.

וְכָל יוּמָא אֵית לִיהּ גִּדְר מַלְבַּר, דְּלָא יִיעוּל כָּל בַּר נָשׂ לְהַהוּא
טוֹב. כְּגוֹן חֲשָׁד דְּכִסִּי לְנַהוּרָא. דִּתִּשְׁכַּח בִּיוּמָא קְדַמָּא
אוּר, וְתִשְׁכַּח בֵּיהּ חוּשָׁד. בְּכָל יוּמָא תִּשְׁכַּח נְטִירָא. וְאִינוּן נְטִירִין
אִינוּן, כְּגוֹן קוּצִים לְפָרָם. וְאֵית נְטִירִין אַחֲרָנִין, כְּגוֹן גַּחְשִׁים
וְעַקְרָבִים וּשְׂרָפִים, וְנְטִירִין הֵהוּא טוֹב, דְּלָא יִיעוּל תַּמָּן דְּלָאו אִיהוּ

רְאוּי לְמִיעֵל. וְאִי לָאוּ, כָּל חַיִּיבֵיָא הוּוּ עָאֲלִין בְּרִזִין דְּאוּרִייתָא.
 וּבְגִין דָּא מֵאן דְּאִיהוּ חַיִּיבָא, וַיִּיעוּל לְמַנְדַּע רִזִין דְּאוּרִייתָא, כְּמָה
 מְלֵאכֵי חֲבֵלָה דְּאִתְקְרִיאוּ חֲשָׁד וְאַפְלָה, נְחָשִׁים וְעֶקְרָבִים
 חַיּוֹת בְּרָא אִתְקְרִיאוּ, וּמְבַלְבְּלִין מַחֲשַׁבְתִּיה, דְּלֵא יִיעוּל לְאַתְר
 דְּלֵאוּ דִּילִיה.

אַבְל מֵאן דְּאִיהוּ טוֹב, כָּל אֲלִין נְטִירִין אֵינּוּן לְמַמְרִיה, וְקַטִּיגוֹר
 גַּעֲשֶׂה סְנִיגוֹר, וַיִּיעֲלוֹן (לִיה) לְטוֹב הַגְּנוּז, וַיִּמְרוֹן לִיה מְרָנָא,
 הָא בַר נָשׁ טוֹב וְצַדִּיק יִרְא שָׁמַיִם, בְּעֵי לְאַעְלָא קְדָמָךְ, אָמַר לָנוּ,
 (תְּהִלִּים קִיח) פְּתַחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָק אָבֵא בָּם אוֹדָה יְהוָה. תְּהוּא טוֹב
 הַגְּנוּז יִמָּא לוֹן, פְּתַחוּ לִיה בְּהֵאֵי תַרְעָא דְּאִתְקְרִי אַהֲבָה, אוּ
 בְּהֵאֵי תַרְעָא דְּאִיהִי תְּשׁוּבָה. כָּל צַדִּיק יִיעוּל כְּפּוּם דְּרָנָא דִּילִיה,
 וְרָנָא דְּמַלְאָה (יִשְׁעִיה כו) פְּתַחוּ שַׁעְרִים וּיְבֵא גּוֹי צַדִּיק וְגו'.

כְּעַן צְרִיךְ לְאַהֲדָרָא עַל פְּתַח הַתְּשׁוּבָה. וְכִי מְכַמָּה מִינִין אִיהוּ
 תְּשׁוּבָה דְּעַבְדִּין בְּנֵי נְשָׂא, כְּלָהוּ טְבִין, אַבְל לָאו כָּל אִפְיֵיא
 שְׁוִין. אִית בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ רְשַׁע גְּמוֹר כָּל יָמָיו, וְאִיהוּ עוֹבֵר עַל
 כְּמָה פְּקוּדִין דְּלֵא תַעֲשֶׂה, וּמַתְחַרֵּט וּמוֹדָה עֲלֵיהוּ, וְלִבְתַּר בֵּין לָא
 עֵבֵד לָא טַב וְלֵא בִישׁ. לְדָא וְדָאֵי וּמְחוּל לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 אַבְל לָא דִּיזְכָּה לְתְּשׁוּבָה עֲלָאָה. אִית בַּר נָשׁ לְבַתֵּר דִּייתוּב
 מַחֲטָאִיו, וּמַתְכַּפֵּר לִיה, אִיהוּ אֲזִיל בְּדַרְךָ מְצוּנָה, וּמַתְעַסֵּק בְּכָל
 כַּחוּ בְּדַחִילו וּרְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דָּא זְכִי לְתְּשׁוּבָה
 תַּתָּאָה, דְּאִתְקְרִי ה'. וְדָא אִיהוּ תְּשׁוּבָה תַּתָּאָה.

וְאִית בַּר נָשׁ לְבַתֵּר דְּמַתְחַרֵּט מַחֲבוּבֵי, וַיִּעֲבִיד תְּשׁוּבָה, וַיִּתְעַסֵּק
 בְּאוּרִייתָא בְּדַחִילו וּרְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֵא עַל
 מְנַת לְקַבֵּל פָּרְס. דָּא זְכִי לְאֵת ו', וְאִיהוּ בֵּין י"ה, וְעַל שְׁמִיה
 אִתְקְרִי בִּינָה, וְדָא גָרִים דְּתְּשׁוּב ו' לְגַבִּי ה'. וּמַלְת תְּשׁוּבָה בְּךְ
 הִיא, תְּשׁוּב ו' לָהּ.

וּלְעוֹלָם לֹא שָׂרִיָּא ה' בְּבַר נָשׁ, וְלֹא ו', (ד' קכ"ג ע"ב) בְּלֹא דְחִילוּ וּבְלֹא רַחֲמוֹ, דְּאֵינּוּן יִ"ה, יִרְאָה וְאַהֲבָה קָרִינֵן לִיהּ וּדְאִי. וּמִתְמָן אַתִּייהִיבוּ הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה דְּאֵינּוּן בֵּן וּבַת. וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל מְקַיְיִמִין הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה, אַתְּקָרִיאוּ בְּנִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים יד) בְּנִים אַתֶּם לַיְי אֱלֹהֵיכֶם.

הַנְּסֻתָּרוֹת: יִרְאָה וְאַהֲבָה, דְּאֵינּוּן בְּמוֹחָא וּלְבָא. בְּחֻלְלָא דְגוּפָא. וּבְרִישָׁא. וְהַנְּגֻלוֹת: הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה, דְּאֵינּוּן בְּגוּפָא וּבְרִישָׁא לְבַר. וְרָזָא דְמַלְחָה הָכִי הוּא וּדְאִי, דְּאִי בַר נָשׁ דְּחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, אִזְ רַחֲמִים לִיהּ, דָּא לֹא יָדַע בַּר נָשׁ אַתְּרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ מַלְחָה דְלֹא אַתְּגַלִּיא אֱלֹא בֵּינוּ לְבֵין קוּנוּ.

אַבְל בַּר נָשׁ דְּמִתְעַסֵּק בְּאוּרִייתָא, וְאִזִּיל בְּפַקוּדִין דְּעֵשָׂה, דָּא אַתְּגַלִּיא לְכָל בַּר נָשׁ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא עֵבֵד לִיהּ פּוּמָא בְּאַתְּגַלִּיא, לְאַתְעַסְקָא בְּאוּרִייתָא, וְעֵינִין לְאַסְתַּכְּלָא בְּהּ, וְאוּדְנִין לְמִשְׁמַע בְּהּ. וְעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּבַר נָשׁ, יְדִין וְרַגְלִין וְגוּפָא, לְמַעַבְד בְּהוּן פַּקוּדִין דְּעֵשָׂה.

אַם בֵּן חוּטְמָא לְמֵאִי נִפְקָא מִנִּיהּ. (בְּרֵאשִׁית ב) וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשָׁמַת חַיִּים, דָּא אִיהִי דִּיוֹקְנָא דְעַל בַּר נָשׁ, דְּאַתְמַר בִּיהּ (בְּרֵאשִׁית כח) וַיַּחַלּוּם וְהִנֵּה סָלָם. סָלָם וּדְאִי אִיהִי נְשָׁמַת חַיִּים, בְּרַסְיָא לְשָׁם יְדוּ"ד דְּאִיהוּ הִירְאָה וְהַאֲהָבָה הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה וּבְהַ שְׂרִיָּא, וְהֵאִי בְּרַסְיָא, מְנַה גְּזוּרוֹת כָּל נְשָׁמַתִּין דִּישְׂרָאֵל, וְאִיהִי דִּיוֹקְנָא עַל רִישָׁא דְּבַר נָשׁ.

וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוּ. אֵלִין הַבְּלִים דְּסַלְקִין וְנִפְקִין בְּגוּפָא, בְּהֵאִי סָלָם. אִיהוּ חַד, שְׂבִיעָא דְכֻלָּא. וְאִיהוּ מְעַב אַרְעָה, תְּרִין. וְרֵאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׂמִימָה, תְּלַת. וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים, תְּרִי. וַיּוֹרְדִים תְּרִי. אֵינּוּן לְקַבֵּל ד' רוּחוֹת

וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְרָזָא, דְּמַלְּהָ (קהלת א) הֵבֵל הַבְּלִים אָמַר קַהֲלַת
הֵבֵל הַבְּלִים הַכֹּל הֵבֵל. אֵינּוֹן שְׁבַעָה, לְקַבֵּל פּוֹרְסֵיִיא, דְּאִיהוּ
הַסָּלָם, וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְד' יְסוּדֵין דְּעֻלְמָא, וְאֵינּוֹן שְׁבַעָה. לְקַבֵּל
שְׁבַעָה יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית. אֵית כֹּל בְּרֵיִין דְּשָׁמַיָא, וְיִמָּא, וְאָרְעָא. בְּגוֹן
חַיּוֹת עוֹפוֹת בְּהֵמוֹת דְּגַיִם, וּכְמָה תּוֹלְדֵין דְּתַלְיִין מִיְמִיָּה.

וּבְגִין דְּכֻלָּא אַתְּבְּרִי בְּהַאי עוֹלְמָא, דְּעַל כֹּל יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי צְדִיקָה,
אַתְּמַר בְּהוֹן (בראשית ט) וּמּוֹרָאכֶם וְחַתְּכֶם יִהְיֶה עַל כֹּל חַיַּת
הָאָרֶץ וְעַל כֹּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו'. וְדָא מְמַלֵּל עַל בְּנֵי נְשֵׂא, דְּאֵינּוֹן
מְתִילִין לְחַיּוֹן בְּרָא, וְלִבְעִירָן, וְלַעוֹפִין, וְלַגּוֹנֵי יִמָּא. דְּאֵית בְּר נֶשׁ
דְּמִזְלִיָּה שׁוֹר, וּמִזְלִיָּה אַרְיָה, וּמִזְלִיָּה נֶשֶׁר, וּמִזְלִיָּה אָדָם.

וְכֹל אֵלִין, לְמָה מִתְּפַחְדִין מֵהַאי דִּיּוֹקְנָא דְּאֵינּוֹן מִתְּמַן אַתְּבְּרִיאֻו.
אַלָּא מְשׁוּם דְּשֵׁם יְדוּ"ד שְׂרַיָא עָלֶיהָ. רָזָא דְּמַלְּהָ, (דברים כח)
וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ וְגו'. וְכֹל מֵאֵן דְּפָנִים עוֹבְדוּי, אַתְּפָנִים
דִּיּוֹקְנִיָּה. וְשֵׁם יי לָא שְׂרַיָא בְּאַתֵּר פָּנִים, וּבְהַהוּא פְּגִימוּ שְׂרַיָא
חֲשָׁד, בְּגִין פְּגִימוּ דְּסִיְהֵרָא דְּשְׂרַיָא בֵּיה תְּשׁוּכָא. וְהַאי בְּר נֶשׁ
כְּמָה דְּאִיהוּ פָּנִים דִּיּוֹקְנִיָּה, כִּדְ אַתְּפָנִים אִיהוּ לְתַתָּא, או
אַתְּעָבִיד אֱלִים, או חֲרָשׁ, או סוּמָא, או חִגְרָה. בְּגִין דִּיְהֵא רָשִׁים
לְעִילָא וְתַתָּא.

וְהַהוּא חֲשָׁד שְׂרַיָא בְּפָגִימוּ דִּילִיָּה, וּמִיד אֲשַׁתְּמוּדְעָאן בֵּיה דְּרֵגִין
קַדִּישִׁין, דְּאֵינּוֹן חִילוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, וּמִתְּרַחְקִין
מִיָּה, דְּכִבֵּר יַדְעִין דְּבְּהַהוּא פְּגִימוּ לָא שְׂרַיָא מְלָכָא. וּבְגִין דָּא
חִילוּי דְּמְלָכָא מִתְּרַחְקִין מִיָּה, דְּחִיִּילִין דְּמְלָכָא לָא שְׂרַיִין, וְלָא
מִתְּקַרְבוּ, אַלָּא בְּאַתֵּר דְּמְלָכָא שְׂרַיָא, דְּכִדְ אֵינּוֹן מִתְּנַהֲגִין
אַבְתְּרִיָּה, כְּאַבְרִין בְּתַר גּוֹפָא.

ובהוא אתר דשרי ההוא השך, כמה מלאכי חבלה, דאתקריאו
 נחשים ועקרבים, מתקרבין ליה, ויהבין ליה כמה
 נשיבין, ואלין אינון יסורין. ואי אית ליה ממונא דעובדין טבין
 דעבד, אתמעטון מניה. ואיך אתמעטון מניה, אלא כל זכות
 דנחית ליה מלעילא, יהיב ליה לאלין מלאכי חבלה, ובטלין
 מניה יסורין. ואי ליה ליה זכו, ולא חובא לעילא, אלא פלא
 לתתא, בכל זכו דעבד נחית ליה ממונין, ואומין דעלמא
 מתקרבין ליה, לקבל מלאכי חבלה, ויהיב לון ממונא, ואשתזיב
 מנייהו.

ובגין דא הוו ישראל מקרבין לעזאזל, לגבי ההוא השך. ושבעים
 פרים, לקבל שבעים אומין, לקיימא קרא, (משלי כה) אם
 רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים. ומיד דהדרין
 בתיובתא, אתעבר ההוא השך מההוא פגימו, וישתלים. ורזא
 דמלה, (שמואל ב יב) גם יי העביר חטאתך לא תמות. ומיד אתהדר
 ביה שמא דיני, ואתרעי (נ"א ויתרפי) ביה, מאנון נשיבין דיסורין,
 הדא הוא דכתיב, (ישעיהו ו) ושב ורפא לו. ומנין דאתהדר קודשא
 בריך הוא מיד דהדר בתיובתא ואשתלים ההוא פגימו. הדא
 הוא דכתיב, (מלאכי ג) שובו אלי ואשובה אליכם.

ודא איהו בתשובה גמורה, דגרים לאהדרא בינה דאיהו יד"ו,
 לגבי ה' דאיהי מלכות. דאזלא מנדדא מן (דף קכ"ד ע"א) קנהא,
 דאיהי ההיא דיוקנא, דמתקטרין בה כל פקודין. ובה מתקטרין
 עשר ספירן. כד בר נש עבד פקודא חדא ולא יתיר, ועבד לה
 בדחילו ורחימו דקודשא בריך הוא. בגינה שריין עליה י' ספירן.
 וכל מאן דקיים פקודא חד בדקא יאות, כאלו מקיים רמ"ח
 פקודין דעשה, דלית פקודא דלאו איהו פלילא מפלהו רמ"ח.

(במדבר ה) אִישׁ אִישׁ כִּי תִשָּׁטֵה
 אֶשְׁתּוֹ וְגו'. מֵאִי הָאִי
 לְגִבִּי הָאִי. אֶלֶּא כִּמָּה
 דְּכַתִּיב, (במדבר ה) לְמַעוֹל מֵעַל
 בִּי. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אִישׁ
 אִישׁ, מֵאִי אִישׁ אִישׁ, דְּהָא
 בְּחַד סִגְיָא אֶלֶּא הָא אוֹקְמוּהָ,
 אֲבָל אִישׁ אִישׁ, מִשְׁמַע אִישׁ
 דְּאִיהוּ אִישׁ, וְקִיִּים קָרָא
 דְּכַתִּיב, (משלי ה) שְׁתֵּה מִיַּם
 מְבוֹרָךְ וְגו'. כְּדִין הוּא אִישׁ
 בְּעֵלְמָא, אִישׁ לְגִבִּי אֶתְתִּיה.
 וּמַעְלָה בּוּ מַעַל, הָא בְּחַד
 סִגְיָא, אִמַּאי תִּרִי. אֶלֶּא חַד
 לְעִילָא וְחַד לְתַתָּא. חַד
 לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְחַד
 לְבַעֲלָהּ. בְּגִין כַּךְ וְהִבִּיא
 הָאִישׁ אֶת אֶשְׁתּוֹ.
 אִמַּאי אֶל הַכְּהֵן. רָזָא
 דְּמִלָּה, בְּגִין
 דְּכֹהֲנָא שׁוֹשְׁבֵינָא אִיהוּ

רעיא מהימנא
 אֶלְיָהוּ, קוּם אֶפְתַּח עִמִּי
 בְּבִקּוּדִין, דְּאֲנִת
 הוּא עוֹזֵר לִי, בְּכָל סִטְרָא.
 דְּהָא עֲלֵךְ אֶתְמַר בְּקַדְמִיתָא,
 פְּנָחַם בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן
 הַכֹּהֵן. וּבֶן אֶהֱרֹן וְדָאִי אִיהוּ
 אֶחָ דִּילִי, (משלי יז) אֶחָ לְעָרָה
 יוֹלֵד.

פְּתַח וְאָמַר, פְּקוּדָא לְדוּן
 בְּדִינֵי סוּטָה, הָדָא
 הוּא דְכַתִּיב וְעֵבֵר עָלְיוּ רוּחַ
 קַנְיָה וְקַנְיָא וְגו'. וְדָאִי רוּחַ
 טוֹמְאָה מִתְרִין סִטְרִין
 אֶשְׁתַּכַּח, חַד בְּשַׁקְרָא, וְחַד
 בְּקִשׁוּט. בְּגִין דָּא, בְּרוּחַ
 שַׁקְרָא וְקַנְיָא אֶת אֶשְׁתּוֹ,
 וְהִיא לֹא נְטַמְאָה. וְתַנְיָנָא,
 וְעֵבֵר עָלְיוּ וְגו', וְקַנְיָא אֶת
 אֶשְׁתּוֹ וְהִיא נְטַמְאָה.

וְכִי אִית קוּשְׁטָא בְּרוּחַ
 מִסְאָבָא. אֶלֶּא בְּבַר
 נֶשׁ מִסִּטְרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב
 וְרַע, תַּמָּן יַעַר הָרַע, נְחָשׁ.
 בְּזַמְנָא דְּאִית לְבַר נֶשׁ

אֶתְתָּא שְׁפִירָא, בְּכָל עוֹבְדֵינ
 טְבִין, דְּאֶתְמַר בְּהַ (משלי יב)
 אִשְׁתַּ חִיל עֲטֵרַת בַּעֲלָהּ. יֵצֵר
 הָרַע אִית לִיה קִנְיָא, כְּגוֹנָא
 דְּאִשְׁכְּחָנָא דְּקִנְיֵי אָדָם עַל
 אֲנַתְתִּיהָ, עַד דְּפִתִי לָהּ,
 וְגַרְם לָהּ מִיְתָה. וְלִזְמַנִּין
 שְׁלִיט עָלָה בְּחוּבִין, וּמְסֻאָב
 לָהּ, וְהָא אֶתְעֵבִידַת נְבֻלָּה.
 וְיֵצֵר הָרַע, מְסֻטְרָא דִּימִינָא,
 דִּילִיָּהּ, דִּרְנָא
 דִּישְׁמַעְאֵל, אֶתְקַרִי נְחָשׁ.
 וּמְסֻטְרָא דְשְׁמַאֲלָא, דִּרְגִיָּה
 דְּעֵשׂוֹ סְמָא"ל, אֶתְקַרִי כְּלָב,
 מְמָנָא דְּגִיָּהֶנּוּם דְּעוֹנֹת הַב
 הַב, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי
 5) לְעֵלוּקָה שְׁתֵּי בְּנוֹת הַב
 הַב, וּבְרַעוּתָא דִּילִיָּהּ לְמִיכַל
 נְשֻׁמָּתָא מְסֻאָבָא, כְּגוֹרָא
 דִּילִיָּהּ, גִּיָּהֶנּוּם. וְעַבְר עָלֵיו
 רוּחַ קִנְיָא וְקִנְיָא אֶת אִשְׁתּוֹ
 בְּקִשׁוּט, וְהִיא נְטֻמָּאָה.
 וּבְגִינָה אֶתְמַר, (ויקרא כא) וּבַת
 אִישׁ כְּהֵן, דָּא
 מִיכָאֵל, כִּי תַחַל לְזַנוֹת אֶת

דְּמִטְרוֹנִיתָא. הָכָא אִית
 לְאִסְתְּכֻלָּא, הָא כְּתִיב (ויקרא א)
 וְשַׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר, וְשַׁחַט
 אַחֲרָא, וְלֹא כֹהֵנָא, דְּכֹהֵנָא
 אָסִיר לִיה בְּדִינָא, בְּגִין דְּלֹא
 יִפְגִּים הֵהוּא אֶתְר דְּאֶחִיד
 בֵּיה, וְאֶת אֲמַרְת, וְהִבִּיא
 הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכְּהֵן,
 לְמִידֵן דִּינְהָא. אָלָא וְהִיא
 כֹּהֵנָא לְדָא חֲזִי, בְּגִין דְּאִיהוּ
 שׁוֹשְׁבֵינָא לְמִטְרוֹנִיתָא, וְכָל
 נְשִׁי עֲלֻמָּא מִתְבָּרְכֵן (נ"א
 אֶתְאֲחִידַת) בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְעַל
 דָּא אֶתְתָּא דְלִתְתָּא מִתְבָּרְכָא
 בְּשִׁבְע בְּרָכוֹת, דְּאֶחִידַת בְּה
 בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְכֹהֵנָא
 קָאִים לְאֶתְקִנָּא מְלִי
 דְּמִטְרוֹנִיתָא, וְלְעֵינָא בְּכָל
 מַה דְּאֶצְטְרִיךְ, בְּגִין כִּף
 כֹּהֵנָא לְדָא, וְלֹא אַחֲרָא.
 וְאִי תִימָא דְּאִיהוּ עֵבִיד

דִּינָא, לָאוּ הֲכִי, אֶלָּא
 לְאַסְגָּאָה שְׁלֵמָא בְּעֵלְמָא קָא
 אֲשֵׁתְדֵל בְּהַאי, וְלֹא־אֲסַגָּאָה
 חֶסֶד. דְּאִי הֵהִיא אֲתָתָא
 אֲשֵׁת־כַּחַת זַכָּאָה, כֶּהֱנָא
 אֲסַגִּי שְׁלֵמָא בְּהוּ, וְלֹא עוּד
 אֶלָּא דְמַתְעַבְרָא בְּבָרָא דְכֵר,
 וְאֲתַעְבִּיד שְׁלֵמָא עַל יַדֵּיהּ.
 וְאִי לָא אֲשֵׁת־כַּחַת זַכָּאָה,
 אִיהוּ לָא עָבִיד דִּינָא, אֶלָּא
 הֵהוּא שְׁמָא קִדִּישָׁא דְאִיהִי
 קָא מְשַׁקְרַת בֵּיהּ, הוּא עָבִיד
 דִּינָא, וְהוּא בְּדִיק לָהּ.
 תָּא חֲזִי, כֶּהֱנָא לָא עֵיִל
 גְּרַמִּיהּ לְהַאי, אֶלָּא כִּד
 הִיא יְהַבַת גְּרַמָּה קַמִּיהּ,
 מִפְּאָה (נ"א לְזַכָּאָה) (דף קכ"ד ע"ב)
 זְמָנָא, וְתַרִּין שְׁאִיל לָהּ, פִּיּוּן
 דְּאִיהִי בַּעֲיָא לְאֲשֵׁת־כַּחַת
 זַכָּאָה, כִּדִּין כֶּהֱנָא עָבִיד
 עוּבְדָא, בְּגִין לְאַסְגָּאָה
 שְׁלֵמָא.

אָבִיהּ הִיא מְחַלְלַת בְּאִשׁ
 תְּשָׁרְף. וְתַמָּן אֲתוּקְדַת הֵהִיא
 זוּהֶמָּא, וְאֲתַלְבַּנַת אִיהִי
 מַנִּיהּ, כַּכֶּסֶף דְּאֲתַלְבַּן
 כְּנוּרָא, וְהִיא עוֹפְרַת
 דְּזוּהֶמָּא אֲתוּקְדַת, וְאֲתַעְבִּיד
 עֶפְרָא, וְאֲתַאֲבִיד.

כְּנוּנָא דָּא בְּיִשְׂרָאֵל, כִּד
 אֵינּוּן מְחַלְלִין
 אֲוִרִייתָא, קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
 יִיעוּל לֹון בְּגִלּוּתָא דְּבִנֵי עֲשׂוּ
 וּבְנֵי יִשְׁמַעֵאל, תַּחֲוֹת
 שְׁעֵבוּדָא דְּלַהוּן, דְּדַרְגִּיִּיהוּ
 כַּל"ב וְנַח"ש, וְאֲתַדְּנּוּ תַמָּן,
 וּבַהוּן יִתְבַרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ
 וְיִצוּרְפוּ כַּצְרוּף הַכֶּסֶף
 וּכְבַחֲזוֹן הַזָּהָב, הִדָּא הוּא
 דְּכַתִּיב, (זכריה יג) וְצַרְפְּתִים
 כַּצְרוּף אֶת הַכֶּסֶף וּבַחֲנֻתִים
 כְּבַחֲזוֹן אֶת הַזָּהָב, עַד
 דִּיתַקִּיִּים בְּהוּ, (ישעיה א) אִם
 יִהְיוּ חַטָּאִיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשָּׁלֹג
 יִלְבִּינוּ.

וְאִילָנָא דְּטוֹב וְרַע, בְּגִינִיהּ
 אֲתַמַּר, (שמות טו)
 וַיֹּרְחוּ יְיָ עֵץ וַיִּשְׁלַךְ אֶל

הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם וְגו'.
 בְּגִין דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל עִם עַרְב
 רַב, כְּלָהוּ הוּוּ אֵילָנָא דְטוֹב
 וְרַע, וְעַל דָּא, חָצִיו מְתוּק
 מִסְטָרָא דִימִינָא. וְחָצִיו מַר,
 מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא. וּבְזִמְנָא
 דְעַרְב רַב הוּוּ מַחְטִיאִין לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּ כְּאֵילוּ הוּוּ
 כְּלָהוּ מִסְטָרָא דְרַע. וּמִיָּא
 אַתְהִדְרָא כְּלָהוּ מְרִירִין,
 כְּהַהוּא עֵץ מַר בְּמִיָּא, הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת טו) וַיִּבְאוּ
 מִרְתָּה וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת
 מַיִם מִמֶּרָה כִּי מָרִים הֵם.
 וְהָאֵי עֵץ מַר, אִיהוּ כְּגוֹנוּנָא
 דְנִסְיוֹנָא דְסוּטָה, אִי
 סִטָּת תַּחּוֹת בְּעֵלָה, אֵינּוּן
 מִיִּין דְאַשְׁקִיִּין לָהּ אַתְהִדְרוּ
 מְרִירִין, וּבְהוּן וְעַבְתָּה בְּטָנָה
 וּנְפִלָה יְרִיכָה, וְאִי לֹא סִטָּת
 מַה כְּתִיב, וּנְקַתָּה וְנִזְרַעָה
 זְרַע, וְאוֹלִידַת בְּר. אוּף הָכָא
 וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם.

כְּגוֹנוּנָא דָּא, יתְעַבִּיד לְנִסְאָה
 לֹון לְיִשְׂרָאֵל בְּפוּרְקָנָא

כְּהֵנָּא כְּתִיב שְׂמָא קְדִישָׁא
 חַד זְמָנָא בְּאַרְח
 מִיִּשְׂרָאֵל, לְבַתַּר כְּתַב לִיָּה
 לְמַפְרַע אַתּוּן (נ"א סְרִיטִין)
 טְרִיסִין בְּטַהֲרִין, דִּינָא
 בְּדִינָא, רַחֲמֵי בְּרַחֲמֵי, רַחֲמֵי
 בְּדִינָא, וְדִינָא בְּרַחֲמֵי.
 אֲשַׁתְּכַחַת זַפָּאָה, אַתּוּן
 רַחֲמֵי אֲשַׁתְּכַחוּ, וְדִינִין
 סְלִקִּין. לָא אֲשַׁתְּכַחַת כְּדִקָּא
 יָאוּת, רַחֲמֵי סְלִקִּין, וְדִינִין
 אֲשַׁתְּאָרוּ, וּכְדִין דִּינָא
 אַתְעַבִּיד.

רַבִּי אֲלֶעָזָר פִּתַּח וְאָמַר,
(שְׁמוֹת טו) וַיִּבְאוּ מִרְתָּה
 וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מַיִם מִמֶּרָה
 כִּי מָרִים הֵם, הָא אוּקְמוּהָ.
 אָמַר, תִּוּוּהֵנָּא אִיךְ בְּנֵי
 עֲלָמָא לָא מִסְתַּכְּלִין וְלֹא
 מִשְׁתַּדְּלִין בְּמַלְיִן דְּאוּרִייתָא,
 הָכָא אִית לָאֲסַתְּכָלָא, אָמַאי

בְּתַרְיִיתָא, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (דניאל יב) יִתְפָּרְרוּ
 וַיִּתְלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים,
 דְּאֵינּוּן מְסֻטָּרָא דְטוֹב,
 וְקִיַּיְמִין בְּנִסְיוֹנָא. וְהַרְשִׁיעוּ
 רְשָׁעִים אֵינּוּן מְסֻטָּרָא דְרַע,
 וַיִּתְקַיֵּים בְּהוּן (יחזקאל יג) וְאֵל
 אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ
 וְקִטִּיל לֹון.

(דניאל יב) וְהַמְשָׁכִילִים יָבִינּוּ,
 מְסֻטָּרָא דְבִינְהָ, דְאֵיהוּ
 אֵילָנָא דְחַיִּי, בְּגִינְיֵיהוּ
 אֲתַמַּר, (דניאל יב) וְהַמְשָׁכִילִים
 יִזְהִירוּ בְּזוֹהַר הָרְקִיעַ בְּהַאי
 חֲבוּרָא דִילָךְ דְאֵיהוּ סֵפֶר
 הַזֹּהָר, מִן זוֹהָרָא דְאֵימָא
 עֲלָאָה תְּשׁוּבָה. בְּאֵלִין לֹא
 צָרִיךְ נְסִיוֹן, וּבְגִין דְעֵתִידִין
 יִשְׂרָאֵל לְמִטְעַם מְאֵילָנָא
 דְחַיִּי, דְאֵיהוּ הַאי סֵפֶר
 הַזֹּהָר, יִפְקוּן בֵּיהּ מִן גְּלוּתָא
 בְּרַחֲמֵי. וַיִּתְקַיֵּים בְּהוּן, (דברים
 לב) יי בָּדַד יִנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ
 אֵל נֹכַר.

וְאֵילָנָא דְטוֹב וְרַע, דְאֵיהוּ

כְּתִיב הֲכֹא שָׁם שָׁם לוֹ חֶק
 וּמְשַׁפֵּט וְשָׁם נִסְהוּ.

אֲבָל וְהַאי רוּא דְמַלְהָ,
 דְהֲכֹא עַל מֵיַּא
 הוּהוּ, בְּגִין דְמִצְרָאֵי הוּוּ
 אֲמַרִי, דְבְנִיַּיהוּ דִישְׂרָאֵל הוּוּ
 מְנִיַּיהוּ, וְהוּוּ כְּמָה בִישְׂרָאֵל
 דְחֻשְׁדִּין לְאַנְתְּתֵייהוּ בְּדָא.
 עַד דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְטָא
 לֹון לְהַאי אֲתַר, וּבְעֵי
 לְמַבְדֵּק לֹון, מַה כְּתִיב וַיָּבֹאוּ
 מִרְתָּהּ וְגו'. וַיִּצְעַק אֵל יי
 וְגו'.

אֲמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לְמִשָּׁה, מִשָּׁה מַה אֲתַ
 בְּעֵי, הָא כְּמָה חֲבִילִין קִיַּיְמִין
 גְּבִיַּיכוּ הֲכֹא, וְאֵנָּא בְּעֵינָא
 לְמַבְדֵּק הֲכֹא נְשִׁיהוּן
 דִישְׂרָאֵל, כְּטוֹב שְׂמָא
 קְדִישָׁא, וְרַמִּי לְמֵיַּא,
 וַיְבַדְּקוּן כְּלַהוּן, נְשִׁי

אִיסוּר וְהִיתֵר טוּמְאָה
 וְטַהָרָה, לֹא שְׁלֹטָא עַל
 יִשְׂרָאֵל יִתִּיר, דְּהָא פְּרֻנְסָה
 דִּילָן לֹא לִיהוּ, אֲלֵא
 מִסְטָרָא דְאִילָנָא דְחַיִּי,
 דְּלִית תַּמָּן לֹא קִשְׂיָא
 מִסְטָרָא דְרַע, וְלֹא מַחְלוּקַת
 מְרוּחַ הַטּוּמְאָה, דְּכַתִּיב,
 (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטּוּמְאָה
 אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ.

דְּלֹא יִתְפְּרֻנְסוּן תַּלְמִידֵי
 חֲכָמִים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ,
 אֲלֵא מִסְטָרָא דְטוּב, דְּאֲכֹלִין
 טַהָרָה פֶּשֶׁר הִיתֵר, וְלֹא
 מַעֲרַב רַב, דְּאֲכֹלִין טוּמְאָה
 פְּסוּל אִיסוּר, דְּאִינוּן
 מְסַאֲבִין, דְּמְסַאֲבִין גְּרַמִּיָּהוּ
 בְּגִדָה שְׂפָחָה גּוּיָה זוּנָה. בְּגִין
 דְּאִינוּן בְּגוּי דְּלִילִית, דְּאִיהִי
 גְּדָה שְׂפָחָה גּוּיָה זוּנָה חוֹרִין
 לְשַׁרְשֵׁיהוּ. וְעַלֵּיהוּ אֲתַמַּר,
 (ישעיה יד) כִּי מִשְׁרַשׁ נָחַשׁ יַעֲזֹב
 צִפְעָה.

וּבְזִמְנָא דְאִילָנָא דְטוּב וְרַע
 שְׁלֹטָא, דְּאִיהוּ חוֹלִין

וְגוּבְרִין, וְלֹא יִשְׁתַּאֲר לְעַז
 עַל בְּנֵי. וְעַד דְּיִבְדְּקוּן כְּלָהוּ
 הָכָא, לֹא אֲשְׁרֵי שְׁמֵי
 עַלֵּיהוּ, מִיַּד וַיּוֹרְהוּ יְיָ עֵץ
 וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם, דָּא שְׁמֵא
 קְדִישָׁא, הֵהוּא דְהוּא פּוֹתֵב
 פְּהֵנָא לְמַבְדַּק נְשִׁיהוּן
 דְּיִשְׂרָאֵל, כְּדִין, שָׁם שָׁם לוֹ
 חֶק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְהוּ.

וְאִי תִימָא נְשִׁיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל
 יָאוּת, אִינוּן אֲמַאי.
 אֲלֵא אוּף אִינוּן בְּעֵינֵן, דְּלֹא
 אֲסַתְּאֲבוּ בְּנְשִׁיהוּן דְּמִצְרַאי.
 וּבְנְשִׁיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל לֹא
 אֲסַתְּאֲבוּ בְּמִצְרַאי, כָּל אִינוּן
 שְׁנִין דְּהוּוּ בִּינֵיהוּ, וְכָלְהוּ
 נִפְקוּ גּוּבְרִין וְנוֹקְבִין זַפְּאִין,
 וְאֲשַׁתְּכַחוּ זֶרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל
 קְדִישִׁין, זַפְּאִין, כְּדִין

(דף קכ"ה)

ע"א קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשְׁרֵי
 שְׁמִיָּה בִּינֵיהוּ, וְעַל דָּא עַל

דְּטַהֲרָה, וְחוֹלִין דְּטוּמְאָה.
 אֵינּוּן חֲכָמִים דְּדַמְיִין
 לְשִׁבְתוֹת וְיוֹם טוֹב, לִית לֹן
 אֱלָא מַה דִּיהֲבִין לֹן אֵינּוּן
 חוֹלִין. כְּגוּוֹנָא דְיוֹם הַשְּׁבִת,
 דְלִית לִיהּ, אֱלָא מַה
 דְּמַתְקִינִין לִיהּ בְּיוֹמֵי דְחוּל.

וּבְזַמְנָא דְשִׁלְטָא אֵילָנָא
 דְחַיִּי, אֶתְכַפְּיָא
 אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע, וְלֹא יְהֵא
 לְעַמֵּי הָאָרְצוֹת, אֱלָא מַה
 דִּיהֲבִין לֹן תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים,
 וְאֶתְכַפְּיִין תְּחוֹתֵיהוּ, וּכְאֵלוּ
 לֹא הוּוּ בְּעֵלְמָא.

וְהָכִי אִיסוּר וְהִיתֵר, טוּמְאָה
 וְטַהֲרָה, לֹא אֶתְעַבֵּר
 מֵעַמֵּי הָאָרֶץ. דְּמַסְטְרִיָּהוּ
 לִית בֵּין גְּלוּתָא לְיִמּוֹת
 הַמְּשִׁיחַ (לְגַבְיָהוּ) אֱלָא שְׁעָבוּד
 מְלַכּוּת בְּלִבְד דְּאֵינּוּן לֹא
 טַעֲמִין מֵאֵילָנָא דְחַיִּי, וְעָרִיד
 לֹן מִתְנִיתִין בְּאִיסוּר וְהִיתֵר
 טוּמְאָה וְטַהֲרָה. אֱלָא יְהוֹן
 מְבוּזִים קָדָם תְּלַמִּידֵי
 חֲכָמִים, כְּגוּוֹנָא דְחֻשׁוּכָא

מֵיָא וְדַאי, שָׁם שָׁם לֹו חֹק
 וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְהוּ אוּף
 הָכָא, בְּמֵיָא בְּדִיק פִּהֲנָא
 לְאַתָּתָא, וּבְשִׁמָּא קְדִישָׁא.

(במדבר ה) וּמִן הָעֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה
 בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן. מֵאֵן

הָעֶפֶר. הָא תְּנִינֵן, כְּתִיב (קהלת
 א) הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפֶר וְהַכֹּל
 שָׁב אֶל הָעֶפֶר הַכֹּל הָיָה מִן
 הָעֶפֶר, אֲפִילוּ גִלְגַּל חֲמָה,
 כָּל שֹׁכֵן בַּר נֶשׁ דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ
 מִנִּיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵלוּ כְּתִיב
 וּמִן הָעֶפֶר וְלֹא יִתִּיר,
 הוּיָנָא אָמַר הָכִי. אֲבָל פִּיּוֹן
 דְּכְתִיב וּמִן הָעֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה
 בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁמַע
 דְּאַחֲרָא הוּא. אֱלָא כְּתִיב
 (ישעיה מא) יִתֵּן כְּעֶפֶר חֲרָבוֹ,
 אֵלִין מְאָרִיהוֹן דְּקִיסְטִין
 וּבְלִיסְטְרָאִין, מְאָרִי דְּדִינָא

קָמִי נְהוֹרָא, דְּעֵרַב רַב אֵינּוֹן
עֲפִי הָאָרְצִי אֵינּוֹן חֲשׁוּכִין.
וְלֹא אֶתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא
עַבְדִּין זְבִינִין לְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין
דְּאֵינּוֹן כְּבַעֲרִין. וְהָא
אוּקְמוּהָ.

וְיִשְׂרָאֵל אֶתְקְרִיאוּ אָדָם,
וּמִנִּין דְּאֵית בְּהוֹן
בְּעִירָא וְאָדָם. הָדָא הוּא
דְּכֹתִיב, (יחזקאל לד) וְאֶתֵּן
עֲאֲנִי עֲאֵן מְרַעֲיָתִי אָדָם
אֲתֵם. וְאֶתֵּן עֲאֲנִי עֲאֵן
מְרַעֲיָתִי, אֵינּוֹן עֲפִי הָאָרְצִי,
טְבִין, מְסַטְרָא דְטוֹב. אָדָם
אֲתֵם, תְּלַמִּידי חֲכָמִים.

וּבְקָרָא דָא נְמִי רְמִיז לֵיהּ,
(תהלים פא) לוֹ עֲפִי
שׁוֹמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל וְגו'. בְּתַר
דְּאָמַר עֲפִי, אֲמַאי קָאָמַר
יִשְׂרָאֵל. אֲלֵא עֲפִי עֲפִי
הָאָרְצִי. יִשְׂרָאֵל: תְּלַמִּידי
חֲכָמִים. וּבְגֵינֵיהוּ אֶתְמַר
(שמות יד) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים
בְּיַד רָמָה.

כְּגוּוּנָא דְפְלִיג לֹוֹן קוּדְשָׁא

קְשִׁיא. מְשֻׁמַּע דְּכֹתִיב
בְּקַרְקַע הַמְּשָׁכָן, דְּאֶחֱיָדָן
לְתַתָּא. וְעַל דָּא יְקַח הַכֹּהֵן
וְנָתַן אֶל הַמָּיִם.

מִי הַמָּרִים הַמְּאָרְרִים, אֲלִין
מִי יִמָּא, דְּאֵינּוֹן מְרִירִין.
מֵאִי הוּא. דָּא שְׁמָא קְדִישָׁא,
בְּשַׁעְתָּא דְּאֶשְׁתַּכַּח בְּדִינָא,
כְּדִין אֶקְרוּן מִי הַמָּרִים
הַמְּאָרְרִים. וּבְגִין כֶּךָ מֵיָא
דִּימָא דְלַתַּתָּא כְּלַהוֹן
מְרִירִין.

תָּא חֲזִי, הָאִי יִמָּא קְדִישָׁא
כְּמָה נְהָרִין מְתִיקִין
עָאֲלִין בְּגוּוּהָ, וּבְגִין דְּאֵיהִי
דִּינָא דְּעַלְמָא, מִימּוּי מְרִירָן,
בְּגִין דְּאֶחֱיָד בְּהָ מוֹתָא לְכָל
בְּנֵי עַלְמָא. וְאֶף עַל גַּב
דְּאֵינּוֹן מְרִירָן, כִּד מְתַפְּשֵׁטִין
מְתִיקִין אֵינּוֹן. לְזַמְנִין מִיין
דִּימָא מְרִירָן. לְזַמְנִין יִמָּא

דְּבַלַע לְכָל שְׂאֵר מִיַּמִּין,
וְאֶקְרִי יִמָּא דְקָפָא, וּבְלַע כָּל
אֵינּוֹן אַחֲרָנִין, וְשָׂאִיב לֹון
בְּגִוּוּיָהּ, וְלֹא נִיגְרִין לְבַר.
לְזַמְנִין שְׂאֲרֹן מִיַּיא, וְנִגְדִין
מִהֶהוּא יִמָּא, כָּל מַה דְנִגְדִיד
לְתַתָּאִי. וּבְכַמָּה גְּוֹוִנִין
קִיִּימָא הָאִי יִמָּא. הַמִּים
הַמְּאָרְרִים, בְּשַׁעֲתָא דְאֲתִי
חִיּוּיָא וְאַטִּיל זִוְהֶמָּא, כְּדִין
הַמִּים הַמְּאָרְרִים וְעַל דָּא
כְּהִנָּא עֵבִיד עֹוּבְדָא לְתַתָּא,
וְאוּמִי אוּמָאָה, וְאַתְעֵבִיד
דִּינָא.

תָּא חֲזִי, אִי אֲתַתָּא
אֲשַׁתְּכַחַת זְכִיִּיתָא,
אֵלִין מִיַּין עָאֵלִין בְּגִוּוּיָהּ, (דף
קכ"ה ע"ב) וְאַתְהַפְּכֹן מְתִיקֹן,
וְנִקְאֵן גְּרָמָהּ, וְקִיִּימִין
בְּגִוּוּיָהּ, עַד דְמַתְעַבְרָא. כִּיּוֹן
דְמַתְעַבְרָא, הוּוּ מְשַׁפְּרִי

בְּרִידָה הוּוּא בְּטוֹרָא דְסִינִי,
הָכִי פְּלִיג לֹון בְּפוּרְקָנָא
בְּתַרְיִיתָא, דִּישְׂרָאֵל דְאַתְמַר
בְּהוֹן, (שְׁמוֹת יג) וְחַמוּשִׁים עָלוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצֵן מִצְרַיִם.
מְסַטְרָא דְאֵילָנָא דְחַיִּי,
דְאֵינּוֹן נִי שְׁנִין דִּיּוֹבְלָא.
אַתְמַר בְּהוֹן, (שְׁמוֹת יט) הִמָּה
יַעֲלוּ בְּהַר. וּבְהוֹן (שְׁמוֹת יד)
וַיִּסַּע מִלְּאֲדָה הָאֱלֹהִים הַהוּלֵךְ
לְפָנַי מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל. וְלֹון
אַתְמַר (שְׁמוֹת יט) וְאַשָּׂא אֶתְכֶם
עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים, דְאֵינּוֹן עֲנִי
כְּבוֹד. וְאַבִּיא אֶתְכֶם אֵלַי.
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד
רָמָה, הָכִי יִפִּיק לְתַלְמִידֵי
חַכְמַיִם, בְּכָל הָאִי יִקְר.

וּכְגִוּוּנָא דְאַתְמַר בְּעַמִּי
הָאֲרָצֵן מְסַטְרָא
דְטוֹב, (שְׁמוֹת יט) וַיִּתְיַצְבוּ
בְּתַחֲתֵית הָהָר. הָכִי יְהוֹן
בְּמַפְקָנָא בְּתַרְיִיתָא, תַּחֲוֹת
תַּלְמִידֵי חַכְמַיִם, כְּעַבְדָּא
דְאֵזִיל לְרַגְלֵיא דְסוּסָיא
דְמֵאֲרִיָּה. וּכְגִוּוּנָא דְאֲמַר לֹון

בְּתַחֲתֵית הָהָר, אִם תִּקְבְּלוּ
 תּוֹרָתִי מוֹטָב, וְאִם לֹא שָׁם
 תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם. הִכִּי יִמָּא
 בְּמִפְקָנוּ פּוּרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא,
 אִם תִּקְבְּלוּ עֲלֵיכוֹן תִּלְמִידֵי
 חֲכָמִים בְּמִפְקָנוּ דְּגִלּוּתָא,
 כְּאָדָם דְּרָכִיב עַל סוּסָא,
 וְעֵבְדָא דְּמִשְׁמַשׁ לִיה מוֹטָב.
 וְאִם לֹא תִפְזֵן תִּהְיֶה
 קְבוּרַתְכֶם, בְּגִלּוּתָא.

וְעַרְב רַב בְּגוֹנוֹנָא דְּאִתְמַר
 בְּהוֹן, (שמות כ) וַיֵּרָא
 הָעָם וַיִּנּוּעוּ וַיַּעֲמְדוּ מֵרְחוֹק.
 הִכִּי יְהוֹן רְחִיקִין מִן פּוּרְקָנָא,
 וַיִּחֲמוֹן לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים,
 וְלַעֲמָא קַדִּישָׁא בְּכָל הַאי
 יָקָר, וְאִינוּן רְחִיקִין מִיַּנְיִיהוּ.
 וְאִי בְּעוּ לְאִתְחַבְּרָא
 בְּהַדְרִייהוּ מַה כְּתִיב בְּהוּ,
 (שמות יט) לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי
 סָקוּל יִסְקָל אוֹ יָרֵה יִיָּרֵה.
 בְּהַהוּא זְמַנָּא יִתְקַיִים בְּהוּ
 בְּיִשְׂרָאֵל, (דברים לב) יִי בְּדָד
 יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוּ אַל נִכְר, וְהָא
 אוּקְמוּהָ אִין מְקַבְּלִין גְּרָמִים

בְּשִׁפְרֵי לְעוֹבְרָא דְּמַעְהָא,
 וְנִפְיָק בְּרָא שִׁפְרָא, נָקִי
 בְּלֹא מוּמָא דְּעַלְמָא. וְאִי
 לֹא, אִינוּן מִיִּין עֵיילִין
 בְּגוֹוָה, וְאִרְחָא רִיתָא
 דְּזוּהֵמָא, וְאִינוּן מִיִּין
 מִתְהַפְּכִין לְחוּיָא בְּמַעְהָא,
 בְּמַה דְּקִלְקְלָה אִתְפַּסְתָּ,
 וְאִתְחַזִּי קִלְנָא לְכֻלָּא, וְהָא
 אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

תָּא חֲזִי, כָּל אִינוּן נְשִׂי
 עַלְמָא, בְּאִתְרִייהוּ
 קַיִימִי וְאִתְדַנּוּ, וְעַל דָּא
 הֵהוּא אֲתֵר מִמֶּשׁ דְּאִינְהוּ
 קַיִימִי, בֵּיה אִתְדַנּוּ. זְכָאָה
 חוּלְקִייהוּן דְּיִשְׂרָאֵל,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אִתְרַעִי
 בְּהוּ, וּבְעֵי לְדַכָּאָה לְהוּ.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח, (תהלים קכח)
 אֲשַׁתְּךָ כְּגִפְן פּוּרְיָה
 וְגו', מַה גִּפְן לֹא מְקַבֵּל

לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ. (שמואל א ב)
וּרְשָׁעִים בַּחֲשָׁד יִדְמוּ, אֵינּוֹן
עֶרֶב רַב. וּבְגִין דָּא אָמַר
נְבִיאָה עֲלֵיהוֹ, (יחזקאל יג) וְאֵל
אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יִבְאוּ.

אָמַר אֱלֹהֵי, רַעִיָא מְהִימְנָא,
הָא שְׁעָתָא אִיהִי
לְסֻלְקָא לְעִילָא, בְּאוּמָאָה
אִימָא אַנְתָּ, דְּהָא בְּגִינְךָ אָנָּא
בְּעֵי לְסֻלְקָא. דִּיהִיב לִי
קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא רְשׁוֹ,
לְאַתְנַגְלִיָּא לְךָ בְּבֵית
אַסּוּרִים דִּילְךָ, בְּקַבּוּרָה
דִּילְךָ, וְלִמְעַבְד עַמְךָ טִיבוֹ,
דְּאַנְתָּ מְחוּלָל בְּחוּבֵין דְּעַמָּא.
הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה גג)
וְהוּא מְחוּלָל מִפְּשָׁעֵינוּ.

אָמַר לִיה רַעִיָא מְהִימְנָא,
בְּאוּמָאָה עֲלֵךְ בְּשִׁמָּא
דִּירוּ"ד, לֹא תֵאָחֵר בְּכָל
יְכוּלְתָךְ, דְּהָא אָנָּא בְּעַעְרָא
סְגִי. (שמות ב) וַיִּפֶן פָּה וְכָה
וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, עוֹזֵר לִי,
לְאַפְקָא לִי מְהִי עַעְרָא,
בְּהִי קַבּוּרָה דְּאַתְמַר עֲלִי,
(ישעיה גג) וַיִּתֵּן אֶת הָרְשָׁעִים

עֲלֵיהָ אֶלָּא מְדִידֵיהָ, כֶּף
אַתְתָּא דִּישְׂרָאֵל, קִימָא
בְּהִי גְוּוּנָא, דְּלֹא מְקַבְּלָא
עֲלָהּ אֶלָּא הוּא בַר זוּגָה.
כְּשִׁפְנִינָא (נ"א בְּתוֹרָא) דָּא, דְּלֹא
מְקַבְּלָא אֶלָּא הוּא בַר זוּגָה.
וְעַל דָּא כְּגַפֵּן פּוֹרִיָּה בִּירְכַתִּי
בֵּיתְךָ. מְהוּ פּוֹרִיָּה. כְּמָה
דְּאַתְּ אָמַר (דברים כט) פּוֹרָה
רֹאשׁ. פּוֹרִיָּה: פּוֹרְחַת,
דְּאַפִּיקַת עֲנָפִים לְכָל סִטְרָא.
וְאֵן. בִּירְכַתִּי בֵּיתְךָ, וְלֹאוּ
לְבַר בְּשׁוּקָא, בְּגִין דְּלֹא
תִּיתִי לְשִׁקְרָא בְּבָרִית
עֲלָאָה.

וּשְׁלֵמָה אָמַר, (משלי ב)
הַעֲזוּבַת אַלּוּף
נְעוּרִיָּה וְאַתְּ בְּרִית אֱלֹהֵיהָ
שְׁכַחָה. מֵאֵן בְּרִית אֱלֹהֵיהָ.
הוּא אַתְר דְּאַקְרִי בְּרִית.
וְהִיא אַתְקֻשְׂרָא בֵּיהָ, בְּגִין
כֶּף בִּירְכַתִּי בֵּיתְךָ.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, תּוֹנְבָא
 לִיתִי עַל הַהוּא בַר
 נֶשׁ, דְּשָׁבַק לְאַנְתְּתִיהּ
 דִּתְתַחֲזִי מִשְׁעָרָא דִּרִישָׁה
 לְבַר. וְדָא הוּא חַד מֵאִינוּן
 צְנִיעוּתָא דִּבֵּיתָהּ. וְאַתְתָּא
 דְּאַפִּיקַת מִשְׁעָרָא דִּרִישָׁה
 לְבַר, לְאַתְתְּקֵנָא בֵּיהּ, גְּרִים
 מִסְכְּנוֹתָא לְבֵיתָא. וְגְרִים
 לְבִנְהָא דְלָא יִתְחַשְׁבוּן
 בְּדָרָא. וְגְרִים מְלָה אַחְרָא
 דְּשָׂרְיָא בְּבֵיתָא. מֵאן גְּרִים
 דָּא. הַהוּא שְׁעָרָא דִּאֲתַחֲזִי
 מִרִישָׁה לְבַר. וּמָה בְּבֵיתָא
 הָאִי, כָּל שְׁכֵן בְּשׁוּקָא, וְכָל
 שְׁכֵן חֲצִיפוּתָא אַחְרָא. וּבְגִין
 כֶּךָ אֶשְׁתְּדַּךְ כְּגַפְּנִי פוּרְיָה
 בִּירְכֵתִי בֵּיתְךָ.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁעָרָא
 דִּרִישָׁא
 דִּאֲתַתָּא דִּאֲתַגְלִיָּא, גְּרִים

(דף קכ"ו ע"א)

קְבָרוֹ, וְלֹא אֶשְׁתְּמוּדְעֵן בֵּי,
 וְאֲנִי חָשִׁיב בְּעֵינֵיהוּ בֵּין
 עַרְב רַב רְשִׁיעֵיָא, כְּכָל
 מֵת דְּסָרַח בֵּינֵיהוּ, דְּחֻכְמַת
 סוּפְרִים תְּסָרַח בֵּינֵיהוּ, כְּכָל
 קַרְתָּא וְקַרְתָּא, וּבְכָל אַתְר
 דִּישְׂרָאֵל מְפוּזְרִין בֵּינֵיהוּ
 בֵּין מְלַכּוּן. וְאַתְהִדְרוּ אֵינוּן
 עַרְב רַב רְעִיזִין עַל יִשְׂרָאֵל,
 עֲאֵנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא,
 דִּאֲתַמַּר בְּהוּ (יחזקאל לד) וְאַתָּן
 עֲאֵנִי עֲאֵן מְרַעִיתִי אָדָם
 אַתֶּם, וְלִית לוֹן יְכוּלַת
 לְמַעַבְד טִיבוּ עִם תְּלַמִּידֵי
 חֲכָמִים.
 וְאַנְשֵׁי חֵיל וְיִרְאֵי חֲטָא
 מִסּוּבְבִים מַעִיר
 לְעִיר וְלֹא יְחוּנְנוּ, וּמְחַרִּימִין
 עַרְב רַב בֵּינֵיהוּ. וְלֹא יְהִבִּין
 לוֹן בְּאַתְרִין סְגִיָּאִין אֱלֹא
 דְּבַר קְצוּב, דְּלֹא יְהִי
 תְּקוּמָה לְנַפִּילוֹ דְּלַהוּן,
 וְאַפִּילוֹ חֲזִי שְׁעָה. וְכָל
 חֲכָמִים וְאַנְשֵׁי חֵיל וְיִרְאֵי
 חֲטָא בְּעֶעְרָא בְּדוּחְקָא

שְׁעָרָא אַחְרָא לְאַתְגְּלִיָּא,
 וְלֹא פִגְמָא לָהּ. בְּגִין כֵּן,
 בַּעֲיָא אֶתְתָּא דְאַפִּילוּ טְסִירֵי
 דְּבֵיתָא, לָא יַחְמוּן שְׁעָרָא
 חַד מְרִישָׁא, כֹּל שְׁפֹן לְבַר.
 תָּא חֲזִי, כִּמָּה בְּדַכּוּרָא
 שְׁעָרָא הוּא חוּמְרָא
 דְּכֻלָּא, הָכִי נָמִי לְנוֹקְבָא.
 פּוּק חָמִי, כִּמָּה פְּגִימוּ גָרִים
 הֵהוּא שְׁעָרָא דְאַתְתָּא. גָרִים
 לְעֵילָא, גָרִים לְתַתָּא, גָרִים
 לְבַעֲלָה דְאַתְלֻטִּיא, גָרִים
 מְסַכְנוֹתָא, גָרִים מְלָה אַחְרָא
 בְּבֵיתָא, גָרִים דְּיִסְתַּלַּק
 חֲשִׁיבוֹתָא מִבְּנֵהָא. רַחֲמֵנָא
 לִישׁוּבוֹן, מַחְצִיפוּ דְלֵהוֹן.
 וְעַל דָּא, בַּעֲיָא אֶתְתָּא
 לְאַתְפְּסִיָּא, בְּזִיווּתֵי
 דְּבֵיתָא. וְאִי עֲבַדַּת כֵּן מַה

בְּיִגְוָנָא, חֲשִׁיבִין כְּכֻלָּבִים.
 (מִיכָה ד) בְּנִים הַמְסוּלָּאִים בְּפִז
 אִיכָה נַחֲשִׁבוּ לְנִבְלֵי חֲרָשׁ
 בְּרֵאשׁ כָּל חוּצוֹת. דְּלֹא
 אֲשַׁכְּחוּ אַכְסֵינָא בִּינֵיהוּ.

וְאִינוּן עֵרֵב רַב, אִינוּן
 עֲתִירִין, בְּשִׁלּוּה,
 בְּחֲדוּוּא, בְּלֹא צַעֲרָא, בְּלֹא
 יְגוּנָא כְּלָל, גְּזוּלִין מְאִרֵי
 שׁוֹחַד, דְּאִינוּן דִּינִין רִישֵׁי
 עֲמָא. (בראשית ו) כִּי מָלְאָה
 הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם, עָלִיָּהוּ
 אֶתְמַר (אִיכָה א) הָיוּ צָרִיף
 לְרֵאשׁ. בְּאוֹמְרָה עֲלֵךְ זְמָנָא
 תִּנְיִנָּא, בְּחֵי יִי צְבָאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יוֹשֵׁב
 הַכְּרוּבִים, דְּכָל אֱלִין מְלִין
 לָא יִפְלוּן מִפּוּמָךְ, בְּכָל
 יְכַלְתָּךְ לְמַלְלָא בְּהוֹן קִמֵי
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא,
 וְלֹא חֲזָאָה דוֹחֲקָא דְלֵהוֹן. (ע"ב
 רעיא מהימנא) (אמור פ"ט ע"א כי אם

בתולה וכו')

כְּתִיב, (תהלים קכח) בְּנִיךְ כְּשִׁתִּילֵי זֵיתִים. מַהוּ כְּשִׁתִּילֵי
 זֵיתִים. מַה זֵית דָּא, בֵּין בְּסִתּוּוּא, בֵּין בְּקִיִּטָּא, לָא

אֲתֵּאבְּדוּ טְרַפּוּי, וְתִדְרִיר אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ חֲשִׁיבוֹת יִתִּיר עַל
 שְׂאֵר אֵילָנִין. כֶּף בְּנֵהָא יִסְתַּלְקוֹן בַּחֲשִׁיבוֹ עַל שְׂאֵר בְּנֵי
 עֲלָמָא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְבַעֲלָה מִתְּבַרְךְ בְּכֹלָא, בְּבִרְכָאן
 דְּלֵעִילָא, בְּבִרְכָאן דְּלִתְתָא, בְּעוֹתָרָא, בְּבִנִין, בְּבִנֵי בְּנִין.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קכח) הִנֵּה כִּי כֵן יְבוֹרֶךְ גִּבּוֹר יִרְאֵ
 יי. וְכְּתִיב (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ ה' מִצִּיּוֹן וְרֵאה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַיִם
 כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְרֵאה בָּנִים לְבְנֵיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. (ישראל

סבא קדישא)

(במדבר ו) אִישׁ כִּי יִפְלִיא לְנִדְוֹר וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח, (ישעיה
 ג) מִדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ וְגו'. מִדּוּעַ בָּאתִי. כִּמְה
 חֲבִיבִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבָכַל אֲתָר
 דְּאֵינּוֹן שְׂרִיין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּכַח בֵּינֵיהוּ, בְּגִין
 דְּלֹא אַעֲדִי רַחֲמֵינֵיהּ דִּילֵיהּ מְנַהוֹן, מַה כְּתִיב, (שמות כה)
 וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם. וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ סֹתָם,
 דְּכָל בֵּי כְּנִישְׁתָּא דְּעֲלָמָא מִקְדָּשׁ אֶקְרִי. וְהָא אוּקְמוּהָ.
 וְשִׁכְנֵתָא אֶקְדִּימַת לְבֵי כְּנִישְׁתָּא.

זְכָאָה הֵהוּא בַר נֶשׁ דְּאֲשַׁתְּכַח מֵאֵינּוֹן עֲשָׂרָה קַדְמָאָה בְּבֵי
 כְּנִישְׁתָּא, בְּגִין דְּבַהוּ אֲשַׁתְּלִים מַה דְּאֲשַׁתְּלִים,
 וְאֵינּוֹן מִתְּקַדְשֵׁי בְּקַדְמֵיתָא בְּשִׁכְנֵתָא. וְהָא אֲתַמַּר. וְהָא
 בְּעֵיָא דִּישְׁתַּכְחוּ עֲשָׂרָה בּוֹזְמָנָא הָדָא בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא. וְלֹא
 יִיתוּ פְּסָקִי פְּסָקִי, דְּלֹא יִתְעַכַּב שְׁלִימוֹ דְּשִׁיפִין, דְּהָא בַר

נֶשׂ בְּזִמְנָא חַד עֶבֶד לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְקִין לִיה
כַּחְדָּא כּל שְׁיִיפִי, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (דברים לב) הוּא עֲשֶׂה
וְיִכּוּנְךָ. (חסר וזהו הוא)

תָּא חֲזִי, כִּיּוּן דְּבֵר נֶשׂ אֲשֶׁתְּלִימו שְׁיִיפוּי, בְּהֵהוּא זִמְנָא
אֲתַתְקִין לְכָל שְׁיִיפָא וְשְׁיִיפָא כַּדְקָא יָאוּת. כַּגּוּוּנָא
דָּא, כִּיּוּן דִּשְׁכִּינְתָּא אַקְדִּימַת לְבִי כְּנִישְׁתָּא, בְּעֵיִן עֲשָׂרָה
דִּישְׁתַּכְּחוּן תַּמָּן כַּחְדָּא, וְיִשְׁתַּלִּים מַה דִּישְׁתַּלִּים. וְלִבְתֵּר
דְּאַתְתְּקִין כְּלָא. וּבְמַה הִיא תִּיקוּנָא דְכְּלָא. כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר
(משלי יד) בָּרַב עִם הַדְּרֹת מְלֶכֶה, וְעַל דָּא עֲמָא דְאַתְיִיאַן
לְבִתֵּר כֵּן, כְּלָהוּ תִּיקוּנָא דְגּוּפָא.

וְכַד אֲתַת אַקְדִּימַת שְׁכִינְתָּא, וּבְנֵי נֶשׂא לָא אֲתִיִּיאַן
כַּחְדָּא כַּדְקָא יָאוּת. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲרִי, מְדוּעַ
בְּאַתִּי וְאִין אִישׁ. מְאִי וְאִין אִישׁ. דְּלָא מִתְתַּקְנִי שְׁיִיפִי,
וְלָא אֲשֶׁתְּלִים גּוּפָא. דְּכַד גּוּפָא לָא אֲשֶׁתְּלִים, אִין אִישׁ.
וּבְגִין כֵּן, וְאִין אִישׁ דִּיִּיקָא. וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְגּוּפָא
אֲשֶׁתְּלִים לְתַתָּא, קְדוּשָׁה עֲלָאָה אֲתִיא וְעָאֵל בְּהֵאִי
גּוּפָא, וְאַתְעֵבִיד תַּתָּאָה, כַּגּוּוּנָא דְלַעֲיִלָּא מִמֶּשׁ. וּכְדִין,
כְּלָא בְּעֵיִן דְּלָא יִפְתַּחוּן פּוּמָא בְּמִילֵי דְעֲלָמָא. בְּגִין דְּהָא
קִיִּימִי יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלִימוּ עֲלָאָה, וּמִתְקַדְּשִׁי בְּקְדוּשָׁה
עֲלָאָה, זַכָּאָה חוּלְקִיהוּן.

(במדבר ו') אִישׁ כִּי יִפְלִיא וְגו'. מְאִי כִּי יִפְלִיא. דְּאַתְפַּרֵּשׁ

מִשָּׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא, לְאַתְקַדְשָׁא כְּגִוּוֹנָא דְלְעִילָא,
 וְלֹא שְׂתַכַּחא שְׁלִים. בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׂ אֲתִי לְאַתְדַכָּא,
 מְדַכִּין לִיה. בַּר נֶשׂ דְּבַעֵי לְאַתְקַדְשָׁא, מְקַדְשִׁין לִיה.
 וּפְרִסֵי עָלִיה קְדוּשָׁה דְלְעִילָא, קְדוּשָׁה דְאַתְקַדְשׁ בַּה
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. (חסר)

רַבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים קג) לְדוֹד בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל
 קְרָבֵי אֶת שֵׁם קְדֹשׁוֹ. כַּמָּה אֵית לִיה לְבַר נֶשׂ
 לְאַסְתַּכְּלָא וְלִמְנַדַּע בְּפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּה, דְּהָא בְּכָל יוֹמָא
 וְיוֹמָא כְּרוּזָא קְאֲרִי וְאֵמֵר, (משלי א) עַד מָתִי פְתָאִים תֵּאָהְבוּ
 פְּתִי וְגו'. (ירמיה ג) שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים אֲרָפֵא מְשׁוּבוֹתֵיכֶם.
 וְלִית מֵאֵן דִּירְפִין אוֹדְנִיה, אוֹרִייתָא קָא מְכָרוּזָא קְמִייהו,
 וְלִית מֵאֵן דִּישַׁגַּח.

תָּא חֲזִי, בַּר נֶשׂ אֲזִיל בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְהוּא חָשִׁיב דְּדִילִיה
 הוּא תְדִיר וְיִשְׁתַּאֲר בְּגִוּיָה לְדָרֵי דָרִין, עַד דְּאִיהוּ
 אֲזִיל בְּעֲלָמָא, יְהִבִין לִיה בְּקוּלְרָא, עַד דְּאִיהוּ יְתִיב,
 דִּינִין לִיה בְּקִנְפוֹן עִם שָׂאֵר בְּנֵי דִינָא. אִי אֲשְׂתַכַּח לִיה
 סְנִיגוּרָא, הָא אֲשְׂתַזִּיב מִן דִּינָא. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב
 לג) אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָף מִלִּיץ אֶחָד מִנִּי אֶלְפָּה לְהַגִּיד לְאָדָם
 יִשְׂרוּ וַיִּחַנְנוּ וַיֹּאמֶר וְגו'. מֵאֵן (דף קכ"ו ע"ב) הוּא סְנִיגוּרָא. אֲלִין
 עוֹבְדִין דְכִשְׂרוֹן, דְקִיִּימֵי עָלִיה דְּבַר נֶשׂ בְּשַׁעְתָּא
 דְאַצְטְרִיךְ לִיה.

וְאִי לֹא יִשְׁתַּכַּח עָלֶיהָ סְנִיגוּרָא, הָא אֶתְחַיֵּיב מִן דִּינָא
 לְאַסְתִּלְקָא מִן עֲלָמָא. בְּהֵיא שְׁעָתָא כַּד אִיהוּ שְׂכִיב
 בְּקוּלְרָא דְמִלְכָא, עַד דְּזֻקִיף עֵינױ, חָמָא דְאַתֵּיין לְגַבִּיהָ
 תֵּרִין, דְּכַתְּבִין קַמִּיהָ כָּל מַה דְּעֵבִיד בְּהָאֵי עֲלָמָא. וְכָל מַה
 דְּאַפִּיק מִן פּוּמָא, וְיֵהִיב דִּינָא (נ"א חוֹשְׁבָנָא) עַל כֹּלָא וְכַתְּבִין
 קַמִּיהָ. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (עמוס ד) כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרָא
 רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מַה שִּׁיחוּ וְגו'. וְהוּא אוֹדֵי עֲלֵייהוּ.

מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דִּהֵוּא עוּבְדָא דְאִיהוּ עֵבִיד, סִלְקָא
 וְקִיִּמָא עָלֶיהָ לְאַסְהָדָא בֵּיהּ, וְקִיִּמִין לְאַסְהָדָא
 עָלֶיהָ, וְכִלְהוּ נַחְתִּין וְאַתְרֵשִׁימוּ קַמִּיהָ, וְקִיִּימֵי קַמִּיהָ, וְלֹא
 מִתְעַבְרִין מִנֶּיהָ, עַד שְׁעָתָא דְאַתְדֵּן בְּהוּ בְּהֵוּא עֲלָמָא.
 תָּא חֲזִי, כָּל אֵינּוֹן מְלִין דְּעֵבִיד בַּר נֶשׁ בְּהָאֵי עֲלָמָא,
 כְּלָהוּ זְמִינִין וְקִיִּימֵי לְאַסְהָדָא בֵּיהּ, וְלֹא אֶתְאַבִּידוּ מִינֶיהָ.
 וּבְשְׁעָתָא דְמִפְקִי לֵיהּ לְקַבְרָא, כְּלָהוּ מִתְעַתְדֵּן וְאֲזִילֵי
 קַמִּיהָ. וְתַלְת כְּרוּזֵי מְכָרוּזֵי. חַד קַמִּיהָ, וְחַד
 מִימִינֶיהָ, וְחַד מִשְׂמָאלֶיהָ. וְאַמְרֵי דָא פְּלַנְיָא דְמָרִיד
 בְּמָאֲרִיהָ. מָרִיד לְעֵילָא, מָרִיד לְתַתָּא, מָרִיד בְּאוּרִייתָא,
 מָרִיד בְּפִיקוּדוּי. חָמוּ עוּבְדוּי, חָמוּ מְלוּי, טַב לֵיהּ דְלֹא
 אַבְרֵי.

עַד דְּמִטֵּי לְגַבִּי קַבְרָא, כְּלָהוּ מִתִּין אֶתְרַגְזוֹן מִדּוּכְתִּיִּיהוּ
 עָלֶיהָ, וְאַמְרֵי ווִי ווִי דְדָא אֶתְקַבֵּר בְּגוּוֹן. עוּבְדוּי

וּמְלוֹי אֶקְדָּמָן וְעֹאֲלִין לְקַבְּרָא, וְקִיָּיִמי עָלֶיהָ דְּהֵהוּא
 גּוֹפָא, וְרוּחִיהָ אֲזֻלָּא וְשֹׂאט, וּמִתְאַבְּלָא עַל גּוֹפָא. כִּיּוֹן
 דְּבַר נֶשׂ אֶתְטַמֵּר בְּבֵי קַבְרֵי, דְּיוֹמָ"ה קָדִים (ס"א קָאִים) וְנִפְיָק
 תְּחוּת יָדֶיהָ, תִּלְתָּא בֵּי דִינָא, דֵּי מִמָּנָן עַל דִּינָא דְּקַבְּרָא,
 וְתִלְתָּ שְׂרַבִּיטֵי דְּאִשָּׁא בִּידֵיהוֹן, וְדִינָן רוּחָא וְגוֹפָא
 כְּחָדָא. וּוי עַל הֵהוּא דִּינָא, וּוי עַל עוֹבְדוּי.

בְּשַׁעְתָּא דְּאִיהוּ תְּפִיס בְּקוּלְרָא דְּמִלְפָּא, וְאֶתְדָּן דִּינֵיהָ,
 וְאֶשְׁתְּלִים, דְּלָא אֶשְׁתַּכַּח עָלֶיהָ סְנִיגוּרִיא.
 וְסִנְטִירָא דְּמִלְפָּא נְחִית, וְקָאִים קָמִיהָ, לְרַגְלוּי, וְחַד
 סִיפָּא שְׂנַנָּא בִּידֵיהָ.

זְקִיף בַּר נֶשׂ עֵינױי, וְחָמֵי כְּתִלֵי בֵּיתָא דְּמִתְלַהֲטָן בְּאִשָּׁא
 מְנִיָּה אֲדַהֲכֵי חָמֵי לֵיהָ קָמִיהָ כּוּלִּיהָ מְלִי
 עֵינָן, לְבוּשִׁיהָ אִשָּׁא דְּלַהֲיט קָמִיהָ דְּבַר נֶשׂ. הָכֵי הוּא
 וְדֵאֵי, דְּהָא כֶּמָּה בְּנֵי נֶשׂא חָמוּ מְלֹאכָא בְּשׁוּקָא, וְקִיָּיִמי
 קָמִיהָ, וְשֹׂאֵר בְּנֵי נֶשׂא לָא חָמָאן לֵיהָ.

וְאֵי תִימָא, הָא כְּתִיב (תהלים קד) עוֹשֶׂה מְלֹאכֵיו רוּחוֹת וְגוֹ'.
 הֵיךְ יְכִיל לְאַתְחַזָּאָה בְּאַרְעָא. אֶלָּא מְלָה דָּא, הָא
 אוּקְמוּהָ, דְּכִיּוֹן דְּנְחִית מְלֹאכָא לְאַרְעָא, אֶתְלַבֵּשׁ בְּגוֹפָא,
 וְאַתְחַזֵּי לְמָאן דְּאַתְחַזֵּי, בְּהֵהוּא לְבוּשָׁא דְּאַתְלַבֵּשׁ בֵּיהָ.
 וְאֵי לָאו, לָא יְכִיל לְמִסְבֵּל לֵיהָ עֲלֻמָּא וְלְאַתְחַזָּאָה. כֹּל
 שְׂכָן וְכֹל שְׂכָן הָאֵי דְּכֹל בְּנֵי עֲלֻמָּא צְרִיכִין לֵיהָ.

תִּלְתֵּי טַפִּינ בְּחֶרְבֵיהּ וְכוּ', וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא. פִּיּוֹן דְּחָמִי
 לֵיהּ, אֲזִדְעֻזָּע כָּל גּוֹפֵיהּ וְרוּחֵיהּ, וְלִבֵּיהּ לָא שְׂכִיף,
 בְּגִין דְּאִיהוּ מִלְפָּא דְּכָל גּוֹפָא. וְרוּחָא דִּילֵיהּ אֲזֵלָא בְּכָל
 שְׂיִיפֵי גּוֹפָא, וְאִשְׁתְּאִיל מִנִּיְהוּ, כְּבַר נָשׁ דְּאִשְׁתְּאִיל
 מִחֲבַרְיָה, לְמַהֲךָ לְאַתְרַּא אַחְרָא. כְּדִין הוּא אוֹמַר וּוִי עַל מַה
 דְּעֵבַד, וְלָא מְהַנְיָא לֵיהּ, אֶלָּא אִי אַקְדִּים אֲסוּוֹתָא
 דְּתִשׁוּבָה, עַד לָא מָטָא הֵהִיא שְׁעֵתָא.

דְּחִיל הֵהוּא בַר נָשׁ, וּבְעֵי לְאַתְטַמְרָא וְלָא יְכִיל. פִּיּוֹן
 דְּחָמִי דְּלָא יְכִיל, הוּא פִּתַח עֵינױ, וְאִית לֵיהּ
 לְאַסְתְּפְּלָא בֵּיהּ, וְאַסְתְּפְּלָא בֵּיהּ בְּעֵינִין פְּקִיחִין. וְכְדִין הוּא
 מְסִיר גְרַמִּיהּ וְנַפְשִׁיהּ. וְהֵהוּא שְׁעֵתָא, הוּא עֵידֵן דְּדִינָא
 רַבָּא, דְּבַר נָשׁ אֲתַדֵּן בֵּיהּ בְּהֵאִי עֲלָמָא. וְכְדִין רוּחָא אֲזֵלָא
 בְּכָל שְׂיִיפֵי גּוֹפָא, וְאִשְׁתְּאִיל מִנִּיְהוּ, וְשֵׁאט בְּכָל
 שְׂיִיפִין, וְאֲזִדְעֻזָּע לְכָל סְטָרִין וְכָל שְׂיִיפֵי גּוֹפָא כְּלָהוּ
 מִזְדְּעֻזָּעֵן.

כִּד מָטָא רוּחָא לְכָל שְׂיִיפָא וְשְׂיִיפָא, וְאִשְׁתְּאִיל מִנִּיהּ.
 נִפְל זִיעָא עַל הֵהוּא שְׂיִיפָא, וְרוּחָא אֲסְתְּלִיק מִנִּיהּ.
 וּמִיד מִית הֵהוּא שְׂיִיפָא. וְכֵן בְּכָלְהוּ.

כִּיּוֹן דְּמַטֵּי רוּחָא לְמִיפְק, דְּהָא אִשְׁתְּאִיל מִכָּל גּוֹפָא,
 כְּדִין שְׂכִינְתָא קִימָא עֲלֵיהּ. וּמִיד פִּרְחָא מִן גּוֹפָא.
 זַפָּאָה חוֹלְקִיהּ דְּמָאן דְּאֲתַדְבֵּק בָּהּ, וּוִי לְאִינױן חִיבֵיָא
 דְּרַחֲמִין מְנָה, וְלָא מִתְדַבְּקִין בָּהּ.

וְכַמָּה בֵּי דִינָא אַעְבַּר בַּר נֶשׁ כַּד נִפְק מֵהַאי עֲלָמָא. חַד
 הֵהוּא דִינָא עֲלָאָה דִּקְאֲמַרְוּ, כַּד נִפְיֵק רוּחָא מִן
 גּוּפָא. וְחַד דִינָא, כַּד עוּבְדוּי וּמְלוּי אֲזֻלִין קַמִּיהָ, וְכַרוּזִי
 מִכְרוּזִי עֲלוּי. וְחַד דִינָא, כַּד עֵייל לְקַבְרָא (דף קכ"ז ע"א) וְחַד
 דִינָא דִּקְבָרָא. וְחַד דִינָא דִּתּוּלְעֵתָא. וְחַד דִינָא דִּגִּיהֶנָם.
 וְחַד דִינָא דִּרוּחָא דִּאֲזֻלָּא וְשָׂאט בְּעֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁכַּח
 אַתָּר, עַד דִּישְׁתְּלִימוּ עוּבְדוּי. וְדַאי שְׁבַעָה עַדְנִין יַחְלַפּוּן
 עֲלוּי. בְּגִין כֶּךָ בְּעֵי בַר נֶשׁ, כַּד אִיהוּ אֲשַׁתְּכַח בְּהַאי
 עֲלָמָא, לְדַחֲלָא מִן מְאָרִיָּה, וְלֹא אֲסַתְּכֻלָּא בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא
 בְּעוּבְדוּי, וְיִיתוּב מִנִּיָּהוּ קַמִּי מְרִיָּה.

כַּד אֲסַתְּכֻל דָּוִד מִלְכָּא בְּאִינוּן דִּינִין דְּבַר נֶשׁ, כַּד
 אֲסַתְּלַק מֵהַאי עֲלָמָא, אֲקַדִּים וְאֲמַר, (תהלים קג) בְּרַכִּי
 נַפְשִׁי אֶת יְיָ, עַד דְּלֹא תִפּוּק מִעֲלָמָא, הַשְׁתָּא דִּאֲנַת
 אֲשַׁתְּכַחַת עִם גּוּפָא. וְכָל קַרְבֵּי אֶת שֵׁם קֳדָשׁוּ, אַתּוּן
 שְׂיִיפִי דְמִשְׁתַּתְּפִי בְּרוּחָא, הַשְׁתָּא דִּאֲשַׁתְּכַחַת עִמְכוּן,
 אֲקַדִּימוּ לְבָרְכָא שְׂמָא קֳדִישָׁא, עַד לֹא יִמְטִי זְמַנָּא, דְּלֹא
 תִיכְלוּן לְבָרְכָא לִיָּה, וְלֹא וְדָאָה עֲלֵיכּוּ.

תָּא חַזִּי אִישׁ כִּי יַפְלִיא לְנִדּוּר נִדְרָא, נָזִיר דִּאֲקַדִּים בְּהַאי
 עֲלָמָא, לְאֲתַקְדָּשָׁא בְּקִדּוּשָׁה דְּמְאָרִיָּה (במדבר ו) מִיַּין
 וְשִׁכְרָא יִזִּיר חוּמִין יַיִן וְגוֹ'. הֲכָא אִית לְאֲסַתְּכֻלָּא, כִּיּוּן
 דִּאֲסִיר לִיָּה חֲמָרָא, עֲנַבִּים לָמָּה. דִּהָא בְּכַהֲנֵי כְּתִיב יַיִן

וְשָׁכַר אֶל תְּשֻׁת וְגו', יְכוּל עֲנָבִים נָמִי לָא, בְּעֲנָבִים שָׂרִי.
הָכָא לְנֹזֵר, מֵאֵי טַעְמָא אֲסַר לִיהַ עֲנָבִים.

אַלָּא, עוֹבְדָא דָּא, וּמְלָה דָּא, רְזָא עֵלְאָה הוּא,
לְאַתְפָּרְשָׁא מִן דִּינָא בְּכָלָא. וְהָא יְדִיעָא הֵהוּא

אֵילָנָא דְחָב בֵּיהַ אָדָם קְדַמָּא, עֲנָבִים הוּוּ. וְדָא הוּא רְזָא
דְּמְלָה, דִּהָא יִין וְשָׁכַר וְעֲנָבִים, בְּסִטְרָא חַד אֲתַאֲחַדוּ. יִין
לְעֵילָא וְאוֹקְמוּהָ. שָׁכַר לְשִׁמְאָלָא, דִּהָא שָׁכַר מִיִּין נָפְקָא.

עֲנָבִים דְּכֻנֵּישׁ פְּלָהוּ לְגַבֵּייהוּ, וְדָא הוּא אֵילָנָא דְחָב בֵּיהַ
אָדָם קְדַמָּא. בְּגִין כֶּף פְּלָא בְּחַד סִטְרָא אֲתַאֲחַד. וְאֵי

תֵּימָא דִּהָא נֹזֵר שָׁבִיק מְהֵימְנוּתָא עֵלְאָה. (ס"א בְּלוּם) לָאו
הָכִי, אַלָּא לָא אֲתַחֲזִי בֵּיהַ עוֹבְדָא מִסִּטְרָא שִׁמְאָלָא כְּלוּם.

תָּא חֲזִי, דִּהָכִי אוֹלִיפְנָא מִסְפָּרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, וְהָכִי
הוּא. כְּתִיב גֵּדֵל פֶּרַע שְׁעַר רְאִשׁוֹ, בְּעֵי דִיתְרַבֵּי שְׁעַר

רִישֵׁיהַ וְדִיקְנֵיהַ, וְיִתְפָּרֵשׁ מִיִּין וְשָׁכַר וְעֲנָבִים, בְּגִין
דְּכֻלְהוּ סִטְרָא שִׁמְאָלָא, וְלָא תְּלִיִין שְׁעָרָא. יִין אֵימָא

עֵלְאָה. שָׁכַר סִטְרָא דֶאֱחִידוּ בֵּיהַ לְיוֹאֵי וְנִפְקֵי מִיִּין עֵלְאָה
וְלָא תְּלִי שְׁעָרָא. וּבְגִין כֶּף כַּד סְלִיקוּ לְיוֹאֵי לְהֵהוּא אֲתַר,

בְּעֵיִן לְאַעֲבָרָא כָּל שְׁעָרָא דְלַהוֹן, כְּמָה דְאֵת אֵמַר (במדבר
ח) וְהַעֲבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם. (קכ"א ע"ב).

עֲנָבִים אֵימָא תַתָּא, דְּכֻנֵּישׁ יִין וְשָׁכַר לְגִוּוּהַ, וְעַל דָּא
אֲתַפָּרֵשׁ מִכָּל סִטְרָא שִׁמְאָלָא, דְּלָא לְאַחֲזָא

עוֹבְדָא דִּילְהוֹן לְגַבִּיּהּ. עֲנָבִים דָּא לָא תְּלִי שְׁעָרָא
וְדִיקְנָא. דְּהָא נּוֹקְבָא בַּעֲיִיא לְסַפְרָא שְׁעָרָא, כַּד אַתְיָא
לְאַזְדוּוּגָא בְּדְכוּרָא, וְהָא דִּיקְנָא לָא אֲשַׁתְּכַח בַּהּ. בְּגִין
כַּךְ הוּא תְּלִי שְׁעָרָא דְרִישָׁא וְדִיקְנָא, וְרִזָּא דְמַלְכָּה (שׁוֹפְטִים
יג) נְזִיר אֱלֹהִים אֶקְרִי, וְלֹא נְזִיר יִי, פְּרִישׁ מְדִינָא כִּלְאָ.
תָּא חֲזִי, עַל דָּא כְּתִיב, וְכֹפֵר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל
הַנֶּפֶשׁ וְגו'. עַל נַפְשׁוֹ לָא כְּתִיב, אֲלֹא עַל הַנֶּפֶשׁ
סָתָם. וּמֵאִי אִיהוּ. דָּא עֲנָבִים, דְּאֶקְרִי נַפְשׁ. וְעַל דָּא כְּתִיב
חָטָא, בְּגִין דְּסֵטֶר דִּילֵיהּ יִין וְשֹׁכֵר הוּא, וְגִרַע מִנִּיהּ אֲתָר
דִּינָא. חָטָא, מֵאִי חָטָא. אֲלֹא גִרַע דִּינָא שֶׁל הַנֶּפֶשׁ.
אִי הָכִי, אִמַּאי וְכֹפֵר עָלָיו. בְּגִין דְּהַשְׁתָּא קָא אַתְיָא
לְאַתְחַבְרָא בַּהַדִּיּהוּ, וְלֹא מְקַבְּלָן לִיהּ הֲנִי אַתְרִי, עַד
דִּימְלִךְ בְּכַהֲנָא, וַיִּכְפֹּר עָלֶיהָ, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׂדֵי לֹון לְבַר
בְּקַדְמִיתָא, כִּיּוֹן דְּהַשְׁתָּא אֲתִי לְגַבִּיּהוּ, בַּעֲי לְאַתְחַבְרָא
תְּקוּנָא דְכַפְרָה, וַיִּקְבְּלוֹן לִיהּ, וְדָא הוּא רִזָּא דְמַלְכָּה. (וְדֵאִי

בְּכִלְא)•

וְאִי תִימָא, שְׁמִשׁוֹן נְזִיר אֱלֹהִים הוּא, אִמַּאי אַתְעַנְשׁ.
אֲלֹא שְׁפִיר הוּא מְלָה, דְּבַעַל בֵּת אַל נִכְר. וְהוּא לִיהּ
לְאַתְחַבְרָא בְּדִידֵיהּ, בְּמָה דְאַתְחֲזִי לִיהּ. וְהוּא דְהוּא
קְדִישׁ, אַעֲרַב הֵהִיא קְדוּשָׁה בְּבֵת אַל נִכְר, וְשְׁבִיק
אַתְרֵיהּ, דְאַתְחֲזִי לְהֵהִיא קְדוּשָׁה, וּבְגִין כַּךְ אַתְעַנְשׁ.

וְאִית מֵאן דְּאָמַר, דְּלִית לִיה חוּלְקָא בְּהֵוּא עֲלֵמָא. מֵאֵי
 טַעְמָא בְּגִין דְּאָמַר (שׁוֹפְטִים ט"ז) תְּמוּת נַפְשֵׁי עִם
 פְּלִשְׁתִּים, וּמְסַר חוּלְקֵיה בְּחוּלְקָא דְּפְלִשְׁתָּאֵי, דִּימּוּת
 נַפְשֵׁיה עֲמָהוּן בְּהֵוּא עֲלֵמָא. כֶּךָ (דף קכ"ז ע"ב) הוּוּ מְכַרְזֵי עַל
 גְּזִירָא, לֵךְ לֵךְ אֲמַרִין גְּזִירָא, סְחֹר סְחֹר, לְכַרְמָא לָא
 תִּקְרַב. וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

לִיּוֹאֵי מַה כְּתִיב בְּהוּ, (במדבר ח) וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרֵם
 הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל כָּל
 בְּשָׂרָם. כִּיּוֹן דְּעֵבְרֵי שְׂעָרָא, וְעֵבְדֵי כּוּלֵי הָאֵי, כְּדִין אֲקָרִי
 לִיּוֹאֵי טְהוֹר, וְלֹא קְדוּשָׁא. אֲבָל הָאֵי גְזִיר בְּגִין דְּאִתְפְּרֵשׁ
 מֵהָאֵי סְטָרָא, אֲקָרִי קְדוּשָׁא וְלֹא טְהוֹר. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב, כָּל
 יְמֵי גִדְר גְּזוּרוּ וְגו' אֲשֶׁר יִזִּיר לִי קְדוּשָׁא יִהְיֶה וְגו'.

גִּדְל פְּרַע שְׂעַר רֵאשׁוּ, מִשּׁוּם הָא דְכְתִיב, (דניאל ז) וְשְׂעַר
 רֵאשֵׁה כַּעֲמַר נִקָּא, דְּבַהֲאֵי דְמֵי לְגוּוֹנָא דְלַעִילָא.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר רַב, בְּשַׂעְרֵי מִמָּשׁ אֲשֶׁתְּמוֹדַע דְּאִיהוּ
 קְדִישָׁא, דְכְתִיב, (שיר השירים ה) קוֹצוֹתָיו תִּלְתְּלִים.

תַּאֲנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלִמְלֵי יַדְעֵי בְנֵי נְשָׂא, מֵאֵי קֶאֱמַרִי
 בְּהָאֵי שְׂעָרָא, וּבְרֹזָא דִילֵיהָ, (ס"א בְּהֵנִי שְׂעָרֵי וּבְהֵנִי מִילִין)
 כְּמָה דְּאִיהוּ בְרֹזָא דְרִזִּין, אֲשֶׁתְּמוֹדַעַן לְמֵאֲרִיהוֹן,
 בְּחֻכְמַתָּא עֲלָאָה. עַד כָּאן רִזִּי דְאֲוֲרִייתָא, מְכָאן וְלַהֲלָאָה
 כְּתָרִי (נ"א סְתָרִי) תוֹרָה, (ישעיה כג) סְחָרָה וְאִתְנַבְּהָ קְדֵשׁ לִי.

אמר אברהם המגיה להסיר מכשול מדרך המעיינים אשר לא הופיע עליהם עדין אור בקבלה השומע ישמע והמבין יבין כי כל המלות אשר הביא האלהי רשב"י בזה הספר הקדוש כגון מצחא דגולגלתא, שערי דרישא, חללי דמוחא, חוטמא דעתיקא, אודנין, ידין, ורגלין וזולתם מהכלים הגשמיים ותארים אחרים שתאר בהם ה' ית' ובפרט באדרא קדישא רבא ובאדרא קדישא זוטא כי באלו השני מקומות רבו התארים הללו, הלא המה מורים מדות וספירות וענינים פנמיים שכליים וכל האברים שבנו החכמים הללו הם לדמיון וסימנים לדברים לא לשום סתומים ונעלמים דבר גשמי וחמרי חלילה וחס כי אין דמיון בינו ית' וביננו בשום צד מהצדדים וכל שכן מצד העצם והתבנית ה' יצילנו משגיאות. אכ"ר.

האדרא רבא קדישא

תְּנִיא, אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן לְחֶבְרִיא, עַד אֵימַת נִיתִיב
בְּקֵימָא דְחַד סְמָכָא. כְּתִיב (תהלים קיט) יַעַת לַעֲשׂוֹת
לְיֵי הַפְּרוֹ תוֹרְתֶךָ. יוֹמִין זְעִירִין, וּמְאָרִי דְחֻבָּא דְחִיק.
כְּרוֹזָא קְאָרִי כָּל יוֹמָא, וּמְחַצְדֵי חֻקְלָא זְעִירִין אֵינּוּן.
וְאֵינְהוּ בְּשׁוּלֵי (נ"א בְּשׁוּרֵי) כְּרָמָא. לָא אֲשַׁגְחֹן, וְלֹא יִדְעִין,
לָאן אֲתֵר אֲזֻלִין כְּמָה דִּיאֹת. אֲתַכְנָשׁוּ חֶבְרִיא לְבִי
אֲדָרָא, מְלוּבְּשִׁין שְׂרִיין סִיפֵי וְרוּמְחֵי בִּידִיכּוֹן, אֲזֻדְרוּזוּ
בְּתַקּוּנִיכּוֹן. בְּעֵיטָא, בְּחַכְמָתָא. בְּסוּכְלָתְנוּ. בְּדַעְתָּא.
בְּחִיזּוּ. בְּיִדִין. בְּרַגְלִין (נ"א בְּחֵילָא דְיִדִין וְרַגְלִין). אֲמַלְכוּ עֲלִיכּוֹן
לְמָאן (ס"א לְמַלְכָּא) דְּבַרְשׁוּתִיָּה חֵי וּמוֹתָא. לְמַגְזֵר מְלִין
דְּקָשׁוּט. מְלִין דְּקַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִין צִיִּיתִי לְהוּ, וְחַדְאן
לְמִשְׁמַע לְהוּ, וְלְמַנְדַּע לְהוּ.

יְתִיב רַבִּי שְׁמֵעוֹן וּבְכָה, וְאָמַר ווִי אֵי גְלִינָא, ווִי אֵי לָא
גְלִינָא. חֶבְרִיא דְהוּהוּ תַמָּן אֲשִׁתִּיקוּ. קָם רַבִּי אַבָּא
וְאָמַר לִיה, אֵי נִיחָא קַמִּיה דְמַר לְגַלְאָה, הָא כְּתִיב (תהלים

(כה) סוּד יִי לִירָאִיו, וְהָא חֲבַרְיָא אֵלִין דְּחַלִּין דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֵינּוּן, וּכְבֵר עָאלוּ בְּאֲדָרָא דְּבִי מִשְׁכְּנָא,
מִנְהוּן עָאלוּ, מִנְהוּן נִפְקוּ.

תָּאנָא, אֲתַמְנּוּ חֲבַרְיָא קַמִּיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאִשְׁתְּכַחוּ,
רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה. וְרַבִּי אַבָּא. וְרַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי
יוֹסִי בַר יַעֲקֹב. וְרַבִּי יִצְחָק. וְרַבִּי חֲזַקְיָה בַר רַב. וְרַבִּי
חִיָּיא. וְרַבִּי יוֹסִי. וְרַבִּי יִיסָא. יְדִין יְהָבוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
וְאַצְבָּעֵן זְקָפוּ לְעֵילָא. וְעָאלוּ בְּחַקְלָא בֵּינֵי אֵילָנִי וַיִּתְּבוּ.
קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְצִלֵי צְלוּתִיה, יְתִיב בְּגוּוֹיִיהוּ וְאָמַר, כָּל
חַד יִשׁוּי יְדוּי בְּתוּקַפִּיה. שׁוּוּ יְדִיִּיהוּ, וְנָסִיב לֹון פֶּתַח וְאָמַר
(דברים כז) אַרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמִסְכָּה מַעֲשֶׂה יְדֵי
חַרָשׁ (דף קכ"ח ע"א) וְשֵׁם בִּפְתָר וְעַנּוּ (ס"א כָּל הָעָם) כָּלָם וְאָמְרוּ
אֲמֵן.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קיט) עֵת לַעֲשׂוֹת לִי, אֲמַאי
עֵת לַעֲשׂוֹת לִי. מִשׁוּם דְּהִפְרוּ תוֹרְתֵךְ. מַאי הִפְרוּ
תוֹרְתֵךְ, תוֹרָה דְּלַעֲיָלָא. דְּאִיהִי מִתְּבַטְלָא אִי לֹא יִתְעַבִּיד
בְּתַקּוּנֵי (ס"א שְׁמָא) דָּא. וְלַעֲתִיק יוֹמִין אֲתַמַּר. פְּתִיב (דברים לג)
אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךְ. וּכְתִיב, (שמות טו) מִי כְמוֹךְ בְּאֱלִים
יִי.

קָרָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, אוֹתְבִיה קַמִּיה, וּלְרַבִּי אַבָּא
מִסְטְרָא אַחְרָא, וְאָמַר אֲנִן כָּלְלָא דְּכוּלָּא. עַד

הַשְׂתָּא אַתְתְּקְנוּ קַיְמִין. אֲשֶׁתִּיקוּ, שְׁמַעֵי קָלָא,
וְאַרְכּוּבְתָן דָּא לְדָא נְקֻשָּׁן. מַאי קָלָא. קָלָא דְכְּנוּפִיָּיא
עֲלָאָה דְמִתְכַּנְפִּי.

חֲדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (חבוקק ג) יִי שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יִרְאֵתִי.
(אָמַר) (קל"ח ע"ב) הָתָם יְאוּת הָוּה לְמַהוּי דְחִיל. אֲנָן
בְּחִיבוּתָא תְּלִיָּיא מְלִתָּא, דְכְּתִיב, (דברים ו) וְאַהֲבַת אֶת יִי
אֱלֹהֶיךָ, וְכְתִיב (דברים ז) מֵאַהֲבַת יִי אֶתְכֶם, וְכְתִיב (מלאכי א)
אַהֲבֵתִי אֶתְכֶם וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתַּח וְאָמַר, (משלי יא) הוֹלֵךְ רְכִיל מְגַלֵּה סוּד
וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכֹסֶה דְבַר. הוֹלֵךְ רְכִיל, הַאי קָרָא
קְשִׁיא, (פִּינּוֹן דְאַתְמַר רְכִיל אֲמַאי הוֹלֵךְ) אִישׁ רְכִיל מְבַעֵי לֵיהּ לְמִימַר,
מֵאֵן הוֹלֵךְ. אֲלָא מֵאֵן דְלֵא אֲתִיִּישׁב בְּרוּחִיה, וְלֵא הוּי
מְהִימְנָא, הַהוּא מְלָה דְשְׁמַע, אֲזִיל בְּגוּוּיָה פְּחִיזְרָא
בְּמִיָּא, עַד דְרַמִּי לֵיהּ לְבַר. מַאי טַעְמָא. מְשׁוּם דְלִית
רוּחִיה רוּחָא דְקִיּוּמָא. אֲבַל מֵאֵן דְרוּחִיה רוּחָא דְקִיּוּמָא,
בֵּיהּ פְּתִיב, וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכֹסֶה דְבַר. וְנֶאֱמַן רוּחַ, קִיּוּמָא
דְרוּחָא. (כְּמוֹ יִשְׁעִיה כ"ב) וְתַקְעֵתִיו יִתֵּד בְּמָקוֹם נֶאֱמַן) בְּרוּחָא
תְּלִיָּיא (נ"א בְּרֻזָּא) מְלִתָּא. וְכְתִיב, (קהלת ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ
לְחֻטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ.

וְלִית עֲלֵמָא מִתְקִימָא אֲלָא בְּרֻזָּא. וְכִי אִי (קל"ח ע"א) בְּמִלִּי
עֲלֵמָא אֲצִטְרִיךְ רֻזָּא. בְּמִלִּין רֻזִּין דְרֻזִּיָּיא דְעֵתִיק

יּוֹמִין, דְּלֹא אֶתְמַסְרָאן אֶפִּילוּ לְמִלְאָכִין עַלְאִין עַל אַחַת
כְּמָה וְכְמָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְשִׁמְיָא לָא אִימָא דִּי צִיתוֹן
(ס"א דִּי צִיתוֹן), לְאַרְעָא לָא אִימָא דִּתְשִׁמַּע, דִּהָא אַנָּן קִיּוּמִי
עַלְמִין. תָּנָא רִזִּין דְרִזִּין, כַּד פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִזִּי דְרִזִּין,
אֲזַדְעִזַּע אַתְרָא, וַחֲבַרִּין אֶתְחַלְחֵלוּ.

גְּלִי בְּרִזָּא וּפְתַח וְאָמַר, כְּתִיב (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים
אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוּם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ וְגו'. זַכָּאִין
אַתּוֹן צְדִיקֵיָא, דְּאַתְגְּלִי לְכוּן רִזִּי דְרִזִּין דְּאוּרֵיָא, דְּלֹא
אַתְגְּלִיִּין לְקַדְיִשִׁי עַלְיוֹנִין, מֵאֵן יִשְׁגַּח בְּהָא, וּמֵאֵן יִזְכָּה
בְּהָא, דִּהוּא סְהֵדוּתָא עַל מְהִימְנוּתָא (דְּמְהִימְנוּתָא) דְּכֻלָּא (ק"ל

ע"ב, קכ"ט ע"א, קל"ו ע"א). (דְּנְהִיר לְמֵאֲתָאן וְשִׁבְעִין עַלְמִין וּמְנִיָּה נְהִיר אוּרֵיָא דְנְהִירִין
בֵּיה צְדִיקֵיָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי. הָדָא הוּא דְכְתִיב (משלי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר
נְגִה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוּן הַיּוֹם. מִן הַהוּא אֲרַחָא מִתְפָּרְשָׁן
לְשִׁית מֵאָה וּתְלִיסַר אוּרְחִיָּה דְפְלִיג בְּזַעִיר אַנְפִּין דְכְתִיב
(תהלים כ"ה) כָּל אֲרַחוֹת יְיָ חֶסֶד וְאֶמֶת לְנוֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְגו'.

צְלוּתָא בְּרַעוּא יְהָא, דְּלֹא יִתְחַשֵּׁב לְחוּבָא לְגִלְאָה דָּא.
וּמָה יִימְרוּן חֲבַרֵיָא, דִּהָא קְרָא קְשִׁיָּא הוּא, דִּהָא לָא
הוּא לִיָּה לְמַכְתָּב הָכִי, דִּהָא חֲזִינָן כְּמָה מְלָכִים הוּוּ,
עַד דְּלֹא יִיתוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַד לָא יְהִי מְלָכָא לְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וּמָה אֶתְחַזִּי הָכָא, וּבְדָא אֶתְעַרוּ חֲבַרֵיָא. אָלָא
רְזָא דְרִזִּין הוּא, דְּלֹא יְכַלִּין בְּנֵי נְשָׂא לְמַנְדַּע
וְלֹא שְׁתְּמוּדַע וְלְמַרְחַשׁ בְּדַעַתֵּיהוּ בְּהָא.

תָּאנָא, (קל"ד, קמ"ב ע"א) **עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין**, **טְמִירָא דְטְמִירִין**,
עַד לָא זְמִין תְּקוּנוֹי (דמלכא), **וְעֵטוּרֵי עֵטוּרִין**,
שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא לָא הָוּה. וְהָוּה מְגַלִּיף וּמְשַׁעַר בֵּיתָה.
וּפְרִיס קַמִּיהָ חַד פְּרָסָא, **וּבָה גְלִיף וְשִׁיעַר מְלָכִין.**

וְתְקוּנוֹי לָא אֶתְקִימוּ, **הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים**
אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאַרְצֵי אֲדוּם לְפָנַי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל. מֶלֶכָא קַדְמָאָה, לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל קַדְמָאָה. וְכֻלְהוּ
דְגְלִיפוּ (ולא אתקיימו) **בְּשִׁמְהֵן אֶתְקְרוּן. וְלֹא אֶתְקִימוּ, עַד**
דְאַנַּח לְהוּ, וְאַצְנַע לְהוּ, וּלְבַתַּר זְמַנָּא הוּא אֶסְתַּלַּק (נ"א הָוּה
מסתכל) **בְּהָוּא פְּרָסָא, וְאֶתְתַּקֵּן בְּתְקוּנוֹי.**

וְתָאנָא, **כַּד סָלִיק בְּרַעוּתָא**, **לְמַבְרֵי אוּרִייתָא טְמִירָא**
תְּרֵי אֶלְפֵי שְׁנִין, וְאַפְקָה, מִיַּד אֲמָרָה קַמִּיהָ,
מֵאֵן דְּבַעֵי לְאַתְקָנָא וְלִמְעַבַּד (קל"ה ע"א), **יְתַקֵּן בְּקַדְמִיתָא**
תְּקוּנוֹי.

תָּאנָא בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין, סַתְרָא
דְסַתְרִין טְמִיר דְטְמִירִין, אֶתְתַּקֵּן (דף קכ"ח ע"ב)
וְאַזְדַּמֵּן, (בלומר אשתכח, ולא אשכח ממשי, אבל אתתקן ולא דידיע ליה משום דהוה
עתיק דעתיקין) (אבל בתיקוני ידיע) **כַּחַד סָבָא דְסָבִין, עֵתִיק מְעֵתִיקִין,**
טְמִיר מְטְמִירִין, וּבְתִיקוּנוֹי יְדִיעַ וְלֹא יְדִיעַ. מְאִרֵי דְחַוּוּר
כְּסוּ (ס"א בסומק), **וְחִיזוּ בּוּסִיטָא** (ס"א בוצינא) **דְאַנְפוּי** (נ"א באנפוי),
יְתִיב עַל כּוּרְסִיָּא דְשְׁבִיבִין, לְאַכְפִּיָּא לּוּן.

אַרְבַּע מָאָה אֲלֵפֵי עֲלָמִין, אֲתַפְשֵׁט חוּרָא דְגוּלְגַלְתָּא
 דְּרִישׁוּי. וּמְנַהִירוּ דְּהַאי חוּרָא, יִרְתִּי צְדִיקֵיִיא
 לְעֵלְמָא דְּאֲתִי, ד' מָאָה עֲלָמִין, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית
 כג) אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁקֶל כֶּסֶף עוֹבֵר לְסוּחָר.

בְּגוּלְגַלְתָּא, (בְּכָל יוֹמָא) יִתְבִּין תְּלִיסֵר (ס"א תְּרִיסֵר) אֲלֵפֵי רַבּוּא
 עֲלָמִין, דְּנִטְלִין עֲלוּי רַגְלִין, וְסַמְכִין עֲלוּי.
 וּמַהֲהוּא גוּלְגַלְתָּא נְטִיף טָלָא, לְהַהוּא דְלִבֵּר, וּמְלִיִיא
 לְרִישִׁיהּ בְּכָל יוֹמָא, דְכָתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) שְׂרָא שִׁי נִמְלָא
 טל.

וּמַהֲהוּא טָלָא דְאַנְעֵר מִרִישִׁיהּ, הַהוּא דְאִיהוּ לְבַר,
 יִתְעֲרוֹן מִתִּיִיא לְעֵלְמָא דְאֲתִי. דְכָתִיב (שְׂרָא שִׁי
 נִמְלָא טל, מִלְּאֲתֵי טל לָא כְּתִיב, אֶלָּא נִמְלָא) דְכָתִיב (ישעיה כו) כִּי טל אֹרוֹת
 טָלָךְ, אֹרוֹת נְהוּרָא דְחוּרָתָא דְעֵתִיקָא. וּמַהֲהוּא טָלָא,
 מִתְקַיִימִין קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין. וְהוּא (רצ"ב) מָנָא דְטַחְנֵי
 לְצְדִיקֵיִיא לְעֵלְמָא דְאֲתִי. וְנְטִיף הַהוּא טָלָא לְחֻקְלָא
 דְּתַפּוּחִין קְדִישִׁין. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (שְׁמוֹת טז) וְתַעַל שְׁכַבַּת
 הַטַּל וְהִנֵּה עַל פְּנֵי הַמְּדַבֵּר דֵּק מְחוּסְפָּס. וְחִיזוּ הַהוּא טָלָא
 חוּר. כְּהַאי גְּוֹנָא דְאַבְנִין (מ"ט) דְּבְדוּלְחָא, דְאֲתַחְזִיִיא כָּל
 גְּוֹנִין בְּגוּוֹה. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (במדבר יא) וְעֵינוּ כְּעֵין
 הַבְּדוּלַח.

הַאי גוּלְגַלְתָּא. חוּרָא דִילִיָּהּ, אֲנַהִיר לְתִלְיֵסֵר (רפ"ח) עֵיבֵר

גְּלִיפִין בְּסַחְרָנוּי. לְאַרְבַּע עֵיבֵר בְּסַטְרָא חַד, וּלְאַרְבַּע
עֵיבֵר בְּסַטְרָא דָּא, בְּסַטְרָא דְאַנְפוּי. וּלְאַרְבַּע עֵיבֵר
בְּסַטְרָא דָּא, לְסַטְרָא דְאַחוּרָא. וְחַד לְעֵילָא דְגוּלְגֻלְתָּא.

(בלומר לסטרא דלעילא).

וּמַהֲאֵי אֶתְפְּשֵׁט אֹרְכָא דְאַנְפוּי, לְתַלְתַּת מָאָה וְשִׁבְעִין
רְבּוּא עֲלָמִין. וְהֵהוּא אֶתְקַרֵי אָרְךְ אַפִּים. (בלומר

אורכא דאנפין) וְהֵאֵי עֶתִיקָא דְעֶתִיקִין אֶתְקַרֵי אַרְיָא דְאַנְפוּי.

וְהֵהוּא דְלִבְר אֶתְקַרֵי זְעִיר אַנְפוּי. לְקַבְלִיָּה דְעֶתִיקָא

סָבָא, קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים דְקֹדְשֵׁיא. וְזְעִיר אַנְפוּי (קל"ה ע"ב) כַּד

אֶסְתַּכַּל לְהֵאֵי, כִּלְא (ס"א טלָא) דְלַתְתָּא אֶתְתַּקֵּן, וְאַנְפוּי

מִתְפַּשְׁטִין וְאַרְיָכִין בְּהֵהוּא זְמַנָּא, אֲבַל לָא כָּל שַׁעְתָּא

כְּמָה דְעֶתִיקָא.

וּמַהֲאֵי גוּלְגֻלְתָּא, נִפְיָק חַד עֵיבֵר חִינּוּר לְגוּלְגֻלְתָּא דְזְעִיר

אַנְפוּי, לְתַקְנָא רִישִׁיָּה. וּמַהֲאֵי לְשָׂאֵר גוּלְגֻלְתִּין

דְלַתְתָּא, דְלִית לוֹן חוּשְׁבָנָא. וְכָל גוּלְגֻלְתָּא יְהִיבִין אֲגַר

חִינּוּרָא (ס"א אוראֹתָא) לְעֶתִיק יוּמִין. כַּד עָאֲלִין בְּחוּשְׁבָנָא

תַּחֲוֹת שְׂרַבִּיטָא. וְלַקְבִּיל דָּא, (קל"ו) בְּקַע לְגוּלְגוּלְתַּת

לְתַתָּא, כַּד עָאֲלִין בְּחוּשְׁבָנָא.

בְּחַלְלָא דְגוּלְגֻלְתָּא, קְרוּמָא דְאַוִירָא דְחַכְמַתָּא עֲלָאָה

סְתִימָה דְלָא פִּסְק. וְהֵאֵי לָא שְׂכִיחַ (קכ"ט), וְלָא

אֶתְפַּתַּח. וְהֵאֵי קְרוּמָא אֶתְחַפֵּיָּא עַל מוּחָא דְאִיהוּ חַכְמַתָּא

סְתִימָאָה. וּבְגִינֵי כַף אֶתְכַסֶּיָא (ס"א ובגין ד'אתכסיא) הַאי חֲכַמְתָּא
 בְּהֵוּא קְרוּמָא, דְּלֹא אֶתְפַּתְחָא. (ס"א בגין ד'א אקרי חכמתא סתימאה).
 וְהַאי מוּחָא, דְּאִיהוּ הַאי חֲכַמְתָּא סְתִימָאָה. שְׁקִיט
 וְאֶשְׁתְּכִיף בְּאַתְרֵיהּ, כַּחֲמַר טַב עַל דּוּרְדֵייהּ,
 וְהֵינּוּ דְאֲמַרֵי סָבָא דְעֵתוּי סְתִים, וּמוּחִיהּ סְתִים וְשְׁכִיף.
 וְהַאי קְרוּמָא אֶתְפַּסֵּק מוּזְעִיר אֲפִין, וּבְגִינֵי כַף מוּחִיהּ
 אֶתְפַּשֵּׁט וְנִפְיָק לְתַלְתִּין וְתַרִּין שְׁבִילִין, הֵדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. מַאי טַעְמָא. מְשׁוּם
 דְקְרוּמָא אֶתְפַּסֵּק, דְּלֹא מְחַפֵּיָא עַל מוּחָא. (ועל כל פנים קרומא
 פסיק לתתא) וְהֵינּוּ דְתַנְיֵנָן בְּרִישׁוּמֵי אֲתוּוּן, תִּי"ו רְשִׁים
 רִישׁוּמָא לְעֵתִיק יוּמִין דְלִית דְכוּוְתִיהּ. (דביה תליא תמים דעות שלים

מכל סטרוי וסתים ושכיף ושקיט כחמר טב על דורדייה)

תַּאנָּא, בְּגוּלְגַלְתָּא דְרִישָׁא, תַּלְיִין אֶלְף אֶלְפִין רְבוּא,
 וְשַׁבְעַת אֶלְפִין, וְחֲמִשׁ מָאָה קוּצֵי דְשַׁעְרֵי, חֲוּר
 וְנָקִי, כְּהַאי עֲמָרָא כַּד אִיהוּ נָקִי, דְּלֹא אֶסְתַּבֵּף דָּא בְּדָא.
 דְּלֹא לְאַחְזָאָה עֲרְבוּבִיָּה בְּתַקוּנּוּי. אֶלָּא כֹּלָּא עַל בּוּרֵייהּ,
 דְּלֹא נִפְיָק נִימָא מְנִימָא, וְשַׁעְרָא מְשַׁעְרָא.
 וְכֹל קוּצָא וְקוּצָא, אִית בֵּיה אַרְבַּע מָאָה וְעֶשֶׂר נִימֵי
 דְשַׁעְרֵי, כְּחוּשְׁבֵן קְדוּ"ש. וְכֹל נִימָא וְנִימָא (דף קכ"ט ע"א)
 לְהִיט בְּאַרְבַּע מָאָה וְעֶשֶׂר עֲלָמִין. וְכֹל עֲלָמָא וְעֲלָמָא
 סְתִים וְגִנִּיז, וְלִית דִּידַע לֹוֹן, בַּר אִיהוּ. וְלְהִיט לְשַׁבַּע (ס"א
 ל'ארבע) מָאָה וְעֶשֶׂר עֵיבָר.

וּבְכָל נִימָא וְנִימָא, אֵית מַבּוּעַ דְּנִפְק מִמוּחָא סְתִימָאָה,
 (דְּבִתְר בּוּתְלָא) וְנִהִיר וְנִגִיד בְּהֵוּא נִימָא, לְנִימִין
 דְּזִעִיר אַנְפִין. וּמֵהֵא מִתְקַן (ס"א מִתּוּן) מוּחִיה. וּכְדִין, נִגִיד
 הֵוּא מוּחָא, לְתַלְתִין וְתִרִין שְׁבִילִין.

וְכָל קוּצָא וְקוּצָא מִתְלַהֲטֵן, וְתַלְיִין. מִתְתַקְנֵן בְּתִקּוּנָא
 יָאָה, בְּתִקּוּנָא שְׁפִירָא. מְחַפִּיין עַל גּוּלְגַלְתָּא.
 מִתְתַקְנֵי קוּצֵי דְנִימִין, מֵהֵא סְטָרָא, וּמֵהֵא סְטָרָא, עַל
 גּוּלְגַלְתָּא. וְתֵאנָא, כָּל נִימָא וְנִימָא, אֶקְרִי (ס"א אִיָּה)
 מְשִיכָא מִמַּבּוּעִין (ס"א מִמַּבּוּעִין) (ס"א וְאִינוּן מַבּוּעִין) סְתִימִין, דְּנִפְקִין
 מִמוּחָא סְתִימָאָה.

וְתֵאנָא, מְשַׁעְרוֹי דְּבֵר נֶשׁ, אֲשֶׁתְּמוּדַע מַאי הוּא, אִי
 דִּינָא אִי רַחֲמֵי. מִפְּד עֵבְרִין עֲלוֹי אַרְבַּעִין
 שָׁנִין. וְאִפִּילוּ כַּד אִיהוּ עוֹלָם, בְּשַׁעְרֵיה בְּתִיקוּנֵיה (ס"א
 בְּדִיקוּנֵיה) (ס"א בְּדִיקוּנֵיה) וּבְגַבִּינֵי עֵינױ.

קוּצִין דְּשַׁעְרֵי, תַלְיִין בְּתִקּוּנֵי נְקִי כְּעֵמֶר נְקֵא עַד
 כְּתָפוּי. עַד כְּתָפוּי סְלָקָא דְעֵתָךְ. אֶלָּא עַד רִישֵׁי
 דְּכְתָפוּי, דִּלָּא אֶתְחַזִי קוּדְלָא. מְשׁוּם דְּכְתִיב, (יִרְמִיָּה ב) כִּי
 פָּנוּ אֵלַי עוֹרָךְ וְלֹא פָּנִים. וְשַׁעְרָא סְלִיק אַבְתְּרוֹי
 דְּאוּדְנִין, דִּלָּא לְחַפִּיָּא עֲלוֹי, דְּכְתִיב לְהִיּוֹת אֲזַנְיָךְ
 פְּקוּחוֹת.

שַׁעְרָא דְּנִפְיק מִבְּתֵר אוּדְנוֹי, כּוּלִיָּה בְּשַׁקּוּלָא. לָא נְפִיק

דָּא מִן דָּא, תְּקוּנָא שְׁלִים. תְּקוּנָא יָאָה. תְּקוּנָא שְׁפִירָא.
תְּאִיב לְמַחְמִי. תִּיאוּבְתָא וְחֲדוּתָא דְצְדִיקִיָּא, דְאִינוּן
בְּזַעִיר אַפִּין, לְמַחְמִי וְלֹא תִדְבְּקָא בְּתְקוּנוּי. דְעַתִּיקָא
סְתִימָאָה דְכֻלָּא.

י"ג גִּימִין דְשַׁעְרִין, קִימִי מֵהֵאִי סְטְרָא, וּמֵהֵאִי סְטְרָא
דְגוּלְגֻלְתָּא, לְקָבִיל אַנְפּוּי. וּבְאִינוּן שְׂרִיין שְׁעָרִי
לְאַתְפְּלָגָא. לִית שְׂמָאֲלָא בְּהֵאִי עַתִּיקָא סְתִימָאָה, כְּלָא
יְמִינָא. אַתְחַזִּי וְלֹא אַתְחַזִּי. סְתִים וְלֹא סְתִים. וְהֵאִי
בְּתְקוּנוּיָהּ, כָּל שְׁכֵן בֵּיהּ. (שְׁמוֹת פ"ד ע"ב).

וְעַל הָאִי, תְּאִיבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְצַרְפָּא בְּלִבְהוֹן, דְכְּתִיב,
(שְׁמוֹת יז) הִישׁ יִי בְּקַרְבְּנוּ אִם אֵין. בֵּין זַעִיר אַנְפִּין
דְאֶקְרִי יִי, וּבֵין אַרְיָךְ אַנְפִּין דְאֶקְרִי אִי"ן. אַמְאִי
אַתְעַנְשׁוּ. מְשׁוּם דְלֹא עֲבָדוּ בְּחִבִּיבוּתָא, אֶלָּא בְּנִסְיוּנָא.
דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת יז) וְעַל נְסוּתָם אֵת יִי לֵאמֹר הִישׁ יִי בְּקַרְבְּנוּ
אִם אֵין.

בְּפִלְגוּתָא דְשַׁעְרִי, אָזִיל חַד אַרְחָא דְנָהִיר לְמֵאֲתָן
וְשַׁבְעִין עָלְמִין. וּמִנִּיה נָהִיר אַרְחָא דְזַעִיר
אַנְפִּין, דְנָהִירִין בֵּיה צְדִיקִיָּא לְעֵלְמָא דְאֲתִי. הֲדָא הוּא
דְכְּתִיב, (מְשִׁלִּי ד) וְאוֹרַח צְדִיקִים כָּאוֹר נוֹגֵה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד
נְכוּן הַיּוֹם. וּמִן הָהוּא אַרְחָא אַתְפְּרָשָׂא לְשִׁית מֵאָה
וְתֵלִיסַר אוֹרְחִין דְאוֹרִיָּתָא, דְפְלִיג בְּזַעִיר אַפִּין. דְכְּתִיב

בֵּיה (תהלים כה) כָּל אַרְחוֹת יְיָ חֶסֶד וְאַמֶּת וְגוֹ'.

מִצְחָא דְגִלְגֻלְתָּא רַעֵוּא דְרַעֵוִין, רַעֵוִתָּא דְזַעִיר אַנְפִּין

לְקַבְּלֵי הַהוּא רַעֵוִתָּא (נ"א מצחא דגולגלתא, רצון אקרי דהא

רעוא דרעוין אתגלי בההוא מצחא לקבל דא לתתא. כתיב) דְכַתִּיב (שמות כח) וְהָיָה

עַל מִצְחוֹ תָמִיד לְרִצּוֹן וְגוֹ' וְהָיָה מִצְחָא דְאַקְרֵי רִצּוֹן,

הוּא גְלוּיָא דְכָל רִישָׁא וְגוֹלְגֻלְתָּא, דְמִתְכַסִּיָּא בְּאַרְבַּע

מָאָה וְעֶשְׂרִין (נ"א ועשר) עֲלָמִין.

וְכֹד אַתְגְּלִיא, אַתְקַבְּלָא צְלוֹתְהוֹן דְיִשְׂרָאֵל. אִימְתִי

אַתְגְּלִיא. שְׁתִּיק רַבִּי שְׁמַעוֹן. שְׂאֵל תְּנַיִנוֹת אִימְתִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, אִימְתִי אַתְגְּלִיא.

אָמַר לִיה בְּשַׁעֲתָא דְצְלוֹתָא (רפ"ח) דְמִנְחָה דְשַׁבְּתָא. אָמַר

לִיה מֵאֵי טַעְמָא. אָמַר לִיה, מִשּׁוּם דְהָהִיא שַׁעֲתָא בְיוֹמֵי

דְחוּל, תְּלִיא דִינָא לְתַתָּא בּוֹזְעִיר אַפִּין.

וּבְשַׁבְּתָא אַתְגְּלִיא מִצְחָא דְאַתְקְרֵי רִצּוֹן. בְּהָהִיא שַׁעֲתָא

אַשְׁתַּכִּיף רוּגְזָא. וְאַשְׁתַּכַּח רַעֵוּא, וּמִתְקַבְּלָא

צְלוֹתָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים סט) וְאַנִּי תִפְלְתִי לְךָ יְיָ

עַת רִצּוֹן. וְעַת רִצּוֹן מַעֲתִיק יוֹמִין, לְגִלְאָה מִצְחָא. וּבְגִין

כֶּךָ אַתְתַּקֵּן הָאֵי קָרָא, לְמִימְרֵיה בְּצְלוֹתָא דְמִנְחָה

בְּשַׁבְּתָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, בְּרִיף בְּרִי

לְעַתִּיק יוֹמִין, רַעֵוּא דְמִצְחָא תְשַׁכַּח בְּשַׁעֲתָא דְתַצְטְרִיף

לִיה.

תָּא חֲזִי, בְּשָׂאָר (ס"א בשעתא) דְּלִתְתָּא, כִּד אֲתַגְּלִי מְצָחָא
אֲשֶׁתְּכַח חוּצָפָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (תא חזי בשאר דליתתא כד

אתגלי מצחא דינא אתער ואשתפח ואתעביד מצחא דאשגחיתא לחיבי עלמא לאינון דלא
מתפספי בעובדייהו כמה דאת אמר) (ירמיה ג) וּמְצָח (קל"ו) אִשָּׁה זֹוֹנָה הִיָּה
לָךְ מֵאֲנֵת הַכָּלִים. וְהִכָּא כִּד אֲתַגְּלִי מְצָחָא, תִּיּוֹבְתָא (ס"א
חביבותא) וְרַעוּא שְׁלִים אֲשֶׁתְּכַח, וְכָל רוּגְזִין אֲשֶׁתְּכֹו
וּמִתְכַּפֵּיין קַמִּיהָ.

מֵהָאִי מְצָחָא (ס"א דליתתא), נְהִרִין אַרְבַּע מָאָה בְּתֵי דִינִין. כִּד
אֲתַגְּלִיָּא הָאִי יַעַת רְצוֹן, כְּלָהוּ מִשְׁתַּכְּכִין קַמִּיהָ,
הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (דניאל ז) דִּינָא יְתִיב. (פלומר יתיב באתריה דף קכ"ט
ע"ב) וְדִינָא לָא אֲתַעְבִּיד וְתֹאנָא, שְׁעָרָא לָא קָאִים בְּהָאִי
אַתָּר, מְשׁוּם דְּמִתְגְּלִיָּא, וְלָא אֲתַכְּסִיָּא. אֲתַגְּלִיָּא,
דִּי־סִתְּפִלוֹן מָאֲרִי דִּינָא, וְיִשְׁתַּכְּכוּן. וְלָא אֲתַעְבִּידוּ.
תֹּאנָא, הָאִי מְצָחָא אֲתַפְּשֵׁט בְּמֵאתָן וְשִׁבְעִין אַלְפִין
נְהִרִין בּוּצִינִין (ס"א דנהרין) מַעְדָן עֲלָאָה. דִּתְנִיָּא,
אִית עֵדָן דְּנְהִיר לְעֵדָן. עֵדָן עֲלָאָה לָא אֲתַגְּלִיָּא, וְהוּא
סָתִים בְּסִתִּמָּא וְלָא מִתְּפָרְשָׁא לְאַרְחִין כְּדִקְאֲמָרֵן. וְהָאִי
עֵדָן דְּלִתְתָּא, מִתְּפָרְשׁ בְּשִׁבְלֹוי, לְתִלְתִין וְתִרִין (עיבר)

שְׁבִילִין.

וְאַף עַל גַּב דְּמִתְּפָרְשׁ הָאִי עֵדָן בְּשִׁבְלֹוי, לִית דִּידַע
לִיהָ, בַּר הָאִי זְעִיר אַפִּין. וְעֵדָן דְּלְעִילָא, לִית דִּידַע

לִיָּהּ, וְלֹא שְׁבִילוּי, בַּר הַהוּא אַרְיָךְ אַנְפִּין. הֲדָא הוּא
 דְּכַתְיב, (איוב כח) אֱלֹהִים הִבִּין דְּרַכָּה וְהוּא יַדַּע אֶת מְקוֹמָהּ.
 אֱלֹהִים הִבִּין דְּרַכָּה, דָּא עֵדוֹן דְּלִתְתָּא, דִּידַע זְעִיר אַפִּין.
 וְהוּא יַדַּע אֶת מְקוֹמָהּ, דָּא עֵדוֹן דְּלְעִילָא, דִּידַע עֲתִיק
 יוֹמִין, סְתִימָא דְּכֻלָּא.

עֵינױ דְּרִישָׁא חוּרָא, מִשְׁתַּנִּין מִשְׂאָר עֵינִין, לִית
 כְּסוּתָא עַל עֵינָא. וְלִית גְּבִינִין עַל עֵינָא. מַאי
 טַעְמָא. דְּכַתְיב (תהלים קבא) הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר
 יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל דְּלְעִילָא. וְכַתְיב (ירמיה לב) אֲשֶׁר עֵינֶיךָ
 פְּקוּחוֹת. וְתֹאנָא, כֹּל מַה דְּאֲתִי בְּרַחֲמֵי, לִית כְּסוּתָא עַל
 עֵינָא, וְלִית גְּבִינִין עַל עֵינָא. כֹּל שְׁכֵן רִישָׁא חוּרָא, דְּלֹא
 בַּעַא מִיְדֵי. (ס"א נטירו)

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אַבָּא לְמָאי הִיא רְמִיזָא. אֲמַר לִיה
 לְנוּנֵי יַמָּא, דְּלִית כְּסוּתָא עַל עֵינָא, וְלִית גְּבִינִין
 עַל עֵינָא, וְלֹא בְּיַמִּין, וְלֹא בְּעֵינֵי נְטוּרָא עַל עֵינָא. כֹּל
 שְׁכֵן עֲתִיקָא דְּעֲתִיקָא, דְּלֹא בְּעֵי נְטוּרָא. וְכֹל שְׁכֵן דְּאִיהוּ
 מִשְׁגַּח לְכֻלָּא, וְכֻלָּא מִתְּזוֹן בֵּיהּ וְלֹא נָאִים. הֲדָא הוּא
 דְּכַתְיב, הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל
 דְּלְעִילָא.

כְּתִיב (תהלים לג) הִנֵּה עֵין יִי אֵל יִרְאִיו. וְכַתְיב (זכריה ד) עֵינֵי
 יִי הֵמָּה מְשׁוּטְטִים בְּכֹל הָאָרֶץ. לָא קִשְׂיָא, הָא

בְּזַעִיר אַפִּינָּה. הָא בְּאַרְיָן אַנְפִּינָּה. וְעַם כָּל דָּא תְּרִי עַיִינִין
 אִינּוּן וְאַתְחַוּוּרוּ (ס"א וְאַתְחַוּוּרוּ) לְחַד, עֵינָא דְאִיהִי תְּוּר בְּגוּ
 תְּוּר וְתְּוּר דְּכָלִּיל כָּל תְּוּר.

תְּוּרָא קְדַמָּא, נְהִיר וְסָלִיק, וְנַחֲתִית לְאַסְתְּכֵלָא (ס"א
 לְאַתְכֵלְלָא), דְּצָרִיר בְּצִרְרָא. תָּאנָא, בְּטֵשׁ הָאִי
 חִינְרָא, וְאַדְלִיק ג' בּוּצִינִי, דְּאַקְרוּן: הוּד. וְהָדָר. וְחִדּוּתָא.
 וְלֵהֲטִין בְּחִדּוּתָא בְּשְׁלִימוּתָא.

תְּוּרָא תְּנִינָא, נְהִיר, וְסָלִיק וְנַחֲתִית, וּבְטֵשׁ וְאַפִּיק (ס"א
 וְאַדְלִיק) ג' בּוּצִינִין אַחֲרָנִין, דְּאַקְרוּן נְצַח וְחֶסֶד
 וְתַפְאֶרֶת, וְלֵהֲטִין בְּשְׁלִימוּתָא בְּחִדּוּתָא.

תְּוּרָא תְּלִיתָא, לְהִיט וְנְהִיר, וְנַחֲתִית וְסָלִיק, וְנַפִּיק
 מִסְתִּימוּתָא דְּמוּחָא, וּבְטֵשׁ בְּבוּצִינָא אִמְצָעִיתָא
 שְׁבִיעָא. וְאַפִּיק אֲרַחָא לְמוּחָא תְּתָא, (נ"א וְאַפִּיק אֲרַחָא לְלָבָא
 תְּתָא) וּמִתְּלֵהֲטִין כְּלָהוּ בּוּצִינִין דְּלִתְתָא. אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 יָאוּת הוּא, וְעַתִּיק יוּמִין יִפְקַח עֵינָא דָּא עֲלָךְ, בְּשַׁעֲתָא
 דְּתַצְטְרִיךְ לֵיהָ.

תָּאנָא תְּוּר בְּגוּ תְּוּר. וְתְּוּר דְּכָלִּיל כָּל תְּוּר. תְּוּרָא
 קְדַמָּא, נְהִיר, וְסָלִיק. וְנַחֲתִית לְתֵתָא (ס"א לְתֵלֶת)
 בּוּצִינִי דְּלְסֵטֶר שְׁמָאֵלָא, וְלֵהֲטִין וְאַסְחָן בְּהָאִי תְּוּרָא,
 כְּמָאן דְּאַסְחִי גּוּפִיָּה בְּבוּסְמִין טְבִין, וּבְרִיחִין, עַל מַה דְּהוּ
 עֲלוּי בְּקַדְמִיתָא.

חֲוֹרָא תִּנְיִנָּא, נְחִית, וְסָלִיק, וְנִהִיר לְתַלְתָּ לְבוּצִינִי,
 דְּלִסְטֵר יְמִינָא. וְלִהְטִין וְאַסְחִין בְּהַאי חֲוֹרָא,
 כְּמַאן דְּאַסְחִי בְּבוּסְמִין טָבִין וּבְרִיחִין, עַל מַה דִּהוּוּ עֲלוּי
 בְּקַדְמִיתָא.

חֲוֹרָא תְּלִיתָאָה, נִהִיר וְסָלִיק וְנְחִית, וְנִפִּיק נִהִירו
 דְּחֲוֹרָא, דְּלָגוּ לָגוּ מִן מוּחָא, וּבִטְשׁ בְּשַׁעְרָא
 אוּכְמָא, כַּד אֲצַטְרִיךְ. וּבְרִישָׁא. וּבְמוּחָא דְרִישָׁא. וְנִהִיר
 לְתַלְתָּ כְּתַרִּין דְּאַשְׁתָּאָרוּ, כְּמַה דְּאַצְטְרִיךְ לְגַלְתָּאָה. אִי
 נִיחָא קָמִי עֲתִיק סְתִימָא דְכֻלָּא.

וְתַאנָּא לָא סְתִים הֵאֵי עֵינָא. וְאֵינוּן תְּרִין וּמִתְחַוֵּרִין (ס"א
 וְאַתְחַוֵּרוּ) לְחַד. כֻּלָּא הוּא יְמִינָא. לָא הוּי (ס"א לִית בִּיהּ)
 שְׂמַאלָא. לָא נְאִים וְלָא אֲדַמִּיךְ, וְלָא בְּעֵי נְטִירוּתָא. לִית
 מַאן דְּאַגִּין עָלֶיהָ. הוּא אַגִּין עַל כֻּלָּא, וְהוּא אֲשַׁגַּח עַל
 כֻּלָּא. וּמַאֲשַׁחוּתָא דֵּהֵאֵי עֵינָא מִתְזַנֵּן כְּלָהוּ.

תַּאנָּא, אִי עֵינָא דָּא אֲסִתִּים רַגְעָא חֲדָא, לָא יִכְלִין
 לְקִימָא כְּלָהוּ, בְּגִין כֶּף אֲקָרִי עֵינָא פְּקִיחָא.
 עֵינָא עֲלָאָה. עֵינָא קְדִישָׁא. עֵינָא דְּאַשְׁחוּתָא. עֵינָא
 דְּלָא (דף ק"ז ע"א) אֲדַמִּיךְ וְלָא נְאִים. עֵינָא דֵּהוּא נְטוּרָא
 דְּכֻלָּא. עֵינָא דֵּהוּא קִיּוּמָא דְּכֻלָּא. וְעַל הַאי כְּתִיב (משלי כב)
 טוֹב עֵין הוּא יְבוּרָךְ, אַל תִּקְרִי יְבוּרָךְ אֶלָּא יְבוּרָךְ. דֵּהֵאֵי
 אֶתְקָרִי טוֹב עֵין, וּמִנִּיהּ מְבוּרָךְ לְכֻלָּא.

וְתֵאנֹא, לֵית נְהִירוֹ לְעֵינָא תְתָאָה, לְאַסְתַּחָאָה

מֵאֲדַמִּימוּתָא מֵאוּכְמוּתָא בַר כַּד חֲזִי (ס"א אַתְחֻזִי)

מֵהֵאִי נְהוּרָא חֲוּרָא דְעֵינָא עֲלָאָה דְאַקְרִי טוּב

עֵין. וְלֵית דִּידַע כַּד נְהִיר עֵינָא עֲלָאָה דָּא קְדִישָׁא וְאַסְחִי

לְעֵינָא תְתָאָה דָּא. בַר אִיהוּ.

וְזַמִּינִין צְדִיקֵיָא, זַכָּאי עֲלִיוֹנִין, לְמַחְמִי דָּא בְרוּחָא

דְחֻכְמָתָא, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה נב) כִּי עֵין

בְּעֵין יִרְאוּ. אִימָתִי. בְּשׁוּב יִי צִיּוֹן. וְכְתִיב (במדבר יד) אֲשֶׁר

עֵין בְּעֵין נִרְאָה אֶתָּה יִי. וְאַלְמָלָא עֵינָא טְבָא עֲלָאָה,

דְאַשְׁגַּח וְאַסְחִי לְעֵינָא תְתָאָה, לָא יְכִיל עֲלֵמָא לְמִיקָם

רְגַעָא חֲדָא.

תֵּאנֹא בְצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, אֲשַׁגְחוּתָא דְעֵינָא תְתָאָה, כַּד

אֲשַׁגַּח נְהִירוֹ עֲלָאָה בֵּיהּ, וְעֵייל הֵהוּא נְהִירוֹ

דְעֲלָאָה בְתְתָאָה. דְמַנִּיה נְהִיר כְּלָא הֵדָּא הוּא דְכְתִיב

אֲשֶׁר עֵין בְּעֵין נִרְאָה אֶתָּה יִי.

כְּתִיב (תהלים לג) הִנֵּה עֵין יִי אֶל יִרְאִיו. וְכְתִיב (זכריה ד) עֵינֵי

ה' הֵמָּה מְשׁוּטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ. זְכוּ, עֵינֵי יִי אֶל

יִרְאִיו, עֵינָא דְלְעֵילָא. לָא זְכוּ, עֵינֵי יִי הֵמָּה מְשׁוּטְטוֹת,

עֵינָא דְלְתַתָּא.

דְתַנִּיָּא, מִפְּנֵי מַה זְכוּ יוֹסֵף דְלָא שְׁלֵטָא בֵּיהּ עֵינָא

בִּישָׂא, מִפְּנֵי שְׁזַכָּה לְאַשְׁתַּגְּחָא בְּעֵינָא טְבָא

עֵילָאָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית מט) בֵּן פּוֹרְת יוֹסֵף בֵּן
פּוֹרְת עֲלֵי עֵין. אִמַּאי הוּא בֵּן פּוֹרְת. עֲלֵי עֵין. כְּלוּמַר עַל
סִבַּת עֵין דְּאִשְׁתַּגַּח בֵּיהּ.

וְכְתִיב טוֹב עֵין הוּא יְבוֹרֵךְ, מַאי טַעְמָא. כִּי נָתַן מִלְחָמוֹ
לְדָל. מַאי טַעְמָא אֶקְרִי חַד. תָּא חֲזִי, בְּעֵינֵיה
דְּתַתָּאָה אֵית עֵינָא יְמִינָא, וְאֵית עֵינָא דְשְׂמַאלָא. וְאִינוּן
תְּרִי, בְּתֵרֵי גְווּנֵי. אֲבָל הָכָא, לֵית עֵינָא שְׂמַאלָא.
וְתֵרוּוּיָהּ בְּדַרְגָּא חַד סְלָקִי, וְכֹלָא יְמִינָא. וּבְגִינֵי כְּףַּי,
עֵינָא חַד, וְלֹא תֵרִין.

וְתֵאנָא, עֵינָא דָּא, דְּהוּא עֵינָא דְּאִשְׁגַּחֵתָּא. פְּקִיחָא
תְּדִיר. חֵיכָאן תְּדִיר. וְחֵדָּאן (ס"א וְחֵזָאן) תְּדִיר,
דְּלֹא הוּי הָכִי לְתַתָּאָה, דְּכְלִילָן בְּסוּמְקָא וּבְאוּכְמָא
וּבְחֻוּרָא, בְּג' גְווּנֵי, וְלֹא הוּוּה תְּדִיר פְּקִיחָא (ס"א דְּלִיָּה גְבִינָא)
דְּלִית גְּבַהֲנָא סוּטְרָא (ס"א כְּלִיָּה גְבִינֵי סוּדְרָא) (ס"א דְּלִיָּה עֵינֵיה גְבִינֵי
דְּמַכְסָּאן) עַל עֵינָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים מד) עוֹרָה לְמָה תִּישַׁן
יֵי. (מלכים ב יט) פְּקַח יֵי עֵינֶיךָ.

כִּד אֶתְפַּקַּח, אֵית לְמָאן דְּאֶתְפַּקַּח לְטָב. וְלְמָאן דְּלֹא
אֶתְפַּקַּח לְטָב. וּוִי לְמָאן דְּאֶתְפַּקַּח וְעֵינָא אֶתְעַרְב
בְּסוּמְקָא, וְסוּמְקָא אֶתְחֲזִי לְקַבְּלִיָּה, וּמְכַסֵּיָּא עֵינָא. מָאן
יִשְׁתַּזְיֵב מִנֵּיהּ. אֲבָל עֲתִיק יוֹמִין, טָבָא דְּעֵינָא. חֻוּר בְּגוֹ
חֻוּר. חֻוּר דְּכְלִיל כָּל חֻוּרֵי. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה, לְמָאן דְּיִשְׁגַּח

עֲלוּיָהּ, חַד חֲנוּר מִנִּיְהוּ. וְעַל דָּא וְדָאֵי כְּתִיב טוֹב עֵין הוּא
 יְבוּרָךְ. וְכְתִיב (ישעיה ב) בֵּית יַעֲקֹב לָכוּ וְנִלְכָה בְּאוּר יִי.
 תֵּאנָא, (עם כָּל דָּא) שְׁמִיָּה דְעֵתִיקָא סְתִים מִכְּלָא, וְלֹא
 מִתְּפָרֵשׁ בְּאוּרֵיִתָּא, בַּר מִן אֲתַר חַד, דְּאוּמֵי
 זְעִיר אֲפִין לְאַבְרָהָם, דְּכְתִיב, (בראשית כב) בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נָאִם
 יִי. נָאִם דְּזְעִיר אֲפִין. וְכְתִיב, (בראשית מח) בְּךָ יְבוּרָךְ יִשְׂרָאֵל,
 יִשְׂרָאֵל דְּלְעֵילָא. וְכְתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֲתַפְּאֵר, לְיִשְׂרָאֵל קָאֲמַר דָּא. וְתַנִּינָן עֵתִיק יוּמִין אֲמַרוּ
 וְהָאֵי וְהָאֵי שְׁפִיר.

תַּנְיָא, כְּתִיב (דניאל ז) חֲזַה הָיִית עַד דֵּי פְּרֻסוּן רְמִיו וְעֵתִיק
 יוּמִין יְתִיב. פְּרֻסוּן רְמִיו, מֵאֵן הוּא. אֲמַר לְרַבִּי
 יְהוּדָה, קוּם בְּקִיּוּמָךְ וְאַתְקִין פְּרֻסֵיָּא דָּא.
 אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (דניאל ז) כּוֹרְסֵיָּה שְׁבִיבִין דִּינּוּר.
 וְעֵתִיק יוּמִין יְתִיב עַל הָאֵי פְּרֻסֵיָּא. מֵאֵי טַעְמָא.
 דְּתַנְיָא אֵי עֵתִיק יוּמִין לֹא יְתִיב עַל הָאֵי פְּרֻסֵיָּא, לֹא
 יְכִיל לְאַתְקֵימָא עֲלֵמָא, מְקַמֵּי הֵהוּא כּוֹרְסֵיָּא. כִּד יְתִיב
 עֵתִיק יוּמִין עָלֶיהָ לְכַפֵּיָּא (ס"א אֲתַכְפֵּיָּא) לְהֵהוּא כּוֹרְסֵיָּא,
 וּמֵאֵן דְּרַכִּיב שְׁלִיט. בְּעֵידְנָא דְנִטִּיל מֵהָאֵי פְּרֻסֵיָּא, וְיְתִיב
 עַל כּוֹרְסֵיָּא אַחְרָא, כּוֹרְסֵיָּא קַדְמָאָה רְמִיו, דְּלֹא שְׁלֵטָא
 אֲלָא אִיהוּ דְּרַכִּיב בֵּיהָ עֵתִיק יוּמִין. אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 לְרַבִּי יְהוּדָה, יְתַתְּקוּן אַרְחָךְ, וְיִיתִי בְּךָ מֵעֵתִיק יוּמִין.

וְתָא חֲזִי כְּתִיב (ישעיה מא) אֲנִי יי ראשון וְאֵת אַחֲרוֹנִים אֲנִי
הוא. כִּלָּא הוא, וְהוּא סְתִים מְכַל סְטְרוּי. (בְּהֵאִי)
חֻטְמָא. תָּאנָא, בְּחֻטְמָא אֲשֶׁתְּמוּדַע פְּרָצוּפָא.

וְתָא חֲזִי מַה (דף ק"ל ע"ב) בֵּין עֵתִיקָא, לְזַעִיר אֲפִין. דָּא
מֵאֲרִיָּה דְּחֻטְמָא מִחַד נִוְקְבָא חֲיִין, וּמִחַד נִוְקְבָא
חֲיִין דְּחֲיִין. הָאִי חֻטְמָא. הוּא פְּרַדְשֶׁקָא, דְּבִיָּה נָשִׁיב
רוּחָא דְּחֲיִי, לְזַעִיר אֲפִין. וְקָרִינָן לֵיהּ סְלִיחָה. וְהוּא נַחַת
רוּחַ, אֲתַבְּסָמוּתָא דְּרוּחָא.

דְּרוּחָא דְּנַפְיָק (מִמְהָבָא) מֵאֲיִנוּן נִוְקְבִי, חַד רוּחָא נַפְיָק
לְזַעִיר אֲפִין. לְאֲתַעְרָא (ס"א חֲיִין מְכַל סְטְרוּי, חִירוּ מְכַל סְטְרוּי,

חֲיִין דְּחֲיִין) לֵיהּ בְּגַנְתָּא דְּעֵדָן. וְחַד רוּחָא דְּחֲיִי, דְּבִיָּה זְמִין
לְזַמְנָא לְבְּרִיָּה דְּדוּד, לְמַנְדַּע חֲכַמְתָּא. וּמַהְהוּא נִוְקְבָא,
אֲתַעֵר וְנַפְיָק רוּחָא מִמוּחָא סְתִימָאָה, וְזְמִין לְאֲשֶׁרָאָה עַל
מְלַכָּא מְשִׁיחָא, דְּכְתִיב, (ישעיה יא) וְנַחַת עָלָיו רוּחַ יי רוּחַ
חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וּיְרֵאת יי. הָא
הָכָא ד' רוּחִין, וְהָא רוּחָא חֲדָא אֲמַרִינָן. אֲמַאי תְּלַת. קוּם
רַבִּי יוֹסִי בְּקִיּוּמָךְ.

קָם רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר. בְּיוֹמוֹי דְּמְלַכָּא מְשִׁיחָא, לָא יימְרוּן
חַד לְחַד, אֲלִיף לִי חֲכַמְתָּא, דְּכְתִיב, (ירמיה לא) וְלֹא
יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְגו', פִּי כֻלָּם יִדְעוּ אוֹתִי
לְמַקְטַנָּם וְעַד גְּדוּלָּם. וּבְהֵהוּא זְמַנָּא, יִתַּעֵר עֲתִיק יוֹמִין,

רוּחָא דְנִפְיָק מְמוּחָא סְתִימָאָה דְכֻלָּא, וְכַד יִשְׁלוּף דָּא, כָּל
 רוּחִין דְּלִתְתָּא יִתְעָרוּן עִמִּיהָ. וּמֵאן אֵינּוּן. אֵינּוּן (תְּרִין)
 כְּתָרִין קְדִישִׁין דְּזַעִיר אֲפִין. וְאֵינּוּן שִׁיתָא רוּחִין אַחְרָנִין,
 דְּיִהְיִי (ס"א דְּהָבִי) אֵינּוּן (ס"א שִׁיתָא רוּחִין, ג' רוּחִין אֵינּוּן דְּכֻלִּין תְּלַת אַחְרָנִין)
 דְּכֻתִּיב רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת
 וַיִּרְאֵת יי.

דְּתַנִּינָן, כְּתִיב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יי.
 וְכֻתִּיב (מַלְכִים א י) שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכִסֵּא. וּמִלְכָּא
 מְשִׁיחָא זְמִין לְמִיתַב בְּשִׁבְעָה. שִׁיתָא אֵינּוּן וְרוּחָא דְּעַתִּיק
 יוֹזְמִין דְּעַלְיִיהוּ, הָא שְׁבַעָה. כִּמָּה דְּאֶתְמַר. (ג' רוּחֵי אֵינּוּן דְּכֻלִּין
 ג' אַחְרָנִין) אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, רוּחְךָ יְנוּחַ לְעֵלְמָא דְּאֶתִּי.
 תָּא חֲזִי, כְּתִיב (יַחֲזִקָא לז) כֹּה אָמַר יי (בְּרֵאשִׁית קל"ט ע"א, רל"ה ע"א)
 מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ וְגו'. וְכִי אַרְבַּע רוּחֵי
 עֵלְמָא, מֵאֵי עַבְדֵי הָכָא. אֶלָּא אַרְבַּע רוּחֵי יִתְעָרוּן. ג'
 אֵינּוּן. וְרוּחָא דְּעַתִּיקָא סְתִימָא אַרְבַּע, וְהָכִי הוּוּ. דְּכַד
 יִפּוּק דָּא, נִפְקִין עִמִּיהָ תְּלָתָא, דְּכֻלִּין בְּגוּ תְּלָתָא
 אַחְרָנִין.

וְזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא חַד רוּחָא דְּכֻלִּיל
 מְכֻלְהוּ. דְּכֻתִּיב מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ. אַרְבַּע
 רוּחוֹת בְּאֵי לָא כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי.
 וּבִיּוֹמֵי דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, לָא יִצְטָרְכוּן לְמִילָף חַד לְחַד,

דְּהָא רוּחָא דְלֵהוּן דְכָלִּיל מְכַל רוּחִין. יְדִיעַ כְּלָא. חֲכָמָה
 וּבִינָה עֵצָה וּגְבוּרָה (רוּחַ) דַּעַת וְיִרְאֵת יִי. מְשׁוּם רוּחָא
 דְכָלִּילָא מְכַל רוּחִי. בְּגִין כֶּךָ פְּתִיב, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת,
 דְאִינוּן אַרְבַּע דְכָלִּילָן בְּשִׁבְעָה דְרַגְיָן עֲלָיִן דְאִמְרוּן.
 וְתֵאנָא, דְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּהָאֵי רוּחָא דְעֵתִיקָא דְעֵתִיקִין,
 דְנִפְיָק מִמוּחָא סְתִימָאָה לְנוּקְבָא דְחוּטְמָא.

וְתֵא חֲזִי, מַה בֵּין חוּטְמָא לְחוּטְמָא. חוּטְמָא דְעֵתִיק יוֹמִין
 חֲזִין מְכַל סְטְרוּי. חוּטְמָא דְזִעִיר אֲפִין, כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל
 ב כב) עָלָה עֶשֶׂן בְּאִפּוֹ וְאִשׁ מִפִּיו תֹּאכַל וְגו'. עָלָה עֶשֶׂן
 בְּאִפּוֹ, וּמֵהָהוּא עֶשֶׂן דְלִיק נוּר, כִּד סָלִיק תְּנַנָּא לְבַתֵּר.
 גְּחָלִים בְּעָרוּ מִמֶּנּוּ. מַהוּ מִמֶּנּוּ (ג' נוֹסְחָי). מֵאוּתוֹ עֶשֶׂן.
 מֵהָהוּא חוּטְמָא, מֵהָהוּא אִשָּׁא.

תְּאֵנָא, כִּד הָוָה רַב הַמְּנוּנָא סְבָא בְּעֵי לְצִלָּאָה צְלוּתִיָּה,
 אָמַר לְבַעַל הַחוּטִם אָנִי מִתְפַּלֵּל, לְבַעַל הַחוּטִם
 אָנִי מִתְחַנֵּן. וְהֵינּוּ דְכְּתִיב, (ישעיה מו) וְתַהֲלִתִּי אַחֲטָם לָךְ,
 הָאֵי קָרָא לְעֵתִיק יוֹמִין אָמְרוּ.

תְּנָא, אֹרְכָא דְחוּטְמָא, תִּלְת מָאָה וְע"ה עֲלָמִין,
 אֲתַמְלִיין מִן הָהוּא חוּטְמָא. וְכֻלְּהוּ מִתְדַבְּקוּן
 בְּזִעִיר אֲפִין. הָאֵי תוֹשְׁבַחְתָּא דְתַקוּנָא דְחוּטְמָא הוּא. וְכֻל
 תַּקוּנֵי דְעֵתִיק יוֹמִין, אֲתַחְזוּן וְלֹא אֲתַחְזוּן, אֲתַחְזוּן
 לְמֵאֲרֵי מַדִּין, וְלֹא אֲתַחְזוּן לְכֻלָּא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמַר, וּוי מֵאֵן דְּאוֹשִׁיט יְדוּי בְּדִיקְנָא
 יִקְרָא עֲלָאָה, דְּסָבֵא קְדִישָׁא, טְמִירָא וְסִתִּימָא (נ"א
 טְמִיר וְסִתִּים) מְכָלָא דִּיקְנָא דִּהֵהִיא תּוֹשְׁבַחְתָּא. דִּיקְנָא דְּסִתִּים
 וַיִּקְרַר מְכָל תְּקוּנָוִי. דִּיקְנָא דִּלָּא יִדְעִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין.
 דִּיקְנָא דִּהֵיא תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּכָל תּוֹשְׁבַחִין. דִּיקְנָא דִּלָּא הוּי
 בַר נָשׁ נְבִיאָה וְקְדִישָׁא דִּיקְרַב לְמַחְמִי לִיהַּ. דִּיקְנָא דִּהֵיא
 תְּלִיָּא בְּשַׁעְרוֹי עַד טְבוּרָא דְּלָבָא. חוּרָא כְּתִלְגָּא יִקְרָא
 דִּיקְרִין. טְמִירָא דְּטְמִירִין. מְהִימְנוּתָא דְּמְהִימְנוּתָא
 דְּכָלָא.

תְּאֵנָא, בְּצַנִּיעוּתָא (דף קל"א ע"א) דְּסִפְרָא, דִּהֵיא דִּיקְנָא
 מְהִימְנוּתָא דְּכָלָא, נְפִיק מֵאוּדְנָוִי, וְנַחֲת
 סוּחְרָנִיה דְּפוּמָא קְדִישָׁא, וְנַחֲת וְסִלִּיק וְחָפִי, בְּתַקְרוּבְתָּא
 דְּבוּסְמָא טָבָא, חוּרָא דִּיקְרָא (ס"א דְּבִדִּיקְנִיה). וְנַחֲת (ס"א
 חוּרָא יִקְרָא דְּדִיקְנִיה נַחֲת) בְּשַׁקּוּלָא, וְחָפִי עַד טְבוּרָא. הוּא דִּיקְנָא
 יִקְרָא, מְהִימְנָא שְׁלִימָא, דְּנִגְדִין בֵּיהּ י"ג נְבִיעִין,
 מְבוּעִין דְּמִשַׁח רְבוּת טָבָא, בְּתַלְת עֶשֶׂר תְּקוּנִין מְתַקְנָא.
 תְּקוּנָא קְדִמָּאָה. מְתַתְּקִין שַׁעְרָא מְלַעֲיָלָא, וְשָׂרִי
 מֵהֵהוּא תְּקוּנָא דְּשַׁעַר רִישִׁיהַּ, דְּסִלִּיק בְּתַקּוּנָוִי
 לְעֵילָא מֵאוּדְנָוִי, וְנַחֲת מְקַמִּי פְתַחָא דְּאוּדְנָין, בְּחַד
 חוּטָא בְּשַׁקּוּלָא טָבָא, עַד רִישָׁא דְּפוּמָא.

תְּקוּנָא תְּנִינָא. מִתְּתַקֵּן שְׁעָרָא מִרִישָׁא דְּפוּמָא, (וְסָלִיק)
 עַד רִישָׁא אַחֲרָא דְּפוּמָא, בְּתַקּוּנָא שְׁקִיל.
 תְּקוּנָא תְּלִיתָא. מֵאַמְצָעִיתָא דְּתַחוּת (ס"א דְּהָא) חוּטְמָא,
 מִתַּחוּת תְּרִין נוֹקְבִין, נְפִיק חַד אֹרְחָא, וְשְׁעָרָא
 אֲתַפְּסֵק בְּהֵוּא אֲרַחָא, וּמְלִיא מֵהָא גִיסָא, וּמֵהָא גִיסָא
 שְׁעָרָא, מִתְּקוּנָא שְׁלִים סוּחְרָנִיה דְּהֵוּא אֹרְחָא.
 תְּקוּנָא רְבִיעָא. מִתְּתַקֵּן שְׁעָרָא (וּנְחִית) תַּחוּת פּוּמָא,
 מִרִישָׁא חַדָּא לְרִישָׁא חַדָּא, בְּתַקּוּנָא שְׁלִים.
 תְּקוּנָא חֲמִישָׁא. תַּחוּת פּוּמָא נְפִיק אֲרַחָא אַחֲרָא,
 בְּשְׁקוּלָא דְּאֲרַחָא דְּלַעִילָא, וְאֵלִין תְּרִין אֲרַחִין
 רְשִׁימִין עַל פּוּמָא, מִכָּאן מִכָּאן.
 תְּקוּנָא שְׁתִּיתָא. מִתְּתַקֵּן שְׁעָרָא, וְסָלִיק וְנְפִיק מְלָרַע
 לְעִיל לְרִישָׁא דְּפוּמָא. וְחָפִי תְּקֻרֻבְתָּא דְּבוּסְמָא
 טְבָא, עַד רִישָׁא דְּפוּמָא דְּלַעִילָא. וְנְחִית שְׁעָרָא לְרִישָׁא
 דְּפִתְחָא דְּאֹרְחָא תַּתָּא דְּפוּמָא.
 תְּקוּנָא שְׁבִיעָא. פָּסִיק שְׁעָרָא, וְאֲתַחֲזֵן תְּרִין תְּפוּחִין,
 בְּתַקּוּבְתָּא דְּבוּסְמָא טְבָא, שְׁפִירֵן וְיָאן לְמַחֲזִי.
 בְּגִינֵיהוֹן אֲתַקִּיִּים עָלְמָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (מְשַׁלֵּי טו) בְּאוּר
 פָּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.
 תְּקוּנָא תְּמִנָּא. נְפִיק חַד חוּטָא דְּשְׁעָרֵי סוּחְרָנִי
 דְּדִיקְנָא, וְתַלְיִין בְּשְׁקוּלָא עַד טְבוּרָא.

תִּקְוֵנָא תְּשִׁיעָאָהּ. מִתְעָרִי וּמִתְעָרְבִין שְׁעָרֵי דִיקְנָא, עִם
 אֵינֹון שְׁעָרֵי דְתַלְיִין בְּשָׁקוּלָא, (דְתַלְיִין) וְלֹא נִפְקִין
 דָּא מִן דָּא.

תִּקְוֵנָא עֲשִׂירָאָהּ. (מִתְעָרְבִין) נִחְתִּין שְׁעָרֵי תַחֲוֹת דִיקְנָא.
 וְחַפִּיִין בְּגֵרוּנָא תַחֲוֹת דִיקְנָא.

תִּקְוֵנָא חַד סָר. דְלֹא נִפְקִין נִימָא מִן נִימָא, וּמִתְשַׁעְרָן
 בְּשִׁיעוּרָא שְׁלִים.

תִּקְוֵנָא תְּרִיסָר. דְלֹא תַלְיִין שְׁעָרֵי עַל פּוּמָא, וּפּוּמָא
 אֶתְפְּנֵי מְכָל סְטְרוּי. וַיֵּאן שְׁעָרֵי סְחֹר סְחֹר לֵיהּ.

תִּקְוֵנָא תְּלִיסָר. דְתַלְיִין שְׁעָרָן בְּתַחֲוֹת דִיקְנָא, מְכָאן
 וּמְכָאן, בִּיקְרָא יָאָה, בִּיקְרָא שְׁפִירָא. מְחַפִּיִין

עַד טְבוּרָא. לֹא אֶתְחֹזִי (ס"א לֶאֱתַחֲזֶאָה) מְכָל אַנְפֵי תִקְרוּבָא
 דְבוּסְמָא, בַּר אֵינֹון תְּפּוּחִין שְׁפִירִין חֲוּוּרִין, דְמִפְקִין חֲזִין

לְעֵלְמָא, וּמְחֹזִיִין חֲדוּ לְזַעִיר אַפִּין.

בְּתַלְיִסָר תִּקְוֵנִין אֵלִין, נַגְדִין וּנְפְקִין תְּלִיסָר מְבוּעִין
 דְמִשַּׁח רְבוּת, וּנַגְדִין לְכָל אֵינֹון דְלִתְתָא.

וּנְהִירִין בְּהֵוּא מְשַׁחָא. וּמְשִׁיחִין מְהֵוּא מְשַׁחָא, דְבְּתַלְיִסָר
 תִּקְוֵנִין אֵלִין. בְּתַלְיִסָר תִּקְוֵנִין אֵלִין אֶתְרִשִׁים דִיקְנָא

יִקְרָא, סְתִימָאָה דְכֻלָּא, דְעֵתִיק דְעֵתִיקִין. מִתְרֵי תְּפּוּחִין
 שְׁפִירָן דְאַנְפוּי, נְהִירִין אַנְפוּי דְזַעִיר אַנְפִין, וְכָל חֲיוּר

וְשׁוּשָׁן דְאַשְׁתַּכְחָן לְתַתָּא, נְהִירִין וּמִתְלַהֲטִין (ס"א חֲיוּר)

מֵהָהוּא נְהוּרָא דְלַעֲיָלָא. תְּקוּנֵינן תְּלִיסֵר אֲלִין, אֲשֶׁתְּכַחוּ
בְּדִיקְנָא, וּבְשִׁלְיֻמוֹת דִּיקְנָא בְּתִקּוּנֵי, אֲתִקְרִי בַר נֶשׁ
נְאֻמָּן. דְּכָל דְּחָמֵי דִיקְנֵיהּ, תְּלִי בֵיהּ מְהֵימְנוּתָא.

תָּאנָא בְּצֻנְיָעוּתָא דְסַפְרָא, תְּלִיסֵר תְּקוּנֵינן אֲלִין דְתִלְיִין
בְּדִיקְנָא יִקְרָא, בְּשִׁבְעָא (מְנַהֵן) מִשְׁתַּכְּחֵי
בְּעֵלְמָא, וּמִתְפַתְּחֵי בְּתִלְיֵסֵר תְּרַעֵי דְרַחְמֵי. וּמֵאֵן דְּאוּשִׁיט
יְדֵיהּ לְאוּמָא, כְּמֵאֵן דְּאוּמֵי בְּתִלְיֵסֵר תְּקוּנֵי דִיקְנָא. הֵאִי
בְּאַרְיָךְ אֲפִין. בּוֹזְעִיר אֲפִין בְּכַמָּה. אָמַר לְרַבֵּי יִצְחָק, קוּם
בְּקִיּוּמָךְ, וְסִלְסַל בְּסִלְסָלָא דְתִקּוּנָא דְמִלְכָא (ס"א בְּדִיקְנָא)

קְדִישָׁא הֵיאֵךְ יִתְתַקְּנוּן.

קָם רַבֵּי יִצְחָק, פִּתַּח וְאָמַר, (מִיכָה ז) מִי אֵל כְּמוֹךְ נוֹשֵׂא עוֹן
וְגו', יִשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ וְגו', תִּתֵּן אֲמַת לִיעֶקֶב וְגו'.
תָּאנָא, תְּלִיסֵר מְכִילִין אֲתַחְזוּן הָכָא, וְכִלְהוּ נְפֻקִין
מִתְלִיסֵר מִבוּעֵין דְמִשַּׁח רַבּוּת דְתִיקּוּנֵי (דף קל"א ע"ב) דִּיקְנָא
קְדִישָׁא, עֲתִיקָא דְעֲתִיקִין. טְמִירָא דְטְמִירִין. תָּנָא,
תְּקוּנָא דְדִיקְנָא טְמִיר וְסִתִּים, טְמִיר וְלֹא טְמִיר. סִתִּים
וְלֹא סִתִּים. בְּתִקּוּנֵי יְדִיעַ וְלֹא יְדִיעַ.

תְּקוּנָא קְדָמָא. הָא תְּנִינָן, דְּכָל שְׁעָרָא וְשְׁעָרָא וְכָל
נִימָא וְנִימָא לָא מִתְדַבְּקָא לְחִבְרָתָהּ. וְשְׂאָרוֹ

נִימִין דְּדִיקְנָא לְאֲתִקְנָא, מִתְקוּנָא דְשְׁעָר רִישָׁא.

הָכָא אֵית לְאֲסַתְפְּלָא, אִי כָּל נִימִין דְשְׁעָר רִישָׁא, וְנִימִין

דְּדִיקְנָא יְקִירָא עֲלָאָה, בְּחַד נִימָא אֲתִכְלְלוּ, (ס"א בְּחַד מִתְקַלָּא אֲתִקְלוּ) אַמַּאי אֲלִין אַרִיכִין, וְאֲלִין לָא אַרִיכִין. אַמַּאי (ק"מ) נִימִין דְּדִיקְנָא לָא אַרִיכִין כּוּלֵי הָאִי, וְקִשְׁיִין. וְאֲלִין דְּרִישָׁא לָא קִשְׁיִין, אֲלָא שְׁעִיעִין.

אֲלָא, כָּל נִימִין שְׁקִילִין דְּרִישָׁא וְדִיקְנָא. דְּרִישָׁא אַרִיכִין עַל כְּתַפִּין, לְמִיגַד לְרִישָׁא (ד"א מְרִישָׁא) דְּזַעִיר אַפִּין, מִהֵוּא מְשִׁיכָא דְּמוּחָא, לְמוּחָא דִּילִיהּ. וּבְגִינֵי כֶּךָ לָא הֵוּ קִשְׁיִין. וְעַל דָּא אֲתַחְזוּן לְמַהוּי רִכִּיכֵי.

תַּאנָּא, מַאי (ע"ח ע"א, ק"מ ע"א, רס"ב ע"א) דְּכְתִיב, (משלי א) חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה. וּלְבִסוּף כְּתִיב, בְּרַחוּבוֹת תִּתֵּן קוּלָּהּ. הָאִי קָרָא לָאוּ רִישִׁיהּ סִיפִיהּ, וְלָאוּ סִיפִיהּ רִישִׁיהּ. אֲלָא חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה, כִּד נְגִיד מְמוּחָא סְתִימָאָה דְּאַרִיךְ אַפִּין, לְמוּחָא דְּזַעִיר אַפִּין, בְּאַיְנוּן נִימִין. כְּאֵלוּ מִתְחַבְּרָאן לְבַר, תִּרִין (בראשית קמ"א ע"ב, ק"מ) מוּחִין, וְאֲתַעְבִּיד חַד מוּחָא, בְּגִין דִּילִית קִיוּמָא לְמוּחָא תַתָּאָה, אֲלָא בְּקִיוּמָא דְּמוּחָא עֲלָאָה. וְכִד נְגִיד מֵהָאִי לְהָאִי, כְּתִיב תִּתֵּן קוּלָּהּ חַד.

וּבְגִין דְּנְגִיד מְמוּחָא לְמוּחָא בְּאַיְנוּן נִימִין (כְּאֵלוּ מִתְחַבְּרָאן לְבַר תִּרִין מוּחִין וְאֲתַעְבִּיד חַד מוּחָא בְּאַיְנוּן נִימִין) אִיְנוּן לָא אֲשַׁתְּכַחוּ קִשְׁיִין. מַאי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּאִי אֲשַׁתְּכַחוּ קִשְׁיִין, לָא נְגִיד חֲכָמָתָא לְמוּחָא בְּהוּן. בְּגִינֵי כֶּךָ, לִית חֲכָמָתָא נְפָקָא

מִבֵּר נֶשׂ דְּאִיהוּ קְשִׁישָׁא (ס"א קש"א) וּמְאָרִי דְּרוּגְזָא. דְּכַתִּיב,
 (קהלת ט) דְּבִרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נְשִׁמְעִים. וּמִהֲכָא אוּלְיִפְנָא,
 מֵאֵן דְּשַׁעְרוּי דְּרִישִׁיָּה קְשִׁישׁוֹן, לָאוּ חֲכֻמַּתָּא מְתִישְׁבָּא
 עֲמִיָּה.

וְעַל דָּא אֵינּוֹן אֲרִיכִי, לְמִיתִי תוּעֵלְתָּא לְכֻלָּא. מֵאִי
 לְכֻלָּא. לְמִיעֵל עַל חוּטָא דְּשִׁדְרָה, דְּמִתְשַׁקְיִין מִן
 מוּחָא. וּבְגִין דָּא לָא תְּלִי שַׁעְרָא דְּרִישָׁא עַל שַׁעְרָא
 דְּדִיקְנָא. דְּשַׁעְרָא דְּרִישָׁא תְּלִי וְסֻלִיק עַל אוּדְנִין
 לְאַחורוּי, וְלָא תְּלִי עַל דִּיקְנָא, מְשׁוּם דְּלָא אֲצִטְרִיף
 לְאַתְעָרְבָא אֵלִין בְּאֵלִין. דְּכֻלְהוּ מִתְפָּרְשׁוֹן בְּאַרְחֵיָּהוּ.
 תְּאֵנָא, כְּלָהוּ שַׁעְרֵי בֵּין דְּרִישָׁא, בֵּין דְּדִיקְנָא, כְּלָהוּ
 חוּרֵי כְּתֻלְגָּא. וְתֵאֵנָא, אֵינְהוּ דְּדִיקְנָא קְשִׁישָׁאִי
 כְּלָהוּ. מֵאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּאֵינּוֹן תְּקִיפָּא דְּתְקִיפִין,
 לְאַחְסִין (נ"א לְאַחְתָּא) אֵינּוֹן י"ג מְכִילָן, מִעֲתִיק דְּעֲתִיקִין.
 וְהֵנִי מְכִילָן מְקַמֵּי אוּדְנׁוֹי שְׂרִיִין, וְהֵנִי מְכִילָן סְתִימָן
 אֵינּוֹן. דְּלָא יִתְעָרְבוֹן בְּאַחְרָנִין. (דְּאַתְחַסִּינוּ לְתַתָּא וְהֵכִי תִנְיָא מְקַמֵּי

אוּדְנׁוֹי שְׂרִיִין שַׁעְרֵי מְשׁוּם דְּכֻלְחוּדִיָּהוּ אֵינּוֹן וְלָא אֲתַעְרְבוּ בְּאַחְרָנִין).

וְאִי תִימָא דְּלִית אַחְרָנִין כְּוֹותִיָּהוּ. לָא. דְּתִנְיָא תְּלִיסַר
 מְכִילָן דְּרַחֲמֵי מִעֲתִיקָא קְדִישָׁא: מִי אֵל כְּמוֹד, חַד.
 נוּשָׂא עֹון, תְּרִי. וְעוּבֵר עַל פְּשַׁע, תְּלַת. לְשִׁאֲרִית
 (ק"מ) נַחְלָתוּ, אַרְבַּע. לָא הַחֲזִיק לְעַד אַפּוּ, חֲמִשׁ. כִּי חֲפִץ חֲסַד

הוא, שִׁית. יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ, שְׁבַעָה. יִכְבוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ,
תִּמְנֶיָא. וְתִשְׁלִיךְ בְּמִצּוּלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם, תִּשְׁעָה. תִּתֵּן
אִמַּת לְיַעֲקֹב, עֲשֶׂרֶה. חֶסֶד לְאַבְרָהָם, חֵד סָר. אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ, תִּירִסָר. מִיָּמֵי קָדֶם, תִּלְיִסָר. לְקַבִּיל
דָּא, אֵל רַחוּם וְחַנוּן וְגוֹ', אֵינּוֹן לְתַתָּא.

וְאִי תִימָא, מִשֶּׁה אֵיךְ לָא אָמַר אֲלֵיךְ עֲלָיִן. (קל"ח) אָלָא,
מִשֶּׁה לָא אֲצַטְרִיךְ, אָלָא לְאַתָּר דְּדִינָא אֲשֶׁתְּכַח,
וּבְאַתָּר דְּדִינָא אֲשֶׁתְּכַח, לָא בְּעֵי הָכִי לְמִימַר. וּמִשֶּׁה לָא
אָמַר, אָלָא בְּעִידְנָא דִּישְׂרָאֵל חָאבוּ, וְדִינָא הָוָה תִּלְיִיא,
וּבְגִינֵי כְּךָ לָא אָמַר מִשֶּׁה, אָלָא בְּאַתָּר דְּדִינָא אֲשֶׁתְּכַח.
אָבַל בְּהָאֵי אַתָּר, סְדוּרָא דְשִׁבְחָא דְעַתִּיק יוֹמִין מְסִידָר
נְבִיאָה.

וְאֵינּוֹן תִּלְיִסָר תְּקוּנִין דְּדִיקְנָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, טְמִירָא
דְּטְמִירִין, תְּקִיפִין, לְתַבְרָא וּלְאַכְפִּיָּיא כָּל גְּזֵרֵי
דִּינִין. מֵאֵן חָמֵי דִיקְנָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, טְמִירָא דְּטְמִירִין
דְּלָא אַכְסִיף (קל"ב) (ס"א אַתְּבַסִּי) מְנִיָּה. וּבְגִין כְּךָ, כָּל שְׁעָרוֹי
קְשִׁישִׁין, וְתְקִיפִין בְּתַקּוּנֵי (דף קל"ב ע"ב).

וְאִי תִימָא, אֵי הָכִי הָא שְׁעָרֵי דְלַתָּתָא, אֵינּוֹן אוּכְמֵי,
אִמָּאֵי לָא הָווּ דָּא כְּדָא. דְּתַנְיָא כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה')
קְוֹצוֹתָיו תִּלְתְּלִים שְׁחֹרוֹת כְּעוֹרֵב. וּכְתִיב, (דְּנִיאל ז') וְשַׁעַר
רִישִׁיהָ כְּעֶמֶר נִקָּא. לָא קְשִׁיא, הָא בְּדִיקְנָא עֲלָאָה, הָא

בְּדִיקְנָא תַתָּאָה. וְעַל דָּא, כַּד אַתְיִיהִיבַת אֹרִייתָא
 לְיִשְׂרָאֵל, אַתְיִיהִיבַת בְּאֵשׁ שְׁחֹרָה עַל גְּבִי אֵשׁ לְבָנָה.
 וְעַקְרָא דְמַלְּהָ מְשֻׁם דְּהֵנִי שְׁעָרֵי בְּגִין דְּמִמוּחָא אֲשֶׁתְּכָחוּ
 לְאַתְמִשְׁכָּא לְמוּחָא דְלַתְתָּא וְאִינּוֹן לְעֵילָא מִן
 דִּיקְנָא דִּיקְנָא בְּלַחֲדוּי הוּא. וְכַל תְּקוּנוֹי בְּלַחֲדוּיָהוֹן
 אֲשֶׁתְּכָחוּ. דִּיקְנָא בְּלַחֲדוּי. וְשְׁעָרֵי בְּלַחֲדוּיָהוּ.

תְּקוּנָא קַדְמָאָה תְּקוּנָא דְשָׂאֲרֵי מְרִישָׁא דְשְׁעָרֵי דְרִישָׁא.
 וְתַאנָּא, כָּל תְּקוּנֵי דִיקְנָא לָא אֲשֶׁתְּכַח אֱלָא
 (מְחוּמָא דְלִבָּא) מְמוּחָא דְרִישָׁא, (ס"א מִתְיִקְוֵי דְרִישָׁא) וְהָכָא לָא פְּרִישׁ
 הָכִי, דְהָא לָא הוּי. אֱלָא תְּקוּנָא דָּא, דְנַחֲתִית מִן רִישָׁא
 דְשְׁעָרֵי דְרִישָׁא, הָכִי אֲשֶׁתְּכַח. (חֲסֵר כַּאן)

וּמַהֲאֵי דִיקְנָא אֲשֶׁתְּמוּדַע, כָּל מַה דְהוּי בְּרִישָׁא, דְאֶלְפָּה
 עֲלָמִין דְחַתִּימִין (ס"א אֶלְפָּה עֲלָמִין חַתִּימִין) בְּעִזְקָא דְדַכְיָא.
 עִזְקָא, דְכָלִיל כָּל עִזְקִין.

אוּרְכָּא דְכָל שְׁעָרָא, דְנַחֲתִית מִקְמֵי אוּדְנוֹי, לָא הוּי
 אֲרִיכָא. וְלָא אַתְדַּבֵּק דָּא בְּדָא, וְלָא (ס"א דְכָלִיל)
 נַחֲתִין. אֵלִין שְׁעָרִין. מִכַּד נַגְדִין אַתְמִשְׁכֹּן (ס"א אֱלָא מִכַּד נַחֲתִין
 אֵלִין, שְׁעָרִין. נַגְדִין וְאַתְמִשְׁכֹּן) וְתַלְיִין.

וְשִׁירוּתָא דְתְּקוּנָא קַדְמָאָה, תְּלַתִין וְחַד קוּצִי, שְׁקִילֹן,
 אַתְמִשְׁכֹּן עַד רִישָׁא דְפּוּמָא. וְתַלַּת מְאָה
 וְתַשְׁעִין נִימִין אֲשֶׁתְּכַחן בְּכָל קוּצָא וְקוּצָא.

תִּלְתִּין וְחַד קוּצֵי שְׁקִילִין, דְּהוּוּ בְּתַקוּנָא קַדְמָאָה
 תְּקִיפִין, לְאַכְפֵּיָא לְתַתָּא, כְּחוּשְׁבָן א"ל. מְהוּ
 א"ל. תְּקִיף יְכוּל. וּבְכָל קוּצָא וְקוּצָא, מִתְפָּרְשִׁין תִּלְתִּין
 וְחַד עֲלָמִין, תְּקִיפִין שְׁלִטִין, לְאַתְעֵינָא (ס"א לְאַתְפֹּשֶׁט) (ס"א
 לְאַכְפֵּיָא, וְאַתְפֹּשֶׁטוּ) ל"א בְּהַאי סֵטֵר, וְל"א בְּהַאי סֵטֵר. וְכָל
 עֲלָמָא וְעֲלָמָא מְנִיָּה, מִתְפָּרֵשׁ לְאַלְפָּה עֲלָמִין דְּכִסְיִפִין
 לְעֵדוּנָא רַבָּא. וְכָלֵא סְתִים בְּרִישָׁא דְדִיקְנָא, דְּכָלִיל
 תְּקִיפָא, וְכָלִילָן בְּהַאי א"ל. וְעַם כָּל דָּא, הֵאֵי א"ל
 אֲתַכְפֵּיָא לְרַחֲמֵי, דְרַחֲמֵי דְעֵתִיק יוּמִין, (אַתְבָּסֵס) וְאַתְכָּלֵל
 וְאַתְפֹּשֶׁט בֵּיהּ.

אַמַּאי עַד פּוּמָא. מְשׁוּם דְכְּתִיב, (דְּנִיאל ז') דִּינָא יְתִיב
 וְסַפְרִין וְגו'. מַאי דִּינָא יְתִיב. יְתִיב לְאַתְרִיהּ דְלֵא
 שְׁלֵטָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ט) פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גְּבוּר.
 אֵל דְּהוּא גְּבוּר, וְאַתְבָּסֵס בְּדִיּוּקְנָא (ס"א בְּדִיקְנָא) קְדִישָׁא
 דְעֵתִיק יוּמִין. וְרוּזָא דְכְּתִיב, מִי אֵל כְּמוֹךָ בְעֵתִיק יוּמִין
 אֲתַמֵּר, בְּתַקוּנָא קַדְמָאָה דְדִיקְנָא קְדִישָׁא עֲלָאָה.
 עֲלָמָא קַדְמָאָה, דְנִפְיָק מִתַּקוּנָא קַדְמָאָה, שְׁלִיט וְנַחֲתִית.
 וְסִלִיק לְאַלְפָּה אֲלָפִין וְרַבּוּא רַבְּבָן מָאֲרִי תְרִיסִין.
 וּמְנִיָּה מִתְאַחַדִּין, בְּקִסְטָא בְעֵזְקָא רַבָּא.
 עֲלָמָא תְנַיִנָא. דְנִפְיָק מֵהַאי תַקוּנָא. שְׁלִיט וְנִפְיָק,
 וְנַחֲתִית וְסִלִיק, לְשַׁבְעָה וְחַמְשִׁין אֲלָפָה דְרַגִּין,

מֵאֲרֵי דִיבְבֵא. וּמִתְאַחַדֵּן מִנִּיה, לְאַכְפִּיָּא בְּקוּדְלָא

בְּחִיּוּרָא. (ס"א בְּחִיּוּרָא)

עֲלָמָא תְּלִיתָאָה. דְּנִפְיָק מִהֲאֵי תְּקוּנָא שְׁלִיט וְנַחֲתִית,

וְסִלְיָק לְצ'וֹ אֲלָפִין מֵאֲרֵי דִילְלָה, וּמִתְאַחַדֵּן

מִנִּיה (בְּבוֹסִיטָא לְקוּסְטִירָא) (ס"א בְּבוֹסִינָא לְקוּסְטִירָא) (בְּבוֹצִינָא קְמוּרָא), וּמִהֲאֵי

תְּקוּנָא, מִתְּכַפֵּיין כְּלָהוּ, וּמִתְּבַסְמֵן בְּמִרְיָא דְדַמְעִין,

דְּמִתְּבַסְמִין בִּימָא רַבָּא.

מֵאֵן חָמֵי תְּקוּנָא דָּא, דְּדִיקְנָא קְדִישָׁא, עֲלָאָה, יְקִירָא,

דְּלָא אַכְסִיף מִנִּיה. מֵאֵן חָמֵי טְמִירוּתָא (ס"א יְקִירוּתָא)

דְּקוּצִין דְּשַׁעְרֵי דְתִלְיִין מִהֲאֵי סְבָא. יְתִיב בְּעִיטְרָא

דְּעִטְרִין, עִטְרִין דְּכָל עִטְרִין. עִטְרִין דְּלָא אֲתַכְלָלוּ

בְּעִטְרִין. עִטְרִין דְּלָא כְּשָׂאָר עִטְרִין. עִטְרִין, דְּעִטְרִין

דְּלִתְתָא מִתְאַחַדֵּן מִנְהוֹן. וּבְגִין כֶּךָ, הֲנִי תְּקוּנִין, אֵינּוּן

תְּקוּנִין דְּלִתְתָא מִנְהוֹן מִתְאַחַדֵּין.

תְּקוּנֵי דְאִתְתְּקוּן, דְּאִצְטְרִיף לְאִתְּבְּרָכָא, מֵאֵן דְּבְעֵי

בְּרָכָה. דְּכָל תְּקוּנִין דְּאִתְתְּקוּן בְּקַבְלֵהוֹן, בְּרָכָאן

מִשְׁתַּכְּחִין (לְקַבְלֵיהוֹן) וְאִתְעַבִּיד מַה דְּאִתְעַבִּיד. כֹּלָא כְּלִיל

בְּהִנֵּי תְּקוּנִין. כֹּלָא זְקָפֵן לְקַבְלֵיה תְּקוּנִין דְּמִלְכָא תְּקִיפָא,

עֲתִיקָא, סְתִימָא דְכֹלָא. וְכִלְהוּ אֲתַבְּסְמֵן מִתְּקוּנִין אֲלִין.

(דְּמִלְכָא עֲתִיקָא)

תְּאֵנָא. אֵי עֲתִיק דְּעֲתִיקִין, קְדִישָׁא דְּקְדִישִׁין, לָא

אֶתְתַּקַּן בְּאֵלֶיךָ תִּקְוֵנִי, לֹא אֶשְׁתַּכַּח עֲלָיִךְ וְתִתְּאִיִּן.
 וְכֹלָא הוּי כְּלָא הוּי. וְתִנְיָא, עַד כְּמָה זְהִירִין אֵלֶיךָ (ס"א אֶתְתַּקַּן
 בְּאֵלֶיךָ ל"ג) תִּקְוֵנִי דְדִיקְנָא. עַד תְּלִיסֵר (דְּלִתְתָּא), וְכֹל זְמַנָּא (דף
 קל"ב ע"ב) דְּתִלְיֵסֵר אֵלֶיךָ מִשְׁתַּכַּחִין, זְהִירִין אֵלֶיךָ דְּלִתְתָּא.
 וְכֹלָא. בְּחוּשְׁבְּנָא דְאֵלֶיךָ תְּלִיסֵר, אֶשְׁתַּכַּח דִּיקְנָא דְמִלְכָּא
 עֲתִיקָא יִקְרָא מְכָלָא. כְּלָא בְּחַד אִיהוּ טְמִירָא וְיִקְרָא.
 וּבְגִין דְאִיהוּ יִקְרָא וְטְמִירָא מְכָלָא, לֹא אֲדַכְּרָ בֵּיהּ
 בְּאַתְרֵי דְאֹרִייתָא (ס"א לֹא אֲדַכְּרָ בְּאֹרִייתָא), וְלֹא
 אֲתַגְּלִיֵּיא. וּמָה דִּיקְנָא אֲתַגְּלִיֵּיא. דִּיקְנָא דְכֹהֲנָא רַבָּא
 עֲלָתָּהּ. וּמָהֵאֵי דִּיקְנָא, נְחִית לְדִיקְנָא דְכֹהֲנָא רַבָּא
 דְּלִתְתָּא. (מֵאֵי דִיקְנָא דְכֹהֲנָא רַבָּא) דִּיקְנָא דְכֹהֲנָא רַבָּא בְּתַמְנִיא
 תִּקְוֵנִי אֶתְתַּקַּן. וּבְגִין כֵּן, תַּמְנִיא תִּקְוֵנִי לְכֹהֲנָא רַבָּא,
 כֵּד מִשְׁחָא נְחִית עַל דְקִנְיָהּ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים קל"ג)
 כֶּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַנֶּקֶן וְגוֹ'.
 וּמִנָּא לָן. דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים קל"ג) שֶׁבֶת אַחִים גַּם יַחַד. גַּם
 לְרַבּוֹת כִּהֵן גְּדוֹל דְּלִתְתָּא. דְּכֹל זְמַנָּא דְכֹהֲנָא רַבָּא
 דְּלִתְתָּא, מִשְׁמֵשׁ בְּכֹהֲנָא רַבָּא, כְּבִיכּוֹל כִּהֵן גְּדוֹל
 דְּלַעִילָא, מִשְׁמֵשׁ בְּכֹהֲנָא רַבָּא.
 דָּא תִּקְוֵנָא חַד, דְּדִיקְנָא דְעֲתִיקָא סְתִימָא דְכֹלָא. אָמַר
 לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, יָאוּת אַנְתְּ רַבִּי יִצְחָק, לְמַחְמִי
 בְּיִקְרָא דְתִקְוֵנִי דְדִיקְנָא, וּסְבַר אֲפִי דְעֲתִיק יוֹמִין,

עֲתִיקָא דְעֵתִיקִין. זַפְּאָה חוּלְקָךְ, וְנִפְאָה חוּלְקִי עִמְכוּן
בְּעֶלְמָא דְאַתִּי.

תְּקוּנָא תְּנִינָא. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא, מִרִּישָׁא דְפּוּמָא, עַד
רִישָׁא אַחֲרָא דְפּוּמָא, בְּתִקּוּנָא שְׁקִיל.

קוּם רַבִּי חֲזַקְיָה, וְקָאִים בְּקִיּוּמְךָ, וְאוּקִיר יְקָרָא דְתִקּוּנָא
דָּא דְדִיקְנָא קְדִישָׁא. קָם רַבִּי חֲזַקְיָה, שְׁאֲרִי וְאֹמֵר,
(שִׁיר הַשִּׁירִים ז) אֲנִי לְדוּדֵי וְעֲלִי תְשׁוּקְתוֹ מִי גָרַם שְׂאֲנִי לְדוּדֵי.
מִשׁוּם דְעֲלִי תְשׁוּקְתוֹ.

מִסְתַּכַּל הוּינָא, וְאֲרוֹ חֲמִית, נְהוּרָא יְקִירָא דְבוּצִינָא
עֲלָאָה, נְהִיר וְסֻלִיק לְתַלְתַּת מָאָה וְחֲמִשָּׁה
וְעֶשְׂרִין עֵיבֵר. וְחַד חֲשׂוּךְ הוּהוּ אַתְסַחֵי בְּהֵוָה נְהוּרָא,
כְּמָן דְאַתְסַחֵי בְּהֵוָה נְהוּרָא עֲמִיקָא, דְמִימוֹי מִתְפַּלְגִין,
וְנְהַרִין, וְנִגְדִין לְכָל עֵיבֵר, מִמָּה דְעֲלוּי. וְסֻלִיק הֵוָה
נְהוּרָא, בְּשַׁפְתָּא דִּימָא עֲלָאָה עֲמִיקָא, דְכָל פְּתַחִין טְבִין
וְיִקִירִין, בְּהֵוָה פְּתַחָא אַתְפַּתְחֵן.

אַנָּא שְׂאִיל מֵהֶם (ס"א מְהוּ), פְּשָׂרָא דְחֲמִית. פְּתַחוּ וְאֹמְרוּ,
נוּשָׂא עוֹן חֲמִיתָא. אֹמֵר, דָּא הוּא תְּקוּנָא תְּנִינָא.
יְתִיב. אֹמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִידְנָא אַתְקַשְׁר (ס"א אַתְבָּסֵם)

עֲלְמָא. בְּרִיךְ אַנְתָּ רַבִּי חֲזַקְיָה, לְעֵתִיקָא דְעֵתִיקִין.
אֹמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּלָהוּ בוּצִינִין חֲבֵרִין, דְאַתְיִין בְּהֵאִי

עֲזָקָא קְדִישָׁא. אֶסְהַדְנָא עָלַי שְׁמִיָּא עֲלָאִין דְּעֲלָאִין,
 וְאַרְעָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דְּעֲלָאָה. דְּאַנָּא חָמֵי הַשְׁתָּא, מַה
 דְּלֹא חָמָא בַּר נָשׁ, מִיּוֹמָא דְּסָלִיק מֹשֶׁה זְמַנָּא תְּנִינָא
 לְטוֹרָא דְּסִינֵי. דְּאַנָּא חָמִינָא אֲנַפְּאֵי נְהִירִין, כְּנַהוֹרָא
 דְּשִׁמְשָׁא תְּקִיפָא, דְּזִמִּין לְמִיפֵק בְּאַסּוּוֹתָא לְעֲלָמָא.
 דְּכְתִיב, (מלאכי א) וְזָרְחָה לָּכֶם יְרֵאֵי שְׁמֵי שְׁמֶשׁ צְדָקָה
 וּמִרְפָּא בְּכִנְפֵיהָ. וְעוֹד דְּאַנָּא יְדַעְנָא דְּאַנְפְּאֵי נְהִירִין,
 וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע וְלֹא אֶסְתַּכַּל. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמות לד)
 וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו.

וְעוֹד, דְּאַנָּא חָמֵי בְּעֵינֵי, תְּלִיסֵר מְכִילִין גְּלִיפִין קָמָאֵי,
 וְנְהִירִין כְּבוּצִינִין. וְכַד אֶתְפְּרִישׁ כָּל חַד מְנַיְיָהוּ
 מְפוּמִּיכוֹן, אֶסְתַּלִּיק וְאֶתְתְּקֵן, וְאֶתְעַטֵּר וְאֶתְטַמֵּר
 בְּטְמִירוּתָא דְּתִקּוּנֵי דְּדִיקְנָא, וְכָל אַחֲרָנִין אֶשְׁתַּאֲרֵן.
 וּבְעוֹד דְּכָל חַד מֵתְפַרֵּשׁ בְּפוּמִּיכוֹן, נְהִיר וְאֶתְעַטֵּר וְיִתִּיב
 כְּמִלְכָּא בְּגוֹ חִילֵיהָ. וְכַד אֶסְתַּיִים לְאַתְפְּרִישָׁא, סָלִיק
 וְאֶתְעַטֵּר בְּעַטְרָא קְדִישָׁא, וְאֶתְתְּקֵן וְאֶתְטַמֵּר, וְיִתִּיב
 בְּתִקּוּנוֹי דְּדִיקְנָא קְדִישָׁא, וְכֵן לְכָל חַד וְחַד. אֲזִדְרֹזוּ
 חֲבָרִין קְדִישִׁין, דְּהָא בְּקִיּוּמָא דָּא, לֹא יְהֵא עַד דְּיִיִתִי
 מְלָכָא מְשִׁחָא.

קוּם רַבִּי חֲזַקְיָה תְּנִינָת. וְאוֹקִיר תִּיקוּנָא תְּלִיתָאָה,
 דְּדִיקְנָא קְדִישָׁא. תְּנָא, עַד לֹא קָם רַבִּי חֲזַקְיָה,

קָלָא נִפְק וְאָמַר, אֵין מְלָאךְ אַחַד עוֹשֶׂה שְׁתֵּי שְׁלִיחוֹת.
 אַתְרֵגִיש רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְדַאי כָּל חַד וְחַד בְּאַתְרֵיהּ.
 וְאָנָּא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי, וְרַבִּי אַבָּא, אֲשֶׁתְּלִים שְׁלִימַתָּא
 עֲלָאָה.

קוּם רַבִּי חֲזִיא. קָם רַבִּי חֲזִיא, פְּתַח וְאָמַר, (ירמיה א) וְאוֹמַר
 אֵהָה יְיָ אֱלֹהִים הִנֵּה לָּא יִדְעָתִי דִּבְר פִּי נַעַר אָנֹכִי.
 וְכִי יִרְמִיָּה לָּא הוּוּה יִדַּע לְמַלְלָא, וְהָא כַּמָּה מְלוּלִין נִפְקִי
 מִפּוּמוֹי, עַד לָּא אָמַר דָּא. וְהוּוּא אָמַר מְלָה פְּדִיבָא,
 דְּכִתִּיב הִנֵּה לָּא יִדְעָתִי דִּבְר. אֶלָּא (תַּאנָּא) חַס וְשָׁלוֹם דְּאִיהוּ
 אָמַר עַל דָּא. אֶלָּא הָכִי תַּאנָּא, מַה בֵּין דְּבוּר לְאַמִּירָה.
 אֲמִירָה הוּוּא דְּלָא בְּעִי לְאַרְמָא קָלָא, (דף קל"ג ע"א) דְּבוּר, בְּעִי
 לְאַרְמָא קָלָא, וְלֹא־כְרוּזָא מְלִין.

דְּכִתִּיב, (שמות ב) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 לְאָמַר. וְתַאנָּא, כָּל עֲלָמָא שְׁמַעוּ הַהוּוּא דְּבוּר,
 וְכָל עֲלָמָא אֲזַדְעֹזְעוּ. וּבְגִין כֵּךְ פְּתִיב וַיְדַבֵּר, וְלָא פְּתִיב
 וַיֹּאמֶר. אוּף הָכָא פְּתִיב הִנֵּה לָּא יִדְעָתִי דִּבְר, לְאַכְרוּזָא
 מְלָה וְלֹא־וּכְחָא בְּרוּחַ קְדָשָׁא לְעֲלָמָא.

אִי הָכִי, הָא פְּתִיב (שמות ו) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. אֶלָּא,
 מֵאן הוּוּא נְבִיאָה עֲלָאָה כְּמֹשֶׁה, דְּלָא זָכָה בַּר נִשְׁ
 כְּוֹתִיָּה. דְּהוּוּא שְׁמַע דְּבוּר בְּהַכְרוּזָה, וְלָא דְּחִיל, וְלָא
 אֲזַדְעֹזְעוּ. וְשָׂאָר נְבִיאִים אֲזַדְעֹזְעוּ, אֲפִילוּ בְּאַמִּירָה,
 וְדְחִלִין בְּדְחִילוּ.

וְתֹאנָא, תְּקוּנָא קְדָמָא דְדִיקְנָא, וְתַנְיִנָא לְאַתְבָּא (ס"א
 לְאִיתְאָה) (ס"א לְאַכְפָּא) לְתַלְיִתְאָה. דְכְּתִיב, (אִיּוֹב ל"ג) הֲנִן
 כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אֵל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבֵר. (תְּרִין נוֹסְחִי) וְתֹא
 חַזִּי דְתְרִין תְּקוּנִין קְדָמָאִין לְמִיתִי לְתַלְיִתְאָה הוּוּ דְהוּא
 תְּקוּנָא תַלְיִתְאָה. מְאַמְצְעִיתָא דְתַחְתּוֹת חוּטְמָא, מְתַחְתּוֹת
 תְּרִין נוֹקְבִין. נְפִיק חַד אֲרַחָא, וְשַׁעְרָא אֲפֹסִיק
 (ס"א אֲתַפְסֵק) בְּהוּא אֲרַחָא. אֲמַאי אֲתַפְסֵק. מְשׁוּם (דְכְּתִיב וְעוּבֵר
 עַל פְּשַׁע) דְהָאִי אֲוֲרַחָא אֲתַתְקֵן לְאַעְבְּרָא בִּיהַ. וּבְגִין כֵּן,
 יְתִיב תַּחְתּוֹת נוֹקְבִי חוּטְמָא הָאִי אֲוֲרַחָא. וְשַׁעְרָא לָא
 אֲתַרְבִּי בְּהָאִי אֲוֲרַחָא, מְשׁוּם דְכְּתִיב וְעוּבֵר עַל פְּשַׁע,
 לְמִיָּהֵב אֲעַבְרָא עַד (על) פּוּמָא קְדִישָׁא, דְיִימָא סְלַחְתִּי.
 תֹּאנָא, כְּמָה עֲרַקִּיסָאוֹת מְחַכָּאֵן לְהוּא פּוּמָא, וְלָא
 אֲתַגְלִי לְחַד מְנִיָּהוּ, דְהָא אֲסַתְלַק וְאֲתַעְטֵר, יְדִיעַ וְלָא
 יְדִיעַ.

תֹּאנָא, בְּצַנִּיעוֹתָא דְסַפְרָא, מְהוּ דְכְּתִיב פְּשַׁע. זְכוּ
 עוּבֵר, לָא זְכוּ פְּשַׁע. (מַאי מְשַׁמַּע עוּבֵר עַל פְּשַׁע, שְׁפַע דְאַקְדִּים

ש' לפ', לא זכו עומד ולא עובר) (האי) בּוֹזְעִיר אֲפִין.

מַאי בֵּין הָאִי לְהָאִי. בּוֹזְעִיר אֲפִין, כֵּד נְחִית הוּא אֲוֲרַחָא
 מְתַחְתּוֹת נוֹקְבִי חוּטְמוֹי, כְּתִיב, (בְּמִדְבָּר י"ב) וַיַּחַר אֶף יִי
 בָּם וַיִּלְךְ. מַאי וַיִּלְךְ. דְנְפִיק רוּחָא דְרוּגְזָא מְאִינוֹן נוֹקְבִי,
 וּמֵאֵן דְאַשְׁכַּח קְמִיָּה, אֲזִיל וְלָא אֲשַׁתְכַּח. הֲדָא הוּא

דְּכָתִיב, (ישעיה מ) כִּי רוּחַ יִי נִשְׁבָּה בּוֹ וְאִינְנוּ (ס"א כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ
 וְאִינְנוּ). בְּאַרְיֵךְ אֶפְיִן כְּתִיב, (מיכה ז) וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. וְכָתִיב,
 (איוב לז) וְרוּחַ עֲבָרָה וְתַטְהֵרֵם. וְתֵאנֵא, הֲכֵא כְּתִיב, עוֹבֵר
 עַל פֶּשַׁע בְּהֵוּא אֲרַחֵא. הֲתָם, (שמות יב) וְעָבַר יִי לְנִגּוּף אֶת
 מִצְרַיִם.

זָכָאָה חוֹלְקִיָּה דְמֵאֵן דְּזָכִי לְהֵאִי. וְדֵא הוּא תְּקוּנָא
 תְּלִיתָאָה, (דאורחא) דְּדִיקְנָא יְקִירָא קְדִישָׁא עֲלָאָה
 עֲתִיקָא דְעֲתִיקִי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדֵאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא יִסְגִּי לְאוֹטְבָא לָךְ, וְיַחְדֵּי לְאַגְנָא עֲלָךְ.
 וְתֵאנֵא, מֵאִי דְכָתִיב, (ישעיה סא) שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בֵּיִי, בְּעֲתִיק
 יוֹמִין אֲתַמַּר. דְּהֵא הוּא חֲדוּוֹתָא דְכֻלָּא. תֵּאנֵא,
 בְּשַׁעֲתָא דְאַתְגְּלִי הֵאִי אֲוֲרַחָא דְדִיקְנָא דְעֲתִיק יוֹמִין.
 כְּלֵהוּ מְאִרֵי דִיבְבָא וְיִלְלָה, וּמְאֲרִיחוֹן דְדִינָא סְתִימִין
 וְשִׁתִּיקִין, וְלִית דְּיַפְתַּח פְּטָרָא לְאַבְאָשָׁא. מְשׁוּם דְּהֵאִי
 אֲוֲרַחָא אֲתַגְּלִיָּא לְתַקְנָא. וּמֵהֵאִי, מֵאֵן דְּאַחִיד (נ"א דְאַחִית)
 וְאַזְהַר (מְשׁוּם דְּהֵאִי אֲוֲרַחָא סִימְנָא לְשִׁתִּיקוּתָא וּמֵהֵאִי הוּא מֵאֵן דְּאַחִזִי וְאַזְהַר)
 לְשִׁתְּקָאָה, לְהֵאִי אֲוֲרַחָא רְשִׁים, דְּהוּא סִימְנָא דְעֲתִיקָא
 קְדִישָׁא.

תְּקוּנָא רְבִיעָאָה, מִתְּתַקֵּן שְׁעָרָא (וּנְחִית) תְּחֹת פּוּמָא,
 מִרִישָׁא חֲדָא לְרִישָׁא חֲדָא. הֲדָא הוּא דְכָתִיב,
 (מיכה ז) לְשִׁאֲרִית נַחֲלָתוֹ. כְּמָה דְאַתְ אָמַר (מלכים ב יט) וְנִשְׂאֲתָ

תִּפְלָה בְּעַד הַשְּׂאֲרִית הַנִּמְצָאָה. הַנִּמְצָאָה מִמֶּשׁ. שְׂאֲרִית
 דְּכָתִיב, (צפניה ג) שְׂאֲרִית יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה.
 תִּקְוֵנָא חֲמִישָׁאָה. נִפְיָק אֹרְחָא אַחְרָא מִתְּחֹת פּוּמָא,
 הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (מִיכָה ז) לֹא הֶחְזִיק לְעַד אִפּוּ.
 קוּם רַבִּי יוֹסִי. קָם רַבִּי יוֹסִי, פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי
 הָעַם שָׁכְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁיִי אֱלֹהִיו. אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכְכָה
 לוֹ. מֵהוּ שָׁכְכָה לוֹ. כְּמָה דְאֵת אָמַר (אסתר ז) וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ
 שָׁכְכָה, שְׁכִיף מְרוּגְזִיָּה.

דְּבַר אַחַר. שְׁכִיף בְּרוּגְזִיָּה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (במדבר יא)
 וְאִם כָּכָה אֶת עוֹשֶׂה לִּי הֲרֵגְנִי נָא הָרוּג. דָּא הוּא
 דִּינָא דְדִינָא. אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁיִי אֱלֹהִיו, רַחֲמֵי דְרַחֲמֵי.
 דְּבַר אַחַר, שָׁכְכָה, שְׁמָא דְכִלְיָל כָּל שְׁמָהָן, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְעַבְר רֹגְזִיָּה, וְאִנַּח בֵּיה לְזַעִיר אֲנַפִּין,
 וּמְעַבִּיר עַל כָּל אֵינּוֹן דְּלִבְר.

דְּתַנְיָא, אַרְחָא, עֲלָאָה דְדִיקְנָא קְדִישָׁא, (עלֵאָה עֲתִיקָא דְעֲתִיקָא)
 דְּאִיהוּ גְחִית (בְּדִיקְנִיָּה) תְּחֹת נּוֹקְבֵי דְחוּטְמָא
 דְּעֲתִיקָא. וְהֵא אַרְחָא דְלִתְתָא. שְׁקִילָן אֵינּוֹן בְּכֵלָא. דָּא
 לְעִילָא, וְדָא לִתְתָא. לְעִילָא, עוֹבֵר עַל פְּשַׁע. (דף קל"ג ע"ב)
 לִתְתָא, לֹא הֶחְזִיק לְעַד אִפּוּ. וְתַנְיָנָן, לֹא הֶחְזִיק: דְּלֹא
 אֵית אֲתָר לְמִיתָב. כְּמָה דְלְעִילָא יְהִיב אֲתָרָא לְאַעְבְּרָא.
 כִּךְ לִתְתָא, יְהִיב אֲתָר לְאַעְבְּרָא.

תָּנָא, בְּכֹל אַתְר דְּבִהְיֵי עֵתִיקָא טְמִירָא דְּכֻלָּא אֲרַחָא
 אֲתַגְלִיֵּיא, טַב לְכֻלְהוּ דְּלִתְתָּא, דְּהָא אֲתַחְזִי עֵיטָא
 לְמַעַבְד טַב לְכֻלָּא. מֵאן דְּסִתִּים וְלֹא אֲתַגְלִיֵּיא, לִית
 עֵיטָא, וְלִית מֵאן דְּיִדַע לִיה, אֲלֹא הוּא בְּלַחֲדוּי. כַּמָּה
 דְּעֵדֻן עֲלָאָה, לִית דְּיִדַע לִיה אֲלֹא הוּא עֵתִיקָא דְּעֵתִיקִי.
 וְעַל הָאֵי כְּתִיב, (תהלים צב) מֶה גִדְלוּ מֵעֶשְׂרֵי יָי מְאֹד עֲמָקוּ
 מִחֻשְׁבוֹתֶיךָ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן יִתְתַקְּנוּן עוֹבְדֵיךָ לְעֵלְמָא
 דְּאֲתִי. מַעַם עֵתִיקָא דְּעֵתִיקִין.

תְּקוּנָא שְׁתִּיתָאָה. מִתְתַקֵּן שְׁעָרָא וְסֻלִיק מְלָרַע לְעֵילָא,
 וְחַפִּי תְּקֻרֻבְתָּא דְּבוֹסְמָא טָבָא עַד רִישָׁא דְּפּוּמָא
 דְּלְעֵילָא. וְנַחֲתִית שְׁעָרָא (דְּרִישָׁא) לְרִישָׁא דְּפִתְחָא דְּאֲרַחָא
 תְּתָאָה דְּפּוּמָא.

קוּם רַבִּי יֵיסָא וְאַתְקִין תְּקוּנָא דָּא. קָם רַבִּי יֵיסָא, פִּתַח
 וְאָמַר, (ישעיה נד) וְחֻסְדֵי מֵאֲתֵךְ לֹא יִמוּשׁ, וְכְתִיב (ישעיה
 נד) וּבְחֻסֵד עוֹלָם רַחֲמֵתֶיךָ, הֲנִי קִרְאִי קִשְׁיִין אֲהַדְדִי.
 וְלֹא אֲקִשׁוּ, דְּתַנִּינוּן, אִית חֻסֵד וְאִית חֻסֵד. אִית חֻסֵד
 דְּלָגוּ, וְאִית חֻסֵד דְּלָבַר. חֻסֵד דְּלָגוּ, הָא דְּאֲמָרֵן
 דְּעֵתִיקָא דְּעֵתִיקִין, וְהוּא סִתִּים בְּסִטְרָא דָּא דְּדִיקְנָא,
 דְּאֲקִרִי פֶּאֶת הַזִּקְוֹן. וְלֹא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְחַבְלָא הָאֵי סִטְרָא,
 מִשׁוּם הָאֵי חֻסֵד דְּלָגוּ דְּעֵתִיק יוֹמִין. וּבְגִין כֶּף, בְּכֵהֵן
 דְּלִתְתָּא כְּתִיב בֵּיה, (ויקרא כא) לֹא יִקְרַחָה קְרַחָה בְּרֵאשִׁים

וּפְאֵת זְקָנָם לֹא יִגְלָחוּ. מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּלֹא לְחַבְלָא
 אֹרְחוּי דְּחֶסֶד דְּעַתִּיקָא, דְּכֵהֵן מְסֻטְרָא דָּא קָא אֲתִי.
 וְתֵאנָא בְּצַנִּיעוּתָא דְּסַפְרָא, בְּכֻלָּא אֲצֻטְרִיךְ חֶסֶד
 לְאַתְרַבָּאָה וּלְמַבְנֵי, וְלֹא לְקַטְעָא לִיהּ, וְלֹא
 אֲשַׁתְּצִי מֵעֲלָמָא. וְהֵאֵי דְּכַתִּיב וְחֹסְדֵי מֵאֲתָךְ לֹא יִמוּשׁ,
 חֶסֶד דְּעַתִּיק יוֹמִין. וּבְחֶסֶד עוֹלָם, חֶסֶד דְּאֶקְרִי חֶסֶד
 עוֹלָם, וְהֵאֵי הוּא אַחֲרָא דְּזַעִיר אַנְפִּין, דְּכַתִּיב, (תהלים פט)
 אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה.

וְהֵאֵי חֶסֶד דְּעַתִּיק דְּעַתִּיקִין, הוּא חֶסֶד דְּקָשׁוּט. וְחֶסֶד
 דְּקָשׁוּט לָאוּ בְּחַיֵּי גּוֹפָא אֲתַמַּר, אֶלֶּא בְּחַיֵּי
 דְּנִשְׁמַתָּא. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, (מיכה ז) כִּי חֲפִץ חֶסֶד הוּא. דָּא
 הוּא תְּקוּנָא שְׁתִּיתָאָה דְּדִיקְנָא יֶקִירָא, דְּעַתִּיק דְּעַתִּיקִי.
 תְּקוּנָא שְׁבִיעָאָה. פְּסִיק שְׁעָרָא, וְאֲתַחֲזֵן ב' תְּפּוּחִין
 בְּתַקְרוּבָתָא דְּבוּסְמָא, שְׁפִירָן וַיֵּאֵן לְמַחֲזִי.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר
 וְגו'. מַה תְּפּוּחַ זֶה כְּלִיל בְּתִלְת גְּוּוּנֵי, כֶּף קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, תְּרִין תְּפּוּחִין כְּלִיל שִׁיתָא גְּוּוּנֵי, וְתִרִין תְּפּוּחִין
 אֲלִין, דְּאִינוּן תְּקוּנָא ז', אִינוּן כְּלָלָא דְּכָל שִׁיתָא תְּקוּנִין
 דְּאִמִּינָא. וּבְגִינֵיהוֹן אֲתַקְיִים (משלי טז) בְּאוּר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.

וְתֹאנָא, מִהֲנִי תְּפֻחִין נְפֻקִין חֵיין לְעֶלְמָא, וּמְחֻזִּין חֵידו
לְזַעִיר אֶפִּין. כְּתִיב (במדבר ו) יָאֵר יִי פָּנִיו אֵלַיָּךְ.

וּכְתִיב (משלי טז) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים. בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ אֵלִין
אֵינּוֹן תְּרִין תְּפֻחִין דְּתִקְרוּבְתָא דְּבוֹסְמָא דְּאַמִּינָא. יָאֵר יִי
פָּנִיו אֵלַיָּךְ, פָּנִים דְּלִבֵּר, דְּכַד נְהָרִין מִתְּבַרְךְ עֶלְמָא.

וְתֹאנָא, כֹּל זְמַן דְּהֲנִי בּוֹצִינֵי דְּלִבֵּר נְהִירִין, כֹּל עֶלְמָא
מִתְּבַרְךְ, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח רוּגְזָא בְּעֶלְמָא. וּמָה אֵי
הֲנִי דְּלִבֵּר כֶּךָ. תְּרִין תְּפֻחִין דְּנְהָרִין תְּדִירָא, דְּחֻדָּאן
תְּדִירָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

תְּנִיָּא, כֹּד אַתְּגַלִּיין תְּרִין תְּפֻחִין אֵלִין, אַתְּחֻזִּי זַעִיר
אֶפִּין בְּחֻדּוֹתָא. וְכֹל אֵינּוֹן בּוֹצִינֵין דְּלִתְתָא,
בְּחֻדּוֹתָא. וְכֹל אֵינּוֹן דְּלִתְתָא, נְהָרִין, וְכֹל עֶלְמִין חֻדָּאן,
וּשְׁלִימִין מִכָּל שְׁלִימוֹתָא. וְכֹלֹא חֻדָּאן וּנְהָרִין. וְכֹל טִיבו
לֹא פְּסִיק. כֹּלֹהוּ אַתְּמַלִּיין בְּשַׁעְתָּא חֻדָּא, כֹּלֹהוּ חֻדָּאן
בְּשַׁעְתָּא חֻדָּא.

תָּא חֻזִּי, פָּנִים דְּלִבֵּר, אֵית זְמַן דְּנְהָרִין, וְאֵית זְמַן דְּלֹא
נְהָרִין. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, יָאֵר יִי פָּנִיו אֵלַיָּךְ. (תהלים טז)
יָאֵר פָּנִיו אַתְּנוּ סִלְהָ. מִכָּלֹל דְּלֹא הוּי תְּדִירָא. אֶלֹא כֹד
אַתְּגַלִּיין תְּפֻחִין דְּלַעִילָא.

תֹּאנָא, אֵלִין תְּפֻחִין דְּסִתִּימִין, נְהִירִין וְחֻוּרִין תְּדִירָא.
וּמִנְהוֹן נְהִירִין לְתִלְת מָאָה וּשְׁבַעִין עֵיבֵר. וְכֹל

שִׁיתָא תְּקוּנִין קַדְמָאִין דְּבְדִיקְנָא בֵּיהּ כְּלִילָן. הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (מִיכָה ז) יָשׁוּב יִרְחֲמֵנוּ. יָשׁוּב, מְכַלְל דְּזִמְנִין
 טְמִירִין, וְזִמְנִין אֲתַגְלִיִּין. הֲכָא, הוּא יָשׁוּב יִרְחֲמֵנוּ. וּבֵהֲאִי
 דְּלַתְתָּא, הוּא וְאַמֶּת. דָּא הוּא תְּקוּנָא (דף קל"ד ע"א) שְׁבִיעָאָה,
 דְּכְלִיל שִׁיתָא, בְּתַרִּין תְּפּוּחִין דְּבַעֲתִיקָא דְּעַתִּיקִין.

תְּקוּנָא תְּמִינָאָה. נְפִיק חַד חוּטָא דְּשַׁעְרֵי סוּחַרְנִיה
 דְּדִיקְנָא, וְתַלְיִין בְּשַׁקּוּלָא עַד טַבּוּרָא. קוּם
 אֶלְעָזָר בְּרִי, אַתְקִין תְּקוּנָא דָּא.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר (בְּרִייה), פִּתַּח וְאָמַר, הַכֵּל תְּלוּי בְּמִזְל,
 וְאַפִּילוּ סֵפֶר תּוֹרָה בְּהִיכָל. מְלָה דָּא אוּקִימָנָא
 בְּסַפְרָא דְּצַנִּיעוּתָא, וְהֲכָא אִית לְאַסְתַּכְלָא, וְכִי הַכֵּל תְּלוּי
 בְּמִזְל, וְתַנִּינָן, סֵפֶר תּוֹרָה קֹדֶשׁ, וְנִרְתַּקוּ קֹדֶשׁ, וְהִיכָל
 קֹדֶשׁ. וְכְתִיב (ישעיהו ו) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ
 קֹדֶשׁ, הָא תְּלַת אֵינּוּן. וְסֵפֶר תּוֹרָה. לְקַבְּלִיהוֹן, נִרְתַּקוּ
 קֹדֶשׁ, וְהִיכָל קֹדֶשׁ, וְהוּא קֹדֶשׁ. וְהַתּוֹרָה נִתְּנָה בְּג'
 קְדוּשׁוֹת. בְּשָׁלֹשׁ מַעְלוֹת, בְּיָמִים שְׁלֹשָׁה, שְׁכִינָה בְּשָׁלֹשׁ,
 לוֹחֹת וְאֲרוֹן וְהִיכָל בְּסֵפֶר תּוֹרָה תְּלִיא, וְאִיהוּ תְּלִיא
 בְּמִזְל, וְכְתִיב (ירמיה י) וּמֵאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אֶל תַּחְתּוֹ. מֵאֵן
 דְּאִיהוּ בְּקְדוּשׁוֹת הֵלְלוּ לְהוּי תְּלִיא בְּמִזְלָא.

אַלָּא הָכִי אוּקִימָנָא בְּסַפְרָא דְּצַנִּיעוּתָא, הָאִי חוּטָא
 יִקְרָא קְדִישָׁא, דְּכָל שַׁעְרֵי דְּדִיקְנָא תְּלִיִין בֵּיהּ,

אֶתְקָרִי מִזֵּל. מֵאֵי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּכָל קְדָשֵׁי קוּדְשֵׁין
 דְּקוּדְשֵׁיא, בְּהֵאֵי מִזְלָא תְלִיין. וְסֵפֶר תּוֹרָה, אֶף עַל גַּב
 דְּאִיהוּ קָדוֹשׁ לָא חָל עָלֶיהָ עֶשֶׂר קְדוּשֵׁין עַד דְּעֵייל
 לְהִיכָל. כִּיּוֹן דְּעֵייל לְהִיכָל, אֶתְקָרִי קָדוֹשׁ בְּעֶשֶׂר
 קְדוּשׁוֹת. כְּגוּוּנָא דָּא דִּלָּא אֶתְקָרִי הִיכָל, אֶלָּא כַּד
 אֶתְחַבְּרֵן עֶשֶׂר קְדוּשׁוֹת. וְתַאנָּא, הַכֹּל תְּלוּי בְּמִזְל, דְּאִיהוּ
 הָאֵי חוּטָא יִקְרָא קְדִישָׁא, דְּכָל שְׁעָרִין תְּלִיין בֵּיהָ.

אֲמַאי אֶקָרִי מִזֵּל. מִשּׁוּם דְּמַנְיָה תְּלִיין מִזְלִי, וּמִזְלִי מַנְיָה
 עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וּבְגִין כֶּף אִיהֵי תְלִיָּא. וּבֵיהָ תְלִיין
 כָּל מְלִי דְּעֲלָמָא עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וְאֶפִּילוּ סֵפֶר תּוֹרָה
 שְׁבִהִיכָל, דְּמַתְעִיטַר בְּעֶשֶׂר קְדוּשׁוֹת, לָא נִפְיָק מִכְּלָלִיהָ
 עִם שְׂאָר קְדוּשֵׁין וְכִלְהוּ תְלִיין בְּהֵאֵי. וּמֵאֵן דְּחָמִי לְהֵאֵי
 תְקוּנָא, אֶתְכַבְּשֵׁן חוּבִיהוֹן מִקְמִיָּה וּמִתְכַפִּיין, הֲדָא הוּא
 דְכָתִיב, (מִיכָה ז) יִכְבוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ. אֲמַר לִיהָ רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 בְּרִיךְ בְּרִי לְקוּדְשָׁא דְּקְדִישֵׁין, עֲתִיק מִכְּלָא.

תְּקוּנָא תְּשִׁיעָאָה. מִתְעַרְבִין שְׁעָרֵי עִם אֵינוֹן שְׁעָרֵי
 דְּתְלִיין, וְלָא נִפְקִין דָּא מִן דָּא. קוּם רַבִּי אַבָּא,
 קָם רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, אֵלִין (אֵינוֹן) שְׁעָרֵי דְּמַתְעַרְבִין עִם
 אֵינוֹן דְּתְלִיין, אֶקְרוּן מְצוּלוֹת יָם. מִשּׁוּם דְּנִפְקִי מִמּוֹתְרֵי
 מוּחָא, וּמֵהֵאֵי אֶתְרָא רְמִיּוֹ, כָּל מָאֲרֵי דְּתַבְעִין חוּבֵי דְּבְנֵי
 נִשְׂא וּמִתְכַפִּיין. אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ תְּהֵא לְעֲתִיק
 יוּמִין.

תִּקְוֵנָא עֲשִׂירָאָה. נְחֵתִין שְׁעָרֵי תַּחֲוֹת דִּיקְנָא, וְחַפִּיִּין
 בְּגֵרוֹנָא תַּחֲוֹת דִּיקְנָא. קוּם רַבִּי יְהוּדָה. קָם רַבִּי
 יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה ב) וּבָאוּ בְּמַעְרוֹת צוּרִים וּבְמַחֲלוֹת
 עָפָר מִפְּנֵי פֶחַד יְיָ וְגו'. מִפְּנֵי פֶחַד יְיָ, הָא אֲתִידַע דְּמֵאן
 דְּאִיהוּ לְבַר, פֶּחַד יְיָ אֲתִקְרִי. וּמִהֲדַר גְּאוֹנוֹ, אֵינּוֹן שְׁעָרֵי
 דְּתַחֲוֹת דִּיקְנָא, וְאֲתִקְרוּן הֲדַר גְּאוֹנוֹ, תְּרִי. תִּקְוֵנָא
 עֲשִׂירָאָה, (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֶמֶת לִיעֲקֹב. וְחַד סָר, דְּלֹא נִפְקִי
 נִימָא מִן נִימָא, חֲסֵד לְאַבְרָהָם.

תִּקְוֵנָא דְּתִרְיָסָר. דְּלֹא תִלְיִין שְׁעָרֵי עַל פּוּמָא, וּפּוּמָא
 אֲתִפְנִי מִכָּל סִטְרִין, וְיֵאִין שְׁעָרֵי סְחוּר סְחוּר
 לֵיה, בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח טְרַחוּתָא, כְּמָה דְּאַצְטְרִיף.
 טְרַחוּתָא בְּמַאי קָא מִיִּירִי. דִּינָא. בְּאַתָּר (נ"א בְּתָר) דִּינָא
 טְרַחוּתָא אֲשַׁתְּכַח. וְכִי שְׁעָרֵי דִּדִּיקְנָא טְרַחָא
 אֵינּוֹן, אוּ דִּינָא אֵינּוֹן, וְהָא כֹּלָא רַחֲמֵי אֲתַחֲזוֹן. אֶלָּא
 דְּלֹא אֲתַטְרַח בִּישׁוּבָא (ס"א בְּנִשׁוּבָא) דְּרוּחָא דְּזַעִיר אֶפִּין.
 דְּתֵאנָא מִהֲאֵי פּוּמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, קְדָשׁ קְדָשִׁים,
 נְשָׁבָא רוּחָא. מַאי רוּחָא. רוּחָא דְּאִיתְרַק (ס"א
 דְּאֲתִדְבֵק) בֵּיה, דְּמִתְלַבֵּשׁ בֵּיה (נ"א דְּאֲתִתְקַן וּמִתְלַבֵּשׁ בֵּיה) זַעִיר אֶפִּין.
 וּמִהֲאֵי רוּחָא מִתְלַבֵּשִׁין כָּל אֵינּוֹן דְּלִתְתָא. וְכַד הֵהוּא
 רוּחָא נְפִיק, אֲתַפְרֵשׁ לְתַלְתִּין וְשִׁבְעָה אֶלְפֵי עֵיבָר.
 וְאֲתַפְשֵׁט (ס"א וְאֲתַפְרֵשָׁא) כָּל חַד בְּלַחוּדוּי לְאַתְרֵיהּ, וְכָל מֵאן

דְּאִתְחַזֵּי לְאִתְלַבֵּשׂא מִנִּיה אִתְלַבֵּשׂ. וְעַל דָּא שְׁעָרִין לָא
אִשְׁתַּכְחוּ עַל פּוּמָא קִדְיִשָּׂא, מִשּׁוּם דְּרוּחִיה נִפְיָק, וְלָא
בְּעֵי מְלָה אַחְרָא לְאִתְעַרְבָּא בֵּיה, וְלִקְרָבָא בְּהִדִּיה.

וְדָא הוּא טְמִירוּתָא דְכֻלָּא, דְּלָא אִתְדַבֵּק לָא לְעִילָא וְלָא
לְתַתָּא. וְהוּא סְתִים בְּסְתִימָא דְסְתִימִין דְּלָא אִתִּידַע.

דָּא הוּא דְּלָא אִתְתַּקֵּן, וְלָא הוּא בֵּיה תְּקוּנָא. (דף קל"ד ע"ב)

וּבְגִין כֵּךְ, רוּחַ דְּנִפְיָק לְבַר (ס"א דְּנִפְיָק מִהוּא דְּלִבְר), וּמִתְלַבֵּשִׁין
בֵּיה נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, אִתְקְרִי פֶּה יִי. אֲבָל בְּהַאי עֲתִיקָא
דְּעֲתִיקִין לָא אִתְפְּרֵשׂ. וְלִית מָאן דְּיִידַע רוּחִיה בַּר אִיהוּ.
וּבְגִין כֵּךְ שְׁעָרוֹי שְׁקִילִין סוּחְרָנָא דְּפוּמָא, וּפוּמָא אִתְפְּנִי
מִכָּל סְטְרוֹי.

וּבְהַאי אִתְרַחֲצוּ אֲבַהֲתָנָא, לְאִתְלַבֵּשׂא בְּהַאי רוּחָא,
דְּמִתְפֹּשֵׁט לְכֻמָּה עֵיבְרִין, בְּאִתְר דְּכָל שְׁעָרֵי
שְׁקִילִין בְּסוּחְרָנוֹי. (הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (מִיכָה ז') אֲשֶׁר נִשְׁבַּעַתָּ
לְאֲבוֹתֵינוּ). וְדָא הוּא תְּקוּנָא קִדְיִשָּׂא עֲלָאָה דְּתַרְיִסְר.
דְּמִכָּאן אִשְׁתְּלִשְׁלוּ י"ב תְּחוּמִין לְעִילָא. י"ב תְּחוּמִין
לְתַתָּא. י"ב תְּחוּמִין לִי"ב שְׁבִטֵי אֲבַהֲתָא. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב אֲשֶׁר נִשְׁבַּעַתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ.

תְּקוּנָא דְּתַלְיִסְר. תְּלִיין שְׁעָרֵי דְּתַחוּת דְּיִקְנָא מִכָּאן
וּמִכָּאן, בִּיקְרָא יָאָה, וּבִיקְרָא שְׁפִירָא, וְחַפְיִין
עַד טְבוּרָא וְלָא אִתְחַזֵּיין מֵאֲנִפֵי תְּקְרוּבָא דְּבוּסְמָא, בַּר
אֵינוּן תְּפוּחִין שְׁפִירָן חוּרִין.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זָפָא חוּלְקִיָּה דִּמְאֵן דְּאִשְׁתְּכַח בְּהַאי
 אֲדָרָא קִדְיִשָּׁא עֲלָאָה דְּאַנָּן בֵּיה. זָפָא חוּלְקִיָּה
 בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְּאִתִּי. דְּאַנָּן יִתְבִּין בְּקִדְוִישָׁא
 עֲלָאָה, אִשָּׁא עֲלָאָה אֶסְחָר לָן (ס"א בֵּין אִשָּׁא עֲלָאָה דְּאֶסְחָר לָן) וְהָא
 כָּל תְּקוּנֵין עֲלָאִין (לְדִיקְנָא) דְּדִיקְנָא קִדְיִשָּׁא אֶתְתְּקֵנוּ,
 וְאֶתְעֻטְרוּ וְאֶסְחָרוּ לְדוּכְתִיָּהוּ.

וְהָאִי תְּקוּנָא דְּתַלְיִסָּר, הוּא תְּקוּנָא יָאָה, דְּבֵיה אֲחִידָן
 כְּלָא. כְּלָהוּ מִתְּכַסְפִּין לְמִזְקָף רִישָׁא לְקַבְלִיָּה. מְנִיָּה
 תְּלִיין כָּל אֵינוֹן דְּבוּזְעִיר אֶפִּין אֲחִידָן. מְנִיָּה תְּלִיין עֲלָאִין
 וְתַתְּאִין, וְכָל גְּנֻזִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין גְּנֻזִין בֵּיה, וּבֵיה
 כְּלִילָן. וְאִיהוּ מִזְלָא דְּמִתְזַלָּא מְנִיָּה כְּלָא, דָּא הוּא תְּקוּנָא
 שְׁלִימָתָא, דְּאִשְׁלִים לְכָל תְּקוּנֵין, דָּא אִשְׁלִים לְכָלָא.

תְּאֵנָא, אֵלִין תְּקוּנֵין אֶקְרוּן יְמֵי קָדָם, יוֹמִין קִדְמָאִין
 דְּקִדְמָאִי. וְאֵינוֹן דְּאִשְׁתְּכַחוּ בּוּזְעִיר אֶפִּין, אֶקְרוּן
 יְמֵי עוֹלָם. (ישעיה סג) וְתְּאֵנָא, אֵלִין יְמֵי קָדָם, כְּלָהוּ מִתְתְּקֵנָן
 בְּתְּקוּנָא דְּדִיקְנָא דְּעֵתִיקָא דְּעֵתִיקוֹן, טְמִירָא דְּטְמִירִין
 (כְּלִיל בְּהוּ). וְהָאִי דְּתַלְיִסָּר כְּלִיל לְהוֹן, כְּמָה דְּאֶתְמַר. וְדָא
 יוֹמָא לָא אֶתְכְּלִיל בְּהַדְיָיָהוּ, אֶלָּא הוּא כְּלִיל כְּלָא.

וּבְהַהוּא זְמָנָא דְּאֶתְעַר עֵתִיק יוֹמִין בְּתְּקוּנֵין דְּלְעִילָא,
 הָהוּא אֶתְקַרֵּי יוֹם אֶחָד, דְּבֵיה זְמִין לְאוּקִיר
 דִּיקְנִיָּה, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (זכריה יד) יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע

לִי. הוּא בְּלַחֲדוּי יִתִּיר מִכָּל־א. הוּא דְכָלִּיל כָּל־א, הוּא
דְּאִתְקַרֵי בְּשֵׁמָא יְדִיעָא.

דְּתַנְיָנָן, בְּאַתְרֵי דְּאִית יוֹם אִית לִילָה דְּלִית יוֹם בְּלֵא
לִילָה. וּמְשוּם דְּהָהוּא זְמַנָּא, זְמַן יְהֵא דִּיקְרָא
דְּדִיקְנָא, וְהוּא בְּלַחֲדוּי יִשְׁתַּכַּח. לֹא אִתְקַרֵי לֹא יוֹם וְלֹא
לִילָה. דְּלִית יוֹם אִקְרִי, אִלָּא מִסְטָרָא דִּילָן. וְלִית לִילָה
אִקְרִי, אִלָּא מִסְטָרָא דִּילָן. וּמְשוּם דְּהֵאִי תְקוּנָא כָּלִיל
כָּל־א, לֹא אִתִּידַע וְלֹא אִתְחַזֵי מִנִּיה, וּמִנִּיה נְגִיד מְשַׁחַא
דְּרַבּוּתָא לְתַלְיִסְר עִיבְר מִבּוּעִין. לְכָל אִינוּן דְּלִתְתָא,
דְּנִהְרִין בְּהָהוּא מְשַׁחַא. (אִתְתְּקִנוּ)

בְּתַלְיִסְר תְּקוּנָא אִלִּין אִתְתְּקִנָא דִּיקְנָא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
וְאִלִּין תְּקוּנָא דְּבֵהֵאִי דִּיקְנָא, מִתְתְּקִנָן וּנְחַתָן
לְכַמָּה עִיבְר. וְלֹא אִתְחַזֵין הֵיךְ מִתְפְּשִׁטִין וְהֵיךְ נְפַקִין,
מִכָּל־א אִסְתִּימוּ, וּמִכָּל־א אִתְטַמְרוּ. לִית דִּידַע אִתְרֵי לְהֵאִי
עֲתִיקָא, בְּפִשְׁטוּתָא דְּלֵהוֹן כְּלֵהוֹן כְּלֵילָן, כְּמָה דְּאִתְמַר,
אִתִּידַע וְלֹא אִתִּידַע. טָמִיר וְלֹא טָמִיר. עָלִיה אִתְקַרֵי,
(יִשְׁעִיה מִב) אִנִּי יי הוּא שְׁמִי וּכְבוּדִי לְאַחַר לֹא אִתְן. וּכְתִיב
(תְּהִלִּים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אִנְחָנוּ. וּכְתִיב (דְּנִיָּא ל' ז) וְעֲתִיק יוֹמִין
יְתִיב. בְּאַתְרֵיה יְתִיב וְלִית יְדִיעָ לִיה. יְתִיב וְלֹא שְׂכִיחַ,
וּכְתִיב (תְּהִלִּים קל"ט) אִוְדֵךְ עַל כִּי נִזְרָאוּת נְפִלִיתִי וְגו'.

אִמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרִיא, כִּד אִתְפְּרִיס פְּרִיסָא דָא,

דַּאתוֹן חֲמָאן עֲלָנָא, אֲנָא חֲמִינָא דְנַחְתוּ כֹּל תְּקוּנִין
בְּגוֹוה, וְנִהִירוּ בְּאַתֵּר דָּא. וְחַד פְּרוּכְתָּא בּוּצִינָא דְקוּדְשָׁא
(ס"א בּוּסִיטָא דְקוּדוּשָׁא) בְּרִיךְ הוּא, פְּרִיסָא בְּאַרְבַּע סַמְכִין,

לְאַרְבַּע עֵיבֵר. (דף קל"ה ע"א)

סַמְכָא חַד הוּא יְתִיב מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְחַד מִגְּרוּפִיא
בִּידֵיהּ. וּבְמִגְּרוּפִיא אַרְבַּע מִפְתָּחֵי שְׁנַיִן (ס"א שְׁנַיִן)
מִכָּל סְטְרוֹי. וּמִתְאַחֲדוֹן פְּרִסָּא, וְנַחְתִּין לָהּ מֵעֵילָא לְתַתָּא.
וְכֵן לְסַמְכָא תְּנַיִנָא, וְתִלְיַתָּא וּרְבִיעָא. וּבֵין סַמְכָא
לְסַמְכָא, אֲחִידוֹן תְּמַנִּיסָר רַגְלֵי דְסַמְכֵי וּמִתְנַהֲרִין בְּבוּצִינָא
דְגִלְפָּא (בּוּסִיטָא דְגִלְפִין) בְּתֵהוּא פְּרִיסָּא. וְכֵן לְד' עֵיבֵר.

וְחֲמִינָא אֵלִין תְּקוּנִין דְנַהֲרִין עָלֶיהּ, וְהוּוּ מְחַפָּאן מְלֵי
דְפּוּמָנָא, לְאַתְעֻטְרָא וּלְאַסְתְּלֻקָּא כֹּל חַד
בְּאַתְרֵיהּ. וְכַד הוּוּ מִתְתַקְנָן מִפּוּמָנָא, כֹּל חַד וְחַד סְלִיק
וְאַתְעֻטְר וְאַתְתַקֵּן בְּתֵהוּא תְּקוּנָא דְאַתְתַקֵּן הָכָּא, מִכָּל (ס"א
בְּהַבֵּל דְכָּל) פּוּמָא דְחַד מִינָן. וּבְשַׁעְתָּא דְחַד מִינָן פִּתַּח פּוּמָא,
לְתַקְנָא בְּתֵהוּא תְּקוּנָא, הֵהוּא תְּקוּנָא הָוָה יְתִיב וּמְחַפָּה
לְמַלְהָ דְנַפְיָק מִפּוּמִיכּוֹן, וּכְדִין סְלֻקָּא בְּדוּכְתִיָּה וְאַתְעֻטְר.
וְכֹל סַמְכִין מְכָאן וּמְכָאן, חֲדָאן עַל דְשַׁמְעִין מַה דְלָא
יִדְעוּ, וְצִיִּיתִין לְקִלְיָכּוֹן. כִּמְהָ רְתִיכִין קִיִּימִין הָכָּא
בְּגִינִיכּוֹן. זַכָּאִין אֲתוּן לְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְכִלְהוּ מְלֵי דְנַפְקֵי
מִפּוּמִיכּוֹן, כְּלָהוּ מְלִין קְדִישִׁין. מְלִין כְּשֶׁרֹן דְלָא אֲסֻטָּאן
לִימִינָא וּלְשֻׁמָּא לָא.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדַי לְמִשְׁמַע, וְצִיִּית לְהַנִּי מְלִי, עַד
 דְּהוּא אַגְמָר (ס"א אגזר) דִּינָא, דִּי לְעֵלְמָא דְּאִתִּי
 תִּימְרוּן זְמָנָא אַחְרָא כָּל הַנִּי מְלִי קְדִישִׁין. עֲלֵיכוּ כְּתִיב,
 (שיר השירים ז) וְחִפְךָ כִּיִּין הַטּוֹב וְגו', דּוֹבֵב שְׁפִתֵי יִשְׁנִים. מֵאִי
 דּוֹבֵב שְׁפִתֵי יִשְׁנִים. דְּאִפִּילוּ לְעֵלְמָא דְּאִתִּי מְרַחֲשֵׁן
 שְׁפוּוֹתֵיכוּ אֹרִיִּיתָא קָמִיהָ.

הַשְׁתָּא אֲתַתְּקֵנוּ וְאֲתַכּוֹנוּ דַּעְתָּא, לְמַתְקֵן תְּקוּנוֹי דְּזַעִיר
 אֲפִין, הֵיךְ יִתְתְּקֵן, וְהֵיךְ יִתְלַבֵּשׁ בְּתַקּוּנוֹי
 מְתַקּוּנֵי עֲתִיק יוֹמִין, קְדִישָׁא דְּקְדִישִׁין, טְמִירָא דְּטְמִירִין,
 טְמִירָא מְכֻלָּא. דְּהַשְׁתָּא חוֹבְתָא (חכמתא) עֲלֵיכוּ, לְמַגְזֵר
 דִּינָא קוּשְׁטָאָה יָאָה וְשִׁפִּירָא וְלֹאֲתַקְנָא כָּל תְּקוּנִין עַל
 בּוֹרִיִּיהָ.

תְּקוּנֵי דְּזַעִיר אֲפִין, מְתַקּוּנֵי דְּאֲרִיךְ אֲפִין אֲתַתְּקֵנוּ.
 וְאֲתַפְּשְׁטוּ תְּקוּנוֹי מְכָאן וּמְכָאן, כְּחִיזוּ בַּר נֶשׁ,
 לְמִשְׁלֵטָא (ס"א ומשלחא) בֵּיהּ רוּחָא דְּטְמִירָא דְּכָל טְמִירִין.
 בְּגִין לְמִיתַב עַל כּוֹרְסֵיִיא, דְּכְתִיב, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת
 הַכֶּסֶף דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עָלְיוּ מְלַמְעָלָה. כְּמִרְאָה אָדָם:
 דְּכֻלִּיל כָּל דִּיּוֹקְנִין. כְּמִרְאָה אָדָם: דְּכֻלִּיל כָּל שְׁמָהָן.
 כְּמִרְאָה אָדָם: דְּבֵיהּ סְתִימִין כָּל עֲלָמִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין.
 כְּמִרְאָה אָדָם: דְּכֻלִּיל כָּל רִזִּין דְּאֲתַאֲמְרוּ וְאֲתַתְּקֵנוּ עַד
 דְּלֹא אַבְרִי עֲלָמָא, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא אֲתַקְיִימוּ.

תָּאנָא בְּצַנִיעוּתָא דִּסְפָרָא, עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין עַד לָא זְמִין
 תְּקוּנוּי, בְּאֵי מַלְכִין, כְּנִס מַלְכִין, (נ"א (קב"ח) גְּלִיף
 מַלְכִין) וּמִשְׁעַר מַלְכִין, וְלֹא הוּוּ מִתְקַיְימִי, עַד דְּדַחִי (ס"א דְּאָנַח)
 לֹון, וְאַצְנַע לֹון לְבַתֵּר זְמָנָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית לו)
 וְאַלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאַרְצֵי אֲדוּם. בְּאַרְצֵי אֲדוּם,
 בְּאַתֵּר דְּכָל דֵּינִין מִתְקַיְימִין תַּמָּן, וְכֻלְהוּ לָא אֶתְקַיְימוּ.
 עַד דְּרִישָׁא חוּרָא עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין אֶתְתַּקְּנוּ. כִּד אֶתְתַּקְּנוּ,
 תְּקִין כָּל תְּקוּנִין דְּלִתְתָּא, תְּקִין כָּל תְּקוּנִין דְּעֵלְאִין
 וְתִתְּאִין. מְכָאן אֹלִיפְנָא, כָּל רִישָׁא דְעַמָּא, דְּלֹא אֶתְתַּקְּנוּ
 הוּא בְּקַדְמִיתָא, לִית עַמָּא מִתְתַּקְּנָא. וְאִי אִיהוּ מִתְתַּקְּנוּ,
 כְּלָהוּ מִתְתַּקְּנִין. וְאִי אִיהוּ לָא מִתְתַּקְּנוּ בְּקַדְמִיתָא, לָא
 יְכֻלִין עַמָּא לְאַתְתַּקְּנָא.

מִנְלָן. מַעֲתִיק יוֹמִין. דְּעַד לָא אֶתְתַּקְּנוּ הוּא בְּתְּקוּנוּי, לָא
 אֶתְתַּקְּנוּ כָּל אֵינֹון דְּבָעוּ לְאַתְתַּקְּנָא, וְכֻלְהוּ
 עֲלִמִין אֶתְחַרְבוּ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית לו) וַיִּמְלוּךְ
 בְּאֲדוּם בְּלַע בֶּן בְּעוּר. וַיִּמְלוּךְ בְּאֲדוּם, רְזָא חֲדָא (ס"א יְקִירָא)
 הוּא. אֶתֵּר דְּכָל דֵּינִין מִתְקַטְּרִין תַּמָּן, וְתִלְיִין, מִתַּמָּן.
 בְּלַע בֶּן בְּעוּר, תָּאנָא הוּא גְזֵרַת דֵּינָא, תְּקִיפָא דְתְּקִיפִין,
 דְּבְּגִינִיָּה מִתְקַטְּרִין אֶלְף אֶלְפִין מְאִרִי דֵּיבְבָא וַיִּלְלָה.
 (בראשית לו) וְשֵׁם עִירוֹ דְנִהְבָּה. מְאִי דְנִהְבָּה. כְּלוּמַר דִּין הָבַה.
 כְּמָה דְאַתְּ אֹמֵר, (משלי ב) לְעֵלּוּקָה שְׁתֵּי בְנוֹת הַב הַב.

כִּיּוֹן דְּסָלִיק לְאַתֵּי־שְׂבָא, בֵּיה לָא קָאִים, וְלֹא הוּוּה יְכִיל
 לְמִיקָם, וְכֻלְּהוּ עֲלָמִין אֲתַחֲרְבוּ. מַאי טַעְמָא. מְשׁוּם
 דְּאָדָם לָא אֲתַתְּקֵן. דְּתַקּוּנָא דְּאָדָם בְּדִיוֹקְנִיה, כְּלִיל
 כְּלֵא, וְיְכִיל (דף קל"ה ע"ב) כְּלֵא לְאַתֵּי־שְׂבָא בֵּיה.

וּבְגִין דְּתַקּוּנָא דָּא דְּאָדָם, לָא אֲשַׁתְּכַח. לָא יְכִילו
 לְמִיקָם וְלְאַתֵּי־שְׂבָא, וְאֲתַבְּטְלוּ. וְאֲתַבְּטְלוּ סִלְקָא
 דְּעֵתְךָ וְהָא כְּלָהוּ בְּאָדָם אֲתַכְּלִילֵן. אֶלָּא אֲתַבְּטְלוּ
 וְאֲסִתְּלָקוּ מִתְּהוּא תַקּוּנָא, עַד דְּיִיתִי תַקּוּנָא (נ"א דְּיִוֹקְנָא)
 דְּאָדָם. וְכֹד אַתָּא הֵאֵי דְּיִוֹקְנָא, אֲתַגְּלִפוּ (ס"א אֲתַכְּלִילוּ) כְּלָהוּ,
 וְאֲתַחֲזְרוּ לְקִיּוּמָא אַחֲרָא. מְנַהוֹן אֲתַבְּסָמוּ, (ס"א מְנַהוֹן אֲתַבְּסָמוּ
 וְלֹא אֲתַבְּסָמוּ) וּמְנַהוֹן לָא אֲתַבְּסָמוּ כְּלָל.

וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב וַיִּמַת, וַיִּמַת. דְּאֲתַבְּטְלוּ לְגַמְרִי.
 לָאו הָכִי, אֶלָּא כָּל מָאן דְּנַחֲת מִדְּרָגָא קַדְמָאָה
 דְּהוּוּה בֵּיה, קָאִרִי בֵּיה מִיתָה. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שְׁמוֹת ב)
 וַיִּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, דְּנַחֲת מִדְּרָגָא קַדְמָאָה דְּהוּוּה קָם בֵּיה.
 וְכִיּוֹן דְּאֲתַתְּקֵן אָדָם, אֲתַקְרוּן בְּשִׁמְהֵן אַחֲרָנִין, וְאֲתַבְּסָמוּ
 בְּקִיּוּמָא בֵּיה, וְקִיּוּמִין בְּדוּכְתֵייהוּ.

וְכֻלְּהוּ אֲתַקְרוּן בְּשִׁמְהֵן אַחֲרָנִין מִן קַדְמָאִין, בַּר הֵהוּא
 דְּכְתִיב בֵּיה, (בְּרַאשִׁית לו) וְשֵׁם אֲשֶׁתּוּ מְהִיטְבָּאֵל בַּת
 מִטְרַד בַּת מִי זֶהָב. מַאי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּהֵנִי לָא אֲתַבְּטְלוּ
 כְּשָׂאֵר אַחֲרָנִין. מְשׁוּם דְּהוּוּה דְּכַר וְנוֹקְבָא. כְּהֵאִי תַמְרָא,

דְּלֹא סִלְקָא אֱלָא דְכֹר וְנוֹקְבָא. וּבְגִין כֶּךָ הַשְׁתָּא
 דְּאִשְׁתְּכַחוּ דְכֹר וְנוֹקְבָא, לָא כְּתִיב בְּהוּ מִיתָה כְּאַחֲרָנִין,
 וְאִתְקַיְימוּ. אֲבָל לָא אִתְיִשְׁבוּ, עַד דְּאִתְתַּקֵּן דִּיּוֹקְנָא
 דְּאָדָם, וְכִיּוֹן דְּאִתְתַּקֵּן דִּיּוֹקְנָא דְּאָדָם, אִתְחַזְרוּ וְאִתְקַיְימוּ
 בְּקִיּוּמָא אַחְרָא, וְאִתְיִשְׁבוּ.

תַּאנָּא, כַּד סָלִיק בְּרַעוּתָא דְרִישָׁא חוּרָא, לְמַעַבְד יִקְרָא
 לִיקְרִיָּה, תַּקִּין וְזִמִּין וְאַפִּיק מְבוּצִינָא
 דְּקַרְדִּינוּתָא, חַד נִיצוּצָא, נֶשֶׁב בֵּיה אִתְתּוֹקֵר (ס"א אִתְתַּקֵּן)
 וְסָלִיק (רַעוּתִיָּה) וְאִתְפָּשֵׁט לְתֵלַת מָאָה וְשִׁבְעִין עֵיבֵר.
 וְנִיצוּצָא קָאִים, וְשָׂאֲרֵי נָפִיק אֲוִירָא דְכִיָּא וּמִתְגַּלְגֵּלָא,
 נֶשֶׁב בֵּיה אִתְתַּקֵּן. וְנָפִיק חַד גּוּלְגֻלְתָּא תַּקִּיפָא, וְאִתְפָּשֵׁט
 לְאַרְבַּע סְטָרִין.

וּבַהֲאִי אֲוִירָא דְכִיָּא, אִשְׁתְּאִיב נִיצוּצָא וְאִתְאַחַד, וְכֻלִּיל
 בֵּיה. (ס"א וְאִתְכֻלִּיל) בֵּיה. בֵּיה סִלְקָא דְעֵתָךְ. אֱלָא אִתְטַמֵּר
 בֵּיה. וּבְגִין כֶּךָ, הָאִי גּוּלְגֻלְתָּא אִתְפָּשֵׁט בְּסֵטְרוֹי, וְהָאִי
 אֲוִירָא הוּא טָמִיר דְטַמִּירִין דְעֵתִיק יוּמִין, בְּרוּחָא דְגָנִיז.
 בַּהֲאִי גּוּלְגֻלְתָּא אִתְפָּשֵׁטוּ אִשָּׁא מְסֵטֵר חַד, וְאֲוִירָא
 מְסֵטֵר חַד. וְאֲוִירָא דְכִיָּא קָאִים עָלֶיהָ מֵהָאִי סֵטֵר.
 וְאִשָּׁא דְכִיָּא קָאִים מֵהָאִי סֵטֵר. מֵאִי אִשָּׁא חָכָא. אֱלָא
 לָאוּ הוּא אִשָּׁא, אֲבָל בּוּצִינָא דָּא (ב"א נִיצוּצָא) דְאִתְכֻלִּיל
 בְּאֲוִירָא דְכִיָּא, נִהִיר לְמֵאתָן וְשִׁבְעִין עֲלִמִין, וְדִינָא

מִסְטְרוֹי אֲשֶׁתְּכַח, וּבְגִין דָּא, הָאִי גּוֹלְגֵלְתָּא, אֲתִקְרִי
גּוֹלְגֵלְתָּא תִּקְיָפָא.

בְּגּוֹלְגֵלְתָּא דָּא, יִתְבִּין תְּשַׁעַה אֲלֵפֵי רַבּוּא עֲלָמִין,
דְּנִטְלִין עֲלוּי וְסִמְכִין עֲלוּי. בְּהָאִי
גּוֹלְגֵלְתָּא, נְטִיף טָלָא מִרִישָׁא חִיּוּרָא, דְּאֲתַמְלִי מְנִיָּה
תְּדִיר. וּמַהֲאִי טָלָא דְּאֲנַעַר מִרִישִׁיָּה זְמִינִין מִיתִיָּא
לְאַחֲרָא.

וְהוּא טָלָא דְּאֲתַכְּלִיל בְּתָרֵי גּוּוּנֵי, מִסְטְרָא דְּרִישָׁא
חִיּוּרָא, חִיּוּר בְּגוּוּיָה (ס"א בְּגִינִיָּה). דְּכָלִּיל כְּלָהוּ
חִיּוּרֵי (וּכְלָהוּ חִיּוּרֵי) אֲבָל כַּד אֲתִיִּשְׁבֹּן בְּהָאִי רִישָׁא דְּזַעִיר
אֲפִין, אֲתַחֲזִי בֵּיהּ סוּמְקָא. כְּהָאִי בְּדוּלְחָא דְּאִיְהוּ חִיּוּר,
וְאֲתַחֲזִיָּא גּוּוּנָא סוּמְקָא בְּגוּוּנָא חִיּוּרָא.

וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, (דְּנִיאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֶפְרָא יִקְיָצוּ
יֵאלֶה לְחַיֵּי עוֹלָם וְיֵאלֶה לְחַרְפוֹת לְדָרְאוֹן עוֹלָם.
לְחַיֵּי עוֹלָם, בְּגִין דְּאֲתַחֲזִיאוּ לְהֵהוּא חִיּוּרָא, דְּאֲתִי מִסְטְרָא
דְּעֵתִיק יוּמִין, אָרִיכָא דְּאֲנִפִּין. לְחַרְפוֹת לְדָרְאוֹן עוֹלָם,
בְּגִין דְּאֲתַחֲזִיאוּ לְהֵהוּא סוּמְקָא דְּזַעִיר אֲפִין. וְכָלֵא כְּלִיל
בְּתֵהוּא טָלָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה כו) כִּי טַל אֲוֵרוֹת
טָלַף. אֲוֵרוֹת: תְּרִין. וְהֵהוּא טָלָא דְּנְטִיף, נְטִיף כָּל יוּמָא
לְחַקְלָא דְּתַפּוּחִים. כְּגוּוּנֵי חִיּוּרָא וְסוּמְקָא.

הָאִי גּוֹלְגֵלְתָּא אֲנַהִיר בְּתָרֵי גּוּוּנֵי, לְהָאִי סְטְרָא וּלְהָאִי

סֵטֶר. וּמַהֲאֵי אֲוִירָא דְכִיָּא, אֲתַפְּשֵׁט מְגוּלְגַלְתָּא לְאַנְפוּי
 ק"נ רְבוּא עֲלִמִין. וּבְגִין כַּף אֲתַקְרִי זְעִיר אֲפִין. וּבִשְׁעָתָא
 דְאַצְטְרִיד, אֲתַפְּשֵׁטוּ אַנְפוּי וְאַרְיִכִין בְּהֵוּא זְמָנָא, בְּגִין
 דְאַשְׁגַּח בְּאַנְפוּי דְעֵתִיקִי דְעֵתִיקִין, וְחֵיִיס לְעֵלְמָא.

וּמַהֲאֵי גּוּלְגַלְתָּא, נְפִיק חַד עֵיבֵר, לְכָל אֵינּוֹן דְלִתְתָא.
 וְיַהֲבִי אֲגַר אֲוִירָאוּתָא לְעֵתִיק יוּמִין. כִּד עָאֲלִין

בְּחוּשְׁבָנָא, (דף קל"ו ע"א) תַּחֲוֹת שְׂרַבִּיטָא. וְלִקְבִיל דָּא. (שְׁמוֹת לַח)
 בְּקַע לְגוּלְגַלְתָּא לְתַתָּא, כִּד עָאֲלִין בְּחוּשְׁבָנָא. וְהֵאֵי בְּקַע
 אֲגַר אֲוִירָאוּתָא, אֲשֶׁתְּכַח מִנִּיה לְעֵתִיק יוּמִין.

בְּחַלְלִיָּה דְגּוּלְגַלְתָּא, (ס"א בְּגוּלְגַלְתָּא דָּא) ג' חַלְלִין אֲשֶׁתְּכַחוּ,
 דְשִׁרְיָא מוּחָא בְּהוּ, וְקְרוּמָא דְקִיק חֲפִיָּיא
 עֲלִיָּהוּ. אֲבַל לָא קְרוּמָא קְשִׁישָׂא סְתִימָא כְּעֵתִיק יוּמִין.
 וּבְגִין דָּא, הֵאֵי מוּחָא אֲתַפְּשֵׁט וְנַהֲרִי (ס"א וְנַפִּיק) לְתַלְתִּין
 וְתַרִּין שְׁבִילִין. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ב) וְנַהֲרִי יוֹצֵא
 מֵעֵדֶן.

וְתַאנָּא, בְּתַלְת חַלְלִין דְגּוּלְגַלְתָּא מוּחָא שְׁרִיָּיא. מַחְלָלָא
 חַד מִתְּבַקַע (ס"א וּמִתְּפִשֵׁט) חַד מִבּוּעָא לְד' סֵטְרִין,
 וְנַפִּיק מִהֵוּא מוּחָא דְשִׁרְיָא בְּהֵאֵי חַלְלָא, תַּלְתִּין וְתַרִּין
 שְׁבִילִין רוּחִין דְחֲכַמְתָּא.

מַחְלָלָא תַנְיָנָא, מִתְּבַקַע וּמִתְּפִשֵׁט חַד מִבּוּעָא אַחֲרָא.

וּמִתְפַתְחִין וְ תַרְעִין. מֵאֲלִין וְ תַרְעִין, אֶתְאֲחִדֵּן וְ יוֹמִין
 דְּאוֹרֵייתָא. וְ שְׁנֵין דְּיוֹבְלָא. וְ אֶלְף דְּרִין, דְּזִמִּין קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאֲתָבָא רוּחִיהָ לֵיהּ, וְלִשְׂרִייתָא בֵּיהּ.

מִחֲלָלָא תְּלִיתָאָהּ, נִפְקִין אֶלְף אֲלִפִּין אֲדָרִין
 וְאֶכְסֵדְרָאִין, דְּדַעְתָּא שְׂרִייתָא עֲלִייהוּ, וְדָרִי
 בְּהוּ. וְהֵאִי חֲלָלָא שְׂרִי חֲלָלִיהָ (ס"א מְדוּרִיָּה) בֵּין הֵאִי חֲלָלָא
 וּבֵין הֵאִי חֲלָלָא, וְאֶתְמַלְיִין מִתְרִין סְטְרִין. כָּל אֵינּוֹן
 אֲדָרִין. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (מִשְׁלֵי כַד) וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ.
 וְאֲלִין ג' מִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא, לְהֵאִי סְטְרָא וְלְהֵאִי
 סְטְרָא. וּבְאֵינּוֹן אֶחָיד כָּל גּוּפָא וְאֶחָיד בְּהוּ גּוּפָא מִכָּל
 סְטְרוֹי. וּבְכָל גּוּפָא אֶתְפַּשְׁטֵן וְאֶשְׁתַּכְּחֵן.

תְּאֵנָא, בְּגוּלְגֻלְתָּא דְּרִישָׁא, תְּלִיין אֶלְף אֲלִפִּי רְבוּא
 וְרְבוּא רְבֵבן קוּצִי דְּשַׁעְרֵי אוּכְמֵן, וּמִסְתַּבְּכִין
 דָּא בְּדָא, וּמִתְעַרְבִין דָּא בְּדָא. וְלִית חוּשְׁבָּנָא לְנִימִין דְּכָל
 קוּצָא וְקוּצָא, דְּאֲחִידֵן בֵּיהּ דְּכִיין וּמִסְאָבָן. וּמִכְּאֵן
 אֶתְאֲחִדֵּן טְעָמֵי אוֹרֵייתָא, בְּדְכִיא בְּמִסְאָבָא. בְּכָל אֵינּוֹן
 סְטְרִין דְּאֵינּוֹן דְּכִיין, בְּכָל אֵינּוֹן סְטְרִין דְּאֵינּוֹן מִסְאָבָן.
 יִתְבִּין קוּצִי מִסְתַּבְּכִין וְתַקִּיפִין. מְנַהוֹן שְׁעִיעִין, וּמְנַהוֹן
 תַּקִּיפִין. וּבְכָל קוּצָא וְקוּצָא, יִתְבִּין נִימִין תְּלִין עַל
 תְּלִין. מִתְלַהֲטֵן וְתְלִיין פְּגִיבְר תַּקִּיפָה, מְאִרֵי נִצַּח קְרָבִין.
 בְּתַקוּנָא יָאָה בְּתַקוּנָא שְׂפִירָא תַּקִּיפָא (בְּחוּר פְּאָרְזִים). רְבֵרְבִין

וְתִקְיִפִּין. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) בְּחֹר כְּפָאֲרִים.
 מִתְתַּקְנִין קוֹצִין דְּשַׁעְרֵי, וְתִלְיִין תִּלְיִין עַל תִּלְיִין, מֵהָא
 סְטָרָא לְהָא סְטָרָא, עַל גּוּלְגַלְתָּא. הֵדָא הוּא
 דְּכְּתִיב, (שיר השירים ה) קוּוּצוֹתָיו תִּלְתְּלִים. וְתָאנָא יִתְבִּין תִּלְיִ
 תִּלְיִין, מִשׁוּם דְּמְשִׁיכִין מִמְּבוּעִין סְגִיאִין, דְּתִלְתַּת רַהֲטִי
 מוּחָא. מִמְּבוּעָא חֲלָלָא חַד דְּגוּלְגַלְתָּא, אֶתְמַשְׁכֵּן שַׁעְרֵי
 בְּמְשִׁיכוֹתָא, וּמִתְעַבְדִּין תִּלְיִין, דְּתִלְיִין מִכְּמָה מְבוּעִין,
 דְּאֶתְמַשְׁכֵּן מֵהָא חֲלָלָא. מִחֲלָלָא תְּנִינָא, נְפָקִי חֲמִשִּׁין
 מְבוּעִין, וְאֶתְמַשְׁכֵּן שַׁעְרֵי מְאִינוּן מְבוּעִין בְּמְשִׁיכוֹתָא,
 וְאֶתְעַבְדִּין תִּלְיִין, דְּתִלְיִין וּמִתְעַרְבִין בְּקוֹצִין אַחַרְנִין.
 מִחֲלָלָא תִּלְיִתָּא, נְפָקִי אֶלְפִי אֶלְפִין אֲדָרִין וְאֶכְסְדָרִין,
 וְאֶתְמַשְׁכֵּן שַׁעְרֵי בְּמְשִׁיכוֹתָא מְכֻלְהוּ. (ומתעבדין תליין על תליין
 ומתערבין בקוצין אחרנין) וּבְגִין כֶּךָ אֵינוּן קוֹצִין, תִּלְיִין עַל תִּלְיִין.
 וְכֻלְהוּ מְשִׁיכֵן דְּאֶתְמַשְׁכֵּן מִגְ' חֲלָלִין דְּמוּחָא דְּגוּלְגַלְתָּא.
 וְכֻלְ אֵינוּן נִימִין וְכֻלְ אֵינוּן קוֹצֵי תִּלְיִין וְחַפִּיִין
 לְסְטָרָא דְּאוּדְנִין. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (דניאל ט) הִטָּה אֱלֹהֵי
 אֲזֹנְךָ וְשָׁמַע. וּבְהָאֵי תִּלְיִין, תִּלְיִין (נ"א וּבְהָאֵי תִּלְיִין) יְמִינָא
 וְשָׁמְאָלָא, נְהוּרָא וְחֲשׂוּכָא, רַחֲמֵי וְדִינָא. וְכֻלְ יְמִינָא
 וְשָׁמְאָלָא תִּלְיִ בְּהָאֵי, וְלֹא בְּעֵתִיקָא.
 בְּפִלְגוֹתָא דְּשַׁעְרֵי, אֶתְחַזִּי חַד אֹרְחָא דְּקִיקָא, דְּמִתְאַחַדָּא
 מֵהָהוּא אֹרְחָא דְּעֵתִיק יוֹמִין. וּמֵהָהוּא אֹרְחָא,

אֶת־פְּרֻשָׁן שִׁית מָאָה וּתְלִיסָר אַרְחִין, דְּאֶת־פְּלָגוֹן בְּאַרְחִין
 דְּפִקוּדֵי דְּאוּרֵייתָא. דְּכְתִיב, (תהלים כה) כָּל אַרְחוֹת יְיָ חֶסֶד
 וְאַמֶּת לְנוֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדוּתוֹ.

תְּנָא, בְּכָל קוּצָא וְקוּצָא, מִתְאַחֲדֵן אֶלְפִין מְאִרֵי
 דִּיבְבָא וּיְלָלָה, דְּתִלְיִין בְּכָל קוּצָא וְקוּצָא מְאִינּוֹן

תְּקִיפִין. וּמְאִינּוֹן שְׁעִיעִין מְאִרֵיהוֹן דְּמִתְקַלָּא, (ס"א מְאִרֵיהוֹן
 דְּרַחֲמֵימוּתָא וְאִיהוּ מִתְקַלָּא בִּינֵיהוֹן) בְּגִין כֶּךָ אֵית יְמִינָא וְאֵית שְׂמַאלָא.

מִצְחָא דְּגוּלְגֻלְתָּא. אֲשַׁחֲוּתָא דְּאֲשַׁחֲוּתָא. וְלֹא
 מִתְגַּלְיָא, בַּר הָהוּא זְמָנָא, דְּצָרִיכִין חֵיבִיבָא

לְאַתְפְּקֵדָא, וְלַעֲיִינָא בְּעוּבְדֵיהוֹן. וְתַאנָּא, כִּד אֶתְגַּלְיָא
 הָאֵי מִצְחָא, אֶתְעֵרוּ כָּל מְאִרֵיהוֹן דְּדִינָא, וְכָל עֲלָמָא

בְּדִינָא אֶתְמַסֵּר. (דף קל"ו ע"ב) בַּר הָהִיא שְׁעָתָא, כִּד סְלִיקוּ
 צְלוֹתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל לְקַמֵי עֲתִיק יוֹמִין, וּבְעֵי לְרַחֲמָא עַל

בְּנוֹי, גְּלִי מִצְחָא דְּרַעוּא דְּרַעוּין, וְנַהִיר בְּהָאֵי דְּזַעִיר
 אֲפִין, וְאֲשַׁתְּכִיךְ דִּינָא.

בְּהָאֵי מִצְחָא, נְפִיק חַד (פִּקוּדֵי רַל"ז ע"ב) שְׁעָרָא, דְּמִתְפָּשֵׁט
 בֵּיה מְמוּחָא דְּאֲפִיק חַמְשִׁין תְּרַעִין. וְכִד אֶתְפָּשֵׁט,

אֶתְעֵבִיד מִצְחָא דְּאֲשַׁחֲוּתָא, לְחֵיבֵי עֲלָמָא, לְאִינּוֹן דְּלֹא
 מִתְכַּסְפִּי בְּעוּבְדֵיהוֹן. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (ירמיה ג) וּמִצְחָא אִשָּׁה

זוֹנָה הָיָה לָךְ מֵאֲנֵת הַכָּלִים.

וְתַנָּא, שְׁעָרָא לֹא קָאִים בְּהָאֵי אֶתְר דְּמִצְחָא, בְּגִין

דַּאתְגַּלְיָא לְאִינוּן דְּחֻצִּיפִין בְּחוּבֵייהוּ. וְשַׁעְתָּא דְּמַתְעַר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִשְׁתַּעְשַׁעָא עִם צְדִיקָיָא, נְהִירִין
 אֲנַפּוּהֵי דְעֵתִיק יוֹמִין, בְּאֲנַפּוּי דְזוּעִיר אֲפִין, וּמְתַגְלִיא
 מְצַחִיה, וְנְהִיר לְהַאי מְצַחָא, וּכְדִין אֲתַקְרִי עֵת רְצוֹן. וְכָל
 שַׁעְתָּא וְשַׁעְתָּא דְדִינָא תְלִי, וְהַאי מְצַחָא דְזוּעִיר אֲפִין
 אֲתַגְלִיָּא, אֲתַגְלִיָּא מְצַחָא דְעֵתִיקָא דְעֵתִיקִין,
 וְאִשְׁתַּכִּיךְ דִּינָא, וְלֹא אֲתַעְבִּיד.

תַּאנָּא, הַאי מְצַחָא, אֲתַפְשֵׁט בְּמֵאתָן אֶלְף סוּמְקִי
 דְּסוּמְקִי, דַּאתְאַחְדָן בֵּיה, וּכְלִילָן בֵּיה. וְכַד
 אֲתַגְלִיָּא מְצַחָא דְזוּעִיר אֲפִין, אֵית רְשׁוּתָא לְכֻלְהוּ
 לְחַרְבָּא. וְכַד אֲתַגְלִיָּא מְצַחָא דְרַעוּא דְרַעוּין, דְנְהִיר
 לְהַאי מְצַחָא, כְּדִין כֻּלְהוּ מְשַׁתְּכְּכִין. (קכ"ט, רל"ג)

וְתַנְיָא, עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע בְּתֵי דִינִין מְשַׁתְּכְּחִין בְּהַאי
 מְצַחָא, וּכְלְהוּ אֶקְרוּן נְצַח (ס"א מְצַחָא וְכָל חַד אֶקְרִי נְצַח).
 וּבְאַתְוּוֹן (דְּאַפִּין) רְצוּפִין, הוּא מְצַח. וְאֵית נְצַח דְּאִינוּן
 נְצַחִים. וְהֵינּוּ דְתַנְן נְצַח נְצַחִים. וְאִינוּן בְּמְצַחָא,
 וּמְתַפְשֵׁט מְנַהוֹן בְּגוּפָא, בְּאַתְרִין יְדִיעָן.

תַּנְיָא, מַאי דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א טו) וְגַם נְצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר
 וְלֹא יִנְחַם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנְחָם. הַאי רְזָא
 אוּקְיָמָנָא, כָּל הַהוּא נְצַח דַּאתְפְּשֵׁט בְּגוּפָא, זְמַנִּין דְּתִלִּי
 עַל עֲלָמָא לְמִידָן, וְתַב וּמְתַחַרְט וְלֹא עַבִּיד דִּינָא, אִי

תִּיבִין. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְקָאֵי בְדוּכְתָא דְאֶקְרִי אָדָם,
 וַיְכִיל לְאֶתְחָרְטָא. אֲבָל אֵי בְאֶתֶר דְאֶתְקְרִי רֵאשׁ, (בְּהַאי
מִצְחָא) אֶתְחֹזִי וְאֶתְגְּלִיֵּי אֵי נֶצַח, לָאו הוּא עֵידֵן וְאֶתֶר
 לְאֶתְחָרְטָא. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְלֹא הוּוּ מֵאֶתֶר דְאֶקְרִי
 אָדָם, דְהָא לָא אֶתְגְּלִי פְרֻצוּפָא וְחוּטְמָא, אֲלֵא מִצְחָא
 בְּלַחֲדוּדֵי. וּבְאֶתֶר דְלֹא אֶשְׁתַּכַּח פְּרֻצוּפָא, לָא אֶקְרִי אָדָם.
 וּבְגִין כֶּךָ לָא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם כְּנֶצַח דְבִשְׂאֵר תְּקוּנֵי
 גּוּפָא.

עֵינױ דִּירִישָׁא, מְשִׁתְּנִין מִשְׂאֵר עֵינִין, שְׂרָקוּתָא
 דְבַגְבַתָּא, דְעַל רִיסֵי עֵינִין, מְכַחֲלֵן (דְכָל עֵינִין מְכַחֲלֵן)
 בְּאוּפְמָתָא, תְּלִין תְּלִין עַל תְּלִין דְשַׁעְרֵי, וְאֵינֹן תְּקוּנָא
 דְעַל עֵינִין, בְּרִישָׁא דְמִצְחָא, וּמִתְאַחֲדֵן מִתְרוּוִייהוּ שְׁבַע
 מָאָה אֲלֵפֵי מָאֲרֵי דְאֶשְׁגָּחוּתָא. (דְעַל תְּרִיסֵי דְעֵינִין)

בְּכִסּוּתָא דְעֵינִין, לְהַטִּין אֶלְפָּה וְאַרְבַּע מָאָה רְבוּא,
 דְמִתְאַחֲדֵן בְּגַבִּינִין דְאֵינְהוּ כְּסוּתָא.
 וְאֶשְׁגָּחוּתָא דְעֵינָא דְעַתִּיק יוּמִין עֲלֵייהוּ. וּבְשַׁעְתָּא
 דְסִלְקִין אֵינֹן כְּסוּתָא, אֶתְחֹזִי כְּמָאן דְאֶתְעַר מְשַׁנְתִּיהּ,
 וְאֶתְפַּקְחֵן עֵינױ, וְחָמָאן לְעֵינָא פְּקִיחָא, וְאֶתְסַחֵן בְּחַד
 חוּרָא דְעֵינָא טְבָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה')
 רוּחַצוֹת בְּחֶלֶב. מַאי בְּחֶלֶב. בְּחוּרָא דְלְעֵילָא קְדָמָא (נ"א
בְּחוּרָא קְדָמָא דְעֵינָא טְבָא). וּבְהֵיא שַׁעְתָּא אֶשְׁתַּכַּח אֶשְׁגָּחוּתָא
 דְרַחֲמֵי. (ס"א וּבְגִין כֶּךָ צְלוּתָא דִּישְׂרָאֵל סְלָקָא בְּגִין דִּיפְקַח עֵינױ, וְיִתְסַחֵן בְּהוּוּא חוּרָא)

וְעַל דָּא צְלִי דְיֹד, (תהלים מד) עוֹרָה לְמָה תִישָׁן יִי הִקִּיצָה.
 דִּיפְקַח עֵינֹי, וְיִתְסַחֲוֹן בְּהֵוֹא חוֹרָא. וְכֹל זִמְנָא
 דִּיעֵינֹי לָאו מִתְפַּקְחוֹן, כֹּל מְאָרִיִּהוֹן דְּדִינִין, כִּפְיִין לְהוֹ
 לְיִשְׂרָאֵל, וְשָׂאָר עֲמִין שְׁלִטִין עֲלֵייהוּ. וּבְזִמְנָא דִּיפְקַח
 עֵינֹי, יִתְסַחֲוֹן בְּעֵינָא טְבָא, וְרַחֲמֵי עַל יִשְׂרָאֵל. וְאִסְתַּחֲוֹ
 (ס"א וְאִתְוַהֲר) עֵינָא, וְעֵבִיד נֹקְמִין בְּשָׂאָר עֲמִין. הִדָּא הוּא
 דְכְּתִיב, (תהלים לה) הָעִירָה וְהִקִּיצָה. הָעִירָה: לְאִתְסַחֲוֹתָהּ
 בְּהֵוֹא חוֹרָא. הִקִּיצָה: לְמַעַבְד נֹקְמִין לְאִינוֹן דְּכִפְיִין
 לֹוֹן.

עֵינֹי כִּד אִתְפַּקְחוֹן, אִתְחֻזֵּוֹן שְׁפִירִין כְּהֵי יוֹנִים, בְּסוּמְקָ
 וְאוּכֹם וִירוֹק, חוֹר לָא אִתְגַּלִּי, אִלָּא בְּזִמְנָא
 דְּאִסְתַּכֵּל בְּעֵינָא טְבָא, וּמִסְתַּחֲוֹן כֹּל אִינוֹן גְּוֹוִינִין,
 בְּהֵוֹא חוֹר.

מֵאִינוֹן גְּוֹוִינִין דְּמִתְגַּלִּיין, נְפַקִין שְׂבַעָה עֵינִין
 דְּאִשְׁגָּחוּתָא. דְּנְפַקִי מֵאוּכְמָא (ד' קל"ז ע"א) דִּיעֵינָא.
 הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (זכריה ג) עַל אֲבָן אַחַת שְׂבַעָה עֵינִים. מֵאֵן
 אֲבָן אַחַת. אוּכְמָתָא דִּיעֵינָא.

מִסוּמְקָא, נְפַקִין שְׂבַעָה רְהִיטִין, דְּסִמְכִין (נ"א דְסַחֲרוֹן) לְסִטְר
 שְׂמָאלָא, וּמִתְלַהֲטִין בְּאִשָּׁא דְּלְסִטְר צְפוֹן,
 וּמִתְאַחֲדוֹן לְאִתְפַּשְׁטָא בְּעֵלְמָא, לְגַלְאָה אֲרַחֲוִין דְּחִיבִיָּא

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (זכריה ד) שְׁבַעָה (ויחי רמ"ט) אֵלֶּה עֵינַי יְיָ הֵמָּה
מְשׁוּטָטִים בְּכָל הָאָרֶץ.

מִירוּקָא, נִפְקִין שְׁבַעָה טְהִירִין (ס"א נְהִירִין) דְקִטְרָא דְלִסְטֵר
(נ"א רְהִיטִין דְסִטְרָאן לִסְטֵר) דְרוּמָא, וּמִתְאַחֲדִין
לְאַתְפְּשָׁטָא בְּעֵלְמָא, לְגִלְאָה אֲרַחֲיָן וְעוּבְדִין דְבְנֵי נִשְׂא,
בֵּין טַב בֵּין בִּישׁ, דְכְתִיב, (איוב לד) כִּי עֵינָיו עַל דְרָכֵי אִישׁ
וְגו'.

וְכַד אִסְתַּחֲאן בְּחוּרָא, מִשְׁתַּפְּחִין כְּלָהוּ לְאַשְׁגָּחָא לְכָל
מְאִירֵי קְשׁוּט, לְאוּטְבָא עֵלְמָא בְּגִינְהוּן. וְכָל
אַשְׁגָּחוּתָא דְהֵהוּא חוּרָא, הוּי לְטַב עַל יִשְׂרָאֵל. וְאַשְׁגָּח
בְּסוּמְקָא לְמָאן דְעָאקִין לָהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות ג)
רָאֵה רְאִיתִי. רָאֵה: לְאוּטְבָא לֹוֹן. רְאִיתִי: לְנִקְמָא לֹוֹן,
מִדְעָקִין לֹוֹן, וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב, (תהלים מד) עוֹרָה לְמָה תִישָׁן
יְיָ הִקְיָצָה אֶל תִּזְנַח לְנִצַּח. עוֹרָה, וְהִקְיָצָה, תִּרִי
אַשְׁגָּחוּתָא. תִּרִי פְקִיחִין. תִּרִי טָבֹן. רַחֲמֵי וְנוֹקְמִין.

גְּוֹוְנָא קְדַמָּא, סוּמְקָא בְּגוּ סוּמְקָא כְּלִיל וְסָתִים כָּל
סוּמְקִין, מְקַמִּיה לָא אֶתְחֹזִין. סוּחְרַנִּיה דְהֵהוּא
סוּמְקָא, אִסְחַר חַד חוּטָא אוּכְמָא, וְאַקִיף לִיה.

גְּוֹוְנָא תְנִינָא, אוּכְמָא. כְּאַבְנָא חַד דְנִפְיָק מִתְהוּמָא, חַד
זְמַן לְאַלְף שָׁנִים, בְּיַמָּא רַבָּא. וְכַד נִפְיָק הָאִי
אַבְנָא, אֶתִי רַגְשָׁא וְתַקְפָּא עַל יַמָּא. וְקָלִיה דְיַמָּא,

וְגַלְגְלוּהִי אֲזֻלִּין, וְאַשְׁתַּמְעוּ לְנוֹנָא רַבָּא, דְּאַקְרִי לְוִיתָן.
 וְנִפְיָא מִתְהוּמָא. וְהָאִי אַבְנָא מִתְגַּלְגְּלָא בְּתוֹקְפָא דִּימָא,
 וְנִפְיָא לְבַר. וְהָאִי אוֹכְמָא, דְּכָל אוֹכְמִין סְתִימִין קָמִיה. (ס"א
 וְהָאִי אוֹקְמוּהָ דְּכָל אוֹרְחִין סְתִימִין קָמִיה) וְכֹךְ הִיא אוֹכְמוּתָא דְּעֵינָא
 אוֹכְמָא, דְּכָלִיל וְסְתִים כָּל שְׂאָר אוֹכְמִין. וְסוּחְרַנְיָה
 דְּהֵהוּא אוֹכְמָא, אֲסַחַר חַד חוּטָא סוּמְקָא, (ס"א לְסִטְרַ חַד)
 וְאַקִּיף לְהֵהוּא אוֹכְמָא.

גְּוֹנָא תְּלִיתָא. יְרוּקָא דִּירוּקִי, דְּכָלִיל וְסְתִים כָּל
 יְרוּקִין. וּבְסוּחְרַנְיָה דְּהֵהוּא יְרוּקָא, אֲסַחְרוּ תְּרִין
 חוּטִין. חוּטָא סוּמְקָא לְסִטְרַ חַד. וְחַד חוּטָא אוֹכְמָא לְסִטְרַ
 חַד. וְאַקִּיפִין לְהֵהוּא יְרוּקָא.

וְכַד אֲסַחַחַר (נ"א אֲתַגְלִי) חוּוּרָא, וְאַסְתַּחְרִי עֵינָא, כָּל אֵינּוֹן
 גְּוֹנִין לָא מִשְׁתַּכְּחִין, וּמִשְׁתַּקְּעִין לְתַתָּא (סוּמְקָא יְרוּקָא
 אוֹכְמָא). לָא אֲתַחְזִי בַר הֵהוּא חוּוּרָא, דְּנִהִיר מִעֲתִיק יוֹמִין.
 וּנְהִירִין מִנִּיהָ כָּל אֵינּוֹן דְּלַתַּתָּא. (נ"א הוּא).

וְלִית גְּוֹנָא אֲתַחְזִיָּא, בַּר הֵהוּא חוּוּרָא בְּלַחֲדוּי. וּבְגִין
 כֹּךְ אֲסַתְּלָקוּ כָּל מְאָרִיהוֹן דְּסוּמְקָא וְאוֹכְמָא,
 דְּאֵינּוֹן תְּאוּמִין כַּחְדָּא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) שְׁנִיף
 כְּעֶדֶר הַקְּצוּבוֹת שְׁעָלוּ מִן הַרְחֻצָּה שְׁכָלָם מִתְּאִימוֹת. מֵאִי
 מִן הַרְחֻצָּה. מֵהֵהוּא אֲסַחְוּתָא דְּעֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה.
 שְׁכָלָם מִתְּאִימוֹת. מִתְּעַרְבֵן דָּא בְּדָא, וְאַתְּדַבְּקוֹן דָּא בְּדָא.

וּמָה דְאָמַר שְׁנִיךְ כְּעֵדֵר הַקְּצוּבוֹת, וְאֵת אֲמַרְתַּ שְׁכָלֶם
מִתְאִימוֹת. כְּלוּמַר, חוּרָא דְלֵהוֹן, כְּהֵהוּא חוּרָא דְעֵינִין,

כַּד אֲסַחֵן בְּחוּרְתָא דְעֵינָא עֲלָאָה.

וְדָא זְמִינִין לְמַנְדַּע צְדִיקָיָא, לְמַחְזִי בְרוּחָא דְחַכְמָתָא,

כְּמָה דְאֵת אָמַר (ישעיה נד) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ. אִימַתִּי

בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן. וְכִתִּיב (במדבר יד) אֲשֶׁר עֵין בְּעֵין נִרְאָה אֶתְהָ

יְיָ, וּכְדִין פְּקִיחוּתָא דְעֵינִין לְטַב.

וְאִית פְּקִיחוּתָא דְעֵינִין לְטַב. וְאִית פְּקִיחוּתָא דְעֵינִין

לְבִישׁ. כְּמָה דְכִתִּיב, (דניאל ט) פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה

שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְגו'. וְדָא הֶכָא לְטַב, וּלְבִישׁ. וְכִתִּיב (ישעיה לג)

עֵינֶיךָ תִּרְאֶנָּה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׂאֲנָן אֵהֵל בַּל יִצְעַן בַּל יִסַּע

יִתְדוֹתָיו לְנִצָּח הָא הֶכָא לְטַב וּלְבִישׁ. דְלֵא אֶתְעַבִּיד דָּא

בְּלֵא דָּא.

תְּנָא בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, מַהוּ עֵינֶיךָ תִּרְאֶנָּה יְרוּשָׁלַם

נוֹה שְׂאֲנָן. וְכִי יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׂאֲנָן הוּא, וְהָא כְּתִיב

צְדָק יִלִּין בָּהּ. וּבְאֶתֶר דְאֶשְׁתַּכַּח צְדָק, לָאו שְׁקִיט,

וְלָאו שְׂאֲנָן הוּא. אֶלֵא עֵינֶיךָ תִּרְאֶנָּה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׂאֲנָן,

נוֹה שְׂאֲנָן, לְעֵתִיק יוֹמִין אֶתְמַר, (דִּישְׁגַח בְּאֵלִין עֵינִין) דְהֵהוּא

עֵינָא שְׁקִיט וְשְׂאֲנָן. עֵינָא דְרַחֲמִי, עֵינָא דְלֵא נְטִיל

מֵאֲשְׁגָחוּתָא דָּא, לְאֲשְׁגָחוּתָא אַחְרָא. וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב (קמ"ו

ע"ב), עֵינֶךָ תִּרְאֶנָּה חֶסֶד יו"ד, וְלֵא עֵינֶיךָ. וּמָה דְאָמַר

יְרוּשָׁלַם וְלֹא צִיּוֹן, הִכִּי אֲצַטְרִיךְ, לְאַכְפִּיֵּיא (דף קל"ז ע"ב)
 לְדִינָא, דְּאַשְׁתַּכַּח בָּהּ וּלְרַחֲמָא עָלָהּ.

וְתֵאנָא, כְּתִיב (דברים יא) עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בַּהּ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה
 וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה, (הדא הוא דכתיב צדק ילין בה דבה אשתכחו

גורי דינין יתיר מכל שאר אתרי) (נ"א דכתיב צדק ילין בה דבה אשתכחו גורי דינין יתיר

מכל שאר אתרי ותאנא, כתיב (דברים יא) עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה)

וּלְזִמְנָא דְּאַתִּי, יִשְׁתַּכַּח בָּהּ עֵינָא חַד דְּרַחֲמֵי. עֵינָא

דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים

גְּדוֹלִים אֶקְבְּצֶךָ. כִּיּוֹן דְּאָמַר רַחֲמִים, מַהוּ גְּדוֹלִים. אֶלָּא

אֵית רַחֲמֵי, וְאֵית רַחֲמֵי. רַחֲמֵי דְּעַתִּיק דְּעַתִּיקִין, אֵינּוֹן

אֶקְרוּן רַחֲמִים גְּדוֹלִים. רַחֲמֵי דְּזֻעִיר אַנְפִּין, אֶקְרוּן רַחֲמִים

סְתִים. (מהנ"א הוא: משום דאית ביה ימינא ושמאלא, דינא ורחמי) וּבְגִין כִּף

וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֶקְבְּצֶךָ, דְּעַתִּיק יוֹמִין.

תֵּאנָא בְּהַנִּי עֵינִין, בְּתֵרִין גְּוֹנִין מְנִיָּהּ, בְּסוּמְקָא

וְאוּכְמָא, שְׂרָאן תֵּרִין דְּמַעִין. וְכַד בְּעֵי קוּדְשָׁא

דְּקוּדְשִׁין לְרַחֲמָא עַל יִשְׂרָאֵל, אַחִית תֵּרִין דְּמַעִין,

לְאַתְבְּסָמָא בִּימָא רַבָּא. מֵאן יִמָּא רַבָּא. יִמָּא דְּחַכְמָתָא

עֲלָהּ. כְּלוּמַר דִּיתְסַחֲוֹן בְּנִהְרָא (ס"א בחורא) בְּמַבּוּעָא דְּנַפְיָק

מִחַכְמָתָא רַבָּא, וּמְרַחַם לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.

חוֹטְמָא. תֵּאנָא בְּצַנִּיעוּתָא דְּסַפְרָא, חוֹטְמָא דְּזֻעִיר

אַנְפִּין. בְּחוֹטְמָא אֲשֶׁתְּמוּדַע פְּרָצוּפָא. בְּהַאי

חֹטְמָא אֶתְפְּרָשָׂא מְלָה דְכְּתִיב, (שמואל ב כב) עָלָה עֶשֶׂן בְּאִפּוֹ
וְגו'. עָלָה עֶשֶׂן בְּאִפּוֹ, בְּהֵאֵי תַנְנָא, אֶתְכַלְלוּ אִשָּׂא,
וְגַחְלֵי דְנִוְרָא. דְלִית (ס"א בחוטמא אשתמודע פּרצופא תלת שלהובין מתוקדן

בנוקבוי מהאי חוטמא אתפשטן תלת גוויי תננא ואשא וגחלי דנורא דכתיב, (שמואל ב כב)
עָלָה עֶשֶׂן בְּאִפּוֹ. וְלִית) תַנְנָא בְּלֵא אִשָּׂא, וְלֵא אִשָּׂא בְּלֵא תַנְנָא.
וְכִלְהוּ אֶסְתְּלִיקוּ (ס"א אתדליקו) וְנִפְקֵי מִחֹטְמוֹי.

וְתַאנָּא, כִּד אֶתְחַבְּרוּ תְּלַת אֱלִין, דְכְּלִילָן בְּהֵאֵי תַנְנָא,
דְנִפִיק מִחֹטְמָא. אֶתְקַמַּט חֹטְמָא, וְנָשִׁיב

וְנִפִיק תַנְנָא אוּכְמָא וְסוּמְקָא. וּבֵין תְּרֵי (נ"א בתרי) גְּוִוֵי.
וְקָרִינָן לֵיהּ, אַף וְחִימָה וּמִשְׁחִית. וְאֵי תִימָא אַף וְחִימָה
כְּתִיב, (דברים ט) כִּי יִגְוֹרְתִי מִפְּנֵי הָאֵף וְהַחִימָה, דְאֵינּוֹן
תַנְנָא אוּכְמָא וְסוּמְקָא, מִשְׁחִית מְנָא לָן. דְכְּתִיב, (בראשית
יג) לְפָנַי שַׁחַת יְיָ אֶת סְדוֹם וְאֶת עַמּוֹרָה. שַׁחַת הַמִּשְׁחִית,
בְּנוֹרָא דְלִיק מוּקְדָּא.

וְתַאנָּא, חֲמִשׁ גְּבוּרָאן אֵינּוֹן, בְּהֵאֵי זְעִיר אַנְפִין.
וְאֶסְתְּלִיקוּ לְאַלְף וְאַרְבַּע מָאָה גְּבוּרָאן.
וּמִתְפַּשְׁטָאן בְּחֹטְמוֹי. בְּפוּמָא. בְּדְרוּעוֹי. בִּידִין.
בְּאַצְבָּעִין. וּבְגִין כַּף כְּתִיב, (תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יְיָ.
גְּבוּרַת כְּתִיב, כְּתִיב הֶכָּא גְּבוּרוֹת, וְכְתִיב הֶתֶם, (דברי הימים
א כט) לָךְ יְיָ הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה. אֶלָּא הֶכִי תַאנָּא, כִּד
אֶתְחַבְּרָאן כְּלָהוּ גְּבוּרָאן כַּחְדָּא, אֶתְקָרִי גְּבוּרָה חֲדָא.

וְכִלְהוּ גְבוּרָאן, שְׂרִיאָן לְנַחְתָּא מִחוּטְמוּי. וּמַהֲאֵי תַלְיִין,
אָלְף (אֶלְפִין) וְאַרְבַּע מָאָה רַבּוּא, לְכֹל חַד מִנְיֵיהוּ.

וּבַהֲאֵי תַנְנָא דְאַפִּיק מִחוּטְמוּי, תַלְיִין אָלְף (אֶלְפִין רַבּוּא)
וְאַרְבַּע מָאָה (וְחַמֵּשׁ) דְסֵטֶר גְבוּרָה דָּא. וְכִלְהוּ גְבוּרָאן תַלְיִין
מַהֲאֵי חוּטְמָא, דְכְּתִיב, (תַּהֲלִים קַמְדָּה) דִּוּר לְדוּר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
וְגו'. וְכַד שְׂאֲרֵי גְבוּרָה דָּא, פְּלֵהוּ גְבוּרָאן מִתְּלַהֲטָן
וְשִׁטָּאן, (נ"א וְנַחְתִּין) עַד דְנַחְתָּן לְלֵהֵט תַּחֲרַב הַמִּתְּהַפְּכָת.

כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית יט) כִּי מִשְׁחִיתִים אֲנַחְנוּ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה.
וְכְּתִיב (בְּרַאשִׁית יג) לְפָנַי שִׁחַת יְיָ אֶת סְדוֹם אֶת
עַמּוּרָה. וְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית יט) וַיִּי הַמַּטִּיר עַל סְדוֹם וְעַל
עַמּוּרָה. אֲלֵא הֲכִי תַאנָּא, לֹא דַיִין לְרַשָּׁעִים וְכוּ', אֲלֵא
דְמַהֲפְכֵי מַדַּת רַחֲמִים לְמַדַּת הַדִּין.

וְהֵיאֲךָ מְהַפְּכֵי, וְהֵא כְּתִיב (מִלְאכֵי ג) אֲנִי יְיָ לֹא שֶׁנִּיתִי. אֲלֵא
בְּכֹל זְמַנָּא דְעַתִּיק דְעַתִּיק, רִישָׁא חוּרָא, (אֲתַגְּלִיא)
רַעּוּא דְרַעּוּיָן, אֲתַגְּלִיָּין, רַחֲמִין רַבְּרִין אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּכֹלָא.
וּבְשַׁעְתָּא דְלֹא אֲתַגְּלִיא, כֹּל זַיִנִין (ס"א דִּינִין) דְזַעִיר אֲפִין
זַיִנִין, וְכַבִּיכּוֹל רַחֲמֵי, עָבִיד דִּינָא, הֵהוּא עַתִּיקָא דְכֹלָא.
דְתַנְיָא, כַּד אֲתַגְּלִיא עַתִּיקָא דְעַתִּיקִין, רַעּוּא דְרַעּוּיָן,
פְּלֵהוּ בּוּצִינֵי דְאַתְקֵרוּן בְּשִׁמָּא דָּא, גְּהִירִין.
וְרַחֲמֵי אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּכֹלָא. וּבְשַׁעְתָּא דְלֹא אֲתַגְּלִי טְמִירָא
דְטְמִירִין, וְלֹא אֲתַנְהָרֵן אֲלִין בּוּצִינֵי. מִתְעַרִין דִּינִין,

וְאֶתְעַבֵּד דִּינָא. מֵאֵן גָּרִים לְהָאֵי דִּינָא. רַעּוּא דְרַעּוּיִן
 דְּלֵא אֶתְגַּלִּי, וּבְגִין כֶּךָ מְהַפְּכִין חֵיבֵינָא רַחֲמֵי לְדִינָא. וּמָה
 דְּאָמַר הָכָא, מֵאֵת יִי מִן הַשָּׁמַיִם. בּוֹזְעִיר אֶפִּין אֶתְמַר.
 וּמִשְׁמַע דְּכְתִיב מִן הַשָּׁמַיִם, אִשׁ וַיִּמִּים. רַחֲמֵי וּדִינָא.
 לְאֶפְקָא מֵאֵן דְּלִית בֵּיה דִּינָא כִּלְל.

תַּאנָּא, הָאֵי חוּטְמָא זְעִיר. וְכַד שְׂאֲרֵי תַנָּנָא (דף קל"ח ע"א)
 לְאֶפְקָא, נִפְיִק בְּבַהִילוֹ, וְאֶתְעַבֵּד דִּינָא. וּמֵאֵן
 מְעַבֵּב לְהָאֵי חוּטְמָא דְּלֵא יִפְיִק תַּנָּנָא, חוּטְמָא דְּעֵתִיקָא
 קְדִישָׁא, דְּהוּא אֶקְרִי אַרְךָ אֶפִּים מְכֻלָּא.

וְהֵיִינוּ רִזָּא דְּתַנִּינִן, (שמות לד) יִי יִי פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוּיִיהוּ.
 בְּכֻלְהוּ אֶתְר דְּשִׁמָּא אֲדַכֵּר תְּרֵי זְמִנֵי, פְּסִיק
 טַעֲמָא בְּגוּוּיִיהוּ, כְּגוּן (בראשית כב) אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם. (בראשית מו)
 יַעֲקֹב יַעֲקֹב. (שמואל א ג) שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל. כְּלְהוּ פְּסִיק טַעֲמָא
 בְּגוּוּיִיהוּ. חוּץ מִמִּשְׁה מִשְׁה, דְּלֵא פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוּיִיהוּ.
 מֵאֵי טַעֲמָא. אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם, בְּתַרְאָה שְׁלִים, קְדַמָּאָה לָא
 שְׁלִים, דְּהַשְׁתָּא שְׁלִים בְּעֶשֶׂר נְסִיוֹנֵי, וּבְגִין כֶּךָ פְּסִיק
 טַעֲמָא בְּגוּוּיִיהוּ, דְּהַשְׁתָּא לָא הוּוּ אִיהוּ כְּדִקְדַמִּיתָא.

יַעֲקֹב יַעֲקֹב, בְּתַרְאָה שְׁלִים, קְדַמָּאָה לָא שְׁלִים,
 דְּהַשְׁתָּא אֶתְבַּשֵּׁר בְּיוֹסֵף, וְשִׁרְאֵת עָלֶיהָ שְׁכִינְתָּא.
 וְעוּד, דְּהַשְׁתָּא אֶשְׁתְּלִים בְּאַרְעָא, אֵילָנָא קְדִישָׁא כְּגוּוּנָא
 דְּלַעִילָא, בְּתַרִּיסַר תַּחוּמִין, בְּשִׁבְעִין עֲנַפִּין, מֵה דְּלֵא הוּוּ

בְּקִדְמִיתָא. וּבְגִינֵי כַּף, בְּתִרְאָה שְׁלִים, קִדְמָאָה לָּא
 שְׁלִים, וּפְסִיק טַעְמָא בְּגוּוֹיֵיהּ. שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל, טַעְמָא
 פְּסִיק בְּגוֹיָהּ. מַאי טַעְמָא. בְּתִרְאָה שְׁלִים, קִדְמָאָה לָּא
 שְׁלִים, דְּהַשְׁתָּא הוּא נְבִיאָה, וְקוּדְם לָכֵן לָא הוּא נְבִיאָה.
 אַבְל מִשָּׁה מִשָּׁה, לָּא אֶפְסִיק טַעְמָא בְּגוּוֹיֵיהּ, דְּמִיּוּמָא
 דְּאֵתִילִיד, שְׁלִים הוּא. דְּכִתִּיב, (שמות ב) וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב
 הוּא.

אוּף הָכָא יֵי יֵי, פְּסִיק טַעְמָא בְּגוּוֹיֵיהּ, קִדְמָאָה שְׁלִים,
 בְּתִרְאָה שְׁלִים בְּכֻלָּהּ. וּמִשָּׁה, בְּאַתֵּר דִּינָא אָמַר,
 לְנַחְתָּא לֹון מַעְתִּיקָא קְדִישָׁא, רַחֲמִין לְזַעִיר אֲנַפִּין. דְּהָכִי
 תַּיִנְנָן, כַּמָּה חֵילָא דְּמִשָּׁה, דְּאֲחִית מְכִילָן דְּרַחֲמֵי לְתַתָּא.
 וְכַד אֲתַגְּלִי עֲתִיקָא בְּזַעִיר אֲפִין, כִּלָּא בְּרַחֲמֵי אֲתַחְזוֹן.
 וְחוּטְמָא אֲשַׁתְּכִיד, וְאֲשָׂא וְתַנְנָא לָּא נָפִיק, כַּמָּה דָּאֵת
 אָמַר (ישעיה מה) וְתַהֲלִתִּי אַחַטָּם לָךְ.

וְתַאנָּא, בְּתִרִין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא, בְּחַד נוֹקְבָא נָפִיק
 תַּנְנָא, לְהֵיט, וּמִשְׁתַּקְעָא בְּנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא
 רַבָּא. וּמַחַד נוֹקְבָא, נָפִיק אֲשָׂא דְּאוּקִיד בְּשִׁלְהוּבוֹי,
 וּמַתְּלַהֲטָא (בְּאַרְבַּע אֵלֶף) בְּאַלְף וְאַרְבַּע מָאָה עֲלָמִין דְּבַסְטֵר
 שְׁמַאֲלָא. וּמֵאֵן דְּגָרִים לְקַרְבָּא בְּהַאי, אֲקָרִי אֵשׁ יֵי. אֲשָׂא
 דְּאֲכִלָּא וְאוּקִיד כָּל שְׂאֵר אֲשִׁין. וְהַאי אֲשָׂא לָּא אֲתַבְסָם,
 אֵלָּא בְּאֲשָׂא דְּמַדְבַּחָא. וְהַאי תַּנְנָא דְּנָפִיק מִנוֹקְבָא

אַחֲרָא, לָא אַתְּבַסֵּם אֱלָא בְּתַנּוּנָא דְקַרְבְּנָא. (דמדבֿחא).

וְכֻלָּא תְּלִייא בְּחוּטְמָא, בְּגִין כֶּף כְּתִיב, (בראשית ח) וַיֵּרַח יי

אֶת רִיחַ הַנִּיחַח. דְּכֻלָּא בְּחוּטְמָא תְּלִיין, לְאַרְחָא

הַאי חוּטְמָא, בְּתַנּוּנָא, וְאַשָּׁא סוּמְקָא. וּבְגִין כֶּף אֶתְקַבַּל

בְּרַעוּא. וְהַאי (הוא) דְּכְתִיב, (במדבר יב) וַיִּחַר אַף יי. (דברים יא)

וַחֲרָה אַף יי. (שמות כב) וַחֲרָה אֶפְי. (דברים ו) פֶּן יַחֲרָה אַף יי.

כֻּלָּא בּוֹזְעִיר אֶפְיִן אַתְּמַר, וְלָא בְּעַתִּיקָא.

תַּאנָּא, כְּתִיב (דניאל ט) הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ וְשָׁמַע הָאֵל (ס"א

תַּאנָּא בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא דְרַגָּא (ס"א עַקִּימָא) עַמִּיקָא לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ וְדָא

אִיהוּ אֹדְנָא דְאַתְעֵבִיד תְּחוּת שְׁעָרֵי. וְשְׁעָרֵי תְּלִיין עָלֵיהּ.

(ואודנא הוא למשמע) וְאֹדְנָא אֶתְעֵבִיד בְּרְשׁוּמֵי רְשִׁימִין לְגָאוּ.

כְּמָה דְעֵבִיד (ס"א דְכָאֲרֵי) דְרַגָּא בְּעַקִּימָא, (לְהַאי וּלְהַאי) מַאי

טַעֲמָא בְּעַקִּימָא. (ס"א בְּגִין דִּיתְעַכְבַּב קָלָא לְאַעְלָא לְמוּחָא וַיִּבְחִין בְּמוּחָא וְלָא

בְּבַהִילוֹ) בְּגִין לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ וְתַאנָּא, מֵהַאי עַקִּימָא דְבְּגוּ

אֹדְנִין, תְּלִיין כָּל אֵינּוֹן מְאָרֵי דְגַדְפִּין, דְּכְתִיב בְּהוּ, (קהלת

י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבָר.

בְּגוּ אֹדְנָא, נְטִיף מַג' חֲלִלֵי דְמוּחָא, לְהַאי נוֹקְבָא

דְּאֹדְנִין. וּמֵהֵהוּא נְטִיפָא, עָיִל קָלָא בְּהֵהוּא

עַקִּימָא, וְאַתְצָרִיף בְּהֵהוּא נְטִיפָא, בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ. טַב,

דְּכְתִיב, (תהלים סט) כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוֹנִים יי. בִּישׁ, דְּכְתִיב,

(במדבר יא) וַיִּשְׁמַע יי וַיִּחַר אִפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יי.

וְהָאֵי אֹדְנָא סְתִים לְבַר. וְעָקִימָא עֵייל לְגוּ, לְהֵהוּא
 נֹקְבָא דְנִטִּיפָא מִן מוּחָא, בְּגִין לְמִכְנֵשׁ קָלָא
 לְגָאוּ, דְלָא יִפּוּק לְבַר, וִיּהָא נָטִיר וְסְתִים מְכָל סְטְרוּי.
 בְּגִין כֶּךָ הוּא רָזָא. וְוִי לְהֵהוּא דְמַגְלִי רָזִין, דְּמֵאן דְּמַגְלִי
 רָזִין כְּאֵילוּ אֲכַחִישׁ תְּקוּנָא דְלְעֵילָא. דְּאֵתְתָקֵן לְמִכְנֵשׁ
 רָזִין, וְלָא יִפְקוּן לְבַר.

תַּנְיָא, בְּשַׁעְתָּא דְצוּוּחִין יִשְׂרָאֵל בְּעָאקָא, וְשַׁעְרֵי
 מִתְגַּלְיִין מֵעַל אֹדְנִין, כְּדִין עֵייל קָלָא
 בְּאֹדְנִין, בְּהֵהוּא נֹקְבָא דְנִטִּיפָא מִמוּחָא, וְכִנֵּשׁ (וּבְטֵשׁ)
 בְּמוּחָא. וְנִפְיֵק בְּנוֹקְבֵי דְחוּטְמָא. וְאֵתְזַעַר חוּטְמָא,
 וְאֵתְחַמֵּם, (ס"א וְאֵתְקַמֵּט) וְנִפְיֵק אֶשָּׂא וְתַנְנָא מְאִינִין נֹקְבֵין,
 וּמִתְעָרִין (דף קל"ח ע"ב) כָּל גְּבוּרָאן, וְעֵבִיד נֹקְמִין.

וְעַד לָא נִפְקִין מְאִינִין נֹקְבֵין אֶשָּׂא וְתַנְנָא, סְלִיק הֵהוּא
 קָלָא לְעֵילָא, וּבְטֵשׁ בְּרִיחָא דְמוּחָא (ס"א בְּרִישָׁא בְּמוּחָא),
 וְנִגְדִין תְּרִין דְמַעִין מְעֵינִין, וְנִפְק מִנְחִירוּי תַנְנָא וְאֶשָּׂא,
 בְּהֵהוּא קָלָא דְנִגִּיד לֹון לְבַר.

בְּהֵהוּא קָלָא דְעֵייל בְּאֹדְנִין, אֵתְמִשְׁכָּאן וּמִתְעָרֵן (ס"א
 מִתְעָרְבִין) כּוּלֵי הָאֵי, בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב, וַיִּשְׁמַע יי
 וַיַּחַר אִפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יי. בְּהֵהוּא שְׁמִיעָה דְהֵהוּא
 קָלָא, אֵתְעַר מוּחָא. (כְּלָא) תַנְנָא, כְּתִיב הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזֹנָי,
 כְּלוּמַר אֲרַכִּין (ס"א אֹדְנִין). שִׁית מָאָה אֶלְפָּה רַבּוּא אִינּוּן

מְאֲרִיהוֹן דְּגִדְפִין, דְּתַלְיִין בְּאַלִּין אוּדְנִין. וְכֹלָא אֶתְקְרוּן
אֲזַנֵּי יִי. וּמָה דְּאֶתְמַר הֵטָה יִי אֲזַנְךָ, אֲזַנְךָ בְּזַעִיר אֶפִּין
אֶתְמַר.

מְסֻטְרָא דְּחַד חֲלָלָא דְּמוֹחָא תַּלְיִין אוּדְנִין. וּמִחְמֻשֵׁין
תְּרַעִין דְּנַפְקִין מִהֵוּא חֲלָלָא, דָּא הוּא (ס"א אֵית)

תְּרַעָא חַד, דְּנַגִּיד וְנַפִּיק וְאֶתְפַּתַּח בְּהֵוּא נּוֹקְבָא
דְּאוּדְנָא, דְּכְתִיב, (אִיּוֹב ל"ד) כִּי אֲזֹן מְלִין תִּבְחֶן. וְכְתִיב (תְּהִלִּים

ו) וּבוֹחֵן לְבוֹת וְכִלְיוֹת. וּמְסֻטְרָא דְּאֶתְפֻּשְׁטוּתָא דְּהֵוּא

חֲלָלָא, דְּחֻמְשֵׁין תְּרַעִין דְּאֶתְפֻּשְׁטוּתָא בְּגוּפָא, בְּאַתְרֵ
דְּלִבָּא שְׂאֲרֵי, מִתְפֻּשֵׁט הֵוּא חֲלָלָא דְּחֻמְשֵׁין תְּרַעִין,

וְאוּדְנָא קָרִי בֵּיהּ בְּחִינָה, וּבְלִבָּא קָרִי בֵּיהּ בְּחִינָה, מְשׁוּם
דְּמֵאֶתְר חַד מִתְפֻּשְׁטִין. (ס"א בְּהֵוּא נּוֹקְבָא דְּאוּדְנָא וּמְסֻטְרָא דְּאֶתְפֻּשְׁטוּתָא

דְּהֵוּא חֲלָלָא דְּחֻמְשֵׁין תְּרַעִין אֶתְפֻּשֵׁט בְּגוּפָא בְּאַתְר דְּלִבָּא שְׂאֲרֵי וְעַל דָּא בְּאוּדְנָא קָרִי בֵּיהּ
בְּחִינָה וּבְלִבָּא קָרִי בֵּיהּ בְּחִינָה דְּכְתִיב כִּי אֲזֹן מְלִין תִּבְחֶן וְכְתִיב בּוֹחֵן לְבוֹת וְכִלְיוֹת מְשׁוּם

דְּמֵאֶתְר חַד מִתְפֻּשְׁטִין)

תְּאֵנָא בְּצַנִּיעוּתָא דְּסַפְרָא, כְּמָה דְּאוּדְנָא דָּא אֲבַחֵן בֵּין

טַב וּבֵין בִּישׁ, כֶּךָ כְּלָא. דְּבּוֹזַעִיר אֶפִּין אֵית סֻטְרָא

דְּטַב וּבִישׁ. יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. רַחֲמֵי וְדִינָא. וְהֵאִי אוּדְנָא

כְּלִיל בְּמוֹחָא וּמְשׁוּם דְּאֶתְפַּלְל בְּמוֹחָא וּבְחֲלָלָא חַד.

אֶתְפַּלְל בְּקָלָא דְּעֵייל בֵּיהּ. וּבְאוּדְנָא קָרִי בֵּיהּ שְׂמִיעָה.

וּבְשְׂמִיעָה אֶתְפַּלְל בִּינָה. שְׂמַע: כְּלוּמַר, הָבֵן אֶשְׁתַּכַּח (ס"א

וְאֶסְתַּבֵּל) דְּכֹלָא בְּחַד מִתְקָלָא אֶתְקַל. וּמְלִין אֶלִּין לְמֵאֲרִיהוֹן

דְּמָאֲרִין אַתִּיהֶבֶן, לְמִשְׁמַע וְלֹאֲסַתְּכֹלָא וְלִמְנַדַּע.
 תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (חֲבִקוּק ג) יִי שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יִרְאֵתִי וְגו',
 הַאי קָרָא אֲשֶׁתְּמוּדַע, דְּכַד נְבִיאָה קְדִישָׁא, (ס"א
 מִהִימְנָא) שְׁמַע, וְאֲסַתְּכֹל, וְיַדַּע, וְקָאִים עַל תְּקוּנִין אֲלִין,
 כְּתִיב יִרְאֵתִי, תִּמְן יָאוּת הוּא לְדַחֲלָא וְלֹאֲתַבְר קַמִּיהָ, הַאי
 בְּזַעִיר אֲפִין אֲתַמַּר.

כִּד אֲסַתְּכֹל וְיַדַּע מַה כְּתִיב. יִי פַּעֲלָךְ בְּקָרְב שָׁנִים חֵייהוּ.
 הַאי לְעַתִּיק יוֹמִין אֲתַמַּר. וּבְכֹל אֲתַר דִּישְׁתַּכַּח, יִי יִי,
 בְּיוֹד ה"א תְּרִי זְמַנִּי, אוּ בְּאַלְפֵי דְל"ת, וְיוֹד ה"א, חַד
 לְזַעִיר אֲפִין, וְחַד לְעַתִּיקָא דְעַתִּיקִין. וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְהוּ
 חַד, וְחַד שְׁמָא אֲקָרוּ.

וְתַנִּינָן אִימְתִי אֲקָרִי שֵׁם מְלָא. בְּזַמְנָא דְכְּתִיב יִי אֱלֹהִים.
 דְּהַאי הוּא שֵׁם מְלָא דְעַתִּיק דְּכֻלָּא, וְדְזַעִיר
 אֲנַפִּין. וְכֻלָּא הוּא שֵׁם מְלָא אֲקָרִי. וְשָׂאֵר לָא אֲקָרִי שֵׁם
 מְלָא, כְּמַה דְּאֻקְיַמְנָא, (בְּרֵאשִׁית ב) וְיִטַּע יִי אֱלֹהִים, שֵׁם
 מְלָא בְּנִטְיַעוֹת גְּנַתָּא. וּבְכֹל אֲתַר, יִי אֱלֹהִים, אֲתַקְרִיא
 שֵׁם מְלָא. יִי יִי, כֻּלָּא הוּא בְּכֻלָּא. וְהַהוּא זְמַנָּא אֲתַעֲרוּן
 רַחֲמִין בְּכֻלָּא.

יִי פַּעֲלָךְ בְּקָרְב שָׁנִים חֵייהוּ, לְעַתִּיק יוֹמִין אֲתַמַּר. מֵאן
 פַּעֲלָךְ. זַעִיר אֲפִין. בְּקָרְב שָׁנִים, אִינּוּן שָׁנִים
 קְדָמוֹנִיּוֹת, דְּאֲקָרוּן יְמֵי קָדָם, וְלָא אֲקָרוּן שָׁנוֹת עוֹלָם.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת אֵינּוֹן יְמֵי קָדֶם. שְׁנוֹת עוֹלָם אֵלֵין יְמֵי
 עוֹלָם. וְהָכָא בְּקָרֵב שָׁנִים, מֵאן שָׁנִים. שְׁנֵים קְדֻמוֹנִיּוֹת.
 חֵייהוּ לְמָאן. חֵייהוּ לְזַעִיר אַפִּין. דְּכָל נְהִירוֹ דִּילֵיהּ
 מֵאֵינּוֹן שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת אֶתְקַיְימוּ, וּבְגִין כֶּךָ אָמַר חֵייהוּ.
 בְּרוּגְזוֹ רַחֵם תְּזַכּוֹר, לְהֵהוּא חֶסֶד עֲלָאָה דְעֵתִיקָא
 דְעֵתִיקִין, דְּבִיהּ אֶתְעַר רַחֲמִין לְכֻלָּא, לְמָאן דְּבַעֵי
 לְרַחֲמָא, וּלְמָאן דְּיָאוּת לְרַחֲמָא.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶסְהַדְנָא עָלֵי שְׁמִיא, וּלְכָל
 אֵלֵין דְּעֲלֵנָא קִיַּימִין. דְּחֻדָּאן מְלִין אֵלֵין, בְּכֻלְהוּ
 עֲלֵמִין. וְחֻדָּאן בְּלַבָּאֵי מְלִי, וּבְגוֹ פְּרוּכְתָא עֲלָאָה דְּפָרִיסָא
 עֲלֵנָא, מִתְטַמְרִין, וְסֻלְקִין, וּגְנִיז לְהוּ עֵתִיקָא דְּכֻלָּא, גְּנִיז
 וְסֻתִּים מִפְּלָא. וְכַד שְׁרִינָא לְמִלְלָא, לָא הוּוּ יַדְעִין
 חֲבַרְיָא, דְּכָל הַנִּי מְלִין קְדִישִׁין מִתְעַרְרִין הָכָא. זַכָּאָה
 חוּלְקִיכּוֹן חֲבַרְיָא דְּהָכָא. וְזַכָּאָה חוּלְקִי עִמְכוֹן, בְּעֲלָמָא
 דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאֵתִי.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם הַדְּבֻקִים בֵּי
 אֱלֹהֵיכֶם וְגו'. מֵאן עֵמָא קְדִישָׁא פִּישְׂרָאֵל, דְּכֻתִּיב
 בְּהוּ (דְּבָרִים לג) אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹד, דְּכֻתִּיב (שְׁמוֹת טו) מִי
 כְּמִכָּה בְּאֵלִים יי. מְשׁוּם דְּאֶתְדְּבַקוּתָא דְּלְהוֹן הוּא בְּשֵׁמָא
 קְדִישָׁא בְּעֲלָמָא דִּין. וּבְעֲלָמָא דְּאֵתִי יִתִּיר מֵהָכָא. (ד' קל"ט ע"א)
 דְּהֵתֶם לָא מִתְפָּרְשֵׁן מִנִּיהּ, מִהֵהוּא צְרוּרָא דְּצַרִּירִין

בִּיה צְדִיקָיָא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי, וְלֹא
כְּתִיב הַדְּבָקִים לֵינִי, אֶלָּא בֵּי מִמֶּשׁ.

תַּאנָּא, כַּד נַחִית מִן דִּיקְנָא יִקְרָא עֲלָאָה, דְּעֵתִיקָא
קַדִּישָׁא, סְתִים וְטָמִיר מִכְּלָא, מִשְׁחָא דְרַבּוּת
קַדִּישָׁא, לְדִיקְנָא דְזַעִיר אַפִּין. אֶתְתַּקֵּן דִּיקְנָא דִּילֵיהּ,
בְּתִשְׁעָה תְּקוּנִין. וּבִשְׁעֵתָא דְנִהִיר דִּיקְנָא יִקְרָא דְעֵתִיקָא
דְּעֵתִיקוֹן, בְּהַאי דִּיקְנָא דְזַעִיר אַפִּין, נִגְדִין תְּלִיסַר
מִבּוּעֵין דְּמִשְׁחָא עֲלָאָה, בְּהַאי דִּיקְנָא. וּמִשְׁתַּכְּחִין בִּיהּ,
עֲשָׂרִין וְתַרְיַן תְּקוּנִין. וּמִנֵּיהּ נִגְדִין, עֲשָׂרִין וְתַרְיַן אֲתוּוֹן
(ס"א דְאַוּרִייתָא) דְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא. (מִתְחִיל מִסוּף קל"ח ע"ב) (נ"א וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי,

מִשׁוּם דְּאֶתְדַבְּקוּתָא דִּילְהוֹן הוּא בְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי יִתִיר מִהֲבָא דְהֵתֵם
לֹא מִתְפָּרְשִׁין מֵהֵהוּא צְרוּרָא דְחַיִּי דְצְרוּרִין בִּיהּ צְדִיקָיָא הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי
בֵּינִי מִמֶּשׁ עֲלֵיכּוּ כְּתִיב אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְּמוֹךְ עִם נוֹשֵׁעַ בֵּינִי וּכְתִיב מִי כְּמוֹךְ בְּאַלִּים יְיָ הִשְׁתָּא
אֶתְכוּוְנוּ דְעֵתָא לְאַוּקוּרִי לְמִלְכָּא וְלְאַוּקִיר יִקְרָא דִּיקְנָא קַדִּישָׁא דְמִלְכָּא, תְּנָא מִתְתַּקֵּן דִּיקְנָא
עֲלָאָה דִּיקְנָא קַדִּישָׁא בִּט' תְּקוּנִין וְדָא אִיהוּ דִּיקְנָא דְזַעִיר אַנְפִּין וְכַד נַחִית מִן דִּיקְנָא יִקְרָא
עֲלָאָה דְעֵתִיקָא קַדִּישָׁא בְּהַאי דִּיקְנָא דְזַעִיר אַנְפִּין נִגְדִין י"ג מִבּוּעֵין דְּמִשְׁחָא עֲלָאָה בְּהַאי
דִּיקְנָא וּמִשְׁתַּכְּחִין בִּיהּ כ"ב תְּקוּנִין וּמִנֵּיהּ נִגְדִין כ"ב אֲתוּוֹן דְש"ק)

וְאַם תֵּאמֹר דִּיקְנָא לֹא אֲשַׁתְּכַח, וְלֹא אֵמַר שְׁלֵמָה אֶלָּא
(שִׁיר הַשִּׁירִים ה) לְחַיִּיו. (וְלֹא קֶאֱרִי דִּיקְנָא) אֶלָּא הָכִי תַּאנָּא
בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, כָּל מַה דְאַטְמַר וּגְנִיז, וְלֹא אֲדַפֵּר
וְלֹא אֶתְגַּלִּיֵּיא. הֵהוּא מְלָה הוּי עֲלָאָה וְיִקְרָא מִכְּלָא,
(מִשׁוּם) וּבִגִּין דָּא הוּא סְתִים וּגְנִיז. וְדִיקְנָא מִשׁוּם דְּהוּא
שְׁבַחָא וּשְׁלִימוּתָא, וְיִקְרוּתָא מִכָּל פְּרָצוּפָא, גְּנִזִּיהּ קָרָא,
וְלֹא אֶתְגַּלִּיֵּיא.

וְתֵאנָא, הַאי דִּיקְנָא דְאִיהוּ שְׁלִימוּתָא דְפְרָצוּפָא
 וְשִׁפְרוּתָא דְזַעִיר אֲפִין, נְפִיק מֵאוּדְנוּי,
 וְנַחֲתִית וְסָלִיק וְחָפִי, בְּתַקְרוּבָא דְבוּסְמָא. מֵאִי תַקְרוּבָא
 דְבוּסְמָא. כִּמְה דְאֵת אֵמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) לְחַיֵּי כְּעָרוּגַת
 הַבוּשִׁם (וְלֹא עָרוּגוֹת). בְּתַשְׁעָה תַקּוּנֵין, אֲתַתְקַן הַאי דִּיקְנָא
 דְזַעִיר אֲנַפִּין. בְּשַׁעֲרֵי (דְדִיקְנָא) אוּכְמִי, מִתַּתְקַנָּא בְּתַקּוּנָא
 שְׁפִיר. כְּגַבְר תַקִּיף שְׁפִיר לְמַחְזִי. דְכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה)
 בַּחֹר כְּאֲרוּזִים.

תַקּוּנָא קַדְמָאָה. מִתַּתְקַן שְׁעָרָא מְלַעֲיָלָא, וְנְפִיק הַהוּא
 נִיצוּצָא (בְּרֵאשִׁית ט' ע"א) בּוּצִינָא דְקַרְדֵּינּוּתָא, וְנְפִיק
 מְכַלְלָא דְאוּרָא דְכִיָּא, וּבִטְשׁ בְּתַחֲוֹת שְׁעָרָא דְרִישָׁא,
 מִתַּחֲוֹת קוּצִין דְעַל אוּדְנֵין. וְנַחֲתִית מְקַמֵּי פִתְחָא דְאוּדְנֵין
 נִימִי עַל נִימִי, עַד רִישָׁא דְפּוּמָא.

תַקּוּנָא תַנּוּינָא. נְפִיק שְׁעָרָא, וְסָלִיק מִרִישָׁא דְפּוּמָא,
 עַד רִישָׁא אַחְרָא דְפִתְחָא דְפּוּמָא. וְנַחֲתִית מִתַּחֲוֹת
 פּוּמָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא, נִימִין עַל נִימִין, בְּתַקּוּנָא
 שְׁפִירָא.

תַקּוּנָא תַלִּיתָאָה. מֵאַמְצָעִיתָא דְתַחֲוֹת חוּטְמָא, מִתַּחֲוֹת
 תַרִּין נוּקְבֵין, נְפִיק חַד אַרְחָא, וְשַׁעֲרֵין זַעֲרִין
 תַקִּיפִין, מְלִיין לְהַהוּא אַרְחָא, וְשַׁאֲר שַׁעֲרֵין מְלִיין מֵהַאי
 גִּיסָא, וּמֵהַאי גִּיסָא, סוּחְרַנְיָה דְהַהוּא אַרְחָא. וְאַרְחָא לָא

אֲתַחֲזִי לְתַתָּא כָּלִל, אֲלֵא הֵהוּא אֲרַחָא דְלֵעִילָא, דְנַחֲתִית
 עַד רִישָׁא דְשִׁפּוּוֹתָן, וְתַמָּן שְׁקִיעָא הֵהוּא אֲרַחָא.
 תְּקוּנָא רְבִיעָאָה. נִפְיֵק שְׁעָרָא, וְאֲתַתְקַן, וְסִלִּיק וְחָפִי
 בְּעֵלְעוּי דְתַקְרוּבָא דְבוּסְמָא.

תְּקוּנָא חֲמִשָּׁאָה. פָּסִיק שְׁעָרָא, וְאֲתַחֲזִיין תְּרִין תְּפּוּחִין,
 מִכָּאן וּמִכָּאן, סוּמְקָן כְּהֵאִי וְרָדָא סוּמְקָא.
 וּמִתְלַהֲטָן בְּמֵאתָן וְשִׁבְעִין עֲלָמִין, דְּמִתְלַהֲטִין מִתַּמָּן (ס"א

מְנַהֲוֹן).

תְּקוּנָא שְׁתִּיתָאָה. נִפְקֵי שְׁעָרָא כְּחַד חוּטָא בְּסַחְרָנִיָּה
 דְּדִיקְנָא, וְתַלְיִין עַד רִישָׁא דְּמַעוּי, וְלֵא נַחֲתִית
 עַד טְבוּרָא.

תְּקוּנָא שְׁבִיעָאָה. דְּלֵא תַלְיִין שְׁעָרֵי עַל פּוּמָא, וּפּוּמָא
 אֲתַפְנִי מִכָּל סְטְרוּי. וְיִתְבִּין שְׁעָרֵי בְּתַקּוּנָא סְחוּר
 סְחוּר לִיָּה.

תְּקוּנָא תְּמִינָאָה. דְּנַחֲתִין שְׁעָרֵי בְּתַחוֹת דְּיִקְנָא, דְּמַחְפְּיִין
 קְדָלָא, דְּלֵא אֲתַחֲזִיא. כְּלָהוּ שְׁעָרֵי דְּקִיקִין,
 נִימִין עַל נִימִין. מַלְיִין מִכָּל סְטְרוּי.

תְּקוּנָא תְּשִׁיעָאָה. (מִתְעַרְבִין שְׁעָרֵי עִם אֵינוֹן) דְּמִתְחַבְּרָן (נ"א אֲתַמְשָׁבֹן)
 שְׁעָרֵי כְּלָהוּ בְּשַׁקּוּלָא מְעֻלְיָא, (ס"א מְלִיָּא) עַד (נ"א
 עִם) אֵינוֹן שְׁעָרֵי דְּתַלְיִין. כְּלָהוּ בְּשַׁקּוּלָא שְׁפִיר, כְּחַד גִּיבְר
 תְּקִיף, מְאָרִי נְצַח קְרַבִּין.

בְּתַשְׁעָה תְּקוּנֵין אֲלִין, נְגִדִין וְנִפְקִין ט' מְבוּעִין דְּמִשַׁח

רְבוֹת דְּלַעֲיִלָּא. וּמַהֲהוּא מִשַּׁח רְבוֹת, נִגְדִין לְכָל אֵינּוֹן
 דְּלַתְתָּא. ט' תְּקוּנִין אֵלִין אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּדִיקְנָא דָּא.
 וּבְשִׁלְמֵי תְּקוּנָא דְּדִיקְנָא דָּא, אֶתְקָרִי (בַּר נֶשׁ לַתְתָּא) גִּיבְר
 תְּקִיף. דְּכָל מֵאן דְּחָמִי דִּיקְנָא קִימָא בְּקִיּוּמִיהּ, תְּלִיִּיא
 בֵּיהּ גְּבוּרָה תְּקִיפָא. עַד כָּאן תְּקוּנָא דְּדִיקְנָא עֲלָאָה
 דְּזַעִיר אֲפִין.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, קוּם בְּרִי (קְדִישָׁא),
 סְלִסְל תְּקוּנָא דְּדִיקְנָא (נ"א דְּמִלְכָּא) קְדִישָׁא, בְּתְּקוּנֵי
 אֵלִין. (דף קל"ט ע"ב) קָם רַבִּי אֶלְעָזָר, פְּתַח וְאָמַר, (תְּהֵלִים קִיח) מִן
 הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בַּמְּרָחֵב יְהוָה וְגו'. עַד מִבְּטוּחַ
 בְּנְדִיבִים. תְּנָא, הֲכָא ט' תְּקוּנִין דְּבְּדִיקְנָא דָּא. לְהַנִּי
 תְּקוּנִין אֲצַטְרִיךְ דְּוֹד מִלְכָּא, בְּגִין לְנִצְחָא לְשָׂאָר מַלְכִין,
 וְלְשָׂאָר עַמִּין.

תָּא חֲזִי, פִּיּוֹן דְּאָמַר הֲנִי ט' תְּקוּנִין, לְבַתַּר אָמַר כָּל גּוֹיִם
 סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילִם. אָמַר, הֲנִי תְּקוּנִין
 דְּאֲמִינָא, לְמֵאי אֲצַטְרִיכְנָא. מְשׁוּם דְּכָל גּוֹיִם סְבָבוּנִי.
 וּבְתְּקוּנָא דְּדִיקְנָא דָּא, ט' תְּקוּנִין, דְּאֵינּוֹן שֵׁם יְיָ,
 אֲשַׁצִּינּוֹן מִן עֲלָמָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילִם.
 וְתְּנָא בְּצַנִּיעוּתָא דְּסַפְרָא, תְּשַׁעָה תְּקוּנִין אָמַר דְּוֹד,
 הֲכָא, שִׁיתָא אֵינּוֹן בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא. דְּשִׁיתָא שְׁמָהּ
 הוּו, וְתִלְתָּא אָדָם. וְאִי תִימָא תְּרִין אֵינּוֹן. תְּלַתָּא הוּו, דְּהָא
 נְדִיבִים בְּכָלֵל אָדָם הוּו.

תִּנְא שִׁיתָא שְׁמָהָן, דְּכְתִיב: מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה, חַד.
 עֲנֵנִי בַמְּרָחֵב יְהוָה, תְּרִין. יִי לִי לֹא אִירָא, תִּלְת. יִי
 לִי בְּעוֹזְרִי, אַרְבַּע. טוֹב לַחֲסוֹת בֵּינִי, חֲמִשָּׁה. טוֹב לַחֲסוֹת
 בֵּינִי, שִׁיתָא. אָדָם תִּלְת, דְּכְתִיב: יִי לִי לֹא אִירָא מַה יַעֲשֶׂה
 לִי אָדָם, חַד. טוֹב לַחֲסוֹת בֵּינִי מִבְּטוּחַ בְּאָדָם, תְּרִי. טוֹב
 לַחֲסוֹת בֵּינִי מִבְּטוּחַ בַּנְּדִיבִים, תִּלְת.

וְתָא חֲזִי רִזָּא דְּמַלְתָּה, דְּבִכְל אֲתֵר דְּאֲדַכְּר אָדָם הֲכָא, לָא
 אֲדַכְּר אֱלָא בְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא. דְּהָכִי אֲתַחֲזִי. מִשּׁוּם
 דְּלָא אֶקְרִי (הוּה) אָדָם, אֱלָא בְּמָה דְּאֲתַחֲזִי לִיהוּ. וּמֵאִי
 אֲתַחֲזִי לִיהוּ. שְׁמָא קַדִּישָׁא. דְּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּיצֶר יְיָ
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם מַלְאָךְ, דְּהוּא יִי אֱלֹהִים. כְּמָה
 דְּאֲתַחֲזִי לִיהוּ וּבְגִין כֶּךָ הֲכָא לָא אֲדַכְּר אָדָם אֱלָא בְּשִׁמָּא
 קַדִּישָׁא.

וְתִנְא, כְּתִיב מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בַמְּרָחֵב יְהוָה, תְּרִי
 זְמַנִּי יְיָ הוּא יְיָ, לְקַבִּיל תְּרִי עֲלֵעוּי, דְּשַׁעְרֵי
 אֲתַאֲחַדֵּן בְּהוּ. וּמִדְּחַמָּא דְּשַׁעְרֵי אֲתַמְשַׁכָּאן וְתַלְיִין, שְׁאֲרִי
 וְאֲמַר יִי לִי לֹא אִירָא. יִי לִי בְּעוֹזְרִי. בְּשִׁמָּא דְּלָא חֲסַר.
 בְּשִׁמָּא דְּהוּא קַדִּישָׁא. וּבְשִׁמָּא דָּא, אֲדַכְּר אָדָם. וּמָה
 דְּאֲמַר מַה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם, הָכִי הוּא. דְּתִנְא כָּל אֵינּוֹן
 כְּתִרִין קַדִּישִׁין דְּמַלְכָּא, כֹּד אֲתַתְּקֵנן בְּתַקּוּנֵי. אֲתַתְּקֵרֵן
 אָדָם. דְּיוֹקְנָא דְּכֻלִּיל כְּלָא. וּמָה דְּמִשְׁלָפָא בְּהוּ, אֲתַתְּקֵרֵי

שָׁמָא קְדִישָׁא. וְתַעְרָא וּמַה דְּבִיּה, אֶתְקָרִי יְדוּ"ד, וְאֶתְקָרִי
אָדָם בְּכֻלָּא דְּתַעְרָא, וּמַה דְּבִיּה.

וְאֵלִין תְּשַׁעָה תְּקוּנִין דְּאָמַר דְּוֹד הַכָּא, לְאַכְנֵעָא שְׁנֵאוּי
בְּגִין דְּמֵאן דְּאֶחִיד דִּיקְנָא דְּמִלְכָּא, וְאוּקִיר לִיה
בְּיָקִירוּ עֵלְאָה, כָּל מַה דְּבִעֵי מִן מִלְכָּא. מִלְכָּא עָבִיד
בְּגִינִיה. מֵאֵי טַעְמָא דִּיקְנָא, וְלֹא גּוּפָא. אֶלָּא גּוּפָא אֲזִיל
בְּתַר דִּיקְנָא, וְדִיקְנָא לָא אֲזִיל בְּתַר גּוּפָא. (ס"א וּמַה דְּאֶשְׁתְּלִיף

מִתַּעְרָא אֶתְקָרִי שָׁמָא קְדִישָׁא, תַּעְרָא וּמַה דְּבִיּה אֶתְקָרִי יְהוּ"ה אֶתְקָרִי אָדָם בְּכֻלָּא תַּעְרָא וּמַה

דְּבִיּה) (ול"ג מִן וְדִיקְנָא עַד וּגּוּפָא)

וּבְתַרִי גְוּוּנֵי אֶתִי הֵאִי חוּשְׁבְּנָא, חַד כְּדִקְא מְרֹן. תִּרְיִן: מִן
הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהִ, חַד. עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יְהִ, תִּרְיִ. ה'
לִי לֹא אִירָא, תִּלְתַּת. מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם, אַרְבַּע. ה' לִי
בְּעוֹזִרִי, חֲמִשׁ. וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׁוֹנְאִי, שִׁיתָא. טוֹב לְחִסוּת
בְּה', שְׁבַעָה. מִבְּטוּחַ בְּאָדָם, תְּמַנִּיָּא. טוֹב לְחִסוּת בְּיִ
מִבְּטוּחַ בְּנְדִיבִים, תְּשַׁעָה. (ס"א טוֹב לְחִסוּת בְּה', מִבְּטוּחַ בְּאָדָם. ז. טוֹב לְחִסוּת

בְּה'. ח. מִבְּטוּחַ בְּנְדִיבִים)

מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי י"ה, מֵאֵי קָא מִיִּרִי אֶלָּא דְּוֹד, כָּל מַה
דְּאָמַר הַכָּא, עַל תְּקוּנָא דְּדִיקְנָא דָּא קָאמַר. (רְבִי יְהוּדָה
אָמַר) מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהִ, מֵאֲתַר דְּשְׂאֲרֵי דִיקְנָא
לְאֶתְפֹּשֵׁטָא, דְּהוּא אֲתַר דְּחִיק, מִקְמִי פִתְחָא דְּאוּדְנִין
מֵעִילָא, תַּחוּת שְׁעָרֵי דְרִישָׁא. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר י"ה י"ה תִּרְיִ
זְמַנִּי. וּבְאֲתַר (ס"א וּבְתַר) דְּאֶתְפֹּשֵׁט דִּיקְנָא, וּנְחִית מֵאוּדְנוּי,

וְשָׂאֲרֵי לְאִתְּפִשְׁטָא, אָמַר יי לִי לֹא אִירָא, דְּהוּא אָתֵר
 דְּלֹא דְחִיל (ס"א דְחִיק) וְכֹל הָאִי אֶצְטְרִיף וְכוּ', (אָדָם אֶתְקָרִי וְעַל
 אֶתְפִּשְׁטוּתָא הָאִי אֶצְטְרִיף) דְּיֹד לְאֶכְנַע תְּחוּתִיה מְלָכִין וְעַמִּין, בְּגִין
 יְקָרָא דְדִיקְנָא דָּא.

וְתֵאנָא בְּצַנִיעוּתָא דְסִפְרָא, כָּל מֵאן דְּחָמִי בְּחִלְמִיה
 דְּדִיקְנָא דְדִבֵּר נָשׁ עֲלָאָה אָחִיד בִּידִיה, אוּ
 דְּאוּשִׁיט יִידִיה לִיה. יְנַדַּע דְּשְׁלִים הוּא עִם עֲלָאִי, וְאֶרְמִיה
 תְּחוּתִיה אֵינּוֹן דְּמִצְעָרִין לִיה. תְּנָא, מִתְתַּקֵּן דִּיקְנָא עֲלָאָה
 בְּתִשְׁעָה תְּקוּנִין, וְהוּא דִּיקְנָא דְזַעִיר אֶפִּין, בְּט' תְּקוּנִין
 מִתְתַּקֵּן.

תְּקוּנָא (דף ק"ח ע"א) קְדַמָּאָה. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא מֵעִילָא, וְנִפְיָק
 מִקְמִי פִתְחָא דְאוּדְנִין, מִתְחוּת קוּצִי דְתִלְיִין עַל
 אוּדְנִין, וְנִחְתִּין שְׁעָרֵי, נִימִין עַל נִימִין, עַד רִישָׁא
 דְּפוּמָא. תְּאֵנָא, כָּל אֵלִין נִימִין דְּבְדִיקְנָא, תְּקִיפִין יִתִיר
 מִכָּל נִימִין דְּקוּצִין דְּשְׁעָרֵי דְרִישָׁא, וְשְׁעָרֵי דְרִישָׁא
 אֶרִיכִין (וּבְפִיז), וְהֵנִי לָאוּ אֶרִיכִין, וְשְׁעָרֵי דְרִישָׁא, מְנַהוֹן
 שְׁעִיעִי, וּמְנַהוֹן קְשִׁישִׁין.

וּבְשַׁעְתָּא דְאֶתְמַשְׁכֵּן שְׁעָרֵי חוּרֵי דְעֵתִיק יוּמִין, לְשְׁעָרֵי
 דְזַעִיר אֶפִּין, כְּתִיב, (מְשַׁלִּי א) חֲכָמוֹת בַּחוּץ
 תְּרַנְּה. מֵאִי בַחוּץ. בְּהָאִי זַעִיר אֶפִּין. דְּמִתְחַבְּרָן תְּרֵי מוּחֵי.
 תְּרֵי מוּחֵי סְלָקָא דְעֵתָךְ. אֶלָּא אֵימָא אַרְבַּע מוּחֵי. תִּלְת

מוֹחֵי דְהוּוּ בְזַעִיר אַפִּין, וְאַשְׁתַּכְּחוּ בְתַלְתַּת חֻלְיֵי
 דְגוּלְגַלְתָּא דִּירִישָׂא. וְחַד מוֹחָא שְׁקִיט עַל בּוּרִייה, דְכָלִיל
 כָּל תַּלְתַּת מוֹחֵי. דְאַתְמַשֵּׁךְ מִנִּיה מְשִׁיכֵן כְּלִילֵן שְׁקִילֵן,
 בְּשַׁעֲרֵי חוּרֵי. לְהָאֵי זַעִיר אַפִּין לְתַלְתַּת מוֹחֵי דְבֵיה.

וּמְשַׁתְּכַחֵן אַרְבַּע מוֹחֵי בְהָאֵי זַעִיר אַפִּין. בְּגִין כֶּף
 אֲשֶׁתְּלִימו אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת דְכַתִּיבִין
 בְּתַפִּילִין, דְאַתְכָּלִיל בְּהוּ שְׁמָא קְדִישָׂא דְעַתִּיק יוֹמִין,
 עַתִּיקָא דְעַתִּיקִין, וְזַעִיר אַפִּין. דְהָאֵי הוּא שְׁלִימוֹתָא
 דְשְׁמָא קְדִישָׂא. דְכַתִּיב, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי
 שָׁם יִי נִקְרָא עָלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ. שָׁם יִי שָׁם יִי מִמֶּשׁ,
 דְאַיְנוּן אַרְבַּע רְהִיטֵי בְתֵי דְתַפִּילִין.

וּבְגִין כֶּף, (קל"א ע"ב, רס"ב ע"א) חֻכְמוֹת בַּחוּץ תִּרְבֶּה. דְהָכָא
 מְשַׁתְּכַחֵן. דְהָא עַתִּיקָא דְעַתִּיקִין, סְתִימָא
 דְסְתִימִין, לָא אֲשַׁתְּכַח, וְלָא זְמִין חֻכְמָתָא דִּילֵיה, מְשׁוּם
 דְאִית חֻכְמָתָא סְתִימָא דְכָלָא וְלָא אַתְפְּרֵשׁ. וּבְגִין
 דְאַתְחַבְּרוּ אַרְבַּעָה מוֹחִין בְּהָאֵי זַעִיר אַפִּין. אַתְמַשְׁכֵּן
 אַרְבַּע מְבוּעֵין מִנִּיה לְאַרְבַּע עֵיבֵר, וּמְתַפְּרֵשֵׁן מִחַד
 מְבוּעָא, דְנַפְיָק מְכֻלְהוּ. וּבְגִין כֶּף אִיְנוּן אַרְבַּע.

וְתַאנָּא, הָאֵי חֻכְמָתָא דְאַתְכָּלִילָא בְאַרְבַּע, אַתְמַשְׁכָּא
 בְּהַנִּי שַׁעֲרֵי, דְאַיְנוּן תַּלְיִין תַּלְיִין עַל תַּלְיִין. (נ"א
 הו"א) וְכֻלְהוּ קְשִׁיין וְתַקִּיפִין, וְאַתְמַשְׁכוּ וּנְגִידוּ כָּל חַד

לְסִטְרוּי. וְאַלְף אֶלְפִין וְרְבוּא רְבָבָן תְּלִיין, מְנִיִּיהוּ
 דְּלִיתְהוֹן בְּחוּשְׁבָנָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה)
 קוּוּצוֹתָיו תְּלַתְּלִים. תְּלִי תְלִים. וְכֻלְהוּ קְשִׁיין וְתַקִּיפִין
 לְאַתְחַבְרָא, כְּהֵאִי חֲלָמִישׁ תַּקִּיף. וְכֵהֵאִי טְנָרָא דְאִיְהִי
 תַקִּיפָא. עַד דְּעֵבְדִין נוֹקְבִין וּמְבוּעִין מִתְחוֹת שְׁעָרָא,
 וְנִגְדִין מְבוּעִין תַּקִּיפִין לְכָל עֵיבָר וְעֵיבָר לְכָל סִטְר וְסִטְר.
 וּבְגִין דְּהָנִי שְׁעָרֵי אוּכְמֵי וְחֲשׁוּכָן, כְּתִיב (אִיּוֹב יב) מְגַלְהָ
 עֲמוּקוֹת מְנֵי חֲשׁוֹךְ וַיּוֹצֵא לְאוֹר צִלְמוֹת.

וְתַנָּא, הָנִי שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא תַקִּיפִין (בְּלַחֲוִידֵי) מְשֵׁאֵר שְׁעָרֵי
 דְרִישָׁא, מְשׁוּם דְּהָנִי בְּלַחֲוִידֵיהוּ מִתְפָּרְשָׁן
 וּמְשַׁתְּכָחן, וְאִינּוֹן תַקִּיפִין בְּאוֹרְחֵיהוּ. אֲמַאי תַקִּיפִין. אִי
 תִימָא, מְשׁוּם דְּכֻלְהוּ דִינָא, לָאוּ הָכִי, דְּהָא בְּתַקּוּנִין אֲלִין
 אֲשַׁתְּכַחוּ רַחְמֵי (דְּדִינָא). וּבְשַׁעֲתָא דְנַחְתִין תְּלִיסַר מְבוּעֵי
 נְהָרֵי דְמִשְׁחָא, אֲלִין כֻּלְהוּ רַחְמֵי.

אֶלָּא תַאנָּא, כָּל הָנִי שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא, כֻּלְהוּ תַקִּיפִין. מַאי
 טַעְמָא. כָּל אִינּוֹן דְרַחְמֵי, בְּעִיין לְמַהוּי תַקִּיפִין.
 לְאַכְפִּיָּיא לְדִינָא. וְכָל אִינּוֹן דְאִינְהוּ דִינָא, הָא תַקִּיפִין
 אִינּוֹן. וּבִין כַּךְ וּבִין כַּךְ בְּעִיין לְמַהוּי תַקִּיפִין, מִתְרִין
 סִטְרִין. כִּד בְּעֵי עֲלָמָא רַחְמִין, רַחְמֵי תַקִּיפִין וְנִצְחִין עַל
 דִינָא. וְכִד בְּעֵי דִינָא, דִינָא תַקִּיף, וְנִצַּח עַל רַחְמֵי. וּבְגִין
 כַּךְ בְּעִיין לְמַהוּי תַקִּיפִין מִתְרִין סִטְרִין, דְּכִד בְּעוּ רַחְמֵי,

שְׁעָרֵי דְאִינוּן בְּרַחֲמֵי, קִיּוּמִין וּמִתְחַזֵּיא (ס"א מתאחדא) דִּיקְנָא
 בְּאִינוּן שְׁעָרֵי, וְכֹלָא הוּוּ רַחֲמֵי. וְכֹד בַּעֲיִיא דִּינָא,
 אֲתַחֲזִיא דִּיקְנָא בְּאִינוּן שְׁעָרֵי. וְכֹלָא אֲתַקֵּי בְּדִיקְנָא.
 וְכֹד אֲתַגְלִיא דִּיקְנָא קְדִישָׁא חוּרָא, כֹּל הָנִי וְכֹל הָנִי
 מִתְנַהֲרִין וּמִסְתַּחֲיִין, כְּמָאן דְּאֲסַתְחֵי בְּנַהֲרָא עֲמִיקָא
 מִמָּה דְהוּוּ בֵּיה. וְאֲתַקֵּימוּ כְּלָהוּ בְּרַחֲמֵי, וְלִית דִּינָא
 אֲשַׁתְכַּח, וְכֹל הָנִי תִשְׁעָה כֹּד נַהֲרִין כְּחֻדָּא, כְּלָהוּ
 אֲסַתְחֵיִין בְּרַחֲמֵי.

וּבְגִין כֹּף אָמַר מֹשֶׁה זְמַנָּא אַחֲרָא, (במדבר יד) יי אָרְף אֲפִים
 וְרַב חֶסֶד. וְאֵלֹו אֲמַת לָא קֶאֱמַר. מִשׁוּם דְּרֻזָּא
 דְּמָלָה, אִינוּן תִּשְׁעָה מְכִילָן דְּנַהֲרִין מַעַתִּיק יוּמִין לְזַעִיר
 אֲפִין. וְכֹד אָמַר מֹשֶׁה זְמַנָּא תְּנִינָא, תִּשְׁעָה תְּקוּנִין אָמַר.
 וְאִינְהוּ תְּקוּנֵי דִּיקְנָא דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּזַעִיר אֲפִין, וְנַחֲתִין
 מַעַתִּיק יוּמִין וְנַהֲרִין (דף ק"מ ע"ב) בֵּיה. וּבְגִין כֹּף אֲמַת תְּלִיא
 בַּעַתִּיקָא, וְהִשְׁתָּא לָא אָמַר מֹשֶׁה וְאֲמַת.

תְּנָא, שְׁעָרֵי דְרִישָׁא דְזַעִיר אֲפִין, כְּלָהוּ קְשִׁישֵׁי, תְּלִין
 עַל תְּלִין. וְלָא שְׁעִיעִין. דְּהָא חֲמִינָא דְתִלְת מוּחֵי
 בְּתִלְת חֲלָלֵי מִשְׁתַּכְּחִין בֵּיה, וְנַהֲרִין מְמוּחָא סְתִימָא.
 וּמִשׁוּם דְּמוּחָא דַּעַתִּיק יוּמִין, שְׁקִיט וְשַׁכִּיף כְּחֻמְר טַב עַל
 דְּוִירְדִייה, שְׁעָרוֹי כְּלָהוּ שְׁעִיעִין, וּמִשִּׁיחִין בְּמִשְׁחָא טַב.
 וּבְגִין כֹּף כְּתִיב, (דניאל ז) רֵאשֵׁה כְּעֻמְר נְקָא.

וְהָאֵי דְזַעִיר אַפִּין, קְשִׁישִׁין וְלֹא קְשִׁישִׁין. דְּהָא כְּלָהּ
 תְּלִיין וְלֹא מִתְקַמְטִי, וּבְגִין כֶּף חֲכַמְתָּא נְגִיד
 וְנַפִּיק. אַבְל לֹא חֲכַמְתָּא דְחֲכַמְתָּא, דְּאִיהִי שְׂכִיכָא
 וְשְׂקִיטָא. דְּהָא תְּנִינָא דְלִית דִּידַע מוּחִיהָ דְעַתִּיק יוּמִין,
 בַּר אִיהוּ. וְהָאֵי דְכְּתִיב, (איוב כח) אֱלֹהִים הִבִּין דְרַפְּהָ וְהוּא
 יֵדַע אֶת מְקוֹמָהּ, (קב"ט ע"ב) בְּזַעִיר אַפִּין אֲתַמַּר. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ בְּרִי לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּעַלְמָא דִּין
 וּבְעַלְמָא דְאַתִּי.

תְּקוּנָא תְּנִינָא. נַפִּיק שְׁעָרָא, וְסַלִּיק מֵרִישָׁא דְפּוּמָא,
 עַד רִישָׁא אַחְרָא דְפִתְחָא דְפּוּמָא, וְנַחֲתִית מִתְּחֹת
 פּוּמָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא, נִימִין עַל נִימִין, בְּתִקּוּנָא שְׁפִיר.
 קוּם רַבִּי אַבָּא. קָם רַבִּי אַבָּא, פִּתַח וְאָמַר, כִּד תְּקוּנָא
 דְּדִיקְנָא דָּא מִתְתַּקֵּן בְּתִקּוּנָא דְּמַלְכָּא, (ס"א בְּתִיקּוּנֵי מַלְכִּין)

(ס"א כִּד תְּקוּנָא דָּא מִתְתַּקֵּן בְּדִיקְנָא דְּמַלְכָּא אַתְּחִוּי) כַּגְּבַר תְּקִיף שְׁפִיר
 לְמַחְזִי, רַב וְשְׁלִיט, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קמז) גְּדוֹל
 אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ. וְכִד אֲתַבְּסַם בְּתִקּוּנָא דְּיִקְנָא יִקְרָא
 קְדִישָׁא, וְיִשְׁגַּח בֵּיהּ, אֲקַרִּי בְּנֵהִירוֹ דִּילֵיהּ, אֵל רַחוּם וְגוֹ'.
 וְהָאֵי תְּקוּנָא תְּנִינָא אֲתַתַּקֵּן, כִּד נְהִיר בְּנֵהִירוֹ דְעַתִּיק
 יוּמִין, אֲקַרִּי רַב חֶסֶד. וְכִד מְסַתְּפְלִי דָּא בְּדָא, אֲתַתַּקִּי
 בְּתִקּוּנָא אַחְרָא וְאַמַּת. דְּהָא נְהִירוֹ אַנְפִּיהּ. (ס"א דָּא נְהִירוֹ דְאַנְפִּין)
 וְתַאנָּא, נוּשָׂא עוֹן אֲתַתַּקִּי דָּא תְּקוּנָא תְּנִינָא, כַּגּוּוּנָא

דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא. אֲבָל מְשֻׁם הֵהוּא אֹרְחָא דְנַפְיָק,
 בְּתַקוּנָא תְּלִיתָא תַּחֲתֵי תְּרִין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא, וְשַׁעְרִין
 תְּקִיפִין זְעִירִין מְלִיִן לְהֵהוּא אֹרְחָא. לָא אֶתְקְרוּן הָכָא
 נוֹשָׂא עֶזְרָא וְעוֹבֵר עַל פְּשָׁע, וְאֶתְקִימוּ בְּאֶתְרֵי אַחְרָא.
 וְתַנְיָא, תְּלַת מְאָה וְשִׁבְעִין וְחֲמִשׁ חֲסָדִים, כְּלִילָן בְּחֶסֶד
 דְּעֵתִיק יוֹמִין, וְכִלְהוּ אֶקְרוּן חֲסִדֵי קְדָמָי.
 דְּכִתִּיב, (תהלים פט) אֵיהּ חֲסִדֵי הָרָא שׁוֹנִים. וְכִלְהוּ כְּלִילָן
 בְּחֶסֶד דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכִלְא. וְחֶסֶד דְּזַעִיר
 אֶפִּין אֶקְרִי חֶסֶד עוֹלָם.

וּבְסֵפֶרָא דְּצְנִיעוּתָא, (שמות קע"ז ע"ב) קְרִי בֵּיהּ לְחֶסֶד קְדָמָא
 דְּעֵתִיק יוֹמִין רַב חֶסֶד. וּבְזַעִיר אֶפִּין, חֶסֶד סְתָם.
 וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב הָכָא, (שמות לד) וְרַב חֶסֶד. וְכִתִּיב, (שמות לד)
 נוֹצֵר חֶסֶד לְאֻלְפִים סְתָם. וְאוֹקִימָנָא, הָאִי רַב חֶסֶד, מִטָּה
 כְּלָפֵי חֶסֶד, לְנַהֲרָא לֵיהּ, וְלֹאֲדַלְקָא בּוֹצִינֵי.
 דְּתַנָּא הָאִי אֹרְחָא דְּנַחֲתֵי תַּחֲתֵי תְּרִין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא,
 וְשַׁעְרִין זְעִירִין מְלִיִן לְהֵהוּא אֹרְחָא, לָא אֶקְרִי
 הֵהוּא אֹרְחָא עוֹבֵר עַל פְּשָׁע, דְּלִית אֶתְרֵי לְאֶעְבְּרָא לֵיהּ
 בְּתֵרֵי גְווּנֵי. חַד מְשֻׁם שַׁעְרֵי דְּאֶשְׁתַּכַּח בְּהֵהוּא אֹרְחָא,
 הוּא אֶתְרֵי קְשִׁיָּא לְאֶעְבְּרָא. וְחַד, מְשֻׁם דְּנַחֲתֵי אֶעְבְּרָא
 דְּהֵהוּא אֹרְחָא עַד רִישָׁא דְּפוּמָא, וְלֹא יִתִּיר.
 וְעַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ה) שְׁפָתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים, סוּמְקִין

כּוֹרְדָא, נוֹטְפוֹת מוֹר עוֹבֵר, סוּמְקָא תְּקִיף, וְהָאִי אוֹרְחָא
 דְּהַכָּא, בְּתַרֵי גְוּוּנֵי לֹא (ס"א בְּתַרֵי גְוּוּנֵי אֲגִזִים וְלֹא) אֲתַבְסָם. מִכָּאן
 מֵאן דְּבַעֵי לְאַגְזֵמָא, תְּרִי זְמַנֵי בְּטַשׁ בִּידֵיהּ בְּהָאִי אוֹרְחָא.
 תְּקוּנָא רְבִיעָא נִפְיָא שְׁעָרָא, וְאֲתַתְקַן, וְסִלִיק וְחַפֵּי
 בְּעֵלְעוּי, בְּתַקְרוּבְתָא דְּבוּסְמָא. הָאִי תְּקוּנָא יָאָה
 וְשְׁפִירָא, לְאַתְחַזֵּיא הוּד וְהֶדֶר הוּא (ס"א הוּד עֲלָאָה). וְתַנִּיא,
 הוּד עֲלָאָה, נִפְיָא וְאֲתַעֲטֵר וְנִגִיד לְאַתְאַחַדָא (ס"א לִיאָה דְּעֵלְעוּי)
 בְּעֵלְעוּי, וְאֲתַקְרִי הוּד זְקָן. וּמֵהָאִי הוּד וְהֶדֶר, תְּלִיין אֲלִין
 לְבוּשֵׁי, דְּאַתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וְאַיְנוּן פּוֹרְפִירָא יְקִירָא דְּמִלְכָא.
 דְּכְתִיב, (תהלים קד) הוּד וְהֶדֶר לְבָשֶׁת, תְּקוּנִין דְּאַתְלַבֵּשׁ
 בְּהוּ, וְאֲתַתְקַן בְּהָאִי דְּיִוְקְנָא דְּאַדָם, יְתִיר מִכָּל דְּיִוְקְנִין.
 וְתַאנָא (דף קמ"א ע"א) הָאִי הוּד, כֹּד אֲתַנְהַר בְּנִהִירוּ דְּדִיקְנָא
 עֲלָאָה, (ב"א דָא) וְאֲתַפְשֵׁט בְּשָׂאָר תְּקוּנִין נְהִירִין.
 הָאִי הוּא נוֹשֵׂא עֶזֶן מֵהָאִי גִיסָא, וְעוֹבֵר עַל פְּשַׁע מֵהָאִי
 גִיסָא. וּבְגִין כֶּךָ, (שיר השירים ה) לְחַיֵּי כְּתִיב. וּבְצַנִיעוּתָא
 דְּסַפְרָא אֲקִרִי, הוּד וְהֶדֶר וְתַפְאָרַת. דְּהָא תַּפְאָרַת הוּא
 עוֹבֵר עַל פְּשַׁע, שְׁנַאֲמַר (משלי יט) וְתַפְאָרְתוֹ עֵבוֹר עַל פְּשַׁע.
 אֲבָל הָאִי תַּפְאָרַת לֹא אוֹקִימָנָא, אֲלֹא בְּתַקוּנָא
 תְּשִׁיעָאָה, כְּמָה דָּאֵת אֲמַר וְתַפְאָרַת בַּחוּרִים כְּחָם. וְתַמָּן
 אֲקִרִי תַּפְאָרַת. וְכֹד אֲתַתְקַל (ס"א אֲסַתְבַּל), בְּמַתְקֵלָא חַד
 סְלִקִין. אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יְאוּת אַנְתָּ רַבִּי אַבָא,

לְאַתְּבָרְכָא מֵעֵתִיקָא קַדִּישָׁא, דְּכָל בְּרַכָּאן נִפְקִין מִנֵּיהּ.
 תְּקוּנָא חֲמִישָׁא. פְּסִיק שְׁעָרָא, וְאַתְחִזּוּן תְּרִין תְּפוּחִין
 מִכָּאן וּמִכָּאן, סוּמְקָן כְּהַאי וְרָדָא סוּמְקָא.
 וּמִתְלַהֲטֵן בְּמֵאתָן וְשִׁבְעִין עֲלָמִין, הַנִּי תְּרֵי תְּפוּחִין, כִּד
 גְּהָרִין (מִתְרִין סְטָרִין) מִנְהִירוּ דְתְּרִין תְּפוּחִין קַדִּישִׁין עֲלָאִין
 דְּעֵתִיקָא, אֲתַמְשֵׁךְ סוּמְקָא, וְאַתִּי חִיּוּרָא. בְּהַאי כְּתִיב,
 יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלַיךְ וִיחַנֶּנִּי. דְּכִד גְּהָרִין מִתְבָּרַךְ
 עֲלָמָא. וּבְשַׁעֲתָא דְאַתְעֵבְדוּ סוּמְקָא, כְּתִיב יֵשָׁא יְיָ פָּנָיו
 אֵלַיךְ, כְּלוּמַר יִסְתַּלֵּק. וְלֹא יִשְׁתַּפַּח רוּגְזָא בְּעֲלָמָא.
 תְּאֵנָא, כְּלָהוֹן גְּהוּרִין דְּאַתְנַהֲרֵן מֵעֵתִיקָא קַדִּישָׁא,
 אֲתַקְרוּן חֲסִדֵי קַדְמָאִי. וּבְגִין אֵינּוֹן, גְּהָרִין כָּל אֵינּוֹן חֲסִדֵי
 עוֹלָם.

תְּקוּנָא שְׁתִּיתָא. נִפְיָק שְׁעָרָא, כְּחַד חוּטָא דְשְׁעָרֵי
 בְּסַחְרָנִיָּה דְדִיקְנָא. (ס"א וְתִלְיִין עַד רִישָׁא דְמַעוּי וְלֹא נְחִית עַד
 טְבוּרָא, תְּנָא תְּקוּנָא דָא הוּא דְאַקְרִי) פֶּאֶת הַזִּקֵּן וְאִיהוּ חַד מִחֲמֵשׁ פֶּאִין,
 דְּתִלְיִין בְּחֶסֶד (וּבְרַחֲמֵי), וְלֹא אֲבֵעִי לְחַבְלָא הַאי חֶסֶד, כְּמָה
 דְּאַתְמַר. וּבְגִין כֵּן, (וִיקְרָא יֵט) לֹא תִשְׁחִית אֵת פֶּאֶת זִקְנֶךָ
 כְּתִיב.

תְּקוּנָא שְׁבִיעָא. דְּלֹא תִלְיִין שְׁעָרָא עַל פּוּמָא, וּפּוּמָא
 אֲתַפְנִי מִכָּל סְטְרוּי, וְיִתְבִּין שְׁעָרִין בְּתְּקוּנָא
 סְחֹר סְחֹר לֵיהּ. קוּם רַבִּי יְהוּדָה. קָם רַבִּי יְהוּדָה, פֶּתַח

וְאָמַר, (דניאל ד) בְּגִזִּירַת עִירִין פִּתְגָמָא. כְּמָה אֶלְף רַבְבָּן
 מִתְנַשֵּׁן (ס"א מתישבון) וּמִתְקִימָן בְּהַאי פּוּמָא, וְתִלְיִין מְנִיָּה,
 וְכִלְהוֹן אֶקְרוּן פֶּה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים לג) וּבְרוּחַ פִּיו
 כָּל צְבָאָם. וּמַהֲהוּא רוּחָא דְנַפְיָק מִפּוּמָא, מִתְלַבֵּשָׁן.

כָּל אֵינוֹן דְּלִבְר, תִּלְיִין מְהַאי פּוּמָא. וּמַהֲהַי פּוּמָא (ס"א
 רוּחָא) כִּד אֶתְפִּשֵׁט הַאי רוּחָא, מִתְלַבֵּשָׁן בֵּיה כְּמָה
 נְבִיאֵי מְהִימְנָא, וְכִלְהוּ פֶּה יִי אֶתְקְרוּן. וּבְאַתְר דְּרוּחָא
 נְפִיק, לֹא אֶתְעַרְבָא מְלָה אַחְרָא וְכִלְהוּ (פירות) מְחַכָּאן
 לְאַתְלַבֵּשָׁא בְּהַהוּא רוּחָא דְנַפְיָק. וְהַאי תְּקוּנָא שְׁלִיטָא עַל
 כְּלָהוּ שִׁיתָא. מְשׁוּם דְּהִכָּא מִתְקִימָן כְּלָהוּ וּמִתְאַחְדָּן.
 וּבְגִינֵי כַךְ שְׁעָרוּהֵי שְׁקִילִין סוּחְרֵינִיָּה דְפּוּמָא. וְאַתְפְּנִי
 מְכָל סְטְרוֹי, וְהַאי תְּקוּנָא שְׁלִיטָא עַל כְּלָהוּ מְשׁוּם דְּהִכָּא
 מִתְקִימָן כְּלָהוּ וּמִתְאַחְדָּן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ אַנְתָּ
 לְעֵתִיקָא קְדִישָׁא.

תְּקוּנָא תְּמִינָאָה דְנַחְתִּין שְׁעָרֵי בְּתַחוּת דִּיקְנָא, מְחַפִּיִן
 קְדָלָא דְלֹא אֶתְחַזִּי. דִּתְנִיא, אֵינן לְמַעְלָה לֹא
 עָרְף וְלֹא עֲפוּי, וּבְזִמְנָא דְאַגַּח (ס"א דְנַצַּח) קְרַבִּי אֶתְחַזִּי.
 מְשׁוּם לְאַחְזָאָה גְבוּרְתָא. דְּהַא תְּנִינָן, אֶלְף עֲלָמִין
 אֶתְאַחְדִּין מְנִיָּה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ד) אֶלְף הַמָּגֵן
 תְּלוּי עָלְיוּ כָּל שְׁלִטֵי הַגְּבוּרִים. וְאַלְף הַמָּגֵן רָזָא הוּא.
 בְּצַנִיעוּתָא דְסַפְרָא, כָּל שְׁלִטֵי הַגְּבוּרִים דְאַתּוּ מְסַטְר
 גְּבוּרָה חַד, מְאֵינוֹן גְּבוּרָאן.

תִּקְוֵנָא תְּשִׁיעָאָה. דְּאַתְמִשְׁכֵּן (ס"א דַּמְתַּחְבְּרוּן) שְׁעָרֵי בְּשָׁקוּלָא
 מְלִיא, עִם אֵינוֹן שְׁעָרֵי דְתַלְיִין, כְּלָהוּ בְּשָׁקוּלָא
 שְׁפִיר, כְּחַד גִּיבְר תַּקִּיף, מָאֲרֵי נִצְחֵן קְרַבִּיא. מְשׁוּם
 דְּכְלָהוּ שְׁעָרֵי אַתְמִשְׁכֵּן בְּתַר אֵינוֹן דְּתַלְיִין. וְכְלָלָא דְכְלָהוּ
 בְּאֵינוֹן דְּתַלְיִין. וְכָלָא אַתְמִשְׁךְ, (חֲסַר כּאֵן) וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (מְשַׁלִּי ב) תִּפְאָרַת בַּחֲוָרִים כְּחֵם. (וְנִרְאָה עַל הַיָּם כְּבַחוֹר טוֹב הִדָּא הוּא דְכְּתִיב)
 כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) בַּחוֹר כְּפָאֲרוֹזִים, כְּגִיבְר עָבִיד גְּבוּרָאן,
 וְדָא הוּא תִּפְאָרַת, חִילָא וּגְבוּרָתָא וְרַחֲמֵי.

תַּנָּא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כָּל הַנֵּי תִקְוֵנִין, וְכָל הַנֵּי מְלִין,
 בְּעֵינָא לְגַלְאָה לְמָאֲרִיהוֹן דְּאַתְקָלוּ בְּמַתְקָלָא,
 וְלָא לְאֵינוֹן דְּלָא עָאֵלוּ (נ"א דְעָאֵלוּ וְלָא נִפְקוּ) אֶלָּא לְאֵלִין
 דְּעָאֵלוּ וְנִפְקוּ, דְּכָל מָאֵן דְּעֵייל וְלָא נִפִּיק, טַב לִיה דְּלָא
 אַבְרִי.

כְּלָלָא דְּכָל מְלִין, עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וְיֹזְעִיר אֶפִּין, כְּלָא
 חַד. כְּלָא הוּה. כְּלָא הוּי. כְּלָא יְהָא. לָא יִשְׁתַּנִּי.
 וְלָא מְשַׁתַּנִּי. וְלָא שְׁנָא. אַתְתַּקֵּן בְּתִקְוֵנִין אֵלִין. אִשְׁתַּלִּים
 דְּיוֹקְנָא דְּכְלִיל כָּל דְּיוֹקְנִין. דְּיוֹקְנָא דְּכְלִיל כָּל שְׁמָהֵן.
 דְּיוֹקְנָא (דף קמ"א ע"ב) דְּאַתְחֲזִי בְּגוּוֹנִיה כְּהַאי דְּיוֹקְנָא (נ"א בְּגוּוֹיָה
 כָּל דְּיוֹקְנִין) לָאוּ הַאי דְּיוֹקְנָא הוּי, אֶלָּא כְּעִין הַאי דְּיוֹקְנָא.
 כִּד אַתְחַבְּרוֹן עֲטָרִין וְכַתְרִין, כִּדִּין הוּא אִשְׁלָמוּתָא דְּכְלָא.
 בְּגִין, דְּדְּיוֹקְנָא דְּאָדָם, הוּי דְּיוֹקְנָא דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין

דְּאִתְכַלְלוּ בֵּיהּ. וּבְגִין דְּהָאֵי דִּיּוֹקְנָא כְּלִיל עֲלָאִין וְתַתָּאִין,
אֲתַקִּין עֲתִיקָא קִדְיִשָּׁא תְּקוּנױ, וְתְּקוּנָא דְּזַעִיר אֲפִין,
בְּהָאֵי דִּיּוֹקְנָא וְתְּקוּנָא.

וְאֵי תִּימָא מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. כֹּלָא הוּא בְּמִתְקַלָּא חֲדָא,
אָבֵל מִכָּאן (נ"א מִן) אֲתַפְרִשֵׁן אֲרַחוּי. (נ"א אֲתַפְשֵׁטֵן רַחֲמֵי)
וּמִכָּאן (נ"א וּמִן) אֲשַׁתְּכַח דִּינָא. וּמִסְטָרָא דִּילָן הוּוּ שְׁנַיִן דָּא
מִן דָּא. וְרִזִּין אֲלִין לָא אֲתַמְסְרוּ, בַּר לְמַחְצְדֵי חֲקֻלָּא
קִדְיִשָּׁא. וּכְתִיב (תהלים כה) סוּד יִי לִירְאִיו.

כְּתִיב (בראשית ב) וַיִּיצֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּתַרֵי יוֹדֵי"ן.
אֲשֵׁלִים תְּקוּנָא גּוּ תְּקוּנָא, טְבַרְקָא דְּגוֹשְׁפִנְקָא.
וְדָא הוּא וַיִּיצֶר. תְּרִין יוֹדִין לְמָה. רְזָא דְּעֲתִיקָא קִדְיִשָּׁא,
וְרְזָא דְּזַעִיר אֲפִין. וַיִּיצֶר, מֵאֵי צַר. צַר צוּרָה בְּגוּ צוּרָה.
(וְדָא הוּא וַיִּיצֶר) וּמַהוּ צוּרָה בְּגוּ צוּרָה. תְּרִין שְׁמָהן, דְּאֲתַקְרִי
שֵׁם מֵלָא, יְיָ אֱלֹהִים. וְדָא הוּא רְזָא דְּתְּרִין יוֹדֵי"ן דְּוַיִּיצֶר,
דְּצַר צוּרָה גּוּ צוּרָה. תְּקוּנָא דְּשְׁמָא שְׁלִים, יְיָ אֱלֹהִים.
וּבְמָה אֲתַכְלִילוּ. בְּדִיּוֹקְנָא עֲלָאָה דָּא, דְּאֲקִרֵי אָדָם.
דְּכְלִיל דְּכַר וְנוֹקְבָא. וְעַל דָּא כְּתִיב אֶת הָאָדָם
דְּכְלִיל דְּכַר וְנוֹקְבָא. אֶת: לְאִפְקָא וּלְמַסְגֵי זֵינָא דְּנַפְיָק
מִנֵּיהּ. (מִדְּכַר וְנוֹקְבָא)

עֶפֶר מִן הָאֲדָמָה: דִּיּוֹקְנָא בְּגוּ דִּיּוֹקְנָא. וַיִּפַּח בְּאֲפִיו
נְשֵׁמַת חַיִּים: טְבַרְקָא דְּגוֹשְׁפִנְקָא גּוּ בְּגוּ. וְכֹל דָּא

לְמָה. בְּגִין לְאֲשַׁלְּפָא וּלְעֵיילָא בֵּיה סְתִים דְּסְתִימָא
 עֲלָאָה, עַד סוּפָא דְכָל סְתִימִין. (הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאָפוּי
 נְשַׁמַּת חַיִּים) נְשַׁמַּתָּא, דְּכָל חַיֵּי דְעֵילָא וְתַתָּא תְּלִיין מִהֵיא
 נְשַׁמַּתָּא, וּמִתְקִימֵי בֵּה.

וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, לְאַתְרָקָא, וּלְעֵיילָא בְּתִקּוּנִין
 כְּגוּוּנָא דָּא, וּלְאֲשַׁלְּפָא לְהֵיא (נ"א מִהֵיא) נְשַׁמַּתָּא.
 מִדְּרָגָא לְדְרָגָא עַד סוּפָא דְכָל דְּרָגִין. בְּגִין דִּיהוּי הֵיא
 נְשַׁמַּתָּא מִשְׁתַּכַּחָא בְּכָלָא, וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָלָא. וּלְמַהוּי
 כְּלָא בִּיחודָא חַד. וּמֵאן דְּפָסִיק הָאֵי יְחודָא מִן עֲלָמָא,
 כְּמֵאן דְּפָסִיק נְשַׁמַּתָּא דָּא, וּמִחֻזֵּי דְאֵית נְשַׁמַּתָּא אַחֲרָא,
 בַּר מִהֵיא. וּבְגִין כֵּן, יִשְׁתַּצֵּי הוּא וְדוּכְרָנִיה מִן עֲלָמָא
 לְדְרֵי דְרִין.

בְּהֵאֵי דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם, שְׂאֲרֵי וְתִקִּין כְּלָלָא דְכַר וְנוֹקְבָא.
 כַּד אֲתַתְּקִין הָאֵי דִּיּוֹקְנָא בְּתִקּוּנוֹי, שְׂאֲרֵי מִחֻדוּי,
 מִבִּין תְּרִין דְּרוּעִין. בְּאַתְר דְּתְלִיין שְׁעָרֵי דְּדִיּוֹקְנָא,
 דְּאַתְּקְרוּן (נ"א דְּאַתְּקְרִי) תְּפֹאֲרֵת. וְאַתְּפַּשְׁטָא הָאֵי תְּפֹאֲרֵת,
 וְתִקִּין תְּרִין חֲדִין, וְאַשְׁתַּלִּיף לְאַחורוּי, וְעַבַּד גּוּלְגֻלְתָּא
 דְּנוֹקְבָא. כְּלָא סְתִימָא מְכָל סְטְרוּי. בְּשַׁעְרָא בְּפְרָצוּפָא
 דְּרִישָׁא. וּבְכָלְלָא חֲדָא אֲתַעְבִּידוּ בְּהֵאֵי תְּפֹאֲרֵת, וְאַקְרִי
 אָדָם דְּכַר וְנוֹקְבָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מד) כְּתַפְּאֲרֵת
 אָדָם לְשַׁבַּת בֵּית.

כִּד אֲתַבְּרִי פְּרִצוּפֵא דְרִישָׁא דְנוּקְבָא, תְּלִיִּיא חַד קוּצָא
 דְשַׁעְרֵי מֵאֲחֹרוּי דְזַעִיר אֲפִין, וְתִלִּי עַד רִישָׁא
 דְנוּקְבָא. וְאֲתַעְרוּ שַׁעְרֵי בְרִישָׁהָא, כְּלָהוּ סוּמְקֵי דְכְּלָלָן
 בְּגוּ גְוּוּנִי, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) וְדַלַת רֵאשִׁיךְ
 כְּאַרְגָּמָן. מֵהוּ אַרְגָּמָן. גְּוּוּנִי דְכְּלִילָן בְּגוּ גְוּוּנִי.

תְּאֵנָא, אֲתַפְּשֵׁט הָאִי תַפְּאָרַת מְטַבּוּרָא דְלֵבָא, וְנָקִיב
 וְאֲתַעְבֵּר בְּגִיסָא אַחְרָא, וְתַקִּין פְּרִצוּפֵא דְנוּקְבָא
 עַד טַבּוּרָא. וּמְטַבּוּרָא שְׂאֲרֵי, וּבְטַבּוּרָא שְׁלִים.

תּוּ אֲתַפְּשֵׁט הָאִי תַפְּאָרַת, וְאֲתַקֵּן מֵעוּי דְדְכוּרָא, וְעֵייל
 (וְאֲתַתְּקֵן) בְּהָאִי אֲתֵר כָּל רַחֲמִין, וְכָל סִטְרָא דְרַחֲמֵי.
 וְתֵאֵנָא, בְּהֵנִי מֵיעֵיין אֲתַאֲחַדֵּן, שִׁית מֵאָה אֶלְפֵי רְבוּא
 מְאֲרֵי דְרַחֲמֵי. וְאֲתַקְרוּן בְּעַלִּי מֵיעֵיין. דְכְּתִיב, (יִרְמִיָּה לֵא) עַל
 כֵּן הָמוּ מֵעֵי לּוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נָאִים יְיָ.

תְּאֵנָא, הָאִי תַפְּאָרַת, כְּלִיל בְּרַחֲמֵי, וְכְלִיל בְּדִינָא,
 וְאֲתַפְּשֵׁט רַחֲמֵי בְּדְכוּרָא, וְאֲתַעְבֵּר וְנָקִיב (ס"א
 וְנִהִיר) לְסִטְרָא אַחְרָא, וְתַקִּין מֵיעוּי דְנוּקְבָא, וְאֲתַתְּקֵנוּ
 מֵעָהָא בְּסִטְרָא דְדִינָא.

תְּאֵנָא, אֲתַתְּקֵן דְכוּרָא בְּסִטְרֵיהָ, בְּמֵאתָן וְתַמְנֵיא
 וְאַרְבַּעִין תַּקּוּנִין דְכְּלִילָן בֵּיהָ, וּמְנַהוֹן לְגוּ,
 וּמְנַהוֹן לְבַר. מְנַהוֹן רַחֲמֵי. וּמְנַהוֹן דִּינָא. כְּלָהוּ (דף קמ"ב ע"א)
 דְדִינָא, אֲתַאֲחַדּוּ בְּדִינָא דְאֲחֹרוּי, דְנוּקְבָא אֲתַפְּשֵׁט
 תַּמָּן. וְאֲתַאֲחַדּוּ וְאֲתַפְּשֵׁטוּ בְּסִטְרָהָא.

וְתֵאנֹא, חֲמִשָּׁה עָרִייתָא (נ"א תקונין) אַתְגְּלִיין בָּהּ, בְּסִטְרָא
 דְּדִינִין חֲמִשָּׁה. וְדִינִין ה' (נ"א בְּסִטְרָא דְּדִינָא וְדִינְהָא)

אַתְפְּשֻׁטן, בְּמֵאתָן וְאַרְבַּעִין וְתַמְנִיא אַרְחִין. וְהָכִי תֵאנֹא,
 קוּל בְּאַשָּׁה עָרוּה. שְׁעַר בְּאַשָּׁה עָרוּה. שׁוּק בְּאַשָּׁה עָרוּה.
 יַד בְּאַשָּׁה עָרוּה. רֶגֶל בְּאַשָּׁה עָרוּה. דְּאַף עַל גַּב דְּתַרִין
 אֲלִין לָא שְׁנִינְהָ חֲבַרְנָא, וְתַרִין אֲלִין יִתִיר מֵעָרוּה אִינּוּן.
 וְתֵאנֹא בְּצַנִיעוּתָא דְּסִפְרָא, אַתְפְּשֻׁט דְּכוּרָא וְאַתְתְּקִין
 בְּתַקוּנֵי. אַתְתְּקִין תַּקוּנָא דְּכִסּוּתָא דְּכִיָּא. וְהָאִי

הוּיָא אִמָּה דְּכִיָּא. אַרְכִיָּה דְּהָהוּא אִמָּה, מֵאתָן וְאַרְבַּעִין
 וְתַמְנִיא עָלְמִין. וְכִלְהוּ תַלְיִין בְּפוּמָא דְּאִמָּה, דְּאַתְקָרִי
 יו"ד. וְכִיּוֹן דְּאַתְגְּלִיָּא יו"ד פּוּמִיָּה דְּאִמָּה, אַתְגְּלִי חֶסֶד
 עֲלָאָה. וְהָאִי אִמָּה חֶסֶד הוּא דְּאַתְקָרִי, וְתַלִּי (נ"א וְהָאִי חֶסֶד הוּא
 תַלִּי) בְּהָאִי פּוּם אִמָּה. וְלֹא אֲקָרִי חֶסֶד, עַד דְּאַתְגְּלִיָּא יו"ד
 דְּפּוּם אִמָּה.

וְתֵא חַזִּי, דְּלֹא אַתְקָרִי אַבְרָהָם שְׁלִים בְּהָאִי חֶסֶד, עַד
 דְּאַתְגְּלִיָּא יו"ד דְּאִמָּה. וְכִיּוֹן דְּאַתְגְּלִי אֲקָרִי
 שְׁלִים, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית יז) הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה
 תָּמִים, תָּמִים מִמֶּשׁ. וְכְתִיב (שמואל ב כב) וְאַהֲיָה תָּמִים לוֹ
 וְאַשְׁתַּמְרָה מֵעוֹנֵי. מֵאִי קָא מִיִּירִי, רִישָׁא וְסִיפָא. אֲלֹא כָּל
 דְּגִלִּי הָאִי יו"ד, וְאַסְתַּמַּר דְּלֹא עַיִלְיָה לְיו"ד בְּרִשׁוּתָא
 אַחֲרָא. לִיְהוּי שְׁלִים לְעֵלְמָא דְּאַתִּי, וְלַהּוּי צָרִיר בְּצַרוּרָא

דְּחִיִּי. מֵאֵי בְּרִשׁוֹתָא אַחֲרָא. דְּכְתִיב, (מלאכי ב) וּבַעַל בֵּית אֵל
נָכַר. וּבִגִּין כֹּךְ כְּתִיב, וְאֶהְיֶה תָּמִים לוֹ, דְּכִיּוֹן דִּהוּא תָּמִים
בְּגִלּוּיָא דִּיּוֹד, וְאַשְׁתַּמְרָה מֵעוֹנֵי.

וְכִיּוֹן דְּאַתְפְּשֵׁט אִמָּה דָּא, אַתְפְּשֵׁט סִטְר גְּבוּרָה מֵאִינוֹן
גְּבוּרָאן (בשמאלא) דְּנוֹקְבָא, וְאַשְׁתַּקַּע בְּנוֹקְבָא בְּאַתְר
חַד, וְאַרְשָׁם בְּעַרְיִיתָא, כְּסוּתָה דְּכָל גּוּפָא דְּנוֹקְבָא.
וּבַהֲהוּא אַתְר אַקְרִי עֲרוּה דְּכִלְא. אַתְר לְאַצְנַעָא לְהֵהוּא
אִמָּה, דְּאַקְרִי חֶסֶד. בְּגִין לְאַתְבְּסָמָא גְּבוּרָה דָּא דְּכִלְיִל
חֶמֶשׁ גְּבוּרָאן, בְּהַאי חֶסֶד דְּכִלְיִל בְּחֶמֶשׁ חֶסְדִּין. חֶסֶד
יְמִינָא, גְּבוּרָא שְׁמַאלָא. אַתְבְּסָם דָּא בְּדָא, וְאַקְרִי אָדָם,
כְּלִיל מְתָרִין סִטְרִין. וּבִגִּין כֹּךְ, בְּכִלְהוּ כְּתָרִין אִית יְמִינָא
וּשְׁמַאלָא, דִּינָא וְרַחֲמֵי.

תְּאַנָּא, עַד לָא זְמִין תְּקוּנוֹי דְּמִלְכָּא, עֵתִיקָא דִּיעֵתִיקִין,
בְּנָה עֲלָמִין, וְאַתְקִין תְּקוּנוֹן לְאַתְקִימָא. הֵהוּא
נוֹקְבָא לָא אַתְבְּסָמָא, וְלָא אַתְקִימוּ, עַד דְּנַחֲת (רפ"ט ע"ב)
חֶסֶד עֲלָאָה וְאַתְקִימוּ, וְאַתְבְּסָמוּ תְּקוּנוֹי נּוֹקְבָא, בְּהַאי
אִמָּה דְּאַקְרִי חֶסֶד. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית לו) וְאַלְהַ
הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מְלָכוּ בְּאַרְץ אֲדוּם, אַתְר דְּכָל דִּינִין
מִשְׁתַּכְּחִין תַּמָּן (ואינון תקונוי אתתא, אֲשֶׁר הִיוּ לָא כְּתִיב אֵלָא אֲשֶׁר מְלָכוּ) וְלָא
אַתְבְּסָמוּ, עַד דְּאַתְקוֹן כְּלָא, וְנַפְיִק הַאי חֶסֶד, וְאַתְיִשְׁב
בְּפוּמָא דְּאִמָּה. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, וַיִּמַּת וַיִּמַּת, דְּלָא
אַתְקִימוּ, וְלָא אַתְבְּסָמוּ, דִּינָא בְּדִינָא.

וְאִי תִימָא אִי הָכִי דְדִינָא פְּלָהוּ, וְהָא פְּתִיב וַיִּמְלוֹךְ
 תַּחְתָּיו שְׂאוּל מִרְחוּבוֹת הַנֶּהָר, וְהָא לָא אֲתַחְזִי
 דִּינָא. דִּתְנִינָן, רְחוּבוֹת הַנֶּהָר אִיהוּ בִינָה, דְּמִינָה
 מִתְּפַתְחִין חֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּנִהוּרִין וּבּוּצִינִין, לְשִׁית סְטְרִי
 עֲלָמָא. תָּאנָא, פְּלָהוּ דִּינָא, בַּר מִחַד דְּאֲתַקֵּיִם בַּתְּרָאָה,
 וְהָא שְׂאוּל מִרְחוּבוֹת הַנֶּהָר, דָּא הוּא חַד סְטְרָא,
 דְּאֲתַפְּשֵׁט וּנְפִיק מִרְחוּבוֹת הַנֶּהָר.

וְכִלְהוּ לָא אֲתַקֵּיִמוּ, לָא תִימָא דְּאֲתַבְּטְלוּ, אֶלָּא דְּלָא
 אֲתַקֵּיִמוּ בְּהֵוּא מַלְכוּ, (וּבְסֵטֶר נּוֹקְבָא) עַד דְּאֲתַעַר
 וְאֲתַפְּשֵׁט הָאִי בַּתְּרָאָה מִפְּלָהוּ, דְּכִתִּיב וַיִּמְלוֹךְ תַּחְתָּיו
 הַדֵּר. מֵאִי הַדֵּר. חֶסֶד עֲלָאָה. וְשֵׁם עִירוֹ פְּעוּ, מֵאִי פְּעוּ.
 בְּהָאִי פְּעִי בַר נֶשׁ דְּזִכִּי לְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא וְשֵׁם אֲשֶׁתּוּ
 מְהִיטְבָּאֵל, בְּכָאן אֲתַבְּסְמוּ דָּא בְּדָא, וְאֲתַקְרִי אֲשֶׁתּוּ, מֵה
 דְּלָא פְּתִיב בְּכִלְהוּ.

מְהִיטְבָּאֵל, אֲתַבְּסְמוּתָא דְּדָא בְּדָא. בַּת מְטֵרַד, תְּקוּנִין
 דְּמִסְטֵר גְּבוּרָה. בַּת מִי זְהָב, אֲתַבְּסְמוּ
 וְאֲתַכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, מִי זְהָב: רַחֲמֵי וּדִינָא. פֶּאן אֲתַדְּבִקוּ
 אֲתַתָּא בְּדְכוּרָא.

בְּסֵטְרוּי, אֲתַפְּרֵשֵׁן בְּדְרוּעִין, בְּשׁוּקִין. דְּרוּעִין דְּדְכוּרָא,
 חַד יְמִינָא, חַד שְׂמָאֵלָא דְּרוּעָא קְדָמָאָה (ס"א)
 תְּלַת קְשָׁרִין אֲתַקְשָׁרוּ בֵּיהּ, וְאֲתַכְּלִילוּ ב'

דְּרוּעִין. וְאֶתְכִלְיוּ סִלְקָא דְעֵתָךְ. אֶלָּא ג' קְשָׁרִין
 בְּיַמֵּינָא, וְג' קְשָׁרִין בְּשְׂמָאלָא. ג' קְשָׁרִין דְּיַמֵּינָא,
 אֶתְכִלְיוּ בְּג' קְשָׁרִין דְּשְׂמָאלָא. וּבְגִין כֶּךָ, דְּרוּעָא לָא
 כְּתִיב אֶלָּא חַד. אֲבָל יַמֵּינָא, לָא כְּתִיב בֵּיה זְרוּעַ, אֶלָּא
 (שמות טו) יַמֵּינֶךָ יי. (תהלים קיח) יַמֵּין יי אֶתְקָרִי, בְּג' קְשָׁרִין
 דְּאַבְהֵתָא דְאַחְסִינוּ לְחֻלְקֵיהוֹן.

וְאִי תִימָא הָא בְּתַלְתָּ חֻלְלִין מוּחָא דְגוּלְגֻלְתָּא מִשְׁתַּכְּחִין.
 תַּאנָּא, כִּלְהוּ ג' מִתְּפִשְׁטִין, וּמִתְקַשְׁרִין בְּכָל גּוּפָא,
 וְכָל גּוּפָא אֶתְקַשֵּׁר בְּהַנִּי תַלְתָּ, וּמִתְקַשְׁרִין בְּדְרוּעָא יַמֵּינָא.
 וּבְגִין כֶּךָ תְּאִיב דְּיֹד וְאָמַר, (תהלים קי) שֵׁב לִימֵינִי. מִשׁוּם
 דְּהוּא אֶתְחַבֵּר עִמְהוֹן דְּאַבְהֵתָא, וְיִתִּיב תַמָּן לְכוּרְסֵיא
 שְׁלִימָתָא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב (תהלים קיח) אֲבָן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים
 וְגו', מִשׁוּם דְּיִתִּיב לִימֵינָא. הֵינּוּ דְכְּתִיב, (דניאל יב) וְתִנוּחַ
 וְתַעֲמוּד לְגוּרְלֶךָ לְקֶץ הַיָּמִין, כְּלוּמַר, כִּמְאֵן דְּזָכִי
 לְחַבִּיבוּתָא דְּמִלְכָּא. זַכָּאָה חוּלְקֵיהָ, דְּמֵאֵן דְּפָרִישׁ מִלְכָּא
 יַמֵּינֵיהָ. וְקָבִיל לֵיהָ תַחוֹת יַמֵּינֵיהָ. וְהֵאֵי יַמֵּינָא כִּד יִתִּיב,
 קְשָׁרִין אֶתְפִּשְׁטָא.

וְדְרוּעָא לָא אוֹשִׁיט יְדֵיהָ (ס"א וְקְשָׁרִין לָא אֶתְפִּשְׁטוּ וְדְרוּעָא לָא אוֹשִׁיט
 יְתִיב) בְּתַלְתָּ קְשִׁירִין דְּאַמְרוֹן. וְכִד מִתְעַרְיִין
 חִיבֵיָא, וּמִתְפִּשְׁטוּן בְּעֵלְמָא, מִתְעַרְיִין תַלְתָּ אַחְרָנִין,
 דְּאִינוּן דִּינָא קְשִׁיא, וְאוֹשִׁיט דְּרוּעָא וְכִד אוֹשִׁיט דְּרוּעָא,

יֵד יְמִינָא הוּא, אַבְל אַתְקַרִי (ישעיה נא) זְרוּעַ יֵי, (דברים ט)
 זְרוּעַף הַנְטוּיָה (נ"א תַלְת קְשָרִין אַתְקָשְרוּ בִיה וְאַתְכְּלִילוּ תַלְת קְשָרִין דִימִינָא וְתַלְת
 קְשָרִין דְשְמָאֵלָא בְג' קְשָרִין דְאַבְהַתָּא דְאַחְסִינוּ לְחֻלְקִיהוֹן. וְאִי תִימָא הָא בְג' חֲלָלִי מוּחָא
 דְגוּלְגֻלְתָּא מְשַתְּכַחִין. תָּאנָא בּוּלְהוּ ג' מִתְפָּשְטִין וּמִתְקָשְרִין בְּכָל גּוּפָא וְכָל גּוּפָא אַתְקָשֶׁר בְּהַנִּי
 תַלְתָּא וּמִתְקָשְרִין בְּדְרוּעָא יְמִינָא. וְהֵאֵי יְמִינָא כַד יְתִיב (קְשָרִין לֹא אַתְפָּשְטוּ וּדְרוּעָא לֹא
 אוֹשִיט וְיְתִיב) בְּתַלְת קְשָרִין דְאַמְרוּן. וְכַד חִיבִיָּא מִתְעָרִין. מִתְעָרִין תַלְת אַחְרָנִין דְאִינוּן דִינָא
 קְשִיָּא וְאוֹשִיט דְרוּעָא וְאַתְקַרִי זְרוּעַ יֵי זְרוּעַף הַנְטוּיָה) **בְּזִמְנָא דְג' אֵלִין**
אַתְכְּלִילֵן בְּג' אַחְרָנִין, אַקְרִי כְּלָא יְמִינָא, וְעָבִיד דִינָא
בְּרַחֲמֵי, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב, יְמִינְךָ יֵי נְאֻדְרֵי בְּכַח יְמִינְךָ יֵי
תְרַעֵץ אוֹיֵב, בְּגִין דְמִתְעָרֵן רַחֲמֵי בְהוּ.
וְתָאנָא, בְּהֵאֵי יְמִינָא מִתְאַחְדָּן תַלְת מְאָה וְשִבְעִין אֶלְף
רְבוּא, דְאַקְרוּן יְמִינָא. וּמְאָה וְתַמְנִין וְחַמְשָׁה
אֶלְף רְבוּא, מְזְרוּעַ דְאַקְרִי זְרוּעַ יֵי. מְהֵאֵי וּמְהֵאֵי תַלְיִיא
זְרוּעָא, וְהֵאֵי וְהֵאֵי אַקְרִי תְּפֹאֲרֵת, דְכְתִיב, (ישעיה סג) מוּלְיַף
לְיָמִין מִשָּׁה, הָא יְמִינָא. זְרוּעַ, הָא שְׂמָאֵלָא. דְכְתִיב,
זְרוּעַ תְּפֹאֲרֵתוֹ, דָּא בְדָא. (ישעיה סג)
וְתָאנָא, בִידָא שְׂמָאֵלָא, מִתְאַחְדָּן אַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין
רְבוּא מְאֵרֵי תְרִיסִין, מִתְאַחְדָּן בְּכָל אַצְבָּעָא
וְאַצְבָּעָא. וּבְכָל אַצְבָּעָא וְאַצְבָּעָא עֶשֶׂר אֶלְפִין מְאֵרֵי
תְרִיסִין מְשַתְּכַחִין. פּוּק וְחֻשׁוּב, כַּמָּה אִינוּן דְבִידָא. וְהֵהוּא
יְמִינָא אַקְרִי סִיוְעָא קְדִישָׁא, דְאַתִי מְדְרוּעָא דִימִינָא,
מִתַלְת קְשָרִין. (וְאַף עַל גַּב דְאַקְרִי יֵד הוּי סִיוְעָא) דְכְתִיב (וּכְתִיב) (שְמואל ב
א) וְהִנֵּה יָדֵי עַמְךָ. וּמִתְאַחְדָּן מְהֵאֵי, אֶלְף וְאַרְבַּע רְבוּא,

וּתְמַנֶּיָא, וְחַמֵּשׁ מָאָה אֲלָפִין מְאָרִיחוֹן דְּסִיּוּעִין בְּכָל
 עֲלָמָא. וְאַקְרוּן יַד יְיָ עֲלָאָה. יַד יְיָ תַתָּאָה. וְאַף עַל גַּב
 דְּבְכָל אֲתֵר יַד יְיָ שְׂמַלְאָה. זְכוּ יְמִין יְיָ, אֲתַפְּלֵל יְדָא
 בְּזִרְוּעָא, וְהוּי סִיּוּעָא, וְאַקְרִי יְמִין. וְאִי לָאו, יַד יְיָ
 תַתָּאָה. תְּאַנָּא, כַּד מִתְעַרִין דִּינִין קְשִׁיין לְאַחַתָּא בְּעֲלָמָא,
 הֵכָא כְּתִיב, (תהלים כה) סוּד יְיָ לִירְאוּ.

וְתַאנָּא בְּצַנִיעוּתָא דְּסַפְרָא, דְּכָל דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְּחִין
 מִדְּכוּרָא, תְּקִיפִין בְּרִישָׁא, וְנִיחִין בְּסוּפָא. וְכָל
 דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְּחִין מִנוּקְבָא, נִיחִין בְּרִישָׁא, וְתְקִיפִין
 בְּסוּפָא. וְאַלְמָלָא דְּאַתְעֵבִידוּ כַּחְדָּא, לָא יִכְלִין עֲלָמָא
 לְמַסְבֵּל. עַד דְּעַתִּיק דְּעַתִּיקִי סְתִימָא דְּכָלָא, פְּרִישׁ דָּא מִן
 דָּא, וְחָבַר לֹון לְאַתְבְּסָמָא כַּחְדָּא.

וְכַד פְּרִישׁ לֹון, אָפִיל דְּוִרְמִיטָא לְזַעִיר אַפִּין, וּפְרִישׁ
 לְנוּקְבָא מֵאַחוּרוּי דְּסִטְרוּי, וְאַתְקִין לָהּ כָּל
 תְּקוּנָהָא, וְאַצְנַעָא לְיוּמָא דִּילִיָּהּ, לְמִיתָהָא לְדְכוּרָא. הָדָא
 הוּא דְּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּפֹּל יְיָ אֱלֹהִים תְּרַדְּמָה עַל הָאָדָם
 וַיִּישָׁן. מַהוּ וַיִּישָׁן. הָאִי הוּא דְּכְתִיב, (תהלים מד) עוֹרָה לְמָה
 תִּישָׁן יְיָ. וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו, מֵאִי אַחַת. דָּא הִיא
 נוּקְבָא. כְּמָה דָּאָתָּא אָמַר, (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנְתִי
 תַמְתִּי, וְסִלְקָא, וְאַתְתְּקָנָא. וּבְאַתְרָהָא שְׂקִיעַ רַחֲמֵי וְחֹסֵד,
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית ב) וַיִּסְגֹּר בֶּשֶׂר תַּחַתְנָה. וְכְתִיב

(יחזקאל לו) וְהִסִּירוּתִי אֶת לֵב הָאֲבֵן מִבְּשָׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב
בְּשָׂר.

וּבְשַׁעֲתָא דְבָעָא לְמִיעַל שַׁבְּתָא הָוּה בְּרִי רוּחִין וְשִׁדִּין
וְעֲלֵעוּלִין, וְעַד לָא סִיִּים לוֹן, אַתְת
מְטְרוֹנִיתָא בְּתַקוּנָהָא, וְיִתִּיבַת קַמִּיהָ. בְּשַׁעֲתָא דִּיתִיבַת
קַמִּיהָ, אָנַח לוֹן לְאִינוּן בְּרִיָּאן, וְלֹא אֲשַׁתְּלִימוּ. כִּיּוֹן
דְּמְטְרוֹנִיתָא יִתִּבַת עִם מַלְכָּא, (דף קמ"ג ע"א) וְאַתְחַבְּרוּ אֲפִין
בְּאֲפִין, מֵאן יִיעוּל בִּינֵייהוּ, מֵאן הוּא דִּיקָרַב בְּהַדִּיָּהוּ.
(בגין כך סתימא דמלה עונתן של תלמידי חכמים דידעין רזא דנא משבת לשבת.) וְכַד
אַתְחַבְּרוּ, אַתְבְּסָמוּ דָּא בְּדָא. יוֹמָא דְכֻלָּא אַתְבְּסָם בֵּיהּ.
וּבְגִין כֵּךְ, אַתְבְּסָמוּ דִּינִין דָּא בְּדָא, וְאַתְתַּקְּנוּ עֲלֵאִין
וְתַתְּאִין.

וְתַאנָּא בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, בָּעָא עֲתִיקָא קַדִּישָׁא
לְמַחֲזִי, אִי אַתְבְּסָמוּ דִּינִין, וְאַתְדַּבְּקוּ תְרִין
אֲלִין דָּא בְּדָא, וְנַפְק מְסַטְרָא דְנוֹקְבָא דִּינָא תְקִיפָא, (דלָא
יכיל עלמא למסבל) דְכְּתִיב, (בראשית ד) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חוּהָ אֲשֶׁתוֹ
וְתַהֲר וְתִלְד אֶת קִין וְתֹאמֶר קְנִיתִי וְגו'. וְלֹא הָוּה יָכִיל
עֲלֵמָא לְמַסְבֵּל, מְשׁוּם דְלֹא אַתְבְּסָמַת, וְחוּיָא תְקִיפָא
אֲטִיל בַּה זִוְהָמָא דְדִינָא קֲשִׂיא, וּבְגִין כֵּךְ לָא הָוּה יָכִיל
לְאַתְבְּסָמָא. וְכַד נָפִיק דָּא קִין מְסַטְר דְנוֹקְבָא, נָפִיק תְקִיפָה
קֲשִׂיא, תְקִיפָה בְּדִינוּי, קֲשִׂיא בְּדִינוּי. כִּיּוֹן דְנַפְק אַתְחַלְשַׁת

וְאֵת־בְּסֻמַּת. בְּתֵר דָּא, אִפְיִקְת אַחְרָא בְּסִימָא יִתִּיר, וְסֻלִּיק
קִדְמָאָה דְּהוּה תְּקִיפָא קִשְׂיָא, וְכָל דִּינִין לָא אֲתַעְרְבוּ (ס"א)

אֲתַעְרְבוּ) קִמְיָה (ס"א וְכָל דִּינִין (לָא) אֲתַעְרְבוּ) עֲמִיָּה.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ד) וַיְהִי בְּהִיּוֹתֶם בְּשֻׁדָּה. בְּשֻׁדָּה:
דְּאֲשֵׁת־מוֹדַע לְעֵילָא. בְּשֻׁדָּה דְּאֲקָרִי שֻׁדָּה דְּתַפּוּחִים.
וְנִצַּח הָאִי דִּינָא לְאַחוּה, מִשּׁוּם דְּהוּה קִשְׂיָא מְנִיָּה,
וְאֲכַפְיָיָה וְאֲטַמְרִיָּה תַּחֲוִתִּיָּה. עַד דְּאֲתַעַר בְּהָאִי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְאֲעַבְרִיָּה מִקִּמְיָה. וְשִׁקְעִיָּה בְּנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא
רְבָא. וְכֻלִּיל לְאַחוּי בְּשִׁקּוּעָא דִּימָא רְבָא, דְּמַבְסֵם דְּמַעִין
עֲלָאִין. וּמְנַהוֹן נַחְתִּין נִשְׁמַתִּין לְעֲלָמָא, אֵינֵשׁ לְפּוּם
אוֹרְחוּי.

וְאִף עַל גַּב דְּטַמְרִין אֵינּוּן. מִתְּפִשְׁטִין דָּא בְּדָא,
וְאֲתַעְבִּידוּ גּוּפָא חַד וַיְמַהֲאִי גּוּפָא, נַחְתִּין נִשְׁמַתְהוּן
דְּרִשְׁעֵיָּיָא חֲיִיבִיָּא, תְּקִיפִי רוּחָא. מִתְּרוּוִיָּהוּן כַּחְדָּא
סֻלְקָא דְּעֵתְךָ. אֲלָא דָּא לְסֻטְרוּי, וְדָא לְסֻטְרוּי. זַכָּאִין
אֵינּוּן צְדִיקֵיָּיָא, דְּמִשְׁלָפִי נִשְׁמַתְהוּן מִהָאִי גּוּפָא קְדִישָׁא
דְּאֲקָרִי אָדָם, דְּכֻלִּיל כֻּלָּא, אֲתֵר דְּעֻטְרִין וְכַתְרִין קְדִישִׁין
מִתְּחַבְּרָאן תַּמָּן, בְּצֻרְרָא דְּאֲתַקְלָא (ס"א דְּאֲתַבְּלָא).

זַכָּאִין אֵינּוּן צְדִיקֵיָּיָא, (ס"א אֲתוּן חֲבֵרֵיָּיָא) דְּכָל הֲנִי מְלִין
קְדִישִׁין, דְּאֲתַמְרוּ בְּרוּחַ קְדִישָׁא עֲלָאָה, רוּחַ דְּכָל
קְדִישִׁין עֲלָאִין אֲתַכְּלָלֵן בֵּיה, אֲתַגְּלִיִּין לְכוּ. מְלִין דְּעֲלָאִין

וְתַתְּאִין צִיִּיתִין לְהוּ, זַפְּאִין אַתּוֹן מְאָרִיהוֹן דְּמְאָרִין,
 מְחַצְדֵי חֻקְלָא, דְּמַלִּין אֲלִין תַּנְדְּעוֹן וְתַסְתַּכְלוֹן בְּהוּ,
 וְתַנְדְּעוֹן לְמְאָרִיכוֹן אַפִּין בְּאַפִּין, עֵינָא בְּעֵינָא. וּבְהַנִּי
 מַלִּין תַּזְכוּן לְעֵלְמָא דְאַתִּי, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ד)
 וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבּוֹת אֵל לְבַבְךָ וְגו'. יי: עֲתִיק יוֹמִין הוּא
 הָאֱלֹהִים. וְכֻלָּא הוּא חַד, בְּרִיךְ שְׁמִיהּ לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי
 עֵלְמֵיָא.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִינָא עֵלְאִין לְתַתָּא, וְתַתְּאִין לְעֵלְאָא.
 עֵלְאִין לְתַתָּא, דִּיּוֹקְנָא דְאַדָּם, דְּהוּא תַּקּוּנֵי עֵלְאָא,
 כֻּלְּלָא דְכֻלְּהוּ. (חֲסֵר)

תַּאנָּא, כְּתִיב (מְשֻׁלֵי י) וַצַּדִּיק יִסּוּד עוֹלָם, דְּכֻלִּיל שֵׁית
 בְּקַרְטוּפָא כְּחַדָּא. וְהָאִי הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה)
 שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ.

וְתַאנָּא בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, בְּאַדָּם אַתְּכֻלִּילוּ כְּתָרִין
 עֵלְאִין, בְּכֻלְל וּבְפֻרְט. וּבְאַדָּם אַתְּכֻלִּילוּ כְּתָרִין
 תַּתְּאִין, בְּפֻרְט וּכְלָל. כְּתָרִין עֵלְאִין בְּכֻלְל, כְּמָה דְאַתְמַר
 בְּדִיּוֹקְנָא דְכָל הַנִּי תִיקוּנִין (ס"א דִּיּוֹקְנִין). בְּפֻרְט: בְּאַצְבָּעוֹן
 דִּידָן, חֲמִשׁ כְּפֻנְד חֲמִשׁ. כְּתָרִין תַּתְּאִין, בְּאַצְבָּעֵין דְרַגְלִין
 דְאַיְנוֹן פֻּרְט וּכְלָל. דְּהָא גּוּפָא לָא אַתְחַזִּי בְּהַדִּיָּהוּ.
 דְאַיְנוֹן לְבַר מְגוּפָא. וּבְגִין כֻּךְ לָא הוּוּ בְּגוּפָא. דְּגוּפָא
 אַעֲדִיו מִנִּיָּהוּ.

אִי הָכִי, מֵאִי (זכריה יד) וְעַמְדוֹ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא. אֶלֶּא
 רַגְלָיו דְּגוּפָא, מְאָרִיהוֹן דְּדִינִין (ס"א דְּמָאֲרִין) לְמַעַבְד
 נוֹקְמִין וְאֶקְרוּן בְּעַלֵּי רַגְלִים. וּמְנַהוֹן תְּקִיפִין. וּמְתַאֲחֶדָן
 מְאָרִיהוֹן דְּדִינִין דֵּי לְתַתָּא, בְּכַתְרִין תַּתְּאִין.

תַּאֲנָא, כָּל אֵינּוֹן תְּקוּנֵי דְלַעֲיִלָּא, דְּבַגּוּפָא קְדִישָׁא, (בְּדַבְר
 וּנוֹקְבָא) כָּלְלָא דְהָאָדָם, אֶתְמַשִּׁיךְ דָּא מִן דָּא,
 וּמְתַאֲחֶדָן דָּא בְּדָא, וְאֶשְׁקוּן דָּא לְדָא. כְּמָה דְאֶתְמַשִּׁיךְ
 דְּמָא בְּקֻטְפִין דְּוֹרִידִין לְדָא וּלְדָא, לְהַכָּא וּלְהַכָּא, מֵאֲתַר
 דָּא לְאֲתַר אַחְרָא, וְאֵינּוֹן מִשְׁקִין (ס"א קֶסְטִין) דְּגוּפָא (נ"א לְגוּפָא).
 אֶשְׁקִין דָּא לְדָא, מְנַהֲרִין דָּא לְדָא. עַד דְּאֶנְהִירוּ כְּלָהוּ
 עֲלָמִין, וּמְתַבְּרַכָּאן בְּגִינִיהוֹן.

תַּאֲנָא, כָּל אֵינּוֹן כְּתָרִין (דף קמ"ג ע"ב) דְּלֹא אֶתְכַלְלוּ בְּגוּפָא,
 כְּלָהוּ רְחִיקִין וּמְסַאֲבִין, וּמְסַאֲבִין כָּל מֵאן דְּיִקְרַב
 לְגַבִּיהוֹן, לְמַנְדַּע מְנַהוֹן מְלִין.

תַּאֲנָא, מֵאִי תִיאוּבְתָא דְלֵהוֹן לְגַבִּי תְלַמִּידֵי חֲכָמִים.
 אֶלֶּא מְשׁוּם דְחָמָן בְּהוּ גוּפָא קְדִישָׁא,
 וְלֹאֲתַכְלָלָא בְּהוּ בְּהוּא גוּפָא. וְכִי תִימָא, אִי הָכִי, הָא
 מְלֹאֲכִין קְדִישִׁין וְלִיתְהוֹן בְּכָלְלָא דְגוּפָא. לָא. דְחַס
 וְשְׁלוֹם אִי לִיְהוּוֹן לְבַר מְכָלְלָא דְגוּפָא קְדִישָׁא, לָא הוּוּ
 קְדִישִׁין וְלֹא מְתַקִּימִי. וְכַתִּיב (דְּנִיאל י') וְגוֹיֵיתוּ כְתָרִישִׁישׁ.
 וְכַתִּיב (יְחֻזְקָא ל א) וְגִבּוֹתֵם מִלְאוֹת עֵינַיִם. (דְּנִיאל ט) וְהָאִישׁ

גְּבֵרֵי־אֵל. כִּלְהוּ בְּכֻלָּא דְאָדָם. בַּר מֵהַנִּי דְלִיתְהוֹן בְּכֻלָּא
 דְּגוּפָא, דְּאִינוּן מְסֻאֲבִין, וּמְסֻאֲבִין כֹּל מֵאן דְּיִקְרַב
 בְּהַדְרֵיהוּ.

וְתֵאנָא, כִּלְהוּ מְרוּחָא דְשִׁמְאָלָא, דְלֵא אֲתַבְסָם בְּאָדָם
 מִשְׁתַּכְחִין, וְנִפְקוּ מִכֻּלָּא דְגוּפָא קְדִישָׁא, וְלֵא
 אֲתַדְבְּקוּ בֵּיהּ. וּבְגִין כֶּךָ כִּלְהוּ מְסֻאֲבִין וְאֹזְלִין וְטֹאסִין
 עַלְמָא, וְעֵיילִין בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, לְאֲתַדְבְּקָא
 בְּתַהוּא דִּינָא קַדְמָאָה דְאֶקְרִי קִין, דְנִפְיָק בְּכֻלָּל דְּגוּפָא
 דְלִתְתָא. וְשֹׂאטִין וְטֹאסִין כֹּל עַלְמָא, וּפְרַחֲן וְלֵא
 מִתְדַבְּקָאן בְּכֻלָּא דְגוּפָא, וּבְגִינֵי כֶּךָ אִינוּן לְבַר, מִכֹּל
 מִשְׁרֵיין דְלְעִילָא וְתַתָּא. מְסֻאֲבִין אִינוּן. בְּהוּ כְּתִיב (ויקרא יג)
 מַחוּץ לְמַחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ.

וּבְרוּחָא דְאֶקְרִי הַבֵּל, דְאֲתַבְסָם יְתִיר בְּכֻלָּא דְגוּפָא
 קְדִישָׁא. נִפְקִין אַחַרְנִין דְמִבְסָמֵן יְתִיר,
 וּמִתְדַבְּקוּן בְּגוּפָא, וְלֵא מִתְדַבְּקוּן. כִּלְהוּ תַלְיִין (ע"ו ע"ב)
 בְּאוּרָא וְנִפְקִין מֵהַאי כֻלָּא דְאֵלִין מְסֻאֲבִין. וְשִׁמְעִין מַה
 דְשִׁמְעִין מֵעִילָא, וּמִנִּייהוּ יַדְעֵי לְתַתָּא דְקֹאמְרֵי לְהוּ.
 וְתֵאנָא בְּצַנִיעוּתָא דְסַפְרָא, כִּיּוֹן דְאֲתַבְסָמוּ לְעִילָא
 כֻּלָּא דְאָדָם, גּוּפָא קְדִישָׁא, דְכֹר וְנוֹקְבָא.
 אֲתַחְבְּרוּ זְמָנָא תְלִיתָאָה, וְנִפְקוּ אֲתַבְסָמוּתָא דְכֻלָּא.
 וְאֲתַבְסָמוּ עַלְמִין עַלְאִין וְתַתָּאִין. וּמִכָּאן אֲשַׁתְּכֻלָּל עַלְמָא

דְּלַעֲיִלָּא וְתַתָּא, מִסְטָרָא דְגוּפָא קִדִּישָׁא. וּמִתְחַבְרֵן
עַלְמִין, וּמִתְאַחֲדֵן דָּא בְּדָא, וְאַתְעָבִידוּ חַד גּוּפָא. (ובגין

דכלהו חד גופא, שכּינתא לעילא, שכּינתא לתתא, קודשא בריהּ הוא לעילא, קודשא בריהּ
הוא לתתא,) וּמִשְׁלָפָא רוּחָא, וְעֵיילָא בְּחַד גּוּפָא. וּבְכֻלָּהוּ לָא
אַתְחַזִּי אֵלָא חַד. (ישעיהו) קִדִּישׁ קִדִּישׁ קִדִּישׁ יִי צְבָאוֹת מְלֵא
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. דְּכֻלָּא הוּא חַד גּוּפָא.

תַּאנָּא, כִּיּוֹן דְּאַתְבְּסְמוּ דָּא בְּדָא, (כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים א) תוֹרֵי
זֶהב נַעֲשֶׂה לָךְ עִם נְקוּדוֹת הַפְּסָף) אַתְקֻשְׁרוּ

דִּינָא וְרַחֲמֵי. (אַתְבְּסְמָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי) וְאַתְבְּסַמַּת נוֹקְבָא בְּדְכוּרָא.

וּבְגִינֵי כַךְ לָא סִלְקָא דָּא בְּלָא דָּא, כְּהַאי תַּמָּר, דְּלָא
סִלְקָא דָּא בְּלָא דָּא. וְעַל הַאי תַּנִּינָן, מֵאַן דְּאַפִּיק גְּרַמִּיָּה
בְּהַאי עֲלָמָא מְכַלְלָא דְאַדָּם, לְבַתַּר כַּד נְפִיק מִהַאי
עֲלָמָא, לָא עֵייל בְּכַלְלָא דְאַדָּם, דְּאַקְרִי גּוּפָא קִדִּישָׁא.
אַלָּא בְּאַיְנוֹן דְּלָא אַקְרוּן אָדָּם, וְנְפִיק מְכַלְלָא דְגּוּפָא.

תַּנִּיא, תוֹרֵי זֶהב נַעֲשֶׂה לָךְ עִם נְקוּדוֹת הַפְּסָף,
דְּאַתְבְּסְמוּ דִּינָא בְּרַחֲמֵי. וְלִית דִּינָא, דְּלָא הוּוּ

בֵּיה רַחֲמֵי. וְעַל הַאי כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) נָאוּ לְחַיִּיךְ

בְּתוֹרִים צִוְּאָרְךְ בְּחַרוּזִים. בְּתוֹרִים: כְּמוֹ דְכְּתִיב, תוֹרֵי זֶהב
נַעֲשֶׂה לָךְ וְגו'. בְּחַרוּזִים: כְּמָה דְכְּתִיב, עִם נְקוּדוֹת הַפְּסָף.

צִוְּאָרְךְ, בְּכַלְלָא דְנוֹקְבָא, דָּא מְטְרוּנִיתָא אֲשַׁתְּכַח בֵּי
מְקַדְשָׁא דְלַעֲיִלָּא, וִירוּשָׁלַם דְלַתַּתָּא (ס"א ומקדשא דכלא)

וּמִקְדָּשָׁא. וְכֹל דָּא מְדַאֲתַבְּסַמַּת בְּדְכוּרָא, וְאֵתְעֵבִיד
כְּלָלָא דְאָדָם, וְדָא הוּא כְּלָלָא דְמַהִימְנוּתָא. מַאי
מַהִימְנוּתָא. דְּבַגְיִינָה אֲשֶׁתֶּכַח כֹּל מַהִימְנוּתָא.

(שייך פרשת כי תצא) וְתֵאנָא, מֵאֵן דְּאֶקְרִי אָדָם, וְנִשְׁמַתָּא נִפְקַת
מִנְיָה, וּמִיַּת. אָסִיר לְמִיבַת לִיָּה בְּבֵיתָא, לְמַעַבְד לִיָּה
לִינָה עַל אַרְעָא, מְשׁוּם יִקְרָא דְהָאִי גּוּפָא, דְּלֵא יִתְחַזִּי
בֵּיהּ קְלָנָא, דְּכְתִיב, (תהלים מט) אָדָם בִּיקָר בַּל יִלִּין, אָדָם
דְּהוּא יִקָּר מִכָּל יִקְרָא, בַּל יִלִּין. מַאי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּאִי
יַעֲבֹדוּן הָכִי, נִמְשַׁל כְּפַהֲמוֹת נְדָמוּ. מַה בְּעִירִי לָא הוּוּ
בְּכֻלָּלָא דְאָדָם, וְלֵא אֲתִחַזִּי בְּהוּ רוּחָא קְדִישָׁא, אוּף הָכָא
כְּבַעֲרִי, גּוּפָא בְּלֵא רוּחָא, וְהָאִי גּוּפָא, דְּהוּא יִקְרָא
דְּכֻלָּא, לָא יִתְחַזִּי בֵּיהּ קְלָנָא.

וְתֵאנָא בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, כֹּל מֵאֵן דְּעֵבִיד לִינָה לְהָאִי
גּוּפָא קְדִישָׁא, בְּלֵא רוּחָא, עֵבִיד פְּגִימוּתָא
בְּגּוּפָא דְעֵלְמִין. דְּהָא בְּגִין (דף קמ"ד ע"א) דָּא, לָא עֵבִיד לִינָה
בְּאַתְרָא קְדִישָׁא, בְּאַרְעָא דְצַדִּיק יִלִּין בְּהַ, (ס"א דְּכַתְרָא קְדִישָׁא
דְּמִלְפָא בְּאַרְעָא דְכְתִיב (ישעיה א) צַדִּיק יִלִּין בְּהַ) מְשׁוּם דְּהָאִי גּוּפָא
יִקְרָא, אֲתִקְרִי דְיוֹקְנָא דְמִלְפָא. וְאִי עֵבִיד בֵּיהּ לִינָה, הוּוּ
כְּחַד מִן בְּעִירָא. (הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים מט) נִמְשַׁל כְּפַהֲמוֹת (ע"כ) נְדָמוּ)

תֵּאנָא, (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֵת בְּנוֹת הָאָדָם. (ס"א
בְּנֵי הָאֱלֹהִים) אֵינּוּן (ס' ע"ב) דְּאֶטְמְרוּ, וְנִפְלוּ בְּנוֹקְבָא

דִּתְהוּמָא רַבָּא. אֶת בְּנוֹת הָאָדָם, (הָאָדָם הַיְדוּעַ). וְכָתִיב וַיִּלְדוּ
 לָהֶם הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם וְגוֹ'. מִהֵהוּא דְאֶקְרִי
 עוֹלָם. כִּדְתַנִּינֵן יְמֵי עוֹלָם. אַנְשֵׁי הַשָּׁם, מִנְהוֹן נִפְקוּ רוּחִין
 וְשִׁדִּין לְעֵלְמָא, לְאֶתְדַבְּקָא בְּרִשְׁעֵיִיא.

הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאָרְץ, לְאֶפְקָא אֲלִין אַחֲרָנִין. דְּלֹא הוּוּ
 בְּאָרְץ. הַנְּפִילִים: עֲזָ"א וְעֲזָ"ל הוּוּ בְּאָרְץ.
 בְּנֵי הָאֱלֹהִים לֹא הוּוּ בְּאָרְץ. וְרוּזָא הוּא וְכֻלָּא אֶתְמַר.

כְּתִיב (בראשית ו) וַיִּנְחֶם יי כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרְץ,
 לְאֶפְקָא אָדָם דְּלְעִילָא, דְּלֹא הוּי בְּאָרְץ. וַיִּנְחֶם יי
 הָאִי בְזַעִיר אַפִּין אֶתְמַר. וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוּ, וַיַּעֲצֵב לֹא
 נְאֻמַּר. אֵלֹא וַיִּתְעַצֵּב, אִיהוּ אֶתְעַצֵּב, דְּבִיָּה תִלְיִיא
 מִלְתָּא. לְאֶפּוֹקִי מִמָּאן דְּלֹא אֶתְעַצֵּב. אֵל לְבוּ, בְּלְבוּ לֹא
 כְּתִיב, אֵלֹא אֵל לְבוּ. כְּמָאן דְּאֶתְעַצֵּב (וּמְקַבֵּל) לְמֵאֲרִיָּה,
 דְּאֶחָזִי הָאִי לְלֵבָא דְּכָל לְבִין.

וַיֹּאמֶר יי אֶמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי
 הָאָדָמָה וְגוֹ'. לְאֶפְקָא אָדָם דְּלְעִילָא. וְאִי תִימָא
 אָדָם דְּלִתְתָּא בְּלַחֲדוּי. לָאוּ לְאֶפְקָא כָּלְל. מְשׁוּם דְּלֹא
 קָאִים דָּא בְּלֹא דָּא.

וְאֶלְמָלֵא חֲכָמָה סְתִימָא דְּכֻלָּא, כֻּלָּא אֶתְתַּקֵּן כְּמֵרִישָׁא.
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (משלי ח) אֲנִי חֲכָמָה שְׁכַנְתִּי
 עֲרָמָה. אֵל תְּקַרִי שְׁכַנְתִּי, אֵלֹא שְׁכַנְתִּי (ס"א שִׁכְנַתִּי).

וְאֶלְמָלֵא הָאִי תְקוּנָא דְאָדָם, לָא קָאִים עֲלֵמָא. הֵדָא
הוּא דְכְתִיב, (משלי ג) יי בְּחִכְמָה יִסַּד אָרְצָן.

וְכְתִיב (בראשית ו) וְנָח מִצָּא חֵן בְּעֵינַי יי.

וְתֵאנָא, כְּלָהוּ מוּחִין תְּלִיין בְּהָאִי מוּחָא. וְהַחֲכָמָה הוּא
כְּלָלָא דְכָלָא הוּא. וְדָא חֲכָמָה סְתִימָא, דְּבָה
אֲתַתְקִיף וְאֲתַתְקֵן תְּקוּנָא דְאָדָם, לְאֲתִי־שְׁבָא כְּלָא עַל
תְּקוּנִיהָ, כֹּל חַד בְּאַתְרִיהָ. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (קהלת ז)
הַחֲכָמָה תְּעוֹז לְחָכָם מֵעֲשָׂרָה שְׁלִיטִים, דְּאִינּוֹן תְּקוּנָא
שְׁלִימָא דְאָדָם. וְאָדָם הוּא תְּקוּנָא דְלָגוּ, מִנִּיהָ קָאִים
רוּחָא. (הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (שמואל א טז) כִּי הָאָדָם יֵרָאֵה לְעֵינַיִם וַיְהוּהָ

יֵרָאֵה לְלֵבָב, דְּאִיהוּ בְּלָגוּ לָגוּ)

וּבְהָאִי תְקוּנָא דְאָדָם, אֲתַחְזִי שְׁלִימוֹתָא מְהִימְנוֹתָא
דְּכָלָא, דְקָאִים עַל כּוּרְסִיָא. דְכְתִיב, (יחזקאל א)
וְדַמּוֹת כְּמֵרָאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמַעְלָה. וְכְתִיב (דניאל ז) וְאָרוּ
עִם עֲנָנֵי שָׁמַיָא כְּבָר אֲנִשׁ אֲתָה הוּא וְעַד עֲתִיק יוֹמִיָא
מְטָה וְקְדָמוּהִי הִקְרְבוּהִי. עַד כָּאן סְתִימָאן מְלִין. וּבְרִירָן
טַעְמִין. זַכָּאֵה חוּלְקִיָה דְמָאן דִּידַע וַי־שָׁגַח בְּהוֹן. וְלָא יִטְעִי
בְּהוֹן. דְּמְלִין אֲלִין לָא אֲתִיָּהִיבוּ, אֶלָּא לְמֵאֲרֵי מְדִין
וּמְחַצְדֵי חֲקָלָא, דְּעָאלוּ וּנְפָקוּ. דְכְתִיב, (הושע יד) כִּי יִשְׂרָיִם
דְּרָכֵי יי וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם.

תֵּאנָא, בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָרִים קָלִיָה וְאָמַר, אִי בְּמְלִין

דִּילָן, דִּאתְגַּלִּיין הָכָא, אַתְגַּנִּיזוּ חֲבֵרֵיִיא בְּאֲדָרָא דְעֵלְמָא
 דְּאֲתִי, וְאִסְתַּלְקוּ מֵהָאִי עֵלְמָא, יֵאוֹת וְשִׁפִּיר הָוָה, בְּגִין
 דְּלֹא אַתְגַּלִּיין לְחַד מִבְּנֵי עֵלְמָא. הֲדַר וְאָמַר, הֲדָרִי בִּי,
 דְּהָא גַּלִּי קָמִיָּה דְּעֵתִיקָא דְּעֵתִיקִין, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין,
 דְּהָא לֹא לִיקְרָא דִּילִי עֵבִידְנָא, וְלֹא לִיקְרָא דְּבֵית אַבָּא,
 וְלֹא לִיקְרָא דְּחֲבֵרֵיִיא אֱלִין, אֲלֹא בְּגִין דְּלֹא יִטְעוּן
 בְּאוֹרְחוּי, וְלֹא יַעֲלוּן בְּכִסּוּפָא לְתַרְעֵי פִּלְטְרוּי, וְלֹא יִמְחוּן
 בְּיַדִּיהוּן. זַכָּאָה חוּלְקֵי עֲמַהוּן, לְעֵלְמָא דְּאֲתִי.

תַּנָּא, עַד לָא נִפְקוּ חֲבֵרֵיִיא מֵהָהוּא אֲדָרָא, מִיתוּ (צ"ע ע"א
 רבי יוסי ברבי יעקב, ורבי חזקיה, ורבי ייסא.
 וְחֲמוּ חֲבֵרֵיִיא, דְּהוּוּ נִטְלִין לֹון מִלְּאַכִּין קִדִּישִׁין בְּהָהוּא
 פֿרָסָא. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מִלָּה, וְאַשְׁתַּכְּכוּ. צוּוח וְאָמַר,
 שְׁמָא חֶס וְשָׁלוֹם גְּזָרָה אַתְגַּזֵּר עֲלֵנָא לְאַתְעַנְשָׂא, דְּאֲתְגַּלִּי
 עַל יַדְנָא מַה דְּלֹא אַתְגַּלִּי מִיּוֹמָא דְּקָאִים מִשָּׁה עַל טוֹרָא
 דְּסִינֵי, דְּכְתִיב, (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם יְיָ אַרְבָּעִים יוֹם
 וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְגו'. מַה אֲנָא הָכָא. אִי בְּגִין דָּא
 אַתְעַנְשׁוּ.

שְׁמַע קָלָא, זַכָּאָה אַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, זַכָּאָה חוּלְקֵי
 וְחֲבֵרֵיִיא, אֱלִין דְּקִיִּימִין בְּהֲדָד, דְּהָא אַתְגַּלִּי לְכוּן
 מַה דְּלֹא אַתְגַּלִּי לְכָל חֵילָא דְּלַעֲיֵלָא, (דף קמ"ד ע"ב) אַבְל תָּא
 חֲזִי, דְּהָא פְּתִיב, (יהושע ו) בְּבִכּוֹרוֹ יִסְדְּנָה וּבְצַעֲרוֹ יִצִּיב

דְּלַתֶּיהָ. וְכָל שָׁפָן דְּבָרְעוּ סָגִי וְתַקִּיף, אֶתְדַבְּקוּ נַפְשֵׁתְהוֹן
 בְּשַׁעֲתָא דָּא דְּאֶתְנַסִּיבוּ. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן, דְּהָא
 בְּשַׁלְימוּתָא אֶסְתַּלְקוּ. (דְּלֵא הָוָה בֶּן לְאִינּוֹן דְּהוּוּ קַמְיִיהוּ, אָמַאי מִיתוּ)

תַּאנָּא, בְּעוּד דְּאֶתְגַּלְיִין מְלִין, אֶתְרַגִּישוּ עַלְאִין
 וְתַתְּאִין, (דְּאִינּוֹן רְתִיבִין) וְקָלָא אֶתְעַר בְּמֵאֲתָן
 וְחַמְשִׁין עַלְמִין דְּהָא מְלִין עֲתִיקִין לְתַתָּא אֶתְגַּלְיִין, וְעַד
 דְּאֵלִין מִתְבַּסְמָן נִשְׁמַתִּייהוּ בְּאִינּוֹן מְלִין, נַפְקָא
 נִשְׁמַתִּייהוּ בְּנִשְׁיָקָה, וְאֶתְקַשֵּׁר בְּהָוָה פְּרָסָא, וְנִטְלִין לְהוּ
 מִלְּאֲכֵי עַלְאִי, וְסַלְקִין לֹון לְעֵילָא. וְאָמַאי אֵלִין. מִשׁוּם
 דְּעָאֵלָן וְלֵא נַפְקוּ זְמָנָא אַחְרָא מִן קַדְמַת דְּנָא, וְכֻלְהוּ
 אַחְרֵינִי עָאֵלוּ וְנַפְקוּ.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּמָּה זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּהֵנִי תְּלַתָּא,
 וְזַכָּאָה חוּלְקִנָּא לְעַלְמָא דְּאֶתִי בְּגִין דָּא. נַפְקָא קָלָא
 תְּנִינּוֹת וְאֲמַר, (דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
 כְּלַכֶּם הַיּוֹם. קָמוּ וְאִזְלוּ. בְּכָל אֶתְר דְּהוּוּ מִסְתַּכְּלֵי סַלִּיק
 רִיחִין. אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁמַע מִינָהּ, דְּעַלְמָא מִתְבַּרְךְ
 בְּגִינָן. וְהוּוּ נִהְרִין אֲנַפּוּי דְּכֻלְהוּ, וְלֵא הוּוּ יְכֻלִין בְּנִי
 עַלְמָא לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ.

תַּאנָּא, עֲשֶׂרָה עָאֵלוּ, וְשַׁבַּע נַפְקוּ, וְהוּוּ חֲדֵי רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. וְרַבִּי אַבָּא עָצִיב. יוֹמָא חַד הָוָה יְתִיב
 רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אַבָּא עֲמִיהָ, אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה,

וְחָמוּ לְאֵלֵינוּ תִּלְתָּא דֵּהוּ מֵיִתִּין לְהוֹן מִלְּאֲכִין עֲלֵינוּ,
וּמְחֻזְיִין לְהוּ גְנִיזִין וְאֲדָרִין דְּלַעֲיִלָּא, בְּגִין יְקָרָא דְּלְהוֹן.
וְהוּ עֵיִלִּי לֹון בְּטוּרֵי דְּאַפְרִסְמוֹנָא דְּכִיָּא. נַח דְּעֵתִיה
דְּרַבִּי אַבָּא.

תַּאנָּא, מֵהֵהוּא יוֹמָא לָא אַעְדוּ חֲבַרְיָא מִבֵּי רַבִּי שְׁמַעוֹן.
וְכַד הָוּה רַבִּי שְׁמַעוֹן מְגַלָּה רְזִין, לָא מִשְׁתַּכְּחִין
תַּמָּן אֱלָא אֵינּוּן. וְהָוּה קָאֲרִי לְהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁבַעָה אָנּוּן
עֵינֵי יִי. דְּכַתִּיב, (זכריה ד) שְׁבַעָה אֱלֹה עֵינֵי יִי וְעָלָן אֲתַמַּר.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, אָנּוּן שִׁיתָא בּוֹצִינֵי, דְּנַהֲרָאן מִשְׁבִּיעָאָה.
אַנְתָּ הוּא שְׁבִיעָאָה דְּכֻלָּא. דְּהָא לִית קִיוּמָא לְשִׁיתָא, בַּר
מִשְׁבִּיעָאָה. דְּכֻלָּא תָּלִי בְּשְׁבִיעָאָה. רַבִּי יְהוּדָה קָאֲרִי לִיה
שַׁבַּת, דְּכֻלָּהוּ שִׁיתָא מִנִּיהּ מִתְּבַרְכִּין, דְּכַתִּיב, (שמות כ) שַׁבַּת
לִי, קוֹדֶשׁ לִי, מֵה שַׁבַּת לִי קוֹדֶשׁ, אוּף רַבִּי שְׁמַעוֹן שַׁבַּת
לִי קוֹדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תּוּוּהֵנָּא עַל הָהוּא חֲגִיר חֲרָצוֹן, מְאָרִיָּה
דְּשַׁעְרֵי, אֲמַאי לָא אֲשַׁתְּכַח בְּבֵי אֲדָרָא דִּילָן,
בְּזַמְנָא דְּאַתְגַּלְיִין מְלִין אֵלֵינוּ קְדִישִׁין. אֲדַהֲכִי, אָתָּא
אַלְיָהוּ, וּתְלַת קְטָפוּרֵי נְהִירִין בְּאַנְפוּי. אָמַר לִיה רַבִּי
שְׁמַעוֹן, מַאי טַעְמָא לָא שְׂכִיחַ מַר בְּקַרְדּוּטָא (ס"א בְּקַרְטָמָא)
גְּלִיפָא דְּמְאָרִיָּה, בְּיוּמָא דְּהֵלּוּלָא.

אָמַר לִיה, חֲיִיךְ רַבִּי שְׁבַע יוּמִין אֲתַבְּרִירוּ קַמִּיהּ קוֹדֶשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, כֹּל אֵינּוֹן דִּי יִתּוֹן וַיִּשְׁתַּכַּחן עִמִּיהָ, עַל לָא
 עֵיילְתוֹן בְּבֵי אַדְרָא דְלָכוֹן, וּבְעֵינָא לְאַשְׁתַּכַּחא, זְמִין
 קְטִיר בְּכַתְפוּי (ס"א נ"ל שכן צריך לומר, ואנא הוה זמין תמן, ובעינא קמיה
 לאשתכחא, וכדין קטיר בכתפוי) וְלֹא יְכִילְנָא, דִּהְהוּא יוֹמָא שְׁדַרְנִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמַעַבְד גַּסִּין לְרַב הַמְנוּנָא סְבֵא
 וְחֲבֵרוּי, דְּאֶתְמַסְרוּ בְּאַרְמוֹנָא (ס"א בקרוניא) דְּמַלְכָּא,
 וְאַרְחִישָׁנָא לְהוּ בְּנֶסָא, דְּרַמִּינָא לְהוּ פּוֹתְלָא דִּהִיכְלָא
 דְּמַלְכָּא, וְאֶתְקַטְרוּ בְּקַטְרוּי, דְּמִיתוּ אַרְבַּעִים וְחַמְשָׁה
 פְּרַדְשִׁי. וְאַפִּיקְנָא לְרַב הַמְנוּנָא וְחֲבֵרוּי וְרַמִּינָא (ס"א
 ואוליכנא) לֹון לְבַקְעַת אוֹנוּ, וְאַשְׁתְּזִיבוּ. וְזְמִינָא קַמִּיִּהּ
 נְהֵמָא וּמִיָּיא, דְּלֹא אַכְלוּ תְּלַתָּא יוֹמִין. וְכֹל הֵהוּא יוֹמָא
 לָא בְּדִילְנָא מַנְיִיהוּ.

וְכַד תְּבִנָּא, אֲשַׁכַּחְנָא פֶּרְסָא דְנִטְלוּ כֹּל אֵינּוֹן סַמְכִין,
 וְתַלְתָּ מִן חֲבַרְיָיא עֲלֵהּ, וְשִׁאֵילְנָא לֹון. וְאַמְרוּ
 חוּלְקָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵהַלּוּלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְחֲבֵרוּי. זַפָּא אַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְזַפָּא חוּלְקָה, וְחוּלְקָא
 דְּאֵינּוֹן חֲבַרְיָיא דִּיתְבִּין קַמְךָ. כִּמָּה דְרַגִּין אֶתְתַּקְנוּ לְכוֹן
 לְעֲלֵמָא דְאַתִּי. כִּמָּה בּוֹצִינִין דְנַהוּרִין זְמִינִין לְנַהֲרָא לְכוּ.
 וְתָא חֲזִי, יוֹמָא דִּין בְּגִינְךָ אֶתְעַטְרוּ חַמְשִׁין כְּתָרִין לְרַבִּי
 פְּנַחֶס בֶּן יֶאִיר חֲמוּךְ. וְאַנָּא אֲזִילְנָא עִמִּיהָ בְּכֹל
 אֵינּוֹן נַהֲרֵי דְטוּרֵי דְאַפְרַסְמוֹנָא דְכֵיא, וְהוּא בְּרִיר

דִּוְכַתִּיָּהּ, וְאֵתְתָקֵן. (ס"א וְאֵנָּא הָא חֲזִינָא דְהָא בְּרִיר וְכוּ') אָמַר לִיָּהּ,
קִטּוּרִין צִדִיקֵיָּא בְּקֶרְטוּפָא דְעֵטְרִין, (דף קמ"ה ע"א) בְּרִישׁ יֶרֶחַ
וּבְזִמְנֵי וְשַׁבְּתֵי, יִתִּיר מִכָּל שָׁאֵר יוֹמִין.

אָמַר לִיָּהּ, וְאֵף כָּל אֵינּוֹן דְּלִבְרָ, דְכָתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה
מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ וְגוֹ'. אֵי אֲלִין
אֲתִיין, כָּל שְׁכֵן צִדִיקֵיָּא. מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ, לָמָּה. מִשׁוּם
דְּמַתְעַטְרֵי אֲבָהָתָא רְתִיכָא קְדִישָׁא. וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ,
דְּמַתְעַטְר שְׁבִיעָאָה דְּכָל אֵינּוֹן שִׁיתָא יוֹמִין, דְכָתִיב,
(בראשית ב) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ'.

וְאֵנָּת הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁבִיעָאָה דְשִׁיתָא, תְּהָא מַתְעַטְר
וּמַתְקַדָּשׁ יִתִּיר מִכָּלֵא. וְתַלְתַּת עֲדוּנִין דְּמִשְׁתַּכְּחִין
בְּשְׁבִיעָאָה, זְמִינִין חֲבֵרֵיָּא אֲלִין צִדִיקֵיָּא לְאֵתְעֲדָנָא
בְּגִינְךָ לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְכָתִיב (ישעיה נח) וְקָרָאתָ לְשַׁבַּת עֲנֹג
לְקָדוֹשׁ יְיָ מְכוּבֵד. מֵאֵן הוּא קָדוֹשׁ יְיָ. דָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יֹחָאֵי, דְאַקְרִי מְכוּבֵד בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. עד כאן

האדרא קדישא רבא

(במדבר ו') דִּבֶּר אֶל אַהֲרֹן וְאֵל
בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ
וְגוֹ'. רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח וְאָמַר,
(תהלים קג) וְחֹסֵד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד
עוֹלָם עַל יִרְאָיו וְצַדִּיקָתוֹ
רַעִיא מַהִימָנָא
פְּקוּדָא (כ"ב) דָּא לְבָרְכָא
כְּהֵנָּא יֵת עֵמָּא
בְּכָל יוֹמָא, בְּזִקְיָפוֹ דְאַצְבָּעוֹן.
וְלְבָרְכָא בְּרִכְתָּא בְּכָל יוֹמָא,
לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּרִכְאֵן עֵילָא

וּתְתָא. דְּהָא אֶעְבְּעָאן קַיְמָן
 בְּרֻזָּא עֲלָאָה, חָמִשׁ גּוֹ חָמִשׁ.
 חָמִשׁ דִּימִינָא, וְחָמִשׁ
 דְּשִׁמְאָלָא. חָמִשׁ דִּימִינָא,
 אֵינּוֹן שְׁבַחָא יְתִירָא עַל
 אֵינּוֹן דְּשִׁמְאָלָא, בְּגִין, דְּהָא
 יְמִינָא אֵית לִיה שְׁבַחָא
 יְתִירָא עַל שִׁמְאָלָא. וְעַל דָּא
 בְּבִרְכַתָּא דְקָא בְּרִיד פְּהִנָּא
 ית עֲמָא, אֶעְטְרִיד לְזַקְפָּא
 יְמִינָא עַל שִׁמְאָלָא. וְלַעֲיִנָּא
 בְּעֵינָא טָבָא.

וְכַד פְּרִישׁ יְדוּי פְּהִנָּא,
 שְׁכִינְתָּא שְׂרָיָא עַל
 אֵינּוֹן אֶעְבְּעָן, דְּהָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא אֶסְתַּבְּחָם עֲמִיה
 דְּכִהְנָא בְּאֵינּוֹן בְּרַכְּאֵן.
 וַיִּשְׂרָאֵל מִתְּבָרְכִין מִתְּרִין
 סְטָרִין מֵעֵילָא וּתְתָא.
 מֵעֵילָא, שְׁכִינְתָּא דְשְׂרָיָא עַל
 אֵינּוֹן אֶעְבְּעָן. וְכִהְנָא דְקָא
 מְבָרַךְ.

תָּא חֲזִי, מַלְיָן דְקָא עֲבָדִי,
 מִתְּעָרִין מַלְיָן לְעֵילָא.
 כְּגוֹנָא דָּא בְּפָרִישׁוֹ דְאֶעְבְּעָן

לְבָנֵי בָנִים. כַּמָּה גְּדוּלָּה
 הִירָאָה לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שֶׁבְכֻלָּל הִירָאָה עֲנוּה,
 וּבְכֻלָּל הָעֲנוּה חֲסִידוֹת.
 נִמְצָא שָׁכַל מִי שֵׁישׁ בּוֹ
 יֵרָאֵת חֲטָא, יִשְׁנוּ בְּכֻלָּן וּמִי
 שֵׁאִינוּ יֵרָא שָׁמַיִם, אֵין בּוֹ
 לֹא עֲנוּה וְלֹא חֲסִידוֹת.

תָּאנָא, מִי שֵׁיִצָּא מִן
 הִירָאָה, וְנִתְלַבֵּשׁ
 בְּעֲנוּה, עֲנוּה עֲדִיף, וְנִכְלָל
 בְּכֻלָּהוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (משלי כב) יַעֲקֹב עֲנוּה יֵרָאֵת יִי.
 כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ יֵרָאֵת שָׁמַיִם,
 זוֹכֵה לְעֲנוּה. כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ
 עֲנוּה, זוֹכֵה לְחֲסִידוֹת. וְכָל
 מִי שֵׁישׁ בּוֹ יֵרָאֵת שָׁמַיִם,
 זוֹכֵה לְכָלֶם. לְעֲנוּה, דְכְּתִיב
 יַעֲקֹב עֲנוּה יֵרָאֵת יִי.
 לְחֲסִידוֹת, דְכְּתִיב וְחֹסֵד יִי
 מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יֵרָאִיו.

דְּכֹהֵנָא לְתַתָּא, אֲתַעְרַת שְׂכִינְתָא לְמִיתֵי וּלְשָׂרֵי עֲלִין. וְכֵן בְּמָה
 מְלִין אֵינּוּן בְּעֵלְמָא, דְּמַתְעֵרִין מְלִין לְעֵילָא. דְּהָא בְּאַתְעָרוּתָא
 דְּלַתְתָּא, אֲתַעַר חֵילָא אַחְרָא לְעֵילָא. וְהָא אוֹקִימְנָא בְּכַמְה
 דְּוִכְתֵּי. וְהֵינּוּ טַעְמָא דְּלוּלָב, וְהֵינּוּ טַעְמָא דְּשׁוֹפָר. וְכַמְה אֵינּוּן
 בְּהַאי גְּוֹנָא עֶשֶׂר אַעֲבָעֵן, מַתְעֵרֵי שְׂכִינְתָא לְשָׂרֵי עֲלִייהוּ.
 מַתְעֵרֵי עֶשֶׂר דְּרִגִין אַחְרֵינִין לְעֵילָא לְאַנְהָרָא, וְכֵלָא בְּשַׁעְתָּא
 חֲדָא.

וְעַל דָּא, אָסִיר לִיהּ לְבַר נָשׁ לְזֻקְפָא אַעֲבָעֵן בְּזֻקִיפּוּ לְמַגְנָא, אָלָא
 בְּעֵלוּתָא, וּבְבִרְכָאן, וּבְשִׁמָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. וְהָא
 אוֹקִימְנָא, דְּאֵינּוּן אֲתַעְרוּ דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, וְרָזָא דְּמַהִימְנוּתָא.
 זְקִיפּוּ דְּאַעֲבָעֵאן, מְמַנֵּן בְּהוּא זְקִיפּוּ דְּלְהוּן, עֶשְׂרָה שְׁלִיטִין,
 בְּמָה דְּאוּקְמוּהּ. וְכֹהֵנָא בְּעֵי לְבִרְכָא בְּעֵינָא טָבָא, בְּאַסְתַּכְמוּתָא
 דְּשְׂכִינְתָא, בְּמָה דְּאַתְמַר.

בְּהַיָּא שַׁעְתָּא דְּבִרְכָתָא דָּא נְפַקָא מְפּוּמִיהּ דְּכֹהֵנָא, אֵינּוּן שְׁתֵּין
 אַתְוּוּן, נְפַקִין וְטָסִין בְּרְקִישָׁא, וּמְמַנֵּן שְׁתֵּין רְבִירְבִין, עַל
 כָּל אֵת וְאַת. וּבְלְהוּ אוּדָן עַל כָּל אֵלִין בְּרְכָאן. מֵאֵי טַעְמָא שְׁתֵּין
 אַתְוּוּן בְּבִרְכָן אֵלִין. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל שְׁתֵּין רַבּוּא אֵינּוּן, וְרָזָא
 דְּשְׁתֵּין רַבּוּא קִימִין בְּעֵלְמָא, וְכָל חַד וְחַד אִיהוּ חַד רַבּוּא.

שִׁמָּא קְדִישָׁא דְּנְפַקָא מֵהַאי, סְלָקָא לְעֵילָא, עַד הוּא פְּרַסְיָא
 דְּלְעֵילָא. וְכֵלָא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, וְשְׂכִינְתָא דְּלַתְתָּא, אוּדָן
 בְּכֹהֵנָא בְּאֵינּוּן בְּרְכָאן, וְכָל אֵינּוּן שְׁתֵּין מְמַנֵּן. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 וְשָׂמוּ אֵת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבִרְכֵם. וְכִדִּין קוּדְשָׁא בְּרִידָא
 הוּא מְבִרְךְ לֹזֵן לְיִשְׂרָאֵל. (ע"ב) (פְּקוּדָא כ"ג לְכַבֵּד אֵב וְכו' פ"ג ע"א)

תָּאנָא, כָּל אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ חֲסִידוֹת, נִקְרָא מִלְאֲךָ (דף קמ"ה
 ע"ב) יי צְבָאוֹת. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (מלאכי ב) כִּי
 שִׁפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלְאֲךָ יי
 צְבָאוֹת הוּא. מִפְּנֵי מָה זָכָה כֹהֵן לְהִקְרָא מִלְאֲךָ יי צְבָאוֹת.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה מִלְאֲךָ יי צְבָאוֹת, כֹהֵן לְמַעְלָה, אֲף
 כֹהֵן מִלְאֲךָ יי צְבָאוֹת לְמַטָּה.

וּמֵאֵן הוּא מִלְאֲךָ יי צְבָאוֹת לְמַעְלָה. זֶה מִיכָא"ל הַשָּׁר
 הַגָּדוֹל, דְּאֵתִי מִחֶסֶד שֶׁל מַעְלָה, וְהוּא כֹהֵן גָּדוֹל
 שֶׁל מַעְלָה, כְּבִיכּוֹל, כֹהֵן גָּדוֹל דִּלְתַתָּא, אֲקָרִי מִלְאֲךָ יי
 צְבָאוֹת, מְשׁוּם דְּאֵתִי מִסְטָרָא דְחֶסֶד. מֵהוּ חֶסֶד. רַחֲמֵי גּוֹ
 רַחֲמֵי. וּבְגִין כֵּן, כֹהֵן לָא אֲשַׁתְּכַח מִסְטָרָא דְדִינָא. מֵאֵי
 טַעְמָא זָכָה כֹהֵן לְחֶסֶד, בְּגִין הִירָאָה. הֵדָא הוּא דְכְתִיב,
 (תהלים קג) וְחֶסֶד יי מַעֲוֹלִים וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאִיו.

עוֹלָם וְעוֹלָם מֵהוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק כִּמָּה דְאִתְתַּקֵּן בְּאֲדָרָא
 קַדִּישָׁא, עוֹלָם חֵד, וְעוֹלָם תְּרִי. אָמַר רַבִּי חִיָּיא אֵי
 הָכִי מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם מְבַעֵי לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, תְּרִי
 עָלְמֵי נִינְהוּ. וְאִתְהַדְּרוּ לְחֵד. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי יִצְחָק
 עַד מָתִי תִסְתּוּם דְּבַרְיָךְ. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, כְּלָלָא
 דְּרִזָּא עֲלָאָה, אָדָם דְּלַעִילָא, וְאָדָם דְּלַתַתָּא, וְהֵיִינוּ עוֹלָם
 וְעוֹלָם. וְכְתִיב יְמֵי עוֹלָם, וְכְתִיב שְׁנוֹת עוֹלָם, וְהָא
 אוּקְמוּהּ בְּאֲדָרָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה.

עַל יִרְאָיו, דְּכָל מֵאן דְּאִיהוּ דְּחִיל חֲטָאָה, אֲקָרִי אָדָם.
 אֵימַתִּי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאִית בֵּיהּ יִרְאָה עֲנוּה
 חֲסִידוֹת, כְּלָלָא דְּכָלָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא תַנִּינָן אָדָם כְּלָלָא דְּדַכְר וְנוֹקְבָא.
 אָמַר לִיהּ וְדַאי הָכָא הוּא, בְּכָלָלָא דְּאָדָם, דְּמֵאן
 דְּאִתְחַבַּר דְּכַר וְנוֹקְבָא, אֲקָרִי אָדָם, וְכַדִּין דְּחִיל חֲטָאָן.
 וְלֹא עוּד אֶלָּא שְׂרִיא בֵּיהּ עֲנוּה. וְלֹא עוּד אֶלָּא דְּשְׂרִיא
 בֵּיהּ חֶסֶד. וְמֵאן דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא, לֹא הוּוּ בֵּיהּ
 לֹא יִרְאָה וְלֹא עֲנוּה וְלֹא חֲסִידוֹת. וּבְגִין כֶּף אֲקָרִי אָדָם
 כְּלָלָא דְּכָלָא, וְכִיוֹן דְּאֲקָרִי אָדָם, שְׂרִיא בֵּיהּ חֶסֶד,
 דְּכְתִיב, (תהלים פט) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה וְגו'. וְלֹא יִכִּיל
 לְאִתְבְּנָאָה, אִי לֹא אֲשַׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא.

וְכְתִיב וְחֶסֶד יִי מַעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאָיו. יִרְאָיו
 כְּלָלָא דְּאָדָם. דְּבַר אַחַר וְחֶסֶד יִי מַעוֹלָם וְעַד
 עוֹלָם, אֵלִין אֵינּוֹן כְּהֵנִי דְּאִתּוּ מַסְטְרָא דְּחֶסֶד, וְאַחֲסִינוּ
 אַחֲסָנָא דְּאִי דְּנַחֲתִית מַעוֹלָם דְּלַעֲיִלָּא לְעוֹלָם דְּלַתְתָּא. עַל
 יִרְאָיו, כְּהֵנִי דְּלַתְתָּא, דְּכְתִיב, (ויקרא טז) וְכִפֹּר בְּעַדוֹ וּבְעַד
 בֵּיתוֹ לְאִתְכַלְלָא בְּכָלָלָא דְּאָדָם. וְצַדִּיקְתּוֹ לְבַנֵּי בָנִים,
 מִשּׁוּם דְּזָכָה לְבַנֵּי בָנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, מַהוּ
 וְצַדִּיקְתּוֹ, וְחֶסְדּוֹ מִבְּעֵי לִיהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵינּוּ רְזָא דְּתַנִּינָן בְּזֹאת, (בראשית ב) כִּי

מֵאִישׁ לְקַחְתָּהּ זֹאת. וּכְתִיב (בראשית ב) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה,
 וְזֹאת אֶתְכַלִּילֶת בְּאִישׁ, דְּהֵיִינוּ חֶסֶד, וְזֹאת נוֹקְבָא. חֶסֶד
 דְּכֹר. וּבְגִין כֶּךָ דְּכֹר דְּאֵתִי מִסְטָרָא דְּחִוּוֹרָא דָּא, אֶקְרִי
 חֶסֶד. וְזֹאת אֶתְקָרִי צְדָקָה, דְּאֵתִיא מִסְטָר סוּמָקָא. וּבְגִין
 כֶּךָ אֶקְרִי אִשָּׁה. וְהֵיִינוּ דְּכְתִיב וְצַדִּיקְתּוֹ, מֵאִי וְצַדִּיקְתּוֹ.
 צַדִּיקְתּוֹ דְּחֶסֶד, בֵּת זוּגוֹ, דְּאֵתְבַסְמָא דָּא בְּדָא. וּבְגִין כֶּךָ
 תְּנִינָן, כֹּל כִּתּוּן שְׂאִין לוֹ בֵּת זוּג, אָסוּר בְּעֵבוּדָה, דְּכְתִיב
 וּכְפָר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשּׁוּם דְּלִית שְׂכִינְתָּא שְׂרִיא, בְּמֵאן
 דְּלֹא אַנְסִיב, וְכֹהֲנֵי בְּעֵיִן יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר עַמָּא,
 לְאַשְׁרֵיִיא בְּהוּ שְׂכִינְתָּא. וְכִיּוֹן דְּשִׁרְתָּ בְּהוּ שְׂכִינְתָּא,
 שְׂרִיא בְּהוּ חֶסֶד, וְאַקְרוּן חֲסִידִים. וּבְעֵיִן לְבָרְכָא עַמָּא,
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה. וּכְתִיב,
 (דברים לג) תִּמְיֶד וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. וּמִשּׁוּם דְּכֹהֲנָא אֶקְרִי
 חֲסִיד, בְּעֵי לְבָרְכָא. וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב, דְּבִר אֶל אֶהְרֹן וְאֶל
 בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְּבָרְכוּ. מֵאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּאַקְרוּן
 חֲסִידִים, וּכְתִיב וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה.

כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם, כֹּה תְּבָרְכוּ,
 בְּלִשׁוֹן הַקִּדְּשׁ. כֹּה תְּבָרְכוּ, בְּיִרְאָה. כֹּה תְּבָרְכוּ,
 בְּעֵנֹה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כֹּה תְּבָרְכוּ, תָּאנָא, הֵאִי צַדִּיק
 אֶתְקָרִי כֹּה, דְּכָל דֵּינִין מִתְּעָרִין מִכֹּה (נ"א מְנִיָּה), וְהֵיִינוּ

דָּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָהוּ מִכָּה רַבָּה. (ס"א דְּבַה) כְּלוּמַר, מִכָּה
 מִן כַּה. וּכְתִיב (שְׁמוֹת ז) וְהִנֵּה לֹא שִׁמְעֶתָ עַד כִּי, כִּמָּה
 דְּאֶגְזִים מִשָּׁה. וּכְתִיב (שְׁמוֹת ז) בְּזֹאת תִּדְעַ כִּי אֲנִי יי, וְכֹלֵא
 חַד, וּכְתִיב (שְׁמוֹת ז) וְלֹא (דף קמ"ו ע"א) שֶׁתִּלְבוּ גַם לְזֹאת,
 דְּזַמִּינָא לְחֶרְבָּא אֲרַעִיָּה.

וּמַהֲאִי כִי מִתְעָרִין דִּינִין. וּמִדְּאִתְחַבְּר עִמָּה חֶסֶד,
 אֲתַבְּסַמַּת. וּבְגִין כַּךְ, אֲתַמְסֵר דָּא לְכַהֵן, דְּאֲתִי
 מִחֶסֶד, בְּגִין דְּתַתְּבַרְךְ וְתַתְּבַסֵּם כִי, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב כַּה
 תְּבָרְכוּ, כְּלוּמַר, אֵיךְ עַל גַּב דְּהֵאִי כַּה אֲשַׁתְּכַחַת בְּדִינִין,
 תְּבַסְמוּן לָהּ, וְתַבְּרַכוּן לָהּ, דְכְּתִיב כַּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, תְּבָרְכוּ בְּהֵאִי חֶסֶד לְכִי, וְתַבְּסְמוּן לָהּ לְקַבְּלֵיִּיהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּחוּן בַּה דִּינִין.

הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב כַּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם.
 אָמְרוּ לֹא כְּתִיב, אֶלֶּא אָמֹר, לְאַפְקָא מִשְׁרַבּוּ
 הַפְּרִיזִים, דְּלֹא מִפְּרִסְמִין מְלָה, דְּהֵא לֹא אֲתַפְקְדוּ
 לְפְרִסְמָא שְׁמָא, מִשְׁמַע דְכְּתִיב אָמֹר לָהֶם. אָמֹר סְתָם.
 דְּבַר אַחַר אָמֹר כִּיִּין דְכְּתִיב כַּה תְּבָרְכוּ, אֲמַאי לֹא כְּתִיב
 תְּאָמְרוּ. אֶלֶּא תְּנִי רַבִּי יְהוּדָה, אָמֹר לָהֶם. זְכוּ לָהֶם, לֹא
 זְכוּ אָמֹר סְתָם.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (דְּנִיאל י) וְרִאִיתִי אֲנִי דְנִיאל לְבַדִּי אֶת
 הַמְּרָאָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ אֶת

הַמְרָאָה וְגו'. וְרֵאִיתִי אֲנִי דְנִיָּאל לְבִדִּי. וְהָא תְּנִינָן, אֵינְהוּ
נְבִיאִי, וְאִיהוּ לָאוּ נְבִיא, וּמֵאן נִינְהוּ. חֲגִי זְכָרְיָה
וּמִלְאָכִי. אִי הָכִי, אֶתְעַבֵּיד קֹדֶשׁ חוּל, וְהָא פְתִיב לֹא
רְאוּ, אֲמַאי דְחִילוּ. וּבְדִנְיָאל פְתִיב וְרֵאִיתִי אֲנִי, וְלֹא
דְחִיל. וְאִיהוּ לָאוּ נְבִיא, הָא חוּל קֹדֶשׁ.

אֶלֹא הָכִי תֵאנָא, פְתִיב (תהלים כז) אִם תַּחֲנֶנָה עָלַי מַחֲנֶנָה לֹא
יִירָא לְבִי אִם תִּקְוִים עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטָח.
בְּזֹאת, הָא דְאֲמַרְן זֹאת עֲדָבָא חוּלְקִיָה, לְאֶתְחַסְנָא,
וְלִמְעַבְד לִיה נּוֹקְמִין. וְתֵנָא, עֲבִיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
לְדוּד, רְתִיכָא קִדִּישָׁא עִם אֲבָהָתָא, פְתִרִין עֲלָאִין קִדִּישִׁין
דְכֻלָּא, דְאֲחַסְיֵנוּ אֲבָהָתָא. וְתֵאנָא, מְלָכוּ יָרִית דְּדוּד לְבִנּוּי
בְתֵרוּי. וּבְאֶתֶר מְלָכוּ דְלַעִילָא, אֶתְקַף, וְאֲחַסִּין הוּא וּבִנּוּי
מְלָכוּ דָא, דְלֹא אַעֲדִי מְשׁוּלְטָנְהוּן לְדַרְי דְרִין.

וְתֵאנָא, בְּשַׁעְתָּא דְהָאִי פְתִרָא דְמְלָכוּתָא אֶתְעַר לְבִנּוּי
דְדוּד, לִית מֵאן דְקָאִים קַמִּיָה. וְרֵאִיתִי אֲנִי
דְנִיָּאל לְבִדִּי אֶת הַמְרָאָה, מְשׁוּם דְמִבְּנּוּי דְדוּד הוּא,
דְכְתִיב, (דניאל א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְנִיָּאל חֲנַנְיָה וְגו'.
וְהוּא חָמָא וְחַדִּי בְהָאִי דְהוּא מְסִטֵר אֲחַסְנַת חוּלְקָא עֲדָבָא
דְאֲבוּי, וּמְשׁוּם דְהוּא דִילִיָה הוּא סְבִיל, וְאֲחַרִּינִי לֹא
סְבִילִי. דְאֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעְתָּא דְהָאִי כ"ה אֶתְעַר
בְּדִינּוּי, לֹא יְכַלִּין בְּנֵי עֲלָמָא לְמִיקָם קַמִּיָה.

וּבִשְׁעַתָּא דְּפָרְסִין כְּהַנִּי יְדִייהוּ, דְּאֲתִיין מְחֹסַד, אֲתַעַר
 חֹסַד דְּלְעֵילָא, וְאֲתַחְבַּר בְּהַאי כְּהַ, וּמִתְבַּסְמָא
 וּמִתְבָּרְכָא בְּאַנְפִין גְּהִירִין לְבַנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֲתַעְדֵי מְנַהוֹן
 דִּינִין, הֵדָא הוּא דְכְתִיב כְּהַ תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
 לְשָׂאָר עַמִּין.

בְּגִין כַּךְ כְּהַ, וְלֹא אַחְרָא. כְּהַן בְּגִין דִּיתַעַר הַאי כְּתָרָא
 דִּילֵיהּ חֹס"ד, עַל יְדוּי, דְּאֲקָרִי חֹסִיד, דְּכְתִיב, (דבריים
 לג) לְאִישׁ חֹסִידָךְ. וְהוּא אֲתִי מִסְטָרָא דְּחֹסַד. וּכְתִיב (תהלים
 קמ"ה) וְחֹסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה, אֵל תִּקְרִי יְבָרְכוּכָה, אֶלָּא יְבָרְכוּ
 כ"ה. כְּהַ תְּבָרְכוּ, בְּשֵׁם הַמְּפֹרָשׁ. כְּהַ תְּבָרְכוּ, בְּלִשׁוֹן
 הַקִּדְשׁ.

תָּאנָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשְׁעַתָּא דְּכַהֲנָא דְּלִתְתָּא קָם
 וּפְרִיס יְדוּי, כָּל כְּתָרִין קְדִישִׁין דְּלְעֵילָא
 מִתַּעְרִין, וּמִתְתַּקְנִין לְאֲתַבְּרָכָא, וְנַהֲרִין מְעוּמְקָא דְּבִירָא,
 דְּאֲתַמְשֹׁךְ לְהוּ מִתְּהוּא עוּמְקָא דְּנַפְקַת דְּדִיר, וְלֹא פְּסִיק
 בְּרָכָאן דְּנִבְעִין, מִבּוּעִין לְכֻלְהוּ עֲלָמִין וּמִתְבָּרְכִין
 וּמִתְשַׁקְיִין מְכֻלְהוּ.

וְתָאנָא, בְּתַהוּא זְמַנָּא, לְחִישׁוּתָא וּשְׁתִּיקוּתָא הוּי בְּכָל
 עֲלָמִין. לְמַלְךְ דְּבַעֵי לְאַזְדוּגָא בְּמִטְרוּנִיתָא,
 וּבַעֵי לְמַעַל לָהּ בְּלַחֲשׁוּ, וְכָל שְׁמַשִּׁין מִתַּעְרִין בְּתַהוּא
 זְמַנָּא וּמִתְלַחֲשִׁין, הָא מְלַכָּא אֲתִי לְאַזְדוּגָא בְּמִטְרוּנִיתָא.

מֵאֵן מִטְרוּנִיתָא. דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. מֵאֵן כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל.
כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל סֶתֶם.

תַּאנָּא אִמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּהֵן בְּעֵי לְזַקְפָּא יְמִינָא עַל
שְׂמָאלָא, דְּכִתִּיב, (ויקרא ט) וַיִּשָּׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ אֶל
הָעַם וַיְבָרְכֵם. יָדוֹ כְּתִיב, וְלֹא יָדָיו. מְשׁוּם דְּשִׁבְחָא
דִּימִינָא עַל שְׂמָאלָא. אִמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, רִזָּא הוּא, מְשׁוּם
דְּכִתִּיב, (בראשית ג) וְהוּא יִמְשׁוֹל בְּךָ.

תַּאנָּא, כְּהֵן דְּבְעֵי לְפָרְסָא יְדוּי, בְּעֵי דִיתוּסָף קְדוּשָׁה (ד'ק)
עַל קְדוּשָׁה דִּילִיָּה, דְּבְעֵי לְקַדְשָׁא יְדוּי, (קמ"ו ע"ב)
עַל יְדָא דְּקַדִּישָׁא. מֵאֵן יְדָא דְּקַדִּישָׁא. דָּא לִיּוֹאָה. דְּבְעֵי
כְּהֵנָּא לִיטוּל קְדוּשָׁה דְּמִיָּא מִיְדוּי, דְּכִתִּיב וְקַדְשֵׁת אֶת
הַלְוִיִּם, הָא אֵינּוֹן קַדִּישִׁין. וְכִתִּיב בְּהוּ בְּלוּיִם, (במדבר יח)
וְגַם אֶת אַחֲיָד מִטָּה לְוִי וְגו'. שִׁבְט אָבִיךָ כָּלֵל. מְכָאן,
דְּכָל כְּהֵן דְּפָרִיס יְדוּי, בְּעֵי לְאַתְקַדְשָׁא עַל יְדֵי דְּקַדִּישָׁא,
לִיתוּסָף קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁתִּיהָ. וְעַל דָּא, לָא יִטוּל קְדוּשָׁה
דְּמִיָּא, מִבְּר נָשׁ אַחְרָא, דְּלֹא הוּי קַדִּישָׁא.

וּבְצַנִּיעוּתָא דְּסִפְרָא תַּאנָּא, לְוִי דְּאַתְקַדֵּשׁ כְּהֵנָּא עַל
יְדוּי, בְּעֵי הוּא לְאַתְקַדְשָׁא בְּקַדְמִיתָא.
וְאִמַי לְוִי, וַיִּתְקַדֵּשׁ עַל יְדָא דְּכְהֵנָּא אַחְרָא. תַּאנָּא,
כְּהֵנָּא אַחְרָא לָא בְּעֵי, דְּהָא כְּהֵן דְּלֹא שְׁלִיִם, לָא בְּעֵי הָאִי
כְּהֵנָּא שְׁלִיִם, לְאַתְפָּגֵם עַל יְדָא דְּפָגִימָא דְּלֹא שְׁלִיִם.

אָבֵל לְוֵי דְאִיהוּ שְׁלִים, וְאֶתְחַזֵּי לְסִלְקָא בְּדוּכְנָא,
 וְלִמְפֻלַּח בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא, הָא שְׁלִים הוּא, וְהָא אֶקְרִי קְדוּשָׁא,
 דְכֻתִּיב וְקִדְשֵׁת אֶת הַלְוִיִּם. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, אַף אֶקְרִי
 טְהוֹר, דְכֻתִּיב, (במדבר ח) וְטַהַרְתָּ אוֹתָם. וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי
 לְאוֹסְפָא כִּהְנָא קְדוּשָׁה עַל קְדוּשַׁתִּיהָ.

תַּאנָּא, כִּהְנָא דְפָרִיס יְדוּי, בְּעֵי דְלָא יִתְחַבְרוּן אֶצְבָּעוּן
 דָּא בְּדָא, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן כְּתָרִין קְדִישִׁין, כֹּל
 חַד וְחַד בְּלַחֲדוּי, כְּמָה דְאֶתְחַזֵּי לִיהָ. בְּגִין דְשָׂמָא קְדִישָׁא
 בְּעֵי לְאֶתְפָּרְשָׁא בְּאַתּוּון רְשִׁימִין דְלָא לְאַעְרְבָא דָּא בְּדָא.
 וְלָא יִתְכַוּוּן (נ"א וְלֹא תִכְוֹנֶנָּא) בְּאֵינוּן מְלִין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְבָּרְכוּן
 עֲלָאֵי, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן תַּתָּאֵי, וְיִתְבָּרְכוּן עֲלָאֵי
 דְאֵינוּן קְדִישִׁין בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה, עַל יְדָא דְתַתָּאֵי, דְאֵינוּן
 קְדִישִׁין בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה, דְאֵינוּן קְדִישִׁין מְכָל קְדִישִׁין
 דְלַתַּתָּא, דְכֻתִּיב, (תהלים קמ"ה) וְחִסְדֵיךָ יְבָרְכוּכָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּל כֵּהֵן דְלָא יַדְעוּ רְזָא דָּא, וְלִמָּאן
 מְבָרַךְ, וּמָאן הִיא בְּרַכְתָּא דְמְבָרַךְ, לָאוּ בְּרַכְתָּא
 דִּילִיָּה בְּרַכְתָּא, וְהֵינּוּ דְכֻתִּיב, (מלאכי ב) כִּי שִׁפְתֵי כֵהֵן
 יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ. מָאֵי דַעַת. דַעַת סְתָם.
 וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ, עֲלָאֵין, יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ. וּמָאֵי יִבְקְשׁוּ
 מִפִּיהוּ. תוֹרָה. תוֹרָה סְתָם, הֵיךְ אֶחֱידָא תוֹרָה דְלַעֲיִלָּא

דְּאֶקְרִי תוֹרָה סֵתָם. דְּתַנִּינָא, תוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל
 פֶּה בְּאִינוּן כְּתָרִין עֲלָאִין דְּאֶתְקֶרוּן הָכִי. מֵאִי טַעְמָא. כִּי
 מִלְּאֶךְ יִי צְבָאוֹת הוּא. וְתַנִּינָא, דְּבַעֵי כְּהֵנָּא לְכוּנָּא
 בְּאִינוּן מְלִין דְּלַעֲיֵלָא, לִיְחֻדָּא שְׁמָא קַדִּישָׁא כְּמָה
 דְּאֶצְטְרִיף.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, בְּרַכַּת
 כְּהֵנִים יְבָרְכֵךְ יִי.
 יֵאָר יִי. יֵשָׁא יִי. מְקוּרָא
 מְתַלַּת שְׁמֵהּ אֱלִין, יו"ד ה"א
 וּא"ו ה"א (ס"א יו"ד ה"י וְא"ו ה"י).
 קְרוּשָׁה, אֶהֱ"ה אֶהֱ"ה
 אֶהֱ"ה, דְּמְקוּרָא דִּילֵיהּ, יו"ד
 ה"א וְא"ו ה"א. קְשׁוּרָא
 דְּתַרְוֵיהּ, יְחֻד דְּתַרְוֵיהּ,
 אֶדְנִי, דְּבִיהּ א"י, דְּרַמְיֻזִין
 אִיהֶדוּנָה"י (ס"א יֵאֶהֱדוּנָהּ וְדָא
 עֲמוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא וְשְׂכִינְתָּא אִיהִי
 יֵאֶהֱדוּנָהּ) (ס"א מְקוּרָא מַג' שְׁמֵהּ אֱלִין
 יו"ד ה"י וְי"ו ה"י דְּרַמְיֻזִין יֵאֶהֱדוּנָהּ וְדָא
 עֲמוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא שְׂכִינְתָּא
 אִיהֶהֱדוּנָה"י נ"א אִיהֶהֱדוּנָה"י) וְרַמְיֻזִין
 א"י רְבִיעָאָה, מְתַרִי שְׁמֵהּ
 מְפָרְשֵׁן, דְּרְשִׁימִין בְּהוּן (ע"כ
 רַעֲיָא מְהֵימְנָא) (תַּצָּא רַע"ז ע"א כִּי יִמְצָא

איש נערה)

אֶמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּאנָּא
 בְּצַנִּיעוּתָא דְּסַפְרָא,
 שְׁמָא קַדִּישָׁא אֶתְגַּלִּיָּא
 וְאֶתְכַסִּיָּא. דְּאֶתְגַּלִּיָּא,
 כְּתִיב בְּיו"ד ה"א וְא"ו ה"א.
 דְּאֶתְכַסִּיָּא כְּתִיב בְּאֶתוּון
 אַחֲרֵן, וּמִתְהוּא דְּאֶתְכַסִּיָּא
 הוּא טְמִירָא (ס"א אַחֲרָנִין וְהוּא
 דְּאֶתְכַסִּיָּא הוּא טְמִירוּ) דְּכֻלָּא. אֶמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, וְאֶפִּילוּ הוּא
 דְּאֶתְגַּלִּיָּא, אֶתְכַסִּיָּא
 בְּאֶתוּון אַחֲרֵן, בְּגִין הוּא
 טְמִירָא דְּטְמִירִין בְּגוּ.
 דְּהָא הָכָא בְּעֵי כְּהֵנָּא
 לְצַרְפָּא שְׁמָא
 קַדִּישָׁא, וְלִמִּיחַת רַחְמֵי,

(בלהו) דְּכֻלְהוּ כְּלִילָן בְּדִיבּוּר דְּכ"ב אַתּוּן (ס"א דְּכֻלְהוּ מְכִילָן) (ס"א
 בְּתַרֵּי בְּתַרֵּי) כְּתַרֵּי דְּרַחֲמֵי. וּבְהַנִּי אַתּוּן דְּהַאי שְׁמָא, סְתִימָאן
 כ"ב מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, וּי"ג דְּעֵתִיקָא סְתִים וּגְנִיז מְפֻלָּא, וְט'
 דְּאַתְגְּלִיין מְזַעִיר אַנְפִּין (בְּזַעִיר אַנְפִּין) וּמִתְחַבְּרָן כְּלָהוּ בְּצַרוּפָּא
 דְּשְׁמָא חַד, דְּהוּה מְכוּוֹן כְּהֵנָּא כַּד פְּרִיס יְדוּי בְּכ"ב אַתּוּן
 גְּלִיפָן.

וְתַאנָּא, כַּד הוּה צְנִיעוּתָא בְּעֵלְמָא, הוּה מִתְגְּלִייא שְׁמָא
 דָּא לְכֻלָּא. מְדַאסְגִי חֲצִיפּוּתָא בְּעֵלְמָא, סְתִים
 בְּאַתּוּי. דְּכַד הוּה מִתְגְּלִייא. כְּהֵנָּא מְכוּוֹן, וְשְׁמָא
 מִתְפָּרֵשׁ. בְּמַאי מְכוּוֹן. מְכוּוֹן בְּסְתִימָא דְּטַמִּיר וּגְנִיז,
 וּמִתְגְּלִייא וּמִתְפָּרֵשׁ. מְדַאסְגִי חֲצִיפּוּתָא בְּעֵלְמָא, סְתִים
 כְּלָא בְּאַתּוּן רְשִׁימִין.

וְתַא חֲזִי, דְּכָל הַנִּי כ"ב אַתּוּן (ס"א רַחֲמֵי) (ס"א דְּכָל הַנִּי כ"ב מְכִילָן
 דְּרַחֲמֵי), (דף קמ"ז ע"א) מִשָּׁה אַמְרָן בְּתַרֵּי זְמַנִּי. זְמַנָּא
 קְדַמָּא אַמַר, י"ג מְכִילָן דְּעֵתִיקָא דְּעֵתִיקִין סְתִימָא
 דְּכֻלָּא, לְנַחְתָּא אֵלִין לְאַתָּר דְּדִינָא אֲשַׁתְּכַח, לְאַכְפִּיא
 לְהוּ. זְמַנָּא תְּנִינָא, אַמַר ט' מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, דְּכֻלִּילָן
 בְּזַעִיר אַנְפִּין, וּנְהִירִין מְעֵתִיקָא סְתִימָא דְּכֻלָּא. וְכֻלְהוּ
 כְּלִיל כְּהֵנָּא כַּד פְּרִיס יְדוּי לְבָרְכָא עֲמָא, וּמִשְׁתַּכְחָן
 דְּמִתְבָּרְכִין כְּלָהוּ (ס"א עֲלֵאִין) עֲלִמִין בְּסִטְרָא דְּרַחֲמֵי,
 דְּאַתְמַשְׁכֵּן מְעֵתִיקָא טַמִּירָא סְתִימָא דְּכֻלָּא. וְכָל הַנִּי
 כ"ב אַתּוּן, מְכִילָן סְתִימָאן.

יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ, אֵלֶיךָ תֵּלֶת קְרָאִי, וְג' שְׁמָהֶן דְּתַרְיִסְר
 אֲתוּוֹן פְּלִילָן לְקַבְּלֵיהוֹן, וּבְכֻלָּא אֲתַכּוּוֹן פִּהֲנָא.
 וְכָל עֲלָאִי וְתַתָּאִי מִתְבַּסְמֵן בְּכ"ב אֲתוּוֹן, דְּסִתִּימִין בְּהַנִּי
 ג' קְרָאִי, לְקַבְּלֵי כ"ב (אֲתוּוֹן) מְכִילָן דְּרַחֲמֵי דְכֻלִּיל כֻּלָּא.
 וּבְגִין כֶּךָ פְּתִיב אָמור, וְלֹא אָמרוּ, כְּמָה דְּאוּקְיָמְנָא.
 אָמור. דְּבַעֵי לְכוּוֹנָא בְּכָל הַנִּי סִתִּימִין, בְּכָל הַנִּי דְּרַגִּין.
 אָמור: בְּמִלִּין סִתִּימִין דְּלַעֲיָלָא. אָמור: חוּשְׁבֵן רמ"ח
 אַבְרִין דְּבִאָדָם חֲסֵר חַד. מֵאֵי טַעְמָא. דְּבַחַד תְּלִיין פְּלֵהוּ.
 וְכֻלְהוּ מִתְבַּרְכָּאן בְּהַאי בְּרַכְתָּא, בְּהַנִּי תֵּלֶת קְרָאִי,
 כְּדֵאמְרוּן. לָהֶם: לְאַתְּכֻלָּא בְּהַאי בְּרַכְתָּא עֲלֵאִין וְתַתָּאִין.
 תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יוֹמָא חַד יְתִיבְנָא קַמִּיהַ דְּרַבִּי
 אֲלַעְזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁאִילְנָא לֵיה, אֲמִינָא,
 רַבִּי מֵאֵי קָא חֲמָא דְּדוּד דְּקָאמַר (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה
 תוֹשִׁיעַ יי, אָדָם תִּינַח, בְּהֵמָה לָמָּה. אָמַר לֵיה יָאוּת
 שְׁאַלְתָּ, כֻּלָּא בְּמַנְיָנָא הוּא, זְכוּ אָדָם, לֹא זְכוּ בְּהֵמָה.
 אֲמִינָא, רַבִּי, רְזָא דְּמִלָּה קָא בְּעִינָא. אָמַר לֵיה כֻּלָּא
 אֲתַמַּר, וְתָא חֲזִי, קְרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְיִשְׂרָאֵל אָדָם, כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיָלָא. וְקָרָא לְהוּ בְּהֵמָה, וְכֻלָּא
 בַּחַד קְרָא, דְּכֻתִּיב (יחזקאל לד) וְאַתָּן צִאנִי צִאן מְרַעִיתִי וְגו' .
 וְאַתָּן צִאנִי צִאן מְרַעִיתִי, הָא בְּהֵמָה. אָדָם אַתֶּם, הָא
 אָדָם. וַיִּשְׂרָאֵל אֲקָרוּ אָדָם וּבְהֵמָה, וּבְגִין כֶּךָ אָדָם וּבְהֵמָה

תוֹשִׁיעַ יי. וְעוֹד רָזָא דְמַלְהָ, זָכוּ אָדָם כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא.
 לֹא זָכוּ, בְּהֵמָה אֶקְרוּן. וְכִלְהוּ מִתְבָּרְכָאן בְּשַׁעְתָּא חֲדָא.
 אָדָם דְלְעִילָא. וּבְהֵמָה דְלִתְתָא. וְכָל שְׂכָן דְכִלָּא אִית בְּהוּ
 בְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְכְתִיב אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יי.

וְתָא חֲזִי, לִית בְּרַכְתָּא לְתַתָּא אֲשַׁתְּכַח, עַד דִּישְׁתְּכַח
 לְעִילָא. וּמִדָּאֲשַׁתְּכַח לְעִילָא אוּף לְתַתָּא אֲשַׁתְּכַח,
 וְכִלָּא הָכִי תִלְיָא לְטָב וְלִבִּישׁ. לְטָב, דְכְתִיב (הושע ב) אֶעֱנֶה
 אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ. לְבִישׁ, דְכְתִיב (ישעיה כד)
 יִפְקוֹד יי עַל צְבָא הַמָּרוֹם בְּמָרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל
 הָאָדָמָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּגִין כֶּךָ (האי תפארת פתח ביה) כְּתִיב אָמור
 לָהֶם סֵתֶם, לְאֲתַבְּרָכָא עֲלֵאִין וְתַתֵּאִין, כְּלָהוּ
 כְּחֲדָא. דְכְתִיב כֹּה תְבָרְכוּ בִתְחִלָּה, וְאַחַר כֶּךָ אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אָמור לָהֶם סֵתֶם, לְאֲתַבְּרָכָא כְּלָהוּ כְּחֲדָא, יְבָרְכֶךָ
 יי, לְעִילָא. וְיִשְׁמְרֶךָ, לְתַתָּא. יָאֵר יי פָּנָיו, לְעִילָא.
 וַיַּחַנְדֶּךָ, לְתַתָּא. יֵשָׂא יי פָּנָיו, לְעִילָא. וַיֵּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם
 לְתַתָּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כְּלָהוּ כְּחֲדָא מִתְבָּרְכָאן, בְּכ"ב אֲתוּוֹן
 גְּלִיפִין דְשָׂמָא קַדִּישָׁא דְאֲתַכְלִל וְסִתִּים הָכָא, בְּכ"ב
 אֲתוּוֹן מִתְבָּרְכָאן כְּלָהוּ. וְאִינּוּן רַחֲמֵי גּוּ רַחֲמֵי, דְלָא
 אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ דִינָא. וְלֹא, וְהַכְּתִיב יֵשָׂא יי פָּנָיו אֵלֶיךָ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, יִשָּׂא: יִסְלַק וְיַעֲבֹר בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח
דִּינָא כָּלִל.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא פְּרִיס יְדוּי,
אֲסִיר לִיהּ לְעַמָּא לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, מְשׁוּם
דְּשְׁכִינְתָא שְׂרִיא בִּידוּי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי, פִּיּוֹן
דְּלֹא חֲמָאן מַה אַכְפֵּת לְהוּ, דְּהָא פְּתִיב (שמות לג) כִּי לֹא
יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי, בְּחִייהוֹן לֹא חֲמָאן, אֲבָל בְּמִיתְתְּהוֹן
חֲמָאן. אָמַר לִיהּ, מְשׁוּם דְּשָׂמָא קִדְיִשָּׂא רְמִיזָא בְּאַצְבָּעוֹן
דִּידוּי, וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְדַחְלָא, אַף עַל גַּב דְּלֹא חֲמָאן
שְׁכִינְתָא, לֹא בַּעָאן לְאַסְתַּכְּלָא בִּידְיֵיהוּ דְּכַהֲנֵי, בְּגִין
דְּלֹא יִשְׁתַּכְּחוּן עַמָּא חֲצִיפָאן לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא.

תַּאנָּא, בְּהֵיא שַׁעֲתָא דְּכַהֲנָא פְּרִיס יְדוּי, צְרִיכִין עַמָּא
לְמִיתַב בְּדַחִילוֹ, בְּאִימְתָא, וְלִינְדַע דְּהֵיא
שַׁעֲתָא, עֵידוֹן רְעוּתָא אֲשַׁתַּכַּח בְּכֻלְהוּ עַלְמִין, וּמִתְבָּרְכִין
עַלְאִין וְתַתְּאִין, וְלִית דִּינָא בְּכֻלְהוּ. וְהוּא שַׁעֲתָא,
דְּאַתְגְּלִי סְתִימָא עֲתִיקָא דְּעֲתִיקִין בּוֹזְעִיר אַנְפִּין וְאַשְׁתַּכַּח
שְׁלָמָא בְּכֻלָּא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהֵנִי תִּלְת קְרָאֵי (דף קמ"ז ע"ב) רִישֵׁיהוֹן
י"ד יו"ד יו"ד, י"בְּרַכְךָ י"אָר י"שָׂא. כְּלָהוּ
לְאַחְזָא מְהִימְנוּתָא שְׁלִימָא. וְלֹא תְּבָרְכָא מֵעֲתִיקָא מֵאן
דְּאַצְטְרִיךְ. יו"ד יו"ד יו"ד, לְאַתְבָּרְכָא זְעִיר אַנְפִּין

מֵעֲתִיקָא דְכֻלָּא. וּבְגִין כֶּךָ יְבָרְכֶךָ יי לְעִילָא, וַיִּשְׁמְרֶךָ
הוּא לְתַתָּא, וְכֵן כְּלָהוּ.

וְתַאנִּי תְנָא קָמִיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי מֵאֵן דְּמִצְעַר
בְּחֻלְמִיה, לִיְתִי בְּשַׁעְתָּא דְכַהֲנֵי פְרָסִי יְדִיִּיהוּ,
וְלִימָא רַבּוּנּוּ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי שְׁלָךְ וְחֻלּוּמוֹתֵי שְׁלָךְ וְכוּ'.
אֲמַאי. מִשּׁוּם דִּהְהִיא שַׁעְתָּא אֲשַׁתְּכַחוּ רַחֲמֵי בְּעֻלְמִין
כְּלָהוּ, וּמֵאֵן דִּיבְעֵי צְלוּתִיה בְּצַעְרִיה, אֲתַהֲפֹךְ לִיה דִּינָא
לְרַחֲמֵי.

(במדבר ו') וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי. מֵהוּ וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, יִתְקַנּוּ. כִּמָּה דְכֻתִּיב, (במדבר ד') וְשָׂמוּ אוֹתָם
אִישׁ אִישׁ עַל עֲבוֹדָתוֹ וְאֵל מִשְׁאוֹ. לְאַתְקֵנָא בְּבִרְכַתְהוֹן
כְּתָרִין דִּימִינָא לִימִינָא, וְכְתָרִין דְּשְׂמַאלָא לְשְׂמַאלָא,
כְּדִקָּא חֲזִי. דְּבַעֲיָא דְלָא יִטְעוּן בְּהוֹן, לְאַתְקֵנָא כְּלָא, בְּגִין
דִּיתְבָּרְכוּן עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

וְאִי יַעֲבֹדוּן הָכִי, מַה כְּתִיב. וְאֲנִי אֲבָרְכֶם. לְמֵאֵן. לְאִינוּן
כְּהֵנִי, דְכֻתִּיב, (בראשית כז) וּמְבָרְכֶיךָ בְרוּךְ. וְכֻתִּיב
(בראשית יב) וְאַבְרָהָם מְבָרְכֶיךָ. אִינוּן מְבָרְכִין לְעַמָּא, וְאֲנָא
אֲבָרְךָ לְהוּ. וְלִפְיֶכָךְ כְּתִיב וְשָׂמוּ, וְלָא כְּתִיב יֵאמְרוּ, אוּ
יִזְכְּרוּ.

תַּאנָּא, כָּל כְּהֵן דְּלָא רַחֲמִין לִיה עַמָּא, לָא יִפְרוּס יְדוּי.
וְעוּבְדָא הוּא בְּחַד כְּהֵן דְּקָם וּפְרִיס יְדוּי, וְעַד

דָּלָא אַשְׁלִים, אַתְעָבִיד תְּלָא דְגַרְמִי. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם
 דָּלָא בְרִיךְ בְּחִבּוּתָא. וְקָם אַחַר וּפְרִיס יְדוּי וּבְרִיךְ,
 וְאַתְתָּקֵן הֵהוּא יוֹמָא. כָּל כְּהֵן דִּהוּא לָא רַחִים לְעַמָּא, אוּ
 עַמָּא לָא רַחֲמִין לֵיהּ, לָא יִפְרוּס יְדוּי לְבִרְכָא לְעַמָּא,
 דְכֹתִיב, (משלי כב) טוֹב עֵינָן הוּא יְבוֹרֵךְ אֶל תִּקְרִי יְבוֹרֵךְ,
 אֶלָּא יְבוֹרֵךְ.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּא וְרָאָה מַה כְּתִיב בְּהֵהוּא
 רָשָׁע דְּבַלְעָם, בְּשַׁעְתָּא דְאַתְמָסֵר לֵיהּ לְבִרְכָא
 לְיִשְׂרָאֵל, הָוָה מִשְׁגַּח בְּעֵינָא בִישָׂא, בְּגִין דָּלָא יִתְקַיֵּים
 בְּרִכְתָּא, וְהָוָה תְּלִי מְלוּי בְּהֵהוּא עֵינָא בִישָׂא, דְכֹתִיב,
 (במדבר כד) נָאִם בְּלַעַם בְּנוֹ בְּעוֹר. מַאי בְּנוֹ בְּעוֹר. מִהֵהוּא
 דִּהוּא סָאנִי לְהוּ יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עַלְמָא. וְנָאִם הַגִּבּוֹר שְׁתוּם
 הָעֵינָן, דְסִתִּים עֵינָא טָבָא מְנַיְיהוּ, בְּגִין דָּלָא יִתְבָּרְכוּן,
 וְלָא יִתְקַיֵּים בְּרִכְתָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָכִי הוּא וּדְאִי, דְאַשְׁתַּכַּח פְּקִיעָא (ס"א
 דְאַשְׁתַּכַּחן פְּקִיעָא) דְעֵינָא לְבִרְכָא, דְכֹתִיב, (דניאל ט) פְּקַח
 עֵינֶיךָ, בְּגִין לְבִרְכָא. וּבְרִכְתָּא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, הָכִי
 אָמַר, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִפְקַח עֵינׁוּי עֲלֶךְ. וּבְהֵהוּא רָשָׁע
 כְּתִיב, שְׁתוּם הָעֵינָן. בְּגִין דָּלָא יִתְבָּרְכוּן עַל יְדוּי. וְאָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, בְּגִין כֶּךָ כְּהֵנָּא דְבְרִיךְ בְּעֵינָא טָבָא, בְּרִכְתֵּיהּ
 אֶתְקַיֵּים. וְדָלָא מְבָרַךְ בְּעֵינָא טָבָא, כְּתִיב, (משלי כג) אֶל

תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עֵינַי וְאֵל תִּתְּאוּ לְמַטְעֲמוֹתַי, כְּלוּמַר
אֵל תִּבְעוּ מִנִּיהַ בְּרֻכָּתָא כְּלָל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּא חֲזִי, כְּתִיב (דברים כג) וְלֹא אָבָה יי
אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמוּעַ אֶל בְּלָעַם וְגו'. לְשִׁמוּעַ אֶל בְּלָעַם,
אֶל בְּלָק מִבְּעֵי לֵיָהּ, דְּהָא עָבִיד בְּלָק כְּלָא, מֵהוּ אֶל
בְּלָעַם. אֶלָּא מִשּׁוּם דְּהָוָה סְתִים עֵינֹי, בְּגִין דְּלֹא יִתְבָּרְכוּן
יִשְׂרָאֵל. תָּאנָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לֵיָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְבְלָעַם, רְשָׁע, אֶת סְתִים עֵינֶיהָ בְּגִין דְּלֹא יִתְבָּרְכוּן
בְּנֵי. אָנָּא אֶפְקַח עֵינַי, וְכָל מַלְיָן דְּתִימָא, אֶהְפֹּךְ לְהוּ
לְבָרְכָאן. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, וַיִּהְפֹּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת
הַקְּלָלָה לְבָרְכָהּ כִּי אֶהְבֶּךָ וְגו'.

וְעַל דָּא כְּתִיב, טוֹב עֵינַי הוּא יְבוֹרֵךְ כִּי נָתַן מִלְחָמוֹ לְדָל.
מֵהוּ מִלְחָמוֹ. כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, דְּכְתִיב, (ויקרא כא) לֶחֶם
אֱלֹהֵי מִקְדָּשֵׁי הַקְּדוֹשִׁים וְגו'. מִשְׁמַע דְּקָדְשֵׁי הַקְּדוֹשִׁים
לֶחֶם אֱלֹהֵי נֶפֶק מִנִּיהַ. וּבְגִין כֶּךָ כִּי נָתַן מִלְחָמוֹ לְדָל.
תְּנִיא, כְּמָה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּעֵלְאֵי לָא מִתְבָּרְכִי אֶלָּא בְּגִינִיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל.

דְּתַנְיָנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר רַבִּי חִיָּא, אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, נִשְׁבַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁלֹא יִכְנָס
בִּירוּשָׁלַם שָׁל מַעְלָה, עַד שֶׁיִּכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם שָׁל
מִטָּה, שְׁנֵאמַר (הושע יא) בְּקִרְבָּךְ קְדוֹשׁ וְלֹא אָבָא בְּעִיר.

כְּלוּמַר, כָּל זְמַנָּא דְשְׂכִינְתָא הָכָא בְּגִלּוּתָא, שְׂמָא
 דְלַעִילָא לֹא אֲשַׁתְּלִים. וְכֹל תְּקוּנִין לֹא אֲתִקְנוּ, כְּבִיכּוּל
 אֲשַׁתְּאֵר (דף קמ"ח ע"א) שְׂמָא קְדִישָׁא חֲסֵרָא.

רַבִּי אַבָּא הוּהּ אֲזִיל לְלוּד, פָּגַע בֵּיהּ רַבִּי זִירָא בַר רַב,
 אָמַר לֵיהּ הָא חֲמִינָא אִפִּי שְׂכִינְתָא, וּמֵאן דְחָמִי אִפִּי
 שְׂכִינְתָא, בְּעֵי לְמִיזֵל וּלְרַהֲטָא בְּתַרְאָה. הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (הושע ו) וַיִּנְדְּעָה נְרִדְפָה לְדַעַת אֶת ה'. וְכְּתִיב (ישעיה
 ב) וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכּוּ וְנַעֲלָה אֶל הַר יְיָ וְגו'.
 כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְגו'. וְאֵנָּה בְּעֵינָא לְמַהֲךָ בְּתַרְךָ,
 וּלְמִלְךָ מֵאִינוֹן מְלִי מְעַלְיִיתָא, דְּאֲתוֹן טַעֲמִין כָּל יוֹמָא,
 מֵאֲדָרָא קְדִישָׁא.

מֵאִי דְכְּתִיב, (בראשית טו) וְהֵאֱמִין בְּיָי וַיַּחֲשֹׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה, אִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲשָׁבֶהָ לְאַבְרָהָם, אוֹ אַבְרָהָם
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֵנָּה שְׂמַעְנָא, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 חֲשָׁבֶהָ לְאַבְרָהָם, וְלֹא אֲתִישָׁבֵא בְּלַבְאֵי. אָמַר לֵיהּ הַכִּי
 אוֹקִימְנָא, וְלֹא הַכִּי הוּי. תָּא חַזִּי, וַיַּחֲשֹׁבֶהָ, וַיַּחֲשׁוּב לוֹ
 לֹא כְּתִיב, אֶלָּא וַיַּחֲשֹׁבֶהָ, אַבְרָהָם וְדָאִי חֲשָׁבֶהָ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. דְתַנְיָא, כְּתִיב (בראשית טו) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ חַחוּצָה,
 אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, צֵא מֵאֲצַטְגְּנִינוּת שְׁלָךְ,
 לֹא הֵהוּא אוֹרְחָא לְמַנְדַּע שְׂמִי, אֶת חָמִי, וְאֵנָּה חֲמִינָא,
 אַבְרָם אִינוּ מוֹלִיד, אַבְרָהָם מוֹלִיד. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה,

אֲשֶׁתְּדַלּוּ בְּאַרְחָא אַחְרָא, כִּי יִהְיֶה זֶרְעֶךָ. מֵאֵי כִּי הִיא
כִּתְרָא עֲשִׂירָא קְדִישָׁא דְמִלְכָּא, לְמַנְדַּע שְׁמִיָּה, וְהִיא
כִּתְרָא דְדִינִין מִתְעַרִּין מִנָּה.

וְתֵאנָא, כִּי יִהְיֶה זֶרְעֶךָ מִמֶּשׁ. בְּהֵיא שִׁעְתָּא חֲדֵי
אַבְרָהָם, לְאַסְתִּכְלָא וּלְמַנְדַּע שְׁמִיָּה,
וּלְאַתְדַבְקָא בֵּיהּ, מִשׁוּם דְּאַתְבְּשֵׁר בְּכִיָּה, וְאַף עַל גַּב
דְּדִינִין מִתְעַרִּין מִנָּה, חֲשַׁבֵּה אַבְרָהָם לְהֵוּא כִּתְרָא, אֶף
עַל גַּב דְּהִיא דִּינָא, כְּאֵלוּ הִיא רַחֲמֵי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
וַיִּחְשְׁבֶהָ. מֵאֵי וַיִּחְשְׁבֶהָ. לְהֵוּא כִּתְרָא. צְדָקָה רַחֲמֵי. אָמַר
רַבִּי יִצְחָק, כִּי כִּתְרָא עֲשִׂירָא הִיא, וְאַתְקָרִי צְדָקָה,
וְדִינִין מִתְעַרִּין מִנָּה, וְאַבְרָהָם אֶף עַל גַּב דִּידַע דְּדִינִין
מִתְעַרִּין מִנָּה מֵהֵאֵי צְדָקָה. הוּא חֲשַׁבֵּה צְדָקָה, דְּדִינִין לֹא
מִתְעַרִּין מִנָּה, בְּגִין דְּהוּא רַחֲמֵי.

תּוֹ אָמַר רַבִּי אֲבָא, מֵאֵי דְכְּתִיב, (בראשית כד) וַיִּי בֶרֶךְ אֶת
אַבְרָהָם בְּכָל, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (דברי הימים א כט) כִּי כָל
בְּשָׂמִים וּבְאַרְצֵי. וְכְּתִיב כִּי תִבְרַכּוּ, דְּבִגִּינֵיהּ דִּישְׂרָאֵל
מִתְבָּרַךְ הֵאֵי כִּי עַל יְדָא דְכֹהֲנָא, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן
יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וַיִּשְׁתַּכַּח בְּרַכְתָּא בְּכָלֹא וּלְזִמְנָא דְאַתִּי (ס"א
כתיב) כְּמָה דְאַתְ אָמַר (תהלים קלד) יְבָרְכֶךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וְגו'. (תהלים
קלה) בְּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַם.

(במדבר ז') וַיְהִי בַיּוֹם כָּלֵת מֹשֶׁה וְגו'. תֵּנָא רַבִּי יוֹסִי, בַּיּוֹם

שְׁנַכְנַסָּה כֹּלָה לַחֹפֶה. בְּמַאי אוֹקִימָנָא בְיוֹם כֹּלֵת מֹשֶׁה.
 אֵלֶּא מְלַמֵּד, דְּעַל יְדוּי דְּמֹשֶׁה נִכְנַסָּה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 וְכִי עַד הַשְּׁתָּא אֲתַעְכָּבֵת דְּלֹא עֵיילת לְדוֹכְתָּהּ, וְהַכְּתִיב
 (שְׁמוֹת מ) וְלֹא יִכּוֹל מֹשֶׁה לָּבֵא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְגו' . אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק אֵין מוֹקֵדִים וּמְאוּחָר בַּתּוֹרָה.

וַיְהִי בְיוֹם כֹּלֵת מֹשֶׁה, כֹּלֵת שֶׁל מֹשֶׁה וְדַאי. דִּתְנִינָן אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַאי דְכָתִיב, (תְּהִלִּים סח) עָלִיתָ לְמָרוֹם
 שְׁבִית שְׁבִי וְגו' . אֵלֶּא בְשַׁעָה שְׁאָמַר לוֹ קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, (שְׁמוֹת ג) שֶׁל נְעַלְיךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ, אֲזִדְעֻזַּע הָהָר, אָמַר
 מִיכָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם תְּבַעֵי
 לְסִתּוֹר אָדָם. וְהָא כְּתִיב (בְּרַאשִׁית ה) זָכַר וַיִּנְקְבֶה בְּרָאִם וַיִּבְרַךְ
 אוֹתָם, וְלִית בְּרַכְתָּא אֲשַׁתְּכַח, אֵלֶּא בְּמֵאן דְּאִיהוּ דְּכַר
 וְנוֹקְבָא, וְאֵת אִמְרַת לְאֵתְפָּרְשָׁא מְאֵתְתִיָּה.

אָמַר לִיָּה הָא קַיִים מֹשֶׁה פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, הַשְּׁתָּא אָנָּא
 בְּעֵינָא דִּיתְנַסְב בְּשְׁכִינְתָּא, וּבְגִינִיָּה יַחוּת שְׁכִינְתָּא
 לְדִירָא עֲמִיָּה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב עָלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִית
 שְׁבִי. וּמַאי שְׁבִי. שְׁכִינְתָּא דֵּאתְנַסְבֵת עִמָּךְ. לְקַחַת
 מִתְנוּת בְּאָדָם. בְּאָדָם לָא כְּתִיב, אֵלֶּא בְּאָדָם הִידוּע
 לְמַעְלָה. וּבִיּוֹמָא דְנַחַתַת שְׁכִינְתָּא, הֵהוּא יּוֹמָא דֵּאתְנַסְבָּא
 בְּמֹשֶׁה נַחַתָּא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב כֹּלֵת מֹשֶׁה, כֹּלֵת מֹשֶׁה
 מִמָּשׁ.

וּבִיהוֹשֻׁעַ דְּאַנְפוּי כְּאַנְפוּי סִיְהָרָא פְּתִיב, (יהושע ה) שֶׁל
 נַעֲלָךְ, דְּלֹא אֶתְפָּרֵשׁ אֶלְא בְּזִמְנִין יְדִיעֹן,
 דְּהָא לָא אֶתְנַסִּיבַת עֵמִיּה שְׁכִינְתָא כָּל כַּךְ, וְלֹא אֶתְחַזִּי
 לֵיהּ, דְּכֹתִיב (יהושע ה) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ עַל פְּנֵיו אַרְצָה. אֲבָל
 הֲכֵא כֹּלַת מִשָּׁה וְדַאי. מִתְּנוּת בְּאַדָּם, מִתְּנוּת פְּתִיב, זִכְאָה
 חוֹלְקִיָּה דְּמִשָּׁה, דְּמֵאֲרִיָּה בְּעֵי בִיקְרִיָּה, עַל כֹּל שְׂאָר בְּנֵי
 עֲלָמָא.

(במדבר ז) וַיֹּאמֶר יי אֵל מִשָּׁה נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם. מַהוּ לַיּוֹם.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יוֹמִין דְּלַעֲיָלָא, דְּאֶתְחַנְכוּ (דף קמ"ח ע"ב)
 לְאֶתְבָּרְכָא, בְּאִינוּן תְּרִיסָר תְּחוּמִין, דְּמִתְפָּרְשָׁא, וְכָל חַד
 אֶתְתַּקֵּן וְאֶתְחַנֵּךְ בְּבִרְכָתָא עַל יְדוּי דְּאֵלִין דְּלִתְתָא.
 תֵּאנָא, כְּלָהוּ מִתְבָּרְכִין בְּגִין מַדְבַּחַא דְּלַעֲיָלָא, וְאַפִּילוּ
 תִּתָּאָה וְאַפִּילוּ עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת מִתְבָּרְכִין.
 דִּתְנִיָּא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלֵמָּלָא לָא אֶקְרִיבוּ אֵלִין
 תְּרִיסָר נְשִׂאִין, לָא יְכִיל עֲלָמָא לְמִיקָם קָמִי
 תְּרִיסָר נְשִׂאִי יִשְׁמַעְאֵל, דְּכֹתִיב, (בראשית כה) שְׁנַיִם עָשָׂר
 נְשִׂאִים לְאוֹמוֹתָם. מִדְּאֶקְרִיבוּ אֵלִין דִּישְׂרָאֵל, נְסִיבוּ
 שׁוֹלְטָנוּתָא דְּכֻלָּהוּ, בְּגִין כַּךְ נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם.
 וְכָל מַה דְּאֶקְרִיבוּ, כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיָלָא אֶקְרִיבוּ, בְּגִין
 דִּיתְבָּרְכוּן כְּלָהוּן. אֵילָם שְׁשִׁים, עֲתוּדִים שְׁשִׁים,
 כְּמַה דְּכֹתִיב, (שיר השירים ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ, דְּבַסְטָר

גְּבוּרָה. כִּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב וְגו', וְהָא אֲתָמַר, זִכָּאָה
 חוֹלְקִיהוֹן דְּצִדִיקִיָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְרִיק עָלֵיִיהוּ
 בְּרַכָּאן, וְצִיִּית צְלוֹתְהוֹן, וְעָלֵיִיהוּ כְּתִיב, (תהלים קב) פָּנָה אֶל
 תְּפִלַּת הָעֹרֵעַ וְלֹא בֹזָה אֶת תְּפִלָּתָם וְגו'.
 בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלּוּךָ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרַשְׁת בְּהַעֲלוֹתֶךָ

(במדבר ח) וַיֹּדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאִמְרַת
 אֵלָיו בְּהַעֲלוֹתֶךָ אֶת הַנְּרוֹת וְגו', רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח,
 (תהלים יט) וְהוּא כְּחַתָּן יוֹצֵא מִחוּפָּתוֹ וְגו'. זִכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן
 דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בְּהוֹן, וְיִתֵּב לְהוֹן
 אֲוֹרֵיִיתָא דְּקִשׁוּט, אֵילָנָא דְּחַיִּי, דְּבֵיהּ אֶחִיד בַּר נֶשׁ (ס"א
 ירית) חַיִּין לְהָאֵי עֲלָמָא, וְחַיִּין לְעֲלָמָא דְּאֲתִי. דְּכָל מֵאן
 דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּאֲוֹרֵיִיתָא וְאֶחִיד בָּהּ, אֵית לֵיהּ חַיִּין (ס"א אֶחִיד
 בחיין). וְכָל מֵאן דְּשָׁבִיק מְלִי דְּאֲוֹרֵיִיתָא, וְאֲתַפְּרֵשׁ
 מֵאֲוֹרֵיִיתָא, כְּאֵלוֹ מִתְּפִרֵשׁ מִחַיִּין, בְּגִין דְּהֵיא חַיִּין, וְכָל
 מְלוֹי חַיִּין, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (משלי ד) כִּי חַיִּים הֵם וְגו'.
 וְכְתִיב (משלי ג) רַפְּאוֹת תִּהְי לְשַׁרְךָ וְגו'.

תָּא חַזִּי, אֵילָנָא דְּחַיִּי, אֶחִיד מֵעִילָא לְתַתָּא. וְהָאֵי
 שְׁמֵשָׂא דְּנִהִיר לְכָלָא, נִהוֹרָא דִּילֵיהּ שְׁאֲרֵי מִרִישָׂא,
 וְאֲתַפְּשֵׁט בְּגוּפָא דְּאֵילָנָא בְּאַרְח מִיִּשְׁר, ב' סְטָרִין אֶחִידָן

בֵּיתָהּ, חֵד לְצַפּוֹן, וְחֵד לְדָרוֹם. חֵד יְמִינָא, וְחֵד שְׂמָאלָא.
 (דאינון) בְּשַׁעֲתָא דְשִׁמְשָׁא נְהִיר כְּמָה דְאִתְמַר, מֵהֵוּא גּוֹפָא
 (ס"א גופא) דְאִילָנָא, אֲתַקִּיף לְדְרוּעָא דִימִינָא, וְאִנְהִיר
 בְּתוֹקְפִיָּהּ. וּמִתּוֹקְפִיָּהּ נְהִיר שְׂמָאלָא, וְאֲתַכְּלִיל בְּנֵהוּרִיָּהּ.
 וְהוּא כְּחֹתֵן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ, מֵאֵן אִיְהוּ חֻפְתּוֹ. דָּא אִיְהוּ (שיר
 הַשִּׁירִים ג) עֲטָרָה שְׁעֵטְרָה לּוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ. יוֹצֵא
 מִחֻפְתּוֹ, דָּא אִיְהוּ רִישָׁא דְכָל נְהוּרָא כְּמָה דְאִתְ אָמַר
 בְּקִרָא דְאִבְתְּרִיָּהּ, מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם מוֹצְאוֹ, דָּא שִׁירוּתָא
 דְכָלָא, דְאִקְרִי מְקַצֵּה הַשָּׁמַיִם. וְכִדִּין, נְפִיק כְּחֹתֵן מִמֶּשׁ,
 כִּד נְפִיק לְאֶעְרָעָא לְכַלְתֵּיהּ, רְחִימָתָא דְנַפְשׁוֹ, וּפְרִישׁ
 דְרוּעוֹ, וּמְקַבֵּל לָהּ.

כְּהֵא יִגּוּוֹנָא וְהוּא כְּחֹתֵן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ, אִזְלָא שְׂמָשָׁא
 וְאֲתַפְשֵׁט לְגַבֵּי מַעְרָב, כִּיּוֹן דְמַעְרָב אֲתַקְרִיב,
 סֵטֶר צַפּוֹן אֲתַעַר לְקַבְּלִיָּהּ בְּקַדְמִיתָא, וְקַרִיב לְמַעְרָב,
 וְזוּיג לִיָּהּ בְּאִתְרִיָּהּ, כְּמָה דְאִתְמַר דְכְּתִיב, (שיר הַשִּׁירִים ב)
 שְׂמָאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי. וּלְבַתֵּר סֵטֶר דְּרוֹם דְאִיְהוּ יְמִינָא,
 דְכְּתִיב וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי. כִּדִּין יְשִׁישׁ כְּגַבּוֹר לְרוּץ אֶרֶח,
 לְאִנְהָרָא סִיְהָרָא וְאוֹקְמוּהָ. תָּא חֲזִי, בְּהַעֲלוֹתֶךָ אֶת
 הַנְּרוֹת, אֲלִין בּוֹצִינִין עֲלָאִין, דְכֻלְּהוּ נְהִירִין כְּחֵדָא מִן
 שְׂמָשָׁא. (חסר כאן)

רַבִּי אַבְא פִּתַּח, (תהלים פט) אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יִי

בְּאוֹר פְּנֵיךָ יִהְיֶה לְכוּן. הֵאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל תָּא חֲזִי,
 זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵב לֹון
 אוּרֵייתָא קִדְיִשָׁא, (דף קמ"ט ע"א) וְאוּלִיף לֹון אֲרַחוּי,
 לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ, וְלִמְיֵטֵר פְּקוּדֵי דְאוּרֵייתָא, לְמִזְכֵּי בְּהוּ
 לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְקָרִיב לְהוּ בְּשַׁעְתָּא דְנַפְקוּ מִמְצָרִים, דְּהָא
 כְּדִין אֲפִיק לֹון מִרְשׁוּתָא אַחְרָא, וְסָלִיק לֹון לְאַתְאַחְדָּא
 בְּשָׁמִיּהּ, וּכְדִין אֲקָרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי חוּרִין מְכֻלָּא. דְּלֹא
 יִתְבוּ תַּחוּת רְשׁוּתָא אַחְרָא, וְסָלִיק לֹון לְאַחְדָּא בְּשָׁמִיּהּ,
 דְּסָלִיק עַל כְּלָא, דְּשִׁלִּיט עַל עֲלָאִין וְתַתְּאִין.

וּמַגְו רַחֲמֵי וְתָא דְלֵהוּן, קָרָא לֹון (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכוּרֵי
 יִשְׂרָאֵל, כְּגוּוּנָא (דְּקְדוּשָׁה) עֲלָאָה (וְעַל דָּא). קֶטֶל (ס"א
 וְקֶטֶל) כָּל בְּכוֹר דְּלַעֲיִלָּא וְתַתָּא, וְשָׂרָא קְטִירִין וְאַסִּירִין
 דְּעֲלָאִין וְתַתְּאִין, בְּגִין לְאַפְקָא לֹון, וְעֵבִיד לֹון בְּנֵי חוּרִין
 מְכֻלָּא. וְעַל דָּא לָא בַּעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא מְלֻאָךְ,
 וְלֹא שְׂרָף, אֲלֵא אֵיהּ. וְעוּד, דְּהָא אֵיהּ יַדַּע לְאַבְחָנָא
 וְלִמְנַדַּע כְּלָא, וְלִמְשָׂרֵי אֲסִירִין, וְלֹאוּ אֵינּוּן בְּרְשׁוּתָא
 דְּשִׁלִּיחָא אַחְרָא אֲלָא בִּידֵיהּ.

תָּא חֲזִי, בְּהֵוּא לֵילִיָּא דְּבַעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקֶטֶלָּא
 כָּל אֵינּוּן בְּכוּרֵי כְּמָה דְּאַתְמַר, בְּשַׁעְתָּא דְּרַמְשׁ
 לֵילִיָּא, אָתוּ מְזַמְרִין לְזַמְרָא קַמִּיָּהּ, אָמַר לֹון, לָאוּ עֵידָן
 הוּא דְּהָא שִׁירְתָּא אַחְרָא, מְזַמְרִין בְּנֵי בְּאַרְעָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְּפְּלִיג לִילֵיא, אַתְּעַר רוּחַ צְפוֹן, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא כְּדִין עֶבֶד נוֹקְמִין, וַיִּשְׂרָאֵל עֲבָדִין
 שִׁירְתָּא בְּקוּל רָם, (ס"א וַיִּשְׂרָאֵל מְזַמְרִין וְאִמְרִין הַלֵּילָא בְּקוּל רָם) וְכְדִין
 עֶבֶד לוֹן בְּנֵי חוּרִין מְכַלָּא, וּמְלֹאכִין עֲלָאֵי, וְכָל מִשְׁרִיִּין
 כְּלָהוּ, הוּוּ צִיִּיתִין לְהוֹן לְקַלְיָהוֹן דִּישְׂרָאֵל. בְּתַר
 דְּאַתְּגְזָרוּ, רְשִׁימוּ לְבַתִּיהוֹן, מִהֵהוּא דְּמָא, וּמְדָמָא
 דְּפִסְחָא, בְּתַלְת רְשִׁימִין. (שְׁמוֹת יב) עַל הַמְּשֻׁקוּף וְעַל שְׁתֵּי
 הַמְּזוּזוֹת.

מֵאֵי טַעְמָא. הָא אוֹקְמוּהָ בְּגִין דְּאִיהוּ רְשִׁימָא קְדִישָׁא,
 וּמְחַבְּלָא כַּד אִיהוּ נִפְיָק, וְחָמִי הֵהוּא דְּמָא דְּהוּה
 רְשִׁים עַל הֵהוּא פְּתַחָא, חָיִים עַל־יָהוּ דִּישְׂרָאֵל, הֵדָא הוּא
 דְּכַתִּיב וּפִסַּח יְיָ עַל הַפֶּתַח וְגו'. הֵכָא אֵית לְאַסְתְּכָלָא, אֵי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵי וְקָטִיל בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, וְלֹא
 שְׁלִיחַ אַחֲרָא, רְשִׁימָא דָּא דְּעַל פְּתַחָא לָמָה, וְהָא כְּלָא
 גַּלֵּי קַמִּיהָ. וְתוּ, מֵהוּ וְלֹא יִתֵּן הַמְּשֻׁחִית, וְלֹא יִשְׁחִית
 מִבְּעֵי לֵיהָ.

אַלָּא וְדָאֵי הֵכִי הוּא, דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת יב) וַיִּי הִכָּה כָּל בְּכוֹר.
 וַיִּי: הוּא וּבֵית דִּינוּ. וְהֵהוּא בֵּי דִּינָא הֵכָא אֲשַׁתְּכַח.
 (ס"א מִכָּאן דְּבַכְלָא) וּבְכַלָּא בְּעֵי לְאַחְזָא עוּבְדָּא, בְּגִין
 לְאַשְׁתְּזַבָּא. דְּהָא כְּגוּוֹנָא דָּא עַל גְּבֵי מְדַבְּחָא, בְּגִין דְּלֹא
 אֲשַׁתְּכַח מְחַבְּלָא.

הָאִי בְּעוֹבְדָא, וּבְזִמְנָא דְלֹא אֶצְטְרִיךְ הָאִי, כְּגוֹן רֵאשׁ
הַשָּׁנָה, דְּאִיהוּ יוֹמָא דְדִינָא, וּמֵאֲרִיִּהוֹן דְּלִישָׁנָא
בִּישָׁא קִיִּימִין עָלְיִיהוּ דִּישְׂרָאֵל, בְּעֵינֵן מְלִין, צְלוֹתִין
וּבְעוֹתִין, וּבְעֵינֵן לְאַחֲזָאָה עוֹבְדָא (ס"א בְּרוּחָא וּנְפִשָׁא) כְּמָה
דְּאוּקִימְנָא. וְהָא אֲתִמֵּר, וּבְמָה. בְּשׁוֹפֵר. (לְאַחֲזָאָה שׁוֹפֵר)
לְאַתְעָרָא שׁוֹפְרָא אַחְרָא. וְאַנֵּן מְפִיקִין בְּהֵוֹא קָלָא,
רַחֲמֵי וְדִינָא כְּחֵדָא, כְּלָא כְּדָקָא יָאוּת. כְּמָה דְּהֵוֹא שׁוֹפֵר
עֲלָאָה, אֲפִיק קָלָא דְּאִיהוּ כְּלָלָא כְּחֵדָא. וְלְאַתְעָרָא רַחֲמֵי
קְאוּזִלִּינֵן, וְלְתַבְרָא מֵאֲרִיִּהוֹן דְּדִינָא, דְּלֹא יִשְׁלֹטוֹן בְּהָאִי
יוֹמָא. וְכַד רַחֲמֵי מִתְעָרִין, כְּלָהוּ בּוֹצִינִין עֲלָאִין נְהָרִין
מֵהָאִי גִיסָא וּמֵהָאִי גִיסָא. כְּדִין (מִשְׁלֵי טו) בְּאוּר פְּנֵי מֶלֶךְ
חַיִּים.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּכֵהֵנָא (רַבָּא) אֲתַכּוּוֹן לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין
לְתַתָּא, וְהוּוּ קָרִיב קְטוֹרֶת בּוֹסְמִין, בְּהֵוֹא שַׁעֲתָא
כְּדִין בּוֹצִינִין עֲלָאִין נְהָרִין, וְאַתְקֶטֶר כְּלָא כְּחֵדָא, וְחֵדוּ
וְחֵדוּתָא אֲשַׁתְּכַח בְּכֵלְהוּ עֲלִמִין, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (מִשְׁלֵי
כז) שָׁמֶן וּקְטוֹרֶת יִשְׁמַח לֵב, וְעַל דָּא בְּהֶעֱלוֹתֶךָ אֶת הַנְּרוֹת.
רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק, הוּוּ אֶזְלִי בְּאוּרְחָא,
פְּגַעוּ בְּאַיִנוֹן טוּרֵי קַרְדּוֹ, עַד דְּהוּוּ אֶזְלִי, זְקַף עֵינּוּי
רַבִּי אֶלְעָזָר, וְחֲמֵי אֵינּוֹן טוּרֵי רַמָּאִי, וְהוּוּ חֲשׁוּכֵן, וְדַחֲלֵן
בְּדַחֲלֵוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַיִנוֹן חֲבַרְיָא, אֵלוּ אַבָּא

הַכָּא, לֹא הָיָה דְחִילָנָא, אֲבָל כִּיּוֹן דְּאַנָּן תְּלַתָּא, וּמְלִי
 דְּאוּרֵייתָא בִּינָנָא, דִּינָא הַכָּא לֹא אֲשַׁתְּכַח.
 פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, פְּתִיב וּתְנַח הַתִּיבָה בַּחֲדָשׁ
 הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ', עַל הָרִי אֲרָרֵט וְגוֹ', כַּמָּה חֲבִיבִין
 מְלִי דְּאוּרֵייתָא, דְּבַכַּל מְלָה וּמְלָה, אֵית רְזִין עֲלֵאִין,
 וְאוּרֵייתָא כְּלָא, עֲלָאָה אֵיקָרִי. וְתַנִּינָן בְּתַלְיֶסֶר מְכִילָן
 דְּאוּרֵייתָא, כָּל דְּדַבֵּר שְׁהִיָּה בְּכָלֵל, וַיֵּצֵא מִן הַכָּלֵל,
 לְלַמֵּד, לֹא לְלַמֵּד עַל עֲצָמוּ יֵצֵא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל
 כְּלוּ יֵצֵא.

דִּהָא אוּרֵייתָא דְּאֵיָּהּ (דף קמ"ט ע"ב) כְּלָלָא עֲלָאָה, אִף עַל גַּב
 דְּנַפְק מִנָּה, חַד סְפוּר בְּעֲלָמָא. וְדֵאִי לֹא אֲתִי
 לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא סְפוּר, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה מְלִין עֲלֵאִין,
 וְרִזִּין עֲלֵאִין. וְלֹא לְלַמֵּד עַל עֲצָמוּ יֵצֵא, אֶלָּא לְלַמֵּד עַל
 הַכָּלֵל כְּלוּ יֵצֵא. בְּגִין דִּהָהוּא סְפוּר דְּאוּרֵייתָא, אוּ הַהוּא
 עוֹבְדָא, אִף עַל גַּב דִּהוּא נַפְקָא מְכָלֵלָא דְּאוּרֵייתָא, לֹאוּ
 לְאַחֲזָאָה עַל גְּרַמִּיָּה נַפְק בְּלְבַד, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא
 כְּלָלָא עֲלָאָה דְּאוּרֵייתָא כְּלָא נַפְק.

כַּגּוֹן הַאִי דְּכַתִּיב, (בראשית ח) וּתְנַח הַתִּיבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי
 בַּשְּׁבַעָה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ עַל הָרִי אֲרָרֵט. וְדֵאִי הַאִי
 קָרָא מְכָלֵלָא דְּאוּרֵייתָא נַפְק, וְאֲתִי בְּסְפוּר דְּעֲלָמָא. מֵאִי
 אַכְפַּת לָן, אִי שְׂרִי בְּהֵאִי, אוּ בְּהֵאִי, דִּהָא בְּאַתָּר חַד

לְיִשְׂרָאֵל. אֲלֵא לְלַמֵּד עַל הַכֹּלָל כִּלּוֹ יֵצֵא. וְזָכַרְנוּ אֵינּוֹן
 יִשְׂרָאֵל, דְּאֲתִיב לְהוֹ אֲוֵרִיתָא עֲלָאָה אֲוֵרִיתָא דְקָשׁוּט.
 וּמֵאֵן דְּאָמַר, דִּהְהוּא סְפּוּרָא דְאֲוֵרִיתָא, לְאַחֲזָאָה עַל
 הֵהוּא סְפּוּר בְּלִבְד קָאֲתִי, תִּיפַח רִוּחִיהָ. דְּאִי הָכִי, לֹא
 אִיְהִי אֲוֵרִיתָא עֲלָאָה, אֲוֵרִיתָא דְקָשׁוּט, אֲלֵא וְדֵאִי
 אֲוֵרִיתָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אִיְהִי אֲוֵרִיתָא דְקָשׁוּט.

תָּא חֲזִי, מִלְךָ בְּשָׂר וְדָם, לָאו יִקְרָא דִילִיָּה הוּא,
 לְאַשְׁתַּעֲי מְלָה דִּהֲדִיוּטָא, כָּל שְׁכָן לְמַכְתָּב לִיָּה, וְאִי
 סְלִיק בְּדַעְתָּךְ, דְּמִלְכָּא עֲלָאָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא הוּוֹ
 לִיָּה מְלִין קְדִישִׁין, לְמַכְתָּב וּלְמַעֲבַד מְנַיְיָהוּ אֲוֵרִיתָא,
 אֲלֵא דֵאִיְהוּ כְּנִישׁ כָּל מְלִין דִּהֲדִיוּטִין, כְּגוֹן מְלִין דְּעֵשׂוֹ.
 מְלִין דִּהֲגָר. מְלִין דְּלָבָן בִּיעֶקֶב. מְלִין דְּאֲתוֹן. מְלִין
 דְּבַלְעָם. מְלִין דְּבַלָּק. מְלִין דְּזוּמְרִי. וְכִנְיֵשׁ לְהוֹ, וְכֹל שְׂאָר
 סְפּוּרִין דְּכִתְיָבִין, וְעֵבִיד מְנַיְיָהוּ אֲוֵרִיתָא.

אִי הָכִי, אֲמַאי אֲקָרִי (מלאכי ב) תּוֹרַת אֲמֵת, (תהלים יט) תּוֹרַת
 יְיָ תְּמִימָה, עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה, פְּקוּדֵי יְיָ יִשְׂרָאֵל, מִצְוֹת
 יְיָ בְּרָה, יִרְאֵת יְיָ טְהוֹרָה, מְשַׁפְּטֵי יְיָ אֲמֵת, וְכִתְיָב
 הַנְּחַמָּדִים מְזֻהָב וּמְפּוֹז רַב. אֵלִין אֵינּוֹן מְלִי דְאֲוֵרִיתָא.
 אֲלֵא וְדֵאִי אֲוֵרִיתָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אִיְהוּ אֲוֵרִיתָא
 דְקָשׁוּט, תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה. וְכֹל מְלָה וּמְלָה, אֲתִיָּא
 לְאַחֲזָאָה מְלִין (אֲחֲרָנִין) עֲלָאִין, דִּהְהוּא מְלָה דִּהְהוּא סְפּוּר,

לָאוּ לְאַחֲזָאָה עַל גְּרַמְיָה בְּלִבְד קָא אָתִיא, אֶלָּא לְאַחֲזָאָה
עַל הַהוּא כְּלָלָא קָאֲתִי, כְּמָה דְּאֻקְיָמְנָא.

תָּא חֲזִי וּתְנַח הַתִּיבָה וְגו'. הַאי קָרָא כְּךָ, כֹּל שְׁכֹן
אַחֲרָנִין, (ס"א הַאי קָרָא כְּךָ אִיהוּ וְהָא אֲתַמַּר) בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא

תָּלִי עַל עֲלָמָא, וְדִינִין שְׂרִיין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב
עַל כּוּרְסֵיָא דְּדִינָא לְמִידָן עֲלָמָא בְּהַהוּא כּוּרְסֵיָא, כְּמָה

רְשִׁימִין אֲתַרְשִׁימוּ בֵּיה, כְּמָה פִּיתְקִין גְּנִיזִין בְּגִוּיָה, בְּגוּ
אַחֲמַתָּא דְּמַלְכָּא, כְּלָהוּ סְפָרִים דְּפִתְיָחוּ תַּמָּן אֲתַגְּנִיזוּ,

וּבְגִין כְּךָ לָא אֲתַנְשִׁי מְלָה מִן מַלְכָּא, וְהָא כּוּרְסֵיָא לָא
אֲתַקֵּן, וְלָא שְׂרִיא. אֶלָּא בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, דְּאִיהוּ יוֹמָא

דְּדִינָא, יוֹמָא דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא אֲתַפְקְדוּן בֵּיה, כְּלָהוּ
עֲבָרִין קָמִי הַהוּא כּוּרְסֵיָא. וְעַל דָּא, וּתְנַח הַתִּבָּה בַּחֲדָשׁ

הַשְּׁבִיעִי, בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְדָא, דְּאִיהוּ דִּינָא דְּעֲלָמָא.

עַל הָרִי אֲרָרְט, אֵלִין (סְמֻכֵי כּוּרְסֵיָא) מְאָרִיָּהוּן דְּדִינִין,
מְאָרִיָּהוּן דְּיַבְבָּא וְיִלְלָא, וְכִלְהוּ שְׁלִיחִין (ס"א דְּכִלְהוּ

שְׁכִיבִין) בְּהַהוּא יוֹמָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכִמָּה מְאָרִי
תְּרִיסִין אֲתַעְרוּ בְּהָא יוֹמָא, וְכִלְהוּ קִיָּמִי תַּחוּת הַהוּא

כּוּרְסֵיָא, בְּדִינָא דְּעֲלָמָא.

וַיִּשְׂרָאֵל מִצְּלָאן צְלוֹתָא בְּהַהוּא יוֹמָא, וּבַעָאן וּמַתְחַנְנָן
קָמִיָּה, וְתַקְעִין בְּשׁוּפָר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

חַיִּים עֲלֵיָּיהוּ, וּמַהֲפֹךְ דִּינָא לְרַחֲמִי. וְכֹל עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי,

פְּתַחֵי וְאִמְרֵי, (תהלים פט) אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. וְעַל דָּא
 בְּעֵינָא בְּהֵוּא יוֹמָא, דְּהֵוּא דִּתְקַע, דִּי־דַע עֲקָרָא דְּמִלָּה,
 וּיְכוּוֹן בֵּיהּ בְּתְרוּעָה, וְיַעֲבִיד מִלָּה בְּחֻכְמָתָא, וְעַל דָּא
 כְּתִיב, אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, וְלֹא כְּתִיב תּוֹקְעֵי
 תְרוּעָה, וְהָא אֲתִמַּר.

אֲזַלוּ כָּל הָהוּא יוֹמָא, כַּד רַמַּשׁ לִילֵיָא, סְלִיקוּ לְחַד אֲתֵר,
 וְאַשְׁכַּחוּ חַד מְעֵרְתָא. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לִיעוּל חַד
 גּוּ מְעֵרְתָא, אִי אֲשַׁתְּכַח אֲתֵר דְּאִיהוּ יִתִיר מִתְתַּקֵּן. עֲאֵל
 רַבִּי יוֹסִי, וְחֻמָּא מְעֵרְתָא אֲחֵרָא בְּגִינְהָ, נְהוּרָא דְשָׂרְגָא
 בֵּיהּ, שָׁמַע חַד קָלָא דְהִוָּה אֲמַר, בְּהַעֲלוֹתֶךָ אֶת הַנְּרוֹת אֶל
 מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת. הֲכָא נָטְלָא כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל נְהוּרָא, וְאִמָּא עֲלָאָה (דף ק"ג ע"א) מִתְעַטְרָא, וְכֻלְהוּ
 בּוֹצִינִין מִינָהּ נְהָרִין. בְּהַ תְּרִין טוּפְסִירִין דְּקִיקִין פְּרַחִין,
 שׁוֹשְׁבֵינִין (ס"א שְׁבַשְׁבִּין) כְּלָהוּ קִטְרִין לְגַבֵּי עֲלָאָה, וּמִתְמָן
 לְתַתָּא.

שָׁמַע רַבִּי יוֹסִי וְחַדֵּי, אֲתָא לְגַבֵּי רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמַר לִיה
 רַבִּי אֶלְעָזָר, נִיעוּל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲקֻדִים
 לָן הָאִי יוֹמָא, לְאַתְרַחְשָׁא לָן בְּנַסִּין. עֲאֵלוּ, כִּיּוֹן דְּעֲאֵלוּ,
 חָמוּ תְרִין בְּנֵי נְשָׂא, דְּהוּוּ לְעָאן בְּאוּרֵיָתָא. אֲמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, (תהלים לו) מַה יָקָר חֲסֻדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל
 כְּנַפְיךָ יַחֲסִיוּן. קָמוּ אֵלִין, וְיִתְבִּי כְּלָהוּ, וְחַדוּ כְּלָהוּ, אֲמַר

רַבִּי אֶלְעָזָר, מֶה יִקָּר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים, דְּאִשְׁכַּחְנָא לְכוּ. חֲסִד
עֲבַד לָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַתְרָךְ דָּא, הַשְׁתָּא אֲדַלְיָקוּ
בוֹצִינִין.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר. (במדבר ח') בְּהַעְלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת,
בְּהַעְלוֹתְךָ מִמָּשׁ, בְּאֲדַלְקוֹתְךָ. דִּהָא כְּחֵדָּא אֲתַעְבִּיד
עַל יְדָא דְכַהֲנָא תְּרִין פּוּלְחָנִין. דְּאִינוּן קְשׁוּרָא חֲדָא. וּמֵאן
אִינוּן. שְׁמֹן וּקְטֹרֶת. כְּדַכְתִּיב, (משלי כז) שְׁמֹן וּקְטֹרֶת יִשְׂמַח
לֵב. דְּכַתִּיב, (שמות ל) וְהִקְטִיר עָלָיו אֶהָרֵן וְגו'. וְכַתִּיב
וּבְהַעְלוֹת אֶהָרֵן אֶת הַנְּרוֹת בֵּין הָעֶרְבִים יִקְטִירָנָה. מֵאִי
שְׁנָא חָכָא בְּהַטִּיבוּ, וּמֵאִי שְׁנָא הָתָם וּבְהַעְלוֹת. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, כֹּלָא חַד מְלָה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּהַטִּיבוּ: כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (שיר השירים א) כִּי
טוֹבִים הוֹדִיךְ מֵיִן. טוֹבִים: רוּוִי חֲמָרָא. כְּמָה דָּאֲתָ
אָמַר, (ירמיה מד) וּנְשַׁבַּע לָחֶם וּנְהִיָּה טוֹבִים. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר, הַטָּבָה מִמָּשׁ. כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (משלי טו) וְטוֹב לֵב
מִשְׁתָּה תְּמִיד. וּבְהַעְלוֹת, דִּהָא בּוֹזְמָנָא דְּאֲתַשְׁקִיין
וְאֲתַרוּיין מִשְׁקִיו דְּנַחְלָא, כְּדִין עֲלָאין עֲלוּיָא, וּבִרְכָאן
(ס"א עֲלָאין מִתְתַּאֲיִן) אֲשַׁתְּכַחוּ בְּכַלְהוּ, וְחֲדוּ בְּכַלָּא. וְעַל דָּא
וּבְהַעְלוֹת.

רַבִּי אַחָא אָמַר, בְּשַׁעְתָּא דְּעַמִּיקָא דְּכַלָּא נְהִיר, (ס"א דִּסְתִּימָא
דְּכַלָּא נְהִיר) נְהִיר בְּנַחְלָא. וּנַחְלָא, נְגִיד (ס"א נְהִיר) בְּאַרְח

מִיֶּשֶׁר לְאַשְׁקָאָה כִּלְא. כְּדִין כְּתִיב, בְּהַעֲלוֹת (נ"א בְּהַטִּיבוֹ) בְּגִין
 דְּהָא מֵעוֹמְקָא דְכִלְא נִפְקִי, בְּהַעֲלוֹת דְּאֵתִי מִסְטָרָא
 עֲלָאָה, (בראשית כ"א א') דְּעֵמִיקָא (ס"א דְּסֵתִימָא) דְּכִלְא, דְּאֶקְרִי
 מִחֲשֵׁבָה. וְכִלְא חַד מְלָה, וְכִדִּין כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל אֶתְבְּרָכָא,
 וּבִרְפָאן אֶשְׁתַּכְּחִי בְּכִלְהוּ עֲלִמִין.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, כְּתִיב (מלכים א ח) בְּנָה בְּנִיתִי בַּיִת זְבוּל לָךְ
 מִכּוּן לְשִׁבְתֶּךָ עוֹלָמִים. בַּיִת זְבוּל, בַּיִת זְבוּל וְדָאִי,
 כִּד אֶתְפְּקְדוּ בִידְהָא, כֹּל גְּנֻזֵי מִלְכָּא, וְשִׁלְטָא בְּהוּ. כְּדִין
 אֶקְרִי בַּיִת זְבוּל. וְרַקִּיעַ חַד אֵית דְּאֶקְרִי זְבוּל, דְּהָא דָּא
 אֶשְׁכַּח לְקַבְּלָא בְּרַכָּאן, וְלִסְדְּרָא כִלְא, וְהָאִי אֶקְרִי בַּיִת
 זְבוּל.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (דברים לג) וְלִזְבוּלָן אָמַר שִׁמַּח זְבוּלָן בְּצִאתֶךָ
 וְיִשְׁשַׁכְּר בְּאַהֲלֶךָ, מִלְּמַד דְּאֶשְׁתַּתְּפוּ כַּחֲדָא. דָּא נִפְיִק
 וְאַגַּח קֶרְבָּא, וְדָא יִתִּיב וְלַעֲי בְּאוֹרֵייתָא. וְדָא יִהִיב
 חוּלְקָא לְדָא, וְדָא יִהִיב חוּלְקָא לְדָא. בְּחוּלְקִיָּה דְּזְבוּלוֹן
 יִמָּא, וּכְנִסַת יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי יָם כְּנַרְת. וְהִכִּי אֶתְחֲזִי, בְּגִין
 דְּהָא תְּכִלַת נִפְיִק מִתְּמָן, וְאוֹקְמוּהָ, דְּהָא לְתַתָּא כְּגוּוֹנָא
 דְּלַעֲיִלָא, יָם כְּנַרְת לְעֵילָא, יָם כְּנַרְת לְתַתָּא. תְּכִלַת
 לְעֵילָא, תְּכִלַת לְתַתָּא, וְכִלְא בְּאַתָּר חַד.

וְעַל דָּא יִרִית זְבוּלוֹן, לְמִיפֵק לְאַגָּחָא קֶרְבָּא, וּמְנַלָן
 דְּהִכִּי הוּא. דְּכְתִיב, (דברים לג) עַמִּים הֵר יִקְרְאוּ שָׁם

יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צְדָקָה. זִבְחֵי צְדָקָה וְדָאֵי. מַאי טַעְמָא. כִּי שְׁפַע
 יָמִים יִינָקוּ. וַיִּשְׁשַׁכְּר חוֹלְקֵיהּ בְּאוֹרֵייתָא, וַיְהִיב לְזִבְלוֹן
 חוֹלְקָא דְאוֹרֵייתָא וְדָאֵי, וְעַל דָּא אֲשַׁתְּפוּ כַּחְדָּא,
 לְאַתְּבָרְכָא זִבְלוֹן מִיִּשְׁשַׁכְּר, דְּבִרְכַתָּא דְאוֹרֵייתָא, הֵיא
 בְּרַכַּתָּא דְכָלָא.

רַבִּי אָבָא אָמַר, אַחְסַנְתָּא דְאוֹרֵייתָא וְדָאֵי הֲכִי הוּא,
 וְדַרְגָּא דָּא שְׁתִּיתָאָה יְהִיב אָגָר (ס"א חד שְׁתִּיתָאָה יְהִיב אָגָר)
 אוֹרֵייתָא, וְאַחְסִין לָהּ לַפְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, אַחְסִין חוֹוֵרָא
 לְתַכְלֵתָא. וְעַל דָּא תַנִּינָן, מִשְׁיַפִּיר בֵּין תַּכְלֵת לְלָבֹן,
 דִּישְׁתַּמוּדְעֵן גְּוֹוֵי, דִּהָא פְּדִין אַקְרִי בְּקָ"ר, וְחוֹוֵרָא אֲתִי
 לְעַלְמָא, וְתַכְלֵתָא אֲתַעְבֵּר. וְעַל דָּא כָּל קָרְבִין דְּמַלְכָּא,
 וְכָל זַיִינֵי מַלְכָּא בִידְהָא אֲתַמְנָן, וְהָא אוֹקִימְנָא. (חסר תחילת

המאמר ועיין פרשת וילך רפ"ו ע"א)

(במדבר כא) בְּאֵר חֲפְרוּהָ שָׂרִים כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, בְּאֵר, דָּא
 כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל. חֲפְרוּהָ שָׂרִים, דָּא אָבָא וְאִמָּא,
 דְּאוֹלִידוּ לָהּ. כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, אֵלִין אֲבָהֵן. דְּכַתִּיב,
 נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם וְגו'. בְּגִין
 (דף ק"נ ע"ב) לְאַתְּבָרְכָא מְנַהוֹן, עַל יְדֵי דְדַרְגָּא חַד, וּמְנֹו.
 צְדִיק דְּקָאִים עָלָהּ. וְעַל דָּא אֲמַרִינָן, פֶּד הָאֵי בְּאֵר
 נְטָלָא, בְּסִיוְעָא דְאַבְהֵן נְטָלָא.

וְאַקְרִי בְּאֵר, וְאַקְרִי יָם. אַקְרִי בְּאֵר, בְּשַׁעֲתָא דִּיצְחָק

נִפְק מִזַּיִנָּא מִסְטָרָא דְאִימָא, וְאֲתִי לְאִמְשָׁכָא אֲבַתְרָא
 דְדָא, וּמְלִי לָהּ, כְּדִין אֲקָרִי בְּאֵר דִּיצְחָק. בְּאֵר דְּמָרִים.
 וְהָא אוּקְמוּהָ. יָם כַּד אֲתַנְהָרָא מִנְהָרָא עֲלָאָה דְאֲבָא,
 כְּדִין אֲקָרִי יָם, דְּנַחֲלִין אֲזִלִּין לְגִוּוּהָ, כְּמָה דְאֵת אֲמַר
 (קהלת א) כֹּל הַנַּחֲלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מֵלֵא.

וּמִיּוֹמָא דְגָלְתָהּ כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, כְּתִיב (איוב יד)
 אֲזָלוּ מֵיָם מִנִּי יָם, דָּא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְנָהָר
 יִחַרְבַּ וַיִּבֶשׁ, דָּא צְדִיק. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נז) הַצְדִּיק
 אָבַד וְגו'. דְּהוּא הָוּה נָהָר עֲלָאָה וַיִּקְרָא, דְּעֵיִל בְּגִוּוּהָ,
 וְהוּא כְּנִישׁ כָּל אֵינּוֹן נְהָרִין וְנַחֲלִין, דְּנִגְדִין מִנְגִידוּ
 דְּתַהוּא נָהָר קְדִישָׁא, דְּלֵא פִּסְקִין מִימּוּי לְעֵלְמִין, דְּנִגִיד
 וְנִפִיק מֵעֵדֶן עֲלָאָה, וְהוּא עֵיִל בְּגִוּוּהָ וּמְלִי אֲגַמְהָא,
 וּמִתְמָן יִרְתִּין עֲלְמִין כְּלָהוּ (אֲתִנּוּ וַיִּרְתִּין) בְּרַכָּן בְּכֵלָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאֲתַבְרַכָּא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, עֲלְמִין כְּלָהוּ
 אֲתַבְרַכָּן, וַיִּשְׂרָאֵל לְתַתָּא, יִנְקִין וּמִתְבְּרַכָּן בְּגִינָה.
 וְהָא אוּקְמִנָּא דְהִיא אֲגַנָּא עֲלֵייהוּ, דִּישְׂרָאֵל, כְּמָה
 דְאֲתַמַּר.

כְּתִיב (שמות יד) וַיִּסַּע מִלֶּאךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ וְגו'. מִלֶּאךְ
 הָאֱלֹהִים דָּא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְהָא אוּקְמִנָּא,
 דְּתַהִיא שַׁעְתָּא, בְּסִיוַע דְאֲבָהָן נְטִלָא. וְכַד אֵינּוֹן
 מִשְׁתַּכְּחִין לְגַבְהָ, כֹּלֵא מִשְׁתַּכְּחִי. וּבְגִין כֶּךָ אֲתַמְסַר בְּאֵלִין

קָרָאִי שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּכֻלִּיל בְּהוֹן אֲבַהֲתָא, כְּמָה
 דְּאוּקִימָנָא. חַד קָרָא כְּסֻדְרָא, וְחַד לְמַפְרַע, וְחַד כְּסֻדְרָא.
 וַיִּסַּע מִלְאֲךָ הָאֱלֹהִים הַהוּלֵךְ וְגוֹ', דָּא כְּסֻדְרָא בְּגִין
 דְּאֲבַרְהָם אֲשֶׁתְּכַח הַכָּא, וְכֹל אֵינּוֹן דָּאתוּ
 מִסְטָרִיָּה, וְעַל דָּא אֵיהוּ כְּסֻדְרָא כְּגוּוֹנָא דָּא. (אמר המגיד"ה כאן

מצאתי כתוב פסוק ויסע כסדר כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון ותמצאם

(כולם בסוף ח"ב בסוף שמות)

הַכָּא אֲתַעֲטָר אֲבַרְהָם בְּעֵטְרוּי, וְאַעֲטָר לָהּ לְכַנָּסַת
 יִשְׂרָאֵל, וְאַלִּין אֲתוּוֹן כְּלָהּ בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, לְמִיָּהֲרָה
 בְּיַמָּמָא. דְּכַתִּיב (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יְיָ חֲסֵדוֹ וּבִלְיָלָה שִׁירָה
 עִמִּי. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיִּסַּע, אֵימַתִּי נִטְלִין בְּמִטְלַנְיָיהוּ, הוּי
 אֵימָא בְּיַמָּמָא, כַּד נָהִיר שְׁמֵשָׁא. וְדָא חַד קָרָא דָּאֵיהוּ
 בְּשִׁבְעִין וְתַרִּין אֲתוּוֹן.

תְּנַיִנָא דִּיצְחָק, הָכִי נָמִי דְּאֲשֶׁתְּכַח בְּע"ב אֲתוּוֹן,
 לְאֲשֶׁתְּכַחא בְּדִינָא לְגַבִּי מִצְרָאִי וּלְגַבִּי יִשְׂרָאֵל
 בְּרַחֲמֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיָּבֵא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה
 יִשְׂרָאֵל, לְקַבִּיל אֶלְיָן וּלְקַבִּיל אֶלְיָן. וַיְהִי הָעֵנָן וְהַחֲשֹׁךְ,
 דְּהָכִי הוּא יוֹמָא דִּיצְחָק, דְּעֵיבָא הוּי, עֲנָנָא וְחֲשׂוֹכָא מְנִיָּה
 הוּא. וּבְגִין כַּךְ סְדוּרָא דְּאֲתוּוֹן לְמַפְרַע, (בְּאוּרְחָא עֲקִימָא) וְלָא
 בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, כְּגוּוֹנָא דָּא. (כאן מצאתי כתוב פסוק ויבא למפרע כל אות

ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון)

וְעַל דָּא אַתּוּן פְּלִהוּ לְמַפְרַע, דְּכְתִיב וַיְהִי הָעֶנָן וְהַחֹשֶׁן,
 דְּכִיּוֹן דְּעָאֵל יִצְחָק בְּדִינוּי, לֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה.
 כְּתִיב זֶה אֶל זֶה, אֵינּוֹן דְּאָתוּ מַסְטְרָא דְּאַבְרָהָם, לֹא
 קָרִיבוּ דָּא בְּדָא. דְּהָא לֹא יִכְלִין, בְּגִין דְּהָאֵי בְּאֵר
 אֶתְדַבְּקָא בִּיצְחָק. כְּמָה דְּאֵת אִמְר, וַיֵּאָר אֶת הַלְיָלָה. דְּכַד
 אֶתְמַלְיָא לְאַתְחַבְּרָא (ס"א לְאַתְקַפָּא) בִּיצְחָק, לֹא קָרַב זֶה אֶל
 זֶה, וְלֹא יִכִּיל לְקָרְבָּא. עַד דְּאֵתָא יַעֲקֹב, וְאַתְחַבְּרָא
 בְּאַבְרָהָם, וְנָטַל לִיצְחָק, וְשָׂאֵרֵי לֵיהּ בְּאַמְצָעֵיתָא, כְּדִין
 אֶתְקַשְׁר מְהֵימְנוּתָא דָּא בְּדָא וְדָא בְּדָא, וְאַשְׁתְּזִיבוּ
 יִשְׂרָאֵל.

וְתַנִּינָן, בְּאַתְר דְּאַבְהֵתָא אֶשְׁתַּכְּחֵי, שָׂאֵר צְדִיקֵיִיא
 מִשְׁתַּכְּחֵי גַבֵּייהוּ, וְעַל דָּא שְׂמָא דָּא, סְלִיק
 לְסִטְרִין אַחֲרָנִין מִתְפָּרְשָׁן, אִף עַל גַּב דְּכְלָהוּ נְפָקִין
 לְאַרְחָא חַד.

כַּד נִהְרָא הָאֵי בְּא"ר מַסְטְרָא דִּיצְחָק, וְאַתְקַשְׁר בֵּיהּ,
 אֶתְעַבִּיד יַמָּא רַבָּא תְּקִיפָא, וְגַלְגְּלִין תְּקִיפִין, סְלִיקִין
 וְנַחְתִּין בְּזַעַף וְרוּגְזָא בְּתְקִיפּוּ, נָטִיל לְעֵילָא, (דף קנ"א ע"א)
 סְלִיק, וְנַחֲתִית לְתַתָּא, אַבְרָהָם אֶתִּי לְקַבְּלָא (ס"א לְקַבְּלֵיהּ),
 וּמַגּוּ רוּגְזָא וּזְעַפָּא וְחִימְתָּא וְתְקִיפּוּ, זֶה אֶל זֶה לֹא הוּוּ
 מִתְקָרְבִין, עַד דְּאֵתָא יַעֲקֹב, וְשָׁכִיךְ רוּגְזָא, וּמָאִיךְ וְתַבְר
 גַּלְגְּלֵי יַמָּא, הֵדָּא הוּוּ דְּכְתִיב, (שמות יד) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ

עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְיָ אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה וְגוֹ'. מֵאֵי
 בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה. דָּא רוּחַ יַעֲקֹב, עֲזָה תִּקְיָף לְקַבְּלֶיהָ,
 לְתַבְרָא רוּגְזָא דֵּהֲאֵי יִמָּא. וַיִּשֶׁם אֶת הַיָּם לְחַרְבָּה וַיִּבְקְעוּ
 הַמַּיִם (ב"א הו"א) אַרְיִק יִמָּא מִימֵי רוּגְזִין, וְאַתְּפְּלִיגוּ מֵיֵא
 לְסִטְרָא דְאַבְרָהָם וּלְסִטְרָא דֵּי־עֵקֶב, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב
 וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם לְסִטְרָא דָּא וּלְסִטְרָא דָּא. וְעַל דָּא אַתּוּן
 כְּלָהוּ בְּאַרְחַ מִיִּשְׁרַי כַּדְקָא יְאוּת. (כאן היה כתוב פסוק ויט כסדר כל אות

ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון)

אַלִּין אַתּוּן בְּאַרְחַ מִיִּשְׁרַי, בְּסִטְרַי דֵּי־עֵקֶב, וְכָל אֵינּוֹן
 דָּאתוּ מְסִטְרִיהָ, וְכַד אַתָּא יַעֲקֹב, אַתְּחַבְּר
 בְּאַבְרָהָם, וְנָטַל לִיִּצְחָק, וְשָׂאֲרֵי לֵיהּ בְּאַמְצָעִיתָא. כְּדִין
 אַתְּקִשְׁר מְהֵימְנוּתָא דָּא בְּדָא וְדָא בְּדָא. וְעַל דָּא, עוּבְדָא
 בְּתַקוּנָא בְּשִׁמְא קְדִישָׁא בְּזוּוּגָא דְאַבְהֵן אֲשֶׁת־מוֹדַע,
 דְּאִיהוּ קְשׁוּרָא חַד, קְשׁוּרָא מְהֵימְנָא, לְמַהוּי רְתִיכָא
 שְׁלִימְתָא. וּבְזוּוּגָא דְאַבְהֵן כַּחְדָּא, אַתְּעֵבִיד כְּלָא.
 וַיִּדְעִין חֲבַרְיָא לְמִיּהָ בְּאַרְחַ מִיִּשְׁרַי, לְאַתְקֵנָא עוּבְדִין
 כַּדְקָא יְאוּת, וּבְשִׁמְא דָּא קְשׁוּרָא
 דְאַבְהֵן, אֲשֶׁת־כַּחוּ אֹרְחִין לְדִינָא, וּלְרַחֲמֵי, לְסִיּוּעַ,
 לְחֶסֶד, לְדַחֲלוּ, לְאוּרִייתָא, לְחַיֵּי, לְמוֹתָא, לְטָב, לְבִישׁ.
 זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקְיָא, דִּידְעִין אֹרְחֵי דְאוּרִייתָא, וַיִּדְעִין
 לְמִיּהָ בְּאוּרְחֵי דְמַלְכָּא קְדִישָׁא, זַכָּאִין אֵינּוֹן בְּעַלְמָא

דִּין וּבְעֶלְמָא דְאִתִּי. (וכאן מצאתי הע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים אלו במרובע כל שם ושם מג' אותיות בבית אחד ישר הפוך ישר, וסימניך יהי אור ולא הדפסתי

אותו מפני יקר תפארת קדושתו)

הָא אֲבָהֶן בְּמִטְלָנִין, בְּעוֹבְדִין, בְּקְשׁוּרִין דְּמִתְקַשְׂרִי דָא
בְּדָא. וְכַד מִתְחַבְּרִין כְּחֵדָא, לִית מֵאן דִּיקוּם קַמִּייהוּ.
וְתַנִּינִן, בְּאַתָּר דְּאֲבָהֵתָא אֲשֶׁתְּכַחוּ, שְׂאָר צְדִיקֵיִיא
מִשְׁתַּכְּחִי גַבֵּייהוּ. וְעַל דָּא שְׂמָא דָּא סְלִיק לְסִטְרִין אַחֲרָנִין
מִתְפָּרְשָׁן, אַף עַל גַּב דְּכֻלְהוּ נִפְקִין לְאַרְחָא חַד.

השלמה מההשמטות (סימן ח)

שִׁבְעָה יוֹמִין עֲלָאִין, בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֶלְמָא.
וְעַלֵּיהוּ שְׁתִּיל וּבְנֵי עֲלָמִין. הֵדָא הוּא דְכָתִיב
(שמות ב) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא כָתִיב בְּשֵׁשֶׁת.

וְלִקְבִיל אֵינֹן שִׁבְעָה יוֹמִין עֵילָאִין, בְּרָא בְּאַרְעָא
שִׁבְעָה זְפָאֵי קְשׁוּט, לְקֵימָא לֹון, וְלֹאֲנִהְרָא
לֹון, כָּל חַד וְחַד לְקְבִיל יוֹמִיָהּ. וְשְׁתִּיל לְהוּ, כָּל חַד וְחַד
בְּדָרָא דְאִתְחַזֵּי לֵיהּ. וְאֵינֹן אֲבָהֶן דְּעֶלְמָא, אֲבָרְהָם
יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְיוֹסֵף וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְדָוִד.

וְאֵינֹן אֵיקְרוּן תְּרִים, תְּרִי קְדָם, דְּאֵינֹן תְּלִיִין
מֵאֵינֹן שִׁבְעָה יוֹמִין עֵילָאִין דְּאַמְרֵן. ו' יוֹמֵי
בְּרָאשִׁית, וּז' דְּקֵימָא קַמִּייהוּ, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (זכריה
יב) וּבֵית דָּוִד כְּאֵלֵהֶם כְּמֵלֶאכֶּה' לְפָנֵיהֶם.

וְאִף עַל גַּב דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, רְבִיעָאָה אִיהוּ בְיוֹמִין.
 וְיוֹסֵף אִיהוּ שְׁבִיעָאָה. אֲבָל כִּד אַתְּכְּלִילַת בֵּיה
 בְיוֹסֵף, וְיִהְיֶב לִיה תּוֹסֶפֶת תְּפִנוּקָא מִבֵּי מַלְכָּא, אִקְרִי
 אוּף אִיהִי שְׁבִיעָאָה.

וְכֻלְהוּ אֶחֱידוּ בַּהּ בְּשְׁכִינְתָּא, בְּרוּזָא דְשִׁבְעָה. בְּגִין
 דְשְׁכִינְתָּא אִיקְרִי בֵּת שִׁבְעָה. בֵּת מְאִימָא
 עִילָאָה, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְשִׁבְעָה דְרַגְיִן דְעֵמָה. וְאִיהִי
 דְרַגָּא דְצִדְקָה, עֲשִׂירָאָה דְאִינוּן סְפִירִין, דְאִיקְרִי בַּהּ
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

וְאִיקְרִי שְׁבִיעָאָה בְּקָרָא, (דְּבִרֵי הַיָּמִים א כט) דִּלְךָ ה' הַגְּדֹלָה
 וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד כִּי כָל וְכוּ',
 עַד הַמַּמְלָכָה. וּמְאִי טַעְמָא, וְהָא רְבִיעָאָה הִיא לְיוֹמִי.
 אֲלָא בְּגִין דְּאִיהִי נְטִיעָה בִּתְרָאָה, וְאַתְּכְּלִילַת
 בְּשִׁבְעָאָה, בְּגִין כֶּף נְטִלָה שְׁמִיָּה, וְכוּלָּא חַד.
 וְכָל חַד וְחַד מְאַבְהֵן, יַדַּע לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 מִגּוֹ אֲסַפְקִלְרִיא דִּילִיה. אֲבָרְהָם יַדַּע לִיה, מִגּוֹ
 חֶסֶד, דְּאִיהוּ מִדַּת הַגְּדוּלָּה, מִדַּת הַחֶסֶד, יְמִינָא
 דְּמַלְכָּא. וְעַל דָּא אֶחֱיד בַּהּ, וְלֹא שְׁבִיק לָהּ לְעַלְמִין,
 וְעָבִיד טִיבּוּ עִם בְּנֵי נְשָׂא, וְאוּקְמוּהָ. דְּהָא עוֹבְדוּי
 סְלִיקוּ לִיה בְּהַאי דְרַגָּא.

יַצְחָק יַדַּע לִיה בְּדְרַגָּא דְגְבוּרָה, דְאִיקְרִי פַּחַד יַצְחָק,

וְדַחֵיל לִיָּה לְעַלְמִין. יַעֲקֹב יַדַּע לִיָּה מַגּוֹ דְרָגָא
 דְּתַפְאָרַת. דְּאִיהוּ כְּלִיל מַחֲסָד וּמַפְחָד, וְאַקְרִי אַמַּת,
 וְאַחִיד בַּה. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (מִיכָה ז) תִּתֵּן אַמַּת לְיַעֲקֹב.
 יוֹסֵף יַדַּע לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַגּוֹ הַהִיא
 אֲסַפְקֵלְרִיא, דְּאַקְרִי כּל. וְעַל דָּא אִיקְרִי יוֹסֵף
 כְּלָכַל, דְּכְּתִיב (בְּרֵאשִׁית מז) וַיִּכְלָכַל יוֹסֵף. וְאַיקְרִי יְסוּד
 עוֹלָם.

מִשָּׁה וְאַהֲרֹן אֵינּוֹן תְּרִין כְּרוּבִין, דְּאַשְׁתַּמַּע קָלָא
 דְּלַעֲיֵלָא מִבֵּינֵיהוּ, וְעַל דָּא אַתִּיחֵיבַת
 אֲוֵרִיתָא עַל יַדֵּיהוּ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וְנוֹעַדְתִּי לְךָ
 שָׁם וּדְבַרְתִּי אִתְךָ וְגוֹמֵר. וְאַיִנּוֹן תְּרִין כְּרוּבִין דְּלַעֲיֵלָא,
 אֵינּוֹן נִצַּח וְהוֹד, וְאַיִנּוֹן תְּרִין סַמְכִין דְּגוֹפָא.
 כְּגוֹוֹנָא דָּא, אֵית לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא לְתַתָּא, תְּרִין
 כְּרוּבִין תְּחוּתָהּ, דִּינְקִין מִינָהּ. וְאַיִנּוֹן עֵילָאִין
 וְדֵאִי, עַל אַרְוֹן הָעֵדוּת, דְּאַיקְרִי צְדָק, אַרְוֹנָא דְּעֵדוּת.
 וּמֵאֵן עֵדוּת, דָּא יוֹסֵף, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים פֵּא)
 עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ. וְאַיקְרִי תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְהֵאִי
 אַרְוֹנָא תוֹרָה שְׁבַעַל פֵּה.

תָּא חֲזִי, כָּל אֵינּוֹן אַבְהֵן עֵילָאִין דְּאַחִידֵן לְעֵילָא,
 רְמִיזוֹן כְּלָהוּ בַּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, תוֹרַת ה'. וְדוּד
 דְּאִיהוּ אַחִיד בְּבְרִייתָא, דְּאִיהִי תוֹרָה שְׁבַעַל פֵּה,

רְמִיזָא בְּדַבְרֵי קַבָּלָה. וּבְגִין כֶּף אֲקָרִי קַבָּלָה, דְּמִקַּבְּלַת
נִהִירוֹ מִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, דְּאִיקָרִי צְדִיק, וְאִיקָרִי יוֹסֵף,
וְאִיקָרִי כָל.

וְאִינוּן תְּרִין פְּרוּבִין עֵילָאִין, קִימִין עַל הַהוּא
סְהֵדוּתָא דְאַרוּנָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (דְּבַרֵי הַיָּמִים
א בט) וְהִנְצַח וְהַהוּד, כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְצֵן, וְדָא אִיהוּ
סִיּוּמָא דְשָׂמִיא וּמְזוּוּג לְהֵאִי אֶרְצֵן.

וְהָכִי הוּא, דְּכָל מַה שְׁפָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא,
בְּרָא לְקַבְּלִיהָ לְתַתָּא. וְיוֹסֵף אֲקָרִי עֵדוּת, הֵדָא
הוּא דְכְּתִיב עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ. וְעַל דָּא שָׂמָא דִּיוֹסֵף
שְׁלִים בְּכֹלָא לְעֵילָא וְתַתָּא.

וְעַל דָּא תְּנִינֹן, אַרוּן דִּיוֹסֵף וְאַרוּן דְשְׂכִינְתָא, בְּהַדִּי
הַדִּי הוּוּ אֶזְלִין בְּמַדְבְּרָא, וְהוּוּ פּוּלִי עֶלְמָא
אֲמָרִי מַה טִּיבָן שְׁל שְׁנֵי אַרוּנוֹת אֱלוֹן. וּמְתִיבִין לוֹן,
קִיִּים זֶה מַה שְׁפָתוּב בְּזֶה. קִיִּים וְדָאִי, הֵדָא הוּא
דְכְּתִיב, (מִשְׁלֵי י) וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם, אִיהוּ קִיּוּמָא
דְעֶלְמָא.

אַתָּא דָּוִד דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה, דְּאַבְהֵן אֶחִיד בֵּהּ, בְּהֵאִי
בֵּת שְׁבַע, דְּאִיהִי מַמְלָכָה, וְלֹא שְׁבִיק לָהּ
לְעֶלְמִין. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל לו) וְדָוִד עֲבָדִי נָשִׂיא
לָהֶם לְעוֹלָם. וְכְּתִיב, (תהלים פט) כִּסְאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נִגְדִי. וְכָל

דָּא אֹלִיף לָן אֹרִייתָא, דְּכֻלְהוּ אֲחִידָן בֵּיהּ בְּשִׁכְיִנְתָּא
בְּרֻזָּא דְשִׁבְעַ.

תָּא חֲזִי, אֲבֵרְהֶם בּוֹצִינָא קִדְמָאָה קִדִּישָׁא דְעֶלְמָא, כִּד
בְּעָא לְסֻלְקָא לְדִרְגִיָּה, לָא יְכִיל, עַד דְּסֻלִּיק
וְאִשְׁתְּמוּדַע בְּאִינוּן תְּלַת דִּרְגִין עֵילְאִין דְּעִלְיָה, דְּהֵהוּא
חֻלְקָא דִּילְיָה.

כִּיּוֹן דְּסֻלִּיק וְאִשְׁתְּמוּדַע לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְגו
אִינוּן תְּלַת דִּרְגִין, דְּעַם אִינוּן שְׁבַעָה, דְּאִיקְרוּן
כְּתָר עֲלִיוֹן חֲכָמָה בִּינָה, וְאִינוּן שְׁלִימוּ דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹן,
דְּאִיקְרִי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִיּוֹן דְּסֻלִּיק אַחַר כִּף
בְּאִינוּן תְּלַתָּא, דְּאִינוּן עֲתִיקָא וְאַבָּא וְאִמָּא, דְּנִגִּיד
מִנְהוֹן נְהִירוּ לְתַתָּא, כְּדִין אֲחִיד לְחֻלְקִיָּה, נְהוּא דִּרְגָא
דְּתַחוּתִיָּהוּ דְּאִינוּן תְּלַתָּא, דְּאִיקְרִי חֲסֵד.

וְכֻלְהוּ אֲדִבִּיק לֹון, מְגו אֲסִפְקֻלְרִיָּא דְּשֻׁלְטָא בְּלִילְיָא,
דְּבַהוּ מִמֶּשׁ לָא הָוָה בְּרַ נֶשׁ דִּידַע כְּלוּם. וְעַל
דָּא תְּנִינוּן, בֵּין שְׁלֹשָׁה שָׁנִים, הִכִּיר אֲבֵרְהֶם אֶת בּוֹרְאוּן,
בֵּין שְׁלֹשָׁה דִּיִּיקָא.

וְתָא חֲזִי, רֻזָּא דְּהַנִּי שְׁלֹשָׁה שָׁנִין, וְלָא פְּחוּת, בְּגִין
דְּשִׁכְיִנְתָּא אֲקָרִי בֵּת שְׁבַע, וְלָא יְכִיל לְאַתְקַרְבָּא
בְּהַדָּה, עַד דְּסֻלִּיק בְּאִינוּן תְּלַת דִּרְגִין עֵילְאִין, דְּעַם
אִינוּן ז', לְאִשְׁתְּמוּדַע מְגוּוֹן, וְלְאַתְנַהֲרָא בְּכָל מְאִי

דַּאִיהוּ לְתַתָּא, וְגו' וְזו', הָא עֶשֶׂר דְּרַגִּין עֲלָאִין, רְזָא
דְּשָׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְכִיּוֹן דְּהוּהּ מְתַנְהִיר בְּאִינוֹן שְׁלֶשָׁה, בְּעָא לְסִלְקָא
בְּאִינוֹן שְׁבַע, בְּרְזָא דְּכְתִיב, (בראשית כא) וַיֵּצֵב
אַבְרָהָם אֶת שִׁבְעַת כְּבָשֶׁת הַצֹּאן. וְרְזָא דָּא רְמִיז
לְאַבְרָמָלְךָ, דְּלֹא יִשְׁלֹטוֹן עֲלֵיהוֹן בְּנוֹי, עַד דְּיִשְׁתְּלִימוּ
אִינוֹן שְׁבַעַה זַכָּאֵי קְשׁוּט בְּיִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּיל אִינוֹן
שְׁבַעַה דְּרַגִּין דְּלַעִילָא.

כִּיּוֹן דְּיִשְׁתְּלִימוּ, יְתִיב עֲלָמָא תַתָּאָה כְּגוּוֹנָא דְּעֲלָמָא
עִילָאָה. בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. וַיִּתֵּי דוּד, דַּאִיהוּ
שְׁבִיעָאָה, וַיִּתְעַר לְהֵיא בַת שְׁבַע דְּלַעִילָא, דַּאִיהִי
נְקֻמָּא נְקֻמַתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וַיִּתְפָּרַע מִנְהוֹן.

הַדָּא הוּא דְּכְתִיב, (שמואל ב ח) וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיֵּךְ דָּוִד אֶת
פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם וַיִּקַּח דָּוִד אֶת מֶתֶג הָאִמָּה מִיַּד
פְּלִשְׁתִּים. מֵאֵי וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן. בְּתַר דַּא שְׁתְּלִימוּ
יִשְׂרָאֵל, וְהוּוּ כְּגוּוֹנָא דְּלַעִילָא, כְּדִין וַיֵּךְ דָּוִד אֶת
פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם. דְּהָא עַד הַשְּׁתָּא לָא יָכִילוּ יִשְׂרָאֵל
לְמִיתְּבַר תּוֹקְפִיהוֹן, וְהָא אִיתְּעֵרוּ חַבְרֵיִיא בְּהֵוּא מֶתֶג
הָאִמָּה, וְאוֹקְמוּהָ.

וְתָא חֲזִי, הָאֵי דְּרַמְזוּ לֵיהּ אַבְרָהָם בְּכַבְשׁוֹת הַצֹּאן, וְלֹא
בְּעֵזִים, וְלֹא בְּמִילֵי אַחֲרֵינֵי, בְּגִין דַּאִינוֹן מְסֻטְרָא

דְּחֶסֶד, מֵאִינוֹן מִמֶּנּוּ דֵינִקִּין מִסְטָרָא דְחֶסֶד, יִנְקִין
 לְתַתָּא אִינוֹן כְּבָשִׁים, תְּחוֹת שׁוֹלְטַנְיָהוֹן. וְאַבְרָהָם אֶחִיד
 לְחוּלְקִיָּה מֵדַת הַחֶסֶד, וְכוּלָּא בְרוּזָא דְחֶכְמַתָּא.

וְעַל דָּא תְנִינָן, מֵאֵן דְשָׂרֵי גּוֹ עָאנָא, לָא מְסַתְּפִין
 לְעֵלְמִין. וְאִי אִיהוּ שָׂרֵי גּוֹ עֲזִיזִיא, וְרַעֲי לֹון,
 כְּמָה גְרֵדִינִי נִימוּסִין, יְתְבִין לְקַבְלִיָּה לְאַסְטָאָה לִיָּה,
 בְּגִין דְאִינוֹן מִסְטָרָא דֵינִנָּא קְשִׁיא.

אַבְל כִּד אַתָּא יִצְחָק לְמַגְזֹר עֲמִיָּה קִיִּים, גְזֹר עֲמִיָּה
 בְּשַׁבְעָה, דְאַתְגְּלִיִּיא מְגוֹ הֵהִיא בִירָא, דְכְתִיב
 (בראשית כו) וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שְׁבַעָה.

תָּא חֲזִי, אַבְרָהָם קָרָא לְהֵהִיא בִירָא דְמִיִּין, בְּאֵר שְׁבַע.
 יִצְחָק קָרָא לָהּ, שְׁבַעָה. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֶלָּא
 בְּגִין דְיִצְחָק אֶחִיד לְחוּלְקִיָּה דֵירְגָא דְפַחַד, דְאִיהוּ
 דִּינָא, וְעַל דָּא אוּסִיָּה בַּהּ ה'. וְה' בְּכָל אַתְר מֵדַת הַדִּין.
 וְסִימְנָךְ (יחזקאל טז) הָא דֵירְפָךְ בְּרֵאשׁ נְתַתִּי. הֵדָּא הוּא
 דְכְתִיב וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שְׁבַעָה. דְלָא עֵבֵד בְּחוּרְפִין, כְּמָה
 דְעֵבֵד אַבוּהָ, וְכֹלָא בְרוּזָא דְחֶכְמַתָּא, וְאוּסִיָּה בַּהּ ה',
 לְאַחֲזָאָה דְאִיָּהּ חוּלְקִיָּה.

תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלִמָא, בְּרָא לִיָּה
 בְּדִינָא. כִּיּוֹן דְחֲזָא דְלָא מֵתְקִיִּים, שְׁתַּף בֵּיָּה חֶסֶד.
 הֵדָּא הוּא דְכְתִיב כ (בראשית ב) בְּהַבְרָאָם, בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה'

אֱלֹהִים, וְאוֹקְמוֹתָ בְּאַבְרָהָם אֵיתְקַיִים עֲלֵמָא. בְּגִין כִּף
 הָאֵי בִירָא, בֵּיתָא דְעֵלְמָא, עַל שְׁמִיָּה אֵיתְקַרִי. הֲדָא
 הוּא דְכְתִיב, (שם כא) עַל כֵּן קָרָא לְמָקוֹם הַהוּא בְּאֵר
 שָׁבַע. אִף עַל גַּב דְּהָאֵי בִירָא אֲתַדְבֵּק בִּיצְחָק, דְכְתִיב
 (שם כו) וַיִּקְרָא אֹתָהּ שְׁבַעַת. שְׁמָהּ בְּאֵר שָׁבַע, סֵטְרָא
 דְאַבְרָהָם, וְלֹא בְּאֵר שְׁבַעַת, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר
 השירים ב) וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבִקְנִי.

וְתָא חֲזִי, ד' מַאיִנוֹן שְׁבַעַת זַכָּאֵי קְשׁוּט, כִּד בְּעו
 לְאַתְקַרְבָּא בְּשְׁכִינְתָּא, בְּרִזָּא דְשָׁבַע, כְּלָהוּ
 אֵיעֲרְעוּ בְּהָאֵי בְּאֵר, דְלֹא פְּסֻקוּ מִיִּמּוּי לְעֵלְמִין.
 אַבְרָהָם כָּרִי לָהּ לְהָאֵי בִירָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אוֹלִיף לְכָל
 בְּנֵי עֵלְמָא, דֵּיפְלַחוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא.
 וְכִיּוֹן דְּכָרִי לָהּ, אִפִּיק מִיּוֹן נְבַעִין דְלֹא פְּסֻקִין לְעֵלְמִין.
 וְכִיּוֹן דִּמַּת אַבְרָהָם, מַה כְּתִיב (בראשית כו) וְכָל הַבְּאֵרֹת
 אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אָבִיו בִּימֵי אַבְרָהָם. בְּאֵרֹת
 כְּתִיב, וְחַד הָוָה, דְכְתִיב בְּאֵר שָׁבַע, וְקָרוּ לִיהּ בְּאֵרֹת,
 דְּמִשְׁמַע דְּסַגִּיאִין הוּוּ. בְּגִין דְּהָאֵי בִירָא, מִתְחַזִּי לִוֵּן
 לְאַבְהָן בְּכָל דְּוּכְתָא דִּהוּוּ אוֹזְלִין, וְהוּוּ מִתְחַזִּי לִוֵּן
 כְּבִירִין סַגִּיאִין.

כִּיּוֹן דְּמִילָאוּ פְּלִשְׁתִּים עֲפָרָא, רָזָא דְּאֵהֲדָרוּ בְּנֵי
 עֵלְמָא לְעִבּוּדָה זָרָה, הָוָה עֲלֵמָא שְׁמַם, דְּלִית

דִּידַע לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פִּיּוֹן דְּאַתָּא יְצַחֵק, מַה
כְּתִיב, וַיֵּשֶׁב יְצַחֵק וַיַּחְפֹּר אֶת בְּאֵרֵת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ
בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אָבִיו. מֵאֵי וַיֵּשֶׁב, אֵלָּא דְאַתִּיב עֲלֵמָא
לְתִיקוּנֵיהָ, וְאוֹלִיף לֹון לְבַנֵּי עֲלֵמָא דִּידַעוֹן לְקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שם כה) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת
אַבְרָהָם וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים אֶת יְצַחֵק בְּנוֹ.

וַיֵּשֶׁב יְצַחֵק עִם בְּאֵר לַחֵי רֵא"י, הָאֵי בִּירָא מִמָּאן הוּא.
מִמָּאן דְּכָל חַיִּין עֵילְאִין וְתַתְּאִין וְקִיּוּמִיהוֹן
תְּלִיִין בֵּיתָה. וְחַזִּי כְּלָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (דניאל ב) יְדַע
מַה בַּחֲשׂוֹכָא וּנְהוּרָא עֲמִיהָ שְׂרָא.

וְתָא חַזִּי, אֵינֹון עֲבָדֵי יְצַחֵק בְּגִין דְּאֵינֹון מְסֻטְרָא
דְּדִינָא קְשִׁיָּא, כַּד חָפְרוּ לָהּ, מַה כְּתִיב, שְׁטֹנָה,
וְהָא אוֹקְמוּהָ, עַד דְּאַתָּא אֵיהוּ (בראשית כו) וַיַּחְפֹּר בְּאֵר
אַחֲרַת וְגו', וַיִּקְרָא שְׁמָה רְחוּבוֹת וְדַאי. אֲבָל עֲבָדֵי
אָבִיו, בְּגִין דְּכָלְהוּ אַתְּיִין מְסֻטְרָא דִּימִינָא, לָא הוּהוּ
שְׁטֹנָא בְּעֲלֵמָא, וְלָא נְפִיק דִּינָא בְּהָאֵי בִּירָא,
לְאַשְׁטַנָּא לֹון, כַּד לָא מְכַשְׂרֵי עוּבְדֵיהוֹן.

וּמַהֲאֵי בִּירָא, אֵיהוּ פְּתַחָא לְמִינְדַע לֵיהָ לְקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קיח) פְּתַחוּ
לִי שַׁעְרֵי צְדָק אָבִא בְּם אוֹדָה יְה. וְעַד דְּלָא סְלִיק יְצַחֵק
מִעֲלֵמָא, בְּרִיךְ לֵיהָ לִיעֶקֶב, וּשְׁלַחִיהָ לְחָרוֹן, לְאַזְדוּגָא.

וְכַד אֲזִיל לְחָרֵן מֵהַ פְּתִיב (בראשית כט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאֵר
 בְּשָׂדֶה, כִּיּוֹן דְּחֻזָּא יַעֲקֹב יִקְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 מִגּוֹ הַהוּא בִּירָא, דְּאֶקְרִי בְּאֵר שְׁבַע. כְּדִין אָמַר לִיה
 לְלָבָן, אֶעֱבֹדְךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתַךְ הַקְּטַנָּה דִּי יִקָּא.
 תָּא חֲזִי, לְקַבֵּל אֵינּוֹן שְׁבַעָה זַכָּאִין, פְּקִיד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּאוּרֵייתָא, לְקַרְבָּא קַרְבַּן מוֹסָף,
 בְּשְׁבַע זְמַנִּין בְּשִׁתָּא. בְּגִין לְאוֹסְפָא לְהוּ עֵדוּנִין
 וְתַפְנוּקִין מִבֵּי מַלְכָּא, דִּישְׁבַּעוֹן אֲבָהֵן בְּקַדְמִיתָא,
 וּבִתְרַן כֵּן בְּנִין. וְאֵינּוֹן ז' זְמַנִּין וְלֹא יִתִּיר.

בְּשִׁבְתָּא לְקַבֵּל צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, דְּאֶקְרִי כָל, וְאֶקְרִי
 שִׁבְתָּא, לְאוֹסְפָא לִיה עֵידוּנִין מְמוּחָא
 סְתִימָאָה, וּבְרִישׁ יֶרְחָא, לְקַבֵּל כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל,
 דְּאֶתְקַרִּיאת סִיְהָרָא.

וּבִט"ו יוֹמָא לְיֶרְחָא קַדְמָאָה, לְקַבֵּיל אַבְרָהָם אַבוּהוֹן,
 דְּאֶחִיד בְּמִדַּת הַחֶסֶד, וְאֶקְרִי רֵאשׁוֹן. וּבַעֲצַרְתָּ
 דְּבַחֲדָשׁ הַג', דְּאֶתְיִיְהִיבַת בֵּיה אֲוֵרֵייתָא בְּשְׁבַעָה
 קוֹלוֹת, לְקַבֵּיל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ תְּלִיתָאֵי לְאַבְהֵן, וְאֶחִיד
 בְּקוֹל קוֹל יַעֲקֹב. וּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, לְקַבֵּיל יַצְחָק,
 דְּאֶתְיִלִּיד בֵּיה, וְאַנֵּן מִדְּכַרִּינֵן בֵּיה עֶקְדַת יַצְחָק, וְאִיהוּ
 יוֹמָא דְּדִינָא, לְקַבֵּל מִדַּת הַדִּין דְּאֶחִיד בֵּיה.

בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, לְקַבֵּיל מִשָּׁה, דְּקַבֵּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא ביה צלותיה, וחס על ישראל, ואהדר ליה לוחי
 אורייתא. בחג הסוכות, לקביל אהרן, דבזכותיה הו
 אזלין שבעה עננין, דחפן על ישראל כסוכות, ובגין
 כך אינון עבדין סופה. וכל אורייתא, כמה רזין
 עילאין סתימין בה, וכד אלין שבעה מתוספין
 בברכאן, כל עלמא בשלימו סגיאה. (עד כאן מההשמטות)

שבעה קשורין אינון, דמתקשרי בהו ג' אבהן, וד'
 אחרנין. רישא ואמצעיתא בקשורא חדא. ואלין
 אינון דחפרו בירא דמיא. תניינא זה אל זה, ואינון
 קשורא חדא, בתלת יודין.

תליתאה, שלימו דכל מהימנותא. רביעאה, תרין
 קיימין, דגופא קיימא עלייהו. חמישאה,

טב וביש, נהרא דנפיק אילנא דחיי ומותא, (בראשית רכ"א
 ע"א) עמיקתא דכלא. שתיתאה, דינא ברחמי. שביעאה,
 בקדמיתא אתמר, בההוא רישא דאמרן, בגין דאיהו
 אמצעיתא דכלא. ובגין דאיהו אמצעיתא דכלא, אקרי
 (שמות נ"ה ע"א) אני, קיומא דכל ענפין דמתאחדן מסחרניה.

שבעה דרגין אלין, מדרגא חדא לדרגא חדא (ס"א אחרא),
 אשתמודעא רתיכא חדא, בכל אינון
 דמתאחדאן ביה. וכן מדרגא לדרגא, וכלהו אתנהגן
 אבתריה דההוא דרגא דאתפקדא עלייהו, והא אוקימנא
 מלי.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאֵלִין דְּרַגִּין מִשְׁתַּכְּחִי, כֹּל מְהִימְנוּתָא
 אֶשְׁתַּכַּח, וְאֵלִין שְׁבַעָה עֲנַנִּין דְּאֶסְחָרוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.
 בְּגִין כֶּךָ כֵּד נִטְלָא שְׂכִינְתָא, בְּאַבְהָתָא נִטְלָא. וְכֵד אֵלִין
 נִטְלִין, כִּלְהוּ דְּרַגִּין אַחֲרָנִין נִטְלִין בְּהוּ, וְכֵדִין אֶתְעַטְרַת
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּדָקָא יָאוּת.

תָּא חֲזִי, זְבוּלִן דְּקְאֻמְרוֹן יָרִית יָם כְּנַרְת. יָם כְּנַרְת סְתָם,
 וְהָכִי אֶתְחֲזִי. אִי הָכִי יְהוּדָה מַה חוּלְקָא אִית בֵּיה,
 אֲלָא יְהוּדָה נִטְל מַלְכוּתָא כֹּלָא, וְאֶתְאַחִיד בֵּיה בְּכֹל
 סְטָרִין.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָאִי פְּרִשְׁתָּא, הָא אֶתְמַר עוֹבְדָא
 דְּמִנְרְתָא וְתִקּוּנָהָא וְכֹל מַה דְּבַה, אֲמַאי הָכִי זְמַנָּא
 אַחֲרָא. אֲלָא כִּיּוֹן דְּנִשְׂיָאִים קָרִיבוּ (לְעֵילָא) קוֹרְבָנָא
 דְּמִדְּבַחָא, וְכֹל תִּקּוּנָא דְּאֶתְחֲזִי לֵיה, אֶתָּא קָרָא וְאֶשְׁתַּעֲי
 עוֹבְדָא דְּמִנְרְתָא, דְּהִיא תִּקּוּנָא עַל יְדָא דְּאַהֲרֹן, דְּהִיא
 לְעֵילָא מִנְרְתָא, וְכֹל בּוֹצִינִין (ס"א תִּקּוּנִין) דִּילָהּ, עַל יְדָא
 דְּאַהֲרֹן נִהְרִין כֹּלָא.

תָּא חֲזִי, מִדְּבַחָא, תְּרִיסָר נִשְׂיָאִין הֲוּוּ לְחֻנְכָא לֵיה,
 וְלֹאֲתִקְנָא לֵיה, וְהָא אוּקְמוּהָ תְּרִיסָר אֵינּוֹן שְׁבַטִין,
 לְד' סְטָרִין, ד' דְּגָלִים, וְכִלְהוּ תְּרִיסָר. וְכֹלָא כְּגוּוּנָא
 דְּלְעֵילָא. מִנְרְתָא (דף קנ"א ע"ב) אֶתְמַנִּי בְּשַׁבְעָה בּוֹצִינִין,
 לְאֶדְלָקָא עַל יְדָא דְּכֶהֱנָא, וְכֹלָא כְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא.

וּמִנֶּרְתָּא, עַל אֶת קַיִמָּא, וּבְנִיֶסָא אֶתְעַבִּידַת, וְהָא
אוּקְמוּהָ בְּעוּבְדָא דְּמִנֶּרְתָּא.

וּמִדְּבַח פְּנִימָאָה, וּמִנֶּרְתָּא, קַיִימִי כַּחְדָּא, לְחֻדּוּתָא
דְּכֻלָּא. דְּכַתִּיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לֵב.

וְאוּקְיָמְנָא דְּתַרִּי מִדְּבַחַן הוּוּ, חַד פְּנִימָאָה דְּכֻלָּא, וְהָאִי
קַיִימָא לְחֻדּוּתָא. וְחַד לְבַר, לְקַרְבָּא קַרְבָּנִין. וּמַהֲאִי
פְּנִימָאָה נְפִיק לְהָאִי דְּלְבַר, וּמֵאֵן דְּחַמִּי וַיִּסְתַּפֵּל, יְנַדַּע
חֲכֻמָּתָא עֲלָאָה, רִזָּא דְּמִלָּה אֲדַנִּי יְדוּד. וְעַל דָּא לָא

אֶתְקַרַּב קְטֹרֶתָא, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּשֶׁמֶן אֲשַׁתְּכַח.
אֲשַׁכְּחֻנָּא בְּסַפְרָא דְּשְׁלֵמָה מִלְּפָא, קְטֹרֶת הוּא לְחֻדּוּה,
וְלִסְלִקָא מוֹתָנָא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּדִינָא

מַהֲאִי דְּלְבַר אֲשַׁתְּכַח, וְחֻדּוּתָא וְחַדוּ וּקְשׁוּרָא דְּנַהֲירוּ,
מִתְּהוּא פְּנִימָאָה, דְּכָל חִידוּ בֵּיה קַיִימָא. וְכַד הָאִי אֶתְעַר,
כָּל דִּינָא אֲסַתְּלַק מִהָאִי, וְלָא יְכִיל לְמַעַבַּד דִּינָא. וּבְגִין
כֶּךָ קְטֹרֶת קַיִימָא לְבַטְלָא מוֹתָנָא, וְעַל דָּא, קְטֹרֶת קְשִׁירוּ
הוּא דְּכֻלָּא, וְדָא אֶתְקַרִּיב בְּהֵהוּא פְּנִימָאָה. זַכָּאִין אִינּוּן
יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֶתִי, עַל־יֵהוּ פְּתִיב (ישעיה
מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל וְגו'.

קַח אֶת הַלְוִיִּם וְגו', הָא אוּקְמוּהָ דְּבַעֵי לְדַכָּאָה
(ס"א לְדַבְּרָא) לֹוֹן, וְלֹאֲמַשְׁכָּא לֹוֹן, לְאֶתְקַשְׂרָא
בְּאֶתְרֵיהוּ, בְּגִין דְּאִינּוּן דְּרוּעָא שְׁמַאלָא, וְסַטְרָא דְּדִינָא,

וְכֹל מֵאֵן דְּאֵתִי מִסְטָרָא דְדִינָא, בְּעֵי דֵלָא יִרְבִּי שְׁעָרָא,
 בְּגִין דְּאִסְגִי דִינָא בְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא אֲתַתָּא כְּהַאי גְּוֹנָא,
 דֵּלָא יִתְחַזִּי שְׁעָרָא לְבַר, וּבְעֵיָא לְאֲתַחֲפֵיָא רִישָׁה,
 וּלְכַסֵּי שְׁעָרָהָא, וְאוֹקִימָנָא, וְהָא אֲתַמַּר. וּכְדִין אֲתַבְּרַכֵּן
 כָּל אֵינֹון דְּאֲתֵיִן מִסְטָרָא דְדִינָא. וְעַל דָּא בְּלִיּוֹאֵי כְּתִיב,
 וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרֵם וְגו', וְהַעֲבִירוּ תַעַר וְגו'. וְאֲתַמַּר
 לִיּוֹאֵי לָא סְלִקִין לְאֲתַרִייהוּ, עַד דִּירִים לֹון כְּהֵנָּא, בְּגִין
 דִּימִינָא מְדַבֵּר תְּדִיר לְשִׁמְאָלָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּיוֹמָא דְסִלְקִין לִיּוֹאֵי בְּדוּכְתֵייהוּ,
 בְּתַרִין פָּרִים. מֵאֵי טַעְמָא פָּרִים. אֶלָּא אֵינְהוּ
 כְּפָרִים, לְקַבְּלָא בְּשִׁמְאָלָא לְהַאי פָּרָה דְּאֶקְרִי פָּרָה
 אֲדוּמָה. כְּהֵנָּא כָּל חֵילָא וְכָל תְּקוּנָא בֵּיהַ תְּלִיָּא, בְּגִין
 דְּכָל חֵילָא דְגוּפָא בְּדְרוּעָא יְמִינָא קִימָא. וְעַל דָּא כְּהֵנָּא
 דְרוּעָא דִישְׂרָאֵל כְּלָהוּ הָוֵי. וּבֵיהַ קִימָא לְאֲתַקְנָא כְּלָא
 וּלְאֲתַקְנָא עֲלְמָא (ס"א מֵאֵי טַעְמָא פָּרִים אֶלָּא אֵינְהוּ שְׁמָאֵלָא כְּפָרִים לְקַבְּלָא
 בְּשִׁמְאָלָא. תָּא חֲזִי כְּהֵנָּא דְרוּעָא יְמִינָא דִישְׂרָאֵל כְּלָהוּ הָוֵי וּבֵיהַ קִימָא לְאֲתַתְּקָנָא עֲלְמָא
 וּלְאֲתַתְּקָנָא כְּלָא בְּגִין דְּכָל חֵילָא דְגוּפָא בְּדְרוּעָא יְמִינָא קִימָא וְכָל תְּקוּנָא בֵּיהַ תְּלִיָּא) וְעַם
 כָּל דָּא, לָא אֲשַׁתְּכַח בְּלַחֲדוּי, אֶלָּא בְּגוּפָא וּשְׁמָאֵלָא,
 וְגוּפָא עֶקְרָא הוּא דְכָלָא.

השלמה מההשמטות (סימן ט)

וְהַנִּיף אֶהְרֵן אֵת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לְפָנַי יי. רַבִּי יְהוּדָה
 שְׂאִיל לְרַבִּי אַבָּא, לָמָּה הָיָה חֲפִיחֵן מִנִּיף אֵת

הַלְוִיִּם. אָמַר לוֹ, מִשָּׁל לְמָה תִּדְבֹר דְּוֹמָה לְתִינוּק.
כְּשֶׁהוּא בּוֹכָה וְכוּעֵס, מָה עוֹשִׂין כְּדֵי לְפַיִּסוֹ. אָמַר לִיה
רַבִּי יְהוּדָה, מִנִּיפִין אוֹתוֹ וּמִנְעֵנְעִים אוֹתוֹ כְּדֵי לְשַׁתְּקוֹ.
אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא, יְהוּדָה יְהוּדָה, מְלָה זֹאת בָּאָה
לְיִדְךָ וְלֹא חֲקַרְתָּ בָּהּ, וְהֵלֵא יִשְׁמְעוּ אֲזַנְךָ מָה
שֶׁפִּיךָ מְדַבֵּר. כִּף הִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה כּוּעֵסַת וְרוּגְזוֹת.
דְּכַתִּיב, (בראשית מ"ט) שִׁמְעוֹן וְלוֹי אַחִים כָּלִי חֲמָס
מִכְרוֹתֵיהֶם. וְכַתִּיב (בראשית מ"ט) אַרְוֹר אֶפֶס כִּי עֹז וְעִבְרַתָּם
כִּי קָשְׁתָּהּ. לְפִי שֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים וּמִתְקַשִּׁים בְּאֶפֶס
וְעִבְרַתָּם לִיצָאת לַעֲשׂוֹת דִּין לְכֹלֹת וּלְהַכְרִית בְּנֵי
הָעוֹלָם, אֲזִי הַכְּהֵן שֶׁהוּא הַחֹסֵד הַעֲלִיּוֹן מִנִּיף אוֹתוֹ
הַצָּד שֶׁל הַלְוִיִּם שֶׁהִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה, כְּדֵי לְשַׁכַּף
וּלְשַׁקֵּט רָגְזָה וְכוּעֵסָה, כְּדֵי שִׁישְׁתַּבְּרוּ הַשְּׁעָרוֹת מִכָּל
שׁוּלֵיהֶן וְלֹא יִתְגַּבְּרוּ וְלֹא יִתְחַזְּקוּ. כְּעֵין דּוּגְמָא זוּ,
הַכְּהֵן שֶׁמִּנִּיף אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה כְּדֵי שִׁישְׁקוּט הַצָּד שֶׁל
גְּבוּרָה שֶׁלָּהֶן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעוֹרֵר הַדִּין בְּעוֹלָם.
בֹּא רַבִּי יְהוּדָה וּנְשַׁק אֶת יָדָיו. וּפְשִׁיתְעוֹרְרוּ הַדִּינִין
בְּעוֹלָם, כָּל הַדִּינִים הַנִּמְצָאִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם
אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם הוּא דוֹחָה אוֹתָם לְחוּץ
וְאֵינָם עוֹמְדִים לְפָנָיו, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים ז) וְאֵל
זוּעֵם בְּכָל יוֹם. (ער כאן מֵהַהֲשַׁמְטוֹת)

(במדבר ח) זֹאת אֲשֶׁר לְלוּיִם וְגו'. תָּא חֲזִי, לְיוֹאֵה בַר חַמֶּשׁ
וְעֶשְׂרִין שָׁנִין יִפְלַח בַּר חַמֶּשֶׁין שָׁנִין סְלִיק לְדוּכְתִיָּה
וְאֶתְעֵטֶר. וְחַמֶּשׁ וְעֶשְׂרִין יִפְלַח דִּהָא בַר נֶשׁ (ס"א תָּא חֲזִי לְיוֹאֵה

בַּר חַמֶּשׁ וְעֶשְׂרִין שָׁנִין לְדוּכְתִיָּה וְאֶתְעֵטֶר. וְחַמֶּשׁ וְעֶשְׂרִין יִפְלַח עַד דְּסָלִיק לְדַרְגָּא דְחַמֶּשֶׁין).
כַּד סְלִיק לְהָאֵי דַרְגָּא דְחַמֶּשֶׁין שָׁנִין וְלַהֲלָאָה, נְחִית מִן
תּוֹקְפָא דְאִשָּׁא דְבֵיָה, וְכִיּוֹן דְאִשָּׁא וְחַמִּימוֹתָא אֶתְקַרֵּר,
הָא פְּגִים לְהָהוּא אֶתֶר דְאֶתְקֶשֶׁר בֵּיָה.

וְעוֹד, דְקָלָא דְזוּמְרָא לָא אֶתְקֶשֶׁר בְּהַדִּיָּה כַּל כַּף. וְקָלָא
בְּעֵי דְלָא יִתְפָּגֵם, אֶלָּא בְּעֵי לְאֶתְקַפָּא, דִּהָא
בְּאֶתֶר דְדִינָא תַקִּיף קִיּוּמָא, וְלָא בְּחַלְשָׁא. וּבְגִין כַּף בְּעֵי
דְלָא יִפְגִּים הֵהוּא אֶתֶר דְאֶתְקֶשֶׁר בֵּיָה, דְאִיְהוּ דִינָא
תַקִּיפָא, וְלָא חַלְשָׁא, וְעַל דָּא לָא בְּעֵי לְאַחֲזָאָה חוּלְשָׁתָא
כָּלִל בְּכַל סְטֵרִין. זַכָּאָה הוּא בַר נֶשׁ דְאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִיִּיתָא,
וַיִּנְדַּע אוּרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלָא סְטֵי לִימִינָא
וְלִשְׂמָאלָא, דְכַתִּיב (הוֹשֵׁעַ יד) כִּי יִשְׂרִים דְרַכִּי יִי.

(במדבר ט) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי וְגו'. אָמַר רַבִּי
אֲבָא, מַאי טַעְמָא אֶזְהַר לְהוֹן הָכָא עַל פְּסַחָא, וְהָא
אֶתְמַר לְהוּ בְּמִצְרַיִם. אֶלָּא בַשָּׁנָה הַשְּׁנִית הוּא, דִּישְׂרָאֵל
חָשִׁיבוּ דִּהָא פְּסַח לָאו אִיְהוּ אֶלָּא בְּמִצְרַיִם, וְכִיּוֹן דְעַבְדוּ
לִיָּה זְמַנָּא חֲדָא בְּמִצְרַיִם, חָשִׁיבוּ דְלָא אֶצְטְרִיךְ יִתִּיר.
אֶתָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְאֶזְהַר לוֹן עָלֵיָּה, דְלָא יַחְשְׁבוּן

דְּהָא קָא עֵבֶר זְמַנִּיה בְּמִצְרַיִם, וְלֹא יִצְטְרִיף. בְּגִין (דף קנ"ב ע"א)
כִּף בְּמִדְבַּר סִינַי בְּשָׁנָה הַשְּׁנִית, לְאַתְקֵנָא לְהוּ לְדָרֵי
דָּרִין.

וְאִף עַל גַּב דְּהָא אֲזַהֵר לְהוּ בְּמִצְרַיִם, הַשְּׁתָּא פְּקִיד לֹון
זְמַנָּא אַחְרָא, בְּהֵהוּא אַתְר דְּכָל פְּקוּדֵין דְּאוּרִייתָא
בֵּיה אֲתִיְהִיבוּ. וְעַל דָּא בְּשָׁנָה הַשְּׁנִית. מֵאִי בְּשָׁנָה הַשְּׁנִית
בְּחֻדְשׁ הָרֵאשׁוֹן. אֶלָּא רְזָא עֲלָאָה הִיא, חַד שָׁנָה. וְחַד
חֻדְשׁ. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. חֻדְשׁ: דָּא סִיְהָרָא. שָׁנָה: דָּא
שְׁמִשָּׁא, דְּנִהִיר לְסִיְהָרָא. וְכִדִּין הָוּה בְּזְמַנָּא דְּכָל פְּקוּדֵין
דְּאוּרִייתָא אֲתַמְסְרוּ בֵּיה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וּוִי לְהֵהוּא בַר נָשׁ דְּאָמַר, דְּהָא
אוּרִייתָא אַתָּא לְאַחְזָאָה סְפוּרִין בְּעֲלָמָא, וּמְלִין
דְּהֶדְיוּטִי. דָּאִי הָכִי, אֶפִּילוּ בְּזְמַנָּא דָּא, אֲנִן יְכַלִּין לְמַעַבְד
אוּרִייתָא, בְּמְלִין דְּהֶדְיוּטִי, וּבְשִׁבְחָא יִתִּיר מִכְּלָהוּ. אִי
לְאַחְזָאָה מְלָה דְּעֲלָמָא, אֶפִּילוּ אֵינּוֹן קַפְסִירֵי דְּעֲלָמָא,
אִית בִּינֵיהוּ מְלִין עֲלָאִין יִתִּיר. אִי הָכִי גְזִיל אֲבַתְרִייהוּ,
וְנַעֲבִיד מְנִייהו אוּרִייתָא, כְּהָאִי גְוֹנָא. אֶלָּא כָּל מְלִין
דְּאוּרִייתָא, מְלִין עֲלָאִין אֵינּוֹן, וְרִזִּין עֲלָאִין.

תָּא חֲזִי, עֲלָמָא עֲלָאָה וְעֲלָמָא תַתָּאָה בְּחַד מַתְקָלָא
אַתְקֵלוּ. יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מְלָאכֵי עֲלָאִי לְעִילָא.
מְלָאכֵי עֲלָאִי כְּתִיב בְּהוּ, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מְלָאכֵי רוּחוֹת.

(האי באַתֶּר עלאַה) **בְּשַׁעֲתָא דְנַחְתִּין לְתַתָּא** (אף על גב דנַחְתִּין),
 מִתְּלַבְּשֵׁי בְּלְבוּשָׁא דֵהָאֵי עֲלֵמָא. וְאִי לָאו מִתְּלַבְּשֵׁי
 בְּלְבוּשָׁא פְּגוּוּנָא דֵהָאֵי עֲלֵמָא, לָא יִכְלִין לְמִיקָם בֵּהָאֵי
 עֲלֵמָא, וְלָא סְבִיל לֶוֶן עֲלֵמָא. וְאִי בְּמִלְאַכֵי פֶךְ, אֹרִייתָא
 דְּבָרָא לְהוּ, וּבָרָא עֲלֵמִין כְּלָהוּ, וְקִיִּמִין בְּגִינָה, עַל אַחַת
 כְּמָה וְכְמָה פִּיּוֹן דְּנַחְתֵּת לְהָאֵי עֲלֵמָא, אִי לָאו דְּמִתְּלַבְּשֵׁי
 בְּהַנִּי לְבוּשִׁין דֵּהָאֵי עֲלֵמָא, לָא יִכִּיל עֲלֵמָא לְמַסְבֵּל.

וְעַל דָּא הָאֵי סְפוּר דְּאֹרִייתָא, לְבוּשָׁא דְּאֹרִייתָא. אִיהוּ.
 מֵאֵן דְּחָשִׁיב דֵּהָהוּא לְבוּשָׁא אִיהוּ אֹרִייתָא מִמָּשׁ,
 וְלָא מְלָה אַחְרָא, תִּיפַח רוּחִיהּ, וְלָא יְהֵא לִיָּה חוּלְקָא
 בְּעֵלְמָא דְּאִתִּי. בְּגִין כֶּךָ אֲמַר דְּוֹד, (תהלים קיט) גַּל עֵינַי
 וְאִבִּיטָה נְפִלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ. מַה דְּתַחֲוֹת לְבוּשָׁא
 דְּאֹרִייתָא.

תָּא חֲזִי, אִית לְבוּשָׁא דְּאִתְחַזִּי לְכֻלָּא, וְאִינּוֹן טְפִשִׁין כַּד
 חָמָאן לְבַר נָשׁ בְּלְבוּשָׁא דְּאִתְחַזִּי לֶוֶן שְׁפִירָא, לָא
 מִסְתַּכְּלִין יִתִּיר. חָשִׁיבו דֵּהָהוּא לְבוּשָׁא, גּוּפָא, וְחָשְׁבוּ
 דְּגּוּפָא, נִשְׁמַתָּא.

כֵּהָאֵי גּוּוּנָא אֹרִייתָא, אִית לָהּ גּוּפָא, וְאִינּוֹן פְּקוּדֵי
 אֹרִייתָא, דְּאִקְרוּן גּוּפֵי תוֹרָה. הָאֵי גּוּפָא
 מִתְּלַבְּשֵׁי בְּלְבוּשִׁין, דְּאִינּוֹן סְפוּרִין דֵּהָאֵי עֲלֵמָא. טְפִשִׁין
 דְּעֵלְמָא, לָא מִסְתַּכְּלִי אֶלָּא בֵּהָהוּא לְבוּשָׁא, דְּאִיהוּ סְפוּר

דְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא יִדְעֵי יִתִּיר, וְלֹא מִסְתַּכְּלֵי בְּמָה דְּאִיהוּ
 תַּחֲוֹת הַהוּא לְבוּשָׁא. אֵינּוֹן דִּידְעִין יִתִּיר, לָא מִסְתַּכְּלֵן
 בְּלְבוּשָׁא, אֶלָּא בְּגוּפָא, דְּאִיהוּ תַּחֲוֹת הַהוּא לְבוּשָׁא.
 חֲפִימִין עֲבָדֵי דְּמִלְכָּא עֲלָאָה, אֵינּוֹן דְּקִימּוּ בְּטוֹרָא
 דְּסִינֵי, לָא מִסְתַּכְּלֵי אֶלָּא בְּנִשְׁמָתָא, דְּאִיהֵי עֲקָרָא דְּכֻלָּא
 אוֹרֵייתָא מִמֶּשׁ. (וְלַעֲלָמָא) וְלִזְמָנָא דְּאִתִּי, זְמִינִין לְאַסְתַּכְּלָא
 בְּנִשְׁמָתָא דְּנִשְׁמָתָא דְּאוֹרֵייתָא.

תָּא חֲזִי, הָכִי נָמִי לְעֵילָא, אִית לְבוּשָׁא, וְגוּפָא,
 וְנִשְׁמָתָא, וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא. שְׁמִיָּא וְחִילֵיהוֹן.
 אֵלִין אֵינּוֹן לְבוּשָׁא. וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, דָּא גּוּפָא, דְּמִקְבְּלָא
 לְנִשְׁמָתָא, דְּאִיהֵי תַּפְּאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אִיהוּ גּוּפָא
 לְנִשְׁמָתָא. נִשְׁמָתָא דְּאִמְרֵן דָּא תַּפְּאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהֵי
 אוֹרֵייתָא מִמֶּשׁ. וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא, דָּא אִיהוּ עֲתִיקָא
 קְדִישָׁא. וְכֻלָּא אֶחִיד דָּא בְּדָא.

וְוִי לְאֵינּוֹן חֲיִיבָא, דְּאִמְרֵי דְּאוֹרֵייתָא לָאו אִיהֵי אֶלָּא
 סְפוּרָא בְּעֲלָמָא, וְאֵינּוֹן מִסְתַּכְּלֵי בְּלְבוּשָׁא דָּא וְלֹא
 יִתִּיר. זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵיָּא, דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא כְּדָקָא
 יָאוֹת. חֲמָרָא לָא יִתִּיב אֶלָּא בְּקִנְקֹן. כִּךְ אוֹרֵייתָא לָא
 יִתִּיב אֶלָּא בְּלְבוּשָׁא דָּא. וְעַל דָּא לָא בְּעֵי לְאַסְתַּכְּלָא,
 אֶלָּא בְּמָה דְּאִית תַּחֲוֹת לְבוּשָׁא. וְעַל דָּא כֹּל אֵינּוֹן מְלִין,
 וְכֹל אֵינּוֹן סְפוּרִין, לְבוּשִׁין אֵינּוֹן.

(במדבר ט) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסַח בְּמוֹעֲדוֹ מֵאִי וַיַּעֲשׂוּ.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא אֲתָמֵר, כָּל מֵאֵן דְּאֲחֹזִי עוֹבְדָא
לְתַתָּא כַּדְקָא יָאוּת, כְּאִילוּ עֶבֶיד לִיה לְעִילָא. דְּהָא
בְּגִינִיה אֲתָעֵר הָהוּא מְלָה, כְּבִיכּוּל, כְּאִילוּ הוּא עֶבֶיד
לִיה, וְהָא אֲתָמֵר.

(דף קנ"ב ע"ב)

רעיא מהימנא
פקודא למעבד פסח שני,
על אינון דלא
יכילו, או דאסתאבו
במסאבו אחרא. אי רזא
דפסח, רזא דמהימנותא
דישראל עאלין בה, שלטא
בניסן, וכדין איהו זמנא
לחדוה, איך יכלין אלין דלא
יכילו, או דאסתאבו,
למעבד בירחא הננינא,
דחא אעבר זמנא.

אלא פיון דפנסת ישראל
מתעטרא בעטרהא
בניסן, לא אתעדיאת
כתרהא ועטרהא מנה
תלתין יומין. וכל אינון ל'

(במדבר ט) אִישׁ אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה
טָמֵא וְגו'. אִישׁ אִישׁ
תְּרִי זְמַנִּי, אֲמַאי, אֶלָּא אִישׁ
דְּהוּא אִישׁ, וַיִּתְחַזֵּי לְקַבְּלָא
נְשִׁמְתָא עֲלָאָה, וְהוּא פְּגִים
גְרַמִּיה. דְּלֹא שְׂרִיָּא עֲלוּי
שְׂכִינְתָא (ס"א שירותא) (ס"א נשמתא)
עֲלָאָה. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין
דְּאִיהוּ גְרִים, וְהוּא מְסָאב
לִיה לְגְרַמִּיה. וְעַל דָּא אִישׁ
אִישׁ. אִישׁ דִּיתְחַזֵּי לְמַהוּי
אִישׁ, וְהוּא מְסָאב גְרַמִּיה,
דְּלֹא יִשְׂרִי עֲלוּי קְדוּשָׁה
דְּלְעִילָא.

(במדבר ט) או בדרך רחוקה, דא

אִיהוּ חַד מֵעֲשָׂרָה דְאִינוּן
 נְקוּדִים בְּאוֹרֵייתָא, וְכִלְהוּ
 אֲתֵיין לְאַחֲזָא מְלָה. מֵאִי
 בְּדַרְךָ רְחוּקָה. בְּגִין דְּבַר נִשְׁ
 דְאִיהוּ מִסְאִיב גַּרְמִיָּה,
 מְסֻאֲבִין לִיה לְעֵילָא. כִּיּוּן
 דְּמְסֻאֲבִין לִיה לְעֵילָא, הָא
 אִיהוּ בְּדַרְךָ רְחוּקָה. מִתְּהוּא
 אֲתַר וְאַרְחָא דְזֹרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל אֲחִידֵן בֵּיה, הָא
 בְּדַרְךָ רְחוּקָה אֲחִיד,
 דְּאֲתַרְחַק (נ"א מִלְמַקְרַב) לְמַקְרַב
 לְכוּן, וְלֹאֲתַקְשְׂרָא בְכוּן,
 כְּמָה דְאֲתוּן מִתְקַשְׂרִין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהָא פְתִיב
 כִּי יִהְיֶה טָמֵא לְנַפְשׁ
 אוּ בְּדַרְךָ רְחוּקָה, דְּאֲתַחֲזִי
 תְרִין מְלִין. מִשְׁמַע דְּכְתִיב
 אוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּאן, עַד
 לָא מְסֻאֲבִין לִיה. כָּאן, בְּתַר
 דְּמְסֻאֲבִין לִיה. וּמִשְׁמַע

יוֹמִין מִן יוֹמָא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל
 מִפְּסַח יִתְבֵּא מִטְרוּנֵיתָא
 בְּעֵטְרָהָא, וְכֹל חִילָּאָה
 בְּחֻדָּתָהּ. מֵאֵן דְּבִעֵי לְמַחְמֵי
 לְמִטְרוּנֵיתָא, יְכִיל לְמַחְמֵי.
 כְּרוּזָא כְּרִיז, כָּל מֵאֵן דְּלֵא
 יְכִיל לְמַחְמֵי מִטְרוּנֵיתָא,
 יִיתִי וְיַחְמֵי עַד לָא יִנְעֵלוֹן
 תְּרַעִיהּ. אֵימְתִי כְּרוּזָא כְּרִיז.
 כְּאַרְבְּעָה עָשָׂר לְיִרְחָא
 תְּנַיִנָא, דְּהָא מִתְּמָן עַד
 שְׁבַעָה יוֹמִין, תְּרַעִין פְּתִיחָן.
 מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה יִנְעֵלוֹן תְּרַעִי.
 וְעַל דָּא פְּסַח יִשְׂנֵי. (ע"ב) (פְּקוּדָא

דא לספור ספירת העומר צ"ז ע"א)

פְּקוּדָא דָּא, שְׁחִימְתַת הַפְּסַח
 בְּזִמְנֹו. וְאַבְתְּרִיהּ
 פְּסַח רֵאשׁוֹן וּפְסַח שְׁנֵי
 לְאֶכּוּל אוֹתָן כְּמִשְׁפָּטָן.
 וְטַמְאִים לְהֵיוֹת גְּדָחִים
 לְפְסַח שְׁנֵי, דְּאִיהוּ פְּקוּדָא
 תְּלִיתָאָה. תְּנַאִין וְאַמּוֹרָאִין,
 אֵית בְּנֵי נָשָׂא כְּחוּלִין
 דְּטַהֲרָה, מִסְטָרָא דְּמִיכָאל.
 וְכְחוּלִין דְּהַקְדֵּשׁ, כְּגוֹן בְּשַׁר

אַפִּילוּ הָאֵי, אוּ הָאֵי, לָא
 יִשְׂרִי עֲלוּי קְדוּשָׁה דְּלְעִילָא,
 וְלָא יַעֲבֹדוֹן פְּסַחָא בְּזִמְנָא
 דִּישְׂרָאֵל עֲבָדִין לִיהּ.

וְאֵי תִימָא, הָא בִּירְחָא
 תְּנַיִנָא עֲבִיד אֵי לָא
 מִתְּקוֹן גְּרַמִּיהּ. לָא, אֶלָּא כִּיּוֹן
 דְּמִתְּדִכִי וּמִתְּקוֹן גְּרַמִּיהּ, הָא
 יִרְחָא תְּנַיִנָא לְמַעֲבַד
 פְּסַחָא. מִכָּאֵן, כָּל בַּר נֶשׁ
 דְּמִדְּכִי גְרַמִּיהּ, מְדַכָּאֵן לִיהּ.
 דְּאֵי תִימָא דְּבִדְרָגָא עֲלָאָה
 יִתִּיר קָאִים בִּירְחָא
 תְּנַיִנָא. לָאוּ הֲכִי, דְּהָא
 יִשְׂרָאֵל זִרְעָא קְדִישָׁא
 דְּעֲבָדוּ פְּסַחָא בְּזִמְנֵיהּ, נְטִלוּ
 לִיהּ לְסִיחָרָא וְלִשְׁמִשָׁא כְּחָד.
 וּמֵאֵן דְּנָטִיל יְסוּדָא
 בְּקַדְמֵיתָא, נָטִיל בְּנַיִנָא.
 מֵאֵי יְסוּדָא. לָא תִימָא
 יְסוּדָא עֲלָאָה דְּצְדִיקָא

קִדְשׁ, וְאֵינּוֹן מְסַטְרָא
 דְּגַבְרִיאֵל. כִּהֵן וְלוֹי. וְאֵית
 בְּנֵי נִשְׂאָ דְאֵינּוֹן כְּיוֹמִין
 טָבִין, וְאֵינּוֹן קִדְשׁ קִדְשִׁים.
 שְׂכִינְתָא אִיהִי פְּסַח רֵאשׁוֹן,
 מִימִינָא. וּפְּסַח

שְׁנֵי, מְשַׁמְּלָא. פְּסַח רֵאשׁוֹן
 מִימִינָא, דְּתַמְן חֲכַמָּה. פְּסַח
 שְׁנֵי מְשַׁמְּלָא, דְּתַמְן בִּינָה.
 וּבְגִין דְּגַבְבּוּרָה מְתַעַפְרִין
 כָּל אַשְׁיִן נוֹכְרָאִין, דְאֵינּוֹן
 כְּקִשׁ וְתַבְּנִין לְגַבֵּי אִישׁ
 דְּגַבְבּוּרָה, טְמֵאִים גְּדַחִים
 לְפַסַּח שְׁנֵי.

וְכָל טוּמְאָה גְּדָה, וּמַעֲזָרַע,
 וְזָב וְזָבָה וְיוֹלָדָת,
 בְּאַשְׁא דְּגַבְבּוּרָה אִיהוּ שׁוֹרְף.
 דְּנִשְׁמַתָּא אִיהוּ מְאַנָּא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְאִיהוּ
 לֹא שְׂרִי כְּהָ, עַד דְּאֵתְלַכְּנַת
 בְּאַשְׁא דְּגַבְבּוּרָה, דְּכַתִּיב,
 (יִרְמִיָּה כג) הֲלֹא כֹה דִּבַּרְתִּי בְּאִישׁ
 נְאֻם יי. וּבְהֵאֵי אַשְׁא, אִם
 בְּרָזַל הוּא מְתַפּוּצֵין, וְאִם
 אֶבֶן הוּא נְמוֹחַ.

דְּעֲלָמָא, אֶלָּא יְסוּדָא דְאֶבֶן
 טָבָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (תהלים
 קיח) אֶבֶן מְאִסוּ הַבּוֹנִים הִיתָה
 לְרֵאשׁ פְּנָה. וְהֵאֵי הוּא אֶבֶן
 דְּשְׂאֲרֵי עֲלִיָּה מֵאֵן דְּשְׂאֲרֵי.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְדֵאֵי כֻלָּא
 נְטִיל אֶפִּילוּ בִּירְחָא
 תְּנִינָא. אֲבָל לָאו אִיהוּ
 כְּמֵאֵן דְּנְטִיל לִיָּה בְּזַמְנִיָּה.
 מֵאֵי טַעְמָא. דָּא דְּנְטִיל
 פְּסַחָא בְּזַמְנִיָּה, נְטִיל מְתַתָּא
 לְעֵילָא, וְלֹא נְחִית. בְּגִין
 דְּמַעְלִין בְּקִדְשׁ, וְלֹא
 מוֹרִידִין. וְדָא דְּנְטִיל בְּתַר
 זַמְנִיָּה, (דף קנ"ג ע"א) נְחִית מֵעֵילָא
 לְתַתָּא. בְּגִין כֶּף שׁוֹיִן בְּכֻלָּא,
 וְלֹא שׁוֹיִן. דְּדָא סָלִיק וְלֹא
 נְחִית, וְדָא נְחִית וְלֹא סָלִיק.
 בְּגִין כֶּף מֵאֵן דְּמְקַרְב פְּסַחָא
 בְּזַמְנִיָּה, שְׂבַחָא יִתִּיר אִית
 לִיָּה. זַכָּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל,

דְּזָכָאן בְּכֹלָא, דְּזָכָאן
 בְּאוֹרֵייתָא, וְכֹל מֵאן דְּזָכִי
 בְּאוֹרֵייתָא, זָכִי לִיה בְּשִׂמְא
 קְדִישָׁא. זָכָאין אֵינֹון
 יִשְׂרָאֵל, בְּעֲלָמָא דִּין
 וּבְעֲלָמָא דְּאֵתִי.

וּבִימִינָא (נ"א וּבְמִינָא) דְּתַפְּן
 תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב,
 דְּאִיהִי מִיָּם, (וּיקרא יב) וּמְהִרָה
 מִמְּקוֹר דְּמִיָּה, וְאֶתְדַכִּי בְּה
 מְצוֹרַע, וּטְמֵא מַת, וְזָב
 וּטְמֵא בְּכֹל מִינֵי שְׂרָיָן. (ד' קנ"ג
 ע"א) הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (יחזקאל

א) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיָּם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם וְגו'.

בְּעַמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא מְאָנָא אֶתְיַחֲדַת בְּבַעֲלָהּ, דְּאִיהִי אֶתְתָּא,
 בְּתַר דְּאֶתְקַדְּשַׁת בְּשִׂמְאָלָא, וְאֶתְדַכָּאת בְּמִי מְקוּהָ בִּימִינָא,
 וְאוֹמְרִים עַל מְאֵנִי דְּפִסְחָא, כְּלִים שְׁנַשְׁתַּמְשׁוּ בְּהֵן בְּצוּנָן, מְטַבְּלִין
 בְּצוּנָן, וְהֵן טְהוֹרִים. אֵינֹון נִשְׁמַתִּין דְּאֵינֹון מִסְטָרָא דְּרַחֲמֵי, וְאֵינֹון
 רַחֲמָנִים, מְאִרִי חָנָא וְחֶסֶדָא, לֹא צְרִיכִין לְאֶדְכָּאָה בְּמִים פּוֹשְׁרִים
 כְּבִינּוּנִים. כֹּל שְׂכֵן בְּחַמֵי חַמִּין, דְּבַהוּן מִתְדַכִּין רְשָׁעִים גְּמוֹרִים,
 דְּמַחֲמִין גְּרַמִּיָּהוּ בְּאִשָּׁא דִּיצַר הָרַע. וְעֲלֵיָּהוּ אֶתְמַר, כֹּל דְּבַר
 אֲשֶׁר יָבֵא בְּאִשׁ. בְּגִין דְּזוּהָמָא דְּלֵהוּן נְפִישָׁא. אֲבָל צְדִיקִים
 גְּמוֹרִים בְּצוּנָן. דְּעֲלֵיָּהוּ אֶתְמַר, כֹּל הַמְּשִׁים רִיחַ בֵּין הַדְּבָקִים,
 מְצַנְנִים לִיה גִּיהֶנָּם.

וְאִי נִשְׁמַתִּין חֲמַרִּים, דְּאֵינֹון כְּמֵאנֵי חָרָס, שְׂבִירְתָּן זֹו הִיא
 טְהַרְתָּן. כְּמָה דְּאֶתְ אֶמַר נִשְׁכְּרוּ, נִטְהַרוּ. וְרוּא דְּמְלָה, (תהלים
 נא) זָבַחִי אֱלֹהִים רוּחַ נְשִׁבְרָה וְגו'. אֲבָל אֵינֹון דְּמִשְׁתַּדְּלִין
 בְּאוֹרֵייתָא דְּבַכְתָּב וּבְאוֹרֵייתָא דְּבַעֲלָ פֶה, דְּאֵינֹון אִשׁ וּמִים,
 וְאֵינֹון דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּרִזֵי דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִיהוּ אוֹר, דְּכְתִיב בְּה, (משלי
 ו) וְתוֹרָה אוֹר, בְּאוֹרֵייתָא אֵינֹון מִתְדַכִּין בְּה.

וְעוֹד בְּפֶרֶק הַרוּאָה, הַרוּאָה תִּמְרִים בְּחֵלוֹם, תִּמּוֹ עֲוֹנוֹתָיו. הֵדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (איכה ד) תָּם עֲוֹנֶיךָ בֵּת צִיּוֹן. בְּגִין דְּתִמְרִים, בֵּיה
 תָּם, דְּרָגָא דִּיעֲקֹב, דְּאִתְמַר בֵּיה, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם.
 חוּבִין מְרִים, וְעַל דָּא תִּמְרִים: תִּמְּן תָּ"ם, וְתִמְּן מָ"ר.

הָבָא רְמִיז, וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות טו) וַיֹּזְרְהוּ יְיָ
 עֵץ וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. מִהָבָא, מֵאֵן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא,
 דְּאִיהוּ עֵץ. חוּבִין דִּילִיָּה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם
 בְּעִבּוּדָה קָשָׁה, קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מְחִיל לִיָּה, וַיִּתְחַזְּרוּן מְתִיקִין.
 דִּיּוּמִין יִיתוּן, דִּיתְקִיִּים בְּהוּ כְּמִפְקִינוּ דְּמַצְרַיִם, דְּאִתְמַר בֵּיה (שמות
 א) וַיִּמַּת יוֹסֵף וְכָל אָחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא. וּבְגִלּוֹתָא
 בְּתַרְאָה, לִית מִיתָה אֱלָא עוֹנֵי דְעֵנִי חָשׁוּב כְּפִת. לְקִיִּים בְּהוֹן
 (צפניה ג) וְהִשְׁאֲרֵתִי בְּךָ עִם עֲנִי וְדַל וְחָסוּ בְּשֵׁם יְיָ. לְאִתְקִימָא בְּהוֹן
 (שמואל ב כב) וְאֵת עִם עֲנִי תוֹשִׁיעַ. וְאֵלִין עֲתִירִים דִּישְׁתַּאֲרוּן בְּהוֹן
 יִתְקִיִּים בְּהוֹן, (שמות ה) גִּרְפִּים אֲתֶם גִּרְפִּים. גִּרְפִּים הֵם בְּאוּרִייתָא.
 גִּרְפִּים הֵם, לְמַעַבְד טִיבוּ עִם מְאִרֵי תוֹרָה. וְאֲנָשֵׁי חֵיל הַמְּסוּבָבִים
 מַעִיר לְעִיר וְלֹא יְחוּנְנוּ.

וּגִרְפִּים הֵם בְּכוּבַד הַמָּס, דְּאִי תִימָא כְּבִדִין אֵינוֹן בְּכוּבַד הַמָּס,
 וְלֹא עֲבָדִין טִיבוּ, בְּגִין דָּא תְּכַבֵּד הָעִבּוּדָה עַל הָאֲנָשִׁים
 וַיַּעֲשׂוּ בָּהּ, דְּכוּבַד הַמָּס עָלֵיהוּ, וְאֵל יַשְׁעוּ בְּדַבְרֵי שְׁקֵר, דְּאֵינוֹן
 מְשַׁקְרִין וְאִמְרִין דְּכוּבַד הַמָּס עָלֵיהוּ, וּבְגִין דָּא לֹא יַעֲבִדוּן טִיבוּ.
 אֵינוֹן מְשַׁקְרִין בְּמַלּוּלֵיהוּ, וְאִמְרִין דְּמַהֲכוּבַד דְּתְּכַבֵּד עָלֵיהוּ,
 תְּבִין אֵין נְתָן, מְמוּנָא דְּשַׁקְרָא, דְּבִיָּה טוֹעִין (ס"א שו"עין) לְקוּדְשָׁא
 בְּרִידָה הוּא וּבְגִין דְּלֹא יַשְׁעוּן בֵּיה, וְלֹא חָסוּ בְּשֵׁם יְיָ, אֵין נְתָן
 לְעֲבָדִידָּהּ.

וְאֵלִין דְּאִית לוֹן, טְמִיר וּגְנִיז מְמוּנָא מְלָגוּ, דְּאִיהוּ תוּכּוּן, כְּגוֹן תוּךְ

הַאוֹצֵר וְתִיבָה, אֶתְקַיִים בְּהוּ וְתוֹכֵן לְבָנִים תִּתְּנוּ. וְדָא בְּסָפִים
לְבָנִים, דִּיהוּן בְּהוּא דְרָא.

בְּהוּא זְמָנָא (שְׁמוֹת ט"ו) שָׁם שָׁם לוֹ חוֹק וּמִשְׁפָּט, וְאֵינּוֹן מְאִרִי
מִשְׁנָה. אוֹף הָכָא וַיְבֹאוּ מִרְתָּה, אֶתְהַדְרַ לֹון אוֹרִייתָא
דְּבַעַל פָּה, מְרָה בְּדַחְקִין סְגִיאיִן, בַּעֲנִיוֹתָא, דִּיתְקַיִים בְּהוּ, (שֵׁם א)
וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבוּדָה קָשָׁה: זֹו קוֹשִׁיא. בְּחֹמֶר: דָּא קַל
וְחֹמֶר. וּבְלְבָנִים: דָּא לְבוֹן הֶלְכָה. וּבְכָל עֲבוּדָה בַּשָּׂדֶה: דָּא
בְּרִייתָא. אֶת כָּל עֲבוּדָתֶם אֲשֶׁר עָבְדוּ בְּהֶם בְּפִרְדֵּי: דָּא תִיק"ו.

וְרַעֲיָא מְהִימְנָא, תַּמָּן אֶתְקַיִים בְּךָ, שָׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם
נִסְהוּ. וּבְהֵאֵי עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ אִיסוּר וְהִיתָר.
וּבְאֵינּוֹן רְזִין דְּאֶתְגַּלְיִין עַל יְדֵךְ, וַיִּמְתְּקוּ הַמִּים. בְּמַלַּח דְּמִמְתַּקַּת
בַּשָּׂרָא, הָכִי יִתְמַתְּקוֹן בְּרִזִיָּא דְּאֶתְגַּלְיִין עַל יְדֵךְ, כָּל אֵינּוֹן
קוֹשִׁיִין וּמַחְלוֹקוֹת, דְּמִיִּין מְרִירָן דְּאוֹרִייתָא דְּבַעַל פָּה, אֶתְהַדְרוּ
מִתִּיקוֹן מִי אוֹרִייתָא, וַיִּסּוּרִין דִּילָךְ, בְּרִזִין אֵלִין דְּאֶתְגַּלְיִין עַל יְדֵךְ,
יְהוֹן לָךְ מִתִּיקוֹן, וַיִּהְדְּרוּן לָךְ כָּל דְּחִמְקִין דִּילָךְ, בְּחַלְמִין דְּעֵבְרִין.
וְחַל"ם, בְּהִיפּוּךְ אֶתְנוּן מַל"ת. דְּמִמְתַּקַּת יֵת בַּשָּׂרָא. אוֹף יִסּוּרִין
מִמְתַּקִּים. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְלִרְשָׁעִים מִתְהַדְרִין יִסּוּרִין מְלַח סְדוּמִית, דְּאִיהִי מְסַמָּא אֶת
הָעֵינִים, לְקַיִמָא בְּהוּ (אִיּוֹב י"א) וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלִינָה.
וְאֵינּוֹן (דף קנ"ג ע"ב) עַרְב רַב רְשִׁיעֵיָא, דִּיתְקַיִים בְּהוּ בְּהוּא זְמָנָא,
(דְּנִיָּאל י"ב) יִתְבַּרְרוּ וַיִּתְלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים. יִתְלַבְּנוּ:
אֵינּוֹן מְאִרִי מִשְׁנָה. וַיִּצְרְפוּ: אֵינּוֹן זְרַעָא קְדִישָׁא דְּשָׂר עֲמָא.
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (זְכַרְיָה י"ג) וַצְרַפְתִּים כְּצֹרֶף אֶת הַכֶּסֶף. וְהִרְשִׁיעוּ
רְשָׁעִים, אֵינּוֹן עַרְב רַב.

(דְּנִיָּאל י"ב) וְהַמְשָׁפִילִים יְבִינוּ, אֵינּוֹן מְאִרִי קְבֻלָּה, דְּאֶתְמַר בְּהוּן

(דניאל יב) וְהַמְשָׁפִילִים יִזְהִירוּ בְּזוֹהַר הַרְקִיעַ. אֵלֶּיךָ אֵינּוֹן דְּקָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּזוֹהַר דָּא, דְּאֶקְרִי סֵפֶר הַזֹּהָר, דְּאִיהוּ כְּתִיבַת גֵּת, דְּמִתְכַנְשִׁין בָּהּ שְׁנַיִם מַעִיר, וְשִׁבַּע מַמְלְכוֹתָא. וְלִזְמַנִּין אֶחָד מַעִיר, וְשְׁנַיִם מִמְשַׁפְּחָה. דְּבַהוֹן יִתְקַיִים (שמות א) כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיְאוּרָה תִשְׁלִיכוּהוּ. וְדָא אוּרָה דְּסַפְרָא דָּא, וְכֻלָּא עַל סִיבָה דִּילָךְ.

וּמֵאן גְּרִים דָּא. עוֹרֵב דְּאַנְתָּ תְּהֵא בְּהוּא זְמַנָּא, בִּיּוֹנָה. דְּשְׁלִיחַ אַחְרָא דְּאֶקְרִי בְּשִׁמְךָ, כְּעוֹרֵב דְּאַשְׁתַּלַּח בְּקַדְמִיתָא, וְלֹא אֶתְהַדֵּר בְּשְׁלִיחוֹתָא, דְּאַשְׁתַּדַּל בְּשִׁקְצִים, דְּאַתְמַר בְּהוֹן, עֲמִי הָאָרֶץ שִׁקֶץ. בְּגִין מְמוֹנָא דְּלַהוֹן, וְלֹא אֶשְׁתַּדַּל בְּשְׁלִיחוֹתֶיהָ לְאַהֲדָרָא לְעַדִּיקַיָּא בְּתִיּוֹבְתָא. כְּאִילוּ לֹא עֲבִיד שְׁלִיחוֹתָא דְּמֵאֲרִיָּה.

וּבְךָ יִתְקַיִים רְזָא דִּיּוֹנָה, דְּעָאֵל בְּעַמְקִין דְּתַהוּמֵי יַמָּא, הָכִי תִיעוּל אַנְתָּ בְּעַמִּיקוּ דְּתַהוּמֵי אוּרִייתָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (יונה ב) וְתִשְׁלִיכֵנִי מִצּוֹלָה בְּלִבְבַי יָמִים. וְיַהוֹן חֲכֻמָּה חֶסֶד נְצַח לִימִין. דְּבְגִינֵיהּ אָמַר דְּוֹד, (תהלים קיח) יָמִין יְיָ עוֹשֶׂה חַיִּל יָמִין יְיָ רוֹמְמָה יָמִין יְיָ עוֹשֶׂה חַיִּל. וְתַלְתַּת מִשְׁמַאֲלָא יִתְקַשְׁרוּן כַּחְדָּא, דְּאֵינּוֹן בִּינָה גְבוּרָה הוּד. וְג' דְּרִגִין דְּאַמְצַעִיתָא, כְּתַר תְּפֹאֲרַת יְסוּד, דְּאַחִידֵן בִּימִינָא וּשְׁמַאֲלָא.

וּבְגִין דְּחֻזָּא לָךְ נְבִיא מִתְקַשֵּׁר בְּתַלְתַּת דְּרִגִין דְּאַמְצַעִיתָא, פְּתַח עַלְךָ הָאֵי קָרָא, (ישעיה נב) הִנֵּה יִשְׁכֵּיל עַבְדֵי יְרוּס וְנִשְׂא וְגַבְהָ מְאֹד. וּבְגִין דְּאַנְתָּ תְּהֵא אֶחִיד בְּתַרִּין מְשִׁיחִין, אָמַר דְּוֹד עַל ג' יְמִינִין דְּמְשִׁיחַ בֶּן דְּוֹד, יָמִין יְיָ תַלְתַּת זְמַנִּין. לְקַבִּיל ג' שְׁמַאֲלִין, דְּאַחִיד בְּהוֹן מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, אָמַר מְסַטְרָא דְּחַד שְׁמַאֲלָא, גְבוּרָה, לֹא אָמוֹת. כִּי אַחֲרֵיהּ, מְסַטְרָא דְּשְׁמַאֲלָא דְּהוּ"ד דִּילָךְ, דְּאַתְמַר בִּיהּ וְנִתֵּן תַּהוּד לְמִשָּׁה. אֶתִּיּהִיב בְּךָ, מְסַטְרָא דְּבִינָה.

בְּגִין דְּבִיּה הָיִית אַנְתָּ הָרַב וַיִּבֶשׂ בְּכָלֵא, בְּגִין מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם,
בְּאוֹרֵיִתְךָ, בְּנִבְיאוֹתֶךָ עָלֶיּהּ, בְּגוֹפֶךָ דְּסִבִּילַת כְּמָה מִיַּי
יִסּוּרִין, בְּגִין דְּלֹא יָמוּת הוּא. וּבְעֵית רַחֲמֵי עָלֶיּהּ. אֲתַמַּר בִּיּה כִּי
אֲחִיּהּ, מִסְטָרָא דְּבִינָהּ. וּבְגִין דָּא לֹא אָמוּת, מִסְטָרָא דְּגִבּוֹרָה. כִּי
אֲחִיּהּ מִסְטָרָא דְּבִינָהּ, אֵילָנָא דְּחַיִּי, דְּאֲתַגְּבַר עָלֶיּהּ קְרִיאַת שְׁמַע
שֶׁל שְׁחָרִית, וְקָשִׁיר לִיּה בְּקִשּׁוֹרָא דְּתַפִּילִין, בִּימִנָא דְּאֶבְרָהָם,
דְּאִיּהוּ שְׁחָרִית.

וְאִסְפַּר מַעֲשֵׂי יְהוָה, מִסְטָרָא דְּהוּד. יִסּוּר יִסְרָנִי יְהוָה, חֲכָמָה וּבִינָה,
מִימִנָא וּמִשְׁמָאֵלָא, בְּתַלְתָּ יְמִינִין, וּתַלְתָּ שְׁמָאֵלִין.
וְלָמוּת לֹא נִתְנַנְנִי, עֲמוּדָא דְּאִמְצַעִיתָא, בְּגִי דְּכָלִיל כְּתָר, וְצַדִּיק,
וְאִיּהוּ בֶּן יִ"ה. וּמִיָּד יָקוּם ו' לְה' בִּי"ה, בִּימִנָא וּשְׁמָאֵלָא, בְּרַחֲמֵי
וְתַחֲנוּנֵי, בְּכַמָּה פְּיוּסִים לָהּ וְלִבְנֵהָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (עמוס ט)
בְּיוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סוּכַת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת. וּבְגִין דָּא אָמַר נְבִיא,
בְּכַבִּי יִבְאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם.

קָם רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְנָשִׁיק לִיּה, וּבְרִיךְ לִיּה, וְאָמַר וְדַאי שְׁלִיחָא
דְּמֵאֲרֶךְ אַנְתָּ לְגַבְנִין. פְּתַחוּ תַנְאִין וְאִמּוֹרָאִין וְאָמְרוּ, רַעֲיָא
מְהִימְנָא, אַנְתָּ הָיִית יָדַע כָּל דָּא, וְעַל יָדֶךָ הִיא אֲתַגְּלִיָּא, אָבֵל
בְּעֵנּוּה דִּילְךָ, דְּאֲתַמַּר בְּךָ (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשָּׂה עֵנּוּ מְאֹד, בְּאֵלִין
אֲתַרִּין דְּאַנְתָּ מִתְּבִישׁ לְאַחֲזֻקָא טִיבּוּ לְגַבְנֶךָ, מִנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לָן, וְלְבוּצֵינָא קְדִישָׁא, לְמַהוּי בִּידֶךָ וּבְפּוֹמֶךָ בְּאֵלִין אֲתַרִּין.

(ע"כ רעיא מהימנא) (ע"ח ע"א פקודא בתר דא וכו')

(במדבר ט') וּבְיוֹם הָקִים אֶת הַמִּשְׁכָּן. רַבִּי חֵיִיא פְּתַח, (תהלים
קִיב) פִּזֵּר נִתַּן לְאֲבִיוֹנִים צְדָקָתוֹ עוֹמְדַת לְעַד קִרְנוֹ

תָּרוּם בְּכָבוֹד. פִּזֵּר לְאֲבִיוֹנִים, מֵאֵי פִזֵּר. כְּמָה דְאֵת דְאֵת אָמַר
 (משלי יא) יֵשׁ מִפִּזֵּר וְנוֹסֵף עוֹד. יְכוּל פִּזֵּר בְּעֵלְמָא, קָא
 מִשְׁמַע לָן פִּזֵּר נָתַן לְאֲבִיוֹנִים, כִּיּוֹן דִּיהִיב לְמִסְכְּנֵי, הֵאֵי
 פִּזֵּרָא יְאוּת. מֵאֵי וְנוֹסֵף עוֹד. בְּכָלֵא. וְנוֹסֵף עוֹד
 בְּעוֹתָרָא. וְנוֹסֵף עוֹד בְּחַיֵּי.

הֵאֵי קָרָא הָכִי מְבַעֵי לֵיהּ, יֵשׁ מִפִּזֵּר וְיוֹסֵף עוֹד, מֵאֵי
 וְנוֹסֵף. אֶלֵא הֵהוּא אֶתֶר דְּשָׂרֵי בֵיהּ מִיתָה, הוּא
 גָּרִים לֵיהּ דִּיתוֹסֵף מַחֲיִים דְּלְעִילָא לְאוֹסְפָא לֵיהּ. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חֲיִיא, קָרָא אִסְהִיד, דְּכָל מֵאֵן דִּיהִיב
 לְמִסְכְּנֵי, אֶתְעַר אֵילְנָא דְחַיֵּי, לְאוֹסְפָא לְהֵהִיא אֵילְנָא
 דְּמוֹתָא, וְכִדִּין אֶשְׁתַּכַּח חַיִּים וְחֲדוּ לְעִילָא. וְבַר נֶשׁ דְּגָרִים
 דָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּאֶצְטְרִיךְ לֵיהּ, הֵהוּא אֵילְנָא דְחַיֵּי קָאִים
 עָלֵיהּ, וְהֵהוּא אֵילְנָא דְּמוֹתָא אֶגִּין עָלוּי. וּבְגִין כַּךְ וְנוֹסֵף
 עוֹד. (כְּמָה דְאֵת אָמַר)

צְדָקָתוֹ (תהלים קיב) עוֹמְדָת לְעַד. מֵאֵי עוֹמְדָת לְעַד.
 עוֹמְדָת עָלֵיהּ דְּבַר נֶשׁ, לְזִמְנָא לֵיהּ קִיוּמָא וְחַיִּים,
 כְּמָה דְאֵיהוּ יְהִיב לֵיהּ חַיִּים, וְאֶתְעַר לְגַבֵּי חַיִּין, הָכִי נְמִי
 יְהִבִּין לֵיהּ. וְאֵינּוֹן תְּרִי אֵילְנִין (יְהִבִּין לֵיהּ) קִיִּימִין עָלֵיהּ
 לְשִׁיזְבָא לֵיהּ, וְלְאוֹסְפָא לֵיהּ חַיִּין.

קָרְנוֹ תָּרוּם בְּכָבוֹד, תָּא חֲזִי עֵלְמָא דְאֶמְרָן, הֵהוּא (ק"ב ע"א)
 קָרָן תָּרוּם. וּבְמָה. בְּכָבוֹד דְּלְעִילָא, דְּהֵאֵי בַר נֶשׁ

גָּרִים לְחַבְרָא לֹון כְּחֵדָא, וּלְאַרְקָא בְּרַכָּאן לְעֵילָא וְתַתָּא.
 רַבִּי אֲבָא אָמַר, בְּכָל זְמַנָּא דְמִשְׁכְּנָא אֲתַקֵּם בְּעוֹבְדֵיהוֹן
 דְּבְנֵי נִשְׂא, כְּדִין הֵהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְחֻדְוָה דְכֻלָּא,
 וּמִשַּׁח רַבּוֹת קַדִּישָׁא אֲתַרְק בְּהִנְהוּ בּוֹצִינִין, וְנִהְרִין כְּלָהוּ.
 מֵאֵן דְּגָרִים דָּא, גָּרִים לִיה (בְּהֵהוּא עֲלָמָא דְאֲתִי) דִּישְׁתַּזְיֵב בְּהֵאִי
 עֲלָמָא, וִיְהֵא לִיה חַיִּים בְּעֲלָמָא דְאֲתִי, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב,
 (מִשְׁלֵי יֵא) וְצִדְקָה תַצִּיל מִמּוֹת, וְכַתִּיב (מִשְׁלֵי ד) וְאַרְח צְדִיקִים
 כְּאוֹר נֶגְהָ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נֶכּוֹן הַיּוֹם.

עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת כֶּסֶף וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 פָּתַח, (יְחֻזְקָא ל א) וּבִלְכַת הַחַיּוֹת יִלְכוּ הָאוֹפְנִים אֲצֵלָם
 וּבְהַנְשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנְשְׂאוּ הָאוֹפְנִים. וּבִלְכַת
 הַחַיּוֹת, בְּקוּזְפִירָא דְלְעֵילָא הוּוּ אֲזֵלִי. דְּאִי תִימָא דְהֵאִי
 לְעֵילָא לְעֵילָא. לָאו, לְתַתָּא. אֲלָא כְּגוּוֹנָא הֵאִי מִקְמִי
 אֲנִפִּין, וְהֵאִי לְבַתַּר אֲנִפִּין.

זִיקָא מֵאַרְבַּע זִיקִין, בְּד' מְדוּרִין, וּבְד' סְטָרִין, בְּזִיוּוֹן
 דְּאֲתַבְרוּן בְּקוּלְמִיטִין דְּאֲנִפִּין נְהִירִין. בְּגִין כֶּף
 כְּעִין (נֵאש"ר) כְּמַרְאֵה הַחַיּוֹת, דְּאִינּוֹן אַרְבַּע זְוִיִּין, דְּגָלִין
 פְּרִישָׁן, אַרְיִ"ה. נִשְׂ"ר. שו"ר. אַד"ם. דְּכֻלִּיל כְּלָהוּ ד'
 מְלֶאכֶיךָ דְּשִׁלְטִין וְכֻלִּילָן כְּלָא.

דְּגָלָא קְדַמָּא, מִשְׂרִיא מְזִינָא, אַרְיִ"ה. מִיכָא"ל, רְשִׁים
 בְּפִרְשֵׁי דְּגָלָא פְּרִישָׁא לִימִינָא. מְזַרְחָ שִׁירוֹתָא

דְּשִׁמְשָׁא, אָזִיל בְּמַטְלָנוּי, בְּנִהִירוּ. תְּרִין מְמָנָן תְּחֹת
 יְדִיהָ, יוֹפִי"אל, צְדָקִי"אל. חַד לְאוֹרְתָא (נ"א לְאוֹרֵייתָא). וְחַד,
 לְמִיּהָךְ בְּשׁוּקָא דְאָזִיל

כַּד אֵלִין נְטָלִין, נְטָלִין כַּמָּה מִשְׂרַיִן מְזִינִין, מְסַטְרָא
 דִּימִינָא, וְכֹלָא חַד. לְסַטְרָא שְׂמַאלָא, שְׂמִשָּׂא אָזִיל
 (ס"א נְטַל כַּד חַד לְסַטְרָא שְׂמִשָּׂא, שְׂמִשָּׂא אָזִיל) וְנִהִיר, וּמַעֲטָר לְהוּ. אֶלְף
 וּרְבוּון מְמָנָן תְּחֹתוּי. וְכֹלְהוּ בְּדַחִילוּ בְּאִימְתָא בְּזִיעַ
 בְּרֵתָת.

אַרְיָה אוֹשִׁיט יְדִיהָ יְמִינָא, כְּנִישׁ לְכָל חִילוּי לְגַבִּיהָ,
 תְּלַת מָאָה וְשִׁבְעִין אֶלְף אַרְיֹוֹתָא, סוּחְרָנִיהָ
 דִּהְהוּא אַרְיִ"ה, וְאִיהוּ בִּינִיָּהוּ בְּאַמְצָעִיתָא.

כַּד גָּעִי הָאִי אַרְיָה, מְזַדְעָזְעֵן רְקִיעִין, וְכָל חִילִין
 וּמִשְׂרַיִן מְזַדְעָזְעִין, מִדַּחִילוּ דִּילִיהָ. מִהְהוּא קָלָא,
 נִהַר דִּי נוֹר מְתַלְהָטָא, וְנַחֲתִית בְּאֶלְף וְחֲמִשׁ מָאָה דִּרְגִין
 דִּגִּיהָנָם לְתַתָּא, כְּדִין כְּלָהוּ חִיבִין דִּגִּיהָנָם מְזַדְעָזְעֵן,
 וּמְלַהֲטֵן אֶשָּׁא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (עמוס ג) אַרְיָה שָׂאג מִי לֹא
 יִירָא.

גָּעִי תְּנִינּוֹת, תְּלַת מָאָה וְשִׁבְעִין אֶלְף אַרְיֹוֹתָא, כְּלָהוּ
 גָּעָאן. אוֹשִׁיט יְדִיהָ שְׂמַאלָא, כָּל מְאֲרִיהוֹן דִּדִּינָא
 לְתַתָּא דַּחֲלִין, וְאַתְּכַפֵּיין תְּחֹת הֵהוּא יְדָא. וְהֵהוּא יְדָא
 פְּשִׁיט עַלִּיָּהוּ, וְכֹלְהוּ תְּחֹתִיהָ. כַּמָּה דָּאֵת אֶמְרָ, (בראשית מט)
 יְדָךְ בְּעוֹרְךָ אוֹיְבֶיךָ.

אַרְבַּע גְּדָפִין לְכָל חֵד וְחֵד, מֵאִשָּׁא חוֹרָא. כְּלָהוּ
מִלְהֵטִין. כָּל אִפִּין דְּחִנּוּר וְשׁוֹשָׁן בְּחוֹרָתָא
דִּיהוּא אִשָּׁא שְׁקִיעָן.

אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל חֵד וְחֵד לְאַרְבַּע סְטָרִין, כְּלָהוּ נְהִירִין
בְּחוֹרָא דְשִׁמְשָׁא. חֵד לְסִטְר מְזָרְחָ, נְהִיר בְּחֵדוּ.
וְחֵד לְסִטְר מְעָרְבָ, (ס"א דָּא כְּנִיש) דְּאִתְכְּנִישׁ נְהוּרִיהָ. וְחֵד
לְסִטְר צְפוּן, חָשׁוּךְ בְּלֹא נְהִירוּ, כְּצִלָּא דְשִׁמְשָׁא לְגַבֵּי
שִׁמְשָׁא. צִלָּא חָשׁוּךְ, שִׁמְשָׁא נְהִיר. בְּגִין דְשִׁמְשָׁא וְצִלָּא,
יְמִינָא וְשִׁמְמָאֵלָא, וְאִזְלָא כְּחֵדָא. חָשׁוּכָן (ס"א חוֹשְׁבָן) דְּאִזְלִין
עֵמִיהָ, כָּל אֵינּוֹן דְּנִטְלִין זֵינָא.

וְכָלָהוּ מִיְמִינָא וּמִשִּׁמְמָאֵלָא בְּתַלְת רִישִׁין. רִישָׁא חֵדָא
דִּילִיהָ, שְׁבַעִין וְאַרְבַּע אֶלְפָ, וְשִׁית מְאָה. אֵלִין
אֵינּוֹן רִישָׁא חֵד. נְפָקִי חִילָא בִימִינָא, דְּאִיהוּ אָרִים
עַלִּייהוּ. בַּר כָּל אֵינּוֹן מְמַנָן דְּלַתְתָּא, תְּחוֹת אֵלִין.
שְׁלִטוֹנִין אֵלִין עַל אֵלִין, דְּרַגִּין תְּתַאֲיִן עִם עֵלְאִין, דְּלִית
לוֹן חוֹשְׁבָנָא.

רִישָׁא תְּנִינָא, דְּאִזִּיל בְּרִישָׁא קְדָמָאָה, חוֹשְׁבָן דִּילִיהָ
חֲמִשִׁין וְאַרְבַּע אֶלְפָ, וְאַרְבַּע מְאָה. בַּר כָּל (ד' קנ"ד)
אֵלִין מְמַנָן דְּתְחוֹת לְד' סְטָרִין, דְּלִית לוֹן חוֹשְׁבָנָא. (ע"ב)
רִישָׁא תְּלִיתָאָה, דְּאִזִּיל בְּתַרִּייהוּ, חֲמִשִׁין וְשְׁבַעָה אֶלְפָ,
וְאַרְבַּע מְאָה. כְּגוּוֹנָא דְּנִטְלִיל יְמִינָא, הָכִי נְמִי נְטִיל

שְׁמָאלָא, הָכִי נָמִי מְקַמֵּיהוּ, הָכִי נָמִי מִבְּתַרֵּיהוּ.
 כִּיּוֹן דְּנָטִיל הָאִי קַדְמָאָה, וְהוֹרֵד הַמְשָׁכָן. וְכֻלְהוּ לִיּוּאִי
 אֲמַרֵי שִׁירְתָא, מְאֲרֵי דִתּוּשְׁבָחָן כְּלָהוּ מִסְטֵרִיהַ.
 כְּדִין (יחזקאל א) כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוּפְנִים כְּתִיב.
 דְּגָלָא תְנַיֵּינָא. מְשַׁרְיָא מְזַיֵּינָא, נְשׂ"ר, אֹרִיא"ל,
 דְּרוּ"ם. תְּרֵי מְמַנֵּן עֲמִיהַ, שְׁמַשִּׁיא"ל חֲסֵדִיא"ל.
 הָאִי נְשׂ"ר סָלִיק, וְכֻלְ מְאֲרִיהוֹן דְּגִדְפִין מְקַמֵּיהַ. כְּמָה
 מְשַׁרְיָין סָלְקִין בְּכֻלְ סְטֵרִין. כֹּל חַד וְחַד בְּתוֹקְפָא
 דְּשִׁמְשָׂא.

רוּחָא דְרוּחָא פְּנִימָאָה נְפִיק, וְהוּא רוּחָא מְטִי לְהָאִי
 נְשׂ"ר, וְסָלִיק אֲבָרוֹי וּמְכַסֵּיָא לְגוּפָא. כְּמָה דְּאֵת
 אֲמַר, (איוב לט) הַמְבִינְתֶךָ יֶאֱבֵר גַּץ יִפְרוֹשׁ כְּנָפָיו לְתִימָן.
 כְּגוּוּנָא כְּדוּגְמָא כְּעִין כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ הָאִי נְשׂ"ר גַּץ
 בְּהַדְיָה יוֹנָה, בְּהַדְיָה גַּץ, וְכֻלְ מְאֲרֵי דְגִדְפִין כְּלָהוּ
 מְצַפְצָפֵן וְחַדָּאן. חַד מְסֵטְרָא (ס"א חַד סְמָכָא) קַמֵּיהַ, סָלִיק
 מִתְתָא לְעֵילָא. כְּמָה צִיפְרִין נַחְתִּין וְעָאֲלִין, מְצַפְצָפֵן
 וְחַדָּאן, אֲזֻלִין וְשִׁאטִּין.

כַּד נָטִיל, אוֹשִׁיט גְּדָפָא יְמִינָא, כְּנִישׁ לְכֻל חִילוּי, תִּלְת
 מְאָה וְחַמְשִׁין אֶלְפָּה מְאֲרֵי דְגִדְפִין, בְּתַרֵי גּוּפֵי, נְשׂ"ר
 וְאֲרִי"ה כְּחַדָּא. אָרִים קָלָא, כְּלָהוּ אַחַרְנִין סָלְקִין וְנַחְתִּין,
 מְצַפְצָפֵן מְסֵטְרֵיהוּ, מְכַמָּה דְּרַגִּין.

ג' רִישֵׁין אֵינּוֹן פְּחָדָא, בְּמִשְׁרֵיין אֵלִין. וְכִלְהוּ בְּחַד
 חוּשְׁבָן. וְחוּשְׁבָן דְּאֵלִין רִישֵׁין, רִישָׁא חָדָא, אַרְבַּעִין
 וְשִׁית אֶלְפָּה וְחִמְשׁ מָאָה. רִישָׁא תְּנִינָא חִמְשֵׁין וְתִשְׁעֵי אֶלְפָּה
 וְתִלְתַּת מָאָה. רִישָׁא תְּלִיתָאָה, אַרְבַּעִין וְחִמְשׁ אֶלְפִין, וְשִׁית
 מָאָה וְחִמְשֵׁין.

מֵאֵלִין תְּרֵי סְטָרִין, נְפִיק תְּרִין פְּרוּזִי, דְּאִזְלֵי מִקְמֵי כְּלָהוּ
 מִשְׁרֵיין. כַּד אֵלִין תְּרֵי מִכְרִיזִי, כָּל חֵילִין, וְכָל
 מִשְׁרֵיין, חִיוּן זַעֲרִין עִם רַבְרָבָן, כְּלָהוּ מִתְּכַנְשֵׁי. מֵאֵן
 חָמֵי נְטִילָא דְּכְלָהוּ רְקִיעִין, כּוּלְהוּ נְטִלִין בְּמִטּוּלָא
 בְּמִשְׁרֵיין, לְקַמֵּיהּ דְּהָהוּא מִשְׁכְּנָא.

בְּשַׁעֲתָא דְּחַד מִנֵּיהּ, הָהוּא דָּאֲתֵי מִסְטָרָא דְּאַרְיָה,
 פְּשִׁיט קָלָא, בְּגִין דְּלֹא יִזְדַּעְזַעוּן כָּל אֵינּוֹן
 קָלִין. כְּדִין מִתְּכַנְשֵׁין כָּל אֵינּוֹן מִשְׁרֵיין. בְּשַׁעֲתָא דְּאַחֲרָא
 קָרִי, מִתְּבַר קָלָא וְלֹא פְּשִׁיט, כָּל אֵינּוֹן מִשְׁרֵיין דְּהָאֵי
 נֶשֶׁר, כְּלָהוּ מִתְּכַנְשׁוּ לְנְטִילָא בְּמִטְלַנְיָהוּ. לְקַבִּיל אֵינּוֹן,
 שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת כְּסָף, כְּגוּוּנָא דָּא כְּלֹא לְתַתָּא. תָּא חֲזִי,
 כַּד אֵלִין נְטִלִין מַה פְּתִיב, (יחזקאל א) וּבִלְכַת חַחִיּוֹת יִלְכוּ
 הָאוּפָנִים אֶצְלָם, אֵינּוֹן דְּמִתְּכַנְשׁוּ לְגַבֵּיהּ, כְּגוּוּנָא
 דְּרִישָׁא אִסְתַּכַּל, הָכֵי נְמִי כְּלָהוּ.

דְּגָלָא תְּלִיתָאָה. שׁוּר. גְּבַרְיָאֵל. צְפוּן. תְּרִין מְמַנָּן עִמֵּיהּ,
 קַפְצִיא"ל חֲזַקִיא"ל. הָאֵי שׁוּר מִסְטָרָא דְּשִׁמְאֵלָא.

קָרְנוּי סִלְקִין בֵּין תְּרִין עֵינוּי. רָגִיז בְּאַסְתְּפְלוֹתָא, עֵינִין
 מְלַהֲטֵן כְּאַשָּׂא דְנֹור דְלִיק. נִגַח וּרְפָסָא בְּרַגְלוּי וְלֹא חֵיִס.
 כַּד גָּעִי הָאִי שׁוֹר, נִפְקִין מְנוּקְבָא דִתְהוּמָא רַבָּא, כַּמָּה
 חֲבִילֵי שְׂרִיקִין (ס"א טְרִיקִין), כְּלָהוּ גָעָאן וְשָׂטָאן קָמִיָּה,
 וְחִמְתָּא, וְאַחְמָתָא דְכָל חוּבִין תְּלִיָּא קָמִיָּה, דִּהָא כָּל
 חוּבֵי עֲלָמָא, כְּלָהוּ בְּסַפְרָא סְלִיקִין וּכְתִיבִין.

שְׁבַעָה נִהְרֵי דְאַשָּׂא נִגְדִין קָמִיָּה, כַּד צָחִי אָזִיל לְגַבֵּי
 הַהוּא נִהַר דִּינֹור, וְשָׂאִיב לִיה בְּגַמִּיעָא חֲדָא.
 וְהַהוּא נִהַר אֲתַמְלִי כַּדְבְּקִדְמִיתָא, וְלֹא כְּדִיב. כָּל אֵינּוֹן
 חֲיִילִין, שְׂאֵבִין אֶשָּׂא אַכְּלָא אֶשָּׂא. וְאַלְמָלָא דְמַסְטְרָא
 דְאַרְיָה, נִפִּיק חַד נִהָרָא דְמִיָּא, דְמַכְבִּין גַּחְלַתִּיָּהוּ, לֹא
 יִכִּיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל.

חֲשׁוּכָא דְשִׁמְשָׁא תַמְן אֲשַׁתְּכַח, לָא אֲשַׁתְּכַח נִהִירוּ. כַּמָּה
 גְּרַדִּינֵי נְמוּסִין אָזִילִין וְשָׂטָאן בְּחֲשׁוּכָא וְהַהוּא
 נִהַר דְדְלִיק בְּסַטְרָא דָּא, נוֹרָא אוּכְמָא חֲשׁוּךְ. וְאִי תִימָא,
 דְלֹא אִית אֶשָּׂא חוּרָא, אֶשָּׂא אוּכְמָא, אֶשָּׂא סוּמְקָא,
 אֶשָּׂא דְתַרֵּי גְוּוּנֵי. לֹא תִימָא, דִּהָא וְדֵאִי הָכִי הוּא, וְעַם
 כָּל דָּא לְעִילָא לְעִילָא הָכִי אֲשַׁתְּכַח, וּמַתְמָן נִגִיד לְאַלִין
 תַּתְּאִי.

תַּנִּינֵן אוּרִיָּתָא בְּמָה אֲשַׁתְּכַחַת. אֶשָּׂא חוּרָא, וְאַשָּׂא
 אוּכְמָא עַל גַּבֵּי אֶשָּׂא חוּרָא. בְּתַרֵּי אִשִּׁי

אֲשֶׁתְּכַחַת אֹרֵייתָא. תָּא חֲזִי, אִשָּׁא חֲדָא הוּא, וְהָאִי
אֲתַפְּלֵג לְאַרְבַּעָה. מִיָּא חֲדָא (דף קנ"ה ע"א) אִיהוּ, וְהָאִי אֲתַפְּלִיג
לְאַרְבַּע. רוּחָא חֲדָא אִיהוּ, וְהָאִי אֲתַפְּלִיג לְאַרְבַּע.

תְּלַת רִישֵׁין אֲשֶׁתְּכַחוּ (ס"א אֲתַחֲבְרוּ) בְּמִשְׁרֵיין אֲלִיין. חוּשְׁבֵן
דְּלַהוֹן, רִישָׁא חֲדָא שְׁתֵּין וְתַרֵּי אֶלְפָּה וְשִׁבַע מְאָה.
רִישָׁא ב', אַרְבַּעִין וְחַד אֶלְפָּה וְחֲמִשׁ מְאָה. רִישָׁא תְּלִיתָא,
תְּלַת וְחֲמִשִּׁין אֶלְפָּה וְאַרְבַּע מְאָה. בַּר כָּל אֵינּוֹן דְּרַגִּין
אַחַרְנִין דְּאֲתַפְּרִשֵׁן בְּסִטְרֵיהוּ, וְלִית לוֹן חוּשְׁבֵנָא. כְּלַהוּ
דְּרַגִּין עַל דְּרַגִּין. בַּר כַּמָּה גְּרַדִּינִי נְמוּסִין דְּאֵינּוֹן לְתַתָּא,
חֲצִיפִין כְּכֻלְבָּא, נִשְׁכִּין כְּחַמְרָא, וְוִי מֵאן דְּאֲשֶׁתְּכַח
גַּבִּייהוּ, וְדִינָא דְּלַהוֹן בְּסִטְרָא רְבִיעָאָה.

דְּגֵלָא רְבִיעָאָה, אַדְ"ם רַפְּא"ל. מַעְרַב. בְּהַדִּיה אֲסוּוֹתָא.
בְּסִטְרָא דְּאָדָם אֲתַכְּלִיל דִּינָא עֲלָאָה עָלִיה אֲתַסִּי.
הָאִי (ס"א חד) אַחִיד בְּקַרְנוֹי דְּשׁוּר, כַּד מְבַעֵי לְאַעֲלָא לוֹן
לְתַהוּמָא רַבָּא. וְכַפִּית לוֹן, דְּלָא יוֹקִיד עֲלִמָּא. בְּתַר דָּא
שְׂרִיא קוּל דְּמָמָה דְּקָה דִּינָא. (ס"א חבא) מְלָה בְּחֲשָׁאִי, לָא
מִשְׁתַּמַּע מְלָה דְּהַבְרָה כְּלָל.

בְּסִטְרָא דָּא, שְׂרִיא מֵאן דְּשְׂרִיא, סְלִיק מֵאן דְּסְלִיק,
שְׁמִשָּׂא אֲתַכְּנִישׁ לְאַנְהָרָא לְהָאִי אֲתַר. בְּגִין כַּךְ
וְתַקְעָתֶם תְּרוּעָה, בְּסִטְר דְּרוּם. אַבְּל הַכָּא, לָאו הָאִי וְלָאו
הָאִי. אֲמַאי תְּרוּעָה. לְאַכְפִּיָּיא סִטְר צְפוֹן, וּבְגִין כַּךְ סִטְר
צְפוֹן לְאַחֲוֹרָא.

תָּא חֲזִי, שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת, בְּגִין דְּאִינוּן מִסְטְרֵי תְּרִי
 דְּקֹאֲמְרִי, מִמְזָרְחָ וּמִדְרוֹם. אִינְהוּ זְמִינִין לְתַבְרָא
 דִּינִין, וְלֹא־כִפְיֵיא לֹון. וְעַל דָּא אִינוּן מִכְסָּף. וּבְגִין כְּךָ
 וּבִיּוֹם שְׁמַחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וְגו', וּתְקַעְתֶּם בְּחֲצוּצְרוֹת,
 סֹתָם, בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא. וּפְאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיהוֹן, וְיִהִיב לֹון חוּלְקָא
 עֲלָאָה עַל כָּל שְׂאָר עֲמִין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּבַח
 בְּהוּ בְּתוֹשְׁבַחְתֵּיהוּ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי
 עֲבָדִי אֶתְּהָ יִשְׂרָאֵל וְגו'.

(במדבר י') וַיְהִי בְּנִסּוּעַ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר
 אָמַר, הֵכָא אֵית לְאַסְתְּכְּלָא, נ' דְּאִיְהִי (ס"א מְנוּזָרָא)
 מְחֻזָּרָא לְאַחֻזָּרָא הֵכָא בְּתַרִּי דּוּכְתִּי, אֲמַאי. וְאִי תִימָא נ'
 כְּפוּפָה, הָא יְדִיעָה נ' כְּפוּפָה נוֹקְבָא. נ' פְּשׁוּטָה, כְּלָלָא
 דְּדַכְר וְנוֹקְבָא. וְהָא אוֹקִימְנָא בְּאַתְרֵךְ דָּא, וַיְהִי בְּנִסּוּעַ
 הָאָרוֹן. אֲמַאי אֶתְהַדָּר לְבַתָּר כְּגוּוֹנָא דָּא .

תָּא חֲזִי, נ בְּאֲשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ לָא אֲתַמַּר, בְּגִין דְּהִיא
 בְּגִלּוּתָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיֵיא דְכְּתִיב, (עמוס ה) נִפְלְהָ
 לָא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֶלָּא מַה כְּתִיב
 לְעֵילָא, וְאָרוֹן בְּרִית יְיָ נוֹסַע לְפָנֵיהֶם דְּרַךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים
 לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה. כִּיּוֹן דְּהוּא נְטִיל אָרוֹנָא, נוּ"ן נְטִיל
 עֲלֵיהָ (נ"א עמ"ה), וְהָא שְׁכִינְתָא עַל גְּבֵי אָרוֹנָא יְתִיב.

תָּא חֲזִי, חֲבִיבוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּייהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא אַף עַל גַּב דְּאִינוּן סְטָאן מֵאַרְח
 מִישָׁר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בְּעֵי לְשַׁבְּקָא לֹון, וּבְכַל
 זְמַנָּא אֶהְדֵּר אַנְפוּי לְקַבְּלֵיהוּ, דְּאִי לָאו חֲכִי לָא יְקוּמוּן
 בְּעַלְמָא.

תָּא חֲזִי, אַרוּנָא הוּוּה נָטֵל קַמֵּייהוּ אַרְח תְּלַתָּא יוּמִין, נ
 לָא הוּוּה מִתְפַּרְשׁ מִנִּיה, וְנָטִיל עִמִּיה. וּמַגּו רְחִימוּ
 דְּלֵהוּן דִּישְׂרָאֵל, אֶהְדֵּר אַנְפוּי וְאַסְתַּחַר מְלַגְבֵי אַרוּנָא,
 כְּהֵאִי אֵיילָא דְעֻזְלָתָא, כִּד אִיהוּ אֶזִּיל, אֶהְדֵּר אַפּוּי
 לְאַתֵּר דְּנַפְיָק. וְעַל דָּא בְּנִסּוּעַ הָאָרוּן, נוּי"ן אֶסְחַר אַנְפִּין
 לְקַבְּלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְכַתְפֵי גּוּפָא לְגַבֵי אַרוּנָא.

וְעַל דָּא כִּד אַרוּנָא הוּוּה נָטִיל, מִשָּׁה אָמַר קוּמָה יֵי, לָא
 תְּשַׁבּוּק לֹון, אֶהְדֵּר אַנְפִּךָ לְגַבְנ, כְּדִין נוּי"ן אֶתְהֶדֶר
 לְגַבֵּייהוּ כְּגוּוּנָא דָּא כְּמֵאן דְּמֶהְדֵּר אַנְפִּיה לְמֵאן
 דְּרַחִים, וְכִד הוּוּה שְׂאֵרֵי אַרוּנָא (וישראל) לְמִשְׁרֵי, כְּדִין
 אֶהְדֵּר נוּן אַנְפוּי מִישְׂרָאֵל, וְאַתְהֶדֶר לְגַבֵי אַרוּנָא,
 וּבְכַלָּא אֶתְהֶדֶר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזֵר, בּוּדְאֵי חֲכִי הוּא, אַבְל חֲכָא
 לָא אֶהְדֵּר אַנְפוּי מִישְׂרָאֵל, דְּאִי חֲכִי בְּעֵי נוּן
 לְאַתְהַפְּכָא מְגוּוּנָא דְאַחְרָא עֲלָאָה (ס"א דלעילא), הֵאִי
 מְנוּזֵר לְאַחְוֵרָא וְהֵאִי בְּאוּרְח מִישָׁר לְגַבֵי אַרוּנָא.

אֵלָא וְדַאי לָא אֶהְדֵּר אַנְפוּי מְנַיְיְהוּ, וּמָה עֵבִיד בְּשַׁעְתָּא
 דְּשָׂאֲרֵי אַרוּנָא לְמִשְׂרֵי. אֲמַר מִשָּׁה שׁוּבָה יִי, כְּדִין
 שָׂאֲרֵי אַרוּנָא, וּשְׂכִינְתָּא קָאִים בְּסִטְרָא אַחְרָא, וְאַנְפִּין
 לְקַבְּלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְלְקַבְּלֵיהּ דְּאַרוּנָא. (ובגין כך) וּכְדִין
 כְּלָא כְּלִיל (לגוּוּה) לְכוּוּנָא, (דף קנ"ה ע"ב) לְאַרוּנָא, וְלִישְׂרָאֵל.
 אֵלָא דִּישְׂרָאֵל גָּרְמוּ לְבַתֵּר, דְּכַתִּיב וַיְהִי הָעַם
 כְּמַתְאוּנָנִים.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲנָא דְאַמְרֵן מִסְפָּרָא דְרַב יִיבָא סְבָא,
 דְּאֲמַר דְּבִין בְּהַאי גִיסָא, וּבִין בְּהַאי גִיסָא, אֶתְהַדֵּר.
 אֲמַר לֵיהּ, שְׂפִיר קָאֲמַר, אֲבָל דָּא דְּאֲמִינָא, הָכִי תִשְׁכַּח
 בְּסִפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, וְהָכִי הוּא וְדַאי.
 וְהַמֵּן (במדבר י"א) כְּזֹרַע גֵּד הוּא. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, לְקִימָא
 זֹרְעָא וְחִילִין בְּאַרְעָא, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (בראשית מט) גֵּד
 גְּדוּד יִגְוֹדְנֹו. מַה זֹרְעָא דְּגֵד נְטִילֵי חוּלְקִיהוֹן בְּאַרְעָא
 אַחְרָא, כִּךְ מִן שְׂרִיא עֲלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, לְבַר מֵאַרְעָא
 קְדִישָׁא.

דְּבַר אַחַר כְּזֹרַע גֵּד הוּא. כְּזֹרְעָא דְּגֵד חוּוּרָא, וְאַקְפִּי כַּד
 נְחִית לְאוּרָא, וְאַתְנַגְרִיס (ס"א וְאַתְנַגְשִׁים) (ס"א וְאַתְבְּלַע)
 בְּגוּפָא, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. וְעֵינוּ כְּעֵין הַבְּדוּלָה,
 כְּהוּא בְּדוּלְחָא דְּאִיהוּ חוּוּר, כְּגוּוּנָא דִּימִינָא (ס"א חִיוּוּרָא
 דְּעִינָא) דְּלַעֲיִלָא. (כְּזֹרַע גֵּד הָכִי לָא אַקְרוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרָאִי אֲבָל לְכַךְ מְחַרְשֵׁי זֹרְעָא

כְּזֹרַע גֵּד הוּא כְּזֹרַע גֵּד חוּוּרָא וְאַתְקַפִּיהּ כַּד נְחִית מְלַעֲיִלָא לְתַתָּא)

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵאֵי שְׁנָא (דְּאָמַר) דְּמִשָּׁה בְּמִלָּה דָּא (חֲלִישׁ)
 לְעֵילָא כְּנוֹקְבָא, דְּכִתִּיב אִם כָּכָה אֶת עוֹשֶׂה לִּי,
 אֶת, אֶתָּה מְבַעֵי לִיָּהּ. אֵלָא לְאַתָּר דְּמוֹתָא שְׂאֲרֵי בֵּיהּ
 קָאֲמַר, וְהָהוּא אֶתָּר דְּנוֹקְבָא אִיהוּ. בְּגִין כִּךְ אָמַר הָרַגְנִי
 נָא הָרוּג, וְדָא אֵילְנָא דְּמוֹתָא. וְהָא אוֹקִימְנָא דְּבְאֵילְנָא
 דְּחַיִּי לָא שְׂרִיָּא בֵּיהּ מוֹתָא. וְעַל דָּא אֶתְהַדְרַר לְגַבֵּי אֵילְנָא
 דְּמוֹתָא וְאָמַר אֶת, וְלָא אָמַר אֶתָּה, וְהָכִי מְבַעֵי לִיָּהּ.

מִיד (במדבר י"א) וַיֹּאמֶר יי אֵל מִשָּׁה אֶסְפָּה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ
 וְגו'. אָמַר לִיָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶת בְּעֵי מוֹתָא
 בְּכָל זְמַנָּא, הָרִי לָךְ, וְאַצְלִתִּי מִן הָרוּחַ וְגו'. תָּא חֲזִי,
 דְּהָכָא יַדַּע מִשָּׁה דְּאִיהוּ יְמוֹת, וְלָא יִיעוּל לְאַרְעָא, דְּהָא
 אֶלְדָּד וּמִידָד מִלָּה דָּא הוּוּ אָמְרֵי.

עַל דָּא, לָא לְבַעֵי לִיָּהּ לְאִינְשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּרוּגְזָא שְׂאֲרֵי
 בֵּיהּ, לְלִטְיָא גְרַמִּיהּ. דְּהָא כִּמָּה קִיָּיִמִי עָלֶיהּ
 דְּמִקְבְּלֵי הָהִיא מִלָּה. בְּזְמַנָּא אוֹחְרָנָא דְּבָעָא מִיתָה, לָא
 קְבִילוּ מִנִּיהּ. בְּגִין דְּכָלָא לְתוּעֲלָתָא דִּישְׂרָאֵל הָוָה. הַשְׁתָּא
 לָאו אִיהוּ, אֵלָא מְגוּ רוּגְזָא וְדוּחְקָא, וּבְגִין כִּךְ קְבִילוּ
 מִנִּיהּ. וְעַל דָּא אֶשְׁתְּאַרוּ לְבַתָּר אֶלְדָּד וּמִידָד, וְאָמְרוּ דָּא,
 דְּמִשָּׁה יִתְכַנְּיֵשׁ, וִיהוּשַׁע יִיעוּל לִזְנוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא.
 וּבְגִין כִּךְ אֶתָּא יְהוּשַׁע לְגַבֵּי מִשָּׁה, וְקִנִּי עָלֶיהּ דְּמִשָּׁה.
 וּמִשָּׁה לָא אֶשְׁגַּח בִּיקְרָא דִּילִיהּ. וְעַל דָּא אָמַר,

אֲדַנִּי מֹשֶׁה כְּלָאִם. מֵאֵי כְּלָאִם. מִנַּע מִנְהוֹן אֵינּוֹן מְלִין,
 כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות לו) וַיִּכְלֹא הָעַם מִהֲבִיא. (בראשית ח)
 וַיִּכְלֹא הַגָּשָׁם מִן הַשָּׁמַיִם. מְנִיעוֹתָא מִמֶּשׁ. וּמֹשֶׁה לֹא
 בָּעָא. פּוּק חֲמֵי עֲנוּוֹתְנִוּתִיהָ דְמֹשֶׁה, מַה כְּתִיב הַמְקַנָּא
 אֶתְהָ לִּי וְגו'. זַכָּאָה חוּלְקִיהָ דְמֹשֶׁה, דְּאִיהוּ סָלִיק עַל
 כְּלָהוּ נְבִיאֵי עֲלָאִי (נ"א דְעֲלָמָא). אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל שְׂאֵר
 נְבִיאֵין לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּסִיְהָרָא לְגַבֵּי שְׁמֵשָׁא.
 רַבִּי אַבָּא הוּהוּ יְתִיב לִילֵיא חַד, וְלַעֵי בְּאוּרֵייתָא. וְהוּוּ
 עֲמִיָּה רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזַקְיָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּמָה
 אֵינּוֹן בְּנֵי נֶשֶׁא תַקִּיפּוּ לְבָא, דְּלֹא מִשְׁגַּחֵי בְּמַלְי דְּהֵהוּא
 עֲלָמָא כְּלוּם. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּשָׂרָא דְלְבָא, דְּאֶחִידָא
 בְּכָל שְׁיִיפֵי גּוּפָא, קָא עֲבִיד לוֹן. פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ו) יֵשׁ
 רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַחַת הַשָּׁמֶשׁ וְרַבָּה הִיא עַל הָאָדָם. יֵשׁ
 רָעָה: דָּא אִיְהִי תוּקְפָא בִישָׂא דְלְבָא, דְּבַעֵי לְשִׁלְטָאָה
 בְּמַלְי דְּהֵאֵי עֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּמַלְי דְּהֵהוּא עֲלָמָא מְדִי.
 אֲמַאי אִיְהִי רָעָה. קָרָא דְּבִתְרִיהָ אוּכַח, דְּכְתִיב אִישׁ
 אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עוֹשֶׁר וְנִכְסִים וְגו'. הֵאֵי
 קָרָא קְשִׁיא, כִּיּוֹן דְּכְתִיב וְאֵינְנוּ חֹסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכָּל אֲשֶׁר
 יִתְּאוּהָ, אֲמַאי וְלֹא יִשְׁלִיטְנוּ הָאֱלֹהִים לְאַכּוֹל מִמֶּנּוּ, דְּהֵא
 אֵינּוּ חֹסֵר לְנַפְשׁוֹ כְּלוּם אֶלָּא. רְזָא אִיהוּ, וְכָל מְלוּי
 דְּשִׁלְמָה מִלְכָּא, מִתְּלַבְּשָׁן אֵינּוֹן בְּמַלְיִן אַחֲרָנִין, כְּמַלְי
 דְּאוּרֵייתָא, דְּאֵינּוֹן מִתְּלַבְּשָׁן בְּסְפוּרֵי עֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, אַף עַל גַּב דְּבַעֲיָנָן לְאַסְתִּכְלָא בְּלְבוּשָׁא, הַשְׁתָּא
 הַאי קָרָא הָכִי קְאָמַר, דְּבַר נָשׁ אָזִיל בְּהַאי עֲלָמָא,
 וַיְהִיב לִיה ^(דף קנ"ו ע"א) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עוֹתְרָא, בְּגִין דִּיזְכִּי
 בֵּיה לְעֲלָמָא דְאַתִּי, וַיִּשְׁתַּאֲר לְגַבִּיה קֶרֶן. מַאי קֶרֶן. הֵהוּא
 דְּאִיהוּ קִיָּים, דְּאִיהוּ אַתְר לְאַתְצַרְרָא בֵּיה נִשְׁמַתָּא. בְּגִין
 כֶּךָ בְּעֵי לְאַשְׁאָרָא אַבְתְּרִיה ^(נ"א עוֹתְרִיה) לְהַאי קֶרֶן, וְהַאי
 קֶרֶן יִקְבַּל לִיה, בְּתַר דִּיפּוּק מֵהַאי עֲלָמָא.

בְּגִין דְּהַאי קֶרֶן, הוּא אֵילָנָא דְחַיִּי דְהַהוּא עֲלָמָא, וְלֹא
 קִיָּמָא בְּהַאי עֲלָמָא, אֲלֹא הֵהוּא אֵיבָא דְנַפְיָק
 מִנִּיה, וְעַל דָּא אֵיבָא דִילִיה אָכִיל בַּר נָשׁ, דְּזָכִי בְּהַאי
 עֲלָמָא, וְהַקֶּרֶן קִיָּמָא לִיה לְהַהוּא עֲלָמָא, לְמִזְכִּי בֵּיה
 בְּחַיִּין עֲלָאִין דְלַעֲיָלָא.

וּמֵאֵן דְּסָאִיב גְּרַמִּיה, וְאַתְמַשֵּׁךְ בְּתַר גְּרַמִּיה, וְלִיתִיה חֲסַר
 לְנַפְשִׁיה וְלְגְרַמִּיה כְּלוּם. וְהַהוּא אֵילָנָא אֲשַׁתְּאֲר,
 וְלֹא שׁוּיָה לְקַבְלִיה בְּדַחִילוּ, וְלְקַבְלָא לִיה לַעֲיָלָא. כְּדִין
 וְלֹא יִשְׁלִיטְנוּ הָאֱלֹהִים לְאָכֵל מִמֶּנּוּ, וְלְמִזְכִּי בְּהַהוּא
 עוֹתְרָא, וְדַאי אִישׁ אַחַר יֵאכְלֶנּוּ, כְּמָה דְאַתְ אָמַר ^(אִיּוֹב כ"ז)
 יִכִּין וְצַדִּיק יִלְבַּשׁ. בְּגִין כֶּךָ, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמִזְכִּי, בְּמָה
 דִּיְהִיב לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהוּא עֲלָמָא, וְכְדִין אָכִיל
 מִינֵיה בְּהַאי עֲלָמָא, וַיִּשְׁתַּאֲר לְגַבִּיה הֵהוּא קֶרֶן לְעֲלָמָא
 אַחְרָא, לְמַהוּי צְרוּרָא בְּצְרוּרָא דְחַיִּי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְדַאי.

תוֹ אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב אִם כָּכָה אַתְּ עוֹשֶׂה לִי הֲרֹגֵנִי
 נָא וְגו' וְכִי מֹשֶׁה דָּאִיְהוּ עָנּוּ מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּגִין
 דְּשִׂאִילוּ מַנִּיָּה יִשְׂרָאֵל לְמִיכַל, מִסַּר גְּרַמְיָה לְמִיתָה,
 אֲמַאי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הֵאֵי מְלָה אוֹלִיפְנָא, וְרוּזָא עֲלָתָה
 אִיְהוּ, מֹשֶׁה לָּא אַבְאִישׁ קַמִּיָּה, וְלֹא שָׂאֵל לְמִיתָה עַל
 דְּשִׂאִילוּ יִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזִי, מֹשֶׁה אֲתֵאֲחֵד, וְהוּוּ סָלִיק בְּמָה דְלָא אֲתֵאֲחֵד
 נְבִיאָה אַחְרָא. (דְּהָא אַחֲדִי צְדָקָה הוּוּ) וּבְשַׁעְתָּא דְאָמַר לִיָּה
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ לְמֹשֶׁה, (שְׁמוֹת טז) הֲנֵנִי מִמְטִיר לְכֶם לַחֵם
 מִן הַשָּׁמַיִם. תְּדִי מֹשֶׁה וְאָמַר, וְדֵאֵי הַשְּׁתָּא הֵהוּוּ שְׁלִימוּ
 בִי אֲשֶׁתִּכַח. דְּהָא בְּגִינֵי אֲשֶׁתִּכַח מִן לְיִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן דְּחָמָא
 מֹשֶׁה דְאֵהֲדֵרוּ לְנַחְתָּא לְדֶרְגָא אַחְרָא, וְשִׂאִילוּ בְשָׂר,
 וְאָמְרֵי וְנִפְשָׁנוּ קָצָה בַּלָּחֵם הַקְּלוּקֵל. אָמַר אֵי הֲכִי הוּוּ,
 הָא דֶּרְגָא דִּילֵי פְּגִים. דְּהָא בְּגִינֵי יִכְלוֹן יִשְׂרָאֵל מִן
 בְּמִדְבָּרָא (קפ"א), הָא אֲנָא פְּגִימָא, וְאֵהֲרֵן פְּגִים, וְנַחֲשׁוֹן בֶּן
 עֲמִינָדָב פְּגִים.

אָמַר וְאִם כָּכָה אַתְּ עוֹשֶׂה לִי הֲרֹגֵנִי נָא הֲרוּג, דְּחֲשִׁיבְנָא
 נוֹקְבָא בְּמִיכַלָּא דִּילָהּ, (וְאֲנָא נְחִית מִן שְׁמִיָּא דְאִיְהוּ דֶּרְגָא עֲלָתָה,
 לְנַחְתָּא לְדֶרְגָא דְנוֹקְבָא, וְאֲנָא עֲדִיף מִן שָׂר נְבִיאֵי עֲלָמָא, וְעַל דָּא אָמַר וְאֵל אֲרָאָה (אֲחוֹתִי)
 בְּרַעְתִּי כַּמֵּת וְדֵאֵי לְנַחְתָּא לְדֶרְגָא תַתָּאָה. בְּדִין וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה אֲסַפֶּה לִי שְׁבָעִים אִישׁ. אֵת
 שָׂאִיל אֲתֵר דְּמִיתָה לָּא תַבְעֵי אֲתֵר דְלָא תַהָא פְּגִים בְּדֶרְגָא דִּילָךְ. וְעַל דָּא כְּתִיב וְאֶצְלַתִּי מִן
 הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלַיךְ דְּכִלְהוּ אֵינּוֹן דְּתַמְּן אֲתֵאֲחֵדוּ). (ס"א וְאֲנָא נְחִית מִן שְׁמִיָּא לְאַרְעָא. אֵת
 עוֹשֶׂה לִי לְנַחְתָּא לְאַתֵּר דְנוֹקְבָא, וְלִמְפָּגָם לְאַתֵּרִי וְדֶרְגִי אֵי הֲכִי הֲרֹגֵנִי נָא הֲרוּג אִם נָא מִצְּאֵתִי

חַן בְּעֵינֶיךָ וְאֵל אֶרְאֶה בְּרַעְתִּי. רַעְתִּי הִיא וְדָאֵי לְאַחַדָּא בְּדַרְגָּא תַתְּאָה. כְּדִין וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֶסְפָּה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל. הָא אֵינּוּן לְמִיתָן לְהוּ מִיכְלָא אַחֲרָא, וְלֹא תְהֵא פְגִים בְּדַרְגָּא דִּילָךְ. וְעַל דָּא וְאַצְלַתִּי מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּאֵינּוּן אַתְּאֲחִדּוּ בְּסִיחָרָא וְכוּ') **בְּסִיחָרָא וּבְעֵי שְׁמֵשָׁא לְאַנְהָרָא לָהּ. וְעַל דָּא וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם, בְּגִין לְאַנְהָרָא מִן שְׁמֵשָׁא, כְּנִהוּרָא דְּסִיחָרָא.** (ס"א וּבְגִינֵי הָאֵי מִיכְלָא דָּא, לָא) **אַתְיִיא עַל יְדָא**

דְּמֹשֶׁה, בְּגִין דְּלֹא יִתְפָּגִים.

זְכָאָה חוּלְקָא דְּמֹשֶׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּה, עֲלֵיהּ כְּתִיב (משלי כג) **יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְגו'. יִשְׁמַח אָבִיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִמְךָ: דָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. וְתַגְּל יוֹלְדֶתְךָ: דָּא אִימָא דְּמֹשֶׁה דְּלַתְתָּא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחִים לִיָּה יִתִּיר מְכָל נְבִיאֵי עֲלֵמָא, בְּלֹא, אֲמַצְעֵי כָּלִל.** (ס"א דְּהָא מֹשֶׁה אֶסְתַּלַּק עַל כָּל נְבִיאֵי עֲלֵמָא בְּלֹא אֲמַצְעֵי כָּלִל כְּמָה) **דְּכְתִיב**

פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ, וְהָא אוֹקִימָנָא בְּכִמָּה אֲתֵר.

(במדבר י"ב) **וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֵל יְיָ לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ. הָא אוֹקִימוּנָה, וְהוּא רִזָּא דְּשִׁמְאָ קְדִישָׁא, מִחַד סְרִי אֲתוּוּן, וְלֹא בְּעָא מֹשֶׁה לְצַלָּאָה יִתִּיר, בְּגִין דְּעַל דִּידִיָּה לְמַלְכָּא לָא בְּעֵי** (דף קנ"ז ע"ב) **לְאַטְרַחָא יִתִּיר. בְּגִין כְּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא עַל יְקָרָא דְּמֹשֶׁה. וּבְכָל אֲתֵר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא עַל יְקָרִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָּא, יִתִּיר עַל דִּילִיָּה. וְלִזְמָנָא דְּאֲתִי, עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַתְּבַע עֲלִבּוּנָא דְּיִשְׂרָאֵל מֵעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, וְלְמַחְדֵי לוּן**

בְּחֲדוֹתָא דְצִיּוֹן. דְּכַתִּיב, (ירמיה לא) וּבָאוּ וּרְנְנוּ בְּמָרוֹם צִיּוֹן
 וְגו'. וּכְדִין (ישעיה נט) וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְגו'.
 בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלּוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרַשַׁת שְׁלַח לְךָ

(במדבר י"ג) וַיְדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים
 וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פָּתַח, (איוב לח)

הַמִּימִיךְ צִוִּיתָ בְּקֹר יַדְעַתָּ הַשְּׁחַר מְקוֹמוֹ. שְׁחַר כְּתִיב, ה"א
 אֶת־רַחֲקָא מִשְׁחַר. מֵאֵי טַעְמָא. אֶלָּא אָמַר רַבִּי חֵיִיא,
 בְּשַׁעֲתָא דְנִטִּי עֵרַב, וְשִׁמְשָׁא נִטִּי לְמִיעַל, כְּדִין אֶתְחַלֵּשׁ
 תּוֹקֶפִיָּה, כְּדִין שְׁלִטָּא שְׁמַאלָא, וּמִשְׁתַּכַּח דִּינָא בְּעַלְמָא,
 וְאֶתְפְּשֵׁט (לְעִילָא). וּכְדִין בְּעֵי בַר נֶשׁ לְצַלָּאָה, וּלְכוּנָא
 רַעוּתָא (ס"א לְצַלָּאָה דִּישְׁבַּח רַעוּתָא) קָמִי מֵאֲרִיָּה.

דְּאָמַר רַבִּי יִיסָא, כַּד נִטִּי שְׁמִשָּׂא, וְאֶתְחַלֵּשׁ, כְּדִין
 אֶתְפַּתַּח חַד פְּתִיחוּ בְּשִׁמְשָׂא, וְאֶתְכַנְיֵשׁ חֵילִיָּה,
 וְשִׁמְאָלָא שְׁלִיט. וַיִּצְחַק כְּרִי בִירָא תְּחוּתִיָּה.

כִּיּוֹן דְּעָאֵל לִילִיָּא, פְּתַקָּא דְקוּטְפָּא בְּאַחְמַתִּיָּה שְׂכִיחַ.
 וְכַמָּה חֲבִילִין טְרִיקוֹן (אודריקו) אֶתְפְּשֵׁטוּ בְּעַלְמָא,
 וְכֻלְהוּ שְׁטָאן בְּעַרְבוּבִיָּא, וְאֶזְלִי וְחֵיכָאן בְּנַפְשָׁן
 דְּרִשִׁיעִיָּא, (ס"א דְּבַנֵּי נֶשָׂא) וּמוֹדְעִין לוֹן מְלִין, מְנַהוֹן כְּדִיבּוֹן,
 וּמְנַהוֹן קְשׁוּט, וּמֵאֵן דְּאֶשְׁתַּכַּח בִּינֵיָּהוּ, אֶתִּיָּהִיב לוֹן רְשׁוֹ

לְחַבְּלָא, וְכִלְהוּ בְּנֵי עֲלָמָא נְיִימִין, (וְאִתְּכַנְשׁוּ) וְטַעֲמִין טַעֲמָא
דְּמוֹתָא, וְהָא אוֹקִימָנָא.

תָּא חֲזִי, כַּד אֲתַעַר רוּחַ צְפוֹן, כְּדִין אֲתַקְבְּלָא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְאָלָא, וְאֲתַחֲבְרוּ כַּחֲדָא וְשִׂרְיָא בְּדְרוּעָא
בְּאַתְרָהָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְאַשְׁתַּעֲשַׂעָא עִם
צְדִיקָיָא דְּבִגְנַתָּא דְּעֵדוֹן, וְכְדִין כָּל מָאן דְּיִתְעַר לְמַלְעֵי
בְּאוּרֵייתָא בְּהֵהוּא שַׁעֲתָא. הָא אֲשַׁתְּתֵף בְּהֵדָה, בְּגִין דְּהִיא
(יְתַבֵּת) וְכֹל אֲכַלוּסִין דְּיִלָּה, מְשַׁבְּחָן לְמַלְכָּא עֲלָאָה, וְכֹל
אֵינּוֹן דְּאֲשַׁתְּכַחוּ (נ"א דְּאֲשַׁתְּכַחוּ בְּהֵדָה) בְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּאוּרֵייתָא,
כְּלָהוּ כְּתִיבִין בְּבִנֵי הֵיכְלָא, וְאֶקְרוּן בְּשִׁמְהוֹן, וְאֵלִין
רְשִׁימִין בִּימָמָא.

תָּא חֲזִי שְׁמָא חֲדָא קְדִישָׁא אֵית בְּגִלּוּפֵי אֲתוּוֹן, דְּהוּא
שְׁלֵטָא מְפֻלְגוּ לֵילִיָּא וְאֵילָךְ, וְאֵינּוֹן אֲתוּוֹן (כַּל"ךְ סַעֲפ"ה
יֵאֵעוּצ"ה) ם דְּמִנְצַפְךָ כְּלִיל לֹון, אוֹקְמוּהָ, (יִשְׁעִיָּה ט) לְסַרְבֵּה
הַמְשָׁרָה. נ' הוּא אֲסַתִּים לְהָאֵי וּלְהָאֵי, כְּדִין כְּתָרִין כְּלִילָן
הוּא ו' (נ"א י') דְּשְׁמָא קְדִישָׁא אֲתַקִּין לֵיהּ. וְסַתִּים מְבוּעָהָא.
בְּתַר דְּאוּלִידַת, פְּתִיחָא הוּת בְּחַד רִישָׁא דְּפִתְחָא.

כַּד אֲתַחֲרִיב בֵּי מְקַדְשָׁא, אֲסַתִּימוּ מְבוּעֵין מְכָל סְטָרִין.
(ס"א אֲתַ דְּאֲכִלִיל אֲתוּוֹן) וְאֲכִלִיל אֲתוּוֹן אַחֲרָן, וְאֵינּוֹן שְׁבַעָה.
תֵּלַת מֵהָאֵי סְטָרָא, וְאַרְבַּע מֵהָאֵי סְטָרָא. כַּל"ךְ. וְסִימָן (שִׁיר
הַשִּׁירִים ד) כְּלָךְ יִפְהָ רַעֲיִתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ, וְ דְּכַר וְנוֹקְבָא

כָּלִיל כַּחֲדָא, דָּא כָּלִיל תְּלַת מִכָּאן וְתְלַת מִכָּאן וְאִינוּן
 שִׁית. וְאוּקִימְנָא בְּאֵלִין תְּרִין אַתּוּן ע' ו' (נ"א ס' ו') אַתְּכִלְלוּ
 (תְּלִיסָר) תְּרִיסָר אַתּוּן סָלִיק מִנֵּייהוּ תְּרִי. חַד לְאַתָּר חַד, וְחַד
 לְאַתָּר חַד. (נ"א לְאַתָּר חַד וְחַד לְאַתָּר חַד)

כַּל"ךְ סַעֲפָה יֵאֵע"וּצָה, הָכִי אַתְּגְלִיפּוּ אַתּוּן, וְרִזָּא דָּא
 בְּכִי תִצָּא לְמַלְחָמָה, קָרָא דְכַתִּיב, (דְּבָרִים כב) פִּי יִהְיֶה
 נִעְרָה בְּתוּלָה. נִעַר כְּתִיב, בְּתַר דְּאַסְתָּלֵק לִילִיא, וְצַפְרָא
 נִהִיר, כְּדִין ה' סְלָקָא וְאַתְּכִלִּילַת בְּנִהוּרָא עֲלָאָה. וְכִדִּין
 יִדְעַת הַשְּׁחַר מְקוּמוֹ, דִּידַע (דְּיִדָּא) שְׁחַר מְקוּמוֹ דֵּה"א,
 וְאַתְּכִלִּילַת בְּגוּיָה.

תָּא חַזִּי, מִשָּׁה הוּוּה שְׁמִשָּׂא, וּבְעָא לְאַעֲלָאָה לְאַרְעָא.
 אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא, מִשָּׁה, כַּד אָתִי נִהוּרָא
 דְּשְׁמִשָּׂא, אַתְּכִלִּיל סִיְהָרָא (דף קנ"ז ע"א) בְּגוּיָה, הַשְּׁתָא דְאַנְתָּ
 שְׁמִשָּׂא, הֵיךְ יְקוּמוּן כַּחֲדָא שְׁמִשָּׂא וְסִיְהָרָא, לָא נִהִיר
 סִיְהָרָא אֲלָא בְּשַׁעֲתָא דְאַתְּכַנִּישׁ שְׁמִשָּׂא, אֲבַל הַשְּׁתָא
 לִית אַנְתָּ יְכִיל. אִי תְּבַעִי לְמַנְדַּע מְנָה שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים,
 לְגַרְמָךְ, בְּגִין לְמַנְדַּע.

תָּא חַזִּי, מִשָּׁה, אִי תִימָא דֵּהוּוּא לָא יִדַּע דְּלָא יִיעוּל
 לְאַרְעָא בְּזַמְנָא דָּא. לָאו הָכִי, אֲלָא יִדַּע, וְהוּוּה בְּעִי
 לְמַנְדַּע מְנָה, עַד לָא יִסְתָּלֵק, וְשְׁלַח לְאֵלִין מְאֲלִילִי, כִּיּוּן
 דְּלָא אַתִּיבוּ מְלָה כַּדְקָא יָאוּת, לָא שְׁלַח זַמְנָא אַחְרָא, עַד

דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְזִי לִיָּהּ, דְּכַתִּיב, (דברים לב) עֲלֵה אֶל
הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ. וְכַתִּיב (דברים לד) וַיֵּרְאֵהוּ
יְיָ אֶת כָּל הָאָרֶץ. וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּי, אֶלֶּא כָּל אֵינּוֹן
דְּזַמִּינִין לְמִיקָם בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, כְּלָהוּ אַחְזִי לִיָּהּ לְמִשָּׁה.
וְאִתְמַר, וְאוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

כִּיּוֹן דְּשָׂאֲרֵי מִשָּׁה לְמִשְׁלַח, מַה אָמַר לוֹן. הֵיִש בְּהַ עֵץ.
וְכִי מַה הוּא דְּקָאֲמַר, וְאִי תִימָא דְּלָא יִדַּע. (לקמן יימא
מְלָה אֲבָל הֶכָּא) אֶלֶּא הֶכִי אָמַר מִשָּׁה, אִם יֵש בְּהַ עֵץ, הָא
יִדְעָנָא דְּאֵנָא אֵיעוּל לְתַמְן. מֵאִי עֵץ. דָּא אֵילָנָא דְּחַיִּי.
וְתַמְן לָא הוּוּ אֶלֶּא בְּגִין עֵדֶן דְּאַרְעָא. אָמַר אִם יֵש בְּהַ
עֵץ דָּא, אֵנָּא אֵיעוּל לְתַמְן. וְאִי לָא, לָאו אֵנָּא יְכִיל
לְמִיעֵל.

אָמַר רַבִּי חֵיָּיא, כְּתִיב (במדבר טו) וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מְקוֹשֵׁשׁ
עֵצִים בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת. מֵאֵן עֵצִים הֶכָּא. וּמֵאֵן הוּא
דָּא. אֶלֶּא דָּא צְלַפְחָד, וְהוּוּ דְּיִיק עַל אֵלִין אֵילָנִין, הֵי
מְנַיְיָהוּ רַב עַל אַחְרָא, וְלֹא חֲשֵׁשׁ לִיקְרָא דְּמֵאַרְיָה,
וְאַחֲלַף שַׁבַּת לְשַׁבַּת. הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (במדבר כז) כִּי בַחֲטָאוֹ
מֵת, בַּחֲטָא ו' מֵת. (וְרוּז דְּכֵלָּא וְדֵאִי מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים) בְּגִין כֶּהָ, הוּוּ
דְּיַנְיָה סְתִים, וְלֹא אַתְפְּרֵשׁ דְּיַנְיָה. כְּדִינִין אַחְרָנִין. בְּגִין
דְּמְלָה דָּא בְּעֵי בַחֲשָׁאִי וְסְתִים וְלֹא גְלִיָּיא. וְעַל דָּא לָא
אַתְמַר בְּאַתְגְּלִיָּיא, וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבֵד יְקָר לִיקְרָיָה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שָׂאֵר עֲצִים בְּהַדֵּי שַׁבַּת הָיָה מְקוֹשֵׁשׁ,
 וְקָבִיל עוֹנֶשָׁא לְפּוּם שַׁעֲתָא, וְאַתְכַּפֵּר חוֹבִיָּהּ. וְעַל
 דָּא אֲתַקְּשִׁי מִשֶּׁה בְּדִינָא דְבִנְתָא, הִלָּא יָדַע אִי אֲתַכַּפֵּר
 לְמַהוּי לְבִנְתִּיהָ חוּלְקָא וְאַחֲסָנָא אִי לָאו. כִּיּוֹן דְדַכְר שְׁמִיָּה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכָתִיב כִּן בְּנוֹת צִלְפַּחַד (דְּצִלְפַּחַד)

דוֹבְרוֹת, אֲתִידַע דִּהָא אֲתַכַּפֵּר חוֹבִיָּהּ.

תָּא חֲזִי, ב' אֵילָנִין אֵינּוּן, חַד לְעֵילָא, וְחַד לְתַתָּא, בְּדָא
 חֲזִינ, וּבְדָא מוֹתָא. מֵאֵן דְאַחְלַף לוֹן, גָּרִים לִיָּה
 מוֹתָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְלִית לִיָּה חוּלְקָא בְּהָהוּא עֲלָמָא. וְעַל
 דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (מְשַׁלֵּי כַּח) דְּבִשׁ מִצָּתָא אֲכוּל דִּיךְ וְגו'.
 אַרוֹן וְתוֹרָה בְּחַד קִיַּיְמִי. תוֹרָה עֲקָרָא, אַרוֹן בֵּיתָא. וְעַל
 דָּא, אַרְן חֶסֶר בְּלָא וְא"ו בְּכָל אַתָּר, אַרְן הַבְּרִית,
 אַרְן הָעֵדוּת. בְּכָל אַתָּר אַהֲרֹן דְרוּעָא יְמִינָא, בַּר בְּחַד,
 דְכָתִיב (בְּמַדְבָּר ג) כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן,
 נְקוּד לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשֶּׁה אֵילָנָא דְחֲזִי נְקֻט, וְעַל דָּא בְּעָא
 לְמַנְדַּע, אִי הָיָה שְׂכִיחַ בְּאַרְעָא, אִי לָאו, וּבְגִין כִּף
 אָמַר, הֵישׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין וְהִתְחַזְקַתֶּם וְלִקְחַתֶּם מִפְּרֵי
 הָאָרֶץ. דִּהָא אֵילָנָא דְחֲזִי אֲתַחְמַד לְכָלָא. וְאֵינּוּן לָא
 אֵייתִיאוּ אֶלָּא עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים וְתַאנִּים, בְּאֵילָנָא אַחֲרָא
 תְּלִיין וְאַחֲדִין.

תָּא חֲזִי, (במדבר י"ג) שְׁלַח לָךְ אַנְשִׁים: בְּגִינָךְ. רַבִּי יְהוּדָה
 פָּתַח, (משלי כה) כְּצֶנֶת שְׁלֹג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן
 לְשׁוֹלְחָיו וְנֶפֶשׁ אַדוֹנָיו יֵשֵׁב. כְּצֶנֶת שְׁלֹג בְּיוֹם קָצִיר,
 דְּאֵהֲנִי לְגוֹפֵא וְלִנְפִשָּׂא. צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו, אֵלוּ כָּלֵב
 וּפְנַחֵס דִּהוּוּ שְׁלִיחֵי מְהֵימְנֵי לְגַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ. וְנֶפֶשׁ אַדוֹנָיו
 יֵשֵׁב, דְּאֵהֲדָרוּ שְׁכִינְתָא לְדִירָא בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, וְלֹא
 אֶסְתְּלֵקָא מִנֵּיהּוּ.

וְאֵלֵין דְּשָׁדֵר מִשָּׂה, גְּרִימוּ בְכֵייהָ לְדָרִין בְּתַרְאִין, וְגְרִימוּ
 לְאֶסְתְּלֵקָא מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה אֶלְף וּרְבָבָן. וְגְרִימוּ
 לְסִלְקָא שְׁכִינְתָא מֵאַרְעָא מִבִּינֵיהּוּ דִישְׂרָאֵל. אֵינּוֹן
 דְּשָׁדֵר יְהוֹשֻׁעַ, וְנֶפֶשׁ אַדוֹנָיו יֵשֵׁב.

רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא הוּוּ אֲזִלֵי בְאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יִיסָא
 לְרַבִּי חֲזַקְיָה. חֲמִינָא בְּאַפְךָ דִּיהֲרַהוּרָא אֵית בְּגִוּוּךְ.
 אָמַר לֵיהּ, הָא וְדַאי הָאֵי קָרָא אֶסְתְּכַלְנָא בֵּיהּ, כִּיּוֹן דְּאָמַר
 שְׁלֵמָה, (קהלת א) כִּי מִקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה
 וּמִקְרָה אֶחָד לָהֶם וְגו'. וְתַנִּינָן, דְּכָל מְלוּי דְשְׁלֵמָה מְלָכָא,
 כְּלָהּוּ סְתִימִין מִדְּרַגִּין דְּחֻכְמָתָא. אֵי הָכִי, הָאֵי קָרָא אֵית
 בֵּיהּ לְאֶסְתְּכַלְנָא, דְּהָא פְּתַחָא לְאֵינּוֹן דְּלָאוּ בְּנֵי
 מְהֵימְנוּתָא אֶשְׁתַּכַּח בֵּיהּ.

אָמַר לֵיהּ וְדַאי הָכִי הוּא, וְאֵית בֵּיהּ לְמַנְדַּע וְלְאֶסְתְּכַלְנָא.
 אֲדַהֲכִי חָמוּ חַד בַּר נֶשׁ דִּיהוּה אָתִי, שְׂאֵל לֹוֹן מִיִּיא,

דְּהוּה צָחִי, וְהוּה לָאִי בְּתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא. אָמְרוּ לִיה, מֵאֵן
 אֶתְּ. אָמַר לֹון יוֹדָאִי אָנָא, וְאָנָא לָאִי וְצָחִינָא. אָמְרוּ
 לְעִית בְּאוּרֵייתָא, אָמַר לֹון, עַד דְּאָנָא עִמְכוֹן בְּמַלְיָן,
 אָסְלֵק לְהֵאִי טוֹרָא, וְתַמָּן אָסֵב מֵיִיא וְאֶשְׁתִּי.

אֶפִּיק רַבִּי יִיסָא חַד זְפִירָא מְלִי מֵיִין, וְיֵהֵב לִיה. בְּתַר
 דְּשִׁתָּה, אָמַר נְסֵלֵק עִמָּךְ לְמֵיִיא. סְלִיקוּ לְטוֹרָא,
 וְאֶשְׁתַּכְּחוּ חַד חוּטָא דְּמֵיִיא דְּקִיקָא, וּמְלִי קֶטְפוּרָא חַד.
 יִתְבוּ. אָמַר לֹון הֵהוּא בַר נֶשׁ, הֶשְׁתָּא שְׁאִילוּ, דְּהָא אָנָא
 אֶשְׁתְּדִלְנָא בְּאוּרֵייתָא, עַל יְדוּי דְּחַד בְּרִי, דְּאָנָא עֵיילִית
 לִיה לְבִי רַב, וּבְגִינִיה רְוּחָנָא בְּאוּרֵייתָא. אָמַר רַבִּי
 חֲזַקִּיה אִי עַל יְדָא דְּבַרְךָ, טַב הוּא. אָבַל מְלָה דְּאָנָן בֵּיה,
 אָנָא חֲמִינָא דְּלֶאֱתַר אַחְרָא בְּעֵי לְאֶסְתְּלֶקָא. אָמַר הֵהוּא
 בַר נֶשׁ, אֵימָא מְלָךְ, דְּלִזְמַנִּין בְּאַפְרָקְסְתָא דְּעַנְיָא תִּשְׁכַּח
 מְרַגְנִיתָא.

אָמַר לִיה הָאִי קָרָא דְּאָמַר שְׁלֵמָה, סַח לִיה. אָמַר לִיה,
 וְכִי ^(נ"א בְּמִדָּה) בְּמָה אַתּוֹן פְּרִישָׁן מְשָׂאֵר בְּנֵי נֶשָׂא דְּלָא
 יִדְעִי. אָמְרוּ לִיה וּבְמָה. אָמַר לֹון, עַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה
 הָאִי קָרָא, וְלָא אָמַר הָאִי מְגַרְמִיָּה, כְּשָׂאֵר אֵינּוֹן מְלִיָּן.
 אָלָא אַהֲדַר אֵינּוֹן מְלִיָּן דְּטַפְשָׁאִי עֲלֵמָא דְּאָמְרִי כֶּךָ, וּמֵאִי
 אָמְרִי. כִּי מְקַרְהָ הָאָדָם וּמְקַרְהָ הִבְהֵמָה וְגוֹ', טַפְשָׁאִי דְּלָא
 יִדְעִי וְלָא מְסַתְּכְלָן בְּחַכְמַתָּא אָמְרִי דְּהֵאִי עֲלֵמָא אָזִיל

בְּמִקְרָהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲשַׁגַּח עָלֶייהוּ, אֲלֹא
 מִקְרָה הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּמִקְרָה אֶחָד וְגו'.

וְכֵד שְׁלֵמָה אֶסְתַּכַּל בְּאֵלֵין טַפְשָׁאֵין דְּקֵאמְרֵי דָא קָרָא
 לֹון בְּהֵמָה, דְּאֵינֹון עֵבְדִין גְּרַמֵייהוּ בְּהֵמָה מִמֶּשׁ,
 בְּגִין דְּאֵמְרֵי מַלְיִן אֵלֵין. וּמִנְלָן. קָרָא דְעָלִיהּ אוֹכַח,
 דְּכַתִּיב, ^(קהלת ג) אִמְרָתִי אֲנִי בְּלִבִּי עַל דְּבַרְת בְּנֵי הָאָדָם
 לְבָרֵם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שְׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם. אִמְרָתִי
 אֲנִי בְּלִבִּי וַחֲשִׁיבָנָא בְּהֵאֵי לְאֶסְתַּכַּלָּא עַל מָה, עַל דְּבַרְת
 בְּנֵי הָאָדָם. עַל הֵהוּא מָלָה דְטַפְשׁוֹתָא, דְּאֵינֹון אִמְרֵי
 לְבָרֵם הָאֱלֹהִים בְּלַחֲוֹדֵייהוּ, וְלֹא יִתְחַבְּרוּן בְּהֵדִי בְּנֵי נְשָׂא
 אַחֲרָנִין דְּאֵית לֹון מְהֵימְנוֹתָא, וְלִרְאוֹת שְׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה
 לָהֶם.

וְלִרְאוֹת בְּהוּ אֵינֹון בְּנֵי מְהֵימְנוֹתָא, שְׁהֵם בְּהֵמָה מִמֶּשׁ,
 וְדַעֲתֵייהוּ כְּבַעֲיָרָא. הֵמָּה לָהֶם בְּלַחֲוֹדֵייהוּ, וְלֹא
 לְאֶעְלָאָה לְבְנֵי מְהֵימְנוֹתָא בְּדַעֲתָא דְטַפְשׁוֹתָא דָא, וְעַל
 דָּא הֵמָּה לָהֶם, וְלֹא לְאַחֲרָנִין. וּמָה דַעֲתָא דְלָהוֹן. כִּי
 מִקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּמִקְרָה אֶחָד לְכֻלָּם וְגו'.

תִּיפַח רוּחֵיהוֹן דְּאֵינֹון בְּעִירֵי. אֵינֹון טַפְשָׁאֵי. אֵינֹון
 מְחוּסְרֵי מְהֵימְנוֹתָא. וְוִי לֹון וְוִי לְנַפְשֵׁייהוּ. טַב לָהוּ דְלֹא
 יִיתוֹן לְעֵלְמָא.

וּמָה אֲתִיב לֹון שְׁלֵמָה עַל דָּא. קָרָא אַבְתָּרִיָּהּ, וְאָמַר, וּמִי

יֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה
הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ. מִי יוֹדַע בְּאֵינּוֹן טַפְשָׁאִי, דְּלֹא
יִדְעֵי בִיקְרָא דְמִלְכָּא עֲלָאָה, וְלֹא מִסְתַּכְּלֵי בְּאוּרֵייתָא,
רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה, הִיא לְמַעַלָּה, לְאַתֵּר עֲלָאָה,
לְאַתֵּר יִקָּר, לְאַתֵּר קַדִּישָׁא, לְאַתֵּרִינָא מְנַהֲרֵי עֲלָאָה,
מְנַהֲרֵי דְמִלְכָּא קַדִּישָׁא, לְמַהוּי צְרוּרָא בְּצְרוּרָא דְחַיִּי,
וְאַשְׁתַּכַּחַת קַמִּי מִלְכָּא קַדִּישָׁא עוֹלָה תְּמִימָה וְדָא הוּא
הָעוֹלָה הִיא לְמַעַלָּה.

וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ, וְלֹאוּ לְהֵוֹא
אַתֵּר דְּהוּוּ כָּל בַּר נֶשׁ, דְּכֹתִיב בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית ט) בְּצֻלָּם
אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וּכְתִיב (מִשְׁלֵי ב) יָרַי נִשְׁמַת אָדָם.
הֵיךְ אֲמַרִי אֵינּוֹן טַפְשָׁאִי דְלֹאוּ מִבְּנֵי מְהִימְנוּתָא, וְרוּחַ
אַחַד לְכָל, תִּיפַח רוּחִיהוֹן, עָלֵיהוּ כְּתִיב, (תְּהִלִּים לֵה) ?הֵיוּ
כְּמוֹץ לְפָנֵי רוּחַ וּמִלְאָךְ יֵי דוּחָה. אֵלִין יִשְׁתְּאַרוּן בְּגִיחָנָם,
לְאֵינּוֹן דְּרַגִּין תְּתַאֲיִן, וְלֹא יִסְתַּלְקוּן לְדַרְי דְּרִין. עָלֵיהוּ
כְּתִיב (תְּהִלִּים קד) יִתְּמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וְרָשָׁעִים עוֹד אֵינָם
בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יֵי הַלְלוּיָהּ. אַתּוּ רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יֵיסָא,
וּבְשִׁקוּ רִישִׁיהּ, אֲמָרוּ וּמָה כָּל כֶּךָ הוּוּ עֲמָךְ וְלֹא יִדְעֵנָא,
זַכָּאָה הֵיא שְׁעָתָא דְּאַעְרַעֲנָא בְּךָ.

(דף קנ"ח ע"א)

תּוּ אֲמַר, וְכִי עַל דָּא בְּלַחֲדוּי תְּוּהַ שְׁלֵמָה, וְהֵא בְּאַתֵּר

אַחֲרָא אָמַר כְּגִוּוֹנָא דָּא, פֿתַּח וְאָמַר, (קהלת ט) זֶה רָע בְּכָל
 אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. זֶה רָע וְדָאִי. מַאי זֶה רָע. דָּא
 הוּא מֵאֵן דְּאוֹשִׁיד זְרַעָא בְּרִיקְנֵיָא, וְחֲבִיל אוֹרְחוּי, בְּגִין
 דְּהָאִי לָאוּ מְדוּרִיָּה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יֵהֵא לִיה
 חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְּאָתִי. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים ה) כִּי לֹא
 אֵל חֲפִץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יְגוֹרְךָ רָע. עַל דָּא אָמַר, זֶה רָע,
 דְּלֹא יֵהֵא לִיה מְדוּרָא לְעֵילָא.

כִּי מְקַרְה אַחַד לְכָל וְגַם לֵב בְּנֵי הָאָדָם מְלֵא רָע (בְּגִין דָּא)
 וְהוֹלִלוֹת בְּלִבָּבָם. בְּחַיֵּיהֶם שְׁטוּתָא תְּקִיעַ בְּלַבֵּייהוּ,
 וְאֵינּוֹן מְחוּסְרֵי מְהִימְנוּתָא, וְלִית לוֹן חוּלְקָא בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וּבְאֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, לָאוּ בְּעֵלְמָא דִּין,
 וְלֹא בְּעֵלְמָא דְּאָתִי, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (קהלת ט) וְאַחֲרָיו אֵל
 הַמֵּתִים.

תָּא חֲזִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַהַר לְבְנֵי עֵלְמָא וְאָמַר,
 (דברים ל) וּבְחִרְתָּ בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחֲיֶה, (בְּהָאִי עֵלְמָא, וּבְעֵלְמָא
 דְּאָתִי) וְחַיִּין דִּיהֶהוּא עֵלְמָא נִינְהוּ. אֵינּוֹן חַיִּיבִין מְחוּסְרֵי
 מְהִימְנוּתָא מַאי קָא אָמְרִי. (קהלת ט) כִּי מִי אֲשֶׁר יִבְחַר וְגו' .
 אַף עַל גַּב דִּיבְחַר בַּר נָשׁ בְּהָאִי עֵלְמָא (ס"א בְּהֶהוּא עֵלְמָא) כְּמָה
 דְּאָמַר, לָאוּ הוּא כְּלוּם, דִּיהָא מְסִירָא דָּא בִּידְנָא, (קהלת ט)
 אֵל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ בְּטַחֲוֹן, וּמְסִירָא דָּא בִּידְיֵיהוּ, (קהלת ט) כִּי
 לְכָלֵב חַי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמֵּת. הֵיךְ יֵהֵא לָן חַיִּין

בַּהֲהוּא עֲלֵמָא. וְעַל דָּא זֶה רַע וְדָאִי, דִּלָּא יְדוּרוּן בְּמַלְכָּא
עֲלָאָה, וְלָא יְהֵא לֹון חוּלְקָא בֵּיתָא.

וְאִף עַל גַּב דְּכָל הָנִי קָרָאִי תְּשֻׁכַּח סְמִיכִין לְחֻבְרֵיִיא
בְּמַלְיָן אַחֲרָנִין, אֲבָל וְדָאִי שְׁלֵמָה קָא אַתָּא לְגַלְלָאָה
עַל אֵינֹון חֵיִיבִין מְחוּסְרֵי מְהֵימְנוּתָא, דִּלִּית לֹון חוּלְקָא
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלֵמָא דִּין וּבְעֲלֵמָא דְּאִתִּי.

אֲמַר לִיָּה, תְּבַעֲי דִּנְתַּחְבֵּר בְּהַדְרָךְ וְתוּזִיל בְּהַדְרָן. אֲמַר לְהוּ,
אִי עֲבִידְנָא חֲכִי, אֹורֵיִיתָא יְקָרִי עָלִי כְּסִיל, וְלָא
עוּד אָלָא דְּאִתְחֵיבְנָא בְּנַפְשָׁאִי. אֲמָרוּ לִיָּה לְמָה. אֲמַר
לֹון דִּהָא שְׁלִיחָא אֲנָא, וְשִׁדְרוּ לִי בְּשְׁלִיחוּתָא, וְשְׁלֵמָה
מַלְכָּא אֲמַר, (מִשְׁלִי כו) מְקַצָּה רַגְלִים חֲמָס שׁוֹתָה שׁוֹלַח
דְּבָרִים בְּיַד כְּסִיל. תָּא חֲזִי, מְרַגְלִים עַל דִּלָּא אֲשֶׁתְּכַחוּ
בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא וְשְׁלוּחֵי מְהֵימְנוּתָא, אִתְחֵיבוּ בְּנַפְשֵׁיִיהוּ
בְּעֲלֵמָא דִּין וּבְעֲלֵמָא דְּאִתִּי. נָשַׁק לֹון, וְאִזַּל לִיָּה.

אִזְלוּ רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא, עַד דִּהוּוּ אִזְלוּ פִּגְעוּ בְּאֵינֹון
בְּנֵי נֶשָׂא. שְׁאִילוּ רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא עָלֵיהּ,
אֲמָרוּ מַה שְׁמִיָּה דִּהָהוּא בַּר נָשׁ. אֲמָרוּ, רַבֵּי חֲגִי הוּא,
וְחֻבְרָא דְּבִין חֻבְרֵיִיא הוּא, וְשִׁדְרוּ לִיָּה חֻבְרֵיִיא דְּבַבְל,
לְמַנְדַּע מַלְיָן מְרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְשִׁאֲרַח חֻבְרֵיִיא. אֲמַר
רַבֵּי יִיסָא, וְדָאִי דָּא הוּא רַבֵּי חֲגִי, דְּכָל יוֹמוּי לָא בַּעָא
לְאַחֲזָאָה גְּרַמִּיָּה בְּמַה דִּידַע, וְעַל דָּא אֲמַר לֹון דִּהָא בְּרִיָּה

זָכָה לִיָּה בְּאוֹרֵי־יָתָא, בְּגִין דְּאָמַר קָרָא, (משלי כו) רְאִיתָ אִישׁ
חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכִסִּיל מִמֶּנּוּ. וְדַאי שְׁלִיחָא מְהִימְנָא
אִיהוּ, (וּזְבָאָה הוּא שְׁלִיחָא מְהִימְנָא) וּזְבָאָה אִיהוּ מֵאן דְּשִׁדְר מְלוּי
בִּידָא דְשְׁלִיחָא מְהִימְנָא.

תָּא חֲזִי, אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אֲבֵרָהָם מִבְּנֵי כְּנַעַן הוּא, כְּמָה
דְּאֵת אָמַר, (הושע יב) כְּנַעַן בִּידוֹ מֵאזְנֵי מֶרְמָה. וּכְנַעַן
כְּתִיב עָלֶיהָ, (בראשית ט) אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה
לְאָחִיו. וּבְגִין דְּהוּא שְׁלִיחָא מְהִימְנָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ.
(בראשית כד) בֵּא בְרוּךְ יִי. בְרוּךְ יִי מִמֶּשׁ. וְעַל דָּא אֲכֹתִיב הָכִי
בְּאוֹרֵי־יָתָא, בְּגִין דְּנִפְק מֵהֵיא קָלְלָה, וְאֵתְבֵרַךְ. וְלֹא דִי
לִיָּה דְנִפְיָק מִנָּה, אֲלֹא דְאֵתְבֵרַךְ בְּשָׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. וְאוֹלִיפְנָא דְאֵתָא מְלֵאךְ, וְאֵעִיל מְלָה דָּא בְּפוּמִיָּה
דְּלִבָּן.

וַיִּשְׁלַח אוֹתָם מֹשֶׁה וְגו', כְּלָם אֲנָשִׁים. כְּלָהוּ זַכָּאִין הוּוּ,
וְרִישֵׁי דִישְׂרָאֵל הוּוּ. אֲבָל אֵינּוֹן דְּבֵרוּ לְגֵרְמִיָּהוּ
עֵיטָא בִישָׂא. אֲמַאי נְטִלֵי עֵיטָא דָּא. אֲלֹא אָמְרוּ, אִי
יִיעֲלוֹן יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, נִתְעֵבֵר אֲנָן מִלְּמַהוּי רִישִׁין,
וַיִּמְנֵי מֹשֶׁה רִישִׁין אַחֲרֵנִין, דְּהָא אֲנָן זַכִּינָן בְּמַדְבְּרָא
לְמַהוּי רִישִׁין, אֲבָל בְּאַרְעָא לָא נְזַכִּי. וְעַל דְּנְטִלֵי עֵיטָא
בִישָׂא לְגֵרְמִיָּהוּ, מִיתוּ אֵינּוֹן, וְכָל אֵינּוֹן דְּנְטִלָן מְלִיָּהוּ.

(דף קנ"ח ע"ב)

אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שְׁלַח מֹשֶׁה וְגו', אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, מֹשֶׁה אֶסְתַּכַּל וַיֵּדַע דָּלָא יִצְלַחֹן בְּאַרְחֵייהוּ,
 כְּדִין צִלִּי עָלֶיהָ דִּיהוֹשֻׁעַ. כְּדִין כָּלֵב הָוָה בְּדוּחְקָא, אָמַר,
 מָה אַעֲבִיד, הָא יְהוֹשֻׁעַ אֲזִיל בְּסִייעָתָא עֲלָאָה דְּמֹשֶׁה,
 דְּשָׁדַר בֵּיהּ נְהִירוֹ דְּסִיְהָרָא, וְהוּא אֲנַהִיר עָלֶיהָ בְּצִלוֹתֶיהָ,
 בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁמַשָּׂא. מָה עֵבַד כָּלֵב. אֶשְׁתַּמִּיט מִנֵּייהוּ,
 וְאֲתִי לְגַבֵּי קַבְרֵיִיא דְּאַבְהֹן, וְצִלִּי תַמָּן צִלוֹתֶיהָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲרַח אֲחָרָא נָטִיל, וְעָקִים שְׁבִילִין,
 וּמָטָא עַל קַבְרֵי דְּאַבְהֹן, וְאֶסְתַּכֵּן בְּגַרְמִיָּה, דְּהָא
 כְּתִיב וְשָׁם אַחִימָן שָׁשִׁי וְתַלְמִי יְלִידֵי הָעֵנָק. אַבְל מֵאֵן
 דְּאִיהוּ בְּדוּחְקָא, לָא אֶסְתַּכַּל מְדִי. כִּף כָּלֵב, בְּגִין דְּהוּא
 בְּדוּחְקָא, לָא אֶסְתַּכַּל מְדִי, וְאַתָּא לְצִלָּאָה עַל קַבְרֵי
 אַבְהֹן, לְאַשְׁתַּזְבָּא מְעִיטָא דָּא.

(במדבר יג) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ. רַבִּי יִצְחָק

אָמַר, וְכִי הוֹשֻׁעַ קָרְאִיהָ קָרָא, וְהָא כְּתִיב (שמות יז)

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ. (שמות לג) וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן נֶעַר. (שמות

יז) וַיַּחֲלוֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ. אֵלָּא אָמַר לִיהָ מֹשֶׁה, יְהָ יוֹשִׁיעַךְ

מִנֵּייהוּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כִּיּוֹן דְּשָׁדַרְיָה לְמִיעַל לְתַמָּן, אַצְטְרִיךְ
 לְמַהוּי שְׁלִיָּם. וּבְמָה. בְּשִׁכְנִנְתָּא. דְּעַד הָהִיא שְׁעָתָא

נֶעַר אֶקְרִי, כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא. וּבַהֲהִיא שְׁעָתָא קָשִׁיר לִיּה
 מֹשֶׁה בְּהִדָּה, וְאַף עַל גַּב דְּאַשְׁכַּחן יְהוֹשֻׁעַ בְּקַדְמִיתָא,
 קָרָא קַרְיֵיהּ הָכִי עַל הַהוּא דְזַמִּין לְמַקְרִייהּ. אָמַר מֹשֶׁה,
 וְדַאי לָא אֶצְטְרִיךְ דָּא לְמִיעַל תַּמָּן, אֶלָּא בְּשִׁכְנִיתָא,
 וְהָכִי אֶתְחַזִּי.

(במדבר יג) הִישׁ בַּה עֵץ אִם אֵין וְגו', רַבִּי חֲזִיא אָמַר, וְכִי
 לָא הָוָה יַדַּע מֹשֶׁה דְּאִית בַּה כִּמָּה אֵילָנִין מְשַׁנְיִין
 דָּא מִן דָּא, וְהָא הוּא שִׁבַּח לָהּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה זְמַנִּין,
 וְהוּא אֶסְתַּפֵּק בְּדָא. וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֵמַר לִיּה
 לְמֹשֶׁה בְּקַדְמִיתָא, דְּהִיא אַרְץ זֹבַת חֶלֶב וְדַבֵּשׁ. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, הָא אֶתְעֵרוּ חֲבֵרֵיִיא, דְּכַתִּיב, (איוב א) אִישׁ הִיָּה בְּאַרְץ
 עוֹץ אֵיּוֹב שְׁמוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רַמְזוּ לָהֶם רַמְיָזָא דְּחַכְמָתָא, עַל מַה
 דְּשְׁאִילוּ בְּקַדְמִיתָא. דְּכַתִּיב, (שמות י"ז) הִישׁ יִי
 בְּקַרְבְּנוּ אִם אֵין. אָמַר, תַּמָּן, תַּחֲמוֹן, אִי הִיא אֶתְחַזִּיא
 לְהֵאִי, אוּ לְהֵאִי. אָמַר לֹן, אִי תַחֲמוֹן דְּאֵיבָא דְּאַרְעָא
 כְּשֶׁאַר אַרְעֵי דְּעַלְמָא, יֵשׁ בַּה עֵץ אֵילָנָא דְּחֵיִי, וְלָא
 מֵאַתֵּר עַלְאָה יֵתִיר. וְאִי תַחֲמוֹן דְּאֵיבָא דְּאַרְעָא יֵתִיר
 וּמְשַׁנְיָא מְכַל אַתֵּר דְּעַלְמָא, תַּנְדְּעוֹן, דְּהָא מַעַתִּיקָא
 קַדִּישָׁא קָא נְגִיד וְאַתְמִשְׁךְ הַהוּא שְׁנוּיָא עַלְאָה, מְכַל
 אַתְרֵי דְּעַלְמָא. וּבְדָא תַּנְדְּעוֹן, הִישׁ בַּה עֵץ, אִם אֵין,

וְדָא בְּעִיתוֹן בְּקִדְמִיתָא (דבמעיכון בעיתון) לְמַנְדַּע דָּא, דְּכַתִּיב,
 (שמות יז) הִישׁ יי בְּקַרְבָּנוּ. בְּקַרְבָּנוּ דִּי יִיקָא, אוּ אִם אֵין. וְעַל
 דָּא וְהִתְחַזְּקֶתֶם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאָרֶץ, לְמַנְדַּע שְׁנוּיִיא
 דִּילִיָּה.

וְהִימִים יָמֵי בְּפוּרֵי עֲנָבִים. וְהִימִים, מֵאֵי קָא מִיָּרִי, דְּהָא
 וְאִז בְּפוּרֵי עֲנָבִים סָגִי לִיָּה. אֶלָּא וְהִימִים, אֵינּוֹן
 דְּאֶשְׁתְּמוּדְעָן, כְּלָהּ הוּוּ מִתְחַבְּרָן בְּהֵוּא זְמַנָּא בְּהֵוּא
 אֵילָנָא דְּחֻטָּא בִּיהַ אָדָם הָרָאשׁוֹן. כְּמָה דְּתַנִּינָן עֲנָבִים הָיוּ
 וְעַל דָּא, וְהִימִים: אֵינּוֹן דְּאֶשְׁתְּמוּדְעָן, יָמֵי בְּפוּרֵי עֲנָבִים
 דִּי יִיקָא.

(במדבר יג) וַיַּעֲלוּ בַּנֶּגֶב וַיָּבֹאוּ עַד חֶבְרוֹן. וַיָּבֹאוּ מִבְּעֵי לִיָּה.
 אֶלָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּלֵב הוּוּא דְּאֶתָּא לְצִלָּאָה עַל
 קִבְרֵי אֲבֹהֵתָא. אָמַר כָּלֵב, יְהוֹשֻׁעַ הָא בְּרַכִּיָּה מֹשֶׁה
 בְּסִיּוּעָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, וַיְכִיל לְאֶשְׁתַּזְבָּא מִנִּיָּהּ, וְאֵנָּא
 מֵה אַעֲבִיד. אֵימְלֹךְ, לְמַבְּעֵי בְּעוֹתָא עַל קִבְרֵי אֲבֹהֵתָא,
 בְּגִין דִּישְׁתַּזִּיב מְרוֹזִיהוֹן (ס"א מְעִיטָא בִּישָׁא) דְּשָׂאָר מְאֵלְלִין.

רַבִּי יֶצְחָק אָמַר, מֵאֵן דְּהוּוּ רָשִׁים מְכֻלְהוּ דָּא עָאֵל
 בְּגוּוִיָּה דְּבִיָּה תְּלִיָּא כְּלָא. וְתָא חֲזִי, מֵאֵן הוּוּא מְשָׂאָר
 אַחֲרֵי דִיכּוּל לְאֶעֱלָא תַּמָּן, דְּהָא כְּתִיב וְשֵׁם אַחִימֶן שִׁשִּׁי
 וְתַלְמִי, וּמְדַחִילוּ דְּלֵהוֹן מֵאֵן יְכִיל לְאֶעֱלָאָה (דף קנ"ט ע"א)
 בְּמַעֲרָתָא. אֶלָּא שְׁכִינְתָּא עָאֵלֶת תַּמָּן בְּכָלֵב, לְבִשְׂרָא

לְאַבְהֶן, דְּהָא מָטָא זְמַנָּא לְאַעְלָא בְּנִייהוּ לְאַרְעָא, דְּאוּמֵי
לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא הוּא וַיָּבֵא עַד חֲבֵרוֹן.

תְּאַנָּא, אַחִימָן שִׁשִׁי וְתַלְמִי, מִמָּאן נִפְקוּ. זְרַעָא הוּוּ
מֵאַיְנוּן נִפְלִין, דְּאַפִּיל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּאַרְעָא, וְאוּלִידוּ מִבְּנֵת אַרְעָא, וּמִנִּייהוּ נִפְקוּ גִיבְרֵי
עֲלָמָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית ו) הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם
אַנְשֵׁי הַשָּׁם. אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, שְׁמִשִׁי (נ"א מִדְּאַתְבְּרִי) עֲלָמָא
מִשְׁתַּכְּחִי. אַנְשֵׁי הַשָּׁם אַחִימָן שִׁשִׁי וְתַלְמִי.

(במדבר יג) וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוֹל וְגו', רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח,
(ישעיה מב) כֹּה אָמַר הָאֵל יי בּוֹרָא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם
וְגו'. כְּמָה אֵית לְהוּ לְבַנֵּי נֶשָׂא לְאַסְתַּכְּלָא בְּפוּלְחָנָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה אֵית לְהוּ לְאַסְתַּכְּלָא בְּמִלֵּי
דְּאוּרֵייתָא, דְּכָל מָאן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא, כְּאִילוּ מְקַרְב
כָּל קוּרְבָנִין דְּעֲלָמָא לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלֹא עוֹד
אַלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַפֵּר לֵיהּ עַל כָּל חוּבוּי,
וּמִתְקַנֵּין לֵיהּ כְּמָה כּוּרְסִיין לְעֲלָמָא דְּאַתֵּי, (חסר).

רַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֲזִיל בְּאַרְחָא בְּהַדֵּי רַבִּי אַבָּא, שָׁאל לֵיהּ,
אָמַר מְלָה חַד בְּעֵינָא לְשָׂאֲלָא, פִּיּוֹן דִּידַע קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דְּזַמִּין בַּר נֶשׁ לְמַחְטֵי קַמִּיָּה, וְלִמְגִזֵּר עָלֵיהּ
מִיתָה, אַמְאֵי בְּרָא לֵיהּ. דְּהָא אוּרֵייתָא הוּוּ תְּרֵי אַלְפִין
שְׁנִין עַד לָא אִיבְרֵי עֲלָמָא. וְכְּתִיב בַּהּ בְּאוּרֵייתָא, (במדבר

יט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָלָ. (במדבר כז) אִישׁ כִּי יָמוּת. וַיָּמָת. וַיַּחֲיֵ
 פְּלוֹנִי וַיָּמָת. מֵאֵי קִבְעֵי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ בְּהֵאֵי
 עֲלָמָא, דְּאֶפִּילוּ אֵי אֲשֶׁתְּדֵל בְּאוֹרֵייתָא יִמָּא וְלִילֵיא
 יָמוּת, וְאֵי לָא אֲשֶׁתְּדֵל בְּאוֹרֵייתָא יָמוּת, כִּלָּא בְּחַד
 אֲרָחָא, בַּר פְּרִישׁוּתָא דֵּהֵהוּא עֲלָמָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר
 (קהלת ט) כִּטּוֹב כַּחוּטָא.

אָמַר לֵיהּ, אֲוֹרְחוּי דְּמָאָרְךָ, וְגַזְרֵי דְּמָאָרְךָ, מַה לָּךְ
 לְמַטְרַח בְּהוּ. מַה דְּאֵית לָךְ רִשׁוּ לְמַנְדַּע
 וְלֹאֲסַתְּכָלָא שְׂאִיל, וְדִלִּית לָךְ רִשׁוּ לְמַנְדַּע, כְּתִיב (קהלת ה)
 אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרְךָ, דְּאוֹרְחוּי דְּקוֹדֶשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְסַתְרִין, גְּנִיזִין עֲלָאִין, דֵּהוּא סְתִים וְגַנִּיז לִית
 לָן לְשִׂאָלָא. אָמַר לֵיהּ, אֵי הָכִי, הָא אוֹרֵייתָא כִּלָּא סְתִים
 וְגַנִּיז, דֵּהֵא הִיא שְׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה הוּי, וּמֵאן דְּמַתְּעַסֵּק
 בְּאוֹרֵייתָא כְּאֵלוּ אֲתַעְסֵק בְּשִׁמְיָה קְדִישָׁא, וְאֵי הָכִי, לִית
 לָן לְשִׂאָלָא וְלֹאֲסַתְּכָלָא.

אָמַר לֵיהּ אוֹרֵייתָא כִּלָּא סְתִים וְגַלְיָא, וְשִׁמְיָה קְדִישָׁא
 סְתִים וְגַלְיָא, וְכְתִיב (דברים כט) הַנְּסֹתְרוֹת לֵה'
 אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגִלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ, הַנְּגִלוֹת לָנוּ, דְּאֵית רִשׁוּ
 לְשִׂאָלָא, וְלַעֲיִנָּא וְלֹאֲסַתְּכָלָא בְּהוּ וְלְמַנְדַּע בְּהוּ. אַבְל
 הַנְּסֹתְרוֹת לֵי אֱלֹהֵינוּ, דִּילֵיהּ אֵינּוּן, וְלֵיהּ אֲתַחֲזִיין,
 דְּמֵאן יְכִיל לְמַנְדַּע וְלֹאֲתַדְּבָקָא דַּעְתּוּי סְתִימָא, וְכֹל שְׁפָן
 לְמַשְׂאֵל.

תָּא חֲזִי, לִית רְשׁוּ לְבַנֵּי עֲלָמָא לְמִימַר מְלִין סְתִימִין
 וּלְפָרְשָׁא לֹון, בַּר בּוּצִינָא קְדִישָׁא רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּהָא
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲסִתְכֶם עַל יְדוּי. וּבְגִין דְּדָרָא דִּילֵיהּ
 רְשִׁימָא הוּא לְעֵילָא וְתַתָּא, וְעַל דָּא מְלִין אֲתַמְרוּ
 בְּאַתְגְּלִינָא עַל יְדוּי, וְלֹא יְהָא דְרָא כְּדָרָא דָּא דְאִיהוּ
 שְׂאֲרֵי בְּגוּיָהּ, עַד דְּיִיתִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא.

אַבְל תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ (בְּכֹלָא הוּא כְּעִין דּוּגְמָא

דְּעֵילָא תָּא חֲזִי) רְזָא דְמַלְאָה, תְּלַת עֲלָמִין אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא, דְאִיהוּ גְּנִיז בְּגוּוּיָהּ. עֲלָמָא קְדֻמָּאָה, הֵהוּא
 עֲלָאָה טְמִירָא דְכֹלָא, דְלֹא אֲסִתְכַל בֵּיהּ, וְלֹא אֲתִידַע
 בֵּיהּ, בַּר אִיהוּ, דְאִיהוּ גְּנִיז בְּגוּוּיָהּ.

עֲלָמָא תְּנִינָא, דְאִיהוּ קְשִׁיר בְּהֵהוּא דְלְעֵילָא, וְדָא הוּא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּמוּדַע מְנִיָּה, כְּמָה
 דְכְּתִיב (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָקָה, זֶה הַשַּׁעַר לֵיי. וְדָא
 הוּא עֲלָמָא תְּנִינָא.

עֲלָמָא תְּלִיתָאָה, הֵהוּא עֲלָמָא תְּתָאָה מְנִיָּהּ, דְאֲשֶׁתְּכַח
 בֵּיהּ פְּרוּדָא, וְדָא הוּא עֲלָמָא, דְמִלְאָכִי עֲלָאֵי
 שְׂרִיין בְּגוּוּיָהּ, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ, וְלֹא
 אֲשֶׁתְּכַח. אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ הִשְׁתָּא, כַּד בַּעָן לְאֲסִתְכַלָּא
 וְלִמְנַדַּע לֵיהּ, אֲסִתְלַק מְנִיָּהּ, וְלֹא אֲתַחֲזִי, עַד דְכֻלְּהוּ

שְׂאֵלֵי אֵיִה מְקוּם כְּבוֹדוֹ. (יחזקאל ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ.
וְהֵאֵי הוּא עֲלֵמָא דְלֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ תְּדִירָא.

כְּגוּוֹנָא דָא, (בראשית ט) בְּצֻלָם אֱלֹהִים עֲשֵׂה אֶת הָאָדָם.
כְּדִין אֵית (דף קנ"ט ע"ב) לֵיהּ תְּלַת עֲלָמִין. עֲלֵמָא
קְדָמָאָה: הֵאֵי עֲלֵמָא דְאֶקְרִי עֲלֵמָא דְפִירוּדָא, וּבַר נֶשׁ
אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ וְלֹא אֲשַׁתְּכַח. כַּד בַּעָאן לְאַסְתְּכְּלָא בֵּיהּ,
אֲסַתְּלַק מִנֵּיִהוּ וְלֹא אֲתַחֲזִי.

עֲלֵמָא תְּנַיִנָא, עֲלֵמָא דְאֵיהוּ קְשִׁיר בְּהֵהוּא עֲלֵמָא
עֲלָאָה, וְדָא הוּא גֵן עֵדֶן דֵּי בְּאַרְעָא, דְדָא הוּא
קְשִׁיר בְּעֵלְמָא אַחְרָא עֲלָאָה, וּמֵהֵאֵי אֲתִידַע וְאֲשַׁתְּמוּדַע
עֲלֵמָא אַחְרָא.

עֲלֵמָא תְּלִיתָאָה, עֲלֵמָא עֲלָאָה טְמִירָא, גְּנִיז וְסַתִּים,
דְּלִית מֵאֵן דִּידַע לֵיהּ, כְּמָה דְכַתִּיב, (ישעיה סד) עֵין
לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלַתְךָ יַעֲשֵׂה לְמַחְפָּה לּוֹ. וְכֹלָא כְּגוּוֹנָא
עֲלָאָה, (קְדָמָאָה דְאַמִּינָא וּבְקֶשׁוּט) דְכַתִּיב, (בראשית ט) בְּצֻלָם אֱלֹהִים
עֲשֵׂה אֶת הָאָדָם. (תָא חֲזִי וְדָאֵי)

עַל דָא פְּתִיב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לֵי אֱלֹהֵיכֶם וְגו', כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ. וְאֵלִין אֵינּוֹן בְּצֻלָם אֱלֹהִים, וְאֵלִין יִרְתִּין
יְרוּתָא עֲלָאָה כְּגוּוֹנָא דִּילֵיהּ. וְעַל דָא אֲזַהַר בְּאוּרִיִּתָא,
(דברים יד) לֹא תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא תִשְׁיִמוּ קִרְחָה. דְהֵא לֹא
אֲתַאֲבִיד, וְהֵא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמִין טְבִין עֲלָאִין וַיְקִירִין, לְהוּוֹן
חֲדָן כַּד אֲסַתְּלַק (צְדִיקָא) מֵהֵאֵי עֲלֵמָא.

וְתָא חֲזִי, אֶלְמְלִי לָא חָב אָדָם, לָא יִטְעַם טַעְמָא דְּמוֹתָא
 בְּהַאי עֲלָמָא, בְּזִמְנָא דְּעֵייל לְעֲלָמִין אַחְרָנִין. אַבְל
 בְּגִין דְּחָב, טַעַם טַעְמָא דְּמוֹתָא, עַד לָא יִיעוּל לְאִינוּן
 עֲלָמִין, וְאַתְּפִשֵׁט רוּחָא מֵהַאי גּוּפָא, וְאַשְׁאֵר לִיה בְּהַאי
 עֲלָמָא, וְרוּחָא אֶסְתַּחֲיָא בְּנֵהָר דִּינּוּר לְקַבְּלָא עוֹנֶשָׁא.
 וּלְבַתֵּר עֵיילָא לְגִן עֵדוֹן דְּבֵאֲרַעָא, וְאַזְהִמְנָא לִיה מָאנָא
 אַחְרָא דְּנֵהוּרָא, כְּהַאי פְּרָצוּפָא דְּגוּפָא דְּהַאי עֲלָמָא
 מִמֶּשׁ. וְאַתְּלָבֵשׁ וְאַתְּתַקֵּן בֵּיתָהּ. וְתַמְן הוּא מְדוֹרָא דִּילִיה
 תְּדִיר. וְאַתְּקֶשֶׁר בְּרִישׁ יְרַחֵי וּשְׁבִיתִי בְּנִשְׁמַתָּא. וְסָלִיק
 וְאַתְּעֵטֵר לְעֵילָא לְעֵילָא, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה סו) וְהָיָה
 מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֻדְשׁוֹ וְגו'.

מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֻדְשׁוֹ אִמְאִי. אֶלָּא רְזָא דְּמַלְהָ, בְּגִין חֲדַתוּתֵי
 דְּסִיְהָרָא, דְּאַתְּעֵטֵרָא (עטרות) לְאַנְהָרָא מִן שְׁמִשָׁא
 בְּהַהוּא זְמַנָּא. וְכֵן מִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ, מִדֵּי שַׁבַּת דָּא
 סִיְהָרָא. בְּשַׁבְּתוֹ דָּא שְׁמִשָׁא. דְּנֵהוּרָא אַתִּיא לָהּ מִן תַּמְן.
 וְעַל דָּא כֻּלָּא חַד מְלָה. וְדָא הוּא בְּרִירָא דְּמַלְהָ, בַּר
 לְחִיבֵיָא דְּכַתִּיב בְּהוּ מִיתָה לְכֻלְהוּ עֲלָמִין, כְּרַת מְכֻלְהוּ
 עֲלָמִין. וְאַשְׁתַּצִּיין מְכֻלָּא, כִּד לָא עֵיילִי בְּתִשׁוּבָה. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא, דְּשְׁאִילְנָא וְרוּחְנָא מְלִין
 אֵילִין, וְקַאִימְנָא עֲלֵייהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִפְּרֻשְׁתָּא דָּא אוֹלִיפְנָא רְזָא

דְּחִכְמָתָא, וְאִשְׁתַּמְעוּ מִנָּה רִזִּין עֲלָאִין וַיִּקְרִינִן. תָּא חֲזִי,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח בְּאוּרֵייתָא, וְאָמַר אֲזִילוּ
 בְּאוּרְחֵי, אֲשֶׁתְּדִלוּ בְּפוּלְחָנֵי, וְהָא אָנָּא מְעִיִּל לְכוּן
 לְעֲלָמִין טָבִין, לְעֲלָמִין עֲלָאִין. בְּנֵי נֶשֶׁא דְלָא יִדְעִי, לָא
 מְהִימְנֵי, וְלָא מִסְתַּכְּלֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אֲזִילוּ
 אֲלִילוּ הֵהוּא עֲלָמָא טָבָא, הֵהוּא עֲלָמָא עֲלָאָה דְכִסּוּפָא.
 אֵינּוֹן אֲמַרֵי, אֵיךְ נִיכּוּל לְאֲלָלָא לֵיהּ, וְלִמְנַדַּע כָּל הָאֵי.
 מַה פְּתִיב. עֲלוּ זֶה בְּנֶגֶב, אֲשֶׁתְּדִלוּ בְּאוּרֵייתָא, וְתַחֲמוּן
 דֵּהָא הֵיא קַיִימָא קַמֵּיכּוּ, וּמִנָּה תִּנְדַּעוּן לֵיהּ. (במדבר
 1) וְרֵאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֶה הִיא וְגו'. תַּחֲמוּן מִנָּה הֵהוּא
 עֲלָמָא, דֵּהָא יְרוּתָא דְאַחְסָנָא, דְאַנָּא עֵיִל לְכוּ בֵּהּ. וְאֵת
 הָעַם הַיּוֹשֵׁב עָלֶיהָ, אֵינּוֹן צְדִיקֵיָא דְבִגְנָתָא דְעֵדוֹן,
 דְּקַיִימָן שׁוּרִין שׁוּרִין בִּיקְרָא עֲלָאָה, בְּדַרְגִין עֲלָאִין.
 הַחֲזֹק הוּא הֶרְפָּה, בֵּה תַחֲמוּ אֵי זָכוּ לְכָל הָאֵי כַּד אַתְקִפוּ
 עַל יְצַרְיָהוֹן, וְתַבְרוּ לֵיהּ, אֵי לָא. אוּ כַּד אַתְקִפוּ
 בְּאוּרֵייתָא, לְמַלְעֵי בֵּה יִמְמָא וְלִילִיָא. אוּ אֵי אַרְפוּ יַדֵּיהּ
 מִנָּה. וְזָכוּ לְכָל הָאֵי. הַמַּעַט הוּא אִם רַב, אֵי סְגִיָאִין אֵינּוֹן
 דְּאֲשֶׁתְּדִלוּ בְּפוּלְחָנֵי, וְאַתְקִיפוּ בְּאוּרֵייתָא, בְּגִין דְּזָכוּ לְכָל
 הָאֵי אֵי לָא.

(במדבר י"ג) וּמַה הָאָרֶץ הַשְּׂמֵנָה הִיא אִם רֹזָא. מִדְּאוּרֵייתָא
 תִּנְדַּעוּן מֶה הָאָרֶץ. מַה הֵהוּא עֲלָמָא אֵי אִסְגֵי טִיבוּ

עֲלָאָה לִיתְבָּהָא, אוּ אִי אֲזַעִיר מִנָּה כְּלוּם. הִישׁ בָּהּ עֵץ
אִם אֵין, הֵאִית בָּהּ אֵילָנָא דְחַיִּי, לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין,
אוּ אִי צְרוּרָא דְחַיִּי אֲשַׁתְּכַח בְּגוּוּהָ, אִם לֹא.

(דף ק"ט ע"א)

(במדבר י"ג) וַיַּעֲלוּ בְּנֹגֵב וַיָּבֹאוּ עַד חֶבְרוֹן. וַיַּעֲלוּ בְּנֹגֵב, בְּנֵי
נֹשָׂא סִלְקִין בְּגוּוּהָ בְּנֹגֵב, בְּלִבָּא עֲצֵלָא, כְּמֵאן
דְּאֲשַׁתְּדַל בְּמַגְנָא, בְּנִגְיָבוּ, דְּחָשִׁיב דְּלִית בָּהּ אָגָר, חָמֵי
דְּהָא עוֹתָרָא דְּהָאִי עֲלָמָא אָבִיד בְּגִינָהּ, חָשִׁיב דְּכֻלָּא
הוּא. בְּנֹגֵב: כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בראשית ח) חֶרְבוֹ הַמַּיִם,
וּמְתַרְגְּמִינָן נְגִיבוּ.

לְבַתֵּר וַיָּבֹאוּ עַד חֶבְרוֹן, עַד דְּאֵתִי לְאֵתְחַבְּרָא בָּהּ, קָאֲרִי
וְשָׂאֵנִי בָּהּ. (במדבר י"ג) וְשֵׁם אַחִימָן שֵׁשִׁי וְתַלְמִי, תַּמָּן
חָמֵי פְּלִיגָן סְגִיאִין, טָמָא וְטָהוֹר, אָסוּר וּמוֹתָר, (נ"א בְּשַׁר
וּפְסוּל) עוֹנָשִׁין וְאָגְרִין. אֵלִין אֵינּוֹן אַרְחֵי דְּאוּרִייתָא,
דְּקְדוּקֵי אוּרִייתָא. יְלִידֵי הָעֵנָק, דְּאֵתִילִידוּ מִסְטָרָא
דְּגִבּוּרָה.

וְחֶבְרוֹן שְׁבַע שָׁנִים נִבְנְתָה, אֵלִין אֵינּוֹן שְׁבַעִין אֲנָפִין
דְּאוּרִייתָא, שְׁבַעִין פָּנִים אֵית לָהּ, לְכָל סְטָרָא
עֲשָׂרָה. וְחֶבְרוֹן, דָּא אוּרִייתָא, מֵאן דְּאֲשַׁתְּדַל בָּהּ אָקְרִי
חֶבֶר. לְפָנֵי צוּעֵן מְצָרִים, תַּנִּינָן אוּרִייתָא אֵית לְקַבֵּל
אוּרִייתָא. וְהֵינּוּ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְתוֹרָה שְׁבַעֲלִ פָּה. וְהָאִי

(מלכות) חֲבֵרוֹן. מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב נִפְקֶת. כִּמָּה דָּאת אָמַר (משלי)
 (ז) אָמַר לַחֲכָמָה אַחֹתִי אַתְּ. וְהֵאֵי נִבְנְתָה שְׁבַע שְׁנִין,
 דְּבִגִּין כֶּךָ אֶקְרִי בַת שְׁבַע. לְפָנַי צֵעַן מִצָּרִים, כִּמָּה דָּאת
 אָמַר (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם
 וּמִכָּל חֲכָמַת מִצָּרִים.

(במדבר י"ג) וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוּל, אֲלֵינן אֵינּוֹן מְלִי אַגְדָּה,
 דְּרִשָּׁה, דְּתַלְיִין מִסְטָרָא דְמַהִימְנוּתָא. וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם
 זְמוּרָה וְגו', אֹלְפִין מִתַּמָּן רָאשֵׁי פִרְקִין, רָאשֵׁי מְלִין,
 אֵינּוֹן דְּבִנֵי מַהִימְנוּתָא, חֲדָאן בְּמִלִּין, וּמִתְבָּרְכֵן מְלִין
 בְּגוּיֵיהוּ, וּמִסְתַּכְּלֵן שְׂרָשָׁא חַד וְעַקְרָא חַד, וְלֹא אֶשְׁתַּכַּח
 בְּהוּ פְרוּדָא. אֵינּוֹן דְּלֹא מִשְׁתַּכְּחֵי בְּנֵי מַהִימְנוּתָא, וְלֹא
 אֹלְפֵי אֹרִייתָא לְשִׁמָּה, שׁוּיִן לֵיהּ לְמַהִימְנוּתָא בְּפְרוּדָא,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּשְׁאוּהוּ בַמוּט בְּשָׁנִים, בְּפְרוּדָא. מַהוּ
 בַמוּט. כִּמָּה דָּאת אָמַר (תהלים קכא) אַל יִתֵּן לַמוּט רַגְלֶךָ. וּמִן
 הַרְמוֹנִים וּמִן הַתְּאֲנִים, כִּלְאָ שׁוּיִן לְהַנִּי מִלִּי לְסִטְרָא
 אַחֲרָא, לְסִטְרָא דְמִינָאֵי, לְסִטְרָא דְפְרוּדָא.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּשְׁבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ. וַיִּשְׁבוּ, תִּיבִין
 לְסִטְרָא בִישָׁא, וְתִיבִין מֵאַרְחָא דְקָשׁוּט. אֲמַרִי,
 מַאי אַכְפַּת לָן. עַד יוֹמָא לָא חֲמִינָא טַב לְעַלְמָא,
 אַעֲמַלְנָא בָּהּ, בֵּיתָא רִיקָם. יְתִיבְנָא בְּקַלְנָא דְעַמָּא,
 וְלֵהוּיָא עַלְמָא מֵאֵן יִזְכִּי וּמֵאֵן יִיעוּל לְגוּוֵיהּ, טַב לָן דְּלֹא

אֶתְרַחֲנָא כּוּלֵי הָאִי. (במדבר י"ג) וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וּגּוֹ', הָאֵל
 אֶעֱמַלְנָא וְלֹאֵינָא, בְּגִין לְמַנְדַּע חוּלְקָא דִּיהוּא עֲלֵמָא.
 וְגַם זִבְתָּ חֶלֶב וּדְבַשׁ הִיא, טַב הוּא הֵהוּא עֲלֵמָא עֲלָאָה,
 כִּמְה דִידַעְנָא בְּאוּרֵייתָא, אֲבַל מֵאן יְכִיל לְמִזְכֵּי בֵיה.
 (במדבר י"ג) אָפֶס כִּי עֲזוּ הָעָם, תִּקְיָף הוּא, דְּלֹא יַחֲשִׁיב כֹּל
 עֲלֵמָא כֹּלֵל, בְּגִין דִּיהֵא לִיה עוֹתְרָא סִגִּיא
 לְאַשְׁתַּדְלָא בֵיה, מֵאן הוּא דִיזְכֵּי בָהּ. וַדַּאי אָפֶס כִּי עֲזוּ
 הָעָם הַיּוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ, מֵאן דְּבַעֵי לְמִזְכֵּי בָהּ, בַּעֵי לְמַהוּי
 תִּקְיָף בְּעוֹתְרָא, כִּמְה דַּאתְ אִמֵּר (משלי יח) וְעֲשִׂיר יַעֲנֶה
 עֲזוּת. וְהָעָרִים גְּדוּלוֹת בְּצוּרוֹת. בְּתִין מְלִיִן כֹּל טוֹבָא,
 דְּלֹא יַחֲסוּן מְכֻלָּא. וְעַם כֹּל דָּא וְגַם יְלִידֵי הָעֵנֶק רֵאִינוּ
 שָׁם, בַּעֵי גּוֹפָא תִקְיָף, גִּיבַר כְּאַרִי. (דאשְׁתַּכַּח תַּמָּן תְּדִירָא) בְּגִין
 דִּיהֵא מִתְּשֵׁת חִילֵיה דְּבַר נֶשׁ לְאַשְׁתַּדְלָא בְּהוּא אִיסוּר
 וְהֵתֵר, טָמֵא וְטָהוֹר, כְּשֵׁר וּפְסוּל. מֵאן יִיכּוֹל לְזַכָּאָה בָהּ.
 וְעוֹד, (במדבר י"ג) עֲמֻלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב. אִי יִימָא בַר
 נֶשׁ, דְּאַפִּילוּ בְּכֹל דָּא יִזְכֵּי. עֲמֻלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ
 הַנֶּגֶב, הָא יִצְרָא בִישָׂא, קִטִּיגוּרָא, מְקַטְרָגָא דְּבַר נֶשׁ,
 דִּישְׁתַּכַּח תְּדִיר בְּגּוֹפָא. וְהַחֲתִי וְהָאִמּוּרִי וּגּוֹ', כִּמְה
 מְקַטְרָגִי מִשְׁתַּכַּחִי תַמָּן. דְּלֹא יְכִיל בַר נֶשׁ לְמִיעֵל בְּהוּא
 עֲלֵמָא כֹּלֵל, מֵאן יִזְכֵּי לִיה, וּמֵאן יִיעוּל בְּגוּיָה, בְּמִלִּין
 אֲלִין, (במדבר לב) וַיָּבִיאוּ אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאַפִּיקוּ

שׁוֹם בִּישׁ עָלֶהּ, כִּמָּה דַּאת אָמַר וַיּוֹצִיאוּ אֶת דְּבַת הָאָרֶץ.
 אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוֹתָא מֵאֵי קָא אָמְרִי, אִם חֲפִץ בְּנוֹ יִי
 וַנְּתַנְּה לָנוּ. כִּיּוֹן דִּישְׁתַּדֵּל בַּר נֶשׁ בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא
 לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא בְּעֵי מִנָּן אֵלָא לְבָא,
 וַיִּסְתַּמְרוּן הֵהוּא רְשִׁימָא קְדִישָׁא, דְּכַתִּיב, (ישעיה ס) וְעַמֶּךָ
 כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ.

אָבֵל, (דף ק"ט ע"ב) (במדבר י"ד) אַךְ בְּיֵי אַל תִּמְרוּדוּ, בְּעֵי דְלָא
 יִמְרְדוּן בְּאוּרִייתָא, דְּאוּרִייתָא לָא בְּעֵי עוֹתְרָא,
 וְלָא מָאנִי דְּכִסְפָּא וְדַהֲבָא. וְאַתֶּם אַל תִּירְאוּ אֶת עַם
 הָאָרֶץ, דִּהָא גּוֹפָא תְּבִירָא, אֵי יִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, יִשְׁכַּח
 אֲסוּוֹתָא בְּכֻלָּא. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי ג) רַפְּאוֹת תִּהְיֶה
 לְשַׂרְף וְשִׁקוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ. וְכַתִּיב (משלי ד) וְלִכְל בִּשְׂרוֹ
 מִרְפָּא. וְכֹל אֵינּוֹן מְקַטְרְגִי, אֵינּוֹן מְכַרְזָּאן וְאָמְרִי, פְּנוּ
 אֶתְר לְפִלְנֵיִיא עֲבַדָּא דְּמִלְכָּא.

בְּגִין כַּךְ אַל תִּירְאוּ, כִּי לְחַמְנוּ הֵם, אֵינּוֹן בְּגַרְמֵיִהוּ
 מְזַמְנָן מְזוּנֵי בְּכֹל יוֹמָא לְאֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי
 בְּאוּרִייתָא. כִּמָּה דַּאת אָמַר (מלכים א יז) וְאֵת הָעוֹרְבִים צוּיִתִּי
 לְכַלְכַּלְךָ. וְכַתִּיב (מלכים א יז) וְהָעוֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם
 וּבִשָּׂר. סָר צֶלֶם מֵעֲלֵיהֶם. מֵאֵן צֶלֶם. דָּא תּוֹקְפָא דְּדִינָא
 קְשִׁיא. מֵאֵי טַעְמָא אַעְדֵּי. מִשׁוּם דִּיִּי אֶתְנּוּ אַל תִּירְאוּם.
 כֻּלָּא אַעְדִּיאוּ בְּגִין אוּרִייתָא. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּאֵינּוֹן

דְּמַשְׁתִּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמְהָ, דְּהָא מִתְקַשְׁרִי בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מִמֶּשׁ. וְאַקְרוּן אַחִים וְרַעִים. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא שָׁלוֹם בְּךָ. (תהלים קכב)

(במדבר י"ג) וַיִּבְאוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוֹל וְגו'. רַבִּי אֲבָא אָמַר,
 כִּרְתוּ הָהוּא אֲשַׁכּוֹל, אֲתוּ לְסַלְקָא לִיהָ לָא יִכִּילוּ.
 אֲתוּ לְנַטְלָא לִיהָ, לָא יִכִּילוּ. אֲתוּ כָּלֵב וַיהוֹשֻׁעַ, נַטְלוּ
 לִיהָ, וְסַלְיְקוּ לִיהָ, וְאַזְדַּקְהָ עַל יַדֵּיהוּ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 וַיִּשְׁאוּהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים. בְּשָׁנִים בְּאִינוּן שָׁנִים יַחֲדָן.
 זְמוּרָה מֵאֵי קָא בְּעָאן. אֲלָא אֲשַׁכּוֹל הָוָה תְּלִיָא בֵּיהָ,
 וּבְעוּד דִּיהוּהּ מִתְחַפֵּר בְּאַתְרֵיהָ, אֲקָרִי זְמוּרָה. לְבַתַּר קָרִיָּה
 מוֹט, דְּכְּתִיב וַיִּשְׁאוּהוּ בַּמוֹט. הָהוּא דְּאַשְׁתְּמוּדַע. הָהוּא
 דְּכָרְתוּ.

מִכָּאֵן יָדְעוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב, דְּאִינוּן אֶתְחַזִּיין לְמִיעַל
 לְאַרְעָא, וְלִמְהוּי לֹון בָּהּ חֶלֶק וְאַחְסָנָא. עַד דִּהוּוּ
 אֶתְיִין אֲמַלְכוּ עָלֵיהוּ כְּלָהוּ, קָאִים כָּלֵב בְּאִיבָא, אָמַר
 אִיבָא אִיבָא, אֵי בְּגִינְךָ אֲנִן מִתְקַטְלִין, מַה אֲנִן בְּחוּלְקֶךָ.
 מִיַּד קָלִיל גְּרַמִּיהָ. וַיְהִיבוּ לֹון.

רַבִּי אֲלַעְזָר אָמַר, לָא יְהִיבוּ לְאַחֲרֵי, דְּהָא כְּתִיב וַיִּשְׁאַהוּ
 בַּמוֹט, וְכְּתִיב בְּשָׁנִים, וּבְכָלְהוּ לָא הוּוּ שָׁנִים
 כְּוֹותֵיהוּ. וּמִכָּאֵן אוֹלִיף יְהוֹשֻׁעַ לְבַתַּר, דְּכְּתִיב, (יהושע ב)
 וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִן הַשְּׁטִים שָׁנִים אֲנָשִׁים מְרַגְלִים.

וְהֵנִי שְׁנַיִם הָאֵל אֲוִקְמוּהָ קַדְמָאִי. וְכַד מָטוּ לְגַבְיֵיהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, יִהְיוּ לֹון, וְאֵינֹון אֲשַׁתָּארוּ, וְעַבְדוּ גְרַמְיֵיהוּ
 שִׁירִיִּים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כִּד הוּוּ מָטָאן לְגַבְיֵיהוּ דֵאֵינֹון עֲנָקִים,
 הוּוּ שְׁוויין תְּהוּוּא חוּטְרָא דְמִשָּׁה קַמְיֵיהוּ, וְאֲשַׁתְּזִיבוּ.
 וּמִנְלָן דִּתְהוּוּא חוּטְרָא יִהְיֵב לֹון. הִדָּא הוּוּא דְכְּתִיב, וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים עָלוּ זֶה בַּנֶּגֶב. כְּתִיב הִכָּא עָלוּ זֶה, וְכְּתִיב הִתָּם
 (שְׁמוֹת ד) וְאֵת הַמָּטָה תִּזְהַ וְגו', וּבְגִינִיָּה אֲשַׁתְּזִיבוּ. דֵּאִי
 תִּימָא הֵנִי עֲנָקִיָּא שְׁבָקִי לֹון. אֶלָּא אָתוּ לְנִסְבָּא לֹון, וְהוּוּ
 שְׁוויין לְקַמְיֵיהוּ תְּהוּוּא חוּטְרָא, וּמִשְׁתְּזִיבִי (ס"א וּמִשְׁתְּמַטִּי)
 מִקַּמְיֵיהוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מִסּוּרַת שְׁמָא קַדִּישָׁא מִסֵּר
 לֹון מִשָּׁה, וּבְגִינִיָּה אֲשַׁתְּזִיבוּ מִנְיֵיהוּ.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, תִּלְתִּת שְׁמֵהֶן אֶקְרוּן, נְפִילִים. עֲנָקִים.
 רְפָאִים. וְכִלְהוּ אוּרְכִי יוּמִי. נְפִילִין אֶקְרוּן
 בְּקַדְמִיתָא, לְבַתֵּר כִּד אֲתַחְבְּרוּן בְּבִנַת בְּנֵי נִשָּׂא, וְאוּלִידוּ
 מִנְיֵיהוּ, אֶקְרוּן עֲנָקִים. לְבַתֵּר דִּהוּוּ אֲזִלִי וְשָׁטָאן בְּהֵאִי
 עֲלָמָא, וּמִתְרַפִּיין מִתְּהוּוּא דִלְעִילָא, אֶקְרוּן רְפָאִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב (אֵיּוֹב כו) הָרְפָאִים יְחוּלְלוּ, (דְּבָרִים
 ב) רְפָאִים יִחְשְׁבוּ אֶף הֵם כְּעֲנָקִים. אָמַר לִיָּה, הִכִּי
 הוּוּא, בְּגִין דְּעֲנָקִים אָתוּ מִהֵאִי סִטְרָא וּמִהֵאִי סִטְרָא,
 וְאֲתִיָּאֲשׁוּ יִתִּיר בְּאַרְעָא. כְּגוּוֹנָא דָּא רְפָאִים, וּמִנְיֵיהוּ

נִפְקִי, וְהוּוּ אֹרְכֵי יוֹמֵי. וְכֹד מִתְחַלְשֵׁי אֶתְחַלֵּשׁ פְּלָגוֹת
 גּוֹפָא, וּפְלָגוֹת קָאִים. כִּיּוּן דְּפְלָגוֹת גּוֹפָא הָוָה מִית, הָוּ
 נִסְבִּי עֲשָׂבָא מֵעֲשָׂבֵי בְרָא וְשִׁדְיִין לְפּוּמִיָּהוּ, וּמִיתוּ. וּבְגִין
 דְּאִינוּן בְּעָאן לְקַטְלָא גְרַמִּיָּהוּ, אֶקְרוּן רַפָּאִים. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, שִׁדְיִין גְרַמִּיָּהוּ בִּימָא רַבָּא, וְטַבְעֵן וּמִתִּין. הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (איוב כו) הָרַפָּאִים יְחוּלְלוּ מִתַּחַת מַיִם
 וְשׁוֹכְנֵיהֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲלִמְלָא הָוּ עֵיילִין יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא,
 בְּסִימְנָא (נ"א בְּאוּמְנָא) (ד' קס"א ע"א) דְּלִישְׁנָא בִישָׂא, לָא הָוָה
 קָאִים עָלְמָא רַגְעָא חַד. מֵאן אוּמְנָא דְּלִישְׁנָא בִישָׂא,
 נַחֲשׁ. וְרִזָּא דְּמַלְהָ, מִדְּאֶתָא נַחֲשׁ עַל חוּהָ אֲטִיל בַּה
 זוּהֶמָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְעַל כֹּלָא מַחַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בַּר מִן לִישְׁנָא בִישָׂא. בְּגִין דְּכְּתִיב, (תהלים יב) אֲשֶׁר
 אָמְרוּ לְלִשׁוֹנָנוּ נַגְבִּיר שְׁפָתֵינוּ אֶתְנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה עֶבֶד הָהוּא לִישְׁנָא בִישָׂא, גְּזוּר עַל
 אַבְהַתְנָא דְּלָא יִיעוּל לְאַרְעָא וּמִיתוּ אִינוּן דְּאָמְרוּ.
 וְאַתְגְּזוּר בְּכִיָּה לְדָרֵי דָרִין. (כַּל שְׁכּוֹן הֶכָא דְּאֶפִּיקוּ לִישְׁנָא בִישָׂא עַל כֹּלָא)
 כְּבִיכּוֹל כִּיּוּן דְּאֶפִּיקוּ עַל אַרְעָא קְדִישָׂא, כְּאִילוּ אֶפִּיקוּ
 עָלֶיהָ. בְּגִין כַּךְ קִנֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל דָּא, (כְּלוּמַר קִנֵּי
 לְשִׁמְיָה) וְקָאִימוּ יִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ לְאַשְׁתַּצָּאָה מֵעֲלָמָא, אֲלִמְלָא
 בְּעוּתִיָּה דְּמִשְׁהָ.

(במדבר י"ג) וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וּגו'. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, מֵאֵי שָׁנָא הֲכָא וַיִּסְפְּרוּ, וְלֹא כְּתִיב וַיִּגִּידוּ, אוֹ וַיֹּאמְרוּ. אֲלֵא כָּל חַד אֹלִיף מְלָה בְּלַחֲדוּי. וַיִּגִּידוּ, בְּכָל אֲתָר רְמוֹז קָא רְמִיז בְּחֻכְמַתָּא, וְהָא אֲתָמַר. וַיֹּאמֶר, אֲמִירָה בְּעֵלְמָא. וַיֹּאמְרוּ, הֲרַהוּרָא דְלָבָא. וַיֹּאמְרוּ, תַּפְקִידְתָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא בְּכַמְהָ אֲתָר. וַיִּסְפְּרוּ, פְּרִישׁוּתָא דְמְלָה בְּכָל אֲתָר.

בְּאֲנוּ אֶל הָאָרֶץ, הֲלֹכְנוּ מִבְּעֵי לֵיָהּ. אֲלֵא בְּאֲנוּ, עָאֲלֵנָא לְתַמְן לְהֵיָא אֲרַעָא דֵהֵיָת מְשִׁבַּח בְּכָל יוֹמָא, וְהֵיָת אֲמַרְתָּ דֵלִית דְּכֹוּתָהּ. וְגַם זִבַּת חֶלֶב וּדְבַשׁ הִיא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מֵאֵן דְּבַעֵי לְמִימַר כְּדִיבָא, אָמַר מְלָה דְקִשׁוּט בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דֵיִהְמְנוּ לֵיָהּ כְּדַבּוּי.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, (אֲלֵא) הֲכִי אָמְרוּ, עָאֲלֵנָא לְהֵיָא אֲרַעָא דֵהֵיָת מְשִׁבַּח לָהּ כָּל יוֹמָא וְאֲמַרְתָּ דֵלִית דְּכֹוּתָהּ, (וְגַם זִבַּת חֶלֶב וּדְבַשׁ הִיא), וְאֲרִימַת שְׁבַחָא עַל כָּלָא. וְלֹאוּ הֲכִי, דֵהָא זֶה פְּרִיָהּ, אֲתַכְּלָא חַד מֵאִינוּן זְעִירִין קִטְפוּ. אָמְרוּ, אֵי לְדָא אַחְסִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וְסִבְלוּ כָּל אִינוּן עֲקַתִּין וְלִיָּאוּתִין, הָא בְּאֲרַעָא דְמִצְרַיִם אֵית אֲתַכְּלִין וְאִיבִין דְּאֲרַעָא יִתִּיר, עַל חַד תַּרְיִן.

(במדבר י"ג) אָפֶס כִּי עָזוּ הָעָם, אֹרְחִיָה דְעֵלְמָא דֵאִינוּן גְּבַרִין מְגִיחֵי קֶרְבָּא יִתְבִּין לְבַר, לְאִסְתְּמָרָא אֲרַחִין. וְהֲכָא

אֶפִּילוּ אֵינּוֹן בְּנֵי מֵתָא, תְּקִיפֵן גְּבוּרִין. וְהָעָרִים בְּצוּרוֹת,
 דְּאֶפִּילוּ כָּל מַלְכִין דְּעֵלְמָא יִתְכַנְּשׁוּ עָלֵיהּוּ. לָא יַעֲבִדוּן
 בְּהוּ פְּגִימוֹתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל מַה דְּאִמְרִי, בְּלִישְׁנָא
 בִּישָׂא אָמְרוּ, וְקִשְׂיָא מְכַלְהוּ, דְּכִתִּיב עֲמֶלֶק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ
 הַנֶּגֶב. לְבַר נָשׁ דְּנִשְׁכִּיהַּ חוּיָא, פֶּד בַּעָאן לְאַגְזָמָא לִיָּה,
 אִמְרִי הָא חוּיָא הֵכָא.

רַבִּי אָבָא אָמַר, וַדַּאי דָּא קִשְׂיָא מְכַל מַה דְּאִמְרִי,
 כְּלוּמַר, תְּהוּא דְּאַגָּח קֶרְבָּא בְּכֻלָּא, הָא הֵכָא זְמִין.
 וּבָאן אֲתָר. בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב, דְּהָא הוּא אֲתָר לְאַעְלָאָה בֵּיהּ.
 מִיד וְתִשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם. קִבִּיעוּ בְּכִיָּה
 לְדוּרוֹת, לְעֵלְמִין, בְּהָהוּא לִילִיא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֵיטָא נְסִיבוּ עַל כְּלָא, לְאַפְקָא שׁוּם
 בִּישׁ. מַאי עַל כְּלָא. עַל אֶרְעָא, וְעַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַל אֶרְעָא תִּינַח. עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְנִין. אָמַר לִיָּה מִשְׁמַע דְּכִתִּיב, אָפֶס פִּי עַז הָעָם.
 מֵאן יִכִּיל בְּהוּ. פִּי עַז הָעָם דְּיִיקָא. וְכִתִּיב עֲמֶלֶק יוֹשֵׁב
 בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב, כְּדִין גְּרָמוּ כָּל הָאִי, כְּמַה דְּאִתְמַר. וּבַעָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁינְצָאָה לֹוֹן מִן עֵלְמָא, הֵדָא הוּא
 דְּכִתִּיב, (תהלים קו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם לוּלִי מִשֶּׁה בְּחִירוֹ עֲמַד
 בְּפֶרֶץ לְפָנָיו וְגו'.

(במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדֵל נָא כַּח יְיָ. רַבִּי אַחָא וְרַבִּי יוֹסִי אִמְרִי,

זָכָאֵי אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל מֵעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת
 דְּעַלְמָא. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתְרֵי בְּהוּ, וְאֲתְכְּנֵי בְּהוּ,
 וְאֲתַפְּאֵר בְּהוּ, דְּהָא עַלְמָא לָא אַבְרִי אֱלָא בְּגִינִיהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל, דִּישְׁתַּדְּלוֹן בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין דְּחַד בְּחַד
 אֲתַקְשְׂרוֹן. וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּהָאֵי עַלְמָא, אֵינּוֹן קִיּוּמָא
 דִּילֵיהּ, וְקִיּוּמָא דְּכָל שְׂאֵר עַמִּין, אֵימַתִּי בְּזִמְן דְּעַבְדֵי
 רַעוּתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן.

תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַר נֶשׁ בְּעַלְמָא,
 אֲתַקִּין לֵיהּ כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה (קִיְרָא), וְיִהֵב לֵיהּ חֵילֵיהּ
 וְתוֹקְפֵיהּ בְּאַמְצָעֵיתָא דְּגוּפָא, דְּתַמֵּן שְׂרִיא לְבָא. דְּהוּא
 (מְזוּנָא) תוֹקְפָא דְּכָל גּוּפָא, וּמִתַּמֵּן אֲתַזֵּן כָּל גּוּפָא. (וְכָל אֵינּוֹן
 שְׂיִפֵי דְּגוּפָא מִתַּמֵּן אֲתַזֵּנוּ) וְהָא לְבָא אַחִיד (דף קס"א ע"ב) וְאֲתַקְּףָ בְּאַתְרֵי
 עֲלָאָה דְּלַעִילָא. דְּאֵיהּ מוֹחָא דְּרִישָׁא, דְּשְׂאֲרֵי לַעִילָא
 (וְאַחִיד בֵּיהּ), וְדָא אֲתַקְשֵׁר בְּדָא.

וּבְגוּוֹנָא דְּדָא, אֲתַקִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא. וְעַבְד
 (לֵיהּ) חַד גּוּפָא, וְאֲתַקִּין שְׂיִפֵי דְּגוּפָא סַחְרָנִיהּ
 דְּלְבָא, וְלְבָא שְׂאֲרֵי בְּאַמְצָעֵיתָא דְּכָל גּוּפָא. וְכָל אֵינּוֹן
 שְׂיִפִין אֲתַזֵּנוּ מִהֵהוּא לְבָא, דְּהוּא תוֹקְפָא דְּכָלָא, וְכָלָא
 בֵּיהּ תַלְיִין. וְהֵהוּא לְבָא, אֲתַקְשֵׁר וְאֲתַאחַד בְּמוֹחָא עֲלָאָה
 דְּשְׂרִיא לַעִילָא.

תָּא חֲזִי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא, אֲשֵׁרָא (ס"א

אָסְדֵר) לִימָא דְאֻקְיָנוּס דְאַסְחָר כָּל יִשׁוּבָא דְעֵלְמָא. וְיִשׁוּבָא
 דְכָל שְׁבַעֲיָן אוּמִין כָּלָא אֲסַחֵר לִירוּשָׁלַם. וִירוּשָׁלַם
 בְּאַמְצָעִיתָא דְכָל יִשׁוּבָא שְׂרִיא. וְהִיא אֲסַחֵרָא לְהַר הַבַּיִת.
 וְהַר הַבַּיִת אֲסַחֵר לְעִזְרוֹת דִּישְׂרָאֵל. וְאִינּוּן עִזְרוֹת סַחְרָן
 לְלִשְׁכַת הַגְּזִית, דְתַמָּן סְנֵהֲדֵרִי גְדוּלָה יִתְבִּין. וְתַנִּינָן, לִית
 יְשִׁיבָה בְּעִזְרוֹתָא, אֶלָּא לְמַלְכֵי בֵית דְיִוד בְּלַחֲוֹדֵיהוּ.

וְלִשְׁכַת הַגְּזִית אֲסַחֵר לְמוֹזֵבַח. וְהַמוֹזֵבַח אֲסַחֵר לְבֵית
 הָאוּלָם. וְהָאוּלָם לְהִיכָל. וְהִיכָל לְבֵית קֹדֶשׁ
 הַקְּדוּשִׁים, דְתַמָּן שְׂכִינָה שְׂרִיא, וְכַפֶּרֶת וְכְרוּבִים וְאוּרִין.
 וְהַכָּא הוּא לְבָא, דְכָל אֶרְעָא וְעֵלְמָא. וּמֵהַכָּא אֲתִזְנוּ כָּל
 אִינּוּן אֲתֵרִי דִישׁוּבָא, דְאִינּוּן שְׁיִיפֵי דְגּוּפָא. וְלְבָא דָא
 אֲתִזְנוּ מִמוֹחָא דְרִישָׁא, וְאֲתִאֲחִיד דָא בְּדָא, הַדָּא הוּא
 דְכַתִּיב (שְׁמוֹת טו) מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פַּעֲלַת יְיָ. כְּגִוּוֹנָא דָא לְעֵילָא
 לְעֵילָא, וְאִיהוּ בְּרִזָא דְמַלְכָא עֲלָאָה, בְּרִזָא יִקְרָא
 סְתִימָאָה.

יִמָּא עֲלָאָה לְקַבִּיל דָּא. דְאִית יִמָּא לְעֵילָא מִן יִמָּא, וְיִמָּא
 מִן יִמָּא. תָּא חֲזִי, נְהַר דִּינּוּר אֲסַחֵר לְכִמָּה מִשְׂרִיין.
 מְקַבְּלִיהָ שְׁבַעֲיָן סְטֵרִין, גְּלִיפִין מִשְׁבַּעָה דְלִיקִין, וְאִינּוּן
 סַחְרָן, לְאִינּוּן שְׁמַשֵׁי דְלָגוּ מִנֵּיהוּ. וְאִינּוּן סַחְרִין לְאַרְבַּע
 רְתִיכִין. וְאִינּוּן סַחְרָן לְהֵהִיא קֶרְתָּא דְקַדִּישָׁא דְרַבִּיעָא
 עֲלֵיהוּ.

וְתֹאנָא, תַּמָּן עֲזָרוֹת לְגוּ מְעֲזָרוֹת. וְלִית יְשִׁיבָה בְּעֲזָרָה
 דְּתַמָּן, אֶלָּא לְמַלְכִּיהוֹן דְּבֵית דָּוִד בְּלַחֲוֵייהוּ,
 וְתַמָּן מִשְׁתַּכְּחֵי וִיתְבִּי. וְסִהַנְדְּרֵי גְדוּלָּה, מִשְׁתַּכְּחֵי תַּמָּן
 בְּלִשְׁכַּת הַגָּזִית. וְהָהוּא בֵּי דִינָא עָלְיִיהוּ, דְּמִשְׁמִשׁ לְאַתְר
 דְּמִשְׁמִשׁ. וְדִינָא אֲתִיְהִיב מִתַּמָּן, לְקַדִּישֵׁין עֲלִיוֹנִין, עַד
 דְּמִטָּא לְאַתְר דְּאַקְרֵי קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, דְּבֵיהּ כְּלָא, וְתַמָּן
 הוּא לְבָא שְׂרִיָּא, וְדָא אֲתַנֵּן מִן מוּחָא דְּלְעִילָא,
 וְאֲתַאֲחִיד דָּא בְּדָא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא לְעִילָא לְעִילָא, וְאִיהוּ בְּרֹזָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה,
 בְּרֹזָא יְקִירָא סְתִימָאָה. עַד דְּאַשְׁתַּכַּח, דְּכְלָא
 אֲתַנֵּן מִמוּחָא עֲלָאָה, סְתִימָאָה דְּכְלָא. וְכַד יִסְתַּכְּלוֹן מְלִי,
 כְּלָא אֲתַקְשֵׁר דָּא בְּדָא וְדָא בְּדָא.

תָּא חֲזִי, כַּד אֲנַהִיר עֲתִיקָא סְתִימָא בְּמוּחָא, וּמוּחָא
 אֲנַהִיר לְלְבָא, בְּדֶרֶךְ נְעָם יִי. וְהָא אוּקִימְנָא, וְדָא
 הוּא כַּח יִי. הָהוּא חִילָא דְּאַתִּי מְעֲתִיקָא קַדִּישָׁא. סְתִימָא
 דְּכָל סְתִימִין. יַגְדֵּל נָא, דִּיתְרַבִּי וְיִסְגִּי לְעִילָא לְעִילָא.
 וְיִתְנַגִּיד וְיִתְמַשֵּׁךְ לְתַתָּא. כַּאֲשֶׁר דְּבִרְתָּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.
 לְאֹמֵר, לְמִילָף מֵהֶכָּא כָּל דְּרִין בְּתַרְאִין, לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי
 עֲלָמִין. לְאֹמֵר, לְמִימַר לְדָא בְּשַׁעְתָּא דְּעַקְתָּא. לְמִימַר
 דָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּרוּוּחָא. וּמְאִי הוּא. יִי אַרְךְ אֲפִים וְגוֹ', וְהָא
 אוּקִימְנָא מְלִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵמֶת אֲמָאֵי סְלִיק מִפְּאֵן. אָמַר רַבִּי
 חֲיִיא, אֵינּוֹן גְּרָמוּ לִיָּה דְאַסְתְּלִיק מִפְּאֵן, דְּהָא
 בְּשִׁקְרוּ דִּבְרוּ גְרַמְיִיהוּ בְּהֵהוּא מְדָה דְבֵר נֶשׁ מוֹדַד בְּהָ,
 מוֹדְדִין לִיָּה. וְכֵן שְׂאֵר אַחֲרֵי אֲסִתְּלָקוּ, דְּלֹא יְכִיל מִשָּׁה
 לְמִימְרֵינְהוּ, בְּגִין דְּאֵינּוֹן גְּרָמוּ. סְלַחְתִּי כְּדַבְּרִיךָ, כְּדַבְּרִיךָ
 מִמֶּשׁ, וְהָא אֲתַעְרוּ חֲבַרְיָא, וְהָא אֲתַמַּר. (אמר המגיה כך מצאתי
 בהעתקות אשר לפני ומתוך הלשון נראה שחסר התחלת המאמר וגם במקומות אחרים ממנו
 חסר ועם כל זה לא רציתי להשמיטו מן הספר להגדיל תורה ולהאדיר)

דָּא עִם דָּא, מַה דְּלֹא הוּוּ יְכַלִּין לְמַלְלָא מְקַדְמַת דְּנָא.
 נִפְקוּ מֵהֵיא פִתְחָא, וַיִּתְּבוּ בְּגִנְתָּא תַּחֲוֹת אֵילָנִין.
 אָמְרוּ דָּא לְדָא, פִּיּוֹן דְּאֵנָן הֲכָא, וְחַמִּינָן כָּל דָּא, אֵי נִמּוּת
 הֲכָא, וְדָאֵי נִיעוּל לְעֵלְמָא דְּאֲתִי. יִתְּבוּ. שִׁינְתָּא נִפְלַת
 עֲלֵייהוּ. וְדַמְכוּ. אַדְהֲכִי, הָא הֵהוּא מִמְנָא אֲתָא, (דף קס"ב ע"א)
 וְאֲתַעַר לֹוֹן, אָמַר לֹוֹן, קוּמוּ פּוּקוּ לְגוּ פְּרֵדִס דְּאַבְרָא.
 נִפְקוּ, חָמוּ לְאֵלִין מְאָרֵי מְקָרָא, דְּהוּוּ אֲמָרֵי בְּהֵהוּא קָרָא,
 (במדבר י"ד) בַּמִּדְבָּר הִנֵּה יִתְּמוּ, הָא בְּאַתְרַּא אַחֲרָא לָא. וְשָׁם
 יִמּוּתוּ, הָא בְּאַתְרַּא אַחֲרָא לָא, וְדָא בְּגוּפִין, אֲבַל בְּנִשְׁמַתִּין
 לָא, כְּגוּוֹנָא דְּבִנֵּי גִנְתָּא.

אָמַר לֹוֹן הֵהוּא מִמְנָא, פּוּקוּ. נִפְקוּ בְּהֵדִיָּה, אָמַר לֹוֹן,
 שְׁמַעְתּוֹן מְדֵי לְגוּ הֵהוּא דְּרָגָא. אָמְרוּ, שְׁמַעְנָא
 דְּהָא חַד קָלָא הוּוּה אָמַר, מֵאֵן דְּפִסְק, יִתְּפִסְק. מֵאֵן דְּקָצַר,
 יִתְּקָצַר. מֵאֵן דְּקָצַר, יִתְּאַרְךָ. אָמַר לֹוֹן, יִדְעַתּוֹן מֵאֵי הָאֵי.

אָמְרוּ, לֹא. אָמַר לוֹן, חֲמִיתוֹן הֵהוּא נִשְׂרָא רַבְרָבָא,
וְהֵהוּא יְנוּקָא דְקָא מְלַקֵּט עֲשָׁבִין, רַבִּי אֵילָאִי דְנִצְיָבִין
הָוֵה. הוּא וּבְרִיָה, וּמָטָא הָכָא, וְחָמָא הוּא וַיְנוּקָא בְרִיָה
מְעֵרְתָא דָא, פִּיּוֹן דְעָאלוּ לְגוּ חֲשׂוּךְ, לֹא יִכִּילוּ לְמַסְבֵּל,
וּמִיתוּ.

וְהֵהוּא יְנוּקָא בְרִיָה, קְיִימָא בְּכָל יוּמָא קָמִיָה דְבִצְלָאֵל,
בְּשַׁעְתָּא דְנַחֲתִית מִמְתִּיבְתָא עֲלָאָה, וְאָמַר קָמִיָה
תְּלַת מְלִין, עַד לֹא יִפְתַּח בְּצִלְאֵל בְּרִזִין סְתִימִין
דְּחֻכְמָתָא, דְּכָל מְלוּי רִזִין סְתִימִין אֵינּוֹן, (ישעיה סד) דְּעִין
לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זּוֹלָתָךְ. הֵאִי (מֵאֵן) דְּאָמַר, מֵאֵן דְּפִסְק
יִתְּפִסֵּק. מֵאֵן דְּפִסְק מְלִין דְּאוּרִיִּיתָא, עַל מְלִין בְּטִלִין,
יִתְּפִסְקוֹן חִיוֹהִי מֵהֵאִי עֲלֵמָא, וְדִינִיָה קְיִימָא בְּהֵהוּא
עֲלֵמָא. מֵאֵן דְּקִצֵּר יִתְקַצֵּר, מֵאֵן דְּקִצֵּר אָמֵן, וְלֹא מְאָרִיךְ
בֵּיה גּוֹ נִיִּיחָא, יִתְקַצֵּר מִחִיִּין דֵּהֵאִי עֲלֵמָא. מֵאֵן דְּקִצֵּר
יִתְאָרֵךְ, מֵאֵן דְּאָמַר אַחַד, אֲצִטְרִיךְ לְחֻטְפָּא אֶלְפָּה,
וְלִקְצָרָא קְרִיָאָה דִּילָהּ, וְלֹא יַעֲפֹב בְּהֵאִי אֶת כָּלֵל. וּמֵאֵן
דְּעֵבִיד דָּא, יִתְאָרְכוּן חִיּוֹ.

אָמְרוּ לֵיה, תּוּ אָמַר, תְּרִין אֵינּוֹן, וְחֻדָּא אֲשֶׁתִּתְּךָ בְּהוּ,
וְאֵינּוֹן תְּלָתָא. וְכַד הוּוּ תְּלָתָא, אֵינּוֹן חַד. אָמַר
לוֹן, אֵלִין תְּרִין שְׂמָהֵן דְּשְׂמַע יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן יִי יִי.
אַלְהִינּוּ אֲשֶׁתִּתְּךָ בְּהוּ, וְאִיהוּ חוֹתְמָא דְּגּוֹשְׁפִּנְקָא, אָמַת.

וְכַד מִתְחַבְּרֵן כַּחֲדָא אֵינּוֹן חַד בְּיַחְוּדָא חַדָּא.
 תּוּ אָמַר, תִּרִין אֵינּוֹן וְחַד אֶתְהַדְר. כַּד שְׁלִיט. טָאס עַל
 גְּדַפֵּי רוּחָא, וְשָׂאט בְּמֵאתָן אֶלְפָּה, וְאַתְטַמַּר. אָמַר לֹוֹן,
 אֵלִין תִּרִין פְּרוּבִים, דִּהוּה רְכִיב בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וּמִן יוֹמָא דְאַגְנִיז יוֹסְפָה מֵאַחוּי, אַגְנִיז אֵיהוּ (ס"א חַד),
 וְאַשְׁתָּאֵר חַד לְגַבֵּי בְּנֵימִין, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים יח)
 וַיִּרְכַּב עַל פְּרוּב וַיַּעַף וַיֵּדָא עַל כַּנְפֵי רוּחַ. וְאַגְנִיז בְּמֵאתָן
 אֶלְפָּה עַלמִין וְאַתְטַמַּר, הֵהוּא דְרְכִיב עָלֵיהּ, דְּאֵינּוֹן מֵאתָן
 אֶלְפָּה גְּנִיזִין, אֵינּוֹן דִּילֵיהּ, בְּרִיךְ הוּא.

פּוּקוּ מֵהַכָּא, זַפְּאִין אֶתּוֹן, נַפְקוּ, יְהֵב לֹוֹן הֵהוּא מְמַנָּא
 וּוּרְדָא (אַחְרָא) חַדָּא וְנַפְקוּ. כַּד נַפְקוּ אֶסְתִּים פּוּם
 מְעֶרְתָּא, וְלֹא אֶתְחַזִּי כְּלָל. חֲמוּ הֵהוּא נְשָׂרָא, דִּהוּה נְחִית
 מֵהֵהוּא אֵילְנָא, וְעָאֵל גּוּ מְעֶרְתָּא אַחְרָא. אַרְחוּ אֵינּוֹן
 בְּהֵהוּא וּוּרְדָא, וְעָאֵלוּ תַמָּן, אֲשַׁכְחוּ הֵהוּא נְשָׂרָא אַפּוּם
 מְעֶרְתָּא, אָמַר לֹוֹן עוּלוּ זַפְּאִי קְשׁוּט חַבְּרִין, דִּהָא לָא
 חֲמִינָא חֲדוּה דְחַבְּרוּתָא, מִן יוֹמָא דְאַנָּא הַכָּא, אָלָא בְכוּ.
 עָאֵלוּ מָאטוּ לַפְּרִדְס אַחְרָא, וְהֵהוּא נְשָׂרָא בְּהַדִּייהוּ, כַּד
 מָטוּ לְגַבֵּי אֵינּוֹן מֵאַרִיְהוֹן דְּמִשְׁנָה, אֶתְהַדְר הֵהוּא
 נְשָׂרָא בְּדִיוקְנָא דְאַדָּם, בְּלְבוּשׁ יָקָר, מְנַהֲרָא פּוּוּתִייהוּ,
 וַיִּתִּיב עִמְהוֹן כַּחֲדָא, אָמַר לְאֵינּוֹן דִּיתְבִּי, הָבוּ יָקָר
 לְמֵאַרִי מִתְנִיתָא דְאַתּוּ הַכָּא, דִּהָא מֵאַרִיְהוֹן אַחְמִי לֹוֹן

פְּלִיאָן רַבְרָבִן הָכָא. אָמַר חַד מִנֵּיהוּ, אֵית בְּכוּ סִימָנָא.
 אָמְרוּ הִין. אֶפְיִקוּ תִרִין וְרִדִין, וְאַרְחוּ בְהוּ. אָמְרוּ, תִּיבוּ
 מָאֲרִי מְתִיבְתָא, תִּיבוּ זִכְאֵי קְשׁוּט, אַחֲדוּ בְהוּ, וְיִתְבוּ.
 בַּהֲהִיא שַׁעְתָּא, אוֹלְפוּ תַמָּן תְּלַתִּין הֶלְכוֹת, דְּלֹא הוּוּ יַדְעֵי
 מִקְדַּמַּת דְּנָא, וְרִזִּין אַחֲרֵינִין דְּאוּרֵייתָא.

אַהֲדְרוּ לְגַבֵּי אֵינּוֹן מָאֲרִי מְקָרָא, אֲשַׁכְּחוּ דִּהוּוּ אֲמָרִי,
 (תהלים פב) אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן
 כְּלַכֶּם. אֲנִי אֲמַרְתִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּאַקְדִּימְתוֹן עֲשִׂיָּה
 לְשִׁמְיָעָה. דִּהָא אֱלֹהִים אַתֶּם וְגו'. כִּיּוֹן דְּאֲמַשְׁכְּתוֹן בְּתַר
 יִצְרַר הָרַע, אֲכֹן כְּאָדָם תְּמוֹתוֹן וְגו'. מַה מִּיתְתוּ שֶׁל אָדָם
 אַחֲתִית לִיָּה לְעַפְרָא, בְּגִין דִּיִּתְמַחִי הֵהוּא יִצְרַר הָרַע דִּי
 בְּגוּיָה, וְהֵהוּא יִצְרַר הָרַע אִיהוּ דְּמִית, וְאַתְעַכַּל בְּגוּיָה.

(דף קס"ב ע"ב)

אָמַר הֵהוּא סָבָא דְּעַלְיָיָהוּ, אוּף הָכָא כְּתִיב, וּפְגַרִיכֶם
 אַתֶּם יִפְלוּ בַּמַּדְבָּר הַזֶּה. מֵאֵי פְגַרִיכֶם. דָּא יִצְרַר
 הָרַע, כְּלִיל דְּכַר וְנוֹקְבָא. חֲסְרוֹנִין דְּאִית בְּכוּ, דִּיִּצְרַר הָרַע
 נַחֲתִית תְּדִיר לְחֲסְרוֹנָא, וְלֹא סָלִיק. בְּקֹדֶשׁ מַעְלִין וְלֹא
 מוֹרִידִין, בְּמִסְאָבוּ מוֹרִידִין תְּדִיר, וְלֹא מַעְלִין. וְעַל דָּא
 אֲקָרוּן פְּגַרִיכֶם, חֲסְרוֹנִין דְּלִכּוֹן. כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר (שמואל א
 1) אֲשֶׁר פְּגָרוּ מֵעֲבוּר אֶת הַנַּחַל וְגו', סוּפָא דְּקָרָא אוֹכַח,
 דְּכְתִיב יִפְלוּ, וְלֹא תִפְלוּ. וְעַל דָּא, בַּמַּדְבָּר הַזֶּה יִתְמוּ

אֵינּוֹן פְּגָרִים וְשָׁם יָמוּתוּ, בְּגִין דְּרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְשִׁיצָאָה לְהַנִּי פְּגָרִים מֵעֲלָמָא, לְעֵלָם.

אָמַר לְהוּ רַבִּי אֵילָאִי, זָכָאִי קְשׁוּט, עוּלוּ וְתַחֲמוּ, דְהָא
רְשׁוּ אַתְמָסֵר לְכוּ, לְמִיעַל עַד הָהוּא אַתְר
דְּפְרוּכְתָא פְּרִיסָא. זָכָאָה חוּלְקִיכוֹן. קָמוּ וְעָאלוּ גּוּ דְּוֹכְתָא
חֲדָא, וְהוּי תַמָּן מְאָרִיהוֹן דְּאַגְדָּה, וְאַנְפִּיהוֹן מְנַהֲרָן
כְּנַהֲרֵי דְשִׁמְשָׁא. אָמְרוּ מֵאֵן אֵלִין. אָמַר לְהוֹן, אֵלִין
מְאָרִיהוֹן דְּאַגְדָּה. וְחָמָאן בְּכָל יוֹמָא נְהִירוּ דְּאוּרִייתָא
כְּדִקָּא יְאוּת. קְיִימוּ, וְשִׁמְעוּ כִּמָּה מְלִין חֲדַתִּין בְּאוּרִייתָא,
וְלֹא אַתְיָהִיב לוֹן רְשׁוּ לְמִיעַל לְגוּיִיהוּ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֵילָאִי, עוּלוּ לְדוּכְתָא אַחְרָא וְתַחֲמוּ.
עָאלוּ לְגוּ גְנַתָּא אַחְרָא, וְחָמוּ אוּף הָכִי כְּרָאן
קְבָרִין, וּמִיד מִתִּין. וּמַתְהַדְרִין חִיִּין בְּגוּפִין מְנַהֲרָן
קְדִישִׁין. אָמְרִי לֵיהּ, מֵאִי הָאִי. אָמַר לֵיהּ, דָּא עֲבִדִי בְּכָל
יוֹמָא, וּמִיד דְּשִׁכְבִי מֵתְעַפְלָא הָהוּא זוּהָמָא בִּישָׁא דְקִבִּילוּ
בְּקַדְמִיתָא, וְקְיִימִין מִיד בְּגוּפִין חֲדַתִּין מְנַהֲרִין, בְּאֵינּוֹן
גוּפִין קְדִישִׁין דְּקְיִימִי עַל טוֹרָא דְּסִינִי, כְּגוּוּנָא דְּאַתּוֹן
חָמָאן, קְיִימוּ כְּלָהוּ עַל טוֹרָא דְּסִינִי, בְּגוּפִין בְּלָא
לְכַלּוּכָא כְּלָל, כִּיּוֹן דְּאַמְשִׁיכוּ עַלִּיהוּ יִצְרַר הָרַע, אַתְהַדְרוּ
בְּגוּפִין אַחְרָנִין, דְּגוּפִין קְדָמָאִין, גוּפִין נוֹכְרָאִין, הָדָא
הוּא דְכְתִיב, (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מֵהַר
חֹרֵב.

קָלָא אַתְּעַר, זִילוּ אַתְּכַנְשׁוּ, הָא אַהֲלִיאַב קָאִים עַל
 קִיּוּמִיהָ, וְכָל אֵינּוֹן קַתְּדַרְאִין קִמִּיהָ. לְשַׁעֲתָא פֶּרְחוּ
 כְּלָהּ, וְלֹא חָמוּ מְדִי, אֲשַׁתְּאֲרוּ בְּלַחֲדִייהוּ תַּחֲוֹת אֵילָנִין
 דְּגַנְתָּא. חָמוּ פִתְחָא אַחֲרָא, עֲאֵלוּ תַמְּן, חָמוּ הֵיכְלָא חֲדָא,
 עֲאֵלוּ וְיִתִּיבוּ תַמְּן. תְּרִין עוֹלִימִין הִווּ תַמְּן. זָקְפוּ עֵינִין,
 וְחָמוּ חַד מִשְׁכַּנָּא מְרַקְמָא בְּכָל זֵינִי צִיּוּרִין וּגְוּוֹנִין
 דְּעֵלְמָא, וְעֵלִיהָ פְּרִיס פְּרִיסָא דְנַהוּרָא מְנַצְצָא, דְּלֹא
 יִכְלִין עֵינִין לְאַסְתְּכֵלָא

(וּכְפוּן תְּרִין מַלְיִן חָמוּ גוּ הַהוּא מִשְׁכַּנָּא עַד אַתְר

פְּרוּכְתָא פְּרִיסָא דְלֹא חָמוּ), מִתַּמְּן וְלַהֲלֵאָה לֹא חָמוּ כְּלוּם.

אַרְכִּינּוּ אֹדְנִין, וְשִׁמְעוּ חַד קָלָא דִּיהוּה אָמַר, בְּצִלְאֵל
 רְבִיעָאָה אִיהוּ לְנַהוּרִין עֲלָאִין. יוֹסֵף רְבִיעָאָה
 אִיהוּ גוּ נַהוּרִין דְּאָדָם קַדְמָאָה. סְלִיקוּ דְלַעִילָא, חֲבִיבָא
 דְּכֵלָא. עֲלִיהָ כְּתִיב, (בַּמִּדְבָּר כַּח) וְנִסְכּוּ רְבִיעֵית הַהִין בְּקַדְשׁ
 וְגו'. מֵאן דִּי־סִתְּכַל וְחָמִי, יִסְמוּן עֵינֵיהָ. מֵאן דְּלֹא יִסְתְּכַל,
 חָמִי וְאַתְּפֶתַח. אֵילָנָא דְתַמְנֵי סְרִי, כַּד כְּפִיָּה, יִזְקוּף
 וְיִתְקִיִּים. אִי לֹא כְּפִיָּה, חוּיָא בִישָׂא אָכִיל לִיהָ. מֵאן
 דְּעֵאל תְּרִין פְּרוּבִין לְגוּ, רַעוּתִיהָ אַתְּעֵבִיד. מֵאן דְּמַעֲיִין,
 רַחִיק מִרַעוּתִיהָ. קַרְבָּנָא דְרַבִּיא, שְׁלִים לְאַתְקַבְּלָא. פֶּסֶק
 הַהוּא קָלָא.

אַמְרוּ אֵינּוֹן תְּרִין עוֹלִימִין, סִימְנָא אִית בְּגוּיִיכוּ. אָמְרוּ
 הִין. אֲפִיקוּ אֵינּוֹן תְּרִין וְרַדִּין, אַרְחוּ בְּהוּ, אָמְרוּ

תִּיבוּ, עַד דְּתִשְׁמְעוּן תְּרִין מְלִין, בְּרִזִין עֲתִיקִין, מִגּוּ
 מְאִירֵי מְתִיבְתָא, וִיהוּן תְּדִיר בְּרִזָּא בְּגִיִּיכוּ. אָמְרוּ הֵן.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל הַגֵּי מְלִין, וְכָל מַה דְּחָמוּ, כְּתָבוּ.
 וְכַד מָטוּ הָכָא, הָוָה כְּתִיב (תהלים לט) אֲשֶׁמְרָה דְרַכֵּי
 מַחֲטוֹא בְלִשׁוֹנִי. וְאֲנָא שְׂאִילָנָא לְאֲבִי אֲבָא, כַּמָּה הָוּ
 אֵינּוֹן תְּרִין מְלִין, וְאָמַר לִי חֲיִידְ בְּרִי, אֵינּוֹן תְּרִין מְלִין,
 בָּאנּוּ עַלְמִין, וְחָרִיבוּ עַלְמִין, מֵאֵן דְּאֲשַׁתְּמַשׁ בְּהוּ.
 כִּיּוֹן דְּשְׁמַעוּ אֵלִין תְּרִין מִלִּין, אָמְרוּ אֵינּוֹן יְנוּקֵי, פּוּקוּ
 פּוּקוּ, לֵית לָכוּן רְשׁוּתָא יִתִיר לְמִשְׁמַע. אִפִּיק חַד
 מִנֵּיהוּ, תַּפּוּחַ אֶחָד, וְיִהֵב לוֹן. וְאָמַר, אֲרַחוּ בְדָא, אֲרַחוּ
 בֵּיה, וְנַפְקוּ, וּמְכַל דְּחָמוּ לָא אֲנִישׁוּ כְלוּם. נַפְקוּ.
 הָא מְמַנָּא אֲחָרָא, אָתָא אָמַר לוֹן, חֲבַרְיָא, רַבִּי אֵילָאִי
 שְׁדַרְנִי לָכוּ, תּוֹרִיכוּ לִיהָ הָכָא אַפּוּם מְעַרְתָּא, וְהוּא
 יֵיתִי וְיִודַע לָכוּ מְלִין עֲלָאִין דְּלֹא יִדְעָתוּן. דְּאִיהוּ תַבַּע
 מִגּוּ (דף קס"ג ע"א) מְתִיבְתָא, דִּיהָא לִיהָ רִשׁוּ לְגַלְתָּא לָכוּ מְלִין.
 נַפְקוּ בִּהְדִּיהָ וְאוֹרִיכוּ אַפּוּם מְעַרְתָּא, וְהוּוּ מְהַדְרִין מְלִי
 דָּא לְדָא, מְכַל מַה דְּחָמוּ וְאוּלְפּוּ תַמָּן.
 אַדְהָכִי, הָא רַבִּי אֵילָאִי אָתָא, נְהִיר כְּשִׁמְשָׁא. אָמַר לִיהָ
 אוֹרִייתָא חֲדַתָּא שְׁמַעְתָּא. אָמַר לוֹן וּדְאִי, וְרִשׁוּ
 יִהְבוּ לִי לְמִימַר לָכוּ מְלִי. אֲתַחֲבָרָא כְּחֲדָא אַפּוּם מְעַרְתָּא,
 וְיִתְבוּ. אָמַר לוֹן זַכָּאִין אַתּוּן, דְּאֲחֲמִי לָכוּן מְאִירִיכוּן

כַּגִּוּוֹנָא דְעֵלְמָא דְאֲתִי, וְהָא לִית לְכוּ דְחִילוּ וְאִמְתָּנוּ,
אֲמָרוּ וְדָאי הָא אֲתַנְשִׁי מִנְּן אֲרַחָא דְבְנֵי נְשָׂא, וְתוּוּהָא
אִיהוּ עַל כָּל מַה דְחֲמִינְן בְּהָאי טוּרָא.

אֲמַר לֹוֹן, חֲמִיתוֹן אֵלִין טוּרֵיא, כְּלָהוּ רָאשֵׁי מְתִיבְתֵי
לְעֵמָא דָּא דְבַמְדַּבְרָא. וְזָכוּ הַשְּׁתָּא, מַה דְלָא זָכוּ
כַּד הוּוּ בְחִינִין. וְאֵלִין רִישֵׁי מְתִיבְתֵי, כְּלָהוּ בְרִישׁ יֶרֶחִי
וְשִׁבְתֵי וּמוֹעֲדֵיִיא, מִתְּכַנְשֵׁי לְגַבֵּי טוּרָא דְאֶהְרֹן כַּהֲנָא,
וּמִתְעָרִי לְגַבֵּיהָ, וְעֵאלִין גּוּ מְתִיבְתָּא דִילֵיהָ, וּמִתְחַדְדֵּשׁן
תַּמָּן, בְּדַכּוּי דְטֵלָא קְדִישָׁא דְנַחֲתִית עַל רִישֵׁיהָ, וּמִשַּׁח רְבוּ
דְנִגִּיד עָלֵיהָ, וְעֵמִיָּה מִתְחַדְדֵּשׁן כְּלָהוּ בְּחַדוּשֵׁין דְרַחֲמִין
דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, עַד דְאֶקְרִי הֶכָּא מְתִיבְתָּא דְרַחֲמִימוּתָּא.
וְאִיהוּ נְטִיל בְּכָל מְתִיבְתָּא, בְּטַמִּירוּ דְדָקִיק מִתְעַפְפֹּן
כְּנִשְׂרִין גּוּ מְתִיבְתָּא דְנִהוּרָא, וְאִיהִי מְתִיבְתָּא
דְּמִשָּׁה, וְכְלָהוּ קִיִּימֵי לְבַר, וְלָא עֵאלִין לְגוּ, בַּר אֶהְרֹן
בְּלַחֲדוּי וּכְפוּם שְׁעֵתָּא אֶקְרוּן בְּשָׂמָא.

וְלִית מֵאן דְחָמֵי לִיָּה לְמִשָּׁה, דְּהָא הֵהוּא מִסּוּהָ דְאִנְפוּי,
פְּרִיס קָמִיָּה. וְשִׁבַּע עֲנָנֵי יֶקֶר סַחְרָנִיָּה. אֶהְרֹן קָאִים
גּוּ פְּרָגוּדָא דְלִתְתָּא מִן מִשָּׁה. וּפְרָגוּדָא פְּסִיק, וְלָא פְּסִיק
בְּגוּיָּיהוּ. וְכָל רִישֵׁי מְתִיבְתֵי, לְבַר מְפָרוּכְתָּא דְפְּרָגוּדָא
דָּא. וְכָל שְׂאָר, לְבַר מְאִינוֹן עֲנָנִין. וּכְפוּם חַדוּשֵׁי דְנִהֲרִירוּ
דְאֹרִייתָּא דְאֶתְנַהֲרָא, הֶכִי מְנַהֲרֹן אִינוֹן עֲנָנִין.

וְאֶתְקַלְיִשׁוּ בְדַקִּיקוֹ דְנִהוּרָא, עַד דְּאֶתְחַזִּי הֵהוּא מְסוּהָ,
 וּמְגוֹ הֵהוּא מְסוּהָ, חֲמָאן נִהוּרָא דְנִהִיר יִתִּיר
 מִכָּל נִהִירִין דְּעֵלְמָא. וְאֵינּוּן אֲנִפֵּי מוֹשֶׁה. אֲנִפּוּי לָא
 אֶתְחַזּוּן כָּלְלָא, וְלִית מֵאן דְּחָמֵי לוֹן, בַּר הֵהוּא נִהִירוֹ
 דְּנִפְיָא מְגוֹ הֵהוּא מְסוּהָ, בְּתַר כָּל אֵינּוּן עֲנִינִין.

מֹשֶׁה אָמַר מְלָה סִתָּם לְאַהֲרֹן, וְאַהֲרֹן פָּרִישׁ לְרַבְרָבֵי
 מְתִיבְתֵי. בְּמַה פָּרִישׁ. בְּכָל אֵינּוּן מִבּוּעֵין דְּאַסְתִּימוֹ
 מִיְנֵיהּ, כַּד מְטָא זְמַנִּיה דִּיהוֹשֻׁעַ. וְהִשְׁתָּא אִיהוּ מְהַדְרַ לּוֹן.
 בְּכַמָּה פְּלִיאָן, וּמְקוּרִין וּמִבּוּעֵין וּנְחָלִין דְּנִבְעִין מִכָּל מְלָה
 וּמְלָה.

כָּל נָשִׁין זְכִיִּין דְּהָאֵי דְרָא, אֶתְאֵן לְמַרִּים אוּף הָכָא בְּהַנִּי
 זְמַנִּין. וּכְדִין סִלְקִין כְּלָהוּ, כְּתַמְרוֹת עֲשׂוֹן גּוֹ מְדַבְרָא
 דָּא. וְהֵהוּא יוֹמָא, אֶקְרִי יוֹמָא דְּהֵלוּלָא. נָשִׁין בְּלִילֵי
 שַׁבָּתוֹת וּבְלִילֵי יוֹמֵין טָבִין, כְּלָהוּ אֶתְאֵן לְגַבֵּי מַרִּים,
 וַיִּדְעִין אֶשְׁתַּדְלוּתָא בִּידִיעָה דְּמַאֲרֵי עֵלְמָא. זַכָּאָה דְרָא
 דָּא, מִכָּל דְרִין דְּעֵלְמָא. נִפְקִי מִמְתִּיבְתָא דְּמֹשֶׁה, וּפְרַחֵי
 לְגַבֵּי מְתִיבְתָא דְרַקִּיעָא, וְאֵינּוּן דְּאֶתְחַזּוּן פְּרַחֵי לְגַבֵּי
 מְתִיבְתָא עֵלְאָה. עַל הֵהוּא דְרָא כְּתִיב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי
 הָעַם שָׁכְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁיִי אֱלֹהִיו.

פְּתַח רַבִּי אֵילָאֵי וְאָמַר, (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ
 אֱלֹהֶיךָ. מַה בֵּין תָּם לְתָמִים. בְּאַבְרָהָם כְּתִיב,

(בראשית יז) הַתְּהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים. יַעֲקֹב דְּאַשְׁתָּלִים יַתִּיר,
 כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. אֲמַאי אַקְרִי אִישׁ
 תָּם. בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתָּאֵר בֵּיהּ פְּסוּלַת כְּלָל, דְּהָא פְּרִיעָה
 הוּוּה בֵּיהּ.

בְּמָה אֲתַפְּרַע, (ס"א פְּרִיעָה הוּוּה בֵּיהּ דְּאֲתַפְּרַע) וְאֲתַדְכִּי מִהֵוּא
 פְּסוּלַת בְּגִין דְּהֵוּא אֲתֵר דְּאֲתַקִּיף לְפְסוּלַת, דְּלָגוּ
 אֲתֵר דְּפְרִיעָה שְׁאֲרֵי, אִיהוּ שׁוֹר, דְּיוֹקְנָא דְּשִׁמְאֵלָא
 דְּכְרֻסְיָא דִּילֵיהּ. וְהֵוּא שׁוֹר, אַקְרִי שׁוֹר תָּם. דְּהָא רְתִיכָא
 דְּכְרֻסְיָא, רְשִׁימָא דְּבְרִית אִית בֵּיהּ. וְעַל דָּא, הָאִי שׁוֹר
 אַקְרִי תָּם. וַיַּעֲקֹב אֶחָיד בֵּיהּ בְּגִוּוּיָהּ, וּבְהָאִי שׁוֹר עָבִיד
 פְּרִיעָה, וְאַעֲבַר זִוְהָמָא דְּפְסוּלַת כְּלָא.

בְּמַתְנִיתָא דְּבַצְלָאֵל כְּתִיב, (בראשית ל) וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת
 רַחֵל. בְּשָׂרָה כְּתִיב (בראשית כא) פְּקִידָהּ, וּבְרַחֵל
 כְּתִיב זְכִירָהּ, אֲמַאי. בְּגִין דְּזִכּוֹר אֲתֵר שִׁימָא בְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ
 בְּרִית שְׁלִימָא, כְּדִ (אֲתַעֲבִיד) אֲתֵיילִיד יוֹסֵף. וּבְמָה. כְּדִ נְטִל
 שׁוֹר בְּהַדְיָהּ, דְּלֹא יַתְקִיף לְסִטְרָא אַחְרָא. וּבְגִין כְּפִי,
 אֲתַקְרִי יוֹסֵף (דְּבָרִים לג) בְּכּוֹר שׁוֹר, בְּכּוֹר דְּהֵוּא שׁוֹר (דף קס"ג

ע"ב) דְּנִטֵּל יַעֲקֹב בְּכּוֹר שׁוֹרוֹ, (וְדַחֵי לְהֵוּא שׁוֹר).

וְדָאִי, וְהֵוּא שׁוֹר שׁוֹר תָּם, וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. רַבּוֹן
 וְשְׁלִיט, מְאֲרִיָּה דְּבֵיתָא, דְּהֵוּא שׁוֹר תָּם שְׁאֲרֵי
 בְּגִוּוּיָהּ. בְּגִין דְּאִית שׁוֹר מוֹעֵד בְּסִטְרָא עַרְלָה פְּרִיעָה. וְכַמָּה

גְּרֵדֵינִי נִימוּסִין נִפְקִין מִנִּיהַ, עַד דְּרָגָא בְּתַרִּיתָא דְאֶקְרִי
 שְׂאִי"ה. הַהוּא דְאֶפִּיל בֵּיתִין דְּעֶלְמָא, דְּלֹא דִּיִּירִין בְּהוּ
 בְּנֵי נָשָׂא. וְכֻלְהוּ נִפְקָא מִהַהוּא שׁוּר מוּעֵד. וְדָא בְּחַבּוּרָא
 דְּחַמּוּר בִּישָׂא. וּבְגִין כֶּךָ (דְּבָרִים כב) לֹא תַחְרוּשׁ בְּשׁוּר
 וּבְחַמּוּר יַחְדָּיו. בְּגִין דְּלֹא לְאַתְּעָרָא לְהוּ.

וּבַהַהוּא מְתִיבְתָא דְּבִצְלָאֵל, וְכֵן בְּתַרִּין מְתִיבְתָא, וַיַּעֲקֹב
 אִישׁ תָּם, בְּעֵלְהָ דִּהַהוּא תָם. וּמֵאֵן אִיהוּ א' רְזָא
 דְּו"ו. וְכַד הוּוּ כְּלָל דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא, כְּדִין נְטִיל כְּל
 אַתּוּן אֲלִין אַת"ם, וְאִיהוּ אַמ"ת. (מִיכָה ז) תַּתְּן אֲמַת
 לַיַּעֲקֹב, כְּלָל דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא, שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא.
 אַבְרָהָם לֹא אַתְּפַקֵּד עַל פְּרִיעָה, וְכַד עָאֵל, עָאֵל לְהֵאִי
 תָם, וּלְגוּ דְּרָגִין דִּילִיָּה, דְּאֶקְרוּן כְּחָדָא יָם.
 וְהֵיִינוּ תָמִים. לְבַתַּר אֶסְתַּלַּק אַבְרָהָם, וְעָאֵל לְגוּ,
 וְאַתְקַשֵּׁר עִם יְמִינָא עֲלָאָה.

תָּמִים תַּהֵיָה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְדָאִי, כְּמָה דְּאִיהוּ תָּמִים
 כְּלָלָא חָדָא, אוּף אַנְתָּ תַּהֵא עִמִּיהָ תָּמִים, עִמִּיהָ
 וְדָאִי. כְּמָה אַתְּעֵבִיד בַּר נֶשׁ תָּמִים, דִּיֵּהָ תָּ"ם יָם. תָּם
 כְּמָה דְּאַתְמַר. י"ם כָּל אֵינּוֹן דְּרָגִין קְדִישִׁין דִּילִיָּה אֶקְרוּן
 י"ם, וְלֹא אַתְּפַרְשֵׁן מִנִּיהָ לְעֶלְמִין. (תְּרִי נּוֹסְחָי) אוּף אַנְתָּ
 כְּגוּוּנָא דָא, לְאַעְדָּאָה מִנְךָ דְּרָגִין נוֹכְרָאִין, וְלְאַתְקַשֵּׁרָא
 בְּתָמִים, לְמִיָּהוּי בְּךָ דְּרָגִין קְדִישִׁין, רְזָא דִּים, וְדְרָגָא

קְדִישָׁא, ת"ם. לְקַבְּלָא א' רְזָא דִיעֶקֶב. בַּר נָשׁ אֶצְטְרִיף
 לְמַהוּי בְּכָל יוֹמָא, ת"ם י"ם. כְּגִוּוֹנָא דָא מִמָּשׁ.
 הַשְׁתָּא פְּרִישׁ מֵאֵן דְּפְרִישׁ, בְּמַתִּיבְתָא, דְּסִיְהָרָא קְדִישָׁא
 שְׁפִירָא, אִיהוּ בְּחִוּוֹרוֹ, וְכָל גְּוִוְיָן מְנַצְצָן בֵּה
 וּמְרַקְמָן, וְאִיהוּ כְּהֵוּא שְׁפִירוֹ וְחִוּוֹרוֹ דְּשִׁמְשָׁא מִמָּשׁ.
 וּבֵהֵוּא יִמָּא דִילָהּ, גּוֹ שְׁבַעִין שְׁנִין, נְפַקָא נוֹנָא חֲדָא,
 וְאַפִּיק מִנִּיהּ גְּוִוֹן תְּכִלְתָּ, וְאִיהִי נְטִלָא גְּוִוֹן דָּא, וְתִקְיַנְתָּ
 לִיהּ, וְאַתְחַפֵּיָא לְבַר בְּהַאי גְּוִוִן.

לְאוֹ דְּהַאי גְּוִוִן לְבוּשָׁא דִילָהּ, דְּהָא (משלי לא) שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן
 לְבוּשָׁה. אֲבָל חוּפְאָה דְּלְבַר הַאי גְּוִוִן הוּא. כְּגִוּוֹנָא
 דָּא הוּהּ מִשְׁכְּנָא, דְּכוּלִּיהּ בְּשְׁפִירוֹ מְרַקְמָא לְגוֹ, וְלְבַתַּר
 (במדבר ד) וּפְרָשׁוּ בְּגַד כְּלִיל תְּכִלְתָּ. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּתַחֲתוֹת
 יָם דָּא, אִית מְצוּלוֹת י"ם, כְּלִל דְּכַר וְנוֹקְבָא, וְאִית לוֹן
 עֵינָא בִישָׁא לְאַסְתְּכְּלָא, וְכַד מְסַתְּכְּלִין, זְמִין לְעֵינֵיהוּ
 גְּוִוִן תְּכִלְתָּ, וְלֹא יְכֻלָּא עֵינֵיהוּ לְשִׁלְטָא, וְאִיהִי
 אֲתַתְּקַנְתָּ לְגוֹ, בְּכָל גְּוִוְיָן מְרַקְמָן כְּדָקָא יְאוּת, מִתְתַּחֲמָן
 לְד' סְטְרִין דְּעֵלְמָא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא בַר נָשׁ דְּלְבִישׁ צִיצִית, אֲתַעֲבִיד בְּכָל יוֹמָא
 תַּמִּים. ת"ם, בְּד' כְּנָפִים מְתַקְנָן כְּדָקָא יְאוּת.
 י"ם, בְּהֵוּא תְּכִלְתָּ דְּנוֹנָא, דְּשְׁבַעִין דְּרָגִין דִּימָא, סְטְרָא
 בִישָׁא כְּד אֲסַתְּכַל בְּהַאי בַר נָשׁ לֹא יְכִיל לְאַבְאֲשָׁא לִיהּ

בְּעֵינָא בִישָׂא. וּכְדִין אִיהוּ תָם י"ם, עִם יי אֱלֹהִיו מִמֶּשׁ,
 בְּתַקּוּנָא חֲדָא, אִיהִי לְעֵילָא, וְאִיהוּ לְתַתָּא.
 לְבַתַּר אֲסַתְּלַקַּת אִיהִי גּוּ דְרַגִּין עֲלָאִין. אוּף הֲכִי בַר נֶשׁ,
 אֲסַתְּלַק אִיהוּ לְבַתַּר בְּתַפְּלִין, גּוּ דְרַגִּין עֲלָאִין.
 וְעַל דָּא תְּמִים תְּהֵיָה עִם יי אֱלֹהֵיָהּ, עֲמִיה וְדָאִי. וְדָאִי
 בְּשַׁעְתָּא חֲדָא, בְּרַגְעָא חֲדָא, אִיהִי אֲתַקְּנַת לְעֵילָא, וּבַר
 נֶשׁ אֲתַקֵּן לְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי אֵילָאִי, כָּל אֲלִין דְּהֲכָא, כְּגוּוּנָא דָּא מְתַקְּנֵן,
 לְמַהוּי כָּל חַד תְּמִים עִם יי. וְעַל רְזָא דָּא, בְּמַדְבַּר
 הָהוּא יִתְמוּ. אִי תִימְרוּן דְּכַד אֲתַמַּר לְבִישׁ אֲתַמַּר, הֲכִי הוּא
 וְדָאִי, דְּהוּה לֹון לְמַהוּי כָּל חַד תְּמִים עִם יי בְּאַרְעָא
 קַדִּישָׂא, אֲתַר דִּי שְׂאֲרֵי תַמָּן, לְמַהוּי אֲפִין בְּאַפִּין כְּחֲדָא
 עֲמִיה, וְהַשְׁתָּא כָּל חַד הוּי תְּמִים בְּמַדְבְּרָא דָּא לְבַר, אֲתַר
 רַחִיק מִתַּמָּן, דְּלָא יִסְתַּכַּל אֲנַפִּין בְּאַנַפִּין בְּהַדִּיהָ לְמַהוּי
 עִם יי כְּדָקָא יָאוּת. וְשֵׁם יָמוּתוּ, כְּמָה דְּחַמִּיתוּן דְּעַבְדִּין
 בְּכָל יוֹמָא.

זַכָּאָה חוּלְקִכּוֹן חֲבַרִּיא קַדִּישִׁין, דְּזַכִּיתוּן לְכָל הָאִי. הֲנִי
 תְּרִי מְעַרְתִּי אַחַרְנִין דִּילְכוּ, דְּלָא תִשְׁכְּחוּ כָּל דָּא
 תַמָּן, דְּאִינוּן גּוּ מְתִיבְתָא דְּמִשָּׂה, יִתְבִּי מְרַחִיק. וְעַל דָּא
 כְּתִיב בְּמִשָּׂה, (במדבר יב) עָנוּ מְאֹד מִכָּל (דף קס"ד ע"א) הָאָדָם.
 וּנְבִיאָה עֲלָאָה, קַבִּיל לֹון לְמְתִיבְתָא דִּילִיָהּ, מִיּוֹמָא

דְּשָׂאֲרֵי לְמַחְמֵי כָּל דָּא, עַד הָהִיא שְׁעָתָא שְׁבַעַה יוֹמִין.
וְהָא לָא הוּוּ מְסַתְּכְלִין בְּהָאֵי עֲלָמָא כְּלוּם.

אֲמַר לֹון רַבִּי אֵילָאֵי, זַכָּאִין קַדִּישִׁין, אֵימָא לְכוּ מְלִין
דְּשִׁמְעָתוּן. וּמְלָה קַדְמָאָה כַּד תַּנְדְּעוּן מְדִידוּ

דְּמִשְׁחָתָא, בְּשָׂמָא גְּלִיפָא מְפָרֵשׁ, תַּנְדְּעוּן (וְאֵף עַל גַּב)

דְּבַצְלָאֵל רַבִּיעָאָה אֵיהוּ, דְּנַהוּרִין עֲלָאִין. דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת לֵא)
וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת. מֵאן
דְּלָא אִסְתְּכַל חָמֵי וְאִתְּפַתַּח.

מֵאן דְּלָא אִסְתְּכַל, בְּאֵינוּן תְּלַת מְלִין טְמִירִין, מַה
לְעֵילָא, מַה לְתַתָּא וְכוּ'. זְמִין אֵיהוּ לְאִתְּפַתְחָא

בְּאוּרֵייתָא, וּלְפַקְחָא עֵינִין בָּהּ. אֵילְנָא דְּתַמְנֵי סְרִי,
שְׁדַרְתּוּ דְּבַר נָשׁ, כַּד כְּפִיף קָמֵי מְאָרִיָּה, יְזַקּוּף וְיִתְקַיֵּים

לְתַחֲיִית מִתְיָא. אֵי לָא כְּפִיף בְּמוֹדִים, אִתְּעַבִּיד חוּיָא,
וְלִית לֵיהּ תְּקוּמָה לְהַהוּא זְמַנָּא. מֵאן דְּעָאל בֵּין תְּרִין

כְּרוּבִים לְגוּ.

מֵאן דְּעָאל שְׁיַעוּר תְּרִין פְּתַחֲיִן, לְגוּ בֵּי כְּנִשְׁתָּא, אִתְּדַבֵּק
בְּמְאָרִיָּה, וְרַעוּתִיָּה אִתְּעַבִּיד. מֵאן דְּמַעֲיִין

בְּצִלוּתִיָּה, וְאִסְתְּכַל בָּהּ, רַחֲיִק מְרַעוּתִיָּה דְּשָׂאֵיל. קְרַבְנָא
דְּרַבִּיא, כַּד קְרַב בַּר נָשׁ בְּרִיָּה לְבֵי סַפְרָא, אוּ לְמִילָה,

דָּא קְרַבְנָא שְׁלִים לְאִתְּקַבְּלָא. מְכָאן וְלַהֲלָאָה רַחֲמִין,

זִילוּ. (חֲסַר)

אֶלְעֶזֶר בְּרִי, שְׁפִיר קְאֻמְרַת, כְּפּוּם מַה דְּאוֹלִיפַת. אֲבַל
 חֶס וְשָׁלוֹם, דְּאָף עַל גַּב דְּרַחֲל הוֹת עֶקְרָא
 בְּהֵוֹא זִימְנָא, יַעֲקֹב חֲפִים הָוּה. וְאֶלְמֵלֵא לָא יַדַּע יַעֲקֹב,
 דְּלֵאָה אֲנַתְתִּיהָ, לָא קָבִיר לָהּ בְּמַעְרְתָא, לְאַתְחַבְרָא
 בְּהֵדִיָּה, בְּחַבּוּרָא חֲדָא, וִיְהֵא קָבִיר לָהּ לְבַר מֵאַרְעָא. אֲבַל
 לְלֵאָה אָעִיל לָהּ גּוֹ אַרְעָא, וְלִרְחֵל שׁוּי לְבַר. מִיַּת יַעֲקֹב,
 אֲתַקְבֵּר בְּגֵוּוּהָ, בְּחַבּוּרָא חֲדָא.

כַּמָּה דְּעַבְדוּ פֶּל שְׂאֵר אֲבָהֵן, אוּף הֲכִי אָדָם. מִתָּה חוּה
 בְּקַדְמִיתָא, אֲתַקְבֵּרַת תַּמָּן. וְתַמָּן יַדַּע אָדָם, דְּהֵאִי
 דִּוְכַתָּא אֲתַחֲזִי לֵיהָ. מִיַּת אָדָם, אֲתַקְבֵּר בְּגֵוּוּהָ בְּחַבּוּרָא
 חֲדָא. מִתָּה שָׂרָה אֲתַקְבֵּרַת תַּמָּן, וְחוּה חֲמָאָת, וְחֲדָאָת
 לְקַבְלָהּ, וְקָמַת וְקַבְלָהּ לָהּ. שִׁיעוּרָא דְּחוּה לְגַבֵּי שָׂרָה,
 שִׁיעוּרָא דְּתַרִּין אַמִּין, וְלֵא יִתִּיר. מִת אַבְרָהָם, אֲתַקְבֵּר
 לְגַבֵּי שָׂרָה, בְּחַבּוּרָא חֲדָא. מִתָּה רַבָּקָה, אֲתַקְבֵּרַת תַּמָּן,
 וְשָׂרָה חֲמָאָת, וְקָמַת וְקַבְלָת לָהּ. מִת יִצְחָק, אֲתַקְבֵּר
 בְּהֵדֵהָ בְּחַבּוּרָא חֲדָא. מִתָּה לֵאָה, אֲתַקְבֵּרַת תַּמָּן, וְרַבָּקָה
 חֲמָאָת, וְקָמַת, וְקַבְלָהּ לָהּ. מִת יַעֲקֹב, אֲתַחַבְרָ בְּהֵדֵהָ
 בְּחַבּוּרָא חֲדָא. וְכֻלְהוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחֲדָא, בְּחַבּוּרָא חֲדָא.
 סְדוּרָא דְּלֵהוּן הֵיךְ שְׁכַנֵּי. נָשִׁין לְגַבֵּי נָשִׁין, וְדְכוּרִין לְגַבֵּי
 דְּכוּרִין. אָדָם בְּרִישָׁא, חוּה סְמִיךְ לֵיהָ. שָׂרָה לְגַבֵּי
 חוּה. אַבְרָהָם סְמִיךְ לְשָׂרָה. יִצְחָק סְמִיךְ לְאַבְרָהָם. רַבָּקָה

סָמִיךְ לִיצְחָק. לֵאמֹר סָמִיךְ לְרַבֵּקָה. יַעֲקֹב סָמִיךְ לְלֵאָה.
 אֲשֶׁת־כַּח אָדָם בְּסֹטְרָא דָא, יַעֲקֹב בְּסֹטְרָא דָא, דָּא רִישָׁא,
 וְדָא סִיפָא.

בְּסֹפְרָא דְשְׁלֵמָה מְלֻכָא אִיהוּ כְּדִקְא יָאוּת וְהָכִי הוּא,
 אָדָם וְחַוָּה בְּקַדְמִיתָא. וְשָׂרָה וְאַבְרָהָם סָמִיךְ לִוְנָן.
 יַצְחָק וְרַבֵּקָה לְזוּיָא אַחְרָא, בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל בְּשׁוּרָה חֲדָא.
 יַעֲקֹב וְלֵאָה בְּאַמְצָעִיתָא. וְאַיִנוּן נָשִׁין לְגַבֵּי נָשִׁין.
 וְדְכוּרִין לְגַבֵּי דְכוּרִין. וְאָדָם וְחַוָּה, שָׂרָה וְאַבְרָהָם, יַעֲקֹב
 וְלֵאָה, רַבֵּקָה וְיַצְחָק. אָדָם בְּסֹטְרָא דָא, וְיַצְחָק בְּסֹטְרָא
 דָּא, וְיַעֲקֹב בְּאַמְצָעִיתָא. יַצְחָק לְגַבֵּי אַבּוּהָ לָאוּ אַרְחָ
 עֲלֵמָא. וְעַם כָּל דָּא יַעֲקֹב אֲצִטְרִיךְ בְּאַמְצָעִיתָא.

וּבְכָל אִינוּן זִוְגִין, כְּמָה דְאַתְקַבְרוּ, הָכִי יְקוּמוּן, וְהָכִי
 יִשְׁתַּכְּחוּן. לֵאמֹר תַּחְדֵּי בְּהַדֵּי מְשִׁיחָא, בְּרִיָּה דְדָדוּד,
 דְנִפְיָק מִנָּה לְגוּ. רַחֵל תַּחְדֵּי בְּהַדֵּי מְשִׁיחָא, בְּרִיָּה דְיוֹסְפָא,
 דְנִפְיָק מִנָּה לְבַר מִירוּשָׁלַם. וְכָלֵא לְדוּכְתִיָּהוּ.

אֵלִיָּן הֲכָא וְאֵלִיָּן הֲכָא. דְאַיִנוּן (ס"א מְגִדְלִין) מְרַגְלָאן דְאַבְנָן
 טָבָא כְּלָהוּ. בֵּין כְּלָהוּ מְגִדְלִין אִית חַד מְגִדְלֵי דְאַבְנָן
 טָבָא בְּאַמְצָעִיתָא. וְדָא סָלִיק לְרוּם רְקִיעָא, וְלֹא אֶתְחַזֵּי
 הַשְׁתָּא, עַד הָהוּא זְמַנָּא דִּיתְגַּלִּי. רַב מְתִיבְתָא חֲמָא לִיהָ,
 וְהָוָה רָשִׁים בֵּיהָ לְעֵילָא הָאִי קָרָא, (מִשְׁלֵי יח) מְגִדְלֵי עֵזוּ שֵׁם
 יְיָ בּוּ יְרוּן צְדִיק וְנִשְׁגַּב. וּפְרִישׁ רַב מְתִיבְתָא קָרָא דָּא,

מִגְדָּל עֹז: דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. (דף קט"ד ע"ב) בּוּ יְרוּיץ צְדִיק: בֵּיתָה
רְעוּתִיהָ דְצְדִיק תְּדִיר. וְעַל דָּא, וְנִשְׁגַּב הֵהוּא מִגְדָּל, דְּלֹא
יִנְפּוּל לְעֵלְמִין, כְּמָה דְהָוָה.

וְרַבִּי כְרוּסְפָדַאי חָמִיד לְבָא, פָּרִישׁ הַאי קָרָא עַד לָא
אֶסְתַּלַּק, וּפְרִישׁ שְׁפִיר. מִגְדָּל עֹז: דָּא תִיבָה, וְסִפּוּר
תּוֹרָה דְאִיהוּ עֹז, לְשׁוּאָה בֵּיתָה, וְלֹא פְקָא לִיהָ מִגּוּ הֵיכַל,
דְּיֻקְנָא דְהֵיכַל פְּנִימָאָה, דְּמַנִּיָּה נְפָקָא תּוֹרָה, וְהֵהוּא
מִגְדָּל שֵׁם יִי אִיהוּ, וְדִיֻקְנָא דִילֵיהָ וְאַצְטְרִיף בְּשִׂית
דְרַגִּין.

בּוּ יְרוּיץ צְדִיק, בְּמָאן. בְּמִגְדָּל, אִוּ בְּסִפּוּר תּוֹרָה. אָלָא
קָרָא דְרִישׁ בְּהַאי וּבְהַאי. כִּד דְרִישׁ בְּמִגְדָּל, אֶצְטְרִיף
צְדִיק דָּא דְלִיהוּי חֲזוֹן הַכְּנֻסַת, וּפְאָה דְקְשׁוּט, וְדִיֻקְנָא
דְצְדִיק עֲלָאָה. כִּד דְרִישׁ לְסִפּוּר תּוֹרָה, מָאן דְסָלִיק לְסִפּוּר
תּוֹרָה לְמִקְרִי אֹרִייתָא, אֶצְטְרִיף צְדִיק. וְצְדִיק אֶקְרִי.
מָאן אֶקְרִי צְדִיק מְכֻלָּהוּ. שְׁתִּיתָאָה, דְסָלִיק מֵאִינוֹן
שְׁבַעָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי, דְאִיהוּ לָא סָלִיק כָּל
יוֹמוֹי, אָלָא שְׁתִּיתָאָה לְאִינוֹן דְסָלְקִין. בּוּ יְרוּיץ צְדִיק,
בְּסִפּוּר תּוֹרָה יְרוּיץ דְבְרֵי צְדִיק דָּא. וְנִשְׁגַּב מִמָּאן. מִדְּחִילוּ
דְמִלְאָף הַמּוֹת, דְהָא אֹרִיף יוֹמִין. וְנִשְׁגַּב דְלֹא יִתְנַזֵּק
לְעֵלְמִין.

בְּהֵהוּא מִגְדָּל דְסָלְקָא בֵּין אִינוֹן מִגְדָּלִין, קִימָא נְהִירוּ

חֵד, בְּדִיוֹקְנָא דְסֵפֶר תּוֹרָה, כַּד אָתִי תְהוּא צִיפְרָא, נְטֹלָא
 תְהוּא מְגַדֵּל מֵאֲתֵרִית, וְקָאִים גּוֹ אֲמַצְעִיתָא דְעֶזְרָה, גּוֹ
 גְּדִפֵי דְכְרוּבִים תְהוּ. (ס"א וּמַה דְהִנְיָה). רוימיה לְרוּם שְׁמִיָא מְאִיךְ
 וְעָאל תְחֹת אֵינּוֹן כְּרוּבִים, וְשׁוּרוֹי בֵּין רִישֵי כְרוּבִים.
 תִּלְת מֵאָה פְתַחֲיָן תַּמָּן, בְּפִתְחָא דְאֲמַצְעִיתָא, קִימָא
 נְהִירָא דָא, דִּיוֹקְנָא דְסֵפֶר תּוֹרָה, בֵּיה זְמִין מְלַךְ
 יִשְׂרָאֵל לְמִקְרִי בְּפֶרֶשֶׁת הַקֵּהֶל. וְדָא לִיהוּי מְלַכָּא מְשִׁיחָא,
 וְלֹא אַחֲרָא.

וּבְהֵהוּא סֵפֶר תּוֹרָה דְהֵהוּא נְהִירוֹ, אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא,
 זְכָאָה אִיהוּ דְמְפּוּמִיָּה יִשְׁמְעוּ, קָל נְעִימוֹ דְמְלוֹי
 מֵאֵינּוֹן מְלִין סְתִימִין דְפָרִיש בְּאוּרִייתָא. בְּכָל רִיש יִרְחִי,
 וְשִׁבְתִי וּמוֹעֲדֵיָא וְזִמְנֵיָא, כַּד בְּעָאן כָּל בְּנֵי מְתִיבְתִי
 לְסֻלְקָא לְעֵילָא לְגוֹ מְתִיבְתָא דְרִקִיעָא, כְּלָהוּ מְתַכְנֵפִי
 לְגַבֵי מְלַכָּא מְשִׁיחָא, וְאִיהוּ פָרִיש מְלִין, וּמְגוֹ מְתִיקוֹ
 דְמְלוֹי בְּתִיאֻבְתָּא, סְלֻקִין. כְּלָהוּ עֶשֶׂר מְלִין, גְּנִיזִין לֶךְ
 מֵאֵינּוֹן מְלִין דְאִיהוּ פָרִיש, לְיוֹמָא דְשְׁאֲלִתִין דִּילֶךְ.

כַּד קִימָא תְהוּא מְגַדֵּל בְּאֲמַצְעוֹ דְעֶזְרָה, וּפְתַחָא דָא
 פְתַח, פְתַחֲיָן אֵינּוֹן כְּרוּבִין פּוּמִיָּהוּ, וּפְרָשֵי גְדִפִיָּהוּ,
 וְנְהִיר נְהִירוֹ עֲלָאָה עַל תְהוּא פְתַחָא. וְהֵהוּא סֵפֶר תּוֹרָה
 פְתִיחַ, וְאֵינּוֹן כְּרוּבִים פְתִיחִי וְאֲמָרִי (תהלים לא) מִה רַב טוֹבֶךְ

אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ וְגו'. סָגִירוֹ פִּתְחִין, וְסֵפֶר תּוֹרָה
אֶתְגַּלִּיל.

מֵאֵן חָמָא, נְהִירוֹ דְנִהָרָא דִּיהֵוּא סֵפֶר תּוֹרָה, כּוּלִּיה
נְהוֹרָא דְנִהִיר, אֲתוּוֹן דִּילִיה, שְׁלֵהוּבֵי דְאֶשָׁא מִד'
גְּוּוּנִי, דְאֵינּוֹן דְעֶלְמָא עֶלְאָה, כְּלָהוּ בַלְטִי וּמִנְצָצִי, לִית
מֵאֵן דִּיכִיל לְמִיקָם בְּהוּ, בַּר מְשִׁיחָא. סָגִיר פִּתְחָא דָא,
כְּרוּבִים מְשַׁתְּכִי. וְהֵוּא מְגַדֵּל פֶּרַח, וְקִימָא בְּאַתְרֵיה
בֵּין שְׂאֵר מְגַדְלִין.

בְּהֵוּא פִּתְחָא דְאֶמְצָעִיתָא, אֵית עֶטְרָה דְפָּז עֶלְאָה
וְיִקִּירָא גְּנִיזָא, דְלָא אֲתַחְזִי הַשְׁתָּא, גְּלִיפָא
וּמְחַקְקָא בְּכָל זֵינֵי אַבְנֵי יָקָר, וְזִמְינָא לְמַהוּי עַל רִישָׁא
דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, כַּד סָלִיק בְּהֵוּא מְגַדֵּל, וְתַרִּין נְשָׂרִין,
דָּא מְסַטְרָא דָא, וְדָא מְסַטְרָא דָא, נְטִלִי לִיה בִּידֵיִיהוּ.
כַּד סָלִיק מִלְכָּא מְשִׁיחָא, מִתְתַּקְנִין נְשָׂרִין, וְנְטִלִי עֶטְרָא
דָּא, בְּשַׁעֲתָא דִּישְׂרֵי לְמַקְרִי, יִתְפַּתַּח פִּתְחָא אַחְרָא,
וּמִתְמָן תְּפוּיָק הֵהִיא יוֹנָה, דְשָׂדֵר נַח בִּימֵי טוֹפָנָא, דְכְּתִיב,
(בראשית ח) וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה, הַיּוֹנָה: הֵהִיא דְאֶשְׁתְּמוּדְעָא,
וְלָא מְלִילוֹ בַּהּ קַדְמָאִי, וְלָא יִדְעוּ מַה הִיא, אֶלָּא מֵהֶכָּא
נִפְקַת, וְעַבְדַּת שְׁלִיחוּתָא.

וּבְשַׁעֲתָא דְכְּתִיב וְלָא יִסְפָּה שׁוּב אֵלָיו עוֹד, לָא יִדְעַ בַּר
נֶשׁ לְאֵן אֲזֹלַת, וְהִיא תַּבַּת לְאַתְרָהּ, וְאַתְגַּנִּיזַת

בְּפִתְחָא דָּא וְאִיהִי תַטּוּל עֵטְרָה בְּפּוּמָהָא, וְתִשּׁוּי עַל
 רִישִׁיהָ דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, מָטִי וְלֹא מָטִי, וְכִדִּין כְּתִיב,
 (תהלים כא) תִּשִׁית לְרֹאשׁוֹ עֵטְרַת פֶּזֶז.

וְכִיּוֹן דִּיקָרִי מַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּסֵפֶר תּוֹרָה. יְקוּמוּן תְּרִין
 נְשָׂרִין, דָּא מִכָּאן וְדָא מִכָּאן, וְיוֹנָה מְאִיךְ, וּמַלְכָּא
 מְשִׁיחָא נְחִית, וְעֵטְרָה עַל רִישִׁיהָ, עַד דְּרָגָא בִּתְרָאָה.
 וְתִרִין נְשָׂרִין פֶּרְחִין לְעֵילָא עַל רִישִׁיהָ, וְיוֹנָה תְּבָאָת (דף
 קס"ה ע"א) וְעֵטְרָה בְּפּוּמָהָא, וְיִקְבְּלוּן לָהּ אֲלִין תְּרִין נְשָׂרִין.

דְּדוּד מַלְכָּא, זִית רַעֲנָן אֲקָרִי קַמִּיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּכְתִיב, (תהלים נב) וְאֲנִי כְּזִית רַעֲנָן בְּבֵית וְגו'. עֲלֵה
 זִית, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּרִיךְ דְּדוּד. וְדָא אִיהוּ דְּרַמִּיז
 יוֹנָה דָּא בְּיוֹמוֹי דְּנִחַ, דְּכְתִיב, (בראשית ח) וְהִנֵּה עֲלֵה זִית
 טָרְף בְּפִיָּה. הֵהוּא עֲלֵה זִית, טָרְף וְחֹטֵף לְיִקְרָא דֵּילֵיהָ.
 בְּמָה. בְּפִיָּה. דְּקִימָא עַל רִישִׁיהָ, וּמִקְבְּלָא יְקָר מֵהָא
 יוֹנָה וְהָא דְּכְתִיב טָרְף, וְלֹא טָרְפָה, (א"ל) כְּדִכּוּרָא דָּא,
 דְּעֵבִיד חֵילָא וְנִצָּח. בְּמִתְיבְתָא דְּרַקִּיעַ, יוֹנָה דִּכְר הוּא,
 מִגּוֹ דְּאֲקָרִי יוֹנָה, כְּתִיב כְּנֻקְבָּא, וְכְתִיב כְּדִכּוּרָא, בְּזִמְנָא
 דְּמִקְבְּלָא יְקָר (חסר) דָּא.

מִגְדָּ"ל דָּא כִּד תָּב לְאַתְרֵיהָ, נִהִיר כְּנֵהִירוֹ דְּעֵינָא
 דְּשִׁמְשָׁא, דְּכְתִיב, (תהלים פט) כִּסְאוֹ כְּשִׁמְשׁ נִגְדֵי.
 וְאִף דְּכְרִסְיָא אַחְרָא לִיהוּי לֵיהּ בְּנִסִּין וְאַתִּין רַבְרַבִּין.

בְּרִישׁ מִגְדָּל דָּא, אֵית עוֹפִין דְּנוּר (דְּרוּקָא) דְּקָא מְצַפְצַפָּאן,
כַּד סְלִיק צַפְרָא, צַפְצוּפָא דְנַעֲימוּ, דְלִית נַעֲימוּ וְנִגּוּנָא
כִּהְיֵהוּ נַעֲימוּ.

לְעֵילָא מְכֻלָּהוּ, זִינִין אַחֲרָנִין, וְשִׁפְנִינִין אַחֲרָנִין, דְּקָא
פְּרַחֲזִין בְּאוּרָא, סְלִקִי וְנַחֲתִי, נַחֲתִי וְסְלִקִי, לָא
מִשְׁתַּכְּחִין לְעֵלְמִין. אַתּוּן רַבְרָבּוּ, וְאַתּוּן זַעֲרָן, פְּרַחֲזִין
בִּינֵיהוּ.

אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, בְּשַׁעְתָּא דְאַתּוּן פְּרַחֲזִין, חָמִי בַר נֶשׁ
בְּאַתּוּן רַבְרָבּוּ. כְּתִיב בְּאוּרָא לְפּוּם שַׁעְתָּא, (בְּרַאשִׁית א)
בְּרַאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ (וְהָאָרֶץ הִיְתְּדָה
תְּהוּ וּבְהוּ וְגו'), מִהֲקָא אַהֲדְרִי אַתּוּן רַבְרָבּוּ כַּמְלַקְדָּמִין) בְּטַשֵׁי אַתּוּן זַעֲרָן
בְּהוּ, וּפְרַחֲזִין, וְאַתְחֲזִי מִנֵּיהוּ כְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי
אוֹר וְגו', וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֵת הָאוֹר וְגו'. לְבַתֵּר מְהֲדְרִי
אַתּוּן זַעֲרָן, וּבְטַשֵׁי בְּאַתּוּן רַבְרָבּוּ, וּמִתְחֲזִי מִנֵּיהוּ
דְכְתִיב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ וְגו'. וְכֵן כָּל עוֹבְדָא
דְּבְרַאשִׁית, פְּלִיאָן רַבְרָבּוּ, וְחֲדוּ לְעֵינֵין עוֹבְדָאן דְאַתּוּן
אֵלִין, זַפְּאָה עֲמָא דְכָל דָּא מְחַפָּאן.

אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, מֵאן דְנָטִיר בְּרִית, שׁוּי לִיה אַבְתְּרוּי,
וְאִיהִי לְקָמָא. וְאִי תִימָא, מֵאן נָטִיר לְאַחֲזָרָא. הָא
נָטִירוּ רַב וְעֵלְאָה מְכֻלָּא, דְנָטִיר לִיה. וּמֵאן אִיהוּ. צְדִיק
עֵלְאָה בְּרַחֲמֵימוּ סְגִי. עָאל בֵּין צְדִיק וְצְדִיק. וְאַשְׁתַּכַּח נָטִיר

מִכָּל סִטְרִין. זַכָּא מֵאן דְּנִטִיר בְּרִית דָּא. וְעַל דָּא
 יִשְׂרָאֵל, אֶתְחַזֵּן כָּל דְּכוּרִין, דְּנִטְרִין אֶת קִימָא דָּא, קִמִּי
 מִלְכָּא קִדִּישָׁא. מֵאן אִיהוּ דִּיכִיל לְנִזְקָא לְבָרָא, דְּאִיהוּ
 בְּאִמְצֵעוּ אַבוּהַ מִכָּאן, וְאִמִּיהַ מִכָּאן, וְאִיהוּ בִּינֵיהוּ. וְדָא
 כַּד אִיהוּ אַחֲרֵי יִי.

תָּא חֲזִי הֵהוּא רְקִיעַ כַּד סִחָרָא בְּגִלְגוּלָא מְנַגְנָא בְּנִגּוּנָא,
 וּמְקַל נְהִימוּ דְּמִיין דְּנִבְעִין, לָא יָדִיעַ תְּהוּא נִגּוּנָא.
 כָּל אִינּוֹן אֲגָנִין דִּי בְּאַרְבַּע סִטְרִין, מְלִיין מְנַבִּיעוּ דְּמִיין
 דְּנִבְעִין. מֵאן דְּאִיהוּ לָגוּ, בְּתֵרִין סִטְרִין קִימָא תַּמָּן. חַד
 בְּחֻדוֹת, דְּלִית חֻדוֹת כְּתֵהִיא חֻדוֹת בְּעֵלְמָא, לְקִימָא (תְּהֵלִים
 ק) עֲבָדוּ אֶת יִי בְּשִׁמְחָה. וְחַד בִּירָאָה, דְּלִית דְּחִילוֹ כְּתֵהוּא
 דְּחִילוֹ בְּעֵלְמָא, לְקִימָא (תְּהֵלִים ב) עֲבָדוּ אֶת יִי בִּירָאָה.

חַד מְעֵינָא דְּמִיָּא, דְּנִבִיעַ מִסִּטְרַ מְזֻרְחָ, דָּא הוּא דְּאָמַר
 יְחֻזְקָא לְנִבְיָאָה. מִהֵאִי מְעֵינָא, לָא יִכְלִין לְסִימָא
 שְׁבַחָא כָּל בְּנֵי עֵלְמָא. בְּאַתְרַ דְּאֶתְיִילִיד תַּמָּן לְסִטְרַ
 מְזֻרְחָ, לִית עוּמְקָא וְרוּמָא דִּילִיָּה, אֶלָּא זֻרְתָּא וְלָא יִתִיר.
 כַּד נִבְעִין מִיָּא וְסִלְקִין, סִלְקִין כָּל זִינֵי מְרַגְלָאן דְּעֵלְמָא,
 וְלָא נִפְלִין לְבַר, הַשְׁתָּא אֶתְחַזֵּן בְּגוּוֹן חַד, לְפּוּם
 שְׁעֵתָא נִפְלִין אֶלִין, וְהָא סִלְקִין, אַחֲרָנִין, כְּגוּוֹן אַחֲרָא,
 בְּכָל זִינֵי גּוּוֹנִין דְּעֵלְמָא. נִפְלִי אִינּוֹן מְרַגְלָאן, וְלָא נִפְלִי
 לְבַר.

סַחֲרָנִין דִּתְהוּא נְבִיעוּ, חִיזוּר וְשׁוֹשֵׁן סַחֲרִין. וְלֹא יִכְלִין
כָּל בְּנֵי עֲלָמָא לְמִיקָם עַל אֵינּוֹן גּוֹוִנִין, כְּלָהוּ
שְׁלֵהוּבִין מְלָה־טָאן, וְלֹא יִכְלִין לְאַסְתְּפֵלָא בְּהוּ. לָא יִדְיעַ
חֲשִׁיבוּ דְעוּבָדָא. טְרַפִּין דְלֵהוֹן מְנַצְצֵן בְּכַמְהָ גּוֹוִנִין.

עוּבָד צִיּוּר, אוּמְנוּ דְמֵאֲרֵי עֲלָמָא, חֲפִיִּין עַל תְּלַת מָאָה
וְשִׁבְעִין וַחֲמִשָּׁה כְּרוּבִין דִּתְחֹתֵייהוּ, בְּתַר שְׁבַכִּין
אַחֲרָנִין לְגוּ. וְאֵינּוֹן שְׁבַכִּין סַחֲוֹר דְעֶזְרָה לְגוּ.

וְלֵעִילָא מִנְהוֹן, אֵינּוֹן ^(דף קס"ה ע"ב) גּוֹפְנִין פְּרִישָׁאן, תְּחֹת
גּוֹפְנִין אֵינּוֹן כְּרוּבִין, כְּלָהוּ גִדְפִין פְּרִישָׁן,
מְשַׁלְבָן אֵלִין בְּאֵלִין. הֵכָא אָמַר רַב מְתִיבֵתָא, דְכָל מֵאן
דְאַסְתְּפֵל בְּאֵינּוֹן גּוֹפְנִין, מְנַהֲרִין אַנְפוּי כְּנַהֲירוּ דְשִׁמְשָׁא.
אֵינּוֹן שְׁבַכִּין דְאַתְחַמֵּן סַחֲוֹר סַחֲוֹר דְעֶזְרָה, כְּלָהוּ מְרַקְמָן,
בְּחוּטִין דְנַהֲרִין בְּגוֹוִנִין סְגִיאִין, מְלַהֲטֵן בְּד' מֵינֵי
זְהוּרִין דְאַשָׁא. שְׁלֵהוּבִין סְלָקִין, וְגּוֹוִנִין מְנַצְצֵן, וְלִזְמַנִּין
שְׁלֵהוּבִין מְשִׁתְּכֵי, וְנַהֲוֹרִין וְגּוֹוִנִין סְלָקִין, וּבְטָשֵׁי אֵלִין
בְּאֵלִין.

שִׁית אֶלְפָּה אַגְנִין, לְגַבֵּי אֵינּוֹן שְׁבַכִּין, ד' גּוֹוִנִין, לְד'
סַטְרִין דְעֶזְרָה, אֵלִין אֵינּוֹן רַבְרָבִין, וְנְבִיעוּ דְמִיִּין
חִיִּין בְּכָל סַטְרֵי. וְאֵינּוֹן נְפִלֵי בְּאֵינּוֹן אַגְנִין, וּבִלְעִי
בְּאַתְרֵייהוּ וְאֵלִין מִיִּין לָא יִדְעִי לָאן אֲזִלִּין.
בְּאַמְצָעוּ דְעֶזְרָה, יְקוּמוּן כְּלָהוּ יִשְׂרָאֵל, וְיִתְחַזּוּן קַמִּי

מִלְכָּא קְדִישָׁא. בְּסֵטֶר דְרוּם בְּעִזְרָה דָּא, אֲתִיּוּלִיד חַד
מְעִינָא דְמִיָּא, וְאַתְרָמִי (ס"א וְאַתְדְּמִי) (ס"א וְאַתְרָבִי) דְקָא יִשְׁטָפוּן
מִיָּא כָּל עָלְמָא. מֵאן דִּייעוּל בְּהוּ, יְהוּן עַד בְּרַפִּים, יִיעוּל
בְּהוּ גִיבֵר רַב יִיעוּל בְּהוּ עַד בְּרַפִּים, אִי תִינּוֹק בַּר יוּמָא
עַד בְּרַפִּים. מֵאן דְשָׁתִי מְנִייהוּ יִתְחַפֵּם, וְיִתְפַּקַּח בְּחֻכְמָתָא.
מְעִינָא דָּא נְפִיק מְגוּ מְרַגְלָא חֲדָא זְעִירָא, בְּכוּתְלָא
דְדָרוּם. אִינוּן מִיין בְּלַעֲי גוּ אֲתָרָא (ס"א גוּ אֲתָר דָּא),
וּמִתְמָן יִפְקוּן לְבַר מִמְקַדְשָׁא, עַד דִּיעֲלוּ לְנַחַל שְׁטִים,
יִשְׁטָפוּן הֵהוּא זְמָה, דְאֻלְדִין מִיָּא דְשְׁטִים. וְעַל דָּא מִיין
אֲלִין בְּעִזְרָה, בְּגִין אִינוּן דְאֲתַחְזוּן תְּמָן דְכוּרִין. הוּוּ שְׁתָּאן
מִן מִיָּא, לָא חִיִּישֵׁי בְנוֹקְבֵי, בְּמִיתִיהוּן לְאֲתַחְזָא קַמִּי
מִלְכָּא קְדִישָׁא. תוּ, דְהָא יִתְפַּקְחוּן לְמַנְדַּע מְלִין סְתִימִין
דְמִלְכָּא עֲלָאָה, גוּ מְקַדְשָׁא דָּא כָּל הֲרַהוּרִין יִשְׁתַּכְּחוּן,
בַּר הֲרַהוּרָא דְחֲדוּה דְמִלְכָּא קְדִישָׁא.
עֲנַפָּא חַד נְפִיק, גוּ אֲמָצְעוּ דְהֵהוּא מְעִינָא. אָמַר רַב
מְתִיבְתָא, כִּד קְרִיבְנָא לְהֵהוּא עֲנַפָּא גוּ מְעִינָא,
אֲסַתְלַק עֲנַפָּא לְעִילָא לְעִילָא, כָּל מָה דְקְרִיבְנָא, הַכִּי
אֲסַתְלַק, יְסוּדָא וְשַׁרְשָׁא דְהֵהוּא עֲנַפָּא לָאו אִיהוּ אֲלָא
בְּמִיָּא. הֵהוּא עֲנַפָּא חֲפִי עֲלָמִין. כָּל גּוּוֹנִין דְעֲלָמָא בְּאִינוּן
טְרַפִּין דִּילִיָּה. אִיבָא דִּילִיָּה, לָא יְדִיעַ מַהוּ. וְלָא יִכְלִין
לְמַנְדַּע. וְאָמַר, דְקָא שְׁאִיל לְמַשִּׁיחַ עַל הֵהוּא אִיבָא,

וְאָמַר, אֵיבָא דָּא גְּנִיז, (זכריה ח) לְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בִּידּוֹ מְרוֹב
יָמִים. מֵאֵן דְּזָכִי לְמַנְדַּע דָּא, לִינְדַע.

רְקִיעַ חַד אֵית עַל הַהוּא עֲנַפָּא, פְּרִישׁ לְעֵילָא. מִהֵהוּא
רְקִיעַ, אֲזִיל טַלָּא עַל גַּבֵּי מַעֲיִינָא דָּא, וְלֹא יִתִּיר.
כַּד אֶסְתַּכַּל בַּר נֶשׁ לְהַהוּא רְקִיעַ מֶרְחִיק, דְּמִי תַכְלָא.
קָרִיב יִתִּיר, דְּמִי סוּמְקָא. קָרִיב יִתִּיר, דְּמִי יְרוּק קָרוּב
יִתִּיר, דְּמִי חוּור, דְּלִית חוּור בְּעֵלְמָא כְּגִינְיָה. טַלָּא דְקָא
אֲזִיל מִנְיָה, אֲשַׁתְּאִיב בְּהַהוּא עֲנַפָּא, וְעֵבִיד אֵיבָא דָּא,
וְאֶתְרַבֵּי. הַהוּא רְקִיעָא, אִיהוּ אֲזִיל בְּגִלְגוּלָא יִתִּיר, מִמָּה
דְּעֵינִין יַכְלִין לְאֶסְתַּכְלָא.

כָּל אֵינּוֹן נְטוּרֵי קֵיִמָּא קִדִּישָׁא, (ס"א בְּעוֹן) דְּבַעוֹן
לְאַתְחַזָּא קָמִי מַלְכָּא, דְּהָא לָא אֶתְחַזּוֹן, אֲלָא בְּגִין
לְאַחַזָּא דְאֵינּוֹן בְּנֵי גְזִירוֹ קִדִּישָׁא. וְעַל דָּא, (שמות כג)
יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ, אֵינּוֹן בְּנֵי קֵיִמָּא קִדִּישָׁא. דְּיִיק רַב
מְתִיבְתָּא, זְכוּרָךְ, וְלֹא זְכוּרָךְ. דְּהָא זְכוּר כְּתִיב, וְלֹא זְכוּר,
מֵאִי זְכוּרָךְ. אֲלָא כָּל אֵינּוֹן דְּנְטֻרִין קֵיִמָּא קִדִּישָׁא, וְלֹא
חָבָאן בֵּיהּ, אֵינּוֹן הוּוּ בְּנֵי מַלְכָּא, דְּבְכָל יוֹמָא מְשַׁתְּבַח
בְּהוּ וְדְכִיר לֹון תְּדִיר. וְעַל דָּא זְכוּרָךְ, הַהוּא דְאֵית בֵּיהּ
קֵיִמָּא קִדִּישָׁא, דְּדְכִיר לֹון מַלְכָּא בְּכָל יוֹמָא, דְּלִית
שְׁבַחָא קָמִי מַלְכָּא עֲלָאָה, (אֲלָא) כְּמֵאֵן דְּנְטִיר קֵיִמָּא דָּא.

וְעַל דָּא בְּעֵי דִּיתְחֻזֵּן תְּלַת זְמַנִּין בְּשַׁתָּא קַמִּיה. תְּלַת
 זְמַנִּין אַמַּאי. אֵלָא בְּגִין אַבְהֵן קַדְמַאי, דְּקַבִּילוּ
 לְהַאי בְּרִית, קַדְמָאָה לְכָל פְּקוּדֵי דְאֹרִייתָא, וּבְגִין כְּךָ
 תְּלַת זְמַנִּין אֵינֹון בְּשַׁתָּא. אַבְרָהָם קַבִּיל בְּרִית. יִצְחָק
 קַבִּיל בְּרִית. יַעֲקֹב הָוּה שְׁלִים מְכֻלָּהוּ, וְעַל דָּא פְּתִיב בֵּיה,
 (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, שְׁלִים מְכֻלָּא.

אַבְרָהָם תָּמִים אַקְרִי, וְלֹא הָוּה כָּל כְּךָ שְׁלִים, אַבְל תָּם:
 שְׁלִים מְכֻלָּא. מַה פְּתִיב בְּנַח, (בראשית ו) אִישׁ
 צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו. הָוּה רְשִׁים בְּרֻשִׁמוּ קַדִּישָׁא
 בִּינֵיהוּ. וְאָמַר רַב מְתִיבְתָּא, בְּכָל אֲתָר דְּכְתִיב תָּמִים,
 דְּרֻשִׁים בְּרֻשִׁמוּ קַדִּישָׁא, בְּאֵת קַיִמָּא דְּבְרִית, וּבְגִין (ד)
 קט"ו ע"א) דְּנֻטְר בְּרִית, אַקְרִי תָּמִים בְּדוֹרוֹתָיו. מַה דְּלֹא הוּוּ
 כְּלָהוּ הָכִי, דְּאֵינֹון מְחַבְּלָן אַרְחֵיהוּ.

וְעַל דָּא פְּתִיב, אֵת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נַח. וְכִי מֵאן יִכִּיל
 לְמִיָּהךָ עֲמִיה. אֵלָא כָּל מֵאן דְּנֻטְר בְּרִית קַדִּישָׁא,
 אֲזַהֲוּגַת בֵּיה שְׁכִינְתָּא, וְשָׂרִיאת עָלֶיהָ. וּבְגִין כְּךָ, (דברים
 יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ. תָּמִים תִּהְיֶה, וּלְבַתֵּר עִם יְיָ
 אֱלֹהֶיךָ. בְּזוּוּגָא חֲדָא. דְּכִיּוֹן דְּנֻטְר בְּרִית דָּא, עִם יְיָ
 לְהוּי, וְלֹא אַתְּפֵרֵשׁ מִנֵּיהָ.

בְּאַבְרָהָם פְּתִיב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים,
 גְּזִירוּ דָּאֵת קַיִמָּא. הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי, מַהְכָּא,

דִּלָּא יִהְיֶה גָּבֵר בְּתַר אֲתָתָא, אֶלָּא קִמְהָא, אֲרַח כְּשֵׁר אֵיהּוּ.
 וְהָא כְּתִיב, (שמות כג) הִנֵּה אֲנֹכִי שׁוֹלַח מִלְּאֲךָ לְפָנֶיךָ. (שמות
 לג) וְשַׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ מִלְּאֲךָ. לְאַבְרָהָם דִּלָּא הָוּה גְּזִיר, דְּחָה
 לֵיהּ לְקִמָּה. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב הֵיךְ תָּמִים, וְהִתְהַלֵּךְ לְפָנֶי.
 אֶלָּא הִתְהַלֵּךְ לְפָנֶי, דִּלָּא יָאוּת אֲנֵת, עַד שְׁתַּהֲא תָּמִים.
 וְכֵן בְּכֻלְהוּ, כִּיּוֹן דְּבַר נָשׁ תָּמִים, וְנָטִיר לֵיהּ, מִיַּד הִיא
 לְקִמִּיהּ, וְאֵיהּ אֲבַתְרָה, כְּשֵׁר אֵיהּוּ לְדָא. לְגַרְעוֹנָא מַה
 כְּתִיב, (שמואל א טו) כִּי שָׁב מֵאַחֲרֵי.

נַח גְּזִיר הָוּה, וְתָמִים, פְּרִיעָה לָא הָוּה בֵּיהּ, וּבְגִין דִּלָּא
 הָוּה בֵּיהּ פְּרִיעָה מַה כְּתִיב, אֶת הָאֱלֹהִים, וְלָא אַחַר
 הָאֱלֹהִים, לְקִמָּא לָא הָוּה, בְּגִין דְּהָוּה גְּזִיר, לְאַחֲוֵרָא לָא
 הָוּה, בְּגִין דִּלָּא אֲתַפְרַע. אִיךְ הָוּה. אֶת הָאֱלֹהִים, סְמִיךְ
 לֵיהּ, וְלָא יִכִּיל לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, דִּלָּאוּ כְּשֵׁר כָּל כַּךְ.

בִּישְׂרָאֵל כְּתִיב, (שמות יג) וַיִּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד
 עָנָן וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ וְגו'. כִּיּוֹן דְּאָמְרוּ
 יִשְׂרָאֵל, (שמות יד) הַמִּבְּלִי אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם וְגו'. כִּי טוֹב
 לָנוּ עֲבוּד אֶת מִצְרַיִם. כְּבִיכּוֹל, אֲתַחֲלֵשׁ דְּעֵתָא. כְּתִיב
 וַיִּסַּע מִלְּאֲךָ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לְפָנֶי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ
 מֵאַחֲרֵיהֶם, וַיִּסַּע לְמַעַבְדּ בְּהוּ נְוִקְמִין. (חסר)

וְעַל דָּא חֲדַי מְשִׁיחַ, וְחֲדַי רַב מְתִיבְתָא, דְּקָא אֲתַבְשָׁר
 בְּדָא. וְאָמַר רַב מְתִיבְתָא, דְּהָא דִּיִּיק לְמְשִׁיחַ וְאָמַר,

מִנָּא הוּוּה לְדַנְיָאֵל דְּקָאֵמַר, (דְּנִיָּאֵל ה) פְּרִיס פְּרִיסַת מְלָכוּתְךָ
 וַיְהִיבַת לְמַדֵּי וּפְרָס. מַאֲיָנוּן אֲתוּוּן דְּוּפְרָסִין אֲשֶׁתַּמַּע לִיה.
 וְהָכָא מַאי הוּא. אָמַר לִיה, הָכִי הוּא וְדַאי, פְּרִיס פְּרִיסַת
 מְלָכוּתְךָ חֵיִיבָא, עַל יְדֵי דְמַשִּׁיחַ אַחְרָא, וּלְבַתֵּר יִשְׁלוּט
 מֶלֶךְ פְּרָס, וַיִּטּוֹל מְלָכוּוּן סְגִיָּאִין, וְהוּא יִשְׁלַט עַל אַרְעָא
 קְדִישָׁא תְרִיסַר יָרְחֵי, וְהוּא יִשְׁלוּט וַיִּקְטוֹל סְגִיָּאִין, וְהוּא
 מְשִׁיחָא, וּלְבַתֵּר יְפוּל, וַיִּקְבְּלוּן מְלָכוּתָא קְדִישִׁי עֲלִיוֹנִין.
 וְעַל דָּא, וּפְרָסִין, מְלָכָא דְפְרָס, אֲשֶׁתַּמַּע הָכָא.

אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, כַּמָּה חֲדוּה עַל חֲדוּה, בְּהוּא
 מַעֲיִינָא. בְּהוּא מַעֲיִינָא, מְגִדְלָא כָּל זִינֵי אֵילָנִין,
 דְּנֻצִיב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגֵן עֵדֶן, וְכֻלְהוּ קְיִימֵי
 לְאַסּוּוֹתָא, טְרַפִּין וְאִיבִין וְעַנְפִּין, וּלְחֲדוּ לְבָא תְדִיר. וְלִית
 בִּינֵיהוּ כַּפְנָא, וְדַאגָּה, וְאַנְחָה, לְעֵלְמִין. זַכָּאָה עֲמָא דְכָל
 דָּא מְחַפָּאן, וְכָל דָּא גְּנִיז לוּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּקַרְקַע דִּיהָאֵי מְקַדְשָׁא, אִית מַאֲלִין ׀
 פְּלִיאָן, אָמַר לִיה, אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, זַכָּאָה חוּלְקָךְ
 דְּכָל הָאֵי. בְּהוּא. עַל גְּבִי הוּא מַעֲיִינָא רְקִימָא, אָבֵל
 לִית מֵאן דִּיכִיל לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה, לְזַמְנִין נְהִירוּ דִּילִיה
 נְהוּרָא. לְזַמְנִין חֲשׁוּכָא, לְזַמְנִין גּוּוּן אַרְגּוּוּבָא. מְנַצְצָן
 דָּלָא יְכַלִּין עֵיִינִין לְאַסְתַּכְּלָא לְעֵילָא. (ס"א וְהוּא) הִיא
 דְּשֶׁאֵלַת חֲסִידָא קְדִישָׁא, מִהוּא קַרְקַע דְּמְקַדְשָׁא, רַב

מְתִיבְתָא לָא פְּרִישׁ מַנִּיה, דְּהָא גְּנִיז אִיהוּ גּוּ יִרְדְּנָא, וְהָא
אֲמִינָא לָךְ מַה דְּאֲמִינָא, אֲבַל נִשְׁאֵל מַלְּה דָא, וְתַנְדַּע
מַה דְּתַנְדַּע.

יִרְדֵּן דָא, עָאל וְאֲתַמְשֵׁךְ זְמַנָא חֲדָא בְּשִׁתָּא, גּוּ הֵהוּא
נְהַר דְּנַפְיָא מִעֲדָן, לָאו מֵאִינוּן אַרְבַּע נְהַרִין
דְּאֲתַמְשְׁכּוּן מַנִּיה, אֶלָּא בֵּיה מִמֶּש. כִּיּוֹן דְּמַטִּי לְגַבִּיה,
אִיהוּ אֲתַמְשֵׁךְ וְאֲתַפְשֵׁט וְעָאל גּוּ יִרְדְּנָא. וְכִיּוֹן דְּמַטִּי גּוּ
קַרְקַע דְּמַקְדְּשָׁא, אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן תְּלַת יוֹמִין, וְלֹא אֲתַפְשֵׁט
וְלֹא אֲתַמְשֵׁךְ לְאַתֵּר אַחֲרָא. וְאִמַר רַב מְתִיבְתָא, דְּכִד
אֲהַדֵּר הֵהוּא נְהַר לְאַתְרֵיהּ, שְׁבִיק תַּמָּן, כֹּל זִינֵי צִיּוּרִין,
דְּקָא עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגֵן עֲדָן, דְּאִינוּן צִיּוּרִין
גְּנִיזִין, דְּתַחֲוֹת דְּוִכְתִּייהוּ. (חסר)

אֵלִין הֶכָא וְאֵלִין הֶכָא, וְסִלְקֵי וְנַחְתֵי כְּדִקְדַּמִּיתָא. בְּהֵהוּא
סֵטֵר דְּרוּם, אֵית תְּלַת מְאָה וְחַמְשִׁין עַמּוּדִין, מְכַל
זִינֵי מַרְגְּלָאן. וְאֵלִין אִינוּן דְּנְהַרִין תְּדִיר, וְנִטְפִין בּוּסְמִין
טְמִירִין, דְּלֹא אֲתַגְלוּ לְעֵלְמִין. אַרְבַּע אַגְנִין בְּכָל
עַמּוּדָא וְעַמּוּדָא נְעִיצִין. וְכִד אִינוּן בּוּסְמִין נִטְפִין,
מֵאִינוּן עַמּוּדִין, נִפְלִי בְּהוּ, וְאֲתַמְלִיין כְּלֵהוּ אַגְנוֹת, וְלֹא
נִפְקִין בּוּסְמִין לְבַר.

מֵאִינוּן בּוּסְמִין, זְמִינִין לְזְמַנָּא דְּאֲתֵי, לְאַקְטָרָא בְּכָל
יוֹמָא קְטוּרְתָא, קַמִּי מְלַפָּא קְדִישָׁא. דְּלֹא יְהוּ

מִפְתִּישׁוּ דְבַנֵּי נִשְׂא. אֵינּוֹן בּוֹסְמִין לָא יְדִיעַ עֲקָרָא
 דְּלֵהוֹן, וּמָמָה הוּוּ, אֶלָּא מֵאֵינּוֹן עֲמוּדִין נִפְלִין תַּמָּן.
 תִּרִין נְשָׂרִין בְּכָל עֲמוּדָא וְעֲמוּדָא, מִתְנַצֵּצֵן מִתְּלֵהֲטִין
 בְּכָל גְּוֹנִין. שְׁבַע מְאָה נְשָׂרִין. אֵינּוֹן, פְּרַחִין, אֵלִין
 הָכָא וְאֵלִין הָכָא, בְּגִלְגּוּלָא דְעֲמוּדִין. כִּד אֶסְתַּחֲרֵן, לָא
 יִכְלִין עֵינַיִן לְאֶסְתַּכְּלָא, דְּיוֹכְתָא דְּבַהּוּ.

תִּלְתֵּת אַתּוּוֹן בְּלִטִין וּפְרַחִין, מְפּוּמָּא דָּא לְפּוּמָּא דָּא.
 בְּגִלְגּוּלָא דְעֲמוּדִין וּנְשָׂרִין. כָּל אֵינּוֹן אַתּוּוֹן
 מְרַקְמֵן בְּאִשָּׁא חוּרָא, וְדִהְבָּא יְרוּקָא. תִּרִין אֶלְפִין וּמְאָה
 מְנַרְתִּין, תִּלְיִין בֵּין אֵינּוֹן עֲמוּדִין. וְתִרִין אֶלְפִין וּמְאָה
 שְׂרָגִין, בְּכָל מְנַרְתָּא וּמְנַרְתָּא. דְּלֶקֶן בִּימָמָא, וּבְלֵילִיא
 מִתְדַעְכִּי, עַל צַעְרָא דִּישְׂרָאֵל. כִּד אֶתִּי צַפְרָא, דְּלֶקֶן
 כְּלָהּוּ מְגַרְמִייהוּ.

אַדְהוּ יִתְבִּי, אֲמַרִי הָא רַמְשׁ לֵילִיא. אֲמַר לִיה לְרַבִּי
 שְׁמַעוֹן, אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, נְהִירוּ דְעֶלְמָא, טוֹל
 פְּנִקְסָא דְאַחְמַתָּא דָּא, וְטוֹל שְׂרָגָא, וּכְתוּב מְלִין אֵלִין,
 דְּהָא מָטָא זְמָנָא דִּילָן, לְפַקְדָּא כָּל חַד וְחַד לְגוּ קְבָרִיָּה,
 עַד פִּלְגּוּ לֵילִיא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל גּוּ גְּנַתָּא
 לְאַשְׁתַּעֲשַׂעָא בְּהַדִּי צְדִיקָיָא וּכְדִין כָּל חַד וְחַד פִּרְח
 לְתַמָּן. וּלְמַחַר נְהוּי גְּבַךְ, הוּאִיל וְיַהְבוּ לָן רְשׁוּ, לְאַשְׁלַמָּא
 דוּרּוּנָא דְקָא מְשַׁדְרִי לָךְ. פְּרַחִי, בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְגַעָא.

פָּתַח וְאָמַר, (משלי ה) אֵילַת אַהֲבִים וַיַּעֲלֵת חֵן דְּדִיָּה יִרְוּךָ
 בְּכָל עֵת בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגָּה תָּמִיד. אֹרֵייתָא
 אֹרֵייתָא, נִהִירוּ דְּכָל עֲלָמִין, כַּמָּה יָמִין, וּנְחָלִין,
 וּמְקוֹרִין, וּמִבּוֹעֵין, מִתְּפִשְׁטֵי מִנְךָ לְכָל סִטְרִין. מִנְךָ כֹּלָא,
 עֲלֶךָ קַיְיִמִי עֲלָאִין וְתַתָּאִין, נִהִירוּ עֲלָאָה (וְדָא) מִנְךָ נִפְקָא.
 אֹרֵייתָא אֹרֵייתָא, מַה אֵימָא לְגַבְךָ, אֵילַת אַהֲבִים אַנְתָּ,
 וַיַּעֲלֵת חֵן (בְּבִי) עֵילָא וְתַתָּא רְחִימִין דִּילָךְ. מֵאן יִזְכִּי לִינְקָא
 מִנְךָ כְּדָקָא יָאוּת. אֹרֵייתָא אֹרֵייתָא שְׁעִשׂוּעִים דְּמֵאֲרָךְ,
 מֵאן יִכִּיל לְגַלְאָה, וּלְמִימָר סְתָרִין וּגְנִיזִין דִּילָךְ. בְּכַה,
 וְאֵעִיל רִישִׁיה בֵּין בְּרַפּוּי, וְנָשַׁק לְעַפְרָא.

אַדְהֵכִי חָמָא כַּמָּה דִּיּוֹקְנִין דְּתַבְרִיָּיא סַחְרָנִיה. אָמַר לִיה,
 לָא תִדְחַל בְּרִיה דִּיּוֹחָאִי, לָא תִדְחַל בּוֹצִינָא
 קְדִישָׁא, כְּתוּב וְחֲדֵי גּוֹ חֲדוּה דְּמֵאֲרָךְ. כְּתַב כָּל אֵינּוֹן
 מְלִין דְּשָׁמַע בְּהֵוּא לִילִיא, וְלַעָא לּוֹן, וְלַהֲג לּוֹן, וְלָא
 אַנְשֵׁי מְלָה. וְהֵוּא שְׂרָגָא נְהִיר קָמִיה כָּל הֵוּא לִילִיא,
 עַד דְּאָתָא צַפְרָא. כִּד אָתָא צַפְרָא, זָקָה עֵינּוּי, וְחָמָא חַד
 נְהִירוּ דְּהוּה נְהִיר בְּרַקִּיעָא, מָאִיךְ עֵינּוּי לְתַתָּא. אַהֲדַר
 כְּמִלְקַדְמִין, וְחָמָא נְהִירוּ בְּכָל רַקִּיעָ, דְּנְהִיר וְסִלִּיק
 בְּהֵוּא נְהִירוּ דִּיּוֹקְנָא דְּבֵיתָא, בְּכַמָּה צִיּוּרִין. חֲדָא רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, וּלְפּוּם רַגְעָא, אַגְנִיז הֵוּא נְהוּרָא.

אַדְהֵכִי, הָא אֵינּוֹן תְּרִין שְׁלִיחֵן אֲתֵיִין. אֲשַׁכְּחֵהוּ רִישִׁיה

בֵּין בְּרֻכּוֹי. אָמְרוּ לִיהּ שְׁלַמָּא עָלֵיהּ דְּמַר, שְׁלַמָּא לְמַאן
 דְּעִלָּאִין וְתַתְּאִין בְּעָאן לְאַקְדָּמָא לִיהּ שְׁלָם. קָם רַבִּי
 שְׁמַעוֹן וַחֲדָא בְּהוּ. אָמְרוּ לִיהּ, וְלֹא חָמִית נְיִיחָא דְרוּחָא
 דְּעַבְד לָךְ מֵאַרְבָּךְ, חָמִית נְהִירוּ דְּבֵיתָא בְּרַקִּיעָא. אָמַר לֹון
 חָמִינָא, אָמְרוּ לִיהּ בֵּיהּ שְׁעָתָא, אֲפִיק תְּהוּמָא בֵּי
 מְקַדְשָׁא, וְאַעֲבֵרִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּימָא רַבָּא,
 וּמְנַהֲירוּ דִּילֵיהּ, הָוָה נְהִיר בְּרַקִּיעָא.

אָמְרוּ לִיהּ, רַב מְתִיבְתָא בְּעָא בְּשַׁלְמָךְ, וְהָא יָדַע דְּאַנָן
 שְׁלִיחָן לְגַבְךָ. וְכַמָּה מְלִין חֲדַתִּין עֲתִיקִין, אֶתְחַדְּשׁ
 בְּאוּרֵייתָא בְּהָאֵי לִילֵיא. אָמַר לֹון, בְּמָטוּ מְנַיִכוּ, אָמְרוּ
 חַד מְלָה מְנַיִיהוּ. אָמְרוּ, לָא אֶתְיִיחֵיב לָן רִשׁוּ לְמַאי
 דְּאַתִּינָן לְגַבְךָ, אֲבַל מְלָה חֲדַתָּא הָוָה לְגַבְךָ הַשְּׁתָא.

פְּתַח רַב מְתִיבְתָא וְאָמַר (בראשית יב) וַיֹּאמֶר יי אֵל אַבְרָם לָךְ
 לָךְ מֵאַרְצֶךָ וְגו', דָּא בְּגִין דְּאַתְנַהֲרָא בֵּיהּ נְהִירוּ
 כְּגוּוּנָא דָּא. מַאן דְּלֹא זָכִי בְּאַתָּר דָּא, יַהֲךְ וַיִּנְטַל גְּרַמִּיהּ
 לְאַתָּר אַחְרָא, וַיִּזְכֵּי בֵּיהּ. אָעָא דְּדָלִיק, וְנַהוּרָא לָא סָלִיק
 וְנַהֲיִר בֵּיהּ, יִנְעַנְעוּן לִיהּ, וַיִּסְלַק בֵּיהּ נַהוּרָא, וְאַנְהִיר.
 וְהוּיָנָן זְמִינִין לְמִשְׁמַע, אֲבַל בְּגִין לְמִיתֵי גַבְךָ, (דף קס"ז ע"א)

לָא בְּעֵינָן לְאַתְעַכְבָּא, חֲדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן.
 אָמְרוּ לִיהּ, אֵי חֲסִידָא קוּדִישָׁא, כָּל מְלִין דֵּי בְּגוּוֹן
 בְּאוּרֵייתָא, מְלִין זְעִירִין אֵינּוּן, בְּכָל מְלָה וּמְלָה.

וְאֵינּוֹן מְלִין זְעִירִין, כְּמָה אֵינּוֹן מְלִין רַבְרַבִּין וְעֲלָאִין, עַד
 דְּלִית לֹון שְׁיַעוּרָא. דְּהָא לִית בְּגִיוֹן סִפְקָא, אֶלָּא בְּרִירוֹ
 דְּאוּרִייתָא עַל בּוּרִייה. וְהִשְׁתָּא רַב מְתִיבְתָּא פְּרִישׁ מְלִין
 סְתִימִין עַל דָּא, בְּגִין דְּעַקְרָא דְנִשְׁמַתָּא, אֲמַאי לָא נְהִיר
 בְּאַתְר דָּא, וְזָכִי לְאַתְנַהֲרָא בְּאַתְר אַחְרָא. וְעַד כְּעַן לָא
 זְכִינָן בְּהוּ, בְּגִין לְמִיתִי גַבְךָ.

וּמְלָה אַחְרָא זְכִינָן לְמִשְׁמַע מַנְיָה, רוּחָא דְאֲזֵלָא
 בְּעַרְטוּרָא בְּהַהוּא עֲלָמָא בְּלָא בְּנִין, אֲנַתְתִּיה
 יתְעַבִּיד לִיה מָאנָא לְאַתְבְּנָאָה אִיהוּ. מַאי טְעַמָּא.
 אֲנַתְתִּיה אִיהִי שְׂרָגָא, דְּאַתְדְּלִיקַת מַנְיָה, וְתִירוּיָהוּ
 שְׂרָגָא חֲדָא הוּוּ, נְהוּרָא דָּא נִפְק מִנְהוּרָא דָּא, אֲתַדְעָךְ
 דָּא, אֲתַדְלִיק מִגּוֹ נְהוּרִיה מִמֶּשׁ, בְּגִין דְּחֲדָא נְהוּרָא הוּוּ.
 הִשְׁתָּא רַבִּי, נְהִדֵר לְמְלִין קַדְמָאִין, וְכַד נְהִדֵר לְאַתְרִין,
 נְטוּל רְשׁוּ מִרַב מְתִיבְתָּא, בְּאֵינּוֹן מְלִין דְּנִקְבֵּל
 מַנְיָה, וְנִימָא קַמָּךְ. זַכָּאָה חוּלְקָךְ, דְּאַתְ זָכִי לְנְהוּרִין
 סְתִימִין, מְכַל סְטְרִין, מֵעֵילָא וּמִתַּתָּא, מֵהֵאִי עֲלָמָא,
 וּמֵעֲלָמָא אוּחְרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מְלָה חֲדָא בְּעֵינָא
 לְמַנְדַּע, אִי תִיכּוּל לְאוּדְעָא לִי. נִשִּׁין בְּהַהוּא עֲלָמָא, אִי
 זַכָּאִין לְסִלְקָא לְעֵילָא, אוּ הִיךְ אֵינּוֹן תַּמָּן. אָמַר לִיה, אִי
 רַבִּי אִי רַבִּי, בְּדָא אִית לֹן רוּזָא יִתְרָא (ס"א יִקְרָא). בְּגִין דְּלָא
 לְגַלָּאָה סְטְרִין דְּתַמָּן, אֲבַל דָּא יִהָךְ וְיִטּוּל רְשׁוּ, וְנִימָא

לָךְ. אֲדַהְכִי פָּרַח חֵד, וְאַתְכַּפִּי מִנִּייהוּ, וְאֹזֵל לִיָּהּ.
 וּלְפֹנִים שְׁעָתָא תָּב לְגַבִּייהוּ, אָמַר לֹון, זְמִינָא הוּינָא
 לְמִיעָאל, וְהוּוּ כְּלֵהוּ בְּעִטּוּרָא חֲדָא, דְּדִינִי דִינָא
 דְּחַד בַּר נֶשׁ, דְּקָאִים עַל פְּתַחַא דְּגִן עֵדֶן, וְאִינּוֹן פְּרוּבִין
 אֲחִידוּ בֵּיהּ, וְלֹא שְׁבִקוּ לִיָּהּ לְמִיעָאל תַּמּוֹן, וְהוּוּ בְּצַעֲרָא
 בִּינִייהוּ, וְצוּוח צוּוחִין עַל גַּבִּי פְּתַחַא, וְשָׁמְעוּ כּוּלְהוּ
 צְדִיקָיָא דְּתַמּוֹן, וְהִשְׁתָּא הוּוּ מִתְכַּנְּפִי כָּל בְּנֵי מְתִיבְתִי,
 לְמִיעָאל לְגַבִּי מִלְכָּא מְשִׁיחָא, לְעֵינָא בְּדִינִיָּהּ. וְאַתִּינָא
 לְאוּדְעָא לְכוּ, וְדָא חֲבָרָאִי אֲצַטְרִיף לְמַהֲרָא תַּמּוֹן, דְּכָרוּזָא
 הוּוּ אֲעֵבֶר בְּכָל אִינּוֹן בְּנֵי מְתִיבְתִי. דְּלִיהוּוֹן כְּנִישִׁין
 הִשְׁתָּא קָמִי מְשִׁיחָא. נָטַל פְּתַקָּא חֲדָא, וְיָהֵב לְרַבִּי שְׁמַעוֹן.
 אָמַר, טוֹל דָּא, וְעֵינִין בְּמַה דְּתַמּוֹן, עַד דְּנִיתִי גַּבְךָ, פְּרַחוּ
 תְּרוּוִייהוּ.

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן נָטַל פְּתַקָּא, וְחָמָא מַה דְּחָמָא, בְּרוּזִין דְּתַמּוֹן,
 כָּל הָהוּא יוּמָא. בְּלִילִיָּא חָמָא שְׂרָגָא, וְנָפִיל בֵּיהּ
 שִׁינְתָּא, וְדָמָה עַד צַפְרָא. כִּד נָהַר יְמָמָא, קָם וּפְרַח הָהוּא
 פְּתַקָּא מְנִיָּה, וְהָא אִינּוֹן תְּרוּוִייהוּ אֲתִיִּין, אָמַר לִיָּהּ, קוּם
 רַבִּי, זַכָּאָה חוּלְקָךְ, קוּם. בְּגִינְךָ חֲמִינָן וּזְכִינָן לְכַמָּה
 סְתָרִין עֲלָאִין, כַּמָּה חֲדוּתָא אֲחֻזִּיו לָן, כִּד יָהֵבוּ רִשׁוֹ לְגַלְתָּא
 לָךְ, כָּל מַה דָּאֲתָּ בְּעֵי. רִישׁ מְתִיבְתָּא עֲלָאָה נָפַק לְגַבְךָ,
 וְאָמַר, שְׁאִילוּ בְּשַׁלְמִיָּה דְּבַר יוּחָאִי, אֲתַרִּיָּה דְּבַר יוּחָאִי,

הָא פָּנוּ לִיּה מִכַּמָּה יוֹמִין. לִית מֵאן דִּיקָרַב לְגַבִּיהּ, זַכָּאָה
אִיהוּ.

רַבִּי רַבִּי, כַּד פִּרְחָנָא ^(בְּגִינְךָ) מַגְבָּךְ, עָאֻלָּנָא וַחֲמִינָא כֹּל
בְּנֵי מְתִיבְתֵי, דְּהָא מִתְכַּנְפִּי לְגוּ הֵיכְלָא חֲדָא,
דְּמָשִׁיחַ תַּמָּן, וְדֵינּוּ דֵינָא דִּהְהוּא בַר נָשׁ, דְּקָאִים עַל
פְּתָחָא, שְׁמִיּה לִית לֶן רְשׁוּ לְגַלְתָּאָה. אֲצַטְעַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
עַל דָּא, אָמַר לִיּה, לָא תִצְטְעַר רַבִּי עַל דָּא, אַנְתָּ תִדַּע
בְּדָא לִילִיא בְּחַלְמָךְ. אָבַל דֵּינָא דֵּינּוּ עָלִיּהּ, דְּגָזַר מְשִׁיחַ,
דְּלִהּוּי הֵהוּא בַר נָשׁ לְבַר בְּהֵהוּא צַעְרָא אַרְבַּעִין יוֹמִין.
לְסוּף אַרְבַּעִין יוֹמִין, יִצְעֵרוֹן לִיּה בְּדֵינָא, בְּצַעְרָא
דְּגִיּהֲנָם, שַׁעְתָּא וּפְלָגָא.

וְכֹל דָּא, בְּגִין דֵּיּוֹמָא חֲדָא, חַד מִן חַבְרֵיִיא הָוּה פְּרִישׁ
מְלִין דְּאוּרֵיִיתָא, כַּד מָטָא לְחַד מְלָה, יַדַּע הָאִי בַר
נָשׁ דִּיתְכַּשְׁל בֵּיהּ, וְאָמַר לְחַבְרֵיִיא שְׁתּוֹקוּ, לָא תִימְרוּן
מְדִי. וּבְגִין דִּשְׁתִּיקוּ חַבְרֵיִיא אַתְכַּשְׁל בְּהֵהוּא מְלָה,
וְאֲכַסְיָהּ. וְהֵהוּא כְּסוּפָא. דְּגָרִים הָאִי בַר נָשׁ, דֵּיִינִין לִיּה
בְּהָאִי דֵּינָא ^(דף קס"ז ע"ב) קִשְׂיָא, בְּגִין דְּלָא בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְשַׁבְקָא חוּבָא דְּאוּרֵיִיתָא, אִפִּילוּ כְּמֵלָא נִימָא.
דֵּיִינּוּ דֵּינֵיהּ, וְנִפְקוּ כֹּל בְּנֵי מְתִיבְתָא. וְאַנָּא שְׁאִילָנָא
רְשׁוּ, דְּהָא בְּרִיּה דִּיּוֹחָאִי, שְׁאִיל שְׁאֵלְתָּא דָּא. וְעַל
דָּא אַחֲזִיו לִי, מַה דְּלָא יַדְעֵנָא מִקְדַּמַּת דְּנָא. אִי רַבִּי,

שִׁית הַיְכָלִין אַחֲזִיו לִי, בְּכֹמָה עֲנוּגִין וְעֲדוּנִין, בְּאַתָּר
דְּפְרוּכְתָא פְּרִישָׁא בְּגִנְתָּא. דְּהָא מִהֵוּא פְּרוּכְתָא
וְלֵהֲלָאָה, לָא עָאֲלִין דְּכוּרִין כְּלִל.

בְּהִיכְלָא חֲדָא, אִית בַּתִּיה בַּת פְּרַעָה, וְכֹמָה רַבּוּא וְאַלְפִי
נְשִׁין, זְכִיִין בְּהַדָּה, וְכָל חֲדָא וְחֲדָא מִנִּיִּהוּ,
דְּיִכְתִּין דְּנַהוּרִין וְעֲדוּנִין, בְּלָא דְחֻקָּא כְּלָל אִית לָהּ. תְּלַת
זְמַנִּין בְּכָל יוֹמָא, פְּרוּזִי אַכְרִיזוּ, הָא דְיִוְקְנָא דְמִשָּׁה
נְבִיאָה מְהִימְנָא אֲתִי, וּבַתִּיה נְפַקַת, לְאַתָּר דְּפְרַגּוּדָא
חֲדָא דְאִית לָהּ, וְחֻמָּאֵת דְיִוְקְנָא דְמִשָּׁה, וְסַגִּידַת לְגַבִּיָּה,
וְאַמְרָה, זַכָּאָה חוּלְקִי דְרַבִּיתִי נְהִירוּ דָּא. וְדָא אִיהוּ עֲנוּגִין
דִּילָהּ, יִתִּיר מְכַלְהוּ.

אַהֲדַרַת לְגַבִּי נְשִׁין, וְאַשְׁתַּדְּלִן בְּפַקוּדֵי אֹרִיִּיתָא. כְּלָהוּ
בְּאִינּוּן דְיִוְקְנִין דְּהוּוּ בְּהַאי עֲלֻמָּא, בְּלָבוּשָׁא
דְּנַהוּרָא, (ס"א בְּלָבוּשָׁא) בְּלָבוּשָׁא דְדְּכוּרִין, בַּר דְּלָא נְהִרִי
הָכִי, פַּקוּדִין דְּאֹרִיִּיתָא דְּלָא זְכוּ לְקַיְימָא לֹון בְּהַאי
עֲלֻמָּא, מְשַׁתְּדִלִי בְּהוּ, וּבְטַעֲמִיִּהוּ, בְּהֵוּא עֲלֻמָּא. וְכָל
הַנִּי נְשִׁין, דִּיתְבִּין בְּהַדִּי בַּתִּיה בַּת פְּרַעָה, אַקְרוּן נְשִׁים
שְׁאַנְנֹות, דְּלָא אַצְטַעְרוּ בְּצַעְרָא דְּגִיְהַנָּם כְּלִל.

בְּהִיכְלָא אַחְרָא, אִית סַרְח בַּת אֲשֶׁר, וְכֹמָה נְשִׁין רַבּוּא
וְאַלְפִין בְּהַדָּה. תְּלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא מְכַרִּיזִין
קַמָּה, הָא דְיִוְקְנָא דְיִוְסָף צְדִיקָא אֲתָא, וְאִיהִי חֲדָאֵת,

וּנְפַקְתָּ לְגִבֵּי פְּרָגוּדָא חֲדָא דְאִית לָהּ, וְחֲמָאת נְהִירוֹ
 דְּדִיּוֹקְנָא דִּיּוֹסְפָה, וְחֲדָאת, וְסַגִּידַת לְגִבְיָהּ, וְאִמְרַת, זַפְּאָה
 הָאִי יוֹמָא, דְּאִתְעָרִית בְּשׁוּרָה דִּילָךְ לְגִבֵּי סַבְּאִי. לְבַתֵּר
 אֶהְדֶּרֶת לְגִבֵּי שְׂאֵר נָשִׁין, וּמִשְׁתַּדְּלִין בְּתוֹשְׁבַחַן דְּמֵאֲרִי
 עֲלֵמָא, וְלֹאֻדָּא שְׁמִיָּהּ. וְכַמְּה דּוּכְתִין וְחִידוֹ, אִית לְכָל
 חֲדָא וְחֲדָא. וְלְבַתֵּר אֶהְדֶּרֶן לְאִשְׁתֵּי דֵּלָא בְּפִקוּדֵי אוּרִיִּיתָא,
 וּבִטְעַמֵּיָּהּ.

בְּהִיכְלָא אַחְרָא, אִית יוֹכְבַד, אֲמִיָּה דְּמִשָּׁה נְבִיאָה
 מְהֵימְנָא, וְכַמְּה אֲלֵפִין וְרַבְּבִין בַּהֲדָה. בְּהִיכְלָא
 דָּא, לָא מִכְרִזֵּי כְּלָל, אֶלָּא ג' זְמַנִּין בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא,
 אוֹדַת וּמִשְׁבַּחַת לְמֵאֲרִי עֲלֵמָא, אִיהִי וְכָל אֵינּוֹן נָשִׁין דִּי
 בַּהֲדָה. וְשִׁירְתָּא דִּימָא מְזַמְרִין בְּכָל יוֹמָא, וְאִיהִי
 בְּלַחֲוּדָהָא אִמְרַת מֵהַכָּא, (שמות טו) וְתַקַּח מֵרִים הַנְּבִיאָה
 וְגו', אֶת הַתּוֹף בִּידָהּ וְגו'. וְכָל אֵינּוֹן צְדִיקֵיָּא דִּי בְּגִן
 עֲדָן, צִיִּיתִין לְקַל נְעִימוֹ דִּילָהּ. וְכַמְּה מְלֵאכִין קְדִישִׁין
 אוֹדְאֵן וּמִשְׁבַּחַן עֲמָה לְשִׁמָּא קְדִישָׁא.

בְּהִיכְלָא אַחְרָא, אִית דְּבוּרָה, אוּף הָכִי וְכָל שְׂאֵר נָשִׁין
 בַּהֲדָה, אוֹדְן וּמְזַמְרֵן בַּהֲהִיא שִׁירְתָּא דְּאִיהִי
 אִמְרַת בְּהֵאִי עֲלֵמָא. אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, מֵאֵן חָמֵי חֲדוּה
 דְּצְדִיקֵיָּא, וּדְנָשִׁין זְכַיִן דְּעַבְדִּין לְגִבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. לְגוֹ לְגוֹ דְּאֵינּוֹן הִיכְלִין, אִית אַרְבַּע הִיכְלִין טְמִירִין,

דַּאֲמָהֶן קִדְיִשִׁין דְּלֹא אֶתְמַסְרֵן לְאַתְגְּלָאָהּ, וְלִית מֵאֵן
 דְּחָמֵי לֹון. בְּכוּלֵיהּ יוֹמָא אֵינֹון בְּלַחוּדִיהוֹן, כְּמָה דְּאֲמִינָא
 לָךְ, וְגוּבְרִין אוּף הָכִי.

וּבְכָל לַיְלִיא אֶתְכְּלִילֵן כְּלָהוּ כַּחְדָּא, בְּגִין דְּשַׁעְתָּא
 דְּזוּוּגָא אִיהוּ בְּפִלְגוֹת לַיְלִיא, בֵּין בְּהַאי עֲלָמָא,
 בֵּין בְּהַהוּא עֲלָמָא. זְוּוּגָא דְּהַהוּא עֲלָמָא, אֶתְדַּבְּקוּתָא
 דְּנִשְׁמַתָּא בְּנִשְׁמַתָּא נְהוּרָא בְּנְהוּרָא. זְוּוּגָא דְּהַאי עֲלָמָא,
 גּוּפָא בְּגוּפָא. וְכָלָא כְּמָה דְּאַתְחֹזִי, זִינָא בְּתַר זִינֵיהּ,
 זְוּוּגָא בְּתַר זְוּוּגָא, גּוּפָא בְּתַר גּוּפָא, זְוּוּגָא דְּהַהוּא
 עֲלָמָא, נְהוּרָא בְּתַר נְהוּרָא. הֵיכְלִין דְּאַרְבַּע אֲמָהֶן,
 אֶקְרוּן הֵיכְלִין דְּבָנוֹת בּוֹטְחוֹת. וְלֹא זְכִינָא בְּהוּ לְמַחְמֵי.
 זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצְדִיקֵי, גּוּבְרִין וְנוֹקְבֵי דְּאַזְלֵי בְּאַרְח
 מִיִּשְׂרָאֵל בְּהַאי עֲלָמָא, וְזַכָּאִין לְכָלְהוּ עֲנוּגִין דְּהַהוּא עֲלָמָא.
 אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, אֶלְמָלֵא בַר יוֹחָאֵי אַנְתָּ, לֹא אֶתְמַסְר
 לְגַלְאָהּ. זְוּוּגָא דְּהַהוּא עֲלָמָא, אֶתְעַבִּיד אֵיבָא

(ד' קס"ח ע"א)

יְתִיר, מֵאֵיבָא דְּאַתְעַבִּיד בְּהַאי עֲלָמָא. בְּזוּוּגָא דְּלַהוֹן,
 בְּזוּוּגָא דְּהַהוּא עֲלָמָא, בְּתִיאֹוּבְתָא דְּלַהוֹן כַּחְדָּא, כַּד
 מְתַדְּבַקוֹן נִשְׁמַתִּין דָּא עִם דָּא, עֲבַדִּי אֵיבִין, וְנִפְקִי נְהוּרִין
 מִנֵּיהוּ, וְאַתְעַבִּדִי שְׂרָגִין. וְאַיִנֹון נִשְׁמַתִּין, לְגִיּוּרִין
 דְּמַתְגִּירִין, וְכָל הַנִּי עֵיילִין לְהֵיכְלָא חֲדָא.

וְכַד מַתְגִּירָא גִיּוּרָא חֲדָא, פִּרְחָא מֵהַהוּא הֵיכְלָא

נִשְׁמַתָּא, וְעָלֶת תַּחֲוֹת גְּדַפְהָא דְשְׂכִינְתָּא, וְנִשְׁקַת לָהּ,
 בְּגִין דְּאִיהוּ אִיבָא דְצַדִּיקָיָא, וּמִשְׁדַּרְת לָהּ לְגוּ הַהוּא
 גִּיּוֹרָא, וְשָׂרְאֵת בֵּיהּ. וַיִּמְהַהוּא זְמַנָּא, אֶקְרִי גַר צְדָקָה.
 וְהֵינּוּ רְזָא דְכְּתִיב, (משלי יא) פְּרִי צַדִּיק עֵץ חַיִּים. מַה
 אֵילָנָא דְחַיִּי אֶפִּיק נִשְׁמַתִּין, אוּף הָכִי צַדִּיק, אִיבָא דִּילִיָּה
 עֶבֶד נִשְׁמַתִּין.

רַב מְתִיבְתָּא אָמַר, כְּתִיב (בראשית יא) וַתְּהִי שְׂרֵי עֶקְרָה אֵין
 לָהּ וְלָדָּ. מִמָּאֵי דְאָמַר וַתְּהִי שְׂרֵי עֶקְרָה, לֵית אָנָּא
 יוֹדַע דְּלִית לָהּ וְלָדָּ, מָאֵי אֵין לָהּ וְלָדָּ. אֶלָּא הָכִי אָמַר רַב
 מְתִיבְתָּא, וְלָדָּ לָא הוּת מוֹלְדָּא, אֲבָל נִשְׁמַתִּין הוּת
 מוֹלְדָּא בְּאֵת־דְּבִקוּתָא דְתִיאוּבְתָּא, דְּאֵינּוּן תִּרִין זַכָּאִין הוּוּ
 מוֹלִידֵי נִשְׁמַתִּין לְגִיּוֹרֵי כָּל הַהוּא זְמַנָּא דִּהוּוּ בְּחָרָן. כְּמַה
 דְּעֶבְדִּין צַדִּיקָיָא בְּגִן עֵדָן. כְּמַה דְכְּתִיב, (בראשית יב) וְאֵת
 הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן, נֶפֶשׁ עָשׂוּ וַדָּאֵי.

חֲדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיָּה הַהוּא גְּבָרָא, אֵי רַבִּי, מַה
 אֵימָא לָךְ, בְּכָל רֵישׁ יְרַחֵי וְשַׁבְּתֵי וּמוֹעֲדֵיָא
 וְזְמַנֵּיָא, אֵינּוּן דְּכוּרִין סִלְקִין לְאֵת־חֲזוּאָה קָמֵי מְלָכָא
 קַדִּישָׁא, דְּכוּרִין וְלָא נוֹקְבִין, כְּמַה דְּאֵת־אָמַר (שמות כג)
 יִרְאֶה כָּל זְכוּרָהּ. וְכַד אֶהְדְּרָן מִהְדְּרָן בְּכַמָּה מְלֵי חֲדַתִּין,
 וְאֶהְדְּרָן מְלִין קָמֵי רַב מְתִיבְתָּא.

יּוֹמָא דָּא אֶהְדְּרָן מְלִין חֲדַתִּין קָמֵי רַב מְתִיבְתָּא, עַל רְזִין

עֲתִיקִין, צְדִיק וְטוֹב לוֹ, צְדִיק וְרַע לוֹ. דְּכֻלְּהוּ סִלְקִין גּוֹ
 מִתְקָא דְאֵילָנָא, עַד לָא יִיתוּן לְעֵלְמָא, וּכְפוּם טְקָא
 דְּמִתְקָא, הָכִי אֵית לֹון בְּהַאי עֵלְמָא. רַב מְתִיבְתָא, נְחִית
 וְגַלִּי מִמָּה דְשָׁמַע לְעֵילָא, מְלַה חֲדָא גַלִּי וְלָא יִתִּיר. אָעָא
 דְּלָא סָלִיק נְהוּרִיָּה, יִבְטָשׁוּן בֵּיהּ וְאִנְהִיר. גּוּפָא דְלָא
 סִלְקָא בֵּיהּ נְהוּרָא דְנִשְׁמָתָא, יִבְטָשׁוּן בֵּיהּ, וַיִּסְלַק נְהִירוֹ
 דְּנִשְׁמָתָא, וַיִּתְאַחֲדוּן דָּא בְּדָא לְאִנְהָרָא. (תְּרִי נוֹסָחִי)

בְּגִין דְּאֵית גּוּפָא דְנְהִירוֹ דְנִשְׁמָתָא לָא נְהִיר בֵּיהּ, עַד
 דִּיבְטָשׁוּן בֵּיהּ, כְּדִין נְהִיר נְהִירוֹ דְנִשְׁמָתָא,
 וְאִתְאַחֲדַת בְּגוּפָא, וְגוּפָא אִתְאַחַד בָּהּ. גּוּפָא כְּדִין סָלִיק
 נְהִירוֹ מִגּוֹ נִשְׁמָתָא, מְהַדַּר מְרוּמִם וּמְשַׁבַּת, מְצִילִי צְלוּתִיָּה
 וּבְעוּתִיָּה, מְבַרַךְ לְמֵאֲרִיָּה, הָא כְּדִין כֻּלָּא נְהִיר. בְּגִין
 דְּאֵית גּוּפָא, דְּלָא יְכִילַת נִשְׁמָתָא לְאִנְהָרָא בֵּיהּ, עַד
 דִּיבְטָשׁוּן בֵּיהּ, וּכְדִין נְהִיר וְאִתְאַחַד דָּא בְּדָא. אֵית אָעָא
 דְּלָא אִתְאַחַד בְּנְהוּרָא, וְלָא סָלִיק נְהוּרָא בֵּיהּ, עַד
 דִּיבְטָשׁוּן בֵּיהּ, וּכְדִין נְהִיר.

סְטָרָא אַחְרָא, בְּעִי לְמַעְבַּד הָכִי, וּבְטָשׁ בְּחִיבִיָּא, וְכֻל
 מַה דְּבְטָשׁ, כְּדִין (מְשֻׁלֵּי יג) וְנַר רְשָׁעִים יִדְעָךְ. מְחַרְף
 וּמְגַדְף לְכָל סְטָרִין, וְלָא יְכִיל לְאִנְהָרָא כֻּלְּל, וּכְדִין כְּתִיב
 כִּי מַה הָאָדָם שִׁיבָא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ. וּבְעִי לְאִתְדַמֵּי (קְהֵלֶת ב)

לִיָּהּ, וְלֹא יִכִּיל. וְעַל דָּא (תהלים יא) יִי צְדִיק יִבְחַן, וּבִטַּשׁ
 בֵּיתָהּ, וּכְדִין נִהִיר וְאַתְקַף בְּנִהִירוֹ. יִבְחַן, כְּמָה דְאַתְ אָמַר
 (ישעיה כח) אָבֵן בַּחֲן. גָּחִין רַבִּי שְׁמֵעוֹן, וְנָשִׁיק לְעַפְרָא.
 אָמַר, מְלָה מְלָה אֲבַתְרֵךְ רְדִיפְנָא, מִיּוֹמָא דִּהוּינָא,
 וְהַשְׁתָּא אֲשַׁתְּמוּדְעָא לִי מְלָה, מִגּוֹ שְׂרָשָׁא וְעַקְרָא דְכֻלָּא.
 אָמַר לִיָּהּ, אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, כִּד סִלְקִין לְעֵילָא, כֹּל אֵינּוֹן
 רוּחִין דְכוּרִין וְנוֹקְבִין, בְּהֵהוּא זְמַנָּא, שְׁמַעִין (ס"א
 כַּמָּה) מְלִין חֲדָתִין וְעַתִּיקִין, נַחְתִּין וְעֵאלִין לְגוֹ מְתִיבְתָא,
 וְאַהֲדָרֵן מְלִי קָמִי רַב מְתִיבְתָא, וְאִיהוּ אוֹלִיף לֹון מְלָה עַל
 קִיּוּמִיָּהּ. כִּד סִלְקִין מִתְּפִשְׁטִין מְלַבּוּשֵׁיהוֹן וְסִלְקִין. כִּד
 נַחְתִּי, מִתְּלַבְּשִׁין בְּלַבּוּשֵׁיהוֹן דִּהֵהוּא גּוֹפָא.
 אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, כְּמָה חֲדָתִין מְלִין מִגּוֹ רַב מְתִיבְתָא.
 זַכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּאֲזַעֵר גְּרַמִּיָּה בְּהֵאִי עֲלָמָא, כְּמָה
 אִיהוּ רַב וְעֵלָאָה בְּהֵהוּא עֲלָמָא. וְהַכִּי פִתַּח רַב מְתִיבְתָא,
 מֵאֵן דְּאִיהוּ זְעִיר, אִיהוּ רַב. וּמֵאֵן דְּאִיהוּ רַב, אִיהוּ זְעִיר.
 דְּכַתִּיב, (בראשית כג) וַיְהִי (דף קס"ח ע"ב) חֲיֵי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה
 וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים. מֵאָה דְּאִיהוּ חֲשֻׁבּוֹן רַב, כְּתִיב
 בֵּיהּ שָׁנָה, זְעִירוֹ דְּשָׁנִין, חֵד אֲזַעֵיר לִיָּהּ. שְׁבַע, דְּאִיהוּ
 חֲשֻׁבּוֹן זְעִיר, אֲסַגִּי לִיָּהּ, וְרַבִּי לִיָּהּ דְּכַתִּיב שְׁבַע שָׁנִים.
 תָּא חֲזִי, דְּלֹא רַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָלֹא לְדֹאזְעִיר.
 לָא אֲזַעֵיר אָלֹא לְדַרְבִּי. זַכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּאֲזַעֵיר

גִּרְמִיָּה בְּהֵאֵי עֲלָמָא, כַּמָּה אֵיהוּ רַב בְּעֲלוּיָא בְּהֵהוּא
עֲלָמָא.

אֲדַהְכִּי שְׁמַעוּ שִׁירְתָּא דִּימָא, בְּקַל נְעִימוּ דְלָא שְׁמַעוּ
מִיּוּמָא דְאַתְבְּרִיאוּ, קַל נְעִימוּ דְשִׁירְתָּא, כְּהֵהוּא
נְעִימוּ דִּהוּוּ אֲמַרִי. וְכַד סִיִּימוּ (שמוות טו) יִי יְמַלּוּךְ לְעוֹלָם
וְעַד. חָמוּ ד' דִּיּוֹקְנִין בְּרַקִּיעַ. וְחַד מִנֵּיִהוּ רַב וְעֲלָאָה
מְכַלְהוּ. וְהֵהוּא רַב וְעֲלָאָה מִנֵּיִהוּ, אֲתַעַר קָלָא וְאֲמַר,
(ירמיה ב) כֹּה אָמַר יְיָ זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבַת
כְּלוּלוֹתֶיךָ וְגו'. שָׂאט בְּרַקִּיעָא וְאַגְנִיז, קָם אַחְרָא
אַבְתְּרִיָּה וְאֲמַר, (ישעיה מב) וְהוֹלַכְתִּי עוֹרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יִדְעוּ
בְּנִתִּיבוֹת לֹא יִדְעוּ וְגו'. סִיִּים וְשָׂאט בְּרַקִּיעָא וְאַגְנִיז.

פֶּתַח אֵידֶךָ וְאֲמַר, (ישעיה לה) יֵשׁוּשׁוּם מִדְּבַר וְצִיָּה וְתַגְל
עַרְבָה וְתַפְרַח כַּחֲבַצְלַת. וְשָׂאט בְּרַקִּיעָא, וְאַגְנִיז.
פֶּתַח אֵידֶךָ וְאֲמַר, (ישעיה מג) כֹּה אָמַר יְיָ בּוֹרְאֵךְ יַעֲקֹב וְגו',
(ישעיה מג) כֹּה אָמַר יְיָ הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבַמַּיִם עֵזִים נְתִיבָה
וְגו'. תְּכַבְּדֵנִי חֵית הַשָּׂדֶה תַּנִּים וּבְנֹת יַעֲנָה וְגו'. סִיִּים
וְשָׂאט בְּרַקִּיעָא, וְאַגְנִיז. כְּדִין דְּחִילוּ סַגִּיא וְאַמְתַּנִּי נַפְל
עֲלֵיִהוּ.

כַּד הָוָה נָהִיר יְמָמָא, קָלָא אֲתַעַר כַּמְלָקְדָּמִין, וְאֲמַר,
עָמָא תְּקִיפָא כְּאַרְיָה, גְּבַרִין כְּנַמְרִין, הָבוּ יְקָר
לְמַאֲרִיכוֹן. דְּכַתִּיב, (ישעיה כה) עַל פִּן יְכַבְּדוּךָ עִם עֵז וְגו'.

שָׁמְעוּ קָל. חִילִין וּמִשְׁרִיין דִּהוּוּ אַמְרִי, (דברי הימים א כט) לָךְ
 יי הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד וְגו', עַד
 וּמְרוֹמִם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה. תּוֹוְהוּ וְאִזְלוּ. אֲדַהְכִי נֶהַר
 יַמָּא, אֶהְדְּרוּ רִישָׁא, וְחָמוּ כָּל מַדְבְּרָא חָפִי בַעֲנַי יֶקָר,
 מְנַהֲרֵן, מְנַצְצֵן, בְּגוּוֹנִין סְגִיאִין.

אָמְרוּ דָּא לְדָא, וְדַאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַשְׁתַּבַּח
 בְּתוֹשִׁבְתָּא דְדָרָא דְמַדְבְּרָא, דִּלָּא הוּא בְּעַלְמָא,
 דָּרָא עֲלָאָה, כְּדָרָא דָּא. וְלֹא יְהֵא עַד דֵּייתִי מִלְכָּא
 מְשִׁיחָא וְדַאי כָּל מַה דְאַחֲמִי לָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא
 הוּא, אֶלָּא בְּגִין לְאוּדְעָא לָן חֲבִיבוּ דְמֵאֲרִיהוֹן עַלִּיהוּ.
 לְאוּדְעָא דְאִית לוֹן חוּלְקָא טָבָא, וְאִינוּן בְּנֵי עַלְמָא
 דְאַתִּי. וְלִזְמַנָּא דְאַתִּי כַּד יוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מִתִּיָּא, זְמִינִין אֲלִין לְאַחֲיָא בְּקַדְמִיתָא. כִּמְה דְאַתְּ אָמַר
 (ישעיה כו) יַחֲיוּ מִתִּיךְ, וְאֲלִין אִינוּן דְרָא דְמַדְבְּרָא.

אָמַר לִיָּה, אִי מְלָה חֲדָתָא יַדְעַת, דְאַנָּא עַרְטִירָא בְּהַ.
 אָמַר לִיָּה אִימָא. אָמַר קָלָא דְהֶדְרָא בְּעִינָא
 לְמַנְדַּע. בַּר נָשׁ יְהִיב קָלָא בְּחַקְלָא, אוּ בְאַתְרֵי אַחְרָא,
 וְהֶדְרָא קָלָא אַחְרָא, וְלֹא יַדִּיעַ. אָמַר לִיָּה, אִי חֲסִידָא
 קַדִּישָׁא, עַל מְלָה דָּא, כִּמְה קָלִין אַתְעֶרוּ, וְכִמְה דְקַדְוִקִין
 הוּוּ קָמִי רַב מְתִיבְתָא, וְכַד נַחַת רַב מְתִיבְתָא, אָמַר, הָכִי
 אוּקְמוּהּ מְלָה בְּמְתִיבְתָא דְרַקִיעָא, וְרִזָּא יֶקִירָא אִיָּהִי.

תָּא חֲזִי, תִּלְתִּי קָלִין אִינּוֹן, דִּלָּא אַתְּאֲבִידוּ לְעֵלְמִין, בַּר
 קָלִין דְּאוּרֵייתָא וְצִלוּתָא, דְּאֵלִין סִלְקִין לְעֵילָא,
 וּבְקָעִין רְקִיעִין. אֲבַל קָלִין אַחֲרָנִין אִינּוֹן דִּלָּא סִלְקִין,
 וְלָא אַתְּאֲבִידוּ.

וְאִינּוֹן תִּלְתִּי: קוּל חֲזִיה בְּשַׁעְתָּא דְּאִיהִי עַל קַלְבִּיטָא,
 הֵהוּא קָלָא מְשֻׁטָּא וְאוּלָּא בְּאוּרָא, מְסִיפִי
 עֲלָמָא עַד סִיפִי עֲלָמָא. קוּל דְּבַר נָשׁ, בְּשַׁעְתָּא, דְּנַפְיָק
 נְשַׁמְתִּיה מְגוּפִיה, הֵהוּא קָלָא מְשֻׁטָּא וְאוּלָּא בְּאוּרָא,
 מְסִיפִי עֲלָמָא עַד סִיפִי עֲלָמָא. קוּל נַחֲשׁ, בְּשַׁעְתָּא
 דְּפִשִׁיט מְשֻׁכִּיה, הֵהוּא קָלָא מְשֻׁטָּא בְּאוּרָא, וְאוּלָּא
 מְסִיפִי עֲלָמָא עַד סִיפִי עֲלָמָא.

אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, כַּמָּה מְלָה דָּא רַבָּא וַיִּקְרָא. אֵלִין
 קָלִין, מַה אַתְּעֲבִיד מִינֵיהוּ, וְלֹאן אַתְּר עֲאֵלִין
 וְשָׂרָאן. אֵלִין קָלִין דְּצַעֲרָא אִינּוֹן, וְאוּלִין וּמְשֻׁטִי
 בְּאוּרָא, וְאוּלִי מְסִיפִי עֲלָמָא, עַד סִיפִי דְּעֲלָמָא,
 וְעֲאֵלִין גּוּ נְקִיקִין וּמְחִילִין דְּעַפְרָא, וְאַתְטַמְרִין תַּמָּן. וְכַד
 (דף קס"ט ע"א) יְהִיב בַּר נָשׁ קָלָא, אִינּוֹן מְתַעְרִין לְגַבִּי הֵהוּא
 קָלָא. קָלָא דְּנַחֲשׁ, לָא אַתְעַר לְגַבִּי קָלָא דְּבַר נָשׁ. הֵיאֲךָ
 יתְעַר. בְּמַחָא. פַּד מַחִי בַר נָשׁ מַחָא אַתְעַר קָלָא דְּנַחֲשׁ,
 דְּאַתְטַמְר לְגַבִּיה הֵהוּא קָלָא, וְלֹאוּ קָלָא אַחֲרָא. קָלָא
 אַתְעַר בְּתַר קָלָא, זִינָא בְּתַר זִינִיה.

וְעַל דָּא בְיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, קוֹל שׁוֹפָר, אֲתַעֲר קוֹל
 שׁוֹפָר אַחֲרָא, זִינָא בְתַר זִינְיָה אֲזִלָּא. אֲרַחֲיָה דְנַחֲשׁ
 לְבִישׁ אִיהוּ, לְקַטְלָא וּלְמַחֲאָה, בְּהֵהוּא קָלָא מִמֶּשׁ, לָא
 אֲתַעֲר קָלָא דֵהָאִי נַחֲשׁ, אֲלָא בְתַר זִינְיָה. וְדָא אִיהוּ, כִּד
 בַּר נָשׁ מַחֲי בְחוּטְרָא בְּאַרְעָא, וְקָרִי לִיהַ לְזִינְיָה, כְּדִין
 אֲתַעֲר הֵהוּא קָלָא דְנַחֲשׁ, לְאַתְבָּא לְזִינְיָה. וְרוּזָא דָּא אִיהוּ
 טְמִירוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָאִי מַלְאָה דָּא מַלְאָה סְתִימָא הִיא.
 וְתוֹוְהֵנָּא אֵיךְ שְׁלֵמָה מַלְכָּא לָא יַדַּע מַלְאָה דָּא. אָמַר
 לִיהַ, שְׁלֵמָה מַלְכָּא מְנַדַּע יַדַּע, וְלָא כָּל כַּךְ. אֲבָל מַה
 דָּלָא יַדַּע, הֵהוּא קָלָא מַה תּוֹעֵלְתָא אִית בָּהּ, וְהֵיךְ יִתְבָּא.
 וְרַב מְתִיבֵתָא הָכִי אָמַר, דְּקְדוּקָא דָּא לָא יַדַּע שְׁלֵמָה
 מַלְכָּא, דֵּהָא הֵהוּא קָלָא, אִיהִי כְּלִילָא רוּחָא
 וְנַפְשָׁא, וְהֵבֵל גְּרָמִי מַעֲצָבוֹנָא דְבִשְׂרָא, וּמִשְׁטָטָא
 בְּאוּרָא, וְכֹל חַד מִתְפָּרֵשׁ דָּא מִן דָּא. וְכִד מְטָא לְהֵהוּא
 אֲתַר דְּעָאל בֵּיהַ, יִתְבָּא כְּמִיתָא. וְכֹל אֵינּוֹן חֲרָשִׁין
 וְקוֹסְמִין יַדַּעִין אֲתַרִּין אֵלִין בְּחֲרָשִׁיָּהוּ, וְגַחְנִין לְאַרְעָא,
 וְשְׁמַעִין קָלָא דָּא, דְּמִתְחַבְּרוֹן אֵינּוֹן רוּחָא וְנַפְשָׁא, וְהֵבֵל
 דְּגְרָמִי, וְאוּדַעִין מַלְאָה. וְדָא אִיהוּ (ישעיה בט) אוֹב מֵאַרְץ. וְעַל
 דָּא רְדִיף שְׁלֵמָה, לְמַנְדַּע מַה דְּאֲתַעֲבִיד מֵהֵהוּא קָלָא,
 וְלָא יַדַּע. זַכָּאָה חוּלְקֵי רַבִּי, דְּאֲתַבְּרִיר לָךְ מַלְאָה דְּקָשׁוּט.

כִּד בַּר נֶשׁ אֶתְעַר קָלָא, מִיַּד (מִתְחַבְּרוֹן) אֶתְעַר הָהוּא קָלָא,
 וְלִית לִיה רֶשׁוֹ לְאַרְכָּא יִתִּיר. אֶלָּא כְּעִין הָהוּא קָלָא,
 דְּאֶתְעַר בַּר נֶשׁ, וְלֹא יִתִּיר. וְאִי אַרְיֵךְ בַּר נֶשׁ קָלִיה, אִיהוּ
 לֹא אַרְיֵךְ כֹּל כַּךְ בְּהַדִּיה, אֶלָּא לְסוּפָא דְקָלָא, בְּגִין דְּלֹא
 יִכִּיל לְאַרְכָּא. מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּכַד נִפְקָא בְּקַדְמִיתָא,
 אֶתְאַרְיֵךְ מִסִּיפֵי עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא, וְהִשְׁתָּא דְעָאֵל
 תַּמָּן, לֹא יִכִּיל לְאַרְכָּא קָלָא, דְּהָא לִית לִיה אֶתְר
 לְאֶתְפְּשֻׁטָא תַּמָּן כַּד בְּקַדְמִיתָא.

חֲדַי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אֲלִמְלִי לָא זְכִינָא לְמִשְׁמַע, אֶלָּא
 מְלָה דָא, דִּי לִי, לְמַהוּי חֲדַי, דְּזְכִינָא לְמִשְׁמַע מְלִין
 דְּקָשׁוּט, דְּהָהוּא עֲלָמָא. אָמַר לִיה, אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא.
 אֲלִמְלִי יַדְעַת חֲדוּה דְּמְלִין בְּהָהוּא עֲלָמָא קָמִי רַב
 מִתִּיבְתָא, תְּהָא חֲדַי יִתִּיר.

אָמַר לִיה, מֵאִי חֲדוּשָׁא הָוָה הִשְׁתָּא, כִּד אָתִית לְגַבִּי.
 אָמַר, רַב מִתִּיבְתָא פִּתַּח וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית מו) וְיֹוסֶף
 יִשִּׁית יָדוֹ עַל עֵינָיֵךְ. חֲדוּה הוּא. אָמַי סְתִימוּ דְעֵינָיִן
 לְמִיתָא. בְּגִין דְּעֵינָיִן, גְּוֹנִין דְּהָאִי עֲלָמָא אִינּוֹן, וְחִיזוּ
 וְדִיוֹקְנָא דְּהָאִי עֲלָמָא בְּהוּ, אִיהוּ אֲסִתִּים מְנִיָּה הָאִי
 עֲלָמָא, חִיזוּ דְּהָאִי עֲלָמָא. אֲסִתִּימוּ עֵינּוּי, כֹּל חִיזוּ דְּהָאִי
 עֲלָמָא, הָא אֶתְחַשְׁךְ מְנִיָּה. וְחַשְׁכִּין מְנִיָּה חִיזוּ דְּעֵינּוּי,
 לִית לִיה חִיזוּ בְּהָאִי עֲלָמָא, מִתַּמָּן וְלַהֲלָאָה. אָמַר רַבִּי

שְׁמַעוֹן, יְאוֹת תִּקְוֹנָא דְקַדְמָאִי, וְחַכְמַתָּא דְלִהוֹן יִתִּיר
מִמְּלֹאכִין קְדִישִׁין.

אָמַר לִיה, יוֹסֵף אֲמַאי יִשִׁית יָדוֹ מִכָּל בְּנוֹי. וְאִי תִימָא
עַל בְּשׁוּרָה דִּילִיה, מִבְּעֵי לִיה וְיוֹסֵף חֵי תִרְאֶה.
אָמַר לִיה יִשִׁית יָדוֹ בְּגִין דְּרַחֲמֵמוּ דִּילִיה הָוֵה, וּבְגִין כֶּף
דָּא אֲסַתִּים מִיַּנְיָה נְהִירוּ דֵּהֲאִי עֲלֵמָא, וְדָא נְטִיל לִיה.
מֵאן דְּאֲסַתִּים עֵינׇי, רַחֲמָא דִּילִיה אַחׇזִי הָכִי: חִיזוּ דִּילָךְ
דֵּהֲאִי עֲלֵמָא אַתְּאֲבִיד, הָא אֲנָא חִיזוּ דִּילָךְ בְּאַתְרָךְ.
מִכָּאן וְלִהְלָאָה יִתְתְּקֶנׇן לָךְ חִיזוּ אַחְרָא, דֵּהֲהוּא עֲלֵמָא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה אַתְּהֵנִי הֲאִי לְמִיתָא, וּמַה תּוֹעֲלֶתָא
אִית לִיה בְּהֲאִי. מֵאן דִּיבְעֵי לְמִשְׁאֵל יוֹמָא מַה
דְּאַצְטְרַךְ לְאַפְקָתָא עֵינׇי, בְּגִין לְאַחְזוּאָה דְעַדִּין אֲזַדְמֶן
אִיהוּ, לְאַתְבָּא לְחִיזוּ דֵּהֲאִי עֲלֵמָא כְּדַבְּקֶדְמִין.

אָמַר לִיה אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, וְדֵאִי אִי לָא אֲסַתִּים מִנְיָה
כָּל חִיזוּ דֵּהֲאִי עֲלֵמָא, וְלֹא אַתְּאֲבִיד כָּלָא מִנְיָה,
לָא לְהוּי לִיה חִיזוּ וְחוּלְקָא דֵּהֲהוּא עֲלֵמָא. עֲלֵמָא דָּא,
בְּהַפּוּכָא אִיהוּ מֵהֲהוּא עֲלֵמָא דֵּאֲנָן בֵּיה, דְּבִזְמַנָּא דִּתְחִיית
מִתִּיָּא, אֲפִילוּ כְּחוּטָא דְשַׁעְרָא לָא הָוֵה מֵעוּבְדָא דֵּהֲאִי
עֲלֵמָא, דְּכָלָא אַתְּאֲבִיד בְּקַדְמִיתָא, (טְלָא יְבִטִיל לִיה, וְיִשׁוּי לִיה)
בְּהֵהוּא (דף קט"ט ע"ב) טְלָא (בְּקַדְמִיתָא) וְיִתְעַבֵּר מִנְיָה כָּל זִוְהַמָּא,
וְלִבְתָר יִתְעַבֵּיד כְּחִמִּירָא דָּא, וּמִנְיָה יִתְעַבֵּיד גּוּפָא בְּרִיָּה
חֲדַתָּא, כֶּף הַכָּא.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַדַּאי יִדְעָנָא דְאַתּוֹן מְלוּבָשִׁין
 תַּמָּן, בְּלְבוּשׁ יָקָר, דְּגוּפָא דְכִיָּא קְדִישָׁא. אִי הוּה
 בְּגוּוּנָא דָּא בְּהַאי עֲלָמָא, בַּר נֶשׁ דְּאַתְחֲזִי בְּהַהוּא גּוּפָא,
 בְּגוּוּנָא דְאַתּוֹן קִיַּיְמִין בְּהַהוּא עֲלָמָא.

אָמַר לִיה, מַלְּה דָּא שְׁאִילוּ קַמִּי רַב מְתִיבְתָּא, תְּרִין
 עוֹלָיְמִין דְּאַתְלַבְּשׁוּ בִּינָנָא, בְּתַר דְּסִבְלוּ צַעְרָא עַל
 חוּבָא, דְּלֹא אַתְחֲזִי לְגַלְאַתָּה, וְשְׁאִילוּ דָּא קַמִּי רַב
 מְתִיבְתָּא. וְאִיהוּ אָמַר, דְּהָא הוּה בְּהַאי עֲלָמָא הָכִי. מְנַלְן.
 דְּכְתִיב, (אסתר ה) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוּת,
 אֶתְלַבְּשֶׁת בְּהַהוּא דִּיּוֹקְנָא דְּהַהוּא עֲלָמָא. מְלָכוּת: דָּא
 רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, דְּהָא מְלָכוּת שְׁמִיא, נְשִׁיב רוּחָא, מִהַהוּא
 רוּחָא דְּאוּרָא דְּהַהוּא עֲלָמָא, וְאַתְלַבְּשָׁא בֵּיה אֶסְתֵּר.

וְכַד עָאֵלַת קַמִּי מְלָכָא אַחְשׁוּרוּשׁ, וְחָמָא הַהוּא לְבוּשָׁא
 דְּנְהוּרָא, דִּיּוֹקְנָאָה אַדְמִי לְמַלְאַךְ אֱלֹהִים. פְּרַחַה
 מִנִּיה נְשַׁמְתָּא לְפוּם שְׁעָתָא. מְרַדְכִי אוּף הָכִי, דְּכְתִיב
 (אסתר ח) וּמְרַדְכִי יֵצֵא מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ מְלָכוּת. לְבוּשׁ
 מְלָכוּת, וַדַּאי, דִּיּוֹקְנָא דְּהַהוּא עֲלָמָא. וְעַל דָּא פְּתִיב,
 (אסתר ט) כִּי נָפַל פַּחַד מְרַדְכִי עֲלֵיהֶם. פַּחַד מְרַדְכִי, וְלֹא פַּחַד
 אַחְשׁוּרוּשׁ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּמָּה מְתִיקִין אֵינּוֹן מְלִין,
 זְכָאָה חוּלְקִי, וְהָא יִדְעָנָא דְּצַדִּיקִיא (ס"א בְּהַאי) בְּהַהוּא
 עֲלָמָא, מִתְלַבְּשֵׁן בְּלְבוּשָׁא דְּאַקְרִי לְבוּשׁ מְלָכוּת, וְהָכִי
 הוּא וַדַּאי.

אָמַר לִיה, אֲוִירָא דְגַן עֵדֶן, נְשִׁיבוּ דְרוּחַ קוּדְשָׁא אִינוּן,
 וּמַתְּלַבְּשָׁן בֵּיה צְדִיקָיִיא, כְּגוּוּנָא דִּהוּוּ בִּהְיִי
 עֲלָמָא. וּלְבַתֵּר, רוּחַ קוּדְשָׁא שָׂרָא, עַל רִישָׁא דְכָל חַד
 וְחַד. וְאֶתְעֵטֵר וְאֶתְעֵבִידָא לִיה עֲטָרָא. וְכַךְ הוּוּ לְמַרְדְּכִי,
 דְכַתִּיב בְּלְבוּשׁ מַלְכוּת, דִּיּוֹקְנָא דִּהוּוּא עֲלָמָא. וּלְבַתֵּר
 וְעֲטָרַת זָהָב גְּדוּלָה, דָּא עֲטָרַת, דְשָׂרִיאַת עַל רִישִׁיהוּן
 דְצְדִיקָיִיא בִּהְהוּא עֲלָמָא. כַּד קַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אֲוִרִיַּתָא,
 כְּגוּוּנָא דָּא הוּוּ לְהוּן. עַד דְחָבוּ, דְכַתִּיב בְּהוּ, (שְׁמוֹת לג)
 וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם מֵהַר חוֹרֵב. אֶתְפֹּשְׁטוּ
 מִהְהוּא לְבוּשָׁא.

וְכֵן כְּתִיב בִּיהוֹשֻׁעַ כֶּהֱנָא רַבָּא, (זְכוּרִיָּה ג) הִסִּירוּ הַבְּגָדִים
 הַצּוּאִים מֵעַלְיוּ. וְכַתִּיב וַיִּלְבִּישׁוּהוּ בְּגָדִים, אֲלִין
 לְבוּשִׁין דִּהְהוּא עֲלָמָא. מִהֲכָא מְלִין קַדְמָאִין. וּמִהֲכָא,
 דְכָל זְמַנָּא דְגוּפָא דִּהְיִיא עֲלָמָא קִיַּימָא בְּקַבְרָא בְּקִיּוּמָא,
 לָא אֶתְלַבֵּשׁ רוּחָא בְּלְבוּשָׁא דִּהְהוּא עֲלָמָא. דְכַתִּיב וַיִּסִּירוּ
 הַבְּגָדִים הַצּוּאִים מֵעַלְיוּ בְּקַדְמִיתָא. וּלְבַתֵּר וַיִּלְבִּישׁוּהוּ
 בְּגָדִים. וּמִלְאַךְ יִי עוֹמֵד, מֵהוּ עוֹמֵד. אֲלָא דָּא הִיא
 עֲטָרָא, דְאֲקָרִי מִלְאַךְ יִי, דְקִיַּימָא עַל רִישִׁיהוּן
 דְצְדִיקָיִיא וְדָא אִיהוּ עוֹמֵד. עוֹמֵד עַל רִישָׁא לְעֵילָא.
 לְבַתֵּר דִּאֶתְלַבְּשָׁן בִּהְיִיא לְבוּשָׁא דִּיקָר.
 תִּרְיִן גּוּפִין כַּחְדָּא, לָא יְכַלִּין לְמִיקָם, כָּל זְמַנָּא דִּהְיִיא

קַיִים, רוּחָא לָא מְקַבְּלָא אַחֲרָא. אַתְּעֵבֶר דָּא, הָא אַחֲרָא
זְמִינָא מִיד, וְדָאִי, דָּא נְפִיק, וְדָא עָאל. כְּגֻוּנָא דִּיִּצֵּר
טוֹב וְיִצֵּר רָע. בְּהָאִי עֲלָמָא. לָא בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דִּתְרוּוִייהוּ יְקוּמוּן כַּחְדָּא.

אֲמַר לִיה, תְּוֹהֵנָא עַל מַה דְּכַתִּיב, (זכריה ג) וְהִשָּׁטֵן עוֹמֵד
עַל יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ. וְכִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדֵק כָּהֵן, שָׂאֵר
בְּנֵי עֲלָמָא עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה. אֲמַר לִיה, חֲסִידָא
קְדִישָׁא, כְּמָה טְמִירִין סְתִימִין מְלִין אֵלִין, (אֲמַר לִיה) אֲף עַל
גַּב דְּחַבְרִיָּא יַדְעִין בְּמְלִין דִּהְהוּא עֲלָמָא, לָא יְכַלִּין
לְמַנְדַּע בְּרִזִין אֵלִין.

אֲמַר לִיה, פִּיּוֹן דְּבֵר נָשׁ בְּהֵוּא עֲלָמָא, מַה תּוֹעֵלְתָא
אִית לְהֵוּא שָׁטֵן לְאַסְטָאָה לִיה, וְלֹא דִי לִיה
דְּאִפִּיק נְשַׁמְתִּיה מְנִיה, וְקִטִּיל לִיה. אֲמַר לִיה אִי חֲסִידָא
קְדִישָׁא, זַפְּאָה חוּלְקָךְ. תָּא חֲזִי תִיאֻבְתָּא דְּשָׁטֵן לָא הוּוּה,
אַלָּא בְּגִין דְּלֹא יִתְלַבֵּשׁ הֵוּא זַפְּאָה בְּלְבוּשָׁא דְּכִיָּא
קְדִישָׁא, דְּכִיּוֹן דְּחֲזִי הֵוּא שָׁטֵן, דְּלְבוּשָׁא דִּילִיה
אַתְדַּחֲיָא, וְלֹא אַתְחֲשִׁיב, עַל דָּא אֲסִי לִיה. מֵאִי טַעֲמָא.
בְּגִין דָּאִי אַתְלַבֵּשׁ בְּהֵוּא לְבוּשׁ יְקָר, מִיד לְבוּשָׁא
דְּזוּהָמָא, וְעֵבִידְתָּא דִּהְהוּא שָׁטֵן, יִתְבַטַּל וְיַעֲבֵר מֵעֲלָמָא,
וְלֹא נִיחָא לִיה לְשָׁטֵן.

וְתוּ, דְּבַכָּל זְמַנָּא דְּלֹא אַתְלַבֵּשׁ, פְּקֵדָא רוּחָא לְהֵוּא

גּוֹפָא דְזוּהָמָא דִּילִיָּהּ, וְנִיחָא לִיָּהּ לְשִׁטָּן. וְכִיּוֹן דְּאֵתְלַבֵּשׁ
 (ד' ק"ע ע"א) בְּהֵוּא לְבוּשׁ יֶקֶר, הָא אֵתְבִטֵּל גּוּוּנִי דִּיצְרָא
 בִּישָׂא, וְגוֹפָא דִּילִיָּהּ, וְלִית לִיָּהּ דּוּכְרָנָא בְּהֵדִיָּה לְעֵלְמִין.
 וְאִי תִימָא, דְּאֵנן פֿקֶדִין לְבִי קִבְרֵי בְּרִישׁ כָּל לִילִיא, לָאו
 עַל גּוֹפָא אֶלָּא עַל נַפְשָׂא. (דְּאֵזְלָא עֲרִטִירָאָה) דְּהָא כָּל
 זְמָנָא דְּבִשְׂרָא קִיִּמָּא, רוּחָא פֿקֶדָא עָלָה דְּנַפְשָׂא, וְנַפְשָׂא
 פֿקֶדָא לְגוֹפָא. אֲבָל הַשְׂתָּא, פֿקֶדוֹנָא דִּילָן אִיְהוּ לְנַפְשָׂא,
 דְּאִיְהִי מִשְׁתַּכְּכָא. וְאֵשְׁתַּאֲרַת בְּשִׁכּוּכֵי גּוּ גְרַמִּי. וּבְגִין כֵּן,
 בְּרִישׁ כָּל לִילִיא, פֿקֶדוֹנָא דְּרוּחָא לְנַפְשָׂא, וְלָא עַל
 בִּשְׂרָא.

אִי חֲסִידָא קִדִּישָׂא, תָּא וְאֶגְלִי לָךְ מְלָה סְתִימָא. בְּנִינָא
 דְּגוֹפָא דְּבֵר נֶשׁ הָכִי הוּא, רוּחָא מִעַם רוּחָא דְּקוּדְשָׂא.
 (יתרו ע"ג, צ"ט ע"ב, רל"ו ע"ב) נִשְׁמַתָּא מִגּוּ אֵילָנָא דְּחַיִּי. כִּיּוֹן
 דְּרוּחָא קִדִּישָׂא, יֵהֵב חֵילָא, מִיַּד רְתִיכִין דִּילִיָּהּ. יֵהֵבִין
 חֵילִיָּהּ. חֵילָא דְּלֵהוֹן, גְּרַמִּי וְשִׁיפִין. פֿלָהוּ מִסְטָרָא
 דְּלֵהוֹן, וְתִקּוּנֵיהוּ דָּא עַל דָּא. סְטָרָא אַחֲרָא יֵהֵבֵת
 בִּשְׂרָא, וּמִסְטָרָא דִּילָהּ, אֵתִיא בִּשְׂרָא, וְלָא מְלָה אַחֲרָא.
 רְתִיכִין דִּילָהּ, יֵהֵבִין כָּל אֵינּוֹן גִּידִין וְעֶרְקִין, לְאַמְשָׁכָא
 דְּמָא לְבִשְׂרָא. בְּתַר דְּאֵלִין יֵהֵבִי חֵילִיָּהּ, שְׁמִיא יֵהֵבִי
 חֵילִיָּהּ, וּמָאן אֵינּוֹן. עוֹר דְּאֵתְמַשְׁךְ עַל כָּלָא. כְּגוּוֹנָא
 דְּלֵהוֹן.

לְבַתֵּר מִתְחַבְּרֵן שְׁמִיָּא וְאַרְעָא כַּחְדָּא, וַיְהִי ד' יְסוּדֵי
 אֱלִין: אִשָּׁא, וּמִיָּא וְאוּרָא, וְעַפְרָא. לְאַגְנָא עַל
 אֱלִין, וּלְחַפִּיָּא עַל כְּלָא. לְבַתֵּר, כָּל חַד נָטִיל חוּלְקִיָּה
 דִּיהֵב, וְאַתְבַּטַּל. רוּחָא דְקוּדְשָׁא, וּרְתִיכִין דִּילִיָּה,
 חוּלְקִיָּהּוּ קִימָא. רוּחָא דְקוּדְשָׁא, רוּחָא דִּילִיָּה קִימָא
 וְנִשְׁמַתָּא סְלָקָא. רְתִיכִין דִּירוּחָא דְקוּדְשָׁא, גְרַמִּין דִּלְהוֹן
 קִימִין. וְעַל דָּא חָשִׁיבוּ דְגוּפָא, גְרַמִּין הוּוּ. וּבְגִין כֶּף
 כְּתִיב, (ישעיה נח) וְעֲצֻמוֹתֶיךָ יַחְלִיץ. וּבִשְׂרָא לָא כְּתִיב בֵּיה
 הַכִּי.

וְכָל זְמַנָּא דְבִשְׂרָא דְסִטְרָא אַחְרָא קִימָא בְּקִיּוּמָא, הֵהוּא
 שְׁטַן קִימָא לְאַסְטָנָא. אַתְאֲבִיד בְּשָׂרָא, לִית לִיה
 רְשׁוּ לְאַסְטָנָא, דְהָא לִית לִיה עַל מַה דִּיִּסְתְּמִיךְ. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (איוב לג) יִכַּל בְּשָׂרוֹ מִרוּאֵי וְשָׁפוּ עֲצֻמוֹתָיו לֹא רָאוּ.
 מֵהֵהוּא חִיזוּ דְשְׁטַן דְקִימָא לְאַסְטָנָא, דְלֹא יִכִּיל, פִּיּוֹן
 דִּיכָל בְּשָׂרוֹ. וְשָׁפוּ עֲצֻמוֹתָיו לֹא רָאוּ, לָא אַתְחַזוֹן לְקִרְבָּא
 לְגַבִּיָּה, דִּלִּית לִיה בְּהוֹן חוּלְקָא, פִּיּוֹן דְשָׁף כָּל חַד וְחַד
 מִדְּוִכְתִּיָּה, לָא תַבַּע עֲלֵיָּהּ, וְלֹא קָאִים לְאַסְטָנָא
 בְּגִינֵיָּהּ.

לְבַתֵּר דְבִשְׂרָא מִתְעַכְּלָא, הָא לָא יִתְבַּע דִּינָא, וְלֹא
 קָאִים לְאַסְטָנָא, דְהָא לִית לִיה עַל מַה דִּיִּסְתְּמִיךְ,
 וְלֹא אֲדַכֵּר לְבַר נֶשׁ בְּשׁוּם מְלָה דְעֵלְמָא. אָמַר רַבִּי

שִׁמְעוֹן, הַשְּׁתָּא יִדְעָנָא מְלִין עַל תְּקוּנַיִיהוּ, וְדַאי יְאוּת
הוּא לִיה לְאַסְטָנָא.

אָמַר לִיה רַבִּי (שְׁמַעוֹן), חֲגוּר זִינָה, וְתִקִּין גְּרַמָּה, אִי תִבְעֵי
לְמַנְדַּע מְלִין דְּשָׂאֲרִית. אוּ אִי תִשְׁאַל בְּהַנִּי מְלִין,
אִימָא לִי. אָמַר לִיה וְדַאי, הָא יִדְעָנָא דְּבֵיתָאֵי שְׂכִיבַת,
דְּלֹא יִדְעָנָא מְנַה כְּלוּם. וְחֲבַרְיָא יִדְעִין. נָשִׁין מְאִי טַעְמָא
דְּעַתְיִיהוּ קִלָּה.

אָמַר לִיה דְּעַתָּא אַתְיָא בְּשִׁית דְּרַגִּין, וְכַל חַד נְטִיל
חוּלְקִיָּה, מַה דְּאִשְׁתָּאֲר, קַל אִיהוּ. אֲבַל יִקְרִיא
דָּא, אִי לָאוּ דְּאִשְׁתַּ פְּסִילוֹת אִשְׁתַּתְּףָּ בָּהּ. בְּמַלְהָ דָּא לָא
תִּשְׁאַל, דְּהָא יִדְעָנָא דְּלָאוּ עַל דְּבֵיתָךְ שְׂאֵלְתָּ, אֶלֹא עַל
מַה דְּכַתִּיב, (ישעיה יט) הִנֵּה יִי רוֹכֵב עַל עֵב קַל. וְהָהוּא עַב
קַל אֶקְרִי דְּעַת, מִהֵהִיא כְּלָה יִרְאֵת יִי, וְאִיהִי קִיִּמָּא
בְּאַמְצַעִיתָא כְּגוּוֹנָא דְּדַעַת עֲלָאָה, אֲבַל (ועל דָּא) אֶקְרִי קַל.
וְהָא יִדְעָנָא שְׂאֵלְתָּא דִּילָךְ מְאִי הִיא.

אֲבַל שְׂאֲרֵי וְחֲגוּר זִינָה, וְקָטִיר קִטְרָה, דְּהָא עִידְנָא הוּא
לְגַלְאָה, כְּמַה דְּשָׂאֲרִית עוּבָדָא. דְּעַל אֲנִפֵּי רוּחַב
בֵּיתָא, אוּלָם דְּעוּזָרָה לְגוּ. בְּהֵאֵי עוּזָרָה, אִית תְּרִיסָר
פְּתַחִין, לְפּוּם חוּשְׁבֵן שְׂבֻטֵיא דִּישְׂרָאֵל. בְּפִתְחָא חֲדָא,
כְּתִיב רְאוּבֵן. וּבְפִתְחָא אַחְרָא, כְּתִיב שְׁמַעוֹן. וְכֵן כָּל
שְׂבֻטֵיא דִּישְׂרָאֵל, רְשִׁימִין עַל אֵינּוֹן פְּתַחִין. בְּזַמְנָא

דִּיסְלָקוֹן לְאַתְחֻזָּאָה קָמִי מְאָרִיָּה דְעֶלְמָא. מֵאֵן דְעֵייל
 בְּפִתְחָא דְרָשִׁים בֵּיהּ רְאוּבֵן, אִי מְשִׁבְטָא דְרְאוּבֵן אִיהוּ,
 מְקַבְּלִין לֵיהּ פְּתַחֲיוֹן, וְאִי לֹא פְלִטִין לֵיהּ לְבַר. וְכֵן בְּכֻלְהוּ,
 דְלֹא יִקְבְּלוּן פְּתַחֲיוֹן, אֶלְא לְמֵאֵן דְאִיהוּ מִתְהוּוּא שְׁבִטָא
 דְרָשִׁים בְּהוֹן. וּבְדָא יִתְחַקְּקוֹן וְיִשְׁתַּמּוּדְעוּן כָּל חַד וְחַד.
 תְּלַת מָאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ עֲמוּדִין דְנְהוּרָא מְלַהֲטָא, אִית
 בְּכָל סֵטְרָא, מֵאֵינּוֹן אַרְבַּע סֵטְרִין. כָּל אֵלִין
 עֲמוּדִין, אֶקְרוּן עֲמוּדִים חַיִּים. בְּגִין דְלֹא קִיִּימָא נְהוּרָא
 דְלְהוֹן ^(דף ק"ע ע"ב) שְׁכִיף בְּאַתֵּר חַד. וְכֻלְהוּ, אֵלִין סֵלְקִין,
 וְאֵלִין נַחְתִּין. יְהִיבִי דּוּכְתָא דָּא לְדָא. אֵלִין דְסֵלְקִין בְּטִישִׁין
 דָּא בְּדָא, וּמְנַגְּנִי נְגוּנָא. וְאֵלִין דְנַחְתִּי אוּף הַכִּי.
 אֵלִין דְסֵלְקִי דְנַגְּנִי נְגוּנָא, מֵאֵי נְגוּנָא מְנַגְּנִי. שִׁיר
 יִתְמָא. ^(תהלים צח) מְזִמּוֹר שִׁירוֹ לִי שִׁיר חֲדָשׁ כִּי
 נִפְלְאוֹת עָשָׂה וְגו'. שִׁיר חֲדָשׁ, וְכִי אִית שִׁיר עֲתִיק. אֶלְא
 שִׁיר, דְעַד כְּעַן מְלֹאכִין קַדִּישִׁין לֹא שְׁבַחוּ לֵיהּ, בְּגִין
 דְאִיהוּ חֲדָשׁ. מֵאֵי טַעְמָא אִיהוּ חֲדָשׁ. בְּגִין דְהֵהוּוּא דְמַחְדָּשׁ
 עוֹלִימוֹי, מְשַׁבַּח לֵיהּ, וְאָמַר לֵיהּ. וְהִכִּי אָמַר רַב
 מְתִיבְתָא, דָּא אֶקְרִי חֲדָשׁ וְאִיהוּ חֲדָשׁ. בְּגִין דְדַבִּיק
 בְּשִׁמְשָׁא, וְלֹא אֶתְפָּרֵשׁ מִנִּיהּ. לְאַפְקָא סֵטְרָא אַחֲרָא,
 דְלִית בֵּיהּ חֲדוּשָׁא, דְכְתִיב בֵּיהּ ^(קהלת א) וְאֵין כָּל חֲדָשׁ. וְקוֹן
 הוּא וְאַתְבְּלִי, וְלֹא אֶתְחַדָּשׁ. ^{(ס"א וְלֹא עֲבִיד תּוֹלְדִין דְאַלְמְלָא עֲבִיד תּוֹלְדִין}

תוּ פָתַח רַב מְתִיבְתָא. שָׂרָה אֶתְחַדְשֵׁת בְּעֵדוּנָא, דְרָגָא
 דִּילָה גָרִים, דְכְתִיב, (בראשית יח) אַחֲרֵי בְלוֹתֵי הַיְתָה לִי
 עֲדָנָה. מֵאֵי עֲדָנָה, מְשִׁיכוּ דְעֵדוֹן עֲלָאָה. וּבְגִין דְאֶתְמַשְׁךְ
 עֲלָה מִסֵּטֶר דְנוֹקְבָא, כְּתִיב עֲדָנָה בְּה"א וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב
 הַיְתָה, וְלֹא הִיָּה.

וְאֲדַנִּי זָקוּן. וְכִי אָף עַל גַּב דְאִיהוּ זָקוּן, לָא אֶתְחַזִּי
 לְאוּלְדָא. אָלָא לָאוּ מְלֵתָא זְעִירְתָא אֶמְרָה
 לְגַבִּיָּה, (דְאֲבֵרְהֶם אֱלָא) דְבְגִין (לְאֲזַעֵר גְּרָמָה דְאֶתְדַבְּקַת) תַּהוּא (מְלָךְ) זָקוּן,
 (ד"א דְאֶתְדַבְּקַת) (וּבְסִיל) לָא אֶתְחַדְשֵׁת וְלֹא עֲבִיד תּוֹלְדִין,
 דְאֶלְמִלָּא הוּוּ עֲבִיד תּוֹלְדִין הוּוּ מְטַשְׁטְשָׁא עֲלֵמָא. (אֱלָא
 אֶמְרָה לְגַבִּי דְאֲבֵרְהֶם, בְּגִין דְהוּא זָקוּן לָא יִתְחַדְשֵׁת וְלֹא עֲבִיד תּוֹלְדִין) וְעַל דָּא אֶהֱדֵר
 מְלִין קוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְמָה זֶה צַחֲקָה שָׂרָה וְגו'. וְאִי
 תִּימָא וְהָא כְּתִיב (בראשית כד) וְאֲבֵרְהֶם זָקוּן בָּא בִּימִים. אֱלָא
 בָּא בִּימִים, בְּאִינּוֹן יוֹמִין עֲלָאִין, דְמְחַדְשֵׁי עוֹלָמִין
 כְּנִשְׂרָא. וְעַל דָּא נְגוּנָא דָּא נְגוּנָא דְהוּא חֲדָשׁ אִיהוּ.
 הוֹשִׁיעָה לוֹ, לְמָאן. לְהוּא חֲדָשׁ, הוֹשִׁיעָה יְמִינָא דְמִלְכָּא
 עֲלָאָה, וְדִרוּעָא דִּילֵיהָ.

אִינּוֹן דְנַחְתִּי, אוּף הָכִי מְנַגְנִי, וְאֶמְרֵי שִׁירָה אַחֲרָא
 יִתְמָא. וּמָאן אִיהוּ. (תהלים ק) מְזֻמּוֹר לְתוֹדָה, דְאִיהוּ
 יִתְמָא, אוּף הָכִי.

נְהוּרָא דְלֵהוֹן חַד אֶתְחַזִּי. וְכַד מְתַגְלַגְלִי, אֶתְחַזֵּן חֲמִשׁ

גִּוּוֹנֵי דְנְהוּרֵינָּ. בְּכָל עֲמוּדָא וְעֲמוּדָא. עֲמוּדֵינָּ אֵלֵינָּ כְּלָהוּ
 חֲלָלֵינָּ מְלָגָאוּ. וְכַד סִלְקֵי וְנַחְתֵי, נִפְקֵי מִנֵּיהוּ שְׁלֵהוּבֵינָּ
 דְנִוְרָא, כְּגִוּוֵי חִיזוּר וְשׁוּשָׁן. לְעֵילָא מְכָל עֲמוּדָא
 וְעֲמוּדָא, אֵית תְּלַת תְּפוּחֵינָּ, דְבִטְשֵי בְהוּ תְלַת גִּוּוֵינָּ,
 סוּמְק יְרוּק וְחֹוּר. בְּכָל גִּוּוֹן וְגִוּוֹן מְלַהֲטָן אֲתוּוֹן בְּלִטֵי,
 מִשְׁלֵהוּבָא יְרוּקָא דְאִשָּׁא, וְלֹא מִשְׁתַּכְּכֵי לְעֵלְמִין. וְלִית
 מֵאֵן דִּיקוּם עֲלֵייהוּ.

אַרְבַּע גִּלְגֻלֵינָּ מִתְחַמֵּן עוֹבֵד צִיּוּר, בְּכָל עֲמוּדָא וְעֲמוּדָא.
 בְּאֵינּוֹן גִּלְגֻלֵינָּ, אֵית פְּלִיאָן רַבְרָבָן. כַּד מִסְתַּחֲרָן
 מִפְקִין מִנֵּיהוּ זַגִין דְדַהְבָּא וְאַבְנֵי יָקָר. וּמִיד מִתְכַּנְשֵי
 בְּגִוּוֵייהוּ, וְלֹא נִפְלִי לְאַרְעָא. כַּד נִפְקִין אֵינּוֹן זַגִין
 דְדַהְבָּא, וְאֵינּוֹן אַבְנֵי יָקָר גּוֹ אִסְתַּחֲרוּתָא דְגִלְגֻלֵינָּ,
 אֲשִׁתְמַע קָלָא דְאַמְרֵי, (ישעיה נד) וְאֵת נַחֲלַת עַבְדֵי יִי
 וְצַדִּיקְתֶּם מֵאֵתִי נְאֻם יִי.

תֵּרִין אַרְיִין בְּכָל גִּלְגֻלָּא וְגִלְגֻלָּא, אַרְיָא חֲדָא מִסְטָרָא
 חֲדָא, וְאַרְיָא חֲדָא מִסְטָרָא חֲדָא, וְכִלְהוּ מֵאִשָּׁא
 יְרוּקָא, וּבְגִלְגוּלָּא דְקָא מִסְתַּחֲרָן גִּלְגֻלֵינָּ, מִתְחַבְּקוּן אֵלֵינָּ
 בְּאֵלֵינָּ. וְאִזְלֵי כְּלָהוּ, בְּגִלְגוּלָּא מִתְדַבְּקוּן דָּא בְּדָא. כַּד
 סִלְקִין עֲמוּדֵינָּ, מִנְהֵמָן אַרְיִין אֵלֵינָּ בְּאֵלֵינָּ, וְתְפוּחֵינָּ פְּרַחֲסִין
 בְּאִוִּירָא, וְסִלְקִין לְעֵילָא, וּבִטְשֵי אֵלֵינָּ בְּאֵלֵינָּ בְּאִוִּירָא.
 וְתָבוּ לְאַתְרֵיהוּ, וּמִתְמָן נִפְלִי. וְאַרְיִין פְּשִׁטֵי יַדֵּיהוּ

לְנִטְלָא לֹון, וְסִלְקִין אֵלִין מִגְרַמֵּיהוּ. אִי חֲסִידָא קִדִּישָׁא,
מֵאן חָמָא חֲכָמְתָא דְאֹמְנוּ, דְצִייר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
בְעַמּוּדֵין אֵלִין.

בְּפִלְגּוּ יוֹמָא נְפִיקי תְרִין נְשָׁרִין בְּכָל גַּלְגָּלָא וְגַלְגָּלָא,
וְלֹא יָדִיעַ אֶתְר דְנִפְקֵי מִתַּמָּן, וְשָׁרִיין עַל
רִישֵׁיהוּן דְאֵלִין אֲרִיין. וְכַדִּין מִשְׁתַּכְּכֵי עַמּוּדֵין וְגַלְגָּלִין,
וְקִימֵי בְקִיּוּמֵיהוּ. וְתַפּוּחִין נְפִילֵי עַל פּוּמֵיהוּ דְנְשָׁרֵי,
וּמְקַבְּלֵי לֹון. וּמִיד פְּרַחִין מְפּוּמָּא לְפּוּמָּא, וְאֶזְלִין
וּמִשְׁטֵטֵי בִּינֵיהוּ, וְתָבוּ לְאַתְרֵיהוּ, וְלֹא יָדִיעַ מֵאן הִיא.
לְבַתַּר שַׁעְתָּא וּפִלְגָּא, נְשָׁרִין אֲרִימִין קָלָא, וּמִנְגְּנִין
נְגוּנָא תְּאִיבָא, וְאַתְטַמְּרִין, וְלֹא יָדִיעַ בְּהִי אֶתְר.

סַחְרַנֵּיהוּ דְאִינוּן עַמּוּדֵין, אִית שְׁבַכִין עוּבַד צִיּוּר. אֶשָׁא
סוּמְקָא, וְנִהוּרָא חוּרָא, וְחוּטִין דְדִהְבָּא, סַחור
סַחור, סַחְרִין לְכָל סַטְר. וּמַעֲיִנָּא דְמִיָּא (דף קע"א ע"א) כְּמָה
דְאַתְ אָמַר וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִיַּם חַיִּים מִירוּשָׁלַיִם
חֲצִים אֶל הַיָּם הַקְּדֻמוֹנִי וְחֲצִים אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן.

הַכָּא פְּרִישׁ רַב מְתִיבְתָּא קָרָא דָּא לְגוּ, וְקָלִיָּה אֲשַׁתְּמַע
לְבַר. מִדְּהוּה פְּרִישׁ קָרָא דָּא. (אִי קִדִּישָׁא אִי קִדִּישָׁא) קַל
יְנוּקָא אֲתַעַר מְלַבֵּר, הֵהוּא יְנוּקָא דְהוּה פְּרִישׁ תְּלַמוּדִיָּה,
וְגַמִּיר קָמִי חַד עַמּוּדָא דְעֶלְמָא, בְּרִיָּה דְרַבִּי יְהוּדָה,
דְרַבִּית אַנְתָּ. וְהוּוּ אַחְדֵי בֵּיה לְדִינָא, וְקָלִיָּה אֲתַעַר מְלַבֵּר,

בְּהַאי קָרָא, וְאָמַר, מִיָּא דְאִינוּן מְלָרַע הֵיךְ סְלָקִין לְעִילָא
 מִנִּיהּ, לְאַתָּר עֲלָאָה יִתִּיר מִנִּיהּ, בְּכַמָּה דְרָגִין, וּמָה
 אֲצִטְרֹךְ לֹון לְאִינוּן מִיִּין לְעִילָא. וּמָה אֲתָר דְכָל (תּוּפּוּחִי)
 מִבּוּעִין וּנְחָלִין נְפָקִין מִנִּיהּ, וְלִית פְּסִיקוּ לְמִבּוּעִי וּנְחָלִי,
 אֲתִשְׁקִיא מֵאַתָּר נְגִיב, מֵאֵן חָמָא חֲפִירָא דְבִירָא, יְהִיב
 מִיִּין לְמִבּוּעָא דְנְבִיעַ.

וְכִי יְרוּשְׁלָם, יְהִיב מִיִּין אֶל הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי, אֲתָר דְכָל
 מִיִּמִּין דְעֲלָמָא נְפָקִי מִתַּמָּן, וּנְבָעִין מִנִּיהּ. אִי חֲסִידָא
 קְדִישָׁא, לְקָלָא דָּא אֲשֶׁתְּכֹו, וְצִיִּיתוּ כָּל קָלִין דְבְנֵי
 מְתִיבְתֵי דִתַּמָּן, וּבְגִין כֶּךָ לָא יְכִילוּ מְאִירֵי דְדִינָא לְמִקְרַב
 גְּבִיָּהּ.

בְּכַה רַבֵּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיהּ לָא תְבַכֵּי בּוּצִינָא קְדִישָׁא,
 זַכָּאָה חוּלְקָךְ, דְאֶפִּילוּ יְנוּקֵי, מִנְּךָ אֲמִירֵי רִזִּין
 סְתִימִין דְאֹרִייתָא. תָּא, וְאִמָּא לָךְ, מַה דְעַבְדוּ בְנֵי
 מְתִיבְתֵי עַל קְלִיָּה דְהֵהוּא יְנוּקָא, כַּד עָאֵל קְלִיָּה דְהֵהוּא
 יְנוּקָא, כְּגִירָא לְגוּ, וְכֻלְהוּ צִיִּיתֵי לִיהּ. בְּהֵיָא שִׁעְתָּא
 אֲזִדְעֻזַּע רַב מְתִיבְתָּא, וְכָל אִינוּן דְהוּוּ קַמִּיהּ, וְאָמַר, מֵאֵן
 אִינוּן דְלָא שְׁבָקִין לְהֵהוּא בְּרָא דְאַלְהָא חִיָּא, לְמִיעַל.
 קָמוּ וְאֲחִידוּ בֵּיהּ תַּלְתַּת עַמּוּדִין דְקִיָּיִמֵי קַמִּי רַב מְתִיבְתָּא,
 וְעָאֵל. וְכָל בְּנֵי מְתִיבְתֵי אֲתַכְנָשׁוּ לְגְבִיָּהּ, אָמַר רַב
 מְתִיבְתָּא, אִימָא קְרָאִיךְ בְּרָא קְדִישָׁא.

אָמַר, עַד כַּעַן דְּחִילָנָא, דִּהָא אָנָּא מִמְּתִיבְתָּא אַחְרִינָא
 הוּינָא, וְהָכִי אָמְרוּ לִי, כִּד מָאֲרֵי דְדִינָא הוּוּ
 אַחְדִּין בֵּיתָה. אָמַר לֵיהּ, לָא תִדְחַל בְּרָא קְדִישָׁא, הָכָא
 תִּהְיָא בֵּינָנָא שְׁבַעַה יוּמִין, וְתַתְּסַחֵי בְּכָל יוּמָא מִטְּלָא
 קְדִישָׁא. וּלְבַתֵּר יִסְלְקוּן לָךְ. לָגוּ הָהוּא מְתִיבְתָּא בְּשָׂאֵר
 יְנוּקָא דִּהָכָא.

פְּתַח הָהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא. הָהוּא, לָא
 יִדְיַע מֵאֵן הוּא. אֲלָא בְּכָל אַתֵּר בַּיּוֹם הַהוּא, יוּמָא
 בִּתְרָאָה הוּא, אֲמַאי אֲקָרִי יוֹם הַהוּא. אֲלָא דָּא הוּא יוּמָא
 דְּאַחִיד סוּפָא בְּשִׁירוּתָא. שִׁירוּתָא אֲקָרִי הוּא, כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר (במדבר יח) וְעַבְד הַלְוִי הוּא פּוֹלְחָנָא דְלוֹי, לְדִרְגָּא
 דְּאַקָרִי הוּא, טְמִיר וְגַנְיָו. וְאַקָרִי הָהוּא (ה' הוּא), לְאַחְזָאָה
 סוּפָא דְכָל דְרָגִין, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא, וְכֻלָּא חַד. וּבְגִין
 דְּאִיהוּ סוּפָא, אַתּוּסְף בֵּיהּ ה' (ס"א וְעַבְד הַלְוִי הוּא טְמִיר וְגַנְיָו. וְאַקָרִי יוֹם

הָהוּא, לְאַחְזָאָה סוּפָא דְכָל דְרָגִין, דְּאַחִיד שִׁירוּתָא וְכֻלָּא חַד)

זְמִינָא יְרוּשָׁלַם לְאַפְקָא מִיִּין, וּלְנַבְעָא נְבִיעוּ, הָכָא אִית
 לוּמַר, סוּפָא דְכָל דְרָגִין, לָאו אִיהוּ יְרוּשָׁלַם,
 אֲלָא וְדָאי יְרוּשָׁלַם וְיוּמָא הָהוּא כֻלָּא חַד. מַה בֵּין הָאֵי
 לְהָאֵי. אֲלָא יְרוּשָׁלַם, כֻּל דְרָגִין קְדִישִׁין דִּילָהּ, כִּד
 אֶסְתַּחֲרוּן, אֲקָרוּן יְרוּשָׁלַם. וְהָכִי אַתְחַמָּאן. וְאִית דְרָגִין
 דְּסַחֲרוּן, וְאַקָרוּן עֲזָרוּת, אֲלִין פְּנִימָאִין, וְאַלִין לְבַר. וְאִית

דַּרְגִּין דְּאֶקְרוּן כַּד אֶסְתַּחֲרֵן, לְשָׁכוֹת. (ס"א כד אֶסְתַּחֲרֵן אֵלַיִן פְּנִימַיִן, וְאֵלַיִן לְבַר. אֶקְרוּן יְרוּשָׁלַם. וְאֵית דַּרְגִּין דְּסַחֲרֵן, וְאֶקְרוּן עֲזוּרוֹת, וְאֵית דַּרְגִּין דְּאֶקְרוּן לְשָׁכוֹת) וְאֵית דַּרְגִּין דְּאֶקְרוּן כַּד אֶסְתַּחֲרֵן. הֵיכַל וּדְבִיר. לְגוּ מִכָּל אֵינּוֹן דַּרְגִּין, אֵית חַד נְקוּדָה, (תהלים מדה) כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה. נְקוּדָה דָּא, אֶקְרִי יוֹם תְּהוּא, וְסִימְנִיךְ (דברים א) תְּהוּא יִקְרָא אֶרֶץ.

וְכַד יְקוּם יוֹמָא דָּא, מְגוּ שְׁבַכִּין דַּעֲזוּרָה יְקוּם נְבִיעוּ דְּמִיָּא, וְתְהוּא נְבִיעוּ מִן הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי לְהוּי. כְּגוּוֹנָא דְּאִמָּא, דְּבָרָה בֵּין דְּרוּעָהָא, וּמְסֻגִּיאוּ חֲלָבָא דִּינִיקָא, אֲתַמְלִי פּוּמִיָּה, וְאֲתַרְבִּי בֵּיהּ, אֲרִיק חֲלָבָא לְפּוּמָא דְּאִמִּיָּה. כַּךְ חֲצִים אֶל הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי.

נְטִלְיָה רַב מְתִיבְתָא, וּנְשָׁקִיָּה. אֲמַר תַּיִיךְ (ס"א חֲמִין דַּעֲלָמָא דְּמַלְחָה דָּא תְּכִי), אוּקְמוּהָ בְּמְתִיבְתָא דִּרְקִיעָא, וְהַכִּי הוּא וְדָאִי. יָם הָאֲחֲרוֹן: דַּרְגִּין בְּתַרְאִין דִּילָהּ. אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, כְּמָה חֲדוּהָ עַל חֲדוּהָ, אֲתוּסַף בְּתְהוּא יְנוּקָא, גּוּ בְּנֵי מְתִיבְתִי. כ"ז טַעְמֵי דְּאוּרִיִּיתָא, אֲמַר תְּהוּא יְנוּקָא. וְשַׁבְעִין כְּתָרִין אַעֲטְרוּהָ לְאַבוּהָ בְּתְהוּא יוֹמָא. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה, מֵאֵן דְּזָכִי לְמִילָף לְבַרְיָה. אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא זָכָה אָבוּהָ לְמִילָף לֵיהּ. אֲמַר, אָבוּהָ שָׁבַק.

וְרָזָא סְתִימָא (דף קע"א ע"ב) הוּא בְּהַאי יְנוּקָא, עַל מַה דְּאֶסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא, וְעַל דְּבָעוּ לְמִידָן דִּינִיָּה, (ס"א

(בַּאֲתַגְלִיָּא) וְאֶשְׁתַּזִּיב מִנִּיָּה, דָּא הָוָה בְּאֲתַגְלִיָּא, דְּהָוָה
 מְכַסִּיף לְרַבִּיָּה קָמִי כְּלָא, בְּשִׂאֲלָתִין וְקוּשְׁיִין דִּילֵיהּ, וְלֹא
 חִיִּישׁ לְמַהֲרָ לְאַחֲרָא, לְאַתְקַנָּא תַלְמוּדוּי, וְחֲלִישׁ דַּעְתָּא
 דְּרַבִּיָּה. וְעַל דָּא בָּעוּ לְמִידָן לֵיהּ בְּדִינָא תַקִּיפָא. וּבְגִין
 כְּךָ, אַף עַל גַּב דְּאֶשְׁתַּזִּיב מִמַּאֲרִיָּהוֹן דְּדִינָא, לָא אֶשְׁתַּזִּיב
 הֲכָא. שְׁבַעַה יוֹמִין הָוִי דְלָא אֶשְׁתַּלִּים דִּיוֹקְנִיָּה. (ס"א דִּינִיָּה)
 וּפְדִי הָוָה אֶסְתַּחֲי, בְּכַאֲבָא יִתִּירָא קָמִי כְּלָא כָּל אֵינּוֹן
 שְׁבַעַה יוֹמִין עַד דְּאֶשְׁתַּלִּים דִּיוֹקְנִיָּה. וְעַל דְּאֶסְתַּלַּק
 מִעֲלָמָא לָא תַבְּעֵי לְמַנְדַּע. אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, זַפְּאָה
 חוֹלְקָךְ.

תָּא חֲזִי, תַּחֲתֵי עַגּוּלָא דְּאֵינּוֹן שְׁבַכִּין, דְּתַמָּן בְּאֵינּוֹן מִיִּין
 דְּהָוָה נְבִיעוּ דְּמַעֲיָנָא, אֲתַרְשִׁים נְבִיעוּ חַד,
 וְאֲתַפְּשֵׁט וְנַפִּיק לְבַר, וְעַאל גּוּ יִמָּא רַבָּא. (דְּתַמָּן) וְרַשִׁים
 בֵּיהּ אֲרַחָא בְּלָבָא דִּימָא, וּמִינִיָּה שְׁתֵּי לוּיָתוֹן, וְרוּי, וְחַדִּי,
 וְאֲתַרְבִּי בְּרַבּוּיָּא. וְכַד נַפִּיק נְבִיעוּ אַחֲרָא, הָוָה נְבִיעוּ
 אֲתַפְּשֵׁט וְאֲזִיל בְּטַמִּירוּ, תַּחֲתֵי תְּהוּמָא, לְגוּ יִמָּא בְּתַרְאָה.
 וְכַל אֵינּוֹן מִים זְדוּנִים, וּמִיִּין תַּקִּיפִין, מֵאִיךְ לוֹן, וְכַפִּיף
 לוֹן, דְּלָא יִפְקוֹן לְחַבְלָא בְּנֵי עֲלָמָא. וְסִימָן (ישעיה מג) תַּנּוּתָן
 בַּיָּם דְּרָךְ וּבַמִּים עֲזִים נְתִיבָה.

וּבְאֲמַצְעִיתָא דְּהָהִיא עֲזָרָה, אֵית תַּרִּין פְּרוּבִים, עוּבְדָא
 דְּאוּמָנָא דְּמַלְכָא קַדִּישָׁא. וְלֹא יִכְלִין

לְקַיִּמָּא בְּהוּ, עֲלָאִין וְתַתְּאִין. וְתַחֲוֹתֵיהוּ זְמַנִּין כָּל
 יִשְׂרָאֵל לְקַיִּמָּא, דְּלֹא יִפְקֹון מִתַּחֲוֹת גְּדַפֵּייהוּ לְבַר, זַכְּאִין
 לִיהוּוֹן, כָּל דְּעָאֵלִין תַּחֲוֹת גְּדַפֵּייהוּ. תְּלִיסַר אֲלֵפֵי מְגִדְלִין
 דְּשִׁמְשָׁא, דְּנִהִיר מְנִיצוּצָא דְּמַרְגְּלָא בְּצַעְצוּעָא ^{(ס"א}
 בְּנִיצוּצָא), כְּדָקָא יָאוּת. רַב מְתִיבְתָּא בְּגִין כֶּף זָכָה לְהֵוּא
 יָקָר.

מֵאֵן יָכִיל לְמִימַר, מֵאֵינּוֹן מְלִין דְּקָא מִתְּחַדְּשֵׁן בְּכָל
 יוֹמָא, מְקַמֵּי רַב מְתִיבְתָּא, אֵי רַבִּי, בְּכָל זְמַנָּא
 דְּרוּחִין דְּכוּרִין סִלְקִין לְעֵילָא. נָשִׁין בְּהֵוּא זְמַנָּא נְפָקֵי
 כְּלָהוּ, וּמִתְּכַנְשֵׁי לְגוּ הֵיכְלָא דְּבִתְיָה תַמָּן, וְחֲדָאִין תַמָּן,
 בְּכַמָּה מְלִין עֲתִיקִין. וּמִתַּמָּן נְפָקִין, וְעָאֵלִין כְּלָהוּ. וְהִיא
 עֲמַהוּן, לְגוּ הֵיכְלָא דְּסַרְח. וְחֲדָאִין בְּכַמָּה מְלִין חֲדַתִּין
 וְעֲתִיקִין, וּמִתַּמָּן נְפָקִין וְהִיא עֲמַהוּן, וְעָאֵלִין לְגוּ הֵיכְלָא
 דְּיוֹכְבַּד. וְכֵן בְּכָל אֵינּוֹן הֵיכְלִין.

הַשְּׁתָּא רַבִּי אֵימָא לָךְ רְזָא חֲדָא. תָּא חַזִּי, בְּכָל שְׁמַטָּה
 וּשְׁמַטָּה, כְּרוּזָא נְפִיק, אֲתַכְנִישׁוּ גּוּבְרִין וְנָשִׁין,
 וְכָל אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, וְסִלְקוּ. כְּדִין כְּלָהוּ מִתַּפְּשִׁטִין
 דְּכוּרִין וְנָשִׁין, וְסִלְקִין. וְכָל אֵינּוֹן יַנּוּקֵי מַחְלָב, עָאֵלִין
 לְגוּ מְתִיבְתָּא ^{(ס"א} אֲתַכְנִישׁוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא גּוּבְרִין וְנָשִׁין וְכָל אֵינּוֹן יַנּוּקֵי מַחְלָב

וְסִלְקוּ. כְּדִין כְּלָהוּ מִתַּפְּשִׁטִין דְּכוּרִין וְנָשִׁין, וְסִלְקִין. וְכְלָהוּ עָאֵלִין לְגוּ מְתִיבְתָּא)
 דְּרַקִיעָא, וְחֲדָאִין חֲדוּה, וְעֵלוּיָא דְּלָהוֹן, וְתַמָּן חֲדוּ עַל

חֲדוּ. וְהָיָה נֶעַר דִּמְפַתְחֵן דִּמְאַרְיָה בִּידְיָה, קָם וְאָמַר לוֹן
כַּמָּה מְלִין חֲדָתִין וְעַתִּיקִין, וְכֻלְהוּ חֲמָאן חֲדוּה, דִּלִּית
חֲדוּה פְּהֵהִיא חֲדוּה.

לְבַתָּר עָאֲלִין כְּלָהוּ לְגוּ כַּמָּה פְּרוּכְתִין, וְכַמָּה הֵיכְלִין
גְּנִיזִין תַּמָּן. דְּאִינוּן נִהְרִין בְּנֻעָם יִי, בְּגוּ הֵיכְלָא
דְּאֵהֲבָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים כו)
לְחַזוֹת בְּנוֹעָם ה' וּלְבַקֵּר בְּהֵיכְלוֹ. (קב"ז ע"ב, שמות קי"ג ע"ב) לְבַתָּר
פְּרַחֲזִין יְנוּקִין לְעֵילָא, וְאִינוּן פְּרַחֲזִין לְתַתָּא, וּמְהַדְרִין
לְדוּכְתִייהוּ, וּמִתְלַבְּשֵׁן כְּדְבַקְדָּמִיתָא. זַפְּאָה עֲמָא דְכָל
טוּבָא דֵהֵהוּא עֲלָמָא מְחַכָּאן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּמָּה מְתִיקִין מְלִין דְּשְׁמַעְנָא. זַפְּאָה
חוּלְקָא דִּידְיָ, דְּזַכִּינָא לְכָל הָאִי לְמִשְׁמַע, זַפְּאָה
יוֹמָא דְנַפְיָקְנָא הָכָא. אָמְרִי לִיָּה רַבִּי, תְּלַת יוֹמִין אֵית לָן
רְשׁוּ לְמִיתִי גְבַר, וּלְבַתָּר יוֹמָא חַד (ס"א גִּיזִיל וְלֹא אֵית לָן רְשׁוּ לְמִיתִי,
בְּהֵהוּא יוֹמָא אַתּוּסָף) ׀ חֲדוּה דִּילָךְ. ׀

אֵיָהוּ מְשִׁיךְ מְשִׁיכוּ מַסְטָרָא דִּילִיָּה, וְאַתְטַמַּר וְאַתְחַפָּא
תַּחוֹת אַתָּר דְּאֶקְרִי (מלכים א יד) תָּא הֲרָצִים, עַד פְּלָגוּ
לִילִיָּא. מִבְּתָר פְּלָגוּ לִילִיָּא, שְׁלֵהוּבָא דְעַמּוּדָא דִּיצְחָק
נְפִיק, וּבְטַשׁ בְּהָאִי תְרַנְגוּלָא דְאֶקְרִי גְבַר, כְּגוּוֹנָא דְגְבַר
אַחְרָא עֲלָאָה עֲלִיָּה. כִּיּוֹן דְּבְטַשׁ בֵּיהּ הָאִי גְבַר, קָרִי וִיָּהִיב
שִׁית קָלִין, וְכֻלְהוּ בְּסַכְלָתָנוּ.

בְּשַׁעֲתָא דַּאִיהוּ קָרִי, כֹּל תְּרַנְגוּלִין דְּהָאִי עֲלָמָא קָרְאן,
וּנְפִיק מִנֵּיהּ שְׁלֵהוּבָא אַחֲרָא, וּמִטִּי לֹון תְּחֹות
גְּדַפֵּיִיהוּ, וְקָרְאן. אִיהוּ מַה קָרִי. בְּשַׁעֲתָא קְדַמָּא קָרִי
וְאָמַר, (תהלים כט) קוֹל יִי בִפְתָּח קוֹל יִי בְּהַדְר. וּבְשַׁעֲתָא
תְּנַיִנָא קָרִי וְאָמַר, (מיכה ו) קוֹל יִי לְעִיר יִקְרָא (תהלים כט) קוֹל
יִי שׁוֹבֵר אַרְזִים. בְּשַׁעֲתָא תְּלִיתָא קָרִי וְאָמַר, קוֹל יִי
חוֹצֵב לְהַבֹּות אֵשׁ. (דף קע"ב ע"א) בְּשַׁעֲתָא רְבִיעָא קָרִי וְאָמַר,
(תהלים כט) קוֹל יִי יַחִיל מְדַבֵּר וְגו'. בְּשַׁעֲתָא חֲמִישָׁא קָרִי
וְאָמַר, קוֹל יִי עַל הַמַּיִם וְגו'. בְּשַׁעֲתָא שְׁתִּיתָא קָרִי
וְאָמַר, קוֹל יִי יַחֲלִיל אֵילֹות וְגו'. לְבַתֵּר קָרִי וְאָמַר, (ישעיה
מ) קוֹל אוֹמֵר קָרָא וְאָמַר מַה אֶקְרָא וְגו'. וְדָא אִיהוּ
תְּרַנְגוּלָא דְקָרִי, וְלֹא שְׂכִיף וְלְבַתֵּר קָרִי כְּמִלְקַדְמִין.
וּמֵאִי קָרִי. כֹּל עוֹבְדֵין דְּבְנֵי עֲלָמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ מֵאֲרִיָּה
דְּאַחְמָתָא (ס"א דְּחֻכְמָתָא) וְקֶסֶת הַסּוֹפֵר בְּחֻרְצוּי. וְכֹל
עוֹבְדֵין דְּבְנֵי עֲלָמָא כְּתִיב בְּכֹל יוֹמָא. וּבְלִילֵיא, בְּתֵר
דְּקָרִי כֹל קָרִיאַן אֲלִין, קָרִי כֹל מַה דְּכְתִב בְּיוֹמָא.
וְאַלְמָלָא רַגְלוּי אֶצְבָּעָאן דִּילֵיהּ, דְּאִינוּן תְּרִין דְּרַגְיָן,
חַד תְּהוּא דְקִיָּמָא בְּאַמְצָעִיתָא. דְּאִיהוּ רַב.
וְתְהוּא דְקִיָּמָא מֵאַחֲוָרָא, דְּאִיהוּ זְעִיר, דְּקָא מְעַכְבִּין
לֵיהּ, יְהֵא מוֹקִיד עֲלָמָא בְּשְׁלֵהוּבוּי. וּמַה עֲבָדֵי. פִּיוֹן
דְּסֻלִּיק צְפָרָא, וְחוּטָא דְנִהִירוּ נְפִיק מִסֵּטֵר דְרוּם, כְּדִין

מִתְחַבְּרִין כְּלָהוּ, וְאֶתְעַבְּדִין תְּרִין רַגְלִין תְּרִין טְלָפִין
כְּעַגְלָא, לְקִימָא דְכְּתִיב (יחזקאל א) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רַגְלֵ
עֶגְלָא, וְהָא יַדְעַת רְזָא דָא. שְׂאֵלַת עֲנַפָּא דְגוֹרָן.

לְגוּ בַעֲזָרָה דָא, אֵית תְּלַת מָאָה וּשְׁתַּיִן וַחֲמִשָּׁה הֵיכְלִין,
כְּחוּשְׁבָן יוּמֵי שְׁתָּא. וּבְכָל פְּתַחָא וּפְתַחָא כְּתִיב,
(תהלים קכב) יְהִי שָׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לָא יַדִּיעַ
מַאי הוּא בְּהַנִּי הֵיכְלִין, אֶלָּא כְּלָהוּ, אֶתְחַמֵּן עוּבַד צִיּוֹר.
שְׁבַע סְדָרִין דְּמַרְגְּלָאן אֶתְחַמֵּן אֵלִין בְּאַלִּין, בְּכָל חַד וְחַד.
אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, כִּמָּה מְשִׁבַּח רַב מְתִיבְתָא הֵיכְלָא
חַדָּא, דְּאִיהוּ בְּרִישׁ סֵטֶר מְזֻרְחָ דַּעֲזָרָה דָא, בְּגִין
דְּאַרְבַּע אֵינּוֹן בְּד' סֵטֶרִין דְּעֶלְמָא, אַבְל הֵיכְלָא דְּסֵטֶר
מְזֻרְחָ, אֲסַגֵּי נְהוֹרִין דִּילֵיהּ יִתִּיר מְכֻלָּהוּ.

יּוֹמָא חַד, בִּימָא רַבָּא, לוֹיְתָן נַפִּיק, וְכָל יּוֹמָא אֲזַדְעוּע,
וְכָל נוּגֵי אֲזַלִּין לְכָאן וּלְכָאן, כַּד מְטִי לוֹיְתָן
בְּפְתַחָא דְּפְתַחָא דְּתַהוּמָא, שְׂאֵרֵי לְמַחְדֵּי, וְאַשְׁתַּכְּךְ תַּמָּן
ם תַּהוּמֵי ם, אֶלָּא הֵהוּא ם כְּחִיזוּ דְּמַעֲיִין, וְאַתְחַפִּיין
נְהוֹרִין, וְלָא אֶתְחַזוֹן כָּל אֵינּוֹן נְהוֹרִין, בַּר נְהוֹרָא
דְּהֵיכְלָא דְּבַסֵּטֶר מְזֻרְחָ דָא.

הֵהוּא מַרְגְּלָא דְּקָא אַפִּיק לוֹיְתָן, מַגּוּ הֵהוּא תַּהוּמָא
דְּאַקְרֵי סְגְדוּ"ן, מִמָּה אֶתְעַבִּיד. אֶלָּא יּוֹמָא דָא
דְּקָא אַפִּיק לוֹיְתָן, דְּאַזְדְעוּע יּוֹמָא, יּוֹמָא דְּאַתְחַרַב בֵּי

מִקֹּדֶשׁא, ט' בָּאֵב אִיהוּ. וְתִהְיֶה מִרְגְּלָא, דְכַד דְכִיר
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְבָנוּי, וְאוֹשִׁיד (שמות ט' ע"א) תִּרְיִן דְמַעֲיִן
 לְגוּ יִמָּא רַבָּא, חַד נִפְיִל לְגוּ תְהוּמָא דָּא דְאֶקְרִי סְגִדוּ"ן,
 וְחַד נִפְיִל לְגוּ תְהוּמָא אַחְרָא דְאֶקְרִי גִילְבָ"א.

בְּגִין דְחֻמְשׁ תְּהוּמֵי אַחְרָנִין אֵינּוּן בִּימָא רַבָּא. אֲבָל לָא
 חֲשִׁיבִין כְּהַנִּי אַחְרָנִין, וְכִיּוֹן דְנִפְלִי אֵינּוּן דְמַעֲיִן,
 קִפְאָן גּוּ תְהוּמֵי חַד. וְחַד אֲטַבַּע גּוּ תְהוּמָא, דְאֶקְרִי
 גִילְבָ"א. ׀

דְתַתָּא גּוּ שְׁמָרִים דְחֻמְרָא, דְיִרְדֵּינן בִּישִׁין, נִפְיִק חַד
 עֲרַעוּרָא מְקַטְרָגָא, מְזִיקָא קַדְמָאָה, וְאִיהוּ
 בְּרוּחָא דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם, ׀ פֶּד קָרִיב לְגוּ קוּדְשָׁא. פִּיּוֹן
 דְמַתְעַבֵּר מִתַּמָּן, וּבְעֵי לְנַחְתָּא לְתַתָּא, לְאֵתְלַבְּשָׁא
 בְּלָבוּשָׁא לְנִזְקָא עֲלָמָא, נְחִית הוּא וְרַתִּיכּוּי. וּלְבוּשָׁא
 קַדְמָאָה דְקָא נְקִיט תְּבַנִּית שׁוּר, דִּיּוֹקְנָא דְשׁוּר. וְקַדְמָאָה
 לְנִזְיָקִין מֵאֵינּוּן אַרְבַּע, שׁוּר אִיהוּ. וְאֵינּוּן אַרְבַּע אָבוֹת
 לְנִזְקָא עֲלָמָא. וְכֻלְהוּ תְּלַתָּא אָבוֹת נִזְיָקִין, בַּר שׁוּר, כְּלָהוּ
 דִּילִיָּה.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קו) וַיִּמְירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוּר
 אוֹכַל עֵשֶׂב. מַהוּ אוֹכַל עֵשֶׂב, הָא דְרִשִׁינָן בֵּיהּ. אֲבָל
 עֲקָרָא דְמִלָּה, מִתְמַצִּית הַלְחָם, וְלֹא שְׂבַעַת זֵינֵי דָגָן, לִית
 לִיָּה בְּהוּ חוּלְקָא, וְלֹא יָאוּת לִיָּה לְמַהוּי תַּמָּן. ׀

מְדוּכַת־יְיָהוּ, וְאֵלֶיךָ יִתְבִּיֵן בְּדוּכַת־יְיָהוּ, עַד לֹא נִפְקִי
 אֵלֶיךָ, זְמִינִן אֵלֶיךָ, נְהִירוֹ וּנְצִיצוֹ דְּלִהוֹן,
 לֹא יִכְלִיךָ עֵינִיךָ לְמַסְבֵּל. אֲזִלִּין בְּסַחְרָנִין, לִית לְהוֹן
 שְׂכִיכּוֹ לְעֵלְמִין.

כֹּד אֶסְתַּפֵּל בְּרִשׁ בְּהֵאֵי הֵיכְלָא, מִיַּד בְּאֶסְתַּפְלוּתָא
 קְדָמָא, אֶתְחַזִּי זְעִיר וְלֹא זְעִיר, אֶסְתַּפֵּל יִתִּיר,
 אֶתְחַזִּי רַב. תּוֹ אֶסְתַּפֵּל, אֶתְחַזִּי יִתִּיר רַב, כֹּל מַה
 דְּאֶסְתַּפֵּל, הָכֵי אֶתְחַזִּי בְּאֶתְפֹּשְׁטוּתָא רַב וְעֵלְאָה, עַד
 דְּדָמִי (דף קע"ב ע"ב) בְּאֶסְתַּפְלוּתָא כְּמֵלֵא נִימָא, דְּלִית לִיהּ
 שִׁיעוּרָא.

עוֹבְדֵיךָ סִגְיָאִין לְגוֹ, דְּלֹא יִדְיעַ אוֹמְנּוֹ דְּלִהוֹן, מִנִּיהּ
 נִהְרָא עֲזָרָה, וְכֹל מַה דְּאִית בָּהּ, בְּרִשׁ כְּרוּבִים
 דְּנִהוּרָא דְּלִהוֹן סִלְקָא עַד רוּם רְקִיעָא, בְּגוֹוִנִין סִגְיָאִין,
 וְנִהוּרִין מְנַצְצִין. אֶלְפֵי וְחֵמֵשׁ מֵאָה וְחֵמֵשׁ וְשִׁבְעִין גּוֹפְנִין,
 עוֹבְדֵיךָ אֵיבִין בְּעֲזָרָה דָּא. ׀

יִתִּיר (קהלת ד) חוֹבֵק אֶת יָדָיו, בְּמִרְרוֹ וְאֶנְיֵנוּ דִּילִיהּ,
 וְלִבְתֵּר אוֹכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ בְּעַל כְּרַחֲמֵיהּ, דְּלִית לִיהּ
 רִשׁוֹ לְשִׁלְטָאָה עַל מְלָה אַחְרָא. מַה אֶתְהַנִּי לִיהּ בְּכֹל מַה
 דְּאֶסְטִי וְעֵבִיד וְעֵמֵל, דְּלִבְתֵּר לִית לִיהּ רִשׁוֹ, אֶלָּא עַל
 דִּילִיהּ לְבִתֵּר מִרְקִיד וְחֵדִי, כְּכִסִּיל בְּלֹא דְעֵתָא כְּלָל,
 וְאֲזִיל בְּלֹא תוֹעֵלְתָא, וְאֶכִּיל לְבִשְׂרָא. וּבִשְׂאָר לִית לִיהּ

רְשׁוֹ. מְרִירוֹ דְעֵילָא וְתַתָּא, כַּד יִשְׂרָאֵל בְּעָאקוּ, וְאֶכְלִי
 לֹון שְׁנַיֵיהוֹן וְלֹא יְהִי חֵילָא בְּעוֹבְדֵין טָבִין דְלֵהוֹן,
 לְאַפְקָא מִנִּיהַ.

וְאַפִּילוּ מִבְּשָׂרִיהַ דְאִיהוּ מִהַאי סֶטֶר, אֲבַאִישׁ קָמִי מִלְכָּא
 קַדִּישָׁא, דְאִיהוּ רַחוּם וְחַנוּן. אָבֵל עַל דִּילֵיהַ,
 רוּחָא קַדִּישָׁא וְנִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא, לֵית עֲלָאִין וְתַתָּאִין
 יִכְלִין לְשִׁלְטָא עֲלוּי כְּלָל. וְעַל דָּא כָּל תְּסַקּוּפִין, וְכֹל מַה
 דְאַסְטִי הֵהוּא רַע, דְחָשִׁיב לְמִשְׁלֵט עַל רוּחָא קַדִּישָׁא,
 וְלִבְתַר לָא יִכִּיל, וַיֵּשׁוּב וְאוֹכַל אֶת בְּשָׂרוֹ. מַה תּוֹעֲלֵתָא
 הָוָה לֵיהַ. וְעוֹד דְאֵינּוֹן חָפְאֵן כְּלָהוּ כְּעַרְטִירָאָה תְקִיף,
 וְלֵית שְׂכִיכוֹ לְעֲלָאִין וְתַתָּאִין.

תָּא וְאֵימָא לְךָ מְלָה. אֵי תִימָא, דְחֲדוּ הוּא לְמִלְאָךְ
 הַמּוֹת, כַּד קָטִיל בְּנֵי נְשָׂא. לָאוּ. אָלָא בְּגִין דְחָמִי
 דְרַעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה בְכַךְ, אַחְזִי גְרַמִּיָּה בְּחֲדוּ, לְמַעַבְד
 רַעוּתִיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְכָתִיב, (תהלים קמח) רוּחַ סְעָרָה
 עוֹשֶׂה דְבָרוֹ. אָמַר לֵיהַ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָא אִיהוּ אֲזִיל
 וּמְרַקַּד בְּחֲדוּהַ קָמִי נְשִׁין. אָמַר לֵיהַ אֵי חֲסִידָא קַדִּישָׁא,
 וְדַאי הָכִי הוּא, לְאַחְזָאָה קָמִי מִלְכָּא דְנִיחָא לֵיהַ בְּרַעוּתִיָּה
 דְמִלְכָּא. אָבֵל נִיחָא דִילֵיהַ בְּהַסְפָּדָא דְנְשִׁין, אִיהוּ רְקִיד
 וְאוּדְנִיָּה לְהַסְפָּדָא.

אָמַר לֵיהַ אֵי הָכִי, אָמַאי אֲזִיל וְאַסְטִי עַל בַּר נֶשׁ לְעֵילָא,

וְאִדְכַּר לְחֻבּוּבֵי. אָמַר לִיה, בְּגִין דְּאִיהוּ זְקֵן וְכֹסִיל, וְחָשִׁיב
 לְמִשְׁלַט עַל רוּחָא, וְכָל תְּאוּבְתֵיהּ בְּגִינֵי כַּף אִיהוּ, לְסוּף
 לָא שְׁלִיט אָלָא עַל דִּילֵיהּ. בְּשָׂרָא דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְּרָאשׁוֹ. (תהלים ז)

אזיל ובעי לארגשא עלמא, ומיא סליקין מגו שאר
 תהומין, ובעאן לחפיא עלמא, אינון דמעין
 רתיחין יתיר מכל אשא דעלמא. ומגו תוקף דרתיחו
 דלהון, אקפו מיא, גו ימא דנקפא. ואלמלא דרמו
 קודשא בריך הוא חד נשיבו מסטרא דאברהם, מעמודא
 דיליה, ואחזי על עלמא, לא יכיל למיקם אפילו רגעא
 חדא.

אינון דמעין כד נפלין גו ימא, אשתמע קלא בין ימא,
 עד מערתא דכפלתא. מקל נהימו דלהון דקא
 אשתמע תמן, כד עאלין גו ימא, מתערן אבהן קדמאי,
 וקמו, וחשבו דקודשא בריך הוא בעי לאהפכא עלמא,
 עד דקלא נפיק ואמר לון, לא תדחלו רחימין קדישין,
 בגינכון דכיר קודשא בריך הוא לבניכון, ואיהו בעי
 דמפרק לון, ואתון תחמון.

אלפא ביתין כלהו, משלבן ומתצרפאן אלין באלין,
 ואתחברן בצרופא דשמא קדישא. פיון דאתחזון
 אתוון בצרופא דא, אלין גניזין, ונפקין אחרנין, וכן

כִּלְהוֹ. אֵלֶיךָ גְּבִיזוֹן, וְאֵלֶיךָ נִפְקִיךָ, כִּלְהוֹ לְגוֹ בְּחִלּוּלֵא
דְּאִינוֹן כִּפְתוֹרִים.

תוּ פֶּרְחֵי תִלְת זְמַנִּין בְּיוֹמָא בְּאוּרָא וְנִפְקָא לְבַר, וְקִימָא
שְׁמָא בְּאַרְבַּע אַתוּון, תִּלְיִין בְּאוּרָא שְׁעֵתָא וּפְלַגָּא,
לְבַתֵּר גְּבִיזוֹ דָּא, מִיַּד נִפְקִיךָ מִגּוֹ אוּרָא מִחִלּוּלֵא דִּילֵיהּ,
שְׁמָא דִּתְרִיסַר אַתוּון, פֶּרַח וְתִלְיָא בְּאוּרָא, שְׁעֵתָא חֲדָא,
וְלֹא יִתִּיר. לְבַתֵּר גְּבִיזוֹ דָּא, וְנִפְקָא מִיַּד צְרוּפָא דְאַתוּון
אַחַרְנִין, שְׁמָא דְכ' (דכ"ב) אַתוּון, וְתִלְיִין בְּאוּרָא שְׁעֵתָא
אַחַרָא, וְאַגְבִּיזוֹ. וּמִיַּד נִפְקִי אַתוּון מִחִלּוּלֵא אַחַרָא, שְׁמָא
דְּתַמְנִיא וְעֶשְׂרִין אַתוּון, מִתְעַטְרִין כִּלְהוֹ בְּכַתְרֵיהוּ,
וְקִימֵי שְׁעֵתָא וּפְלַגָּא, וְאַגְבִּיזוֹ דָּא. וּמִיַּד נִפְקִי תִלְיָא
בְּאוּרָא, שְׁמָא דְעֶשְׂרִין וַחֲמִשׁ אַתוּון בְּצְרוּפֵיהוּ, וְקִימָא
שְׁעֵתָא וְתִלְת רַגְעֵי, נִפְקִי אַתוּון דְּאַרְבַּעִין וְתִרִין אַתוּון.
לְעֵלְמָא קִימָא.

שְׁמַהֲנָן. אֵלֵא אַתוּון כִּוְלָהוּ, לֹא (דף קע"ג ע"א) מִשְׁתַּכְּכֵי
לְעֵלְמִין, בְּלִטֵי וּמְנַצְצֵי לְבַר, וְסִלְקֵי וְנַחְתֵי,
לִית מֵאן דִּיכִיל לְקִימָא בְּהוּ, בַּר מְשִׁיחַ בְּטוֹרַח סְגִי. דָּא
גְּבִיזוֹ, לְבַתֵּר דְּקִימָא תִרִין שְׁעֵתִין וְעֶשְׂרִין וְתִרִין רַגְעִין,
וְהֵאֵי שְׁמָא גְּלִיפָא דְע"ב אַתוּון קָא נִפְקִי. וְקִימָא וְתִלְיָא
בְּאוּרָא, שְׁעֵתָא וּפְלַגָּא. כֹּל הַנִּי שְׁמַהֲנָן לָא נִפְקִי, וְלֹא
אַתְחַזוֹן, אֵלֵא זְמַנָּא חֲדָא בְּיוֹמָא, אֲבַל אִינוֹן אֲלִפָּא

בֵּיתִין, אֶתְחַזֵּן פֶּרְחִין בְּאִירָא, וּמִצָּרְפִּין אֵלִין בְּאֵלִין,
תֵּלֶת זְמַנִּין בְּיוֹמָא.

כִּד פֶּרְחִין אֶתּוּן דְּאַלְפָּא בֵּיתִין, אֵלִין פֶּרְחִין מִכָּאן, וְאֵלִין
מִכָּאן, וּמִתְצָרְפִין כְּלֵהוּ. כִּד נְחִית תַּמָּן רַב מִתִּיבְתָא,
שְׂאֵרֵי, מְשִׁיחַ חָמָא בְּצִרּוּפָא דְאַלְפָּא בֵּיתָא, אֶתּוּן כְּמָה
דְּחָמָא דְנִיַּאל, דְּאִינּוֹן מִמַּתּוֹס נִנְקֵפִי אֶאלְרִן.

כָּל מַעְלֵי שַׁבָּתָא, כִּד מְקַדְּשִׁין יִשְׂרָאֵל יוֹמָא לְתַתָּא,
פְּרוּזָא פְּרִיז לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, אֶתְכַנְּשׁוּ מִשְׂרִיין
קַדִּישִׁין, אֶתְקַנּוּ פְּרִסִּין ^(קַדִּישִׁין). מֵאן חָמֵי חֲדוּהָ, בְּתֵלֶת
מָאָה וְתִשְׁעֵין רְקִיעֵין, כְּמָה מְמַנּוּ, כְּמָה שְׁלִטּוֹנִין,
מִתְכַנְּשִׁין לְאַתְרֵיהוּ. בֵּינּוֹן דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא מְקַדְּשִׁין ^{(לְקוּדְשָׁא}
^{בְּרִיךְ הוּא)}, כְּדִין אֶתְעַר אֵילָנָא דְחַיֵּי, וְאַקִּישׁ בְּאִינּוֹן טְרַפִּין
דִּילֵיהָ, רוּחַ נְשִׁיבּוּ חַד מִגּוֹ עֲלָמָא דְאֵתִי, וְאִינּוֹן עֲנַפִּין
דְּאֵילָנָא מִתְנַעֲנַעֵן, וְסִלְקִין רִיחִין דְּעֲלָמָא דְאֵתִי.

הֵהוּא אֵילָנָא דְחַיֵּי אֶתְעַר, וְאַפִּיק נְשַׁמְתִּין קַדִּישִׁין,
וּפְרִישׁ עַל עֲלָמָא. וְעַם כָּל דָּא, נְשַׁמְתִּין נְפֻקִין,
וְנְשַׁמְתִּין עֲאֵלִין, אֵלִין מִתְעַרֵּי אֵלִין, אֵלִין נְפֻקִין וְאֵלִין
עֲאֵלִין, וְאֵילָנָא דְחַיֵּי בְּחֲדוּתָא.

וּכְדִין, יִשְׂרָאֵל כְּלֵהוּ מִתְעַטְרִין בְּעַטְרִין דְּאִינּוֹן נְשַׁמְתִּין
קַדִּישִׁין, כְּלֵהוּ בְּחֲדוּתָא בְּנִיחָא. וְכָל הַשַּׁבָּת, אֵית
לוֹן הֵהוּא חֲדוּתָא, וְהֵהוּא נִיחָא, וְכָל צְדִיקֵיָא דִּי בְּגַנְתָּא,

כָּלֵהוּ סִלְקִין וּמִתְעַנְגִין בְּעֲנוּגָא עֲלָאָה, דְּעֲלָמָא דְאִתִּי.
 כִּיּוֹן דְּנִפְיָא שִׁבְתָּא, כָּלֵהוּ נִשְׁמַתִּין פְּרַחֲזִין וְסִלְקִין.
 תָּא חֲזִי, כַּד עָיִל שִׁבְתָּא נִשְׁמַתִּין נַחְתִּין לְשִׁרְיָא עַל
 עָמָא קִדְיָא. וְנִשְׁמַתִּין דְּצִדִיקָיָא סִלְקִין לְעֵילָא.
 כַּד נִפְיָא שִׁבְתָּא, נִשְׁמַתִּין סִלְקִין, אֵינּוֹן דְּשָׂארוּ עָלֵיהּ
 דִּישְׂרָאֵל. וְנִשְׁמַתִּין נַחְתִּין, אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּצִדִיקָיָא.
 כִּיּוֹן דְּסִלְקִין כָּלֵהוּ נִשְׁמַתִּין דְּשָׂארוּ עָלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל.
 סִלְקִי וְקִימִין בְּדִיוֹקְנָא קָמִי מַלְכָּא קִדְיָא,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאִיל לְכָלֵהוּ, מֵאִי חֲדוּשָׁא הוּא לְכוּ
 בְּתֵהוּא עֲלָמָא בְּאוּרִייתָא. זַכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּחֲדוּשָׁא
 דְּאוּרִייתָא אֲמַרְתָּ קָמִיָּה. כַּמָּה חֲדוּתָא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כְּנִישׁ לְפַמְלִיא דִּילֵיהּ, וְאָמַר, שְׁמַעוּ חֲדוּשָׁא
 דְּאוּרִייתָא, דְּאֲמַרְתָּ נִשְׁמַתָּא דָּא דְּפִלוֹנִי, וְכָלֵהוּ מוֹקָמִי
 הֵהִיא מְלָה בְּתַרִי מְתִיבְתִי. אֵינּוֹן לְתַתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְעֵילָא, חֲתִים לְהֵהִיא מְלָה.

תָּא חֲזִי, כַּד מְלָה אֲתַחֲדֵשׁ בְּאוּרִייתָא, וְנִשְׁמַתָּא דְּנַחְתָּא
 בְּשִׁבְתָּא אֲתַעֲסֶקֶת בְּאֵינּוֹן מְלִין חֲדַתִּין, וְסִלְקִי
 לְעֵילָא. כָּל פְּמִלִיא דְּלְעֵילָא, צִיִּיתִין לְהֵהוּא מְלָה, וְחִיות
 הַקִּדְשׁ מִתְרַבִּין בְּגַדְפִין, וּמִתְלַבְּשִׁין בְּגַדְפִין. וְכַד שְׂאִיל
 לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא תָבִין וְשִׁתְקִין, כִּדִּין חִיות
 הַקִּדְשׁ מֵהַ כְּתִיב, (יחזקאל א) בְּעַמְדָּם תִּרְפִּינָה כְּנַפְיָהֶן, כַּמָּה

דַּאתְּ אָמַר (איוב לב) כִּי עָמְדוּ לֹא עָנוּ עוֹד. (נחמיה ח) וּכְפַתְחוּ
עָמְדוּ כָּל הָעָם.

וְאִי תִימָא, שְׁתִּיקָה אִמַּאי קָרוּ לִיהַ עֲמִידָה. אָלֵא,
בְּדַבּוּרָא אִית ז' שְׁיִיפִין דְּמִתְנַעֲנַעֵן בְּהֵדִיָּה, לְבֵא.
רִיאַה. קְנָה. לְשׁוֹן. שְׁנַיִים. שְׁפוּוֹן. בְּשָׂר. וּבְשִׁתִּיקָה קְיִימוּ
בְּקִיּוּמֵיהוּ, בְּלֹא נַעֲנוּעָא. וְעַל דָּא קָרִי לְשִׁתִּיקָה עֲמִידָה.
דְּהֵא רַב הַמְּנוּנָא סָבֵא אָמַר, (נ"א רב מתיבתא) (תהלים כ) יִשְׁלַח
עֲזָרְךָ מִקֹּדֶשׁ וְגו'. מִקֹּדֶשׁ, דָּא קְדוּשַׁת יְדֵים. וּמְצִיּוֹן
יִסְעָדְךָ, דָּא הַמוֹצֵיא, דְּאִיהוּ סְעִיד לְבֵא דְּבֵר נֶשׁ. יִזְכּוֹר
כָּל מְנַחֲוֹתֶיךָ, כָּל לְאִסְגָּאָה מְלָה אַחְרָא, דָּא נְטִילַת יְדֵים
בְּתַרִּייתָא. וְעוֹלָתְךָ יִדְשָׁנָה סְלָה, דָּא בְּרַכַּת הַמְּזוּן בְּזִמּוֹן.
וְאִי אַתְּ עָבִיד כֵּן, יִתֵּן לָךְ כְּלָבְבְךָ וְכָל עֲצָתְךָ יִמְלֵא.
וּבְשִׁבְתָּ מִקֹּדֶשׁ, דָּא קְדוּשָׁא רַבָּא. וְעַל מְלָה דָּא, אַתְּ עֲטָרוּ
צְדִיקֵיָא בְּגִן עֵדֶן, מִשְׁבַּת לְשִׁבְתָּ אַחְרָא.

תּוּ פָתַח וְאָמַר, (ישעיה מ) עַל הַר (דף קע"ג ע"ב) גְּבוּהָ עָלַי לָךְ
מִבְּשָׂרַת צִיּוֹן וְגו'. עַל הַר גְּבוּהָ, הַאי וְהַאי הַר
הָעֲבָרִים, אַתְּר דְּמִשָּׁה אַתְּקַבֵּר. וְהֵא אֹיְקֻמוּהָ, דְּשְׁכִינְתָּא
תְּסַלֵּק לְתַמּוֹן, וְתַבְּשָׂר עֲלֵמָא. אָבֵל כְּלֵא אִיהוּ, מִבְּשָׂרַת
צִיּוֹן, דָּא אִיהִי חֶפְצֵי בָהּ, אַתְּתָא דְּנִתְּן בַּר דְּדוּד. אִימָא
אִיהִי דְּמִשְׁיחָא, מְנַחֵם בִּ"ר עֲמִיא"ל, וְאִיהִי תִיפּוּק
וְתַבְּשָׂר, וְאִיהִי בְּכֻלָּא דְּמִבְּשָׂרַת צִיּוֹן.

קָלָא יִשְׁתַּמְע בְּעֵלְמָא, וְתַרִּין מַלְכִין יִתְעַרוּן בְּעֵלְמָא,
לְאַגְחָא קָרְבָא, וְיַפּוּק שְׂמָא קַדִּישָׁא עַל עֵלְמָא.

מַה תְּבַשֵּׁר וְתִימָא. (ישעיה מ) הִנֵּה יְיָ אֱלֹהִים בַּחֲזוֹק יָבֵא
וְזָרְעוּ מוֹשְׁלָה לוֹ. הִנֵּה שְׂכָרוֹ אֲתוּ וּפְעוּלָתוֹ לְפָנָיו. הִנֵּה
שְׂכָרוֹ אֲתוּ, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כָרִיז בְּכָל פְּמִלְיָא
דְלַעִילָא, וְיִימָא לֹון, אֲתַכְנָשׁוּ וְדֹאִינוּ דִינָא. מֵאן דְמַסַּר
נְשַׁמְתִּיה עַל קְדוּשַׁת שְׁמִי, אַגְרִיה מֵאִי הוּא. וְאִינוּן
יִימְרוּן כֶּךָ וְכָךְ. מֵאן דְסָבִיל כְּמַה חְרוּפִין וְגִדּוּפִין בְּכָל
יוֹמָא עָלִי, מַהוּ אַגְרִיה. אִינוּן אֲמַרִי כֶךָ. מֵאן דְאַתְעַנְשׁ
בְּכָל יוֹמָא עָלִי, מַהוּ אַגְרִיה. אִינוּן אֲמַרִי כֶךָ. הֲדָא הוּא
דְכְתִיב, הִנֵּה שְׂכָרוֹ אֲתוּ וּפְעוּלָתוֹ לְפָנָיו.

מַהוּ וּפְעוּלָתוֹ. אֲלָא כְּמַה דְכְתִיב, (תהלים לא) מַה רַב טוֹבֶכָךְ
וְגו'. פְּעֻלַת לַחֲוֹסִים כֶּךָ. דָּא הוּא פְּעוּלָתוֹ. נֶגְד בְּנֵי
אָדָם מַהוּ. אֲלָא נֶגְד עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. אֲשֶׁר צַפְנַת
לִירְאִיךָ, מַהוּ אֲשֶׁר צַפְנַת. וְכִי מֵאן יִגְזוֹל וְיִטוֹל מִן יְדוּי,
מַה דְהוּא בְּעֵי לְמִיָּהב, דְכְתִיב צַפְנַת.

אֲלָא פּוּק וְחָמֵי עוֹבְדֵין דְרַחֲמָנוּ דְעַבְד קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא, בְּמַה דְאִיהוּ מְחִי, בֵּיה יְהִיב אֲסוּוֹתָא. בְּמַה
מְחִי בְשַׁמְאֲלָא, בִּימִינָא קָרִיב, וּבְשַׁמְאֲלָא מְחִי. בְּמַה
דְמְחִי, בֵּיה יְהִיב אֲסוּוֹתָא לְעוֹלָם, כְּתִיב (ירמיה א) מְצַפּוֹן
תַּפְתַּח הַרְעָה, וּבְצַפּוֹן מְחִי. דְמַתְמָן נַפְקִי כָּל דִּינִין וְכָל

גִּזְרֵי קִשְׁיִין. וּבִיּוֹת שָׂרֵי כָּל אֲגָר טַב, וְכָל טִיבוֹ, דְּזַמִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיּוֹת לְיִשְׂרָאֵל. לְזַמְנָא דְאַתִּי, קָרִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַפּוֹן, וַיִּימָא לֵיהּ, בְּךָ יִהְיֶיבִית כָּל
 טִיבוֹ, וְכָל אֲגָר טוֹב לְבַנֵּי, דְּסַבְלוּ כַּמָּה בִּישִׁין בְּהַאי
 עֲלָמָא, עַל קְדוּשַׁת שְׁמֵי. הַב אֲגָרִין טָבִין דִּיהֶבִית בְּךָ.

הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ"ג) אֹמֵר לְצַפּוֹן תִּנִּי וּלְתִימָן אַל
 תִּכְלְאֵי וְגו'. וְכִי אֲרַחֵא הָכִי הוּא דְדָרוּם, לְמַמְנַע
 בְּרַכָּאן, וְהָא כָּל בְּרַכָּאן מִסְטְרָא דְדָרוּם, וְכָל טָבִין
 דְּעֲלָמָא מְדָרוּם נְפֻקִי, וְאַיְהוּ אֲמַר לְתִימָן אַל תִּכְלְאֵי.
 אֲלֵא בְּהֵיא שְׁעָתָא, יִתְעַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם,
 וַיִּימָא לֵיהּ קוּם, דְּהָא מָטָא זַמְנָא דְאַנָּא פְּרִיק
 לְבַנְךָ, לְמִיּוֹת לֹון אֲגָר טַב, עַל כָּל מָה דְּסַבְלוּ בְּגִלוּתָא.
 וּמַגּוֹ דְּאַבְרָהָם הָוָה בְּזַבְיָנוּ דְּלִהוֹן, דְּכְּתִיב, (דברים לב) אִם
 לֹא כִי צוּרִם מְכָרִם, דָּא אֲבָרָהֶם. הָוָה לֵיהּ כְּמָאן דְּלֹא טַב
 בְּעֵינֵינוּ, וְאַחֲמֵי גְרַמִּיָּה, כְּמָאן דְּבַעֵי דִּילְקוֹן עַל חוּבִיָּהוֹן
 יִתִּיר, וַיִּימָא גְבוּ מִחוּבִיָּהוֹן, גְבוּ מִחֲטָאִיָּהוֹן. אֲמַר לֵיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, יִדְעָנָא כְּלָא אִיְהוּ מָה
 דְּאַמְרַת לְאַנְפִּין. אֲנָא אוֹף הָכִי לְאַנְפִּין. אַל תִּכְלְאֵי, אֲנָא
 בְּעֵי לְפִיִּסָּא לָךְ עַל בְּנֵךְ. לָא תִמְנַע טִיבוֹ מִנְהוֹן, לָא
 תִמְנַע אֲגָר טַב מִנְהוֹן, כְּמָה וְכְמָה סַבְלוּ עַל חוּבִיָּהוֹן,
 וּבְגִינֵי כְּךָ אֹמֵר לְצַפּוֹן תִּנִּי. וְהֵינּוּ אֲשֶׁר צַפְנַת, וְדָא הוּא
 מְלָה (ס"א דתהא) דִּיהֵיא מְבַשְׂרַת.

וְתוֹ תְּבַשֵּׁר זְמַנָּא תְּנַיִנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְשְׁכִינְתָּא תִּסְלַק עַל
הָהוּא טוֹרָא עֲלָאָה, וְתַהֲךְ וְתַבְּשֵׁר לְאַבְהֹן, מִיַּד תַּהֲךְ
לְיִרוּשָׁלַם, וְתַחֲמִי לָהּ בְּחֶרְבְּנָא. תִּיעוּל לְצִיּוֹן, וְתַמָּן
תִּקְרַקֵּר קִירָא כְּמִלְקַדְמִין, עַל אֲתֵר בֵּי מוֹתְבָה, וְעַל יִקְרָא
דִּילָהּ בְּהָהוּא אֲתֵר. וְתַמָּן אֹמִיָּאת, דְּלֹא תִיטוּל מִתַּמָּן,
וְלֹא תַפּוּק, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִפְרוּק לְבַנְהָא, וְדֹא
חֶפְצִי בָּהּ. תְּבַשֵּׁר כְּמִלְקַדְמִין וְאַמְרַת, (ישעיה יב) צִהְלִי וְרַנִּי
יּוֹשְׁבֵת צִיּוֹן כִּי גָדוֹל בְּקֶרְבֶּךָ וְגו'. מֵאֵי גָדוֹל בְּקֶרְבֶּךָ. דֹּא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דֵּאִיהוּ אֲתֵי לְגַבְּהָ, לְאַקְמָא לָהּ
מֵעַפְרָא, וְיִימָא לָהּ (ישעיה נב) הַתְּנַעֲרִי מֵעַפָּר קוּמִי שְׁבִי
יְרוּשָׁלַם. יְרוּשָׁלַם אִיְהִי, וְיִרוּשָׁלַם שְׁמָהּ וְדֹאֵי.

וּבְדֹא אֹפֶךְ חֲכִי, כְּמָה חֲדוּ עַל חֲדוּ הוּי לְצַדִּיקֵיָא בְּגִן
עֵדֶן. וּבְגִין כֶּךָ זַכָּאָה אִיהוּ, מֵאֵן דְּנִשְׁמַתִּיה בְּשַׁבַּת
אַסְהִידַת קָמִי מְלַכָּא, עַל חֲדוּשָׁא דְאֹרִיִּיתָא, דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְכֹל פְּמִלְיָא דִּילִיָּהּ, וְכֹל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין
דְּצַדִּיקֵיָא דִּיהוּ בְּגִן עֵדֶן, כְּלָהּ מִתְּעַטְרִין בְּהָהוּא מְלָה.
תּוֹ שְׁמַעְנָא בּוּצִינָא (דף קע"ד ע"א) קַדִּישָׁא, דְּכִמָּה יִקָּר עַל
יִקָּר, וְעַטְרָה עַל עַטְרָה, מְעַטְרֵן לְאַבוּהָ דִּיהוּא בַר
נֶשׁ תַּמָּן, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַכְנֹשִׁי
לְמִשְׁמַע חֲדוּשָׁא וּמְלִין חֲדַתִּין דְאֹרִיִּיתָא, מִשְׁמִיָּה דְפִלוֹנִי
בַר פִּלוֹנִי, כְּמָה אֵינּוֹן דְּנִשְׁקִין עַל רִישִׁיָּהּ. כְּמָה צַדִּיקֵיָא

מֵעֲטָרִין לִיה, כַּד נַחֲתִין. זַפָּאָה חוֹלְקִיהוּן דְּכָל אֵינּוּן
דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא, יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא מִשְׁאֵר יוֹמִין. (עד כאן)

רעיא מהימנא

(במדבר ט"ו) ראשית עריסותיכם חלה תרימו וגו', פקודא דא
להפריש חלה לכהן. חל"ה הכי חושבניה, מ"ג ביצים,
וחומש ביצה, חד מחמש. ואית חומש חד מן חמשין, דאיהו ז'.
ודא סימן מג"ן, דאיהו מיכ"א ל גבריא"ל נוריא"ל. חלה,
שכינתא. דבאתר דאלין מלאכין תמן, אבהן תמן. ובאתרא
דאבהן תמן, שכינתא תמן. ובה ויחל, בה עלינא, הדא הוא
דכתיב, (שמות לב) ויחל משה את פני יי אלהיו. (דברים ג) אדני ידוד
אתה החלות להראות את עבדך. ובה חלה זכות אבות. ובה
תמה זכות אבות לרשעים. דהוּן מקבלים אנרייהו בהאי עלמא.
דמסטר א דימינא, דתמן יי דאיהו חכמה, שרותא דשמא דידוד,
דאיהו אחזי זכותא על בנהא מימינא, דתמן רמ"ח
פקודין דעשה. מסטר א דאת ה' בתרא, דאיהי לשמאלא
דגבורה, דתמן לא תעשה, דאינון שם"ה, דתמן גדונון רשעים
גמורים, תמה לון זכות אבות, ואתהפך לון שם יהו"ה, הוה"י.
ואוליפנא מהמן הרשע, (אסתר ה) וכל זה איננו שנה לי. (ע"ב רעיא

(מהימנא)

(במדבר ט"ו) ויאמר יי אל משה לאמר דבר אל בני ישראל
וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם
וגו'. רבי חזקיה פתח, (זכריה ג) ויראני את יהושע הכהן
הגדול וגו'. כמה זכאין אינון ישראל, דקודשא בריך

הוא בעי ביקרהון על כל בני עלמא, ויהב לון אורייתא קדישא, ויהב לון נביאי מהימני, דמדברי להו באורייתא, בארה קשוט.

תא חזי, כל נביאי ונביאי דאוקים קודשא בריך הוא לישראל, בלהו אתגלי קודשא בריך הוא עלייהו, בדרגין עלאין קדישין, וחמו זיו יקרא קדישא דמלכא מאתר עלאה, אבל לא קריב כמשה, דהוה קריב למלכא יתיר מכלא, דהא זכאה חולקיה יתיר מכל בני עלמא, דעליה כתיב, (במדבר יב) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות. ושאר נביאי, הוו חמאן מאתר רחיקא, כמה דאת אמר (ירמיה לא) מרחוק יי נראה לי.

(שמות י"א ע"ב) אמר רבי חזקיה, הכי אוליפנא, כתיב (שמות ב) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. וילך איש דא קודשא בריך הוא כמה דאת אמר (שמות טו) יי איש מלחמה. מבית לוי: דא קודשא בריך הוא, אתר דתכמה עלאה, וההוא זוהר (ס"א נהר) מתחברן כחדא, דלא מתפרשן לעלמין. מבית לוי: דאשרי לויתן (ס"א כל חידו) בלחודוי בעלמא, הדא הוא דכתיב (תהלים קד) לויתן זה יצרת לשחק בו. ויקח את בת לוי, דא קודשא בריך הוא, אתר דנהירו דסיהרא נהיר.

ותהר האשה ותלד בן. האשה ודאי, כמה דאת אמר

לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה. בְּקִדְמִיתָא בֵּת לְוִי, הָכִי הוּא
 וְדַאי. וְכִי בֵּת לְוִי בְּקִדְמִיתָא, וְהִשְׁתָּא אִשָּׁה. אֶלָּא הָכִי
 אֹלֵיפְנָא, אֶתְתָּא עַד לָא אֲזִדְוּוּגַת, אֶתְקִרִיאת בֵּת פְּלוּנִי,
 בְּתֵר דְּאֲזִדְוּוּגַת. אֶתְקִרִי אִשָּׁה, וְהִכָּא, בֵּת וְאִשָּׁה, כִּלְא
 בְּחַד דְּרָגָא הוּא.

וְתַצְפְּנֵהוּ ג' יְרַחִים, אֵלִין תִּלְתִּי יְרַחִין דְּדִינָא קִשְׂיָא
 שְׂרִיָּא בְּעֵלְמָא. וּמְאִי נִינְהוּ. תַּמּוּז וְאָב
 וְטִבְ"ת. מְאִי קָא מִשְׁמַע לָן. דְּעַד דְּלָא נַחַת מִשָּׁה
 לְעֵלְמָא, שְׂכִיחַ הָוּה הוּא לְעֵילָא, וְעַל דָּא אֲזִדְוּוּגַת בֵּיה
 שְׂכִינְתָּא מִן יוֹמָא דְּאֶתְיִלִּיד. מִכָּאן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 רַחֲמֵיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָּא שְׂכִיחִין אֵינּוֹן לְעֵילָא, עַד לָא יַחְתּוּן
 לְעֵלְמָא.

וְלֹא יִכְלֶה עוֹד הַצְּפִינוּ וְתַקַּח לּוֹ וְגו' מְאִי וְתַקַּח לּוֹ תִּיבַת
 גְּמָא. דְּחֶפֶת לִיָּה בְּסִימְנָהָא, לְמַהוּי נָטִיר מְאִינּוֹן
 נוּנֵי יִמָּא, דְּשִׂאטִּין בִּימָא רַבָּא, כְּמָה דְּכֶתִיב, (תהלים קד) שָׁם
 רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר. וְהִיא חֶפֶת לִיָּה לְמַהוּי נָטִיר מִנִּיָּהוּ
 בְּחַפּוֹ (ס"א דְּסִטְרָא דִּיּוּבְלָא יִקְרָא) דְּבִנֵּי יִמָּא בְּלָא יִקְרָא בְּתִרֵי
 גְּוּוּנִין, בְּחִיּוּר וְאוּפָם, וְאַנַּח לִיָּה לְמִשָּׁה לְמִישֵׁט בִּינִיָּהוּ,
 לְאַשְׁתְּמוּדַע בִּינִיָּהוֹן, בְּגִין דְּזַמִּין הוּא לְסִלְקָא
 בִּינִיָּהוּ, זְמָנָא אַחְרָא, לְקַבְּלָא אוּרִיָּתָא.

וְתִרְדַּבְּת בֵּת פְּרַעָה. דָּא הִיא, דְּאֶתְיָא מִסְטְרָא שְׁמָא לָא

דְּדִינָא קְשִׁיא, כְּמָה דְּאִתְמַר לְרַחוּץ עַל הַיְאֹר. עַל הַיְאֹר
 דְּיִיקָא, וְלֹא עַל הַיָּם. וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (שמות יז) וּמִטָּף
 אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיְאֹר. וּמִשָּׁה לֹא הִכָּה אֶלָּא בֵּימָן,
 וְקַרְיֵיהָ קָרָא יְאֹר. אֶלָּא יְאֹר הוּא דְּמַחָא אַהֲרֹן עַל יְדָא
 דְּמִשָּׁה, וְשׁוּיֵיהָ קָרָא דְּאִיהוּ עֶבֶד.

כְּהֵא יִגְוֹנָא (שמות ז) וַיִּמְלֵא שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת יִי
 אֶת הַיְאֹר, וְאַהֲרֹן הִכָּה, אֶלָּא (ס"א דְּעַל דְּא) עַד
 דְּאִתָּא מִסְטָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קַרְיֵיהָ קָרָא הַכּוֹת יִי,
 לְבַתֵּר קַרְיֵיהָ בְּשִׁמָּא דְּמִשָּׁה. וְנַעֲרוּתֶיהָ הוֹלְכוֹת, אֵינּוֹן
 שְׂאָר מִשְׂרִיין דְּאִתְיִין מִסְטָרָא דְּא.

(שמות ב) וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וַתִּרְאֶהוּ, וַתֵּרָא מִבְּעֵי
 לֵיהּ, מֵאִי וַתִּרְאֶהוּ. וְהָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לִית לָךְ
 מְלָה בְּאֹרֵייתָא, אוֹ אֶת חֵד בְּאֹרֵייתָא, דְּלֹא אֵית בֵּיהּ
 רְזִין יְקִירִין וְעֵלְאִין. אֶלָּא הֵכִי אוֹלִיפְנָא, רְשִׁימָא דְּמִלְכָּא
 וּמִטְרוֹנִיתָא אֲשֶׁתְּכַחַת בֵּיהּ, וְאֵינּוֹן רְשִׁימָא דְּוָאוּ ה"א,
 מִיד וַתִּחְמוֹל עָלָיו וְגו'. עַד כָּאן לְעֵילָא. מְכָאן וְלַהֲלָאָה
 לְתַתָּא, בַּר הָאִי קָרָא, דְּכְתִיב וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחוֹק.
 אַחֲתוֹ דְּמָאן. אַחֲתוֹ דְּהָאִי אִיהוּ, דְּקָרָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 אַחֲתִי, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אַחֲתִי.
 מִרְחוֹק: כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר, (ירמיה לא) מִרְחוֹק יִי נִרְאָה לִי.

מֵאִי מִשְׁמַע. מִשְׁמַע דְּאֵינּוֹן זַכָּאִין, עַד דְּלֹא נַחְתּוּ

לְעֵלְמָא, אֲשֶׁת־מוֹדֵעַן אֵינּוֹן לְעֵילָא לְגַבֵּי כְּלָא, וְכַל שְׁכַן
 מִשָּׁה. וּמִשְׁמַע דְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקֵי־יֵא, אֲתַמְשֵׁךְ מֵאֲתָר
 עֲלָאָה, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא. וְרוּזָא דְּמִלָּה אוֹלִיפְנָא, דְּמִשְׁמַע
 דְּאָב וְאִם אֵית לְנִשְׁמַתָּא, כְּמָה דְּאֵית אָב וְאִם לְגוּפָא,
 בְּאַרְעָא. וּמִשְׁמַע דְּבְכַל סְטֵרִין, בֵּין לְעֵילָא, בֵּין לְתַתָּא,
 מְדַכֵּר וְנוֹקְבָא כְּלָא אֲתֵיָא וְאֲשֶׁת־כַּח. וְהָא אוּקְמוּהָ רוּזָא
 דְּכַתִּיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. הָאָרֶץ, דָּא
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. נֶפֶשׁ חַיָּה, נֶפֶשׂא דְּאָדָם קַדְמָאָה עֲלָאָה,
 כְּמָה דְּאֲתַמַּר. אֲתָא רַבֵּי אַבְא וְנִשְׁקִיָּה, אָמַר וְדַאי שְׁפִיר
 קָא אֲמַרְת, וְהֲכָא הוּא כְּלָא.

זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְּמִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא, עַל כָּל שְׂאָר
 נְבִיאֵי עֵלְמָא. בְּגִין כֵּן, לָא אֲשֶׁת־דֵּל בֵּיה פֶּד
 אֲסַתְלָק מֵעֵלְמָא, בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֲעֲלִיָּה
 לְפָרַגוּדִיָּה. וְעַל דָּא סָלִיק מִשָּׁה בְּנְבוּאָה עֲלָאָה, וּבְדַרְגִּין
 יְקִירִין, מִכָּל נְבִיאֵי עֵלְמָא, וְשְׂאָר נְבִיאֵי חֲמָאן בְּתַר
 כּוֹתְלִין סְגִיאִין.

(זכריה א) וַיֵּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, מֵאֵי קָא חֲמָא,
 דְּהוּא קָאִים קָמִי מְלֶאכְא, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁין
 מְלוּכְלְכִין, עַד דְּכְרוּזָא נְפִיק, וְאָמַר הָסִירוּ הַבְּגָדִים
 הַצּוּאִים מֵעַלְיּוֹ. אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, כְּתִיב הֲכָא וְעוֹמֵד לְפָנַי
 הַמְּלֶאךָ, מֵאֵי לְפָנַי הַמְּלֶאךָ. דְּהוּא דָּאִין דִּינּוּי, הֵהוּא

רעיא מהימנא
 עיצית פקודא דא איהו
 לאדפרא כל פקודי
 אורייתא בגינה פמה דאת
 אמר וראיתם אתו וזכרתם
 את כל מעות יי ועשיתם
 אתם דא איהו סימנא
 דמלפא לאדפרא ולמעבדא.
פתיב (שמות כח) ועשית עיין
 זהב, והא אוקימנא
 רזא דעיין לאתעטרא ביה
 כהנא רבא. ודא איהו עיין,
 לאסתכלא ביה עינין,
 דאיהו סימן דעלמא עלאה,
 דאתעטר ביה כהנא רבא.
 ובגין כד אסתכלותא דיליה
 מכפרא על עזות
 פנים, דלא קיימא לקמיה,
 אלא פנים דקשוט, רזא דכל
 אינון פנים עלאין, דאינון
 פנים דקשוט, פנים דאמת.
 דכלילין באמת דיסקב.
 עיצית איהו נוקבא, רזא
 דעלמא תתאה.
 אסתכלותא לאדפרא. עיין

דכתיב ביה, (קהלת ה) ואל
 תאמר לפני המלאך פי
 שגגה היא. מאי קא משמע
 לן. דכל בר נש דלא זכי
 בהאי עלמא, לאתעטפא
 בעטופא דמצוה,
 ולא תלבשא בלבושא
 דמצוה. כד עייל בההוא
 עלמא, קאים בלבושא
 טנופא, דלא אצטריך,
 וקאים בדינא עליה.
 תא חזי, פמה לבושין
 מזדמנין בההוא
 עלמא, וההוא בר נש דלא
 זכי בהאי עלמא בלבושין
 דמצוה, כד עייל לההוא
 עלמא, מלבשין ליה בחד
 לבושא דאשתמודע לגבי
 מאריהון דגיהנם, וההוא
 לבושא, ווי למאן דאתלבש
 ביה. דהא פמה (דף קע"ה ע"א)

דְּבַר, צִיּוֹת נֹקְבָא, וְדָא
 לְכָל בַּר נֶשׁ. צִיּוֹן לְכַתְּנָא.
 וְתַנְיִנּוּ, אָסוּר לְאִסְתַּכְּלָא
 בְּשִׁכְנֵינְתָא, בְּנִין
 כְּדָא אֵית תַּכְלָא, בְּנִין
 דְּתַכְלַת, אִיהוּ פְּרַסְיָא
 לְבֵית דְּוֹד, וְתַקוּנָא דִּילֵיהּ.
 וְדָא אִיהוּ דְּחָלָא מִן קַדָּם יְיָ
 לְדַחְלָא מִהֵוּא אַתְר. וְעַל
 דָּא וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם
 אֶת כָּל מַצּוֹת יְיָ, וְדָא
 פְּרַסְיָא דְּדִינִין בְּהַ דִּינֵי
 נְפִשׁוֹת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ,
 דְּכָל גְּוֹוִינִין טְבִין לְחַלְמָא, בַּר

גְּרִדִּינֵי נְמוּסִין, זְמִינִין
 לְאַחַדָּא בֵּיהּ, וְעֵיילֵי לֵיהּ
 לַגִּיהֶנֶם. וּשְׁלֵמָה מְלַכָּא צִוּוּ
 וְאָמַר (קהלת ט) בְּכָל עֵת יִהְיוּ
 בְּגִדֵיךָ לְבָנִים.

תָּאנָא בְּרֹזָא דְּסַפְרָא
 דְּצַנִּיעוֹתָא,

אַרְבַּע מְלָכִין נְפַקִּין לְקַדְמוֹת
 אַרְבַּע. בְּהוּ תְלִיין פְּעַנְבִּים
 בְּאַתְכְּלָא, צְרִירָן בְּהוּ ז'
 רְהִיטִין, סַהְדִין סַהְדוֹתָא.
 וְלֹא קִימִין בְּדוּכְתֵייהוּ.

תַּכְלָא, דְּאִיהוּ פְּרַסְיָא דְּסַלִּיק בְּדִינָא דְּנְפִשׁוֹת.
 כְּתִיב וְנָתַנּוּ עַל צִיּוֹת הַכְּנָף פֶּתִיל תַּכְלָת. וְנָתַנּוּ עַל הַכְּנָף לֹא
 כְּתִיב, אֲלֵא וְנָתַנּוּ עַל צִיּוֹת. דְּדָא אִיהוּ דְּחַפִּי עַל שְׂאֵר
 חוּטִין. וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם, וּכְתִיב, (דְּבָרִים כה) זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר
 עָשָׂה לְךָ עַמְלֶק. מֵאֵי טַעְמָא דָּא. אֲלֵא לְבָרָא דְּפִרִיין גְּדָרָא,
 וּנְשֻׁכִּיהּ כְּלָבָא. כָּל זְמַנָּא דְּאָבוּי בְּעֵי לְאוּכְחָא לְבָרִיהּ, הָוּה אָמַר
 הָוִי דְּכִיר כַּד נָשִׂיד לְךָ כְּלָבָא. אוּף הָבָא וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם,
 דְּדָא אִיהוּ אַתְר דְּסַלְקִין נְשֻׁמְתִין לְמִידָן.

כְּגִוּוּנָא דָּא, (בְּמַדְבַּר כא) וְהָיָה כָּל הַנְּשׁוּף וּרְאָה אֶתוֹ וְחָי, אֲמַאי.
 אֲלֵא כַּד סַלִּיק לְעֵינוּי, וְחָמֵי דִּיוּקְנָא דְּהָהוּא דְּנָשִׂיד לֵיהּ,
 הָוּה דְּחִיל, וְצַלִּי קַדָּם יְיָ, וְהָוּה יָדַע דְּאִיהוּ עוֹנֵשָׂא דְּתַיְבִיא. כָּל

זמן דברא חמי רעועה דאבוי, דחיל מאבוי. אשתויב מרעועה, אשתויב מכלא. מאן גרים ליה לאשתויבא. ההוא דחמי בעינוי ההוא רעועה, ההוא רעועה גרים ליה לאשתויבא. ועל דא וראה אתו וחי, חמי רעועה דאלקי ליה, ואיהו עביד ליה לאשתויבא. אוף הקא וראיתם אותו וזכרתם, ועשיתם ודאי. ואי לאו, הא רעועה, דהאי יגרום לכון, למיהוי תבין לפולחנא דילי תדיר, וכדין ועשיתם.

ולא תתורו אחרי לבבכם, ומנע מנכון בישינ ארחין אחרנין, ודאי, לא תתורו, ולא תעבדו בישינ. ועל דא סלקא גוון תכלא. דא תכלת, דמאי לפסא הכבוד, מה פסא הכבוד, עביד לבר נש למהך לארחה דמישר, לדפאה ליה. אוף האי תכלת, עביד לבר נש למהך בארחה מישר, ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר, למיהך במישר.

בתיב (ישעיה כד) מכנף הארץ ומירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו'. מכנף הארץ, דא כנף דעיצית, דאיהו כנף הארץ. ומירות שמענו, אלין שאר חוטינ, דנפקין ותליין מאתר עלאה, גו אינון שבילין עלאין, דנפקין מחכמה עלאה. צבי לצדיק, דא צדיק חי העולמים, דאינון חוטינ אינון שפירו דיליה, דהא מניה נפקין, וכל חוטא כלילא בתרין סטרינ. וכד אסתכלנא, אמינא רזי לי רזי לי, דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין. וכד אסתכלנא בתכלת, וחמינא רעועה לאלקאה, אתר דחילו למדחל, אמינא אוי לי, דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא, בהאי בוגדים בגדו, דהא קורין קריאת שמע בלא עיצית, וסהדין סהדותא דשקרא, ואלין אינון בוגדים דבגדו, משקרי דגרמיהו.

וּבְגָד בּוּגְדִים בְּגָדוֹ, לְבוּשָׁא דְלִהוֹן בְּלָא צִיצִית, אֶקְרִי בְּגָד
 בּוּגְדִים. לְבוּשָׁא דְאִינוּן בּוּגְדִים דְּבְגָדוֹ, דְּמִשְׁקְרִי וְסִהְרִין
 סִהְרוּתָא דְשִׁקְרָא בְּכָל יוּמָא. וּוִי לֹזַן, וּוִי לְנַפְשִׁיהוֹן, דְּסִלְקִי
 בְּהוּא פְּרִסְיָא דְתַכְלָא לְמִידָן. וְעַלְיֵיהוּ פְּתִיב, (תהלים קא) דוֹבַר
 שְׁקָרִים לֹא יִבּוֹן לְנֶגֶד עֵינַי, הֵהוּא בְּגָד דְלִהוֹן אֲשֶׁתְּמוּדַע לְגַבֵּי
 כָּל מְאָרִיהוֹן דְּדִינִין. וּוִי לֹזַן, דְּלִית לֹזַן חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי.
 וְכַאֲזַי אִינוּן צְדִיקֵיָא, דְּמִלְבוּשִׁיהוֹן וְתַקּוּנֵיהוֹן אֲשֶׁתְּמוּדַעַן
 לְעֵילָא, לְאוּטְבָא לֹזַן בְּהַאי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. (ע"ב) (שמות מ"ג

ע"א והיה לאות וכו')

פְּקוּדָא דָּא מְצוֹת צִיצִית, כָּלִיל תְּכֵלֶת וְלִבָּן, דִּינָא
וְרַחֲמֵי בְּנוּרָא. אֲשָׁא חוּוּרָא לָא אֶכִּיל, תְּכֵלֶא
אֶכִּיל וְשָׂצִי. (דברי הימים ב ז) **וְתֹאכַל הָעוֹלָה, חוּוּר מִימִינָא,**
תְּכֵלֶת מִשְׂמָאלָא. עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא יַחֲוּד בֵּין תְּרוּיֵיהוּ,
יְרוּק. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, מְאִימְתִי קוּרִין
אֶת שְׁמַע בְּשַׁחְרִית, מְשִׁפִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלִבָּן. וּבְגִין דָּא
תְּקִינוּ פְּרִשְׁת צִיצִית לְמִקְרִי לָהּ בִּיחּוּדָא.

השלמה מההשמטות (סימן ד)

פְּתַח רַבִּי נְהוּרָאִי בְּפְרִשְׁת צִיצִית וְדַרְשׁ, (במדבר טו) **וְעָשׂוּ**
לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְּפֵי בְּגִדֵיהֶם לְדוֹרוֹתָם. מְאִי
שָׂנָא דְהֶכָא וּבְשִׁבְת לְדַרְתָּם חָסַר, דְּכַתִּיב, (שמות לא)
לַעֲשׂוֹת אֶת הַשִּׁבְת לְדַרְתָּם, חָסַר.

דַּתְּנִינֶנּוּ. תִּקְנוּ פְּרֹשֶׁת צִיצִית בְּקִרְיַת שְׁמֵעַ. וּבְדִירְתּוֹ
 שֶׁל אָדָם, נִמְצָא פְּרֹשֶׁת קְרִיַּת שְׁמֵעַ, חוּץ
 מִפְּרֹשֶׁת צִיצִית, שְׁחָסַר מִשָּׁם. בְּמָה נִשְׁלַם. אֵלָּא
 כִּשְׂאָדָם מִתְּעַטֵּף בְּבֵיתוֹ בְּצִיצִית, וְיוֹצֵא בּוֹ לְפֶתַחַו,
 הֲרִי נִשְׁלַם.

וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁמַח בּוֹ, וּמִלְּאֵךְ הַמּוֹת זֶז מִשָּׁם
 וְהֵינּוּ לְדֹרְתָם, שְׁיִהְיֶה שָׁלֵם. וְיֵצֵא מִפֶּתַח
 בֵּיתוֹ בְּמִצּוֹה זֶז, וּמִלְּאֵךְ הַמִּשְׁחִית זֶז מִשָּׁם וְנִיצוּל
 הָאָדָם מִכָּל נֶזֶק. מִנָּלָן. מִמַּאי דְכָתִיב מְזוּזוֹת,
 מֵאוֹתֵיּוֹתָיו מִשְׁמֵעַ, וְזֶז מוֹ"ת. שְׁלֵא נִיתֵן לוֹ רְשׁוֹת
 לְחַבֵּל, וְזֶז מִפֶּתַחַו.

בַּשָּׁבֶת דְכָתִיב לְדֹרְתָם, מַאי טַעְמָא. מִפְּנֵי שְׁכִיּוֹן
 שְׁקִידֵי דִישׁ הַיּוֹם, דִּירְתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה
 לְהִיּוֹת בְּנֵר דְּלוּקָ, וְשְׁלַחַן עָרוּךְ, וּמִטָּה מְמוֹצְעַת
 וּדִירְתָן מִתּוֹקְנַת פְּדִירְתַּת חָתָן לְקַבֵּל בּוֹ הַפְּלָה. וּמַאי
 נִיהוּ. שֶׁבֶת הִיא פְּלָה. וּלְעוֹלָם אֵין מִכְנִיסִין אוֹתָהּ אֵלָּא
 בְּדִירָה מִתּוֹקְנַת לְכַבּוּדָהּ, כְּפִי הָרְאוּי לָהּ. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשָּׁבֶת. וּכְתִיב, לְדֹרְתָם, לְהַכְנִיס
 בָּהּ פְּלָה קְדוּשָׁה לְדִירְתָהּ וּלְהִיּוֹת בְּתוֹכָהּ.

בַּשָּׁעָה שְׁקִידֵי דִישׁ הַיּוֹם, וּכְלָה זֶז בָּאָה, וְאֵינָה מוֹצְאָה
 דִּירָה מִתּוֹקְנַת, וְשׁוֹלְחָן עָרוּךְ, וְנֵר דְּלוּקָ. פְּלָה

זו אומרת, אין דירה זו מישראל. ביני ובין בני ישראל כתיב, אין זה מישראל, אין דירתו לקדושה. על כן צריך היכר קדושה בבית. ועל דא כתיב לדורתם, בשבת ובבציצית.

אמר רבי נהוראי, אסהדנא, על מאן דנפק מתרע ביתיה בעיטופא דמצוה, ותפילין בראשו, בשעה דנפיק בין תרין תרעין, אודמנא שכינה עליה. ותרין מלאכין דקיימין עליה, חד מימינא, וחד משמאלא, וכולהון מלוין ליה עד בי כנישתא, ומברכין ליה. וחד מקטרגא דאיהו קיימא קמי פתחי דבר נש אזיל מבתריהו, ועל פרחיה אתיב ואמר

אמן. (עד כאן מההשמטות)

השלמה מההשמטות (סימן ה)

ספר הבהיר

מאי טעמא אנו מטילין תכלת בציצית, ומאי טעמא שלשים ושתים. משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו גן נאה ולו שלשים ושתים נתיבות ושם שומר עליהן, והודיעו לבדו אותן הנתיבות. אמר לו, שומרם ולך בהם בכל יום וכל זמן שתדריכם שלום לך.

מה עשה השומר, אמר, אם אני אהיה לבדי באלה

הַנְּתִיבוֹת, אִי אֶפְשֶׁר לְשׁוֹמֵר אֶחָד לְקַיֵּם אֱלוֹ
הַנְּתִיבוֹת. וְעוֹד כִּי יֹאמְרוּ הָעוֹלָם, כִּי לִי הוּא מְלַךְ זֶה
וְשׁוֹמֵר זֶה. לְכֹךְ שָׁם שׁוֹמֵר זֶה, שׁוֹמְרִים אַחֲרֵים עַל
הַנְּתִיבוֹת אֵלֶּה שֶׁהֵן שְׁלֵשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת.

וּמֵאִי טַעֲמָא דְתַכְלַת אָמַר הַשׁוֹמֵר שְׂמָא יֹאמְרוּ
הַשׁוֹמְרִים, הֲגֵן שְׁלִי הוּא. נָתַן לָהֶם סִימָן, רְאוּ
הַסִּימָן לְמַלְךְ שֶׁהוּא שְׁלוֹ, שֶׁהֲגֵן הֵזֶה וְאֵלֶּה הַנְּתִיבוֹת
הוּא תְקַנָּם, וְאֵינָם שְׁלִי וְהֵנָּה חוֹתְמוֹ.

מִשָּׁל לְמָה הַדְּבַר דּוֹמָה לְמַלְךְ וּבְתוֹ שֶׁהֵיוּ לָהֶם עֲבָדִים,
בְּקִשׁוֹ לִילֵךְ מִרְחוֹק, פִּחְדוֹ מִן אֵימַת הַמְּלָךְ. נָתַן
לָהֶם הַמְּלָךְ סִימָנוֹ. פִּחְדוֹ מִן הַבַּת וּנְתַנָּה לָהֶם סִימָן.
אָמְרוּ, מֵעַתָּה בְּשָׁנֵי סִימָנֵינוּ אֱלוֹ (תְּהִלִּים קכ"א) יִי יִשְׁמְרֵךְ
מִכָּל רָע, יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךְ. (עוֹד שֵׁם) וּמֵאִי נִיְהִי, אֶרְץ
דִּנְחָצְבָה מִמָּנָה שָׁמַיִם וְהִיא כִּסְאוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְהִיא אֶבֶן יְקָרָה, וְהִיא יָם הַחֲכָמָה. וְכִנְגְדָה תַכְלַת
בְּטִלִית צִיצִית.

דִּאֲמַר רַבִּי מֵאִיר, מָה נִשְׁתַּנָּה (דִּאֲמַר) תַכְלַת מִכָּל מִינֵי
צְבָעוֹנֵינוּ, מִפְּנֵי שֶׁתַכְלַת דּוֹמָה לַיָם. וְהֵם דּוֹמָה
לְרִקִיעַ וְהַרְקִיעַ דּוֹמָה לְכִסֵּא הַכְּבוֹד. שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוֹת כ"ד)
וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת
הַסְּפִיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטַהַר וּכְתִיב כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר

דְמוֹת כִּסֵּא. (ע"כ): (ער כאן מֵהַשְׁמַטוֹת)

(דף קנ"ה ע"ב)

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, כַּמָּה סִּהְדֵי עֶבֶד קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַסְהָדָא בְּהוּ בְּבִנֵי נִשְׂא, וְכִלְהוּ בְּעֵיטָא
 וּבִסְהָדוּתָא קַיִימִין לְקַבְּלֵיהּ. קָם בְּצַפְרָא אוֹשֵׁיט רַגְלוֹי
 לְמַהָךְ, סִּהְדֵיִיא קַיִימִין לְקַבְּלֵיהּ, מִכְרִיזִין וְאִמְרִין, (שמואל
 א ב) רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמֹר וְגו'. (קהלת ד) שְׁמֹר רַגְלֶךָ כַּאֲשֶׁר
 תִּלְךְ. (משלי ד) פִּלְס מִעַגַל רַגְלֶךָ. אֶפְתַּח עֵינָיוי לְאַסְתַּכְּלָא
 בְּעַלְמָא, סִּהְדֵיִיא אִמְרֵי, (משלי ד) עֵינֶיךָ לִנְכַח יִבִּיטוּ. קָם
 לְמַלְלָא, סִּהְדֵיִיא אִמְרֵי (תהלים לד) נִצּוֹר לְשׁוֹנֶךָ מֵרַע וְגו'.
 אוֹשֵׁיט יְדוּי בְּמַלְי עַלְמָא, סִּהְדֵיִיא אִמְרֵי (תהלים לד) סוֹר
 מֵרַע וְעֵשֶׂה טוֹב.

אִי צִיִּית לְהוּ, יֵאוּת. וְאִי לָא, כְּתִיב (זכריה ג) וְהִשְׁטַן עוֹמֵד
 עַל יְמִינוֹ לְשֹׁטְנוֹ. כְּלָהוּ סִּהְדִין עָלֵיהּ בְּחוּבוֹי לְעֵילָא.
 אִי בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַשְׁתַּדְלָא בְּפוּלְחָנָא דְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּלָהוּ סִּהְדִין סְנִיגוּרִין קַמֵּיהּ, וְקַיִימִין לְאַסְהָדָא עָלֵיהּ
 טַבְאן, בְּשַׁעֲתָא דְאַצְטְרִיךְ לֵיהּ.

קָם בְּצַפְרָא, מְבַרַךְ כַּמָּה בְּרַכָּאן. אָנַח תְּפִילִין בְּרִישִׁיהּ
 בֵּין עֵינָיו. בְּעֵי לְזַקְפָּא רִישִׁיהּ, חָמֵי שְׂמָא קַדִּישָׁא
 עַלְאָה, אַחִיד וְרִשִׁים עַל רִישִׁיהּ. וְרִצּוּעִין תְּלִיין מֵהֵאִי
 גִּיסָא וּמֵהֵאִי גִיסָא עַל לְבִיהּ. הָא אֶסְתַּכַּל בִּיקְרָא
 דְמֵאֲרִיהּ. אוֹשֵׁיט יְדוּי, חָמֵי יְדָא אַחְרָא, מִתְקַשְׂרָא

בְּקִשׁוֹרָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא. אַהֲדַר יְדִיהּ וְאַסְתָּפַל בִּיקָרִיהּ
 דְמָאֲרִיהּ. אַתְעֵטָף בְּעֵטוּפָא דְמִצּוֹה, בְּאַרְבַּע זַיִינ
 דְכִסּוּתִיהּ, אַרְבַּע מַלְכִין נְפִקִין לְקַדְמוֹת אַרְבַּע. אַרְבַּע
 סִהְדֵי קָשׁוּט דְמַלְפָּא, תְּלִייא מֵאַרְבַּע זַיִינ, וְתִלְיִין בְּהוּ
 כְּעַנְבִּים בְּאַתְפָּלָא.

מָה אַתְפָּלָא, דְאִיהוּ חַד, וְתִלְיִין בֵּיהּ כַּמָּה עַנְבִּים, מֵהַאי
 סֵטֶר וּמֵהַאי סֵטֶר. כִּךְ הָאִי, מִצּוֹה חֲדָא, וְתִלְיִין בֵּיהּ
 כַּמָּה עַנְבִּים, וְזָגִין וְזִמּוּרִין צְרִירִין בְּהוּ, שְׁבַעָה רְהִיטִין
 אֲלִין אִינוּן שְׁבַעָה צְרִירִין דְתַכְלָתָא, דְבַעֵי לְכַרְכָּא בֵּיהּ
 בְּכַל חַד וְחַד, אוּ לְאַסְגָּאָה עַד תְּלִיסֶר, מֵאֵן דִּיּוֹסִיף, לָא
 יוֹסִיף עָלֵיהּוּ עַל תְּלִיסֶר. מֵאֵן דִּימַעַט, לָא ימַעַט
 מִשְׁבַּעָה.

וְתֵאנָא, הָאִי תַכְלָת, הוּא רְזָא דְדוּד מַלְפָּא. וְדָא חוּטָא
 דְאַבְרָהָם, דְזוּכָה בֵּיהּ לְבְנוֹי בְּתֵרוּי. מֵאִי תַכְלָת.
 תַכְלִית דְכָלָא. (דְאִי) רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כִּפְסָא הַכְּבוֹד אֶקְרִי.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁבַעָה כְּרִיכֵן דְאִיהִי שְׁכִינְתָא שְׁבִיעֵתָא
 דְכָלָא וְדָאִי. דְהָא הִיא מִתְבָּרְכָא מִשִּׁיתָא אַחֲרָנִין,
 עַל יְדָא דְצַדִּיק. וְאִי תִלְת עֶשֶׂר, תִּלְת עֶשֶׂר אִינוּן, כַּמָּה
 דְאוּקְמוּהָ בְתִלְת עֶשֶׂר מְכִילָן. וְהָאִי הִיא פִתְחָא דְכָלָהוּ.
 וְהִיא חוּטָא חַד, וְרִשִׁמָּא בְּגוּוּנְהָא, וּבְגוּוּנָא דִילָהּ נְפִיק,
 מִחַד נוּנָא דְאִזִּיל בֵּים כְּנַרְת. וְכְנַרְת עַל שְׁמָה

אֶת־קָרִי. וְעַל דָּא, כְּנֹר הָוּה תְּלוּי לְעֵילָא מְעַרְסָא דְדָוִד,
 דְּהָא (דְּדָוִד) וְדָאֵי אִיהוּ כְּנֹר דְּדָוִד מְנַגֵּן מֵאֲלֵיו, לְמַלְכָּא
 קְדִישָׁא עֲלָאָה. וּבְגִין כֶּךָ, גְּוֹנוּי עֵייל עַד רְקִיעָא,
 וּמְרִקִיעָא עַד כּוּרְסִיָּא.

וְהִכָּא כְּתִיב מִצֹּה, כְּמָה דְאֵת אִמֵּר (מַלְכִים ב יח) מִצֹּת הַמֶּלֶךְ
 הִיא. (אֶסְתֵּר א) מִדּוּעַ אֵתָּה עוֹבֵר אֵת מִצֹּת הַמֶּלֶךְ.
 כִּי מִצֹּת הַמֶּלֶךְ. וְתֵאנָא, יְסוּדָא וְשִׁרְשָׁא בְּמַלְכָּא
 מִתְעַטְרִין כְּחֵדָא. וְהָאֵי הוּא כְּתָרָא וּפְתִחָא לְכָל שְׂאֵר
 כְּתָרִין. דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים קיח) פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק. וּכְתִיב,
 (תְּהִלִּים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לִי. וְעַל דָּא כְּתִיב, וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ
 וּזְכַרְתֶּם אֵת כָּל מִצֹּתַי, לְאַכְלֹלָא בְּהָאֵי כָּל שְׂאֵר
 כְּתָרִין. וְעַל דָּא אֵינּוֹן סְהַדֵּי סְהַדוּתָא, וְלֹא קִיִּמֵּי
 בְּדוּכְתִּייהוּ בְּגִין דְּאִיהֵי מִצֹּת.

וְתַנְיִנָן, תְּשֻׁמִּישֵׁי מִצֹּה, נִזְרְקִין. וְאֵי תִימָא, הָא לּוּלָב
 וְעַרְבֵה וְכוּ', תְּשֻׁמִּישֵׁי קְדוּשָׁה אֵינּוֹן, אִמָּאֵי
 נִזְרְקִין. אֵלָא תְּשֻׁמִּישֵׁי קְדוּשָׁה, בְּגִין דְּרְשִׁימִין בְּכְתִיבָה
 דְּשֻׁמָּא קְדִישָׁא.

אִמֵּר רַבִּי יִצְחָק, אֵינּוֹן חוּטִין, לְאַחֲזָאָה הֵיךְ תְּלִיִין מִכָּאן
 וּמִכָּאן, לְד' סְטְרֵי עֲלָמָא, מֵהָאֵי אֵתָּר. וְאִיהֵי
 שְׁלֵטָא עַל כָּלָא. בְּרוּזָא דְּלֵב, דְּאִיהֵי לְבָא דְּכָל הָאֵי
 עֲלָמָא, וְלְבָא דְּעֲלָאֵי, וְתִלְיָא בְּלֵב עֲלָאָה. וְכָלָא הוּא

בְּלֵב, דְּנִפְק מִחֲכָמָה עֲלָאָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁעוּרָא
 דֵּהֲאִי, (ס"א וְאוּרְכָא) דֵּהֲאִי, אֲתִמַּר בְּאַתּוּוֹן גְּלִיפֵן דְּרַבִּי
 אֶלְעָזָר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאֵן דְּבַעֵי
 לְמַהֲךָ בִּתְר דְּחִלְתִּי, יְהֵךְ בִּתְר לְבָא דָא, וּבִתְר
 עֵינִין דְּקִימִין עָלָהּ. מֵאֵן אֵינּוֹן עֵינִין. כְּמָה דָּאֵת אָמַר,
 (תְּחִלִּים לֵא) עֵינִי יִי אֶל צְדִיקִים אֲבָל אַתֶּם לֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי
 לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם. מַאי טַעְמָא (דף קע"ו ע"א) בְּגִין דָּאֵתֶם
 זּוֹנִים אַחֲרֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, מַאי טַעְמָא הָכָא יִצְיֵאת מְצָרִים, דְּכִתִּיב
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מְצָרִים. אֶלָּא, בְּגִין
 דְּכַד נִפְקוּ מִמְצָרִים, בְּהֵאִי חוּלְקָא עָאל. וּבְהֵאִי, קָטִיל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָטוּלָא דְּמְצָרִים. וְעַל דָּא בְּאַתְרֵיהּ
 אֲתִדְכַּר, וּבְאַתְרֵיהּ אֲזִדְהַר לְהוּ בְּדָא. מַאי בְּאַתְרֵיהּ. בְּגִין
 דֵּהֲאִי מְצוּהָ, הִיא אֲתֵר דִּילָהּ.

תַּאֲנִי רַבִּי יִיסָא, כְּתִיב (מִיכָה ז) כִּימִי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מְצָרִים
 אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת. כִּימִי, כִּיּוֹם מִבַּעֵי לֵיהּ, דֵּהֲא בְּחַד
 זְמַנָּא נִפְקוּ וְלֹא אֲתַעֲכְבוּ. אֶלָּא כְּאֵינּוֹן יוֹמִין עֲלָאִין,
 דָּאֲתַבְּרָכָא בְּהוּ כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. כִּךְ זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַפְקָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, וּכְדִין כְּתִיב (ישעיה יב)
 וְאַמְרָתֶם בְּיוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיְי קָרְאוּ וְגוֹ', זְמַרוּ יִי כִּי

גַּאוֹת עָשָׂה מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ. מֵאֵי מוֹדַעַת זֹאת.
 בְּגִין דֵּה־שִׁתָּא אֲשֶׁת־מוֹדַעָא זֹאת בְּעֵטוּפָא דְמִצּוֹה. בְּהֵהוּא
 זְמַנָּא אֲשֶׁת־מוֹדַעָא זֹאת, בְּכַמָּה נְמוּסִין דִּילָהּ, דִּיעֵבִיד
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתִין וְנָסִין בְּעֵלְמָא, כִּדִּין כְּתִיב (זכריה
 יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלּוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פּרשת קרח

וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֵהֶת בֶּן לֵוִי וְגוֹ'. רַבִּי אֲבָא פִתַּח
 הַנְּחָמָדִים מִזֵּהָב וּמִפָּז רַב וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ (תהלים יט)
 וְנוֹפֶת צוּפִים. כַּמָּה עֲלָאִין פִּתְגָמֵי אוֹרֵייתָא, כַּמָּה יִקְיָרִין
 אֵינּוֹן, תְּאִיבִין אֵינּוֹן לְעֵילָא, תְּאִיבִין אֵינּוֹן לְכֻלָּא. בְּגִין
 דְּאֵינּוֹן שְׂמָא קְדִישָׁא. וְכָל מָאן דְּאֲשֶׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא,
 אֲשֶׁתְּדַל בְּשְׂמָא קְדִישָׁא, וְאֲשֶׁתְּזִיב מְכֻלָּא, אֲשֶׁתְּזִיב
 בְּעֵלְמָא דִּין, וְאֲשֶׁתְּזִיב בְּעֵלְמָא דְּאֲתִי. תָּא חֲזִי, כָּל מָאן
 דְּאֲשֶׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא, אֶחָיד בְּאֵילָנָא דְּחַיִּי. כִּיּוֹן דְּאֶחָיד
 בֵּיהּ, בְּכֻלָּא אֶחָיד, דְּכְתִיב, (משלי א) עֵץ חַיִּים הִיא
 לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְגוֹ'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל מָאן דִּישֶׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא, חִירוּ אֵית
 לֵיהּ מְכֻלָּא, חִירוּ מִמִּיתָה, כַּמָּה דְּאֲמָרְן. בְּגִין דְּחִירוּ
 עֲלֵיהּ שְׂרִיא, וְאֶחָיד בֵּיהּ. אֵילוּ יִשְׂרָאֵל מִתְּעַטְרִין

בְּאוֹרֵייתָא, יִשְׁתַּזְבוּ מִכְּלָא, וְלֹא יִשְׁתַּכְחוּ בְּגִלוּתָא, וְדֹא
 הוּא דְכְּתִיב (ס"א א אילו ישראל מנטרין אורייתא, אשתזבו מכלא, ולא אשתכחו
 בגלותא פתיב) (שמות לב) חרות על הלחות, אל תקרי חרות אלא
 חירות. וחירות דא (אוקמויה) באורייתא אשתכח, אורייתא
 איהי חילא דימינא, כמה דאת אמר (דברים לג) מימינו אש
 דת למו, ושמאלא אתכליל בימינא, מאן דעביד ימינא
 שמאלא, ושמאלא ימינא, הא איהו כאילו חריב עלמא.
 תא חזי, אהרן ימינא. ליואי שמאלא, קרח בעי למעבד
 חלופא דימינא לשמאלא, בגין כף אתענש. ולא
 עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא, ואתענש בכלא.
 רבי יהודה אמר, שמאלא אתכליל תדיר בימינא, קרח
 בעא לאחלפא תקונא דלעילא ותתא, בגין כף אתאביד
 מעילא ותתא.

וַיִּקַּח קֶרַח, מֵאֵי וַיִּקַּח. נָסִיב עֵיטָא בִישָׂא לְגַרְמִיָּה, כָּל
 דְּרִדְף בְּתַר דְּלָאו דִּילִיָּה, אִיהוּ עָרִיק מִקַּמִּיָּה. וְלֹא
 עוּד, אֶלָּא מַה דְּאִית בֵּיה אֶתְאֲבִיד מִנִּיָּה. קֶרַח רְדִיף בְּתַר
 דְּלָאו דִּילִיָּה, דִּילִיָּה אָבִיד, וְאַחֲרָא לָא רוּוח.
 קֶרַח אָזִיל בְּמַחְלוּקַת. מֵאֵי מַחְלוּקַת. פְּלוּגְתָּא. פְּלוּגְתָּא
 דְּלֵעִילָא וְתַתָּא. וּמֵאֵן דְּבַעֵי לְאַפְלָגָא תְּקוּנָא
 דְּעֶלְמָא, יִתְאֲבִיד מִכְּלָהוּ עֲלָמִין. מַחְלוּקַת, פְּלוּגְתָּא
 דְּשָׁלוּם. וּמֵאֵן דְּפְלִיג עַל שָׁלוּם, פְּלִיג עַל שְׁמָא (דף קע"ו ע"ב)

קְדִישָׁא, בְּגִין דְּשָׂמָא קְדִישָׁא, שְׁלוֹם אֶקְרִי.
 תָּא חַזִּי, לֵית עֲלָמָא קָאִים אֶלָּא עַל שְׁלוֹם, כִּד בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, לָא יְכִיל לְאַתְקִימָא, עַד
 דְּאַתָּא וְשָׂרָא עֲלֵייהוּ שְׁלוֹם. וּמַאי הוּא. שַׁבַּת, דְּאִיהוּ
 שְׁלָמָא דְּעֵלְאִי וְתַתְּאִי, וּכְדִין אֶתְקִיִּים עֲלָמָא. וּמַאן
 דְּפִלִּיג עֲלֵיהּ, יִתְאַבִּיד מֵעֲלָמָא.

צִלְפַּחַד פְּלִיג עַל שַׁבַּת, דְּהוּה מְקוּשָׁשׁ עֲצִים. וּמַאן
 אֵינּוֹן עֲצִים. אֵינּוֹן אֵילָנִין אַחֲרָנִין (קנ"ז ע"א)
 כְּדַאמְרוּן. וְאֵינּוֹן מְלִין (ס"א אֵילָנִין) דְּחוּל, וְחוּל בְּקֻדְשׁ לָא
 שְׂרִיָּא, (מִכָּאן וְהִלָּאָה מִלִּי דְּחוּל בְּשַׁבַּת אָסִיר וְדֵאִי) דְּפִלִּיג עַל שְׁלָמָא
 דְּעֲלָמָא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּתִיב (תהלים קיט) שְׁלוֹם רַב לְאוֹהֲבֵי תוֹרַתְךָ
 וְגו'. אִוְרִייתָא הוּא שְׁלוֹם, דְּכְתִיב, (משלי ג) וְכָל
 נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם. וְקִרְח אֶתָּא לְאַפְגָּמָא שְׁלוֹם דְּלְעִילָא
 וְתַתְּא, בְּגִין כֶּךָ אֶתְעַנִּישׁ הוּא מֵעִילָא וְתַתְּאָה.
 וַיִּקְוֵמוּ לְפָנֵי מֹשֶׁה וְגו'. הֵאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיָּא. רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אָמַר, קְרִיאִי מוֹעֵד קְרִיאִי כְּתִיב, חֲסֵר
 יו"ד, אִמַּאי קְרִיאִי. אֶלָּא הֵכִי הוּא, מְלָכוּתָא דְּאַרְעָא כְּעִין
 מְלָכוּתָא דְּרְקִיעָא. וְרָזָא דָּא, כָּל אֵינּוֹן כְּתָרִין עֲלָאִין,
 דְּשָׂמָא קְדִישָׁא אֶתְאַחִיד בְּהוּ, כְּלָהוּ זְמִינִין מֵאַתָּר דְּאֶקְרִי
 קְדֻשׁ, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (ויקרא כג) מְקָרְאִי קְדֻשׁ. וְאֵימַתִּי

(צ"ח) בְּשַׁעֲתָא דְמוֹעֵד זְמִין בְּעֵלְמָא, כְּגוּוּנָא דְאִינוּן פְּתָרִין
עֲלָאִין, דְּזְמִינִין מְקַדֵּשׁ עֲלָאָה, הֲכִי נְמִי קִדֵּשׁ תְּתָא זְמִין
לְחִילוּי, לְאֵעֲטָרָא וּלְאֵעֲלָאָה לְהוּ.

קִדֵּשׁ עֲלָאָה יְדִיעָא, קִדֵּשׁ תְּתָאָה חֲכֻמַּת שְׁלֵמָה, הֲכִי נְמִי
אִיְהִי זְמִינַת לְכָל חִילָהָא. וְאִינוּן חִיָּילִין כּוּלְהוּ,
זְמִינִין לְאֵתְעֲטָרָא בְּהֵאִי קִדֵּשׁ תְּתָאָה, בְּזֻמְנָא דְמוֹעֵד
שְׂרִיָּיא בְּעֵלְמָא. וּכְגוּוּנָא דְחִילָהָא קִיָּימִין לְעֵילָא, הֲכִי
נְמִי קִיָּימִי מִמְּנֵן דְעֻמָּא, כְּדוּגְמָא דִּילָהּ לְתֵתָא, וְעַל דָּא
אֲקָרוּן קִרְאִי מוֹעֵד. וּבְגִין דְאִינוּן לְתֵתָא, קִרְאִי מוֹעֵד
חֲסֵר, (כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא) אֲבָל בְּשִׁלְיָמוּ יִתִּיר אִינוּן.

אֲנָשִׁי שֵׁם וְדָאִי, וְלֹא אֲנָשִׁי יִי. וְדָא הוּא רְזָא, בְּנִקְבוּ
שֵׁם יוּמַת, וְאוּקְיָמְנָא. וְעַל דָּא אֲקָרִי הֲכָא, אֲנָשִׁי
שֵׁם וְדָאִי, כִּיּוֹן דְּמִסְטָרָא דְגִבּוּרָה קָא אֲתִיָּין, אֲנָשִׁי שֵׁם
אִינוּן, הָא שְׁבַחָא דְלַהוֹן יִתִּיר, אֲבָל אִינוּן נְטִלוּ
לְגִרְמִיָּהּ. וְאֵתְאַחְדוּ בְּמַחְלוּקַת.

בְּקָר וַיּוֹדַע יִי אֶת אֲשֶׁר לוֹ. אֲמַאי בְּקָר, וְאֲמַאי קָדוּשׁ
וְלֹא טָהוּר. אֶלָּא אִינוּן מִסְטָרָא דְטָהוּר קָא אֲתִיָּין,
וְקָדוּשׁ כְּהֵנָּא. אֲמַר מֹשֶׁה, בְּקָר, דְּכַדִּין פְּתָרָא דְכֵהֲנָא
אֲתַעֵר בְּעֵלְמָא, אִי אֲתוּן כְּהֵנִי, הָא בְּקָר, פְּלַחוּ עֵבוּדָה
דְּבְקָר, וּכְדִין וַיּוֹדַע יִי אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֵת הַקָּדוּשׁ. אֶת
אֲשֶׁר לוֹ סֵתָם, דָּא לִיּוּאִי. וְאֵת הַקָּדוּשׁ, דָּא כְּהֵנָּא, כְּדִין

וְהַקְרִיב אֵלָיו. וְלִית מֵאֵן דְּאַבְחִין מְלָה, אֶלָּא בְּקָר, אִי
תְּתַחֲזוֹן לְאַשְׁתְּאַרָא בְּסִטְר דִּינָא, בְּקָר לָא סְבִיל לְכוּ,
דְּהָא לָאו זְמַנִּיה הוּא. וְאִי תְּתַחֲזוֹן לְאַשְׁתְּאַרָא בְּחֶסֶד, הָא
זְמַנִּיה הוּא, וְתִשְׁתְּאַרוֹן גְּבִייה, וְיִקְבֵּל לְכוּ.

בְּמָה. בְּקִטְרַת. דְּהָא קִטְרַת בְּעֵי לְשׁוֹשְׁבֵינָא, לְאַתְקַטְרָא
עַל יְדֵיה בְּכָלָא, וְלְאַתְקַשְׂרָא. מֵאֵן שׁוֹשְׁבֵינָא. דְּהָא
כְּהֵנָּא. וּבְגִין כֶּךָ, וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר יִי הוּא הַקְּדוֹשׁ,
וְלֹא הַטְּהוֹר. תְּרִין דְּרַגִּין אֵינּוּן: קְדוּשׁ. וְטְהוֹר. כְּהֵן,
קְדוּשׁ. לְוִי, טְהוֹר. וְעַל דְּהָא הַקְּדוּשׁ כְּתִיב.

וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחֹת לְכָל בְּשָׂר.
תָּא חֲזִי, מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מְסֻרוּ גְרַמֵּייהוּ לְמִיתָה.
בְּמָה, בְּגִין דְּכְתִיב וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי
הַרוּחֹת, רוּחַת כְּתִיב, חֶסֶר וְאִ"ו. וּבְגִין כֶּךָ אֵילָנָא דְּמוֹתָא
הוּא, וּבְכָל אֲתֵר נְפִילַת אַנְפִּין לְהֵהוּא אֲתֵר הוּי. וְעַל דְּהָא
אֵל אֱלֹהֵי, אֵל: הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים ז) וְאֵל זֹעֵם בְּכָל
יוֹם. אֱלֹהֵי הַרוּחֹת, דְּאִיהוּ אֲתֵר צְרוּרָא דְּנִשְׁמַתִּין
דְּעַלְמָא, וְכָל נִשְׁמַתִּין תַּמָּן סְלִקִּין, וּמִתַּמָּן אֲתֵיין. (נ"א תמון)

(אתחזיין)

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (איוב לד) שָׁמְעוּ חֲכָמִים מְלִי וַיּוֹדְעִים
הָאֲזִינוּ לִי. הָאִי קָרָא אֱלִיהוּא אֲמָרוּ. תָּא חֲזִי, מַה
כְּתִיב (איוב לב) וּבְשִׁלְשֵׁת רַעֲיו חָרָה אַפּוֹ עַל אֲשֶׁר לֹא מִצְאוּ

מַעֲנָה וְגו'. דְּהָא אֵינּוּן הֵווּ אַמְרִין מְלִין, וְאִיּוֹב לָא הָוָה
 אַתְּנַחֲמִים עָלֵיהוּ. מִהֲכָא אֹלִיפְנָא, מֵאֵן דְּעָאֵל לְנַחְמָא
 לְאַבְל, בְּעֵי לִיִּסְדָּא מְלִין בְּקֻדְמִיתָא, דְּהָא (דף קע"ז ע"א)
 חֲבַרְיָא דְּאִיּוֹב הֵווּ אַמְרִי מְלִי קְשׁוּט, אַבְל לְנַחְמָא לִיָּה
 לָאו, בְּגִין דְּבְעֵי מְלִין דְּאִיְהוּ יוּדֵי עָלֵיהוּ, (בְּאוּרַח קְשׁוּט)
 וְכַדִּין יִקְבֵּל עָלֵיהּ דִּינָא, וְיוּדֵי לְמַלְכָּא קֻדְיִשָּׁא עָלֵיהּ. מַה
 פְּתִיב, (אִיּוֹב ל"ב) וְאֵלֵיהּ חֲפָה אֶת אִיּוֹב בְּדַבְרִים וְגו'. דְּאוּדֵי
 לְבַתַּר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקַבִּיל עָלֵיהּ דִּינָא דְשִׁמְיָא.
 תָּא חֲזִי, פְּתִיב (אִיּוֹב ל"ד) לָכֵן אֲנִשִּׁי לְבַב שְׁמַעוּ לִי חֲלִילָה
 לְאֵל מִרְשַׁע וְשִׁדֵי מַעֲוֹל. לָכֵן אֲנִשִּׁי לְבַב שְׁמַעוּ לִי,
 שְׁלִימִין בְּכֻלָּא, לְאַבְחָנָא מְלִין. חֲלִילָה לְאֵל מִרְשַׁע, הֲדָא
 הוּא דְכֻתִיב, (תְּהִלִּים ז') וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם. וְשִׁדֵי מַעֲוֹל, דָּא
 סְמִיךְ לְקַבְלָא דָּא, (וְהָא אֹנְקְמוּדָ) אֵל שִׁדֵי. (אִיּוֹב ל"ד) כִּי פוּעַל
 אָדָם יִשְׁלָם לוֹ, הָא בַר נֶשׁ אֲזִיל בְּהַאי עֲלֻמָּא, וְעַבִּיד
 עַבְיִדְתּוּי וְחֲטֵי קַמִּי מְאָרִיָּה, הֵהוּא עוּבְדָא תְּלִיא עָלֵיהּ,
 לְשִׁלְמָא לִיָּה דִינָא, הֲדָא הוּא דְכֻתִיב כִּי פוּעַל אָדָם יִשְׁלָם
 לוֹ, הֵהוּא עוּבְדָא יִשְׁלָם לוֹ.

וְעַם כָּל דָּא, אִם יִשִּׁים אֱלִיו לְבוֹ, פִּיּוֹן דְּבַר נֶשׁ שׁוּי
 לְבֵיָה וְרַעוּתִיָּה לְאַתְבָּא קַמִּי מְאָרִיָּה, פְּדִין אֵל אֱלֹהֵי
 הַרוּחֹת רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֱלִיו יֶאֱסוּף לְאַתְצַרְרָא בְּצַרוּרָא
 דְחַיִּי, וְלֹא שְׁבִיק לְנַפְשִׁיהּ לְבַר, לְאַתְדַּנָּא בְּדִינָא אַחֲרָא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָאִי מְלָה רָזָא (אחרא) הוּא, בְּדִינֵין טְמִירִין
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּי פּוֹעֵל אָדָם יִשְׁלַם לוֹ,
 לְאַתְדָּנָא בְּדִינֵיהּ, וּבְאִינוּן עוּבְדִין דְּבַר נֶשׁ עֵבִיד בְּהַאי
 עֲלָמָא, וְסָלִיק לֵיהּ לְאַתְדָּנָא כְּעוּבְדוּי, וְיִתְאַבִּיד מֵעֲלָמָא,
 מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה, מִי פִקֵּד עָלְיוּ אֲרָצָה וּמִי שָׂם תֵּבֵל כְּלָה.
 מִי פִקֵּד עָלְיוּ אֲרָצָה, דָּא הוּא אַחוּהָ דְּפָרִיק לֵיהּ. וּמִי שָׂם
 תֵּבֵל כְּלָה, דְּבָאֲנֵי בֵיתָא, וּבְנֵי בְנֵיִין עֲלָמָא, וְתִקּוּנָא
 וְיִשׁוּבָא. מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה, אִם יָשִׁים אֱלֹוֹ לְבוֹ. הָאִי בַר
 נֶשׁ, דְּפָקִיד עָלֵיהּ לְמַבְנֵי בְנֵיִנָא, בְּעֵי לְכוּנָא לְבָא
 וְרַעוּתָא לְגַבִּיָּה דְּהַהוּא מִיתָא. מִכָּאֵן, בַּר נֶשׁ דְּאַתִּי עַל
 הֵיאֵא אֶתְתָא, בְּגִין שְׁפִירוּ וְתִיאוּבְתָא דִּילָהּ, הָא בְנֵיִין
 עֲלָמָא לָא אֶתְבְּנִי, דְּהָא רַעוּתָא וְלְבָא לָא אֶתְכוּוֹן לְגַבִּי
 מִיתָא.

וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, אִם יָשִׁים אֱלֹוֹ לְבוֹ, בְּרַעוּתָא דְּלְבָא
 דִּיכוּוִין לְגַבִּיָּה, כְּדִין רוּחוֹ וּנְשַׁמְתוּ אֱלֹוֹ יְאֶסוּף,
 וְאַתְמַשֵּׁף גַּבִּיָּה, לְאַתְבְּנָאָה בְּהַאי עֲלָמָא, מַה כְּתִיב
 בְּתַרְיָה, יְגֹוע כָּל בֶּשֶׂר יַחַד וְאָדָם עַל עֵפֶר יִשׁוּב, יְגֹוע
 כָּל בֶּשֶׂר יַחַד, הֵהוּא גּוֹפָא יִתְבְּלֵי בְּעַפְרָא, וְכָל הֵהוּא
 בְּשָׂרָא. וְהִשְׁתָּא, אָדָם עַל עֵפֶר יִשׁוּב, הָא חֲדַתוּתִין
 דְּבְנֵיִנָא כְּמִלְקָדְמִין, וְיִתּוּב עַל עַפְרָא דְּבְנֵיִנָא דְּגּוֹפָא
 אַחְרָא, כְּמַה דְּהוּה בְּקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא, רוּחָא וּנְשַׁמְתָא

בִּידוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְחַיִּים עָלְיֵיהּ דְבְנֵי נָשָׂא,
 דְלֹא יִתְאַבְּדוּ מֵהָאֵי עֲלָמָא, וּמְעֲלָמָא אַחְרָא, בְּגִין כִּף
 אֵל אֱלֹהֵי הַרְוִחוֹת לְכֹל בֶּשָׂר.

(במדבר י"ז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֹן קַח אֶת הַמַּחְתֶּה וְגו'. רַבִּי
 חֲזִינָא פְתַח (משלי טז) חֲמַת מֶלֶךְ מִלְּאֲכֵי מוֹת וְאִישׁ חָכָם
 יִכְפָּרְנָה. כִּמָּה אֵית לְהוּ לְבְנֵי נָשָׂא. לְאַסְתְּמָרָא מַחוּבֵייהוּ,
 וְלִנְטָרָא עוּבְדֵייהוּ, דְהָא בְכַמָּה זְמַנִּין עֲלָמָא אֲתַדֵּן, וּבְכֹל
 יוֹמָא וְיוֹמָא עוּבְדִין בְּמַתְקָלָא סְלָקִין, וּמְשַׁגְּיַחִין עָלְיֵיהּ
 לְעֵילָא, וְאַכְתִּיבוּ קַמֵּיהּ. וְכַד עוּבְדֵייהוּ דְבְנֵי נָשָׂא, לֹא
 מְתַכְשְׁרֹן קַמֵּי מַלְכָא, סְלִיק רוּגְזָא, וְדִינָא אֲתַעַר, הֲדָא
 הוּא דְכְתִיב חֲמַת מֶלֶךְ מִלְּאֲכֵי מוֹת, וְעַל דָּא בְּכֹל יוֹמָא
 וְיוֹמָא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מַחוּבֵי.

וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָה, בְּשַׁעְתָּא דְמֵאֲרִיֶהוֹן דְדִינִין קִיַּיִמִין
 עַל עֲלָמָא, וְרוּגְזָא תְּלִי, אִי אֲשַׁתְּכַח בְּדָרָא זַפָּאָה
 דְרָשִׁים לְעֵילָא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח בֵּיהּ, וְאַשְׁתְּכַף
 רוּגְזָא. לְמַלְכָא דְאַתְרַגְזוּ עַל עַבְדֵּי, וְהוּא תְּבַע עַל
 סְנַטִּירָא לְמַעַבְד דִּינָא, אֲדַהֲכֵי עָאל רְחִימָא דְמַלְכָא, וְקָם
 קַמֵּיהּ, פִּיּוֹן דְחַמָּא לִיהּ מַלְכָא, אֲתַנְהִירוּ אַנְפּוּי. שְׂאֲרֵי
 הֵהוּא רְחִימָא דְמַלְכָא לְאַשְׁתַּעֵי בַּהֲדִיָּה, וּמַלְכָא חֲדֵי.
 לְבַתַּר כַּד אַתָּא סְנַטִּירָא, חֲזָא אַנְפּוּי דְמַלְכָא חֲדָאן,
 אֲסַתְּלַק וְאַזִּיל לִיהּ, וְלֹא עָבִיד דִּינָא. וְכַדִּין, הֵהוּא

רְחִימָא בְּעֵי לְמַלְכָּא עַל עֲבָדוּי, וּמְכַפֵּר לְהוּ. וּבְגִין כְּךָ,
וְאִישׁ חָכֵם יִכְפֹּרְנָה.

אוּף הָכָא, כִּד חָמָא מִשָּׁה דְרוּגְזָא הָוָה (דף קע"ז ע"ב) תְּלִי, מִיַּד
וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֶל אֶהְרֵן, בְּגִין דְּאִיהוּ שׁוֹשְׁבֵינָא
דְּמִטְרוּנִיתָא, וּקְטָרֶת לָא סִלְקָא אֶלָּא בִידוּי, דְּאִיהוּ אִסְגִּי
שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא, וּקְשִׁיר קְשָׂרָא דְמַהִימְנוּתָא. קְטָרֶת, הָא
אוּקְמוּהָ, חֲדוּוּתָא דְעֵילָא וְתַתָּא, קְשׁוּרָא דְמַהִימְנוּתָא,
סְלִיקוּ דְרוּגְזָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וּקְטָרֶת
יִשְׁמַח לֵב, וּכְדִין וְאִישׁ חָכֵם יִכְפֹּרְנָה, יִנְקִי וַיִּדְכִּי לְהֵהוּא
רוּגְזָא, וְרַחֲמִין מִתְעָרִין.

רַבִּי אֶלְעָזָר (נ"א רבי אבא) אָמַר, (במדבר ד) אַל תִּכְרִיתוּ אֶת שַׁבַּת
מִשְׁפָּחוֹת הַקְּהָלִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם, בְּגִין דְּאִינוּן גְּזָעָא
וְשָׂרְשָׁא דְלִיּוּאֵי. וְזֹאת עֲשׂוּ לָהֶם וְחִיו וְלֹא יָמוּתוּ, דְּבְעֵי
כְּהֵנָּא לְאַתְקַנָּא לְהוּ, דְּאִף עַל גַּב דְּקָרִיבִין אִינוּן
לְקוּדְשָׁא, לָא יִיעֲלוּן אֶלָּא בְּתַקּוּנָא דְכְּהֵנָּא, דְּהוּא יַדַּע
סִימְנָא דִּימִטוּן לְגַבִּיהָ, וְלֹא יִתִּיר. וְכִד מְכַסִּיא לְמֵאנֵי
קוּדְשָׁא, כְּדִין כְּסוּיָא אַחְרָא שָׂרִי, וְאָסִיר לֹון לְקַרְבָּא
לְמַחֲמִי, דְּהָא מְלָה בַחֲשָׂאֵי לָא אֵית לְגַבִּייהוּ, אֶלָּא
לְכְּהֵנָּא, (ועל דא) דְּמְלָה דְּלֵהוּן וְעוּבְדָא דְּלֵהוּן בְּרוּזָא
וּבַחֲשָׂאֵי וְלִיּוּאֵי לְאַרְמָא קְלָא.

בְּגִין כְּךָ כְּהֵנִי בַחֲשָׂאֵי וּבְרוּזָא, וְעַל דָּא אָסִיר לֹון חֲמָרָא,

דַחְמָרָא לְאַרְמָא קְלָא, וּלְגַלְאָה רְזִין אִיהוּ. בְּגִין כֶּף לִיּוֹאֵי
 אֲתַמְסְרוּ לְאַרְמָא קְלָא, דְּהָא בְּדִינָא אֲתַאֲחַד, דִּינָא
 בְּאַתְגְּלִיָּא אִיהוּ, וּלְפִרְסָמָא מְלָה קָמִי כְּלָא. אֲבַל כְּהֵנָּא,
 כֹּל מְלוֹי בְּרִזָּא וּבַחֲשָׁאֵי, וְלֹאוּ בְּאַתְגְּלִיָּא (סימנא דכּלָא שְׂמַאל
 תְּהָא דוֹחָה, וַיִּמִּין מְקַרְבָּת). בְּגִין דְּאִיהוּ יְמִינָא (מְקַרְב), כֹּד דִּינִין
 שְׂרִיין בְּעֵלְמָא מְסֻטְרָא דְשְׂמַאלָא, יְמִינָא יְהָא מְקַרְבָּא,
 וּבְמָה. בְּקֻטְרַת, דְּאִיהוּ בַּחֲשָׁאֵי, בְּרִזָּא דְקִיקָא, וּפְנִימָאָה
 מְכָלָא.

תָּא חֲזִי, כֹּד הָאֵי מְדַבְּחָא אַחְרָא, שְׂאֲרֵי לְאַתְעָרָא
 אֲתַעְרוּתָא, כֹּד לָא יִשְׁתַּכְּחוּ זַפְאִין, מְדַבְּחָא
 פְּנִימָאָה אֲתַעֵר לְגַבִּיָּה, וְקָאִים לְקַבְּלִיָּה, וְדִינִין מְשַׁתְּכִי.
 וְעַל דָּא קִימָא לְקַבֵּל דָּא, וּכְדִין דִּינָא אֲסַתְּלָק.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, (במדבר ד') זֹאת עֲבוֹדַת בְּנֵי קָהָת בְּאַהֵל
 מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקִּדְשִׁים, בְּשַׁעֲתָא דְבְנֵי קָהָת נְטֻלִין
 קֹדֶשׁ קִדְשִׁים, כִּדִּין אֲתֵי כְּהֵנָּא, וְחָפִי כְּלָא, עַד לָא
 יִקְרְבוּן לְנֻטְלָא לֵיהּ, וְלֹא הוּוּ חֲמָאן לְעֵלְמִין מַה דְּאִינּוּן
 נְטֻלִין, אֶלָּא כְּלָא בְּכִסּוּיָּא מְנִיָּיהוּ. כְּמָה דְכְּתִיב, (במדבר ד')
 וּבֹא אֶהְרֵן וּבְנָיו בְּנִסּוּעַ הַמַּחֲנֶה וְהוֹרִידוּ אֶת פְּרוּכַת
 הַמִּסָּךְ. וְרוּב כְּסוּיָּא דְמֵאֲנֵי מְקַדְשָׁא, תְּכַלַּת אִיהוּ, בְּגִין
 דְּתַכְלַת הָא (קכ"ג ע"ב) אוּקְמוּהָ וְאֲתַמַּר. בְּתַר דְּאַתְכְּסִיָּא
 כְּלָא, מְקַרְבִּין בְּנֵי קָהָת דְנְטֻלִין, וְלֹא מְקַרְבִּין אֶלָּא

בְּאֵינֹנֵן בְּיָדַיִם דְּנִפְקִין לְבַר. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר ד')
 וְכָלֵה אֶהָרֵן וּבְנָיו לְכֹסֶת אֶת הַקֹּדֶשׁ וְגו', בְּנִסּוּעַ הַמַּחֲנֶה
 וְאַחֲרֵי כֵן יָבֹאוּ בְנֵי קֹהֵת לְשֹׂאת וְגו'.

בְּגִין כֶּךָ קְטֹרֶת דְּאִיְהִי פְּנִימָאָה, וְכֹל מַה דִּי בְּרֹזָא,
 לְכַהֲנָא אֶתְמַסֵּר. וְעַל דָּא (במדבר ז') וַיִּקַּח אֶהָרֵן כַּאֲשֶׁר
 דְּבַר מֹשֶׁה וַיִּרְץ אֶל תּוֹךְ הַקֹּהֵל וַיִּתֵּן אֶת הַקְטֹרֶת, דְּאִיְהִי
 פְּנִימָאָה, רֹזָא דְכַהֲנָא, כְּדִין וַיִּכְפֹּר עַל הָעַם וַיַּעֲמֹד בֵּין
 הַמִּתִּים וּבֵין הַחַיִּים, בֵּין אֵילָנָא דְחַיִּי, וּבֵין אֵילָנָא
 דְּמוֹתָא, כְּדִין יְמִינָא קָרִיב דָּא בְּדָא, וַתַּעֲצֹר הַמַּגֵּפָה,
 זַפְּאָה חוּלְקָא דְכַהֲנָא, דְכַהֲנָא אֵית לִיה חֵילָא לְעֵילָא,
 וְאֵית לִיה חֵילָא לְתַתָּא, וְהוּא גָּרִים שְׁלֵמָא לְעֵילָא וְתַתָּא,
 וּבְכֹל זְמַנָּא, שְׁמַאלָא פִּלַּח לְיְמִינָא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 וַיִּלּוּ עֲלֶיךָ וַיִּשְׂרְתוּךָ, וַיְמִינָא בְּשְׁמַאלָא מִשְׁתַּכַּחֵי
 בְּמִקְדָּשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הוּוּה קָאִים קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבוּהָ, אָמַר
 לִיה, כְּתִיב (קהלת ט) רֵאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ
 כֹּל יְמֵי חַיֵּי הַבְּלָךְ. אָמַר לִיה, תָּא חֲזִי, רֵאֵה חַיִּים עִם
 אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ (ס"א וְהוּוּה אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב (קהלת ט) רֵאֵה חַיִּים
 עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ) דָּא הוּוּא רֹזָא, דְּבַעֲי בַר נִשׁ
 לְאַכְלָלָא חַיִּים בְּאַתָּר דָּא, דָּא בְּלָא דָּא לָא אֶזְלָא. וּבַעֲי
 בַר נִשׁ לְאַכְלָלָא מִדַּת יוֹם בְּלִילָה, וּמִדַּת לַיְלָה בַּיּוֹם. וְדָא

הוּא רֵאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּת מֵאֵי טַעֲמָא בְּגִין
כִּי הִיא חֲלָקָה בַּחַיִּים, דְּחַיִּים לָא שְׂרָאן אֶלָּא עַל דָּא.
וּבַעֲמֻלָּךְ אֲשֶׁר אַתָּה עֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, כְּמָה דְאָמַר (משלי)
בְּכָל דְרָכֶיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישַׁר אַרְחוֹתֶיךָ. (א)

וְתָא חֲזִי כָּל מְלוּי דְשְׁלֵמָה מְלֻכָּא, כְּלָהוּ סְתִימִין לְגוּ
בַּחֲכַמְתָּא, וְהֵנִי קָרְאִי אֶתְחַזֵּן דְּהוּתְרָה רְצוּעָה,
כְּמָה דְכָתִיב בַּתְרִיָּה, (נ"א אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּתִיב) כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא
יְדֶךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְגוֹ'. הָאִי
קָרְא אֵית לְאֶסְתִּכְלָא בֵּיה, (קדלות ט) כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדֶךָ
לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ עֲשֵׂה, וְכִי שְׁלֵמָה (דף קע"ח ע"א) דְּחֲכַמְתָּא עֲלָאָה
בֵּיה, יִתִּיר עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, אָמַר הַכִּי.

אֶלָּא (נ"א אָמַר לִיָּה) כָּל מְלוּי דְשְׁלֵמָה מְלֻכָּא עַל רְזָא
דְּחֲכַמְתָּא אֶתְמַרוּ. תָּא חֲזִי, כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדֶךָ
לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ עֲשֵׂה, דָּא הוּא דְבַעֲי בַר נָשׁ לְאֶכְלָלָא
שְׁמָאֵלָא בִּימִינָא, וְכָל מַה דְּהוּא עָבִיד, מְבַעֲי לִיָּה דְלָא
יְהוֹן אֶלָּא כְּלִילָן בִּימִינָא. כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדֶךָ, דָּא
שְׁמָאֵלָא. לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ: דָּא הוּא יְמִינָא, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר
(שמות טו) יְמִינֶךָ יִי נְאֻדְרִי בַּכַּח. וְכִיוֹן דְּבַר נָשׁ יִזְדַּהֵר דְּכָל
עוֹבְדוּי יְהוֹן לְסִטְרָא דִּימִינָא, וְיִכְלִיל שְׁמָאֵלָא בִּימִינָא,
כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאֲרֵי בְּגוּוּיָה בְּהָאֵי עֲלָמָא,
וְיִכְנִישׁ לִיָּה לְגַבִּיָּה לְהַהוּא עֲלָמָא דְאֵתִי.

וְלֹא יִימָא בַר נָשׁ בְּשַׁעְתָּא דְאַתִּינָא לְהֵהוּא עֲלֵמָא, כְּדִין
 אֶתְבַּע מִן מְלָכָא רַחֲמִי, וְאִיתוּב קַמִּיהּ, אֶלָּא כִּי אִין
 מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחַכְמָה, בְּתַר דִּי־סִתְּלַק בַּר נָשׁ מֵהֵאֵי
 עֲלֵמָא, אֶלָּא אִי בְּעֵי בַר נָשׁ, דְּמְלָכָא קַדִּישָׁא יִנְהִיר לֵיהּ
 לְהֵהוּא עֲלֵמָא, וְיִתֵּן לֵיהּ חוּלְקָא לְעֲלֵמָא דְאַתִּי, יִשְׁתַּדַּל
 בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, לְאַכְלֵלָא עוּבְדוּי בִּימִינָא, וְכֹל עוּבְדוּי יְהוֹן
 לְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא לְבַתַּר כֵּד יִתְכַנְיֵשׁ
 מֵהֵאֵי עֲלֵמָא, לְאַתְדָּנָא בְּדִינָא תְּקִיפָא, בְּדִינָא דְגִיְהֵנָם,
 לִית תַּמָּן עֵיטָא וְחַכְמָה וְסַכְלָתָנוּ לְאַשְׁתִּזְבָּא מִן דִּינָא.

דְּבַר אַחַר כִּי אִין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחַכְמָה בִּשְׁאוּל.
 בְּגִיְהֵנָם, אִית בֵּיהּ מְדוּרִין עַל מְדוּרִין. מְדוּרָא
 תַּתָּא שְׁאוּל. מְדוּרָא תַּתָּא מַנִּיָּה, אַבְדוֹן. וְדָא סְמִיךְ
 לְדָא. מֵאן דְּנַחֲתִית לְשְׁאוּל, יְדוּנּוֹן לֵיהּ וּמִתַּמָּן יִצְפָּצַף
 וְעוֹלָה. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א ב) מוֹרִיד שְׁאוּל וַיַּעַל.
 וּמֵאן דְּנַחֲתִית לְאַבְדוֹן, תּוּ לֹא סְלִיק לְעֲלָמִין.

מֵאן דְּאִית בֵּיהּ עוּבְדָא טְבָא, אוּ דְאִיהוּ (ס"א אִי טְבָא אִיהוּ)
 מְאִרֵי דְחוּשְׁבָנָא, הָא אוּקְמוּהָ דְבְּכָל לֵילִיא וְלֵילִיא
 עַד לֹא יִשְׁכַּב, וְעַד לֹא נָאִים, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַעַבְד
 חוּשְׁבָנָא מְעוּבְדוּי דְעַבְד כָּל הֵהוּא יוּמָא, וְיִתוּב מַנִּיָּהוּ,
 וַיְבַעֵי עַלִיָּיהוּ רַחֲמִי. מֵאִי טַעְמָא בְּהֵיא שַׁעְתָּא. בְּגִין
 דְּהֵיא שַׁעְתָּא אֵילָנָא דְמוּתָא שְׁאִרֵי בְּעֲלֵמָא, וְכֹל בְּנֵי

עֲלָמָא טַעְמִין טַעְמָא דְּמוֹתָא, וּבְעֵי בַּהֵיא שְׁעָתָא
 לְמַעַבְדַּ חוֹשְׁבָנָא מַעוּבְדוּי, וְיוּדֵי עַלְיֵיהוּ, בְּגִין דְּאִיהִי
 שְׁעָתָא דְּמוֹתָא, וְאֵלִין אֶקְרוּן מְאָרִי דְּחוֹשְׁבָנָא.

וְכֵן מֵאן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּדַעַת וּבְחַכְמָה לְמַנְדַּע לְמֵאֲרִיָּה, כִּד
 יַעֲבֵרוּן לִיה לְאֶסְתְּכָאָה וּלְאֶסְתְּכָלָא בְּאֵינֹן חֵיִיבִין
 דְּאֶתְטְרִידוּ בְּגִיָּהֲנָם, וּבְדַרְגָּא דְּשְׂאוּל, וְכִלְהוּ צְוּוּחִין
 מְאֵינֹן דְּרַגִּין, הוּא לָא יֶשְׁתְּאֲר תַּמָּן, וְלָא יֶשְׁתְּכַח
 בִּינְיָיְהוּ, וְעַל דָּא אֵין מַעֲשָׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחַכְמָה
 בְּשְׂאוּל, וְלָא יֶשְׁתְּכַח אֶלָּא לְעֵילָא לְעֵילָא, בְּאַתְר דְּכַמָּה
 נְהוּרִין וּבּוֹצִינִין, וְכַמָּה כְּסוּפִין שְׂאֲרָן בֵּיה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֶתִּי (בֵּיה) (ס"א וְתֵאִיב לִיה) לְאֶשְׁתַּעֲשַׂעָא עִם שְׂאֲר צְדִיקָיָא
 דִּי בְּגִן עֵדָן. זַכָּאָה חוֹלְקֵיהוֹן דְּצְדִיקָיָא בְּהֵאִי עֲלָמָא,
 וּבְעֲלָמָא דְּאֶתִּי, עַלְיֵיהוּ כְּתִיב (תְּהִלִּים קמ) אֶךְ צְדִיקִים יוּדוּ
 לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פָּנֶיךָ.

(במדבר י"ח) וְעָבַד הַלְוִי הוּא אֶת עֲבוֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְגו'. רַבִּי
 אֲבָא פִּתַּח, (ישעיה מ) הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ וְגו'. תָּא
 חֲזִי, כִּד בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי עֲלָמָא, סְלִיק
 בְּרַעוּתָא קַמֵּיהּ, וּבְרָא לִיה בְּאוּרִייתָא. (ס"א כִּד סְלִיק בְּרַעוּתָא קַמֵּיהּ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי עֲלָמָא אֶסְתְּכַל בְּאוּרִייתָא וּבְרָא לִיה) וּבַה אֶשְׁתְּכַלְל.
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (משלי ח) בְּהַכִּינוּ שָׁמַיִם שֵׁם אֲנִי. וְכְתִיב
 (משלי ח) וְאֶהִיָּה אֶצְלוֹ אֲמוֹן. וְהָא אוּקְמוּהָ, אֶל תְּקַרִּי אֲמוֹן,
 אֶלָּא אוּמָן.

כִּד אֲתִי לְמַבְרֵי אָדָם, וְהָא אֲתִמְר, אֲמַרְה תּוֹרָה וְכִי
 לְמַגְנָא אֲתִקְרִיאת אַרְךָ אַפִּים וְרַב חֶסֶד. בְּהֵיִא
 שְׁעָתָא דְנַפְיָא אָדָם לְעֵלְמָא, הָוּה זִיו פְּרַצוּפָא דִילֵיה
 מֵעִילָא וּמִתַּתָּא, וְהוּוּ דְחֻלִּין מִנִּיהַּ כָּל בְּרִיָּין, וְאוּקְמוּהָ.
 תָּא חֲזִי, לָא אֲתִקְרִיִים עֵלְמָא, וְלָא אֲשַׁתְּלִים, עַד הָהִיא
 שְׁעָתָא דְנַפְקָא אָדָם בְּשִׁלְמוֹ דְכֻלָּא, וְאֲתִקְדָּשׁ יוֹמָא,
 וְאֲתִתְקַן כְּרִסְיָא קְדִישָׁא לְמַלְכָּא, כְּדִין אֲשַׁתְּלִמוֹ עֲלָאִי
 וְתַתָּאִי, וְאֲשַׁתְּכַחוּ חֲדוּוֹן בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין.

בְּהֵיִא שְׁעָתָא דְבַעָא יוֹמָא לְאֲתִקְדָּשָׁא, הָוּוּ נְפֻקִי
 רוּחֵיהוֹן דְשִׁדִּין לְאֲתִבְרֵי גּוּפָא דְלַהוֹן, וְאֲתִקְדָּשׁ
 יוֹמָא, וְלָא אֲתִבְרִיאֵו, וְאֲשַׁתְּאֵר עֵלְמָא כְּמָה דְאֲתַפְּגִים
 מֵעֲבִידְתָּא (דף קע"ח ע"ב) וְאֲסַתְּחַר (ס"א וְאֲתַחֲסֵר), כִּיּוֹן דְאֲתִקְדָּשׁוּ
 (עֲלָמִין) יִשְׂרָאֵל, וְאֲשַׁתְּלִמוּ בְּדַרְגֵיִהוֹן, וְאֲשַׁתְּכַחוּ לְיוֹאִי
 בְּסִטְר שְׁמָאֲלָא, כִּד (ס"א כְּדִין) אֲשַׁתְּלִים הָהוּא פְּגִימָא
 דְעֵלְמָא, דְמִסְטֵר שְׁמָאֲלָא.

וְעַל דָּא בַעָאן לְאֲתִדְכָּאָה לְיוֹאִי, וְכִדִּין כָּלָא אֲתַכְּלִיל
 בִּימִינָא, וְעֵלְמָא לָא אֲתַפְּגִים, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב,
 וְעַבְד הַלְוִי הוּא. הוּא אֲשֵׁלִים לְסִטְר שְׁמָאֲלָא. הוּא
 אֲשֵׁלִים לְפְגִימוֹ דְעֵלְמָא. וְאֲפִילוּ הָהוּא סִטְרָא דְצַפּוֹן,
 דְאֲשַׁתְּאֵר חֶסֶר בְּעֵלְמָא, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֵלְמָא. לְיוֹאֵה בְּאֵרוֹנָא אֲשֵׁלִים לְכֻלָּא. מְאִי בְּאֵרוֹנָא.

בְּהוּא מְטוּלָא דְהוּוּ נְטִילֵי בְּמִשְׁכְּנָא, אֲשֶׁתְּלִים כָּל הוּא
פְּגִימוּ עַל יְדִיהָ.

הוּא: לְעִילָא לְשִׁמְאֵלָא. הוּא: אֲתַכְּלִיל בִּימִינָא, תּוּ הוּא:
דָּא עֲתִיקָא. (ס"א תא תזי ול"ג מן תו) אֲלִמְלֵי דִינָא לָא
אֲשֶׁתְּכַח בְּעֵלְמָא, לָא הוּוּ יַדְעֵי בְּנֵי נְשָׂא מְהִימְנוּתָא
עֲלָאָה, וְלָא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּנֵי נְשָׂא בְּאוּרֵייתָא, וְלָא יִתְקַיְימוּ
פְּקוּדֵי אוּרֵייתָא, פּוּלְחָנָא שְׁלִימוּתָא דִּישְׁתַּכַּח בְּעֵלְמָא
לְגַבֵּי מִלְכָּא קְדִישָׁא, מֵאן עֵבִיד לֵיהָ. הוּי אוּמַר דָּא
לִיוָאָה.

וְתוּ וְעֵבֵד הַלְוֵי הוּא, כְּמָה דְאֵתְּ אֵמַר (דְּבָרִים ד) כִּי יִי הוּא
הַאֲלֵהִים. הוּא אֲשֶׁלִּים שְׁלִימוּתָא, לְמִיְהוּי כְּלָא חַד.
הוּא: פְּשִׁיטָא לְקַבְּלָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאֵתְּ אֵמַר,
(שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׁמָאֵלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי, בְּגִין לְחַבְּרָא זְוּוּגָא
כְּחַדָּא. מֵאן אֲתַעַר רְחִימוּתָא. הוּי אוּמַר הוּא. תּוּ הוּא
כְּמָה דְאֵתְּ אֵמַר (ס"א תו הוּא דָּא עֲתִיקָא כְּמָה דְאֵתְּ אֵמַר כִּי יִי הוּא הַאֲלֵהִים)

(תְּהִלִּים ק) הוּא עֲשָׁנוּ וְלָא אֲנַחְנוּ עִמוּ. בְּגִין כְּךָ הוּא: לְתַתָּא.
הוּא: לְעִילָא. הוּא: אֲתַגְּלִיָּא. הוּא סְתִים. הוּא אֲלֵהִים.
רְבִי יִצְחָק אֵמַר, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַנְהָרָא
לְסִיְהָרָא, כְּנִהוּרָא דְשִׁמְשָׁא. וְנִהוּרָא דְשִׁמְשָׁא יְהָ
עַל חַד שְׁבַע זְמַנִּין. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוּר
הַלְבָּנָה כְּאוּר הַחֲמָה וְגו'. וְכְתִיב (ישעיה ס) לָא יבֵּא עוֹד

שֶׁמֶשׁךְ וִירְחֶךְ לֹא יֵאָסֶף. וּכְתִיב (ישעיה ט) לֹא יִהְיֶה לְךָ עוֹד
הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'.

רעיא מהימנא

כָּל פֶּטֶר רַחֵם לְכֹל בֶּשָׂר וְגו', וְאֵת בְּכוֹר הַבְּהֵמָה
הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה. פְּקוּדָא דָּא לְפִדּוֹת פֶּטֶר חַמּוֹר,
לְפִדּוֹת לְעֵלְמָא דְאֵתִי. וְאִי קוּדָם דְּאֵזִיל לְהֵוּא עֵלְמָא,
לֹא יִפְדֶּה נַפְשִׁיהּ וְרוּחִיהּ וְנִשְׁמַתִּיהּ בְּאוּרֵייתָא, עֵתִיד
לְאַחֲזָרָא לְהֵאִי עֵלְמָא כְּדַבְּקֵדְמִיתָא. (איוב לג) יָשׁוּב לִימִי
עֲלוּמִיּוֹ, וְלִקְבֵּל נַפְשָׁא וְרוּחָא וְנִשְׁמַתָּא.

כְּתִיב (איוב ל"ג) הֵן כָּל אֵלֶּה יַפְעֵל אֵל פַּעֲמִים שְׁלֹשׁ עַם
גִּבּוֹר. וְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּפִדְיוֹן דְּלֵהוֹן הוּוּ בְּלֹא
תוֹרָה, דְּאִיהוּ כְּסָף כְּסוּפָא דְּעֵלְמָא דְאֵתִי, אֶהְדְּרוּ תַלְתַּת
זְמַנִּין אַחַרְנִין בְּגִלוּתָא, וּבְפּוֹרְקָנָא בְּתַרִּייתָא דְּפּוֹרְקָנָא
דְּלֵהוֹן יְהֵא בְּאוּרֵייתָא, לֹא יִהְדְּרוֹן לְעֵלְמָא בְּגִלוּתָא. אַתּוּ
רַבְּנָן וּבְרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ רַעֲיָא מְהֵימְנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא יִפְדֶּה לְךָ, וְכֹל יִשְׂרָאֵל יִפְדוּן עַל יְדֶךָ, וְתַתְּחַדְּשׁ
עַמְּהוֹן, וְאֵינּוֹן עַמְּךָ.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְדוֹן בְּעַרְכֵי בֵּית. וּבְרֹזָא דְּחַכְמַתָּא,
בֵּית דְּבַר נֶשׁ, דָּא אַתְתָּא. אִי אִיהִי אַתְתָּא דְּטוֹב
וְרַע, וּבְעֵי לְהַמִּיר רַעָה בְּטוֹבָה, יִפְדֶּה לָּהּ מֵהֵוּא רַע,

וַיְהִיב לִיָּה עֶרְךָ דִּילָהּ. אַבְל אַתָּתָּא דְאִילְנָא דְחַיִּיא,
 אַתְמַר בְּהָ (אִיּוֹב כח) לֹא יַעֲרֻכְנָה זֶהָב וְזָכוּכִית וְתַמּוּרְתָּהּ כְּלִי
 פִּז, וַאִין לָהּ עֶרְךָ. כְּמָה דְאַתְמַר, (מִשְׁלִי יב) אִשְׁתַּ חֵיל עֶטְרַת
 בְּעֵלָהּ. וְאַתְמַר (מִשְׁלִי לא) אִשְׁתַּ חֵיל מִי יִמְצָא וְגו'. וְדָא
 שְׂכִינְתָּא. מֵאן דְּגַמִּיל חֶסֶד עִמָּהּ, לִית עֶרְךָ לְאַגְרָא
 דִּילָיָהּ. וּמֵאן דְּחָאָב לְגַבְהָ, לִית עֶרְךָ לְעִנְשָׁא דִּילָיָהּ.

כְּמָה שְׂפָחוֹת אִית לָהּ דְּמִשְׁמִשִּׁין לָהּ, וְכָל חֲדָא וְחֲדָא
 מִנֵּיהוּ, אִית לָהּ עֶרְךָ. וְכָל חַד וְחַד צָרִיךְ פְּדִיוֹן.
 אַבְל מֵאן דִּירִית נְשֻׁמְתָּא, אוֹ רוּחָא, אוֹ נַפְשָׁא
 מְשֻׁכִּינְתָּא, לֹא צָרִיךְ פְּדִיוֹן, דְּשְׂכִינְתָּא עָלָהּ אַתְמַר (יִשְׁעִיָּה
 מב) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן. דְּפְדִיוֹן דִּילָהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּלִיא. דְּאִמְשָׁכֵן לָהּ (לְגַבְיָהּ) יִשְׂרָאֵל,
 בְּקִשּׁוּרָא דְתַפְּיִלִּין, בְּאוֹת דְּשַׁבַּת, בְּאוֹת דִּיוֹמִין טָבִין,
 בְּאוֹת דְּבְרִית, וְתוֹרָה, בְּכַמָּה פְּקוּדִין. דְּפְדִיוֹן דִּילָהּ תְּלִיא
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (יִחְזַקְאֵל ב) וְאַעֲשֵׂה
 לְמַעַן שְׁמִי, וּבְגִינָה (וִיקְרָא כ"ו) וְאַף גַּם זֹאת. הֲכִי כְּמָה
 פְּקוּדִין אִינוּן דְּעַבְדִּין בְּנֵי נְשָׂא עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס.
 וְכַמָּה חוּבִין. וְלְכָל פְּקוּדָא אִית לִיָּה עֶרְךָ בְּתַהוּא עֲלִמָּא.
 וְלְכָל עוֹנְשָׁא לְמֵאן דְּאִעְבֵּר עָלֵיהוּ, אִין לִיָּה (ס"א אַבְל עוֹנְשָׁא)

עֶרְךָ וְשִׁיעוּר.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְדוּן בְּמַחְרִים נְכַסִּיו לְפָהּ, הֲדָא הוּא

דְּכָתִיב כָּל חֶרֶם בְּיִשְׂרָאֵל לֶךְ יִהְיֶה. וְרֹזָא דָּא (בְּאָדָם וּבְבַהֲמָה)
 כָּל פֶּטֶר רָחֵם לְכָל בֶּשָׂר אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לֵי בְּאָדָם וּבְבַהֲמָה.
 רָחֵם: בְּהִיפּוּךְ אֲתוּוֹן כְּחוּשְׁבֵּן (דף קע"ט ע"א) רמ"ח אַבְרָיִם דְּבִר
 נֶשׁ, עָלֵייהוּ אֲתַמֵּר (חֲבֻקֵּק ג) בְּרָגְזוּ רָחֵם תִּזְכּוֹר. בְּתַר דְּכַעֲסִים
 בְּר נֶשׁ, וּמְחַרִּים הֵהוּא בְּעִירָא לְגַבִּיּה, הָא שְׂרִיא אֵל אַחַר
 נְחָשׁ, דְּאֲתַמֵּר בֵּיתָה, (בְּרֵאשִׁית ג) אַרְוִר אֲתָה מִכָּל הַבְּהֵמָה,
 וְאִיהוּ לְשִׁמְאֵלָא דְּבִר נֶשׁ. בְּגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לְמִיּהָב לְכַהֲנָא, דְּאִיהוּ רַחֲמֵי בְּרָכָה, לְאַתְּכַפֵּיָא
 רָגְזוּ, דְּאֲתַעַר בְּהֵהוּא בְּר נֶשׁ מְרָה, חֲרָבָא דְּמִלְאַךְ הַמּוֹת,
 וְאֲתַעַר יְמִינָא לְגַבִּיּה בְּרַחֲמֵי, וְאַתְּכַפֵּיָא רוּגְזָא
 דְּשִׁמְאֵלָא, וְהֵאֵי אִיהוּ בְּרָגְזוּ רָחֵם תִּזְכּוֹר.

מֵאֵן דְּכַעֲסִים, דְּאִית לִיה בְּכַעֲס סַם הַמּוֹת, דְּעָלִיָּה
 אוּקְמוּהָ מְאֵרֵי מִתְנִיתִין, כָּל הַכּוּעֵס כְּאִילוּ עוּבַד
 עֲבוּדָה זָרָה. בְּגִין דְּסִטְרָא אַחְרָא אֲתוּקְדַת בְּבִר נֶשׁ.
 וּבְהֵהוּא בְּעִירָא דִּיּהִיב לְכַהֲנָא אֲתַפְרֵשׁ חֶרֶם מִנִּיָּה,
 וְסִמְאֵל אֵל אַחַר חֶרֶם, וְנוּקְבָא דִּילִיָּה קְלָלָה, כְּלוּלָה מִכָּל
 קְלָלוֹת שְׁבַמְשֻׁנָה תוֹרָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ בְּכָל
 אוּרִיָּתָא כְּלָא, וְכָל בְּרַכָּאן מִיְמִינָא, דְּאֲחִיד בָּהּ כְּהֵן.
 וּבְגִין דָּא כָּל חֶרֶם צְרִיךְ לְמִיּהָב לִיָּה לְכַהֲנָא, דְּאִיהוּ אֲכִיל
 לִיָּה בְּנוֹרָא, וְשִׁצִי לִיָּה מִעֲלָמָא, וְשָׂכִיךְ אִשָּׁא מִשְׁמַאֲלָא
 בִּימִינָא, דְּאִיהוּ מִיָּא, וּבֵיָּה (אֲסַתֵּר ז) וְחֲמַת הַמֶּלֶךְ שְׂכַכָּה.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה גְּדוּלָה, וְאוּקְמוּהָ תְּרִי
 מִמָּאָה, מֵאֵי תְּרוּמָה. רַבְּנָן דְּמַתִּיבְתָא, הֵאֵי
 תְּרוּמָה דְּצָרִיכִין לְאַפְרָשָׁא תְּרִי מִמָּאָה, בְּסַתְרֵי תוֹרָה מֵאֵי
 נִיהוּ. מֵאֵן דְּבַעֲי לְמַטְעַם, אֵי הוּא זֶר יוֹמַת וְהֵינּוּ אֵל זֶר
 סְמָא"ל. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר (שְׁמוֹת כח) וַיִּקְחוּ לִי
 תְּרוּמָה, תְּרִי מִמָּאָה, לְיַחְדָּא לֵיהּ תְּרִין זְמַנִּין בְּיוֹמָא,
 דְּהֵינּוּ תְּרִי מִמָּאָה, בְּמ"ט אַתּוּן דְּשִׁמְעַע וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
 מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד דְּעַרְבֵית, וּבְמ"ט אַתּוּן דְּשַׁחְרִית,
 חִסְרִין תְּרִין מִמָּאָה, אֵינּוּן שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, וְתַתָּאָה,
 בְּתַרְוֵיהוּ צָרִיךְ לְיַחְדָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲמָה
 דְּתַרְוֵיהוּ. מִדָּה דְּתַרְוֵיהוּ. מֵאָה בְּאֲמָה. אֲמָה בְּאֲתוּוֹי
 מֵאָה אֵיהוּ וְאֵיהוּ בְּהַפֵּךְ אַתּוּן, הֵא"ם.

וְעוֹד (במדבר טו) וְהָיָה בְּאֲכַלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְּרוּמָה
 לֵי, תְּרִימוּ, כְּגוֹן (חבקוק ג) רוּם יְדִיהוּ נִשְׂא, וְאֵינּוּן
 עֶשֶׂר אֶצְבָּעִין, דְּסִלְיָקוּ דְּלֵהוּן לְעֶשֶׂר סְפִירָן, דְּאֵינּוּן יו"ד
 ה"א וְא"ו ה"א, דְּסִלְיָקוּ מ"ה. וּבְאַתּוּן דְּאַלְפָּא בֵּיתָא,
 מָה סְלִיק מֵאָה, י"ם ה"צ. וְהֵאֵי אֵיהוּ דְּאוּקְמוּהָ רַבְּנָן
 מֵאֵרִי מִתְּנִיתִין, (דברים י) וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מ"ה יי אֶלְהֵיךְ
 שׁוֹאֵל מֵעַמֶּךָ, וְאָמְרוּ, אֵל תִּקְרִי מָה אֶלָּא מֵאָה, לְקַבֵּל
 מֵאָה בְּרַכָּאן דְּמַחֲיִיב בַּר נֶשׁ לְבָרְכָא לְמֵאֵרִיָּה בְּכָל יוֹמָא,

וְהָאֵי אֵיהּ דְּצָרִיף בַּר נָשׁ לְמַטְעַם בְּכָל יוֹמָא לְמֵאֲרִיָּה,
וּבְגִין דָּא וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה.

וְכַמָּה תְרוּמוֹת אֵינּוּן, אֵית תְרוּמָה מְדֹאֲרִיָּתָא, תּוֹרָה
מ'. וְהָאֵי אֵיהּ תְרוּמָה, תּוֹרָה דְּאֲתִיָּהֵיבַת

בְּאַרְבַּעִים יוֹם. וְאֵי תִימְרוּן דְּאֲכִילְנָא מִנָּה (ב"א מנא), הָא
כְּתִיב (שמות לד) וַיְהִי מִלְּשָׁה בְּהָר אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה
לֶחֶם לֹא אָכַל וַיִּמֵּים לֹא שָׁתָה. נְטִירַת הָוָה עַד הַשְּׁתָא הָאֵי
תְרוּמָה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְכִיּוֹן דְּמִלְכָּא לֹא אָכַל, אֵיף
אֲכַלִּין עֲבָדִי, דְּהָא לְבַתֵּר דְּאָמַר (שיר השירים ה) אָרִיתִי מוֹרִי
עִם בְּשָׁמִי, לְבַתֵּר אָכְלוּ רַעִים, יִכְלֹון עֲבָדֵי.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא לְהַפְרִישׁ (ב"י לוי תְרוּמַת מַעֲשֵׁר וְאֵיָּהִי) (ב"א תְרוּמוֹת)
מַעֲשֵׁר לְלוֹי, וְאֵיָּהִי שְׂכִינְתָא מְסִטְרָא דִּימִינָא
דְּאֵיהּ חֶסֶד, תְרוּמָה גְדוּלָה לְכַהֵן. מְסִטְרָא דְשְׂמָאלָא,
דְּאֵיהּ גְבוּרָה, תְרוּמַת מַעֲשֵׁר לְלוֹי, דְּאֵיָּהִי שְׂכִינְתָא.

י"ד ה"י וְא"ו ה"י, שְׁלֹשֶׁת עֶשְׂרוֹנִים לְפָר, מְסִטְרָא
דְּהָהוּא דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוּר מְהַשְּׂמָאל,

וְדָא גְבוּרָה. וְעֶשְׂרוֹן לְכַבֵּשׁ, וְדָא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א (ב"א
י"ד ה"י וְא"ו ה"י), דְּסָלִיק לְעֶשֶׂר אַתּוּון, הָאֵי עֶשְׂרוֹן. וְעֶשֶׂר
לְמ"ה וּמ"ה לְמֵאָה.

אַבְל שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים י' י' י', (ב"א דָּא יו"ד ה"י וְא"ו ה"י) וְסִלְקִין
(ס"א ל' ל' ו' י') לָל', וַי' סְפִירוֹן בְּהוֹן, סִלְקִין מ"ג בִּינְצִים

וְכֹלֵא יו"ד, חוֹמֶשׁ בִּיצָה, תּוֹסֶפֶת מִצַּד ה', וְהָכִי מֵעֵשֶׂר,
 דָּאִיהוּ פְּקוּדָא לְהַפְרִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵעֵשֶׂר, מִסְטָרָא דָּאת י',
 מֵעֵשֶׂר מִן הַמֵּעֵשֶׂר, חַד מִחֲמִשׁ מִסְטָרָא דָּאת ה'. כֹּל
 עֲשׂוּרִין דָּאת י', וְאִיהִי שְׂכִינְתָא חַד מֵעֵשֶׂר סְפִירָן. א'
 מִחֲמִשׁ, אִיהוּ מִסְטָרָא דְתַפְאָרֶת, דָּאִיהוּ חֲמִשָּׁה מִכְּתָר.
 וְכַד תְּחַשׁוּב מִמְּלָכוֹת עַד תַּפְאָרֶת, תִּשְׁכַּח תַּפְאָרֶת חֲמִשׁ
 מִתַּתָּא לְעֵילָא. וְשְׂכִינְתָא חֲמִשָּׁאָה לְגַבִּיּה.

וּמִסְטָרָא אַחְרָא אִיהִי שְׁנֵי עֲשָׂרוֹנִים לְאֵיל, וְכֹלִילַת י' י'
 הַכֹּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה י' ה"ה,
 לְאֵיל דָּא ו', דָּאִיהוּ שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, וְהֵאֵי אִיהוּ עֲשָׂרָה
 עֲשָׂרָה הַכֹּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. וְעוֹד, שְׁנֵי עֲשָׂרוֹנִים, י' י' מִן
 וַיִּיצֶר. לְאֵיל ו' מִן וַיִּיצֶר. וְכֹלֵא א', י' לְעֵילָא, י' לְתַתָּא,
 ו' בְּאֲמֻצְעֵיתָא. וְעוֹד שְׁלֹשָׁה עֲשָׂרוֹנִים אֵינּוֹן י' י' י'.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְהַפְרִישׁ תּוֹדָה. וְרַבָּנָן מְאִירֵי מִתְּנִיתִין
 אוֹקְמוּהָ, דְתּוֹדָה עֲשָׂרִים עֲשָׂרוֹנִים, וּמִתְּפַלְגִין י'
 עֲשָׂרוֹנִין לְחֻמְצָן, וְי' לְמִצָּה. וּמִי' שֶׁל מִצָּה, עוֹשִׂים ל'
 מִצּוֹת. וּמֵעֲשָׂרָה שֶׁל חֻמְצָן, עוֹשִׂים י' חֲלוֹת. וְדָא אִיהוּ
 סֵלַת חֲלוֹת מִצּוֹת בְּלוּלוֹת בְּשֶׁמֶן. מִי' עֲשָׂרוֹנִים, דָּאֵינּוֹן
 יו"ד ה"י וְא"ו ה"י, הוּוּ עֲבָדִין ל' מִצּוֹת, דָּאֵינּוֹן י' י' י'.
 הֵאֵי שְׂמָא, זְמַנִּין אִיהוּ לְיַמִּינָא, וְזְמַנִּין אִיהוּ לְשְׂמָאלָא,
 וְזְמַנִּין בְּאֲמֻצְעֵיתָא. רַחֲמֵי מִכָּל סְטָרָא, לְיַמִּינֵיהָ
 וְלְשְׂמָאֲלֵיהָ.

וְזִמְנִין י' לַיְמִינָא, וְאִין פּוֹחֲתִין בֵּיהּ מְעַשְׂרָה מְלַכִּיות.
 וְלִזְמַנִּין יו"ד לְשִׁמְאֵלָא, וְאִין פּוֹחֲתִין בֵּיהּ
 מְעַשְׂרָה שׁוּפְרוֹת. וְלִזְמַנִּין יו"ד (דף קע"ט ע"ב) בְּאַמְצָעִיתָא,
 וְאִין פּוֹחֲתִין בֵּיהּ מִי זְכָרוֹנוֹת.

על פי יי יחננו ועל פי יי יסעו את משמרת יי
 שמרו. דכל י אית לה ד' אנפין, ג' חיוון אינון,
 לקבל תלת יודין, וד' אנפין לכל חיה, לקבל ד' אנפין
 (ס"א אתיוון) דיהו"ה, על פי יי יחננו ויסעו.

שמרו, דא שכינתא, דנטרא לאינון דשמרי שבתות
 וימים טובים, דבגין כך לא זזה שכינה
 מישראל בכל שבתות ויום טוב, ואפילו בשבתות (ס"א
 ביומוי) דחול, אלא דאיהו סוגרת ומסוגרת בהון.

ובכל צלותא, איהו עולה לידו"ד, עד דמטאת
 למרכבתא דאבהן עלאין, דאינון: גדול"ה,
 גבור"ה, תפאר"ת, דאית להון תריסר אנפין, לקבל
 תריסר שבטין. וכפום דאיהי אוליפת זכות, על אלין
 מארי צלותין, ומארי זכוון, בכל פקודא ופקודא
 דאורייתא, הכי יחננו על זכוון דלהון וכן יסעו לגבייהו.
 והכי נחתא שמירה לגבייהו.

אינון דעבדין זכוון על מנת לקבל פרס, נחית קודשא
 בריך הוא במרכבתיה דעבד, ובד' שומרין

דִּילִיָּהּ, וּמֵאֵן דְּעֶבֶיד זְכוּוֹן שְׁלֵא עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, נְחִית עַל־יֵיהוּ בְּמֶרְכַּבְתָּא דִּילִיָּהּ. וּלְרִשִׁיעֵיָא נְחִית עַל־יֵיהוּ בְּעוֹבְדֵיֵיהוּ, בְּאִינוֹן שְׁדִין וּמְזִיקִין וּמְלֹאכֵי חַבְלָה בְּמֶרְכַּבְתָּא דְּלֵהוֹן, לְאַתְפְּרַעָא מְנַהוֹן. (ס"א זכוון שלא על מנת לקבל פְּרָס קודשָא בְּרִיךְ הוּא נְחִית עַל־יֵיהוּ בְּמֶרְכַּבְתָּא דִּילִיָּהּ וּבְד' חִינוּן דִּילִיָּהּ. וּמֵאֵן דְּעֶבֶיד זְכוּוֹן עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס נְחִית עַל־יֵיהוּ בְּמֶרְכַּבְתָּא דְּעֶבֶד מִסְטֵרוֹן וּבְד' שׁוּמְרִין דִּילִיָּהּ. וּלְרִשִׁיעֵיָא נְחִית עַל־יֵיהוּ בְּעוֹבְדֵיֵיהוּ, בְּאִינוֹן שְׁדִין וּמְזִיקִין וּמְלֹאכֵי חַבְלָה עוֹן וּמִשְׁחִית אָף וּחִימָה בְּמֶרְכַּבְתָּא דְּלֵהוֹן, לְאַתְפְּרַעָא מְנַהוֹן) פְּתַחוּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין וְאִמְרוּ. וְדֵאֵי הַכִּי הוּא, זַכָּא חוּלְקָה רַעִיָא מְהִימְנָא. (ע"כ רעיא מהימנא)

בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אֱמֵן וְאֱמֵן יִמְלוֹךְ יִי לְעוֹלָם אֱמֵן וְאֱמֵן
(תצא ער"ה ע"ב וענשו אותו וכו')

פְּרִשְׁתַּת חֻקַּת

וַיִּדְבֵּר יִי אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר (במדבר י"ט) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יִי לֵאמֹר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזִי, מְלִין דְּאוֹרֵייתָא קְדִישִׁין אִינוֹן, עֲלָאִין אִינוֹן, מְתִיקִין אִינוֹן. כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים יט) הִנְחַמְדִּים מְזִהָב וּמְפֹזָר רַב וּמְתוּקִים מְדַבֵּשׁ וְגו'. מֵאֵן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, כְּאֵלוֹ קָאִים כָּל יוֹמָא עַל טוֹרָא דְּסִינַי וְקַבִּיל אוֹרֵייתָא. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (דברים כז) הַיּוֹם הִנֵּה נְהִייתָ לְעָם. וְהָא אוּקְמוּיָהּ חֲבַרֵיָא.

כְּתִיב הֲכֹא זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה, וּכְתִיב וְזֹאת הַתּוֹרָה, מֵה
 בֵּין הָאֵלֵּי לְהָאֵלֵּי. אֲלֵא רְזָא עֲלָאָה הוּא, וְהָכִי
 אוֹלִיפְנָא, וְזֹאת הַתּוֹרָה: לְאַחֲזָאָה פְּלָא בִּיחּוּדָא חַד,
 וְלֹא־כִלְלָא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַשְׁתַּכְּחָא
 פְּלָא חַד. בְּגִינֵי כֹךְ וְזֹאת הַתּוֹרָה. אֲמַאי תּוֹסַפֵּת וָא"ו.
 אֲלֵא הָא אֲתַמַּר, לְאַחֲזָאָה דְכִלְלָא חַד, בְּלֹא פְּרוּדָא. וְזֹאת:
 כְּלָל וּפְרֻט כְּחֻדָא, דְּכַר וְנוֹקְבָא. וּבְגִין כֹּךְ וְזֹאת הַתּוֹרָה
 וְדַאי. אֲבָל זֹאת בְּלֹא תּוֹסַפֵּת וָא"ו, חֻקַּת הַתּוֹרָה וְדַאי,

וְלֹא הַתּוֹרָה, דִּינָא דְאוּרִייתָא, גְּזֵרָה דְאוּרִייתָא.

תָּא חַוִּי, (במדבר ח) זֹאת אֲשֶׁר לְלוּיִם, וְלֹא וְזֹאת. דְּהָא
 מְסֻטָּרָא דְדִינָא (קש"א) קָא אֲתִיין, וְלֹא מְסֻטָּרָא
 דְּרַחֲמֵי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב (במדבר ד) וְזֹאת עֲשׂוּ
 לָהֶם וְחִיו. וְדָא בְּלִיּוּאֵי אֲתַמַּר, וְאֵת אֲמַרְתָּ זֹאת וְלֹא
 וְזֹאת. אָמַר לֵיהּ, וְדַאי הָכִי הוּא, וּקְרָא מוֹכַח, מֵאֵן
 דְּאֲחִיד סָמָא דְמוֹתָא, אֵי לָא יַעֲרַב בֵּיהּ סָמָא דְחַיִּי, הָא
 וְדַאי יָמוּת. וְעַל דָּא, וְזֹאת עֲשׂוּ לָהֶם וְחִיו, וְלֹא יָמוּתוּ,
 בְּגִין דְּסָמָא דְחַיִּי מְעַרְבַּ בְּהַדִּיָּה, וְזֹאת עֲשׂוּ וְחִיו וְלֹא
 יָמוּתוּ, וְדַאי וְזֹאת אֲצַטְרִיךְ לָהּ, וְלֹא זֹאת. בְּגִינֵי כֹךְ
 וְזֹאת הַתּוֹרָה מִמֶּשׁ, בִּיחּוּדָא חַד, בִּיחּוּדָא שְׁלִיִם, כְּלָלָא
 דְּדְכַר וְנוֹקְבָא. ו"ה. זֹאת: ה' בְּלַחֲדוּי, וְעַל דָּא זֹאת חוּקַת
 הַתּוֹרָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֲבָא וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִצְחָק, הוּוּ
 שְׂכִיחֵי בְּבֵי רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר, אָמַר רַבִּי פִּנְחָס
 לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמִטּוֹתַא מִנֶּךָ אַנְתְּ דְּאוּקְמִי עֲלֶךָ לְעֵילָא,
 וּמִילָךְ בְּאַתְגְּלִיִּיא, מַה דְּלֹא אֲתִיְהִיב רְשׁוּתָא לְבַר נִשְׁ
 אַחְרָא. בְּפִרְשֵׁתָא דָּא אֵימָא מְלָה חֲדַתָּא, אָמַר לִיה וּמַאי
 הִיא. אָמַר לִיה זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה. אָמַר לִיה הָא שְׂאֵר
 חֲבַרְיִיא יֵאמְרוּ. (דף ק"פ ע"א) אָמַר לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, אֶלְעָזָר
 קוּם בְּקִיּוּמֶךָ, וְאֵימָא מְלָה חֲדָא בְּפִרְשֵׁתָא דָּא, וְחֲבַרְיִיא
 יֵימְרוּן אַבְתְּרֶךָ.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (רות ד) וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל
 הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקִיִּים וְגו'. הֵאֵי קָרָא אִית
 לְאַסְתְּפְּלָא בֵּיה, וְאֵי אֵינּוּן קַדְמָאֵי עֲבָדֵי הַסְּפָמָה דָּא
 בְּדִינָא דְּאוּרִיִּיתָא, וְאַתּוּ בַּתְרָאֵי וּבְטָלוּהָ, אֵמָאֵי בְּטָלוּהָ.
 וְהָא מֵאֵן דְּבְטָל מְלָה דְּאוּרִיִּיתָא. כְּאִילוּ חָרִיב עֲלֵמָא
 שְׁלִים. וְאֵי לָאו אִיהוּ בְּדִינָא דְּאוּרִיִּיתָא, אֶלָּא הַסְּפָמָה
 בְּעֲלָמָא, אֵמָאֵי נַעַל הַכָּא.

אֶלָּא וְהֵאֵי בְּדִינָא דְּאוּרִיִּיתָא הוּוּ, וּבְרֻזָּא עֲלָאָה
 אֲתַעְבִּידַת מְלָה, וּבְגִין דִּהוּוּ קַדְמָאֵי חֲסִידֵי זַכָּאֵי,
 מְלָה דָּא אַתְגְּלִיִּיא בֵּינֵיהוּ, וּמִדְּאַסְגִּיאוּ חֲיִיבֵי בְּעֲלָמָא,
 אֲתַעְבִּידַת (אֲעֲבְרוּ) הֵאֵי מְלָה בְּגוּוּנָא אַחְרָא, בְּגִין
 לְאַתְכַּפְּסָאָה מְלִין דְּאֵינּוּן בְּרֻזָּא עֲלָאָה. (וְהָא אוּקְמוּהָ)

תָּא חֲזִי, (שמות ג) וַיֹּאמֶר אֶל תִּקְרַב הַלּוֹם שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל
 רַגְלֶיךָ וְגו'. וְכִי אֲמַאי נֵעַל הָכָא. אֶלָּא אֲתִמֵּר,
 דְּפָקִיד לִיהַ עַל אֲתַתָּא, לְאַתְפָּרְשָׁא מִנָּה, וְלֹאֲזַדְדִּיּוּגָא (ס"א
 בְּאַתֵּר) בְּאַתַּתָּא אַחְרָא, דְּנִהִירוּ קְדִישָׁא עֲלָתָה, וְאִיהִי
 שְׁכִינְתָּא.

וְהַהוּא נֵעַל אוֹקִים לִיהַ בְּאַתֵּר אַחְרָא, (ס"א וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא)
 אַעְבָּר לִיהַ מִהַאי עֲלָמָא, וְאוֹקִים לִיהַ בְּעֲלָמָא
 אַחְרָא. וְעַל דָּא, כָּל מַה דִּיהֵיב מִיתָא לְבַר נֶשׁ בְּחֲלָמָא
 טַב. נְטִיל מָאנִיָּה מִן בֵּיתָא בִּישׁ, כְּגוֹן סַנְדְּלִיָּה. מַאי
 טַעְמָא. בְּגִין דְּאַעְבָּר רַגְלִיָּה, דְּאִינוּן קִיּוּמָא דְּבַר נֶשׁ,
 מִהַאי עֲלָמָא, וְכַנִּישׁ לֹון לְעֲלָמָא אַחְרָא, אֲתֵר דְּמוֹתָא
 שְׁאֲרֵי בֵּיהַ, דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) מַה יָפוּ פְּעַמֶּיךָ בְּנַעֲלִים
 בַּת נְדִיב. (מַאי הִיא בַת נְדִיב דָּא בַת אַבְרָהָם דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים מ"ז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ

עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְלֹא אֱלֹהֵי יִצְחָק) וְרוּזָא דְּמִלָּה בֵּין חֲבַרְיָא אִיהוּ.
 וְדָא כַּד מִיתָא נְטִיל לֹון, אֲבַל בְּזַמְנָא דְּחִיָּיא שְׁלִיף
 מְסַאנִיָּה, וְיִהֵיב לְבַר נֶשׁ אַחְרָא, בְּגִין לְקִיּוּמָא
 קָיִים, קָא עָבִיד בְּגִזְרָה דְּלַעֲיִלָּא. נֵעַל דְּחֲלִיצָה, כְּגוּוּנָא
 דְּלַעֲיִלָּא נֵעַל אַחְרָא, וְכֹלָא אֲתֵר חַד (ס"א כֹּלָא אֲתִיחַד) (נ"א רֹזָא

חַדָּא).

תָּא חֲזִי, הַהוּא מִיתָא דְּאַסְתִּלֵּק מֵעֲלָמָא בְּלֹא בְּנִין, הַאי
 בַּת נְדִיב לָא כְּנִישַׁת לִיהַ לְהַהוּא בַּר נֶשׁ לְגַבְהַ,

וְאֵזִיל לְאַתְרֵיךָ בְּעֵלְמָא, דְּלֹא אֲשַׁכַּח אֶתְרָא, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עָלֵיהּ וּפְקִיד לְאַחוּהֵי לְמַפְרָק לֵיהּ,
 לְאַתְבָּא וּלְאַתְתַּקְנָא בְּעַפְרָא אַחְרָא. כְּמָה דְכְּתִיב, (איוב לד)
 וְאָדָם עַל עַפְרָא יָשׁוּב (קע"ז ע"א) וְאוּקְמוּתָא.

וְאִי הָהוּא פְּרוּקָא לָא בְּעֵי לְקִיּוּמָא לְאַחוּהֵי בְּהַאי עֵלְמָא,
 בְּעֵי לְמַקְטֵר חַד נַעַל בְּרַגְלֵיהּ, וְהָהוּא אֶתְתָא דְתִשְׁרִי
 לֵיהּ וּמְקַבְּלָא לְהָהוּא נַעַל לְגַבְהָ. אֲמַאי נַעַל. אֶלָּא בְּגִין
 דְּהָהוּא נַעַל בְּגִין מִיתָא הוּא (ס"א בְּגִין דְּהָהוּא נַעַל קִיּוּמָא דְמִיתָא הוּא

בְּהַאי עֵלְמָא), וְאַתְיָהִיב בְּרַגְלֵיהּ דְּחִיָּיא אַחוּהֵי, וְאַתְתָא
 מְקַבְּלָהּ לְהָהוּא נַעַל לְגַבְהָ, לְאַחְזָא דְהָא הָהוּא מִיתָא
 בֵּין חִיָּיא אַחְדָּר בְּעוּבְדָא דָא.

וְהוּא בְּהַפּוּכָא מֵהָהוּא נַעַל דְּנִטִּיל מִיתָא מְחִיָּיא, וְהַשְׁתָּא
 הָאִי נַעַל נִטִּיל חִיָּיא מִמִּיתָא, וּבְהָהוּא נַעַל הָהוּא
 מִיתָא אֵזִיל בֵּין חִיָּיא, (נ"א וּבְעֵי נַעַל דְּהָהוּא מִיתָא דָא אֵזִיל בִּיהּ בְּחִיּוּהֵי)
 וְאַתְתָא נִטְלָא לֵיהּ לְגַבְהָ, לְאַחְזָא דְהָהוּא אֶתְתָא עֵטְרָת

בְּעֵלְהָ, נִטְלָא לֵיהּ וּמְקַבְּלָא לֵיהּ לְגַבְהָ.
 וּבְעֵי לְבִטְשָׁא לֵיהּ לְהָהוּא נַעַל בְּאַרְעָא, לְאַחְזָא
 דְּשָׁכִיךְ גּוּפִיהּ דְּהָהוּא מִיתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְזַמְנָא דָא, אוּ לְבִתְרָא זַמְנָא, חַיִּים עָלֵיהּ, וּיְקַבֵּל לֵיהּ
 לְעֵלְמָא אַחְרָא. תּוּ בְּטָשׁוּתָא דְהָהוּא נַעַל בִּידָא (ס"א מִידָא)
 דְּאַתְתָא לְאַרְעָא לְאַחְזָא, דְהָא יִתְבְּנִי הָהוּא מִיתָא

בְּעִפְרָא אַחְרָא דְהָאֵי עֲלֵמָא, וְהַשְׁתָּא יְתוּב לְעִפְרִיָּה דְהוּא
מִתְמָן בְּקַדְמִיתָא, (אכְדִין יְתוּב לְעִפְרִיָּה) וְכִדִּין הֵהִיא אֶתְתָּא
תְּשִׁתְּרִי לְמַעַבְד זִרְעָא אַחְרָא, וְאוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, עַל דָּא מֵאן דְּבַעֲי לְקַיְימָא קַיִים, נְטִיל נְעֵלִיָּה,
וְיֵהֵב לְחֻבְרִיָּה, לְקַיְימָא עֲלֵיָּה קַיְימָא. (דְּבַת נְדִיב) הִדָּא
הוּא דְכְּתִיב, וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה. מֵאֵי
וְזֹאת. קַיְימָא שְׁלִים בְּכֻלָּא. לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל, כִּד הוּוּ
צְנוּעִין קַדִּישִׁין. לְקַיִים כָּל דְּבַר, כָּל דְּבַר מִמֶּשׁ, דְּהָא דָּא
הוּא קַיּוּמָא. וְכִדִּין וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְדָאֵי. דְּלֹא
תֵימָא דְהַסְכְּמָה בְּעֲלֵמָא הִיא, וּמִדְּעַתִּיָּהוּ עֲבִדִּי לָהּ, אֶלָּא
קַיּוּמָא עֲלָאָה הוּא, לְמַהוּי עוּבְדִיָּהוּן בְּרוּזָא דְלַעֲיִלָּא.

כִּיּוּן דְּאֶסְגִּיָּאוּ חִיבִין בְּעֲלֵמָא, כְּפִיָּאוּ מְלָה בְּגוּוּנָא
אַחְרָא, בְּכַנְפָּא דְּמִלְבוּשָׁא, וְהָאֵי מִלְבוּשָׁא הִיא
תְּקוּנָא עֲלָאָה, וְרוּזָא דְּמְלָה, (דְּבַרִים כג) וְלֹא יִגְלָה כְּנָף אֲבִיו
כְּתִיב.

(דף ק"פ ע"ב)

(במדבר י"ט) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה. זֹאת: דָּא אֶת קַיְימָא, דְּלֹא
אֶתְפָּרֵשׁ דָּא מִן דָּא (וכד אֶתְפָּרַע דָּא בְּלֹא) דְּאֶקְרִי זֵה.
וּמְנוּקְבָא עֵייל לְדַכְר. וְעַל דָּא, שְׁמוּ"ר וְזַכוּ"ר כְּחֻדָּא
מִתְחַבְּרִין. חֻקַּת הַתּוֹרָה, חֻקַּת הַתּוֹרָה מְבַעֲי לֵיהּ, מֵאֵי חֻקַּת.
אֶלָּא חֻקַּת וְדָאֵי, (נ"ח, ס"א) וְאוּקְיָמְנָא, ה' ד' הוּת (נ"א חק)

וְהָא אֶתְמַר. אֲבָל ת', הוּא ד' וְנ' מְחַבֵּר כַּחֲדָא. וְנוּ"ן הָא
 אֶתְמַר, נוּ"ן אֲמַאי אֶקְרִי הָכִי בְּנוּ"ן. אֶלָּא, כְּמָה דְאֵת
 אֶמַר (ויקרא כה) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֵמִיתוֹ. דְּהִשְׁתָּא הִיא
 בְּאַנְפָּהָא נְהִירִין וְעֵבְדָא אֹנָאָה לְבַנֵּי נְשָׂא, לְבַתֵּר מַחֲיָא
 כְּחוּיָא, וְשָׂצִי וְקָטִיל (משלי ל) וְאֶמְרָה לֹא פַעַלְתִּי אֹוֹן. וְעַל
 דָּא הָכִי אֶקְרִי בְּנוּ"ן, דְּאֶתְמַר עָלֶיהָ. ת' כִּלְא כַּחֲדָא דְלִ"ת
 נוּ"ן. ד' נוּ"ן דְלִ"ת רִי"ש (ה"א ה"א) (נוּ"ן רִי"ש), רִי"ש וְדְלִ"ת
 חַד מְלָה הוּא. וּבְאַתְוּוּ"ן גְּלִיפִין אֵינּוּן תָּא חֲזִי חֻק וְת (ס"א
 אֵינּוּן חֻק וְת) וְכִלְא חַד מְלָה.

רעיא מהימנא
 פְּרָה אֲדוּמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר
 אֵין בָּהּ מוּם וְגו', אֲסוּר
 לְחֵרוּשׁ בְּשַׁבַּת חֲרִישָׁה
 דְּשׁוּר, דְּאֶתְמַר (תהלים קכט) עַל
 גְּבִי חֲרָשׁוֹ חוֹרְשִׁים.
 וְשְׂכִינְתָּא תַּתְּאָה, אֵיהִי פְּרָה
 אֲדוּמָה, מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה.
 תְּמִימָה מְסֻטְרָא דְחֶסֶד,
 דְּאֵיהִו דְרָגָא דְאַבְרָהָם,
 דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (בראשית יז)
 הַתְּהִלָּךְ לְפָנַי וְהָיָה תְּמִים.
 אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם, מְסֻטְרָא
 דְּעַמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא. אֲשֶׁר

דְּיַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ
 אֶלְיָךְ פְּרָה, הֵיא פְּרָה
 לְדַכְּוִיתָא קָא אֶתְיִיא.
 לְדַכְּאָה לְמִסְאַבֵּי. פְּרָה
 דְקַבִּילַת מִן שְׂמַאלָא. וּמֵאֵן
 הוּא לְשְׂמַאלָא. שׁוּר. כְּמָה
 דְּאֵת אֶמַר, (יחזקאל א) וּפְנֵי
 שׁוּר מִהַשְׂמַאל. אֲדוּמָה,
 סוּמְקָא פּוּרְדָּא. דְכְתִיב, (שיר
 השירים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין
 הַחוּחִים. אֲדוּמָה: גְּזֵרַת
 דִּינָא.

תְּמִימָה, מֵאֵי תְּמִימָה. כְּמָה
 דִּתְנִינָן, שׁוֹר תָּם
 וְשׁוֹר מוֹעֵד. (קס"ג ע"ב) שׁוֹר תָּם
 דִּינָא רְפִיּא. שׁוֹר מוֹעֵד
 דִּינָא קְשִׁיא. אוּף הֶכָּא
 תְּמִימָה דִּינָא רְפִיּא, גְּבוּרָה
 תַּתָּא, דָּא הִיא תְּמִימָה.
 גְּבוּרָה עֲלָא, דָּא הִיא דִּינָא

מזחימנא).

קְשִׁיא, וְהִיא יַד הַחֲזָקָה תִּקְיָא.

אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) כְּלָךְ יִפָּה
 רְעִיתִי וּמוּם אֵין בָּךְ. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עֲלֶיהָ עוֹל. עַל
 כְּתִיב, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (שְׁמוֹאל ב כג) וּנְאֻם הַגִּבּוֹר הוֹקֵם עַל.
 מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּהִיא שְׁלוּמֵי אַמוּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעֲלֶיהָ
 לָאוּ הִיא אֶלָּא עֲמָה. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עֲלֶיהָ עַל, הֵינּוּ
 דְּכְתִיב, (עֲמוּס ה) בְּתוֹלֵת יִשְׂרָאֵל, (בְּרֵאשִׁית כד) בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא
 יִדְעָה.

וּנְתַתֶּם אוֹתָהּ אֶל אֶלְעֶזֶר, מְצוּוֹתָהּ בְּסַגְן, וְאוֹקְמוּהָ. מֵאֵי
 טַעְמָא לִיהּ וְלֹא לְאַהֲרֹן. אֶלָּא אַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵינָא
 דְּמִטְרוּנֵיתָא. וְעוֹד דְּאַהֲרֹן לֹא אֶתִי מְסִטְרָא דְטְהוֹר, אֶלָּא
 מְסִטְרָא דְקְדוּשָׁה, וּבְגִין דְּדָא אֶתִיּא לְטְהָרָה, לֹא
 אֶתִיּהִיב לִיהּ.

כָּל מְלָאָה דְהָאֵי פְּרָה, הִיא בְּשֶׁבַע, ז' כַּבּוּסִים וְכוּ', וְהָא
 (ע"ז ע"ב) אֲתָמַר, מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּהִיא שֶׁבַע שְׁנֵי
 שְׁמֻטָּה, וּבֵת שֶׁבַע אֲתִקְרִי, וְעַל דָּא כָּל עוּבְדוּי בְּשֶׁבַע.
 תָּא חֲזִי, כָּל מֵאֵי דְאֲתַעְבִּיד מֵהָאֵי פְּרָה, בְּגִין לְדַכְּאָה,
 וְלֹא לְקַדְשָׁא, וְאַף עַל גַּב דְּאֲתִייהִיב לְסַגְּנָא, הוּא לֹא
 שְׁחִיט וְלֹא שְׂרִיף, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח דִּינָא בְּסִטְרוּי, וְכַל
 שְׁכֵן אֲהֲרֹן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא שְׁלִים יִתִּיר, דְּלֹא בְּעֵי
 לֹא שְׁתַּכַּחַת תַּמָּן, וְלֹא זְדִמְנָא תַּמָּן.

הָאֵי פְּרָה, כִּיּוֹן דְּאֲתַעְבִּיד אַפְרָא, בְּעֵי לְמַשְׁדֵּי בֵּיהּ עֵץ
 אֲרוֹז, וְאֲזוּב, וּשְׁנֵי תוּלְעַת, וְהָא אֲלִין אֲתַמְרוּ.
 וְאַסְפָּא אִישׁ טְהוֹר, וְלֹא קָדוּשׁ. וְהַנִּיחַ מַחוּץ לְמַחֲנֶה בְּמַקּוֹם
 טְהוֹר, דְּהָא טְהוֹר לֹא אֲקָרִי, אֲלֵא מִן סִטְרָא דְּמִסְאָב
 בְּקַדְמִיתָא.

רְזָא דְּכֻלָּא, הָאֵי דְּכֻתִּיב לְמִי נָדָה חֲטָאת הִיא, בְּגִין דְּכָל
 דִּינִין תַּתְּאִין, וְכָל אִינּוֹן דְּאֲתוּ מִסִּטְרָא דְּמִסְאָבָא,
 כִּד אִיהוּ יִנְקָא מִסִּטְרָא אַחְרָא, וְיִתִּיבַת בְּדִינָא, כְּמָה דְּאֲתָ
 אָמַר (ישעיה לז) מְלֹאָה דָם הוּדֵשְׁנָה מִחֻלָּב. כְּדִין כְּלָהּ
 מִתְּעָרִי וּמִסִּתְלִקִי וְשָׂרְאן בְּעֵלְמָא. כִּיּוֹן דְּעַבְדֵי הָאֵי
 עוּבְדָא דְּלִתְתָא, וְכָל הָאֵי דִּינָא בְּאַתְרָא דְּהָאֵי פְּרָה,
 וְרַמָּאן עָלָהּ עֵץ (דף קפ"א ע"א) אֲרוֹז וְגו'. כְּדִין אֲתַחֲלֵשׁ חֵילָא
 דְּלַהוֹן, וּבְכָל אֲתַר דְּשָׂרְאן אֲתַבְּרוּ וְאֲתַחֲלֵשׁוּ וְעַרְקִין

מִנִּיהַ, דְּהָאֵי חֵילָא דְלַהוֹן אֲתַחְזִי כְּגוּוֹנָא דָּא לְגַבֵּייהוּ,
כְּדִין לָא שָׂרְאן בְּבַר נֶשׁ, וְאֲתַדְכִּי.

וְעַל דָּא אֲתַקְרִי מִי נְדָה, מִיִּיא לְדַכְפָּה. כַּד עָלְמָא שָׂאֲרִי
בְּדִינָא, וְסִטְרָא מְסַאבָּא אֲתַפְשֵׁט בְּעָלְמָא, הֲכָא
אֲתַכְּלִילָן כָּל זִינִין מְסַאבָּא, וְכָל זִינֵי דְכִיּוּ, וּבְגִין כְּפֻךְ
טוּמְאָה וְטַהֲרָה, כְּלָלָא עֲלָאָה דְאֹרִייתָא, וְאוּקְמוּהָ
חֲבַרִּיא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר, עֲבַדְתָּ דְלָא יִימְרוּן
חֲבַרִּיא מְלָה אֲבַתְרָךְ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קד) הַמְשַׁלַּח מֵעֵינַיִם
בְּנַחְלִים וְגו'. יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי וְגו'. הֵנִי קְרָאִי
דְּוֹד מִלְכָּא בְּרוּחָא קְדִישָׁא אֲמַרְן, וְאִית לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוּ.
תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְחֻכְמַתָּא עֲלָאָה בְּטַשׁ בְּגַלִּיפּוּי, אַף עַל
גַּב דְּהֵיא טְמִירָא בְּכָל סִטְרִין, פְּתַח וְאֲתַנְגִּיד מִנִּיהַ חַד
נְהָרָא, מְלִיא (נ"א וּמְלִיא לְתַרְעִין) בְּתַרְעִין עֲלָאִין.

כְּמַבּוּעָא וּמְקוּרָא דְמִיא דְמְלִי קוּזְפָּא רַבָּא מִנִּיהַ, וּמִתְמָן
אֲתַמְשַׁכֵּן מַבּוּעִין דְנַחְלִין וְנַהֲרִין בְּכָל סִטְרָא, כְּפֻךְ
הָאֵי, בְּחַד שְׁבִיל דְדְקִיק דְלָא אֲתַיִידַע, מְשִׁיךְ וְנַגִּיד הֵהוּא
נְהַר דְנַגִּיד וְנַפִּיק, וּמְמַלִּי לְהֵהוּא נַחְלָא עֲמִיקָא, וּמִתְמָן
אֲתַמְשַׁכָּאן מַבּוּעִין וְנַחְלִין, וְאֲתַמְלִיִּין מִנִּיהַ. הֲדָא הוּא
דְכַתִּיב, הַמְשַׁלַּח מֵעֵינַיִם בְּנַחְלִים וְגו'. אֲלִין נְהָרֵי עֲלָאֵי
קְדִישָׁא דְאֲפְרָסְמוּנָא דְכִיִּיא, וְכֻלְהוּ אֲתַשְׁקִיִּין כְּחַד

מֵהָהוּא נְבִיעָא דְנַחְלָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דְנַפְיָק וְנִגִּיד.
 לְבַתֵּר, יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי, הֵינּוּ דְכְּתִיב, (בראשית ב)
 וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַה רָאשִׁים. הַיֵּי ד'
 רָאשֵׁין, אֲלִין אֵינּוֹן חֵיתוֹ שְׂדֵי, כִּלְלָא דְכָל אֵינּוֹן
 מִשְׂרִיין, וְכָל אֵינּוֹן חֵיילִין, דְּאֶחֱדָן בְּהוּ שְׂדֵי, אַל תִּקְרִי
 שְׂדֵי, אֶלָּא שְׂדֵי. דְּהוּא נָטִיל, וְאֲשֻׁלִים שְׂמָא מִיִּסוּדָא
 דְּעֵלְמָא.

יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאם, אֲלִין אֵינּוֹן דְּכְּתִיב בְּהוּ, (יחזקאל א)
 וְהָאוֹפְנִים יִנְשְׂאוּ לְעַמְתָּם כִּי רוּחַ הַחַיָּה
 בְּאוֹפְנִים, מֵאֵן חַיָּה. אֶלָּא אֲלִין חֵיתוֹ שְׂדֵי, אַרְבַּע אֵינּוֹן,
 וְכָל חַד וְחַד לְחַד סְטְרָא דְּעֵלְמָא. וְהוּא אֶקְרִי חַיָּה,
 וְאוֹפְנִים לְקַבִּיל כָּל חַד וְחַד. וְלֹא אֲזִלִין אֶלָּא מְרוּחַ
 דְּהַחַיָּה חַיָּה דְּאֲזִיל עֲלֵיהוּ וְכַד אֲלִין מִתְּשַׁקֵּין מֵהָהוּא
 שְׂקִיו עֲלָאָה, כָּל שְׂאֵר חֵיילִין אַחֲרָנִין אֲשֶׁתְּקִיין,
 וְאֶתְרוּוֹן, וּמִשְׂתַּרְשֵׁן בְּשַׂרְשֵׁיהוּ, וְאֶתְאַחֲדוּן אֲלִין בְּאֲלִין,
 בְּדַרְגִין יְדִיעֵן. הֵדָא הוּא דְּכְּתִיב, עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם
 יִשְׁכּוֹן וְגו'. מִשְׁקָה הָרִים מֵעֲלִיוֹתָיו וְגו'. אֲלִין שְׂאֵר דְּרָגִין
 עֲלֵאִין.

לְבַתֵּר כָּל דָּא, מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ, (ס"א לְתַתָּא וְכָל
 עֲלֵמִין וְכו') אֶרְעָא עֲלָאָה קְדִישָׁא. וְכַד אֵיְהִי
 מִתְּבָרְכָא, כָּל עֲלֵמִין כְּלָהוּ חֲדָאן, וּמִתְּבָרְכָאן. דָּא

בְּשַׁעֲתָא דְּבִרְכָאן מִשְׁתַּכְּחִי, מִשְׁקִיּוֹ דְּנַחְלָא (בראשית רכ"א ע"א)
עֲמִיקָא דְּכָלָא.

וּבְשַׁעֲתָא דְּעֵלְמָא יְתִיב בְּדִינָא דְּבִרְכָאן לָא מִשְׁתַּכְּחִי
לְנַחְתָא בְּעֵלְמָא, כְּדִין אִסְתָּאב מְקַדֵּשׁ (ס"א

וּבְשַׁעֲתָא דְּבִרְכָאן לָא מִשְׁתַּכְּחִי לְנַחְתָא בְּעֵלְמָא, כְּדִין עֵלְמָא יְתִיב בְּדִינָא, וּמִסְטָרָא דְּשְׂמָא לָא
רוּחָא אַתְעַר וְאַתְפֹּשֵׁט בְּעֵלְמָא) וְכַמָּה חֲבִילֵי טְרִיקִין מִשְׁתַּכְּחִי
בְּעֵלְמָא, וְשָׂרָאן (בְּכַמָּה אַתְרֵי) עַל בְּנֵי נְשָׂא, וּמִסָּאב הָהוּא
רוּחָא לְהוּ, כְּבַר נֶשׁ דְּגֹוע (ס"א כְּבַר הָאֵי רוּחַ) וְרוּחַ מִסָּאבָא
שְׂרִיא עָלֶיהָ. הָכִי נִמֵּי שְׂרִיא, לְמַעַן דִּיקָרַב בִּהְדִּיָּה.

הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, תַּסְתִּיר פְּנִיךָ יַבְהִלּוּן וְגו'. הָאֵי קָרָא
מֵאֵי קָא מִיִּירֵי. אֵלָא תַּסְתִּיר פְּנִיךָ יַבְהִלּוּן, דְּהָא
לָא אַתְשַׁקִּיין לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּרְכָאן לְעֵלְמִין. תּוֹסַף רוּחַם
יְגֹועוּן, (נ"א לְאַתְעָרָא) וְאַתְעַר רוּחָא אַחָרָא מִסְטָרָא שְׂמָא לָא,
וְרוּחַ מִסָּאבָא שְׂרִיא עַל בְּנֵי נְשָׂא, עַל אֵינּוֹן דְּמִיתִין,
וּמֵאֵן דְּקָאִים בִּהְדִּיָּהוּ, וְעַל שְׂאָר בְּנֵי נְשָׂא, מֵאֵי אִסְוּתָא
דְּלְהוֹן. הָא דְּכְתִיב וְאֵל עֲפָרָם יִשׁוּבוּן. דָּא עֲפָר שְׂרִיפַת
הַחֲטָאֵת, (ס"א דָּא עֲפָר מְקַדֵּשׁא דְּלְעִילָא) בְּגִין לְאַתְדַּכְּאָה בֵּיהָ. וְהֵיִינוּ

רְזָא (קְהַלֵּת ג) הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֲפָר, וְאַפִּילוּ גִלְגַּל חֲמָה.
לְבַתַּר דְּמַהְדְּרִין לְהָאֵי עֲפָר, בְּגִין לְאַתְדַּכְּאָה בֵּיהָ,
מִתְעַבֵּר רוּחָא מִסָּאבָא, וְאַתְעַר רוּחָא אַחָרָא
קְדִישָׁא, וְשָׂרֵי בְּעֵלְמָא. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, תִּשְׁלַח רוּחְךָ

יִבְרָאוּן, יִבְרָאוּן, וַיִּתְּסוּן בְּאַסּוּוֹתָא עֲלָאָה, דְּרוּחָא אַחְרָא.
 וַתַּחֲדִישׁ פְּנֵי אַדְמָה, דְּהָא אַתְּדַכִּיאת, (אִתְתָּא לְבַעֲלָהּ) וַחֲדַתּוּתֵי
 דְּסִיְהָרָא אֲשַׁתְּכַח, וְעֲלָמִין כְּלָהּ מִתְּבַרְכָּאן. זַפְּאָה
 חוּלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לֹון עֵיטָא,
 דְּכֻלָּא אֲסוּוֹתָא, בְּגִין דְּיִזְכּוֹן לְחַיֵּי עֲלָמָא דְּאִתִּי, וַיִּשְׁתַּכְּחוּ
 דְּכִיִּין בְּהָאֵי עֲלָמָא, קְדִישִׁין לְעֲלָמָא דְּאִתִּי, עֲלֵייהוּ כְּתִיב
 (יחזקאל לו) וַזְּרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וַטְהַרְתֶּם.

(דף קפ"א ע"ב)

(במדבר כ') וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מְדַבְּרֵי צִין וְגו'. רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר, אֲמַאי פְּרֻשָׁתָא דְּפָרָה, סְמִיכָה לְמִיתַת
 מְרִים. הָא אוּקְמוּהָ. אֵלָא פִּיּוֹן (ס"א כְּמָה) דְּאִתְעַבִּיד דִּינָא
 בְּהָאֵי פָּרָה, לְדַכָּאָה לְמִסְאָבִי, אִתְעַבִּיד דִּינָא בְּמְרִים,
 לְדַכָּאָה עֲלָמָא, וְאִסְתַּלְקַת מִן עֲלָמָא. פִּיּוֹן דְּאִסְתַּלְקַת
 מְרִים, אִסְתַּלַּק הֵהוּא בְּאָר, דְּהוּה אָזִיל עֲמַהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל
 בְּמַדְבְּרָא וְאִסְתַּלַּק בִּירָא בְּכֻלָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב וְאַתָּה בֶּן אָדָם שָׂא קִינָא עַל
 בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וְכִי עָלָה בְּלַחֲוּדָהָא, לָא. אֵלָא
 בְּגִין דְּכֻלָּא אִתְבַּר בְּגִינָה. בְּגִינָה אִתְבַּר יְמִינָא אֲבַתְרָה,
 דְּהוּה מְקָרֵב לָהּ גַּבֵּי גּוּפָא. וְגוּפָא דְּאִיהוּ שְׂמֻשָּׂא,
 אִתְחַשְׁךְ בְּגִינָה. וְדָא הוּא רֹזָא דְּכְתִיב, (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה
 יְמִינִךָ וְעַנְנִי. גּוּפָא (ס"א בְּגִינָה דְּכְתִיב, יִשְׁעִיהָ יָג) חֻשְׁךְ הַשְּׂמֻשׁ בְּצִאתוֹ וּכְתִיב)

דְּכַתִּיב, (ישעיה נ) אֲלֵבִישׁ שָׁמַיִם קְדָרוֹת, דְּהָא שְׁמַשָּׁא
 אֲתַחֲשֹׁף בְּגִינָה. כְּגֻוְנָא דָּא וְתַמַּת שָׁם מְרִים וְגו'.
 (במדבר כ') וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֵדָה, דְּהָא אֲסַתְּלַק בִּירָא דְעֵילָא
 וְתַתָּא לְבַתַּר אֲתַבַּר יְמִינָא, דְּכַתִּיב יֵאֲסֹף אֲהַרְן אֶל
 עַמּוּיו. וְלְבַתַּר אֲתַחֲשֹׁף שְׁמַשָּׁא, דְּכַתִּיב, (דברים לב) וּמַת בַּהֲרָה
 וְגו'. וְהָאֲסֹף אֶל עַמְּךָ וְגו'. הָא (תצוה קפ"א ע"א) דְּרוּעָא יְמִינָא
 אֲתַבַּר, וְגוּפָא דְאִיהוּ שְׁמַשָּׁא אֲתַחֲשֹׁף.

וְתָא חֲזִי, לָא אֲשַׁתְּכַח דְרָא בְּעֵלְמָא, כְּדָרָא דְמֹשֶׁה
 קִימָא בְּעֵלְמָא, וְאֲהַרְן וּמְרִים. וְאִי תִימָא בְּיוֹמוֹי
 דְשְׁלֵמָה הָכִי נְמִי, לָאו. דְּהָא בְּיוֹמוֹי דְשְׁלֵמָה שְׁלִיט
 סִיְהָרָא, וְשְׁמַשָּׁא אֲתַכְּנִישׁ. וּבְיוֹמוֹי דְמֹשֶׁה, אֲתַכְּנִישׁ
 סִיְהָרָא, וְשְׁמַשָּׁא שְׁלֵטָא.

תַּלְתָּ אַחֲזִין הוּוּ: מֹשֶׁה, אֲהַרְן, וּמְרִים. כְּמָה דְאֵת אֲמַר (מיכה
 1) וְאֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֲהַרְן וּמְרִים. מְרִים,
 סִיְהָרָא. מֹשֶׁה, שְׁמַשָּׁא. אֲהַרְן, דְּרוּעָא יְמִינָא. (שמות ס"ו ע"א)
 חוּר, דְּרוּעָא שְׁמַאֲלָא. וְאֲמַרִי לָהּ, נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינַדָב.
 בְּקַדְמִיתָא מִיתַת מְרִים, אֲסַתְּלַקַת סִיְהָרָא, אֲסַתְּלַק בְּאֵר.
 לְבַתַּר אֲתַבַּר דְּרוּעָא יְמִינָא, דְּמִקְרַב תְּדִיר סִיְהָרָא,
 בְּאַחְוָא, בְּחִידוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות טו) וַתִּקַּח מְרִים
 הַנְּבִיָאָה אַחֻת אֲהַרְן. אַחֻת אֲהַרְן וַדַּאי, דְּאִיהוּ דְּרוּעָא,
 דְּמִקְרַב לָהּ בְּאַחְדוּתָא, בְּאַחְוָה עִם גּוּפָא.

לְבַתֶּר אֶתְכַנִּישׁ שְׁמֶשָׁא וְאֶתְחַשֵּׁךְ, כִּמָּה דְאוּקִימְנָא
 דְכְּתִיב וְהָאִסְףָּ אֶל עַמֶּךָ גַּם אֶתָּה וְגו'. זַפְּאָה
 חוּלְקִיהוֹן דְּמִשָּׁה אֶהְרֹן וּמְרִים, דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ בְּעֶלְמָא.
 בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֵמָה, שְׁלֵטָא סִיְהָרָא, בְּתַקוּנָהָא, וְאֶתְחַזִּי
 בְּעֶלְמָא. וְאֶתְקִיִּים שְׁלֵמָה בְּחַכְמַתָּא דְּנִהִירוֹ דִּילָהּ, וְשְׁלִיט
 בְּעֶלְמָא. כִּיּוֹן דְּסִיְהָרָא נַחְתָּא בְּחוּבוֹי, אֶתְפַּגִּים יוֹמָא בְּתַר
 יוֹמָא, עַד דְּאֶשְׁתַּכַּח בְּקֶרֶן מְעַרְבִית, וְלֹא יִתִּיר, וְאֶתְיַהִיב
 שְׁבֻטָא חַד לְבִרְיָה. זַפְּאָה חוּלְקָא דְּמִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא.
 כְּתִיב (קהלת א) וְזֶרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. הֵיאִי קָרָא
 אוּקִימְנָא. אֲבָל וְזֶרַח הַשֶּׁמֶשׁ, כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל
 מִמִּצְרַיִם, דְּנִהִיר שְׁמֶשָׁא וְלֹא סִיְהָרָא. וְאֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף
 וְגו', הָא כְּתִיב וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ, בְּמַדְבְּרָא, עִם שְׂאֵר מִתֵּי
 מַדְבְּרָא. כִּיּוֹן דְּעָאֵל שְׁמֶשָׁא, לְאֵן אֶתֶר אֶתְכַנִּישׁ. אֶל
 מְקוֹמוֹ, בְּגִין לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב שׁוֹאֵף
 זֶרַח הוּא שֶׁם. דְּאֵף עַל גַּב דְּאֶתְכַנִּישׁ, זֶרַח הוּא שֶׁם
 וְדֵאִי. דְּהָא לֹא אֲנֵהִיר סִיְהָרָא, אֶלָּא מְנַהֵרָא דְּשְׁמֶשָׁא.
 וְדָא הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (דברים לא) הִנֵּךְ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ
 וְקָם. אֵף עַל גַּב דְּתַתְּכַנִּישׁ, הִנֵּךְ קִיִּים לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא.
 דָּא הוּא יְהוֹשֻׁעַ.

וְעֲלִיָּה כַּךְ הוּא מִשָּׁה וְעֲלִיָּה כְּתִיב הֵיאִי קָרָא, (קהלת א) מֶה
 יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עַמְלוֹ וְגו'. מֶה יִתְרוֹן לְאָדָם

בְּכָל עֲמָלוֹ, דָּא יְהוֹשֶׁעַ, דְּאִשְׁתַּדַּל לְאַחְסָנָא אַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא זָכָה לְאַשְׁלָמָא לְסִיְהָרָא כַּדְקָא יָאוּת, דְּהָא
 אִיהוּ אַעְמַל בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ תַּחֲוֹתִיָּה דְמִשָּׁה.
 תָּא חֲזִי, וְוִי לְהֵהוּא כְּסוּפָא, וְוִי לְהֵהוּא כְּלִימָה, בְּגִין
 דְּפִלְתָּ, וְלֹא נָטַל אַתְרִיָּה מִמֶּשׁ, אֲלֵא תַחֲוֹת שְׁמִשָּׁא, וְלֹא
 הָוָה לִיָּה נְהִירוֹ מְדִילִיָּה, אֲלֵא נְהִירוֹ דְנְהִיר לִיָּה. וְאִי הָכִי,
 מֵאִי תוֹשְׁבַחְתָּא הָוָה לִיָּה, הוֹאִיל וְלֹא אֲשָׁלִים לְהַכָּא
 וְלְהַכָּא.

וּבְכָל אַתְר דְּאָמַר שְׁלֵמָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, עַל דְּרָגָא דִּילִיָּה
 קָאמַר. (קהלת ה) רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. (קהלת ג) וְעוֹד
 רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. (קהלת ט) שְׁבִתִּי וְרָאָה (דף קפ"ב ע"א) תַּחַת
 הַשָּׁמֶשׁ. וְכֵן כְּלָהוּ. וּבְגִין דְּרָגָא דִּילִיָּה קָאמַר. וְדָא הוּא
 רְזָא דְמַלְה וְדָאִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְדָאִי מֵאֵן דְּנָטִיל סָמָא דְמוֹתָא
 בְּלַחֲדוּי, עָלִיָּה כְּתִיב בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֲמוּל תַּחַת
 הַשָּׁמֶשׁ וְדָאִי. וּמֵאֵן הוּא תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. הוּי אִימָא דָּא
 סִיְהָרָא. וּמֵאֵן דְּאֲחִיד סִיְהָרָא בְּלֵא שְׁמִשָּׁא, עֲמָלוֹ תַּחַת
 הַשָּׁמֶשׁ וְדָאִי. וְדָא הוּא חוּבָא קַדְמָאָה דְעֵלְמָא. וְעַל דָּא
 מֵה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, לְאָדָם קַדְמָאָה, וְכֵן לְכָלְהוּ
 דְאִתְיִין בְּתַרִּיָּה, דְחָבוּ בְּאַתְר דָּא.

הוֹלֵךְ אֶל דְרוֹם וְסוּבֵב אֶל צְפוֹן, הֵינְנוּ דְכְּתִיב, (דברים לג)

מִימִינוּ אֵשׁ דָּת לָמוּ. יְמִינוּ, זֶה דְרוֹם. אֵשׁ דָּת, דָּא צָפוֹן.
וְדָא כְּלִיל בְּדָא.

סוּבֵב סוּבֵב הוּלְךְ הָרוּחַ, הָאִי קָרָא קְשִׁיא, סוּבֵב סוּבֵב
הוּלְךְ הַשֶּׁמֶשׁ מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי הוּלְךְ הָרוּחַ. מֵאֵן
רוּחָא דָּא, דָּא הוּא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאֶקְרִי רוּחַ הַקִּדְשׁ. וְדָא
(הוּא) רוּחַ הוּלְךְ וְסוּבֵב לְאֵלִין תְּרִין סְטְרִין לְאַתְחַבְּרָא
בְּגוּפָא. וְעַל דָּא פְּתִיב הָרוּחַ, הֵהוּא דְּאַשְׁתְּמוּדַע הַשֶּׁמֶשׁ
סְתָם, דְּאַשְׁתְּמוּדַע (ס"א לְאַתְחַבְּרָא בְּגוּפָא דְּאִיהוּ שְׁמַשָּׁא הֵהוּא דְּאַשְׁתְּמוּדַע)

חולקא דִּישְׂרָאֵל.

וְעַל סְבִיבוּתֵי שָׁב הָרוּחַ, מֵאֵן סְבִיבוּתֵינוּ. אֵלִין אֲבָהוּן,
דְּאִינּוֹן רְתִיכָא קְדִישָׁא, וְאִינּוֹן תְּלַת, וְדוּד וְד' רוּחֵי
דְּאַתְחַבְּרָן בְּהוּ (ס"י וְדָא רוּחָא דְּאַתְחַבְּרָא בְּהוּ) (ס"א וְדוּד דָּא הוּא רוּחָא רְבִיעָאָה,

דְּאַתְחַבְּרָ בְּהוּ) הָא אִינּוֹן רְתִיכָא קְדִישָׁא שְׁלִימָתָא, וְעַל דָּא
כְּתִיב, (תהלים קיח) אֲבָן מֵאִסוּ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.

בְּגִין דְּכָל מְלוּי דְּשְׁלֵמָה מְלָכָא סְתִימִין כְּלָהוּ בְּחַכְמָתָא,
וְכָלְהוּ לְגוּ בְּגוּ דְּהִיכְלָא קְדִישָׁא, וּבְנֵי נְשָׂא לָא
מְסִתְפְּלִי בְּהוּ, וְחַמָּאן מְלוּי כְּמִלִין דְּבַר נֶשׂ אַחְרָא. אִי
הָכִי, מַה שְׁבַחָא הוּא לְשְׁלֵמָה מְלָכָא בְּחַכְמָתִיהּ, מִשְׂאֵר
בְּנֵי נְשָׂא. אֵלָא וְדָאִי כָּל מְלָה וּמְלָה דְּשְׁלֵמָה מְלָכָא סְתִים
בְּחַכְמָתָא.

פְּתַח וְאִמַר, (קהלת ז) טוֹבָה חֻכְמָה עִם נַחְלָה וְיֹתֵר לְרוּאֵי

הַשֶּׁמֶשׁ, אִי לָאוּ דִּהָא אֲתַגְלִיֵּיא מְלָה דָּא, לָא (שְׁמַעְנָא וְלָא)
 יִדְעֵנָא מַאי קָאֲמַר. טוֹבָה חֲכָמָה, דָּא הִיא חֲכָמָה, דִּהִיא
 תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, (ס"א לְבוּרְסִיֵּיא) כּוּרְסִיֵּיא מִתְתַקְנָא לֵיהּ. טוֹבָה
 חֲכָמָה עִם נַחְלָה, יָאָה וְשִׁפְרָא כַּד אִיהִי שְׂרִיֵּיא עִמְהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל, דְּאִינוּן נַחְלָה וְעַדְבָּא דִּילָהּ, לְאַתְקִשְׂרָא בֵּיהּ.
 אֲבָל תּוֹשְׁבַחְתָּא יִתִּיר לְרוּאֵי הַשֶּׁמֶשׁ, לְאִינוּן דְּזָכוּ
 לְאַתְחַבְרָא בְּשִׁמְשָׁא, וְלְאַתְקִשְׂרָא בֵּיהּ, דִּהָא
 אַחִיד בְּאִלְנָא דְחַיֵּי, וּמֵאן דְּאַחִיד בֵּיהּ, בְּכֻלָּא אַחִיד,
 בְּחַיֵּין דִּהֵאֵי עֲלָמָא, וּבְחַיֵּי דְעֲלָמָא דְאַתִּי, וְדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (קַהֲלַת ז') וַיִּתְרוֹן דַּעַת הַחֲכָמָה תְּחִיָּה בְעֻלְיָהּ. מַאי
 וַיִּתְרוֹן דַּעַת. דָּא אִלְנָא דְחַיֵּי. יִתְרוֹן דִּילֵיהּ מֵהוּ, הַחֲכָמָה
 וְדַאי, דִּהָא תּוֹרָה, (שְׁמוֹת ס"ב ע"א) מִחֲכָמָה עֲלָאָה נִפְקָא.
 תּוֹ טוֹבָה חֲכָמָה עִם נַחְלָה, טוֹבָה חֲכָמָה, וְדַאי עִם נַחְלָה,
 דָּא צְדִיקָא דְעֲלָמָא, דְּאִיהוּ נְהוּרָא דְשִׁמְשָׁא, דִּהָא
 תְּרִין דְרָגִין אֲלִין כַּחְדָּא יִתְבִּי, וְדָא הוּא שְׁפִירוּ דְלַהוֹן,
 אֲבָל וַיּוֹתֵר לְרוּאֵי הַשֶּׁמֶשׁ, לְאִינוּן דְּמִתְאַחְדִּין בְּשִׁמְשָׁא,
 תּוֹקְפָא דְכֻלָּא, שְׁבַחָא דְכֻלָּא.

וְדָא הוּא דַּעַת, אִלְנָא דְחַיֵּיא, וְהָא אוּקְמוּהָ (מְשַׁלִּי יט) גַּם
 בְּלֹא דַּעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב. מֵאן נֶפֶשׁ. דָּא נֶפֶשׁ טוֹב
 דְּדוּד מְלַכָּא. וְדָא חֲכָמָה דְקָאֲמַרְן. וּבְגִינֵי כַּךְ יִתְרוֹן דַּעַת
 הַחֲכָמָה, דְּמִתְמַן אֲשִׁתְרִשָׁא אִלְנָא וְאַתְנַטַּע לְכָל סְטְרִין,

וְכֵן לְכָל אֵינּוֹן דְּאֶחֱיָדָן בֵּיהּ בְּהַאי אֵילָנָא, וְעַל דָּא שְׁלֵמָה
 מִלְּפָא לָא אֶשְׁתַּכַּח אֱלָא בְּהַהוּא דְרָגָא דִּילֵיהּ, וּמִתְמָן
 יַדַּע כִּלְא, וְהוּהּ אָמַר עוֹד רָאִיתִי תַחַת הַשָּׁמֶשׁ, וְשִׁבְתִּי
 וְרָאִיתִי וְגו'. וְכֵן כִּלְהוּ. זִכְאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵיִיא, דְּמִשְׁתַּדְּלִי
 בְּאוּרֵיִיתָא, וְיַדְעִין אוּרְחוּי דְּמִלְּפָא קְדִישָׁא, וּסְתִימִין
 עֲלָאִין דְּגַנְיֻזִין בְּאוּרֵיִיתָא, דְּכַתִּיב, (הושע יד) כִּי יִשְׂרָיִם
 דְּרָכֵי יְיָ וְגו'. (חסר)

(במדבר ב) יֶאֱסֹף אֶהְרֹן אֶל עַמּוּי וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח, (קהלת
 ד) וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שְׁכָבָר מִתּוּ וְגו'. הַאי קָרָא
 אֶתְמַר וְאוּקְמוּהָ. תָּא חֲזִי, כָּל עוֹבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בְּדִינָא וְקָשׁוּט, וְלִית מָאן דְּאֶקְשִׁי לְקַבְּלֵיהּ, וְיִמְחִי
 בִּידֵיהּ, וְיִימַר לֵיהּ מַה עֲבַדְתָּ, וְכַרְעוּתִיהּ עֲבַד בְּכִלְא.
 וְשִׁבַּח אֲנִי (דף קפ"ב ע"ב) אֶת הַמֵּתִים. וְכִי שְׁלֵמָה מִלְּפָא מְשִׁבַּח
 לְמִתֵּיִיא יִתִּיר מִן חֵיִיא, וְהָא לָא אֶקְרִי חֵי אֱלָא
 מָאן דְּאִיהוּ בְּאַרְח קָשׁוּט בְּהַאי עֲלָמָא, כְּמַה דְּאֵת אָמַר
 (שמואל ב כג) וּבְנֵיהוּ בֶן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חֵי, וְהָא (בראשית ו' ע"א,
 קס"ד ע"א, ר"ז ע"ב) אוּקְמוּהָ חֲבַרֵּיִיא, וְרָשַׁע דְּלָא אֲזִיל בְּאַרְח
 קָשׁוּט אֶקְרִי מֵת, וְאִיהוּ מְשִׁבַּח לְמִתִּים מִן תַּחֲיִים.
 אֱלָא, וְדַאי כָּל מְלוּי דְּשְׁלֵמָה מִלְּפָא, בְּחַכְמָתָא אֶתְמַרוּ,
 וְהָא אֶתְמַר, וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים, אֵילוּ לָא
 כְּתִיב יִתִּיר, הוּהּ אֲמִינָא הַכִּי, אֲבַל כִּיּוֹן דְּכַתִּיב שְׁכָבָר

מִתּוֹ, אֲשַׁתְּכַח מִלֵּה אַחֲרָא בְּחֻמְתָּא. שְׁכַבְר מִתּוֹ: זְמַנָּא
 אַחֲרָא אֲסִתְלָקוּ מִן עֲלָמָא, וְאִתְתַּקֵּן בְּעַפְרָא, (דְּאִזְדַּמְנָא דִּי מִמְנָא
 עֲלִיָּה וּמִיַּת בְּחִי עֲלָמָא דְּבִגִין דִּיתְתַּקֵּן (ס"א דְּאִזְדַּמְנָא עֲלִיָּה וְתַב בְּהַאי עֲלָמָא בְּגִין דִּיתְתַּקֵּן)
 (ס"א דְּמִמְנָא עֲלִיָּה וּמִיַּת בְּהַאי עֲלָמָא וְאִתְתַּקֵּן בְּעַפְרָא בְּגִין דִּיתְתַּקֵּן בְּאַתְרֵי דִּישְׁתַּלִּים זְמַנִּיה
 מִתּוֹ הָא וְדָאֵי דָּא הוּא שְׁבַחָא מִשְׁאָר מִתִּי עֲלָמָא אֵי תִימָא אַתְדֵּן זְמַנָּא אַחֲרָא בְּהַהוּא עֲלָמָא
 הָא כְּתִיב לֹא תִקוּם וּגו') בְּתַר דְּאֲשַׁתְּלִים זְמַנִּיה מִיַּת וְדָאֵי הוּא שְׁבַחָא מִשְׁאָר מִתִּי עֲלָמָא. אֵי
 תִימָא לֹא אַתְדֵּן זְמַנָּא אַחֲרָא בְּהַהוּא עֲלָמָא, דְּכְתִיב לֹא תִקוּם פְּעַמִּים צָרָה) כָּל שְׁכֵן
 דְּהָא קְבִיל עוֹנְשָׂא זְמַנָּא וְתִרִין, וְדָא וְדָאֵי, אַתְרִיָּה
 אִתְתַּקֵּן בְּשְׁבַחָא יִתִיר מֵאִינוּן חִיִּי, דְּעַד לֹא קְבִילוּ
 עוֹנְשָׂא.

וְעַל דָּא כְּתִיב וְשַׁבַּח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שְׁכַבְר מִתּוֹ, דִּיִּיקָא,
 אֵלִין אִינוּן חִיִּין, וְאִקְרוּן מַתִּים. מֵאֵי טַעְמָא אִקְרוּן
 מַתִּים, בְּגִין דְּהָא טַעְמוֹ טַעְמָא דְּמוֹתָא, וְאִף עַל גַּב
 דְּקִיָּמִי בְּהַאי עֲלָמָא, מַתִּים אִינוּן, וּמִבִּין מַתִּיָּא אֶהְדְּרוּ.
 וְעוֹד עַל עוֹבְדֵין קַדְמָאִין קִיָּיִמִין לְאַתְקִנָּא, וְאִקְרוּן
 מַתִּים. מִן הַחִיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חִיִּים, דְּעַד לֹא טַעְמוֹ טַעְמָא
 דְּמוֹתָא, וְלֹא קְבִילוּ עוֹנְשֵׁיהוּ, וְלֹא יִדְעִי אֵי זַכָּאן בְּהַהוּא
 עֲלָמָא וְאֵי לָאוּ.

תָּא חֲזִי, זַכָּאִין דְּזַכָּאן לְאַתְקִשְׂרָא בְּצִרוּרָא דְּחִיִּי, אִינוּן
 זַכָּאִין לְמַחְמִי בִיקְרָא דְּמַלְכָּא עֲלָאָה קְדִישָׂא, כְּמָה
 דְּאִתְּ אָמַר, (תְּהִלִּים כ"ו) לַחֲזוֹת בְּנַעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.
 וְאִינוּן מְדוּרְהוּן, יִתִיר וְעֲלָאָה מְכָל אִינוּן מְלָאכִין

קִדְיִשִׁין, וְכֹל דְרַגִּין דְלֵהוּן. דְהָא הֵהוּא אַתְרָא (ס"א חֲדוּדָה)
עֲלָאָה, לָא זַכָּאִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין לְמַחְמֵי לֵיהּ, הֲדָא הוּא
דְכַתְיב, (ישעיה טד) עֵין לֹא רֵאתָה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ וְגו'.

וְאִינּוּן דְלֹא זַכָּאִין לְסַלְקָא כָּל כַּךְ כְּאִינּוּן, (ס"א דּוּכְתָא, אֵית וכו')
דּוּכְתִיָּא אֵית לוֹן לְתַתָּא כְּפּוּם אוֹרְחֵיהּוּ, וְאֵלִין
לָא זַכָּאִין לְהֵהוּא אַתְר, וְלְמַחְמֵי כְּמָה דְחַמָּאִן אִינּוּן
דְלְעִילָא, וְאֵלִין קִיִּימֵי בְּקִיּוּמָא דְעֵדוֹן תַּתְּאָה וְלֹא יִתִיר.
וְאִי תִימָא מֵאֵן עֵדוֹן תַּתְּאָה. אֲלֹא דָא עֵדוֹן דְאֶקְרִי חַכְמָה
תַּתְּאָה, וְדָא קִיִּימָא עַל גֵּן דְבְּאַרְעָא, וְאַשְׁגַּחוּתָא דְהֵאִי
עֵדוֹן עֲלֵיהּ (וְלֹא יִתִיר), וְאֵלִין קִיִּימֵי בְּהֵאִי גֵן, וְאַתְהֵנוּן מֵעֵדוֹן
דָּא.

מֵאִי בֵין עֵדוֹן תַּתְּאָה לְעֲלָאָה. כִּיתְרוֹן הָאוּר מִן הַחֲשָׁךְ,
עֵדוֹן תַּתְּאָה, אֶקְרִי עֵדְנָא נּוּקְבָא. עֵדוֹן עֲלָאָה, אֶקְרִי
עֵדוֹן דְכַר, עֲלֵיהּ כְּתִיב עֵין לֹא רֵאתָה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ. הֵאִי
עֵדוֹן תַּתְּאָה, אֶקְרִי גֵן לְעֵדוֹן דְלְעִילָא, וְהֵאִי גֵן אֶקְרִי עֵדוֹן,
לְגֵן דְלְתַתָּא. וְאֵלִין דְמִשְׁתַּכְּחֵי בְּגֵן תַּתְּאָה, אַתְהֵנוּן מֵהֵאִי
עֵדוֹן דְעֲלֵייהּ, בְּכֹל שִׁבְת וְשִׁבְת, וּבְכֹל יִרְחָא וְיִרְחָא, הֲדָא
הוּא דְכַתְיב, (ישעיה טו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שִׁבְת

בְּשִׁבְתּוֹ.

וְעַל אֵלִין אָמַר שְׁלֹמֹה, מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֵדְנָה,
דְהָא אֵלִין בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִיר מִנֵּיהּוּ. מֵאֵן אִינּוּן.

אִינוֹן שֶׁכָּבַר מִתּוֹ, וְקִבְּלוּ עוֹנֵשָׁא תְּרֵי זְמַנִּי, וְאֵלִין
 אֶקְרוּן כְּסָף מְזוּקָק, דְּעָאל לְנוֹרָא זְמַנִּין וְתַרִּין, וְנִפְיֵק
 מִיָּה זוּהֵמָא, וְאֶתְבְּרַר וְאֶתְנַקִּי. (קהלת ד) וְטוֹב מְשַׁנְיָהֵם אֶת
 אֲשֶׁר עֵדָן לֹא הִיָּה. הֵהוּא רוּחָא דְקָאִים לְעֵילָא, וְאֶתְעַכְב
 לְנַחְתָּא לְתַתָּא, דְּהֵאִי קָאִים בְּקִיּוּמִיָּה, וְלִית לִיָּה לְקַבְּלָא
 עוֹנֵשָׁא, וְאִית לִיָּה מְזוֹנָא מֵהֵהוּא מְזוֹנָא (דף קפ"ג ע"א) עֲלָאָה
 דְלְעֵילָא לְעֵילָא.

טב מפלהו, מאן דלא אתפרש, ולא אתגלייא, וכל מלוי
 בסתימא אינון. דא הוא זכאה חסידא, דנטר פקודי
 אורייתא, וקיים לון, ואשתדל באורייתא יממא וליילי.
 דא אתאחיד ואתהני בדרגא עלאה על כל שאר בני
 נשא, וכלהו אתאחדן (ס"א אתוקדון) מחופה דהאי.

תא חזי, בשעתא דאמר קודשא בריך הוא למשה יאסף
 אהרן אל עמיו, אתחלש חילא דיליה, וידע דהא
 אתבר (תצוה קפ"א ע"א) דרועא ימינא דיליה, ואזדעזעא כל
 גופיה, כיון דאמר קח את אהרן ואת אלעזר בנו, אמר
 ליה קודשא בריך הוא, משה, הא דרועא אחרא
 אוזיפנא לך (זמינית לך), והפשט את אהרן וגו', ואהרן
 יאסף, הא אלעזר יהא לגבך, זמנא (נ"א ימינא) דא תחות
 אבוי. ועם כל דא לא אשלים אתר בההוא זמנא כאבוי,
 דהא ענני יקר אסתלקו, ולא אהדרו אלא בזכותא
 דמשה, ולא בזכותא דאלעזר.

(במדבר ב) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה וְגו'. אֲמַאי לְעֵינַי כָּל
הַעֲדָה. אֵלָּא, בְּגִין דְּאַהֲרֹן הָוּה רַחֲמָא דְעַמָּא, יִתִּיר
מִכָּלָּא, וְלֹא יִימְרוּן דִּהָא אֲתַנְגִּיד עַל יְדָא דְמֹשֶׁה. וּמֹשֶׁה
מְשִׁיךְ לְאַהֲרֹן בְּמַלְיָן, עַד דְּסִלְיָקוּ לְטוֹרָא, וְכָל יִשְׂרָאֵל
הוּוּ חֲמָאן, בְּשַׁעֲתָא דְאַפְשִׁיט מֹשֶׁה לְבוּשֵׁי דְאַהֲרֹן,
וְאַלְבִּישׁ לֹון לְאַלְעָזָר.

מַאי טַעְמָא מֹשֶׁה (ב"א וְלֹא אַהֲרֹן). אֵלָּא מֹשֶׁה אֲלַבְּשִׁינוּן לְאַהֲרֹן
כַּד סִלְיָק לְכַהֲנָא, הֵדָּא הוּא דְכֹתִיב וַיִּלְבַּשׂ מֹשֶׁה אֶת
אַהֲרֹן אֶת בְּגָדָיו, וְכֹתִיב (ויקרא ח) וַיִּלְבַּשׂ אוֹתוֹ אֶת הַמַּעֲלִל.
הַשְּׁתָּא. מֹשֶׁה אַעְדֵי מַנִּיָּה, מַה דְיִהֵב לֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אַעְדֵי מַנִּיָּה, מַה דְיִהֵב לֵיהּ. וְתַרוּוִיָּהּ אַפְשִׁיטוּ לֵיהּ
לְאַהֲרֹן מִכָּלָּא, וּמֹשֶׁה אַעְדֵי לְבַר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְגו'. וְעַד דְאַעְדֵי מֹשֶׁה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַעְדֵי,
זַכָּאָה חוּלְקָא דְמֹשֶׁה.

זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְצַדִּיקֵי, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי
בִיקְרִיהוֹן. אֲתַקִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲרֹן,
עַרְסָא וּמְנַרְתָּא דְדַהֲבָא דְנִהָרָא. וּמְדִידִיָּה נָטִיל, מִהֵהוּא
מְנַרְתָּא דְהוּוּה דְלִיק בְּכָל יוֹמָא תְּרֵי זְמַנֵי וְאַסְתִּים פּוּם
מְעַרְתָּא וּנְחָתוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, פּוּם מְעַרְתָּא הוּוּה פְּתִיחָא, דְכָל יִשְׂרָאֵל
הוּוּ חֲמָאן לְאַהֲרֹן שְׂכִיב, וּבוֹצִינָא דְמְנַרְתָּא דְלִיק

קַמִּיָּה, וְעַרְסִיָּה נְפִיק וְעַיִל, וְעַנָּא חַד קָאִים עָלֶיהָ.
 וּכְדִין יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל דְּהָא אֲהֲרֹן מִית. וְחֲמוּ דְהָא אֲסִתְּלָקוּ
 עֲנַנֵי כְּבוֹד, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גֹוע
 אֲהֲרֹן וְגו', וְהָא אֲוִקְמוּהָ. וְעַל דָּא בְּכוּ לְאֲהֲרֹן כָּל בֵּית
 יִשְׂרָאֵל, גּוֹבְרִין וְנָשִׁין וְטָף, דְּהָא רַחֲמִימָא מְכַלְהוּ הָוּה.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָנִי תִלְתָּא אַחִין עֲלָאִין קַדִּישִׁין,
 אֲמַאי לָא אֲתַקְבְּרוּ בְּאַתְרַּחַד, וְשִׁיפִין אֲתַבְּדְרוּ,
 חַד הָכָא, וְחַד הָכָא, וְחַד בְּאַתְרַּחַרָא. אֲלָא אִית דְּאֲמַרִי,
 בְּאַתְרַּחַד דְּבַעָאן יִשְׂרָאֵל לְאֲסִתְּכַנָּא בֵּיהּ, מִית כָּל חַד וְחַד,
 בְּגִין לְאַגְנָא עַלֵייהוּ, וְאַשְׁתַּזְבוּן, אֲבַל כָּל חַד וְחַד מִית
 כְּדָקָא חַזִּי עַלֵייהוּ. מְרִים בְּקַדְשׁ, בֵּין צְפוֹן לְדְרוֹם. אֲהֲרֹן
 לְסִטְרַ יְמִינָא. מִשָּׁה כְּדָקָא חַזִּי לֵיהּ. אֲחִיד הֵהוּא טוֹרָא
 לְטוֹרָא דְּאֲהֲרֹן, וְכַנְיֵשׁ לְקְבוּרַתָּא דְּמְרִים לְגַבֵּי הֵהוּא
 טוֹרָא, אֲחִיד לְתַרֵּי סִטְרֵי. וְעַל דָּא אֲתַקְרִי הַר הָעֵבְרִים,
 דְּתַרֵּי סִטְרֵי טוֹרָא דְּמַעְבְּרֵי, וְאַחִיד לְסִטְרָא דָּא וּלְסִטְרָא
 דָּא.

זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֲתֵי.
 וְאַף עַל גַּב דְּאִינוּן בְּאַתְרַּחַרָא, בְּעֵלְמָא אֲחֲרָא
 עֲלָאָה, זְכוּתְהוֹן קַיְמָא בְּעֵלְמָא דָּא, לְדְרֵי דְרִין.
 וּבְשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל תִּיִבִּין בְּתִיּוּבְתָא קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּגְזִירָה אֲתַגְזֹר עַלֵייהוּ, כְּדִין קָאִרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא לְצַדִּיקֵי־אֱלֹהִים דְּקִיָּמִי קָמִיָּה לְעֵילָא, וְאוֹדַע לֹן, וְאִינוֹן
מִבְּטָלִי הֵי־אֵל גְּזֻרָה, וְחַיִּים קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵי־הוּ
דִּישְׂרָאֵל. וְכַאֲשֶׁר אִינוֹן צַדִּיקֵי־אֱלֹהִים, דְּעֲלֵי־הוּ כְּתִיב (ישעיה נח)
וְנַחֲךָ יִי תַמִּיד וְגו'.

(במדבר כ"א) וַיִּדְבַר הָעַם בְּאַלְהֵים וּבַמֶּשֶׁה וְגו'. פְּרֻשַׁתָּא דָּא,
בְּאַתְרַּא אַחְרָא אֶסְתְּלִיק, עִם אִינוֹן מִי מְרִיבָה דְּמֶשֶׁה
וְאַחֲרָן.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (אסתר ה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי (דף קפ"ג ע"ב)
וְתַלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וְגו'. מְגַלַּת אֶסְתֵּר בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמָרָה, וּבְגִין כַּךְ פְּתוּבָה בֵּין הַפְּתוּבִים. וַיְהִי בַיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי, דְּאֶתְחַלֵּשׁ חֵילָא דְּגוּפָא, וְהָא קִיָּמָא בְּרוּחָא
בְּלֹא גוּפָא, כְּדִין וְתַלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. מַאי (קפ"ט ע"ב)
מַלְכוּת. אִי תִימָא בְּלָבוּשֵׁי יָקָר וְאַרְגָּוֹנָא, הָא לָאו הָכִי
אַקְרִי. אֲלֹא וְתַלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, דְּאֶתְלַבֶּשֶׁת בְּמַלְכוּת
עֲלָאָה קְדִישָׁא, וְדַאי לְבִשָּׂה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

מַאי טַעְמָא זְכָתָה לְהָאִי אַתְרַּא. בְּגִין דְּנִטְרָא פּוּמָה דְּלֹא
לְחַוּוּאָה מְדִי. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (אסתר ב) אִין אֶסְתֵּר
מִגְדַּת מוֹלְדָתָהּ. וְאוֹלִיפְנָא כָּל מָאן דְּנִטְרִיר פּוּמִיָּה
וְלִישְׁנִיָּה, זְכִי לְאֶתְלַבֶּשׁא בְּרוּחַ דְּקוֹדֶשׁא. וְכָל מָאן דְּסִטִּי
פּוּמִיָּה לְמִלָּה בִישָׁא, הָא וְדַאי הֵהוּא מְלָה בִישָׁא עֲלֵיהּ.
(ס"א וְאִי לָאו), וְאִי תִימָא הָא נְגַעִים, אוֹ צַרְעַת, דְּמוֹקְדָן
כְּחוּיָא עֲלֵיהּ, וְהָא אוֹקְמוּתָהּ.

וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבַמֶּשֶׁה. דְּאָמְרוּ מֶלֶךְ בִּישָׁא
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְתַרְגוּמוֹ. וְעַם מְשֶׁה נִצּוּ.
 לְמָה הֶעֱלִיתוּנוּ, שׁוּוּ כָּל אַפְיֵיא שְׁוִינ בְּגִין כֶּךָ אֲזִדְמִן
 לְגַבְיֵיהוּ חוּוִינ, דְּמוֹקְדִן לֹון כְּאִשָּׁא, וְעֵייל אִשָּׁא
 לְמַעֲיֵיהוּ וּנְפִלִין מִתִּין, כְּמָה דָּאת אָמַר וַיִּשְׁלַח יְיָ בְּעַם אֵת
 הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, חוּוִין הוּו אַתֵּינ, מְלַחְשֵׁן בְּפוּמֵיִהוּ,
 וְנִשְׁכִּין וּמִתִּין. מַאי מְלַחְשֵׁן. כְּמָה דָּאת אָמַר (קהלת י'
 אִם יִשׁוּף הַנְּחָשׁ בְּלֹא לְחֶשׁ. אִשָּׁא הוּו מְלַהֲטֵן בְּפוּמֵיִהוּ,
 וְנִשְׁכֹן, וְשִׁדְיִין אִשָּׁא בְּהוּ, וְאִתּוֹקְדָאן מַעֲיֵיהוּ וּמִתִּין וְהָא
 מְלִין אֵלִין אִסְתְּלִקוּ לְאַתֵּר אַחֲרָא.

(במדבר כ"א) וּמִשָּׁם בְּאֶרֶה הוּא הַבְּאֵר. מַאי שְׁנָא דְּהִכָּא
 בְּאֶרֶה, וּלְבַתֵּר בְּאֵר. אֶלָּא בְּאֶרֶה, לְבַתֵּר דְּמִתְכַנְּשֵׁי
 מֵיִיא לְגוּ יִמָּא, וְנַחֲתֵי לְתַתָּא. בְּאֵר, בְּשַׁעֲתָא דִּיצְחָק
 מְלֵיִיא לֵיהּ. הֵיא הַבְּאֵר, הוּא כְּתִיב וְרָזָא דָּא, כְּמָה
 דְּכְתִיב, (במדבר יח) וְעַבְד הַלְוִי הוּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, בְּכָל אַתֵּר הוּא, וְקָרִינֵן הֵיא, דְּכֵר
 וְנוֹקְבָא כַּחֲדָא. וְכֻלְלָא עֲלָאָה, ה' נוֹקְבָא, ו' (רפ"ה
 ע"ב, פקודי רל"ה ע"ב) דְּכֵר, א' כֻּלְלָא דְּכֻלָּא. דְּהָא א' בְּשִׁלְיָמוּ
 שְׂרִיא. זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, אִף עַל גַּב דְּאֵינּוּן לְתַתָּא,
 אֵינּוּן אַחֲדִין בְּכֻלְלָא עֲלָאָה דְּכֻלָּא, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב (תהלים

ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ, בְּאֶלֶף פְּתִיב. כִּלְלָא דְוִ"ה וְאִ' דְכִלְיִל כִּלְא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, רוּחַ דְּמִיָּא, דָּא הוּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
 דְּנִשְׁבַּב בְּקַדְמִיתָא. כִּמְה דָּאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) הַפִּיחִי
 גַּנִּי, לְבַתֵּר נְזוּלִין מִיָּיָא לְמַלְיָא לָהּ, (כִּלְא) הִדָּא הוּא
 דְכִתִּיב, (תְּהִלִּים קמ"ז) יֵשֵׁב רוּחוֹ יְזוּלוּ מֵיָם. יֵשֵׁב רוּחוֹ
 בְּקַדְמִיתָא, וְלְבַתֵּר יְזוּלוּ מֵיָם. וְעַד לָא נָשִׁיב הָאִי רוּחָא,
 לָא נְזוּלִין מִיָּיָא. מֵאִי קָא מִשְׁמַע לָן, מִשְׁמַע דְּבַעֵי בְּכִלְא
 לְאִתְעָרָא מְלָה, בְּעוּבָדָא אוּ בְּמְלָה, אוּ לְאִתְחַזָּאָה כְּחִזּוֹ
 דְּעוּבָדָא. וְהָכָא, עַד דְּרוּחָא לָא נָשִׁיב, לָא נְזוּלִין מִיָּיָא
 לְגַבִּיָּה דְּהָהוּא רוּחַ.

הוּא הַבְּאָר, הִיא הַבְּאָר קַרְיָנָן, מֵאִי שְׁנָא בְּקַדְמִיתָא
 בְּאָרָה, וְהַשְׁתָּא בְּאָר, אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא נוּקְבָא
 בְּלַחֲוּדָהָא, וְהַשְׁתָּא דְקָאֲמַר הוּא, כִּלְלָא דְדַכְר וְנוּקְבָא,
 אַקְרִי בְּאָר. וּבְאֵתֵר דְּאִשְׁתַּכַּח דְּכַר, אֶפִּילוּ מְאָה נוּקְבָא,
 דְּכַר קַרְיָנָן לְכִלְא.

אֲשֶׁר אָמַר יִי לְמֹשֶׁה אֲסוּף אֶת הָעָם, בְּגִין דְּהָאִי בְּאָר
 לָא אֶעֱדִי (בְּאָר) מִנִּיָּהּ. וְאִי תִימָא, הֵיךְ יִכְלִין
 לְשִׁאבָא מִנִּיָּה כִּלְא, אֶלָּא אִיהוּ נְפִיק לְתַלְיִסָר נְחֻלִין,
 וְנִבְיַע אֶתְמְלִי וְנִפִיק לְכָל סְטָרִין, וְכִדִּין הוּוּ יִשְׂרָאֵל
 בְּשַׁעֲתָא דְשָׂאֲרֹן וּבַעֲיִין מִיָּיָא, קִיִּימִין עָלֶיהָ, וְאֲמַרִי

שִׁירְתָּא. וּמָה אֲמַרִי, עָלַי בְּאֵר. סִלְקִי מִימִיךָ, לְאַנְפָּקָא
 מִיֵּינן לְכֻלָּא, וּלְאַתְשָׁקָא מִנָּךְ. וְכֵן אֲמַרִי תּוֹשְׁבַחְתָּא
 דֵּהֲאִי בְּאֵר, בְּאֵר חֲפְרוּתָה שְׁרִים וְגו'. מְלָה קְשׁוּט הוּוּ
 אֲמַרִי, וְכֹךְ הוּא.

מִהֲכָא אֲוִלִּיפְנָא (נ"א תא חז"ל), כָּל מַאן דְּבַעֵי לְאַתְעָרָא מְלִין
 דְּלַעֲיִלָּא, בֵּין בְּעוֹבְדָא בֵּין בְּמִלָּה. אִי הֵהוּא
 עוֹבְדָא, אוּ הֵהוּא מְלָה, לָא אֲתַעְבִּיד כְּדִקָּא יְאוּת, לָא
 אֲתַעֵר מְדִי. כָּל בְּנֵי עֲלָמָא אֲזֻלִּין לְבֵי כְּנִישְׁתָּא לְאַתְעָרָא
 מְלָה דְּלַעֲיִלָּא, אֲבָל זְעִירִין אֵינּוּן דִּידַעֲיִן לְאַתְעָרָא,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לְכֻלָּא דִּידַעֲיִן לְמִקְרִי לִיה
 וּלְאַתְעָרָא מְלָה כְּדִקָּא יְאוּת, אֲבָל אִי לָא יִדַעֲיִן לְמִקְרִי
 לִיה, לָאוּ אִיהוּ קָרִיב, דְּכִתִּיב (תהלים קמה) קָרוֹב יְיָ לְכֻל
 קוֹרְאֵיו וְגו'. מֵאִי בְּאַמֶּת. דִּידַעֲיִן לְאַתְעָרָא מְלָה דְּקְשׁוּט
 כְּדִקָּא יְאוּת, וְכֵן בְּכֻלָּא.

אוּף הָכָא, הוּוּ אֲמַרִי יִשְׂרָאֵל הֵנִי מְלִין, מְלִין דְּקְשׁוּט,
 בְּגִין לְאַתְעָרָא (דף קפ"ד ע"א) לְהֵאִי בִירָא, וּלְאַשְׁקָא לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל, וְעַד דְּאֲמַרִי הֵנִי מְלִי לָא אֲתַעֵר. וְכֵן אֲפִילוּ
 בְּאֵינּוּן חֲרָשֵׁי עֲלָמָא, דְּמִשְׁתַּמְשִׁי בְּזֵינִין בִּישִׁין, עַד
 דְּעַבְדֵי עוֹבְדוֹי דְּקְשׁוּט לְגַבֵּייהוּ, אִי לָא אָמְרוּ מְלִי
 דְּקְשׁוּט, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לֹון בְּהֵנִי גְוונָא דְּבַעֲיִין, לָא
 מִתְעָרִין לְגַבֵּייהוּ, וְאֲפִילוּ דְּצוּוחֵי כָּל יוֹמָא בְּמְלִין

אַחֲרָנִין, אוּ בְעוֹבְדָא אַחֲרָא, לֹא מִשְׁכִּין לִזְנוֹן לְגַבִּייהוּ
לְעַלְמִין, וְלֹא מִתְעַרְיִן לְקַבְּלֵיהוּ.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב, (מלכים א יח) וַיִּקְרָאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל וְגו'. מֵאִי
טַעְמָא. חַד דְּלֹאוּ רִשׁוּ בְהַהוּא בַּעַל בְּהַאי. וְעוֹד
דְּמַלִּין לֹא מִתְפַּשְׁרִין בִּינֵיהוּ, וְאַנְשֵׁי לִזְנוֹן קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מְנַהֵן. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (מלכים א יח) וְאַתָּה הַסְּבוֹת אֶת
לְבָבְךָ אַחֲרֵי הַיָּם. זָכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵי יִשְׂרָאֵל, דִּידְעֵי לְמַקְרִי
לְמֵאֲרִיחֻן פְּדָקָא יָאוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵכָא בְּעֵינָא לְגַלְּתָא מְלָה. תָּא חֲזִי,
כָּל מֵאֵן דִּידְעֵי לְסִדְרָא עוֹבְדָא פְּדָקָא יָאוֹת,
וְלְסִדְרָא מְלִין פְּדָקָא יָאוֹת, הָא וְדָאֵי מִתְעַרְיִן לְקוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לְאַמְשָׁכָא מְלִין עֲלָאִין דְּמִתְפַּשְׁרִין. (ס"א וְאֵי לֹא, לֹא
אֲתִבְשֵׁר לְגַבִּייהוּ). וְלֹא אֲכַשְׁר לְגַבִּייהוּ אֵי הָכִי כָּל עַלְמָא יְדְעֵי
לְסִדְרָא עוֹבְדָא, וְלְסִדְרָא מְלִין, מֵאִי חֲשִׁיבוּ דְלֵהוֹן
דְּצְדִיקֵי יִשְׂרָאֵל, דִּידְעֵי עֲקָרָא דְּמְלָה וְעוֹבְדָא, וַיְדְעֵי לְכוּוֹנָא
לְבָא וְרַעוּתָא, יִתִּיר מֵאֲלִין אַחֲרָנִין, דְּלֹא יְדְעֵי כָּל כְּהֵן.
אַלְא אֲלִין דְּלֹא יְדְעֵי עֲקָרָא דְּעוֹבְדָא כּוּלֵי הַאי, אֲלֹא
סְדוּרָא בְּעַלְמָא וְלֹא יִתִּיר, מִשְׁכִּין עַלִּייהוּ מְשִׁיכוּ
דְּבַתָּר כְּתַפּוּי דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא טַס בְּאוּרָא
דְּשִׁגְיָחוּ אֲקָרִי.

וְאֲלִין דִּידְעֵי וּמְכוּוֹנֵי לְבָא וְרַעוּתָא, מִפְּקֵי בְּרַכָּאן מֵאַתָּר

דְּמַחֲשָׁבָה, וְנִפְקֵי בְּכָל גְּזַעֲיָן וְשָׂרְשֵׁינָן בְּאַרְחַ מִיֶּשֶׁר כְּדִקְא
 יֵאוּת, עַד דְּמַתְּבָרְכֵן עַלְאִין וְתַתְּאִין, וְשָׁמָא קְדִישָׁא
 עַלְאָה מַתְּבָרְךְ עַל יְדִיהוֹן. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן. דְּהָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לְגַבִּיהוֹן, וְזַמִּין לְקַבְּלִיהוֹן, בְּשַׁעְתָּא
 דְּקָארוֹן לִיה, הוּא זַמִּין לוֹן. בְּשַׁעְתָּא דְּאִינוֹן בְּעָאקוּ, הוּא
 לְגַבִּיִּיהוּ, הוּא אוּקִיר לוֹן בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְּאֵתִי,
 הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים צא) כִּי בִי חָשַׁק וְאֶפְלָטָהוּ אֲשַׁגְּבֶהוּ
 כִּי יַדַּע שְׁמִי.

(במדבר כא) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַל תִּירָא אוֹתוֹ וְגו'. רַבִּי
 יְהוּדָה פִּתַּח, (משלי לא) לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֵג כִּי כָל
 בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים. תָּא חֲזִי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יִנְקָא מִתְּרִי
 סְטְרִי, הַשְׁתָּא בְּרַחֲמֵי, הַשְׁתָּא בְּדִינָא. כַּד בְּעִיא לְיִנְקָא
 בְּרַחֲמֵי, אֲשַׁתְּכַח אֲתָר לְאֲתִישְׁבָּא בֵּיה. כַּד בְּעִי לְיִנְקָא
 בְּדִינָא, אֲתָר אֲשַׁתְּכַח לְאֲתִישְׁבָּא בֵּיה, וּלְמִשְׁרֵי עֲלוּהִי,
 דְּהָכִי הוּא בְּכָל אֲתָר, לֹא שְׂאֲרֵי מְלָה דְּלַעִילָא, עַד
 דְּאֲשַׁתְּכַח אֲתָר לְמִשְׁרֵי עֲלוּי. וְעַל דָּא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא
 תִירָא לְבֵיתָא מִשְׁלֵג, מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּכָל בֵּיתָא לְבוּשׁ
 שָׁנִים. לֹא שְׂרִיא הָאִי, אֶלָּא בְּהָאִי חֲוּוּר בְּסוּמָק, וְסוּמָק
 בְּחֲוּוּר. וְהָא אוּקְמוּהָ.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אַל תִּירָא אוֹתוֹ, תִּרִין אוֹתוֹ אִינוֹן
 שְׁלִימִין בְּאוּרִיִּיתָא בְּתִרִין וְוִי"ן, חַד דָּא, וְחַד,

(דברים כב) עַד דְּרוֹשׁ אַחֶיךָ אוֹתוֹ. מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאִינוּן
 אוֹת מִמֶּשׁ. עַד דְּרוֹשׁ אַחֶיךָ (אַחֶיךָ מִמֶּשׁ) אוֹתוֹ, דְּבַעֵי לְפַרְשָׁא
 הֵהוּא אוֹת, דֵּההוּא אַבִּידָה.

אוּף הָכָא דִּין אוֹתוֹ, דָּא עוּג, דְּאִתְדַבֵּק בְּאַבְרָהָם,
 וּמֵאַנְשֵׁי בֵיתֵיהּ הָוָה, וְכַד אִתְגְּזַר אַבְרָהָם מֵה
 כְּתִיב, וְכָל אַנְשֵׁי בֵיתוֹ וְגו'. דָּא עוּג דְּאִתְגְּזַר עִמִּיהּ,
 וְקָבִיל הָאֵי אֶת קַדִּישָׁא, פִּיּוֹן דְּחֻמָּא עוּג דִּישְׂרָאֵל
 מְקַרְבִּין גַּבִּיהּ, אָמַר הָא וּדְאֵי אֲנָא אַקְדִּימָנָא זְכוּתָא
 דְּקָאִים לוֹן, וְדָא שׁוּי לְקַבְלִיהּ.

בֵּיהּ שַׁעְתָּא דְּחִיל מִשָּׁה, הֵיךְ יְכִיל לְאַעְקָרָא רְשִׁימָא
 דְּרָשִׁים אַבְרָהָם. אָמַר, וּדְאֵי הָא יְמִינָא דִּילִי מִית,
 דֵּהָא יְמִינָא בַּעֲיָא לְהָאֵי. אֵי גִימָא הָא אֶלְעֶזֶר, יְמִינָא
 דְּסִיְהָרָא הוּא, וְלֹא דִּילִי. וְהָאֵי אֶת לִימִינָא הוּא,
 דְּאַבְרָהָם לִימִינָא הוּא.

מִיֵּד אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַל תִּירָא אוֹתוֹ, לָא תִּדְחַל
 לְהֵהוּא אֶת דִּילִיהּ, וְאַפִּילוּ לִימִינָא לָא אַצְטְרִיף. כִּי
 בִּידֶךָ נִתְתִּי. שְׂמָאֵלָא דִּילָךְ יַעְקֹר לִיהּ מֵעֲלָמָא, דֵּהָא הוּא
 פְּגִים רְשִׁימָא דִּילִיהּ, וּמֵאֵן דְּפָגִים לְהָאֵי אֶת, אִתְחַזִּי
 לְאַתְעַקְרָא מֵעֲלָמָא, כָּל שְׂכַן שְׂמָאֵלָא דִּילָךְ, דְּאִיהוּ יְדֶךָ,
 יַעְקֹר לִיהּ מֵעֲלָמָא, בְּגִין כֶּךָ (דף קפ"ד ע"ב) אִתְעַקֵּר מֵעֲלָמָא,
 וְאַפִּילוּ דְּאִיהוּ תְקִיפָא מִבְּנֵי גְבַרִיָּא, וּבַעֲא לְשִׁיצָאָה לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל, נֶפֶל בִּידֵיהּ דְּמִשָּׁה וְאַשְׁתַּצִּי.

בְּגִין כִּךְ כִּלְא שְׂצִאוֹ יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי וְכֹל עַמִּיהָ, וְכֹל
 הַיְלִיָּה. כִּמָּה דְכֻתִּיב, וַיִּכּוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו וְאֶת כָּל
 עַמּוֹ וְכֻתִּיב, (דברים ב) וַנֶּךְ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ. בְּנוֹ כְּתִיב חֶסֶד
 יו"ד, וְקָרִינָן בְּנָיו, וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא.
 זְכַאֲיִן אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּמִשָּׁה נְבִיאָה הָוּה בֵּינֵיהוּ,
 דְּבִגִּינִיהָ עָבִיד לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל הַנִּי
 אֲתוּון, וְאוֹקְמוּהָ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא גִזַּר קְיָיְמִיהָ עִם
 שְׂאָר עַמִּין לְאֶתְקַשְׂרָא בֵּיהָ, אֶלָּא עִם יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן
 בְּנוֹי דְּאַבְרָהָם, דְּכֻתִּיב בּוֹ (בראשית יז) וַיִּבֶן זֶרְעֵךְ אַחֲרֶיךָ
 לְדֹרֹתֶם בְּרִית עוֹלָם. וְכֻתִּיב (ישעיה נט) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי
 אוֹתָם אֲמַר יי רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְגו'. לָא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וְגו'.
 בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

פְּרִשְׁת בְּלֶק

(במדבר כ"ב) וַיֵּרָא בְּלֶק בֶּן צְפּוֹר וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר,
 וַיֵּרָא, מֵאִי רְאִיָּה חֲמָא. רְאִיָּה וְדַאי מִמָּשׁ חֲמָא
 בְּמִשְׁקוּפָא דְּחֲכָמָתָא, וְחֲמָא בְּעֵינָיו. חֲמָא בְּמִשְׁקוּפָא
 דְּחֲכָמָתָא, כִּמָּה דְּכֻתִּיב, (בראשית כו) (ק"מ ע"ב) וַיִּשְׁקֶף אַבְיִמֶלֶךְ
 מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן. מֵאִי בְּעַד הַחֲלוֹן. כִּמָּה דְּאֶת
 אָמַר (שופטים ה) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וְתִיבב אִם סִיסְרָא (אֶלָּא)
 (ס"א וְדַאי) חֲלוֹן דְּחֲכָמָתָא דְּזַנְבֵי שׁוּלִיָּהוֹן דְּכַכְבֵּיָא, וְאֵינּוֹן

חֲלוֹנֵי דְחֻמְתָּא. וְחַד חֲלוֹן אֵית דְּכָל חֻמְתָּא בֵּיה שְׂרִיא,
וּבֵה חָמֵי מֵאן דְּחָמֵי בְּעֻקְרָא דְחֻמְתָּא. אֹנָה הִכָּא וִירָא
בְּלָק, בְּחֻמְתָּא דִּילֵיה.

בְּן צְפוּר, כְּמָה דְאָמְרוּ. אֲבַל בְּן צְפוּר מִמֶּשׁ, דְּהָא חֲרָשׁוּי
הוּוּ בְכֻמָּה זִינִין דְּהָהוּא צְפוּר, נְטִיל צְפוּר, מְכַשְׁפֵּשׁ
בְּעֻשְׁבָּא, מְפָרַח בְּאוּרָא. עָבִיד עוֹבְדִין וְלַחִישׁ לְחִישֵׁי,
וְהָהוּא צְפוּר הָוֵה אֲתֵי, וְהָהוּא עֻשְׁבָּא בְּפוּמִיָּה, (ס"א מְפָרַח
בְּאוּרָא) מְצַפְצָפָא קַמִּיָּה. וְאֵעִיל לֵיה בְּכָלוּב חַד. מְקַטֵּר
קְטֻרְתִּין קַמִּיָּה, וְאִיהוּ אוֹדַע לֵיה כְּמָה מְלִין. עָבִיד
חֲרָשׁוּי, וּמְצַפְצָפָא עוֹפָא, וּפְרַח וְטָס לְגַבֵּי גְלוּי עֵינַיִם,
וְאוֹדַע לֵיה. וְאִיהוּ אֲתֵי. וְכָל מְלוּי בְּהָהוּא צְפוּר הוּוּ.

יּוֹמָא חַד עֵבֵד עוֹבְדוּי, וְנְטִיל הָהוּא צְפוּר, וּפְרַח וְאֹזִיל
וְאֲתַעֲכַב, וְלֹא אֲתָא. הָוֵה מְצַטְעַר בְּנַפְשִׁיה. עַד
דְּאֲתָא, חָמָא חַד שְׁלֵהוּבָא דְאֲשָׁא דְטָס אֲבַתְרִיָּה, וְאוּקִיד
גְּדַפּוּי. פְּדִין חָמָא מַה דְחָמָא, וְדַחִיל מְקַמִּיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל.
מַה שְׁמִיָּה דְהָהוּא צְפוּר. יְדוּ"ע. וְכָל אֵינּוֹן דְּמִשְׁמֵשִׁי
וְיַדְעֵי לְשִׁמְשָׁא בְּהָהוּא צְפוּר, לָא יַדְעִין חֲרָשׁוּי, כְּמָה
דְּהוּה יַדַּע בְּלָק.

וְכָל חֻמְתָּא דְהָוֵה יַדַּע, בְּהָהוּא צְפוּר הָוֵה יַדַּע. וְהָכִי הָוֵה
עָבִיד. גָּחִין קַמִּיָּה, וְקַטִּיר קְטֻרְתָּא חֲפִי רִישִׁיָּה, וְגָחִין
וְאָמַר. אִיהוּ אָמַר הָעַם, וְצַפְרָא אֲתֵיב יִשְׂרָאֵל, אִיהוּ אָמַר

מֵאֵד, וְצִפְרָא אֲתִיב רַב. עַל שׁוּם רַב עֲלָא דְאִזִּיל בְּהוּ.
 שְׁבַעֲיִן זְמַנִּין צִפְצְפוּ דָּא וְדָא. אִיהוּ אֲמַר דֵּל, וְצִפְרָא
 אֲמַר רַב. כִּדִּין דְחִיל, דְכִתִּיב וַיִּגַּר מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעָם מֵאֵד
 כִּי רַב הוּא, רַב הוּא וְדָאִי.

וּבְזִינֵי חֲרָשִׁין (ס"א דְקִסְרִיא"ל) דְקִסְרִיא"ל (נ"א דְבִשְׁרִיא"ל) קִדְמָאָה,
 אֲשַׁכְחֵן, דְצִפְרָא דָּא הוּוּ עֲבַדִּין לִיה בְּזְמַנִּין
 יְדִיעֵן, מִכְסָּף מְעָרַב בְּדִהָבָא, רִישָׁא דְדִהָבָא. פּוּמָא
 דְכִסְפָּה. גְּדַפּוּי מְנַחֶשֶׁת קָלָל מְעָרַב בְּכִסְפָּא. גּוּפָא דְדִהָבָא,
 נְקוּדִין דְנוּצִי בְּכִסְפָּה. רַגְלִין דְדִהָבָא. וְשׁוּיִין בְּפּוּמָא לִישׁוּן
 דִּהָהוּא צְפוּר יְדוּ"ע.

וְשׁוּיִן לְהָהוּא צִפְרָא בְּחִלּוֹן חַד. וּפְתַחֲיִן כּוּיִן לְקַבֵּל
 שְׁמַשָּׂא. וּבְלִילִיא פְתַחֲיִן כּוּיִן לְסִיְהָרָא. מְקַטְרִין
 קְטֵרְתִין, וְעֲבַדִּין חֲרָשִׁין, וְאוּמָאן לְשְׁמַשָּׂא. וּבְלִילִיא
 אוּמָאן לְסִיְהָרָא, (דף קפ"ה ע"א) וְדָא עֲבַדִּין שְׁבַעַה יוּמִין. מְכָאן
 וּלְהָלָאָה, הָהוּא לִישְׁנָא מְכַשְׁכְּשָׂא בְּפּוּמָא דִּהָהוּא צִפְרָא,
 נְקֻדִין לְהָהוּא לִישְׁנָא בְּמַחְטָא דְדִהָבָא, וְהִיא מְמַלְלָא
 רַבְרָבִין מְגֻרְמָה, וְכִלָּא הוּוּ יַדַּע בְּלָק בְּצְפוּר דָּא (וְדָא). עַל
 דָּא בֶן צְפוּר, וּבְגִין כֶּךָ חֲמָא, מַה דְּבַר נָשׁ אַחֲרָא לָא יְכִיל
 לְמַנְדַּע, וְלָא יְכִיל לְמַחְמִי. ם

כְּתִיב (תהלים סח) אֲמַר יְיָ מִבְּשׁוּן אֲשִׁיב אֲשִׁיב מִמְּצוּלוֹת יָם.
 אִית לָן לְשׁוּוֹאָה לְבָא לְמַהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, דְּכָל מַלּוּי מְלִי קְשׁוּט, וּמְהִימְנוּתָא סְגִיא. דְּכִיּוֹן
 דְּמָלְהָ אָמַר, כִּלְאָ אַתְּעָבִיד, וְדָא בַר נֶשׁ דְּחִיק לְבָא,
 וְאָמַר לְכַמְהָ שְׁנִין, וּלְכַמְהָ זְמַנִּין יִשְׁתַּלֵּם דָּא, דְּאִיהוּ כַּךְ.
 כְּפּוּם רַבְרַבְנוּ דִּילִיָּה, דְּכָל עֲלָמִין מְלִיא יְקָרִיָּה, הָכִי הוּא.
 מַלּוּי בַר נֶשׁ זְעִיר, וְכָל מַלּוּי אֵינּוֹן לְפּוּם שַׁעְתָּא, הָכִי
 הוּא לְפּוּם שַׁעְתָּא. אֲבָל בְּתִיּוּבְתָא, וּבַעוּתָא, וּבַעוּבְדִין
 טָבִין, וּבְדַמְעִין סְגִיאִין, אִיהוּ קְדִישָׁא רַב וְעֲלָאָה עַל כָּל
 עֲלָמָא, אֲזַהִיר נְהוּרִיָּה, וְקָמִיט קְדוּשְׁתִּיָּה, לְגַבִּיָּה דְּבַר
 נֶשׁ, לְמַעַבְד רְעוּתִיָּה.

אָמַר יִי, לְזַמְנָא דְּאַתִּי, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְּעָרָא
 וּלְאַתְבָּא מִבְּשׁוֹן, כָּל אֵינּוֹן דְּקִטְלוּ לֹון חַיִּית בְּרָא
 וְאֲכָלוּ לֹון. בְּגִין דְּאִית בְּעֲלָמָא (ס"א אוּף הָבָא מְלַךְ הַבְּשׁוֹן) אַתְר
 מוּתְבָא, דְּכָל חַיּוֹן רַבְרַבּוֹן, וְטוּרִין רְמָאִין וְסְגִיאִין,
 וְטַמְרִין אֵלִין בְּאֵלִין. וְעָרוּד מְדַבְּרָא תְּקִיפָא תַמְן, אִיהוּ
 עוּג (בִּין) עָרוּדִי דְּמְדַבְּרָא הוּה, וְשְׂכִיחַ תַמְן תּוּקְפָא דִּילִיָּה,
 בְּגִין דְּהוּה מְלַךְ הַבְּשׁוֹן, דְּכָל מַלְכֵי עֲלָמָא, לָא יְכַלִּין
 לְאַגָּחָא קְרַבָּא בֵּיה, בְּגִין תּוּקְפָא דְּבְשׁוֹן. וְאַתָּא מוּשָׁה,
 וְאַגָּח בֵּיה קְרַבָּא.

סִיחּוֹן: סִיחָא דְּמְדַבְּרָא הוּה סִיחּוֹן. וְרַחְצְנוּ דְּמוּאָב עָלֵיהָ
 הוּה. כִּי אַרְנוֹן גְּבוּל מוּאָב בֵּין מוּאָב וּבֵין
 הָאִמּוּרִי. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּחַרִּיבוּ יִשְׂרָאֵל קְרַתָּא

דְּסִיחֹן, פְּרוֹזָא אֶתְעַבֵּר בְּמַלְכוֹ דְּשָׁמְיָא, אֶתְכַנְשׁוּ גְבָרִין
שְׁלִטְנִין עַל שְׂאֵר עַמִּין, וְתַחֲמוּן מַלְכוֹ דְּאַמּוֹרָאָה הֵיךְ
אֶתְחַרַּב בְּמַלְכוֹ.

בְּהֵיא שַׁעְתָּא, כֹּל אֵינּוֹן שְׁלִטְנִין דִּהּוּ מִמֵּנִין עַל שְׁבַע
עַמִּין אֶתְכַנְשׁוּ, וּבְעוּ לְאַהֲדָרָא מַלְכוֹ לְיוֹשְׁנָה.
כִּיּוֹן דְּחָמוּ תְקַפָּא דְּמִשָּׁה, אֶהְדְּרוּ לְאַחֹרָא. הֵדָא הוּא
דְּכְתִיב, (במדבר כא) עַל כֵּן יֹאמְרוּ הַמוֹשְׁלִים בְּאוֹ חֶשְׁבוֹן,
אֵינּוֹן שְׁלִטְוִין מִמֵּנָן עָלֵיהוּ דְּאַתְכַנְשׁוּ, וְהוּוּ אִמְרֵי בְּאוֹ
חֶשְׁבוֹן, מֵאֵן הוּא דִּין דְּחָרִיב לָהּ. תְּבַנָּה וְתַכּוּנָן
כְּדַבְּקַדְמִיתָא, וְתַהֲדֵר מַלְכוֹ לְיוֹשְׁנָה.

כֹּד חָמוּ גְבוּרְתָא דְּמִשָּׁה, וְשִׁלְהוּבָא דְּמַלְכוֹ, אִמְרוּ כִּי אִשׁ
יִצְאָה מִחֶשְׁבוֹן לְהֵבֶה מְקַרִּית סִיחֹן. כִּיּוֹן דְּכְתִיב
מִחֶשְׁבוֹן, אִמְאֵי מְקַרִּית סִיחֹן. דִּהָא קַרִּית סִיחֹן חֶשְׁבוֹן
הוּוּ, דְּכְתִיב כִּי חֶשְׁבוֹן עִיר סִיחֹן מֶלֶךְ הָאִמּוּרֵי.

אַלְא, שִׁלְהוּבָא דְּמַלְכָא שְׁמִיא נְפִיק, וְחָרִיב כֹּלָא.
בְּשַׁעְתָּא דְּאֵינּוֹן אִמְרִין תְּבַנָּה וְתַכּוּנָן עִיר סִיחֹן
סָתָם, וְלֹא אִמְרוּ חֶשְׁבוֹן, דְּחֶשְׁבֵיבוּ דְּבִגִין כֶּךָ יִתְבַּנֵּי
לְמוֹתְבָא דְּאַמּוֹרָאָה, כְּדִין אֶתִּיבוּ וְאִמְרוּ, לָא יִכְלִנָּא.
מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּכֹל אֶרְחִין וְשְׁבִילִין אֶסְתַּתְמוּ בְּתַקְפָּא
דְּרַב עֲלָאָה דְּלֵהוֹן. אֵי נְהֲדֵר וְנִימָא וְנִדְכַר חֶשְׁבוֹן דְּתַבַּנָּה,
הָא אִשׁ יִצְאָה מִחֶשְׁבוֹן. אֵי נְהֲדֵר וְנִימָא (סָתָם) קַרִּית סִיחֹן,

הָא לְהִבָּה יִצְאָה מִקְרִית סִיחוּן וְדַאי. פִּיּוֹן דְּהֵיִיא שְׁלֵהוּבָא
 דְּאַשָּׁא שְׂרִיא תַּמְן עָלָהּ, לִית מַאן דִּיכִיל לָהּ לְאַהֲדָרָא לָהּ
 לְיוֹשְׁנָה, דְּהָא מְכַל סְטָרִין לִית לָן רִשׁוּ.

מִכָּאן וְלְהִלָּאָה אוּי לָךְ מוּאָב, דְּהָא תְּהוּא דְּהוּה מַגֵּן
 עָלְךְ, אַתְּבֵר. וּבְגִין כֶּף מוּאָב פִּיּוֹן דְּחָמוּ דְּמַגֵּן
 דְּלֵהוֹן אַתְּבֵר, כְּדִין וַיָּגֵר מוּאָב מִפְּנֵי הָעַם מְאֹד. מַאי
 מְאֹד, יִתִּיר מִמוּתָא.

כִּי רַב הוּא. דְּהָא כְּדִין אִיהוּ הוּהוּ רַב, וְרַב הוּהוּ זְעִיר,
 דְּכִתְיִב (עובדיה א) הִנֵּה קָטָן נִתְתִּיךָ בַּגּוֹיִם. וַיִּשְׂרָאֵל הוּהוּ
 רַב בְּאַתֵּר עֵשׂוּ, דְּכִתְיִב בֵּיהּ וְרַב. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּחָמוּ
 דְּשִׁלְטוֹ יִשְׂרָאֵל, עֵילָא וְתַתָּא. דְּכִתְיִב אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 יִשְׂרָאֵל לְאַמּוּרֵי. אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל מִבְּעֵי לֵיהּ, מַאי אֵת
 כָּל. לְאַסְגָּאָה עֵילָא וְתַתָּא, עֵילָא, דְּאַפִּילוּ מִשְׁלַטְנֵיהוֹן
 רַבְרַבִּין וְשִׁלְטָנִין דְּלְעֵילָא. וְאַפִּילוּ מִשְׁלַטְנֵיהוֹן רַבְרַבִּין
 וְשִׁלְטָנִין דְּלְתַתָּא. וְעַל דָּא אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. וְעַל דָּא
 כִּי רַב הוּא, בְּאַתֵּר דְּרַב בּוּכְרָא קְדִישָׁא, דְּכִתְיִב, (שמות ד)
 בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאִי תִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא הָכִי, וְלֹאוּ מִן דִּינָא.
 תָּא חֲזִי, עֵשׂוּ קְלִיפָה הוּהוּ, וְסִטְרָא אַחֲרָא הוּהוּ. פִּיּוֹן
 (דף קפ"ה ע"ב) דְּנִפְקָ קְלִיפָה וְאַתְּעֵבֵר, הָא מוּחָא שְׂכִיחָא (שפ"ה),
 עֲרָלָה קְדַמָּאָה קָאֵי לְבֵר. בְּרִית אִיהוּ (ס"א רב ועל"ה) יִקְיָרָא
 מְכַלָּא, וְאִיהוּ אַתְּגְלִי לְבַתֵּר.

(במדבר כ"ב) וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זַקְנֵי מְדִיַן עֲתָה יִלְחָכוּ וְגו'.

רַבִּי חֲזִיָּא פָּתַח, (זכריה ג) וַיֵּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְאָךְ יי וְגו'. כִּמָּה אֵית לִיה לְבַר נֶשׁ, לְאַסְתֵּמְרָא אוֹרְחוֹי בְּהַאי עֲלָמָא, וְלִמְהַךְ בְּאַרְחַ קְשׁוּט. בְּגִין דְּכָל עוֹבְדוֹי דְּבַר נֶשׁ פְּתִיבִין קָמִי מַלְכָּא, וְרִשְׁיִמִין קָמִיָּה, וְכִלְהוּ בְּמִנְיָנָא. נְטוּרֵי תַרְעֵי קִיִּימִין וְסִהְדִין, קִיִּימִי וְתַבְעֵי דִינָא תְרִיסִין. וְדִיִּינָא קִיִּימָא לְקַבְּלָא סִהְדוֹתָא, וְאִינוּן דְּטַעְנוּ טַעֲנָתָא מֶרְחָשׁוּן, וְלֹא יִדִיעַ אִי יִהְיוּן מִיִּינָא, וְאִם יִשְׁמְאֲלוּן מִשְׁמָאֲלָא.

דְּהָא פַּד רוּחֵי בְנֵי נֶשָׁא נְפָקִי מֵהַאי עֲלָמָא, כִּמָּה אִינוּן מְקַטְרְגִין דְּקִיִּימִין קָמִיָּהוּ, וְכַרוּזִין נְפָקִין הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ, כְּפּוּם מַה דְּנִפְיִק מִן דִּינָא. דְּתַנְיָא, בְּכַמָּה דִינִין אֲתַדֵּן בַּר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, בֵּין בְּחִיִּי, בֵּין לְבַתֵּר. דְּהָא כָּל מְלוֹי בְּדִינָא אִינוּן. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא תְדִיר בְּרַחֲמֵנוּ, וְרַחֲמוֹי עַל כְּלָא, וְלֹא בְעֵי לְדִיִּינָא בְנֵי נֶשָׁא כְּפּוּם עוֹבְדֵיהוֹן, דְּהִכִּי אָמַר דְּוֹד, (תהלים קל) אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהוָה יי מִי יַעֲמוּד. הֲכָא אֵית לְאַסְתֵּמְרָא, כִּיּוֹן דְּאָמַר אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יי, אִמָּאֵי יי (ד"א אַדְרָי).

אַלָּא, תַּלְת דְּרַגִּין דְּרַחֲמֵי אֲדַכְּר דְּוֹד הֲכָא. אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהוָה, אִם חוּבִין סְגִיאוּ, עַד דְּסִלְקִין לְעִילָא לְגַבֵּי אַבָּא וְאַמָּא, הָא יי (ד"א אַדְרָי) דְּאִיְהוּ רַחֲמֵי. וְאִי שְׁמָא

דָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, יִתְעַר בְּדִינָא וְכֹל דְּרַגִּין
 אֲסֻתִּימוּ בְּדִינָא, דְּרַגָּא חֲדָא אִית דְּנִהְדֵּר לְגַבִּיהָ, דְּכֹל
 אֲסוּוֹתִין מִינֵה נִפְקִין, אִיהוּ יְחוּס עֲלֵן, וּמֵאן אִיהוּ, מִי.
 מ"י יַעֲמוּד וּדְאִי. מ"י יִרְפָּא לָךְ. (בְּמַה דְּאֵת אָמַר (אִיכָה ב')
 כִּי-גְדוֹל כְּפִים שְׁבַרְךָ מִי יִרְפָּא-לָךְ) וְעַל דָּא יְהִי יי (ד"א אַדְנִי)
 אִי אֲלִין שְׁמָהֵן יִסְתְּמוּן מִנָּן, מ"י יַעֲמוּד, דְּכֹל אֲרַחֲנִין
 דְּתִיבְתָא פְּתִיחֵן מִנִּיהָ.

תָּא חֲזִי, יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדֵק צְדִיק גְּמוּר הוּוּ, גְּבֵרָא דְהוּוּ
 עָאֵל לְפָנֵי לְפָנִים, דְּעֵיִלוּהוּ לְמַתִּיבְתָא דְרַקִּיעָא.
 אֲתַכְנָשׁוּ כֹּל בְּנֵי מְתִיבְתָא תַּמָּן, לְעֵינָא בְּדִינִיהָ. וְכֹךְ
 אֲרַחוּי דְהֵהוּא מְתִיבְתָא דְרַקִּיעָא, כֹּד עֵיִלִי לִיהָ לְדִינָא,
 כְּרוּזָא נְפִיק וְאֲכַרִּיז, כֹּל בְּנֵי מְתִיבְתָא עוּלוּ לְאֲדָרָא
 טְמִירָא, וּבִי דִינָא מְתַכְנָשִׁי.

וְהֵהוּא רוּחָא דְבַר נָשׁ סִלְקָא עַל יְדֵי דְתַרִי מִמָּנָן, כִּיּוֹן
 דְּעָאֵל, קָרִיב לְגַבִּי חַד עַמוּדָא דְשְׁלֵהוּבָא
 מְלָהֻטָא דְקִימָא תַּמָּן, ם וְאַגְלִים בְּרוּחָא דְאַוִירָא דְנָשִׁיב
 בְּתֵהוּא עַמוּדָא, וְכַמָּה אֵינּוֹן דְּסִלְקִין לֹוֹן תַּמָּן. ם. בְּגִין
 דְּכֹל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא, וּמַחְדָּשִׁי בְּהָ חַדוּשִׁין,
 מִיד אַכְתּוּב לְגַבִּי בְּנֵי ם מְתִיבְתָא אֵינּוֹן מְלִין, כְּדִין כֹּל
 אֵינּוֹן בְּנֵי מְתִיבְתָא אֲתָאן לְמַחֲמֵי לִיהָ. אֵינּוֹן תַּרִין מִמָּנָן
 נִפְקִין, וְסִלְקִין לִיהָ לְהֵהוּא מְתִיבְתָא דְרַקִּיעָא, מִיד קָרִיב
 לְגַבִּי הֵהוּא עַמוּדָא, דְּאַגְלִים תַּמָּן.

עָאֵל לְמַתִּיבְתָא, וְחַמָּאן לֵיהּ. אִי מְלָה פְּדִקָּא יָאוּת זַכָּאָה
 אִיהוּ, כַּמָּה עֵטְרִין מְנַצָּן, מְעֵטְרִין לֵיהּ כָּל בְּנֵי
 מַתִּיבְתָא. וְאִי מְלָה אַחְרָא הָוּה, וּוִי לֵיהּ לְהֵהוּא כְּסוּפָא,
 דְּחִיִּין לֵיהּ לְבַר, וְקָאִים גּוּ עֵמוּדָא, עַד דְּעֵיִלֵי לֵיהּ
 לְדִינָא, רַחֲמָנָא לְשִׁיזְבֵּן.

וְאִית אַחְרָנִין דְּסִלְקִין לֹון תַּמָּן, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּפִלּוּגְתָא בְּבְנֵי מַתִּיבְתָא, וְאִמְרֵי מֵאן מוֹכַח, הָא
 פְּלוּנִי דְּאוּכַח מְלָה. כַּדִּין סִלְקִין לֵיהּ תַּמָּן, וְאוּכַח הֵהוּא
 מְלָה בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבֵין בְּנֵי מַתִּיבְתָא. וְאִית
 אַחְרָנִין דְּסִלְקִין לֹון תַּמָּן לְדִינָא, וְדִיִּינִין לֵיהּ תַּמָּן,
 לְבַרְרָא לֹון, וְלִלְבָנָא לֹון.

אִמַּר לֵיהּ רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי בְּלָא דִינָא אַתְּפֵטֵר בַּר נָשׁ
 וְאַסְתִּלֵּק מֵהָאֵי עֲלֵמָא. וְאִי בְּדִינָא אַסְתִּלֵּק, אִמְאֵי
 אַתְדָּן זְמָנָא אַחְרִינָא. אִמַּר לֵיהּ, הָכִי אוֹלִיפְנָא, וְהָכִי
 שְׂמַעְנָא, דְּהָא וְדָאֵי בְּדִינָא אַסְתִּלֵּק בַּר נָשׁ מֵהָאֵי עֲלֵמָא,
 אֲבַל עַד לָא יִיעוּל לְמַחֲצַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא, סִלְקֵי לֵיהּ
 לְדִינָא, וְתַמָּן אַתְדָּן בְּהֵהוּא מַתִּיבְתָא דְּרַקִּיעָא.

וְתַמָּן קִיִּמָּא הֵהוּא מְמָנָא דְּגִיְהֵנָם לְאַסְטָאָה. זַכָּאָה אִיהוּ
 מֵאן דְּזָכִי מִן דִּינָא, וְאִי לָאו הֵהוּא מְמָנָא דְּגִיְהֵנָם
 נְטִיל לֵיהּ, בְּשַׁעְתָּא דְּמִסְרִין לֵיהּ בִּידוּי, וּמְקַלַּע לֵיהּ
 מִתַּמָּן לְתַתָּא, כַּמָּאן דְּמְקַלַּע אֲבָנָא (דף קפ"ו ע"א) בְּקַרְטִיפָא (ס"א

בְּקוֹסְפִיתָא) דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יִקְלַעְנָה
 בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע וְגו'. וְשִׂדֵי לֵיהּ לְגִיחָנָם, וְקָבִיל עוֹנְשֵׁיהּ
 כְּפּוּם מַה דְּאֵתְדִין.

תָּא חֲזִי, (זכריה ג) וַיֵּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עוֹמֵד
 לְפָנַי מִלְּאָף וְגו', דְּסִלְיָקוּ לֵיהּ לְדִינָא, גּוּ הָהוּא
 מְתִיבְתָא דְרִקִיעָא, בְּשַׁעְתָּא דְאֵתְפֹטֵר מֵהָאֵי עֲלָמָא.
 עוֹמֵד לְפָנַי מִלְּאָף יי, דָּא הוּא הָהוּא נַעַר, רִישׁ מְתִיבְתָא,
 דְּאִיהוּ חֲתִיף דִּינָא עַל כָּלָא.

וְהַשְׁטָן, מֵאֵן וְהַשְׁטָן. הָהוּא דְמִמְנָא, עַל נִפְשָׁתָא
 בְּגִיחָנָם, דְּתִיאֻבְתִּיהּ לְמִיסַב לֵיהּ, וְתִדִיר
 קִימָא וְאָמַר הַב הַב, הָבו חֲיִיבִין לְגִיחָנָם. לְשִׁטְנוּ,
 לְאֵדְכָרָא חוּבוֹי. כְּדִין וַיֵּאמֶר יי אֶל הַשְׁטָן יִגְעַר בְּךָ הַשְׁטָן
 וַיִּגְעַר ה' בְּךָ, תְּרִין גְּעֵרוֹת אֲמַאי. אֶלָּא חַד לְדוּמָה. וְחַד,
 לְהָהוּא דְנִפְקָא מִגִּיחָנָם, דְּקִימָא תְּדִיר לְאִסְטָאָה.

תָּא חֲזִי, הָהוּא שְׁטָן עֲלָאָה נְחִית כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ,
 דְּאֵגְלִים בְּדִיוֹקְנָא דְשׁוּר, וְכָל אֵינּוֹן רוּחִין בִּישִׁין,
 דְּאֵתְדִנּוּ לְאֵעֲלָא בְּגִיחָנָם, לְחִיף לֹון בְּרַגְעָא חֲדָא, וְחֲטָף
 לֹון, וְנְחִית וַיְהִי לֹון לְדוּמָה, לְבַתֵּר דְּבַלַע לֹון. וְדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, וַיֵּאמֶר מוֹאֵב אֶל זִקְנֵי מְדִין עֲתָה יִלְחָכוּ הַקָּהֶל
 אֶת כָּל סְבִיבוֹתֵינוּ כַּלְחוֹף הַשׁוּר, דְּאִשְׁתְּמוּדַע, הַשׁוּר
 דְּקִימָא לְבִישׁ עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. אֵת יֶרֶק הַשְּׂדֵה, אֵינּוֹן

רוֹחֵין דְּבְנֵי נְשָׂא, דְּאִינוּן יָרֵק הַשְּׂדֵה. הַשְּׂדֵה, הַהוּא שְׂדֵה
 דְּאִשְׁתְּמוּדַע.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי, חֲפִים הָוּה בְּלָק. אָמַר לִיה וְדַאי,
 וְהָכִי אֶצְטְרִיךְ לִיה לְמַנְדַּע כָּל אֲרָחוּי דְּהַהוּא שׁוּר,
 וְאִי לָא יִדְעֵי לְהוּ, לָא יִכִּיל לְמַעְבַּד חֲרָשׁוּי וְקִסְמוּי. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי וְדַאי הָכִי הוּא, וְיָאוּת אֲמַרְתָּ. וְתוֹקְפִיה דְּהַהוּא
 שׁוּר, מִכִּי מִכְרִיזוּ עַל הַתְּבוּאָה. (כאן חסר) כָּל אִינוּן יוֹמִין
 דְּמִכְרִיזִין וְכָל יוֹמִין דְּמִכְרִיזִי עַל רוֹחֵיהוּן דְּבְנֵי נְשָׂא.
 וְאִינוּן (קצ"ו ע"ב, ר' אלעזר וכו' שייך כאן) יוֹמֵי נִיסָן, וְיוֹמֵי תְּשֻׁרֵי,

וְהָא אֲתַמַּר. (כאן מתחיל זהר אלה הדברים כי שם שייך ינוקא דפרשת בלק)

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֲזֵלִי בְּאוֹרְחָא, מָטוּ לְהַהוּא
 אַתְר דְּכַפֵּר סְכָנִין, דְּהוּה תַּמָּן רַב הַמְּנוּנָא סָבָא,
 אַתְאַרְחוּ בְּאַתְתָּא דִּילֵיהּ, דְּהוּה לָהּ בְּרָא חֲדָא זַעֲיָרָא, וְכָל
 יוֹמָא הָוּה בְּבֵי סַפְרָא, הַהוּא יוֹמָא סָלִיק מִבֵּי סַפְרָא,
 וְאַתָּא לְבֵיתָא, חָמָא לוֹן לְאַלִּין חֲפִימִין. אָמַר לִיה אַמִּיהָ,
 קָרִיב לְגַבִּי אֵלִין גּוֹבְרִין עֲלָאִין וְתַרוּוח מְנִייהוּ בְּרַכָּאן.
 קָרִיב לְגַבִּייהוּ, עַד לָא קָרִיב, אַהְדָּר לְאַחֹרָא. אָמַר לִיה
 לְאַמִּיהָ, לָא בְּעִינָא לְקָרְבָא לְגַבִּייהוּ. דְּהָא יוֹמָא דָּא לָא
 קָרוּ קָרִיאַת שְׁמַע, וְהָכִי אוֹלְפִי לִי, כָּל מָאן דְּלָא קָרִי
 קָרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנְתִּיהָ, בְּנִדּוּי הוּא כָּל הַהוּא יוֹמָא.

שְׁמַעוּ אִינוּן, וְתוּוּהוּ, אָרִימוּ יְדִייהוּ וּבְרִיכוּ לִיה. אָמַרוּ

וַדַּאי הָכִי הוּא. וַיּוֹמַא דָּא אֲשַׁתְּדַלְנָא בְּהַדִּי חֲתָן וְכֻלָּהּ,
 דְּלֵא הָוּה לֹוֹן צָרְכֵייהוּ, וְהוּוּ מִתְאַחֲרֵן לְאַזְדְּוּוּגָא, וְלֵא
 הָוּה בַּר נֶשׁ לְאַשְׁתְּדַלָּא עַלֵייהוּ, וְאַנָּן אֲשַׁתְּדַלְנָא בְּהוּ,
 וְלֵא קָרִינָן קָרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנְתֵיהָ, וַיִּמָּן דְּאַתְעַסֶּק
 בְּמִצְוָה, פְּטוּר מִן הַמִּצְוָה. אָמְרוּ לֵיהּ, בְּרִי, בְּמַה יִדְעַת.
 אָמַר לֵיהּ, בְּרִיחָא דְלְבוּשֵׁיכּוֹ יִדְעָנָא, כִּד קָרִיבְנָא
 לְגַבֵּיכּוֹ. תְּוּוּהוּ. יִתְבוּ, נִטְלוּ יַדֵּיהוּ וְכָרִיכוּ רַפְתָּא.

רַבִּי יְהוּדָה הָוּוּ יְדוּי מְלוּכְלָכָן, וְנָטִיל יְדוּי, וּבְרִיךְ עַד לָא
 נָטִיל. אָמַר לֵיהּ, אִי תִלְמִידֵי דְרַב שְׁמַעְיָה חֲסִידָא
 אֲתוּן, לָא הָוּה לְכוּ לְבָרְכָא בִּידֵים מְזוּהָמוֹת, וַיִּמָּן דְּבְרִיךְ
 בִּידֵים מְזוּהָמוֹת, חֵיִיב מִיתָה.

פְּתַח הֵהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (שמו"ל) בְּבֹאֵם אֶל אֱהֵל מוֹעֵד
 יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמוּתוּ וְגו'. יִלְפִינָן מֵהַאי קָרָא,
 דְּמָאן דְּלֵא חֵיִישׁ לְהַאי, וַיִּתְחַזֵּי קָמִי מְלָכָא בִּידִין מְזוּהָמָן,
 חֵיִיב מִיתָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּידוּי דְּבַר נֶשׁ יִתְבִּין
 בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֶצְבְּעָא חֲדָא אִית בִּידָא דְּבַר נֶשׁ,
 וְאִיהוּ אֶצְבְּעָא דְּאַרְמָא מְשָׁה.

כְּתִיב (שם כ"ו) וַעֲשִׂיתָ בְּרִיחִים עֲצֵי שִׁטִּים חֲמֹשֶׁה לְקַרְשֵׁי
 צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד וְחֲמֹשֶׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֹלַע
 הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. וְכְתִיב וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקַּרְשִׁים
 מִבְּרִיחַ מִן הַקֶּצֶה אֶל הַקֶּצֶה. וְאִי תִימָא, דֵּיהֵוּא בְּרִיחַ

הַתִּיכּוֹן אַחֲרָא הוּא, דְּלֹא הוּהּ בְּכֻלָּא דְּאִינּוֹן חֲמִשָּׁה. לָאוּ
הָכִי. אֶלֶּא הֵהוּא בְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן, מֵאִינּוֹן חֲמִשָּׁה הוּהּ. תְּרִין
מִפְּאֵן, וַתְּרִין מִפְּאֵן, וְחַד בְּאַמְצְעִיתָא. הָא הוּהּ בְּרִיחַ
הַתִּיכּוֹן, עֲמוּדָא דִּיעֵקֵב, רְזָא דְמִשָּׁה, (ד' קפ"ו ע"ב) לְקַבֵּל דָּא,
חֲמִשׁ אֶצְבָּעָאן בִּידָא דְּבַר נָשׁ. וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן
בְּאַמְצְעִיתָא, רַב וְעֲלָאָה מִכְּלָא, בֵּיהּ קִימִין שְׂאָר
אַחֲרָנִין.

וְאִינּוֹן חֲמִשׁ בְּרִיחִין, דְּאַקְרוּן חֲמִשׁ מֵאַה שְׁנִין, דְּאִילְנָא
דְּחִי אֶזִּיל בְּהוּ. וּבְרִית קְדִישָׁא אַתְעַר (ס"א אַתְגּוֹר),
בְּחִמֵּשׁ אֶצְבָּעֵן דִּידָא. וּמְלָה (נ"א סְתִימָא) תִּימָא הוּא עַל מַה
דְּאַמְרַת. וְעַל דָּא כָּל בְּרַכָּאן דְּכַהֲנָא, בְּאַצְבָּעֵן תְּלִיין.
פְּרִישׁוּ דִּידָא דְּמִשָּׁה עַל דָּא הוּהּ.

אִי כָּל דָּא אִית בְּהוּ, לִית דִּינָא לְמַהוּי בְּנִקְיוֹ, כַּד מְבָרְכִין
בְּהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין דְּבְּהוּ, וּבְדוּגְמָא
דְּלְהוֹן, מִתְּבַרְךְ שְׂמָא קְדִישָׁא. וְעַל דָּא אַתּוֹן דְּחַכְמִיתוּ
טוֹבָא, הֵיךְ לָא אֶשְׁגַּחְתּוֹן לְהָאִי. וְלֹא שְׂמִשְׁתּוֹן לְרַבִּי
שְׂמִעָה חֲסִידָא, וְאִיהוּ אָמַר, כָּל טְנוּפָא, וְכָל לְכֻלּוּכָא,
סְלִיקוּ לִיהּ לְסִטְרָא אַחֲרָא, דְּהָא סִטְרָא אַחֲרָא מֵהָאִי
טְנוּפָא וְלְכֻלּוּכָא אַתְזֵן. (תְּרוּמָה קנ"ד ע"ב) וְעַל דָּא מִים
אַחֲרוֹנִים חוֹבָה, וְחוֹבָה אִינּוֹן.

תוֹוהוּ וְלֹא יִכִּילוּ לְמַלְלָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרִי, שְׁמָא
 דְּאֲבוּךָ מֵאֵן הוּא. שְׁתִּיק יִנּוּקָא רִגְעָא חָדָא, קָם לְגַבִּיּה
 אַמִּיָּה וְנָשַׁק לָהּ, אָמַר לִיה אַמִּי, עַל אַבָּא שְׁאִילוּ לִי אֵלִין
 חֲפִימִין, אֵימָא לֹון. אָמַר לִיה אַימִיָּה, בְּרִי, בְּדַקְתָּ לָּהּ.
 אָמַר הָא בְּדַקִּית, וְלֹא אֲשַׁכַּחִית כְּדַקָּא יָאוּת. לְחִישָׂא לִיה
 אַמִּיָּה, וְאֶהְדֵּר לְגַבִּיּהוּ, אָמַר לִיה אַתּוֹן שְׁאֲלַתּוֹן עַל
 אַבָּא, וְהָא אֲסַתְּלַק מֵעֲלֵמָא, וּבְכַל יוֹמָא דְּחַסִּידֵי קַדִּישִׁין
 אֲזַלִּין בְּאַרְחָא, אִיהוּ טִייעָא אַבְתַּרִּיָּהוּ. וְאִי אַתּוֹן קַדִּישִׁי
 עֲלִיוֹנִין, הֵיךְ לָא אֲשַׁכַּחְתּוֹן לִיה, אֲזִיל טִייעָא אַבְתַּרִּיכּוּ.
 אַבְל בְּקַדְמִיתָא חֲמִינָא בְּכוּ, וְהִשְׁתָּא חֲמִינָא בְּכוּ, דְּאֲבָא
 לָא חֲמָא חֲמָרָא דְּלָא ^(ס"א דְּלֵהוּי) טַעִין אַבְתַּרִּיָּה חֲמָרָא,
 לְמַסְבַּל עוּלָא דְּאוּרִיָּתָא. כִּיּוֹן דְּלָא זְכִיתּוֹן דְּאֲבָא יִטְעוֹן
 אַבְתַּרִּיכּוּ, לָא אֵימָא מֵאֵן הוּא אַבָּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
 לְרַבִּי יִצְחָק, כְּדַדְמִי לָן, הָאִי יִנּוּקָא לָאוּ בַר נֶשׁ הוּא.
 אַכְלוּ. וְהָהוּא יִנּוּקָא הוּא אָמַר מְלִי דְּאוּרִיָּתָא, וְחַדוּשִׁי
 אוּרִיָּתָא. אָמְרוּ, הֵב וְנִבְרִיךְ. אָמַר לָהּ, יָאוּת אֲמַרְתּוֹן.
 בְּגִין דְּשְׁמָא קַדִּישָׂא לָא מְתַבְרַךְ בְּבִרְכָּה דָּא, אֶלָּא
 בְּהַזְמָנָה.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) אַבְרַכָּה אֶת יְיָ בְּכָל יְעַת וְגו'. וְכִי מַה
 חֲמָא דְּוֹד לּוֹמַר אַבְרַכָּה אֶת יְיָ. אֶלָּא, חֲמָא דְּוֹד
 דְּבַעֵי הַזְמָנָה, וְאָמַר אַבְרַכָּה. בְּגִין דְּבִשְׁעָתָא דְּבַר נֶשׁ

יְתִיב עַל פְּתוּרָא, שְׂכִינְתָא קַיִמָּא תַמָּן, וְסִטְרָא אַחְרָא
 קַיִמָּא תַמָּן. כַּד אַזְמִין בַּר נָשׁ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, שְׂכִינְתָא אֶתְתַּקְנַת (נ"א בְּהַזְמֵנָה דָּא) לְגַבֵּי עֵילָא, לְקַבְּלָא
 בְּרַכָּאן, וְסִטְרָא אַחְרָא אֶתְכַפֵּיָא. (נ"א וְאִי אֶתְתַּקְנַת בְּבִרְכַתָּא לְגַבֵּי
 עֵילָא, וְסִטְרָא אַחְרָא לָאו אִיהוּ בְּכֻלָּא) וְאִי לָא אַזְמִין בַּר נָשׁ לְבָרְכָא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, סִטְרָא אַחְרָא שְׁמַע וּמְכַשְׁכְּשָׁא
 לְמַהוּי לֵיה חוּלְקָא בְּהֵיא בְּרַכָּה.

וְאִי תִימָא, בְּשַׁאר בְּרַכָּאן אַמְאִי לָא אִית הַזְמֵנָה. אֵלָא
 הֵהוּא מְלָה דְבְּרַכָּה, דְּקָא מְבָרְכִין עָלָה, אִיהוּ
 הַזְמֵנָה. וְתָא חֲזִי דְהָכִי הוּא, דְּהָאִי דְמְבָרְךְ עַל פְּרִי, הֵהוּא
 פְּרִי אִיהוּ הַזְמֵנָה, וּמְבָרְכִין עָלֶיהָ. וְלִית לֵיה חוּלְקָא
 לְסִטְרָא אַחְרָא. וְקוּדְם דָּא, דְּהוּהָ הֵהוּא פְּרִי בְּרִשׁוּת
 דְּסִטְרָא אַחְרָא, לָא מְבָרְכִין עָלֶיהָ. וְכַתִּיב (ויקרא יט) לָא
 יֵאָכַל, בְּגִין דְּלָא יְבָרְכוּן עַל הֵהוּא פְּרִי, וְלָא יִתְבָּרְךְ
 סִטְרָא אַחְרָא. פִּיּוּן דְנִפְק מְרִשׁוּתֵיהָ, יֵאָכַל, וּמְבָרְכִין
 עָלֶיהָ. וְאִיהוּ הַזְמֵנָה לְבְּרַכַתָּא. וְכוּן כָּל מִילִין דְּעֵלְמָא
 דְּקָא מְבָרְכִין עָלֶיהָ. כְּלָהוּ הַזְמֵנָה לְבְּרַכַתָּא. וְלִית בְּהוּ
 חוּלְקָא לְסִטְרָא אַחְרָא.

וְאִי תִימָא, אוּף הָכִי לְבְּרַכַת זְמוּן כֶּסָּא דְבְּרַכַתָּא הוּה
 הַזְמֵנָה, אַמְאִי הֵב וּנְבָרִיךְ. אֵלָא, הוּאִיל וּבְקַדְמִיתָא
 כַּד הוּה שְׁתֵּי, אַמְר בּוּרָא פְּרִי הַגְּפָן. הָא הַזְמֵנָה הוּי.

וְהַשְׁתָּא לְבִרְכַת מְזוּנָא, בְּעֵינָן שְׁנוּי, לְהַזְמָנָה אַחְרָא,
 דְּהָא פֶּסָא דָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי, וְלֹא לְמְזוּנָא,
 וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי הַזְמָנָה דִּפּוּמָא.

וְאִי תִימָא, נְבִרְךְ שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוּ, דָּא הוּא הַזְמָנָה, בְּרוּךְ
 שְׂאֲכַלְנוּ דָּא הוּא בְּרַכָּה. הֵכִי הוּא וּדְאִי. אַבְל נְבִרְךְ,

הַזְמָנָה אַחְרָא אִיהוּ, הַזְמָנָה דְּבוּרָא פְּרִי הַגֶּפֶן. (ס"א דִּפּוּמָא)

דְּקַדְמִיתָא אִיהִי הַזְמָנָה לְכוּס דְּבִרְכָה סֵתָם. וְהָאִי כּוּס,
 כִּיּוֹן דְּאֲנִטִּיל אִיהוּ הַזְמָנָה אַחְרָא בְּמִלָּה דְּנְבִרְךְ לְגַבֵּי

עֲלָמָא עֲלָאָה דְּכָל מְזוּנִין וּבְרַכָּאן מִתְמָן נְפִקִין, וּבְגִין כֶּךָ
 אִיהוּ בְּאַרְח סֵתִים, דְּעֲלָמָא עֲלָאָה סֵתִים אִיהוּ, וְלִית

לְגַבֵּיהַ הַזְמָנָה. אֶלָּא בְּדַרְגָּא דָּא כּוּס דְּבִרְכָה. (בְּמִלָּה דְּנְבִרְךְ)

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַפְּאָה חוּלְקָנָא, דִּמְן (דף קפ"ז ע"א) יוֹמָא
 דְּעֲלָמָא עַד הַשְׁתָּא, לָא שְׂמַעְנָא מְלִין אֵלִין, וּדְאִי הָא

אַמִּינָא דְּדָא לָאו בַר נָשׁ אִיהוּ.

אָמַר לִיָּה, בְּרָא, מְלֶאכָא דֵיִי, רַחֲמִיא דִּילִיָּה, הָאִי
 דְּאִמְרַת וְעֵשִׂית בְּרִיחִים עֲצֵי שְׁטִים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי

צֹלַע הַמִּשְׁכָּן וְגו', וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים וְגו', וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים
 לִירְכַתִּים יָמָה. הָא בְּרִיחִים טוּבָא אִיכָּא הֲכָא, וַיְדִים אֵינּוּן
 תַּרְיַן. אָמַר לִיָּה, דָּא הוּא דְּאִמְרִין, מְפּוּמִּיהַ דְּבַר נָשׁ
 אֲשֶׁתִּמַּע מֵאֵן אִיהוּ. אַבְל הוּאִיל וְלֹא אֲשַׁחֲתוּן אָנָּא

אִימָא.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ב) הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְגו'. וְכִי בָּאן
 אֶתֶר עֵינָיו דְּבַר נֶשׁ, אֶלָּא בְּרֹאשׁוֹ, דִּילְמָא בְּגוּפּוֹ
 אוּ בְּדְרוּעֵיהּ, דְּאִפִּיק לְחֲכָם יִתִּיר מְכַל בְּנֵי עֲלָמָא. אֶלָּא
 קָרָא הָכִי הוּא וְדַאי, דִּתְנִין, לָא יִהְיֶה בַר נֶשׁ בְּגִלּוּי דְּרִישָׁא
 ד' אַמּוּת. מַאי טַעְמָא. דְּשְׁכִינְתָּא שְׂרִיא עַל רִישֵׁיהּ, וְכַל
 חֲפִים, עֵינָיו וּמְלוֹי בְּרֹאשׁוֹ אֵינּוּן, בְּהֵהוּא דְּשְׂרִיא וְקִיִּימָא
 עַל רִישֵׁיהּ.

וְכַד עֵינָיו תַּמּוּן, לִינְדַע דִּתְהוּא נְהוּרָא דְּאֲדִלִּיק עַל
 רִישֵׁיהּ, אֶצְטְרִיךְ לְמִשְׁחָא, בְּגִין דְּגוּפָא דְּבַר נֶשׁ
 אִיהוּ פְּתִילָה, וְנְהוּרָא אֲדִלִּיק לְעֵילָא, וְשְׁלֵמָה מְלֻכָּא
 צוּחַ וְאָמַר, (קהלת ט) וְשֶׁמֶן עַל רֹאשׁוֹ אֵל יַחְסֹר, דִּתְהוּ
 נְהוּרָא דְּבְרֹאשׁוֹ, אֶצְטְרִיךְ לְמִשְׁחָא וְאֵינּוּן עוּבְדִין טְבָאן.
 וְעַל דָּא הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, וְלָא בְּאֶתֶר אַחֲרָא.

אַתּוּן חֲפִימִין, וְדַאי שְׁכִינְתָּא שְׂרִיא עַל רִישֵׁיכּוֹ, הֵיךְ
 לָא אֲשַׁגְחִתּוּן לְהָא, דְּכְתִיב וְעָשִׂיתָ בְּרִיחִים וְגו',
 לְקַרְשֵׁי צִלְעַת הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד. וְחִמְשָׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צִלְעַת
 הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. הָאֶחָד וְהַשֵּׁנִית אָמַר קָרָא, שְׁלִישִׁית
 וְרַבִּיעִית לָא אָמַר קָרָא. דִּתְהוּ אֶחָד וְשֵׁנִית, דָּא חָשִׁיבוּ
 דְּתַרְיִן סְטְרִין, וּבְגִין כֶּף עָבִיד חוּשְׁבְּנָא בְּתַרְיִן אֲלִין.

אַתּוּ אֵינּוּן וּנְשָׁקוּהוּ, (בְּמִלְקָדְמִין) בְּכָה רַבִּי יְהוּדָה, וְאָמַר,
 רַבִּי שְׁמַעוֹן זַכָּאָה חוּלְקִין, זַכָּאָה דְּרָא, דִּתְהוּ

בְּזִכּוֹתָךְ אֶפִּילוּ יְנוּקֵי דְבֵי רַב, אֵינּוֹן טַנְרִין רַמְאִין
 תְּקִיפִין. אַתָּאת אַמִּיה, אַמְרָה לֹון רַבּוֹתִי, בְּמָטוּ מְנִיִּכוּ,
 לָא תִשְׁגָּחוּן עַל בְּרִי, אֶלָּא בְּעִינָא טָבָא. אֶמְרוּ לָהּ, זַפְאָה
 חוּלְקָךְ אַתָּתָא כְּשֵׁרָה, אַתָּתָא בְּרִירָא מְכַל שְׂאָר נְשִׁין,
 דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיר חוּלְקָךְ, וְאַרְיִם דְּגִלְךָ עַל
 כָּל שְׂאָר נְשִׁין דְּעֶלְמָא.

אֶמַר יְנוּקָא, אֲנָא לָא מְסַתְּפִינָא מֵעִינָא בִישָׂא, דְּבַר
 נוּנָא רַבָּא וַיִּקְרָא אֲנָא, וְנוּנָא לָא דְחִיל מֵעִינָא
 בִישָׂא, דְּכִתִּיב, (בראשית מח) וַיִּדְגּוּ לָרוּב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, מֵאִי
 לָרוּב, לְאַסְגָּאָה עַל עֵינָא. וְתַנִּינּוּ, מַה דְּגִים דִּימָא, מִיָּא
 חִפִּי עֲלֵיהוֹן, וְלִית עֵינָא בִישָׂא וְכוּ'. לָרוּב וְדֵאִי, בְּקֶרֶב
 הָאָרֶץ, בְּגוּ בְּנֵי אַנְשָׁא עַל אַרְעָא. אֶמְרוּ, בְּרָא, מְלֶאכְא
 דֵּיִי, לִית בְּנָא עֵינָא בִישָׂא, וְלָא מְסַטְרָא דְּעֵינָא בִישָׂא
 אַתִּינּוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חִפִּי עֶלְךָ בְּגַדְפוּי.

פְּתַח וְאֶמַר (בראשית מח) הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רַע יְבָרְךָ
 וְגו'. הָאִי קָרָא אֶמַר יַעֲקֹב בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, אִי בְרוּחַ
 קוּדְשָׁא אֶמַר לֵיה, רוּזָא דְּחַכְמָתָא אִית בֵּיה. הַמְּלֶאךָ, קָרִי
 לֵיה מְלֶאךָ. וְקָרִי לֵיה שְׁמָהֵן אַחְרַנִּין. הָכָא, אֲמַאי אֶקְרִי
 מְלֶאךָ. אֶלָּא כִּד אִיהוּ שְׁלִיחָא מְלַעֲיָלָא, וְקַבִּילַת זִהְרָא
 מִגּוּ אֶסְפְּקֶלְרִיא דְּלַעֲיָלָא, (ס"א דְּכַד) דְּכַדִּין מְבָרְכִין אַבָּא
 וְאַמָּא לְהָאִי, אֶמְרִי לָהּ בְּרַתִּי, זִילִי נְטוּרִי בֵּיתִיךָ, פְּקִידִי

לְבֵיתֶיךָ. הִכִּי עֲבִידֵי לְבֵיתֶיךָ. זִילִי וְזוּנִי לֹון. זִילִי, דִּהְהוּא
 עֲלָמָא דְלִתְתָא מְחַפָּא לָךְ, בְּנֵי בֵיתְךָ מְחַפָּאן מְזוּנָא מְנָךְ,
 הָא לָךְ פֶּל מַה דִּתְצַטְרְכִי לְמִיּהָב לֹון, כְּדִין אִיְהִי מִלְאָךְ.
 וְאִי תִימָא, וְהָא בְּכַמְה דְּוֹכְתִי אֶקְרִי מִלְאָךְ, וְלֹא אֶתִי
 לְמִיּוֹן עֲלָמִין. וְעוֹד, דְּבִשְׁמָא דָּא לֹא זֶן עֲלָמִין,
 אֶלָּא בְּשְׁמָא דִּי. הִכִּי הוּא וְדָאי, כְּד שְׁלִיחַ מְגוּ אֲבָא
 וְאֲמָא, אֶקְרִי מִלְאָךְ, וְכִיּוֹן דְּשָׂאֲרִי עַל דְּוֹכְתִין, עַל תְּרִין
 כְּרוּבִין אֲדָנִי שְׁמִיָּה.

לְמֹשֶׁה כְּד אֲתַחְזִי לִיָּה בְּקִדְמִיתָא, אֶקְרִי (בראשית קי"ג ע"ב)
 מִלְאָךְ. לִיעֲקֹב לֹא אֲתַחְזִי הִכִּי, אֶלָּא
 בְּדוּגְמָא, דְּכִתִּיב (בראשית כט) וְרַחֵל בָּאָה, דָּא דִּיּוֹקְנָא דְּרַחֵל
 אַחֲרָא, דְּכִתִּיב (ירמיה לא) כֹּה אָמַר יְיָ קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע וְגו'.
 רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ. וְרַחֵל בָּאָה סִתָּם, עִם הַצֹּאן דְּרָגִין
 דִּילָהּ. אֲשֶׁר לְאֲבִיהָ וְדָאי. וְכִלְהוּ אֲתַמְנֹון וְאֲתַפְּקִדוּן
 בִּידְהָא. כִּי רוּעָה הִיא, אִיְהִי מְנַהֲיָגָא לֹון, וְאֲתַפְּקִדָא
 עַלִּיָּהּ.

וְהִכִּי (דף קפ"ז ע"ב) בְּמֹשֶׁה כְּתִיב, (שמות ג) וַיֵּרָא מִלְאָךְ יְיָ אֵלָיו
 בְּלִבַּת אֵשׁ. וְאִי תִימָא יִתִּיר הוּא שְׁבַחָא דְּאַבְרָהָם,
 דְּלֹא כְּתִיב בֵּיה מִלְאָךְ, אֶלָּא (בראשית יח) וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ
 בְּאֵלוֹנֵי מְמֵרָא וְגו'. הֵתָם בְּאַבְרָהָם, אֲתַחְזִי לִיָּה אֲדָנִי,
 בְּאֶלְף דְּלֵת, בְּגִין דְּבַהְהוּא זְמָנָא קְבִיל בְּרִית, וּמַה דְּהוּא

אֶתְכַפִּי עַד כַּעַן מִנִּיה, אֶתְחַזִּי לִי רַבּוֹן וְשָׁלִיט, וְהָכִי
אֶתְחַזִּי, דְּהָא כְּדִין בְּהֵוּא דְרַגָּא אֶתְקַשֵּׁר, וְלֹא יִתִּיר.
וּבְגִין כֵּךְ, בְּשָׂמָא דְאֲדוֹן רַבּוֹן עָלֶיהָ.

אֲבָל מִשֶּׁה דְלֹא הָוּה בֵּיה פְּרוּדָא, דְּכִתִּיב (שמות ג) מִשֶּׁה
מִשֶּׁה דְלֹא פְּסָקָא טַעְמָא. כִּמְה דְכִתִּיב (בראשית כב)
אֲבָרְהָם אֲבָרְהָם, דְּפְסָקָא טַעְמָא. בְּגִין דְּהִשְׁתָּא שְׁלִים,
מַה דְלֹא הָוּה מְקַדְמַת דְנָא. פְּרִישׁוּ אֵית בֵּין אֲבָרְהָם
דְּהִשְׁתָּא, לְאֲבָרְהָם דְּקַדְמִיתָא. אֲבָל מִשֶּׁה, מִיַּד
דְּאֶתְיִילִיד, אֲסַפְקִלְרִיָּא דְנִהְרָא הָוּת עִמִּיה, דְּכִתִּיב (שמות
ב) וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא. וְכִתִּיב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים
אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. מִשֶּׁה מִיַּד אֶתְקַשֵּׁר בְּדִרְגָּא דִּילִיה וּבְגִין
כֵּךְ מִשֶּׁה מִשֶּׁה, וְלֹא אֲפָסִיק טַעְמָא.

וְעַל דָּא לְגַבֵּי דְמִשֶּׁה, אֲזַעִיר גְּרַמִּיה, דְּכִתִּיב מִלְּאֲךָ יֵי.
יַעֲקֹב קָרָא לִי, בְּשַׁעֲתָא דְהָוּה סָלִיק מִעֲלָמָא,
מִלְּאֲךָ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּבַהֲהִיא שַׁעֲתָא הָוּה יָרִית לָהּ,
לְשִׁלְטָאָה. מִשֶּׁה בְּחַיָּו. יַעֲקֹב, לְבַתֵּר דְּסָלִיק מִעֲלָמָא.
מִשֶּׁה בְּגוּפָא. יַעֲקֹב בְּרוּחָא. זַפָּאָה חוּלְקָא דְמִשֶּׁה.
הַגּוּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, דְלֹא אֶתְקָרִיב לְעֵלְמִין לְגַבֵּי
סְטָרָא דְרָע, וְלֹא יִכִּיל רָע לְשִׁלְטָאָה בֵּיה. יְבָרַךְ
אֶת הַנְּעָרִים, כְּדִין יַעֲקֹב הָוּה מְתַקֵּן לְבֵיתִיהָ, כְּפִר נָשׁ
דְּאֲזִיל לְבֵיתָא חֲדָתָא, וּמְתַקֵּן לָהּ בְּתַקּוּבוּי, וּמְקַשֵּׁט לָהּ

בְּקִשׁוּטוֹי. יְבָרַךְ אֶת הַנְּעָרִים, אֵינּוֹן דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָן, אֵינּוֹן
 דְּאִתְּפָקְדוֹן עַל עֲלָמָא, לְאִתְּמַשְׁכָּא מִנֵּיהּוּ בְּרַכָּאן, תְּרִין
 כְּרוּבִין אֵינּוֹן. וַיִּקְרָא בְּהֶם שְׁמֵי, הַשְּׁתָּא אֲתָקִין בֵּיתֵיהּ,
 וְאִיהוּ אִסְתְּלֶק בְּדַרְגִּייהּ, בְּגִין דְּחַבּוּרָא בִּיעֲקֹב הָוֵי. גּוּפָא,
 אֲתִדְבֵק בְּאַתָּר דְּאַצְטְרִיף, וְתִרִין דְּרוּעִין בַּהֲדִיחָא.

לְבַתָּר דְּאֵינּוֹן נְעָרִים מִתְּבָרְכָן כַּדְקָא יָאוּת, כַּדִּין וַיְדַגּוּ
 לְרֹוב בְּקָרֵב הָאָרֶץ. אֲרַחָא דְנוּנִין לְאַסְגָּאָה גּוּ
 מִיִּין, וְאִי נִפְקָן מִגּוּ מִיָּא לִיבְשֵׁתָא, מִיַּד מִתִּין. אֵלִין לָאו
 הָכִי, אֲלָא אֵינּוֹן מִן יִמָּא רַבָּא, וּסְגִיאוּ דְלַהוֹן לְאַפְשָׂא
 וְלַאֲסִגֵּי בְּקָרֵב הָאָרֶץ אִיהוּ. מַה דְּלִית הָכִי לְכָל נוּנִין
 דְּעֲלָמָא.

מַה כְּתִיב לְעֵילָא, וַיְבָרַךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר, וְלֹא אֲשַׁכַּחַן
 לֵיהּ הֲכָא בְּרַכָּאן, דְּהָא לְבַתָּר בְּרִיךְ לֵיהּ, דְּכְתִיב,
 (בראשית מט) בֵּן פּוֹרֶת יוֹסֵף. אֲלָא, פִּיּוֹן דְּבְרִיךְ לְאֵלִין נְעָרִים,
 לְיוֹסֵף בְּרִיךְ. דְּהָא לָא יְכֹלֵי לְאַתְּבָרְכָא, אֲלָא מִגּוּ יוֹסֵף,
 וּמִגּוּ דְאִיהוּ בְּטְמִירוּ, וְלֹא אֲתַחְזִי לְאַתְּגַלָּאָה, כְּתִיב
 בְּטְמִירוּ, וַיִּקְרָא בְּהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אַבוּתֵי, (לְכַסָּאָה עֲלֵיהּ) מִן
 הָאֲבוּת מִתְּבָרְכָן, וְלֹא מֵאַתָּר אַחְרָא. בְּקָרֵב הָאָרֶץ, דָּא
 הוּא כְּסוּיָא לְחַפָּאָה מַה דְּאַצְטְרִיף.

אָתוּ וּנְשָׁקוּהָ כְּמִלְקֵדְמִין, אָמְרוּ, הָבוּ וּנְבָרִיךְ. אָמַר
 אִיהוּ, אֲנִי אֲבָרַךְ, דְּכָל מַה דְּשִׁמְעָתוֹן עַד הֲכָא

מִנְאֵי הוֹה, וְאֶקְיִים בִּי (משלי כב) טוֹב עֵין הוּא יְבוֹרֵךְ, קָרִי
 בֵּיהּ יְבָרֵךְ. מְאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּנָתַן מִלְחָמוֹ לְדָל. מִלְחָמָא
 וּמִיכְלָא דְאֹרִייתָא דִּילֵי אַכְלָתוֹן. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה. בְּרָא
 רַחֲמֵימָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא תַּנִּינֵן בְּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ
 וְאוֹרַח מְבָרֵךְ. אֲמַר לִיהּ, לָאו אָנָּא בְּעַל הַבַּיִת, וְלָאו
 אֲתוֹן אֹרַחִין. אֲבָל קָרָא אֲשַׁכְחָנָא, וְאֶקְיִים לִיהּ. דְּהָא
 אָנָּא טוֹב עֵין וְדָאֵי, בְּלָא שְׁאִילוֹ דְלָכוֹן אֲמִינָא עַד
 הַשְּׁתָּא, וְלַחְמָא וּמִיכְלָא דִּילֵי אַכְלָתוֹן.

נִטְל פֶּסָא דְבִרְכָתָא וּבְרִיךְ, וַיְדוּי לָא יְכֻלֵי לְמַסְבֵּל פֶּסָא,
 וְהוּוּ מְרַתְתִּי. כַּד מָטָא לְעַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן,
 אֲמַר, (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא. קִיִּימָא
 פֶּסָא עַל תְּקוּנָיָה, וְאֲתִישַׁב בִּימִינָיָה, וּבְרִיךְ. לְסוּף אֲמַר,
 יְהֵא רַעוּא דְלַחַד מֵאֲלִין, יִתְמַשְׁכוּן לִיהּ חֵיין, מִגּוֹ (נ"א מִלְכָּא)
 אִילָנָא דְחֵיִי, דְּכָל חֵיין בֵּיהּ תְּלִיין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יַעֲרַב לִיהּ, וַיִּשְׁכַּח עָרַב לְתַתָּא, דִּיסְתַּכֶּם בְּעַרְבוּתִיָּה,
 בְּהַדִּי מִלְכָּא קְדִישָׁא.

כִּיּוֹן דְּבְרִיךְ, אִסְתִּים עֵינױי רַגְעָא חֲדָא, לְבַתַּר פְּתַח לוֹן,
 אֲמַר חֲבַרְיָא, שְׁלוֹם לְכוֹן מְרַבּוֹן טַב, דְּכָל עֲלָמָא
 דִּילִיָּהּ הוּא. תְּוּוּהוּ, וּבְכוּ, וּבְרִיכוּ לִיהּ. בַּתּוּ הַהוּא לִילִיָּא.
 בְּצַפְרָא (דף קפ"ח ע"א) אֶקְדִּימוּ וְאֲזִלוּ. כַּד מָטוּ לְגַבֵּי רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, סַחוּ לִיהּ עוּבְדָּא. תְּוּוּהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲמַר בַּר

טָנָא תְּקִיפָא אִיהוּ, וְיָאוּת הוּא לְכַךְ, וְיִתִיר מִמָּה דְלֵא
 חָשִׁיב בַּר נָשׁ, בְּרִיָּה דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא הוּא, אֲזִדְעֻזָּע רַבִּי
 אֶלְעָזָר, אָמַר, עָלִי לְמִיָּהָר לְמַחֲזִי לְהַהוּא בּוֹצִינָא דְדָלִיק.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דָּא לָא סָלִיק בְּשָׂמָא בְּעַלְמָא, דְּהָא
 מְלָה עֲלָאָה אִית בֵּיהּ. וְרוּזָא אִיהוּ, דְּהָא נְהִירוּ מְשִׁיחוּ
 דְּאָבוּי מְנַהֲרָא עָלֵיהּ, וְרוּזָא דָּא לָא מִתְּפַשְׁטָא בֵּין
 (מְשִׁיכוּ)

חֲבַרְיָא.

יּוֹמָא חֲדָא, הוּוּ חֲבַרְיָא יִתְבִּין וּמִתְנַגְחִין אֵלִין בְּאֵלִין,
 וְהוּוּ תַמָּן רַבִּי אֶלְעָזָר, וְרַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי חִיָּיא,
 וְרַבִּי יוֹסִי, וּשְׂאָר חֲבַרְיָא. אָמְרוּ הָא פְּתִיב (דְּבָרִים ב) אֵל
 תִּצַּר אֶת מוֹאֵב וְאֵל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה וְגו'. בְּגִין רוּת
 וְנַעֲמָה, דְּהוּוּ זְמִינִין לְנַפְקָא מִנֵּיהּ. צְפוּרָה אֶתֶת מִשֶּׁה
 דְּהוּוּ מִמְדִּין, וְיִתְרוּ וּבְנוּי דְנַפְקוּ מִמְדִּין, דְּהוּוּ כְּלָהוּ זַכָּאֵי
 קְשׁוּט עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְתוּ מִשֶּׁה דְרַבִּיאוּ לִיָּה בְּמִדִּין,
 וְאָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (בְּמַדְבַּר לֵא) נְקוּם נְקֻמַת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְדִינִים אִי הָכִי מִשׁוּא פָּנִים אִית בְּמִלָּה,
 דִּיִּתִיר אֶתְחַזּוּ בְּנֵי מְדִין לְשׁוּבָא מִן מוֹאֵב.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָא דָּמִי מֵאֵן דְּזַמִּין לְמִלְקֻט תְּאֲנִי,
 לְמֵאֵן דְּכַבֵּר לְקִיט לֹון. אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַף
 עַל גַּב דְּכַבֵּר לְקִיט לֹון, שְׁבַחָא אִיהוּ. אָמַר לִיָּה, מֵאֵן
 דְּלֵא לְקֻט תְּאֲנִי, נְטִיר תְּאֲנָה תְּדִיר, דְּלֵא יְהֵא בָּה פָּגָם,

בְּגִין תְּאֵנִי דְזַמִּינַת לְאֵייתָאָהּ. כִּיּוֹן דְלָקִיט תְּאֵנִי, שְׂבִיק
לָהּ לְתַאנָּה, וְתוּ לָא נָטִיר לָהּ.

כִּךְ מוֹאֵב, דְזַמִּינָא לְאֵייתָאָהּ אֵינּוֹן תְּאֵנִי, נָטִיר לִיָּה
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְכָתִיב אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב. מְדִין
דְקָא יְהִיבַת תְּאֵנִי, וְאֶלְקִיטוּ לֹוֹן, כְּתִיב (במדבר כה) צָרוּר אֶת
הַמְדִינִים. דְהָא מְכָאן וְלַהֲלָאָהּ, תְּאֵנָה דָּא לָא זַמִּינַת
לְאֵייתָאָהּ פִּירִין, וּבְגִין כִּךְ אֶתְחַזִּיית לִיקִידַת אֶשָׁא. פְּתַח
וְאָמַר, (במדבר כב) וַיֹּאמֶר מוֹאֵב אֵל זְקַנֵי מְדִין וְגו', מוֹאֵב
אֵינּוֹן שְׂאֵרֵי, וּבְגִין אֵינּוֹן תְּאֵנִי, דְזַמִּין מוֹאֵב לְאַפְקָא
לְעֵלְמָא, אֶשְׁתַּזִּיבוּ מֵעוֹנְשָׁא.

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּעָא לְמִיחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי בְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
לְקוֹנִיָּא חָמוּי. וְהוּוּ אֶזְלֵי רַבִּי אַבְא וְרַבִּי יוֹסִי (ד"א לא
גרסינן וְרַבִּי חֲמִי) בְּהַדְרִיָּה, אֶזְלוּ בְּאַרְחָא, וְהוּוּ אֶמְרֵי מְלִי
דְאֹרִייתָא כָּל הַהוּא אַרְחָא.

אָמַר רַבִּי אַבְא, מָאֵי דְכָתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלֵי אֵל תִּצַּר אֶת
מוֹאֵב וְאֵל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה וְגו', וְכָתִיב (דברים ב)
וְקָרַבְתָּ מוֹל בְּנֵי עַמּוֹן וְגו', מְלָה דָּא כְּמְלָה דָּא, מַה
הֶפְרַשׁ בֵּין דָּא לְדָא, אֶלָּא אֶתְחַזִּי דְשְׁקוּלֵי הוּוּ. וְתַנִּינָן,
כִּד הוּוּ מְקַרְבֵי לְגַבֵּי בְנֵי מוֹאֵב, הוּוּ יִשְׂרָאֵל אֶתְחַזִּיין
לְגַבֵּייהוּ בְּכָל מָאֵנִי קַרְבָּא, (וְלֹא ס"א ל"ג) כְּדַבְּעוּ אֶתְגַּרִּין
בְּהוּ. וְלְגַבֵּי בְנֵי עַמּוֹן, הוּוּ יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְפֵי בְּעַטּוּפֵייהוּ,

וְלֹא אֶתְחַזֵּי מֵאֲנִי קָרְבָּא כְּלָל. וְקָרְאן מוֹכַחַן בְּשִׁקוּלָא דָּא
כְּדָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי הֵכִי הוּא. וְתַנִּינָן, דְּדָא דַּהּוּת
חֲצִיפָא, וְאִמְרַת מוֹאֵב, דְּכִתְיֵב, (בראשית יט) וְתִקְרָא
אֶת שְׁמוֹ מוֹאֵב. אֶתְחַזוּן יִשְׂרָאֵל חֲצִיפּוֹ לְגַבִּייהוּ, כְּמָה
דְּאִיְהִי הוּת חֲצִיפָא, דְּאִמְרַת מוֹאֵב, מֵאֵב הוּהּ בְּרָא דָּא.
אֲבָל זַעְרָתָא, דְּאִמְרַת בֶּן עַמִּי, וְכִסְיַת אֲרַחָהָא, יִשְׂרָאֵל
הוּ מְכֻסְיָן אֲרַחֲיִיהוּ לְגַבִּייהוּ, מְעַטְפֵי עֲטוּפָא בְּטְלִית,
וְאֶתְחַזוּן קַמִּיִּיהוּ כְּאֶחִין מִמֶּשׁ. וְהָא אוּקְמוּהָ.

עַד דְּהוּוּ אוֹזְלִי, אֲדַכֵּר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵהָאֵי יְנוּקָא, סָטוּ
מֵאֲרַחָא ג' פְּרָסִי, וּמָטוּ לְהֵתָם. אֶתְאֲרַחוּ בְּהֵהוּא
בֵּיתָא, עָאלוּ וְאֶשְׁכְּחוּ לְהֵהוּא יְנוּקָא, דְּהוּוה יְתִיב,
וּמִתְקַנֵּין פְּתוּרָא קַמִּיָּה. כִּיּוֹן דְּחָמָא לוֹן, קָרִיב גַּבִּיִּיהוּ,
אָמַר לֵיהּ, עוּלוּ חֲסִידֵי קַדִּישִׁין, עוּלוּ שְׁתִּילִין דְּעֵלְמָא,
אֵינּוֹן דְּעִילָא וְתַתָּא מְשַׁבְּחִין לוֹן. אֵינּוֹן דְּאֶפִּילוּ נוּנִי יִמָּא
רַבָּא, נִפְקִין בִּיבְשֵׁתָא לְגַבִּיִּיהוּ. אֶתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׁקִיָּה
בְּרִישִׁיָּה. הֵדֵר כְּמִלְקַדְמִין, וּנְשָׁקִיָּה בְּפוּמִיָּה. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר נְשִׁיקָה קַדְמָאָה עַל נוּנִין דְּשַׁבְּקִין מִיָּא, וְאוֹזְלִין
בִּיבְשֵׁתָא. וּנְשִׁיקָה תַּנְיִנָּא עַל בֵּיעִין דְּנוּנָא, דְּעַבְדוּ
אֵיבָא טָבָא בְּעֵלְמָא.

אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא, בְּרִיחָא דְּלְבוּשֵׁיכּוֹ חֲמִינָא, דְּעַמּוּן

וּמוֹאֵב מִתְגָּרֵן בְּכוֹ, הֵיךְ אֲשַׁתְּזַבְּתוֹן מִנִּיְהוּ. מֵאֲנִי קֶרְבָּא
 לָא הוּוּ בִּידֵיכֹן. וְאִי לָאוּ, לְרַחֲצֵנוּ תַּהֲכוֹן, בְּלֹא דְחִילוּ.
 (דף קפ"ח ע"ב) תְּוֹוְהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא וְחֲבֵרֵיִיא. אֲמַר רַבִּי
 אֲבָא, זִכָּאָה אֲרַחָא דָּא, וְזִכָּאָה חוּלְקָנָא דְזִכִּינָא לְמִיחְמִי
 דָּא, אֲתִקִּינוּ פְתוּרָא כְּמִלְקָדְמִין.

אֲמַר, חֲפִימִין קְדִישִׁין. תְּבַעוּ נַהֲמָא דְתַפְנוּקִי בְּלֹא
 קֶרְבָּא, (ס"א או נהמא דקרבא ופתורא דמאני קרבא). או פתורא
 דמאני קרבא. או נהמא דקרבא. או תבעון לברכא
 לְמַלְכָּא בְּכָל מֵאֲנִי קֶרְבָּא דִּהָא פְתוּרָא לָא אֲסַתְּלִיק בְּלֹא
 קֶרְבָּא. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּרָא רַחֲמָא חֲבִיבָא קְדִישָׁא,
 הֲכִי בַעֲיִנָן, בְּכָל הַנִּי זִינִי קֶרְבָּא אֲשַׁתְּדַלְנָא בְּהוּ, וַיִּדְעִינוּ
 לְאַגָּחָא בְּחֶרְבָּא, וּבִקְשָׁתָא, וּבְרוּמָחָא, וּבְאַבְנֵין דְקִירְטָא.
 וְאַנְתְּ רַבִּיא, עַד לָא חָמִית, הֵיךְ מְגִיחִין קֶרְבָּא, גּוֹבְרִין
 תְּקִיפִין דְעֵלְמָא.

תִּידִי הֵהוּא יְנוּקָא, אֲמַר וְדָאִי לָא חֲמִינָא, אֲבַל כְּתִיב
 (מלכים א ב) אַל יִתְהַלֵּל חוֹגֵר כְּמִפְתַּח. אֲתִקִּינוּ פְתוּרָא
 בְּנַהֲמָא, וּבְכָל מַה דְאַצְטְרִיד. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה חֲדוּ
 אִית בְּלִבָּאִי בְּרַבִּיא דָּא, וְכַמָּה חֲדוּשִׁין יִתְחַדְּשׁוֹן עַל
 פְתוּרָא דָּא, וְעַל דָּא אֲמַרִית, דִּידְעֵנָא דְזִגִי פְעֻמוֹנִי רוּחָא
 קְדִישָׁא, הוּוּ אֲזִלִין בֵּיתָא.

אֲמַר הֵהוּא יְנוּקָא, מֵאֵן דְבַעֲי לְנַהֲמָא, עַל פּוּם חֶרְבָּא

יִיכּוּל. תְּדַי רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶהְדָּר וְקָרִיב יִנּוּקָא לְגַבִּיּהּ, אָמַר
 לִיּהּ, בְּגִין דְּשִׁבְחַת גְּרַמָּה, אֵית לָךְ לְמִיגַח קְרָבָא
 בְּקַדְמִיתָא, וְאֵנָּה אִמְרִית בְּקַדְמִיתָא, דְּקָרְבָא לִיְהוּי בְּתַר
 אֲכִילָה. אֲבָל הַשְּׁתָּא, מֵאֵן דְּבַעֵי סוּלְתָא, תּוּלָה (נ"א י"ת)
 מֵאֵי קְרָבָא בִּידוּי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לָךְ יָאוּת לְאַחְזָא
 מֵאֵינוּן מֵאֵי קְרָבָא דִּילָךְ.

פְּתַח הֵהוּא יִנּוּקָא וְאָמַר, (במדבר טו) וְהָיָה בְּאֲכֻלְכֶם מִלֶּחֶם
 הָאָרֶץ תִּרְיֵמוּ תְרוּמָה לִי. קָרָא דָּא עַל עוֹמֵר
 הַתְּנוּפָה אֶתְמַר, מֵאֵי תְנוּפָה, אֵי בְּגִין דְּאֵינִיף לִיּהּ פְּהֵנָּא
 לְעֵילָא אֵיְהִי תְנוּפָה. מֵאֵי אֲכַפֵּת לָן, אֵי אֵינִיף אֵי מֵאִיךְ.
 אֶלָּא וְדָאי אֲצַטְרִיךְ לְאַרְמָא לָהּ לְעֵילָא, וְהֵינּוּ תְרוּמָה.
 וְאֵף עַל גַּב דְּדַרְשִׁינָן תְּרֵי מִמָּאָה, וְהָכִי הוּא, אֲבָל
 תְּנוּפָה מֵאֵי (ס"א דָּא) הוּא אֲרַמּוּתָא. וְרוּזָא דְּחַכְמַתָּא הָכָא.
 אֵי חֲסִידֵי קְדִישִׁין, מֵאֵרִי דְּרוּמְחִין, לָא שְׁמִשְׁתּוּן לְרַבִּי
 שְׁמַעְיָה חֲסִידָא, דָּאי לָאוּ תַנְדְּעוּן תְּנוּפָה מֵאֵי הִיא. חֲטָה
 מֵאֵי הִיא. שְׁעוּרָה מֵאֵי הִיא.

תְּנוּפָה דְּקֶאֱמְרִינָן, הֵינּוּ תְנִי"ו פ"ה. וְרוּזָא דִּילִיָּהּ (ירמיה י"ג)
 תְּנוּ כְבוֹד לִי אֱלֹהֵיכֶם. דְּהָא פְּהָ (עלֵאָה) הֵינּוּ
 כְבוֹד, דְּבַעֵינָן לְמִיָּהּ לִיּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא
 אֲבַעֵי לָן לְאַרְמָא לְעֵילָא, לְאַחְזָא (ס"א דְּלִית אֵינוּן יְהִיבִין אֶלָּא לְהָאֵי
 פְּהָ) דְּלִיָּהּ אֵנוּן יְהִיבִין לְהָאֵי פְּהָ. דְּלִית שְׁבַחָא לְמַלְכָּא

עֲלָאָה, אֶלָּא כַּד יִשְׂרָאֵל מִתְקַנֵּי לִיהּ לְהַאי כְּבוֹד, וַיְהִי
 לִיהּ לְמַלְכָּא כְּבוֹד. וְדָא הוּא תְּנֻ פֶּה, תְּנֻ כְּבוֹד, וְאַרְמָא
 אִיהוּ וְדָאִי.

קָרָא דְשָׂרִינָן בֵּיהּ, וְהָיָה בְּאֶכְלֵכֶם מִלְחָם הָאָרֶץ. וְכִי לָכֶם
 הָאָרֶץ שְׁעוּרָה אִיהוּ, לָאוּ הָכִי. וְאַנָּן שְׁעוּרָה
 מִקְרִבִּינוּ, בְּגִין דְּשְׁעוּרָה קַדְמָאָה לְשָׂאָר נְהֵמָא דְעֵלְמָא.
 שְׁעוּרָה אִיהוּ (ס"א שִׁיעוּר ה"א, דְּהָא אֶתְר) שְׁעוּרָה דִּה"א יְדִיעַ הוּא,
 בְּשִׁיעוּרָא דִּה"א. (ס"א חֲטָה בְּה"א נְקוּדָה וְכוּ') חֲטָה נְקוּדָה
 בְּאַמְצְעִיתָא, דְּלִית חוּלְקָא לְסִטְרָא אַחְרָא דְּחוּבָא תַּמָּן.
 חֲטָה בְּרֵתָא דְּמִתְחַטָּאָה לְקַמֵּי אַבוּהָ, וְעֵבִיד לָהּ
 רְעוּתָא, וּמָה חֲטָה. כְּלָלָא דְכ"ב אֲתוּוֹן.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַף עַל גַּב דִּהּוּה לָן לְמִשְׁמַע. הָכָא
 אִית לָן לְמִימַר, וּלְדַרְכָּא קְשָׁתָא. אֲמַר הֵהוּא
 יַנּוּקָא, הָא מְגַנָּא לְקַבֵּל גִּירָא. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי
 חֲטָה הָכִי קְרִינָן לָהּ. אֲבָל חֲמִינָן בְּשַׁבְּטִים כְּלָהּ דְּלִית בְּהוּ
 ח"ט, וּבָהּ אִית ח"ט, וְקְרִינָן חֲטָה. אֲמַר הֵהוּא יַנּוּקָא,
 וְדָאִי הָכִי הוּא, דִּהָא ח"ט שְׂרִיא סְמִיךְ לָהּ. בְּהוּ בְּשַׁבְּטִין,
 לָא הוּוּ אֲתוּוֹן אֵלִין, דְּקָא אֲתוּ מִסְטְרָא דְּקְדוּשָׁה
 דְּלַעִילָא, אֲבָל לְגַבְהָ שְׂרִיא.

וְאִי בְּעִית לְאַפְקָא חֲרָבָא, וְתִימָא אֲמָאִי נְקֻטָּת אֲתוּוֹן
 אֵלִין תְּהִיא בְּרֵתָא, אֶלָּא אִי תַנְדַּע חוּבָא דְּאָדָם

הָרֵאשׁוֹן, דְּאָמְרוּ חֲטָ"ה הָוּה, תַּנְדַּע הָא. וְאִילָנָא דָּא פַּד
נִצַּח, כִּלְא סִטְרָא דְטוֹב, נִקִּיט לְכָל סִטְרָא אַחְרָא, וְכַפֵּיִיא
לִיה.

חֲבַרְיִיא קִדְמָאֵי פְרִישׁוּ מְלָה דָּא, וְשָׂרוּ לָהּ מִרְחִיק, חֲטָה
סַתָּם. אָתוּ בַתְרָאֵי וְאָמְרוּ, חֲטָה מִמֶּש. אָתָא
יִשְׁעִיה וּפְרִישׁ לָהּ, דְכַתִּיב, (ישעיה נד) וּמִמַּחֲתָה כִּי לֹא תִקְרַב
אֵלָיָהּ, וְעַל כֵּן נִקְוֶדָה בְּאִמְצָעֵיתָא, דְלֹא יִהֵא חֲטָאָה,
דְּאֵלוּ נִקְוֶדָה לָא הוּי, חֲטָאָה לְהוּי. וְחִלּוּפָא בֵּין ט' לַת',
תַּבִּירוּ לְסִטְרָא אַחְרָא, בְּרִירוּ (ס"א דִּילָהּ) דְּמִילָהּ.

אַתּוֹן חֲבַרְיִיא, דְלֹא שְׁמִשְׁתּוֹן לְרַבֵּי (דף קפ"ט ע"א) שְׁמִעִיה
חֲסִידָא, אֲמַרִין דְּבַחֲמִשְׁת זִינֵי דָּגָן, לָא אֵית
חוּלְקָא לְסִטְר אַחְרָא. וְלָאוּ הָכִי, דְהֵא כָּל מַה דְּאֵתְבֵּלֵי
בְּאַרְעָא, לְסִטְר אַחְרָא אֵית בֵּיה חוּלְקָא. וּמֵאֵן חוּלְקָא
אֵית לִיה. מוּץ דְּתַדְפְּנוּ רוּחַ, דְכַתִּיב, (תהלים א) לֹא כֵן
הֲרִשְׁעִים כִּי אִם כַּמוּץ אֲשֶׁר תַּדְפְּנוּ רוּחַ. וְדָא הוּא רוּחָא
דְּקְדוּשָׁא, וְכַתִּיב (תהלים קג) כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאִינְנוּ וְגו'.
בְּגִין דְּרוּחַ קְדוּשָׁא מִפְּנֵי לִיה בְּכָל סִטְרִין דְּעֵלְמָא, דְלֹא
יִשְׁתַּכַּח. דָּא בְּנוּקְבָא. דְּכוּרָא מֵאֵי הוּא. תְּבֹן.

וּמוּץ וְתֵבֶן כַּחְדָּא אֲזֻלִין, וְעַל דָּא פִּטוּר מִמַּעֲשָׂר. דְּלִית
בְּהוּ חוּלְקָא בְּקְדוּשָׁה. ה', דָּגָן בְּנִקְיוֹ (דדגן) בְּלֹא תֵבֶן
וּמוּץ. ח"ט דְּכַר וְנוּקְבָא, מוּץ וְתֵבֶן, ה: בְּנִקְיוֹ דְּדָגָן. וְעַל

דָּא שְׁלִימוּ דְאִילָנָא חֲטָה אִיהוּ וְאִילָנָא דְחֲטָא בֵּיה אָדָם
הָרֵאשׁוֹן חֲטָה הָוּה. דְּכֻלָּא אִיהוּ בְּרִזָּא, וּבְמִלָּה דְחֲטָה. (ס"א

בְּקִדּוּשָׁה ה' נִקְיֵי דְדָגָן בְּלָא תְבָן וּמוּזָן וְעַל דָּא שְׁלִימוּ דְאִילָנָא חֲטָה אִיהוּ וְכֻלָּא אִיהוּ בְּרִזָּא
דְחֲטָה) תְּוֹוה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְתִוְוהוּ חֲבַרְיָא, אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, וְדָאֵי הֲכִי הוּא.

אָמַר הֵהוּא יִנּוּקָא, הֲכִי הוּא וְדָאֵי, קָרָא דְשְׁרִינָן בֵּיה,
דְּהָא שְׁעוּרָה אֶקְדִּים לְמִיתִי לְעֵלְמָא. וְאִיהוּ מְתַתְקָן
לְמִיכְלָא דְבַעִירָא סִתָּם, אִיהוּ רִזָּא דְאֶלְפָּה הָרִים, דְּמַגְדִּלִין
בְּכָל יוֹמָא, וְהִיא אֶכְלָה לֹון. וְאֶקְרִי לָחֵם תְּרוּמָה, מִיכְלָא
דְּתֵהוּא תְּרוּמָה, (ס"א וְאֶתְקַצֵּר) וְאֶתְקַרִּיב בְּלִילְיָא, דְּהָא פְּתִיב
(וִיקְרָא כַב) וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחַר יֹאכֵל מִן הַקֹּדְשִׁים פִּי
לְחֻמוֹ הוּא. מִן הַקֹּדְשִׁים דָּא תְּרוּמָה. מִן הַקֹּדְשִׁים, וְלֹא
קֹדְשִׁים, דְּהָא קֹדֶשׁ סִתָּם לָא אֶקְרִי תְּרוּמָה, דְּחֹמֶר בְּקֹדֶשׁ
מִבְּתְרוּמָה תְּבָן.

אַרְעָא קְדִישָׁא בְּרִשׁוֹ דְקֹדֶשׁ אַ בְּרִיךְ הוּא הוֹת, וְרִשׁוֹ
אַחְרָא לָא עָאל תַּמָּן. הִיךְ אַבְדִּיקַת אַרְעָא, אִי
קִיִּמַת בְּמַהִימְנוּתָא, וְלֹא אַתְחַבְּרַת בְּרִשׁוֹ אַחְרָא, בְּקִרְיָבו
דְּתְרוּמָה דָּא דְשְׁעוּרִים, כְּגֹוּנָא דְרִזָּא דְסוּטָה. אָמַר רַבִּי
אַבָּא, וְדָאֵי שְׁנָנָא דְחֲרַבָּא לְגַבְּךָ, אָמַר הֵהוּא יִנּוּקָא,
וְדָאֵי אַתְקַפְנָא בְּמַגֵּן וְצִינָא לְאַגְנָא מִנִּיה. אָמַר רַבִּי
אַבָּא, אַרְעָא קְדִישָׁא לִית בָּהּ רִשׁוֹ אַחְרָא, וְלֹא עָאל תַּמָּן.
מוּזָן וְתְבָן מִמָּאן הוּו.

פְּתַח הַהוּא יִנּוּקָא וְאָמַר, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וּגּוֹ'. וּכְתִיב וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ
וּרְבוּ. וְכִי אֵי לָאו דְאַתָּא נַחֲשׁ עַל חוּהָ לָא יַעֲבִיד (נח ס"א
ע"א) תּוֹלְדִין לְעֵלְמָא, אוֹ אֵי לָא חָאבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדָא
דְּעֵגְלָא, לָא יַעֲבִדוּן תּוֹלְדִין. אֶלָּא וּדְאֵי, אֵי לָא יִיתִי
נַחֲשׁ עַל חוּהָ, תּוֹלְדִין יַעֲבִיד אָדָם מִיַּד וּדְאֵי, דְּהָא גְזֵרָה
אַתְגְּזֵר מִיַּד דְּאַתְבְּרִי, דְּכְתִיב פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלָאוּ אֶת הָאָרֶץ.
וְאֵינּוֹן תּוֹלְדִין יְהוֹן כְּלָהוֹן בְּנִקְיוֹ בְּלָא זוּהֶמָּא כָּלֵל. אוּף
הָכִי אַרְעָא קְדִישָׁא, דְּהָא לָא עָאֵל בְּהָ רְשׁוֹ אַחְרָא, אֵית
בְּהָ מוּץ וְתָבֹן, דְּלָאוּ מִהֶהוּא סֶטֶר. וּלְבַר מֵאַרְעָא, הַהוּא
מוּץ וְתָבֹן דְּסֶטֶר אַחְרָא הוּי, דְּאִזְלָא בְּתַר קְדוּשָׁה, כְּקוּף
בְּתַר בְּנֵי נִשְׂא.

אַתּוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְחַבְרֵיִיא וּנְשָׁקוּהוּ, אָמַר לֵיהּ, דָּאֲמִי
לִי, דְּרוּחָנָא בְּמֵאֲנֵי קְרָבָא, נְהֵמָא דְּפִתּוּרָא. אָמַר
רַבֵּי אֶלְעָזָר וּדְאֵי הָכִי הוּא, דְּהָא כָּל זַיְנֵי קְרָבָא בִּידָךְ
אֵינּוֹן, וּמִצְלָחֹן בִּידָךְ, אַתּוּ וּנְשָׁקוּהוּ כְּמִלְקָדִימִין.

פְּתַח אֵיהוּ וְאָמַר, (בראשית מ) וּבְגַפְּנֵי שְׁלֵשָׁה שָׂרִיגִים וּגּוֹ'.
עַד הָכָא חֲזִיוֹנָא דְּמַלְהָ, דְּהָא מְכָאן וְלַהֲלָאָה
חֲזִיוֹנָא דִּילֵיהּ הָוָה, דְּכְתִיב וְכּוֹס פֶּרַעַה בְּיַדִּי. אַבְּל חֲזִיוֹנָא
דְּמַלְהָ, בְּגִינֵיהּ דִּיוֹסְפָּה הָוָה וּלְבִשְׂרָא לֵיהּ, דִּישְׁמַע יוֹסְפָּה
וַיִּנְדַּע.

תְּבִינָן, שְׁבַעַה רְקִיעֵין אִינּוֹן, וְאִינּוֹן (שְׁבַעַה) הֵיכְלִין. וְשִׁית
 אִינּוֹן, וְחֲמִשׁ אִינּוֹן, וְכֻלְהוּ נַפְקִי מְגוּ יִין עֲתִיקָא
 עֲלָאָה. הֵהוּא יִין מְשִׁיךְ לִיה יַעֲקֹב מֵרַחֵיק, וְסַחֵיט לִיה
 מֵעֲנָבִים דִּהֵהוּא גְפֻן. כְּדִין, יַעֲקֹב אֲמַשִּׁיךְ לִיה הֵהוּא יִין
 דְקָא אֲתַחְזִי לִיה, וְחֲדֵי וְשִׁתָּה. (בראשית קמ"ב ע"ב) הֲדָא הוּא
 דְכֻתִיב, (בראשית כז) וַיָּבֵא לוֹ יִין וַיִּשְׁתֶּה. הָכָא אֲתַכְלִיל עֵילָא
 וְתַתָּא. וְעַל דָּא אֲרַחֵיק מְלָה, וּמְשִׁיךְ לָהּ בְּמַשִּׁיכוּ דְתַרִי
 תְּנוּעֵי, וְהֵינּוּ לוֹ. לִיה לְתַתָּא, לִיה לְעֵילָא. (בתרין סטרין אַחִיד)
 חֲנוּךְ מְטַטְרוֹן אָמַר, וַיָּבֵא לוֹ יִין, דְאֲרַמֵי מִיָּא בְּהֵהוּא
 יִין, וְאִי לָאו דְאֲרַמֵי בֵיה מַיִם, לָא יִכִיל לְמַסְבֵּל,
 וְשִׁפִיר אָמַר חֲנוּךְ מְטַטְרוֹן. וּבְגִין כֶּף אֲמַשִּׁיךְ לוֹ בְּתַרִי
 טַעֲמֵי, דִּהֵא בְּתַרִין סְטְרִין אַחִיד, וְהֵהוּא יִין אָזִיל מְדַרְגָּא
 לְדַרְגָּא, וְכֻלְהוּ טַעֲמִין בֵּיה, עַד דִּיוֹסֶף צְדִיקָא טַעֲמִים לִיה,
 דְאִיהוּ דְיוד נְאֻמָן, הֲדָא הוּא דְכֻתִיב, (שיר השירים ז) כִּיִּין הַטּוֹב
 הוֹלֵךְ לְדוּדֵי לְמִישְׁרִים. (דף קפ"ט ע"ב) מַהוּ כִּיִּין הַטּוֹב. דְאֲתָא
 יַעֲקֹב וְאֲרַמֵי בֵיה מִיָּא, דָּא הוּא יִין הַטּוֹב וְהָכִי הוּא, כְּמָה
 דְאָמַר חֲנוּךְ מְטַטְרוֹן. תְּוּוּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְתְוּוּה רַבִּי אַבָּא,
 אָמְרוּ הָא חֲמָרָא (ס"י מְלָאךְ) דִּילָךְ, הוּא נְצַחַת מְלֵאכָא
 קְדִישָׁא, אַפּוּמָא (נ"א פּוּמָא) דְרוּחַ קוּדְשָׁא.
 אָמַר לִיה, עַד כְּעַן הֵהוּא גְפֻן מְחַכָּא לְמַעַבְד פִּירִין.
 וּבְגֻפֵן: דָּא אִיהוּ גְפֻן דְאֲשַׁתְּמוּדְעָא בְּקוּדְשָׁא. בְּגִין

דְּאִית גַּפֵּן אַחְרָא, דְּאִיהוּ אַקְרִי גַּפֵּן נְכָרִיָּה. וְעַנְבִּים דִּילָהּ
 לֹא אֵינּוּן עַנְבִּים, אֶלָּא קִשְׁיָן, אַחֲדִין לְבָא, נִשְׁכִּין
 כְּכֻלָּבָא. אֵינּוּן עַנְבִּים אַקְרוּן, (ירמיה ב) סוּרֵי הַגֶּפֶן נְכָרִיָּה.
 אֲבָל גַּפֵּן דָּא, עָלָה פְּתִיב וּבַגֶּפֶן, הֵיא דְּאִשְׁתְּמוּדְעָא.
 הֵיא דְּכָל קְדִישִׁין טַעְמוֹ חֲמָרָא עֲתִיקָא, חֲמָרָא טְבָא,
 חֲמָרָא דִּיעֶקֶב יְהִיב בֵּיה מִיָּא, עַד דְּכָל אֵינּוּן דִּידְעִין
 לְטַעְמָא חֲמָרָא, טַעְמוֹ לִיה, וְהוּה טַב לְחַפָּא.

וְהֵיא גַּפֵּן, כַּד מְטָא לְגַבְהָ, אוֹשִׁיטת תְּלַתָּא שְׁרִיגִין,
 וְאֵינּוּן תְּלַת דִּיוֹקְנָא דְּאֲבָהּן, דְּאִתְקַדְּשַׁת בְּהוּ.
 וְלִית קְדוּשָׁה אֶלָּא בֵּינָן, וְלִית בְּרַכְתָּא אֶלָּא בֵּינָן. בְּאַתְרֵ
 דְּחֲדוּה שְׁאִירֵי. וְהֵיא כְּפּוֹרְחַת, כְּכֻלָּה דְּאִתְקַשְׁטַת וְעֵאלַת
 בְּרַחֲמֵי, בְּחֲדוּה דְּהֵהוּא יֵין דְּאִתְעָרַב בְּמִיָּא. כַּדִּין עָלְתָה
 נְצִה, סְלִיקַת רַחֲמֵי דִּילָהּ לְגַבֵּי יוּדָה, וְשְׁרִיאַת לְנַגְנָא
 וְלֹאֲעֵלָא בְּרַחֲמֵי. וּכְדִין, אִתְמַלְיִין וְאִתְבְּשְׁלָן אֵינּוּן
 עַנְבִּין, רְכִיכֵן, וּמְלִיִין מֵהֵהוּא חֲמָרָא טְבָא עֲתִיקָא חֲמָרָא
 דִּיעֶקֶב אֲרַמֵי בֵּיה מִיָּא.

וְעַל דָּא מֵאן דְּמְבַרַךְ עַל הַיֵּין, וּמְטִי עַל הָאָרֶץ, אֲצִטְרִיךְ
 לְמֲרַמֵי בֵּיה מִיָּא, בְּגִין דְּלִית לִיה לְבָרְכָא רַחֵם ה'
 עַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, בַּר בְּמִיָּא גּוֹ חֲמָרָא. וְאִי לָאו, מֵאן
 יְכִיל לְמַסְבֵּל. דָּא הוּה לְבִשְׂרָא לְיוֹסֵף, בְּגִין דְּבִיה הוּה
 תְּלִיא מְלַתָּא.

חֲנוּךְ מְטָרוֹן אָמַר, שְׁלֹשָׁה שְׂרִיגִים, וְדַאי. לְקַבֵּל
 תְּלַת אֲבָהּוֹן, וְהָא אַרְבַּע אֵינּוֹן דִּילָהּ. אֶלָּא דָּא
 הוּא דְכְתִיב, וְהִיא כְּפֹרְחַת. בְּזִמְנָא דְאִיהִי סְלִיקַת וּפְרַחַת
 בְּכַנְפָּהָא לְסִלְקָא, כְּדִין עֲלֵתָה נְצָה, דָּא הוּא הֵהוּא
 רַבִּיעָא דְאֶשְׁתָּאֵר, דְּסִלִּיק בְּהֵדָה, וְלֹא אֶתְפָּרֵשׁ מִנָּה.
 הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שְׁמוּאֵל ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעַף. כַּד
 יַעֲוֶה. כְּפֹרְחַת, בְּזִמְנָא דְפֹרְחַת. וְשִׁפִּיר אָמַר חֲנוּךְ
 מְטָרוֹן, וְהֵכָא הוּא.

תְּוֹה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְתוֹה רַבִּי אַבָּא, אָמְרוּ, מְלֹאכָא
 קְדִישָׁא, שְׁלִיחָא מְלַעֲיֵלָא, הָא חֲמָרָא דִּילָךְ, הוּא,
 נְצַחַת בְּרוּזָא דְרוּחַ קְדִישָׁא. אָתוּ כְּלָהּוּ חֲבַרְיָא וּנְשָׁקוּהוּ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְשַׁדְרָנִי הֵכָא.
 אָמַר הֵהוּא יַנּוּקָא, חֲבַרְיָא. נְהֵמָא וְחֲמָרָא עֵיקְרָא
 דְּפִתּוּרָא אֵינּוֹן, כָּל שְׂאֵר מֵיכְלָא אֲבַתְרִייהוּ
 אֶתְמִשְׁךְ. וְהָא אוֹרִייתָא רוּחַת לוֹן, וְדִילָהּ אֵינּוֹן.
 אוֹרִייתָא בְּעָאֵת מְנַיִכוּ, בְּבָעוּ, בְּרַחֲמֵי, וְאֶמְרָה (מְשַׁלִּי ט)
 לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחֲמֵי וּשְׁתוּ בֵּינָן מְסַכְתִּי. וְהוּאִיל וְאוֹרִייתָא
 זְמִינַת לְכוּ, וְהִיא בְּעָאֵת מְנַיִכוּ מְלָה דָּא, אֵית לְכוּ
 לְמַעַבְד רַעוּתָא דִּילָהּ. (נ"א הוּא) בְּמַטּוּ מְנַיִכוּ, הוּאִיל וְאִיהִי
 זְמִינָא לְכוּ, דְּתַעְבְּדוּן רַעוּתָהּ. אָמְרוּ הָכִי הוּא וְדַאי. יְתָבוּ
 וְאָכְלוּ וְחָדוּ בְּהַדִּיהָ. כִּיּוֹן דְּאָכְלוּ אֶתְעַכְּבוּ עַל פִּתּוּרָא.

פֶּתַח אִיהוּ וְאָמַר. (במדבר כ"ב) וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זַקְנֵי מִדְיָן
וְגו'. וַיֹּאמְרוּ זַקְנֵי מוֹאָב וְאֶל זַקְנֵי מִדְיָן לֹא כְּתִיב,
אֶלָּא וַיֹּאמֶר מוֹאָב. עוֹלָמִין נִטְלוּ עֵיטָא מִסְבִּיא, וְסִבִּיא
אֶתְמַשְׁכוּ אֲבַתְרֵיהוּ, וְאִינוּן יִהְבוּ לֹון עֵיטָא. מַאי עֵיטָא
יִהְבוּ לֹון. עֵיטָא בִישָׂא נִטְלוּ לְגַרְמֵיהוּ. אָמְרוּ לֹון
לְמוֹאָב, גְּדוּלָּא בִישָׂא גְּדוּלְנָא בִינְנָא. וּמְנוּ. מִשֶּׁה רַבִּיהוּן.
עַל חַד כּוּמְרָא דִּהוּה בִינְנָא, דְרַבִּי לִיה וְגְדִיל לִיה
בְּבִיתִיה, וַיְהִי לִיה בְּרַתִּיה לְאַנְתּוּ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא יִהִב
לִיה מְמוֹנָא, וְשָׁדֵר לִיה לְמִצְרַיִם, לְשִׁיצָאָה כָּל אֶרְעָא.
וְאִיהוּ, וְכָל בִּיתִיה, אֶתְמַשְׁכוּ אֲבַתְרֵיה. אִי לְהֵוֹא
רַבִּיהוּן, נִיכּוּל לְאַעְקָרָא מִן עֵלְמָא, כָּל עֲמָא דִּילִיה
יִתְעַקְרוּן מִיַּד מַעְלָמָא. וְכָל עֵיטָא בִישָׂא מֵהֵוֹא מְלָה
דְּפַעוֹר, מִמְדִּין הוּה.

וְתָא חֲזִי, דְּכֹלָא הוּה מִמְדִּין. וְכָל עֵיטָא דִּלְהוּן עַל מִשֶּׁה
הוּה. וּבְעֵיטָא דִּלְהוּן, שְׁכָרוּ לְבַלְעָם. פִּיּוֹן דְּחָמוּ
דְּבַלְעָם לָא יִכִּיל, נִטְלוּ עֵיטָא אַחְרָא בִישָׂא לְגַרְמֵיהוּ,
וְאַפְקִירוּ נְשִׂיהוּ וּבְנַתֵּיהוּ יִתִּיר מִמוֹאָב, דִּהָא עַל נְשִׂי
מִדְיָן כְּתִיב, (במדבר לא) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְכֹלָא
מִמְדִּין הוּה. נִטְלוּ (דף ק"ז ע"א) עֵיטָא בְּהַדִּי נְשִׂאָה דִּלְהוּן,
דִּיִּפְקִיר בְּרַתִּיה. דְּחֻשִׁיבוּ לְנִטְלָא לְמִשֶּׁה בְּרַשְׁתִּיהוּן,
בְּכַמָּה זִינֵי חֲרָשִׁין אַעְטָרוּ לָהּ, דִּיתַפְּס רִישָׂא דִּלְהוּן.

וְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא ^(ישעיה מד) מְשִׁיב חַכְמִים אַחֹר.
 אֵינּוֹן חָמֵן דִּירִישׁא יִתְפַּס בְּרִשְׁתָּא דְלֵהוֹן, וְלֹא יִדְעוּ, חָמוּ
 וְלֹא חָמוּ. חָמוּ רִישׁא דְעַמָּא דְנַפְּיִל בְּהֵדָה, וְכַמָּה
 אֲלַפִּין אוֹחַרְנִין, וְחֲשִׁיבוּ דְמִשָּׁה הוּוּה, אֲפַקִּירוּ לָהּ, וּפְקִידוּ
 לָהּ עַל מִשָּׁה, דְּלֹא תִזְדְּוֹגִי לְאַחְרָא, אֲלֵא בֵּיה. אַמְרָה
 לוֹן, בְּמָה אַנְדַּע. אַמְרוּ הֵהוּא דִתְחַמִּי דְכֻלָּא קִיִּימִי קָמִיָה,
 בֵּיה תִזְדְּוֹגִי, וְלֹא בְאַחְרָא. פִּיּוֹן דְאַתָּא זְמַרִי בֶן סְלוּא,
 קָמוּ קָמִיָה אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים ^(נ"א תשעה וחמשים) אֲלֵהּ, מְשַׁבְּטָא
 דְשִׁמְעוֹן, בְּגִין דְהוּוּה נְשִׂיאָה דְלֵהוֹן, וְהִיא חֲשִׁיבַת דְהוּוּא
 מִשָּׁה, וְאִזְדְּוֹגַת בֵּיה. פִּיּוֹן דְחָמוּ כָּל אֵינּוֹן שְׂאָר לְדָא,
 עֲבָדוּ מַה דְעַבְדוּ, וְהוּוּה מַה דְהוּוּה.

וְכֻלָּא הוּוּה מִמְדִּין, בְּכַמָּה זִינִין, וּבְגִין כֶּף אַתְעַנְשׁוּ מִדִּין.
 וְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְמִשָּׁה, ^(במדבר לא) נְקוּם
 נְקַמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדִינִים. לֶךְ אֲתַחֲזִי, וְלֶךְ יֵאוּת.
 לְמוֹאֲב אֲנָא שָׁבִיק לוֹן לְבַתֵּר דִּיפְקוֹן תְּרִין מַרְגְּלָאן
 מִנִּיָּהוּ, הָא דוֹד בְּרִיָּה דִישִׁי, דֵּאִיָּהוּ יְנָקוּם נְוִקָמִין
 דְמוֹאֲב, וַיִּסְחִי קְדִירָה דְמִלְיָא טְנוּפָא דְפַעוֹר, הֲדָא הוּוּא
 דְכְּתִיב, ^(תהלים ס) מוֹאֲב סִיר רַחֲצִי וְדָאִי, וְעַד דֵּאֵינּוֹן תְּרִין
 מַרְגְּלָאן לָא נְפָקוּ, לָא אַתְעַנְשׁוּ, פִּיּוֹן דְנִפְקוּ, אַתָּא דוֹד
 וְאַסְחִי קְדִירָה מִטְנוּפָא דְלֵהוֹן. וְכֻלְהוּ אַתְעַנְשׁוּ. מִדִּין
 בְּיַמֵּי מִשָּׁה. מוֹאֲב בְּיַמֵּי דוֹד.

תָּא חֲזִי, חֲתִיבִיא דְּמִדִּין, עִם כָּל דָּא לָא שְׂכִיכוּ מִכָּל
 בִּישׁוּן דְּלֵהוֹן. לְבַתֵּר דְּרִין דְּחֲמוּ דְּמִית יְהוֹשֻׁעַ, וְכָל
 אִינוּן זְקִנִים דְּאִתְחִזּוּ לְמַעַבְד נִס עַל יְדִייהוּ, אָמְרוּ,
 הַשְׁתָּא שְׁעָתָא קְיִמָּא לָן. מָה עֲבָדוּ אָתּוּ לְגַבֵּי עַמְלֵק,
 אָמְרוּ אִית לְכוּן לְאִדְכָּרָא, מָה עֲבָדוּ לְכוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 וּמִשֶּׁה רַבִּיהוֹן, וִיהוֹשֻׁעַ תַּלְמִידָא דִּילֵיהּ, דְּשִׁיזִי לְכוּן
 מִעַלְמָא, הַשְׁתָּא הוּא עֲדָנָא דְּלִית בְּהוּ מֵאן דְּאֲגִין
 עַלִייהוּ, וְאֲנִן בְּהַדִּיכּוּ, דְּכִתִּיב (שׁוֹפְטִים ו) מִדִּין וְעַמְלֵק וּבְנֵי
 קָדֶם וְגו', (שׁוֹפְטִים ו) מִפְּנֵי מִדִּין עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
 הַמְּנַהְרוֹת וְגו'. לָא הָוָה בְּעַלְמָא, מֵאן דִּיעֲבִיד בִּישָׂא
 בְּכָלָא, כְּמִדִּין. וְאִי תִימָא עַמְלֵק. בְּגִין קִנְאָת בְּרִית
 דְּקָרִיבוּ לְגַבֵּי בְּרִית. וְעַל דָּא קִנֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 קִנְאָה עַלְמִין, דְּלֵא יִתְנַשִּׁי. אָמְרוּ וְדֵאֵי הָכִי הוּא, וְלִית
 הָכָא סַפְקָא בְּעַלְמָא.

פְּתַח וְאָמַר, (דְּבָרִים ב) וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלַי אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב
 וְגו'. וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלַי, וְכִי עַד הַשְׁתָּא לָא יִדְעָנָא דְּעַם
 מִשֶּׁה הָוָה מְמַלְל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֵא עִם אַחֲרָא,
 דְּכִתִּיב וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלַי. אֵלַי לְמָה. אֵלָא לְמִשֶּׁה פְּקִיד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֵא לְאַבְרָאָשָׁא לְמוֹאֵב. אֲבַל לְאַחֲרָא
 לָא, לְדוּד לָא פְּקִיד דָּא, וּבְגִין כֶּךָ אֵלַי אֵל תִּצַּר אֶת
 מוֹאֵב, אֲפִילוּ לְתַחוּם זְעִירָא דְּלֵהוֹן. דְּהָא מִנִּייהוּ יִפּוּק

מֵאֵן דִּיתֵן נִוְקָמִין לְיִשְׂרָאֵל, וַיִּנְקוּם נִוְקָמֵיהוּ, וְאִיהוּ דְדוּד
דְּאֲתָא מִרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה.

וְאֵל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה, כֹּל דָּא אֲתַפְקֵד לְמֹשֶׁה, הָא
לְאַחֲרָא שָׂרִי. וְאִי תִימָא, לְיִהוּשֻׁעַ וְלֵאִינּוֹן זְקֵנִים
דְּהוּוּ דְאַרְיִכוּ יוֹמִין בְּתַרְיֵה שָׂרִי. לָאוּ הָכִי. בְּגִין דְּכֻלְהוּ
מִבֵּי דִינָא דְמֹשֶׁה הוּוּ, וַיְמָה דְּאֲתָסֵר לְמֹשֶׁה, אֲתָסֵר לְהוּ
וְעוּד דְּלֹא נִפְקוּ עַדִּין אִינּוֹן מִרְגְּלָאן טְבָאן, דְּהָא
בְּיוֹמֵיהוֹן דְּשׁוֹפְטִים נִפְקָא רוּת. וּבְרַתִּיה דְּעַגְלוֹן מִלְכָּא
דְּמוֹאֲב הוּת. מִית עַגְלוֹן, דְּקָטִיל לִיָּה אֱהוּד. וּמְנוּ מִלְךְ
אַחֲרָא, וְדָא בְּרַתִּיה אֲשֶׁת־אַרְת, וְהוּת בְּבִי אֹמְנָא, וּבְשִׂדִי
מוֹאֲב. כִּיּוֹן דְּאֲתָא תַּמָּן אֱלִימֶלֶךְ, נִסְבָּה לְבַרְיָה.

וְאִי תִימָא דְּגִיּוּרָה אֱלִימֶלֶךְ תַּמָּן. לָא. אֶלָּא כֹּל אוֹרְחֵי
בֵּיתָא, וַיִּמְיַכְלָא וּמִשְׁתַּיָּא אוֹלִיפַת. אִימַתִּי אֲתַגְּיִירַת.
לְבַתֵּר כַּד אַזְלַת בְּנַעְמִי, כְּדִין אֲמַרַת, (רוּת א) עַמְךָ עַמִּי
וְאֵלֶיךָ אֱלֹהֵי. נַעְמָה בְּבִנֵי עַמּוֹן בְּיוֹמֵי דְּדוּד נִפְקָא.

כְּדִין שָׂרַאת רוּחַ קוּדְשָׁא עַל דְּדוּד. אָמַר לִיָּה, דְּדוּד, כַּד
כֹּל עֲלָמָא מְדִידְנָא, וְאִפִּילְנָא עַדְבִּין, יִשְׂרָאֵל חֶבֶל
נַחֲלָתוּ הוּוּ, דְּכִירְנָא מַה דְּעַבְדוּ מוֹאֲב בְּחֶבֶל נַחֲלָתוּ. מַה
כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב ח) וַיִּמְדְּדוּם בְּחֶבֶל. בְּהֵוּא חֶבֶל נַחֲלָת יִי. כֹּל
אִינּוֹן דְּהוּוּ מִתְּהוּא זֶרְעָא, הֵהוּא חֶבֶל אֶחָיד בְּהוּ.

כְּתִיב (שְׁמוּאֵל ב ח) מֶלֶא הַחֶבֶל. מַהוּ מֶלֶא הַחֶבֶל. אֶלָּא הֵהוּא

דְּכַתִּיב, (ס"א ביה) (ישעיה ו) מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְהָוּה אָמַר,
 דָּא הוּא לְאַחֵינֵי, וְדָא הוּא לְקַטְלָא. וְהָוּא חֶבֶל אֶחִיד
 בְּאַיִנוֹן דְּאַתְחִזוֹן לְקַטְלָא. בְּגִין כֶּךָ אֶחִיד בְּחֶבֶל, וּפְשִׁיט
 חֶבֶל, עַל מַה דְּעֵבְדוּ בְּהָוּא חֶבֶל נַחֲלַת יִי.

וּמְדִינָן, גְּדַעוֹן שְׂצִי כָּל הָהוּא זְרַעָא, דְּלֵא אֲשָׁאִיר
 מִנֵּייהוּ, מִכָּל אֵינוֹן דְּאַבְאִישׁוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּעֵיטָא,
 אוּ בְּמַלְהָ אַחְרָא. וּלְכֻלְהוֹ דְּאַבְאִישׁוּ לְיִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא נְטִיר לֹוֹן דְּבָבוּ, וְנָטַל מִנֵּייהוּ נוֹקְמִין. אֲבַל אִי
 זְמִינִין לְמִיתֵי מִנֵּייהוּ טַב לְעֵלְמָא, (ד' ק"צ ע"ב) אָרִיךְ רוּגְזִיָּה
 וְאַפִּיָּה עֲמָהוֹן, עַד דְּיִפְּיֵק הָהוּא טַב לְעֵלְמָא, וּבַתַּר כֵּן
 נְטִיל נוֹקְמָא וְדִינָא מִנֵּייהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא
 וְדָאִי, וְדָא הוּא בְּרִירוֹ דְּמַלְהָ. אָמַר הָהוּא יְנוֹקָא, מִכָּאֵן
 וְלַהֲלָאָה, חֲבַרְיָא, אֲתַקִּינוּ מָאֲנִי קַרְבָּא בִּידֵיכוֹ, וְאַגְחוּ
 קַרְבָּא.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קג) בְּרָכוּ יִי (בראשית צ"ח)
 מִלְּאָכִיו גְּבוּרֵי כַח וְגו'. דְּוֹד מִלְּכָא זְמִין לְבָרְכָא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זְמִין לְחִילֵי שְׁמַיָּא, דְּאַיִנוֹן כְּכַבֵּיָּא
 וּמְזִלֵּי, וְשָׂאֵר חֵיילִין, וְשִׁתְּףָ לְנַשְׁמַתָּא דִּילֵיהּ בְּהַדֵּיָּיהוּ,
 לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב, בְּרָכוּ יִי
 כָּל מַעֲשָׂיו בְּכָל מְקוֹמוֹת מְשִׁלְתוֹ בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת יִי.
 חֲתִים בְּנַפְשֵׁיהּ כָּל בְּרַכָּאֵן.

זְמִין לְמִלְאֲכֵי מְרוֹמָא לְבָרְכָא לִיהּ, דְכָתִיב בְּרָכוּ יְיָ
 מִלְאֲכָיו וְגו', וְעַד לָא אָתוּ יִשְׂרָאֵל, מִלְאֲכֵי
 מְרוֹמָא הוּוּ עֲבָדֵי וְשִׁלְמֵי עֲשִׂיהּ. פִּיּוֹן דְאָתוּ יִשְׂרָאֵל,
 וְקִיָּמוּ עַל טוֹרָא דְסִינַי, וְאָמְרוּ (שמות כד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע,
 נִטְלֵי עֲשִׂייהּ מִמִּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, אֶתְכַלִּילוּ בְדַבְּרוּ. וּמִכְּדִין,
 עֲשִׂיהּ הֵוֹת בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדֵייהוּ, וּמִלְאֲכִין
 קְדִישִׁין בְּלַחֲוֹדֵייהוּ. יִשְׂרָאֵל גְּמָרִין וְשִׁלְמִין עֲשִׂייהּ. וְעַל
 דָּא גְבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרוּ בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתָּר לְשִׁמוּעַ.
 זְכָאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְנִטְלוּ עֲשִׂייהּ מִנֵּייהוּ, וְאֶתְקִיָּים
 בְּהוּ.

אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא, נִטְר גְּרַמְךָ וְאַצְלַח בְּמֵאנְךָ. וְכִי
 שְׁבַחָא דָּא בְּלַחֲוֹדֵי נִטְלוּ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲחֵרָא.
 אָמַר שְׁבַחָא דָּא אֲשַׁכְחָנָא, וְלֹא אֲחֵרָא. אָמַר הֵהוּא
 יְנוּקָא, פִּיּוֹן דְחֵרְבָא דִילְךָ לָא אֲצַלַח. אוּ אַנְתָּ לָא
 מְנַעַנְעָא לִיהּ כְּדָקָא חֲזִי, שְׁבַק חֵרְבָא לְמֵאן דְאִגַּח קֶרְבָּא.
 שְׁבַחָא עֲלָאָה דְלֹא אֶתְמַסֵּר לְמִלְאֲכֵי עֲלָאֵי בְּלַחֲוֹדֵייהוּ,
 אֶלָּא בְּהֵדֵי יִשְׂרָאֵל, מֵאן אִיהוּ. קְדוּשָׁא בְּרָכָה
 אֶתְמַסֵּר לוֹן בְּלַחֲוֹדֵייהוּ, כְּמָה דְאֶתְמַסֵּר לְיִשְׂרָאֵל. אֲבַל
 קְדוּשָׁא, לָא אֶתְמַסֵּר לוֹן בְּלַחֲוֹדֵייהוּ, אֶלָּא בְּהֵדֵי יִשְׂרָאֵל.
 דְלֹא מְקַדְשֵׁי קְדוּשָׁתָא, אֶלָּא בְּהֵדֵי יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא,
 וְהָא פְתִיב (ישעיה ו) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר, אִימְתִי בְזִמְנָא

דִּישְׁרָאֵל מְקַדְּשֵׁי לְתַתָּא. וְעַד דִּישְׁרָאֵל לָא מְקַדְּשֵׁי
לְתַתָּא, אֵינּוּן לָא אֲמַרֵי קְדוּשָׁה.

בְּגִין דְּקְדוּשָׁה מְתַלַּת עַלְמִין סְלֵקָא, וְלֹא מְתַרִין, וְהֵינּוּ,
וְקָרָא זֶה, הָא חַד. אֵל זֶה, הָא תַרִין. וְאָמַר, הָא
תְּלַתָּא. תְּלַת עַלְמִין, אֵינּוּן לְקַבְּלֵייהוּ תְּלַת קְדוּשׁוֹת.
וּבְגִין כֶּךָ שְׁבַחָא דִּישְׁרָאֵל דְּנִטְלִין קְדוּשָׁא לְתַתָּא
בְּלַחֲוֹדֵייהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא וְדַאי, וּמְלִין אֵלִין אוּקִימְנָא
לוֹן. וְתוּ אוּקִימְנָא, דִּהָא תְּלַת קְדוּשׁוֹת אֲתַמְסְרוּ
לְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא. מִן הָאֵי קָרָא, וְהֵתְקַדְּשְׁתֶּם וְהֵייתֶם
קְדוּשִׁים, כִּי קְדוּשׁ אָנִי יי. וְהֵתְקַדְּשְׁתֶּם חַד. וְהֵייתֶם
קְדוּשִׁים תַרִין. כִּי קְדוּשׁ אָנִי יי, הָא תְּלַתָּא. הָכֹא אֲתַמְסֹר
לוֹן קְדוּשָׁה. אָמַר לִיהָ יָאוּת. וְהָא לָא אֲדַכְּרַת מְרוּמְחָא,
עַד דְּנִטְלַת לִיהָ אָנָּא מִבֵּתֵר כְּתַפְּךָ, וְשׁוּי לָךְ בִּידְךָ. מִכָּאן
וְלִהְלָאָה תִדְכֹּר לְרוּמְחָא, דִּיאִהוּ בִידְךָ. תּוּב לְאַתֵּר
דִּשְׁבַּקַת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מְלִין דִּיאָנָן בְּהוּ, בְּבִרְכָה אֵינּוּן. בְּרַכּוּ,
מַאי בְּרַכּוּ. מְשִׁיכוּ בְּרַכָּאן, מֵאַתֵּר דְּכָל בְּרַכָּאן
נְפִיקִין, עַד דִּיתְעַבְדוּן בְּרַכָּה. בְּסִגְיָאוּ מְשִׁיכוּ דִּאֲתַמְשִׁיךְ,
וּמִגּוּ סִגְיָאוּ דְמֵיין בְּהֵיא בְּרַכָּה, מִיַּד יִפְשׁוּן מֵיין נוּגֵי
סִגְיָאִין, לְכַמָּה זֵינִין. וְהֵהוּא מְשִׁיכוּ מַאי הוּא. ה' מְשִׁיכוּ

דְּנִהוּרָא דְּנִהִיר, מִגּוּ הֵהוּא אֲסַפְקֵלְרִיָּאָה דְּנִהֲרָא,
דְּאֵתְמִשְׁךְ מֵעִילָא לְתַתָּא.

הָאִי לְמִלְאֲכֵי עֲלָאִי, דְּאִינּוּן בְּבֵי מְרוּמָא דְּאֲדָרָא עֲלָאָה,
אֲתַמַּר בְּרַכּוּ יִי. אַנְן דִּיתְבֵּי לְתַתָּא, אֲמַאי בְּרַכּוּ אֶת
יִי. בְּגִין דְּאַנְן צְרִיכִין לְאַמְשַׁכָּא עֲלֵן, לְהָאִי אֶת, וּבִה
נִיעוּל לְגַבֵּי מַלְכָּא, לְאַחֲזָאָה אֲנַפּוּי. וְעַל דָּא אָמַר דְּוּד,
(תהלים יז) אָנִי בְּצַדֵּק אֶחְזָה פְּנִיךָ, אָנִי בְּצַדֵּק וַדַּאי. וּבְגִין
כְּךָ, שִׁירוּתָא דְּצִלוּתָא, בְּרַכּוּ אֶת יִי, לְאַמְשַׁכָּא עַל רִישָׁן
הָאִי אֶת. וְכִיוּן דְּאַנְן מִשְׁכֵּן לְהָאִי אֶת עֲלֵנָא, אֵית לָן
לְמִימַר צִלוּתָא, וּלְשַׁבְחָא.

וּבְגִין כְּךָ אָסוּר לְבָרְכָא לְבַר נֶשׁ, עַד לָא יִצְלִי בַר נֶשׁ
צִלוּתִיהָ, וַיִּמְשִׁיךְ עַל רִישֶׁיהָ לְהָאִי אֶת. וְאִי יִקְדִּים
וַיְבַרֵךְ לְבַר נֶשׁ בְּקַדְמִיתָא, הָא אֲמַשִּׁיךְ לְהֵהוּא בַר נֶשׁ
בְּמָה עַל רִישֶׁיהָ, בְּאַתַּר דְּהָאִי אֶת.

וּבְגִין כְּךָ, לְמִלְאֲכֵי עֲלָאִי פְתִיב בְּרַכּוּ יִי. וְאַנְן אֶת יִי
לְתוֹסַפֵּת אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא, וַדַּאי הָא יְדַעְנָא
דְּמֵאֲנִי קֶרְבָּא דִּילָךְ טְבִין אִינּוּן, (ס"א אי תדבר) אֲתַדְּכַר מִנְהוּן
וְלָא תִנְשִׂי לֹוּן, וַדַּאי גְבוּרָה דְּבַר נֶשׁ דְּאַגַּח קֶרְבָּא (דף קצ"א
ע"ב) בְּרוּמְחָא וְחַרְבָּא אִיהוּ. אֲבַל מַהוּ גְבוּרִי כַח עוֹשֵׂי דְּבַרוּ
לְשִׁמוּעַ בְּקוּל דְּבַרוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָא אֲמַרִית. אָמַר
הֵהוּא יְנוּקָא, הָא יְדַעְנָא דְּחִילָא דְּדְרוּעָא דִּילָךְ אֲתַחְלָשׁ.

הַשְׁתָּא אִיהוּ עֲדָנָא, דְּלֹא לְאַמְתָּנָא, אֶלָּא לְאַלְקָאָה
 בְּקִירְטָא, אֲבָנָא בְּתַר אֲבָנָא. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (שמואל א יז)
 בְּקֶלַע וְאֶבֶן. בְּבֵהִילוֹ דָּא בְּתַר דָּא. חֲדַי רַבִּי אֶלְעָזָר. וְחֲדַי
 רַבִּי אַבָּא וְחֲבֵרִיא.

פְּתַח הַהוּא יִנּוּקָא וְאֲמַר, (שיר השירים א) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנָאוּה
 בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם וְגו'. אַל תְּרַאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרְת
 וְגו'. מְלִין אֶלִין הָא אוּקְמוּהָ. אֲבַל בְּשַׁעְתָּא דְּאִיהִי גּו
 רְחִימוּ סְגִי לְגַבִּי רְחִימָהָא, מְגוּ דְּחִיקוּ רְחִימוּ, דְּלֹא יִכְלָה
 לְמַסְבֵּל, אֲזַעֲרַת (ר"ג ע"ב) גְּרָמָה בּוֹזְעִירוּ סְגִי, עַד דְּלֹא
 אֲתַחֲזִיאַת (אֵת) מְנָה, אֶלָּא זַעֲירוּ דְּנִקּוּדָה חֲדָא, (וימאי אידי י').
 כְּדִין אֲתַכְּסִיא מְכַל חֵילִין וּמִשְׁרִיין דִּילָהּ. וְאִיהִי אֲמַרַת
 שְׁחוּרָה אֲנִי, דְּלִית בָּאֵת דָּא חוּרָא בְּגוּוִיָּה, כְּשֶׁאֵר אֲתוּוּן.
 וְדָא שְׁחוּרָה אֲנִי, וְלִית לִי אֲתַר לְאַעְלָא לְכוּן תְּחוּת
 גְּדַפְּאִי. כְּאֶהְלִי קְדָר, תְּנִינָן, דָּא י', דְּלִית בָּהּ חוּרוֹרֵי לְגו.
 כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, דָּא ו'.

וּבְגִין כֶּף אַל תְּרַאוּנִי. לָא תַחֲמוּן בִּי כְּלָל, דְּאֲנָא נִקּוּדָה
 זַעֲרָא. מָה עֲבַדִּין גְּבַרִין תַּקִּיפִין, חֵילִין דִּילָהּ.
 שְׂאֲגִין כְּאַרְיִין תַּקִּיפִין, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר, (תהלים קד)
 הַכְּפִירִים שׂוֹאֲגִים לְטָרֶף. וּמְגוּ קָלִין וְשְׂאֲגִין תַּקִּיפִין,
 דְּקָא מְשֶׁאֲגִין כְּאַרְיִין גּוּבַרִין תַּקִּיפִין דְּחִילָא, שְׁמַע
 רְחִימָא לְעִילָא, וְיַדַּע דְּרְחִימָתִיהָ הִיא בְּרְחִימוּ כּוּוֹתִיָּה,

מִגּוֹ רְחִימוּי עַד דְּלָא אֶתְחַזִּיאת מְדִיוֹקְנָא וּשְׁפִירוּ דִּילָהּ
כְּלָל.

וּכְדִין, מִגּוֹ קָלִין וְשֹׁאֲגִין דְּאִינוּן גְּבַרֵי חִילָא דִּילָהּ, נְפִיק
דוּדָה רְחִימָאָה מִגּוֹ הֵיכְלִיָּהּ, בְּכַמָּה מִתְנֹן, בְּכַמָּה
נְבוֹזְבוֹזֹן, בְּרִיחִין וּבוֹסְמִין וְאֵתִי לְגַבְהָ, וְאֶשְׁכַּח לָהּ שְׁחוּרָה
זְעִירָא, בְּלָא דִּיוֹקְנָא וּשְׁפִירוּ כְּלָל, קָרִיב לְגַבְהָ, מְחַבֵּק
לָהּ, וּמְנַשֵּׁיק לָהּ, עַד דְּאֶתְעֵרַת זְעִיר זְעִיר מִגּוֹ רִיחִין
וּבוֹסְמִין. וּבְחֻדוּה דְּרְחִימָאָה דְּעָמָה, וְאֶתְבְּנִיאת,
וְאֶתְעַבִּידַת בְּתַקּוּנָהּ, בְּדִיוֹקְנָהּ, בְּשְׁפִירוּ דִּילָהּ, ה'
כְּמִלְקַדְמִין.

וְדָא גְבוּרֵי כַח, עָשׂוּ לָהּ, וְאֶתְדְּרוּ לָהּ לְדִיוֹקְנָהּ וּשְׁפִירוּ
דִּילָהּ, דְּתוֹקְפָא וּגְבוּרָתָא דְּלֵהוֹן גְּרִימוּ דָּא. וְעַל דָּא
כְּתִיב, גְבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרוֹ. עוֹשֵׂי דְבָרוֹ וְדָא, דְּמִתְקַנֵּין
לִיָּה לְהֵאֵי דְּבָר, וּמְהַדְרִין לִיָּה לְדִיוֹקְנָא קְדָמָאָה. (וּמְכָאן
וּלְהֵלָאָה) כִּיּוֹן דְּאֶתְקַנַּת וְאֶתְעַבִּידַת בְּדִיוֹקְנָהּ שְׁפִירָא
כְּמִלְקַדְמִין, כְּדִין אִינוּן, וְכָל שְׂאֵר חִילִין, קִיִּימִין
לְשִׁמוּעַ, מַה דְּאִיְהִי אִמְרַת, וְאִיְהִי קִיִּימָא כְּמִלְכָּא גּוֹ
חִילִיָּהּ, וְדָא הוּא עוֹשֵׂי דְבָרוֹ וְדָא.

כְּגוּוּנָא דָּא לְתַתָּא, בְּזִמְנָא דְּחִיִּיבִין בְּדָרָא, אִיְהִי
אֶתְכֶסִּיא וְאֶזְעִירַת גְּרָמָה, עַד דְּלָא אֶתְחַזִּיאת
מְכָל דִּיוֹקְנָהּ, בְּרִי נְקוּדָא חֻדָּא. וְכַד אֶתְאֵן גְבוּרֵי כַח,

וְזָכָאֵי קְשׁוּט, כְּבִיכּוּל, עוֹשִׁים לְהָאֵי דְבַר. וְאַנְהִירַת זְעִיר
זְעִיר, וְאַתְעַבִּידַת בְּדִיוֹקְנָהָא בְּשִׁפְירוֹ דִּילָהּ ה' ^{ה'}
כְּמִלְקַדְמִין.

אַתּוּ חֲבַרְיָא וּנְשָׁקוּה, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶלְמִלָּא
יְחֻזְקָאֵל גְּבִיָּאָה אָמַר דָּא, תּוּוּהָא הוּי בְּעֶלְמָא,
נְטִלְיָה רַבִּי אֶלְעָזָר, וּנְשָׁקִיָּה כְּמִלְקַדְמִין, אָמַר הֵהוּא
יַנּוּקָא אָנָּא אַבְרָךְ. אָמְרוּ, אַתְּ בְּרִיךְ, וְלֶךְ יְאוּת לְבָרְכָא.
אָמַר כְּמָה אַתּוּן קְדִישִׁין, כְּמָה בְּרָכוֹת זְמִינִין לְכוּ,
מֵאִמָּא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּלֹא מְנַעְתּוּן לִי לְבָרְכָא.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי יא) מוֹנַע בַּר יִקְבְּהוּ לְאוּם וּבְרָכָה לְרֹאשׁ
מִשְׁבִּיר. הָאֵי קָרָא כְּמִשְׁמַעוּ. אֲבַל תְּנִינָן, כָּל בַּר
נָשׁ חַיִּיב בְּבְרַכַת הַמְּזוּן. וְאֵי לָא יָדַע, אֶתְתִּיָּה, אוּ בְנוֹי,
מְבָרְכִין לִיָּה וְתַבָּא מֵאַרְהָ לְהֵהוּא גְּבָרָא, דְּלֹא יָדַע
לְבָרְכָא, עַד דִּיצְטְרִיךְ לְאַתְתִּיָּה וְלְבְנוֹי דִּיבְרַכּוּן לִיָּה.

וְאֵי הוּא יָדַע, אֲצִטְרִיךְ לְחַנְכָּא לְבְרִיָּה, וְלִמְהַב לִיָּה פְּסָא
לְבָרְכָא. וּמֵאֵן דְּמַנַּע לִיָּה, דְּלֹא יִתְחַנְךְ, יִקְבוּהוּ
לְאוּם. מוֹנַע בַּר דְּלֹא לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא
יִתְחַנְךְ בְּמַצּוֹת. יִקְבְּהוּ לְאוּם, יִקְבְּהוּ מִבְּעֵי לִיָּה, אוּ
יִקְבוּהוּ לְאוּמִים, דְּהָא לְאֵם חַד הוּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
(בראשית כה) וְלֹאֵם מְלֹאֵם יֶאֱמָן, מֵאֵי יִקְבוּהוּ לְאֵם. אֶלָּא
לְאֵם כְּתִיב, לְאִמָּא קְדִישָׁא. יִקְבוּהוּ לְהָאֵי בַר נָשׁ, דְּמַנַּע

לְהֵיחֹא בַר מְלַבְרָכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אַנָּא בְּרָא יְחִידָא הַוִּינָא לְאַמִּי, הָבוּ לִי כֶּסֶף וְאַבְרָךְ
 לְמַלְכָּא קְדִישָׁא, דִּיהֵב בְּבֵיתָא דְאַמִּי, גּוֹבְרִין
 דְחִילָא, דְמַלְיִלְנָא קַמִּיּהוּ מְלִין תְּקִיפִין, וְזַכִּינָא לֹון.
 וּבְגִין כֶּף אַנָּא אַבְרָךְ. וְקוּדֵם דָּא אֲתִישֵׁב קְרָא עַל
 תְּקוּנִיהָ, הָא (דף קצ"א ע"ב) דְשָׂרִינָן בֵּיתָא.

מוֹנֵעַ בַּר יְקֻבוּהוּ לְאֵם, מֵאֵן דְאַמְנֵעַ בַּר כְּמָה דְאַתְמַר,
 יְקֻבוּהוּ לְאֵם. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ויקרא כד) וַיְקוּב בֶּן
 הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם. אוּף הָכָא יְקֻבוּהוּ, וַיִּפְרְשׁוּן
 לֵיהָ לְאֵם, יִפְרְשׁוּ חֲטָאוֹי לְאַמָּא קְדִישָׁא. וּבְרָכָה לְרֵאשׁ
 מִשְׁבִּיר, לְהֵיחֹא בַר נָשׁ דִּיחֲנַךְ בְּרִיהָ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וּלְחַנְכָּא לֵיהָ בְּפִקּוּדֵי אוּרִייתָא.

וְרִזָּא דְמַלְהָ, כְּתִיב בְּרִזָּא דְלַעֲיִלָּא, (משלי ל') מֶה שָׂמוּ וּמֶה
 שָׂם בְּנוֹ כִּי תִדַּע. הֵהוּא שֵׁם יְדִיעָא, יִ צְבָאוֹת
 שָׂמוּ. שָׂם בְּנוֹ. יִשְׂרָאֵל שָׂמוּ. דְכְתִיב (שמות ד) בְּנֵי בְּכָרֵי
 יִשְׂרָאֵל. וְהָא יִשְׂרָאֵל, כָּל מִפְתָּחֹן דְמֵהִימְנוּתָא בֵּיהָ תְלִיין.
 וְאִיהוּ מִשְׁתַּבַּח וְאָמַר, (תהלים ב) יִ אָמַר אֵלֵי בְנֵי אֲתָה. וְהָכִי
 הוּא וּדְאִי, דְהָא אַבָּא וְאַמָּא עֲטְרוּ לֵיהָ, וּבְרִיכוּ לֵיהָ
 בְּכֶמָה בְּרָכָאן, וְאָמְרוּ וּפְקִידוּ לְכֻלָּא, (תהלים ב) נִשְׁקוּ בַר,
 נִשְׁקוּ יְדָא לְהָאֵי בַר. כְּבִיכּוּל, שְׁלֹטְנוּ יְהָ לֵיהָ עַל כְּלָא,
 דְכֻלָּא יִפְלַחוּן לֵיהָ. פֶּן יֶאֱנַף, בְּגִין דְאַעֲטְרוּ לֵיהָ בְּדִינָא

וְרַחֲמֵי. מֵאֵן דְּזֻכֵי לְדִינָא, לְדִינָא. מֵאֵן דְּזֻכֵי לְרַחֲמֵי,
לְרַחֲמֵי.

כָּל בְּרַכָּאן דְּלַעֲיִלָא, וְתַתָּא לְהַאי בַר סְלָקִין וּמַתְעַטְרִין.
וּמֵאֵן דְּמַנַּע בְּרַכָּאן מִהַאי בַר, יַפְרָשׁוּן חֲטָאוֹי קַמֵּי
מַלְכָא (ס"א אִימָא) קַדִּישָׁא, לָאֵם מִמָּש. וּבְרַכָּה לְרֵאשׁ
מִשְׁבִּיר, מֵאֵן דְּמַבְרַךְ (קפ"ו ע"ב) וְאִזְמִין בְּכֶסֶף דְּבְרַכָּה לְמֵאֵן
דְּאַצְטְרִיךְ לֵיהּ, בְּהַאי אַתְבַּר סִטְרָא אַחְרָא וְאַתְכַּפֵּיא
בְּתַבִּירוֹ. וְאַסְתַּלַּק סִטְר קְדוּשָׁה. וְדָא הוּא דְכְּתִיב, וּבְרַכָּה
לְרֵאשׁ מִשְׁבִּיר. כִּמְה דְּאִיהוּ מְסִלַּק וּמַבְרַךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְעֵבִיד לְסִטְר אַחְרָא דִּיתְבַּר, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מְשִׁיךְ עָלֵיהּ בְּרַכָּאן מְלַעֲיִלָא, וְהַהוּא דְּאַקְרִי בְּרַכָּה,
שְׂרִיא עַל רִישֵׁיהּ.

מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה חֲבַרְיָא, הָבוּ וּנְבַרְיָךְ. יְהָבוּ לֵיהּ כֶּסֶף
דְּבְרַכָּה, וּבְרִיךְ. וְחֲבַרְיָא כְּלָהוּ הוּי בְּחֻדָּה, דְּהַא
מִיּוּמָא דְּהַלּוּלָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, לָא חֲדוּ חֲבַרְיָא, כְּתַהוּא
יוּמָא דִּיתְבוּ תַמָּן. אַקְדִּימוּ וּבְרִיכוּ לֵיהּ בְּחֻדָּה בְּרַעוּ
דְּלָבָא. אָמַר הַהוּא יְנוּקָא, לֵית לָכוּ לְאַתְפְּרָשָׁא, אֶלָּא
מִגּוּ מְלִי אֹרִייתָא, וְהָכִי תַנִּינָן.

פְּתַח וְאָמַר (שמות יג) וַיִּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן
וְגו'. וַיִּי, זְקִיף טַעְמָא לְעִילָא, אֲמַאי. אֶלָּא,
בְּתַהוּא שְׁעַתָּא כִּמְה יָאוּת וּשְׁפִירוּ הוּת לְהַאי כְּלָה,

דְּאַתְּכַפִּיאת עַד הַשְּׁתָּא בְּגִלוּתָא, וְהַשְּׁתָּא אֲזֵלַת בְּזִקְיָפוּ
דְּרִישָׁא בְּאַכְלוּסְהָא בְּחֻדָּה.

בְּוִי זְקִיפָ טַעְמָא לְעִילָא, הוּלֵךְ לְפִנְיֵיהֶם יוֹמָם. עַד הָכָא
לֹא יַדַּע, אִי הָאִי כֹּלָה אֲזֵלָה לְקַמְיֵיהוּ, אִי לֹא, דְּהָא
טַעְמָא אַפְסִיק בְּוִיהוּ"ה, אֲלֹא אִיְהִי הוּת תַּמָּן, אֲבָל מֵאֵן
דְּאֲזִיל קַמְיֵיהוּ, סָבֵא עֲלָאָה, מָאֲרִיָּה דְּבֵיתָא, הֵהוּא
דְּאוּמִי (נ"א דְּאֲזִמִּין) לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמִנּוּ. אֲבִרְהֶם.

דְּכַתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יְיָ חֲסֵדוֹ. וְכַתִּיב (ירמיה לג) אִם
לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה. יוֹמָא דְּכָל יוֹמִין כְּלִילֵן בֵּיהּ. יוֹמָא
דְּשָׂאֵר יוֹמִין, אִיְהוּ שָׂאֵר כָּל יוֹמִין וְדָאִי. וְעַל דָּא אֲקָרִי
יוֹמָם, וְלֹא יוֹם. וּבְגִין כֶּךָ הוּלֵךְ לְפִנְיֵיהֶם יוֹמָם, הוּא אֲזִיל
בִּימָמָא, וְכֹלָה אֲזֵלַת בְּלִילִיא, דְּכַתִּיב וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ
לְהָאִיר לָהֶם, דָּא כֹּלָה, כָּל חַד כְּדַקְחֻזִי לִיָּה. וְאַתּוּן
חֲבַרְיִיא, יוֹמָם וְלַיְלָה יְהֵא קַמְיֵיכוּ, בְּכָל שַׁעְתָּא. נְשַׁקּוּהוּ,
וּבִרְכוּהוּ כְּמַלְקֵדְמִין, וְאַזְלוּ.

אַתּוּ לְגַבִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְסַחוּ לִיָּה עוּבָדָא. תָּוָה, אָמַר
כִּמָּה יָאוּת הוּא. אֲבָל לֹא סָלִיק בְּשִׁמָּא. אָעֵא
דְּקִיקָ, כִּד סָלִיק נְהוּרִיָּה, סָלִיק לְפוּם שַׁעְתָּא, וּמִיד כִּבְה
וְאַשְׁתַּקַּע. וְתוּ הָא אֲמִינָא נְהוּרָא דָּא מָמָה הוּי.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קיב) גִּבּוֹר בְּאַרְצָ יְהִיָּה זִרְעוּ דוֹר יִשְׂרָאִים
יְבוֹרֵךְ. כִּד בַּר נֶשׂ אִיְהוּ גִּבּוֹר בְּאַרְצָ, גִּבּוֹר

בְּאוֹרֵייתָא, גְּבוּר בְּיִצְרִיהָ, גְּבוּר בְּאַרְץ וְדַאי. סְלִיק
נְהוּרִיהָ, וְאֶתְמַשֵּׁף בֵּיהּ מְשִׁיכוּ סִגִּי, כְּדִין דְּדוּר יִשְׁרָיִם
יְבָרֵךְ, יְבָרֵךְ כְּתִיב.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְהָא חֲמִינָן יְנוּקֵי דְאַמְרִין מְלִין עֲלֵאִין,
וְקִיִּמִין לְבַתֵּר רִישֵׁין דְּעֲלָמָא. אָמַר לִיהָ, יְנוּקָא
דְּאָמַר מְלָה חֲדָא, אוּ תְרִין, לְפּוּם שַׁעֲתָא, בְּלָא כְּוּנָה
דְּלְהוֹן, מוּבְטַח בַּר נָשׁ בְּדָא, דִּיזְכִּי לְמִילָף אוֹרֵייתָא
בְּיִשְׂרָאֵל. אָבֵל דָּא, דְּנְהוּרָא דִּילִיהָ קִימָא עַל קִיּוּמִיהָ
בְּדַעֲתָא שְׁלִימָא, לָאוּ חֲכִי. וְתוּ, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְתִיאוּבְתִיהָ דִּילִיהָ, לְאַרְחָא בְּתַפּוּחָא דָּא, (דף קצ"ב ע"א) זְכָאָה
חוּלְקִיָּה.

זְכָאִין אֶתוֹן צְדִיקֵיָּא, דְּכְתִיב בְּכוּ, (מלכים ב יט) וַיִּסְפָּה
פְּלִיטַת בֵּית יְהוּדָה הַנְּשֹׂאָרָה שָׂרֵשׁ לְמַטָּה וְעָשָׂה
פְּרִי לְמַעְלָה. שָׂרֵשׁ לְמַטָּה, כְּגוֹן אָבוּי, דְּאֶסְתֵּלֵק מֵעֲלָמָא,
וְאִיהוּ שָׂרֵשׁ לְמַטָּה, בְּמַתִּיבְתָא דְרִקִיעָא. וְעָשָׂה פְּרִי
לְמַעְלָה, בְּמַתִּיבְתָא עֲלָאָה. כִּמְה טָבָא שָׂרֵשׁא וְאִיבָא. וְאִי
לָאוּ דָּלָא אָהָא מְקַטְרָגָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּאִיל
וְתִיאוּבְתִיהָ לְאַרְחָא בֵּיהּ, לָא הוּהּ מֵאֵן דִּיִּיכּוּל לְשַׁלְטָאָה
בֵּיהּ. אָבֵל יְהָא רַעוּא, דְּאִמִּיהָ לָא תַחֲמִי צַעְרָא עֲלִיהָ, וְכֵן
הָוָה.

(במדבר כ"ב) וַיִּשְׁלַח מִלְּאֲכִים אֶל בְּלָעָם בֶּן בְּעוּר וְגו'. הִנֵּה

עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם וְגו'. הֲכֵא אֵיךְ עֲשִׂינָה וְתִמְנִיָּה תִיבִין,
 לְקַבֵּל כ"ח דְּרָגִין דְּחֲרָשֵׁי קוּסְמִין דְּצִפּוֹר. וְאֵיךְ
 לְאַסְתִּכְלָא, מֵאֵן דְּבָעָא לְמַלְלָא בֵּיהּ בְּבַלְעָם, וְלֹא תַחֲבֵרָא
 בְּהַדְיָה, אֲמַאי שְׁדַר לֵיהּ מִיד, עַד לֹא יֵיתִי לְגַבֵּיהּ, מְלִין
 בְּפִירוּשָׁא, דְּקָאֵמַר הֵנָּה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם וְעַתָּה לְכֵה
 אָרָה לִי, הָוֵה לֵיהּ לְאַתְחַבְרָא בְּהַדְיָה בְּקַדְמִיתָא, וְלִפְיִיסָא
 וְלִשְׁוֹחַדָּא לֵיהּ, וְלִבְתַּר לְאוֹדְעָא לֵיהּ מְלוּי.

אֲלֵא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵהֲכֵא אֲשֶׁתְּמוֹדַע דְּהָא יָדַע בְּלָק
 רְעוּתִיהּ דְּהָהוּא רָשָׁע, דְּבָעָא לְאַתִּיקָרָא תְּדִיר
 בְּמְלִין רַבְרַבִּין, וְלִית לֵיהּ תִּיאוּבַתָּא, אֲלֵא כִּד עָבִיד
 בִּישׁוּין.

בְּלָק קָסַם קָסְמִין וְעָבִיד חֲרָשִׁין וְאַתְקִין צִפּוֹרָא. וְיָדַע
 דְּדִרְגִין דְּמִשָּׁה עֲלָאִין וְיִקְרִין, וְחָרַשׁ בְּחָרְשׁוּי
 וְקָסַם בְּקָסְמוּי, וְיָדַע דְּדִרְגִין דְּבַלְעָם הוּוּ לְקַבְלֵייהוּ, מִיד
 וְיִשְׁלַח מְלֹאכִים אֶל בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר.

פְּתוּרָה: שְׁמָא דְּאַתְרָא הָוֵה. כְּמָה דְּאַתְרָא אָמַר, (דְּבָרִים כג)
 מִפְּתוֹר אֲרַם נִהְרִים לְקַלְלָךְ. אֲמַאי אֲקָרִי הָכִי.
 בְּגִין דְּכֹתִיב, (ישעיה סה) הָעֲרֹכִים לִגְד שְׁלַחַן. וּפְתוּרָא הָוֵה
 מִסְדֵּר תַּמָּן כָּל יוֹמָא. דְּהָכִי הוּוּ תַקּוּנָא דְּסִטְרִין בִּישׁוּין,
 מִסְדֵּרִין קַמֵּייהוּ פְּתוּרָא בְּמִיכְלָא וּבְמִשְׁתֵּיָא, וְעָבִידִין
 חֲרָשִׁין, וּמְקַטְרִין לְקַמֵּי פְּתוּרָא, וּמְתַכְנְשִׁין תַּמָּן כָּל רוּחִין

מִסֵּאֲבִין, וְאוֹדְעִין לֹון מַה דְּאִינֹון בְּעָאן. וְכֹל חֲרָשִׁין
 וְקוֹסְמִין דְּעֵלְמָא עַל הַהוּא פְּתוֹרָא הוּו, וּבְגִין כֶּף אֶקְרִי
 שְׁמָא דְאַתְרָא הַהוּא פְּתוֹרָא. דְּהֵכִי קוֹרִין בְּאַרְם גְּהָרִים
 לְשִׁלְחַן פְּתוֹרָא.

פְּתַח וְאָמַר (שמות כה) וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים וְגו'. וּכְתִיב
 (שמות כה) וְנָתַתָּ עַל הַשְּׁלַחַן לֶחֶם פָּנִים וְגו'. כֹּל אִינֹון
 מְאֵנִי קוֹדֶשָׁא, בְּעָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד קַמִּיהַ,
 לְאַמְשָׁכָא רוּחָא קְדִישָׁא מֵעִילָא לְתַתָּא. הַהוּא רְשָׁע
 דְּבִלְעָם, הוּו מְסִדֵּר הֵכִי לְסִטְרָא אַחְרָא. וְהוּו מְסִדֵּר
 שְׁלַחַן, וְנַהֲמָא דְאַקְרִי לֶחֶם מְגוֹאֵל, כְּמַה דְּאַתְמַר. דְּהֵכִי
 אֲזִיל סִטְר אַחְרָא בְּתַר קְדוּשָׁה, כְּקוּף בְּתַר בְּנֵי נֶשָׂא.
 וְשִׁלְמָה מְלַכָּא צְוּוּחַ וְאָמַר, (קהלת ב) כִּי מַה הָאָדָם שִׁיבּוֹא
 אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר כָּבַר עָשׂוּהוּ. וְהָא (קס"ה) אֶתְמַר קְרָא
 דָּא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שופטים ה) יִי בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצַעֲדֶךָ מִשְׁדָּה
 אֲדוּם אֶרֶץ רַעֲשָׁה וְגו'. בְּשַׁעֲתָא דְּבַעָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְמִיָּהב אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, אֲזִל וְזִמִּין לְהוּ לְבִנֵי
 עֲשׂו, וְלֹא קִבְלוּהָ. כְּמַה דְּאַתְ אָמַר (דברים לג) יִי מְסִינֵי בָא
 וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ, וְלֹא בָּעוּ לְקִבְלָהּ. אֲזִל לְבִנֵי יִשְׁמַעֲאֵל,
 וְלֹא בָּעוּ לְקִבְלָהּ, דְּכְתִיב הוֹפִיעַ מִהַר פָּאָרָן. כִּיּוֹן דְּלֹא
 בָּעוּ, אֶהְדֵּר לֹון לְיִשְׂרָאֵל, הֵכִי תַנִּינֹון.

הַשְׁתָּא אֵית לְשִׂאלָא, וְהָא תְּנִינָן דְּלִית חֲטָאָה כַּד בַּר נָשׁ
 מְדַקְדֵּק דִּיּוֹקִין דְּאוֹרֵייתָא, וַיִּשְׂאֵל שְׂאֵלְתוּי
 לְאַנְהָרָא מְלוּי. הָאֵי קָרָא לָא אֲתֵי־שְׂבָא, וְאֵית לְשִׂאלָא.
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אָזַל לְשַׁעִיר, לְמָאן נְבִיאָה דְּלֵהוֹן
 אֲתַגְּלִי. וְכַד אָזַל לְפָאָרְן, לְמָאן נְבִיאָה דְּלֵהוֹן אֲתַגְּלִי. אֵי
 תִּימָא דְּאֲתַגְּלִי לְכֻלָּהוּ, לָא אֲשַׁכְּחֹן דָּא לְעֵלְמִין. בַּר
 לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחוּדֵייהוּ, וְעַל יְדֵי דְּמִשָּׁה. וְהָא אֲתַמַּר דְּהָכִי
 מְבַעֵי קָרָא לְמִימַר, יֵי לְסִינֵי בָּא, וְזֶרַח לְשַׁעִיר לְמוּ,
 הוֹפִיעַ לְהַר פָּאָרְן, מַהוּ מְשַׁעִיר לְמוּ, וּמַהוּ מֵהַר פָּאָרְן.
 כֻּלָּא אֵית לְמַנְדַּע וְלְאַסְתְּכְּלָא, וְהָא שְׂאֵילְנָא, וְלָא
 שְׂמַעְנָא, וְלָא יַדְעְנָא.

כַּד אָתָּא רַבֵּי שְׂמַעוֹן, אָתָּא וְשְׂאֵיל מְלָה כְּמִלְקַדְמִין,
 אָמַר לֵיהּ הָא שְׂאֵלְתָּא דָּא אֲתַאמַּרְתָּ. יֵי מְסִינֵי בָּא:
 כְּמָה דְּאֲתָּא אָמַר (שְׁמוֹת יט) הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הָעֲנָן,
 וּמְסִינֵי בָּא וְאֲתַגְּלִי עַלֵייהוּ. וְזֶרַח (דף קצ"ב ע"ב) מְשַׁעִיר לְמוּ,
 מִמָּה דְּאָמְרוּ בְּנֵי שַׁעִיר, דְּלָא בַּעָאן לְקַבְּלָא, מֵהָאֵי,
 אַנְהָר לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאוֹסִיף עַלֵייהוּ נְהוּרָא וְחַבִּיבוּ סַגִּיא.
 אוּף הָכִי, הוֹפִיעַ וְאַנְהָר לְיִשְׂרָאֵל מֵהַר פָּאָרְן, מִמָּה
 דְּאָמְרוּ בְּנֵי פָּאָרְן, דְּלָא בַּעוּ לְקַבְּלָא, מֵהָאֵי. אוֹסִיפוּ
 יִשְׂרָאֵל חַבִּיבוּ וּנְהִירוּ יִתִּיר כְּפִדְקָא יָאוּת.

וּמַה דְּשְׂאֵלְתָּ עַל יְדָא דְּמָאן אֲתַגְּלִי עַלֵייהוּ. (תָּא קוּזִי) (ר"ח

ע"ב, ר"ע, רי"ט ע"א) רָזָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְאַתְגְּלִי מְלָה עַל יַדְךָ.
 אורִייתָא נִפְקֵת מִרְזָא עֲלָאָה, דִּרִישָׁא (ס"א קדישא) דְּמִלְכָּא
 סְתִימָא, כִּד מָטָא לְגַבֵּי דְרוּעָא שְׂמַאֲלָא, (ס"א ימינא) חֲמָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהֵהוּא דְרוּעָא, דְּמָא בִישָׁא דִּהוּוּ
 מִתְּרַבֵּי מִתְּמֵן. אָמַר, אֲצִטְרִיךְ לִי לְבַרְרָא וּלְלַבְנָא דְרוּעָא
 דָּא. וְאִי לָא יִמְאִיךְ הֵהוּא דְּמָא בִישָׁא, יִפְגִּים כְּלָא. אֲבַל
 אֲצִטְרִיךְ לְבַרְרָא מִהֲכָא כָּל פְּגִימוּ.

מַה עֵבֵד. קָרָא לְסַמְאֵל, וְאַתָּא קַמִּיהָ, וְאָמַר לִיהָ תִּבְעֵי
 אורִייתָא דִּילִי. אָמַר, מַה פְּתִיב בְּהָ. אָמַר לִיהָ, לָא
 תִּרְצַח. דִּילִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתָּר דְּאַצְטְרִיךְ. אָמַר
 חַס וְשָׁלוֹם, אורִייתָא דָּא דִּילְךָ הִיא, וְדִילְךָ יְהֵא, לָא
 בְּעִינָא אורִייתָא דָּא. אָתִיב וְאַתְחַנֵּן קַמִּיהָ, אָמַר מְאָרִיָּה
 דְּעֲלֵמָא, אִי אַתְּ יְהֵבָה לִי, כָּל שְׁלִטְנוּ דִּילִי אַתְּ עֵבֵר, דְּהָא
 שְׁלִטְנוּ דִּילִי עַל קְטוּלָא אִיהוּ, וְקָרְבִין לָא יְהוֹן וְשְׁלִטְנוּ
 דִּילִי עַל כְּכַבָּא דְּמַאֲדִים, אִי הָכִי כְּלָא אַתְּבַטַּל מִעֲלֵמָא.
 מְאָרִיָּה דְּעֲלֵמָא, טוּל אורִייתָךְ, וְלָא יְהֵא חוּלְקָא
 וְאַחְסָנָא לִי בְּהָ. אֲבַל אִי נִיחָא קַמְךָ, הָא עֲמָא
 בְּנוֹי דִּיעֵקֵב, לוֹן אַתְחַזִּי. וְאִיהוּ חָשִׁיב דְּהָא דְּלִטוּרָא אָמַר
 עֲלֵייהוּ. וְדָא הוּא וְזֵרַח מִשְׁעִיר לָמוּ, מִשְׁעִיר מִמֶּשׁ נִפְק
 נְהוּרָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר סְמַא"ל וְדָאִי, אִי בְּנוֹי דִּיעֵקֵב
 יִקְבְּלוֹן דָּא, יִתְעַבְּרוּן מִעֲלֵמָא, וְלָא יִשְׁלִטוּן לְעֲלֵמִין.

אָתִיב לִיָּה כַּמָּה זְמַנִּין, וְאָמַר דָּא, וְאָמַר לִיָּה אַנְתָּ בּוֹכְרָא,
וְלָךְ אַתְחַזִּי. אָמַר לִיָּה, הָא לִיָּה בְּכִירוּתָא דִּילִי, וְהָא
אֶזְדַּבֵּן לִיָּה, וְאַנָּא אוֹדִיתִי.

אָמַר לִיָּה הוֹאִיל וְלֹא בַּעֲיַת לְמַהוּי לָךְ בַּה חוֹלְקָא,
אַתְעֵבֵר מִנָּה בְּכֹלָא. אָמַר יָאוּת. אָמַר לִיָּה, הוֹאִיל
וְכַךְ, הֵב לִי עֵיטָא, אִיךְ אַעֲבִיד דִּיקְבִּלּוֹן לָהּ בְּנוֹי דִּיעֵקֵב
דְּאֵת אָמַר. אָמַר לִיָּה מָאֲרִיָּה דְעֵלְמָא, אַצְטְרִיךְ לְשַׁחְדָּא
לוֹן, טוֹל נְהוֹרָא מִנְּהִירוֹ דְחִילִי שְׁמִיָּא, וְהֵב עָלֵיָּהּ,
וּבְדָא יְקַבֵּלוֹן לָהּ, וְהָא דִּילִי יְהָא בְּקַדְמִיתָא. אַפְשֵׁיט
מִיָּה נְהִירוֹ דְחַפֵּיָּא עָלֵיָּהּ, וַיְהֵב לִיָּה, לְמִיָּהּ לוֹן
לְיִשְׂרָאֵל, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ. מִשְׁעִיר
מִמֶּשׁ, דָּא סְמָא"ל. דְּכְּתִיב (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו.
לְמוֹ לְיִשְׂרָאֵל.

כִּיּוֹן דְּבִיעַר דָּא, וְאַעֲבֵר דְּמָא בִּישָׂא מְדֻרְעָא שְׁמָאֵלָא,
אַהֲדַר לְדְרוּעָא יְמִינָא (ס"א שְׁמָאֵלָא) חָמָא בִּיָּה אוּף הַכִּי,
אָמַר הַכִּי נָמִי אַצְטְרִיךְ לְנִקְיָא, מְדָמָא בִּישָׂא, דְרוּעָא
דָּא. קָרָא לְרַה"ב אָמַר לִיָּה, תְּבַעֲי אַתְּ אוּרִיָּתָא דִּילִי.
אָמַר לִיָּה, מַה פְּתִיב בָּהּ. דְּלִיג לִיָּה, וְאָמַר לֹא תִנְאַף.
אָמַר וּוִי אִי יְרוּתָא דָּא יַחֲסִין לִי קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא,
יְרוּתָא בִּישָׂא, דִּיתְעֵבֵר בַּה פֶּל שְׁלֻטְנִי, דְּהָא בְּרַכְתָּא
דְּמִיָּא נְטִילְנָא, בְּרַכְתָּא דְנוּנִי יְמָא, דְּכְּתִיב (בראשית א) פָּרוּ

וּרְבוּ וְגו'. וּכְתִיב (בראשית יז) וְהִפְרִיתִי אוֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אוֹתוֹ
וְגו' וּכְתִיב (בראשית טז) וְהוּא יִהְיֶה פָּרָא אָדָם.

שְׂאֵרֵי לְאַתְחַנְנָא קָמִי מֵאֲרִיָּה, אָמַר לִיָּה, מֵאֲרִי דְעֶלְמָא,
תְּרִין בְּנִין נִפְקֵנָא מֵאַבְרָהָם, הָא בְּנוֹי דְיִצְחָק, הַב
לוֹן, וְלוֹן אֶתְחַזִּי. אָמַר לִיָּה, לָא יְכִילְנָא, דְאַנְתָּ בּוּכְרָא,
וְלָךְ אֶתְחַזִּי, שְׂאֵרֵי לְאַתְחַנְנָא קָמִיָּה, וְאָמַר מֵאֲרִיָּה
דְעֶלְמָא, בְּכִירוֹתָא דִּילִי יִהְיֶה דִּילִיָּה, וְהֵאֵי נְהוּרָא דְאַנָּא
יִרִיתְנָא עַל דָּא, טוֹל וְהַב לוֹן, וְכֹךְ עָבַד, הֵדָּא הוּא
דְכְתִיב, (דברים לג) הוֹפִיעַ מִהֵר פֶּאֶרְן.

מֵאִי שְׂנָא בְּסַמָּא"ל כְּתִיב וְזָרַח, וּבְרַה"ב כְּתִיב הוֹפִיעַ.
אַלָּא נִטְל בְּהֵוּא נְהִירוֹ דְאַפְשִׁיט מִנִּיָּה סַמָּא"ל,
חֶרֶב וְקִטּוּלָא, לְקִטְלָא בְּדִינָא, וְלְקִטְלָא כְּדָקָא יָאוּת.
הֵדָּא הוּא דְכְתִיב, (דברים לג) וְאֲשֶׁר חֶרֶב גְּאֹתָךְ. אַף עַל גַּב
דְּלָא הוּוּה דִּילָךְ. וְנִטְל בְּהֵוּא בְּרַכְתָּא דְאַפְשִׁיט מִנִּיָּה
רַה"ב, זְעִיר, כְּמָאן דְאַוּפֵּע זְעִיר מִבְּרַכְתָּא דְלַהוֹן,
לְמַעַבְד פְּרִיָּה וּרְבִיָּה. בְּגִין כֶּף הוֹפִיעַ מִהֵר פֶּאֶרְן, וְלָא
כְּתִיב וְזָרַח.

כִּיּוֹן דְנִטְל מִתְנֵן אֵלִין לְיִשְׂרָאֵל, מֵאִינוֹן רַבְרַבְנִין
שְׁלִטְנִין, אָתָּא וְקָרָא לְהוּ לְכָל (דף קצ"ג ע"א) רַבְבוֹת
קֹדֶשׁ, דְמִמְנֵן עַל שְׂאֵר עַמִּין, וְאַתִּיבוּ לִיָּה אוּף הָכִי.
וּמְכַלְהוּ קַבִּיל וְנִטְל מִתְנֵן, לְמִיָּהב לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. לְאַסִּיא,

דְּתוּה לִיּה חַד מְאָנָּא מְלִיָּא מְסַמָּא דְחַיִּי, וְנָטִיר לִיּה
 לְבַרִּיה. בְּעָא לְמִיּהֵב לִיּה לְבַרִּיה, הֵהוּא פְּלִיטוֹן דְּסַמָּא
 דְחַיִּי. אֲסִיָּא הוּה חֲפִים, אֲמַר עֲבַדִּין בִּישִׁין אִית בְּבִיתִי,
 אִי יִנְדַּעוֹן דְּאָנָּא יְהִיב לְבַרִּי נְבֻזְבֻּזָּא דָּא, יְבֵאִישׁ
 בְּעֵינֵייהוּ, וְיִבְעוֹן לְקַטְלָא לִיּה.

מָה עֲבַד. נָטַל זַעִיר מְסַמָּא דְמוֹתָא, וְשׁוּי אֲפִתְחָא
 דְּמְאָנָּא, קָרָא לְעֲבַדוּי, אֲמַר לוֹן, אַתּוֹן מְהִימְנָן
 קְדָמִי, תְּבַעוֹן לְהֵהוּא סַמָּא. אֲמַרוּ נְחָמִי מְאִי הוּא. נָטְלוּ
 לְמַטְעַם, עַד לָא אֲרַחוּ, בָּעוּ לְמִימַת, אֲמַרוּ בְּלַבִּייהוּ, אִי
 הֵאִי סַמָּא יְהִיב לְבַרִּיה, וְהֵאִי יְמוֹת וְאֲנָן גִּירַת לְרַבּוֹנָּא.
 אֲמַרוּ קַמִּיה, מְרָנָּא, סַמָּא דָּא לָא אַתְחַזִּי אֲלָא לְבַרְךָ,
 וְהָא אֲגָרָא דְּפּוֹלְחָנָּא שְׂבַקְנָא גְּבַךְ, זִיל וְהֵב לִיּה
 לְשׁוֹחַדָּא, דִּיקְבַּל סַמָּא דָּא.

כֶּךָ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא אֲסִיָּא חֲפִים, יַדַּע דְּאִי יְהִיב
 אוֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, עַד לָא אוֹדַע לוֹן, בְּכָל יוֹמָא הוּו
 רַדְפִּין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל עָלָה, וְקַטְלִין לוֹן. אַבְל עֲבַד דָּא,
 וְאִינוֹן יְהִבוּ לִיּה מַתְנָן וְנְבֻזְבֻּזָּן, בְּגִין דִּיקְבַּלוֹן לָהּ. וְכִלְהוּ
 קַבִּיל לוֹן מִשָּׁה, לְמִיּהֵב לָהּ לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב,
 עָלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִיתָ שְׁבִי וְגו'. וּבְגִין כֶּךָ יִרְתּוּ
 יִשְׂרָאֵל אוֹרִייתָא, בְּלָא עֲרַעוּרָא, וּבְלָא קְטְרוּגָא פְּלָל.
 בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמִיה, לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָא.

(תהלים סח)

תָּא חֲזִי, עֲדִים דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֵלִין מִתְנַן וְנִבְזֻזֻן
 דְּקִבְלִין. וּבְגִין כֵּן, לָא הָוּה שְׁלִיט עַלְיֵיהּ מוֹתָא,
 וְלָא סִטְרָא אַחְרָא, וְלָא הֵי לֹון דֵּי נִטְלוּ אוֹרֵייתָא בְּלָא
 עֲרֵעוּרָא כְּלָל, אֶלָּא דְּקִבְלִין נִבְזֻזֻן וּמִתְנַן מִכְּלָהּ. כִּיּוֹן
 דְּחִטּוּ מַה כְּתִיב, (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדִים.
 אֵינֻן (תהלים סח) מִתְנֹות בְּאָדָם. מַה אֲשֶׁתָּאֵר מְנַהֵן. הֵהוּא
 שְׁבִי, דְּכְתִיב עָלֵיתָ לְמָרוֹם שְׁבִיתָ שְׁבִי וְגו'.

אוֹסְפוּ וְחִטּוּ, מַה כְּתִיב (במדבר כא) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ
 עֲרֵד. וְכְתִיב, וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי
 (ועם פל דא) וְכָל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל תִּבְיִן לְאַבוּהוֹן דְּבִשְׁמִיא,
 אֵינֻן נִבְזֻזֻן (ובלא) יִתְהַדֵּר לְגַבֵּייהוּ, וְאַתְחַפֵּיין בֵּיהּ.
 וְלִזְמַנָּא דְּאֵתִי, כְּלָא יִתְהַדֵּר דְּכְתִיב, (דברים ל) וְשָׁב ה'
 אֶלְהִיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְגו'.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, (שופטים ה) יִי בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצַעֲדֶךָ
 מִשְׁדֵּה אֲדוֹם אֶרֶץ רַעְשָׁה. בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא תָב מִשְׁעִיר, דְּלָא קִבְלִין אוֹרֵייתָא, אֶרֶץ רַעְשָׁה וְגו'.

מֵאִי טַעְמָא רַעְשָׁה. בְּגִין דְּבַעָתָא לְאַהֲדָרָא לְתוּהוּ וּבוּהוּ,
 דְּהָכִי אֲתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא, אִי יִקְבְּלוֹן בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אוֹרֵייתָא, מוּטָב. וְאִם לָאוּ, אֶהְדֵּר עֵלְמָא לְתוּהוּ
 וּבוּהוּ. כִּיּוֹן דְּחִמָּתָא אֶרְעָא, דְּהָא אֲזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְכָל עַמְמֵיא דִּיקְבְּלוּ אוֹרֵייתָא, וְלָא קִבְלִין. וּמְכָל

עֲמִמִּיא לֹא אֶשְׁתָּאֲרוּ אֶלֶּא יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדֵייהוּ, חֲשִׁיבַת
 אֶרְעָא, דִּישְׂרָאֵל לֹא יִקְבְּלוּן כְּוֹתֵייהוּ, וּבְגִין כֶּךָ אַרְצֵי
 רַעְשָׁה. כִּיּוֹן דִּיאֲמָרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, מִיַּד שְׂקָטָה, הֲדָא
 הוּא דְכֹתִיב (תהלים עו) אַרְצֵי יִרְאָה וְשְׂקָטָה. יִרְאָה בְּקִדְמִיתָא,
 וּלְבִסוּף וְשְׂקָטָה.

וְתָא חֲזִי, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל אֲמָרוּ נַעֲשֶׂה, לֹא דִּחְלִין מִן כָּל
 עֲשִׂייהָ, דִּיכְלוּן כָּל חֲרָשֵׁי דְעֵלְמָא לְמַעְבַּד, וְלֹא
 מִכָּל קְסָמִין וְחֲרָשִׁין דְעֵלְמָא. מְאִי טַעְמָא. חַד, בְּגִין דָּא.
 וְחַד, בְּגִין דְּכַד אֶפִּיק לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמְצָרִים,
 תָּבַר קַמֵּיהוּ כָּל זַיְנֵי חֲרָשֵׁי וְקְסָמִין, דְּלֹא יִכְלִין לְשַׁלְטָאָה
 עֲלֵיהוּ, וְהָיָא שְׁעֵתָא דֵּאתָא בְּלָק, הָוָה יַדַּע דָּא. מִיַּד
 וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל
 הַנֶּהָר וְגו'. מְאִי פְתוּרָה. אֶלֶּא דִּיתַקִּין פְּתוּרָא, וַיִּבְעִי
 מִתַּמָּן עֵיטָא, מֵהַ יַעֲבִיד. אֲשֶׁר עַל הַנֶּהָר, עַל הַנֶּהָרִים
 מִבְּעֵי לֵיהּ, מְאִי עַל הַנֶּהָר. וְדָאִי הֵכִי הוּא, דְּעַל חַד נֶהָרָא
 קַיִימָא תְּדִיר.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא, הָווּ אֲזִלֵּי לְמִיחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי
 בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא, חֲמוּי דְרַבִּי אֶלְעָזָר, קָמוּ
 בְּפִלְגוֹת לֵילִיָּא לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא, יִתְבוּ. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, הַשְׁתָּא הוּא עֲדָנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאֵל
 בְּגַנְתָּא דְעֲדוֹן, לֹא שְׁתַּעֲשַׁע בְּצַדִּיקֵיָּא דִּתַּמָּן. אָמַר רַבִּי

אָבֵא, שְׁעֲשׂוּעָא דָּא מַאי הוּא, וְהִיךְ יִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, מַלְּה דָּא רְזָא סְתִימָא אִיהוּ, (דף קצ"ג ע"ב) טְמִירָא
 לְגַבִּי, דִּלָּא יְדִיעַ. אָמַר לֵיהּ, וְכִי בְּרִיקְנִיא הוּוּ סְמִכִין
 רַבְרַבִּין דְּמִקְדַּמַּת דְּנָא בְּהַאי עֲלָמָא, דִּלָּא יְדַעוּ, וְלָא
 רְדְפוּ אַבְתָּרָה לְמַנְדַּע עַל מַה קְיִימִין בְּהַאי עֲלָמָא, וְמַה
 הוּוּ מְחַפָּאן בְּהַהוּא עֲלָמָא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה כה) יי אֱלֹהֵי אֲתָה אַרְוִמְךָ
 אוּדָה שְׂמֶךְ כִּי עֲשִׂיתָ וְגו'. הַאי קָרָא רְזָא
 דְּמַהִימְנוּתָא אִיהוּ. יי, רְזָא עֲלָאָה, שִׁירוּתָא דְּנִקְוֹדָה
 עֲלָאָה סְתִימָא דִּלָּא יְדִיעַ. אֱלֹהֵי, רְזָא (מלכים א יט) קוּל
 דְּמָמָה דְּקָה, וְאִיהוּ שִׁירוּתָא דְּקִימָא לְשִׁאֲלָא, וְאִסְתִּים
 וְלָא יְדִיעַ, וְלִית מָאן דְּאֲתִיב עֲלֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ סְתִים
 וְטְמִיר וְגַנְיוּ.

אֲתָה, דָּא יְמִינָא, שִׁירוּתָא דְּקִימָא לְשִׁאֲלָא, וְלֹאֲתַבָּא
 בֵּיהּ, וְהוּא פְּהֵן עֲלָאָה. כְּמַה דְּאֲתָּ אָמַר (תהלים קי)
 אֲתָה כְּהֵן לְעוֹלָם עַל דְּבִרְתֵי מַלְכֵי צְדָק. מָאן עַל דְּבִרְתֵי
 מַלְכֵי צְדָק. אֶלָּא פְּהֵן עֲלָאָה דָּא, אִיהוּ דְּקִימָא עַל דְּבַר,
 בְּגִין דְּתַהוּא דְּבַר לָא קְיִימָא, אֶלָּא בִימִינָא. וְתַהוּא דְּבַר
 מָאן אִיהוּ. מַלְכֵי צְדָק, כְּפִי שְׁמִיָּה. וּמַאי דְּאָמַר דְּבִרְתֵי,
 בְּגִין דְּאֲתַקְשֵׁר בֵּיהּ בְּדוּד. וְכֹל מְלִי שְׁבַחָא דִּילֵיהּ, בְּתַהוּא
 דְּבַר אֲתִיין. וְעַל דָּא דְּבִרְתֵי. וּבְגִין כְּפִי, אֲתָה דָּא פְּהֵן.

וְהָא אוֹקִימָנָא, דְתַלְת דּוּכְתִי אִינּוּן, דְאֶקְרִי כָל חַד אֶתָּה.
 אַרוּמְמֶךְ כְּלָא כַחְדָּא. אוּדְהָ שְׁמֶךְ כְּדֶקָא יָאוּת, וְהָאִי שְׁם
 יְדִיעַ. כִּי עָשִׂיתָ פְּלָא, כְּסוּיָא וּלְבוּשָׂא,
 לְאֶתְלַבְּשָׂא נְהוּרָא סְתִימָא עֵתִיקָא, רֵאשִׁיתָא דְרָגָא
 עֶלְאָה, אָדָם קַדְמָאָה, טְמִירָא בְּכְסוּיָא דְנְהוּרָא אַחְרָא.
 דְבַר אַחַר כִּי עָשִׂיתָ פְּלָא, כִּי עָשִׂיתָ אֶלֶף. וּמְהוּ אֶלְפָּה.
 הָא תְּנִינֶן, אֶלֶף בִּי"ת, אֶלְפָּה בִּינְהָ. אַבְל דִּיּוֹקְנָא
 דָּא, אִיהוּ תַלְת סְטְרִין. רֵאשִׁית דְרִזָּא עֶלְאָה דְאָדָם
 קַדְמָאָה. בְּגִין, דְבְדִיּוֹקְנָא דָּא, אִית תְּרִין דְרוּעִין, חַד
 מִכָּאן, וְחַד מִכָּאן, וְגוּפָא בְּאֻמְצָעִיתָא, וְכֻלָּא רִזָּא חֲדָא.
 וְאִיהוּ רִזָּא דִּיחֻודָא, א'. וּבְגִין כֶּךָ אֶלְפָּה לְחוּשְׁבְנָא אַחַד,
 וְהִינּוּ כִּי עָשִׂיתָ פְּלָא. וְרַב הִמְנוּנָא סְבָא אֶמַר הָכִי, כִּי
 עָשִׂיתָ פְּלָא, פְּלָא דָּא הוּא חַד דְרָגָא מֵאִינּוּן פְּלָאוּת
 חֲכָמָה. וּמֵאֵן אִיהוּ. דָּא (אִיּוֹב כח) נְתִיב לָא יְדַעוּ עֵיט. וְאִיהוּ
 פְּלָא.

עֲצוֹת מִרְחוּק קָרָא לְהָאִי בְּקַדְמִיתָא פְּלָא, וְהָכָא אֶמַר
 פְּלָא עֲצוֹת מִרְחוּק. אֶלָּא הָתָם אֶצְטְרִיךְ לְמִמְנִי
 שִׁית סְטְרִין לְדַרְגִין עֶלְאִין, (ישעיהו ו) פְּלָא יוּעֵץ אֵל גְּבוּר
 אָבִי עַד שַׁר שְׁלוֹם. וְהָכָא, לָא אַתָּא לְמִמְנִי חוּשְׁבְנָא.
 אַבְל עֲצוֹת מִרְחוּק מֵאִי נִינְהוּ. תְּרִי בְדִי עֲרָבוּת. דְכָל
 עֵיטָא דְנְבִיאִי מִתְמָן אַתִּיא. אִינּוּן אֶקְרוּן עֲצוֹת מִרְחוּק.

אָמוּנָה אוּמָן, תְּרִין דְּאִינוּן חַד, נְהָר וְגֵן. דָּא נְפִיק מֵעֵדֶן,
וְדָא אֶשְׁתְּקִי מִיַּיְהּ. הָא הֶכָא, כָּל רְזָא סְתִימָא
דְּמַהִימְנוּתָא.

השלמה מההשמטות (סימן י)

דְּאִינוּן חַד נְהָר וְגֵן. נְהָר דְּנְפִיק מֵעֵדֶן וְגֵן דְּאֶשְׁתְּקִי
מִיַּיְהּ. הֶכָא כָּל רְזָא סְתִימָא דְּמַהִימְנוּתָא.
וְאוּלִּיפְנָא, הָאִי מֵאן דְּאֶתְעַר בְּלִילְיָא, בְּהֵיא שְׁעָתָא
דְּעָאל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַדִּי צְדִיקֵיִּיא בְּגִנְתָּא.
אִיֶּצְטְרִיךְ לֹמֵר קְרָא דָּא, בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא. וּלְכוּנָא
דְּעֵתִיָּה בֵּיהּ. וּבְתַר (תהלים קל"ט) אוּדְךָ עַל כִּי נֹרְאוֹת
נִפְלְאוֹתֵי נִפְלְאִים מֵעֲשִׂיךָ וְנִפְשֵׁי יוֹדְעַת מְאֹד. (ולבְּתַר וְנִדְּהַר
יֹצֵא מֵעֵדֶן וְגו') וְהֵיִינוּ שְׁבַחָא דְּחִסְיָדִי קְדָמָי כִּד מִתְעָרִי
בְּפִלְגוֹת לִילְיָא. וּבְתַר מִסְדְּרֵי שְׁבַחֵיהּ וְלַעְאן
בְּאוּרֵיִתָּא.

שְׁעֵשׂוּעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְאִי הוּא. אֶלָּא, כָּל
צְדִיקֵיִּיא דְּקִימִין בְּדִיוֹקְנֵיהּ מִתְלַבְּשָׁן
בְּגִנְתָּא בְּכָל יוּמָא וְיוּמָא. כִּיּוֹן דְּאֶתְסַחָאן בְּטָלָא דְּזֻמִּין
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֵיִּיא בֵּיהּ מִתֵּיִּיא, עָאֲלִין כּוּלְהוֹן
לְגַבֵּי מְשִׁיחַ וְשְׂאֲלִין מָה דְּשְׂאֲלִין, וְהָא אֶתְעָרוּ
חֲבֵרֵיִּיא.

לְבַתַּר מִתְכַּנְּשִׁין וּמְשַׁתְּדְּלִין כּוּלְהוּ בְּדַעְתָּא עֵילָאָה

דְּכוּלָּהּוּ מְתִיבְתִי דְתַמָּן וְעַלֵייהוּ כַּמָּה מְמָנן. וּמִתְחַדְּשִׁי
תַּמָּן כַּמָּה חֲדוּשִׁין בְּאוּרֵייתָא. לְבַתֵּר נְפִיקי כּוּלָּהּוּ
וְחֻמָּאן כִּד אָתִי אֵלֵיהוּ לְגַבֵּי אַבְהָן. אִיהוּ נְפִיק וְאִינְהוּ
עֲאֵלִין וְקִימָן קָמִי אַבְהָן וְחֲדוּ בְּהוּ בְּכַמָּה בְּנִין קְדִישִׁין
דְּבִסְחֵרְנֵייהוּ וְחֲדָאן כּוּלָּהּוּ.

כִּד עֵייל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגוּת לִילִיא כּוּלָּהּוּ
קִימִי מִתְקַנָּן כְּדָקָא יְאוּת. וְכָל אֲשֶׁתְּדִלוּתָא
דְּאֲשֶׁתְּדִלִי כָּל תְּהוּא יוּמָא בְּחֲדוּשִׁי דְּאוּרֵייתָא, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, תִּיאוּבְתִיהָ בְּאִינוּן צְדִיקָיָא דְּחֲדִישׁוּ בְּהָ
מִילִין וְאֲשֶׁתְּעֲשֵׂע בְּהוּ וּבְאִינוּן מִילִין.

לְבַתֵּר כּוּלָּהּוּ מִתְתַקַּנָּן דְּכָר וְנוֹקְבָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּתֵר דְּאָרְחָ וְאֲשֶׁתְּעֲשֵׂע בְּהוּ בְּכָל אִינוּן
מִילִין רְזִין דְּחֻכְמָתָא דִּילְהוֹן, אֲתַגְלִי עַלֵייהוּ וְאִינוּן
חֻמָּאן בְּהוּא נוּעָם יִי. כְּדִין כְּלָהּוּ חֲדָאן בְּחֲדוּהָ סְגִי,
עַד דְּמִתְפְּשִׁי זִיּוּא וְנִהוּרָא דִּילְהוֹן. וּמִתְהוּא מְשִׁיכוּ
זִיּוּא וְנִהוּרָא דְּחֲדוּהָ דִּילְהוֹן, עַבְדִּין פִּירִין וְאִיבִין
לְעֵלְמָא דָּא. וְתִהוּא פְּרִי וְאִיבָא עֲאֵל תַּחוּת גְּדַפּוּי
דְּשְׁכִינְתָּא, עַד זְמַנָּא דְּאִיצְטְרִיךְ.

וְכֵן מְשֶׁתְּעֲשֵׂע בְּכָל צְדִיק וְצְדִיק (וְאָמַר) וְאָמְרִין, זַכָּאָה
אִיהוּ מְלָכָא דְּבְנִין אֵלִין אֲתַבְרִירוּ לְחוּלְקִיָּה
וְעַדְבִּיָּה.

קָלָא אַתְעַר מֵאַמְצַעִיתָא דְרִקִיעָא וְקָרָא בְּקַל תְּקִיף
 וְאָמַר, (תהלים קל"ז) זְכוֹר יְיָ לְבְנֵי אָדוּם אֵת יוֹם
 יְרוּשָׁלַיִם הָאוֹמְרִים עֲרוּ עֲרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ. כְּדִין
 עֲרִטִירוּ דִילִיָּה וְקִרְקוֹרָא דִילִיָּה וּמְכַל צְדִיקֵיָּא דְתַמָּן
 אֲשַׁתְּמַע בְּתַלְת מֵאָה וְתִשְׁעִין רִקִיעִין. בְּגִין דְלֹא אֵית
 חֲדוּה וְשַׁעֲשׂוּעָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲלֵא בְשַׁעֲתָא
 דְקִיָּמִי בְּהוּ (דקאים בְּהַרִי) צְדִיקֵיָּא דְתַמָּן. וּבְגִין דָּא אוֹמִי
 וְאָמַר, (תהלים קל"ז) אִם אֲשַׁכַּחךְ יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי
 תִּדְבֹק לְשׁוֹנֵי לְחֻכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֵכִי אִם לֹא אֶעֱלֶה אֵת
 יְרוּשָׁלַיִם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחַתִּי. בְּכַל אֲתֵר דְאֵית חֲדוּה
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, קָלָא דָּא נְפִיק וְקֵאֲרִי.

כְּדִין נְפִיק מִתַּמָּן וְסָלִיק וּבִטְשׁ רִקִיעִין וְשִׁאִיג שְׁאִיגִין,
 עַד דְכָל חִילֵי שְׂמִיָּא כּוּלְהוּ בְּעֲרִטוֹרָא. כְּדִין
 נִשְׁבָּא רוּחָא וּבִטְשׁ בְּטִרְפִין דִּיהוּא אֵילְנָא רַבְרָבָא וְכָל
 עֲנַפִּין דִילִיָּה בְּטִשִׁין דָּא בְּדָא. וְקָלָא אַתְעַר מִגּוֹ נוֹפָא
 דְאֵילְנָא וְקָרִי וְאָמַר. (תהלים ק"ה) זְכֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְדָבַר
 צְוֵה לְאֶלֶף דוֹר (דברי הימים א ט"ז) אֲשֶׁר כָּרַת אֵת אַבְרָהָם
 וְשָׁבוּעָתוֹ לִיצְחָק. כִּיּוֹן דְקָלָא דָּא אַתְעַר שְׁמַע אַבְרָהָם
 סָבָא וְאַתְעַר (כְּדִין) כִּד אֵיהוּ רַעּוּא לְמַלְכָּא וְאַתְנַחַם
 בְּהַדִּיָּה.

בְּהַיָּא שַׁעֲתָא אַתְעַרַת רוּחָא חֲדָא מִסְטָרָא דְדָרוּם

וְכָל רְעוּ וְחֻדוּהָ וְאַסּוּוֹתָ אֶתְעַר עַל עֲלָמָא. וְכַדִּין
 סָלִיק צַפְרָא וְרַעְוָא אֶשְׁתַּכַּח וְנִיחָא לְכָל אֲסִירֵי מַלְכָּא
 דְּאִינוּן בְּבֵי מְרַעֲיִיהוּ. זַפְּאָה עֲמָא דִּיכְלִין לְמַנְדַּע מְרֻזִין
 טְמִירִין סְתִימִין דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

אָמַר רַבִּי אָבָא יוֹמָא (ש"ג ע"ב) חַד הוּינָא אָנָּא וְרַבִּי
 יְהוּדָה דִּמְן עֵכוּ (אזלי) בְּמַדְבְּרָא וְעָא לְנָא
 בְּמַעֲרַתָּא חֲדָא וְאֶשְׁכַּחנָּא תַּמָּן סַפְרָא חֲדָא עֲתִיקָא דִּמְן
 יוֹמִין קַדְמָאִין. פְּתַחנָּא לִיהָ וְאֶשְׁכַּחנָּא דְהוּהָ פְּתִיב בֵּיהָ
 בְּרִישׁ מְלוֹי (ישעיה מ"ב) הָרָא שׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וְחֻדְשׁוֹת אָנִי
 מַגִּיד. וְאוּקִים קָרָא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא. מִן יוֹמָא
 דְּסָלִיק בְּמַחְשָׁבָה לְמַבְרֵי עֲלָמָא.

וְעַד לָא אֶתְבְּרֵי עֲלָמָא כָּל רוּחִין דְּצַדִּיקָיָא הוּוּ גְּנִיזִין
 בְּמַחְשָׁבָה קָמִיהָ כָּל חַד וְחַד בְּדִיוֹקְנִיהָ. כִּיּוֹן
 דְּצִיִּיר עֲלָמָא אֶתְגַּלְיִין כְּלָהוּ וְקִיִּימוּ בְּדִיוֹקְנֵיהוּ קָמִיהָ
 בְּרוּמֵי מְרוּמִים. לְבַתַּר יְהֵב לוֹן בְּאוּצָר חַד בְּגַנְתָּא
 דְּעַדָּן לְעֵילָא. וְהָהוּא אוּצָר לָא מְלִיא לְעֲלָמִין, וְתַדִּיר
 קָרִי הָרָא שׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וְחֻדְשׁוֹת אָנִי מַגִּיד. מֵאֵן
 אִינוּן אָנִי מַגִּיד כּוּלְהוּ בְּשִׁמְהֵן וְלִית תִּיאוּבְתָּא
 וְכִיסוּפָּא לְהָאֵי אוּצָר אָלָּא לְאַרְקָא בֵּיהָ נִשְׁמַתִּין
 תַּדִּיר.

כְּמָה דְּגִיְהֵנָם לִית תִּיאוּבְתָּא וְכִיסוּפָּא אָלָּא לְקַבְּלָא

נְשַׁמְתִּין לְאַתְדַּכָּא תַּמָּן וְכֹל יוֹמָא קָאֲרִי הַב הַב. מַאי
הַב הַב (אָלָא) אוֹקִיד אוֹקִיד. וְהֵוּא אוֹצֵר נְטִיל כָּל (אֵינֹן)
נְשַׁמְתִּין אֵינֹן עַד זְמַנָּא דְאַלְבִּישׁ לֹון וְנַחְתִּי לְהֵאִי
עֲלֵמָא. וּמַגּוּ חוּבָה דְאַדָּם קַדְמָאָה דְאַמְשִׁיךְ סִטְרָא
בִּישָׂא לְעֲלֵמָא אֶצְטְרִיכוּ לְאַלְבִּישָׂא אֵינֹן נְשַׁמְתִּין
בְּלְבוּשָׂא דָא. דְהֵא לְבוּשָׂא אַחְרָא בְּעָא קוּדְשָׂא בְּרִיךְ
הוּא לְאַלְבִּישָׂא לְאֵינֹן נְשַׁמְתִּין. (ס"א וְאָמַר בְּהֵוּא סִפְרָא) וְהֵוּא
(וְהוּדָה) אָמַר תְּהוּא סִפְרָא עַד הֶכָא שְׁתִּיקוּ (שְׁתוּקוּ). וְעוּד
חֲמִינָא מְכָאן וּלְהֶלְאָה אַתּוּון מַחִיקוּן דְלָא אֲשַׁתְּמוּדְעוּן.
וּבְתַר חֲמִינָא לֹון בְּחֵלְמָא וְאָמְרוּ לִי שְׁתוּק וְלָא תְּגַלִּי
אַלָּא לְטִינְרָא תְּקִיפָא, וְכֹךְ עֲבִידְנָא. וְאֲשַׁכְּחָנָא
בֵּיהּ מָאֲנִין דְלְבוּשָׂא אַחְרָא זְמִין (דְזִמִּין) קוּדְשָׂא בְּרִיךְ
הוּא לְאַלְבִּישָׂא לְאֵינֹן נְשַׁמְתִּין לְזִימְנִין (לְזִמְנָא) דְאַתִּי. (אָם
כֹּךְ) מִתִּים דְחִיו עַל יְדָא דִּיחֻזְקָאֵל, מַאי טַעְמָא לָא עֲבַד
לֹון תְּהוּא לְבוּשָׂא.

אַלָּא בְּגִין דְלָא מָטָא זְמַנָּא לְאַעְבְּרָא בְּעֲלֵמָא תְּהוּא
אוּרָא דְכֵיָא דְעֵבִיד לְבוּשִׁין. וּבְגִין כֹּךְ אַלְבִּישׁ
לֹון אַלָּא כְּמָה דְהוּוּ, וְכֹךְ יְהֵא לְתַחֲיִית הַמְתִּים, בְּר
דְתְּהוּא זוּהֶמָא דְקַדְמִיתָא לָא אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן.
כֹּךְ נִפְק בְּר נֶשׁ מֵהֵאִי עֲלֵמָא, כְּלָהוּ בֵּין צְדִיקִי בֵּין
חֲסִידִי וְתַמִּימִי וְחִיבִי וְרִשְׁיַעִי. כְּלָהוּ עֲבָרִי

בְּאִירָא, לְמַחְמֵי אָדָם קַדְמָאָה לְבְנֵי עֲלָמָא. וּמִתַּמָּן
 נָטִיל אֹרְחָא הֵן לְגִנְתָּא דְעֵדָן הֵן לְגִיְהֵנָם.
 כָּל אֵינֹן דְאֹרְחֵיִהוּ לְגִנְתָּא דְעֵדָן, מִתְקַרְבִּין לְגִבֵּי
 חוּמָה דְלָבַר מֵאֵינֹן תִּלְת חוּמוֹת דְתַמָּן. וְכִדִּין
 נְפִיק חַד מִמֵּנָא וְאִתְעַר קַמֵּיִהוּ וְקֹאֲרֵי וְאָמַר, זַכְּאִין
 אַתּוֹן צְדִיקָיָא (בְּעֲלָמִין כּוּלְהוּ) בְּעֲלָמָא. וְהָהוּא מִמֵּנָא
 יַעֲזֹרֵיִ"אל שְׁמִיָּה, אֹלִיף לֹון אֹרְחָא וְאִזְלִין קַמֵּיָּה עַד
 תַּרְעָא חַדָּא דְגִיְהֵנָם. הָהוּא מְמוּנָה קֹאֲרֵי בְּחִילֵיָּה
 וְאָמַר, צָנוּן תְּנַנָּא (תְּנַנְהָא) צָנוּן יְקִידְתָּא. בְּהֵיא שְׁעָתָא,
 בְּבֵהִילוֹ מִצָּנְנִין לָהּ וְעֹאֲלִין כּוּלְהוּ וְטַבְּלִין וְעֵבְרִין. וְכָל
 אֵינֹן חֵיִיבִין אֶתְמַסְרֹן בִּידָא דְדוּמָ"ה וְעֹאֲלִין בְּגִיְהֵנָם.
 וְכָל אֵינֹן זַכְּאִין, לָא אֶתְמַסְרֹן בִּידוּי. אֶלָּא (בִּידָא) דְהָא
 מְמוּנָה.

וּבְתַר דְטַבְּלִין וְעֵבְרִין, הָהוּא מְמוּנָה אִזְלֵל קַמֵּיִהוּ עַד
 דְמָטָאן לְשׁוּר דְגִנְתָּא דְעֵדָן וְהָהוּא מְמוּנָה קֹאֲרֵי
 לְפִתְחָא וְאָמַר, (יִשְׁעִיָּה כ"ו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֵא גֹוי צְדִיק
 שׁוֹמֵר אֲמוּנִים. כִּדִּין פִּתְחִין פִּתְחָא וְאֵעִיל לֹון, וְכֵן בְּכָל
 פִּתְחָא וּפִתְחָא.

כִּיּוֹן דְעֹאֲלִין לְגֹו אֶתְר דְצְדִיקָיָא, צְדִיקָיָא אֹחְרָנִין
 קַיִימִין וְכַמָּה חֲדוּה עַל חֲדוּה עַל צְדִיקָיָא וְכָל
 בְּנֵי מְתִיבְתָא חֲדָאן. לְסוּף תִּלְתָּא יוּמִין דְאֶתְטַמְרֹן

בְּהִיכָלֵינוּ יְדִיעֵנוּ נִפְקֵי וְאֹיְרָא נְשִׁבֵי וּמִתְצַיֵּירָן כּוּלְהוּ
בְּדִיוֹקְנֵייהוּ. מִכָּאן וּלְהֵלָאָה יִרְתִּין אַחֲסַנְת יְרוּתָא
כְּדָקָא חֲזִי לְכָל חַד.

חֲזוּתָא דְאַתְחֲזִי בְּגִנְתָּא דְעֵדָן מִחִזּוּ יִקְרָא דִּיוֹקְנָא
דְּכָל דִּיוֹקְנֵין וְגוּוֹן דְּכָל גּוּוֹנֵין. דְּמִלְכָּא
קְדִישָׁא לֹא אֶתְגְּלִי בְּהִיכָלָא וְלֹא בְּאַתְר חַד. אֶלָּא
(אֶתְפַּתַּח) אֶתְפֹּשֶׁח רְקִיעָא מְרַקְמָא עַל גְּבִי גִנְתָּא לְאַרְבַּע
סְטְרִין וְאַתְמַלִּיָּא מְזִיּוּא יִקְרָא קְדִישָׁא וְאַתְחֲזִי תַמָּן,
וְאַתְהֵנוּ כּוּלְהוּ צְדִיקֵיָּא. מֵאן חָמָא חֲדוּה וְכִסּוּפָא
דְּהֵהוּא נוּעָם יִי.

עַד כָּאן הוּהוּ לִי רִשׁוּ לְמַחְמֵי בְּתֵהוּא סְפָרָא.
אֲדַמְקִיפְנָא לְמַחְמֵי יִתִּיר בֵּיהּ, פֶּרַח מִן יָדֵי וְלֹא
חֲמִינָא לִיהּ. אֶשְׁתְּאַרְנָא עֲצִיב וּבְכִינָא. דְּמִיכְנָא תַמָּן
בְּתֵהוּא מְעַרְתָּא וְחֲמִינָא לִיהּ (לְהֵהוּא) דְּהוּה לְבִישׁ מְנָא
(מְצָא). אָמַר לִי ר' לָמָּה לָךְ לְמַבְכִּי וְלֹא תִתְעַצֵּב (ס"א מְמַאן)
מִמָּה דְּהוּה בְּתֵהוּא סְפָרָא. פֶּרַח לְגַבִּיהּ וְנִטְלִיהּ וְעַד לֹא
יִפּוֹק מֵהָאֵי עֲלָמָא גָּנִיז לִיהּ בְּתֵהוּא מְעַרְתָּא דְּמִדְּבָרָא
דָּא, וְהִשְׁתָּא דְּהוּה מִתְגְּלִי לְחֵיָּא חָכָא, פֶּרַח בְּאֹיְרָא
לְנִטְלִיהּ.

מִכָּאן וּלְהֵלָאָה זִיל לָךְ לְאוּרְחָךְ, וּמִתְהוּא יוּמָא וְעַד
הִשְׁתָּא לֹא אֶתְגְּלִי לִי וְלֹא זְכִינָא לְמִשְׁמַע

מִמָּאן הָוּה. וּבְכָל זְמַנָּא דְאֵנָא דְכִירְנָא, אֲשֶׁת־אֲרֵנָא
 עֲצִיב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, דִּילְמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּעֵי בִיקְרִיָּה דְלָא בְּעֵי דִיתְגִּילִי בְּעֶלְמָא.

עַד דְהוּוּ יִתְבִּי וְלָעָאן בְּמַלְיָן אַחֲרָנִין עֲלָאִין וַיִּקְרִין
 נְהַר יִמְמָא קָמוּ וְאֶזְלוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַשְּׁתָּא
 עֵידָן רַעוּא מְקָמִי מְלָכָא קַדִּישָׁא, נִימָא מִיְלִי
 דְאֹרִייתָא וְנִתְעַסַּק בָּהּ וְנִשְׁתַּתַּף בְּשִׁכְיִנְתָּא. פִּתַּח
 וְאָמַר, (תהלים ה) יְהוָה בְּקֶרֶת שִׁמְעַת קוֹלִי בְּקֶרֶת אֶעְרוּךְ לָךְ
 וְאֶצְפֶּה. (ע"ב). אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּלָעַם חֵיִיבָא, מֵאֵן
 קָטִיל לֵיהּ, וְהֵיךְ אֶקְטִיל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְכוּ'. (עד כאן

מההשמטות)

מזוהר חדש דף מ"ג ע"ב שורה ז"ך (עד כאן מההשמטות)

(ד"ש ע"א) סימן י' (כ"ב בזהר הרשב"ב וצ"ל) י"א דף קצ"ט א' שורה כ"ד ודף ר"ב ע"ב
 שורה כ"ח דף ר"ג ע"ב ור"ו ע"ב (עד כאן מההשמטות)

לְאֵמַר הִנֵּה עִם יֵצֵא מִמְצָרִים. אִי תִימָא דְהָא צָרִיךְ
 לְנִטְלָא פִיפּוּסִין וַיּוֹחֲסִין דִּילְהוֹן, לָא אִיִּצְטָרִיךְ
 אֶלָּא אֹרַח כְּלָל דְכֹתִיב הִנֵּה עִם יֵצֵא. מֵאִי טַעְמָא,
 מִשּׁוּם דְהַכִּי קָרִי לֹוֹן פִּטְרוּנָא דִּילְהוֹן כִּמָּה זְמַנִּין. וְעַל
 דָּא לָא תְטַעֵי דְכֹתִיב (שמות ה) שְׁלַח אֶת עַמִּי בְּכָל זְמַן.
 וְעוֹד כִּד נִטְלַת עֵיטָא עֲלֵיהּוּ עִם פִּרְעָה בְּלִישְׁנָא דָּא
 יִכְלָתָּ לְהוּ. דְכֹתִיב, (שמות א) הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ. אוֹף הַשְּׁתָּא דְכְּתִיב, הִנֵּה עִם יֵצֵא
מִמְצָרִים וְלֹא אֶפִיק לֹון אַחֲרָא, אֲלֵא אִיהוּ מַגְרִמִּיה
נִפְק. וּבְגִין כֶּךָ תִּיכּוּל לְאַבְאֶשָּׂא לֹון.

הִנֵּה כֹסֶה אֵת עֵין הָאָרֶץ, אֵית דְּאִמְרֵי סִיחּוֹן וְעוּג
דְּקֶטְלִי (דְּקֶטְלוּ) לֹון יִשְׂרָאֵל, דְּהוּוּ עֵינָא דְּאֶרְעָא.

אֲלֵא כֹד אִיִּתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְבֵּה עַל אֶרְעָא
דְּמִצְרַיִם. כְּתִיב, (שְׁמוֹת י) וַיִּכַּס אֵת עֵין כָּל הָאָרֶץ וַתַּחֲשֹׁךְ
הָאָרֶץ. אִמְאִי, בְּגִין דְּכָל חֲרָשִׁין וְקֶסְמִין דְּעֶלְמָא לֹא
יִכְלִין לְמַעַבְד חֲרָשִׁין אֲלֵא מְלָה חֲדָא בְּדֶרְגָא חֲדָא,
בְּזִמְנָא חֲדָא. וְעֵמָּא דָּא אִיִּתִי עֲרוּב מִבּוֹלְבַל מִכְּמָה
זִינִין מִבּוֹלְבַלִין אֵלִין בְּאֵלִין, עַד דְּלֹא יִכְלוּ כָּל חֲרָשִׁין
וְקֶסְמִין לְמִיקָם. וְדָא הוּא וַיִּכַּס אֵת עֵין כָּל הָאָרֶץ.

וְהִכָּא כְּתִיב, וַיִּכַּס אֵת עֵין הָאָרֶץ וְהִכִּי הוּא וְדָאִי.
אִמְר ר' אַבָּא בְּלֶק וּבְלָעָם לֹא הָוָה בְּעֶלְמָא חֲרָשִׁין
וְקֶסְמִין כְּוֹתִייהוּ (בְּלָעָם) חֵילִיָּה וְתוּקֶפִיָּה הָוָה

בְּפּוּמִיָּה וְעֵינִיָּה. בְּלֶק חֵילִיָּה וְתוּקֶפִיָּה הָוָה בְּעוּבְדָא
דְּיָדִין. וְדָא אִיצְטְרִיךְ לְדָא, דְּהָא כָּל זִינֵי חֲרָשִׁין
דְּעֶלְמָא בְּפּוּמָא וְעוּבְדָא הוּא, וּבְהוּ תִלְיִין. בְּלָעָם הָוָה
לִיָּה לִישָׁן וְלֹא יָדִין, בְּלֶק הָוָה לִיָּה יָדִין וְלֹא לִישָׁן.

אֲזִלוּ חֲבַרְיָא עַד דְּמָטוּ חַד בֵּי חֶקֶל וְשִׁמְשָׁא הָוָה תְּקִיף
לְחַדָּא. חָמוּ הָהוּא בֵּי חֶקֶל בְּשִׁפִּירוּ דְּעִשְׁבִּין וּמִיִּין

נִפְקִין לְכָל סֵטֶר וְאֵילָנֵי חֻקָּא סְגִיאִין, יִתְבוּ תַמָּן.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יְאוּת אֲתָר דָּא לְנִיחָא בֵּיהּ.
 אַדְהוּ יִתְבִּי, הָא חוּיָא רַבְרָבָא אֲתָא בְּתוּקָפָא
 דְּשִׁמְשָׁא וְאֶעְבֵּר קַמִּייהוּ. אָמַר לִיהּ רַבִּי
 אֶלְעָזָר, חוּיָא חוּיָא, סָטִי לָךְ מֵאוּרְחָךְ, דְּהָא תָּב הֵהוּא
 גְּבָרָא וְאַתְנַחֵם עַל מָה דְּעַבֵּד, וְלֹא יוֹסִיף לְמַעְבֵּד הֵהוּא
 מְלָה. תְּוֹוְהוּ חֲבַרְיָא. אָמַר ר' אַבָּא מֵאֵי הוּא. אָמַר לוֹן
 שְׂתוּקוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חוּיָא חוּיָא, לְבַתֵּר דְּלַחֲשׁוּ לָךְ מִן
 שְׁמִיא, אַתְנַחֵם הֵהוּא גְּבָרָא וְשׁוּי בְּרַעוּתִיהּ דְּלֹא
 יִתִּיב בֵּיהּ לְעֵלְמִין סָטִי לָךְ מֵאוּרְחָךְ. קָם חוּיָא בְּקִיּוּמִיהּ
 וְלֹא נָטִיל הָכָא וְהָכָא. תָּב כְּמִלְקַדְמִין. אָמַר לִיהּ, חוּיָא
 חוּיָא, יַדְעֵנָא מָה דְּאֵתָּ בְּעֵי, תוּב מֵאוּרְחָךְ. דְּהָא גּוּי
 חֲיִיבָא אֲתִי, דְּעַבִּיד בִּישׁ לְחַד יוּדָאֵי. וְהָא הוּא נָאִים
 שְׂכִיב בְּמַעְרְתָא דִּילָךְ, זִיל וְקַטְלִיהּ. מִיַּד אֲהַדֵּר הֵהוּא
 חוּיָא וְדִלְג דְּלוּגִין קַמִּייהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵי לָא הוּינָא הָכָא, כַּמָּה בִּישִׁין הָוָה
 עֵבִיד הָאֵי חוּיָא. דְּהָא פִּד בַּר נָשׁ יוּדָאֵי עֵבֵד
 עוּבְדָא דְּחוּבָא, וְעַד לָא תָּב בְּתִיּוּבָתָא, לְחִישׁוּ לִיהּ
 לְהָאֵי חוּיָא לְקַטְלָא לִיהּ. וְאֵימְלָךְ הֵהוּא בַּר נָשׁ בֵּין כַּף
 וּבֵין כַּף, וְאַתְנַחֵם מִחוּבִּיהּ. וְאָמַר דְּלֹא יִתוּב לְעֵלְמִין

לְהָאֵי חֲטָאָה וְעַל דָּא אֲשֵׁתְזִיב מִן דִּינָא.
 אָמְרוּ חֲבֵרֵי יָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, בְּמָה יִדְעֵת. אָמַר לְהוּ,
 סִימָנָא יְהֵב לִי אָבָא, וְאֲנָא אֲשֵׁתְמוֹדְעָנָא בֵּיהּ.
 אָמְרוּ לֵיהּ, תִּינַח חוּיָא דְאֲשֵׁתְמוֹדְעַת בֵּיהּ. הֵהוּא
 דְאֲתַנְחֵם וְתַב מִחוּבֵיהּ בְּמָה יִדְעֵת. אָמַר לְהוּ, כִּד הָוָה
 אָזִיל הֵהוּא חוּיָא, קִשְׁקִשׁוּי הָוּוּ סְלָקִין וְזֻנְבוּי זְקִיף
 וְאִיהוּ דְאָזִיל (אָזִיל) בְּבֵהִילוּ. רוּחָא חֲדָא הָוָה אָזִיל
 לְקַבְלֵיהּ וְהָוָה קָאֲרִי קָמִיהּ, תוּב מֵאֲרַחָךְ. דְהָא תַב
 מִחוּבֵיהּ וְאֲתַנְחֵם הֵהוּא בְר נָשׁ.

וְהֵהוּא חוּיָא בִישָׂא לָא הָוָה צִיִּית עַד דִּיתְנֹון לֵיהּ כּוּפָר
 בְּהֵדִיהּ בְּאֲתַרִּיהּ דְהֵהוּא בְר נָשׁ דְאֲתַחֲיִיב
 קְטוּלָא וְתַב. דְכַךְ אֹרְחוּי דְחוּיָא עֵילָא וְתַתָּא, כִּיּוֹן
 דְאֲתִיִּיהִיב לֵיהּ רִשׁוּ, לָא תַב עַד דְאֲשְׁלִים הֵהוּא דִינָא
 בִישָׂא דְאֲתִיִּיהִיב לֵיהּ רִשׁוּ לְמַעַבְד, אוּ דִיתְנֹון לֵיהּ
 בְּאֲתַרִּיהּ חִיבָא אַחְרָא בְּכוּפָרָא. דְהָא בְרִיקְנֵי יָא לָא
 יפּוּק. כִּיּוֹן דְאֲתִיִּיהִיב לֵיהּ רִשׁוּ.

אָמְרוּ לֵיהּ, תִּינַח כָּל דָּא. הֵהוּא גוּי דְאֲמַרְת דִּיהֲבַת
 לֵיהּ כּוּפָרָא, בְּמָאֵי יִדְעֵת. אָמַר לוֹן, כִּיּוֹן
 דְמִלְלִית לְחוּיָא, הֵהוּא רוּחָא דְהָוָה אָזִיל לְקַבְלֵיהּ
 וְלַחִישׁ לֵיהּ דִּיתוּב לְאֹרְחֵיהּ דְהָא אֲתַנְחֵם הֵהוּא בְר נָשׁ.
 דְלִיג הֵהוּא רוּחָא עַל אוּדְנֵיהּ. (אוּדְנֵי וְאָמַר לִי).

תְּוֹהוּ חֲבֵרֵי־א. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נִיתֵךְ וְנַחֲמֵי, דְהָא
 חוּיָא עֶבֶד מָה דְעָבַד. קָמוּ וְקָרִיבוּ גַבֵּי חַד
 טִינָרָא בְּהֵוּא בֵּי חֶקֶל, אֲשַׁכְחוּ לְהֵוּא גּוֹי דְמִית
 וְהֵוּא נָחַשׁ פְּרִיךְ עַל עַקְבֵּיהּ וְלֹא הָוּה אַבְדִּיל מִנֵּיהּ,
 וּבִתְרַ אֲתַפְּרֵשׁ מִעַקְבֵּיהּ וְסָלִיק עַל גְּרוּנֵיהּ וְאֶכְרִיף
 תַּמְזַן. וּמִתַּמְזַן נָחִית עַל עַקְבֵּיהּ, דְלֹא הָוּה מִתַּפְּרֵשׁ
 מִנֵּיהּ.

אֲשַׁכְחוּ לֵיהּ אַרְנָקֵי חַד מַלְיָא דִּינָרִין דְגָזִיל לְחַד
 יוֹדָאֵי בְּאַרְחָא וּמְחָא לֵיהּ. נָטַל רַבִּי אֶלְעָזָר
 יַת אַרְנָקֵי. אָמַר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְבִכּוּלָא עֶבִיד
 שְׁלִיחוּתָא. תָּבוּ לְהֵוּא אֲתֵר דְהוּוּ (אִלֵּי).

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (י ש ע י ה מ " ג) מֵאֲשֶׁר יִקְרָת בְּעֵינַי
 נִכְבְּדַת וְאֲנִי אֶהְבַּתִּיךָ וְאַתָּן אָדָם תַּחַתִּיךָ וְלֹאֲמִים
 תַּחַת נַפְשֶׁךָ. מֵאֲשֶׁר יִקְרָת, יִקָּר מִבְּעֵי לֵיהּ, וְהָכִי
 אֵיצְטְרִיךְ. מֵאֲשֶׁר אַתָּה יִקָּר בְּעֵינַי, מָהוּ יִקְרָת. מִכָּלֵל
 דְּאִיהוּ מַגְרָמִיהּ אֲתִיִּיקָר. אֶלָּא הָכִי הוּא וְדָאֵי, דְכָל בַּר
 נָשׁ דְּאִיהוּ בְּחִיּוּבָא (ד " ש ע " ב) קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּקַדְמִיתָא, הוּא מְזֻלְזֵלָא וְתוּעֵבָה (תו ע ב ת א) קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וּבִתְרַ דְּאִימְלָךְ וְתַב מִחוּבֵיהּ, הַשְׁתָּא אִיהוּ
 אֲתִיִּיקָר מַגְרָמִיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאֲרִי עָלֵיהּ
 וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר יִקְרָת בְּעֵינַי נִכְבְּדַת, אֶת מַגְרָמָךְ יִקְרָת.

בְּעֵינַי נִכְבְּדַתְּ וְאֲנִי אֶהְבַּתִּיךָ. דְּהָא לִית רְחִימוּ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַדֵּי בַר נֶשׁ בְּהַאי
 עֲלָמָא, אֲלָא בְּמָאן דְּתַב מִחוּבֵיהָ. וְעַל דָּא אֲנִי
 אֶהְבַּתִּיךָ. אֲבַל מָה אֲעֵבִיד דְּהָא יְהֵבִית רִשׁוּ לְחוּיָא
 לְנֻזְקָא. דָּא הוּא עֵיטָא, וְאַתָּן אָדָם תַּחְתִּיךָ. מְאִי אִיהוּ
 אָדָם דִּיהֵב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַּחוּתֵיהָ, הֵהוּא אָדָם
 דְּאֵתִי מֵעַמָּא אַחְרָא, דְּהֵהוּא חוּיָא מְדִילֵיהָ יִיכּוּל,
 דְּכַתִּיב וְאַתָּן אָדָם. אַל תִּקְרִי אָדָם, אֲלָא אָדָם.
 וְלֵאמֹרִים דָּא הוּא, לְאוּם מְלֵאוּם יֶאֱמֹן, וְדָא זְרַעָא
 דְּעֵשׂוּ דִּיהֵיב תַּחוּת נַפְשֵׁיהָ.

אַדְהוּוּ יְתֵבִי, הָא הָאִי יוּדָאִי דְּגִזְלָה הֵהוּא גּוֹי דְּקָטַל
 חוּיָא, אַתָּא בְּאוֹרְחָא לָאִי וְעֵיפָא. וּמִגּוּ תִקְיָפוּ
 דְּשִׁמְשָׁא עָאל בְּהֵהוּא חֶקַל וְיִתִּיב תַּחוּת אֵילָנָא חַד,
 וְהוּהּ מִתְרַעֵם לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְצַדִּיק עָלֵיהָ
 דֵּינָא, וְאָמַר. מְאֵרִיָּה דְּעֲלָמָא, גְּלוּי וְיִדּוּעַ קַמְךָ דְּאֵנָא
 לָא חֵיִשְׁנָא עָלִי וְעַל גּוֹפִי וְעַל מְמוּנֵי כְּלוּם, דְּהָא
 בְּדֵינָא אֶתְעֵבִיד כָּל ^(מְדָה) דְּאֶתְעֵבִיד. אֲבַל אָבָא וְאִמָּא
 סְבִין אִית לִי דְּלִית לִי בְּמָה אֶפְרַנְס לֹוֹן, וְעַל דָּא
 חֵיִשְׁנָא.

וְתוּ עַל כָּל דָּא, צְרוּרָא חֲדָא דִּדְיִנְרִין דְּהוּהּ בְּהֵהוּא
 אֲרַנְקִי דְּחַד מִסְכְּנָא לְמַעְבַּד חוּפָה לְבִרְתֵּיהָ

עֲנִיָּא. מָה אַעֲבִיד מֵאֲרֵי דְעֵלְמָא, עַל דָּא פֶּאִיבְנָא
בְּלִבָּאֵי יִתִּיר.

בְּכָה וְאָמַר (תהלים קי"ט) מִשְׁפָּטֵי ה' אָמַת צְדָקוֹ יַחֲדִיו.
דִּינִין דְּמֵאֲרֵי עֵלְמָא, קְשׁוּט אִינוּן. אִמָּאֵי אִינוּן
קְשׁוּט, בְּגִין דְּצְדָקוֹ יַחֲדִיו. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְמַעְבַּד (דִּינָא), כִּמְה מֵאֲרֵי
תְּרִיסִין קְיָיִמִין מֵהָאֵי סֵטֶר וּמֵהָאֵי סֵטֶר וּמִצְדִּיקִין אֲלִין
בְּאֲלִין וּמִגִּיחִין אֲלִין בְּאֲלִין. פִּיּוֹן דְּצְדָקוֹ אֲלִין בְּאֲלִין
וְאִסְתְּכֻמֶּן כְּחָדָא, כְּדִין מִשְׁפָּטֵי ה' אָמַת. אֵימַתִּי צְדָקוֹ
יַחֲדִיו. כַּד מִצְדִּיקֵי כָּל בְּנֵי דִינָא לְעִילָא. וְעַל דָּא מֵאֲרֵי
דְּעֵלְמָא, עַל דָּא בְּכִינָא וְלֹא עַל דִּידֵי.

שָׁמַע ר' אֶלְעָזָר וְחִבְרֵיָּא וְקָמוּ לְגַבִּיּהּ. חָמוּ יִתִּיה
דְּהוּה יִתִּיב תַּחוּת הַהוּא אֵילָנָא וְאֶתְקִיפוּ בֵּיה
וּנְטְלוּ יִתִּיה לְגַבִּיּהוֹן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, (לֹא תִדְחַל) זַכָּאָה
קְשׁוּט, דָּאֵי לָאוּ זַכָּאָה אַנְתָּ, לָא יֶרְחִישׁ לָךְ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא נִיסָא רַבְרָבָא כִּמְה דְּעַבַּד. בְּקֻדְמִיתָא טוּל
אַרְנָקֵי דִּילָךְ וְתִיזִיל וְתַחֲמִי מָה דְּעַבִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּגִינָךְ.

אַזְל בְּהַדְרֵיהוּ וְחָמָא הַהוּא גוֹי מִית וְחוּיָא הוּה עֲבִיד
בֵּיה נּוֹקְמִין וְהוּה כְּרִיךְ עַל קַדְלִיָּה. אִשְׁתַּטַּח
הַהוּא יוּדָאֵי בְּעַפְרָא וְאוּדֵי וְשַׁבַּח לְמֵאֲרֵי עֵלְמָא. וְקָם

וְנָשִׁיק יְדוּי דְרַבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרֵיָא. אָמַר לֹוֹן הַשְּׁתָא
 יַדְעֵנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲרַחֵישׁ נִיסָא דָּא בְּגִינֵיכוּ.
 אָבֵל רַבְנָן, עַל אַבָּא וְאִמָּא סָבִין דְאִית לִי בְכִינָא וְעַל
 מִסְכְּנָא דִּיהֵיב לִי צְרוּרָא. פְּתַח הַאֲרַנְקִי וְאַחֲמִי
 לֹוֹן צְרוּרָא וְכֵן אֲחֲמִי לֹוֹן מָחָא דְעֵבֵד לִיהּ הֵהוּא גּוּי.
 צִילִי רַבִּי אֶלְעָזָר עָלִיהּ וְאַתְסִי.

קָרִיבוּ לְגַבִּיּהּ דִּהֵהוּא גּוּי כְּמִלְקַדְמִין, וְחֲמוּ הֵהוּא חוּיָא
 דְהוּה עֵבֵד כְּדַבְּקַדְמִיתָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 חוּיָא כֹּל מָה דְעֵבַדְתָּ יְאוּת עֵבַדְתָּ. וְתוּ דְאַחֲמִית חִילְךָ
 וְגִבּוּרְתְךָ בֵּיהּ, וְעֵבַדְתָּ בֵּיהּ נוֹקְמִין סְגִיָּאִין. וְהָא חֲמִינָן
 תַּלְת זְמָנִין וְאַחֲמִית כֹּל מָה דְעֵבַדְתָּ. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה זִיל
 וְאַתְטַמַּר בְּמַעְרְתְךָ, וְגִזְרָנָא עֲלֶיךָ דְלֹא תַנְזִיק לְבְרֵייתָא
 דְעֵלְמָא. אַתְפַּרְשׁ הֵהוּא חוּיָא וְכַפֵּה רִישִׁיהּ וְאִזֵּל לִיהּ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְהֵהוּא יוּדָאי, טוּל עֵדָאָה דְשִׁנְאָךָ.
 דֵּהָא כִּיסָא דְדַהֲבָא אִית לִיהּ לְגַבִּיּהּ דְשָׁבַק לִיהּ
 בְרִיָּה דִּהֵהוּא גּוּי לְאַבוּי, וְלֹא תִיטוּל מְדִילִיהּ כְּלוּם.
 וְזִיל לְגַבִּיּהּ גְּבָרָא דְדוּןךָ פֶּלֶן, וְתִשְׁכַּח דְּמִיתָא אַתְתִּיהּ.
 זִיל לְגַבִּיּהּ וְהֵב לִיהּ כִּיסָא דְדִינָרִין דָּא, בְּגִין דִּהֵהוּא
 גְּבָרָא אִית לִיהּ בְּרָא חַד וְשִׁמְעוֹן שְׁמִיָּהּ וְהוּא אִזֵּיל
 בְּסַחֲוֹרְתָא עַל יַמָּא. וְאִינוּן בְּאַרְבָּא, בְּרִיָּה דֵהָאִי גּוּי
 גָּנַב לִיהּ הָאִי כִּיסָא, וְיֵהֵב לִיהּ לְהֵהוּא רְשָׁע. וְאִימָא

לְהוֹא יוֹדְאֵי דְיִסְלִיק פִּיסָא דָא לְבְרִיָהּ, דְלַעְגָל יִיְתִי
 לְגַבִּיָהּ, וְיוֹדֵי לְקוּדְשָא בְרִיף הוּא דְאַחֲזֵר אַבִּידְתָא
 לְמֵאֲרִיָהּ. וְכֹךְ עֵבִיד, נָטַל פִּיסָא וְסָגִיד קָמִיָה דְרַבִּי
 אֶלְעָזָר וְנָשִׁיק יְדוּי, תְּוֹהוּ חֲבַרְיָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּכָל אֹרְחָא דָא אִיהוּ תְּוֹהָא בְּכָל מָה
 דְחַמִּינָן בָּךְ. וְהִשְׁתָּא אִיהוּ תְּוֹהָא עַל תְּוֹהָא,
 מָהוּ דִין. אָמַר לְהוּ, מְלָה דָא, לָאוּ בְּסִימְנָא אִיְהִי, וְלָאוּ
 בְּחַכְמָתָא. אֶלָּא רוּחָא דִּילִי אֶסְתְּכַל וְאַנָּא חַמִּינָא
 כְּאִילוּ בְּעֵינָא חַמִּינָא. תְּוֹהוּ כּוּלְהוּ חֲבַרְיָא, אֲזִלוּ
 כּוּלְהוּ חֲבַרְיָא וְהִוּוּ יוֹדְאֵי בְּהַדִּיָהּ. עַד דְּמָטוּ לְגַבִּיָהּ
 חַמוּי. כִּיּוֹן דְּמָטוּ לְתַמָּן, אֶשְׁכַּחוּהוּ לְחַמוּי דְּהוּא יְתִיב
 עַל גַּבִּי עֶרְסוּי וְלַעֲי בְּאוּרִיָתָא. בְּרִיף בְּרַכְתָּא רַבִּי
 אֶלְעָזָר, וּבְרִיכוּ חֲבַרְיָא וְאִיהוּ חֲדֵי בְּהַדִּיָהּ:

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ירמיה י"ז) רַפְּאֲנִי ה' וְאַרְפֵּא
 הוֹשִׁיעֵנִי וְאוֹשַׁעַה. כִּיּוֹן דְּאָמַר רַפְּאֲנִי ה', מָהוּ
 וְאַרְפֵּא. כִּיּוֹן דְּאָמַר הוֹשִׁיעֵנִי, מָהוּ וְאוֹשַׁעַה. כִּיּוֹן
 דְּאֶסִּיא מִסִּי, מָאן הוּא דְמַחִי.

אֶלָּא (נ"א אָמַר רַבִּי יוֹסִי חַמוּי), כָּל אֲסוּוֹתָא דְעֵלְמָא בִּידָא
 דְקוּדְשָא בְרִיף הוּא, אַבְל אִית מְנַהוֹן עַל יְדָא
 דְשְׁלִיחָא וְאִית מְנַהוֹן דְלָא אֶתְמָסְרוּ בִּידָא דְשְׁלִיחָא.
 וְאִינוּן דְאֶתְמָסְרוּ בִּידָא (ש"ה ע"א) דְשְׁלִיחָא אֲסוּוֹתָא

אִינוּן, אֲבָל לְזִמְנֵין מִתְהַדְרֵן. אֲבָל אִינוּן דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְסִי, לָא מִתְהַדְרֵן לְעֵלְמִין, וְעַל דָּא אֲסוּוּתָא
 דִּילִיָּה אִיְהִי אֲסוּוּתָא דְּלִית בָּהּ מְרַעָא כְּלָל. וּבְגִין כֵּךְ,
 רְפָאנִי ה' וְאַרְפָּא, וְדָא בְּלָא קְטְרוּגָא כְּלָל. וְהִשְׁתָּא
 חֲבַרְיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵב לִי אֲסוּוּתָא וְעֲשֵׂק לִי
 וְעָרַב לִי.

סָחוּ לִיָּה כָּל הַהוּא עוּבְדָא תְּוּוּה וּבְכָה וְחֵדִי. אָמַר,
 חֲבַרְיָא נְדַרְנָא דְּאִיתָךְ לְגַבִּיָּה וְאַתְחַבֵּר בְּהַדְיָה,
 וְנוּדִי וְנִשְׁבַּח לְמָאֲרִי עֲלֵמָא. חֵדִי בְּהַדְיָהוּ.
 אָמְרוּ לִיָּה, בְּמָאִי הוּיְתָא מִתְעֵסְק. אָמַר לֹון בְּפֻרְשַׁת
 בְּלָק הוּיְנָא מִתְעֵסְק וְחִמִּינָא דְּחַכְמָתָא דִּילִיָּה,
 הוּוּ תְּקִיף וְיִתִיר מִחַכְמָתָא דְּבַלְעָם. חַכְמָתָא דְּבַלְעָם
 רְגַעָא חֲדָא, חַכְמָתָא דְּבַלְק בְּכָל זִמְנָא. אֲבָל מִפְתַּחֲוֹן
 כְּלָהוּ בִּידוּי דְּבַלְעָם הוּי, דְּאִיהוּ הוּוּ שְׁלִים בְּפוּמָא.
 בְּלָק הוּוּ יַדַּע לְמַעַבְדַּ חֲרָשׁוּי, וְלֹא הוּוּ יַדַּע לְאַשְׁלָמָא
 בְּפוּמָא.

פְּתַח וְאָמַר, (יִרְמִיָּה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עֲבָדִי יַעֲקֹב וְגו'.
 הָאִי קָרָא (אִית לְאַסְתַּבְּלָא בִּיה) אוּקְמוּהָ. אֲבָל אַל תִּירָא
 עֲבָדִי יַעֲקֹב מִחֲרָשׁוּי דְּבַלְעָם וְאַל תַּחַת מְקַסְמוּי דְּבַלְק.
 תָּא חֲזִי, הֵיךְ הוּוּ תְּרוּוּיָהוּ דָּא בְּדָא בְּעִיטָא בִּישָׂא
 לְקַבֵּל יִשְׂרָאֵל. אָמַר בַּלְעָם, יַעֲקֹב בְּבֵיתָא דְּלָבֹן

אָבָא הָוֵה, וְנַחֲשׁ נַחֲשֵׁין לְקַבְּלֵיהּ, וַיְכִיל לֵיהּ. אָנָּה
אֲסִדֵּר נַחֲשֵׁין לְקַבְּלֵיהּ. אָמַר בְּלָק, וְאָנָּה אֲסִדֵּר קְסָמִין
לְשָׂמָא דְאַקְרֵי יִשְׂרָאֵל.

בְּהֵיא שַׁעְתָּא נִפְק רוחָא חָדָא מִסְטָרָא דִּיּוֹסָף מְגוּ
עֲנָפֵי אֵילָנָא וְנָשִׁיב בְּאִינוּן נַחֲשֵׁים וּבְטִיל
לוּן. וְהֵיִינוּ דְאָמַר יוֹסָף (בראשית מ"ד) כִּי נַחֲשׁ יִנַּחֲשׁ אִישׁ
אֲשֶׁר כְּמוֹנִי. מֵאִי אִישׁ אֲשֶׁר כְּמוֹנִי, בְּגִינִי אִית אִישׁ
דְּנַחֲשֵׁים יְבַטֵּל לְבַנְיִיכוּ, בְּגִינִי אִיהוּ לְעֵילָא. וְהֵיִינוּ
אִישׁ אֲשֶׁר כְּמוֹנִי. אִית אִישׁ לְעֵילָא דְנִפְק רוחָא אַחְרָא
מְגוּ אֵילָנָא דְלִתְתָּא וְנָשִׁיב בְּהֵוֹא קָסָם וּבְטִיל לוּן.
וְהֵיִינוּ קָסָם עַל שַׁפְתֵי מְלָךְ. מֵאֵן מְלָךְ דָּא, אֵילָנָא
דְלִתְתָּא. כְּדִין אֲתִיב בְּלָעָם וְאָמַר, כִּי לֹא נַחֲשׁ
בִיעֵקֵב וְלֹא קָסָם בִּישְׂרָאֵל, וְתַרוּיְהוּ הוּוּ בְתַרִּין סְטָרִין
אֵלִין.

כִּי אַתְרָךְ אָנִי, לָא הוּוּ יוֹמִין מִן יוֹמָא דְאַתְבָּרִיָּה עֲלָמָא
דְאִיצְטָרִיךְ הָכִי לְמַהוּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ בְּהַדִּיָּהוּ
דִּישְׂרָאֵל, כְּהֵוֹא זְמָנָא דְבָעָא בְּלָעָם לְשִׁיצָאָה
לְשִׁנְאִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל מֵעֲלָמָא. וְעַל דָּא אָמַר קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּוּ, בְּלָעָם בָּעָא לְשִׁיצָאָה לְכוּ מֵעֲלָמָא, אָבֵל
אָנָּה לָא אַעֲבִיד הָכִי. (ירמיה ל) כִּי אֶעֱשֶׂה כָּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךְ שָׂמָה וְאוֹתְךָ לֹא אֶעֱשֶׂה כָּלָה.

דְּאִילוּ יִיתוּן כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, לָא יִיכְלוּן לְשִׁיצָאָה לְכוּן
 מִעֲלָמָא. אֲתָא לְבָן בְּקִדְמִיתָא וּבְעָא לְאֶעְקָרָא
 לִיָּה לִיעֶקֶב בְּלַחֲדוּי מִעֲלָמָא, אֲתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְאֲגִין עָלֶיהָ. דְּכְתִיב (בראשית ל"ג) הַשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תִּדְבַר עִם
 יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע. אֲתָא פְּרַעָה וּבְעָא לְשִׁיצָאָה לִוּן
 מִעֲלָמָא, אֲתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאֲגִין עָלֶיהָ
 דְּכְתִיב, (שמות א) וְכֹאֲשֶׁר יַעֲנוּ אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוּץ.
 אֲתָא הָמָן וּבְעָא לְשִׁיצָאָה לִוּן, אֲתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְאֲגִין עָלֶיהָ וְאֲתִיב כְּלָא עַל רִישֶׁיהָ. וְכֵן בְּכָל דְּרָא
 וְדָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲגִין עָלֶיהָ דִּישְׂרָאֵל תְּדִיר.
 וַיִּשְׂרָאֵל אִמְרִי (איכה ג) חֲסִדֵי יְיָ כִּי לֹא תִמְנוּ כִּי לֹא כָלוּ
 רַחֲמָיו. כִּי לֹא תִמּוּ מִבְּעֵי לִיָּה, אֲלֹא חֲסִדֵי יְיָ
 בְּכָל דְּרָא וְדָרָא הוּוּ בְּסַעְדָּן, כִּי לֹא תִמְנוּ וְלֹא
 אֲשַׁתְּצִינָא. מַאי טַעְמָא, דְּלֹא אֲתִמְנְעוּ רַחֲמוּי מִינָן,
 דְּכְתִיב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו.

תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב בְּקִדְמִיתָא, וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל
 בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר. וְלִבְתֵּר כְּתִיב, וַיִּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב
 וּזִקְנֵי מִדְיָן. הָוּה לִיָּה לְמִימָר וַיָּבֵאוּ הַמַּלְאָכִים, מַאי
 טַעְמָא דְּקָא שְׁנֵי מְלָה מִמַּאי דְּקָאֵמַר בְּקִדְמִיתָא.
 אֲלֹא הָהוּא רָשַׁע דְּבִלְק חֲכִים הָוּה בְּכָל דְּרָגִין דְּלַעִילָא
 אִינּוּן דְּקִשְׂרִין קִשְׂרִין לְמַעַבְד בְּהוּ חֲרָשִׁין

וְקִסְמִין, וְכֹל אֵינֹן דְּרַגִּין עֵילָאִין (מְנִייהוּ) מְלִיִּיהוּ, דְּבַהוּ
כְּפִיִּין לְדְרַגִּין תַּתְּאִין.

אָמַר לֵיהּ, בְּכֹל זְמַנָּא דְאַנֵּן חֲרָשִׁין וְקִסְמִין וְנַחֲשִׁין
אֵית לֹן דְּרַגִּין יְדִיעָאן וּמְלֶאכֶיִן יְדִיעָאן
דְּאַשְׁתְּמוּדְעֹן לְגַבֵּי חֲרָשִׁין וְקִסְמִין. אָבֵל מִכָּאן וְלַהֲלָאָה
אֵית לָךְ לְעֵיִנָּא בְּאַתָּר אַחְרָא עֵילָאָה.

כְּתַב לֵיהּ שְׁמָהּן אַחְרָנִין בְּאֵינֹן דְּרַגִּין קְדִישִׁין, וְהַכִּי
אוֹרְחֵיִיהוּ דְקִסְמִין וְחֲרָשִׁין, יְדַעֵי אֵינֹן דְּרַגִּין
דְּהַהוּא קָסֶם שְׂרִיָּא עֲלֵיִיהוּ. וְעַבְדִּין חֲרָשֵׁיהוּ וְאוּמָאן
לֹן בְּדְרַגִּין אַחְרָנִין עֲלָאִין מְנִיִּיהוּ, וְעַבְדִּין מָה
דְּעַבְדִּין.

שְׁלַח לֵיהּ הַכִּי, עֲמָא דָּא, לָאו קְשָׁרָא דִּילְהוֹן כְּשָׂר
עֲמִין דְּעֲלָמָא, אָבֵל קְשָׁרָא דִּילְהוֹן בְּאַתָּר אַחְרָא
עֵילָאָה מִתְקַשְׁרֹן לְעֵילָא מְכַל דְּרַגִּין.

כְּתַב וְשְׁלַח לֵיהּ פִּיפּוּסָא וּפִטְרוּנָא דְתַרִּיסָר נְשִׁיבִין
(בְּשִׁיאָן) דִּסְחָרֹן גַּלְגְּלִי רְתִיכָא דְכוּרְסִיָּא קְדִישָׁא.
אָמַר לֵיהּ, אֵי תַסְתִּיכְל, בְּהַנִּי תַסְתִּיכְל. בְּגִין דְּהַנִּי
תַרִּיסָר דְּמִתְקַשְׁרֹן בִּי"ב שְׁבֻטִין. וְאֵי בְּהַנִּי תַעֲבִיד
חֲרָשִׁין, בְּדִיּוּקְנָא דִּילְהוֹן לְתַתָּא דְאֵינֹן י"ב שְׁבֻטִין
וְי"ב דְּגָלִין פְּרִישִׁין, נִיכּוּל לְהוּ וְנִגִּיחַ בְּהוּ קְרָבָא
וְנַעֲקַר לְהוּ מִעֲלָמָא.

וְהֵינּוּ וַיִּשְׁלַח מִלְּאָכִים. וַדַּאי הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 וְקִסְמִים בְּיָדָם. פִּיפּוּסִין דְּמִלְּאָכִין קְדִישִׁין הִווּ
 אֲתִיין בְּיַדֵּיהוּ. וְאִיהוּ לָא יָדַע דְּכָל דְּרָגִין עֲלָאִין בְּיַדָּא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵינוֹן. מָה חָשִׁיב בְּלָק, חָשִׁיב
 דְּעָמָא דִּישְׂרָאֵל אֲתַמְסְרוּ לְמִלְּאָכִין כְּשָׂאָר עֲמִין
 דְּעֲלָמָא. וְעַל דָּא כְּתַב שְׁמֵהּ דְּאֵלִין מִלְּאָכִין תְּרִיסְר,
 וְשִׁלַּח לֵיהּ. וְהֵינּוּ וַיִּשְׁלַח מִלְּאָכִים.

אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזִי, כָּל דְּרָגִין דְּאֵינוֹן מִתְקַשְׁרֵן קְשָׁרִין
 לְתַבְרָא עָמָא דָּא, מִסְטָרָא דְּצָפוֹן אֵינוֹן.
 (ש"ה ע"ב) וּמִסְטָרָא דְּצָפוֹן זְמִינִין לְמַנְפַּל וְשׁוּלְטָנוּ דְּחַרְשִׁין דִּילָן
 בְּסְטָרָא דְּצָפוֹן אֵינוֹן. הַשְׁתָּא נִיכּוּל לְאַגְחָא בְּהוֹן
 קְרָבָא דִּהָא תְּרִיסְר אֵלִין (דְּאֵינוֹן) מִתְקַשְׁרֵן בְּהוּ, וּמִסְטָרָא
 דְּצָפוֹן שְׁרִיין לְמַמְנִי.

וְהוּא אֵיל וּמִשְׁמַא לָא שְׁרִיין תּוּקְפָא דִּילְהוֹן, אֲתַחֲלֵשׁ
 וְאֲתַבֵּר. בְּגִין דְּכָל תּוּקְפָא דִּילְהוֹן לְהָהוּא
 סְטָר אִיהוּ. מָהוּ דְּקָאמַר דְּכְּתִיב (דְּבַרֵי הַיָּמִים ב ד) עוֹמֵד עַל
 שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צְפוֹנָה, מְצָפוֹן שְׂאֵרֵי
 לְמַמְנִי. אָמַר הָא תּוּקְפָא דִּילָן מְצָפוֹן אִיהוּ וְאֵינוֹן
 אַרְבַּעִים חֲסַר חַד, דְּרָגִין תְּקִיפִין מְפָרְזְלָא וּנְחָשָׂא
 וְתַחֲוּתֵיהוּ לִית לֹון חוּשְׁבָּנָא. וְעַל דָּא נִיכּוּל לְאַגְחָא
 קְרָבָא וּלְאַתְגְּרָאָה בְּהוּ.

וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא עֲבִיד הָכִי, דְּלֹא שְׂבִיק לֹון
 לְמַלְאָכִים וְלֹא לְחִילֵי שְׂמִיָּא. אֶלֶּא לְקוֹדֶשׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי. וְכָל מַלְאָכִין רַבְרַבִּין וְשְׁלִטוֹנִין,
 פְּלַג עַל כָּל שְׂאָר עַמִּין. וְכַד אָתוּ יִשְׂרָאֵל, נָטִיל לֹון
 אִיהוּ בְּלַחֲדוּי וְאַחֲסִין לֹון בְּתוֹקְפָא בְּגוֹפָא דְאֵילְנָא
 וְלֹא שְׂבִק לֹון בִּידָא דְמַלְאָכִין, וְלֹא בִידָא דְמַמְנָן
 וְרַבְרַבִּין דְעֵלְמָא. דְכְּתִיב (דְּבָרִים ל"ב) בְּהִנְחַל עֲלִיוֹן גּוֹיִם
 וְגו'. וְאֵלִין י"ב תְּחוּמִין מִתְחַמֵּן בְּד' סְטָרֵי עֵלְמָא.
 לְבַתֵּר דְּבַדָּר עֲנַפִּין וְטָרְפִין, נָטִיל לְיִשְׂרָאֵל וְאַחֲסִין לֹון
 בְּתוֹקְפָא דְגוֹפָא דְאֵילְנָא. דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חָלַק יי
 עֲמוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יְאוֹת וְשִׁפִּיר הָאִי. זַכָּא
 אֹרְחָא דִּילָן. וְכַמָּה מִילִין עֲלָאִין קְדִישִׁין
 רְיוּחָנָא לֹון וְחַמִּינָא. הֵהוּא יוֹדָאִי הָוֵה תַּמָּן לְקַמִּיָּהוּ.
 אָמַר לֹון, רַבָּנָן, כָּל מִילִין אֵלִין, כַּמָּה טָבָאן. וּמִילִין
 עֲלָאִין קְדִישִׁין נִינְהוּ. מְאִי דְכְּתִיב בְּתַרִּיהּ, יִמְצָאֵהוּ
 בְּאַרְץ מִדְבָּר וּבְתוֹהוּ יָלִל יְשִׁמוֹן וְגו'.

אָמְרוּ לִיהּ, אִי יַדְעַת בֵּיהּ מְלָה, אִימָא. דְּהָא אוּקְמוּהּ
 בְּאַבְרָהָם, דְּאַשְׁפַּח לִיהּ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּאַרְעָא דְפְּלַחֵי עֲבוּדָה זָרָה וְלֹא הָווּ יַדְעֵי בְּמַהִימְנוּתָא
 דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלֶּא כּוּלְהוּ הָווּ טַעָאן בְּתַר

עֲבוּדָה זָרָה, וְקָם אַבְרָהָם וּפָרַח בֵּינֵיהוּ עֲנָפָא חֲדָא
 שְׁלִים, קָדָם מָאֲרִי דְעֵלְמָא. וְאַשְׁכַּח לֵיהּ תַּמָּן.
 מָה עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נָטַל לֵיהּ לְהֵהוּא עֲנָפָא,
 וְאַעְקַר לֵיהּ מִתַּמָּן וְאַשְׁרִי לֵיהּ, וְאַשְׁתַּדַּל. וְשָׁתַל
 לֵיהּ בְּאַרְעָא אַחְרָא. דְכָתִיב (בראשית י"ב) לֵךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ
 וּגּו'. וְעֵבִיד מְנִיָּה עֲמָא קְדִישָׁא. וְדָא הִיא מְצִיָּאָה
 דְאַשְׁכַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא בְּאַרְעָא, דְלֹא
 מְהִימְנֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלֹא יַדְעֵי מֵאֵן אִיהוּ.
 אֲמַר הֵהוּא יוּדָאֵי שְׁפִיר הוּא, וַיֵּאוֹת מְלָה דָא. אָבֵל
 אֵית לְשָׂאֲלָא, אֵי אַבְרָהָם הוּהוּ דִּיּוֹקְנָא
 דְאַיְצְטְרִיךְ. וְתוּ דִּהָא קָרָא, לָא אוֹכַח עַל אַבְרָהָם כָּלֵל
 וְלֹא אֲדַפֵּר לְאַבְרָהָם כָּלֵל, וְלֹא לִיצְחָק, אֶלָּא לִיעֶקֶב
 בְּלַחֲדוּדֵי. דְכָתִיב כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב וּגּו', וּבִתְרִיָּה
 כְּתִיב, יִמְצְאֵהוּ וּגּו'.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עִם כָּל זֶה לֹא קִשְׂיָא הֲכָא. דִּהָא
 אַבְרָהָם אֲשַׁכְּחַן דְנִפְקַּ מְגוּ פְּלַחֵי עֲבוּדָה זָרָה.
 וְהֲכָא אֵף עַל גַּב דִּיעֶקֶב אֲדַפֵּר, הוּא עַל אַבְרָהָם. וְלִית
 פִּירוּכָא כָּלֵל בְּמְלָה דָא. אָבֵל אֵי יַדְעַת מְלָה אוּ חֲדוּשָׁא

אִימָא: (עד כאן מזהה שמטות)

השלמה מזהה שמטות (סימן יא)

פְּתַח וְאֲמַר הֵהוּא יוּדָאֵי (בראשית א) וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוּ

וְבָהוּ וְגו'. מֵאֵן אֶרֶץ, הִיא דְאִשְׁתְּמוּדַע עֵילָאָה
 וְתַתָּאָה. הִיְתָה תְהוּ, מֵאֵי תְהוּ. דָּא קוּ יְרוּק דְאִקִּיף כָּל
 עֲלָמָא וְאִיקְרִי קוּ תְהוּ. דְכָתִיב (ישעיה ל"א) וְנָטָה עָלֶיהָ קוּ
 תְהוּ וְאֲבִי בְהוּ. בְהוּ, כְּמָה דְתַנִּינָן, אֲבַנִּין מִפּוֹלְמוֹת
 דְּמִשְׁתַּקְעָן גּוּ תְהוּמֵי וּמְנַהוּן בְּפִקֵי מֵיִן.

הַשְׁתָּא אֵית לְמַנְדַע. תְהוּ דְאִיהוּ קוּ יְרוּק, מֵאֵן הָוָה
 (הווא) קוּ יְרוּק, אֵלָא אֲשַׁכְּחֵן בְּסַפְרָא דְאִסְיָא
 דְקֶרְטִינָאָה וְיֹדָאן דְקֶסְרֵי שְׁמִיָה, וְקֶרְאן שְׁמִיָה אִסְיָא
 קֶרְטִינָאָה. בְּגִין דְהוּא רַב עַל כָּל אִסְיִין וְיִקְרָא
 בְּחֻכְמָתָא. וְהָכִי אָמַר (אמרי) בְּלָשׁוֹן פְּרָסִי לְבַר נָשׁ
 יִקְרָא. וְהוּא אָמַר, וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְהוּ, מֵאֵי תְהוּ, אִיְהִי
 קוּ יְרוּק דְאִסְחָר עֲלָמָא. וּמֵאֵן אִיהוּ קְלִיפָא דְאֶגּוּזָא
 וְדָא אִיהוּ קְלִיפָה דְלְבַר דְאִיהוּ יְרוּק.

לְגוּ מְנִיָה בְהוּ, וְאִינּוֹן אֲבַנִּין מִפּוֹלְמוֹת דְּמְנַהוּן בְּפִקֵי
 מֵיִן. מִן תְהוּ אֲתַמְשְׁכָאן עוֹר וּבִשָּׂר. מִן בְהוּ
 אֲתַמְשְׁכוּ גְרָמֵי לְגוּ מְנִיָה. וְחֻשְׁף, דָּא מְשִׁיכוּ דְאֲתַמְשְׁף
 מְנִיָה עֲמָא דְעֵשׂוּ. וְאִי תִימָא מֵאֵן תְהוּ. הִרִי (הכבי) הוּא
 וְדָאִי, דְהָא חֻשְׁף מְנִיָה תְלִיָא. אֵלָא אִינּוֹן אֲבַנִּין
 מִפּוֹלְמוֹת, עָאלוּ בְּאִמְצָעִיתָא דְמְנִיָה אֲתַמְשְׁכָאן גְרָמֵי
 כְּמָה דְאֲתַמְר. וְחֻשְׁף מְשִׁיכוּ דְקִיקָ, דְמְנִיָה אֲתַמְשְׁף
 עֵשׂוּ.

וְרוּחַ אֱלֹהִים דָּא מוּחָא דְאַגוּזָא, דְמִתְמָן אֲתַמְשָׁךְ
 יַעֲקֹב שְׁלִימָא, כְּגוּוּנָא דְאַגוּזָא דָא. רְזָא דְכְתִיב
 (יחזקאל א) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, לְקַבְּלִיהָ
 דְתַהוּ. לְגוּ מְנִיָּה, עֲנָן גְּדוֹל, לְקַבְּלִיהָ דְבַהוּ. לְגוּ מְנִיָּה,
 וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, לְקַבְּלִיהָ דְחֻשָׁךְ. לְגוּ מְנִיָּה, וְנִגְהָ לֹו
 סְבִיב, לְקַבְּלִיהָ דְרוּחַ אֱלֹהִים.

וּמִתּוֹכָהּ כְּעִין הַחֲשָׁמַל, לְגוּ מְכָלָא. לְקַבְּלִיהָ מְרַחֶפֶת
 עַל פְּנֵי הַמַּיִם. דָּא רוּחָא דְאִימָא עֵילָאָה,
 דְקָא מְרַחֶפֶת עַל כָּלָא. וַיַּעֲקֹב שְׁלִימָא אִיהוּ, וְדָא
 מוּחָא דְאַגוּזָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִמְצְאֵהוּ בְּאַרְצָא
 מְדַבְּרָא, וְדָאִי. לְבַתֵּר עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְכָל אֵינּוֹן
 קְלִיפִין יְהוֹן כּוּלְהוֹן מִשְׁתַּעֲבָדוֹן לִיהָ.

עַד הֵכָא הָוָה פְּתִיב בְּהָוָה סְפָרָא (דְאִסְיָא) דְקָרְטִינָאָה
 אִסְיָא. לְבַתֵּר הָוָה רְשִׁים בְּהָאִי קָרָא, כָּל נְטוּרָא
 דְאִצְטְרִיךְ אִסְיָא, חֲפִים לְמַעַבְד לְמַרְע דְשָׁכִיב בְּבִי
 מְרַעִיָּה אִסִּירִי דְמַלְכָּא, לְמַפְלַח לְמֵאֲרִי עֲלֵמָא. דְכָד
 אָזִיל אִסְיָא חֲפִים לְגַבִּיָּה, יִמְצְאֵהוּ בְּאַרְצָא מְדַבְּרָא וּבַתְּהוּ
 יֵלֵל יְשִׁמוֹן. מְרַעִין דְשִׁרְיִין עָלִיָּה אֲשַׁכַּח לִיהָ (ש"ו ע"א)
 בְּאִסִּירִי דְמַלְכָּא.

אִי תִימָא הוּאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִפְקוּד לְתַפְשָׁא
 לִיהָ דְלָא יִשְׁתַּדֵּל בַּר נֶשׂ אֲבַתְרִיָּה, לָאוּ הֲכִי. דְהָא

דָּוִד אָמַר (תהלים מ"א) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דַּל וְגוֹ' וְדַל הוּא
 דִּשְׁכִּיב בְּבֵי מְרֻעִיהָ. וְאִי אֲסִיא חֲפִים הוּא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יְהֵב לִיהָ בְּרַכָּאן לְהֵהוּא דִּישְׁתַּדַּל בֵּיהָ.
 וְהֵהוּא אֲסִיא יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְץ מְדַבֵּר, בְּבֵי מְרֻעִיהָ שְׁכִיב.
 וּבַתְּהוּ יִלַּל יְשִׁימוֹן, דְּאִינוֹן מְרַעִין דַּחְקִין לִיהָ. מָאִי
 אִיצְטְרִיךְ לִיהָ לְמַעַבְד יְסוּבְּנָהוּ, יְסוּבְּ
 סִיבּוּב וַיִּיתִי עִילוֹת בְּגִין דִּימְנַע מִנִּיהָ אִינוֹן מְלִין
 דְּנַזְקִין לִיהָ, יְקִיז לִיהָ, וַיִּפּוּק מִנִּיהָ דְּמָא בִּישָׁא.
 יְבוֹנְנָהוּ, יִסְתַּכַּל וַיִּבִין, הֵהוּא מְרַעָא מִמָּה הוּי.
 וַיִּסְתַּכַּל בְּגִין דְּלֹא יִתְרַבֵּי עֲלוּי וַיִּמָּאךְ לִיהָ.
 לְבַתֵּר יִצְרַנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוּ, בְּגִין דִּיֵּהָ נָטִיר כְּדַקָּא
 יְאוֹת בְּאִינוֹן מִשְׁקִין, בְּאִינוֹן אֲסוּוֹתָא דְּאִצְטְרִיכוּ לִיהָ.
 וְלֹא יִטְעִי מְנִיִּיהוּ, דְּאֶלְמְלִי יִטְעִי אֲפִילוּ בְּמִלָּה חֲדָא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עַל אֲסִיא כְּאִילוּ שְׁפִיךְ דְּמָא
 וְקַטְלִיהָ.

בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי דְּאָף עַל גַּב דְּהֵהוּא בַר
 נָשׁ אִיהוּ בִּי אֲסִירִי דְּמִלְכָּא, דִּישְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ
 עֲלִיהָ וַיִּסִּייע לִיהָ לְאַפְקָא לִיהָ מִבֵּי אֲסִירִי.

וְהוּא אָמַר הֲכִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָן דִּינִי בְּנִי עֲלָמָא
 לְעִילָא, הֵן לָמוּת, הֵן לְשְׂרוּשִׁי, הֵן לְעַקוֹר, הֵן
 לְעַנוּשׁ נְכֻסִין. מָאן דְּאֶתְחַזִּי לְעַנוּשׁ נְכֻסִין, נְפִיל בְּבֵי

מַרְעִיָּה וְלֹא יִתְסִי, עַד דְּעֵבֶר כָּל מָה דְּאִתְגַּזֵּר עָלֶיהָ.
כִּיּוֹן דְּאִתְעַנְשׁ בְּמִמוּנֵיהָ, וְיִהְיֵב לֵיהּ כָּל מָה דְּאִתְגַּזֵּר
עָלֶיהָ, אִיתְסִי וְנִפְק מִבֵּי אַסִּירֵי. וְעַל דָּא אִיצְטְרִיךְ
לְאַשְׁתְּדִּלָּא עָלֶיהָ, דִּיתֵן עוֹנָשָׁא וַיְפּוּק.

מֵאֲנן דְּאִתְחַזִּי לְשְׂרוּשֵׁי, יִתְפַּסּוֹן לֵיהּ, וְיִהְיֵב לֵיהּ בְּבֵי
אַסִּירֵי. עַד דִּישְׁתַּרְשׁ מִכְּלָא. וְלִזְמַנִּין דִּישְׁתַּרְשׁ
מִשְׂיִיפוּי, אִו מִחַד מְנִייהוּ, וְלִבְתַּר יִפְקוֹן לֵיהּ מִבֵּי
אַסִּירֵי.

מֵאֲנן דְּאִתְחַזִּי לְמוֹת, הָכִי הוּא, דְּאִילוּ יִתֵּן כָּל כּוּפְרָא
וְכָל מְמוּנָא דְּעֵלְמָא לָא יִשְׁתְּזִיב. וְעַל דָּא
אִיצְטְרִיךְ לְאַסִּיָּא חֲכִים לְאַשְׁתְּדִּלָּא עָלֶיהָ, אִי יְכִיל
לְמִיָּהֵב לֵיהּ אַסּוּוֹתָא מִן גּוּפָא, יְאוּת. וְאִי לָאוּ, יִתֵּן לֵיהּ
אַסּוּתָא לְנִשְׁמַתִּיהָ וְיִשְׁתַּדַּל עַל אַסּוּוֹתָא דְּנִשְׁמַתָּא. וְדָא
הוּא אַסִּיָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּדַּל עָלֶיהָ בְּהֵאִי
עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד הַשְּׁתָּא לָא שְׁמַעְנָא מֵאַסִּיָּא דָּא
וּמִסְפָּרָא דָּא, בְּרַ מְזַמְנָא חֲדָא. דְּאָמַר לִי טִייעָא
חֲדָא דְּשְׁמַע לְאַבוּי, דְּאַסִּיָּא חֲדָא הוּא בְּיוֹמוּי. דְּכַד הוּא
מִסְתַּפֵּל בְּבַר נָשׁ כַּד אִיהוּ בְּבֵי מַרְעִיָּה, הוּא אָמַר, דָּא
חִי וְדָא מִית. וְהוּוּ אָמַרִין עָלֶיהָ, (דְּהוּא הוּוּ וּכְפָא), דְּחִיל
חֲטָאָה. וְכָל מֵאֲנן דְּלָא יְכִיל לְמַדְבֵּק [אַצ"ל לְמַזְבֵּן] מָה

דְּאִיצְטְרִיךְ, אִיהוּ הָוָה קִנִּי לִיָּה וְיָהִיב מִדִּילִיָּה. וְהוּוּ
אֲמַרִין, דְּלִית חֲפִים בְּעֶלְמָא כְּגִינִיָּה. וּבְצִלוֹתֵיהּ הָוָה
עֲבִיד יִתִּיר מִמָּה דְהָוָה עֲבִיד בִּידוּי, וְכִדּוּמָה לָן, דָּא
הָוָה הֵהוּא אֲסִיא. אָמַר הֵהוּא טִייעָא, וְדֵאִי סִפְרָא
דִּילִיָּה בִּיְדֵי אִיהוּ, דְקָא יִרִיתְנָא מֵאֲבִי אֲבָא. וְכֹל מְלוּי
דְהֵהוּא סִפְרָא, כְּלָהוּ אֲתִיִּסְדֹן עַל רִזִין דְּאוֹרִיִּתָא וְרִזִין
סְתִימִין אֲשַׁכְחָנָא בֵּיהּ.

וּמִיִּלִין דְּאֲסוּוֹתָא דְאִיהוּ אָמַר דְלָא יָאוּת לְמַפְעֵל לֹון,
בְּרַ מֵאן דְּאִיהוּ דְחִיל חֲטָאָה. וְאִינֹון מִמָּה דְהָוָה
עֲבִיד בְּלָעָם דְהָוָה לְחִישׁ עַל מֶרַע, וְהוּא אָמַר בְּפּוּמִיָּה,
וְאֲתִסִּי מִיָּד. וְכֹלָהוּ בְרִיר לֹון בְּהֵהוּא סִפְרָא.

וְאָמַר, דָּא אָסוּר וְדָא מוּתַר לְמֵאן דְּדְחִיל חֲטָאָה, בְּגִין
דְּמֶרַעִין סְגִיאִין אָמַר, דְּתִלְיָא אֲסוּוֹתָא דִּילָהוּן
בְּלְחִישׁוֹ דְפּוּמָא, וְאִינֹון מְסִטְרָא דְנָחֵשׁ, וּמְנַהוּן
מְסִטְרָא דְקָסָם. וְכֹל אִינֹון דְאָסוּר לּוּמַר בְּפּוּמָא וְאָסוּר
לְמַעְבַּד בְּעוּבְדָא, הָוָה אָמַר. עַד דְּאֲשַׁכְחָנָא עַל מֶרַעִין
יְדִיעָאן דְּאִיצְטְרִיךְ לּוּמַר כֶּךָ, וּלְנִדּוּיִי בְּנִדּוּי וּבְשִׁמְתָא
עַל הֵהוּא מֶרַע, וְאִיהוּ תּוּוּתָא סְגִי לְגַבְנָן. חֲדֵי רַבִּי
אֲלַעְזַר וְחֲדֵי חֲבֵרִיאָא.

אָמַר רַבִּי אֲלַעְזַר אִי הָאִי סִפְרָא הָוָה לְגַבְנָן, נְחָמִי מֵאִי
אִיהוּ. אָמַר, אָנָּא אָמַסְר בְּמִסִּרָה עַל מְנַת

לְאַחֲוָאָה (לֵאחֻוָּאָה) לְבוֹצִינָא קְדִישָׁא. וְתַנִּינֹן, אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, הֵהוּא סְפָרָא הָוּה בְּיַדִּי תְרִיסָר יָרְחִי, וְאַשְׁכַּחְנָא
בֵּיה נְהוּרִין עֲלָאִין. כַּד מָטִינָא לְאַיְנוֹן רְזִין דְּהוּו
מִבְּלָעָם תּוּוּהֵנָא.

יּוֹמָא חַד לְחִישָׁנָא בְּאַתָּר חַד, וְהוּו אַתּוּוֹן סְלָקוֹן וּנְחַתָּן.
עַד דְּחַמִּינֹן בְּחַלְמָא וְאָמַר לִי, מָה לָךְ לְמִיעֵל
בְּתַחוּמָא דְּלָאוּ דִּילָךְ. אַתְּעֲרֹנָא וְאַבְאִישׁ קַמָּאי עַל רְזִין
סְתִימִין דְּהוּו תַּמָּן, שְׁדַרְנָא לְהֵהוּא יוֹדָאי וַיְהִיבְנָא לִיה
סְפָרָא. וּבְרְזִין דְּבִלְעָם אֲשַׁכַּחְנָא מְאִינֹן שְׁמָהן
דְּמִלְאָכִים דְּשָׁדַר לִיה בְּלָק, וְלֹא הָוּו מִתְסַדְּרוֹן עַל
תִּיקוּנֵיהוּ.

אַבְל כַּמָּה זִינִי אַסּוּוֹתָא אֲשַׁכַּחְנָא בֵּיה דְּקָא מִתְתַּקְנִי
עַל תְּקוּנֵי אוּרֵייתָא וְרְזִין סְתִימִין דִּילִיה. וְחַמִּינָא
דְּאַיְנוֹן בְּחַסִּידוּתָא וּצְלוּתִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְאִי תִימָא דְּהוּוה עֵבִיד אַסּוּוֹתָא בְּפִסּוּקֵי דְּאוּרֵייתָא, חַס
וְשָׁלוֹם. אָלָא הָוּה אָמַר רְזִין דְּאוּרֵייתָא, וְעַל הֵהוּא
רְזָא אֶפִּיק רְזִין דְּאַסּוּוֹתָא, דְּלֹא חַמִּינָא פְּהֵהוּא גּוּוּנָא
לְעֵלְמִין. אַמִּינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּאַחֲפִים לְבַנֵּי נָשָׂא
בְּחַכְמָתָא דְּלַעִילָא. וּמְאִינֹן מְלִין דְּבִלְעָם נְסִיבְנָא.
וְחַמִּינָא בְּהוּ, דְּלֹא הָוּה בְּעֵלְמָא חַפִּים בְּחַרְשִׁין כְּגִינֵיה.
אַמִּינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּבִטִיל מְעֵלְמָא חַרְשִׁין דְּלֹא

יִטְעוֹן בְּנֵי נֶשֶׁא מִבְּתֵר דְּחַלְתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

ע"כ: (עד כאן מההשמטות)

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּלָעָם חֲיִיבָא מֵאֵן קָטִיל לֵיהּ, וְהִיךְ אֶקְטִיל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּנַחֵס וְסִיעַתִּיה קָטְלוּהוּ.

דְּכֹתִיב, (במדבר לא) הָרְגוּ עַל חַלְלֵיהֶם. וְתַנִּינָן, בְּקֶרְתָּא דְּמַדִּין הוּהוּ עֶבֶיד בְּחֻכְמַתָּא דְּחַרְשׁוּי, דְּטָאֲסִין בְּאוּרָא הוּא וּמְלָכֵי מַדִּין. וְאֶלְמָלָא צִיץ דְּקְדוּשָׁא, וְצִלוּתָא דְּפִינַחֵס, דְּאֶפִּילוּ לְהוֹן עַל קָטִילֵיָא, הֵדָּא הוּא דְּכֹתִיב עַל חַלְלֵיהֶם. וְכֹתִיב (יהושע יג) וְאֵת בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסִים הָרְגוּ בְּחָרֵב. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל דָּא יַדְעָנָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, כָּל מְלוּי דְּבִלְעָם חֲיִיבָא, תְּקִיפִין אֵינוֹן, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא, דְּכֹתִיב (דברים

לד) וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה, וְאָמְרוּ, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם אֲבָל בְּאוּמוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמְנוּ. בְּלָעָם, וְהָא אוּקְמִנָּא מְלָה, מֹשֶׁה לִית דְּכוּוּתִיה, בְּכַתְרִין עֲלָאִין. בְּלָעָם לִית דְּכוּוּתִיה, בְּכַתְרִין תַּתָּאִין. דָּא בְּסִטְרָא דְּקְדוּשָׁה, וְדָא בְּסִטְרָא דְּשְׁמָאלָא. וְאִי כָּל דָּא הוּהוּ בְּיַדִּיה, וְכָל כַּף תְּקִיף בְּחֻכְמַתָּא, גָּבַר דִּישְׁבַּח גְּרַמִּיה בְּחִילָא תְּקִיף, דְּכֹתִיב וְאֲנֹכִי אֶקְרָה כֹּהֵן, אַעֲקֹר לָכֶּה מִהָאִי. הֵיאֵךְ יְכִילוּ לְקָטְלָא לֵיהּ.

אֶלָּא בְּסִפְרָא דְּחֻכְמַתָּא דְּשְׁלֵמָה מְלָפָא הָכִי אָמַר, תִּלְתַּת

סִימָנִין אֵינּוּן. סִימָן לְעֵבֶרָה, יִרְקוֹן. סִימָן לְשָׁטוֹת, מְלִין.
סִימָן דְּלֹא יָדַע כְּלוּם, שְׁבוּחֵי. וְדֹא אֶכְרַע לְשָׂאֵר, שׁוּטָה
בְּכָל עֵבִירוֹת, כֹּלָא אֵית בֵּיה.

וְהָא כְּתִיב (משלי כז) יְהַלֵּךְ זֶר וְלֹא פִיד, וְאִם לֹא זֶר. פִּיד.
לָאוּ הָכִי. אֲלֵא אִי לֹא הוּי מֵאֵן דְּאִשְׁתְּמוּדַע לָךְ,
אִפְתַּח פּוּמְךָ לְמַלְלָא בְּאוּרֵייתָא, וְלֹאֲדַעָא מְלִי קְשׁוּט
בְּאוּרֵייתָא. וּכְדִין פְּתִיחוּ דְּפוּמְךָ בְּאוּרֵייתָא, יִשְׁבַּחוּן
מִלָּךְ, וְיִנְדַּעוּן מֵאֵן אַנְתָּ, דְּלִית מְלָה בְּעֵלְמָא
דִּישְׁתְּמוּדַעוּן לִיה לְבַר נֶשׁ, אֲלֵא בְּזַמְנָא דְּאִפְתַּח פּוּמִיהָ.
פּוּמִיהָ הוּדַע לְבַנֵּי נֶשָׁא מֵאֵן הוּא.

הֵהוּא רְשַׁע דְּבִלְעָם, שְׁבוּחֵי מְשִׁבַּח גְּרַמִּיה בְּכֹלָא. וְעַם
כָּל דָּא, גְּנִיבוּ דְּדַעְתָּא קָא גְּנִיב, וְאִסְתַּלַּק בְּמִלוּי.
בְּמִלִּין זְעִירִין, הָוָה עֵבִיד רַבְרַבִּין. מַה דְּאָמַר עַל אֵינּוּן
דְּרַגִּין מְלִין מְסֹאֲבִין הָוָה אָמַר, וּקְשׁוּט אָמַר. אֲבַל הֵהוּא
רְשַׁע הָוָה אָמַר וּמְשִׁבַּח גְּרַמִּיה בְּאַרְח סְתִים, וְאִסְתַּלַּק
בְּמִלוּי, דְּכָל מֵאֵן דְּהָוָה שָׁמַע, חָשִׁיב דְּאִסְתַּלַּק עַל כָּל
נְבִיאֵי עֵלְמָא, דְּכְתִיב שׁוֹמַע אֱמֹרֵי אֵל וְיֹדַע (דף קצ"ד ע"א)
דַּעַת עֲלִיוֹן. מֵאֵן גָּבַר בְּעֵלְמָא, דְּהָוָה שָׁמַע מִפּוּמִיהָ מְלִין
אֲלִין, דְּלֹא חָשִׁיב דְּלִית בְּעֵלְמָא נְבִיאָה מְהִימְנָא כְּגִינְיָה.
וּקְשׁוּט הָוָה, וְהָכִי הָוָה. נְאֻם שׁוֹמַע אֱמֹרֵי אֵל, הָכִי הָוָה.
וְיֹדַע דַּעַת עֲלִיוֹן הָכִי הָוָה. וְהֵהוּא רְשַׁע הָוָה

אָמַר עַל דְּרָגִין דְּאִתְדַבֵּק בְּהוּ, שׁוֹמֵעַ אֲמַרִי אֵל, מְלָה
דְּאִיהוּ בְּסֻלְיָקוּ עֲלָאָה.

וְהָכִי אָמַר, שׁוֹמֵעַ אֲמַרִי אֵל, הָאֵל לָא כְּתִיב, דִּהָא (תהלים
יח) הָאֵל תָּמִים דְּרַכּוּ. אֲבָל סֵתָם אֵל, אֵל אַחַר אִיהוּ.
(שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחַר שׁוֹמֵעַ אֲמַרִי אֵל, מְלָה
זַעֲיָרָא אִיהִי. וְדָמִי לְמֵאן דְּלֹא יַדַּע, דְּאִיהוּ רַב וְעֲלָאָה.
שׁוֹמֵעַ אֲמַרִי אֵל, הֵהוּא דְּאֲקָרִי אֵל אַחַר, דְּכְתִיב כִּי לֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחַר.

וְיִוְדַע דַּעַת עֲלִיּוֹן, עַל כָּל דְּרָגִין דְּמְסֻאָבוּ, אֵינּוֹן
דְּמִנְהֵגִי אַרְבָּא דִּימָא וּסְעָרָא. אַרְבַּעִין חֹסֵר חַד
אֵינּוֹן. וְהֵהוּא רַב הַחֻבְל, דְּכֻלְהוּ מִתְנַהֲגִי עַל יְדוּי, אִיהוּ
עֲלִיּוֹן עַל כְּלָהוּ. בְּדָא הוּא מִתְדַבֵּק הֵהוּא רָשָׁע, וְאָמַר
דִּהוּה יַדַּע דַּעַת עֲלִיּוֹן, דְּרָגָא דְּאִיהוּ עֲלִיּוֹן עַל כְּלָהוּ
מִנְהֵגִי אַרְבָּא. מֵאן שָׁמַע הָכִי דְּלֹא אִתְבְּהִיל בְּדַעַתִּיהָ,
וְיִמָּא דְּלֹא הוּא כְּגִינְיָה בְּעֲלָמָא. אֵלָא הֵהוּא רָשָׁע מְשַׁבַּח
גְּרַמְיָה בְּאַרְח סֵתִים וְאָמַר מְלִי קְשׁוּט, וְגִנְיָב דַּעַתָּא דְּבִנְי
עֲלָמָא.

אֲשֶׁר מַחְזֶה שְׂדֵי יַחְזָה, מֵאן דְּשָׁמַע דָּא, חָשִׁיב דִּהוּה חָמִי
מַה דְּלֹא חָמִי אַחְרָא בְּעֲלָמָא. מַחְזֶה שְׂדֵי, דָּא
עֲנַפָּא חָדָא, מֵאֵינּוֹן עֲנַפִּין דִּהוּוּ נְפַקִּין מִשְׂדֵי. וְלָמָּה.
דְּבַחְכְּמָתָא דָּא, אַחְזִי תִלְת, לְקַבֵּל שׁ' דְּשְׂדֵי, לְקַבֵּל תִּלְת

עֲנַפִּין דְּבֵיהּ, וְאַחֲזֵי תַרִּין נְבִיאִין, בְּדֵי עֲרְבוּת, דְּתַמְכִּין
 בֵּיהּ. לְקַבֵּל ע' תַרִּין עֲנַפִּין דְּעֵינָא בִישָׂא, לְסַתְמָא לֹון.
 כַּד אַתָּא בְּלָק, אָמַר אָנָּא אֵיכוּל לֹון. עֲמִלְק בְּהַדֵּי
 חֲכַמְתָּא דָּא אַתָּא לְגַבִּייהוּ, וְיַכִּיל לֹון.

וְשָׁדֵר לְבַלְעָם, וְאָמַר לֵיהּ, אָנָּא תַרִּי אַתְּוֹן דְּעֲמִלְק אֵית
 בִּי, דְּאֵינְוֹן ל"ק, דְּאֵינְוֹן סִיּוּמָא דְּעֲמִלְק. אָנָּא לִי
 ל"ק, וְעֲמִלְק ל"ק, לִי סִיּוּמָא, וּבְךָ שִׁירוּתָא ב"ל. אָמַר
 לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָכִי אֵימָא שִׁירוּתָא דְּבְלָק ב"ל,
 וְשִׁירוּתָא דְּבַלְעָם ב"ל, שִׁירוּתָא דְּבְלָק הָוּה בֵּיהּ בְּבַלְעָם.
 וְסִיּוּמָא דְּעֲמִלְק, הָוּה בֵּיהּ בְּבַלְק, וְסִיּוּמָא דְּבַלְעָם, הָוּה
 שִׁירוּתָא דְּעֲמִלְק.

וְאִי תִימָא דְּלֹא גֵיכוּל לְהוֹן, בְּגִין דְּחַרְשֵׂיא דְּרַבֵּהוֹן
 מֹשֶׁה, דְּהָוָה פְּשִׁיט יְדֵיהּ, הָאִי יָדָא אֵית בְּאֵלִין
 רַבְרַבִּין, דְּיַכְלִי בְּחַרְשִׁין לְאַתְתַּקְפָּא יְתִיר. וְהֵינְוֹ דְּכְתִיב
 וְקִסְמִים בְּיָדָם, בְּיַדֵּיהֶם לֹא כְּתִיב, אֶלָּא בְּיָדָם, יָדָא
 לְקַבֵּל יָדָא, הָכִי שָׁדֵר לֵיהּ בְּלָק לְבַלְעָם.

וְלַהֲכִי מַחֲזָה שְׂדֵי כְּדָאמְרוֹן, וְלַהֲכִי אַתְּעַנְשׁוּ, וְאַתְּעַנְשׁוּ
 לְעֵילָא, וְאַקְרוּן מַחֲזָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מלכים א ז)
 וּמוּל מַחֲזָה אֶל מַחֲזָה. עֲנַפָּא דְּנַפְק מִתְּמָן. וּמֵאן הֵוָּא
 מַחֲזָה עֲזָא וְעֲזָאֵל, דְּאֵינְוֹן נוּפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם, וְאֵיהּ מַחֲזָה
 שְׂדֵי, דְּהָוָה חֲמָא נוּפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם.

אֲן הָוּה בְּלָעַם בְּהֵיִא שְׁעָתָא. אִי תִימָא בְּמַדִּין, הָא כְּתִיב
 וְעָתָה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי. אִי אֹזֵל לֵיהּ, מֵאֵן יִהְיֶיהָ
 בְּמַדִּין. אֵלָא הֵהוּא רָשָׁע, כִּיּוֹן דְּחָמָא דְנִפְלוּ מִיִּשְׂרָאֵל
 כ"ד אֵלֶּף עַל עֵיטוּי, אֲתַעֲכַב תַּמָּן וְהוּה בְּעֵי מַנִּיִּהוּ
 אֲגָרוּי. וּבְעוּד דְּאֲתַעֲכַב תַּמָּן, אֲתָא פְּנַחַס וְרַבְרַבְנִי חֵילָא
 לְתַמָּן.

כִּיּוֹן דְּחָמָא לְפְנַחַס, פָּרַח בְּאוּרָא, וְתָרִין בְּנוּהֵי עַמִּיָּה,
 יוֹנוֹס וְיוֹמְבְרוֹס. וְאִי תִימָא, הָא מִיתוּ בְּעוּבְדָא
 דְּעַגְלָא, דְּהָא אֵינּוֹן עֲבָדוּ. אֵלָא הָכִי הָוּה וּדְאִי, וּדְאִי הוּא
 דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת לב) וַיִּפּוֹל מִן הָעַם בַּיּוֹם הַהוּא כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי
 אִישׁ. וְכִי לָא הָוּוּ יְדַעֵי חוּשְׁבָנָא זְעִירָא דָא, וְהָרִי כַּמָּה
 חוּשְׁבָנִין אַחַרְנִין, רַמָּאִין עֲלָאִין וְרַבְרַבְנִין, יָדַע קָרָא
 לְמַמְנִי, וְהָכָא כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ. אֵלָא אֵינּוֹן בְּנוּי
 דְּבְלָעַם, יוֹנוֹס וְיוֹמְבְרוֹס, דְּהוּוּ שְׁקָלֵי כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי
 אִישׁ.

אֵלָא הֵהוּא רָשָׁע, כָּל חֲרָשִׁין דְּעֲלָמָא הָוּה יָדַע, וְנָטַל
 אוּף הָכִי חֲרָשִׁין דְּבְנוּי, דְּהוּוּ רַגִּילִין בְּהוּ, וּבְהוּ
 טָאֵס וְאַסְתִּלַּק. פְּנַחַס חָמָא לֵיהּ, דְּהוּה בַר נָשׁ חַד טָס
 בְּאוּרָא, וְהוּה מְסִתְלַק בְּאוּרָא מְעִינָא, רַמָּא קָלָא לְבָנֵי
 חֵילָא, אָמַר אֵית מֵאֵן דִּידַע לְמַפְרַח אַבְתָּרִיָּה דְּהֵהוּא
 רָשָׁע, דְּהָא בְּלָעַם אִיהוּ, חָמוּ לֵיהּ דְּהוּה טָאֵס.

צְלִיָּה בְּרִיָּה דְשִׁבְטָא דְדָן, קָם וְנָטַל שְׁלֹטְנוּ דְשְׁלִיט עַל
 חֲרָשִׁין, וּפְרַח בַּתְּרִיָּה. כִּיּוֹן דְחָמָא לִיָּה הֵהוּא רָשָׁע,
 עֵבֵד אַרְחָא אוּחְרָא בְּאוּרָא, וּבְקַע חֲמִשׁ אוּרִין בְּהֵהוּא
 אַרְחָ, (דף קצ"ד ע"ב) וְאִסְתַּלַּק וְאִתְכַּפְּסִי מֵעֵינָא, כְּדִין אִסְתַּכֵּן
 צְלִיָּה בְּהֵיָא שְׁעֵתָא, וְהוּהוּ בְּצַעְרָא דְלֹא הוּהוּ יָדַע מַה
 יַעֲבִיד. רָמָא לִיָּה קְלָא פְּנַחֶס וְאָמַר, טוּלָא דְתַנְיַנְיָא
 דְרַבְעִין עַל כָּל חוּיִין, הַפּוּךְ בְּמוּזִיָּךְ. מִיַּד יָדַע וְגַלִּי הֵהוּא
 אַחְרָא, וְעָאֵל לְגַבִּיָּה. מִיַּד אִתְגַּלִּי, וְנַחְתּוּ תַרְוַיְהוּ קַמִּיָּה
 דְפְּנַחֶס.

תָּא חוּי, הֵהוּא רָשָׁע פְּתִיב בֵּיָה וַיִּלְךְ שְׁפִי, דָּא הוּא עֲלִיּוֹן
 דְדַרְגִּין דִּילִיָּה, חוּיָא דְכוּרָא. צְלִיָּה נָטַל תְּרִין, דְכַר
 וְנוֹקְבָא. וּבְהֵהוּא שְׁלִיט עָלֵיָה, בְּגִין דְשְׁלֹטְנוּ דְשְׁלִיט
 עָלֵיָהוּ נָטַל, וְאִתְכַּפְּיִין קַמִּיָּה. וְדָא הוּהוּ (בראשית מט) שְׁפִיפּוֹן
 עָלֵי אַרְחָ. עַל הֵהוּא אַרְחָ, דְעֵבֵד הֵהוּא רָשָׁע, דְכָתִיב
 (בראשית מט) יְהִי דָן נַחֲשׁ עָלֵי דָרָךְ, דָּא שְׁמִשׁוֹן. שְׁפִיפּוֹן עָלֵי
 אַרְחָ, דָּא צְלִיָּה.

הַנּוֹשֵׁךְ עֲקֵבֵי סוּס, דָּא עִירָה, דְהוּהוּ בְּהֵדִיָּה דְדוּד, דְהוּהוּ
 אֲתֵי מִדָּן, וּבְגִינִיָּה, תְּלִיָּא גְבוּרְתִיָּה בְּדוּד,
 דְכָתִיב (שמואל ב ח) וַיַּעֲקֹר דוּד אֶת כָּל הָרֶכֶב. וַיְפּוֹל רוֹכְבוֹ
 אַחֲוֹר, דָּא שְׂרָיָה, דְזַמִּין לְמִיתֵי בְּהֵדִי מְשִׁיחָא דְאַפְרִים,
 וְאִיהוּ הוּי מְשִׁבְטָא דְדָן, וְזַמִּין אִיהוּ לְמַעֲבַד נוֹקְמִין

וַיִּקְרְבוּ בִּין בְּשָׂאֵר עַמִּינִי. וְכֹד דָּא יְקוּם, כְּדִין מַחְפָּא לְפִוּרְקָנָא
 דִּישְׂרָאֵל, דְּכִתִּיב (בראשית מט) לִישׁוּעָתְךָ קוּיִתִּי יי. וְאַף עַל
 גַּב דְּאוּקְמוּהָ לְהָאֵי קָרָא, אֲבָל בְּרִירוּ דְּמַלְהָ כַּמָּה
 דְּאִתְמַר, וּכְמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְעַל דָּא אַתָּא קָרָא וְאוּכַח.
 כִּיּוֹן דְּנַחַת תְּהוּא רָשָׁע לְקַמֵּי פְּנַחַס, אָמַר לֵיהּ, רָשָׁע,
 כַּמָּה גְּלַגּוּלִין בִּישִׁין עֲבָדַת, עַל עַמָּא קְדִישָׁא. אָמַר
 לֵיהּ לְצַלִּיהָ, תָּא וְקַטְלִיהָ, וְלֹא בְּשִׁמָּא, דְּלֹא אִתְחַזִּי הָאֵי,
 לְאִדְכָּרָא עֲלֵיהּ קְדוּשָׁה עֲלָאָה, בְּגִין דְּלֹא תִפּוּק
 נְשַׁמְתִּיהָ, וְתִתְכַלִּיל בְּמַלְיָן דְּדִרְגִין קְדִישִׁין, וְתִתְקַיֵּים בֵּיהּ
 מַה דְּאָמַר תְּמוֹת נַפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאִים.

בְּהֵהוּא שַׁעְתָּא עֲבַד בֵּיהּ כַּמָּה זַיְנֵי מוֹתָא, וְלֹא מִית, עַד
 דְּנִטְלַ חֲרַבָּא דְּהוּהָ תְּקִין (ס"א חֲקִיק) עֲלוּי חוּיָא מֵהָאֵי
 סְטָרָא, וְחוּיָא מֵהָאֵי סְטָרָא. אָמַר לֵיהּ פְּנַחַס, בְּדִילֵיהּ טוּל
 (נ"א קְטוּל לֵיהּ), וּבְדִילֵיהּ יְמוֹת. כְּדִין קָטַל לֵיהּ, וְיַכִּיל לֵיהּ.
 דְּכַף אֲרַחוּי דְּהֵהוּא סְטָרָא, מֵאֵן דְּאֹזַל אֲבַתְרָאָה, בְּהַ
 יְמוֹת, וּבְהַ תְּפּוּק נְשַׁמְתִּיהָ, וּבְהַ תִּתְכַלִּיל. וְהָכִי מִית
 בְּלָעָם, וְדִיַּיְנֵי לֵיהּ בְּדִינִין בְּהֵהוּא עֲלָמָא, וְלֹא אִתְקַבֵּיר
 לְעֲלָמִין. וְגִרְמוּי כְּלָהוּ אִתְרַקְבוּ, וְאִתְעַבִּידוּ כַּמָּה חוּיָין
 מְזוּהָמִין, מְנַזְקֵי שְׂאֵר בְּרִיין, וְאִפִּילוּ תּוֹלְעֵתִין דְּהוּוּ אַכְלֵי
 בְּשָׂרֵיהּ, אִתְהִדְרוּ חוּיָין.

אַשְׁכַּחנָא בְּסַפְרָא דְּאִשְׁמוּדָאֵי, דְּיֵהֵב לֵיהּ לְשַׁלְמָה

מִלְכָּא, דְּכָל מַאן דְּהוּוּ בְּעֵי לְמַעְבַּד חֲרָשִׁין תְּקִיפִין
 סְתִימִין דְּעִינָא. אִי יַדְע טַנְרָא דְנַפְל תַּמָּן בְּלָעָם, יִשְׁכַּח
 מֵאִינוּן חוּיִין דְּהוּוּ מִגְרָמוּי דְּהֵהוּא רָשָׁע, אִי יִקְטִיל חַד
 מִנֵּיהוּ, רִישָׁא דִּילִיָּה בִּיה יַעֲבִיד חֲרָשִׁין עֲלָאִין, בְּגוּפָא
 דִּילִיָּה חֲרָשִׁין אַחַרְנִין, בְּזַנְבָּא דִּילִיָּה חֲרָשִׁין אַחַרְנִין. תִּלְת
 זִינֵי חֲרָשִׁין, אִית בְּכָל חַד וְחַד.

מִלְכַּת שְׁבָא כַּד אָתַת לְגַבֵּי שְׁלֹמֹה, מֵאִינוּן מְלִין
 דְּשְׂאִילַת לְשְׁלֹמֹה, אֲמַרַת, גְּרָמָא דְחוּיָא דְתִלְת
 חֲרָשִׁין בְּמַה נְתַפֵּס. מִיָּד (מלכים א י) לֹא הָיָה דָּבָר נֶעְלָם מִן
 הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ, אִיהִי שְׂאִילַת עַל דָּא, וְהוּת
 אֲצַטְרִיכַת לְאִינוּן חוּיִין. וְלֹא יִכְלִיל לְנַטְלָא חַד מִנֵּיהוּ.
 מַה אָתִיב לָהּ מְלִין דְּהוּוּ בְּלָבָה. כַּךְ אֹדַע לָהּ, דְכַתִּיב
 וַיִּגַּד לָהּ שְׁלֹמֹה אֶת כָּל דְּבָרֶיהָ. אִינוּן חוּיִין, לָא יִכְלִין
 לִוּן כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בַּר מִמְּלָה דְרִזָּא חֲדָא, וּמֵאִי אִיהוּ.
 שְׁכַבַת זֶרַע רוּתַחַת.

וְאִי תִימָא מַאן יִכְלִי. אָלָא, בְּשַׁעְתָּא דְּהֵהוּא שְׁכַבַת זֶרַע
 אִפִּיק בַּר נֶשׁ, כַּד אִיהוּ בְּתִיאֹבְתָא, אִפִּיק לָהּ
 לְשִׁמָּא דְּהֵהוּא חוּיָא, בְּרַעוּתָא דְּתִיאֹבְתָא. כַּד נָפִיק
 בְּרַתִּיחוּ, נְטִלִי לִיָּה מִיָּד בְּלָבוּשָׁא חֲדָא, וְהֵהוּא לְבוּשָׁא
 זֶרְקִין לְגַבֵּי חוּיָא, מִיָּד כְּפִיָּה רִישִׁיָּה, וְתַפְסֵן לִיָּה, כְּמַה
 דְּתַפִּיס תְּרַנְגוּלָא דְּבֵיתָא. וְאִי בְּכָל מֵאֲנֵי קָרְבִין דְּעֲלָמָא,

יִגְחֹן בְּחֵד מִנִּיּוֹ, לֹא יִכְלִין לֵיהּ. וּבִהְיֵה, לֹא אֶצְטְרִיף
 בְּרֵשׁ בְּעֵלְמָא מְאִנִּי קְרָבָא, וְלֹא מְלָה אַחֲרָא וְלֹא
 אֶצְטְרִיף לְאַסְתְּמָרָא מִנִּיּוֹ דְהָא כְּלָהוּ אֶתְכַפֵּיין לְגַבֵּיהּ.
 כִּדִּין אֶתְדַבְּקוּ אֵינֹן מְלִין בְּלִבְבָהּ, וְתֵאִיבַת לְהֵאִי.

מִכָּאן וְלְהֵלָאָה אֶלְעֶזֶר בְּרִי, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶבֶד מַה
 דְעֶבֶד בַּהֲהוּא חֵיבָא, וְרוּזִין סְתִימִין אֵלִין, לֹא
 אֶצְטְרִיכוּ לְגַלְאָהּ, אֲבָל בְּגִין דְחִבְרִיא דְהִכָּא יִנְדְעוּן
 אַרְחִין סְתִימִין דְעֵלְמָא, גְּלִינָא לְכוּ. דְהָא כַּמָּה גְּמוּסִין
 סְתִימִין אֵינֹן בְּעֵלְמָא, וּבְנֵי נְשָׂא לֹא יִדְעִין, וְאֵינֹן
 פְּלִיאן סְתִימִין, רַבְרָבֵן וְעֵלְאִין. עָלֵיהּ, וְעַל דְדָמֵי לֵיהּ,
 קָרָאן (משלי י) וְשֵׁם (דף קצ"ה ע"א) רְשָׁעִים יִרְקֹב. זַכָּאִין אֵינֹן
 זַכָּאִי קְשׁוּט, עָלֵיהּ כְּתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צְדִיקִים יוֹדוּ
 לְשִׁמְךָ וְגו'.

(במדבר כ"ב) וְעַתָּה לֵכָה נָא אֲרָה לִי אֶת הָעַם הַזֶּה וְגו'. רַבִּי
 אָבָא פִתַּח, (תהלים קב) תִּפְלָה לְעַנִּי כִּי יַעֲטוּף וְגו',
 תִּלַּת אֵינֹן דְכְתִיב בְּהוּ תִפְלָה. וְאוּקְמוּהָ מְלָה דָא, (אבְּל מְלָה
 דָא) חַד הָוֵה מִשָּׁה, וְחַד הָוֵה דְוֹד, וְחַד עָנִי, דְאֶתְכַלִּיל בְּהוּ,
 וְאֶתְחַבֵּר בְּהוּ. וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (חבקוק ג) תִּפְלָה לְחַבְּקוּק
 הַנְּבִיא, הָא אַרְבַּע אֵינֹן. אֶלָּא חַבְּקוּק לָאוּ בְּגִין תִּפְלָה
 הָוֵה, וְאִף עַל גַּב דְכְתִיב בֵּיהּ תִפְלָה, תּוֹשֵׁב־חַתָּא וְהוֹדָאָה
 אִיהוּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, עַל דְאֶחֱיָא לֵיהּ, וְעֶבֶד עֲמִיהּ
 נִסְיוֹן וְגַבּוּרָן, דְהָא בְרִיהּ דְשׁוֹנְמִית הָוֵה.

אָבֵל ג' אֵינּוֹן דְּאֶקְרוּן תְּפִלָּה. (תהלים ז) תְּפִלָּה לְמִשָּׁה אִישׁ
הָאֱלֹהִים, תְּפִלָּה דָּא דְלִית כְּגִינִיָּה בְּבַר נֶשׁ אַחְרָא.
(תהלים פו) תְּפִלָּה לְדָוִד, תְּפִלָּה דָּא אִיהִי תְּפִלָּה, דְלִית
כְּגִינִיָּה בְּמַלְכָּא אַחְרָא. תְּפִלָּה לְעֵנִי, תְּפִלָּה אִיהִי מֵאֵינּוֹן
ג'. מֵאֵן חֲשִׁיבָא מְכֻלָּהוּ. הוּי אִימָא תְּפִלָּה דְעֵנִי. תְּפִלָּה
דָּא, קָדִים לְתְּפִלָּה דְמִשָּׁה. וְקָדִים לְתְּפִלָּה דְדָוִד, וְקָדִים
לְכָל שְׂאָר צְלוֹתִין דְעֵלְמָא.

מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְעֵנִי אִיהוּ תְּבִיר לְבָא. וּכְתִיב, (תהלים
לד) קָרוֹב יִי לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְגו'. וּמִסְכְּנָא עֲבִיד תְּדִיר
קְטָטָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִית
וְשָׁמַע מְלוּי. כִּיּוֹן דְצִלִי צְלוֹתִיָּה, פִּתַח כָּל כּוּי רְקִיעִין,
וְכָל שְׂאָר צְלוֹתִין דְקָא סְלָקִין לְעֵילָא, דְחִי לֹון הֵהוּא
מִסְכְּנָא תְּבִיר לְבָא, דְכְתִיב תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטוּה. כִי
יִתְעַטֵּף מִבְּעֵי לִיָּה, מֵאִי כִי יַעֲטוּה. אֶלָּא אִיהוּ עֲבִיד
עֲטוּפָא לְכָל צְלוֹתִין דְעֵלְמָא, וְלֹא עָאֲלִין עַד דְצְלוֹתָא
דִּילִיָּה עֲאֲלַת.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, יִתְעַטְפוּן כָּל צְלוֹתִין, וְצְלוֹתָא
דָּא תִיעוּל לְגַבְאִי. לָא בְּעֵינָא הָכָא בִי דִינָא
דִּידוֹנוֹן בִּינָנָא, קִמָּאִי לִיָּהוּ תְרַעוּמִין דִּילִיָּה, וְאֲנָא וְהוּא
בְּלַחֲוֹדְנָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִיָּחַד בְּלַחֲוֹדוּי, בְּאֵינּוֹן
תוֹרַעְמִין, בְּהֵהוּא צְלוֹתָא, דְכְתִיב וּלְפָנַי יִי יִשְׁפּוֹךְ שִׁיחוֹ.
לְפָנַי יִי וְדָאִי.

כָּל חֵילֵי שָׁמַיָא שְׂאֲלִין אֲלִין לְאֲלִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּמַאי אֲתַעְסֵק, בְּמַאי אֲשַׁתְּדֵל. אֲמַרִין, אֲתִיחְדָּא
 בְּתִיאוּבְתָא בְּמַאנִין דִּילֵיהּ, כְּלָהוּ לָא יִדְעוּ מָה אֲתַעְבִּיד
 מִהֵהוּא צְלוֹתָא דְּמִסְכְּנָא, וּמְכָל אֵינּוֹן תּוֹרַעְמִין דִּילֵיהּ.
 דְּלִית תִּיאוּבְתָא לְמִסְכְּנָא, אֲלָא כִּד שְׁפִיךְ דְּמַעוּזֵי
 בְּתוֹרַעְמוֹ, קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא. וְלִית תִּיאוּבְתָא לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, אֲלָא כִּד מְקַבֵּל לוֹן, וְאוּשְׁדוּ קָמִיהּ וְדָא אִיהִי
 צְלוֹתָא, דְּעָבִיד עֲטוּפָא לְכָל צְלוֹתִין דְּעֵלְמָא.

מִשָּׁה צִלֵי צְלוֹתֵיהּ, וְאֲתַעְכָּב כְּמָה יוֹמִין בְּהַאי תְּפֻלָּה.
 דְּוֹד חָמָא, דְּכָל כּוּיִן, וְכָל תְּרַעֵי שְׁמַיָא, כְּלָהוּ
 זְמִינִין לְאַפְתָּחָא לְמִסְכְּנָא, וְלִית בְּכָל צְלוֹתִין דְּעֵלְמָא,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִית מִיַּד, כְּצְלוֹתָא דְּמִסְכְּנָא, כּוּיִן
 דְּחָמֵי הַאי, עָבִיד גְּרַמִּיהּ עֲנִיָּא וּמִסְכְּנָא, פִּשְׁט לְבוּשָׁא
 דְּמִלְכוּתָא, וְיִתִּיב בְּאַרְעָא כְּמִסְכְּנָא, אֲמַר תְּפֻלָּה. דְּכַתִּיב,
 תְּפֻלָּה לְדוֹד הִטָּה יְיָ אֲזַנְךָ עֲנִי. וְאִי תִימָא אֲמַאי. בְּגִין
 כִּי עָנִי וְאַבְיוֹן אָנִי. אֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּוֹד,
 וְלֹא מְלָכָא אַנְתָּ, וְשְׁלִיטָא עַל מְלָכִין תְּקִיפִין, וְאַתְּ עָבִיד
 גְּרַמְךָ עָנִי וְאַבְיוֹן. מִיַּד אֶהְדָּר צְלוֹתֵיהּ בְּגוּוֹנָא אַחְרָא,
 וְשִׁבְק מְלָה דְּאַבְיוֹן וְעָנִי, וְאֲמַר שְׁמֵרָה נַפְשֵׁי כִּי חָסִיד
 אָנִי. וְעַם כָּל דָּא כְּלָא הוּוּה בֵּיהּ בְּדוֹד.

אֲמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁפִיר קְאֻמְרַת. וְעַם כָּל דָּא (ס"א)

(ועל דא) אַצְטְרִיךְ לִיּה לְבַר נָשׁ דְּצִלִּי צְלוּתִיּה, (למִהוּי תַמְזוֹן עֲנִי
 וְאַבְיוֹן) לְמַעַבְד גְּרַמְיָה עָנִי, בְּגִין דְּתִיעוּל צְלוּתִיּה בְּכָל־לֵא
 דְּכָל עָנִיִּים. דְּהָא כָּל נְטוּרֵי תַרְעִין, לָא שְׁבָקִין הָכִי
 לְמִיעָאֵל, כְּמָה דְּשְׁבָקִין לְמִסְכְּנִין, דְּהָא בְּלֵא רְשׁוּתָא
 עָאֲלִין. וְאִי עָבִיד בַּר נָשׁ גְּרַמְיָה, וְשׁוּי רְעוּתִיּה תְּדִיר
 כְּמִסְכְּנָא, צְלוּתִיּה סְלָקָא, וְאַעְרַעַת בְּאַיְנוֹן צְלוּתִין
 דְּמִסְכְּנִין, וְאַתְחַבְּרַת בְּהוּ, וְסְלָקַת בְּהַדְיָיְהוּ, וּבְכָל־לֵא
 דְּלְהוֹן עָאֲלַת, וְאַתְקַבְּלַת בְּרְעוּתָא קַמִּי מְלָכָא קַדִּישָׁא.

(בְּהוּ)

דְּוֹד מְלָכָא, שׁוּי גְּרַמְיָה בְּאַרְבַּעָה אַרְחִין, שׁוּי גְּרַמְיָה
 בְּהַדִּי מִסְכְּנִי. שׁוּי גְּרַמְיָה בְּהַדִּי חֲסִידִים. שׁוּי גְּרַמְיָה
 בְּהַדִּי עֲבָדִים. שׁוּי גְּרַמְיָה בְּהַדִּי אִינוֹן דְּמִסְרֵי גְּרַמְיָהוּ
 וְנַפְשֵׁיּהוּ עַל קְדוּשַׁת שְׁמִיָּה. שׁוּי גְּרַמְיָה בְּהַדִּי מִסְכְּנָא.
 דְּכְתִיב כִּי עָנִי וְאַבְיוֹן אָנִי. שׁוּי גְּרַמְיָה בְּהַדִּי חֲסִידִים,
 דְּכְתִיב שְׁמֶרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי. בְּגִין דְּאַצְטְרִיךְ לִיּה
 לְבַר נָשׁ, דְּלֵא לְשׁוּאָה גְּרַמְיָה רְשָׁע. וְאִי תִימָא אִי הָכִי
 לָא יִפְרַט חֲטָאוֹי לְעֵלְמִין. לָאו הָכִי. אֲלֵא כִּד יִפְרַט
 חֲטָאוֹי, כְּדִין אִיהוּ חָסִיד, דְּאֲתִי לְקַבְּלָא תְּשׁוּבָה, אֲפִיק
 גְּרַמְיָה מִסְטְרָא בִישָׁא, דְּהָוָה בְּטַנוּפָא דִּילָהּ עַד הַשְׁתָּא,
 וְהַשְׁתָּא אֲתַדְּבֵק בִּימִינָא עֲלָאָה, דְּאִיְהִי פְּשׁוּטָה לְקַבְּלָא
 לִיּה.

וְלֹא תִימָא, דְּלֹא מְקַבֵּל לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד
 דִּיפְּרֻט חֲטָאוֹי מִיּוֹמָא דְהוּוּ בְּעֵלְמָא. (ס"א א אי הָכִי) אֵן
 אִינוּן (א"ו) (דף קצ"ה ע"ב) דְּאִתְכֶסּוּן מְנִיָּה, דְּלֹא יְכִיל לְאֲדַבְּקָא.
 אֵלֹא לָא אֲצַטְרִיךְ לְפִרְשָׁא, בַּר אִינוּן דִּידְכֶר מְנִיָּיהוּ. וְאִי
 שׁוּי רְעוּתִיָּה בְּהוּ, כָּל אַחֲרָנִין אֲתַמְשְׁכֵן אֲבַתְרִיָּיהוּ. דְּהָא
 תְּנִינָן, אִין בּוּדְקִין חוּרֵי בֵיתָא עֲלָאִין לְעִילָא, וְלֹא אִינוּן
 תַּתְּאִין לְתַתָּא בְּבִיעוּר חֲמִין. אֵלֹא פִיּוֹן דְּבִדִּיק כְּפוּם חִיזוּ
 דְּעִינוּי מַה דִּיכִיל לְאֲדַבְּקָא, כְּלָא אֲתַמְשְׁךְ בְּתַר דָּא,
 וְאֲתַבְּטִיל בְּהַדִּיָּה.

וְהָכִי גְרַסִּינָן בְּנִגְעִים, כ"ד רָאשֵׁי אַבְרָם אִינוּן דְּלֹא
 מְטַמְּאִין מְשׁוּם מַחֲיָה. וְכַהֲנָא לָא הוּוּ אֲטַרַח
 אֲבַתְרִיָּיהוּ, וְהִינּוּ דְכַתִּיב, (ויקרא יג) לְכֹל מְרָאָה עֵינֵי הַכֹּהֵן.
 אַתְר דִּיכִיל כְּהֲנָא לְמַחְזֵי מַכְתְּשָׁא בְּאַסְתְּכְלוּתָא חֲדָא,
 וְלֹא אֲצַטְרִיךְ לְמַאכָּא גְרַמִּיָּה, וְלֹא רַמָּא עֵינּוּי הָכֹא וְהָכֹא.
 אוּף הָכִי. לָא אֲצַטְרִיךְ לְפִרְטָא חֲטָאוֹי (לְמַבְעֵי) מִן יוֹמָא
 דְּהוּוּ, דְּאִינוּן חוּרֵי בֵיתָא תַתְּאִין, וְלֹא אִינוּן דְּאִתְכֶסּוּ,
 דְּלֹא יְכִיל לְאֲדַבְּקָא, דְּאִינוּן חוּרֵי בֵיתָא עֲלָאִין לְעִילָא.
 תָּא חֲזֵי לְכֹל מְרָאָה עֵינֵי הַכֹּהֵן, וְכֹלְהוּ אֲתַמְשְׁכֵן
 אֲבַתְרִיָּיהוּ. וְעַל דָּא שׁוּי דוּד גְרַמִּיָּה גּוּ חֲסִידִים.

שׁוּי גְרַמִּיָּה בְּהַדִּי עֲבָדִים, דְּכַתִּיב, (תהלים קכג) הִנֵּה כְּעֵינֵי
 עֲבָדִים אֵל יַד אֲדוֹנֵיהֶם. וְכַתִּיב, (תהלים פו) הוֹשַׁע

עֲבַדְךָ אֶתְּהָ אֱלֹהֵי. שׁוּי גְרַמְיָה בְּהַדֵּי אֵינּוֹן דְּמִסְרֵי
נִפְשֵׁיהּוּ עַל קְדוּשַׁת שְׁמִיָּהּ. דְּכָתִיב, (תהלים 19) שִׁמַּח נֶפֶשׁ
עֲבַדְךָ כִּי אֵלֶיךָ יִי נִפְשֵׁי אֶשָּׂא. בְּכָל הַיָּמֵי אַרְבַּע, עֲבַד
גְרַמְיָה דְּדוּד מִלְכָּא קִמֵּי מַאֲרִיָּה.

אִמַּר רַבֵּי אֶלְעָזָר, אַרְיִמִית יָדֵי בְּצִלוֹ לְקִמֵּי מִלְכָּא
קְדִישָׁא. דְּהָא תַנְיִנָן, אָסוּר לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַרְמָא
יְדוּי לְעֵילָא, בַּר בְּצִלוֹ, וּבְבִרְכָאן וְתַחֲנוּנִים לְמַרְיָה.
דְּכָתִיב, (בראשית יד) הָרִימוּתֵי יָדַי אֶל יְיָ אֵל עֵלְיוֹן,
וּמִתְרַגְמִינָן, אַרְיִמִית יָדֵי בְּצִלוֹ, דְּהָא אֶצְבְּעָאן דִּיְדֵין
מְלִין עֲלָאִין אֵית בְּהוּ. וְהִשְׁתָּא אֲנָא הָכִי עֲבִידְנָא.
וְאִמֵּינָא דְּכָל מָאן דְּאֵלִין אַרְבַּע יְסִדֵּר קִמֵּי מַאֲרִיָּה, וְעֲבִיד
גְרַמְיָה בְּרַעוּתָא, בְּתַקוּנָא דָּא כְּדָקָא יָאוּת, בְּתַקוּנָא דָּא
לָא תַהֲדַר צְלוּתִיָּה בְּרִיקְנֵיָּא.

בְּקַדְמִיתָא עֲבַד, לְסִדְרָא שְׁבַחָא קִמֵּי מַאֲרִיָּה, וּלְזַמְרָא
קִמֵּיָּהּ. וְדָא בְּתוֹשְׁבַחְתָּן דְּקִמֵּי צְלוּתָא. וּלְבַתֵּר
עֲבַד, לְבַתֵּר דְּצִלֵּי צְלוּתָא דְּעֵמִידָהּ, אֵיְהוּ עֲבַדָּא דְּסִדְר
צְלוּתָא דְּמַאֲרִיָּה. וּלְבַתֵּר עֲבַד, לְבַתֵּר דְּצִלֵּי כָּל צְלוּתִיָּה,
וְאִזִּיל לִיָּה, וְעַל דָּא דְּדוּד תְּלַת זְמַנִּין עֲבַד גְרַמְיָה בְּצְלוּתָא
דָּא עֲבַד. דְּכָתִיב הוֹשַׁע עֲבַדְךָ אֶתְּהָ אֱלֹהֵי. שִׁמַּח נֶפֶשׁ
עֲבַדְךָ. וְכָתִיב (תהלים 19) תִּנְהָ עֵינֶךָ לְעֲבַדְךָ. הָא תְּלַת זְמַנִּין,
אֶצְטְרִיךְ לְשׁוּאָה גְרַמְיָה עֲבַד.

לְבַתֵּר לְשׁוֹאֵה גְרָמִיָּה גּוֹ אֵינּוֹן דְּמִסְרֵי נַפְשֵׁיהּוּ עַל
 קְדוּשַׁת שְׁמִיָּה, וְהֵינּוּ בִּיחּוּדָא דְשִׁמְעַיִשְׂרָאֵל,
 דְּכָל מָאן דְּשׁוּי הָכִי רְעוּתִיהּ בְּהַאי קָרָא, אֶתְחַשֵּׁיב לִיהּ
 כְּאֵלוּ מִסֵּר נַפְשֵׁיהּ עַל קְדוּשַׁת שְׁמִיָּה.

לְבַתֵּר לְשׁוֹאֵה גְרָמִיָּה עָנִי, בְּזִמְנָא דְעָאֵל וְדַפִּיק דְשִׁין
 דְרוּמֵי מְרוּמִים, כַּד אָמַר אֲמַת וַיִּצִיב, (וְסַמִּיךְ)
 גְּאוּלָּה לְתַפְלָה. לְמַהוּי בְּצִלוֹתָא דְעַמִּידָה, תְּבִיר לְבָא,
 עָנִיא וּמִסְכְּנָא. וְלְשׁוֹאֵה רְעוּתִיהּ, לְאַתְכַּלְלָא גּוֹ מִסְכְּנֵי,
 בְּתַבִּירוֹ דְלְבָא, בְּמַאיכוּ דְנַפְשָׁא.

לְבַתֵּר לְשׁוֹאֵה גְרָמִיָּה גּוֹ חֲסִידִים, בְּשׁוּמַע תְּפִלָּה,
 לְפַרְשָׁא חֲטָאוּי. דְּהָכִי אֶצְטְרִיךְ יַחֲד בְּשׁוּמַע
 תְּפִלָּה, בְּגִין לְאַתְדַּבְּקָא בִּימִינָא, דְּפִשׁוּטָה לְקַבְּלָא
 לְאֵינּוֹן דְּתַבִּין, וּכְדִין אֶקְרִי חֲסִיד, הָא אַרְבַּע אֵלִין כְּדָקָא
 יָאוּת.

מָאן כְּלִיל לְכָל הֵנִי, הֵהוּא דְקָא אֶצְטְרִיךְ לְכַלְלָא לֹוֹן,
 וְהַאי אִיהוּ עֶבֶד, דְּאֶכְלִיל לְכָל שְׂאָר. תְּלַת עֶבְדִּין
 אֵינּוֹן בְּתַלְת דְּוִכְתִּין, וּכְלָהוּ חַד. וְעַלִּיָּהּוּ כְּתִיב, הִנֵּה
 כְּעֵינֵי עֶבְדִּים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם וְגו'. בֵּין עֶבֶד לְעֶבֶד אֵינּוֹן
 אַחֲרָנִין. בֵּין עֶבֶד קְדַמָּא, לְעֶבֶד תַּנְיִינָא, אִית לִיהּ
 לְמִסֵּר נַפְשֵׁיהּ עַל יַחּוּדָא דְקְדוּשַׁת שְׁמִיָּה, וְלְשׁוֹאֵה
 גְרָמִיָּה עָנִי וּמִסְכְּנָא בְּצִלוֹתָא דְעַמִּידָה, וְלְשׁוֹאֵה גְרָמִיָּה

גו חֲסִידִים בְּשׁוֹמֵעַ תִּפְלֶה. עֶבֶד תְּלִיתָא בְּתַר דְּסִיִּים
וּסְדֵר כְּלָא.

תַּנּוּ, בְּהֵיא שְׁעָתָא דְּסֵדֵר בַּר נָשׁ כָּל הֲנִי סְדוּרִין אַרְבַּע,
בָּרְעוּ דְלָבָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיחָא קָמִיָּה,
וּפְרִישׁ יְמִינִיה עָלֶיהָ, בְּהֵוּא עֶבֶד תְּלִיתָא, וְקָרָא עָלֶיהָ
וְאָמַר לֵיהּ, עֶבְדֵי אַתָּה, דְּכְתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֶבְדֵי
אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר. וְדַאי צְלוּתָא (דף קצ"ו ע"א)
דְּהַאי בַּר נָשׁ, לָא תְהֵדֵר בְּרִיקְנִיָּא לְעֵלְמִין. אַתָּא רַבִּי
אַבָּא וּנְשָׁקִיָּה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא חֲזִי, תְּרִי עֶבֶד מְאִינוּן תְּלִתָּא,
אִינוּן דְּכָלְלִי כָּל הֲנִי, דְּהָא תְּלִיתָא קִיִּמָּא
לְחַתְמָא בֵּיהּ חוּתְמָא לְעֵילָא, לְשׁוּאָה בֵּיהּ יָדָא מִיִּמִּנָּא
דְּמִלְכָּא, וְלֹא שְׁתַּבַּחַא בֵּיהּ. אַבְּל הֲנִי תְּרִין, קְדַמָּא
וְתַנְיִנָּא, אִינוּן כָּלְלָא דְּכָלְלָא. וְדוּד שַׁבַּח גְּרַמִּיה בְּהוּ,
דְּכְתִיב, (תהלים קטז) אֲנִי כִּי אֲנִי עֲבַדְךָ אֲנִי עֲבַדְךָ וְגו',
דְּאֵלִין כָּלְלִי דְּכָל שְׂאֵר. תְּלִיתָא בְּךָ קִיִּמָּא לְמַפְרַק לִי,
דְּכְתִיב הוֹשַׁע עֲבַדְךָ אַתָּה אֱלֹהִי. מֵאֵן דְּמְסֵדֵר דָּא, יְדִיעַ
לִיתְּהוּי לֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתַּבַּח בֵּיהּ, וְקָרָא עָלֶיהָ
עֶבְדֵי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר. אַתָּא רַבִּי אַבָּא
וּנְשָׁקִיָּה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, עַל דָּא קְרִינָן, (תהלים יט) הִנְחַמְדִּים מְזֻהָב

וּמִפְּזֵי רַב וְגו', כִּמְהַמְּתֵי קִינֵי מְלִין עֲתִיקִין דְּסִדְרוּ קְדָמָאִי,
 וְאַנְן פִּד טַעֲמִין לֹון, לָא יִכְלִין לְמִיכַל. וְדַאי הֲכִי הוּא,
 וְהָא קָרָא אוֹכַח עַל תְּלָתָא עֲבָדִין, וְאִינוּן חַד, וּבִבְאֲתָר חַד.
 וְתַרִין פְּדָקָא מְרַת, וְחַד דְּאִיהוּ לְאַתְעֵטְרָא בֵּיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּכִתִּיב, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים
 עֲבָדֵי הֵם וְגו'. (בראשית קל"א ע"ב) לָא יִמְכְּרוּ מִמְכָּרַת עֶבֶד.
 בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִטְרִיךְ לְאַתְעֵטְרָא בְּהֵאִי
 תְּלִיתָא. וְעַל דָּא לָא יִמְכְּרוּ לְשִׂמְא דְעֶבֶד, דְּהָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי.

פְּתַח רַבֵּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה נ) מִי בְּכֶם יִרָא יִי וְגו'. מֵאִי
 שׁוֹמְעַ בְּקוּל עֲבָדוּ. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא ח
 בְּצִלוֹתָא, וְהֲכִי הוּא. מֵאֵן דְּרַגִּיל לְמִיתֵי לְבֵי כְּנִשְׁתָּא
 לְצִלָּאָה, וְיוֹמָא חֲדָא לָא אָתִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאִיל
 עָלֵיהּ וְאָמַר, מִי בְּכֶם יִרָא יִי שׁוֹמְעַ בְּקוּל עֲבָדוּ אֲשֶׁר הִלְךְ
 חֲשֻׁכִים וְאִין נִגָּה לֹו. מֵאִי שׁוֹמְעַ בְּקוּל עֲבָדוּ. בְּמֵאֵן. אִי
 תִּימָא בְּנִבְיָאָה, אוֹ גְבַר אַחְרָא, מֵאֵן יִהֵב נְבִיָּאָה, אוֹ גְבַר
 אַחְרָא לְצִלוֹתָא. דְּבְגִין דְּצִלֵי צִלוֹתִיה שׁוֹמְעַ בְּקוּל
 נְבִיָּאָה, אוֹ דְּגְבַר בְּעֵלְמָא.

אֶלָּא הֵהוּא דְּצִלֵי צִלוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, אִיהוּ שׁוֹמְעַ בְּהֵהוּא
 קוּל, דְּקָרִי לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִשְׁתַּבַּח בֵּיה,
 וְאָמַר דְּאִיהוּ עֲבָדוּ וְדַאי. שׁוֹמְעַ בְּקוּל, בְּמֵאִי קוּל.

בְּתֵהוּא דְאֶקְרִי עֲבָדוּ. שְׁבַחָא עֲלָאָה אִיהוּ דְנִפְיִק עָלֶיָה
 קוֹל דְאִיהוּ עֲבָדוּ. וְתוּ, דְקָלָא אֲשַׁתְּמַע בְּכָל אִינּוֹן
 רְקִיעֵין, דְאִיהוּ עֲבָדָא דְמִלְכָא קְדִישָׁא, וְדָא הוּא שׁוֹמַע
 בְּקוֹל עֲבָדוּ.

אֲשֶׁר הֵלַךְ חֲשָׁכִים וְאִין נִגָּה לוֹ, וְכִי בִגִין דְדָלָא אָתָא
 לְצִלוּיֵי הֵלַךְ חֲשָׁכִים. אָלָא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל עַד לָא
 יִתְכַנְּשׁוּן יִשְׂרָאֵל לְבֵתֵי כְּנִסְיֹת לְצִלָּאָה, סֶטְרָא אַחְרָא
 קִיַּימָא וְסָגִיר כָּל נְהוּרִין עֲלָאִין, דְדָלָא יִתְפַּשְׁטוֹן וְיִפְקוֹן
 עַל עֲלָמִין. וְתִלַּת זְמַנִּין בְּיוֹמָא אֲזִילִי סֶטְרָא אַחְרָא, דְדִכְר
 וְנוֹקְבָא, וּמִשְׁטָטִין בְּעֲלָמָא, וְהֵהוּא עֵידָן אֲתַקֵּן לְצִלוֹתָא,
 בִּגִין דְדָלָא הוּי תַמָּן קְטְרוּגָא כָּלִל.

וְכִדִּין אִיהוּ עֵידָן לְצִלוֹתָא, בִּגִין (כִּי תִשָּׂא קִצ"א ע"א) דְאִינּוֹן
 אֲזִילִי לְמִשְׁטָטָא, בְּטוּרֵי חָשׁוּף, וְהָר נִשְׁפָּה, כְּדִין
 פְּתִיחִין כּוּי נְהוּרִין עֲלָאִין, וְנִפְקִי וְשָׂרִיאַן עַל בֵּתֵי
 כְּנִסְיֹת, בְּרִישֵׁיהוֹן דְאִינּוֹן דְצִלָּאֵן צִלוֹתִין, וּמִתְפַּלְגֵן
 נְהוּרִין עַל רִישֵׁיָהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא שְׂאִיל, עַל הֵהוּא
 דְדָלָא אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן, וְאִמַר חֲבַל עַל פְּלַנְיָא, דְהָוָה רָגִיל
 הָכָא, וְהִשְׁתָּא דְהֵלַךְ חֲשָׁכִים וְאִתְעֵבֵר מִקְמֵי נְהוּרִין,
 וְהֵלַךְ לְשִׁטְטָא בְּטוּרֵיָא בְּעֲלָמָא, וְנִפְקַ מֵהֵהוּא נִגָּה נְהוּרָא
 דְנְהִיר, וְלִית (לִיָּה) בֵּיהּ חוּלְקָא, אִין נִגָּה לוֹ, כְּמָה
 דְאִתְפַּלְיג וְשָׂרִיא עַל אַחְרָנִין דְתַמָּן, כְּמָה טְבִין אֲתַאֲבִידוּ

מִיָּה. (אין נוגה לו השתא דהלף חשכים) וְאֵלֹהֵי הוּהוּ תַמְזָן, יִבְטַח בְּשֵׁם
 יי, בְּכֻלָּא דְעֵבֶד קְדָמָא. וְיִשְׁעֵן בְּאֵלֵהוּ בְּרִזָּא דְעֵבֶד
 תַנִּינָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעֶזֶר בְּרִי, וְדַאי רוּחַ נְבוּאָה שְׂרִיא
 עֲלֶיךָ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אַרְיָא בַר אַרְיָא, מֵאן יְקוּם
 קַמִּיִּהוּ, כִּד שְׂאֲגִי לְמַטְרָה טְרַפָּא. כָּל אַרְיִין דְעֵלְמָא
 תְּקִיפִין, וְאֵלִין יִתִּיר מְכֻלָּהוּ. כָּל אַרְיִין דְעֵלְמָא, קִשְׂיִין
 לְאַפְקָא טְרַפָּא מְפוּמִּיִּהוּ, וְאֵלִין נוֹחִין לְאַפְקָא מְפוּמִּיִּהוּ
 טְרַפָּא. אֵינּוּן טְרַפִּי טְרַפָּא, וְיִהְיִי לְכֻלָּא.

אֲשֶׁר הֵלֶךְ חֲשָׁכִים, אֲשֶׁר הִלְכוּ מִבְּעֵי לֵיה. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעֶזֶר, (שמות קפ"ח, קמ"ח ע"ב, צ"ה ע"א) בְּגִין דְּאֵינּוּן שְׂרִיִּין
 בְּחַבּוּרָא, וּמִיד מִתְּפַרְשָׁן. הֵלֶךְ חַבּוּרָא, חֲשָׁכִים אֶתְּפַרְשָׁן.
 שְׂרָאן בְּחַבּוּרָא, וְאֶתְּפַרְשָׁן מִיד. כְּגוּוֹנָא דָּא, (יחזקאל א) רוּחַ
 סַעְרָה בָּאָה, כָּלִל דְּכַר וְנוֹקְבָא. בָּאָה (דף קצ"ו ע"ב) וְהִיא שְׁבָקַת
 לֵיה, מִיד מִתְּפַרְשָׁן. (לעיל קפ"ז ע"א) (ע"כ מצאתי ולפי דעתי חסר בהעתק)

(במדבר כ"ב) וַיֵּרָא בְּלָק וְגו'. רַבִּי אֶלְעֶזֶר אָמַר, וְדַאי מַה (קפ"ו)
 דְּאָמַר רַבִּי חֲזִיא, מְלָה סְתִימָא הוּה. אֲבַל כְּתִיב,
 גַּם צִפּוֹר מִצָּאָה בֵּית וּדְרוֹר קָן לָהּ וְגו'. וְכִי דוּד
 מְלָכָא, עַל צִפּוֹרָא בְּעֵלְמָא, הוּה אָמַר מְלָה דָּא.

אַלָּא, כְּמָה דְתַנִּינָן, כְּמָה חֲבִיבִין נְשֻׁמְתִין קַמִּי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. אֵי תִימָא כָּל נְשֻׁמְתִין דְעֵלְמָא. לָאו

הָכִי. אֵלֶּא אֵינּוֹן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא, דְּתַמָּן מְדוּרִיהוֹן
 בְּהֵדִיָּה, מְדוּרִיהוֹן לְעֵילָא, וּמְדוּרִיהוֹן לְתַתָּא. וְהָכִי
 אֲתַמַּר. גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית, אֵלִין רוּחִיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא.
 תְּנִיבְנָן, תְּלַת שׁוּרִין אֵינּוֹן לְגַן עֵדֶן, וּבִין כָּל חַד וְחַד,
 כַּמָּה רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין מְטִיילִין תַּמָּן, וְאֲתַהֲנָן
 מִרִּיחָא דְעֵנוּגִין דְּצַדִּיקָיָא דְלָגוּ, אַף עַל גַּב דְּלֹא זָכוּ
 לְמִיעָאֵל. אֲבָל עֵנוּגָא דְרוּחִיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא דְלָגוּ, (ישעיה סד)
 עֵין לֹא רֵאתָה אֱלֹהִים וְגו'.

וְיוֹמִין רְשִׁימִין אֵית בְּשַׁתָּא, וְאֵינּוֹן יוֹמֵי נִיסָן, וְיוֹמֵי
 תְּשֵׁרִי, דְּאֵינּוֹן רוּחִין מְשֻׁטָּן וּפְקָדוֹן לְאַתָּר
 דְּאַצְטְרִיָּה. וְאַף עַל גַּב דְּזַמְנִין סְגִיאִין מְשֻׁטָּן, אֲבָל
 יוֹמִין אֵלִין רְשִׁימִין אֵינּוֹן, וְאֲתַחְזוֹן עַל גַּבֵּי שׁוּרִין
 דְּגַנְתָּא, כָּל חַד וְחַד כְּחִיזוּ דְצַפְרִין מְצַפְצָפִין, בְּכָל צַפְרָא
 וְצַפְרָא.

וְהָהוּא צַפְצוּפָא שְׁבַחָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְצִלּוּתָא עַל
 חַיֵּי בְנֵי נְשָׂא דְהָאֵי עֲלָמָא. בְּגִין דְּאֵלִין יוֹמִין,
 יִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ מִתְעַסְקִין בְּמִצּוֹת, וּבְפְקוּדֵין דְּמָאֵרִי עֲלָמָא.
 וּכְדִין בְּחַדוּ אֲתַחְזוֹן צַפְרִין מְצַפְצָפִין, וְעַל גַּבֵּי שׁוּרִין דְּגַן
 עֵדֶן מְצַפְצָפִין מְשַׁבְּחִין וְאוֹדִין וּמְצַלִּין עַל חַיֵּי דְהָאֵי עֲלָמָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר וְהָאֵי שְׁפִיר קְאָמְרַת, דְּוְהָאֵי
 אֵינּוֹן רוּחִין תַּמָּן. אֲבָל מַה תִּימָא וְדָרוּר קִין לָהּ.

אָמַר, הָכִי אוֹלִיפְנָא, דָּא הִיא נִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא, דְּסִלְקָא
 לְעֵילָא, וְסִלְקָא לְאַתְרַּ טְמִיר וְגַנִּיז, דְּעֵין לֹא רֵאתָהּ
 אֱלֹהִים זּוֹלְתָךְ וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר וְדַאי שְׁפִיר קְאָמְרַת, וְשְׁפִיר
 אִיהוּ. אָבֵל כֹּל דָּא בְּגִין עֵדֵן דְּלִתְתָּא הִיא, וְכַמָּה
 דְּאָמְרַת הוּא, וְהָכִי הוּא וְדַאי, גַּם צְפוּרָא מְצָאָה בֵּית, אֲלִין
 רוּחִין קַדִּישִׁין, דְּזָכוּ לְמִיעָאֵל וְלְמִיפָק לְבַתְרָא, בְּגִין
 דְּמִשְׁטָטֵן (קס"ב ע"א) וְאִתְחַזֵּן כְּחִיזוּ דְּצְפוּרִין, וְאֲלִין רוּחִין
 מְצָאָה בֵּית. וְדַאי כֹּל חֲדָא וְחֲדָא אִית לֹון מְדוּרִין יְדִיעָאן
 לְגו'.

וְעַם כֹּל דָּא, כְּלָהוּ נְכוּיִן מְחוּפָּה דְּחַבְרֵייהוּ. אֵינּוּן דְּאִית
 לֹון דְּרוּר, וְחִירוּ מִכְּלָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲזִי
 לֹון הֵיכְלָא טְמִירוּ חֲדָא גְּנִיז, דְּעֵין לֹא רֵאתָהּ אֱלֹהִים
 זּוֹלְתָךְ, וְהֵהוּא הֵיכְלָא אֲקָרִי קוּן צְפוּרָא. וּמִתְמָן מִתְעַטְרִין
 עֲטָרִין לְמִשִׁיחַ בְּזִמְנָא דְּאִתִּי, וּבִיוֹמִין רְשִׁימִין, תְּלַת זְמַנִּין
 בְּשִׁתָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא בְּאֵינּוּן
 צְדִיקָיָא, וְאַחֲזִי לֹון הֵהוּא הֵיכְלָא טְמִירָא גְּנִיז, דְּלֹא
 יְדַעִין וְלֹא אֲשְׁתַּמוּדְעֵן בֵּיהּ, כֹּל צְדִיקָיָא דְּתַמָּן.

אֲשֶׁר שָׁתָה אֲפְרוּחִיָּה אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ, אֲלִין אֵינּוּן
 צְדִיקָיָא, דְּאֲשְׁתְּכֻלְלוּ בְּבִנִין קַדִּישִׁין, דְּזָכוּ
 לְתוּרָה שְׁבַכְתָּב, וְלְתוּרָה שְׁבַעֲל פֶּה בְּהַאי עֲלִמָּא. וְאֲלִין

אֶקְרוֹן תִּרְיִן מִדְּבַחַן. מִתְעַטְרֵן לְקַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּהָא
 זְכוּתָא דְּבִנְיֵיהוּ בְּהָא עֲלָמָא, אֲגִינ עָלֵייהוּ, וּמְעַטְרִין לְהוּ
 תַּמְן. מֵאן רוּחָא זַכָּא לְכָל הָאֵי. הָאֵי דְשָׁתָה אֶפְרוּחִיהָ,
 לְאוּלְפָּא לְמִזְבְּחוֹתֶיהָ וְגו'. מִכָּאן וּלְהֵלָאָה אֵימָא מִיֶּלְךָ,
 דְּהָא בְּלָא כְּסוּפָא אֶתְחַזִּינָא תַּמְן.

פְּתַח כְּמִלְקֵדְמִין רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, גַּם צְפוּר מְצָאָה
 בֵּיתָ, דָּא יִתְרוּ. וְדָרוּר קָן לָהּ, דָּא בְּנוֹי, דְּהוּ
 בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִיתָ, אוּלְפֵי אוּרֵייתָא, וְחַתְכִּין מְלִין דְּאוּרֵייתָא
 בְּפוּמֵייהוּ. מְצָאָה בֵּית מַהוּ. אֶלָּא בְּקַדְמֵיתָא נְטִלוּ וְשָׂארוּ
 בְּמִדְּבָרָא, נְטִלוּ מִעֲנוּגָא דְּמַדִּין, וּמִמְתִּיקוּ דְּתַמְן, וְשָׂרוּ
 בְּמִדְּבָרָא. כִּיּוֹן דְּחַמָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּעַל אוּרֵייתָא
 הוּא כְּסוּפָא דְּלַהוֹן, מְשִׁיךְ לֹון מִתַּמְן, וְאֶעִיל לֹון לְלִשְׁכַּת
 הַגְּזִיתָ. וְדָרוּר קָן לָהּ, כְּלָא חַד. צְפוּר דְּרוּר כְּלָא אֵיְהוּ חַד.
 (שׁוּפְטִים ד) חֶבֶר הַקְּנִי. (שְׁמוּאֵל א טו) וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל הַקְּנִי וְגו'.
 תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, וַיֵּרָא בְּלֶק בֶּן צְפוּר. וְכִי מֵאֵי שְׁנָא
 דְּאֶדְכִּיר שְׁמָא דְּאָבוּי מְשָׂאֵר מְלַכִּין. אֶלָּא יִתְרוּ
 אֶתְמִשְׁךְ וְאֶתְעֵבֵר מִעֲבוּדָה זְרָה, וְאֶתָּא לְאֶתְדַבְּקָא
 בִּישְׂרָאֵל, הוּא וּבְנוֹי, וְכָל עֲלָמָא נְדוּהוּ (דף קצ"ז ע"א) וְרַדְפוּ
 אֶבְתַּרִּיהָ.

בְּלֶק מְבַנֵּי בְּנוֹי הוּא, וְאֶתְעֵבֵר מֵאַרְחָא דְּאָבוּי, כִּיּוֹן
 דְּחַמוּ סְבִי מוּאָב וְסְבִי מַדִּין, דְּהוּ בְּהַדִּי הַדְּדִי

בְּאַחֲוֵה דְלֵהוֹן בְּעִבּוּדָה זָרָה, בְּחֻלְקָא דְלֵהוֹן, דִּיתְרוּ וּבְנוּי
 אֶתְדַבְּקוּ בְּשִׁכְיִנְתָּא, וְדָא אֶתְמַשֵּׁף מְנַהוֹן. אָתוּ וְאִמְלֻכוּהוּ
 עָלֵייהוּ בְּהַאי שְׁעֵתָא, דְכִתְיִב וּבְלֶק בֶּן צְפוּר מֶלֶךְ לְמוֹאֲב
 בְּעֵת הַהִיא. בְּעֵת הַהִיא הוּא מֶלֶךְ, מַה דְלֵא הוּא מְקַדְמַת
 דְנָא. וְעַל דָּא כְּתִיב בֶּן צְפוּר, מַה דְלֵא אֶתְחַזִּי לְמַעַבְד
 הָכִי. וַיֵּרָא בְלֶק, וַיִּשְׁמַע מִבְּעֵי לֵיהּ, מַהוּ וַיֵּרָא. רֵאֲיִיה
 חָמָא, וַיֵּדַע דְזֻמִּין הוּא לְמַנְפַּל בִּידָא דִישְׂרָאֵל, וַיִּשְׂרָאֵל
 לְמַנְפַּל בִּידוּי בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתָּר אִיהוּ בִּידָא דִישְׂרָאֵל,
 וַיֵּרָא בְלֶק בֶּן צְפוּר.

רַבִּי אֲבָא פִתַּח, (שיר השירים א) אִם לֹא תִדְעִי לֶךְ הֵיפָּה
 בְּנָשִׁים צְאִי לֶךְ בְּעַקְבֵי הַצֶּאֱנָן. כְּנִישְׂתָא דִישְׂרָאֵל
 אֲמַרְתָּ לְגַבֵּי מַלְכָּא עֲלָאָה. כְּנִישְׂתָא דִישְׂרָאֵל, מַהוּ
 כְּנִישְׂתָא. דָּא אִיהוּ עֲצָרָת, כְּנִישׁוּ. כְּמַה דְאֵתְ אֲמַר, (במדבר
 י) מֵאֶסֶף לְכָל הַמַּחֲנוֹת. מֵאֵן דְכְּנִישׁ לְכָל מִשְׁרֵיִן עֲלָאִין
 לְגַבֵּיהּ.

וּמַגּוּ דְלְזֻמְנִין נוֹקְבָא אֶקְרִי כְּנִישְׂתָא, וְאֶתְמַר עֲצָרָת,
 כְּמַה דְאֵתְ אֲמַר (בראשית ב) כִּי עָצוּר עָצַר יִי, דְנִקִּיט
 וְלֹא יִהְיֶב. הָכִי הוּא וְדָאִי, דְהָא מַגּוּ מְהִימְנוּ סִגְיָא דִילָהּ,
 דְלֵא אֲשַׁכְחָן בְּהַ מוּמָא, (ס"א מוּחָא) יְהָבוּ לָהּ בְּלֵא עֲכוּבָא
 כְּלָל. וְאִיהִי כַּד מְטָא לְגַבְיָהּ, כָּל מֵאֵן דְכְּנִישְׂתָא, עָצַר
 וּמְעָצַר וּמְעַכְּבַת, דְלֵא נַחֲת וְנַהִיר, אֶלָּא כְּפוּם טְלָא,

טַפִּין טַפִּין, זְעִיר זְעִיר. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח
 לְתַתָּא מְהֵימְנוּתָא, אֲלֵא כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ישעיה כח) זְעִיר
 שָׁם זְעִיר שָׁם, זְעִיר זְכוּתָא, וְזְעִיר אֲנֵהְרוּתָא דְּטִלָּא, מְדָה
 לְקַבֵּל מְדָה.

דְּאֵלְמָלָא תִּשְׁכַּח מְהֵימְנוּתָא, כְּמָה דְּאֲשַׁתְּכַחוּ בְּהָ,
 אַרְיִקַת בְּכָל סִטְרָא וְסִטְרָא, בְּלֹא עֲכוּבָא
 כְּלָל, וְאִיהִי חֲדָתָא. וְכִדִּין יְהִיבִין לָהּ מִתְּנִין וְנִבְזֻבֻזִין סְגִיִּין
 דָּא עַל דָּא, וְלֹא יְהוּן מְעַפְּבִין לָהּ כְּלָל. אֲבָל תַּתָּאִין אִינוּן
 מְעַפְּבִין לוֹן, וּמְעַפְּבִין לָהּ, וְכִדִּין אִיהִי עֲצָרַת. עֲצוּר עֲצוּר
 יי וְדָאִי, כְּבִיכּוּל, יְהִיב תַּמְצִית, וְלֹא יִתִּיר.

וְעַם כָּל דָּא כְּאִמָּא יְהִיב לְבָנִין בְּטַמִּירוּ, דְּלֹא יִדְעִין
 בְּהָ, הָכִי עֲבִידַת לוֹן לְבִנְהָא יִשְׂרָאֵל. וְאוּלִּיפְנָא מְגוּ
 בוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּבִשְׁעָתָא דְּאִיהִי סְלִיקַת לְמִנְקֻט עֲנוּגִין
 וְכִסּוּפִין, וּמוּמָא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא, כְּדִין מְטִי
 לְגַבְהָ טַפָּה דְּחֲרָדֵל וּמִיד אַעֲדִיאת, וְיִתִּיבַת עָלָהּ יוּמִין
 בְּמִנְיָן. וְכִדִּין יִדְעִין לְעֵילָא, דְּמוּמָא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל.

וְאֵתְעַר שְׂמָאלָא מִיד, וּמְשִׁיךְ חוּטָא לְתַתָּא. (בראשית כז)
 וְתַכְהִינְ עֵינָיו מִרְאוּת, מַה דְּהוּהּ מִסְתַּכַּל בְּעִין
 שְׂפִירוּ, בְּכִלְלָא דְּאַבְרָהָם, בְּלֹא דִינָא כְּלָל, כְּדִין וְתַכְהִינְ
 עֵינָיו מִרְאוּת, מִרְאוּת וְדָאִי, מְלֵאסְתַּכְלָא בְּכִלְלָא
 דְּרַחֲמָנוּ. כְּדִין אֵתְעַרוּ דְּסַמְא"ל בְּקַל תַּקִּיף, לְאֵתְעַרָא עַל

עֲלֵמָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וַיִּקְרָא אֶת עֶשׂו בְּנוֹ הַגָּדוֹל וְגו'.
גְּדוֹל אִיהוּ לְגַבֵּי מִשְׁרַיִן דְּסִטְרָא אַחְרָא, אִיהוּ גְּדוֹל,
וְנִהֵיג לְכָל אַרְבִּין דִּימָא, דְּעֶרְעוּרָן בְּרוּחָא בִישָׂא,
לְאַטְבָּעָא לֹון בְּעוּמְקָא דִּימָא, בְּאֵינוּן מְצוּלוֹת יָם דִּילֵיהּ.
וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא בְּרַחֲמֵנוּ, כְּדִין כָּל חֲטָאִין וְכָל
חוּבִין דִּישְׂרָאֵל, יְהִיב לֵיהּ, וְאִיהוּ אֲטִיל לֹון
לְמְצוּלוֹת יָם. כָּל מִשְׁרַיִן דִּילֵיהּ מְצוּלוֹת יָם אַקְרוּן,
וְאֵינוּן נְטִילֵי לֹון, וּמִשְׁטֵי בְּהוּן לְכָל שְׂאָר עַמִּין. וְכִי
חֲטָאִין דִּישְׂרָאֵל, וְחוּבִין דְּלֵהוּן, זְרַקִין וּמִתְפַּלְגִין לְעַמָּא
דְּלֵהוּן. אֶלָּא, אֵינוּן מְחַכָּאן וּמְצַפָּאן לְמִתְנָן דְּלְעֵילָא,
כְּכַלְבֵּי לְקַמֵּי פְתוּרָא. וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיל כָּל
חוּבֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְזַרִיק עַלֵייהוּ, כְּלֵהוּ חֲשָׁבֵי דְמִתְנָן
וְנִבְזָבוּן דְּאִיהוּ בְּעָא לְמִיָּהֵב לִישְׂרָאֵל, דְּאֶעְבֵּר מִנֵּייהוּ,
וְיָהֵב לֹון. וּמִיֵּד כְּלֵהוּ כְּחֵדָא זְרַקִין (ס"א וְחִיּוּ וְזַרְקִין) לֹון עַל
שְׂאָר עַמִּין.

תָּא חֲזִי, כְּנִישְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל, אִיהִי אֲמַרְת בְּקִדְמִיתָא, (ס"א
בְּגִלוּתָא) (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֹאוֹה, אֲזַעִירַת גְּרָמָה
לְקַמֵּי מְלָכָא עֲלָאָה. וְכִדִּין שְׁאִילַת מִנִּיָּה וְאֲמַרְת, (שִׁיר
הַשִּׁירִים א) הַגִּידָה לִי שְׂאֵהָבָה נִפְשֵׁי אִיכָה תִרְעָה אִיכָה
תִרְבִּיץ בְּצִהָרִים. תִּרִין זְמַנִּין אִיכָה אִיכָה אֲמָאֵי. אֶלָּא
אִיהִי רְמִיזָא עַל תִּרִין חֲרַבְנִין, דְּתִרִין מְקַדְשִׁין. דְּקָרָאן

כָּלֵא אֵיכָה אֵיכָה. אֵיכָה תִרְעָה, בְּחָרְבֵן בֵּית רֵאשׁוֹן. אֵיכָה
תִרְבִּיץ, בְּחָרְבֵן בֵּית שְׁנִי. וְעַל דָּא תִרִין זְמַנִּין אֵיכָה
אֵיכָה.

תִרְעָה תִרְבִּיץ, לָאוּ דָא כְּדָא. גְּלוּתָא דְבַבְל, דְּאִיהִי זְמַן
זְעִיר, קְאָרִי בֵיה תִרְעָה. וְעַל גְּלוּתָא דְיָאדוּם,
דְּאִיהוּ זְמַן סַגִי, קְאָרִי בֵיה תִרְבִּיץ. וְעַל דָּא תִרִין זְמַנִּין
אֵיכָה אֵיכָה. וְתוּ תִרְעָה תִרְבִּיץ, יִרְעָה מְבַעֵי לֵיה, יִרְבִּיץ
מְבַעֵי לֵיה אוּף הָכִי, דְהָא עַל יִשְׂרָאֵל אֲמַרְת. אֶלֵא אִיהִי
אֲמַרְת עַל נַפְשָׁה אֵיכָה תִרְעָה כַּלְתָּךְ לְבַנְהָא בְּגְלוּתָא,
דִּיהוֹן בֵּין שְׂאָר עַמִּין. אֵיכָה תִרְבִּיץ בְּצַהָרִים, הִיךְ תִטִּיף
אִיהִי עַלִייהוּ טַלִין וּמִיִין, גּוּ חֲמִימוּ דְצַהָרִים.

שְׁלָמָה אָהִיה כְּעוּטִיָה, בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל קְרָאן מְגו
עֲאָקוּ, דְחִיקוּ דִלְהוֹן, וּשְׂאָר עַמִּין

(ד' קצ"ז ע"ב) מְחַרְפִין וּמְגַדְפִין לוֹן, אֵימְתִי תִפְקוֹן מִן גְּלוּתָא. אֶלְהָכוֹן
הִיךְ לָא עֵבִיד לְכוֹן נְסִין. (וְאִינוֹן מִשְׁבָּחִן גְּרַמְזִיהוּ וְאֲמַרִי כַּה תִרְעִי לוֹן בְּיוֹמִין

קְדָמָאִין. כַּה תִרְבִּיץ בְּמִיִין קְדִישִין לְצַנְנָא חֲמִימוּ דְרִשְׁפִין וְשְׁלַהוּבִין דִּלְהוֹן. וְאִינוֹן מִשְׁבָּחָא כַּל
דָּא) (נ"א וְאִינוֹן מִשְׁבָּחִן לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְאוּדִן לֵיה עִם כָּל צַעְרָא וְאֲרָכוּ דְגְלוּתָא וְאֲמַרִי
כַּה תִרְעִי לִן בְּיוֹמִין קְדָמָאִין כַּה תִרְבִּיץ עַמְנָא בְּגְלוּתָא וּפְרוּק לָנָא לְזַמְנָא בְּתַרְאָה כַּל דָּא
שְׁבָחָא וּמִיָּהֲמִנּוּתָא תֵאִיבִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל). וְאֲנָא יְתִיב כְּעוּטִיָה, וְלָא

יְכִילַת לְמַעַבְד לוֹן נְסִין, וְלִמִּיָּהב לוֹן נוֹקְמִין. אִיהוּ אֲתִיב
לְגַבְהָ, אִם לָא תִדְעִי לָךְ הִיפָּה בְּנָשִים. הֵאִי קְרָא הָכִי
מְבַעֵי לֵיה, אִם לָא תִדְעִי הִיפָּה בְּנָשִים. לָךְ אֲמַאי. אֶלֵא

אִם לֹא תִדְעֵי לָךְ: לְאַתְקַפָּא גְרַמְךָ בְּגִלוּתָא, וְלְאַתְקַפָּא
 חֵילָא, לְאַגְנָא עַל בְּנֵךְ. צְאֵי לָךְ, צְאֵי לָךְ לְאַתְקַפָּא
 בְּעַקְבֵי הַצֵּאן. אֵינּוֹן תִּינּוּקוֹת דְּבֵי רַבָּן, דְּאוּלְפֵי תוֹרָה.
 וְרַעֲי אֶת גְּדִיּוֹתֶיךָ, אֵלִין עֲתִיקֵי מְשָׁדִים, דְּקָא מְסַתְלֵקֵי
 מְעֵלְמָא וְאַתְמַשְׁכֵּן לְבֵי מְתִיבְתָא עֲלָאָה, דְּאִיהִי עַל
 מְשַׁכְּנֹת הָרוּעִים, עַל דְּיִיקָא, בְּמִשְׁכְּנֹת הָרוּעִים לָא
 כְּתִיב, אֶלָּא עַל מְשַׁכְּנֹת הָרוּעִים, דָּא מְתִיבְתָא
 דְּמִטְטְרוּ"ן, דְּתַמָּן כָּל תְּקִיפִין וִינוּקִין דְּעֵלְמָא, וּמְנַהֲיָגֵי
 אוֹרֵייתָא בְּהֵאי עֵלְמָא בְּאִיסוּר וְהֵיתֵר, בְּכָל מַה
 דְּאַצְטְרִיכוּ בְּנֵי עֵלְמָא, דְּהָא עַקְבֵי הַצֵּאן אֵינּוֹן תִּינּוּקוֹת
 כְּדָא מְרַן.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַקְבֵי הַצֵּאן, אֵינּוֹן תְּלַמִּידֵי דְּבֵי רַב,
 דְּקָא אֲתִיין לְבִתְרָא בְּעֵלְמָא, וְאַשְׁכְּחֵן אוֹרֵייתָא
 בְּאַרְחָ מִיִּשְׂרָאֵל, וְאוֹרְחָא פְּתִיחָא, וְעַל דָּא אֵינּוֹן מְחַדְדִּשְׁן
 מְלִין עֲתִיקִין בְּכָל יוֹמָא, וְשְׁכִינְתָא שְׂרִייא עֲלֵיהוּ,
 וְצִייתָא לְמַלְיָהוֹן, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (מלאכי ג) וַיִּקְשֹׁב יי
 וַיִּשְׁמַע. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הֲכִי הוּא וְדָאֵי, וְכֹלָא חַד מְלָה.
 דְּבַר אַחַר אִם לֹא תִדְעֵי לָךְ. לָךְ לְמָה. אֶלָּא בְּכָל אֲתֵר
 דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, אִיהִי עֲמָהוֹן בְּגִלוּתָא. וְעַל דָּא
 כְּתִיב לָךְ, וְכְתִיב (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר. וְדָא הוּא
 לָךְ. הֵיפָּה בְּנָשִׁים, הֵיפָּה, אִיהִי אֲמַרְתָּ דְּאִיהִי אוֹפְמַתָּא,

כִּמָּה דַּאתְּ אֲמַר (שיר השירים א) שְׁחֹרָה אֲנִי. וְאִיהוּ אֲמַר
 לְגַבְהָ, יִפֶּה אֶתְּ, שְׁפִירְתָּא, הֵיפֶה בְּנָשִׁים, שְׁפִירְתָּא אִיהִי
 עַל כָּל דְּרַגְיִן, וּכְתִיב (שיר השירים א) יִפֶּה אֶתְּ רַעֲיָתִי.

דְּבַר אַחַר הֵיפֶה בְּנָשִׁים, טַבְתָּא בְּטִיבוּ. דְּעַבִּידַת טִיבוּ
 לְבַנְהָא, בְּטַמִּירוּ בְּגַנְיָזוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סַגִּי
 טַב עָלֶיהָ, כָּל מַה דְּעַבִּידַת לְבַנְהָא בְּטַמִּירוּ בְּגַנְיָזוּ, אַף
 עַל גַּב דְּלֹא מְכַשְׂרֵן עוּבְדִין. מִכָּאן דַּאתְּחֹזִי לְאַבָּא כַּד
 אֲמַא רַחֲמָא עַל בְּנִין וְתַאיב עָלֶיהָ כָּל מַה דְּעַבִּידַת לְבַנְהָא
 רַחֲמִין בְּטַמִּירוּ אַף עַל גַּב דְּלֹא מְכַשְׂרֵן עוּבְדוּי.

אֲמַר רַבִּי אַבָּא, תַּוּוּהֵנָּא עַל הַהוּא דְּכְתִיב, (דברים כא) כִּי
 יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּין סוּרֵר וּמוֹרָה וְגו', וְתַפְּשׂוּ בּוֹ אֲבִיו
 וְאִמּוֹ וְגו', וְתַנִּינֵן, דְּבַהֲהִיא שְׁעַתָּא אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְמֹשֶׁה כְּתוּב. אֲמַר לִיה מֹשֶׁה, מָאֲרִיָּה דְּעַלְמָא,
 שְׁבִיק דָּא, אִית אַבָּא דְּעַבִּיד כְּדִין לְבָרִיָּה. וּמֹשֶׁה מֵרַחֲמֵי
 הוּא חָמִי בְּחַכְמָתָא, כָּל מַה דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָנֵי
 יִשְׂרָאֵל. אֲמַר, מָאֲרִיָּה דְּעַלְמָא, שְׁבוּק מְלָה דָּא. אֲמַר
 לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, חֲמִינָא מַה דַּאתְּ אֲמַר,
 כְּתוּב וְקַבֵּל אֲגָרָא. אֵת יַדְעַת וְאַנָּא יַדַּע יַתִּיר. מַה דַּאתְּ
 חָמִי, עָלִי הַהוּא עוּבְדָּא. דְּרוּשׁ קָרָא וְתַשְׁכַּח.

בַּהֲהוּא שְׁעַתָּא רְמוּז לִיה לְיוֹפִיא"ל, רַבְּנָא דְּאוּרִייתָא,
 אֲמַר לְמֹשֶׁה, אֲנָא דְּרִישְׁנָא לְהַאי קָרָא. כְּתִיב כִּי

יְהִיָּה לְאִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (שמות טו) יִי אִישׁ מִלְחָמָה. בֶּן, דָּא יִשְׂרָאֵל. סוּרֵר וּמוֹרָה, דְּכְתִיב, (הושע ד) כִּי כִפְרָה סוּרְרָה סוּרֵר יִשְׂרָאֵל. אֵינְנוּ שׁוֹמְעֵי בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנָסֶת יִשְׂרָאֵל. וַיִּסְרוּ אוֹתוֹ, דְּכְתִיב, (מלכים ב יז) וַיַּעַד יְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל נְבִיאֵי כָל חוּזָה וְגו'. וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם, דְּכְתִיב וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶל יְיָ וְגו'. וְתַפְּשׂוּ בּוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ, בְּדַעְתָּא חֲדָא. בְּהַסְכָּמָה חֲדָא.

וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ אֶל זְקַנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ. אֶל זְקַנֵי עִירוֹ, אֶל זְקַנֵי עִירָם, וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמָם, מְבַעֲי לֵיהּ, מֵאֵי אֶל זְקַנֵי עִירוֹ, וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ. אֶלֹא, אֶל זְקַנֵי עִירוֹ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ, דָּא כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל. זְקַנֵי עִירוֹ, אֵלִין יוֹמִין קְדָמָאִין, יוֹמִין עֲתִיקִין (ס"א סבין) דְּכֻלָּא. שַׁעַר מְקוֹמוֹ, דָּא מוֹסַף שַׁבַּת. וְעַם כָּל דָּא, אַף עַל גַּב דְּכֻלָּא יַדְעִין, דֵּינָא לְעִילָא אִיהוּ, בְּגִין דְּבֵי דֵּינָא דְאִמָּא קְרִיבִין אֵינּוּן לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחְדִּין בְּהוּ, וְכָל קְרִיב לָא דָּאִין דֵּינָא לְקְרִיבִים (לְקְרִיבִיהּ), וּפְסוּל אִיהוּ לְדֵינָא. בְּקַדְמִיתָא מַה כְּתִיב, אֶל זְקַנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ, כִּיּוֹן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאֵינּוּן קְרִיבִין, מִיַּד סְלִיק דֵּינָא מִשַׁעַר מְקוֹמוֹ, מַה כְּתִיב בְּתַרֵּיהּ, וְאָמְרוּ אֶל זְקַנֵי עִירוֹ

לְחֹד. וְאֵל שְׁעַר מְקוֹמוֹ לֹא כְּתִיב, אֶלָּא אֵל
(דף קצ"ח ע"א) זְקַנֵי עִירוֹ.

בְּנֵינוּ זֶה וְדָא, וְלֹא דְשָׂאָר עַמִּין. סוּרָר וּמוֹרָה אֵינְנוּ
שׁוֹמְעֵ בְּקוּלָנוּ. מֵאֵי שְׁנָא, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לֹא
כְּתִיב זוּלָל וְסוּבָא, וְלִבְתָר כְּתִיב זוּלָל וְסוּבָא. אֶלָּא מֵאֵן
גָּרִים לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, לְמַהוּי סוּרָר וּמוֹרָה לְגַבֵי אַבוּהוֹן
דְּבִשְׁמִיא, בְּגִין דְּאִיהוּ זוּלָל וְסוּבָא, בְּשָׂאָר עַמִּין דְּכְתִיב,
(תהלים קו) וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִמַּעֲשֵׂיהֶם וְכְתִיב וַיֹּאכַל
הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ, דְּעִקְרָא וַיִּסּוּדָא אַכִּילָה וּשְׁתִּיָה, כַּד עֲבָדִין
בְּשָׂאָר עַמִּין. דָּא גָּרִים לוֹן, לְמַהוּי בֶן סוּרָר וּמוֹרָה, לְגַבֵי
אַבוּהוֹן דְּבִשְׁמִיא.

וְעַל דָּא וּרְגָמוּהוּ כָּל אַנְשֵי עִירוֹ בְּאַבְנִים. אֲלִין כָּל שְׂאָר
עַמִּין, דְּהוּ מְקַלְעִין לְהוּ בְּאַבְנִים, וְסַתְרִין שׁוּרִין,
וּמְנַתְצִין מַגְדָּלִין, וְלֹא מַהֲנֵי לוֹן כְּלוּם. כִּיּוֹן דְּשָׁמַע מִשָּׁה
כְּדִין, כְּתַב פְּרֻשָׁתָא דָּא.

וְעַם כָּל דָּא הֵיפָה בְּנָשִׁים, טָבָא וַיִּקְרָא בְּנָשִׁים דְּעֶלְמָא.
צָאֵי לָךְ בְּעֵקְבֵי הַצֶּאֱן, הָא אוּקְיָמָנָא, אֲלִין בְּתֵי
כְּנִסְיֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת. וְרַעֵי אֶת גְּדִיּוֹתֶיךָ, אֲלִין יַנּוּקֵי
דְּבֵי רַב, דְּלֹא טָעְמוֹ טָעַם חוּבָא בְּעֶלְמָא. עַל מְשַׁכְּנוֹת
הָרוּעִים, אֲלִין מְלַמְדֵי תִינּוּקוֹת וְרִישֵי יְשִׁיבוֹת.
דְּבַר אַחַר עַל מְשַׁכְּנוֹת הָרוּעִים, חָסַר ו'. אֵינּוֹן בִּישִׁין,

אֵלֶיךָ מַלְכֵי הָאֱמוּרַי, וְנִטְלוּ יִשְׂרָאֵל אֶרְעָא דְלַהּוֹן,
 לְרַעֲיָא מְקַנְיַהוֹן, וְלִבֵּי מַרְעָה יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל אֶרְעָא דָּא.
 כְּדִין שְׁמַע בְּלָק, דְּאֶרְעָא דֵּהוּת חֲשִׁיבָא כֹּל כֶּךָ, עֲבָדוּ
 יִשְׂרָאֵל קֶרְבָּא דָּא, וְסִתְרוּ לָהּ, עַד דְּשׁוּוּ לָהּ בֵּי מַרְעָה.
 כְּדִין אֲשַׁתְּדַל בְּכָל מַה דְּאֲשַׁתְּדַל, וְשַׁתַּף בִּהְדִּיָּה לְבַלְעָם.
 וַיֵּרָא בְּלָק, רַבִּי חֲזַקְיָה פֶּתַח, (ישעיה נב) כֹּה אָמַר יְיָ שְׁמְרוּ
 מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוּבָה יִשׁוּעָתִי וְגו'. כִּמְה
 חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאָף עַל גַּב
 דְּאֵינּוֹן חָאבוּ קָמִיָּה, וְחֲבִין קָמִיָּה בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא, אִיהוּ
 עֲבִיד לֹון לְיִשְׂרָאֵל, זְדוּנוֹת פְּשָׁגוֹת.

וְהָכִי אָמַר רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, תְּלַת דֵּינִין בְּבֵי דֵּינָא,
 תְּקִינּוּ (ס"א רַבּוֹן) בְּסִדְרֵי מִתְּנִיתָא. חֲדָא, קְדָמִיתָא,
 בְּאַרְבַּע אָבוֹת נְזִיקִין הַשּׁוֹר וְכו'. תְּנִינָא, טְלִית
 דְּאֲשַׁתְּכַח. תְּלִיתָאָה, שׁוֹתְפִין וְרוּזָא דְּאֲבִידָה. מַאי טַעְמָא.
 אֶלָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל זְמַנָּא, עֲבִיד לֹון לְיִשְׂרָאֵל
 זְדוּנוֹת פְּשָׁגוֹת. וְאֵינּוֹן דְּסִדְרוּ מִתְּנִיתִין דְּתִלְתָּא בְּבֵי,
 הָכִי סִדְרוּ, אֲרַח דְּקָרָא נְקֻטוּ, דְּכִתִּיב, (שמות כב) עַל כָּל
 דְּבַר פֶּשַׁע, וְהָאִי פֶשַׁע אִיהוּ דְּלָאוּ בְּזִדּוֹן, וּמֵאֵן אִיהוּ. עַל
 שׁוֹר, עַל חֲמוֹר, עַל שֶׁה, דָּא בְּבָא קָמָא, דְּהִכָּא הוּא
 בְּאֵינּוֹן מְלִין. עַל שְׁלֵמָה, דָּא בְּבָא מְצִיעָא, עַל כָּל
 אֲבָדָה, דָּא בְּבָא תְּלִיתָאָה.

דְּאַרְחַ קְרָא נְקֻטוּ. דְּכַד מְטָא לְבַבָּא מְצִיעָא, הוּה אָמַר,
 שִׁירוּתָא דְקָא נְקֻטוּ בְּטִלִית דָּא, אָמַאי. פִּיּוּן
 דְּאַשְׁתַּכַּח קְרָא, אָמַר, וְדַאי דָּא הֶלְכָּה לְמִשָּׁה מְסִינִי,
 וּבִיָּאָרוּ כָּל מְלִי דְרַבְּנָן.

כֹּה אָמַר יי, מַאי שְׁנָא בְּכָל דְּוֹכְתָא דְנְבִיאִי, דְּכִתִּיב כֹּה
 אָמַר יי, וּבְמִשָּׁה לָּא כְּתִיב הָכִי. אָלָא, מִשָּׁה דֵּהוּת
 נְבִיאוּתִיהָ מְגוּ אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְנִהְרָא דְלְעִילָא, לָּא כְּתִיב
 בֵּיהָ כֹּה. אָבֵל שְׁאָר נְבִיאִים, דֵּהוּוּ מְנַבְּאִין מְגוּ
 אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְלָא נִהְרָא, נְבִיאוּ מְגוּ כֹּה. (נ"א לאַחְזָאָה דְכִלָּא

אִיהוּ חַד בְּלָא פִירוּדָא דְאָף עַל גַּב דְּאָמְרוּ וְכוּ', לָא אָמְרוּ אָלָא מְגוּ כ"ה)

(במדבר כ"ב) וְעַתָּה לִכְה נָא אֲרַה לִי אֵת הָעַם הַזֶּה וְגו'. וְעַתָּה,
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אָמַר הֵהוּא רְשָׁע, וְדַאי שְׁעַתָּא
 קְיִימָא לִי לְמַעַבְד מַה דְּאָנָא בְּעִי. חֲמָא, וְלָא חֲמָא יָאוּת.
 חֲמָא כֹּמָה אֶלְפִין נַפְלִין מִיִּשְׂרָאֵל עַל יְדוּי לְזַמֵּן זְעִיר,
 אָמַר וְדַאי הַשְׁתָּא שְׁעַתָּא קְיִימִי לִי. וּבְגִין כֶּף וְעַתָּה, וְלָא
 בְּזַמְנָא אַחְרָא.

לְכָה, לֵךְ מִבְּעֵי לֵיהָ, מַאי לְכָה. אָמַר, נְזַדְרֻז גְּרַמֵּן
 לְהֵהוּא דְרַחֲיָף בְּגַדְפּוּי עַלִּיָּהוּ, לְהֵהוּא דְשִׁמְיָה

כ"ה. וְעַתָּה לְכָה, נִגַּח קְרָבָא בְּהֵהוּא כ"ה. (וְעַתָּה לְכָה כֹּמָה דְאָתָּ

אָמַר (מלכים ב' ג') וְעַתָּה לְשָׁלַל מוֹאָב)

אָמַר, עַד הַשְּׁתָּא לָא הוּהּ בְּעֵלְמָא מֵאן דְּיִיכּוּל לְהוּ, בְּגִין
הַהוּא פִּטְרוֹנָא דְקִיּוּמָא עָלְיֵיהּ, הַשְּׁתָּא דְשַׁעְתָּא קִיּוּמָא
לָן, לְכַה נְעֵבִיד קָרְבָּא. וְכָל עֵיטָא דִּיהוּא רְשָׁע לְכ"ה
הוּהּ, דְכְּתִיב וְאֲנֹכִי אֶקְרָה כַּה אֶעְקֹר לְהוּא כַּה מֵאֲתָרֵיהּ.
וְתַרְוֵייהּ בְּעֵיטָא בִישָׂא לְהֵאֵי כַּה הוּוּ, כַּמָּה דְאֵת אָמַר
(תהלים ב) עַל יְיָ וְעַל מְשִׁיחוֹ, לָא יִדְעוּ דִּיהָא לְבַתֵּר, הֵאֵי כ"ה
אֶעְקֹר לֹון מֵעֵלְמָא.

כִּי עֲצוּם הוּא מִמְּנִי. וְכִי עַד הַהוּא שַׁעְתָּא אֲן אֲגָחוּ בֵּיה
קָרְבָּא וְנִצְחוּ לֵיהּ. בְּאֲן אֲתֵר אֶעְרְעוּ בְּחֶרְבָּא דְלֵהוּן,
וְהוּוּ גְבַרִין (דף קצ"ח ע"ב) כְּגַבְרִין לְאַחְזָא גְבוּרְתָּא דְלֵהוּן. מֵאֵי
כִּי עֲצוּם הוּא מִמְּנִי. אֵלָא הַהוּא רְשָׁע חֲפִים הוּהּ, וְחַמִּי
לְמַרְחִיק, חָמָא לְדוּד מְלָפָא, דְאֵתִי מְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה, גִּיבַר
תְּקִיף כְּאֲרִיָּה, וְעֵבִיד קָרְבִין תְּקִיפִין, וְנִצַּח לְמוֹאֲב, וְשׁוּי
לֹון תְּחוּת רְגְלוּי. אָמַר עֲצוּם הוּא. הַהוּא דִּירְתָּא הַהוּא
גְבוּרְתָּא, חַד מְלָפָא דְלֵהוּן, מִינָן יִפּוּק לְשִׁצְאָה לְמוֹאֲב.
אוּלֵי אוּכַל נְכַה בּוּ. הֵאֵי קָרָא הָכִי הוּהּ לֵיהּ לְמִימַר, אוּלֵי
אוּכַל אֶכַּה בּוּ. אוּ אוּלֵי נוּכַל נְכַה בּוּ. אֵלָא הַהוּא
רְשָׁע הוּהּ חֲפִים, אָמַר, חֲמִינָא יְדָא חֲדָא, דְחַד אֲרִיא
תְּקִיפָא, פְּרִיש (קע"ב) רְגְלָא (יְדָא), אֵי אֵיכּוּל עֲמָךְ, דְנִתְחַבַּר
(ס"א תְּרוּנָא) תְּרוּוֹיֵיהּ (וְנִתְחַבַּר) וְנִגְרַע מִהַהוּא אֲרִיָּה יְדָא יְדָא,
עַד לָא יִיִתִי הַהוּא מְלָפָא לְעֵלְמָא, וְלָא יִתְרַךְ יֵת מוֹאֲב
מֵאֲתָרֵיהּ.

אָרְהָ לִי, מֵאֵי אָרְהָ לִי. אָמַר רַבִּי אַבְא, הֵהוּא רָשָׁע בְּתַרִּי
 לִישָׁנֵי קְאָמַר לְבַלְעָם. חַד אָמַר אָרְהָ לִי, וְחַד אָמַר
 קָבָה לִי. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלֵא אָמַר לִיָּה, אָרְהָ לִי
 עֲשִׁבִין וְחַרְשִׁין דִּרְיִשֵׁי דְחַוְיִין, וְשׁוּי לֹון בְּקִדְרָה דְחַרְשִׁיא,
 בִּיּוֹן דְחַמָּא דְחִילִיָּה יִתִיר בְּפּוּמָא, תָּב וְאָמַר, וּלְכָה נָא
 קָבָה לִי.

וְאִפִּילוּ הָכֵי, הֵהוּא רָשָׁע דְבַלְק, לָא שְׂבַק חַרְשׁוּי, אֵלֵא
 לְקִיט כָּל זִינֵי עֲשִׁבִין, חַרְשֵׁי דִרְיִשֵׁי דְחַוְיִין,
 וְנָטִיל קִדְרָה דְחַרְשִׁין, וְנָעִיץ לָהּ תַּחֲוֹת אֲרַעָא אֵלְפָּ וְחַמֶּשׁ
 מָאָה אַמִּין, וְגַנִּיז לָהּ לְסוּף יוֹמִין. בִּיּוֹן דְאַתָּא דְוֹד, כָּרָא
 בְּתַהוּמָא, אֵלְפָּ וְחַמֶּשׁ מָאָה אַמִּין (על אֵלְפָּ וְחַמֶּשָׁה מָאָה אַמִּין),
 וְאִפִּיק מִיָּא מִן תַּהוּמָא, וְנָסִיף עַל מַדְבַּחָא. בְּתַהוּא
 שְׁעַתָּא, אָמַר, אָנָּא אֲסַחֵי הֵהִיא קִדְרָה, (תהלים ט) מוֹאֲב סִיר
 רַחְצִי. סִיר רַחְצִי וְדֵאֵי.

עַל אָדוּם אֲשִׁלִּיךְ נְעֵלִי, מֵאֵי אֲשִׁלִּיךְ נְעֵלִי. אֵלֵא דָּא
 אוּף הָכֵי לְמַרְחִיק הֶוָה, דְכְּתִיב, (בראשית כה) וַיֹּאמֶר
 עֲשׂוּ אֵל יַעֲקֹב הַלְעִיטְנִי נָא מִן הָאָדוּם הָאָדוּם הֵזֶה כִּי
 עֵיף אָנֹכִי. הַלְעִיטְנִי: הַלְעָטָה מִמֶּשׁ, פְּתִיחוּ דְפּוּמָא
 וְגִרוֹנָא לְמַבְלַע. אָמַר דְוֹד לְהַהוּא בְּלַעַן, מְלַעַט הַלְעָטִין,
 אָנָּא אֲרַמִּי עָלִיָּה נְעֵלִי, לְמַסְתָּם גְּרוּנִיָּה.
 עַלִּי פְּלֶשֶׁת אֲתַרוּעָע, אוּף הָכֵי דָּא לְמַרְחִיק אֲסַתְכִי דְוֹד,

אָמַר, כְּנֻעַן סִטְרָא בִישָׁא דְסִטְרָא אַחֲרָא אִיהוּ, וּפְלִשְׁתִּים
 מִתַּמָּן אֵינּוּן, לְסִטְרָא אַחֲרָא מָה אַצְטְרִיף. תְּרוּעָה.
 דְכִתְיב, (במדבר י) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם וְהִרְעוּתֶם
 וְגו', לְתִבְרָא חֵילִיה וְתוֹקֶפֶיהָ, וּבְגִין כֶּךָ עָלֵי פִלְשֶׁת
 אֶתְרוּעֵעַ, וְהִכִּי אֶתְחַזִּי לוֹן.

וְעַתָּה לְכֵה נָא אֲרָה לִי אֶת הָעַם הַזֶּה פִּי עֲצוּם הוּא מִמֶּנִּי.
 רַבִּי חֲזַקְיָה פִתַּח, (ישעיה יא) וְהָיָה צְדָק אֲזוּר מִתְנַיִן
 וְהֶאֱמוּנָה אֲזוּר חֲלָצִיו. הָאִי קָרָא כִּלְא אִיהוּ חַד. מֵאִי
 חֲדוּשָׁא אֲתָא לְאַשְׁמוּעִינָן, דִּהָא צְדָק הֵינּוּ אֶמוּנָה,
 וְאֶמוּנָה הֵינּוּ צְדָק. אֲזוּר מִתְנַיִן, הֵינּוּ אֲזוּר חֲלָצִיו, לָא
 אֲשַׁכְּחֵן קָרָא כִּהָאִי גְוֹנָא.

אֵלָא לָא צְדָק כְּאֶמוּנָה, וְאִף עַל גַּב דְּכִלְא חַד, וְחַד
 דִּרְגָא אִיהוּ. אֲבָל בְּזִמְנָא דְקִימָא בְּדִינָא קְשִׁיא,
 וּמְקַבְּלָא מִסִּטְרָא שְׂמָאלָא, כְּדִין אֲקָרִי צְדָק, דִּינָא מִמֶּשׁ.
 וְהֵינּוּ (ישעיה כו) כִּי כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לְאָרֶץ צְדָק לְמַדּוֹ
 יוֹשְׁבֵי תִבֵּל. דִּהָאִי דִּרְגָא דְמִשְׁפָּט, רַחֲמֵי אִיהוּ. וְכַד
 אֶתְקָרִיב מִשְׁפָּט בְּצְדָק, כְּדִין אֶתְבָּסֵם (כִּלְא), וַיִּכְלִין בְּנֵי
 עֲלָמָא, לְמַסְבֵּל דִּינָא דְצְדָק.

(ועל דא צדק לאו איהו כאמונה) אֶמוּנָה, בְּשַׁעֲתָא דְאֶתְחַבֵּר בֵּיה (כְּדִין
 אִיהוּ) אֶמֶת, לְחֻדּוּה. וְכֹל אֲנַפִּין נְהִירִין, כְּדִין אֲקָרִי
 אֶמוּנָה. וְאִית וְוִתְרָנוּתָא לְכִלְא, וְכֹל נִשְׁמַתִּין סְלִקִין,

מִתְחַיִּיבֵי בְכֻמָּה חַיּוּבֵינ דְחַיִּיבֵינ בִּישִׁין, וְכִיּוֹן דְּבִפְקֻדוֹן
 סִלְקִין (אֲקֻדִים), אֲתֵדֵר לֹון בְּרַחֲמֵי, וְחַס עָלַיִיהוּ. וְכִדִּין אֲקָרֵי
 אַמוּנָה, וְלִית אַמוּנָה בְּלֹא אַמָּת.

הַשְׁתָּא אַזּוֹר מִתְנָיו, וְאַזּוֹר חֲלָצִיו. מַהוּ תֵרִין אַזּוֹרִין
 הָכָא. וּמִתְנִים וְחֲלָצִין אַף עַל גַּב דְּחַד אֵינּוֹן,
 תֵרִין דְּרַגִין אֵינּוֹן, חַד לְעֵילָא, וְחַד לְתַתָּא. לְעֵילָא
 בְּשִׁירוֹתָא, אֲקָרֵי מִתְנִים. לְתַתָּא בְּסוּפָא, אֲקָרֵי חֲלָצִין,
 כְּמָה דְּאֵת אָמֵר (ישעיה לב) וְחֲגוּרָה עַל חֲלָצִים, בְּסוּפָא, עַל
 יֵישׁ יִרְכִים. כִּד אֲתֵתָא בְּצַעֲרָא, מְנַתְקֵן אֵינּוֹן חֲלָצִים,
 מֵרֵישׁ יִרְכִין, וְשׁוֹיֵאת יְדֵהָא בְּכַאֲיבָא עָלַיִיהוּ.

וּבְגִין כֶּךָ לְגַבוּרָה וּלְקַרְבָּא, צְדָק אַזּוֹר מִתְנָיו. וְהַכִּי
 אֲצַטְרִיף. לְרַחֲמֵנוּ וּלְטָב, אַמוּנָה אַזּוֹר חֲלָצִיו,
 בְּחַד דְּרַגָּא יְדִין עֲלֵמָא, וְשִׁלְטָא לְתֵרִין סְטָרִין, חַד רַחֲמֵי
 לְיִשְׂרָאֵל. (דף קצ"ט ע"א) וְחַד דֵּינָא לְשֹׂאֵר עַמִּין.

וְאִי תֵימָא, צְדָק דֵּינָא תְקִיף אִיהוּ, וְהָא כְּתִיב (ויקרא יט)
 בְּצָדָק תִּשְׁפּוּט עַמִּיתָךְ. (דברים טז) צְדָק צְדָק תִּרְדּוּף.
 וְכֻמָּה אֵינּוֹן. וְהָא הַכִּי הוּא. דְּהָא צְדָק לִית בֵּיה
 וּוְתִרְנוֹתָא כָּלֵל. אוּף הַכִּי מֵאֵן דְּדָאִין לְחַבְרִיָּה, לֹא
 אֲצַטְרִיף לְמַעַבְד לִיה וּוְתִרְנוֹתָא מִן דֵּינָא כָּלֵל, אֲלֹא
 בְּצָדָק, דְּלֹא יִשְׁגַח לְרַחֲמֵנוּ. מֵאֲזַנֵּי צְדָק, בְּלֹא וּוְתִרְנוֹ
 לְהָאֵי סְטָרָא וּלְהָאֵי סְטָרָא, לְמֵאֵן דֵּיִהִיב וּלְמֵאֵן דְּמִקְבֵּל.

וּבְגִין כֶּף חַד דְּרָגָא אִיהוּ, וְאַתְּפִלַּג לְתַרִּין סְטָרִין. וְהַנִּי
 תַּרִּין סְטָרִין, ב' אֶזְרִין, קִיִּימָן, חַד לְשָׂאָר עֲמִין, וְחַד
 לְיִשְׂרָאֵל. וּבִשְׁעַתָּא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, אֲתֵאֲזִרוּ
 בְּאֶזְרִין אֵלִין, חַד דְּקָרְבָא. וְחַד הוּוּה דְשִׁלְמָא. (חסר כאן)

(וּבְלֵא הוּוּה בְּצִדְקָא) כִּד אֲתִיַּעַט בְּלָק, אָמַר וְאֶגְרָשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ.

אָמַר הַהוּא דְרָגָא דִּקְא (ס"א אֲתֵאֲחֻדַת בֵּיה הָאָרֶץ וְדָא וְכו')

אֲתֵאֲחֻדָן בֵּיה, מִן הָאָרֶץ וְדָא. וְדָא הוּוּא כִּי עָצוּם הוּוּא
 מִמְּנֵי וְדָא, מֵאֵן יִיכּוּל לְאֶגְחָא וּלְקִיִּמָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל
 דְּרָגָא דְלֵהוּן תְּקִיף הוּוּא מְדִילִי. וּבְגִין כֶּף, וְאֶגְרָשְׁנוּ מִן
 הָאָרֶץ. וְאִי מֵהֵאִי אָרֶץ אֶגְרָשְׁנוּ, וְאַתְרָךְ יִתִּיה מִינֵיה,
 אִיכּוּל לְמַעַבַּד כָּל רְעוּתִי, חֵילָא דְלֵהוּן בְּמֵאִי אִיהוּ.
 בְּפוּמָא, וּבְעוּבָדָא. הָא פּוּמָא דִּילָךְ, וְעוּבָדָא דִּילִי.

כִּי יִדְעַתִּי אֵת אֲשֶׁר תְּבָרַךְ מְבוֹרָךְ וְגו'. וְכִי מֵאֵן הוּוּה יִדְעָ.
 הָא אוּקְמוּיָה, דִּהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (בְּמַדְבַּר כֹּא) וְהוּוּא
 גְּלַחֲם בַּמֶּלֶךְ מוֹאֵב הָרֵאשׁוֹן וַיִּקַּח אֶת כָּל אֲרָצוֹ מִיָּדוֹ,
 דְּאֶגְרָ לִיָּה לְבַלְעָם וְכו'. אָבֵל כִּי יִדְעַתִּי, יִדְעָה וְדָא
 יִדְעָ, בְּחֻכְמַתָּא דִּילֵיהָ. אֵת אֲשֶׁר תְּבָרַךְ מְבוֹרָךְ, מֵאִי
 אֶצְטְרִיךְ הָכָא בְּרָכָה, דִּהָא בְּגִין קָלְלָה הוּוּה אֶזִּיל. וְאִי
 הַהוּוּא מְלָה דִּהוּוּה יִדְעָ מִן בַּלְעָם בְּקַדְמִיתָא, קָלְלָה הוּוּה,
 מֵאִי אֵת אֲשֶׁר תְּבָרַךְ מְבוֹרָךְ.

אֶלָּא מְלָה הָכָא, וְלֹא יִדְעָנָא בָּהּ, וְלֹא זְכִינָא בָּהּ, עַד

דְּאַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְדַרְשׁ, (תהלים לד) אַבְרָכָה אֶת יְיָ בְּכָל
 עֵת תָּמִיד תְּהַלְתּוּ בְּפִי. וְכָתִיב (תהלים טו) אַבְרָךְ אֶת יְיָ אֲשֶׁר
 יַעֲצֵנִי. מֵאֵן (ס"א אֶצְטְרִיךְ) דְּאַצְטְרִיךְ בְּרַכְתָּא מִן תַּתְּאִי. אֶת,
 דְּהָא אֶתְאַחַד בְּהוּ כְּשִׁלְהוּבָא בְּפִתְיָלָה. וְדוּד דְּהוּה יַדַּע
 דָּא, אֶמַר אַבְרָכָה אֶת. אֶמַר הֵהוּא רָשָׁע, הֵהוּא דְרָגָא
 דְּלֵהוֹן, אֶחֱיד בְּהוּ, בְּגִין בְּרַכְאֵן דְּלֵהוֹן, דְּקָא מְבָרְכִין לֵיה
 בְּכָל יוֹמָא. חִילָא אֵית לָךְ לְבָרְכָא לְהֵהוּא דְרָגָא, וְתַעֲקֹר
 לָהּ מִנִּיּהוּ וְדָא הוּא כִּי יַדְעֵתִי אֵת אֲשֶׁר תְּבָרַךְ מְבוֹרָךְ
 וְגו'. וּבְדָא נִיכּוּל בְּהוּ. תְּבָרַךְ לְהֵהוּא דְרָגָא וְתִילוּט
 לְפִתְיָלָה. וְעַל דָּא אֶמַר, וְאַנְכִי אֶקְרָה כֹּה, אֶעֱקֹר לָהּ
 מִנִּיּהוּ, דְּלֵא יִתְאַחַד בְּהוּ.

וְתוּ אֶקְרָה כֹּה, אֶנְגִּיד וְאַמְשִׁיךְ לְהֵהוּא דְרָגָא, בְּחוּבִין
 וּמְסָאֲבִי וּבְקָרִי וּבְטוּמְאָה דְעַבְדוּ בְנוֹי, וְהִיא תַעֲבִיד
 עִמְהוֹן גְּמִירָא. מִיַּד וַיִּלְכוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזְקֵנֵי מִדְּיָן וְקִסְמִים
 בְּיָדָם, דְּלֵא יִימָא הֵהוּא רָשָׁע דְּלָאו הַמְנִיָּה אִינּוֹן זִינִין
 חֲרָשִׁין דְּאַצְטְרִיךְ בְּיָדוֹ לְהַתְעַכֵּב עַלִּיּהוּ (וְיַתְעַכֵּב עַלִּיּהוּ). (מה

שחטר כאן תמצא בסוף הספר סי' י"א (סי' יו"ד)

פִּתְחָה וְאֶמַר, (ירמיה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְאַל
 תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אֶתְךָ אֲנִי וְגו'. הָאִי קָרָא אֶתְמַר
 וְאַתְעֵרוּ בֵּיהּ, אֲבַל עַד כְּעַן אֵית לְאַתְעֵרָא יִתִּיר. אֶתָּה,
 מֵאִי אִיְהוּ. רְזָא אַרוֹן הַבְּרִית. דְּדָא אִיְהוּ דְרָגָא דְאַזְלָא

בְּגִלוֹתָא בְּהַדִּי בְּנֵהָא עֲמָא קְדִישָׁא. מִשֶּׁה בְּשַׁעֲתָא דְּבַעָא
 רַחֲמִין עָלֵיהּוּ דִּישְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב (במדבר יא) וְאִם כָּכָה אֶתְּ
 עוֹשֶׂה לִּי הֲרֹגֵנִי נָא הַרֹּג, וְאוֹקְמוּהָ.

אַבְל הָכִי אָמַר מִשֶּׁה, דְּרָגָא חַד דִּיהֵבִית לִי אֶקְרִי אֶתְּהָ,
 בְּגִין דְּלִית לִיהָ פְּרִישׁוּ מִמֶּךָ. ה' דִּילָהּ אֶתְּאַחַד בְּהוּ
 בִּישְׂרָאֵל. אִי אֶתְּ (ס"א תְּשִׁיבִי לֹון מִעֲלָמָא) אֶשְׁתִּיצִי לֹון בְּעֲלָמָא,
 הָא ה' דְּשָׁמָא דָּא דְּאֶתְּאַחַד בְּהוּ אֶתְּעֵבֵר מִנִּיהָ, אִי הָכִי
 אֶתְּ עוֹשֶׂה לִּי, דְּה' עֶקְרָא דְּשָׁמָא דָּא אֶתְּעֶקֶר.

וְעַל דָּא אָמַר יְהוֹשֻׁעַ לְבַתֵּר, (יהושע ז) וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ
 הַגָּדוֹל, דְּהָא וּדְאִי שָׁמָא דָּא עֶקְרָא וְיִסוּדָא דְּכֻלָּא,
 אֶתְּהָ הוּא יִי. וּמִשֶּׁה אַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא
 אָמַר לִיהָ, הָכִי יַדַּע, דְּהָא בְּהָא תְּלִיָא, וְחֻבָּה גְרִים.
 וְאֶתְּהָ אַל תִּירָא עֲבָדִי יַעֲקֹב וְגו', כֻּלָּא חַד. כִּי אֶתְּךָ אֲנִי,
 הָא אוֹקִימְנָא כִּי אֶתְּי אֶתְּהָ לָא כְּתִיב, אֶלָּא כִּי אֶתְּךָ אֲנִי.
 כִּי אַעֲשֶׂה כָּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם וְגו', בְּכָל הַגּוֹיִם אַעֲשֶׂה כָּלָה.
 רַב הַמְּנוּנָא קְדַמָּאָה אָמַר, דְּחִיקוּ וְעֶאֱקוּ דִּישְׂרָאֵל, כִּמְהָ
 טַב וְכִמְהָ תוּעֵלְתָא גְרִים לֹון. רַפְּיוֹן דְּשָׂאֵר עַמִּין,
 כִּמְהָ בִישִׁין גְרִים לֹון. דְּחִיקוּ וְעֶאֱקוּ דִּישְׂרָאֵל, גְרִים לֹון
 דְּטַב לִיהוּי וְתוּעֵלְתָא. וּמֵאִי נִיהוּ. (דף קצ"ט ע"ב) כֻּלָּה. כֻּלָּא
 דְּחִיק. רַפְּיוֹן דְּשָׂאֵר עַמִּין, גְרִים לֹון רַפְּיוֹן וּבִישׁ, וְהָאִי
 אִיהוּ כָּלָה. וְהָכִי אֶתְּחַזִּי לֹון, דְּהָא כָּל רַפְּיוֹן בְּלָא דְּחִיקוּ

דְּהוּה לֹון בְּהַאי עֲלֵמָא, גְּרִים לֹון רְפִיוֹן לְבַתַּר בְּלֵא
 דְּחִיקוֹ, כְּלָה. (ישעיה בח) כִּי כְלָה וְנַחֲרָצָה שְׁמַעְתִּי. כִּי אֶעֱשֶׂה
 כְּלָה. כְּלָה בְּרְפִיוֹן. לְיִשְׂרָאֵל דְּהוּה לֹון דְּחִיקוֹ וְעֵאקוּ,
 כְּלָה, (ישעיה סא) וְכַכְלָה תַעֲדָה כְּלִיָּהּ.

מֵאֵן כְּלִיָּהּ. אֵלִין יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוֹן פְּלִים דְּהַאי כְּלָה,
 יִשְׂרָאֵל דְּהוּה לֹון דְּחִיקוֹ וְעֵאקוּ, (עמוס ט) אֲקִים אַת
 סַכַּת דְּוֹד הַנוֹפְלַת, סַכַּת שְׁלוֹם. לְשֹׂאֵר עַמִּין דְּהוּה לֹון
 רְפִיוֹן צָרָה וְצוֹקָה, (צוֹקָה) כְּלָה בְּרְפִיוֹן, כְּמָה דְּהוּה לֹון
 בְּקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא כִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם וְגוֹ',
 וְאוֹתָךְ לֹא אֶעֱשֶׂה כְּלָה, דְּהַא לֹא אַתְחַזִּי לָךְ. דְּהַא דְּחִיק
 הוּיַת בְּקַדְמִיתָא זְמַנִּין סְגִיאִין, בְּדְחִיקוֹ, דְּגִלוּתָא תְּדִיר,
 וְדְחִיק תְּהִיָּה כְּלָה. (ס"א תרית בליה)

וְיִסְרְתִיךָ לְמִשְׁפָּט, הַאי קָרָא הָכִי מְבַעֵי לִיָּה וְיִסְרְתִיךָ
 בְּמִשְׁפָּט, דְּהַא אִימְתִי יִסּוּרִי בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא.
 (וְהָכָא לָאו הָכִי אֵלָא) מֵאִי וְיִסְרְתִיךָ לְמִשְׁפָּט. אֵלָא כְּתִיב (ישעיה א)
 יִי בְּמִשְׁפָּט יִבֵּא עִם זְקַנֵי עַמּוֹ. וְהָהוּא יוֹמָא, אֲקִדִים
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסוּוֹתָא לְיִשְׂרָאֵל, עַד לָא יִיעֲלוֹן
 לְדִינָא, בְּגִין דְּיִיכְלוֹן לְקִימָא בֵּיהּ. וּמֵאִי אֲסוּוֹתָא, הִיא
 דְּבְכָל שַׁעֲתָא וְשַׁעֲתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב יִסּוּרִין
 לְיִשְׂרָאֵל זְעִיר, זְעִיר בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא, וּבְכָל דְּרָא וְדָרָא
 בְּגִין דְּכַד יִיעֲלוֹן וְלִיּוֹמָא דְּדִינָא רַבָּא, דְּיִיחֹון מִתִּיבָא, לָא
 יִשְׁלוּט עַלִיָּהּ דִּינָא.

וְנִקָּה לֹא אֲנַקְךָ, מֵהוּ. אֲלָא, כִּד יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדֵייהוּ,
 וְלֹא עָאֲלִין בְּדִינָא עִם שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
 וּמִזְלוֹת, קוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עָבִיד לוֹן לְגוּ מְשׁוֹרֵת הַדִּין,
 וְהוּא מְכַפֵּר עָלֵייהוּ. וּבְזִמְנָא דְעָאֲלִין בְּדִינָא בְּשֵׁאֵר
 עַמִּין, מָה עָבִיד. יָדַע קוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְהָא סְמָא"ל
 אֲפִטְרוֹפְסָא דְעֵשׂוֹ, יִיְתִי לְאֲדַכְרָא חוֹבִיֵּהוּן דְיִשְׂרָאֵל,
 וְכִנְיֵשׁ כְּלָהוּ לְגַבִּיָּה לְיוֹמָא דְדִינָא, וְהָא קוֹדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא אֲקִדִים לְהוּ אֲסוּוֹתָא, וְעַל כָּל חוֹבָא וְחוֹבָא לְקֵי וְנִקָּה
 לְהוּ בְּיִסוּרִין זְעִיר זְעִיר. וְדָא הוּא וְנִקָּה, בְּיִסוּרִין. וּבְגִין
 כִּךְ בְּדִינָא דְקִשׁוּט, לֹא אֲנַקְךָ מֵעֲלָמָא בְּדִינָא בְּתַר
 דְסִבְלַת יִסוּרִין זְעִיר זְעִיר.

וְתוּ לֹא אֲנַקְךָ, אֲפֵּי עַל גַּב דְאֲתוֹן בְּנִי, לֹא אֲשַׁבּוּק
 חוֹבִיכּוֹן, אֲלָא אֲתַפְרַע מִנְכוֹן זְעִיר זְעִיר, בְּגִין
 דְתַהוּוֹן זַכָּאִין לְיוֹמָא דְדִינָא רַבָּא. כִּךְ אֲתָאן לְדִינָא,
 אֲתָא סְמָא"ל, בְּכַמָּה פְּתַקִּין עָלֵייהוּ. וְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 אֲפִיק פְּתַקִּין דְיִסוּרִין, דְסִבְלוּ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל חוֹבָא
 וְחוֹבָא, וְנִמּוּחוּ כָּל חוֹבִין, וְלֹא עָבִיד לוֹן וּוְתַרְנוּתָא כְּלָל.
 כְּדִין תִּשְׁשׁ כַּחֲיָה וְחִילִיָּה דְסְמָא"ל, וְלֹא יְכִיל לוֹן. וְיִתְעַבֵּר
 מֵעֲלָמָא, הוּא, וְכָל סְטְרוּי, וְכָל עַמִּין. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 וְאֲתָה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְגו', בְּגִין כִּךְ וְיִסְרְתִיךְ
 לְמִשְׁפַּט וְנִקָּה לֹא אֲנַקְךָ.

וְדוֹד מִלְפָּא אָמַר, (תהלים יא) כִּי הִנֵּה הָרָשָׁעִים יִדְרֹכּוּן קִשְׁתַּת
 כּוֹנְנּוּ וְגו'. וְאַף עַל גַּב דְּהָאֵי קָרָא הָא אוֹקְמוּהָ, עַל
 שְׁבִנָּא וְיוֹאֲח מִמָּנָן דְּחֻזְקֵיה אֲתִמַּר, אֲבָל הָאֵי קָרָא עַל
 סַמָּא"ל וְסִיעֵתִיה אוּף הָכֵי אֲתִמַּר, דְּכָל עוֹבְדוּי וְעֵיטוּי עַל
 יִשְׂרָאֵל נִינְהוּ. בְּלֶק וּבְלָעָם הֵהוּא אֲרַח מִמָּשׁ נִקְטוּ, וְהָא
 אֲתִמַּר דְּחֻבּוּרָא בִישָׂא עֲבָדוּ. אֲמָרוּ, עֲמַל"ק: ע"ם ל"ק,
 עֲמָא דְלֶקָא לֹון, כְּחֻיָּא דְמַחֵי בְזַנְבָּא דִילֵיה, הָא אֲנָן
 יִתִיר. בְּל"ק: ב"א ל"ק. אֲתָא מֵאן דְלֶקִי לֹון פְּרַעוּתִיה.
 בְּלָע"ם: ב"ל ע"ם, לִית עֲמָא, וְלִית רַעֲיָא. שְׁמָא דִילָן
 גָּרִים לְשִׁיצָאָה לֹון וְלֹא עֶקְרָא לָהּוּ מֵעֲלָמָא.

וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חָשִׁיב בְּגוּוּנָא אַחֲרָא שְׁמִיּהוּן, בְּבֶלֶק
 ב"ל, בְּבֶלָעָם ב"ל, הָא בְּלָב"ל. מַה אֲתוּוּן
 אֲשֶׁתֶּאֱרוּ עֲמ"ק, בְּלָבֵל עֲמָקָא דְמַחֲשָׁבָה דְלֵהוּן, דְלֹא
 יִשְׁלֹטוּן בְּעֲלָמָא, וְלֹא יִשְׁתַּאֲרוּן בְּעֲלָמָא.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר, יָאוּת אֲמַרְת, אֲבָל בְּלֶק, תַּפַּח
 רוּחִיָּה בְּגִיּהָנָם. וּבְלָעָם יִשְׁתַּחֲקוּן תַּמָּן גְּרַמוּי
 וְרוּחִיָּה. וְהָכֵי הוּא עֵיטָא בִישָׂא נְטִלוּ עַל פְּטְרוּנָא. עַל
 הָאֵי כַּה, דְּחָשִׁיבוּ לְאֶעְקָרָא לְהָאֵי כַּה, וְחָשִׁיבוּ לְסִטְרָא
 בִישָׂא לְסִלְקָא לִיה בְּפוּמָא וּבְעוּבָדָא.

אֲמַר הֵהוּא רָשָׁע, קְדַמָּי אֲשֶׁתַּדְּלוּ וְלֹא יְכִילוּ. דוֹר
 הַפְּלָגָה אֲשֶׁתַּדְּלוּ, וְלֹא יְכִילוּ. עֲבָדוּ עוּבָדָא,

וּפּוֹמָא חֶסֶר מְנִייהוּ, דְּלִישְׁנָהוֹן אֶתְבַּלְבַּל, וְלֹא יִכִּיל. אַבְל
 אַנְתָּ, הָא פּוֹמָךְ שֶׁנָּן, וְלִישְׁנָךְ מִתְתַּקֵּן בְּתַרְיִן סְטְרִין אֵלֶיךָ,
 אֵת אֲשֶׁר תְּבַרְךְ מְבוֹרָךְ, וְאֲשֶׁר תִּאֹר יוֹאֵר, הֵהוּא סְטְרָא
 דְּאֵת בְּעֵי לְסַלְקָא לְעֵילָא בְּפוֹמָךְ וְלִישְׁנָךְ, אִסְתְּלִיק.
 וְהֵהוּא סְטְרָא דְּאֵת בְּעֵי לְמִילַט, בְּחֵילָא דְּפוֹמָךְ תִּילוּט
 (וּסְטְרָא קַמָּךְ) וְכֹלָא בְּךָ תִּלְיִיא (דף ר' ע"א) דְּהֵא עוֹבְדָא אֶתְתַּקֵּן.
 אַבְל בְּמַלְה תִּלְיִיא כֹּלָא, וְעַל דָּא (ס"א בְּעוֹבְדָא) כְּעוֹבְדָא
 דְּנַחַשׁ אֲנָא אֶתְקִין. וְאַנְתָּ תְּשְׁלִים כֹּלָא בְּפוֹמָךְ, הֵהוּא
 סְטְרָא דְּתְבַרְךְ מְבוֹרָךְ, וְהֵהוּא סְטְרָא דְּתִאֹר יוֹאֵר.

וְהוּא לֹא יֵדַע דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (איוב יב) מִסִּיר שְׁפָה
 לְנֶאֱמָנִים וְטַעַם זְקָנִים יִקַּח, וְכֹלָא בְּרִשׁוּתִיהָ
 קִיִּמָּא. מִסִּיר שְׁפָה לְנֶאֱמָנִים, אֵלּוּ דוֹר הַפְּלָגָה, דְּבַלְבַּל
 לִישְׁנָהוֹן, דְּלֹא יִשְׁלִטוֹן בְּמַלְה כֹּלָל. דְּכִתִּיב, (בראשית יא)
 אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שִׁפְתֵי רֵעֵהוּ. וְטַעַם זְקָנִים יִקַּח, אֵלּוּ
 בְּלָעַם וּבְלָק דְּתַרְווייהוּ הוּוּ בְּעֵיטָא חֲדָא, דְּכִתִּיב וַיַּעַל
 בְּלָק וּבְלָעַם פֶּר וְאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ.

תָּא חֲזִי, הֵהוּא רָשָׁע דְּבְלָעַם, כֹּל עוֹבְדוֹי לְבִישׁ, בְּרוּם
 לְבָא. תַּרְווייהוּ הוּוּ סְלִקִין קַרְבְּנָא, דְּכִתִּיב וַיַּעַל בְּלָק
 וּבְלָעַם. וְכֹל מְדַבְּחִין בְּלָק הוּוּ מְסִדֵּר, וְאִיהוּ רָשָׁע, הוּוּ
 מְשַׁבַּח גְּרָמִיָּה וְאָמַר, אֵת שְׁבַע הַמִּזְבְּחוֹת עָרַכְתִּי וְאֵעַל
 פֶּר וְאֵיל בַּמִּזְבֵּחַ. וְאֵלּוּ לְבָלָק לֹא שְׁתַּף בְּהַדִּיָּה. אָמַר

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, כִּלָּא יִדְעָנא, אֱלָא שׁוּב אֱל בֿלֿק, וְאֵת לָא צָרִיךְ לְמַלְלָא אֱלָא וְכֵה תִדְבֵּר. הִדָּא הוּא דְכִתִּיב, וְטַעַם זִקְנִים יִקָּח.

דְּבַר אַחַר וְטַעַם זִקְנִים יִקָּח, דְּכִתִּיב וַיִּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וַיִּקְסְמוּ בְיָדָם. טַעַמָא דְאֵינּוּן זִקְנִים נָטַל מִנֵּיהוּ, וְלֹא יִכִּילוּ לְמַשְׁלֵט בְּחַרְשֵׁיהוּ כִּלְלַ. וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו דְּבַרֵי בֿלֿק. מַלִּין בְּאַתְגְּלִיא, וְלֹא בְלַחֲשׂוֹ. פְּגִים אֹדְנָא הוּהוּ, וּפְגִים עֵינָא, וּפְגִים רַגְלָא. מִתְלַת דּוּכְתִין הוּהוּ פְּגִים. מְתוּקָן הוּהוּ לְסִטְרָא אַחְרָא, וְהָכִי אֲצִטְרִיךְ לְהֵהוּא סִטְרָא אַחְרָא, אֲתֵר דְּשִׂרְיָא פְּגִים, זֵינָא לְזֵינְיָה. (במדבר כ"ב) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵינּוּ פֹה הַלִּילָה וְהִשִּׁיבוּתִי, אֵינּוּן כְּתִיב, וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו. וְאֵיהוּ כְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם. לֵינּוּ פֹה הַלִּילָה, בְּגִין דְּלִילְיָא אֵיהוּ שַׁעְתָּא דְּסִטְרָא אַחְרָא הוּי, לְחַרְשֵׁיא, בְּשַׁעְתָּא דְּמִשְׁתַּכְּחִי וְשִׁלְטִי סִטְרֵי בִישִׁין וּמִתְפַּשְׁטֵן בְּעֵלְמָא. כַּאֲשֶׁר יִדְבֵּר יְיָ אֵלַי. שְׁבוּחֵי קָא מְשִׁיבַח גְּרַמְיָה בְּשִׁמָּא דֵיִי.

וַיִּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב, וְשְׂרֵי מִדְיָן אֲתַפְּרִשׁוּ מִנֵּיהוּ, וְלֹא בָּעוּ לְמִיתַב תַּמָּן. וְסָבִי מוֹאָב אֲשַׁתְּאֲרוּ, דְּכִתִּיב וַיִּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב, בְּלַחוּדֵיהוּ. יָאוּת עֲבָדֵי מִדְיָן, דְּאֲתַפְּרִשׁוּ מִכָּל וְכָל מִנֵּיהוּ. וְאֵלְמָלָא לָא הוּוּ מְחָאן בְּסוּפָא דְּהוּוּ בְּעֵיטָא דְּבִלְעָם, לְשַׁלְחָא נְשִׁיהוּן לְיִשְׂרָאֵל

בְּשִׁטִּים לְמַטְעֵי לֹוֹן. וַיִּקְרָא אוֹכַח חוֹבָא דְלֵהוֹן, דְּכַתִּיב,
 (במדבר כה) כִּי צוֹרְרִים הֵם לָכֶם בְּנִכְלִיָּהֶם אֲשֶׁר נִפְלוּ לָכֶם
 עַל דְּבַר פְּעוֹר וְעַל דְּבַר כְּזָבִי בֵּת נְשִׂיא מְדִיָן אַחוֹתֶם וְגו'.
 בְּתֵרִין אֵלִין חָאבוּ. וְהוּהוּ חוֹבָא דְלֵהוֹן סַגִּי. מָחוּ בַזְנָבָא
 לְבַתֵּר. וּבְגִין כֶּף אֵלִין אֲשַׁתְּאָרוּ בַּהֲדִיָּה, וְאֵלִין אֲזִלוּ
 בְּלַחְוֵיָּהוּ.

דְּבַר אַחַר וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאָב עִם בְּלָעָם, כַּמָּה יָאוֹת הָוּה
 לֹוֹן לְבַנֵּי מְדִיָן דְּאֲזִלִּי, אִי רַעוּתָא דְלֵהוֹן הָכִי. אָבֵל
 יִשְׁיבָה דִּיתִיבוּ אֵינּוֹן דְּמוֹאָב, גְּרָמָא לֹוֹן טַב, בְּגִין
 דְּאֲשַׁתְּאָרוּ תַמָּן. וּמֵאֵן דְּאֲזִלוּ אֵינּוֹן דְּמְדִיָן, גְּרָמִי לֹוֹן
 בִּישׁ. מֵאִי טַעְמָא. אֵלִין חֲשִׁשׁוּ לִיקְרָא דְמַלְהָ דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וַיִּתִּיבוּ. וְאֵלִין לָא חֲשִׁשׁוּ לָהּ כְּלוּם. וְאֲזִלוּ
 לְאַרְחֵיָּהוּ.

בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר הָהוּא רָשָׁע, וְהַשִּׁיבוֹתִי אֶתְכֶם דְּבַר
 כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יי. מִיַּד אֲזַדְעֹזְעוּ אֵינּוֹן דְּמוֹאָב
 לְמַלְהָ דָּא, וַיִּתִּיבוּ תַמָּן. וְאֵינּוֹן דְּמְדִיָן לָא חֲשִׁשׁוּ לְדָא
 כְּלוּם, וְאֲזִלוּ לֹוֹן, וְאַתְעַנְשׁוּ לְבַתֵּר. וְעַל דָּא וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי
 מוֹאָב עִם בְּלָעָם. בְּהָהוּא לִילֵיא, הָהוּא רָשָׁע לְחִישׁ
 לְחִישִׁין, וְעֵבִיד בְּלָטִין, וְאַמְשִׁיךְ עָלֶיהָ רוּחָא מְלַעֲיָלָא,
 מִיַּד וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם, אֱלֹהִים סֹתָם, דְּרָגָא דִּילֵיהָ
 מִסְטָרָא אַחְרָא דְשִׁמְאָלָא.

(במדבר כ"ב) וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ. דַּרְגָּא דִּילִיָּה,
 מִסְטָרָא אַחְרָא דְשִׁמְאֵלָא הוּוּ, דְקָא אֶצְטְרִיף
 לְמִשְׁאֵל. וְאִף עַל גַּב דְּחִבְרִיָּא אֲתַעְרוּ בְדָא, בְּגוּוּנָא
 אַחְרָא, וְאִינוּן אֲמִרֵי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא (עבד ביה) נְסִיוְנָא
 עֵבֵד לִיה בְּמַלּוּי. תְּלַתָּא הוּו, חַד חֲזֻקְתָּה. וְחַד יְחֻזְקָאֵל.
 וְחַד בְּלָעָם. תְּרִין לָא קִיִּמוּ כְּדָקָא יְאוּת, וְחַד קָאִים.
 וּמְנוּ. יְחֻזְקָאֵל. דְּכִתִּיב, (יחזקאל לו) הִתְחַיִּינָה הָעֲצָמוֹת
 הָאֵלֶּה, וְאִיהוּ תַב וְאָמַר, וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶתָּה יִדְעָתָ.
 חֲזֻקְתָּהוּ אָמַר, (מלכים ב ב) מֵאָרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ אֵלַי מִבְּבֶל.
 בְּלָעָם אָמַר בְּלָק בֶּן צְפוּר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלַי, חֲשִׁיב
 אֲנָא בְּעֵינַי מַלְכִּין וְשְׁלִיטִין. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׂאִיל
 לִיה לְמַטְעֵי לִיה, דְּכִתִּיב, (איוב יב) מִשְׁגִּיא לְגוֹיִם וַיֵּאבְדֻם
 וְאוֹקְמוּהָ.

חַד כּוּתֵי שְׂאִיל לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לִיה, חֵילָא תְּקִיפָא
 חֲמִינָא בֵּיה בְּבִלְעָם, יִתִּיר מִמֶּשֶׁה. דְּאִילוּ בְּמִשָּׁה
 כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה. וּבְבִלְעָם (דָּר ר' ע"ב) כְּתִיב, וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם, וּכְתִיב וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם.
 אָמַר לִיה, לְמַלְפָּא דִּיתִיב בְּהִיכְלִיָּה עַל כְּרִסְיָא, חַד
 סְגִיר קָרָא לְתַרְעָא. אָמַר, מֵאֵן הוּא דְּבִטְשָׁ
 לְתַרְעָא. אָמְרוּ, סְגִיר פְּלֵן. אָמַר לָא יִיעוּל הַכָּא, וְלָא
 יִטְנֵף הִיכְלָא, יִדְעֵנָא דְּאִי בְּשְׁלִיחָא אִימָא לִיה, לָא חֲיִישָׁ.

וַיִּזְיֵל בְּרִי וַיִּסְתַּאֲב וַיִּקְרַב בְּהַדְיָה. אָבֵל אָנָּה אִיזִיל,
וְאֲגֻזִים בֵּיהּ, דִּירְחֵק אֲרַחֲיָה מְמוֹתְבָּא דְבְרִי, וְלֹא יִסְאֵב
לֵיהּ. אֲקָדִים מְלֻכָּא, וְאַתָּא לְגַבֵּיהּ, וְאֲגֻזִים. וְאָמַר לֵיהּ,
סְגִיר סְגִיר, מְנַע רַגְלֶךָ מֵאַרְחָא דְבְרִי שְׂאֲרֵי תַמָּן, וְאִי
לָאו, אוּמִינָא, דְחֲתִיכִין יַעֲבֹדוּן גּוּפְךָ בְּנֵי שְׂפָחוֹתִי.

רְחִימָא דְמְלָכָא קָרִי לְדָשָׂא. אָמַר מְלֻכָּא, מֵאֵן הוּא.
אָמְרוּ, רְחִימָךְ פְּלַנְיָא. אָמַר, רְחִימָא חֲבִיבָא
דְנַפְשָׂאִי, לֹא יִקְרִי לֵיהּ קְלָא אַחְרָא, אֵלֹא אָנָּה. צוּח
מְלָכָא וְאָמַר, פְּלַנְיָא פְּלַנְיָא עוּל, חֲבִיבָא דְנַפְשָׂאִי,
רְחִימָא דִילִי, אַתְקִינוּ הֵיכְלִין לְמִלְלָא עֲמִיהּ.

כֶּךָ בְלָעָם אִיהוּ סְגִיר, רְחִימָא מְבַנֵּי נָשָׂא, קָרָא לְתַרְעָא
דְמְלָכָא, שְׁמַע מְלֻכָּא, אָמַר סְגִיר מְסַאֲבָא לֹא יִיעוּל,
וְלֹא יִטְנַף הֵיכְלָא דִילִי. אָנָּה אֲצִטְרִיךְ לְמִיזֵל לְאֲגֻזְמָא
לֵיהּ, דְלֹא יִקְרַב לְגַבֵּי תַרְעָא דְבְרִי, וְלֹא יִסְאֵב לֵיהּ, וְעַל
דָּא וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם וְגו'. אָמַר לֵיהּ, סְגִיר סְגִיר
לֹא תִלֵּךְ עִמָּהֶם, לֹא תֹאזֵר אֶת הָעָם כִּי בְרוּךְ הוּא. לֹא
תִקְרַב לְגַבֵּי דְבְרִי, הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ, מְסַאֲבָא אַנְתָּ בְּכֻלָּא.
אָבֵל בְּמִשָּׁה כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, קְלָא דְמְלֻכָּא, וְלֹא
עַל יְדֵי שְׁלִיחָא אַחְרָא. מֵאֵהֵל מוֹעֵד מֵהֵיכְלָא קְדִישָׁא,
מֵהֵיכְלָא מֵתְקַנָּא, מֵהֵיכְלָא יִקְרָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין
תְּאִיבִין לְגַבֵּיהּ, וְלֹא יִכְלִין לְמִקְרַב לְגַבֵּיהּ.

וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלֶק בֶּן צְפּוֹר. וְהוּא אָמַר
מֶלֶךְ מוֹאָב, מִלְכָּא חֲשִׁיבָא שְׁלַח אֱלִי. מֶלֶךְ

מוֹאָב. חֲמוֹ גְּאוּתָא דִּיהוּא רְשָׁע, (דְּאִפִּילוּ לִיה לְבֶלֶק לֹא חֲשִׁיב בְּלוּם)
דְּכִתִּיב מֶלֶךְ מוֹאָב, וְלֹא אָמַר לְמוֹאָב, מְכַלְל גְּבֵרָא דְלֹא
אֲתַחְזִי לְמִלְכָּא, וְהָא אֲתַעְבִּיד מִלְכָּא לְמוֹאָב. קְדַמָּא מַה
כְּתִיב בֵּיה. (במדבר כא) וְהוּא נִלְחַם בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הָרֵאשׁוֹן,
מִלְכָּא בַר מִלְכָּא. חֲשִׁיבָא בַר חֲשִׁיבָא. אֲבָל דָּא מֶלֶךְ
לְמוֹאָב כְּתִיב. קָרָא אֲסַהִיד מֶלֶךְ לְמוֹאָב. וְהָא אֲתַעֲרָנָא,
דְּאֲתַכּוּוֹן הוּא לְגְּאוּתָא לְבָא רַב. כֹּל מְלָכִין דְּעֵלְמָא,
שְׁלַחִין לְגַבְאֵי שְׁלוּחֵיהוֹן. (ס"א וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלֶק בֶּן צְפּוֹר מֶלֶךְ

מוֹאָב שְׁלַח אֱלִי. חֲמוֹ גְּאוּתָא דִּיהוּא רְשָׁע, דְּאָמַר מֶלֶךְ מוֹאָב, וְלֹא אָמַר לְמוֹאָב, בְּמִלְכָּא
דְּמוֹאָב. קְדַמָּא מַה כְּתִיב בֵּיה. (במדבר כא) וְהוּא נִלְחַם בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הָרֵאשׁוֹן, מִלְכָּא בַר
מִלְכָּא. חֲשִׁיבָא בַר חֲשִׁיבָא. אֲבָל דָּא מֶלֶךְ לְמוֹאָב כְּתִיב. וְקָרָא אֲסַהִיד עֲלֵיה מֶלֶךְ לְמוֹאָב בְּעַת
הַהִיא גְּבֵרָא דְלֹא אֲתַחְזִי לְמִלְכָּא וְהָא אֲתַעְבִּיד מִלְכָּא. וְהָא אֲתַעֲרָנָא, דְּמִתְכּוּוֹן לְגְּאוּתָא דְלְבָא
רַב. דְּכָל מְלָכִין דְּעֵלְמָא, שְׁלַח לְגַבְאֵי שְׁלוּחֵיהוּ.) (וחשיבנא לגבי)

רַבִּי פְּנַחֵס הָוּה אֲזִיל לְמַחְמֵי בְּרִתִּיה, אֲנִתּוּ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
דִּיהוּת בְּמִרְעָא. וְהוּוּ אֲזִיל עֲמִיה חֲבֵרִיָּא, וְהוּא הָוּה
רְכִיב בְּחִמְרִיה. עַד דִּיהוּה אֲזִיל בְּאַרְחָא, פָּגַע בְּתַרִּין
עֲרַבָּאֵי, אָמַר לוֹן, בְּחַקְל דָּא אֲתַעֲרָא קָלָא מִיּוֹמִין דְּעֵלְמָא.
אָמְרוּ לִיה, מִיּוֹמִין דְּעֵלְמָא לִית אֲנִן יַדְעִין. מִיּוֹמִין דִּילָן,
אֲנִן יַדְעִין. דִּיהָא יּוֹמָא חַד, הוּוּ אִינּוֹן לְסַטִּין מְקַפְּחֵי אַרְחִין
דְּגוּבְרִין בְּהַהוּא חַקְלָא, וּפָגְעוּ בְּאִינּוֹן יּוֹדָאֵי, וְאֲתּוּ
לְקַפְּחָא לוֹן. וְאֲשַׁתְּמַע מִרְחִיק בְּהָאֵי חַקְל, קַל דִּחְמָרָא

דָּא, דְּנִהַק תְּרֵי זְמַנֵּי, וְאַתָּא שְׁלֵהוּבָא דְאַשָּׁא בְּהוּא קָלָא
 (ב"א בְּהוּא חֶקְלָא) וְאוּקִיד לֹון. וְאַשְׁתְּזִיבוּ אֵינֹון יוּדָאֵי. אָמַר
 לֵיהּ. עֲרַבָאֵי, עֲרַבָאֵי, בְּמַלְהָ דָּא דְקָא אֲמַרְתֹּון לִי,
 תְּשִׁתְּזִבוּן יוּמָא דָּא מְלִסְטִין אַחַרְנִין, דְּקָא מְחַפֵּן לְכוּ
 בְּאַרְחָא.

בְּכַה רַבֵּי פִנְחָס, אָמַר, מָאֲרִיָּה דְעֲלָמָא רַחֲשָׁא דְנִיֶּסָא דָּא
 עֲבַדַּת בְּגִינֵי, וְאַשְׁתְּזִבוּן אֵינֹון יוּדָאֵי, וְלָא יִדְעָנָא.
 פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קלו) לְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבִדּוֹ פִי
 לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. כִּמָּה טִיבוּ עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם בְּנֵי
 נְשָׂא, וְכִמָּה נִסִּין אֲרַחֲשֵׁי לֹון בְּכָל יוּמָא, וְלָא יִדַּע אֱלָא
 אִיהוּ בְּלַחֲדוּי. בַּר נָשׁ קָם בְּצַפְרָא, וְחוּיָא אֲתֵי לְקַטְלָא
 לֵיהּ, וּבַר נָשׁ שׁוּי רַגְלֵיהָ עַל רִישֵׁיהָ, וְקַטִּיל לֵיהּ, וְלָא
 יִדַּע בֵּיהּ בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, הוּי, לְעוֹשֶׂה
 נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבִדּוֹ. בַּר נָשׁ אֲזִיל בְּאַרְחָא, וְלִסְטִין
 מְחַפָּאן לְמַקְטִילֵיהּ, אֲתָא אַחְרָא וְאַתֵּיִּהֵב כּוּפְרָא תְּחוּתֵיהּ,
 וְהוּא אֲשְׁתְּזִיב. לָא יִדַּע טִיבוּ דְעֲבַד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְנָסָא דְאַרְחֵישׁ לֵיהּ, בַּר אִיהוּ בְּלַחֲדוּי, הוּי,
 לְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבִדּוֹ. לְבִדּוֹ עֲבִיד וִידַע. וְאַחְרָא
 לָא יִדַּע.

אָמַר לְחַבְרֵיָא, חַבְרֵיָא (דף ר"א ע"א) מַה דְּשִׁאֲלִנָּא לְהַנֵּי
 עֲרַבָאֵי, דְּמִשְׁתַּכְּחֵי תְּדִיר בְּחַקְלֵי, אִי קָלָא

דְּחַבְרֵיִיא, דְּאִינּוֹן מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵיִיתָא שְׁמֵעוּ. דְּהָא רַבִּי
 שְׁמֵעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, וְשֶׁאֵר חַבְרֵיִיא, אֶזְלִין לְקַמּוֹ,
 וְלֹא יַדְעִין מִנּוֹ, וְשֶׁאִילְנָא לְהַנִּי עֲרַבָּאֵי עַלֵייהוּ. דִּידְעֵנָא
 דְּקַלִּיה דְּרַבִּי שְׁמֵעוֹן יִרְגִּיז חֲקָלִין וְטוּרִין, וְאִינּוֹן גְּלוּ לִי
 מַה דְּלֹא יַדְעֵנָא.

עַד דְּהוּוּ אֶזְלִין, אִינּוֹן עֲרַבָּאֵי אֶהְדְּרוּ לְגַבִּיּה. אָמְרוּ לִיה,
 סָבֵא סָבֵא אַנְתָּ שְׁאִילְתָּא לָן מִן יוֹמִין דְּעֵלְמָא, וְלֹא
 שְׁאִילְתָּא עַל יוֹמָא דָּא, דְּחַמִּינָא תְּוֹהָא עַל תְּוֹהָא,
 חַמִּינָא חַמְשָׁא בְּנֵי נְשָׂא יִתְבִּין, וְחַד סָבֵא בְּהַדֵּיִיהוּ,
 וְחַמִּינָא עוֹפִי מִתְכַּנְפִּי וְקָא פְּרֻשֵׁין גְּדַפִּין עַל רִישֵׁיִיהוּ,
 אֶלִּין אֶזְלִין, וְאֶלִּין תְּבִין, וְטוּלָא לָא אֶתְעֵבֵר מֵעַל
 רִישֵׁיִיהוּ. וְהָהוּא סָבֵא אָרִים קַלִּיה עַלֵייהוּ, וְאִינּוֹן שְׁמֵעִין.
 אָמַר עַל דָּא שְׁאִילְנָא. עֲרַבָּאֵי עֲרַבָּאֵי תְּהַכּוּן, וְאַרְחָא
 דָּא תְּהָא מִתְקַנָּא קַמֵּיִכוּ, בְּכָל מַה דְּתַבְעוּן. תְּרִין
 מַלְיִן אָמְרֵתוֹן לִי, דְּחַדִּינָא בְּהוּ. אֶזְלוּ. אָמְרוּ לוּ חַבְרֵיִיא,
 הָהוּא אֶתֶר דְּרַבִּי שְׁמֵעוֹן שְׁאֵרִי בֵּיה, הֵיךְ אָנּוּן יַדְעִין. אָמַר
 לוֹן שְׁבוּקוּ לְמֵאֵרִי פְּסִיעֵן דְּבַעִירִי, דְּהוּא יַדְרִיךְ פְּסִיעוּי
 לְתַמְן. לָא הוּי טָעִין חַמְרִיה, וְחַמְרִיה סֵאטִי מֵאַרְחָא תְּרִין
 מַלְיִן, וְאֶזְל לְתַמְן.

שְׁאֵרִי נְהִיק תְּלַת זְמַנִּין, נַחַת רַבִּי פְּנַחַס, אָמַר לְחַבְרֵיִיא,
 נַתְתַּקוּן לְקַבְּלָא סֵבֵר אִפִּי יוֹמִין, דְּהַשְׁתָּא יִפְקוּן

לַגִּבֵּן אֲנִפִּי רַבְרָבִי וְאֲנִפִּי זוּטְרִי. שָׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן נְהִיקוּ
 דְחַמְרָא, אָמַר לְחַבְרִיָּא, נִיקוּם דְּהָא קְלָא (דְּחַדְוָה) דְּחַמְרָא
 דְּסַבָּא חֲסִידָא אֲתַעַר לַגִּבֵּן. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְקָמוּ חַבְרִיָּא.
 פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים צח) מְזֻמּוֹר שִׁירוּ לִי שִׁיר
 חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה וְגו'. מְזֻמּוֹר זְקִיף טַעְמָא
 לְעֵילָא. (שִׁירָה יִתְמָא קְרִינָן לְהֵאֵי) אֲמַאי. אֶלָּא רָשִׁים טַעְמָא רַבָּא,
 דְּהָא אֲתִי הֵהוּא מְזֻמּוֹר, מִתְעַטְרָא בְּעַטְרָא עֲלָאָה לְעֵילָא
 עַל רִישִׁיהָ וְאֲתִי זְקִיף. מֵאֵן הָוָה אָמַר שִׁירָה דָּא. אֵינּוֹן
 פְּרוֹת, בְּאֵינּוֹן גּוֹעִין דְּהוּוּ גְעָאן. (תהלים צח) שִׁירוּ לִי שִׁיר
 חֲדָשׁ. לְמֵאֵן הוּוּ אֲמַרִּין שִׁירוּ. לְכַמָּה רְתִיכִין, לְכַמָּה
 מְמַנּוּ, לְכַמָּה דְּרַגִּין, דְּהוּוּ אֲתָאן תַּמָּן וְנִפְקוּ לְקַבְלָא לֵיהּ
 לְאַרְוֵנָא (סְתָם), וְלֵהוֹן הוּוּ אֲמַרִּי.

שִׁירוּ לִי שִׁיר חֲדָשׁ, דְּכַר. מֵאֵי טַעְמָא חָכָא שִׁיר, וּמִשָּׁה
 אָמַר שִׁירָה, נוֹקְבָא. אֶלָּא הָתָם בְּמִשָּׁה אַרְוֵנָא חֲדָא
 (נ"א לְחוֹדָא), זֹאת, נִפְקַת מִן גְּלוּתָא, הִיא וְאוּכְלוּסְהָא, וְלֹא
 יִתִּיר. וּבְגִין כֶּף (שְׁמוֹת טו) אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, נוֹקְבָא. אֲבָל
 חָכָא אַרְוֵנָא, וּמָה דְּהוּוּ גְנִיז בְּגִיזָה נִפְיָק. וּבְגִין הֵהוּא
 דְּהוּוּ גְנִיז בְּגִיזָה, אֲתַמַּר שִׁיר חֲדָשׁ, דְּכַר.

כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה, מַה דְּעַבַּד בְּפִלְשְׁתִּים, וּמָה דְּעַבַּד
 בְּטַעוּוֹתֵהוֹן. הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוּ, לְמֵאֵן. לְעַצְמוֹ. מֵאֵן
 עַצְמוֹ. הֵהוּא מְזֻמּוֹר עַצְמוֹ, וְרוּחָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא גְנִיז

בֵּיתָה. יְמִינוֹ, הֵהוּא דִּירִית סָבָא. וְדָא יְמִינוֹ, אַתְקִיף בְּהֵהוּא
מְזֻמֹּר, וְלֹא שָׁבִיק לֵיהּ בִּידָא דְאַחֲרָא.

הֲכָא אֵית לְגַלְתָּא מְלָה חֲדָא, כָּל זְמַנָּא דֵּהֵהוּא יְמִינָא,
הָוָה לְאַרְחָשָׁא נִיסָא, הָוָה אַתְקִיף בְּהֵאִי מְזֻמֹּר,
וְשׁוּי לֵיהּ לְקַמִּיָּה, לְאַתְקַפָּא בֵּיתָה, כְּאַבָּא דְאַתְקִיף יְמִינִיה
בְּחֲדוּי דְבְרִיָּה לְקַמִּיָּה, וְאָמַר מֵאֵן הוּא דִּיקְרַב לְגַבֵּי בְרִי.
כִּיּוֹן דְסָרַח לְגַבֵּי אָבוּי, שׁוּי אָבוּי יְדוּי עַל כַּתְפוּי
לְאַחֲרָא, וְשִׁדְיָה בִּידָא דְשִׁנְאֹי.

כְּבִיכּוּל, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (שמות ט"ו) יְמִינֶךָ יִי נֶאֱדָרִי בַּכַּח.
בַּכַּח מֵאֵן. הֵהוּא דְאַשְׁתְּמוּדְעָא. בְּעַרְבֵיָא קוּרִין
לְחֲדוּי דְבַר נֶשׁ כַּח. הֵהוּא יְמִינָא נֶאֱדָרִי וְאַתְקִיף בַּכַּח.
מֵאֵן הוּא דִּיקְרַב לְגַבֵּי בְרִי. לְבַתַּר מַה כְּתִיב, (איכה ב) הַשִּׁיב
אֲחֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב, שׁוּי יְמִינִיה עַל כַּתְפִּיה, וְדַחֵי לֵיהּ
בִּידָא דְשִׁנְאֹי. בְּקַדְמִיתָא יְמִינִיה לְקַמִּיָּה בְּחֲדוּי,
לְאַתְקַפָּא בֵּיתָה. וְלְבַתַּר לְאַחֲרָא עַל כַּתְפוּי, לְדַחֵיָּא לֵיהּ.
וְהֲכָא הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וְזִרְעֵ קְדָשׁוֹ, תִּרִין דְרוּעִין
לְאַתְקַפָּא בֵּיתָה.

דְּאִי אֵינּוֹן פְּרוּת דְלֹא אַתְרַגִּילוּ בְּנַסִּין, אֲלֹא הֵהוּא
שַׁעֲתָא בְּגוּעָא דְלֵהוֹן אָמְרוּ שִׁירְתָּא. דָּא נְהִיקוּ
דְחַמְרָא דְסָבָא חֲסִידָא דְרַגִּיל בְּנַסִּין, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה
דְּאָמַר שִׁירָה. חֲבַרְיָא, אִי תִימְרוּן דְחַמְרָא לָא הָוָה אַרְחִיָּה

בְּכֹךְ מִיּוֹמָא דְאַבְרִי עֲלָמָא, פּוֹקוּ וְחָמוּ אֶתּוֹן דְּבַלְעִים
 חֵיבָא, דְּנִצְחַת לְרַבּוֹנָה בְּכָלָא. חֲמַרְיָה דְרַבִּי (דף ר"א ע"ב)
 פְּנַחֵס בֶּן יֵאִיר עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְתוּ אֶתּוֹן דְּבַלְעִים כַּד
 מְלִילַת, מְלֵאכָא עֲלָאָה הָוּה עֲלָה מְלַעֲיָלָא.

הַשְׁתָּא אֵית לְגַלְאָה, חֲבַרְיָא שְׁמַעוּ. פִּי הָאֶתּוֹן דְּאַבְרִי
 עָרַב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת, סִלְקָא בְּדַעְתֵּיכוּ
 דְּפּוֹמָא הָוּה פְּתִיחָא מִהֶהוּא זְמַנָּא. אוּ תַנַּאי דְּאַתְנִי
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִהֶהוּא זְמַנָּא. לָאו הָכִי. וְרוּזָא הָכָא
 דְּאַתְמַסֵּר לְחַפְיָמִי, דִּלָּא מִשְׁגָּחֵן לְטַפְשׁוּ דְּלַבָּא. פִּי
 הָאֶתּוֹן, דְּרַגָּא דְּאַתְנִי, הֶהוּא עֲלָאָה דְּסֵטֶר נּוֹקְבִי. הֶהוּא
 הָוּה דְּשִׁרְיָא עַל הֶהוּא אֶתּוֹן, וּמְלִיל עֲלָה. וְכַד בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְהַאי דְּרַגָּא, דְּאַקְרִי פִּי הָאֶתּוֹן, סֵתָם
 לִיהּ בְּגוּ (הָאֶתּוֹן) נּוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, וְאַסְתִּים עָלִיהּ עַד
 הֶהוּא זְמַנָּא. כַּד מָטָא הֶהוּא זְמַנָּא, פְּתַח הֶהוּא נּוֹקְבָא,
 וּנְפַק וְשָׂרָא עֲלָה, וּמְלִילַת.

כְּגֻוּנָא דָּא, (במדבר טז) וְתַפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ. אֶת,
 לְאַסְגָּאָה דּוּמָ"ה דְּאִיהּוּ פִּי הָאָרֶץ. אֶת פִּי
 הָאֶתּוֹן (במדבר כ"ב), לְאַסְגָּאָה קַמְרִיא"ל, דְּאַקְרִי פִּי הָאֶתּוֹן.
 פִּי הַבְּאָר כְּגֻוּנָא דָּא. מֵאֵן פִּי הַבְּאָר. הֶהוּא דְּרַגָּא דְּהוּה
 מְמַנָּא עָלִיהּ לְתַתָּא, וְאִיהּוּ תַחֲוֹת פִּי יֵי, וּמֵאֵן אִיהּוּ.
 יְהִדְרִיא"ל שְׁמִיָּה. תַּלְת פּוּמִין אֵלִין, אֶתְבְּרִיאוּ עָרַב שַׁבַּת

בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. בְּשַׁעֲתָא דְקֻדְשׁ יוֹמָא סְלִקָא פֶּה דְמִמְנָא
עַל כָּל שְׂאֵר פּוּמִין, וּמֵאֵן אִיהוּ. הֵהוּא יוֹמָא דְאֶסְתִּלְקָא
וְאֶתְקֻדְשׁ בְּכֻלָּא, הֵהוּא דְאֶקְרִי פִי יִי. עָרַב שַׁבַּת בֵּין
הַשְּׁמָשׁוֹת, אֲבָרוֹן שְׂאֵר פּוּמִין. אֶתְקֻדְשׁ יוֹמָא סְלִיק פּוּמָא
דְשִׁלִּיט עַל כֻּלָּא פִי יִי.

אֲדַהְכִי, חָמוּ לְרַבִּי פְּנַחֵס דְהָוָה אֲתִי, מָטוּ לְגַבִּיָּה, אֲתָא
רַבִּי פְּנַחֵס וּנְשָׁקִיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, נְשָׁקְנָא
פִי יִי, אֶתְפָּסֵם בְּבוֹסְמִין דְגִנְתָּא דִּילִיָּה. חָדוּ כְּחֻדָּא,
וַיִּתְּבוּ. כִּיּוֹן דִּיתְּבוּ פִּרְחוּ כָּל אֵינּוֹן עוֹפִין דְהָווּ עֲבָדִי
טוֹלָא, וְאֶתְבְּדְרוּ. אֶהְדֵּר רִישִׁיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְרָמָא לֹון
קָלִין וְאָמַר, עוֹפִי שְׁמִיָּא לִית אֲתוֹן מִשְׁגִּיחִין בִּיקָרָא
דְמַרְיִכוֹן דְקָאִים הָכָא. קִיִּימוּ, וְלֹא נְטִלוּ מְדוּכְתִיָּהוּ, וְלֹא
קָרִיבוּ לְגַבִּיָּהוּ. אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס אֵימָא לֹון דִּיהִכּוֹן
לְאַרְחִיָּהוּ, דִּהָא לָא יְהִבִין לֹון רְשׁוֹ לְאַהֲדָרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יַדְעֵנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעִי
לְמַרְחָשׁ לָן נִיסָא. עוֹפִין עוֹפִין זִילוּ לְאַרְחִיָּכוּ,
וְאָמְרוּ לְהֵהוּא דְמִמְנָא עָלִיָּכוּ, דִּהָא בְּקַדְמִיתָא הָוָה
בְּרִשׁוּתִיָּה, וְהִשְׁתָּא לָאוּ בְרִשׁוּתִיָּה קִיִּימָא. אֲבַל סְלִיקָנָא
לִיָּה לְיוֹמָא דְטַנְרָא, כַּד סְלִיק עֵיבָא בֵּין שְׁנֵי תְקִיפִין,
וְלֹא מִתְחַבְּרָאן. אֶתְבְּדְרוּ אֵינּוֹן עוֹפִי וְאִזְלוּ.

אֲדַהְכִי, הָא תִּלְתָּ אֵילָנִין, מִתְפַּשְׁטֵן בְּעַנְפִין לְתִלְתָּ

סֹטְרִין עָלֶייהוּ, וּמַעֲיִינָא דְמִיָּא נִבְעִין קַמֵּייהוּ. חֲדוּ פְּלֵהוּ
חֲבַרְיָא, וְחֲדוּ רַבֵּי פְּנַחֶס וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבֵּי פְּנַחֶס
טוֹרַח סָגִי הָוֵה לְאַיְנוֹן עוֹפִי בְּקַדְמִיתָא, וְטוֹרַח בְּעַלֵּי חַיִּים
לָא בְּעִינָן. דִּהָא (תהלים קמה) וּרְחַמְיוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו כְּתִיב.
אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, אָנָּא לָא אֶטְרַחְנָא לֹוֹן. אָבֵל אֵי קוּדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא חָס עֲלֹן לִית אָנָּן יְכַלִּין לְדַחֲיָא מִתְּנָן דִּילֵיהּ.
יְתִבּוּ תַּחֲוֹת הַהוּא אֵילָנָא, וְשָׂתוּ מִן מִיָּא, וְאַתְהֵנוּ תַּמָּן.
פְּתַח רַבֵּי פְּנַחֶס וְאָמַר, (שיר השירים ד) מַעֲיִן גְּנִים בְּאֵר מַיִם
חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבַנוֹן. מַעֲיִן גְּנִים, וְכִי לִית מַעֲיִין
אֶלָּא הַהוּא מִן גְּנִים, וְהָא כַּמָּה מַעֲיִינִין טָבִין וַיִּקְרִין אֵית
בְּעַלְמָא. אֶלָּא לִית כָּל הַנָּאוֹת שׁוּיִן. אֵית מַעֲיִין דְּנַפְיָק
בְּמַדְבְּרָא, בְּאַתָּר יְבִישָׁא, הַנָּאָה אֵית לְמָאן דִּיתִיב וְשָׂתִי.
אָבֵל מַעֲיִין גְּנִים, כַּמָּה אִיהוּ טַב וַיִּקְרָא, הַהוּא מַעֲיִין
עֲבִיד טִיבּוּ לַעֲשָׁבִין וְאַיְבִין, מָאן דְּקָרִיב עָלֵיהּ אַתְהֵנִי
בְּכֻלָּא. אַתְהֵנִי בְּמִיָּא, אַתְהֵנִי בְּעֲשָׁבִין, אַתְהֵנִי בְּאַיְבִין.
הַהוּא מַעֲיִין מַתְעַטְרָא בְּכֻלָּא. כַּמָּה וּוּרְדִין, כַּמָּה עֲשָׁבִין
דִּרְיַחָא סַחְרָנִיָּה, כַּמָּה יָאוֹת הַהוּא מַעֲיִין, מְשָׂאֵר מַעֲיִינִין,
בְּאֵר מַיִם חַיִּים.

וְהַכִּי אוֹקִימָנָא כְּלָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל קָאמַר, אִיהִי מַעֲיִין
גְּנִים. מָאן גְּנִים. חָמֵשׁ גְּנִים אֵית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דְּקָא מִשְׁתַּעֲשָׂא בְּהוּ. וּמַעֲיִנָא חֲדָא
 עַל־וויייהו, דְּקָא אֲשָׁקִי לֹון, וְרוּי לֹון, טָמִיר וְגַנִּיז, וְכֻלְּהוּ
 עֲבָדִין פִּירִין וְאִיבִין. גְּנָתָא חֲדָא אֵית לְתַתָּא מַנְיִיהוּ,
 וְהוּא גְּנָתָא נָטִיר סַחָרָא מְכָל סַטְרִין דְּעֵלְמָא. תַּחֲוֹת הַאי
 גְּנָתָא, אֵית גַּנִּים אַחַרְנִין, עֲבָדִין אִיבִין לְזַנְיִיהוּ.

וְהַאי גְּנָתָא, אַתְהַפֵּךְ וְהוּי מַעֲיִן דְּאֲשָׁקִי לֹון, בְּאֵר מַיִם
 חַיִּים, כַּד אֲצַטְרִיךְ הוּי מַעֲיִן, וְכַד אֲצַטְרִיךְ הוּי

בְּאֵר, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. לָא דְאִמִּי, כַּד אַתְמַשְׁכּוֹן (דף ר"ב

מִיָּא מְאֵלִיִּיהוּ, לְכַד שְׂאֲבִין מִיָּא לְאֲשָׁקָא. וְנוּזְלִים (ע"א)

מִן לְבָנוֹן, מַאי נוּזְלִים. אֵלִין נוּזְלִים אַהֲדְרוּ לְמַעֲיִן, (ס"א

כַּד נִבְעִין מִיִּין וְנוּזְלִים טְפִין לְעֵילָא (ס"א מְלַעֲיָלָא) אֵלִין

בְּתַר אֵלִין, מִיִּין מְתִיקוֹן, דְּנַפְשָׁא אֲזֵלָא אַבְתְּרִיִּיהוּ. כַּף

אֵינּוֹן חֲמִשׁ מְקוּרִין, דְּנַפְקוּ מִן לְבָנוֹן, אַתְעֲבִידוּ נוּזְלִים

בְּהַאי מַעֲיִן. כַּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחִישׁ לָן נִיסָא בְּאַתְרַ

דָּא, קְרִינָא עַל מַעֲיִנָא דָּא קְרָא דָּא. (ס"א מַאי נוּזְלִים. אֵלִין חֲמִשׁ

מְקוּרִין דְּנַפְקוּ מִן לְבָנוֹן לְעֵילָא, אַתְעֲבִידוּ נוּזְלִים דְּכַד אַהֲדְרוּ לְמַעֲיִן, נִבְעִין מִיִּין וְנוּזְלִים טְפִין

אֵלִין בְּתַר אֵלִין מִיִּין מְתִיקוֹן, דְּנַפְשָׁא אֲזֵלָא אַבְתְּרִיִּיהוּ. כַּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחִישׁ לָן נִיסָא

בְּאַתְרַ דָּא, בְּהַאי מַעֲיִן וְעַל מַעֲיִנָא דָּא קְרִינָא קְרָא דָּא.)

תּוּ פִתַח וְאָמַר, (דברים ב) כִּי תִצּוֹר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים

לְהִלָּחֵם עָלֶיךָ לְתַפְשָׁהּ וְגו', כַּמָּה טְבִין אֵינּוֹן אַרְחִין

וּשְׁבִילִין דְּאוּרִיִּיתָא, דְּהָא בְּכָל מְלָה וּמְלָה, אֵית כַּמָּה

עֵיטִין, כַּמָּה טְבִין לְבַנֵּי נִשָּׂא, כַּמָּה מְרַגְלָאן דְּקָא מְנַהֲרָן

לְכֹל סֹטֵר, וְלִית לֶךְ מְלָה בְּאוֹרֵייתָא, דְּלִית בָּהּ כְּמָה
 בוּצִינִין מְנַהֲרִין לְכֹל סֹטֵר. הָאִי קָרָא אִיהוּ כְּפּוּם פְּשָׁטִיָּה.
 וְאִית בֵּיהּ כְּפּוּם מְדַרְשִׁיָּה. וְאִית בֵּיהּ חֲכָמְתָא עֲלָאָה,
 לְאֻזְדַּהֲרָא לְמָאן דְּאֶצְטְרִיף. וְכָאָה חוֹלְקִיָּה מֵאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל
 בְּאוֹרֵייתָא תְּדִיר.

מֵאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בָּהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (תהלים א) כִּי אִם בְּתוֹרַת
 יְיָ חִפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלָה, וְהָיָה כְּעֵץ.
 אֲמַאי דָּא סְמִיךְ לְדָא. אֶלָּא מֵאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא
 יוֹמָם וּלְיָלָה, לָא לִיהוּי כְּאֶעָא יְבִישָׁא, אֶלָּא כְּעֵץ שְׁתוּל
 עַל פְּלָגֵי מַיִם. מַה אֵילָן אִית בֵּיהּ שְׂרָשִׁין, וְאִית בֵּיהּ
 קְלִיפִין, וְאִית בֵּיהּ מוֹחָא, וְאִית בֵּיהּ עֲנָפִין, וְאִית בֵּיהּ
 טְרַפִּין, וְאִית בֵּיהּ פְּרָחִין, וְאִית בֵּיהּ אֵיבָא. שְׁבַעַת זֵינִין
 אֵילִין, סְלֶקִין לְשַׁבְעָה עֶשֶׂר, לְשַׁבְעֵין. אוּף מְלִין
 דְּאוֹרֵייתָא אִית בְּהוּ פְּשָׁטָא דְקָרָא. דְרָשָׁא. רְמוּז, דְקָא
 רְמִיז חֲכָמְתָא. גִּימְטְרֵיָּאֻת. רְזִין טְמִירִין. רְזִין סְתִימִין
 אֵילִין עַל אֵילִין. פְּסוּל וְכָשֶׁר. טָמֵא וְטָהוֹר. אִיסוּר וְהִיתֵר.
 מְכָאן וְלֶהֱלָאָה, מִתְּפִשְׁטָאן עֲנָפִין לְכֹל סֹטֵר. וְהָיָה כְּעֵץ
 וְדָאִי, וְאִי לָאו, לָאו אִיהוּ חֲכָם בְּחֲכָמְתָא.

תָּא תְּזִי, כְּמָה חֲבִיבִין אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא קָמִי
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּאֶפִּילוּ בּוּזְמָנָא דְדִינָא תִּלְיָא
 בְּעֵלְמָא, וְאֶתִּיְהִיב רְשׁוֹ לְמַחְבְּלָא לְחַבְּלָא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ

הוא פִּקִּיד לִיה עֲלוּוִיָּהוּ, עַל אֵינּוֹן דְּקָא מִשְׁתַּדְּלִי
בְּאוּרֵייתָא. וְהָכִי אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּי תַצּוּר
אֶל עִיר, בְּגִין חוּבִיָּהוֹן סְגִיָּאִין דְּחֻטָּאן לְקַמָּאי, וְאֶתְחַיִּיבוּ
בְּדִינָא.

יָמִים רַבִּים, מְאִי רַבִּים. (תְּלַתָּא יוֹמָא, דָּא בְּתַר דָּא, אֶקְרִי יָמִים רַבִּים, אוּף
הֵכָא כִּי תַצּוּר עַל עִיר, יָמִים רַבִּים) תְּלַתָּא יוֹמִין, דָּא בְּתַר דָּא,
דְּאִשְׁתְּמוּדְעָא דְּבַר בְּמַתָּא. מְנַלֵּן דִּימִים רַבִּים תְּלַתָּא
יוֹמִין אֵינּוֹן, דְּכֹתִיב, (ויקרא טו) וְאִשָּׁה כִּי יִזּוּב זֹבֵב דְּמָה יָמִים
רַבִּים. וְכִי יָמִים רַבִּים אֵינּוֹן. אֶלָּא תְּלַתָּא יוֹמִין דָּא בְּתַר
דָּא, אֶקְרִי יָמִים רַבִּים. אוּף הָכִי כִּי תַצּוּר אֶל עִיר יָמִים
רַבִּים, תְּלַתָּא יוֹמִין דָּא בְּתַר דָּא, דְּאִשְׁתְּמוּדְעָא דְּבַר
בְּמַתָּא. תָּא וְאֶפְקִיד לָךְ עַל (כָּל) בְּנֵי בֵּיתִי. לֹא תִשְׁחִית אֶת
עֲצָה, דָּא תְּלַמִּיד חָכָם דְּאִיהוּ בְּמַתָּא, דְּאִיהוּ אֵילְנָא
דְּחַיִּי, אֵילְנָא דִּיהִיב אֵיבִין.

דְּבַר אַחַר אֶת עֲצָה, הֵהוּא דִּיהִיב עֵיטָא לְמַתָּא,
לְאִשְׁתְּזָבָא מִן דִּינָא, וְאוּלִיף לֹון אֶרְחָא דִּיהִיכּוֹן
בֵּה, וְעַל דָּא לֹא תִשְׁחִית אֶת עֲצָה לְנִדּוּחַ עָלִיו גְּרִזּוֹן,
לְנִדְחָא עָלִיה דִּינָא, וְלֹא לְאוּשְׁטָא עָלִיה חֲרָבָא מְלַהֲטָא,
חֲרָבָא מְשַׁנָּנָא, הֵהִיא דְּקֻטְלָא לְשָׂאֵר אֵינְשֵׁי דְּעֵלְמָא. כִּי
מְמַנּוּ תֹאכֵל. וְכִי הֵהוּא מְחַבְּלָא אֶכִּיל מִנֵּיה, לָא. אֶלָּא כִּי
מְמַנּוּ תֹאכֵל, הֵהִיא טְנָרָא תְּקִיפָא, הֵהִיא דְּכָל רוּחִין

תִּקְיִפִּין וְקִדְיִשִׁין נִפְקִין מִנָּה, דְּלִית הִנָּאָה וְתִיאֻבְתָּא
 לְרוּחַ קוּדְשָׁא בְּהַאי עֲלָמָא, אֶלָּא אֹרִייתָא דִּהִהוּא זַכָּאָה,
 כְּבִיכּוּל אִיהוּ מִפְּרִנְס לָהּ, וְיִהִיב לָהּ מְזוּנָא בְּהַאי עֲלָמָא,
 יִתִּיר מִכָּל קַרְבָּנִין דְּעֲלָמָא.

בְּקַרְבָּן מַה כְּתִיב. (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֶכְלֹתִי יַעֲרִי עִם דְּבִשִׁי
 אֶכְלוּ רַעִים. וּמִיּוֹמָא דְּאֶתְחַרְבַּב בִּי מִקְדִּשָׁא,
 וּבִטְלוּ קַרְבָּנִין, לִית לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא אִינּוּן
 מְלִין דְּאֹרִייתָא, וְאֹרִייתָא דְּאֶתְחַדְשָׁא בְּפוּמִיָּה, בְּגִין כֶּף
 כִּי מִמְּנֹו תֹאכֵל, וְלִית לָהּ מְזוּנָא בְּהַאי עֲלָמָא, אֶלָּא
 מִמְּנֹו, וּמֵאִינּוּן דְּכּוּוּתִיָּה. וְכִיּוֹן דְּמִמְּנֹו תֹאכֵל, וְאִיהוּ זֶן
 לָהּ, אוּתוּ לֹא תִכְרוּת, הוּי (טְמִיר) זְהִיר בֵּיהּ, דְּלֹא תִקְרַב
 בֵּיהּ.

כִּי הָאָדָם (דף ר"ב ע"ב) עֵץ הַשָּׁדֶה, דָּא אֶקְרִי אָדָם דְּאֶשְׁתְּמוּדַע
 עֵילָא וְתַתָּא. עֵץ הַשָּׁדֶה, אֵילָנָא רַבְרָבָא וְתִקְיָף
 דִּהִהוּא (בראשית כז) שָׁדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוּ יִי. (דא) סְמִיךְ עָלֶיהּ,
 אֵילָן דְּאֶשְׁתְּמוּדַע לְהִהוּא שָׁדֶה תְּדִיר. לְבָא מִפְּנִיךְ
 בַּמָּצוֹר, מְלָה דָּא אֶהְדֵּר לְרִישָׁא דְּקָרָא, דְּכְתִיב לֹא
 תִשְׁחִית אֶת עֵצָה, הִהוּא דִּיהִיב לֹון עֵיטָא, וְאֶתְקִין
 לְמַתָּא, לְבָא מִפְּנִיךְ בַּמָּצוֹר, אִיהוּ יְהִיב לֹון עֵיטָא,
 לְאֶתְקִנָּא וְלֹאֶהְדֵּרָא בְּתִיּוּבְתָא, וְאֶתְקִין לִיהּ מָאִנִּי זַיִנִין,
 בּוּקִינְס וְשׁוּפְרִין. לְבָא מִפְּנִיךְ, מָאִי לְבָא מִפְּנִיךְ. לְבָא

לְקַמְּאֵי, וְלֹא־עֲלָא מִפְּנֵיךָ. מִקְמֵי דְחִילוֹ דִּילָךְ. בְּמִצּוֹר,
 בְּאַתָּר דְּעֲלָאִין וְתַתְּאִין לָא יְכֻלִין לְאַעְלָא תַמְּן. וּמֵאֵן
 אִיהוּ. דְּרָגָא דְּבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עָאֲלִין תַמְּן, וּמֵאֵן אִיהוּ.
 תְּשׁוּבָה. דָּא אִיהוּ מִצּוֹר, אַתָּר תְּקִיף, וְטַנְרָא תְּקִיפָא.
 וְכִיוּן דְּעֵיטָא דָּא נְטֻלִין, אָנָּא מְכַפֵּר לְחֻבֵּייהוּ וְאֶתְקַבְּלָן
 בְּרַעוּא לְקַמְּאֵי. וְכֹל דָּא פְּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 עַל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא. בְּגִין כֶּךָ זַכָּאִין אֵינּוֹן
 דְּקָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא, אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא
 אֵינּוֹן אֵילָנִין רַבְרַבִּין בְּהֵאֵי עֲלֵמָא.

חֲמוּ, מַה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְנִטְע אֵילִין אֵילָנִין,
 זַכָּאָה אֲרַחָא דָּא, וְלֹא דֵי אֵילָנָא חֲדָא, אֶלָּא
 תַלְתָּא אֵילָנִין רַבְרַבִּין, פְּרִיסָן עַנְפִין לְכֹל סֵטֶר, עֶבֶד לָן
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. יְהֵא רַעוּא קַמֵּי שְׂמִיָּא, דְּלֹא יִתְעַדוֹן
 לְעֵלְמָא אֵילָנִין אֵלִין, וְדָא מְעֵינָא, מֵאַתָּר דָּא וְעַד יוֹמָא
 קַיְיִמִין תַמְּן, וְהֵהוּא מְעֵינָא דְּמִיָּא. וְקִרְאָן לֹון בְּנֵי נְשָׂא,

נְצִיבוּ דְרַבֵּי פִנְחָס בֶּן יֵאִיר. (ע"ב) (חסר וזהו)

פִּתְחָה רַבֵּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית לג) וַיֵּשֶׂא אֶת עֵינָיו וַיִּרְא
 אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָךְ וַיֹּאמֶר
 הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ. תָּא חֲזִי, הֵהוּא רִשְׁע
 דְּעֵשׂוֹ, יְהִיב עֵינָיו לְעֵינָא עַל נָשִׁין, וּבְגִינִיה אֶתְקִין
 תִּיקוּנוֹי. יַעֲקֹב, שׁוּי שְׂפָחוֹת בְּקַדְמִיתָא, וּבְנִיהוֹן לְבַתָּר,

דְּחָשִׁיבוּ יִתִּיר. לֹאֵה אֲבַתְרֵייהוּ, וּבְנֵהָא לְבַתֵּר. לְבַתֵּר
 יוֹסֵף, וּבַתְּרָה רַחֵל, וְהוּא עֶבֶר לְפָנֵיהֶם.

כִּד סִגִּידוּ כְּלָהוֹן, מֵה כְּתִיב. (בראשית לג) וַתִּגְשֶׁנָּה הַשְּׂפָחוֹת
 הַנָּה וַיִּלְדִּיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֶינָן. וּלְבַתֵּר כְּתִיב, וַתִּגַּשׁ גַּם
 לֹאֵה וַיִּלְדֶּיהָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרַחֵל וְגו'. וְהָא
 יוֹסֵף לְבַתְרֵייתָא הוּוה, וְרַחֵל לְקַמִּיָּה. אֵלָא בְּרָא טָבָא,
 בְּרָא רַחִימָא, צְדִיקָא דְעֵלְמָא, יוֹסֵף, כִּיּוֹן דְּחַמָּא עֵינֵיה
 דִּהְהוּא רָשָׁע מִסְתַּכַּל בְּנָשִׁין, דְּחִיל עַל אַמִּיָּה, נְפִיק
 מֵאַבְתְּרָה, וּפְרִישׁ דְּרוּעוּי וְגוּפִיָּה, וְכִסִּי עֲלָהּ, בְּגִין דְּלֹא
 יִתֵּן הֵהוּא רָשָׁע עֵינױ בְּאַמִּיָּה. כִּמָּה אַתְּסִגִּי, שִׁית אַמִּין
 לְכָל סֵטֶר, וְחַפָּא עֲלָהּ, וְלֹא יִכִּיל עֵינֵיה דִּהְהוּא רָשָׁע
 לְשַׁלְטָאָה עֲלָהּ.

כְּגוּוֹנָא דָּא, וַיִּשָּׂא בְּלָעָם אֶת עֵינָיו, עֵינױ כְּתִיב, הֵהוּא
 עֵינָא בִּישָׂא (תְּרִין עֵינִין הוּי זְקִיף, אֵלָא בְּשַׁעְתָּא) דִּבְעָא
 לְאַסְתַּכְּלָא עֲלֵייהוּ. וַיִּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שׁוֹכֵן לְשַׁבְּטִיו. מַהוּ
 שׁוֹכֵן לְשַׁבְּטִיו. אֵלָא שְׁבֻטָּא דִּיוֹסֵף הוּוה תַּמָּן, וְשְׁבֻטָּא
 דְּבְנֵימִין. שְׁבֻטָּא דִּיוֹסֵף, דְּלֹא שְׁלֻטָּא בְּהוּ עֵינָא בִּישָׂא,
 דְּכְתִיב, (בראשית מט) בֵּן פּוֹרֶת יוֹסֵף. מֵאן בֵּן פּוֹרֶת. דְּאַתְּסִגִּי
 לְכַסָּאָה עַל אַמִּיָּה. בֵּן פּוֹרֶת עֲלֵי עֵין, דְּלֹא שְׁלֻטָּא בֵּיה
 עֵינָא בִּישָׂא. שְׁבֻטָּא דְּבְנֵימִין, דְּכְתִיב בֵּיה (דברים לג) וַיִּבֶן
 כְּתִפּוֹ שָׁכֵן. וְכְתִיב (דברים לג) יִשְׁכּוֹן לְבֻטָּח. מֵאֵי לְבֻטָּח.

דָּלָא דְחִיל מְעִינָא בִישָׂא, וְלֹא דְחִיל מִפְּגָעִין בִּישִׁין.
 אֲמַר הֵהוּא רְשָׁע, אֲנָא אֲעֵבֵר שׁוּרָה דָּא, דָּלָא אֲתִקְיִים,
 וְאֲנָא אֲסַתְּכֵל כַּדְקָא יָאוּת. רְחֵל הֵוֹת תַּמָּן, חֲמָאֵת
 דְּעִינָא דֵההוּא רְשָׁע מְשַׁנָּא לְאַבְאֲשָׂא, מַה עֵבַדְתָּ. נִפְקַת
 וּפְרִישֵׁת גְּדַפְהָא עַלִּיָּהּ, וְחֲפָאֵת עַל בְּרָהּ. הֲדָא הוּא
 דְכַתִּיב וַיֵּשֶׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן
 דְּחֲמָא רוּחַ דְּקוּדְשָׁא, עֵינָא מְשַׁנָּא, מִיַּד וְתַהֵי עָלְיוּ רוּחַ
 אֱלֹהִים. עַל מֵאֵן. עַל יִשְׂרָאֵל. דְּפְרִישׁ גְּדַפּוּי, וְחֲפָא
 עַלִּיהוֹן. וּמִיַּד תָּב הֵהוּא רְשָׁע לְאַחֲוֵרָא.

בְּקַדְמִיתָא בְּרָא חֲפָא עַל אֲמִיָּה. וְהִשְׁתָּא אִימָא חֲפָאֵת
 עַל בְּרָא. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהֵיא
 שְׁעָתָא דְחֲפָא אִיהוּ עַל רְחֵל אֲמִיָּה, דָּלָא יִשְׁלוּט עֵינָא
 דֵההוּא רְשָׁע עָלָהּ, חֲיִיךְ, בְּשְׁעָתָא דְיִיתִי עֵינָא בִישָׂא
 אַחֲרָא לְאַסְתְּכֵלָא עַל בְּנֵךְ וְעַל בְּנִי, אֲמַךְ תַּחֲפִי עַלִּיָּהּ.
 אֲתָ חֲפִית עַל אֲמַךְ, אֲמַךְ תַּחֲפִי עַלִּיָּהּ. אֲתָ חֲפִית עַל
 אֲמַךְ, אֲמַךְ תַּחֲפִי עֲלֵךְ.

וַיֵּשֶׂא אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַנָּשִׁים. הַאי קָרָא, בְּרוּזָא
 דְּחַכְמָתָא אֲתַמַּר, בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי, דְּבַנֵּי עֲלָמָא
 קִיָּימִי בְּדִינָא, וַיִּשְׂרָאֵל תִּיַּיבִין בְּתִיּוּבְתָא קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, לְכַפְרָא עַל חוּבֵיָּהּ. וְהֵהוּא מְקַטְרָגָא קִיָּימָא
 עַלִּיָּהּ, דְּחָשִׁיב לְאוּבְדָא לֹוֹן עַל חוּבֵיָּהּ, שְׁלַחֵי לֵיהּ

הַהוּא דוֹרוּנָא, וּכְדִין כְּתִיב, (בראשית לג) כִּי אָמַר אֲכַפְּרָה
פָּנָיו בַּמִּנְחָה הַהוֹלֶכֶת לְפָנָיו. לְבַתֵּר דְּמִקְבֵּל הַהוּא
מְקַטְרָגָא לְהַהוּא דוֹרוּנָא, אֶתְהַפֵּךְ לְהוּ סַנְיָגוּרָא.

זְקִיף וְחָמֵי לֹון לְיִשְׂרָאֵל, כְּלָהוּ מִתְעַנְּנֵן בְּתַעֲנִיתָא, יַחְפִּי
רְגָלִין. חָמֵי נָשִׁין, חָמֵי יַנּוּקִין, כְּלָהוּ בְּתַעֲנִיתָא,
כְּלָהוּ (דף ר"ג ע"א) נְקִיִּים בְּנִקְיוֹ. וַיֹּאמֶר מִי אֱלֹהֵי לָךְ. שְׁמָא
קַדִּישָׁא לָךְ. מִי אֱלֹהֵי לָךְ. שְׁאִיל עַל יַנּוּקֵי, וְאָמַר הִילְדִים
אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ. וְכִי אֲמַאי אֲצִטְרִיךְ לְאַתְבָּא
לִיָּה כְּלוּם. אֵלָא פִּיּוֹן דְּמִקְבֵּל הַהוּא שׁוֹחַד, אֶתְהַפֵּךְ לְהוּ
סַנְיָגוּר. זְקִיף עֵינָיו, וְחָמֵי לֹון לְיִשְׂרָאֵל כְּגוּוּנָא דָּא,
חָשִׁיב דְּבַגִּין דְּחִילוֹ דִּילִיָּה אֵינּוֹן קִיִּימִין כְּךָ.

שְׁאִיל עַל יַנּוּקֵי, וְאָמַר מִי אֱלֹהֵי לָךְ. (וְאָמַר בְּאוֹרַח סְתִים הִילְדִים)
מַהוּ מִי אֱלֹהֵי לָךְ. אֵלָא אָמַר, תִּינַח אֶתוֹן דְּחַבְתוֹן
קָמֵי מְלָכָא. אַבְל אֵלִין יַנּוּקֵי, אֲמַאי קִיִּימִין הָכִי, מִי אֱלֹהֵי
לָךְ. וַיֹּאמֶר הִילְדִים, רוּחַ קְדֻשָׁא אָמַר, וְעַל דָּא זְקִיף
טַעֲמָא. וַיֹּאמֶר הִילְדִים. בְּאַרְח סְתִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת
עַבְדְּךָ, וְכִי רוּחַ הַקְּדוֹשׁ אָמַר אֶת עַבְדְּךָ. אֵלָא רוּחַ קְדֻשָׁא
אָמַר, אֵלִין אֵינּוֹן יַנּוּקֵי דְלָא חָאבוּ, וְלָא טַעֲיִמוּ טַעֲמָא
דְּחַטָּאָה, וּמְסַר לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּידָא דְּהַהוּא
מְמַנָּא דִּילָךְ, וְקַטִּיל לֹון בְּלָא חוּבָא, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (קהלת
ד) וּמִיד עוֹשְׁקֵיהֶם כָּח. וְדָא הוּא אֶת עַבְדְּךָ.

כִּיּוֹן דְּשִׁמְעַ מֵאֵינֹן יִנּוּקֵי, מִיַּד סְלִיק לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְאָמַר, מָאֲרִיָּה דְּעֶלְמָא, כָּל אֲרַחָךְ בְּדִינָא
 דְּקָשׁוּט, וְאִי דִינָא שְׂרִיא עַל יִשְׂרָאֵל בְּגִין חוּבֵיהוֹן אִיהוּ,
 יִנּוּקִין דְּלֵהוֹן דְּלֵא חָאבוּ לְקַמְךָ, אֲמַאי מְסֶרֶת לֹוֹן לְקַטְלָא
 לֹוֹן בְּלֵא חוּבָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיל מְלוּי בְּכַף, וְחַס
 עֲלֵייהוּ. וְהֵיא שְׁעֵתָא, לָא הוּי אֲסַפְרָא בְּתִינּוּקוֹת.

וְהֵהוּא מְקַטְרְגָא נְטִיל קִנְאָה מֵהֵהוּא מְמַנָּא דְּתַחּוֹת יְדֵיהּ.
 אָמַר, וְכִי לִי יִהְיֶב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵינֹן
 דְּמַתְּלִבְשָׁן בְּחַטָּאִין וְחוּבִין, וְלֵהֵהוּא מְמַנָּא דִּילִי מְסֶר
 יִנּוּקִין בְּלֵא חוּבָא, דְּלֵא טַעְמוֹן טַעְמָא דְּחוּבָה. מִיַּד אֲזַל
 לְאַפְקָא לֹוֹן מִתַּחּוֹת יְדֵיהּ, וְלֵא יִשְׁלוּט בְּהוּ. וְעַל דָּא
 אֲקַדִּים לִיהּ וְאָמַר לִיהּ, הִילְדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת
 עַבְדְּךָ. לְהֵהוּא עַבְדְּךָ, בְּלֵא חוּבָא וּבְלֵא חַטָּאָה. וּבְגִין
 דְּלֵא יְהֵא שְׁבַחָא לְמַמְנָא דִּילֵיהּ יִתִּיר מְנִיָּה, בְּעָא לְאַפְקָא
 לֹוֹן מִן יְדוּי.

כִּד סְלִקִין צְלוֹתִין דִּישְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, מֵה פְּתִיב (בראשית לג) וְהוּא עֵבֶר לְפָנֵיהֶם. הָא רוּחַ
 קוּדְשָׁא אֲעֵבֶר לְקַמֵּיהוּ, (בְּמֵה דָּאֵת אָמַר (מִיכָה ב) וַיַּעֲבוֹר מִלְּכָם
 לְפָנֵיהֶם) וְהוּא וְדָאֵי עֵבֶר לְפָנֵיהֶם. וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה שְׁבַע
 פְּעָמִים, רוּחַ קוּדְשָׁא, אֲזַעֵר גְּרַמִּיָּה לְגַבֵּי עֵילָא ז' וּמְנִין,
 לְגַבֵּי ז' דְּרַגִּין עֲלָאִין דְּעֲלִיָּה, וְאַקְטִין גְּרַמִּיָּה, לְאַכְלָלָא

לֹון עֲמִיָּה כָּל חֵד וְחֵד. עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אַחִיו, לְהֵהוּא דִּרְגָא
 דִּרְחֵמִי, דְּהָא בִּין וּבֵת אֵינּוּן. בֵּין, (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי
 יִשְׂרָאֵל. בֵּת, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. רוּחַ קוּדְשָׁא עֲבִיד אֲזַעִירוּ
 דִּגְרָמִיָּה, עַד גִּשְׁתּוֹ.

כִּיּוֹן דְּמָטָא לְגַבִּיָּה, תָּבַע מִינֵיהּ, וְאוֹדַע לֵיהּ צַעֲרָא
 דְּבְנֵייהוּ לְתַתָּא. וְתִרְוֵייהוּ עָאֲלִין לְהִיכְלָא טְמִירָא
 גְּנִיזָא דִּיּוֹם הַכְּפוּרִים, אֵימָא דְלֵהוֹן, וְתַבְעִין עַל יִשְׂרָאֵל
 לְכַפֵּרָא לֹון, כְּדִין כְּתִיב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם
 לְטַהַר אֶתְכֶם וְגו'. אַכְפֵּר עֲלֵיכֶם לָא כְּתִיב, אֱלֹא יִכַּפֵּר
 עֲלֵיכֶם.

וְהִשְׁתָּא הַיְלָדִים, אֲלִין חֲפִימִין דְּהֶכָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יֵהֵב לֹון רְזִין דְּאוּרִייתָא, לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ,
 וְלֹא שְׁתַּכְלֵלָא (ב"א וּלְאַשְׁתַּדְלָא) בְּהוּ. עֵינָא בִישָׁא לָא שְׁלֵטָא
 עֲלֵייהוּ, בְּגִין עֵינָא טְבָא, רוּחַ קוּדְשָׁא דְרַבִּי פְּנַחֶס,
 דְּשָׂרְיָא עֲלֵייהוּ. אַתָּא רַבִּי פְּנַחֶס וּנְשַׁקִּיָּה. אָמַר, אֱלִמְלָא
 לָא אֲתִינָא אַרְחָא דָּא, אֱלֹא לְמִשְׁמַע מְלִין אֲלִין, דִּי לִי.
 זַכָּאָה אַרְחָא דָּא דְאַתִּינָא לְגַבְךָ.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֶכָּא, דְאַסְתָּכֶם עֲמָנָא. וְלֹא דִי
 אֵילָנָא חֵד, אֱלֹא תֵלַת. אָבַל מְעֵינָא דָּא,
 דִּיּוֹקְנָא עֲלָאָה הוּא, לְגַבִּי הַהוּא מְעֵינָא דְטְמִיר וְגְנִיזוּ.
 תֵלַת אֵילָנִין אֲלִין, תֵלַת אַרְזִין אֵינּוּן, דְאַקְרוּן אַרְזֵי

לְבָנוֹן. וְאֵינּוֹן דִּיּוֹקְנָא דְתַלְתַּת אֵילָנִין רַבְרַבִּין, רְזָא
 דְאֵבְהֵן. (ס"א דְאֵסְתַּבֵּם עֲמָנָא. מְעֵינָא דָא, דִּיּוֹקְנָא דְהָהוּא מְעֵינָא עֵינָא עֲלָאָה דְטָמִיר

וּגְנִיזוּ. תַּלְתַּת אֵילָנִין אֵלִין אֵינּוֹן דִּיּוֹקְנָא דְתַלְתַּת אֵילָנִין רַבְרַבִּין, רְזָא דְאֵבְהֵן.) זַכָּאָה

חֹלְקָנָא בְּהֵיא שְׁעָתָא.

אַרְכִּינוּ אֵילָנִין, חַד עַל רִישֵׁיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְחַד עַל
 רִישֵׁיה דְרַבִּי פְּנַחֵס, וְחַד עַל רִישֵׁיה דְרַבִּי

אַלְעָזָר. אֶתְפֹּשְׁטוּ עֲנַפִּין, לְכָל סֵטֶר, עַל רִישֵׁיהוֹן

דְחַבְרִיָּא, בְּכָה (נ"א חֲדִי) רַבִּי פְּנַחֵס וְאָמַר, זַכָּאָה חֹלְקִי

וְזַכָּאִין עֵינֵי דְחַמָּאן כֹּף. וְלֹא עַל דִּידָךְ וְעַל דִּידי חֲדִינָא

בְּלַחֲוֵדִיָּהוּ, אֶלָּא עַל רַבִּי אַלְעָזָר בְּרַנָּא קָא חֲדִינָא,

דְחָשִׁיב אִיהוּ קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא כְּחַד מִינָן. קָם וּנְשַׁקִּיה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אַלְעָזָר קוּם בְּקִיּוּמָךְ, וְאִמָּא לְקָמִי

מֵאַרְךְ מַלְיִן דִּילִיָּה. קָם רַבִּי אַלְעָזָר.

(דף ר"ג ע"ב)

פְּתַח וְאָמַר (מִיכָה ו) עֲמִי זָכַר נָא מַה יַּעֲזֵן בְּלָק מְלַךְ מוֹאָב

וְגו'. עֲמִי, כַּמָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲבָא רַחֲמָן עַל

בְּנוֹי, אַף עַל גַּב דְחָאבוּ גַבִּיָּה, כָּל מְלוֹי בְּרַחֲמִיו

לְגַבִּיָּהוּ, כְּאֲבָא לְגַבִּי בְּרִיָּה. חָטִי בְּרִיָּה לְגַבִּי אָבוֹי, אֲלִקִּי

לִיָּה, כָּל כֹּף דְאֲלִקִּי לִיָּה לָא תָב מֵאַרְחִיָּה, נְזִיף בֵּיָּה

בְּמַלְיִן וְלֹא קַבִּיל. אָמַר אָבוֹי, לָא בְעֵינָא לְמַעַבְד לְבָרִי

כַּמָּה דְעַבְדָּנָא עַד יוּמָא. אֵלוּ אֲלִקִּיָּה יְהֵא חָשִׁישׁ

בְּרִישִׁיהָ, הָא פְּאִיבָא דִּילִיה גַּבְאִי, אֵהָא נְזִיף בֵּיה, הָא
 דִּיוֹקְנִיה מִשְׁתַּנָּא, מַה אַעֲבִיד, אֶלָּא אִיזִיל וְאַתְחַנּוּן
 לְגַבִּיהָ, וְאִמָּא לִיה מְלִין רְכִיכִין, בְּגִין דְּלֹא יִתְעַצֵּב.
 כֵּן בְּכָל זִינִין, אִזִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל. שְׂאִרִי
 עֲמַהוּן אֶלְקָאָה וְלֹא קַבִּילוּ. נְזִיף בְּהוּ, וְלֹא קַבִּילוּ.
 אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲמִינָא בְּבָרִי, דְּבְגִין מְלַקְוִיתָא
 דְּלִקְנִיא לֹון, אִינּוּן חֲשֵׁשׁוּ בְּרִישִׁיהוּן. וּוִי, דְּהָא מְגוּ
 פְּאִיבָא דְּלֵהוּן, חֲשִׁישְׁנָא אָנָּא. דְּכְתִיב, (ישעיה סג) בְּכָל
 צָרָתָם לֹו צָר. נְזִיפְנָא בְּהוּ, אֶשְׁתַּנָּא דִּיוֹקְנָא דְּלֵהוּן,
 דְּכְתִיב, (איכה ד) חֲשֵׁךְ מִשְׁחֹר תִּתָּאֲרָם לֹא נִפְרוּ בַּחֲצוֹת. וּוִי
 כֹּד אֶסְתַּכְּלִית בְּהוּ, וְלֹא אֶשְׁתַּמּוּדְעוּ. הַשְׁתָּא, אֵהָא
 מִתְחַנְנָא לְגַבִּייהוּ גּוּ תְחַנּוּנִים. עֲמִי מַה עָשִׂיתִי לָךְ וּמַה
 הִלְאִיתִיךָ. בְּרִי יַחֲדָאָה דִּילִי, חֲבִיבָא דְּנַפְשָׁאִי, חֲמִי מַה
 עֲבַדִּית לָךְ, שְׁלִיטִית לָךְ עַל כָּל בְּנֵי הַיְכָלִי, שְׁלִיטִית לָךְ
 עַל כָּל מַלְכִין דְּעֵלְמָא, וְאִי עֲבַדִּית לָךְ עוֹבְדִין אַחַרְנִין,
 עֲנָה בִי, אַנְתָּ הוּי סְהִיד בִּי.

עֲמִי זְכַר נָא מַה יַעֲזֵ בְּלָק מְלָךְ מוֹאָב וּמַה עָנָה אוֹתוֹ
 בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר. זְכַר נָא, הוּי דְּכִיר בְּמָטוֹ מִינָךְ. מַה
 יַעֲזֵ הַשְׁתָּא אִית לְאַסְתַּכְּלָא, מַה הוּוּ עֵיטָא דְּבְלָק עַל
 עֲמָא קְדִישָׁא (חסר כאן) וְאוֹרִייתָא לָא חֲשִׁיבַת לִיה לְבְלָק
 כְּלוּם, כְּמַה דְּהוּוּ לְלָבָן, דְּכְתִיב, (דברים כו) אֲרַמִּי אוֹבֵד
 אָבִי.

(שייך פרשת שלח לך דף קס"א ע"ב מ' המתחיל דא עם דא)

אֲשׁוּרְנוּ וְגו', צִיּוּרָא וְדִיּוּקְנָא דְאָבוּי, אֲתָרְשִׁים בֵּיה
מִמֶּשׁ. וּמַהֲהוּא זְמַנָּא דִּהְוָה בְּמַעָהָ דְאֲמִיָּה,
מִסְטָרָא דִּילָהּ, אֲתַמְתַּח וְאוּשִׁיט פְּסִיעָה לְבַר יִתִּיר. כִּי
מֵרֵאשׁ צוּרִים אֶרְאֹנוּ, דָּא דִּיּוּקְנָא וְצִיּוּרָא דְאָבוּי (מִמֶּשׁ).
כִּיּוֹן דִּהְוָה בְּמַעָהָ דְאֲמִיָּה, אֲשׁוּרְנוּ, אוּשִׁיט פְּסִיעָה
לְבַר, כְּגוּוֹנָא דָּא ת' (נ"א ו').

וְדָא הוּא וּמְגַבְעוֹת אֲשׁוּרְנוּ, בְּמַתִּיבְתָא עֲלָאָה, גְּבַעַת
חֶסֶר ו'. (רמנא דכלא ההיא עלאה דכלא) בְּמַתִּיבְתָא דְרַקִּיעָא,
וּמְגַבְעוֹת בָּאת ו'. וְאֲשֵׁלִים לְתַרִּין סְטָרִין. חַד, דִּהָא הַאי
גְּבַעַת לָא אֲתַפְרָשָׁא מִן בְּרָה לְעֵלְמִין, וְלָא שְׁבַקַת לֵיהּ.
וְעַל דָּא אֲתַכְּלִיל ו' בְּהַדָּה לְעֵלַם. וְחַד, דִּהָא גְּבַעָה
דְּלַתָּתָא בְּרָה דְּאֲתַכְּלִיל בָּהּ, אֲצַטְרִיךְ לְזַמְנָא דְּאֲתִי כַּד
יִיתִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא, לְנַטְלָא לֵיהּ גְּבַעַת עֲלָאָה, וְלֹאֲעֲלָא
לֵיהּ גּוּ גְּדַפְהָא, בְּגִין לְאֲתַקְפָּא לֵיהּ, וְלֹאֲוֹקְמָא לֵיהּ בְּחִיּוֹן
עֲלָאִין, וּמְנָה יְפוּק בְּהוּא יוּמָא מְשִׁיחָא דְּדוּד.

וְרִזָּא דָּא, (תהלים ב) אֲסַפְּרָה אֶל חֶק יְיָ אֲמַר אֵלַי בְּנֵי אֲתָה
אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ. זְמִין אֲנָא לֹמַר לְהוּא אֲתָר
דְּאֶקְרִי חֶק, וְלִבְשָׂרָא לֵיהּ, (ה' אֲמַר אֵלַי בְּנֵי אֲתָה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ).
בְּהוּא יוּמָא מִמֶּשׁ, יְפִיק לֵיהּ הוּא חֶק מִתְחוֹת גְּדַפְהָא,
בְּכַמָּה חִיּוֹן, בְּכַמָּה עֲטָרִין, בְּכַמָּה בְּרַכָּאן, כְּדָקָא יָאוּת.

וְהָיָה חֶק לֹא יִשְׁתָּאֵר בְּלַחֲדוּי, יִתְּכַלִּיל בֵּיהּ מְשִׁיחָא
 אַחְרָא בְּרִיָּה דְיוֹסֶף, וְתַמָּן יִתְּקַף, וְלֹא בְּאַתְר
 אַחְרָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ גְבַעָה תַתָּא, דְּלִית בָּהּ חֵיִן, יָמוּת
 מְשִׁיחַ דָּא, וְיִתְקַטֵּל, וְיִהְיֶה מִיַּת עַד דְּתִלְקוּט חֵיִן גְּבַעָה
 דָּא, מִהֵיא גְבַעָה עֲלָא, וְיִקוּם.

וּבְגִין כֵּן, בְּמַתִּיבְתָא דְרִקִיעָא וּמְגַבְעוֹת שְׁלִים בְּאוֹת ו',
 עַל תְּרִין סְטָרִין אֲלִין (פְּתִיב). אֲבַל בְּמַתִּיבְתָא עֲלָא,
 חֶסֶר, בְּלֹא ו', לְאַחֲזָא מְלָה דְּלִית בָּהּ קוּשְׂיָא וְסַפְקָ. הֵן
 עִם לְבַדְד יִשְׁכּוֹן, בְּיַחֲוּדָא, בְּלֹא עֲרַבּוּבִיא אַחְרָא.
 כָּל יַחֲוּדָא שְׁלִים, הֵכָא אִיהוּ. יִי אֱלֹהֵינוּ יִי. דְּהָא רוּזָא
 דִּילִיָּה, מֵרֵאשׁ צוּרִים אִיהוּ, וְאַתִּיחַד בְּרִישָׁא,
 בְּגֻזְעָא וּשְׁבִילָא. יִי: דָּא רִישָׁא עֲלָא, אֲוִירָא דְסִלְקָא.
 אֱלֹהֵינוּ: דָּא גֻזְעָא, דְּאַתְמַר (יִשְׁעִיָּה י"א) גֻזַּע יִשִּׁי. יִי: דָּא
 שְׁבִילָא דְלַתְתָּא. וְעַל רוּזָא דָּא אֲתִיחַד בֵּיהּ כַּדְקָא יָאוּת.
 וּבְגִין דְּאַתְמַתַּח בֵּיהּ שְׁבִילָא אֲצִטְרִיף (כַּאן חֶסֶר). רוּזָא
 דְּאַתְגִּזֹר בְּתַרִי מְתִיבְתִי.

זַכָּאָה חוֹלְקָךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּזָכִית לְמַלִּין עֲלָאִין
 דְּמֵאֲרִיף, וּמֵאֲרִף אֲתַרְעִי בָךְ, כַּמָּה שִׁיעוּרָא
 דְּמַתִּיחֹן דְּשְׁבִילָא דָּא בְּשִׁיעוּרָא עֲלָא, דְּרִישָׁא (דף ר"ד ע"א)
 וּגֻזְעָא וּשְׁבִילָא, וְאַתְלַבְּשֹן בְּמַתִּיחוּ דָּא. (נ"א וְעַל דָּא מְתִיחוּ דְאַחַד,
 שִׁיעוּרָא דְשִׁית סְטָרִין. וְכֹלָא אֲתִיחַד בְּהַאי אֶת ד' אַח ד'), וְעַל דָּא מְתִיחוּ דָּא'

(ב"א ה') שִׁיעוּרָא דְשִׁית סְטָרִין. וְכֹלָא אֲתִיחַד בְּהַאי אַתְּ (ב"א
 א)ח) וּבְגִין כְּךָ, לְבַדְדִּי יִשְׁכּוֹן פְּדִקָא יֵאוּת.
 וּבְגוּיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב, יִשְׂרָאֵל אֵית לֹון כְּתָב וְלִשׁוֹן. וּבְכָל
 אַתְּ, יְכַלִּין לְאַסְתַּפְּלָא בְּדִיוֹקְנָא וְצִיּוּרָא פְּדִקָא
 יֵאוּת. אֲבָל בְּגוּיִם עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, לֹא יִתְחַשֵּׁב.
 רְזָא דְנָא, בְּגִין דְלִית לֹון כְּתָב וְלִשׁוֹן, וְלִית לֹון
 לְאַסְתַּפְּלָא וְלִמְנַדַּע כְּלוּם, דְהָא (ירמיה י) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה
 תַעֲתוּעִים. וְלֹא יִתְחַשֵּׁב רְזָא דְנָא בְּמַחְשְׁבָהּ וּבְאַסְתַּפְּלוּתָא
 דְלֵהוֹן, הוֹאִיל וְלִית לֹון כְּתָב. זְכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל.
 מִי מְנָה עֶפְרָא יַעֲקֹב וּמְסַפֵּר אֶת רוּבֵעַ יִשְׂרָאֵל. (מי) הֵהוּא
 נִקּוּדָה עֲלָאָה, רִישָׁא וְגִזְעָא וּשְׁבִילָא, בְּטַמִּירוֹ אִיהוּ,
 וְלֹא קִיַּמָּא לְשִׂאָלָא לְבַר. אֲבָל מִשְׁעֵתָא דְשָׂאֲרֵי
 לְאַתְבְּנָאָה, וְלִמְעַבְדִּי הֵיכְלָא בְרַעוּתִיָּה, וְאַקְרִי מִי,
 שָׂאֲרֵי לְאַתְבְּנָאָה, דִּיוֹקְנָא, דִּילִיָּה מִמֶּשׁ. אֲפִיק נּוֹקְבָא
 דִּילִיָּה, בְּדִיוֹקְנָא דְאַמִּיָּה.
 מֵאִי מִי. דָּא רִישָׁא וְגִזְעָא וּשְׁבִילָא. (י) וְאַתְפְּשִׁט
 לְאַתְבְּנָאָה בְּפְשִׁיטוֹ דְחַד הֵיכְלָא, לְתֵרִין סְטָרִין
 בְּאַנִי. וְאַף עַל גַּב דְאַפִּיק לְיִשְׂרָאֵל. דְאִיהוּ ו', אֹוף הַכִּי
 אֲפִיק לְנוֹקְבָא דִּילִיָּה כְּחַדָּא, וְאַזְמְנָה לְגַבִּיָּה. מְנָה, כְּמָה
 דְאַתְּ אֲמַר (דנִיאל א) וְיִמֵן לָהֶם הַמֶּלֶךְ (אסתר ט) וּמְשִׁלוּחַ מְנוֹת.
 יֵהָב לִיָּה נְבֻזַבְזָא רַב וְיִקְרָא, וְאַפִּיק לָהּ כְּחַדָּא מְנִיָּה.

בְּהוּא פְּשִׁיטוּ דְאַתְפֶּשֶׁט אַפִּיק תְּרוּוִייהוּ כַּחְדָּא, (כְּגוֹנָא דָא

פְּשוּט לְהִכָּא וּלְהִכָּא, אַפִּיק בְּרָא וּבְרִתָּא בְּרַגְעָא חֲדָא, וְעַל דָּא שְׁמִים וְאַרְץ בְּרַגְעָא חֲדָא

בְּשַׁעְתָּא חֲדָא. (אֲתַבְּרִיאוּ כַּחְדָּא)

וּמִסְפָּר אֶת רוּבַע יִשְׂרָאֵל, רוּבַע יִשְׂרָאֵל רוּזָא דָּא בְּגִינָךְ
ר' אֲתַמְסֵר, זַכָּאָה חוּלְקָךְ. רוּבַע יִשְׂרָאֵל,

רְבִיעִית, מִן מְדִידוּ דְיִשְׂרָאֵל, אִיהוּ בְּרִית. אֲמַאי אֲקָרִי
רוּבַע. אֶלָּא שְׁיַעוּרָא דְגוּפָא אַרְבַּע בְּרִיתוֹת הוּי בְּשְׁיַעוּרָא
דְיִלִּיָּהּ. וּבְרִית רוּבַע אִיהוּ בְּשְׁיַעוּרָא דְמְדִידוּ דְגוּפָא. כִּלְא

אַפִּיק מִי. (ע"ב)

רְבִי אֶלְעָזָר הָוָה אָזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי חֲמוּנִי, רְבִי אַבְא

וּחֲבָרוּי אֶזְלוּ עִמֵּיהּ. פִּתַּח רְבִי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תְּהֵלִים ה')

יִי בְּקָר תִּשְׁמַע קוֹלִי וְגו'. יִי בְּקָר מַאי בְּקָר. אֶלָּא דָּא בְּקָר

דְאַבְרָהָם, דְאַתְעַר בְּעֶלְמָא. דְכָתִיב, (בְּרֵאשִׁית כב) וַיִּשְׁכֶּם

אַבְרָהָם בַּבְּקָר. דְהָא כִּד אֲתִי צַפְרָא, הָהוּא בְּקָר אֲתַעַר

בְּעֶלְמָא, וְהוּא עֵידֵן רַעוּא לְכֻלָּא, וּלְמַעַבְד טִיבוּ לְכֻל

עֶלְמָא, לְזַכָּאִין וּלְחִיִּיבִין. וּכְדִין עֵידֵן צְלוֹתָא הוּא,

לְמַצְלִי קַמִּי מִלְכָּא קְדִישָׁא.

וְעַל דָּא, בְּשַׁעְתָּא דְאַתִּי צַפְרָא, כֹּל אֵינּוֹן אֲסִירִי מִלְכָּא,

אֲשַׁכְּחוּ נִיחָא, עֵידֵן צְלוֹתָא אִיהוּ עֲלֵייהוּ. וְכֹל שְׁכֹן

אֵינּוֹן דְתִיִּבִין בְּתִיּוּבְתָא, וּבְעָאן בְּעוֹתְהוֹן לְקַמִּי מִלְכָּא

קְדִישָׁא. בְּגִין, דְהָאִי שַׁעְתָּא, חַד מְמַנָּא נְפִיק לְסִטְר

דְּרוֹם, וּרְפָאֵל שְׁמִיָּה, וְכָל זַיְנֵי אַסּוּוֹתָא בִּידוּי. וּמִסְטַר
 דְּרוֹם, נִפְקַח חַד רוּחָא, וּמִטֵּי לְגַבֵּי הַהוּא מְמָנָא, דְּמִמָּנָא
 עַל אַסּוּוֹתָא. וְכַד מִטֵּי צְלוֹתָא לְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 פִּקִּיד לְבֵי דֵינָא דִּילֵיהּ, דְּלֹא יִפְתַּחֲוֹן בְּדֵינָא, בְּגִין דְּחַיִּים
 בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא בִּידֵיהוֹן.

וּמַגּוּ דְּאִיהוּ עֵידֵן רַעוּא, בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְכוּתָא
 דְּהַהוּא בַר נֶשׁ, אִי יִשְׁתַּכַּח בְּצְלוֹתָא, (יֵאוּת, וְאִי לֹא חָשִׁיב

לֵיהּ בְּשׁוּגָג) אוּ דְּאִיהוּ מְאָרִיָּה דְּתִיּוּבְתָא, חָס עָלֵיהּ. (קצ"ז ע"ב)

בְּהֵיא שְׁעֵתָא קַל צְפָרִין דְּמִקְנָנן אֲשַׁתְּמָעוּ, דְּכְתִיב,

(תהלים קד) אֲשֶׁר שָׁם צְפָרִים יִקְנָנוּ. וְאֵינּוֹן צְפָרִין אוּדְאֵן

וּמִשְׁבַּחַן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהַהוּא אֵילַת הַשַּׁחַר אֲתַעַר

בְּעֵלְמָא וְאָמַר, (תהלים לא) מַה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירֵאִיךָ

וְגו'. כִּדִּין הַהוּא מְמָנָא נְפִיק, וְעֵבִיד כָּל מַה דְּאֲתַפְקֵד.

וְאִי תִימָא דְּזַיְנֵי אַסּוּוֹתָא בִּידוּי כְּמַה דְּאֲמָרֵן. לָאוּ הָכִי.

דְּהַא אַסּוּוֹתָא לֹא הוּי, אֲלֵא בִּידוּי דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא.

אַבְל בְּשְׁעֵתָא דְּפִקִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסּוּוֹתָא לְהַהוּא

בַר נֶשׁ, אִיהוּ נְפִיק, וְכָל אֵינּוֹן מְקַטְרְגִין דְּמִמָּנָן עַל

מִרְעִין בִּישִׁין, דְּחַלִּין מִנֵּיהּ. כִּדִּין הַהוּא רוּחָא דְּקָא נְסַע

מִסְטְרָא דְּדְרוֹם, אוּשִׁיט לֵיהּ לְהַהוּא בַר נֶשׁ, וְהַא אַסּוּוֹתָא

אֲשַׁתַּכַּח, וְכֹלָא בִּידוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, יי בִּקְר תִּשְׁמַע קוּלִי. וְלֹא כְּתִיב יי בְּבִקְר

תִּשְׁמַע קוֹלִי. אֵלֶּא לְגַבִּי בִּקְר דְּאַבְרָהָם קְאָמַר. (תהלים ה)
 בִּקְר אַעֲרֹךְ לָךְ וְאַצְפָּה. תִּרִי בִּקְר אֲמַאי. אֵלֶּא חַד בִּקְר
 דְּאַבְרָהָם. וְחַד בִּקְר דְּיוֹסֵף. דְּכִתְיַב, (בראשית מד) הַבִּקְר אוֹר,
 וּמִתְרַגְּמִינָן צִפְרָא (דף ר"ד ע"ב) נִהִיר, נִהִיר וְדַאי. אַעֲרֹךְ לָךְ
 וְאַצְפָּה, אַעֲרֹךְ לָךְ מֵהוּ. אֵלֶּא אֲסִידֵר לָךְ בּוֹצִינָא דִּילָךְ
 לְאֲדֻלְקָא. כְּמָה דַּאתְ אָמַר (תהלים קלב) עֲרַכְתִּי נֵר לְמִשְׁיַחִי.
 וּלְגַבִּי בִּקְר דְּיוֹסֵף קְאָמַר, דְּהֵהוּא סְדוּרָא דְּבוֹצִינָא דִּילֵיהּ
 הוּא.

וְאַצְפָּה, מֵהוּ וְאַצְפָּה. הָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא מְצַפְּאֵן וּמְחַכְּפָאֵן
 לְטִיבוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַפִּילוּ בְּעִירֵי
 דְּחַקְלָא, וּמָה שְׂבַחָא דְּדוּד יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא, אֵלֶּא,
 מְלָה דָּא שְׂאִילְנָא, וְהָכִי אָמְרוּ לִי, וְאִיהִי מְלָה קְשׁוּט
 דְּאִתִּי מִרְחִיק. נְהוּרָא קְדַמָּאָה דְּבִרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 הָוָה נִהִיר עַד דְּלֹא הָוּוּ יְכָלִין עֲלָמִין לְמַסְבְּלֵיהּ. מָה עֵבֵד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֵבֵד נְהוּרָא לְנְהוּרִיָּה, לְאֵתְלַבְּשָׁא דָּא
 בְּדָא. וְכֵן כָּל שְׂאֵר נְהוּרִין, עַד דְּעֲלָמִין כְּלָהוּ אֶתְקַיְיְמוּ
 בְּקִיּוּמֵיהוּ, וְיְכָלִין לְמַסְבֵּל.

וּבְגִין כֶּךָ אֶתְפְּשְׁטוּ דְּרַגְיָן, וְאֶתְלַבְּשׁוּ נְהוּרִין, וְאִינּוּן
 אֶקְרוּן כְּנַפִּים עֲלָאִין, עַד דְּמָטוּ לְהָאִי בִּקְר
 דְּיוֹסֵף, וְאִיהוּ נָטִיל כָּל נְהוּרִין עֲלָאִין, וּמַגּוּ דְּכָל נְהוּרִין
 עֲלָאִין בֵּיהּ תְּלִיין, זִוּיָּה סְלִיק מִסִּיפֵי עֲלָמָא עַד סִּיפֵי
 עֲלָמָא דְּלְעִילָא, עַד דְּעֲלָמִין דְּלִתְתָּא לֹא יְכָלִין לְמַסְבֵּל.

אֲתָא דָּוִד וְאֶתְקַן הָאִי בּוֹצִינָא, חוּפְּאָה לְהָאִי בְּקָר דְּיוֹסְף, לְאַתְחַפְּאָה בֵּיהּ, וְלְקַיְימָא עֲלָמִין דְּלִתְתָּא, בְּסִדּוּרָא דְּבוֹצִינָא דָּא וְעַל דָּא כְּתִיב, בְּקָר אֶעְרַךְ לְךָ וְאַצְפֶּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות לו) וַיִּצְפֶּהוּ זָהָב טָהוֹר. (נ"א וּבְגִין דְּהָהוּא בּוֹצִינָא דָּוִד בֵּיהּ תְּלִינָא וְכו') בְּגִין דְּהָהוּא בּוֹצִינָא דְּדָוִד אֵינְהִי, וּבֵהּ תְּלִינָא, אָמַר דְּאֵיהּוּ לִיְהוּי חוּפְּאָה לְהָאִי בְּקָר. אֲתָא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר אֲלִמְלָא לָא נִפְקֵנָא בְּאַרְחָא, אֲלָא לְמִשְׁמַע מְלָה דָּא דִּי.

עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, הָא יוֹנָה חַד מְטָא לְגַבִּי רַבִּי אֶלְעָזָר. שְׂרִיאת, וְקָא מְצַפְצָפָא קַמִּיהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹנָה כְּשֶׁרָה מְהִימְנַת הָיִית תְּדִיר בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ, זִילִי וְאִימָא לֵיהּ, הָא חֲבַרְיָא אֲתָאן לְגַבְךָ, וְאַנָּא עֲמַהוּן. וְנִסָּא יִתְרַחֵשׁ לֵיהּ לְתַלְתָּא יוֹמִין, וְלָא יִנְפּוּל עָלֶיהָ דְּחִילוּ, דְּהָא בְּחֻדָּה אֲנִן אֲזִלִּין לְגַבִּיהּ. אֲתִיב זְמַנָּא אַחְרָא וְאָמַר, לָא חֲדִינָא סְגִיא, וּבְאִישׁ בְּעֵינֵי סְגִי, עַל חַד רְמוּנָא מְלִיא דְּאַתְיָהִיב תְּחוּתֵיהּ, וְיוֹסִי שְׁמִיהּ. אֲזִלַּת הֵהִיא יוֹנָא מְקַמִּיהּ, וְאִינוּן חֲבַרְיָא אֲזִלוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, מַאי הָאִי, תְּוֹהֵנָא סְגִי, מִמָּה דְּחַמִּינָא. אָמַר לֵיהּ, יוֹנָה דָּא אֲתָא לְגַבְאִי בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ דְּרַבִּי יוֹסִי חָמִי, דְּאֵיהּוּ בְּבִי מְרַעִיָּה, וְיִדְעָנָא מֵהָאִי יוֹנָה דְּאַשְׁתְּזִיב, וְחִלּוּפָא אֲתִיָּהִיב עָלֶיהָ וְאַתְּסִי.

עַד דְּהוּוּ אֶזְלוּ, הָא עוֹרְבָא חַד קָאִים לְקַמֵּייהוּ, קָרָא
 בְּחֵילָא, וּמְצַפְצַפָּא צַפְצוּפָא סְגִי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 לְהֵכִי אֵת קַיִמָּא, וּלְהֵכִי אֲנַתְּ מִתְקַן, זִיל לְאַרְחָךְ, דְּהָא
 יַדְעָנָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חֲבַרְיָא נִיזִיל וְנִגְמוּל חֶסֶד
 לְרַמוּנָא, דְּהוּוּ מַלְיָא מַפְלָא, וְרַבִּי יוֹסִי דְּפַקִּיעִין שְׁמִיָּה
 אִיהוּ, דְּהָא אֶסְתְּלַק מֵעֲלָמָא דִּין, וְלִית מֵאן דְּחֻזִּי
 לְאַשְׁתַּדְלָא בֵּיהּ, וְאִיהוּ קָרַב לְגַבְנָן.

סְטוּ מֵאַרְחָא, וְאֶזְלוּ לְתַמָּן. פִּיּוּן דְּחָמוּ לֹזֵן כָּל בְּנֵי
 מְאָתָא, נִפְקוּ לְגַבְיֵיהוּ. וְעָאלוּ תַמָּן בְּבֵי רַבִּי יוֹסִי
 דְּפַקִּיעִין, אֵינּוּן חֲבַרְיָא אֵלִין. בְּרָא זְעִירָא הָוּה לִיהּ לְרַבִּי
 יוֹסִי, וְלֹא שָׁבִיק לְבַר נָשׁ דִּימַטֵּי לְעַרְסָא דְאַבוּי, בְּתַר
 דְּמִית. אָלָא הוּא בְּלַחֲדוּי הָוּה סְמִיךְ לִיהּ, וּבְכִי עָלִיָּהּ,
 פּוּמִיָּה בְּפּוּמִיָּה מִתְדַבְּקָא.

פְּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, מָאֲרִיָּה דְעֲלָמָא, כְּתִיב
 בְּאוּרִיָּתָא, (דְּבַרִּים כב) כִּי יִקְרָא קֵן צְפוּר לְפָנֶיךָ וְגו',
 שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם וְגו'. הָוּה גְּעִי הַהוּא יְנוּקָא וּבְכִי,
 אָמַר, מָאֲרִיָּה דְעֲלָמָא, קַיִים מְלָה דָּא דְאוּרִיָּתָא, תְּרִין
 בְּנִין הוּינָא מֵאַבָּא וְאִמִּי, אָנָּא וְאַחַתִּי זְעִירָתָא מִנְּאִי. הָוּה
 לָךְ לְמִיסַב לָן, וְלְקַיִמָּא מְלָה דְאוּרִיָּתָא. וְאִי תִימָא
 מָאֲרִיָּה דְעֲלָמָא, אִם כְּתִיב, וְלֹא אָב, הָא הֲכָא כּוּלָּא
 הוּא, אָבָא וְאִמָּא. אִימָא מִיתַת, וְנִסִּיבַת לָהּ מֵעַל בְּנִין.

הַשְׁתָּא אַבָּא דְהוּי חָפִי עֲלֵן, אַנְסִיב מֵעַל בְּנִין, אֲן דִּינָא
דְאֹרִייתָא. בְּכוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְחֲבֵרִיָּא, לְקַבֵּל בְּכִיָּה וְגַעוּ
דִּיהוּא יְנוּקָא.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי כה) שָׁמַיִם לָרוֹם וָאָרֶץ
לְעוֹמֵק וְגו'. עַד דִּיהוּה אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר קָרָא דָא,
הוּה עֲמוּדָא דְאִשָּׁא פָּסִיק בִּינֵייהוּ, וְהוּא יְנוּקָא הוּה
דְבִיק בְּפוּמִיָּה דְאָבוּי, וְלֹא הוּוּ מִתְפָּרְשָׁאן. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, אוּ בְעֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַרְחֵשׁ נִיסָא, אוּ
בְעֵי דְלֹא יִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ אַחֲרָא עָלֵיהּ, אֲבַל עַל מַלְיָן
דִּיהוּא יְנוּקָא וְדַמְעוּי, לֹא יִכִּילָנָא לְמַסְבַּל.

עַד דִּיהוּוּ יִתְבִּין, שָׁמְעוּ חַד קָלָא, דִּיהוּה (דף ר"ה ע"א) אָמַר,
זַפְּאָה אַנְתָּ רַבִּי יוֹסֵי, דְמַלְיָן דִּיהָי גְּדִיָּא זְעִירָא,
וְדַמְעוּי, סְלִיקוּ לְגַבֵּי כְּרִסְיָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְדָנוּ
דִּינָא, וְתַלְיִסְר בְּנֵי נִשָּׂא אַזְמִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַלְאָךְ
הַמּוֹת בְּגִינָךְ, וְהָא עֲשָׂרִין וְתַרִּין שְׁנִין אוּסִיפוּ לָךְ, עַד
דִּתּוּלִיָּה אֹרִייתָא, לְהָאֵי גְּדִיָּא שְׁלִימָא, חֲבִיבָא קַמִּי
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְחֲבֵרִיָּא, וְלֹא שָׁבְקוּ לְבַר נָשׁ לְמִיקָם
בְּבֵיתָא, מִיַּד חָמוּ הוּוּ עֲמוּדָא דְאִשָּׁא דְסְלִיק,
וְרַבִּי יוֹסֵי פֶתַח עֵינױ. וְהוּוּ יְנוּקָא דְבִיק פּוּמִיָּה בְּפוּמִיָּה.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זַפְּאָה חוּלְקָנָא דְחַמִּינָא תַחֲיִית הַמַּתִּים,

עֵינָא בְּעֵינָא. קְרִיבוּ לְגַבִּיהָ, וְהוּהּ הָהוּא יַנּוּקָא נְאִים,
כְּמָה דְגֹוע מֵהָאֵי עֲלָמָא, אָמְרוּ וּזְכָאָה חוּלְקָךְ רַבִּי יוֹסִי,
וּבְרִיךְ רַחֲמֵנָא דְאַרְחִישׁ לָךְ נִיסָא, עַל גַּעֲיָא וּבְכִיָּיא
דְבַנְךָ, וּבְמַלּוּי, דְהֵכִי דְחִיק בְּמַלְיָן שְׁפִירִין לְתַרְע שְׁמִיא,
בְּמַלּוּי וּבְדַמְעוּי אוֹסִיפוּ לָךְ חֵיִין.

נְטָלוּהוּ לְהֵהוּא יַנּוּקָא, וּנְשַׁקוּהוּ וּבְכוּ עֲמִיהָ מַחְדוּהָ
סְגִיא. וְאַפְקוּהוּ לְבֵיתָא אַחְרָא, וְאַתְעֵרוּ עָלֶיהָ,
וְלֹא אוֹדְעוּ לִיהָ מִיד, אֶלָּא לְבֵתֵר הָכִי. חָדוּ תַמָּן תְּלַתָּא
יוֹמִין, וְחִדְשׁוּ בְהֵדִי הָהוּא רַבִּי יוֹסִי, כְּמָה חִדְשִׁין
בְּאוּרִיָּיתָא.

אָמַר לוֹן רַבִּי יוֹסִי, חֲבַרְיָיא, לָא אֲתִיהִיבַת לִי רֶשׁוּ
לְגַלְאָה מֵהֵהוּא דְחַמִּינָא בְּהֵהוּא עֲלָמָא, אֶלָּא
לְבֵתֵר תְּרִיסַר שָׁנִין. אֲבַל תְּלַת מָאָה וּשְׁתַּיִן וְחַמִּשׁ דְּמַעִין,
דְּאוּשִׁיד בְּרִי, עָאלוּ בְּחוּשְׁבַנָּא קַמִּי מְלָכָא קַדִּישָׁא,
וְאוּמִינָא לְכוּ חֲבַרְיָיא, דְּבִשְׁעָתָא דְּפִתַח בְּהֵהוּא פְּסוּקָא,
וְגַעָא בְּאֵינוּן מַלְיָן, אֲזִידְעוּזְעוּ תְּלַת מָאָה אֶלְפִי סַפְסָלִי
דְּהוּוּ בְּמַתִּיבְתָא דְרַקִּיעָא, וְכֻלְהוּ קַיְיִמִי קַמִּיהָ דְּמְלָכָא
קַדִּישָׁא, וּבְעוּ רַחֲמֵי עָלִי, וְעַרְבוּ לִי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲתַמְלִי רַחֲמִין עָלִי.

וְשִׁפִּיר קַמִּיהָ, אֵינוּן מַלְיָן, וְהֵיךְ מָסַר נַפְשִׁיהָ עָלִי. וְחַד
אַפְטְרוּפְסָא הוּהּ קַמִּיהָ, וְקָאֲמַר, מָאֲרִי דְעֲלָמָא,

הָא פְּתִיב (תהלים ח) מִפִּי עוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים יִסְדַּת עוֹז לְמַעַן
צוֹרְרִיךְ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם. יְהִי רַעְוֵא קַמָּךְ, זְכוּ
דְאוֹרֵייתָא, וְזְכוּ דֵהֵהוּא רַבֵּיא, דְקָא מָסַר נַפְשִׁיהָ עַל
אָבוּהָ דִתְחוּס עֲלֵיהָ, וַיִּשְׁתַּזְיֵב.

וּתְלִיסָר בְּנֵי נֶשָׂא אֲזַמִּין לִיהָ תְּחוּתֵי, וְעַרְבוּנָא יְהֵב לִיהָ,
מְדִינָא תַקִּיפָא דָא. כְּדִין קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְמַלְאָךְ הַמּוֹת, וּפְקִיד לִיהָ עָלֵי, דְלִיתְב לְבַתַּר
עֲשָׂרִין וּתְרִין שָׁנִין, דֵּהָא לָאו עַרְבוּנָא קַמִּיהָ, אֶלָּא
לִיתוּב לִידוּי, מִשְׁכַּנִּין דֵּהוּוּ בִידוּי, הַשְׁתָּא חֲבַרֵּיא, בְּגִין
דְחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִתּוֹן זַכָּאי קָשׁוּט, אֲתַרְחִישׁ
נִיסָא לְעִינֵיכּוּ.

פְּתַח רַבֵּי יוֹסִי וְאָמַר, (שמואל א א ב) יִי מַמִּית וּמַחֲיָה מוֹרִיד
שְׂאוּל וַיַּעַל. הָאֵי קָרָא אֵית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהָ, וְכִי יִי
מַמִּית, וְהָא שְׂמָא דָא סַמָּא דְחֵיִין אִיהוּ לְכָלָא. וּמְלָה דָא
דְמוּתָא, לָא שְׂרִיא בֵּיהָ, וּבְכָל אֲתַר שְׂמָא דָא יְהִיב חֵיִין
לְכָל עַלְמָא, מַהוּ יִי מַמִּית, חֲשַׁבִּין בְּנֵי נֶשָׂא דְאִיהוּ קָטִיל
לְכָל בְּנֵי נֶשָׂא. אֶלָּא יִי מַמִּית וְדָאי דְאִיהוּ עָלֵיהָ, לָא
יְכַלִּין כָּל מְקַטְרָגִין דְעַלְמָא לְנִזְקָא לִיהָ, בְּשַׁעֲתָא
דְאִסְתַּלִּיק מִנֵּיהָ, מִיַּד כָּל מְקַטְרָגִין יְכַלִּין לִיהָ, וּמִית בַּר
נֶשׁ. לָאו הַכִּי.

אֶלָּא יִי מַמִּית, לְמָאן מַמִּית. לֵהֵהוּא מְשִׁיכוּ דְסִטְרָא

אַחֲרָא בִישָׁא. פִּיּוֹן דְּמְשִׁיכוּ דְּסִטְרָא בִישָׁא, חָמֵי לֵיהּ לְזִיו
 יְקָרִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיד מִית. וְלִית לֵיהּ קִיוּמָא
 אֲפִילוּ רְגָעָא חֲדָא. פִּיּוֹן דִּהְהוּא מְשִׁיכוּ דְּסִטְרָא אַחֲרָא מִית
 וְאֲתַעְבֵּר מִן עֲלָמָא, מִיד מְחִיָּה. לְמָאן מְחִיָּה. לְהֵהוּא
 מְשִׁיכוּ דְּרוּחַ קְדָשָׁא, דְּאֲתֵי מִסִּטְרָא דְּקְדוּשָׁה, מְחִיָּה לֵיהּ,
 וְאוּקִיָּם לֵיהּ בְּקִיוּמָא שְׁלִיָּם. כִּלְא עֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּזִמְנָא חֲדָא. וְמָה דְּאֲמַר מוֹרִיד שְׁאוּל וַיַּעַל. מוֹרִיד
 לְהֵהוּא רוּחַ קְדִישָׁא לְשְׁאוּל, וְעֵבִיד לֵיהּ תַּמָּן טְבִילָה,
 לְאַתְדַּכָּאָהּ, וּמִיד סָלִיק לֵיהּ, (לְשְׁאוּל, לְאַתְדַּנָּא תַּמָּן, וּמִיד סָלִיק לֵיהּ

וְעֵבִיד לֵיהּ תַּמָּן טְבִילָה) וְעָאֵל לְאַתֵּר דְּאַצְטְרִיךְ בְּגִן עֵדֶן.
 וְאַנָּא, חֲבַרְיָא, בְּהֵהוּא שְׁעֵתָא דְּאַסְתִּלְקֵנָא מִעֲלָמָא,
 רוּחָא דִּילֵי אֲסִתְלֵק וְדַמָּךְ מִיד, עַד שְׁעֵתָא
 זַעִירָא דְּאַחֲיָא לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְגוֹפָא הוּהּ מִית.
 בְּשְׁעֵתָא דְּפִתַּח בְּרִי בְּאַיְנוֹן מְלִין, כְּדִין פִּרְחָה נְשִׁמְתִּיה
 (נ"א נְשִׁמְתִּי), וְאַעֲרַעַת בְּנְשִׁמְתָא דִּילֵי, דִּהוּהּ סְלֵקָא מְגוּ דְּכִיו
 וּמְגוּ טְבִילָה, וְעָאֵלַת בְּאַתֵּר דְּעָאֵלַת, וְתַמָּן אֲתַדֵּן דִּינְהָא,
 וְאַתֵּיִּהִיבוּ לִי עֶשְׂרִין וְתֵרִין שְׁנִין דְּחִיָּין, בְּגִין דְּמַעִין (דף
 ר"ה ע"ב) וּמְלִין דְּבְרִי, מְכָאן וּלְהֵלְאָהּ, אִית לִי לְאַשְׁתִּדְלָא
 בְּמָה דְּחַמִּינָא, דִּהָא לִית לִי לְאַשְׁתִּדְלָא בְּמְלִין דִּהָאֵי
 עֲלָמָא. פִּיּוֹן דְּחַמִּינָא מָה דְּחַמִּינָא, וּבְעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְלָא יִתְאַבִּיד וְיִתְנַשֵּׂי מִנְּאֵי כְּלוּם.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קיח) יִסּוּר יִסְרָנִי יְיָ וְגו', דָּוִד מִלְכָּא
 אָמַר דָּא, עַל כָּל מַה (ס"א דְאֵעֵבֶר) דְּעֵבֵד בְּהַאי עֲלָמָא,
 וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דִּיהוּה לִיה בְּהַהוּא עֲלָמָא. עַל כָּל מַה
 דְּאֵעֵבֶר בְּהַאי עֲלָמָא, דְּרַדִּיפּוּ לִיה, וְהוּה (לִיה) עָרִיק
 בְּאַרְעָא נּוֹכְרָאָה, בְּאַרְעָא דְּמוֹאֵב, וּבְאַרְעָא דְּפִלְשֶׁתַיִי,
 וּמִכְּלָהּוּ שְׂזִיב לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא שְׂבִיק לִיה
 לְמוֹתָא, וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דִּיהוּה עֲלָמָא.

אָמַר דָּוִד, אִי הָכָא חֲבִנָא לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכָא
 אֲלִקְינָא, וְקַבִּילְנָא עוֹנְשָׁא דִּילִי, וְאֲדַכִּי לִי מִכָּל
 מַה דְּחֲבִנָא, וְלֹא שְׂבִיק עוֹנְשָׁא דִּילִי לְהַהוּא עֲלָמָא, בְּתַר
 מִיתָה. וְדַאי יִסּוּר יִסְרָנִי יְיָ, בְּהַאי עֲלָמָא, בְּגִין לְנִקְאָה
 לִי. וְלַמּוֹת לֹא נִתְנַנִּי, בְּהַהוּא עֲלָמָא, לְנִטְלָא נִקְמַתָּא
 מִנְּאִי, וְאַנָּא, הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנִקִּי לִי זְמַנָּא חֲדָא
 בְּהַאי עֲלָמָא, מִכָּאן וְהִלָּאָה אֲצַטְרִיכְנָא דְּלֹא אֵהָא
 בְּכַסּוּפָא בְּעֲלָמָא דְּאֵתִי.

פֶּתַח הַהוּא יְנוּקָא בְּרִיָּה וְאָמַר, (במדבר כז) אָבִינוּ מִת בַּמִּדְבָּר
 וְהוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה וְגו'. אָבִינוּ, הָא טַעְמָא
 לְעִילָא, אָרִיךְ מְלָה וּמְשִׁיךְ לָהּ, אִי חֲסִידִין קְדִישִׁין, כַּמָּה
 מְשִׁיכוּ דְּצַעְרָא בְּמִקְרֵי אָבִינוּ. לִית צַעְרָא, וְלִית כְּאָבָא
 דְּרוּחָא וְנַפְשָׁא, אֲלֹא כַּד קָרְאן הָכִי, אָבִינוּ, בְּכָאָבָא
 מִלְבָּא. מִת בַּמִּדְבָּר, וְכִי אַחֲרָנִין לֹא מִיתוּ בַּמִּדְבָּרָא,

דְּהָכָא רְשִׁים לִיה, וְאָמַר דְּאִיהוּ מִת בְּמַדְבָּר, וְהָא אֶלְף
וּרְבֵבָן מִיתוּ בְּמַדְבָּרָא.

אֶלָּא כִּמָּה בְּנֵי נִשָּׂא עֲרִטִילָאִין עַל דָּא, מְנַהוֹן אֲמַרִי
דְּהוּא מְקוּשֵׁשׁ עֵצִים הוּה, דְּכִתִּיב פִּי בַחֲטָאוֹ מִת.
וּמְנַהוֹן אֲמַרִי הָכִי, וּמְנַהוֹן אֲמַרִי הָכִי, וְאֲנָא הָכִי
אוֹלִיפְנָא, יוֹמָא דְּאָבָא נָפַל בְּבֵי מְרַעִיָּה, אוֹלְפִי לִי דָּא.
וְאֲנָא חֲמִינָא מַה דְּחֲמִינָא, דְּפִקִּיד לִי אָבָא דְּלָא לְגַלְתָּא.
אֶלָּא כִּמָּה וְכִמָּה הוּו דְּמִיתוּ בְּמַדְבָּרָא, וְלָא עַל חוּבָא
דְּקִרְחָא, וְלָא עַל חוּבָא דְּמֶרְגְּלִים, כִּד אֲתַגְזֹר גְּזֹרָה, (ס"א וְלָא

עַל חוּבָא דְּעַגְלָא דְּעַבְדוֹ וכו') אֶלָּא קוּדְם (ס"א דְּמִיתוּ עַל חוּבָא דְּקִרְחָא, עַל חוּבָא

דְּמֶרְגְּלִים, כִּד אֲתַגְזֹר גְּזֹרָה, וְקוּדְם) מִתְּנ תוֹרָה, וּבִתֵּר עַגְלָא דְּעַבְדוֹ,
אֵינּוֹן מִטְעֵי עֲלֵמָא, וְאֵינּוֹן דְּאֲתַמְשְׁכוּ אֲבַתְרִיָּהוּ.

אֲבַל טַעֲנָה דְּטַעֲנֵנוּ אֵינּוֹן בְּנַתִּין, דְּמִית בְּמַדְבָּר, אִיהוּ,
וְהוּה צִלְפָּחַד רַב לְבֵי יוֹסֵף, וּמַגּוֹ דְּלָא יַדַּע אֲרַחוּי

דְּאוּרִיִּיתָא כְּדִקָּא יָאוּת, לָא הוּה נְשִׂיא. וְהוּא הוּה דְּלָא
נִטְר פּוּמִיָּה וּמְלוּי לְקַבְלִיָּה דְּמִשָּׁה, וְעֲלִיָּה כְּתִיב, (בַּמְדַּבָּר כֹּא)

וַיִּמַּת עִם רַב מִיִּשְׂרָאֵל. גְּבַר דְּלָא יַדַּע אוּרִיִּיתָא, (ס"א לָאו
רַב בְּאוּרִיִּיתָא) וְאִיהוּ רַב מִשְׁפָּחָה. רַב דְּזוֹרְעָא דְּיוֹסֵף, מְבַנּוּי

דְּמִנְשָׁה. וּבְגִין דְּחָב בְּמַדְבָּר בְּמְלוּלָא לְגַבֵּי מִשָּׁה, חָשִׁיבוּ
דְּמִשָּׁה אֲנִטִיר דְּבָבוּ. וּבְגִין כֶּךָ קָרִיבוּ לְקַמִּיָּה דְּמִשָּׁה,

וְאַלְעָזָר, וְכָל הַנְּשִׂאִין, וְכָל רִישֵׁי אֲבָהוֹן, וְלָא מְלִילוּ עִם

מֹשֶׁה אָלֵא לְקַמֵּייהוּ, בְּגִין דְּקַנְיָאוּ קַנְאָה מִנִּיהּ.
 מִכָּאן, מֵאן דְּחֵישׁ מִן דֵּינָא, יִקְרַב אַחֲרָנִין, וְיִסְגִי
 בְּגוּבְרִין בְּהֵדִי הֵהוּא דֵּינָא, בְּגִין דִּישְׁמַעוּן
 דֵּינָא מִנִּיהּ, וְיִדְחַל מִנִּיהּ, וְלֹא יִהְיֶה דָן אֱלֹא כַּדְקֵא
 יָאוּת, וְאִי לָא, יִדְחֵי לִיה מִן דֵּינָא. וְאִינוּן לָא יִדְעוּ דֵּהֵא
 (במדבר יב) מֹשֶׁה עָנוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה.

וְלֹא יִדְעוּ דִּמֹשֶׁה לָא הָכִי.

כִּיּוֹן דְּחָמָא מֹשֶׁה כֶּף, אָמַר חֲמִינָא דְכָל כְּנוּפִיָּא דְגוּבְרִין
 רַבְרַבִּין מִיִּשְׂרָאֵל, וְכָל רִישֵׁי אַבְהֵן וְכָל נְשִׂאֵי
 כְּנֻשְׁתָּא, עָלֵי קָרִיבוּ. מִיַּד אֶתְפָּרֵשׁ מֹשֶׁה מִן דֵּינָא, הֵדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (במדבר כז) וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לְפָנָי יי.
 (אמר משה דא לא אתחזי לדינא) עֲנוֹתָנוּתָא דִּמֹשֶׁה, אֶקְרִיב אֶת
 מִשְׁפָּטָן לְפָנָי יי. דֵּינִין אַחֲרָנִין, אֶרְחָא דָא לָא נְטִילִי,
 דְּאֶף עַל גַּב דְּכְנוּפִיָּא סְגִי עֲלִיהוֹן. אִינוּן דֵּינִי אֶקְרוּן עֲזִי
 פְּנִים, לִית בְּהוּ מַעְנוֹתָנוּתָא דִּמֹשֶׁה כָּלֵל. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה
 דִּמֹשֶׁה. חֲדוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְחַבְרַיִיא.

אָמַר הֵהוּא יַנּוּקָא, אֶהֱדַרְנָא לְמַלִּין קַדְמָאִין. אָבִינוּ מֵת
 בְּמַדְבָּר אָבִינוּ הֵאִי טַעְמָא דָא מִי, לְנַחֵשׁ תַּלְיִיא עַל
 קַדְלִיָּה, וּמִשִּׁךְ זַנְבִּיָּה בְּפוּמִיָּה, בְּטַעְמָא, דֵּהֵהוּא
 דְּאֶתְמַשֵּׁךְ עֲלִיָּה לְעִילָא. מֵת בְּמַדְבָּר, בְּמַלּוּלָא דְפוּמִיָּה.
 אֶתְבְּהִיל הֵהוּא יַנּוּקָא בְּבִהִילוּ, וְאֶתְקִיף בְּקוּדְלָא דְאָבוּי,

וּבְכָה וְאָמַר, צִלְפָּחַד דָּא בְּמִלּוּלָא מִית, וְאַנְתָּ אַבָּא
 בְּמִלּוּלָא אֶהְדְּרַת לְעֵלְמָא דָּא. אֶהְדְּרַת אַבּוּי וְנִשְׁיָק (דף ר"ו ע"א)
 לֵיהּ, וְגַפִּיף לֵיהּ. בְּכוּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְחֲבַרְיָא כְּלָהוּ, וְאַבּוּי
 בְּכָה בַּהֲדִיָּיהוּ, נִטְלוּהוּ כְּלָהוּ וְנִשְׁקוּהוּ בְּפּוּמוּי, עַל
 רִישֵׁיהּ, וְעַל עֵינָיו, וְאַבּוּהָ הָוּה בְּכִי בַּהֲדִיָּה.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּרִי, הוּאִיל וְאַמְרַת מְלָה דָּא,
 מַהוּ כִּי בְּחֻטָּאוּ מִת. אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא, אַבָּא,
 אַבָּא, בְּחַד מְלָה סְגִי לֹון, בְּחֻטָּאוּ דִּתְהוּא (ס"א פִּינָן דִּתְהוּא) נְחֻשׁ
 דְּכָרִיף בְּזַנְבִּיָּה לְעֵילָא, מְשִׁיף טַעְמָא בְּחֻטָּאוּ, מַאי
 בְּחֻטָּאוּ. בְּחֻטָּאוּ דִּתְהוּא נְחֻשׁ. (וְלֹא בְּחֻטָּא אַחֲרָא) וּמַאי אִיהוּ.
 מִלּוּלָא דְּפּוּמִיָּה, כִּי בְּחֻטָּאוּ מִת, טַעְמָא דִּתְהוּא מְשִׁיכוּ
 דִּתְהוּא נְחֻשׁ דְּכָרוּף בְּזַנְבִּיָּה, בְּחֻטָּאוּ וְדָאי.

נִטְלִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּתוּקְפִיָּה, בֵּין דְּרוּעוּי, וּבְכוּ כְּלָהוּ
 חֲבַרְיָא. אָמַר לֹון, רַבָּנָן, שְׁבוּקוּ לִי בַּהֲדִי אַבָּא,
 דְּעַד כְּעַן לָא אֲתִיִּשְׁבָּא רוּחִי (ס"א רוּחִיָּה). אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 לְרַבִּי יוּסִי, אֵימָא כַּמָּה יוּמִין וְשָׁנִין לְהָא יְנוּקָא. אָמַר
 לֹון, חֲבַרְיָא, בְּמָטוּ מַנְיִיכוּ לָא תְּבַעוּן דָּא, דִּתְהָא עַד לָא
 מָטוּ עֲלוּי חֲמֵשׁ שָׁנִין.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, חַס וְשָׁלוֹם, דִּתְהָא בְּעֵינָא טְבָא
 אֲשַׁגְחָנָא בִּיָּה. וּמָה דְּאִמְרַת חֲמֵשׁ שָׁנִין, אֵינּוּן
 חֲמֵשׁ שָׁנִין (בראשית מה) אֲשֶׁר אֵין חָרִישׁ וְקָצִיר. דִּלָּא תְּקָצוּר

לִיָּה לְעֵלְמִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי אַבָּא, נִיְתִיב הָכָא
 עַד ז' יוֹמִין, בְּגִין דְּאֲתֵי־יִשְׁבָּא בֵּיתָא. דְּהָא כָּל שְׁבַעַה
 יוֹמִין דְּנִשְׁמַתָּא נִפְקַת מִן גּוּפָא, אִזְלַת עֲרֻטִּילָאָה. וְהִשְׁתָּא
 דְּאֶהְדְּרַת, עַד כְּעֵן לָא אֲתֵי־יִשְׁבַת בְּדוּכְתָהָא, עַד שְׁבַעַה
 יוֹמִין.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב (דברים טו) פְּתוּחַ תִּפְתַּח אֶת יַדְךָ
 לְאַחִיךָ לְעֵנֶיךָ וּלְאַבְיוֹנֶךָ, קָרָא דָּא, הָא תְּנִינָן
 לִיָּה, דְּלֹא יִשְׁבּוּק בַּר נָשׁ עֲנִיא דִּילִיָּה, וְיִהָב לְאַחֲרָא. הָא
 רַבִּי יוֹסִי חֲמוּף בְּבֵי מְרַעִיָּה, גִּיזִיל וְנִגְמּוּל חֶסֶד עֲמִיָּה.
 וּבִתְרַ דְּנֶהְדֵּר, גִּיעוּל בְּהֵאֵי. וְהָא כָּל זְמָנָא דְּנֶהְדֵּךְ וְנֶהְדֵּר
 בְּאַרְחָא דָּא, נַחֲמֵי תַּחֲיִית הַמַּתִּים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְדָאֵי
 הָכֵי הוּא, גִּשְׁקוּהוּ לְהֵהוּא יִנּוּקָא, בְּרַכּוּהוּ וְאִזְלוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, תּוּוּהֵנָּא עַל דִּרְדִּיקֵי דְדָרָא דָּא, כַּמָּה
 תְּקִיפָא חִילִיָּיהוּ, וְאִינּוּן טְנָרִין רַבְרַבִּין רָאמִין.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְאַבָּא, מְאָרִיָּה דְדָרָא
 דָּא. דְּהָא בְּיוֹמוֹי, בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְקָנָא, תְּרִין
 מְתִיבְתִין דִּילִיָּה, וּלְמַעַבְד לוֹן יִשׁוּבָא רַבְרַבָּא וְעֵלְאָה
 כְּדָקָא יָאוּת. דְּהָא לָא יְהָא כְּדָרָא דָּא, עַד דִּיִּיתִי מִלְכָּא
 מְשִׁיחָא. אִזְלוּ.

עַד דְּהוּוּ אִזְלֵי, אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא תְּנִינָן, עַל חַד סְרִי
 מְלִין נִגְעִין אֲתֵיִן עַל בְּנֵי נִשְׂאָ. וְאֵלִין אִינּוּן: עַל

עֲבוּדָה זָרָה. וְעַל קָלֶלֶת הַשָּׁם. וְעַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת. וְעַל
 גְּנִיבָה. וְעַל לְשׁוֹן הָרַע. וְעַל עֵדוֹת שֶׁקֶר. וְעַל דֵּיּינָא
 דְּמִקְלָקֵל יֵת דֵּינָא. וְעַל שְׁבוּעַת שְׁוֹא. וְעַל דֵּעָאֵל
 בְּתַחוּמָא דְּחַבְרִיָּה. וְעַל דְּמַחְשָׁב מַחְשָׁבִין בִּישׁוּן. וְעַל
 דְּמִשְׁלַח מַדְנִים בֵּין אַחִים. וְאִית דְּאַמְרֵי, אַף עַל עֵינָא
 בִּישָׂא. וְכִלְהוּ תַנִּינָן בְּמַתְנִיתָא.

עֲבוּדָה זָרָה מִנִּין. דְּכֹתִיב, (שְׁמוֹת ל"ב) וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת הָעַם
 כִּי פְרוּעַ הוּא כִּי פָרַעַה אֶהְרֵן. מֵאִי כִּי פְרוּעַ הוּא.
 דְּאַלְקוּ בְּצַרְעַת. כְּתִיב הֲכֹא כִּי פְרוּעַ הוּא, וְכֹתִיב הֲתֵם,
 (ויקרא יג) וְהִצְרוּעַ אֲשֶׁר בּוֹ הִנְגַע בְּגִדָיו יִהְיוּ פְרוּמִים וְרֹאשׁוֹ
 יִהְיֶה פְרוּעַ. וְעַל קָלֶלֶת הַשָּׁם, דְּכֹתִיב, (שְׁמוֹאֵל א' י"ז) הַיּוֹם הַזֶּה
 יִסְגְּרוּךְ יְיָ בְּיָדֵי, וְכֹתִיב, (ויקרא יג) וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֵן.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מְלָה דָּא לָא אֶתֵּי־שָׁבָא, וְאַצְטְרִיךְ
 לְעֵינָא בֵּיהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֲכִי הוּא וְדָאִי,
 פְּלִשְׁתֵּי דָּא קָרִיב לְיִיחוּסָא דְּדוּד הוּא, וּבְרָה דְּעָרְפָּה הוּא,
 וְהֵינּוּ דְּכֹתִיב, (שְׁמוֹאֵל א' י"ז) מִמַּעֲרֻכּוֹת פְּלִשְׁתִּים, אֵל תִּקְרִי
 מִמַּעֲרֻכּוֹת, אֶלָּא מִמַּעֲרוֹת פְּלִשְׁתִּים, דְּשׁוּיָה לְאַמִּיהּ
 כְּמַעֲרָתָא דָּא. וְכִיּוֹן דְּכֹתִיב, (שְׁמוֹאֵל א' י"ז) וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת
 דוּד בְּאַלְהָיו, אֶסְתַּפֵּל בֵּיהּ דוּד בְּעֵינָא בִּישָׂא. וּבְכַל אֶתְר
 דְּהוּא מִסְתַּפֵּל בְּעֵינָא בִּישָׂא, כָּל זִינֵי צַרְעַת אֶתְמַשְׁכֵּן
 מְעֵינִיהּ דְּדוּד. וְהֲכִי הוּא בִּיּוֹאֵב, כִּיּוֹן דְּאַסְתַּפֵּל בֵּיהּ דוּד

בְּעֵינָא בִישָׂא, מַה כְּתִיב, (שמואל ב ג) וְלֹא יִפְרֹת מִבֵּית יוֹאָב
זָב וּמִצּוֹרֵעַ וּגּוֹ'.

וְהִכָּא בְּפִלְשְׁתֵי דָא, כִּיּוֹן שְׁקָלֵל אֶת הַשֵּׁם, אֲסִתְּכַל בֵּיהּ
בְּעֵינָא בִישָׂא, וְחֵמָא בְּמִצְחֵיהּ דְּאַצְטָרַע. מִיַּד
(שמואל א יז) וְתִטְבַּע הָאֲבָן בְּמִצְחוֹ, וְאֶת־דִּבְקַת הַצָּרַעַת
בְּמִצְחוֹ. וְכֹלָא הוּוּ אֲשֶׁתְקַעַת עֵינָא בִישָׂא דְצָרַעַת
בְּמִצְחוֹ, וְאֲשֶׁתְקַעַת אֲבָנָא מִמֶּשׁ בְּמִצְחוֹ, וְדַאי מִצּוֹרֵעַ
הוּוּ.

רְשַׁע חֵיִיבָא (דף ר"ו ע"ב) דְּבִלְעָם, עֵינָא דִּילֵיהּ, הוּוּ בְּהַפּוּכָא
מֵעֵינָא דְדוּד עֵינָא דְדוּד הוּוּ מְרַקְמָא מְכַל זִינֵי
גְּוּוֹנִין, לָא הוּוּ עֵינָא בְּעֵלְמָא שְׁפִירָא לְמַחְזֵי, כְּעֵינָא
דְדוּד. כָּל גְּוּוֹנִין דְּעֵלְמָא מְנַצְצֵן בֵּיהּ, וְכֹלָא בְּרַחֲמֵמוּ
לְמָאן דְּדַחֲלֵל חֲטָאָה, דְּכְתִיב, (תהלים קיט) יִרְאֵיךָ יִרְאוּנֵי
וְיִשְׁמְחוּ. חֲדָאן כַּד חֲמָאן לֵי. וְכָל אֵינּוֹן חֵיִיבִין דְּחֲלִין
מִקְמֵיהּ.

אַבְל עֵינּוּי דְּבִלְעָם חֵיִיבָא, עֵינָא בִישָׂא בְּכֹלָא, בְּכָל
אַתָּר דְּהוּוּ מִסְתַּכָּל, כְּשִׁלְהוּבָא שְׂצִי לֵיהּ. דְּהָא לֵית
עֵינָא בִישָׂא בְּעֵלְמָא, כְּעֵינָא דְּהָוָא רְשַׁע, דְּאִיהוּ
בְּהַפּוּכָא מֵעֵינּוּי דְדוּד.

עַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת, דְּכְתִיב, (ישעיה ג) וְשִׁפַּח יִי קְדָקוֹד בְּנוֹת
צִיּוֹן. וְכְתִיב (ויקרא יד) וְלִשְׂאֵת וְלִסְפַּחַת. עַל הַגְּנִבָּה,

דְּכַתִּיב, (זכריה ה) הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם יי צְבָאוֹת וּבָאָה אֶל בֵּית
הַגָּנֹב וְגו' וְכִלְתּוּ וְאֵת עֵצָיו וְאֵת אֲבָנָיו. מֵאֵן הוּא מְלָה
דְּמַכְלָה עֵצִים וְאֲבָנִים. דָּא צִרְעַת. דְּכַתִּיב, (ויקרא יד) וְנִתַּן
אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֵת עֵצָיו.

עַל לְשׁוֹן הָרֶע, דְּכַתִּיב, (במדבר יב) וַתְּדַבֵּר מְרִים וְאַהֲרֹן
בְּמִשָּׁה וְגו', וְכַתִּיב (במדבר יב) וַיִּפֶן אַהֲרֹן אֶל מְרִים
וְהִנֵּה מִצּוֹרֶעַת. עַל עֵדוּת שְׁקֵר, בְּגִין דְּסִהִידוּ יִשְׂרָאֵל
שְׁקֵר, וְאָמְרוּ (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל, בְּקַל תִּקְיָה,
דְּכַתִּיב (שמות לב) קוֹל מְלַחֲמָה בַּמַּחֲנֶה. בְּגִין דָּא, (במדבר ה)
וַיִּשְׁלְחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צְרוּעַ וְכָל זָב וְגו'.

עַל דִּיּוֹן דְּמַקְלָקֵל דִּינָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה ה) כְּפֹאֲכֹל קֵשׁ
לְשׁוֹן אִשׁ וְחֹשֶׁשׁ וְגו' וּפְרָחַם כְּפֹאֲבֵק יַעֲלֶה וְגו', מֵאִי
טַעֲמָא. כִּי מֵאִסּוּ אֵת תּוֹרַת יי צְבָאוֹת. וְאִין פְּרָחַם, אֶלֶּא
צִרְעַת. דְּכַתִּיב, (ויקרא יג) וְאִם פָּרוּחַ תִּפְרַח הַצִּרְעַת. עַל
דְּעָאֵל בְּתַחֲוּמָא דְּחִבְרִיָּה מִנִּין. מַעֲוִזְיָהּ. דְּעָאֵל בְּתַחֲוּמָא
דְּכַהוּנָה. דְּכַתִּיב, (דברי הימים ב כו) וְהַצִּרְעַת זָרְחָה בְּמִצְחוֹ. וְעַל
דְּמִשְׁלַח מְדָנִים בֵּין אַחִים. דְּכַתִּיב, (בראשית יב) וַיִּגַּע יי אֶת
פְּרַעֲזָה, דְּאִיהוּ שְׁלַח מְדָנִים בֵּין אַבְרָהָם וְשָׂרָה. וְעַל עֵינָא
בִּישָׂא, כְּמָה דְּאֶתְמַר. וְכִלְהוּ הוּוּ בֵּיהּ בְּהַהוּא רְשָׁע
דְּבַלְעָם.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל הַנֶּהָר. מֵאִי עַל

הַנְּהַר. דִּי־הֵב עֵינָא בִישָׁא, עַל הַהוּא נְהַר, דִּקְיִימָא בְּהוּ
 בִישָׁרְאֵל. דְּכַתִּיב, (ישעיה סו) הַנְּנִי נוֹטָה אֵלֶיהָ כְּנֶהֱרָ שְׁלוֹם.
 וְהוּא אַתָּא בְּהַהוּא פְּתוּרָא, וְאַגְרִי בְּהוּ.

אֲמַר רַבִּי אֲבָא, כָּל הַנִּי מְלִין הוּוּ וְדַאי בְּבַלְעָם. אֲבַל
 גְּלוּי עֲרִיּוֹת מִנִּין, דְּכַתִּיב, (במדבר לא) הֵן הִנֵּה הִיוּ
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַבֵּר בְּלַעַם לְמַסֵּר מֵעַל בְּיַי וְגו'. הָא הֲכָא
 עֲבוּדָה זָרָה וְגְלוּי עֲרִיּוֹת. סִהְדוּתָא דְשִׁקְרָא, דְּכַתִּיב וַיִּדַע
 דַּעַת עֲלִיּוֹן, וַדַּעַת בְּהֶמְתּוּ לָא הוּוּ יִדַע. קְלָקַל יַת דִּינָא,
 דְּכַתִּיב לָךְ אִיעֲצָךְ. דִּהָא בְּדִינָא קְיִימָא, וְיֵהֵב עֵיטָא
 בִישָׁא לְאַבְאָשָׁא, וְסִטִּי מִן דִּינָא, וְאַמְלִיךְ בִּישִׁין עָלֵיִיהוּ.
 עֲאֵל בְּתַחוּמָא דְלָאוּ דִילֵיהָ, דְּכַתִּיב וְאֵעַל פֶּר וְאֵיל
 בַּמִּזְבֵּחַ, וְכַתִּיב אֶת שִׁבְעַת הַמִּזְבְּחוֹת עָרַכְתִּי.
 מִשְׁלַח מַדְּנִים בֵּין אַחִים, בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיֵהֶם שִׁבְשָׁמִים.
 לְשׁוֹן הָרַע, לָא הוּוּ בְּעֵלְמָא כְּגִינְיָה. קְלָלַת הַשֵּׁם, דְּכַתִּיב
 וְאַנְכִי אֶקְרָה כֹּהֵן. וְכִלְהוּ הוּוּ בֵיהָ. עֵינָא בִישָׁא כְּמָה
 דְּאַתְמַר. וְכִלְא עַל הַהוּא נְהַר דִּישְׁרָאֵל, יֵהֵב עֵינׁוּי
 לְאַתְגְּרָא בֵיהָ. אֶרֶץ בְּנֵי עַמוּ, וְכִי לָא יִדַעְנָא דְאֶרֶץ בְּנֵי
 עַמוּ הִיא. אֶלָּא רְזָא דָא, דְּכָל בְּנֵי עַמוּ מִתְדַבְּקִין בֵּיהָ וְהָא
 אַתְמַר. (חסר, ועיין בסוף הספר סימן יו"ד)

וַיֵּרָא בְּלָק בֶּן צְפּוֹר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (משלי כג)
 אַל תִּלְחֶם אֶת לֶחֶם רַע עֵין וְגו'. דָּא בְּלַעַם, דְּבָרִיךְ

לְהוֹ לְיִשְׂרָאֵל. וְאֵל תִּתְּאוּ לְמַטְעֲמוֹתַי, דָּא בְּלָק,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֲתֵרְעִי לְאִינוּן עֲלוּן דְּאֲתִקִּין
קַמִּיהָ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְחַמָּא בְּלָק דְּהָא סִיחּוּן וְעוּג אֲתִקְטְלוּ,
וְאֲתַנְסִיבַת אֲרַעְהוּן, חַמָּא מַה חַמָּא, דְּאִיהוּ אֲמַר
וַיֵּרָא. אֵלָא חַמָּא בְּחַכְמַתָּא דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ, וְחַמְשָׁה עֲלָאִי
דְּמַדִּין, וְעַמִּיהָ, נְפֻלִין בִּידָא דְּיִשְׂרָאֵל. חַמָּא, וְלֹא יַדַּע,
וְעַל דָּא אֲקֻדִים לְבַלְעָם, דְּחִילֵיהּ בְּפוּמִיהָ, פְּגוּוּנָא
דְּיִשְׂרָאֵל דְּחִילֵיהּ בְּפוּמִיהוּן.

וְאֲפִילוּ בַלְעָם תְּאִיב הוּהוּ יִתִּיר מִבְּלָק. וְהֵיכֵי יִדְיַעָא
דְּאִיהוּ הוּהוּ יַדַּע, בְּלִילֵיא הוּהוּ יַדַּע, בְּגִין דְּאִינוּן
כְּתָרִין תִּתְּאִין וְחַמְרִי, לָא שְׂכִיחוּ אֵלָא בְּמִשְׁמְרָה רֵאשׁוּנָה
דְּלִילֵיא, וְעַל דָּא הוּהוּ לֵיהּ אֲתַנָּא, דְּהֵאִי גִיסָא,
לְאֲתַחְבְּרָא (דף ר"ז ע"א) חַמְרִי בַּהֲדָה בְּרִישָׁא דְּלִילֵיא.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם לַיְלָה. הַכִּי
הוּא וְדֵאִי, וְאֻקְיַמְנָא הֵהוּא מְמַנָּא דְּמַמְנָא עֲלֵייהוּ,
וְהוּא הוּהוּ אֲתִי לְקַבְּלֵיהּ. פְּגוּוּנָא דָּא (בראשית לא) וַיָּבֹא
אֱלֹהִים אֶל לִבְּן הָאֲרָמִי וְגו'. וְכֹלָא חַד מְלָה. בְּגִין דָּא
אִיהוּ אֲמַר לְרַבְרַבִּי בְּלָק לִינוּ פַּה הַלִּילָה.

כִּיּוֹן דְּהוּהוּ אֲתִי הֵהוּא מְמַנָּא, בַּלְעָם הוּהוּ אֲתִי לְגַבִּי
אֲתַנִּיהּ, וְעַבְד עוֹבְדִיהּ, וְאֲמַר מְלִי, וְכַדִּין אֲתַנָּא

אוֹדְעָא לִיהַּ. וְאִיהוּ אַחְזִי עוֹבְדָא לְמִשְׁרֵי עֲלוֹי הַהוּא
 רוּחָא. וּמֵאֵי אַחְזִי. הוּא הָוֵה יַדַּע דְּחֻמְרֵי שְׁטָאן וְשָׂרְאן
 בְּקַדְמִיתָא דְּלִילְיָא, כְּדִין אַחְזִי עוֹבְדָא, וְקָאִים לְאַתְנִיַּה
 בְּאַתְרַּ מְתַתְקֵן, וְעֵבִיד עוֹבְדוּי וְסִדְר מְלוּי. וְכְדִין הָוֵה אֲתֵי
 מֵאֵן דְּאֲתֵי, וְאוֹדַע לִיהַּ עַל יְדָא דְּהֵהִיא אַתּוּן.

כִּיּוֹן דְּלִילְיָא חַד אָמַר לִיהַּ לֹא תִלְךְ עִמָּהֶם, מֵאֵי טַעְמָא
 תָּב תְּנַיִנּוֹת לְהֵאֵי. אֶלָּא אֵינּוֹן בְּרִשׁוּתָא דְּלַעֲיִלָּא
 קַיִימִי, וְהֵא תְּנַיִנּוֹן, בְּדַרְךְ שְׁאֲדָם רוּצָה לְלַכֵּת בַּהּ מוֹלִיכִין
 וְכוּ'. בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, לֹא תִלְךְ עִמָּהֶם. כִּיּוֹן דְּחֻמְא
 קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּרַעוּתָא הוּא לְמִיַּהֲךְ. אָמַר לִיהַּ קוּם
 לִךְ אֲתָם וְאֶךְ אֶת הַדְּבַר וְגו'. מָה עֵבֵד בְּלַעֲם כָּל הַהוּא
 לִילְיָא הָוֵה מְהַרְהַר וְאָמַר וּמָה אֵן הוּא יִקְרָא דִּילִי, אֵי
 בְּקִטּוּרָא אַחְרָא אַתְקֻטְרָנָא. אֲשַׁגַּח כָּל הַהוּא לִילְיָא
 בְּחַרְשׁוּי, וְלֹא אֲשַׁכַּח סֻטְרָא, דִּיְהֵא הוּא בְּרִשׁוּתִיַּה, אֶלָּא
 מִסְטְרָא דְּאַתְנִיַּה.

וְהֵיִינּוּ דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּאֵלִין כְּתָרִין
 תַּתְּאִין אֵית יְמִינָא וְאֵית שְׁמַאלָא. מִסְטְרָא
 דִּימִינָא חֻמְרִי, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא. וּמִסְטְרָא דְּשְׁמַאֲלֵי אַתְנִי
 וְתַאנָּא, עֲשָׂרָה אֵינּוֹן לִימִינָא, וְעֲשָׂרָה לְשְׁמַאלָא. וְדָא
 הוּא דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, יוֹסֵף כֵּד אַתְפָּרֵשׁ מֵאֲבוּי, יַדַּע
 בְּחַכְמַתָּא דְּלַעֲיִלָּא, בְּרֹזָא דְּכְתָרִין קְדִישִׁין עֲלָאִין. כִּיּוֹן

דְּתוּה בְּמִצְרַיִם, אוֹלִיף בְּהֵיא חֲכַמְתָּא דְּלֵהוֹן, בְּאִינוֹן
 כְּתָרִין תְּתַאֲיִן, הֵיךְ אֲחִידֵן אִינוֹן דִּימִינָא, וְאִינוֹן
 דְּשִׁמְאֵלָא. עֶשְׂרָה דִּימִינָא וְעֶשְׂרָה דְּשִׁמְאֵלָא חֲמָרִי
 וְאַתָּנִי. וּבְגִין כֶּךָ רִמְזוּ לְאָבוּי מָמָה דְּאוֹלִיף תַּמָּן, דְּכַתִּיב
 (בראשית מה) וּלְאָבוּי שָׁלַח פְּזֹאת עֶשְׂרָה חֲמוּרִים וְגו'.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִינוֹן דִּימִינָא כְּלִילָן כְּלָהוּ בְּחַד, דְּאֶקְרִי
 חֲמוּ"ר. וְהֵאֵי הוּא הֵהוּא חֲמוּר, דְּכַתִּיב, (דברים כב) לֹא
 תַחְרוֹשׁ בְּשׁוּר וּבַחֲמוּ"ר יַחְדָּיו. וְהֵאֵי הוּא חֲמוּר, דְּזַמִּין
 מִלְכָּא מְשִׁיחָא לְמִשְׁלַט עָלֶיהָ, כְּמָה דְּאוּקְיָמְנָא. וְאִינוֹן
 דְּשִׁמְאֵלָא, כְּלִילָן כְּלָהוּ בְּחַד דְּאֶקְרִי אַתּוֹן, דְּהֵא
 מְסֻטְרָהָא נִפְיָק עִירָה, קְטְרוּגָא דְּדַרְדְּקִי, כְּמָה
 דְּאוּקְיָמְנָא. וְהֵיִינוּ דְּכַתִּיב, (זכריה ט) עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוּר
 וְעַל עִיר בֶּן אֲתוּנוֹת, אֲתַנַּת חָסֵר, עֶשְׂרָה דְּכְלִילָן כְּחַד.

וְדָא הוּא דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאֵי דְּכַתִּיב, (בראשית מט)
 אֶסְרִי לַגֶּפֶן עִירָה. אֶסְרִי לַגֶּפֶן, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְקִשְׂרָא בְּגִינֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל דְּאֶקְרוּן גֶּפֶן. עִירָה.
 דְּאִיהוּ קִטְיִגוּרָא דִּילֵהוֹן, וּבְגִין דְּאֶקְרוּן שׁוּרְק, דְּכַתִּיב,
 (ירמיה ב) וְאָנֹכִי נֹטְעֵתִיךְ שׁוּרְק. בְּנֵי אַתְנוּ, הֵהוּא דְּנִפְיָק
 מְסֻטְרָא דְּהֵאֵי אַתּוֹן.

וְהֵנִי י' מִימִינָא, וְי' מְשִׁמְאֵלָא, וְאַתְכְּלִילָן בְּהֵנִי תְרִי,
 כְּלָא אִינוֹן מְשִׁתְּכְחִי בְּקַס"ם. וְאִית עֶשְׂרָה אַחְרָנִין

דִּימִינָא וְעִשְׂרָה דְשִׁמְאָלָא, דְמִשְׁתַּכְּחֵי בְּנַח"שׁ. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, כִּי לֹא נִחַשׁ בִּיעֶקֶב וְלֹא קָסַם בְּיִשְׂרָאֵל. מֵאִי
 טַעְמָא, בְּגִין כִּי יִי אֱלֹהֵיו עִמוֹ. מִסְטָרָא דְנַח"שׁ, נִפְק
 שׁו"ר, מִסְטָרָא דְקָס"ם, נִפְק חֲמו"ר. וְדָא הוּא שׁוֹר
 וְחֲמוֹר, וְעַל דָּא בְּלָעַם, פִּיּוֹן דִּידַע דְאִתְקַשְׁר בְּרִשׁוּתָא
 אַחְרָא, וְאָמַר לֵיה אַךְ אֵת הַדָּבָר וְגו', אַבְאִישׁ לֵיה,
 וְאָמַר, וּמָה אָן הִיא יְקָרָא דִילֵי. מִיַּד אִסְתַּכַּל בְּחַרְשׁוּי,
 וְלֹא אֲשַׁכַּח דִּיהָא בְּרִשׁוּתֵיהָ, אֲלֵא הָאִי אֲתוֹן.

מִיַּד (במדבר כ"ב) וַיִּקָּם בְּלָעַם בַּבֶּקֶר וַיַּחְבוֹשׁ אֶת אֲתוֹנוֹ
 לְמַעַבְד רַעוּתֵיהָ בָהּ, וְרַעוּתָא דְבְּלָק. וְעַל דָּא וַיַּחַר
 אַף אֱלֹהִים כִּי הוֹלִיךְ הוּא. הוּא דִּיִּיקָא, דְאִפִּיק גְּרַמִּיהָ
 מִרִּשׁוּתֵיהָ, מִמָּה דְאָמַר לֵיה וְאֵךְ אֵת הַדָּבָר וְגו'. תָּא חֲזִי
 דְהַכִּי הוּא, דְהָא בְּקַדְמִיתָא יְהִיב לֵיה רִשׁוּתָא, וְאָמַר קוּם
 לֵךְ אִתָּם, הַשְׁתָּא דְהוּא אֲזִיל, אֲמַאי וַיַּחַר אַף אֱלֹהִים.
 אֲלֵא בְּגִין דְהוֹלִיךְ הוּא, הוּא בְּרִשׁוּתֵיהָ דִילֵיהָ, לְנַפְקָא
 מִתְּהוּא דְאָמַר לֵיה וְאֵךְ אֵת הַדָּבָר.

אָמַר לֵיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (דף ר"ז ע"ב) רָשַׁע, אֵת מְתַקֵּן
 וּמְזַרְזוּ זַיִינְךָ לְנַפְקָא מִן רִשׁוּתֵי, חֲזִיךְ אַנְתָּ וְאַתְּנֵךְ
 בְּרִשׁוּתֵי תְהוּוֹן. מִיַּד וַיִּתִּיצַב מִלְּאֵךְ יִי. מֵאִי וַיִּתִּיצַב. אָמַר
 רַבִּי אַבָּא, נִפְק וְקָאִים בְּאוּמְנוּתָא אַחְרָא, מְאוּמְנוּתָא
 דִּילֵיהָ, דְהָאִי מִלְּאֵכָא דְרַחֲמֵי הוּא. וְהַיִּינוּ דְאָמַר רַבִּי

שִׁמְעוֹן, חִיִּיבִיא מְהַפְּכֵי רַחֲמֵי לְדִינָא. לְשִׁטָּן לוֹ, דְּהָא לָא
אוּמְנוּתָא דִּילֵיהּ הָוּה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לָא שְׁנֵי מְלֹאכָא, וְלֹא נֶפֶק
מֵאוּמְנוּתָא דִּילֵיהּ, אֶלָּא בְּגִין דְּהָוּה הָאִי מְלֹאכָא
מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי, וְקָאִים לְקַבְּלֵיהּ, סְתִיר חֲכַמְתָּא דִּילֵיהּ,
וְקִלְקַל רְעוּתֵיהּ. הֵדָּא הוּא דְכָתִיב לְשִׁטָּן לוֹ. לוֹ הָוּה שִׁטָּן,
וְאֶשְׁתַּכַּח שִׁטָּן, אֲבָל לְאַחֲרָא לָא הָוּה שִׁטָּן.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה חֲפִים הָוּה בְּלָעָם
בְּחַרְשׁוּי, עַל כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא, דְּהָא בְּשַׁעֲתָא
דְּאֶשְׁגַּח, לְאַשְׁכַּחַא עֵיטָא לְנַפְקָא מִרְשׁוּתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, מִתְּהִיא מְלָה דְכָתִיב, וְאֵךְ אֶת הַדָּבָר וְגו'.
אֶסְתַּכַּל בְּחַרְשׁוּי, וְלֹא אֶשְׁכַּח בַּר תְּהִיא אֶתוֹן, מִה כְּתִיב,
וַיַּחְבֹּשׁ אֶת אֶתוֹנוֹ, אֶטְעִין לָהּ בְּכָל חַרְשִׁין, וּבְכָל קְסָמִין
דְּהָוּה יָדַע, וְאֶעִיל בָּהּ, וְאֶכְלִיל לָהּ מִכְּלָהּ, בְּגִין לְמִילַט
לְהוֹ לְיִשְׂרָאֵל. מִיָּד וַיַּחַר אֶף אֱלֹהִים כִּי הוֹלֵךְ הוּא. הוּא
דְּיִיקָא כַּמָּה דְּאֶתְמַר. מָה עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶקְדִּים
לְמֹלֶאכָא דְרַחֲמֵי. לְקִימָא לְקַבְּלֵיהּ, וַיִּסְתִּיר חַרְשׁוּי
וְקִסְמוּי.

וְתַא חֲזִי, דְּעַד הַשְּׁתָּא לָא כְּתִיב יי וְלֹא אֶתְחַזִּי בְּקִסְמוּי
וְחַרְשׁוּי. וְהָא אוּקְמוּהָ. וְהַשְּׁתָּא פִּיּוֹן דְּאֶתְקִין
אֶתְנִיהּ, וְזִרְזָה בְּתַקוּבֵי חַרְשׁוּי, בְּסְטָרָא דְּדִינָא לְמִילַט

לְיִשְׂרָאֵל, אֲקָדִים קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִלְאָכָא דְרַחֲמֵי
 לְקַבְּלֵיהּ, וּבְשֵׁמָא דְרַחֲמֵי, בְּגִין לְסִתּוֹר חֲכֻמַּתָּא דֵּי לֵיהּ,
 וְלֹא־סִטְאָה לְאַתְנִיָּה מִהֵהוּא אֲרַחָא, כְּמָה דְכָתִיב, וַתֵּט
 הָאֲתוֹן מִן הַדֶּרֶךְ. מִן הַדֶּרֶךְ דֵּי יִקָּא. וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב
 וַיִּתְיַצֵּב מִלְּאֲךָ הָאֱלֹהִים, וַיַּעֲמֹד מִלְּאֲךָ הָאֱלֹהִים, אֶלֹּא
 מִלְּאֲךָ יי דְרַחֲמֵי.

אֲמַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְשָׁע, אֶת אֲטַעֲנַת לְאַתְנַךְ
 בְּחַרְשָׁךְ, בְּכֻמָּה סְטְרֵי דְדִינֵי לְקַבֵּל בְּנִי. אֲנָא
 אֲעַבְרֵ טְעוֹנָךְ, וַיִּהְפֹּךְ מֵאֲרַחָא דָּא, מִיַּד אֲקָדִים מִלְּאָכָא
 דְרַחֲמֵי לְשִׁטְן לֹו. לֹו דֵּי יִקָּא. כְּמָה דְאֲתַמַּר.

(במדבר כ"ב) וַתֵּרָא הָאֲתוֹן אֶת מִלְּאֲךָ יי וְגו'. אֲמַר רַבִּי יִצְחָק,
 וְכִי אֲמַאי חֲמַאת הִיא, וּבְלָעָם דִּהוּה חֲפִים כָּל כַּף
 לָא חֲמָא. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, חֶס וְשְׁלוֹם דִּהוּהוּ רְשָׁע יִסְתַּכַּל
 בְּחִיזוֹ קִדְיִשָׁא. אֲמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב נוֹפֵל וּגְלוֹי
 עֵינַיִם. אֲמַר לֵיהּ לָא שְׁמַעְנָא בְּהָא מִיַּדִּי וְלֹא אִימָא. אֲמַר
 לֵיהּ אֲנָא שְׁמַעְנָא, דְּכִד הוּה אֲצִטְרִיךְ לְאַסְתַּכְּלָא, הוּה
 נְפִיל וְחָמֵי. וְהִשְׁתָּא לָא אֲצִטְרִיךְ לְאַסְתַּכְּלָא.

אֲמַר לֵיהּ, אִי הָכִי, בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר הוּה עַל כָּל
 נְבִיאֵי מְהִימְנוּתָא, דְּאִיהוּ גְלוֹי עֵינַיִם, חָמֵי
 וְאַסְתַּכַּל בִּיקְרָא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אֲמַר, בְּלָעָם בְּחַרְשׁוֹי, הוּה יַדַּע בְּאִינּוֹן כְּתָרִין תַּתְּאִין

דִּלְתַתָּא, כְּמָה דְכְּתִיב, (יהושע יג) וְאַתְּ בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר
הַקּוֹסִים, קוֹסִים קָרִייהָ קְרָא, דְּטַנוּפָּא דְטַנוּפִי, הֵיךְ יִסְתַּכַּל
בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיהָ. וְעוֹד, הָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּחִיזוּ חַד
דְּחֻזָּא לְפוּם שְׁעֵתָא, דְּכְתִיב וַיִּגַּל יְיָ אֶת עֵינָי בְּלַעַם,
אֲתַעְקִימוּ עֵינָיו, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ דְהוּהָ חָמִי בְּגֵלוּי דְעֵינָיו,
וְאַסְתַּכַּל בִּיקְרָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

אָמַר לֵיהּ, אָנָּא אֶהְדַּרְנָא לְקַבְּלָךְ. דִּינִי וְדִידָךְ בְּעֵי
צְחוּתָא. וְדַאי רַזִּי אֲוֹרִייתָא עֲלָאִין, וְלֹא יִכְלִין בְּנֵי
עֲלָמָא לְמִיקָם עֲלֵיהוּ. בְּגִין כֶּף אָסִיר לְאַקְדָּמָא בְּמִלָּה
דְּאֲוֹרִייתָא, עַד דְּיִשְׁמַע מְלָה וַיֵּדַע לָהּ עַל בּוֹרִייהָ. אַתּוּ
לְקַמִּיהָ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמְרוּ מְלָה קַמִּיהָ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים ח) מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וְגו', הָאִי קְרָא
אוּקְמוּיָהּ, דְּמִמְנָן דְּעֲלָמָא אֲמֵרוּיָהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּסִלִּיק
בְּרַעוּתֵיהָ דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַבְרֵי אַנְשָׁא. קְרָא לְכַתּוּת
כַּתּוּת דְּמִלְאַכֵי עֲלָאָה, וְאוֹתִיב לֹון קַמִּיהָ. אָמַר לֹון,
בְּעֵינָא לְמַבְרֵי אָדָם. אָמְרוּ קַמִּיהָ, (תהלים מט) וְאָדָם בִּיקְרָ
בַּל יִלִּין וְגו'. אוּשֵׁיט קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶצְבְּעָא דִּילֵיהּ,
וְאוּקִיד לֹון. אוֹתִיב כַּתּוּת אַחַרְנִין קַמִּיהָ, אָמַר לֹון בְּעֵינָא
לְמַבְרֵי אָדָם. אָמְרוּ קַמִּיהָ, (דף ר"ח ע"א) מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ.
מָה טִיבּוּ דְּבֵר נָשׁ דָּא. אָמַר לֹון, בַּר נָשׁ דִּיהָא בְּצִלְמָא
דִּידָן, דִּיהָא חֲכַמְתָּא דִּילֵיהּ, עֲלָאָה מִחֲכַמְתְּכוֹן.

כִּיּוֹן דְּבָרָא אָדָם, וְחָטָא, וְנָפֵק בְּדִימוּס קַמִּיהָ, אָתוּ עֲזָ"א
 וְעֲזָ"אל, אָמְרוּ קַמִּיהָ, פְּתַחוּן פֶּה אִית לָן גַּבְרָה, הָא
 בַּר נֶשׁ דְּעַבְדֵּת חָטִי קַמָּךְ. אָמַר לְהוּ, אֱלִמְלִי תְהוּוֹן שְׂכִיחִי
 גַּבְיִיהוּ וְכוּ'. מַה עֲבַד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. אָפִיל לֹון
 מִדְּרָגָא קַדִּישָׁא דְלַהוֹן מִן שְׂמִיא.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הַשְׁתָּא אֶהְדְּרְנָא לְתִיּוּבְתֵיכוּן. דְּבַלְעָם
 אָמַר נוּפֵל וּגְלוּי עֵינַיִם, אִי גִימָא דְלָא הָוָה הָכִי,
 וְשְׂבוּחִי קָא מְשַׁבַּח גְּרַמִּיהָ, הֵיךְ יִכְתוּב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 מְלָה כְּדִיבָא בְּאוּרֵייתָא. וְאִי מְלָה דְקָשׁוּט הִיא, הֵיךְ
 יִשְׁתַּבַּח הֵהוּא רָשָׁע בְּדְרָגָא עֲלָאָה עַל כָּל נְבִיאֵי
 מְהִימְנוּתָא. וְעוּד, דְּהָא לָא שְׂרִיא קְדוּשָׁה דְלְעִילָא, אָלָא
 בְּאַתְרֵיהָ דְאַתְחַזִּי לִיהָ.

הַשְׁתָּא אֶהְדְּרְנָא לְמְלָה קַדְמָאָה. בְּתַר דְּאָפִיל לֹון קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא, מֵאַתַּר קַדִּישָׁא דְלַהוֹן. טָעוּ בְּתַר נְשִׁי
 עֲלָמָא, וְאַטְעוּ עֲלָמָא. הָכָא אִית לְאַסְתְּכֵלָא, וְהָא כְּתִיב
 (תהלים קד) עוֹשֶׂה מִלְּאָכִיו רֹחוֹת וְגו'. וְהָא אֵלִין מִלְּאָכִין
 הוּוּ, אֵיךְ יִכִּילוּ לְאַתְקֵימָא בְּאַרְעָא. אָלָא תָא חֲזִי, כָּל
 אֵינּוֹן (מְלָכִים) דְלְעִילָא, לָא קֵימִין, וְלָא יִכְלִין לְמִיקָם, בַּר
 בְּנֵהוּרָא עֲלָאָה דְנִהִיר לֹון, וְקֵימִין לֹון. וְאִי פְסִיק מְנַיִיהוּ
 הֵהוּא נְהוּרָא דְלְעִילָא, לָא יִכְלִין לְמִיקָם. כָּל שְׂכַן אֵלִין
 דְּאָפִיל לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּפְסִק מְנַיִיהוּ הֵהוּא נְהוּרָא

דְּלַעֲיִלָּא, דְּאַשְׁתַּנֵּי זִיווּיֵיהּ. וְכֹךְ נִחְתּוּ וְשָׁלִיט בְּהוּ אֹוִירָא
דְּעֵלְמָא, אֲשַׁתְּנוּ בְּדִרְגָא אַחְרָא.

תָּא חֲזִי, מִנָּא דִּהוּה נַחִית לֵהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא, הֵהוּא
מִנָּא הוּה, מִטְּלָא דְּלַעֲיִלָּא, דִּהוּה נַחִית מֵעֵתִיקָא
סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וְכֹד הוּה נַחִית, הוּה נְהוּרִיָּה נְהִיר
בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין, וּמִנִּיה אַתָּון חֲקֵל דִּתְפוּחִין, וּמִלְּאֲכִי
עֲלָאִי. וְכֹד הוּה נַחִית לְתַתָּא, וְשָׁלִיט בֵּיה אֹוִירָא דְּעֵלְמָא,
אַגְלִיד, וְאַשְׁתַּנֵּי זִיווּיָהּ, וְלֹא הוּה זִיווּיָהּ אֶלָּא כְּמָה דְּכְתִיב,
(במדבר יא) וְהֵמָּן כֹּזֵרַע גֵּד הוּא וְגו', וְלֹא יִתִיר. וְכָל שְׁפֹן
מִלְּאֲכִין, כִּיּוֹן דִּנְחַתּוּ וְשָׁלִיט בְּהוּ אֹוִירָא, אֲשַׁתְּנוּ מִהֵהוּא
דִּרְגָא קַדְמָאָה דִּהוּוּ.

מָה עֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. חָמָא דְּאַטְעֵיין עֵלְמָא, קָשֶׁר
לוֹן בְּשִׁלְשָׁלָאִי דִּפְרוּזָלָא בְּטוּרָא דְּחֻשׁוּכָא, בְּאֵן אַתְר
יִתְבִי. בְּעֵמִיקָא דְּטוּרֵי. אוֹתִיב לִיה לְעִזָּא, וְרַמִּי חֻשׁוּכָא
דְּאַנְפִין. בְּגִין דִּהֵהִיא שְׁעֵתָא דְּקָשֶׁר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אַתְתַּקַּף וְאַרְגִּיז כְּלַפֵּי מַעְלָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַפִּיל לִיה בְּעוּמְקָא עַד קַדְלֵיהּ, וְזַרִיק חֻשׁוּכָא בְּאַנְפּוּי.
עִזָּא"ל דְּלֹא אַתְתַּקַּף, אוֹתִבִּיה גְּבִיָּה, וְנְהִיר לִיה חֻשׁוּכָא.
וּבְנֵי עֵלְמָא דִּידְעִין אַתְרֵיהּ, אַתֵּיין לְגַבֵּיֵיהּ, וְאוּלְפִין
לוֹן לְבְנֵי נְשָׂא חֲרָשִׁין וּנְחָשִׁין וְקַסְמִין. וְאַיְנוּן טוּרֵי
חֻשׁוּכָא, אַקְרוּן חֲרֵי קְדָם. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּחֻשׁוּכָא

אֶקְדִּים לְנְהוֹרָא. וּבִגִּין כְּךָ, טוּרֵי חֲשׂוּכָא, תְּרֵרֵי קָדָם
אֶקְרוּן. לָבָן וּבִלְעָם מְנַיְיָהוּ אוֹלְפֵי תְּרֵשִׁין. וְהֵינּוּ דְאָמַר
בִּלְעָם, מִן אָרֶם יִנְחֲנִי בִּלְק מֶלֶךְ מוֹאָב מִתְּרֵרֵי קָדָם וְגו' .
תָּא חֲזִי, בִּלְעָם הָוּה קָא מְשַׁבַּח גְּרַמְיָה מֵהָאֵי אֲתָר, וְאָמַר
נְאֻם שׁוֹמֵעַ אֲמַרִּי אֵל וְגו' . בְּגִין דְּעִזָּא וְעִזָּא"ל,
אֲמַרִּי לְאִינוּן בְּנֵי עֲלָמָא, מֵאִילִין מְלִין עֲלָאִין, דְּהוּוּ יַדְעֵי
בְּקַדְמִיתָא לְעִילָא. וּמִשְׁתַּעֵי מֵעֲלָמָא קַדִּישָׁא דְּהוּוּ בֵּיה,
הָדָא הוּא דְכָתִיב שׁוֹמֵעַ אֲמַרִּי אֵל. שׁוֹמֵעַ קוֹל אֵל, לָא
כְּתִיב, אֵלָא אֲמַרִּי אֵל, אִינוּן אֲמִירָן דְּאֲמַרִּי מְנַיְיָה. מֵאֵן
דְּאֲתִי מִפְּרָקָא, וְשָׂאֲלִין לֵיה מֵאֵן אַתְּ אֲתִי. אָמַר,
מִלְּמִשְׁמַע מְלִין דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא. כְּךָ נְאֻם שׁוֹמֵעַ אֲמַרִּי
אֵל. וְיודַע דְּעַת עֲלִיוֹן, דְּהוּוּ יַדַּע שְׁעַתָּא דְּתַלְיָא דִּינָא
בְּעֲלָמָא, וּמְכוּיִן שְׁעַתָּא בְּחַרְשׁוּי.

אֲשֶׁר מַחְזֶה שְׂדֵי יַחֲזֶה, מֵאֵן מַחְזֶה שְׂדֵי. אֵלִין אִינוּן נִפְל
וּגְלוּי עֵינַיִם. וְאֵלִין אִינוּן (לך לך פ"ח ע"ב, לקמן רי"ב ע"א, פנחס

רל"ב ע"א) עִזָּא וְעִזָּא"ל. נִפְל: דָּא עִזָּא"א, דְּאֶעְמִיק לֵיה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוּמְקָא חֲשׂוּכָא, וְיִתִּיב בְּעוּמְקָא עַד
קַדְלֵיה כְּדַקְאֲמָרוֹן, וְחֲשׂוּכָא אֲזִדְרַק בְּאַנְפוּי. וְעַל דָּא
אֶקְרִי נּוֹפֵל. נִפְל זְמַנָּא חֲדָא מִן שְׂמִיָּא, וְנִפְל זְמַנָּא
אַחְרָא, לְבַתָּר, בְּעוּמְקָא דְּחֲשׂוּכָא. עִזָּא"ל: הוּא גְלוּי
עֵינַיִם, דְּהָא לָא אֲזִדְרַק חֲשׂוּכָא עֲלֵיה, דְּלָא אֲתַתְּקַף,

וְלֹא אֲרִגִּיז כִּהְיוּא דְלַעֲיָלָא. (דף ר"ח ע"ב) וּבְלַעַם קָרִי לֹון
מִחֲזוּה שְׂדֵי, דְאֵינֹון נִפְל וּגְלוֹי עֵינַיִם.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא, לָא אֲשַׁתָּאר בְּעַלְמָא, דִּישְׁתַּכַּח גַּבִּייהוּ,
בַר אִיהוּ. וּבְכָל יוֹמָא, הָוּה אֲסַתִּים בְּאֵינֹון טוּרֵי
עֲמַהוֹן. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, יִנְחַנִּי בְּלָק מִלֶּךְ מוֹאֵב מִהַרְרֵי
קָדָם. מִהַרְרֵי קָדָם וַדַּאי, וְלֹא מֵאַרְץ בְּנֵי קָדָם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פֶּמָּה זְמַנִּין אֲמִינָא מְלָה דָא, וְלֹא
מִסְתַּכְּלֵי חֲבַרְיָא, דְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא
שְׂרִיא שְׂכִינְתָא, אֲלָא בַּאֲתַר קְדִישָׁא, בַּאֲתַר דְאֲתַחֲזִי
לְשַׂרְיָא עֲלוּי. וְכֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַרִּיז וְאָמַר, (דְּבָרִים
יח) לֹא יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוּ וְגו'. וְהוּא דְאֲתִי (ס"א אָתִי)

לְאֲתַעֲרְבָא בַּהֲדִייהוּ.

אֲלָא זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
קְדִישׁ לֹון לְשַׂרְיָא בֵּינֵיהוּ. וְהֵינֹו דְכַתִּיב, (דְּבָרִים כג)

כִּי יִי אֱלֹהֶיךָ מִתְּהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחֲנִיךָ וְגו'. וּבְגִין דְהוּא
מִתְּהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחֲנִיךָ, כְּתִיב וְהָיָה מִחֲנִיךָ קְדוֹשׁ וְגו'.
וּכְתִיב (ויקרא כ) וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים וְגו'. וּכְתִיב (ויקרא יח) אֵל

תִּטְמְאוּ בְכָל אֵלֶּה וְגו'. וּכְתִיב (ויקרא כ) וְאָקַץ בָּם וְגו'. דְלֹא
יְכִילְנָא לְקַרְבָּא גַּבִּייהוּ, וְשָׂרוּ לִי לְבַר. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן
דִּישְׂרָאֵל, וּזַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְנַבִּיאֵי מְהִימְנֵי קְדִישֵׁי,
דְאֵינֹון קְדִישֵׁין, וְאִית לֹון חוּלְקָא לְאֲשַׁתְּמָשָׁא בְּקְדוּשָׁה

עֲלָאָה.

(במדבר כ"ב) וַתֵּרָא הָאֵתוֹן אֶת מְלֶאךָךְ יִי נֹצֵב בְּדַרְךָ וַחֲרִבוֹ
 שְׁלוּפָה בִידוֹ, (ס"א בְּדַרְךָ), בְּהֵיחֹא אֲרַחֵא דְהוּא אֶשְׁתַּקַּע
 (ס"א אֶשְׁתַּבַּח) בְּגִוּוֹה. וַחֲרִבוֹ שְׁלוּפָה בִידוֹ, וְכִי אִי אִיהוּ נִפְיָק
 לְקַבִּיל הַאִי אֶתוֹן, מֵאִי בְעֵי חֲרַבָּא. וְאִי אִיהוּ נִפְיָק
 לְקַבִּלְיָה דְבַלְעָם, אֲמַאי חֲמַאת אֲתַנְיָה, וְאִיהוּ לָא חֲמָא.
 אֲלָא כִּלְא אֲזַדְמֵן. הֵהוּא מְלֶאכְא מְזַדְמֵן לְקַבִּלְיָה דְאֶתוֹן,
 לְאֶפְקָא לָהּ מִן הֵהוּא אֲרַחֵא דְאֶתְטַעֵן בָּהּ. וּבְמַת. בְּרַחֲמֵי.
 וְאֲזַדְמֵן לְקַבִּלְיָה דְבַלְעָם, לְאֶעֱנִשָּׂא לִיָּה, עַל דְאִיהוּ הוּוּ
 בְעֵי לְמִיָּהּ בְּרִשׁוּתִיָּה, וְלָא בְרִשׁוּתָא אֲחֵרָא (ס"א דְלַעֲיִלָּא).
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֲשֵׁתָא אִית לְשֶׁאֲלָא, אִי מְלוּי הוּוּ אֲתִיָּין
 מְסֻטְרָא דְכַתְרִין תַּתְּאִין, וְלָא מֵאֲתַר אֲחֵרָא, אֲמַאי
 כְּתִיב וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם וְגו', וְאֵךְ אֶת הַדָּבָר וְגו'.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק (בְּגִינְיָהוֹן דְיִשְׂרָאֵל אֲתַהֲדָר מְלֶאכְא לְמַלְלָא עֲמִיָּה. דְאִי תִימָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְלִיל עֲמִיָּה וְהוּא אָמַר אַךְ אֶת הַדָּבָר וְגו'. חָס וְשְׁלוֹם דְהָא הֵהוּא מְלֶאכְא
 אָמַר לִיָּה וְאֶפְסֵת אֶת הַדָּבָר וְגו', דְאִי תִימָא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם וְגו'). הַכִּי
 אֲוִלִּיפְנָא. דְהֵאִי אֱלֹהִים דְהֵכָא כְּלָהוּ מְלֶאכְא הוּוּ. וְהֵהוּא
 אִיהוּ אֲתַר דְאֶתִי מְסֻטְרָא דְדִינָא קְשִׁיא, דְבִיָּה אֲחִידָן
 חִילָא וְתוּקְפָא דְאִינּוֹן כְּתַרִין תַּתְּאִין, דְהוּוּ מְשִׁתְּמֵשׁ בְּהוּ
 בַלְעָם. וּבְגִין כֶּף, וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 אֶל בַּלְעָם. הֲלִזְמַנִּין אֲתַקְרִי מְלֶאכְא בְשֵׁמָא עֲלָאָה.
 וַתֵּט הָאֵתוֹן מִן הַדָּרְךָ, סֻטָּאת מִן הֵהוּא אֲרַחֵא, דְהוּוּ
 טְעִינָא מְסֻטְרָא דְדִינָא קְשִׁיא, לְקַבִּלְיָהוֹן דְיִשְׂרָאֵל.

וּבְמָה חָמָא בְּלָעָם, דְּהִיא סְטָאָת מֵהֵוּא אַרְחָא. אֱלָא הָכִי
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּאִפִּילוּ בְּאַרְחָא, בְּעָא לְאַבְאָשָׁא לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל, בְּחִילָא דְאַתְנִיָּה. וְכִיּוֹן דְּלֹא סְלִיק בִּידוּי, מַה
 כְּתִיב, וַיֵּךְ אֶת הָאֲתוֹן בַּמֶּקֶל. אֲטַעֵן לָהּ, וְאֶלְבֹּשׁ לָהּ,
 בְּזוּרוּזֵי דִינָא קִשְׂיָא תְּקִיפָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב בַּמֶּקֶל.
 בַּמֶּקֶל דִּיִּיקָא. דְּאִיְהוּ דִינָא קִשְׂיָא תְּקִיפָא. בַּמֶּקֶלוּ לָא
 כְּתִיב, אֱלָא בַּמֶּקֶל.

פּוּק חָמִי, כַּמָּה תְּקִיפָא חֲכֻמָּתָא דְהֵהוּא רָשַׁע, וְתִיאוּבְתָא
 דִּילֵיהּ לְאַבְאָשָׁא לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיְהוּ אֲשַׁגַּח
 לְנַפְקָא מִרְשׁוּתָא דְלַעִילָא, בְּגִין דְּתִיאוּבְתִיָּה לְאַתְיִיקָרָא,
 וְלְאַבְאָשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.

(במדבר כ"ב) וַיַּעֲמֹד מִלֶּאדָּךְ יְיָ בְּמִשְׁעוֹל הַכֹּהֲנִים וְגו'. מַה
 כְּתִיב לַעִילָא, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, וַתֵּט הָאֲתוֹן מִן
 הַדֶּרֶךְ וַתֵּלֶךְ בַּשָּׂדֶה, וַתֵּלֶךְ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, מִסְטָרָא דְשָׂדֶה,
 (אתער) וְאַרְכִּינַת מַמְהָ דְהוּא בְּהָ. וַיֵּךְ בְּלָעָם אֶת הָאֲתוֹן
 לְהַטּוֹתָהּ הַדֶּרֶךְ לְאַסְטָאָה לָהּ מֵהֵוּא אַרְחָא דְשָׂדֶה. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, בֵּין מִלְּאָכָא וּבֵין בְּלָעָם הוּת אֲתָנָא בְּעָאקוּ.
 לְבַתָּר כִּד חָמָא בְּלָעָם, דְּלֹא הוּא יְכִיל, כְּדִין וַיֵּךְ אֶת
 הָאֲתוֹן בַּמֶּקֶל. כַּמָּה דְאַתְמַר.

וַיַּעֲמֹד מִלֶּאדָּךְ יְיָ וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה אֵית לָן
 לְאַסְתְּכְּלָא בְּמִלֵּי דְאוּרִייתָא, הֲנִי קָרָאִי רְמִיזֵי

(דף ר"ט ע"א) בַּחֲכֵמַתָּא עֲלָאָהּ. וְכִי לְמַגְנָא נִפְקָה הָאִי מִלְּאֲכָא,
 לְאַתְחֻזָּאָה לְחַד אֲתַנָּא. אוּ לְמִיָּקָם בֵּין פְּרַמִּיָּא לְקַבְלָהּ,
 זְמַנָּא הֲכָא וְזְמַנָּא הֲכָא. אֲלָא פְּלָא רֻזָּא עֲלָאָהּ הוּא, וְכִלָּא
 בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְאַגְנָא עֲלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל,
 וְלָא יִשְׁלֹטוּ בְּהוּ זַיְנִין בִּישׁוּן, בְּגִין דְּאִינְוֹן חוּלְקִיָּה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וַיַּעֲמֹד מִלְּאֲךָ יִי וְגו'. תַּאנָּא, מִסְטָרָא דְאַמָּא, כִּד אִיהִי
 מִתְעַטָּרָא, נִפְקִין בְּעַטְרָהָא אֲלֵךְ וְחַמֵּשׁ מֵאָה
 סְטָרֵי גְלִיפִין בְּתַכְשִׁיטָהָא. וְכִד בְּעָתָא לְאַזְדוּגָא בְּמִלְכָּא,
 מִתְעַטָּרָא בְּחַד עַטְרָא דְאַרְבַּע גְּוֹנִין. (גְּוֹנִין) אִינְוֹן גְּוֹנִין
 מִתְלַהֲטֵן בְּאַרְבַּע סְטָרֵי עֲלֵמָא, כֹּל גְּוֹנָא וְגְּוֹנָא
 מִתְלַהֲטָא תְּלַת זְמַנִּין בְּהַהוּא סְטָרָא. דְּאִינְוֹן תְּרִיסָר
 תַּחֲוּמֵי גְלִיפִין. וְעָאֲלִין וְאַתְכְּלִילוּ בְּתִרְסָר אַחְרָנִין.

בְּרִישָׁא דְעַטְרָא, אִית ד' שוּרִין לְד' סְטָרִין, וְאִינְוֹן
 מִגְּדָלוֹת, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) מִגְּדָלוֹת
 מְרַקְחִים. מְהוּ מְרַקְחִים. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מִכָּל
 אֲבָקָת רֹכֵל. וְעַל כָּל מִגְּדָלָא וּמִגְּדָלָא ג' פְּתַחֲוּן, קְבִיעִין
 בְּאַבְנֵין טַבָּן, מִכָּל סְטָרָא וְסְטָרָא. הָאִי עַטְרָא, נְהִירָא (ס"א
 טְהִירָא) (ס"א טְמִירָא) בְּדְלוּגִין דְּאוּפִיר, בְּגִין יְקָרָא דְמִלְכָּא, כְּמָה
 דְּכַתִּיב, (ישעיה יג) אוֹקִיר אָנוּשׁ מִפְּזוּ וְגו'.

תַּחֲוֹת עַטְרָא, תְּלִיין זְגִי דְדַהְבָּא בְּסַחְרָנְהָא, זְגָא דְדַהְבָּא

מִסְטָרָא דָּא, וּזְגָא דְדַהֲבָא מִסְטָרָא דָּא, וְחַד רְמוּנָא. (ס"א)
 כְּגִוּוֹן הֵהוּא רְמוּנָא, אֵית בָּהּ אֶלְפָּה זְגִין, וְכַל זְגָא
 מִנֵּיהּ, מִתְלַהֲטָא בְּסוּמְקָא בְּחִוּרָא. הֵהוּא רְמוּנָא אֲתַפְלַג
 בְּפִלּוּגִין אַרְבַּע, וְקִימָא פְּתִיחָא, לְאַתְחִזָּא זְגָהָא. תִּלְת
 מָאָה וְעֶשְׂרִין וְחֲמִשׁ זְגִין לְסִטְרָא דָּא, וְכֵן לְכַל סִטְרָא
 וְסִטְרָא, עַד דְּמִתְלַהֲטֵן אַרְבַּע סִטְרֵי עֲלֵמָא, מִחִזּוּ דְּכַל
 פְּלָכָא וּפְלָכָא, וְאִינוּן אֶקְרוּן פְּלַח הַרְמוּן. כְּמָה דְּכַתִּיב,
 כְּפִלַּח הַרְמוּן רִקְתָּךְ מִבַּעַד לְצִמְתָּךְ. (שיר השירים ד)

אַרְבַּע גִּלְגָּלִין בְּפִלְכֵי אַרְבַּע זְוִיִּין, נְטֻלִין בְּגִלְגוּלָא
 לְהֵהוּא עֵטְרָא, וְכַד נְטֻלֵי לָהּ, אֲזִדְקֶפֶן לְעֵילָא.
 עַד דְּמָטוּ לְגִלְגוּלָא דְּפִלְכָא עֲלָאָה, דְּנָהִים יִמָּא וְלִילִיא,
 מִתְחַבְּרֵן כָּל אִינוּן פְּלַכִּין, וְנְטֻלִין לְעֵטְרָא, וְזִקְפֵן לָהּ.
 וְקָלָא דְּאִינוּן גִּלְגָּלִין, אֲשַׁתְּמַע בְּכֻלְהוּ רְקִיעִין. לְקַל
 נְעִימוּתָא מִתְרַעְשִׁין כָּל חֵילֵי שְׁמִיא, וְכֻלְהוּ שְׂאֵלִין דָּא
 לְדָא, עַד דְּכֻלְהוּ אֲמָרִי (יחזקאל ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ.
 כַּד מְזַדְּיוּג מִלְכָּא בְּמִטְרוּנִיתָא, סִלְקָא עֵטְרָא דָּא,
 וְאַתִּישְׁבֵת בְּרִישָׁא דְּמִטְרוּנִיתָא. כְּדִין נְחִית חַד
 עֵטְרָא עֲלָאָה, קְבִיעָא דְּכַל אֶבֶן טְבָא, וְחִזּוּר וְשׁוּשָׁן,
 בְּסַחְרָנְהָא. בְּשִׁית גִּלְגָּלִין אֲתִיא, לְשִׁית סִטְרִין דְּעֲלֵמָא,
 שִׁית גְּדַפִּין דְּנִשְׂר נְטֻלִין לָהּ. בְּפִלְכוּי חֲמִשִּׁין (ס"א פלכין)

עֲנִיּוֹן סַחֲרָנְהָא, דְּגָלִיף בְּהָ אֵימָא עֲלָאָה. קְבִיעָאן בְּאַבְן
טָבָא, חֲוֹר וְסוּמָק יְרוּק וְאוּכָם תְּכֵלָא וְאַרְגֻוֹנָא. שִׁית
מָאָה וְתֵלַת עֶשֶׂר זְוויין, לְכֹל סֵטְרָא וְסֵטְרָא.

אַלְף וְשִׁית מָאָה מְגַדְלִין, לְכֹל סֵטְרָא וְסֵטְרָא. וְכֹל
מְגַדְלָא וּמְגַדְלָא, טוּרִין קְבִיעִין. פְּרַחִין לְעֵילָא,

אַשְׁתְּאַבְן בְּכִיתוֹנָא (ס"א בפתורא) דְּאֵימָא עֲלָאָה, בְּמִשַּׁח רְבוּת
דִּילָהּ. כְּדִין אֵימָא, בְּלַחֲשׁוֹ, נְגִיד מִתְנַן עֲלָאִין, וְשִׁדְר

וְקִבֵּעַ לֹון בְּהָהוּא עֵטְרָא. לְבַתַּר אַנְגִּיד נַחֲלִי דְמִשַּׁח רְבוּת
קְדִישָׁא, עַל רִישָׁא דְמִלְכָּא. וּמְרִישִׁיָּה, נַחֲתִית הָהוּא מְשַׁחָא

טָבָא עֲלָאָה, עַל דִּיקְנִיָּה יְקִירָא. וּמִתְמַן נְגִיד עַל אֵינּוֹן
לְבוּשֵׁי מִלְכָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קלג) כִּשְׁמֹן הַטּוֹב

עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזֶּקֶן וְגו'.

לְבַתַּר אַתְהֶדְר עֵטְרָא, וּמְעֵטְרָא לִיָּה אֵימָא עֵילָאָה
בְּהָהוּא עֵטְרָא, וּפְרִישָׁא עָלֶיהָ, וְעַל מְטְרוֹנִיתָא,

לְבוּשֵׁי יְקָר בְּהָהוּא עֵטְרָא. כְּדִין קָלָא אֲשַׁתְּמַע בְּכִלְהוֹ
עֲלִמִין, (שיר השירים ג) צְאִינָה וְרֵאִינָה וְגו'. כְּדִין חֲדוּתָא הוּא

בְּכֹל אֵינּוֹן בְּנֵי מִלְכָּא. וּמֵאֵן אֵינּוֹן. כֹּל אֵינּוֹן דְּאָתוּ
מִסְטְרִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל. דְּהָא לָא מוֹדְוּוֹגִי בְּהוּ, וְלָא קִיִּמִין

עֲמַהוֹן, בַּר אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן בְּנֵי בֵּיתָא, וּמְשַׁמְשֵׁי
לְהוּ. כְּדִין בְּרַכָּאן דְּנַפְיָקִי מִנֵּיהוּ, דִּישְׂרָאֵל הוּא.

וְיִשְׂרָאֵל נְטֻלִין כֹּלָא, וּמְשַׁדְרֵי חוּלְקָא מִנֵּיהּ לְשַׁאֲר

עֲמִין, וּמֵהָהוּא חוֹלְקָא אֶתְזַנּוּ כָּל אֵינּוֹן שְׂאֵר עֲמִין.
 וְתֵאנָא, מִבֵּין סְטְרֵי חוֹלְקֵיהוֹן דְּמִמָּנָן עַל שְׂאֵר עֲמִין,
 נִפְיָק (דף ר"ט ע"ב) חַד שְׁבִיל דְּקִיקָא, דְּמִתְמָן, אֶתְנַגֵּיד חוֹלְקָא
 לְאֵינּוֹן תְּתַאֲי, וּמִתְמָן מִתְפַּרֵּשׁ לְכַמָּה סְטְרִין. וְדָא קָרִינָן
 לִיה תְּמַצִּית, דְּנִפְיָק מִסְטְרָא דְּאֶרְעָא קִדִּישָׁא.

וְעַל דָּא עֲלָמָא כּוּלִּיהּ מִתְמַצִּית דְּאֶרְץ יִשְׂרָאֵל קָא שְׁתִּי.
 מֵאֵן אֶרְץ יִשְׂרָאֵל. הָא אוֹקִימָנָא. וּבֵין לְעֵילָא, וּבֵין
 לְתַתָּא, כָּל אֵינּוֹן שְׂאֵר עֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, לָא
 אֶתְזַנּוּ אֱלָא מֵהָהוּא תְּמַצִּית. וְלָא תֵימָא דְּאֵינּוֹן בְּלַחוּדוּי,
 אֱלָא אֶפִּילוּ אֵינּוֹן כְּתָרִין תְּתַאֲי, מֵהָהוּא תְּמַצִּית שְׁתִּיין.
 וְדָא הוּא בְּמִשְׁעוֹל הַפְּרָמִים, שְׁבִיל מִרְבְּרְבֵי שְׂאֵר עֲמִין
 דְּמִתְבָּרְכֵן מִנִּיהּ.

כִּד חָמָא הָהוּא מְלֹאכָא, דְּהָא בְּלָעָם אֲסִי לְאֶתוֹן לְהָהוּא
 שְׁבִילָא, דְּכְתִיב לְהַטוֹתָהּ הַדָּרָךְ, מִיַּד וַיַּעֲמוּד מְלֹאךְ
 יי בְּמִשְׁעוֹל הַפְּרָמִים, לְאַסְתָּמָא שְׁבִילָא, דְּלָא יִסְתִּיעוֹן
 בֵּיה אֵינּוֹן שְׂאֵר עֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, וְאֵינּוֹן
 כְּתָרִין תְּתַאֲי. וְאִזְלָא הָא, כְּהָא דְּאֶמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב
 (שיר השירים א) שְׁמוֹנֵי נוֹטְרָה וְגו', לְנֹטְרָא וּלְבָרְכָא לְשְׂאֵר
 עֲמִין בְּגְלוֹתָא. וַיִּשְׂרָאֵל דְּאֵינּוֹן כְּרַמֵּי שְׁלִי, לָא נְטַרְתִּי,
 בְּגִין דְּאֵינּוֹן בְּגְלוֹתָא, וְלָא מִתְבָּרְכִין כְּדָקָא חֲזִי.

גִּדְר מְזַה וְגִדְר מְזַה. אֶמַר רַבִּי אַבָּא, הֵיךְ יָכִיל הָהוּא

מִלֶּאכָא לְאַסְתָּמָא הֵהוּא שְׁבִילָא. אֶלָּא בְּגִין דְּסִיּוּעָא
 אַחְרָא הָוֵה לֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל. רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר, אֲוֵרִייתָא מְסִייעָא לֵיהּ, דְּכַתִּיב, (שמות לב) מִזֶּה
 וּמִזֶּה הֵם פְּתוּבִים.

בְּהֵיא שְׁעֵתָא מַה פְּתִיב. וַתֵּרָא הָאֲתוּן וְגו'. וַתִּלְחֹץ אֶל
 הַקִּיר, מֵאִי וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר. כְּמָה דְּאֵת אָמַר
 (ישעיה כב) מְקַרְקַר קִיר וְגו'. קִיר: פְּטְרוֹנָא, הֵהוּא דְּשִׁלְטָא
 עֲלֵיהּ. וַתִּלְחֹץ אֶת רַגְלָא בְּלַעַם אֶל הַקִּיר, הִיא לָא יְהָבָא
 לֵיהּ סִיּוּעָא כְּלָל. וּבְעַקּוּתָא, (ס"א אשדת) אֲשֶׁרֶת (ס"א אשדרת)
 לֵיהּ לְהֵהוּא קִיר. וְרַמְזָא לֵיהּ הֵאִי, כְּדִין וַיּוֹסֶף לְהַכּוֹתָהּ
 בְּהֵאִי סְטָרָא.

וַיּוֹסֶף מִלְּאָף יֵי עֵבוֹר וַיַּעֲמוּד בְּמָקוֹם צָר וְגו'. בְּהֵיא
 שְׁעֵתָא, אֲסִתִּים לָהּ כָּל אֲרַחֲיָן, וְכָל סִיּוּעִין, דְּלֵא
 אֲשֶׁתִּכַּח בָּהּ מִכָּל סְטָרָא דְּעֵלְמָא סִיּוּעָא. כְּדִין וַתִּרְבֵּץ
 תַּחַת בְּלַעַם. כַּד חָמָא בְּלַעַם דְּלֵא הָוֵה יָכִיל, מַה פְּתִיב.
 וַיַּחַר אַף בְּלַעַם וַיִּף אֶת הָאֲתוּן בַּמֶּקֶל, כְּמָה דְּאֵתְמַר,
 דְּאֲטַעֵן לָהּ, וְאֲלַבֵּשׁ לָהּ, בְּזִירוּזֵי דִינָא קִשְׂיָא תִּקְיָפָא.
 (במדבר כ"ב) וַיִּפְתַּח יֵי אֶת פִּי הָאֲתוּן וְגו'. הֵיִינוּ חַד מֵאִינוּן
 מְלִין, דְּאֵתְבְּרִיאוּ עֶרְבַת שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, מֵאִי סִגִּי הֵאִי לְבִלְעָם, אוּ לְאֲתוּן, אוּ
 לְיִשְׂרָאֵל. בְּהֵנִי מְלִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דְּחִיִּיכִין בֵּיהּ אִינוּן

רַבְרַבִּין דִּהְוּוּ עֲמִיּהּ, וְכַד מָטוּ לְבַלָּק, אָמְרוּ לִיָּהּ, וְכִי
 לְהֵאֵי שְׁטִיָּא שְׁדַרְתָּ לִּיקְרָא, לָא תִשְׁכַּח בֵּיהּ מִמְּשׁוֹת, וְלֹא
 בְּמַלּוּי. וּבְאֵינּוּן מַלְּה דְאַתְנָא, אֶתְבּוּזָא מִן יְקָרִיָּהּ. רַבִּי
 חֵיָּיא אָמַר אֱלִמְלִי לָא אֲמַרְתָּ אֶתְנָא הֵאֵי, לָא שְׁבִיק
 בְּלָעָם הֵהוּא דִּילִיָּהּ, וּבְמַלְּי דְאַתְנָא יַדַּע דְאַתְבַּר חֵילִיָּהּ.

רַבִּי אַבָּא רַמִּי, כְּתִיב (במדבר טז) וּתְפַתַּח הָאָרֶץ וְגו'. וְכְתִיב
 וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי וְגו'. מֵאֵי שְׁנָא אָרֶץ מֵאֲתוֹן, דְּלֹא
 כְּתִיב בֵּהּ וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי הָאָרֶץ. אֱלֹא, הָתָם מִשֶּׁה גְזֹר
 עַל פּוּמָא, וּפְתַחַת, וְעַבְדַּת אֲרַעָא פְקוּדָא דְמִשֶּׁה, וְלֹא
 יֵאוּת דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יַעֲבֹר פְקוּדֵיהּ, דִּהֵא מִשֶּׁה גְזֹר
 וּפְקִיד, (במדבר טז) וּפְצַתָּהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ. וְעַל דָּא הֵיא
 עַבְדַּת פְקוּדוּי. דְכְתִיב וּתְפַתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ. אֲבַל הָכָא,
 לָא אֲשַׁתְּכַח מֵאֵן דְגְזֹר, אֱלֹא רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 הָוָה, וְהוֹאִיל וּרְעוּתִיָּהּ הָוָה בְּכַךְ, כְּתִיב וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי
 הָאֲתוֹן. מִנִּיָּה אֶתְא מַלְּה, וּמִנִּיָּה אֲשַׁתְּכַח.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲסַתְּכַלְנָא בְּפִרְשֵׁתָא דָּא, וּבְאֵלִין
 מְלִין, וְאֶתְחַזְיִין דְלָאוּ מְלִין דְצָרִיכִין אֵינּוּן. וְכִי
 מֵאַחַר דְכְתִיב וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי הָאֲתוֹן, בְּעֵיִן לְמַהוּי אֵינּוּן
 מְלִין מְלִי מְעַלְיִיתָא, מְלִי דְחַכְמַתָּא, וְאֵי כְּמָה דְאַתְעֵרוּ
 חֲבַרְנָא, דֵּאִיְהוּ מְשִׁבַּח דְסוּסִיָּא דִּילִיָּהּ רְעֵי בְרֻטִיבָא, וְהֵיא
 תְּבַת וְאֲמַרְתָּ, הֲלֹא אֲנִכִי אֲתוּנְךָ. מֵהָכָא הָוָה לָהּ לְמִפְתַּח,

וְהִיא לֹא פִתְחָה אֶלָּא מָה עָשִׂיתִי לָךְ. וְאִי הֲכִי, אֲמַאי קָא
 טָרַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִפְתַּח פּוּמָה לְהַנִּי מְלִין.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדַאי בְּאֵלִין מְלִין אֹלִיפְנָא דַּעְתָּא
 דְּבַלְעָם, דְּלָאוּ כְּדַאי הוּא לְמִשְׁרֵי עָלִיָּה רוּחַ
 קוּדְשָׁא, וְאֹלִיפְנָא, דְּהָא לִית יְכִילוּ בְּאַתְנִיָּה, לְאַבְּאָשָׁא
 אוּ (דף ר"ו ע"א) לְאוּטְבָא. וְאֹלִיפְנָא מֵהָאִי אָתוּן, דְּהָא לִית
 חִילָא בְּבַעֲרֵי לְאַשְׁרָאָה עָלֵייהוּ דַּעְתָּא שְׁלִים. תָּא חֲזִי,
 בְּלַעָם, בְּהֵיא מְלָה דְאַתְנִיָּה, וּבְהֵיא דַּעְתָּא טַפְּשָׁא לֹא
 יְכִיל לְמִיקָם. בְּדַעְתָּא עֲלָאָה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.
 (במדבר כ"ב) וְתֵאמֶר לְבַלְעָם מָה עָשִׂיתִי לָךְ. וְכִי בְּרִשׁוּתִי הָוָה
 לְמַעַבְדַּי טַב וּבִישׁ. לָאו. דְּהָא בְּעִירֵי לֹא מִתְנַהֲגִין,
 אֶלָּא בְּמָה דְנַהֲגוּ לִוְן. וְאַף עַל גַּב דְּהֵיא אֲתַנָּא
 בְּעַמִּיקְתָּא (ס"א בַּעֲקָתָא) יִתִּיר, לָאוּ בְּרִשׁוּתָהּ הִיא, דְּהָא הוּא
 אֲטַעֲיִן לָהּ בְּחַרְשׁוּי, וּבְרִשׁוּתִיָּה קַיִמָּא.
 וַיֹּאמֶר בְּלַעָם לְאַתּוּן כִּי הִתְעַלְלַת בִּי. הָוָה לִיָּה לְחִיבָא
 מְנָה, וְהוּא אָתִיב לְקַבְּלָא טַפְּשׁוּתָא דְּמִלְהָא,
 כְּדִין חִיבֵי מְנִיָּה, וְאַתְקַלִּיל בְּעִינֵייהוּ, וַיִּדְעוּ דְּאִיְהוּ
 שְׁטִיָּא. וּמָה אָמַר. כִּי הִתְעַלְלַת בִּי לֹו יֵשׁ חֶרֶב בְּיָדִי.
 אָמְרוּ, שְׁטִיָּא דָּא אִיְהוּ יְכִיל לְשִׁיצָאָה עַמִּין בְּפּוּמִיָּה, הֵיךְ
 לֹא יְכִיל לְשִׁיצָאָה לְאַתְנִיָּה, וְהוּא בְּעֵי חֶרְבָּא. וְאֹלִיפְנָא,
 דְּלִית חִילָא בְּבַעֲרֵי לְאַשְׁרָאָה עָלֵייהוּ רוּחָא אַחְרָא, דְּאִי

יִימְרוּן בְּנֵי נֶשֶׁא, אִי יִמְלֹלֹן בְּעִירִי, כַּמָּה דַעְתָּא שְׁלִים
 יִפְקֹון לְעֵלְמָא, פּוּק וְאוֹלִיף מֵהֵאֵי אַתְנָא, דְּהָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֶפְתַּח פּוּמָה, חָמֵי מְלוּי. (מצאתי כתוב בהעתקות, חסר כאן)
 וַיְהִי בַבֶּקֶר וַיִּקַּח בְּלָק אֶת בְּלָעָם וְגו'. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 בְּלָק חֲכִים הָוּה בְּחַרְשִׁין, יִתִּיר מִבְּלָעָם, בַּר דְּלֵא
 הָוּה מְכוּוֹן שְׁעֵתָא לְלִטְיָא. מָשָׁל וְכו'. בְּגִין כֶּךָ וַיִּקַּח בְּלָק
 אֶת בְּלָעָם וְגו'. הוּא הָוּה אֲתַקִּין לֵיהּ וְאַחִיד לֵיהּ לְכֹלֵא.
 וַיַּעֲלֵהוּ בְּמוֹת בַּעַל. מֵאֵי וַיַּעֲלֵהוּ בְּמוֹת בַּעַל. אֵלֵא
 אֲשַׁגַּח בְּחַרְשׁוּי, בְּמֵאֵי סִטְרָא יִתְאַחִיד בְּהוּ,
 וְאֲשַׁכַּח דְּזַמִּינִין יִשְׂרָאֵל לְמַעַבְדַּ בְּמוֹת, וְלִמְפַלַּח לְבַעַל.
 כַּמָּה דְכְּתִיב, וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַבַּעַל. וַיֵּרָא מִשָּׁם קִצָּה הָעָם,
 חָמָא רַבְרָבֵי דַעֲמָא, וּמְלַכָּא דְלַהוֹן, דְּפִלְחִין לֵיהּ, כַּמָּה
 דְכְּתִיב (מלכים א יח) וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל, וְכְתִיב (מלכים א יח) אִם
 יִי הָאֱלֹהִים וְגו'. כִּיּוֹן דְּחָמָא בְּלָעָם, דְּזַמִּינִין יִשְׂרָאֵל
 לְהֵאֵי, מִיַּד וַיֹּאמֶר בְּלָעָם אֵל בְּלָק בְּנֵה לִי בֹזֵה שְׁבַעַה
 מְזַבְּחַת. (חסר כתיב)

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה, חַד אָמַר לְקַבְּלֵי מַדְבַּחֲן דְּקַדְמָאֵי,
 אֶקְרִיב אֵינּוֹן שְׁבַעַה מַדְבַּחֲן. וְחַד אָמַר, בְּחַכְמָתָא
 עֶבֶד כֹּלֵא, וְאֲשַׁכַּח דְּחוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל בְּשְׁבַעַה דְּרַגִּין
 אֲתַקְשְׁרוּ. בְּגִין כֶּךָ אֶסְדֵּר שְׁבַעַה מַדְבַּחֲן.
 לְבַר נֶשֶׁא דְהָוּה לֵיהּ רְחִימָא חַד, דְּשִׁבְק לֵיהּ אַבּוּי. וּבְנֵי

נָשָׂא מִסְתָּפוּ לְקַטְטָה בַּהֲדִיָּה, בְּגִין הֵהוּא רְחִימָא. לְיוֹמִין,
 אֲתָא בַר נֶשְׁ חַד, וּבָעָא לְאַתְעָרָא קְטָטוּ בַּהֲדִיָּה. אָמַר,
 מַה אֲעֵבִיד, אִי אֲתַעֵר בֵּיהּ קְטָטָא, הָא הֵהוּא רְחִימָא
 דְּאַתְקֶשֶׁר בַּהֲדִיָּה, וְלֹא יְכִילָנָא, אָמַר מַה עֵבֵד, שְׁדַר לִיָּה
 דּוֹרוֹן לְהֵהוּא רְחִימָא. אָמַר הֵהוּא רְחִימָא, וְכִי מַה אֵית
 לִיָּה לְהֵאִי בַר נֶשְׁ גַּבְאִי, יִדְעָנָא דְּבְגִין הֵהוּא בַר רְחִימָאִי
 הוּא. אָמַר, הֵאִי דּוֹרוֹן לָא יִיעוּל קַמָּאִי, זְמִינוּ לִיָּה לְכַלְבֵּי
 וַיְכַלּוּנִיָּה.

כֶּךָ בְּלָעָם, אֲתָא לְאַתְעָרָא קְטָטוּ בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, וְחַמָּא
 דְּלֹא יְכִיל בְּגִין הֵהוּא רְחִימָא עֲלָאָה דְּלֵהוֹן, (כְּמַה דְּאַת
 אָמַר (מִשְׁלֵי כו) רַעַךְ וְרַע אַבִּיךָ אֵל תַּעֲזוּב.) שְׁאִרֵי לְתַקְנָא
 קַמִּיָּה דּוֹרוֹן. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְשַׁע וּמַה אֵית לָךְ
 גַּבְאִי, אַתְּ בַּעֲי לְאַזְדִּיּוּגָא בְּבַנִּי, הֲרִי דּוֹרוֹנְךָ זְמִין לְכַלְבֵּי.
 תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם. וְאָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, לְשׁוֹן קָרִי וְטוּמְאָה. דּוֹרוֹנְךָ לְאַלִּין אֲתַמְסֵר וְלֹא
 יִיעוּל קַמָּאִי.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, וַיִּקַּר: כְּמַה דְּאַתְ דְּאַתְ אָמַר, (תַּהֲלִים קמז) לְפָנֵי
 קָרְתוּ מִי יַעֲמוּד. הוּא הוּוּה זְמִין, דְּבַתְּהוּא דּוֹרוֹן,
 יְכִיל בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל. מַה כְּתִיב. וַיִּקַּר אֱלֹהִים. קָרִיר גְּרַמִּיָּה
 מִן דָּא דְּהוּוּה חֲשִׁיב. וַיִּקַּר אֱלֹהִים, כְּמַה דְּאַתְמַר, דְּאַתְעָר
 עֲלִיָּה מִסְטָרָא דְּמִסְאָבוּתָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיִּקְרָא בְּלָעָם חָשִׁיב דְּבַהֲהוּא דוֹרוֹן
 יִיעוּל לְאַבְאָשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶעְקָר לִיּה מִקְמִיּה לְהַהוּא דוֹרוֹן. וְאֶעְקָר לִיּה לְבִלְעָם,
 מִמַּה דְהוּה חָשִׁיב. וְאֶעְקָר (ס"א לִיּה מִדְּהוּא דְרָגָא), לְהַהוּא דְרָגָא
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקְרָא. כְּמַה דְאֵת אָמַר (משלי לו) יְקָרוּהָ
 עוֹרְבֵי נַחַל. אָמַר לִיּה, רְשָׁע, לִית אַנְתָּ כְּדָאי לְאַתְקֶשְׂרָא
 בְּהָדָאי (דף ר"י ע"ב) וְלִמְיַעַל קַמְאִי. דוֹרוֹנָךְ לְכֻלְבֵּי אֶתְמַסֵּר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חֲזִי, הָאִי רְשָׁע, גַּעְלָא דְכֻלָּא הוּה.
 דְלָא תִשְׁכַּח בְּכָל פְּרִשְׁתָּא דָּא, וַיֹּאמֶר יי אֵל בְּלָעָם,
 אוּ וַיִּדְבֵּר יי, חַס וְשָׁלוֹם. מַה כְּתִיב. וַיִּשָּׂם יי דְּבַר בְּפִי
 בְּלָעָם וַגּוֹ', כְּמֵאן דְּשׁוּי חֶסֶם בְּפִי חֲמָרָא, דְלָא יִסְטִי
 הָכָא אוּ הָכָא, כִּף וַיִּשָּׂם יי דְּבַר בְּפִי וַגּוֹ'.

אָמַר לִיּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְשָׁע, אֵת חָשִׁיב דְעַל יַדְךָ
 יִהְיָ וַיִּתְקַיֵּם בְּרָכָה בְּבִנִי, אוּ אִפְכָּא. לָא צְרִיכִין
 אֵינּוֹן לָךְ, כְּמַה דְאִמְרִין לְצַרְעָה וְכוּ'. אֵלָּא אֵת שׁוּב אֵל
 בְּלָק, וְכֵד תִּפְתַּח פּוּמָךְ, לָא יִהְיָ בְּרִשׁוּתְךָ. וְלָא בְּפּוּמָךְ
 תִּלְיִיא מְלוּלָא, אֵלָּא וְכֵה תְדַבֵּר. הֲרִי כ"ה, דְזִמְינָא
 לְבִרְכָא לֹוֹן. כֹּה, תְמַלִּל בְּרָכָה דְבִנִי, דְכֵד תִּפְתַּח פּוּמָךְ,
 הִיא תְמַלִּל מְלִין, לְאַתְקַיֵּמָא עַל בְּנִי, דְלָא אֲשַׁבּוּק מְלִין
 לָךְ.

תָּא חֲזִי, דְכִף הוּא, פִּיּוֹן דְאֵתָא לְבִלְקָ, וּבְלָק שְׁמַע כָּל

אֵינּוֹן מְלִין, הָוּה חָשִׁיב דְּהָא מְפוּמִּיָּה דְּבַלְעָם נְפָקִין,
אָמַר, לְקוֹב אוֹיְבֵי לְקַחְתִּיךָ. אָמַר בְּלָעָם. סַב אֵלִין חֲרָשִׁין
בִּידְךָ, בְּגִין לְאַעְכָּבָא הָכָא לְהָאֵי פֹה, וְאֵי אַתְּ תִּיכּוּל
לְאַעְכָּבָא (ס"א לְאַעְקָרָא) לָהּ בְּהָאֵי חֲרָשִׁין, אֲנָא אֲעַקֵּר לָהּ
מֵאֵינּוֹן מְלִין דְּהִיא אָמְרָה.

מַה פְּתִיב, הִתְיַצֵּב פֹּה עַל עוֹלְתָךְ, בְּהָאֵי, וּבְאֵלִין חֲרָשִׁין,
תַּעְכֵּב לָהּ, וְאֲנֹכִי אֶקְרָה פֹּה, פְּלוּמַר, אֲעַקֵּר לָהּ
מֵאֵלִין מְלִין. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְשַׁע, אֲנָא
אֲעַקֵּר לָךְ. מַה פְּתִיב בְּתַרְיָה. וַיִּקֶּר אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם.
וְהָהוּא דָּבַר אָרִים קָלָא, בְּמַלּוּלֵי דְכ"ה. וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל
בְּלָק וְכֹה תְדַבֵּר, פֹּה תְדַבֵּר וּדְאֵי.

תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא לָא פְּתִיב הִתְיַצֵּב פֹּה עַל עוֹלְתָךְ,
אֶלָּא הִתְיַצֵּב עַל עוֹלְתָךְ וְאֵלְכָה אוֹלֵי יְקָרָה יִי
לְקַרְאֲתִי. פִּיּוֹן דְּחַמָּא דְכ"ה אָמַר אֵינּוֹן בְּרַכָּאן, כְּדִין אָמַר
הִתְיַצֵּב פֹּה עַל עוֹלְתָךְ, וְאֲנֹכִי אֶקְרָה פֹּה.

לְכָה אָרָה לִי יַעֲקֹב, פְּלוּמַר, לְקוּט. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
אֲשֵׁדִי לֹון מִתְּהוּא דְרַגָּא דְאֵינּוֹן קַיִימִי, כְּמָה דְאֵת

אָמַר (שְׁמוּאֵל א ב) צְדָה אוֹרָה. אָמַר, אֵי תִיכּוּל לְמַשְׁדֵּי (ס"א לֹון
מִתְּהוּא דְרַגָּא) לְתִהוּא דְרַגָּא דְלִהוֹן, הָא כְּלָהוּ אֶתְעַקְרוּ
מֵעֲלָמָא. וְלְכָה זוּעָמָה יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל דְלַעֲיָלָא,
דִּישְׁתַּכַּח רוּגְזָא קַמִּיָּה, כְּמָה דְאֵת אָמַר (תְּהִלִּים ז) וְאֵל זוּעָם

בְּכָל יוֹם.

(במדבר כ"ג) כִּי מֵרֵאשׁ צוּרִים וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵרֵאשׁ צוּרִים, אֵלֶיךָ אֵינֹן אֲבִהְתָּא. דְּכִתְיִב (ישעיה נא) הִבִּיטוּ אֶל צוּר חוֹצְבֹתָם. וּמִגְבְּעוֹת אֲשׁוּרָנֹה, אֵלֶיךָ אֲמַתְּהוּ, בֵּין מֵהַאי סֵטְרָא וּבֵין מֵהַאי סֵטְרָא, לָא יִכְלִין לְאַתְלִטִּיא. רַבִּי אָבָא אָמַר, כִּי מֵרֵאשׁ צוּרִים, מֵאן יִכִּיל לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, דִּהָא הוּא אַחִיד מְרִישָׁא דְכָל צוּרִים נְפִקִין (שמות ס"ד), וּמֵאן אֵינֹן צוּרִים. גְּבוּרָן. דִּהָא כָּל דֵּינִין דְּעִלְמָא מֵאֵינֹן גְּבוּרָן נְפִקִי, וְאֵינֹן אֲתֵאֲחֲדוּן בְּהוּ. וּמִגְבְּעוֹת אֲשׁוּרָנֹה, אֵלֶיךָ שָׂאָר מִשְׁרִיין (ס"א בתרין) דִּאֲתֵאֲחֲדוּן בְּהוּ. הֵן עָם לְבַדָּד וְגו'. כִּמְה דִּאֲתֵאֲמַר (דברים לב) ה' לְבַדָּד יִנְחֵנוּ.

מִי מְנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וְגו', הָא אוֹקְמוּנָה. אֵלָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תְּרִין דְּרָגִין אֵינֹן, יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל. בְּקִדְמִיתָא יַעֲקֹב, וּלְבַתֵּר יִשְׂרָאֵל. וְאַף עַל גַּב דְּכִלְאֵ חַד, תְּרִין דְּרָגִין אֵינֹן, דִּהָא דְרָגָא עֲלָאָה יִשְׂרָאֵל הוּא.

מִי מְנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וְגו'. לְתַתָּא, מֵאן הוּא עֵפֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָאִי דְכִתְיִב בֵּיהּ (ישעיה מא) יִתֵּן כֶּפֶר חֲרָבוֹ וְגו'. מֵאן חֲרָבוֹ. הָא יְדִיעָא, דְכִתְיִב (ישעיה לד) חֲרָב לִי מִלְּאָה דָם. עֵפֶר, הֵהוּא אֲתֵר דִּאֲתַבְרִי מְנִיָּה אָדָם הָרֵאשׁוֹן, דְכִתְיִב (בראשית ב) וַיִּצְרֵ יי אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֵפֶר וְגו'. וּמֵהָהוּא עֵפֶר, כִּמְה חֵיילִין, וּכְמֵה מִשְׁרִיין נְפִקוּ,

כִּמָּה טַפְסִין, כִּמָּה גְרָדִינֵי נְמוּסִין, כִּמָּה גִירִין, כִּמָּה
 בְּלִיסְטָאוֹת, כִּמָּה רוּמְחִין, וְסִיפִין, וְזִינִין, אֲשֶׁתְּכַחוּ
 מֵהוּא עֶפֶר. (מִי מְנָה) כִּמָּה דָּאת אָמַר, (אִיּוֹב כ"ה) הֵישׁ מִסְפָּר
 לְגִדּוּדֵיו.

וּמִסְפָּר אֶת רוּבַע יִשְׂרָאֵל. רִבַּע יִשְׂרָאֵל הִיא ה"א, וְחֵד
 מְלָה הִיא. רוּבַע יִשְׂרָאֵל, כִּמָּה דָּאת אָמַר (שְׁמוֹת
 כ"ג) רוּבֵץ תַּחַת מִשְׁאוֹ, רִבִּיעַ הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג)
 מִטָּתוֹ שָׁלְשָׁמָה. דְּבַר אַחַר רִבַּע, כְּמוֹ רְבִיעִית מִיִּשְׂרָאֵל
 לְתַתָּא, רִבַּע אֶתְקָרִי לְפוּם כְּתָרִין מִשְׁמַע דְּיוֹד, דְּאִיהוּ
 רְגֵלָא רְבִיעָא דְּכוּרְסִיָּא.

דְּבַר אַחַר מִי מְנָה עֶפֶר יַעֲקֹב וְגו', כָּל אֵינּוֹן דְּחֻשְׁבִּין
 עֶפְרָא, כִּמָּה דְּאוּקִימְנָא. וּמִסְפָּר אֶת רִבַּע יִשְׂרָאֵל,
 דְּכְּתִיב הֵישׁ מִסְפָּר לְגִדּוּדֵיו. רִבַּע יִשְׂרָאֵל כִּמָּה (דף ר"א ע"א)
 דְּאוּקִימְנָא. דְּבַר אַחַר מִי מְנָה עֶפֶר, אֵינּוֹן פְּקוּדֵין דְּאֵינּוֹן
 בְּעֶפְרָא, בְּזִרְיָעָה, בְּנֻטְיָעָה, בְּחֻצְדָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ
 חֲבֵרֵיָּא. וּמִסְפָּר אֶת רִבַּע, כִּמָּה דָּאת אָמַר (וִיקְרָא יט) בְּהַמְתִּירָהּ
 לָא תִרְבִּיעַ. (אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּלָק חֲכִים הוּוּהוּ בַּחֲשׁוּי כְּבַלְעָם. בַּר דְּלָא יָדַע לְכוּוֹן
 שְׁעָתָא לְלֻטְיָא).

(בְּמַדְבַּר כ"ג) וַיֵּשְׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר. וַיְדַבֵּר לָא כְּתִיב, מֵאֵי וַיֵּשְׂא
 מִשְׁלוֹ. רַבִּי חִיָּיא אָמַר, הוּוּהוּ זְקִיף קָלָא לְגַבֵּי
 הַהוּא מִמִּלְל, וַיֵּשְׂא מִשְׁלוֹ בְּלָעָם. וַיֹּאמֶר הָאֵי כַּה כִּמָּה
 דְּכְּתִיב וְכַה תְּדַבֵּר, וַאֲמִירָה מְנָה הוּוּהוּ.

תָּא חֲזִי, פִּיּוֹן דְּחֻמָּא בַּלְעָם דְּבִכָּל חֲרָשׁוּי וּבְכָל הַהוּא
 דִּירוּן, לָא יְכִיל לְאַעְקָרָא הַהוּא פֶּה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
 וְאַנְכִי אֶקְרָה פֶּה, אַעְקָר לְהֵאֵי פֶה. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, רְשָׁע, אֲנִתְ סָבוּר לְאַעְקָרָא לָהּ, אֲנָא אַעְקָר
 לָךְ מִשְׁלִשְׁוֹלָךְ, מַה כְּתִיב. וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם, כְּמָה
 דְּאַתְמַר. לְבַתֶּר, פִּיּוֹן דְּחֻמָּא דְלֵא יְכִיל, הֲדַר וְאָמַר, וּבִרְךְ
 וְלֵא אֲשִׁיבְנָהּ, וְלֵא אֲשִׁיבְנוּ מִבְּעֵי לִיה. אָלֵא וְלֵא
 אֲשִׁיבְנָה וְדַאי, לְהֵהִיא דְכְּתִיב פֶּה, וּפֶה תְּדַבֵּר. לִית אֲנָא
 יְכִיל לְאַהֲדָרָא לָהּ.

אָמַר בַּלְעָם, בְּתֵרִין דִּרְגִין בְּעֵינָא לְאַעְלָא בְּהוּ. בְּעֵינָא
 לְאַעְלָא בְּהוּ מִדְּרָגָא דִּיעֵקֵב, וְלֵא יְכִילָנָא. בְּעֵינָא
 לְאַעְלָא בְּהוּ מִסְטָרָא אַחֲרָא דִּישְׂרָאֵל, וְלֵא יְכִילָנָא. מַאי
 טַעְמָא. בְּגִין דְּשִׁמָּא דָּא אִו דָּא, לָא אַתְקֻשֵׁר בְּזִינִין
 בִּישִׁין, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב לֹא הִבִּיט אִוֹן בִּיעֵקֵב וְגו'.

תָּאנָא, תֵּרִין דִּרְגִין אִינּוֹן: נַחֲשׁ, וְקֶסֶם. לְקַבְּלִיהוֹן:
 עָמַל, וְאִוֹן. אָמַר בַּלְעָם, הָא וְדַאי אֲשַׁכְּחָנָא
 לְקַבְּלִי דְהֵנִי יַעֲקֹב וִישְׂרָאֵל. אִוֹן, לְקַבְּלִיה דִּיעֵקֵב, דְּאִיהוּ
 קָטִיר בְּנַחֲשׁ. עָמַל, לְקַבְּלִיה דִּישְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ קָטִיר
 בְּקֶסֶם. פִּיּוֹן דְּחֻמָּא דְלֵא יְכִיל, אָמַר, וְדַאי לֹא הִבִּיט אִוֹן
 בִּיעֵקֵב וְגו'. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּי אֱלֹהִיו עֲמוּ וְגו'.

וְאִי תִימָא, בְּהֵנִי לֹא יְכִילָנָא. בְּקֶסֶם וְנַחֲשׁ יְכִילָנָא. כְּתִיב

כִּי לֹא נֶחֱשׁ בִּיעֶקֶב וְגו'. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְכָל חֵילִין
 דְּלַעִילָא, וְכָל מִשְׁרַיִין כְּלָהוּ, לֹא יַדְעֵי וְלֹא מִסְתַּכְּלֵי
 בְּנִמוּסָא דְמַלְכָא עֲלָאָה, עַד דְּשָׂאֲלֵי לְהַנִּי תִרֵי יַעֲקֹב
 וַיִּשְׂרָאֵל. וּמֵאֵי אֲמַרִי. מַה פִּעַל אֵל. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל
 הַנִּי מַלְיִין, כֹּה אָמַר, וְהוּא אָרִים קָלָא לְקַבְּלָהּ, וְלֹא יַדַּע
 מֵאֵי הוּא, וְלֹא אֲשַׁתְּמַע בַּר קַלִּיָּהּ.

הֵן עָם כְּלָבִיא יְקוּם וְגו', מֵאֵן עֲמָא תַקִּיפָא כִּי־שְׂרָאֵל.
 בְּשַׁעֲתָא דְאֲתַנְהִיר צַפְרָא, קָם וּמִתְגַּבֵּר כְּאֲרִיא,
 לְפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן, בְּכַמָּה שִׁירִין, בְּכַמָּה תּוֹשְׁבָחָן.
 מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא כָּל יוֹמָא, וּבִלְיָלָה לֹא יִשְׁכַּב וְגו'. כִּד
 בְּעֵי בַר נָשׁ לְמִשְׁכַּב עַל עֲרִסְיָהּ, מְקַדֵּשׁ שְׂמָא עֲלָאָה,
 אֲמַלִּיךְ לִיָּה לְעִילָא וְתַתָּא. כַּמָּה גְרַדִּינֵי גְמוּסִין מִתְקַשְׁרִין
 קַמִּיָּהוּ, בְּשַׁעֲתָא דְפִתְחִין פּוּמְהוֹן עַל עֲרִסְיָהוּ, בְּשִׁמְעַ
 יִשְׂרָאֵל. וּבַעָאן רַחֲמֵי קַמִּי מַלְכָא קַדִּישָׁא, בְּכַמָּה קֶרְאֵי
 דְרַחֲמֵי.

רַבִּי אָבָא אָמַר, הֵן עָם כְּלָבִיא יְקוּם. זְמִינִין הֵאֵי עֲמָא,
 לְמִיָּקָם עַל כָּל עַמִּין עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים וּמִזְלֹת, כְּאֲרִיָּה
 גִּיבֵר וְתַקִּיף, וַיִּתְרַמֵּי עַלִּיָּהוּ. אֲרַחֲיָהוּ דְכָל אֲרִיָּוֹתָא
 לְמִשְׁכַּב עַל טַרְפֵּיָהוּ, אֲבָל עֲמָא דָּא לֹא יִשְׁכַּב, עַד יֵאכֹל
 טַרְף.

דְּבַר אַחַר הֵן עָם כְּלָבִיא יְקוּם, לְקַרְבָּא קַרְבָּנִין וְעֶלְוִין

קָמִי מִלְכָּהוֹן, עַל גִּבֵּי מַדְבְּחָא. וְתֵאנָא, בְּשַׁעְתָּא
דְּקוֹרְבָנָא אֲתוּקֵד עַל גִּבֵּי מַדְבְּחָא, הוּוּ חֲמָן דְּיוֹקְנָא דְּחַד
אַרְיֵה רְבִיעַ עַל הַהוּא קְרַבְנָא, וְאָכִיל לֵיהּ.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, אֹרִיא"ל מִלְּאָכָא עֲלָא הוּוּ, וְחֲמָן
לֵיהּ בְּדִיוֹקְנָא דְּאַרְיָא תְּקִיפָא, רְבִיעַ עַל מַדְבְּחָא,
וְאָכִיל לֹוֹן לְקְרַבְנִין. וְכַד יִשְׂרָאֵל לָא הוּוּ זַפְּאִין כָּל כַּף,
הוּוּ חֲמָן דְּיוֹקְנָא דְּחַד כְּלָבָא חֲצִיפָא רְבִיעַ עָלֵיהּ, כְּדִין
הוּוּ יַדְעֵי יִשְׂרָאֵל דְּבַעֲיִין תְּשׁוּבָה, וְכַדִּין תִּיבֵן. לָא יִשְׁכַּב
וְגו', אֵלִין קְרַבְנִין דְּלִילִיא כְּגוֹן עֲלוּוֹן. וְדַם חֲלָלִים
יִשְׁתֶּה, דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַגַּח קְרַבָּא דְּלַהוֹן עַל
שְׁנַאִיהוֹן.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לָא יִשְׁכַּב, מַהוּ לָא יִשְׁכַּב. אֲלָא בְּכַל
לִילִיא וְלִילִיא, כַּד בַּר נָשׁ אִיהוּ אָזִיל בְּפַקוּדֵי
דְּמֵאֲרִיָּה, לָא (דף ר"א ע"ב) שָׁכִיב עַל עַרְסִיָּה, עַד דְּקָטִיל אֶלְפָּה
וּמֵאָה וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁ, מֵאִינוֹן זַיִנִין בִּישִׁין, דְּשַׁרְיִין
עֲמִיָּה. רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֶלְפָּה אִינוֹן דְּסֶטֶר שְׁמֵאלָא,
דְּכַתִּיב, (תהלים צא) יְפֹול מִצְדֶּךָ אֶלְפָּה. כְּמָה דְּכַתִּיב, (תהלים קמט)
יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד וְגו', (תהלים קמט) רוּמָמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם
וְגו', לַעֲשׂוֹת נִקְמָה וְגו', הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב לָא יִשְׁכַּב וְגו'
וְדָא הוּא לַעֲשׂוֹת בְּהֵם מִשְׁפָּט וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, לְקַבְּלֵי תְּלַת זְמַנִּין דְּהוּא מַחָא

לְאַתְנִיָּה, וְאַטְעִין לָהּ בְּחַרְשׁוּי, אֶתְבָּרְכוּן יִשְׂרָאֵל תְּלַת
 זְמַנִּין. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, לְקַבְּלִיהָ אֶתְבָּרְכוּן יִשְׂרָאֵל תְּלַת
 זְמַנִּין, דְּסִלְקִין יִשְׂרָאֵל לְאַתְחֻזָּאָה קַמִּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

(במדבר כ"ג) וַיֵּרָא בְּלָעָם כִּי טוֹב בְּעֵינַי יְיָ וְגו', וְלֹא הִלֵּךְ
 כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאָת גַּחְשִׁים וְגו'. מַאי לְקִרְאָת

גַּחְשִׁים. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דְּהֵנִי תֵרִין זְמַנִּין קַדְמָאִי, הָוּה
 אָזִיל בְּכָל חַרְשׁוּי, וּבַעַא לְמִילַט לְיִשְׂרָאֵל. פִּיּוֹן דְּחָמָא
 רְעוּתִיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּאָמַר שׁוּב אֵל בְּלֶק, דְּהָא
 מְלוּלָךְ לָא בְּעֵיִין בְּנֵי. מְלוּלָא אוּחְרָא זְמִין מֵהָאִי כַּה,
 כְּמָה דְכְּתִיב וְכַה תְּדַבֵּר. כַּה תְּדַבֵּר, וְלֹא אַנְתָּ. כַּה תְּדַבֵּר,
 דְּשִׁלְטָא עַל כָּל שְׁלִיטִין חַרְשִׁין וְקַסְמִין וְזִינִין בִּישִׁין,
 דְּלֹא יְכַלִּין לְאַבְאָשָׁא לְבָנֵי. כְּדִין בַּעַא לְאַסְתְּכְּלָא בְּהוּ,
 בְּעֵינָא בִישָׁא.

תָּא חֲזִי, הָאִי רְשָׁע כַּד אֶסְתְּכְּל בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, הָוּה
 מְסִתְּכְּל בְּאַלִּין תֵרִין דְרַגִּין יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל,
 לְאַבְאָשָׁא לֹון, אוּ בְּהָאִי אוּ בְּהָאִי בְּחַרְשׁוּי, בְּגִין כַּף כָּל
 בְּרַכָּן וּבְרַכָּן יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל אֶתְבָּרִיכוּ. וַיֵּרָא בְּלָעָם כִּי טוֹב
 וְגו'. בְּמָה חָמָא חָמָא דִּי בְשַׁעְתָּא דְאַנְפִי מַלְכָּא נְהִירִין,
 זִינִין בִּישִׁין לָא קִיִּימִי בְּקִיּוּמֵיָּהוּ, וְכָל חַרְשִׁין וְכָל קַסְמִין
 לָא סִלְקָאן בְּחַרְשֵׁיָּהוּ.

תָּא חֲזִי, בְּהַנִּי תְּרִי זְמַנֵּי פְּתִיב וַיִּקְר. וַיִּקְר אֱלֹהִים. וַיִּקְר
 יי אַל בְּלָעַם וְגו'. וּכְתִיב וְכֹה תִּדְבֵר. וְהִשְׁתָּא פִּיּוֹן
 דְּחֻמָּא דִּהָא לָּא אֲשַׁתְּכַח רִוְגָזָא, וְחֲרָשׁוּי לָּא סִלְקִין, כְּדִין
 וְלֹא הִלֵּךְ כְּפַעַם בְּפַעַם וְגו'. פִּיּוֹן דְּאַפְרִישׁ וְאַסְתִּלֵּק
 גְּרַמִּיה מִחֲרָשׁוּי, שְׂאֲרֵי (בְּרוּחָא אַחֲרָא) בְּאַתְעָרוּתָא אַחֲרָא
 לְשִׁבְחָא לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַאי אַתְעָרוּתָא הָכָא.
 אָמַר לֵיהּ, (רוּחַ אֱלֹהִים וְלֹא רוּחַ יי אֵלָא) אַתְעָרוּתָא דְּרוּחָא חֲדָא
 מִסְטָרָא דְּשִׁמְאֵלָא, הֵהוּא דְּאַתְקִשְׁרוּ תַּחֲתוּי אֵינּוֹן זֵינִין
 וְחֲרָשִׁין דִּילֵיהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָכִי אֹלִיפְנָא, דְּאַפִּילוּ הָאֵי זְמַנָּא לָּא
 שְׂרִיא בֵּיהּ רוּחָא דְּקוּדְשָׁא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסִי, אֵי
 הָכִי, הָא פְּתִיב וְתַהֵי עָלְיוּ רוּחַ אֱלֹהִים, וּבְכָל אֵינּוֹן זְמַנִּין
 אַחֲרָנִין לָּא פְּתִיב בְּהוּ הָכִי. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא. תָּא חֲזִי,
 פְּתִיב (מִשְׁלִי כַּב) טוֹב עֵין הוּא יְבוּרְךָ, וְהָא אוּקְמוּהָ אַל תְּקַרִּי
 יְבוּרְךָ. אֵלָא יְבוּרְךָ. וּבְלָעַם הוּוּ רַע עֵין, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח רַע
 עֵין בְּעָלְמָא פּוּוּתִיהּ, דְּבְכָל אַתְר דְּהוּוּ מִסְתַּכַּל בְּעֵינּוּי,
 הוּוּ מִתְלַטִּיא.

וְעַל דָּא אָמְרוּ, הָאֵי מֵאֵן דְּאַעֲבַר בְּרִיה בְּשׁוּקָא, וּמִסְתַּפִּי
 מֵעֵינָא בִּישָׂא, יַחֲפִי סוּדְרָא עַל רִישִׁיהּ, בְּגִין דְּלֹא
 יְכִיל עֵינָא בִּישָׂא לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ. אוּף הָכָא, פִּיּוֹן דְּחֻמָּא
 בְּלָעַם, דְּלֹא יְכִיל בְּחֲרָשׁוּי וְקַסְמוּי לְאַבְאָשָׂא לְיִשְׂרָאֵל,

בְּעָא לְאַסְתָּפְלָ בְּהוּ בְּעִינָא בִישָׂא, בְּגִין דְּבְכָל אַתָּר דְּהוּה
מִסְתָּפְל בְּעִינוּי בִישִׁין, הוּה מִתְלַטְיָא.

תָּא חֲזִי מַה רְעוּתִיה דִּילִיה לְקַבְּלֵהוּן דִּישְׂרָאֵל, כְּתִיב
וַיִּשֶׁת אֶל הַמַּדְבָּר פָּנָיו, כְּתַרְגוּמוֹ, (וְשׁוּי (ס"א לְקַבֵּל עֲגָלָא)
לְעֲגָלָא דִּי עֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּרָא אַפּוּהִי), בְּגִין דִּיהָא לִיה סֵטֵר סִיּוּעָא,
לְאַבְאֲשָׁא לְהוּ.

הַשְׂתָּא חָמֵי מַה כְּתִיב, וַיִּשָּׂא בְלַעַם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת
יִשְׂרָאֵל. בְּעָא לְאַסְתָּפְלָ בְּהוּ בְּעִינָא בִישָׂא. בִּיה
שְׂעֵתָא, אֲלִמְלָא דְאַקְדִים לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַסוּתָא, הוּה מְאַבְד לֹון בְּאַסְתָּפְלוּתָא דְעִינוּי. וּמְאִי
אַסוּתָא יְהֵב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּהֵיא שְׂעֵתָא.
דָּא הוּא דְכְתִיב וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים. וַתְּהִי עָלָיו, עַל
יִשְׂרָאֵל קָאֵמֵר. כְּמָאן דְּפָרִישׁ סוּדְרָא עַל רִישִׁיה דִּינּוּקָא,
בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוּט בְּהוּ עִינוּי.

כְּדִין שָׂאֲרֵי וְאָמֵר, מַה טְבוּ אַהֲלִיךָ יַעֲקֹב. תָּא חֲזִי, כֹּל
מָאן דְּבָעֵי לְאַסְתָּפְלָ בְּעִינָא בִישָׂא, לָא יִכִּיל,
אַלָּא כַּד מְשַׁבַּח וְאוֹקִיר לְהֵהוּא מְלָה, דְּבָעֵי לְאַלְטִיָּא
בְּעִינָא בִישָׂא. וּמַה אֲרַחֲיָה. אָמֵר, חָמוּ כַּמָּה טְבָא דָּא.
כַּמָּה יָאָה דָּא. בְּגִין דִּישְׁלוּט בִּיה עִינָא בִישָׂא. אוּף הַכָּא
אָמֵר, מַה טְבוּ אַהֲלִיךָ יַעֲקֹב, כַּמָּה אֵינּוּן יָאָן, כַּמָּה (דף ר"ב ע"ב
אֵינּוּן שְׁפִירָן, כַּמָּה נְטִיעֵן שְׁפִירָן דְּאַתְנַטְעֵן מְנִיָּהוּ,

דְּמַיִין לְאֵינוֹן נְטִיעֵין דְּנִטְע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְתָּא
 דְּעֵדוֹן יֵאָיִן. מֵאֵן יִתֵּן, וְאֵלִין (נ"א דְּאֵלִין) נְטִיעֵן אֶשְׁתְּכַחוּ
 מֵאֵינוֹן מִשְׁכְּנֵי, דִּבְהוּ.

(במדבר כ"ד) יִזְל מֵיִם מִדְּלִיו וְגו'. לְבַר נֶשׁ דְּהוּוּ לִיהּ יִדָן
 שְׁפִירָן, יֵאָן לְמַחְזֵי. אֶעְבַּר חַד בַּר נֶשׁ דְּעֵינָא
 בִּישָׂא, אֶסְתַּכַּל בְּאֵינוֹן יְדִין, נְקִיט בְּהוּ, שְׂאֵרֵי לְשִׁבְחָא,
 אָמַר, כִּמָּה אֵינוֹן שְׁפִירָן, כִּמָּה אֵינוֹן יֵאָן, חָמוּ אֶצְבָּעֵן
 מִגְזָרָה דְּשְׁפִירוּ עֶלְאָה. לְבַתֵּר אָמַר, מֵאֵן יִתֵּן יְדִין אֵלִין
 דְּשִׁרְיִין בֵּין אֲבָנִין יְקִירִין, וּבְלְבוּשֵׁי יְקָר דְּאֶרְגוּוֹנָא (ס"א
 בְּבִיתָאֵי וְכו') בְּתִיבוּתָא דִּילִיהּ) בְּבִיתִיָּה לְאֶשְׁתְּמֶשָׂא בְּהוּ, וְיֵהוֹן גְּנִיזִין
 בְּתִיבוּתָא דִּילִיהּ.

כֶּךְ בְּלָעָם, שְׂרֵי לְשִׁבְחָא, מַה טְבוּ אֶהְלִיךְ, חָמוּ כִּמָּה
 שְׁפִירָן, כִּמָּה יֵאָן וְכו', לְבַתֵּר אָמַר יִזְל מֵיִם מִדְּלִיו,
 לָא יִשְׁתַּכַּח נְטִיעָא שְׁפִירָא דָּא, נְטִיעָא דְּאֹרִייתָא, לְבַר
 מֵאֵינוֹן מִסְכְּנִין (דְּלִיו, פְּלוּמֵר מִסְכְּנִין) (נ"א מִשְׁכְּנִין), וְזָרְעוּ בְּמֵיִם
 רַבִּים, דְּלֵא יִסְגִּי וְלֵא יִרְבִּי רוּחָא דְּקוּדְשָׁא.

אָמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְשָׁע, לָא יִכְלִין עֵינִיךְ
 לְאֲבִאָשָׂא, הָא פְּרִיסוּ דְּקוּדְשָׁא עֲלֵייהוּ, כְּדִין
 אָמַר, אֵל מוּצִיאוּ מִמְצָרִים וְגו', הָא לָא יִכְלִין כָּל בְּנֵי
 עֲלָמָא לְאֲבִאָשָׂא לֹוֹן, דְּהָא חֵילָא תְּקִיפָא עֶלְאָה אַחִיד
 בְּהוּ, וּמֵאֵי אִיהוּ. אֵל מוּצִיאוּ מִמְצָרִים. וְלֵא עוּד, אֶלָּא

כְּתוּעָפוֹת רָאם לוֹ, דְּלֹא יִכִּיל בַּר נֶשׁ לְאוֹשִׁיט יְדֵיהָ
עָלֶיהָ, מִגּוֹ רוּמִיָּה. וּמִדְּאִשְׁתַּכַּח בְּזִקְיָפוּ עֲלָאָה הָכִי, יֹאכַל
גּוֹיִם צָרִיו וְגוֹ'. וְלִית מֵאן דְּיִכִּיל לְאַבְאָשָׁא לֹון.

וְאַפִּילוּ בְּזוּמְנָא דְּלֹא זָקִיָּה, לָא יִכְלִין, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב
כָּרַע שָׁכֵב. לָא דְּחִיל, בְּגִין דְּאִשְׁתַּכַּח גִּיבַר כְּפָאֲרִי
וּכְלָבִיא, אֲפִילוּ כַּד אֵינּוּן בֵּינֵי עַמְמִיא, וְכָרַע וְשָׁכֵב
בֵּינֵיהוּ, כְּפָאֲרִי הוּא יִשְׁתַּכַּח בְּנִמוּסֵי אוֹרֵייתָא, בְּאוֹרְחֵי
אוֹרֵייתָא. (וְאִף עַל פִּי בֶן) שׁוֹלְטָנוּתָא אֵית לָהּ בְּמֵאֲרִיהוֹן,
דְּאַפִּילוּ כָּל מַלְכֵיא דְּעֵלְמָא, לָא יַעֲקֻרוּן לָהּ. כְּפָאֲרִיא דָּא
כַּד שָׁכֵיב עַל טְרַפֵּיהָ, לָא יִכְלִין לְאַקְמָא לִיהָ מְנִיָּה, הִדָּא
הוּא דְּכְתִיב כָּרַע שָׁכֵב כְּפָאֲרִי וְגוֹ'.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לָא אִשְׁתַּכַּח בְּעֵלְמָא חֲפִים לְאַבְאָשָׁא,
כְּבַלְעָם רְשִׁיעָא, דִּהָא בְּקַדְמִיתָא הוּא אִשְׁתַּכַּח
בְּמִצְרַיִם, וְעַל יְדוּי, קִשְׁרוּ מִצְרַאי עָלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל
קְשׁוּרָא, דְּלֹא יִפְקוּן מִעֲבֻדוֹתֵיהוֹן לְעֵלְמִין. וְדָא הוּא
דְּאֲמַר, מָה אֵיכּוֹל לְאַבְאָשָׁא לָהּ, דִּהָא אָנָּא עֲבִידְנָא
דְּלֹא יִפְקוּן מִעֲבִידְתָּא דְּמִצְרַאי לְעֵלְמִין, אֲבָל אֵל
מוֹצִיאֻ, מִמִּצְרַיִם וּלְקַבְלֵיהוֹן (נ"א וּלְקַבְלֵיהָ) לָא יִכְלִין חֲכַמִּין
וְחַרְשִׁין דְּעֵלְמָא.

(במדבר כ"ד) וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי וְגוֹ' רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח,
(דברים כג) לֹא תִסְגֵּיר עֶבֶד אֶל אֲדוֹנָיו וְגוֹ' עַמְךָ יֹשֵׁב

בְּקֶרֶבְךָ. כִּמָּה חֲבִיבִין מְלִי דְאֹרִייתָא. כִּמָּה חֲבִיבָה
 אֹרִייתָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּמָּה חֲבִיבָה אֹרִייתָא,
 דְאֹרִית לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזִי,
 בְּשַׁעְתָּא דִּי נִפְקוּ מִמְצָרִים. שְׁמַע בְּלָעָם דִּהָא חֲרָשׁוּי
 וְקִסְמוּי, וְכֹל אֵינּוֹן קְשָׁרִין, לָא סְלִיקוּ בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל,
 שְׂאֲרֵי לְגִרְרָא גְרָמִיּה, וְלִמִּירְט רִישִׁיּה. אֲזַל לְאֵינּוֹן טוּרֵי
 חֲשׁוּכָא, וּמָטָא לְגַבֵּי אֵינּוֹן שְׁלִשְׁלָאֵי דְפְרוּזְלָא.

וְכֹךְ הוּא אֲרַחָא דְמֵאן דְמָטִי גַבֵּיּהוּ, פִּיּוֹן דְעָאֵל בַּר נָשׁ
 בְּרִישֵׁי טוּרֵיא, חָמִי לִיּה עֲזֹא"ל, הֵהוּא דְאֶקְרִי גְלוּי
 עֵינַיִם. מִיד אָמַר לְעֲזֹא"א, כְּדִין יְהִיבִין קָלָא, וּמְתַכְנְשִׁין
 גַּבֵּיּהוּ חוּיִין רַבְרַבֵּי דְמִתּוּקְדוֹן, וְסַחְרִין לוֹן. מְשַׁדְרֵי
 אֹנִימָתָא זְעִירָתָא לְקַבְלִיּה דְבַר נָשׁ, וְתַנָּא, כְּמִין
 שׁוֹנְרָא, הִיא, וְרִישָׁה פְרִישָׁא דְחוּיָא, וְתַרִין זַנְבִין בָּהּ,
 וִידָהָא וְרַגְלָהָא זְעִירִין. בַּר נָשׁ דְחָמִי לָהּ, חָפִי אַנְפוּי,
 וְהוּא מִיִּיתֵי חַד קְטוּרָתָא, מֵאוּקִידוּ דְתַרְנַגּוּלָא חוּרָא,
 שְׂדֵי בְּאַנְפָּהָא וְהִיא אֲתִית עֲמִיּה.

עַד דְמָטִי לְגַבֵּי רִישָׁא דְשְׁלִשְׁלָאֵי, וְהֵהִיא רִישָׁא
 דְשְׁלִשְׁלָאֵי, נְעִיץ בְּאַרְעָא, וּמָטִי עַד תְּהוּמָא. וְתַמָּן
 בְּתֵהוּמָא. חַד סְמִיךְ, וְהוּא נְעִיץ בְּתֵהוּמָא תְּתָאָה, וּבְתֵהוּא
 סְמִיךְ אֲתַקְשֵׁר רִישָׁא דְשְׁלִשְׁלָאֵי. כַּד מָטִי בַר נָשׁ לְרִישָׁא
 דְשְׁלִשְׁלָאָה, בְּטַשׁ בָּהּ ג' זְמַנִּין, וְאֵינּוֹן קָרָאן לִיּה, כְּדִין

כָּרַע וְסָגִיד עַל בְּרַכּוּי, וְאָזִיל וְאָטִים עֵינָיו, עַד דְּמָטִי
 גְּבִייהוּ. כְּדִין יְתִיב קַמֵּיהוּ, וְכָל אֵינּוֹן חוּיִין סְחָרִין לִיה
 מֵהָאִי סְטָרָא וּמֵהָאִי סְטָרָא. פִּתַּח עֵינָיו, וְחָמִי לֹון,
 אֲזִדְעֹזַע, וְנָפַל עַל אַנְפוּי, וְסָגִיד לְקַבְּלֵיהוּ.

לְבַתָּר אֲוֹלָפִין לִיה חֲרָשִׁין וְקַסְמִין, וְיְתִיב גְּבִייהוּ (ד' ר"ב ע"ב)
 נ' יוֹמִין. כַּד מָטָא זְמָנָא לְמִיהָךְ לְאַרְחִיָּה, הָהִיא
 אֲוֹנִימָתָא, וְכָל אֵינּוֹן חוּיִין, אֲזִלִּין קַמֵּיהָ, עַד דְּנַפְיָךְ מִן
 טוֹרֵיָא, בֵּין הָהוּא חָשׁוּכָא תַקִּיפָא.

וּבְלָעָם כַּד מָטָא גְּבִייהוּ, אֲזִדְע לֹון מְלָה, וְאַסְגַּר גְּרַמִּיה
 בְּטוֹרֵיָא עֲמָהוֹן. וּבָעָא לְקַטְרָגָא לֹון, לְאַתְבָּא
 לֹון לְמַצְרִים. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלָבַל וְקַלְקַל כָּל
 חֲכַמְתָּא דְעַלְמָא, וְכָל חֲרָשִׁין דְעַלְמָא, דְלֹא יִכִּילוּ
 לְקַרְבָּא בְּהַדִּיָּהוּ.

תָּא חֲזִי, הַשְׁתָּא כִּיּוֹן דְּחַמָּא בְּלָעָם דְּלֹא יִכִּיל לְאַבְאָשָׁא
 לְיִשְׂרָאֵל, אֲהַדְר גְּרַמִּיה, וְאַמְלִיךְ לִיה לְבָלֶק, מַה
 דְּלֹא בָעָא מְנִיה, בְּגִין לְאַבְאָשָׁא לֹון. וְעֵיטָא דִּילִיָּה הָוָה
 בְּאֵינּוֹן נוֹקְבֵי דְמַדִּין דְּאֵינּוֹן שְׁפִירָן, וְאַלְמָלֹא דְאָמַר לִיה
 מִשָּׁה, לֹא הוּינָא יָדַע, דְּכַתִּיב, (במדבר לא) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּדַבַּר בְּלָעָם.

כִּיּוֹן דְּחַמָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵיטָא דִּילִיָּה, אָמַר, הָא
 וְדָאִי גְרַמְךָ בְּעֵיטְךָ יְפוּל. מַה עָבַד, הָהוּא חִילָא

דְּשַׁלַּט עַל כָּל חַרְשֵׁין, אַחֲמֵי לֵיהּ סוּפָא דְכָלָא. וְכִי אֵית
 לְהוּ רְשׁוּתָא לְזִמְן רְחִיק. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עֵינָא חָמָא,
 וּמְלִין אֲתִמְרוּ מִהֵהוּא דְקָאִים עָלֵיהּ, וְהָא אוּקְמוּהּ. וַיִּשָּׂא
 מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר. מֵאֵן דְּאֵית לֵיהּ לְמִימַר. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין
 דְּלֹא יִתְקַיְימוּן מְלִין דְּגַעְלָא, בְּרַעוּתָא עֲלָאָה, (ס"א וּבְגִין
 דְּיִתְקַיְימוּן מְלִין דְּלַעֲלָא) בְּדַעְתָּא עֲלָאָה בְּאוּרִייתָא.

(במדבר כ"ד) אָרְאֵנוּ וְלֹא עֲתָה, דְּהָא מְלִין אֵלִין מְנַיְיָהּ
 אֲתִקְיָמוּ בְּהֵהוּא זְמַנָּא, וּמְנַיְיָהּ לְבַתָּר, וּמְנַיְיָהּ
 בְּזְמַנָּא דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא. (מֵה שְׁחַסְרָא כַּאן תַּמְצָא בְּזוּהַר חֲדָשׁ דְּפ' ס"ח ע"א

ע"ש) תְּנִן, זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְנֵי יְרוּשָׁלַם,
 וְלֹא־חֲזָאָה חַד כְּכַבָּא קְבִיעָא, מְנַצְצָא בְּע' רַהֲטִין, וּבְע'
 זִיקִין נְהָרִין מְנִיָּה בְּאַמְצָעוּת רְקִיעַ, וַיִּשְׁתַּאֲלוּן בֵּיהּ ע'
 כְּכַבִּין אַחֲרָנִין, וַיְהִי נְהִיר וְלֵהִיט ע' יוֹמִין.

וּבְיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, יִתְחַזִּי בְּכ"ה יוֹמִין לְיִרְחָא שְׁתִּיתָאָה,
 וַיִּתְכַּנְּשׁ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, לְסוּף ע' יוֹמִין, יוֹמָא
 קְדָמָאָה יִתְחַזִּי בְּקֶרְתָּא (קד"א) דְּרוּמָא. וְהֵהוּא יוֹמָא יִנְפְּלוּן
 ג' שוּרִין עֲלָאִין מִהֵהוּא קֶרְתָּא דְּרוּמִי, וְהֵיכְלָא רַבְרָבָא
 יִנְפּוּל, וְשְׁלִיטָא דְּהֵהוּא קֶרְתָּא יָמוּת. כְּדִין יִתְפַּשֵּׁט הֵהוּא
 כְּכַבָּא לְאַתְחַזָּאָה בְּעֲלָמָא. וּבְהֵהוּא זְמַנָּא יִתְעַרוּן קְרַבִּין
 תְּקִיפִין בְּעֲלָמָא, לְכָל ד' סְטָרִין, וּמִהֵמְנוּתָא לָא יִשְׁתַּכַּח
 בֵּינַיְיָהּ.

וּבְאִמְצָעוֹת עֲלֵמָא, כַּד יִתְנַהֵר הָהוּא כִּכְבָּא, בְּאִמְצָעוֹת
רְקִיעָא. יְקוּם מִלְפָּא חַד רַב וְשְׁלִיט
בְּעֵלְמָא, וַיִּתְגַּאֵה רוּחִיהָ עַל כָּל מַלְכִין, וַיִּתְעַר קָרְבִין
בְּתַרִין סְטָרִין, וַיִּתְגַּבֵּר עָלֵיהוּ.

וּבְיוֹמָא דִּיתְבָּרִי (ס"א דִּיתְבָּרִי) כִּכְבָּא, יִזְדַּעֵזַע אֶרְעָא קַדִּישָׁא
מ"ה מִיְלִין, סַחְרָנִיָּה אֲתֵר דִּהוּה בֵּי מַקְדֵּשָׁא.
וּמְעַרְתָּא חֲדָא מִן תַּחֲוֹת אֶרְעָא יִתְגַּלִּי. וּמַהֲהִיא מְעַרְתָּא
יְפּוּק אִשָּׁא תְקִיפָא לְאוּקְדָא עֲלֵמָא. וּמַהֲהִיא מְעַרְתָּא
יִסְגִי חַד עוֹפָא (ס"א עֲנָפָא), רַבְרָבָא עֲלָאָה, דִּישְׁלוּט בְּכָל
עֲלֵמָא, וְלִיָּה אֲתִיָּהֵב מַלְכוּתָא. וְקַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִין יִתְכַנְּשׁוּן
גַּבִּיָּה. וְכַדִּין יִתְגַּלִּי מִלְפָּא מְשִׁיחָא בְּכָל עֲלֵמָא, וְלִיָּה
אֲתִיָּהֵב מַלְכוּתָא.

וּבְנֵי עֲלֵמָא בְּשַׁעֲתָא דִּיתְגַּלִּי, יֵהוּן מִשְׁתַּכְּחִין בְּעַקְתָּא
בְּתַר עַקְתָּא. וְשִׁנְאִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל יִתְגַּבְּרוּן, כַּדִּין
יִתְעַר רוּחָא דְּמְשִׁיחָא עָלֵיהוּ, וַיִּשְׁיִצִי לְאָדוּם חֵיִיבָא, וְכָל
אֶרְעָא דְּשַׁעִיר יוֹקִיד בְּנוֹרָא. כַּדִּין כְּתִיב, וַיִּשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה
חֵיל. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, וְהָיָה אָדוּם יִרְשָׁה וְהָיָה יִרְשָׁה
שַׁעִיר אוֹיְבָיו. אוֹיְבָיו דִּישְׂרָאֵל. וְכַדִּין וַיִּשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה
חֵיל. וּבְהָהוּא זְמַנָּא, יְקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַתְיָא
דְּעַמִּיָּה, וַיִּתְנַשֵּׁי מִנְּהוּן מִיתָה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קיח)
יִמִּין יְיָ עֲשָׂה חֵיל. לֹא אֲמוֹת כִּי אַחֲיָה. וְכְתִיב (עובדיה א)

וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים וְגו'. וְכִדִּין (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמִלְחָה.
 אָמַר רַבִּי אֲבָא, מֵאֵי דְכִתְיִב, (ישעיה נה) כִּי בְשִׁמְחָה תֵצְאוּ
 וְגו'. אֲלֵא כִּד יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, שְׂכִינְתָא
 נִפְקָא עִמָּהוֹן, וְעִמָּה יִפְקוּן. הֲדָא הוּא דְכִתְיִב, (ישעיה נה) כִּי
 בְשִׁמְחָה תֵצְאוּ. שְׁשׁוֹן דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק
 אָמַר דָּא צְדִיק. הֲדָא הוּא דְכִתְיִב, (ישעיה נה) שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה
 יִמְצָא בָהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, צְדִיק שְׁשׁוֹן אֶקְרִי. וּמִן יוֹמָא דְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל נִפְלַת בְּגְלוּתָא. אֲתַמְנְעוּ בְּרַכָּן מִלְּנַחְתָּא
 לְעֵלְמָא מֵהָאֵי צְדִיק. בְּהָהוּא זְמָנָא מַה פְּתִיב, (ישעיה יב)
 וְשִׂאבְתֶּם מִיָּם בְּשְׁשׁוֹן, דָּא צְדִיק. מִמַּעַיְינֵי הַיְשׁוּעָה,
 אֲלִין אֲבָא וְאֲמָא. דְּבַר אַחַר, אֲלִין נְצִ"ח וְהוּ"ד. וְכֹלָא
 מִמְּבוּעֵי נְבִיעֵין עֲמִיקוֹן. כִּדִּין (ישעיה יב) וְאִמְרַת בְּיוֹם הַהוּא
 אֹדְךָ יְיָ וְגו', (ישעיה יב) צַהֲלִי וְרַנִּי יִשְׁבַּת צִיּוֹן וְגו'.
 בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת פְּנִיחַס

(במדבר כ"ה) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, פְּנִיחַס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו',
 רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר
 אֲבִיךָ וְאֵל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמְךָ. (יתרו פ"ה ע"א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר
 אֲבִיךָ, דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְאֵל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמְךָ,

דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. מַאי מוֹסַר אַבִּיךָ, מוֹסַר, דָּא אֹרִייתָא,
 דְּאִית בָּהּ כְּמָה תּוֹכְחִין, כְּמָה עוֹנְשִׁין. כְּמָה דָּאת אָמַר,
 (משלי ג)

מוֹסַר יִי בְּנֵי אֵל תִּמְאַס וְאֵל תִּקְוֶיךָ בְּתוֹכְחָתוֹ.
 וּבְגִין דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, זְכִי
 דִּיפְתַּחוּן לֵיהּ כְּמָה תִּרְעִין לְהֵוּא עֲלָמָא, כְּמָה
 נְהוּרִין. בְּשַׁעְתָּא דִּינִפּוּק מֵהָאֵי עֲלָמָא, הִיא אַקְדִּימַת
 קַמִּיהּ, וְאִזְלָא לְכָל נְטוּרֵי תִרְעִין, מִכְּרֻזַת וְאוּמְרַת, (ישעיה
 כו) פְּתַחוּ שַׁעְרִים וַיָּבֵא גּוֹי צְדִיק. אַתְקִינוּ כְּרֻסִיין לְפִלְנֵיא
 עֲבָדָא דְּמִלְכָּא. דְּלִית חֲדוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵלָא מָאן
 דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא, כָּל שְׁכֵן בַּר נָשׁ דְּמִתְעַר בְּלִילֵיא
 לְאִשְׁתַּדַּלָּא בְּאֹרִייתָא, דְּהָא כָּל צְדִיקֵיא דְּבִגְנַתָּא
 דְּעֵדוֹן, צִייתִין לְקַלְיָהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּכַּח
 בִּינֵייהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנְיִים
 חֲבָרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ הַשְּׁמִיעֵנִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הָאֵי קְרָא רְזָא דְּחַכְמַתָּא אִית בֵּיהּ.
 הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנְיִים, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי בְּגִלוּתָא
 עִם יִשְׂרָאֵל, וְאִזְלָא עֲמַהוֹן בְּעַקְתֵּיהוּ. חֲבָרִים מִקְשִׁיבִים
 לְקוֹלֶךָ, מִשְׁרִיין עֲלָאִין. כְּלָהוּ צִייתִין לְקוֹלֶךָ, לְקוֹל
 תּוֹשֶׁבְחַתְךָ בְּגִלוּתָא. הַשְּׁמִיעֵנִי, כְּמָה דָּאת אָמַר (שיר השירים
 ב) הֲרֵאֵנִי אֶת מְרֵאִיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֶךָ. הַשְּׁמִיעֵנִי,
 קָלָא דְּאִינוּן חֲבָרֵיא דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאֹרִייתָא דְּהָא לִית

תוֹשְׁבַחְתָּא קָמָאִי, כְּאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵייתָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּבִיכּוֹל, כָּל אִינוּן דְּזִכָּאן לְאַשְׁתַּדְּלִי
 בְּאוּרֵייתָא, וּמְכַד פְּלִיג לִילֵיא, וְאַתְיִין בְּמִטְרוֹנֵיתָא
 כַּד נָהִיר יְמָמָא, לְקַבְּלָא אַנְפֵּי מַלְכָּא, אַתְקִיף וְאַחְסִין
 בְּשְׁכִינְתָּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְשָׂרִיא בֵּיה חוּט שֶׁל חֹסֵד,
 כְּמָה דְאוּקִימְנָא.

תָּא חֲזִי, כָּל מָאן דְּזָכִי לְאַתְתַּקֵּף בְּשְׁכִינְתָּא, יִסְתַּמַּר
 גְּרָמוּהֵי מֵאֲנוּן מְלִין דְּאַחִידֵן לְקַבְּלָהּ. כְּגוֹן מָאן.
 אִינוּן דְּלֹא מְשַׁקְרִי בְּאֵת קַדִּישָׁא, כְּגוֹן בַּת אֵל נֶכֶד. וְכֹל
 מָאן דְּנָטִיר גְּרָמִיָּה, כְּבִיכּוֹל כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל אַחִידָא בֵּיה,
 וְנִטְרָא לֵיה, וְהִיא אַקְדִּימַת לֵיה שְׁלָם. וְכֹל שְׁכֵן אִי זָכִי
 וְקָנִי לְהֵאִי.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אַתְחַזִּיין יִשְׂרָאֵל לְאַשְׁתַּצָּאָה בְּהֵוֹא
 שְׁעַתָּא, בַּר דְּאַקְדִּים פְּנִיחָס לְהֵאִי עוּבְדָּא, וְשַׁכִּיף
 רוּגְזָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, פְּנִיחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִפְחֵן
 הַשֵּׁיב וְגו'. דְּבַר אַחַר, פְּנִיחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו'. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, בֶּן בֶּן תְּרֵי זְמַנִּי, לְאַשְׁלֵמָא אוּבְדָּא (נ"א עוּבְדָּא) קָא
 אֶתִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵאִי בַר נָשׁ דְּנָטִיל גְּלַגּוּלָא דְּנִשְׁמַתָּא,
 וְלֹא זָכִי דִיתַתְקֵן בֵּיה, כְּאִילוּ מְשַׁקֵּר בְּקוּשְׁטָא
 דְּמַלְכָּא. וְאַנָּא קָרִינָא עָלֵיה הֵאִי קָרָא (ויקרא ה) אוּ מְצָא

אֲבִידָה וְכַחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שְׁקָר. וְכַחֵשׁ בָּהּ, טַב לִיָּה
דֵּלֵא אַבְרִי.

תַּנְיִנָן צַדִּיק גָּמוּר, אֵינּוּ נִדְחָה. וְצַדִּיק שְׂאִינּוּ גָּמוּר,
נִדְחָה. מֵאֵן הוּא צַדִּיק גָּמוּר, וּמֵאֵן הוּא צַדִּיק
שְׂאִינּוּ גָּמוּר, וְכִי מֵאֵן דֵּלֵא שְׁלִים בְּמַלּוּי, צַדִּיק אַקְרִי.
אֲלֵא, צַדִּיק גָּמוּר, יִדְעַ, דֵּהֵא לָא נָטִיל גְּלָגוּלִין
עַקְרִימִין, וּבְאַחֲסַנְתִּיה בְּנִי בְּנִיין, וְאַתְקִין שׁוּרִין, וְחֻצַּב
בִּירִין, וְנָטַע אֵילָנִין.

צַדִּיק שְׂאִינּוּ גָּמוּר, דְּבְנֵי בְּנִיין בְּאַחֲסַנְתָּא אַחֲרָא, חֲפֵר
בָּהּ בִּירִין, וְאַעֲדָר, הָא אַתְקִין אַבְנֵי יְסוּדָא
כְּמַלְקֵדְמִין, וְאַעֲמַל בָּהּ, וְלֹא יִדַּע אֵי אֲשַׁתָּאר דִּילִיָּה.
מִסְטָרָא דִּילִיָּה, טַב וְצַדִּיק אַקְרִי. וּמִסְטָרָא דֵּהֵהוּא
אַחֲסַנְתָּא, לָא הֲכִי.

לְבַר נָשׁ דְּבְנֵי בְּנִיין שְׂפִירָן, יֵאֵן לְמַחְזֵי, אֲסַתְכַּל
בִּיסוּדָא, וְחָמֵי לִיָּה שְׁקִיעַ עַקְרִימָא מְכַל סְטָרִין. הָא
בְּנִינָא לָא שְׁלִים, עַד דְּסָתַר לִיָּה, וְאַתְקִין לִיָּה
כְּמַלְקֵדְמִין. מִסְטָרָא דֵּהֵהוּא בְּנִינָא דִּילִיָּה, אֲשַׁתְכַּח טַב
וְשְׂפִיר. (דף ר"ג ע"ב) מִסְטָרָא דִּיסוּדָא, בִּישׁ וְעַקִּים. וּבְגִין כְּךָ,
לָא אַקְרִי עוּבְדָא שְׁלִים, לָא אַקְרִי בְּנִינָא שְׁלִים. בְּגִין
כְּךָ צַדִּיק שְׂאִינּוּ גָּמוּר אַקְרִי, וְנִדְחָה. וְעַל דָּא (חֲבֻקָק א)

כְּבַלַּע רָשַׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ.

תָּא תְּחִי, מֵאֵן דְּמִקְנֵא לְשִׁמְא קְדִישָׁא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, דְּאִפְּיֵלוּ לָא יִזְכִּי לְגְדוּלָהּ, וְלֹא אֶתְחִי לָהּ, (ס"א
 דִּירִית לָהּ) רוּוח לָהּ וְנָטִיל לָהּ. וְדֵא יִרִית לָהּ וְעֵיִל לָהּ. פְּנִיחַס
 לָא אֶתְחִי לִיה בְּהֵוּא זְמָנָא, וּבְגִין דְּקֵנֵא לְשִׁמְא
 דְּמֵאֲרִיה, רוּוח לְכֻלָּא, וְסֻלִיק לְכֻלָּא, וְאֶתְתְּקֵן בֵּיה כְּלָא
 וְזָכָה לְאַשְׁתַּמְשָׁא בְּכֵהוּנָה עֲלָאָה. מֵהֵיִא שִׁעְתָּא, פְּנִיחַס
 בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, דְּאֲשֻׁלִים לְתַרְיֵן דְּרַגִּין, בְּגִין
 דְּקֵנֵא לְשִׁמְא דְּמֵאֲרִיה, דְּאֶתְתְּקֵן מֵה דְּאֶתְעָקֵם.

רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (תַּחֲלִים פו) שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִּי חֲסִיד
 אֲנִי הוֹשַׁע עֲבַדְךָ וְגו'. סוֹפִיָּה דְּקָרָא אִית
 לְאַסְתַּכְּלָא, וְלִבְתַּר קָרָא כְּלָא, סוֹפִיָּה דְּקָרָא כְּתִיב,
 הַבּוֹטֵחַ אֵלַיךְ, הַבּוֹטֵחַ בְּךָ מִבְּעֵי לִיָּהּ, מֵאִי הַבּוֹטֵחַ אֵלַיךְ.
 אֲלֵא כִּבְיָכוֹל דְּדוּד מִבְּטַח לִיָּהּ, דְּלֵא יַעֲבֵר לִיָּהּ פְּלָגוֹת
 לִילִיָּא בְּשַׁנְתָּא, כִּמָּה דְּכְתִיב, (תַּחֲלִים קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אֲקוּם
 לְהוֹדוֹת לָךְ. קָמְתִי מִבְּעֵי לִיָּהּ. אֲלֵא, אֲקוּם, וְאֶתְקַשֵּׁר בְּךָ
 לְעֶלְמִין.

שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי, שְׁמוֹר מִבְּעֵי לִיָּהּ. וְהָא תְּנִינָן דְּלִית אַת
 בְּאוּרִיָּתָא דְּלֵא אִית בָּהּ רִזִּין עֲלָאִין וְיִקְרִינָן.
 שְׁמֵרָה. לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאָמַר, שְׁמֵרָה לְהֵוּא
 חוּלְקָא, דְּאֶתְאַחַד בֵּיה נֶפֶשׁ. דְּכִד נֶפֶשׁ אֶתְנַפְקָת מֵהֵאִי
 עֲלָמָא, אֶתִּיא לְמִירַת עֲלָמָא (דְּאֶתִּי). אִי זָכִי, כִּמָּה חֵילִין

עֲלֵאִין נִפְקִין לְקַבְּלָא, וְלִנְטָרָא לָהּ, וְלֹאֲעֵלָא לָהּ
בְּמִדּוּרָא דְדוּכְתָהָא, וְהָאִי ה' נָטִיל לָהּ, לְאֵתְאֲחָדָא עֲמָה
בְּרִישׁ יְרַחֵי וְשִׁבְתִּי.

וְאִי לָא זָכִי, כַּמָּה גְּרֵדִינִי טְהִירִין אֲזַדְמָנן לְקַבְּלָהּ, וְדָחוּ
לָהּ לְבַר. וְוִי לְהֵהִיא נִפְשָׁא, דְּמִתְגַּלְגְּלָא בְּרִיקְנִיא,
כְּאֲבִנָא בְּקוּסְפִיתָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א כה) וְאֵת
נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקֶּלֶעַ. וְדוּד בְּעֵי בְּעוֹתִיָּה
קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר, שְׁמֶרֶה נִפְשִׁי, דְּלֹא יִדְחוּן
לָהּ לְבַר. וְכֹד מָטִי (ס"א לְקַבְּלָהּ, יִפְתָּחוּן לָהּ) לְקַבְּלָהּ, יִפְתָּחוּן לָהּ
פְּתָחוּן, וְתִקְבַּל לָהּ קַמָּךְ. כִּי חֲסִיד אָנִי, וְכִי חֲסִיד אֶקְרִי.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִין. דְּכְּתִיב, (ישעיה נה) חֲסִידֵי דְדוּד
הִנְאָמְנִים. בְּגִין כַּף שְׁמֶרֶה נִפְשִׁי, דְּלֹא תִשְׁבּוּק לָהּ לְמַהֲרָךְ
לְבַר.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל בַּר נֶשׁ דְּאִית לִיהּ חוּלְקָא בְּצַדִּיק,
יֵרִית לְהָאִי אַרְץ, כַּמָּה דְכְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמָּךְ כָּלָם
צַדִּיקִים וְגו'. וְהָאִי צַדִּיק חֲסִיד אֶקְרִי. אָמַר דְדוּד בְּתַר
דְּבַהֵאִי אַתָּר אַחֲדָנָא, חֲסִיד אָנִי, וּבְגִין כַּף שְׁמֶרֶה נִפְשִׁי,
לְאֵתְקַשְׂרָא בְךָ.

רַבִּי חֲזִיא פְתַח, (תהלים פא) עֲדוֹת בֵּיהוֹסֵף שָׁמוּ וְגו'. הָא
אוּקְמוּהָ, דְאוּלִּיף שְׁבַעִין פְּתָקִין, וְלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ
יִתִיר. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פא) שִׁפְתַּי לֹא יִדְעוּתִי אֲשַׁמְעַ.

אָבֵל מַאי עֵדוּת. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְתִּיחַ דְּפּוֹטִיפֹר
 הוּת אֲחִידָא בֵּיהּ לְהֵימָא מְלָה, הָוֵה יוֹסֵף עֶבֶיד גְּרַמִּיָּה
 כְּמָאן דְּלֹא יָדַע לִישָׁנָא דִּילָהּ, וְכֵן בְּכָל יוֹמָא עַד הֵהִיא
 שַׁעְתָּא בְּתַרִּיתָא, דְּכְתִיב (בראשית לט) וַתִּתְפַּשֶּׂהוּ בַּבְּגָדוֹ.
 מַאי וַתִּתְפַּשֶּׂהוּ. אֲלֵא בְּגִין דְּעֶבֶיד גְּרַמִּיָּה כְּמָאן דְּלֹא יָדַע
 לִישָׁנָא. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צְוּוּחַ לְקַבְּלֶיהָ, (משלי ז) לְשִׁמְרֵךְ מֵאִשָּׁה
 זָרָה מִנְּכַרְיָה אֲמַרְיָה הַחֲלִיקָהּ. מַאי קָא מְשַׁמַּע לָן. אֲלֵא
 כָּל מָאן דְּנָטִיר גְּרַמִּיָּה מֵהָאִי, אֶתְקַשְׁר בָּהּ בְּשַׁכִּינְתָא,
 וְאֲחִיד בְּהֵוֹא עֵדוּת. וּמַאי הוּא. ה' דְּאִתּוֹסָה בֵּיהּ. דְּכְתִיב,
 עֵדוּת בֵּיהוֹסֵף שָׁמוּ. אוּף הָכָא י' אִתּוֹסָה בְּפְנִיחָם, עַל דְּקִנִּי
 בְּהָאִי.

רַבִּי יִיסָא פְּתַח, (תהלים קלז) עַל נִהְרוּת בְּבַל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם
 בְּכִינוּ בְּזַכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן. אֶת יְרוּשָׁלַם מִבְּעֵי לֵיהּ,
 כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קלז) אִם אֲשַׁכַּחְךָ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי,
 מַאי בְּזַכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן. לְבַר נֶשׁ דְּהוּה לֵיהּ הֵיכְלָא יְקִירָא,
 יָאָה וְשַׁפִּירָא, אָתוּ לְסִטִּין וְאוּקִידוּ לֵיהּ. צַעְרָא דְּמָאן
 הוּא, לָאו דְּמֵאֲרִיָּה דְּהֵיכְלָא. אוּף הָכָא שְׁכִינְתָא בְּגָלוּתָא
 שְׁרִיא, צַעְרָא דְּמָאן הוּא, לָאו דְּצַדִּיק. וְאִזְלָא הָא כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהּ, דְּכְתִיב (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבֵד, אָבֵד מִמֶּשׁ. אוּף
 הָכָא בְּזַכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן, בְּזַכְרֵנוּ הֵוֹא צַעְרָא דִּילֵיהּ עַל
 זְוִיגָהָא, צַעְרָא דִּילֵיהּ הוּא.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, מֵאֵן דְּאוּקִיר שְׁמָא דְמֵאֲרִיָּה בְּהֵאִי,
וְנָטִיר הֵאִי, זָכָה דְּיוּקִיר לִיָּה מֵאֲרִיָּה עַל כִּלְאֵי.

מִנְלָן. מִיּוֹסָף. דְּכִתִּיב, (בראשית מא) וַיִּרְכַּב אוֹתוֹ בְּמִרְכָּבַת
הַמְּשֻׁנָּה אֲשֶׁר לוֹ, וְכִתִּיב וְנָתַן אוֹתוֹ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם
(דף ר"ד ע"א) וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כַּד עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יִמָּא, אֲרוֹנָא
דְּיוֹסָף עָאל בְּגוּ בְּקִדְמִיתָא, וְלֹא הוּוּ מִיָּא קַיִימִין עַל
קַיִימִיָּהוּ קַמִּיָּה, הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב, (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה
וַיִּנּוֹס. מֵאִי וַיִּנּוֹס. אֲלֵא רָאָה הֵהוּא דְּכִתִּיב בֵּיהּ (בראשית לט)

וַיִּנּוֹס וַיֵּצֵא הַחוּצָה.

תָּא חֲזִי, זָכִי לִיקָרָא בְּחֵייוֹי וְזָכִי לִיקָרָא בְּמִיתָתִיָּה. בְּחֵייוֹ
אֲמַאי. בְּגִין הֵהוּא זְמַן דְּלֹא בַעָא לְאַתְדַּבְּקָא בְּהַ,
דְּכִתִּיב, (בראשית לט) וַיִּמָּאֵן וַיֹּאמֶר אֶל אִשְׁתֵּי אֲדָנָיו. וְכִתִּיב
וְלֹא שָׁמַע אֵלָיָה לְשָׁכַב אֶצְלָה לְהֵיוֹת עִמָּה. בְּגִין כַּךְ זָכָה
בְּהֵאִי עֲלֵמָא. פִּיּוֹן דְּכִתִּיב וְתַתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ, וְכִתִּיב וַיִּנּוֹס
וַיֵּצֵא הַחוּצָה, זָכִי לְבַתֵּר דְּעָאל לְגוּ פְּרוּכְתָא עֲלָאָה, וְהָכִי
אַתְחֲזִי לִיָּה, דְּיִדִּיָּה נָטַל בְּהֵאִי עֲלֵמָא, וְדִיִּדִּיָּה נָטַל
בְּעֲלֵמָא אַחֲרָא.

פְּנַחֶם זָכִי בְּהֵאִי עֲלֵמָא, וְזָכָה בְּעֲלֵמָא דְּאֲתִי, וְזָכָה
לְקַיִימָא יַתִּיר מִכָּל אֵינּוֹן דְּנִפְקוּ מִמִּצְרַיִם, וְזָכָה
לְכַהֲנָא עֲלָאָה, הוּא וְכָל בְּנוֹי אֲבַתְרִיָּה. וְאִי תִימָא דְּלֹא
(נ"א דְּהָא) זָכָה לְכַהֲנָא עַד לָא עָבַד עוֹבְדָא דָּא. אֵין (ס"א לָא).

דְּהָא אֵינּוֹן דְּאִמְרֵי (דְּלֵא) דְּזֹכָה קוּדְם. לָאוּ הֲכִי אֶלָּא בְּמֵאֵי
אוֹקִימָנָא תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהִיּוֹ, דְּמִשְׁמַע דְּבִגִּין
עוֹבְדָא דָּא רוּוח פְּהוּנְתָא, מַה דְּלֵא הָוּה קוּדְם.

תָּא חֲזִי, כָּל כְּהֵן דְּקָטִיל נַפְשׁ, פְּסִיל לֵיהּ פְּהוּנְתִיה
לְעֵלְמִין. דְּהָא וּדְאֵי פְּסִיל הֵהוּא דְּרָגָא דִּילִיה
לְגַבִּיהּ. וּפְנִיחַס מִן דֵּינָא פְּסִיל לְכַהֲנָא הָוּה, וּבִגִּין דְּקָנָא
לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲצִטְרִיךְ לִיחְסָא לֵיהּ פְּהוּנְתִיה
עֵלְמִין, לֵיהּ, וּלְבָנוּי אֲבִתְרִיהּ, לְדָרֵי דְרִין. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, תָּא חֲזִי, רָשִׁים הוּא פְּנִיחַס לְעֵילָא, וְרָשִׁים הוּא
לְתַתָּא, עַד לָא יְפוּק לְעֵלְמָא דְּהָא עִם אֵינּוֹן דְּנַפְקוּ
מִמְצָרִים אֲתַמְנִי.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֵיָא, הָווּ אֶזְלֵי בְּמַדְבְּרָא,
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא דְּכִתְיִב בְּפְנִיחַס הֲנֵנִי נוֹתֵן לוֹ אֵת
בְּרִיתִי שְׁלוֹם. שְׁלוֹם מִמְּלֶאךָ הַמּוֹת, דְּלֵא שְׁלִיט בֵּיהּ
לְעֵלְמִין, וְלֵא אֲתַדֵּן בְּדִינוּי. וְאֵי תִימָא דְּלֵא מִית. וּדְאֵי
לָא מִית כְּשֶׁאֵר בְּנֵי עֵלְמָא, וְאוֹרִיךְ יוֹמִין עַל כָּל בְּנֵי
דְרָא, בְּגִין דְּבַהֲאֵי בְּרִית עֲלָאָה אַחִיד, וְכֵד אֶסְתַּלַּק
מִעֵלְמָא, בְּתִיאוּבְתָא עֲלָאָה וּבְדִבְיָקוּתִיהּ שְׁפִירָא אֶסְתַּלַּק
מִשְׁאֵר בְּנֵי עֵלְמָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (זכריה ג) וַיֵּרְאֵנִי אֵת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל עוֹמֵד לְפָנַי מִלְּאֶךָ יְיָ וְגוֹ'. תָּא חֲזִי, ווִי

לְאִינּוֹן בְּנֵי נֶשֶׁא, דְּלֹא מְסַתְּפְלָאן בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיהוֹן, וְכֹל
 יוֹמָא וְיוֹמָא פְּרוּזָא קְאֲרִי עַל־יֵהוּ, וְלֹא מִשְׁגִּיחִין. אַתָּא בַר
 נָשׁ לְאַסְתְּפְלָא בְּפִקוּדֵי אֲוֲרֵיתָא, כַּמָּה סִּיגוּרִין קְיִימִין
 לְאַדְכְּרָא עָלֶיהָ לְטַב. אַתָּא בַר נָשׁ וְאַעֲבַר עַל פִּקוּדֵי
 אֲוֲרֵיתָא, אִינּוֹן עוֹבְדִין קְטִיגוּרִין עָלֶיהָ לְבִישׁ, קָמִי
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. יְהוֹשֻׁעַ כַּהֵן גְּדוֹל הָוָה, וְאוֹקְמוּהָ, מַה
 כְּתִיב בֵּיהּ. וְהִשָּׁטַן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ. וּמַה בְּהֵאֵי
 כֹּה, בְּשֵׁאר בְּנֵי עֲלָמָא דְלֹא מְסַתְּפְלִי בִיקְרָא דְמֵאֲרִיהוֹן,
 עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

חָמִי מַה כְּתִיב, וְיִהוֹשֻׁעַ הָיָה לְבוּשׁ בְּגָדִים צוּאִים,
 וְאוֹקְמוּהָ. אֲבָל בְּגָדִים צוּאִים, וְדַאי אִינּוֹן לְבוּשִׁין
 דְּאֵתְלַבְּשָׁא בֵיהּ רוּחָא בְּהֵוּא עֲלָמָא. זַכָּאָה חוֹלְקִיָּה דְמֵאֵן
 דְּלְבוּשׁוֹי מִתְתַקְנִין וְשִׁלְמִין בְּהֵוּא עֲלָמָא. וְהָא אַתְמַר,
 כָּל מֵאֵן דְּבַעֲיִין לְאַעֲלָא לְגִיהֶנָם, אִינּוֹן לְבוּשִׁין
 דְּמִלְבָּשִׁין לֵיהּ, הֵיךְ אִינּוֹן. מַה כְּתִיב הַכָּא, וְיִהוֹשֻׁעַ הָיָה
 לְבוּשׁ בְּגָדִים צוּאִים וְעוֹמֵד לְפָנֵי הַמַּלְאָךְ. מֵאֵן מַלְאָךְ.
 דָּא מַלְאָךְ דְּמִמְנָא עַל גִּיהֶנָם, וּמִמְנָא עַל מֵאֵן דְּחָמִי
 בְּאִינּוֹן לְבוּשִׁין. עַד דְּאֵתִיב קְלָא וְאָמַר, הִסִּירוּ הַבְּגָדִים
 הַצּוּאִים מֵעַלְיוֹ.

מִהֲכָא אֵית לְאַסְתְּפְלָא, דְּעוֹבְדִין בִּישִׁין דְּבַר נָשׁ, עוֹבְדִין
 לֵיהּ אִינּוֹן לְבוּשִׁים צוּאִים. וַיֹּאמֶר אֲלֵיו רְאֵה

הַעֲבַרְתִּי מֵעֲלִיךָ עֲוֹנֶךָ וְהִלְבַּשׁ אוֹתְךָ מִחֻלְצוֹת.
 אֲלֵבִישֵׁינִי לְבוֹשֵׁי אַחֲרָנִין מִתְתַקְנֶנּוּ, דְּבָהוּ אֶסְתַּכַּל בְּרֹ
 נֶשׁ בְּזִיו יִקְרָא דְמֵאֲרִיָּה.

תָּא חֲזִי, כְּגִוּוֹנָא דָּא פְּנִיחַס, דִּלָּא אֶסְתַּלַּק מֵעֲלֵמָא, עַד
 דְּאֶתְתַקְנֶנּוּ קַמִּיָּה לְבוֹשֵׁי אַחֲרָנִין, דִּירוּחָא אֶתְהַנִּי
 בְּהוּ, לְעֵלְמָא (דף ר"ד ע"ב) דְּאֶתִּי. בְּשַׁעְתָּא חֲדָא אֶתְפָּשַׁט
 מֵאֲלִין. וְאֶתְלַבַּשׁ בְּאֲלִין, לְקַיִמָּא דְכְּתִיב הַנְּבִי נוֹתֵן לוֹ
 אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. עַד דְּהוּ אֲזֻלִּי, שְׁמִשָּׂא הָוָה תְּקִיפָא,
 וַיִּתְּבוּ תַחֲוֹת צְלָא דְחַד טַנְרָא דְמִדְבְּרָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 וְדָאִי צְלָא חֲדוּתָא דְנִפְשָׂא הוּא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֲלִין יוֹמִין, מִרְאֵשׁ הַשָּׁנָה
 עַד יוֹמָא בִּתְרָאָה דְחַג, בְּעֵינָא לְמִיָּקָם עֲלִיָּהוּ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא אֶתְמַר וְחֲבַרְיָא אֶתְעָרוּ בְּהוּ. אָמַר
 רַבִּי חֲזִיָּא, וְדָאִי חָכִי הוּא, אֲבָל אָנָּא שְׁמַעְנָא לְבוֹצִינָא
 קַדִּישָׂא עֲלָאָה מְלָה בְּהוּ. אָמַר לִיָּה, אִימָא הָהוּא מְלָה.
 אָמַר לִיָּה עַד לָא קָאִימְנָא בִּיָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַף עַל
 גַּב דְּחֲבַרְיָא אוֹקְמוּ מְלָה, וְשִׁפִּיר הוּא, אֲבָל סְדוּרָא דְהַנְּבִי
 יוֹמִי, רוּזָא דְחַכְמָתָא הוּא, בֵּין מְחַצְדֵי חַקְלָא.

תָּא חֲזִי, הָא אֶתְמַר סְדוּרָא דְיַחְוּדָא כְּלָא בְּחַד הֵיךְ הוּי.
 וְהָא אֶתְמַר. פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה נב) חֲשֵׁף יְיָ אֶת זְרוּעֵ
 קַדְשׁוֹ, דָּא דְרוּעָא חֲדָא, דְּבִיָּה תְלִיָּא יְשׁוּעָה, דְּבִיָּה תְלִיָּא

בּוֹקֵמָא, דְּבִיּה תְּלִיא פּוֹרְקָנָא. וְלִמָּה, לְמִיקָם לָהּ לְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, וְלְקַבְּלָא לָהּ לְגַבִּיּה, לְאַזְדוּגָא כַּחְדָּא.
 וְכַד הָאִי אַתְעַר לְקַבְּלָהּ, כַּמָּה דְּחִילוֹ שְׂרִיא בְּעַלְמָא, עַד
 דְּיַנַּח הָהוּא דְרוּעָא תַּחַת רִישָׁהּ לְאַתְחַבְּרָא. כַּמָּה דְּאֵת
 אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֵאשֵׁי וְגו', וְכַדִּין נִיִּתָּא
 דְּיַנָּא, וּמְכַפֵּר חוּבִין.

לְבַתֵּר אֲתִי יְמִינָא לְחַבְּקָא, כַּדִּין חֲדוּתָא שְׂרִיא
 בְּעַלְמָא, וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין. לְבַתֵּר אַזְדוּגָת
 בְּגוּפָא, וְכַדִּין כָּלָא אֶקְרִי אַחַד, בְּלָא פְּרוּדָא, כַּדִּין הוּא
 שְׁלִימוֹ דְּכָלָא, וְחֲדוּתָא דְּכָלָא, וְאַחֲדוֹ וְדָאִי, מַה דְּלָא
 אֲשַׁתְּכַח הַכִּי בְּשַׂאֵר זְמַנִּי.

כַּגְּוֹנָא דְּהָאִי, סְדוּרָא דְּהַנִּי יוּמִין, מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד
 יוּמָא בַּתְּרָאָה דְּחַג. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אַתְעַר
 דְּרוּעָא דְּשְׂמָאלָא, לְקַבְּלָא לָהּ לְמִטְרוּנִיתָא, וְכַדִּין כָּל
 עַלְמָא בְּדְחִילוֹ בְּדִינָא, וּבְעֵי הָהוּא זְמַנָּא בְּתִיּוּבְתָא
 שְׁלִימִים, לְאַשְׁתְּכַחַּא עַלְמָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְבַתֵּר
 אֲתִיאַת מִטְרוּנִיתָא, וּבְעֵינַן בְּנֵי הַיְכָלָא בְּתַשְׁעָה לִירְחָא,
 לְמַעַבְד חֲדוּתָא, וְלְמַטְבֵּל בְּנִהְרָא, לְדַכָּאָה גְּרַמִּיָּהוּ
 בְּזוּגָא דְּמִטְרוּנִיתָא, בְּיוּמָא אַחְרָא, הוּא זְוּגָא דְּיִלָּה
 לְשׁוּוָאָה שְׂמָאלָא תַּחַת רִישָׁהּ, (נ"א רִישָׁא דְּמִלְכָּא) כַּמָּה דְּאֵת
 אָמַר שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֵאשֵׁי.

וְכִדִּין יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיתָא עַל חוּבֵייהוּ, וּמְכַפְּרָא לְהוּ. דְּהָא
 אֵימָא עֲלָא אַנְהִירַת אַנְפָּהָא לְמִטְרוֹנִיתָא
 בְּזוּיגָהָא, וּמִתְכַפְּרִין כָּל בְּנֵי הַיְכָלָא. כִּיּוֹן דְּשִׁמְאֵלָא
 מְקַבְּלָה לָהּ בְּהָא יוֹמָא, דְּרִישָׁא דְּמִטְרוֹנִיתָא שְׂרִיָּא עַל
 שְׁמָאֵלָא.

בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַג, יְתַעַר יְמִינָא לְקַבְּלָהּ, בְּגִין לְחַבְקָהּ
 וְכִדִּין כָּל חֲדוּוֹא וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין, וְחֲדוּוֹתָא
 דְּמִים צְלִילָן, לְנִסְכָּא עַל מַדְבַּחָא. וּבַעֲיִין בְּנֵי נְשָׂא
 לְמַחְדֵּי בְּכָל זִינִין דְּחֲדוּהָ, דְּהָא יְמִינָא גָרִים. בְּכָל אֲתַר
 דְּשָׂאֲרֵי יְמִינָא, חֲדוּוֹתָא אֲצַטְרִיךְ בְּכָלָא, כְּדִין חֲדוּוֹתָא
 הִיא לְאַשְׁתַּעֲשְׂעָא.

לְבַתַּר בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה, חֲדוּוֹתָא דְּאוּרִייתָא הוּא, דְּהָא
 כְּדִין זְוִיגָא דְּגוּפָא, הוּא זְוִיגָא דְּכָלָא, לְמַהוּי
 כָּלָא חַד, וְדָא הוּא שְׁלִימוֹ דְּכָלָא, וְדָא יוֹמָא דְּיִשְׂרָאֵל
 אִיהוּ וְדָאִי, וְעַדְבָּא דִּידְהוּ בְּלַחְוִדֵייהוּ, דְּלִית בֵּיהּ חוּלְקָא
 לְאַחְרָא. זַכָּאִין אִינּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין, וּבַעֲלָמָא
 דְּאֲתִי, עַלֵייהוּ פְּתִיב (דְּבָרִים יד) כִּי עִם קְדוּשׁ אֲתָה לֵי
 אֶלְהִיךָ וְגו'.

(בְּמַדְבַּר כ"ה) פְּנִיחַס בְּן אֶלְעָזָר בְּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי
 מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (אִיּוֹב ד) זָכַר
 נָא מִי הוּא נָקִי אָבֶד וְאִיפָה יִשְׂרָיִם נִכְחָדוּ, תַּמָּן תַּנִּינּוּן,

מֵאֵן דְּחָמֵי קָשְׁתָּ בְּגוּוֹנֵי (ס"א נהר"ן), אֲצִטְרִיךְ לְבָרְכָא בְּרוּךְ
 זוֹכֵר הַבְּרִית. בְּגִין דְּדָא אִיהוּ בְּרִית קַיִמָּא קְדִישָׁא, דְּשׁוּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף רט"ו ע"א) בְּאַרְעָא דְּלֹא יִיתִי עָלָהּ מִי
 טוּפְנָא. בְּגִין דְּכַד סָגִיאוּ חֵיבִין בְּעֵלְמָא, בְּעֵי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאוּבְדָא לֹון, וְכַדִּין דְּכִיר לֹון הָאֵי אוּמָאָה
 דְּאוּמֵי לְאַרְעָא, דְּכַתִּיב תְּרִי זְמַנֵי לֹא לֹא. (בראשית ח) לֹא
 אוּסִיף לְקַלֵּל, וְלֹא אוּסִיף עוֹד לְהַכּוֹת, דָּא אִיהוּ אוּמָאָה.
 כְּמָה דְּכַתִּיב, (ישעיה נד) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבּוֹר מִי נַח. (קשור

עם הרעיא מהימנא)

רעיא מהימנא
 אָמַר לִיה רַעֲיָא מְהִימְנָא,
 שְׁפִיר קְאָמְרַת, אָבֵל
 בְּגִין דְּאֵלִיָּהוּ דְּאִיהוּ פְּנִיחַס,
 קָנִי עַל בְּרִית, צָרִיךְ לְתַדְתָּא
 מַלְיָן סְנֵיִין בֵּיה, דְּהָאֵי
 פְּרֻשָׁתָא פְּתִיבָא בְּאוּרִיָּתָא
 עַל שְׁמִיָּה, דְּעֵלִיָּה אֶתְמַר
 (מלכים א יט) קָנָא קְנָאֲתִי, תְּרִי
 קְנָאוֹת, חַד בְּשַׁד"י דְּלַעֲלָא,
 וְתַנְיָנָא בְּשַׁד"י דְּלַתְתָּא,
 וּבְגִין דָּא עָבִיד תְּרִין
 שְׁבוּעוֹת (נ"א בתרין לא לא) (ס"א
 בתרין זמנין) בְּתַרְוִיָּהוּ, וְתַרִין
 זְמַנֵי לֹא לֹא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, קָשְׁתָּ אֶתָּא
 לְאַגְנָא עַל עֵלְמָא.
 לְמַלְכָּא, דְּכָל זְמַנֵי דְּבְרִיָּה
 חָב לְקַבְּלִיָּה, אֶתָּא מַלְכָּא
 לְאַלְקָאָה לִיָּה, אֶתְגַּלִּיָּא
 עֲלֵיָּה מְטְרוֹנִיתָא בְּלְבוּשֵׁי
 יָקָר דְּמַלְכוּ, מַלְכָּא חָמֵי לָהּ
 סָלִיק רוּגְזָא דְּבְרִיָּה, וְחַדִּי
 בֵּה, דְּכַתִּיב, (בראשית ט)
 וְרִאִיתִיָּה לְזוֹכֹר בְּרִית עוֹלָם.
 וְעַל דָּא, לֹא אֶתְחַזִּי קָשְׁתָּ
 בְּעֵלְמָא, אֶלָּא בְּלְבוּשֵׁי יָקָר

אָבֵל רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מֵאֵן
 דְּחָמִי קִשְׁתָּ בְּגוֹנוֹי
 נְהִירִין, צָרִיךְ לְבָרְכָא בְּרוּךְ
 זוּכַר הַבְּרִית. וּבְגִלוּתָא דְלֵאוּ
 אִיהוּ נְהִיר בְּגוֹנוֹי בְּדָקָא
 יְאוּת, וְלֹא עוֹד אֱלֵא דְלִזְמַנִּין
 נְהִיר זְעִיר, וְזַמְנִין לָא נְהִיר
 כְּלַל, וְזַמְנִין אֲתַחְזִי בְּשְׁלִימוּ,
 וְזַמְנִין לָאוּ. דְּקִשְׁתָּ קָא רְמִזוּ
 גְּוֹנוֹי, לְזַכּוֹן דְּכַהֲנִים לְוַיִּם
 וַיִּשְׂרָאֵלִים, כִּד אֵינּוֹן
 שְׁפִירִין, דְּנְהִיר קִשְׁתָּ בְּגוֹנוֹי
 דְּאֵינּוֹן תַּלְתָּ.

קוּם אַנְתָּ רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי,
 וְאֵימָא, דְּהָא מְלִין
 שְׁפִירִין קְאָמַרְתָּ בְּחַבּוּרָה
 קְדַמָּא, דְּקִשְׁתָּ לָא אֲתִיָּא
 אֱלֵא לְאַנְגָּא עַל עֲלָמָא.
 לְמַלְכָּא, דְּכִכֵּל זַמְנָא דְּבִרְיָה
 חַב, וּמְלָכָא חַזִּי
 לְמַטְרוֹנִיתָא, סְלִיק רוֹנְגָּא
 דְּבִרְיָה, דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית ט)
 וּרְאִיתִיָּה לְזַכּוֹר בְּרִית עוֹלָם.
 וְעַל דָּא לָא אֲתַחְזִי קִשְׁתָּ,
 אֱלֵא לְאַנְגָּא עַל עֲלָמָא. וְלֹא

דְּמַלְכוּ. וּבְשַׁעְתָּא דְּאִית
 צְדִיק בְּעֲלָמָא, אִיהוּ בְּרִית,
 לְמִיקָם בְּרִית, וְאָגִין עַל
 עֲלָמָא. לָא הוּי צְדִיק, הָא
 קִשְׁתָּ, לְאֲתַחְזָא דְּהָא
 עֲלָמָא אִיהוּ קִימָא
 לְאוּבְדָא, אֱלֵא בְּגִין קִשְׁתָּ
 דָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לְעוֹלָם
 לָא אֲתַלְבֵּשׁ קִשְׁתָּ דָּא,
 אֱלֵא בְּלְבוּשָׁא דְּאֲבָהִין
 קְדַמָּאִי. יְרוּק וְסוּמְקָא וְחִיּוּר.
 יְרוּקָא, דָּא לְבוּשָׁא
 דְּאֲבָרְהָם, אֲצַטְבַּע לְבוּשָׁא
 (ס"א גוון) דָּא, כִּד נָפַק מִבֵּיהּ
 יִשְׁמַעְעָל. סוּמְקָא, דָּא גוֹון
 יִצְחָק. דְּאֲתִיָּא סוּמְקָא
 וְאֲצַטְבַּע, כִּד נָפַיק מִבֵּיהּ
 עֶשׂוֹ. וְאֲתַמְשֵׁךְ הֵהוּא
 סוּמְקָא לְתַתָּא, עַד כְּכַבָּא
 דְּמַאֲדִים, דְּאֲתַאֲחִיד בֵּיהּ

עָשׂוּ. תְּוֹרָא, דָּא אִיהוּ
 לְבוּשָׁא טָבָא דִּיעֵקֵב, דְּהָא
 לָא אֲשַׁתְּנוּ אֲנַפּוּהֵי לְעַלְמִין.
 רַבִּי אַבָּא אָמַר יְאוּת הוּא,
 אֲבַל הָכִי אָמַר בּוּצִינָא
 קַדִּישָׁא, תְּוֹר, דָּא אֲבַרְהָם.
 דְּאֵתְלַבֵּן בְּתוֹרָא דִּנְוֹרָא.
 סוּמְקָא, דָּא יִצְחָק וּדְאִי.
 יְרוּק, דָּא הוּא יַעֲקֹב,
 דִּקְיִמָּא בֵּין תְּרִין גְּוֹוִנִין,
 וּכְתִיב בֵּיהּ בִּיעֵקֵב, (ישעיה כט)
 לָא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא
 עֵתָה פָּנָיו יִחֹרוּ דְּהָא כָּל
 עַרְסִיָּה שְׁלִים הָוָה. וְהָכִי הוּא
 לָא עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב,
 לְאַתְחַזָּא בְּגוּוֹן סוּמְקָא,
 כִּי־יִצְחָק דִּנְפַק מִנִּיהּ עָשׂוּ.
 וְלֹא עֵתָה פָּנָיו יִחֹרוּ,
 כְּאַבְרָהָם לְאַתְחַזָּא בְּגוּוֹן
 תְּוֹר, דִּנְפַק מִנִּיהּ יִשְׁמַעֵאל.
 אֲלֵא נְטַל גְּוֹוִנִין, לְאַתְעַטְרָא

אֲתַגְלִיָּא, אֲלֵא בְּלְבוּשׁ יִקַּר
 דְּמַלְכוּ, וּבְשַׁעְתָּא דְּאִית
 צְדִיק בְּאַרְעָא, אִיהוּ בְּרִית.
 לְמִיקָם בְּרִית.
 וְכִי בְּגִלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא אֲתַרְחַק מִמְטְרוֹנִיתָא,
 וְאִיד מְטְרוֹנִיתָא אֲתַלְבֵּשׁת
 לְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא בְּגִלוּתָא
 (ס"א ל"ג לא) לָא. אֲבַל
 בְּגִלוּתָא, לְבוּשָׁה דְּקַדְרוּת,
 וְאִיהוּ אֲמַרְת (שיר השירים א) אֵל
 תְּרַאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ.
 אֲלֵא וּדְאִי הֵהוּא קֶשֶׁת
 דְּאֲתַגְלִיָּא בְּגִלוּתָא, לָאו
 אִיהוּ אֲלֵא מְטְרוֹנִין,
 דְּאֲתַקְרִי שַׁד"י וְאִיהוּ (בראשית
 כד) עֲבָדוּ זְכוֹן בֵּיתוֹ, דְּשַׁלִּיט
 בְּכָל דְּיִלְיָהּ (בְּגִלוּתָא), וּבְנֹוֹי,
 אֲתַקְרִיאוּ עֲבָדִים דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא. וּבְנֵי מְטְרוֹנִיתָא
 בְּנִים, וּבְנִין דָּא, אִם כְּבָנִים
 אִם כְּעֲבָדִים.
 וּבְזַמְנָא דְּאֲתַחַרְבּ בִּי
 מִקְדָּשָׁא, אוּקְמוּהָ
 דְּעֲבָדִים תְּפוּ רַאשֵׁם,

בְּהוּ, עַל אַבְהֵן דִּילֵיהּ, (דף רט"ו)
 וּבְאַלְיִן לְבוּשֵׁין מִתְּלַבְּשַׁת
 קָשָׁת, בְּשַׁעֲתָא דְאַתְחֲזִי קָמִי
 מִלְכָּא.

תָּא חֲזִי, רְזָא דְבְרִית
 קְדִישָׁא, הִיא אַתְּ
 יו"ד, דְּמִתְעַטְרָא בְּרֻשֵׁימוּ
 עֲלָאָה, וְהָא (ס"א וְדָא) אִיהוּ
 דְאַתְרֻשִׁים בְּבְרִית תְּדִיר
 לְעֲלָמִין, וּבְגִין דְקָנִי פְּנִיחַס
 עַל בְּרִית, אַתְרֻשִׁים בְּשִׁמְיָה
 הָכָא אַתְּ דָּא, פְּנִיחַס יו"ד
 זְעִירָא, אִיהוּ יו"ד דְּאִיהוּ
 בְרִית וְדָא, דְנִפְיִק מְגוּ יו"ד
 עֲלָאָה קְדִישָׁא. וְעַל דָּא,
 אִיהוּ קָאִים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים
 קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא, דְלָא
 אַתְאַבִּיד מְגוּ עֲלָמָא. וְהָכִי
 הוּא נְקִי מִהֵהוּא חוּבָא
 דְפְעוּר, וְלָא אַתְאַבִּיד תְּדִיר
 מְגוּ קְדִישָׁא דְעֲלָמָא. (ס"א וְלָא

וּנְתַדְלִדְלוּ אַנְשֵׁי מְעֵשָׂה.
 וְדָא אַנְשֵׁי מְעֵשָׂה
 אַתְקְרִיאוּ, עַל שְׁם
 מְטְרוֹנִיתָא, דְאַתְמַר עָלָה
 (מְשַׁלִּי לָא) רַבּוּת בְּנוֹת עֵשׂוּ
 חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל בְּלָנָה.
 אֲבָל אֵי אִית לִיהּ צְדִיק,
 דְזֻכוּוֹי וְעוֹבְדוֹי לְאַנְהָרָא,
 בְּהוּן מְטְרוֹנִיתָא, וְלִמְפֻשֵׁט
 מְנָה לְבוּשֵׁי קְדְרוּתָא
 דְפֻשְׁטִין וְלִקְשָׁטָא לָהּ
 בְּלְבוּשֵׁין דְנְוֹנִין נְהִירִין
 דְרֻזִין דְאַוְרִייתָא, מַה פְּתִיב
 בֵּיהּ, וְרֵאִיתִיהּ לְזִכּוּר בְּרִית
 עוֹלָם. וְרֵאִיתִיהּ, בְּרֻזִין
 נְהִירִין דְאַוְרִייתָא, דְאַוּר רִזֵּי
 אַתְקְרִי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (מְשַׁלִּי ו) כִּי יָרַ מְצוּהַ תּוֹרָה
 אֹר. וּבְאַלְיִן רֻזִין אַתְמַר
 וְרֵאִיתִיהּ.

וּבְהֵהוּא זְמַנָּא סְלִיק מַנְיָה
 רוּגְזָא דְבְרִיָּה,
 (אַסְתֵּר ז) וְחֻמַּת הַמֶּלֶךְ שְׁכָכָה,
 וַיִּימָא לָהּ מִלְכָּא בְּצִלוֹתָא
 דְעֵמִידָה קַמִּיָּה, (אַסְתֵּר ה) מַה

אֶתְאָבִיד מִגּוֹ עֲלָמָא (איוב ד) וְאִיפֵה
 יִשְׂרָאֵל נִכְחָדוּ, אֲלֵינָּן נָדָב
 וְאֲבִיהוּא, דִּלָּא אֲשֶׁתְּצִיאוּ
 מִן הָהוּא עֲלָמָא בְּגִינֵיהּ.

נִפְשֵׁי בִשְׂאֵלְתֵי וְעַמִּי בְּבִקְשָׁתִי. אֲבָל קִשְׁתָּ דְאַתְחֻזֵּיא בְּעֲלָמָא
 בְּגִלּוּתָא, דְעֵבְדָא אִיהוּ, זְמַנִּין דְנִפְיִק בְּשְׁלִימוֹ, כַּד בְּנוּי מִכְשָׁרִין
 עוֹבְדוּי, וְלִזְמַנִּין לָא אֲשֶׁתְּכַח בְּשְׁלִימוֹ, כַּד בְּנוּי לָא מִכְשָׁרִין
 עוֹבְדוּי (כאן חסר).

וְאִי לָאוּ בְּגִין אוֹת יו"ד דְשִׁדְּי דְקִנֵּי עָלָה פְּנִיחַס דְאַנִּין לִיה
 מִשְׁבֻּטָא דְשִׁמְעוֹן הוּוּ קְטָלִין לִיה וְאוֹבְדִין לִיה מִעֲלָמָא. וּבְגִין
 דָּא (איוב ד) זְכוֹר נָא מִי הוּא נְקִי אֲבָד דָּא פְּנִיחַס וְאִיפֵה יִשְׂרָאֵל
 נִכְחָדוּ, אֲלֵינָּן דְמִכְשָׁרִין עוֹבְדִיהוּן קָמִי מַלְכָּא, וּמִקְנִין עַל שְׁמִי,
 וּמִקְדִּישִׁין לִיה בְּרַבִּים. הָכִי מִקְדִּישִׁין לִיה לְעֵילָא, בֵּין מִמְּנָן
 דְשָׂאָר עַמִּין, וְאֲשֶׁתְּמוֹדְעִין לִיה כָּל מִמְּנָא בְּכַנּוּיָהּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁתְּמוֹדְעִין לְעֵילָא כְּלָא בְּשֵׁם יְדוּ"ד, דְאַיְהוּ חֵי כָּל כַּנּוּיִין.

וְכָל שֵׁם וְכַנּוּי סְהִיד עָלִיָּה, א"ל סְהִיד עָלִיָּה, דְאַיְת לִיה יְכוּלַת
 עַל כָּל אֵל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב ה) אֲנִי אֲדַרּוֹשׁ אֵל אֵל.
 אֵל, מְאִרִי דְאֵל. אֱלֹהִים סְהִיד עָלִיָּה, דְאַיְהוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים.
 אֲדַנְּי סְהִיד עָלִיָּה, דְאַיְהוּ אֲדוּנֵי הָאֲדוּנִים. אוֹף הָכִי כָּל שֵׁם. דְכָל
 (סְפִירָה וּמְלָאָךְ) מְלָאָךְ אֵיִת לְכָל חַד שֵׁם יְדִיעַ, לְאֲשֶׁתְּמוֹדְעָא לְכָל פֶּת
 בְּהָהוּא שֵׁם דְמַלְכָּא דִּילִיָּה. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁתְּמוֹדְעֵן לִיה
 בִּיהוּ"ה.

וְרוּזָא דְמַלְכָּה, בַּר נֶשׁ חַד יְכִיל לְמַהוּי לִיה כְּמָה סוּסוּוֹן, אוֹף הָכִי
 כָּל יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן בְּנוּי דְאָדָם, וְכָל בְּרָא עָרִיד לְמַהוּי לִיה

לְאֲבוֹי פְּסוּס וְכַחֲמוֹר לְמִשְׁוֵי, וּלְמַהֲוֵי כְּפִיף תְּחוּתוֹי, וְהֵאֵי אִיהוּ
רְזָא (תהלים לו) אָדָם וּבְהֶמָּה תוֹשִׁיעַ יי. דְּאִיהוּ בְּרָא דְאָדָם, וְעֵבִיד
גְּרַמְיָה כְּבִהֶמָּה תְּחוּתוֹי.

וּבְגִין דָּא אִיהוּ פְּקוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּאוֹרֵייתָא, לְמַהֲוֵי
אָח מֵיבָם לְאֶתְתִּיהָ דְאָח, לְמַעַבְד בְּרָא לְאָחוֹי, בְּגִין דְּלֹא
יִתְאַבִּיד מֵהֵוּא עֲלָמָא. וְהֵאֵי אִיהוּ בְּגוֹן רְזָא דְכִלְאִים בְּעִיצִית.
דְּאָמְרוּ, מַה שְּׂאֲסֶרְתִּי לָךְ כָּאן, הִתְרַתִּי לָךְ כָּאן. אֲסֶרְתִּי לָךְ
כִּלְאִים דְּעֲלָמָא, הִתְרַתִּי לָךְ כִּלְאִים דְּעִיצִית. אֲסֶרְתִּי לָךְ אִשְׁת
אָח, הִתְרַתִּי לָךְ יְבָמָה. בְּגוֹן מְרַכִּיבִים תְּפוּחִים אוּ דְקָלִים מִן
בְּמִינוּ. וְאָסוּר לְאַרְכָּבָא מִין בְּשָׂאִינוּ מִינוּ. וְאֶתְמַר בֵּיהּ (דְּבָרִים כ)
כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וּבִיבָמָה מְרַכִּיבִין מִין בְּשָׂאִינוּ מִינוּ, (תִּיקוּנִים
י"ט ע"א ע"ש) בְּגִין דְּלֹא לְתַאבִּיד (לְהַאבִּיד) נַפְשׁ הַמֵּת. (דְּבָרִים כה) וְלֹא
יִמָּחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל.

וְהֵאֵי אִיהוּ רְזָא דְגִלְגוּל. גִּלְגַּל לֵית לִיהּ תְּנוּעָה בְּלֹא אִמַּת הַמַּיִם,
אוּף הָכִי, אִמַּת הַמַּיִם רְזָא דְאָת ו', בֵּיהּ אֶתְעֵבִיד גִּלְגַּל
גִּלְגוּל. וְרְזָא דְמַלְחָה, מַה גִּלְגַּל אִין לוּ תְּנוּעָה בְּלֹא אִמַּת הַמַּיִם,
אוּף הָכִי, גִּלְגַּל אִיהוּ י', וְלִית לִיהּ תְּנוּעָה בְּלֹא אִמַּת הַמַּיִם דְּאִיהוּ
ו'. יְבָמָה ה'. לְהֵאֵי אִיהוּ בִּינָה בִּין י"ה. בְּאוֹת י' בְּרָא עֲלָמָא
דְּאֶתִּי, עוֹלָם אַרוּף, דְּאִיהוּ ו'.

בְּגִין דָּא, מֵאן דְּלִית לִיהּ בּוֹ, לָאוּ אִיהוּ מְבַנֵּי עֲלָמָא דְאֶתִּי, דִּימָא
לְקַבְּלִיהּ, וּמַנִּיָּה נְפִיק, מְבִינִיָּהוּ (תִּיקוּנִים ע"ב ע"א) ו', וּמַנִּיָּה
מִתְפַּלְגִּין כְּמָה נְחָלִי, דְּאִינוּן מְסַבְּבִין עֲלָמָא, עַד דְּחִזְרוּ לִימָא
דְּנִפְקוּ מִתְּמוֹן, וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא, (קְהֵלֵת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים
אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מֵלֵא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים וְגו'. עַד דְּאֶתְדְּרוּ
בְּנוֹנָא דְנִפְקוּ.

אוּף הַכִּי, (קהלת יב) וְהַרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. כַּגּוֹנָא
 דִּי־הֵיב לָהּ (דף רט"ז ע"א) שְׁלִימָתָא. אִם תָּשׁוּב בְּתִיּוּבָתָא, דִּיאִהוּ
 בִּינָ"ה בִּין י"ה, עֲלָאָה. אֶת ה' סְלִיקַת בְּאֵת י' לְחַמְשִׁין, עֶשֶׂר
 זְמַנִּין חֲמִשׁ. הָא אִיְהוּ י"ם, י"ה. בִּין, נַחַל דְּנַפְק מִן ימָא, וְאִתְפְּלִיג
 לְכַמְּה נַחֲלִין, כַּגּוֹנָא דִּיאִלְנָא דִּיאִתְפֶּשֶׁט לְכַמְּה עֲנַפִּין.

וְאִי לָא חֲזַר נְשִׁמָּתָא שְׁלִימָתָא, כַּגּוֹנָא דִּיאִתְפְּלִמָּת. אִתְמַר בְּה,
 שָׁם הֵם שְׁבִים לְלֶכֶת, אִיְהִי וְכָל נְשִׁמָּתִין אַחֲרֵינִין. אוּף הַכִּי
 לָאו אִיְהוּ שְׁלִים בְּבִן, אִי לִית לִיה בַּת, דִּיאִהוּ עֲלָמָא דִּין, לְמַהוּי
 שְׁלִים בְּהִאי עֲלָמָא דִּיאִתְבְּרִי בְּה, הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (בראשית ב)
 אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם. (אֵלָא)

יְהו"ו, (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יַפְעֵל אֵל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גֹּבַר.
 וְרִשִׁיעֵיִיא דִּיאִתְמַר בְּהוֹן, (קהלת ח) וּבְכֵן רָאִיתִי רִשְׁעִים
 קְבוּרִים וּבָאוּ, גִּרְמוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל, דִּיאִתְמַר עֲלִיְהוּ, (עמוס
 ב) עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל. בְּתַר דְּקַלְקְלוּ גִרְמִיְהוּ תִּלְתַּת זְמַנִּין,
 וְלֹא זָכִי בִיְהו"ו, דִּיאִתְמַר בִּיה (קהלת יא) מְקוֹם שְׁיִפּוֹל הָעֵץ שָׁם יְהוּ.
 עַל אַרְבַּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, דִּיהִינּוּ ה'. וְאִתְדַּנּוּ בְּגִיְהֵנָם, בְּמִשְׁחִית
 אַף וְחִימָה.

וּלְבוֹשִׁין דְּתִלְתַּת אַתְּוֹן אֱלִין, אִשְׁתְּמוּדְעִין בְּקִשְׁתָּ, דִּיאִנּוּן חִיּוּר
 סוּמְק וִירוּק. מֵאן דִּיִּיתִי בּוֹמְנָא חֲדָא, אִיְהוּ חִיּוּר.
 בְּתַנְיָנָא, סוּמְק. בְּתִלְיַתָּא, יְרוּק. וּבְגִין דְּבִיעֶקֶב אִתְפְּלִילוּ
 אַתְּוֹן, וְאִשְׁתְּרִשׁ אִילְנָא וְאִתְנַטַּע וְאִתְרַבָּא, וְאִתְעָבִיד אִיפָא
 טָבָא, (ישעיה כט) לֹא עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחְזְרוּ, לְמַהוּי
 מְרַבְּבִתִּיה בַּיַּצַּר הָרַע, דִּיאִהוּ נַחֲשׁ, וְכָל מִינֵי חַיָּה בִישָׂא. וּבְגִין
 דָּא, (הושע יב) וַיִּשָּׂר אֶל מִלְאָךְ וַיּוֹכֵל. וּבְגִין דִּיאִתְקְרִי אָדָם אִילְנָא,
 אִיְהוּ רְזָא דָּא, לְאִילְנָא דִּיאִתְנַטַּע בְּאִתְרַ דְּלֹא עָבִיד אִיפָא. מָה

עָבַד. עָקַר לִיָּה וְנִטְעִיָּה בְּאַתֵּר אַתְרָא. וּבִגִּין דָּא אוֹקְמוּהָ מִכָּל מְקוֹם דְּלֹא הוּי מוּחֲזָק לְמַהוּי עָקַר, עַד דְּאֻזִּיל לְאַרְצָא יִשְׂרָאֵל, וְאַתְנַטֵּעַ תַּמָּן בְּאַתְתָּא.

אוּף הַכִּי צְדִיק, דְּאִיְהוּ מִטְּלִטְל מֵאַתֵּר לְאַתֵּר, מִבֵּית לְבֵית, בְּאִילוּ יִיתִי בְּגִלְגּוּלָא זְמַנִּין סְגִיִּין. וְהֵינּוּ (שְׁמוֹת ב) וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְאַלְפִים לְאוֹהֲבֵיו, עַד דְּיִזְכֶּה לְעֵלְמָא (דְּאִתִּי) שְׁלִים. אֲבָל לְחַיִּיבָא, לָא אִיִּיתִי לִיָּה יִתִּיר מִתְּלַת זְמַנִּין. וְאִי חֲזַר בְּתִיּוּבָתָא, אֲתַמַּר בִּיָּה גְלוּת מְכַפֶּרֶת עוֹן. וּבִגִּין דָּא אוֹקְמוּהָ מִכָּל מְקוֹם, צְדִיקִים שׁוּב אֵינָן חוֹזְרִים לְעַפְרָם.

אַלָּא קָא רְמִיז, (וִיקְרָא יד) וְעַפְרָ אַחַר יִקַּח וְטַח אֶת הַבֵּית. (אִיּוֹב לד) וְאָדָם עַל עַפְרָ יָשׁוּב. (קְהֵלֶת יב) וְיָשׁוּב הָעַפְרָ עַל הָאָרֶץ בְּשִׁהָיָה. בְּגִין דְּהוּא מְנוּנָע, וְלִית בִּיָּה אַלָּא אִשָּׁה רָעָה, יַעַר הָרַע, דְּאַתְמַר בָּהּ אִשָּׁה רָעָה צָרַעַת לְבַעֲלָהּ. מֵאִי תִקְנִיתִיָּה. יִגְרַשְׁנָה וְיִתְרַפֵּא. דְּאִיְהִי גְרַמַת (בְּרַאשִׁית א) וְיִגְרַשׁ אֶת הָאָדָם הָאָדָם, דָּא נִשְׁמַתָּא. א"ת, בַּת זֹגוּ דְּאָדָם. (מִשְׁלִי כז) בְּצַפּוֹר נֹדְדַת מִן קִנְיָה בֵּן אִישׁ נֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.

וּבִגִּין דָּא, (תְּהִלִּים פד) גַּם צַפּוֹר מְצָאָה בֵּית, הֵינּוּ יִבְמָה. וְדָרוֹר קָן לָהּ, הֵינּוּ גּוֹאֵל, אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרוּחֶיהָ, בֵּן וּבַת. וּכְפָאָה אִיְהוּ מֵאֵן דְּעַבַד (לֹוֹן) קִינָא, (וִיקְרָא כה) וְגֵאֵל אֶת מִמְּכָר אָחִיו. דְּאִיְהוּ מְכוּר בְּעִבוֹר דְּלֹאוּ דִּילִיָּה.

וּבִגִּין דָּא אָמַר מֹשֶׁה, (דְּבָרִים א) וְיִתְעַבֵּר יְיָ בִּי לְמַעַנְכֶם. הֵכָא הוּא סוּד הָעִבוֹר. רַעֲיָא מְהִימְנָא, שְׁזִיב שְׁתִּין רַבּוּא, כְּפָה זְמַנִּין דְּאִתִּי בְּגִלְגּוּלָא, וּבִגִּין דָּא זְכוּת כְּלָהּ תְּלִיָּא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בִּיָּה. וּבִגִּין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, אִשָּׁה אַחַת יִלְדָה בְּמַעְרִים שְׁשִׁים רַבּוּא בְּכָרַם אַחַד. וְאָף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן בְּמַלְיָן אַתְרָנִין, שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה.

דְּהָכִי אֲרַח דְּמֵאֲרֵי רְזִין, אֲמַרִין מְרַגְלִית לְתַלְמִידֵיהוֹן, וְלֹא
 אֲשַׁתְּמוּדְעוֹן בִּיהַ בְּרַמִּינָא, אַהֲדַר לֹון הַהוּא מְלָה בְּמֵלֵי
 שְׁחֹק, בְּגִוּוֹנָא דֵההוּא דְאָמַר, דְּבִיּעָה אַחַת, אֲפִילַת שְׁתֵּין כְּרַכִּין.
 וְאַתָּא בִיּעָה וְנִפְלַת מִן עוֹפָא דֵהוּה פֶּרַח בְּאַוּרָא, וּמְחָאֵת אֲלִין
 שְׁתֵּין כְּרַכִּין, וּמֵאֲרֵי דְלִיעֲנוּתָא אָמְרוּ, דְלֹא אָמַר הוּא אֲלֹא דְבַר
 נָשׁ כְּתַב שְׁשִׁים כְּרַכִּין, וְאַתָּא בִיּעָה דְנִפְקַת מִן עוֹפָא וּמְחַקַת
 שְׁתֵּין כְּרַכִּין דְכַתִּיבָהּ. וְחַס וְשָׁלוֹם דְּמֵאֲרֵי אֲוֵרִיתָא אֲמַרִין מְלִין
 דְּשְׁחֹק, וּדְבָרִים בְּטָלִים בְּאַוֵרִיתָא.

אֲלֹא הָא אֲוִקְמוּהָ, (דברים כב) אֲפִרוּחִים, אֲלִין מֵאֲרֵי מְשָׁנָה. או
 בִיּעִים, אֲלִין מֵאֲרֵי מְקָרָא. וּכְגִוּוֹנָא דְנִפְל מֵהוּא נְפוּל,
 דְאִיהוּ בַר נְפִלִי, נְפִילַת בִיּעָה דְאִיהוּ אֲתְרוּג שִׁיעוּרָא בְּכִבִּיּעָה.
 וּבְגִינָה אֲתַמַּר (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אֲקִים אֶת סֶפֶת דְדוֹד הַנּוֹפְלַת.
 וְנִפְלו עִמָּה (שיר השירים ו) שְׁשִׁים הִמָּה מְלָכוֹת, דְאִינוּן כְּרִיכִין בְּהַ,
 בְּגוֹן בִּיעַד כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע. וְאִינוּן לְקַבֵּל שְׁשִׁים מְסַכְתוֹת.
 וְעֵלְמוֹת אִין מְסַפֵּר, אֲלִין (תהלים מה) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהָ רַעוּתֵיהָ,
 דְאִינוּן הֶלְכוֹת, דְלִית לֹון חוֹשְׁבִין.

וְהַהוּא נִיפּוּל אִיהוּ בֶן יִ"ה אִיהוּ בְּתוּךְ ג' תְּרַעִין דְּבִינָה, דְהִינּוּ
 יִ"ה חֲמִשׁ זְמַנִּין עֶשֶׂר ו' אִיהוּ נִיפּוּל, דְנִפְל בְּתַר הַהִיא
 דְאֲתַמַּר, (ישעיה יד) אִיךְ נִפְלַת מְשָׁמִים הִילַל בֶּן שָׁחַר וְאַקְרִי נִיפּוּל,
 וְלֹא נִפְל, וְלֹא נוּפַל. בְּגִין דְּבִיהַ נִיפּוּל י"ו וְנַחֲתִית בְּהוֹן לְגַבִּי ה'
 ה', דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (רות א) וְתִלְכְּנָה שְׁתֵּיהֶן. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברים
 כב) שְׁלַח תִּשְׁלַח חֵד מִבֵּית רֵאשׁוֹן וְתִנְיִנָא מִבֵּית שְׁנִי, לְאַקְמָא
 לֹון. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (דף רט"ז ע"ב) (תהלים צו) י"שְׁמַחוּ ה"שְׁמִים ו"תְּגַל

ה"אָרִץ.

תָּא חֲזִי, הָאִי שְׁמֵשָׂא אַתְּגִלָּא בִּימְמָא, וְאַתְּפִסָּא בְּלִילָא. וְנִהִיר

בְּשֵׁתִין רַבּוּא כְּכַבֵּיא. אוּף הָכִי רַעֲיָא מְהִימְנָא, בְּתַר דְּאֵתְכַנֵּישׁ
 מַעְלָמָא, נְהִיר בְּשֵׁתִין רַבּוּא נְשַׁמְתִּין דִּישְׂרָאֵל, אִי דָרָא בְּדָקָא
 יָאוּת. וְהֵאֵי אִיהוּ רָזָא דְגַלְגּוּלָא, דְּאָמַר עָלֶיהָ קַהֲלַת, (קַהֲלַת א) דוֹר
 הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. וְאוּקְמוּהָ דְלִית דוֹר פְּחוּת מְשֻׁשִׁים רַבּוּא. וְהָאָרְץ
 לְעוֹלָם עוֹמְדַת, דָּא כְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל. הֵהִיא דְּאֵתְמַר בְּהָ, (ישעיה סו)
 וְהָאָרְץ הַדּוּם רַגְלִי, (בראשית כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ כַּעֲפַר הָאָרְץ.

וְעוֹד רָזָא אַחְרָא אוּקְמוּהָ רַבְּנֵן, הַדּוֹר שֶׁהוֹלֵךְ הוּא הַדּוֹר שֶׁבָּא,
 הֵלֶךְ חִגְר בָּא חִגְר, הֵלֶךְ סוּמָא בָּא סוּמָא. וְעוֹד אוּקְמוּהָ
 רַבְּנֵן, דְּעֵתִיד הָוָה מִשָּׁה לְקַבְּלָא אוֹרִייתָא בְּדָרָא דְמוֹפְנָא, אֶלָּא
 בְּגִין דְּהוּוּ רְשִׁיעֵינָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ו) בְּשָׁנִים הוּא
 בְּשָׁר. בְּשָׁנִים זֶה מִשְׁ"ה. וְאִמְאֵי קָרִי לִיהָ בְּשָׁנִים. אֶלָּא קַהֲלַת חֲסַר
 ב' מִן בְּשָׁנִים לְכַסְפָּא מְלָה. אָמַר (קַהֲלַת ח) אָמַרְתִּי שָׁנִים זֶה הַבֵּל.
 וְאוּקְמוּהָ עַל יְתָרוֹ, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ קִינִי, שְׁנַפְרָד מְקִינִי. קָם
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, עַל דָּא בְּתִיב, (בראשית ד) קְנִיתִי
 אִישׁ אֶת יְדוֹ"ד. דְּחֻזָּאת לִיהָ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, דְּעֵתִידִין בְּנוֹי לְמִיתַב
 בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית.

וְאוּף הָכִי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, דְּהָוָה דְּחִיקָא לִיהָ שַׁעְתָּא, דְּלָא
 הָוָה לִיהָ אֶלָּא קַב חֲרוּבִין מְעַרְב שַׁבַּת לְעַרְב שַׁבַּת, כְּמוֹ
 לְרַבִּי חֲנִינָא. אִמְאֵי הֵאֵי, בְּתַר דְּהוּוּ בַת קוֹל נְפִקַת וְאוּמְרַת, כָּל
 הָעוֹלָם כְּלוּ אִינוּ גִיזוּן אֶלָּא בְּשִׁבִיל חֲנִינָא בְּנִי.

אֶלָּא אִיהוּ גָרִים קוֹדֶם, דְּחָרַב ק"ב מִן י', דְּאִיהוּ יב"ק. אוּף הָכִי
 לָא הָוָה לִיהָ אֶלָּא קַב חֲרוּבִין. דְּאֵת י' אִיהוּ יְחוּד, וּמְנִיָּה
 אֲתִיָּא גְבִיעוֹ לְאֵת ב', דְּאִיהִי בְּרָכָה, וְאִיהִי קֹדֶשׁ, וּמְנִיָּה אֲתִקְדֶּשׁ
 ק', דְּאִיהִי קְדוּשִׁיָּה. וְרַבִּי פְּדָת גָּרִים לְמַהוּי חֲרוּבִין דִּילִיָּה ק"ב,
 דְּאִינוּן ק"דוּשָׁה בְּרָכָה, אוּף הָכִי לָא הָוָה לִיהָ אֶלָּא קַב חֲרוּבִין,

אוף הכי אייב בן יבמה הוה, ובגין דא אתענש, על מה דאירע
לו כבר.

ואינן דלא ידעי רזא דא, אמרי בני חיי ומזוני לאו בזכותא
תליא מלתא, אלא במזלא תליא מלתא. והא חזינא
לאברהם דחזא במזליה, דלא הוה עתיד למהוי ליה ברא,
וקודשא בריך הוא אפיק ליה לברא, בדכתיב (בראשית טו) ויזעא
אותו החוצה ויאמר הפט וגו'. ואקמוה, דאמר ליה צא
מאצטגנינות שלך, והעלהו למעלה מהככבים, ואמר לו הפט נא
השמימה וספור הככבים. עד הכא מלין דרבנן, ועריך לפרשא
לון בדרך גסתר.

תא חזי, פל בריין דעלמא, קודם דאתייהיבת אורייתא
לישראל, הוו תליין במזלא, ואפילו בני חיי ומזוני. אבל
בתר דאתייהיבת אורייתא לישראל, אפיק לון מחיובא
דככביא ומזלי. ודא אוליפנא מאברהם. בגין דהוו עתידין בנוי
לקבלא ה' מאברהם, דאיהי חמשה חומשי תורה. דאתמר בה
(בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם.
אמר לאברהם, בגין האי ה' דאתוסף בשמד, השמים תחתך,
וכל ככביא ומזלי דנהירין בה'. ולא עוד, אלא דאתמר בה
(בראשית מז) ה"א לכם זרע, וזרעתם בה"א. (בראשית כא) פי ביצחק
יקרא לך זרע.

ובגין דא, פל המשתדל באורייתא, בטיל מניה חיובא דככביא
ומזלי. אי אוליף לה כדי לקיימא פקודהא. ואם לאו, פאלו
לא אשתדל בה, ולא בטיל מניה חיובא דככביא ומזלי. כל שפן
עמי הארץ דאינן אתמתלן לבעירן. דאוקמוה עלייהו (דברים כז)
ארור שוכב עם פל בהמה, דלא אתפטלון מנהון חיובא
דככביא ומזלי.

(תהלים קג) אָנוּשׁ כְּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יִצְיֵן, וְאֶתְמַר בֵּיהּ,
 (תהלים לו) גַּעַר הָיִיתִי גַם זָקְנָתִי. לְבַתֶּר (איוב לג) יָשׁוּב לִימֵי
 עַלְוָמָיו. דְּאֵילָנָא דְּאֶתְקַצְיָצוּ עֲנַפֵּין עֲתִיקוֹן דִּילֵיהּ, וְצִמְחוּ
 כְּמִלְקָדְמִין בְּשָׂרְשׁוּי, אֶתְהַדְרוּ בְּעֶלְמָא כְּמִלְקָדְמִין. מִיתוּ סְבִין,
 וְאֶתְהַדְרוּ לְהָאֵי עֶלְמָא עוֹלָמִין. וְהֵינּוּ רָזָא דְּמַתְּדֵשׁ קוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. דְּמִתִּין אֶלְף בְּכָל
 יוֹמָא וּמִתְחַדְשִׁין אֶלְף בְּכָל יוֹמָא.

(תהלים קד) וַיֵּן יִשְׁמַח לִבִּב אָנוּשׁ, דָּא יֵינָא דְּאוּרֵיִתָּא. דְּהָכִי סְלִיק
 יֵין, כְּחוּשְׁבַן סוּד. וּמָה יֵי"ן צָרִיד לְמַהוּ סְתִים וְחֲתִים,
 דְּלֹא יִתְנַסֵּף לְעִבּוּדָה זָרָה. אוּף הָכִי צָרִיד לְמַהוּ סְתִים וְחֲתִים
 סוּד דְּאוּרֵיִתָּא, וְכָל רָזִין דִּילָהּ, וְלֹא אֶשְׁתַּקְיָין אֶלָּא לִירְאִיו. וְלֹאוּ
 לְמַנְנָא עֲבָדִין כְּמָה פְּקוּדִין בֵּינָן, וּמְבָרְכִין בֵּיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא
 הוּא, וַיֵּן אֵית לֵיהּ תְּרֵי גְוֹנִין, חִוּר וְסוּמְקָא, דֵּינָא וְרַחֲמֵי, וְהֵינּוּ
 ב' תּוּסְפֵת בֵּינָן. כְּגוּוּנָא דְּשׁוּשְׁנָה חִוּרָא וְסוּמְקָא. חוּר מְסֻטְרָא
 דִּימִינָא, סוּמְקָא מְסֻטְרָא דְּשְׂמָאלָא.

וּמֵאֵי לִבִּב אָנוּשׁ, לֵב הוּא לֵיהּ לְמִימַר. אֶלָּא אֵית לֵב מְסוּר לִלְב.
 וְאֵינּוֹן ל"ב אֱלֹהִים דְּעוּבְרָא דְּבְרָאשִׁית, ב' מִן בְּרָאשִׁית, ל'
 מִן לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, אֵיהּ ל"ב תְּנִינָא. דָּא ל"ב ל"ב (ס"א אֵינּוֹן)
 שְׁנַיִם סְלֵקָא דְּעֵתָא, חֶסֶר תְּמַנְיָא לְע"ב, דְּאֵיהּ וּיְכַלּוּ. אֵינּוֹן
 שְׁבַעָה יְמֵי בְּרָאשִׁית. תְּמַנְיָא מֵאֵי הִיא. ז' יְמֵי בְּרָאשִׁית, עִם
 (בראשית ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם. זֶה ע"ב, כְּחוּשְׁבַן בֵּינָן.

מֵאֵי לְהַצְהִיל פְּנִים מְשָׁמֵן. אֵינּוֹן י"ב פְּנִים, ד' דְּאֶרְיָה, ד' דְּשׁוּר,
 ד' דְּנֶשֶׁר, (דף ר"ז ע"א) דְּאֵינּוֹן מִיכָאֵל אֶרְיָה, אַרְבַּע אַנְפִּין
 דִּילֵיהּ יְהו"ה. אַרְבַּע אַנְפִּין דְּשׁוּר, וְאֵיהּ גְּבַרְיָאֵל, וְאֵינּוֹן יְהו"ה.
 ד' אַנְפִּין דְּנֶשֶׁר, וְאֵיהּ גּוּרְיָאֵל, וְאֵינּוֹן יְהו"ה. וְאֵינּוֹן מְמַנָּן, תְּחֹת

חֶסֶד פִּח"ד אַמ"ת, דְּרַגִּין דְּתַלְתָּ אֲבָהָן. וְאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, הָאֲבוֹת
 הֵן הַמְרַבֵּבָה. וְסִלְקִין (ס"א נְקוּדִין) נְהוּרִין לְחֶשְׁבֵן יב"ק. וְאֵינּוֹן
 מְלֻךְ מְלֻךְ יְמֻלּוּךְ, יְהוּ"ה אֶהְיֶ"ה אֲדֹנָי. סֶךְ הַכֵּל יב"ק (רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי
 יוֹסֵי שְׁבַע"ב שִׁיר כְּאֵן).

רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּא יְתִיב וְלַעֲי בְּפִרְשֵׁתָא דָּא, אַתָּא לְקַמֵּיהּ רַבִּי
 אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, אָמַר לֵיהּ, נָדָב וְאֵבִיהוּא מֵאֵי עֲבִידְתִּיהוּ
 בְּפִנְחָס. אֵי לָא הוּא פְּנִחָס בְּעֵלְמָא כּד מִיתוּ, וּבִתְרָא אַתָּא לְעֵלְמָא
 וְאִשְׁלִים דּוּכְתִּיהוּ שְׁפִיר. אֲבָל פְּנִחָס בְּעֵלְמָא הוּא, (ס"א וּסְגֹן קָאֵי)
 וְנִשְׁמַתִּיהּ בֵּיהּ בְּקִיּוּמָא קָאֵי.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי, רְזָא עֲלָאָה הָכָא, וְהֵכִי הוּא. דְּבִשְׁעָתָא דְּאִסְתְּלִקּוּ
 מִן עֵלְמָא, לָא הוּוּ מִתְטַמְרֵן תְּהוּת נְדָפֵי טַנְרָא קְדִישָׁא. מֵאֵי
 טַעְמָא. בְּגִין דְּכִתִּיב, (בְּמַדְבַּר ג) וּבְנִים לֹא הָיוּ לָהֶם, דְּאִזְעִירוּ
 דִּיּוֹקְנָא דְּמִלְכָּא, דְּהָא אֵינּוֹן לָא אֶתְחַזּוּן לְשִׁמְשָׁא בְּכַהוּנָה רַבָּה.
 בְּשַׁעְתָּא דְּקִנֵּי פְּנִחָס עַל בְּרִית קְדִישָׁא, וְעָאֵל בְּגוּ פְּמָה אוּכְלוּסִין,
 וְסִלִּיק לוֹן, לְגַיִּיפִין עַל רוּמְחָא, לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל.

כּד חָמָא שְׁבַטָא דְּשְׁמַעוֹן בְּכַמָּה אֲכְלוּסִין דְּאָתוּ לְגַבִּיהּ, פְּרָחָא
 נִשְׁמַתִּיהּ מִנֵּיהּ, וְתֵרִין נִשְׁמַתִּין דְּהוּוּ עֲרִטִירָאִין בְּלָא דּוּכְתָא,
 אֶתְקִרִיבוּ בָהּ, וְאֶתְכְּלִילוּ בְּחָדָא, וְאֶתְהַדְרַת נִשְׁמַתִּיהּ, כְּלִילָא
 רוּחָא, דְּאֶתְכְּלִיל בְּתֵרִין רוּחִין, וְאֶתְתְּקַפּוּ בֵּיהּ, כְּדִין רוּחַ
 דּוּכְתִּיהוּ, לְמִיּהוּי כְּהֵנָּא (רַבָּא) מַה דְּלָא (אֶתְחַזּוּ) מִן קְדָמַת דְּנָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (אִיּוֹב ד) זָכַר נָא מִי הוּא נְקִי אֲבָד, דְּלָא אֶתְאֲבִיד
 בְּהֵהִיא שַׁעְתָּא, וְלָא אֲבִיד רוּחִיהּ כּד פְּרָחָה מִנֵּיהּ. וְאִיפָּה
 יִשְׂרָיִם נִכְחָדוּ. אֵלִין בְּנֵי אֶהְרֹן, דְּאֶתְהַדְרוּ לְעֵלְמָא, מַה דְּאֲבִיד
 בְּחִיּהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּפִנְחָס בֶּן בֶּן, תֵּרִי זְמִנֵּי. פְּנִחָס בֶּן
 אֶלְעָזָר בֶּן.

מֵה כְּתִיב לְעִילָא מְפֻרְשָׁתָא דָּא. (במדבר כה) וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה קַח
 אֶת כָּל רְאֵשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיי נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ. וְכִי עַל
 דְּקַטְלִין בְּלִילְיָא, אוֹ עַל דְּקַטְלִין בְּיוֹמָא דְּעֵיבָא, כְּתִיב
 נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּתְהֵא מִיתְתַּהוּן בְּאַתְנַלְיָא, כְּמָה
 דְּחָבוּ בְּאַתְנַלְיָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָאוּ בְּגִין כִּדְ אַתְמַר. אֵלָא מִהֲכָא אוֹלִיפְנָא,
 בְּדַרְגָּא דְּחָב כִּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהֵהוּא אַתְר
 אַעֲטְרִיךְ לְמַעַבְד תְּקַנְתָּא לְנַפְשֵׁיהּ. אֵינּוּן חָבוּ בְּבְרִית קְדִישָׁא
 דְּאַקְרִי שְׁמַשׁ. בְּגִין כִּדְ דִּינָא וְתַקּוּנָא דִּילְהוּן אִיהוּ כְּנֶגֶד הַשָּׁמַשׁ,
 וְלָאוּ בְּאַתְר אַתְרָא. מִכָּאן דָּלָא אַעֲטְרִיךְ כִּר נָשׁ לְתַקְנָא נַפְשֵׁיהּ,
 אֵלָא בְּהֵהוּא אַתְר דְּחָב לְגַבִּיהּ וּמֵאן דָּלָא יַעֲבִיד חֲכִי, לִית לֵיהּ
 תְּקוּנָא לְעֵלְמִין כִּדְ קָא יָאוּת.

רַבִּי חֲזִיָּא פְּתַח, (תהלים קד) יִשְׁבְּעוּ עֵצִי יי אֲרֻזֵי לְבַנּוֹן אֲשֶׁר נָטַע,
 מֵה כְּתִיב לְעִילָא, וַיִּזֵּן יִשְׁמַח לִבִּב אֲנוּשׁ וְגו'. וְכִי מֵאִי הָאִי
 לְהָאִי. אֵלָא חֲכִי אוֹלִיפְנָא, דְּכְתִיב, (תהלים קד) (בראשית י"ח ע"ב)
 מַעֲצִיחַ חֲצִיר לְבַהֲמָה וְגו'. וְכִי שְׁבַחָא דְּבַהֲמָה דְּאִית לָהּ חֲצִיר
 אַתָּא דְּוֹד לְמִימַר בְּרוּחַ קוּדְשָׁא. אֵלָא מַעֲצִיחַ חֲצִיר, אֵלִין אֵינּוּן
 שְׁתֵּין אֵלֶף רַבּוּא דְּמִלְאַכִּין, שְׁלִיחֻן, דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא תְּנַנְיָא
 דְּבִרְאשִׁית, וְכִלְהוּ אֲשָׁא מְלַחְטָא. אֵלִין אֵינּוּן חֲצִיר. אִמַּאי חֲצִיר.
 בְּגִין דְּעַמְחִין כְּחֲצִיר דָּא בְּעֵלְמָא, דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אַתְקַצִּירוּ
 הַשָּׁתָּא, וְלְבַתַּר צַמְחִין וּמְהַדְרִין כְּמִלְקַדְמִין.

וְעַל דָּא כְּתִיב מַעֲצִיחַ חֲצִיר לְבַהֲמָה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב (משלי יב)
 יוֹדַע צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֻמָּתוֹ, וְתִנְיָנוּ, אֵלֶף טוּרִין סְלָקִין לָהּ בְּכָל
 יוֹמָא וְיוֹמָא. וְכָל טוּרָא וְטוּרָא שְׁתֵּין רַבּוּא הָוִי, וְהִיא אֲכָלָה.
 וְעֵשֶׁב לְעַבּוּדַת הָאָדָם, אֵלִין אֵינּוּן נִשְׁמַתְהוּן דְּעַדִּיקָיָא, דִּתְהוּא

אָדָם דְּרָכִיב וְשָׁלִיט עַל בְּהֶמָּה דָּא אָכִיל, וְאָעִיל לֹון בְּגִוּוּיָהּ, וּבְזִכּוּתֵהוּן אַתְּוֹן כָּל עֲלָמָא מֵהֵוּא אָדָם, דְּכְתִיב בִּיהּ, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַכֶּסֶף דְּמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם וְגו'. וְעַל דָּא כְּתִיב הָאָדָם, הֵוּא דְאִשְׁתַּמּוּדַע, בְּגִין לְהוֹצִיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ, לְאַפְקָא מְזוּנָא לְעֲלָמָא מִן הָאָרֶץ קְדִישָׁא.

וַיִּין, דָּא חֲמָרָא עֲתִיקָא דְנִגִיד מְלַעֲלָא. יִשְׁמַח לְבַב אָנוּשׁ, אָנוּשׁ: דָּא רָזָא דְהֵוּא גַעַר, (דף ר"ז ע"ב) דְסָלִיק לְסִיבּוּ, וְאַתְהֵדֵר כְּמִלְקֵדְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קג) אָנוּשׁ כְּחָצִיר יָמִיו.

לְהַצְהִיל פְּנִים: אֵלִין אֵינּוֹן פְּנִים, דְאֶקְרוּן אֲנָפִי רַבְרָבִי, וְאֲנָפִי זִוְטָרִי. מְשָׁמֵן: מְנַגִידוּ דְעֲלָמָא דְאֵתִי, מְשַׁח וּרְבּוּ קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְלָחֶם לְבַב אָנוּשׁ יִסְעֵד, הֵוּא לָחֶם דְאֵזִילוּ שְׁחָקִים, וְטַחְנָן מְנָא לְמִיכָלָא דְצַדִיקֵיָא סְתָמָא, וּמִתְמָן אַתְנַגִיד לְכַמְהָ חֵיילִין, דְאֶקְרוּן לְבַב אָנוּשׁ. וְכֹלָא אַתָּא מְנַגִידוּ עֲלָאָה.

יִשְׁבְּעוּ עֵצִי יְיָ, אֵלִין אֵינּוֹן אֵילָגִין עֲלָאִין פְּנִימָאִין. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, דְהֵא אַתְעֶקְרוּ וְנָטַע לֹון קוּדְשָׁא בְרִיד הוּא. מֵאִי בֵין עֵצִי יְיָ, לְאַרְזֵי לְבָנוֹן. עֵצִי יְיָ, אֵלִין עֵץ הַחַיִּים, וְעֵץ הַדַּעַת וְטוֹב וְרַע. אַרְזֵי לְבָנוֹן, אֵלִין חֲמֻשִׁין תַּרְעִין, דְאֶקְרוּן חֲמֻשׁ מֵאוֹת שָׁנָה.

אֲשֶׁר נָטַע. אֲשֶׁר שָׁם עֲפָרִים יִקְנְנוּ, בְּטוּלֵיהוּן, (רצ"ו) מְקַנְנִין נִשְׁמַתְהוּן דְצַדִיקֵיָא, וְכֹל חֵיילִין קְדִישִׁין אַתְּוֹנוּ מִתְמָן. חֲסִידָהּ, בְּרַתִּיהּ דְאֶבְרָהָם אֲבִינוּ, דְאֶקְרִי חֲסִיד, וְעֵבִיד חֲסִיד עִם כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּגִין כְּדִ אֶקְרִי (שמות צ"ה ע"ב) חֲסִידָהּ. בְּרוּשִׁים בֵּיתָהּ. בֵּין דְרוּעֵי עֲלָמָא יִתְבָּא. (ע"כ רעיא מֵהִימְנָא)

רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי יוֹסִי, קָמוּ
 לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא
 בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, עַד דִּהוּ
 יִתְבִּי וְלָעָן בְּאוּרֵייתָא.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא דְאָמַר
 רַבִּי חֵיִיא אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו
 שְׁפִיר קָא־מַר. אָבֵל בְּמַאי
 אוֹקִימָנָא סוֹפִיָּה דְקָרָא, כִּי
 רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאִינְנוּ וְלֹא
 יִכְיָרְנוּ עוֹד מְקוּמוּ. אָמַר לִיה
 הָכִי הוּא וְדַאי, אָנוּשׁ פְּחָצִיר
 יָמִיו כִּמָּה דְאָמַר, כְּצִיץ
 הַשָּׁדָה הַהוּא שָׁדָה
 דְאִשְׁתְּמוּדַע. כֵּן יִצִּיץ
 דְאִתְחַדָּשׁ וְאִתְהַדָּר
 כְּמִלְקָדְמִין. (הַכִּי יִצִּיץ וְסָלִיק, מַאי

טעמא בגין)

כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאִינְנוּ, דָּא
 הוּא רוּחָא עֲלָאָה טְמִירָא
 קְדִישָׁא גְּנִיזָא מְכֻלָּא,
 דְכֻלְּלִיל לִיה בְּגִיָּיה. וְכֻדִּין

רַעִיא מְהִימְנָא
 וּבְחִבּוּרָא קְדָמָאָה אָמַר
 רַעִיא מְהִימְנָא
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, שְׁפִיר אָמְרוּ
 רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי
 יוֹסִי, אָבֵל (תהלים קג) כִּי רוּחַ
 עֲבָרָה בּוּ וְאִינְנוּ, הָכִא צָרִיךְ
 לְמַפְתַּח מַלְיָן, מַאי עֲבָרָה
 בּוּ. דָּא עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה.
 חַד מְאִינוּן מְלֻאָכִין רַעִים.
 דְבַגִּין דְלֹא יִשְׁתְּמוּדַעוּ בֵּיה
 אִינוּן מְאִירֵי חוּבִין,
 צָרִיךְ לְמַעַבְדַּ לִּיה שְׁנוּי
 מְקוּם, וְשְׁנוּי הַשֵּׁם, וְשְׁנוּי
 מַעֲשָׂה. כְּגוּוּנָא דְאֲבָרָהֶם,
 דְאִתְמַר בֵּיה (בראשית יב) לֵךְ
 לֵךְ מֵאֶרְצָךְ וּמִמּוֹלְדֹתֶךָ, הֲרִי
 שְׁנוּי מְקוּם. (בראשית יז) וְלֹא
 יִקְרָא עוֹד שְׁמֶךָ אֲבָרָם, וְהָיָה
 שְׁמֶךָ אֲבָרָהֶם, הֲרִי שְׁנוּי
 הַשֵּׁם. שְׁנוּי מַעֲשָׂה דְאִשְׁתַּנִּי
 מְעוּבָדִין בִּישִׁין דְעַבְדַּ
 בְּקַדְמִיתָא, לְעוּבָדִין טְבִין.
 אִיהוּ מְתָלָא. לְרוּחַ דְהַהוּא
 דְמִית בְּלֹא בְּגִין. כְּגוּוּנָא דָּא

עֶבֶד קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאָדָם, כִּד תְּרִיךְ לִיה
 מִהֵוּא עֲלָמָא, וְאִיִּתִי לִיה
 לְהֵא עֲלָמָא. וְהֵא אֶתְמַר
 לְעִיל.

(איוב יד) מְשֻׁנָּה פְּנִי
 וּתְשַׁלְּחֵהוּ, וּבְגִין דָּא
 כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ, חַד מְאִינּוֹן
 מְלֵאכִין רְעִים, כִּד תְּזִי לִיה
 מְשֻׁנָּה, בְּזִמְנָא דְאֶעְרַע (ס"א
 ביה) עֲמִיָּה, שְׂאֵלִין לִיה שְׂאֵר
 מְשַׁחִיתִין עֲלֵיהּ, דָּא הוּא
 מְאִירי חוּבְךָ. אִיהוּ עָנִי לוֹן
 וְאָמַר, וְאִינְנוּ.

כִּד אֶתְתְּרִךְ מֵאֶתְרִיָּה,
 וְאֶתְנַטֵּעַ בְּאֶתְרִי
 אַחֲרָא, אֶתְמַר בִּיה וְלֹא
 יִפְיֶרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. בְּגִין
 (ויקרא יד) דְּעֶפֶר אַחֲרֵי יְקַח וְשָׁח
 אֶת הַבַּיִת. וְדָא אִיהוּ רְזָא,
 וְנִתְזָן אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו
 וְאֶת עֲצָיו, אִינּוֹן גְּרָמִין
 וְגִידִין וּבִשְׂרָא דְהוּה תְּזִר
 עֶפְרָא. מַה פְּתִיב בִּיה (ישעיה
 סה) וְנַחֲשׁ עֶפֶר לְחִמוֹ. בְּגִין

וְאִינְנוּ. וְדָא הוּא רְזָא
 דְחִנּוּף, דְכְּתִיב בִּיה (בראשית ה)
 וְאִינְנוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ
 אֱלֹהִים, דָּא אֱלֹהִים עֲלָאָה.
 רוּחַ עֲלָאָה, רוּחַ גְּבִיזָא
 טְמִירָא. וְלֹא יִפְיֶרְנוּ עוֹד
 מְקוֹמוֹ. דְהֵא אֶתְפְּלִיל רוּחָא
 זְעִירָא, בְּרוּחָא עֲלָאָה. מַה
 כְּתִיב בְּתִרְיָה, וְחֹסֵד יי
 מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם וְעָאֵל לִיה
 כְּהֵנָּא רַבָּא לְגוּ קֹדֶשׁ
 קֹדְשִׁים. וְנָטִיל לִיה, וְאוּלִיד
 לִיה כְּמִלְקֹדְמִין, וְאֶתְחַדֵּשׁ
 כְּנֶשֶׁר עוֹלָמִין. וְאֶתְהַדֵּר
 אִיהוּ בַּעַר.

עַד דְּהוּו יִתְבִּי, חָמוּ חַד
 טוּלָא דְקִימָא עֲלֵיהּוּ,
 אֲזָלָא וְאֶתְיָא, אֲזָלָא
 וְאֶתְיָא, בְּגוּ בֵּיתָא. תְּוּוּהוּ.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, יוֹסִי בְּנִי,
 אִימָא לָךְ מַה דְּהוּו לִי עִם

דְּהוּה מְנוּנָע. וּלְבִתֵּר וְעָפֵר
 אַחֲרֵי יִקַּח וְטַח אֶת הַבַּיִת,
 וּבְנֵי לֵיה גְרָמִין וְגִידִין.
 וְאֶת־חֲדָשׁ, כְּבֵית יִשְׁנָה
 דְּעֵבְרִין לֵיה חֲדָשָׁה. וְדַאי
 אִיהוּ דְּאֶת־חֲדָשׁ.

וּמַאי דְּאָמַר וְלֹא יִפְיֶרְנוּ עוֹד
 מְקוּמוֹ. עַל רוּחַ,
 דְּאֶת־כְּלִיל רוּחָא זְעִירָא,
 כְּרוּחָא עֲלָא. הַאי אִיהוּ
 מְתָלָא, לְאִילָן דְּלֹא עָבִיד
 אִיבִין, נְטֹלִין עֲנָפִין דִּילֵיה,
 וּמְרַכִּיבִין לֵיה בְּעֲנַפָּא
 דְּאִילָנָא אַחֲרָא עֲלָא, (דא
 בְּדֹא) דְּעָבִיד פִּירִין, וְאֶת־כְּלִיל
 דְּא בְּדֹא, וְעָבִיד פִּירִין.
 כְּהוּא זְמַנָּא אֶתְמַר בֵּיה,
 וְלֹא יִפְיֶרְנוּ עוֹד מְקוּמוֹ.

אוּף הָכִי פֵר נֶשׁ דִּיתִיב
 בְּקֶרְתָּא דִּיתְבִּין כְּה
 אֲנָשִׁין בִּישִׁין, וְלֹא יָכִיל
 לְקַיָּמָא פְּקוּדֵין דְּאוּרִייתָא,
 וְלֹא אֲעֲלַח בְּאוּרִייתָא, עָבִיד
 שְׁנוּי מְקוּם, וְאֶתְעַקֵּר מִתַּמָּן,
 וְאֲשַׁתְּרֵשׁ בְּאַתֵּר דְּדִירִין

בוֹצִינָא קְדִישָׁא. יוֹמָא חַד
 הוּיָן אֲזִלִּין בְּבִקְעָתָא
 דְּאוּנוּ, וְהוּיָן לְעָאן
 בְּאוּרִייתָא, כָּל הַהוּא (דף ר"ח)
 יוֹמָא, וּמַגּוּ תוּקְפָא
 דְּשִׁמְשָׁא אוֹתְבָנִין גַּבִּי חַד
 טִינָרָא, בְּגוּ נוּקְבָא חֲדָא.
 אֲמִינָא לֵיה, מַאי הַאי,
 דְּבְכָל שְׁעָתָא
 דְּחִיבִין אֲסַגִּיאוּ בְּעֲלָמָא,
 וְדִנָּא שְׁרִיָּא בְּעֲלָמָא,
 זְכָאִין דְּבַהוֹן לְקָאן עֲלִייהוּ.
 דְּהָכִי תַנִּין, בְּחוּבָא דְּדָרָא,
 קְדִישִׁיָּא וְצְדִיקִיָּא יִתְפָּסוּן.
 אֲמַאי, אִי בְּגִין דְּאִינוּן דְּלֹא
 מוּכִיחִין לְעֲלָמָא עַל
 עוּבְדֵיהוּ, כְּמָה אִינוּן
 דְּמוּכִיחִין, וְלֹא מְקַבְּלִי
 מִנֵּיהוּ, וְצְדִיקִיָּא אֶתְכַפִּיין
 קְמִייהוּ. וְאִי בְּגִין דְּלֹא הוּי
 מֵאן דְּיִגִּין עַל עֲלָמָא, לֹא

בִּיהַ גּוֹבְרִין טָבִין, מְאִרִי
 תּוֹרָה, מְאִרִי פְּקוּדִין,
 דְּאוֹרֵייתָא אֶקְרִי עֵץ. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים
 הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ. וְכֵן נֶשֶׁ
 הוּא עֵץ, דְּכְּתִיב, (דברים כ) כִּי
 הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וּפְקוּדִין
 דְּבַהּ, דְּמֵיִן לְאִיבָא, וּמַה
 כְּתִיב בִּיהַ, (דברים כ) רַק עֵץ
 אֲשֶׁר תִּדְעַ כִּי לֹא עֵץ מֵאֵכֶל
 הוּא אוֹתוֹ תִּשְׁחִית וְכָרַת.
 אוֹתוֹ תִּשְׁחִית מֵעֲלָמָא דִּין,
 וְכָרַת מֵעֲלָמָא דְּאֵתִי. וּבְגִין
 דָּא צְרִיךְ לְאֶעְקָרָא (לִיהַ מִהֵוּא)
 מִהֵוּא אֲתֵר, וְיִתְנַטַּע בְּאֲתֵר
 אַחֲרָא בִּין צְדִיקָיָא.
 מַה בַּר נֶשֶׁ בְּלֹא בְּנִין,
 אֲתֵקְרִי עֶקֶר, וְאֲתֵתִיהַ
 עֶקֶרָה. אוּף הָכִי אוֹרֵייתָא
 בְּלֹא פְּקוּדִין, אֲתֵקְרִיאַת
 עֶקֶרָה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהַ,
 לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵיקֶר
 אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה. אֲתוֹ חֲבַרְיָא
 וְאֲשֶׁתְּטָחוּ קַמִּיהַ, וְאָמְרוּ
 וְדָאִי כְּעַן אוֹלִיפְנָא חֲדוּשָׁא,

יְהוֹן מֵתִין, וְלֹא יִתְּפֹסוֹן
 בְּחוּבֵיהוּ, דְּהָא חֲדוּוּהַ אִיהוּ
 לְצְדִיקָיָא בְּאִבּוּדָא דְּלֵהוֹן.
 אָמַר לִיהַ, בְּחוּבָה דְּדָרָא
 וְדָאִי מִתְּפֹסִין
 צְדִיקָיָא, וְהָא אוּקְיִמְנָא הַנִּי
 מִלִּי. אֲבָל בְּשַׁעְתָּא
 דִּיתְּפֹסוֹן צְדִיקָיָא בְּמַרְעִין,
 אוּ בְּמַכְתְּשִׁין, בְּגִין לְכַפְּרָא
 עַל עֲלָמָא הַוִּי, כְּדִין
 יִתְּכַפְּרוּן כָּל חוּבֵי דָרָא,
 מִנְּלָן. מִכָּל שְׁיִיפִי גּוּפָא,
 בְּשַׁעְתָּא דְּכָל שְׁיִיפִין
 בְּעָאקוּ, וּמַרְעַ סִּגִּי שְׁרִיָּא
 עֲלֵייהוּ, שְׁיִיפָא חֲדָא
 אֲצִטְרִיךְ לְאֶלְקָאָה, בְּגִין
 דִּיתְּסוֹן פְּלָהוּ, וּמְנוּ. דְּרוּעָא.
 דְּרוּעָא אֶלְקִי וְאֶפִּיקוּ מִינֵיהַ
 דְּמָא, כְּדִין הָא אִסּוּוֹתָא לְכָל
 שְׁיִיפִי גּוּפָא.
 אוּף הָכִי בְּנֵי עֲלָמָא אִינוּן

אִיךְ אֶתְכַלִּיל רוּחַ בְּרוּחַ,
כַּמֵּאן דְּחַוֵּי מְלָה בְּעֵינָא
וְאֶתְבְּרִיר לִיהּ. בְּקַדְמִיתָא
הָוָה לֵן קַבְלָהּ, וּכְעַן בְּרִירוּ
דְּמְלָה.

וְתוּ אֶתְמַר בְּחַבּוּרָא
קַדְמָאָה, דְּהָא נִיחָא
לִיהּ לְסֵטְרָא אַחְרָא
לְשִׁלְטָאָה עַל זַכָּאָה, יִתִּיר
מִכְּלָא, וְלֹא חֵיִשׁ כְּדִין לְכָל
עֲלָמָא. אַדְהֵכִי, הָא טוּלָא
אֶזְדַּמֵּן לְגַבִּיּוּהוּ, וְאָמַר לִיהּ
מְנַלְן. מֵאִיּוֹב. דְּחַוֵּי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דְדָרָא הוּוּ
מְחַוֵּיבִין בְּלֵיּוּהּ, וְאֶתָּא שְׁטַן
לְקַטְרָנָא, אָמַר לִיהּ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, (אִיּוֹב א) הַשְׁמַתָּ
לְבָבְךָ אֶל עַבְדֵי אִיּוֹב כִּי אֵין
כְּמוֹהוּ בְּכָל הָאָרֶץ,
לֹא שִׁתְּזַבַּא בֵּיהּ דְּרָא. וְאִיהוּ
מִתְלָא לְרַעֲיָא דְאֶתָּא זַאֲב
לְמִטְרָף עֲאֲנִיָּה, וְלְמִיבַד
לִיהּ. מַה עָבַד הָהוּא רַעֲיָא
דְּהָוָה חֲפִימָא, יְהִיב לִיהּ
אֲמָרָא תְּקִיפָא וְשִׁמְנָה

שְׁיִיפִין דָּא עִם דָּא. בְּשַׁעְתָּא
דְּבַעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמִיָּהֵב אֲסוּוֹתָא לְעֲלָמָא,
אֲלֵקִי לְחַד צְדִיקָא בִּינֵייהוּ,
בְּמַרְעִין וּבְמַכְתָּשִׁין, וּבְגִיבֵיהּ
יְהִיב אֲסוּוֹתָא לְכָלָא. מְנַלְן.
דְּכַתִּיב, (ישעיה נג) וְהוּא מְחוֹלָל
מִפְּשָׁעֵינוּ מְדוּכָא מְעוֹנוֹתֵינוּ
וְגו'. וּבְחַבּוּרָתוּ גְרָפָא לָנוּ.
וּבְחַבּוּרָתוּ, אֲקוּוֹתָא דְדָמָא,
כַּמֵּאן דְּאֲקִיז דְּרוּעָא,
וּבְהָהוּא חַבּוּרָא גְרָפָא לָנוּ,
אֲסוּוֹתָא הוּא לָנָא לְכָל
שְׁיִיפִין דְּגוּפָא.

וְלְעוֹלָם לֹא אֲלֵקִי צְדִיקָא,
אֲלָא לְמִיָּהֵב
אֲסוּוֹתָא לְדָרָא, וּלְכַפְרָא
עֲלֵייהוּ. (וְרָזָא דָּא צְדִיק וְרַע לוֹ) דְּהָא
נִיחָא לְסֵטְרָא אַחְרָא דְדִינָא
שְׁלִטָּא (לְשִׁלְטָאָה) עַל זַכָּאָה
יִתִּיר מִכְּלָא, דְּלֹא חֵיִשׁ כְּדִין

וּרְבֵרְבָא מְבַלְהוּ, הַהוּא דְהוּוּ
 מִתְנַהֲגִין אֲבַתְרִיָּה בְלָהוּ.
 וּבְרַעוּ לְשִׁלְטָאָה עַל הַהוּא
 אֲמַרָא טָבָא, שְׂכַח (נ"א שְׂבַק)
 לְבַלְהוּ. מַה עָבַד הַהוּא
 רַעִיָא, בְּשַׁעֲתָא דְהוּוּ זָאב
 אֲשֶׁתְּדַל בְּהַהוּא אֲמַרָא,
 בְּרַח רַעִיָא עִם עָאנָא וְשׁוּי
 לִזְוֵן בְּאַתְרֵיהוֹן. וּלְבַתֵּר תָּב
 לְאֲמַרָא, וְשׁוּיב לִיָּה מְזָאב.
 הֲכִי עָבִיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 עִם דְרָא, יְהִיב קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא לְעַדִּיק, בְּרִשׁוּ
 מְקַטְרָנָא, לְשׁוּבָא לְדְרָא
 בְּגִינֵיהּ. וְאִם הוּא תַקִּיף
 בְּיַעֲקֹב, אֲתַמַּר בֵּיהּ (בְּרַאשִׁית
 ל"ב) וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ, כָּל שְׂפָן
 וְכָל שְׂפָן דְנִנְעַח לִיָּה, עַד
 דְאֲמַר שְׁלַחֲנִי. אָמַר טוּלָא
 טוּלָא, הֲכִי הוּא, וְכַפָּא
 חוּלְקִיָּה דְהַהוּא צַדִּיק,
 דְאִיְהוּ תַקִּיף לְמַסְבַּל
 יִיסוּרִין, כָּל שְׂפָן מֵאֵן דְנִנְעַח
 בְּהוֹן לְמַקְטְרָנָא דִילִיָּה.
 דְאִיְהוּ שׁוּלְטָנוּתִיָּה עַל כָּל
 דְרָא, וְאֲתַחֲשִׁיב לִיָּה בְּאִילוֹ

לְכָל עֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁגַּח
 בְּהוּ, מִחְדוּה דְשִׁלִּיט עֲלֵיָּה.
 וְהַהוּא זְכָאָה זְכִי לְשׁוּלְטָנָא
 עֲלָאָה, בְּהֵאִי עֲלָמָא,
 וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי. צַדִּיק (דף ר"ח
 ע"ב) וְטוֹב לוֹ, דְלֹא חִישׁ
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְכַפְרָא
 עַל עֲלָמָא.
 אֲמִינָא לִיָּה, אֱלוֹ לָא הוּוּ
 בְּחַד זְמָנָא, יָאוּת.
 אֲבַל אִית צַדִּיק הֲכָא, וְאִית
 צַדִּיק הֲכָא, לְדָא אִית מְרַעִין
 וּמְכַתְּשִׁין, וּלְדָא אִית כָּל
 טִיבוּ דְעֲלָמָא. אָמַר לִי, בְּחַד
 מְנִיָּיהוּ אוּ תְרִין סַגִּי, דְלֹא
 בְּעָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לְאֲלַקָּאָה כְּלָא, (ס"א כָּל דְמַה)
 כְּמַה דְלֹא אֲצַטְרִיךְ אֲלָא
 דְרוּעָא חֲדָא, לְאֲלַקָּאָה
 וְלֹאקְזָאָה לְמִיָּהב אֲסוּוּתָא
 לְכָל שְׁיִפִּין. אוּף הֲכָא, בְּחַד
 צַדִּיקָא סַגִּי.

הוא שׁוֹיב לֹן, וְקוֹדֶשׁא
 בְּרִידָה הוא עֶבֶד לֵיהּ רַעֲיָא
 עֲלֵיהּוּ בְּאַתְרֵיהּ, וּבְגִין דָּא
 זָכָה רַעֲיָא מְהִימְנָא. לְמַהוּ
 רוּעָה עַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עוֹד
 אֵלָא דְהִכֵּי אֲשֻׁלִּיט לֵיהּ
 עֲלֵיהּוּ בְּעֵלְמָא דְאֵתִי. בְּגִין
 דְּשׁוֹיב לֹן דְּלֹא אֲתַאבְּדוּ
 מִתְּמָן, דְּאֵנְהִיג לֹן
 בְּאַוּרֵיִתָּא וּבְעוֹבְדֵינ טְבִין.
 אֲדִהִכֵּי הָא רַעֲיָא מְהִימְנָא,
 אָמַר לֹן, וְאַמְאִי
 לָקִי דְרוּעָא יְמִינָא. דְּאוּרַח
 כָּל מְאִרֵי אֲסוּתָא דְּאַקִּיזִין
 בְּקַדְמִיתָא דְרוּעָא יְמִינָא,
 וְהָא דְרוּעָא שְׂמַאלָא אִיהוּ
 קְרִיב לְלֵבָא, אָמַר לָא
 אֲקִיזִין לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ בְּגִין
 דְּקוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא לָא בְּעִי
 לְאַלְקָאָה יְתִיר, דְּהָא בְּהֵאִי
 סִגִּי, וְאִי אֲתִיבֵר מְרַעָא עַל
 שְׁיִיפִין דְּגוּפָא, אֲקִיזֵי דְרוּעָא
 שְׂמַאלָא.

אָמַר לֵיהּ, אִי לָא הוּוּ
 תְרוּוּיָהּוּ בְּחַד זְמַנָּא, יָאוּת

וְאִי אֲתִיבֵר (ס"א אֲתִיבֵר) בֵּיהּ
 מְרַעָא, עַל כָּל שְׁיִיפִין,
 כְּדִין אֲצִטְרִיד תְּרִין דְרוּעִין
 לְאַקְוָאָה. אוּף הִכֵּי, אִי
 אֲסֻגִּיאוּ חוּבִין יְקִירִין עַל
 עֵלְמָא, כְּדִין כָּל זַכָּאִין
 אֲלִקוּן, לְמִיָּהב אֲסוּתָא עַל
 כָּל דְּרָא. אָבֵל בּוֹזְמֵן דְּלֹא
 אֲסֻגִּיאוּ כָּל כְּהָ, כְּדִין חַד
 זַכָּאָה אֲלִקִּי, וּשְׂאֵר צְדִיקָא
 בְּשָׁלָם, דְּהָא לָא אֲצִטְרִיד
 עֵלְמָא דִּילְקוּן כְּלָהוּ.
 אֲתִסִּיאוּ עֵמָא. אֲתִסִּיאוּ
 צְדִיקָאָה. וְלְזַמְנִין דְּכָל
 יוֹמֵיהוֹן קִימִין בְּמַרְעִין,
 לְאַגְנָא עַל דְּרָא. מִיתוּ, הָא
 אֲתִסִּי כָּלָא, וְאַתְכִּפֵּר.
 לְזַמְנִין דְּחוּבִין אֵינּוּן יְקִירִין
 יְתִיר.

קְמַנָּא וְאוּלְנָא. וְתוּקְפָא
 דְּשְׂמַשָּׁא הוּוּ יְתִיר, וְדַחִיק

אֲבָל אֵיךְ צְדִיק הִכָּא, וְאֵיךְ
צְדִיק הִכָּא, לְדָא אֵיךְ מְרַעִין
וּמְכַתְּשִׁין, וְלְדָא אֵיךְ טִיבוּ.
אֲמַאי. אֵי אֲתֵיקֵר בֵּיה
מְרַעֵא יִקְיָו לְתַרְוּוּיָהּ,
דְּאֵינוּן תְּרִין דְּרוּעִין, לְמִיָּהֵב
אֲסוּתָא לְכָל שְׁיִפּוּן, וְאֵי
לָא אֲתֵיקֵר בֵּיה מְרַעֵא עַל
כָּל שְׁיִפּוּן, אֲמַאי אֲקִיָּו
לְדְרוּעֵא יְמִינָא, יִתִּיר
מְשֻׁמָּא לָא. אֲלָא (נ"א אָמַר לִיה)

אֵימָא אַנְתָּ.

אָמַר לִיה, וְדֵאֵי גּוּפָא וְתִרִין
דְּרוּעִין, אֵינוּן לְקַבֵּל
אֲבָהּוֹן. רִישָׁא, לְקַבֵּל אָדָם
קְדָמָא. דְּרוּעֵא יְמִינָא,
לְקַבֵּל אֲבָרָהֶם. דְּרוּעֵא
שְׁמָא לָא, לְקַבֵּל יִצְחָק. גּוּפָא,
לְקַבֵּל יַעֲקֹב. וּמְלָגוּ לְגוּפָא,
כְּבִד לִימִינָא. טְחוּל
לְשֻׁמָּא לָא. עֵשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל.
לְפָא יַעֲקֹב, בְּאֲמַצְעִיתָא.
כְּנָפֵי רִיָּאָה וְכוּלְיֵין, לְקַבֵּל
אֲבָרָהֶם וַיִּצְחָק. רִיָּאָה מִיָּם.
דְּאֵינוּן (ס"א כְּנָפֵי רִיָּאָה שׁוֹאֲבִין)

לָן בְּאוּרְחָא. חֲמִינָן אֵילָנִין
בְּמִדְבָּרָא, וּמִיָּין תְּחוּתֵיהוּ.
יְתִיבְנָא תְּחוּת חַד טוּלָא
דְּאֵילָנָא דְּמִדְבָּרָא. שְׁאֵילָנָא
לִיה, מַאי הָאֵי דְכָל עַמִּין
דְּעַלְמָא לָא עֲבָדִין נְעֻוָּעָא,
אֲלָא יִשְׂרָאֵל בְּלַחוּדֵיהוּ,
דְּכַד לְעָאן בְּאוּרֵיָתָא,
מְתַנַּעְנַעֵן הִכָּא וְהִכָּא, בְּלָא
לְמוּדָא דְּבַר נָשׁ בְּעַלְמָא,
וְלָא יִכְלִין לְמִיקָם
בְּקִיּוּמֵיהוּ.

אָמַר לִי, אֲדַכְרֵתֵן מְלֵתָא
עַלְאָה, וּבְנֵי עַלְמָא
לָא יַדְעִין, וְלָא מְשַׁגְּיַחִין.
יְתִיב שְׁעֵתָא וּבְכָה, אָמַר, וּוִי
לְבְנֵי נָשָׂא דְּאֲזֵלִין כְּבַעֲיָרִי
חֲקָלָא, בְּלָא סוּכְלֵתְנוּ.
בְּמָלָה דָּא בְּלַחוּדוּי
אֲשֵׁתְמוּדְעֵן נְשֻׁמָּתְהוּן
קְדִישִׁין דִּישְׂרָאֵל, בֵּין

שׁוֹאֲבִין כָּל מִינֵי מִשְׁקִין.
כּוֹלְטִין אִשָּׁא, דְּבִשְׁלִיל זְרַע
דְּנִחִית מְפוּחָא.

וּבְגִין דְּאִבְרָהִם אִיהוּ מִים,
שְׁנֵי זְרַעִיה בְּגִלּוּתָא

דְּאָדוּם וּבְגִין דָּא כְּבֵד
לְיִמִּנָּא דְּאִבְרָהִם, וּמְרָה,
דְּכְבֵד חֶרֶב דִּילִיָּה, אִיהִי

מְרָה, אִתְמַר בָּהּ (מִשְׁלִי ה)
וְאִחְרִיתָהּ מְרָה כְּלַעְנָה. וְאִי
חֻבִּין מְתַרְבִּין בְּבִנּוּי

דְּאִבְרָהִם דְּאִינּוֹן בְּגִלּוּתָא
דְּאָדוּם, אִתְיַקֵּר בֵּיהּ מְרַע
עָלְיָהּ מִסְטָרָא דְּכְבֵד,

דְּרוּעָא יִמִּנָּא צְרִיף
לְאִלְקָאָה לְאִקְוָא דְּמִיָּה
מִיָּה, דְּמֵאן דְּנִטְלִין מִיָּה

מְמוּנִיָּה, כְּאִילוּ שְׁפִיכוּ
דְּמִיָּה, וְאִשְׁתַּאֲר עָנִי, דְּעָנִי
חָשׁוּב כְּפִת.

וְאִי חֻבִּין מְתַרְבִּין מִסְטָרָא
דְּבְנֵי יִצְחָק, דְּאִינּוֹן (ס"א

בְּגִלּוּתָא) בֵּין יִשְׁמַעֵאל, בֵּי

מְרַעִיָּה יִתְיַקֵּר מִסְטָרָא
דְּטָחוּל לְשִׁמְאָלָא, וְצְרִיף

נִשְׁמַתְהוֹן דְּעַמִּין עוּבְדֵי
עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.

נִשְׁמַתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל אִתְגְּזֵרוּ,
מִגּוּ בּוּצִינָא קְדִישָׁא דְּדִלִיק,

דְּכְתִיב, (מִשְׁלִי ב) גַּר יִי נִשְׁמַת
אָדָם. וְהִיא גַּר בְּשַׁעְתָּא

דְּאִתְאַחַד (נ"א דְּאִתְדִלִיק) (דף ר"ט ע"א)

מִגּוּ אִוְרִייתָא דְּלַעֲיִלָּא, לָא
שְׂכִיף נְהוּרָא עָלֵיהּ אִפִּילוּ

רְגָעָא. וְרָזָא דָּא, (תְּהִלִּים פג)

אַלְהִים אֵל דְּמִי לָךְ. כְּגֻוּנָא
דָּא כְּתִיב, (ישעיה סב) הַמְזַכִּירִים

אֶת יִי אֵל דְּמִי לָכֶם, לָא
שְׂכִיכוּ לְכוּן. נְהוּרָא דְּשִׁרְגָא

כִּיּוֹן דְּאִתְאַחַדָּא גּוּ פְתִילָה,
הֵהוּא נְהוּרָא לָא שְׂכִיף

לְעַלְמִין, אָלָא מְתַנַּעְנַעָא
נְהוּרָא לְכָאן וּלְכָאן, וְלָא

מִשְׁתְּכִיף לְעַלְמִין.

כְּגֻוּנָא דָּא, יִשְׂרָאֵל,

דְּנִשְׁמַתִּיָּהּ מִגּוּ הֵהוּא

לְאַקוּא דְרוּעָא שְׂמַאלָא, וְלֹא
יִתִיר.

וְאִי חוּבִין מְתַרְבִּין בְּבִנֵי
יַעֲקֹב, דְּאֵינּוּן אַחִידִין
לְתַרְיִן סְטָרִין, דְּאֵינּוּן
מְפּוֹזְרִים בְּבִנֵי עֵשָׂו
וְיִשְׁמַעֲלֵל, הָא הָא מְרַעָא
אַתְיָקֵר עַל גּוּפָא, וּבְעֵי
לְאַקוּא ב' דְרוּעִין. וְאִי כְּלָהוּ
תְּלַת בְּמַרְעִין כְּחַדָּא. הָא
מְרַעָא סְלִיק לְרִישָׁא, וּבְעֵי
לְאַקוּא וְרִידִין דְרִישָׁא, וְאַלִין
תְּלַת אַתְעֵבִידוּ מְרַפְּבָה
לְאַדָם קַדְמָאָה וְלַאֲבָהוּ,
וּבְהוּן אַתְתַּקְפוּ לְמַסְבַּל
יִיסוּרִין, לְאַנְנָא עַל דְרָא
לְאַרְבַּע סְטָרֵי דְעֵלְמָא.

וּוִי לִיהַ לְדָרָא, דְגֵרְמִין
דִּילְקוֹן אַבְהוֹן וְאַדָם
קַדְמָאָה, וְאַלִין צְדִיקָיָא
דְבִינֵיהוּ, דְלִית אַפְרָשׁוּתָא
בֵּין אַלִין צְדִיקָיָא, לְאַבְהוֹן
וְאַדָם, דְּאֵינּוּן גְּשָׁמְתִין
דְלָהוּן, וְדוּחְקָא וְעֵשְׂרָא
וַיְגוּנָא דְלָהוּן, מְטִי לְאַבְהוֹן

נְהוּרָא דְשַׂרְגָּא, כִּיּוֹן דְאָמַר
מְלָה חַדָּא דְאֹרִייתָא, הָא
נְהוּרָא דְלִיק, וְלֹא יִכְלוֹן
אֵינּוּן לְאַשְׁתַּכְּכָא,
וּמְתַנַּעְנַעֵן לְכָאן וּלְכָאן,
וּלְכָל סְטָרִין. כְּנְהוּרָא
דְשַׂרְגָּא, דְהָא (מַשְׁלִי ב) גֵר יִי
נְשַׁמַּת אָדָם כְּתִיב.

וּכְתִיב, (יִחְזַקְאֵל לַד) אָדָם
אַתֶּם, אַתֶּם
קְרוּיִין אָדָם, וְלֹא אֹמִין
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת.
נְשַׁמַּתִין דְעַמִּין עוֹבְדֵי
כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, מְדַעִיכוּ
דְקָשׁ, בְּלֹא נְהוּרָא דְשַׂרִי
עָלֵיהוּ. וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין,
וְלֹא מְתַנַּעְנַעֵן, דְהָא לִית
לוֹן אֹרִייתָא, וְלֹא דְלִקִין
בָּהּ, וְלֹא נְהוּרָא שַׂרִיָּא
בְּהוּן, אֵינּוּן קִיּוּמִין כְּעַצִּים
בְּגוּ נוּרָא דְדְלִיק, בְּלֹא

נְהוֹרָא דְשֵׁרְיָא עֲלֵייהוּ, וְעַל
 דָּא מְשַׁתְּכִין בְּלֹא נְהוֹרָא
 כָּלִל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא
 אִיהוּ בְּרִירוֹ דְּמַלְתָּה, זַפְּאָה
 חוּלְקֵי דְזַכִּינָא לְהֵא, לְמִשְׁמַע דָּא.

דְּלֵהוּן, וְזַרְיַקַת לִיה לְבַר, וְאַשְׁתְּאַרוּ גַחְלִין עֲלִילִין וְדַכִּינִין מִהֵהוּא
 לְכַלּוּדָּהּ.

בְּגוּוּנָא דְאִמָּא, דְּדַכִּיאַת לְכַלּוּכִין דְּבַנְהָא זְעִירִין, הָכִי אַבְהָן
 מְדַכְּאִין חוּבִין וְלְכַלּוּכִין דְּבַנְיֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, כַּד אֲשַׁתְּכַחוּ
 בְּהוּן צְדִיקָיָא בְּעוּבְדֵיהוּן, תְּקִיפִין לְמַסְבֵּל יִיסוּרִין עַל דְּרֵיהוּן.
 בְּהֵהוּא זְמַנָּא לִית אַפְרָשָׁא בְּהוּן. אָתוּ בְּלָהוּ וּבְרִיכוּ לִיה, וְאַמְרוּ
 לִיה סִינְיִי סִינְיִי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיה מְלִיל בְּפוּמוּי,
 מֵאֵן יָכִיל לְקִימָא קַמֵּיה בְּכֵלָא. זַפְּאָה חוּלְקָנָא, דְּזַכִּינָא לְחַדְשָׁא
 תְּבוּרָא קַדְמָאָה דָּא בְּדָה, לְאַנְהָרָא שְׂכִינְתָּא בְּגִלּוּתָּא.

אָמַר לוּן, רַבְּנָן דְּכָל דְּרָא הוּיתוּ בְּזַמְנֵיהוּן, כָּל שְׂכָן בּוּצִינָא
 קַדִּישָׁא, דְּנִהִיר חֲכַמְתֵּיה בְּכָל דְּרִין דְּהוּן אַבְתְּרִיה, אַל
 תִּתְּנוּ דְּמִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוּרֵיטָא, עַד יַעֲרָה עֲלֵינוּ רוּחַ
 קַדְשָׁא (לְגַבֵּי שְׂכִינְתֵיה) דְּהָא לָא אִית רֶשׁוּ לְאַשְׁתַּמְשָׁא בְּמַטְטְרוּ"ן שֶׁר
 הַפְּנִים אֵלָּא לָהּ, דְּאַתְוּוֹן דִּילִיה רְמִיזוּן בְּשַׁמְדָּהּ.

וּכְעַן צְרִיךְ אַסְיָא, לְמַנְדַּע בְּכַמְה דְּרַגִּין אַסְתַּלַּק דְּפִיקוּ דְּהֵהוּא
 חוּלָה בְּגִלּוּתָא דְּאָדוּם, דְּאַתְמַר עֲלִיה (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) שְׁחוּלַת
 אַהֲבָה אָנִי. דְּהָא בְּמָה אַסְיִין אַתְּכַנְשׁוּ עֲלִיה, לְמַנְדַּע קִין דְּמַרְעָא
 דִּילִיה, בְּאַלִּין דְּפִיקוּן, וְלֹא הָוָה חַד מַנְיֵיהוּ דְּאַשְׁתַּמוּדַע בְּהוּן,

וְדַפְּיָקוֹ דִּיהוּא חוֹלָה, לֹא כָּל אֲסִיָּא בְּקִי לְאַשְׁתַּמּוּדַע בִּיה, דְּאִית
 דְּפִיקוּן דְּקִשְׂר"ק קִשְׂר"ק קִשְׂר"ק, דְּאָמַר נְבִיא עֲלֵיהוּ (ישעיה כו) כְּמוֹ
 הָרָה תִּקְרִיב לְלֶדֶת תִּחִיל תִּזְעַק בְּחִבְלֶיהָ.

וּכְלָהוּ עֶשְׂרֵי שׁוֹפְרוֹת, בְּלִילָן בְּתַלְתַּל, דְּאֵינּוּן סִימֵן קִשְׂר", דְּאִיהוּ
 תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וְתְּקִיעָה אַחֲוֵי אַרְיִכוֹ דְּגִלוּתָא,
 שְׁבָרִים קְרִיבוֹ דְּגִלוּתָא. תְּרוּעָה בִּיה יִיתִי פּוֹרְקָנָא, דְּאַחֲוֵי דּוּחְקָא
 בְּתַר דּוּחְקָא, וְלִית רְוּחָא בֵּין דָּא לְדָא, דְּוִדְאֵי בֵּינוּן דְּשִׂאָר עֲמִין
 מְעַכְבִּין לֹון לְיִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, דּוּחְקָא דְּלָהוּן מְקַרְב לֹון פּוֹרְקָנָא.
 אוּף הָכִי מְהִירוֹ דְּדַפְּיָקוֹ דָּא בְּתַר דָּא, בִּיה נְפִיק נְפִשָׁא דְּבַר נֶשׁ,
 בְּתַר דְּלִית רְיוּח בֵּין דָּא לְדָא.

קִשְׂר"ק קִשְׂר"ק קִשְׂר"ק, אִיהוּ דְּשִׂי קִשְׂר", תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה.
 דְּאִתְעַבְּר בִּיה שְׁקַר מִן עֲלָמָא, (דף ר"ט ע"ב) דְּבִיה אוּמָאָה,
 (שמות יז) מְלַחְמָה לֵי בַעַמְלֶק. יִתְעַר בְּעֲלָמָא. שִׁיר פְּשׁוּט, וְכַפּוּל,
 וּמְשׁוּלָשׁ, וּמְרוּבַע. דְּאִיהוּ סְלִיק אֲתַוּוּן דִּילִיה, י, י"ה, י"הוּ,
 י"הו"ה, ע"ב. בְּהִיוּא זְמָנָא, וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ וְיִשְׂרִים
 יַעֲלוּזוּ וְחִסִּידִים בְּרַנָּה יִגִּילוּ. ו' תּוֹסַפַּת, אֶלְף שְׁתִּיתָאָה. קוּדָם
 דִּילִיה עָק"ב, חָרַב בֵּי מְקַדְשָׁא, וּלְבַתַּר דִּילִיה, עַד תַּשְׁלוּם רָעַב,
 יְהִיָּה עָרַב. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמות טז) עָרַב וַיִּדְעָתֶם כִּי יִי הוֹצִיא
 אֲתֶכֶם וְגו' (בראשית מד) כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת הַנֶּעַר וְגו'. (ע"כ רעיא

(מהימנא)

קוּם רַבִּי אַבָּא, לְחַדְשָׁא מִילִין דְּאוּרִייתָא, דְּאִמְרַת
 בְּחַבּוּרָא קְדַמָּאָה. פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (ישעיה מב)
 שִׁירוּ לֵי שִׁיר חֲדָשׁ תְּהַלְתּוּ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְגו'. כַּמָּה

חֲבִיבֵינּוּ יִשְׂרָאֵל קָמִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּחֻדְוָה דְּלֵהוֹן
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא דְּלֵהוֹן, לָאו אִיהוּ אֱלֹא (ס"א לְשִׁתְּפָא לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְשְׁכִינְתִּיהָ בְּהוּא דְּהָכִי וְכוּ') בֵּיהּ. דְּהָכִי תַנְיִנּוּ, כֹּל חֻדְוָה דְּיִשְׂרָאֵל
 דְּלֹא מִשְׁתַּתְּפִי בָּהּ לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא (וְשְׁכִינְתִּיהָ), לָאו אִיהוּ
 חֻדְוָה. וְזִמִּין אִיהוּ סְמָאֵל וְכֹל סִייעָתָא דִּילִיָּהּ לְקַטְרָגָא
 לְהֵהוּא חֻדְוָה, (ס"א וְאַתְחֹר) וְאַשְׁתָּאר בְּצַעְרָא וּבְכִיָּה,
 וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲשַׁתְּתֵף בְּהֵהוּא צַעְרָא.

אַבְל מֵאֵן דְּשַׁתִּיף קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ בְּחֻדְוָה
 דִּילִיָּהּ, אִם יִיְתִי מְקַטְרָגָא לְקַטְרָגָא בְּהֵהוּא חֻדְוָה.
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ מִשְׁתַּתְּתֵף בְּהֵהוּא צַעְרָא. מֵה
 כְּתִיב בֵּיהּ (יִשְׁעִיהָ סג) בְּכֹל צָרָתָם לֹו צָר. וּבְמֵאִי. בְּגִין (תְּהֵלִים
 צא) דְּעֵמּוּ אֲנָכִי בְּצָרָה.

וּמִנְלָן, דְּאִית לֹון לְיִשְׂרָאֵל לְשִׁתְּפָא לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְשְׁכִינְתִּיהָ בְּחֻדְוָה דְּלֵהוֹן. (בְּגִין דְּלֹאוּ אִיהוּ חֻדְוָה, אֱלֹא
 בְּשׁוּתְפּוֹת דִּילִיָּהּ מֵאֲלִין) דְּכְתִיב, (שֵׁם קמט) יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׁיו.
 הֵהוּא חֻדְוָה דְּיִשְׂרָאֵל לָאו אִיהוּ, אֱלֹא בְּעוֹשָׁיו. בְּעוֹשָׁיו,
 בְּעוֹשׂוֹ מְבַעֵי לִיהּ. אֱלֹא אֲלִין קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְשְׁכִינְתִּיהָ, וְאָבִיו וְאָמוֹ, דְּאָף עַל גַּב דְּמִיתוּ, קוֹדֶשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲעַקֵר לֹון מִגֵּן עֵדֶן, וְאִיְתִי לֹון עֲמִיָּהּ לְהֵהוּא
 חֻדְוָה, לְנִטְלָא חוּלְקָא דְּחֻדְוָה עִם קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְשְׁכִינְתִּיהָ. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (אִיוב מ) הָעוֹשׂוֹ יִגַּשׁ חֲרָבוֹ.

דְּבַר אַחַר בְּעוֹשָׁיו, בְּגִין דְּבַר נֶשׂ אֶתְעַבֵּיד בְּשׁוֹתְפוֹת,
 גְּבָרָא וְאַתְתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל רְזָא דָּא
 כְּתִיב, (בראשית א) נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּשׁוֹתְפוֹ. דְּתַנִּינָן, תְּלַת
 אֲוִמְנִין עֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַפְקָא מִנְהוֹן עֲלֵמָא,
 וְאַלִּין אִינּוּן: שְׁמִיָּא, וְאַרְעָא, וּמִיָּא. וְכַל חַד שְׁמֵשׁ חַד
 יוֹמָא, וְאַהֲדָרוּ כְּמִלְקָדְמִין.

יוֹמָא קַדְמָאָה, אֶפִּיק שְׁמִיָּא אֲוִמְנוֹתָא דִּילֵיהּ, דְּכְתִיב
 (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. יוֹמָא
 תַּנְיִינָא, אֶפִּיקוּ מִיָּא אֲוִמְנוֹתָא לְעַבִּידְתָּא, דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו'. אֶסְתְּלִקוּ פִּלְגָא מִיָּא
 לְעֵילָא, וּפִלְגָא מִיָּא לְתַתָּא אֶשְׁתְּאָרוּ. וְאַלְמָלָא כֶּף
 דְּמִיָּא אֶתְפָּרְשׁוּ, עֲלֵמָא לָא הוּהּ קָאִים. יוֹמָא תְּלִיתָאָה,
 עֲבִידַת אֶרְעָא וְאַפִּיקַת כְּמָה דְּאַתְפְּקַדַת, דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׁב, וְכְתִיב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ
 דְּשָׂא וְגו'.

עַד הָכָא כָּל אֲוִמְנָא מֵאַלִּין תְּלַתָּא, אֶפִּיק אֲוִמְנוֹתָא
 דִּילֵיהּ, וְעַבְדוּ מַה דְּאַתְפְּקְדוּ. אֶשְׁתְּאָרוּ תְּלַת יוֹמִין
 אַחֲרָנִין. יוֹמָא ד', אֶתְפְּקַד אֲוִמְנָא קַדְמָאָה לְמַעְבַּד
 אֲוִמְנָא דִּילֵיהּ, דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת וְגו',
 וְהֵינּוּ שָׁמַיִם. בְּיוֹמָא חֲמִשָּׁאָה, אֶפִּיקוּ מִיָּא דְּאִיהוּ
 אֲוִמְנָא אַחֲרָא, דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם וְגו'.

בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָהּ, עֲבַדַּת אֲרַעָא אוּמְנוּתָא דִּילָהּ, דְּכִתִּיב
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגו'.

כִּיּוֹן דִּתְלַת אוּמְנִין אֵלִין
אֲשֶׁלִּימוּ עוּבְדֵיהוּ.
אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אוּמְנוּתָא חֲדָא אֵית לִי
לְמַעַבְדַּהּ, וְאִיהוּ אָדָם.
אֲתַחְבְּרוּ כַחְדָּא, וְאֲנָא
עֲמִכוֹן, נַעֲשֶׂה אָדָם, גּוּפָא
דְּלִכּוֹן, וְאֲנָא אֵהָא שׁוּתְפוּ
עֲמִכוֹן, וְנַעֲשֶׂה אָדָם. כְּמָה
דְּבִקְדַמִּיתָא הָוָה בְּשׁוּתְפוּ,
הָכִי נָמִי לְבַתֵּר. אָבָא, דְּבִיָּה
עֲבִיד עֲבִידְתָּא דְשִׁמְיָא,
וְעֲבִידְתָּא דְמִיָּא. וְאֲתָתָא,
דְּאִיָּהִי אוּמְנָא תְּלִיתָאָהּ,
כְּגוּוּנָא דְאַרְעָא. וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא דְאַשְׁתַּתְּףָּ
בְּהַדְיָהּ. וְעַל רְזָא דָּא כְּתִיב
בְּעוֹשָׁיו.

רעיא מהימנא
אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אֲנָא
שׁוּתְפוּתָא דְנִשְׁמַתָּא, וְאָבוּי
וְאִמִּיהָ שׁוּתְפוּתָא דְגּוּפָא,
דְּאָבוּי מְזַרְיַע לֹבָן, דְּעֵינִין,
וְדְגֵרְמִין, וְגִידִין, וּמוּחָא.
וְאֲתָתָא שְׁחוּר דְּעֵינִין,
וְשַׁעְרָא, וּבִשְׂרָא, וּמִשְׁכָּא.
וְאוּף הָכִי שְׁמִיָּא וְאַרְעָא.
וְכָל חַיָּלִין דְּלַהוֹן, אֲשֶׁתְּפוּ
בִּיעִירְתִּיהּ. מְלֶאכִין, מְנַהוֹן
יַעַר הַטּוֹב וַיַּעַר הָרַע לְמַהוּי
מְצוּיֵיר מִתְרוּוּיָהּ. שְׁמִשָּׂא
וְסִיחָרָא, לְאַנְהָרָא לִיה
בִּימְמָא וְלִילִיָּא. חִיּוֹן וּבְעִירָן
וְעוֹפִין וְנוּגִין, לְאַתְפְּרִנְסָא
מְנַהוֹן. כָּל אֵילָנִין וְזֵרְעִין
דְּאַרְעָא, לְאַתְפְּרִנְסָא מְנַהוֹן.
מַה עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אַעֲקֵר לְאָבוּי וְלְאִמִּיהָ
מְנַגְתָּא דְּעַדָּן, וְאִיִּתִּי לְהוּ
עִמִּיהָ, לְמַהוּי עִמִּיהָ בְּחַדְוָה

וְאִף עַל גַּב דְּאַבָּא וְאַמָּא

דְּבַנּוּי, וְלִית חֲדוּה כְּחֲדוּה
 דְּפוּרְקָנָא, דְּכְתִיב בְּה, (דברי
 הימים א טז) יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם
 וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יִי
 מֶלֶךְ. (דברי הימים א טז) אֲזוּ יִרְנְנוּ
 עֲצֵי הַיַּעַר מִלְּפָנַי יִי כִּי בָא
 לְשָׁפוֹט אֶת הָאָרֶץ. (ע"כ רעיא

מדהימנא)

אֲתַפְּרְשׁוּ מֵהָאֵי עֲלָמָא,
 חֲדוּה בְּכָל שׁוֹתְפוּתָא הוּי.
 דְּתַנִּינוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ (דף
 ר"כ ע"א) שְׁתִּיף לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְחֲדוּוה דִּילֵיהּ, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְגַנְתָּא
 דְּעֵדוּן, וְאַעְקֹר מִתְּמָן (ס"א

דְּאֹדַע תְּמָן) לְאַבוּהֵי וְאַמִּיה, דְּאֵינּוּן שׁוֹתְפִין בְּהֲדִיה, וְאַיִתִּי
 לֹון עֲמִיה לְהֵהוּא חֲדוּוה, וְכֻלְהוּ זְמִינִין תְּמָן, וּבְנֵי נָשָׁא
 לָא יִדְעִין. אֲבָל בְּעָקוּ דְּבַר נָשׁ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין
 לְגַבִּיה בְּלַחֲדוּי, וְלָא אֹדַע לְאַבוּהֵי וְלְאַמִּיה, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (תהלים יח) בְּצַר לִי אֶקְרָא יִי וְאֵל אֱלֹהֵי אֲשׁוּעַ וְגוֹ'.
 אֲהַדְרֵהּ הֵהוּא טוּלָא דְּמִלְקָדְמִין, וְאַזְלָא גּוֹ בֵּיתָא, כְּמוֹ
 דְּיוֹקְנָא דְּבַר נָשׁ. נֶפֶל עַל אַנְפוּי רַבִּי אַבָּא. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, אֲדַפְרָנָא דְּבַהֲאֵי אֲתָרָא חֲמִינָא לֵיה לְרַבִּי פְּנִיחַס
 בֶּן יֵאִיר, יוֹמָא חַד הָוָה קָאִים בְּהָאֵי דְּיוֹכְתָא, וְהָוָה אָמַר
 חֲכִי, (במדבר כ"ב) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִפְתֵּן, בְּאֵת י'
 זְעִירָא.

בְּגִין דְּתַרִּין אֲלָפִין בֵּיתִין רְשִׁימִין, אֲלָפָא בֵּיתָא דְּאֲתוּון
 רַבְרָבּוֹן, וְאַלְפָא בֵּיתָא דְּאֲתוּון זְעִירָן. אֲתוּון רַבְרָבּוֹן,
 אֵינּוּן בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי. וְאֲתוּון זְעִירָן, אֵינּוּן בְּעֲלָמָא
 תְּתָאָה. י' זְעִירָא, בְּרִית קַיִמָא קַדִּישָׁא. פִּיוֹן דְּקַנֵּי פְּנִיחַס

עַל בְּרִית דָּא, אַתּוּסְפָּה בֵּיהּ י' זְעִירָא, רְזָא דְבְרִית דָּא.
 בְּהֵהוּא שְׁעָתָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָה אֲעֵבִיד עִם
 מֹשֶׁה, בְּרִית דָּא מִמֹּשֶׁה הוּי, וְכִלָּה דִילֵיהּ הוּי.
 גִּנְאֵי הוּא לְמִיּהֵב לֵיהּ לְאַחֲרָא, בְּלֹא דַעְתָּא וְרַעוּתָא
 דְּמֹשֶׁה, לָאוּ יָאוּת הוּא. שְׂאֲרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר
 לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, פְּנִיחִים בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן. אָמַר לֵיהּ
 מֹשֶׁה, רַבּוּנֵנוּ שֶׁל עוֹלָם מַהוּ. אָמַר לֵיהּ, אַנְתָּ הוּא דְּמִסְרַת
 נַפְשֶׁךָ עַל יִשְׂרָאֵל דְּלֹא יִשְׁתַּצוּן מִן עֲלָמָא בְּכַמְּהָ זְמַנִּין,
 וְאִיהוּ הַשִּׁיב אֶת חַמְתֵּי מַעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. אָמַר מֹשֶׁה
 מַה אַתְּ בְּעֵי מַנִּי, הָא כְּלָא דִידְךָ.

אָמַר לֵיהּ, הָא כְּלָא דִידְךָ הִיא, אֵימָא לֵיהּ דְּתִשְׁרִי
 בְּגוּיָהּ. אָמַר מֹשֶׁה, הָא בְּלִבָּא שְׁלִים תְּהֵא לְגַבִּיָּה.
 אָמַר לֵיהּ אֵימָא אַנְתָּ בְּפוּמְךָ, וְאָרִים קִלְךָ, דְּאַנְתָּ מָסַר
 לֵיהּ בְּרַעוּתָא, בְּלִבָּא שְׁלִים. הֵדָא הוּא דְּכֹתִיב, לָכֵן
 אָמַר, אַתְּ אֵימָא בְּרַעוּתָא, הֲנֵנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי
 שְׁלוֹם. מֹשֶׁה הָוּה אָמַר הֲנֵנִי נוֹתֵן לוֹ וְגו', דְּאִילוּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, הָוּה לֵיהּ לְמִימַר לָכֵן אָמַר לוֹ הֲנֵנִי נוֹתֵן לוֹ
 אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם, אֲבָל לָא כְּתִיב אֱלֹא לָכֵן אָמַר. וְאִי
 תִּימָא, דְּאַתְעֵבְרַת מִן מֹשֶׁה. לָא. אֱלֹא כְּבוּצִינָא דָּא
 דְּאֲדַלִּיקוּ מִינָהּ, דָּא יְהִיב וְאַהֲנִי, וְדָא לָא אַתְגַּרַע מִנָּה.
 אַתְּא הֵהוּא טוּלָא, וְיִתִּיב, וְנִשְׁיֵק לֵיהּ. שְׁמַעוּ חַד קָלָא

דִּהְוּה אָמַר, פְּנוּן אַתָּר, פְּנוּן אַתָּר לְרַבִּי פְּנִיחָס בֶּן יֵאִיר,
 דְּאִיהוּ גַבְיִיכוּ. דִּתְנִינָן, דְּכָל אַתָּר דְּצִדִּיקָא אַתְחַדֵּשׁ בֵּיה
 מְלִי דְאֹרִייתָא, כַּד אִיהוּ בְּהֵוּא עָלְמָא, פְּקִיד לְהֵוּא
 אַתָּר, וְאֵתִי לִיה לְגַבִּייה. וְכַל שְׁכַן כַּד שָׂרְאן בְּגִוּוִיה
 צִדִּיקָיָא אַחַרְנִין. לְחַדְתָּא בְּהֵוּא אַתָּר, דְּאִמְרִין מְלִי
 דְאֹרִייתָא. כְּגִוּוֹנָא דָּא דִּהְוּה אֵתִי רַבִּי פְּנִיחָס בֶּן יֵאִיר
 לְמַפְקֵד לְאַתְרֵיהּ, וְאַשְׁכַּח אֵלִין צִדִּיקָיָא מְחַדְתִּין מְלִין
 דְאֹרִייתָא, וְאַתְחַדֵּשׁ כְּמַלְקָדְמִין, הֵהוּא מְלָה דְרַבִּי פְּנִיחָס
 בֶּן יֵאִיר קַמִּיהּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, יָאוּת מְלָה דְרַבִּי פְּנִיחָס בֶּן יֵאִיר, דִּהָא
 לָא כְּתִיב לְכֹן הִנְנִי נוֹתֵן, אֵלָא לְכֹן אַמּוֹר הִנְנִי
 נוֹתֵן לוֹ. וְכִי מְלָה דָּא הָוּה גְּנִיזָא מַחְסִידָא דָּא תַּחֲתוּת יְדָךְ,
 וְלָא הָוִית אָמַר. זַכָּאָה חוּלְקָנָא, דְּזַכִּינָא לְמַהוּי בְּסִיעֵתָא
 דְטוּלָא קַדִּישָׁא הָכָא.

אוּף הוּא פְּתַח וְאָמַר, מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי פְּנִיחָס (קַהֲלַת ט) כַּל
 אֲשֶׁר תִּמְצָא יְדָךְ לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ עֲשֵׂה וְגו', כַּמָּה
 יָאוּת לִיה לְבַר נֶשׁ בְּעוֹד דְּבוּצִינָא דְלִיק וְשָׂרִיא עַל
 רִישִׁיה, לְאַשְׁתַּדְּלָא וּלְמַעַבְד רְעוּתָא דְמֵאֲרִיהּ. בְּגִין
 דִּהֵהוּא נְהוּרָא דְבוּצִינָא, אִיהִי כ"ח דְשָׂרִיא עָלֶיהּ. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, (בַּמְדַּבֵּר יד) יִגְדַּל נָא כַּח יֵי. כַּח יֵי, דָּא הוּא כַּח,
 דְשָׂרִיא עַל רִישִׁיהוּן דְצִדִּיקָיָא, וְכַל אֵינּוּן דְמִשְׁתַּדְּלִין

בְּרֵעוֹתָא דְמֵאֲרִיהוֹן. וְעַל דָּא תְּנִינָן, כָּל הָעוֹנָה אֲמֵן יְהִי
שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כְּחוֹ. (דָּא אִיהוּ כְּחוֹ)

וְדָאי אֲצִטְרִיךְ לְאַתְעָרָא כָּל שְׁיִיפוּי בְּחִילָא תְּקִיף בְּגִין
דְּבִאתְעָרוֹתָא תְּקִיף דְּאַתְקָף, אֲתַעַר הֵהוּא כְּחֵ
קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְאַסְתִּלֵּק גּוֹ קוּדְשָׁא וְאַתְבַּר חִילָא
וְתוּקְפָא דְסִטְרָא אַחְרָא. וְעַל דָּא (דף ר"כ ע"ב) בְּכַחְךָ, אֲצִטְרִיךְ
לְמַעַבְד רְעוֹתָא דְמֵאֲרָךְ.

כִּי אֵין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְגוֹ', בְּגִין דְּבִתְהוּא כְּחֵ אֵית
מַעֲשֵׂה, אֲשֶׁתְּדִלוֹתָא לְאַשְׁתְּדִלָּא בְּהֵאֵי עֲלְמָא דְאַקְרִי
מַעֲשֵׂה, עֲלְמָא דְעוּבְדָא, לְמִשְׁלָם סוּפָא דְמַחְשְׁבָה.
וְחֻשְׁבוֹן, דָּא הוּא עֲלְמָא, דְתִלְיָא בְּדְבוּרָא, דְהָא חֻשְׁבוֹן
בְּדְבוּרָא תִלְיָא. וְעַל דָּא, כָּל גִּימְטְרִיאוֹת, וְתִקּוּפִין,
וְעִבוּרִין דְעֲלְמָא, בְּסִיְהָרָא הוּוּ. וְדַעַת, דָּא אִיהוּ רְזָא
דְשִׁית סִטְרִין, דְתִלְיִין בְּמַחְשְׁבָה, וְאַקְרוּן עֲלְמָא דְהֵהוּא
מַחְשְׁבָה. וְחַכְמָה, דְכֻלָּא תִלְיָא מִנִּיהּ.

וְכָל אֵלִין כְּלִילָן בְּתֵהוּא כְּחֵ, מַה דְלָאוּ הָכֵי בְּסִטְרָא
דְשְׂאוּל, דְרָגָא דְגִיְהֵנָם. דְהָא כָּל בַּר נֶשׁ דְלָא
אֲשֶׁתְּדִל בְּהֵאֵי כ"ח, בְּהֵאֵי עֲלְמָא, לְאַעֲלָאָה בֵּיהּ,
בְּמַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחַכְמָה, סוּפִיָּה לְאַעֲלָאָה בְּשְׂאוּל,
דְלִית בֵּיהּ מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחַכְמָה. דְהָא סִטְרָא
אַחְרָא, אֲרַח שְׂאוּל אִיהֵי, דְכְתִיב, (משלי ז) דְרַכִּי שְׂאוּל

בֵּיתָהּ. מֵאֵן דְּאִתְרַפֵּי מֵהָאִי כִּ"ח קְדִישָׁא, אִתְקַף בֵּיהּ
סְטְרָא אַחְרָא, דְּשָׂאוּל בֵּיתָהּ.

אֲשֶׁר אֶתָּה הוֹלֵךְ שָׁמָּה, וְכִי כָּל בְּנֵי עַלְמָא אֲזִילֵי לְשָׂאוּל.
אֵין. אָבֵל סִלְקִין מִיד, דְּכִתְיִב, (שמואל א ב) מוֹרִיד
שָׂאוּל וַיַּעַל. בַּר אֵינּוֹן חִיִּיבִין, דְּלֹא הִרְהִירוּ תְּשׁוּבָה
לְעַלְמִין, דְּנַחְתִּין וְלֹא סִלְקִין. וְאִפִּילוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים
נַחְתִּין תַּמָּן. אֲמַאי נַחְתִּין. בְּגִין דְּנִטְלִין כַּמָּה חִיִּיבִין
מִתַּמָּן, וְסִלְקִין לֹוֹן לְעֵילָא. (וּתַמָּן עֲבָדִין לֹוֹן לְהִרְהַר בְּתְּשׁוּבָה) וּמֵאֵן
אֵינּוֹן. אֵינּוֹן דְּהִרְהִירוּ בְּתְּשׁוּבָה בְּהָאִי עַלְמָא, וְלֹא יִכִּילוּ,
וְאִסְתְּלָקוּ מִן עַלְמָא. וְצְדִיקֵיִיא נַחְתִּין בְּגִינֵיהוֹן דְּחִיִּיבִין
גּוֹ שָׂאוּל, וְנִטְלִין לֹוֹן, וְסִלְקִין לֹוֹן מִן תַּמָּן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (קהלת ז) אַחַת לְאַחַת לְמִצָּא חֻשְׁבוֹן.
חֻשְׁבוֹן דְּגִימְטְרִיָּאוֹת דְּקִיָּימָן בְּסִיְהָרָא, בְּאֵן דְּרָגָא
דִּילָהּ אֵינּוֹן. לָא אֲתִיב לֵיהּ. אָמַר, שְׁמַעְנָא, וְלֹא אֲדַכְרְנָא
מְלָה. קָם תְּהוּא טוֹלָא, וּבְטַש בְּעֵינּוּי דְּרַבִּי אַבָּא, נָפַל עַל
אַנְפוּי מְגוּ דְּחִילוּ. עַד דְּהוּה נָפַל עַל אַנְפוּי, נָפַל קָרָא
בְּפוּמֵיהּ, דְּכִתְיִב, (שיר השירים ז) עֵינֶיךָ בְּרֻכּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן עַל
שַׁעַר בַּת רַבִּים. וְאֵלִין עֵינֵינִן דִּילָהּ, פְּרַפְרָאוֹת לְגוֹ חֲכָמָה
עַלְאָה, דְּאִתְמַשְׁכָּא מְלְעֵילָא, וּמְגוּ חֻשְׁבוֹן וְתִקּוּפִין
וְעִבּוּרִין אִתְמַלְיִין, וְאִתְעֵבִידוּ בְּרִיכּוֹת, דְּנִפְקוּ מִיָּמִין,
לְכָל סְטְרִין, (נ"א אֵינּוֹן עֵינֵינִן) עַד דְּאִתְפַּקְדוֹן לְכָל חוּשְׁבוֹן

וְעִבּוּרֵינָּן דְּסִיְהָרָא בְּלִבְד (ס"א דלבר), וְכַכְבִּין וּמְזִלֵי לְמַעְבַּד
חֻשְׁבוֹן, וְדָא אִיהוּ עַל שְׁעַר בֵּת רַבִּים, דָּא אִיהִי סִיְהָרָא
דְּלִבְר.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי יוֹסִי, הֵהוּא מְרַגְלָא קְדִישָׁא דִּיהוּה
תַּחוּת יָדָךְ, מִגּוֹ סִיעֵתָא דַּחְסִידָא קְדִישָׁא דְּאִיהוּ
גַּבְנָן, כַּמָּה שְׁפִיר אִיהוּ, וְאַהֲדַרְנָא בֵּיה. דִּהָא וְדָאֵי לָא
אַצְטְרִיךְ לְאַפְקָא אֶתְתָּא, לְמִשְׁרֵי בְּאֶתְרַ אַחְרָא, עַד
דְּבַעְלָהּ יִפְקַד לָהּ וְיִהִיב לָהּ רִשׁוּ לְמַהֲךְ. וְאוּדְעִין לְבַעְלָהּ
בְּקַדְמִיתָא, וּמִפְּיִיסִין לֵיה, דִּהוּא יִפְקַד לָהּ, וְיִהִיב לָהּ רִשׁוּ
לְמִיְהֲךְ לְהֵהוּא אֶתְרַ. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּיִיס לְמִשְׁה,
וְעַד דִּיְהִיב לֵיה רִשׁוּ, וְאָמַר לֵיה אֵימָא אַנְתָּ, הֲנִנִי נוֹתֵן
לוֹ אֶת בְּרִיתֵי שְׁלוֹם, לְמִשְׁרֵי בְּגוּוִיָּה, וְעַד דִּיְהִיב לָהּ רִשׁוּ
לְמַהֲךְ תַּמָּן, לָא אֲזִלְתָּ.

מִנְלָן. מְצַדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם, דִּיְהִיב לָהּ רִשׁוּ, לְמִשְׁרֵי גּוֹ
צַדִּיקֵי בְּהַאי עֲלָמָא. וְיִתְבָּא עֲמַהוֹן, כְּכֹלָה גּוֹ
קְשׁוּטָהָא. וְצַדִּיקָא דְּעֲלָמָא חָמִי, וְחַדִּי בְּהַאי. אַבְל בֵּין
דְּרוּעֵי דְּבַעְלָהּ שְׂכִיבַת, וְאַתְהֲדַרְתָּ לְמַהוּי בְּהַדִּיָּהוּ, וְתַבַּת
לְבַעְלָהּ. כַּמָּה דָּאֵת אָמַר, (אסתר ב) בְּעַרְבַּ הִיא בָּאָה וּבִבְקָר
הִיא שָׁבָה. בְּעַרְבַּ הִיא בָּאָה, לְגַבֵּי בַּעְלָהּ. וּבִבְקָר הִיא
שָׁבָה, לְגַבֵּי צַדִּיקֵיָּא דְּעֲלָמָא. וְכֹלָא בְּרִשׁוּתָא דְּבַעְלָהּ.

(הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים לו) וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן)•

וּמִשָּׁה כֶּךָ אָמַר, הִנְנִי נוֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי, כִּמָּה דְצַדִּיק
 דְּלַעֲיֵלָא נוֹתֵן, אוּף אָנָּא הִנְנִי נוֹתֵן, מִתְּנָה
 לְמַהְדָּר מִתְּנָה אִיהִי. וּבִגִּין בְּרִית דָּא, רוּוח כְּהוּנָה עֲלָאָה.
 וְאִי לָא תְּהֵא בַּהֲדִיָּה, לָא אֶתְקַשְׁר פְּנִיחַס בְּדַרְגָּא דְכְּהוּנָה
 עֲלָאָה, דְּהֵא בְּרִית דְּבִקָּא אִיהוּ תְּדִיר בִּימִינָא עֲלָאָה.
 וַיִּמִּינָא עֲלָאָה דָּא, זְמִין לְמַבְנֵי בֵּי מִקְדָּשָׁא, דְּאִיהוּ בְּרִית.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֲדַפְרַנָּא מְלָה חֲדָא, דְּשִׁמְעֵנָּא מְבוּצִינָּא
 קַדִּישָׁא, דְּשִׁמַּע מִשְׁמִיָּה דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. יוֹמָא חַד,
 אַתָּא לְקַמִּיָּה חַד חֲפִים גּוֹי, אָמַר לִיָּה סָבָא סָבָא, תְּלַת
 בַּעֲיִין ^(דף רכ"א ע"א) בַּעֲיִנָּא לְמַתְּבַע מְנַךְ. חַד, דְּאַתּוֹן אַמְרִין
 דִּיתְבְּנֵי לְכוּ בֵּי מִקְדָּשָׁא אַחְרָא, וְהָא לָא הוּוּ לְמַבְנֵי אֶלָּא
 תְּרִי זְמַנִּין, בֵּית רַאשׁוֹן וּבֵית שְׁנַי, בֵּית שְׁלִישִׁי ^(ובית רביעי)
 לָא תִשְׁכַּח בְּאוּרִיָּתָא, וְהָא מַה דְּהוּוּ לִיָּה לְמַבְנֵי, כְּבַר
 אֶתְבְּנוֹן, וְלַעוֹלָם לִית בֵּיה יִתִיר, דְּהָא תְּרִי בְּתֵי יִשְׂרָאֵל
 קָרָא לֹוֹן קָרָא. וּכְתִיב, ^(חגי ב) גְּדוֹל יְהוָה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה
 הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן.

וְתוּ, דְּאַתּוֹן אַמְרִין, דְּאַתּוֹן קְרַבִּין לְמַלְכָּא עֲלָאָה, יִתִיר
 מְכַל שְׂאָר עַמִּין, מֵאֵן דְּמַתְּקָרִיב לְמַלְכָּא, אִיהוּ חֲדֵי
 תְּדִיר ^(יתיר), בְּלָא צַעְרָא, בְּלָא דְחִילוּ, וּבְלָא דְחִיקוּ. וְהָא
 אַתּוֹן בְּצַעְרָא וּבְדַחְקָא וּבִיגוּנָא תְּדִיר, יִתִיר מְכַל בְּנֵי
 עֲלָמָא. וְאַנְן לָא אֶתְקָרִיב לָן צַעְרָא וְדַחְקָא וּיגוּנָא כְּלָל.

אֲנִי קָרִיבִין לְמִלְכָּא עֲלָאָה, וְאַתּוֹן רְחִיקִין מִנִּיהּ, וְעַל דָּא
 אֵית לְכוּ צַעְרָא וְדַחְקָא אֲבָלָא וִיגוֹנָא, מַה דְּלֹא אֵית לָן.
 וְתוּ, דְּאַתּוֹן לָא אֲכִלִי נְבִלָה וְטִרְפָּה, בְּגִין דְּתַהוּוֹן
 בְּרִיאִין, וְגוֹפָא דְלָכוֹן לַהּוּי בְּבְרִיאוּתָא. אֲנִי
 אֲכִלִינֵן כָּל מַה דְּבַעֲינֵן, וְאַנִּי תְקִיפִין בְּחִילָא בְּבְרִיאוּתָא,
 וְכֹל שְׂיִיפּוֹן דִּילָן בְּקִיּוּמֵיהוּ. וְאַתּוֹן דְּלֹא אֲכִלִין, חֲלָשִׁין
 כְּלָכוּ בְּמַרְעִין בִּישִׁין, וּבְתַבִּירוֹ יִתִיר מִכָּל שְׂאֵר עֲמִין.
 עֲמָא דְסָנִי לְכוֹן אֶלְהָכוֹן בְּכֹלָא. סָבָא סָבָא, לָא תִימָא לִי
 מִדִּי, דְּלֹא אֲשַׁמְעִינָהּ, וְלֹא אֶקְבֵּל מִנָּהּ. זְקִיף עֵינּוּי רַבִּי
 אֶלְיַעֲזָר, וְאַשְׁגַּח בֵּיהּ, וְאַתְעֲבִיד תְּלָא דְגַרְמִי.

כִּיּוֹן דְּנַח רוּגְזִיָּה, אֶהְדֵּר רִישִׁיָּה וּבִכְהָ, וְאָמַר, (תהלים ח) יי
 אֲדוֹנָנוּ מַה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ. כַּמָּה תְקִיף
 חִילָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא, תְקִיפָא בְּכֹל אַרְעָא, וְכַמָּה חֲבִיבִין
 מְלִי דְאֹרִייתָא, דְלִית לָךְ מְלָה זַעֲרָא דְלֹא תִשְׁכַּח לָהּ
 בְּאֹרִייתָא, וְלִית מְלָה זַעֲרָא דְאַתִּיא בְּאֹרִייתָא, דְלֹא
 נִפְקַת מִפּוּמִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מְלִין אֶלִין דְשָׁאֵל
 הֵהוּא רָשָׁע, אֲנָא שְׁאֵלְנָא יוֹמָא חַד לְאַלְיָהּ, וְאָמַר דְהָא
 בְּמַתִּיבְתָא דְרַקִיעָא, אֶתְסַדְּרוּ קַמִּיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְהָכִי הוּא.

דְּכַד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַעַבְד לֹון בְּאַרְעָא, כְּמִלְאָכִין קְדִישִׁין לְעִילָא,

וּבָעָא לְמַבְנֵי לֹון בֵּיתָא קַדִּישָׁא, וּלְנַחְתָּא לִיהּ מַגּוּ שְׁמֵי
 רְקִיעֵין, וּלְנַטְעָא לֹון לְיִשְׂרָאֵל, נְצִיבָא קַדִּישָׁא, כְּגֹוּנָא
 דְּדִיוִקְנָא דְלַעֲיָלָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות טו) תְּבִיאֵמוּ
 וְתִטְעֵמוּ בְּהַר נַחֲלַתְךָ. בְּאֵן אַתְרַּ בְּמַכּוֹן לְשַׁבְּתְךָ פַּעֲלַת יִי.
 בְּהַהוּא דְפַעֲלַת אַנְתָּ יִי, וְלֹא אַחֲרָא. מַכּוֹן לְשַׁבְּתְךָ פַּעֲלַת
 יִי, דָּא בֵּית רֵאשׁוֹן. מְקַדֵּשׁ יִי כּוֹנְנֵי יְדִידְךָ, דָּא בֵּית שְׁנֵי.
 וְתִרְוִייהוּ, אִוְמְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵינּוּן.

וּמְדַאֲרַגִּיזוּ קַמִּיהּ בְּמַדְבְּרָא, מִיתוּ, וְאַכְנַס לֹון קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְבַנְיֵיהוּ בְּאַרְעָא. (אוליפו עובדיהון)

וּבֵיתָא אַתְבְּנֵי עַל יְדָא דְבַר נָשׁ, וּבְגִין כֶּךָ לֹא אַתְקִיִּים.
 וּשְׁלֵמָה הָוּה יַדַּע, דְּבְגִין דְּהָאֵי עֹובְדָא דְבַר נָשׁ לֹא
 יַתְקִיִּים, וְעַל דָּא אָמַר, (תהלים קכז) אִם יִי לֹא יִבְנֶה בֵּית שְׁוֹא
 עֲמְלוּ בּוֹנְיוּ בּוּ, דְּהָא לִית לִיהּ בֵּיהּ קִיוּמָא. בְּיוֹמוּי
 דְּעִזְרָא, גֶּרַם חֲטָאָה, וְאַצְטְרַכּוֹן אֵינּוּן לְמַבְנֵי, וְלֹא הָוּה
 בֵּיהּ קִיוּמָא. וְעַד כְּעַן, בְּנִינָא קַדְמָאָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לֹא הָוּה בְּעֵלְמָא, וּלְזַמְנָא דְאַתִּי כְּתִיב, (תהלים קמז)
 בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יִי, אֵיהּ וְלֹא אַחֲרָא. וּבְנִינָא דָּא אֲנִן
 מְחַפָּאן, וְלֹא בְנִינָא דְבַר נָשׁ, דְלִית בֵּיהּ קִיוּמָא כְּלָל.

בֵּית רֵאשׁוֹן, וּבֵית שְׁנֵי, יַחֲתִית לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כְּחֻדָּא מְלַעֲיָלָא. בֵּית רֵאשׁוֹן בְּאַתְכַּסְיָא, וּבֵית שְׁנֵי
 בְּאַתְגְּלִיא. הַהוּא בֵּית לְהוּי בְּאַתְגְּלִיא, דְאַתְקִרֵי בֵּית

שְׁנֵי, דִּיתְחַזִּי לְכֹל עֲלָמָא אוּמְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 חֲדוּה שְׁלִים, וּרְעוּתָא דְלְבָא בְּכֹל קִיּוּמָא.
 הָהוּא בֵּית רַאשׁוֹן בְּאַתְכַּסְיָא, אֶסְתַּלַּק לְעֵילָא, עַל גַּבּוּי
 דְּהָהוּא דְאַתְגַּלְיָא. וְכֹל עֲלָמָא יַחְמוּן, עֲנַנֵי יְקָר
 דְּסַחְרָן עַל גַּבֵי דְהָהוּא דְאַתְגַּלְיָא, וּבְגוּ דְאַיְנוּן עֲנַנֵין,
 הוּי בֵּית רַאשׁוֹן, בְּעוּבְדָא טְמִירָא, דְּסַלִּיק עַד רוּם יְקָר
 שְׁמִיָּא, וּבְנִינָא דָּא אֲנִן מְחַכָּאן.

וְעַד כְּעַן, לָא הוּהּ בְּעֲלָמָא, דְּאַפִּילוּ קִרְתָּא דִּירוּשָׁלַם לָא
 לִיְהוּי אוּמְנוּתָא דְּבֵר נֶשׁ, דְּהָא פְּתִיב, (זכריה ב) וְאַנִּי
 אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמַר יְיָ חוֹמַת אִשׁ סָבִיב וְגו'. אִי לְקִרְתָּא פְּתִיב
 הָכִי, כָּל שְׁכֵן בֵּיתָא, דְּאַיְהוּ דִּיּוּרָא דִּילֵיהּ. וְעוּבְדָא דָּא,
 הוּי אֶתְחַזִּי לְמַהוּי בְּרִישָׁא, כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
 וְאַסְתַּלַּק עַד לְסוּף יוּמִין, בְּפוּרְקָנָא (דף רכ"א ע"ב) בְּתַרְאָה.

שְׁאַלְתָּא אַחְרָא, דְּוֹדַאי אֲנִן קִרְבִּין לְמַלְכָּא עֲלָאָה, יִתִּיר
 מִכָּל שְׂאָר עַמִּין. וְדַאי הָכִי הוּא, דִּיִּשְׂרָאֵל עֲבַד
 לִזְוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָא דְכָל עֲלָמָא. וְהָכִי אִינּוּן
 יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאָר עַמִּין, כְּלָבָא בֵּין שְׁיִיפִין, כְּמָה דְּשְׁיִיפִין
 לָא יְכִלִי לְמִיקָם בְּעֲלָמָא אֶפִּילוּ רַגְעָא חֲדָא בְּלָא לְבָא,
 הָכִי עַמִּין כְּלָהוּ, לָא יְכִלִין לְמִיקָם בְּעֲלָמָא, בְּלָא יִשְׂרָאֵל.
 וְאוּף הָכִי יְרוּשָׁלַם בְּגוּ שְׂאָר אַרְעָאן, כְּלָבָא בְּגוּ שְׁיִיפִין.
 וְעַל דָּא אִיְהִי בְּאַמְצַעִיתָא דְּכוּלֵי עֲלָמָא. כְּלָבָא גּוּ

שְׁיִיפִין.

וְיִשְׂרָאֵל מִתְנַהֵגָן גּוֹ שְׂאֵר עַמִּין, כְּגוֹנָא דְלִבָּא גּוֹ
 שְׂיִיפִין. לִבָּא אִיהִי רְכִיף וְחֻלְשׁ, וְאִיהוּ קִיּוּמָא
 דְּכָל שְׂיִיפִין, לָא יַדַּע מְצַעְרָא וְעַקָּא וִיגוֹנָא כְּלָל אֶלָּא
 לִבָּא, דְּבִיָּה קִיּוּמָא, דְּבִיָּה סוּכְלִתָּנוּ, שְׂאֵר שְׂיִיפִין לָא
 אֶתְקָרִיב בְּהוּ כְּלָל, דְּהָא לִית בְּהוּ קִיּוּמָא, וְלָא יַדְעִין
 מְדִי. כָּל שְׂאֵר שְׂיִיפִין לָא קְרִיבִין לְמַלְכָּא, דְּאִיהוּ חֲכַמְתָּא
 וְסוּכְלִתָּנוּ, דְּשְׂרִיא בְּמוּחָא, אֶלָּא לִבָּא. וְשְׂאֵר שְׂיִיפִין,
 רְחִיקִין מִנִּיהּ, וְלָא יַדְעִין מִנִּיהּ כְּלָל. כִּף יִשְׂרָאֵל, לְמַלְכָּא
 קְדִישָׁא קְרִיבִין, וְשְׂאֵר עַמִּין רְחִיקִין מִנִּיהּ.

שְׂאֵלְתָּא אַחְרָא, דְּיִשְׂרָאֵל לָא אֶכְלִי נְבִלוֹת וְטִרְפוֹת,
 וְטַנוּפָּא וְלִכְלוּכָא דְּשִׁקְצִים וְרַמְשִׁים כְּשְׂאֵר
 עַמִּין, הָכִי הוּא, דְּהָא לִבָּא דְּאִיהוּ רְכִיף וְחֻלְשׁ, וּמַלְכָּא
 וְקִיּוּמָא דְּכָל שְׂאֵר שְׂיִיפִין, לָא נְטִיל לְמוֹזֵנִיָּה, אֶלָּא
 בְּרִירוֹ וְצַחוּתָא דְּכָל דְּמָא, וּמוֹזֵנִיָּה נְקִי וּבְרִירָא, וְאִיהוּ
 רְכִיף וְחֻלְשׁ מְכֻלָּא, וְשְׂאֵר פְּסוּלַת אֲנַח לְכָל שְׂיִיפִין, וְכָל
 שְׂאֵר שְׂיִיפִין לָא מְשַׁגְּחִין בְּהָא, אֶלָּא כָּל פְּסוּלַת וּבִישׁ
 דְּכָלָא נְטִילִין, וְאִינוּן בְּתַקִּיפּוּ כְּמָה דְּאֶתְחַזִּי לֹון.

וְעַל דָּא בְּכָל שְׂאֵר שְׂיִיפִין אִית אַבְעָבוּעִין, שְׂאֵת אוּ
 סַפְחַת, סְגִירוֹ דְּצַרְעַת. לְלִבָּא, לָאוּ מְכַל הֲנִי כְּלוּם,
 אֶלָּא אִיהוּ נְקִי בְּרִירָא מְכֻלָּא, לִית בֵּיהּ מוּמָא כְּלָל. כִּף
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא נְטִיל לִיָּה לְיִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ נְקִי וּבְרִירוֹ

דְּלִית בֵּיהּ מוּמָא עַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ד) כְּלֹךְ יִפָּה
 רְעִיתִי וּמוּם אֵין בָּהּ. אַתָּא רַבִּי יוֹסִי, נְשִׂיק יְדוּי, אֲמַר,
 אֵילוּ לֹא אֲתִינָא לְעֵלְמָא, אֲלֵא לְמִשְׁמַע דָּא, דִּיִּי.
 (במדבר כ"ב) וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה וְגו'. אֲמַר רַבִּי יִצְחָק,
 הָאִי קָרָא הָכִי הָוּה לִיהּ לְמַכְתָּב, וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר הִכָּה פְּנִיחַס, וְלֹא הַמִּכָּה אֲשֶׁר הִכָּה, לֹא נֶאֱמַר אֲלֵא
 בְּאַרְח סְתִימִים.

אַלֵּא הָכִי אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר (נ"א (רצ"ה ע"ב) רַבִּי שְׁמַעוֹן), פִּיּוֹן
 דְּסִלְקִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפְנִיחַס לְכַהֲנָא רַבָּא,
 לָא בַּעַא לְאַדְפְּרָא לִיהּ לְפְנִיחַס בְּקַטְלָנוּתָא דְּבֵר נֶשׁ. דְּהָא
 לָא אֲתַחְזִי לְכַהֲנָא רַבָּא. עַד לֹא סִלְקִיָּה לְכַהֲנָא רַבָּא,
 אֲדַכְּר לִיהּ, וְאֲמַר וַיֵּרָא פְּנִיחַס וַיִּקַּח רִמַּח וְגו', וַיִּדְקוֹר אֶת
 שְׁנֵיהֶם וְגו'. פִּיּוֹן דְּסִלְקִיָּה לְכַהֲנָא רַבָּא לֹא אֲדַכְּר שְׁמִיָּה
 בְּקַטְלָנוּתָא, דְּלֹא אֲתַחְזִי לִיהּ, וְחַס עָלֶיהּ יִקְרָא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּכַהֲנָא רַבָּא לֹא אֲתַחְזִי לְאַדְפְּרָא בְּקַטְלָנוּתָא.
 וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמוּפָּה, אוּף הָכִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוּה אֲזִיל מְקַפּוּטְקִיָּא לְלוּד, וּרַבִּי יְהוּדָה
 אֲזִיל עַמִּיָּה, עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי פָּגַע בְּהוּ רַבִּי פְּנִיחַס בֶּן
 יֵאִיר, וְתַרִּין גּוּבְרִין טוּעֵנִין אֲבַתְרִיָּה. שְׂכִיף חֲמַרְיָה דְּרַבִּי
 פְּנִיחַס. טְעִינוּ לִיהּ, וְלֹא אֲזִיל. אֲמַר רַבִּי פְּנִיחַס, שְׂבִיקוּ
 לִיהּ, דְּהָא רִיחָא דְּאַנְפִּין חֲדַתִּין קָא אַרְח, אוּ נֶסָא

אֲתַעְבִּיד לָן הַשְּׁתָּא. עַד דְּאֵינּוּן תַּמָּן, נָפַק רַבִּי שְׁמַעוֹן
 מִבֵּתֵר חַד טַנְרָא. נָטַל חֲמָרָא וְאֹזִיל, אָמַר רַבִּי פְּנִיחַס, וְלֹא
 אֲמַרִית לְכוּ, דִּהָא רִיחָא דְאַנְפִּין חֲדַתִּין קָא אֲרַח.
 נַחַת וְגַפִּיף לִיָּה רַבִּי פְּנִיחַס, וּבִכְתָּה, אָמַר לִיָּה, חֲמִינָא
 בַּחֲלָמִי, דְּאֲתִיָּא שְׂכִינְתָּא לְגַבִּי, וְיִהְיֶה לִּי נְבֻזְבוּזָן
 רַבְרָבָן, וְחֲדִינָא בָּהּ. הַשְּׁתָּא כְּמָה דְּחֲמִינָא. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, מְקַל פְּרָסִי דְּחֲמָרָךְ, יִדְעֵנָא דְּאַנְתָּ הוּא. הַשְּׁתָּא
 חֲדוּהָ שְׁלִיָּם. אָמַר רַבִּי פְּנִיחַס, נִתִּיב בְּדוּף חַד, דְּמִלִּי
 דְּאוּרִייתָא אֲצֻטְרִיף צָחוּתָא. אֲשַׁכְּחוּ עֵינָא דְּמִיָּא,
 וְאֵילְנָא, יִתְבוּ.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחַס, מִסְתַּכַּל הוּינָא דִּהָא לְתַחֲיִית הַמְתִּים,
 בְּאַרְחָא אַחֲרָא יַעֲבִיד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמָה
 דִּהוּהַ הַשְּׁתָּא קִדְמָאָה, לִיְהוּי כְּדִין בִּתְרָאָה. מְנַלָּן. מֵאֵינּוּן
 עֲצָמוֹת, הִנְהוּ גְרָמִין דְּאַחֲיָא לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל
 יְדֵי יַחֲזֻקָאֵל, דְּכִתִּיב, (יחזקאל לו) וְתִקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֲצָם אֶל
 עֲצָמוֹ בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר כְּתִיב (דף רכ"ב ע"א) וְרָאִיתִי וְהִנֵּה
 עֲלִיָּהֶם גִּידִים וּבָשָׂר עָלָה וְגו'. וַיִּקְרָם עֲלֵיהֶם עוֹר
 מִלְּמַעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם. דִּהָא מָה דְּאַפְשִׁיט בְּקִדְמִיתָא,
 לִיְהוּי בִּתְרָאָה. בְּקִדְמִיתָא (אפשיט מרוחא, ולבתר) עוֹר, וּלְבַתֵּר
 בָּשָׂר, בְּקִדְמִיתָא אֲפְשִׁיט מְרוּחָא, וּלְבַתֵּר עוֹר, וּלְבַתֵּר
 בָּשָׂר, וּלְבַתֵּר עֲצָמוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּדָא אַקְשָׁן קַדְמָאִי, אַבְל גְּרַמִּין אֵלִין
 דְּאַחֲיָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נָסִין וְאַתִּין מִשְׁנַיִן,
 עֶבֶד בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזִי מַה כְּתִיב, (איוב י) זָכַר
 נָא כִּי כַחֲמוֹר עָשִׂיתָנִי וְאֵל עֶפְרַיִם תְּשִׁיבֵנִי. מַה כְּתִיב
 בַּתְּרִיחַ, הֲלֹא כַחֲלָב תְּתִיכֵנִי וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי, עוֹר
 וּבָשָׂר תִּלְבִּישָׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּסוּכְכֵנִי. זְמִין קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, לְבַתֵּר דִּיתְבְּלִי בַר נָשׁ בְּעַפְרָא, וּמַטִּי זְמָנָא
 דְּתַחֲיִית הַמַּתִּים, דְּהֵהוּא גְרָמָא דִּישְׁתָּאֵר. לְמַעַבְד לִיה
 כְּעֶסָה דָּא, וְכַגְבִּינָה דְּחֲלָב, וְנִבְיַע כְּחֲלָב, דְּהוּא נְבִיעוּ
 נְקִי מְצוּחָצַח בְּצַחוּתָא הֵהוּא גְרָמָא. כִּד יִתְעַרְב הֵהוּא
 גְרָמָא וְיִתְמַחֵי כְּחֲלָבָא, וְלְבַתֵּר יִקְפִּיא לִיה, וְיִתְצַיִיר
 בְּצִיּוּרָא כַּגְבִּינָה בְּקַפִּיאוּתָא, וְלְבַתֵּר יִתְמַשֵּׁךְ עָלֶיהָ עוֹר
 וּבָשָׂר וְעֲצָמוֹת וְגִידִים.

הֵדָא הוּא דְכְתִיב הֲלֹא כַחֲלָב תְּתִיכֵנִי וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי.
 הַתְּכַתְּנִי לָא כְּתִיב, אֵלָא תְּתִיכֵנִי. הַקְּפִיתָנִי לָא
 כְּתִיב, אֵלָא תִקְפִּיאֲנִי. הַלְּבַשְׁתָּנִי לָא כְּתִיב, אֵלָא
 תִּלְבִּישָׁנִי. סוּכְכָתָנִי לָא כְּתִיב, אֵלָא תְּסוּכְכֵנִי. כְּלָהוּ
 לְבַתֵּר זְמָנָא מִשְׁמַע.

וְלְבַתֵּר מַה כְּתִיב, חַיִּים וְחֹסֵד עָשִׂיתָ עִמָּדִי, דָּא רוּחָא
 דְּחַיִּי. (ס"א וְאִי תִימָא) עָשִׂיתָ עִמָּדִי כְּתִיב, וְלָא כְּתִיב
 תַּעֲשֶׂה. אֵלָא הֵכִי אָמַר, חַיִּים וְחֹסֵד עָשִׂיתָ עִמָּדִי. בְּהֵהוּא

עֲלָמָא שְׁדִית בִּי רוּחָא דְחַיִּים, אַבְל וּפְקוּדָתְךָ,
 דְּמִטְרוֹנִיתָא דְּמַלְכָּא, שְׁמָרָה רוּחִי, אִיהִי נְטָרַת לְרוּחִי,
 בְּהֵוֹא עֲלָמָא. מַאי וּפְקוּדָתְךָ, דְּאֵת זְמִין לְפַקְדָּא לָהּ
 בְּקַדְמִיתָא.

(שְׁמָרָה רוּחִי) וְרוּזָא דְּמַלְהָ דָּא, כָּל נַפְשִׁין דְּצְדִיקֵיִיא, גְּנִיזִין
 וּטְמִירִין תְּחוּת כְּרִסְיֵיא דְּמַלְכָּא, וְאִיהִי נְטָרָא לֹון,
 לְאַתְבָּא לֹון לְדוּכְתֵיִיהוּ, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב וּפְקוּדָתְךָ
 שְׁמָרָה רוּחִי. מַאי וּפְקוּדָתְךָ. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תהלים קט)
 פְּקוּדָתוֹ יִקַּח אַחֵר. פְּקוּדָתְךָ, דָּא מִטְרוֹנִיתָא דְּמַלְכָּא,
 דְּכָל רוּחִין אִינּוּן פְּקוּדוֹנִין בִּידְהָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב,
 בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי וְגו', וְאִיהִי נְטָרָא לֹון, בְּגִין
 דָּא שְׁמָרָה רוּחִי, וְאִיהִי נְטָרַת לָהּ.

כְּגוֹוֹנָא דָּא אָמַר דְּוֹד, (תהלים פו) שְׁמָרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד
 אָנִי. שְׁמָרָה: דָּא מִטְרוֹנִיתָא דְּמַלְכָּא. דְּאִיהִי
 נְטָרָא נַפְשִׁי, בְּגִין כִּי חָסִיד אָנִי. וּבְכָל אֲתָר דְּכְתִיב סָתָם,
 דָּא מִטְרוֹנִיתָא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שמות כד) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.
 (שמות טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַעַתְּ שְׁמֵעַ בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

בְּכָה רַבִּי פְּנִיחַס, וְאָמַר, וְלֹאוּ אֲמָרִית לָךְ דְּשְׁכִינְתָּא יְהַבַת
 לִי נְבִזְבֹּזֶן וּמִתְנָן, זַפְּאָה חוּלְקֵי דְּזַכִּינָא לְמַחְמֵי לָךְ,
 וְשָׁמַעְנָא דָּא. אָמַר לֵיהּ, בְּהֵוֹא זְמָנָא, תִּינַח הֵוֹא
 גְּרָמָא, שְׂאָר גְּרָמִין דִּישְׁתַּכְּחוּן מֵהּ יִתְעַבִּיד מְנַהוֹן. אָמַר

לִיָּהּ, כִּלְהוּ יִתְכַלִּילוּ בְּתַהוּא נְבִיעוּ דְהַאי גְרָמָא, וְיִתְכַלִּילוּ
 בְּהֵדִיָּה, וְיִתְעַבִּיד כֻּלָּא עֶסָה חֲדָא, וְתַמָּן יִתְצַיִיר צִיּוּרָא,
 כְּמָה דְאִתְמַר. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה נח) וְעֲצֻמוֹתֶיךָ
 יִחְלִיץ. מַאי יִחְלִיץ. כְּמָה דְאִתְ אָמַר (הושע ה) חֲלֵץ מֵהֶם.
 כִּלְהוּ יִתְעַבְרוּן מְקִיּוּמֵיהוּ, וְיִתְכַלִּילוּ בְּהַאי גְרָמָא, לְמַהוּי
 עֶסָה חֲדָא. וְכִדִּין (ישעיה נח) וְהֵייתָ כְּגֹן רוּחַ וְכַמוֹצָא מֵיָם
 וְגו' (אמר רעיא מהימנא)

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מְהֵימְנָא, וּוִי לֹון לְבַנֵּי נְשָׂא, דְאֵינֹון אֲטִימִין
 לְבָא, סְתִימִין עֵינִין, דְלָא יִדְעִין דְכַד אֲתִי לִילִיא,
 תִּרְעִין דְגִיְהֵנָם אֲתַפְתְּחוּ, דְאֵיְהִי מָרָה. וְעֲשָׂנִין דִּילָהּ
 דְמִתְפְּשִׁטִין, סְלָקִין עַד מוּחָא. וְכַמָּה חֲיִילִין דִּיצַר הָרַע,
 מִתְפְּשִׁטִין בְּכָל אַבְרִין דְגוּפָא. וְתִרְעִין דְגֹן עֵדֹן, דְאֵיְהוּ
 עֵינִין דְלְבָא, מִסְתַּתְמִין וְלָא מִתְפַּתְחִין. דְכָל נְהוּרִין
 דְעֵינִין, מְלְבָא נְפָקִין.

וְתִרְעִין דְלְבָא, אֵינֹון עֵינִין מִסְתַּתְמִין, בְּגִין דְלָא
 מִסְתַּכְלִין בְּאֵלִין מְזִיקִין, דְאֵינֹון לִילִית. וְלָא
 שְׁלִטִין בְּנְהוּרִין דְלְבָא, דְאֵינֹון מְלָאכִים דְמִתְפְּשִׁטִין בְּכָל
 אַבְרִים, כְּעַנְפִין דְאֵילָנָא לְכָל סְטָרָא. בְּתַהוּא זְמָנָא אֵינֹון
 כִּלְהוּ נְהוּרִין סְתִימִין בְּלְבָא, וּמִתְכַנְשִׁין לְגַבִּיָּה, (ישעיה סא)

כִּיּוֹנִים אֶל אַרְבוֹתֵיהֶם. כָּנַח וְאַתְתִּיחָה, וְכָל מִין וּמִין,
דְּעָאֵלוּ עִמִּיהַּ בְּתִיבָה.

וּמִזִּיקִין דְּמַתְּגַבְרִין עַל כָּל אַבְרָיִם דְּגוּפָא, כְּמִי טוּפְנָא
דְּגָבְרוּ עָלֶיהָ ט"ו אִמָּה, בְּגִין דְּחָב בִּי"ה,
וְאַסְתִּלַּק י"ה מִן גּוּפָא, וְאַשְׁתָּאֵר אֲלֵם, בְּלֹא רֵאִיחָה
וְשִׁמְיעָה וְרִיחָא וְדְבוּר. וְרִזָּא דְּמִלָּה, (תהלים לט) נֶאֱלַמְתִּי
דְּוִמִיחָה (הַחֲשִׁיתִי מִטּוֹב וּכְאֲבִי נֶעְפָּר), דְּוִמִי"ה: דְּו"ם י"ה. כְּהֵהוּא
זְמַנָּא, חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה אִמָּה, גָּבְרוּ מִזִּיקִין עַל גּוּפָא. וְאַיִנוּן
כְּכֶסֶלָא לְעוּגִיָּא. (דף רכ"ב ע"ב).

וּכְגֻוּנָא דְּנַח, שָׁלַח אֶת הַיּוֹנָה בְּשְׁלִיחוּתֶיהָ. אוּף הָכִי
שָׁלַח נְשִׁמְתָא בְּאָדָם. רוּחִיחָה בְּשְׁלִיחוּתֶיהָ. וּבְגִין
דָּא צְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְפַקְדָּא לָהּ בְּמִטְרוּנִיתָא. הֵדָא הוּא
דְּכְתִיב (תהלים לא) בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי. וְאִם הִיא אֲסִירָא
בְּחֻבּוּי דְּגוּפָא, בִּידָא דְּחִיילִין דִּיִּצְרַר הָרַע, מַה כְּתִיב,
בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִית אֹתִי יי אֵל אֱמֶת.

וְעוֹד בְּזְמַנָּא דְּאִיחָה חִיִּיבַת, מַה כְּתִיב בְּרוּחִיחָה, (משלי יא) יָד
לֵיד לֹא יִנְקָה רָע. דְּאִזִּיל מִיָּד לֵיד, בְּמִשְׁרִיין דִּיִּצְרַר
הָרַע, דְּשִׁרִיין עָלֶיהָ בְּחֻבּוּיִן דִּילִיחָה, וְזִרְקִין לִיחָה מֵאֲתַר
לְאֲתַר. וְהֵאֵי אִיחָה דְּאֲחֻזִּי גְרַמִּיחָה בְּמִדִּינָה אֲחֶרַת, אוּ
בְּמִלְכוּ אֲחֶרָא, וּלְזְמַנִּין בְּאַשְׁפָּה, כְּפּוּם חֻבּוּי. וְאִי אִיחָה
זְפָאָה, כָּל מִשְׁרִיין דִּיִּצְרַר טוֹב כְּלָהוּ, (יחזקאל א) וּפְנִיחָהּ

וְכִנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, לְקַבְּלָהּ רוּחִיהָ, וְסֻלְקִין לֵיהּ לְעֵילָא,
 לְאַתְרֵי דְחִיּוֹן דְּכִרְסֵיּיא, וְתַמָּן חֲזִי, כַּמָּה חֲזִיוֹנוֹת,
 דְּמִיוֹנוֹת, וּמְרֵאוֹת דְּנִבּוּאָהּ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן,
 דְּחֵלוֹם אֶחָד מִשְׁשִׁים בְּנִבּוּאָהּ.

וְעוֹד (תהלים 19) שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִי חָסִיד אָנִי, אֵף עַל גַּב
 דְּאוֹקְמוּהָ בַּגְּמָרָא וְלֹא חָסִיד אָנִי שְׁכָל מַלְכֵי מִזְרַח
 וּמַעֲרָב יִשְׁנִים עַד ד' שָׁעוֹת וְאָנִי (תהלים קי"ט) חֲצוֹת לַיְלָה
 אֶקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׁכָל מַלְכֵי מִזְרַח
 וּמַעֲרָב וְכוּ' וְאָנִי יְדֵי מְלוֹכְלוֹכוֹת בְּדָם שִׁפִּיר וְשִׁלְיָא כְּדִי
 לְטַהַר אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ. מִיַּד אֲזַדְמֵן לֵיהּ צְפַרְדֵּעַ וְאָמַר לֵיהּ
 לָמָּה אַתְּ מְשַׁבַּחַת גְּרַמְךָ לְמִימַר חֲצוֹת לַיְלָה אֶקוּם
 לְהוֹדוֹת לָךְ וְאָנָּא כָּל לַיְלִיָּא לָא שְׁכִיבְנָא לְשַׁבְּחָא לֵיהּ
 וּלְנִגְנָא קַמִּיהּ. אָמַר דְּיוד וְוִי לְמַמְנָא דֶּהְהוּא צְפַרְדֵּעַ דְּלֹא
 יָדַע מַאי דְּאָנָּא אֲמִינָא דְּלֹא אֲמִינָא כִי חָסִיד אָנִי.

אֶלָּא בְּגִין דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן. וְלֹא עִם הָאָרֶץ חָסִיד.
 דְּאוֹרֵייתָא אֶתִּיהֵיבַת מִימִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא, דְּאִיהוּ חֶסֶד. וּבְגִין דָּא, מֵאֵן דְּאֶתְעַסַּק בְּאוֹרֵייתָא,
 אֶתְקַרֵּי חָסִיד. בְּגִין דָּא, אֲמִינָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא,
 שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי, וְלֹא תִדּוֹן לָהּ כְּעוֹבְדֵי אֱלִין עִמֵּי הָאָרְצוֹת,
 דְּאֶתְמַר בְּהוּ וְלֹא עִם הָאָרֶץ חָסִיד. וְאִי תִימָא, כַּמָּה עִמֵּי
 הָאָרְצוֹת אֵינּוֹן דְּעַבְדוּ חֶסֶד. אֶלָּא הֲכִי אוֹקְמוּהָ, אִי זְהוּ

חֲסִיד, זֶה הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנּוֹ. כְּגוֹן דָּוִד דְּהוּא מְחַבֵּר. וּמֵאִי
הָוה מְחַבֵּר, אֹרִייתָא דְלַעֲיָלָא הוּא מְחַבֵּר עִם קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין דָּא, שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִּי חֲסִיד אָנִי.

וְכַד בַּר נָשׁ מִית, מַה כְּתִיב בְּהַאי נֶפֶשׁ (משלי ו)
בְּהַתְּהַלְכְּךָ תִּנְחָה אֹתְךָ בְּשֹׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ,
וְהַקִּיצוֹת לְתַחֲיִית הַמֵּתִים, הִיא תְּשִׁיחֶךָ. דָּא לְתַחֲיִית
הַמֵּתִים שְׁפִיר, דִּיּוֹקִים לִיהַ לְבַר נָשׁ, אֲבַל לְאַגְרָא
לְנִשְׁמַתָּא בְּעֶלְמָא דְאַתִּי, מֵאִי הוּי.

אֲלֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלַבֵּישׁ לָהּ כְּקַדְמִיתָא בְּעֶנְי
כְּבוֹד. כְּקַדְמִיתָא תִּיעוּל בְּמַרְאָה, דְּאִיהוּ כְּגוּוֹנָא
דְּגוּפָא, כְּלִיל בְּרַמ"ח אֵיבָרִים. אוּף הָכִי תִיעוּל בְּמַרְאָה,
כְּלִיל בְּמַאֲתִים וְאַרְבַּעִים וּשְׁמֹנֶה פִּיקוּדִין וּבְרַמ"ח. נְהִירִין
דְּמַתְּפָרְשֵׁן מֵהָהוּא מַרְאָה. דְּאַתְמַר בֵּיהּ, (במדבר יב) וַיֹּאמֶר
אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם יִי בְּמַרְאָה אֵלָיו אֲתוּדַע. וּבְלָבוּשֵׁין
דְּעֶנְי כְּבוֹד (בראשית ט) וְרֵאִיתִיהָ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם, דָּא
אֲסַפְקֻלְרִיאָה הַמְּאִירָה. (במדבר יב) בְּחֹלֹם אֲדַבֵּר בּוֹ, דָּא
אֲסַפְקֻלְרִיאָה דְלֵא נְהָרָא. כְּלִיל מְשַׁס"ה נְהִירִין, כְּחֻשְׁבֵּן
יְשָׁנָה. וְהֵינּוּ (שיר השירים ה) אֲנִי יְשָׁנָה. חַד בְּעֶלְמָא דִּין. וְחַד
בְּעֶלְמָא דְאַתִּי. וְאִינוּן בְּעוּבְדֵי יְדוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְרָזָא דְלֵהוֹן, (שמות ג) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם. י"ה עִם שְׁמִי, שְׁלֵשׁ
מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים. ו"ה עִם זְכָרִי, מֵאֲתִים

וּשְׁמֹנֶה וָאַרְבָּעִים. וְכַרוֹזִין נַחְתִּין וְסִלְקִין קַמִּיה, הָבוּ יְקָר
 לִיקְרָא דְמִלְכָּא. (ס"א לְדִיוֹקְנָא)

וְהֵיִינוּ (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם
 אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. וְהוּא דְעֵבֵד לֵיה בְּתַרְיִן

דִּיוֹקְנִין, בְּתַרְיִן גַּנְיִם (נ"א פְּנִים) דְּאִתְמַר עָלֵיהּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ה)
 הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים אִיהוּ עֵילַת עַל כֹּלָּא דְאִתְמַר עָלֶיהָ (דְּבָרִים

ד) כִּי לֹא רָאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. וְעַל שְׂאֵר דִּיוֹקְנִין כְּתִיב,
 תְּמוּנַת כָּל וְגו'. (בַּמְדַּבֵּר יב) וְתְמוּנַת יְיָ יִבְיִט. וְתַרִּי"ג מְלֹאכִין

סִלְקִין לָהּ לְנִשְׁמַתָּא. בְּאֵלִין דִּיוֹקְנִין, כְּלָהּ וּפְנִיָּהּ
 וְכִנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, לְקַיִם קָרָא דְכְּתִיב בְּהוֹן (שְׁמוֹת יט) וְאִשָּׁא

אֶתְכֶם עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי.

כְּגוּוֹנָא דְנִפְקוּ מִמְצָרִים, וְאִזְלוּ בְּעַנְנֵי כְבוֹד, וּבְכָל
 הָהוּא יְקָר, כִּתְהוּא גּוּוֹנָא תְהֵא מִפְקָנוּתָא

דְּנִשְׁמַתָּא, מְגוּפָא דְטַפָּה סְרוּחָה, לְמִיזַל לְתַרְיִן גַּנְיִם,
 דְּאִתְבְּרִי שְׁמִיא וְאַרְעָא דְלָהוֹן בְּשֵׁם יְיָ. וּבְגִינִיה אִתְמַר,

(תְּהִלִּים צו) יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ. בְּהֵוּא זְמָנָא
 יִתְקַיִם בְּבַר נֶשׁ (יִשְׁעִיָּה ל) וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיךְ לְגַבִּיךָ,

בְּשִׁתִּים יִכְסֶה פָּנָיו, אֶלָּא וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת
 מוֹרִיךְ. וּמִסְטָרָא דְאֵלִין מְרֹאוֹת, זָכָה מְשֶׁה רִבִּינוּ עָלָיו

הַשָּׁלוֹם, רַבֵּן שֶׁל נְבִיאִים וְחַכְמִים. אֶמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא,
 אַנְתָּ הוּא דְזָכִית בְּחַיִּיךָ, לְמָה דִּיזְכוּן צְדִיקָא בְּתַר

תִּיִיהוֹן, זְכָאָה חוּלְקָךְ.

דָּבַר אַחַר שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִּי חָסִיד אָנִי, אֲמַאי. כְּדֵי
 שְׁאֵתְחַסֵּד עִם אָנִי. דְּאֵתְמַר בֵּיהּ אָנִי וְהָ"ו. וְוִי
 לִיָּה לְמֵאן דְּאֶפְרִישׁ (דף רכ"ג ע"א) אָנִי מִן הוּא. דְּאֵתְמַר (תהלים
ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. דְּכֻלָּא חַד בְּלֹא פְּרוּדָא. הֵדָא
 הוּא דְּכֻתִּיב, (דברים לב) רְאוּ עֵתָה כִּי אָנִי אָנִי הוּא אָנִי אֲמִית
 וְאַחֲיָה מְחַצְתִּי וְאָנִי אֶרְפָּא וְאִין מִיַּדִּי מְצִיל. אָנִי יְדוּ"ד,
 אָנִי הוּא וְלֹא אַחֵר. וְדָא אָנִי מִן אֲדֹנָי. יְדוּד עֲמוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא.

וּבְגִין דְּיְדוּ"ד אִיהוּ לִימִינָא דְּאִיְהִי חֶסֶד, אֲמַר, שְׁמֵרָה
 נִפְשֵׁי דְּאֵתְחַסֵּד בְּךָ עִם אָנִי, וְאִיהוּ אֲדֹנָי
 לְגַבּוּרָה. וּבִתְפֹּאֲרַת, אֲתַחֲבֵרן תִּרִין שְׁמֵהן יֵאֱהֹוּנָה"י.
 וְרִזָּא דְּמֶלֶךְ בְּחֶסֶד וּבְגַבּוּרָה, (יחזקאל א) וּפְנִיָּהֶם וְכַנְפֵיהֶם
 פְּרוּדוֹת מְלֻמְעָלָה וּבִתְפֹּאֲרַת, דְּאֵתְקַרִי (שמות טו) יְדוּ"ד אִישׁ
 מְלַחְמָה, מֵה כְּתִיב (יחזקאל א) שְׁתִּים חוֹבְרוֹת אִישׁ, תִּרְתִּין
 שְׁמֵהן מִתְחַבְּרן בֵּיהּ כְּחֵדָא. וּשְׁתִּים מְכַסּוֹת אֶת גּוֹיֹתֶיהֶנָּה.
 תְּפֹאֲרַת אֵתְקַרִי גּוּף, (דניאל ה) וּגּוֹיֹתוֹ כְּתַרְשֵׁישׁ יֵאֱהֹוּיָהּ.
(תהלים פו) הוֹשַׁע עֲבַדְךָ אֶתְהּ אֱלֹהֵי שִׁמְחָ נֶפֶשׁ עֲבַדְךָ תְּנָה
 עוֹךְ לְעֲבַדְךָ. תִּלַּת זְמַנִּין אֲתַעֲבִיד דְּוֹד עֲבַד בְּתַהֲלָה
 דָּא, לְקַבֵּל ג' זְמַנִּין, דְּאוֹקְמוּהָ מְאֵרֵי מִתְנִיתִין, דְּבַעֵי בַר
 נָשׁ לְמַהוּי עֲבַדָּא בְּצִלּוֹתָא. בְּבִרְכָאן קְדָמָאִין, כְּעֲבַד
 דְּמִסְדֵּר שְׁבַחֵי קָמִי רַבִּיָּהּ. בְּאֲמַצְעִיּוֹת, כְּעֲבַדָּא דְּבַעֵי

פָּרַס מִרְבִּיּה. בְּאַחֲרוֹנוֹת, כְּעֶבֶד דְּמוּדָה קָדָם רַבִּיּה, בְּפָרַס
דְּקַבִּיל מִינִיּה, וְאֶזִּיל לִיּה.

וּתְלַת זְמַנִּין דְּבָעֵי לְמַעַבְד עֶבֶד, מִסְטָרָא דְעֵבוּדָה.
דְּאוּקְמוּהָ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, דְּלִית עֵבוּדָה אֶלָּא
תְּפִלָּה. וּתְלַת אֲבָהֳן, אֶתְקַרְיָאוּ עֲבָדִים מִסְטָרָהָא, עַל שְׁם
שְׂכִינְתָא, דְּאִיּהֵי עֵבוּדַת יִי. וְאוּף הָכִי מִשָּׁה עֶבֶד יִי. וּבְגִין
דָּא, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי
אַחֲרָנִין, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם, מִסְטָרָא דְמַלְכוּת.
וְאִיּהֵי אֲמַאי אֶתְקַרְיָאת עֵבוּדָה. כְּאוֹרַח דְּאֶתְתָּא לְמִפְּלַח
לְבַעֲלָהּ, וְאוֹרַח בְּנִין, לְמִפְּלַח לְאַבּוּהוֹן.

וְדוּד, אֶתְעֵבִיד עֲנִי, חֲסִיד, וְעֶבֶד. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
(תהלים פו) תְּפִלָּה לְדוּד הֵטָה אֲדָנִי אֶזְנֶךָ עֲנִי כִּי עֲנִי
וְאַבְיוֹן אָנִי. שְׁמָרָה נַפְשִׁי כִּי חֲסִיד אָנִי. הוֹשַׁע עֲבֹדְךָ אֶתְהַ
אֱלֹהֵי הַבּוֹטָח אֵלֶיךָ. אֶתְעֵבִיד עֲנִי לְתַרְעָא דְמַלְכָּא,
דְּאֶתְמַר בְּהָ, (תהלים נא) אֲדָנִי שִׁפְתַי תִּפְתָּח. אֲדָנִי הֵיכָל,
אֶתְעֵבִיד עֲנִי לְתַרְעָא דְהֵיכָלָא דְמַלְכָּא. וּמָה כְּתִיב. הֵטָה
אֲדָנִי אֶזְנֶךָ עֲנִי וְדָא שְׂכִינְתָא תִּתְתָּא. דְּאִיּהוּ אֶזְנִין לְקַבִּלָּא
צְלוֹתֵין וְלִמְשַׁמַּע לוֹן. כְּדְכְּתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא בִזָּה וְלֹא
שִׁקֵץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוֹעוֹ אֵלָיו
שְׁמַע.

דְּאִיּהוּ אֶתְעֵבִיד עֲנִי וְדָל, מִסְטָרָא דְאֵת ד' מִן אַחַד,

לְמִשְׁאֵל מִן א"ח, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא. לְקַיִּמָּא
 בֵּיתָה, (תהלים קטז) דְּלוֹתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, דְּלֹא יָמוּת מְשִׁיחַ בֶּן
 אֶפְרַיִם. וְשֹׁאִיל מִנִּיהַ בְּהֵוֹא תִרְעָא, בְּגִין יִשְׂרָאֵל
 הָעֲנִיִּים, לְקַיִּים בְּהוּ (שמואל ב כב) וְאֵת עִם עֲנֵי תוֹשִׁיעַ.

וּלְבַתֵּר שֹׁאִיל בְּגִין פְּהַנִּיָּא, דִּיחֲזוֹר עֲבוּדָה לְמִקּוּמָה,
 וְאֵתְעֵבִיד עֶבֶד. וּלְבַתֵּר דִּיִּהִיב לֹון אֹרִיִּיתָא
 מִסְטָרָא דְחֶסֶד, לְמַעַבְד גְּמוּלָ עִם דְּלִיִּית מִן אֹרִיִּיתָא,
 וּבְגִין דָּא אֵתְעֵבִיד חֶסֶד. כִּךְ מְטָא לְג' סְפִירָאן עֲלָאִין,
 פִּתַח וְאָמַר (תהלים קלא) יי לא גִבָּה לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא
 הִלְכֵתִי בְּגִדּוּלוֹת וּבִנְפִלְאוֹת מִמֶּנִּי.

שְׁלֹמֹה אָמַר, הָא בֵּינָה אִיְהִי דְמִשְׁה, אֶשְׁאֵל בְּחִכְמָה
 עֲלָאָה, דְּאִיְהִי לְעִיל מְדַרְגִּיתָה. מַה כְּתִיב, (קהלת ז)

אִמְרֵתִי אַחְכָּמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. וְהָא כְּתִיב (מלכים א ה)
 וַיִּי נָתַן חֲכָמָה לְשֹׁלֹמֹה. חֲכָמָה זְעִירָא. וּבַעַא לְסִלְקָא
 מִתְתָּא לְעִילָא, דְּאֵתְרַחֲיִקַת מִנִּיהַ. בְּגִין דְּאֶפִּילוּ לְבֵינָה
 לִית בַּר נֶשׁ בְּעֵלְמָא דִּיכִיל לְסִלְקָא, בַּר מְמִשְׁה, כֹּל שְׁכֹן
 לְעִילָא מִנִּיהַ, דְּאִיהוּ חֲכָמָה עֲלָאָה, מִסְטָרָא דִּילָה חֲכָם
 עֲדִיף מִנְּבִיא. וְאֵף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ בְּאַרְח דְּרִשָּׁא, עַל
 פְּרָה אֲדוּמָה. שְׁבַעִים פָּנִים לְתוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדְשָׁא מְלִין קַמִּי שְׂכִינְתָּא, דִּי תֵהֵא

עֲזָר לְאַבִּיךָ, דְּשָׂמָא גָרִים, עֲזָר אֵל, אֵל מִימִינָא, עֲזָר
 מִשְׂמָאלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) אַעֲשֶׂה לּוֹ עֲזָר
 כְּנַגְדּוֹ. בְּמֵאִי. בְּזֶרַע שִׁפּוּר, דְּאִיהוּ הַפֶּךָ עֲזָר. וַיִּקּוּם רַבִּי
 יוֹסִי עִמָּךְ, דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא שְׁלִימָתָא לְמֵאֲרִיָּה, דְּהָכִי סְלִיק
 יוֹסִי, לְחֻשְׁבוֹן הַכֶּסֶף"א, אֱלֹהִים בְּחוּשְׁבָן.

וַיִּקּוּם עֲמִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, דְּבֵיהּ הו"ד, וּבֵיהּ י"ה, וּבֵיהּ
 יְדוּד ד', ד' חִיּוֹן. (יחזקאל א) וּפְנִיָּהֶם וְכַנְפֵיהֶם
 פְּרוּדוֹת, כְּלָהוּ, לְקַבְּלָא לֵיהּ. וּמִנִּיָּה דְוֹד, דְּהוּדָה
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּרָגָא בְּהוּדָאוֹת דְּאִיהוּ מִצַּד הוּד.
 וַיִּקּוּם עֲמִיָּה רַבִּי אֶלְעָאי, בְּגִימְטְרִיא יב"ק, בְּקִי
 בְּהַלְכָתָא.

וַיִּקּוּם עֲמִיָּה רַבִּי יוּדָאי, דְּחוּשְׁבַּנִּיה א"ל. כְּגוֹן מִיכָאֵל,
 מְלָאכִין רְשִׁימִין בְּאֵל. כְּגוֹן (בראשית לא) יֵשׁ לְאֵל יָדַי.
 וְרָזָא דְאֵל, א' דְּמוֹת אָדָם. ל' תְּלַת חִיּוֹן, דְּאִינוּן ד' אַנְפִּין
 לְכָל חַד, דְּרַמְיִזִין (ס"א בָּה) בְּה' בְּחוּשְׁבָן ל' תְּלַת יוּדִין, (נ"א
 עוֹלָם ל). וְאִינוּן בְּרָאשֵׁי תְּלַת אֲזַכְרוֹת, דְּאִינוּן יי מְלָךְ, יי
 מְלָךְ, יי יְמִלוּךְ לְעוֹלָם וָעֶד. וַיִּקּוּם רַבִּי אַבָּא עֲמַהוּן,
 דְּאִיהוּ חוּשְׁבַּנִּיה ד', ד' חִיּוֹן. (דף רכ"ג ע"ב).

רַבִּי שְׁמַעוֹן אִיהוּ כְּאִילָנָא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ וְחִבְרוּי,
 דְּאִינוּן חֲמִשָּׁה דְּאֲדַכְרָנָא, כְּעַנְפִין דְּאִילָנָא רַבְרַבִּין
 דְּדַמְיִין לְדְרוּעִין וְשׁוֹקִין.

קוּם רַבִּי שְׁמֵעוֹן, וַיִּתְחַדְּשׁוּן מְלִין מְפוּמָּךְ, בְּהַאי קָרָא
 דְּמִלְקָדְמִין. לְמַנְצָחַ, תַּמְן נְצַח, נְגוּן צַח. וּבֵיהּ
 אֲתַקְרִי יְדוּד מְאָרִי נְצַחן קְרַבִּין, לְגַבִּי אוּמִין עוּבְדֵי
 כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת דְּעֵלְמָא, וְרַחֲמִין וְדִינָא לְיִשְׂרָאֵל. וְרוּזָא
 דְּמִלָּה, (משלי יא) וּבְאֲבוּד רְשָׁעִים רָנָה. מ"ל, שְׁבַעֲיָן שְׁמַחֵן
 אֵית לֵיהּ, וְעַם נְצַח וְהוּד, ע"ב, כְּחוּשְׁבֵן חֶסֶד, וְרוּזָא
 דְּמִלָּה, (תהלים טז) נְעִימוֹת בְּיַמִּינֶךָ נְצַח.

הוּד, בֵּיהּ (דברי הימים א טז) הוּדוּ לַיְיָ. צְדִיק, בֵּיהּ (תהלים לג) רְנֹנוּ
 צְדִיקִים בַּיְדוּד. וּבֵיהּ (ירמיה לא) רְנֹנוּ לַיְיָ לְעֵקֶב שְׁמִיחָה.
 תְּפֹאֶרֶת, בֵּיהּ הִלְלוּ אֵל. הִלְלוּיָהּ, הִלְלוּ יָהּ. דְּתַמְן יְדוּד.
 בְּנְגוּן וּבְזוּמַר, חֶסֶד וּגְבוּרָה. בְּשִׁיר וּבְבִרְכָה, חֲכָמָה וּבִינָה.
 בְּאֲשְׁרֵי, כְּתָר. בְּתַהֲלָה, מַלְכוּת.

מְזֻמּוֹר, בֵּיהּ ר"ז, וּבֵיהּ מו"ם. מְסֻטְרָא דְזוּמַר דְּאוּרִייתָא
 וְזוּמַר דְּצֻלוֹתָא. זוּמַר מְסֻטְרָא אַחְרָא, אֵיהִי מו"ם
 ז"ר. זְמַרָא בְּבֵיתָא, חֲרַבָא בְּבֵיתָא. נְדָה לְשַׁפְחָה בֵּית עוּבְדֵי
 כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת זוּנָה. וְדָא אֲתוּוּן מְזֻמוּר. נְגוּן, תַּמְן
 ג"ן. הָכִי שְׁפִירוּ דְנְגוּנָא, בֵּיהּ הִלְל. כְּגוּן (שמות יב) לֵיל
 שְׁמוּרִים הוּא לַיְיָ לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשְׁרֵי דְבֵיהּ
 שְׁרֵי עֵלְמָא מְשַׁבְּחִין, (תהלים קמד) אֲשְׁרֵי הָעַם שְׁפַכָּה לוּ.
 בְּבִרְכָה, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בְּתַהֲלָה, תְּמִיד
 תַּהֲלִתוּ בְּפִי.

(תהלים ט) **עַל שׁוֹשַׁן יְעֹדוֹת, דָּא הוּד. דְּאִיהוּ שׁוֹשַׁן, סוּמָק**
שְׁלִיט עַל חָוּוּר, דְּנִצַּח שְׁלִיט אִיהוּ חָוּוּר עַל סוּמָק.
מֵאֵי יְעֹדוֹת. דָּא צְדִיק. אִיהוּ בְּרִית, דְּאִיהוּ אֶחִיד לְשִׁמְיָא
וְאַרְעָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים ד) הָעִידוֹתֵי בְּכֶם הַיּוֹם אֵת
הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. מֵאֵי מִכְתָּם. מִ"ךְ תָּ"ם מִךְ, אִיהוּ
צְדִיק. תָּם, עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְּרָגָא דִיעֶקֶב. אִישׁ תָּם.
גּוֹף וּבְרִית חֲשִׁבִינָן חַד. לְלַמֵּד, חֶסֶד וּגְבוּרָה, דְּמִתְמָן
אוּרִייתָא אֲתִיְהִיבַת, לְלַמּוּד וּלְלַמֵּד.

אָמַר לִיָּה שְׁפִיר קְאָמְרַת, אָבֵל (תהלים יב) לְמַנְצַח עַל
הַשְּׁמִינִית, דְּלָא תְזוּזוּ נִצַּח מִן הוּד, דְּאִיָּהֵי סְפִירָה
ח', אָמַר לְמַנְצַח עַל הַשְּׁמִינִית. אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, אִי
הָכִי, בִּינָה דְרָגָא דִילָךְ, וְאַמֵּאֵי אוּקְמוּנָה וְנָתַן הַהוּד
לְמִשְׁה, שְׁנֵאֲמַר (במדבר כז) וְנָתַתָּה מִהוּדְךָ עָלָיו.

אָמַר לִיָּה, שְׁפִיר קָא שְׁאַלְתָּ. ה' סְלָקָא בְּאֵת י', חֲמִשׁ
זְמַנִּין עֶשֶׂר, לְחֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּבִינָה, וְאַתְּפִשְׁטוּתָא
דְּלְהוֹן מִחֶסֶד עַד הוּד, הֵן חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה בְּכָל סְפִירָה, אִינּוֹן
חֲמִשִּׁין. וּבְגִין דָּא, מְבִינָה עַד הוּד, כְּלָא אֲתְּפִשְׁטוּתָא
חָדָא. לְבַתַּר אַתָּא צְדִיק, וְנָטִיל כָּל חֲמִשִּׁין תְּרַעִין
בְּלַחֲדוּי, לְמַהוּי שְׁקִיל לְכָל חֲמִשׁ, וְאַתְּקְרִי כָּל, דְּנָטִיל
כָּל חֲמִשִּׁין תְּרַעִין. וְאוּף הָכִי כְּלָה, נְטִילַת לְהוּ כְּלָהוּ.
אָמַר, כְּעַן וּדְאִי אֲתִיְיָשָׁב מְלָה עַל בּוּרִיָּה.

וְעוֹד לְמִנְצָחַ, תִּמְן מ"ל עִם נְצַח. וְדָא מ"ל מִן חֲשֵׁמ"ל.
 מִן ח"ש, הוּד וְנְצַח, אֵינּוֹן לְקַבִּיל תְּרִין שְׁפוּוֹן.
 וּבְגִין דָּא אֶתְקַרִּיאָו שְׁפוּוֹן, חִיוֹן אֶשָּׂא מִמְּלָלָא. וּבַחֲגִיגָה
 עַד הֵיכֵן מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, וְאוּקְמוּהָ מִן וְאָרָא עַד חֲשֵׁמ"ל.
 דְּמִסְטָרָא דְגְבוּרָה אֶתְקַרִּיאָו חִיוֹן אֶשָּׂא. וְנִהַר דְּנַפְיָק
 מִזִּיעָן דְּלֵהוֹן, יְסוּד. כְּלֵהוּ תִלְתַּת אֵינּוֹן מֶרְכָּבָה לְתַפְאֶרֶת,
 אָדָם.

מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, דָּא מַלְכוּת. וּבַתִּלְתַּת אֵלִין, אֵיהוּ חֲכָמָה
 וּבִינָה וְדַעַת. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מֵאָרִי מִתְנִיתִין,
 דְּאִין דוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה בִּיחִיד, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא
 חָכָם וּמִבִּין מַדְעָתוֹ.

וְאִית מֶרְכָּבָה לְתַתָּא מִזְעִיר אַנְפִּין, דְּאֵיהוּ מִט"טְרוֹן.
 אָדָם הַקָּטָן. דְּבַמֶּרְכָּבָה דִּילֵיהּ דְּאֵיהוּ פְּרִדָּס, רְדִיפִי
 מִיָּא דְּאוֹרִיָּתָא, דְּנַפְיָק מִגּוֹ פְּרִדָּס דִּילֵיהּ, לְתִלְתַּת
 מֵאַרְבַּע, דְּאֶתְמַר עֲלֵיהּ, אַרְבַּעָה נִכְנְסוּ לְפְרִדָּס. וְהָא
 אֶתְמַר.

דְּאֵיהוּ צְפָרָא דְּחֻזָּא רַבָּה בַּר בַּר חֲנָה, לְכִיף יָמָא
 דְּאוֹרִיָּתָא, דְּיָמָא מְטִי עַד קוֹרְסוֹלוּי. וְרִישֵׁיהּ
 מְטִי עַד צִית שְׁמִיָּא, וְלֹא אֶכְשִׁילוּ תִלְתַּת בֵּיהּ, מְשׁוּם
 דְּנַפְיָשִׁי מִיָּא דִּילֵיהּ, אֶלָּא מְשׁוּם דְּרְדִיפִי מִיָּא וְאוּקְמוּהָ.
 אַבְג כְּלִיל לוֹן דְּסִלְקִין לְשִׁית, לְקַבִּיל אֶתְוּוֹן מִטְטְרוֹן.

רְבִיעָא ד', (מלכים א יט) קוֹל דְּמָמָה דְקָה, דִּתְמָן אֲתִי מִלְכָּא.
וְאִיהוּ אָדָם לְשָׁבֶת עַל הַכֶּסֶּא.

אִי"י, מֵיִם עֲלִיוֹנִים, וּמֵיִם תַּחְתּוֹנִים. דְּלִית בֵּינֵיהוּ אֱלֹא
כְּמֵלֵא נִימָא, דְּאִיהוּ ו', נְטוּי בֵּינֵיהוּ, בְּרָקִיעַ דְּאִיהוּ
מִבְּדִיל בֵּין מֵיִם לְמֵיִם, דִּינֵהָ הַבְּדִלָּה בֵּין נוֹקְבָא לְדְכוּרָא.
בְּגִין דָּא (בראשית א) וַיְהִי מִבְּדִיל וְרוּזָא דְּמֶלֶךְ, יֵאֵהֲדוּנְהִי.
מֵיִם עֲלִיוֹנִים זְכָרִים י' עֲלָאָה, מֵיִם תַּחְתּוֹנִים נְקֻבוֹת, י'
תַּתָּאָה. שִׁית אֲתוּוֹן בֵּינֵיהוּ, כְּחוּשְׁבָן ו', דָּא מְטֻטְרוֹן,
דְּאִיהוּ בֵּין א.

וְעוֹד, יוֹד נְקוּדָה. ו' גִּלְגַּל. וְלִית תְּנוּעָה בְּגִלְגַּל בְּשִׁית
סְטָרִין כְּחוּשְׁבָן ו', אֱלֹא בְּהֵיא נְקוּדָה. וְהֵהוּא
נְקוּדָה אִיהוּ יְחוּדָא דְּכֻלָּא, וְאִסְהִידַת עַל הֵהוּא יְחִיד,
דְּלִית לִיהּ שְׁנִי, דְּאוּקְמוּהָ עֲלִיהּ רַבָּנָן, שְׁצָרִיךְ לִיְחִידוֹ כְּדִי
שְׁתַּמְלִיכְהוּ עַל (דף רכ"ד ע"א) הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל ד'
רוּחוֹת עֲלֻמָּא. ב', שָׁמַיִם וְאָרֶץ. ג', עֲמוּדָא סְבִיל לוּן. ד',
אַרְבַּע חִיוּן. ה' כְּרִסְיָא. ו', שִׁית דְּרָגִין לְכְרִסְיָא. וְעוֹד,
א ב ג ד ה ו ז ח ט: אָדָם. י' יְיָחוּד דִּילִיָּהּ, מִלְכּוֹת,
עֲשִׂירָאָה דְּאָדָם. תְּשַׁע, אִיהוּ לְקַבֵּל תְּשַׁע אֲתוּוֹן. זְכָאִין
אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דִּי־דְעִין רוּזָא דְּמֵאֲרִיהוּן.

דְּבַר אַחַר, צוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם אֶת קָרְבְּנֵי
לְחֻמֵי לְאֻשֵׁי רִיחַ נִיחוּחֵי. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּקָרְבְּנָא

אֵית עֶשֶׂן, וְאֵית רִיחַ, וְאֵית רִיחַ נִיחַח, עֶשֶׂן אִיהוּ מִסְטָרָא
 דְּדִינָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים כט) כִּי אֲזוּ יַעֲשֶׂן אֶפֶס יִי.
 (תהלים יח) עָלָה עֶשֶׂן בְּאֶפֶס וְאִשׁ מִפִּי תֹאכֵל. רִיחַ נִיחַחִי,
 רַחֲמִי. (שיר השירים ג) וְרִיחַ אֶפֶס כִּתְפוּחִים.

אֲמַר רַעֲיָא מְהִימָנָא, וְהָא תְרוּוֹיִיהוּ עֶשֶׂן וְרִיחַ, אִינּוּן
 בְּאֶפֶס, וְקָרְאִין סְהַדִּין. חַד, עָלָה עֶשֶׂן בְּאֶפֶס.
 וְתַנְיִנָא, וְרִיחַ אֶפֶס כִּתְפוּחִים. וְאֲמַאי אֶתְקָרִי חַד עֶשֶׂן
 דִּינָא וְתַנְיִנָא רַחֲמִי. אֶלָּא, בְּחוּטְמָא אֵית תְּרִין חֲלוּנִין,
 וְאֶתְמַר בְּשִׁמְאֵלָא, עָלָה עֶשֶׂן בְּאֶפֶס, מֵאֵי עָלָה. אֶלָּא
 מְלַבָּא דְאִיהוּ בְּשִׁמְאֵלָא, לְקַבֵּל גְּבוּר. מִימִינָא נְחִית
 רוּחָא לְגַבִּינָא, לְקַרְרָא לֵיה, וְלִשְׁכָּכָא רוּגְזִינָא, מִסְטָרָא
 דְּחֶסֶד, דְּתַמֵּן מוּחָא. חֲכָמָה לִימִינָא, הַרוּצָה לְהַחֲפִים
 יְדָרִים. בִּינָה בְּלַבָּא, כְּלָפֵי שְׁמָאֵלָא, הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר
 יַצְפִּין. וּבְגִין דָּא עָלָה עֶשֶׂן בְּאֶפֶס, מִן בִּינָה לְגַבִּי חֲכָמָה,
 דְּאִיהִי לִימִינָא, וּמְקַבֵּל לֵיה בְּחֶדְוָה, בְּנִגּוּנָא דְלִיּוּאֵי.
 וְהָאֵי עֶשֶׂן לָא סָלִיק, אֶלָּא עַל יְדֵי אִשׁ, דְּאֶדְלִיק
 בְּעֵצִים, דְּאִינּוּן אַבְרִים מְלִיִּין פְּקוּדִין, עֵצֵי עוֹלָה.
 מְאִרֵי תוֹרָה, אֲוִרִיִּתָא דְאִיהִי אֶדְלִיקַת בְּהוּן, אִשׁ
 בְּתוּקְפָא דְגְבוּרָה, וְעָלָה עֶשֶׂן בְּהוּן. בְּבִינָה עֶשֶׂן
 הַמְעַרְכָּה.

וּמְדִסְלִיקַת לְאֶפֶס, אֶתְקָרִי קְטָרַת, הֵדָא הוּא דְכְתִיב,

(דברים לג) יְשִׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאַפֶּךָ. וְלִית דְּבִטִיל מוֹתָנָא
 בְּעֵלְמָא, כְּקִטְרֶת, דְּאִיהוּ קְשׁוּרָא דְדִינָא בְּרַחֲמֵי, עִם רִיחַ
 נִיחוּחַ בְּאִף. תְּרַגּוּם דְּקִשְׁר קְטִירוֹ. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַפְּאָה
 חוּלְקָנָא דְרוּוּחָנָא מְלִין סְתִימִין בְּאַתְגְּלִיָּא. עוּד אֲמַר
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, דְּבַתַּר דְּצִלוֹתָא אִיהִי כְּקַרְבְּנָא, מֵאֵן
 דְּיִימָא פְּטוּם הַקְטָרֶת, בְּתַר תְּהִלָּה לְדוּד, בְּטִיל מוֹתָנָא
 מִבֵּיתָא.

אֲמַר רַעֲיָא מְהִימָנָא, כְּעֵן בְּעֵי לְמַנְדַּע, אִיךְ אֲתִקִּינוּ
 צְלוֹתִין לְקַבֵּל קְרַבְּנִין. אֵלָּא תִּלַּת צְלוֹתִין, לְקַבֵּל
 אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר, דָּא צְלוֹתָא דְשַׁחְרִית,
 דְּאַתְמַר בָּהּ, (בראשית יט) וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר אֶל הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר עָמַד שָׁם אֶת פְּנֵי יְיָ. וְאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, דְּלִית עֲמִידָה
 אֵלָּא צְלוֹתָא. וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים,
 לְקַבֵּל צְלוֹתָא דְמִנְחָה, דְּתַקִּין לָהּ יְצַחַק. הַדָּא הוּא
 דְכָתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יְצַחַק לְשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה לְפָנוֹת עָרֵב.
 וְלִית שִׁיחָה, אֵלָּא צְלוֹתָא. צְלוֹתָא דְעֶרְבִית, לְקַבֵּל
 אֲמוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַפְּלִין כָּל הַלַּיְלָה. הַדָּא הוּא דְכָתִיב,
 (בראשית כח) וַיַּפְּגַע בַּמָּקוֹם וַיִּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ. וְלִית
 פְּגִיעָה, אֵלָּא צְלוֹתָא.

אֲדַהְכִי דְאַנָן בְּאַתַּר דָּא, אֲמַאי כְּתִיב וַיִּקַּח מֵאֲבִי
 הַמָּקוֹם וַיִּשָּׁם מֵרֵאשׁוֹתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא,

וְכִי לֹא הוּוּ לִיּה פְּרִים וּכְסָתוֹת לְמִשְׁכַּב. אֶלֶּא הוּאִיל
וְאִתָּא חֲתָן לְגַבִּי פֶלֶה, אִף עַל גַּב דְּלֹא הוּוּ אֶרְחוּי
לְמִשְׁכַּב אֶלֶּא בְּפָרִים וּכְסָתוֹת, וְאִיּהִי יְהִיבַת לִיּה אֲבָנִים
לְמִשְׁכַּב, יִקְבֵּל כֹּלֵּא בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא, וְהָא אִתְּמַר. וְאוּף
הָכִי אִתְּמַר בְּחִבּוּרָא קְדַמָּאָה. מַהוּ דְּכַתִּיב, (בראשית לב)

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תִּיב. וַאֲיִמָּא

קָרָא, (ע"כ רעיא מהימנא) (ככתוב דף רכ"ה ע"ב אלא פגיעה בר"מ שם)

רעיא מהימנא
אמר רעיא מהימנא, לית
קרובנין, אלא לרחקא
סטרין מסאבין, ולקרבא
דרגין קדישין. ואתמר
בחבורא קדמאָה, דלהון,
(ערקין דכבדא, אלין אישים וכל אינון
חילין ואתמר) ערקין דכבדא
אית מנהון רברבין, אית
מנהון רברבין וזעירין,
ומתפשטין מנהון לכמה
סטרין. ואלין נטלין אברין
ואמורין ופדרין דמתאכלין
כל הלילה, דהא קרבן כלא
ליי.

אמר בוצינא קדישא, רעיא

אמר רבי פנחס, מסתכל
הוינא, שמירה בלב

איהו ודאי, (דחמא בלב) (ס"א ולב

דוגמא דלב עילאָה) ועל דא שמור

בלב, ולאן באתר אחרא.

זכירה בזכר, במוחא, דרכיב

ושליט על הלב. ולית זכירה

אלא במוחא. ועל דא זכור

לזכר ושמור לנקבה. מוחא

דאיהו דכורא, רכיב ושליט

על הלב. לב שליט ורכיב

על הכבד. כבד סמאל ונחש

דא בדא, ואיהו חד. (ס"א ואינון

דכר ונוקבא) (דף רכ"ד ע"ב) יותרת

מְהִימָנָא, וְהֵלֵא אִמְרַת לְעִיל
 דְּקָרְבָּנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
 לָאוּ אֵינּוּן אֶלְאָ לְקָרְבָּא י'
 בְּה' ו' בְּה'. אֶלְאָ, אִף עַל גַּב
 דְּכָל קָרְבָּנִין עָרִיכִין לְקָרְבַּ
 קַמִּיהָ, אִיהוּ פְּלִיג פְּלִיג לְכָל
 מִשְׁרַיִין, מֵאֲכַלִּין דְּקָרְבָּנִין,
 לְכָל חַד בְּדָקָא חֲזִי לִיהָ,
 לְשַׁכְּלִיִּים, מְזוּנֵי דְאֹרִייתָא,
 וּמִשְׁתַּיִיא דִּינָא וּמִיָּא
 דְאֹרִייתָא. לְטַבְעֵיִים,
 דְאֵינּוּן שְׂדִים דְאֵינּוּן כְּבִי
 אָדָם, יְהִיב לֹון אֵלִין מֵאֲכַלִּין
 טַבְעֵיִים, דְנַחֲתִית אֶשָּׁא
 דְלַהוֹן, לְמִיכַל לֹון.

כְּמָה דְאֹקְמוּהָ רַבָּנָן, אִי זְכוּ,
 הָוָה נַחֲתִית כְּמוֹ אַרְיָה
 דְאֶשָּׁא לְמִיכַל קָרְבָּנִין. וְאִי
 לָא, הָוָה נַחֲתִית תַּמָּן כְּמִין
 כְּלָבָא דְאֶשָּׁא. וְאוּף הָכִי פַד
 מִית בַּר נֶשֶׁ, אִי זְכִי, נַחֲתִית
 בְּדַמּוֹת אַרְיָה, לְקַבְּלָא
 נַפְשֵׁיהָ. וְאִי לָאוּ בְּדַמּוֹת
 כְּלָב, דְאָמַר דְּוֹד עָלֵיהָ,
 (תהלים כב) הַעֲזִילָה מִחֶרֶב נַפְשִׁי
 מִיַּד כְּלָב יַחֲדָתִי.

הַפְּבֵד וְכַבֵּד. וְעַל דָּא
 בְּקוּרְבָּנָא, יוֹתַרְתַּת הַפְּבֵד, דָּא
 נַחֲשׁ. פְּבֵד מִיכְלָא דְדַכּוּרָא,
 רוּזָא דְסַמָּא"ל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָאִי כַּף
 הוּא, וְיָאוֹת הוּא.
 וּבְרִירָא דְמַלְהָ, וְרוּזָא וְסַתְרִין
 דְּקָרְבָּן, הָכִי הוּא. פְּבֵד נְטִיל
 בְּקַדְמִיתָא, הוּא יוֹתַרְתַּת
 דִּילֵיהָ, (ס"א וּלְבַתֵּר יוֹתַרְתַּת דִּילֵיהָ)

סַמָּאֵל וּבַת זוּגוּ. (ס"א וּלְבַתֵּר כָּל
 וְכוּ' דְאֵינּוּן חֲזִילִין) וְכָל אֵינּוּן עַרְקִין
 דְּכַבְּדָא. חֲזִילִין וּמִשְׁרַיִין
 דְלַהוֹן. וּנְטִילוּ דְלַהוֹן,
 דְאֲכַלִּין חֲלָבִין שְׁמַנִּינוּ
 דְקָרְבָּנָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (שמות כט) וְאֵת חֲחֻלֵּב אֲשֶׁר
 עָלֵיהֶם. וְכַדִּין קָרִיב כְּלָא
 לְגַבֵּי לֵב.

וְלֵב לָא נְטִיל מִכְלָא. אֶלְאָ
 וְדוּי דְאֵתְעַבִּיד בֵּיהָ, וְסַלִּיק

וּבְגִיזֵי לְשִׁיזְבָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא גּוֹפִיֵהוּן דִּישְׂרָאֵל
 מְנַהוּן וְנַפְשֵׁהוּן. מְנִי, לְקָרֵב
 קָרְבָּנִין דְּבַעֲיָרָן וְגוֹפָן
 בְּאַתְרֵיהוֹן, לְקַיִים (מְשָׁלִי כַּה)
 אִם רָעֵב שׁוֹנְאָדְךָ הָאֲכִילֵהוּ
 לְחֵם וְאִם צָמֵא תִשְׁקֵהוּ מַיִם.
 אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא
 נְטִיל אֱלָא רְעוּתָא דְּלִבָּא,
 וְתַבִּירוּ דִּילֵיהּ (דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל).
 הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים נֹא)
 וּבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה
 לֵב נְשַׁבֵּר וְנִדְּכָה אֱלֹהִים לֹא
 תִבְזֶה. בְּגוּוּנָא דְכָלִי תָרַם,
 דְּאַתְמַר בְּהוּן נְשַׁבְּרוּ נְטִהְרוּ.
 כְּהֵנָּא מוּחָא. לְוִי לִבָּא. גּוֹפָא
 יִשְׂרָאֵל. וְאַתְמַר בְּהוּן,
 כְּהֵנִים בְּעִבּוּדְתֵם, וְלֹוִים
 בְּדוּכְנֵם, וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדֵם.
 וְאִי כְּבֵד בְּעִי לְקָרְבָּא לְגַבֵּי
 דְּלִבָּא, חֲלַפִּיהּ דְּאֵינּוּן
 מְסַאֲבִין, אִיהוּ לָא נְטִיל.
 אֱלָא שְׁמַנּוּנוּ דְּחֶלֶב טְהוֹר.
 בְּגוּוּנָא דְּאִית בְּגוֹפָא, חֶלֶב
 טְהוֹר וְחֶלֶב טָמֵא, דָּם צְלִיל

בְּהוּא תְּנָנָא וְצְלוּתָא
 דְּאַתְעָבִיד עָלֵיהּ דְּקָרְבָּנָא.
 לֵב קָרִיב לְגַבֵּי מוּחָא,
 רְעוּתָא דִּיחּוּדָא דְּכְהֵנָּא בֵּיהּ,
 וְחֲדוּוּתָא דְּלִיּוּאֵי. מוּחָא דָּא,
 נְהוּרָא דְּאַתְיָא מְמוּחָא
 עֲלָאָה. מוּחָא קָרִיב לְגַבֵּיהּ
 טָמִיר מְפָלָא, דְּלֹא אֲתִידַע
 כְּלָל. (ס"א לְגַבֵּיהּ, מְכַלֵּל דְּלֹא אֲתַפְרַע

כְּלָל) וְכֹלָא אֲתַקְשֵׁר דָּא בְּדָא.
 וּמוּחָא קָרִיב נַחַת רוּחַ
 דְּכֹלָא.

עֲרַקִין דְּכְבֹּדָא, אֵלִין
 אִישִׁים, וְכָל
 אֵינּוּן חֲיִילֵיהוּן. כְּבֵד, כְּמָה
 דְּאַתְמַר. יוֹתֵרֵת נְקֵבָה,
 נוֹקְבָא דִּילֵיהּ. אֲמַאי יוֹתֵרֵת.
 דְּלֹא אֲתַחְבֵּרֵת בְּדְכוּרָא אֱלָא
 כְּדֵ אֲשָׁרֵת לָהּ שְׁעֵתָא,
 לְבַתֵּר דְּעֵבֵדֵת נְאוּפְהָא,
 וְשַׁבְּקָא לֵיהּ. תוּ, יוֹתֵרֵת

בְּלֹא פְּסוּלָת, וְדָם עָכוּר
בְּפְּסוּלָת. וְעֶרְקוּן דְּלִפְּא,
חִיילין קדישין. וְעֶרְקוּן
דְּכַבֵּד, חִיילין מְסֻאֲבִין. אוּף
הָכִי אֵינּוּן מְשֻׁרְיִין דִּיעָר
הָרַע, וּמְשֻׁרְיִין דִּיעָר הַטּוֹב,
אַלִּין מְמַנְן עַל עֶרְקוּן דְּלִפְּא,
וְאַלִּין מְמַנְן עַל עֶרְקוּן
דְּכַבְּדָא. אוּף הָכִי תְּרֵי אוּמֵי,
יִשְׂרָאֵל, וְאוּמֵי דְּעֵלְמָא
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת.

אָמַר לִיה רַעֲיָא מְהִימְנָא,
שְׁפִיר קָא אִמְרַת
בְּכֹלָא, אַבְל אִפִּילוּ יִשְׂרָאֵל
לֹאן בְּלָהוּ שְׁוִין, דְּאִית בְּהוּן
בְּנֵי מַלְכוּת, מְסֻטְרָא
דְּמַלְכוּת קְדִישָׁא, כְּלִילָא
מְעַשָּׂר סְפִירָאן, וּמְכַל הוּוּיִין
וּכְנֻוּיִין. וְאִית מְנַהוּן עֲבָדִין,
מְסֻטְרָא דְּעֵבֶר, דְּאִיהוּ
(בראשית כד) עֲבָדוּ זְקֵן בֵּיתוֹ.
וְאִית מְנַהוּן כְּבָעִירוֹ, וְאִתְמַר
בְּהוּן, (יחזקאל לד) וְאִתְּן צֵאנִי
צֵאן מְרַעִיתִי אָדָם אִתְּם.
וְאֵינּוּן דְּדַמְיִין לְעֵנָא, קוּדְשָׁא

נְקָבָה, דְּכַד בְּעִיא
לְאַתְחַבְּרָא בְּבַר נָשׁ,
אַתְעָבִידַת לְגַבִּיהַ שְׁוִירִין,
דְּלֹא אַתְחַשְׁבַת כְּלָל. לְבַתֵּר
אִיהִי אַתְקַרְבַת זְעִיר זְעִיר
לְגַבִּיהַ, עַד דְּאַתְעָבִידַת לִיה
חַבּוּרָא חֲדָא. וּמֵאַלִּין עֶרְקוּן
דְּכַבְּדָא, מִתְּפֻשְׁטָן אַחֲרָן
זְעִירִין, לְכַמָּה זְיִינִין, וְכֹלָא
נְטֻלִין אִמּוּרִין וּפְדָרִין. וְכֹלָהוּ
כְּלִילָן בְּכַבֵּד.

לֵב דְּאִיהוּ עֶקְרָא בְּקִדּוּשָׁה,
נְטִיל וּמְקָרִיב לְמוֹחָא
כְּמָה דְּאַתְמַר. לֵב שְׁרִיא עַל
תְּרִין כּוּלְיִין, וְאֵינּוּן תְּרִין
כְּרוּבִין. יְהִבִין עֵיטָא. וְאֵינּוּן
רְחִיקִין קְרִיבִין, יְמִינָא
וּשְׂמָאלָא. וְכֹלָהוּ נְטֻלִין
וְאַכְלִין כָּל חַד כְּדַקָּא יָאוּת,
עַד דְּאַתְקַשֵּׁר כְּלָא כְּחֲדָא.

(תהלים נא) זַבְּחֵי אֱלֹהִים רוּחַ

בְּרִיךְ הוּא מְנִי לְקַרְבָּא
 בְּעִירָן בְּאַתְרֵיהוּ, לְכַפְרָא
 עֲלֵיהוּ. וְאִינוּן דְּדַמְיִין
 לְמִלְאָכִין, קַרְבָּנִין דְּלֵהוּן
 אִינוּן עוֹבְדֵין טְבִין, דְּמִמְנָן
 עֲלֵיהוּ מִלְאָכִים, דְּמִקְרִיבִין
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּאַתְרֵיהוּ.

וְאִינוּן דְּהוּוּ בְּנִין לִידוּדָה,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב,
 (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי
 אֱלֹהֵיכֶם. בְּחוּבֵין דְּלֵהוּן
 מִתְפָּרְדִי אַתְוּוּן, וְתִקְוֵנָא (ס"א
 דְּלֵהוּן הוּא אֹרִייתָא), הוּא דְּלֵהוּי
 אֹרִייתָא דְּאִיהוּ שֵׁם יְדוּדָה,
 לְקַרְבָּא אַתְוּוּן, " בְּהַ, ו'
 בְּהַ, בְּקַרְבָּנָא דְּלֵהוּן.

הֲרִי בְּכָל קַרְבָּנִין, בֵּין
 דְּבַעֲרִי, בֵּין דְּמִלְאָכִין
 דְּמִמְנָן עַל פְּקוּדֵין, בֵּין בְּמִלְכוּתָא, בֵּין בְּשִׁמְיָה. כִּלְאָ עֲרִיךְ לְקַרְבָּא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דְּאֹרִייתָא דִּילֵיהּ) בְּאַתְוּוּן קְדִישִׁין. וְאִיהוּ רְכִיב
 בְּאַרְבַּע חִיּוֹן דְּמִלְאָכִים. וְאִיהוּ רְכִיב בְּאַרְבַּע יְסוּדֵין, דְּמִנְהוּן
 אַתְבְּרִיאֵו אַרְבַּע חִיּוֹן טְבַעֲיִים. וְאִיהוּ הוּא דְּמִקְרַב מִיָּא בְּאַשָׁא,
 וְרוּחָא בְּעַפְרָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב כה) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בְּמַרוֹמָיו.
 וְאוּף הָכִי הוּא מִקְרַב מִיכְאֵל דְּאִיהוּ מִים שְׁכְלִיִים, עִם גְּבַרְיָאֵל.
 דְּהוּא אֵשׁ שְׁכְלִי. וְאִיהוּ מִקְרַב אֹרִיִאֵל, דְּאִיהוּ אֹוִיר. דְּהֵינּוּ רוּחַ

נְשַׁפְרָה, דָּא מִתְקָרִיב לְלֵב,
 רוּחַ נְשַׁפְרָה, וְדוּי וְצִלוּתָא.
 דְּהָא וְדָאִי (קהלת יב) וְהָרוּחַ
 תָּשׁוּב אֶל (דף רכ"ה ע"א) הָאֱלֹהִים
 אֲשֶׁר נִתְּנָה. וְכַבֵּד מִקְרִיב
 לֵיהּ לְגַבִּיָּה לֵב, דְּאִיהוּ
 סִיגוּרָא עֲלֵיהּ, וְכִלְאָ

קְשׁוּרָא פְּחָדָא בְּקוּרְבָּנָא.
 מִן כְּבֵד, נְפָקִין כָּל מְרַעִין,
 וְכָל מַכְתְּשִׁין, לְכָל
 שְׁיִיפֵי גּוּפָא, וּבִיָּה שְׁרִיִין.
 לֵב, אִיהוּ זְכִיךְ מִכְּלָא. מִנְיָה
 נְפָקִין כָּל טַב, וְכָל בְּרִיאוּתָא
 דְּשְׁיִיפִין כְּלֵהוּ, וְכָל תּוּקְפָא,
 וְכָל חֲדוּתָהּ, וְכָל שְׁלִימוּ
 דְּאַצְטְרִיךְ לְכָל שְׁיִיפִין.

דְּמִמְנָן עַל פְּקוּדֵין, בֵּין בְּמִלְכוּתָא, בֵּין בְּשִׁמְיָה. כִּלְאָ עֲרִיךְ לְקַרְבָּא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דְּאֹרִייתָא דִּילֵיהּ) בְּאַתְוּוּן קְדִישִׁין. וְאִיהוּ רְכִיב
 בְּאַרְבַּע חִיּוֹן דְּמִלְאָכִים. וְאִיהוּ רְכִיב בְּאַרְבַּע יְסוּדֵין, דְּמִנְהוּן
 אַתְבְּרִיאֵו אַרְבַּע חִיּוֹן טְבַעֲיִים. וְאִיהוּ הוּא דְּמִקְרַב מִיָּא בְּאַשָׁא,
 וְרוּחָא בְּעַפְרָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב כה) עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בְּמַרוֹמָיו.
 וְאוּף הָכִי הוּא מִקְרַב מִיכְאֵל דְּאִיהוּ מִים שְׁכְלִיִים, עִם גְּבַרְיָאֵל.
 דְּהוּא אֵשׁ שְׁכְלִי. וְאִיהוּ מִקְרַב אֹרִיִאֵל, דְּאִיהוּ אֹוִיר. דְּהֵינּוּ רוּחַ

שְׂכָלִי. עִם רְפָאֵל, דְּאִיהוּ אֶפְרַיִם, דְּהֵיִינוּ עֶפְרַיִם שְׂכָלִית. דְּמִיד
 דְּאַסְתָּלַק קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מְבִינֵיהּ, לִית בְּהוּן חֵילָא.
 וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב בְּכָל קְרָבָנִין לִידוּד, וְאִיד אֶמְרָנָא דְּאִית
 פְּרוּדָא בְּאַתְנוּן. אֲלָא הָאִי אֶתְמַר, בְּדִרְגִין דְּאַתְבְּרִיאוּ
 וְאַתְקְרִיאוּ בְּשִׁמְיָהּ. וְלֹא דְּאִינוּן אִיהוּ מִמֶּש. הָדָא הוּא דְּכְתִיב,
 (ישעיה מג) כָּל הַנְּקָרָא בְּשִׁמִּי וְלִכְבוּדִי בְּרִאֲתִיו יַעֲרִתִּיו אִף עֲשִׂיתִיו.
 דְּאִית אֶתְנוּן דִּידוּד בְּאַעֲלִלוּת, דְּלִית בְּהוּן פְּרוּדָא וְהַפְּסָקָה,
 דְּאִינוּן כְּמַבּוּעִין לְגַבִּיָּהּ, דְּאַשְׁקִיין לְאִילָנִין. וּבְגִין אֵלִין
 דְּאַתְבְּרִיאוּ, אֲדַמְיִין י' לְרִישָׁא, ו' לְגוּפָא, ה' ה' לְעֶשֶׂר אַעֲבָעִין.
 אֲבָל עֲלוֹת הָעֲלוֹת עַל כֻּלָּא, דְּאַתְקְרִי יְדוּד, אֶתְמַר בֵּיהּ, (ישעיה
 מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאַשׁוּהָ יֹאמֵר קְדוֹשׁ. (ישעיה מ) וְאֵל מִי
 תְדַמְיוּן אֵל וּמָה דְּמוֹת תַּעֲרֻכוּ לוֹ. (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ לֹא שְׁנִיתִי. לֹא
 מִטִּי בֵּיהּ חוּבִין לְאַפְרָשָׁא אֶתְוִי, י' מַה, ו' מַה, דְּלִית בֵּיהּ
 פְּרוּדָא. וְעֲלִיָּהּ אֶתְמַר, (תהלים ה) לֹא יִגְוֹרֵךְ רָע. אִיהוּ שְׁלִיט עַל
 כֻּלָּא, וְלִית מֵאן דְּשְׁלִיט בֵּיהּ. אִיהוּ תְּפִיס בְּכֻלָּא, וְלִית מֵאן
 דְּתְפִיס בֵּיהּ. וְאִיהוּ לֹא אֶתְקְרִי יְדוּד, וּבְכָל שְׁמָהּ, אֲלָא
 בְּאַתְפְּשֻׁטוֹת נְהוּרִיָּה עֲלִיָּהּ. וְכֵד אֶסְתָּלִּיק מְנַיָּהּ, לִית לִיהּ
 מְגַרְמִיָּה שֵׁם כָּלֵל מְנַהוּן. (קהלת ז) עֲמוֹק עֲמוֹק מִי יִמְצְאוּנוּ.
 לִית נְהוּרָא יָכִיל לְאַסְתָּכְלָא בֵּיהּ, דְּלֹא אֶתְחַשְׁכַּת. אֶפִּילוּ כְּתֵר
 עֲלִיוֹן, דְּאִיהוּ נְהוּרִיָּה תְּקִיף עַל כָּל דְּרָגִין, וְעַל כָּל חֵילִי
 שְׁמִיָּא, עֲלָאִין וְתַתָּאִין, אֶתְמַר עֲלִיָּהּ, (תהלים יח) יִשֶׁת חֲשׁוֹךְ סִתְרוּ.
 וְעַל חֲכָמָה וּבִינָה, (תהלים צז) עֲנֵן וְעַרְפֵּל סָבִיבִיו. כָּל שְׁכֵן שְׂאֵר
 סְפִירָאן. כָּל שְׁכֵן חִיוֹן. כָּל שְׁכֵן יְסוּדִין, דְּאִינוּן מְתִים. אִיהוּ סוּבָב
 עַל כָּל עֲלָמִין, וְלִית סוּבָב לוֹן לְכָל סְטָרָא, עֵילָא וְתַתָּא, וְלֹא אַרְבַּע
 סְטָרִין, בַּר מְנִיָּה. וְלִית מֵאן דְּנִפְיֵק מְרֻשׁוּתִיָּה לְבַר. אִיהוּ מְמַלָּא
 כָּל עֲלָמִין. וְלִית (ס"א אֶלְהָא וְכו' לוֹן בַּר מְנִיָּה) אֶתְחַרָּא מְמַלָּא לוֹן.

אִיהוּ מְחִיָּה לֹוֹן וְלִית עָלֶיהָ אֱלֹהָא אַחְרָא, לְמִיָּהֵב לִיהּ חֵיִין. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (נחמיה ט) וְאַתָּה מְחִיָּה אֶת כּוֹלָם. וּבְגִינִיָּה אָמַר
 דְּנִיָּאֵל, (דניאל ד) וְכָל דְּאָרִי אַרְשָׁא כְּלָא חֲשִׁיבִין וּכְמַעְבְּיָיָה עֲבִיד
 בְּחִיל שְׁמַיָּא. אִיהוּ מְקֻשֵׁר וּמִיָּחַד זִינָא לְזִינִיָּה, עֵילָא וְתַתָּא. וְלִית
 קוֹרְבָּא לְהוּ בְּדִ' יְסוּדִין, אֱלָא קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אִיהוּ
 בִּינִיָּיָהוּ.

מִיד דְּחִבּוּ, אֵלִין דְּאֵתְקֵרִיאוּ בְּנִים אַתָּם לִידוֹד אֱלֻקִּיכֶם, אֲסַתְּלֶק
 מִן אַתְוּוֹן, אֲשַׁתְּאָרוּ בְּפִרוּדָא. וּמֵאִי תְקוּנִיָּה, לְקֶרְבָּא אַתְוּוֹן
 בְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, 'י בְּה', ו' בְּה'. אוּף הָכִי אֵינּוֹן עֲבָדִין דִּילִיָּה,
 מְסַטְרָא דְחִוּוֹן. בְּחוּבִין דְּלֵהוֹן גְּרָמוּ לִיָּה, לְאַסְתְּלֶקָא מְגַהוֹן. מֵאִי
 תְּקַנְתָּא דְּלֵהוֹן. לְנַחְתָּא קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלֵיָּהוּ, לְקֶרְבָּא לֹוֹן.
 אוּף הָכִי אֵינּוֹן דְּהוּוּ מֵאַרְבַּע יְסוּדִין, דְּאֵינּוֹן עֲאָנָא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, דְּגִרְמוּ לְסֻלְקָא קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִינִיָּיָהוּ. מֵאִי תְּקַנְתָּ.
 לְקֶרְבָּא לֹוֹן לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִין דָּא בְּכֻלְהוּ מְנִי, קֶרְבֵּן לִידוֹד, אֶת קֶרְבְּנִי לְחַמִּי לְאַשְׁי. אוּף
 אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבִקְר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה
 בֵּין הָעֶרְבָּיִם. וּכְתִיב (וְלִקְחַתָּ) (ויקרא ה) שְׁתֵּי תוֹרִים אוּ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה,
 כָּל זִינָא אֲזִיל לְזִינִיָּה. וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַרֵּב כְּלָא בְּאַתְרָא דָּא,
 אִיהוּ עֵלֵת עַל כְּלָא, דְּלִית אֱלֹהָא בַּר מְנִיָּה. וְלִית מֵאֵן דִּיכִיל
 לְקֶרְבָּא חִילִין, בַּר מְנִיָּה.

אַבְל חִילִין דְּאוּמִין עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, אֵינּוֹן מְסַטְרָא
 דְּפִרוּדָא. וְוִי לְמֵאֵן דְּגִרִים בְּחוּבוֹי, לְאַעְלָא אַתְוּוֹן וְחִוּוֹן
 וְיְסוּדִין. דְּמִיד אֲסַתְּלֶק קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִישְׂרָאֵל. וְיִיעֲלוֹן
 אוּמִין עוּבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת בִּינִיָּיָהוּ. לִית לֹוֹן קְרִיבוֹת
 בְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלִית קוֹרְבָּנִין בְּחוּצָה לְאַרְצָא. וּבְגִין דָּא

אוֹקְמוּנָה רַבָּנָן, הִדְר בְּחוּצָה לְאַרְצָן דְּזוּמָה כְּמִי שְׂאִין לוֹ אֵלוֹת.
 בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְאָמַר מְלִין אֱלִין, גַּחְתּוּ כָּל אַתְוּוֹן קַדִּישִׁין, וְחִיוֹן
 קַדִּישִׁין, וְד' יְסוּדִין, לְגַבִּיּוּה, וּבְרִיכוּ לֵיהּ וְאָמְרוּ, עַל יְדֵךְ רַעֲיָא
 מְהִימְנָא, גַּחִית עֲלֵן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְתַקְרָבִין זִינָא (דף רכ"ה ע"ב)
 לְזִינִיּוּה, בְּרִיךְ אַנְתָּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאַרְבַּע יְסוּדִין. כְּעַן
 אַתְבְּרִיר כִּלְא עַל בּוּרְיִיּוּה. (ע"כ רעיא מהימנא) (ובחבורא קדמאה קיבה רל"ד

(ע"ב)

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לא) בְּטַח בְּיַי וְעֵשָׂה טוֹב שְׂכֵן אֶרֶץ וְרַעַה
 אֲמוּנָה. בְּטַח בְּיַי, כַּדְקָא יְאוּת. וְעֵשָׂה טוֹב, תְּקוּנָא
 דְּבְרִית קַדִּישָׁא. דְּתַהֵא מְתַקֵּן לֵיהּ, וְנָטִיר לֵיהּ כַּדְקָא
 יְאוּת. וְאִי תַעֲבִיד דָּא, אַנְתָּ תַהֵא הַכָּא בְּאַרְעָא, וְיִתְזוּן
 מִנָּךְ, וְיִתְפְּרַנְס מִנָּךְ, הֵהִיא אֲמוּנָה דְלַעֲיִלָּא.

וְתוּ, (ס"א מתקן ליה ונטיר ליה. שכן ארץ ארץ קדישא עלאה ארץ החיים דההיא ארץ

תשרי בההוא טוב. ורעה אמונה ההיא אמונה דלעילא יתזון ויתפרנס מניה על ידך.

וְאִי תַעֲבִיד דָּא) תַתְעַנַּג עַל יַי וְיִתֵּן לָךְ מִשְׂאֵלוֹת לְבָךְ. כָּל דָּא
 אַתְתַּקְנַת בְּתַקוּנָא דְבְרִית. כִּיּוֹן דְאַתְקַנַת בְּרִית, אַתְקַן
 כִּלְא. פְּנִיחָם בְּגִין דְקַנְיַי עַל בְּרִית דָּא, זָכָה לְכִלְא. וְלֹא
 עוּד אֶלָּא דְאֶגִּין עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וּבִיּוּה אַתְקַיִים וְהַתְעַנַּג
 עַל יַי. דְהָא סָלִיק וְאַתְקַשֵּׁר לַעֲיִלָּא, (וְאַנְהִיר) בְּאוּר קַדְמָאָה
 דְבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְגַנְיֵז לֵיהּ. בְּהֵהוּא אוּר דְאַתְהֵנִי
 אַבְרָהָם מִנִּיּוּה, וְאַהֲרֹן כִּהֵנָּא אַתְקַשֵּׁר בֵּיּוּה.

לְבַתֵּר דְּאַסְתִּלַּק לְכַהֲנָא רַבָּא, לָא אֲדַכֵּר לִיָּה קַטְלָנוּתָא
 דְּזִמְרִי, וְלָא יָאוּת בְּגִין דְּלָא יִתְאַחַד כָּלֵל בְּעַנְפוּי
 דְּסִטְרָא אַחְרָא, וְלָא אֲתַחֲזִי לְאַדְכָּרָא עָלֵיהּ. דְּכָל מַאן
 דְּקָטִיל, עַנְפִּין דְּסִטְרָא אַחְרָא אֵית בֵּיהּ. וּפְנִיחַס הָא
 מִתְאַחִיד בִּימִינָא, וְלִית לִיָּה חוּלְק בְּסִטְרָא אַחְרָא כָּלֵל,
 וְעַל דָּא לָא אֲדַכֵּר הָכָא. מַה דְּאַתְחֲזִי שְׁבַחָא, אִיהוּ גְּנָאי
 לִיָּה, וּנְחִיתוּ מִדְּרָגָא עֲלָאָה דְּאַתְאַחִיד בֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב
 הַמוֹפֵה אֲשֶׁר הוֹפֵה סֶתֶם, וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמוֹפֵה, וְלָא אֲדַכֵּר
 עַל יְדָא דְּמַאן.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחַס, זַכָּאָה דְּרָא דְּשִׁמְעִין מִלְךְּ בְּאוּרֵייתָא,
 וְזַכָּאָה חוּלְקֵי דְּזַכִּינָא לְכַךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 זַכָּאָה דְּרָא, דְּאַנְתָּ וְחִסְדוֹתֶךָ אֲשֶׁתְּכַח בְּגוּוֹיָהּ. עַד דְּהוּוּ
 יִתְבִּין וּמְפִיִּסִין דָּא לְדָא, אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה דְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן, וְאַשְׁכַּח לֹון תַּמָּן. אָמַר רַבִּי פְּנִיחַס, וְדָאי דְּכְתִיב,
 (בראשית לב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כֹּאֲשֶׁר רָאִם מַחְנֶה אֱלֹהִים זֶה. אָמַר
 לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, תִּיב בְּרִי, וְאִימָא קָרָא.
 יִתִּיב רַבִּי אֶלְעָזָר.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב
 הִלֵּךְ לְדֶרֶכוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ
 מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. מֵאִי וַיִּפְגְּעוּ
 בּוֹ. אֶלָּא אֵית פְּגִיעָה לְטַב.
 רַעִיא מַהִימְנָא
 אֶלָּא פְּגִיעָה אִיהִי פִּיּוֹסָא,
 דְּכִד יִיתִי חֲתָן לְגַבִּי
 כְּלָה, לִית אֲרַח לְחֲתָן
 לִיִּחְדָּא בְּכְלָה, אֶלָּא

בְּפִיּוּסָא. וּלְבַתֵּר יַעֲבֹד עִמָּה
לִינָה. וְהֵינּוּ (ד"א וַיִּלֵּן שָׁם) כִּי
בָּא הַשֶּׁמֶשׁ.

אָמַר רַעְיָא מְהִימָנָא, אִי הָכִי
מָאִי נִיהוּ כִּי בָּא

הַשֶּׁמֶשׁ דְּהָא אַרְח דְּרִשָּׂא
אוּקְמוּהָ, לְשׁוֹן כְּבִינָה, וְהֵינּוּ
כִּי בָּא הַשֶּׁמֶשׁ. אֶלָּא מִהָכָא
אוּלִיפְנָא, מָאֵן דְּמִיחַד
בְּאַתְתִּינָה, צְרִיךְ בְּלִילָא
לְמַכְבֵּי שְׂרָנָא, וּבִימָמָא לָאו
אַרְח דְּרַבְּנֵן לְשִׁמְשׁ מְסַתָּן,
אֶלָּא בְּלִילָה, אַרְח צְנַעָא.
וּבְגִין דָּא, מְתִי אַתְעָבִיד
לִינָה. כִּי בָּא הַשֶּׁמֶשׁ,
דְּאַתְפְּנִי שְׁמִשָּׂא מַעְלָמָא.

וּבְגִין דָּא, אוּף הָכִי דְצְרִיךְ
לְאַתְכַּפְּיָא

שְׁמִשָּׂא, וְהָכִי צְרִיךְ
לְאַתְכַּפְּיָא מֵאֲלֵין מְלֹאכִין,
דְּאֵינּוּן מֵיַצֵּר הַטּוֹב מִימִנָּא,
כְּכַמְה מְשַׁרְיָין. וּמֵיַצֵּר הָרַע,
דְּאֵזִיל לְשִׁמְאָלָא כְּכַמְה
מְשַׁרְיָין. וּבְגִין דָּא, בְּתֵר
דְּאַתָּא צְפָרָא, אָמַר כְּאַשְׁר

וְאִית פְּגִיעָה לְבִישׁ. וְאִית
פְּגִיעָה לְצִלוֹתָא. אֶלָּא
בְּשַׁעְתָּא דְּהוּה אֵזִיל לְחָרְן,
מִה כְּתִיב. (בראשית כח) וַיִּפְגַּע
בַּמָּקוֹם, צִלוֹתָא דְעַרְבִית
הוּה דְצִלִי בְּהוּוּא מָקוֹם.
כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (שמות לג) הִנֵּה
מָקוֹם אֲתִי. וְצִלוֹתָא דְעַרְבִית
בְּהוּוּא אַתֵּר אַתְחַזִּי.

תּוּ וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, מְלִי
פִּיּוּסִין אִיהוּ. דְּאַתָּא
שְׁמִשָּׂא קְדִישָׂא לְגַבִּי
סִיְהָרָא, בַּעֲלָה לְגַבִּי אַתְתָּא.
מְכָאֵן דְּלֹא יְאוּת לְבַעַל
לְמִיתִי לְגַבִּי אַתְתָּא, אִי לֹא
הוּי בְּמְלִי פִּיּוּסִין לְפִיּוּסָא
לָהּ. דְּכְתִיב וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם,
וּלְבַתֵּר וַיִּלֵּן שָׁם. כִּד הוּה
אַתִּי יַעֲקֹב מִחָרְן, מִה כְּתִיב,
וַיִּפְגַּעוּ בּוֹ, שְׂדֵרֶת הִיא
לְפִיּוּסָא לִיָּה, לְמִיתִי לְגַבְּהָ.

רָאִים. וּמִסְטָרָא דִּיעֻקֵּב דִּיהוָה
אִישׁ תָּם, לֹא הָיָה עִמִּיה
אֵלָּא חַיִּילִין דְּמִלְכָּא
וּמְטָרוֹנִיתָא. וּבְגִין דָּא וַיִּקְרָא
שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵים.
אֵינּוֹן מִלְּאֲכִין דִּימָמָא כְּתִיב.
כַּאֲשֶׁר רָאִים מַחְנֵה אֱלֹהִים
זֶה. וְכֵן אַתּוּ מִלְּאֲכִים
דְּלִילִיא, דְּאִתְכַנְּשׁוּ בְּהַדְרִיה,
לְנִטְרָא לִיה אָמַר וַיִּקְרָא שֵׁם
הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵים.

בְּגִין דְּעֻלוֹתָא אִיהִי כְּלָה,
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר
הַשִּׁירִים ד) אֲתִי מִלְּבָנוֹן כְּלָה
אֲתִי וְגו'. אֲתִקְרִי הָכָא אֲתִי.
וּבְאֹרִייתָא דְּבִכְתָּב אֲתִמַּר
עָלָה, (שְׁמוֹת לג) הִנֵּה מָקוֹם
אֲתִי. וּבְגִין דְּאִיהִי
אֲתִקְרִיאַת מָקוֹם בְּעֻלְמָא
דִּין, אֲתִמַּר בָּהּ וַיִּפְנַע בַּמָּקוֹם
וַיִּלֵּן שֵׁם.

וּבְגִין דָּא אִיהִי אֲמַרְתָּ, (ירמיה
ט) מִי יִתְנַנֵּי בַּמַּדְבָּר
מִלּוֹן אֹרְחִים. דְּהוֹת רְשׁוֹ
בְּפָנֵי עַצְמָהּ, וְלֹא עִם אֵינּוֹן

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאִים.
מֵאֵי כַּאֲשֶׁר רָאִים.
אֵלִין מִלְּאֲכִין דִּיוֹם,
וּמִלְּאֲכִין דְּלִילָה הוּוּ,
וְאִתְכַסִּיאוּ מִנִּיה, וּלְבַתֵּר
אֲתַגְלִיין לִיה. וְעַל דָּא
כַּאֲשֶׁר רָאִים, כְּתִיב מַחְנֵה
אֱלֹהִים זֶה. מִהֲכָא דִּיהוּוּ אֵלִין
דִּימָמָא, וְאֵלִין דְּלִילִיא.
אֵינּוֹן דְּלִילִיא כְּתִיב בְּהוּ, (דף
רכ"ו ע"א) מַחְנֵה אֱלֹהִים, וְאֵינּוֹן
דִּימָמָא, כְּתִיב בְּהוּ, זֶה. וְעַל
דָּא וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
מַחְנֵים. תְּרִין מִשְׁרִיין.
וְהַשְּׁתָּא מִשְׁרִיין קַדִּישִׁין
חֲמִינָא הָכָא. זַכָּא אֲרַחֵי
דְּאֲתִינָא הָכָא.

(דף רכ"ו ע"א)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאֵן
דְּפִתַח פִּתְחָא יִמָּא.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תְּנִינָן, כֹּל

דְּקַבְעִין לָהּ חוּבָה עִמָּהוּן,
 בְּלֹא חֶתָן דִּילָהּ. וּבְכָל
 שְׁעֵתָא דְּדִבְרַי נָשׁ מְצַלִּי,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים
 וְנִטְר לֵיהּ. וְרָזָא דְּמַלְאָה,
 (בראשית כד) וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֲהַ
 לָהּ. וְלִית אִישׁ, אֶלָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (שמות טו) יִי אִישׁ
 מִלְחָמָה. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא
 טָרָם כְּלָה לְדַבְרֵי וְהִנֵּה רַבְּקָה
 יוֹצֵאת, בְּגוֹן (זכריה ט) וַיֵּצֵא
 כְּבָרְק חֲצוֹ.

וְאִי תִימְרוּן, דְּהָא אוּקְמוּהָ
 רַבְּנֵן, לְעִשְׂרָה קַדְמָא
 שְׂכִינְתָא וְאַתֵּיא, לְאַחַד עַד
 דִּיתִיב. לְעִשְׂרָה דְּהִיא י'
 קַדְמָה ה'. לְאַחַד דְּאִיהוּ ו',
 עַד דִּיתִיב, לָא אַתֵּיא לְגַבִּיחָה
 ה' תִּנְיִינָא. וְרָזָא דְּמַלְאָה,
 דְּבִאֲתַר דְּלִית תַּפְּן י"ה, לָא
 אַתֵּיא תַּפְּן ה'. וּמֵאן דְּבִעֵי
 לִיחְדָּא אַתְּוּוֹן, צְרִיךְ בְּתַחֲנָה
 וּבְתַחֲנוּנֵי. וּבְגִין דָּא, (דברים א)
 וְאַתְחַנֵּן אֵל יי, בְּאֲדַנְיִ

מֵאן דְּאָמַר תְּהִלָּה לְדוֹד בְּכָל
 יוֹם תְּלַת זְמַנִּין, אִיהוּ בַר
 עֲלָמָא דְּאֵתִי. וְהָא אַתְמַר
 טַעֲמָא. אִי בְּגִין פְּרִנְסָה
 וּמְזוּנָא דְּכָל עֲלָמִין, תְּרִין
 זְמַנִּין אֵינּוּן בְּכָל יוֹמָא
 בְּצַפְרָא וּבְפַנְיָא, דְּכְתִיב,
 (שמות טו) בַּת יִי לָכֶם בְּעָרֵב
 בֶּשֶׂר וְגו', אַמַּאי תְּלַת זְמַנִּין
 בְּכָל יוֹמָא. אֶלָּא תְּרִין
 לְמְזוּנָא דְּבְנֵי אֵינְשֵׁי וּדְכָל
 עֲלָמָא. וְחַד לְמִיחָב תּוּקְפָא
 לְהֵהוּא אַתְר דְּפִתִּיחוּ יְדוּי.

וְתִרִין מְזוּנִין אֵלִין מְשַׁנְיִין
 דָּא מִן דָּא, וּכְלָהוּ
 תְּלַת מְזוּנֵי פְתִיבֵי הָכָא,
 (תהלים קמה) וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, דָּא מְזוּנָא
 דְּעֵתִירִי, דִּיהִיב מִיכְלָא סְגִי
 בְּעֵתוֹ, הָא חַד. תְּרִין, דְּכְתִיב
 וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן, דָּא

לְשִׁכְנֵתָא בְּתַחֲנוּנִים.
וּלְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵי,
עַד הָכָא.

אֵת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה
בַּבֶּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ
הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְפָּיִם.
דְּאִיהוּ רֹזָא דְכַבְשֵׁי
דְּרַחֲמָנָא, דְּאוּקְמוּהָ עַלֵּיהוּ
רַבְּנֵי גַבֵּי כַבְשֵׁי דְרַחֲמָנָא
לְמַה לָּךְ. אֵלָּא מְלִין דִּיהוּן
תַּחֲוֹת כַּבְשׁוּנֵי דְעַלְמָא, יְהוּן
מְכוּסִין תַּחֲוֹת לְבוּשָׁךְ. מַה
לְבוּשׁ אִיהוּ מְכַסֶּה עַל גּוּפָא,
אוּף הֵכִי צְרִיךְ לְכַסְּאָה רְזִין
דְּאוּרֵייתָא. כֹּל שְׂכַן רְזִין
דְּקַרְבָּנִין, דְּאֵינּוּן כְּגוּוֹנָא
דְּקַרְיָבוּ דְּאֵתְתָא לְגַבֵּי
בַּעֲלָה.

וּמַה קַרְיָבוּ דְּתַרְוּוּיָהוּ צְרִיךְ
בְּאֵתְכַסְּיָא. אוּף הֵכִי
צְרִיךְ קַרְבָּן לְכַסְּאָה לוּן,
מְבַנֵּי עַרְיִין רְשִׁיעֵיָא
חֲצוּפִין, דְּלִית לוּן בִּשְׁת
פְּנִים וְלֹא עֲנֻהָ. וּכְמַה מִינֵי
מְמַזְרִין אֵינּוּן, בְּנֵי עַרְוֹת,

מְזוֹנָא דְּמִסְכְּנֵי, דְּאֵינּוּן
שְׂבִיעִין מְרֻצוֹן, וְלֹא מְגוּ
מִיכְלָא סְגִי. תְּלַת דְּכְתִיב
פּוֹתַח אֵת יְדֶךָ, דָּא תּוּקְפָא
לְהוּא אַתָּר, וּבְפִתִּיחוּ
דִּידוּי, נְפָקָא רְצוֹן וְשְׂבַעָא
לְכָלָא.

תּוּ הֵכִי אוּלִיפְנָא, דְּלֹא
אִיהוּ אֵלָּא תְּרֵי זְמַנֵּי,
בְּגִין מְזוֹנָא וּפְרֻנְסָה בְּכָל
יוֹמָא. דְּאֵלִין חֵיּוּבָא עַל בַּר
נֶשׁ. וְאִי אָמַר יִתִּיר, לָאו
בְּגִין חוּבָה אִיהוּ, אֵלָּא בְּגִין
שְׂבַחָא גּוּ תּוּשְׁבַחָן דְּזְמִירוֹת
דְּדוֹד מְלָכָא. (ס"א דְּנִפְיִק יְדוּי

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְרִיךְ לְשַׁבְּעָה מְרֻצוֹן וְעַל
דָּא לָאו חֵיּוּבָא הוּא אֵלָּא תְּרֵי זְמַנֵּי בְּיוֹמָא
וּשְׂבַחָא אִיהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַת לוּ
זְמִירוֹת דְּדוֹד מְלָכָא) מַאי טַעְמָא.
בְּגִין דְּפְרֻנְסָה לָא חֲזִי
לְמִשְׁאַל אֵלָּא בְּתַר צְלוֹתָא

בְּנֵי גְדָה, דְּנָדַד ה' מְנָה,
 וְאַשְׁתַּכַּח בְּאַתְרָהּ. שְׁפָחָה
 בַּת אֵל נֶכֶד זֹנָה. וְהָאִי אִיהוּ
 רָזָא, (משלי ל) תַּחַת שְׁלֹשׁ
 רְגֵזָה אֶרֶץ וְגו', תַּחַת עֶבֶד כִּי
 יִמְלֹךְ וְנִבֵּל כִּי יִשְׁבַּע לָהֶם
 וְשִׁפְחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבִירָתָהּ.
 דְּנָדַד ה' מֵאַתְרָאָה, דְּאִיהִי
 מְטָרוֹנִיתָא, יֵצֵר הַטּוֹב.
 וְעֵאלָא בְּאַתְרָהּא שְׁפָחָה
 יֵצֵר הָרַע.

וְרָזָא דְּמִלָּה, (ויקרא יד) כְּנֻנֵעַ
 נִרְאָה לִי בַּבַּיִת, הֵינְנוּ
 דָּם טָמֵא דְּנִגְדָה. וּמָה הָתָם
 וְהַסְּגִירוּ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים.
 אוֹף הָכִי (ויקרא טו) שִׁבְעַת
 יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָהּ. (ולית
 מצורע וכו' עד לה' אלהיכם נדפס
 בפרשת צו דף ל"ג ע"ב) זְכָאִין אֵינְוִן
 אַבְרָם דְּמִתְקַדְשֵׁי בְּשַׁעַת
 תְּשֻׁמִּישׁ, דְּאֵינְוִן עֵצִי הָעוֹלָה,
 דְּאַחִידֵן בְּהוּן אֲשֵׁין קַדִּישֵׁין,
 שֵׁם יְדוּד דְּאַחִיד בְּאֲשֵׁין
 דְּלֵהוּן. וּבְגִין דָּא (ישעיה כד)
 בְּאוּרִים כְּבָרוּ יְיָ עַל פִּין

וּפְרֻנְסָה דְּמֵאֲרִיָּה. מְלָכָא
 יִיכּוֹל בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתָּר
 יִיכּוֹלֵן עֲבָדוּי.

הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שיר השירים
 ה) בָּאתִי לְגַנִּי אַחֻתִי
 כִּלָּה אֶכְלֵתִי יַעֲרִי עִם דְּבִשִׁי
 שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֶלְבִי, לְבַתָּר
 אֶכְלוּ רְעִים. אֶכְלֵתִי יַעֲרִי,
 דָּא צְלוֹתָא דְּמִיּוֹשֵׁב. עִם
 דְּבִשִׁי דָּא קְרִיאַת שְׁמַע.
 אֶכְלֵתִי יַעֲרִי דָּא צְלוֹתָא
 דְּמִיּוֹשֵׁב, הֵהוּא יַעַר
 לְבָנוֹן, יוֹצֵר אוֹר (ס"א מְשָׁרְתִים)
 וְהָאוֹפָנִים וְחֵיוֹת הַקֶּדֶשׁ, (כולם
 קְדוּשִׁים) כָּל הַנִּי אֶקְרוּן יַעַר
 אֵילָנִין וְנִצְיָבִין דְּבִיָּה. עִם
 דְּבִשִׁי דָּא קְרִיאַת שְׁמַע,
 דְּאִיהוּ מְתִיקוּ דְּכֻלָּא, בְּכַמָּה
 צוּפִין וּמְתִיקִין.

שְׁתִּיתִי יֵינִי, דָּא צְלוֹתָא,
 דְּמַעוּמַד, מְטִיבוּ (ס"א מְשִׁיכוּ)

כְּבִישֵׁי דְרַחֲמָנָא, הֵיִינוּ אֶת
הַכְּבִישׁ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּכֶקֶר
וְאֵת הַכְּבִישׁ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
הָעֶרְבִים.

שְׁלִימוּ דִקְרָא, וְעִשִׂירִית
הָאֵיפָה סֵלֶת.

וּכְפֹאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּאֲנָגִיד
מְמוּחִיה, טְפָה סֵלֶת נְקִיָּה
בְּלֹא פְסוּלֶת. וְאִיהִי רְמִיזָא
בְּאֵת " מִן אֲדַנְי", כְּלִילָא
בְּעֶשֶׂר סְפִירָאן. דְּאִיהִי
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית רְבִיעִית
הַהִין. וְאִיהִי בְּלוּלָה,
בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּתַלְמוּד,
בְּקַבְלָה. (כאן שׂיך מזה שכתוב בדף
רמ"ד ע"א אמר רעיא מהימנא ועשירית

האיפה)

יְחֻקָּאל כִּד חֲמָא שְׂכִינְתָא
מְגוּ קְלִיפִין, חָזָא
עֲמָה עֶשֶׂר סְפִירָאן. בְּלֹא
פְרוּדָא כְּלָל. וְאֵלִין אֵינּוּן
מוּחָא, מְלַגּוּ, כְּלָהוּ חָזָא לּוֹן
מְגוּ נְהַר כְּבֶר דְּלִתְתָא, אִיהִי
(תהלים סח) רַכְבּ אֱלֹהִים
רְבוּתִים, כֹּל רְבוּא עֶשֶׂר

דֵּיִינָא עֲלָאָה דְּאֲתַנְטֵר. וְדָא
בְּשִׁלְשׁ בְּרָכוֹת רֵאשׁוֹנוֹת. עִם
חֲלָבֵי, אֵלִין אֵינּוּן שִׁלְשׁ
בְּרָכוֹת אַחֲרוֹנוֹת, וְאֲתַכְּלִילֵן
אֵלִין בְּאֵלִין. עַד כְּעַן מִיכְלָא
דְּמִלְכָא. לְבַתֵּר דְּאֲכַל
מִלְכָא, אֲכַלוּ רַעִים לְעִילָא,
שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים לְתַתָּא.
וְעַל דָּא לִית חֵיּוּבָא דְּמִזּוּנָא
אֶלָּא לְבַתֵּר צְלוּתָא.
בְּצְלוּתָא דְּמִנְחָה (בְּעֶרְב) קוּדְם
צְלוּתָא מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין
דְּעַד לָא אֲשַׁתְּכַח דֵּינָא
קְשִׁיא, בְּעוּד דְּאֲנַפִּין
דְּמִלְכָא נְהִירִין, יִימָא תַהֲלָה
לְדוּד, בְּהֵאֵי סְדוּרָא דְּמִזּוּנָא.
דְּלְבַתֵּר דְּדִינָא שְׂרִיא וְתִלִּי
עַל עֲלֻמָּא, לָא שַׁעֲתָא
אִיהוּ. אֲתָא רַבִּי פְּנִיחַס
וּנְשָׁקִיָּה.

אֶלְפִין, רְבוּתִים כ' אֶלֶף, אֶפִיק תִּירֵי שְׁאִינָן, אֲשֶׁתְּאָרו תִּמְנֵי סָר,
 בְּחוּשְׁבֵן ח"י עֶלְמִין. דְּכֻלִּיל עֶשֶׂר סְפִירָאן, דְּאֶתְלַבֵּשׁ בְּט"ט מִן
 מְטֵטְרוֹן. ט"ט מִן טְטֻפֶת, וְאֶתְמַר בִּיהַ (דְּבָרִים ו) וְהָיוּ לְטְטֻפֶת בֵּין
 עֵינֵיד. מֵאן עֵינֵינוּ. אֶלִין לְעֵילָא, דְּאֶתְמַר בְּהוּ (יחזקאל א) גִּפְתָּחוּ
 הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאֶה מְרָאוֹת אֱלֹהִים. מֵאן מְרָאוֹת. אֶלִין אֵינוֹן עֶשְׂרָה
 מְרָאוֹת דְּמְטֵטְרוֹן, דְּתָזָא בְּשָׂרְגָא בְּגוּ עֶשְׂרִישִׁיתָא. תִּשְׁעַ
 בְּאֶתְגַּלְיָא, וְחַד סְתִים.

מְרָאָה חֲדָא דְּאִיהוּ חִזוּן קַדְמָאָה מֵאֵלוּ עֶשְׂרָה, דָּא אִיהוּ דְּאֶתְמַר
 בִּיהַ, (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ בְּמְרָאָה אֶבֶן
 סְפִיר דְּמוֹת כֶּסֶף. וְאֶף עַל גַּב דְּאֶתְפָּרֵשׁ לְעֵילָא, צְרִיד לְחֲדָתָא
 עֲלֵיהַ מְלִין דְּחֲדוּשִׁין.

אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, לְמִשְׁרֵינֵין דְּלְעֵילָא, מֵאן דְּמַצְלִי, בֵּין יְהֵא
 גְבוּר, בֵּין יְהֵא חֲכָם, בֵּין יְהֵא עָשִׂיר. בְּזֻכּוֹן גְּבוּר. חֲכָם
 בְּתוֹרָה. וְעָשִׂיר בְּטַעֲוֹת. לָא יִיעוּל בְּהִיכְלָא דָּא צְלוֹתִיהַ, עַד
 דְּתַחֲזוֹן בִּיהַ סִימְנֵין אֶלִין, דְּיִהֵב גְּרַמִּיהַ בִּיהַ תְּקוּנֵין דִּילִי. וּבְגִין
 דָּא אוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, אִם הָרַב דּוּמָה לְמֵלָאךְ יִי צְבָאוֹת
 תּוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ. לְמֵאן דְּיִהֵא רָשִׁים בְּאֶלִין סִימְנֵין בְּלְבוּשִׁיהַ,
 תְּקַבְּלוֹן צְלוֹתִיהַ. סִימְנָא חֲדָא דְּיִהֵא רָשִׁים בְּצְלוֹתִיהַ, בְּתַכְלֶת,
 בְּכַנְפֵי מַצֹּה צִיצִית. דְּאִיהוּ דְּמִי לָרְקִיעַ, דְּאִיהוּ מְטֵטְרוֹן. דְּיוֹקְנָא
 דִּילֵיהַ, תַּכְלֶת שְׁבַעֲצִיצִית.

וּבְגִין דָּא, שִׁיעוּר הַצִּיצִית אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, טְלִית שְׁהַקְטָן מִתְכַּסָּה
 בְּהַ רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ. וְהֵא אִיהוּ דְּאֶתְמַר בִּיהַ, (ישעיה יא) וְנָעַר
 קָטָן נוֹהֵג בָּם. וְהֵא אִיהוּ נוֹהֵג בְּד' חִיוֹן, דְּאֵינוֹן ד', וְאִיהוּ כְּלִיל
 (מלכים א י) יֵשׁ מַעְלוֹת לְכֶסֶף, דְּאֵינוֹן ו'. וּבְגִין דְּאִיהוּ כְּלִיל עֶשֶׂר,

מִתְּלַבְּשִׁין בֵּיה עֶשֶׂר סְפִירָאן, י'. וּבֵיה הָוּה אֲתַחְזִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּשִׁכְנֵינְתֵיה, דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, לְנִבְיָאִי.
וּמִסְטָרָא דְשִׁכְנֵינְתָא דְאִיהִי עֲשִׂירָאָה, תְּכֵלֶת שְׁפָעִיצִית, אִיהוּ
תְּכֵלֶת דְּכָל גְּוּוּנִין.

דְּאִיהִי תְּכֵלֶת דִּי סְפִירָאן. וּבֵיה (שְׁמוֹת ט) וְתֵכֵל כָּל עֲבוּדַת אֱהֵל
מוֹעֵד. וְאִיהִי לְשׁוֹן כְּלָה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר ז) וַיְהִי
בְיוֹם כֹּלֶת מִשְׁה לְהַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְאוּקְמוּהָ רַבְּנָן, כֹּלֶת כְּתִיב,
וְאִיהוּ תְּכֵלֶת דְּשָׂרְגָא, דְּאֲכִיל תְּרַבִּין וְעֲלָוּן.

וְעֲלִיה אָמַר יְחֻזְקָאֵל (יחזקאל א) דְּמֹוֹת כְּמִרְאָה אֶבְן סְפִיר דְּמֹוֹת
כְּפֵסָא. סְגוּלָה דְּהֵאִי אֶבְן, מֵאֵן דִּירִית לָהּ, לָא שְׁלֵמָא נֹרָא
דְּגִיְהֵנָם עָלֶיהָ. לִית נֹרָא בְּעֲלָמָא מְקַלְקֵל לָהּ, וְלָא כָּל מִינֵי
מִתְכּוֹת. כָּל שְׁבִין מִיָּא, דְּלָא מְזִיקוּ לָהּ. מֵאֵן דִּירִית לָהּ, אֲתַקְיִים
בֵּיה (ישעיה מג) כִּי תַעֲבוֹר בְּפָנַי אֲנִי וְגו'. וְכָל עֲלָאִין וְתַתְּאִין
דְּסְטָרָא אַחְרָא דְּחֵלִין מְגִיָּה. תְּכֵלֶת דִּימָא בְּגִינְיָה אֲתַמַּר, כִּי
תַעֲבוֹר בְּפָנַי אֲנִי. דְּבְסְגוּלָה דָּא, (שְׁמוֹת טו) סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה
בָּיָם, דָּא מְמַנָּא דְּמַצְרַיִם.

מְגוּוֹן דָּא, דְּחֵלִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין. מִשְׁרַיִין דִּימָא דְּחֵלִין מְגִיָּה.
וּמִשְׁרַיִין דְּרַקִּיעָא דְּאִיהוּ תְּכֵלֶת, מְגִיָּה דְּחֵלִין. מִשְׁרַיִין

דְּתְּכֵלֶת (ס"א וּמִשְׁרַיִין דְּרַקִּיעִין וּמִשְׁרַיִין) דְּנֹרָא דְּגִיְהֵנָם דְּחֵלִין מְגִיָּה.
וְהֵאִי תְּכֵלֶת (דף רכ"ז ע"א) אִיהוּ דִּין. דִּינָא אֲדֻנְיָ. דִּינָא דְּמַלְכוּתָא
דִּינָא וְתֵרִין גְּוּוּנִין רְשִׁימִין בְּטִלִית, חַד חוֹר, וְחַד תְּכֵלֶת.
וְעַל תֵּרִין גְּוּוּנִין אֲלִין אֲתַמַּר, (שְׁמוֹת כד) וְתַחַת רַגְלֵיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְת
הַסְּפִיר. לְבַנְת, לוּבָן דְּסְפִיר. דְּאִיהוּ כְּלִיל בְּתֵרִין גְּוּוּנִין, רַחְמֵי
וְדִינָא, חוֹר וְאוּכָם. אוּכָמוּ דְּתְּכֵלֶת. וְעַל תֵּרִין גְּוּוּנִין, רַמְיִזוּ רַבְּנָן,

מֵאִימַתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית, מְשִׁיבִיר בֵּין תְּכַלֶּת לְלֶבֶן.
 לְמַהוּי בְּרֵתָא דְּמִלְכָּא, קְרִיאַת שְׁמַע, יְחוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא,
 כְּלִיל מְתָרִין גְּוונִין אֵלִין, דְּאִינוּן יְדוּ"ד אֲדָנָי, רַחֲמֵי וְדִינָא.
 בְּגוּוּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא כְּלִיל ב' גְּוונִין, יְהוּ"ה אֲדָנָי לְמַהוּי
 רַחֲמֵי וְדִינָא, כִּסָּא דִּין וְכִסָּא רַחֲמִים. (מטטרון)

(יחזקאל א) כְּמַרְאֵה אֲבָן סְפִיר דְּמוֹת כִּסָּא. מֵאִי דְּמוֹת כִּסָּא. אֵלָא
 לְקַבֵּל בְּרִסְיָא, דְּאִית לִיה ע"ב גְּשָׁרִים. דִּיהָא בְּר נֶשׁ
 רְשִׁים בְּע"ב קְשָׁרִים, וְחוּלְיִין דְּעִיצִית, לְקַבֵּל ע"ב גְּשָׁרִים
 דְּכִרְסִיָּא. דְּאִינוּן ח"י קְשָׁרִים, וְחוּלְיִין לְכָל סְטָרָא. דְּכִרְסִיָּא
 דְּאִיהוּ ה', לְכָל סְטָרָא בְּד' חִיּוֹן דְּכִרְסִיָּא, דְּאִינוּן ד'.

וְשִׁית דְּרַגִּין דְּכִרְסִיָּא, דְּאִינוּן ו', וְדָא מְטָטְרוֹן, אִיהוּ כְּלִיל ד'
 חִיּוֹן. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה יא) וְנֶעַר קִטָּן נוֹהֵג בָּם.
 וְאִינוּן מִיכָּאֵל גְּבִרְיָאֵל נּוּרְיָאֵל רְפָאֵל. מְטָטְרוֹן (מלכים א י) שֵׁשׁ
 מַעְלוֹת לְכִסָּא, דְּסִלְקִין שִׁית מְאָה, עִיצִית בְּתָרִין יוּדִי"ן. וְאִי חָסֵר
 יוֹד, הָא חִירְק בְּאַתְרֵיהּ, הָכִי סִלְקָא. בְּכָל סְטָרָא בְּד' כְּנָפֵי,
 עִיצִית וְתַלְתָּ עֶשֶׂר חֲלִיִּין דְּעִיצִית, אִינוּן תְּרִי"ג.

וְעוֹד. שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכִסָּא, בְּרָזָא דָּא וְא"ו, סְלִיק לְחַשְׁבָּן י"ג,
 דְּאַתְרֵמִיז בְּתַלְתָּ תִּיבִין, וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיֵּט. דְּאִינוּן וְהוּ אֲנִי
 וְהוּ. חֲמֵשׁ קְשָׁרִין, ה' לְכָל סְטָרָא. א' טְלִית חַד לְכַלְהוּ. וּבְעַת ה'
 אֲשַׁתְּלִים ח"י. דְּאִינוּן ט"ט. לְמַהוּי חֲתִיה לְכָל סְטָרָא. כְּלִיל ד'
 חִיות. וּלְכָל חֲתִיה, אַרְבַּע אֲנָפִין, וְאַרְבַּע גְּדָפִין, אִינוּן ל"ב אֲנָפִין
 וְגְדָפִין. וְאִינוּן תְּלָיִין מִתְּחִיה דְּאִיהוּ אָדָם.

וְאִינוּן ל"ב, כְּחוּשְׁבָּן יו"ד ה"א ה"א. שְׁלִימוּ דְּלְהוֹן, וְא"ו. תְּלִיסֵר
 חוּלְיִין בְּכָל ד' כְּנָפֵי, וְהוּא"ו מִתְּיַחַד עִם כָּל אַרְבַּע חִיות,

וְאֲשֵׁלִים לְעֵילָא, אֲשֵׁלִים לְתַתָּא. עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אִיהוּ
מְטַטְרוֹן, לְאֲשֵׁלְמָא לְעֵילָא, כְּגוֹנוּנָא דִתְפֹּאֲרֵת, שְׁמִיהַּ כְּשֵׁם רַבִּיהַּ.
בְּעֲלָמוּ בְּדַמוּתוֹ אֲתַבְּרִי. דְאִיהוּ כְּלִיל כָּל דְרַגְיִן, מְעֵילָא לְתַתָּא,
וּמִתַּתָּא לְעֵילָא. וְאִיהוּ אַחִיד בְּאֲמַצְעִיתָא. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב,
(שמות כו) וְהִבְרִיחַ הַתֵּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקְּצֵה אֶל

הַקְּצֵה.

וְאִיהוּ כְּלִיל ד' אֲנַפִּין, וְאַרְבַּע גְּדַפִּין דְכָל חֵיָה וְחֵיָה דְלְעֵילָא,
דְאִינוּן, יְאֻדְרוּנְהִי. אִזּוּ יְשִׁיר מִשָּׁה. בְּכָל חֵיָה אַרְבַּע אֲנַפִּין,
וְאַרְבַּע גְּדַפִּין, כְּגוֹנוּנָא דָּא. א"ז בְּאַרְיָה. א"ז בְּשׁוּר. א"ז בְּנִשְׁר.
א"ז בְּאָדָם. דְאִינוּן ל"ב אֲנַפִּין וְגְדַפִּין, בְּחוּשְׁבַן א"ז ד' זְמַנִּין.
וְאִינוּן ד' אֲנַפִּין: יְדוּ"ד. אַרְבַּע גְּדַפִּין: אֲדָנִי. לְקַבֵּל ד' בְּגַדֵי זָהָב,
וְאַרְבַּע בְּגַדֵי לְבָן, דְלְבִישׁ כְּהֵנָּא לְכַפְּרָא עַל יִשְׂרָאֵל.
לְקַבֵּל, (תהלים נא) אֲדָנִי שֹׁפְתֵי תִפְתָּח. וְעֲלוּתָא. דִתְפֹּלָה יְדוּ"ד,
בְּחִתְיָמָה ח"י בְּרַכָּאן דְעֲלוּתָא. וְתַמְנֵי סְרִי זְמַנִּין יְדוּ"ד, אִית בְּהוּן
ע"ב אֲתוּוֹן, בְּחוּשְׁבַן וַיְכַלּוּ, דְכְּלִילָן בְּעַדִּיק ח"י עֲלָמִין.

וּבְאַרְבַּע חִוּוֹן, יְדוּ"ד אֲדָנִי. תַמְנֵי לְכָל סְטָרָא, אִינוּן ל"ב אֲתוּוֹן,
וּי"ג אֲתוּוֹן, דְאֲשֵׁתְכַחוּ מִן זְה"ו אֲנִי זְה"ו, הָא תִלַּת עֲשָׂר,
דְכְּלִילָן עֵילָא וְתַתָּא. בְּהוּן אֲשֵׁתְלִים אָדָם, דְאִיהוּ מ"ה, עֲמוּדָא

דְאֲמַצְעִיתָא.

לְעֵילָא בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, לִית, קְלִיפִין. (אסתר ד) כִּי אֵין לָבָא אֶל שַׁעַר
הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ שָׂק. לְתַתָּא אִית קְלִיפִין בְּמְטַטְרוֹן, דְאִיהוּ
בְּדִיוֹקְנָא דְעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא. דְבִזְמַנָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
לְבַר מַמְלְכוּתִיהָ, אֲתַבְּסִי בְּגְדַפִּין וְאֲנַפִּין דְעַבְד דִּילִיהָ, הֵדָּא הוּא
דְכְּתִיב, (שמואל ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיַּעַף.

וְאִינּוֹן קְלִיפִין דְּסִתְרִין לְד' חִיּוֹן דְּמִטְטְרוֹן, אִינּוֹן: תְּהוּ, (מלכים א יט)
 וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוּלָה וְחֹזֶק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לֹא
 בְּרוּחַ יְיָ. בַּה"ו, וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בְּרַעַשׁ יְיָ, הָא תְּרִין קְלִיפִין,
 יְרוּק וְחָנוּר, דְּקְלִיפִין דְּאַגְנוּזָא, חַד תְּהוּ, קוּ יְרוּק, תְּנַיִנָא בַּהוּ,
 אֲבָנִין מְפּוֹלָמִין, קְלִיפָא תְּקִיפָא, כְּאֲבָנָא מְפּוֹלָמָא. לְקַבֵּל תְּרִין
 קְלִיפִין אֵלִין, מוּזַן וְתַבְּנָן דְּחֻטָּה.

קְלִיפָא תְּלִיתָאָה, דְּקִיקָא. לְקַבֵּל סוּבִין דְּחֻטָּה, דְּהִכָּא אִיהוּ
 מִתְּדַבֵּק בְּחֻטָּה, וְלֹא יָכִיל לְאַתְּפָרְשָא מִתַּמְּנָן, עַד דְּטַחְנִין
 לִיה בְּרִיתְחֵיא, דְּאִינּוֹן לְקַבֵּל טוּחְנוֹת דְּפּוּמָא דְּבֵר נֶשׁ, דְּעָרִיף
 לְמַטְחָן בְּהוּן מְלִין דְּאוּרִייתָא, עַד דִּיהוּן כְּקַמַּח סְלַת נְקִיָּה, וּבְנַפְּהָ
 דְּאִיְהִי שְׁפָה, אֲתַבְּרִיר פְּסוּלַת דְּאִיְהִי סוּבִין (דְּאוּרִייתָא) עַד
 דִּישְׁתַּכַּח הַלְכָה סְלַת נְקִיָּה. בְּהוּא זְמָנָא, נְטִיל לָה לְבָא
 וּמוּחָא, "וְכָל אֲבָרִין דְּגּוּפָא דְּאַתְּפִשֵּׁט בְּהוּן נִשְׁמַתָּא, וְאַתְּפְרַנְסַת
 בָּה נִשְׁמַתָּא, כְּגוּוּנָא דְּגּוּפָא אֲתַפְרַנְסַת בְּמְלִין דְּעֵלְמָא, (קהלת ז)
 דְּזֵה לְעוֹמֵת זֵה עֲשֵׂה אֱלֹהִים, נְהַמָּא דְּגּוּפָא, וְנְהַמָּא דְּאוּרִייתָא.
 הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי ט) לָכוּן לְחַמוּ בְּלַחְמֵי.

וְהֵאֵי קְלִיפָא, אִיהוּ כְּקְלִיפָא דְּמִתְּדַבְּקָא בְּמוּחָא דְּאַגְנוּזָא, וּבְזְמָנָא
 דְּאַגְנוּזָא אִיְהִי רְכִיכָא, אֲתַפְרֵשׁ הֵהִיא קְלִיפָא מְמוּחָא
 דְּאַגְנוּזָא, בְּלֹא קוּשְׂיָא. וּבְזְמָנָא דְּאַגְנוּזָא אִיְהִי (דף רכ"ז ע"ב) יְבִשָּׁה,
 קִשָּׁה לְבַר נֶשׁ לְאַעְבְּרָא לִיה מִתַּמְּנָן, כִּי עַדִּיין הַקּוּשְׂיָא בְּמִקּוּמָה
 עוֹמְדַת. וּבְגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְבַר נֶשׁ, לְאַהֲדָרָא
 בְּתִיּוּבְתָא בְּבַחְרוּתִיָּה, קוּדְם דִּיזְקִין בִּיָּה יֵצֵר הָרַע. הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (ויקרא יט) מִפְּנֵי שִׂיבָה תִּקּוּם, קוּדְם שִׂיבָה דִּילָךְ. וְהֵאֵי
 קְלִיפָה אִיְהִי אֵשׁ, וְאַתְמַר בָּהּ וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָּאֵשׁ יְיָ.

רביעאה, תהום. חָלַל דְּאִגּוּזָא, ביה קול דְּמָמָה דְּקָה, תַּמָּן קָא
אָתִי מְלָכָא, (יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ בְּעֵינֵי הַחֲשָׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

וְאִינוּן קְלִיפִין, אִינוּן רְשִׁימִין בְּד' אַבְרִים דְּגוּפָא. בְּרִיאָה, תַּמָּן
לִיחָא, דְּמִינָה אֲשֶׁתְּכַחוּ סְרֻכּוֹת דְּרִיאָה, (משלי ה) רַגְלֶיהָ
יֹורְדוֹת מְוֹת שְׂאוּל צְעָדֶיהָ יִתְמוֹכוּ. וְתַמָּן רוּחַ חֹזֶק מְפָרֵק, דְּדָפִיק
בְּכַנְפֵי רִיאָה דְּבַר נֶשׁ, וְהֵאֵי אִיהוּ רוּחָא דְּאֲסַעִיר גּוּפִיהָ דְּבַר נֶשׁ,
מַה דְּכַפֵּף לִיהָ אֵלֶיהוּ תַּחֲתוּי, וְסָלִיק לְעֵילָא בִּיהָ. הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֵלֶיהוּ בַּסַּעְרָה הַשְּׁמַיְמָה. וְהֵאֵי דְּפִיק עַל
רִיאָה, דְּשׁוֹתָה כָּל מִשְׁקִין. וּבְהוּן, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת
עַל פְּנֵי הַמַּיִם, הֵאֵי אִיהוּ קְלִיפָה לְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא. לְשִׁמְאָלָא, רוּחַ
סַעְרָה, עַלֵּיהוּ אֲתַמַּר, (קהלת י) לֵב חָכָם לִימִינוּ וְלֵב כְּסִיל
לְשִׁמְאָלוּ.

דְּוֹד אַעְבָּר לִיהָ מְלָבוּי, וְקָטִיל לִיהָ. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קט)
וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי וּבְגִין דָּא זָכָה, לְנִשְׁבָּא רוּחַ צְפוּנִית,
בְּכַנּוּר דִּילִיהָ. וְאֲתַמַּר בִּיהָ, (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר יְיָ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת
בְּאֵי הָרוּחַ, וְהוּהָ מְנַגֵּן בִּיהָ בְּכַנּוּר, בְּד' מִינֵי נְגוּנִין, בְּשִׁיר פְּשׁוּט,
דְּאִיהוּ י'. וּבְשִׁיר כְּפּוּל, דְּאִיהוּ י"ד. וּבְשִׁיר מְשׁוּלָשׁ, דְּאִיהוּ יד"ו.
וּבְשִׁיר מְרוּבַע, דְּאִיהוּ ידן"ד. הָא אִינוּן עֶשְׂרַת אֲתוּוּן. דְּעַבְד דְּוֹד
לְקַבְּלֵיהוּ, י' מִינֵי תַלְמִים. וְסָלְקִין לְע"ב אַנְפִּין, כְּחוּשְׁבַּן י' אֲתוּוּן
אַלִּין.

וּמִתִּי סָלִיקוּ בְּע"ב מִינֵי נְגוּנָא. כֹּד אֲתַעְבָּר שׁוּלְטָנוּתָא דְּעוּן
מִשְׁחִית אַף וְחִימָה. דְּבְהוּן דְּפִיק רוּחַ סַעְרָה. בְּאַרְבַּע
סְטָרִין, דְּסָלְקִין לִי' בְּתָרִין לְע"ב אוּמִין, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (משלי
יא) וּבְאֲבוֹד רְשָׁעִים רָנָה.

דְּמִיכָא"ל גְּבַרְיָא"ל נֹרְיָא"ל רְפָא"ל, שְׁלֵטִין עַל ד' סְטָרִין (ס"א יסודין) טָבִין דְּבַר נָשׁ, דְּאִינוּן מִיָּא וְאִשָּׁא וְרוּחָא וְעַפְרָא, וְכָל חַד אֵית לֵיה ד' אַנְפִּין. עֲוֹן מְשַׁחִית אַף וְחִימָה, תְּלִיין (ס"א שְׁלֵטִין) עַל מָרָה לְבָנָה, דְּרִיָּאָה דְּעָבִיד סְרָבָא. וּבְמָרָה סוּמְקָא דְּכָבֵד, דְּאֵתְאָדָם בְּמֵאָדָם. וּבְמָרָה יְרוּקָא דְּאֵחִידָא בְּכַבְדָּא, דְּאִיהוּ חֲרָבָא דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת, דְּאֵתְמַר בָּהּ (מְשַׁלִּי ה) וְאֵחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעְנָה חֲדָה כְּחָרֵב פִּיּוֹת. וּבְמָרָה שְׁחוּרָה, לֵילִית, שְׁבַתִּי, שׁוֹלְטָנוּתָא בְּטָחוּל, דְּאִיהוּ עָצִיבוּ, שְׁאוּל תְּחַתִּית, עֲנִיּוּתָא וְחֲשׁוּכָא בְּכִיָּה וְהַסְפָּדָא וְרַעְבוֹן.

מִיַּד דְּמַתְּעַבְרִין אֵלִין קְלִיפִין מִבַּר נָשׁ, שְׁלֵטָא עָלֵיהּ אֵילָנָא דְּחַיִּי, בְּע"ב אַנְפִּין, דְּאִינוּן י' י"ד יד"ו ידו"ד, דְּאֵשְׁתְּכַחוּ עֲשָׂרָה תְּלִיין מְאָרְבַּע רוּחוֹת, דְּאִינוּן יְדוּד, דְּאֵתְמַר בְּהוּן, כַּה אָמַר יְדוּד מְאָרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ, דָּא הוּא רוּחוֹ דְּמְשִׁיחַ. דְּאֵתְמַר בֵּיהּ, (יִשְׁעִיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יי, כַּד אִיהוּ מְנַשֵּׁב בְּאֲזֵן יְמִינָא דְּלִבָּא, דְּתַמָּן חֲכָמָה מְסַטְרָא דְּחֶסֶד, דְּבִיָּה הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים בְּחֲכָמָה. וְחֶסֶד נָשַׁב בְּבִינָה, דְּבַחֲכָמָה י'. בְּבִינָה ה'. בְּתַפְאֶרֶת ו'. בְּמַלְכוּת ה'. יְדוּד דְּפִיק בְּכֻלְהוּ אַרְבַּע. דְּסֻלְקִין לְעֶשֶׂר. וְלַע"ב מַחֲשָׁבָה דְּלִבָּא.

דָּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, יְמִינָא אִיהוּ מִים. וְאִיהוּ יַד הַגְּדוּלָּה. מְשַׁמְאָלָא אִשׁ. וְאִיהוּ יַד הַחֲזָקָה. בְּעַמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, י"ד רְמָה. דְּאִיהוּ רוּחָא דְּקַדְשָׁא. וְכֻלָּא בֶן י"ד.

(יחזקאל א) כִּי רוּחַ הַחַיָּה בְּאֹפְנִים אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לְלַכֵּת יִלְכוּ. בֵּיהּ מִתְנַהֲגִים מִיָּא וְאִשָּׁא. דְּאֵחִיד בְּתַרְוּוּיָהּ, וְדְפִיק בְּעַרְקִין דְּמוּחָא, דְּאִיהוּ מִים. וּבְעַרְקִין דְּלִבָּא, דְּאִיהוּ אִשׁ. וְרוּחַ בְּכַנְפֵי רִיָּאָה.

בְּכָל אֲבֵר וְאֲבֵר דְּגוּפָא, אֲשֶׁתְּכַח גְּלַגְלֵי יַמָּא דְּאוּרֵיָתָא, וְגַלְגְּלֵי
 רְקִיעָא, דְּאֵינּוּן אֲשָׁא. בְּלָהוּ סְלָקִין וְנַחְתִּין בֵּיהּ. וְאִיהוּ
 אֲתֵרִיהּ בֵּין רְקִיעָא וְיַמָּא, מָאנָא דִּילִיָּה אֲרַעָא, דְּאִיהִי שְׂבִינְתָא.
 וּבְגוּוּנָא דְעוֹפִין, פְּתִיחוּ גְדַפֵּיָהוּ, לְקַבְּלָא רוּחָא לְפִרְחָא בֵּיהּ. הָכִי
 כָּל אֲבָרִים דְּגוּפָא, פְּתִיחֵן בְּכַמְהָ מְקוּרִין, בְּכַמְהָ פְּרָקִין,
 בְּכַמְהָ עֲרָקִין, בְּכַמְהָ אֲדָרִין דְּלַבָּא, אֲדָרִין דְּמוּחָא, לְקַבְּלָא לִיהּ.
 דְּאִי לָאוּ דְנִשְׁיב בְּבִתִּין דְּלַבָּא, הָוָה נוֹרָא דְּלַבָּא, אוֹקִיד כָּל
 גּוּפָא. וּבְכַמְהָ סוּלְמִין, וְאֲדָרִין, דְּעֲרָקִין דְּקִנְהָ דְּלַבָּא, וְקִנְהָ דְּרִיָּאָה,
 בְּלָהוּ מִתְתַקְנִין לְגַבִּיהּ.

כַּד סָלִיק דְּבוּרָא, עַל כְּנִפֵי דְּרִיָּאָה, אֲתַעְבִּיד קוּל. בְּהָהוּא זְמַנָּא
 (קַהֲלַת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקוּל. (תְּחִלִּים כֵּט) קוּל יי עַל
 הַמַּיִם. מְסֻטְרָא דְּמֵיָא, דְּאִיהוּ מוּחָא, דְּתַמְנֵן סָלִיק בְּכַנְפֵי רִיָּאָה.
 קוּל יי חוֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ, מְסֻטְרָא דְּלַבָּא, כַּד נָפִיק מִפּוּמָא,
 אֲתַקְרִי דְּבוּר.

וְלַקְבֵּל תְּרִין כְּנִפֵי רִיָּאָה, דְּפִתְחִין גְּדַפֵּין לְקַבְּלָא לִיהּ, הֲדָא הוּא
 דְּכִתְיֵב, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וּכְנֵפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלֻמְעָלָה. הָכִי
 שְׂפּוּוֹן גַּמְלִין לִיהּ לְדִיבוּר, וּפְרָחִין לִיהּ לְעִילָא.

וּבְגוּוּנָא דְּאֵינּוּן חֲמֻשָּׁה כְּנִפֵי (ס"א ענפי) רִיָּאָה, בְּלָהוּ פְּתִיחֵן בְּלָא
 סִרְכָא, לְקַבְּלָא הָאִי קוּל, הָכִי נְמִי עֲרִיכִין לְמַהוּי חֲמֻשָּׁא
 תְּקוּנִין דְּפוּמָא, בְּלָהוּ פְּתִיחֵן בְּלָא סִרְכָא, בְּחֻמְשׁ תְּקוּנִין דְּאֵינּוּן:
 (דף רכ"ח ע"א) אַחַהֲע בְּגָרוּן. בּוּמַף בְּשְׂפּוּוֹן. גִּיכַק בְּחִיד. דְּטַלְנַת
 בְּלִישָׁנָא. זִסְרִין בְּשִׁינִים.

וְדְבוּר דִּיהָא בְּהוּן, בְּלָא סִרְכָא וְעַכּוּבָא כְּלָל. הֲדָא הוּא דְּכִתְיֵב,
 (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טָרַם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רַבָּקָה יוֹעֲצָת.

דָּא צְלוּתָא, דְּאִיהוּ דְּבוּר. וּבְגִינִיה אֲתֵמַר, אִם שְׁגוּרָה תְּפַלְתִּי
בְּפִי יוֹדֵעַ אֲנִי שְׁמִקְוֹבֵל. וְאִי אִית סְרְכָא וְנִפְקָא בְּעֵכוּבָא, יוֹדֵעַ
אֲנִי שְׁמִטוּרָף. בְּגִין (ס"א בְּגוֹן) סְרְכָא בְּרִיאָה דְּאִיהִי טְרַפְהָ.

וְקוּל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּבִיָּה (יחזקאל א) וְאֲשַׁמַּע אֶת קוּל בְּנִפְיָהֶם.
וְדָא יְדוּד דְּאִיהוּ קוּל, כּד נִפְיָא לְקַבְּלָא שְׂכִינְתָא בְּצְלוּתָא
בְּחֻשָּׁאִי, דְּאִיהוּ דְּבוּר, דְּבִיָּה אֲדַנְיָי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, כָּל אַבְרִין
פְּתִיחוּן כְּלָהוּ גְדַפְיָהוּ, בְּרַמ"ח תִּיבִין, דְּאִינוּן בְּד' פְּרֻשִׁין
דְּקָרִיאַת שְׁמַע, דְּבַהוּן נְחִית קָלָא.

וְכּד נְחִית, בְּכַה צְפָרִין מְצַפְצָפִין לְגַבִּיָּה, בְּכַמְה מִינֵי נְגוּן, כְּלָהוּ
עַל אַבְרִין דְּגוּפָא, דְּאִינוּן עַנְפֵי אֵילָנָא. וּבְכָל גְדַפִּין דְּכָל
אַבְר, דְּתַמָּן דִּינֹרָא דְּעַפּוּרָא, דְּאִיהִי אֲדַנְיָי, בְּכָל עַנְפָא וְעַנְפָא,
אֲשַׁתְּכַח פְּתִיחָא לְגַבִּי דְּבַעֲלָהּ. אֲדַנְיָי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, אִיהוּ פְּתַח
לְגַבִּיָּה, בְּצְלוּתָא דְּעַמִּידָה. לִית אַבְר מַרמ"ח אַבְרִים דְּשְׂכִינְתָא,
דְּלָאו אִיהִי פְּתִיחָא לְקַבְּלָא לִיָּה. וּבְגִין דָּא אֲתִקְרִיאַת שִׁיחַת
מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת. אִיהוּ צְפַצוּף עוֹפוֹת, דְּאִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּשָׂרִין
בְּאַבְרִים. אִיהִי שִׁיחַת דְּקָלִים, דְּאִינוּן עַנְפִין דְּאֵילָנָא.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא, דְּנְחִית יְדוּד לְגַבִּי אֲדַנְיָי בְּכָל אַבְר, אֲתֵמַר בְּהוּ,
(יחזקאל א) בְּעַמְדָּם תִּרְפִּינָה בְּנִפְיָהֶם. וְהִיא רְזָא דְּחֻשְׁמַל.
חִיּוֹת אִישׁ, עֵתִים חָשׁוֹת, וְעֵתִים מְמַלְלוֹת. וְאֲמַרוּ מְאִירֵי מִתְּנִיתִין,
בְּמִתְּנִיתָא תְּנָא, כְּשֶׁהַדְּבוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, חָשׁוֹת,
וּכְשֶׁאִין הַדְּבוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְמַלְלוֹת. בַּהֲהוּא
זְמַנָּא דְּמִתְּנִיתִין קוּל וְדְבוּר בְּחֻדָּא, דְּאִינוּן יֵאֱהַדוּנְהִי, חָשׁוֹת.
אַבְל בְּזְמַנָּא דְּפְנִיָּהֶם וּכְנִפְיָהֶם פְּרוּדוֹת, יְדוּד מִן אֲדַנְיָי בְּפְרוּדָא,
אִיהוּ אֲשַׁתְּכַח בְּאַרְבַּע אַנְפֵי חִיּוֹן, כְּלָהוּ פְּתִיחוּן, לְקַבְּלִיָּה

מִמְלָלוֹת, לְמִשְׁאֵל מְזוֹנָא, בְּגִין (דניאל ד) דְּמִזוֹן לְכֹלָא בִּיהַ. אַדְנָ"י
 אֲשַׁתְּכַח בְּכַנְפֵי הַחַיּוֹת, כְּלֵהוּ פְּתִיחָן לְגַבֵּי חַיּוֹן.
 שְׂאֲגִין בְּקוֹל דְּאִיהוּ יְדוּ"ד, כְּלֵהוּ בִּימִינָא. אוֹפְנִים מְצַפְצָפִין
 בְּדְבוּר, דְּאִיהוּ אַדְנָ"י בְּשִׁמְאֵלָא. בְּשָׂרְפִים מִתְּחַבְּרִים
 קוֹל וְדְבוּר בְּאֲמַצְעֵיתָא. יֵאֱהָדוּנְהִי. בְּהוֹן (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפָה.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ו) וַיֵּעַף אֵלַי אֶחָד מִן הַשָּׂרְפִים. וְאֶתְמַר
 בְּהוֹן, (קהלת י) וְעוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפִים יִגִּיד
 דְּבַר. וּשְׂרָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד. מְסַטְרָא דְאֵת ו', דְּאִיהוּ עֲמוּדָא
 דְּאֲמַצְעֵיתָא, כְּלִיל יְמִינָא וּשְׂמָאֵלָא. וְאִיהוּ כְּלִיל שִׁית תִּיבִין,
 (ישעיה ו) בְּשָׂתִים יִכְסֶה פָּנָיו וּבְשָׂתִים יִכְסֶה רַגְלָיו וּבְשָׂתִים יְעוֹפָה
 סִימָן.

תְּקוּנָא תְּנַיִנָא, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַבַּסָּא דְּמוֹת כְּמַרְאֵה אָדָם
 עָלָיו מְלַמְעָלָה. רְשִׁימוּ דְסִפְר תוֹרָה, וְאִיהוּ (ישעיה מד)
 כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשַׁבַּת בֵּית.

וְאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, כָּל הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע עַרְבִית וְשַׁחֲרִית, כְּאִילוּ
 מְקַיִים (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. דְּטַלִּית לְבָנָה,
 אִיהוּ לִימִינָא מְסַטְרָא דְחֶסֶד. וְאֶתְמַר, אֵל מְלָךְ יוֹשֵׁב עַל כְּסֵא
 רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בְּחֶסֶדוֹת. (ישעיה טז) וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד כְּסֵא. חֶסֶד
 סְלִיק ע"ב חוּלְיִין וְקִשְׁרִין דְּטַלִּית.

וְאִית טַלִּית מְסַטְרָא דְּמִטְטְרוּ"ן, דְּאִיהוּ ט"ט, כְּלִיל ח"י, בֵּין
 קִשְׁרִין וְחוּלְיִין לְכָל סְטְרָא. ה' קִשְׁרִין לְקַבֵּל ה' חוּמְשֵׁי
 תוֹרָה. וְתַלְיִסָּר חוּלְיִין, לְקַבֵּל תַּלְיִסָּר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי דְאוּרִייתָא.
 דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, בִּי"ג מִדּוֹת הַתּוֹרָה נְדַרְשָׁת.

וּבְגִינָה אֶתְמַר, כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלַמְעָלָה. בְּדִיוֹקְנָא דְתַפְּאֶרֶת,

דַּאִיהוּ תַפְאֲרַת אָדָם עָלָיו מְלַמֵּעָלָה. וְאַתְקַרִי בְשִׁמְיָהּ, יו"ד ה"א
 וְא"ו ה"א. (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְשִׁמִּי וְלִכְבוּדִי בְרֵאתִיו יַעֲרֹתִיו
 אֶף עֲשִׂיתִיו. וְלַעֲיֵלָא כְּמֵרָאָה אָדָם, דָּא שְׂכִינְתָא, דַּאִיהִי כְּחִיזוּ
 דְּעַמּוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא, בְּד' אֲנָפִין, וּבְעֶשֶׂר סְפִירָאן, דַּאִינּוּן אָדָם.
 וְאַרְבַּע אֲנָפִין דְּאָדָם, אַרְבַּע אַתְוּוּן. וְאִינּוּן י"ד אַתְוּוּן, וּבְהוּן (הושע
 יב) וּבְיַד הַגְּבִיאִים אַרְמָה.

וְעוּד אַתְקַרִי ח"י, מְסִטְרָא דְּעֵדִיק, וּבִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וּשְׂכִינְתִיה אַתְקַרִי אִזוּ אָדָם, דַּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא,
 ט"ל, וּשְׂכִינְתִיה ה'. וּבְה' אִיהוּ אָדָם. בְּגִין דְּט"ל הָכִי סְלִיק
 בְּחוּשְׁבַן יו"ד ה"א וְא"ו. וְהֵאֵי אִיהוּ מוֹרִיד הַט"ל, לְגַבִּי ה"א. קָשֶׁר
 דְּטַלִּית, ח"י עֲלָמִין, דְּקָשֶׁר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתִיה בְּכֹל
 סְטֵרִין, בְּאַרְבַּע כְּנָפוֹת דְּטַלִּית.

תַּפְלִין מְשֻׁמָּאֵלָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה סב) גִּשְׁבַּע יְיָ בִּימִינוֹ
 וּבַזְרוּעַ עֵזוֹ. בִּימִינוֹ, זו תוֹרָה. וּבַזְרוּעַ עֵזוֹ, אֵלּוֹ תַּפְלִין.
 יְהו"ה בְּד' פְּרִשְׁיִין. אֲדֹנָי הֵיכְלָא לְד' אַתְוּוּן, בְּד' בְּתֵי דְּתַפְלִין.
 קָשֶׁר שֶׁל תַּפְלִין דִּיד, דָּא צֵדִיק ח"י עֲלָמִין, דַּאִיהוּ קְשׁוּרָא
 דְּתַרוּוּיָהּ. בַּזְרוּעַ שְׁמָאֵלָא. קָשֶׁר דִּרִישָׁא, דָּא עַמּוּדָא
 דְּאַמְצָעִיתָא, דְּאַחִיד בִּיה יְדוּד אֶהֱיָה לְעֵילָא, דַּאִינּוּן (בַּת"ר)
 חֲכָמָה וּבִינָה.

קְרִיאַת שְׁמַע דַּאִיהוּ יְחוּדָא בְּאַמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ אַחִיד בֵּין צִיצִית
 וּתַפְלִין, דְּכֻלְהוּ פְּרִשְׁיִין דְּצִיצִית וּתַפְלִין, אִינּוּן כְּלִילָן
 בְּיְחוּדָא דְּקְרִיאַת שְׁמַע. וּמְסִטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא, דַּאִיהוּ
 טַלִּית וּתַפְלִין, דְּאַתְמַר בְּהוּ, (שמות יג) וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדָכָה
 וְלְמוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ. (במדבר טו) וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית.

(דף רכ"ח ע"ב)

ש' שֶׁל תְּפִילִין, הֶלְכָה לְמִשְׁחָה מְסִינִי. (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי
הָאָרֶץ כִּי שָׁם יִי נִקְרָא עָלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ. וְאוֹקְמוּהָ מֵאֵי שָׁם
יְדוּד. אֵלוֹ תְּפִלִין שְׁבֵרָאֵשׁ. ש' שֶׁל תְּפִלִין. תְּרִין שִׁנִּין שֵׁית
מָאָה. שֵׁית דְּרָגִין. וְשִׁבְעַ עֲנָפִין דְּתְרִין שִׁנִּין, הָא תִּלְתַּת עֲשָׂר,
וְכֻלָּא תְרִי"ג. וְלִית פְּקוּדָא דְלָאו אִיהִי שְׁקִילָא לְכָל אֹרִייתָא.
בְּגוּוּנָא דָּא, כָּל מְצוּהָ אִיהִי יְהוָה. י"ה עִם שְׁמִי שִׁס"ה. ו"ה עִם
זְכָרִי רמ"ח. וּבְגִין דָּא כָּל מְצוּהָ אִיהִי שְׁקִילָא לְתְרִי"ג.
וְהָא אוֹקְמוּהָ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כָּלִיל תְרִי"ג, מִסְטָרָא דְעִיצִית.
וְתְרִי"ג מִסְטָרָא דְתְפִלִין אִיהוּ בְּכָל אֲתָר.

וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת, טְטָפֹת: טט, ח"י עֲלָמִין, צְדִיק, לְקַבְּלִיהָ מְטָטְרוֹן.
פֶּת, תְּפִאָרֶת. מְטָטְרוֹן סוּם דְּתְפִאָרֶת, דְּבִיהָ כָּל סְפִירָאן
מִתְּלַבְּשִׁין. וְהָכִי אִיהוּ בְּגוּפָא לְנִשְׁמָתָא. וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֶסְתַּלַּק מִנֶּיהָ, אֲשַׁתָּאֵר אֵלַם, לִית לִיהָ קוֹל וְלָא דְבוּר. אֲשַׁתְּכַח,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ אִיהוּ קוֹל וְדְבוּר. דְּכָל מְלָאָךְ
וּמְלָאָךְ. וּבְכָל קָלָא וְדְבוּר דְּאוֹרִייתָא, וּבְכָל קָלָא דְעִלּוּתָא. וּבְכָל
פְּקוּדָא וּפְקוּדָא. בְּכָל אֲתָר שׁוּלְטָנוּתִיהָ בְּעִלְאִין וְתַתְּאִין, אִיהוּ
חַיִּים דְּכֻלָּא, אִיהוּ סְבִיל כֻּלָּא.

וְלִית אֲדָנִי בְּלָא יְדוּד, בְּגוּוּנָא דְלִית דְּבוּר בְּלָא קוֹל. וְלִית קוֹל
בְּלָא דְבוּר. וְהָאִי אִיהוּ קְשׁוּט, בְּעִלְמָא דְאֲעִילוּת. אֲבָל
בְּעִלְמָא דְפְרוּדָא, אִית קוֹל בְּלָא דְבוּר. קְשָׁר שֶׁל תְּפִלִין שְׁדִי,
אֲחִיד בִּיהָ עִילָא וְתַתָּא. וְדָא צְדִיק חֵי עֲלָמִין, אֲחִיד (ס"א בִּיהָ) בֵּין
קוֹל וְדְבוּר.

אֲדַהְכִי, הָא רַעֲיָא מְהִימְנָא אֲזִדְמֵן לְגַבֵּי סָבָא, וְאָמַר סָבָא סָבָא, תְּפִלִּין וְצִיצִית וּפְרֻשַׁת מְזוּזָה, אֵינּוֹן ג' פְּקוּדִין, כְּלִילָן בְּקִרְיַת שְׁמַע. וְקִרְיַת שְׁמַע פְּקוּדָא רַבִּיעָאָה. וְצִיצִית אֲדַכְרַ ג' זְמַנִּין. וּבִתְפִלִּין אֲדַכְרַ בְּהוּ תְרִין זְמַנִּין אוֹת. וּבְצִיצִית ז' שָׁל תִּזְכְּרוּ דְצִרִיד לְהַתִּיז בְּה. וּבְמְזוּזָה, שְׂדֵי מְלָבַר, יְדוּ"ד מְלָגוּ.

וּפְרֻשֵׁיין סְתִימִין וּפְתִיחֵן אֲמַאי. וְשִׁיעוּר אַרְבַּה דְצִיצִית וְרוּחַבָּה, דְתִקְיֵנוּ אַרְדָּ כָּל הַצִּיצִית תְרִין עֶשֶׂר אֲצַבְעֵן בְּגוּדָל. מְצוֹת תְּכֵלֶת, שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנַי שְׁלִישֵׁי עֲנָף. וּבֵין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר בְּמֵלָא גוּדָל. וְכָל חוּלְיָא וְחוּלְיָא תַהֲיָה מְשׁוּלָּשֶׁת. וְהֵכִי תְפִלִּין אֲמַאי בְּמוּחָא. וְלִקְבֵּל לְבָא. וְשִׁיעוּר רְצוּעַתְהוֹן אֲמַאי אֵינּוֹן עַד לְבָא לְשִׁמְאָלָא. וְעַד טְבוּרָא לִימִנָא. וּרְצוּעָא דִיד עַד דִּיכְרוּךְ וַיִּשְׁלַשׁ תְּלַת זְמַנִּין בְּאֲצַבַּע צִרְדָּא.

אֵלָא, וְדַאי בְּגַד חָשׁוּב לָאו אִיהוּ, אֵלָא שְׁלֹשׁ עַל שְׁלֹשׁ לְכָל סְטָרָא. אֵינּוֹן תְּרִיסָר, לְקַבֵּל ד' בְּגַדֵי לְבָן, וְד' בְּגַדֵי זָהָב, וְד' בְּגַדֵי דְכֹהֵן הַדְּיוּט. וּמִסְטָרָא דְבִרְכַת כֹּהֵן הַדְּיוּט קָא רְמִיז, אַל תְּהִי בִרְכַת הַדְּיוּט קְלָה בְּעֵינֶיךָ. שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנַי שְׁלִישֵׁי עֲנָף, דְאִיהוּ תְּכֵלֶת.

וְכָל חוּלְיָא מְשׁוּלָּשֶׁת, כָּל מְשׁוּלָּשׁ מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב קְדוּשָׁה לָךְ יִשְׂרָאֵל. וַיִּשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיָה, בְּגִין (שְׁמוֹת יד) דְּוִשְׁלִישִׁים עַל כָּלּוּ. דְצִיצִית מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְאִיהוּ תְּלִיתָאָה לְאַבְהֵן, וְכָל דְבַר מְשׁוּלָּשׁ, וְהוּ"ו יל"ו, כָּל תִּיבָה מְשׁוּלָּשֶׁת מִסְטָרוֹ. חוּלְיָא כְּלִילָא מִתְלַת כְּרִיכוֹת מְשֻׁלָּשִׁין, דָּא שְׂכִינְתָא. קְדוּשָׁה לָךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִיהִי מְשׁוּלָּשֶׁת בְּעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, כְּלִיל תְּלַת עֲנָפֵי אַבְהֵן, דְאֵינּוֹן ש' מִן שַׁבַּת,

שְׂכִינְתָא בֵּת יְחִידָה. (ס"א מל"א מן) חֲלִיא, תְּכַלַּת שְׂבַעֲיָת. וְכַּאֲהוּ גּוּפָא, דְּהָכִי אִיהוּ רְשִׁים, בְּשְׂכִינְתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כְּנָפֵי דְמַצּוּחַ. רְשִׁים בְּרַצוּעָא דְאִיהוּ תְּפִלָּה דִּידָה, בְּתַלְתָּ בְּרִיכוֹת בְּאַצְבַּע אֶרְדָּא. דְּאִיהִי כְּגוּוּנָא דְחוּלְיָא, בְּרִיכָא בְּתַלְתָּ בְּרִיכוֹת בְּאַצְבַּעָא. רְשִׁים בְּקָשֶׁר דְתַפְלִין, כְּלִיל בְּתַרִּין קְשָׁרִין, סְלָקִין חֲמִשָּׁה עָשָׂר מְשׁוּלְשִׁין, תַּרִּין בְּקָשָׁרָא חַד.

שְׁלִשָּׁה עָשָׂר חוּלְיִין, אִית בְּהוּן תְּשַׁעָה וְשְׁלֹשִׁים כְּרִיכּוֹן, כְּחוּשְׁבָן מ"ל. וְשְׁלִשָּׁה עָשָׂר חֲלִיִין, כְּחוּשְׁבָן אַחַד. סְלָקִין ב"ן. וְהֵאִי

אִיהוּ בֶן י"ה. עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא.

כָּל קָשֶׁר בְּדִיוקְנָא דְכַף יְמִינָא, כָּל חוּלְיָא בְּדִיוקְנָא דְאַצְבַּע, דְּאִית בֵּיהַ תְּלַת פְּרָקִין, לְקַבֵּל תְּלַת כְּרִיכוֹת. וְהָכִי בְּכָל אַצְבַּע תְּלַת פְּרָקִין, לְבַר מְגוּדָל. דְּאִיהוּ שִׁיעוּר בֵּין קָשֶׁר לְקָשֶׁר דְּעִיצִית, כְּמֵלָא גּוּדָל. אִיהִי מְדָה דְחוּטְמָא. וּמְדָה דְעֵין יְמִינָא וְשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ מְדָה בֵּין עֵין לְעֵין. וּמְדָה דְאַזְוֹן יְמִינָא וְשְׂמָאלָא. וּמְדָה דְכָל שְׂפָה וְשְׂפָה. וּמְדָה דְלִישְׁנָא. (שְׁמוֹת כו) מְדָה אַחַת לְכָל הִירְיעוֹת.

אַמָּה שִׁיעוּר דְגּוּפָא, לְאַרְבַּע סְטָרִין וְעֵילָא וְתַתָּא. דְּאִינוּן שִׁית אַמּוֹת. וּבְכָל אַמָּה וְאַמָּה שְׁלִשָּׁה פְּרָקִין, ח"י פְּרָקִין בְּשִׁית אַמִּין. וְאִינוּן רְזָא דַח"י גַּעְנוּעִין דְלוּלָב. לְשִׁית סְטָרִין. תְּלַת גַּעְנוּעִין לְכָל סְטָרָא. וְעַלִּיָּהוּ אַתְמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) זֹאת קוּמְתָךְ דְּמַתָּה לְתַמָּר. וְדָא שִׁיעוּר קוּמָה, מְקוּמָה יִשְׂרָאֵל בְּשְׂכִינְתָּא, אִיהוּ ח"י אַרְבַּע זְמַנִּין, דְּאִינוּן אַרְבַּע סְלָקִין שְׂבַעִים וְשָׁנִים.

וְרְזָא דְחִיּוּן, קוּמָה דְלְהוּן (דף רכ"ט ע"א) (יחזקאל א) וְגַבִּיָּהֶם וְגוּבָה לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם וְגַבּוֹתָם וְגו', וְגַבִּיָּהֶם, אַרְבַּע חִיּוּן דְמַרְכְּבַתָּא

תִּתְּאָה. וְגוֹבַה לָהֶם, ד' חִיּוֹן דְּמִרְבַּבְתָּא מְצִיעָתָא. וְגִבּוּתָם, אֲרַבַּע
 חִיּוֹן דְּמִרְבַּבְתָּא תִּלְיִתָּא. וְכִלְהוּ י"ב. וְאֵינּוֹן מְלֵאוּתָא
 עֵינִים, כְּגוֹוָנָא דָּא סְבִיב לְאַרְבַּעְתָּן, יְדוּד יְדוּד יְדוּד.

וּמְאִירֵי דְקוּמָה רְשִׁימִין בְּהוֹן בְּעָלוּתָא, בְּאֵן אַתְרַ. אֶלָּא כָּל הַבוּרַע
 בּוּרַע בְּכָרוּד. וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם. זְקִיפּוֹת אֲרַבַּעַה.
 וּבְרִיעוֹת ד'. הָא הֵבָא קָא רְמִיז בְּאַלִּין זְקִיפּוֹת וּבְרִיעוֹת, מוּלִיד
 וּמִבֵּיא לְמִי שְׂד' רוּחוֹת הָעוֹלָם שְׁלוֹ, מַעְלָה וּמוּרִיד לְמִי שְׁהַשְׁמִים
 וְהָאֲרִץ שְׁלוֹ. וְאֵינּוֹן שִׁית סְטָרִין, שְׁמַיִם וְאֲרִץ וְד' רוּחוֹת. לְקַבֵּל
 תְּלַת בְּרַכָּאן קְדָמָאִין, וְתְלַת בְּתָרָאִין, בְּעוֹשָׂה שְׁלוֹם בְּמִרוּמֵי ד',
 בְּרִיעָה וְזְקִיפָא לְשָׁמַאֲלָא, וּבְרִיעָה וְזְקִיפָא לְיִמִּנָּא. וְהֵאֵי אִיהוּ
 נוֹתֵן שְׁלוֹם לְשָׁמַאֲלוֹ וְיִמִּנּוֹ, לְשָׁמַאֲלֵ רַבּוּ, וְלִימִין רַבּוּ.

הָא אֵינּוֹן תְּרִיסָר, בֵּין (בְּרִיכוֹת) (בְּרִיעוֹת) וּבְרִיעוֹת וְזְקִיפּוֹת. וּבְהוֹן ע"ב
 עֵינִין. ו' בְּרִיעוֹת בְּהוֹן ח"י גַּעְנוּעֵין, ג' בְּכָל פְּעַם, רֵאשׁ וְגוּף
 וְזַנָּב, דְּעָרִיד לְמַכְרַע. בַּח"י חוּלְיִין סְלִקִין ע"ב. בְּאַלִּין ע"ב עֵינִין
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, נְהָרִין ע"ב גְּדַפִּין דְּשְׁכִינְתָּא, וְקַמַת עֲלֵיהוּ,
 וְאַתְקִרִיאַת עֲמִידָה. דְּבְקַדְמִיתָא נְפִילָה אִיהִי, וְעָרִיד לְאַקְמָא לָהּ
 בְּשֵׁם יְדוּד, בַּח"י עֲלָמִין, וּבְאַרְבַּע זְקִיפּוֹת בְּשִׁית בְּרַכָּאן, דְּאִיהוּ
 תְּפִאֲרַת, כָּלִיל תְּלַת בְּרַכָּאן קְדָמָאִין, וְתְלַת בְּרַכָּאן בְּתָרָאִין.

וְלְמַכְרַע בַּח"י עֲלָמִין, וְהֵאֵי אִיהוּ ו"ו ו'. כָּל הַבוּרַע בּוּרַע בְּכָרוּד,
 וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם יְהוָה. עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא וְעָדִיק
 ו"ו ו'. עֲלָאָה בִּינָה בֵּין י"ה וְאֵינּוֹן רְמִיזִין בּוּיָסַע וְיָבֵא וַיֵּט ו' עֲלָאָה.
 בֵּין י"ה אַחִיד בְּזְקִיפָה וּבְרִיעָה, וְכִלְהוּ סְלִקִין ח"י בְּרַכָּאן דְּעָלוּתָא.
 ד' בְּרִיעוֹת בְּאֲדָנִי, ד' זְקִיפּוֹת בִּידוּד, עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא.
 וְשְׁכִינְתָּא חֵי עֲלָמִין, קָשִׁיר לוֹן, וְדָא יֶאֱהַדְוָנָה"י, אָמֵן, בְּכָל

בְּרֻכָּתָא מַח"י בְּרֻכָּאן, ח"י זְמַנִּין יְדוּד אֵינּוּן ע"ב עֵינִין, דְּנִהְרִין
בְּע"ב גְּדַפִּין, דְּאֵינּוּן ח"י זְמַנִּין אֲדַנִּי.

וְרֻזָּא דְּמִלָּה, וְגַפִּיהֶן, וְגוּבַה לָּהֶם, וְגַבּוּתָם. וְגַפִּיהֶן: גְּדַפִּין. וְגוּבַה
לָּהֶם: אֲנַפִּין. וְגַבּוּתָם: דְּאֵינּוּן עָלֵיהֶן. מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב
לְאַרְבַּעַתָּן, כְּלֵהוּ מְרוּבַעוֹת. וְכֻלָּא קְשׁוּט, ע' עֲנַפִּין (נ"א אֲנַפִּין)
לְאוּרִייתָא. גְּדַפִּין, אֲדַנִּי. אֲנַפִּין, יְהוּה. עֵינִין, אֵהִיה. וְסִלְקִין יב"ק
בְּחוּשְׁבָן, אֲדַנִּי, בְּמַעֲשֵׂה. יְדוּד, בְּדַבּוּר. אֵהִיה, בְּמַחֲשָׁבָה.

בְּכָל עֵין וְעֵין, שִׁיעוּר גּוּדֵל. וְדָא ו' פִּינוּנִי. וּב' פְּרָקִין בְּגוּדֵל, אֵינּוּן
" י. לְקַבֵּל חוּטְמָא ו'. לְקַבֵּל ב' נְקֻבֵי חוּטְמָא, " י. וְסִלְקִין
יוד הָא. וְדָא וִייעָר. שִׁיעוּר דְּכָל מְדָה וּמְדָה, יוד הָא, בְּכָל אֲתָר
שְׁלִטְנוּתִיהָ, בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר. כָּל אֲבָר, בְּגוּן (דְּבָרִים לב) יְפָרוּשׁ
כְּנַפִּיו יִקְחָהוּ יִשְׂאָהוּ עַל אֲבָרָתוֹ.

לִית אֲבָר בְּכָל מְרַפְבָּתוֹ, דְּלָאו אֵיהוּ כָּל אֲבָר בְּדִיוקְנִיהָ. וּבְכָל
אֲתָר אֲשֶׁתְּכַח, (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וּכְנַפִּיָהֶם פְּרוּדוֹת מְלֻמְעָלָה.
לְקַבֵּל פְּרֻשִׁין פְּתִיחָן דְּתַפְלִין. לְקַבֵּל תּוֹרָה. וְכֹד לְתַתָּא, אֵינּוּן
סְתִימִין פְּרֻשִׁין, לְקַבֵּל יְאֻדְדוּנְדִי עָלֵיהֶן. בְּאֲנַפּוֹי וּגְדַפּוֹי.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל לְקַבֵּלֵיהֶן, בְּעֲלוּתָא לְמַהוּי
חֲבָרִים בְּהַדִּיָּהוּ, לְמַכְרַע בְּכָל גּוּפִיָּהוּ, בְּתַמְנֵי סְרִי
בְּרֻכָּאן דְּעֲלוּתָא, לְאֲמִלְכָא עָלֵיהֶן אָמֵן, וְאֵיהוּ יְאֻהַדוּנְהִי, בְּכָל
אֲבָר וְאֲבָר דְּלֵהוּן, וְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאֵן דְּלֵא הוּי רָשִׁים
קְדַמְיִכוֹ, לְמַהוּי כּוּרַע בְּבְרוּךְ, וְזוּקָף בִּיהוּה, בְּקוּמָה דְּגוּפָא, לָא
יִיעוּל עֲלוּתִיהָ בְּהִיכְלָא דִּילֵי, דְּאֵיהוּ אֲדַנִּי. לָא תְּקַבְּלוּן מְלִין
דִּילֵיהָ, עַל גְּדַפִּיכוֹ וְאֲנַפִּיכוֹ, דְּכָל מֵאֵן דְּמַעְלֵי בְּאֲדַנִּי, וּמַצְרַף
לִידוּד אֲנַפִּין (ס"א עֲנַפִּין) דְּמִלְאָכִין, וּפְנִיָהֶם וּכְנַפִּיָהֶם פְּרוּדוֹת

לְעֵילָא, (ס"א לנט"א) יֵאָהֲרֹנָה"י, בְּמַלְיָן דְּעֲלוֹתָא דְנַפְקִין מִפּוּמוֹי
דְּבַר נֶשׁ.

וְגֵדוּל הָעוֹנָה אֲמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרָךְ. דְּלִגְבֵי אֲדָנִי יְהוָה בְּעֲלוֹתָא,
וּפְנִיָהֶם וּכְנִפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת. לְקַבֵּל יְהוָה בְּאַנְפִּין, אֲדָנִי
בְּגַדְפִין, (שמות כה) כְּרוּב אֶחָד מְקַצֶּה מְזֵה וּכְרוּב אֶחָד מְקַצֶּה מְזֵה.
אֲבָל כִּד חֲזַר שְׁלִיחַ צְבוּר עֲלוֹתָא, וְעוֹנָה אֲמֵן, אִיהוּ בְּמַחְבְּרַת
הַשְּׁנִית, מִתְחַבְּרִין תִּרִין שְׁמֵהֶן בְּמַחְבְּרַת הַשְּׁנִית. בְּקַדְמִיתָא,
(שמות כו) מְקַבִּילוֹת הַלוֹלָאוֹת אַחַת אֶל אַחַת בְּקַרְשִׁים, דְּאִינוּן
קָשָׁר אֶצְבָּעָאן. אֲבָל בְּאַמֵּן, (שמות כו) וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד, דְּבִיָּה
חוּבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֻתָּהּ.

תְּקוּנָא תְּלִיתָא סֵדֶר דְּבוּרָא (ס"א חֲדָר דְּדְבוּרָא) דְּעֲלוֹתָא, דְּבִיָּה חִיּוּן
אִשָּׁא מְמַלְלָן. וְהֵאֵי הֵיא (יחזקאל א) וְאֵרָא כְּעֵין חַשְׁמַל
כְּמַרְאָה אִשׁ בֵּית לָהּ סְבִיב. הֵאֵי אִיהוּ רִזָּא דְחַשְׁמַל. דְּאִינוּן חִיּוּן
אִשָּׁא, עֵתִים חָשׁוֹת עֵתִים מְמַלְלוֹת. וְאִינוּן דְּחָשׁוֹת לְסֵפֶר תּוֹרָה,
בְּזַמְנָא דְּדְבוּר נְפִיק מִפִּי הַקּוּרָא, אִיהוּ חָשִׁיב לְגַבְיָהּ, כְּאֵלוּ
מְקַבְּלִים אוֹרֵייתָא בְּטוּרָא דְּסִינֵי. וּבְזַמְנָא דְּאָמַר אִיהוּ אָנְכִי, לֹא
אִשְׁתַּמַּע קָלָא, וְלֹא דְבוּרָא אַחְרָא דְּחִיּוּן, אֶלָּא דִּילִיָּהּ.

בְּנוּנָא דָּא, כִּד דְּבוּרָא דָּא נְפִיק מִפּוּמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא,
חִיּוֹת אִשׁ חָשׁוֹת. וּבְזַמְנָא דְּשִׁתִּיק חִיּוֹת אִשׁ מְמַלְלוֹת.
הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים (דף רכ"ט ע"ב) אֶת הַקּוּלוֹת,
קָלִין דְּחִיּוּן, דְּהוּוּ שְׁאֲגִין. וְאֶת הַלְּפִידִים, דְּהוּוּ נַפְקִין בְּדְבוּר
דְּחִיּוּן, בְּכַמָּה מִינֵי נְגוּן קָדָם מְלָכָא. וְאֵלִין דְּאִינוּן דְּחָשׁוֹת לְסֵפֶר
תּוֹרָה, אִינוּן בְּדִיוקְנִיָּהּ דְּחִיּוּן. וּמִנֵּי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא,
לֹאֲעֵלָא לוֹן, בְּחֲדָר דְּמַרְאָה אִשׁ בֵּית לָהּ.

וְעוֹד אֵינּוֹן דְּחֻשׁוֹת (ס"א) וְעוֹד אֵינּוֹן דְּנִפְיָק מִנְיָהוּ דְּבוּרָא בְּצִלוֹתָא דְּבֵיהּ חֵיוֹן אֲשָׁא
 מִמְלָלָן וְאֵינּוֹן דְּחֻשׁוֹת) בְּצִלוֹתָא בַח"י בְּרִכָּאן, יִיעֲלוֹן בְּחֶדֶר
 דְּמִרְאָה דָּא. וְעוֹד אֵינּוֹן דְּחֻשׁוֹת לְהִלְכָה, דְּאֲתַמַּר בְּהַ, אֲנָרָא
 דְּשִׁמְעֵתָא סְבָרָא, יִיעֲלוֹן בְּחֶדֶר דְּאִיהוּ הֵיכַל דְּמִרְאָה דָּא,
 דְּאֹרִייתָא, עָלָה אֲתַמַּר (יִרְמִיָּה כג) הֲלֹא כֹה דִּבְרִי פֶּאֶשׁ נָאִם יְיָ
 וְכַפְטִישׁ יְפוּצִין סָלַע. וְדָא סָלַע דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (בַּמְדַּבֵּר ב) וְדְּבִרְתֵּם אֵל
 הַסָּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימִיו. אֵלִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּהַ לְשִׁמְהַ, נְפִיָק
 לוֹן מִיָּא דְּאֹרִייתָא מְתִיקוֹן, וְאֲתַמַּר בְּהוֹן, (בַּמְדַּבֵּר ב) וְתִשְׁתֶּה הָעֵדָה
 וּבְעִירָם. וְאֵלִין דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִין בְּהַ לְשִׁמְהַ, נְפִיָק לוֹן מִים מְרִירִין,
 דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן (שְׁמוֹת א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדוּתָהּ קָשָׁה: דָּא
 קוּשִׁיָּא. בְּחוּמָר: דָּא קַל וְחוּמָר. וּבְלִבְנִים: בְּלִבּוֹן הִלְכָה.

תְּקוּנָא רְבִיעָאָה וְחֻמְשָׁאָה, (יְחֻזְקָאֵל א) מְמַרְאָה מְתַנְיוּ וְלִמְעָלָה
 וּמְמַרְאָה מְתַנְיוּ וְלִמְטָה. דְּבְהוֹן שׁוֹקֵי חַחִיּוֹת כְּנֶגֶד כְּלָן,
 וּבְסַפִּירֵן נֶצַח וְהוֹד. מְטַטְרוֹן אוֹת בְּצַבָּא דִּילִיָּה, וְאִיהוּ דִּיוֹקְנָא
 דְּצַדִּיק. דְּצַדִּיק אוֹת בְּצַבָּא דְּלֵעִילָא, וּמְטַטְרוֹן אִיהוּ אוֹת בְּצַבָּא
 דְּלִתְתָּא. מְטַטְרוֹן שְׂדֵי בֵיהּ, (יְחֻזְקָאֵל א) וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב כְּמִרְאָה
 הַבְּזָק.

וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל, דְּרַגְלִין דְּמִזִּיקִין כְּלָהוּ עַקְלָתוֹן. וְרַגְלֵיהֶן,
 וְרַגְלִין דְּחֵיוֹן, קַדִּישִׁין, אֲתַמַּר בְּהוֹן וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי
 יִשְׂרָאֵל, מְצַד חֵיָה דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל כְּלִיל תְּלַת חֵיוֹן,
 דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְרַכְבָּה.

(יְחֻזְקָאֵל א) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רַגְלֵי עַגְלָה, מְסַטְרָא דְּחֵיָה דְּאִיהוּ שׁוּר.
 וְנוּצְצִים כְּעֵין נְחוּשֶׁת קָלָל, מְסַטְרָא דְּנַחֲשׁ בְּרִית דִּימָא.
 דְּאִיהוּ סְלִיק לְגַבֵּיהּ בִּיבְשֵׁתָא. רְצוּא, מְסַטְרָא דְּנוּרִיאַל, דְּסְלִיק

רְצוּא. וְשׁוּב, מִסְטָרָא דְשִׁדְי. דְהִכִּי סָלִיק בְּחוּשְׁבָּן. וְאִיהוּ סָלִיק
מִטְטָרוֹן.

וְכַד הוּוּ יִשְׂרָאֵל שְׁמַעִין קָלָא מִמְזֻרְחָ, הוּוּ רְצִין תַּמָּן. וְלִמְעָרְב
הִכִּי, וְכֵן לְדָרוּם וְלַצָּפוֹן. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאָכֵי
הַשָּׁרַת, אֵלִין דְּרַהֲטִין לְעֻלוֹתָא דְּמַצְוָה, וְרַהֲטִין לְפִרְקָא בְּשִׁבְתָּא,
וְרַהֲטִין לְמַעְבַּד רְעוּתָא דִּילֵי, וְתִיבִין בְּתִיּוּבְתָא. קִבִּילוּ לֹון
בְּהִיכְלָא דְהָאֵי מְרָאָה, דְּבִאֵלִין סִימְנִין, אֵינֹון חִבְרִים בְּהַדִּיבּוֹ,
אֵינֹון דְּרָצִין וְשִׁבִין בְּאוּרִייתָא, בְּדַבּוּרָא דְהִלְכָה, אֵינֹון רְשִׁימִין
בְּהַדִּיבּוֹ, וְאֵעִילוּ לֹון בְּהָאֵי הִיכְלָא.

הִכִּי כַּד מְעֻלִין יִשְׂרָאֵל, מִיכָא"ל טָאס עֲלָמָא בְּטִיסָא חֲדָא.
וְגַבְרִיא"ל טָאס בְּתֵרִין טָאסִין. וְכַד נָפִיק דַּבּוּרָא מִיִּשְׂרָאֵל,
בְּהִלְכָה, בְּעֻלוֹתָא, וְכִכֵּל פְּקוּדָא דְשְׁכִינְתָא תַּמָּן. אֵינֹון רְצִין
לְגַבְהָ, וְשִׁבִין בְּהָ בְּשִׁלְיָחוֹת מְאָרִיהוֹן. וְכִכֵּל אֶתְר דְּשְׁמַעִין קָלָא
דְּאוּרִייתָא, דְּתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵינֹון רְצִין לְגַבֵּי הַהוּא
קָלָא, וְתִיבִין בְּהָ בְּשִׁלְיָחוֹתָא דְּמְאָרִיהוֹן. דְּכִכֵּל קָלָא דְשֵׁם יְדוּ"ד
לִית תַּמָּן, בְּדַבּוּרָא דְלִית תַּמָּן אֲדַנִּי, לָא רְצִין וְשִׁבִין תַּמָּן. וְכִגִּין
דָּא, וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵ יִשְׂרָאֵל, (הושע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְרַכִּי יְדוּ"ד, בְּאֶתְר
דְּיְדוּ"ד תַּמָּן, אִיהוּ דְרַךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִי לִית תַּמָּן יְדוּ"ד, לָא אִיהוּ
דְרַךְ יִשְׂרָאֵל.

וְעוּד רַגְלֵיהֶם רַגְלֵ יִשְׂרָאֵל, אָמְרוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּמֵאֵן דְּמַצְלִי,
בְּעִי לְתַקְנָא רַגְלוֹי בְּעֻלוֹתֵיהָ, כְּמַלְאָכֵי הַשָּׁרַת. כְּכַף רַגְלֵ
עַגְלָא, לְמַהוּי רְשִׁים בְּהַדִּיבּוֹ. וְכִגִּין דָּא, אוֹקְמוּהָ רַבְּנֹון, הַמִּתְפַּלֵּל
צָרִיךְ לְכוּוֹן אֶת רַגְלָיו, שְׁנַאֲמַר וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רַגְלֵ עַגְלָא. וְאָמַר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵלִין דְּאֵינֹון רְשִׁימִין בְּעֻלוֹתֵיהֶוּ הִכִּי, לְכוּוֹן

רְגֵלוֹי בְּוֹתֵיכֶם, אֶפְתָּחוּ לִּי תְרַעֲי הַיְכָלָא, לְאַעְלָא בְּמִרְאָה דָּא.
תְּקוּנָא שְׁתִּיתָא, (יחזקאל א) רְאִיתִי בְּמִרְאָה אֵשׁ, הֵכָא רְאִיָּה
מִמֶּשׁ. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאֵן דִּיעוּל בְּחִיזוּ דָּא,
וְיֵהָא בְּעֻלְתֵּיהָ לְבִיָּה לְעִילָא, לְשֵׁם יְדוּ"ד, וְעִינוֹי לְתַתָּא בְּשִׁמָּא
דְּאֲדָנִי, תִּיעֲלוּן בְּהֵיכָלָא דָּא, בְּגוּוּנָא דְּמִלְאָכִין, וְנִפְיֵהוּן לְעִילָא,
וְיִרְאָה לְהֵם לְתַתָּא, לְקַבֵּל שְׁכִינְתָא דְּאִיְהִי יִרְאֵת יְדוּ"ד.

וּבְרִיאִיָּה וּשְׁמִיעָה וְרִיחָא וְדְבֹר, שְׂרִיא יְדוּ"ד. בְּעִשְׂיָה, בְּמִשׁוּשׁ,
שְׁמוּשׁ, הַלּוּךְ, שְׂרִיא אֲדָנִי. וְדָא רְאִיָּה, דְּאֹר וְנֵר (ס"א
דְּאוּרִיָּתָא), דְּאֶתְמַר בָּהּ (מְשֻׁלִּי ו) וְתוֹרָה אֹר. רִיחָא דְּקַרְבָּנִין, דְּאִינוּן
עֻלְתֵּין, דְּבֹר בְּאוּרִיָּתָא, דְּבֹר בְּעֻלְתָּא. וְעִשְׂיָה דְּמִצְוָה,
וּשְׁמוּשׁ דִּילָהּ, וּמִשׁוּשׁ דִּילָהּ, וְהַלּוּךְ דִּילָהּ. וְרִיחָא וּשְׁמִיעָה, דִּלִּית
תַּמָּן אוּרִיָּתָא וּמִצְוָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהָ לָא שְׂרִיא
תַּמָּן. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂרִיא בְּרִיאִיָּה, וְכֵן שְׁכִינְתֵּיהָ,
דְּאוּרִיָּתָא וְתוֹרָה אֹר, שְׁכִינְתֵּיהָ רְאִיָּה דִּילֵיהָ יְדוּ"ד (במדבר יב)
בְּמִרְאָה אֱלִיּוֹ אֶתְדַע, (קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִרְאָה אֱלִיּוֹ אֶתְדַע שְׁכִינְתֵּיהָ).

בְּמַחְשָׁבָה מְלַגּוּ בִּינָה, בֵּן יְהוָה. יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה. הִרְהוּר
חֲכָמָה, לְחַכְיָמָא בְּרַמְיָא. חֲכָמָה עָלָה בְּמַחְשָׁבָה
דְּאִיְהוּ בִּינָה, מַחְשָׁבָה וְהִרְהוּר פְּלָא חַד. חֲכָמָה לָא אֶשְׁתְּמוּדַע
אֱלָא בְּבִינָה, וּבִינָה בְּלָב. וּבִגִּין דָּא, מַחְשָׁבָה בְּלָב, הִרְהוּר בְּלָב.
וְכֵן אוּרִיָּתָא סֵפֶר תוֹרָה. מִצְוָה (דף ר"ל ע"א) לְשִׁמוּעַ. וְכֵן בְּחוּטְמָא,
רִיחַ נִיחַח לִיהוּ"ה. שְׁכִינְתָא אִיְהִי קַרְבָּן דִּילֵיהָ, עוֹלָה דִּילֵיהָ,
וְעֻלְתָּא אִיְהִי בְּקַרְבָּן, וּכְרִיחַ נִיחַח סְלִיקַת לְגַבִּיהָ, וְאֶתְקַרִּיבַת
לְגַבִּיהָ בְּעֻלְתָּא, וְהָכִי בְּדְבֹר, (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דִּבַּרְתִּי כְּאֵשׁ נֹאֵם
יְדוּ"ד. ה' שְׁכִינְתָא, דְּבֹר דִּילֵיהָ.

בְּנוֹנָא דְשְׂכִינְתָא, אִיהִי מְרָאָה דִּילִיָּה, שְׂמִיעָה דִּילִיָּה, רִיחַ נִיחַח
 דִּילִיָּה, דְּבוּר דִּילִיָּה, בְּרִישָׁא. הָכִי אִיהוּ בְּיָדִין, עֲשִׂיית
 מְצוּה דִּילִיָּה, בְּנוּפָא בְּרִיעָא דִּילִיָּה. בְּצִלוֹתָא זְקִיפָא דִּילִיָּה,
 בְּצִלוֹתָא עֲמִידָה דִּילִיָּה, (דְּאִיהִי מְזִלִיָּה) דְּאִיהוּ דְּקִימָא קַמִּיָּה בְּכָל
 אַתְר, וּבְרַעַת לְגַבִּיָּה, וְאַתְנַפְּלַת לְרַגְלוֹי בְּנִפְלִת אַפִּים, לְמַשְׁאֵל
 מַנְיָה רַחֲמִים עַל בְּנֵהָא, אִיהִי עֲנוּה לְגַבִּיָּה, וְאִית לָהּ בִּשְׂת פְּנִים
 מִיָּנִיָּה.

וְלֹא פִשְׁפָּחָה בִּישָׁא, לִילִית, חֲצוּפָה בְּלֹא עֲנוּה, לִית לָהּ בִּשְׂת
 פְּנִים, אִימָא דְּעַרְב רַב, וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֵמָה, (מְשַׁלִּי יב) אֲשֶׁת
 חֵיל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ וּבְרַקַּב בְּעֲצֻמוֹתָיו מִבִּישָׁה. דְּשְׂכִינְתָא אִיהִי
 מְטְרוֹנִיתָא, שְׂפָחָה דִּילָהּ לִילִית, לִית לָהּ עֲנוּה, וְלֹא בִּשְׂת אַנְפִּין
 מְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא. וְהָכִי בְּנֵהָא עַרְב רַב, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
 עֲתִיד לְאַעְבְּרָא לָהּ וְלִבְנֵהָא מַעְלָמָא, דְּמַמְזֹרִים אֵינוֹן מִפְּנֵי ט'
 מְדוּת, אַסְנַת מְשַׁח"ת, (ר"ת אַנּוּס"ה, שְׁנוּא"ה, נִידוּי, תְּמוּרָה, מוֹרְדַת, שְׂכוּרָה,
 גְּרוּשַׁת הַלֵּב, חֲצוּפָה, תְּעוּבוּת) מְמֹזְרֵי דְּרַבְּנָן.

וּבֵן שְׂכִינָה אִיהִי שְׂמוּשׁ דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, יְחוּד דִּילִיָּה בְּצַדִּיק
 חַי עַלְמִין. וְאִיהִי הַלִּיכָה דִּילִיָּה, (תְּהִלִּים פּה) אָדָּק לְפָנָיו יְהִלְךָ,
 לְמַעַבְד רַעוּתִיָּה. (בְּרַאשִׁית כד) וַיְהִי הוּא טָרַם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה
 רַבָּקָה יוֹצֵאת, רַהֲיִטַת לְגַבִּיָּה, לְמַעַבְד רַעוּתִיָּה. בְּרִאִיָּה,
 בְּשְׂמִיעָה, בְּרִיחָא, בְּדְבוּר, בְּעֲשִׂיָּה, בְּנוּפָא, בְּשְׂמוּשׁ, בְּהַלּוּךְ,
 בְּכָל אַבְר, אִיהִי מְצוּה לְשַׁמְשָׂא לִיָּה, וְלְמַעַבְד רַעוּתִיָּה.

וּבְנֵהָא, הָכִי אֵינוֹן בְּדִיוֹקְנָהָא, בְּנֵי עֲנוּה, בְּנֵי בִּשְׂת אַנְפִּין, כְּלָהּ
 כְּמְדוּת דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְמַשָּׁה,
 (שְׁמוֹת יח) וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשִׁי חֵיל יִרְאִי אֱלֹהִים אֲנָשִׁי

אָמַת שׁוֹנְאֵי בָּצַע. אַנְשֵׁי חֵיל, מִסְטָרָא דִּימִינָא דְאַבְרָהָם, דְּתַמָּן
רְאִינָה דְאֹרִייתָא, (דבְּרִים לג) מִימִינוּ אֵשׁ דִּת לָמוּ. יִרְאִי אֱלֹהִים,
מִסְטָרָא דִּיבְחָק, דְּתַמָּן שְׁמִיעָה, דְּאָמַר חֲבִקוּק נְבִיאָה (חֲבִקוּק א) יִי
שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְד יִרְאִיתִי. אַנְשֵׁי אָמַת, מִסְטָרָא דִּיבְעָב, דְּתַמָּן רִיח
נִיחַח לִידוּד, בְּחוּטְמָא. שׁוֹנְאֵי בָּצַע, מִסְטָרָא דְדַבּוּר, סְמְכָא
רְבִיעָא, דְאָדָם הָרָאשׁוֹן, דְאִתְחַבַּר בְּאַבְהָן. תְּלַת חִיּוֹן אִינוּן,
אַרְיָה שׁוּר נֶשֶׁר, בְּרִיאִיָה שְׁמִיעָה רִיחָא, אָדָם בְּדַבּוּר.

וְשַׁמְתָּ עֲלֵיהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים, מִסְטָרָא דְאֵת א'. וְשְׂרֵי מֵאוֹת,
מִסְטָרָא דְאֵת ד', ד' מֵאוֹת שְׁנָה דְאִשְׁתַּעְבִּידוּ יִשְׂרָאֵל

בְּמַצְרַיִם. (בְּדִלוֹת דְאֹרִייתָא) שְׂרֵי חֲמִשִּׁים נ'. וְשְׂרֵי עֶשְׂרֹת י'.

יִשְׂרָאֵל בְּאִינוּן מִדּוֹת אִשְׁתְּמוּדְעוּן, דְאִינוּן בְּנוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיד
הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ. לְמַהוּי בְּהוֹן אַנְשֵׁי חֵיל, כְּגוֹן אִשְׁת חֵיל
עֲטַרְת בַּעֲלָהּ, מְאִרֵי דְחָסֵד. יִרְאִי אֱלֹהִים. אַנְשֵׁי אָמַת, וְלֹא אַנְשֵׁי
שְׂקָר, דְבְנֵי (צַפְנִיָה א) יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה וְלֹא יִדְבְּרוּ כֶּזֶב וְלֹא
יִמְצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תְּרַמִּית. וְשׁוֹנְאֵי בָּצַע, כְּפַר נֶשׁ שְׁמַח בְּחֻלְקוֹ.
וְלֹא כְּעֵרֵב רֵב בְּנוֹי דְשִׁפְחָה בִישָׂא, דְאִינוּן כְּחוּיָא דְכָל אַרְעָא
קְדָמִיָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישַׁעִיָה סה) וְנָחַשׁ עָפָר לְחֻמוֹ, וְדָחִיל
לְמִשְׁבַּע מַעֲפָרָא, דְדָחִיל דְתַחֲסַר לֵיהּ. וְהָכִי מְאִרֵי בָּצַע. דְלֹא
שְׂבַעִין מְכָל מְמוֹן דְעֻלְמָא.

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעִיקָר אֲלָא
הַמַּעֲשֶׂה. בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא אִיהוּ סְתִים בְּסִתְרֵי
הַתּוֹרָה, בְּמֵאֵי אִשְׁתְּמוּדְע. בְּמִצּוֹת, דְאִיהִי שְׂכִינְתִּיהָ, דְאִיהִי
דִּיּוֹקְנִיהָ. כְּגוֹנוּנָא דְאִיהוּ עָנוּ, שְׂכִינְתִּיהָ עֲנָה. אִיהוּ חָסִיד, וְאִיהִי
חָסִידָה. אִיהוּ גְבוּר, וְאִיהִי גְבַרְת עַל כָּל אוֹמִין דְעֻלְמָא. אִיהוּ

אמת, ואיהי אמונה. איהו נביא, ואיהי נביאה. איהו צדיק ואיהי צדקת. איהו מלך, ואיהי מלכות. איהו חכם, ואיהי חכמתא. איהו מבין, ואיהי תבונה דיליה. איהו פתר, ואיהי עטרה דיליה, עטרת תפארת. ובגין דא אוקמוה רבנן, כל מי שאין תוכו כפרו אל יבנס לבית המדרש. כדיוקנא דקודשא בריך הוא, דאיהו תוכו ושכינתא ברו, איהו תוכו מלגו, ואיהי ברו מלבר. ולא אשתניאת איהי דלבר, מההוא דלגו, לאשתמודעא דהיא אצילותיה, ולית אפרשותא תמן כלל, (שמות כה) דמבית ומחוץ תצפנו.

ובגין דאיהו יוד, סתים מלגיו, לא אתקרי אלא בשכינתיה, אדני. ובגין דא אמרו רבנן, לא בשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה, נכתב אני בידו"ד, ונקרא אני באדני. אבל בעולם הבא, נכתב בידו"ד, ונקרא בידו"ד. למהוי רחמי מכל סטרא ובגין דא מני קודשא בריך הוא למלאכי השרת, מאן דלא יהא תוכו כפרו, בכל אברין פנימאין וחצונין, לא ייעול בהיכלא דא. ובגין דא אמר קרא, (דברים לב) העור תמים פעלו. (דברים יח) תמים תהיה עם יי אלהיך.

תקונא שביעאה, (יחזקאל א) כמראה הקשת אשר יהיה פענן ביום הגשם. אמרו רבנן, מן (יחזקאל א) וארא עד כמראה הקשת הן הן מעשה המרכבה. ואמרו חכמים, כשהיה רבי עקיבא דורש במעשה מרכבה, ירדה אש מן השמים, וסבבה האילנות. והיו מתקבצין מלאכי השרת כבמזמוטי (דף ר"ל ע"ב) חתן וכלה. בגין דלית יחודא וקשורא ומרכבה, לשם ידו"ד באדני, אלא בצדיק. דאיהו קשת, דאיהי (ד"א דביה) מרכבתא שלימתא דלעילא, יאהדונהי.

שְׂכִינְתָא אִיהִי מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְאוֹקְמוּהָ, אִין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית בְּשָׁנִים. בְּגִין דְּעֵנְפִין דְּאֵילָנָא, אִינוּן פְּרוּדוֹת
 מְלֻמְעָלָה בְּכַנְפֵי חִיוּן, יְדוּ"ד לִימִינָא, אֲדַנְ"י לְשֻׁמְאֵלָא. חֲתָן
 לִימִינָא, כְּלָה לְשֻׁמְאֵלָא. כִּד אֲתִיין לָהּ לַחּוּפָה, בְּכַמְהָ מִינֵי
 נְגוּנָא, עֲרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְאַתְעָרָא לֹון לְתַתָּא, בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת,
 בְּכָל מִינֵי נְגוּנָא בְּעֻלּוֹתָא, הָא קָא אֲתִיין לַחּוּפָה.

וְעֲרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְמִיָּהב קְדוּשִׁין לְכְּלָה. מִחֲתָנָא, בְּקִשּׁוּרָא
 דְּתַפְלָה דִּידָּהּ, לְמַהוּי קְשִׁירָא לִיָּהּ, וְלַעֲטָרָא לֹון בְּתַפְּלִין
 דְּרִישָׁא, דְּאִיהוּ פְּאָר, הֲרָא הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל כד) פְּאָרְךָ חֲבוּשׁ
 עָלֶיךָ. וְתַלְתַּת פְּרִיכִין דְּרַעְוָעָה, לְקַבְּל גו' קְדוּשׁוֹת, דְּאִינוּן קְדוּשׁ
 קְדוּשׁ קְדוּשׁ, (רַעְוָעָה) קְדוּשָׁה לְךָ יִשְׁלָשׁוּ. וְעֲרִיךְ לְבָרְכָא לֹון בְּשִׁבַּע
 בְּרַכָּאן, דְּאִינוּן שִׁבַּע בְּרָכוֹת דְּקִרְיָאֵת שְׁמַע, בְּשַׁחַר שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ
 וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ. וּבְעֶרְב שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ.

וְכְּלָה בְּחוּפָה, דְּאִיהִי בְּדִיּוּקָא דְכַנְפֵי מַעְוָה, בְּעִיצוֹת מוֹזְהָבוֹת,
 וְתַכְלַת וְלָבָן, כְּסָא דִּין וְכְסָא רַחֲמִים, כְּלִיל דָּא בְּדָא. וְכַמְהָ
 קְשָׁרִים וְחֻלְיִין, סַחְרִינִיה. בְּכַמְהָ מְרַגְלָאן וְאַבְגִּין יְקִירִין, מְלִיין
 סְגוּלוֹת, סַחְרִין לְגַבִּיָּה, כְּדִיּוּקָא דְזִגִּין וְרַמּוּגִין, דְּלְבוּשֵׁי מְלָכָא
 וּמְטְרוּנִיתָא, דְּאִינוּן ד' בְּגַדֵי לָבָן, וְד' בְּגַדֵי זָהָב, מְסַטְרָא דְתַרִּין
 שְׁמָהן, יְדוּ"ד אֲדַנְ"י, בְּשִׁמּוֹ בֵּן כְּסָאוֹ, בֵּן חוּפָתוֹ, בֵּן לְבוּשׁוֹ. רְשִׁים
 שְׁמִיָּה בְּכְלָא, כִּד בְּעֵי לְאַעְלָא בְּהִיכְלִיָּהּ, לְמַהוּי תַּמָּן חֲתָן
 בְּכְלִתִּיהָ, בַּח"י בְּרַכָּאן דְּעֻלּוֹתָא, דְּאִיהִי (נ"א בְּהִיכְלָא לִיחֻדָּא תַּמָּן בְּעֻלּוֹתָא

בַּח"י בְּרַכָּאן דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ) כְּמַרְאֵה הַקִּשְׁת׃

אִין דּוֹרְשִׁין בְּמַרְכָּבָה בְּיַחֲדָא, בְּגִין דְּהַדּוֹרֶשׁ לְיַחֲדָא, עֲמִיָּה הָא
 אִינוּן שָׁנִים בְּדַרְשָׁא. וְלֹא עֲרִיךְ תַּמָּן לְמַשְׁמַע קָלָא בְּעֻלּוֹתֶיהָ.

אָלָא (שמואל א א) רַק שְׁפָתֶיהָ נְעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע, וּבִהְיֵי רָזָא
 (במדבר ג) וְהִזָּר הַקָּרֵב יוֹמֵת. וְהָכִי בְּאַצִּילוֹת (ד"א בַּצְלוֹתָא) כָּל חַד
 מְצִילֵי בַחֲשָׁאֵי, דְלֹא אֲשַׁתְּמַע צְלוֹתֶיהָ לְגַבֵּי חֲבֵרִיהּ. כְּגוֹן מֵאֵן
 דְדָרִישׁ לְחֲבֵרִיהּ, וַיִּשְׁתִּיק דְבוֹר לְגַבִּיהּ, לָא צְרִיד לְמַעַבְד אָלָא
 דְבוֹר בַּחֲשָׁאֵי, דְלֹא יִשְׁמַע חֲבֵרִיהּ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהּ רַבְּנָן, כָּל
 הַמְשָׁמִיעַ קוֹלוֹ בַתְּפִלָּתוֹ, הִ"וּ מְקַטְנֵי אַמְנָה.

וּבְגִין כְּדִ חִיוּן אִשָּׁא לְעִילָא, מְמַלְלָן כְּעֵנְפִין דְאִילָנָא, דְהוּ
 מִתְקַבְּצִין תַּמָּן, בְּמִזְמוּטֵי חֶתָן וּכְלָהּ. בְּאֵן אֲתֵר. בְּקִרְיַאת
 שְׁמַע, דְתַמָּן וְאִשְׁמַע אֵת קוֹל כְּנִפְיָהֶם. דְאִינוּן ס"ד לְד' גְּדַפִּין, ד'
 זְמַנִּין ס"ד, סְלָקִין רַנ"ו. וְהָאֵי אִיהוּ, (ירמיה לא) רַנּוּ לְיַעֲקֹב שְׂמִיחָה.
 אִימְתִי. לְבָתֵר דְנָטִיל נוֹקְמָא מִשְׁנֵאוֹי, וַיּוֹקִיד טַעֲוּוֹן דְלֵהוּן, הָדָא
 הוּא דְכְתִיב, (משלי יא) וּבְאֲבוֹד רְשָׁעִים רָנָה. אִיהוּ הֵנָּה (ס"א מ' שְׁנִין)
 לְאִשְׁלָמָא ע"ב ע"ב, ע"ב. וְתַלְיִין ס"ד.

וְתַלְיִין ס"ד, מֵן תַּמְנִיָּא א"ו. וְהָכִי ס"ד מִתְמַנְיָא א"ו לְד' סְטְרִין,
 רַנ"ו. וְכַד מְטִי לל"ב, דְאִינוּן א"ו א"ו א"ו א"ו, דְאִינוּן ח'
 ח' ח' ח', אֲתַחֲבֵר י' לְכָל סְטֵר, לְמַהוּי ח"י יְהוָה, בַּח"י בְּרַכָּאן
 דְצְלוֹתָא, דְאִית בְּהוֹן ח"י זְמַנִּין יְדו"ד, דְסְלָקִין ע"ב. בְּהוּא זְמַנָּא
 דְמִתְחַבְּרָא יְהוָה בְּאֲדַנְי"י בַּח"י עֲלָמִין יְאֵהוּדוֹנָהּ, מִיַּד חִיוֹן דְאִש
 חָשׁוֹת. מַה כְּתִיב בְּהוֹן. (יחזקאל א) בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶם,
 בְּעַמְדָם יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹתָא (נ"א בַּצְלוֹתָא), תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהֶם, דְלֹא
 יִשְׁתַּמוּדְעוּן עַד הֵהִיא שְׁעֵתָא.

וְהָאֵי אִיהוּ רַק שְׁפָתֶיהָ נְעוֹת. דְאִינוּן בְּנִפְי חַחִיּוֹת, וְקוֹלָהּ לֹא
 יִשְׁמַע. מַה דְהוּי חַשְׁמֵל, חִיוֹן אִשָּׁא מְמַלְלָן, אִינוּן חָשׁוֹת.
 וּבְגִין דָּא תַקִּינוּ צְלוֹתָא בַּחֲשָׁאֵי, וְהָכִי מַעֲשָׂה מְרַכְבָּה בַּחֲשָׁאֵי,

לְמַלְלָא תַמָּן בְּחֵשְׁאֵי, בִּינוּ לְבִין עֲצָמוּ. ג' צְלוֹתִין תְּקִינוּ, וּבְכֻלָּהוּ
 ח"י יְהוָה, דְּאִינוּן ע"ב אַתְוּוּן, בְּכָל צְלוֹתָא, בְּתַמְנֵי סְרֵי בְּרַכָּאן,
 דְּאִינוּן רִי"ו, וּבְכֻלְיָן בְּחֶסֶד, בְּע"ב, עִם ל"ב נְתִיבוֹת, וְהִינּוּ ר"ן
 חֲסֵרִין ב'. דְּכֻלְיָן בְּעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא.

דְּמִקְרַבְנָא אֲשַׁתְּמַע צְלוֹתָא, צְלוֹתָא מִקְרַבְנָא. כְּגוּוּנָא דְאַתְמַר
 בְּהוּן, (יחזקאל א) וְאֲשַׁמַּע אֶת קוֹל בְּנִפְיָהֶם. הָכִי
 בְּכְרוּבִים, (במדבר ז) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵי. כְּגוּוּנָא דְכָבֵשׁ
 סְלָקִין וְנַחְתִּין בֵּיהּ קְרַבְנִין וְעֲלוּוּן. הָכִי בְּצְלוֹתָא, מְלֶאכִין סְלָקִין
 תְּרֵי וְנַחְתֵי תְּרֵי. וּכְגוּוּנָא דְסִינֵי, דְּבֵיהּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן סְלָקִין
 וְנַחְתִּין, סְלָקִין תְּרִין וְנַחְתִּין ב'. וּבְפִקּוּדָא דָּא, אַתְרַמִּיזוּ כָּל
 פִּקּוּדֵין דְּאוּרִייתָא.

וְהָכִי כֹד הָוָה פִּתַח רַבִּי עֲקִיבָא בְּמַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה, פּוּמִיָּה הָוָה
 סִינֵי, וְקָלִיָּה הָוָה סְלָם, דְּבֵיהּ מְלֶאכִין סְלָקִין וְנַחְתִּין. בְּכָל
 דְּבוּר וְדְבוּר דִּילִיָּה, הָוָה רָכִיב עֲלֵיהּ מְלֶאכֶּה מְסֻטְרוּ"ן. אִיהוּ רָכִב
 לְשִׁכְנִיתָא, דְּכֻלְיָלָא בֵּיהּ סְפִירָן עַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְּאִיהוּ יו"ד
 ה"א וְא"ו ה"א מְלָגוּ. דְּשִׁכְנִיתָא כְּלִילָא מִי סְפִירָן, דְּלִבְרָ.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָיָה, רָכִב וּמְרַכְבָּה. (עלות העלות) עַמּוּדָא
 דְאַמְצְעִיתָא, רָכִב לְעֵלֶת הָעֵלוֹת. וְשִׁכְנִיתָיָה, רָכִב לְעַמּוּדָא
 דְאַמְצְעִיתָא. וְעֵלֶת הָעֵלוֹת אִיהוּ דְּמִיחַד לְכֻלָּא, וּמְסֻדָּר לְכֻלָּא,
 וְנַהִיר בְּכֻלָּא. נְהוּרִיָּה אַעְבָּר בְּנִשְׁמַתָּא וְנוּפָא וְלְבוּשָׁא. וְלִית בֵּיהּ
 שְׁנוּי וְשׁוּתְפוּ וְחוּשְׁבָן וְתַמּוּנָה וְדְמִיוֹן מְכָל מְרַכְבָּתָא, וּמְרֵאָה
 וְדְמִיוֹן דְּאַתְחַזְזִיָּא בְּעֵין הַשֶּׁבֶל. דְּרַגִּין עֲלֵאִין וְתַתָּאִין, אִינוּן רָכִב
 וּמְרַכְבָּתָא לְגַבִּיָּה, וְעֲלִיָּה לִית מֵאן דְּרָכִיב.

קָשָׁת, סִימָן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וְאִינוּן סִימָן מְרַכְבָּה דְאַבְהָן.

תְּקִיעָה, דְּאִבְרָהִם. שְׁבָרִים, דְּיִצְחָק. תְּרוּעָה, דְּיַעֲקֹב.
 דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר כג) וּתְרוּעַת מְלֶךְ בּוֹ. וְגו' גּוֹנִין אֶתְחַזְּיִין בֵּיהּ,
 חָזוּר סוּמְק וְיָרוּק. וּמִסְטָרָא דְגְבוּרָה, אֶתְקָרִי (דף ר"א ע"א) (שמואל א ב)
 קִשְׁת גְּבוּרִים חֲתִים. וּמִסְטָרָא דִּימִינָא, (יחזקאל א) כְּמִרְאָה הַקִּשְׁת
 אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵינֵי בְּיּוֹם הַגְּשָׁם. כִּד אֶתְחַזֵּי בְּיּוֹם הַגְּשָׁם, אֲחֹזִי
 רַחֲמִי. וְכִד אֶתְחַזֵּי בְּלֹא מִסְטָרָא, אֲחֹזִי דִּינָא. מְעוֹרֵב בֵּין מִסְטָרָא
 וְשִׁמְשָׁא, אֲחֹזִי דִּינָא וְרַחֲמִי כְּלִיל. וְהֵאֵי אִיהוּ ש' מִן שְׂדֵי, תִּלְת
 עֲנָפֵי אֲבָהּוֹ, דְּאִינּוֹן יְדוּ"ד אֱלֹהֵינוּ יְדוּ"ד, תִּלְת שְׁמָהּוֹן לְקַבֵּל
 תִּלְת עֲנָפֵי אֲבָהּוֹ. וּבְהוֹן י"ד אֶתְוּוֹן, בְּחוּשְׁבֵּן ד"י מִן שְׂדֵי. וּלְבוּש
 דְּשְׂדֵי, מִסְטָרוֹן, דְּהֵכִי סָלִיק בְּחוּשְׁבֵּן שְׂדֵי. (ע"כ רעיא מהימנא) (ובחבורא
 קדמאא תמן תנינן דחזוי קשת רי"ד ע"ב אמר רעיא מהימנא שפיר קאמר שם רט"ו ע"א).

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִימָא לָן מַר, (ס"א מַאֲלִין) מְלִין מְעַלְיָתָא
דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (מַלְכִים ב ד) וַיְהִי
הַיּוֹם. בְּכָל אֶתֶר דְּכַתִּיב וַיְהִי, אִיהוּ צַעַר, וַיְהִי בִימֵי צַעַר.
וְדַאִי, וַיְהִי הַיּוֹם, יוֹמָא דְּאִית בֵּיהּ צַעַר, וְדַא הוּא רֵאשׁ
הַשָּׁנָה, יוֹמָא דְּאִית בֵּיהּ דִּינָא קְשִׁיא עַל עֲלָמָא. וַיְהִי
הַיּוֹם וַיַּעֲבֵר אֱלִישָׁע אֶל שׁוֹנִים, יוֹמָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הָהּ.
וּבְכָל אֶתֶר וַיְהִי הַיּוֹם, דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה. (אִיּוֹב א) וַיְהִי הַיּוֹם
וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, יוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה הָהּ.
בְּכָל זְמַנָּא תְּרִין יוֹמִין אִינּוֹן, מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין, דְּלִהּוֹי
יִצְחָק כְּלִיל דִּינָא וְרַחֲמִי, תְּרִין יוֹמִין וְלֹא חֵד.

דְּאַלְמֵלֵא יִשְׁתַּכַּח יַחֲדָאֵי, יַחְרִיב עֲלֵמָא. וְעַל דָּא פְּתִיב
תְּרִין זְמָנִין, וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, אֵלֶיךָ בֵּית דִּין רַבְרָבָא. בְּנֵי הָאֱלֹהִים
וּדְאֵי, בְּנוֹי דְּמַלְכָּא קְרִיבִין לְגַבִּיּה. וְאִינוּן שְׁבַעֲיָן
מִמֶּנּוּ, דְּסַחְרִין תְּדִירָא לְמַלְכָּא. וְאִינוּן חַתְכִּין דִּינָא עַל
עֲלָמָא. לְהַתִּיצַב עַל יֵי, וְכִי עַל יֵי קַיִימִי. אָלָא, בְּשַׁעְתָּא
דְּאֵלֶיךָ קַיִימִי עַל דִּינָא, דִּינָא קְדַמָּא הַכְּלָא בֵּיה, מֵאן
הוּא. דְּלָא יוֹקִיר לְשִׁמָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדְלָא יוֹקִיר
לְאוֹרֵייתָא וְלַעֲבָדֵי. אוּף הַכִּי, מֵאן הוּא דְּלָא חֵיִישׁ עַל
יְקָרָא דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, דְּלָא יִתְחַלֵּל בְּאַרְעָא. מֵאן הוּא
דְּלָא חֵיִישׁ לִיקָרִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאן הוּא דְּלָא
שׁוּי יְקָר לְשִׁמָּא דָּא. וַיָּבֹא גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכְכֶם, גַּם, לְרַבּוֹת
הָהִיא נוֹקְבָא דִּילֵיהּ. אוּף הַכִּי לְהַתִּיצַב עַל יֵי, דְּאִיהוּ
חֵיִישׁ נְמִי לִיקָרָא דְּשִׁמָּא דָּא.

הַכָּא אֶפְלִיגוּ עֲמוּדֵיךָ קְדַמָּאִין דְּעֲלָמָא. חַד אָמַר, אִיּוֹב
מִחֲסִידֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם הָוּה. וְחַד אָמַר, מִחֲסִידֵי
יִשְׂרָאֵל הָוּה. וְאַלְקֵי, לְכַפְרָא עַל עֲלָמָא. דְּהָא יוֹמָא חַד
אֲשַׁכְּחִיה רַב הַמְּנוּנָא לְאַלְיָהוּ. אָמַר לֵיה, וּדְאֵי תַנְיִנָן
דְּאִית צְדִיק וְרַע לוֹ, רָשַׁע וְטוֹב לוֹ. אָמַר, צְדִיק, כָּל
שְׁמֻעֵטִין לוֹ חוֹבוֹתָיו נוֹתְנִין לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה חוֹבוֹ, וְעַל
כֵּן צְדִיק וְרַע לוֹ. וְכָל שְׁמֻרוּבֵין עוֹנוֹתָיו, וּמְמוּעֵטִין

זְכוּתָיו, נוֹתְנִין לוֹ שְׂכָרוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, רָשַׁע וְטוֹב לוֹ.
 אָמַר לִיה, דִּינּוּי דְּמָאֲרִי עֲלֵמָא עֲתִיקִין (ס"א עמיקין) אַבְל
 בְּשַׁעְתָּא דְּבַעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַפְּרָא חוּבִין דְּעֲלֵמָא,
 אֲלֵקִי בְּדְרוּעָא דְּלֵהוֹן, וְאֲסִי לְכוּלְהוּ. מִתַּל לְאַסִּיָּא,
 דְּאֲלֵקִי לְדְרוּעָא, לְשִׁיזְבָּא לְכֹל שְׁיִיפִין. כְּמָה דְּכְתִיב,
 (ישעיה נג) וְהוּא מְחוֹלֵל מִפְּשָׁעֵינוּ וְגו' (רי"ח)

כְּמָה דְּאִתְמַר, בְּהַהוּא יוֹמָא שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּקִימִין
 שְׁבַעִין קַתְדָּרָאִין לְמִידָן דִּינָא לְעֵלְמָא, כְּמָה אִינוֹן
 מָאֲרִי תְרִיסִין, קְטִיגוּרִין, דְּקִימִי לְעֵילָא. אֲלִין מִיִּמִּינִין
 לְזִכּוֹ וְאֲלִין מִשְׁמַאלִין לְחוּבָא, לְאַדְכָּרָא חוּבִין דְּעֲלֵמָא,
 חוּבִין דְּכֹל חַד וְחַד. וְעַל דָּא אֲצַטְרִיךְ לְבַר נֶשׁ, לְפַרְשָׁא
 חוּבוֹי, כֹּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִיהוּ, בְּגִין דְּמֵאֵן דְּמִפְּרֵשׁ
 חֲטָאוֹי, לָא אִתְמַסֵּר דִּינִיָּה, אֲלָא בִּידָא דְּמִלְכָּא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּלַחוּדוּי. וּמֵאֵן דְּדָאִין לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 אִיהוּ לְטָב. וְעַל דָּא בַּעַד דְּוֹד מִלְכָּא, (וְאָמַר) (תהלים מג)
 שְׁפִטְנֵי אֱלֹקִים, אֲנִת, וְלֹא אֲחָרָא. וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר, (מלכים
 א ח) לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עֲבָדוֹ, הוּא, וְלֹא אֲחָרָא, וְכֹל בֵּית דִּין
 בְּדִילִין מִמֶּנּוּ.

וְעַל דָּא אֲצַטְרִיךְ לוֹן לְפַרְשָׁא חוּבִין דְּכֹל שְׁיִיפָא
 וְשְׁיִיפָא, וְכֹל מָה דְּעַבִּיד בְּפָרְט. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,
 (תהלים לב) חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְגו'. לְבַתַּר וְאַתָּה נִשְׂאתָ עוֹן

חֲטָאתִי סָלַח. מִנְלָן. מִמִּשָּׁה, דְּכָתִיב (שמות לב) אֲנִי חֲטָא
הָעַם הַזֶּה וְגו'. בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב, (שמואל א יב) חֲטָאנוּ כִּי עֲזַבְנוּ
אֶת יי, דְּאִי תִימָא הָאִי בִיחִיד, אֲבָל בְּצַבּוּר לָא. הָא כְּתִיב
קָרָא דָא. וְאִי תִימָא הָא בְּצַבּוּר, אֲבָל שְׁלִיחָא דְלַהוֹן לָא,
הָא כְּתִיב (שמות לב) וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל יי וְגו'. וְכָתִיב (שמות לב)
וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם וְגו'. מֵאִי טַעְמָא. מֵאֵן דְּמִפְּרֻשׁ חוּבִיָּה, בִּי
דִּינָא בְּדִילִין מִינֵיהּ, בְּגִין דְּבַר נֶשׁ קָרִיב לְגַרְמִיָּה, וְלָא
אֲתַדְּנָן עַל פּוּמִיָּה.

וְתוּ, לָא שְׁבִיק לְמַקְטָרְגָא לְאוּלְפָא עָלֵיהּ חוּבָא מוּמָא.
דְּבַר נֶשׁ יְקָדִים (דף רל"א ע"ב) וַיִּימָא, וְלָא יְהִיב דּוּכְתָא
לְאַחֲרָא לְמִימַר. כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְחִיל לֵיהּ, הֲדָא
הוּא דְכָתִיב, (משלי כח) וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יְרוּחָם.

בְּיוֹמֵי דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, מִתְקַנְנִין בִּי דִינָא כּוּרְסִיָּא לְמַלְכָּא,
לְמִידָן כָּל עַלְמָא. וַיִּשְׂרָאֵל עָאֲלִין בְּקַדְמִיתָא
בְּדִינָא קַמִּיָּה, דְּלִיפּוּשׁ רַחֲמֵי. (ס"א קמיה דְּלִיפּוּשׁ רוּגְזָא) תְּנָן
וּמִשְׁפֵּט עֲמוּ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, יוֹם בְּיוֹמוֹ מֵאִי הוּא.
אֲלָא הֵנִי תְּרִי יוֹמִין דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. אֲמֵאִי תְּרִי יוֹמִין. בְּגִין
דְּאִינּוֹן תְּרִי בִּי דִינָא, דְּמִתְחַבְּרָן כְּחֻדָּא. דִּינָא עֲלָאָה,
דְּאִיָּהּ קִשְׂיָא, בְּדִינָא תַתָּאָה, דְּאִיָּהּ רַפְיָא, וְתַרוּוִיָּהּ
מִשְׁתַּכְּחִי.

וְעַל דָּא לָא יַדְעֵי הֵנִי בְּבִלְאִי, רְזָא דִּיבְבָא וַיִּלְלוּתָא,

וְלֹא יִדְעֵי דְתַרְוּיֵיהּוּ אַצְטְרִיכוּ, יִלְלוּתָא דְאִיהּוּ דִּינָא
 תְּקִיפָא. תְּלַת תְּבִירִין דְאִיהּוּ דִּינָא רְפִיא, גְּנוּחֵי גְּנַח
 רְפִיא. אֵינּוֹן לָא יִדְעֵי, וְעַבְדִּין תַּרְוּיֵיהּוּ. וְאַנְן יִדְעִינְן,
 וְעַבְדִּינְן תַּרְוּיֵיהּוּ. (ס"א ועל דא רזא דיבבא ויללה ותרווייהו אצטריכו, הני

בבלאי, אינון לא ידעי, ועבדין תרווייהו.) וכלא נפקין לארע קשוט.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) תְּקַעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בַּכֶּסֶה לְיוֹם
 חֲגִנּוֹ. תְּקַעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפֵר, מֵאֵי בַחֲדָשׁ. דָּא בֵּי

דִּינָא רְפִיא, דְאֶקְרִי חֲדָשׁ. בַּכֶּסֶה: (כס דעלמא עילאה, כ"ס ה' דא פחד

יצחק דאיהו כס למלכא עילאה, תו בכסה) דָּא דִּינָא קְשִׁיא, פַּחַד יִצְחָק.

דִּינָא דְאֶתְכֶסֶיִיא תְּדִיר, דְלָאו אִיהּוּ דִּינָא בְּאֶתְגְּלִיִיא. כִּי

חֵק, דָּא דִּינָא רְפִיא. וּמְשַׁפֵּט, (דא דינא קשיא) דָּא דִּינָא

בְּרַחֲמֵי. וְתַרְוּיֵיהּוּ אֵינּוֹן כַּחֲדָא. בְּגִין כַּךְ תִּרִין יוֹמִין,

וְתַרְוּיֵיהּוּ בְּרֻזָא חֲדָא.

(תהלים פט) אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה וְגו', לָא כְּתִיב שׁוֹמְעֵי,

או תוקעי תרועה, אלא יודעי תרועה. בְּגִין (ס"א בגון)

חֲפִימִין דְדִירִין בְּאִירָא דְאַרְעָא קְדִישָׁא, אֵינּוֹן יִדְעֵי

תְרוּעָה. רְזָא דְתְרוּעָה, כְּמָה דְכְּתִיב, (תהלים ב) תְרוּעַם

בְּשֶׁבֶט בְּרֹזֶל. מֵאֵן עֲמָא כְּיִשְׂרָאֵל, דִּידְעִין רְזִין עֲלָאִין

דְמֵאֲרִיהוֹן, לְמִיעֵל קַמִּיה, וְלֵאֲתַקְשָׂרָא בֵּיה. וְכֹל אֵינּוֹן

דִּידְעֵי רְזָא דְתְרוּעָה, יִתְקַרְבוּן לְמִיתָךְ בְּאוּר פְּנִיו

דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא אוּר קְדַמָּאָה דְגְנִיז קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקֵיִיא. וְעַל דָּא אַצְטְרִיךְ לְמַנְדַּע לָהּ.

כְּתִיב (ויקרא ט) הַיּוֹתֵרֶת מִן הַכֶּבֶד. וְכִתִּיב (ויקרא ג) וְאֵת הַיּוֹתֵרֶת עַל הַכֶּבֶד. (בְּתֵר דְּעֵבִידַת גִּיאוּפָא, אֶסְתְּלִיק עֲלֶיהָ.)

יּוֹתֵרֶת מִן הַכֶּבֶד, דָּא אִשָּׁת זְנוּנִים, דְּאִזְלָא וְנִפְקָא מִן הַכֶּבֶד, לְאַסְטָאָה בְּנֵי עֲלָמָא, וְלְאַסְטָנָא עֲלִייהוּ. וְשִׁבְקַת לְדְכוּרָא, לְמַעְבַּד זְנוּנִים. וּבְגִין דָּא הַיּוֹתֵרֶת מִן הַכֶּבֶד, יּוֹתֵרֶת עַל הַכֶּבֶד. בְּתֵר דְּעֵבִידַת גִּיאוּפָא, אֶסְתְּלִקַת עֲלֶיהָ. מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה. אֶתְגַּבְּרַת עַל בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ כְּבֵד, בְּכַעַס דְּמָרָה, אִשָּׁת מְדַנִּים, וְכַעַס, דְּשִׁלְטָא אִיהִי עַל דְּכוּרָא דִּילָהּ. מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה שִׁלְטָא עַל הַכֶּבֶד, אִשָּׁת מְדַנִּים וְכַעַס.

יּוֹתֵרֶת מִן הַכֶּבֶד, מִן הַכֶּבֶד נִפְקָא לְאַבְאָשָׁא לְכָל עֲלָמָא, וְלְמַעְבַּד גִּיאוּפִין עִם כְּלָא. לְבֵתֵר אִיהִי סִלְקָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה, בְּעֵזוּתָא דְּאַנְפִּין, וְכַדִּין אִיהִי עַל הַכֶּבֶד. וְעוּד, יּוֹתֵרֶת מִן הַכֶּבֶד אֶתְקַרִּיַאת מִסְטָרָא אַחְרָא, בְּתֵר דְּנִפְקַת לְנֶאֱפָא עִם כְּלָא, יְהִיבַת שִׁיּוּרִין לְבַעְלָהּ, וְהִיא אִיהִי יּוֹתֵרֶת מִן הַכֶּבֶד.

מִגּוֹ כְּבֵד, וְיּוֹתֵרֶת דִּילָהּ, נִפְקַת מָרָה, וְאִיהִי חֲרַבָּא דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת, דְּנִפְקוּ מִנָּה טְפִין מְרִירָן לְקַטְלָא בְּנֵי נְשָׂא. הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב, (מְשַׁלִּי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעֲנָה. וְאִיהִי תִלְיָא בְּכֶבֶד, כָּל מְרַעִין וּמוֹתָא בֵּיה תִלְיִין.

וְהָיָה יוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה (מִשְׁטָנָא) מִשְׁטָטָא בְּעֵלְמָא,
 לְמַכְנֵשׁ כָּל חוּבֵי עֵלְמָא וּכְדִין כָּל אַבְרִין דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל,
 אִינוּן בְּעָאקוּ, דְּאִינוּן אַבְרֵי דְּמִטְרוּנִיתָא, (מִשְׁלֵי ב) גַּר יִי
 נִשְׁמַת אָדָם, שְׂכִינְתָא קְדִישָׁא. וּכְדִין כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעָאקוּ,
 וְנִטְלֵי שׁוֹפֵר לְאַתְעָרָא בֵּיהּ הָהוּא תְּקִיעָה וּשְׁבָרִים
 וּתְרוּעָה.

רעיא מהימנא

אֲמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְדַאי בְּתַר דְּאַבְרִים וְעַרְקִין דְּלְבָא,
 דְּדַמְיִין לְיִשְׂרָאֵל, אִינוּן בְּעָאקוּ. צְרִיכִין לְאַתְעָרָא
 בְּקָנָה, דְּאִיהוּ שׁוֹפֵר. וְדַא קָנָה דְּרִיאָה. בְּתַר דְּכַנְפֵי רִיאָה
 לָא יִכְלִין לְשַׁכְּכָא (דף רל"ב ע"א) רוּגְזָא דְּמָרָה דְּאַתְגַּבְּרַת עַל
 עַרְקִין דְּלְבָא, וְעַל כָּל עַרְקִין דְּאַבְרִים דְּגוּפָא. הָהוּא
 רוּחָא דְּנִשְׁיב בְּהוּן, סָלִיק בְּקָנָה, דְּאִיהוּ שׁוֹפֵר, עֵלְמָא
 דְּאַתֵּי. דְּהַכִּי אוּקְמוּהָ, וְשֵׁט, דּוּמָה לְעֵלְמָא דִּין, דְּבִיהּ
 אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה. קָנָה, דּוּמָה לְעֵלְמָא דְּאַתֵּי, דְּלִית בֵּיהּ
 אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה.

וּלְבַתַּר דְּשֵׁט ו' מִן וְשֵׁט, בְּרַבּוּי אֲכִילָה דְּגִזֵּל אֶתְאַרְךָ
 וְאַתְעָבִיד שְׁטָן. וּמֵאַן גָּרִים דָּא. (במדבר יא) שְׁטוּ
 הָעַם וּלְקָטוּ, שְׁטוּתָא דְּלַהוּן דְּאַתְעָרְבוּ בְּעַרְבֵי רַב שְׁטִיָּין,
 דְּתַאֲוָה דְּלַהוּן אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה דְּגִזֵּל וְחַמָּס, (תהלים יב) דְּשׁוֹד

עֲנִיִּים וְאִנְקַת אֲבִיוֹנִים. בְּנוֹן כְּפֹפֶה שְׁטִיין, דְּאֶכְלִין בְּלֹא טְחִינָה. מַה כְּתִיב בְּהוּ, (במדבר יא) הַבָּשָׂר עֹדְנָו בֵּין שְׁנֵינֵיהֶם טָרָם יִכְרֹת וְאִף יִי חָרָה בְּעַם. אֶת־פֶּשֶׁט ו' דְּשָׁטוּ, אִיהוּ דְרוּחִיהּ כְּפֹפֶה, וְאִיהוּ נ'. וְדָא גַרְם דְּאֶת־פֶּשֶׁט שְׁטָן בְּאֶכִילָה וּשְׁתִּיָּה, וְאֶתְגַּבַּר עַל כָּל אֲבָרִין וְעָרְקִין בְּשִׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה. כְּחוּשְׁבָן הַשְּׁטָן חָסַר חֵד, דָּא יוֹם הַכְּפֹרִים, דְּלִית בֵּיהּ אֶכִילָה וּשְׁתִּיָּה.

וְאִיהוּ כְּגֹוֹנָא דְקָנָה, וְאִיהוּ ו' בֶּן י"ה, מִן בֵּינָה. וּבְגִינִיהּ אוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, הָרוּאָה קָנָה בְּחִלּוּם, זֹכָה לְחֻכְמָה. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (משלי ד) קָנָה חֻכְמָה קָנָה בֵּינָה. דְּלִית קָנָה דְאִיהוּ פְּחוּת מִתְרוּוִיָּיהוּ, דְאִינוּן י' חֻכְמָה, ה' בֵּינָה. וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאֶתְעָרָא בְּשׁוּפָר, דְאִיהוּ קָנָה, עֲלֵמָא דְאֵתִי, עוֹלָם אַרוּךְ, אַרְךְ אֲפִים, דְּמִשְׁתַּפְּחִי מִינֵיהּ י"ג מְכִילִין דְרַחֲמֵי, כְּחוּשְׁבָן וְא"ו, א' אַרְךְ, ו' ו' אֲפִים.

וְאִימָא עֲלָאָה אִיהִי תְקִיעָה, מְסִטְרָא דְאֲבָרָהִם. שְׁבָרִים, מְסִטְרָא דִיצְחָק. תְּרוּעָה, מְסִטְרָא דִיעֶקֶב. שְׁכִינְתָא תַתָּאָה, קָשָׁר דְכֻלְהוּ. דְהֵינּוּ: ק' תְקִיעָה. ש' שְׁבָרִים. ר' תְּרוּעָה. וְכֻלְהוּ מְשַׁלְשִׁין לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, קְדוּשָׁה לָךְ יִשְׁלָשׁוּ. דְלִית קָלָא יְכִיל לְנַפְקָא לְבַר, אֲלֵא מִן הַפָּה. אוּף הַכִּי, לִית לְאֶפְרָשָׁא שְׁכִינְתָא

מִן קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִמַּר בֵּיהּ,
 (תהלים בט) קוֹל יִי חוֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ. וּשְׁכִינְתָא תְּפִלַּת כָּל
 פֶּה. וְאִינוּן סִימָנִין, קֶשֶׁר"ק קֶשֶׁר"ק קר"ק. (עד כאן).

זהר:

בְּטָלִין שׁוֹפֵר, לְאַתְעָרָא בֵּיהּ, תְּרוּעָה וּתְקִיעָה, דִּינָא
 קֶשֶׁיא בְּרַחֲמֵי, וּשְׁבָרִים דִּינָא קֶשֶׁיא בְּלֵא רַחֲמֵי
 (ס"א דִּינָא רַפְּיָא בְּרַחֲמֵי) וּכְדִין הָכִי יִתְעָרוּ לְעִילָא לְאַתְעָרְבָא דָּא
 בְּדָא.

רעיא מהימנא

וּבַחֲבוּרָא קְדַמָּא, אֲמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בְּהַאי אֲתַבְּסַם
 שְׁטַן, וְקַמֵּיט נו"ן מִן וְשֵׁט, מַה דְּהוּה שְׁטַן
 לְפָנִים, תָּב לְאַחֲוָרָא, וְאַתְהֶדֶר וְשֵׁט, כְּדַבְּקַדְמִיתָא. בְּגִין
 דְּהַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב. יִשְׂרָאֵל לִית חִילִיָּהוּן בְּאַכִּילָה וּשְׁתִּיָּה,
 כְּשָׂאָר עַמִּין, דִּירְתִּין עֲלָמָא דִּין, דְּחִילִיָּהוּן בְּאַכִּילָה
 וּשְׁתִּיָּה. אֲלָא חִילִיָּהוּן בְּקוֹל דָּא, דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאֲתִי,
 עוֹלָם אַרוּךְ, דְּאֲתַבְּרִי בְּאֵת יו"ד, וּבְגִין דְּקוֹל שׁוֹפֵר מְנִיָּה
 נְפִיק, אֲמָרוּ רַבָּנָן אֵין פּוֹחַתִּין מַעֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת. וּבְאוֹת
 י' וְדָא, אֲתַעֲבִיד עוֹלָם אַרוּךְ, דְּאִיהוּ ו' עֲלָמָא דְּאֲתִי
 וּבְאֵת ה', בְּרָא עֲלָמָא דִּין, דְּאִיהִי ה' זַעֲרָא, דְּבַה אַכִּילָה
 וּשְׁתִּיָּה דְּאוּרִיָּתָא.

וְעוֹד רָזָא אַחְרָא, בְּתַר דְּאִתְגְּזַר גְּזֵרָה בְּתַרִּין אֲתוּוֹן,
 דְּאִינּוֹן ה' ה', תַּרִּין בְּתֵי דִינִין, מֵאֵן יִכִּיל לְבַטְלָא
 גְּזֵרָה דְּתַרוּוִייהוּ. י"ו. דָּאֵת ה"א אִימָא עֲלָאָה. י' אב. וּמַה
 כְּתִיב, (במדבר ל) כָּל נֶדֶר וְכָל שְׁבוּעַת אָסֶר לְעַנּוֹת נַפְשׁ,
 דְּאִיְהִי ה', אִישָׁה יְקִימְנוּ וְאִישָׁה יִפְרְנוּ. וּבְגִין דָּא, צָרִיף
 לְאִתְעָרָא קָלָא דְּאִיְהוּ ו', בַּעֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת, דְּאִינּוֹן י'.
 וְעַקְרָא דְּלֵהוֹן בְּנִשְׁמָה אַחַת, כָּל סִימָן וְסִימָן, בְּפָה,
 דְּאִיְהִי י' מֵעֲשָׂרָה.

מִיד דְּשָׁמְעוּ מִלִּין רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכָל חַבְרַיָּא, אָמְרוּ, בְּרִיף
 אֵלְהָא דְּזֻכִּינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין, מִהֵהוּא דְּאִתְקַרִּי רַבִּין
 שֶׁל נְבִיאִים, רַבִּין דְּחַכְמִים, רַבִּין דְּמַלְאכֵי הַשָּׁרַת,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ מְדַבֵּר עַל פּוּמוּי, וְכַתֵּב עַל
 יְדוּי רִזִּין אֵלִין, דְּלֵא אֲשַׁתְּמַעוּ כְּוֹתִייהוּ מִמַּתָּן תּוֹרָה,
 וְעַד כְּעַן.

אָמַר לִיָּה, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, אֲשֵׁלִים מְלוּלֵי דְּרִזִּין
 דְּחַבּוּרָא קְדֻמָּאָה, לְפִרְשָׁא לֹוֹן, דְּהָא כָּל מָאֲרֵי
 מְתִיבְתָּאן דְּלַעֲיִלָּא, וּמָאֲרֵי מְתִיבְתָּאן דְּלַתְתָּא, כְּלָהוּ
 מְזוּמְנִין לְמִשְׁמַע מִלִּין אֵלִין מְפּוּמָּךְ, וּפִירוּשֵׁין דִּילְךָ.
 דְּהָא חֲדוּה וּפּוּרְקָנָא, יִתְעַר בְּהוֹן לְעֵילָא וְתַתָּא. אַל תַּתְּנוּ
 דְּמִי, לֹא אַנְתָּ, וְכָל סִיעֲתָא דִּילְךָ. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

בְּתַרְוֵעָה וּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים, אֶתְבַּסֵּם כֻּלָּא דָּא בְּדָא. וְכָל
 מַה דִּיהוּא כְּבִד נְקִיט, אֶקְרִיב לְגַבֵּי לֵב,
 דְּאִיהוּ מִלְכָּא, לְזַיְינָא (לְדִינָא). וְהוּא לֵב, לָאוּ אוֹרְחִיָּה,
 וְלָאוּ תִיאובְתִיָּה, בְּעַכִּירוּ דְּעוּבְדִין דְּעַמִּיָּה. אֶלָּא נְקִיט כֻּלָּ
 בְּרִירוּ, וְכָל צָחוּתָא, (דף רל"ב ע"ב) וְכָל זְכִיין, וְכָל עוּבְדִין
 טְבִין. וְכָל הוּא עֲכִירוּ וְטְנוּפִין וְלְכֻלּוּכָא דְּאִינּוֹן עוּבְדִין
 בִּישִׁין, (ס"א ליתא) (זְרִיק לֹון לְשָׂאָר עַמִּין עוּבְדֵי כּוּכְבִים וּמְזֻלוֹת הוּא כְּבִד) אֶנְח
 לְכַבֵּד. דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, (בראשית כז) עֵשׂוֹ אִישׁ שְׁעִיר. וְכָל
 עֲרֻקִין דִּילֵיהּ, דְּאִינּוֹן שָׂאָר עַמִּין עוּבְדֵי כּוּכְבִים וּמְזֻלוֹת.
 הָדָא הוּא דְּכֶתִיב, (ויקרא טז) וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
 עֲוֹנוֹתָם. מֵאֵי עֲוֹנוֹתָם. עֲוֹנוֹת תָּם. דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, (בראשית כה)
 וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. וְחוּבִין דְּעַמּוּדָא (ס"א דְּעַמּוּדָא) דְּאִינּוֹן עֲרֻקִין
 וְדַפְקִין דִּלְבָּא.

וּבְגִין דָּא, שְׁחִין וְצָרְעַת וּסְפָחַת, לְכָל אִינּוֹן אַבְרִין,
 מְכַבֵּד אֶשְׁתַּכְּחוּ, מֵאִילִין לְכֻלּוּכִין דְּאֶשְׁתַּאֲרוּ בֵּיהּ.
 מְלָבָא אֶתִי כָּל בְּרִיאוּתָא, לְכָל אַבְרִין. דְּהֵכִי הוּא, פִּיּוֹן
 דְּלָבָא נְטִיל כָּל זְכִיכוּ וּבְרִירָא וְצָחוּתָא. כְּבִד נְטִיל כָּל מַה
 דְּאֶשְׁתַּכַּח וְאֶשְׁתַּאֲר מִן לְכֻלּוּכָא וְטְנוּפָא. וְזְרִיק לְכָל שָׂאָר
 שְׁיִיפִין, דְּאִינּוֹן שָׂאָר עַמִּין עוּבְדֵי כּוּכְבִים וּמְזֻלוֹת
 אַחֲרָנִין, בַּעַל כְּרַחֲמֵיהּ. וּמְפֻסּוּלוֹת דְּפֻסּוּלַת דְּכַבֵּד, נְטִיל

טְחוּל, דְּאֵתְמַר בֵּיהּ (בראשית א) יְהִי מְאֹרֶת. (משלי ג) מְאֹרֶת יִי
בְּבֵית רָשָׁע.

רעיא מהימנא

עוּד אָמַר בְּחִבּוּרָא קִדְמָאָה, אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְהָא
אוּקְמוּהָ רַבְּנָן עָלֶיהָ, טְחוּל שׁוּחָק. וְאִיהוּ (קהלת ז)
שְׁחוּק הַפְּסִיל. וּבְגִין דָּא, אוּקְמוּהָ רַבְּנָן דִּמְתַּנִּיתִין, אוֹי
לוֹ לְמִי שְׁהַשְׁעָה מְשַׁחֲקַת לוֹ. וְקַהֲלַת אָמַר (קהלת ז) טוֹב
פַּעַס מְשַׁחֲקוּק. טוֹב פַּעַס דְּכָבֵד, דְּאִיהִי מָרָה, רְצוּעָה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְצוּעָה לְאַלְקָאָה בְּהַ צְדִיקֵיִיא
בְּעֵלְמָא דִּין בְּמַרְעִין בִּישִׁין, בְּמַכְתְּשִׁין, מְשַׁחֲקוּ דְשַׁחֲקוּ
לוֹן בְּטְחוּל, בְּלַכְלוּכָא דְהָאִי עֵלְמָא, דְשׁוּחָק לוֹן שְׁעֵתָא
בְּעוֹתָרָא. וְעוּד, אָרַס דְטְחוּל אִיהוּ זְחִיל עָפֵר, וְאִיהוּ
תַקִּיף יִתִּיר מְאָרַס דְמָרָה.

וּבְגִין דְּעַרְב רַב אֵינּוֹן שְׂאוּר שְׁבַעֲעִיסָה, וְאֵינּוֹן אוּמִין
דְּעֵלְמָא דְמִיִּין לְמוּץ, יִתִּיר מְעַכְבִּין בְּגִלוּתָא עַרְב
רַב לְיִשְׂרָאֵל, מֵאוּמִין עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ רַבְּנָן, מִי מְעַכְב. שְׂאוּר שְׁבַעֲעִיסָה מְעַכְב. דְּאֵינּוֹן
דְּבִקִין בִּישְׂרָאֵל, כְּשְׂאוּר בַּעֲיִסָה. אָבַל אוּמִין עוּבְדֵי
כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, לָאוּ אֵינּוֹן אֶלָּא (תהלים א) כְּמוּץ אֲשֶׁר
תִּדְפְּנוּ רוּחַ.

וְעוֹד (ויקרא טז) וְנִשְׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו, כִּד רְעוּתִיהָ לְמַעַבְד
 קוֹרְצִיא לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ
 נִשְׂא כָּל חוּבִין דִּיכִיל לְמַסְבַּל לֹון, עַד דְּאִתְעָבִיד כְּבֵד,
 (תהלים לח) כְּמִשָּׂא כְבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנּוּ, חוּבִין עַל גְּדַפּוּי. מָה
 עָבִיד, סָלִיק לְטוֹרָא עֲלָאָה, פְּחֻמְרָא כִּד אִיהוּ בְּעֵי
 לְסִלְקָא לְטוֹר גְּבוּהָ, כְּמִשָּׂא כְבֵד יִכְבְּד עָלֶיהָ. כִּד אִיהוּ
 לְעֵילָא, וּבְעֵי לְסִלְקָא לְפִי מַעוּט דְּאִשְׁתְּאַר לִיהָ, אֲתִיקָר
 עָלֶיהָ מְטוֹלָא, וְנָפִיל, וְאִפִּיל גְּרַמִּיהָ לְתַתָּא, וּבְכֵבֵד מִשָּׂא
 דְּאִתְתַּקַּף עָלֶיהָ, אֲתִעָבִידוּ כָּל אַבְרִין דִּילִיהָ פְּסֻקוֹת, דְּלֹא
 אִשְׁתְּאַר אֲבַר שְׁלִים. אוּף הָכָא אִירַע לְסַמָּאֵל וְנַחֲשׁ, כְּבֵד
 וְיוֹתֶרֶת הַכְּבֵד, יִצָּר הָרַע וּבֵת זוּגִיָּה זוּנָה. מִתַּמָּן כָּל בֵּית
 אֵל גִּכְר זוּנָה. (ע"כ רעיא מהימנא) (ובחבורא קדמאה אמר ר' פנחס רכ"ד ע"א

שייך רל"א ע"ב)

זהר:

אֲמַר רַבִּי פְּנַחֵם, אֹרְחָא דָּא הוּא מְתַקְנָא לִי, לְמִשְׁמַע
 מְלִין אֲלִין מִעֲתִיק יוּמִין, זַכָּאָה עֲלָמָא דְּאִנְתָּ
 שְׂאִרֵי בְּגוּיָה. וּוִי לְעֲלָמָא, דִּישְׁתְּאַרוּן יַתְמִין, וְלֹא יִדְעִין
 מְלִי דְּאֹרְרִיתָא כְּדִקָּא יָאוּת. וְדָאֵי הָכִי הוּא, דְּכְבֵד נְטִיל
 כְּלָא טַב וּבִישׁ. וְאָף עַל גַּב דְּמִשְׁטָטָא וְלִקִּיט כָּל חוּבִיָּהוּן
 דִּישְׂרָאֵל, הָכִי נְמִי זַכָּיִין דְּלִהוּן לְקִיט, בְּגִין לְקִימָא
 קוֹרְצִיָּה. וְכִלָּא הָאֵי וְהָאֵי מְקַרִּיב לְגַבֵּי לֵב. וְאֹרְחוּי דְּלֵב,

לָא נָטִיל אֶלָּא זָכִיכוּ וּבְרִירוּ וְצָחוּתָא דְכֻלָּא, כְּמָה
 דְּאִמְרַת. וְשָׂאֵר טְנוּפָא וְלִכְלוּכָא, אֶהְדָּר לְכַבֵּד, וְנָטִיל
 כֻּלָּא בְּעַל פְּרַחֲיָה, דְּכִתִּיב וְנָשָׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו וְגו'. מְלָה
 דָּא אֶהְדְּרְנָא, בְּגִין דִּיתְבַּסֵּם לְפּוּמֵי כְּמַתְקָא דְדוּבִישָׂא,
 וְכַפָּא חוּלְקֵי דְזָכִינָא לְהָאֵי, לְמַחְמֵי דָּא בְּעֵינֵי.

אוּף הוּא פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קלא) יי לא גְבַה לְבִי וְלֹא רָמוּ
 עֵינַי וְגו', הָאֵי קָרָא אָמַר דְּיֹד, בְּשַׁעְתָּא דְהוּא אָזִיל
 עַל פִּיָּה נְהָרָא, (וְהוּא אָמַר) רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּלוּם הוּוּה בַּר
 נָשׁ בְּעַלְמָא, דְּאֹדֵי וּמְשִׁבַּח לְמַאֲרִיָּה כּוּוּתֵי. אֹזְדַּמְנַת לֵיהּ
 צְפַרְדֵּעַ, אָמַר לֵיהּ, יֹד, לֹא תִתְגַּאֵה, דְּאֲנָא עֲבַדִּית יִתִּיר
 מִנָּךְ, דְּמַסְרִית גּוּפָאֵי עַל מִימְרָא דְמַאֲרֵי, דְּכִתִּיב (שמות ז)
 וְשָׂרֵץ הַיָּאֹר צְפַרְדֵּעִים, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְתוּ דְּאֲנָא מְשִׁבַּח
 וּמְזִמֵּר לֵילִיָּא וְיוּמָא, בְּלֹא שְׂכִיכוּ. בְּהֵיא שַׁעְתָּא אָמַר
 יֹד, יי לא גְבַה לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי. יי לא גְבַה לְבִי. (כאן

(חסר)

דָּא הוּא קְרַבְנָא, דְּבְכָל יוּמָא, וּבְכָל זְמַן וְזְמַן, לְגַבֵּי
 קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא. דְּאֶתְכֻלִּילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ,
 בֵּין כָּל שָׂאֵר אַכְלוּסִין, וְכָל אֵילִין פּוּלְחָנִין, אִפִּיקוּ לָהּ
 מִבֵּין גּוּבִין, וּמִבֵּין (דף רל"ג ע"א) שָׂאֵר עַמִּין. כֶּךָ יִשְׂרָאֵל, כָּל
 זְמַן דְּאֵינּוּן אֲטִימֵי לְבָא, וְלֹא פִתְחִין בְּתִיּוּבְתָא, לָא
 סְלֻקִין רִיחָא, וְלֹא אִפִּיק לֹון מְגוּ גּוּבִין. אָבַל כַּד פִּתְחִין

בְּתִיּוֹבְתָא, מִיַּד סִלְקִין רִיחָא, וַיִּפִּיק לֹון מִבֵּין גּוֹבִין,
 וַיִּתְּהֵי בְּהוּ כְּפֻסַּת יִשְׂרָאֵל. דְּכְתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי
 אַחֹותֵי רַעֲיָתִי. דְּכָל זִמָּן דְּשׁוֹשְׁנָה אֲטִימָא, לֵית לָהּ רִיחָא,
 וְלֹא סִלְיָקָא מִבֵּין גּוֹבִין, וְדִיּוֹרְהָא בֵּינֵייהוּ, כְּמָה דְּאִתְמַר.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שְׂדֵר לָן לְמַהֲרָא אֹורְחָא דָּא, אֶלָּא
 לְאוּלְיָהּ מְלִין אֵלִין.

עַד דִּהּוּ יִתְבִּי, אַתָּא נְשָׂרָא, וּמְאִיךָ, וְנָטִיל חַד שׁוֹשְׁנָה
 מִבֵּינֵייהוּ, וְאֹזְלַת. אֲמָרוּ, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, נִהַךְ
 לְאוֹרְחִין. קָמוּ וְאֹזְלוּ. עַד הָכָא אֹורְחָא דְרַבֵּי פְּנִיחַס, וְרַבֵּי
 שְׁמַעוֹן אֹזֵל לֵיהּ, אִיהוּ וְרַבֵּי אֶלְעָזָר, וְשָׂאֵר חַבְרֵיִיא,
 וְרַבֵּי פְּנִיחַס וְשָׂאֵר חַבְרֵיִיא.

פִּתְחֵי וְאֲמַר רַבֵּי פְּנִיחַס עַל זֶה, (תהלים ס) לְמַנְצַחַ עַל שׁוֹשֵׁן
 עֵדוּת מִכְּתָם לְדָוִד לְלַמֵּד, מֵאִי לְלַמֵּד. לְאוּלְפָא
 לְבִנֵי עֲלָמָא חֲכָמְתָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ, שׁוֹשֵׁן עֵדוּת, אֵלִין
 סְנֵהֲדָרֵי גְדוּלָה. דְּכְתִיב בְּהּ, (שיר השירים ז) סוּגָה בְּשׁוֹשְׁנִים.
 מִכְּתָם לְדָוִד סִימְנָא דְאַחֲזִיאֵוּ לֵיהּ לְדָוִד, כִּד שְׂדֵר לְיוֹאֵב
 לְאַרְם נִהָרִים וְלְאַרְם צוּבָא, לְאַגָּחָא בְּהוּ. אֲמַר רַבֵּי
 פְּנִיחַס, דָּא אִיהוּ שׁוֹשֵׁן עֵדוּת דְקִיִּמָא חֲכָא, הָא כְּכַבֵּיא
 בְּשְׁמִיא, שְׁכִינְתָא עֲלֵן, וְדִרְגִין עֲלֵאִין בְּהֲדָה, וְסִייעֲתָא
 קְדִישָׁא לְתוֹשְׁבַחְתָּא, דָּא אִיהוּ שׁוֹשֵׁן בְּשְׁלִימוּ כְּדָקָא
 יָאוּת. קָמוּ וְאֹזְלוּ. אֵלִין חֲכָא וְאֵלִין חֲכָא. אֹזֵל לֵיהּ רַבֵּי

פְּנִיחַס, וּבֵת בְּכַפֵּר עֲקִימִין, וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חִיָּיא בְּהַדְיָה.
 עַד דְּאֶקְדִּימוּ לְמִיזֵל, יִתְבוּ וּמַחְכוּ לְנַהוּרָא דְצַפְרָא, זְקִיף
 עֵינױ רַבִּי חִיָּיא, וְחָמָא אֵלִין כּוֹכְבֵיִיא דְשֶׁרְבִיטָא,
 דְקָא מְרַהֲטֵן וְאֶזְלֵן. אָמַר, וּדְאִי בְכֻמָּה זְמַנִּין שְׂאֵלְנָא עַל
 אֵלִין כּוֹכְבֵיִיא.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחַס, אֵלִין כּוֹכְבֵיִיא דְשֶׁרְבִיטָא יְדִיעֵן
 בְּסוּכְלַתְנױ דְחַבְרֵיִיא, דְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 בְּרָא כָּל אֵינױן כּוֹכְבֵי רְקִיעָא, רַבְרַבִּין וְזַעִירִין. וְכֻלְהוּ
 אוֹדֵן וּמְשַׁבְּחֵן לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. (דְכַתִּיב, (תהלים קמז) מוֹנֵה מִסְפָּר
 לַכִּכְבִּים) וְכֵד מָטָא זְמַנֵּיהוּ לְשַׁבְּחָא, קָרָא לױן קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא בְשֵׁמָא, דְכַתִּיב, (ישעיה מ) לְכוּלֵם בְּשֵׁם יְקָרָא. וְכַדִּין
 רַהֲטִי, וְאוּשִׁיטױ שֶׁרְבִיטָא דְנַהוּרָא, לְמַהֲךְ לְשַׁבְּחָא
 לְמַאֲרִיהוֹן, בְּהָהוּא אֲתֵר דְאַתְפָּקְדֵן. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב,
 (ישעיה מ) שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְרָא אֱלֹהֵי וְגו'.

אֲדַהֲכִי אֲתָא נַהוּרָא, קָמוּ וְאֶזְלוּ.
 עַד דְהוּוּ אֶזְלִי, אֲתָא נְשָׂרָא רַבְרַבָּא, אֲסַחֵר עַל רִישֵׁיִיהוּ,
 וְקִיִּמָּא עֲלֵיִיהוּ. אָמַר רַבִּי פְּנִיחַס, וּדְאִי עֵידֵן רְעוּתָא
 הוּא הַשְׂתָּא, בָּה שְׁעֵתָא, אֲתַפְתְּחוּ תַרְעֵי דְרַחֲמֵי, לְכֹל
 אֵינױן בֵּי מְרַעֵי, וְהוּא זְמַנָּא לְאַסּוּתָא לױן. וְאַף עַל גַּב
 דְּאֵינױן אֲסִירִין לְמַלְכָּא (ס"א דְמַלְכָּא). דְהָא נְשָׂרָא דָּא סִימְנָא
 דְרַחֲמֵי אִיהוּ.

פָּתַח וְאָמַר, (דברים לב) כְּנֹשֶׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחַף
 וְגו'. לִיכָא בְּעַלְמָא מֵאן דְּאִיהוּ בְּרַחֲמֵי עַל בְּנוֹי
 כְּנִשְׂרָא, וְהָא אוּקְמוּהָ דְכְּתִיב, (משלי ל) וַיֹּאכְלוּהָ בְנֵי נֹשֶׁר,
 דְּאִיהוּ רַחֲמָנָא עַל בְּנוֹי. וּמִגּוּ דְהִשְׁתָּא עֵידָן דְּרַחֲמֵי, אַתָּא
 נִשְׂרָא דָא וְאִסְחָר עֲלָנָא. בְּשַׁעְתָּא דָא אִיהוּ רַחֲמֵי, לְכַל
 אֵינּוֹן בֵּי מַרְעֵי. וְדָא אִיהוּ דְכְּתִיב, (תהלים ה) יִי בְּקָר תִּשְׁמַע
 קוֹלִי. וְדָא בְּקָר דְּאַבְרָהָם, וְאַתְעֲרוּתָא דִּילֵיהָ.

אַדְהֶכִּי, אִסְחָר נִשְׂרָא וְאַעֲבַר לְקַמִּיָּהוּ. אָמַר רַבִּי פְּנִיחַס,
 נִשְׂרָא נִשְׂרָא, מָה אַנְתָּ לְגַבְוֹן, אִי בְּשִׁלְיַחוּתָא
 דְּמַרְדָּךְ אַתִּית, הָא אַנָּן הָכָא. אִי בְּגִין מְלָה (ס"א סימנא) אַחְרָא
 אַתִּיתָא, הָא אַנָּן הָכָא זְמִינִין. אַתְרָם נִשְׂרָא לְעֵילָא,
 וְאַתְפְּסֵי מִנִּיָּהוּ, וְאֵינּוֹן יִתְבוּ.

אָמַר רַבִּי חֵיָּיא, הָא דְשִׁלְמָה מְלָכָא זִוְטְרֵתִי (ס"א תיזוהא)
 הוּא, דִּתְנִינָן, נִשְׂרָא רַבְרָבָא הוּא אֲתֵי לְגַבִּיָּה
 שְׁלֵמָה מְלָכָא בְּכַל יוּמָא וְיוּמָא, וְהוּא שְׁלֵמָה מְלָכָא רַכִּיב
 עַל גְּדַפְהָא, וְאוּבִיל לֵיהּ ד' מָאָה פְּרָסֵי בְּשַׁעְתָּא חֲדָא.
 לְאֵן אוּבִיל לֵיהּ לְתַרְמוּ"ד בְּמַדְבַּר בְּהָרִים. אַתְרַּ פֶּד אִיהוּ,
 לְגַבִּי טוּרֵי דְחִשׁוּכָא, דְּאַקְרֵי (מלכים א ט) תְּרַמוּד בְּמַדְבַּר
 וְלָאוּ אִיהוּ אַתְרַּ דְּתַרְמוּדָאֵי, אֶלָּא תְּרַמוּד דְּאִיהוּ בְּמַדְבַּר
 בְּהָרִים, וְתַמָּן מִתְכַּנְּשֵׁי כָּל רוּחִין וְסַטְרִין אַחְרָנִין. וְהֵהוּא
 נִשְׂרָא הוּא טָאס לְתַמָּן, בְּשַׁעְתָּא חֲדָא.

כִּיּוֹן דְקָאִים עַל הַהוּא דְּוֹכְתָא, אֲגַבְהַ נְשָׂרָא, וְשִׁלְמָה
 כְּתַב פְּתָקָא, וְאַרְמֵי תַמְּוֹן, וְאַשְׁתְּזִיב מְאַיְנוֹן רוֹחִין.
 וְנְשָׂרָא הוּוּ מְסִתְפַל גּוֹ חֲשׂוּכָא דְטוֹרִין, לְאַתֵּר דְתַמְּוֹן עֲזָא
 וְעֲזָאֵל, דְּאַיְנוֹן תַּמְּוֹן אֲסִירִין בְּשִׁלְשָׁלַי דְפִרְזָלָא, נְעִיצָן
 גּוֹ תְהוּמֵי. וְלִית יְכִילוֹ (ס"א רש"ו) לְבַר נֶשׁ בְּעֲלָמָא (דף רל"ג ע"ב)
 לְמִיעַל תַּמְּוֹן, וְאַפִּילוֹ עוֹפֵי שְׁמִיָּא, בַּר בְּלָעָם.

וְכִיּוֹן דְנְשָׂרָא מְסִתְפַל גּוֹ חֲשׂוּכָא רַבְרָבָא, מְאַיְךָ לְתַתָּא,
 וְנָטִיל לִיָּה לְשִׁלְמָה מְלָכָא תַחֲוֹת גְּדַפְהָא שְׁמַאֲלָא,
 וּמְכַסֵּיָּא לִיָּה. וְקִיָּמָא עַל אֵלִין שִׁלְשָׁלַי, וְאַזְלָא
 וּמְקָרְבָא לְגַבֵּיָּהוּ, וְשִׁלְמָה כְּדִין אֲפִיק עֲזָקָא, (שׁוֹרְטִיגָא)
 דְחֻקִּיק עָלֵיָּה שְׁמָא קְדִישָׁא, וְשׁוּי בְּפּוּמָא דְנְשָׂרָא. וּמִיַּד,
 אִינּוֹן הוּוּ אֲמַרִי, כָּל מַה דְבַעֵי שְׁלֵמָה מְלָכָא, וּמִתַּמְּוֹן הוּוּ
 יַדַּע שְׁלֵמָה חֲכַמְתָּא (עֵילָאָה). הֵדָא הוּוּ דְכַתִּיב, (מְלַכִּים א ט)
 וַיִּבֶן וְגו' אֶת תִּרְמוֹד בְּמִדְבַּר בְּאַרְץ. וְכִי בְנִינָא הוּוּ
 עֲבִיד בְּאַרְץ. אֲלָא מַהוּ וַיִּבֶן. אֲסִתְפַל בְּסַכְלָתָנוּ, וַיַּדַּע
 לְהַהוּא דְּוֹכְתָא, לְמַנְדַּע בֵּיהַ חֲכַמְתָּא. (עֵילָאָה כְּמַה דְאֵת אֲמַר (נְחַמִּיה

(ח) וַיִּבְנוּ בְּמִקְרָא)•

עַד דְהוּוּ יַתְבֵּי, הָא נְשָׂרָא אֲתִיָּא לְגַבֵּיָּהוּ, וְשׁוֹשְׁנָה חֲדָא
 בְּפּוּמָה, וְשִׁדֵּי קַמֵּיָּהוּ, וְאַזְלַת לָהּ, חָמוּ וְחָדוּ. אֲמַר
 רַבִּי פְּנִחַס, וְלָאוּ אֲמִינָא לְכוּ, דְנְשָׂרָא דָא בְּשִׁלְיַחוּתָא
 דְמַאֲרָה, אֲזָלָא וְאַתִּיָּא. שׁוֹשְׁנָה דָא, אִיָּהִי שׁוֹשֵׁן עֵדוּת

דְקָא־מִינָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׂדֵר לִיה לְגַבְן.
 פְּתַח כְּמַלְקֵדְמִין וְאָמַר, (תהלים ס) לַמְּנִצַּח עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת
 מִכְתָּם לְדוֹד לְלַמֵּד. וְכִי שׁוֹשַׁן עֵדוּת מֵאֵי סֵהְדוּתָא
 סֵהִיד. אֵלָא שׁוֹשַׁן דָּא אִיהִי סֵהְדוּתָא לְמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית,
 וְאִיהִי סֵהְדוּתָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. סֵהְדוּתָא לְיַחּוּדָא עֲלָאָה,
 וְדָא אִיהוּ. בְּגִין דְּשׁוֹשַׁנָּה דָּא אִית בָּהּ תְּלִיסַר עָלִין,
 וְכֻלְהוּ קִיִּמִין בְּעַקְרָא חֲדָא, וְאִית בָּהּ חֲמִשׁ עָלִין לְבַר
 תְּקִיפִין, דְּחֲפִיִין לְדָא שׁוֹשַׁנָּה וְאִגִּינוּ עָלָה.
 וְכֻלָּא בְרוּזָא דְּחֲכַמְתָּא הוּא, תְּלִיסַר עָלִין, אֵלִין תְּלִיסַר
 מְכִילָן דְּרַחֲמִי, דִּירְתָא פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל מְלַעֲיִלָא,
 וְכֻלְהוּ אַחִידָן בְּעַקְרָא חֲדָא, (ד"א דְאִינוּן י"ג תִּיקוּנִין דְּדִיקְנָא תַּמָּאָה דְּאַרְיָר
 אַנְפִּין, דְאִינוּן י"ג תִּיקוּנִין עֲלֵאִין דְּזַעֲרִי אַנְפִּין) וְאִיהוּ בְרִית חֲדָא וְדוּגְמָא
 דְּבְרִית (ס"א יְחוּדָא) יְסוּדָא דְּכֻלָּא. חֲמִשׁ תְּקִיפִין דְּסַחְרָן עָלִיהּ,
 אֵלִין חֲמִשִּׁין תְּרַעִין, חֲמִשׁ מָאָה שְׁנִין (דִּיִּסוּדָא, יְסוּדָא (נ"א בְּבִי
 מְקוּדְשָׁא) בְרִית קוּדְשָׁא) דְּאִילָנָא דְּחַיִּי, אֲזֻלָּא בְּהוּ.
 סֵהְדוּתָא לְעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית. כָּל עוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית,
 כְּלָהוּ (ס"א חֲמִשׁ מָאָה שְׁנִין דִּיִּסוּדָא בְרִית קוּדְשָׁא כְּלָהוּ עוּבְדָא
 דְּבְרָאשִׁית תִּיִּבִין וְכו') תִּיִּבִין יְדִיעֵן בְּסוּכְלִתְנוּ, וְקִיִּמָּא בְּחוּשְׁבְּנָא
 אֱלֹהִים דְּמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית. אַחְזִי לְעִילָא, וְאַחְזִי לְתַתָּא.
 אַחְזִי לְעִילָא, בְרוּזָא דְּעֵלְמָא דְּאִתִּי. וְאַחְזִי לְתַתָּא, בְרוּזָא
 דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל.

שׁוֹשְׁנָה סֶהְדוּתָא לְעוּבְדָא דְבְרָא שִׁית, דְקִימָא בְכָל הַנִּי
 סִימָנִין, דְכְתִיב (ס"א ד"א) בְּרָא שִׁית בְּרָא אֱלֹהִים,
 דָּא שׁוֹשְׁנָה. תְּלִיסַר עֲלִין, (נ"א אינון) תְּלִיסַר תִּיבִין עַד
 אֱלֹהִים תְּנִינָא. וְאִינוּן: אַת, הַשָּׁמַיִם, וְאַת, הָאָרֶץ,
 וְהָאָרֶץ, הִיְתָה, תְּהוּ, וְבָהוּ, וְחֻשָּׁךְ, עַל, פְּנִי, תְּהוּם, וְרוּחַ.
 הָא תְּלִיסַר עֲלִין דְשׁוֹשְׁנָה. חֲמִשׁ תְּקִיפִין דְסַחְרֵן לְאֵלִין,
 אִינוּן: מְרַחֶפֶת, עַל, פְּנִי, הַמַּיִם, וַיֹּאמֶר. הָא חֲמִשׁ
 אַחְרָנִין. לְבַתֵּר יְהִי אֹר, הָא עֵיקְרָא וְשָׂרְשָׁא דְשׁוֹשְׁנָה
 דְכָלָא וְאַחֲדִין בֵּה.

סֶהְדוּתָא לְיַחֲוּדָא. חֲמִשׁ עֲלִין תְּקִיפִין, שָׂרְשָׁא וְיַחֲוּדָא,
 דְאַחֲדִין בֵּיה תְּלִיסַר עֲלִין אֵלִין. (דבריים ו) שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ, הָא חֲמִשׁ עֲלִין דְשׁוֹשְׁנָה. אַחַד, דָּא
 הִיא עֵיקְרָא וְשָׂרְשָׁא דְכָלָהוּ אַחֲדִין בֵּיה. רְזָא (ס"א סֶהְדוּתָא
 לְיַחֲוּדָא. חֲמִשׁ תִּיבִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ, אִינוּן חֲמִשׁ עֲלִין תְּקִיפִין דְשׁוֹשְׁנָה. שָׂרְשָׁא
 וְיַסוּדָא אַחֲדִין בֵּיה דָּא הוּא אַחַד, וְאִיהוּ עֵיקְרָא וְשָׂרְשָׁא דְכָלָהוּ אַחֲדִין בֵּיה. תְּלִיסַר עֲלִין אֵלִין

דְתְּלִיסַר בְּחוּשְׁבָנָא, גּוּשְׁפִּנְקָא דְמִלְכָא. (רזא)

תָּא חַזִּי, כְּגוּוּנָא (שיר השירים ב) דְשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, הַכִּי
 אִינוּן יִשְׂרָאֵל בֵּין עַמִּין עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. וְהַכִּי
 כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, בֵּין שָׂאֵר אַכְלוּסִין רַבְרָבֵן מְמָנֵן. כָּל זְמַן
 דְשׁוֹשְׁנָה קִימָא אֶטִּימָא, דְלָא פְתִיחָא, לִית בֵּה רִיחָא,
 וְלָא סְלִקִין לָהּ, וְלָא מְפָקִין לָהּ מְגוּ גּוּבִין, בְּשַׁעְתָּא

דְּשׁוֹשְׁנָה פְּתִיחָא, סִלְקָא רִיחָא, כְּדִין אֲפִיקוּ לָהּ מִגּוּ
 גּוּבִין. וַיִּתְּהַנֵּי בְּהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁנֵאמַר (שיר השירים ה)
 פִּתְחֵי לִי אַחֹתַי רַעֲיָתִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שְׂדֵרָה לִן
 אֵלָא לְמִיּהָרְךָ לְאוֹרְחָן.

אִמַּר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַבוּהֵי,
 הָא שְׁמַעְנָא אֵלִין
 שְׁיִיפִין אֲטִימִין, בְּרֹזָא
 דְּקַרְבָּנִין. שְׁיִיפִין אַחַרְנִין,
 רְזָא דְלֵהוֹן מְאִי. אָמַר לִיה
 רַבִּי (דף רל"ד ע"א) שְׁמַעוֹן לְרַבִּי
 אֶלְעָזָר, אֶלְעָזָר בְּרִי, כֹּל
 שְׂאָר שְׁיִיפִין דְּלִגּוּ, רְזָא
 עֲלָאָה אִיהוּ.

תָּא חֲזִי, לְבָא הָא אֲתַמַּר,
 אֲבָל לֵב דָּא אִיהוּ נוֹרָא
 דְּדָלִיק, וְאַלְמָלָא דְזַמִּין
 לְגַבִּיָּה מְלַכָּא עֲלָאָה כְּנַפִּי
 רִיָּאָה, דְּאֲתִיִּין לְקַמִּיָּה
 רוּחָא, מְרוּחָא דְנִשְׁיב מִגּוּ
 בּוּסְמִין עֲלָאִין, הָוָה אוּקִיד
 לְעֲלָמָא בְּרַגְעָא חֲדָא.

רעיא מהימנא
 ובחבורא קדמא, אמר
 רעיא מהימנא,
 בוועינא קדישא, כל מה
 דאמרת שפיר, אבל מוחא
 איהו מים, לב איהו אש,
 ותרווייהו איהו רחמי ודינא,
 דא כפא רחמי, ודא כפא
 דינא. וקודשא בריך הוא
 מלך, עומד כפסא דין,
 דאיהו לב. ויושב על כפא
 רחמים, דאיהו מוחא.

וכד חובין מתרבין על
 אברים, ועל ערקין
 דלבא, דאיהו פרסייא
 דדינא. אתמר בלבא, (אסתר
 ז) והמלך קם בחרמתו
 ממשתה תיין, דאיהו יינא
 דאורייתא. ובזמנא דכנפי
 ריאה נשבין על לבא,

יַחְזָקֵאל א) וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל
בְּנֵי־הֵם (אסתר ז) וְחִמַּת
הַמֶּלֶךְ שְׂכָכָה. דְּתָרִין בְּנֵי
רִיאָה, (שמות כח) וְהָיוּ
הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׁי כְנָפִים
לְמַעַלָּה סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם
עַל הַכַּפְּרֶת, דָּא כְּפּוֹרְתָא
דְּלִבָּא.

וּבְמֵאֵי וְחִמַּת הַמֶּלֶךְ שְׂכָכָה.
בְּגִין דְּוַאשְׁמַע אֶת
קוֹל בְּנֵי־הֵם (במדבר ז) וַיִּשְׁמַע
אֶת הַקּוֹל, דָּא קוֹל תּוֹרָה,
קוֹל דְּקָרִיאַת שְׁמַע. וַיְדַבֵּר
אֵלָיו, בְּצִלּוֹתָא דְּפּוֹמָא,

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית יט) וַיִּי
הַמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל
עַמּוֹרָה גִפְרִית וַאֲשׁ, אִמַּי
אוֹקִיד לֹון. בְּגִין דְּכַנְפֵי
רִיאָה לָּא נְשִׁיבוּ בְּהֵיא
שְׁעַתָּא. וְסִתְרָא דְּכַנְפֵי
רִיאָה, דָּא (תהלים סח) כְּנָפֵי
יוֹנָה נִחְפָּה בְּכַסְּףָּ וְאִינּוֹן
רְפָּאֵל, וְצִדְקֵי־אֵל. וְעַל־יֵהוּ
אֶתְמַר, (תהלים קד) עוֹשֶׂה
מִלְּאָכָיו רוּחֹת, לְנִשְׁבָּא
תְּדִיר קָמִי מִלְּכָא (ס"א לבא).

דְּאִיְהוּ (תהלים נא) אֲדַנִּי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ.
וְהָיָה רוּחָא דְּנִשְׁיב בְּכַנְפֵי רִיאָה, אִיְהוּ אִפִּיק קָלָא בְּקִנְהַ,
דְּאִיְהוּ קִנְהַ חֲכָמָה קִנְהַ בִּינְהַ. וְאֶתְמַר בְּהַ, (יחזקאל לו) כֹּה
אָמַר יְיָ מֵאַרְבַּע רוּחֹת בָּאֵי הָרוּחַ. דְּאִינּוֹן אַרְבַּע אֲתוּוֹן יְדוּ"ד,
וְהָאֵי אִיְהוּ רוּחַ דְּדַפִּיק בְּכָל עַרְקִין דְּלִבָּא, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, (יחזקאל
א) אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לְלָכֶת יִלְכוּ.

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְדָאֵי רַעֲיָא מְהִימְנָא, דְּרָגָא דִּילָךְ אִיְהִי,
דְּבִיָּה וְחִמַּת הַמֶּלֶךְ שְׂכָכָה. (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׂכָכָה,
בְּגִימְטְרִיאַ מִשָּׁה. אָמַר לִיָּה, בְּרִיךְ אַנְתָּ בּוּצִינָא קְדִישָׁא, בּוּצִינָא
דְּדִלִיק קָמִי מִלְּכָא וּמְטְרוּנִיתָא. נַר יְיָ, אִיְהִי נְשָׁמָה דִּילָךְ.

אָמַר לַיהוָה, הֲאֵל אֲמַרְתָּ מוֹחָא וְלִבָּא וּכְנָפֵי רִיאוּה, תְּרִי בּוּלְיִין מֵאִי
 נִיהוּ. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, הָא אֹקִימְנָא בְּכַנְפֵי רִיאוּה,
 עוֹשָׂה מְלֵאכְיוּ רִוְחוֹת, בּוּלְיִין מְשַׁרְתֵּי אֵשׁ לוֹהֵט. וְאִינוּן תְּרִין
 בְּנֵפֵי רִיאוּה, וְתִרִין בּוּלְיִין, לְקַבֵּל ד' חִיּוֹן דְּכַרְסֵיָא. כְּרִסֵּיָא, אִיהוּ
 לִבָּא בְּאִמְצָעִיתָא.

וּבֵן מוֹחָא, אֵית לֵיה אַרְבַּע חִיּוֹן, דְּאִיהוּ כְּרִסֵּיָא דְרַחֲמֵי. וּמֵאִי
 נִיהוּ. רִאֲיָה שְׂמִיעָה רִיחָא דְבוּר. רִאֲיָה: אַרְיָה. שְׂמִיעָה:
 שׁוּר. רִיחָא: נְשָׂרָא. וְד' אַנְפִּין וְד' כְּנָפִין לְכָל חַד. דְבוּר: אָדָם
 אִיהוּ. אַחִיד עֵילָא וְתַתָּא, דְרוּעִין דְבַהוֹן וְיַדֵּינוּ פְּרוּשׁוֹת כְּנַשְׂרֵי
 שְׁמַיִם. גּוֹף אַרְיָה, וְשׁוֹקִים, (יחזקאל א) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רַגְלֵ עֵגֹל.
 וְעַל גּוֹפָא אֲתַמַּר, (בראשית מא) מְרַכְבַּת הַמְּשֻׁנָּה. מְשֻׁנָּה כְּתִיב,
 לִישָׁנָא דְמַתְנִיתִין. (ע"כ רעיא מדהימנא).

זהר:

טְחוּל, פְּתַח בּוּצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, (קהלת ד) וְאַרְאָה אֶת
 כָּל הָעֲשׂוּקִים שְׁנַעְשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דְמַעַת
 הָעֲשׂוּקִים. מֵאֵן אֵינוּן עֲשׂוּקִים. אֵלִין יַנּוּקִין דְּאֵינוּן
 בְּתוּקְפָא דְאַמְהוֹן. דְּסִלְקִין מְעֵלְמָא, עַל יַדֵּי מְלֵאךְ הַמּוֹת.
 וְכִי מְלֵאךְ הַמּוֹת קָטִיל לוֹן, דְּאִיהוּ עוֹשֵׁק. אֶלָּא הַדְּר
 וְאָמַר, וּמִיד עוֹשְׁקֵיהֶם כַּח וְאִין לָהֶם מְנַחֵם. מֵאֵן הֵּוּא
 כַּח. דָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם.
 וְדָא הוּא מְאֹרֶת חֶסֶד וָאוּ, וְדָא לִילִית, דְּאִיהִי מְמַנָּא
 דִּיהוּא עוֹשֵׁק.

וְאִיהִי אֶקְרִי טְחוּל, וְאִיהִי אֶזְלַת (משפטים קי"ד) וְחִיִּיכָא

בִּיְנוּקֵי, וּבְתַר עֲבֹדַת בְּהוּ רֹוּגְזָא וְדַמְעָה, לְמַבְפֵי
עֲלֵייהוּ. טְחֹול לְזִינָא דְכְבֵד אֲזֵלָא. דָּא אַבְרֵי בִשְׁנֵי, וְדָא
בְּרַבִּיעֵי בְּעֹבְדָא דְבִרְאשִׁית. וּבְגִין דָּא, לִית סִימָנָא טָבָא
בִּשְׁנֵי וּבְרַבִּיעֵי. כְּבֵד מוֹתָא דְרַבְרַבִּי, טְחֹול מוֹתָא דְזוּטְרֵי.

רעיא מהימנא

וּבַחֲבוּרָא קְדַמָּאָה, אֲמַר רַעֲיָא מְהִימָנָא, וְדָאֵי הֲכֵי הוּא,
דְּכְבֵד אִיהוּ דְרָגָא דְעֵשׂוֹ. עֵשׂוֹ הוּא אָדוּם.
הוּא כְּפִישׁ כָּל דְּמִין, בֵּין צְלוּלִין, בֵּין עֲכוּרִין. וְלֹא אַבְחִין
בֵּין טַב לְבִישׁ. לָא עֲבִיד אַפְרָשׁוּתָא בִּינֵייהוּ. לְבָא אִיהוּ
יִשְׂרָאֵל, דְּאַבְחִין בֵּין טַב לְבִישׁ, בֵּין דָּם טָמָא לְדָם טָהוּר,
וְלֹא נְטִיל אֲלָא בְּרִירוֹ וְנִקְיוֹ דְּהַהוּא דְמָא, כְּבוֹרֵר אוֹכֵל
מִגּוֹ פְּסוּלָת.

וּלְבַתַּר דְּנְטִיל לְבָא, דְּאִיהוּ יַעֲקֹב, בְּרִירוּתָא דְדָמִים,
דְּאִיהוּ לְעִילָא. וְאַשְׁתָּאֵר כְּבֵד דְּאִיהוּ (דף רל"ד ע"ב)
עֵשׂוֹ בְּפְסוּלָת. אִיהוּ כְּעִיס עָלִיהּ בְּמָרָה, דְּאִיהֵי גִיְהָנָם,
דְּאַתְּבְרִיאַת בְּיוֹמָא תְּנִינָא, מוֹתָא דְרַבְרַבִּי, וְאִיהֵי נוֹקְבָא
בִּישָׂא, אִשׁ זָרָה, עֲבוּדָה קָשָׁה, עֲבוּדָה זָרָה קָרִינָן לָהּ.
וּבְגִין דְּמִינָה אַתְעַר כְּעַס לְכְבֵד, אוֹקְמוּהָ רַבְּנָן
בְּמַתְנִיתִין, כָּל הַכּוּעִס כְּאִילוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה.
וְלֹא עוֹד, אֲלָא דְלִית שְׂרִיפָה וְחֲמִימוֹת בְּכָל מַרְעִין

דְּאֵבְרִין דְּגּוּפָא, אֶלָּא מִמָּרָה. דְּאִיְהִי אֲדִלִיקַת בְּשִׁלְהוּבִין
עַל עֲרֻקִין דְּכַבֵּד, וּבְעֵי לְאוּקְדָא כָּל גּוּפָא. וְאִיְהוּ כְּגוּוֹנָא
דְּיִמָּא, כִּד אִיְהוּ כְּעֵיס, דְּגִלִי יִמָּא סִלְקִין עַד רְקִיעָא,
וּבְעוּ לְנַפְקָא מִגְּבוּלֵיִיהוּ, לְתַבְרָא ^(ס"א לְחֶרְבָא) עֲלִמָּא. אִי
לָאו שְׂכִינְתָא, דְּאִיְהִי לְחוּלָה כְּחוּל דְּאֶסְחָר לְיִמָּא, דְּלֹא
נִפְקַת מִפּוּמָהָא, אוּף הָכִי שְׂכִינְתָא אֶסְחָרַת לְגּוּפָא,
וְסִמְיָד לִיְהִי, כְּמָה דְּאֵת אִמֵּר, ^(תהלים מא) יִי יִסְעֶדְנּוּ עַל עֲרֻשׁ
דְּוִי.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מְאִרִי מִתְנִיתִין, הַמְּבַקֵּר אֶת הַחוּלָה,
לָא לִיְתִיב לְמֵרָא שׁוּתִיו, מְשׁוּם דְּשְׂכִינְתָא עַל
רִישִׁיהָ. וְלֹא לְרַגְלוֹי דְּמֵלְאָךְ הַמּוֹת לְרַגְלוֹי. הֵאִי לָאו לְכָל
בְּרַשׁ, אֶלָּא לְבִינוּנִי. אֲבָל לְצַדִּיק גָּמוּר, יִי יִסְעֶדְנּוּ עַל
עֲרֻשׁ דְּוִי, עַל רִישִׁיהָ. וְשְׂכִינְתָא אֶסְחָר גּוּפִיהָ, עַד רַגְלוֹי.
וּבְגִין דָּא אֶתְמַר בֵּיעֲקֹב, ^(בראשית מט) וַיֵּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל
הַמָּטָה, וְדָא שְׂכִינְתָא דְּאֶתְמַר בָּהּ, ^(ישעיה סו) וְהָאֲרִץ הַדּוֹם
רַגְלֵי. לְרַשָּׁע גָּמוּר, מֵלְאָךְ הַמּוֹת אֶסְחָר לִיְהִי בְּכָל סִטְרָא.
וְדָא יֵצֵר הָרַע, דְּמֵלְאָךְ הַמּוֹת אֶסְחָר לִיְהִי בְּכָל סִטְרָא,
חֶרְבָא דִּילִיְהִי, דְּפָנִיו מוֹרִיקוֹת, בְּטַפָּה חֲדָא מְאִינוֹן ג'
טַפּוֹת, דְּזָרִיק בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, ^(משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ
מָרָה כְּלַעֲנָה. כְּפִד דָּא דְּכּוּרָא. יוֹתֵרַת הַכְּפִד נוּקְבָא. ^{(עד}

זהר:

קִיבָה, אִיהוּ דְרָגָא חַד מִשְׁתִּין דְּמוֹתָא. וְדָא אֶתְקַרֵי
 תְּרַדְמָה. עֶסְטִירָאָה (נ"א עֶסִירָטָא), דְרָגָא שְׁתִיתָאָה
 דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת. וּמִגּוֹ דְּאֶתִי מִרְחִיק, אִיהוּ מִסְטָרָא דְּמוֹתָא.
 וְלֹאוּ מוֹתָא. רְמוּזָא, חַד מִשְׁתִּין דְּמוֹתָא.

רְעִיא מְהִימְנָא

אֲמַר רְעִיא מְהִימְנָא, בְּתַר דְּגוּפָא אִיהוּ מֵאִילָנָא דְּטוֹב
 וְרַע, לִית אֲבַר בְּגוּפָא, דְּלֹא אִית בֵּיה יֵצֵר הָרַע
 וְיֵצֵר טוֹב, לִבְיַנּוֹנִיִּים. וְלִצְדִיקִים גְּמוּרִים, תְּרִין יִצִירוֹת,
 דְּדַכְר וְנוֹקְבָא, תְּרוּוִיָּהּ טוֹבִים. כְּגוּוֹנָא דְּחַתָּן וְכֻלָּה.
 לְרִשְׁעִים גְּמוּרִים, תְּרִין יִצִירוֹת בִּישׁוּן, דְּכַר וְנוֹקְבָא,
 בְּכַל אֲבַר וְאֲבַר, מִסְטָרָא דְּסַמָּאל וְנַחֲשׁ.

וּבְגִין דָּא מִסְטָרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרַע, קִיבָה אִית בֵּיה
 תְּרִין דְּרָגִין. דְּהַכִּי אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, קִיבָה יִשׁוּן. וְאִית
 שִׁינָה, אַחַת מִשְׁתִּין בְּמוֹתָא. וְשִׁינָה, אַחַת מִשְׁתִּין
 בְּנְבוּאָה. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן מֵאֲרִי מְתִיבְתָא, (זכריה י'
 הַחֲלוֹמוֹת שׁוּא יְדַבְּרוּ, וְהִכְתִּיב (במדבר יב) בְּחֲלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ.
 לָא קִשְׂיָא, כָּאֵן עַל יְדֵי שֵׁד. כָּאֵן עַל יְדֵי מִלְאָךְ. חֲלוֹם
 עַל יְדֵי מִלְאָךְ, חַד מִשְׁתִּין בְּנְבוּאָה. חֲלוֹם עַל יְדֵי שֵׁד,
 אִיהוּ שׁוּא, מִסְטָרָא דְּמוֹתָא. וְאִיהוּ תָּבוּן, דְּהַכִּי אוֹקְמוּהָ,

כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְבַר בְּלֹא תִבֵּן, כִּן אֵי אֶפְשָׁר לְחֵלּוֹם
בְּלֹא דְבָרִים בְּטָלִים.

אַצְטוּמְכָא דָא קַרְקָבּוֹן נִקְלָהּ. וְאוּקְמוּהָ רַבָּנּוּ, קוּרְקָבּוֹן
טוּחַן, דְּאִיהוּ נְטִיל כְּלָא, וְשׁוּחַק, וּמְשִׁדֵּר
לְכָל אַבְרִין. אֵי אַבְרִין בְּלֹא חוּבִין, כְּגוּוּנָא דְּאוּקְמוּהָ
רַבָּנּוּ, דְּאִית מְלִין דְּמַעֲכָבִין יַת קָרְבָּנָא, דְּלֹא נְחִית
לְקַבְּלָא לֵיהּ, הֵהוּא דְּשִׁדֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבְּלָא
דוּרוּנָא דֵּילֵיהּ. דְּאִית דְּמַקְבֵּל לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל
יְדֵי אַרְיָה, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיְמִין
לְאַרְבַּעַתָּן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְכִיב עָלֶיהּ, וְנְחִית בֵּיהּ,
לְקַבְּלָא הֵהוּא דוּרוּנָא.

וְאִית דוּרוּנָא דְּמַקְבֵּל לֵיהּ עַל יְדֵי שׁוּר, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ
(יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמַאל לְאַרְבַּעַתָּן. וְאִית
דוּרוּנָא, דְּמַקְבֵּל עַל יְדֵי דְנֶשֶׁר, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי
נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. דְּאֵינּוֹן שְׁתֵּי תוּרִים, אוּ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה.
וְאִית דוּרוּנָא, דְּמַקְבֵּל לֵיהּ עַל יְדֵי דְאָדָם דְּכִתִּיב בֵּיהּ,
(ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לֵי. בְּדִיוקְנָא דְּהֵהוּא
דְּאֶתְמַר בֵּיהּ. (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. יְדוּ"ד נְחִית
עַלֵּיהּ, לְקַבְּלָא דוּרוּנָא.

וְאִית חִיוֹן טְבַעִיּוֹת, מְמַנֵּן עַל גּוּפִין, דְּאֵינּוֹן מְאַרְבַּע
יְסוּדִין, וְאֵינּוֹן דְּכִיּוֹן. וְלְקַבְּלֵיהּ אַרְבַּע חִיוֹן

דוֹרְסִין, מִסְאֲבִין, (נ"א מלאכין ממנו) עַל ד' מְרִירָן, דְּאִינּוֹן:
 מָרָה חוּוֹרָא, מָרָה סוּמְקָא, מָרָה יְרוּקָא, מָרָה אוּכְמָא.
 וְאִית חִיוֹן שְׁכָלִיּוֹת, דְּסַחְרִין לְכַרְסִיָּא. וְאִית לְעִילָא
 מְנִיָּהוּ, וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם, וְאִינּוֹן חִיוֹן אֱלֹהִיּוֹת, מִסְטָרָא
 דְּקְדוּשָׁה. וְאִית חִיוֹן דְּסְטָרָא אַחְרָא. וְאִתְקְרִיאוּ אֱלֹהִים
 אַחְרִים. וְאֱלֹהִיּוֹת דְּקוּדְשָׁא, אֱלֹהִים חַיִּים. וְאֵלִין אֱלֹהִיּוֹת
 דְּקְדוּשָׁה, אִתְקְרִיאוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִיּוֹת, וְעֵלְת עַל כֻּלָּא, אֵל
 אֲדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכָל זִנָּא אֲזִיל לְזִינְיָה. וּבְגִין
 דְּאִית אֱלֹהִים אַחְרִים, אָמַר עֲלֵיָּהוּ, (שמות כב) זוּבַח
 לְאֱלֹהִים יַחֲרָם בְּלִתֵּי לִידוּ"ד לְבִדּוּ. בְּגִין דְּלֹא יִתְעַרְב
 אֱלֹהִים חַיִּים עִם אֱלֹהִים אַחְרִים. (ס"א וּבַחְבוּרָא קְדָמָאָה) (עד כאן)

זוהר: (דף רל"ה ע"א)

אַצְטוּמְכָא דָּא, נְטִיל וְשַׁחֲיק, וּמְשִׁדֵּר לְכָל סְטָרִין
 דְּלִתְתָּא, וּמְנִיָּה אִתְזַנּוּ תַתָּאִי. מֵאִינּוֹן שְׁתִּין
 שְׁמָרִים לְתַתָּא, כָּל אִינּוֹן רוּחִין וְסְטָרִין אַחְרָנִין דְּאִיתְזַנּוּ
 בְּלִילְיָא, מֵאִינּוֹן אַבְרִים וּפְדָרִים. וְשָׂאֵר נְטִלִין כָּל
 שְׁיִיפִין, וְנְטִיל כֻּלָּא כְּבֵד, וְקָרִיב לְלֵב, כְּמָה דְּאִתְמַר. וְדָא
 אִיהוּ דְּכִתְיִב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הֵימִין. וְעַל דָּא
 אִתְחַזֵּי עַל מְדַבְחָא, כְּגוּוֹנָא דְּאַרְיָה אֲכִיל קָרְבָּנִין. מִכָּאן
 וְלַהֲלָאָה כָּל שָׂאֵר שְׁיִיפִין, בְּרוּזָא דְּגוּפָא כְּגוּוֹנָא דְּלְעִילָא.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְדַאי אֶצְטוּמְכָא
 בְּקַדְמִיתָא נָטִיל כְּלָא, עַד שִׁית שְׁעֵתִין, וְאוּפָה.
 קַרְקָבֹן, אִיהוּ אוּפָה. וְרִיאָה, אִיהִי מִשְׁקָה. לְבָא מִלְכָּא.
 וְאִינוּן תְּרִין, אִינוּן וְדַאי אוּפָה וּמִשְׁקָה, לְמִיָּהֵב לְמִלְכָּא,
 מִשְׁפִּירוּ דְכָל מְאֹכְלִין וּמִשְׁקִין, רִישָׁא דְכְּלָהוּ, מִבְּחַר
 לְכְּלָהוּ. וְהֵיִינוּ דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) אָרִיתִי מוֹרֵי עֵם בְּשָׂמִי
 אֶכְלֵתִי יַעֲרֵי עֵם דְּבִשֵׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי. לְבַתָּר,
 אֶכְלוּ רַעִים, שָׂאֵר אַבְרָים, דְּאִינוּן חֵילִין וּמִשְׁרֵיִן
 דְּמִלְכָּא, דְּפָלִיג לֹון מְזוּנָא, עַל יְדֵי שֶׁר הָאוּפִים. שְׁתוּ
 וְשִׁכְרוּ דוּדִים, עַל יְדֵי שֶׁר הַמִּשְׁקִים.

וְכַבֵּד אִיהוּ לְיִמִּינָא דְּדֵבַר נָשׁ. וּבְגִין דָּא, וּפְנֵי אַרְיָה אֵל
 הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּן לְיִמִּינָא דְּמִלְכָּא, דְּאִיהוּ לְבָא.
 טַחּוּל, לְשִׁמְאָלָא. אֵלִין אִינוּן מִסְטָרָא אַחְרָא, וּפְנֵי שׁוּר
 מִהַשְׁמָאֵל. מִשְׁקָה חֲמָרָא מְזוּג בְּמִיָּא לְמִלְכָּא. וְאַרְיָה
 אֶכִּיל, דָּא כְּבֵד, כְּנִישׁ מְזוּנָא קָמִי מִלְכָּא, דְּאִיהוּ לְבָא.
 וְאִית לְאַקְשׁוּיֵי עַל הָאִי. אִי כְּבֵד אִיהוּ עֵשׂוּ, אִיךָ הוּא
 מִתְקַן מְזוּנָא לְלְבָא. אֵלָא וְדַאי לְבָא אִיהוּ כְּגוּוּנָא
 דִּיצְחָק. כְּבֵד עֵשׂוּ, דְּאִיהוּ הַצֵּד צִיד. וְיִימָא לִיָּה, (בראשית
 יז) יָקוּם אָבִי וְיֹאכַל מִצִּיד בְּנֹו. אֵלִין אִינוּן צְלוּתִין,
 דְּאִזְלִין וּמִתְתַּרְכִּין מִעֲנֵיִים, וְיִצְחָק בְּצַעְרָא וּבִיגוּנָא,

דָּלָא יִכְלִין לְכוּוּנָא לְצִלוּתָא. וּבְגִין דָּא לָא אָמַר וַיֵּאכַל
מִצִּידֵי, אֱלָא וַיֵּאכַל מִצִּיד בְּנוֹ. (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל.
כְּגִוּוּנָא דָּא, לִית לֹון לְיִשְׂרָאֵל מְזוּנָא בְּגִלוּתָא, אֱלָא עַל
יְדֵי אוּמִין דְּעֵלְמָא.

אֲבַל כַּד אֵינֹון בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, מְזוּנִיהוּן עַל יְדֵי
שְׂכִינְתָא. וַיְהוֹן תְּרִין כַּנְפֵי רִיָּאָה מִשְׁקִין אוּמָה,
שֶׁר הַמְשָׁקִים. וְתִרִין כּוּלִיִּין הָאוּפִים, דְּמַבְשָׁלִין הַזֶּרַע
דְּנַחִית מִן מוּחָא, וּמַבְשָׁלִין מִיָּא דְּמִקְבְּלִין מִכַּנְפֵי רִיָּאָה.
וּלְבַתֵּר דְּיִיכוּל מִלְכָּא, דְּאִיהוּ לְבָא, אֲתִמַּר בְּתִרִין כְּלִיִּין
דְּיִלִּיָּה, אֲכִלוּ רַעִים. וְלְתִרִין כַּנְפֵי רִיָּאָה, שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ
דוּדִים.

דְּלְבָא אִיהוּ כְּסָא דִין, אַרְבַּע חִיּוֹן שְׁלִיחֹן דְּיִלִּיָּה. תְּרִין
כַּנְפֵי רִיָּאָה, וְתִרִין כְּלִיִּין, דְּכַנְפֵי רִיָּאָה וּפְנִיָּהם
וּכַנְפִיָּהם פְּרוּדוּת מְלַמְעֵלָה, לְקַבְּלָא עַלִּיָּהוּ מִלְכָּא,
דְּאִיהוּ (ישעיה יא) רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ
דַּעַת וַיְרֵאֵת יי. דִּיתִיב עַל כְּרִסְיָא, דְּאִיהוּ לְבָא, דְּכָל
אֵינֹון דְּפִיקִין מִתְנַהֲגִין אַבְתְּרִיָּה, כְּחִיִּילִין בְּתֵר מְלַכִּיהוּן.
וְרוּחָא דְּנָשִׁיב מִכַּנְפֵי רִיָּאָה, נָשִׁיב עַל תְּרִי נוֹקְבֵי
חוּטְמָא. וַאִיהוּ קָרִיר וְצַנִּינָא מְשֻׁמָּאֵלָא. וְחָם
מִימִינָא. וּמִסְטְרָא דְּמוּחָא דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא דְּרַחֲמֵי, אִיהוּ
רוּחַ קָר לִימִינָא, דְּחָסֵד. וְחָם מְשֻׁמָּאֵלָא דְּגְבוּרָה, דְּתַמָּן

לָבֵא. וּמוֹחָא מְזִיג בֵּיהּ, בְּאַמְצָעִיתָא דְתַרְווייהוּ. אוּף הָכִי
 לָבֵא מְזִיג, מְקוֹר וְחוּם. וּמוֹחָא אוּף הָכִי, דְמִקְבְּלִין דִּין
 מֵדִין.

וּשְׁמָרִים דְּכָלֵא, נְטִיל טְחוּל, וּמִשְׁרִיין דִּילֵיהּ, דְּאִינוּן
 עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, דְּאָמַר עֲלֵיהּוּ שְׁלֵמָה, (קהלת ב)
 קִנִּיתִי לִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת. תִּרִין פּוֹלְיִין אֶתְקָרִיאוּ אֲשִׁים,
 עַל שֵׁם אֲשִׁים דְּלְעִילָא, דְּאֶתְמַר בְּהוּ (דברים יח) אֲשִׁי יִי
 וּנְחַלְתּוּ יֹאכְלוּן.

וּבִקְנָה שֵׁית עֲזֻקָאן, דְּעֲלֵיהּוּ אֶתְמַר, (תהלים כט) הָבוּ לִי
 בְנֵי אֱלִים. דְּבַהוּן סָלִיק קָלָא, דְּאֶתְפְּלִיג לוֹ
 קָלִין דְּשְׁכִינְתָא. וּשְׁבִיעָא סָלִיק לְפּוּמָא, דְּאִיהוּ פְּרֻסִיָא.
 וּשֵׁית עֲזֻקָאן דְּקָנָה, אִינוּן פְּגוּוּנָא דְּשֵׁית דְּרַגִין דְּכְרֻסִיָא
 דְּמִלְפָא. וְקָנָה אִיהוּ סָלֵם, דְּבִיהּ (בראשית כח) מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים
 עוֹלָיִם וַיּוֹרְדִים בּוֹ, דְּאִינוּן הֶבְלִים סָלְקִין בֵּיהּ מִלְפָא (נ"א
 מלפא), וְרוּחִין דְּאֹוִירָא (חורין נַפְקִין) נְחַתִין בֵּיהּ בְּלָבָא, לְקַרְרָא
 חֲמִימוּתָא, דְּלֹא לֹקִיד גּוּפָא.

וְכַד רוּחָא נְחִית, נְחִית בְּכַמָּה רוּחִין, כְּמִלְפָא עִם חִילֵיהּ.
 וְכַנְפֵי רִיָּאָה מְקַבְּלִין לְרוּחָא, דְּאִיהוּ מִלְפָא עֲלֵיהּוּ,
 כְּמָה דְּאִמִּינָא. (יחזקאל א) וּפְנִיָּהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, (שמות כה)
 וְהָיוּ הַפְּרוּבִים פּוֹרְשֵׁי כַנְפֵים לְמַעַלָּה.

אִי זָכָאן אַבְרִין דְּבַר נָשׁ בְּפִקּוּדִין דְּעֵשָׂה דְּמִלְפָא עֲלָאָה

דְּאִיְהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, נְחִית בְּסֵלָם, דְּאִיְהוּ גְרוּן, בְּכַמָּה
רוּחִין קְדִישִׁין, דְּאִתְמַר עֲלֵיהוּ, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מִלְּאֲכִיו
רוּחוֹת וְסִלְקִין לְקַבֵּל אֵלִין הַבְּלִים דְּלִבָּא, דְּאִתְמַר
עֲלֵיהוּ, מִשְׁרְתִּיו אֵשׁ לוֹהֵט. וְעֲלֵיהוּ אִתְמַר (תהלים בט) קוֹל
יְדוֹ"ד חוֹצֵב (דף רל"ה ע"ב) לְהַבּוֹת אֵשׁ. בְּגִין דְּלִיבָא אֲדָנִי,
דְּמַנִּיה סִלְקִין לְהַבּוֹת אֵשׁ בְּפוּמָא דְּאִיְהוּ יְדוֹ"ד, דְּנַחְתִּין
עֲמִיה פְּמָה רוּחִין דְּקְדוּשָׁה, מֵאַרְבַּע אַתּוּון יְהוּה. דְּאִתְמַר
עֲלֵיהוּ, (יחזקאל לו) כֹּה אָמַר יְדוֹ"ד מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאִי

הַרוּחַ.

קִנְ"ה, אִיְהוּ קִנְה חֲכָמָה קִנְה בִּינָה, דְּאִינּוּן לִימִינָא
דְּחֶסֶד, וְלִשְׂמָאלָא דְּגְבוּרָה. תְּפִאֲרַת, סֵלָם
בְּאַמְצַעִיתָא, בְּגוּפָא כָּלִיל תְּרִין דְּרוּעִין, וְגוּף וּבְרִית,
וּתְרִין (סֵטְרִין) שׁוּקִין. לְקַבֵּל שִׁית עֲזָקָאן דְּקִנְה.

וְכַד נְחִית יְדוֹ"ד לְלִבָּא, לְגַבֵּי אֲדָנִי, מִתְחַבְּרִין דִּינָא
בְּרַחֲמֵי בְּלִבָּא. דְּאִיְהוּ יְאַהֲדוּנְהִי. וְכַד סִלִּיק אֲדָנִי
לְפוּמָא, דְּאֲדָנִי שְׁפָתֵי תְּפִתַּח, לְקַבֵּל אֵשׁ יְהוּה בְּפוּמָא,
לְאַתְחַבְּרָא תְּמָן תְּרִין שְׂמָהן בְּחַבּוּרָא חֲדָא, יְאַדְדוּנְדִי,
כְּגוּוּנָא דְּמִתְחַבְּרָאן בְּלִבָּא. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּה מְאָרִי
מִתְנִיתִין, מִי שְׂאִין תּוֹכוֹ כְּבָרוּ אֵל יַכְּנִס לְבֵית הַמְּדַרְשׁ,
אִי לִית לוֹן פּוּמָא וְלִבָּא שׁוּיִן. (עד כאן).

זהר:

קָנָה שִׁית עֲזָקָאן בְּקָנָה, מִתְחַבְּרָאן כַּחְדָּא, וְאִינוּן אֶקְרוּן
 בְּנֵי אֱלִים, מִפְּקֵי רוּחָא לְנִשְׁבָּא עַל עֲלָמָא. וְאִתְיִין
 מִסְטָרָא דְגִבּוּרָה. וְכֹד אִינוּן מִתְחַבְּרִין כַּחְדָּא, אִינוּן
 כְּגִוּוּנָא דְשׁוּפָר. וְאֵלִין אֶקְרוּ שׁוּפָר, שׁוּפָר שֶׁל אֵיל שֶׁל
 יִצְחָק. אֱלִים בְּנֵי בֶשֶׁן, הָבוּ לֵי בְנֵי אֱלִים. אֱלִים דִּיִּצְחָק,
 וּמִפְּקִין רוּחָא וְקָלָא. וְהָהוּא קָלָא נְפִיק, וְאֶעְרַע בְּעֵבֵי
 מִטָּרָא, וְאִשְׁתַּמַּע לְבְרִייתָא לְבַר. וְעַל דָּא פְתִיב, (איוב כו)
 וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבוֹנֵן. דְּיִדְאֵי מִסְטָרָא דְגִבּוּרָה קָא
 אִתְיִין. וּבְגִין דָּא (ס"א ומה אָמַר הָהוּא קָלָא, קוֹל יי' עַל הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד וּגו')
 אֵל הַכְּבוֹד הֲרַעִים יי' עַל מַיִם רַבִּים. אֵל הַכְּבוֹד רוּעֵם לָא
 פְתִיב, אֵלָא אֵל הַכְּבוֹד הֲרַעִים, עַל יְדָא דְבְנֵי אֱלִים.
 וְלִית מָאן דִּידַע בְּשִׁבְחָא דֵּהָאֵי קָלָא, הֲדָא הוּא דְכִתִּיב
 מִי יִתְבוֹנֵן.

רעיא מהימנא

וּבְחַבְּוּרָא קְדַמָּא, פְּתַח רַעֲיָא מְהִימְנָא וְאָמַר, וְוִי לֹון
 לְבְנֵי נְשָׂא, דְּאִינוּן אֶטִּימִין לְבָא, סְתִימִין
 עֵינִין, דִּלָּא יְדַעִין אֶבְרִים דְּגּוּפִיהוּן עַל מַה אִינוּן
 מִתְתַּקְנִין, דֵּהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא (ב"א קנ"ה) תִּלְת חֵילִין
 כְּלִילֹן בֵּיה, חַד הֶבֶל, דְּאִיהוּ לְהַב אֵשׁ, דְּנִפְיֵק מִן לְבָא

וְאֶת־פֶּלֶג לְזוֹ הַבָּלִים, דְּאָמַר קִהְלֵת. תְּנַיֵּינָא, אֲוִיר דְּעָאֵל
 לְגַבִּיָּה מְלַבֵּר. תְּלִיתָאָה, מִים דְּכַנְפֵי רִיאָה, דְּאִינוּן
 דְּבוּקִים בְּקִנְהָ. וּמִתְלֵת אֵלִין אֶתְעַבִּיד קוּל, מִים וְרוּחַ
 וְאֵשׁ, וּמִתְפֶּלֶג כָּל חַד לְזוֹ, וְאִינוּן ז' לְהַבִּים, ז' אֲוִירוֹת,
 ז' נְחָלִים.

וְכַד אֶעְרְעוּ לְהַבִּים דְּלִבָּא, בְּעַבֵי מְטָרָא, דְּאִינוּן כַּנְפֵי
 רִיאָה, אֲרַח קִנְהָ דְרִיאָה. הָאִי אִיהוּ וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו
 מִי יִתְבוּנָן. דְּבִיָּה לֵב מִבִּין בְּפִינְהָ, דְּאִיהִי בְּלִבָּא
 לְשִׁמְאָלָא, גְּבוּרָה. וְחֶסֶד לְיַמִּינָא, מִים דְּכַנְפֵי רִיאָה.
 וְתַמָּן חֲכָמָה מוּחָא, וּמְנִיָּה, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) מַעֲיֵן גַּנִּים בְּאֵר
 מִים חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. דְּאִיהוּ לְבוּנָא דְמוּחָא,
 נוֹזְלִים עַל קִנְהָ דְרִיאָה. בְּתַר דְּאֶסְתַּלְקוּ עֲנַנִּים דְּבִינְהָ
 לְגַבִּי מוּחָא.

וְרוּזָא דְמִלָּה (שִׁיר הַשִּׁירִים א) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר
 כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן. וְדָא עֶשֶׂן הַמְעַרְכָּה, דְּסָלִיק מִן
 לְבָא לְמוּחָא. דְּכָל רוּחִין דְּעֶלְמָא, לָא זִזִּין לִיָּה מֵאֲתָרִיָּה.
 חֲכָמָה: כַּח מ"ה. פַּח: בְּלִבָּא. מָה: בְּמוּחָא. קִנְהָ: תְּפִאָרֵת,
 כְּלִיל ו' סְפִירָאֵן. ו' דְּרָגִין אִינוּן לְכַרְסֵיָּא, דְּאִיהִי אִימָא.
 לְנַחְתָּא חֲכָמָה לְגַבִּהָ, מִן מוּחָא לְלִבָּא, דְּבִהָ לֵב מִבִּין.
 וּבְגִין דָּא, (מְשַׁלִּי ד) קִנְהָ חֲכָמָה קִנְהָ בִינְהָ. בִּיָּה אֲבָא נַחְתִּית.
 בִּיָּה אֲבָא סָלִיק. וְהָאִי אִיהוּ סֶלֶם דְּבִיָּה (ס"א עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּו)
 עוֹלִים תְּרִי, וְיוֹרְדִים תְּרִי. (ע"כ רַעִיא מֵהִימְנָא).

זוהר:

וְשֵׁט דְּבַלְע מִיכְלָא, וּמִתְמָן עָאל לְכֻלְהוּ שְׂיִיפִין, דְּאִיהִי
 (ס"א דָּא אִיהוּ רְזָא) בְּדִרְגָּא דְּאֲשִׁים. אֲשִׁים אֵינּוּן קְרַבִּין
 מִיַּד, וּבַלְעֵי וְנִטְלֵי כֻלִּיל (ס"א בְּלָא) מִגּוֹ אֲשָׁא עֲלָאָה, דְּכֻלִּיל
 לְאֲשִׁים. וְרְזָא דָּא, (דְּבָרִים יח) אֲשִׁי יִי וְנַחֲלָתוּ יֹאכְלוּן. אֲלִין
 אַכְלִין וּבַלְעִין, וְשָׂאָר לָא אַכְלִין הָכִי.

וְכֻל בְּנֵי עֲלָמָא (ס"א לְבָר) לְבַד, לָא יַדְעִין אִיךְ אַכְלִין, וְלָאוּ
 רְזָא דְלַהוּן, אֶלָּא דִּרְגִין דְּלָגוּ אֵינּוּן יַדְעִין, וְנִטְלִין
 מִנֵּיהוּ. וְשֵׁט לֵית לֵיהּ בְּדִיקָה מִבְּחוּץ, דְּלָא יַדְעִי, אֶלָּא
 מִבְּפְּנִים יַדְעִי וְנִטְלֵי עַד דְּעָאל לְבֵי טוּחְנָא, וְאֲשִׁתְּחִיק
 וְאֲתַבְּשֵׁל. וְנִטְלֵי כֻלָּא כְּבֵד כְּמָה דְּאֲתַמַּר. מֵאֲלִין אֲשִׁים
 נִפְקִי דִּרְגִין, דְּאֶקְדָּמֵי וְנִטְלֵי מִכְּבֵד בְּקַדְמִיתָא, (וּמֵאֵן אֵינּוּן,
 אֲלִין) הַטּוּחְנוֹת, אַכְלֵי קְרַבִּין וְטַחְנִי. וְעַל דָּא מְדַאֲתַחְרַב
 בֵּי מְקַדְשָׁא כְּתִיב, (קְהֵלֶת יב) וּבִטְלוּ הַטּוּחְנוֹת כִּי מֵעַטוּ. אֲלִין
 טַחְנִין בְּקַדְמִיתָא.

כִּיּוֹן דְּאֲתַטְחֲנוּן, אֵינּוּן דְּשִׁלְטֵי עֲלֵייהוּ, בַּלְעֵי וְנִטְלֵי,
 וְאֶקְרוּן וְש"ט. אֲמַאי. אֶלָּא וְשֵׁט, דִּיּוֹקְנָא דְּוַא"ו,
 אִיהוּ וְשֵׁט כְּפּוּף. וּלְבַתֵּר, שֵׁט לְמִיכַל מְשִׁתִּיא, (דף רל"ו ע"א)
 חֲמָרָא וּמִיא. דְּכְתִיב, (בְּמַדְבָּר יא) שָׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ. מִיכְלָא
 לְמִיכַל, מְשִׁתִּיא חֲמָרָא וּמִיא, נְסוּכָא דִּיּוֹן, וְנְסוּכָא דְּמִים.
 בְּהַאי וְשֵׁט עָאל וְאֲשִׁתִּיאִב בְּרִיאָה, אֲלִין שְׂרָפִים, (ס"א

בְּשִׁלְהוּבִיתָא דְּלֵהוּן נְטִילֵי מִשְׁתֵּיא, וְאַקְרוּן רִיאָה, (שייפין)
 בְּחַבּוּרָא חֲדָא, וְאַשְׁתֵּאִיב כְּלָא בְּהוּן. וְכָל אֵלִין, נְטִילִין
 כָּל חַד וְחַד, כְּדִקָּא חֲזִי לֵיה. וּמְדַחֲרַב בֵּי מְקַדְשָׁא, (קהלת)
 וּבִטְלוּ הַטּוּחֲנוֹת כִּי מַעֲטוּ כְּלֵהוּ. דְּאַזְעִירוּ דִּיּוֹקְנֵייהוּ
 וּמְזוּנֵייהוּ, וְלִית יוֹמָא דְּלִית בֵּיה מְאָרָה, אָרִים קָלִיה רַבִּי
 שְׁמַעוֹן וְאַמֵּר, וְוִי יְרוּשְׁלָם קֶרְתָּא קִדִּישָׁא, וְוִי לְעֵמָא,
 דְּכָל טַבָּאן אֵלִין אַבְדִּין, רַבְרַבֵּן גִּיבְרִין מְמַנֵּן אֲזַעֲרוּ
 דִּיּוֹקְנֵייהוּ, עַל דָּא בְּכוּ חַבְרֵיא. אֲמַרוּ, וְוִי רַבִּי, כִּד
 תְּסַתְּלֵק מִן עֵלְמָא, מֵאן יִגְלֵה רְזִין סְתִימִין עֵמִיקִין
 כְּאֵלִין, דְּלָא אֲשְׁתַּמְעוּ מִן יוֹמָא דְּשְׁלֵמָה מְלָכָא, וְעַד
 הַשְּׁתָּא. זַכָּאָה דְּרָא דְּשְׁמַעִין מְלִין אֵלִין, וְזַכָּאָה דְּרָא
 דְּאַנְתָּ בְּגוּוִיָּה, וְוִי לְדְרָא דִּישְׁתַּאֲרוּן יִתְמִין מְנַךְ.

רעיא מהימנא

וּבְחַבּוּרָא קְדָמָאָה פְּתַח רַעֲיָא מְהִימְנָא וְאַמֵּר, וְהָא
 כְּתִיב, וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שֹׁבַח כְּמִרְחַבֵי רְקִיעַ.
 וְשֹׁבַע רְקִיעֵין אֵינּוּן: וִילוּן. רְקִיעַ. שְׁחָקִים. זְבוּל. מְעוֹן.
 מְכוּן. עֲרָבוֹת. שְׁחָקִים. דְּבֵהוּן רִיחִים דְּטוּחֲנִים מִן
 לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא. וְאֵינּוּן אֲקָרוּן שְׁחָקִים, עַל שֵׁם
 (שמות ל) וְשְׁחָקָת מְמַנָּה הֲדַק, וְאֵינּוּן נֶצַח וְהוּד, עַלִּיָּיהוּ
 אֲתַמֵּר (ישעיה מדה) וְשְׁחָקִים יִזְלוּ צְדָקָה, דְּאִיָּהִי שְׁכִינְתָּא
 תַּתְּאָה.

וַיִּלּוֹן, דְּבִיָּה מְכַנִּים עַרְבִית וּמוֹצִיא שְׁחָרִית. רְקִיעַ, אִיהוּ יְסוּד. דְּבִיָּה נְהָרִין שְׁמָשָׁא וְסִהָרָא, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא

דְּאִמְצָעִיתָא וְשִׁכְיִנְתָּא תַּתָּא. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית א)
וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאֲיר עַל הָאָרֶץ.
וְצַדִּיק אוֹת, בֵּין נֶצַח וְהוּד. וְעֵדוּת, בֵּין תַּפְאָרַת וּמַלְכוּת.
נֶצַח וְהוּד תְּרִין פְּלָגֵי גּוֹפָא אֵינּוּן, פְּגוּוּנָא דְתְרִין
תְּאוּמִים. וּבְגִין דָּא אֶתְקַרִיאוּ שְׁחָקִים. תְּרוּוּיָהּ
כַּחְדָּא וְ"ו אֵינּוּן, מִן וְשֵׁט, מְסֻטְרָא דְשְׁמָאֲלָא. וְאֵינּוּן
תְּרִין טוּחַנוֹת, מְסֻטְרָא דִימִינָא.

(שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. עֲצָמוֹת צַדִּיק
יְסוּד עֲלָמִין, דְּרָגָא דִּיוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְעַלִּיָּהּ אֶתְמַר,
אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשִּׁי. וְלִית לָחֶם, אֶלָּא אוֹרִיָּיתָא, (משלי
ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחֲמֵי. וְאֵינּוּן: אֲשֶׁכְּלוֹת דְּצַדִּיק. וְצַדִּיק, עֵץ
פְּרִי. וּבְגִינִיָּה אֶתְמַר, (במדבר יג) וַיִּשְׁאוּהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים.
וְאִמַּאי בַּמוֹט. בְּגִין דְּלָא הָוָה תַּמָּן צַדִּיק.

וּבְגִינִיָּהּ אֶתְמַר בֵּיהּ, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט
לְצַדִּיק, דְּאִיהוּ עֵץ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, (במדבר יג)
הִישׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין. אֶעְקְרוּ עֵץ דְּאִיהוּ צַדִּיק, אֶלִּין
דְּאֶפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא, וְגֵרְמוּ, וַיִּשְׁאוּהוּ בַּמוֹט
בְּשָׁנִים, ו' ו'.

עַלִּיָּהּ אֶתְמַר, סַחֲטָה עֲנָבִים. צַדִּיק יְסוּד, בֵּיהּ סוּד,

דְּאִיְהוּ יִין הַמְשׁוּמָר בְּעֵנְבֵי מִשְׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. דְּאִיְנוּן
 ו' דְּרָגִין דָּאת ו'. וְאִיְנוּן שְׂרָפִים, ו' ו', (ישעיהו ו) שֵׁשׁ כְּנָפִים
 לְאַחַד. מְשֻׁמָּא לֹא. וְאִיְנוּן אֲפִיקוּ מִים מִיְמִינָא. וְצַחֲיִן
 בְּשִׁלְהוּבִיתָא דְלֵהוֹן מְסֻטָּרָא דְגְבוּרָה, וְשׁוֹאֲבִין מְסֻטָּרָא
 דְחֶסֶד.

וְעַלִּייהוּ אַתְמַר, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מִלְּאֲכֵי רִוְחוֹת, מְסֻטָּרָא
 דְעֵמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְנִשְׁבִּין עַל לְבָא,
 דְאִיְהוּ דְרָגָא עֲשִׂירָאָה בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא, דְאִיְהוּ בִּינֵייהוּ.
 וְאִיְהוּ ו', אֹת בְּצָבָא דִּילֵיהּ, כְּלִיל ו' פְּרָקִין דְתֵרִין
 שׁוֹקִין, דְכְּתִיב בְּהוּ (שיר השירים ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, וְדָא
 צְדִיק אֹת בְּרִית.

ו' עֲלָאָה, תְּפֹאֲרַת. בֵּין שֵׁית פְּרָקִין דְתֵרִין דְרוּעִין. וּבְגִין
 דָּא, ו' ו', גּוּף וּבְרִית חֲשִׁבִינָן חֵד. וְאִיְנוּן (שמות כה)
 פּוֹרְשֵׁי כְנָפִים לְמַעְלָה, לְקַבֵּל ו' עֲלָאָה עַלִּייהוּ.
 וּמְסֻטָּרִיהּ, אַתְקָרִיאוּ נְבִיאֵי הָאֲמֵת. סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל
 בְּרִית, דְאִיְהוּ ו' תְּנִינָא, (משלי י) וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם. וּבְגִין
 דָּא, נֶצַח וְהוּד, טוֹחַנִים מִן לְצְדִיקֵי, דְאִיְנוּן מְסֻטָּרָא
 דְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם, דְאִיְהוּ בִּינֵייהוּ. וּבְגִין דָּא אַתְקָרִיאוּ
 טוֹחַנּוֹת.

וּמְסֻטָּרָא דְוֶשֶׁט, (במדבר יא) שְׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ, אִיְנוּן
 לְקוּטוֹת דְפִסְקוֹת דְמִתְנִיתָא. וְטַחְנוּ בְרִיחִים,

מֵהָכָא, מֵאֵן דְּאִפִּיק מְלִין דְּאֹרִייתָא, צָרִיךְ לְמַטְחֵן לֹון
 בְּשַׁנַּיִים, וְלֹא־אִפְקֵא מְלִין שְׁלִימִין, וְאִינוּן מְלִין אֶתְקַרִּיאֵו
 שְׁלָמִים. וְאוּחְרַנִּין, דְּאִינוּן שְׁטִיין, דְּאֶכְלִין מְלִין
 בְּהַלְעָטָה, וְלֹא טוּחַנִּין לֹון בְּטוּחַנֹות דְּלֵהוּן וּבְשִׁינְהוּן, מֵה
 כְּתִיב בְּהוּ, (במדבר יא) הַבָּשָׂר עוֹדֵנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וְאִף יִי תָרַה
 בְּעַם, דְּאִינוּן, מְגֻזָּעָא דְּמֵאֵן דְּאָמַר (בראשית כה) הַלְעִיטְנִי
 נָא. וְנִצַּח וְהוּד וְהוּד אֶתְקַרִּיאֵו פְּרוּבִים.

וְתִמְנִיא אִינוּן: חֲכָמָה, בִּינָה, גְּדוּלָה, גְּבוּרָה, תְּפִאָרֶת,
 מַלְכוּת, נְצִח, הוּד, צְדִיק, עֶטְרָה עַל רִישִׁיהָ.
 דְּאִיהוּ לִית לִיה זוּג. וּמֵאִי עֶטְרָה דִּילִיהָ. פְּתַר עֲלִיוּן.
 וּבְגִינְיָה (דף רל"ו ע"ב) אוֹקְמוּהָ מֵאִרִּי מִתְנִיתִין, הָעוֹלָם הַבָּא
 אִין בּוּ לֹא אֶכִּילָה וְלֹא שְׁתִּיה אֶלָּא צְדִיקִים יוֹשְׁבִים
 וְעֶטְרוֹתֵיהֶם בְּרִאשֵׁיהֶם. וְהֵינּוּ דְּאוֹקְמוּהָ, אִמְרָה שַׁבַּת
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְכֻלְהוּ יוֹמֵי נְתַת בֶּן זוּג וְלִי לֹא
 נְתַת בֶּן זוּג. (ע"כ רעיא מהימנא) (רעיא מהימנא רי"ג ע"א)

זֶהר:

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 יְיָ אֶחָד. ע' רַבְרַבָּא, ד' אוּף הָכִי. וְסִימְנָא דָּא עֵד.
 הֵינּוּ דְכְתִיב, (שמואל א יב) עֵד יְיָ בְכֶם. אֶשְׁתַּאֲרוּן אֶתּוּן
 ש"מ, מ' פְּתוּחָה. מֵאִי טַעְמָא לָא סְתִימָא, בְּגִין דְּס'
 סְתִימָא, מְלַכָּא (ס"א עֲלֵמָא) עֲלֵאָה. מ' פְּתִיחָא, מְלַכָּא (ס"א

עֲלָמָא) תַּתְּאָה. אַתּוּן אַחַרְנִין, אַשְׁתָּארוּ א"ת, (משלי כה) כְּבוֹד
אֱלֹהִים הַסֵּתֵר דְּבַר פְּתִיב.

אַשְׁכַּחְנָא בְּסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, כָּל מַאן דְּמִיַּיְחַד
יְחוּדָא דָּא בְּכָל יוֹמָא, חֲדוּה זְמִינָא לִיה
מְלַעֲיָלָא, מְרִזָּא דְאַתּוּן אֲלִין, ש"מ מֵהַאי סְטָרָא. א"ת,
מֵהַאי סְטָרָא. וּמְצַרְף אַתּוּן, לְמַפְרַע (שְׂדִי) שְׂרִי, וּבְמִישַׁר
(חַיִּים) סִיִּים. וְסִימָן אֲשַׁמַּח. דְּכַתִּיב, (תהלים קד) אֲנֹכִי אֲשַׁמַּח
בְּיַי. מִמָּש. דָּא יְחוּדָא קְדִישָׁא. וְשַׁפִּיר אִיהוּ. וְהַכִּי הוּא
בְּסַפְרָא דְחַנּוּךְ, דְּאָמַר פִּי הַאי גְּוֹנָא, דְּמַאן דְּמִיַּיְחַד
יְחוּדָא דָּא בְּכָל יוֹמָא, חֲדוּה זְמִינָא לִיה מְלַעֲיָלָא.

תּוּ אִית בֵּיה ש"מ, דְּאַתְכְּלִיל מִן ע' רַבְרָבָא. אֲלִין שְׁבַעֲיָן
שְׁמַהֲן בְּרִזָּא דְאַבְהֵן קְדִישִׁין, וְדָא הוּא שְׁמַע: שֵׁם ע'.
יִשְׂרָאֵל, יי, אֱלֹהֵינוּ, יי, אֲלִין אַרְבַּע בְּתֵי דְתַפְלִין,
דְּאַחִיד לֹון א"ת. הַהוּא דְּאָמַר (שיר השירים ה) פֶּתַחִי לִי אַחוּתִי
רַעֲיָתִי. ד': דָּא קָשָׁר שֶׁל תַּפְלִין, דְּהִיא אַחִידַת בְּהוּ. רִזָּא
לְחַפְיָמִין אַתְמָסֵר, דְּלָא לְגַלָּאָה. שְׁתִּיק רַבִּי שְׁמַעוֹן. בְּכַה
וְחִיִּיךְ, אָמַר, אִימָא, דְּהָא וְדָאִי רַעוּא אַשְׁתַּכַּח, וְלִית
כְּדָרָא דָּא עַד דְּיִיתִי מְלָפָא מְשִׁיחָא, דְּיִהָא רְשׁוּ לֹון
לְגַלָּאָה.

תְּרִין רְצוּעִין נְפַקִין, מְסַטְרָא דָּא וּמְסַטְרָא דָּא, רִזָּא
דְּתְרִין יַרְכִין דְּלַתְתָּא דְּהַאי א"ת, דְּנַבִּיאִי קְשׁוּט

אֲחִידָן בְּהוּ. דְּהָא מְלַעֲיָא נְפִקִין תְּרִין רְצוּעִין, רְזָא
 דְּתִרִין דְּרוּעִין, מִימִינָא וּמִשְׁמַאלָא, וְדַלְתָּת אֲתֵאֲחִידַת
 בְּהוּ. לְבַתֵּר נַחְתָּא, וְאֲתַפְּשֵׁטוּ יִרְכִין לְתַתָּא. פִּיּוֹן דְּהִיא
 אֲתֵאֲחִידַת לְעֵילָא כַּדְקָא יָאוּת, נַחְתָּא לְתַתָּא, לְאֲתֵאֲחִידָא
 בְּאֶכְלוּסָהָא. וְכַד אִיהִי אֲתֵאֲחִידַת, אֲחִידָא בְּשְׁפוּלֵי יִרְכִין,
 וְרִשְׁמוֹ דִּיּוֹד בְּרִית קְדִישָׁא עָלָה מְלַעֲיָא, כְּדִין אִיהִי
 אֲתֵאֲחִידַת בִּיחֻדָּא חַד.

י"ד דָּא אִיהִי רְזָא דְּבְרִית, (ועל דא) כָּל מֵאן דְּנִטֵּר בְּרִית
 דָּא, אִיהוּ אֲשֶׁתִּזִּיב לְעֵילָא, וְאֲשֶׁתִּזִּיב לְתַתָּא. (מנא
 לו) פְּנִיחַס, בְּגִין דְּאִיהוּ קָנִי עַל בְּרִית דָּא, אֲשֶׁתִּזִּיב מִן
 דִּינָא עֲלָאָה, וּמִן דִּינָא דְּלַתַּתָּא, וּבְגִין כֶּךָ אֲתֵרְשֵׁם יו"ד
 דָּא בְּגִוּוּיָהּ, הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב, פִּינְחַס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן
 הִכְהֵן וְגו'.

י"ד דָּא, אֲצִטְרִיךְ דְּלָא יִתְעַדִּי כָּלֵל מְגוּ תְּפִלָּה דִּיד,
 דְּלָא יַעֲבִיד פְּרוּדָא. וְכָל חֲדוּה דִּילָהּ, בְּהֵאִי י'.
 אִיהוּ יו"ד דָּא בְּדְכוּרָא אִיהִי, וְלָא בְּנוֹקְבָא, אִיהוּ צְדִיק,
 וְאִיהִי צְדָקָה. וּבְגִין כֶּךָ, אֲתֵקְרִיבַת בְּהֲדָה, וּמֵאן דְּרַחֲמִיק
 לִיה מֵאַתֵּר דָּא, רַחֲמִיק הוּא מַעֲדוּנָא דְּעֲלָמָא דְּאַתִּי.
 בְּדְכוּרָא אִיהוּ צְדִיק, וְאִיהִי צְדָקָה בְּלֵא יו"ד. אִיהוּ אִישׁ.
 וְאִיהִי אִשָּׁה, בְּלֵא יו"ד. וּבְגִין כֶּךָ חֲדוּה (נ"א
 תיובתא) דִּילָהּ, לְאֲתֵקְרַבָּא בְּהָ, וְלְאֲתֵעֲדָנָא בְּהֲדָה. מֵאן

דְּרַחֲקֵי עֵדוּנָא דָּא, יִרְחֲקוּן לִיה מֵעֵדוּנָא דְלַעֲיִלָּא. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, (שמואל א ב) פִּי מִכְּבֹדִי אֶכְבֵּד וְגו'.

תָּא חַזִּי, פְּנִיחַס קָאִים קָמִי דִּינָא תְּקִיפָא דִּיצְחָק, וְסָתִים
 פְּרָצָה, בְּגִין כַּךְ אֲשֵׁלִים לְגַבֵּי פְּנִיחַס רִזָּא דִּיצְחָק. קָם
 קָמִי פְּרָצָה דְכְּתִיב, (תהלים קו) וַיַּעֲמֹד פְּנִיחַס וַיִּפְּלַל. קָם
 בְּפְרָצָה קָמִי דִּינָא דִּיצְחָק, בְּגִין לְאַגְנָא עַל־יְהוּ דִּישְׂרָאֵל.

(ס"א פְּנִיחַס קָאִים קָמִי דִּינָא תְּקִיפָא דִּיצְחָק לְאַגְנָא עַל־יְהוּ דִּישְׂרָאֵל. דְכְּתִיב, (תהלים קו)
 וַיַּעֲמֹד פְּנִיחַס וַיִּפְּלַל. מָאִי וַיַּעֲמֹד, דְקָם בְּפְרָצָה קָמִי דִּינָא דִּיצְחָק, בְּגִין כַּךְ אֲשֵׁלִים לְגַבֵּי פְּנִיחַס

רִזָּא דִּיצְחָק.) וְעַל דָּא כְּלִיל דָּא בְּדָא בְּחוּשְׁבָנָא.
 וְאִי תִימָא, הָא חוּשְׁבָנָא לָא תִלְיָא אֶלָּא בְּעֵינֵין דִּילָהּ,
 וְהִכָּא חוּשְׁבָנָא לַעֲיִלָּא בִּיצְחָק. אֶלָּא וְדָאִי הִכִּי הוּא,
 בְּגִין דִּיצְחָק תִּלְיָא וְאֲשֶׁת־מִשָּׂא (ס"א וְאֲתִמְשָׁךְ) בְּהוּא אֶתֶר
 דְּאִינוּן עֵינֵין, דְתַמְן דִּינֵין דִּינֵין דְכָל עֲלָמָא, דְהָא
 עֵינֵין דִּילָהּ, אִינוּן שְׁבַעִין קַתְדָּרָאִין, אֶתֶר דִּינֵין
 דְעֲלָמָא, וְאֶקְרוּן סְנֵה־דְרִין. וְעַל דָּא כְּלָא חַד, בְּגִין דִּיצְחָק
 וְאִינוּן כְּחָדָא אֲזֵלִין, וְכָלָא שְׁפִיר.

פְּנִיחַס דָּא יִצְחָק, וְקָם פְּנִיחַס וְדָאִין דִּינָא, וּמִתְלַבֵּשׁ
 בְּגַבּוּרָה תְּקִיפָא דְאִיהוּ שְׁמָאֲלָא. וּבְגִין כַּךְ זָכָה
 לִימִינָא. הִכָּא אֶתְכְּלִיל שְׁמָאֲלָא בִימִינָא. הַשִּׁיב אֶת
 חֲמָתִי, מָאִי הַשִּׁיב אֶת חֲמָתִי. אֶלָּא אֲלִין אִינוּן ג' מְמוּנִים
 דְּגִיְהֵנָם: מִשְׁחִית, אַף, וְחִימָה. (ד"א חַד עַל שְׁפִיכוֹת דְּמִים, חַד עַל גִּילוּי

עֲרִיזוֹת, וְחָד עַל עֲבוּדָה זָרָה.) בְּגִין דְּחָמָא תְּהוּא חָמָה, דְּתָהוּ פְּשִׁיט
 וְאֶתְמַשֵּׁף מִסְטָרָא דִּיצְחָק, מָה עֲבַד, אֶתְלַבֵּשׁ אִיהוּ
 בִּיצְחָק, וְאֶחִיד בְּתֵהוּא חִימָה, כְּמָאן (דף רל"ז ע"א) דְּאֶחִיד
 בְּחַבְרִיָּה, וְאֶתִּיב לִיָּה לְאַחֹרָא.

וְכִדִּין דִּין דִּינָא, וְעֵבִיד דִּינָא. דִּין דִּינָא, דְּכָל בּוֹעֵל
 אַרְמִית קִנְאִין פּוֹגְעִין בּוֹ. וְעֵבִיד דִּינָא, דְּכִתִּיב
 וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם. וְעַל דָּא כְּתִיב הֶכָּא, הִשִּׁיב אֶת חֲמָתִי.
 וְכִתִּיב הֵתָם, (איכה ב) הִשִּׁיב אַחֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב, מָה
 לְהֵלֶן לְאַחֹרָא, הֵכִי נָמִי לְאַחֹרָא. וְעַל דָּא יו"ד דְּפִינְחָס
 הֶכָּא, יו"ד דִּיצְחָק. וְכֹלָא הוּא מַעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּכַד
 חָמָא תְּהוּא חָמָה, חָמָא לִיָּה דְּתָהוּ נַחִית עַל רִישֵׁיהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל.

מֵאִי חָמָא. חָמָא מ', אֶת דָּא דְּתָהוּ טָאס בְּרִקִיעָא, וְדָא
 הוּא סִימְנָא דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת, דְּבַעֲיָא לְאַתְבְּנָאָה בְּאֶת
 וַא"ו וְאֶת ת'. מָה עֲבַד פְּנִיחָס. דְּתָהוּ מִתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, כְּדִין
 נְטִיל תְּהוּא אֶת מ', וְחֲטָף לִיָּה, וְחִבֵּר לִיָּה בְּהֵדִיָּה. פִּיּוֹן
 דְּחָמָא מִלְאָךְ הַמּוֹת, דְּפִנְחָס חֲטָף לִיָּה לְתֵהוּא מ' בְּהֵדִיָּה,
 מִיַּד תַּב לְאַחֹרָא.

מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּכַד קִנְיִ בְּלַבִּיָּה פִּינְחָס, אֶתְלַבֵּשׁ
 בִּיצְחָק, וְאֶסְתַּלַּק לְמַהוּי בְּחוּשְׁבְּנָא ר"ח, וְהֵכִי
 סְלִיק שְׁמִיָּה ר"ח, וְהֵכִי סְלִיק יִצְחָק. פִּיּוֹן דְּחָמָא לְאֶת מ'

טָאס בְּרֻקִיעָא, חֲטָף לִיה, וְחָבַר לִיה בְּהַדְיָה וְאֶתְעָבִיד
מִיַּד רַמ"ח, הֵדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּקַּח רַמַּח בְּיָדוֹ.

בְּגִין דְּאוֹת מ' הוּה סִימְנָא קְדַמָּאָה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן,
לְמַבְנֵי מוֹת עַל עֲלָמָא, בְּגִין דְּאֵת דָּא הוּה טָאס
עַל רִישֵׁיה דְּאָדָם, בְּשַׁעֲתָא דְכְתִיב, (בראשית ג) וַתִּקַּח מִפְּרִיו,
מ' פְּרִיו. וְהוּה מְחַכָּא ו"ת, בְּזַמְנָא דְכְתִיב, (הקדמת בראשית י"ב
ע"ב) וַתֹּאכַל, וַתִּתֵּן, וַתִּפְקַחְנָהּ. כִּדִּין אֶתְבְּנֵי מוֹת עַל
עֲלָמָא.

פְּנַחֶם הוּה חָמֵי לִיה הַשְׁתָּא הַהוּא אֶת מ', טָאִיס עַל
רִישֵׁיהוֹן דִּישְׂרָאֵל. וְהֵיאֲךָ חֲמָא לִיה. חֲמָא דִּיוֹקְנָא
דְּמ' פְּתוּחָה, מְלִיא דְמָא. כִּיּוֹן דְּחֲמָא לִיה, אֲמַר הָא וְדָאֵי
סִימְנָא דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת, מִיַּד חֲטָף לָהּ, אֲדַכְּרַ עֲלָה שְׂמָא
מִפְּרֻשׁ, וְנַחֲתִית לְהָאֵי אֶת לְגַבִּיָּה. וּמָה דְּהוּה ר"ח, אֶתְצַרִּיף
רַמ"ח. כִּדִּין וַיִּקַּח רַמַּח בְּיָדוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב מֵעַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי, דִּקְנֵי לְשִׂמְא קְדִישָׁא, דְּהוּו
מְחַבְּרִין לִיה בְּרֵשׁוֹ אַחְרָא. בְּתוּכֶם, מְאִי בְּתוּכֶם. בְּגִין
דְּהוּה אֶזְל וְעָאֵל בְּגוֹ פְּמָה אוּכְלוּסִין, כְּפָמָה רַבְּרָבִין, וּמְסַר
גְּרַמִּיָּה לְמוֹתָא בִּינֵייהוּ. אֲבַל בְּתוּכֶם, בְּתוּךְ מ', בְּתוּךְ מ'
הוּה הַהוּא קִנְאָה דִּקְנֵי.

מְאִי טְעָמָא מ'. בְּגִין דְּאִיְהִי סִימְנָא דְּמוֹת, אִיְהִי סִימְנָא
דְּמ' מְלָקִיּוֹת. אִיְהִי סִימְנָא דְּד' מִיתוֹת בֵּית דִּין.

וּמִתַּמָּן סָלִיק וְנָחִית, נָחִית וְסָלִיק, סָלִיק לְמִי, וְנָחִית לְדִי.
 נָחִית מִדִּי, אֵינּוֹן ד' רִוְחִין, דְּמִתְפָּרְשָׁן מִגּוֹ דְּכַר וְנוֹקְבָא
 מִמְּסֹאֲבוֹתָא, וּבְגִינֵייהוּ ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִתַּמָּן סָלִיק
 לְמִי. וְהֵינּוּ מ' סִימָנָא וּמֵאֲנִין דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת. וְדָא נָטִיל
 פְּנַחֶס, וְקָם בְּתוֹךְ מ', וְעַל דָּא וְלֹא כְּלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּקִנְאָתִי.

וְכִי הָאִיךְ הָשִׁיב פְּנַחֶס
 חֲמַתִּיה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְהִכְתִּיב וִיְהִיו
 הַמֵּתִים בַּמַּגְפָּה וְגו', אִי לָא
 מִית חַד מִנֵּייהוּ, הָוּה אֲמִינָא
 הָשִׁיב אֶת חֲמַתִּי, אֲבָל כִּיּוֹן
 דְּכָל הָנִי מִיתוּ, מֵאִי טַעְמָא
 הָשִׁיב אֶת חֲמַתִּי וְלֹא כְּלִיתִי
 אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲלֵא וְדָאִי
 בְּרִירָא דְּמִלָּה, וְוִי לִיָּה לְבַר
 נֶשׁ דְּפָגִים זְרַעִיה, וְוִי לִיָּה
 לְמָאן דְּלֹא נָטִיר זְרַעִיה
 כְּדָקָא יָאוֹת, חֶס וְשָׁלוֹם
 דְּאֶפִּילוּ חַד מִיִּשְׂרָאֵל מִית,

אֲלֵא שְׁבֻטָא דְּשִׁמְעוֹן, כַּד אֲתִי אֵינּוֹן עֵרֵב רַב, אֲתַעְרְבוּ
 בְּנָשִׁין דְּשְׁבֻטָא דְּשִׁמְעוֹן, בְּתַר דְּאֲתַגִּירוּ, וְאוֹלִידוּ בְּנִין,

אָמַר רַעֲיָא מְהִימָנָא, הָשִׁיב
 אֶת חֲמַתִּי, מֵאִי הָשִׁיב
 אֶת חֲמַתִּי. אֲלֵא ג' מְמוּנִים
 דְּגִיְהֵנָם, חַד עַל שְׁפִיכוֹת
 דְּמֵיִם, וְחַד עַל גְּלוּי עֵרְוֹת,
 וְחַד עַל עֲבוּדָה זָרָה. וְאֵינּוֹן:
 מִשְׁחִית, אַרְיָ, וְחִימָה. הוּא
 (חֲמָא דְּהוּדָה) (ס"א חִימָה דְּהוּדָה) טָאֵס
 בְּעֵלְמָא. אָמַר הָשִׁיב אֶת
 חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
 אָמַר מֵעַל הָעָם, דְּאֵינּוֹן עֵרֵב
 רַב, דְּאֲתַמַּר וַיְפּוֹל מִן הָעָם
 בַּיּוֹם הַהוּא כְּשֶׁלֶּשֶׁת אֲלִפֵּי
 אִישׁ, דְּהָכִי אוֹקִימָנָא
 וְשָׂאִילוּ לְבוּעִינָא קְדִישָׁא.
 (ע"ב).

מִנְהוֹן מִיתוּ בַעֲגָל, וּמִנְהוֹן מִיתוּ בְּמוֹתָנָא, וְאַחֲרָיִן מִיתוּ
הָכָא, אֵינּוֹן דְּאַשְׁתָּאָרוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיְהִי הַמֵּתִים
בַּמִּגְפָּה, אֲשֶׁר מִתּוֹ לֹא כְּתִיב, אֶלֶּא הַמֵּתִים, מֵתִים
דִּמְעִיקְרָא הוּוּ.

וּבְגִין דְּאַסְתָּמְרוּ יִשְׂרָאֵל, וְכֹל אֵינּוֹן זֶרְעָא קְדִישָׁא,
אַתְּמִנּוֹן כְּלָהוּ, בְּגִין דְּלֹא חָסֵר אֶפִּילוּ חַד מִנֵּייהוּ.
וְעַל דָּא כְּתִיב, וְלֹא כְּלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכָּלֵל
דְּאַחֲרָיִן כָּלוּ. וְכֹן הֲשִׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲשִׁיב, אֲבָל מֵעַל אַחֲרָיִן דִּהוּוּ עֶרְב
רַב, לֹא הֲשִׁיב. וְעַל דָּא רָשִׁים קָרָא וְאָמַר, מֵעַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אַתְּמִנּוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמִלְקַדְמִין, וְחִבֵּר
לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַדִּיחָא. כְּגוּוֹנָא דָּא בְּעוֹבְדָא
דְּעֵגָל, דְּכְּתִיב, (שמות לב) וַיְפֹל מִן הָעַם וְגו'. כָּל אֵינּוֹן
מֵעֶרְב רַב הוּוּ. וְלֹא חֲזָאָה דְּלֹא הוּוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵה
כְּתִיב לְבַתֵּר, (שמות לה) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל.

(דף רל"ז ע"ב)

רעיא מהימנא
ומה כְּתִיב, קָחוּ מֵאֲתַכֶּם
תְּרוּמָה לִי, וְלֹא
מֵעֶרְב רַב, דְּלֹא אֶתְקִרְיָאוּ
קָהֵלָה וְחִבּוּר, עַד דְּאַתְעֵבֵר

(שמות לה) קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה.
תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא
כְּתִיב, (שמות כה) מֵאֵת כָּל אִישׁ
אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ. כָּלָא

מִנְהוֹן עֶרֶב רַב, כְּבִיכּוֹל
בְּזִמְנָא דְּמִתְעַרְבִין בִּינֵיהוּ,
כְּאִילוּ לָא הוּוּ גְוֵי אַחְדָּא.
וּבְגִין דָּא קָחוּ מֵאַתְכֶם
תְּרוּמָה, וְלֹא מִשׁוּתְפוּ
אַחְרָא, דְּלֹא בְּעִינָא לְשִׁתְּפָא
אַחְרֵינִין בִּינֵי וּבִינֵיכוּ.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כִּד עֶרֶב רַב
אֵינּוֹן מְעוֹרְבִין
בִּישְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב (איכה א)
הָיוּ צָרִיחַ לְרֹאשׁ. וַיִּשְׂרָאֵל
בְּתַר דְּמִתְעַבְרֵי מִנֵּיהוּ אֲלִין
מַה כְּתִיב, שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל
עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד,
אֲלֵא דְּאָמַר קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אֲנָא בְּעִי לְדִיִּירָא
עִמְכוֹן. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,
(שמות כה) וְעָשׂוּ לִי מִקֹּדֶשׁ
וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כִּד בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא,
עֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר מִי מְעַבְב
שָׂאוּר שְׁבַעסָה, וְהָא אוֹקְמוּהָ
מְאִרֵי מִתְנִיתִין, בְּזִמְנָא
דְּעֶרֶב רַב אֵינּוֹן רֹאשִׁים עַל

בְּכָלֵל. כִּיּוֹן דְּאֵינּוֹן עֶרֶב רַב
עָבְדוּ דָּא, וּמִיתוּ מִנֵּיהוּ
אֵינּוֹן דְּמִיתוּ, בְּעָא קוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְאַתְפִּיִסָּא
בְּהַדִּיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, אָמַר
לוֹן, אֲתַחְבְּרוּ כְּלָכוּ לְסִטְר
חַד, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמות
לה) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֵיָּהוּ,
אָמַר לוֹן, בְּנֵי, בְּכוֹן אֲנָא
בְּעִי לְמִשְׁרֵי, עִמְכוֹן תְּהָא
דִּיִּירָא דִּילֵי.

וְעַל דָּא, (שמות כה) קָחוּ
מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה,
מֵאַתְכֶם, וְלֹא מֵאַחְרָא, לָא
בְּעִינָא דִּתְהָא שְׁתּוּפָא
לְאַחְרֵינִין בְּהַדִּי, וְלֹא
בְּהַדִּיָּכוּ, וּבְגִין כְּךָ כְּלָהוּ
אַשְׁתְּצִיאוּ. אוּף הֲכָא הָא
אֵינּוֹן מֵאֵינּוֹן גְּזַעָא בִישָׁא
הוּוּ, וַיְהִיּוּ הַמִּתִּים. הַמִּתִּים,

יִשְׂרָאֵל, כְּבִיכּוֹל כְּאֵילָנוּ (ס"א)
 עֲבָרִין שׁוֹלְטָנֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 עֲבָדִין שׁוֹלְטָנֵי בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וַיַּעֲלוּן בְּמִשְׁפְּטֵי
 כְּכַבְיָא וּמְזֵלֵי. וּבְגִין דָּא
 צְוּוּחִין וְאִמְרִין, (ישעיה כו) יי
 אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוּנוּ אֲדוֹנָיִם
 וּלְתַד.

דְּבַר אַחַר, פִּנְחָס וְכוּ'. קוּם
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא,
 וְאִפְתַּח מְלֵי קַמֵּי שְׂכִינְתָּא.
 קָם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְאָמַר,
 בְּחַבּוּרָה קְדַמָּאָה אֲתָמַר
 הָכִי. תָּא תְּזִי, פִּינְחָס קָאִים
 קַמֵּי דִינָא תְּקִיפָא דִינְצַחְקָ,
 וְקָם קַמֵּי פְּרָעָה, דְּכְתִיב,
 (תהלים קו) וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס
 וַיַּפְלֵל וַתַּעֲצֹר הַמַּגִּפָּה, בְּגִין
 לְאַגְנָא עַלֵּיהוּ דִישְׂרָאֵל,
 וּבְגִין דָּא כְּלִיל דָּא וְדָא
 בְּחוּשְׁבָנָא, פִּינְחָס כְּמַגִּין
 יִצְחָק, וְהָכֵא צְרִיךְ לְתַדְתָּא
 מְלִין.

פְּתַח וְאָמַר, אֵלֵיהוּ רְחִימָא
 דְּמִלְכָּא עֲלָאָה, חוּזָא מִ"ם מִן

וְדָאֵי מִתִּים, וְלֹא מִיִּשְׂרָאֵל.
 וּבְגִין כְּךָ מָנָה לוֹן, דְּכְתִיב
 שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 אֲרִימוּ רִישֵׁיהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲבָא,
 כַּמָּה יָאוֹת הוּא, אִי
 לָא אֲשַׁכְחָנָא פְּלוּגְתָּא עַל
 דָּא. אָמַר לִיה בְּרִי אִימָא.

אָמַר לִיה וְהָא כְּתִיב (במדבר כה)
 וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר,
 וַתִּנְיֶנּוּ דְאֲתַחְבְּרוּ יִשְׂרָאֵל
 בְּהִדְיָה, כְּצַמִּידָא דָּא

דְּאֲתַחְבַּר בְּבַר נֶשׁ בְּקִשׁוּטוּי,
 הָכִי אֲתַחְבְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל
 פְּעוֹר. אָמַר לִיה אֶלְעָזָר,
 הָכִי הוּא, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל

לְבַעַל פְּעוֹר, אֶלָּא אָנָּא לָא
 אֲמָרִית דְּאֲתַדְכוּ יִשְׂרָאֵל
 מִהֵהוּא חוּבָה, אֶלָּא דְאֲתַדְכוּ
 מִמוּתָא, דְּלֹא שְׂרִיא עַלֵּיהוּ

מוּתָא.

מֹות טָאס בְּאִוִּירָא, חֲטָף
 לָהּ, וְשִׁתְּףָּ לָהּ עִם רִ"ת,
 דְּאִיהוּ יִצְחָק, וְאִיהוּ בְּחוּשְׁבָן
 פְּינְחַס, וְאִשְׁתָּלִים בְּהַ רמ"ח.
 לְבַתֵּר חֲזָא וְיָ מִן מוֹ"ת טָס
 בְּרִקְיָעָא, וְחֲטָף לִיהּ, וְשׁוּי
 לִיהּ בְּרמ"ח, וְאִשְׁתָּלִים
 רומ"ח. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 וַיִּקַּח רוּמַח בְּיָדוֹ.

וְאִיהוּ, בְּמָה יָכִיל לְחֲטוּף
 תְּרִין אַתְוּוֹן אֱלִין.
 בְּתִרִין רוּחִין דְּאִשְׁתְּמְרוּ (ס"א
 דְּאִתְּמְרוּ) לְעִילָא, דְּאִשְׁתְּפּוּ
 בְּפְנִיחַס. פְּנִי ח"ס. בְּתִרִין
 פְּנִים אֱלִין, חָס עַל יִשְׂרָאֵל
 דְּלֹא אַתְאֲבִידוּ, בְּחִילָא
 דְּתִרוּוִייהוּ, וַיִּדְקוּר אֶת
 שְׁנֵיהֶם, בְּתִרִין אַתְוּוֹן מ"ו.
 וְהֵינּוּ בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי
 בְּתוֹכָם.

וְאִמְאִי אִשְׁתְּתְּףָּ בְּיִצְחָק.
 בְּגִין דְּיִצְחָק מְסַר
 גְּרַמְיָה לְמִיתָהּ. וּבְגִין דָּא
 אִשְׁתְּתְּףָּ לִיהּ לְיִצְחָק, לְמַהוּ
 לִיהּ עֶזְרָא. דְּמִסְטָרָא דְּתִרִין

אָמַר לִיהּ וְהָא פְּתִיב, (במדבר
 כה) קַח אֶת כָּל רְאִשֵׁי
 הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם. אָמַר לִיהּ
 רְאִשֵׁי הָעָם וּדְאִי, וְלֹא
 רְאִשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן הָעָם
 אֵת לָן לְמִילָף, פְּתִיב הָכָא
 הָעָם, וּכְתִיב הָתָם (שמות לב)
 וַיִּירָא הָעָם. (שמות לב) וַיִּקְהַל
 הָעָם. (שמות לב) וַיִּפּוֹל מִן הָעָם.
 אֲבַל תָּא חֲזִי, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל
 לְבַעַל פְּעוּר, וְלֹא פִלְחוּ
 לִיהּ, אֲבַל מִן סִיפִיהּ דְּקָרָא
 אוֹכַח, דְּכְּתִיב וַיֹּאכַל הָעָם
 וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ, וְלֹא פְּתִיב וַיֹּאכַל
 וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ יִשְׂרָאֵל. אֲלֹא הָעָם,
 כִּיִּן דְּכְּתִיב וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל,
 מֵאִי וַיֹּאכַל הָעָם. אֲלֹא
 הָהוּא זִרְעָא בִישָׂא, הוּוּ
 חוּבָה דְּיִשְׂרָאֵל.

(דף רל"ח ע"א)

מַהוּ דְּכְּתִיב, (במדבר כה) וַיִּצְמַד

עִיזֵי דְאֵיילָתָא, אֲשֶׁתִּתְּפִי
 בֵּיהּ אֲבָרְהָם וְיַעֲקֹב,
 דְאֲבָרְהָם דְרַגְיָה חֶסֶד
 אֲשֶׁתִּתְּפִי בַח"ס דְפְנַח"ס.
 יַעֲקֹב אִיהוּ פְנִי"א ל" (ס"א יַעֲקֹב
 אִיהוּ פְנִי" דְפְנַחִס) דְפְנַחִס בְּגִין
 דְאֶתְמַר בֵּיהּ, (בראשית לב)
 כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנִיאַל, (ס"א
 שם הַמְקוֹם פְּנִי" פְנִי" א"ל. בְּגִין
 דְבַר עֲלָמָא אִיהוּ בְדוּחְקָא,
 וְאִית צְדִיק בְּעֲלָמָא מְקַנֵּי עַל
 בְּרִית, אֲבָהֵן אֲשֶׁתִּתְּפוּ בֵּיהּ,
 וּבְגִינֵיהּ אָמַר מֹשֶׁה
 בְּדוּחְקָא דִישְׂרָאֵל, (שמות לב)
 זְכוֹר לְאֲבָרְהָם לִיצְחָק
 וּלְיִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ. וּבִתְלַת
 אֲתוּוֹן יְהוָה מִן אֱלֹהֵינוּ, זְכָה
 לְהוֹ מִן הַנְּבִיא, וְדָא אִיהוּ
 אֱלֹהֵינוּ, ה' נְבִיא, (ס"א וְדָא רִזָּא
 אַל יְהוּ נְבִיא) וְאֲשֶׁתִּלִּים בֵּיהּ
 יְדוּ"ד.

י' דְזָכָה פְנַחִס בֵּיהּ, בְּגִין
 דְקַנֵּי עַל בְּרִית, זְכָה לְבְרִית.

וּתְרִין יוֹדִין אֵינוֹן, יוֹד עֲלָאָה מִן יְדוּ"ד, דְכָרְת בָּהּ לְאֲבָרְהָם, בִּין
 י' אֲצַבְעוֹת דִּידִין. יו"ד זְעִירָא אִיהוּ מִן אֲדָנִי, דְכָרְת בָּהּ בִּין י'
 אֲצַבְעָאן דְרַגְלִין וְאִיהוּ אֶת קְדִישָׁא, דְמַתְעַטְרָא בְרִשִׁמוֹ עֲלָאָה.

יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר. תָּא
 חַזִּי, וְיַצְמֵד יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל
 פְּעוֹר לָא פְתִיב, אֶלָּא לְבַעַל
 פְּעוֹר. קְשׁוּטִין וְתוֹקְפָא יְהִבוּ
 לְבַעַל פְּעוֹר, בְּלָא דַעֲתָא,
 בְּגִין דְפּוֹלְחָנָא דְפְעוֹר הוּא,
 לְמַפְרַע גְרַמְיָה, וּלְאֶפְקָא
 קַמְיָה צוּאָה רוֹתַחַת. וְהָהוּא
 עֵיבִידְתָּא אֲהֵנִי לִיָּה,
 וְאֶתְתְּקַף מִנִּיָּה. וְיִשְׂרָאֵל כִּיּוֹן
 דְחָמוּ דָא, תְּשִׁיבָא דְזִלְזוּלָא
 דִּילִיָּה אִיהוּ, וְקִלְקוּלָא
 דִּילִיָּה, דְהָא בְעַבּוּדָה זָרָה
 כְּתִיב, (ישעיה ל) צָא תֹאמַר לוֹ.
 וְאֵינוֹן בְּגִין זִלְזוּלָא דְעַבּוּדָה
 זָרָה, פְרַעוֹ גְרַמְיָהוּ בְלָא
 יְדִיעָה, וְעַל הֵנִי כִפֵּר פְנַחִס,
 וּבִטַל מוֹתָנָא, דְכְתִיב וַיִּכְפֹּר
 עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ומזה כְּתִיב)

וְדָא אַתְרָשִׁים תְּמִיד לְעֶלְמִין, אִיהִי אוֹת דְּשַׁבַּת, אוֹת דְּתַפְּלִין,
 אוֹת דְּיוֹמִין טָבִין, אוֹת דְּשַׁדֵּי דְרָשִׁים (דְּבָרִים ו) עַל מְזוּזוֹת
 בֵּיתָד וּבְשַׁעְרֵיהּ. לְמַהּוֹי בְּהַ רְשִׁימִין יִשְׂרָאֵל בְּרַצוּעֵיהוּ, בְּבָרִית
 דְּלֵהוֹן, דְּאֵינוֹן בְּנוֹי דְּמִטְרוֹנִיתָא, בְּנוֹי דְּהִיכְלָא דְּמַלְכָא קְדִישָׁא,
 וּבְאֹרֵייתָא, אֵינוֹן רְשִׁימִין בְּאֵת י' עֲלָאָה, דְּאֵינוֹן בְּנֵי מַלְכָא
 עֲלָאָה, בְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְהָא אַתְמַר (דְּבָרִים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי
 אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת יוֹד דְּשַׁדֵּי, אִיהוּ חוּלְיָא דְּשִׁלְשֻׁלַת, עַל קוּדְלָא דְּשַׁד יַעַר
 הָרַע, דְּלָא לְגִזִּיק לִיהַ לְבַר נֶשׁ. דְּעֲלִיָּה אָמַר דְּוֹד, (תְּהִלִּים כב)
 הַצִּילָה מִחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כָּלֵב יַחֲדָתִי. אִיהוּ גָחַשׁ, אִיהוּ כָלֵב,
 אִיהוּ אַרְיָה. דְּעֲלִיָּה אָמַר דְּוֹד, יַאֲרוֹב בְּמִסְתָּר כְּאֲרִיָּה בְּסִכְהָ.
 וְהַנְּבִיא קָרָא לִיהַ דּוֹב, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (אֵיכָה א) דּוֹב אוֹרֵב הוּא
 לִי אַרְיָ בְּמִסְתָּרִים. (תְּהִלִּים מט) גִּמְשָׁל בְּכַהֲמוֹת, גִּמְשָׁל לְכָל חֵיוֹן
 מִסָּאֲבָן, דְּאֵינוֹן דוֹרְסִין, אַתְמַתִּיל לְכָל בַּר נֶשׁ, כְּפֹּם חוּבוֹי, וְהָא
 אַתְמַר.

וְהָאִי אִיהוּ כָלֵב וְגָחַשׁ וְחִמּוֹר נוֹעַר, דְּמַרְכִּיבִין עֲלִיהַ נַפְשָׁא. וּמִיַּד
 דְּאַשְׁתְּמוּדַע הַהוּא דְּרַכִּיב עֲלִיהַ דְּאִיהוּ חֲיִיבָא, עֲלִיהַ
 כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית מט) וַיְפֹל רוּכְבוֹ אַחֲזֹר. וְרָזָא דְּמַלְהָ, (דְּבָרִים כב) כִּי
 יְפֹל הַנוֹפֵל מִמֶּנּוּ. וּבְגִין דָּא אָמַר אֵיזוֹב, (אֵיזוֹב יב) לֹא נוֹפֵל אֲנֹכִי
 מִכֶּם. וְעַדִּיק דְּרַכִּיב עֲלִיהַ, קָשִׁיר לִיהַ בְּקָשִׁירוֹ דְּרַצוּעֵין דְּתַפְּלִין.
 אוֹת תַּפְּלִין דְּאִיהוּ אוֹת יוֹד. דְּשַׁדֵּי, חוּלְיָא עַל קְדִלִיָּה. שׁ דְּתַפְּלִין,
 שִׁלְשֻׁלַת עַל קְדִלִיָּה.

וּבִיָּה רַכִּיב אֵלִיָּהוּ, וְסָלִיק לְשִׁמְיָא. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (מַלְכִּים ב ב)
 וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בְּסַעְרָה הַשָּׁמַיִם. וּבִיָּה (אֵיזוֹב לח) וַיַּעַן יְדוֹן דָּא אֵת
 אֵיזוֹב מִן הַסַּעְרָה. וּבְגִין דָּא, אוּקְמוּהָ רַבְּנַן דְּמִתְנִיתָא עֲלִיהַ, אִיזוֹהוּ

גְּבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יְצָרוֹ. וְאִית לְמֵאן דְּמַתְּהֵדֵר לִיהַ חַמּוּר, דְּלֹאֵ
 אִיהוּ מְצַטְעֵר רוּכְבוֹ. וְאַלִין אִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּקַל וְחוּמְרָא. וּבְגִינִין
 דָּא אִתְמַר בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיִּתְבַּשׂ אֶת חַמּוּרוֹ. וּבְגִינִיָּה
 אִתְמַר עַל מְשִׁיחָא, (זכריה ט) עָנִי וְרוּכְבַּ עַל חַמּוּר.

וּבְגִינִין דָּא י' מִן שְׁדִי, דְּאִיהוּ חוּלִיָּיא דְּשִׁלְשֻׁלַת, מִינְהָ (ס"א מִפְּחֻדִין)
 מְפּוֹזְרִים כָּל שְׁדִין וּמְזִיקִין, וּמִיד דְּחֻזְיִין לִיהַ בְּמִזּוּזוֹת
 דְּתַרְעִין, בְּרַחֲיִין, דְּבָה אִתְמַר, (תהלים קמט) לְאַסּוּר מַלְכֵיהֶם בְּזִיקִים
 וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְּלֵי בְּרִזְלָא. כָּל שְׁפָן כּוּד חֻזְיִין לָהּ בְּאוֹת תְּפִלִין עַל
 דְּרוּעִין, וְרִשְׁמִינִין בָּהּ בְּאוֹת בְּרִית בְּכַשְׂרִיהוּן, (במדבר א) וְהָזָר
 הַקָּרֵב יוֹמֵת, לִית זָר, אֲלֵא יְצָר הָרַע, דְּדַמְיָא לְכָל חֵינוּן וְעוֹפִין
 דּוֹרְסִין.

וּבְגִינִין דָּא, (איוב ד) זְכוּר נָא מִי הוּא נְקִי אָבֵד, דָּא פְּנִיחַס, דְּקִנֵּי עַל
 בְּרִית, וְאַתְרִשִׁים בֵּיהַ, דְּאִיהוּ בְּרָא דְּמַלְפָּא וּמְטְרוֹנִיתָא.
 קִנֵּי בְּמַחְשָׁבָה, וְזָכִי לְאֵת י' מִן יְהוָה. וּקִנֵּי בְּעוֹבְדוּי, וְזָכָה לְאוֹת
 י' מִן אֲדָנֵי. וְהֵאֵי אִיהוּ חֲכָמָה בְּרֵאשִׁי. וְחֲכָמָה בְּסוּף. וּבְגִינִין דְּאָדָם
 קְדָמָא הָוָה רְשׁוּם בְּתַרְוּוּיָהּ, אוֹקְמוּהָ עָלֵיהַ רַבְּנָן, דְּאִיהוּ
 רֵאשׁוֹן לְמַחְשָׁבָה, אַחֲרוֹן לְמַעֲשֵׂה. אַדְהֵכִי דְּאָמַר מַלְיִן אֲלִין
 אִתְכַּפְּסִי מִנִּיָּהּ. אָמַר (דף רל"ח ע"ב) רַבִּי אֶלְעָזָר, (לחברוי) זְכָאָה
 חוּלְקָנָא, דְּזָכִינָא לְמִשְׁמַע מַלְיִן מִבְּנֵי עַלְמָא דְּאִתֵּי.

וּבְחַבּוּרָא קְדָמָא. לְכֵן אָמַר, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ, אִם הוּא בְּרַעוּתְךָ,
 וְאִי לָאו, אִימָא. רַבִּי פְּנִיחַס בֶּן יֵאִיר. הָהוּא טוּלָא בְּטַשׁ
 בְּעֵינוּי דְּרַבִּי אַבְא, וְכִי לָא הָוָה יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, אִי הָוָה
 בְּרַעוּתִיָּה, אִם לָאו. אָמַר לִיהַ, אִם לִיהַ גְּלוּי, מִי גְּלוּי לְאַחֲרֵינֵי,
 וּבְגִינִין דָּא לְכֵן אָמַר.

וְתוֹ אִתְמַר בְּחַבּוּרָא קְדָמָא, (תהלים ט) מִכְּתָם לְדוֹד, סִימָנָא

דְּאִחֻזְיָאוּ לִיהַ לְדָוִד, כִּד שְׁדַר לְיוֹאָב לְאָרְס נְהָרִים וּלְאָרְס עֻזָּבָה
 לְאִנְחָא בְּהוּ קְרָבָא. אָמַר רַעְיָא מְהִימְנָא, שׁוֹשֵׁן עֵדוּת: דָּא
 סְהֵדוּתָא דְשְׁכִינְתָא, דְּאִיהוּ שׁוֹשֵׁן עֵדוּת. דְּאִיהִי סְהֵדוּתָא
 דְּקִיּוּמָא עֲלֹן, וְסְהֵדוּתָא עֲלֹן קַמִּי מְלָכָא, וְדִרְגִין עֲלֵאִין קְדִישִׁין
 בְּהֵדָה, וְסִייעָתָא קְדִישָׁא לְתוֹשְׁבֵיחָא.

אָמַר רַעְיָא מְהִימְנָא, שׁוֹשֵׁן עֵדוּת דְּאִינּוּן סְהֵדִין עַל יִשְׂרָאֵל,
 דְּאִינּוּן אַבְרָהָם, וְאִיהִי נִשְׁמָתָא עֲלֵיהוּ. אִיהוּ סִייעָתָא
 דְּשְׁמִיָּא. דְּאִתְמַר בְּהַ, (מלכים א ח) וְאִתְּהַ תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. אִיהִי
 סִייעָתָא קְדִישָׁתָא, (וּמְנָה תְּלִיָּיא) דְּאִתְמַר עָלָה תִּנְיָא דְּמִסִּיעַ לָךְ.

(במדבר כד) אִיתָן מוֹשֶׁבֶד וְשִׁים בְּפִלְע קִנְיָד. אִיתָן: תִּנְיָא. תִּמְן קִנְיָא
 דְּנִשְׂרָא עֲלָאָה, וְאִיהִי שְׁכִינְתָא. וְעָלָה אִתְמַר, (דברים לב)
 בְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלֵיוּ יְרַחֵף, דְּאִינּוּן שׁוֹנֵי הִלְכוּת וּמִשְׁנֵינֵי.
 וְכָל דְּבֹר וְדְבֹר דְּנִפְיָק מְפּוּמֵי דְּהֵהוּא תִּנְיָא, דְּאִפִּיק בִּין
 לְשָׂמָא דִּידוּד, בִּין בְּאֹרִייתָא, בִּין בְּעִלּוּתָא, בִּין בְּבִרְכָה, בִּין
 בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, מַה בְּתִיב בִּיהַ. יִפְרוֹשׁ בְּנִפְיוּ, הֵהוּא נִשְׂרָא
 דְּהוּא דְּבֹר, דְּבִיהַ יְהוּ"ה.

יִקְחֵהוּ יִשְׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ, מֵאִי עַל אֶבְרָתוֹ. עַל הֵהוּא אֶבֶר דְּבֹר
 נִשׁ, (ס"א עַל הֵהוּא נִשְׂרָא) דְּבִיהַ מְצוּהַ יְדוּ"ד, אִתְקְרִי אֶבֶר
 דְּשְׁכִינְתָא. וּבְגִין דָּא יִשְׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ. יִשְׂאֵהוּ: פְּגוּן (במדבר ו)
 יִשְׂאֵא יְדוּ"ד פְּגִיו אֱלִיָּד.

וּמֵאִי וְשִׁים בְּפִלְע קִנְיָד. אֱלָא אָמַר דָּוִד עֲלֵיהַ, (שמואל ב כב) יִי סְלָעִי
 וּמְצוּדָתִי. אוּף הָכִי תִנְיָא, דְּאִיהוּ בִיהַ הִלְכָה תְּקִיפָא בְּפִלְע,
 דְּלִית פְּטִישׁ יְכִיל לְפַעֲעָא יְתָה בְּכָל קוֹשְׁיִין דְּעֵלְמָא. בְּהֵאִי אִיהוּ
 מְקַנְנָא נִשְׂרָא, וְכָל תִּנְיָאִים אִתְקְרִיאוּ קְנִים דִּילָהַ. וּבְגִין דָּא, (דברים
 כב) כִּי יִקְרָא קוֹן עֶשֶׂר לְפָנֶיךָ, בְּאַרְחַ מְקַרְהַ, וּמְנָא חָדָא

כְּאוֹשְׁפִיזָא וְאַכְסְנָאי, דְּאִזְדַּמְן לְפִנּוּם שְׁעָתָא בְּבִי אוֹשְׁפִיזִיָּה.
 וְאִית דְּאִינוּן בְּמִתְנִיתָא דְּלִהוּן דִּירָה לְשְׁכִינְתָּא, הִדָּא הוּא
 דְּכְתִיב, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשָּׁבֶת וְגו',
 לְדוּרוּתָם, לְדוּרְתָם חֶסֶר, לְשׁוֹן דִּירָה. וְאִית מְאִירֵי מְשֻׁנָּה דְּתוּרְתָם
 אוּמְנוּתָם, דְּלֹא זֹת שְׁכִינְתָּא מְנַהוּן כָּל יוֹמֵיהוֹן. אֲבָל אֱלִין, כִּי
 יִקְרָא קִין צְפוּר לְפָנֶיהָ, בְּהוּן שְׁכִינְתָּא בְּאַרְח מְקַרְהָ, וְזִמְנִין שְׂרִיָּא
 עֲלֵיהוּ וְאַשְׁתְּכַחַת עִמְהוֹן, וְזִמְנִין לָא אֲשְׁתְּכַחַת עִמְהוֹן.

וְרִזָּא דְּמַלְהָ, וְזִמְנִין דְּאַשְׁתְּכַחַת עִמְהוֹן, לֹא תִקַּח הָאֵם. וְזִמְנִין דְּלֹא
 אֲשְׁתְּכַחַת עִמְהוֹן, שִׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם. אֲפֻרוּחִים אֱלִין
 מְאִירֵי מְשֻׁנָּה. אוּ בִיעִים, מְאִירֵי מְקַרָּא בְּאֱלִין דְּלֹא קִבְעִין
 לְמוּדֵיהוּ, שִׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם. אֲבָל בְּאֱלִין דְּקִבְעִין לְמוּדֵיהוּ,
 לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים. וְאִית מְאִירֵי הַלְכוּת, דְּדִמְיִין לְכַבְבִּיא,
 הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, (דניאל יב) וּמַעְדִּיקֵי הָרַבִּים כְּפִכְבִּים לְעוֹלָם וָעֶד.
 לָאוּ כְּפִכְבִּים, דְּאַתְמַר בְּהוּן (בחמיה ט) וְכָל צְבָאָם יְבוּל. אֲלֹא
 בְּאִינוּן כְּכַבְבִּיא דְּעֵלְמָא דְּאַתִּי, דְּאִינוּן לְעוֹלָם וָעֶד קִיִּימֵי תְדִיר.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּתַר דְּאַשְׁלִימוּ
 לְעֵבִידֵּתֵיהוּ כָּל אוּמָן וְאוּמָן, אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, אוּמְנוּתָא הִדָּא אִית לִי לְמַעַבְד, דִּיהָא שׁוּתְפָא דְּכַלְנָא.
 אֲתַחְבְּרוּ כְּלָכוּ בְּחִדָּא, לְמַעַבְד בִּיה כָּל אֲחָד וְאֲחָד מִחַוְלָקָא
 דִּילֵיהָ, וְאַנָּא אֲשְׁתַּתַּף עִמְכוּן, לְמִיחָב לִיה מִחַוְלָקָא דִּילֵי. וְהִינְנוּ
 נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ. וְאוּקְמוּהָ רַבְּנָן, דְּלִית אָדָם אֲלֹא
 יִשְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֹאנִי צֹאן מִרְעִיתִי
 אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם אָדָם, וְלֹא עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. וּבְגִין דָּא
 (תהלים קמט) יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׂיו.

אָמַר בּוֹעִינָא קְדִישָׁא, וְדֵאי הֵהוּא תְנָא דְּאַתְשָׁמַר בְּסִלְע דְּחוּיָא

אָמַר דָּא, דְּכַתִּיב בֵּיה אֵיתֵן מוֹשְׁבָךְ וְשִׁים בְּסַלְע קַנְדָּ. דְּתַלְתּ אַבְהֵן נִקְרְאוּ אֵיתְנִים, וּרְבִיעָא אֵיתֵן מוֹשְׁבָךְ. דְּבֵיה מְתִישְׁבָא הַלְכָה, דְּאִתְמַר בָּה הַלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי. דְּאִיהוּ אִתְפְּשֵׁט עַל שְׁתֵּין רַבּוּא דִּישְׂרָאֵל, וְנִהִיר לֹון בְּאוּרִיָתָא, בְּשִׁמְשָׁא (לְסִיחָרָא) דְּאִתְכַּסִּי בְּלִילִיָא, וְנִהִיר לְכָל כְּכַבֵּיָא וּמְזֻלִי. וְלִית לִילִיָא אֶלָּא גְּלוּתָא, וְאִיהִי (יִשְׁעִיָה בֵּא) שׁוֹמֵר מַה מְלִילָה שׁוֹמֵר מַה מְלִיל. וְאִתְגַּלֵּיָא בִּימְמָא, דְּאִתְמַר (בְּרַאשִׁית מַד) הַבְּקָר אֹר, בְּקָר דְּאִבְרָהָם, דְּאִתְמַר בֵּיה (שְׁמוֹת טו) וּבְקָר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יי. (רוֹת א) חִי יי שְׁכַבִּי עַד הַבְּקָר.

אֲדַהְכִּי, הָא רַעֵיָא מְהִימְנָא נְפִיק מֵהוּא סַלְע, וְאָמַר, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, מַה מוֹעִיל לִי לְאִתְטַמְרָא מְקַמְדָּ, דְּהָא לָא שְׁבַקְנָא אַתְר דְּלָא עֲאֵלִית לְאִתְטַמְרָא מְנַדָּ, וְלָא אֲשַׁכְּחָנָא, אִי הָכִי לִית לִי לְאִתְכַּסֵּיָא מְנַדָּ.

אָמַר לִיה בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, בְּתַר דְּאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּעַלְמֵנוּ בְּדַמוּתֵנוּ, מֵאִי נִיהוּ דְּאָמַר לְבְתַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּעַלְמוֹ. אָמַר לִיה, מַה דְּאוּקְמוּהָ עַל דָּא מְאִרִי מְתַנִּיתִין, דְּמַנְהוּן הוּוּ אֲמַרִין יִבְרָא, וּמַנְהוּן אֲמַרִין לָא יִבְרָא, קוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא בְּרָא לִיה, דְּכַתִּיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּעַלְמוֹ. אָמַר לִיה, אִי הָכִי (דף רל"ט ע"א) אִיהוּ, לָא יְהִיב חוּלְקָא בֵּיה חַד מְנִיִּיהוּ, וְלָא אִתְעַבִּיד בְּדִיוּקְנָא דְלְהוּן, אֶלָּא בְּאִיקוּנִין דְּמַלְכָּא בְּעַלְמוֹ בְּדַמוּתוֹ, דְּאִיהוּ צַלְם דְּמוֹת תְּבַנִּיתוֹ. אָמַר הָכִי אֲשַׁתְּמוּדַע.

אָמַר חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא אָנָּא אֲמִינָא לָךְ, דְּאִתְבְּרִי בְּכֶלָּא, וְאֲשַׁלְטִיָּה עַל כֶּלָּא. וְאִי הָוָה יְהִיב כָּל חַד בֵּיה חוּלְקִיָּה, בְּזַמְנִיָּה דְּהָוָה כְּעַסִּיָּה עָלֶיָּה, כָּל חַד, הָוָה נְטִיל חוּלְקִיָּה מְנִיָּה, (יִשְׁעִיָּה ב) כִּי בַמָּה נִחְשָׁב הוּא.

אֵלֶּא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּרָא לִיהּ (כָּל חַד וְחַד) בְּדִיוקְנֵיהּ, דָּא
מְלָכוּת קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי תְמוּנַת כּל. דְּבַה אִסְתָּבַל קוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא, וּבְרָא עֲלֵמָא, וְכָל בְּרִיין דְּבְרָא בְּעֲלָמָא, וְכָל לָּהּ
עֲלָאין וְתַתְּאִין, בְּלָא פְרוּדָא בְּלָל, וְכָל לָּהּ עֵשֶׁר סְפִירָן, וְכָל
שְׂמֵהָן וּבְנֵוִיין וְהוּיִין. וְעֵלַת עַל כְּלָא, דְּאִיהוּ אֲדוּן עַל כְּלָא, וְלִית
אֵלְהָא בַר מְנִיָּה, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח בְּעֲלָאין וְתַתְּאִין פְּחוּת מִיְנָה. בְּגִין
דְּאִיהִי קְשֵׁר דְּכְלָהוּ, שְׁלִימוּ דְּכְלָהוּ, לְקַיִמָא בִּיהּ (תהלים קג)
וּמְלָכוּתוּ בְּכָל מְשָׁלָה. וּבְגִין דְּלֹא אִשְׁתַּכַּח עֵלַת עַל כְּלָא בְּעֲלָאין
וְתַתְּאִין פְּחוּת מְנָה, אִפִּילוּ בְּחַד מְנִיָּהוּ, אֵתְקַרִיאת אִמוּנַת
יִשְׂרָאֵל. וּמִסְטָרָא דְּעֵלַת עַל כְּלָא, אֵתְמַר בְּהּ, (דברים ד) כִּי לֹא
רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה, אֲבָל מִסְטָרָא דְּשָׂאֵר בְּרִיין. אֵתְמַר בְּהּ, (במדבר
יב) וְתְמוּנַת יְיָ יִבִּיט.

אֲתָא בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא וְשָׂאֵר חֲבֵרִיָּא, וְאִשְׁתַּחֲוּוּ קַמִּיהּ, וְאָמְרוּ,
וְדָאִי בְּעֵן לִית מָאן דְּיָכִיל לְמִיטַל מְנִיָּה חוּלְקִיָּה, דְּלֹא יְהִיב
בִּיהּ חוּלְקָא חַד בְּעֲלָמָא, אֵלֶּא בּוֹרָא עֲלָמִין, עֵלַת עַל כְּלָא, וּבִיהּ
תְּלִיא עֲנֻשִׁיָּה, אוּ אֲנִירִיָּה, וְלֹא בְּמִלְאָךְ וְשָׂרְף, וְלֹא בְּשׁוּם בְּרִיָּה
דְּעֲלָמָא. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהּ רַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין, הַפְּשִׁתָּף שֵׁם שְׁמַיִם
וְדָבָר אַחֵר, נְעַקֵּר מִן הָעוֹלָם. מִיד דְּשָׁמַע מְלִין אֵלִין דְּאָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא חֲדָא רַעִיא מְהִימְנָא. (ס"א דְּאָמַר רַעִיא מְהִימְנָא
בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא חֲדָא) וְכָל חֲבֵרִיָּא בְּרִיכוּ לִיהּ, וְאָמְרוּ, רַעִיא מְהִימְנָא,
אִי לָא הוּוּ אֲתִי בַר נָשׁ בְּעֲלָמָא אֵלֶּא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי.
וּזְבָאָה אִיהוּ, מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּגִלוּתָא בְּתַרְאָה, לְמַנְדַּע לְשְׁכִינְתָּא,
לְאוּקִיר לָהּ בְּכָל פְּקוּדִין, וְלְמַסְבַּל בְּגִינָה בְּמָה דּוּחְקִין.
כְּמָה דְּאֵתְמַר, אֲנִירָא דְּכְלָהּ דּוּחְקָא. (בראשית כח) וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם
הַהוּא, אִם יֵשׁ כ"ב אוֹתִיּוֹת דְּאוּרִיָּתָא, אִיהִי שְׁכִיבַת עַמִּיָּה.

מֵאֵן י"ש. חֲכָמָה מֵאֵין. דְּבִאֲתֵר דְּשִׁכְיִנְתָּא עֲלָאָה תַמְן, חֲכָמָה
 תַמְן. וּבְגִינָה אֲתַמֵּר, (משלי ח) לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ. וְהֵינּוּ (שמות
 ט) וְעָשָׂה חֶסֶד לְאֱלֹפִים לְאוֹהֲבֵי. מִסְמְרָא דְאֵהֲבַת חֶסֶד. וְיֵשׁ
 דְאִיהִי חֲכָמָה לְיִמִּינָא, דְהֲכִי אוֹקְמוּהָ הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים.
 וּבְגִין דָּא, לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ.

תָּא חֲזִי בְרֻזִין סְתִימִין, בְּמִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הֵהִיא מְדָה
 דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ, וְדִכְרִין בָּהּ, עֲלָה אֲתַמֵּר, בְּמִדָּה שְׂאָדָם
 מוֹדֵד בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ. וְשִׁבְעִין אֲנָפִין לְאוֹרֵייתָא, וְהֵאֵי אִיהוּ (שמות
 ט) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי, תִּזְכֹּר אֶת שְׁמִי מִבְּעֵי לִיָּה.
 אֲלֹא בְּהֵיִא מְדָה דְאֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי, בְּהֵיִא מְדָה אֲבֵא אֲלֵיךְ
 וּבִרְכַתִּיךְ. (ע"ב רע"מ).

זהר:

(במדבר כ"ו) עַל פִּי הַגּוֹרֵל תִּחְלַק נַחֲלָתוֹ בֵּין רַב לְמַעֵט. רַבִּי
 יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (קהלת ג) יִדְעָתִי כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
 הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמְנוּ אֵין
 לְגָרוּעַ וְגו'. שְׁלֵמָה מְלֻכָּא, דְּחֲכַמְתִּיהָ יִתִּיר עַל כָּל בְּנֵי
 עֲלָמָא, לָא יִדְעֵנָא כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה
 לְעוֹלָם, וְאִיהוּ אָמַר יִדְעָתִי, מַה דְּלָא יִדְעַ בַּר נֶשׁ אַחֲרָא.
 אֲלֹא וְדֵאֵי שְׁלֵמָה מְלֻכָּא חֲכַמְתִּיהָ סְלֻקָּא עַל כָּל בְּנֵי
 עֲלָמָא, וּמַה דְאִיהוּ יִדְעַ לָא יִדְעֵי כָּל שְׂאָר בְּנֵי
 עֲלָמָא. תָּא חֲזִי, שְׂאָר אוֹמְנֵי דְעֲלָמָא, כִּד אִיהוּ עֲבִיד
 עֲבִידְתָּא, אֲשַׁגַּח בֵּיהּ, וְאִסְתַּפֵּל זְמַנָּא וְתִרִין זְמַנִּין וְעֲבִיד
 לִיָּה, וּלְבַתֵּר אוֹסִיף עָלֶיהָ, אוּ גֵרַע מִנֶּיהָ. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ

הוא לָאוּ הִכִּי, אֲפִיק עֲבִידְתָּא לְאַמְתּוֹ מִתְּהוּ, דְּלִית בְּהַ
מִמְּשׁוֹת כָּלְל, וְאִיהוּ מִמְּשׁ אֶתְתְּקֵן כְּדִקָּא יָאוּת, וְלֹא
אַצְטְרִיךְ לְאוֹסְפָא וְלֹא אֲגֵרְעָא מִנִּיהּ. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב, (בראשית
א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד.

תוּ כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים, לְתַקּוּנָא דְּעֵלְמָא, וְדַאי הוּא
יְהִי לְעוֹלָם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִי הִכִּי מֵהוּ וְהָאֱלֹהִים
עָשָׂה שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו. אֲלֹא הֵאֵי קָרָא הִכִּי אוֹלִיפְנָא,
וְהוּא רְזָא עֲלָאָה בֵּין חֲבֵרְנָא, הֵאֵי קָרָא הִכִּי מִבְּעֵי לִיָּה,
כִּי כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים הוּא יְהִי לְעוֹלָם, מֵהוּ כָּל
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה, וְהָא כְּתִיב מַה שְׁהִיָּה כְּבָר הוּא וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת
כְּבָר הִיָּה, וְאֶת אֲמַרְת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה.

אֲלֹא מְקָרָא אַחֲרָא אֲשֶׁתְּמַע, כְּתִיב (ישעיה סד) עֵינַן לֹא
רָאִתָּה אֱלֹהִים זְוִלְתְּךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ. יַעֲשֶׂה,
עֲשִׂיתָ מִבְּעֵי לִיָּה. לְמַחֲכָה לוֹ, לָךְ מִבְּעֵי לִיָּה. אֲלֹא אֲתָר
עֲלָאָה הוּא, דְּנִגִּיד וְנִפִּיק וְאֲדִלִּיק בּוֹצִינִין כְּלָהוּ לְכָל
עֵיבַר, וְאֲקָרִי עוֹלָם הֶבְא. וּמִנִּיהּ נִפִּיק חַד אֵילְנָא, (דף רל"ט ט

ב"ב) לְאֶתְשָׁקִיא וְלְאֶתְתְּקֵנָא. וְהֵאֵי אֵילְנָא עֲלָאָה וַיִּקְרָא
הוּא עַל כָּל שְׂאָר אֵילְנִין, וְהֵא אוֹקְמוּהָ. וְהוּא עוֹלָם
הֶבְא דְּנִגִּיד וְנִפִּיק, אֶתְקִין לִיָּה לְהֵאֵי אֵילְנָא תְּדִיר,
אַשְׁקִי לִיָּה, וּמִתְּקֵן לִיָּה בְּעֲבִידְתִּיהּ, מְעֵטֵר לִיָּה בְּעֵטְרִין,
לֹא פְּסִיק מִבּוֹעֵי מִנִּיהּ לְעֵלְמָא לְעֵלְמִי עֲלָמִין.

בְּהֵוֵא אֵילָנָא תְּלִיא מְהִימְנוּתָא, בֵּיה שְׂרִיא מְכַל שְׂאֵר
 אֵילָנִין, קִיּוּמָא דְּכֻלָּא בֵּיה. וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּל
 אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם. וְדַאי הוּא הִיָּה
 הוּא הוּוּה וְהוּא יְהֵא. עָלִיו אֵין לְהוֹסִיף, וּמִמְּנוּ אֵין לְגַרּוּעַ.
 וְעַל דָּא בְּאוּרֵייתָא כְּתִיב, (דברים יג) לֹא תוֹסֵף עָלָיו וְלֹא
 תִּגְרַע מִמְּנוּ. דְּאֵילָנָא דָּא, דְּאוּרֵייתָא הוּא. וְאַתָּר דָּא
 אֲתַקִּין הָאֱלֹהִים תְּדִיר. הָאֱלֹהִים סִתָּם, דָּא גְבוּרָה מֵאֵין
 סוּף וּמֵאֵין חֶקֶר. כְּמָה דְּאַתָּא אָמַר, (ישעיה מ) אֵין חֶקֶר
 לְתַבוּנָתוֹ, הָאֱלֹהִים, וְלֹא אֱלֹהִים. וְעַל דָּא עָשָׂה, יַעֲשֶׂה
 תְּדִיר, כְּמַבּוּעַ דְּלֹא פְּסֻקָּן מִיּוּמֵי לְדַרְי דְּרִין.

בְּגִין כַּךְ כְּתִיב, וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו. אֲתַקִּין
 לִיה לְהֵאֵי אֵילָנָא, בְּתַקוּנָא שְׁלִים, דְּאֲחִיד לְכָל
 סֵטֶר עֵילָא וְתַתָּא, בְּגִין דְּיִירָאוּ מִלְּפָנָיו. וְלֹא יַחֲלֹפוּן לִיה
 בְּחֻלּוּפָא אַחְרָא לְדַרְי דְּרִין.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדַאי שְׂפִיר קָא אֲמַרְתָּ, אַבְּל תּוּ אֵית
 לְאַסְתַּכְּלָא, בְּקַדְמֵיתָא יַעֲשֶׂה, וּלְבַתֵּר וְהָאֱלֹהִים
 עָשָׂה, מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלָא (תְּדִיר) וְדַאי יַעֲשֶׂה וְאַתַּקִּין
 לְהָאֵי אֵילָנָא, דְּלֹא פְּסֻקִין מִיּוּמֵי לְדַרְי דְּרִין. וּלְבַתֵּר
 עָשָׂה, מַהוּ עָשָׂה. אֵלָא עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֵילָנָא אַחְרָא
 לְתַתָּא מְנִיָּה. וְלֹא יַעֲשֶׂה כְּהָאֵי. דְּהָאֵי אֵילָנָא תַתָּאָה,
 עֵבִיד לִיה וְאַתַּקִּין לִיה, בְּגִין דְּמֵאן דְּיַעוּל לְאֵילָנָא

עֲלָאָה, יִיעוֹל בְּרִשׁוֹ, וַיִּשְׁכַּח לְאִילָנָא תַתָּאָה, וַיִּדְחַל
לְמִיעָאֵל, אֶלָּא כַּדְקָא חֲזִי.

תַּא חֲזִי, דְּהֵאֵי, נָטִיר פְּתַחָא הוּא. וְעַל דָּא אֶקְרִי (תהלים
קכא) שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל וְדָא אִילָנָא תַתָּאָה עָשָׂה,
אֶתְשַׁקִּיא וּמַתְזֵן מֵאִילָנָא דְלַעִילָא. וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב
יַעֲשֶׂה, אֶלָּא עָשָׂה. מֵאֵי טַעְמָא. שְׁיִירָאוּ מִלְּפָנָיו בְּנֵי
עַלְמָא, וְלֹא יִקְרְבוּן לֵיהּ, אֶלָּא אֵינּוּן דִּיתְחַזְזוּן לְקַרְבָּא,
וְלֹא אַחְרָא, וַיִּסְתַּמְרוּן בְּנֵי נְשָׂא אֶרְחֵי דְאֹרִייתָא, וְלֹא
יִסְטוּן לְיַמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא.

תַּא חֲזִי, עַל הָאֵי אִילָנָא דְכָל חֵילוּי בֵּיהּ שְׂרִיא, אִמַּר
דְּיֹד, (תהלים טז) אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרְלִי. מִהוּ גּוֹרְלִי. דָּא
עַדְבָא דְאֶחִיד בֵּיהּ דְּיֹד מִלְּכָא. וְעַל דָּא, עַל פִּי הַגּוֹרֵל
(ס"א בן ביה על פי) כְּתִיב. וְכֵן הוּא עַל פִּי יִי. וַיִּמַּת שָׁם עַל פִּי
יִי. הַגּוֹרֵל כְּתִיב. זַכָּאָה חוֹלְקֵיהוֹן דְּאֵינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין
בְּאֹרִייתָא יַמְמָא וְלִילִי, וַיִּדְעֵי אֶרְחוּי. וְאֵינּוּן אֲכִלֵי בְּכָל
יּוֹמָא מְזוֹנָא עֲלָאָה. כְּמָה דְאֵת אִמַּר, (קהלת ז) הַחֲכָמָה תִּחְיֶה
בְּעַלְיָה. דְּהֵא אֹרִייתָא דְלַעִילָא מֵאֶתְר דָּא אֶתְזֵן, וְהֵא
אֶתְמַר עַלְיֵיהּ, (ישעיה סה) הִנֵּה עֲבַדִּי יֹאכְלוּ.

רַבִּי אַבָּא פְּתַח וְאִמַּר, (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לְרִקִיעַ. דָּא
קוֹל דְּאֶחִיד לְהֵאֵי רִקִיעַ, וְאֶשְׁתַּתַּף בְּהֵדִיָּה. וְדָא הוּא
(תהלים קיא) זָכַר עָשָׂה לְנַפְלְאוֹתָיו. וְהוּא רִקִיעַא קָאִים

עֲלֵייהוּ, עַל אֵינּוֹן חִיוּוֹן. וְדָא הוּא דְאַבְרִי בְשֵׁנִי, (בראשית
 א) לְהַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם.

וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְשִׁבְעָה רְקִיעֵין לְעֵילָא לְעֵילָא. וְהָא
 וִילּוֹן אֵינּוּ מְשֻׁמֵּשׁ, דְהָא לֵית לֵיהּ מְדִילֵיהּ, אֶלָּא
 מַה דִּיהֶבִין לֵיהּ. וּמִסְכְּנֵי בֵיהּ אֶתְאַחְדּוּ, דָּא הוּא רְזָא
 דְכְּתִיב, (דברי הימים ב כב) וּבְעַנְיֵי הַכִּינּוּתִי לְבֵית אֱלֹהֵי. וְדָא
 מִכְּנִיס שְׁחַרִּית וּמוֹצֵיא עַרְבִית. דְהָא בְלִילֵיא, אֶפִּיק
 חִילּוּי לְכָל סְטָרִין, וְשִׁלְטָא עַל אֵינּוֹן חִיִּילִין וְאֶכְלוּסִין.
 וּבְשְׁחַרִּית כְּנִישׁ לְכֻלְהוּ, וְאָעִיל לְנִקְבֵייהוּ, וְלֹא שְׁלֻטִין.
 דְהָא בְּקָר כְּלִיל כְּלָהוּ. כְּמַה דְאֶתְ אֶמֶר (תהלים צב) לְהַגִּיד
 בְּבִקְרַח חֶסֶדְךָ וְאֶמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת. וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְקוּל אֵית עַל הָאֵי רְקִיעַ, מִנִּיהּ אֶתְזֹן הָאֵי רְקִיעַ,
 בְּשַׁעֲתָא דְהָאֵי קוּל אֶתְעַר, כְּלָהוּ אֶכְלוּסִין לָא
 נְטֻלִין, וְלֵית בְּהוּ רְשׁוּ, אֶלָּא לְמִיקָם בְּדוּכְתֵייהוּ, וְאֶקְרִבִי
 חִילֵיהוֹן וּמְחַפְּאֵן, לְהַהוּא טִיבּוּ דְנִגִּיד לְהַהוּא רְקִיעַ,
 וְיִתְבָּרְכֵן בְּגִינֵיהּ, וְעַל דָּא אֵיהּ מַעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל
 רֵאשִׁים.

תָּא חֲזִי וּמַמַּעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים כְּמַרְאָה אֶבְן
 סְפִיר דְמוֹת כְּסָא, כְּמַרְאָה אֶבְן סְפִיר, דָּא אֶבְן
 יִשְׂרָאֵל. וְדָא הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (בראשית כט) וְגָלְלוּ אֶת הָאֶבֶן
 וְגו'. חַד אֶבְן נַחְתָּא מְלַעֲיָלָא, כַּד בְּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמִירַת

אֲרַעָא, וְכֹתִיב בֵּיהּ גּוֹרֵל. וְאִיהוּ אָמַר, דָּא לְפִלְגְנִיא, וְדָא
 לְפִלְגְנִיא. וְדָא אָבִן הוּא מִתְחֹת (דף ר"מ ע"א) כְּרִסְיֵיא דְמִלְכָא
 נַחְתָּא. וְדָאִי (בראשית מט) מְשִׁם רוּעָה אָבִן יִשְׂרָאֵל כְּתִיב.
 וּבְגִינֵי כַךְ עַל פִּי הַגּוֹרֵל וְדָאִי תַחֲלֵק נַחְלָתוֹ.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָווּ אֲזִילֵי מֵאוּשָׁא לְלוּד, פָּגַע בְּהוּ
 רַבִּי אֶלְעָזָר, רָהֲטוּ אַבְתְּרִיהּ. אָמְרוּ, וְדָאִי נִרְהִיט
 אַבְתְּרִיהּ דְשְׂכִינְתָּא. עַד דְמָטוּ לְגַבִּיהּ, אָמְרוּ וְדָאִי
 נִשְׁתַּתַּף בְּהַדָּךְ, וְנִשְׁמַע מִלָּה חֲדָתָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שְׁמַעוּ אֵלַי רוּדְפֵי צְדָק מִבְּקִשֵׁי וְגו'.

שְׁמַעוּ אֵלַי רוּדְפֵי צְדָק, אֵינּוּן דְאִזְלִין בְּתַר
 מְהִימְנוּתָא, רוּדְפֵי צְדָק, וְדָאִי אֵינּוּן מִבְּקִשֵׁי ה'. אִי
 בְעֵיתוֹ לְמַנְדַּע מְהִימְנוּתָא, וְלֹאֲחַדָּא לְהֵאִי צְדָק, לָא
 תִּסְתַּכְלוּן בְּהּ בְּלַחֲזוּדְהָא כְּשָׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא, דְגִרְמוּ מִיִּתְהּ
 לְגִרְמֵיהוּ עַל דָּא. אָבֵל (ישעיה נא) הִבִּיטוּ אֶל צוּר חוֹצְצֵבְתֵּם
 וְאֵל מְקַבֵּת בּוֹר נוֹקְרָתֵם.

(רבי חייא הוה אזיל למחמי לר' אלעזר וכו') עד אשרי אדם עוז לו בכך. תוספתא היא וכבר
 נדפסה בפרשת לך לך דף פ"ט ע"א שורה ל"ה. ואלו החילופים מצאתי בין הכתוב
 בהעתק אשר לפני לבין הכתוב שם. ע"ב שורה כ"ה צ"ל ואמר אמאי אחסין דוד מלכא
 מלכותא דאיהו. שם שורה כ"ט במקום בדוד צ"ל שלמה, דף צ' שורה י"א צ"ל קלא דהוה
 אמר אי קדישא הביאני המלך חדריו בכל אינון אידרין דסבא דאנפין עולימא קדישא
 אתמסרו בידיה כל מפתחן דבגינך ובחייך קדישא כל חילי שמיא נגילה ונשמחה בכך, ודחילו
 שורה ט"ז במקום אזלו צ"ל יתבו תמון).

צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני (במדבר כ"ח)

לְחַמֵּי וְגו'. פְּתִיב (שמואל א טו) הַחֲפִיץ לֵי בְּעוֹלוֹת וְזִבְחִים
 כְּשִׁמוּעַ בְּקוֹל יְיָ וְגו'. לֵית רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דִּיחֻוב בַּר נֶשׁ, וְעַל חוּבִיָּה יִקְרִיב קָרְבַּן. אֲלֵא קָרְבַּן דֵּאִיהוּ
 בְּלֵי חוּבָה, דָּא אִיהוּ קָרְבַּן שְׁלִים, וְאִקְרִי שְׁלָמִים, וְקָרְבַּן
 תְּמִיד אוּף הָכִי, וְאָף עַל גַּב דְּמִכְפָּר עַל חוּבִין.

רַבִּי אַבָּא פִּתַח, (תהלים נא) זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשֻׁבָּה וְגו'.
 הַאי קָרָא אוּקְמוּהָ, דִּרְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 לָא אַתְרֵעִי בְּקָרְבַּן דִּבְרַן נֶשׁ עַל חוּבוֹי, אֲלֵא רוּחַ נְשֻׁבָּה.
 וּבְנֵי נֶשׂא לָא יִדְעֵי מַאי קָאמְרִי, וְהָכִי שְׁמַעְנָא מְבוּצִינָא
 קְדִישָׁא, דְּכַד אֲתִי בַר נֶשׁ לְאַסְתָּאבָּא בְּחוּבוֹי, אֲמַשִּׁיךְ
 עֲלֵיהּ רוּחַ, מְסַטְרָא דְּמִסְאָבָּא, וְאַתְגָּאֵי עַל בַּר נֶשׁ,
 וְשְׁלִיט עֲלֵיהּ לְכָל רְעוּתָא. וְהוּא סְטְרָא מְסַאָבָּא, אַתְגַּבַּר
 בְּחִילֵיהּ וְאַתְתַּקַּף, וְשְׁלִיט עֲלֵיהּ לְרְעוּתֵיהּ. אֲתִי בַר נֶשׁ
 וְשְׁלִיט עֲלֵיהּ לְאַתְדַּכָּא, מְדַכָּאִין לֵיהּ.

בְּזִמְנָא דִּהוּה בֵּי מְקוּדְשָׁא קַיִים, אִקְרִיב קָרְבַּנֵיהּ, כָּל
 כְּפָרָה דִּילֵיהּ תִּלְיֵיא עֲלֵיהּ, עַד דֵּאֲתַחַרֵּט, וְתַבַּר
 לְהוּא רוּחַ מְגוּ גָּאוּתָא דִּילֵיהּ, וּמַאֲיךְ לֵיהּ. וְדָא הוּא
 תְּבִירוֹ, דִּהוּא דִּרְגָא דְּמִסְאָבָּא. וְכַד אַתְבַּר הוּא רוּחַ
 מְסַאָבָּא, וְקָרִיב קָרְבַּנֵיהּ, דָּא אִיהוּ דֵּאֲתַקְבַּל בְּרַעוּא
 כְּדָקָא יָאוּת.

וְאִי לָא אַתְבַּר הוּא רוּחַ, לָאוּ קָרְבַּנֵיהּ כְּלוּם, וּלְכָלֵּבֵי

אֶתְמַסֵּר, דְּהָא קָרְבָּנָא דָּא לָאו דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא
מִכְלָבִי. וּבְגִין כֶּף זְבַחֵי אֱלֹהִים כְּדָקָא יָאוּת, הוּא רוּחַ
נְשַׁבְּרָה, דִּיתְבַּר הֵהוּא רוּחָא מְסֻאָבָא, וְלֹא יִשְׁלוּט. וְעַל
דָּא מֵאן דִּיתְבַּר לִיה כְּדָקָא יָאוּת, עָלִיהּ כְּתִיב, (תהלים עח)
רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יִשׁוּב. לִיהוּי הֵהוּא גְבָרָא בְּאִבְטָחוּתָא,
דְּלֹא יִתּוּב לְגַבִּיָּה לְעַלְמִין. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, וְלֹא יִשׁוּב.
לֵב נִשְׁבַּר וְנִדְכָּה, הֵהוּא גְבָרָא דְלֹא אֶתְגָּאֵי, וְלֹא אֶתְעַנַּג
בְּעַנּוּגִין דְּעַלְמָא, אֱלֹהִים לֹא תַבְּזֶה, בִּיקְרָא אִיהוּ לְגַבִּיָּה.
(במדבר כ"ח) צוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵי צוּ. דָּא עֲבוּדָה זָרָה.
בְּגִין דְּלֹא יִיעוּל גְּרַמִּיָּה לְאַסְתָּאבָא בְּרוּחַ מְסֻאָבָא,
דְּאִיהוּ עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח. (שיר השירים ה) בָּאתִי לְגַנִּי אַחוּתִי כֻלָּה
וְגו'. הַאי קָרָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל אֵית סְתָרִים בְּקָרְבָּנָא
(ס"א שית סדרין דקרבנא) הֵכָא, וְכֻלָּא אֶתְמַר. אֲמַר לִיה רַבִּי
שְׁמַעוֹן, יָאוּת הוּא, דְּשָׂרִית מְלָה, וְסִתְמַת, אִימָא. (ס"א
נְסִתְמַת אִמָּאֵי) אֲמַר, בְּגִין דְּחֻמִּינָא בְּסִפְרָא דְחֲנוּף מְלָה,
וְאוּלִּיפְנָא. אֲמַר, אִימָא הֵהִיא מְלָה דְחֻמִּית (דף ר"מ ע"ב)
וְשִׁמְעַת.

אֲמַר כֻּלָּא חַד מְלָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר דָּא, בָּאתִי
לְגַנִּי, בְּגִין דְּכָל קָרְבָּנִין דְּעַלְמָא כַּד סְלָקִין, כְּלָהוּ
עֵיילִין לְגוּ גְּנִתָּא דְעַדוֹן בְּקַדְמִיתָא, רְזָא דְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל.

וְהֵיִאךְ בְּקַדְמֵיתָא וְשִׁירוּתָא דְקַרְבְּנָא, בְּשַׁעֲתָא דְדִבְרַי נֶשׁ
 אוּדֵי חֲטָאוֹי עָלָהּ, וּנְכִיסוּ וּזְרִיקוּ דְדַמְיָה עַל מַדְבְּחָא.
 הַשְׁתָּא אֵית לְאִסְתַּכְלָא, הֵיִאךְ אֵינּוּן רוּחִין קַדִּישִׁין
 אֲתַהֲנוּן מֵהָאִי. וּמָאִי טַעְמָא דְקַרְבְּנָא דְבַהֲמָה,
 וְהָא יִתִּיר הָוָה סַגִּיא, לְתַבְרָא בַר נֶשׁ הַהוּא רוּחָא,
 וְלֹאֲתַבָּא בְּתִיּוּבְתָא מָאִי טַעְמָא נְכִיסוּ דְבַהֲמָה, וְלֹאֲוֹקְדָא
 לִיָּה בְּנוּרָא דְמַדְבְּחָא.

אַלָּא רְזָא הוּא, בְּגִין דְאֵית בְּהֶמָה דְרַבִּיעָא עַל אֶלְפָּה
 טוּרִין, וְאֶלְפָּה טוּרִין אַכְלַת בְּכָל יוֹמָא, וְכֻלְהוּ
 אֶקְרוּן (תהלים ג) בְּהֵמוֹת בְּהַרְרֵי אֶלְפָּה. וְעַל דָּא תַנִּינָן, דְאֵית
 בְּעִירָא אֶכִּיל בְּעִירֵי. וּמִמָּה הוּוּ. מֵאֶשָּׁא. וְכֻלְהוּ לְחִיךְ לֹון
 הָהִיא בְּהֶמָה בְּלַחֲיכָא חֲדָא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברים ד) כִּי
 יִי אֶלְהִיךְ אֵשׁ אֶכְלָה הוּא אֶל קִנָּא. וְכָל מִיָּא דִּירְדֵן,
 דְאִמְלָא בְּשִׁית שְׁנִין, הִיא עַבְדַּת לִיָּה גְּמִיעָה חֲדָא, הָדָא
 הוּא דְכַתִּיב, (איוב מ) יִבְטַח כִּי יִגִּיחַ יִרְדֵן אֶל פִּיָּהּ.

סְתָרָא דְמַלְא, חֲמִירָא דְכָל הֵנִי, עֶקְרָא וִיסוּדָא לְהֵנִי
 בְּעִירֵי דְלַתְתָּא. בְּגִין דְרוּחָא מְנִיָּהּ מִתְפַּשְׁטָא
 לְתַתָּא (ס"א דְרוּחֵי דְבְּעִירֵי מְנִיָּהּ אֲתַפְּשֻׁטוּ) לְתַתָּא, וְאֲתַצְיִיר הַהוּא רוּחָא
 לְתַתָּא בְּבְעִירֵי. וְכַד חָב בַר נֶשׁ, אֵיִתִּי בְּעִירָא לְקַרְבְּנָא,
 וְהַהוּא רוּחָא דְבְּעִירָא דָּא, סְלֶקָא וְתַב לְאֲתַרִּיָּה, וּמִתְפַּשְׁט
 הַהוּא רוּחָא בְּכֻלְהוּ. וְכָל אֵינּוּן דְזִינָא דָּא, מִתְקַרְבִּין

וְאַתְיִין וְאַתְהַנְיִין מִתְּהוּא חֶלְבָּא וְדָמָא, דְּתֵהוּא לְבוּשָׂא
 דְּרוּחָא דָּא, דְּתֵהּ מִסְטָרָא דְלֵהוּן הָוּה (בְּגִין) תֵּהוּא רוּחָא
 (דְּלֵהוּן). וְכִלְהוּן אֶתְהֵנוּ וְאַתְזֵנוּ, וְאַתְעַבְדוּן סַנְיִגוּרִין עַל
 תֵּהוּא בַר נֶשׁ. וְעָאל דְּרַךְ וְשֵׁט, כְּמָה דְּאַתְמַר. וּבְגִין כְּךָ
 קֶרְבְּנָא מִן תְּבֵהמָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ בְּרִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲלֶךָ
 אֶתְמַר (מִשְׁלֵי בג) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאַמָּךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ.
 יִשְׁמַח אָבִיךָ, דְלַעֲיָלָא. וְאַמָּךָ, דָּא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. וְתִגַּל
 יוֹלְדֶתְךָ, דָּא בְּרַתִּיהָ דְרַבִּי פְּנִיחִים בֶּן יֵאִיר חֲסִידָא. אֶלְעֶזֶר
 בְּרִי אִימָא, הָא קוּרְבְּנָא דְבֵהמָה, קֶרְבְּנָא דְעוֹפִי מַאי.
 דְכְּתִיב, (וּיקרא א) וְאִם מִן הָעוֹף עוֹלָה קֶרְבְּנוֹ. אָמַר לִיה, לָא
 חֲמִינָא, אָבֵל אֶסְתַּכְּלָנָא מִהֵאִי מְלָה דְבֵהמָה, מְלָה דְעוֹפִי.
 וְלֹא אִימָא, בְּגִין דְלֹא חֲמִינָא, וְעַד כְּעַן לָא שְׁמַעְנָא.
 אָמַר לִיה אֶלְעֶזֶר, יֵאוּת אֶמְרַת. אָבֵל רִזָּא דְקֶרְבְּנִין
 סְתָרִין סְגִיִּיאִין תַּמָּן, וְלֹא אֶתְמַסְרוּ לְגַלְאָה, בַּר
 לְזַכָּאי קְשׁוּט, דְרִזָּא דְמְאָרִיהוּן לָא אֶתְכַפְּסִי מִנֵּיהוּ. סְתָרָא
 דְקֶרְבְּנִין, דָּא אִיהוּ סְתָרָא, לְאִינוּן מְאָנִין (ס"א חִיּוּן) קְדִישִׁין.
 ד' דְיוֹקְנִין חֲקוּקִין בְּכִסָּא, וְדָא אִיהוּ כְּוֹרְסִיָּא וּפְרַנְסָא
 דְמִלְכָּא קְדִישָׁא. פְּנִי שׁוּר. פְּנִי נֶשֶׁר. פְּנִי אַרְיָה. פְּנִי אָדָם.
 פְּנִי אָדָם דְכִלִּיל לְכִלְהוּ. וְכֹל אַנְפִּין מִסְתַּכְּלִין אֵלִין
 לְאֵלִין, וְאַתְכְּלִילִין אֵלִין בְּאֵלִין, וּמִנֵּיהוּ מִתְפַּשְׁטִין לְכַמָּה

סְטָרִין וְרַבּוּן, עֵילָא וְתַתָּא, דְּלִית לֹון שְׁיַעוּרָא וּמַנְיָנָא
וְחֻשְׁבוֹן.

פְּנִי שׁוּר, אֲתַפְּשֵׁט לְבַעֲרֵי רוּחָא מְנִיָּה, לְאַרְבַּעָה זַיִנִין,
וְאֲתַכְּלִילֵן בְּחַד, וְאַלִין אֵינּוֹן: פָּרִים, וְכַבָּשִׁים,
וְעַתוּדִים, וְעֵזִים. וְאַלִין קַיִימִין לְקַרְבָּנָא. וּבְגִין דְּמַנְהוֹן
הוּו, אֵינּוֹן חֲתִילִין קַדִּישִׁין דְּמַתְּפַשְׁטִי מֵהָהוּא פְּנִי שׁוּר,
מִתְקַרְבִין לְיִסוּדָא דְּלַהוֹן, וְאֲתַהֲנוֹן מֵהָהוּא יִסוּדָא
וּלְבוּשָׂא דְּלַהוֹן. וְאִי לָא דְּהוּו לְהוּ יִסוּדָא דְּהָאִי עֲלָמָא,
לָא מִתְקַרְבִין תַּמָּן.

כְּגוּוּנָא דְּהוּי נַיִיחָא לְשַׁכְּנִיתָא קַדִּישָׂא, מֵרוּחִיהוֹן
דְּצַדִּיקֵיָא, וְאֲתַקְרִיבֵת לְקַבְּלָא רוּחָא דְּהָהוּא
זַכָּאָה, וְאֲתַהֲנָאת מְנִיָּה, בְּגִין דְּמַנְהָ הוּוּ הָהוּא רוּחַ. כִּף
אַלִין אֲתַהֲנוֹן מִסְטָרָא דְּיִסוּדָא דְּלַהוֹן, וְאֲתַהֲנוֹן מֵהָהוּא
לְבוּשָׂא דְּמִתְקַרְבֵי לֵיהּ, (ס"א דְּהָא) רוּחַ מְלְבוּשָׂא (ס"א כִּף אַלִין

מִתְהֲנוֹן מֵהָהוּא לְבוּשָׂא דְּמִתְקַרְבוּ מִסְטָרָא דְּיִסוּדָא דְּלַהוֹן, דְּהָא חֲלָבָא וְדָמָא לְבוּשָׂא)

דְּרוּחָא דְּלַהוֹן הוּוּ. וּבְגִין כִּף אֲתַהֲנוֹן מְנִיָּהוּ.
פְּנִי נֶשֶׁר אֲתַפְּשֵׁט לְעוֹפָא רוּחַ מְנִיָּה. וְנֶשֶׁר בְּתַרִין סְטָרִין
אִיהוּ. וְרוּזָא דָּא (בְּרַאשִׁית א) וְעוֹף יְעוֹפָף, תַּרִין רוּחִין.
וּבְגִין כִּף אֲתַפְּשֵׁט וְנַחְתָּא (ס"א וְנֶשֶׁר בְּתַרִין סְטָרִין אִיהוּ. יְמִינָא וּשְׂמָאלָא
וְרוּזָא דָּא (בְּרַאשִׁית א) וְעוֹף יְעוֹפָף, וּבְגִין כִּף תַּרִין רוּחֵי מִתְפַּשְׁטוּ
מְנִיָּה וְנַחְתָּו) מִיְמִינָא וּמִשְׂמָאלָא קַרְבָּנָא דְּעוֹפֵי.

מִכָּל סֵטֶר דְּכִיָּא, לָא אַתְקָרִיב אֶלָּא יוֹנָה וְתוֹרִים, דְּאִינוּן
 בְּקִשׁוּט לְזוּוּגְיֵיהוּ, (דף רמ"א ע"א) מִכָּל שְׂאֵר עוֹפִין. וְהֵם
 גְּרַדְּפִין, וְלֹא רוֹדְפִין. וּמַהִימָנָא דָּא לְדָא, נוֹקְבָא לְבַר
 זוּגוּ. וְעַל דָּא קָרְבָּנָא מְנִיֵּיהוּ. וְנַחְתֵּי וּמִתְקָרְבֵי אִינוּן
 רוּחִין קְדִישִׁין, וְאַתְהֵנְיִין מִיְסוּדָא וְעִקְרָא דְלַהוּן.

וְאִי תִימָא, הֵיךְ אַתְפְּשִׁט זְעִיר מֵהָאֵי יוֹנָה, אוּ מִשְׁפְּנִינָא
 דָּא, לְכַמָּה סֵטְרִין חֵיילִין דְלִית לוֹן שְׂיַעוּרָא. אוּ מִן
 בְּעִירָא חֲדָא אוּף הָכִי. תָּא חֲזִי. חַד שְׂרָגָא דְקִיק דְלִיק,
 אַתְמַלְיָא מְנִיָּה כָּל עֲלָמָא. תּוּ אָעָא דְקִיק, אַדְלִיק
 לְרַבְרָבָא.

עַד הָכָא קָרְבָּנָא מִתְרִין סֵטְרִין דְחֻקִּיקִין בְּכִסָּא. הַשְׁתָּא
 אִית לְמִשְׁאֵל, ד' דְיוֹקְנִין אִינוּן, דְחֻקִּיקִין בְּכִסָּא,
 מֵאִי טַעמָא לִית קָרְבָּנִין מֵאַחֲרָנִין. אֶלָּא וְדֵאֵי מְכַלְהוּ אִית
 קָרְבָּנָא. אַרְיָה חֻקִּיק בְּכוּרְסִיָּא, בְּשַׁעְתָּא דְקָרְבָּנָא שְׁלִים,
 אַרְיָה נְחִית וְעָאֵל בְּאִשָּׁא, וְאָכִיל וְאַתְנַהֵי מִתְמָן. אָדָם
 חֻקִּיק בְּכוּרְסִיָּא, אָדָם עִקְרָא דְכָלָא, וּמִקָּרִיב תְּמָן רוּחִיָּה
 וְנִשְׁמַתִּיה, וְאָדָם עֲלָאָה אַתְהֵנִי מֵאָדָם תְּתָאָה, וְכָל זִינָא
 אַתְקָרִיב לְזִינֵיה, וְאַתְהֵנִי מְנִיָּה מְדִילִיה מִמֶּש, וּמִיְסוּדָא
 דִּילִיָּה.

וְאִי תִימָא, הָא אַרְיָה דְלִית לִיה יְסוּדָא לְתַתָּא בְּהֵהוּא
 קָרְבָּנָא. אַרְיָה כָּלִיל בְּכַלְהוּ, דְהָא לִימִינָא הוּי,

וּבְגִין כֶּךָ אָכִיל בְּכֹלְהוּ, וְכָל שְׂאֵר לֹא אֲכָלִין (ס"א מנייה)
 מְזִינִיָּה, בְּגִין דִּימִינָא הוּא. הָא כָּל ד' דִּיּוֹקְנִין דְּחֻקִּין
 בְּכַסָּא, מִתְקַרְבִּין לְקַרְבְּנָא, וּבְגִין כֶּךָ הוּי קַרְבְּנָא שְׁלִים.
 וְכַד אֲתֵהֵנוּן מֵעֻקְרָא וְיִסוּדָא דְלֵהוֹן, כְּדִין נַחַת רוּחַ
 לְאֲדֻלְקָא בּוֹצִינִין עֲלָאִין.

כֹּהֲנֵי וְלִיּוֹאֵי וְיִשְׂרָאֵלִי, יְהִיבִי (ס"א אינון) יְסוּדָא וְעֻקְרָא
 לְאִינוּן דְּרַגִּין עֲלָאִין דְּלֵהוֹן. וְכָל דְּרַגָּא יְהִיב
 לִיְסוּדִיָּה ד' דִּיּוֹקְנִין דְּכוּרְסִיָּא בְּקַדְמִיתָא. כְּדָאֲמַרְן זִינָא
 לְקַבֵּל זִינִיָּה, וּמִתְקַרְבִּי אִינוּן בְּקַדְמִיתָא זִינָא לְזִינִיָּה. פְּנִי
 שׁוּר כְּלֵהוּ פְּנִים דְּמִתְפַּשְׁטֵן לְאִינוּן זִינִין כְּדָאֲמַרְן, כְּלֵהוּ
 מִתְקַרְבִּי לְעֻקְרָא וְיִסוּדָא דְלֵהוֹן. פְּנִי נֶשֶׁר, כְּדָאֲמַרְן. פְּנִי
 אַרְיָה, כְּדָאֲמַרְן. פְּנִי אָדָם, דְּמִקְרִיב רוּחִיָּה וְנִשְׁמַתִּיָּה
 מִתְקַרְבִּי לְגִבֵּי אָדָם עֲלָאָה.

כֹּהֲנָא דְּמִיחַד שְׁמָא קְדִישָׁא, מִתְקַרְבִּי לְגִבֵּי כֹהֲנָא
 עֲלָאָה. תְּהוּא דְעָאֵל לְבֵית קֹדֶשׁ תְּקַדְשִׁים.

וְאֲתְקַרְבִּי דָא, וְאֲדֻלִּיק בְּתִקּוּנִיָּה בְּנִהִירוּ דְאַנְפִּין (ס"א)
 דְאַתְרוּן, לְקַדְמוֹת כֹּהֲנָא דְלִתְתָא. לִיּוֹאֵי דִי מְנַגְנִי בְּחֻדוֹה,
 תְּהוּא סְטְרָא דְלֵהוֹן חֲדִי, וְאַנְהִיר אַנְפִּין. יִשְׂרָאֵל דְקַרְיָב,
 עַל קַרְבְּנָא בְּצֻלוֹתָא, דְהָא צֻלוֹתָא עַל כְּלָא הוּא. (ס"א דְקִימוּ)

אֲתַעַר לְגִבֵּיָּהוּ יִשְׂרָאֵל סְבָא (ס"א עִלְאָה), סְתָמָא (ס"א חוֹטְמָא)
 קְדִישָׁא, וְאַנְהִיר אַנְפִּין.

כָּל זֵינָא לְזֵינִיָּה, וְכָל מְלָה בְּתַר יְסוּדָא דִּילִיָּה אֲזֵלָא
 וְאַתְעֵרוּ דְרַגִּין תַּתְּאִין לְדְרַגִּין עֲלָאִין, וְאַף עַל גַּב
 דְּכֻלְהוּ מִתְעֲרִין, וְאַתְעֵרוּ דְרַגִּין דְּחֻקִּיקִין בְּכַסָּא, לְגַבֵּי
 דְרַגִּין דְּאַרְעָא, יְסוּדָא דִּלְהוֹן. וְאַיְנוּן דְרַגִּין עֲלָאִין
 דְּמִטְמָרִן, כְּלָהוּ מִתְעֲרִי וּמִתְקַרְבֵי לְסְעוּדַתָּא, וּמִתְעַדְנֵי.
 אֲבָל לִית רְשׁוּ לְחַד מִנֵּיהוּ לְמִיכָל, לָא לְדְרַגִּי עֲלָאִי,
 וְלָא לְדְרַגִּי תַתְּאִי, וְלִמְתַּהֲנֵי שׁוּם הֲנָאָה, וְלָא לְאוּשֵׁיט
 יְדָא בְּקַרְבָּנָא, עַד דְּמִלְכָּא עֲלָאָה אֲכִיל וְאַתְהֲנֵי, וְיַהֲיֵב
 לוֹן רְשׁוּ.

לְבַתַּר דִּיְהֵב לוֹן רְשׁוּ, כָּל חַד וְחַד אֲתַהֲנֵי וְאַכִּיל (כְּדָקָא
 יְאוּת). וְהֵינְנוּ דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֲרִיתִי מוֹרֵי עֵם
 בְּשָׁמִי, אֲלִין אֵינּוּן דְרַגִּין עֲלָאִין. מוֹרֵי עֵם בְּשָׁמִי, אֲכִלִי
 וְאַתְהֲנֵי כְּדָקָא יְאוּת. (ס"א דָּא דְרוּעָא יְמִינָא, בִּירְכָא שְׁמַאֲלָא). אֲכֻלְתִּי
 יְעָרֵי עֵם דְּבִשִׁי, דָּא יַעֲקֹב בְּרַחֵל, דָּא אֲכִילָה כְּדָקָא
 יְאוּת. שְׁתִּיתִי יַיְנִי עִם חֶלְבִי, דָּא דְרוּעָא שְׁמַאֲלָא, בִּירְכָא
 יְמִינָא. הָא כְּלָהוּ דְרַגִּין (ס"א קַרְבָּנִין) עֲלָאִין, דִּיאֲתַהֲנֵי בְּהוּ
 מִלְכָּא קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא. וְדָא מִיכָלָא דִּילִיָּה וְהֲנָאָה
 דִּילִיָּה. עַד הָכָּא מִיכָלָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה בְּקַדְמִיתָא.

מְכָאן וְלַהֲלָאָה, יַהֲיֵב רְשׁוּ לְד' דִּיוֹקְנִין דְּחֻקִּיקִין
 בְּכוּרְסֵיָּא, וְלְכָל אֵינּוּן דְּמִתְפָּשְׁטִין מִנֵּיהוּ,
 לְאַתְהֲנֵי וְלְמִיכָל. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ

וְשָׁכְרוּ דוֹדִים. אֲכָלוּ רַעִים, אֲלֵינּוּ אֵינּוֹן אַרְבַּע דְּיוֹקְנֵינּוּ
 דְּאִמְרֵן. שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים, כָּל אֵינּוֹן דְּמִתְפַּשְׁטֵי מִנֵּייהוּ,
 וְכִלְהוּ אֲכָלֵי וּמִתְפַּשְׁטֵי, וְאִתְהַנּוּן כַּדְקָא יָאוֹת, וְאִנְהִירוּ
 אַנְפִּין, וְעֲלָמִין כִּלְהוּ בְּחֻדוֹת, (דף רמ"א ע"ב) וְכָל חַד וְחַד, בֵּין
 דְּרַגִּין עֲלָאִין, וּבֵין דְּרַגִּין תַּתָּאִין, בִּיסוּדָא דְלֵהוֹן
 מִתְקַרְבִּין וּמִתְהַנִּין. דָּא אִיהוּ רִזָּא וְסִתְרָא דְקַרְבְּנָא כַּדְקָא
 חַוִּי.

אָתוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וּרְבִי אַבָּא וּשְׂאָר חַבְרַיִיא, וְאִשְׁתַּטְחוּ
 קַמֵּיהּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֲלִמְלָא לָא אִתְמַסֵּר
 אֲוִרֵיתָא בְּטוֹרָא דְסִינֵי, אָלָא דְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 הָא בַר יוֹחָאי אֲוִרֵיתָא וְסִתְרִין דִּילֵי, דִּי לְעֲלָמָא. וּוִי כַּד
 תְּסַתְּלַק מִן עֲלָמָא. מִן יְנַהִיר בּוֹצִינֵין דְּאֲוִרֵיתָא, כִּלְא
 יִתְחַשֵּׁף מֵהֵהוּא יוֹמָא. דְּהָא עַד דְּיִיתֵי מִלְּכָא מְשִׁיחָא, לָא
 לִיְהוּי דְרָא כַּדְרָא דָּא, דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שָׂרִי בְּגוּיָהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַל רִזָּא דָּא, אָסִיר לִיָּה לְבַר נָשׁ
 לְטַעוּם כְּלוּם, עַד דְּיִיכּוֹל מִלְּכָא עֲלָאָה, וּמָה
 אִיהוּ. צְלוּתָא. צְלוּתָא דְבַר נָשׁ, כְּגוּוֹנָא דָּא, בְּקַדְמִיתָא,
 מְזַמְנִין לְדְיוֹקְנֵין דְּחַקִּיקִין בְּכוּרְסֵיִיא, עַל אֵינּוֹן בְּרִיִּין,
 דְּמִתְפַּשְׁטֵי רוּחִין דְלֵהוֹן, עַל עוֹפֵי וּבְעִירֵי, לְקַרְבְּנָא בְּרִיִּין
 דְּרוּחָא דְלֵהוֹן יְסוּדָא בְּהַאי עֲלָמָא מִנֵּייהוּ, וְהֵינּוּ (תהלים קד)
 מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יְיָ, דְּהָא בְּרִיִּין דְּאִתְחַזִּיין לְקַרְבְּנָא רוּחָא

דִּילְהוֹן, מִתְפֹּשֵׁט עַל־יְהוּ אַרְבַּע דְּיוֹקְנִין, מְזַמְּנֵן עַל
קָרְבָּנִין אֲלִין. וְהֵינּוּ דְקָא־מָרֵן, וְהָאֹפְנִים וְחֵיות הַקֶּדֶשׁ,
וְכָל אֵינֹן חֵיילִין אַחֲרָנִין דְקָא מִתְפֹּשְׁטִי מִנֵּיהּ.

וּלְבַתֵּר כִּהְנָא רַבָּא דְקָא מֵיִיחַד שְׁמָא קִדִּישָׁא, הֵינּוּ
אַהֲבַת עוֹלָם אַהֲבַתְנוּ וְכוּ'. יְחוּדָא דְקָא מֵיִיחַד,

הֵינּוּ (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. וּלְבַתֵּר
לְיוֹאֵי, דְקָא מִתְעָרִי לְנִגּוּנָא, הֵינּוּ (דברים יא) וְהָיָה אִם
שָׁמוֹעַ וְגו', הַשְּׁמָרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּח וְגו'. דָּא נִגּוּנָא

דְּלְיוֹאֵי, בְּגִין לְאַסְתָּרָא סְתָרָא (ס"א לְאַתְעָרָא סְטָרָא) דָּא,

בְּקוֹרְבָּנָא דָּא. וּלְבַתֵּר יִשְׂרָאֵל, דָּא אִמַּת וְיִצִּיב וְנִכּוֹן,

יִשְׂרָאֵל סָבָא דְקִיִּמָּא עַל קָרְבָּנָא, (קָרְבָּנָא עֵילָאָה הָא דְרַגִּין)

דְּאִיְהִי י' דְרַגִּין עֲלָאִין פְּנִימָאִין דְכֻלָּא, קִיִּמָּא עַל

פְּתוּרָא.

אַבְל לִית רְשׁוּ לְחַד מִנֵּיהּ לְמִיכַל, וְלֹאֹשִׁיט יְדָא

לְקָרְבָּנָא, עַד דְּמִלְכָּא עֲלָאָה אָכִיל. וְהֵינּוּ ג'

רֵאוּנוֹת, וְג' אַחֲרוֹנוֹת. כִּיּוֹן דְּאִיְהוּ אָכִיל, יְהִיב רְשׁוּ לְד'

דְּיוֹקְנִין, וְלְכָל אֵינֹן סְטָרִין דְּמִתְפָּרְשָׁן מִנֵּיהּ, לְמִיכַל.

כִּדִּין אָדָם, דְּאִיְהוּ דְּיוֹקְנָא דְכֻלִּיל כָּל שְׂאָר דְּיוֹקְנִין,

מֵאִידָּהּ וְנִפְּיֵל עַל אַנְפוּי, וּמְסִיר גְרָמִיָּה וְרוּחִיָּה לְגַבֵּי

אָדָם דְּלְעֵילָא, דְּקִיִּמָּא עַל אֵינֹן דְּיוֹקְנִין, דְּכֻלִּיל כָּל

דְּיוֹקְנִין, לְאַתְעָרָא לִיָּה עֲלִיָּה כְּדָקָא חֲזִי, וְהֵינּוּ (תהלים כה)

אֵלֶיךָ יִי נַפְשֵׁי אִשָּׁא, לְאַתְעָרָא (תלת) דִּיּוֹקְנִין אַחְרַנִּין, וְכֹל
 אִינוּן דְּמַתְּפִשְׁטִי מִנִּייהוּ. (תהלה לדוד) וְהֵינְנוּ (תהלים קמה) יִבְיַעוּ.
 יִרְנְנוּ. יֵאמְרוּ. יִדְבְּרוּ. וְכֹלְהוּ אַכְלִין וְאַתְהַנִּין כֹּל חַד וְחַד
 כְּדִקָּא חֲזִי לִיה.

מִכָּאן וְלְהִלָּאָה לִימָא בַר נָשׁ עָאקוּ דִּילִיה בֵּיה (ס"א דלביה),
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים כ) יַעֲנֶךָ יִי בְיוֹם צָרָה. (עאקו)
 כְּעוֹבְרַתָּא דִּיתְבָּא בְּעָאקוּ, לְאַתְהַפְכָּא כְּלַהוֹן סְנִיגוּרִין
 עֲלִיהָ דְּבַר נָשׁ. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁפְכָה
 לוֹ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּא אֲזִיל לְטַבְרִיא, פָּגַע בֵּיה אֵלֶיְהוּ, אָמַר
 לִיה שְׁלֵמָא עֲלִיהָ דְּמַר. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמַאי
 קָא עָסִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַקִּיעָא. אָמַר לִיה
 בְּקַרְבְּנוֹת עָסִיק, וְאָמַר מְלִין חֲדַתִּין מִשְׁמַךְ, זַכָּאָה אַנְתְּ,
 וְאַתִּינָא לְאַקְדָּמָא לָךְ שְׁלָם, וּמְלָה חֲדָא בְּעֵינָא לְמִשְׁאַל
 מִנְךָ, לְאַסְכָּמָא. בְּמַתִּיבְתָא דְרַקִּיעָא שְׁאַלְתָּא שְׁאַיְלוּ,
 עֲלָמָא דְאַתִּי לִית בֵּיה אַכִּילָה וּשְׁתִּיה, וְהָא כְּתִיב (שיר השירים
 ה) בְּאַתִּי לְגַנִּי אַחוּתִי כֹלָה וְגו', אַכְלָתִי יַעֲרִי עִם דְּבִשֵׁי
 וְגו'. מֵאן דִּלִּית בֵּיה אַכִּילָה וּשְׁתִּיה, אִיהוּ אָמַר אַכְלָתִי
 יַעֲרִי עִם דְּבִשֵׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַאי קָא אַתִּיב לוֹן.
 אָמַר לִיה, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא בַר יוֹחָאי

יִימָא. וְאַתִּינָא לְמִשְׁאֵל מִנָּךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּמָּה
 חֲבִיבוֹ חִבֵּב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּמִסְגִּיאֻ
 דְּרַחֲמֵי דְרַחֲמִים לָהּ, שְׁנַי עוּבְדוּי מִמָּה דִּהוּא עָבִיד. דְּאִף
 עַל גַּב דְּלָאוֹ אֹרְחֻי בְּמִיכְלָא וּמִשְׁתַּיָּיא, בְּגִין רַחֲמֵינָא,
 אָכִיל וְשָׁתָה. הוּאִיל וְאַתִּי לְגַבְהָ, עָבִיד רַעוּתָהּ. פְּלָה
 עַיִלַת לַחּוּפָה, וּבָעַת לְמִיכַל, לִית דִּין דְּיִיכוּל חֲתַנְהָ
 בַּהֲדָה, אִף עַל גַּב דְּלָאוֹ אֹרְחִיהָ לְמַעַבְדַּת הַכִּי. הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב בְּאַתִּי לְגַנִּי אַחֲוִיתִי כֻלָּהּ. הוּאִיל וְאַתִּינָא לְגַבְהָ,
 וְלִמְיַעַל בַּהֲדָה לַחּוּפָה, (דף רמ"ב ע"א) אַכְלַתִּי יַעְרִי עִם דְּבִשֵׁי

וְגו'.

וְיִלְפִינָן מְדוּד, דְּזַמִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשְׁנַי עוּבְדוּי
 מִמָּה דְּאֹרְחֻי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל וְעָבִיד רַעוּתִיהָ. זַמִּין לְמַלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא
 בַּהֲדָה, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים קלב) קוּמָה יְיָ לְמַנוּחַתְךָ
 אֶתְהָ וְאֶרֶון עוֹנֶךָ. מַלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא פַּחְדָּא, בְּגִין דְּלָא
 לְאַפְרָשָׁא לֹון, שְׁנַי מָאנִין, וְשְׁנַי עוּבְדִין דְּמַלְכָּא.

הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים לב) כַּהֲנִיף יִלְבְּשׁוּ צַדִּק וַחֲסִידֶיךָ
 יִרְנְנוּ בַּעֲבוּר דְּדוּד וְגו', כַּהֲנִיף יִלְבְּשׁוּ צַדִּק, לוֹיִיךָ
 מְבַעֲי לִיהָ, דְּהָא צַדִּק מְסַטְרָא דְּלִיּוּאֵי אִיהוּ. וַחֲסִידֶיךָ
 יִרְנְנוּ, לוֹיִיךָ יִרְנְנוּ מְבַעֲי לִיהָ, דְּהָא רַנָּה וְזַמְרָה בְּלִיּוּאֵי
 נִינְהוּ, וְאִיהוּ שְׁנַי וְאָמַר, כַּהֲנִיף וַחֲסִידֶיךָ, דְּאִינְוֹן
 מְסַטְרָא דִּימִינָא.

אָמַר לִיָּה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּוֹד לָאו אֹרַח דִּילֵי הָכִי.
 אָמַר דְּוֹד, בְּעֵבוֹר דְּוֹד עֲבָדְךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחְךָ.
 תִּקְוֵנָא דְאַנָּא תִּקְוֵנָת, לָא תִּשְׁנֵה לִיָּה. אָמַר לִיָּה, דְּוֹד,
 הוֹאִיל וְזִמְיֵנָת לִי, אֵית לִי לְמַעְבַּד רְעוּתְךָ, וְלָאו רְעוּתִי.
 וַיִּלְפִּינָן מֵהָאִי, אֹרַחָא דְעֵלְמָא, דְּמָאן דְּמִזְמָן לְאַחְרָא,
 הָהוּא דְאַתִּי לְגַבִּיָּה, אֵית לִיָּה לְמַעְבַּד רְעוּתִיָּה, אַף עַל
 גַּב דְּלָאו אֹרַחִיָּה בְּכַךְ.

כך (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וְגו', הוֹאִיל וְאַתָּא חֲתָן
 לְגַבִּי כְּלָה, אַף עַל גַּב דְּלָאו אֹרַחִיָּה לְמִשְׁכַּב. אָלָא
 בְּכָרִים וּכְסָתוֹת, וְאִיָּהִי יְהֵבָה לִיָּה אֲבָנִין לְמִשְׁכַּב, כְּלָא
 יִקְבַּל בְּרְעוּתָא דְלִבָּא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם
 הַהוּא, עַל אֵינּוֹן אֲבָנִין, אַף עַל גַּב דְּלָאו אֹרַחִיָּה בְּכַךְ.
 אוּף נָמִי הָכָא, אַכְּלֵתִי יַעֲרִי עִם דְּבִשְׂי אַף עַל גַּב דְּלָאו
 אֲרַחוּי בְּכַךְ, בְּגִין רַחֲמֵי דְכְּלָה. וְעַם כָּל דָּא בְּבֵיתָא
 דְּכְּלָה וְלָא בְּאַתָּר אַחְרָא. בְּאַתְרִיָּה לָא אָכִיל וְלָא שְׁתִּי,
 בְּאַתָּר דִּילָהּ אָכִיל וְשְׁתִּי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, בְּאַתִּי לְגַבִּי.
 מְלֵאכִין דְּשֻׁדְר קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, לָא אֲכָלוּ
 וְלָא שָׁתוּ בְּאַתְרֵיהוּ, בְּגִין אֲבָרָהֶם אֲכָלוּ וְשָׁתוּ. אָמַר
 לִיָּה, רַבִּי. חַיִּיךָ, מְלָה דָּא בְּעֵי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִימַר,
 וּבְגִין דְּלָא לְמַחֲזֹק טִיבוּ לְגַרְמִיָּה, קָמִי פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל,
 סְלִיק מְלָה לְגַרְמַךָ, זַכָּאָה אַנְתָּ בְּעֵלְמָא, דְּמֵאַרְךָ מִשְׁתַּבַּח

בְּךָ לְעֵילָא. וְעַלְךָ כְּתִיב, (שמואל ב כג) צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת
אֱלֹהִים.

(במדבר כ"ח) אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי וְגו', רַבִּי יוֹדָאֵי אָמַר,
בְּקַרְבְּנָא אֵית עֶשֶׂן, וְאֵית רִיחַ, וְאֵית נִיחַח. עֶשֶׂן:
אֵינּוֹן מְאָרִי דְרוּגְזָא. דְכְתִיב, (דברים כט) כִּי אִזְ יַעֲשֶׂן אִפֹּה יִי.
אֵינּוֹן אֶתְהַנּוּן מֵעֶשֶׂן. וְעֶשֶׂן רוּגְזָא, בְּחוּטְמָא אִיהוּ. רִיחַ:
אֵינּוֹן דְאֶקְרוּן תְּפוּחִין. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתַפוּחִים. הֵדָא
הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ז) וְרִיחַ אֲפִיךָ כְּתַפוּחִים.

(במדבר כ"ח) אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר. מֵאֵי בַּבֶּקֶר. דָּא
בֶּקֶר דְאֶבְרָהִם. דְכְתִיב, (בראשית כב) וַיִּשְׁכֶּם אֲבֶרְהָם
בַּבֶּקֶר. מְנַלְן דְהָאֵי בֶּקֶר דְאֶבְרָהִם הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
מִהֲכָא, (בראשית מד) הַבֶּקֶר אֹר. בֶּקֶר אֹר לֹא כְתִיב, אֶלָּא
הַבֶּקֶר אֹר, וְדָא אֹר קַדְמָאָה, דְבָרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
בְּעוּבְדָא דְבְרָאשִׁית, וְעַל דָּא תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר, בַּבֶּקֶר
דְאֶשְׁתְּמוּדְעָא. וְלִקְבַל בֶּקֶר דְאֶבְרָהִם, אֶתְקָרִיב קַרְבְּנָא
דָּא. קָרְבַּן דְבִין הָעֶרְבִים, דָּא יִצְחָק, וְלִקְבַל עֶרֶב דְיִצְחָק
אֶתְקָרִיב. מְנַלְן. דְכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ
בְּשֹׁדֵה לְפָנוֹת עֶרֶב. וְעֶרֶב דְיִצְחָק הוּא, וְהָא אוֹקִימָנָא.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא לְהַקְרִיב מִנְחָה בְּכָל יוֹם, וְלְהַקְרִיב קָרְבַּן

מוֹסֵף שַׁבָּת. וְאַבְתָּרִיָּה לְהַסְדִּיר לֶחֶם הַפָּנִים וּלְבוֹנָה.
 וְקָרְבַּן מוֹסֵף בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בְּכָל יוֹמָא
 צָרִיךְ לְשִׁדְוֵירֵי דוֹרוֹנָא לְמַלְכָּא בִידָא דְמִטְרוֹנִיתָא. אִי
 אִיהִי בְּרִשׁוֹ בְּעֵלָהּ, צָרִיךְ תּוֹסַפֵּת, כְּגוֹן מוֹסֵף בְּשַׁבָּת
 וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וּמוֹסֵף דְּכָל יוֹמִין טְבִין.

דְּאִיהִי רְשׁוּת הַיְחִיד דִּילִיָּה וְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא אִיהוּ
 בְּעֵלָה דְהָאִי רְשׁוּת. וַיַּעֲקֹב דִּתְקַן צְלוֹתָא
 דְעַרְבִית, אִיהוּ דְרָגָא דִּילִיָּה דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא. בְּגִין
 דָּא אִוְקְמוּהָ מְאֵרֵי מִתְנִיתִין, תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת, דְאַף
 עַל גַּב דְּבִגְלוֹתָא דְדוּמָה לְלִילָה, דְשִׁלְטִין תַּמָּן סְמָאֵל
 וְנַחֲשׁ, וְכָל מְמַנָּן דְאַכְלוּסִין דִּילִיָּה, וְשְׁכִינְתָא נַחֲתָת
 בְּגְלוֹתָא עִם יִשְׂרָאֵל, אִיהִי בְּרִשׁוֹ דְבְעֵלָה אֲשֶׁתְּפַחַת, הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מב) אָנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא
 אֶתֵּן.

וּבְגִין דָּא (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם, לִית פְּגִיעָה, אֶלָּא
 פְּיוּסָא. כְּגוֹן (רות א) אֵל תִּפְגַּעֵי בִי. כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל
 פְּיִיסַת לִיָּה, דְלֹא יִזּוּז מִיָּנָה, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ
 מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. מְאֵי עוֹלָם. דָּא (דף רמ"ב ע"ב) שְׁכִינְתָא.
 תְּרַגּוּם עוֹלָם, עֲלָמָא, לִישְׁנָא דְעוֹלָמָא, כְּמָה דְאַתָּ
 אָמַר, הָעֲלָמָה. וּמָה פְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כח) וַיִּלֶּן שָׁם,
 אֲתַפְּיִיס עֲמָה, לְמִיבַת תַּמָּן בְּגְלוֹתָא עִם שְׁכִינְתָא. וְאִי

תִּימָא דִּיעֻקֵּב פְּיִיס לָהּ, שְׁפִיר. וּבְגִין דְּאִיהִי בְּכָל לִילֵיא,
 דְּאִיהוּ גְּלוּתָא, בְּרָשׁוּ בַּעֲלָהּ, אוֹקְמוּהָ תְּפִלַּת עֲרַבִית
 רְשׁוּת. וּפִירוּשָׁא אַחֲרִינָא, אִיהוּ תְּבִין לְמִיכַל לְבַעֲיָרָן
 חוֹמְרֵיִם בְּקַל וְחוֹמֵר. נַחְתּוּ מֵאֲרִי מִתְּנִיתִין, וְאַשְׁתַּטְּחוּ
 קַמֵּיהּ, וְחַדֵּי בְּהַאי מְלָה, וְקִשְׁרוּ לָהּ בְּכַמְהָ קִשְׁרִין דְּרִזִּין
 סְתִימִין. וְאַעֲטְרוּ לָהּ, וְסִלְיָקוּ לָהּ לְגַבֵּי חַבְרֵיא
 דְּאַשְׁתַּאֲרוּ תַמָּן.

אֲמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בְּגִין דָּא בְּשָׂאֵר
 צְלוּתִין אִיהוּ חוּבָה, דְּשֵׁטֵר חוּב עָלְיֵיהּ, לְסַמְכָא
 לָהּ בְּצַדִּיק חֵי עֲלָמִין, דְּבִיָּה פֶּל הַסּוּמָךְ גְּאוּלָּה לְתַפְלָה,
 אִינּוּ נְזוּק בְּכָל אוֹתוּ יוֹם. וּבְמֵאֵי סְמִיכַת עַל יְסוּד.
 בְּדְרוּעָא יְמִינָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (רות ג) חֵי יִי שְׁכַבִּי עַד
 הַבֶּקֶר.

כַּד מְטִי זְמַן צְלוּתָא דְּמִנְחָה, בַּעֲרַב הִיא בָּאָה. הֵדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (בראשית ח) וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב. בְּגִין
 דְּמִנְחָה שְׁלוּחָה הִיא לְאֲדוּנִי, (אֲדוּנִי מִבְּעֵי לֵיָהּ) בְּגְלוּתָא דְּעֵשׂוּ,
 (שם לב) וְהִנֵּה גַם הוּא אַחֲרִינּוּ. וְעוֹד לְאֲדוּנִי (אֲדוּנִי לְאֲדוּנִי), דָּא
 אִיהוּ אֲדוּן כָּל הָאָרֶץ, וְדָא צַדִּיק, מִתַּמָּן יוֹסֵף הַצַּדִּיק,
 (דברים לג) בְּכֹר שׁוּרוֹ הֵדָר לוֹ. דְּעַתִּיד לְנַפְקָא מִנֵּיהּ מְשִׁיחַ
 בֶּן אֶפְרַיִם. וּבְגִינֵיהּ אֲתַמֵּר (בראשית לו) וְהִנֵּה קָמָה אֶלְמָתִי
 וְגַם נִצְבָה וְהִנֵּה תְּסוּבִינָה אֶלְמוּתִיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוִינָה
 לְאֵלּוּמָתִי. וּבְצַדִּיק, כָּל הַפּוֹרַע כּוֹרַע בְּבְרוּךְ.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהִימְנָא, בְּךָ אֶתְמַר (שמות יג)
 וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף. בְּגִין דְּגוּף וּבְרִית
 חֲשִׁבִינָן חַד. וּבְגִין דָּא עֲלָךְ אֶתְמַר, וְהִנֵּה קָמָה אֱלוּמָתִי
 וְגַם נִצָּבָה. דְּכַךְ תְּפִלָּה מֵעוּמָד. וְכֵן כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם.
 וּבְצַדִּיק, כָּל הַפּוֹרֵעַ פּוֹרֵעַ בְּבְרוּךְ, וְהִינּוּ וְתִשְׁתַּחֲוֶינָה
 לְאֱלֹמָתִי. דְּאַנְתָּ אֶחִיד בִּימִינָא וּבְשִׁמְאֵלָא, בְּגוּף וּבְרִית.
 וּלְבַתֵּר תְּסַתְּלֵק עַל־יְהוּ לְבִינָה, לְמַפְתַּח בַּהּ חֲמִשִּׁין תִּרְעִין
 דְּחִירוֹ לְיִשְׂרָאֵל. לְקַיִמָא, (מיכה ז) פִּימִי צֵאתָךְ מֵאַרְץ
 מִצְרַיִם אֲרָאנּוּ נִפְלְאוֹת, וּבְגִין דָּא צְלוֹתָא דְשַׁחְרִית
 חוּבָה, דְּעַרְבִית רְשׁוּת.

בְּעַרְבִית אִיהוּ הַשְּׂפִיבְנוּ, דְשִׁכִּיבַת בֵּין דְרוּעֵי מְלָכָא
 בְּגִלוֹתָא. כַּד יִיְתִי צַפְרָא, פֶּסַח אֶחִיד בֵּיה
 בִּימִינָא. אֲבַל בְּדְרוּעָא שְׂמֵאלָא דִּיצְחָק, תְּשָׁרִי. (בראשית כד)
 וַיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רַבְּקָה יוֹצֵאת, מִן גְּלוֹתָא.
 וּבְגִין דְלֹא נִפְקִי מִסְטָרָא דְדִינָא, יַעֲקֹב (בראשית מח) שִׁפְלָא
 אֶת יָדָיו, וְשׁוּי שׁוֹר בִּימִינָא, אַרְיָה בְשִׁמְאֵלָא. וּבְגִין דָּא
 נְאֻם יי לְאֲדוֹנֵי שֵׁב לִימִינִי, דָּא צַדִּיק, לְקַבְּלִיהּ
 (תהלים קי) מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְאָמַר לִיהּ שֵׁב לִימִינִי, דְרוּעָא דְאַבְרָהָם,
 בְּגִלוֹתָא דִּישְׂמַעֲאֵל, עַד אֲשִׁית אוֹיְבֵיךָ הַדּוֹם לְרַגְלֵיךָ.
 בַּהֲהוּא זְמַנָּא, יִתְעַר רוּחַ יִתְיָרָה תּוֹסַפַּת עַל יִשְׂרָאֵל,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יואל ג) אֲשַׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי עַל

כָּל בָּשָׂר, וַיְהִי נַיִיחָא לְיִשְׂרָאֵל מֵאוּמִין דְּעֵלְמָא, (אסתר ט)
 וְנוּחַ מֵאוּיְבִיחָם. כְּגִוּוֹנָא דְשִׁבְתָּ, דְּאַתּוּסְךָ בְּבַר נָשׁ נֶפֶשׁ
 יְתִירָה בְּשִׁבְתָּ, וְאִית לֹון בְּהַ נַיִיחָא, אִי בְּנֶפֶשׁ יְתִירָה אִית
 לֹון נַיִיחָא, דְּאִיְהִי נוֹקְבָא, כָּל שְׁכֵן בְּרוּחָא דְּאִיְהוּ דְּכוּרָא.
 וְתַנְאִים וְאַמּוּרָאִים, נֶפֶשׁ יְתִירָה בְּשִׁבְתָּ לְכָל יִשְׂרָאֵל
 כְּחֻדָּא, חַד אִיְהִי. אֲבָל לְכָל בַּר נָשׁ, אִיְהוּ כְּפּוּם
 עוֹבְדוּי. וְאַלִּיפְנָא מְקַל וְחוּמַר דְּתִיּוּבְתָא, דְּכָל יִשְׂרָאֵל
 כְּחֻדָּא, בְּכָל זְמַנָּא דְּחֻזְרִין כְּלָהוּ, מִתְקַבְּלִי. הֵדָּא הוּא
 דְּכְתִיב, (דברים ד) כִּי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֱלֹו, דְּשֵׁם יִי
 מוֹכְתָר עֲלֵייהוּ בְּכְתָרִיהַ, דְּאִיְהוּ כְּתָר עֲלִיוֹן. וְהֵאִי אִיְהוּ
 נְשָׁמָה יְתִירָה דְּכָל יִשְׂרָאֵל, בְּשִׁבְתָּ וְיוּמִין טְבִין. וּבְגִין דָּא
 תְּקִינּוּ בְּכָל יוּמִין, לְמַחְתָּם בְּשֵׁם יְדוּד, דְּאִיְהוּ חוּתָם דְּכָל
 בְּרַכָּאן דְּצִלוּתִין, וְלֹא אֲמַרִין מוּסְךָ בְּלֹא כְּתָר. וּבְשִׁבְתָּ,
 תְּקִינּוּ לְמִימַר בְּמוּסְךָ, כְּתָר יְתַנּוּ לָךְ יִי אֱלֹהֵינוּ.
 אֲבָל לְכָל חַד מִיִּשְׂרָאֵל, הָכִי נְחִית לִיְהִי נֶפֶשׁ יְתִירָה,
 כְּפּוּם דְּרָגָא דִּילִיְהִי. אִי הוּא חָסִיד, יְהִבִין לִיְהִי נֶפֶשׁ
 יְתִירָה מִמְּדַת חֻסְדַּ, כְּפּוּם דְּרָגָא דִּילִיְהִי. אִי אִיְהוּ גְבוּרָ,
 יִרָא חֻטָּא, יְהִבִין לִיְהִי נֶפֶשׁ יְתִירָה, מִמְּדַת גְּבוּרָה. וְאִי
 אִיְהוּ אִישׁ תָּם, יְהִבִין לִיְהִי נֶפֶשׁ יְתִירָה, מִמְּדַת אֲמַת.
 וְנֶפֶשׁ יְתִירָה דָּא מְלָכוּת, דְּאִיְהִי כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן,
 וּכְפּוּם מְדָה דְּבַר נָשׁ. אִם נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל, אוּ חָכָם, אוּ

מִבֵּין בְּחֻמָּה, או בַּתּוֹרָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (משלי א) לְהִבִּין
מִשָּׁל וּמְלִיצָה. או בַּנְּבִיאִים, או בַּפְּתוּבִים. הִכִּי יִהְיִין לִיה
נֶפֶשׁ יְתִירָה, דְּאִתְקַרֵּיאת פְּתַר מַלְכוּת.

וְאִי חָכָם, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא הַמְּחַפִּים לְכָל אָדָם, דְּאִתְמַר
(תהלים קד) כָּלֶם בְּחֻמָּה עָשִׂיתָ, יִהְיִין לִיה נֶפֶשׁ יְתִירָה
מִתְמָן. וְאִם הוּא מִבֵּין דְּדָבַר מִתּוֹךְ דְּדָבַר בְּאוּרֵייתָא, יִהְיִין
לִיה נֶפֶשׁ יְתִירָה מְבִינָה. וְאִם הוּא חָכָם בַּנְּבִיאִים
וּבַפְּתוּבִים, יִהְיִין לִיה נֶפֶשׁ יְתִירָה מְנַצַּח וְהוּד. וְאִי אִיהוּ
צַדִּיק גָּמוּר דְּנִטְר אוֹת בְּרִית, אוֹת שַׁבַּת, אוֹת יוֹמִין
טְבִין, אוֹת תְּפִילִין, יִהְיִין לִיה נֶפֶשׁ יְתִירָה מְצַדִּיק, וּבְכָל
אֲתַר, נֶפֶשׁ יְתִירָה מְמַלְכוּת.

וְאִי אִיהוּ בַר נָשׁ מִכָּל מַדּוֹת אֱלִין, יִהְיִין לִיה פְּתַר בְּשֵׁם
יְדוּד, כִּידוּד (דף רמ"ג ע"א) אֱלֵהִינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֱלִיו. אִין
קְדוּשׁ כִּידוּד. מִעֲלָמָא דְּדְכוּרָא, דְּאִיהוּ תְּפִאָרַת, מְלֻךְ
מוֹכְתָר בְּכֶתֶר עֲלָאָה, דְּבָהּ יְמֻלוֹךְ בְּשִׁכְיִנְתִּיהּ, דְּאִיהִי
נֶפֶשׁ יְתִירָה. וְכֶתֶר נְשָׁמָה יְתִירָה, יְהוּ"ה, רוּחַ, דְּאִתְמַר
(ירמלא א) אֲשַׁפוּךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בֶּשָׂר, וְאִיהוּ כְּלִיל י'
סְפִירָאן מִעִילָא לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דָּא: י' חֻמָּה. ה' בִּינָה.
ו' כְּלִיל שִׁית סְפִירָאן, מְחֻסַּד עַד יְסוּד. ה' מַלְכוּת. כ' מִן
כִּידוּד אֱלֵהִינוּ, פְּתַר עַל רִישִׁיהּ. וְהִיא אִיהוּ נְשָׁמָה
דְּאִתּוּסְפָא בְּיוֹם שַׁבַּת.

וּבְגִין דְּעֵלַת הָעֵלּוֹת, מוּפְלָא וּמְכוּסָּה בְּהַאי כְּתָר,
 וְאַתְּפִשֵׁט בְּשֵׁם יְהוָה בְּשִׁבְתוֹת וַיְמִים טוֹבִים, לִית
 שׁוּלְטָנוּתָא לְסַמָּאֵל וּלְנַחֲשׁ וּלְכָל מְמַנָּן דִּילֵיהּ, וְלִית לֵיהּ
 שְׁלֻטָּנוּתָא לְגֵיהֶנּוּם, נוֹקְבָא בִישָׂא דְסַמָּאֵל, וְלֹא לְמִשְׁרִיין
 דִּילֵיהּ, כְּלָהוּ מִתְטַמְרִין מִן קָדָם מִשְׁרִייתָא דְמַלְכָּא,
 כְּגוּוּנָא דִּיתְטַמְרָן אוּמִין עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת דְּעֵלְמָא,
 כַּד יִתְגַּלִּי מְשִׁיחָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ב) וּבָאוּ
 בְּמַעְרוֹת צוּרִים (ישעיה ז) וּבְנִקְיֵי הַסְּלָעִים.

קָמוּ תַנְאִין וְאַמּוֹרָאִין, וְאַמְרוּ, רַעֲיָא מְהֵימְנָא, אַנְתָּ הוּא
 שְׁקִיל לְכָל יִשְׂרָאֵל, מְמוּלָא מִכָּל מְדוֹת טְבִין, וְהַאי
 בְּךָ שְׂרִיָּא, הֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ, (שמואל א ב) אֵין קְדוֹשׁ
 כִּידוּד אֱלֹהֵינוּ. אַנְתָּ כְּתָר עַל כָּל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי
 אֵין בְּלִתְךָ בַר נָשׁ, דִּיְהֵא כְּתָר עֲלֶךָ, לָא נְשִׂיא, וְלֹא
 חָכַם, וְלֹא מְבִין, וְלֹא חָסִיד, וְלֹא גְבוּר, וְלֹא תָם, וְלֹא
 נְבִיא, וְלֹא צְדִיק, וְלֹא מֶלֶךְ. אַנְתָּ הוּא בְּדִיוֹקְנָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרָא בְּדִיוֹקְנָא דְאַבוּהֵי, כְּגוּוּנָא
 דִּישְׂרָאֵל, דְאַתְמַר בְּהוֹן, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם.
 אֲשֵׁלִים פְּקוּדִין דְּמֶאֲרָךְ, דִּלִּית פְּקוּדִין מֵאֲלִין דִּילְךָ, דְלֹא
 יִתְעַטַּר בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ עֵילָא וְתַתָּא,
 בְּכְתָר עֲלָאָה, בְּכָל מְדָה וּמְדָה.

פְּתַח וְאַמַּר, תַּנְאִין וְאַמּוֹרָאִין, דְּכַד הוּא קָרִי לְכַלְהוֹן,

לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן בְּכָל־ל עֲמָהוֹן בְּכָל זְמַנָּא, אָמַר לוֹן, אֲנָא
 מְשַׁבְּחָנָא לָכוּ, כְּפּוּם גְּדִיבוֹת דְּלָכוֹן, דְּאֲתוֹן בְּנֵי גְדִיבִים
 אֲבָרְהֵם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב. לִית מֵאֵן דִּיכִיל לְשַׁבְּחָא לָכוֹן,
 אֵלָא מִרִי עֲלֵמָא, דְּאֲפִילוּ אֲוִרִיתָא כְּלָה עַד אֵין סוּף,
 בְּכוּ הִיא תִלְיָא. כְּגִוּוֹנָא דְּאֲתַמַּר בְּאֲוִרִיתָא, (איוב יא)
 אַרוּפָה מֵאַרְצֵן מְדָה וּרְחַבָּה מִנֵּי יָם, הָכִי שֶׁבַח דִּילְכוּ. אֲבַל
 יִתְקַיִים בְּכוּ, מַה דְּאֲתַקְיִים בִּי, דְּחַדִּינָא בִּיקְרָא דְּאֲהָרֹן
 אַחִי, כְּמַה דְּאֲוִקְמוּהָ, הֲלֵב שְׁשֻׁמַּח בְּגְדוּלַת אַחִיו, יִלְבַּשׁ
 אֲוִרִים וְתוּמִים.

וְתַנְאֵין וְאַמּוֹרָאֵין, כָּל מוּסָפִין דְּשַׁבְּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים,
 כָּל מוּסָף דְּאַמְרִינָן בֵּיהּ כְּתָר, מֵהָכָא
 אֲשַׁתְּמוּדְעִין. וְכָל צְלוֹתֵין דִּישְׂרָאֵל, רִיחָא דְּלֵהוֹן, כְּרִיחָא
 (שיר השירים ג) דְּמַר וּלְבוֹנָה וְכָל אֲבָקַת רוּכַל, בְּשֵׁאר יוֹמִין.
 אֲבַל בְּשַׁבְּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, חָשִׁיב עָלֵיהּ מְכָל מִינֵי
 בְּשָׁמִים.

בְּגִין דְּבִיוּמִין טָבִין, סְלָקִין מְכָל אֲבָקַת רוּכַל, דְּאֲתַמַּר
 בֵּיהּ, (בראשית לב) וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ. דְּצְלוֹתָא דְּאִיהִי
 פְּגִימָה, אֲתַאבֶק עִמָּה סְמָאֵל, לְאַגְחָא עִמָּה בְּהָהוּא פְּגִימוֹ
 דְּעֵבִירָה, בְּהָהוּא אָבֶק דְּדָא, וְדָא סְלִיק עַד שְׁמִיא.
 אָבֶק דְּיַעֲקֹב, לְאוּלְפָא זְכוּתָא עַל צְלוֹתָא, בְּכַמָּה
 מִשְׁרִיין דְּחוּבִין (ד"א דְּזִכּוּוֹן) דְּאִינּוֹן (ס"א חֲלִיק) חֲבִילִין

וּמִשְׂרֵיֶיךָ, דְּמִתְכַנְנֵשִׁין עִמִּיהָ, לְאוֹלְפָא זְכוּ עָלֶיהָ. וְאַבְק
 דְּרָגָא דְּסַמְאֵל, סָלִיק בְּכַמָּה מִשְׂרֵיֶיךָ דְּחוּבִין, לְאוֹלְפָא
 חוּבִין עָלֶיהָ, וְדָא צְלוֹתָא דְּעֶרְבִית, דְּאַקְרִי סְלָם דִּיעֶקְבִּי,
 דְּבָהּ (בראשית כח) וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ.
 אֲלִין דְּסִלְקִין חוּבִין, וְנַחְתִּי זְכוּן תְּחוּתִיָּהוּ, וְאֲלִין סִלְקִין
 זְכוּן, וְנַחְתִּין חוּבִין תְּחוּתִיָּהוּ. וּמִשְׂפִּילִין לֹון בְּכַמָּה
 קְרָבִין.

דְּאִינוּן מְאָרִי תְּרִיסִין, בְּמִלְחָמָתָהּ שֶׁל תּוֹרָה, עַד
 דִּישְׁתַּמַּע קְרָבָא לְטוֹרִין רַבְרָבִין, דְּאִינוּן
 אֲבָרָהִם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (מיכה ו) שְׁמַעוּ
 הָרִים אֶת רִיב יִי. רִיב דְּצְלוֹתָא. רִיב דְּאוֹרִיָּתָא. וְהֵאִי
 קְרָבָא דְּצְלוֹתָא דְּעֶרְבִית, עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. דְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל
 אוֹקְמָה, עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. דְּתַפְלַת עֶרְבִית זְמַנָּה כָּל
 הַלַּיְלָה, אֲלָא דְּחֻכְמִים עָבְדוּ גָּדַר עַד חֻצוֹת.

וּבְגִין דָּא וְיֵאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר, מֵאֵן שָׁחַר.
 צְלוֹתָא דְּעֶרְבִית. דְּשִׁיעוּרָה עַד בְּקָר דְּאֲבָרָהִם,
 דְּאִיהִי אַרְבַּע שָׁעוֹת (בראשית כב) וַיִּשְׁכֶּם אֲבָרָהִם בַּבֶּקֶר.
 בְּרִישׁ שַׁעְתָּא קְדָמָאָה, בְּסוּף הַשָּׁחַר, (דאיהו) נִצַּח יַעֲקֹב,
 דְּתַמָּן (תהלים כב) לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשָּׁחַר, לְנִטְלָא נוֹקְמָא
 מִסַּמְאֵל, דְּנִגְעַת בִּירְךְ שְׂמֵאלָא דִּיעֶקְבִּי, דְּאִיהוּ הוּד, דְּבִיָּה
 אֲתַמַּר (איכה א) נִתְנַנֵּי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה, הוּד, מִסְטָרָא

דְּהוּד, אֶלְף חֲמִישָׁאָה, אֲשֶׁת־אֶרֶת בֵּי מִקְדָּשָׁא חֲרֵבָה
וַיִּבְשָׂה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דָּא הוּד דִּילְךָ רַעֲיָא מְהִימָנָא, דְּבֵיה
אֲנִתְ חֲרֵב, מִנְבוּאָה דִּילְךָ מִשְׁמָאֵלָא, וּבְגִין דְּאֲנִתְ
מוֹלִיךְ לִימִין מִשָּׁה דְּאִיהוּ נִצַּח, רִישָׁא דְּשַׁחְרִין,
(ישעיה סג) אֵילַת אֶהָבִים, פְּתַח דְּוּד לְמִנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר,
(משלי ה) דְּבֵיה יִיתִי מְאִרִי נִצְחֹן קְרַב־בֵּי־א. וּבְגִין דְּנִצַּח וְהוּד תְּרִין
שַׁחְרִין, אוּקְמוּהָ בְּמַתְנִיתִין מֵאִמְתִּי קוּרִין אֶת שְׁמַע
בְּשַׁחְרִין, וְלֹא אָמַר בְּשַׁחַר. אֶלָּא בְּשַׁחְרִין תְּרִין.

וּתְרִין מְשִׁיחִין יִתְעֲרוּן לְגַבֵּי־הוּ, מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, לְקַבֵּל
נִצַּח, וְאֶתְקַשֵּׁר בְּבִקְרָא דְּאַבְרָהָם, הֵדָּא הוּא
דְּכַתִּיב, (תהלים טז) נְעִימוֹת (דף רמ"ג ע"ב) בִּימִינְךָ נִצַּח. הוּד
בְּגִבוּרָה, דְּבֵיה מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם אַחִיד. אֲנִתְ בְּאַמְצַעִיתָא,
דְּדַרְגָּא דִּילְךָ תַּפְּאֶרֶת, דְּאֶתְקַשֵּׁר בְּךָ עֲמוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא.
וַיְסוּד חַי עֲלֵמִין בְּדַרְגָּא דִּילְךָ. וְחֲכָמָה בִּימִין, הָרוּצָה
לְהַחֲפִים יְדָרִים. וּבִינָה לְשְׁמָאֵלָא, הָרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין.
אִיהִי הַקְּשֶׁת גִּבְךָ, וְהֵאֵי אִיהוּ לְבוּשָׁא דְּשְׁכִינְתָּא. לְבוּשָׁא
דְּצַדִּיק, דְּאֶתְקַרֵּי בְּרִית הַקְּשֶׁת. וְאִיהוּ אוֹת שִׁבְתָּ,
וְאוֹת יוֹם טוֹב, וְאוֹת תְּפִילִין, וְאוֹת בְּרִית מִלָּה. וְאָמַר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּלָאו אִיהוּ רָשִׁים בְּהֵאֵי אוֹת,
לֹא יִיעוּל בְּמַרְאָה דָּא, בְּחֻדְרָא דָּא. וְהֵאֵי אִיהוּ מִטָּה,

דְּעֻמּוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא מִטָּה בֵּיהּ כְּלַפֵּי חֶסֶד לְצַדִּיקִים
 גְּמוּרִים, לְמִיָּהֵב לֹון זְכוּוֹן, בְּח"י בְּרֻכָּאן דְּצִלוֹתָא. וּמִטָּה
 כְּלַפֵּי חוּבָה לְרִשְׁיַעֲיָא, לְמִידָן לֹון בְּגְבוּרָה לְדִינָא, כְּפּוּם
 עוּבְדִיהוֹן. וּבְעֻמּוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא מֵאַרְיָךְ עַל בֵּינוּנִים.
 וְהֵאֵי אִיהוּ ש'.

תִּלְת גְּוּוּנִין דְּקֻשְׁתָּא, אוֹת בְּרִית הַקֻּשְׁתָּא, בַּת יְחִידָה, שִׁבְת
 מְלַכְתָּא. וְאִית לָהּ שִׁית דְּרַגִּין, תְּחוֹת שׁוּלְטָנוּתָא,
 דְּאִינוּן שִׁשַׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, דְּכִלְיָן בְּמַטְטְרוֹן. דְּעַלְיָיהוּ
 אֲתָמַר, (שְׁמוֹת כג) שִׁשַׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֵׂיךְ. אֲבַל בַּת
 יְחִידָה, שִׁבְת לִידוּד, הָעוֹשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה יוּמַת.
 יְהוּה אֲתִקְרִי בְּאוֹת ה'. וּמַסְטְרָא דָּא, יד"ו לִמְיָנָא.
 דְּאִיהוּ ה' שְׁלִימוּ דִּילִיָּהּ. וְהַכִּי לְכֹל סְטְרָא בְּשִׁית
 סְטְרִין, ידו, דוי, ויד, יוד, דיו, ודי. אִינוּן ח"י אֲתוּוֹן,
 דְּכִלְיָן בְּצַדִּיק חֵי עֲלָמִין. וְאִיְהִי רְבִיעִית הַהִין בְּכֹל
 סְטְרָא.

וְאִיְהִי ה"א, מַסְטְרָא דְּשִׁמָּא מְפָרֵשׁ, יו"ד ה"א וָא"ו.
 יו"ד בְּחֶסֶד, ה"א בְּגְבוּרָה, וָא"ו בְּתַפְאֶרֶת. כִּד
 שְׁלֵטָא הַאי ט"ל, אֲסֵרוּ חֲכָמִים אַרְבַּעִים מְלָאכּוֹת חֶסֶד
 אַחַת. וְאֲתִקְרִיאוּ אָבוֹת מְלָאכּוֹת, עַל שֵׁם דְּאִינוּן לְקַבֵּל
 אֲבָהֶן, דְּשְׁלִיט עַלְיָיהוּ ט"ל, דְּאִיהוּ אַרְבַּעִים חֶסֶד אַחַת.
 וּבְאֵלִין אַרְבַּעִים מְלָאכּוֹת חֶסֶד חֵד, לְקָה עֲשֶׂרָה מְלָקִיּוֹת

לְאָדָם. וְעֲשֶׂרָה לְחַוָּה. וְעֲשֶׂרָה לְנַחֵשׁ. וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא.
 וּבְגִין דְּט"ל שְׁלֹטָא בְּשַׁבַּת דְּאִיהוּ ה', אִין לֹקִין בְּשַׁבַּת.
 וְהָאִי ט"ל לָאוּ אִיהוּ כְּט"ל דְּחֹל, מְסֻטְרָא דְּעֵבֵד מְטֻטְרוֹן.
 וְאַרְבַּעִים מְלָאכּוֹת חֹסֵר אַחַת, הֵם הַזּוֹרֵעַ וְהַחֹרֵשׁ וְכוּ'.
 סָבָא סָבָא, שְׂכִינְתָא אַתְקְרִי אַר"ן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיהו סו) וְהָאָרֶץ הִדּוּם רִגְלֵי.
 מְסֻטְרָא דְּחֹסֵד אַתְקְרִיאת מַיִם. וּמְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה
 אַתְקְרִיאת אֵשׁ. וּמְסֻטְרָא דְּעֵמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא אוּיֵר.
 וְאִיהִי אַרְץ, קֶרְקַע לְכֻלָּהּוּ.

וּבְגִין דְּנִשְׁמַתָּא יְתִירָה אַתְפְּשֻׁטָא בְּשְׂכִינְתָּא, דְּאִיהִי
 שַׁבַּת מְלָכְתָּא, דְּאַתְמַר בֵּהּ (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל
 מַשְׁלָה, מִשֵּׁם אִיהִי מְלָכוּת, דְּשְׁלֹטְנוּתָהּ אַל אַרְעָא, וְעַל
 אֵילָנִין וְזֵרְעִין. (וטורין ואבנין) וּבְגִין דְּאֵילָנָא דְּחַיִי, דְּהִיא
 נִשְׁמַתָּא יְתִירָה דְּבִשְׁבַּת, בֵּהּ תוֹלְדִין דִּילָהּ, אֵית נִיחָא
 לְאַרְעָא, דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא.

וּבְגִין דְּשְׂכִינְתָּא עֲלָאָה אַתְפְּשֻׁטָת בְּאַרְעָא, דְּאַתְמַר בֵּהּ
 (במדבר יט) פָּרָה אֲדוּמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם
 אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל, אֲסוּר לְחַרוֹשׁ בְּשַׁבַּת חֲרִישָׁה
 בְּשׂוֹר. דְּאַתְמַר (תהלים קכט) עַל גְּבֵי חֲרָשׁוֹ חוֹרְשִׁים.
 וְשְׂכִינְתָּא תַתָּאָה אִיהִי פָּרָה אֲדוּמָה מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה.
 תְּמִימָה, מְסֻטְרָא דְּחֹסֵד, דְּאִיהוּ דְּרָגָא דְּאַבְרָהָם, דְּאַתְמַר

בֵּיהַּ (בראשית יז) הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם,
 מִסְטָרָא דְעִמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל,
 מִסְטָרָא דְשְׂכִינְתָא עֲלָאָה דְאִיהִי חִירוֹ, בְּאַתָּר דְאִיהִי
 שְׁלֵטָא (במדבר א) וְהִזְרֵה קֶרֶב יוֹמָת, לֵית רְשׁוֹ לְסְטָרָא אַחֲרָא
 לְשְׁלֵטָאָה, לֹא שָׁטָן, וְלֹא מִשְׁחִית, וְלֹא מִלְאָךְ הַמּוֹת,
 דְאֵינּוֹן מִסְטָרָא דְגִיּהָנָם.

וּבְגִין דָּא, בְּיוֹמֵין דְחוֹל, אֲמַרִין יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח) וְהוּא
 רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אָפּוֹ
 וְגו'. בְּגִין דְּבִיּוֹמֵין דְחוֹל, שְׂכִינְתָא תַתָּאָה אֶתְלַבֶּשֶׁת
 בְּאֵלִין קְלִיפִין דְּמִיתָה דְדִינָא. וּבְשֵׁבֶת אֶתְפַּשְׁטַת מִנְיִיָּהוּ,
 בְּגִין דְּאֵילָנָא דְחַיִּי דְאִיהוּ בֶן י"ד, יד"ו, אֶתְחַבֵּר בְּה"א.
 בְּהַהוּא זְמַנָּא נִיּיחָא אֶשְׁתַּכַּחַת לְה"א, וְכֹל מַה דְאִיהוּ
 תַחּוּתָהּ, וְלֹא צָרִיךְ לְמִימַר בֵּיהַּ וְהוּא רַחוּם. וּמֵאַן אֵינּוֹן
 (ס"א תַחּוּתָהּ). תַחּוּת י' יִשְׂרָאֵל. וְכֹל אֶתְר דְּיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּכַּחֲקִין,

נְטִירוֹ אֶשְׁתַּכַּח וּנִיּיחָא.

וּבְגִין דָּא, אָסוּר לְמַחְרַשׁ בְּאַרְעָא, וְלְמַעְבַּד בָּהּ גּוּמוֹת,
 דְּהוּי כְּאֵילוֹ עֶבֶד פְּגִימוֹ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, דְאִיהִי
 שְׂכִינְתָא. וְאָסוּר לְאַשְׁתַּמְּשָׂא בְּכֵלִים דְאַרְעָא בְּשֵׁבֶת.
 וְאֶפִּילוֹ לְטַלְטֵל אֲבָן. וְלֹא כְּלִי בְּעֵלְמָא. דִּיהוּי נִיּיחָא לּוֹן
 בְּזַכּוֹ דְשְׂכִינְתָא דְאֶתְקַרִיאת אֲבָנָא, דְכְּתִיב בָּהּ (בראשית כח)
 וְהָאֲבָן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמְתִי מִצְבֵּה, בְּצִלּוֹתָא. עֲמִידָה אִיהִי

לְיִשְׂרָאֵל, דְּבִגִּינָה אֵית לֹון קְיוּמָא בְּעֵלְמָא. וְעֲלִיָּה
 אֶתְמַר, (בראשית מט) מִשָּׁם רוּעָה אָבֹן יִשְׂרָאֵל. (זכריה ג) עַל אָבֹן
 אַחַת שְׁבַעָה עֵינַיִם, (תהלים קיח) אָבֹן מֵאִסּוּ הַבּוֹנִים.

וּבְגִין דָּא (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לְעֲשׂוֹת
 אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. צְרִיף לְנִטְרָא לָהּ
 בְּדִירְתָם, דְּלֹא יִפְקֹון מְרֻשׁוֹת הַיַּחֲדִיד לְרֻשׁוֹת הָרַבִּים. וְהֵאֵי
 אִיהוּ דְּאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם
 שְׁהֹן (דף רמ"ד ע"א) אַרְבַּע, הוּצָאָה מְרֻשׁוֹת לְרֻשׁוֹת, וְהַכְּנָסָה
 נְמִי יְצִיָּאָה קָרִי לָהּ. וְאִינוּן סְמָאֵל וְנַחֲשׁ, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל
 לְנִטְרָא לֹון, דְּלֹא יִיעֲלוּן לְדִירָה דְּשְׁכִינְתָא, דְּאִיהִי רֻשׁוֹת
 הַיַּחֲדִיד. מֵאֵן רֻשׁוֹת הָרַבִּים. חֲלָלָה שְׁפַחָה זֹוּנָה נְדָה גּוֹיָה,
 רֻשׁוֹת דְּסְמָאֵל וְנַחֲשׁ, וְשְׁבַעִין מְמָנֹן דְּעַמִּין. (ע"כ רעיא מהימנא)

פְּתַח וְאֶמַר, (שיר השירים ה) בָּאתִי לְגַנִּי וְכוּ', עַד חֲלָבֵי חֶסֶר.
 נִדְפַס בְּפֶרֶשֶׁת וִיקְרָא דָּף ג' ע"ב. וּבַחְבוּרָא
 קְדַמָּאָה, (בדף רמ"א ע"א) אָרִיתִי מוֹרֵי עַם בְּשָׁמִי, דְּרוּעָא
 יְמִינָא בְּיֶרְכָא שְׁמָאֵלָא. אַכְלָתִי יְעָרֵי עַם דְּבִשְׁנֵי, יַעֲקֹב
 בְּרַחֵל. שְׁתִּיתִי יֵינִי עַם חֲלָבֵי, דְּרוּעָא שְׁמָאֵלָא בְּיֶרְכָא
 יְמִינָא. דְּרוּעָא יְמִינָא בְּיֶרְכָא שְׁמָאֵלָא, אִינוּן חֹסֵד עַם
 הוּד. יַעֲקֹב בְּרַחֵל, עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא בְּמַלְכוּת. דְּרוּעָא
 שְׁמָאֵלָא בְּיֶרְכָא יְמִינָא גְבוּרָה בְּנֻצָּח.

וְאִמָּאֵי שְׁנֵי מֵדוֹת דִּילִיָּה הָכִי. אֵלָא רְזָא דְּנִימָא הָכָא,

דָּוִד אָמַר הֲכֵא, (תהלים קלב) כִּתְּנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צְדָק וַחֲסִידֶיךָ
 יִרְנְנוּ. וְאֶתְמַר הַתָּם, וְלוֹיֶיךָ מִבְּעֵי לֵיהּ לְמִימַר. אָמַר
 קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו אֲרַח לְשָׁנוֹת מְדוֹתַי, אֶלֶּא בְּתַר
 דְּזַמִּינַת לִי, אֵית לִי לְמַעְבַּד רְעוּתְךָ. וּמֵהֲכֵא אוֹלִיפְנָא,
 דְּבַעַל הַבַּיִת דְּמִזְמִין אֶפִּילוּ לְמַלְכָּא, אֵית לֵיהּ לְמַעְבַּד
 רְעוּתֵיהּ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ, כָּל מַה שְּׂאוּמַר לָךְ בַּעַל
 הַבַּיִת עָשָׂה חוּץ מִצָּא. וְעַם כָּל דָּא דְרִזָּא דָּא שְׁפִיר אִיהוּ,
 הָא כְּתִיב (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ לֹא שְׁנִיתִי, וּבְכֹל קְרִבָּנִין לֹא
 כְּתִיב בְּהוֹן אֶלֶּא לִידוֹד, אִיךְ יִכִּיל לְמַהוּי דִּישְׁנֵי דְרַגִּין
 דְּשָׁמִיָּה בְּקִרְבָּנָא.

אֶלֶּא, אֲרִיתִי מוֹרִי: יוֹצֵר אוֹר. עַם בְּשָׁמִי: אֶהְבֵּת עוֹלָם.
 אֶכְלָתִי יַעֲרִי: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. עַם דְּבִשְׁי: בְּרוּךְ שֵׁם
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. שְׁתִּיתִי יַיִן: וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ,
 עַד וַיֹּאמֶר. עַם חֲלָבִי: מִן וַיֹּאמֶר, עַד אָמַת. אֶכְלוּ רַעִים:
 ג' רֵאשׁוֹנוֹת, וּג' אַחֲרוֹנוֹת. שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים: שְׂאֵר
 בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא.

וּבַחֲבוּרָא קִדְמָאָה, סִתְרָא דְקִרְבָּנָא, פָּרִים וּכְבָשִׂים
 וְעֵתוּדִים וְעִזִּים, אֵינּוֹן ד', פָּנֵי שׁוֹר. פָּנֵי
 נֶשֶׁר וּגּו', שְׁתֵּי תוֹרִים אוּ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׂא.
 אַרְיָה נְחִית לְגַבֵּי שׁוֹר, דְּאִיהוּ שְׁמָאֵלֶּא, לְאַתְקַשְׂרָא חֹסֵד
 בְּגַבְוֵרָה. אָדָם נְחִית לְגַבֵּי נֶשֶׁר. דְּרַגָּא דִּיעֶקֶב. וּבְגִין דָּא

אוֹקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתֵינוּ, שׁוֹפְרִיהַ דְּיַעֲקֹב שׁוֹפְרִיהַ דְּאָדָם
 קְדָמָאָה הָוָה. וּמֵאֵן גְּרִים לְאַסְתִּלְקָא לְאַתְקְרֵי יִשְׂרָאֵל,
 דְּכֹתִיב, (בראשית לב) לֹא יַעֲקֹב יֹאמֵר עוֹד שְׁמֶךָ כִּי אִם
 יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ, דִּיהוּי יִשְׂרָאֵל עֶקֶר לְאַפְרָשָׁא
 בִּינְיָיְהוּ. (ע"כ רעיא מהימנא) (רמ"ז ע"א ובחבורא קדמאה סולת למנחה וכו').

רעיא מהימנא

וּבְחֵבְרוֹא קְדָמָאָה אָמַר
 רַעְיָא מְהִימְנָא,
 מֵאֵן דְּמִזְלִיל בְּפִירוּרֵין
 דְּנַהֲמָא, וְזָרִיק לֹון בְּאַתְר
 דְּלֹא אַצְטְרִיכָא. הַאי כָּל שְׁפֹן
 מֵאֵן דְּמִזְלִיל בְּפִירוּרֵין
 דְּמוֹחָא, דְּאֵינֹון טְפִין דְּזַרְע,
 דְּזָרִיק לֹון בְּאַרְעָא, דְּאַתְמַר
 בְּהוֹן (בראשית ו) כִּי הִשְׁחִית כָּל
 בְּשָׂר אֶת דְּרַכּוֹ עַל הָאָרֶץ.
 אוּ דְּזָרִיק לֹון בְּנַדָּה, אוּ בְּבֵת
 אֵל יִכָּר, אוּ בְּשַׁפְתָּה אוּ
 בְּזוֹנָה. וְכָל שְׁפֹן וְכָל שְׁפֹן
 מֵאֵן דְּמִזְלִיל בְּפִירוּרֵין
 דְּנַהֲמָא דְּאוּרֵיחָא, דְּאֵינֹון
 קוּצֵי אַתְוֹון, וְתַגֵּי אַתְוֹון,
 דְּאַתְמַר עֲלֵיהוּ כָּל
 הַמְּשַׁתְּמֵשׁ בְּתַגָּא חֲלָף.

(במדבר כ"ח) וְעֲשִׂירֵית הָאִיפָה,
 אֲמֵאֵי. אֶלָּא עֲשִׂירֵית
 הָאִיפָה, לְקַבֵּל כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל. דְּאֵיהִי עֲשִׂירָאָה
 דְּדַרְגִין, וְאַצְטְרִיכָא
 לְאַתְיָיְהָבָא בֵּין תְּרִין
 דְּרוּעֵין, וְאֵיהִי סֶלֶת נְהֵמָא,
 וְאֵיהִי נְהֵמָא. וּבְגִין דְּאֵיהִי
 נְהֵמָא, לֹא אַתְפְּקֵד עַל
 נְהֵמָא דְּחַמְשֵׁת מִינֵין, דְּאֵיהִי
 חָטָה, וְשְׁעוּרָה, וְשִׁיפוֹן וְכוּ',
 מְמַנָּא דְּעֵלְמָא. וְלֹא שׁוּי
 מְמַנָּא עֲלֵייהוּ, אֶלָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּלַחוּדוּי.
 וּבְגִין דָּא, מֵאֵן דְּמִזְלִיל
 בְּנַהֲמָא, וְזָרִיק לֵיהַ בְּאַרְעָא,

כָּל שָׁכֵן מֵאֵן דְּמִסְר רְזִין
 דְּאוֹרֵייתָא, וְסִתְרֵי
 קַבְלָה, וְסִתְרֵי מַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית, אוֹ סִתְרֵי אֲתוּוֹן
 דְּשִׁמָּא מִפְּרֻשׁ, לְאַנְשִׁים
 דְּלֹאוּ אֵינּוּן הַגּוֹנִים, דְּשָׁלִיט
 עָלֵיהוּ יַעַר הָרַע, אִשָּׁה זּוֹנָה,
 דְּאֶתְמַר עָלָהּ, (משלי ו) כִּי בְּעַד
 אִשָּׁה זּוֹנָה עַד כִּפּוּר לָחֶם.
 וְלִית לָחֶם אֱלָא כ"ב אֲתוּוֹן
 דְּאוֹרֵייתָא. וְלִית כִּפּוּר, אֱלָא
 אֲפִילוּ הִלְכָה אַחַת. (ועוד רעיא

מדהימנא)

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, לָא גָלִי
 רְזָא בְּאֵלִין
 פְּרוּרִין, אֱלָא בְּאַרְח פְּשָׁט,
 וְלָא יְהִיב בְּהוּן שִׁיעוּרָא.
 אֲבָל אוֹקְמוּהָ מְאֵרֵי
 מִתְנִיתִין, דְּשִׁיעוּרָא דְּפִירוּרִין פּוֹזִית
 לְפָחוֹת, כָּל שָׁכֵן אִי אֵינּוּן
 כִּפִּיעָה. דְּמְאֵרֵי מִתְנִיתִין דְּקַדְקוּ עָלֵיהוּ,
 עַד פּוֹזִית עַד כִּפִּיעָה
 לְבָרְכָא עָלֵיהוּ.

רעיא מדהימנא

וְאַרְח רְזָא, א"ח הוּא ט' פְּרוּרִין, שְׁלֹשׁ לְכָל סֵטֶר,
 תְּלַת מִן ד',
 תְּרִין עֶשֶׂר. רְבִיעִית אִיהוּ שְׁלִימוֹ,
 לְאַשְׁלָמָא בֵּיה עֶשֶׂר.
 וְלְאַשְׁלָמָא ד', דְּאֵינּוּן יְדוּד. מְאֵי עֶשֶׂר.
 אֵינּוּן: יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

עֲנִיּוֹתָא רְדִיף אֲבַתְרִיה. וְחַד
 מְמַנָּא אֲתַפְקֵד עַל דָּא,
 וְאִיהוּ רְדִיף אֲבַתְרִיה,
 לְמִיּהַב לִיה עֲנִיּוֹתָא, וְלָא
 יִפּוּק מִן עֲלָמָא, עַד
 דְּיִצְטְרִיף לְבְרִיין. וְעָלִיה
 כְּתִיב, (איוב טו) נוֹדֵד הוּא
 לְלָחֶם אִיה. נוֹדֵד הוּא, וְיִתְהַךְ
 מִטְּלָטֵל, וְגָלִי מֵאַתֵּר לְאַתֵּר,
 לְלָחֶם אִיה הוּא. וְלִית (דף רמ"ד

ע"ב) מֵאֵן דְּיִשְׁגַּח עָלִיה, הִדָּא
 הוּא דְּכְתִיב אִיה. מֵאֵן
 דְּיִרְחֵם עָלִיה, בְּגִין דְּלָא
 יִשְׁכַּח. (ובחבורא קדמאה אמר רעיא
 מדהימנא מאן דמזולזלא)

קוּצָא דְאֵת ד' מִן אַחַד, שִׁיעוּרָא כּוּזָת. י' מִן יְדוּד, שִׁיעוּרָא דִילִיה
כּפִיּעָה.

אִיהִי ד', שְׁלִימוֹ דְמֶרְכְּבָתָא דְאָדָם, וְשְׁלִימוֹ דְאֶרְבַּע אַנְפִּין
דְאָדָם. וּבְגִין דָּא, (במדבר ו) יִשָּׂא יְדוּד פְּנִין אֵלֶיךָ. וְאוֹקְמוּנָה
מְאִירי מִתְנִיתִין, וְהִכְתִּיב (דברים י) אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פְּנִים. אֶלָּא אָמַר
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא אָמַרְתִּי לָהֶם (דברים יא) וְאֶכְלֶתָּ וְשָׂבַעְתָּ,
וְהֵם דִּקְדְּקוּ עֲלֵיהֶם, עַד כּוּזָת אוּ עַד כּפִיּעָה, וְאִיךְ לֹא אִשָּׂא לָהֶם
פְּנִים. וּרְבִנְנָן דְּמִתְנִיתִין וְאַמוּרָאִין, כָּל תְּלַמוּדָא דְלַהוּן, עַל רְזִין
דְּאוּרִייתָא סִדְרוּ לִיה.

קָם רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְסָלִיק יְדוּי קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשָׂכִינְתִּיה,
וְאָמַר הָכִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִי רַעֲוָא דִילְךָ, לְמִיּהִב לֹון
מְזוּנָא שְׁלִימְתָא, לְתַקְנָא לְגַבְדָּה, וּלְגַבִּי מְטְרוּנִיתָא עֲלָאָה עֲלָמָא
דְאֵתִי, דְאֵתְמַר עֲלָהּ, (תהלים כב) כִּי לִי הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם.
וּלְגַבִּי מְטְרוּנִיתָא תְנַיִנָא, דְאֵתְמַר בָּהּ זְמָנָא תְנַיִנָא, (עובדיה א)
וְהִיתָה לִי הַמְּלוּכָה. לְתַקְנָא פְּתוּרָא שְׁלִימְתָא, מְכַל עֲדוּנִין,
וּמְכַל מְאַכְלִין.

וְאַנָּא מְזִמֵּן עַמְךָ, לְכָל מְאִירי מִתְנִיתִין, וְלְמְאִירי מְקָרָא, וְלְמְאִירי
תְלַמוּדָא, וְכָל שְׂכֵן לְמְאִירי סְתָרִי תוֹרָה דִילְךָ, כְּלָה דִילְךָ,
מְטְרוּנִיתָא קְדִישָׁא דִילְךָ, עֲלָאָה וְתַתָּאָה, וְכָלָא בְּרֶשׁוֹת דְעֵלְת
כָּל עֲלָאִין, אֲדוּן כָּל הָאֲדוּנִים, מְלָךְ עַל כָּל הַמְּלָכִים דְעִילָא
וְתַתָּא, דְאִיהוּ יְחִיד בְּלָא תְנַיִנָא, וְלִית אֵת וּנְקוּדָה דְמִשְׁתַּתְּפָה
בְּהַרְדִּיה, וְלֹא שְׁנׁוּי גְוּוּנִין דְאִינְשָׁא. דְאִיהוּ מְאִירי כָּל מְפַתְחָאן,
דְרִזִין דְהַוּוּיֹות, וְשִׁמְהֵן וּכְנוּיֵין, וְכָל רְזִין גְּנִיזִין דְחֻכְמְתָא, דְתַכְּתַח
לֹון כְּלָהוּ לִיקְרָא דִילְךָ, עֲלַת עַל כָּל עֲלוּת. אֲנָא מִתְחַנֵּן קְדָמְךָ,

דְּתַפְתַּח לוֹן לִיקְרָא דִּילָךְ, דִּיקְרָא דִּילָךְ אִיהוּ מֵאֲבֵי וְאֲמִי
 דְּשִׁמְיָא, וְאָב דְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְאִם דְּלֵהוֹן, דְּאֶתְמַר בְּהַ (מְשַׁלֵּי א) וְאֵל
 תַּטּוּשׁ תּוֹרַת אֲמָךְ, וְעַמְךָ לִית שׁוֹתְפּוּ דְאִם בְּעֶלְמָא.

קָם זְמַנָּא תְּנַיִנָּא, וְאָמַר מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, נְשַׁמְתִּין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין
 דְּלִכּוּן, אֶתְעֵרוּ כְּעַן כּוּלְהוּ, וְאֶעְבְּרוּ שִׁנְתָּא מְנַכּוּן, דְּאִיהִי
 וְדֵאִי מְשַׁנָּה, אֲרַח פְּשֻׁט דְּהֵאִי עֶלְמָא. דְּאֲנָא לֹא אֶתְעַרְנָא כְּכוּ,
 אֲלֵא בְּרִזִין עֶלְאִין דְּעֶלְמָא דְּאֶתִי, דְּאֶתּוֹן בְּהוֹן (תַּחֲלִים קכא) הִיָּה לֹא
 יְנוּם וְלֹא יִישָׁן.

פְּתַח וְאָמַר, הָא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, בְּעַל הַבֵּית בּוּצֵעַ וְאֲרַח
 מְבַרְךְ. וְעוּד אוֹקְמוּהָ, צְרִיף לְדַקְדַּק בְּה' מִן הַמוֹצֵיא. וְתֵרִין
 הֵהִין אֵינּוֹן, לְקַבֵּל שְׁתֵּי הַלָּחִם. שְׁתֵּי כְּפָרוֹת דְּשַׁבַּת. י', אִיהִי
 כְּפִיּוּצָה לְכָל חַד וְחַד. וּמֵאֵן אִיהוּ בְּעַל הַבֵּית דְּבוּצֵעַ. דָּא ו'.

אֲדַהֲבִי, הָא סְבָא דְּסַבִּין קָא נְחִית לְגַבִּיָּה, וְאָמַר, רַעִיא מְהִימָנָא
 חֲזוֹר בְּךָ. דְּהָא לָחִם אִיהוּ ו', שְׁתֵּי כְּפָרוֹת דִּילִיָּה, כְּמָה
 דְּאֶמְרַת אֵינּוֹן ה' ה'. וְדֵאִי ו' אִיהוּ לְקַבֵּל יַעֲקֹב. ה' ה' לְקַבֵּל לְאָה
 וְרַחֵל. י', כְּפִיּוּצָה לְכָל חַד.

אָמַר לִיָּה, סְבָא סְבָא, וְהָא בְּכַמָּה אֶתְרִין אוֹקְמוּהָ, דִּיעֲקֹב אִיהוּ
 בְּעַל הַבֵּית, וְיוֹסֵף אוֹרַח, דְּדִרְגִיָּה יְסוּד חֵי עֶלְמִין, כְּלִיל ח"י
 בְּרַבָּאן דְּעִלּוּתָא, וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ עֲלִיָּה, (מְשַׁלֵּי ז) בְּרַכּוֹת לְרֵאשׁ
 עֲדִיק. אָמַר לִיָּה הָכֵי הוּא, וְכֹלָא קְשׁוּט. כָּל רְזָא בְּאֶתְרִיָּה, מַה
 דְּאֲנָא אֶמְרִית, וּמַה דְּאֶתְ אֶמְרַת. אֲבָל הַהוּא דְּפִלְגִי נְהֵמָא מֵאֵן
 הוּא.

אָמַר לִיָּה, סְבָא אֲנִתְ בְּדִיוֹקְנִיָּה, וְדָא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, וְדָא
 אָדָם דְּמֶרְכַּבְתָּא עֲלָאָה, דְּאֲנַפִּין דִּילִיָּה יְהוּה. וּבְגִין דָּא, ו'

לָחֶם, דְּאֵינּוֹן ה' ה'. וְשִׁיעוּרָא דְאוּקְמוּהָ בְּזִית וְכַבִּיעָה, הָא אֶתְמַר
 בְּזִית בְּאֵן שְׂמָא מְשַׁעְרִין, דְּהָא אוּקְמוּהָ רַבְּנֵן דְּאִין עוֹשִׁין מְצוֹת
 חִבְלֹת, אוּף הָכִי, לֹא יִהְיֶינָן תְּרִין שִׁיעוּרִין בְּאֵת י', לְמַהוּי בְּזִית
 וְכַבִּיעָה. אֶלָּא תְּרִי אֶלְפָּא בִּיתוֹת אֵינּוֹן, אֵית י' עֲלָאָה, וְאֵית י'
 זְעִירָא, י' מִן יְדוּד, עֲלָאָה. י' מִן אֲדָנִי, זְעִירָא. וְאֵלִין תְּרִין, חַד
 בְּכּוּזִית, וְחַד בְּכַבִּיעָה, בְּרֻזָּא דָּא יֵאֲהַדְוֵנָהּ. אֶתְא סָבָא וְנָשִׁיק
 לִיה.

אֲדִהָכִי קָם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, פֶּתַח וְאָמַר, וְדֵאֵי בְּעֵן מִתְחַבְּרִין
 (משלי ל) מַה שָּׂמוּ וּמַה שָּׁם בְּנֹו, חֲדוּ חִבְרִיָּא וְאָמְרוּ, וְכָאָה
 הוּא מֵאֵן דְּזָכִי לְמִיכַל מַהֲאֵי נְהָמָא, דְּאֶתְמַר בִּיה (משלי ט) לְכוּ
 לְחַמּוּ בְּלַחְמֵי. וְזָכָאָה נַפְשָׁא, דְּאֶתְמַר בָּהּ (ויקרא כב) מִלְּחֶם אָבִיָּה
 תֹּאכַל. (ויקרא כב) וְכֹל זֶר לֹא יֹאכַל בּוֹ. דְּקוּדְשָׁא פְּרִיד הוּא בִּיה
 אֶתְמַר, (מלאכי ב) הֲלֹא אַב אֶחָד לְכַלְנֹו. וְנַפְשָׁא דְּאֶתְעַסְקַת
 בְּאוּרִיָּתָא, מִלְּחֶם אָבִיָּה תֹאכַל.

וּמֵאֵן גְּרִים לָהּ דְּאֶכְלַת מִלְּחֶם אָבִיָּה. בְּגִין דְּתַבַּת בְּתִיּוּבְתָא (דף
 רמ"ה ע"א) וְאֶתְאַחַדְת (נ"א וְאֶתְחַדְת) כְּנַעוּרִיָּה. הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב,
 (ויקרא כב) וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיָּה כְּנַעוּרִיָּה, כְּגוֹן (איוב לג) וַיָּשׁוּב לִימֵי
 עַלְוָמִיו. כְּגוֹנָא דְּאֵילְנָא דְּקָצִיעוּ לִיה, וְאֶתְחַדַּשׁ בְּשָׂרְשׁוּי. וְהֵאֵי
 אֵיְהוּ רְזָא, דְּמֵאֵן דְּמִית בְּלֹא זְרַע.

וְעוּד אֵית רְזָא אַחֲרָא, דְּלִבְתַּר יִיתֵי בְּגִלְגּוּלָא, וְיִתְחַדַּשׁ
 כְּמִלְקַדְמִין. וְהֵינּוּ אֶלְמָנָה וְגְרוּשָׁה, דְּאֶתְתַּרְכַּת מְגֻנְתָּא
 דְּעַדוֹן, וּבְגִין דָּא אֶתְקַרִיאת גְרוּשָׁה, כְּגוֹן (בראשית ג) וַיִּגְרַשׁ אֶת
 הָאָדָם. וּמֵאֵן גְּרִים לָהּ. בְּגִין דְּזַרְע אֵין לָהּ, דְּמִית בְּלֹא בְּגִין.
 וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיָּה כְּנַעוּרִיָּה, דְּתַבַּת בְּהֵאֵי עֲלָמָא בְּהוּא נַעַר

בֶּן יָבֵם, וְהֵינּוּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ בְּנִעוּרֶיהָ. וּלְבַתֵּר דְּזִפְתָּה
 לְזֶרַע מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹאכַל. וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל בּוֹ וְגו'. (דברים כה) לֹא
 תִּהְיֶה אִשֶּׁת הַמֵּת הַחוּצָה, לְאִישׁ זָר.

אָמַר רַעֲיָא מְהִימָנָא, הִלֵּל וְשִׁמְאֵי, דְּאַתּוֹן, חַד מְסַטְרָא דְרַחֲמֵי,
 וְחַד מְסַטְרָא דְדִינָא, דְּאֵינּוֹן חֶסֶד וּגְבוּרָה, דְּרַגְזִין דְּאַבְרָהָם
 וַיִּצְחָק. וְאַתּוֹן מְגוֹזְעֵייהוּ, אֶתְכַפְּשׁוּ הֶכָא, אַתּוֹן וְתַמְנִין תְּלַמִּידִים
 דְּהוּוּ לִיהּ לְהִלֵּל. וְאוּף הֶכָי תְּלַמִּידֵי בֵּית שְׁמַאי, לְסַעוּדָתָא
 דְּמִלְכָא.

הָא אוֹקְמַתּוֹן, אַתּוֹן וְתַבְרִיָא דְעַמְכוּן, מְאִרֵי דְהוֹרָאוֹת,
 דְּאוֹקְמַתּוֹן, אֵינּוּן הַבּוֹצֵעַ רִשְׁאֵי לְמִיכַל, עַד שְׁיַעֲנוּ אִמֵּן מְאִרֵי
 סַעוּדָתָא, וְלִית מְאִרֵי סַעוּדָתָא רִשְׁאֵין לְמִיכַל, עַד שְׁיֹאכַל
 הַבּוֹצֵעַ. וְדֹאֵי כַד בָּצַע בְּעַל הַבֵּית, וּבָצַע לְאֵינּוֹן מְאִרֵי סַעוּדָתָא,
 לָאו לְכַלְהוּ מְשַׁעַר שְׁעוּרָא חֲדָא, דְּלָאו אֹרַח אֵלֵין בּוֹצְעֵין,
 לְבָצוּעַ בְּשׂוּהָ, דְּלִזְמַנִּין יְהִיב לְדָא בְּבִיעָה, וּלְדָא בְּזִית.

וְכַד עוֹנִין אִמֵּן עַל הָאֵי בְּעִיעָא, קָדָם דְּיִיכּוֹל בְּעַל הַבֵּית, מְחַבְּרִין
 תְּרִין שִׁיעוּרִין כְּחֲדָא, בְּכִזִּית וּכְבִיעָה, יְאֶהְדוּנְהֵי, אִמֵּן, דְּאֵ
 לָאו אִיהוּ עַל הָאֵכִילָהּ, אֶלָּא עַל הַבְּעִיעָה, לְבַתֵּר דְּאֵינּוֹן שִׁיעוּרִין
 מְצַטְרָפִין בְּאִמֵּן, יִיכּוֹל בְּעַל הַבֵּית. וְהֵינּוּ (שיר השירים ה) אֶרֶיִתִּי
 מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֶכְלֶתִי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי, וּלְבַתֵּר אֶכְלוּ רַעִים שְׁתוּ
 וְשָׁכְרוּ דוּדִים. אֶכְלוּ רַעִים, מְאִרֵי סַעוּדָתָא. דִּיהוּן בְּנִין בְּדִיוֹקְנָא
 דְּאַבּוּהוֹן.

הָא הֶכָא לָחֶם בְּשִׁתֵּי כְּפָרוֹת, וְשִׁיעוּרוֹ בְּזִית וּכְבִיעָה. מֵאֵי גִיהוּ
 לָחֶם הַפְּנִים דְּכַתּוּרָא דְּמִלְכָא. אֶלָּא הָא אוֹקְמוּהָ, דְּאִית לִיהּ
 תְּרִיסַר אַנְפִּין. וּמֵאֵי גִיהוּ. אֶלָּא אֵינּוֹן ד' אַנְפִּי אֶרֶיִהּ. ד' אַנְפִּי

שׁוֹר. ד' אֲנֹפִי נָשֵׁר. וְאֵינּוֹן (במדבר ו) יְבָרְכֶךָ יְדֹד. יָאֵר יְדֹד. יִשָּׂא
יְדֹד.

וּמִנְלֹן דְּלַחַם הַפָּנִים אִיהוּ מִפְתּוֹרָא דְמִלְכָּא. דְּכַתִּיב, (יחזקאל מא)
וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְדֹד. ז"ה: י"ב אֲנֹפִין.
וְאוֹף הָכִי, מֵאֵן דְּאִית לִיה, בְּעֵי לְתַקְנָא וּלְסַדְרָא עַל פְּתוּרִיה,
אַרְבַּע כְּפָרוֹת בְּכָל סְעוּדָתָא דְשַׁבַּת, לְתַלְת סְעוּדָתֵי תְרִיסַר
אֲנֹפִין.

וְאִי תִימָא לָאו אֵינּוֹן אֶלָּא שִׁית מִדְּאֹרִייתָא, מְשׁוּם לַחַם מְשֻׁנָּה.
אֶלָּא לָא נִיבּוֹל לְמַדְכַּר ו', בְּלֵא חֲבֵרִיה, ו' ו', שִׁית מְלַעֲיָא
לְתַתָּא, וְשִׁית מְלַתְתָּא לְעֵילָא. לְקַבַּל שִׁית דְּרַגְיִן דְּכַרְסִיָּיא
עֲלָתָה. וְשִׁית דְּרַגְיִן דְּכַרְסִיָּיא תַתָּאָה. שִׁית בְּאַתְפְּסִיָּיא. וְשִׁית
בְּאַתְגְּלִיָּיא. (דברים כט) הַנְּסַתְרוֹת לְיְדֹד אֶלְהִינוּ וְהַנְּגִלוֹת לְנוּ
וּלְבַנֵּינוּ עַד עוֹלָם.

וְלַחֲמֵי תוֹדָה אֵינּוֹן מ' חֲלוֹת, י' רְקִיקִין. י' רְבוּכִין. י' (קרח קע"ט ע"א)
שֶׁל חֶמֶץ. י' שֶׁל מִצֵּה. הָא אֵינּוֹן מ'. לְקַבַּל י' מִן יְדֹד. ד'
אֲנֹפִי אָדָם. י' מִן יְדֹד, ד' אֲנֹפִי אֲרִיָּה. י' מִן יְדֹד, ד' אֲנֹפִי שׁוֹר.
י' מִן יְדֹד, ד' אֲנֹפִי נָשֵׁר. הָאִי אִיהוּ תַקְוִנָא קַדְמָאָה דְּפְתוֹרָא
דְּמִלְכָּא, דְּאֵינּוֹן י' דְּבָרִים דְּעָרִיד פֶּר נֶשׁ לְאַנְהָגָא בְּפְתוֹרָא
דְשַׁבַּת.

חַד, לְתַקְנָא פְתוֹרָא כְּמֵאֵן דְּאָכִיל קָמִי מִלְכָּא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב
זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְדֹד. תְּנִינָא, נְטִילַת יָדִים, עַד
שְׁעוֹרָא דְגִזְרוּ רַבָּנָן, דְּאֵינּוֹן חֶמֶשׁ קְשָׁרִין, דְּבַהוּן י"ד פְּרָקִין. וְאוֹף
הָכִי י"ד פְּרָקִין אֵינּוֹן, דִּיד שְׂמָאֶלָּא. וְאֵינּוֹן כ"ח פְּרָקִין. לְקַבְּלִיָּהוּ
כ"ח יְדֹד, דְּאֵינּוֹן כ"ח אֲתוּוֹן דְּקָרָא קַדְמָאָה דְּעוֹבְדָא

דְּבַר אֲשֵׁית. דְּאֵתְמַר בְּהוֹן, (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַל נָא כַח יְדוּר.
 וְעֵשֶׂר אֶעֱבֹעַן, רְמִיזוּ לְעֵשֶׂר אֲמִירֵן דְּעוֹבְדֵי דְּבַר אֲשֵׁית. וּבְגִין דָּא
 אוֹקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, מֵאֵן דְּמִזְלִיל בְּנִטְיִלַת יָדִים, נְעֻקָר
 מִן הָעוֹלָם. אֲמַאי. בְּגִין דְּאֵית בְּהוֹן רְזָא דְּעֵשֶׂר אֲמִירֵן, וּב"ח
 אֲתוּוֹן, דְּבַהוֹן אֲתַבְּרֵי עֲלֵמָא.

תְּלִיתָא, כּוּס דְּבִרְכָה, דְּתַקִּינוּ בֵּיה עֲשָׂרָה דְּבָרִים. הֲדַחָה.
 שְׁטִיפָה. עֲטוּרָה. עֲטוּף. חֵי. מְלֵא. מְקַבְּלוּ בְּשִׁתֵּי יָדֵינוּ.
 וְנוֹתְנוּ בִּימִין. וְנוֹתְנֵן עֵינָיו בּוּ. וּמִגְבִּיהוּ מִן הַקֶּרְקַע טַפְחָה. וּמְשַׁגְרוּ
 בְּמִתְנָה לְאֲנָשֵׁי בֵיתוּ.

וְאוֹרַח רְזָא, כּוּס (דברים לג) מְלֵא בְּרַכַּת יְיָ. כּוּס בְּגִי אֱלֹהִים.
 וּמִתְמָן נִשְׁמַתָּא, דְּאֵיהִי עַל שְׁמִיהַ כּוּס. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב,
 (תהלים קטז) כּוּס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא. מֵאֵן יְשׁוּעוֹת. ה' אֶעֱבֹעַן. דְּאֵינוֹן
 לְקַבֵּל ה' סְפִירָן דְּכוּס. דְּאֵיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים בִּינָה (דף רמ"ה ע"ב)
 מִתְּפִשְׁטָא בְּהוֹן, לְחַמְשִׁין תְּרַעִין. ה' זְמַנֵּין עֲשָׂר. בְּאֵת י', דְּאֵיהוּ
 י' דְּבָרִים דְּתַקִּינוּ רַבְּנָן בְּכוּס, דְּאֵיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים, ה' אֲתוּוֹן,
 בְּחֻשְׁבָּן ה'.

וְאוֹקְמוּהָ בְּכוּס, שְׁעָרֵיךְ הֲדַחָה וְשְׁטִיפָה. הֲדַחָה מִבְּחוּץ, וְשְׁטִיפָה
 מִבְּפְּנִים. וְרְזָא דְּמְלָה, שְׁיָהָא תּוֹכּוּ כְּבָרוּ. מֵאֵן דְּזָכִי
 לְנִשְׁמַתָּא מֵהָאֵי כּוּס, לְמַהוּי נִשְׁמַתָּא דְּכִיָּא מְלָגוּ וּמְלָבַר. וְרְזָא
 דְּמְלָה, (ויקרא טז) וְטָהְרוּ וּקְדָשׁוּ, טָהְרָה מִבְּפְּנִים, וּקְדוּשָׁה מִבְּחוּץ.
 וּמָה כּוּס לָאוּ טָהְרִיתִיהּ וּקְדוּשִׁיתִיהּ מְלָגוּ וּמְלָבַר בְּלֵא מֵיָא. אוּף
 הָכִי נִשְׁמַתָּא, לָאוּ טָהְרִיתִיהּ וּקְדוּשִׁיתִיהּ מְלָגוּ וּמְלָבַר בְּלֵא
 אוּרִיתָא. וּבְגִין דָּא אָמַר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, מִי שְׂאִין תּוֹכּוּ כְּבָרוּ לֹא
 יִכְנִס לְבֵית הַמְּדַרְשׁ. בְּגִין דְּלֹאוּ אֵיהוּ מְסַטְרָא דְּאֵילָנָא דְּחַיִּי,
 אֲלֵא מַעֲזַן הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

עֲטוּר, אֲוֹקְמוּהָ מְעַטְרוּ בַּתְּלַמִּידִים. וְאַרְחָה רָזָא, ה' אִיהוּ בּוֹס, מְעַטְרוּ בַּתְּלַמִּידִים בְּאֵת י', דְּאִיהוּ עֲטַרְתָּ עַל ה'. עֲטוּרָה, צְרִיף לְאַעֲטַפָּא רִישִׁיה בְּגִין דְּשְׁכִינְתָּא עַל רִישִׁיה. דְּהָכִי אֲוֹקְמוּהָ מְאִירִי מִתְּנִיתִין, אֲסוּר לְתַלְמִיד חָכָם לְמִיּהָד ד' אֲמוֹת בְּגִלּוּי הָרֹאשׁ. מְשׁוּם (ישעיהו ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שְׁכֵן בְּבִרְכָה, וּבְאֲדַכְרַת שְׁמָא קְדִישָׁא, לְמַהוּי בְּגִלּוּי הָרֹאשׁ.

דָּאת י' מִן יְדוּד, אִיהִי אֲתַעֲטַף בְּאוּר, וְאֲתַעֲבִיד אֲוִיר. (וְהִינּוּ אֲוִירָא דְאַרְץ יִשְׂרָאֵל מִחֻכִּים) בְּגִין דָּאת י' דְּאִיהִי חֲכָמָה בְּאוּר, וְהִינּוּ אוּר דְּאֲתַעֲטַף בִּיהַ בְּד בְּרָא עֲלֵמָא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קד) עוֹטָה אוּר כְּשֶׁלֶמָה. וְהִיא אִיהוּ (בראשית א) יְהִי אוּר יְהִי אֲוִיר. וְאֲוֹקְמוּהָ מְאִירִי סְתָרֵי תוֹרָה, בְּטָרָם נִתְהוּוּהָ כָּל דְּבַר, נִתְהוּוּ הַהוּיּוֹת. וּבְגִין דָּא יְהִי אוּר וְיְהִי אֲוִיר, דְּהוּהָ מְקַדְמַת דְּנָא.

ח"י אֲוֹקְמוּהָ, חִי מִן הַחֲבִית. וְאַרְחָה רָזָא, שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה אִיהִי תְּמִינָאָה דְּסְפִירָאן מִתְתָּא לְעִילָא, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאַת ח', וְאֲתַמַּר בְּהַ (משלי כד) בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת. וְהִינּוּ חֲבִית: ח' בִּי"ת. וּבְגִין דְּאִיהִי חַיִּים, דְּכַתִּיב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהַ, יֵין מִתְּמָן אִיהוּ ח"י. וְדָא אִיהוּ יֵינָא דְּאוּרִיָּתָא. מֵאן דְּאֲשְׁתַּדֵּל בְּהַ, אֲקָרִי ח"י. וְעוּד, צְדִיק ח"י. אִיהוּ חִי מִן הַחֲבִית.

יֵין אִית מְנִיָּה תְּרִין גְּוֹנִין, חָוּר וְסוּמְק. יֵין, ע' אֲנָפִין. הָא ע"ב. וְלִקְבַל תְּרִין גְּוֹנִין דְּיֵין, אִיהִי זְכוּר וְשְׁמוֹר דְּשִׁבְתָּ, וְע' תִּיבִין דְּקָדוּשׁ וְיִכְלָו, הָא ע"ב.

מְלֵא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב בּוֹס (דברים לג) מְלֵא בְּרַפְתָּ יֵין. וְאוּף דְּאִיהוּ מְלֵא מִינָא דְּאוּרִיָּתָא. בְּר גֵּשׁ הָכִי צְרִיף לְמַהוּי שְׁלִים, כְּמָה דָּאתָ אָמַר (בראשית כה) אִישׁ תָּם: גְּבַר שְׁלִים. כְּמוֹ (בראשית לג)

וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֹם, הֵכִי צָרִיךְ לְמַהוּי נִשְׁמָתָא שְׁלִימָתָא, וְלֹא יִהְיֶה
 בָּהּ פְּנִיחַם, (ויקרא כא) דְּכָל אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרָב. אוּף הֵכִי אֵלֶם
 עִם י"ה, הוּא אֱלֹהִים, כְּחוּשְׁבֵּן כּוֹס. (שם י"ה) אִיהוּ מְלֵא, וְהַפּוֹךְ
 אֵלֶם וְתַמְצָא מְלֵא. אִימְתִי. כּד אֵית תַּמְן י"ה. וְהֵינּוּ (שמות יז) כִּי
 יָד עַל כֶּסֶף י"ה. אֲדַנְּי חוּשְׁבֵּינִיה ו"ה. עֲמוּדָא דְאִמְצַעִיתָא מְלֵא מִן
 (תקונים ע' ע"א) תַּרְוּוּיָהוּ. וּבְגִין דָּא שְׂרִיָא עָלֵיהּ אָדָם, דְּהוּא שְׂמָא
 מְפָרֵשׁ.

מְקַבְּלוּ בְּשִׁתֵּי יָדָיו, כְּגוֹנָא דְאוּרֵיָתָא, דְּהוּא בְּתָרִין לוחִין, ה'
 דְּבָרָן בְּלוּחָא חֲדָא, לְקַבֵּל ה' אֲעֲבָעָן דִּיד יְמִינָא. וְה'
 בְּלוּחָא תְּנִינָא, לְקַבֵּל ה' אֲעֲבָעָן דִּיד שְׂמָאלָא. וְאִתֵּיהִבוּ
 בִּימִינָא דְהֵינּוּ בִּיד יָמִין. וּבְגִין דָּא, שְׁנֵי לוחֹת אֲבָנִים הוֹרִיד
 בְּיָדוֹ, וְלֹא בְּיָדוֹ. וְהֵאֵי אִיהוּ דְאִסְהִיד קָרָא, (דברים לג) מִימִינוֹ אִשׁ
 דֵּת לָמוֹ.

וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ, כְּגִין דְּהֵאֵי כּוֹס, דְּאִיהוּ לְקַבֵּל אֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל,
 דְּאִתְמַר בָּהּ, (דברים יא) תָּמִיד עֵינַי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בָּהּ. וְעֵינָיו
 דְּלַעֲיָלָא, אֵינּוֹן שְׁבָעִין סְנֵהֲדָרִין, וּמִשָּׁה וְאִתְרֵן עָלֵיהִו. תְּרִין
 עֵינָיו עֲלָאִין. חַד עֵין יָמִין, וְחַד עֵין שְׂמָאלָא, וְאֵינּוֹן ע"ב, כְּמִנְיָן
 בִּינָן. וְהֵאֵי אִיהוּ רְזָא דְנוֹתֵן כּוֹס עֵינּוֹ.

וּמַגְבִּיהוּ מִן הַקְּרַקַע טַפַּח, כְּגִין דְּאֵת ה' אִיהֵי כּוֹס, כְּעֵי לְסִלְקָא
 לָהּ בְּאֵת י', דְּאִיהֵי טַפַּח, דְּבִיה אִתְּפַתַּחַת ה' בָּהּ
 אֲעֲבָעָן. וּמִשְׁגָּרוּ לְאִנְשֵׁי בֵיתוֹ כְּמַתְנָה, כְּגִין דִּיתְכַרְךָ דְּבֵיתְהוֹ,
 דְּאִיהֵי נְפֶשׁ, דְּאִתְמַר בָּהּ (במדבר יא) נִפְשָׁנוּ יְבֹשָׁה אֵין כּל,
 וְאִתְּבָרַכַת וְאִתְעִבִידַת פְּרִין, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) תְּדַשָּׂא
 הָאָרֶץ דְּשָׂא.

רביעא, לְמַהוּי עַל פְּתוּרִיָּה דְבְרֵי תוֹרָה, דְּלֹא יִתְקַיֵּים בֵּיהּ
 כְּגוּוֹנָא דְעַמֵּי הָאָרֶץ, דְּאִתְמַר עֲלֵיהוּ (ישעיה כח) כִּי כָּל
 שְׁלַחְנוֹת מְלָאוּ קִיָּא צוּאָה. אָבֵל בְּסַתְרֵי תוֹרָה אוֹקְמוּהָ, הַרוּעָה
 לְהַעֲשִׂיר יַצְפִּינָ, יִתְּנָן שְׁלַחָן לַצֶּפּוֹן, הֲרֵי שְׁלַחָן לְשִׁמְאֵלָא, דְּאִיהוּ
 דִּין, בְּעֵי לְקַשְׂרָא בֵּיהּ יְמִינָא, דְּאִיהוּ אוּרִייתָא, דְּאִתְיַהֲבַת
 מַחְסַד, דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, יְמִין הִי.

חֲמִישָׁא, אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מַתְנִיתִין, דְּעָרִיד לְהָאָרֶץ עַל פְּתוּרִיָּה,
 בְּגִין עֲנִיִּים. וְרוּא דְמַלְהָ, בְּגִין דְּעָדְקָה יַאֲרִיד יוֹמוֹי,
 דְּלֹא יִתְקַצְרוּן. כְּגוּוֹנָא דְאוּרִייתָא אִיהוּ אָרִיכוֹת יוֹמִין, בְּתַרִּין
 עֲלִמִין, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאִתִּי לְנִשְׁמַתָּא. אוֹף הֲכִי צָדְקָה,
 אִיהִי אָרִיכוֹת יוֹמִין לְגוּפָא, בְּתַרִּין עֲלִמִין, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (דברים ל) כִּי הוּא תִּיּוֹד וְאוֹרְךָ יִמִּיד. כִּי הוּא תִּיּוֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וְאוֹרְךָ יִמִּיד בְּעוֹלָם הַבָּא. דְּעֲלָמָא דְאִתִּי לְגוּפָא (דף רמ"ו ע"א) לְתַתִּיית
 הַמֵּתִים, דְּלִבְתַּר דִּיִּיקוּם לָא יָמוּת. וּכְגוּוֹנָא דְעֲלָמָא דְאִתִּי יְהִיא
 קָיִים, הֲכִי עֲלָמָא דִּין יְהִיא קָיִים.

שְׁתִּיתָא, שְׁלֹא יְהִיא גְרַגְרָן וּבִלְעָן עַל פְּתוּרִיָּה דְמַלְכָא, כְּגוּוֹנָא
 דְּעֵשׂוּ דְאָמַר (בראשית כה) הֲלַעֲיִטְנִי, אֲרַח הֲלַעֲטָה, אֲלֹא
 בְּאֲרַח טְחִינָה. אוֹף הֲכִי, מֵאֵן דְּאִפִּיק מְלִין דְּעֲלוֹתִין אוּ
 דְאוּרִייתָא מְפּוּמוֹי, בְּעֵי לְאִפְקָא לֹון בְּהַטְחָנָה שְׁלָמִים, וְלֹא
 בְּהַלְעֲטָה חֲסָרִים. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא בְּגִין סְפָנָה דְשִׁמְא יְקָדִים קָנָה
 לוֹשֶׁט.

שְׁבִיעָא, מִים אַחְרוּנִים. וְאוֹקְמוּהָ, מִים ראשונים מְצוּה.
 וְאַחְרוּנִים חוֹבָה. וְאַמְצַעִים רְשׁוּת. מִים ראשונים
 צָרִיד לְסַלְקָא אַצְבָּעוּ, בְּגִין דְּלֹא יְהִדְרוּן מְשַׁקִּין וַיִּטְמְאוּ אֶת

הַיָּדִים. וְאִית מִרְבָּנָן דְּאִמְרֵי, דְּאֶחְרוּנִים מְשׁוּם מְלַח סְדוּמִית,
שְׁלֵא תִסְמַא אֶת הָעֵינַיִם. וְאִי הָכִי אֶפְקִין לֹון מְחֻבָּא. וְסִתְרֵי
מִלִּין, אֵלִין דְּאִמְרוּ עָלֵיהוּ חוּבָה, וְלֹאוּ אֶרַח אֶרְעָא לְסִתְרָא
גְּאוּנִים מְלִין, (ס"א מֵאֵלִין דְּאִמְרֵי עָלֵיהוּ) אֵלָא דְּאִתְקַרֵי עָלֵיהוּ, (דְּבָרִים יז)
עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךְ.

וְלֹא עוֹד, אֵלָא דְּאִמְרוּ עָלֵיהוּ ג' קְדוּשׁוֹת, הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב,
(וִיקְרָא יא) וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים. וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם אֵלּוּ מִים
רֵאשׁוֹנִים. וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים אֵלּוּ מִים אֶחְרוּנִים. כִּי קְדוּשׁ, זֶה שְׁמֹן
עֶרֶב. אֲנִי יְיָ, זֶה בְּרָכָה. וְאֶמְצָעִים, בֵּין גְּבִינָה לְבֶשֶׂר. וּבְגִין דָּא,
וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יְיָ. וְכַאֲיִן עֲמָא,
דְּמֵאֲרִיהוּן יִשְׁוִי לֹון לְגַבִּיהָ.

אוּף הָכִי וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם, בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ. מִים רֵאשׁוֹנִים דְּזָרַע בְּר
נֶשֶׁ, מְצוּחָה. אֶחְרוּנִים דְּנוֹקְבָא, חוּבָא. וְאֶמְצָעִים קָא רְמִיז,
וּכְגִבְיָנָה תְּקַפִּיאֲנִי. הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב, (אִיּוֹב י) הֲלֹא כַחֲלָב תִּתִּיכְנִי
וּכְגִבְיָנָה תְּקַפִּיאֲנִי. וְהֵאֵי אִיהוּ דְּקָא רְמִיז, בֵּין גְּבִינָה לְבֶשֶׂר,
דְּאִתְמַר בֵּיהּ (אִיּוֹב י) עוֹר וּבֶשֶׂר תִּלְבִּישָׁנִי.

תְּמִינָאָה, לְשִׁלְשָׁה עֲרִיךְ כּוּס. אֲמָאִי. בִּינָה אִיהִי תְּלִיתָאָה מְעַשָּׂר
סְפִירָאן, מְעִילָא לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא פְּחוּת מְשִׁלְשָׁה לָא
עֲרִיךְ כּוּס. (ד"א) לְשִׁלְשָׁה עֲרִיךְ כּוּס, קָא רְמִיז קְדוּשָׁה לְךָ יִשְׁלֵשׁוּ.
וְלֹא עוֹד, אֵלָא דְּאוּרִייתָא לָא נְחִתָּא פְּחוּת מַג', כְּהַנִּים, לְוִים,
יִשְׂרָאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. בְּיַרְח תְּלִיתָאִי, בְּיוֹם
תְּלִיתָאִי. וְדָא בִּינָה, יְד"ו. וּבְגִינָה אִתְמַר, שְׁלֹשׁ מְשֻׁמְרוֹת הַיּוֹ"י
הַלְלִיָּהּ. מְלָכוֹת ה' רְבִיעִית, עָלָה אִתְמַר אַרְבַּעַה מְשֻׁמְרוֹת הַיּוֹי
הַלְלִיָּהּ. וְש' דְּתַלְת עֲנַפִּין לְקַבֵּל תַּלְת מְשֻׁמְרוֹת. וְ דְּאַרְבַּע
עֲנַפִּין, לְקַבֵּל אַרְבַּעַה מְשֻׁמְרוֹת.

תְּשִׁיעָאָה, כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, רְבִיעִית לּוּג, וְשִׁיעוּרָא דִּילִיָּה, לְקַבֵּל
ה', רְבִיעָאָה דְשֵׁם יְדוֹ"ד. עֲשִׂירָאָה, בְּעֶשְׂרָה אוֹמֵר
נְבִירָךְ לְאַלְהֵינוּ. וְשְׁכִינְתָא תְּתָאָה, אִיהִי רְבִיעִית, וְעֲשִׂירִית.
רְבִיעִית לְשֵׁם יְדוֹד. עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירִין. דְּאֵינוּן יוֹ"ד ה"א וְא"ו
ה"א. וְכַמְּה צְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְנִטְרָא גְרַמִּיָּה, דְּלֹא לְזֵרוּק מְלִין אֲלִין
בְּאַתָּר דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ. כְּמוֹ מֵאן דְּזִרִיק גְּהֶמָא. כֹּל שְׁכֵן מֵאן דְּזִרִיק
גְּהֶמָא דְּאוֹרִייתָא, לְבַר מְפִתּוּרִיָּה, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא. דְּאַתְמַר בָּהּ,
(יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלֶחֶן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, תִּלְתַּת אֵינוּן דְּגְרַמִּין בִּישׁ לְגְרַמִּיָּהוּ.
תִּרִין בְּהֵאִי עֲלֵמָא, וְחַד בְּעֲלֵמָא אַחְרָא, וְאֲלִין
אֵינוּן: מֵאן דְּלֵיִט גְרַמִּיָּה, דְּתַנִּינָן חַד מְמַנָּא אֶתְפַּקֵּד
קַמִּיָּה דְּבַר נֶשׁ, וּבְשַׁעְתָּא דְּלֵיִט גְרַמִּיָּה הֵהוּא בַּר נֶשׁ,
הֵאִי מְמַנָּא, וְשִׁבְעִין אַחְרָנִין דְּמְמַנָּן תְּחוּתִיָּה, נִטְלִין תְּהִיא
מְלָה, וְאִמְרִי אֲמֵן, וְסִלְקִי לָהּ לְעֵילָא, וְדֵיִנִּין לָהּ, וְאִיהוּ
רְדִיף אֲבַתְרִיָּה, עַד דְּעֵבִיד לִיָּה, וְאֲשֻׁלִּים לִיָּה תְּהוּא מְלָה.
מֵאן לָךְ רַב מְמַשָּׁה, דְּאִמַּר (שמות לב) וְאִם אֵין מְחַנִּי נָא
מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ, וְאִמַּר לְצוּרְךָ, וְאָף עַל גַּב
דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵבִיד רְעוּתִיָּה, עִם כָּל דָּא לָא
אֲשִׁתְּזִיב מְעוּנִשָּׁא, וְהֵא אֶתְמַר דְּלֹא אֲדַכֵּר בְּפִרְשֵׁת וְאַתָּה
תְּצִוָּה, וְאַתְמַחִי מִתְּמָן. וְהֵא אוֹקְמוּנָה. מֵאן לָן רַב מְדוּד
מְלָכָא, דְּאִמַּר (תהלים לט) אֲמַרְתִּי אֲשִׁמְרָה דְּרַכִּי מִחֲטוּא

בְּלוֹשׁוֹנֵי אֲשֶׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעוֹד רָשָׁע לְנִגְדֵי, מֵאִי
בְּעוֹד רָשָׁע לְנִגְדֵי. הֵהוּא מְמַנָּא דְאִתְפְּקֵד עַל דָּא, וְנָטִיל
הֵהִיא מְלָה לְאַבְאָשָׁא לִיה לְבַר נָשׁ.

וְחַד מֵאֵן דְּזָרִיק נְהֵמָא, אוּ פִירוּרִין דְּנֵהֵמָא בְּאַרְעָא, וְקָא
עָבִיד בֵּיה זְלוּלָא, כְּמָה דְאִתְמַר. הֵנִי תְרִי בְהֵאִי
עָלְמָא. וְחַד בְּהֵהוּא עָלְמָא, מֵאֵן דְּאוּקִיד שְׂרָגָא בְּמוּצְאֵי
שַׁבַּת, עַד לָא מָטוּ יִשְׂרָאֵל לְקִדּוּשָׁא דְסֻדְרָא, בְּגִין דְּקָא
מְחַלְל שַׁבְּתָא, וְגָרִים לְנוּרָא דְגִיְהֵנָם לְאַתּוּקְדָא, עַד לָא
מָטָא (דף רמ"ו ע"ב) זְמַנִּיה.

חַד דְּיוֹכְתָא אִית בְּגִיְהֵנָם, לְאִינוּן דְּקָא מְחַלְלֵי שַׁבְּתָא.
כִּיּוֹן דְּאִיהוּ אוּקִיד שְׂרָגָא עַד לָא מָטָא זְמַנִּיה, חַד
מְמַנָּא אִית בְּגִיְהֵנָם בְּמוּצְאֵי שַׁבַּת, וְאוּקִיד בְּקִדְמִיתָא
לְהֵהוּא דְּיוֹכְתָא, וְאִמַר הֵאִי דְּיוֹכְתָא דְּפִלְנִיָא. וְכֹל חֵיִיבִין
דְּגִיְהֵנָם, מְסִיִיעֵי לְאוּקְדָא הֵהוּא דְּיוֹכְתָא. הֵהוּא מְמַנָּא
קְאָרִי וְאִמַר, (ישעיה כב) הִנֵּה יִי מְטִלְטֵלְךָ טִלְטֵלָה גָבֵר וְעֵטְךָ
עָטָה. חֵיִיבִין דְּגִיְהֵנָם אִמְרִי, (ישעיה כב) כִּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת
יָדַיִם שָׁמָּה תָמוּת וְגו'. בְּגִין דְּאִיהוּ גָרִים לוֹן לְאַתּוּקְדָא,
עַד לָא מָטָא זְמַנִּיהוּ. הָא לֹן תִּלְתָּא, דְּגִרְמֵי בִישׁ
לְגִרְמֵייהוּ, כְּמָה דְאִתְמַר.

השלמה מההשמטות (סימן יב)

(בראשית כ"ח) וַיַּחְלֹם וְהִנֵּה סוּלָם, דָּא צְלוּתָא. מְצַב

אַרְצָה, דְּמַצְלִין בְּנֵי נֶשֶׁא לָהּ בְּאַרְעָא דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא
 וּמִטָּאָת לְשָׁמַיָּא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר
 (מלכים א' ח) וְאִתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְרוּזָא דְּמִלָּה (תהלים ח) ה'
 אֲדוֹנֵנוּ מִה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוֹדֵךְ עַל
 הַשָּׁמַיִם.

וּבְזִמְנָא דְּמוֹדַע לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׂכִינְתָּא
 דְּסֻלְקָא בְּהֵיא צְלוֹתָא. מִיַּד (בראשית כ"ח) וְהִנֵּה
 מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיורְדִים בּוֹ, בְּהֵוּא בַר נֶשֶׁ.
 כּוּלְהוּ פִתְחִין גְּדַפְיֵיהוּ לְקַבֵּל שְׂכִינְתָּא (בְּהֵיא) בְּהֵוּא
 צְלוֹתָא. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנִיָּהֶם וְכַנְפֵיהֶם
 פְּרוּדוֹת מְלֻמְעָלָה. וְהֵאֵי אִיהוּ עוֹלִים שְׂכִינְתָּא עַל
 גְּדַפְיֵיהוּ. וְיורְדִים בּוֹ, מֵאֵי בּוֹ, בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית עַלְיֵיהוּ לְקַבֵּל שְׂכִינְתָּא,
 וּמִתְיַיְחַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹ (בְּהֵיא) בְּהֵוּא
 צְלוֹתָא. דְּשְׂכִינְתָּא אִיהִי מְצוּה פְּלִילָא מִשֵּׁם הוּי"ה,
 יְהו"ה אִיהִי חַיָּה דִּילֵיהּ, וּמְצוּה בְּלָא מַחְשָׁבָה לִית לָהּ
 סְלִיקוּ.

וּמַחְשָׁבָה אִיהוּ אָדָם יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, תְּפִאָרַת
 מְצוּה, מְלָכוֹת פְּלִילָא מֵאַרְבַּע חִיוּן
 דְּמִרְכַּבְתָּא פְּלִילָא מֵאַרְבַּע אַתּוּן אִיהִי נוֹקְבָא דִּילֵיהּ
 אַנְפִּין דִּילֵיהּ, אַנְפִּי רַחֲמֵי. בְּגִינָה אַמִּינָא, (שמות ל"ג) אִם
 אֵין פְּנִיךְ הוֹלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

וּמִסְטָרָא דְצַדִּיק אֲתַקְרִי אַחורוּי, תִּיהַ פְּלִילָא ח"י
 חוּלְיִין דְּאֵינוּן מֵאָחור דְּבֵר נָשׁ לְקַבֵּל ח"י
 נְעוּעִין דְּלוּלָב דְּדוּמָה לְשִׁדְרָה דְּבֵיהַ ח"י חוּלְיִין. אִיהוּ
 אַחור לְעוּבְדָא דְּבִירָא שִׁית, וְקָדָם לְמַחְשָׁבָה דְּאֲתַמַּר
 בַּה, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה. מָה לָּאוּ הָכִי בְּאָדָם, דְּעֵץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרַע דְּאִיהוּ אַחור לְמַעֲשָׂה וְקָדָם לְפּוֹרְעָנוּת.
 קָמוּ תַנָּאִים וְאַמּוֹרָאִים וְאַמְרוּ, רַעֲיָא מְהֵימְנָא,
 יְתַקְיִים בְּךָ הָאִי קָרָא (ישעיה ס"ב) אַל תַּתְּנוּ דְּמֵי לוּ.

דְּהָא עֲלָאִין וְתַתָּאִין מְקַנְנִין בְּצוּלְמָא דִּידְךָ. מִשִּׁירְיִין
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאֵינוּן מְמַתִּיבְתָא עִילָאָה
 וּמִשִּׁירְיִין דְּמִטְרוּנִיתָא דְּאֵינוּן מְמַתִּיבְתָא תַתָּאָה, עֲלֵךְ
 אֲתַמַּר (בראשית כ"ח) וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים וְגו'. בְּךָ סִלְקִין
 מִשִּׁירְיִין דְּשְׁכִינְתָא בְּצִלוֹתָא דִּילְךָ, וְנַחְתִּין מִשִּׁירְיִין
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא
 בְּכַמָּה שִׁירִין וְנִיגוּנִין בְּצִלוֹתָא. וְאַנְתָּ הוּא קָרִיבוּ
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצִלוֹתָא דִּילְךָ דְּאִיהִי קָרְבְּנָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהַ.

(במדבר כ"ח) בְּצוֹ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת קָרְבְּנֵי לַחֲמֵי דְּתַקִּינוּ
 מְאָרִי מִתְּנִיתִין קָרְבְּנִין בְּצִלוֹתָא מִסְטָרָא דִּימִנָּא,
 דְּתַמָּן אִישׁ חֶסֶד כְּהֵן. וְתַקִּינוּ זְמִירוֹת דְּאֵינוּן שִׁיר
 דְּלוּיִם אֲבַתְרִייהוּ מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה. וְהוּד דְּרָגָא דְּהוּד

מִלְכָּא אַתְקֻשֵׁר בְּשִׁמְאַלָּא. וְאַהֲרֹן דְּדַרְגָּא דִּילֵיהּ נְצִיחַ
אַתְקֻשֵׁר בְּחֻסְדָּא. הֵדָּא הוּא דְכָתִיב (תהלים ט"ז) נְעִימוֹת
בִּימִינֶךָ נֹצַח.

לְבַתֵּר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דִּיחֻדָּא, כֻּלֵּיל בְּרָכוּ וְקְדוּשָׁה,
אִיהוּ קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ, וּבְרָכָה מְסֻטְרָא
דִּימִינָא. הֵדָּא הוּא דְכָתִיב (במדבר ו) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל
בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְקְדוּשָׁה מְסֻטְרָא דְלוּיִם עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא קְשׁוּר
יְמִינָא וּשְׁמַאַלָּא, וְאִיהוּ קְשׁוּרָא דְתַפְּלִין
דִּירִישָׁא דְאִיְהִי אִימָא עֵילָאָה תַּפְּלִין עַל רִישֵׁיהּ, כְּמָה
דְּאוּקְמוּהּ מְאִירִי מִתְנִיתִין בְּתַפְּלִי דְמְאִירִי עֲלֵמָא, מָה
כְּתִיב בְּהוּ. וְאִיהוּ קְשׁוּרָא דְתַפְּלִין דִּיד דְאִיְהִי שְׁכִינְתָּא
תַּתָּאָה וְהֵאֵי אִיהוּ דְאוּקְמוּהּ מְאִירִי מִתְנִיתִין, הֲרָאָהוּ
לְמֹשֶׁה קְשׁוּר שֶׁל תַּפְּלִין. שׁ שֶׁל תַּפְּלִין מֹשֶׁה, כֻּלֵּיל
תַּלְתַּת עַנְפִּין דְּאַבְהֹן לְעֵילָא, דְתַקִּינוּ תַּלְתַּת צְלוֹתִין
דְּאִינוּן סִימֵן שִׁמְ"ע, דְּאִיְהִי שְׁחַרִי"ת מְנַח"ה עֲרַבִי"ת,
מ"ה דִּילָךְ צְלוֹתָא דְשִׁבְתָּ דְאַתְמַר בֵּיהּ (בראשית א) וַיְרֵדוּ
בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּגו'.

וְאַנְתָּ כֻּלֵּיל מְרַכְבָּה תַּתָּאָה דְאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה וְאַדָּם
קְדַמָּאָה לְעֵילָא וּבֵת זְוִיגִיָּה לְתַתָּא, אִם כֹּל ח"י
דְּאִיהוּ צְדִיק חֵי עֲלָמִין. וּבְגִין דָּא אַהֲרֹן אָף עַל גַּב

דְּאִיהוּ יְמִינָא אוּקְמוּהּ רַבְּנָן בֵּיהּ, אֶהְרֵן שׁוֹשְׁבֵינָא
דְּמִטְרוֹנִיתָא.

יַעֲקֹב אִיהוּ כְּלִיל תְּלַת אַבְהֵן דְּבֵיהּ רְכִיב אָדָם
קְדָמָאָה, דְּלָאוּ לְמַגְנָא אוּקְמוּהּ מְאָרִי
מִתְנִיתִין, שׁוֹפְרִיהּ דְּיַעֲקֹב כְּשׁוֹפְרִיהּ דְּאָדָם קְדָמָאָה.
אֲמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהֵימְנָא חֲזִינָן דְּכַפְּל
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמֵךְ. וְאֲמַר, מִשָּׁה מִשָּׁה,
לְאַכְלִלָּא לָךְ בְּמִרְכַּבְתָּא עֵילָאָה וּבְמִרְכַּבְתָּא תַתָּאָה,
לְאַכְלִלָּא בְּךָ אָדָם קְדָמָאָה מְסִטְרָא דְאַבְהֵן, וְלְאַכְלִלָּא
בְּךָ חַוָּה מְסִטְרָא דְאַהֲרֹן דָּוִד וְשְׁלֹמֹה. לָמָּה לֹא כָּפַל שֵׁם
יַעֲקֹב הַכִּי.

אֲמַר לִיהּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא בְּגִין, דְּקָרָא לִיהּ יַעֲקֹב
וְיִשְׂרָאֵל. יַעֲקֹב לִישָׁנָא דְעַקֵּב דְּהֵיִינוּ נוֹקְבָא.
דְּאַתְמַר, עַקְבוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן הִיָּה מְכַהָה גְּלַגֵּל
חַמָּה. וְאַתְקַרִּי יִשְׂרָאֵל דְּתַמָּן רֵאשׁ דְּכוּרָא, רִישָׁא
לְנוֹקְבָא דְּהֵיִינוּ עַקֵּב. וְהֵאֵי אִיהוּ דְּאֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְחַוָּיָא, (בראשית ג) הוּא יְשׁוּפְךָ רֵאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפְנוּ
עַקֵּב. וְדָא גַרְם שְׁכִינְתָּא בְּגִלוּתָא דְּאַתְמַר בְּהּ, (משלי כ"ב)
עַקֵּב עֲנוּה יִרְאֵת ה'.

חַדִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחֵדוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין וְאֲמַרוּ, פּוּמָא
דְּשְׁכִינְתָּא סִינִי, מֵאן יְכִיל לְמִיקָם (קמ"י) פּוּמָךְ

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ מִמְּלָלִין בֵּיהּ וְשִׁתִּין
 רַבּוּא דְּמְתִיבְתָא עֵילָאָה וְשִׁתִּין רַבּוּא דְּמְתִיבְתָא תַתָּאָה
 מִמְּלָלִין בֵּיהּ עַל פּוּמְךָ. וְעַלְךָ אֲתִמֵּר, וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי
 אֱלֹהִים עוֹלָיִם וְיוֹרְדִים בּוֹ.

דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה סוּלָם, פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סִינֵי
 דָּא סוּלָם וְאִיהוּ קָל וְרוּזָא דְּמִלָּה הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל
 ע"ב ק"ל ע"ב, יו"ד ה"י וי"ו ה"י. וְעוּד ע"ב י', י"ה,
 יח"ו, יחז"ה. ק"ל יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו,
 יו"ד ה"א וא"ו ה"א. אֲתוּוֹן קַדְמָאִין סְלָקִין לְע"ב
 אֲתוּוֹן, וְאִינּוֹן תּוּלְדִין דִּילְהוֹן סְלָקִין ק"ל. ע"ב ק"ל
 סְלָקִין (ש"ז ע"א) מָאֲתָן וְתִרִין פְּחוּשְׁבָן ב"ר. וְאַנְתָּ הוּא
 רַעִיא מְהִימְנָא, עַלְךָ אֲתִמֵּר (תהלים ב) נִשְׁקוּ בַר. וְאַנְתָּ
 רַב לְתַתָּא רַבָּן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל רַבָּן דְּמִלְּאֲכִי הַשָּׂרַת,
 בָּר לְעֵילָא, בָּר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ.

אֲתִמֵּר לְגַבֵּי דְּוֹד (שמואל ב י"ד) גַּם יִי הָעֵבִיר חֲטָאתְךָ לֹא
 תָּמוּת, בְּהֵאִי גַם אֲתַכְפֵּר דְּוֹד. וְהֵאִי אִיהוּ
 שִׁיעוּרָא דְּחֻלָּה, מ"ג בִּיצִים וְתוֹסַפֶּת חוֹמֵשׁ בִּיצָה, רַמִּיז
 (ויקרא ה) וְחֲמִישִׁיתוּ יוֹסֵף עֲלָיו.

זַכָּאָה צְלוּתָא דְּנַפְקָא מִפּוּמְךָ, כְּגוּוּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא נְחִית עַל טוּרָא דְּסִינֵי וְאֲתִמֵּר בֵּיהּ (דברים כ"ט)
 כִּי אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֹה וְגו'. הֲכִי בָר (בד) אַנְתָּ תִשְׁתַּדַּל

בְּאוֹרֵייתָא וְצִלוֹתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּנִישׁ עֲלָאִין
 וְתַתְּאִין וְכֹל אֵינוֹן נְשַׁמְתִּין דְּהוּוּ וְכֹל דְּעֵתִידִין לְמַהוּי
 וְכֹל מְשִׁירִין דְּמִלְאָכִים וְנַחֲתִית בְּצוּלְמָא דִּילָךְ לְקַבְּלָא
 צִלוֹתָא דִּילָךְ וְאוֹרֵייתָא דִּילָךְ. בְּגִין דְּמַחְשַׁבְתָּא דִּילָךְ
 לִיַּחְדָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ בְּכֹל מְשִׁירִין
 דִּילִיָּה עֵילָא וְתַתָּא בְּאוֹרֵייתָךְ וּבְצִלוֹתָךְ.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַחְשַׁבָּה טוֹבָה מִצְרַפָּה לְמַעֲשָׂה.

וּכְגֻוּנָא דְּאִיהוּ אָמַר אָנְכִי, וְכֹלְהוּ אָמְרוּ (שמות

כ"ד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד לְכֹל
 מְשִׁירִין דִּילִיָּה דְּכֹלְהוּ שְׁתַּקִּין וְשַׁמְעִין לְמִלוּלָךְ, בְּגִין
 דְּרַעוּתָךְ בְּהוֹן לִיַּחְדָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ
 בְּכֹל מְשִׁירִין דִּילִיָּה.

וְכֹל מָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַבְטַח לְמַעַבְד לָךְ כַּמָּה
 טְבִין דִּלִּית לֹון סוּף, כְּלָהוּ אָמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע.

וּבְגִין דָּא (תהלים ק"ג) בָּרְכוּ ה' מִלְּאָכִיו גְּבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי
 דְּבָרוֹ לְשִׁמוּעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ, וְאַתְתַּקַּף בָּךְ. דִּהָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ וְכֹל מְשִׁירִין דִּילִיָּה אֶסְתַּכְּמוּ
 לְמַעַבְד כָּל רַעוּתָךְ וַיִּתִּיר, מָה דְּאִיהוּ כְּתוּב עַל יְדָךְ.
 וְלֹא נִפִּיל מְלָה זַעֲיָרָא מִכְּתִיבַת יְדָךְ דִּלָּא אַתְקַיִים.

זַכָּאָה בַר נָשׁ דְּמֵאֲרִיהָ חָשִׁיב לִיָּה כְּגוּפִיהָ וְעֶבֶד לִיָּה
 יִקְרָא כְּדִיוִקְנִיהָ לְמַהוּי שְׁקִיל מִלּוּלִין דְּפּוּמוּי

בְּאוֹרֵייתָא וְצִלוֹתָא כְּמִלּוּי בְּטוֹרָא דְסִינֵי. וְלִית חַד
 דְּפִתַח פּוּמוּי לְקַטְרָגָא לִיָּה אֶלָּא כְּלָהּוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין
 בְּאַסְפְּמוּתָא חֲדָא וּבְרַעוּתָא חֲדָא: (עד כאן מזהה שמטות)

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא דוכתינן וכו' עד על אתוןן (נדפס בספר ויקרא דף ט"ז ע"ב)

דְּבַר אַחַר (בראשית כח) וַיַּחְלֹם וְהִנֵּה סֹלֶם, רַעֲיָא מְהִימְנָא,
 מַה ל' אֶסְתִּלַּק עַל כָּל אַתּוּון, הֲכִי אַתְּ עֲתִיד
 לְאַסְתִּלַּקָּא עַל כָּל בְּרִיִּין. בְּגִין דְּאַסְתִּלַּק לְשִׁמָּא דִּיּוֹד
 ה"י וְא"ו ה"י. דְּבִיָּה י"י, דְּחֻשְׁבְּנִיָּה ל'. דְּבִקְדָמִיתָא
 הוּיָת בְּשֵׁם יוֹד ה"א וְא"ו ה"א, דְּאִיְהוּ יֵאָאָא, בִּי"ג
 מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, דְּאִינּוּן אַחַד. כְּעַן תְּסַתְּלַק בְּאֵל, דְּאִיְהוּ
 י"א י". דְּתֵרִין שְׁמָהֶן סְהַדִּין, הֵלָּא אֵל אַחַד בְּרֵאֲנוּ. הֲדָא
 הוּא דְכַתִּיב, (מלאכי ב) הֵלָּא אֵב אַחַד לְכָלְנוּ הֵלָּא אֵל אַחַד
 בְּרֵאֲנוּ.

וּבְג' יוֹדִין אֵלִין, יִתְקַיִּים בְּךָ, (ישעיה נב) יְרוּם וְנִשָּׂא וְגִבָּה
 מְאֹד, בְּמִ"ה. דְּהֲכִי סְלִיק מְאֹד, לְחֻשְׁבְּן אַד"ם.
 וּבְהַפּוּךְ אַתּוּון, מְאֹד הוּא אַדָּם. יְרוּם: בְּאַרְבַּע אַנְפִּין
 דְּאַרְיָה, דְּאִינּוּן (במדבר ו) יְבָרְכֶךָ יְדוֹד. וְנִשָּׂא: בְּאַרְבַּע
 אַנְפִּין דְּשׁוּר, דְּאִינּוּן יֵשָׂא יְדוֹד בְּשִׁמְאֵלָא. וְגִבָּה מְאֹד:
 יָאֵר יְדוֹד, בְּאַמְצָעִיתָא. וְדָא יוֹד הִי וְאוּ הִי, יֵשָׂא יְדוֹד
 פְּנִיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם. רְבִיעָאָה יְדוֹד, וְשִׁמוּ אַתְּ
 שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

מִסְטָרָא דִּימִינָא, אֶתְקַרִּיאת אָבִין. וְכִמָּה אָבִין מְפוֹלְמִין
 יְקִירִין אֲשֶׁתְּכַחוּ מְנָה, דְּמַנְיֵיהוּ מִיָּא דְאֹרִייתָא
 נְפֻקִין. וּבְגִינֵיהוֹן אֶתְמַר, אֶמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידֵיו
 כְּשֶׁתִּגִּיעוּ לְאָבְנֵי שִׁישׁ טְהוֹר אֵל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם שְׁמָא
 תִּסְתַּכְּנוּ בְּנַפְשְׁכֶם. לָא תִימְרוּן דְּאִינוּן מִיָּם, מִיָּם מִמֶּשׁ.
 מְשׁוּם (תהלים קא) דְּוִבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֹגַד עֵינַי. דְּאֵלִין
 מִיָּם, דָּא אֹרִייתָא, דְּאֶתְמַר בָּהּ (משלי ו) וְתוֹרַה אֹר. וּבְגִין
 דְּהֵאִי נְהוֹרָא נְבִיעַ בְּמַבּוּעָא דְּמִיָּא, (ישעיה נח) אֲשֶׁר לֹא
 יִכְזָבוּ מִימֵיו, אֶתְקַרִּי מִיָּם.

וּמִסְטָרָא דְּשְׁמָאלָא, הֵאִי אָבִין דְּאִיְהִי י', אֶתְקַרִּי גַּחְלַת.
 וּמִתְמַן עֶשֶׂר סְפִירָן כְּשֶׁלְּהֶבֶת קְשׁוּרָה בְּגַחְלַת.
 וְאִית לָהּ ד' גְּוֹוִינִין, (ועשרה) אִינוּן, יוֹד הֵא וְאוּ הֵא. יְדוֹ"ד.
 וְאִיְהִי יַד הַגְּדוֹלָה בִּימִינָא, יַד הַחֲזָקָה בְּשְׁמָאלָא, עֲמוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא, מִתְמַן אִיְהִי יַד רַמָּה, כְּלִיל מִמ"ב גְּוֹוִינִין.
 וּבְגִין דְּאִיְהִי מִסְטָרָא דִּימִינָא אָבִין, וּמִסְטָרָא דְּשְׁמָאלָא
 גַּחְלַת, בָּהּ נְטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נּוֹקְמָא,
 מִישְׁמַעְעָל וְאָדוּם, דְּאִינוּן אִישִׁין נּוֹכְרָאִין, וּמִיָּם
 הַיְדוּוֹנִים. וּמִמְנָן דְּלְהוֹן סְמָאל וְנַחֲשׁ. סְמָאל אֲשָׁא
 דְּגִיְהֶנָּם, מְמוּנָה עַל אוּמָה דְּעֶשׂוֹ. נַחֲשׁ מְמוּנָה עַל אוּמָה
 דִּישְׁמַעְעָל, וְאִיְהוּ רַהֲב דְּמִמְנָא עַל מִיָּא.

בִּימִינָא דְּאֲבֵרָהֶם, דְּדַרְגִּיָּה חֶסֶד, נְטִיל נּוֹקְמָא

מִיִּשְׁמַעְאֵל, וּמִמְנָא דִּילִיָּהּ. וּבִשְׁמַאֲלָא דִּיצְחָק, דִּדְרָגִיָּה
פַּחַד, נְטִיל נּוֹקְמָא מֵעֲשׂוֹ, וּמִמְנָא דִּילִיָּהּ. בְּתַרִּין מְשִׁיחִין,
דְּאִינוּן חַד מִימִינָא, מְשִׁיחַ בֶּן דְּיֹד. וְחַד מִשְׁמַאֲלָא, מְשִׁיחַ
בֶּן יוֹסֵף. וּבְדִרְגָא דִּיעֵקֵב, דְּאִיְהִי לְקַבְּלִיָּהּ, בְּרֹזָא (בראשית
מח) דְּשִׁכַּל אֶת יָדָיו (כִּי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר). אַרְיָה לְשְׁמַאֲלָא. שׁוֹר
לְיַמִּינָא, דִּישְׁמַעְאֵל. בְּגִין דִּיהוּדָה גָּלָה בְּעֲשׂוֹ, אֲשֶׁתִּכַּח
יַמִּינָא דְקַדּוּשָׁה, עִם שְׁמַאֲלָא דִּיעֲשׂוֹ. וּשְׁמַאֲלָא דְקַדּוּשָׁה
עִם יַמִּינָא מִסַּאבָּא דִּישְׁמַעְאֵל, (בראשית מט) עַד כִּי יָבֹא
שִׁילָה, רַעֲיָא מְהִימָנָא, בְּדִרְגִיָּה תַּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, נְטִיל
נּוֹקְמָא מֵעֵרֵב רַב.

בְּתַלְת דְּרָגִין אֵלִין, יִפְקוּד (נ"א יִפְקוּד) כְּהַנִּים לְוִיִּם
וְיִשְׂרָאֵלִים, מִן גְּלוּתָא. וּבַהוּן נְטִיל נּוֹקְמָא,
מֵעֲשׂוֹ וְיִשְׁמַעְאֵל וְעֵרֵב רַב. כְּגֹוּנָא דִּיעֵרֵב רַב מְעוּרְבִין
בְּעֲשׂוֹ וְיִשְׁמַעְאֵל, הָכִי יַעֲקֹב מְעוּרֵב בְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק,
עֵרוּב דִּתְרוּוִיָּהּ. וְהָכִי מִתְעַרֵּב שִׁילָה, עִם מְשִׁיחַ בֶּן דְּיֹד
וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְיִהְיֶה שְׁלֵשֶׁת דִּתְרוּוִיָּהּ, כְּהֵוָּא זְמַנָּא
דְּחֹזָא בְּלַעַם בְּנְבוּאָה דִּילִיָּהּ, דְּהָכִי מִתְקַשְׁרִי תַרִּין מְשִׁיחִין
בְּרַעֲיָא מְהִימָנָא, בְּתַלְת אַבְהָן, בְּגְלוּתָא בְּתַרְאָה.
פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אֶוֹן בִּיעֵקֵב וְלֹא רָאָה עָמַל
בְּיִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ. וְכֹלָא
לְקִיָּמָא קָרָא, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים אֶקְבְּצֶךָ. כְּהֵוָּא

זְמַנָּא מִתְבָּרִין קְלִיפּוֹת, דְּהוּוּ מְסַחְרִין לְשְׁכִינְתָּא. מִיַּד
 אֲתַגְלִיֵּיא אֲבָנָא חֲדָא מִתְלַת אֲבָנִין, דְּאִינוּן סְגוּלְתָּא.
 דְּעַלְיֵיהוּ אֲתַמַּר, (יחזקאל א) וַיְהִי בְּשִׁלְשִׁים שָׁנָה, וְאִינוּן יֵי
 בְּרַבִּיעִי, אֲבָנָא רַבִּיעָאָה. (דף רמ"ז ע"א) בְּחַמְשָׁה לַחֲדָשׁ, אֲבָנָא
 חֲמִשָּׁאָה. לְקַבְלֵייהוּ, (שמואל א יז) וַיִּקַּח דָּוִד חֲמִשָּׁה חֲלוּקֵי
 אֲבָנִים מִן הַנַּחַל. וְאִינוּן לְקַבְלֵייהוּ חֲמִשׁ תֵּיבִין, דְּאִינוּן
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְדוּד אֱלֹהֵינוּ יְדוּד.

(יחזקאל א) וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה, דָּא שְׁכִינְתָּא, בְּהַ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אַחַד. ו' בְּתוֹסַפֵּת וְאֲנִי, הוּא נֶהָר, צְדִיק
 חַי עַלְמִין. (בראשית ב) וְנֶהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן,
 מֵאֵי עֵדֶן. דָּא בִּינָה, נֶהָר דְּנַפְיָק מִנָּה, דָּא ו', בֶּן יִ"ה,
 דְּרֵגָא דְרַעֲיָא מְהִימְנָא, וְרַעֲיָא מְהִימְנָא, נַפְיָק מֵאִמָּא
 עֲלָאָה, וְאֲתַפְּשֵׁט בְּשִׁית סְפִירָאן עַד צְדִיק, וּמִנִּיהּ אֲשֻׁקֵי
 לְגַנְתָּא (דעֵדֶן), דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.

מֵאֵי כַּבָּ"ר. כ', כְּתָר. ב', בִּינָה. ר', רֵאשִׁית חֲכָמָה. כְּתָר
 בִּימִינָא, חֲכָמָה בְּשִׁמְאֵלָא, בִּינָה בְּאֲמִצְעִיתָא. רַכָּב
 לְעֵילָא לְעֵלַת הָעֵלוֹת. י' סְפִירָאן כְּלָהוּ, אֲתַכְּלוּ בְּנֶהָר,
 דְּאִיהוּ אֲתַפְּשֵׁט עַד צְדִיק, דְּאִיהוּ כָּל, כָּלִיל כְּלָא.
 וּבְגִינִיהּ אוֹקְמוּהָ, (דניאל ד) אֵילָנָא רַבָּא וְתַקִּינָהּ, וּמְזוּן לְכָלָא
 בֵּיהּ. מִנִּיהּ תְּלִיא כְּלָא. כַּד חֲמָא שְׁכִינְתָּא מְגוּ קְלִיפִין,
 חֲזָא עֲמָה עֶשֶׂר סְפִירָן. (ע"כ רעיא מהימנא) (עיין רכ"ו ע"ב) (ס"א ובחבורא

זהר:

סֶלֶת לְמִנְחָה, לְאֶעְלָאָה לְהֵאֵי סֶלֶת, קָמִי מִלְכָּא עֲלָאָה
לְמִנְחָה. בֵּין תְּרִין דְּרוּעִין.

רעיא מהימנא (זה בא אחרי דרועין)

וּבְחִבּוּרָא קִדְמָאָה, אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, מֵהֵאֵי
אֲשֶׁת־מוֹדַע, הָנִי מִיִּלִּין סְתִימִין אֵינּוֹן, וְצָרִיךְ
לְמַפְתַּח לֹון קָמִי חֲבַרְיָא, אֲבַרְהָם יִצְחָק דְּתַקִּינוּ שִׁחְרִית
וּמִנְחָה, אֲתַמַּר עֲלֵייהוּ, (ישעיה מח) אֵף יְדֵי יִסְדָּה אֲרִץ, דָּא
יִצְחָק. וַיִּמְנִי טַפְחָה שָׁמַיִם, דָּא אֲבַרְהָם. דְּדַרְגִּין דְּלֵהוֹן
חֶסֶד וּפְחָד. דְּאֲתַמַּר עֲלֵייהוּ (ישעיה סב) נִשְׁבַּע יְיָ בְּיַמִּינוּ,
וּבְזִרְוֹעַ עֵזוֹ, אֵינּוֹן תְּרִין דְּרוּעִין דְּמִלְכָּא, דְּאִיהוּ יְדוּ"ד,
עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא. סֶלֶת דִּילֵיהּ, דָּא שְׂכִינְתָא תַתָּאָה,
נְהוּרָא דִּילֵיהּ, סֶלֶת נְקִיָּה מִסְטְרוּי בְּלָא פְּגִימוּ דְּחֻשׁוּכָא,
וּבְלָא תַעְרוּבַת חֻשׁוּכָא כֻּלָּל. דְּהֵכִי אֵינּוֹן חֻשׁוּכִין עִם
נְהוּרִין, כְּבַר קָדָם מוּץ וְתַבְּנִין.

וּבְחוּבֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, מִתְעַרְבִין חֻשׁוּכִין בְּנְהוּרִין,
וּכְגוּוּנָא דְּדָשׁ בַּר נֶשׁ תְּבוּאָה, וּלְבַתַּר אִיהוּ
בוּרַר לָהּ, כְּבוּרַר אוּכַל מִתּוּךְ פְּסוּלָת. כֶּךָ יִשְׂרָאֵל, צָרִיךְ
לְמַעַבַּד בְּרוּחֵיהוֹן, כִּד אֲתַעְרַב בְּהוֹן חֻשׁוּכִין. וְרוּזָא דְּמִלָּה,
(תהלים נא) זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשֻׁבְרָה וְגו'. דְּבְהֵכִי אֲתַבַּר
חֻשׁוּכָא, דְּאִיהוּ יִצַּר הָרַע, דְּמַכְסֵי עַל רוּחָא, כְּמוּץ

דְּמִכְסֶּה עַל חֹטֵה. אוֹ פְּעֻנָן, דְּמִכְסֶּה עַל שְׂמֵשָׂא, וְלֹא מִנַּח
לִיָּה לְאַנְהָרָא.

וּבְזִמְנֵין דְּחֻשָׁךְ, דְּאִיהוּ יִצָר הָרַע, מְכֶסֶה עַל יִצָר הַטּוֹב,
דְּאִיהוּ אוֹר. אִיהוּ כְּמֵאן דְּתַפִּיס בְּבֵית הָאֲסוּרִין
דְּיִצָר הָרַע. וְאוֹף הָכִי, כַּד יִצָר הַטּוֹב אִיהוּ תַפִּיס בְּרִשׁוֹ
דְּיִצָר הָרַע, הָכִי אֵינוֹן תַפִּיסִין חֵיילִין דְּיִצָר הַטּוֹב, בְּרִשׁוֹ
דְּחֵיילִין דְּיִצָר הָרַע. וּבְזִמְנָא דְּיִתְבַר בַּר נָשׁ רוּחִיָּה, בְּכָל
אַבְרִין דְּיִלִיָּה, קָדָם יְדוּ"ד, מַה פְּתִיב. (ישעיה מט) לְאֹמֵר
לְאַסוּרִים צֵאוּ וְלֹאֲשֶׁר בַּחֲשׂוֹךְ הִגְלוּ.

אַבְל שְׂכִינְתָא אִיָּה סֶלֶת נְקִיָּיה, דְּלִית חֲשׂוּכָא וְקַבְלָא
יְכִיל לְאַתְעָרְבָא בַּהּ. אִיָּה כַּגֶּפֶן, דְּלֹא מְקַבְלָא
הֶרְכָּבָה מִמֵּין אַחְרָא, דְּלֹאוּ אִיָּה מִינָהּ. וְהֵאִי סֶלֶת בֵּין
דְּרוּעֵי מְלַכָּא אִיָּה יִתְבָּא, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן פְּתִית. (ע"כ רעיא

• מדהימנא)

רעיא מהימנא

זהר:

(שייר לקמן סוף ע"ג (נ"ל דצ"ל ע"ב))
אֹמֵר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא
קְדִישָׁא, כְּפֹה מְתִיקִין
מִלְּדָה, וְדָאִי אֶתְמַר הָכָא,
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן פְּתִית. וְאֶתְמַר
הָתָם, בְּאוּרִיָּתָא דְּבַעַל פֶּת,
בְּלוּלָה בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה,

(ובחבורא קדמאָה) בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן
פְּתִית, בְּשֶׁמֶן, בְּהֵהוּא
שֶׁמֶן דְּנַגִּיד וְנַפִּיק מְלַעֲיָלָא.
אֹמֵר רַבִּי שְׂמַעוֹן, יָאוּת
אַמְרַת. אַבְל מַאי פְּתִית.
אַלָּא רְזָא עֲלָאָה אִיָּהוּ. דְּכִיּוֹן

בַּתְלָמוּד. וְעוֹד אֵיךְ רָאָה
 הַנְּיָיִנָּא, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן
 כְּתִית. וְדָאֵי לָאוּ אֹרֵייתָא
 אֵיךְ בְּלוּלָה. אֵלֶּא לְמָאן
 דְּסָבִיל כְּמָה מְכַתְּשִׁין בְּגִינָה.
 כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאָרֵי
 מִתְּנִיתִין, דְּלִית אֹרֵייתָא
 מִתְּקִימָת, אֵלֶּא בְּמִי
 שְׁמִמִּית גְּרַמִּיהָ עָלָה. וְעוֹד
 אָמְרוּ, בְּזִמְנָא שְׁאֲתָה מְכַתֵּת
 רְגִלִּיד מְמַדִּינָה לְמַדִּינָה,
 תִּזְכֶּה לְרֹאוֹת פְּנֵי שְׂכִינָה.

וְעוֹד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית,
 דָּא הוּא דְּמַקְלִים פֶּת
 בְּמַלְחָה תֹּאכֵל, (יחזקאל ד') וּמִים
 בְּמִשׁוּרָה תִּשְׁתֶּה. וְעוֹד
 בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית, הָדָא
 הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה נג) וְהוּא
 מְחֹלֵל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדוּכָא
 מְעוֹנוֹתֵינוּ. וְעוֹד בְּלוּלָה
 בְּשֶׁמֶן כְּתִית, דָּא צְדִיק חַי
 עָלְמִין, דְּנִגְדִּי טַפְּסִין קְדִישִׁין,
 דְּאֵינֻן פִּירוּרִין כְּזִיתִים,
 מְמוּחָא עָלָה, דְּאֵינֻן חַד
 עֲשָׂרוֹן לְקַבֵּל יי. וְשְׁנֵי

דְּאֵי הוּא שֶׁמֶן, מֵאֵי כְּתִית.
 אֵלֶּא רְמִזוּ הוּא דְּקָא רְמִזוּ
 לְשֶׁמֶשׁא בְּנוּקְבָא, לְאַנְגְּדָא
 לְגַבְהָ שֶׁמֶן כְּתִית כְּדְקָא
 יָאוֹת לָהּ, לָא הוּי אֵלֶּא
 כְּתִית (ס"א אֵלֶּא רָאָה עָלָה הוּא, דְּקָא

רְמִזוּ לְאַנְגְּדָא לְגַבְהָ שֶׁמֶן כְּתִית כְּדְקָא יָאוֹת
 לָהּ), לְאַפְקָא מְזִיתִים, דְּאֵינֻן
 שְׁיִיפִין דְּגוּפָא, וְלֹאֲמִשְׁכָּא
 הַהוּא נְגִידוּ מְלַעֲיָלָא, בְּכָל
 שְׁיִיפָא וְשְׁיִיפָא. (לָא הוּי אֵלֶּא

(כְּתִית)

וְצְדִיק אֵיךְ דְּכַתִּישׁ (דף רמ"ז
 ע"ב) כְּתִישִׁין, וְאַפִּיק
 מְכָל אֵינֻן שְׁיִיפִין עָלְאִין,
 דְּאֵינֻן זִיתִין קְדִישִׁין, מְשַׁח
 רְבוּ בְּתִיאֹבְתָא שְׁלִים, לְגַבֵּי
 נוּקְבִיָּה. וְאֵי לָא כְּתִישׁ, לָא
 יפּוּק הַהוּא מְשַׁחָא, אֵלֶּא
 בְּלָא תִיאֹבְתָא דְּשְׁיִיפִין,
 וְהַהוּא נְגִידוּ, לָא אֲתַהֲנִי

מִיָּה נוֹקְבָא, וְלֹא הוּי כְּדָקָא
 יָאוּת, עַד דְּתֵהּא בְּלוּלָה
 מִיָּה מְכַל שְׂיִיפִין. וְעַל דָּא
 בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית,
 לְאַתְהֵנָּא וְלְאַתְזָנָא מִיָּה.

(אמר רעיא מהימנא)

שְׂאִין עוֹלִין כְּנִגְדָּה טְפִיִּים. וְאִינוּן בְּרִזָּא דָּא גַּם וְרַמְיוּ דִּילְהוֹן
 לְקַבֵּל תְּלַת מוֹחִין. חַד מוֹחַ הַזְּכָרוֹן. תְּנִינָא מוֹחַ הַמַּחְשָׁבָה.
 תְּלִיתָא מוֹחַ הַדְּמִיוֹן. הַדְּמִיוֹן וְהַזְּכָרוֹן סְלָקִין מִן לְבָא הַמַּחְשָׁבִית
 נְחֵתָא עַל לְבָא וּמְקַבְּלִין לָהּ עַלֵּיהוּ כְּמַלְכָּא בְּגִין דְּהָאִי אָדָם
 דְּאִיהוּ מַחְשָׁבָה דְּרַכִּיב וְשָׁלִיט עַל חֵינָא תְּלִיתָא וְנַחֲתִית עָלָהּ
 לְגַבֵּי תְרִין חֵיווֹן וּפְתַחִין גְּדַפְיָהוּ לְקַבְּלָא לָהּ כְּגוֹן חוֹלָם עַל צִירֵי
 אֲתַעְבִּיד סְגוּלָתָא וְדָא כְּתֵר עָלִיוֹן עַל חֲכָמָה וּבִינָה.

עֲשָׂרוֹן וּשְׁנַי עֲשָׂרוֹנִים, רְמִיזִין לְתַלְתַּת חֵיוֹן דְּמַרְכַּבְתָּא עֲלָאָה.
 דְּאִינוּן: גְּדוּלָה, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת. שְׁלֹשָׁה עֲשָׂרוֹנִין, רְמִיזִין:
 לְנֹצַחַת, הוֹד, יְסוּד. מַרְכַּבַּת הַמְּשֻׁנָּה. רְבִיעִית הַחֵיוֹן: דָּא מַלְכוּת
 קְדִישָׁא, ה' רְבִיעֵאָה מִן שֵׁם יְדוּ"ד. דְּאִיהוּ אַרְבַּע אֲנָפֵי אָדָם. (ע"ב

רעיא מהימנא).

זהר:

רְבִיעִית הַחֵיוֹן, רַגְלָא רְבִיעֵאָה לְכַרְסֵיָא עֲלָאָה, וְאִיהוּ
 עוֹלָה תָּמִיד לְגַבֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, עַד
 מַחְשַׁבְתָּא עֲלָאָה, דְּלִית לָהּ סוּתָא. וּבְגִין דָּא, עוֹלָה קָא
 אֲתֵיא עַל הַרְהוּר הַלֵּב.

רעיא מהימנא

וּבְחִבּוּרָא קְדַמָּא אָמַר, רַעֲיָא מְהֵימְנָא, הֵהִיא תְּגָא
 דְּזִרְקָא, אִיהִי יוֹד, רַבִּיעֵית. אוּף הָכִי בַחֲיָה
 דְּשָׁמָּה אָדָם, דְּאַרְבַּע אַנְפִּין דִּילֵיהּ דְּאִינוּן יְדוּ"ד, מִקָּף
 שׁוּפֵר הוּלְף סְגוּלְתָא. תֵּלַת חִיוּן, דְּאִינוּן תְּרִיסַר שְׁבַטִין.

(ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

וּבְחִבּוּרָא קְדַמָּא, עוֹלַת תְּמִיד, אִיהִי רַגְל רַבִּיעָא
 לְכַרְסֵיָא עֲלָא, דָּא עוֹלָה תְּמִיד בְּכָל יוֹם,
 מֵאִינוּן יוֹמִין שִׁית דְּבִרְאֵשִׁית. בְּשַׁבַּת עַל חַד תְּרִין, בְּגִין
 דִּיתוּסַף בָּהּ נְהִירוֹ וְשְׁלִימָא כַּדְקָא יָאוּת, וְהָא אֲתַמַּר.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מְהֵימְנָא, מַלְכוּ. בְּשִׁית סְפִירָן אִיהִי עוֹלָה
 תְּמִיד לְגַבֵּי ו', דְּאַחִיד בְּהוּן. בֶּן י"ה, גְּנִיז בְּפִינָה.
 וּבְאֵן סְפִירָה מֵאִינוּן שִׁית סְלִיקַת לְגַבֵּיהּ. בְּיוֹמָא
 תְּלִיתָא, דְּאֶקְרִי תְּפֹאֶרֶת. דְּבִיוֹם הַשַּׁבַּת אֲתוּסַף עֲמִיהּ
 נְפֶשׁ יְתִירָה, דְּאִיהִי בִינָה. ה' עֲלָא. י' אוּת בְּשַׁבַּת,
 חֲכָמָה עֲלָא. מִלְךְ מְעוּטַר בְּכַתָּר, וּבְגִין דָּא, בַּתְּפִלַּת
 מוּסַף פְּתַר יְתַנּוּ לָךְ.

וּבְרַאשֵׁי חַדְשֵׁיכֶם, וְכִי כַּמָּה רִישֵׁין אִית לָהּ לְסִיְהָרָא.

אֵלָא אֵינּוֹן תְּרִין נְקוּדִין, כְּגוּוֹנָא דָּא נְקוּדָה תְּתָאָה
 סִיְהָרָא, תְּרִין רִישֵׁין דִּילָהּ, תְּרִין נְקוּדִין דִּיאֵינוֹן עֲלָהּ,
 סְגוּל. בְּקַדְמִיתָא הוּוּה פְּתָר עֲלֵי תְרֵי מְלָכִין כְּגוּוֹנָא דָּא,
 וְהוּוּת סְגוּלָתָא. וּלְבַתָּר דְּאִמְרַת אֵי אִפְשָׁר לְשַׁנֵּי מְלָכִים
 לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַתָּר אֶחָד, אֲמַר לִיהַּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְכִי
 וּמַעֲטִי אֶת עֲצִמְךָ. וּנְחִיתַת לְרַגְלוֹי דְּתְרִין מְלָכִים, כְּגוּוֹנָא
 דָּא וְהֵינּוּ סְגוּל, מַה דְּהוּוּת סְגוּלָתָא, אֶתְהַדְרַת סְגוּל.

וְרָזָא דְּמַלְהָ, לְקַבֵּל תְּרִין נְקוּדִין, דִּיאֵינוֹן תְּרִין מְלָכִים,
 קָא רְמִיזוּ פְּרִים בְּנֵי בְּקָר שְׁנַיִם, וְלְקַבֵּל נְקוּדָה
 עֲטָרָה עַל רִישֵׁייהוּ, אֲמַר, וְאֵיל אֶחָד, כְּמוֹ פְּתָר אֶחָד.
 בְּתָר דְּאִמְרַת אֵי אִפְשָׁר לְשַׁנֵּי מְלָכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְּכַתָּר
 אֶחָד, אֲזַעֲרִית גְּרָמָה אוּף הַכִּי, וּשְׁעִיר עֲזִים אֶחָד
 לְחֻטָּאת. אֵיל דִּיצְחָק, אֶתְהַדְרַ שְׁעִיר. אֶתְהַפֵּךְ מִרְחֻמֵי
 לְדִינָא, וְאֶתְזַעֲרִי.

וּבְגִין דָּא שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֻטָּאת, וְלֹא אֲמַר לְעוֹלָה,
 לְמַהוּי פְּתָר. וּמְנַלְן דְּאִית יְרִידָה בְּחֻטָּאת, שְׁנַאֲמַר
 וַיֵּרֶד מִעֲשׂוֹת הַחֻטָּאת. וְאִמַּי שְׁתַּף עוֹלָה עִם
 חֻטָּאת בִּירִידָה. אֵלָא לְאוּלְפָא, דְּעוֹלָה הוּוּת בְּקַדְמִיתָא
 מִדַּת הַרְחֻמִים, וּלְבַתָּר אֶתְהַפְּכַת לְדִינָא בִּירִידָה,
 וְאֶתְקַרִיאת חֻטָּאת, וְכֹלָא חַד.

(ויקרא ט)

וּבְגִין דָּא, הָבִיאוּ עָלַי (דָּר מ"ח ע"א) כִּפְרָה, עָלַי הוּת סִיְהָרָא
 כְּתָר וּדְאִי, כְּגֻוּנָא דָּא וּלְבַתָּר אַתְּמְעִיטָת, וּנְחַתָּת
 לְרַגְלִין דִּילֵיהּ, כְּגֻוּנָא דָּא וּבְזֻמְנָא דָּא הָבִיאוּ עָלַי
 כִּפְרָה, אִיתְמַר בְּהּ, (ויקרא ו) הִיא הָעוֹלָה, סְלִיקַת מְרַגְלוּי.
 דְּאִתְמַר בְּהּ, (ישעיה סו) וְהָאֲרִץ הִדּוּם רַגְלֵי. לְמִימַר בְּהּ,
 הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי. וְהָאִי אִיהוּ רְזָא, (שמואל ב כג) צְדִיק מוֹשֵׁל
 יֵרֵאת אֱלֹהִים. דְּמַתְּפִךְ דִּינָא לְרַחֲמֵי. וּרְזָא דְּמַלְתָּה, (תהלים
 קיח) אָבֶן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֵאשׁ פְּנֵה. כְּגֻוּנָא דָּא,
 דוד"י. יְדוּד.

וְעוּד, כְּבֵשׂ א' וּשְׁנַי כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים, לְקַבֵּל
 תְּלַת סְפִירָן. שְׁבַעַה כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה, לְקַבֵּל שְׁבַע
 סְפִירָן. שְׁבַעַה כְּבָשִׁים, אֵינּוֹן ז' יוֹמִין דְּסִיְהָרָא. בְּנֵי שָׁנָה,
 בְּנוֹי דְּסִיְהָרָא, דְּאֶקְרִי שָׁנָה. דְּאִיְהִי חֲדָא מֵאֵינּוֹן שְׁנַיִם
 קְדָמוֹנִיּוֹת. (ע"כ רעיא מהדימנא).

זהר:

וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁיכֶם וְגו'. וְכִי כִּמָּה רָאשֵׁין אֵינּוֹן לְסִיְהָרָא.
 וְהָא לִית רִישָׁא לְסִיְהָרָא, אָלָא שְׁמָשָׂא, דְּאִיְהוּ
 רִישָׁא לְגַבְהָ. אָלָא רָאשֵׁי תַרִין בְּכַל יַרְחָא וַיַּרְחָא. וְאֵינּוֹן
 יַעֲקֹב וַיּוֹסֵף, דְּמַתְּחַדְתִּי עַל סִיְהָרָא. וְעַל דָּא בַּעוּ לְחַדְתָּא
 לָהּ.

פְּרִים בְּנֵי בְקָר שְׁנַיִם, אֵלִין אֵינּוֹן דְּאִמְרָה סִיְהָרָא, דְּהִיף

יִשְׁתַּמְּשׁוּן בָּהּ כַּחֲדָא, וְאַזְעִירַת גְּרָמָה תַּחֲוֵתִיּהוּ. וְאֵיל
 אַחַד, דָּא אֵיל דִּיצְחָק. וְכִי אֲבִרְהֵם לְאֵן אֲזִיל. אֱלָא בְּגִין
 דְּאַתְעֵר תַּמָּן עֵשׂו, אֲתַכְנִישׁ אֲבִרְהֵם, דִּלָּא יַחְמִי לִיּהּ,
 וּמֵאֵן אִיהוּ שְׁעִיר דְּרֵאשׁ חֲדָשׁ. (תרי נוסחי) וּבְגִין דְּזַמִּין
 לְאַתְעֵרָא תַּמָּן עֵשׂו דְּאִיהוּ שְׁעִיר אֲתַכְנִישׁ אֲבִרְהֵם, וְלָא
 אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן, יִצְחָק, אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן, דְּרַחֲמֵי דִּילִיּהּ
 לְגַבִּיּהּ, כַּחֲמָרָא עַל דְּיִרְדֵּיּיּהּ. יַעֲקֹב אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן,
 לְתַבְרָא אֲנָפוּי. יוֹסֵף דְּאִיהוּ שׁוֹר (ס"א שָׁטָן) דִּילִיּהּ, לְגַבִּי

רַחֵל.

רעיא מהימנא

אֲמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְדַאי בְּנֵי שָׁנָה אֲתַקְרִיאוּ עַל שֵׁם
 חָמָה, (נ"א מַלְכוּת) אִימָא קְדִישָׁא, דְּאַתְמַר בָּהּ פְּנֵי
 מִשֶּׁה כַּפְּנֵי חָמָה. (ס"א סִיְהָרָא דְּאִקְרִי שָׁנָה דְּאִית בָּהּ שַׁנ"ה יוֹמִין, כַּחוּשְׁבָּן) שָׁנָה
 אִית בָּהּ שַׁס"ה יוֹמִין, כַּחוּשְׁבָּן שַׁס"ה לָא תַעֲשֶׂה. וְאִיהוּ
 עַל דָּא לְשִׁמְאָלָא. אִימָא עֲלָאָה, סִיְהָרָא בִּימִינָא. אֲסוּרָה
 בְּרַתָּא לְאַבָּא דְּאִיהוּ לִימִינָא חֶסֶד. וְאִיּהִי כְּלִילָא מַרְמ"ח
 פְּקוּדִין. אֲשַׁתְּכַח ו' עִם אִימָא לְשִׁמְאָלָא. בְּרַתָּא עִם אֲבָא
 לִימִינָא דְּחֶסֶד. (ואידי כְּלִילָא מַרְמ"ח פְּקוּדִין. אֲשַׁתְּכַח ו' עִם אִימָא, בְּרַתָּא עִם אֲבָא
 לִימִינָא) וְרוּזָא דְּמִלָּה, (משלי ג) בְּחַכְמָה יִסַּד אָרְצָן. חַכְמָה אֲבָא.
 אָרְצָן בְּרַתָּא. כּוֹנֵן שָׁמַיִם דְּאִיהוּ בְּרָא, עִם אִימָא דְּאִיהוּ
 תְּבוּנָה, וְהֵאֵי אִיהוּ יַדְד"ו, הַיּוֹת בְּאַמְצַע.

וְעוֹד וְשַׁעִיר עֲזִים אֶחָד, תָּרִין שְׁעִירִין אִינּוֹן, דְּאִתְמַר
עַלֵּיהוּ (ויקרא טז) וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְגו' גּוֹרֵל
אֶחָד לַיִי וְגוֹרֵל אֶחָד לְעֻזָּאזֵל. שְׁעִיר לַיִי, בְּגִין מִיעוֹט
סִיְהָרָא, וְאִיהוּ שְׁעִיר אֶחָד לִידוֹ"ד לְחֻטָּאת. אֶחָד: מִסְטָרָא
דִּיחֻדָּא. אֲבָל שְׁעִיר דְּעֻזָּאזֵל, לָא כְּתִיב בֵּיהּ אֶחָד, לָא
קָרְבַּן, וְלֹא אִשָּׁה, וְלֹא עוֹלָה. אֶלָּא וְשַׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי
הַמְדַבֵּרָה. וְשַׁלַּח, כְּדָאֵמַר יַעֲקֹב (בראשית לב) מְנַחֵה הִיא
שְׁלוּחָה לְאֲדָנִי לַעֲשׂוֹ. אוּף הָכִי שׁוּחַד, לְתַבְרָא רוּגְזָא
דְּסַמָּא"ל, דְּלֹא יִתְקַרֵּיב לְמַקְדֵּשָׁא לְקַטְרָגָא.

לְכַלְבָּא דְּאִיהוּ רַעֲב, וּמֵאֵן דְּבַעֵי דְּלֹא נָשִׁיף לֵיהּ, יְהִיב
לֵיהּ בְּשָׂרָא לְמִיכַל, אוּ נְהָמָא, וַיִּשְׁקֵי לֵיהּ מִיָּא.
וְרִזָּא דְּמִלָּה, (משלי כה) אִם רַעֲב שׁוֹנֵאֵךְ הֶאֱכִילָהוּ לֶחֶם וְגו'.
וּבְדָא יִתְהַדָּר רְחִימוּ דְּבַר נָשׁ, דְּלֹא דֵיִי דְּלֹא נָשִׁיף לֵיהּ
בְּכַמָּה יְסוּרִין, אֶלָּא אֶתְהַדָּר לְמַהוּי לֵיהּ סַנִּיגוֹרָא,
וְאֶתְהַדָּר רְחִימוּי.

וְאִמָּאי הוּוּ שְׁלַחִין לֵיהּ בְּיַד אִישׁ עֵתִי, פְּגִים. בְּגִין
דְּסִטְרִין אַחֲרָנִין כְּלָהוּ מְאִירֵי מוּמִין, וְאֶתְקַרִּיאוּ
שְׁעִירִים, דְּכְתִיב, (ישעיה יג) וְשַׁעִירִים יִרְקְדוּ שָׁם. וְאִתְמַר
בְּהוֹן, (ויקרא יז) וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זְבַחֵיהֶם לְשַׁעִירִים.
דְּעַלֵּיהוּ אִתְמַר, (דברים לב) יִזְבְּחוּ לְשָׂדִים לֹא אֱלוֹהֵ.
וּבְשַׁעִיר דָּא, אֶתְפָּרֵשׁ מִכְּלָא, וְנוֹשֵׂא כָּל חוּבִין דִּישְׂרָאֵל

עָלֶיהָ, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ויקרא טו) וְנִשָּׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת
 כָּל עֲוֹנוֹתָם. וְעוֹד, בְּתַר דְּנִטִּיל אִיהוּ וְנִשָּׂא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא נוֹשֵׂא עוֹן. (שמות לד) מֵאֵי בֵּין נוֹשֵׂא לְנִשָּׂא. נִשָּׂא:
 מְטוּלָא. נוֹשֵׂא: סְלִיקוּ דְּמְטוּלָא. (ובחבורא קדמאָה) (ע"כ רע"מ)

זהר:

וּשְׁלֹשָׁה עֲשָׂרוֹנִים, תִּלְתֵּי דְרַגִּין קְדָמָאִין דִּילָהּ, דְּכָל חַד
 וְחַד עֶשֶׂר, כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא עֲשָׂרוֹנִים, חַד
 מִעֲשָׂרָה. וְשָׁעִיר חֲטָאת אֶחָד, אִמָּאֵי אֶקְרִי חֲטָאת. בְּגִין
 דְּאִיהוּ חֲטָאת, וּמְסֻטְרָא דְחֲטָאת הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 וְהָא כְּתִיב לִי. (דף רמ"ח ע"ב) אֶלָּא לִי אֶתְקָרִיב וְדָאֵי, דְּכְתִיב
 לְכַפֵּר. לְתַבְרָא אַנְפִּין, וְכֹלָא יִתְקָרִיב לְמִקְדָּשָׁא, אֶלָּא
 יְהִיבֵי חוּלְקָא חֲדָא לְסַמְאֵל, וְאֶכִּיל לֵיהּ, וְלֹא אֶחֱיד בְּשָׂאֵר
 קַרְבָּנִין. וְדָא אִיהוּ לְחוּדִיָּהּ, דְּלֹא אֲשַׁתְּתַף אַחֲרָא עֲמִיָּה
 לְמִיכַל בֵּיהּ.

אִיהוּ אֲתֵהֵנִי בְּגוּ סְעוּדָתָא דְּמִלְכָּא בְּחוּלְקָא דָּא, וְעַל דָּא
 חֲדַי, וְאֲתַפְּרֵשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, וְלֹא מִקְטָרְגָּא עָלְיָהּ.
 וְאֵי לָאו דִּיהוּ מִיעוּטָא דְּסִיְהָרָא, לָא הוּוּ יְהִיבֵי לֵיהּ
 בְּסְעוּדָתָא דְּמִלְכָּא כְּלוּם. וְכִי בְּמִיעוּטָא דְּסִיְהָרָא מֵאֵי קָא
 עֲבִיד. אֶלָּא בְּגִין דְּקָרִיב וַיִּנִּיק, וְנִטִּיל חֵילָא לְעֲמִיָּה, מְגוּ
 סֻטְרָ שְׂמָאֵלָא דְּסִיְהָרָא, וְאֲתַתְּקַף בֵּיהּ. וּבְשָׁעִיר דָּא
 אֲתַפְּרֵשׁ מִכְּלָא, וְאֲתֵהֵנִי בְּהָאֵי. וּבְגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אֲזַעִיר לָהּ לְסִיְהָרָא, מִקְרִבִּין לִיהָ לְהָאֵי שְׁעִיר, בְּגִין
 דִּיתְפָּרֵשׁ מִנָּה, וְלֹא יתְקָרֵיב לְמִקְדָּשָׁא. וְעַל דָּא תְּנִינֹן,
 הִבִּיאוּ עָלַי כַּפָּרָה. עָלַי: בְּגִינִי, דְּאֲזַעִירָת לָהּ, בְּגִין סִבַּת
 דִּילִי אֲתוּן צְרִיכִין דָּא.

רעיא מהימנא

(גם זה רעיא מהימנא) (במדבר כ"ח) וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁיכֶם, אֵינֹון יַעֲקֹב
 וְיוֹסֵף. (בראשית לז) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף, דְּמַחְדֵּתִי עַל
 סִיְהָרָא. אֲשַׁכְּחָנָא בְּסַפְרָא דְּחֲנוּךְ דְּאָמַר, כְּמָה דְּבְרָאשׁ
 חֲדָשׁ, דְּאֵתְדַפְּיָאֵת סִיְהָרָא לְאֵתְקָרְבָּא בְּבַעֲלָהּ, אֲצַטְרִיף
 לְמִיָּהֵב לְסַטְרָא אַחְרָא חוּלְקָא חֲדָא, בְּהֵהוּא זִינָא דִּילָהּ.
 אוּף הָכִי נָמִי אֲצַטְרִיכֵת לְאֵתְתָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאֵתְדַפְּיָאֵת
 לְאֵתְקָרְבָּא בְּבַעֲלָהּ, לְמִיָּהֵב חוּלְקָא חֲדָא לְסַטְרָא אַחְרָא,
 בְּהֵהוּא זִינָא דִּילָהּ.

וּמֵאֵן אִיהוּ. הֵהוּא חוּלְקָא טוּפְרָהָא בְּטַנּוּפָא דְּלֵהוּן. וְזַעִיר
 מְרִישׁ דְּשַׁעֲרָא, בְּגִין דְּבְעֵי לְאַסְרָקָא רִישָׁא,
 וְלֹא־כְרָכָא לֹון דָּא בְּדָא, וְלֹא יִזִּיל אֲבַתְרָהּ הֵהוּא סַטְרָא
 בִּישָׁא, לְאַבְאָשָׁא לָהּ, וְאֵתְפָּרֵשׁ מִנָּה בְּכָל סַטְרִין. וּמָה
 תַּעֲבִיד, מִהֵהוּא שַׁעֲרָא וְטוּפְרִין. לְבַתַּר דְּתַכְרִיף לֹון
 כְּחֲדָא, אֲצַטְרִיף לְאַנְחָא לֹון בְּאֵתַר דְּלֹא עֲבָרִין תַּמָּן בְּנִי
 נְשָׂא, אוּ בְּגוּ חוּרִין תַּתְּאִין דְּחַצְרָא, וְתַגְּנִיז לֹון תַּמָּן. (ועוד

ובראשי חדשיכם אמרו, שייך כאן)

רעיא מהימנא

וְעוֹד וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁיכֶם אָמְרוּ רַבָּנֵן דְּמִתְנִיתִין, דְּכַד הוּוּ
 מְקַדְשִׁין יְרַחֵין עַל פִּי בֵּית דִּין, הוּוּ מִשְׂיֵאִין
 מִשׂוֹאוֹת בְּרָאשֵׁי הַהָרִים, וְהוּוּ אֲמַרִין כְּזֵה רָאָה וְקַדְשׁ.
 לְזַמְנִין סִהְרָא הוּת כְּגִוּוֹנָא דָּא הוּוּ מִסְתַּכְּלָא לְעֵילָא
 בְּקַרְנָא. וְלְזַמְנִין מִסְתַּכְּלָא לְתַתָּא כְּגִוּוֹנָא דָּא לְזַמְנִין
 מִסְתַּכְּלָא לְמִזְרַח כְּגִוּוֹנָא דָּא כ לְזַמְנִין לְמַעְרָב כְּגִוּוֹנָא דָּא
 לְזַמְנִין לְדְרוֹם וְלְזַמְנִין לְצַפּוֹן וְהֵאֵי אִיהוּ כ אִסְתַּכְּלוּתָהּ
 דִּילָהּ לְשִׁית סְטָרִין דְּכֻלִּיל לֹון תְּפֹאֶרֶת דְּאִיהוּ ו' גְּדוּלָהּ
 גְּבוּרָה תְּפֹאֶרֶת. נְצַח הוּד יְסוּד.

נְקוּדָא דְּנִגִיד עָלֵיהּ מְלָגוּ, הִיא חֲכָמָה. וְהֵיא חוּט
 דְּאַסְחָר עָלֵהּ, אִיהוּ כְּתֵר. וְהֵיא נְקוּדָא אִיהוּ
 לְזַמְנִין עֲטָרָה, וְלְזַמְנִין כְּסָא, לְמִיתַב עָלֵיהּ, לְזַמְנִין
 שְׂרַפְרָף לְהֵדוּם רַגְלֵיו.

וְאִמַּי אֶתְקַרִיאת לְבַנָּה. עַל שֵׁם לְבוֹן הַהֶלְכָה, דְּאִיהִי
 מְלָגוּ, (תהלים מדה) כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מְלָךְ פְּנִימָה.
 וּבִאֲשָׁא דְּבִינָה דְּנַחֲתִית עָלֵהּ אִיהִי מִתְּלַבְּנַת. וְרוּזָא דְּמָלְהָ,
 (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ. וּמַאי
 דְּהוּת אֲדֻנֵי דִינָא, סוּמְקָא בְּגְבוּרָה, דְּתַמָּן בִּינָה. אֶתְלַבְּנַת
 מִסְטָרָא דְּחָסֵד, דְּתַמָּן חֲכָמָה, וְאֶתְהַדְרַת יְדוּד.

וּמָה גָרִים לְאֶתְהַפְּכָא מְדִינָא לְרַחֲמֵי צְדִיקִים גְּמוּרִים
 דְּסִיְהָרָא מְסֻטְרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע, אִיהִי
 קְלִיפָא דִּילֵיהּ חֲשׂוּכָא, אִם בַּהֲרַת שְׁחוּרָה, הִיא יֵצֵר הָרָע,
 שְׁפַחָה. (ויקרא יג) וּשְׁפָלָה אֵינְנָה וְהִיא פְּהָה, וְלִית לָהּ
 מְדִילָה, אֲלָא תְהוּא חוּט דְנִהִיר בָּהּ, דְּאִיהוּ לָוָה לָהּ
 בְּלִילֵיא, דְּאִיהִי גְלוּתָא. וְאֶתְעֵבֵר מִנָּה בִּימָמָא, דְּאִיהוּ
 עֲלָמָא דְאֶתִי, דְּבִיָּה (מלאכי ג) וּזְרַחָה לָכֶם יְרֵאֵי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ
 צְדָקָה וּמְרַפָּא בְּכֻנְפֵיהָ.

אֲבָל סִיְהָרָא דְעֵץ הַחַיִּים, הֵהִיא נְקוּדָה דְלָגוּ מִנָּה, אִיהִי
 כְּמַבּוּעָא דְלִית לֵיהּ פְּסָק, דְּכֻתִּיב בָּהּ, (ישעיה נח)
 וְכַמוּצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימֵיו. וְאֶתְקְרִיאַת אֵילַת
 אֶהֱבִים מְסֻטְרָא דְחֶסֶד, דְּהֵיִינוּ (ירמיה לא) אֶהֱבַת עוֹלָם
 אֶהֱבַתִּיךְ עַל כֵּן מִשְׁכַּתִּיךְ חֶסֶד. וְתַרִּין קַרְנֵין אֵית לָהּ מִן
 נְהוּרָא, כְּגוּוּנָא דָּא לְזַמְנִין הָאֲחַת גְּבוּהָ מִן הַשְּׁנִית
 כְּגוּוּנָא דָּא. לְזַמְנִין קַרְנֵין אֵינוּן שְׁוִין. (ע"כ רעיא מהימנא).

(דף רמ"ט ע"א)

וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן וְגו'. רַבִּי

אָבָא פִתַּח, (תהלים

מב) כָּאֵיל תַּעְרוֹג עַל אֲפִיקֵי

מִים כֵּן נַפְשֵׁי תַעְרוֹג אֲלֵיךְ

אֱלֹהִים. הֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּהָ,

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא בההוא זמנא אלן

מארי חכמתא וכו' עד אתעבר נחש

מעלמא (נדפס בפרשת אחרי מות דף ס"ז

ע"ב ואחריו נמשך מה שכתוב בסמוך)

ואי תימא דלע' תחיל ולב'

שנין אולידת, בתר אלה

וּמֵאַתָּן, כְּחוֹשְׁבֵן רַע"ב. הָא
 כְּתִיב (ישעיה סו) בְּטָרַם תְּחִיל
 יִלְדָה. וְרוּא דְמַלְה, (ישעיה סה)
 וְהָיָה טָרַם יִקְרְאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה
 עוֹד וְגו'. וּמֵאִי (ס"א יומא)
 בְּטָרַם. אֲלֵא קָדָם
 דִּישְׁתְּלִימוּ, שְׁבַעִין וּתְרִין
 שָׁנִין, בְּתַר אֲלָף וּמֵאַתָּן,
 אֵינּוֹן חֲבָלִים דִּיִּלְדָה,
 יִתְגַּלְיִין ב' מְשִׁיחִין בְּעֶלְמָא.
 וּבְהָהוּא זְמַנָּא (תהלים כט)
 וּבְהִיכְלוּ כְּלוּ אוֹמֵר כְּבוֹד,
 וְהָא אוֹקְמוּהָ (משלי ג) כְּבוֹד
 חֲכָמִים יִנְחִלוּ.
 בְּהֵיא שְׁעַתָּא, אֲלִין מְאִרִי
 תוֹרָה יְהוֹן נְכַבְּדִים.
 אֲלִין דְּסָבִילוּ כְּמָה חֲבָלִים
 וְצִירִין כִּיִּלְדָה, וְהוּוּ מְבוּזִין
 בֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ, יְהוֹן
 נְכַבְּדִים. וּמִיד (תהלים כט) יִי
 לְמַבּוּל יָשׁוּב, לְרַשֵּׁיעֵיא. אִין
 מְבוּל, אֲלֵא דִינִין דְּמְבוּל.
 כְּגוֹנוּא דְּנִפְתָּחוּ (בראשית ז)
 מְעֵינּוֹת תְּהוּם וְאַרְוּבוֹת
 הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ בְּיוֹמֵי

כְּתִיב הָכָא אֵיל וְכְתִיב הָתָם
 אֵילָת בְּגִין דְּאֵית דְּכַר וְאֵית
 נוֹקְבָא (ואף על גב דאית דכר ונוקבא,
 כולא חד. האי איל, איהו אקרי דכר. ואיהו
 אקרי נוקבא. חדא הוא דכתיב כאיל תערוג
 ולא כתיב יערוג. וכלא חד. אילת השחר).
 מֵאִי אֵילָת הַשַּׁחַר. אֲלֵא דָא
 אֵיְהִי חֵיָה חֲדָא
 רַחֲמַנִית, דְּלִית בְּכָל חֵיוֹן
 דְּעֶלְמָא רַחֲמַנִית כְּוּוֹתָהּ.
 בְּגִין דְּבִשְׁעַתָּא דִּדְחִיקַת לָהּ
 שְׁעַתָּא, וְאַצְטְרִיכַת לְמִזּוּנָא
 לָהּ וּלְכָל חֵיוֹן. אֵיְהִי אֲזֻלַּת
 לְמַרְחִיק לְאַרְח רַחֲיָקָא.
 וְאַתִּיאַת וְאוּבִילַת מְזוּנָא.
 וְלֵא בְּעַאת לְמִיכַל, עַד
 דִּתִּיתִי וְתִתְהַדַּר לְאַתְרָהָא.
 אֲמֵאִי. בְּגִין דִּיתְכַּנְּשׁוּן לְגַבָּה
 שְׂאָר חֵיוֹן, וְתַחֲלַק לֹון
 מִתְּהוּא מְזוּנָא. וְכַד אַתְתָּ,
 מִתְכַּנְּשִׁין לְגַבָּה כָּל שְׂאָר
 חֵיוֹן, וְהֵיא קִיָּמָא

טוֹפְנָא, אוֹף הָכָא יִתְעָרוֹן
 דִּינִין לְגַבֵּייהוּ עֵילָא וְתַתָּא,
 עַד דְּלִית סוּף וְתַכְלִית, וְכָל
 בְּזוּיִין וְקִלְנָא, דְּעֵבְדוּ אוּמִין
 עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת
 דְּעֵלְמָא, לְשֵׁם יְהוָה וְלַעֲמִיָּה,
 וְכַמְּה חֲרוּפִין דְּסִבִּילוּ
 יִשְׂרָאֵל מְנַיְהוּ עַל שֵׁם יְיָ,
 מְכַלְהוּ נְטִיל נּוֹקְמָא קוּדְשָׁא
 בְּרִידָה הוּא, וְעַל דָּא אֲתַקְרִי,
 (נחום א) נּוֹקְמָא יְיָ וְנוֹטֵר וּבְעַל
 חֲמָה לְגַבֵּייהוּ.

וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן, מֵאֵן
 רֵאשׁוֹן. דָּא נִיסָן.
 תַּמָּן אוּלִידַת הֵהִיא חֲתִיָּה,
 לְקַיִים מַה דְּאוּקְמוּהָ מֵאֲרִי
 מִתְנִיתִין, בְּנִיסָן נִגְאָלוּ
 וּבְנִיסָן עֲתִידִין לְהִנָּאֵל.
 וּבִי"ד דִּילִיָּה, (שמות יז) וַיֹּאמֶר
 כִּי יָד עַל כַּס יְהוָה, תַּמָּן אוּמִי
 לְאֵעֲבָרָא מֵעֵלְמָא זִרְעָא
 דְּעֵשׂוֹ עֲמֻלְקַיִים, בְּהֵהוּא
 זְמַנָּא (שמות יב) מִשְׁכּוֹ וּקְחוּ
 לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפְּחוֹתֵיכֶם
 וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח. מִשְׁכּוֹ: (הושע ז)

בְּאַמְצָעִיתָא, וּפְלַגְתָּ לְכָל חַד
 וְחַד. וְסִימָן, (משלי לא) וְתַקָּם
 בְּעוֹד לֵילָה וְתִתֵּן טָרְף
 לְבֵיתָהּ וְגו' וּמַמָּה דְּפְלִיגְתָּ
 לוֹן, אִיְהִי שְׁבַעָה, כְּאֵלוּ
 אֲכָלָה יִתִּיר מִיכָלָא מְכָלָא.
 (אימתי פליגת לון).

וְכַד יִיְתִי צַפְרָא דְּאֲקָרִי
 שְׁחַר. יִיְתִי לָהּ חֲבָלִים
 דְּגִלוּתָא. וּבְגִין דָּא,
 אֲתַקְרִיאַת אֵילַת הַשְּׁחַר. עַל
 שֵׁם קְדֻרוּתָא דְּצַפְרָא.
 דְּחֲבָלִים לָהּ כִּיּוֹלְדָה. הֵדָּא
 הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה כו) כְּמוֹ
 הָרָה תִּקְרִיב לְלֶדֶת תִּחִיל
 תִּזְעַק בְּחֲבֻלֶיהָ וְגו'. (אמר רעיא
 מהימנא בההוא זמנא שייך אחרי זה)

אִימְתִי פְּלַגְתָּ לְהוֹן. כַּד
 צַפְרָא בְּעֵי לְמִיתִי.
 בְּעוֹד דְּאִיְהִי לֵילָא,
 וְקְדֻרוּתָא סְלִיקַת לְאַנְהָרָא.

כִּמָּה דַּאת אָמַר, וּתְקַם בְּעוֹד
לִיָּלָה וּתְתִן טָרַף לְבֵיתָהּ וְגו'.

כִּיּוֹן דִּיאַנְהִיר צַפְרָא, כִּלְהוּ
שְׁבַעִין בְּמִזוּנָא דִּילָהּ.

כְּדִין, קָלָא חֲדָא אַתְעַר
בְּאַמְצַעִיתָא דִּרְקִיעַ, קָאֲרִי
בְּחִיל וְאָמַר, קְרִיבִין עוּלוּ
לְדוּכְתֵיכּוֹן. רְחִיקִין. פּוֹקוּן.

כָּל חַד וְחַד לִיכְנֹשׁ לְאַתְרִיהּ
דִּיאַתְחֹזִי לֵיהּ. כִּיּוֹן דִּיאַנְהִיר
שְׁמִשָּׁא, כָּל חַד וְחַד
אַתְכְּנִישׁ לְאַתְרִיהּ. הַדָּא הוּא

מְשַׁךְ יָדוֹ אֶת לּוֹצְעִים.
בְּהָהוּא זְמַנָּא, כַּה אָמַר יי
לְרוּעִים הַפּוֹשְׁעִים
בִּי. וְאָמַר, (יחזקאל יג) וְאֵל
אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֵאוּ.
וְאֵלִין אֵינּוֹן רוּעִים דְּעָנָא,
פְּרַנְסִי דְרָא. וּבְגִין דָּא
אַתְמַר עֲלֵיהּ, (הושע ב) הִנֵּה
אַנְכִי מִפְתִּיחָהּ וְהוֹלְכְתִיהָ
הַמִּדְבָּרָה. (יחזקאל כ) וְנִשְׁפָּטְתִי
אַתְכֶם וְגו', כַּאֲשֶׁר נִשְׁפָּטְתִי
אֶת אֲבוֹתֵיכֶם דְּקָטִיל לּוֹן
בְּמִכַּת חֲשָׁךְ. (ע"כ רעיא מהימנא)

(ר' אלעזר וכו' שהוא בהפך הדף)

דְּכַתִּיב, (תהלים קד) תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יַאֲסֹפּוֹן וְגו'. וְאִיהִי אֲזֹלַת
בִּימָמָא, וְאַתְגְּלִיא בְּלִילִיא. וּפְלָגָא בְּצַפְרָא. וּבְגִין כֶּף
אַקְרִי, אֵילַת הַשַּׁחַר.

לְבַתֵּר אַתְתְּקַפַּת כְּגִיבֵר וְאֲזֹלַת, וְאַקְרִי אֵיל. לְאֵן אַתָּר
אֲזֹלַת. אֲזֹלַת שְׁתִּין פְּרִסִי מֵהָהוּא (דף רמ"ט ע"ב) אַתָּר
דְּנַפְקָא, וְעֵאלַת לְגוֹ טוּרָא דְּחֻשׁוּכָא. (ומתמן ארחת מזוּנָא) אֲזֹלַת
בְּגוֹ הָהוּא טוּרָא דְּחֻשׁוּכָא, אַרְח לְרַגְלָהּ חוּיָא חֲדָא
עֲקִימָא, וְאֲזִיל לְרַגְלָהּ. וְאִיהִי סְלָקָא מִתְמָן, לְגַבֵּי טוּרָא
דְּנַהוּרָא. כִּיּוֹן דְּמִטַּת תְּמָן, זְמִין לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

חַוִּיא אַחְרָא, וְנִפְיָק וּמְקַטְרָגָא דָּא בְּדָא, וְאִיהִי
 אֲשֶׁת־זִיבַת. וּמִתְמָן נִטְלַת מְזוֹנָא, וְתַבַּת לְאַתְרָהּ, בְּפִלְגוֹת
 לִילְיָא. וּמִפְלָגוֹ לִילְיָא, שְׂרִיא לְפִלְגָא, עַד דְּסִלִּיקַת
 קְדְרוֹתָא דְצִפְרָא. כִּיּוֹן דְּאַנְהִיר יִמְמָא, אֲזִלַּת, וְלֹא
 אֶתְחַזִּיאַת, כְּמָה דְּאַתְמַר.

וּבְשַׁעְתָּא דְּעֵלְמָא אֲצִטְרִיךְ לְמִטְרָא, מִתְכַּנְשִׁין לְגַבְהָ כָּל
 שְׂאָר חַיּוֹן, וְהִיא סִלִּיקַת לְרִישׁ טוֹרָא רַמָּאָה,
 וְאֶתְעֻטְפַת רִישָׁהּא בֵּין בְּרַכְהָא, וְגַעַת גּוֹעָה בְּתַר גּוֹעָה,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע קִלְהָ, וְאֶתְמַלִּי רַחֲמִין, וְחַס עַל
 עֵלְמָא. וְהִיא נַחֲתַת מִרִישׁ טוֹרָא, וְרַהֲטַת, וְטַמְיַרַת
 גְּרַמָּהּא. וְכָל שְׂאָר חַיּוֹתָא אֲבַתְרָהּא רַהֲטִין, וְלֹא מִשְׁכַּחִין
 לָהּ. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים מב) כָּאֵיל תִּעְרוֹג עַל אֲפִיקֵי
 מַיִם. מַאי עַל אֲפִיקֵי מַיִם. עַל אֲפִיקֵי מַיִם מֵהֵנְהוּ
 דְּאַתִּיבְשׁוּ, וְעֵלְמָא צָחִי עַל מַיָּא, כְּדִין תִּעְרוֹג.

בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְעַבְרַת, אֲסַתִּימַת, כִּיּוֹן דְּמָטָא זְמָנָא
 לְמִילַד, גַּעַת וְרַמַּאת קָלִין, קָלָא בְּתַר
 קָלָא, עַד שְׁבַעִין קָלִין, כְּחוּשְׁבֵּן תִּיבִין (תהלים כ) דִּיעַנְךָ יִי
 בְּיוֹם צָרָה, דְּאִיהִי שִׁירְתָּא דְּעוֹבְרַתָּא דָּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא שָׁמַע לָהּ, וְזָמִין לְגַבְהָ. כְּדִין אֲפִיק חַד חוֹיָא רַבְרָבָא,
 מִגּוֹ טוֹרֵי חָשׁוּף וְאֶתִי בֵּין טוֹרִין, פּוּמִיָּה מְלַחְכָּא בְּעַפְרָא,
 מְטִי עַד הָאֵי אֵיל, וְאֶתִי וְנָשִׁיךְ לָהּ בְּהַהוּא אֶתְרָא, תְּרִי
 זְמַנִּי.

זְמַנָּא קְדַמָּא נְפִיק דְמָא, וְאִיהִי לְחִיךְ. זְמַנָּא תְנִינָא,
נְפִיק מִיָּא וְשָׁתוּ כָּל אֵינּוֹן בְּעִירָן דֵּי בְטוּרִיָּא,
וְאֶתְפַּתַּח וְאוֹלִידַת. וְסִימְנָךְ (במדבר ב) וַיֵּךְ אֶת הַסֵּלַע
בְּמִטְהוֹ פְּעַמִּים. וְכָתִיב וְתִשֶׁת הָעֵדָה וּבְעִירָם.

בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עָלָה עַל (ס"א עובדא)
עוּבְרָתָא דְנַחֲשׁ (ס"א דְחִיָּה) דָּא. מַה כְּתִיב, (תהלים כט)
קוֹל יִי יְחוּלֵל אֵילוֹת וַיַּחֲשׂוּף יַעֲרוֹת וְגו', קוֹל יִי יְחוּלֵל
אֵילוֹת, אֵינּוֹן חֲבָלִין וְצִירִין, לְאֶתְעָרָא אֵינּוֹן שְׁבַעִין
קָלִין. מִיַּד וַיַּחֲשׂוּף יַעֲרוֹת, לְאֶעְבְּרָא (נ"א לְאֶתְעָרָא) הֵהוּא
נַחֲשׁ, וְלְאֶתְגַּלִּיָּא הֵהִיא חֲיָה בִּינִיָּהוּ לְמִיָּהָ.
וּבְהִיכְלוּ, מְאִי וּבְהִיכְלוּ. בְּהִיכְלוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל
אֵינּוֹן אֲכַלוּסִין, פִּתְחִין וְאִמְרִין כְּבוֹד. מְאִי כְבוֹד. (יחזקאל א)
בְּרוּךְ כְּבוֹד יִי מִמְקוֹמוֹ.

(במדבר כ"ח) וּבַחֲדָשׁ הָרְאִישׁוֹן, מֵאֵן חֲדָשׁ הָרְאִישׁוֹן. דָּא אִיהוּ
חֲדָשׁ, דֵּהֵאִי חֲיָה אֶתְגַּלִּיָּא בֵּיהּ וְאֶתְקַפַּת בֵּיהּ,
וְנִפְקָא לְעֵלְמָא בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם. בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר, אֵלִין
שָׂאֵר חִיּוּתָא, דְּאֵינּוֹן י' י' לְכָל סֵטֵר, בְּד' סֵטֵרִין דְּעֵלְמָא.
וּבְסִפְרֵי קְדַמָּאִי, אִיהוּ י', וְחַד לְכָל סֵטֵר לְאַרְבַּע סֵטֵרִין,
וְאֵינּוֹן אַרְבַּע עָשָׂר. כִּיּוֹן דְּאֵינּוֹן אַרְבַּע, מִתְחַבְּרָאן
וּמִתְתַּקְנָן עִם אֵינּוֹן עָשָׂר דְּבְסֵטְרָא דִּימִנָּא, כְּדִין י"ד,
בְּחֻדוֹה לְאֶתְתַּקְנָא חֲיָה דָּא (ס"א לְאֶתְקַנָּא סִיְהָרָא חֲיָה דָּא) בְּתַקּוּנָהָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַדַּאי הָכִי הוּא. וְתָא חֲזִי, כְּתִיב (שמות
 יב) מִשְׁכּוֹ וַיִּקְחוּ לָכֶם צֹאן וְגו', מִשְׁכּוֹ, (בְּחִבּוּרָא קְדַמָּא)
 מֵאֵי מִשְׁכּוֹ. כְּמָאן דְּמִשְׁיךְ מֵאַתְרַּא אַחֲרָא, לְאַתְרַּא דָּא.
 מִשְׁכּוֹ יוֹמִין עַלְאִין לְגַבֵּי יוֹמִין תַּתְאִין. יוֹמִין עַלְאִין אֵינּוֹן
 שִׁס"ו, (דף ר"נ ע"א) כְּחֻשְׁבַּן מִשְׁכּוֹ. יוֹמִין תַּתְאִין, זְמַנִּין דְּאֵינּוֹן
 שְׁנִי"ה, וּבְזִמְנָא, דְּאֵתְנַהְרָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוֹתָא, סְלִיקוּ
 לְמַהוּי אֵינּוֹן יוֹמִין שִׁס"ה, כְּחֻשְׁבַּן מִשְׁכּוֹ חֶסֶר חֵד.
 מִשְׁכּוֹ יוֹמִין עַלְאִין לְגַבֵּי יוֹמִין תַּתְאִין, לְמַהוּי כְּלָהוּ
 כְּחֵדָא בְּחִבּוּרָא חֵדָא. וּמָאן מְשִׁיךְ לֹון. אֵינּוֹן
 עֶשֶׂר דְּלִסְטֵר יְמִינָא, דְּכְתִיב בְּעֶשׂוֹר. בְּעֶשׂוֹר, בְּעֶשְׂרָה
 מְבַעֵי לֵיהּ, מֵאֵי בְּעֶשׂוֹר. אֵלָא (תצוה ק"פ ע"א) ט' אֵינּוֹן לְכָל
 סְטֵר, וּנְקוּדָה חֵדָא דְּאֵזְלָא בְּאַמְצָעִיתָא.
 כְּגִוּוֹנָא דָּא, וְהֵיא נְקוּדָה אֲשֶׁלִּימַת לְעֶשֶׂר
 וְעַל דָּא בְּעֶשׂוֹר כְּמָה דְּאַתְמֵר זְכוֹר וְשָׁמֹר לְשִׁמוּשָׁא
 בְּעֶשְׂרָה אֵינּוֹן יוֹמִין תִּשְׁעֵ בְּהֵוֹא נְקוּדָה. לַחֲדָשׁ הַזֶּה
 יוֹמִין דְּלִסְטֵר יְמִינָא בְּגִין לְאַתְחַבְּרָא זֹאת בְּזַה לְמַהוּי
 כְּלָא חֵד.

וּבְזִמְנָא דְּאֵינּוֹן ד' אֲתַקְשְׁרוּ לְד' סְטֵרִין (מִתְחַבְּרִין) בְּהַדְיָיהוּ.
 כְּדִין אוֹלִידַת הַהוּא חֵיָה וְחוּיָא אֲזִיל לֵיהּ
 וּבְהֵוֹא זְמַנָּא מְקַדְשִׁין לְעֵילָא לְהֵאֵי חֵיָה וְקָרְאֵן לָהּ
 כְּבוֹד. וּכְדִין אֲתַקְדְּשׁ מוֹעֵדָא. מַה דְּלָא הוּא עַד הַשְּׁתָּא,
 וּכְעַן קָרְאֵן לָהּ כְּבוֹד, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים כט) וּבְהִיכְלוֹ
 כְּלוֹ אוֹמֵר כְּבוֹד. (אמר רעיא מהימנא מילין אלין שייך כאן)

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, מְלִין אֵלִין סְתִימִין, וְצָרִיף לְמַפְתַּח
 לֹון לְגַבֵּי חֲבַרְיָא, דִּמְאן דְּסִתִּים לֹון גְּנִיזִין
 דְּאוּרֵייתָא, אִיהוּ מְצַעַר לֹון. דְּלִרְשִׁיעֵייתָא נְהוּרִין דְּרִזִין,
 אֲתַחְזֹרֵן לֹון חֲשׁוּכִין. וְאִיהוּ מְתָלָא לְמִמוּנָא דְּאִיהוּ גְּנִיז,
 מֵאן דְּחִפְרָ לִיהַ, עַד דְּגִלִּי לִיהַ, וְלֹאוּ אִיהוּ דִּילִיהַ,
 אֲתַהֲדֵר בְּסוּכְלַתְנוּתִיהַ בְּחֲשׁוּכָא וְקַבְלָא. וְלִמְאן דְּאִיהוּ
 דִּילִיהַ, נְהִיר לִיהַ. וּבְגִין דָּא, אִית לְבַר נָשׁ לְגַלְאָה רִזִין
 סְתִימִין דְּבְאוּרֵייתָא.

בְּעָשׂוֹר: ט' אֵינֹון לְכָל סֵטֶר, לְקַבֵּל ט' יִרְחִין דִּיולְדָה,
 כְּחוּשְׁבַן א"ח. מֵאן יוּלְדַת. ד' מִן אָחַד. א"ח,
 אִיהוּ ט', לְד' סֵטְרִין דְּאֵת ד', וְאֵינֹון אַרְבַּעִים. א"ח זְכוּר,
 ד' שְׁמוֹר. הָא אַרְבַּעִין וּתְרִין.

אֲשַׁתָּאֵר כְּבוֹד, דְּאֲתַמַּר בֵּיהַ בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעַד. וְאִיהוּ כְּבוֹד ל"ב, ד' זְמַנִּין לְכָל
 סֵטֶר דְּאֵת ד', הָרִי ס"ד לְד' סֵטְרִין, רנ"ו. וְאוּקְמוּהָ, כְּבוֹד
 לְעֵילָא, ל"ב לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא מֵיִיחַדִּין בְּכָל יוֹמָא תְרִין
 זְמַנִּין, דְּאֲמָרֵן בְּהוּ תְרִין זְמַנִּין כְּבוֹד, דְּאִיהוּ ס"ד. וּתְרִין
 זְמַנִּין ד' ד' מִן אָחַד, הָרִי ע"ב. הָרִי ד' דְּאָחַד, שְׁלִימוֹ
 דְּמ"ב שְׁמַתָּן. וְשְׁלִימוֹ דְּע"ב שְׁמַתָּן. וּבְגִין דָּא אֲמָרִין
 בְּמִזְמוֹר לְדָוִד (תהלים כד) מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יי עֲזוּז וְגִבּוֹר.

וּבְזִמְנָא תְּנַיִינָא מִי הוּא זֶה מְלֶךְ הַכְּבוֹד. (ע"כ רעיא מהימנא) (אמר

רעיא מהימנא מילין אלין שייך כאן).

זהר:

מֵאֵן הֵיכְלוֹ. דָּא הֵיכַל עֲלָאָה פְּנִימָאָה, דְּתַמֵּן מִתְקַדְּשָׁא
כְּלָא. תַּמֵּן מְקַדְּשִׁין לְמֵאֵן דְּחִזִּי לְאַתְקַדְּשָׁא. הֵיךְ
מְקַדְּשִׁין לִיה בְּהֵוּא הֵיכְלָא. בְּקַדְּמִיתָא אֲתַפְתְּחוּ תַרְעִין,
וְחַד מִפְתָּחָא סְתִימָא, אֲתַקִּין וּפְתַח תַרְעָא חַד, לְסִטְר
דְּרוּם, כְּדִין עָאל כְּהֵנָּא רַבָּא בְּהֵוּא פְתָחָא, וְאוֹדְרוּ
בְּהִימְיָנוּי, וְתַקְוֵנוּי. וְאַתְעֵטֵר בְּעֵטְרָא דְקְדוּשָׁה וּלְבִישׁ
חוּשָׁנָא וְאַפּוֹדָא, וּמְעִילָא דְשִׁבְעִין זָגִין וְרִמּוֹנִין, דְּאִינּוֹן
(שמות כח) פְּעֻמוֹן זָהָב וְרִמּוֹן. וְצִיץ נֹזֵרָא דְקוֹדְשָׁא עַל
מִצְחִיהָ, דְּאַתְקְרִי צִיץ נֹזֵר הַקֹּדֶשׁ, וְאַתְקִשְׁט בְּד' בְּגָדִי
זָהָב, וּבְד' בְּגָדִי לָבָן. וְעַל הֵהוּא צִיץ מ"ב אֲתוּוֹן מְלַהֲטָן
בֵּיה, וּמִנְצִצָן עָלֶיהָ, וְנִהִיר כָּל הֵהוּא הֵיכְלָא בְּנִהוּרִין
עֲלָאִין. (רעיא מהימנא אסתחר ההוא היכלא לקמן וכו')

אֲסִתְחַר הֵהוּא מִפְתָּחָא, וּפְתַח סְטְרָא אַחֲרָא דְבְּסִטְר
צָפוֹן, כְּדִין עָאל לִוִי, מְעֵשְׂרָא דִיעֵקֵב,
דְּאַפְרִישׁ לְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְכַנּוֹר דְּעֵשֶׂר נִימִין עִמֶּיהָ,
וְאַתְעֵטֵר בְּעֵטְרוּי, וּכְדִין אֲסִתְחַר מִפְתָּחָא, וּפְתַח בְּהֵוּא
הֵיכְלָא חַד תַרְעָא, הֵהוּא תַרְעָא דְקִימָא בְּאַמְצְעִיתָא,
עֲמוּדָא דְלְסִטְר מְזֻרְחָ (דף ר"ג ע"ב) עָאל וְאַתְעֵטֵר בְּשִׁבְעִין

עֲטָרִין, וְאֶת־עֲטָר בְּאַרְבַּע אֲתוּוֹן, דְּאִינוּן תְּרִיסָר. וְאֶת־עֲטָר
בְּגִלּוּפִין דְּמֵאתָן וְע' אֶלְף עֲלָמִין, וְאֶת־עֲטָר בְּעֲטָרִין
דְּסִיפִי עֲלָמָא עַד סִיפִי עֲלָמָא, בְּכַמָּה לְבוּשֵׁי יָקָר,
בְּכַמָּה עֲטָרִין קִדִּישִׁין.

אֶסְתַּחֲר הֵהוּא מִפְתָּחָא, וּפְתַח לִיה כָּל תְּרַעִין גְּנִיזִין, וְכָל
תְּרַעִין דְּקִדוּשִׁין טְמִירִין, וְאֶת־קִדְשׁ בְּהוּ,
וְקִימָא תַמָּן כְּמִלְכָּא. מִתְבָּרַךְ בְּכַמָּה בְּרֻכָּאן, מִתְעֲטָר
בְּכַמָּה עֲטָרִין. כְּדִין נְפִיקי כְּלָהוּ בְּחַבּוּרָא חֲדָא, מִתְעֲטָרִין
בְּעֲטָרִייהוּ כְּדָקָא יָאוּת. כִּיּוֹן דְּנִפְקִי אֶתְעַר לִיה בְּקִשׁוּטוּי.
וְהֵאִי חֲזָה אֶתְעָרָא, וְאֶזְעִירַת גְּרָמָה, מִגּוּ רְחִימוּ
דְּשִׁירְתָּא, הֵיךְ אֶזְעִירַת גְּרָמָה מִגּוּ רְחִימוּ
דְּשִׁירְתָּא, אֶזְעִירַת גְּרָמָה זְעִיר זְעִיר, עַד דְּאֶתְעַבִּידַת
נְקוּדָה חֲדָא. כִּיּוֹן דְּאִיהִי אֶזְעִירַת גְּרָמָה, (בְּשִׁירְתָּא) כְּדִין
כְּתִיב, (שְׁמוֹת ב) וַיִּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי. בֵּת
לְוִי וְדָאִי, מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא. הֵיאֲךְ אֶחִיד לָהּ. אוּשְׁיט
שִׁמְאֵלָא תַחֲוֹת רִישָׁהּ מִגּוּ חֲבִיבוּ.

וְאִי תִימָא, כִּיּוֹן דְּאִיהִי נְקוּדָה חֲדָא, אִיךְ יִכִּיל לְאַחֲדָא
בְּנְקוּדָה זְעִירָא. אֶלָּא לְגַבֵּי עֵילָא, כָּל מַה דְּהוּא
מְלָה זְעִירָא, דָּא תּוּשְׁבַחְתָּא, וְדָא עֲלוּיָא וְרַב בְּרַבוּ
עֲלָאָה. מִיַּד כְּהֵנָּא רַבָּא אֶתְעַר לָהּ, וְאֶחִיד לָהּ, וְחֲבִיק
לָהּ, דְּאֵלוּ הֵוֹת רַבְרָבָא, לָא יִכְלִין לְאַחֲדָא כְּלָל. אַבְל

פִּיּוֹן דְּאַזְעִירַת גְּרָמָה, וְאַיְהִי נִקּוּדָה חֲדָא, כְּדִין אֲחָדִין
 בֵּה, וְסִלְקִין לָהּ לְעֵילָא, פִּיּוֹן דְּסִלְקִין לָהּ, וְיִתְבֵּא בֵּין
 תְּרִין סְטְרִין אֲלִין, כְּדִין הֵהוּא עֲמוּדָא דְקִיּוּמָא
 בְּאַמְצָעִיתָא, אֲתַחְבַּר בִּהְדָּה בְּחַבִּיבּוֹ דְנִשְׁקִין, בְּרַחֲמֵימוּ
 דְחַבּוּרָא חֲדָא. כְּדִין (בראשית בט) וַיִּשַׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל, בְּרַחֲמֵימוּ
 דְנִשְׁקִין מִתְדַבְּקוֹן דָּא בְּדָא, בְּלֹא פְרוּדָא, עַד דְנִקְטָא
 נַפְשָׁא דְעַנּוּגִין כְּדִקָּא יְאוּת.

בְּשַׁעֲתָא דְנִקְטָא נַפְשָׁא דְעַנּוּגִין כְּדִקָּא יְאוּת, וּבְעֵיא
 לְפַקְדָּא לְחִילָהָא, מִתְכַּנְּשִׁין כְּלָהּ, וְקִרְיִין לָהּ
 מְגוּ הֵיכְלָא קְדִישָׁא, כָּבוֹד כָּבוֹד כָּבוֹד. בְּהִיכְלָא קְדִישָׁא
 אֲבָא וְאַמָּא, פִּתְחֵי וְאַמְרֵי מְקוּדֵשׁ מְקוּדֵשׁ. כְּדִין יִרְחֵא
 אֲתַקְדֵּשׁ כְּדִקָּא יְאוּת. וְכִדִּין כְּתִיב, וּבַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן,
 רִאשׁוֹן וְדָאִי, וְעַל דָּא מְשֻׁכּוֹ וְגו'. וְעַל דָּא בְּעֵשׂוֹר לְחֲדָשׁ
 הַזֶּה, דְּאַתְחַבַּר סִיְהָרָא בְּשִׁמְשָׁא, וּמָה דִּהּוֹת (נְקֻטָּא) נִקּוּדָה
 חֲדָא, כִּד נַחְתָּא אֲתַפְּשֵׁט זְעִיר זְעִיר, וְאַתְמַלְיָא,
 וְאַתְעַבִּידַת ה', מְלִיָּא מְכַל סְטְרִין, מִתְקַדְּשָׁא כְּדִקָּא
 יְאוּת.

רעיא מהימנא

(דף ר"נ ע"א)

אֲסַתְחַר הֵהוּא הֵיכְלָא, וּפְתַח תְּרַעָא אַחְרָא דְסֵטְר דְרוּם
 בְּשִׁבְעִין וְתִרְיַן עֲטְרִין. לְבַתַּר אֲפְתַח (ד"א צפון)
 תְּרַעָא תְּלִיתָאָה, לְסֵטְר מְזֻרְחָ, בְּחַמְשִׁין (ותרין) נְהוּרִין,

דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה. לְבָתַר אֲפִתַח תַּרְעָא אַחְרָא
 דְּלִסְטֵר צְפוּן (ד"א מְעָרְב), בְּע"ב עֶטְרִין, וְכֻלְהוּ רַמ"ח
 בְּחוּשְׁבַן תִּיבִין דְּפִרְשִׁין דְּקָרִיאת שְׁמַע. וּמָה דְּבִקְדָמִיתָא
 הֵהִיא חֵיהָ הֵות זְעִירָא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אַתְרִבִּיאַת, הֵדָא
 הוּא דְכֻתִּיב, (ישעיהו ו) מָלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דְּאִיהוּ כְּבוֹד
 עֲלָאָה וְתַתָּאָה.

כַּד מָטִי לַח"י עֲלָמִין, דְּבִיהָ ח"י בְּרַכָּאן דְּצִלוּתָא, וּפְתַח
 בֵּיהָ (תהלים נא) אֲדָנִי שִׁפְתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ.
 כְּדִין עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אַתְחַבֵּר בְּהֵדָה בְּחַבִּיבוֹ
 דְּנִשְׁיָקִין דְּשִׁפוּן, וְאִינּוּן נֶצַח וְהוּד, דְּלָשׁוֹן אִיהוּ צְדִיק
 בִּינֵייהוּ. לָשׁוֹן לְמוּדִים בְּהֵהוּא זְמַנָּא, (בראשית כט) וַיִּשָּׁק
 יַעֲקֹב לְרַחֵל, כְּדִין קָרָאן לְהֵהִיא חֵיהָ כְּבוֹד כְּבוֹד אֲבָא
 וְאִמָּא, מְקוּדֵשׁ מְקוּדֵשׁ. כְּדִין יִרְחֵא אַתְקֵדְשָׁא כְּדִקָּא
 יָאוּת, כְּדִין וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְדָאִי.

וּכְדִין מְשִׁכּוּ. וְעַל דָּא בְּעָשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַזֶּה, דְּאַתְחַבֵּר
 סִיְהָרָא קְדִישָׁא בְּשִׁמְשָׁא. דְּאַתְמַר בֵּיהָ, (תהלים פד)
 כִּי שָׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ אֱלֹהִים (צְבָאוֹת). וּמָה דְּהֵות נְקוּדָה זְעִירָא,
 (ס"א פְּגוּנָא דָּא אַתְמַלְאֵת בְּסִיְהָרָא, וּכְדִין אִיהִי הַחֲדָשׁ מֵלֵא.
 (דף ר"נ ע"ב) וְסִיְהָרָא אַתְמַלְיָא כְּפְגוּנָא דָּא • מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ. בְּקְדָמִיתָא חֲסֵר, וְכַעַן בְּשְׁלִימוֹ. (ע"כ רעיא מהימנא) (ר')

רעיא מהימנא
 אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בְּגוֹן
 לִישְׁנָא דְאִיהוּ מִקַּל
 לְכָל אַנְשֵׁי בִיתֵיהּ, וְאִיהוּ
 לִישְׁנָא דְאֵת וְ, וְאִיהוּ מִטְּהָ
 דְּבִיהּ עֶשֶׂר אוֹתוּת, וּבִיהּ
 מְחָא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא עַל
 יְדוּי " מְחָאן. וּבְגִין דְּכָל
 מְחָאן הוּוּ מְסֻטְרָא דְה' ה',
 רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מִנִּין
 שְׁכָל מִכָּה וּמִכָּה שְׁהִבִּיא
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
 הַמְצָרִים בְּמְצָרִים הֵיטָה שֶׁל
 חֲמֵשׁ מִכּוֹת וְכוּ', אָמַר
 מַעֲתָה וְכוּ'. וְאֵת ה' סִלְקָא
 בְּאֵת " לְחַמְשֵׁין מְחָאן,
 חֲמֵשׁ זְמַנִּין חֲמֵשִׁין, אֵינּוּן
 ר"ן. וּבְגִין דָּא, וְעַל הַיָּם לְקוּ
 ר"ן מִכּוֹת.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל מֵיטֵב אֶרֶץ
 מְצָרִים רַעֲמִסִּים הִיא,
 וְהִיא אֶרְעָא אֶפְרִישׁוּ
 לְדַחְלָן דְּלַהוֹן, לְרַעֲיָא
 וּלְמִיתָהּ בְּכָל עֲנוּגִין דְּעֻלְמָא.
 וְכָל מְצָרָי חֲשִׁיבוּן לְאֵינּוּן

רַבִּי חֵיָא פְּתַח, בְּאַרְבָּעָה
 עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ פְּסַח
 וְגו'. אִימְרָא דְאִיהוּ פְּסַחָא
 אִמָּאִי. אֵלָא דַּחְלָא
 דְּמְצָרָאִי, וְאַלְהָא דְּלַהוֹן,
 הוּוּ אִמְרָא. בְּגִין דְּמְצָרָאִי
 פְּלַחִין לְמַזְל טְלָה, וּבְגִין כֶּף
 פְּלַחִין לְאִימְרָא. תָּא חֲזִי,
 כְּתִיב (שְׁמוֹת ח) הֵן גִּזְבַּח אֶת
 תּוֹעֲבַת מְצָרִים. מָאִי תּוֹעֲבַת
 מְצָרִים. וְכִי עַל דְּשִׁנְאִין
 לִיהּ, כְּתִיב תּוֹעֲבַת מְצָרִים.
 אֵלָא דַּחְלָא דְּמְצָרָאִי,
 וְאַלְהָא דְּלַהוֹן, אֶקְרִי
 תּוֹעֲבַת מְצָרִים. כְּמָה
 דְּכְתִיב, (דְּבָרִים יח) כְּתוּעֲבַת
 הַגּוֹיִם, דַּחְלָא דְּשִׂאֵר עַמִּין.
 תָּא חֲזִי חֲכַמְתָּא דְּיוֹסֵף,
 דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית מז)
 וּמִקְצֵה אַחִיו לָקַח חֲמִשָּׁה
 אַנְשִׁים, וְאוֹלִיפָה לּוֹן לְמִימְרָ,

אֲנָשִׁי מְקַנָּה הָיוּ עֲבָדֶיךָ. וְכִי
 מִלְכָּא דְהוּוּה שְׁלִיט עַל כָּל
 אֶרְעָא, וְאָבֵא לְמִלְכָּא,
 עֲבִיד כְּדָא, וְעֲבִיד לְאַחֵי
 דִּישְׁנָאוֹן ^(דף רנ"א ע"א) לְהוֹן, וְלֹא
 יַחְשְׁבוֹן לְהוֹן. ^{(לְמַעַבְד לְהוֹן רֹעִי}
^{צאן)} אָלֵא וְדֵאִי תוֹעֵבֶת
 מִצְרִים, דְּחָלָא וְאֵלֵהָא
 דִּילְהוֹן אֶקְרִי הָכִי, וְעַל דָּא
 כְּתִיב, ^(שמות ח) הֵן נִזְבַּח אֶת
 תוֹעֵבֶת מִצְרַיִם.
 אֲמַר יוֹסֵף, כָּל ^(בראשית מז)
 מִיטְב מִצְרַיִם הִיא
 אֶרֶץ רַעְמֶסֶס, וְהִיא אֶרְעָא
 אֶפְרַיִשׁוּ לְדַחְלָא דְלְהוֹן,
 לְרַעֲיָא וּלְמִיָּהָךְ בְּכָל עֲנוּגִין
 דְּעֵלְמָא. וְכָל מִצְרָאִי חָשִׁיבוּ
 לְאִינוּן דְרַעָאן לְדַחְלִיהוֹן,
 כְּדַחְלִיהוֹן. אֲעֲבִיד לְאַחֵי
 דִּירְתוֹן הִיא אֶרְעָא,
 וְיִסְגְּדוּן לֹון מִצְרָאִי,

בְּהַעֲפִי שְׁהַחֲלִלְהוֹן, יִסְמָא לִיתְהוֹן
 וְהָאֵת. שְׁאֵל כִּתְחֻסְפָּא מִשְׁפָּעִיקוֹן
 לְשַׁלְטָא אֶחָדִי נְאֻחֵי לְשַׁלְטָן
 מִשְׁפָּעִיקוֹן, לְהַאֲתָפְסִי יוֹדֵי אֶחָדִי
 חֲלִיָּהוֹן בְּעֵשְׂרִים דִּישְׁכַּחַל
 מִלְכָּא לְמַעַבְד כְּסִימָא דִּינָא. בְּלֵהוּ
 סְתִיבָאן ^(שְׁמִיחָת לֵהוֹן) אֵל שְׁמָא כְּלוֹן
 מִסְטִימִינֵן, נָא וּבְשַׁלְטָן מִשְׁלֵשׁ
 בְּמִלְסָאִי אִסְרָא לִישְׁכַּח הַחֻסֵּן
 נְאֻחֵינֵן וְעַל סְסִיפֵן לְמַחֲזִית
 דִּן בְּאִשׁ צְלִיָּהוּמֵי לְזֻרְקָא
 לְהַאֲמִירָא לְזֻלְדֵי אִיהַבְשׁוּקָא
 בְּבִזוּי. וְלִזְמַן תְּפָעִיא ^(שְׁמִיחָת לֵהוֹן)
 הַעֲמִי וְהָא תְּשַׁפְּרֵת, בְּשִׁמּוֹכְכִי
 תְּבַבֵּל אִסְרָא מְעַרְפֵּי מִרְעֻשָׁה
 וְשִׁפְסִים נְאֻחֵי מִיָּדוֹד קְשִׁפֵּה
 כְּסִיפֵךְ בְּלִפְרִיק נְאֻעִיָּדָא
 כְּעִמָּא הוֹלוֹן אֵל מְבִילָת. מְכֻרְמִין
 דְּסִלְחָא מִסְנָא קַדִּישָׁא, מִדְּדִי
 הַמַּ, עַל עַל מִמָּן דִּיאֲלֵקִים
 שְׁחֻרְמָא. מְנַלְאֵן וְעִטָּא מִדְּדִי
 הַמַּ לִּישְׁלָא, ^(שְׁמִיחָת לֵהוֹן) וְיִקְחָה
 כְּהַמָּא אֶשְׁרָא שְׁחֻרְמִי תְּדַחְמָת
 שְׁחֻרְמֵי לְבִישׁוּקָא אֵל שְׁלֵט יִכְלוֹן
 לְשַׁחֲרָא וְלִשְׁפִי דִּיאֲלֵקִים כְּלִיָּן

מִכֶּלֶא. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא
 דְּאֵתְמַר בְּהוּ, (שמות יב)
 וּמְקַלְכֶם בְּיַדְכֶם, לְאֵתְכַפְּיֵא
 כָּל דְּחֵלָן דְּמִצְרָאֵי, תַּחֲוֹת
 יְדֵייהוּ. וּבְגִין דְּאֵינְהוּ
 בְּכוֹרוֹת מְמַנָּן, כְּתִיב (שמות יב)
 וַיִּי הִפֵּה כָּל בְּכוֹר.

בְּתַר כָּל דָּא כְּתִיב, (דברים טז)
 לֹא יֵאָכֵל חֶמֶץ שְׁבַעַת
 יָמִים תֹּאכֵל עָלָיו מִצּוֹת לֶחֶם
 עוֹנֵי. וּכְתִיב (שמות יב) כָּל
 מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכְלוּ. אָמַר
 רַעִיא מְהִימְנָא, אֲמַאי מְנִי
 דְּלֵא לְמִיכַל חֶמֶץ שְׁבַעַת
 יוֹמִין, וְלְמִיכַל בְּהוּן מִצָּה.
 וְאֲמַאי לֹא יֵאָכֵל, וְאֲמַאי לֹא
 תֹאכְלוּ. אֲלֵא ז' כִּכְבֵּי לֶכֶת
 וְאֵינּוֹן: שַׁע"ם חֲנֻכַּ"ל. וְאֵינּוֹן
 מִסְטָרָא דְטוֹב וְרַע, נְהוּרָא
 דְּלִגּוּ מִצָּה. קְלִיפָה דְּלִבְר
 חֶמֶץ. וְאֵינּוֹן חֶמֶץ דְּכַר
 מַחְמֶצֶת נּוֹקְבָא.

מִצָּה דְּלִגּוּ שְׁמוּרָה. וְאֵינּוֹן,
 (אסתר ב) שְׁבַע הַנְּעָרוֹת
 הָרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית

וַיַּחְשְׁבוּן לֹון פְּדִקָּא יְאוּת.
 וְהֵינּוּ דְּכְתִיב, (בראשית מז) כִּי
 תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם כָּל רוּעָה
 צָאן, מְחֻשְׁבִּין לֹון
 כְּדַחְלֵיהוּן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהֵא תְּנִינָן
 כְּמָה דְּאֵתְפָּרַע
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְאִינּוֹן
 דְּפִלְחֵי לְעִבּוּדָה זָרָה, הֲכִי
 אֵתְפָּרַע מִעִבּוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ,
 וְכִי יוֹסֵף עֲבִיד לְאַחֵי עִבּוּדָה
 זָרָה. אָמַר לֵיהּ, לָא עֲבִיד
 יוֹסֵף לְאַחֵי עִבּוּדָה זָרָה,
 אֲלֵא עֲבִיד לֹון לְשִׁלְטָאָה עַל
 עִבּוּדָה זָרָה דִּילְהוּן,
 וְלֵאכְפֵּיא עִבּוּדָה זָרָה דִּילְהוּן
 תַּחֲוֹת יְדֵייהוּ, וְלִרְדָּאָה לֹון
 בְּמִקָּל. (אמר רעיא מְהִימְנָא כַּגוֹן, בַּסּוּף

דף שקודם זה) אָמַר יוֹסֵף, אֵי
 יִשְׁלְטוֹן אַחֵי עַל עִבּוּדָה זָרָה
 דִּילְהוּן, כָּל שְׁכָן דִּישְׁלְטוֹן

הַמֶּלֶךְ. וְאֶתְמַר עֲלֵיהוּ, (שמות יב) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצּוֹת. מִצָּה אִיְהוּ שְׁמוּרָה לְבַעֲלָהּ, דְּאִיהוּ ו'. וּבִיהּ אֶתְעָבִיד מִצְוָה.

וּמֵאֵן דְּנָטִיר לָהּ לְגַבֵּי יְהוּ, דְּגַנְיָזִין בְּמִ"ץ מִן מִצָּה, וְאִינוּן. י"ם ה"ץ. וּמְנִי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְבִרְדָּה לָהּ שְׁבַע בְּרֻכּוֹת לַיִל פְּסַח, דְּאִינוּן שְׁבַע הַנְּעֵרוֹת דִּילָהּ, שְׁצ"ם חֲנֻכָּה. וּמְנִי לְאֶעְבְּרָא מְנַהֵן חֲמִיץ וּמַחְמֶצֶת, דְּאִינוּן עֲנָנִים חֲשׂוּכִין דְּמַכְסִּין עַל גְּהוּרִין, דְּשִׁבְעָה כִכְבֵּי לְכַת, דְּאֶתְמַר בְּהוּן (בראשית מא) וְתִבְאֵנָה אֶל קַרְפְּנָה וְלֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְפְּנָה וּמְרִאִיהֶן רַע, חֲשׂוּדָה כְּאֶשֶׁר בְּתַחֲלָה. דְּכָל כֹּדֵחַ חֲשׂוּכָא דְעֲנָנִין דְּלַהוּן, דְּלֹא יִכְלִין גְּהוּרִין לְאַנְהָרָא לַהוּן, וּבְגִין דָּא וְלֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְפְּנָה. (ע"כ רעיא מהימנא).

עַל גְּרַמְיֵיהוּ, וּבְגִין כֹּדֵחַ אוֹתִיב לֹון בְּמִיטַב אֶרְעָא, וְאֶשְׁלִיט לֹון עַל כָּל אֶרְעָא. וְעַל דָּא אֶמְרָא דְּאִיהוּ פְּסַח אַמְאִי. אֶלָּא דִּחְלָא דְּמִצְרָאִי, וְאַלְהָא דִּילַהוּן הָוָה אִימְרָא. אֶמַר קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, מִבְּעַשׂוֹר לְחַדְשׁ סִיבּוּ דִּחְלָא דִּילַהוּן דְּמִצְרָאִי, וְתַפְשׁוּ לֵיהּ, וִיְהִי אֲסוּר וְתַפִּישׁ בְּתַפִּישָׁה דִּילְכוּן, יוֹמָא חַד וְתַרִין וְג', וּבִיוֹמָא ד', אֶפִּיקוּ לֵיהּ לְדִינָא, וְאֶתְכַנְשׁוּ עֲלֵיהּ.

וּבִשְׁעַתָּא דְּמִצְרָאִי הוּוּ שְׁמַעִין קַל דִּחְלָא דִּילַהוּן, דְּתַפִּישׁ בְּתַפִּישָׁה דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא יִכְלִין לְשַׁזְּבָא לֵיהּ, הוּוּ כְּכֹאן, וְהָוָה קִשְׂיָא עֲלֵיהּ, כְּאִילוּ גְּרַמְיֵיהוּ אֶתְעָקִידוּ

לְקַטְלָא. אָמַר קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא, יִתְּיָה תְּפִישׁ
 בְּרִשׁוֹתֵיכּוֹ, יוֹמָא בְּתַר יוֹמָא, אַרְבַּעַה יוֹמִין, בְּגִין דִּיחֶמּוֹן
 יִתְּיָה תְּפִישׁ, וּבִיוֹמָא רַבִּיעָאָה אֶפִּיקוּ לֵיהּ לְקַטְלָא,
 וַיִּחֶמּוֹן לֵיהּ מִצְרָאֵי הַיָּם אֶתּוֹן עֲבָדִין בֵּיהּ דִּינָא, וְדָא
 קִשְׂיָא לְהוּ מִן כָּל מַכְתָּשֵׁי דְעֵבֵד לֹון קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 אֵינּוֹן דִּינִין דִּיעֲבָדוֹן בְּדַחְלִיהוֹן.

לְבַתַּר דִּינִין לֵיהּ (דף רנ"א ע"ב) בְּנוֹרָא, דְּכַתִּיב, (דברים ז) פְּסִילִי
 אֶלְהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ. אָמַר קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 אַל תֵּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא. דְּלֹא יִימְרוּן בְּרַעוּתָא וּבְתִיאובְתָא
 דְּדַחְלָנָא, אַכְלִין לֵיהּ הָכִי. אֶלָּא אֶתְקִינּוּ לֵיהּ צְלִי, וְלֹא
 מְבוּשָׁל, דְּאֵלוּ מְבוּשָׁל יְהֵא טָמִיר, וְלֹא יֶחֱמוֹן לֵיהּ, אֶלָּא
 תִּקְוִנָא דִּילֵיהּ דִּיחֶמּוֹן לֵיהּ הָכִי מוֹקְדָא בְּנוֹרָא, בְּגִין
 דִּירִיחִיהּ נוֹדְף.

וְתוּ רִישִׁיהּ עָלִיהּ כְּפוּףָה עַל קְרִסוּלוּי, דְּלֹא יִימְרוּן דְּחִיָּה,
 אוּ מְלָה אַחְרָא הוּא, אֶלָּא דִּישְׁתַּמוּדְעוֹן לֵיהּ, דְּאִיהוּ
 דְּחָלָא דְּלֵהוֹן. וְתוּ, דְּלֹא יִיכְלוֹן לֵיהּ. בְּתִיאובְתָא, אֶלָּא
 עַל שִׁבְעָא, אֶרַח קְלָנָא וּבִזְיוֹן. וְתוּ, עֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוּ,
 אֶלָּא דִּיחֶמּוֹן גְּרַמוּי רָמָאן בְּשׁוּקָא, וְלֹא יִיכְלוֹן לְשׁוּבָא
 לֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר לג) וּבִאֲלֵהֶם עָשָׂה ה' שְׂפָטִים.
 דִּינִין סְגִיָּאִין. תּוּ וּמִקְלָכֶם בְּיַדְכֶם, וְלֹא חֲרַבָּא וְרוּמְחָא
 וּשְׂאֵר מְאֵנֵי קְרַבָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא אֹקְמוּהָ, דְּמִצְרָאֵי פְּלַחֵי לְמִזְלֵ
 טָלָה, וּבְגִין כַּף פְּלַחִין לְאִימְרָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
 אֵי הָכִי, טָלָה יְפֻלְחוּן, וְלֹא אִימְרָא. אָמַר לִיָּהּ, כִּלְא
 פְּלַחִין, אֲלֵא מִזְלֵ טָלָה נַחִית וְסֻלִיק בְּטָלָה וְאִימְרָא, וּבְגִין
 כַּף פְּלַחִין לְכִלְא. אָמַר לִיָּהּ הָכִי שְׁמַעְנָא, דְּכָל בְּעִירָא
 רַבָּא (ס"א דְּצִיאָן) דְּחִלָּא דְּלֵהוֹן הָוֵה, וְעַל דָּא קָטִיל קוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא כָּל בְּכוֹר בְּהֵמָה. וְהָא אֲתַמַּר דְּאֵלִין אֵינּוּן
 דְּרַגִּין דְּלַעִילָא, דְּאֶקְרוּן הָכִי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (שְׁמוֹת יב) כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכְלוּ,
 וּכְתִיב (שְׁמוֹת יג) לֹא יֹאכַל חֵמֶץ. אֲלֵא דָּא דִּכְרָא, וְדָא
 נּוֹקְבָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, בְּדָא (זוה שִׁיךְ בְּרַעִיא
 מִדְּהִימָנָא אַחַר קֶרְבָּנָא) כְּתִיב לֹא תֹאכְלוּ, וּבְדָא כְּתִיב לֹא יֹאכַל,
 אֲמַאי לָא כְּתִיב לֹא תֹאכְלוּ. אֲלֵא, נּוֹקְבָא דְּאִיָּהּ
 אֲסֻטְיַאת אֲרַחָהָא, בְּאֲזַהְרָה וְדָאֵי, דְּכֹר דְּאִיָּהּ אֲחִיד
 בְּחוּטָא דְּדַכְיוֹ יִתִיר, בְּבִקְשָׁה. וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא יֹאכַל,
 לֹא תֹאכְלוּ.

אָמַר לִיָּהּ אֲבָא, וְהָא כְּתִיב (דְּבָרִים טז) לֹא תֹאכַל עָלְיוֹ חֵמֶץ.
 אָמַר לִיָּהּ, אֲסַגִּי תְּבִין יִתִירִין לִיקָרָא לְקֶרְבָּנָא.
 אֲבַל בְּקִדְמִיתָא בְּבִקְשָׁה לֹא יֹאכַל. אֲבַל לְבַתָּר בְּאֲזַהְרָה,
 לֹא תֹאכְלוּ, דְּהוּא קִשְׁיָא מִתְרוּוִיָּהּ. מַחְמֶצֶת מַאי
 טַעְמָא. בְּגִין דְּרִיחָא דְּמוֹתָא אִיתַּ תַּמָּן. חֵמֶץ, דְּכֹר.

מִחֻמָּצַת, נִוְקָבָא. (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת, בְּרִישָׁא
 וְסִיפָא דְתִיבָה, תִּשְׁכַּח לָהּ. וּבְגִין דָּא מֵאן דְּאָכִיל חֻמְץ
 בַּפִּסָּתָא, אִיהוּ אֶקְדִּימַת לֵיהּ מוֹתָא, וְלִינְדַע דְּמִית הוּא
 בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאֵתִי, כְּתִיב (שמות יב) וְנִכְרַתָּהּ הַנֶּפֶשׁ
 הַהִיא.

מִצָּה, אִמְאִי (ס"א אֶתְקַרֵּיאת מִצָּה). אֵלָא הָכִי תַנִּינָן, שִׁדִּי: בְּגִין
 דְּאָמַר לְעוֹלָמוֹ דֵּי, דְּיֵאמַר לְצָרוּתֵינוּ דֵּי. אוּף הָכִי
 מִצָּה, בְּגִין דְּקָא מְשַׁדַּד דְּמִבְרַחַת לְכָל סְטָרִין בִּישׁוּן,
 וְעֵבִיד קְטָטָה בְּהוּ, כְּגוּוֹנָא דְּשִׁדִּי דְּמִזְוִזָּה, דְּמִבְרִיחַ
 לְשִׁדִּים וּמִזִּיקִים דְּתִרְעָא, אוּף הָכִי אִיהִי מִבְרַחַת לֹון מְפָל
 מִשְׁכְּנֵי קְדוּשָׁה, וְעֵבִיד מְרִיבָה וּקְטָטָה בְּהוּ. כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר, (שמות יז) מִסָּה וּמְרִיבָה. עַל דָּא כְּתִיב מִצָּה. וְהָא מִסָּה
 בְּסַמְךָ אִיהוּ. אֵלָא תִרְגוּמוֹ דְּמִסָּה, אִיהוּ מִצְוֹתָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, רַעִיא מֵהִימְנָא
 רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, גְּעַר
 חֵית קְנָה עֵדַת אַבִּירִים
 בְּעַגְלֵי עַמִּים. גְּעַר חֵית קְנָה,
 דָּא קְנָה דְּאֶתְאַחַד בִּיהּ עֲשׂוֹ,
 דְּאִיהִי קְרַתָּא דְּרוּמֵי רַבְתָּא,
 דְּנַעֲץ גְּבַרְיָאֵל קְנָה בִּימָא
 רַבָּא, וּבְנֵו עָלֶיהָ כְּרָךְ גְּדוּל
 דְּרוּמֵי. קְנָה דְּחֻמְץ. וְכַד יִיתִי
 פּוֹרְקָנָא לְיִשְׂרָאֵל, יִתְבַּר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים סח) גְּעַר חֵית קְנָה
 עֵדַת אַבִּירִים בְּעַגְלֵי עַמִּים.
 גְּעַר חֵית, דָּא חֵיהּ דְּאֶתְאַחַד
 בְּהּ עֲשׂוֹ. קְנָה: תַנִּינָן,
 דְּבִיומָא דְּנִסְב שְׁלֵמָה מְלָכָא
 בַּת פְּרַעָה, בָּא גְּבַרְיָאֵל,
 נַעֲץ קְנָה בִּימָא רַבָּא, וְעָלֶיהָ

לִיה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב גְּעַר
חֵית קָנָה עֲדַת. וּמִתְּעַבֵּר מִיַּד
חֲמִיץ מִעֲלָמָא. מִתְּמַעַת
דִּילִיָּה רוּמִי. וְיִתְגַּלְיָא מִצָּה
בְּעֲלָמָא, דְּאִיהִי בִי מִקְדֵּשָׁא
דְּבֵית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי.

אָמַר בּוּעִינָא קְדִישָׁא (ס"א
רע"א מְהִימְנָא), דְּאִינּוֹן
לְקַבֵּל בֵּת עֵין יָמִין, וּבֵת עֵין
שְׂמָאל. וְאִינּוֹן לְקַבֵּל (לְחַם
מִשְׁנָה) רוּמִי רַבְתִּי, רוּמִי
זְעִירָא. לְקַבֵּל תְּרִין עֲנָנִין,
דְּמִכְּסִיִּין עַל בֵּת עֵינָא יְמִינָא
וּשְׂמָאלָא. וְאִינּוֹן לְקַבֵּל
שְׂאוּר וְחֲמִץ. וְעַד דְּאֵלִין
יִתְבַּעְרוֹן מִעֲלָמָא בַּל יִרְאֶה
וּבַל יִמְצֵא חַד מִנֵּיהוּן, בֵּית
רֵאשׁוֹן וְשְׁנִי לָא יִתְגַּלְיִין
בְּעֲלָמָא.

וְאִסּוּתָא דְּעֲנָנָא עֵינָא,
דְּאִתְשִׁיד לְבֵת
עֵינָא יָמִין וּשְׂמָאל, מַה יְהֵא
אִסּוּתָא דְּלַהוֹן. מָרָה
דְּעֲנָלָא. וְהֵינּוּ (ישעיה כז) שָׁם
יִרְעָה עֵגֶל וְשָׁם יִרְבֵּץ. שָׁם

אֲתַבְּנִי קִרְתָּא דְּרוּמִי. מֵאִי
קָנָה. דָּא דְּכוּרָא דְּהֵאִי חֵיָּה
(דף ת"ב ע"א) בִּישָׁא, דְּאִית לִיה
סִטְרָא זְעִירָא בְּאֲחֻדוּתָא
דְּקְדוּשָׁה. וְדָא אִיהוּ קָנָה,
דְּנִעְיִין בִּימָא רַבָּא. וּבְגִין כִּף
אִיהִי שְׁלֵטָא עַל עֲלָמָא, וְעַל
שׁוּלְטָנוּ דָּא כְּתִיב, (ישעיה יט)
קָנָה וְסוּף קָמְלוּ. קָנָה,
שׁוּלְטָנוּתָא וְרֵאשׁ לְכָל
מַלְכוּוֹן. תּוּ קָנָה, דְּזַמִּין
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַבְרָא
לִיה כְּקָנָה דָּא.

תָּא חֲזִי, בְּמִצְרַיִם אִיהִי
שְׁלֵטָא, וּמִנָּה נִפְקוּ
כַּמָּה שְׁלֵטָנִין לְזַנְיָיהוּ, וְכָלָא
בְּרֻזָא דְּחֲמִץ, כִּיּוֹן דְּתַבֵּר לָהּ
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲפִיק
חֲמִץ וְאֵעִיל מִצָּה. בְּמָה.
בְּחוּטָא זְעִירָא מִכְּלָא, תַּבֵּר
ח' חֲמִץ, וְאֲתַעְבִּיד מִצָּה.

יִרְעָה עֵגֶל, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן
 יוֹסֵף, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לג)
 בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. וְשָׁם
 יִרְבֵּץ, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. חַד
 אַעְבָּר רוּמֵי רַבְתִּי. וְחַד
 אַעְבָּר רוּמֵי זְעִירָא.
 דְּמִיכָאֵל וְנִבְרִיא לְ
 לְקַבְּלֵיהוּ אֵינוֹן.

וּבְגִין דָּא ח', דְּאִיהוּ חוּטָא
 זְעִירָא, תִּבְרַר לָהּ,
 וַיִּיעוֹל ה' בְּאַתְרָהּ.
 דְּבִקְדָמִיתָא קְנָה וְסוּף קָמְלוּ.
 קְנָה שְׁלֹטְנוּתָא דְרוּמֵי, וְסוּף
 לְכָל מַלְכִין, דְּעֵתִיד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְתַבְרָא לֵיהּ. גְּעַר
 חֵית קְנָה, גְּעַר חֵיהּ בִּישָׂא,
 ח' מִן חֲמִיץ, וְאַתְבַּר רַגְלֵיהּ
 מִן מַחְמָצַת, דְּאִתְמַר בָּהּ
 (משלי ה) רַגְלֵיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת.
 וְעוֹד גְּעַר חֵית קְנָה, יִתְבַּר
 רַגְלֵ קוּף מִן קְנָה, וַיִּשְׁתַּאֲר
 הֵנָּה. מִיַּד הֵנָּה יִי אֱלֹהִים
 בְּחֻזֵק יָבָא, (ישעיה מא) רֵאשׁוֹן
 לְעִיּוֹן הֵנָּה הֵנָּם וְלִירוּשָׁלַם
 מִבִּישָׁר אֶתְנִן. הֵנָּה: ס' בְּתַר
 אֶלְפָּה וּמֵאֶתְנִן.

אֵינוֹן אֶתְוּוֹן. אֶלָּא דְתַבַּר ח'
 דְּהֵאִי חֵיהּ, דְּאֶקְרִי חֲמִיץ.
 וְעַל דָּא אֶקְרִי חֵית קְנָה,
 דְּנוּחַ לְאַתְבְּרָא פְּקָנָה דָּא.
 בְּמָה אֶתְבַּר. בְּחוּטָא זְעִירָא
 כְּנִימָא, תִּבְרַר ח' וְאַתְעַבַּר
 מֵאִיתְנָה, וְהוּהּ מִצָּה. וְעַל
 דָּא פְּתִיב, גְּעַר חֵית קְנָה,
 גְּעַר בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְאַתְבַּר ח' חֲמִיץ, וְאַתְעַבִּיד
 ה'.

(ס"א וְאַתְעַבַּר ח' חֲמִיץ וְאַתְאָבִיד)

וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 לְתַבְרָא לֵיהּ לְהֵהוּא
 קְנָה, כְּגוּוֹנָא דָּא, יִתְבַּר
 רַגְלֵיהּ דִּק' מְקָנָה, וַיִּשְׁתַּאֲר
 הֵנָּה. (ישעיה מ) הֵנָּה יִי אֱלֹהִים
 בְּחֻזֵק יָבָא וְזוֹרְעוֹ מוֹשְׁלָה לוֹ
 הֵנָּה שְׂכָרוֹ אֶתוֹ וּפְעוּלָתוֹ
 לְפָנָיו. מֵאִי וּפְעוּלָתוֹ. דָּא
 פְּעַל דְּהֵהִיא ק' (ס"א פְּעוּלָה דְּהֵהוּא
 חֲמִיץ) דִּיתְבַּר לָהּ, וְאִיהִי
 פְּעוּלָה לְפָנָיו, אִיהוּ יַעֲבַר

רַגְלִיָּהּ, וַיְהִי הַנֶּהַח (ישעיה מא) רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן תִּהְיֶה הַנֶּהַח וְגו'.

וְאָמַר (שמות מט) בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב
 שְׂשִׁים וְשֵׁשׁ. שְׂשִׁים, לְאַתְעָרוּתָא דְמְשִׁיחַ רֵאשׁוֹן. וְשֵׁשׁ,
 לְאַתְעָרוּתָא דְמְשִׁיחַ שְׁנִי. אֲשַׁתְּאָרוּ ו' שָׁנִים לְע"ב, לְקַיִים בְּהוּ,
 (ויקרא כה) שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֵךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כְּרֶמֶךְ וְאַסְפֹּתָ
 אֶת תְּבוּאָתָהּ, דְּאִתְמַר (ירמיה ב) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְי רֵאשִׁית
 תְּבוּאָתָהּ.

אִם בֶּן, מִה כְּתִיב לְעִיל (ירמיה לא) רְנוּ לַיַּעֲקֹב שְׂמֵחָה. אֲלֹא אַרְבַּע
 גְּאוּלוֹת עֵתִידִין לְמַהוּי, לְקַבֵּל אַרְבַּע כּוֹסוֹת דְּפִסְחָה. בְּגִין
 דִּישְׂרָאֵל מְפּוֹזְרִין בְּאַרְבַּע פְּנוֹת עֲלָמָא, וְאֵינּוֹן דִּיהוֹן רְחוּקִין
 מֵאוּמִין, אֲקַדִּימוּ לְרְנוּ. וְתַנְיִינִין, לְשִׁתִּין. וְתַלִּיתָאִין, לְשִׁתִּין
 וְשִׁית. וּרְבִיעָאִין לְע"ב.

וּפּוֹרְקָנִין אֵלִין, יְהוֹן בְּאַרְבַּע חִיּוֹן, בְּשֵׁם יְדוּד דְּרַכִּיב עֲלֵיהוּ.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (חבקוק ג) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶךָ
 מִרְכַּבּוֹתֶיךָ יִשׁוּעָה. דְּלְקַבְּלֵיהוּ, וְתַעַר לְתַתָּא אַרְבַּע דְּגַלְיִין,
 וְתַרִּיסַר שְׁבַטִין. בְּרִזָּא דִּידוּד מְלָךְ, יְדוּד מְלָךְ, (שמות טו) יְדוּד
 יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. תַּרִּיסַר אֲתוּוֹן אֵינּוֹן, לְקַבֵּל תַּרִּיסַר שְׁבַטִין,
 וי"ב אֲנַפִּין דְּתַלַּת אַבְהוֹן, דְּאִתְמַר עֲלֵיהוּ הָאֲבוֹת הֵן הֵן
 הַמְּרַכְּבָה. וְאֵינּוֹן עֶשְׂרֵי שְׁבַטִין, אֲלֶף שָׁנִין. תַּרִּין שְׁבַטִין, מְאֲתָן
 שָׁנִין. וּמִי"ב אֲתוּוֹן, תַּלְיִין ע"ב שְׂמָהּ, דְּאֵינּוֹן ע"ב שָׁנִין, כְּתַר
 אֲלֶף וּמְאֲתָן.

וְאֵינּוֹן כ"ד, לְכָל חַיָּה מְתַלַּת חִיּוֹן. כ"ד רִזָּא דִּילֵיהּ, (ישעיה ו) וְקָרָא
 זֶה אֵל זֶה וְאָמַר. וְאֵינּוֹן תַּלַּת כְּתוּבָה, מִן כ"ד צוּרוֹת. כְּתַר
 אַחַת אוֹמְרַת קְדוּשָׁה, וְכַת תַּנְיִנָּא אוֹמְרַת קְדוּשָׁה, וְכַת תַּלִּיתָא
 אוֹמְרַת קְדוּשָׁה. מִיַּד אִתְעַר שְׂמָאֲלָא בְּמ"ב אֲתוּוֹן, דְּעַבְד דִּינָא
 בְּעַמְלָק.

(דברים כב) כִּי יִקְרָא קוֹן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ מֵאֵרֵי מִקְרָא. בְּכָל עֵץ, מֵאֵרֵי מִשְׁנֵה. דְּאֵינּוֹן בְּאֶפְרוּחִים, דְּמִקְנָנִין בְּעֵנְפֵי אֵילָנָא. אֵית דְּאֵמְרֵי, בְּכָל עֵץ, אֵלִין יִשְׂרָאֵל. (דף רנ"ב ע"ב) דְּאֵתְמַר בְּהוּ, (ישעיה סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יָמֵי עַמִּי. אוּ עַל הָאָרֶץ, אֵלִין מֵאֵרֵי תוֹרָה (ד"א מִשְׁנֵה), דְּאֵתְמַר בְּהוּ, עַל הָאָרֶץ תִּישָׁן וְחַיִּי צֶעַר תַּחֲתֶיהָ וּבַתּוֹרָה אַתָּה עִמָּל. אֶפְרוּחִים: אֵלִין פְּרָחֵי כְּהוֹנָה. אוּ בֵיעִים: אֵלִין דְּזֵן לֹון קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא מִקְנָנֵי רֵאמִים וְעַד בֵּיעֵי פְּנִים. וְהָאֵם רוּבְעַת עַל הָאֶפְרוּחִים, בְּזִמְנָא דְּהוּוּ קָרְבִין קָרְבָּנִין. מַה כְּתִיב לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

חֲרַב כִּי מִקְדָּשָׁא, וּבְטָלוּ קָרְבָּנִין, מַה כְּתִיב, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. וְנָלוּ הַבָּנִים, וְהֵינּוּ וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, מִסְטָרָא דְּא' דָּאת ו', דְּאֵיהוּ עוֹלָם אַרוּךְ דְּאֵתְמַר בִּיה (דברים כב) לְמַעַן יִשָּׁב לָךְ וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים, לְעוֹלָם שְׁכָלוּ אַרוּךְ.

וּבְאַתָּר דְּקָרְבָּנִין, תִּקְנֵנוּ צְלוֹתֵינוּ, וּמִצְפָּצְפִין בְּקָלִין דְּשִׁירִין. בְּקוֹל דְּקָרִיאַת שְׁמַע, לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא דְּאֵיהוּ לְעִילָא. דְּהָא אֵימָא וּבִרְתָּא בְּגִלוּתָא, וּמִיד דְּנַחֲתִית, קְשָׁרִין לֶהּ בְּבִרְתָּא, דְּאֵיהִי יַד כְּהָה, לְמַהוּי קְשִׁיר ו' עִם ה', בְּשִׁית סְפִירָאן. מִיד מְלַחְשִׁין לְגַבֵּי חֲכָמָה, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד.

אַח"ד כְּבו"ד, גִּימְטְרִיא מ"ה מִן חֲכָמָה. דְּנַחֲתִית לִיה לְגַבֵּי אִמָּה, וּמִיד דְּנַחֲתִית, קְשָׁרִין לִיה עַמָּא בְּקִשּׁוּרָא דְּתַפִּילִין דְּרִישָׁא. וּבְנִין דָּא בְּאַרְבַּע פְּרָשִׁיין דְּתַפִּילִין, קַדְשׁ לִי, חֲכָמָה. וְהִיָּה כִּי יְבִיאָךְ, בִּינָה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל תַּפְּאֶרֶת, כְּלִיל ו' סְפִירָן, בְּשִׁית תִּיבִין. וְהִיָּה אִם שְׁמוֹעַ, מַלְכוּת, יַד כְּהָה. צְלוֹתָא כְּתָר כ' עַל רִישִׁיה, אִין קְדוּשׁ כִּידוּד, דְּסַנְדְּלָפוֹן קוּשֶׁר כָּל צְלוֹתֵינוּ, וְעַבִּיד לֹון כְּתָר.

בְּהֵוּא זְמַנָּא עָרִיד לְסִדְרָא מְנוּרָא (ס"א פְּתוּרָא) לְסַעֲוִדְתָּא דְּמַלְפָּא,
 וּמִשְׁכַּנָּא וּמְנִרְתָּא וְאַרְוֵנָא וּמִדְּבַחָא, וְכֹל מִיְנֵי שְׁמוּשָׂא
 דְּבֵיתָא דְּמַלְפָּא. וְלֹא בְּתַר פְּתוּרָא אֲזִילִין דְּלֹא עוּבְדָּא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, דְּלֹא אֲזִילִין אֶלָּא בְּתַר פְּתוּרָא דְּאִיהוּ
 עוּבְדֵי יְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, דְּאִיהוּ שְׁכִינְתִּיה. מִשְׁכַּן דִּילִיה,
 פְּתוּרָא דִּילִיה, מְנִרְתָּא דִּילִיה, אֲרֻנָּא דִּילִיה, מִדְּבַחָא דִּילִיה,
 אִיהִי כְּלִילָא מְכַל מְאִי שְׁמוּשָׂא לְמַלְפָּא עֲלָאָה.

אִינְהוּ אִינוּן דְּמִתְקַנֵּי חֲמָרָא וְנִהְמָא דְּמַלְפָּא עֲלָאָה, דְּאִתְמַר בְּהוּ
 אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי, דְּלִית לְקַרְבָּא לִיה לְגַבִּיה אֶלָּא
 אֵלִין דְּאִתְקַרִּיאוּ אִשֵּׁי יי. וּבְגִין דָּא אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי.
 דְּעָלִיה אִתְמַר, (מִשְׁלֵי ט) לָכֵן לַחֲמוּ בְּלַחֲמֵי. וְאִתְקַרִּי לָחֵם הַפְּנִים,
 דְּאִינוּן י"ב אַנְפִּין, (בְּמִדְבַר ו) יְבָרְכֵךְ יְהוָה, יֵאָר יְהוָה, יֵשָׂא יְהוָה,
 תְּרִיסַר אַנְפִּין דְּתַלְת חִינוּן.

מֵאִי לָחֵם דְּאֵלִין פְּנִים. דָּא נִהְמָא דְּאָדָם, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו
 ה"א. וְאִית לִיה נִהְמָא בְּאַרְבַּע אַנְפִּין, דְּאִינוּן אַרְבַּע אַתְוּוֹן
 יְדוּד. הֵאִי נִהְמָא דְּפְתוּרָא דְּמַלְפָּא, אִיהוּ סְלַת נְקִיָּה.

כְּבָשָׁן דִּילִיה, דְּאוּפָּה בִּיה נִהְמָא, שְׁכִינְתָּא. תַּמָּן אִתְבְּשַׁל
 וְאִשְׁתַּלִּים. וּבְגִין דָּא, אִין בּוּצְעִין אֶלָּא מֵאַתְר דְּגַמַר
 בְּשׁוּלָא. כְּגוּוּנָא דְּשְׁלִימוּ דְּפְרִי, אִיהוּ גַמַר בִּישׁוּלוּ. וְהֵאִי אִיהוּ
 אֲדָנִי, גַמַר וְשְׁלִימוּ דִּידוּד, דְּאִיהוּ לָחֵם הַפְּנִים. אֲדָנִי, כְּבָשָׁן
 דִּילִיה. דְּאִיהִי כְּבוּשָׁה תְּחוּת בְּעָלָה. וּבְגִינָה אִתְמַר, (שְׁמוֹת יט) וְהָרַ
 סִינִי עֵשֶׂן כָּלוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יי בְּאִשׁ וַיַּעַל עֵשֶׂן כְּעֵשֶׂן
 הַכְּבָשָׁן. וְלֹא כְּכַבְשָׁן דְּאִשׁ דְּהַדְיוּט, אֶלָּא כְּכַבְשָׁן, דְּבִיה כְּבִישׁ
 רַחֲמֵי לְעַמִּיה, כִּד מְצַלִּין וּבְעוֹן בְּעוֹתִין, כִּן יְכַבְּשׁוּ רַחֲמֵיךְ אֶת
 כְּעַסְדָּךְ. וּבִיה כְּבִישׁ דְּרַחֲמָנָא לְמָה לָךְ.

וּבְנֵהמָא דְאֹרִייתָא, אִית סֵלַת דִּיהָב לִיה מְלָפָא, לְאִינוּן דְאֶתְמַר
 עֲלִייהוּ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. מִיכְלָא דְעֲדִיקָיָא.
 וְאִית גֵּהמָא דְאֹרִייתָא, דְאִיהוּ פְּסוּלַת, לְאִינוּן עֲבָדִין וְשִׁפְחוֹת,
 דְּבֵי מְלָפָא. וּבְגִין דָּא בְּמִטְרוֹנִיתָא אֶתְמַר (מִשְׁלִי לֵא) וְתִקָּם בְּעוֹד
 לִי לָהּ וְתִתֵּן טָרְף לְבִיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, דְאִינוּן מְאִירֵי מִתְנִיתִין.
 וּבְגִין דָּא אֶתְמַר בְּמִיכְלָא דְמְלָפָא, וְעֲשִׂירִית הָאִיפָּה סוּלַת וְדָאִי,
 וְדָא יו"ד מִן אֲדָנִי, אִיהִי עֲשִׂירִית. וְדָא סֵלַת דְהִיכְלָא דְמְלָפָא
 אֲשַׁבַּחַת (ד"א דְמִיכְלָא דְמְלָפָא אֲשַׁתְּכַחַת).

קוּם בּוֹעִינָא קְדִישָׁא, אַנְתָּ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַךְ, וְרַבִּי אַבְא, וְרַבִּי
 יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסִי, וְרַבִּי חֲזִיָּא, וְרַבִּי יוֹדָאִי, לְתַקְנָא דְוִרוּנָא
 לְמְלָפָא, וְלִקְרָבָא כָּל אַבְרִין, דְאִינוּן יִשְׂרָאֵל, קְרָבְנִין לְקוּדְשָׁא
 בְּרִידָה הוּא הֵהוּא דְאֶתְקָרִי נְשָׁמָה, לְגַבִּי אַבְרִים שְׂכִינְתָא
 קְדִישָׁתָא, אֵשׁ שֶׁל גְּבוּהָ. דְאֶחִיד בְּעַצִּים, דְאֶתְקָרִיאוּ עֲצֵי הָעוֹלָה,
 דְאִינוּן עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ אֶתְקָרִיאוּ,
 אִינוּן מְאִירֵי תוֹרָה, דְאֶתְאַחִידַת בְּהוּן אֹרִייתָא, דְאֶתְמַר בָּהּ (יִרְמִיָּה
 כג) הֲלֹא כֹה דִבַּרְתִּי כְּאֵשׁ נְאֻם יְיָ.

וְאֶתְמַר בָּהּ, עוֹלָה לִי, קְרָבָן לִי, אֵשׁה לִי, וְאֶתְמַר אֶת קְרָבְנֵי
 לְחַמֵּי לְאִשֵּׁי. וְהָא בְּתִיב דְלִית לְקְרָבָא קְרָבָן אֶלָּא לִי, מְאִי
 גִּיהוּ, אֶת קְרָבְנֵי לְחַמֵּי לְאִשֵּׁי. אֶלָּא אֶרְחָא, דְמֵאֵן דְקָרִיב
 דְוִרוּנָא, לְמִקְרָב לִיה לְמְלָפָא, וְלִבְתַּר אִיהוּ פְּלִיג לִיה, לְמֵאֵן
 דְבָעִי. אוּף הָכִי יִשְׂרָאֵל, מְקָרִיבִין אֹרִייתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא,
 (דף רנ"ג ע"א) דְאִיהוּ לְחֻמוֹ, וְאִיהוּ יִינוּ, וְאִיהוּ בְּשָׂר דִּילִיָּה, וְאֶתְמַר
 בָּהּ, (בְּרַאשִׁית ב) עֵצִים מִעֲצָמַי וּבְשָׂר מִבְּשָׂרִי. בְּשָׂר קֹדֶשׁ, דְאֹקְמוּהָ
 עָלָה מְאִירֵי מִתִּבְתָּאוֹן, בְּבְשָׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם עֲסֻקִינוּן.

קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מְאִי עֲבִיד מִהֵהוּא דְוִרוּנָא. לְמְלָפָא דְאָכִיל עַל

פְּתוּרָא. דְּקָרְבִין עַל פְּתוּרִיה מְכַל מִין וּמִין, סֵלֶת, וּבִינוּנִי, וּפְסוּלֵת. וְאִיהוּ פְּלִיג מִפְּתוּרִיה, לְכָל מְאָרִי סְעוּדָתָא, לְכָל חַד בְּדָקָא יָאוּת, עַל יְדֵי מְמַנְן דִּילִיָּה. וּמַהֲהוּא נְהָמָא, דְּאִיהוּ סֵלֶת, דְּמִלְכָא אָכִיל, אִיהוּ מְנִי לְמִיָּהב לְאִינוּן דְּרַחֲמִין גְּבִיָּה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, אֶת קָרְבָּנִי לַחֲמִי לְאֲשִׁי רִיחַ נְחוּחִי. דְּהֵיִינוּ (דְּבָרִים יח) אֲשִׁי יִי וְנַחֲלָתוֹ יֹאכְלוּן (וְדָא הוּא הֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיה (מְשָׁלִי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחֲמֵי וְשִׁתּוּ בִּינָן מְסַכְתִּי). הָאִי אִיהוּ מְסַטְרָא דְאִילָנָא דְחַיִּי. אָבַל מְסַטְרָא דְעֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, מְנִי לְמִיָּהב בִּינוּנִי, לְמַלְאָכִים. וּפְסוּלֵת לְשַׁדִּין וּמְזִיקִין, דְּאִינוּן מְשַׁמְשִׁין לְסוּסוֹן וּלְפְרִשְׁיִין דְּמִלְכָא.

וְאוּף הָכִי דְפְרִשְׁיִין דְּמִלְכָא, הוּוּ מְאָרִי מְשַׁנָּה, דְּאִינוּן כְּמַלְאָכִים. מְשַׁמְשִׁין לֹון שְׂדִים יְהוּדָאִי, דְּאִינוּן רְשִׁימִין בְּאוּת שְׂדֵי, (ס"א בְּאוּת י') וְאִית שְׂדִין וּמְזִיקִין מְסַטְרָא דְמְסַטְרָבּוּ, דְאַתְקְרִיאוּ שְׂדִים עוּבְדֵי בּוּכְבִּים וּמְזוּלוֹת. (קְהֵלֶת ז) וְזֵה לְעוֹמֶת זֵה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים.

וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מְאָרִי מְתַנִּיתִין, דְּאִינוּן גַּ' מִינִין מִינִיָּהוּ, חַד מִין דְּלֵהוּן כְּמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת. וּמִין תְּנַיִנָא, כְּבִנֵי אָדָם. וּמִין תְּלִיתָאִי, כְּבַעֲרִין. וְאִית בְּהוּן חֲפִימִין בְּאוּרִיָּתָא דְבְּכַתְבּ וּדְבַעַל פְּהַ. אַתְקְרִי יוּסְפּ שִׁידָא, עַל שֵׁם דְּאוּלִיד לִיָּה שַׁד. וְלֹאוּ לְמַנְנָא אָמְרוּ מְאָרִי מְתַנִּיתִין, אִם הָרַב דּוּמָה לְמַלְאָךְ יִי אֲבָאוּת תּוֹרָה יְבַקְשׁוּ מִפִּיהוּ. וְאַשְׁמַדָּאִי מְלָכָא, הוּא וְכָל מְשַׁפְּחֵתִיה, הָא אוּקִימְנָא דְאִינוּן שְׂדִין יְהוּדָאִין, דְאַתְכַּפְּיִין בְּאוּרִיָּתָא, וּבְשַׁמְהִין דְאוּרִיָּתָא.

וּבְנֵי אַהֲרוֹן, בְּגִין דְּעָרִיכוּ קְרַבְנֵהוּן, בְּגִין דָּא אַתְעַנְשׁוּ, דְכְּלֵהוּ קְרַבְנִין אַף עַל גַּב דְאַתְקְרִיבוּ לְגַבֵּי מְלָכָא, אִיהוּ פְּלִיג לֹון לְכָל חַד בְּדָקָא חַזִּי. וְנָטַל לְחוּלְקִיָּה מַה דְאַתְחַזִּי לִיָּה. (ע"כ רַעִיא

וּבַחֲבוּרָא קַדְמָאָה (במדבר כ"ח) וּבַיּוֹם הַבְּפוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם
 מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבָּא, יוֹם
 הַבְּפוּרִים, מֵאֵן יוֹם. דָּא נְהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, דְּאִיהוּ יוֹמָא
 מֵאֵינּוֹן בְּכוּרִין עֲלָאִין. וְדָא אִיהוּ דְּאוּרִייתָא תִּלְיָא בֵּיהּ,
 וְאִיהוּ אֶפִיק פֶּל רִזִין דְּאוּרִייתָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ אֵילָנָא
 דְּחַיִּי, פְּרִי אֵילָנִין אֶצְטְרִיכוּ לְאִייתָאָה.

רעיא מהימנא

(במדבר כ"ח) וּבַיּוֹם הַבְּפוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגו'.
 רַבִּי אַבָּא אָמַר, יוֹם הַבְּפוּרִים אֵינּוֹן בְּפוּרִים עֲלָאִין
 דְּאוּרִייתָא. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמות כג) רֵאשִׁית בְּפוּרֵי
 אֲדַמְתְּךָ תָּבִיא וְגו'. אָמַר רַעֲיָא מְהֵימְנָא, פְּגוּוֹנָא
 דְּבְכוּרִים לְאַמְהוֹן, אוּף הָכִי אַתְקֵרִיאוּ פִירוֹת בְּפוּרִים,
 דְּפִירוֹת דְּאֵילָנִין, (הושע ט) כְּבִכּוּרָה בַּתְּאֲנָה, הָכִי יִשְׂרָאֵל
 קְדָמוֹנִים וּבְפוּרִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִפְּלֵ אוּמִין
 דְּעֲלָמָא, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִידוּ"ד
 וְגו'. וּבְגִין דָּא אַתְמַר בְּהוֹן, (שמות כג) תָּבִיא בַּיִת יְהוָה
 אֶלְהֵיךָ. וּבְגִין דָּא אוּמִין עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, דְּאַתְמַר
 בְּהוֹן (ישעיה ט) וַיֹּאכְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל פֶּה. יֵאשְׁמוּ רַעַה
 תָּבִיא אֵלֵיהֶם.

אוּף הָכִי ו' דְּכִלִּיל שִׁית סְפִירָאן, וְאִיהוּ בֶן י"ד, אַתְקֵרִי

בְּכ"ר. וְכָל עַנְפֵּינ דְנַפְקִין
 מִנִּיה דְבֵהוּן רֵאשִׁין, כְּגֹוֹנָא
 דָּא אֶתְקֵרִיאוּ בְּכוּרִים. ו'
 אִיהוּ נְהָר, מֵאִינוּן בְּכוּרִים
 עֲלָאִין, וְהָהוּא נְהָר נְפִיק
 מֵעֵדֵן. וְדָא אִיהוּ דְאוּרֵייתָא
 תְּלֵייתָא בֵּיה. וְכַד נְפִיק נְפִיק
 כָּל רִזִין דְאוּרֵייתָא, וּבְגִין
 דְאִיהוּ אֵילָנָא דְחֵי
 אוּרֵייתָא, הֵדָא הוּא (נ"א חֲדָא
 הִיא) דְכַתִּיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים

הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. וּפְקוּדִין דִּילָהּ דְמֵיִן לְאִיבָא פְּרִי
 דְאֵילָנִין, אֶצְטְרִיכוּ לְאֵייתָאָהּ.

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא וְאִי תִימְרוּן אֲמַאי בְּכוּרִים, דְלֵהוּן
 אֶתְקֵרִיאוּ מִנְחָה חֲדָשָׁה, מְשִׁית יְרַחֵן לְשִׁית יְרַחֵן.
 וּמִבְּר נִשְׁ דְאֶתְמַר בֵּיה (דבריים ב) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׁדֶה לְתַשַׁע
 יְרַחֵן, אוּ לְשִׁבְעָה. וּבְעִירָא אוּף הַכִּי, (ויקרא כב) שְׁבַעַת
 יָמִים יִהְיֶה תַחַת אָמוּ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה לְקָרְבַּן
 אִשָּׁה לִיהוָה, לְקָרְבָא קָרְבָנָא קָדָם יי'. וְעוּד סְפִירָאן, בְּהוּן
 שִׁם יְהוָה, וְכָל פְּנוּיִן דִּילֵיהּ, אֲמַאי אֶתְקֵרִיאוּ בְּשִׁם חִיוֹן.

אַלֵּא מִנְחָה חֲדָשָׁה בְּאַרְחַ רְזָא, דָּא שְׂכִינְתָּא. מִשִּׁית
 יֶרְחִין לְשִׁית יֶרְחִין, אֵינּוֹן שִׁית סְפִירָאן,
 דְּאֵתְקֵרִיאוּ שְׁנַיִם קְדַמוֹנִיּוֹת לְבְרִיאַת עֲלָמָא, דְּאֵינּוֹן
 שִׁיתָא אֶלְפֵי שְׁנִין הֵוִי עֲלָמָא, מִסְטָרָא דְּאֵימָא עֲלָאָה.
 וּמִסְטָרָא דְּאֵימָא תַּתָּאָה, אֵתְקֵרִיאוּ יֶרְחִין. וּבְגִין דְּקַדְמוּ
 לְעֲלָמָא, וְכַל בְּרִיין, אֵתְקֵרִיאוּ בְּפוּרִים.

וּשְׂכִינְתָּא מִנְחָה חֲדָשָׁה, מִסְטָרָא דְּחִיָּה, דְּאֵתְמַר בְּהַ
 (יחזקאל א)

וּדְמוֹת פְּנִיחָם פְּנֵי אָדָם. וְאִיהוּ תִּשְׁע
 לְחֻשְׁבוֹן זְעִיר דְּחֲנוּךְ. אִיהוּ בַר נֶשׁ (דף רנ"ג ע"ב) דְּאֵתְיִלִּיד
 לְתִשְׁע יֶרְחִין דְּעוּבָרָא, דְּאִיְהִי עֲשִׂירָאָה. וּבְדָא כְּלִיל
 מְכֻלָּהוּ, וְאֵתְקֵרִי בֵּין בּוּכְרָא, עַל שֵׁם אוֹת בְּרִית, דְּאִיהוּ
 י', טָפָה קְדַמָּאָה דְּאֵתְמַשְׁךְ מִנִּיהּ זֶרַע יוֹרָה כַּחֲזִי. דְּאִיהוּ
 ו', וְאִיהוּ י', סָלִיק עַל ו', כְּאֵיבָא דְּסָלִיק עַל עֲנָפָא
 דְּאֵילָנָא.

וְאֵף עַל גַּב דְּכַמָּה עֲנָפִין אֵית בְּאֵילָנָא, וְכַמָּה תְּאֵנִים
 עֲלֵייהוּ, אֵינּוֹן דְּאֵקְדִימוּ בְּקַדְמִיתָא, אֵתְקֵרִיאוּ
 בְּפוּרִים. אֵלִין אֵינּוֹן רִישֵׁין דְּכְלָהוּ. כְּגוּוֹנָא דְּלָחוֹן אֵתְמַר
 (תהלים כד) שָׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם. (ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם
 וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהֵי. (במדבר א) שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְתַּת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל.

שָׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם. שְׁעָרִים אֵלִין, אֵינּוֹן חֲמִשִּׁין

תִּרְעִין דְּבִינָה. דְּאִיהִי מְתִיבְתָא דְלְעִילָא. וְשָׂאוּ פְתָחִי
 עוֹלָם, דְּמְתִיבְתָא תְתָאה, דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא
 לְסוּף מְתַנְשָׂא. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (משלי ל) אִם נִבְלַתְ
 בְּהַתְנַשָּׂא. וְאוּקְמוּהָ מֵאֲרִי מְתַנִּיתִין, כֹּל הַמְנַבֵּל עֲצָמוֹ עַל
 דְּבָרֵי תוֹרָה, לְסוּף מְתַנְשָׂא, וְיָבֵא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, וְלִית
 כְּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה.

מֵהַכָּא, מַאן דְּיִלִּיף אוּרֵייתָא דְאִתְקַרִּיאת כְּבוֹד, אֶקְרִי
 מֶלֶךְ. וְלֹא תִימָא בְּהַהוּא עֲלָמָא דְאִתִּי וְלֹא
 יִתִּיר, אֶלָּא מֶלֶךְ בְּתֵרִין עֲלָמִין, בְּדִיוּקְנָא דְמֵאֲרִיָּה. וּבְגִין
 דָּא כְּפוּל פְּסוּקָא תֵרִין זְמַנִּין, חַד מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד.
 תְּנַיִנָא מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם,
 מֵאִי רְאשֵׁיכֶם תֵרִין זְמַנִּין. אֵינּוֹן חִיוֹן דְּמֶרְכַבְתָּא עֲלָאָה,
 וְחִיוֹן דְּמֶרְכַבְתָּא תְתָאָה. וּבְחִבּוּרָא קְדָמָאָה (ע"כ רעיא מהימנא).

רעיא מהימנא
 אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, מְלִין
 אֵלִין, כְּמָה סְתִימִין
 אֵינּוֹן, לְמַאן דְּלֹא יָדַע, וְנִגְלִיין
 לְמַאן דְּיָדַע בְּהוּ. וְדֵאִי הַהוּא
 עֲפוּרָא אִיהוּ שְׂכִינְתָא. קִין
 דִּילָהּ, דָּא בִּי מְקַדְשָׂא.
 וְיִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן אֶפְרוּחִין,
 דְּאִימָא יִתְבָּא עֲלֵיהוּ. הֵדָא
 הוּא דְכְתִיב, (דברים כב) וְהָאִם

רְבִי שְׂמַעוֹן פִּתַח קְרָא
 וְאָמַר, שָׂאוּ שְׁעָרִים
 רְאשֵׁיכֶם וְגו'. הֵאִי קְרָא
 אוּקְמוּהָ וְאִתְמַר. אֲבָל שָׂאוּ
 שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם, אֵלִין
 אֵינּוֹן תִּרְעִין עֲלָאִין, תִּרְעִין
 דְּסַכְלַתְנּוּ עֲלָאָה. וְאֵינּוֹן
 חֲמִשִּׁין תִּרְעִין. רְאשֵׁיכֶם,

רוֹבְצַת עַל הָאֶפְרוּחִים,
וְאֵינוֹן מְאִירי מִשְׁנָה, דְּפִרְחִין
בְּכַקּוּדִין דִּילָהּ. אוּ בִיעִים,
אֵינוֹן מְאִירי מְקָרָא.

וּבְזִמְנָא דְחִבּוּ יִשְׂרָאֵל,
וְאִתְחָרִיב בִּי

מְקַדְשָׁא, מַה כְּתִיב. שְׁלַח
תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, הֲדָא הוּא
דְכְתִיב, (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם
שְׁלַחָה אִמְכֶם. וְאֵינוֹן מְאִירי
שִׁיתָא סְדְרִי מִשְׁנָה כְּתִיב
בְּהוּ, וְאֵת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ.
דְּאֵינוֹן שִׁיתָ, מְסַטְרָא דְשִׁית
בְּנִין דְתַחֲוֹת אִימָא עֲלָאָה,
דְּאֵינוֹן בְּשִׁית תִּיבִין
דְקָרִיאַת שְׁמַע. אוּ בְשִׁית
סְדְרִי מִשְׁנָה, אֶחָד הַמְרַבָּה
וְאֶחָד הַמְמַעִיט וּבִלְבַד
שִׁיכּוּיִן לְבוּ לְשָׁמַיִם. וְקִשְׁרִין
לוֹן בְּקִשְׁרִין דְתַפְלִין, עַל
רִישָׁא וְעַל דְרוּעָא.

וּבְמֵאֵי נְטִלִין בְּנִין בְּכַמְּה
צְפָצוּפִין דְקָלִין

דְקָרִיאַת שְׁמַע. וּלְבִתְר
לְחִשִׁין בְּלַחֲשִׁשוּ בְעֲלוֹתָא

אֵינוֹן רְאִשִׁים מֵאֵן אֵינוֹן.
אָלָא, כָּל חַד וְחַד, אִיתָ לִיה
רִישָׁא לְאִתְפִּשְׁטָא וּלְמִיעַל
דָּא בְדָא, וּלְאֶכְלָלָא דָּא
בְדָא.

אֲשַׁכְּחָנָא בְּסִפְרָא דְחִנוּךְ,
שָׂאוּ שְׁעָרִים,

אֵלִין אֵינוֹן תְּרַעִין דְלִתְתָא
מֵאֲבָהוֹן, וְאֵינוֹן תְּלִתָא

בְּתִרְאִין. רְאִשִׁיכֶם: אֵלִין
אֵינוֹן רְאִשִׁי אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל,

וְאֵינוֹן אֲבָהוֹן עֲלָאֵי, וְאֵינוֹן
רְאִשִׁין דְאֵינוֹן תְּרַעִין. וּבְגִין

אֵלִין דְאֵינוֹן אוּפְנִים, דְסַחְרִין
וּנְטִלִין לוֹן עַל כְּתַפְיִיהוּ,

אֲמִירִי שָׂאוּ שְׁעָרִים
רְאִשִׁיכֶם, שָׂאוּ לְמֵאֵן.

לְרְאִשִׁיכֶם. דְאֵינוֹן רְאִשִׁין
עֲלִיכּוּ, וְשְׁלִטְנִין עֲלִיכּוּ.

וְהַנְּשָׂאוּ פְתַחֵי עוֹלָם. אֵלִין
אֲמָהוֹן וְאַרְבַּע אֵינוֹן דְלִתְתָא.

דְּחֲשָׂאֵי, לְגַבֵּי אֵימָא
 וּבְרִיתָא, וְאֵינּוֹן ה' ה', וְנִחְתִּין
 לְגַבֵּיהּ ו', בְּקֶשֶׁר דִּילֵיהּ
 דְּאִיהוּ יו"ד. וְשָׂרְיָא ה'
 עֲלָאָה, עַל ו', תְּפֻלִּין עַל
 רִישֵׁיהּ. ה' זְעִירָא, נְחַת לְגַבֵּי
 י', דְּאִיהוּ קֶשֶׁר דְּה' עֲלָאָה,
 עַל רֵאשׁ ו', וְאִיהוּ ו', קֶשֶׁר
 עֲמָה בְּה' דִּזְד בְּהָהּ.

וּבְגִין דָּא, אֶפְרוּחִים מִסְטָרָא
 דָּאָת ו', כְּלִיל ו' סְדְרֵי
 מְשֻׁנָּה. אוּ בִיעִים, אֵלִין.
 מְאִרֵי מְקָרָא, דְּאֶתְמַר
 עֲלֵיהּ, בֵּן ה' שְׁנַיִם לְמְקָרָא,
 וְדָא ה'. בְּגִין מִסְטָרָא דְּבֵן
 י"ה, אֵלִין מְאִרֵי קַבְלָהּ.
 עֲלֵיהּ אֶתְמַר (דְּבָרִים כב) לֹא
 תִקַּח הָאִם עַל הַבָּנִים.

וּמְאִרֵי קַבְלָהּ, אֵינּוֹן מְאִרֵי
 תְּלָמוּד. וְאֶתְמַר
 עֲלֵיהּ, (דְּבָרִים ו) וְשִׁנְנֶתֶם.
 וְאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, אֵל
 תִּקְרִי וְשִׁנְנֶתֶם, אֵלָא
 וְשִׁלְשֶׁתֶם, דְּאֵינּוֹן שְׁלִישׁ
 בְּמְקָרָא, שְׁלִישׁ בְּמִשְׁנָה,

וְיָבֵא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, דָּא
 מִלְכָּא עֲלָאָה
 דְּכֻלָּא, דְּאִיהוּ מֶלֶךְ מִהֵוּא
 כְּבוֹד, דְּנִהִיר לְסִיְהָרָא, וּמֵאֵן
 אִיהוּ. יי צְבָאוֹת. וְיָבֵא, לְאֵן
 אֶתְרָ. לְמִיעַל אוּרִייתָא
 בְּאֶרֻנָּא, בְּחִבּוּרָא חֲדָא,
 כְּדָקָא יָאוֹת. וְכִיּוֹן דְּהֵאֵי
 עָאֵל לְאֶתְרֵיהּ, כְּדִין
 אוּרִייתָא עָאֵל בְּאֶרֻנָּא.
 וְאֶתְחַבֵּר חִבּוּרָא חֲדָא,
 אוּרִייתָא עֲלָאָה, בְּאוּרִייתָא
 (דף תנ"ד ע"א) דְּבַעַל פֶּה, מִתְחַבְּרוּ
 לְפֶרֶשֶׁא מִיְלִין סְתִימִין.

אֵימָתִי. בְּשִׁבּוּעוֹתֵיכֶם.
 לְמַנְיֵנָא

דְּאֶתּוֹן מוֹנִין. דְּבְכָל שַׁעְתָּא
 דִּישְׂרָאֵל עֲבָדִין חוּשְׁבָּנִין
 לִירְחִין וְזַמְנִין, קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא אֶתְקִין תִּיבָה גּוֹ אֵינּוֹן
 רְקִיעִין, וְאֶעֱבַר כְּרוּזָא, הָא

שְׁלִישׁ בַּתְּלֻמוֹד. וְרָזָא
 דְּמִלָּה, (דברים כב) כִּי יִקְרָא קוֹן
 צְפוּר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ, בְּמֵאֵרֵי
 מִקְרָא. (שמות כה) וְעָשִׂיתָ
 מְנוֹרֹת זָהָב טָהוֹר. הֵא
 אוֹקְמוּהָ, וְעָשִׂיתָ מְנוֹרֹת,
 כָּלָל. זָהָב, פָּרֹט. מִקְשָׁה,
 כָּלָל. וּכְמָה מִקְרָאִין מֵאֵרֵי
 מִתְּנִיתִין, אֵינּוֹן מֵרַבִּין
 וּמִמַּעֲטִין, כְּגוֹן רִיבָה וּמִיעֵט.
 אוֹף הָכִי, מֵרַבִּין, אֵל תִּקְרִי
 מַה. אֵלָא מַאָּה.

אוֹף הָכִי, אֵל תִּקְרִי וְשִׁנְתָּם,
 אֵלָא וְשִׁלְשָׁתָם.
 וְדַרְשִׁינָן מֵנִיחָה, שְׁלִישׁ
 בְּמִקְרָא, שְׁלִישׁ בְּמִשְׁנָה,
 שְׁלִישׁ בַּתְּלֻמוֹד. כִּדְאִיתָא
 בְּקַדוּשִׁין. אוֹף הָכִי, (במדבר ז)
 בְּיוֹם פֶּלֶת מִשָּׁה, פֶּלֶת
 דְּרִשִׁינָן בֵּיה. אֵי תִימָא
 דְּדַרְשִׁינָן לֹון מְנַהוֹן. כִּיִּצַד
 מֵאֲלָפָא בֵּיתָא, וְלֹא מַעֲצָמֵן
 דְּאֵינּוֹן לִית לֹון רְשׁוּ,
 לְאוֹסְפָא, וְלֹא לְמַגְרַע אוֹת
 מֵנִיחָה, (דְּהִיא ו') אוֹ לְאֲחֻלְפָא

בְּנֵי לְתַתָּא, קַדְשׁוֹ יִרְחָא,
 קַדְשׁוֹ זְמָנָא, אֲתִקְדְּשׁוּ כְּלָכוּ
 לְעֵילָא. וְעָבִיד לְכָל חֵילֵי
 דְּבִשְׁמִיָּא, דְּמִתְקַדְּשִׁין כַּחְדָּא
 בְּעָמָא קַדִּישָׁא, וּכְלָהוּ נְטֻרֵי
 כַּחְדָּא, נְטֻרָא חֲדָא, וְעַל
 דָּא בְּשָׁבוּעוֹתֵיכֶם, לְמַנְיִינָא
 דְּאֵתוֹן מוֹנִין אֵינּוֹן שְׁבַע
 שַׁבְּתוֹת.

וּכְדִין מְשִׁיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, מְשִׁיכוּ דְשַׁבַּע
 דְּרַגִּין לְתַתָּא, בְּהֵוֹא דְרַגָּא
 דְּאֵתְאֲחַד בְּהוּ, בְּאֵינּוֹן שְׁבַע
 שַׁבְּתוֹת. (ס"א באינּוֹן שְׁבַע שַׁבְּתוֹת. וּכְדִין
 מְשִׁיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְשִׁיכוּ דְשַׁבַּע דְּרַגִּין
 דְּלְעֵילָא, בְּהֵוֹא דְרַגָּא לְתַתָּא דְאֵתְאֲחַד
 בְּאֵינּוֹן שְׁבַע שַׁבְּתוֹת). וְאֵי תִימָא,
 וְהֵא שִׁיתָא אֵינּוֹן וְלֹא יִתִּיר.
 אֵלָא כְּדִין אֵימָא יִתְבָּא עַל
 אֲפְרוּחִין, וְאֲשִׁתְּכַחַת רְבִיעָא
 עַל־יֵהוּ. וְאֵנּוֹן מְפָרְחִין לָהּ,
 וְנְטֻלִין אֵינּוֹן שִׁית בְּנִין.

בְּהֵאֵי דִרְגָא דִלְתַתָּא,
 לְקַיְימָא דְכְּתִיב, (דברים כב)
 שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת
 הַבָּנִים וְגו'.

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא אָמַר,
 בְּהֵאֵי יוֹמָא, לָא נִטְלִין
 יִשְׂרָאֵל אֶלָּא חֲמִשׁ בְּנִין,
 וְאֵינּוֹן חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה.
 וְאֵי תֵימָא שְׁתֵּי אֵינּוֹן. אֶלָּא
 שְׁבַע אֵינּוֹן, בְּחַד צְפוּרָא
 דְּאַשְׁכַּחַת בֵּין גְּדַפְהָא
 דְּאֵימָא. וְיִשְׂרָאֵל, יַדְעֵי
 לְמֵיַצֵּד צִידָא טָבָא, רַבָּא
 וְיַקִּירָא. מַה עֶבְדֵי. מִפְּקֵי
 מִתְּחוֹת גְּדַפְהָא דְאַמְהָא,
 הָהוּא צְפוּרָא, בְּלַחֲשׁוֹ
 דְּפוּמָא מְלַחֲשׁוֹ לְגַבְהָ,
 לַחֲשׁוֹ בְּתַר לַחֲשׁוֹ.

וְהָהוּא צְפוּרָא דְחֵיִישׁ (ס"א)
 לְאֵינּוֹן (דְּרַחֲמִים)
 לַחֲשִׁישִׁין, וְלְאֵינּוֹן קָלִין, דְּקָא

אֶת דָּא בְּאֶת אַחֲרָא. הָא
 כְּתִיב פְּלוֹת מְלָא
 בְּאוּרֵיִתָּא. מֵאֵן יְהִיב לֹון
 רְשׁוֹת לְמַגְרַע אוֹת מְנִיָּה,
 דְּהוּא ו', הָא לָא אֵית הַכָּא
 מְלָה דְאַתְחַלִּיף בְּאַלְפָא
 בֵּיתָא. אֶלָּא עַל אֵלִין תֵּיבִין
 חֲסַרִין, דְּאֵינּוֹן מְלָאִים.
 וּמְלָאִים, דְּאֵינּוֹן חֲסַרִים. וְעַל
 כָּל פִּירוּשֵׁין דִּיכְּלִין לְמַעַבְד
 לְקַשְׁטָא כְּלָה בְּתַכְשִׁיטִין
 דִּילָהּ, קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
 מְנֵי לְמַעַבְד, כְּמַה דֵּיִמְרוּן,
 וְלְמַהוּי מֵאַמִּין לֹון, הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (דברים יז) עַל פִּי
 הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרֵד.

לְאוּמָן דְּחַתְּדָּ מְאֵנִי לְבוּשִׁין
 דְּמִלְכוּתָא, וְעַבִּיד
 מְנַהוֹן חֲתִיכֵן סְגִיאִין, אֵינּוֹן
 דִּידְעִין אַתְרִין דְּחֲסַרִין אֵלִין
 חֲתִיכוֹת, אוֹ אֵלִין
 דְּמִשְׁתַּאֲרִין, אֵינּוֹן מִתְקַנִּין
 אֵינּוֹן לְבוּשִׁין, וְשׁוּזִין אֵינּוֹן
 חֲתִיכוֹת דְּאַתּוּסְפֵן, בְּאַתְר
 דְּמַעוּטִין, וְחֲתִיכוֹת דְּאֵינּוֹן

מְעַטִּין, מוֹסִיפִין עַל־יְהוָה,
וְהָאֵי אֵיהוּ עַל פִּי הַתּוֹרָה
אֲשֶׁר יוֹרוּךְ.

וְאֵי תִימָא, אֵי בֶךְ הוּא, מֵאֵי
אֵיהוּ דְלִזְמַנִּין טְעֵי חַד
מְנַיְיְהוּ, וְיִימָא הַדְרִי בִּי.
אֶלָּא עַד דְיַעֲבֹדֵי הוֹרָאָה
מִהֵיא מְלָה דְחוֹלְקִין עָלֶיהָ,
יְכִיל הֵהוּא דְאֶקְשֵׁי עָלֶיהָ,
לְמִימַר הַדְרִי בִּי. דְלֹא כֹּל
מְפָרְקֵי תַכְשִׁיטִין דְכֻלָּה,
יְדַעִין בְּחַתִּיכוֹת לְאֵן אֲזֻלָּן,
עַד דְיִהֵא פָּסֵק עַל בּוֹרֵייהָ,
פְּרוֹקִין דְהַלְכוֹת עַל
בוֹרֵייהוֹן.

מְנוֹרָה, שְׁבַע בּוֹצֵינִין דִּילָהּ,
(אסתר ב) אֵת שְׁבַע
הַנְּעוּרוֹת הָרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ
מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. לְקַבֵּל שִׁי"ן
דְתַלְת רְאשֵׁין ש. וְשִׁי"ן
דְאַרְבַּע רְאשֵׁין דְתַפְּלִין .
וְאֵינּוֹן לְקַבֵּל ז' בְּרַבָּאן
דְקָרִיאת שְׁמַע, דְאַינּוֹן
בְּשַׁחַר מְבַרְךְ שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ
וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעָרַב

מְלַחְשֵׁי לְגַבְהָ. וְאַף עַל גַּב
דְּאֵיהִי תַחֲוֹת גְּדַפֵּי אִמְהָא,
זְקִיף רִישָׁא וְאַסְתְּכַלַּת לְגַבֵּי
הֵהוּא לְחִישׁוֹ דְקָלָא, וּפְרַחַת
לְגַבֵּייהוּ, וּנְפַקַת מִתַּחֲוֹת
גְּדַפְהָא דְאִימָא. כִּיּוֹן
דִּישְׂרָאֵל נְטִילֵי לָהּ, אֶתְקִיפּוּ
בָהּ, וְלַחְשִׁין לָהּ, וְקִשְׂרִין לָהּ
בְּקִשׁוּרָא דְלֹא תַפְּרַח וְתַזִּיל.
מִיד נְטִילֵי לָהּ יִשְׂרָאֵל
בְּהֵהוּא קִשׁוּרָא, וְאֵיהִי
בְּעָאת לְמַפְרַח וְלַמִּיזֵל, וְלֹא
יְכִילַת לְמִיזֵל לָהּ.

וּבְעוֹד דְהֵיא קְשִׁירָא
בִּידֵייהוּ, אֵינּוֹן
מְלַחְשֵׁי בְּקַלִּיהוֹן, וְאֵיהִי
מְצַפְצָפָא בְּהַדֵּייהוּ, (דף רנ"ד ע"ב)
וּפְרַחַת לְעֵילָא, וּנְחַתַת. וְכֹל
אֵינּוֹן בְּנִין דְתַחֲוֹת גְּדַפֵּי
אִמְהוֹן, כִּיּוֹן דְשְׁמַעֵי הֵהוּא
צְפְצָפָא דְאַחַתְהוֹן, וְלַחְשִׁשוּ

מְבַרְךְ שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וּשְׁתֵּים
 לְאַחֲרֶיהָ. לְבַתֶּר, כְּהֵנָּה רַבָּא
 בְּעִבּוּדָה, דְּמִשְׁמֵשׁ בְּכַנְפֵי
 מַצּוּה, פְּעֻמוֹנִים וְרֻמוֹנִים,
 אֵינּוֹן קְשָׁרִין וְחוּלְיִין וְצִיץ
 תְּפִילִין, מִתְמָן וְאֵילָף (שְׁמוֹת ל)
 וְעִשִׂית מְזֻבַּח מְקַטֵּר קְטֹרֶת.
 פֶּתַח רַעֲיָא מְהֵימְנָא, (ד"א רבי
 שְׁמַעוֹן) וְאָמַר, כְּתִיב
 כִּפְרֹשֶׁתָא דָּא, וְהִקְרַבְתֶּם
 אִשָּׁה עוֹלָה לֵינִי. וְאוֹקְמוּהָ,
 דְּעוֹלָה לְאִשִּׁים. וּבְגִין כֶּךָ
 סַמְךְ עוֹלָה לְאִשָּׁה. וְעוֹד
 אוֹקְמוּהָ, דְלִית עוֹלָה אֲתֵיָא
 אֵלָּא עַל הַרְהוּר הַלֵּב.
 וְדָא, כֹּל קַרְבָּנִין לָא אֲתֵיָין,
 אֵלָּא לְכַפָּרָא. כֹּל
 קַרְבָּנָא וְקַרְבָּנָא, עַל כֹּל
 אֲבָרִין דְּבַר נֶשׁ, כְּפּוּם הַהוּא
 חֲטָא דְהַהוּא אֲבָר. עַל טְפִין
 דְּמוֹחָא, (שְׁמוֹת יב) עוֹנֹת מַצּוֹת
 כִּי לֹא חָמִין. אִי זְרִיק טְפִין
 קַדְמָאִין, קִדְם דְּאַחְמִיעוּ,
 בְּאַתֵּר דְּלָאוּ דִילֵיהָ. וְעַל
 אֵלִין דְּאַחְמִיעוּ, וְזְרִיק לֹן

דְּהַהוּא קָלָא, מִיַּד נְפָקִי
 מִתְחוֹת גְּדַפְהָא דְאַמְהוֹן,
 וּפְרָחִי לְגַבֵּי הַהוּא צְפוּרָא,
 וַיִּשְׁרָאֵל נְטִלֵי לֹן, וְאַחֲדֵי
 בְּהוּ. וְאַלְמָלָא הַהוּא צְפוּרָא
 דְקָא אַחֲדֵי בְקַדְמִיתָא, אֵינּוֹן
 לָא פְרָחִי לְגַבֵּייהוּ לְעֵלְמִין,
 וְלֹא יִכְלִין לְאַחֲדָא בְּהוּ.

הֵיךְ צָדִין צִידָה דְהַאי צְפָרָא
 קַדִישָׁא. מִתְקַנִּין לְקָמָא
 מִיכְלָא יִקְרָא בְחַדְוּוהּ, וְכֹל
 עֲנוּגִין, וְעֵאלִין לְבֵי כְּנִשְׁתָּא
 וְלְבֵי מְדַרְשָׁא, וּמְצַפְצָפִין
 לְגַבְהָ בְקַל לְחִישׁוּ כְּדִקָּא
 יָאוּת. וְאִיהִי דְמִטְמָרָא תְחוֹת
 גְּדַפְהָא דְאַימָא, וְזַקְפַת
 רִישָׁא, וְחַמָּאת פְּתוּרִין
 מִתְקַנִּין, וְצַפְצוּפִין לְגַבְהָ
 כְּדִקָּא יָאוּת. נְפָקַת וּפְרַחַת
 לְגַבֵּייהוּ כְּמָה דְאַתְמַר, וּבָה
 אַחֲדִין כֹּל אֵינּוֹן בְּנִין.

בְּאַתֵּר דְּלֵא אַצְטְרִיךְ, צְרִיךְ
לְאַיִתָּאָה עֲלֵייהוּ לְחַם חֲמִין,
וְאַיִנוֹן לְחֲמֵי תוֹדָה הַכִּי הוּוּ,
מִנְהוֹן חֲמִין, וּמִנְהוֹן מִצָּה.

פְּרִים מִסְטָרָא דְדִינָא,
כְּבָשִׂים וְאַיִלִים
וְעֵתוּדִים וְעוֹזִים. בְּגִין דְּאַיִנוֹן
אַנְפִּי דְשׁוֹר, כְּלָהוּ שְׁחִיטָתָן
בְּצַפּוֹן, וְקָבוּל דְמָן בְּכָלִי
שְׂרֵת בְּצַפּוֹן. שְׁחִיטָה וְקָבֵלָה
וְזָרִיקָה בְּלָם בְּצַפּוֹן. לְבַסְמָא
מִדַּת הַדִּין, דְאַתִּי לְבֵית דִּין
מִסְטָרָא דְגְבוּרָה. בֵּית דִּין
הַגְּדוֹל מִסְטָרָא דְגְבוּרָה,
דְתַמָּן בִּינָה. בֵּית דִּין הַקָּטָן,
מִסְטָרָא דְמַלְכוּת. וְכָל אִינוֹן
שׁוֹפְכֵי דָמִים לְמִצָּה, אִינוֹן
מִסְטָרָא דְגְבוּרָה.

וּמָה דְאוֹקְמוּהָ, עוֹלָת שַׁבַּת
בְּשַׁבְתּוֹ וְלֹא בְשַׁבַּת
אַחֲרָא, בְּגִין דְעֵבֶר יוֹמוֹ בְּטַל
קָרְבָּנוֹ. דְקָרְבָּן דּוֹחָה שַׁבַּת,
וְאַדְלִיק אֵשׁ בְּשַׁבַּת, בְּגִין
דְאַיִהוּ אֲשָׁא קְדוּשָׁה. דְכָל
אֵשׁ דְקָרְבָּנִין אִיהוּ קְדֵשׁ,

וּמִשְׁלַחִין לְהֵוּא דְרַבִּיעָא
עֲלֵייהוּ וְאוֹלָת.

בְּגִין דְהָא מִן רַקִּיעָא
שְׁבִיעָאָה וְלַעֲיִלָא, בְּמִכּוּסָה
מִמָּךְ אַל תְּדְרוּשׁ. שְׁלַח לִיהָ,
דְלֹא תִיכּוֹל לְאַדְבָּקָה וְעַל
דָּא כְּתִיב, (דְבָרִים כ"ב) שְׁלַח
תְּשַׁלַּח וְגו'.

מִקְרָא קְדֵשׁ, דָּא קְרִיאָה
וְצַפְצוּפָא, דְעֵבֶדִין
לְהֵוּא צְפָרָא קְדִישָׁא
בְּקַדְמִיתָא. וְכִיוֹן דְאַחֲדִין בָּהּ
שְׂאֵר יוֹמִין, אֶקְרוּן מִקְרָאֵי
קְדֵשׁ. הָאֵי צְפָרָא אֶקְרִי
קְדֵשׁ, דְכְּתִיב, כִּי קְדֵשׁ הִיא
לָכֶם. וּבְגִין דְאַיִהִי קְדֵשׁ,
אַיִהִי קְרִיאָה לְכוּלָּהוּ וְאַתְיִין
לְגַבְתָּהּ. וּבְגִין כְּךָ אֶקְרוּן
מִקְרָאֵי קְדֵשׁ.

אַיִהִי קְרִיאָה, וְיִשְׂרָאֵל
מִצְפְּצָפִן בְּהַדָּה, וְקְרָאֵן אוּף

וּשְׁבֶת קֹדֶשׁ, אֲחִידֵן דָּא
בְּדָא.

אָבֵל אִישׁ דְּחוּל, אָסִיר
לְאַחְדָּא לִיהּ בְּקֹדֶשׁ,
וּבְגִין דָּא מְנִי לֹון לְיִשְׂרָאֵל,
(שמות לה) לֹא תִבְעֲרוּ אִישׁ בְּכֹל
מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשְּׁבֶת.
דְּהָאִי אִיהוּ כְּלָאִים דְּטוֹב
וְרַע. וּבְשֶׁבֶת דְּשִׁלְטָא אֵילָנָא
דְּחַיִּי, דְּלִית בֵּיהּ תַעְרוּבַת,

הָכִי. וְעַל דָּא אֵינּוֹן אֲתֵיִן
לְגַבֵּייהוּ, וְאַחְדֵי בְּהוּ. בְּגִין
כֶּךָ (ויקרא כג) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יי
מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ
אוֹתָם. מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ,
בְּצַפְצוּפָא דְלֶהוֹן, וּבְהֶהוּא
צַפְרָא קַדִּישָׁא קֹדֶשׁ, דְּקָרָא
לֹון.

(אָסִיר לְאַבְעָרָא בֵּיהּ דְּחוּלִין, דְּהָאִי אִישׁ דְּחוּלִין דְּטוֹמְאָה וְלֹא דְּחוּלִין דְּטְהָרָה) וְחוּלִין
דְּטְהָרָה אָסִיר לְעָרְבָא בְּאִישׁ דְּקְדוּשָׁה. כָּל שְׁכַן חוּלִין דְּטוֹמְאָה,
דְּאָסִיר לְעָרְבָא לֹון בְּקְדוּשָׁה. אוּף הָכִי כָּל קְרַבְנִין, אֲתִקְרִאוּ
בְּשֵׁר קֹדֶשׁ. וְכָל קְרַבְנִין דְּכָל מִין, אִית בְּהוֹן חוּלִין דְּטְהָרָה, וְאִית
בְּהוֹן (דף רנ"ה ע"א) קֹדֶשׁ וְקֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים.

(המשך) רעיא מהימנא

וְרִזָּא, דְּאִית הַפְּרֻשׁ בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב,
(שמות כו) וְהִבְדִּילָהּ הַפְּרֻכָּת לָכֶם בֵּין הַקּוֹדֶשׁ וּבֵין
קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. אוּף הָכָּא אֲשׁוּת דְּקְרַבְנִין, לָאוּ אֵינּוֹן
שׁוּיִן. דְּאִישׁ שָׁל גְבוּהַ מְקוּדֶשׁ מֵאִישׁ דְּקֹדֶשׁ דְּלִתְתָּא.
דְּאֲתִקְרִי אִישׁ עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ, אוּ אִישׁ בְּשֵׁר הַקֹּדֶשׁ. וְאֲשָׂא
דְּקוּדֶשׁא, אִית בֵּיהּ הַפְּרֻשָׁה לְבִין אִישׁ הַדְּיוּט. אַף עַל גַּב
דְּאוּקְמוּהָ עָלֶיהָ, דְּמִצְוָה לְהַבִּיא מִן הַהַדְּיוּט, אַף עַל גַּב
דְּאִית אִישׁ דְּקוּדֶשׁא, דְּכָל חַד צְרִיךְ לְאַתְרִיהּ. וּמִתְלָא
אֲמַתִּילוּ יִשְׂרָאֵל קַדְמָאִי לְהָאִי רִזָּא יִשְׂרָאֵל.

(נ"א ישראל אמתילו להאי. דהא ישראל בכלל) אַתְּ קְרִיאוּ מְלָכִים כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. אַבְל כִּד הוּוּ
 עָאֵלִין לְבֵי מְקַדְשָׁא, כָּל חַד שְׂרִיָּא בְּאַתְרֵיהּ, כְּדִקְא
 יָאוּת לִיהּ. אוּף הָכִי כָּל קְרַבְנִין לָאוּ אֵינּוּן שְׂוִין, דְּאִף עַל
 גַּב דְּבְכוּלָּהוּ כְּתִיב קְרַבֵּן לֵיִי, אִיהוּ פְּלִיג פְּלָא כָּל חַד וְחַד
 כְּדִקְא יָאוּת. וְרוּזָא דָּא, אֲשֶׁתְּמוּדַע בְּפָרִי הַחֶגֶג, דִּהוּוּ
 קְרִיבִין לוֹן יִשְׂרָאֵל קְדָם יִי.

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, קוּם רַעֲיָא מְהִימְנָא מִשְׁנַתְךָ,
 דְּאַנְתָּ וְאַבְהֵן יִשְׁנֵי עָפָר אַתְּ קְרוּן, דְּעַד כְּעַן הָוִיתוּן
 מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרֵיִתָּא, בְּאֵינּוּן יִשְׁנִים בְּמִשְׁנָה, דְּאַתְמַר
 בְּהוּן עַל הָאָרֶץ תִּישָׁן. וּבִיּוֹם הַבְּכוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה
 חֲדָשָׁה לַיהוָה. אַתּוּן אֵינּוּן ^(בְּנֵי) בְּכוּרִים דְּשְׂכִינְתָּא,
 וּבְעוּבְדִין דְּלָכוּן, אִיהִי אַתְחַדְשֶׁת בְּצִלוֹתִין דְּאַבְהֵן בְּכָל
 יוֹמָא. דְּאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, תְּפִלוֹת כְּנַגַּד אָבוֹת
 תְּקַנּוּם. וּבְקִרְיַאת שְׁמַע דְּאָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, וְאוּקְמוּהָ כָּל הַקּוּרָא קְרִיַאת שְׁמַע בְּכָל יוֹם,
 כְּאֵלוּ הוּוּא מְקַיִים ^(יהושע א) וְהָגִיתָ בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה.

וְדֵאִי בְּצִלוֹתִין דְּלָכוּן, בְּקִרְיַאת שְׁמַע דְּלָכוּן, שְׂכִינְתָּא
 אִיהִי אַתְחַדְשֶׁת קַמִּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא. וּבְגִין
 דָּא, וְהַקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה. בְּצִלוֹתִין דְּאֵינּוּן
 בְּאַתְרַ דְּקְרַבְנִין. בְּאֵן קְרַבְנִין דְּצִלוֹתִין אִיהִי מִתְחַדְשֶׁת.

בְּשָׁבוּעוֹתֵיכֶם. דְּהֵיִינוּ שָׁבוּעוֹת, דְּבִיָּה מִתַּן תּוֹרָה,
 וְאֶתְקַרֵי חֲמִשִּׁים יוֹם לְעוֹמֵר. וּבִיָּה שְׁבַעַה שָׁבוּעוֹת,
 מִסְטָרָא דְּהֵהוּא דְּאֶתְמַר בִּיָּה, (תהלים קיט) שְׁבַע בַּיּוֹם
 הִלְלִיתִיךָ, וְאִיְהִי מַלְכוּת פְּלָה. כְּלִילָא מְשַׁבַּע סְפִירָן,
 כְּלִילָא בְּבִינָה, דְּאִיְהִי אֶתְפִּשְׁטַת בְּה' סְפִירָאן לְחֲמִשִּׁין.
 יְסוּד פֶּל, פְּלוּל מְאֵלִין חֲמִשִּׁין. פֶּל"ה: פֶּל"ה'. כְּלִילָא
 מִחֲמִשִּׁים, פְּלָהוּ נְבֻלָּעִים בְּגוּ חֲמִשִּׁים, חֲכָמָה
 דְּאִיְהִי, י' עֲלָאָה, מוּבְלָעַת בְּגוּ חֲמִשִּׁין. ה' זְמַנִּין עֶשֶׂר.
 ה' בִּינָה. י' חֲכָמָה. עֶשֶׂר זְמַנִּין ה' הֵיִינוּ חֲמִשִּׁין וּבְחוּשְׁבָן
 פֶּל. וּבְחוּשְׁבָן י"ם. וְאִיְהוּ יַם הַתּוֹרָה. מְקוּרָא דִּילִיָּה
 כְּתָר, דְּלִית לִיָּה סוּף. שְׂאֵר סְפִירָאן, אֶתְקַרֵיאוּ עַל שְׁמָה
 שְׁבַעַת יָמִים. וּמַלְכוּת יַם סוּף, סוּף דְּכָל יָמִים.

וּבְגִין דָּא דְּאִינוּן חֲמִשִּׁין, שְׁבַע שָׁבוּעוֹת, מְנַחְתָּם שְׁלֹשָׁה
 עֶשְׂרוֹנִים, וּשְׁנַי עֶשְׂרוֹנִים. חֲמִשׁ, דְּאִינוּן חֲמִשׁ
 זְמַנִּין עֶשֶׂר. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, וּמְנַחְתָּם סֹלֶת בְּלוּלָה
 בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לְפָר הָאֶחָד וּשְׁנַי עֶשְׂרוֹנִים לְאֵיל
 הָאֶחָד עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד לְשַׁבַּעַת הַכֶּבֶשִׁים.
 וּשְׁבַעַת הַכֶּבֶשִׁים, לְקַבֵּל (ויקרא כג) שְׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת
 תִּהְיֶינָה. כָּל חַד עִם שִׁית יוֹמִין דִּילִיָּה.

(במדבר כט) וּבַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, דְּאִיְהוּ תְּשִׁירִי. מְקַרָּא
 קֹדֶשׁ יְהִיָּה לָכֶם, דָּא יוֹם הַכַּפּוּרִים. דְּאִיְהוּ עֶשְׂרִי

י', כָּלִיל מַעֲשֵׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָהּ. וְתִקְיָנוּ בֵּיהּ ה' צְלוֹתֵינוּ, לְחֻבְרָא לָהּ עִם ה'.

י', כָּלִיל מַעֲשֵׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָהּ. וְתִקְיָנוּ בֵּיהּ ה' צְלוֹתֵינוּ, לְחֻבְרָא עִם ה' מֵאֵי מְקָרָא קֹדֶשׁ. לְאִתְּרָא לֵיהּ מִשְׁאֵר יוֹמִין, דְּאִית בְּהוּ פּוּלְחָנָא דְּחוּל. וּבְגִין דָּא, כָּל מְלָאכְתָּ עֲבוּדָה לֹא תַעֲשׂוּ.

דְּיוֹמִין דְּאִית בְּהוּן מְלָאכְתָּ חוּל, אֵינּוּן מְסִטְרָא דְּעֵין הַדְּעַת טוֹב וְרַע. דְּאִתְּהַפֵּךְ מִמַּטָּה לְנַחֲשׁ, וּמִנַּחֲשׁ לְמַטָּה. לְכָל חַד כְּפּוּם עוֹבְדוּי, וְדָא מְטַטְרוֹן מַטָּה, נַחֲשׁ, סְמָאֵל. אֲבָל בְּהֵאֵי יוֹמָא דְּאִיהוּ יוֹם הַכְּפּוּרִים דְּאִתְּקַרֵי קֹדֶשׁ, שְׁלֵטָא אֵילָנָא דְּחַיֵי, דְּלֹא אֲשַׁתְּתַף עִמִּיהּ שְׁטָן וּפְגַע רַע. וּמְסִטְרִיהּ (תהלים ה) לֹא יִגְוֹךְ רַע. וּבְגִין דָּא, בֵּיהּ נִיחִין עֲבָדִין בְּאֵילָנָא דְּחַיֵי, (נ"א וְאֲשַׁתְּתַפּוּן גְּבִייהּ) וּבֵיהּ נִפְקִין לְחִירוֹת, בֵּיהּ נִפְקִי מִשְׁלֵשְׁלִיהוּן.

אֵינּוּן דְּאִית עֲלֵיהוּ גְזֵר דִּין, בְּנִדְרָ וּבְשְׁבוּעָה, וּבְגִין דָּא תִקְיָנוּ לְמִימַר בֵּיהּ, כָּל נְדָרֵי וְאִסְרֵי וְכוּ', פּוּלְחָנוּ יְהוּן שְׁבִיתִין וּשְׁבִיקִין לָא שְׁרִירִין וְלֹא קִיִּימִין. וּבְגִין דָּא נִדְרָ דִּידוּ"ד, דְּאִיהוּ תַפְאָרֵת. וּשְׁבוּעָה דְּאִדְנֵי, דְּאִיהוּ מַלְכוּת. דְּעֲבָדוּ עַל גְּלוּתָא דְּלְהוּן, בְּחֻכְמָה וּבִינָה יְהוּן שְׁבִיקִין וּשְׁבִיתִין לָא שְׁרִירִין וְלֹא קִיִּימִין, (במדבר טו) וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּחֻסְדָּ אִיהוּ מִים. גְּבוּרָה אִשׁ. תַפְאָרֵת אִוִיר. וּבְגִין דָּא אִוְקְמוּהָ מְאָרֵי מִתְּנִיתִין, הַתֵּר נְדָרִים פּוּרְחִים בְּאִוִיר.

וּבְגִין דְּשְׁבוּעָה מִמְּלָכוֹת, דְּאִיְהִי לְתַתָּא מִיַּנְיָה. אוֹקְמוּהָ,
נְדָרִים עַל גְּבִי שְׁבוּעוֹת עוֹלָיִם. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ, כֹּל
הַנְּשַׁבַּע כְּאִילוֹ נִשְׁבַּע בַּמֶּלֶךְ עֲצֻמוֹ. וְכֹל הַנוֹדֵר כְּאִילוֹ
נוֹדֵר בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ. הַמֶּלֶךְ עֲצֻמוֹ, אֲדַנְיָ. חַיֵּי הַמֶּלֶךְ, יְדוּ"ד.
וּבְגִין דָּא (במדבר ל) כִּי יְדוֹר נֹדֵר לִידוּ"ד.

וְאוֹף הָכִי אִית רְזָא אַחְרָא, חַיֵּי (דף רנ"ה ע"ב) הַמֶּלֶךְ, חַכְמָה.
הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (קהלת ז) הַחֲכָמָה תַּחֲיֶה בְּעַלְיָה. כֹּל
הַנוֹדֵר בִּיהוָה, דְּאִיהוּ תַּפְּאֲרַת. כְּאִילוֹ נוֹדֵר בַּחֲכָמָה,
דְּאִיהוּ יוּ"ד ה"א וְא"ו ה"א, חַיֵּי הַמֶּלֶךְ. וְכֹל הַנְּשַׁבַּע
בְּאֲדַנְיָ, כְּאִילוֹ נִשְׁבַּע בַּמֶּלֶךְ עֲצֻמוֹ. עֲצֻמוֹ דָּא אִימָא
עֲלָאָה, כְּאִילוֹ נִשְׁבַּע בָּהּ, דְּאִיְהִי (שמות כד) עֲצָם הַשָּׁמַיִם
לְטוֹהַר. מִסְטָרָא דְחֶסֶד, (בראשית ב) עֲצָם מִעֲצָמִי. וּבִשְׁר
מִבְּשָׂרִי, מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, דָּא מְלָכוֹת. וּבַחֲכָמָה דְּאִיְהִי
חַיֵּי תַּפְּאֲרַת, אִיהוּ סְלִיק לְאַתְקָרִי אָדָם, הַדָּא הוּא
דְכְּתִיב, (ישעיה מד) כְּתַפְּאֲרַת אָדָם.

וְאַתְמַר בְּיוֹם הַכְּפוּרִים. (ויקרא טז) וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.
וּבְעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה תַּעֲנִנוּ אֶת
נַפְשׁוֹתֵיכֶם. תַּקִּינוּ בֵּיהּ ה' עֲנוּיִים, בְּגִין דְּתַתְּלִבֵּן ה'
זַעֲרָא בְּה' עֲלָאָה, דְּאִיהוּ ה' צְלוֹתִין. לְקַיִים בִּישְׂרָאֵל,
(ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כִּשְׁנַיִם כִּשְׁלֹשׁ יִלְבִּינוּ. וְהָאִי
אִיהוּ רְזָא דְלָשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית, בְּגִין דְּכֹל חוּבִין דִּישְׂרָאֵל

מִטּוֹן לְגַבֵּי מַלְכוּת. וּתְשׁוּבָה דְאִיְהִי בִינָה, מְלַבֶּנֶת לוֹן.
 בְּגִין דְּאִתְמַר בְּהַ, (ויקרא טז) הַשׁוֹכֵן אֶתְּם בְּתוֹךְ טוּמְאוֹתֵם.
 וְד' בְּגִדֵי לְבָן, וְד' בְּגִדֵי זָהָב לְמַלְבֵּשׁ, יֵאֱהָדוּנָהּ.
 וְתִקְיָנוּ לְתַקּוּעַ שׁוֹפָר בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, לְסַלְקָא קוּל
 דְּאִיְהוּ ו', לְחֵרוֹת. דְּאִתְמַר בְּהַ, (ישעיה סג) בְּכָל
 צָרְתֵם לֹא צָר, בְּא', וּבּו', קָרִי וּכְתִיב. וְעִבּוֹדַת יוֹם
 הַכַּפּוּרִים אִיְהִי בְּאַרְיִכוֹת, וְאִיְהִי פְּלִילָא מִתְּלַת דְּרַגְיָן,
 בְּמַחְשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשָׂה.

(ויקרא כג) בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו', דְּאִיְהִי
 תְּשִׁירִי, מְקַרָּא קִדְשׁ יְהִיָּה לָכֶם כָּל מְלֹאכֶת עֲבוּדָה
 לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגּוֹתֵם אוֹתוֹ חַג לִי שְׁבַעַת יָמִים וְגו'. בַּחֲמִשָּׁה
 עָשָׂר, מְסֻטְרָא דִי"ה. וְחַגּוֹתֵם אוֹתוֹ, דָּא אוֹת ו', עֲמוּדָא
 דְּאִמְצָעִיתָא. (ח"ג חסד גבורה) שְׁבַעַת יָמִים, מְסֻטְרָא דְּבֵת
 שְׁבַע, דְּאִיְהִי מַלְכוּת. אַבְהָן, וְרַעֲיָא מְהִימְנָא, וְאַהֲרֹן,
 דְּוֹד וְשְׁלֵמָה, הָא אֵינּוּן שְׁבַע, לְקַבֵּל שְׁבַע סְפִירָאן. אֲנָא
 בְּעֵינָא לְתַקְנָא לְכוּן סָפָה, דְּאִיְהִי אִימָא עֲלָאָה, לְסַכְכָּא
 עַלִיָּיהוּ, פְּאֵמָא עַל בְּנִין.

וּבְגִין ו' סְפִירָאן אִמַר קְרָא, (ויקרא כג) כִּי בַסְּכוֹת הוֹשַׁבְתִּי
 אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּמַפְקָנוֹתֵהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם,
 בְּז' עֲנַנֵי כְבוֹד. סוּפָה (אֵית בָּאת ו', בַּסּוּפּוֹת חֲסֵר ו', דְּאִתְמַר בְּהַ בַּסְּכַת תִּשְׁבוּ
 שְׁבַעַת יָמִים, אִיְהִי אִימָא אַבְל סוּפָה) בָּאת ו', אִיְהוּ בְּרֻזָּא (דְּתִיבִין) דְּתַרְיָן

בְּנִין, יְדוּד אֲדוֹנָי. וְהָכִי סָלִיק סוּפָ"ה בְּחוּשְׁבַן יְאֵהדוֹנָהי.
תַּרְיִן כְּרוּבִים, דְּהֵם (שמות כה) סוּכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפּוֹרֶת
וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו.

וְאִית עֲשָׂרָה טַפְחִים בְּכְרוּבִים מִתַּתָּא לְעֵילָא, מִרְגְּלֵיהוֹן
עַד רִישֵׁיהוֹן, וּמִרִישֵׁיהוֹן וְעַד רְגְלֵיהוֹן, וְשָׂרְיִין עַל
טַפַּח דְּאִיהוּ י'. וְעֲשָׂרָה עֲשָׂרָה מֵעֵילָא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא
לְעֵילָא, הֵיִינוּ יו"ד. וּבְגִין כַּךְ, שְׂיַעוּרָא דְסַכָּה אָמְרוּ
רַבָּנַן, לֹא פְחוּת מֵעֲשָׂרָה, וְלֹא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרִים. סַכָּה
הָעֲשׂוּיָה כְּכַבֶּשֶׁן מִסְטָרָא דְאִימָא, עָלָה אֲתַמַּר, (שמות יט)
וְהָרַסִינִי עֶשֶׂן כְּלוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יי בְּאֵשׁ וַיַּעַל
עֶשֶׂן כְּעֶשֶׂן הַכַּבֶּשֶׁן. (ואוקמוה מאי (יחזקאל א) וְהַחֲיֹת רְצוּאָ
וְשׁוֹב, כְּאוֹר הַיּוֹצֵא מִפִּי הַכַּבֶּשֶׁן) וְכֹלָא חַד.

(ישעיה ד) וְסַכָּה תִהְיֶה לְצַל יוֹמָם, דְּסַכַּךְ בְּעֵינָן. וְסַכַּךְ
אֲתַעְבִּיד לְצַל. דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ, (תהלים צא) בְּצַל שַׁדַּי
יִתְלוֹנֵן. וְלֹא בְּצַל סַכַּת הַדִּיּוּט, דְּאָגִין עַל גּוּפָא מִשְׁמָשָׂא.
אֶלָּא צִל לְאֶגְנָא עַל נִשְׁמָתָא. (שיר השירים ב) בְּצִלּוֹ חִמְדַּתִּי
וַיִּשְׁבַּתִּי. (איכה ד) אֲשֶׁר אָמְרָנוּ בְּצִלּוֹ נַחֲיָה בַּגּוֹיִם. צִל עִם
ם, אִיהִי צִלָּם. דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ, (תהלים לט) אַךְ בְּצִלָּם יִתְהַלֵּךְ
אִישׁ. ם' סְתוּמָה אִית לָהּ אַרְבַּעָה דְּפָנוֹת.

וּמָה דְּאוּקְמוּהָ שְׁתֵּים כְּהַלְכָתָן וְשְׁלִישִׁית אֶפִּילוּ טַפַּח.
וְלִמָּאן דְּאָמַר שְׁלֹשָׁה כְּהַלְכָתָן וּרְבִיעִית אֶפִּילוּ

טַפַּח. וְאִינּוֹן בְּגִין דָּא, תְּרִין, תְּלַת, אַרְבַּע, הָא תִּשְׁעַ, טַפַּח אִיהִי עֲשִׂירָא, לְאַשְׁלֵמָא כָּל חֶסְרוֹן. וּבְגִין דָּא, שִׁיעוּר סִפָּה לֹא פָּחוּת מֵעֶשֶׂר, דְּאִיהִי מַלְכוּת, עֲשִׂירָא דְכָל דְּרַגִּין. וְלֹא לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִין, דְּאִיהִי כ', כְּתָר עֲלִיוֹן, דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיה עֵינָא. כְּבוֹד עֲלָא, עָלִיה אָמַר מֹשֶׁה, (שמות לג) הֲרֵאֵנִי נָא אֶת כְּבוֹדְךָ. וְאַתִּיב לִיה קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, לֹא תוּכַל לְרֹאוֹת אֶת פָּנָי. וְלִית כְּבוֹד, בְּלֹא כ'.

וּבְגִין דָּא שְׁעָרוּ מְאָרִי מִתְּנִיתִין לְקַבְּלֵיהוּ, סִפָּה הֶעֱשׂוּיָה כְּמַבּוּי, מְסֻטְרָא דְאֵת ב', כְּמִין גַּא"ם, מְסֻטְרָא דְאֵת ג'. כְּמִין צְרִיף, מְסֻטְרָא דְאֵת ד'. וְשִׁבַּע אֲתוּוֹן אִינּוֹן, בְּגִין דָּא כְּפַר"ת. כ', כְּבִשָּׁן. ב', בּוֹרְגַנִין. וְשֹׂאֵר סִפּוֹת. וְכִלְהוּ רְמִיזֵי לְגַבֵּי מְאָרִי מִתְּנִיתִין. וְלִית לְאַרְכָּא בְּהוֹן.

וְאִינּוֹן לְקַבְּלֵיהוּ שְׁבַעַה כְּכַבֵּי לְכַת, וְאִינּוֹן דְּכַר וְנוֹקְבָא. וּבְגִין דָּא אֲתִקְרִיאוּ ז' כְּפּוֹלוֹת. כְּגוֹן שְׁבַעַה שְׂרַגִּין דְּמִנְרֵתָא, דְּאֲתִמַּר בָּהּ (תהלים קיט) שְׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִיךָ. הֲכִי (זכריה ד) שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוּצָקוֹת. הֲכִי שְׁבַעַה סְפִירָאן כְּפּוֹלוֹת. וְשְׁבַעַה יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית לְתַתָּא, שְׁבַעַה לְעֵילָא, (קהלת א) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. לְוֹלַב דָּא צְדִיק. דְּדַמֵּי לְחוּט הַשְּׂדֵרָה, דְּבִיה ח"י חוּלִיין,

לְקַבֵּל ח"י נְעֻנְוֵעִין דְּלוּלָב. וְאַיִנּוֹן לְקַבֵּל ח"י
 בְּרִכָּאן דְּצִלוֹתָא. לְקַבֵּל שְׁמֹנֶה עָשָׂר אֲזֻכְרוֹת, (תהלים בט)
 דְּהָבוּ לִי בְּנֵי אֱלֹהִים. לְקַבֵּל שְׁמֹנֶה עָשָׂר אֲזֻכְרוֹת דְּקְרִיאַת
 שְׁמֵעַ. וְנְעֻנְוֵעַ לְשִׁית סִיטְרִין, בְּחוֹשְׁבֵן ו'. תִּלְתַּת נְעֻנְוֵעִין
 בְּכָל סֵטְרָא, אִינּוֹן ח"י.

לוּלָב בִּימִין, כָּלִיל שֶׁשָּׁה מִינִין (דְּאִינּוֹן) ג' (דף רנ"ו ע"א) הַדְּסִין,
 גְּדוּלָה גְּבוּרָה תְּפֹאֶרֶת. וְדַמִּיִן לְתִלְתַּת גְּוֹנֵי עֵינָא.
 ב' בְּדֵי עֲרָבוֹת, נֶצַח וְהוּד. וְדַמִּיִן לְתִרִין שְׁפוּוֹן. לוּלָב,
 יְסוּד, דוּמָה לְשִׁדְרָה. דְּבִיָּה קִיּוּם דְּכָל גְּרַמִּין. וְעֲלִיָּה אִמְר
 דְּוֹד, (תהלים לה) כָּל עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה יי מִי כְמוֹךָ. אֶתְרוּג,
 מְלָכוֹת. דוּמָה לְלָבָא. דְּבִיָּה הִרְהוּרִין.

וְנְעֻנְוֵעִין דְּהִלָּל, אִינּוֹן מְשׁוֹתְפִין בְּנְעֻנְוֵעִין דְּנְטִילַת
 לוּלָב, וְאַיִנּוֹן ח"י בְּאִנָּא. ח"י ח"י, בְּהוּדוּ
 תְּחִלָּה וְסוּף. ח"י דְּנְטִילַת לוּלָב, הָרִי ע"ב. וּבְגִין דָּא לוּלָב
 בְּחוֹשְׁבֵן ח"ס, וְד' מִינִין דְּלוּלָב, הָא חֶסֶד, דְּרוּעָא יְמִינָא.
 וּבְגִין דָּא תְּקִינּוּ לוּלָב בִּימִין, לְסֵטְרָא דְּחֶסֶד. אֶתְרוּג
 לְסֵטְרָא דְּגְבוּרָה, לְשִׁמְאֵלָא לָבָא. וּבְגִין דָּא אֶתְרוּג
 הַדוּמָה לְלָב, תְּקִינּוּ לְמַהוּי בִּיד שְׁמָאל. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ,
 לוּלָב בִּימִין, וְאֶתְרוּג בְּשְׁמָאלוּ. אִינּוֹן לְקַבֵּל זְכוּר וְשְׁמוּר.
 וּמֵאן נְטִיל תְּרוּוִיָּהוּ. עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא. לוּלָב
 בִּימִינִיָּה, וְאֶתְרוּג בְּשְׁמָאלִיָּה.

אֶתְּוּ אֲבֹתָהֶן, וְרַעֲיָא מְהִימְנָא, וְאַהֲרֹן וְדָוִד וְשְׁלֹמֹה,
 וּבְרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ לֵיהּ, אַנְתָּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא,
 וְחִבְרִיָּיא דִּילָךְ דְּאִינוּן שִׁית, לְקַבֵּל אִינוּן ז'. וְאַנְתָּ
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא נֵר מַעְרָבִי בְּאַמְצַע, דְּכָל שִׁית גֵּרוֹת
 גְּהָרִין מִנָּךְ. בְּכָל חַד אֲתִמַּר בֵּיהּ, (משלי ב) גֵּר יִי גִשְׁמַת
 אָדָם. וְרַעֲיָא מְהִימְנָא נְהִיר בְּךָ, וְאַנְתָּ בְּחִבְרִיָּיא דִּילָךְ,
 וְכָלֵא חַד, בְּלֵא פְרוּדָא כָּלֵל. וּמִתְמָן וְאִילָךְ מִתְפְּשִׁטִּין
 עֲנַפִּין לְכָל מָאֲרֵי חֲכַמְתָּא, אֲשֵׁלִים מְלִין דְּחִבּוּרָא קְדַמָּא
 דִּילָךְ לְאַעְטָרָא לֹון.

פְּתַח בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, בְּחִבּוּרָא קְדַמָּא אֲתִמַּר (שיר
 השירים ח) מִים רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה
 וְגו'. מַאי בּוֹז. יוֹמָא תְּנַיִנָא, וְיוֹמָא שְׁתִּיתָא, וְיוֹמָא
 שְׂבִיעָא דְּסוּכּוֹת. דְּבִהוֹן הוּוּ מִנְּסַכִּים מִים וַיִּין.
 דְּשִׁבְעַ יוֹמִין דְּסוּכּוֹת, בְּהוֹן הוּוּ מִקְרִיבִין יִשְׂרָאֵל שְׂבַעִים
 פָּרִים, לְכַפֵּרָא עַל שְׂבַעִין מִמָּנָן, בְּגִין דְּלֹא
 יִשְׁתַּאֲרַ עֲלָמָא חָרוֹב מִנֵּיהּ. הָדָא הוּוּ דְּכָתִיב, וּבַחֲמֹשֶׁה
 עָשָׂר יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה אִשָּׁה לְרִיחַ נִיחַח לִי פָּרִים בְּנֵי
 בָּקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר תְּמִימִים. וּבַיּוֹם הַשְּׁנַי פָּרִים י"ב. וּבַיּוֹם
 הַשְּׁלִישִׁי י"א. וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי עֶשְׂרֵה. וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים
 תְּשֻׁעָה. וּבַיּוֹם הַשְּׁשִׁי פָּרִים שְׁמֹנֶה. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׂבַעָה.
 וְכִלְהוּ שְׂבַעִין. וּבְכָל יוֹמָא הוּוּ חֲסָרִים. אֲמַאי חֲסָרִים.

אֵלָא הָכָא קָא רְמִיז, (בראשית ח) וַתֵּן הַתִּיבָה בַּחֲדָשׁ
הַשְּׁבִיעִי. וְמָה הָתָם בְּיָמֵי טוֹפְנָא, (בראשית ח) וְהַיָּמִים
הָלְכוּ הַלֹּךְ וְחָסוּר. אוּף הָכִי בַת־שָׂרִי, דְּאִיהוּ יֶרְחָא
שְׁבִיעָא, דְּבִיָּה פְּמָה פְּקוּדִין, ראש השנה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים,
סְפָה וְלוּלָב אֶתְרוּג, מִיָּנִין דְּלוּלָב שׁוֹפָר. שְׁכִינְתָא עֲלָא
שְׂרִיָּא עַל יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי תְּשׁוּבָה, סוּפָה. אֶתְרוּג,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ לוּלָב. מִיָּד וְהַיָּמִים הָיוּ הַלֹּךְ
וְחָסוּר, מִתְּמַעְטִין חוּבִין דְּיִשְׂרָאֵל, אוּף הָכִי מִתְּמַעְטִין
מְמָנָן דְּאִינוּן מְלָאכִי חֶבְלָה, דְּמִמָּנָן עָלֵיהּ, דְּדַמְיִין לְמִי
טוֹפְנָא. פְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, עָשָׂה עֲבָרָה אַחַת קָנָה לוֹ קִטְיָגוּר
אַחַד. בְּהוּא זְמַנָּא דְּמִתְּמַעְטִין חוּבִין, מִתְּמַעְטִין פְּרִים
דְּלֵהוֹן, מִתְּמַעְטִין מְמָנָן דְּע' אוּמִין, מִתְּמַעְטִין ע' אוּמִין,
מִתְּמַעַט טוּבָא דְּלֵהוֹן.

תִּיבַת נַח, מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַעְלָא עֲמִיה (בראשית
(י) שְׁנַיִם שְׁנַיִם שְׁבַע שְׁבַע זָכָר וּנְקֵבָה,
לְקַרְבָּנָא, לְאַגְנָא עַל נַח, וְעַל כָּל אִינוּן דְּעָאֲלִין עֲמִיה
לְתִיבָה. אוּף הָכִי אֲלִין דְּמִנְטְרִין חֲגִין וְזְמִינִין, דְּאִינוּן
יָמִים טוֹבִים, שְׁנַיִם שְׁנַיִם שְׁבַע שְׁבַע, שְׁנַיִם שְׁנַיִם
תְּרִין יוּמִין דְּרָאשׁ הַשָּׁנָה, וְתְרִין יוּמִין דְּשְׁבוּעוֹת, וּבְגִין
דְּאִינוּן תְּרִין מְנִיָּהּ בְּסַפֵּק, הָא אִית שְׁנֵי יָמֵי הַפּוּרִים
בְּאַתְרֵיהּ. שְׁבַע שְׁבַע, ז' יוּמִין דְּפִסְחָא, ז' יוּמִין

דְּסוּכּוֹת. נַח לְקַבֵּל יוֹם הַשַּׁבָּת, וְהָאֵי אֵיהוּ מִכָּל הַחַי.
 סִכָּה קָא אַגִּינַת עַל־יְהוּ דִישְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
 (ישעיה ד) וְסִכָּה תִהְיֶה לְצֵל יוֹמָם מִחֶרֶב. סִכָּה קָא
 אַגִּינַת. מַה תִּיבַת נַח לְאַגְנָא, אוּף הַכִּי סִכָּה לְאַגְנָא.
 (תיקונין ב ע"א) וְעוֹד מִכָּל הַחַי, ח"י בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא, מֵאִינוּן
 ט' ט', בְּרַכָּתָא דְּמִינִין בָּהּ אֲשֶׁתְּלִימוּ י' סְפִירָאן מֵעִילָא
 לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעִילָא. וְאֵיהוּ לְקַבֵּל נַח.
 וְעוֹד מִכָּל הַחַי, שְׂכִינְתָא אַגִּינַת עַל אֱלִין דְּנִטְרִין י',
 אוֹת שַׁבַּת בְּתַחוּמָא דִּילֵיהּ, דְּאֵיהוּ ח' אֲלָפִים, תְּרִין
 אֲלָפִין לְכָל צַד. וְעוֹד, מִכָּל הַחַי, אֱלִין דְּנִטְרִין י' אוֹת
 בְּרִית, דְּאֵיהוּ בַּח' יוֹמִין, דְּאֲתַמַּר עַל־יְהוּ, (ויקרא יב) וּבִיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשָׂר עֶרְלָתוֹ. וְעוֹד, מִכָּל הַחַי, אֱלִין
 דְּנִטְרִין אוֹת י', תְּפִלִּין בְּתַמְנִיָּא פֶּרֶשְׁיִין.
 שְׂכִינְתָא דְּאֵיהִי סוּכָה, אַגִּינַת עַל־יְהוּ, וּפְרִישַׁת גְּדַפְּאָה
 עַל־יְהוּ, כְּאֵמָא עַל בְּנִין, וּבְגִין דָּא תְּקִינוּ
 לְבִרְכָא, הַפּוֹרַס סוּכַת שְׁלוֹם עֲלִינוּ. וּבְגִין דָּא בִּירְחָא
 שְׂבִיעָאָה, דְּבִיהַּ כָּל פְּקוּדֵין אֱלִין, (שיר השירים ח) מִיָּם רַבִּים
 לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה. עִם יִשְׂרָאֵל בְּאַבוּהוֹן
 שְׂבִשְׂמִים. וְלִית מִיָּם רַבִּים, אֲלָא כָּל אוּמִין וּמִמְנָן דְּלֵהוֹן.
 אִם יִתֵּן אִישׁ, דְּאֵיהוּ סְמָאֵל, כָּל מַה דְּאֵית לֵיהּ בְּעֵלְמָא
 דִּין, בְּגִין (דף תנ"ז ע"ב) דִּישְׁתַּתֵּף בְּאֱלִין פְּקוּדֵין עִם יִשְׂרָאֵל,
 בּוֹז יְבוּזוּ לוֹ.

וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד, הִיא אוֹקְמוּנָה
 מֵאֲרֵי מַתְּנִיתִין, לְמַלְכָּא דְזַמִּין אוֹשְׁפִיזִין, לְבַתֵּר
 דְּשַׁלַּח לֹון, אָמַר לְאַלִּין בְּנֵי בֵּיתָא דִּילֵיהּ, אֲנָא וְאַתּוֹן
 נְעַבִּיד סְעוּדָה קְטַנָּה. וּמְאֵי עֲצַרְתָּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמואל
 א ט) זֶה יַעֲצוֹר בְּעַמִּי, וְלִית עֲצָר אֶלָּא מַלְכוּת. מִסְטָרָא
 דְּשְׁכִינְתָּא עֲלָאָה, עָבִיד סְעוּדָתָא רַבְרַבָּא, וּמִסְטָרָא
 דְּמַלְכוּתָא, סְעוּדָתָא זַעִירָא. וְנוֹהֲגִין לְמַעַבְד יִשְׂרָאֵל
 עִמָּה חֲדוּדָה, וְאַתְקַרִּיאַת שְׁמַחַת תּוֹרָה. וּמַעֲטָרִין לְסַפֵּר
 תּוֹרָה בְּכַתֵּר דִּילֵיהּ, רְמוֹז סֵפֶר תּוֹרָה לְתַפְאֶרֶת, שְׁכִינְתָּא
 עֲטָרַת תַּפְאֶרֶת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, אֲמַאי מִסְטָרָא דְאַמָּא עֲלָאָה,
 זַמִּין לְכָל מְמַנָּן דְּכָל אוֹמִין, וּמִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָּא
 תַּתָּאָה, לָא זַמִּין אֶלָּא לְאוּמָה יְחִידָה, לְקַבֵּל פֶּר יְחִידָא.
 אָמַר לֵיהּ בְּרִי, שְׁפִיר שְׁאִילַת. בְּגִין דְּמַלְכוּת אִיהִי רְמִיזָא
 לְבֵרְתָא, דְּאִיהִי צְנוּעָה בְּבֵית אָבִיהָ וְאִמָּהּ. וְאִיהִי
 אַרוּסָה וְלָא נְשׂוּאָה. לָאוּ אוֹרַח אַרְעָא, לְמִיכַל עִם
 אוֹשְׁפִיזִין. אַבְל אִימָא דְהִיא נְשׂוּאָה, אוֹרַח אַרְעָא אִיהוּ
 (לְמִיכַל עִם אוֹרַח) בְּתַר דְּמִזַּמִּין בְּעֵלָה אוֹשְׁפִיזִין, לְמִיכַל עַל
 פְּתוּרָא עִם בְּעֵלָה. וְאִי אִינוּן אוֹשְׁפִיזִין נְכַרְאִין, לָא אַכְלִי
 עִמָּהוֹן, לָא אַבָּא, וְלָא אִמָּא, וְכָל שְׁכֵן בְּרְתָא. וּבְגִין כִּךְ
 בְּסְעוּדָתָא דְשִׁבְעִין מְמַנָּן, לָא אֲשַׁתְּתַף לְמִיכַל עִמָּהוֹן,

חַד מִן מְאֲרֵי מַלְכָּא, בְּגִין דְּאִינוּן נּוֹכְרֵי אִין. אָמַר לִיה
 וְדַאי כְּעַן אֲתֵי שְׁבִית מְלָה בְּלִבְאֵי, עַל בּוֹרֵייה.
 עוֹלַת תְּמִיד, דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּסִלִּיקַת לְעִילָא בְּהַהוּא
 דְּרָגָא, דְּאֲתַמַּר בְּהָ עָרְב וּבּוֹקֵר בְּכָל יוֹם תְּמִיד,
 וְאוֹמְרִים פְּעֻמִּים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְאִיהִי סִלִּיקַת בְּעַמּוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּאִיהוּ תְּדִיר עֲמָה בְּלֹא פְּרוּדָא כְּלָל.

וּלְאֵן סִלִּיקַת. לְאֲתַר דְּאֲתַגְזוֹרַת מִתְמָן, דְּאִיהוּ אִין סוּף,
 וְאִיהוּ גְבוּהָ מִכָּל סְפִירָאן. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ. עוֹלָה
 כְּלָה לְגְבוּהָ סִלְקָא. וְכֹד אִיהִי סִלִּיקַת, אֲחִידֵן בְּהָ כָּל
 סְפִירוֹן, וְאִינוּן סִלְקִין עֲמָה. וּמֵאִי סִלִּיקוּ דִּילָהּ. לְרִיחַ
 נִיחַח, לְמִיּהֵב רִיחָא טְבָא קָדָם יי, וּלְבַתַּר אֲתַמַּר בְּהָ, (ויקרא
 ט) וַיֵּרֶד מֵעֲשׂוֹת הַחֲטָאֹת וְהָעוֹלָה. נַחַתת מְלִיא כְּפָרָה מִכָּל
 חוֹבֵין דְּיִשְׂרָאֵל.

וְהָא סִלִּיקוּ דִּילָהּ אִיהוּ, בְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא. אוּף הָכִי
 נַחַתוּ דִּילָהּ אִיהוּ בֵּיה, וְכָל חַיִּילִין דִּילָהּ, וּבְגִין דָּא
 אֲקָרִי סֵלָם, דְּבֵיהּ כָּל הוּוּיִין (ב"א כְּנוּיִין) סִלְקִין וְנַחַתִּין,
 דְּאִינוּן תְּלִיין מִן יְדוּד. וּבְגִין דָּא, כָּל קָרְבָּנִין וְעֲלוּוֹן
 אִינוּן לִידוּד. וְאֲתַקְרִיאַת קָרְבָּן, עַל שְׁם דְּאֲתַקְרִיבוּ בְּהָ
 כָּל כְּנוּיִין לִידוּד.

וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר עָלָהּ, (במדבר ז) קָרְבָּנוּ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת.
 לִית דְּרָגָא דְּאֲתַקְרִיב לְגַבֵּי יְדוּד, פְּחוּת מִנָּה. וְלִית

צְלוֹתָא וּפְקוּדָא מְכַל פְּקוּדֵין דְּאוּרֵייתָא, וְכָל קָרְבָּנִין
וְעֶלְוֹן, דְּאִינוּן לְבַר מְנָה. בְּכָל דְּרָגִין דְּסִפְרָאן לָא
מִתְקַבְּלָן קָדָם יְדוּד, לְבַר מְנָה. וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר עָלָה,
(ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. וּבְגִין דָּא אָמַר נְבִיא,
כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמֶּתְהַלֵּל.

אִיהִי שְׁלָמִים, שְׁלִימוּ דְשִׁמְא דִּידוּד, בְּכָל דְּרָגָא וּדְרָגָא.
אִיהִי ה'. אֲדַנְי. י' דִּידוּד. אִיהִי ה' מִן אֱלֹהִים. אִיהִי
ה' מִן אֱהִיָּה. י' מִן שְׁדֵי. סוּף דְּכָל הוּיָה וְכַנּוּי. וּבְגִין דָּא
אֲתַמַּר בְּה, (קהלת יב) סוּף דְּדָבַר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת הָאֱלֹהִים יֵרָא
וְאֵת מְצוֹתָיו שְׁמוֹר. אִיהִי סוּף מַעֲשֵׂר סִפְרָאן, ים סוּף.
שְׁלִימוּ דְּעֶלְאִין וְתַתְּאִין. אִיהוּ תַרְעָא לְאַעְלָא לְכָל
חֲכַמְתָּא, לְכָל פְּנוּי וְהוּיָה, וְלְאַעְלָא בְּכָל סִפְרָה וּסִפְרָה,
יְדִיעָה דְּכָלָא. וּפְחוּת מִינָה, לִית רְשׁוּ לְשׁוּם בְּרִיָּה,
לְאַשְׁגַּחַא לְשׁוּם יְדִיעָה בְּעוֹלָם. עָלָה אֲתַמַּר, (תהלים קיח) זֶה
הַשֶּׁעַר לִי צְדִיקִים יָבִאוּ בוּ.

אִיהוּ שֵׁם מ"ב אַתּוּן, דְּבַהוּן אַתְּבְּרִיאוּ עֶלְאִין וְתַתְּאִין.
(ואלין אינון אתוון פנויין לאתוון דהוויין דבהון אתבריאו עלאין) אִיהִי
אַתְּקְרִיאת עֵין מְסִטְרָא דִּימִינָא, (תהלים לג) הִנֵּה עֵין יְדוּד
אֶל יֵרָאִיו. וְאַתְּקְרִיאת אֲזֹן מְסִטְרָא דְשִׁמְאָלָא, (דניאל ט)
הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזֹנְךָ וּשְׁמַע. וְאַתְּקְרִיאת רִיחַ מְסִטְרָא
דְּעַמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא. וְאַתְּקְרִיאת פֶּה, מְגַרְמָה. הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בוּ.

אֶת־קַרְיַאת פְּקוּדָא קַדְמָאָה אֲנַכִּי, מִסְטָרָא דְכֶתֶר, דְּאִיהוּ
 אִי"ן מְאַלְהִינוּ. אֲנַכִּי בֵּיה כ', כְּתֵר. וּבֵיה
 אִין. וְכֶתֶר אֶת־קַרְיַ מִסְטָרָא דְאִימָא עֲלָאָה. דְּאֲדַכֵּר לְגַבְהַ
 חֲמִשִּׁין זְמַנִּין יְצִיאַת מְצָרִים בְּאוּרֵייתָא. וְאִיהִי בִּ"ת מִן
 בְּרֵאשִׁית, דְּכֻלִּילָא עֶשֶׂר אַמִּירֹן, מִסְטָרָא דְחֲכֻמָּה בֵּת י',
 (משלי ג) בְּחֲכֻמָּה יֶסֶד אָרֶץ. בְּאֲבָא יֶסֶד בְּרֵתָא. וְאִיהוּ (איוב כח)
 נְתִיב לֹא יִדְעוּ עֵיט, דְּכֻלִּיל ל"ב נְתִיבוֹת, דְּאִינוּן ל"ב
 אֱלֹהִים מִסְטָרָא דְאִימָא עֲלָאָה, דְּאֶת־קַרְיַ כְּבוֹד. וְכֵד
 אֶת־כְּלִילֶן בְּבֵרֵתָא, אֶת־קַרְיַ ל"ב. וּבְגִין דָּא כְּבוֹד לְעִילָא,
 ל"ב לְתֵתָא.

וַי' דְּבֵרֵן אֶת־יְהִיבוּ. חֲמִשׁ בְּלוּחָא חֲדָא, וְחֲמִשׁ בְּלוּחָא
 תְּנַיִנָא. אִיהִי כְּלִיל לֹון, ה' מִכְּתֵר עַד גְּבוּרָה. וְה'
 מִעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, עַד (דף רנ"ז ע"א) בְּרֵתָא. וְאִינוּן ה' ה'.
 וְכִי אִית לְמַלְלָא בְּעֶשְׂרָה פִּיּוֹת. אֶלָּא כְּלִיל לֹון בְּבֵת
 יְחִידָה י' וְאֶת־עֲבִידוּ כְּלֵהוּ חֲדָא. אוּף חֲכִי ו', אֶת־קַרְיַ קוּל,
 וְלֹא אֲשֶׁת־מוֹדְעִין בֵּיה, עַד דְּאֲשֶׁת־תַּף עַד (ס"א עם) דְּבוּר.
 וּבְגִין דָּא, (דברים ד) קוּל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים.

אִיהִי פְּקוּדָא תְּנַיִנָא מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, יֵרָאָה בְּחוּשְׁבָן.
 וְרַמִּיזָא בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, יֵרָא בִּשְׁת. וְאוּקְמוּה,
 מֵאֵן דְּלִית לִיה בִּשְׁת פְּנִים, וְדֵאִי דְלֹא עָמְדוּ אֲבָהֵתוּי עַל
 טוּרָא דְסִינִי.

אִיְהִי פְּקוּדָא תְּלִיתָאָה, דְּאֶתְקְרִי אַהֲבַת חֶסֶד. הֲדָא הוּא
 דְּכַתְיב, (ירמיה לא) אַהֲבַת עוֹלָם אַהֲבַתִּיךָ עַל פְּנֵי
 מִשְׁכַּתִּיךָ חֶסֶד. אַהֲבָה כְּלִילָא מֵאַבְהֹן, דְּאֶתְקְרִי בְּהוֹן בְּכַל
 מְכַל כָּל. וְרִזָּא דְּמִלָּה, (ירמיה ב) זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ
 אַהֲבַת כְּלוּלֹתֶיךָ.

וְאִיְהִי פְּקוּדָא רְבִיעָאָה, יְחוּד, מְסִטְרָא דְּעַמּוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְאִיְהִי כ"ה כ"ה
 אֲתוּוֹן, עֲמִיָּה בְּשִׁית תִּיבִין, דְּאִינּוֹן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וּבְגִינָה
 אֲמַר אַבְרָהָם (בראשית כב) גִּלְכָּה עַד כ"ה וְנִשְׁתַּחֲוּהּ. (שמות יט)
 כ"ה תֵּאמַר לְבֵית יַעֲקֹב.

אִיְהוּ א"ח, עַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, וְאִיְהִי ד', שְׁלִימו
 דְּיַחְוּדָא דִּילֵיהּ, לְאֲשֻׁלְמָא בֵּיהּ אֶחָד. א"ח, כְּלִיל
 ט' סְפִירָאן, דְּאִינּוֹן א' אֵין סוּף. ח' תְּמַנְיָא סְפִירָאן,
 מִחְכְּמָה עַד יְסוּד. ד' מְלָכוֹת, קוּצָא דִּילָהּ, בָּהּ אֲשַׁתְּלִימו
 לְעֶשְׂרָה, דְּאִינּוֹן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. ד' כְּלִילָא מְד'
 אֲתוּוֹן יְדוּד.

פְּקוּדָא חֲמִישָׁאָה, (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלָה. אִיְהִי
 אֲוִרִייתָא דְּבִכְתָּב מְסִטְרָא דְּחֶסֶד. וְאֲוִרִייתָא
 דְּבַעַל פֶּה מְסִטְרָא דְּגְבוּרָה. דְּבַהוֹן חֲכָמָה וּבִינָה. כְּמָה
 דְּאֲוִקְמוּהָ מְאִירִי מִתְּנִיתִין, הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים.
 לְהַעֲשִׂיר יַצְפִּין. וְעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא כְּלִיל תְּרוּוִייהוּ,

וּבְגִין דָּא אַתְקַרֵי שְׁמַיִם, כְּלִיל אֵשׁ וּמַיִם, אֵשׁ דְּגְבוּרָה,
וּמַיִם דְּחֶסֶד.

וּבְגִין דָּא כֶּתֶר, (תיקונין קל"ד) דְּאִיהִי כֶּהָ, (במדבר ז) עֲשָׂרָה
עֲשָׂרָה הַכֶּהָ בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. דְּאִינוּן יְהוָה, תְּלַת
אַתּוּוּן, אַתְעַבִּידוּ כֶּהָ, עַל ו'. וְהֵינּוּ כְּנֶגֶד כֶּתֶר תּוֹרָה, ו'
הֵינּוּ סֵפֶר תּוֹרָה, כֶּהָ עֲטָרָה עַל רִישֶׁיהָ. וְכֹלָא יְדוּד, כִּי
בְּחֻשְׁבָּן.

פְּקוּדָא שְׁתִּיתָאָה, אִיהִי תְּפִלָּה שֶׁל יָד, בְּדְרוּעָא
שְׁמַאלָא. וּמִסְטָרָא דְּגְבוּרָה ה' דִּיד כְּהָה, מְכֶתֶר
וְעַד גְּבוּרָה, ה' סְפִירָאן, וְאִינוּן תְּפִילִין דְּרִישָׁא דְּעַמּוּדָא
דְּאַמְצָעִיתָא. וְאִיהִי קֶשֶׁר תְּלַת רְצוּעוֹת, דְּאִינוּן נֶצַח הוּד
יְסוּד.

וְאִיהִי פְּקוּדָא שְׁבִיעָאָה, מְצוֹת צִיצִית, כְּלִיל תְּכֵלֶת
וְלָבָן, דִּינָא וְרַחֲמֵי. בְּנוּרָא, אֶשָׁא חוּרָא לָא
אֶכִיל. תְּכֵלֶא, אֶכִיל וְשָׂצִי, (מלכים א יח) וְתֹאכַל אֶת הָעוֹלָה.
חוּר מִימִינָא, תְּכֵלֶת מְשַׁמְאֵלָא, עַמּוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא,
יְחוּד בֵּין תְּרוּוּיָהוּ, יְרוּק. בְּגִין דָּא אוּקְמוּהָ מְאִרֵי
מִתְנִיתִין, מְאִמְתִי קוּרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחְרִין מְשִׁפִּיר בֵּין
תְּכֵלֶת לְלָבָן. וּבְגִין דָּא תְּקִינוּ פְּרֻשַׁת צִיצִית, לְמִקְרֵי לָהּ
בִּיחּוּדָא.

וְאִיהִי פְּקוּדָא תְּמִינָאָה, מְזוּזָה. שְׁכִינְתָא אַתְקַרֵי אַת

מְזוּזָה, מְסֻרָא דְעִמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְאַתּוּן
 דִּידוּ"ד. וּמְסֻרָא דְצְדִיק, רְזָא דְבְרִית, אֶתְקְרִי שְׂדֵי. שְׂדֵי
 חוֹתְמָא דְמִלְכָא, דְאִיהוּ יְדוּד.
 פְּקוּדָא תְּשִׁיעָא, שְׂכִינְתָא אֶתְקְרִיאת אֹת בְּרִית,
 מְסֻרָא דְצְדִיק יְסוּד עוֹלָם. (בראשית ט) זֹאת אֹת
 הַבְּרִית. (שמות לא) בֵּינִי, עִמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, וּבֵין בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, נֶצַח הוּד. אֹת, דָּא צְדִיק. הִיא, דָּא שְׂכִינְתָא.
 כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי אֶת הַשָּׁמַיִם, מִפְּתֵר עַד עִמּוּדָא
 דְאַמְצָעִיתָא. דְלִית שְׂוִית בְּכָל אֲתָר, אֶלָּא מְסֻרָא דְאֵת
 ו'. וְלִית שְׂבִיעִי, אֶלָּא מְסֻרָא דְאֵת י', עֲטָרָה עַל רִישִׁיהָ
 חֲכָמָה עֲלָאָה. אֹת הוּא. חֲכָמָה תְּתָאָה, אֹת הִיא.
 וְתִקְיָנוּ לְמַגְזֵר לְתַמְנִיָּא, דְאִינוּן ח', מִן חֲכָמָה עַד יְסוּד.
 לְקַבְּלָא בְּהוּן י' זְעִירָא, לְסִלְקָא לָהּ עַד כְּתָר,
 לְמַהוּי עֲטָרָה עַל רִאשִׁיהוּן. וְתִקְיָנוּ לְשׁוּיָא לְעַרְלָה בְּמִנָּא
 דְעַפְרָא, לְקַיִים (ישעיה סה) וְנַחֲשׁ עַפְרָ לְחַמוּ.
 פְּקוּדָא עֲשִׂירָאָה, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
 הַשַּׁבָּת. שְׂכִינְתָא אֶתְקְרִיאת שַׁבָּת, מְסֻרָא
 דְתִלְת דְרָגִין עֲלָאִין דְאִינוּן ש', ג' פְּתָרִין: כְּתָר, חֲכָמָה,
 וּבִינָה. וְאִיהִי בֵת, רְבִיעָאָה לוּן. שְׂוִית יוּמִין, מִחֶסֶד עַד
 יְסוּד, בְּהוּן תְּעֲשֶׂה מְלָאכָה, בְּגִין דְבְנִיָּנָא מִתְחִיל מִחֶסֶד,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים פט) עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. אֲבָל מִבִּינָה

וְלַעֲיָלָא, אֵיהִי מְנוּחָה וְעֻנְג וְשְׁבִיטָה לְכָל עוֹבְדָא.
 פְּקוּדָא חַד סָר, אֵיהִי אֶתְקַרֵיאת צְלוֹתָא דְשַׁחְרִית מְנַחָה
 עֲרַבִית, מְסֻטְרָא דְתַלְתַּת אַבְהֵן, וְאֵיהִי תְּפִלַּת פְּ"ל
 פְּ"ה, לֵית כָּל, אֶלָּא צְדִיק דְכָתִיב, (דברוי הימים א כט) כִּי כָל
 בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְתַרְגָּם יוֹנְתָן בֶּן עוֹזִיָּאל, דְּאֶחִיד
 בְּשָׁמַיָא וּבָאָרְעָא. פְּ"ה פְּחוּשְׁבֹן מִלָּה. וּמָה בְּרִית בֵּיה
 מְתִיחְדִין דְכָר וְנוֹקְבָא דְלִתְתָא, אוּף בִּיסוּד, מְתִיחְד חָתָן
 וְכָלָה דְלַעֲיָלָא, הוּא חֵי עֲלָמִין כְּלִיל ח"י בְּרַכָּאן, הֵדָא
 הוּא דְכָתִיב, (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק.
 וּבְגִין דָּא, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבְרוּךְ וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף
 בְּשֵׁם. דָּא שְׁכִינְתָא, בְּשֵׁם דִּידוֹ"ד, בֵּיה צָרִיךְ
 לְזֻקְפָא שְׁכִינְתָא. הֵהִיא דְאֶתְמַר בֵּיה, (עמוס ה) נִפְלָה לֹא
 תוֹסִיף (דף תנ"ז ע"ב) קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, עַל יַדֵי דְרָגָא אַחֲרָא,
 וּבְגִין דָּא (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִים אֶת סֶפֶת דְיֹד הַנוֹפְלֵת.
 הֵהוּא דְאֶתְמַר בֵּיה, (תהלים קמו) יְדוֹ"ד זּוֹקֵף כְּפוּפִים.
 פְּקוּדָא תְרִיסָר, אֵיהִי אֶתְקַרֵיאת חַג הַמִּצּוֹת, וְחַג
 הַשְּׁבוּעוֹת, וְחַג הַסְּפּוֹת, מְסֻטְרָא דְג' אַבְהֵן.
 וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה מְסֻטְרָא דִּילָהּ, דֵּינָא דְמַלְכוּתָא דֵּינָא. וְאִית
 דֵּיִימָא, פְּסַח דְרוּעָא יְמִינָא. שְׁבוּעוֹת, מִתָּן תּוֹרָה,
 דְאֶתִּיחֵיבַת בְּמַדְבְּרָא, דְאֵיהוּ מְמַנָּא עֲלֵיהּ שׁוּר, מְסֻטְרָא
 דְגְבוּרָה. סְפּוֹת (בראשית לג) וַיַּעֲקֹב נָסַע סְפּוֹתָהּ.

פְּקוּדָא תְּלִיסֵר, קְרִיאַת שְׁמַע. וְאִית לְמַנְדַּע, דְּאִיהוּ
אַתְקְרִי חָכֵם בְּכָל מִינֵי חֲכָמוֹת. וּמִבִּין, בְּכָל
מִינֵי תְבוּנוֹת. וְחֲסִיד, בְּכָל מִינֵי חֲסִידִים. וְגִבּוֹר, בְּכָל מִינֵי
גִבּוֹרוֹת. וְיוֹעֵץ, בְּכָל מִינֵי יוֹעֵצִים. וְצַדִּיק, בְּכָל מִינֵי
צַדִּיקוֹת. וּמֶלֶךְ, בְּכָל מִינֵי מְלָכוֹת. עַד אֵין סוּף. עַד (ס"א
אֵין חֶקֶר. וּבְכָל אֲלֵין דְּרַגִּין, בְּחַד אֲקָרִי רַחֲמָן. וּבְחַד
אֲקָרִי דִּיין. וְהָכִי בְּכַמָּה דְּרַגִּין, עַד אֵין סוּף. אִי הָכִי שְׁנוּי
אִית, בֵּין רַחֲמָן לְדִיין. אֲלֵא קוּדֵם דְּבָרָא עָלְמָא, אַתְקְרִי
הוּא בְּכָל אֲלֵין דְּרַגִּין, עַל שֵׁם בְּרִיין דְּהוּוּ עֲתִידִין
לְהַבְרָאוֹת, דְּאִי לָאוּ בְּרִיין דְּעָלְמָא, אֲמַאי אַתְקְרִי רַחוּם
דִּיין, אֲלֵא עַל שֵׁם בְּרִיין דְּעֲתִידִין.

וּבְגִין דָּא, כָּל שְׁמֵהוּן, אֵינּוּן כְּנוּיִין דִּילֵיהּ. עַל שֵׁם
עוֹבְדִין דִּילֵיהּ. כְּגוּוֹנָא דָּא, בְּרָא נְשֻׁמְתָא,
בְּדִיוֹקְנָא דִּילֵיהּ, דְּאַתְקְרִיאַת עַל שֵׁם פְּעוּלוֹת דִּילָהּ, בְּכָל
אֲבָר וְאֲבָר דְּגוּפָא, דְּאַתְקְרִי עָלְמָא זְעִירָא. כְּגוּוֹנָא
דְּמָאֲרִי עָלְמָא, אַתְנַהִיג בְּכָל בְּרִיין. וּבְכָל דָּרָא, כְּפּוּם
עוֹבְדוּי. כִּךְ נְשֻׁמְתָא, כְּפּוּם עוֹבְדוּי דְּכָל אֲבָר וְאֲבָר.
הֵהוּא אֲבָר דְּעֵבִיד בֵּיהּ פְּקוּדָא, אַתְקְרִי נְשֻׁמְתָא, לְגַבֵּי
חֲמֵלָה וְחֲסֵדָא חֲנָא וְרַחֲמֵי. וּבְהֵהוּא אֲבָר דְּעֵבִיד בֵּיהּ
עֵבִירָה, אַתְקְרִי נְשֻׁמְתָא לְגַבֵּי, דִּינָא וְחִימָה וְכַעַס. אֲבָל
לְבַר מִן גּוּפָא, לְמַאן תְּהֵא חֲמֵלָה, אוּ אֲכֻזְרִיּוֹת.

אוֹף הָכִי מְאִיר עֲלֵמָא, קָדָם דְּבָרָא עֲלֵמָא, וּבָרָא בְרִיין
 דִּילִיָּה, לְמֵאן אֲתִקְרִי רַחוּם וְחֲנוּן אוּ דִיין. אֵלָא כֹּל
 שְׁמֵהּ דִּילִיָּה, אֵינּוּן פְּנוּיין, וְלֹא אֲתִקְרִי בְּהוּן, אֵלָא עַל
 שֵׁם בְּרִיין דְּעֲלֵמָא, וּבְגִין דָּא, כִּד מְאִיר דָּרָא אֵינּוּן טָבִין,
 אִיהוּ אֲתִקְרִי לְגַבִּיָּהוּ, יְהוּ"ה בְּמִדַּת רַחֲמִים. וְכִד מְאִיר
 דָּרָא אֵינּוּן חִיבִין, אֲתִקְרִי אֲדָנִי בְּמִדַּת הַדִּין. לְכֹל דָּרָא,
 וְלְכֹל בַּר נֶשׁ, כְּפֹּם מְדָה דִּילִיָּה. אֲבָל לָאוּ דֵּאִית לִיָּה
 מְדָה וְלֹא שֵׁם יְדִיעַ.

כְּגִוּוֹנָא דְּסִפְרָאן, דְּכֹל סִפְרָה אִית לָהּ שֵׁם יְדִיעַ, וּמְדָה,
 וּגְבוּל, וְתַחוּם. וּבְאֵלִין שְׁמֵהּ מְאִיר עֲלֵמָא אִיהוּ
 אֲתַפְּשֵׁט, וְאֲמַלִּיךְ בְּהוּן, וְאֲתִקְרִי בְּהוּן, וְאֲתַכְּסִי בְּהוּן,
 וְדַר בְּהוּן, כְּנִשְׁמַתָּא לְגַבִּי אֲבָרִים דְּגוּפָא. וּמָה רַבּוּן
 עֲלֵמִין, לִית לִיָּה שֵׁם יְדִיעַ וְלֹא אֲתַר יְדִיעַ, אֵלָא בְּכֹל
 סֵטְרָא שׁוּלְטָנוּתִיָּה. אוֹף הָכִי לִית לָהּ לְנִשְׁמַתָּא שֵׁם יְדִיעַ,
 וְלֹא אֲתַר יְדִיעַ, בְּכֹל גּוּפָא אֵלָא בְּכֹל סֵטְר שׁוּלְטָנוּתִיָּה,
 וְלִית אֲבַר פְּנוּי מְנָה.

וּבְגִין דָּא, לִית לְרִשְׁמָא לָהּ בְּחַד אֲתַר, דֵּאִי לָאוּ הָא חֲסַר
 שׁוּלְטָנוּתָא בְּשָׂר אֲבָרִים. וְלֹא לְאֲתִקְרִי לָהּ
 בְּשֵׁמָא חַד, אוּ בְּתַרִּין, אוּ בְּג'. לְמִימַר דֵּאִיָּה חֲכָמָה
 מְבִינָה, וְאִית לָהּ דַּעַת, וְלֹא יִתִּיר. דֵּאִי עֲבִיד הָכִי, הָא
 חֲסַר לָהּ מִשָּׂר דְּרַגִּין.

כָּל שֶׁכֵּן לְמֵאֲרֵי עֲלָמָא, דְּלִית לְרִשְׁמָא לִיה בְּאַתְר יְדִיעַ,
 אוּ לְאַתְקָרֵי לִיה בְּשִׁמְהוֹן, אוּ לְשִׁנְאָה לִיה בְּהוֹן, אוּ
 לְשִׁלְטָאָה לִיה כְּגוֹן דְּרָגָא דְּמֶרְכַּבְתָּא, דְּאִתְמַר
 (ס"א לְשִׁלְטָא) בְּה קְדוּשָׁה לָךְ יִשְׁלָשׁוּ, דְּכָל דְּרָגִין דְּכָל מֶרְכַּבּוֹת דִּילִיָּה,
 אֵינּוֹן מְשׁוּלָּשִׁים, כְּגוֹן הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכַּבָּה, דְּאֵינּוֹן
 דְּמוֹת אַרְיָה שׁוֹר נֶשֶׁר, דְּאֵינּוֹן מֶרְכַּבָּה לְאָדָם. דְּאִתְמַר
 עֲלִיָּה, (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם. וּמִסְטָרָא
 דְּנוֹקְבָא, אֵינּוֹן שְׁלֵטִין עַל אָדָם, וְנוֹקְבָא אִיהִי מֶרְכַּבָּה
 לְגַבֵּיָּיהוּ. וּבְגִין דָּא אִתְמַר עֲלָה, קְדוּשָׁה לָךְ יִשְׁלָשׁוּ.
 וְאוּף הָכִי אֲתוּוֹן, דְּאֵינּוֹן אֲנַפִּין דְּחִיּוֹן, מְשׁוּלָּשִׁין,
 כְּגוֹוְנָא דָּא: יד"ו. הו"י. וה"י. ה' רְבִיעָאָה,
 קְדוּשָׁה לָךְ יִשְׁלָשׁוּ. אִיהִי שְׁלָמִים דְּכֻלְהוֹ, לְאִשְׁלָמָא
 בְּכֻלְהוֹ שֵׁם יְדוּ"ד. אֲבַל לְמֵאֲרִיָּה דְּכֻלָּא, לִית לְשִׁלְטָא
 בֵּיה בְּשִׁמְהוֹן, וְלֹא בְּאַתְוּוֹן, אֶלָּא אִיהוּ אֲתַקְרִי בְּכָל
 שְׁמָהֶן, וְלִית לִיה שֵׁם יְדִיעַ. וְכָל שֵׁם וְשֵׁם אִסְהִיד עֲלִיָּה,
 דְּאִיהוּ אֲדוֹן כָּל עֲלָמִין. אִסְהִיד עֲלִיָּה אֲדָנִי.
 וְלִית דִּידְעִין דְּאִית בַּר נֶשֶׁךְ, דִּירִית ג' מָאָה וְעֶשְׂר עֲלָמִין,
 הָדָא הוּא דְּכֻתִּיב, (משלי ח) לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ. כְּפּוֹם
 דְּרָגָא דִּילִיָּה, דְּאִתְקָרֵי יֵשׁ מֵאִין. וְדָא חֲכָמָה עֲלָאָה. וְאִית
 בַּר נֶשֶׁךְ דְּלֹא יָרִית אֶלָּא עֲלָמָא חַד, כְּפּוֹם דְּרָגָא דִּילִיָּה,
 כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, כָּל צְדִיק וְצְדִיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בְּפָנֵי עֲצָמוּ.

וְהָכִי יָרִית עֲלָמִין כָּל בַּר נֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, כְּפּוּם דְּרָגָא דִּילִיָּה
 לְעֵילָא. אַבְל לְמָאֲרֵי עֲלָמָא, לִית לְרִשְׁמָא לִיָּה עֲלָמִין
 בְּחוּשְׁבוֹן, אֶלָּא אַדּוֹן כָּל עֲלָמִין, וְאֲדַנְּי קָא סְהִיד עָלֵיהּ.
 אוּף הָכִי יְהוּ"ה, מְנִיָּה תִּלְיָיא כָּל הוּיִין, וְאִיהוּ וְכָל הוּיִין
 דִּילִיָּה, סְהִדִין עַל מָאֲרֵי עֲלָמָא, דְּאִיהוּ הָוָה קֹדֶם
 כָּל הוּיִין. וְאִיהוּ בְּתוּף כָּל הוּיָה. וְאִיהוּ לְאַחַר כָּל הוּיָה.
 וְדָא רְזָא, דְּסְהִדִין הוּיִין עָלֵיהּ, הָיָה, הָוָה, וְיְהִיָּה.

דִּינָא, בְּהַפּוּף אַתּוּון אַדְנְּי. וּבְגִין דָּא אָמְרוּ רַבּוּתִינוּ
 זְכוּרָנָם לְבִרְכָה, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא. שֵׁם א"ל
 סְהִיד עַל מָאֲרֵי דְּכָלָא, דְּלִית יְכוּלַת לְכָל שֵׁם, וְהוּיָה
 וְדִרְגָא. כָּל שְׁפֹן לְשָׂאָר בְּרִיִין, פְּחוּת מְנִיָּה. הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (דניאל ד) כָּלָא (דף רנ"ח ע"א) חֲשִׁיבִין וּכְמַצְבִּיָּה עֵבִיד
 בְּחִיל שְׁמִיָּא וְגו'. אֱלֹהִיִּים, סְעִיד עַל אֱלֹהוֹת דִּילִיָּה,
 דְּאִיהוּ אֱלֹהִיִּים וְאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים, וְאִיהוּ אֱלוֹהַּ עַל כָּלָא,
 וְלִית אֱלוֹהַּ עָלֵיהּ. צְבָאוֹת, סְהִיד עָלֵיהּ כְּדַכְתִּיב,
 וּכְמַצְבִּיָּה עֵבִיד בְּחִיל שְׁמִיָּא. שִׁדְּיִי, סְהִיד עָלֵיהּ, דְּכִד
 אִיהוּ אָמַר לְעוֹלָם דִּי עֵמַד בְּתַחוּמִיָּה, וְלָא אַתְּפִשְׁט יְתִיר.
 וְאוּף לְמִיָּא וְרוּחָא וְאֶשָּׁא.

וְאוּף הָכִי, כָּל הוּיָה, וְשֵׁם, סְהִדִין עָלֵיהּ. דְּכִד הָוָה אִיהוּ
 יְחִיד קוּדֶם דְּבִרָא עֲלָמָא, אֲמַאי הָוָה אִיהוּ צְרִיף
 לְאַתְקָרִי בְּשִׁמְהֵן אֱלִין, אוּ בְּשָׂאָר כְּפוּיִין, כְּגוֹן (שמות לד)

רְחוּם וְחַנוּן אַרְךְּ אַפַּיִם וְגו', דַּיִן אַמִּיץ חֹזֵק. וְסִגְיָאִין
בְּכָל אֵינּוֹן שְׁמָהּן וְכַנּוּיִין, אֶתְקַרִי עַל שֵׁם כָּל עֲלָמִין
וּבְרִיִין דְּלֵהוֹן, לְאַחְזָאָה שׁוֹלְטָנוּתִיהָ עַל־יִיהוּ.

אוּף הַכִּי נִשְׁמַתָּא, (תיקונין כ"ד ע"א) עַל שׁוֹלְטָנוּתָא דְּכָל
אַבְרָם דְּגוּפָא, אֲמַתִּיל לָהּ לְגַבִּיּהּ. לָאוּ דַּאִיהִי
אַדְמִיא לִיהָ אִיהִי בְּעַצְמָהּ, דִּהוּא בְּרָא לָהּ, וְלִית לִיהָ
אַלוּהָ עַל־יָהּ דְּבָרָא לִיהָ. וְעוּד, נִשְׁמַתָּא אִית לָהּ כַּמָּה
שְׁנוּיִים וּמְקָרִים וְסַבּוֹת, דַּאֲתְקַרִיאָוּ לָהּ. מַה דְּלָאוּ הַכִּי
לְמַאֲרֵי כָּלָא. וּבְגִין דָּא הִיא אַדְמִיא בְּשׁוֹלְטָנוּתָא דִּילָהּ עַל
כָּל אַבְרָם גּוּפָא, אַבְּל לָא בְּמִלָּה אַחְרָא.

וְעוּד, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שֵׁם ע' רַבְתִּי, ד' מִן אַח"ד
רַבְתִּי, הֵיִינוּ ע"ד, בֵּין ש"ם מִן שְׁמַע, א"ח מִן
אַח"ד. (שמואל א יב) עַד יִי בְּכֶם. וְעַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד דְּמִיחַד
אוּתוּ בְּעוֹלָם. וְעַל כֵּן אָמַר דָּוִד, (תהלים קד) אֲנֹכִי אֲשַׁמַּח
בִּי, (עיין לעיל רל"ו ע"ב) ש"מ מִן שְׁמַע, א"ח מִן אַח"ד, הַרִי
אַשְׁמַח.

וְעוּד. ד' רַבְתִּי, ד' בְּתִי תְּפִילִין, דְּמִנַּח לְהוֹן א"ח,
וְאַתְעַטֵּר בְּהוּ, וְאֵינּוֹן פְּאָר עַל רִישִׁיהָ. וְאֵינּוֹן
יְהו"ה (ס"א יזה"ו), י' עֵטְרָא עַל ה', דַּאִיהִי בְּרֵתָא, וְהֵיִינוּ
(משלי ג) יְדוּ"ד בְּחֻכְמָה יֶסֶד אַרְצָן, אַבָּא יֶסֶד בְּרֵתָא. ה',
אַמָּא עֲלָאָה, עֵטְרָה עַל ו', דַּאִיהוּ בְּרָא, וְהֵיִינוּ (משלי ג)

כּוֹנֵן שְׁמַיִם בְּתִבּוּנָה. בְּאִמָּא כּוֹנֵן בְּרָא. וְהָאִי אִיהוּ דְעוֹלָם
הֵבֵא אֵין בּוּ לֹא אֲכִילָהּ וְלֹא שְׁתִּיהָ, אֶלָּא צְדִיקִים יוֹשְׁבִים
וְעֵטְרוֹתֵיהֶם בְּרָא שִׁיהֶם.

וּבְרַתָּא אִיהִי תְּפִלָּה שֶׁל יַד, כְּהָ"ה. י' קָשֶׁר דִּילִיָּה. ה'
עֲלָאָה אִימָא, תְּפִלִּין דְּרִישָׁא עַל רֹאשׁ תְּפִאָרַת.
תְּפִלִּין דִּילִיָּה, כְּסֻדְר יְדוּ"ד, דְּאִיהוּ קִדְשׁ לִי. וְהִיָּה פִי
יְבֹאֲךָ. שְׁמַע. וְהִיָּה אִם שְׁמוּעָא. אֲבָל בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, הָיוֹת
בְּאִמְצַע, דְּאִינוּן ה' ה'. וּבְגִין דָּא אָמַר הַנְּבִיא, (ירמיה ט)
בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמֶּלֶךְ הַשָּׁכֵל וְיִדְוַע אוֹתִי כִּי אֲנִי
יְדוּ"ד. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּאִית בְּרִישָׁא
אַתָּר, לְאַנְחָא תְּרִי זוּגֵי דְתְּפִלִּי. וְדָא זְכִי לְתַרִּין פְּקוּדִין,
דְּאוֹקְמוּהָ עֲלֵייהוּ, לֹא כָּל אָדָם זוֹכֵה לְשִׁתִּי שׁוֹלְחָנוֹת.
י' חֲכָמָה. ה' בִּינָה. ו' עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא. ה' מְלָכוֹת
קְדִישָׁא. רִישָׁא דְאַתְעֵטְר בְּאַרְבַּע אַתּוּון, דָּא כְּתָר
רִיָּהטָא דְרִישָׁא דְאַסְחָר לוֹן, וְכִסֵּי לוֹן. אֶהְבָּה חֶסֶד קְרִיאַת
שְׁמַע, דְּשִׁקִּילָא לְאוּרִייתָא, דְּאַתִּיְהִיבַת מִימִינָא. תְּפִלִּין
עִז, מְשֻׁמָּא לָא דְגְבוּרָה. עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, כְּלִיל כְּלָא,
כְּנִפֵי דְמִצּוּהָ, נִצַּח וְהוּד, תְּכִלַּת וְלִבָּן. מְזוּזָה רְשִׁים שְׁדֵי,
צְדִיק. וְשְׁכִינְתָא תְּרַעָא דְמְזוּזָה, זֶה הַשַּׁעַר לְיְדוּ"ד.
וְעוֹד ש' תְּלַת רְצוּעוֹת. ד' קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין מְאַחֲרוּי. י'
קָשֶׁר דְתְּפִלִּין דִּיד. וּבְגִין דָּא שְׁדִ"י מְלַבֵּר, יְדוּ"ד

מִלְגּוֹ, דְּאִיְהִי ד' פְּרִשְׁיִין. דד' רֵאשִׁין רְמוֹז לַד' בְּתִי
 דְתַפְּלִין, שְׁד"י אֹת דִּילִיָּה עוֹלָה מִטְטֵרוֹן.

וְעוֹד. י' חֲכָמָה קָדֵשׁ לִי. ה' בִּינָה, וְהָיָה פִי יְבִיאָךְ. ו'
 שְׁמַע, שִׁית תִּיבִין, רְמִיזָא לְשִׁית סְפִירָן, שִׁית
 עֲנַפִּין דְּאֵילָנָא, דְּכָלֵל לֹון תַּפְּאָרַת. ה' וְהָיָה אִם שְׁמוּעַ
 מַלְכוּת. אֵלִין אֵינֹון דְּרִישָׁא, דְּאִיהוּ פְתָר, כ', (שמואל א ב)
 אֵין קָדוֹשׁ בֵּיִי פִי אֵין בְּלָתָךְ.

שְׁדִי, רְמִיז רְצוּעֵי וּבְתִי וְקִשְׁרֵי דְתַפְּלִין מְלַבֵּר. אוּף הָכִי
 בְּמִזְוָה, יְדוֹ"ד מִלְגּוֹ, שְׁד"י מְלַבֵּר, דְּאַרְבַּע
 רֵאשִׁין עִם ד' רְמִיז לַד' בְּתִי וְלִקְשֵׁר תַּפְּלִין מֵאַחֹור ד'
 כְּפוּלָה אוּף הָכִי ש' כְּפוּלָה, י' קִשֵׁר דִּיד כְּתָה דְּאִיהוּ
 בֵּיתָא חֲמִישָׁאָה ד' (ס"א י') דְּשְׁד"י אִיהוּ מוּחָא דְּאוּקְמוּנָה
 עֲלִיָּה בְּמָקוֹם שְׁמוּחֹו שֶׁל תִּינּוֹק רוּפֵס בּוֹ, וְדָא תִינּוֹק יוֹנֵק
 מְשַׁדִּי אִמוֹ שְׁד"י.

תַּפְּלִין דְּמֵאֲרֵי עֲלָמָא, כְּתָר. וּמֵאֵי גִיְהוּ כְּתָר דְּמֵאֲרֵי
 עֲלָמָא. יְדוֹ"ד. דְּאִיהוּ: י' חֲכָמָה. ה' בִּינָה. ו'
 תַּפְּאָרַת. כָּלִיל שִׁית סְפִירִין. ה' מַלְכוּת. וּבְגִין דָּא (שמואל ב
 ז) וּמִי כְּעַמָּךְ כִּיִּשְׂרָאֵל (דברים ד) כִּי מִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לֹו
 אֱלֹהִים קְרוּבִים אֵלָיו, פִּיִּי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֵלָיו.
 אַרְבַּע קְרָאֵי, כְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּכ', רְזָא דְּאֵת כ': י' י'.
 דְּאִיְהִי י' י' מִן יְאֵהֲדוּנָה, (במדבר ז) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַפָּךְ

בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, כ' מִן כֶּתֶר, כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, כְּלִילָן
מֵעִילָא לְתַתָּא, וּמֵעֶשֶׂר סְפִירָאן מִתַּתָּא לְעִילָא.

וְאֵלֵין אֵינּוּן, (תהלים קמח) וְהַמִּים אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם, מִים
עֲלִיוֹנִים זְכָרִים, מִים תַּחְתּוֹנִים נְקֻבוֹת. וְעַל־יֵהוּ
אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו, כְּשֶׁתִּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ
טְהוֹר, אַל תֹּאמְרוּ מִים מִים, שְׁמָא תִּסְתַּכְּנוּ בְּנַפְשְׁכֶם.
דְּלָאוּ אֵינּוּן מִים כְּמִשְׁמָעָן. אֲלָא אֵיהוּ אֹר נֹבַע. וּבְגִין
דָּא, אֲדָמוּ לְמִים נֹבְעִים. וְהָאֵי נְהוּרָא לִית לֵיהּ פְּסָק,
וְלֹא קִצּוּץ, וּפְרוּד. וּבְגִין דְּאֵינּוּן מְכַתֵּר, אֶתְקַרֵּיָאן שְׂאִין
לָהֶם סוּתָא, דְּכֶתֶר אֵין סוּתָא אֶתְקַרֵּי. (ע"ב רע"א מדהימנא).

(דף רנ"ח ע"ב)

(במדבר כ"ח) וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרִיחַ נִיחַח לַיִי. תָּא חֲזִי, בְּפִסַּח
כְּתִיב, וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עוֹלָה לַיִי. וְהִכָּא לָא כְּתִיב
אִשָּׁה, (דְּהָא בְיוֹמָא דָּא אִשָּׁה לָא כְּתִיב בֵּיהּ) אֲלָא וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה. מֵאֵי
טַעְמָא. יוֹמָא דָּא, יוֹמָא דְעֵיילַת כְּלָה לְחוּפָה אֵיהוּ.
וְיִשְׂרָאֵל מָנוּ יוֹמִין דְּדַכְּיוּ. יוֹמִין וְשָׁבוּעִין, וְאֶתְכְּלִילוּ
וְעָאלוּ בְיוֹמִין דְּדַכְּיוּ. וְהָאֵי נַפְקַת מִכָּל סֵטְרָא בִישָׂא,
וְנִטְרַת יוֹמֵי דַכְּיוּ כְּדָקָא חֲזִי. וְרוּזָא דָּא, מְלַכָּא טַעַם
בְּתוּלָה טַעַם. בְּגִין כֶּךָ לָא כְּתִיב בֵּיהּ אִשָּׁה, דְּהָא אַחְרָא
לָא קָרִיב לְמִשְׁכְּנָא, וְהָא אֶתְרַחַק מִתַּמָּן. וְעַל דָּא אֲשִׁים
לָאוּ הִכָּא, וְלָאוּ אֶצְטְרִיכוּ לְהִכָּא, וְיִשְׂרָאֵל מְרַחֲקוּן אֵינּוּן

מִן סֵטְרָא בִישָׂא. (ומנן יומין דדכיו, יומין ושבועין, ואתכליליו ועאלו ביומין דדכיו). אַמַר רַבִּי אַבָּא, עַדִּיין צְרִיכִין אַנָּן לְפִתְחָא דָּא לְמַפְתָּח.

אַמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אַרְימִית יְדֵי בְּצִלוֹ לְמַאן דְּבִרָא עֲלָמָא, וְרוּזָא דָּא, אֲשַׁכְּחֵן בְּסַפְרֵי קְדָמָאִי, אֲשִׁים אִינוּן בְּאִמְצָעִיתָא, וְאִתִּיין בְּסֵטְרָא דָּא וּבְסֵטְרָא דָּא, אַדְבָּקוּ בְּאִילְנָא דְדַעַת טוֹב וְרַע, אַדְבָּקוּ בְּרַע, וְאִדְבָּקוּ בְּטוֹב. וּבְגִין כֵּךְ, בְּשָׂאֵר יוֹמִין כְּתִיב בְּהוּ אִשָּׁה עוֹלָה. אֲבָל בְּהַנִּי יוֹמָא, דְּאִילְנָא דְחַיִּי קִימָא, וְלֹא אַחֲרָא, לִית אַנָּן צְרִיכִין לְאִשָּׁה, וְלֹא אֲצִטְרִיךְ לְמַהוּי תַּמָּן. וְיוֹמָא דָּא, יוֹמָא דְּאִילְנָא דְחַיִּי אִיהוּ, וְלֹא דְדַעַת טוֹב וְרַע. וּבְגִין דָּא, וְהַקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרִיחַ גִּיחַח לִי, וְלֹא אִשָּׁה לִי עוֹלָה. וְעוֹלָה, לְשׁוֹן (נ"א לְשֵׁם) עוֹלָה, כְּמָה דְּאִתְמַר, וְהָא אֲתַעְרְנָא מְלֵי דְפָרִים בְּנֵי בִקָר, וְכָל הָהוּא קָרְבָן.

(במדבר כ"ט) וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, כְּמָה דְּאִתְמַר, יוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דִּינָא דְכָל עֲלָמָא, דִּינָא תְּקִיפָא, וְדִינָא רַפִּיא. וְעֵשִׂיתֶם עוֹלָה, וְהַקְרַבְתֶּם מִבְּעֵי לִיָּה, כְּשֵׂאֵר כָּל יוֹמִין, מֵאִי וְעֵשִׂיתֶם. אֲלֹא בְיוֹמָא דָּא, (בראשית כז) וְעֵשָׂה לִי מִטְעָמִים כְּתִיב. כְּמָה מִטְעָמִים וְתַבְשִׁילִים עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּהַנִּי יוֹמֵי, בְּעוֹד דְּמַקְטָרְגָא אֲזִיל לְפִשְׁפִּשָׁא בְּחוּבִין דְּעֲלָמָא. וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב וְהַקְרַבְתֶּם, אֲלֹא וְעֵשִׂיתֶם

עוֹלָהּ. וְלֹא אִשָּׁה עוֹלָהּ. וְכֵן בְּכָל שְׂאֵר יוֹמִין, (ס"א בְּקַרְבָּנִין)
 לֹא כְּתִיב אִשָּׁה, דְּלִית לֹון חוֹלְקָא בְּכָל הַגְּנֵי יוֹמֵי. כָּל שְׂכָן
 בְּהַאי יוֹמָא, דְּאֲנָן עֵבְדִין מִטְעָמִים וְתַבְשִׁילִים בְּלֹא
 דְעֵתָא דְסִטְרָא אַחְרָא, דְּהָא יִצְחָק מְשִׁדֵּר לִיהָ לְצוּד צִידָה
 דְּחוּבִין דְּבִנְי עֲלֵמָא, וְלֹא יִיתָא לְגַבִּיתָהּ.

וּבְעוֹד דְּאִיהוּ אֲזִיל, יִשְׂרָאֵל נְטָלֵי עֵיטָא בְּרַבְקָה, וְעֵבְדִין
 כָּל אֵינּוֹן פּוֹלְחָנִין, כָּל אֵינּוֹן צְלוֹתִין, מִזְמַנֵּי
 שׁוֹפֵר וְתִקְעִין לִיהָ, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי. וְהָא אוֹקִימְנָא,
 (בראשית כז) וַיָּבֵא לוֹ יֵין וַיִּשְׁתֵּי, דְּאִתֵּי (ס"א דְּאָבֵל) מִרְחוֹק, מִגּוֹ
 אֲתָר דְּחִמְרָא עֲתִיקָא, וְשִׁתֵּי. וְאַטְעִים לִיהָ, וְחִדֵּי. וְאַחַר
 כֶּף מְבַרְךְ לִיהָ בְּכַמָּה בְּרַכָּאן, וְאַעֲבַר עַל חוּבוֹי. מַה
 כְּתִיב, (בראשית כז) וַיְהִי אַךְ יִצְוֹא יִצְאָ יַעֲקֹב וַעֲשׂוּ אָחִיו בָּא
 מִצְדוֹ, טָעִין מִכַּמָּה טוֹעֲנֵי כַּמָּה דְּאַתְמַר, וְהָא אוֹקִימְנָא
 מְלָה.

וּבְגִין כֶּף אִיהוּ יוֹמָא דְּיִבְבָּא, וְקַרְבָּנָא אִיהוּ עוֹלָהּ. אֵיל
 אֶחָד, כַּמָּה דְּאַתְמַר, בְּגִין אֵילוֹ דְּיִצְחָק. וְשְׁעִיר
 עֲזִים אֶחָד לְחִטָּאת, שׁוֹחַד לְסַמָּאֵל לְכַפָּרָה (לְתַבְרָא) אֲנַפּוּי,
 בְּתַהוּא בְּכִיָּה דְּאִיהוּ בְּכִי בְּהַאי יוֹמָא, פִּיּוֹן דְּחַמֵּי דְּלֹא
 אֲתַעֲבִיד רְעוּתִיהָ, וְהָא לְמַגְנָא צַד צִידָה. כַּמָּה דְּאַתְמַר.
 כְּגוֹוְנָא דָּא יוֹמָא דְּכַפּוּרֵי, וְהָא כְּתִיב בְּפֻרְשַׁת אֲמוֹר.

(במדבר כ"ט) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְגו'. רַבִּי אַבְא פָּתַח, (בראשית

(ח) וַתִּנַּח הַתִּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו', תָּא חֲזִי, כָּל הַיּוֹמִין, אֲזֻלַּת אֵימָא עַל בְּנֵי־א, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט סִטְרָא אַחְרָא עַל־יֵהוּ, וּבְגִין לְשׁוּבָא לֹון. כִּיּוֹן דְּאִשְׁתּוּבּוּ בְּנֵהָא, וְהָא יִתְבִּין בַּסְּכוּת, מִתְנַטְרִין בְּנִטְוֵרָא. יוֹמָא קַדְמָאָה, וְיוֹמָא תְּנִינָא, פְּקֻדַּת לֹון לְיִשְׂרָאֵל, לְמַעַבְד סְעוּדַתָּא לְמַמְנָן דְּשָׂאֵר עַמִּין, וְאִיהִי לָא שְׂרִיא תַמָּן. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִיהוּ י"ז לַחֹדֶשׁ, שְׂרִיאַת לְמִשְׁרֵי עַל־יֵהוּ. הַדָּא הוּא דְכָתִיב, וַתִּנַּח הַתִּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הַרִי אֲרָרַט, טוֹרִין דְּכָל לוֹוִטִין וּמְרַדִּין שְׂרָאן בְּגוֹוִיֵהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַג, לָא שְׂרִיא עַל־יֵהוּ, וְלֹא יוֹמָא תְּנִינָא, אֶלָּא יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאוּסִיף וְגַרְע שְׂרִיא עַל־יֵהוּ, אוּסִיף אֲתוּוֹן, וְגַרְע קָרְבָּנִין. דְּכָתִיב עֲשֵׂתִי עָשָׂר וְגו'. וְהָכִי אֲתַחֲזִי לְרַע עֵין, בְּגִין דְּיוֹמָא קַדְמָאָה וְיוֹמָא תְּנִינָא חֲדוּה דְּבְנֵהָא, וְאִינּוֹן מְפַלְגִי עַדָּאן לֹון. מִיוֹמָא תְּלִיתָאָה וְלַהֲלָאָה, דְּאִיהִי שְׂרִיא עַל־יֵהוּ, מַה כְּתִיב. (בראשית ח) וְהַמַּיִם הָיוּ הַלּוֹף וְחָסוּר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בְּעֲשִׂירֵי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רְאשֵׁי הַהָרִים (דף רנ"ט ע"א) וְהַמַּיִם הָיוּ הַלּוֹף וְחָסוּר, אֵלִין קָרְבָּנִין, דְּאֲזֻלִּין וּמִתְמַעֲטִין. וּכְמָה דְּאִינּוֹן מִתְמַעֲטִין, הָכִי נָמִי אֲתַמְעֵט טוֹבָא דְּלַהוֹן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעֶזֶר, תָּא חֲזִי, מִיּוֹמָא תַנְיִינָא
שָׂרִיאוּ מִיָּא לְאַתְחִזָּא, כִּיּוֹן דְּשָׂרִיאוּ מִיָּם,
מִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה אִיהִי שְׂרַת עָלְיֵיהּ, וְאִינּוֹן מִיָּם לָא הוּוּ
יַדְעֵי בַבְּלָאִי (ס"א בכולא), אֲמַאי רְשִׁימִין הָכָא, דְּהָא טוֹבָא
דְּיִשְׂרָאֵל לָא הוּי בְּאַתְרֵי דְּמַעוּטָא, אֶלָּא בְּאַתְרֵי דְּרַבּוּיָא.
וּבְגִין דְּאֵלִין מִיּוֹן דְּרְשִׁימִין הָכָא אֲתַמְעֵטוּן, אֲתִי קָרָא
לְאַשְׁמַעִינָן דְּכְתִיב, וְהַמִּים אֵינּוֹן דִּידְעֵן בְּיוֹמֵי דְּחַג,
אֵינּוֹן דְּרְשִׁימִין גּוֹ קְרַבְנִין, דְּאֵינּוֹן טוֹרֵי לוֹוִטִין, הָיוּ הַלּוֹף
וְחֶסֶר טוֹבָא דְּלַהוֹן, וּנְגִידוּ דְּאַנְגִיד עָלְיֵיהּ, הָיוּ הַלּוֹף
וְחֶסֶר, וּבְגִין דְּאֵינּוֹן מִיָּם דְּלַהוֹן הוּא, לָא אֲתַחֲבְרוּן
אֲתוּוֹן, דְּלָא יִתְחַבְּר טוֹבָא דְּלַהוֹן, אֶלָּא זַעִיר זַעִיר.
אֲבַל לְיִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב.
(תהלים לד) וְדוֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כֹּל טוֹב. רִישֵׁיהּ
דְּקָרָא, כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ, אֵלִין מְמַנָּן דְּשָׂאֵר עַמִּין.
וְדוֹרְשֵׁי יְיָ, אֵלִין יִשְׂרָאֵל, לֹא יַחְסְרוּ כֹּל טוֹב, אֵלִין אֲזֵלִין
וְאַסְתַּלְקוּ לְעֵילָא לְעֵילָא. וּבְגִין כְּהָ, טוֹבָא דְּלַהוֹן דְּאֵינּוֹן
מִיָּם, הָיוּ הַלּוֹף וְחֶסֶר. עַד הַחֲדָשׁ הָעֵשִׂירִי. דָּא טִבַּת,
דְּהָא כְּדִין יְמֵי הָרַעָה הוּוּ, וְאַתְעַרַת הֵהִיא רַעָה
וְאַתְתַּקַּפַת, וְכֻלָּה קְדִישָׁא לָא אֲנַהִירַת מְגוּ שְׁמָשָׁא, כְּדִין
נְרָאוּ רָאשֵׁי הַהָרִים, אֵלִין אֵינּוֹן הָרֵי חֲשׂוּכָא, טוֹרִין
דְּלוֹוִטִין אֲתַחֲזוּן וְאַתְתַּקְפוּ, וְעַבְדִין בִּישִׁין בְּעַלְמָא.

בְּיוֹמֵי אֵלֶיךָ, אִשָּׁה בְּהָאֵי עוֹלָה, דְּהָא פְּדִין הָנִי אֲשִׁים
 אֲכִלִי חוֹלְקֵיהוֹן. שְׁבָעִים פְּרִים אֵלֶיךָ, אֵינּוֹן
 לְקַבֵּל שְׁבָעִים מִמֶּנּוּ, דְּשִׁלְטוּ עַל שְׁבָעִין עַמִּין. וְסִלְקִין
 בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, וְנַחְתִּי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְאֶקְרוֹן פְּרִים
 מִנְּגַחִין בְּיוֹמֵי דְלַהוֹן. אֵילָם, (חסר) אֲרַבִּיסָר, תְּרִין בְּכָל
 יוֹמָא אֵינּוֹן י"ד יְהוּ"ה. יָדָא דְשִׁלִּיטָא עַלֵּיהוּ תְדִיר, בְּכָל
 יוֹמָא וְיוֹמָא. אֲמַרִין בְּנֵי שָׁנָה, מְנִינָא דְלַהוֹן ח"ץ.

וְאִי תִימָא אִי הָכִי, רַע עֵין הוֹינָן לְגַבֵּייהוּ. אֵין, דְּהָא
 כְּתִיב, (משלי כה) כִּי גַחְלִים אַתָּה חוֹתֶה עַל רֵאשׁוֹ. אֲבָל
 אֲנָן לָא יִהְיִינוּ אֶלָּא בְּחֻדוֹתָא, דְּלִית בְּיוֹמֵי שְׁתָּא,
 חֻדוֹתָא, כְּאֵלֶיךָ יוֹמֵי. וּבְגִין דְּאֲנָן יִהְיִין בְּטוֹב לְבָא,
 וּבְחֻדוֹתָא דְרַעוּתָא, אַתְּהַפֵּךְ עַלֵּיהוּ גַחְלִים עַל רֵישֵׁיהוֹן,
 גּוֹמְרִין מְלַהֲטוֹן, דְּחֻדוֹתָא דִילָן, עַבְדֵי לֹון בִּישׁ. י"ד, (ס"א
 ה) ע', וּחֵץ. כֶּךָ סִלְקִין בְּחוֹשְׁבְנָא דִילַהוֹן.

וְכָל דָּא אִיתִימָא מֵאֵן יִהִיב לָן לְאֶקְרַבָּא עַלֵּיהוּ, דְלָמָא
 אֵינּוֹן לָא בַעָאן כָּל דָּא. אֶלָּא לִית חֻדוּוּה לְכָל אֵינּוֹן
 מִמֶּנּוּ, בְּכָל אֵינּוֹן תּוֹרִים אֵילִים וְאֲמַרִין כְּהֵנִי, בְּשַׁעְתָּא
 דִּישְׂרָאֵל יִהְיִי לֹון סְעוּדַתִין אֵלֶיךָ. וְעַם כָּל דָּא לָא
 מִתְקַרְבוּ כְּלָא, אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, וְאֵינּוֹן
 מִתְקַרְבֵי תַמּוֹן, וְאִיהוּ פְּלִיג לֹון. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כה)
 אִם רָעַב שׁוֹנֵאךְ הֶאֱכִילָהוּ לֶחֶם, אֵלֶיךָ אֵינּוֹן קָרְבַּנִין דְּחָג.

וְאִם צָמָא הַשְּׁקָהוּ מַיִם, אֲלֵינ מַיִם דְּרִשְׁמִינ הָכָא בְּיוֹמֵי
 דְּחָג. וּבְיוֹמָא תְּנַיִנָא, וּבְיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה וּשְׁבִיעָאָה, וְסִמְן
 (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) בּוֹ"ז יְבוּזוּ לוּ.

מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֱהָבָה, אֲלֵינ אֵינּוֹן
 מַיִם, דֵּי מְנַסְכֵי יִשְׂרָאֵל, בְּחֻדּוֹה וּבְרַחֲמֵימוּ דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (ישעיה יב) וּשְׂאֲבָתֶם מַיִם בְּשָׁשׂוֹן.
 וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטָפוּהָ, אֲלֵינ אֵינּוֹן נְהָרֵי דְאֶפְרַסְמוֹנָא
 דְּכִיָּא, דְּכֻלְהוּ דְּבִקֵי וּמִתְקַשְׂרֵי בְּרַחֲמֵימוּ דָּא. אִם יִתֵּן אִישׁ
 אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֱהָבָה בּוּז יְבוּזוּ, דָּא סְמָאֵל, בְּאֱהָבָה
 דְּיִשְׂרָאֵל, לְמַהוּי לֵיה חוּלְקָא בְּהַדֵּייהוּ, בְּאֵינּוֹן מַיִם
 דְּרִשְׁמִינ הָכָא בְּפַרְשֵׁתָא, דְּכְתִיב אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן
 בֵּיתוֹ בְּאֱהָבָה בּוּז יְבוּזוּ, סִימְנָא דְאֵינּוֹן מַיִם בּוֹ"ז, יְבוּזוּ
 לוּ וְדָאֵי, דְּהָא כְּלָהוּ אֶתְחַשְׁיבוּ לְגַבְנָן, חֶרֶשׁ נִשְׁבֵּר, דְּלִית
 לֵיה תְקַנְנָה לְעֵלְמִין.

מַיִם דְּלֵהוֹן אֶתְפְּלִיגוּ בְּיוֹמִין בּוֹ"ז, אֲשֶׁתְּאַרוּ שְׂאֵר יוֹמִין,
 דְּאֵינּוֹן ג' ד' ה' (נוטריקון) חֲמִישִׁי רְבִיעֵי שְׁלִישִׁי,
 וְסִמְן, (ישעיה מזה) חֶרֶשׁ אֶת חֶרְשֵׁי הָאֲדָמָה, וְלִית לוֹן
 תְּקוּנָא בְּהַדָּן, וְלֹא לְעֵלְמִין. וְאִי תִימָא בּוּז יְבוּזוּ לוּ כְּתִיב.
 הָתָם (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שָׁקֵץ עָנּוֹת.
 יוֹמָא קְדָמָאָה מַאי עָבִיד לֵיה. אֶלָּא לָא אֶקְרִי רֵאשׁוֹן,
 וְלֹא אֶקְרִי אַחַד, אֶלָּא חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר סֵתָם, בְּלֹא

רְשׁוּמָא כָּלִל. אֲבָל שִׁירוּתָא דְרְשִׁימוּ דְמִינַן, מִיּוֹם שְׁנֵי
 הוּי. וְהָכִי אֶתְחַזֵּי, בְּגִין דְלִית טוֹב בְּשְׁנֵי, וּבְגִין כְּהָ, לָא
 רְשִׁים רֵאשׁוֹן וְלָא אֶחָד כָּלִל, וְהוּי בְּסִתָּם, וְשָׂרֵי רְשִׁימוּ
 דְיוֹמִין, בְּיוֹם שְׁנֵי. וְאֶתְפְּלָגוּ מִים בְּבוּז, וְאֶשְׁתְּאָרוּ
 בְּיוֹמִין חֲרָ"שׁ, כְּמָה דְאֶתְמַר, וְכֹלָא כְּדָקָא יְאוּת.

זְכָאָה חוּלְקִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, דְיִדְעֵי (דף רנ"ט ע"ב) לְאֶעְלָאָה לְגוּ
 מוּחָא דְאַגּוּזָא. וּבְגִין לְמִיעָאֵל לְגוּ מוּחָא, מִתְבְּרִין
 קְלִיפִין אֵלִין, וְעָאֵלִין. מַה כְּתִיב לְבִתֵּר כָּל הָאִי. בְּיוֹם
 הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהֵיָה לָכֶם. לְבִתֵּר דִּתְבְּרוּ כָּל הַגֵּי קְלִיפִין,
 וְתִבְרוּ כְּמָה גְזִיזִין, וְכְמָה נְחָשִׁים קְטָלוּ, וְכְמָה עֲקָרְבִים
 דִּהּוּ לֹון בְּאֵינֹון טוּרֵי דְחֲשׁוּכָא, עַד דְאֶשְׁכַּחוּ אֶתְרָ
 דְיִשׁוּבָא, וְקִרְתָּא קְדִישָׁא, מְקַפָּא שׁוּרִין סְחֹור סְחֹור, כְּדִין
 עָאלוּ לְגַבְהָ, לְמַעַבְד נְיִיחָא תַמָּן, וְלְמַחְדֵי בְהָ. וְהָא
 אֻקְיַמְנָא מְלָה.

וְדָא אִיהוּ עֲצַרְתָּ, כְּנִישׁוּ. אֶתְרָ דְמִתְכַּנְּשׁ כָּלָא לְגַבְהָ.
 תְהֵיָה לָכֶם, וְלָא לְאַחְרָא, לְמַחְדֵי אֶתוֹן בְּמֵאֲרִיכוֹן,
 וְאִיהוּ בְהַדְיִיכוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים לב) שְׁמָחוּ בְיִי וּגְיִלוּ
 צְדִיקִים וְהֲרַנְיֵנוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב. אמר ר' שמעון כל מאן דחדי וכו' עד שלא

עשו חסד עם העניים (נדפס בהקדמת בראשית דף י' ע"ב)

ראשי המטות

(במדבר לא) וְכָל הַטֶּף בְּנָשִׁים אֲשֶׁר לָא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר. תִּמָּן
 תִּנְיָן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין הָעוֹלָם מִתְנַהֵג אֶלָּא
 בְּתֵרֵי גְוּוּנִין, דְּאָתוּ מִסֵּטֵר אֲתָתָא דְּאִשְׁתְּכַחַת חֲפִימַת
 לְבָא. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות לה) וְכָל אִשָּׁה חֲכַמַת לֵב
 בְּיָדֶיהָ טוֹו וַיִּבְיֵאוּ מִטּוֹה אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאֲרָגְמָן. וּמֵאֵי
 מִתִּיָּן. אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאֲרָגְמָן, גְּוּוּנִין דְּכִלְיָן בְּגוּ
 גְּוּוּנֵי.

הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (משלי לא) דְרָשָׁה צָמֵר וּפְשָׁתִים וַתַּעַשׂ
 בְּחִפְזָא כְּפִיָּהּ. וְכְתִיב בְּיָדֶיהָ טוֹו, מֵאֵי טוֹו. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, טוֹו בְּדִינָא, טוֹו בְּרַחֲמֵי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִמֵּאֵי
 אֲתַקְרִיא אִשָּׁה. אָמַר לֵיהּ דְּכִלְיָלָא בְּדִינָא, וְכִלְיָלָא
 בְּרַחֲמֵי.

תָּא חֲזִי, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל אֲתָתָא בְּדִינָא אֲתַקְרִיא,
 עַד דְּאִטְעָמָא טְעָמָא דְּרַחֲמֵי. דְּתַנִּיא, מִסֵּטֵרָא דְּבַר
 נֶשׁ, אֲתִי חוּרָא. וּמִסֵּטֵרָא דְּאֲתָתָא, אֲתִי סוּמְקָא. טְעָמָא
 (ס"א אֲתָתָא) דְּאֲתָתָא מַחוּרָא, וְחוּרָא עֲדִיָּהּ.

וְתָא חֲזִי אִמֵּאֵי אֲסִירָן נֶשִׁי שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
 וּמִזְלוֹת, דִּידְעֵי מִשְׁכְּבֵי דְּכוּרָא. מִשּׁוּם דְּתַנִּינָן,
 אִית יְמִינָא, וְאִית שְׂמָאלָא. יִשְׂרָאֵל, וְשְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת. וְגַן עֵדֶן, וְגִיְהֵנָם. עֲלָמָא דָּא, וְעֲלָמָא

דְּאִתִּי. יִשְׂרָאֵל לְקַבְּלֵי דְרַחֲמֵי, וְשָׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
 וּמִזְלוֹת לְקַבְּלֵי דְדִינָא. וּתְנִן, אֲתָתָא דְאַטְעָמָא טְעָמָא
 דְרַחֲמֵי, רַחֲמֵי נִצְחָא. אֲתָתָא דְטְעָמָא טְעָמָא דְדִינָא,
 דִּינָא בְּדִינָא אֲתַדְבָּקַת, וְעַלֵּיהּ אֲתַקְרִי (ישעיה נו) וְהַכְּלָבִים
 עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יִדְעוּ שְׁבַעָה.

וְעַל דָּא תְנִינִן, הַנְּבַעְלַת לְעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת קְשׁוּרָה
 בּוּ כְּכָלֵב. מַה כָּלֵבָא תַקִּיפָא בְרוּחִיהָ חֲצִיפָא. אוּף
 הָכָא דִּינָא בְּדִינָא, חֲצִיפָא בְּכָלֵא. הַנְּבַעְלַת לְיִשְׂרָאֵל,
 תְנִינִן, כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
 כָּלְכֶם הַיּוֹם. מֵאֵי טְעָמָא. מְשׁוּם דְנִשְׁמַתָּא דִּישְׂרָאֵל,
 אֲתִיָּא מְרוּחָא דְאֱלֹהִים חַיִּים. דְכְתִיב (ישעיה נז) כִּי רוּחַ
 מִלְפָּנֵי יַעֲזֹב, מִשְׁמַע דְכְתִיב מִלְפָּנֵי. וּבְגִין כֵּן, אֲתָתָא
 דְהִיא בְּתוֹלְתָא, וְלֹא אֲתַדְבָּקַת בְּדִינָא קְשִׁיא דְשָׂאֵר
 עַמִּין, וְאֲתַדְבָּקַת בִּישְׂרָאֵל, רַחֲמֵי נִצְחָא וְאַתְּכִשְׂרַת.

וְתָא חֲזִי, כְּתִיב (תהלים פט) אִמְרַתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. מֵאֵי
 חֶסֶד. הוּא חַד מְכַתְרֵי עֲלָאֵי דְמִלְכָא, דְנִשְׁמַתָּא
 דִּישְׂרָאֵל קָרָא לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חֶסֶד. עַל תְּנַאי
 דִּיתְבְּנִי, וְלֹא יִשְׁתִּיִצִי חֶסֶד מֵעֲלָמָא. מִשְׁמַע דְכְתִיב יִבְנֶה.
 בְּגִין כֵּן תְנִינִן, מֵאֵן דְשִׁצִי חֶסֶד מֵעֲלָמָא, אֲשִׁתִּיִצִי הוּא
 לְעֲלָמָא דְאִתִּי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כה) לֹא תִהְיֶה אִשֶׁת
 הַמֵּת הַחַוִּיצָה, בְּגִין לְמַעַבְד חֶסֶד עִם מִיתָא. וְאַתְעֵבִיד
 בְּנִינָא, דְכְתִיב, (תהלים פט) עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה.

חומש דברים

פרשת אלה הדברים הוא בפרשת בלק דף קפ"ו ע"א ושם ביתו וכך הסכימו הקדמונים

פְּרֻשַׁת וְאֶתְחַנֵּן

(דף ר"ס ע"א)

(דברים ג') וְאֶתְחַנֵּן אֶל יְיָ בְּעַת הַהִיא לֵאמֹר. אֲדַנִּי יְדוֹ"ד

אֶתְּהַחֲלֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ וְגו'. רַבִּי (בראשית י"א)

יוֹסִי פֶתַח, (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל

אֶל יְיָ. תָּא חֲזִי, כַּמָּה הוּא חִילָא תְּקִיפָא דְאֹרִייתָא,

וְכַמָּה הוּא עֲלָאָה עַל כְּלָא. דְּכָל מֵאן דְּאִשְׁתַּדֵּל

בְּאֹרִייתָא, לָא דְחִיל מֵעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי. וְלָא דְחִיל

מֵעַרְעוּרִין בִּישִׁין דְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ אַחִיד בְּאִלְנָא

דְּחִי, וְאֶכִּיל מִנִּיהּ בְּכָל יוֹמָא.

דְּהָא אֹרִייתָא אֹלִיפָה לִיָּה לְבַר נָשׁ, לְמִיתָךְ בְּאַרְחָ קְשׁוּט.

אֹלִיפָה לִיָּה עֵיטָא הֵיךְ יְתוּב קָמִי מְאָרִיָּה (לְבַטְלָה לְהַחִיא

גִּזְרָה). וְאַפִּילוּ יִתְגַזֵּר עֲלֵיהּ מוֹתָא, כְּלָא יִתְבַטֵּל וַיִּסְתַּלַּק

מִנִּיהּ, וְלָא שְׂרִיא עֲלוּי. (עֵיטָא דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עֵלְמָא) וְעַל דָּא בְּעִי

לְאִשְׁתַּדֵּלָא בְּאֹרִייתָא יִמָּא וְלִילִי, וְלָא יִתְעַדִּי מִנָּה,

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאִי

אַעֲדִי מִינִיהּ אֹרִייתָא, אוֹ אֶתְפָּרֵשׁ מִנָּה, כְּאִלוּ אֶתְפָּרֵשׁ

מִן חִי.

תָּא חֲזִי, עֵיטָא דְּבַר נָשׁ כַּד אִיהוּ סְלִיק בְּלִילִיא עַל

עֲרִסְיָהּ, בְּעֵי לְקַבֵּלָא עָלֶיהָ עוֹל מַלְכוּתָא דְלַעִילָא, בְּלִבָּא
 שְׁלִים. וְלֹאֲקֻדְמֵי לְמִימְסַר גַּבִּיָּה פְּקֻדוֹנָא דְנִפְשִׁיָּהּ. וְהָא
 אוּקְמוּהָ, בְּגִין דְּכָל עֲלָמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְמוֹתָא, דְּהָא
 אֵילָנָא דְמוֹתָא שְׂרִיא בְּעֲלָמָא, וְכָל רוּחֵי דְבְנֵי נֶשְׂא
 נִפְקִין, וְסִלְקִין וְאַתְטַמְרִין (ס"א וְאַתְמַסְרוּ) גַּבִּיָּהּ. וּבְגִין דְּאֵינּוּן
 בְּפְקֻדוֹנָא, כְּלָהוּ תִּיבִין לְאַתְרֵיהוּ.

תָּא חַוִּי, כִּד אֲתַעַר רוּחַ צְפוֹן בְּפִלְגוֹת לֵילִיא, וְכַרוֹזָא
 נְפִיק. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְגַנְתָּא דְעֵדֶן
 לְאַשְׁתַּעֲשָׂע בְּרוּחֵיהוֹן דְּצִדִּיקֵיא, כְּדִין מִתְכוּוֹנִי (נ"א
 מִתְעָרִי) כָּל בְּנֵי מִטְרוֹנִיתָא, וְכָל בְּנֵי הֵיכְלָא, לְשִׁבְחָא לִיה
 לְמַלְכָּא קִדִּישָׁא. וְכִדִּין כָּל אֵינּוּן פְּקֻדוֹנִין דְּרוּחִין
 דְּאַתְמַסְרוּן בִּידָהּ, כְּלָהוּ אֲתִיב לְמֵאֲרִיָּהוֹן. וְרוּפָא דְבְנֵי
 עֲלָמָא מִתְעָרִין בְּהֵיא שְׁעָתָא, וְהָא פְּקֻדוֹנִיָּה דְכְּלָהוּ
 אֲתִיב לְגַבִּיָּהוּ.

אֵינּוּן דְבְנֵי הֵיכְלָא עֲלָאָה קִיָּמִי בְּקִיּוּמֵיהוּ, מִתְעָרִי
 מִשְׁתַּדְּלִי בְּתוֹשִׁבְחָתָא דְאוּרֵיתָא, וּמִשְׁתַּתְּפִי
 בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, עַד דְּנִהִיר יְמָמָא. כִּד אֲתִי צְפָרָא, הִיא,
 וְכָל בְּנֵי הֵיכְלָא (דְּמַלְכָּא) כְּלָהוּ אֲתִיִּין לְגַבִּי מַלְכָּא קִדִּישָׁא,
 וְאֵינּוּן אֲקֻרוּן בְּנִין דְּמַלְכָּא וּמִטְרוֹנִיתָא. וְהָא אוּקְמוּהָ.
 כִּד אֲתִי צְפָרָא, בְּעֵי לְנַקְאָה גְרַמִּיָּה בְּכָלָא, וְלִמִּיּוֹן
 זַיְיִנִּיָּהּ, לְאַשְׁתַּדְּלָא עִם מַלְכָּא קִדִּישָׁא, דְּהָא

בְּלִילִיָּא אֲשֶׁתֶּדֶל בְּמִטְרוֹנִיתָא. הַשְׁתָּא אֲתִיָּא עִם
מִטְרוֹנִיתָא, לְזוּוּגָא לָהּ עִם מַלְכָּא.

אֲתִי לְבִי כְּנִישְׁתָּא, מִדְּכִי גְרַמִּיָּה בְּקַרְבָּנִין, מִשְׁבַּח
בְּתוֹשְׁבַחְתֵּיהוּ דְדוּד מַלְכָּא. אַחִיד תְּפִילִין

בְּרִישִׁיָּה, (ס"א בִּידִיָּה וּבְרִישִׁיָּה) וְצִיצִית בְּגַדְפִּיָּה, אֹמֵר תְּהִלָּה

לְדוּד. וְהָא אוּקְמוּהָ, צִלֵּי צְלוֹתָא קָמִי מְאָרִיָּה, בְּצְלוֹתָא

בְּעֵי לְמִיקָם, כְּגוּוּנָא (ס"א בְּזוּוּגָא) דְּמַלְאֲכֵי עֲלָאֵי, לְאַתְחַבְרָא

בְּהַדְרֵיהוּ, דְּאֵינּוּן אֶקְרוּן הָעוֹמְדִים, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (זכריה

א) וְנִתְתִי לָךְ מֵהֶלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים. וּלְכוּוּנָא רְעוּתִיָּה קָמִי

מְאָרִיָּה, וְיִתְבַּע בְּעוּתִיָּה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נֶשׁ קָאִים בְּפַלְגוֹת לִילִיָּא

מֵעֶרְסִיָּה, לְאַשְׁתְּדִלָּא בְּאוּרִיָּתָא, כְּרוּזָא קְאָרִי

עָלִיָּה וְאָמַר, (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ

הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בְּלִילוֹת. הַשְׁתָּא כִּד אִיהוּ קָאִים

בְּצְלוֹתָא קָמִי מְאָרִיָּה, הֵהוּא כְּרוּזָא קְאָרִי עָלִיָּה וְאָמַר,

וְנִתְתִי לָךְ מֵהֶלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה.

בְּתַר דְּמְסִיִּים צְלוֹתָא בְּרַעוּ (וְקָאִים בְּעִיטָא) קָמִי מְאָרִיָּה, הָא

אוּקְמוּהָ, דְּבָעֵי לְמִימְסָר נַפְשִׁיָּה בְּרַעוּתָא דְּלָבָא,

לְהֵהוּא אַתְר דְּאַצְטְרִיךְ. וְכִמָּה עֵיטִין אִית לִיָּה לְבַר נֶשׁ

בְּכָלָא. (דף ר"ט ע"ב) וּבְשַׁעְתָּא דְּצְלוֹתָא קְיִימָא (ס"א סִימָא), כָּל

אֵינּוּן מְלִין דְּאַפִּיק בַּר נֶשׁ מִפּוּמִיָּה בְּהֵיא צְלוֹתָא, כְּלָהוּ

סִלְקִין לְעֵילָא, וּבְקַעֲיִן אֲוִירִין וְרִקִיעֵין, עַד דְּמָטוּ לְהֵהוּא
 אַתָּר דְּמָטוּ וּמִתְעַטְרוּ בְּרִישָׁא דְּמִלְכָא, וְעָבִיד מְנַיְיהוּ
 עֵטְרָה. וְהָא אֻקְמוּהָ חֲבַרְיָא, צְלוֹתָא דְּבַעֲי בַר נָשׁ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְכוּנָא דִּיהָ צְלוֹתָא תַּחְנוּנִים.
 מְנַלְן. מִמְשָׁה, דְּכְתִיב וְאַתְחַנֵּן אֶל יְיָ. דָּא אִיהוּ צְלוֹתָא
 מִעֲלִיא.

תָּא חֲזִי, מֵאן דְּקָאִים בְּצְלוֹתָא, בְּעֵי לְכוּנָא רַגְלוּי,
 וְאוּקְמוּהָ. וּבְעֵי לְחַפֵּיא רִישִׁיה, כְּמֵאן דְּקָאִים קִמֵּי
 מִלְכָא. וּבְעֵי לְמַכְסִייה (לְמַכְסִיָּא) (ס"א לְאַסְתְּמָא) עֵינוּי, בְּגִין דְּלֵא
 יִסְתַּפֵּל בְּשְׁכִינְתָא. וּבִסְפָרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר, מֵאן
 דְּפָקַח עֵינוּי בְּשַׁעְתָּא דְּצְלוֹתָא, אוּ דְּלֵא מֵאִיךְ עֵינוּי
 בְּאַרְעָא, אֶקְדִּים עָלֶיהָ מִלְּאַךְ הַמּוֹת, וְכַד תִּיפּוּק נְפִשִׁיה,
 לָא יִסְתַּפֵּל בְּנִהִירוּ דְּשְׁכִינְתָא, וְלֵא יְמוּת בְּנִשְׁיָקָה. מֵאן
 דְּמִזְלִזֵל בְּשְׁכִינְתָא מִתְזַלְזֵל הוּא בְּהֵהוּא שַׁעְתָּא דְּאַצְטְרִיךְ
 בֵּיהּ, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א ב) פִּי מַכְבְּדִי אֶכְבֵּד וּבּוֹזִי
 יִקְלוּ.

הֵאִי מֵאן דְּאַסְתַּפֵּל בְּשְׁכִינְתָא, בְּשַׁעְתָּא דְּאִיהוּ מְצִילֵי.
 וְהִיךְ יְכִיל לְאַסְתַּפֵּל בְּשְׁכִינְתָא. אֶלֵא לִינְדַע
 דְּוִדָּאֵי שְׁכִינְתָא קִימָא קִמֵּיה, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה לח)
 וַיִּסַּב חֲזָקִיהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, דְּתַמֵּן שְׂאֵרֵי שְׁכִינְתָא. בְּגִין
 כֶּף לָא בַּעֲיָא לְמַהוּי חוּצָן בֵּינוּ וּבֵין הַקִּיר, וְאוּקְמוּהָ.

מֵאֵן דְּקָאִים בְּצִלוֹתָא, בְּעֵי לְסִדְרָא שְׁבַחָא דְמֵאֲרִיָּה
 בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר יִתְבַּע בְּעוֹתִיָּה. דְּהָא מִשָּׁה הָכִי
 אָמַר בְּקִדְמִיתָא, אַתָּה הַחֲלוֹת וְגו'. וּלְבִסוּף אַעֲבֵרָה וְגו'.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מֵאֵי שְׁנָא הָכָא דְכָתִיב אֲדֹנָי
 בְּקִדְמִיתָא, בְּאֶלֶף דְּלִ"ת נוּ"ן יו"ד, וּלְבִסוּף ידו"ד,
 וְקָרִינָן אֱלֹהִים. אֶלָּא סְדוּרָא הָכִי הוּא מִתְתָּא לְעֵילָא,
 וְלֹא־כִלְלָא מֵדַת יוֹם בְּלִילָה, וּמֵדַת לַיְלָה בַּיּוֹם וּלְזוּוּגָא
 כֹּלָא כְּחֵדָא כְּדָקָא יָאוּת.

(דברים א) אַתָּה הַחֲלוֹת לְהֵרָאוֹת אֶת עַבְדֶּךָ. מֵאֵי שִׁירוֹתָא
 הָכָא. אֶלָּא וְדָאֵי מִשָּׁה שִׁירוֹתָא הוּוּ בְּעֵלְמָא, לְמַהוּי
 שְׁלִים בְּכֹלָא. וְאֵי תִימָא יַעֲקֹב שְׁלִים הוּוּ, וְאֵילָנָא
 אֲשֶׁת־לִים לְתַתָּא כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא. הָכִי הוּא וְדָאֵי, אֲבַל
 מַה דְּהוּוּ לְמִשָּׁה, לָא הוּוּ לְבַר נֶשׁ אַחֲרָא, דְּהָא אַתְעֵטֵר
 בְּשְׁלִימוֹ יִתִּיר, בְּכַמָּה אֶלְפָּה וּרְבַבְּן מִיִּשְׂרָאֵל, בְּאוּרִיִּיתָא,
 בְּמִשְׁכַּנָּא, בְּכַתְּנִין, בְּלִיּוּאֵי, בְּתַרִּיסֵר שְׁבֻטִין, רַבְּרַבִּין
 מְמַנָּן עֲלֵיהוּ, בְּשִׁבְעֵין סְנֵה־דְרִין. הוּא אֲשֶׁת־לִים בְּגוּפָא
 שְׁלִים. אַהֲרֹן לִימִינָא, נַחֲשׁוֹן לְשִׁמְאֵלָא, הוּא בִּינֵיהוּ.
 בְּגִין כֶּךָ אֶת גְּדֻלָּךְ, מִימִינָא, דָּא אַהֲרֹן. וְאֶת יְדֶךָ
 הַחֲזֹקָה, מִשְׁמָאלָא, דָּא נַחֲשׁוֹן. וְהָא אַתְמֵר. בְּגִין
 כֶּךָ מִשָּׁה שִׁירוֹתָא בְּעֵלְמָא הוּוּ. וְאֵי תִימָא מֵאֵן הוּוּ
 סִיּוּמָא (דְּהָא מִשָּׁה שִׁירוֹתָא הוּוּ). סִיּוּמָא מְלֻכָּא מְשִׁיחָא הוּא, דְּהָא

כְּדִין יִשְׁתַּכַּח שְׁלִימוֹ בְּעֵלְמָא, מַה דְּלֹא הוּא כִּן לְדַרְי דְּרִין.
 בְּהוּא זְמַנָּא יִשְׁתַּכַּח שְׁלִימוֹ לְעִילָא וְתַתָּא, וַיְהוֹן עֲלָמִין
 כְּלָהוּ בְּזוּוּגָא חַד, כְּדִין כְּתִיב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי'
 אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.

(דברים ד') וַיֹּאמֶר יי' אֵלַי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף וְגו'. אָמַר רַבִּי
 חֲזִיא, אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה, מִשָּׁה,
 רַב לָךְ דְּאִזְדוּוּגַת בְּשִׁכְנִנְתָּא, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אֵל תּוֹסֵף,
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, רַב לָךְ בְּנִהִירוֹ דְּשִׁמְשָׁא דְהוּא גִבָּךְ, אֵל
 תּוֹסֵף, דְּהָא זְמַנָּא דְּסִיְהָרָא מָטָא, וְסִיְהָרָא לָא יִכִּיל
 לְאַנְהָרָא, עַד דִּיתְכַּנְיֵשׁ שְׁמִשָּׁא. אֲבָל וְצוֹ אֶת יְהוֹשֻׁעַ
 וְחִזְקָהוּ וְאַמְצָהוּ. אַנְתָּ דְּהוּא שְׁמִשָּׁא, בְּעֵי לְאַנְהָרָא
 לְסִיְהָרָא, וְהָא אֶתְמַר.

(דברים ד') וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּיי' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר
 (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שָׁכְכָה לוֹ וְגו'. זַכָּאָה עֲמָא,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּחַר בְּהוּ מִכָּל עַמִּין עֲבוּדַת פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת, וְסֻלִיק לֹון לְעַדְבֵיה, וּבְרִיךְ לֹון בְּבִרְכַתָּא דִּילֵיה
 בְּבִרְכַתָּא דְּשָׁמִיָּה, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה סא) כִּי הֵם זֶרַע
 בְּרִיךְ יי', בְּרִיךְ יי' מִמֶּשׁ.

תָּא חֲזִי, כָּל שְׂאָר עַמִּין דְּעֵלְמָא, יְהַב לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְרַבְרַבִּי מְמַנֵּן, דְּשִׁלְטִין עַלֵייהוּ. וַיִּשְׂרָאֵל אֶחָיִד
 לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַדְבֵיה, לְחוּלְקֵיה, לְאַתְאַחַדָּא

בֵּיה מִמֶּשׁ. וַיְהִיב לֹוֹן אֹרִייתָא קְדִישָׁא, בְּגִין לְאַתְאַחַדָּא
 בְּשִׁמְיָהּ, (דף רס"א ע"א) וְעַל דָּא וְאַתֶּם הִדְבְּקִים בֵּיִי, וְלֹא
 בְּמִמְנָא אַחְרָא כְּשָׂאָר עֵמִין, וְהָא אֹקְמוּהָ בְּכַמְהָ אַתָּר.
 (דברים ד') וַיִּדְבֵּר יִי' אֵלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם
 שׁוֹמְעִים וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָאִי קָרָא אִית
 לְאַסְתְּפְּלָא בֵּיה, קוֹל דְּבָרִים, מֵאִי קוֹל דְּבָרִים. אֶלָּא קוֹל
 דְּאַקְרִי דְבוּר, דְּכָל דְבוּרָא בֵּיה תְּלִיא. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 וַיִּדְבֵּר ה' אֵלֵיכֶם, דְּהָא דְבוּר בְּאַתָּר דָּא תְּלִיא, לְהָאִי
 אַקְרִי קוֹל דְּבָרִים.

אַתֶּם שׁוֹמְעִים, דְּשִׁמְיעָה לָּא תְּלִיא אֶלָּא בְּהָאִי. בְּגִין
 דְּשִׁמְיעָה בְּדְבוּר תְּלִיא. וּבְגִין כֶּךָ אַתֶּם שׁוֹמְעִים.
 (ס"א אַתֶּם שׁוֹמְעִים, וְשִׁמְיעָה בְּדְבוּר תְּלִיא) וְהָא אֹקְמוּהָ, (שמות כא) וְרָצַע
 אֲדוֹנָיו אֶת אֲזֵנוֹ בַּמַּרְצָע, בְּגִין דְּפָגִים אַתְרָא דְּאַקְרִי
 שְׁמִיעָה, וְהוּא דְבוּר וְהוּא שְׁמִיעָה.

קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים וְתִמּוּנָה אֵינְכֶם רוּאִים. מֵאִי
 וְתִמּוּנָה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (במדבר יב) וְתִמּוּנַת יִי' יִבִּיט.
 דְּבַר אַחַר וְתִמּוּנָה, דָּא קוֹל פְּנִימָאָה, דְּלֹא הוּא מִתְחַזִּי
 כְּלָל. זוּלְתֵי קוֹל, דָּא קוֹל אַחְרָא דְּקַאמְרָן. וְתִמּוּנָה,
 אַמְאִי אַקְרִי הָכִי. בְּגִין דְּכָל תְּקוּנָא דְּגוּפָא מִיַּנְיָה נְפָקָא.
 וְאִי תִימָא אַחְרָא אַקְרִי הָכִי נְמִי. אֵין. דְּהָאִי אַחְרָא
 תְּקוּנָא דְּלִתְתָּא מִיַּנְיָה נְפָקָא, וּבְגִין כֶּךָ, ה' עֲלָאָה

ה' תַּתְּאָה, ה' עֲלָא, קוּל גְּדוּל וְלֹא יִסָּף, דְּלֹא פְּסָקִי
מִבוּעֵי לְעֵלְמִין, וְכָל אֵינּוֹן קוּלוֹת תַּמָּן אֲשֶׁתְּכַחוּ כֹּד
אֲתִיִּיהֵיבַת אֹרִיִּיתָא לְיִשְׂרָאֵל. וְכֹלָא נִפְקָא מֵהָהוּא קוּל
פְּנִימָא דְכֹלָא, בְּגִין דְּבֵיהַ תְּלִיא מְלֵתָא.

הָאִי דְאֶקְרִי מְשֻׁנָּה תּוֹרָה, מִשָּׁה מִפִּי עֲצֻמוֹ אֶמְרָן. וְהָא
אוּקְיָמָנָא מְלָה. אֲמַאי הָכִי. אֶלָּא חֲכָמָה עֲלָא,
כֹּלָּא דְאֹרִיִּיתָא אֶתְקָרִי, וּמְנָה נִפְקָא כֹּלָּא, בְּהָהוּא קוּל
פְּנִימָא. לְבַתַּר מִתִּישְׁבָּא כֹּלָּא וְאֶתְאַחַד, בְּאַתַּר דְּאֶקְרִי
עֵץ הַחַיִּים, וּבֵיהַ תְּלִיא כֹּלָּל וּפְרָט, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וּשְׁבַעֲל
פֶּה, וְהוּא אֶקְרִי תּוֹרָה וּמְשֻׁנָּה תּוֹרָה. בְּקִדְמִיתָא גְבוּרָה
דְּלֹא פְּסָק, וְהִשְׁתָּא כֹּלָּא כֹּחְדָּא. בְּגִין כֶּךָ הָכָא בְּאַלִּין י'
הַדְּבָרוֹת, כֹּלָּא רְשִׁים בּוֹא"ו, וְלֹא תִנְאַף, וְלֹא תִגְנוּב,
וְלֹא תַעֲנָה, וְלֹא תַחֲמוּד, וְלֹא תַתְּאוּה, וְהָא אוּקְמוּה.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, מַאי וְלֹא תַתְּאוּה, פִּיּוֹן דְּכַתִּיב וְלֹא
תַחֲמוּד, דְּהָא בְּהָאִי סָגִי. אֲמַר לִיהַ, זַכָּאִין אֵינּוֹן
מְאָרִי קְשׁוּט. חֲמִידָה חַד דְּרָגָא. תְּאוּה דְּרָגָא אַחְרָא.
חֲמִידָה, דְּאִי יְכִיל, אֲזִיל לְמִיסַב דִּילִיהַ בְּגִין הָהִיא חֲמִידָה
דְּנִקֻט, אֲזִיל לְמַעְבַּד עוּבְדָּא. תְּאוּה, לָאוּ הָכִי. דְּהָא
אֶפִּילוּ דְּלֹא יִנְקוּט אֹרְחָא לְמַהֲךָ אַבְתְּרִיהַ, וְהָא אוּקְמוּהַ
חֲבַרְיָא.

אֲמַר לִיהַ רַבִּי יוֹסִי, אֲמַאי לָא כַּתִּיב וְלֹא תַרְצַח, כְּהִנֵּי

אֲחֵרֵינִי. אָמַר לִיה בְּגִין דְּדַרְגָּא דְּדִינָא בְּגַבּוּרָה תְּלִיא,
 וְלֹא בְּאַתְר דְּרַחֲמֵי, בְּגִין כְּךָ לֹא תִרְצַח לָא כְּתִיב בֵּיה
 וַאֲ"ו. וּבְגִין דְּבַעֲיִין ה' וּוִין אֲתוּסָף וַאֲ"ו וְלֹא תִתְּאוּה,
 דְּהָא בְּלֹא תִרְצַח לָא בְּעֵי לְמִשְׁרֵי וַאֲ"ו, וְאַתּוּסָף הֲכָא.
 שְׁמַע רַבִּי פְּנַחֵס דִּיתִיב אֲבַתְרִיה, וּנְשָׁקִיה. בְּכָה וְחִיִּיךָ.
 אָמַר גּוּר אַרְיָה, לִית מָאן דְּקָאִים קַמִּיָּהוּ, מָאן
 יִכִּיל לְקַיִמָּא קַמִּיה וְאַבוּהָ בְּעֵלְמָא. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן
 דְּצַדִּיקֵיָּא, וְזַכָּאָה חוּלְקֵי בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי,
 דְּזַכִּינָא לְהָאֵי. עַל דָּא כְּתִיב, (אִיּוֹב כב) יִרְאוּ צַדִּיקִים
 וַיִּשְׂמְחוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח וְאָמַר, (דְּבָרִים ה) קָרַב אֶתְּה וּשְׁמַע וְגו'.
 תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאֲתִיָּהִיבַת אוּרִיָּתָא לְיִשְׂרָאֵל,
 (בְּלָחוּ) כְּלֵהוֹן קוּלוֹת אֲשַׁתְּכַחוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתִּיב עַל
 כּוּרְסֵיָּא, וְדָא מְגוּ דְּדָא אֲתַחֲזִי, וּמְלוּלָא דְּדָא נְפִיק מְגוּ
 עֲלָאָה דְּעֵלִיָּה, וְדָא הוּא רִזָּא דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ה) פָּנִים בְּפָנִים
 דְּבַר יי' עִמָּכֶם בְּהַר מְתוֹךְ הָאֵשׁ, דְּמְלוּלָא נְפִקָא, וּמְלִיל
 מְגוּ אִשָּׁא וּשְׁלֵהוּבָא, דְּדַחֵי לִיה לְבַר, בְּדַפִּיקוּ דְּרוּחָא
 וּמִיָּא, דִּיהֲבִין חִילָא. דְּאִשָּׁא וְרוּחָא וּמִיָּא, מְגוּ שׁוּפֵר,
 דְּאִיהוּ כְּלִיל לְכֻלָּהוּ נְפִיק. וַיִּשְׂרָאֵל אֲתַרְחִיקוּ מִדְּחִילוּ דָּא.
 וּבְגִין כְּךָ, וְאֵת תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ, לָא בְּעֵינָן בְּתוּקָפָא עֲלָאָה
 דְּלַעִילָא, אֶלָּא מֵאַתְר דְּנוּקְבָא וְלֹא יִתִּיר, וְאֵת

תְּדַבֵּר אֲלֵינוּ וְגו'. אָמַר מֹשֶׁה וַדַּאי חֲלַשְׁתּוֹן חִילָא דִּילֵי,
 חֲלַשְׁתּוֹן חִילָא אַחְרָא, דְּאִלְמְלָא לָא אַתְרַחְקוּ יִשְׂרָאֵל,
 וַיִּשְׁמְעוּן כָּל (דף רס"א ע"ב) הָהִיא מְלָה כַּד בְּקַדְמִיתָא, לָא הָוָה
 יִכִּיל עֲלֵמָא לְמַהוּי חָרִיב לְבַתָּר, וְאִינוּן הָווּ קַיִימִין לְדָרִי
 דְּרִין.

דְּהָא בְּשַׁעְתָּא קַדְמִיתָא מִיתּוּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָכִי
 אֲצַטְרִיךְ, דְּהָא אִילְנָא דְּמוֹתָא גָרִים. לְבַתָּר דְּחִיּוּ
 (דְּחִיו) וְקָמוּ וְקָא סָגוּ, וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲעֵלָא לֹוֹן
 לְאִילְנָא דְּחִיּי, דְּקָאִים עַל הַהוּא אִילְנָא דְּמוֹתָא, בְּגִין
 לְמַהוּי קַיִימִין לְעֵלְמִין, אַתְרַחְקוּ וְלָא בָּעוּן, כְּדִין אַתְחַלְשׁ
 חִילָא דְּמֹשֶׁה עַלֵייהוּ, וְאַתְחַלְשׁ חִילָא אַחְרָא. אָמַר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא בָּעִינָא לְקַיִימָא לְכוּ בְּאַתָּר
 עֲלָאָה, וְלֹאֲתַדְבְּקָא בְּחַיִּים, אַתּוּן בָּעִיתוּן אַתָּר דְּנוֹקְבָא
 שְׂרִיא. וּבְגִין כֶּךָ, לֵךְ אֲמוּר לָהֶם וְגו'. כָּל חַד יְהֵךְ
 לְנוֹקְבִיָּה, וַיִּתְיַחַד בָּהּ.

וְעַם כָּל דָּא, כִּיּוֹן דְּיִשְׂרָאֵל לָא עָבְדוּ, אֲלָא בְּדַחִילו
 עֲלָאָה דְּהָוָה עַלֵייהוּ, לָא אַתְמַר עַלֵייהוּ, אֲלָא מִי
 יִתֵּן וְהִיָּה לְבָבָם זֶה לָהֶם וְגו'. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, כָּל מֵאן
 דְּעָבִיד מְלָה, וְלָבָא וְרַעוּתִיָּה לָא שׁוּי לְסַטְרָא בִּישָׂא, אַף
 עַל גַּב דְּאִיהוּ בִּישׁ, הוּאִיל וְלָא עָבִיד בְּרַעוּתָא, עוֹנְשָׂא
 לָא שְׂרִיא עַלֵיָּה. וְלָא כְּפַר נֶשׂ אַחְרָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לָא דְּאִין לִיָּה לְבִישׁ.

(דברים ה) וְאַתָּה פֶּה עֲמוּד עֲמֻדִי. מֵהֶכָּא, אֶתְפָּרֵשׁ מִכָּל וְכָל,
 מֵאַתְתִּיחָה, וְאַתְדַּבֵּק וְאַסְתַּלֵּק בְּאַתָּר אַחְרָא דְדְכוּרָא,
 וְלֹא בְנוּקְבָא. זַכָּא חוּלְקָא דְמִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא, דְזֹכָה
 לְדַרְגִין עֲלָאִין, מַה דְלֹא זָכָה בַר נִשׁ אַחְרָא לְעֲלָמִין. עַל
 דָּא כְּתִיב, (קהלת ז) טוֹב לְפָנֵי הָאֱלֹהִים יִמְלֹט מִמָּוֶה. מַאי
 טוֹב. דָּא מִשָּׁה. דְכְּתִיב, (שמות ב) כִּי טוֹב הוּא. וּבְגִין דְהוּה
 טָב, סָלִיק לְדַרְגָּא אַחְרָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות ג)
 כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא, עוֹמֵד
 עָלָיו דְיִיקָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין כִּי טוֹב הוּא, וְטוֹב הוּא
 דְכוּרָא.

וְאִי תִימָא, דְהָא אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא דוֹד דְכְּתִיב בֵּיה
 טוֹב, כְּמָה דְאַתְ אֲמַר (שמואל א טז) וְטוֹב רָאִי, אֲמַאי לֹא
 הָוֵה יִתִּיר. אֲמַר לִיה וְטוֹב רָאִי כְּתִיב. טוֹב רָאִי, דָּא
 דְאִיהוּ חִיזוּ לְאַסְתַּכְּלָא, הָכִי הָוֵה דוֹד. טוֹב רָאִי, הָוֵה טוֹב
 דְאִיהוּ חִיזוּ. וּבְמִשָּׁה כְּתִיב טוֹב הוּא מִמֶּשׁ, וְהֶכָּא טוֹב
 רָאִי. וְעַם כָּל דָּא, בְּתַרְוִייהוּ הָוֵה אַחִיד, דְהָא דָּא בְּדָא
 אַחִיד. וּמִשָּׁה לְבַתָּר דְהוּה טָב, סָלִיק לְמַהוּי גּוּפָא אִישׁ.
 (דברים כ"ג) אִישׁ הָאֱלֹהִים, (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנּוּ מְאֹד.
 אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל עוֹבְדוּי, בְּעֵי בַר נִשׁ לְשׁוּאַה
 לְקַבְּלִיהָ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְהָא אוּקְיָמְנָא מְלָה.
 רַבִּי יְהוּדָה לְטַעְמִיחָה, דְאֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאִי מֵאֵן דְאֲזִיל

בְּאַרְחָא, יְכוּיִן לְתַלְתַּת מְלִין, וְעֵילָא מְנַהוֹן צְלוֹתָא, וְאַף
עַל גַּב דְּצְלוֹתָא יִתִּיר עֲלָא מְכַלָּא, תְּרֵי חֲבֵרֵי אוּ תְלַתָּא
דְּלַעָאן בְּמִלֵּי דְאֹרִייתָא. דְּהָא לָא מְסַתְּפִי, בְּגִין
דְּשְׂכִינְתָא (ס"א וְעֵילָא מְנַהוֹן צְלוֹתָא, וְעֲלָא מְכַלָּהוּ, חֲבֵרֵיִיא בְּמִלֵּי דְאֹרִייתָא. דְּהָא

שְׂכִינְתָא) אֲשַׁתְּפָא בְּהַדִּייהוּ.

(פִּי הָא ד') רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי חִיָּיא הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא, אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר (ס"א חִיָּיא) כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ג) וַיַּעַשׂ יי' אֱלֹהִים
לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתַנּוֹת עוֹר. וְכִי עַד הַשְּׁתָּא פְּשִׁיטֵי הוּוּ
מִהֵוּא עוֹר. אֵין. אֶלָּא מָאנִי לְבוּשֵׁי יְקָר הוּוּ. אָמַר לִיה
רַבִּי חִיָּיא, אֵי הָכִי לָא אֲתַחְזוֹן לְהוּ אֶפִּילוּ כְּתַנּוֹת עוֹר.
וְכִי תִימָא דְעַד לָא חָאבוּ אֲלִבִּישׁוּ לְהוּ, לָא. אֶלָּא לְבַתֵּר
דְּחָבוּ כְּתִיב, וַיַּעַשׂ יי' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתַנּוֹת עוֹר
וַיִּלְבִּישֵׁם וְגו'.

אָמַר לִיה, הָכִי הוּא וְדַאי, בְּקַדְמִיתָא הוּוּ כְּגוּוֹנָא
דְּלַעִילָא, וּמִתְפָּשְׁטָן מִן גּוּוֹנֵי דְלַתְתָּא, וְהוּוּ
נְהוּרָא דְלַעִילָא אֲסַחַר עֲלִייהוּ. וּלְבַתֵּר דְּחָבוּ, אֲהַדְרָ לוֹן
בְּגוּוֹנֵי דְהָאֵי עֲלֵמָא, וְאַעֲבַר מְנִייהוּ גּוּוֹנֵי דְלַעִילָא. מַה
כְּתִיב. וַיַּעַשׂ יי' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתַנּוֹת עוֹר
וַיִּלְבִּישֵׁם מְגוּוֹנָא דְהָאֵי עֲלֵמָא. כְּתִיב (שְׁמוֹת כט) וְאֵת אֶהְרֹן
וְאֵת בְּנָיו תִּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתֶּם כְּתַנּוֹת, הָתָם כְּגוּוֹנָא
דְּלַעִילָא. הָכִא כְּגוּוֹנָא דְלַתְתָּא. הָתָם כְּתַנּוֹת שֵׁשׁ, הָכִא

כְּתָנוֹת עוֹר. וְאִף עַל גַּב דְּאִיהוּ הָכִי, שְׁפִירָא דְּאִינוּן
לְבוּשֵׁין סָלִיק עַל כֹּלָא.

(בראשית א) וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם (בטיפסא) (בְּעַפּוּשָׁא) דֵּהֲאִי
עֲלָמָא, מַה דְּלֹא הוּוּה קוּדְם, דִּהוּוּ מִשְׁגָּחִין וּפְקָחִין
לְעֵילָא. לְזַמְנָא דְּאִתִּי כְּתִיב, (ישעיה מב) וְהוֹלַכְתִּי עוֹרִים
בְּדֶרֶךְ לֹא יִדְעוּ וְגו'. זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָחָא
עֵינֵין דְּלֹא חֲפִימִין, וְלֹא סִתְּפִלָּא (דף רס"ב ע"א) בְּחֻכְמַתָּא
עֲלָאָה, וְלֹא תִדְבַקָא בְּמֵאֵי דְּלֹא אֶתְדַבְּקוּ בְּהֵאִי עֲלָמָא,
בְּגִין דִּינִדְעוּן לְמֵאֲרִיהוּן. וּפְאִין אִינוּן צְדִיקָא, דִּיזֻכּוּן
לְהֵיָא חֻכְמַתָּא, דְּלֹא חֻכְמַתָּא פְּהֵיָא חֻכְמַתָּא, וְלֹא
יִדְעָה פְּהֵיָא יִדְעָה, וְלֹא דִּבְקוּתָא פְּהֵיָא דִּבְקוּתָא.
עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, חֲזוּ אִינוּן לְסֻטִים אֲזִלִּי בְּתַרִיָּהוּ,
לְאַקְפָּחָא לֹון. אֶסְתַּכַּל בְּהוּ רַבִּי אֶלְעֶזֶר, אָתוּ תְרִין
חִיוֹן בְּרָא וְקֻטְלֵי לֹון. אֶמַר רַבִּי אֶלְעֶזֶר, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא
דִּשְׁיִזְבֹּן, קָרָא עֲלֵיָּהוּ, (משלי ד) בְּלֻכְתֶּךָ לֹא יִצַר צַעֲדֶךָ וְאִם
תִּרְוִץ לֹא תִכְשַׁל, וּכְתִיב (תהלים צא) כִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה לְךָ
וְגו'. וּכְתִיב (שם) כִּי בִי חֶשֶׁק וְאַפְלֻטָּהוּ.

תָּאנָא בְּרִזָּא עֲלָאָה בְּסַפְרָא דְּצַנִיעוּתָא, ג' חֲלָלִין
דְּאֶתְוּוּן רְשִׁימִין, אֶתְגַּלְיִין בָּהּ בְּגוּלְגֻלְתָּא דְּזַעֲיִר
אַנְפִּין. וְתַנִּינֹן, ג' מוּחֵי אִינוּן, דְּסִתְּיִמוּ בְּאִינוּן חֲלָלִין.
וּמְשִׁירוּתָא (וּמְשִׁיכוּתָא) דְּמוּחָא עֲלָאָה סְתִימָאָה

דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא דְאַתְמְשִׁיךְ בְּהוּא זְעִיר אַנְפִּין,
 אֲשֶׁתְּכַחוּ ד' מוּחִי. וְאַלִּין ד' מוּחִין, (ס"א דִּינָא לִית בְּתֵרָאֵי מְכַל בְּתֵרֵי
 מְלָבָא) מְשִׁתְּכַחִין וּמְתַפְּשִׁטִין (ס"א בְּכֵלָא וְאַיִנוּן) בְּכָל גּוּפָא וְאַיִנוּן
 ד' רִיחֵיטֵי, דְאַרְבַּע בְּתֵי דְתַפְּלִין, דְאַנַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא.

וּבְגִין כֶּךָ בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַנְחָא בְּכָל יוּמָא, בְּגִין דְאַיִנוּן
 שְׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה בְּאַתּוּוֹי רְשִׁימָן, דְכְּתִיב, (דְּבֵרִים
 כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יִי נִקְרָא עָלֶיךָ. וְתַנּוּן, שָׁם
 יִי מִמָּשׁ, וְאַלִּין תְּפִלִּין דְרִישָׁא. (מוּחָא עֲלָאָה דְאַתְמְשִׁיךְ בְּמוּחָא תַתָּאָה

אַקְרוּן תְּרֵי מוּחִין וְאַיִנוּן דְכְּתִיב חֻכְמוֹת, וּמְתַפְּרָשֵׁן בְּחֹד)

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת יג) קֹדֶשׁ לִי כָּל בְּכוֹר,
 דָּא הִיא כְּתָרָא דְכֻלִּיל וְאַסְתִּים כָּל אִינוּן אַחֲרָנִין. (כָּל
 בְּכוֹר כָּל בְּכוֹר סָתָם, לְעֲלָאָה) מְשִׁיכוּתָא (ס"א מְשִׁרְיִיתָא) דְלְעִילָא סְתִימָא
 בֵּיתָא. (דְּכֵלָא) וְדָא אֶקְרִי פֶטֶר כָּל רַחֵם, פְּתִיחוּתָא דְכָל
 מְשִׁיכוּתָא דְרַחֲמֵי, וְיִסוּדָא (נ"א וּנְהִירוּ) דְלְעִילָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמֻעוֹן, וְסָתִים בְּיו"ד דְשְׂמָא קְדִישָׁא. וְדָא (ס"א
 יו"ד) חֹד בֵּיתָא דְתַפְּלִין, דְהוּא קֹדֶשׁ לִי כָּל בְּכוֹר
 סָתָם. מוּחָא (נ"א אַבָּא) עֲלָאָה, חֻכְמָא.

בֵּיתָא תְּנִינָא, וְהִיא כִּי יְבִיאָךְ יִי (אַלְהִיךָ). אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
 מוּחָא דְתַרְעוּי נְפִקִין לְחַמְשִׁין תַרְעִין. תַרְעִין
 סְגִיאִין, וְאַיִנוּן לְקַבֵּל זְמַנִּין סְגִיאִין דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת כ) אֲשֶׁר

הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. (שמות יג) הוֹצֵאתִיךָ יי' מִמִּצְרַיִם.
וְאִדְכָר זְמַנֵּן סִגְיֵאִין דְּוִכְרָנָא דְּמִצְרַיִם. וְאִינּוֹן חֲמִשִּׁין
לְקַבֵּל חֲמִשִּׁין.

וְתַנִּינָן בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, דְּאָמַר תַּרְעִין סִגְיֵאִין
דְּלַעִילָא וְתַתָּא, תָּבַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּהוּוּ
סְתִימִין וּמִתְקַטְרִין בְּשִׁלְשִׁיחוֹן, בְּגִין לְאַפְקָא לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל (לְבַר). דִּהָא מֵאֲלִין תַּרְעִין דִּהֵהוּא מוֹחָא, מִתְּפַתְחִי
וּמִשְׁתַּרוּ כָּל שְׂאֵר תַּרְעִין. וְאֵלְמֵלָא דְּאִתְעָרוּ וְאִתְּפַתְחוּ
אִינּוֹן תַּרְעִין דִּהָאִי מוֹחָא, לָא הוּוּ מִתְּפַתְחִין אִינּוֹן אַחֲרָנִין
לְמַעַבְד דִּינָא, וְלְאַפְקָא לֹון לְיִשְׂרָאֵל מִן עֲבָדוּתָא.

וְכָלֵא סְתִימִין בְּהָאִי דְּאִקְרִי אִימָא עֲלָאָה, דִּמְנָה אִתְעָר
חִילָא לְאִימָא תַתָּאָה. וּמֵאִי אִיְהוּ. דְּכִתְיֵב בֵּה (ישעיה

נא) וְלְאוּמֵי אֵלֵי הָאֲזִינּוּ. אֵל תִּקְרִי לְאוּמֵי, אֵלָא לְאִמֵי.
דְּלָא זֵו קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִחֲבָבָה לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, עַד
דְּקִרְאָהָ אִמֵי. וְהָאִי נְפָקָא מֵאִימָא עֲלָאָה, דִּהִיא בֵיתָא
תַנִּינָא, דְּאִקְרִי ה' דְּשִׁמָּא קִדִּישָׁא, דְּאִתְּפַתְחָא לְחֲמִשִּׁין
תַּרְעִין. וּמֵהָאִי נְפָק רִיחָא לְחַד נִוְקָבָא דְּפִרְדֵּשְׁקָא
דְּחוּטָמָא.

וְתַנִּינָן, יוֹבְלָא דְּנִפְקִין בֵּיה עֲבָדִין לְחִירוֹ, בְּהָאִי מוֹחָא
אַתְאַחַד. וְאִינּוֹן חֲמִשִּׁין שְׁנִין דְּיוֹבְלָא. וְאִינּוֹן
חֲמִשִּׁין יוּמִין דְּחוּשְׁבָנָא דְּעוּמָר, בֵּיה אִתְאַחַדוּ. דְּבָהוּ

נִיחֵין רוּחֵי דְעַבְדֵּין, וּמִפְּקֵי רוּחֵיהוֹן (נ"א ומפיק רווחיה) לְנִיחָא.
 כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה יד) בְּיוֹם הַנִּיחַ יִי' לְךָ מֵעַצְבְּךָ וּמִרְגָּזְךָ
 וּמִן הָעֲבוּדָה וְגו'. וּבְגִין כֵּךְ, ה' נִיחָא דְרוּחָא, וְלֹא־פָקָא
 רוּחָא לְחִירוֹ. וְהֵאֵי בֵּיתָא יִצְיֵאת מִצְרִים בְּהַ תְּלִיָא, וּבֵאת
 ה' דְשָׁמָא קְדִישָׁא, כְּמָה דְאַתְמַר. עַד כָּאן כְּלָלָא דִּי־הַ
 דְשָׁמָא קְדִישָׁא.

תָּא חֲזִי, מִסְטָרָא דְאַבָּא נָפִיק חֶסֶד. מִסְטָרָא דְאַמָּא נָפִיק
 גְּבוּרָה. וְכֹלָא אַחִיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּמִתְעַטֵּר
 בְּהוּ, אֶת וְאִו.

(דף רס"ב ע"ב)

בֵּיתָא תְּלִיתָאָה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. וְאַהֲבַת אֶת
 יִי' אֱלֹהֵיךָ. תָּאנָא רַבִּי שְׁמַעוֹן, דָּא הוּא רִזָּא
 עֲלָאָה, דִּישְׂרָאֵל עֲלָאָה אֲתַעְטֵר בְּסְטָרָא דְאַבָּא. וּמֵאֵי
 אִיהוּ. אַבְרָהָם. וְאַתְעַטֵּר בְּסְטָרָא דְאַימָא. וּמֵאֵי אִיהוּ.
 יִצְחָק.

תְּנִינֵן, וְאַהֲבַת מֵאן דְרַחֲמִים לִיָּה לְמַלְכָּא, עָבִיד יִתִּיר
 טִיבוּ חֶסֶד עִם כְּלָא. וְחֶסֶד יִתִּירָא, הֵהוּא דְאַקְרִי
 חֶסֶד דְאַמַּת, דְלֹא בְעֵי אַגְר עָלִיָּה, אֲלֹא בְגִין רַחֲמֵיהּ
 דְמַלְכָּא, דְרַחֲמִים לִיָּה יִתִּיר, וּבְרַחֲמֵיהּ דְמַלְכָּא תְּלִיָּא
 חֶסֶד. וְעַל דָּא אַקְרִי (ישעיה מא) אַבְרָהָם אוֹהֲבֵי. וּבְגִין דְרַחֲמִים
 לִיָּה יִתִּיר, אֲסַגֵּי חֶסֶד בְּעֲלָמָא. וְעַל דָּא, הֲכָא וְאַהֲבַת.

וּבְרַחֲמֵימוֹתַי תִּלְיֵא חֶסֶד, וְדָא הִיא בֵּיתָא תִּלְיֵתָאָה.
 בֵּיתָא רְבִיעָאָה, וְהָיָה אִם שְׁמוּעַ. הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם. וְחָרָה אַף
 יי'. גְּבוּרָה תִּקְיָפָא, וְדִינָא קִשְׂיָא הִיא, וְנִפְקַת
 מִסְטָרָא דְאִימָא עֲלָאָה. וְתַנִּינָן, אַף עַל גַּב דְּלִית הִיא
 דִּינָא, מִסְטָרָהָא נִפְקָא דִּינָא, (דְּנִפְק) גְּבוּרָה עֲלָאָה. וְאִי
 תִּימָא, וְהָיָה אִם שְׁמוּעַ דִּלָּאוּ הִיא דִּינָא. לִית כְּתָרָא מִכָּל
 כְּתָרֵי מַלְכָּא, דִּלָּא יִתְכַלִּיל דִּינָא וְרַחֲמֵי, כָּל שְׁפִין גְּבוּרָה
 דְּאִתְכַלִּיל טַב וּבִישׁ.

וְאֵלִין אַרְבַּעָה נְטִיל לֹון וְא"ו, וְאַתְעֵטֵר בְּהוּ. וְאֵלִין
 אֵינֹון תְּפִילִין דְּאִנַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תְּנִינָן,
 הִיא וְא"ו סָלִיק וְאַתְעֵטֵר בְּעֵטְרוּי, וְאַחִיד לְהֵאִי וְלְהֵאִי,
 וְאַתְעֵטֵר בְּכִלְהוּ, וְעַל דָּא וְא"ו, אִמְצָעִיתָא דְּכִלְא,
 דְּעִילָא וְתַתָּא, לְאַחֲזָאָה חֲכַמְתָּא שְׁלִימְתָּא מִכָּל סְטְרוּי.
 (שׁוּיך לפרשת עקב) (תַּאנִּי רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב (דְּבָרִים י) רַק בְּאַבוּתִיךְ חָשַׁק יי'.
 מִכָּאן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲבָתָא אֵינֹון רְתִיכָא
 קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְכְתִיב חָשַׁק יי'. תָּא חֲזִי, כְּמָה דְּאִית
 רְתִיכָא קְדִישָׁא לְתַתָּא, כִּךְ אִית רְתִיכָא קְדִישָׁא לְעִילָא.
 וּמֵאִי נִיהוּ, הָא דְּאִמְרָן, רְתִיכָא קְדִישָׁא כִּלְא אִקְרִי,
 וְכִלְא אִתְקַשֵּׁר דָּא בְּדָא, וְאַתְעֵבִיד כִּלְא חַד.
 רַק בְּאַבוּתִיךְ תִּלְתָּא, וְרְתִיכָא אַרְבַּעָה, ד' מְנַלָּן. דְּכְתִיב
 (דְּבָרִים י) וַיִּבְחַר בְּזֹרְעִים אַחֲרֵיהֶם. מֵאִי מִשְׁמַע. לְאַכְלִלָּא

בְּהוּ דְּיִדּוּ מִלְכָּא, דְּאִיהוּ רַבֵּיעָאָה, לְאַתְתַּקְנָא בְּרֵיתִיכָא
 קְדִישָׁא. דְּתַנִּינָן, אַבְהָתָא תְּקוּנָא וְשְׁלִימוּתָא דְּכָלָא,
 וְגוּפָא בְּהוּ אֲשֶׁתְּכֻלָּל וְאַתְבְּנִי, וּבְהוּ אַתְאַחִיד. אַתָּא דְּיִדּוּ
 מִלְכָּא, וְשִׁכְלִיל כְּלָא, וְאַתְקִין גּוּפָא, וְאַשְׁלִמִיה בְּהוּ.
 וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּמָה דְּזָכוּ אַבְהָתָא לְאַתְעֵטְרָא בְּרֵיתִיכָא
 קְדִישָׁא, כִּן זָכָה דְּיִדּוּ לְאַתְתַּקְנָא בְּסִמְכָא רַבֵּיעָאָה
 דְּרֵיתִיכָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב בֵּיהּ בְּדוּד, (שמואל א טז) וְהוּא
 אֲדַמוּנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רָאִי. מֵאִי טַעְמָא
 אֲדַמוּנִי. מְשוּם דְּחוּלְקָא דְּעַדְבִּיה גְּרָמָא לִיה. אֲדַמוּנִי
 דִּינָא וְדָאִי. עִם יְפֵה עֵינַיִם, דִּינָא בְּרַחֲמֵי. כְּמָה דְּכְתִיב,
 (ישעיה נה) חֲסִדֵי דְּיִדּוּ הִנְאַמְנִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, חֲסִדֵי דְּיִדּוּ, בְּאַתְרֵיהּ אוּקְיָמְנָא. אָלָא
 וְהוּא אֲדַמוּנִי, כְּדַאמְרֵן. עִם יְפֵה עֵינַיִם, אֵלִין
 אַבְהָתָא. תָּא חֲזִי, יְרוּשָׁלַיִם וְצִיּוֹן, דִּינָא וְרַחֲמֵי. וְאַף עַל
 פִּי כִּן כְּתִיב, (מלכים א ח) עִיר דְּיִדּוּ הִיא צִיּוֹן. וְכְתִיב (הושע יא)
 בְּקִרְבֵּךְ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבֹא בְּעִיר, נִשְׁבַּע קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 שְׁלֹא יִכְנַס בִּירוּשָׁלַיִם שָׁל מַעְלָה וְכוּ'. אִימַתִּי. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, כִּד אַתְהֵדֵר מְלָכוּ בֵּית דְּיִדּוּ לְאַתְרֵיהּ לְתַתָּא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, ש' דְּרֵשִׁימָא בְּתַלְתָּ קְשָׁרִי, (דד' קשרין

רמיזא היא לתלתא ורמיזא לארבעה, תלת הא דאמרן. ארבעה למהוי רתיכא

קדישא כחדא. דהא הוא כללא דתקונא עלאה ומהכא מתפרשן ואתמשכן תתאי באורחיהו

בְּרֻצוּעֵיהוֹן דְּתַלְיִין בְּהֵי שַׁעְרֵי דְרִישָׁא דְּתַלְיִין בְּהוּ וְאֶתְמַשְׁכֵּן מִנְיֵיהוּ כֹּל אֵינּוֹן אֶתְרַנִּין עַד
 דְּאֶתְקַשְׁרֵן בְּאֶתְרֵיהוּ) •

תְּנִינָן, וְ נָטִיל אֵינּוֹן עֲלָאֵי דְאֶמְרוּן, וְאֵלִין תְּפֻלִּין דְּאֶנַּח
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין כֶּךָ בְּעֵי בַר נֶשׁ
 לְאֶתְפָּאֲרָא בְּהוּ, עָלִיהּ כְּתִיב (דְּבָרִים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ
 כִּי שֵׁם יְיָ נִקְרָא עָלֶיךָ, שֵׁם יְיָ מִמֶּשׁ. וְאֵלִין אֵינּוֹן תְּפֻלִּין
 דְּרִישָׁא, תְּפֻלִּין דְּדְרוּעָא הִיא שְׂמַאלָא, דְּאֶקְרִי עֲזוּ,
 וִירְתָא מְעוּ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת יג) וְהָיָה לְאוֹת עַל
 יְדֻכָּה בְּהָא, וְהִיא הָא דְאֶוּקִימְנָא. וְכַּאֲהוּ חוּלְקֵיהוֹן (דף רס"ג
 ע"א) דְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא, הָא בְּתֵרָאָה נִטְלָא תְּפֻלִּין, דְּהִיא
 שְׂמַאלָא.

לְמַאן (ב"א וּמְאָן) אֵינּוֹן אֵלִין אַרְבַּעָה, דְּאֵינּוֹן חַד גּוּפָא, וְעַל
 דָּא כְּלִילָן בְּחַד, וּמַאן אֵינּוֹן. תְּפֻלָּתָא נְצַח הוּד
 יְסוּד. וְהִיא הָא דְיְדֻכָּה, וְכֻלְהוּ אֶחֱידָא בְּהַ, בְּגִין
 לְאֶתְבָּרְכָא מִנְיֵיהוּ, וְכֻלִּילָא מְכֻלְהוּ.

אֲמַר רַבִּי חֵיִיא, אֵי הָכִי הָא כְּתִיב (שְׁמוֹת לג) וְרָאִיתְ אֶת
 אַחֲוֵרִי, וְתִנִּינָן דָּא קָשֶׁר שֶׁל תְּפֻלִּין. אֲמַר לִיהּ, הָא
 אֶוּקְמוּהּ, וְשִׁפִּיר הוּא, וְכֻלָּא בְּרִירָא דְמִלְתָּה. וְעַל דָּא מְהֵאִי
 תְּלִיִיא רְצוּעָה חַד לְתַתָּא, דְּהֵא מְנַה תְּלִיִין תְּתַאִי, וְאֶתְזָנוּ
 מְנַה. וְעַל דָּא אֵיתְקַרִי אוֹת. כְּמָה דְאֶתְ אֲמַר (בְּרַאשִׁית ט) זֹאת
 אוֹת הַבְּרִית. וְכְּתִיב (שְׁמוֹת יג) וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדֻכָּה בְּה' וְהִיא
 אֶוּקְמוּהּ.

(דברים ו') שִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל. אָמַר
 רַבִּי יִיסָא, יִשְׂרָאֵל
 סָבָא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר ע'
 רַבְרַבָּא, לֹא־כִלְלָא שְׁבַעִין
 שְׁמָהֶן, סֵהֲדוּתָא דְכִלְלָא שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְכַתִּיב, (ישעיה
 א) שְׁמַעוּ שָׁמַיִם. וְכַתִּיב (דברים
 לב) הֶאֱזִינוּ הַשָּׁמַיִם. אוּף הָכָא
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְכִלְלָא חַד מְלָה
 הוּא. יְדוּ"ד, רִישָׁא דְכִלְלָא,
 בְּנֵהִירוֹ דְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא.
 וְהָאִי הוּא דְאֶקְרִי א"ב.
 אֶלְהִינוּ, עֲמִיקְתָּא דְנַחְלִין
 וּמַבּוּעִין, דְנַפְקִין וְנִגְדִין
 לְכִלְלָא.
 יְדוּ"ד, גּוּפָא דְאִלְנָא
 שְׁלִימוֹ דְשָׂרְשִׁין.
 אַחַד, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכִלְלָא
 חַד שְׁלִימוּתָא, וְאֶתְקַשְׁרָא
 בְּדָא, וְלֹא אֶשְׁתַּכַּח פְּרוּדָא,
 אֶלָּא כִלְלָא חַד.

רַעִיא מֵהִימְנָא
 (דברים ו') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי'
 אֶלְהִינוּ יי' אַחַד, פְּקוּדָא דָּא,
 (ד) (עיין בהקדמה י"ג ע"ב) לְיַחְדָּא
 שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּכָל יוּמָא, דְהָא כְּמָה
 דְמֵיִיחַדִּי שְׁמָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא, הַכִּי
 אֶתְיַחַד שְׁמִיָּה לְעִילָא.
 אֶשְׁתַּכַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יַחֲדָאִי עִילָא וְתַתָּא. מֵאֵן
 דְמֵיִיחַד שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, יִשְׁוֵי לְבִיָּה
 וְרַעוּתִיָּה בְּהֵוֹא יַחֲדָא
 דְקַאמְרוֹן, וַיַּחֲבַר כָּל שְׁיִיפּוּי
 בְּהוּא יַחֲדָא בְּהֵוֹא רַעוּתָא
 לְמַהוּי כְּלָהוּ אַחַד. כְּמָה
 דְשְׁוֵי כָּל שְׁיִיפּוּי בְּרֹזָא דְחַד,
 הַכִּי לְעִילָא מַחֲבַר כָּל
 שְׁיִיפִין עֲלָאִין בְּהֵוֹא
 יַחֲדָא, לְמַהוּי כְּלָהוּ חַד.
 בְּשַׁעְתָּא דְאֶתִי בַר נֶשׁ
 לְיַחְדָּא שְׁמָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, כָּל חִילֵי שְׁמִיָּא
 כְּלָהוּ, קַיִמִין שׁוּרִין שׁוּרִין,

תַּנִּי רַבִּי יִצְחָק, רְתִיכָא
 קְדִישָׁא עֲלָא, אַרְבַּע בְּתֵי דְתַפִּילִין דְּאַנַּח
 ו'. כַּמָּה דְאַתְמַר. רְתִיכָא
 קְדִישָׁא אַחְרָא, אַרְבַּע
 אַחְרָנִין דְכֻלִּילָן בְּחַד, דְאַנַּח
 ה' בְּתַרְאָה כַּמָּה דְאַוְקְמוּתָא.

מַחֲבָה לְהֵהוּא יְהוּדָא, וְדָא אִיהוּ מְלַקֵּט שׁוֹשְׁנִים, כַּמָּה דְאַתְּ אָמַר
 (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) וְלִלְקוֹט שׁוֹשְׁנִים. דְּאַיְנוּן שׁוֹיְפִין דְּגוּפָא.

שׁוֹיְפִין עֲלָאִין לְקִיט לֹון שְׁמָא עֲלָא, בְּרֻזָּא דְיְהוּדָא דְקָא
 אַתְיִיחַד בְּרֻזָּא דְמ"ב שְׁמָהּ. וְלְקִיט כָּל אִינּוּן שׁוֹשְׁנִים
 עֲלָאִין, וְשְׁמָשָׁא דָּא לְקִיט כָּל אִינּוּן תַּתְּאִין, דִּי כְּלָהוּ מְמַנָּן
 בְּכֻלָּא דְע"ב שְׁמָהּ, וְאַתְלְקִיטוּ כְּלָהוּ בְּהֵהוּא יְהוּדָא, וְאַתְעַבִּירוּ
 כְּלָהוּ גּוּפָא חֲדָא. בְּרֻזָּא חֲדָא. וְהֵהוּא יְהוּדָא סְלָקָא, וְקָא מִיִּיחַד
 כְּלָא בְּתַרִּין סְטַרִּין בְּיְהוּדָא חֲדָא. בְּהֵהוּא שְׁעַתָּא מַתְלַקְטִין
 שׁוֹיְפִין כְּלָהוּ, וּמַתְחַבְּרִין בְּחַבְּרָא חֲדָא, לְמַהוּי כְּלָהוּ בְּרֻזָּא דְחַד,
 עִילָא וְתַתָּא, בְּרֻזָּא דִידוֹד אַחַד וְשְׁמוּ אַחַד.

וְעַל דָּא מְאַרְיכִין בְּאַחַד, בְּתַרִּי אַתְנוּן. לְמַלְקֵט שׁוֹשְׁנִים,
 לְאַתְיִיחַד בְּרֻזָּא דְאַחַד בְּיְהוּדָא שְׁלִים. כִּיּוֹן דְאַתְיִיחַדוּן
 שׁוֹיְפִין כְּלָהוּ, בְּרֻזָּא חֲדָא דְיְהוּדָא חֲדָא, כְּדִין אַתְקַרִּי כְּלָא קַרְבִּין
 שְׁלִים. וְעַל רֻזָּא דָּא, אָעִיל לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּגוּן עַדוֹן לְאַדָּם
 קְדָמָא, כַּמָּה דְכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ב) לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ. וְתַנִּינָן, דְאַלִּין
 אִינּוּן קַרְבְּנִין תַּרִּין, רֻזָּא דִידוֹד אַחַד וְשְׁמוּ אַחַד. דְּאַיְנוּן קַרְבְּנִין

כְּתִיב, וְלִקְוֹט שׁוֹשְׁנִים. (ד"א דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ לְקִיט שׁוֹשְׁנִים לְקִיט כָּל אֵינוֹן שׁוֹיפִין דְּעִילָא וְתַמָּא לְחַבְרָא לֹון בְּיַחְוּדָא בְּהַהוּא דְּקָאמְרוּן. כְּדִין אַתְעָר מָאן דְּאַתְעָר לְלִקְוֹט שׁוֹשְׁנִים) אֵלִין שׁוֹיפִין דְּתַרִּין סְטָרִין, דְּאֵינוֹן חַד.

שׁוֹשְׁנִים רְזָא אִיהוּ. דְּכַד מִתְחַבְּרֵן כָּל (אֵינוֹן) שׁוֹיפִין כְּחַדָּא, לְמַהוּי כְּלָהוּ בְּיַחְוּדָא חַדָּא, רְזָא דְּקַרְבָּן, כְּדִין מִתְעַטֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעַטְרָה בְּרִישָׁא דְּכַתָּם פֿו, לְמַהוּי בִּיקְרוּי מִתְעַטְרָא. וְרְזָא דָּא הוּי דְּכְתִיב שׁוֹשְׁנִים, רְזָא דְּכָל אֵינוֹן שׁוֹיפִין דְּעִילָא וְתַמָּא. וְרְזָא דְּהַהוּא פֿו, עַטְוֵרָא דְּמִתְעַטְרָא וְסִלְקָא מִבִּינֵייהוּ, וְכָלָא אִיהוּ בִּיה.

כְּדֵינִי שׁוֹשְׁנִים אִית בָּה שִׁית מְאָה וְתַלְיֵסָר פְּקוּדִין, דְּאֵינוֹן שׁוֹיפִין דְּתַרִּין סְטָרִין, רְזָא דְּיִדְוֹד אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד. (דף רס"ג ע"ב) וְאִית בִּיה סְלִיקוּ דְּהַהוּא פֿו, דְּקָא סְלִיק מִבִּינֵייהוּ. וְכָל אַתֵּר דְּאֵינוֹן מִשְׁתַּכְּחִין, הַהוּא סְלִיקוּ עַלְמָה אֲשַׁתְּכַח מִבִּינֵייהוּ לְאַסְתִּלְקָא. וְרְזָא דָּא (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) תַּפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר. וְשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים. דָּא וְדָא אַעְטְרִיךְ לְאַסְתִּלְקָא כְּחַדָּא בְּיַחְוּדָא שְׁלִים. וְכַפָּא אִיהוּ מָאן דְּקָרִיב קְרַבְנִין אֵלִין, וְדָאי לְרַעוּא לִיה בְּהַאי עַלְמָא וְכַעַלְמָא דְּאֵתִי.

פְּקוּדָא לְיִרְאָה (ה) בְּאַרְח כְּלָל, וְכַפָּא רַחַט. וְהָא יִרְאָה אוּקִימָנָא, בְּגִין דְּאִית עֲלִיה דְּבַר נֶשׁ לְדַחְלָא מְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּדִיר. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (דְּבָרִים כח) לְיִרְאָה אֵת הַשֵּׁם הַנִּכְבֹּד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ. וְכַפָּא יִרְאָה דָּא, יִסְתַּמֵּר בְּאַרְחוּי. וְיִרְאָה, אַתֵּר הוּא דְּאֶקְרִי יִרְאָה, בְּגִין דְּתַמָּן שְׂרִיָּא לְדַחְלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ יִרְאָה יְיָ לְדַחְלָא מִנִּיה, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּכְתִיב, וּמִמְקַדְשֵׁי תִירָאוּ בְּהַאי יִרְאָה שְׂרִיָּא פּוּלְסָא

דְּנוּרָא, לְאַלְקָאָה לֹון לְחַיִּיבֵיָא, דְּלֵא נְטָרִין פְּקוּדֵי אֹרִיִּיתָא וְעַל
דָּא בְּאַרְחַ בְּלָל, אֵית לְדַחְלָא.

וּבְתַר בְּאַרְחַ פְּרָט, כִּד יָדַע בְּר נָשׁ מֵאַן אִיהִי יִרְאֵת יֵי, וְדָא אִיהוּ
דְּחָלָא דְּחַבִּיבוּתָא, דְּאִיהִי עֵיקָר וְיִסוּדָא לְמַרְתָּם לִיה
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (בְּתַר) הָאִי יִרְאָה עֵבִיד לְנִטְרָא כָּל פְּקוּדוּי
דְּאֹרִיִּיתָא, לְמַהוּי בְּר נָשׁ עֵבִד נְאֻמָּן לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
כְּדָקָא יָאוּת. (יִרְאָה)

פְּקוּדָא (ו) לְאַהֲבָה, וְהָא אֹוְקִימְנָא רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּבַעֵי בְּר נָשׁ לְרַחֲמָא לִיה רְחִימוּ סְגִי פְּאַבְרָהִם, דְּרַחֲמִים
לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַמְּה רְחִימוּ, וּמְסַר גּוּפִיה וּנְפִשִׁיה
לְגַבִּיה. מְכָאן אֹוְלִיפְנָא, מֵאַן דְּרַחֲמִים לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
אִיהוּ מְקַיִים עֵשֶׁר אֲמִירָן עֵילָא וְתַתָּא. וְעַל דָּא כָּל אֵינּוֹן עֵשֶׁר
נְסִיוֵי דְּאַתְנָסָא אַבְרָהִם, וְקֵאִים בְּכֻלְהוּ לְקַבֵּל עֵשֶׁר אֲמִירָן, כָּל
נְסִיוָנָא אֲמִירָא הִיא, וְאַתְנָסָא בְּהוּא אֲמִירָא, וְקֵאִים בִּיה.

וְעַל דָּא אֵינּוֹן עֵשֶׁר נְסִיוֵי, וּבְכֻלְהוּ קֵאִים בְּהוּ אַבְרָהִם, בְּגִין
דְּאַתְקֶשֶׁר וְאַתְדַּבֵּק בִּימִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהִי
אַהֲבָה רַבָּה. מֵאִי טַעֲמָא אֵיקְרִי אַהֲבָה רַבָּה. בְּגִין מֵאַן דְּקֵאִים
בְּהִיא אַהֲבָה, אַתְקֶשֶׁר בְּעֵלְמָא עֲלָאָה. אַהֲבַת עוֹלָם, דָּא רְזָא
דְּעֵלְמָא תַּתָּאָה, דְּאַתְקֶשֶׁר בִּיה רְחִימוּ דִּילִיה, וּכְלָא רְזָא תַּדָּא,
בְּלָא פְּרוּדָא, וְהָא אַתְמַר רְזָא דְּאַהֲבָה, רְחִימוּ דָּא סְלִיק עַל כָּל
פּוֹלְחֵינִין דְּעֵלְמָא, בְּהִיא אַתְיִיקַר שְׁמִיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתִּיר
מְכָלָא, וְאַתְבְּרִד. בְּרִיךְ הוּא לְעֵלְם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין, וְרְזָא דְּאַהֲבָה
אַתְמַר. ע"ב (קע"ב ע"ב ציצית וכו')

פְּקוּדָא (ו) לְמַקְרֵי קְרִיאת שְׁמַע ב' זְמַנִּין בְּכָל יוֹמָא. חַד, לְקַבֵּל

דְּרָגָא דִּימְמָא. וְחַד, לְקַבֵּל דְּרָגָא דְּלִילָא. וְלֹאכְלָלָא בִּימְמָא
 דְּרָגָא דְּלִילָא, וְלֹאכְלָלָא בְּלִילָא דְּרָגָא דִּימְמָא, וְהָא אֶתְמַר.
 וְעַל דָּא תְּרִין זְמַנִּין בְּכָל יוּמָא, חַד בִּימְמָא וְחַד בְּלִילָא.

פְּקוּדָא לְמַקְבַּע בַּר נָשׁ מְזוּזָה לְתַרְעִיָּה, לְמַהוּי כָּל בַּר נָשׁ נְטִיר
 מַעַם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בַּד נְפִיק וְכַד עֵייל. וְרָזָא (תְּהֵלִים
 קכ"א) יִי' יִשְׁמַר צֵאתְךָ וּבֵאתְךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. בְּגִין דְּרָזָא דְּמְזוּזָה
 אֵיהוּ קָאִים תְּדִיר לְפִתְחָא. וְדָא אֵיהוּ פִתְחָא דְּלֵעִילָא, וְדָא אֵיהוּ
 דְּרָגָא דְּאֶקְרִי שׁוּמַר, לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּנְטִירוֹ.

דְּבַר נָשׁ לָאו אֵיהוּ נְטִיר, בַּר נְטִירוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֵיהוּ
 נְטִיר תְּדִיר, וְקָאִים לְפִתְחָא, וּבַר נָשׁ לְגוֹ. וְתוּ, דְּלָא יִנְשִׂי
 בַּר נָשׁ דּוּכְרָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלְמִין. וְדָא אֵיהוּ בְּגוּנָא
 דְּצִיִּצִית, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בְּמַדְבַּר טו) וְרֵאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֵת
 וְגוֹ. בִּינּוּן דְּחָמִי בַּר נָשׁ לְהֵאִי דּוּכְרָנָא, אֲדַכְּרַ בְּגִרְמִיָּה לְמַעַבְד
 פְּקוּדָא דְּמַאֲרִיָּה. וְרָזָא דְּמַהִימְנוּתָא, מְזוּזָה כְּלָלָא דְּכַר וְנוֹקְבָא
 בְּחָדָא.

בְּסַפְרָא דְּשַׁלְמָה, סְמִיךְ לְפִתְחָא, לְקַבֵּל תְּרִין דְּרָגִין, אֲזִדְמַן חַד
 שִׁידָא (וְדָא אֵיהוּ) וְאֵית לִיה רִשׁוֹ לְחַבְלָא. וְאֵיהוּ קָאִים
 לְסֹטֵר שְׂמָאלָא. זְקִיף בַּר נָשׁ עֵינױ, חָמִי לִיה לְרָזָא דְּשְׂמָא
 דְּמַאֲרִיָּה, וְאֲדַכְּרַ לִיה, וְלָא יִכִּיל לִיה לְאַבְאָשָׁא. וְאִי תִימָא, אִי
 חָכִי כִי נְפִיק בַּר נָשׁ מִתְרַעִיָּה לְבַר, הָא הוּא שִׁידָא קָאִים
 לִימִינִיָּה, וּמְזוּזָה לְשְׂמָאלִיָּה, וְהֵיאֵךְ אֶתְנְטִיר בַּר נָשׁ, אִי אֵיהוּ
 שְׂאֲרֵי לְשְׂמָאלִיָּה.

אֲלָא כָּל מַה דְּעַבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מְלָה וּמְלָה אֶתְמַשְׁךְ
 בְּתַר זִינִיָּה. בְּבַר נָשׁ קִימִין תְּרִין דְּרָגִין, חַד מִימִינָא, וְחַד

מִשְׁמָאלָא. הַהוּא דִּימִינָא אֶקְרִי יַעַר הַטּוֹב, וְהַהוּא דִּשְׁמָאלָא
 אֶקְרִי יַעַר הָרַע. כִּיּוֹן דְּנִפְק בַּר נָשׁ מִתְרַעָא דְּבִיתִיה, הַהוּא שִׂידָא
 זְקִיף עֵינּוּי, וְחָמִי לְיַעַר הָרַע, דְּשָׂאֲרִי לְשְׁמָאלָא, אֶתְמַשְׁדָּ לְהַהוּא
 סְטָרָא וְאֶתְעַדִּי מִימִינָא. וּבְהַהוּא סְטָרָא, קָאִים שְׁמָא דְּמֵאֲרִיָּה,
 וְלֹא יָכִיל לְקַרְבָּא וְלֹא־בָאָשָׁא לִיה, וְנִפְיָק בַּר נָשׁ (דף רס"ד ע"א)
 וְאֶשְׁתְּזִיב מִגְּיָה. כַּד עָיִיל, הָא שְׁמָא קְדִישָׁא לִימִינָא קָאִים, וְלֹא
 יָכִיל לְקַטְרָנָא בְּהַרְיָה.

וְעַל דָּא אֶעֱטְרִיד בַּר נָשׁ, דְּלֹא יַעֲבִיד (ס"א יַעֲבִיר) טְנוּפָא וְלִכְלוּכָא
 בְּתַרְעָא דְּבִיתִיה, וְלֹא יוֹשִׁיד מִיּוֹן עֲכוּרִין. חַד, דְּלֹא יַעֲבִיד
 קְלָנָא לְגַבִּי שְׁמָא דְּמֵאֲרִיָּה. וְחַד, דְּאִית לִיה רִשׁוֹ לְהַהוּא מְחַבְּלָא
 לְחַבְּלָא. וּבְגִין כַּד יִזְדַּהֵר בַּר נָשׁ מֵהָא, וְיִזְדַּהֵר בַּר נָשׁ דְּלֹא יִמְנַע
 מִתְרַעָא דְּבִיתִיה שְׁמָא דְּמֵאֲרִיָּה.

וְכַד בַּר נָשׁ אֶתְקִין מְזוּזָה לְפִתְחִיה, כַּד עָיִיל (ס"א הַהוּא בַּר נָשׁ), הַהוּא
 יַעַר הָרַע וְהַהוּא שִׂידָא בְּעַל כְּרַחֲיִיהוּ גַטְרִי לִיה, וְאֶמְרִי
 (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לִי יְיָ צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ. וְכַד לָא קָאִים מְזוּזָה
 לְפִתְחִיה דְּבַר נָשׁ, יַעַר הָרַע וְהַהוּא שִׂידָא מִתְקַנֵּין בְּחָדָא, שׁוּן
 יִדְיָהוּ עַל רִישִׁיה בְּזִמְנָא דְּעָיִיל, פִּתְחִי וְאֶמְרִי, וּוִי לִיה לְפִלְגְּנָא,
 דְּהָא נָפֵק מִרְשׁוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה, מֵהַהוּא זְמָנָא קָאִים בְּלֹא גַטְרִו,
 דְּלִית מָאן דְּנָטִיר עֲלִיה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן (צ"א ע"ב פְּקוּדָאֵי לְאוּמָאָה וְכוּ').
 (דברים ו') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, דָּא אִיהוּ יְחוּדָא חַד.
 בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד, הָא יְחוּדָא אֶחָדָא,
 לְמַהוּי שְׁמִיה רָזָא חַד. וְרָזָא דָּא, (מלכים א יח) יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא
 בְּתִיב, כַּד אֵינּוֹן בְּיְחוּדָא חַד.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי כְּגוֹנוּנָא דְּכְתִיב, (זכריה יד) יְיָ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד,

(נדפס בתרומה קע"א ע"ב) לָא אִיהוּ יִי הוּא הָאֱלֹהִים, דְּאִי כְּתִיב יִי וְשְׁמוֹ הוּא אֶחָד, הוֹינָא אֲמַרֵי הָכִי, לָא כְּתִיב אֱלֹא יִי אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד, וְאַעֲטְרִיךְ לּוֹמַר בְּגוֹוְנָא דָא, יִי הוּא הָאֱלֹהִים הוּא, וְיִתְחַוֵּי יִי אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

אֱלֹא כְּלָא חַד, דְּכַד אֲתַאחְדָן תְּרִין שְׁמֵהֵן אֱלִין, דָּא בְּיַחְוּדָא חַד, וְדָא בְּיַחְוּדָא חַד, כְּדִין תְּרִין שְׁמֵהֵן אֱלִין אֲתַעֲבִידוּ חַד, וְאַתְּכַלִּילֵן דָּא בְּדָא, וְהוּי כְּלָא שְׁמָא שְׁלִים בְּיַחְוּדָא חַדָּא, וְכְדִין יִי הוּא הָאֱלֹהִים, דְּהָא כְּדִין אֲתַכַּלִּיל כְּלָא דָּא בְּדָא לְמַהוּי חַד, וְעַד דְּאַתְיַיְחַדוּ כָּל חַד דָּא בְּלַחְוּדוּי וְדָא בְּלַחְוּדוּי, לָא אֲתַכַּלִּילוּ דָּא בְּדָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד.

כְּלָלָא דְכָל אֲוֵרִייתָא, הָכִי הוּא וְדָא, דְּהָא אֲוֵרִייתָא אִיהִי תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְאִיהִי תּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה. תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, דָּא הוּא דְכְּתִיב יִי. תּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה, דְכְּתִיב הָאֱלֹהִים. וּבְגִין דְּאֲוֵרִייתָא אִיהִי רְזָא דְשְׁמָא קַדִּישָׁא, אֲקַרֵי הָכִי.

תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה, דָּא כְּלָל, וְדָא פֶּרֶט. כְּלָל אֲעֲטְרִיךְ לְפֶרֶט, וּפֶרֶט אֲעֲטְרִיךְ לְכָלֵל, וְאַתְיַיְחַדוּ דָּא בְּדָא, וְהוּי כְּלָא חַד. וְעַל דָּא כְּלָלָא דְאֲוֵרִייתָא, אִיהוּ כְּלָלָא דְלַעֲיָלָא וְתַתָּא, בְּגִין דְשְׁמָא דָּא לַעֲיָלָא, וְשְׁמָא דָּא לְתַתָּא. דָּא רְזָא דְעֲלָמָא עֲלָאָה. וְדָא רְזָא דְעֲלָמָא תַתָּאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב אֲתָהּ הִרְאֵת לְדַעַת כִּי יִי הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא כְּלָלָא דְכָלֵל, וְכָל דָּא דְאֲמָרוֹן, אֲעֲטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְמַנְדַּע בְּהַאי עֲלָמָא.

וְאִי תִימָא, פְּקוּדֵי אֲוֵרִייתָא אֵין אֵינּוֹן הָכָא, בְּכָלֵלָא דָּא. אֱלֹא דָּא אִיהוּ זְכוּר. וְדָא אִיהוּ שְׁמוֹר. וְכָל פְּקוּדֵי אֲוֵרִייתָא בְּהַאי כְּלִילָן, בְּרְזָא דְזְכוּר, וּבְרְזָא דְשְׁמוֹר, וְכָלֵלָא אִיהוּ חַד.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, הָא דְתַנִּינָן צְלוֹתָא דְעַרְבִית חוֹבָה אִיהוּ,
 וְדַאי בְּגִין דְקָרִיאת שְׁמַע דְעַרְבִית חוֹבָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא אֲתֵיחַד בְּלִילְיָא, כְּמָה דְאֲתֵיחַד בִּימָמָא. וּמַדַּת לִילְיָה
 אֲתַכְּלִיל בִּימָמָא, וּמַדַּת יִמָּמָא אֲתַכְּלִיל בְּלִילְיָא, וְאֲתַעְבִּיד
 יַחוּדָא. וּמֵאן דְאָמַר רִשׁוּת, בְּגִין אִימורִין וּפְדָרִין דְמַתְעַכְּלִי
 בְּלִילְיָא. וְהָא אוֹקִימָנָא.

דְכַתִּיב וְאַהֲבַת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, הֲאִי קָרָא אוֹקִימָנָא, וְאוֹקִימוּהָ
 חֲבַרְיָא. אֲבָל אֵית לְשָׂאֲלָא, אִי בְהֵאֵי יַחוּדָא דְשְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, אֲתַכְּלִיל כְּלָא, יְמִינָא וּשְׂמָאֲלָא, אֲמַאי כְּתִיב לְבַתֵּר
 וְאַהֲבַת, וְהָיָה אִם שְׁמוֹעַ, דְהָא בִּיחוּדָא אֲתַכְּלִילוּ. אֲלָא הָתָם
 בְּכָלֵל. הֲכָא בְּפָרְט. וְהֲכִי אֲצַטְרִיךְ.

וּבְרָזָא דִּיחוּדָא דְהָא

אֲתַעְרָנָא בִּיה,

יַחוּדָא אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְתַפְּלִין

דְרִישָׁא, וְתַפְּלִין דְדְרוּעָא,

בְּתַפְּלִין דְרִישָׁא ד' פְּרִשְׁיִין,

וְהָא אֲתַמַּר. וְהָכָא ג' שְׁמָהֵן

אִינּוּן. הָתָם אַרְבַּע פְּרִשְׁיִין,

וְכָל חַד וְחַד בְּלַחוּדוּי. וְהָכָא

ג' שְׁמָהֵן, מַה בִּין הָאֵי לְהָאֵי.

אֲלָא אִינּוּן אַרְבַּע פְּרִשְׁיִין הָא אֲתַעְרֹו בְּהוּ, חַד נְקוּדָה (ס"א עֲלָאָה)

קְדַמָּאָה. וְחַד רְזָא דְעֲלָמָא דְאֲתֵי. וְחַד יְמִינָא (דף 91 וס"ד ע"ב) וְחַד

שְׂמָאֲלָא. אֵלִין רְזָא דְתַפְּלִין דְרִישָׁא. וְהָכָא בְּרָזָא דָא, יַחוּדָא דָא

תַּלְתָּ שְׁמָהֵן עֲלָאִין, אִינּוּן כְּגוּוּנָא דְאִינּוּן אַרְבַּע פְּרִשְׁיִין. יְיָ

קְדָמָא, דָּא נְקוּדָה עֲלָא, רֵאשִׁיתָא דְכֵלָא. אֱלֵהִינוּ, רָזָא
 דְעֲלָמָא דְאֵתִי. יִי בְתֵרָא, כֵּלָא דִימִנָא וּשְׂמָאֵלָא כְחָדָא,
 בְּכֵלָא חָדָא וְאֵלִין אֵינוֹן תְּפִלָּה דְרִישָׁא, וְדָא אִיהוּ יְחוּדָא
 קְדָמָא.

תְּפִלִּין דְדְרוּעָא, כֵּלָא (גו תְּפִלִּין דְדְרוּעָא כֵּלָא) דְכֵל הָנִי כְחָדָא, וְדָא
 אִיהוּ רָזָא, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. (עֵיין בְּהַקְדָּמָה
 י"ג ע"ב) הָכָא כֵּלָא דֵאֵינוֹן תְּפִלִּין דְרִישָׁא, דְאֵתְכֵלִילוּ גֹו תְּפִלִּין
 דְדְרוּעָא.

וְרָזָא דָּא, בְּרוּךְ: דָּא רָזָא דְנְקוּדָה עֲלָא, דְאִיהוּ בְּרוּךְ, דְכֵל
 בְּרַבָּאן נְבִעִין מִתְמָן. וְאִי תִימָא, עֲלָמָא דְאֵתִי אֶקְרִי בְּרוּךְ.
 לָאוּ הָכִי. דְהָא נְקוּדָה עֲלָא אִיהוּ דְכֵר, עֲלָמָא דְאֵתִי נּוֹקְבָא,
 אִיהוּ בְּרוּךְ, וְאִיהִי בְּרַכָּה, בְּרוּךְ דְכֵר, בְּרַכָּה נּוֹקְבָא. וְעַל דָּא
 בְּרוּךְ אִיהוּ נְקוּדָה עֲלָא. שֵׁם: דָּא עֲלָמָא דְאֵתִי, דְאִיהוּ שֵׁם גְּדוֹל.
 כְּמָה דְאֵת אֶמֶר (יְהוֹשֻׁעַ ז) וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמּוֹךְ הַגְּדוֹל. כְּבוֹד: דָּא
 כְּבוֹד עֲלָא, דְאִיהוּ יְמִנָא וּשְׂמָאֵלָא, וְכֵלָהוּ כֵּלִין בְּהָאִי תְּפִלָּה
 שְׁל יָד, דְאִיהוּ מַלְכוּתוֹ. וְנִטִּיל כֵּלָא בְּגוּיָהּ, וּבְהָאִי אֵתְכֵלִין
 בְּהָאִי מַלְכוּת, עֲלָמִין כֵּלָהוּ, לְמִיזֵן לֹזֵן, וְלִסְפָּקָא לֹזֵן, בְּכְמָה
 דְאַצְטְרִיכוּ.

וְדָא אִיהוּ יְחוּדָא דְתְּפִלִּין דְרִישָׁא וְתְּפִלִּין דְדְרוּעָא, כְּגוּוֹנָא דְרָזָא
 דְיְחוּדָא דְתְּפִלִּין, הָכִי הוּא יְחוּדָא דְכֵלָא. וְדָא אִיהוּ בְּרִירוֹ
 דְמִלָּה. וְהָא סְדֵרְנָא יְחוּדָא דָּא קָמִי בּוּעִינָא קְדִישָׁא, וְאֶמֶר לִי
 דְהָא בְד' גּוּוֹנִין אֵתְסֵדֵר יְחוּדָא, וְדָא בְּרִירָא דְכֵלָהוּ. וְהָכִי אִיהוּ
 וְדָאִי, וְכֵלָהוּ רָזָא דְיְחוּדָא, אֲבָל סְדוּרָא דְתְּפִלִּין, דָּא הוּא יְחוּדָא
 עֲלָא בְּדָקָא יָאוּת.

ומגו דאתכלילו ימינא ושמאלא ברזא דשמא חד בארע כלל,
 אצטריך לבתר לאפקא לון. בארע פרט, אבל לאו בארע
 יחודא, דהא יחודא בקראי קדמאי איהו, למיהוי יי' אחד,
 בתפלין דרישא. ושמו אחד, בתפלין דדרועא. והוי כלל חד.
 פיון דיחודא אתסדר כלל בכללא, מרישא דנקודה עלאה,
 אצטריך לבתר לאתעטרא מרישא דנהורא קדמאה, דאיהו
 רישא דכלל. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

גליף ואתקין משה, כ"ה אתוון ברזא דפסוקא דיחודא,
 דכתיב שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד. ואינון
 כ"ה אתוון גליפין, מחקקין ברזא דלעילא. יעקב בעא
 לאתקנא לתתא, ברזא דיחודא, ואתקין בכ"ד אתוון,
 ואינון ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ולא אשלים
 לכ"ה אתוון, בגין דעד לא אתתקן משכנא. פיון
 דאתתקן משכנא, ואשתלים מלה דהוה נפיק מניה, פד
 אשתלים, לא מליל אלא בכ"ה אתוון, לאחזאה דהא
 אשתלים דא, פגוונא דלעילא, דכתיב, (ויקרא א) וידבר יי'
 אליו מאהל מועד לאמר, הא כ"ה אתוון.

ועל דא כ"ה זינין, לאשלמא תקונא דמקדשא, וכל הני
 אתוון אוקימנא באינון אתוון גליפין דאוליפנא
 ממר. ובגין דמשכנא אשתלים ברזין אלין, אקרי כ"ה,
 ביחודא דשלימו דמשכנא. ועל דא (תהלים קמה) וחסידיך

יְבָרְכֶנָּה כְּתִיב, רְזָא דְשְׁלִימוּ דְכָל מִשְׁכָּנָא, וְתִקְוָא
דִּילֵיהּ.

כ"ה: לְקַבֵּל כ"ב אַתּוּן, וְתוֹרָה וּנְבִיאִים וּכְתוּבִים,
דְּאִינוּן כְּלָלָא חֲדָא, רְזָא חֲדָא. בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל
קָא מִיַּחְדֵּי יְחוּדָא בְּהַאי קָרָא, בְּרְזָא דְכ"ה אַתּוּן, דְּאִינוּן
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דְּאִינוּן כ"ד אַתּוּן, וַיְכֹוִן כָּל חַד
בְּהוּ, כְּלָהוּ אַתּוּן מִתְחַבְּרֵן כְּחֲדָא, וְסִלְקִין לְחַבְּרָא חַד,
תִּשְׁעֵ וְאַרְבַּעִים תְּרַעִין, בְּרְזָא דִּיּוֹבְלָא. וּכְדִין אֲצִטְרִיךְ
לְסִלְקָא וָעֶד, לָא יִתִּיר. וּכְדִין אֲתַפְתְּחוּ תְרַעִין, וְחָשִׁיב
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהוּא בַר נֶשׁ, כְּאִילוּ קַיִים אֹרִייתָא
כְּלָה, דְּאִיהִי אֲתִיָּא בְּמ"ט פָּנִים בְּכָלָא.

וְעַל דָּא אֲצִטְרִיךְ לְכִוּוֹנָא רַעוּתָא בְּכ"ה וּבְאַרְבַּע
וְעֶשְׂרִין, לְסִלְקָא לֹון בְּרַעוּתָא דְלִבָּא, בְּתִשְׁעֵ
וְאַרְבַּעִין תְּרַעִין דְקַאמְרוּן, פִּיּוּן דְאַתְפּוּן בְּהַאי, יִתְפּוּן
בְּהַהוּא יְחוּדָא דְאָמַר מַר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגו' בְּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כְּלָלָא דְכָל אֹרִייתָא כְּלָא.
זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דִּיתְפּוּן בְּהוּ, וְדַאי כְּלָלָא אִיהוּ דְכָל
אֹרִייתָא דְעִילָא וְתַתָּא. וְדַא אִיהוּ רְזָא דְאָדָם, שְׁלִימוּ
דְדַכְר וְנוֹקְבָא, וְרְזָא דְכָל מְהִימְנוּתָא. עַד פָּאן.

(דף רס"ה ע"א)

רַבִּי אַבָּא שְׁלַח לֵיהּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר לֵיהּ, הָאִי
 דְּאוּקְמִיהּ מֵר בְּתַפְלִין דְּמָאֲרִי עֲלָמָא, ד' פְּרֻשִׁין
 אֵינּוּן קוּדְשָׁא דְקוּדְשִׁין, שְׁפִיר. מְשָׁכָא דְעַל תְּפִילִין,
 וְאֵינּוּן רְצוּעִין אֲקָרוּ קְדוּשָׁה, אֲסַמְכָתָא מְנַלָּן. שְׁלַח לֵיהּ
 (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יי' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ וְגו', דִּיִּקָּא
 וְהָכִי אוּקְמִיהּ רַב הַמְנוּנָא סָבָא. וְאֵלִין אֵינּוּן דְּרִישָׁא,
 וְדְרוּעָא יְדָכָה בְּה"א, וְהָא אוּקְמוּהָ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵית מֵאן דְּמִתְנִי בְּהָאִי גְוונָא, וְהָיָה
 דְּרוּעָא שְׁמָאלָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲקָרִי
 גְבוּרָה. אִי הָכִי לָא אֲשַׁתְּאָרֵן בְּרִישָׁא אֱלָא תְּלִת. וְאֵינּוּן
 אַרְבַּע. אָבֵל תְּרִין רְתִיכִין קְדִישִׁין אֵינּוּן, דָּא אֲתַקְשֵׁר
 בְּלָבָא, וְדָא אֲתַקְשֵׁר בְּמוּחָא. וְלָבָא וּמוּחָא, אֲתַקְשֵׁר דָּא
 בְּדָא. וְזוּוּגָא חֵד לְהוּ, וְשְׁפִיר קָאֲמְרוּ חֲבַרְיָא. וְהָיָה לְאוּת
 עַל יְדָכָה, כְּמָה דְּאֲתַמֵּר, וְלָא אֲקָרִי אֱלָא אוּת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעְתָּא דְּבֵר נֶשׂ אֲקָדִים בְּפִלְגוּת
 לִילְיָא, וְקָם וְאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא, עַד דְּנַהֲרִיר
 צַפְרָא. בְּצַפְרָא אֲנַח תְּפִילִין בְּרִישִׁיהּ, וְתַפְלִין בְּרִישִׁמָא
 קְדִישָׁא בְּדְרוּעִיהּ, וְאֲתַעֲטָף בְּעֵטוּפָא דְּמִצּוּהָ, וְאֲתִי
 לְנַפְקָא מִתְרַעָא דְּבֵיתִיהּ. אֲעֲרַע בְּמִזְוִזָּה, רְשִׁימָא דְּשִׁמָּא
 קְדִישָׁא בְּתְרַעָא דְּבֵיתִיהּ. אַרְבַּע מְלָאכִין קְדִישִׁין

מִזְדוּוֹגִין עֲמִיָּה וְנִפְקִין עֲמִיָּה מִתְרַעַא דְּבֵיתִיָּה, וְאוֹזְפִי
 לִיָּה לְבִי כְּנִישְׁתָּא. וּמְכַרְזֵי קַמִּיָּה, הָבוּ יִקְרָא לְדִיוֹקְנָא
 דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, הָבוּ יִקְרָא לְבְרִיָּה דְּמִלְכָּא, לְפְרִצוּפָא
 יִקְרָא דְּמִלְכָּא. רוּחָא קְדִישָׁא שְׂרִיא עָלֵיָּה, אַכְרִיז וְאָמַר
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. (ישעיה מט)

השלמה מההשמטות (סימן י"ד)

בְּתַר הָכִי אֵית לִיָּה לְמִקְרֵי פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית, עַד וַיְהִי
 עָרַב וַיְהִי בְּקָר יוֹם אֶחָד. דְּאִיָּהֵי עֲלוּיָא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא דְּכוּלָּא. לְבַתָּר יִתְעַסֵּק בְּפְרִשְׁת הַקְּרַבְנוֹת
 לְכַפְרָא עֲלוּי. וַיִּימָא, צוּ אֵת אַהֲרֹן, עַד תּוֹקֵד בּוּ. בְּגִין
 דְּכָל הַרְהוּרִין וּמַחְשְׁבִין דְּלִילִיָּא יִתְכַפְּרוּ. לְבַתָּר יִשְׁבַּח
 תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּדָוִד, וּבְגִין כֶּךָ יִיעוּל בַּר נָשׁ בְּתַרְעִין
 דְּבַהוֹן כּוּלָּא וְאִיָּהוּ אֶתְתַקְנַת דְּרַגִּין.

כִּיּוֹן דְּמַטֵּי לְיוֹצֵר אוֹר דְּאִיָּהוּ שִׁירוּתָא דְּצִלוּתָא
 דְּמִיּוֹשֵׁב, כְּדִין כָּל אֵינוֹן דְּרַגִּין פְּתַחֲחִין תַּרְעִין
 וּכְדִין (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) כְּתִימְרוֹת עֲשִׂין כְּתִיב. מָה תְּמָרוֹת עֲשִׂין
 דְּקְטוֹרֵת, סִלְקָא וּמִתְחַבְּרָאן דְּרַגִּין אֵלִין בְּאֵלִין. אוּף
 הָכָא אִיָּהֵי צִלוּתָא דְּאִיָּהֵי כְּתִימְרוֹת עֲשִׂין דְּמִתְחַבְּרָאן
 וּמִתְקַשְׂרָאן אֵלִין בְּאֵלִין. דְּהָא אִיָּהוּ מְקַשֵּׁר לוֹן וְאוּמַר,
 כָּלֵם אַהוּבִים כָּלֵם קְדוּשִׁים וְכוּ'.

לְבַתָּר אַהֲבָה רַבָּה, לְסִלְקָא וּלְאֶתְקַשְׂרָא בִּימִינָא

וַיַּחֲוֶה אֱלֹהִים דְּשִׁמְעָה. ע' רַבְרָבָא, ד' רַבְרָבָא. וְסִימְנָא ע"ד.
 הַיְיָנוּ דְכְּתִיב (שְׁמוּאֵל א י"ב) ע"ד ה' בְּכֶם. אֲשֶׁתְּאָרוּ אֶתְוּוֹן
 ש"מ בְּמ' פְּתוּחָה. לְפִי שְׁמ' פְּתוּחָה מֶלֶךְ תִּתְּאָה, מ"ם
 סְתוּמָה מֶלֶךְ עֵילָאָה. אֲשֶׁתְּאָרוּ אֶתְוּוֹן ש"מ א"ח, מֵהָאִי
 סְטָרָא ש"מ, וּמֵהָאִי סְטָרָא א"ח.

אָמַר רַב הַמְנוּנָא סְבָא כָּל מָאן דְּמִיחַד דָּא בְּכָל יוֹמָא,
 חֲדוּה זְמִין לֵיהּ מְלַעֲיָלָא מֵאֶתְוּוֹן אֲלִין. ש"מ
 מֵהָאִי סְטָרָא, א"ח מֵהָאִי סְטָרָא. וּמְצָרְף אֶתְוּוֹן אֲלִין
 לְמַפְרַע שְׂרִי וּבְמִישֵׁר סִיִּים. וְסִימָן אֲשֶׁמַּח דְּכְּתִיב (תְּהִלִּים
 ק"ד) אָנֹכִי אֲשֶׁמַּח בְּה'. בְּה' מִמֶּשׁ, וְהִכִּי אֵיתָא בְּסִפְרָא
 דְּחֲנוּךְ.

תוּ, אֵית בֵּיה עִי"ן רַבְרָבָא, רְמֵז לְאֲלִין שְׁבַעִין שְׁמֵהֶן
 רְזָא דְאַבְהֶן קְדִישִׁין. יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה', אֲלִין
 אַרְבַּע בְּתֵי דְתַפִּילִין דְאַחִיד לֹון (א"ח). ד' רַבְרָבָא דָּא
 קָשֶׁר שֶׁל תַּפִּילִין דְאִיהִי אַחִידַת בְּהוּ, וְהוּא רְזָא
 לְחַפְיָמִין וְלֹא אֶתְמָסֵר לְגַלְאָה. וְתֵרִין רְצוּעִין נְפָקִין
 מִסְטָרָא דָּא וּמִסְטָרָא דָּא, רְזָא דְתֵרִין יִרְכִין דְהָאִי א"ח
 דְנִבְיָאִי קְשׁוּט אַחִידֵן בֵּיה. וְעוּד א"ח רְמֵז לְפָסוּק
 דְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) פִּתְחֵי לִי אַחוּתִי, וּלְבַתֵּר אָמַת וַיִּצִיב.
 וְאִמָּאִי וַיִּצִיב, דָּא תֵרְגוּמוֹ. אָלָא דָּא יַעֲקֹב וְדָא יוֹסֵף
 וְאַצְטְרִיךְ לְאַתְדַּבְקָא בְּתֵרוּוִיָּהוּ.

וּלְבַתֵּר צְלוֹתָא מְעוּמַד. תְּלַת קַדְמָאין דְּאִינוּן מְגֹן,
 וּמַחֲיָה, וְהָאֵל הַקְּדוּשׁ. מְגֹן, אֵית בֵּיה מ"ב
 תִּיבִין, רְזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא דְמ"ב אֲתוּון. וְאֵית
 לְאַכְלָלָא לִיה בְּלָבָא וּלְאַתְקַשְׂרָא כְּשִׁלְהוּבָא בְּגַחְלָתָא
 בְּרַחֲמִימוּ. וְדָא אִיהוּ בְּרַכְתָּא דִּימִינָא.

מַחֲיָה, אֵית בֵּיה מ"ט תִּיבִין בְּרְזָא דְחַמְשִׁין תְּרַעִין חֶסֶר
 חַד. וְאֵית שְׁמָא בְּגְבוּרָה ה', וְאִיהוּ אֲתָ"ה גְבוּר
 לְעוֹלָם אֲדַנְי. וְרְזָא דִילִיָּה אַגְל"א וּבְרְזָא אַחְרָא
 יַג"לָא. וְכוּלָּא רְזָא חַדָּא מְגְבוּרָתָא דְבְּרַכָּאן דִּיהוּדָה,
 (בראשית מ"ט) אֲ"תָה יוּדוּךְ אַחֲיָה, ג"וֹר אַרְיָה יְהוּדָה, ל"א
 יְסוּר שְׁבֹט מִיְהוּדָה, א"וֹסְרִי לְגַפְּן עִירָה. בְּדָא אֲתַעַר
 יְהוּדָה בְּגְבוּרָתָא קְדִישָׁא וְדָא אִיהִי בְּרַכְתָּא דְשְׁמָאֲלָא.
 קְדוּשָׁה אֵית בָּהּ אַרְבִּיסֶר תִּיבִין, עֶשְׂר אָמִירֹן וְד'
 אֲתוּון. וְדָא כְּלִיל לְכָל סְטָרִין וְאַחִיד מְסִיפִי
 עֲלָמָא עַד סִיפִי עֲלָמָא. תְּלַת בִּתְרָאִי לָאו אִינוּן
 בְּחוּשְׁבֹן דָּא בְּתִיבִין, וְאִינוּן רְצָה וּמוּדִים תְּרִין עַמּוּדִים
 תְּמַכִּי דְאֹרִייתָא.

שִׁים שְׁלוּם אִילָנָא דְחַיִּי דְאִיהוּ שְׁלָמָא דְבֵיתָא, שְׁלָמָא
 דְכָלָא. (ש"ז ע"ב) וּבִינֵיהוּ בְּאַמְצַעִיתָא אִינוּן בְּרַכָּאן
 דְתַקִּינוּ קַדְמָאִי וְהַכִּי אוֹקְמוּהָ.

לְבַתֵּר דְסִיִּים צְלוֹתִיהָ וְאוּדִי עַל חוּבִיָּה, נְפִילַת אַנְפִּין.

דְּהָכִי אֻקְמוּהָ דִּיעֲבִיד כָּל מָה דְּעֵבֵד מִשֶּׁה רַבִּינוּ עֲלִיו
הַשְּׁלוֹם (צְלוּתִין וְתַחֲנוּנִים) תַּחֲנוּנִין וּבְעוֹתִין וּנְפִילַת אַנְפִּין,
דְּכְתִיב (דְּבָרִים ט) וְאַתְנַפֵּל לְפָנֵי ה'. וְכִיוֹן דְּעָאֵל בְּכָל
אִינוּן דְּרַגִּין עֲלָאִין וְאַתְקִשְׁר כּוּלָּא בְּכֻלְהוּ, אִית
לְנַחְתָּא לְתַתָּא. הוּאִיל וּנְחִית לְתַתָּא, אִיצְטְרִיךְ נְפִילַת
אַנְפִּין בְּאַלְפָּא בֵּיתָא.

מַאי טַעמָא, כִּיוֹן דְּצִלִּי צְלוּתִיה וְאוּדִי עַל חוּבִיה
מְפָאן וּלְהֵלָאָה אַחְזִי גְרַמִּיה דְּמָסֵר נְפִשִׁיה
לְמַאֲרִיה בְּרַחֲמֵי דְּכְתִיב (תְּהִלִּים כ"ה) אֵלֶיךָ ה' נִפְשִׁי אֶשָּׂא.
וְנִיחָא לִיה לְהֵהוּא סְטְרָא דְּשְׂרִיא בֵּיה מוֹתָא (דְּעֵבִיד)
וְעֵבִיד לִיה נִיחָא. וְעַל דָּא בְּאַלְפָּא בֵּיתָא דָּא, לִית
בְּה, לָא וְא"ו וְלָא קו"ף וְלָא בִּי"ת, וְאִית בֵּיה פ'
בְּאַתְרִיה (ס"א בְּסוּפִיה). מַאי דְּמָסֵר טַעמָא, בְּגִין דְּנְפִילָה
דָּא דְּמָסֵר בַּר נָשׁ נְפִשִׁיה לְמוֹתָא אִיצְטְרִיךְ לְכוּוּנָא
רְעוּתִיה וּלְמַעַבְד נְחַת רוּחַ לְהֵהוּא סְטְרָא דְּשְׂרִיא בֵּיה
מוֹתָא, כְּמָה דְּעֵבִיד הַקּוּף בְּחַרְבָּה בְּהָרִים. אַחְזִי גְרַמִּיה
כְּמִית קָמִיה חִיּוֹת, בְּגִין דְּדַחִיל מְנַהוּן. וְכַד קְרִיבִין
לְגַבִּיה וְחֻשְׁבִּי לְמִיכָל וּלְקַטְלָא יְתִיה, חֲמָאן יְתִיה
דְּנְפִיל וּמִית וְחֻשְׁבִּי דְּאִיהוּ מִית וְכִדִּין תְּבִין לְאַחוּרָא.
וְעַל דָּא אֶסְתְּלְקוּ תְּלַת אַתּוּן אֵלִין, דְּלָא יְדַעִי בְּהוּ
אַלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחוּדוּי.

וְעַם כָּל דָּא בְּרַעוּתָא דְלִבָּא שְׂוִי גְרַמִּיה וּמְסָר לִיה
 נִפְשִׁיה בְּרַחֲמֵי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עֲלוּי
 כְּאִילוּ נְטִיל נְשַׁמְתִּיה מִנִּיה. בְּגִין דְּאִית חוּבִין דְּעֶבֶיד
 בַּר נֶשׁ דְּלֹא מִתְּכַפְּרָאן אֵלֹא בְּשַׁעְתָּא דְּנִפְקַת נְשַׁמְתִּיה
 מִנִּיה מִהֲאִי עֲלָמָא. הֵדָּא הוּא דְּכָתִיב (ישעיה כ"ב) אִם
 יְכוּפֵר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תָּמוּתוֹן.

וְהַשְׁתָּא דְּאֶתְחַשִּׁיךְ לִיה דְּנְטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 נְשַׁמְתִּיה וְאִיהוּ יְהִיב לִיה בְּרַעוּתָא, וְהֵיא
 שַׁעְתָּא קִיּוּמָא לְכַפְּרָה עַל כָּל חוּבוּי וְאֲשָׁלִים לְכָל
 סְטָרִין, וְלֵהֲהוּא סְטָרָא דְּאֶתְמַר דְּאֶתְמַר. וְעַל כָּל דָּא
 עוֹלָה וְאֶסְתְּלָקָא בֵּין תְּרִין דְּרוּעִין בְּחַבּוּקָא דְּרַחֲמֵי
 כְּדָקָא יְאוּת, וְאִיהִי מְקַטְרַת מוֹר וְלְבוֹנָה מְכָל אַבְקַת
 רוּכַל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָסִיר לִיה לְבַר נֶשׁ לְטַעוּם כְּלוּם,
 עַד דְּיִכּוּל מְלָפָא עֵילָאָה, וּמֵאִי אִיהוּ צְלוּתָא.
 וְצְלוּתָא דְּבַר נֶשׁ כְּגוּוּנָא דָּא, בְּקַדְמִיתָא מְזֻמִּין
 לְדִיוֹקְנִין דְּחַקִּיקִין בְּכוּרְסִיָּא עַל אֵינוֹן בְּרִיין
 דְּמִתְּפַשְׁטִי רוּחִין דְּיִלְהוֹן (ס"א יְסוּדָא) יְחוּדָא בְּהֵאִי עֲלָמָא
 מִנִּיְהוּ וְהֵינּוּ דְּכָתִיב (תהלים ק"ד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּלָם
 בְּחִכְמָה וּגּו'.

דְּאִיבְרִין דְּאֶתְחַזוֹן לְקַרְבְּנָא רוּחָא דְּיִלְהוֹן מִתְּפַשְׁטִי

עֲלֵייהוּ אַרְבַּע דְּיוֹקְנֵין וּמְזֻמָּן עַל בְּרִיַּין אֱלִינן. וְהֵינּוּ
דְקֵאמְרִינן וְהָאוֹפְנִים וְחֵיות הַקּוֹדֵשׁ וְכָל אֵינּוֹן חֵיילִין
אַחֲרָנִין דְקֵא מִתְפְּשִׁי מִנֵּיהוּ.

וּלְבַתֵּר כִּהְנָא רַבָּא קֵאמֵר חַד שְׁמָא קְדִישָׁא, הֵינּוּ
אַהֲבַת עוֹלָם אַהֲבַתְנוּ וְגו'. וְיַחֲוֵדָא רַבָּא
מִיַּחֲדֵי, דְהֵינּוּ (דְבָרִים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד.
וּלְבַתֵּר לְיוֹאֵי קָא מִתְעָרִי לְנִגּוּנָא דְהֵינּוּ (דְבָרִים י"א) וְהִיא
אִם שְׁמוּעַ תִּשְׁמְעוּ וְגו'. דָּא נִגּוּנִיא דְלְיוֹאֵי בְּגִין
לְאַתְעָרָא סְטָרָא חַד. וּלְבַתֵּר יִשְׂרָאֵל, דָּא אִמַּת וְיִצִיב,
יִשְׂרָאֵל סְבָא דְקֵימָא עַל קַרְבְּנָא. דָּא הִיא דְרַגִּין
עֲלָאִין פְּנִימָאִין וְכֹלָא קֵימָא עַל פְּתוּרָא.

אַבֵּל לִית רִשׁוּ לְחַד מִנֵּיהוּ לְאוֹשְׁטָא יְדָא וְלְמִיכָל מִן
קַרְבְּנָא עַד דְּמִלְכָּא עֵילָאָה אַכִּיל, וְהֵם שְׁלֵשׁ
רֵאשׁוֹנוֹת וְשְׁלֵשׁ אַחֲרוֹנוֹת. כִּיּוֹן דְּאִיהוּ אַכִּיל, יְהִיב
רִשׁוּ לְאַרְבַּע דְּיוֹקְנֵין וְלְכָל אֵינּוֹן סְטָרִין דְּמִתְפְּרִשָׁן
מִנֵּיהוּ לְמִיכָל.

כִּדִּין אָדָם דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּכֻלִּיל כָּל שְׂאָר, מֵאִיךְ
וְנִפְּיֵל עַל אַנְפּוּי וּמִסַּר רוּחִיהּ וְגַרְמִיהּ לְגַבֵּי אָדָם
דְּחֻקוֹק עַל אֵינּוֹן דְּיוֹקְנֵין וְלְאַתְעָרָא לִיהּ עָלִיהּ כְּדֵקָא
חֲזִי, וְהֵינּוּ אֱלִיךְ ה' נִפְּשִׁי אֶשָׂא. תִּלַּת דְּיוֹקְנֵין אַחֲרָנִין
וְכָל אֵינּוֹן דְּמִתְפְּשִׁי מִנֵּיהוּ, תְּהִלָּה לְדוּד וְהֵינּוּ יִבִיעוּ

יִרְנְנוּ יֹאמְרוּ יִדְבְּרוּ, כְּלָהוּ אֲכָלִי וְאֶתְחַנֵּן כָּל חַד וְחַד
כְּדַחֲזִי לִיָּהּ.

מִכָּאֵן וּלְהֵלֵאָה לֵימָא בַר נָשׁ עָאקוּ דְלִבִּיהּ (תהלים ב)
יַעֲנֵךְ ה' בְּיוֹם צָרָה עָאקוּ דְעוֹבְרַתָּא דִּיתְבָּא
בְּעָאקוּ וּמִתְהַפְּכֵי כְּלָהוּ סְנִיגוּרִין עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ. וְשִׁלַּשׁ
פְּסִיעוֹת שְׁעוֹשָׂה הַכּוֹנֵנָה בָּהֶם לְמַכְא"ל וְגַבְרִיא"ל
רְפָא"ל שְׁיַצֵּא מִשְׁלַשׁ מַחֲנוֹת שְׂכִינָה וְעַל דָּא כְּתִיב
(תהלים קמ"ד) אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁה'

אַלְהִיּוֹ. (פְּדִין וְגו' רס"ה א' שוּרָה י"ד) (עַד כֵּאֵן מִהַהֲשַׁמְטוֹת)

כְּדִין הֵהוּא רוּחָא קְדִישָׁא סִלְקָא לְעֵילָא, וְאַסְהִיד עָלֵיהּ
קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא, כְּדִין פְּקִיד מַלְכָּא עֲלָאָה,
לְמַכְתַּב קָמִיהּ כָּל אֵינּוֹן בְּנֵי הַיְכָלֵיהּ, כָּל אֵינּוֹן
דְּאַשְׁתְּמוּדְעֵן קָמִיהּ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (מלאכי ג) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר
זְכָרוֹן לְפָנָיו לִירְאֵי יְיָ וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. מֵאֵי וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.
כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות לה) (ס"א חֲשֵׁב הָאֶפֶוד) וְחוֹשְׁבֵי מַחְשָׁבוֹת,
אֵינּוֹן דְּעַבְדֵּינִי לְשָׁמַיָּהּ, אִוְמָנוֹתָא בְּכָלָא, אִוְמָנוֹתָא
דְּתַפְּלִין, בְּבִתְיָהוֹן בְּרַצוּעֵיהוֹן וּכְתִיבִתְהוֹן. אִוְמָנוֹתָא
דְּצִיצִית, בְּחוּטֵיהוֹן, בְּחוּטָא דְתַכְלָתָא. אִוְמָנוֹתָא דְמוֹזוֹנָה.
וְאַלִּין אֵינּוֹן חוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. וּכְתִיב (שם) וְחוֹשְׁבֵי מַחְשָׁבוֹת.
וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ, וּמְכַרִּיז
עָלֵיהּ בְּכָלְהוּ עֲלָמִין, חָמוּ מַה בְּרִיָּה עַבְדֵּית בְּעוֹלָמִי.

וּמֵאֵן דִּייעוּל קָמִיָּה לְבִי כְּנִישְׁתָּא, כַּד נָפַק מִתְרַעֲיָה, וְלֹא
 תְּפִילִין בְּרִישִׁיָּה וְצִיצִית בְּלְבוּשִׁיָּה, וְאוֹמֵר (תהלים ה)
 אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הַיְכָל קִדְשְׁךָ בִּירְאָתְךָ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אָמַר, אֵן הוּא מוֹרְאֵי, הָא סְהִיד סְהִדוּתָא דִּשְׁקָרָא.
 אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְּמֹשֶׁה, דְּהִכָּא אָמַר
 אֱלֹהֵינוּ. (נ"א אֱלֹהֵיךָ) דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֹשֶׁה בְּדַרְגָּא
 עֲלָאָה יִתִּיר אֶתְאַחַד, עַל שְׂאֵר נְבִיאֵי מְהִימְנֵי. וְאָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, אֲלִמְלָא הוּוּ יַדְעֵי בְּנֵי נְשָׂא מְלִין דְּאוֹרֵייתָא,
 לִינְדַעוֹן דְּהָא לִית שׁוּם מְלָה בְּאוֹרֵייתָא, אוּ אַת
 בְּאוֹרֵייתָא, דְּלֹא אִית בָּהּ רְזִין עֲלֵאִין וְיִקְרִין.
 תָּא חֲזִי כְּתִיב, (שמות יט) מֹשֶׁה יִדְבֵר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל.
 וְתַנִּינָן, מַאי בְּקוֹל. בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. וְשִׁפִּיר הוּא,
 בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה דִּיִּיקָא, בְּתַהוּא קוֹל דְּאִיהוּ אַחִיד בֵּיה,
 עַל כֹּל שְׂאֵר נְבִיאִין. (מתמנן מֹשֶׁה אַתְּנוֹן עַל כְּלָהוּ) וּבְגִין דְּאִיהוּ
 אֶתְאַחִיד עַל כְּלָהוּ, בְּתַהוּא קוֹל, דְּרָגָא עֲלָאָה, הָוָה אָמַר
 לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, יִי' אֱלֹהֵיךָ, אִיהוּ דְּרָגָא דְּאִקְרִי שְׁכִינְתָּא,
 דְּשִׁרְיָא בְּגוּוֹיָיְהוּ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה.
 וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תַּנִּינָן, קְלָלוֹת שְׁבַתֹּרַת כְּהֻנִּים, מֹשֶׁה
 מִפִּי הַגְּבוּרָה אֲמַרְן. וְשַׁבְּמִשְׁנֵה תוֹרָה, מֹשֶׁה מִפִּי
 עַצְמוֹ אֲמַרְן. מַאי מִפִּי עַצְמוֹ. וְכִי סִלְקָא דְּעַתְךָ דְּאִפִּילוּ
 אֶת זַעִירָא בְּאוֹרֵייתָא, מֹשֶׁה אָמַר לִיָּה מְגַרְמִיָּה.

אֶלֶּא שְׁפִיר הוּא, וְהָא אֶתְעֲרָנָא, מֵעֲצָמוּ לָא תְנִינָן, אֶלֶּא
מִפִּי עֲצָמוּ. וּמֵאֵי אֵיהוּ. הֵהוּא קוּל דְּאֵיהוּ אֶחֶיד
בֵּיהּ. וְעַל דָּא, הִלְלוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה. וְהִלְלוּ מִפִּי עֲצָמוּ. מִפִּי
הֵהוּא דְרָגָא דְאֶתְקִשֵׁר בֵּיהּ עַל שְׂאֵר נְבִיאֵי מְהִימְנֵי. וְעַל
דָּא, בְּכֹל אֶתְרֵי אֱלֹהֵיךָ, וְהִכָּא אֱלֹהֵינוּ.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה אֵית לְהוּ לְבַנֵּי נְשָׂא לְאֶסְתִּמְרָא אֹרְחֵיהוּ,
בְּגִין דִּישְׁתַּדְּלוּן בְּפִלְחָנָא דְמֵאֲרִיהוּן, וְיִזְכּוּן לְחַיֵּי
עֲלָמִין. תַּחֲוֹת כּוּרְסֵיָא דְמִלְכָּא קְדִישָׁא, אֵית מְדוּרִין
עֲלָאִין. וּבִהֵהוּא אֶתְרֵי דְכוּרְסֵיָא, מְזוּזָה אֶתְקִשֵׁר,
לְאֶשְׁתִּזְבָּא מִכַּמָּה מְאֲרֵי דִינִין, (דף רס"ה ע"ב) דְזִמְיִין לְאֶתְעֲרָא
בְּהוּ בְּבַנֵּי נְשָׂא, בְּהֵהוּא עֲלָמָא. כְּגִוּוֹנָא דָּא עֶבֶיד קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וְיִהֵב לְהוּ פְקוּדֵי אֹרְיִיתָא, בְּגִין
דִּישְׁתַּדְּלוּן בָּהּ וְיִשְׁתַּזְבּוּן בְּהֵאֵי עֲלָמָא, מִכַּמָּה מְאֲרֵי
דִינִין, מִכַּמָּה מְקַטְרְגִי, דְאֶזְדַּמְנוּן בְּהוּ בְּבַנֵּי נְשָׂא בְּכֹל
יּוֹמָא.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, הָאֵי מֵאן דְּבַעֵי דִּיסְתַּמְרֵי אֹרְחֹי, לָא
יַעֲבֵר עַל מֵיָא דְאֹשְׁדִין קָמֵי פִתְחָא. בְּגִין דְתַמָּן
שְׂרֵי חַד שִׁידָא, וְהוּא בֵּין תְּרִין דָּשִׁין דְפִתְחָא, וְאֲנָפוּי
לְקַבְלֵיהּ דְפִתְחָא, וְאֶסְתַּכֵּי כָּל מַה דְעַבְדִּין בְּבֵיתָא, וְלָא
לְבַעֵי לֵיהּ לְאֲנוּשׁ (לְאִינִישׁ) דִּישְׂדֵי מֵיָא בֵּין תְּרֵי תְרַעֵי. רַבִּי
יֶצְחָק אָמַר, מֵיִין צְלִילָן לֵית לָן בָּהּ. וְהוּא דְלָא יוֹשִׁיט לֹון

אֲרַח קִלְנָא. מַאי טַעמָא. בְּגִין דְּאִית לִיה רְשׁוּ לְנִזְקָא.
וְלֹא עוֹד אֶלָּא דִּיהֶדֶר רִישֵׁיהּ לְקַבְּלֵי בֵּיתָא, וּבְכָל מָה
דְּאִסְתַּכַּל אֶתְלַטֵּיָא.

תַּלְתַּת מָאָה וּשְׁתַּיִן וְחֲמִשׁ, כְּחוֹשְׁבֵן יְמֵי שְׁתָּא, אִית לִיה
שְׁמַשִּׁין, דִּהוּא שְׁלִיט עַלֵּיהּ, וּכְלָהוּ נְפַקִין עִם בַּר
נָשׁ, כִּד נִפְק מִתְרַעָא דְּבֵיתֵיהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל דָּא
בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִטְרָא לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאִתְקִין
שְׁמִיָּה קְדִישָׁא לְעֵילָא, דְּאִיהוּ אֹרִייתָא, וְאֹרִייתָא כְּלָא
חַד שְׁמָא קְדִישָׁא אִיהוּ, וּמֵאֵן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא,
אִשְׁתַּדַּל בְּשְׁמִיָּה.

תָּא חֲזִי, בְּעֵי בַר נָשׁ בְּפִתְחָא דְּבֵיתָא לְרִשְׁמָא שְׁמָא
קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ מְהִימְנוּתָא דְּכָלָא. דְּהָא בְּכָל אַתְר
דְּשְׁמָא קְדִישָׁא אִשְׁתַּכַּח, זִינִין בֵּישִׁין לָא מִשְׁתַּכַּחֵי תַמָּן,
וְלֹא יְכַלִּין לְקַטְרְגָא לִיה לְבַר נָשׁ, כְּמָה דְּכַתִּיב, (תהלים צא)
לֹא תֹאנֶנָּה אֵלֶיךָ רָעָה וְגו'.

(מְזוּזָא אֶקְרִי). אַתְר דְּפִתְחָא דְּבֵיתָא שְׂרִיא, כְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא,
אַתְר דְּפִתְחָא דְּבֵיתָא עֲלָאָה שְׂרִיא, מְזוּזָא אֶקְרִי.
דְּהוּא תְּקוּנָא דְּבֵיתָא, וּפִתְחָא דְּבֵיתָא. מְהֵיָא מְזוּזָה
עֲרַקִין מְאִרֵי גִימוּסִין, מְאִרֵי דְּדִינִין קַמִּיָּה לָא מִשְׁתַּכַּחִין.
וְקַבְּל דָּא לְתַתָּא, כִּד בַּר נָשׁ אִתְקִין מְזוּזָה לְפִתְחָא
דְּבֵיתָא, וְהָאִי שְׁמָא קְדִישָׁא רְשִׁים בְּאִתּוּי, הָאִי בַר נָשׁ

אֲתַעֲטֹר בְּעֵטְרוֹי דְּמֵאֲרִיָּה, וְלֹא קָרְבִין לְפִתְחָא דְּבֵיתִיה
זַיְנִין בִּישִׁין, וְלֹא מִשְׁתַּכְּחֵי תַמָּן.

רַבִּי אַבָּא הָוָה אֲתֵי מִלְמַחְמֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, פָּגַע בֵּיהּ רַבִּי
יִצְחָק, אָמַר לֵיהּ מֵאֵן אֲתֵי, מֵאֲרִיָּה דְּנַהוֹרָא, גָּבַר
דְּאֵתְדַבֵּק בְּנוֹרָא דְּאֶכְלָא כָּל יוֹמָא, הָא נַהוֹרָא עֲמִיה
שָׂרִי. אָמַר לֵיהּ, תַּנִּינֵן דְּחַיּוּבָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, לְקַבְּלָא
אִפִּי שְׂכִינְתָא, בְּכָל רִישׁ יְרַחֵי וְשַׁבְּתֵי. וּמֵאֵן אִיהוּ. רַבִּיהּ.
כָּל שְׁפָן בּוֹצִינָא עֲלָאָה קִדִּישָׁא, דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא בְּעָאן
לְקַבְּלָא אֲנַפּוּי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֶהְדְּרֵנָא עִמָּךְ, וְאֶקְבֵּל
אֲנַפִּי שְׂכִינְתָא, וְאֶטַעֵם מֵאִינוּן מְלִין עֲלָאִין, דְּאֶטַעֲמַת
קַמִּיהּ.

פִּתְחָא רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (תהלים קכג) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ
נִשְׁאַתִּי אֶת עֵינַי הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם. שִׁיר דָּא, לָא
כְּתִיב מֵאֵן אָמְרוּ. אֶלָּא בְּכָל אֲתַר דְּאִיהוּ סְתִים, רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ אָמְרוּ עָלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא. הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם,
הַיּוֹשֵׁב מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי הַיּוֹשְׁבֵי.

אֶלָּא אוֹקִימְנָא, מֵאֵן דְּבַעֵי לְצַלָּאָה צְלוּתִיה קַמִּי מְלָכָא
קִדִּישָׁא, בָּעֵי לְמַבְעֵי מַעֲמִיקְתָא דְּכָלָא, לְאַרְקָא
בְּרַכָּאן לְתַתָּא, כְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ יי'. וְהֵאֵי יו"ד יִתִּיר, עֲמִיקְתָא דְּכָלָא
הִיא, וּבֵהֵאֵי בָּעֵי לְמַבְעֵי בְּעוּתִיהּ, לְאַרְקָא בְּרַכָּאן לְהֵוּא

אֶתֶר דְּאֶקְרֵי שָׁמַיִם, לְאַתְזָנָא מִנִּיהּ כְּלָא, וְעַל דָּא
הַיּוֹשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם, בַּשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ, דְּכַד אֵינּוּן בְּרַכָּאן נְגִידוּ
וְאַתְמִשְׁכוּ מֵהֵהוּא אֶתֶר עוֹמְקָא דְכְּלָא, וְאַתִּישְׁבוּן בְּאַתֶּר
דְּאֶקְרֵי שָׁמַיִם, כְּדִין בְּרַכָּאן מִשְׁתַּכְּחֵי בְּעֵלְאֵי וְתַתְּאֵי.

כְּעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם, מֵאֵי כְּעֵינֵי עֲבָדִים. אֲלִין
אֵינּוּן שְׂאָר רַבְרַבֵי עַמִּין, דְּלֹא אַתְזָנוּ אֶלְא
מִשְׁיֹרָא (מִשְׁיֹרֵי) (ס"א גּוּפָא) נוֹפָא דְאֵילָנָא, דִּישְׁרָאֵל מִתְדַבְּקֵי
בֵּיהּ. וְכַד יִשְׂרָאֵל נְטָלִין בְּרַכָּאן מֵהֵהוּא אֶתֶר, כְּלָהוּ
מִתְבָּרְכוּן מִיִּשְׂרָאֵל.

כְּעֵינֵי שְׁפָחָה אֶל יַד גְּבִירְתָּהּ, דָּא הִיא שְׁפָחָה
דְּאוּקִימָנָא, דְּקָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֵילָא
דִּילָהּ בְּמִצְרַיִם, דְּהָא לֵית חֵילָא דִּידָהּ, אֶלְא כַּד אַתְנַגִּיד
מִתְמַצִּית דְּהָאֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאַרְץ יִשְׂרָאֵל (דף רס"ו ע"א)
גְּבִירְתָּהּ אֶקְרֵי. וְעַל הָאֵי כְּתִיב, (מִשְׁלִי ל) תַּחַת שְׁלֹשׁ רַגְזָה
אֶרֶץ. מֵאֵן אֶרֶץ. דָּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאַתְמַר. תַּחַת
עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ, אֲלִין אֵינּוּן עֲבָדִים דְּקֶאֱמָרֵן. כַּד אַתְיְהִיב
שְׁלֹשׁנוֹתָא לְחַד מִנֵּיהוּ. וְדָא הוּא דְכְּתִיב, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים. שְׁפָחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ (ס"א
מֵאֵי הִיא) דָּא הִיא שְׁפָחָה דְּקֶאֱמָרֵן.

תָּא חֲזִי, מִסְטָרָא דְּהָאֵי שְׁפָחָה, נְפָקֵי כְּמָה גְּרַדִּינֵי
טְהִירִין, מִקְטָרְגִין לְקַבְּלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְלְקַטְרָגָא

לֹון. וְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבִיד לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל נְטִירוֹ,
כְּאֵבָא דְבַעֲי לְנִטְרָא לְבְרִיה מִן כְּלָא. אֲמַר קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ
הוּא לְיִשְׂרָאֵל, כִּמְה מְקַטְרְגִין זְמִינִין לְקַבְלֵיכוֹ, אֲשֶׁתְּדִלוֹ
בְּפוֹלְחָנִי, וְאֵנָּא אֵהָא נְטִיר לְכוּ לְבַר. וְאַתּוֹן תְּהוּוֹן זְמִינִין
בְּבִתִּיכוֹן מְלָגוֹ, וְנִימִי בְּעַרְסִיכוֹן, וְאֵנָּא אֵהָא נְטִיר לְכוּ
לְבַר, וְסוּחְרְנִי עַרְסִיכוֹ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאֵינּוֹן זִינִין בִּישִׁין קְרִיבִין לְפִתְחָא
דְּבַר נֶשׁ זְקַפְן רִישָׁא, וּמְסַתְּפִלָּן בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא
דְּאֶתְחַזִּי לְבַר, דְּאֵיהוּ שְׂדֵי, דְּמִתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹי, שְׁמָא דָּא
שְׁלִיט עַל כְּלָהוּ, מְנִיה דְּחֵלִין וְעַרְקִין, וְלֹא קְרִבִין לְפִתְחָא
דְּבַר נֶשׁ.

אֲמַר לִיה רַבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי, יִרְשׁוּם בַּר נֶשׁ שְׁמָא דָּא
בְּפִתְחָא דְּבִיתָא, וְלֹא יִתִּיר, אֲמַאי כָּל פְּרֻשָׁתָא.
אֲמַר לִיה שְׁפִיר הוּא, דְּהָא שְׁמָא דָּא לֹא אֶתְעַטֵּר, אֶלָּא
בְּאֵינּוֹן אֶתּוּוֹן כְּלָהוּ, רְשִׁימִין בְּרִשִׁימָא דְּמִלְכָּא, וְכַד
אֶכְתָּב כָּל פְּרֻשָׁתָא, כְּדִין שְׁמָא דָּא מִתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹי
וְנִפִּיק מִלְכָּא בְּכָל חִילוֹי, כְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּרִשִׁימָא
דְּמִלְכָּא, כְּדִין דְּחֵלִין מְנִיה, וְעַרְקִין מְקַמִּיה.

תָּא חֲזִי, וְהִיא שְׁמָא קְדִישָׁא, מִתְתָּא לְעֵילָא. וְעַל דָּא,
שְׂדֵי אֶתְרִשִׁים מִלְבַּר, לְקַבְלֵי שְׁמָא דָּא. וְהִיא
מְלָגוֹ, שְׂדִי מִלְבַּר. לְמַהוּי נְטִיר בַּר נֶשׁ מְכָל סְטְרִין

מִלְגָּאוֹ וּמִלְבָּר. אָמַר רַבִּי אֲבָא, כַּמָּה חַיִּילִין קַדִּישִׁין
זְמִינִין בְּהֵיא שַׁעְתָּא דְאַנַּח בַּר נָשׁ מְזוּזָה לְתַרְעִיָּה, כְּלָהוּ
מִכְרֹזֵי וְאַמְרֵי (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ וְגוֹ'.

זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, כְּדִין אֲשֶׁתְּמוּדְעָן יִשְׂרָאֵל
דְּאִינוּן בְּנֵי מִלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּהָא כְּלָהוּ אֶתְרִשִׁימוּ
מִנִּיה. אֶתְרִשִׁימוּ בְּגוּפֵייהוּ, בְּרִשִׁמָּא קַדִּישָׁא. אֶתְרִשִׁימוּ
בְּלְבוּשֵׁייהוּ, בְּעֵטוּפֵייהוּ דְּמִצּוּתָה. אֶתְרִשִׁימוּ בְּרִישֵׁייהוּ,
בְּבֵתֵי דְתַפִּילֵי, בְּשִׁמָּא דְמֵאֲרִיהוֹן. אֶתְרִשִׁימוּ בִּידֵייהוּ,
בְּרִצּוּעֵי דְקְדוּשָׁא. אֶתְרִשִׁימוּ בְּמִסָּאנֵייהוּ, בְּמִסָּאנָא
דְּמִצּוּתָה. אֶתְרִשִׁימוּ לְבַר, בְּזַרְעָה בְּחֻצְדָּא. אֶתְרִשִׁימוּ
בְּבֵתִיהוֹן, בְּמְזוּזָה דְּפִתְחָא. בְּכָלֵא רִשִׁמִּין דְּאִינוּן בְּנֵי
מִלְכָּא עֲלָאָה, זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן.

עַד דְּהוּוּ אֲזֵלִי, אָמַר רַבִּי אֲבָא, מַאי דְכָתִיב, (ירמיה ב) אוֹתִי
עֲזָבוּ מִקּוֹר מַיִם חַיִּים לְחֻצוֹב לָהֶם בְּאֲרוֹת וְגוֹ'. אוֹתִי
עֲזָבוּ, דָּא הוּא מֵאן דְּמִשְׁקַר בְּאֵת רִשִׁמָּא קַדִּישָׁא. וּבְמָה
מִשְׁקַר בִּיה. דְּעֵייל לִיה בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, כַּמָּה דָּאֵת אָמַר
(מלאכי ב) וּבַעַל בֵּת אֵל נִכְר, דְּאַקְרִי (ירמיה ב) בּוֹרוֹת נְשַׁבְּרִים.
דְּהָא עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמְזוּלוֹת אֶקְרוּ בּוֹרוֹת
נְשַׁבְּרִים.

וּדְיִשְׂרָאֵל, אֶקְרִי בְּאֵר מִקּוֹר מַיִם חַיִּים, דָּא רִשׁוּתָא
קַדִּישָׁא, מְהִימְנוּתָא קַדִּישָׁא. וְאַקְרִי בְּאֵר

מְבוּעֵי דְמִיּוֹן צְלִילוֹן, נִפְקִין וְנוֹזְלִין מִנֶּה, כְּמָה דְאֵת דְאָמַר
 (שיר השירים ד) וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. (משלי ה) וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֶרֶץ.
 וְכֹתִיב (שיר השירים ד) מֵעֵין גַּנִּים בְּאֶר מַיִם חַיִּים. סֹטְרָא
 אַחֲרָא אֶקְרִי בּוֹרוֹת נְשָׁבְרִים. אֲשֶׁר לֹא יִכִּילוּ הַמַּיִם. (ס"א

מהו, אלא נהוא וכו').

תָּא חֲזִי, נִהְרָא דְנִגִּיד וְנִפִּיק, אֲשֶׁקִי לְכָל גִּינְתָא, (ס"א ור"י
 לְכָל גִּינְתָא) וְרוּי לְכָל אֲתַר וְאֲתַר, כְּמָה דְאוּקִימְנָא, עַד
 דְמַלִּי (נ"א דמטי) לְהֵהוּא אֲתַר בְּגִנְתָא, דְאֶקְרִי בְּאֶר מַיִם
 חַיִּים. וּמִתְמַן אֲתַזְנוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין, (נ"א עלמין תתאין) כְּמָה
 דְאֵת אָמַר (בראשית ב) וּמִשֶׁם יִפְרֹד.

וְכָל אֵינּוֹן סֹטְרִין דְסֹטְר שְׁמַאלָא, לֹא מִשְׁתַּקְּיִין מִהֵהוּא
 נְבִיעֵו דְמִיּוֹן נְבִיעֵין, בְּגִין דְאֵינּוֹן מִסֹּטְרָא דְשָׂאָר
 עֲמִין, וְאֶקְרוּ בּוֹרוֹת נְשָׁבְרִים. וּמֵאֵן דְמִשְׁקַר בְּשָׂמָא (נ"א
 בְּרִשִׁמָא) קְדִישָׁא בְּהֵהוּא סֹטְרָא, אֲתַדְבַּק בְּבוֹרוֹת נְשָׁבְרִים
 אֲשֶׁר לֹא יִכִּילוּ הַמַּיִם, וְלֹא עֵיילִי לְתַמְּן. וְהֵהוּא דְזָכִי
 לְנִטְרָא לִיה, זָכִי לְאֵת שְׁקִיָּא מִהֵהוּא נְבִיעֵו דְנַחְלָא (בעלמא
 דין) בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, וְזָכִי דְאֵת מַלְיָי הֵהוּא בְּאֶר עֲלָאָה,
 לְנִגְדָא בְּרַכָּאן לְעֵילָא וְתַתָּא. וְזָפָאָה אִיהוּ בְּעֵלְמָא דִין,
 וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי, עַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נח) וְהֵייתָ כְּגֵן רוּחַ
 וְכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימִיו.

וְרִי לְמֵאֵן דְמִשְׁקַר בְּרִשִׁמָא קְדִישָׁא, דְהֵא מִשְׁקַר (דף 91 ע"ב)

בְּשֵׁמָא עֲלָאָהּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְגָרִים לְהָאֵי בְּאֵר דְּלֵא
 אֲתַבְּרָכָא, וְקָרִינֵן עָלֶיהָ (דברים כב) כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל
 בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל דִּי יִקָּא. וְאוֹקְמִיה רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בְּאַתְרֵיהּ, מֵאֵן דְּשׁוּי תְּסַקּוּפֵי מְלִין עַל אֲנַתְתִּיה
 קְדַמִּיתָא, וְאַפִּיק עֲלָהּ שׁוּם בִּישׁ, כְּמָה דְּאַפִּיק לְעֵילָא,
 דְּכַתִּיב כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל סֵתָם.
 וְאַזְלָא הָא, כִּי הָא דְּאִמַר רַבִּי חֲזִיָא אִמַר רַבִּי יוֹסֵי,
 בְּתוּלָה יִרְתָּא שְׁבַע בְּרָכוֹת, דְּאַתְּבְּרָכָא בְּשַׁבַּע,
 בְּגִין דְּבְתוּלַת יִשְׂרָאֵל יִרְתָּא שְׁבַע בְּרָכּוֹן, וְעַל דָּא אֲתַקְרִי
 בַּת שְׁבַע.

וְאַנְתְּתָא אַחְרָא, מֵאֵן בְּרָכָאֵן דִּילָהּ. בְּרָכְתָּא דְּבַעַז וְרוֹת,
 כְּמָה דְּאֵת אִמַר, (רות ד) וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר
 בְּשַׁעַר וְהַיְקָנִים עֵדִים יִתֵּן יְיָ אֶת וְגו', הַיְדָאֵי בְּתוּלָה בּוֹ'
 אֲתַבְּרָכָא, וְלֹא אֲתַתָּא אַחְרָא בְּרוּזָא דָּא. כִּיּוֹן דְּמָטוּ בְּחַקְל
 חַד, חָמוּ אֵילָנִין, יִתְבוּ תְּחוּתֵיהוּ. אִמַר רַבִּי אַבָּא, הָא
 צַחוּתָא דְּמַלְי דְּאוּרִייתָא. נְתִיב.

פְּתַח וְאִמַר, (ישעיה כז) וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל
 וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאַרְץ אֲשׁוּר וְהַנְּדָחִים בְּאַרְץ
 מִצְרַיִם וְגו'. וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא, מֵאֵן בַּיּוֹם הַהוּא. אֲלֵא
 הַהוּא יוֹמָא דְּאַתְיַדַע לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְּאֵת אִמַר
 (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדַע לֵיָי. תּוּ, בַּיּוֹם הַהוּא,

כִּמָּה דַּאתְ אָמַר (יחזקאל לח) בְּיוֹם בֵּא גּוֹג עַל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל.
 יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל. מַה לָּן בִּיה, אִי הוּא רַב אוֹ זְעִיר.
 אֲלֵא הֵהוּא שׁוֹפָר עֲלָא, דְּבִיה נִפְקִין עֲבָדִין
 לְחִירוֹ תְּדִיר, וְהֵאִי אִיהוּ יוֹבְלָא, דְּיוֹבְלָא עֲלָא וְרַבְרַבָּא
 הוּא. וְכַד הֵאִי אֲתַעַר, כָּל חִירוֹ דְּעֲלָמִין מִתְעַרִּין בִּיה,
 וְהֵהוּא אֲקָרִי שׁוֹפָר גְּדוֹל.

וּבְאוּ הָאוֹבְדִים בְּאַרְץ אֲשׁוּר. הָאוֹבְדִים מִבְּעֵי לִיה, אוֹ
 הַנְּאֹבְדִים, מֵאִי הָאוֹבְדִים. הָאוֹבְדִים מִמָּשׁ, בְּגִין
 דְּאִינוּן בְּאַרְעָא אַחְרָא, וּמֵאֵן דְּשָׂאֲרִי בְּאַרְעָא אַחְרָא,
 יִנִּיק מִרְשׁוּתָא אַחְרָא וְכֹאֲלוּ לָא שְׂרִיא בְּמַהִימְנוּתָא, בְּגִין
 כִּף אוֹבְדִים אֲקָרוּן. אוֹבְדִים אִינוּן בְּכָל סְטָרִין, דְּכַד
 יִשְׂרָאֵל שְׂרִיין בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, זְכָאִין, זְכָאִין תְּדִיר
 בְּכֹלָא, זְכָאִין לְעִילָא וְתַתָּא.

השלמה מזהה שמטות (מחלק א' סימן כ"ב)

וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח אֲמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבְּעֵשׂוֹר לַחֲדָשׁ
 סְבוּ דַחְלָא דְּמִצְרַיִם וְתַפְסוּן לִיה וְיִהֵא אֲסוּר
 וְתַפִּיס תְּלַתָּא יוֹמִין וּבִיוֹמָא רַבִּיעָאָה אֲפִיקוּ לִיה לְדִינָא
 וְאַתְכַּנְּשׁוּ עָלִיה לְקַטְלִיה, וְיַחֲמוּן לִיה מִצְרָאִי הֵיךְ אַתּוּן
 עֲבָדִין בִּיה דִּינָא. וְדָא קְשִׁיא לְהוּ מִכָּל מַכְתָּשִׁין דְּעַבְד
 לוּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִינוּן דִּינִין דְּעַבְדוּ בְּדַחְלִיהוּן.
 לְבַתַּר דְּיִינִין לִיה בְּנוֹרָא בְּגִין דְּכַתִּיב (דְּבָרִים ז') פְּסִילִי

אֲלֵהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ. אָמַר קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות י"ב)
 אֶל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא, דְּלֹא יִימְרוּן בְּתִיאֹבְתָא דְדַחְלָא
 אֶכְלִין לֵיהּ, אֶלֹא אֲתִקִּינוּ לֵיהּ צְלִי וְלֹא מִבוּשָׁל דְּאִילוּ
 מִבוּשָׁל יֵהּא טָמִיר וְלֹא יַחְמוּן לֵיהּ, אֶלֹא תִקִּינוּ לֵיהּ
 מוֹקְדָא בְּנוֹרָא דְרִיחִיהּ נוֹדְףָ. וְתוּ רִישִׁיהּ עָלֵיהּ, דְּלֹא
 יִימְרוּן דְחִיָּה אוּ דְמִלָּה אַחְרָא הִיא. וְתוּ עֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ
 בּוּ, אֶלֹא דִיחְמוּן גְּרַמוּי רַמָּאן בְּשׁוֹקָא וְלֹא יִכְלִין לְשׁוֹבָא
 לֵיהּ וְעַל דָּא כְּתִיב (במדבר ל"ג) וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יְיָ שְׁפָטִים.
 הֵהוּא קְדַמָּא דְאִשְׁתַּכַּח בְּבִי כְּנִישְׁתָּא וְאַרְיָךְ בְּבִי
 כְּנִישְׁתָּא זַפָּא חוֹלְקִיהּ דְּאִיהוּ קִימָא בְּדַרְגָּא
 דְּצַדִּיק בְּהַדִּי שְׁכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ רִזָּא (משלי ח') וּמִשְׁחָרִי
 יִמְצְאוּנִי, דָּא סָלִיק בְּסָלִיקוּ עֲלָאָה. וְאִי תִימָא הָא תְּנִינָן
 בְּשַׁעְתָּא דְּאִתִּי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְבִי כְּנִישְׁתָּא וְלֹא
 אֲשַׁכַּח תַּמָּן עֲשָׂרָה מִיד כּוּעֵס. לְמַלְכָּא דְּשַׁלַּח לְכָל מַלְכֵי
 מְדִינְתָּא דִּישְׁתַּכְחוּן עֲמִיהּ בְּיוֹם פְּלֹן בְּדוּף פְּלֹן.
 עַד דְּהוּוּ מְזַמְנִי גְרַמִּיְהוּ אִינוּן בְּנֵי מִתָּא אַקְדִּים חַד
 וְאַתָּא לְהֵהוּא אַתְרַ בֵּין כַּךְ וּבֵין כַּךְ אַתָּא מַלְכָּא אֲשַׁכַּח
 לְהֵהוּא בְּרַ נֶשׁ דְּאַקְדִּים תַּמָּן. אָמַר לֵיהּ בְּנֵי מִתָּא פְּלוּנִית
 אֵן אִינוּן. אָמַר לֵיהּ, מָאֲרִי, אֲנָא אַקְדִּימָנָא מְנִיְהוּ וְהָא
 אִינוּן אֲתֵיין אַבְתְּרָאי לְפַקוּדָא דְּמַלְכָּא. כְּדִין טַב בְּעִינֵי
 מַלְכָּא וְיִתִּיב תַּמָּן בְּהַדִּיהּ וּמִשְׁתַּעֵי עֲמִיהּ וְאַתְעַבִּיד רַחֲמָא

דְּמִלְכָּא. בֵּין כַּף אָתוּ כָּל עַמָּא וְאַתְפִּיִּים עַמִּיִּהוּ.
 אֲבָל אִי בְנֵי מִתָּא לֹא אֲתִיִּין וְחַד לֹא אֲקָדִים וְאַשְׁתָּעִי
 קָמִי מִלְכָּא לְאַחֲזָאָה (לְאַתְחַזְזָאָה) בְּגִינְהוֹן. מִיַּד כַּעַס
 מִלְכָּא. מָה כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה ב') מִדּוּעַ בָּאתִי וְאִין אִישׁ. וּמֵאֵן
 דְּאַשְׁתָּעִי בְּבִי כְּנִישְׁתָּא וְוִי לִיָּה דְּאַחֲזִי פְּרוּדָא. וְוִי לִיָּה
 דְּגָרַע מְהִימְנוּתָא, וְוִי לִיָּה דְּלִית לִיָּה חוּלְקָא בְּאַלְהָא
 דְּיִשְׂרָאֵל דְּאַחֲזִי דְּלִית לִיָּה אֲלֵהָא. וְלֹא אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן,
 וְאַנְהִיג קָלְנָא בְּתַקִּיפָא עֲלָאָה. כָּל גּוֹוִינִין טְבִין בְּחֻלְמָא
 בְּרַ מְתַכְלָא בְּגִין דְּאִיְהוּ כּוֹרְסִיָּא לְמִידָן דִּינִין דְּנִשְׁמָתִין
 וְהָא דְּרָגָא חֲדָא אִיְהוּ. אֲלֹא בְּשַׁעְתָּא דְּקִיָּיִמִי בְּדִינֵי נַפְשָׁא
 כְּדִין אִיְהוּ גּוֹוִן תְּכִלָּא וְהָא אוּקִימְנָא.

וּבְשַׁעְתָּא דְּחָמִי בְּרַ נֶשׁ לְהָאִי גּוֹוִן אֲדַכְּרַ בְּרַ נֶשׁ לְמַעַבְד
 פְּקוּדָא דְּמֵאֲרִיָּה כְּגוֹוִנָא דְּנַחֲשׁ דְּהוּוּ חֲמָאן
 לִיָּה וְהוּוּ דְּחִלִּי מְקַמִּיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמְנַטְרִין
 גְּרַמִּיָּהוּ, וּבִהְהוּא דְּחִילוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סִלְקָא
 עָלֵיָּהוּ מִיָּא וְאַתְכַּסִּיִּין. מָאֵן גְּרַם לֹוֵן, הֵהוּא נַחֲשׁ, הֵהוּא
 רְצוּעָה דְּמִסְתַּכְּלָאן בִּיָּה אוּף הֵכִי תְּכִלַּת וּרְאִיתֶם אוּתוּ
 וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצּוֹת יְיָ מֵהֵהוּא דְּחִילוֹ דִּילִיָּה: (עַד כֵּאֵן

מֵהַחֲשֵׁמֶטוֹת)

דְּבַר אַחַר וּבָאוּ הָאוּבְדִים, מֵאֵן אֵינּוֹן. אֲלִין צְדִיק וּכְנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל. דְּאַקְרוּן אוּבְדִים. מְנַלְן. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,

דְּכַתִּיב, (ירמיה ט) עַל מַה אֲבִדָה הָאָרֶץ, אֲבִוּדָה אוֹ נֶאֱבַדְתָּ
 לָא כְּתִיב, אֵלֹא אֲבִדָה הָאָרֶץ, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. צְדִיק,
 דְּכַתִּיב, (ישעיה נז) הַצְּדִיק אֲבַד, אֲבִוּד אוֹ נֶאֱבַד לָא כְּתִיב,
 אֵלֹא אֲבַד, וְהָא אֻקְמוּהָ.

וְאִי תִימָא, וּבָאוּ, מֵאֵן אֲתֵר אֲתִינן אֲלֵינן אוּבְדִים. אֵלֹא,
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא. צְדִיק, כְּמָה דְּאֻקְמוּהָ,
 דְּכַתִּיב (תהלים קכו) בְּשׁוּב יְיָ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן, בְּגִין דְּיִיתוּב
 לְאַתְרֵיהָ, וְיִיתִי לְאַתְחַבְּרָא בְּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא,
 וּבָאוּ הָאוּבְדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר. וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לַיְיָ בְּהַר הַקֹּדֶשׁ
 בִּירוּשָׁלַיִם, מֵאִי קָא מִיִּירִי. אֵלֹא מְלָה דָּא דְּהִנְדָּחִים
 בְּאָרֶץ מִצְרַיִם, כְּבִיכּוּל, יִשְׂרָאֵל לָא יִפְקוּן מִן גְּלוּתָא,
 אֵלֹא בְּשִׁכְיַנְתָּא, כְּמָה דְּאֻקְמוּהָ, וְאִינוּן גְּדָחִים הַשְׁתַּחֲוּוּ
 לַיְיָ.

תּוֹ אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב, (תהלים קכא) יְיָ יִשְׁמֹר צֵאתְךָ
 וּבּוֹאֲךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. יִשְׁמֹר צֵאתְךָ תִּינַח. אֵלֹא
 וּבּוֹאֲךָ, מֵאִי קָא מִיִּירִי, דְּהָא מֵאֵן דְּעָאֵל לְבֵיתֵיהָ לָא
 מְסַתְּפִי. אֵלֹא הָאִי בַר נָשׁ דְּשׁוּי רְשִׁימָא קְדִישָׁא לְבֵיתֵיהָ,
 בְּמַלְיָן דְּשִׁמָּא עֲלָאָה, הָאִי אֲתַנְטִיר מְכֻלָּא. כִּד נְפִיק
 הֵוּא דְּמְדוּרֵיהָ לְתַרְעָא דְּבֵיתֵיהָ, זְקִיף וְחָמִי רְשִׁימָא
 קְדִישָׁא, וְעֵינָן (ס"א נְעִיץ) בְּפִתְחֵיהָ. כִּד נְפִיק בַר נָשׁ, הוּא
 אוּזִיף לֵיהָ, וְנְטִיר לֵיהָ. כִּד עֵייל לְבֵיתֵיהָ, הוּא אַכְרִיז

קַמִּיָּה, אֲזַדְדֶּהְרוּ בִּיקְרָא דְדִיוֹקְנָא דְמִלְכָּא קְדִישָׁא. וְכֹל
דָּא, בְּגִין הֵהוּא רְשִׁימָא דְשִׁמְא קְדִישָׁא, דְאֶתְרִשִׁים
בְּתַרְעִיָּה.

וְלֹאוּ דֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ דְאֶתְנַטֵּר בְּבֵיתִיה, אֶלָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא נְטִיר לִיָּה פֶד עֵייל, וְכֹד נְפִיק. דְכְתִיב,
יִי יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבּוֹאְךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. זַכָּאִין אִינוּן
יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאֶתִּי.

תָּא חֲזִי, הַאי רוּחָא בִּישָׁא דְשָׂאֲרִי (דף רס"ז ע"א) בֵּין תַּרְעִי. וּוִי
לִיָּה לְבַר נֶשׁ, דְלֹא יַדַּע לְאֲזַדְדֶּהְרָא מְנִיָּה, וְלֹא רְשִׁים
לְפִתְחָא דְבֵיתִיה שְׁמָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, דִּישְׁתַּכַּח עֲמִיָּה.
דְהָא אִית לִיָּה תְלַת מְאָה וּשְׁתֵּין וְחֲמִשׁ שְׁמָשִׁין בִּישִׁין
מְקַטְרָגִין, כָּל חַד מְשַׁמֵּשׁ יוּמִיָּה, וְכֹלְהוּ מְשַׁתְּפְּחִי עֲמִיָּה
כָּל יוּמֵי שְׁתָּא, וּמְקַטְרָגִי בֵּיה לְעִילָא וְתָתָא. וְכֹלְהוּ
מְשַׁתְּפְּחִי בֵּיה בִּימָמָא וּבְלֵילֵיא. בִּימָמָא, לְקַטְרָגָא לִיָּה.
בְּלֵילֵיא, לְצַעֲרָא לִיָּה בְּחַלְמִיָּה.

כֹּד נְפִיק לְקַטְרָגָא לִיָּה, כֹּד עָאל, שְׁוּוּין יַדִּיָּהוּ עָלִיָּה
דְכְתִפִּיָּה, וְאֶמְרִין לִיָּה, וּוִי לִיָּה לְפִלְנֵיא דְנַפְק
מְרֻשׁוּתָא דְמָאֲרִיָּה. וּוִי לִיָּה לְפִלְנֵיא בְּהַאי עֲלָמָא,
וּבְעֲלָמָא דְאֶתִּי. בְּגִין כֶּף בְּעָאן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, לְמַהוּי
רְשִׁימִין בְּכֹלָא, לְמַהוּי רְשִׁימִין בְּרְשִׁימָא דְמָאֲרִיָּהוּן,
לְאֲזַדְדְּעוּעָא מְנִיָּהוּ כָּל סְטְרִין זִינִין בִּישִׁין, לְמַהוּי נְטִירִין

בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי. זַכָּאִין חוּלְקִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל,
עֲלֵיָּיהוּ כְּתִיב (ישעיה ס) וְעִמָּךְ כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ
אָרְץ וְגו'.

(דברים ו') וְאֶהְבֶּתְ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (ישעיה נב)
וְעַתָּה מַה לִּי פֶה נְאֻם יְיָ כִּי לָקַח עִמִּי חֲנָם וְגו'. תָּא
חֲזִי, רַחֲמֵינֵיהוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִישְׂרָאֵל אַף עַל גַּב
דְּחוּבֵיָּיהוּ גְרָמוּ לְאַסְתְּלָקָא מִבִּינֵיָּיהוּ, וְאִתְבְּדְרוּ בֵּינֵי
עַמְמֵיָא, הוּא תַבַּע עֲלִבּוֹנָא דְלֵהוּן.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דִישְׂרָאֵל שָׂרָאן בְּאַרְעֵהוּן, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתְּעֵשְׁע בְּגִנְתֵּיהָ, וְקָרִיב לְגַבֵּיָּיהוּ
דִישְׂרָאֵל, וְשָׁמַע קְלִיָּהוּן, וְאִשְׁתַּבַּח בְּהוּ.

כִּיּוֹן דְּגְרָמוּ חוּבֵיָּיהוּ, וְאַתְגְּלִי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא קְדִישָׁא,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא עָאֵל בְּגִנְתֵּיהָ, וְלָא
מְשַׁתְּעֵשְׁע בֵּיהָ. וְלָא עוֹד, אֵלָא דְאִיָּהוּ צְוּוּחַ וְאָמַר, וְעַתָּה
מַה לִּי פֶה נְאֻם יְיָ, וְכְתִיב הֵתָם (תהלים קלב) פֶּה אֵשֶׁב כִּי
אֹוִיתִיהָ. כִּי לָקַח עִמִּי חֲנָם, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ישעיה נב) חֲנָם
נִמְכַרְתָּם.

וּמַה־הוּא יוֹמָא דְאַתְגְּלִיָּאוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵהוּן, לָא
אִשְׁתַּכַּח חֲדוּוֹתָא קָמִיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה ג) אֲלִבִּישׁ שָׁמַיִם קְדָרוֹת וְשִׁק
אֲשִׁים כְּסוּתָם. וְכָל דָּא, בְּגִין רַחֲמֵינֵיהוּ דְלֵהוּן, דְּרַחֲמִים

לֹזֶן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי
 אֶתְכֶם אָמַר יי'. (ועל דא) וְאֶהְבֵּת אֶת יי' אֱלֹהֵיךָ. וְאֶהְבֵּת:
 דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְאַתְקֻשְׂרָא בִּיהַ בְּרַחֲמֵימוֹתָא עֲלָאָה, דְּכָל
 פּוֹלְחָנָא דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְמַפְלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דִּיפְלַח בְּרַחֲמֵימוֹ. דְּלִית לָךְ פּוֹלְחָנָא, כְּמוֹ רַחֲמֵימוֹתָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי אַבָּא אָמַר, הָנִי מְלִי כְּלָלָא
 דְּאוֹרֵייתָא אֵינּוֹן, בְּגִין דְּעֶשֶׂר אֲמִירֵן דְּאוֹרֵייתָא, הֲכָא
 אֶתְכֻלִּילוּ, וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

תָּא חֲזִי, לִית לָךְ מְלָה בְּחַבִּיבוּתָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כְּמָאן דְּרַחֲמִים לִיהַ כְּדָקָא יָאוּת. וּמָה הוּא. כְּמָה
 דְּכַתִּיב, בְּכָל לְבָבְךָ. בְּכָל, מֵאֵי קָא מֵיִירִי, בְּלִבְבְּךָ מְבַעֵי
 לִיהַ. בְּנַפְשְׁךָ, בְּמַאֲדָךְ, מַהוּ בְּכָל לְבָבְךָ. אֵלָא לְאַכְלָלָא
 תִּרִין לְבִין, חַד טַב וְחַד בִּישׁ. בְּכָל נַפְשְׁךָ: חַד טַב, וְחַד
 בִּישׁ. בְּכָל מַאֲדָךְ, דָּא לָא אֶתִּיא לְדַרְשָׁא. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, וְאֶפִּילוּ הָאֵי לְדַרְשָׁא הוּא. מֵאֵי טַעְמָא. בִּין דְּנַפְל
 לִיהַ מְמוֹנָא מִירוּתָא, אוּ מִסְטָרָא אַחֲרָא, אוּ בִין דְּאִיהוּ
 רוּחַ לִיהַ, וְעַל דָּא פְתִיב בְּכָל מַאֲדָךְ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֶהְדְּרָנָא לְקָרָא וְאֶהְבֵּת. מֵאֵן דְּרַחֲמִים
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶתְעֵטַר בְּחֶסֶד מְכָל סְטָרִין,
 וְעַבִּיד חֶסֶד בְּכָלָא, וְלֹא חֲיִים עַל גּוֹפִיָּה וְעַל מְמוֹנִיָּה.
 מְנַלְן. מֵאַבְרָהָם. כְּמָה דְאַתְמַר, דְּהָא לָא חָס בְּרַחֲמֵימוֹתָא

דְּמֵאֲרִיָּה, עַל לְבִיָּהּ, (דְּהוּא יִצְרִיָּה) וְעַל נַפְשִׁיָּהּ, וְעַל מְמוֹנֵיָּהּ.
 עַל לְבִיָּהּ לֹא אֲשַׁגַּח, עַל רְעוּתָא דִּילֵיהּ, בְּגִין רְחִימוּתָא
 דְּמֵאֲרִיָּה. עַל נַפְשִׁיָּהּ, דְּלֹא חָס עַל בְּרִיָּהּ, וְעַל
 אֲתִתִּיָּהּ, בְּגִין רְחִימוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה. עַל מְמוֹנֵיָּהּ, דְּהוּוּ
 קָאִים בְּפִרְשַׁת אֲרַחֲיִן, וְאַתְקִין מְזוּנֵי לְכָל עֲלָמָא. בְּגִין
 כְּךָ, אֲתַעְטֵר בְּעֵטְרָא דְּחֶסֶד. כְּמָה דְּכֹתִיב, (מִיכָה ז) חֶסֶד
 לְאַבְרָהָם. וּמֵאֵן דְּאֲתַקְשֵׁר בְּרְחִימוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה, זָכָה
 לְהָאִי. וְלֹא עוֹד, אֱלֹא דְּעֲלָמִין כְּלָהוּ מִתְּבַרְכָן בְּגִינֵיהּ.
 הָדָא הוּא דְּכֹתִיב, (תְּהִלִּים קמ"ה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה, אֵל תִּקְרִי
 יְבָרְכוּכָה, אֱלֹא יְבָרְכוּ פִ"ה. (דְּכֹתִיב, בְּרֵאשִׁית יב) וַנִּבְרַכּוּ בְךָ כָּל מִשְׁפָּחוֹת

(הַאֲדָמָה)

יּוֹמָא חַד, הָוּוּ חָלַשׁ רַבִּי יוֹסִי, עָאֵל (עֲאֵלוּ) לְגַבִּיָּהּ רַבִּי
 אָבָא וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק, חָמוּ לֵיהּ דְּהוּוּ נָפִיל
 עַל אַנְפוּי וְנָאִים. יִתְבוּ. כִּד אֲתַעֵר, חָמוּ לֵיהּ לְאַנְפוּי
 דְּחִיִּיכִין. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אָבָא, מְלָה חֲדָתָא חֲמִיתָא. (דף רס"ז
 ע"ב) אָמַר לֵיהּ וְדָאִי, דְּהִשְׁתָּא סְלָקָא נַפְשִׁי, וַחֲמִית יִקְרָא,
 מְאִינּוֹן דְּמָסְרוּ גְרַמִּיָּהוּ עַל קְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּהוֹן, דְּהוּוּ
 עָאֵלִין בְּתַלְיָסְרָא נְהָרִי דְּאַפְרָסְמוֹנָא דְּכִיָּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מְשַׁתְּעֵשְׁע בְּהוּ. וַחֲמִינָא מַה דְּלֹא יִתְבוּ לִי רְשׁוּתָא
 לְמִימְרָא. וְשְׂאִילָנָא לּוֹן, אֲמִינָא, הָאִי יִקְרָא דְּמֵאֵן הוּא.
 אָמְרוּ לִי, מְאִינּוֹן דְּרְחִימוּ לְמֵאֲרִיָּהוֹן בְּתַהוּוּ עֲלָמָא.

וּמָמָה דְחָמִית, נִפְשָׁאֵי וְלִבָּאֵי אֲתַנְהִיר, וְעַל דָּא אֲנַפְּאֵי
חֵיכִין.

אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא, זַכָּאָה חוּלְקָךְ, אֲבַל אֲוֵרִייתָא
אֲסִהִיד בְּהוּ, דְכָתִיב, (ישעיה סד) עֵין לָא רָאֲתָה
אֱלֹהִים זִוְלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ. אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה,
הָא שְׂאִילוֹ חֲבַרְיָא, דָּא דְכָתִיב יַעֲשֶׂה, תַּעֲשֶׂה מִבְּעֵי
לִיה.

אָמַר לִיה, הָא אֲתַמַּר. אֲבַל רִזָּא דְמְלָה, הֵינְנוּ דְכָתִיב,
לְחַזוֹת בְּנַעַם יְיָ וְלִבְקַר בְּהִיכְלוֹ. וְאוּקְמוּהָ,
נַעַם יְיָ, הֵהוּא דְאֲתִיָּא מֵעֲתִיקָא קְדִישָׁא, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע בֵּיה. דְהָא הֵהוּא נַעַם מֵעֲתִיקָא נִפְקָא.
וְלִבְקַר בְּהִיכְלוֹ, בְּהִיכְלָא עֵילָאָה עַל כֻּלָּא. אוּף הַכָּא, עֵין
לָא רָאֲתָה אֱלֹהִים זִוְלַתְךָ יַעֲשֶׂה. מֵאֵן, הֵהוּא עֲתִיקָא
סְתִימָא דְכֻלָּא, דְהָא בֵּיה תִלְיָא, אָמַר לִיה, וַדַּאי הָכִי
הוּא. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְאֵינְוֹן דְרַחֲמִימוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן
מִתְדַבְּקוֹן בְּהוּ, לְאֵלִין לִית שְׁעוּרָא לְחוּלְקִיהוֹן בְּהֵהוּא
עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כַּמָּה מְדוּרִין עַל מְדוּרִין אֵית לְהוּ
לְצַדִּיקֵיָּא בְּהֵהוּא עֲלָמָא, וּמְדוּרָא עֲלָאָה דְכֻלָּא,
אֵינְוֹן דְרַחֲמִימוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן אֲתַקְשֵׁר בְּהוּ, דְהָא מְדוּרִיהוֹן
אֲתַקְשֵׁר בְּהִיכְלָא דְסְלִיק עַל כֻּלָּא. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין
דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהֵאֵי אֲתַעֲטַר.

תָּא חֲזִי, (ס"א פלא אהבה) הִיכְלָא דָא, אַהֲבָה אַתְקְרִי, וּבְגִין
 אַהֲבָה קִימָא פְּלָא. כְּמָה דְכְּתִיב, (שיר השירים ח) מֵיִם
 רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֲהָבָה. וְכֹלָא בְּרַחֲמֵימֵי תָא
 קִימָא, דְהָא שְׂמָא קְדִישָׁא הָכִי אֲשַׁתְּכַח דְהָא אוּקְמוּהָ,
 " לֹא מִתְפָּרֵשׁ קוּצָא דְלַעֲיִלָא מִן " לְעֵלְמִין. דְהָא
 בְּרַחֲמֵימֵי שְׂרִיא עָלֶיהָ, וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ מִנֶּיהָ לְעֵלְמִין. ה',
 הָא אוּקְמוּהָ, דִּיּוּד לֹא מִתְפָּרֵשׁ מִנָּה, וְאֲשַׁתְּכַחוּ כְּחֵדָא
 בְּחַבִּיבֵימֵי, לֹא אַתְפָּרֵשׁ דָּא מִן דָּא. כְּגִוּוֹנָא דָּא ה' וְהָא
 אַתְמַר, כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוּצֵא מֵעֵדֶן, יוּצֵא
 תְּדִיר לְעֵלְמִין, בְּחַבִּיבֵימֵי תָא אַתְדַּבְּקוּ.

ו"ה פד אַתְדַּבְּקוּ דָּא בְּדָא, אַתְדַּבְּקוּ בְּחַבִּיבֵימֵי תָא כְּחֵדָא,
 חֲתָן בְּכֹלָה, דְאַרְחִייהוּ תְּדִיר בְּחַבִּיבֵימֵי תָא אֲשַׁתְּכַח. "
 בַּה', ה' עִם ו', ו' עִם ה'. וְדָא בְּדָא אַתְקֻשֵׁר בְּחַבִּיבֵימֵי תָא.
 וְכֹלָא אַהֲבָה אַקְרִי. וְעַל דָּא מֵאֵן דְרַחֲמִים לְמַלְכָּא, הָא
 אַתְקֻשֵׁר בְּהֵוֹא אַהֲבָה. וּבְגִין כֶּן, וְאַהֲבַתְּ אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ.
 וְהִיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים לה) כָּל
 עֲצָמוֹתַי תֵּאמְרָנָה יי' מִי כְמוֹךָ מִצִּיל עֲנִי מִחֻזֵּק
 מִמֶּנּוּ וְעֲנִי וְאַבִּיּוֹן מִגּוֹזְלוֹ. הָאִי קָרָא דוּד אַמְרִיָּה (אמרו)
 בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא, כָּל עֲצָמוֹתַי תֵּאמְרָנָה, וְכִי מֵאֵן חֲמָא
 גְרַמֵּי דְאִמְרוּ שִׁירְתָּא. אֲלָא הָאִי קָרָא, בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא זְמִין לְאַחֲיָא מִתִּיָּא, וְזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַתְקְנָא גְרָמִי, וְלִקְרָבָא כָּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּוּ, דְּכְתִיב,
 (יחזקאל לז) וּתְקַרְבוּ עֲצָמוֹת עֵצִים אֶל עֲצָמוֹ. וְכְתִיב (ישעיה נח)

וְעֲצָמוֹתֶיךָ יַחְלִיץ. כְּדִין זְמִינִין אֵינּוֹן לְמִימַר שִׁירְתָּא.
 מֵאֵי שִׁירְתָּא אֲמַרִי. יי' מִי כְמוֹךָ (מקדמי) וְדָא שִׁירְתָּא
 מְעֵלְיָא, מִמָּה דְאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל יַמָּא, דְּהָא אֵינּוֹן
 לָא אֲדַכְרוּ שְׁמָא קְדִישָׁא, אֶלָּא בְּתַר תְּלַת מְלִין, דְּכְתִיב,
 (שמות טו) מִי כְמוֹכָה בְּאֱלִים יי'. וְהָכָא אֵינּוֹן מְקַדְמֵי לְשְׁמָא
 קְדִישָׁא, דְּכְתִיב יי' מִי כְמוֹךָ. מִצִּיל עָנִי מִחֻזֶּק מְמַנּוּ, דָּא
 יִצֵּר טוֹב, מִיִּצֵּר רָע. בְּגִין דְּיִצֵּר הָרַע תִּקְיָה הוּא כְּאֲבִנָּא.
 כְּמָה דְכְתִיב, (יחזקאל לו) וְהִסִּירוּתִי אֶת לֵב הָאֲבָן. וְיִצֵּר טוֹב
 הוּא בְּשָׂרָא, דְּכְתִיב, (שם) וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בֶּשֶׂר.

תָּא חֲזִי, יִצֵּר הָרַע לְמָה הוּא דוֹמָה. בְּשַׁעְתָּא דְאָתִי
 לְאַזְדוּגָא בְּבַר נֶשׁ, הוּא כְּפֶרוּזְלָא, עַד דְּעָאֲלִין לֵיהּ
 בְּנוֹרָא. בְּתַר דְּיִתְחַמֵּם אֶתְהֵדֵר כְּלָא כְּנוֹרָא.

רַבִּי חֲיָא אָמַר, יִצֵּר הָרַע כִּד אָתִי לְאַזְדוּגָא בֵּיהּ לְבַר
 נֶשׁ, דְּמִי לְבַר נֶשׁ דְּקָרִיב לְפִתְחָא, וְחָמֵי דְלָא אִית
 מֵאֵן דְּמַחֵי בִידֵיהּ. עָאֵל לְבֵיתָא, וְאַתְעֲבִיד לֵיהּ אֵרְת.
 חָמָא דְלָא אִית מֵאֵן דְּמַחֵי בִידֵיהּ, וְיִיזִיל לֵיהּ לְאַרְחֵיהּ.
 כִּיּוֹן דְּעֵיִל לְבֵיתָא, וְלָא אִית דְּיִמַחֵי בִידֵיהּ, אֶתְמַנָּא
 עֲלֵיהּ וְאַתְעֲבִיד מֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא (דף רס"ח ע"א) עַד דְּיִשְׁתַּכַּח
 דְּכָל בֵּיתָא קָאִים בְּרִשׁוּתֵיהּ.

מֵאֵן אוֹלִיפְנָא. מִפְּרֻשְׁתָּא דְדוּד אוֹלִיפְנָא. מַה כְּתִיב,
 (שמואל ב יב) וַיָּבֵא הֶלֶךְ לְאִישׁ הָעָשִׂיר, הֶלֶךְ דְּקָרִיב
 לְפִתְחָא, וְלֹא בָעֵי לְאַתְעֵבְבָא תַּמָּן, אֲלֵא לְמַהֵךְ לְאַרְחִיָּה.
 כִּךְ הוּא יֵצֵר הָרַע, כִּמְה דְמִקְרַב לְבֵיתָא, מִתְקָרַב גַּבֵּי
 דְּבַר נָשׁ, אֲתַעֲרַע עָלֶיהָ בְּחֻבָּא זְעִיר, דָּא הוּא אוֹרַח עֲרָאִי.
 חָמִי דְלִית דְּמַחֵי בִידֵיהָ, מַה כְּתִיב, לַעֲשׂוֹת לְאוֹרַח הַבָּא
 אֵלָיו, אֲתַעֲבִיד לֵיהּ אוֹרַח אַכְסֵנְאִי בְּבֵיתָא, אֲתַעֲרַע עָלֶיהָ
 בְּחֻבּוּי יִתִּיר, יוֹמָא חַד, או תְּרִין יוֹמִין, כִּהֲאִי אוֹרַח
 דְּשָׂרְאֵן לֵיהּ בְּבֵיתָא, יוֹמָא חַדָּא, או ב' יוֹמִין, (בְּגִין דְּאִיְהוּ
 אוֹרַח) כִּיּוֹן דְּחָמִי דְלִית מֵאֵן דְּמַחֵי בִידֵיהָ, מַה כְּתִיב, (שם)
 וַיַּעַשׂ לְאִישׁ הַבָּא אֵלָיו, אֲתַעֲבִיד מֵאִרֵּי דְבֵיתָא, כִּמְה
 דָּאֲתָא אָמַר (בראשית מב) הָאִישׁ אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ. (רות א) אִישׁ נַעֲמִי.
 כִּךְ הוּא יֵצֵר הָרַע, אֲתַעֲבִיד לְקַבְּלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, אִישׁ, בְּעַל
 הַבֵּית, הָא אֲתַקְשֵׁר בַּר נָשׁ בְּפוֹלְחָנֵיהּ, וְהוּא עֲבִיד בֵּיהּ
 רְעוּתִיהָ.

וְעַל דָּא בָּעֵי בַר נָשׁ לְשׁוּאָה מְלִין דְּאוֹרֵייתָא עָלֶיהָ
 תְּדִיר, בְּגִין דִּיהֵא הַהוּא יֵצֵר הָרַע תְּבִיר בְּהוּ, דְלִית
 לֵיהּ מְקַטְרַג לִיצֵר הָרַע, בַּר מְלֵי דְאוֹרֵייתָא. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו', עַל לְבַבְךָ, עַל תְּרֵי
 יִצְרִיק, יֵצֵר הַטּוֹב אֲתַעֲטֵר בְּהוּ, וַיֵּצֵר הָרַע אֲתַכְּנַע בְּהוּ.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יֵצֵר הַטּוֹב, מַה בָּעֵי מְלֵי דְאוֹרֵייתָא.

אָמַר לִיָּהּ, יִצַּר הַטּוֹב אֶת־עֵטֶר בְּהוּ. וַיִּצַּר הָרַע, כִּיּוֹן דְּחַמֵּי
 בַּר נֶשׁ לָא תָב, וְלֹא בְעֵי לְאַשְׁתְּדִּילָא בְּאוּרִייתָא, כְּדִין
 הוּא סְלִיק לְעֵילָא, וְאוּלִיף עָלֵיהּ חוּבָה, הֵדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (משלי ג) וּכְסִילִים מֵרִים קָלוּן.

כִּד אַתָּא רַבֵּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, הָא וּדְאֵי פִּרְשְׁתָּא דְקַרִיאת
 שְׁמַע רְמִיזָא בֵּיהּ י' אֲמִירָן כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, וְהֵכִי הוּא
 וּדְאֵי. וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כִּלְלָא דְעֵשֶׂר אֲמִירָן אֵינּוּן.
 וּבְגִין כֶּף י' פְּקוּדִין אֵית הָכָא, לְקַבֵּל י' פְּקוּדִין
 דְּאוּרִייתָא. וּמֵאן אֵינּוּן. וְשִׁנְנַתָּם לְבַנְיָה. וְדַבְּרַתָּ בָּם.
 בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ. וּבְלַכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ. וּבְשֹׁכְבְּךָ. וּבְקוּמְךָ.
 וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יַדְּךָ. וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ.
 וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ. וּבְשַׁעֲרֶיךָ. הָא י', לְקַבֵּל י'
 אֲמִירָן. וְעַל דָּא פִּרְשֵׁיין אֲלִין כִּלְל רַב אֵינּוּן בְּאוּרִייתָא,
 זַפְּאָה חוּלְקִיָּהּ, מֵאן דְּאַשְׁלִים לִיָּהּ בְּכֹל יוֹמָא תְּרִי זִימְנֵי,
 דְּהָא אַתְקַדְּשׁ בְּפוּמִיָּה שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדִקָּא יָאוּת.

רַבֵּי אַחָא, הָוּה קָאִים עֲמִיָּה דְרַבֵּי אֶלְעָזָר לִילִיא חַד בְּתַר
 פְּלָגוֹת לִילִיא, וְהוּוּ מִשְׁתְּדִּילִי בְּאוּרִייתָא. פְּתַח רַבֵּי
 אֶלְעָזָר, (נ"א רַבֵּי אַחָא) וְאָמַר, (דְּבָרִים ל"ב) כִּי הוּא תְּיִיף וְאוּרִי
 יִמִּיף וְגו'.

תָּא חֲזִי, עַל כֹּל תְּנַאִין (נ"א פְּקוּדִין) דְּגִזֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 כִּד עָאלוּ לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, גִּזְרָה דְּאוּרִייתָא הָוּה.

מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּשְׂכִינְתָא לֹא מִתְיִשְׁבָּא בְּאַרְעָא,
 אֶלָּא בְּאוּרֵייתָא. וְלֹא מִתְיִשְׁבָּא לְעֵילָא, אֶלָּא
 בְּאוּרֵייתָא.

דְּהַכִּי אָמַר (רַבִּי שְׁמַעוֹן) אָבָא, תּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה לֹא
 אֶשְׁתַּמּוּדַע, אֶלָּא בְּגִין תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב. שְׂכִינְתָא
 לֹא מִתְיִשְׁבָּא לְעֵילָא אֶלָּא עִם תּוֹרָה דְּלִתְתָּא. דְּכָל זְמַנָּא
 דְּאוּרֵייתָא אֶשְׁתַּכַּח עִמִּיהָ (דְּבַר נֶשֶׁ), יְכֻלָּא לְמִיקָם בְּעַלְמָא.
 (נ"א תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב לֹא אֶשְׁתַּמּוּדַע אֶלָּא בְּגִין תּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, וְתּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה לֹא
 אֶשְׁתַּמּוּדַע אֶלָּא מִתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, וְדַאי כָּלֵל הַצְּרִיף לְפָרְט, וּפְרֵט הַצְּרִיף לְכָלֵל. שְׂכִינְתָא לֹא
 מִתְיִשְׁבָּא לְעֵילָא אֶלָּא בְּאוּרֵייתָא דְּלִתְתָּא. דְּכָל זְמַנָּא דְּאוּרֵייתָא אֶשְׁתַּפַּחַת וְיְכִילָא לְמִיקָם
 בְּעַלְמָא) הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, כִּי הוּא חֵיִיךְ וְאוּרֵיךְ יִמִּיךְ לְשַׁבַּת
 עַל הָאֲדָמָה. עַל הָאֲדָמָה סֵתָם. וְאֵי לֹא דְּאַפְסִיק מְלִי
 דְּאוּרֵייתָא לֹא יְכֻלָּא לְמִיקָם. דְּכְתִיב, (יִרְמִיָּה ט) עַל מֶה
 אֲבָדָה הָאָרֶץ. וְכְתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ עַל עֲזוּבִים אֶת תּוֹרָתִי.
 עַד דְּהוּוּ יְתִיב, מֵאִיךְ רַבִּי שְׁמַעוֹן רִישֵׁיהָ. אָמַר, וְדַאי
 הַכִּי הוּא וְדַאי הוּא רִזָּא דְּאַשְׁכְּחָנָא בְּסַפְרָא דְּרַב
 הַמְנוּנָא סָבָא, וְאוּקִים קָרָא דָּא, בְּרִזָּא דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
 דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת כ"א) שְׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָהּ לֹא יִגְרַע. וְאֵי
 אֶתְמַנְעוּ מִנָּה, מֶה כְּתִיב, וַיִּצְאָה חֲנָם אֵין כְּסָף. כְּמָה דְּאֶת
 אָמַר, (יִשְׁעִיָּה נ) אֵי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוֹת אִמְכֶם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיהָ.
 וְכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה נ"ב) חֲנָם נִמְכַּרְתֶּם וְלֹא בְּכֶסֶף תִּגְאַלוּ. וּמֵאֵן
 דְּמִנְעַ אֲוֵרֵייתָא מִנָּה, כְּמֵאֵן דְּנִסְבַּ מְאֵרִי (ס"א שְׂאֲרָה)
 דְּאֶתְתָּא, וּמִנְעַ לִיָּה מִנָּה, דָּא אֶשְׁתַּאֲרַת כְּאַרְמְלִתָּא, וְלֹא

אַרְמְלֵתָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה א) הִיטָה כְּאַלְמָנָה, וְלֹא
אַלְמָנָה.

יִתְבוּ אֶתְעַסְקוּ בְּאוּרֵייתָא, עַד דְּנִהִיר יוּמָא. בְּתַר דְּנִהִיר
יוּמָא, קָמוּ וְאָזְלוּ. עַד דְּהוּוּ אָזְלוּ, חָמוּ חַד גְּבַר
דְּהוּוּ אָזִיל בְּאַרְחָא, וְרִישִׁיָּה עֲטִיף, קָרִיבוּ גְּבִיָּה, וְהוּוּ
רְחִישׁ (דף רס"ח ע"ב) בְּשִׁפּוּוֹתֵיהּ, וְלֹא אֶתִיב לֹון מְדִי. אָמַר רַבִּי
אַלְעָזָר, וְדַאי הָאִי אֲמַלְךָ בְּמֵאֲרִיָּה. יִתִּיב רַבִּי אַלְעָזָר
וְרַבִּי אֲחָא וְצִלוּ צְלוּתָא, וְהוּוּ גְּבַר קָאִים בְּקִיּוּמִיָּה
בְּאַתָּר אַחְרָא. בְּתַר דְּסִיִּימוּ צְלוּתָא, אָזְלוּ בְּאַרְחָא, וְהוּוּ
גְּבָרָא אֲשֶׁתְּמִיט מְנִיָּהוּ. אָמַר רַבִּי אַלְעָזָר, הָאִי גְּבָרָא,
אוּ טַפְשָׁא הוּא, אוּ אַרְחוּי לָא מִתִּישְׁרָן. אָמַר, נִתְעַסַּק
בְּאוּרֵייתָא, דְּהָא שַׁעְתָּא הִיא.

פְּתַח רַבִּי אַלְעָזָר וְאָמַר, (משלי ג) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ
וְכִסְיִלִּים מֵרִים קָלוֹן. כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, זַכָּאִין
אֵינוֹן דְּמִתְעַסְקִי בְּאוּרֵייתָא. עַד לָא פְּתַח מְלָה, קָרִיב
הוּוּ בַר נֶשׁ גְּבִיָּהוּ. אָמַר רַבִּי אַלְעָזָר, לִית לָן לְמַפְסַק
מְלִי דְּאוּרֵייתָא, דְּכָל מֵאֵן דְּאֲשֶׁתִּדֵּל בְּאוּרֵייתָא, זְכִי
לְמִירַת יְרוּתָא דְּאַחְסָנָא דְּלַעֲיִלָּא, בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה
קְדִישָׁא, וְזְכִי לְמִירַת יְרוּתָא דְּאַחְסָנָא בְּהָאִי עֲלָמָא, וּמֵאִי
אִיהוּ. הוּוּ דְּאַקְרִי כְּבוֹד יִי, דְּלֹא פִּסַּק מְנִיָּהוּ לְעֲלָמָא.
הֵדָא הוּא דְּכְּתִיב, כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, הוּוּ דְּאַקְרִי
כְּבוֹד יִי.

וּכְסִילִים מְרִים קָלוּן, מֵאֵי הוּא. תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נָשׁ אֶזְל
בְּאַרְחָ מִיִּשְׂרָ קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַשְׁתַּדְּל
בְּאוּרֵייתָא, הָא הֵהוּא כְּבוֹד יֵי יְרִית לְגַרְמִיָּה, וְכַמְּה
אַפְטָרוּפְסִין סַיְגוּרִין אֶשְׁתַּכְּחוּ לְעֵילָא לְעִילָא עָלִיָּה דְבַר נָשׁ,
וְכִלְהוּ אוּלְפִין עָלִיָּה זְכוּ, קָמִי מַלְכָּא קוּדְשָׁא, וְאֵי בַר נָשׁ
לָא אֶשְׁתַּדְּל בְּאוּרֵייתָא, וְלָא אֶזְל בְּאַרְחָא דְמֵאֲרִיָּה, הוּא
עֵבִיד קְטִיגוּרָא עָלִיָּה. וְהֵהוּא קְטִיגוּרָא שְׂאֵט בְּאוּרָא
(וְאֶזְל לִיָּה), וְלָא סָלִיק לְעֵילָא, דְלָמָּא יְתוּב אָדָם מִחֻבּוּבֵי.
כִּיּוֹן דְחָמֵי דְבַר נָשׁ לָא תָּב, וְלָא בְּעֵי לְאַשְׁתַּדְּלָא
בְּאוּרֵייתָא, כְּדִין הוּא סָלִיק לְעֵילָא, וְאוּלִיף עָלִיָּה חוּבָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וּכְסִילִים מְרִים קָלוּן, וְסָלִיק לְעֵילָא
וְעֵבִיד קְטִירוּגָא.

פְּתַח וְאָמַר, (זְכַרְיָה יד) וְאִם מִשְׁפַּחַת מְצָרִים לָא תַעֲלֶה וְלָא
בָּאָה וְלָא עָלִיָּהֶם תִּהְיֶה הַמַּגְפָּה וְגו'. מֵאֵי שְׁנָא
מְצָרִים הָכָא, מִכָּל שְׂאָר עַמִּין, דְּהָא לְכִלְהוּ פְּתִיב (שם)
וְלָא עָלִיָּהֶם יְהִי הַגָּשָׁם, וְהָכָא לָא. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ
חֲבַרְיָא, דְּהָא אַרְעָא דְמְצָרִים לָא אֶצְטְרִיךְ לְמַטְרָא, וְעַל
דָּא לָאוּ הִיא בְּכִלְלָא דְאִינוּן דְּבַעַן מַטְרָא, אֲבַל אִינוּן,
דִּינָא אַחְרָא אֶסְתַּלַּק עָלֵיהוּ, וְשִׁפִּיר קָאמְרוּ.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב (דְּבַרִּים יא) כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ לָא כְּאָרֶץ מְצָרִים הִיא אֲשֶׁר יֵצְאתֶם מִשָּׁם

וְגו'. דְּהָא נִהְרָא סְלִיק, (וּמְנִיָּה) מְנִיָּה מִשְׁתַּקֵּיָא אַרְעָא,
 אֲבָל הָכָא לְמִטְרַה שְׁמַיִם תִּשְׁתַּה מַּיִם, דְּהָא אַרְעָא
 קִדְיִשָּׁא מִן שְׁמַיָּא אֲתִשְׁקֵיָא תְּדִיר. וְכֹד יִשְׂרָאֵל הוּוּ
 עֲסֻקִין בְּאוּרֵיָתָא, הוּוּ אֲתִשְׁקֵיָא כְּדָקָא יָאוּת. וּמֵאֵן
 דְּמִנְעַה אוּרֵיָתָא מְנָה, כְּאִילוּ מִנְעַ טַב מִן כָּל עֲלָמָא.
 עֲאֵלוּ לְגוּ מְעֶרְתָּא חֲדָא דְּהוּוּ בְּאַרְחָא, עֲאֵל הֵהוּא גְּבַר
 עֲמָהוֹן, יִתְבוּ.

פְּתַח הֵהוּא גְּבַרָא וְאָמַר, (שְׁמוֹת לֵג) וְדָבַר יְיָ אֶל מֹשֶׁה פָּנִים
 אֶל פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר וְגו', הָאִי קָרָא לָאוּ רִישִׁיָּה
 סִיפִיָּה וְלָאוּ סִיפִיָּה רִישִׁיָּה. וְלָא מְלָה דָּא כְּמְלָה דָּא,
 בְּקִדְמִיתָא וְדָבַר ה' אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים שְׁפִיר, לְבַתַּר
 וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה, לְבַתַּר וּמִשְׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן נֶעַר, מֵהוּ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְדָאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בִּיקְרָא
 דִּילָן, דְּהִשְׁתָּא זְווגָא דִּילָן בְּשִׁכְיִנְתָּא, וְשִׁכְיִנְתָּא לָא
 אֲתַעְדֵי מִנָּן. מֵאֵן דְּפְתַח פְּתַחָא, לֵימָא מְלָה.

פְּתַח וְאָמַר, וְדָבַר יְיָ אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים, בְּכַמָּה
 דְּרָגִין עֲלָאִין וְיִקְרִינן, אֲתַפְרֵשׁ מֹשֶׁה נְבִיאָהּ
 מֵהִימְנָא, עַל כָּל שְׂאֵר נְבִיאֵי דְּעֲלָמָא. דְּהָא כְּלָהוּ
 לְקַבְלִיָּה, כְּקוּף בְּפָנֵי בְּנֵי נְשָׂא. שְׂאֵר נְבִיאֵי הוּוּ מִסְתַּכְּלֵי
 בְּאַסְפַּקְלָרִיא דְּלֵא נְהִיר, וְעַם כָּל דָּא לָא הוּוּ זְקָפֵן אֲנַפִּין
 לְעִילָא לְאַסְתַּכְּלָא, אֶלָּא כְּמָה דְּכְתִיב, (דְּנִיאֵל י) וְאֲנִי הֵייתִי

נִרְדָּם עַל פְּנֵי וּפְנֵי אֶרְצָה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְמַלִּין לָא הוּוּ
גְבִייהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא.

וּמִלְשָׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא לָאו הָכִי, דִּהוּא הָוּה מְסִתְפַל
בְּאַסְפִּקְלָרִיא דְנַהֲרָא, וְקָאִים בְּקִיּוּמִיהָ. וְלֹא
עוֹד, אֶלָּא דִּהוּה זְקִיף רִישָׁא לְאַסְתְּפִלָּא, כְּמֵאן דְאָמַר
לְחַבְרִיָּה, זְקוּף רִישְׁךָ, וְיִסְתְּכְלוּן אַנְפְךָ בְּאַנְפִּי (בְּאַנְפִּיא),
בְּגִין דִּתְנַדַּע מְלִי. כֶּךָ מִשָּׁה, פְּנִים אֶל פְּנִים זְקִיף רִישָׁא,
בְּלֹא דְחִילוּ, אַנְפוּי זְקִפָּאן וּמְסִתְפַל (דף רס"ט ע"א) בְּזִיו יְקָרָא
עֲלָאָה, וְלֹא אֲשֶׁתַּנִּי דְעֵתוּי וְאַנְפוּי, כְּשָׂאֵר נְבִיאִין, דְכִד
הוּוּ (מִתְנַבְּאֵן) נְבִאֵן (ס"א בְּעֵאֵן) לְאַסְתְּפִלָּא, נְפִקָא מְרֻשׁוּתִיָּהוּ
וּמְדַעְתִּיָּהוּ, וְאַשְׁתַּנִּי זִיו אַנְפִּיָּהוּ, וְלֹא הוּוּ יַדְעִי מֵהֵאִי
עֲלֵמָא כְּלוּם.

וּמִלְשָׁה לָאו הָכִי, דְמִלְשָׁה בְּהֵוּא דִּרְגָא עֲלָאָה מִמֶּשׁ הָוּה
מְסִתְפַל, וְלֹא נְפִק מְרֻשׁוּתִיָּה וּמִן דְעֵתִיָּה, דִּהָא
בְּשַׁעְתָּא דִּהוּה מְסִתְפַל בְּזִיו יְקָרָא עֲלָאָה, מִיַּד וְשָׁב אֶל
הַמְּחֻנָּה, לְמַלְלָא עֲמֵהוּן בְּכָל מַה דְאַצְטְרִיכָאן, וְדַעְתוּי
מְתִישְׁבָא בֵּיהּ פְּקֻדְמִיתָא, וְיִתִּיר. וְדָא הוּא וְשָׁב אֶל
הַמְּחֻנָּה. וּמְשֻׁרְתוּ יְהוּשֻׁעַ בֶּן נוּן נַעַר, וְדָאִי דִּהוּה יִנְיֻק
מִתּוֹךְ הָאֵהֶל, אוּלְיָף לְאַסְתְּפִלָּא בְרוּחַ קוּדְשָׁא, כְּמַה דְאַתְּ
אָמַר (שְׁמוּאֵל א ג) וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשֻׁרְתָא אֶת יְיָ.

תָּא חֲזִי, כֹּל זְמַנָּא דִּהוּה יְהוּשֻׁעַ לְגַבֵּי דְמִשָּׁה, הָוּה אוּלְיָף

(ויניק) וְאַנִּיק מִתּוֹךְ הָאוֹהֶל, וְלֹא דְחִיל. בְּתַר דְּאַתְפָּרֵשׁ
מִמְשָׁה, וְהוּהוּ בְּלַחֲדוּי, מַה כְּתִיב, (יהושע ה) וַיְפֹל יְהוֹשֻׁעַ
עַל פָּנָיו אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ, דְּלֹא הָוָה יְכִיל לְאַסְתַּכֵּל, וְהָאִי
מִחַד שְׁלִיחָא, כָּל שְׁכֵן מֵאַתָּר אַחֲרָא.

לְבַר נָשׁ, דְּאַפְקִיד מִלְכָּא גַבִּיהַ מְאֵנִי דְהַב וְאַבְנֵי יָקָר,
כָּל זְמַנָּא דְמִשְׁתַּכַּח גַּבִּיהַ, שְׁמַשָּׂא דְבֵיתִיהַ, אַחֲדִיד
בְּהוּ וְאַסְתַּכֵּל בְּהוּ. פִּיּוֹן דְּסִלִּיק תְּהוּא בַר נָשׁ מִעֲלָמָא, לָא
שָׁבִיק מִלְכָּא לְגַבֵּי שְׁמַשָּׂא כְּלוּם, וְאַחֲדִיד פְּקֻדוֹנָא דִּילִיָּה.
אֲמַר תְּהוּא שְׁמַשָּׂא, וּוִי דְאַבְדִּית. בְּיוֹמוֹי דְמָאֲרִי, כָּל
אַלִּין הוּוּ בִידִי.

כֶּךָ יְהוֹשֻׁעַ, בְּיוֹמוֹי דְמִשָּׁה הָוָה יִנִּיק בְּכָל יוֹמָא מִתּוֹךְ
הָאוֹהֶל, וְלֹא דְחִיל. בְּתַר דְשָׁכִיב, וַיְפֹל יְהוֹשֻׁעַ עַל
פָּנָיו. וְאַנָּא בְּגִין דְאַנָּא שְׁכִיחַ בְּגוּוֹיִיכוּ, אֶסְתַּכֵּל בְּמִלִּי
דְאוּרֵייתָא, וְלֹא אֶהָא דְחִיל. בְּתַר דְאַתְפָּרֵשׁ מִנֵּיִכוּ, וְלֹא
אֵיכוּל לְאַסְתַּכֵּלָא בְּלַחֲדוּאִי.

תּוּ פִתַּח וְאֲמַר, (דברים ו) וְשִׁנַּנְתֶּם לְבַבְיָךְ וּדְבַרְתָּ בָם וְגו'.
כְּמָה דְאַתָּ אֲמַר (תהלים מה) חֲצִיךָ שְׁנוֹנִים. דְּבַעֵי בַר נָשׁ
לְחַדְדָא מְלִי דְאוּרֵייתָא לְבַרִּיהַ, כְּחַרְבָּא דְאִיהוּ שְׁנָנָא
בְתַרִי סְטְרוּי, בְּגִין דְיִיעוּל לִיָּה חֲדוּדָא וְחֲדוּהַ (דאוּרֵייתָא)
בְאוּרֵייתָא, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח לְבִיָּה בְטַפְּשׁוּתָא. וּדְבַרְתָּ בָם, כָּל
מְלִין דְאוּרֵייתָא, כָּל חַד וְחַד אֲוֹרְחָא לִיָּה בְּלַחֲדוּי. וּדְבַרְתָּ

בָּם, וְתַדְבֵּר מִבְּעֵי לֵיָהּ. אֲלֵא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַנְהָגָא גְרַמְיָה
 בְּהוּ, וְלֵאֲתַנְהָגָא גְרַמְיָה, דְּלֵא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.
 בְּשַׁבְּתָךְ בְּבִיתְךָ, לְאַנְהָגָא גְרַמְיָה בְּבִיתִיהָ בְּאַרְחָ מִיִּשְׁרָ
 וּבְאַרְחָ תְּקוּנָא, דִּילְפוּן מִנִּיהָ בְּנֵי בֵיתִיהָ
 לְאַנְהָגָא גְרַמְיָה עֲמַהוּן בְּנַחַת וּבְחִידוּ, וְלֵא יִטִּיל דְּחִילוּ
 בְּבֵנֵי בֵיתִיהָ יִתִּיר, וְכָל עוֹבְדוּי בְּבִיתִיהָ בְּאַרְחָ תְּקוּנָא.
 וּבְלַכְתָּךְ בְּדַרְךָ, לְאַנְהָגָא בְּמַלְי דְּאוּרִייתָא, וְלִתְקַנָּא
 גְרַמְיָה בְּהוּ כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ, וְלִדְבְּרָא גְרַמְיָה בְּאוּרְחוּי
 דְּאוּרִייתָא. וּמַאי אִיהוּ. כְּמָה דִּיעֲקֹב. לְדוּרוּן. לְקַרְבָּא.
 לְצִלוּתָא. וְצִלוּתָא בְּעֵי לְצִלָּאָה לְמַאֲרִיָּה, וְעֵילָא מִנְּהוּן
 מְלֵי דְּאוּרִייתָא.

וּבְשַׁכְּבְּךָ, לְדַבְּרָא גְרַמְיָה בְּדְחִילוּ דְּמַאֲרִיָּה, בְּקַדוּשָׁה,
 בְּעֲנֻוָה דְּלֵא יִשְׁתַּכַּח חֲצִיף לְקַבְּלִיהָ דְּמַאֲרִיָּה.
 וּבְקוּמְךָ, לְמִיָּהב תּוֹשְׁבַחֵן לְמַאֲרִיָּה דְּאַתִּיב נְשַׁמְתִּיהָ. דְּהָא
 בְּכַמָּה חִיּוּבֵין אֲשַׁתַּכַּח קַמִּי מַאֲרִיָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲבִיד עֲמִיָּה חֶסֶד, וְאַתִּיב לָהּ לְגוּפִיָּה. (דְּבַרִּים ו') וְקִשְׁרַתָּם
 לְאוּת עַל יְדָכָה. הָא אוּקְמוּתָהּ, עַל יַד פְּתָה, וְדָא הוּא
 שְׂמָאלָא. וּבְסַפְרָא דְּאַגְדַּתָּא אֲמַר, עַל יַד כ"ה. כְּמָה דְּאַתָּ
 אֲמַר (בְּרַאשִׁית טו) כ"ה יִהְיֶה זְרָעֶךָ.

וְחַבְרִיָּיא יְתַבֵּי דְּרוּמָא אוּקְמוּתָהּ בְּרִזָּא דְּלַהוּן, אַרְבַּע בְּתֵי
 דְּתַפִּילִין כְּהַאי גְּוּנָא. (נ"א בְּגוּוּנָא אַחְרָא)

קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר סֹתָם, לְקַבֵּל כְּתָרָא עֲלָאָה דְכֻלָּא. וְהָיָה
כִּי יִבְיָאֲךָ, לְקַבֵּל חֲכָמָה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֵּת, לְקַבֵּל
בִּינָה. וְהָיָה לְקַבֵּל חֶסֶד. לְבַתָּר כְּלִילָן כְּלָהוּ בְּדִרוּעָא
שְׁמָאֵלָא, דְאֶקְרִי עֵז. וּכְתִיב, (ישעיה סב) וּבְזִרוּעַ עֵזוֹ. וְאִין
עֵז, אֲלָא תוֹרָה, וְאִין עֵז, אֲלָא תְּפִלִּין.

וּמְלִין לָא מְתִישְׁבֹן לְגַבְזֵן. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְכְּתָרָא
עֲלָאָה הוּא כְּלִיל כְּלָא, דְלָאוּ הוּא בְּחוּשְׁבִנָא.
וְעוֹד, וְהָיָה (דף רס"ט ע"ב) כִּי יִבְיָאֲךָ בִּיציָאָת מְצָרִים תִּלְיָא,
הֵהוּא אַתָּר דְאֶשְׁתַּכַּח בֵּיה חִירוֹ לְעַבְדִּין, וְעַל דָּא לָא
מְתִתְקַנֵּן בְּאַרְחִייהוּ. וְאַנֵּן מִחֲכָמָה שְׂרִיין, וְהָכִי הוּא
וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נְטִיל לֹן, אַרְבַּע לְעֵילָא, אַרְבַּע
לְתַתָּא, אַרְבַּע בְּאַתָּר דְמוֹחָא. אַרְבַּע בְּאַתָּר דְלִבָּא
שְׂרִיָא. בְּגִין דְדָא בְדָא אֶתְקַשֵּׁר.

וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ, בְּגִין דְאִיהוּ שְׁמָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה. דְכְּתִיב, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם
יִי וְגו'. וְכָל מַאן דְמִתְעֵטֵר בְּעֵטְרָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דָּא,
אֶקְרִי מְלֶךְ בְּאַרְעָא. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְלֶךְ בְּרִקְיעָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ז) מְלֶךְ אֶסּוּר בְּרֵהֲטִים. כְּמָה
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְלֶךְ לְעֵילָא, הָכִי נְמִי הוּא מְלֶךְ
לְתַתָּא. (ועם כָּל דָּא) וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ, בְּגִין דִּיהוּי
בַר נֶשׁ שְׁלִים בְּכֻלָּא, וְיִשְׁתַּכַּח שְׁלִים בְּפְקוּדֵי דְמְאָרִיָּה,

רְשִׁים לְעֵילָא, רְשִׁים לְתַתָּא, זַכָּא חוֹלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל.
 פִּתְח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, תִּרִי קָרְאִי אֲשַׁכְחֵנָא, דְּאָף עַל
 גַּב דְּכֻלָּא בְּחַד דְּרָגָא תִּלְיִין, לָאו אֵינּוּן מִדְּרָגָא חַד.
 חַד קָרְא כְּתִיב, (חגי א) כֹּה אָמַר יי' צְבָאוֹת. וְחַד קָרְא
 כְּתִיב, (ישעיה ו) כֹּה אָמַר יי' אֱלֹהִים. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי.
 אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּכְתִיב כֹּה אָמַר יי' צְבָאוֹת, כְּדִין מְלָה אֲתִיא
 בְּרַחְמִי. וּבְזִמְנָא דְּכְתִיב כֹּה אָמַר יי' אֱלֹהִים, כְּדִין מְלָה
 אֲתִיא בְּדִינָא.

כֹּה אָמַר יי' צְבָאוֹת, בְּגִין דְּהָאֵי כֹה, אֲתַבְּרָכָא מְצַדִּיק
 וּמְנַצֵּחַ וְהוּד, דְּאֶקְרִי יי' צְבָאוֹת. וְכְדִין, מְלָה
 בְּאֲתַבְּסָמוּתָא אֲתִיָּיא, דְּהָא מֵאֲתַר דָּא קָא אֲתִיא. כֹּה
 אָמַר יי' אֱלֹהִים, כְּדִין הָאֵי כֹה יִנְקָא מְסֻטְרָא דְּדִינָא,
 מֵאֲתַר דְּגְבוּרָה עֲלָאָה, וְאוּלִּיפְנָא מֵאֲבָא, דְּדִינָא הוּא
 בְּרַחְמִי, בְּגִין דְּכְתִיב יי' אֱלֹהִים.

דְּהָא אֱלֹהִים גְּבוּרָה הוּא בְּכָל אֲתַר אֲדֻנִי, גְּבוּרָה תַּתָּאָה
 הִיא בְּכָל אֲתַר. וְעַל דָּא אֲשַׁתְּמוּדְעֵן מְלִי מְפוּמָא
 דְּנְבִיאָה, וְהוּא הָוָה מְתַכּוּיִן לְמִימַר מְלָה מֵאֲתַרִּיהָ. וְכְדִין
 הוּוּ יַדְעִי אֶלִּין בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, מֵאֵן אֲתַר תִּלְיָיא מְלִתָּא.
 פִּתְח רַבִּי אֶחָא וְאָמַר (שופטים ה) אִוְרוּ מִרוּז אָמַר מְלָאךְ יי'
 וְגו'. תָּא חֲזִי, הָאֵי קָרְא רִזָּא הוּא בְּרִזִין עֲלָאִין.
 בְּשַׁעְתָּא דְּמְלָכָא קְדִישָׁא מְסַר בֵּיתִיהָ בִּידָא דְּמִטְרוּנִיתָא

כָּל זַיִינִין וְרוּמְחִין וּבְלִיסְטָאוֹת דִּילִיָּה אַפְקִיד בִּידְהָא,
 וְכָל אֵינּוֹן מַגִּיחֵי קָרְבָּא דִּילִיָּה אַפְקִיד עִמָּהּ. הָדָא הוּא
 דְּכֹתִיב, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁל־שְׁלֹמֹה שְׁשִׁים גְּבוּרִים
 סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָא אֻקְמוּהָ, וְכַד אֲגַח
 קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא קָרְבָּא, בְּאֵינּוֹן גְּבוּרִין מַגִּיחֵי קָרְבָּא
 דְּקֵאמְרוּן אַגְחָהּ, וְאֵינּוֹן אֲקֵרוּן מְלוּמְדֵי מְלַחְמָה.

כְּתִיב (שופטים ה) מִן שָׁמַיִם נִלְחָמוּ הַפּוֹכְבִּים מִמְּסֻלוֹתֵם
 נִלְחָמוּ עִם סִיסְרָא וְגו'. וְתַנּוּן, בְּהָא שְׁעֵתָא
 דְּאֶתְנַדִּיבוּ יִשְׂרָאֵל לְגַלְאָה רְשִׁימָא קְדִישָׁא בְּבִשְׂרָהוֹן,
 כְּדִין הָא חֶרֶב נּוֹקְמַת נֶקַם בְּרִית, כְּנֶשׁ כָּל חֵילָא דִּילִיָּה,
 וְכָל זַיִינִין, וְכָל אֵינּוֹן מַגִּיחֵי קָרְבָּא, לְאַגְחָא קָרְבָּא עִמָּיהָ
 (נ"א דְּסִיְהָרָא) דְּסִיסְרָא. וְכּוֹכְבֵי־יָא הוּוּ אוֹשְׁדִין נוֹרָא מְלַעֲיִלָא.
 וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל פּוֹכֵב וְכּוֹכֵב אֵית לֵיה שְׁמָא
 בְּלַחֲדוּי, וְכֻלְהוּ בְּשִׁמְהֵן אֲקֵרוּן.

אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, אֶתְעַתְדוּ לְנִקְמָא נוֹקְמָא
 דְּבַנֵּי. תִּרֵי נוֹקְמֵי אַנָּא זְמִין לְאַתְפָּרְעָא מְנִיְהוּ. חַד
 נוֹקְמָא דְּשִׁית מָאָה רְתִיכִין דְּאוּזִיף לֵיה לְרַבְרָבָא
 דְּמִצְרָאֵי, בְּגִין לְאַגְחָא קָרְבָּא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל. דְּכֹתִיב, (שמות
 יד) וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בַּחֹר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם. וְחַד
 נוֹקְמָא דְּבַנֵּי, דְּעֵאקוּ לְהוּ עַד הַשְׁתָּא. וּבְגִין כִּף אֶתְדַּנּוּ
 בְּתֵרִין דִּינִין, חַד בְּמִיָּא, וְחַד בְּאִשָּׁא. בְּמִיָּא, דְּכֹתִיב,

(שופטים ה) נחל קישון גִּרְפָּם. בְּאִשָּׁא, דְּכָתִיב הַפּוֹכְבִּים
מִמְּסֻלוֹתָם.

וּבְאֵינּוֹן כִּכְבִּיָּא, אֵית כִּכְבָּא חַד דְּלֹא אַתָּא לְהֵהוּא
נוֹקְמָא, וְאַתְלֻטִּיא לְעֵלְמִין, דְּכַד שְׂאֵרִי
לְאַנְהָרָא, אַתָּאן שְׂאֵר כִּכְבִּיָּא וּבִלְעִין לִיה, וּלְכָל סִיעֵתָא
דִּילִיה, וְאַתְאֲבִידּוּ פְּלֵהוּ פְּחֻדָּא. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, אֲוֵרוּ
מֵרוּז אָמַר מְלֹאךְ יִי'. וְכִי רְשׁוֹת אֵית לְמִלְאַכָּא בְּהֵאֵי.
אַלָּא דָּא הוּא מְלֹאךְ, דְּכָתִיב בֵּיה (שמות יד) וַיִּסַּע מְלֹאךְ
הָאֱלֹהִים הַהוּלֵךְ לְפָנַי מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל. וְדָא הוּא דְכָל קְרַבִּין
דִּילִיה אֵינּוֹן.

(דף ע"ד ע"א)

כִּי לֹא בָאוּ לְעֶזְרַת יִי', כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם.
לְעֶזְרַת יִי' בְּגִבּוֹרִים, בְּאֵינּוֹן שְׂשִׁים גִּבּוֹרִים כַּד
אַזְדַּמְנוּ קְרַבָּא עִם סִיסְרָא. וְדָא מְלֹאךְ, רְזָא דְכָל דֵּינִין
וְכָל קְרַבִּין דְּמִלְכָּא בְּרִשׁוֹתֵיה. וְעַל דָּא אָמַר, מְלֹאךְ יִי'.
וְדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית מח) הַמְּלֹאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי וְגו',
וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיא. וְדָא זְמִינָא לְמַהוּי עֲלָאָה וַיִּקְרָא
לְזִמְנָא דְאַתֵּי. וּבְדָא יְתֵרְבִי שְׂמָא קְדִישָׁא. וּבְדָא זְמִין
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְפְּרַעָא מַעֲמִין עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים
וּמְזֻלוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל לח) וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדְשִׁיתִי
וְגו'. אַזְלוּ, עַד דְּמָטּוּ לְגַבִּיהַ דְרַבִּי שְׂמַעוֹן. פִּיּוֹן דְחָמָא

לֹזֶן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא שְׂכִינְתָא הָכָא. וְדַאי צְרִיכִין
אַנְן לְמַחְזֹק טִיבּוּ לְאַנְפֵי שְׂכִינְתָא.

פְּתַח וְאָמַר (בראשית כט) הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל וְגוֹ'. הַאי קָרָא
אוֹקְמוּהָ, דְכַד יִשְׂרָאֵל יִתְעַרוֹן תְּשׁוּבָה לְקָמִי
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּזַכּוֹ אוֹרֵייתָא יְתוּבוּן לְאַרְעָא
קְדִישָׁא, וְיִתְכַנְשׁוּן מִן גְּלוּתָא. דְהָא וְדַאי יוֹמָא חַד יְהֵא
גְּלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא יִתִּיר. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה א)
נִתְנַנֵּי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה. וְאִי לֹא יְתוּבוּן, קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא אָמַר, הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא עֵת הָאֶסְפָּה
הַמְקַנָּה, בְּלֹא זְכוּ וּבְלֹא עוֹבְדִין דְכִשְׁרוֹן. אֲבָל אֲסוּתָא חַד
לְכוּ, הַשְׁקוּ הַצֶּאֱן, אֲשֶׁתְּדָלוּ בְּאוֹרֵייתָא, דְּאֵתְשְׁקִיּוּ מִימֵי
אוֹרֵייתָא. וּלְכוּ רְעוּ, לְאַתְר דְּנִיחָא לְאַתְר טָבָא וְכִסּוּפָא
דְּאַחֲסַנְתִּיכוֹן.

דְּבַר אַחַר הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, דָּא הוּא יוֹם דְּאַקְרִי (ישעיה
כב) יוֹם מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה, דִּי בְּהָהוּא יוֹם
אַתְחַרִּיב בֵּי מְקֻדְשָׁא, וְנִפְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגְלוּתָא. וּבְגִין
עוֹבְדִין בִּישִׁין, הֵהוּא יוֹמָא אֲתַמְשֵׁךְ וְאַתְרֵיבִי, הֲדָא הוּא
דְכְּתִיב הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא עֵת הָאֶסְפָּה הַמְקַנָּה, בְּגִין
דְּאִינּוֹן מִשְׁכִּין לִיהָ לְהָהוּא יוֹמָא. הַשְׁקוּ הַצֶּאֱן, כְּמָה
דְּאַתְמַר בְּמֵלֵי דְאוֹרֵייתָא, דְהָא בְּזַכּוּתָא דְאוֹרֵייתָא יִפְקוּן
יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא.

יִשְׂרָאֵל מֵאֵי קָא אֲמַרִי. וַיֹּאמְרוּ לֹא נוֹכַל עַד אֲשֶׁר
 יֵאָסְפוּ כָּל הָעֲדָרִים, עַד דִּיתְכַּנְשׁוּ כָּל שְׂאֵר
 יוֹמֵינ עֲלָאִין. וְגָלְלוּ אֶת הָאֶבֶן, וַיִּגְנְדְרוּן לְהֵהוּא דִּינָא
 קִשְׂיָא דִּיהֵהוּא יוֹמָא דְשִׁלְטָא עַל פִּי הַבְּאֵר, וְאַשְׁתַּכַּחַת
 הָהִיא בְּאֵר בְּגִלוּתָא עֲמָנָא. וְכַד אֲתַגְלִיֵּיא הָאֵי בְּאֵר,
 וְהֵהוּא אֶבֶן לָא שִׁלְטָא עָלֶהּ, מִיַּד וְהִשְׁקִינוּ הַצֵּאן.

וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּסוּף יוֹמֵיֵיא, לְאַהֲדָרָא
 לְיִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא קְדִישָׁא, וְלֹאֲכַנְשָׁא לֹון
 מְגִלוּתָא. וּמֵאֵן אֵינֹון סוּף יוֹמֵיֵיא, הֵהוּא דִּיהִיא אַחֲרִית
 הַיָּמִים. בְּהֵאֵי אַחֲרִית הַיָּמִים, יִשְׂרָאֵל סִבְלוּ גְלוּתָא. הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ד) בִּצֹר לְךָ וּמִצְאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וְכְּתִיב (דְּבָרִים לֵא) וְקִרְאת אֶתְכֶם הֲרָעָה
 בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. בְּאַחֲרִית הַיָּמִים דִּיִּיקָא, וְדָא הִיא כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא. וְעַם אַחֲרִית הַיָּמִים דָּא, קִבִּילוּ עוֹנְשָׁא
 בְּגִלוּתָא. וּבְדָא יַעֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוֹקְמִין לְיִשְׂרָאֵל
 תְּדִירָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (בְּמִדְבַר כֵּד) אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעַם הַזֶּה
 לְעַמּוּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. וּבְכָל אֲתֵר דָּא הִיא, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְאַתְבָּא לָהּ לְאַתְרָהּ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (יִשְׁעִיָּה ב) וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נֶכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְיָ וְגוֹ'

וְדָא הוּא יוֹם.

וּמִדְשָׁאֵרֵי צֵל לְמַעֲבַד בְּשִׁירוּתָא דִּיּוֹמָא אַחֲרָא, כְּמָה

בְּזִמְנָא דְאַתְחַרִּיב מִקּוּדְשָׁא הוּהוּ, וְנָטָה צֶל לְמִיעֵל. הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (ירמיהו ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ צְלָלֵי
 עָרְב. יוֹם וְצֶל, הוּא סוּף גְּלוּתָא. וְשִׁיעוּרָא דְהָאֵי צֶל,
 שְׂיִת קִמְצִין וּפְלָגָא. וּבְגוּדֵל דְּמִשְׁחָא דְּבַר נָשׁ, גְּבַר בֵּין
 גּוֹבְרִין. וְדוּכְרָנָא דְּהָאֵי רָזָא דְּבִין חֲבַרְיָא, דְּכְּתִיב, (איוב
 ח) כִּי תִמּוֹל אֲנַחְנוּ וְלֹא נִדְעַע כִּי צֶל יִמִּינוּ עָלֵי אַרְצָא. כִּי
 תִמּוֹל אֲנַחְנוּ בְּגְלוּתָא, וְלֹא הוּינָא יִדְעֵי כִּי צֶל יִמִּינוּ עָלֵי
 אַרְצָא, לְאַשְׂרָאָה לֹוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלֵי אַרְצָא.

זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּחָמֵי לֵיהּ, וְזַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּלֹא
 חָמֵי לֵיהּ. וְוִי לְמֵאֵן דִּיזְדִּמְן כַּד יִתְבַּע אַרְיָא
 רַבְרָבָא, לְאַתְחַבְּרָא לְנוֹקְבִיָּה. כָּל שְׁפָן בְּשַׁעְתָּא דִּיזְדִּוּגֵן
 כְּחָדָא, עַל הָהֵיא שַׁעְתָּא כְּתִיב, (עמוס א) אַרְיָה שָׂאג מִי לֹא
 יִירָא וְגו'.

תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (ירמיהו כה) שָׂאג יִשָּׂאג עַל נוֹהוּ.
 וּבְהַהוּא זְמַנָּא כַּד יִפּוּק לְקַבְּלָא לְבַת זּוּגוּ, כְּדִין
 אַרְיָה שָׂאג מִי לֹא יִירָא יִי' אֱלֹהִים דְּבַר מִי לֹא יִנְבֵּא.
 בְּהַהִיא שַׁעְתָּא כְּתִיב, (דברים ל) וְשָׁב יִי' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ
 וְגו'. וְשָׁב מֵאֵי הוּא, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁב כְּנִסְת
 יִשְׂרָאֵל מִגְּלוּתָא, וְשָׁב צְדִיק לְאַזְדִּוּגָא (דף ע"ד ע"ב) בְּאַתְרֵיהּ.
 כְּדִין כְּתִיב, (תהלים קמ) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָיִם
 אֶת פָּנֶיךָ.

מִתְנִיתִין, לְכוּן בְּנֵי נִשָּׂא, מְאָרִי דְחֻכְמָתָא, מְאָרִי
דְּסִכְלָתְנֹו, קָלָא קָרִי. מֵאן מְנִכוּן דְּאַתְחַכֵּם
וְיִדְע, בְּשַׁעְתָּא דִּירִישָׁא חִיוּרָא, אֲתַקִּין רִישָׁא, רִישִׁמָּא
מֵעֵילָא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָא. אֲתַקִּין סֹטֵר צְפוּן,
בְּעִטּוּרָא דְקוּנְאָרִיתָא, בֵּיה רָשִׁים עוּמְקָא דִּתְהוּמָא
עֲלָאָה, דְּסֻלִּיק וְנַחֲתִית בְּגִוּוּיָהּ. נַחֲתִית חַד דִּרְגָא טְמִירָא,
בְּאַלְפָּה וְחֻמֵּשׁ מְאָה רִשִׁמִּין, דְּאַלְפָּה וְחֻמֵּשׁ מְאָה עֲלָמִין.
(דניאל ד) תַּחֲוֹתִיהָ תַּטְּלִל חַד חִיוֹת בְּרָא, (דניאל ז) וְקִרְנֵין עֶשֶׂר
לָהּ. וְאִרוּ עֵינֵין כְּעֵינֵי אִנְשָׁא לְחִיוֹתָא, וּפּוּם מְמִלָּל
רַבְרָבָן. כַּד סֻלְקָא, אֲזֵלָא בִּימָמָא, טְמִירָא בְּלִילִיא. כַּד
נַחֲתָא, טְמִירָא בִּימָמָא, וְאֲזֵלָא בְּלִילִיא. כַּד נִטְלָא,
מִזְדַּעְזְעֵן אַרְבַּע מַגְרוּפֵי דְאַחֲיָדָן בִּידְהָא. וְנִטְלִין עֲמָה
שְׁתֵּין פּוּלְסִין דְנוּרָא, כָּל חַד חֲרַבָּא שְׁנָנָא עַל יְרִיכִיהָ.
סֻלִּיק בְּרַעוּתָא, לְאַפְקָא בַר נֶשׁ שְׁלִיטָא לְתַתָּא. אֲתַקִּין
בְּהַאי חִיוֹתָא חַד עֶפְרָא דְקִיקָא, כָּלִיל מִכְּלָא. נֶשֶׁב
בֵּיה, אֲתַפְּשֵׁט בְּד' סֹטְרֵי עֲלָמָא. וְד' פּוּלְסִין אֲתַגְלַגְלוּ,
חַד לְעֵילָא, חַד לְתַתָּא, חַד לְצְפוּן, חַד לְדָרוּם.
אֵילָנָא חַד רַבְרָבָא וְתַקִּיפָּה, אֲתַחֲבַר וְאֲזַדְוּוּג בָּהּ בְּחַד
עֲנַפָּא שְׁפִירָא, דְּחִזּוּ חֲדוּתָא דְכֻלָּא. כְּמָה דְאַתְּ
אָמַר, (תהלים מח) יִפֶּה נוֹף מְשׁוּשׁ כָּל הָאָרֶץ. בֵּיה אֲזַדְוּוּג,
אֲפִיקוּ חַד רוּחָא טְמִירָא, וּמְלִיא לְהֵוּא גְבִילוּ דְעֶפְרָא,

וְקָאִים עַל רַגְלוֹי, וְאִמְלִכִּיהָ עַל כָּל עַלְמָא, וְשִׁלְטִיהָ עַל כָּלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ח) תִּמְשִׁילֶהוּ בְּמַעֲשֵׂי יַדָּיָךְ וְגו'. אֶתְפְּקִיד עַל הַהוּא אֵילְנָא, לָא נָטַר פְּקוּדָא, אֶתִּיב מַלְכָּא רוּחִיהָ לְגַבִּיהָ, וְהַהוּא חִיּוּתָא נְטָלָא לִיהָ. כְּדִין זְמִינִין מָנָא אַחְרָא, וְקָאִים בֵּינֵיהוּ. בְּקוּטְרָא דְגְּלִיפִין בֵּין מְלָאכִין קְדִישִׁין, בְּטוּפְסָרָא (ס"א בְּטַפְסָא) דְּעֵטוּרִין אֶתְאַחְדָּן. דְּרִין בְּתֵרָאִין, תְּפִיסִין בְּחוּבֵיהוּ. אֲשֶׁתְּלִיף רוּחִיהוּן מִהַהוּא מָאנָא דְּלְבוּשָׂא, לְבַתֵּר אֲגִנִּזוּ בְּעַפְרָא, בֵּין רַגְבֵי נַחְלָא אֶתְטַמְרוּ וְאֶתְגְּנִיזוּ. בְּחַד גְּרָמָא תְּקִיף דְּהַהוּא מָאנָא, יִתְבְּנוּן בְּקַדְמִיתָא, וְיִקוּמוּן חִילִין חִילִין תְּנִינּוּת, בְּאַרְעָא קְדִישָׂא מִתְעָרִין.

וְזָמִין קוּדְשָׂא בְּרִיף הוּא, לְמַגְבַּל הַהוּא עַפְרָא קְדִמִיתָא, דְּהַהוּא מָאנָא מְמַשׁ. וְלֹאֲעֵלָא בֵּיהָ גְּבִילוּ דְּקִיק כְּהַאי חֲמִירָא דְּעִיסָה. וּמִהַהוּא גְּבִילוּ דְּאִיהוּ צְחוּתָא דְּלְעִילָא, יִתְתַקֵּן וְיִתִּישֶׁר מָאנָא דְּכְשָׂרָא. כְּגוּוּנָא דְּאִמְרָא קְרָא, (יואל ד) וּמַעֲיֵן מִבֵּית יי' יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת נַחַל הַשְּׁטִיִּים. בְּגִין דְּהַהוּא נַחַל אִסְגֵי חֲבִיבוּתָא (ס"א זְכוּתָא) (ס"א זְכוּתָא) בְּעַלְמָא. וְכֹד הַהוּא מַעֲיִנָא קְדִישָׂא, יְפוּק וְיִיעוּל לְגַבִּיהָ, כְּדִין יִתְתַקֵּן וְיִתִּישֶׁר, וְלֹא יִהְיֶה בְּסוּרְחָנִיהָ בְּקַדְמִיתָא.

וְאִינּוּן דְּלֹא זָכָאן, יְקוּמוּן לְאַתְדָּנָא בְּדִינָא דְּמַלְכָּא

עֲלָאָהּ. הִנָּהּ הוּא דְכָתִיב, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיּוֹשֵׁנֵי אֲדָמַת
 עֶפְרַיִם יִקְיָצוּ אֶלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לְחַרְפוֹת וּלְדַרְאוֹן
 עוֹלָם. וּכְדִין פְּתִיב, (ישעיה סו) כִּי כֹאֲשֶׁר הִשְׁמִים הַחֲדָשִׁים
 וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה עוֹמְדִים לְפָנַי נָאִם יי'
 בֶּן יַעֲמֹד זֶרְעֶכֶם וְשִׁמְכֶם.

בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלּוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

פְּרֻשַׁת עֵקֶב

רַעִיא מַהִימְנָא

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה וְגו', וְאֶכְלֶתָ
 וְשִׁבַּעְתָּ וּבִרְכַּתָּ אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ וְגו'. פְּקוּדָא (י"ח) דָּא
 לְבָרְכָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל מַה דְּאֶכִּיל וְשָׁתִי,
 וְאֶתְהַנִּי בְּהַאי עֲלֵמָא. וְאִי לָא בְּרִיךְ, אֶקְרִי גְזֻלָּן לְגַבִּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְכָתִיב, (משלי כח) גְּזוּל אָבִיו וְאָמוֹ. וְהָא
 אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. בְּגִין דְּבִרְפָּאן דְּבְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, אֶתִּי לְאִמְשָׁכָא חַיִּין מִמְּקוּרָא דְחַיִּי, לְשִׁמְיָהּ
 (קדִישָׁא) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְדִישָׁא, וְלֹאֲרָקָא עָלֶיהָ
 מַה־הוּא מִשְׁחָא עֲלָאָהּ, וְאֶתִּי לְאִתְמִשְׁכָּא מִתַּמָּן לְכָל
 עֲלֵמָא.

וּכְתִיב וְאֶכְלֶתָּ וְשִׁבַּעְתָּ וּבִרְכַּתָּ אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ (דף רע"א ע"א)
 וְאִינּוֹן בְּרַכָּאן, אֶרִיק בַּר נֶשׁ בְּאִינּוֹן מְלִין מַה־הוּא

מְקוֹרָא עֲלָאָה, וְאִתְבְּרַכָּאן כָּל אֵינּוֹן דְּרַגִּין וּמְקוֹרִין,
וְאִתְמַלְיִין לְאַרְקָא עַל כָּל עֲלָמִין. וְאִתְבְּרַכָּאן כְּלָהּוּ
כַּחְדָּא.

וְעַל דָּא אֶצְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ, לְשׁוּאַה רְעוּתִיהּ בְּרוּזָא
דְּבִרְכָאן, בְּגִין דִּיתְבְּרַכּוֹן אֲבָהּוֹן וּבְנִין, כְּלָא כַּחְדָּא.
וּמֵאן דְּמִבְּרַךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְבְּרַךְ, וְנָטִיל
חוּלְקִיָּהּ מֵאֵינּוֹן בְּרַכָּאן בְּקִדְמִיתָא דְכָל עֲלָמָא לְתַתָּא.
כִּיּוֹן דְּשָׂמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְבְּרַךְ מִתְמָן, נְחִית
וְשָׂרָא עַל רִישִׁיהּ חוּלְקָא קְדָמָאָה. וְהָא אוּקִימְנָא דְכְּתִיב,
(שְׁמוֹת ב) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי אֲבֹא אֵלֶיךָ
וּבִרְכֹתֶיךָ. (אֲזַכִּיר כְּמָה דְאֵת אֲמַר (תְּהִלִּים ב) יִזְכּוֹר כָּל מְנוּחֹתֶיךָ) כִּיּוֹן דִּהֵיא
בְּרַכָּה אֲתֵיָא וְשָׂרֵיָא עַל רִישִׁיהּ, מִתְמָן אִתְפְּשֵׁט בְּכָל
עֲלָמָא.

בְּשַׁעֲתָא דְאֵינּוֹן בְּרַכָּאן נְחִתִּין, מִתְעַטְרִין גּוֹ חֲקַל תְּפּוּחִין
קְדִישִׁין, וּפְגָעִי בְּהוּ כְּמָה דְרַגִּין דְּמִמְנָן
בְּעֲלָמָא, וְנְחִתִּי בְּהוּ, וְאֲמַרִי וּמְכַרִּיזִי דָּא אִיהוּ דוֹרוֹנָא
דְּשָׁדֵר פְּלוֹנִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵאֵן אֲתֵר נְחִתִּי, לְבַתֵּר
דְּנְחִתִּי מֵאֲתֵר רִישָׁא חֲדָא דְצִדִּיק. תְּמָן סִלְקִין, מִתְעָרִי
לְנְחִתָּא אַחַרְנִין מְלַעִילָא, וְאִתְמַלְיִיא מְלַעִילָא וּמִתְתָּא,
חֲדָא הוּא דְכְּתִיב (מְשִׁלִּי י) בְּרָכוֹת לְרֵאשׁ צִדִּיק. כִּיּוֹן דִּהֵאִי
דְרַגָּא אִתְמַלְיִיא, אָרִיק לְהֵאִי כְּלָהּ, וּמִתְמָן נְגַדִּין
וְאִתְמַשְׁכֵּן לְתַתָּא.

כִּד סִלְקִין אֵינּוֹן בְּרַכָּאן מִתַּתָּא, לִית פְּתַחַא וּפְתַחַא
 לְעֵילָא, וְלִית מְמַנָּא לְעֵילָא, דְּלֹא פְתַחַת כּל אֵינּוֹן
 פְּתַחִין. וּמְכַרְזִי וְאִמְרִי בְּכֹל אֵינּוֹן רְקִיעִין, דָּא אִיהוּ
 דוֹרוֹנָא דְּמִלְכָּא דְּשָׁדֵר פְּלוֹנִי, דָּא הוּא דוֹרוֹנָא בְּקִיּוּמָא
 כְּדִקָּא יָאוּת. וּמֵאֵן אִיהוּ. בְּרַכָּה דְּאֲתִיבוּ עָלֵיהּ אָמֵן. דְּכֹל
 בְּרַכָּה דְּאֲתִיבוּ עָלֵיהּ אָמֵן, דָּא אִיהוּ בְּקִיּוּמָא כְּדִקָּא יָאוּת.
 וְכִיּוֹן דְּהֵאֵי בְּרַכְתָּא סִלְקָא, כֹּל דְּרַגִּין דְּלְעֵילָא, כְּלָהוּ
 זְמִינִין לְגַבֵּי תְּהוּא נְהוּרָא דְּלֹא נְהִיר, בְּגִין
 לְאַנְהָרָא לְגַבְהָ. וְכֹל שְׁכֵן אֵי הִיא בְּרַכְתָּא דְּסִגְיָאִין מְבָרְכֵן
 לָהּ, וּמְעַטְרִין לָהּ בְּעַטְרִין קְדִישִׁין, (עֵיין לִקְמֵן סוּד אִמֵּן רַפּוּ"ה ע"א)
 בְּרֹזָא דְּאָמֵן. אָמֵן הוּא רֹזָא דְּקִשְׁרִי, דְּכֹל יְחוּדָא וּקְדוּשָׁה
 בְּרֹזָא דְּמֵאֲרִיָּה. וּמְעַטֵּר לְהֵהִיא בְּרַכְתָּא בְּעַטְרִין עֲלָאִין
 כְּדִקָּא יָאוּת.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעֵי בְּהוּ, בְּאֵינּוֹן דְּמְבָרְכִין לֵיהּ,
 וְתִיאֻבְתִּיהּ בְּבְרַכְתָּא דְּלִתַּתָּא, דְּהֵהִיא בְּרַכְתָּא
 סִלְקָא, וְאַנְהִיר בּוֹצִינָא דְּלֹא נְהִיר, וְאַתְקִיף לָהּ בְּתוּקָפָא
 תְּקִיפָא, לְסִלְקָא לְעֵילָא. וְעַל רֹזָא דָּא פְתִיב, (שְׁמוּאֵל א ב) כִּי
 מְכַבְּדֵי אַכְבֵּד, אֵלִין אֵינּוֹן דְּמְבָרְכִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וּבּוֹזֵי יִקְלוּ, אֵלִין אֵינּוֹן דְּלֹא מְבָרְכִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וּמִנְעִין בְּרַכְתָּא מִפּוּמֵיִיהוּ.
 רֹזָא דְּרֹזִין, לְאֵינּוֹן דִּידְעֵי חֲכָמַתָּא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן, לְמַנְדְּע

רְזָא דְבִרְכָאן, בְּפִקוּדֵי אֹרִייתָא, וּבְכֹל הַנָּאִין וְכִסּוּפִין
 דִּיהָאֵי עֲלָמָא, לְאַרְקָא בְּרַכָּאן מֵעִילָא לְתַתָּא.
 כֵּד (ס"א בר) בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא, דְּאִינּוּן תְּקוּנָא דְּמֵאֲרִיהוּן,
 מִתַּתָּא לְעִילָא וּמֵעִילָא לְתַתָּא. בְּרַכָּאן דְּלֹאוּ אִינּוּן
 בְּצִלוֹתָא, סִלְקִין מִתַּתָּא לְעִילָא, עַד דְּמָטוּ גּוּ נְהוּרָא דְּלֹא
 נְהִיר, וּמִתְעָרִי (לְעִילָא) בְּתוּקְפָא, לְהֵהוּא נְהוּרָא דְּלֹא נְהִיר,
 בְּתֵהִיא בְּרַכָּה, וּסְלָקָא אֲתַעְרוּ לְעִילָא, עַד דְּמָטוּ
 לְכַרְסֵיָא עֲלָאָה, מְקוּרָא דְּכָל חַיִּין. כְּדִין נְפִקוּ מִתְּהוּא
 מְקוּרָא עֲלָאָה, בְּרַכָּאן אַחַרְנִין, וְאַעְרְעוּ אֵלִין בְּאֵלִין,
 וְנִשְׁקִי אֵלִין לְאֵלִין, וְאַתָּאן וְשִׁרְיִין לְרִישׁ צְדִיק, לְאַרְקָא
 לְתַתָּא. וְכֵד נַחְתִּין, אֲתַבְּרַכּוּן אַבְּהֵן וּבְנִין, וְכֹל שְׂרָגִין
 דְּלֵהוּן.

וְרְזָא דְּאֵלִין בְּרַכָּאן לְאַתְעָרָא מֵעִילָא לְתַתָּא, בְּרְזָא דָא,
 בְּרוּךְ: דָּא רְזָא דְּמְקוּרָא עֲלָאָה מְכֻלָּא, לְאַרְקָא
 וּלְאַמְשָׁכָא וּלְאַנְהָרָא כָּל בּוֹצִינִין. וְאִיהוּ בְּרוּךְ (נ"א בְּרוּךְ)
 תְּדִיר, דְּלֹא פִסְקִין מִימּוּי. וּמִתְמָן שִׁירוּתָא דְּאַקְרִי עֲלָמָא
 דְּאִתִּי, וְאִיהוּ קֶצֶה הַשְּׂמִים, דְּתֵהוּא קֶצֶה, קֶצֶה עֲלָאָה
 אִיהוּ. בְּגִין דְּאִית קֶצֶה כְּגוּנָא דָּא לְתַתָּא, וְאִיהוּ עֲלָמָא
 תַּתָּאָה. וְאַקְרִי אוּף הַכִּי בְּרוּךְ, לְקַבֵּל תַּתָּאִי, לְאַרְקָא
 לְתַתָּא, וּלְאַתְעָרָא מִתַּתָּא לְעִילָא בְּבִרְכָּאן דְּצִלוֹתָא.
 וּבְרוּךְ (קְדָמָאָה) דָּא אַקְרִי הַכָּא, בְּרְזָא דְּחַכְמַתָּא עֲלָאָה,

דְּאִמְלִי לְהֵהוּא אֶתְר, בְּחַד שְׁבִיל דְּקִיק דְּאֵעִיל בֵּיתָ.
 אֶתְהָ: לְבַתֵּר שְׂאֲרֵי לְאֶתְגְּלִיָּא, דְּהָא הָאֵי בְּרוּךְ סְתִים
 אִיהוּ, וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי בְּאַרְח סְתִים בְּרוּךְ, מְקוּרָא
 עֲלָאָה דְּלֹא אֶתְגְּלִיָּא. אֶתְהָ, שִׁירוּתָא לְאֶתְגְּלִיָּא לְבַר,
 וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי אֶתְהָ. וּמֵאֵן אִיהוּ. דָּא רְזָא דִּימִינָא,
 וְאֶקְרִי כְּהֵן לְגַבֵּי הֵהוּא אֶתְר. וְרְזָא דָּא (תהלים קי) אֶתְהָ כְּהֵן
 לְעוֹלָם, מֵאֵן כְּהֵן לְהֵהוּא עוֹלָם, אֶתְהָ. וְדָא אִיהוּ יְמִינָא
 עֲלָאָה, דְּהָא אֶשְׁתַּכַּח לְאֶתְגְּלִיָּא.

יְהוּהָ: דָּא רְזָא דְּאֶמְצָעִיתָא. רְזָא דְּמֵהִימְנוּתָא בְּכָל
 סְטְרִין. (דף רע"א ע"ב) אֶלְהִינוּ: דָּא סְטְרָא דְּשְׁמָאֲלָא,
 דְּכָלִּיל בִּימִינָא, וּיְמִינָא בֵּיתָ, וְאֶתְכַלִּילוּ דָּא בְּדָא, לְמַהוּי
 חַד. וְעַד הָכָא, אֶתְקַשְׁרוּ בְּרַכָּאן, דְּכִיוּן דְּאֶלִּין אֶתְבְּרַכָּאן,
 כְּלַהוּן דְּלֶתְתָא אֶתְבְּרַכָּאן.

לְבַתֵּר דְּאִינוּן אֶתְבְּרַכָּאן, וּנְטְלֵי בְּרַכָּאן לְגַרְמִיָּהוּ,
 אֶתְהַדְרוּ כְּלִילָן כְּחַד לְהֵהוּא מְקוּרָא, דְּאִינוּן לָא
 יְכַלִּין לְאֶתְהַדְרָא לְגַבֵּי הֵהוּא אֶתְר, עַד דְּאֶתְבְּרַכּוּ. כִּיוּן
 דְּאֶתְבְּרַכּוּ בְּקַדְמִיתָא, אֶתְהַדְרוּ וְעֵאלִין לְגַבֵּי הֵהוּא אֶתְר,
 לְנִטְלָא בְּרַכָּאן יְתִירִין אַחֲרֵנִין, לְאַרְקָא לְתַתָּא. וְעַד
 דְּאִינוּן אֶתְבְּרַכָּאן, לָא עֵאלִין וְלֹא תֶאֱבִין לְגַבֵּיתָ. וְרְזָא
 דָּא (שמות כג) וְלֹא יִרְאוּ פָנַי רִיקָם.

וְכַד תְּבִין לְגַבֵּי הֵהוּא אֶתְר, וְעֵאלִין תַּמּוּן, כְּדִין אֶקְרִי

ההוא אַתָּר מְלֶךְ. וּמֶלֶךְ לָא אַתְקָרִי, בַּר כַּד אֵינּוּן
מִתְקָרְבִין לְגַבִּיּהּ, וּמִתְבָּרְכִין. וּמִלְכָּא אֵימְתִי אַקְרִי מְלֶךְ.
כַּד רַבְרַבְנֵי אֲתִיין לְגַבִּיּהּ עֲתִירִין, מִסְתַּפְקִין בְּכָל מַה
דְּאַצְטְרִיכוּ, בְּלֹא חֶסְרוֹנָא, כְּדִין אִיהוּ מְלֶךְ. מְלֶךְ לְתַתָּא,
כַּד אֵלִין מְעַטְרִין לֵיהּ בְּסַפּוּקָא, בְּעַטְרִין קְדִישִׁין. וְהִכָּא
אַקְרִי מְלֶךְ. וּמֵאן אִיהוּ. הָעוֹלָם אֲשֶׁר קְדִישָׁנוּ וְצוּנּוּ. וּבְגִין
דְּאִיהוּ עֲלֵמָא דְלֹא אֲתַגְלִיָּא לְבַר, וְאִיהוּ סְתִים, קָרִי לֵיהּ
הַכִּי בְּאַרְח סְתִים. וְעַל דָּא לָא אַקְרִי, אֱלֹא בְּאַרְח סְתִים.
וְלְעוֹלָם יְמִינָא אַתָּה, כְּמַה דְּאַתְמַר. וְעַל דָּא כְּהֵן, כְּפִיף
לְגַבִּי הֵהוּא אַתָּר, בְּרִישָׁא וּבְסוּפָא. וְעֵלְמָא
תַּתָּא, כַּד אַתְקָשֶׁר לְיְמִינָא, וְאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ, קָרִי מִתַּתָּא
לְעֵילָא בְּרוּךְ, וְלֹא אַקְרִי בְּרוּךְ, בַּר בְּרוּךְ דְּמִקּוּרָא
דְּאַתְדַּבֵּק בְּהַדִּיָּה (בֵּיהּ), וְעֵילֵל בֵּיהּ, וְאַמְלִי לֵיהּ. אַתָּה, רוּזָא
דְּהֵהוּא כְּהֵן, לְאַתְדַּבֵּקָא בְּהַדִּיָּה, וְעַל דָּא, בְּצִלוּתָא בַּר
נָשׁ כּוֹרַע בְּבְרוּךְ, דְּאִיהוּ עֲלֵמָא כְּפוּף לְגַבִּי עֵילָא, וְדָא
אִיהוּ שְׁנוּי בֵּין בְּרוּךְ דְּצִלוּתָא, וּבֵין בְּרוּךְ דְּשָׂא בְּרַכָּאן.
וְכֻלָּא בְּרוּזָא עֲלָאָה אִיהוּ, לְאַרְקָא בְּרַכָּאן לְכָל עֲלָמִין.
בְּרוּךְ דְּצִלוּתָא, בַּר נָשׁ כּוֹרַע בֵּיהּ בְּבְרַכּוּי, וּגְחִין רִישָׁא
בְּאַתָּה, בְּגִין דְּאַתָּה אַקְרִי רֵאשׁ. וְעַל דָּא כְּהֵן נְטִיל
בְּרֵאשׁ, וְאִיהוּ רֵאשׁ תְּדִיר. וּבְגִין כֶּךָ כְּרִיעָה בְּבְרוּךְ.
וּגְחִינוּ דְּרִישָׁא בְּאַתָּה. וְכְהֵן בְּכָל אַתָּר דְּאַקְרִי אַתָּה, גְּחִין

בְּצִלוֹתָא. מֶלֶךְ בְּתֵר דְּגָחִין, תּוּ לָא זָקִיף, מֵאֵי טַעְמָא.
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ לְסִיְהָרָא, זִילִי אֲזַעֲרִי
 גְּרַמִּיךְ, וְתוּ לָא זַקְפָּא. וּבְגִין דָּא, בְּרַכְתָּא דְּבֵר נֶשׁ בְּרִיךְ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַעֲר לְאַרְקָא בְּרַכָּאן מְלַעֲיִלָא
 לְעֵלְמִין כְּלָהוּ, כְּמָה דְּאֲתַמַּר. זַכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל
 בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי.

כְּתִיב, (ישעיה סג) כִּי אֲתָה אָבִינוּ כִּי אֲבָרְהָם וְגו'. תְּנִינָן,
 לְזַמְנָא דְּאֲתִי אֲמַרִּין לִיהָ לְיִצְחָק וְכו', בְּגִין
 דְּשָׂמְאֵל אֲתַכְּלִיל בִּימִינָא, אֲבָל יְמִינָא מְנָלָן דְּאֲקָרִי
 אֲב. דְּכְתִיב וַיִּשְׁמְהוּ לוֹ לְאָב וּלְכַהֵן, וְאַף עַל גַּב דְּלַעֲיִלָא
 אֲקָרִי אֲב, וְאַפִּילוּ לְנַהוּרָא דְּלֵא נַהִיר בְּשַׁעֲתָא דְּאֲתַדְּבַק
 בִּימִינָא אֲקָרִי אֲתָה, כְּמָה דְּאֲתִי אֲמַר (שם) אֲתָה יִי אָבִינוּ
 גּוֹאֲלֵנוּ וְגו'.

אֲדַהְכִי, סָבָא אֲזַדְּמָן לְגַבִּיָּה, וְאֲמַר, רַעֲיָא מְהִימְנָא,
 תְּקִין פְּתוּרָא לְמֶאֲרָךְ, לִיהָ וּלְמֶטְרוֹנִיתָא. מְכַל
 מִינֵי עֵדוּנִין, לְקִיּוּמָא בֵּיהּ (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי
 יִי. וְהָא עַד כְּעַן כְּלָהוּ מִתְעַנְּגִי מִפְּתוּרָא דְּמִלְכָּא. הֵדָּא
 הוּא דְּכְתִיב, (משלי ט) לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחֲמֵי. וְדָא נַהֲמָא
 דְּאוּרִייתָא דְּבִכְתָּב, וַיִּינָא דְּאוּרִייתָא דְּבַעַל פֶּה. וְתַמָּן
 כְּמָה מְטַעְמִים מִינֵי טַעְמֵי תוֹרָה, דְּמִתִּיקִין, מְכַל מֶאֱכָלִין
 וְעֵדוּנִין דְּעֵלְמָא, וְדְּמִלְכָּא.

קָם רַעֲיָא מְהִימָנָא פִּתַּח וְאָמַר, אֶהְרֵן כִּהְנָא קוּם
 מְשִׁינְתָּךְ, לְמַדְבַּח תּוֹרִין וְעָאנִין וְאִמְרִין וְעוֹפִין,
 וְכָל מִינִין דְּצָרִיכִין לְסַעוּדַתָּא דְּמִלְכָּא. וְלָחֵם הַפָּנִים,
 דְּאִינוּן לְקַבֵּל תְּרִין לוּחֵי דְּאוֹרֵיִיתָא, (שמות לב) דְּמִזְהָ וּמִזְהָ
 הֵם כְּתוּבִים. זֶה: תְּרִיסָר אַנְפִּין. דְּאִינוּן: (במדבר ו) יְבָרְכֵךְ יי',
 יֵאָר יי', יֵשָׂא יי'. זֶה תְּנִינָא, אֲדַנְי אֲדַנְי אֲדַנְי.
 דְּאִינוּן תְּרִיסָר חִיּוֹן, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, (יחזקאל א) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל
 הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּן, וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׁמַאל לְאַרְבַּעַתָּן, וּפְנֵי
 נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. וְאֶתְמַר עַלֵּיהוּ, (שם) אַרְבַּעָה פָּנִים לְאַחַת
 (לָחֵם). וְהָאֵי אִיהוּ, (ישעיה ו) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר, לְקַבֵּל
 עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע סְפָרֵי תוֹרָה. וְהָאֵי אִיהוּ זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר
 לְפָנַי יי'. מָאנִין דְּפִתּוּרָא דְּמִלְכָּא, אִינוּן מָאֲרֵי מִתְּנִיתִין,
 מָאֲרֵי צְלוּתִין, דְּתַקִּינוּ לוֹן לְקַבֵּל קְרַבְנִין.

פִּתַּח וְאָמַר, (שמות כה) וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים וְגו'. תָּא
 חֲזִי, מְנַהֲגִין טְבִין וְשִׁפְרִין הוּוּ נְהִי מָאֲרֵי
 דְּסַעוּדַתָּא דְּמִלְכָּא, לְאַחֲזָאָה דְּאִינוּן מְבַנֵּי פִתּוּרָה
 דְּמִלְכָּא. חַד (חֲדָא), רַבְרָבָא מְבַנֵּי סַעוּדַתָּא, נָטִיל יְדוּי
 בְּזַמְנָא דִּייעֵלוּן (דִּייעוּל) לְסַעוּדַתָּא לְהַסֵּב, גְּדוּל מִסֵּב
 בְּרֵאשׁ, תְּנִינָא תְּחוּתִיהָ, וְתִלִּיתָאָה תְּחוּת תְּנִינָא. וְאֵלִין
 אֶתְקִרְיָאוּ ג' מְטוֹת, לְקַבֵּל תְּלַת אֲבָהוֹן, וְלְקַבֵּל (דף ע"ב ע"א)
 כְּהָנִים לוּיִם וַיִּשְׂרָאֵלִים. מִכָּאן וְאֵילָף, לִית לוֹן סֵדֶר,
 אֶלָּא כָּל הַקּוּדָם זָכָה.

תְּנִינָא, בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ, כְּדֵי שְׂיִבְצַע בְּעֵין יָפָה.
 וּמִשְׁלֵיִם בְּרַכְתָּא, וּלְבַתֵּר בּוֹצֵעַ. וְאוֹקְמוּהָ
 רַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין, דְּאִין הַמְּסוּבִין רִשְׁאִין לְטַעוּם, עַד
 שְׂיִטְעוּם הַמְּבַרְךְ. וְלִית הַבּוֹצֵעַ רִשְׁאִי לְטַעוּם, עַד שְׂיִכְלֶה
 אֲמֵן מִפִּי הַמְּסוּבִין. וְאִם רַעוּתִיהָ לְחֶלֶק כְּבוֹד, הַרְשׁוּת
 בִּידֵיהָ. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ, דְּאוֹרַח מְבַרְךְ, בְּגִין דְּיִבְרַךְ לְבַעַל
 הַבַּיִת.

וְאֵרַח רְזָא, בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ, דָּא עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא,
 דְּאִיהוּ קוֹ הָאִמְצָעִי. וּבְשַׁבַּת צָרִיף לְבִצּוּעַ מִשְׁנֵי
 כְּפָרוֹת, דְּאִינוּן ה' ה'. בַּעַל הַבַּיִת, דָּא ו' דְּאִמְצָעִיתָא.
 (וּכְגוּנָא דָּא וּבְגִין דָּא) וּבְגִין דְּלֹא לְאִתְחַזָּא
 כְּרַעֲבַתְנוּתָא, יְכִיל לְמַבְצַע בָּהּ לְכָל חַד וְחַד כְּפִיצָה. מֵאִי
 כְּפִיצָה. י' וי'. אִינוּן נְקוּדִין דְּשָׁמָא קְדִישָׁא, אֲתַקְרִי
 פְּרוּרִי בְּכַזִּית. וְאֵלִין לְקַבֵּל טַפִּין דְּזֹרַע, וּמֵאֵן דְּמִזְלֹזֵל
 בְּהוֹן, וְזָרִיק לֹון בְּאֲתֵר דְּלֹא אֲצִטְרִיף, עֲנִיּוּתָא קָא רְדִיף
 אֲבַתְרִיהָ, וְאִזִּיל נַע וְנָד. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (איוב טו) נוֹדֵד
 הוּא לְלַחֵם אִיהָ. וְלִית לָחֵם אֶלָּא תוֹרָה, וְהוּא צוּחַ אִיהָ
 מֵאֵן דְּמַרְחֵם עָלֶיהָ, וְלֹא יִשְׁכַּח.
 וּפְרוּרִים בְּכַזִּית, אִינוּן בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ כְּתִישׁ כְּתִישׁוּ
 מֵאִינוּן זִיתִים. וְאוֹרַח מְבַרְךְ, (משלי ד) וְאֵרַח
 צַדִּיקִים כְּאוֹר נִגְהָ. (משלי י) בְּרַכּוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק חֵי עַלְמִין,
 וּבְגִין דָּא אוֹרַח מְבַרְךְ.

אֲדַהְכִּי, הָא בּוֹצִינָא קְדִישָׁא אַתָּא לְגַבִּיּהּ. וְאָמַר, רַעֲיָא
 מְהִימָנָא, יוֹמָא חַד אֲזִילְנָא אָנָּא וְחַבְרֵיִיא
 לְאַכְסִינָא חַדָּא, וְהוּהוּ תַמָּן יִנוּקָא חַדָּא. קָם וְתַקִּין לָן
 מְנַרְתָּא וּפְתוּרָא אִיהוּ מְגַרְמִיּהּ, כְּאֵלוּ הוּהוּ מַעֲשָׂרִין שְׁנִין,
 וְלֹא הוּהוּ אֶלָּא מִבְּן חָמֵשׁ שְׁנִין. וְתַקִּין פְּתוּרָא מְכַל מִינֵי
 מְאָכְל וּמִשְׁתָּהּ. אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ רַבָּנִין דְּבַעַל הַבֵּית
 בּוֹצֵעַ וְאוֹרַח מְבָרַךְ, אֲבָל (אִיּוֹב ל"ב) צָעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם
 יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מִחַוּוֹת דְּעֵי אַתְכֶם. עַד
 דְּאֶטוּל רְשׁוֹת מְכָם. אָמַר לֵיהּ, אֵימָא בְּרִי מְלֹאכָא דֵּיִי.
 אָמַר לָן, אַתּוּן בְּעֵיתוֹן לָחֵם תַּפְּנוּקֵי בְּלֹא קְרָבָא, אוּ
 לָחֵם בְּקְרָבָא. דְּהֵכִי אוּקְמוּהָ רַבָּנִין דְּמִתְנִיתִין,
 שְׁעַת אַכִּילָה שְׁעַת מְלַחְמָה. וְאִי בְּעֵיתוֹ לְמַהוּי קְרָבָא
 עָלֵיהּ, לִית חַד אַכִּיל, אֶלָּא מֵאֵן דְּנִצַּח קְרָבָא, אִיהוּ אַכִּיל
 וּבּוֹצֵעַ לְכֻלְהוּ. אָמְרוּ לֵיהּ חַבְרֵיִיא, בְּרִי אַנְתָּ זַעִיר, וְעַדִּיין
 לֹא יַדְעַת אִיךָ מְגִיחֵי גַבְרִין רַבְרַבִּין בְּחַרְבָּא, בְּנַעֲנוּעַ
 דְּחַרְבָּא. בְּרוּמְחָא, בְּקִשְׁתָּא, בְּגִירִין דְּקִשְׁתָּא, בְּקִירְטָא,
 בְּאַבְנֵין דְּקִירְטָא.

אָמַר לְהוּ, (מְלַכִּים א' ב') אַל יִתְהַלֵּל חוֹגֵר כְּמִפְתַּח. דְּהָא וּדְאִי
 בְּקִרְיַאת שְׁמַע אוּקְמוּהָ, כָּל הַקּוּרָא קְרִיַאת שְׁמַע
 עַל מִטָּתוֹ, כְּאִילוּ אוּחוּז חֶרֶב פִּיפְיוֹת, דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים קמ"ט)
 רוּמָמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפְיוֹת בְּיָדָם. וְנַעֲנוּעָא

דְּחַרְבָּא, צָרִיךְ לְנַעֲנֵעָא לִיָּה לְשִׁית סְטָרִין, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּנָה, כְּדִי שְׁתַּמְלִיכוּהוּ עַל הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל
 ד' רוּחוֹת הָעוֹלָם. וְדָא ו', גּוּף הַחֶרֶב. י', רֹאשׁ הַחֶרֶב.
 ה"ה, תְּרֵי פִיּוֹת. נִרְתַּקָּא דְחַרְבָּא, אֲדָנִי.

רוּמְחָא, רמ"ח בְּקִרְיַת שְׁמַע, עִם שִׁית תֵּיבִין דִּיחֻדָּא,
 הָא רוּמְ"ח. מְגִ"ן עִם חַרְבָּא, מִיכָּאֵל גְּבַרְיָאֵל
 נוּרְיָאֵל שְׁמִשִּׁין דְּג' אֲבָהֵן. קֶשֶׁת דְּזָרִיק חֲצִים, וְכֹל זָרַע
 דְּאִינוּ יוֹרָה פְּחִץ אִינוּ מוֹלִיד. קִירְטָא, דָּא קִרְיַת שְׁמַע.
 ה' אֲבָנִין דְּקִירְטָא, (דְּבָרִים ו') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי' אֱלֹהֵינוּ יי'.
 לְקַבְּלֵייהוּ, (שְׁמוּאֵל א יז) וַיִּקַּח דָּוִד חֲמִשָּׁה חֲלוּקֵי אֲבָנִים מִן
 הַנַּחַל. וְכֹד שׁוּי לְהוֹן בְּקִירְטָא, דְּאִיְהִי שְׁפָה, וְאִיְהִי
 שְׂכִינְתָּא, אֲתַעְבִּידוּ חַד כְּלָהוּ ה', וְקָטִיל לְפִלְשֶׁתָּא.

וְעַד כְּעַן זָרִיקְנָא הָאֵי אֲבָנָא לְסַמָּאֵל, דְּאִיְהוּ אָבֹן מְצוּר,
 וְהַרְסָנָא מְצוּר דִּילִיָּה, וְאֲשַׁפְּלָנָא לִיָּה לְתַתָּא. וּבְגִין
 דָּא אֲמִינָא לְכוּן, אַל יִתְהַלֵּל חוּגְר כְּמַפְתַּח. כְּעַן יִתְבָּרַר
 לְכוּן, דְּאָנָּא יִדְעָנָא אִיךְ מַגִּיחִין גְּבַרִין רַבְרַבִּין בְּסִיפִין,
 בְּרוּמְחָא, בְּקֶשֶׁתָּא, בְּקִירְטָא. תּוּוּהֶנָּא וְלֹא יִכִּילָנָא
 לְמַלְלָא קַמִּיָּה, אָמְרוּ לִיָּה רַבָּנָן, כְּעַן נַחֲזִי מֵאן יְהֵא
 מְרוּוֹחַ נְהֵמָא, דְּאִיְהוּ לְחַם הַמוּצִיא.

פְּתַח וְאָמַר, (בְּמַדְבָּר טו) וְהָיָה בְּאֲכַלְכֶם מִלְּחָם הָאָרֶץ תָּרִימוּ
 תְּרוּמָה לַיי'. בְּמֵאֵי (נ"א בְּהֵאֵי) אֲתָרִימַת שְׂכִינְתָּא,

דְּאִיְהִי ה' דְּהַמוֹצִיא, דְּאוֹקִימוּ עָלָה מְאָרִי מִתְנִיתִין, כֹּל
הַבוֹצֵעַ, צָרִיף לְדַקְדַּק בְּה'. אֵלָא וְדָאִי הָא אוֹקְמוּהָ רַבְּנִין
דְּמִתְנִיתִין, מוּץ וְתָבֵן פְּטוּרִין מִן הַמַּעֲשֵׂר. וְכַד הִיא בְּמוּץ
וְתָבֵן, אִיְהִי בְּבֵית אֲסוּרִין, וְלִית לָהּ רִשׁוּ לְאַרְמָא לְגַבֵּי
מ', לְמַעַבְד עֲמָה מ"ה. וְהָאִי אִיהוּ תְרוּמָה, תוֹר"ה דְּאִיְהִי
ה' חוּמְשֵׁי תוֹרָה, דְּבָה (שמות כד) וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהַר אֲרַבְעִים
יוֹם וְגו'.

וּבְמוּץ וְתָבֵן דְּחֻטָּה, עָלִיהּ אוֹקְמוּהָ רַבְּנִין, (קפ"ח ע"ב) אֵילָן
שְׂאֵכֵל אָדָם הָרֵאשׁוֹן חֻטָּה הוּהּ. קָרִיב ח"ט,
דְּאִיְהוּ מוּץ וְתָבֵן, לָאֵת ה'. וְאִסְתְּלִיק מִנִּיהּ י', דְּאִיְהוּ
עֲשׂוֹר דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא כַּד אִיְהוּ בְּמוּץ וְתָבֵן (שְׁלָה), דְּאִיְנוּן
לְקַבֵּל עֲרָלָה וּפְרִיעָה, פְּטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂר. וְלִית רִשׁוּ לָאֵת
י', לְחַבְרָא בְּאֵת ה', דְּאִיְנוּן אִישׁ וְאִשָּׁה. וּבְגִין דָּא, כֹּל
הַבוֹצֵעַ צָרִיף (דף ע"ב ע"ב) לְדַקְדַּק בְּה'. וְצָרִיף לְמַבְצַע מֵאַתָּר
דְּבִשׁוּלוֹ יָפָה, בְּגִין דְּבִשׁוּל אִיְהוּ גְּמַר פְּרִי, וְדָא ו'.
וְעֲשָׂרָה דְּבָרִים צָרִיף אָדָם לְמַעַבְד בְּסְעוּדָתָא. חַד,
נְטִילַת יָדִים. תְּנִינָא לְתַקְנָא שְׁתֵּי פְּכָרוֹת
לְשִׁבְתָּה. תְּלִיתָא, לְמִיכַל תְּלַת סְעוּדָתִין, וְלְאוֹסְפָא מַחֻל
עַל הַקִּדְּשׁ. רְבִיעָא, לְאַנְהָרָא פְּתוּרָא בְּשָׂרְגָא. כְּמָה
דְּאוֹקְמוּהָ, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, וּמְנוּרָה בְּדָרוּם. וְצָרִיף הִסְבָּה,
כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ הִסְבּוּ אֶחָד מִבְּרַךְ לְכֻלָּם.

וּבְשַׁבָּת, בְּכָל מְלוֹי, צָרִיךְ לְאַתּוֹסְפָּא מַחֹל עַל הַקֹּדֶשׁ,
 בֵּין בְּמֵאכְלֵיו, וּמִשְׁתִּיו, בֵּין בְּלְבוּשׁוֹ, בֵּין
 בְּהִסְבִּיתָהּ. דְּצָרִיךְ לְתַקְנָא לֵיהּ מִסְבָּה שְׁפִירָא, בְּכַמָּה
 פְּרִים וּכְסָתוֹת מְרַקְמָן, מְכַל דְּאִית בְּבֵיתָהּ, כְּמֵאן דְּתַקִּין
 חוּפָּה לְכַלָּה. דְּשַׁבְּתָא אִיהִי מְלֻכְתָּא, וְאִיהִי כְּלָה. וּבְגִין
 דָּא הוּוּ נְפֻקֵי מֵאֲרִי מִתְנִיתִין עֶרְב שַׁבַּת לְאַקְדָּמוֹתֵי
 לְאַרְחָא, וְהוּוּ אֲמַרֵי בְּאִי כְּלָה בְּאִי כְּלָה. וְצָרִיכִין
 לְאַתְעָרָא שִׁירָה וְחֻדוּה לְפִתּוּרָה לְגַבְהָ.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְּאִית רְזָא אַחָרָא. כְּגוּוֹנָא דְּצָרִיךְ
 לְקַבְּלָא גְבִירְתָּהּ, בְּכַמָּה נְהוּרִין דְּשָׂרְגִין בְּשַׁבַּת,
 וּבְכַמָּה עֲנוּגִין, וּלְבוּשֵׁין שְׁפִירִין, וּבֵיתָא מְתַקְנָא, בְּכַמָּה
 מֵאֲנֵי דְּתַקְוֹנָא, בְּהִסְבָּה יָפָה לְכָל חַד וְחַד. וּבְהֵאֵי חֻדוּה
 וְתַקְוֹנָא, גְּרַמִּין דְּאַשְׁתְּאַרְת שְׁפַחָה בִּישָׂא בְּחֲשׂוּכָא,
 בְּרַעְבוֹן, בְּבִכְיָה, בְּהִסְפָּד. בְּלְבוּשֵׁין אוּכְמִין כְּאַרְמְלָתָא.
 דְּאִי מְלֵאָה זוּ, חֲרַבָּה זוּ.

יֵצֵר טוֹב, מִטְרוֹנִיתָא קְדִישָׂא. מְלָכוֹת הַקֹּדֶשׁ דְּנִחְתָּא
 בְּשַׁבַּת. כְּלִילָא מְעַשֵּׂר סְפִירָן. מְעַטְרָא בְּשִׁבְע שְׁמֵהֶן
 שְׂאִינָן נְמַחֲקִין. בְּכַמָּה מְרַכְבוֹת דְּחִיוּוֹן. וּבְכַמָּה חִיָּילִין
 וּמִשְׂרֵיִן. וּמְלָכָא נְפִיק לְקַבְּלָא בְּכַמָּה מִשְׂרֵיִן. וְאַשְׁתְּאַרְת
 יֵצֵר הָרַע שְׁפַחָה בִּישָׂא בְּחֲשׂוּכָא, כְּאַרְמְלָתָא בְּלֹא בַעְלָה
 בְּלֹא מְרַכְבוֹת.

וְאֵלֶיךָ דִּבַּרְתָּ עָלַי יְהוָה, לְמִזְבְּחֶיךָ וּלְמִקְטָרֶיךָ לְמַלְכֶת
הַשָּׁמַיִם וּלְמִזְלֹת אֲשֶׁר לֹא צְוִיתִי, הוּא פּוֹלְחָנָא
דְּשִׁפְחָה בִישָׂא, דְּשִׁלְטֵי בְעַרְבֵי שַׁבָּתוֹת וְעַרְבֵי לַיְלֵי
רְבִיעִיּוֹת. מַה הוּא אֵלֶיךָ עֲבָדִין. הוּא נִטְלִין לְבוֹשֵׁין
אוֹכְמִין, וְחֹשֶׁכָאן נְהוֹרִין, וְעֲבָדִין הַסְּפָדָא בְּלֵילֵי שַׁבָּתוֹת
כְּדִי לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהַדְּהָה כְּמַה דְּאִיהִי שְׂרִיא, כִּי (קהלת ז) גַּם
זֶה לְעוֹמֶת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.

בְּתַר דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל, וְאֶתְחָרַב בֵּי מִקְדְּשָׁא, אֶתְמַר
בְּשִׁכְנֵתָא אִימָא קְדִישָׁא, (איכה א) אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדַד
הָעִיר רַבָּתִי עִם הִיתָה כְּאֶלְמָנָה, וּמְכַבֵּין בְּלֵיל תְּשֻׁעָה
בְּאֵב נְהוֹרִין וְשָׂרְגִין, וְעֲבָדִין הַסְּפָד, וַיִּתְּבִין כְּאֲבָלִים
לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּדוּחְקָא דְּשִׁכְנֵתָא. בְּגִין דְּאִינוּן גְּרָמוּ לָהּ כָּל
הַהוּא תְּבִירוּ.

חֲמִשָּׁאָה, כּוֹס דְּוִיכְלוּ. שְׁתִּיתָאָה, לְמַהוּי עַל פְּתוּרָא מְלִי
דְּאוּרִייתָא. שְׁבִיעָאָה, לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא,
בְּגִין דְּעַנְיִים יִיתוּן עַל פְּתוּרִיָּה. תְּמִינָאָה, נְטִילַת יְדֵים
בְּמִים אַחְרוּנִים. תְּשִׁיעָאָה, בְּרַכַּת הַמְּזוּן. עֶשְׂרָאָה, כּוֹס
דְּבִרְכָּה. וְצִרִיךְ לְאַחְזָרָא עָלַי יְהוָה, וּלְתַקְנָא לֹון בְּרוּזָא
קְדִישָׁא, דְּאִיהִי כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, וְאִיהוּ פְּתוּרָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה. וּבְגִין כִּךְ אוֹקְמוּנָה
רְבִנוּ, שְׁלַחן בְּצַפּוֹן.

חד (עיין לעיל ברעיא מהימנא פרשת פנחס רמ"ה ע"א. כוונת י' דברים של שולחן שבת)
 נְטִילַת יָדַיִם, דְּהִכֵּי אוֹקְמוּהָ רַבָּנַן דְּמִתְנִיתִין, יָדַיִם
 מְזוּהָמוֹת פְּסוּלוֹת לְבִרְכָה, בְּגִין דְּאֵינוּן שְׁנִיּוֹת לְטוֹמְאָה,
 דְּאִיהוּ אַב הַטוֹמְאָה. דְּאִיהוּ רֵאשׁוֹן כַּד אֵינוּן מְסֻאָבוֹת,
 וְכַד אֵינוּן טְהוֹרוֹת אֵינוּן שְׁנִיּוֹת לְבִרְכָה. דְּבִרְכָה לָא
 שְׂרִיא אָלָא עַל טְהָרָה. כִּהְנָא דְּאִיהוּ אִישׁ טְהוֹר, אִישׁ
 חֹסֵד, שְׂרִיא עָלֶיהָ בְּרִכְתָּא. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים קלג)
 כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֵאשׁ וְגו'. וּבְגִין דָּא, (במדבר ו) דִּבְר אֵל
 אֶהְרֹן וְאֶל בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבַרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.
 וְאוֹקְמוּהָ, כֹּל כִּהֵן הַמְּבָרֵךְ, מִתְּבָרֵךְ. וְשֵׁאִינוּ מְבָרֵךְ, אֵין
 מִתְּבָרֵךְ. וְאוֹקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, כֹּל בְּרִכָּה שְׂאִין בֵּה
 אֲזַכָּרָה וּמְלָכוֹת לָא שְׁמִיָּה בְּרִכָּה. מְלָכוֹת אֲדַנִּי.
 וְעוֹד, נְטִילַת יָדַיִם צְרִיךְ לִיטוּל לֹון עַד פְּרָקָא, דְּגִזְרוּ
 עָלֶיהָ י"ד פְּרָקִין, בְּהַהוּא שְׁעֵתָא שְׂרִיא יַד י"י
 עָלֶיהָ, וְאִיהִי יַד דְּבִרְכָה מְסֻטְרָא דְּחֹסֵד דְּבִיָּה חֲכָמָה בִּיד
 יְמִינֵיהָ. וְאִיהִי יַד דְּקְדוּשָׁה, מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה, וְשְׂרִיא
 בְּדִינָא. (נ"א וַיֵּדָא דְשִׁמְאֵלָא) וְאִיהִי יַד דְּיְחוּדָא, מְסֻטְרָא
 דְּתַפְאֲרָתָא, דְּשְׂרִיא בִּיד פְּרָקִין דְּגוּפָא, דְּאֵינוּן שְׁנַיִם
 עֶשְׂרֵי פְּרָקִין בְּתַרְיִן דְּרוּעִין, וְתַרְיִן שׁוֹקִין. וְתַרְיִן בְּגוּפָא
 וּבְרִית.

וְתַלְתַּת זְמַנִּין י"ד, אִיהוּ מ"ב, יי"י, מִן י"ד י"ד, י"ד,

רְמוּזֵי יְבִרְכֶךָ יִ"אַר יִ"שָׂא, מִן הוּי"ה הוּי"ה הוּי"ה. ד' ד'
 ד' מִי"ד י"ד י"ד, אֵינּוֹן רְמִיזוּן בְּאֲדֻנָּי אֲדֻנָּי אֲדֻנָּי.
 וְאָמַר הַנְּבִיא עֲלֵיהֶוּ, (ירמיהו ז) הֵיכַל יִי הֵיכַל יִי הֵיכַל יִי
 הִמָּה. וְהָאֵי נְטִילָא בִּיד דְּאִתְתַּקְנַת.

וְכָל סֵטֶר מִג' אֲנָפֵי חַיּוֹן, דְּאֵינּוֹן יִי' יִי' יִי'. וּמִתְלַת גְּדַפֵּי
 חַיּוֹן, דְּאֵינּוֹן ד' ד' ד', כְּלָהּוּ צָרִיף לְמַהוּי מִכַּח (דף רע"ג)
 אָדָם. וְאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. כַּח דִּילִיָּה, יו"ד
 וְא"ו דָּל"ת, ה"א אָל"ף, וְא"ו אָל"ף וְא"ו, ה"א אָל"ף.
 וּמִטְרוֹנִיתָא לָא שְׂרִיא בְּכַח דִּילִיָּה, בְּפִרְקִין דְּאֶצְבָּעוֹן, עַד
 דְּאִתְעַבְר מְנַיְיָהוּ זוּהָמָא, שְׂפַחָה בִּישָׂא פְּסוּלָה, אֲנָתוּ
 דְּפְסוּל. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, יְדִים מְזוּהָמוֹת
 פְּסוּלוֹת לְבִרְכָה.

וְאֵינּוֹן מַיִם לְדַכָּאָה יֵד, דְּשְׂרִיָּא תַמְן יֵד יִי'. יֵד יִי', דָּא
 מַיִם דְּאוֹרִיָּתָא. דְּעַמֵּי הָאָרֶץ אֵינּוֹן שְׂרָץ, מַה
 מוֹעִיל לוֹן טְבִילָה, וְהַשְׂרָץ שְׂפַחָה בִּישָׂא בִּידִיהוֹן, בְּגוּל
 דְּבִידִיהוֹן. בְּגוּל דְּבִרְכָאן דְּגוּלִין לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא,
 דָּלָא יְדַעֵי לְבִרְכָא, וְלָא יְדַעֵי מַאי אִיְהִי בְרָכָה, וּמַאי
 אִיְהִי זוּהָמָא.

מִיֵּד כְּשִׁשְׁמַעוּ מְלִין אֵלִין חֲבֵרִיָּא וְאֲנָא עֲמָהוֹן, לָא
 יְכִילְנָא לְמַסְבַּל דִּישְׁלִים עֲשָׂרָה מְלִין דְּבִרְכָה,
 וְאִשְׁתַּחֲנָא לְגַבִּיָּה. וּבּוֹדָאי לִית בַּר נֶשׁ דְּיִימָא מְלִין

אֵלֶיךָ, אֱלֹהֵי אֲנֹכִי. דְּאֲנֹכִי הוּא כְּגִוּוֹנָא דְד' מְחִיצוֹת דְּגֵן
 עֲדָן. דְּבַר נֶשׁ עָאֵל בְּהוֹן (נ"א דְכַד אֲנֹכִי) בְּמִחִיצַת יְנוּקִין,
 וְאֲתַעְבִּיד תִּינּוּק. וּבְמִחִיצַת נְעָרִים, וְאֲתַעְבִּיד נְעָר.
 וּבְמִחִיצַת בַּחֲוָרִים, וְאֲתַעְבִּיד בַּחֲוָר. וּבְמִחִיצַת זְקֵנִים,
 וְאֲתַעְבִּיד זְקֵן. וּבְגִין כֶּף אֲתַמַּר עֲלֶיךָ, (תהלים לג) 'מִמְּכֹון
 'שְׁבַתוּ ה' הַשְּׁגִיחַ אֵל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. וְאֲנֹכִי הוּא דְאֲתַמַּר
 עֲלֶיךָ, (בראשית ו) בְּשִׁגְם הוּא בָּשָׂר, בְּדָרָא דְדוֹר הַפְּלָגָה
 הָיִית. וּבְכָל דָּרָא וְדָרָא בְּגִלְגּוּלָא. כְּגִלְגַּל דְּמַתְּהַפֵּךְ לְכַמָּה
 גְּוֹוִינִין. וְלֹא נִגְלַת, אֱלֹהֵי בְּדָרָא דְאֲתִיִּיהֵיב בֵּיה אֲוִרִיִּיתָא
 עַל יְדֶיךָ.

מִיד דְּאֲתַכְּנִישַׁת מִעֲלָמָא, אֲנֹכִי הוּא כְּשִׁמְשָׁא דְנִהִיר
 בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּכַד אֲתַכְּנִישׁ שִׁמְשָׁא בְּלִילִיא,
 נִהִיר בְּסִיְהָרָא, וּבְשִׁתִּין רַבּוּא כְּכַבִּיא. הָכִי אַתְּ (אֲנֹכִי),
 דְּאֲנֹכִי נִהִיר בְּשִׁתִּין רַבּוּא בְּכָל דָּרָא וְדָרָא. וְהֵאֵי אִיהוּ
 דְּקָא רַמְזוּ קַהֲלַת, (קהלת א) דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. וְאוּקְמוּהָ
 רַבָּנִין, אִין דוֹר פָּחוּת מִשְׁשִׁים רַבּוּא. וְעוּד אוּקְמוּהָ, הַדוֹר
 שְׁהוֹלֵךְ הוּא שְׂבָא, לְקַיִים (שם) מֵה שְׁהָיָה הוּא שְׁיָהָיָה.
 מִכָּאֵן וְאִילָךְ, אֲשֵׁלִים עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּפִתּוּרָא בְּאֲתַגְלִיא.
 אֲמַר רַעִיא מְהִימְנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא זַכָּאָה חוּלְקָךְ,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי לָךְ, מֵה דְלֹא גְּלִי לְכָל נְבִיא
 וְחוּזָה, וְלֹא לְמָאן וְלְמָאן.

תְּנִינָא, לְמַבְצַע עַל שְׁנֵי כְּפָרוֹת בְּשַׁבָּת, דְּאִינוּן רְמִיזוּן
 בְּתַרֵּי לוחֵי אורֵייתָא, דְּאִתְיִהִיבוּ בְּשַׁבָּת זוגוֹת.
 דְּבִיּוּמָא תְּלִיתָא נַחְתּוּ, דְּבִיָּה תְּרִי זְמַנֵּי טוֹב, וּבְשַׁבָּת
 אִתְיִהִיבַת, תְּרִין נוֹקְבִין לְתִרִין טְבִין. וְאַף עַל גַּב
 דְּאוּקְמוּהָ דְשָׂדִים מְמַנְן עַל זוגוֹת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ שְׁנֵי
 בְּיָצִים, שְׁנֵי אַגוּזִים. הִלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינֵי שְׁלוּחֵי מְצוּהָ
 אִינְן נְזוּקִין.

וְאִי תִימָא, וְהָא תְּנִינָן, אִין מִתְחִילִין בְּשְׁנֵי, וְאִין
 מְסִימִין בְּד', דְּהֵינּוּ בְּב' ד' עִם עָרְב רַב, דְּלֹא הוּוּ
 שְׁלוּחֵי מְצוּהָ, דְּלֹא אִתְגְּיִירוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם, וּלְבַתָּר
 דְּאִתְעַבְּרוּ מִעֲלָמָא, מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִטְלָא (שְׁמוֹת
 לד) שְׁנֵי לוחוֹת אֲבָנִים כְּרֵאשׁוֹנִים, וְאָמַר, (שם) וְכָתַבְתִּי עַל
 הַלוחוֹת אֵת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלוחוֹת וְגו'.

וְתִרִין כְּפָרוֹת בְּשַׁבָּת, רְמִיזוּן לְתִרִין יוֹדִין יְאֵהֲדוּנְהִי.
 דְּאִדְנֵי אִיְהִי יְחִידָה מִבְּעֵלָה בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוּל,
 וּבְשַׁבָּת נְחִית לְגַבְהָ. וּבְגִין דָּא בְּשַׁבָּת, כָּל נְשַׁמְתִין וְרוּחִין
 וְנִפְשִׁין נִפְקִין וְנַחְתִין זוגוֹת, וְאִין שְׁטַן וְאִין מְזִיק שְׁלִיט
 בְּיוּמָא דְשַׁבָּתָא. וְאִפִּילוּ גִיְהָנָם לָא שְׁלִיט, וְלֹא אוּקִיד
 בְּשַׁבָּת. וּבְגִין דָּא, (שְׁמוֹת לה) לָא תִבְעֵרוּ אִשׁ בְּכָל
 מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. וְדָא אִשׁ נוֹכְרָאָה, אָלָא אִשׁ
 דְּקָרְבָנָא, אִשׁ דְּקְדוּשָׁה. וְלִית לְאַרְכָּאָה בְּבָצִיעָא דְלַהוּן,
 דְּהָא אִתְמַר לְעִילָא.

תִּלְיִתָּאָה לְמִיכַל שְׁלֹשָׁה סְעוּדָתִין בְּשַׁבַּת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ
 רַבְּנֵן דְּמִתְנִיתִין, דְּאָמַר חַד מִינַיְיהוּ, יִהְיֶה חֶלְקִי
 עִם גּוֹמְרֵי שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת, דְּאִינוּן שְׁלִימוּ דְּשִׁבְעַ
 בְּרַכָּאן דְּצִלוּתָא, לְאַשְׁלֵמָא בְּהוּן לְעֶשֶׂר. וְרוּזָא דְּעַנְגָּ,
 (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וּמֵאֵן דְּלֹא
 מְקַיִּים לוֹן, וְאִית לִיה רְשׁוּ לְקַיְיִמָן, אֶתְהַפֵּךְ לִיה לְנִגְעַ
 צֶרְעַת. וּבְגִין דְּלֹא יִיתִי לְהָאִי, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 לוֹן עָלֵי וְאֲנִי פּוֹרַע, (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל יִי.

רְבִיעָאָה, לְאַנְהָרָא פְּתוּרָא בְּמִנְרָתָא. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ
 קְדָמָאִין, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, מְנוּרָה בְּדָרוּם,
 דְּפְתוּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵכִי צְרִיכָא לְמַהוּי.
 חֲמִישָׁאָה, כּוּס דְּוִיכְלוּ. כּוּ"ס, בְּחֻשְׁבוֹן אֱלֹהִים. וַיִּכְלוּ
 ע"ב, דְּכָלִיל לוֹן כֶּלֶה קְדִישָׁא, דְּהָאִי כּוּס
 מְלֵא יֵינָא דְּאוּרִייתָא, צְרִיךְ לְאַסְהָדָא עַל עוּבְדָא
 דְּבְרָאשִׁית.

שְׁתִּיתָּאָה, לְמַהוּי עַל פְּתוּרָא דְּבְרֵי תוֹרָה, דְּהֵכִי אוּקְמוּהָ
 מְאִרֵי מִתְנִיתִין, ג' שְׁאֶכְלוּ עַל שְׁלַחַן אֶחָד
 וְלֹא אָמְרוּ עָלָיו דְּבְרֵי תוֹרָה וְכוּ'. וְרוּזָא דְּמִלָּה, בְּגִין דְּהָא
 אוּקְמוּהָ שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, וְאוּרִייתָא אֶתִיְהִיבַת מִימִינָא.
 לְחֻבְרָא יְמִינָא דְּאִיהוּ רַחְמֵי, בְּשִׁמְאָלָא דְּאִיהוּ דִּינָא.
 דְּאוּרִייתָא אִיהִי יִי מִימִינָא, פְּתוּרָא אֲדָנִי מִשְׁמָאֲלָא,

וְצָרִיךְ לְחַבְרָא לֹוֹן. דְּבִגִּין דְּפִתּוּרָא מִשְׁמָאלָא, אוֹקְמוּהָ
 רַבָּנָן דְּמִתְנִיתִין, קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו (דף רע"ג ע"ב) שֶׁל אָדָם
 בְּקָרִיעַת יָם סוּף. וּבִגִּין כֹּה, צָרִיךְ תַּלְמִיד חָכָם לְזַמְנָא
 עֲמִיָּה, לְמָאן דִּישְׁתַּדֵּל בְּפִתְגָמֵי אוֹרֵייתָא.

שְׂבִיעָאָה, לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין עֲנִיִּים. וּבִגִּין דָּא,
 כָּל הַמְּאָרִיף עַל שְׁלַחְנוּ מְאָרִיכִין לוֹ יָמָיו
 וּשְׁנוֹתָיו. וּבִגִּין כֹּה (משלי י) וְצִדְקָה תִצְלֵל מִמּוֹת. דְּעֲנִי חָשׁוּב
 כְּמִת, וְאִיהוּ מְחִיָּה לִיָּה, אוֹף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא
 מְחִיָּה לִיָּה.

וְעוֹד בְּאוּרַח רְזָא, דְּכֻלְהוּ עֲנִיִּים מְסֻטְרָא דְּאֵת ד',
 דְּאֵתְמַר בֵּה (תהלים קטז) דְּלוֹתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד'
 דְּאֵתְד, דְּצָרִיף לְאַרְכָּאָה בֵּה, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב לְהַאֲרִיף
 יָמִים עַל מְמַלְכָתוֹ, וּבִגִּין דָּא, צָרִיף לְאַרְכָּאָה עַל
 פְּתוּרָא, דְּאִיְהִי ד', כְּלִילָא מְד' רַגְלִין דְּפִתּוּרָא. בְּגִין
 יִקְרָא דְּאֵת דְּלִי"ת, צָרִיף לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין
 עֲנִיִּים.

וּבִגִּינֵיהּ אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּבִקְשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְדָה
 יָפָה לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲשַׁכַּח כְּמְדָה דְּדִלוֹת.
 וְאֶקְשׁוּ עָלָה, בְּגִין דְּאוֹקְמוּהָ קְדָמָאֵי, כְּחוּשְׁבָן מִינֵי
 מִיתוֹת דְּאִינּוֹן כְּחוּשְׁבָן תּוֹצְאוֹת, וְחֶסְרוֹן כִּיס קָשָׁה
 מְכוּלָן, וְאִיךְ אֲמַרִין אִינּוֹן, דְּלֹא אֲשַׁכַּח לְיִשְׂרָאֵל מְדָה
 יָפָה כְּעֲנִיּוֹתָא.

אֱלֹהִים, בְּגִין (דְּכָל עֲמָא וְלִישָׁנָא), דְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת (ישעיה ח)
וְהָיָה כִּי יִרְעֵב וְהִתְקַצֶּף וְקָלֵל בְּמַלְכוֹ וּבְאֱלֹהֵיו
וּפְנָה לְמַעַלְתָּהּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אֵינּוֹן קִיַּימָא דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּהַאי מְדָה, וְלֹא אֶכְחִישִׁין בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא, בְּמְדָה דָּא
יִתְפָּרְקוֹן. הֵדָּא הוּא דְכָתִיב, (שמואל ב כב) וְאֵת עַם עֲנִי
תוֹשִׁיעַ. וְעֲנִי לִישָׁנָא דְעֲנוּי, דְאֶפִּילוּ אֵית לֵיהּ לְבַר נֶשׁ
עוֹתְרָא, וְאִיהוּ בְּמַרְעִין וּבְמַכְתָּשִׁין, עָנִי אֶתְקָרִי, אוּ
דְדַחְקִין לֵיהּ בְּגִינֵיהּ, וְצַעְרִין לֵיהּ כָּל יוּמָא. כָּל שְׁכֵן מֵאֵן
דְאִיהוּ רֶשׁ מְנִיָּה, וְאִיהוּ הוֹלֵךְ מֵאֲתָר לְאֲתָר.

וְעוֹד אֵית עֲנִי, דְאֶסְתְּלֵק מְנִיָּה דְעֵתִיָּה, כְּגוֹן אֵיּוֹב.
דְאֶתְמַר בֵּיהּ, (איוב לד) אֵיּוֹב לֹא בִדְעַת יַדְבֵּר. אוּף
הַכִּי אִיְהִי ד', דְאִיְהִי שְׂכִינְתָּא, כַּד אֶסְתְּלֵק מְנֵה א"ח
דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְאֶקָרִי דְעַת. וְהֵאִי לֵית לֵהּ
חֻבִּין בְּמִלָּה דִיַּימָא. וְעוֹד, א"ח אִיהוּ תוֹרָה, כְּלִיל תְּרִי"ג
פְּקוּדֵין הֵדָּא הוּא דְכָתִיב, (שמות א) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם וְגו'.

שְׁמִי עִם י"ה שִׁס"ה. זְכָרִי עִם ו"ה רמ"ח. וּבְגִין דָּא
אוּקְמוּהָ, אֵין עֲנִי אֱלֹהִים מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמְצוֹת דְשָׂאֵר עֲנִי
לָאוּ אִיהוּ אֱלֹהִים עֲנוּי. וְאֵת ד' מִן אֲדָנִי, אוּף הַכִּי אִיְהִי
עֲנִי בְּלֹא יְהו"ה.

תְּמִינְתָּהּ, מִים אַחֲרוֹנִים דְתַקִּינוּ לֹוֹן, בְּגִין מְלַח
סְדוּמִית, הַמְסַמָּא אֶת הָעֵינַיִם. אֲמַאי אֶקְרוּן

חֹבֶה. אֵלֶּא בְּאַרְח רְזָא, סַם הַמּוֹת שְׂרִיא עַל יְדוּי
 מְזוּהָמִין, דְּעַבְדֵי בְּהוּ בְּרָכָה. וְעַל כּוּס דְּמִבְּרַכֵי עָלִיהּ בְּלֹא
 טְהָרָה, אֶקְרִי טָמֵא. וּמַה כּוּס דְּשׁוֹתִין בּוּ, טָמֵא לְבִרְכָה
 עַד דְּהוּוּ מְטַהְרֵי לִיהּ בְּהַדְּחָה מְלָגוּ וּמְלַבְּר. כָּל שְׂכַן יְדוּי.
 וּבְגִין דָּא, מִים אַחֲרוֹנִים חֹבֶה. וְרְזָא דְּמִלָּה, (ויקרא ב)
 וְהַתְּקַדְּשֶׁתֶם: אֵלֶּוּ מִים רֵאשׁוֹנִים. וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים: אֵלֶּוּ
 מִים אַחֲרוֹנִים. כִּי קְדוֹשׁ: זֶה שְׁמֵן עָרֵב. לְקַבֵּל, קְדֹשׁ קְדֹשׁ
 קְדֹשׁ יִי' צְבָאוֹת. וּבְגִין דָּא וְהַתְּקַדְּשֶׁתֶם וְגו',
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא דְּאַתּוֹן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי' אֱלֹהֵיכֶם.

תְּשִׁיעָאָה, כּוּס דְּבִרְכָה. וְאוּקְמוּהָ מֵאֲרִי דְּמִתְנִיתִין,
 עֲשֶׂרָה דְּבָרִים נְאֻמְרוּ בְּכוּס דְּבִרְכָה וְאֵלִין
 אֵינּוֹן. עֲטוּ"ר. עֲטוּ"ף. הַדְּחָ"ה. שְׁטִיפָ"ה. ח"י. מִל"א.
 וּמְקַבְּלוּ בְּשֵׁתֵי יְדֵיו. וְנוֹתְנוּ בְּיַמִּין. וּמִסְלָקוּ מִן הַקְּרַקַע
 טַפַּח. וְנוֹתְן עֵינָיו בּוּ. וּמְשַׁגְּרוּ בְּמִתְנָה לְאַנְשֵי בֵיתוּ.
 וְעַכְשָׁיו, אֵין לָנוּ אֵלֶּא אַרְבַּעָה שְׁהֵן הַדְּחָה. וּשְׁטִיפָה. חֵי.
 מִלָּא. וַיֵּשׂ אוֹמְרִים חֵי מִן הַחֲבִית, וַיֵּשׂ אוֹמְרִים חֵי, הַכּוּס
 שְׁלָם. שְׁשִׁבִירְתוּ זֶה הִיא מִיתָתוּ.

כּוּס עַל דְּרַךְ הַחֲכָמָה, הוּא אֱלֹהִים. וְהוּא (מִלָּא בְּנִי"ה וְהֵם)
 וְהִכָּא שְׁלָם, כ"ס בְּלֹא ו' כְּמוֹ כֶּסֶס שֶׁהוּא פְּגוּם וְחָסֵר
 בְּלֹא אֱלֹהֵי, כֵּן הוּא חָסֵר בְּלֹא וִי"ו, וְהוּא פְּגוּם. הַכֶּסֶס"א
 כֵּן עוֹלָה בְּגִימְטְרִיא כּוּס.

כּוֹס הַיָּא ה"א, וְצָרִיךְ עֲשֶׂרָה דְּבָרִים, כְּנֶגֶד י'. וְהֵם:
 עֲטוּ"ר בְּסוּד הָעֲטָרָה, עֲטָרַת תְּפָאֶרֶת. וְזֶהוּ סוּד
 עֲטוּר, שְׁאֵמְרוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה מְעֻטְרוּ בְּתַלְמִידִים, וְהֵיא
 עֲטָרַת הַבְּרִית. עֲטוּ"ף, (תהלים קב) תְּפִלָּה לְעַנִּי כִּי יַעֲטוּף.
 שְׁכַל הַבְּרָכוֹת וְהַתְּפִלוֹת מִתְּעַטְפִים, עַד שֶׁתַּעֲלֶה תְּפִלַּת
 הָעַנִּי.

הַדַּח"ה וְשִׁטְיָפ"ה, כְּמוֹ (ויקרא טז) וְטָהְרוּ וְקִדְּשׁוּ. הַטָּהָרָה
 מִיָּמִין תְּחַסֵּד. וְהַקְדוּשָׁה מִשְׁמָאל דְּגְבוּרָה. כּוֹס
 דְּבִרְכָה מְלָכוֹת מְצַד בִּינָה הַנְּקָרָא אֱלֹהִים. וְנִקְרָא עֲטָרָה
 מְצַד הַפֶּתֶר. ח"י, מְצַד יְסוּד, הַנְּקָרָא שְׁלוֹם, שְׁנֵאֵמַר
 (ישעיה נד) וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תִמוּט אֲמַר מְרַחֵמְךָ יי'. מֵלֵא,
 מְצַד תְּפָאֶרֶת. מִקְבְּלוֹ בְּשֵׁתֵי יָדָיו, ה' ה'.

וְנוֹתְנוּ בִיָּמִין, כִּי ה' עֲלִיוֹנָה לְחַסֵּד, ה' שְׁנִיָּה לְגְבוּרָה.
 וּמִסְלָקוֹ מִן הַקְּרָקַע טַפַּח, בְּסוּד יו"ד כִּי סְלוּק ה'
 הוּא יו"ד. וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ, שְׁהֵם בְּסוּד יְאֵהֲדוֹנָהּ. יי' (ד"א
 יו"ד) מֵאִיר בְּבֵת עֵין. יְדוּ"ד בְּשֵׁלְשָׁה צְבָעֵי הָעֵין. אֲדָנִי
 מֵאִירָה בְּשָׁנֵי פְרוּבֵי הָעֵין, וְאִישׁוּנֵי עַפְעַפֵּי הָעֵין.
 וּמִשְׁגָּרוֹ בְּמַתָּנָה לְאֲנָשֵׁי (דף ע"ד ע"א) בֵּיתוֹ. הֵיא בִּינָה,
 שְׁנֵאֵמַר בָּהּ, יִשְׁמַח מִשָּׂה בְּמַתָּנַת חֶלְקוֹ.

עֲשִׂירָאָה, בְּרַפְת מְזוֹנָא, הָא אוֹקְמוּיָה רַבְּנָן, בְּשֵׁלְשָׁה,
 צָרִיךְ כּוֹס. וְרוֹזָא דְּמִלָּה, בְּגִין דְּאִיהִי (ירמיה ב)

אֶהֱבֶת כָּל־לוֹתֵיךָ, דְּאֵינֹן אֲבָהֶן, בְּכ"ל מִכ"ל כ"ל. וְלִית
לְאַרְכָּאָה יִתִּיר.

בְּרַכַּת הַמְּזוֹן מִן הַתּוֹרָה מְנִין. שְׁנַאֲמַר, וְאֶכְלֶת וְשִׁבַּעְתָּ
וְגו'. וְשָׁנִינוּ בַּבְּרִייתָא, וּבִרְכַּת זוּ בְּרַכַּת הַזֶּן. אֵת
ה' אֱלֹהֶיךָ זוּ בְּרַכַּת הַמְּזוֹן. עַל הָאָרֶץ, זוּ בְּרַכַּת הָאָרֶץ.
הַטּוֹבָה, זוּ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. וְכֵן הוּא אוֹמֵר, (דברים א) הָהָר
הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן. אֵין לִי אֵלָא לְאַחֲרֵיו, לְפָנָיו מְנִין.
שְׁנַאֲמַר אֲשֶׁר נָתַן לְךָ, מִשְׁעָה שְׁנַתַּן לְךָ, חַיִּיב אֶתָּה
לְבָרְכוּ.

וְדַרְשׁוּ חֲכָמִים זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה, מִשֶּׁה תִּיקַן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל
בְּרַכַּת הַזֶּן, בְּשִׁעָה שִׁירַד לָהֶם הַמֶּן. יְהוֹשֻׁעַ תִּיקַן
לָהֶם בְּרַכַּת הָאָרֶץ, בְּשִׁעָה שֶׁהִכְנִיסֵן לְאָרֶץ. דָּוִד וּשְׁלֹמֹה
תִּקְנֵוּ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. עוֹד נִמְצָא בַּפְּרֻשַׁת הַמֶּן, רְמֵז
לְבְּרַכַּת מְזוֹן בְּמִן עֲצָמוֹ, שְׁנַאֲמַר (שמות טז) וּבִבְקָר תִּשְׁבְּעוּ
לָחֶם וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רָזָא דְּאֵינֹן שְׁבַע זַיִינִין דְּרַשְׁמִיזִין
בְּתַפְּלִין, דִּהוּא ז' שְׁבַעִין (ב"א שְׁבַשְׁינִין), דְּרַמִּיזִין לְז'
אוּנֵי דְרִיאָה דְּבַר נֶשׁ, דְּבַהוֹן שְׁאִיב רוּחָא, וּמְנִיָּה מִפִּיק
צוּצִיתָא דְנוֹר, דְּדַלִּיק מִפּוּמִיָּה. וְעוֹד דְּאֵינֹן רְמֵז לְשִׁבְעָה
יוּמֵי וּשְׁבוּעֵי דְמַפְסַח לְעֶצְרַת. וְעוֹד דְּאֵינֹן רְמִיזִין
לְשִׁבְעָה קְנֵי מְנַרְתָּא, דִּאִית עֲלֵייהוּ שְׁבַע בּוּצִינֵי קְדִישִׁין.

וְעוֹד דְּאִינוּן רְמִיזִין לְשִׁבְעָה כְּכַבֵּי לְכַת, דְּאִינוּן מְנַהֲרֵי
 בְּרַקִּיעָא. וְעוֹד דְּאִינוּן רְמִיזִין לְשִׁבְעָה מִדְּרַגִּין, דְּעֲלָמָא
 עֲלִייהוּ קִימָא. וְאִינוּן יְסוּדָא וְשִׁרְשָׁא וְעִיקָרָא דְּכֻלָּא.
 וְעֲלִיהוּן אֲמַרֵי חֲבַרְיָא, כֹּל מֵאן דְּבָעֵי לְאַנְחָא תְּפֻלִּין
 דְּרִישָׁא, מְבַעֵי לֵיהּ לְאַסְתְּכֻלָּא בְּאִינוּן תְּרֵי שִׁנִּין, דְּאִינוּן
 רְמִיזִין לְאִינוּן ז' וַיִּנְיִן, דְּאִית בְּהוּן רְמוּז רְזִין סְתִימִין,
 עֲמִיקִין רְמִיזִין ע"כ.

כִּי יִי אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדַנִּי הָאֲדֹנִים הָאֵל
 הַגָּדוֹל וְגו'. תַּנִּינָן, (יחזקאל א) וְדַמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.
 אֵלִין לָאו אִינוּן כְּאִינוּן כְּרוּבִים, אִינוּן אֲנִפֵי רַבְרַבִּין,
 כְּרוּבִים אֲנִפֵי זוּטְרֵי, כְּרַבִּיא. פְּנֵי אָדָם, כֹּל דְּיוֹקְנָא
 כְּלִילָן בְּהוּ, בְּגִין דְּאִינוּן אֲנִפֵי רַבְרַבִּין, וּמִתְצִיירִין בְּהוּ
 צִיורִין גְּלִיפִין, בְּגִלּוּפֵי שְׂמָא דְּמִפְרָשׁ, בְּד' סְטְרִין, מְזַרְח
 מְעַר"ב צְפוּ"ן דְּרו"ם.

מִיכָא"ל רְשִׁים בְּרְשִׁימוּ לְסֵטֶר דְּרוּם, וְכֹל אֲנִפִין
 מְסִתְכֻלִּין לְגַבֵּי פְּנֵי אָדָם, פְּנֵי אַרְיִ"ה פְּנֵי
 נְשׁ"ר פְּנֵי שׁו"ר. אָדָם אִיהוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא, וְלֹא אֶתְקַרֵי
 אָדָם בַּר הַכִּי. וּמִנִּיהּ אֶתְצִיירִין צִיורִין, (תהלים סח) דְּרַכֵּב
 אֱלֹהִים רַבּוֹתִים אֲלֵפֵי שְׁנָאן.

שְׁנָאן, כְּלָלָא דְּכֻלָּהוּ צִיורֵי, שׁו"ר, נְשׁ"ר, אַרְיִ"ה, וְ
 דָּא אִיהוּ אָדָם. פְּשִׁיטוּ דְּאֶתְכֻלִּיל כְּחָדָא, בְּרֻזָּא

(דְּדַבֵּר) דְּכַר וְנוֹקְבָא. וּפְלֵהוּ אֶלְפִין וְרַבְבֵּן, פְּלֵהוּ נְפֻקִין
מִהַנִּי רְזָא שְׁנָאן. מִהַנִּי דְיוֹקְנִין מִתְפַּרְשֵׁן כָּל חַד וְחַד
בְּסִטְרֵיהוּ, כְּמָה דְאִתְחַזִּי לֹון.

אֵלִין אֵינֹון דְּקָא מְשַׁלְבֵן חַד בְּחַד, וּפְלִיל חַד בְּחַד,
לְמַהוּי כָּל חַד פְּלִיל בְּחַבְרִיה, שׁו"ר נְשׁו"ר אַרְיִיה
אָדָם, אֶתְנַהֲגֵן בְּרֻזָּא דְאַרְבַּע שְׁמָהן גְּלִיפֵן סְלִיקִין
לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכְּלָא.

סְלִיק לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכְּלָא שׁוֹר לְאַנְפֵי אָדָם, סְלִיק
שְׁמָא אַחְרָא, מִתְעַטְרָא מְחַקְקָא בְּרֻזָּא דְתַרִּין
גְּוֹוִנִין, וְאִיהוּ אֵל. כְּדִין אֶתְהַדְר לְאַחֹרָא, וּפְרַסְיָא חֲקִיק
וְגְלִיף לֵיה, וְאִתְרַשִּׁים לְאִתְנַהֲגָא בְּרֻזָּא דְשְׁמָא דָא.

וּסְלִיק לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכְּלָא נְשׁוֹר לְאַנְפֵי אָדָם, סְלִיק
שְׁמָא חֲדָא, מִתְעַטְרָא מִתְנַהֲגָא בְּרֻזָּא דְתַרִּין
אַנְפִין וְגְוֹוִנִין, לְאִתְנַהֲגָא לְאִסְתַּלְקָא בְּסְלִיקוּ בְּעַטְוִרָא,
וְאִיהוּ גְדוֹל, כְּדִין אֶתְהַדְר לְאַחֹרָא, וּפְרַסְיָא חֲקִיק
וְגְלִיף לֵיה, וְאִתְרַשִּׁים לְאִתְנַהֲגָא בְּרֻזָּא דְשְׁמָא דָא.

סְלִיק לְאִתְנַהֲגָא וּלְאִסְתַּכְּלָא אַרְיָה לְאַנְפֵי אָדָם, סְלִיק
שְׁמָא חֲדָא מִתְעַטְרָא מְחַקְקָא בְּרֻזָּא דְתַרִּין אַנְפִין
וְגְוֹוִנִין, לְאִתְתַּקְפָּא וּלְאִתְקַשְׂרָא בְּתוֹקְפִיה, וְאִיהוּ גְבוּר.
כְּדִין אֶתְהַדְר לְאַחֹרָא, וּפְרַסְיָא חֲקִיק וְגְלִיף לֵיה,
וְאִתְרַשִּׁים לְאִתְנַהֲגָא בְּרֻזָּא דְשְׁמָא דָא.

אָדָם אֶסְתָּכַל בְּכֹלֵהוּ, וּכְלֵהוּ סִלְקִין וּמִסְתַּכְּלִין בֵּיתָה, כְּדִין
כְּלֵהוּ אֶצְטֵיִרְן בְּגִלּוּפֵיִיהוּ בְּצִיּוּרָא דָא, בְּרִזָא
דְּשָׁמָא חַד, דְּאֶקְרִי גּוּרָא. וּכְדִין כְּתִיב עַלֵיִיהוּ, וּדְמוּת
פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. כְּלֵהוּ כְּלִילָן בְּהַאי דִּיּוֹקְנָא, וְהַאי
דִּיּוֹקְנָא כְּלִיל לֹון.

וְעַל רִזָא דָא, אֶתְקְרִי קוּדְשָא בְּרִיךְ הוּא, הָאֵל הַגְּדוֹל
הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא. דְּהָא שְׁמֵהֶן אֵלִין גְּלִיפִין אֵינֹון
לְעִילָא, בְּרִזָא דְרִתִּיכָא עֲלָאָה, כְּלִילָא בְּאַרְבַּע אֶתְוֹון
יְדוּד, דְּהַאיִהוּ שְׁמָא דְכְּלִיל כָּל דִּיּוֹקְנִין, אֵלִין מְחַקְקוֹן
גְּלִיפִין בְּכַרְסֵיִיא, וּכְרִסֵיִיא גְּלִיפָא מְרַקְמָא בְּהוּ. חַד
לְיַמִּינָא, וְחַד לְשְׁמַאלָא, וְחַד לְקַמָא, וְחַד לְאַחֹורָא.
רְשִׁימָא בְּד' סְטָרִין דְּעֲלָמָא.

כְּרִסֵיִיא כְּד סִלְקָא, רְשִׁימָא בְּאַרְבַּע דִּיּוֹקְנִין אֵלִין. אֵלִין
אַרְבַּע שְׁמֵהֶן עֲלָאִין, נְטִלִין לְהַאי כְּרִסֵיִיא.
וּכְרִסֵיִיא אֶתְכַלֵּל בְּהוּ, עַד דְּנַקְטָא וְלַקְטָא אֵינֹון עֲנוּגִין
וּכְסוּפִין, נַחְתָא מְלֵיִיא כְּאִילָנָא דְמֵלִי עֲנַפִּין לְכָל סְטָר,
וּמְלֵיִיא אֵיבִין. כִּיּוֹן דְּנַחְתָא, נְפָקוּ אֵלִין ד' דִּיּוֹקְנִין,
מְצִיּוּרִין בְּצִיּוּרֵיִיהוּ, גְּלִיפִין מְנַהֲרוֹן, נְצִיצָן מְלַהֲטוֹן, וְאֵינֹון
זֶרְעִין זֶרְעָא עַל עֲלָמָא.

פְּרֻשַׁת שׁוֹפְטִים

רעיא מהימנא

(דף עד"ר ע"ב)

שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכֹל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יִי
 אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְגו'. בְּפִקּוּדֵי דָא, מְנִי שׁוֹפְטִים
 וְשׁוֹטְרִים. וְעוֹד (תהלים עה) כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, כִּי י' (מ', מְנִיָּה)
 יו"ד דְּחֻשְׁבְּנִיה כ', כֶּתֶר (בְּתֵר) הֶכָא, כ' אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, זֶה
 יִשְׁפִּיל ה"א ה"א (ה"ה), וְנָה יָרִים דָּא (ו"ו) ו' ו'.

פִּקּוּדֵי דָא בְּתֵר דָּא, לְדוֹן בְּסִינְיָה. לְדוֹן בְּחֻנְקָה. לְדוֹן בְּדִין
 סְקִילָה. לְדוֹן בְּדִין שְׁרִיפָה. לְדוֹן בְּסִינְיָה לְמֵאן,
 לְסַמָּאל. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה לד) כִּי רוּתָה בַשָּׁמַיִם חֲרָבִי
 הִנֵּה עַל אָדוֹם תֵּרֵד.

חֲרָב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, י' רִישָׁא דְחֲרָבָא. ו' גּוּפָא
 דְחֲרָבָא. ה"א ה"א, תְּרִין פִּיפִיּוֹת דִּילָהּ. צְדָק צְדָק
 תְּרִדוּף, חֲתִכִּין תְּרִין דִּינִין, דִּינָא מִפִּי בֵּית דִּין דְּלַעֲיָלָא,
 וְדִינָא מִפִּי בֵּית דִּין דְּלַתְתָּא. וּמֵהֶכָא אֲשַׁתְּמוּדַע, אִין
 אָדָם נוֹקָף אֶצְבָּעוּ מְלֻמָּטָה עַד שְׁנַתָּן לוֹ רְשׁוּת מְלֻמָּעָה.
 נְרַתְקָא דְחֲרָבָא אֲדָנִי. תַּמָּן אֲשַׁתְּכַח דִּינָא. בְּקִרְיָת
 שְׁמַע יְדוּד. חֲרָבָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָלָה
 אֲתָמֵר (תהלים קמט) רוּמָמוֹת אֵל בְּגֵרוֹנָם וְחֲרָב פִּיפִיּוֹת בִּידָם.
 בְּצַדִּיק חֵי עַלְמִין, כָּלִיל ח"י בְּרַכָּאן, דְּבִיָּה אֲדָנִי שְׁפַתִּי

תִּפְתָּח וּפִי, בֵּיה עָאֵל חֲרָבָא בְּנִרְתִיקָה, (אסתר ז) וְחִמַּת
הַמֶּלֶךְ שָׁכְכָה, וּמִתְחַבְּרִין תִּרִין שְׁמָהֵן יִאֱהַדוֹנָהּ.

לְדוֹן בְּחֻנְקָא, זֶרְקָא. תַּמָּן קוֹ, י' פְּרִיכָא בֵּיה, וְקוֹ, ו'
דְּאֵתְפִשְׁטָא מִנֵּיה. בֵּיה תַּפִּיס לְסַמְאֵל, (במדבר יג)

וַיִּשְׁאוּהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים. מַאי מוֹט דְּהָהוּא רָשָׁע. אָדָם
דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, מ"ה, וְד' אֲתוּוֹן יְדוּד, הָרִי
תִשְׁעָה וְאַרְבָּעִים, כְּחוֹשְׁבֵן תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים אֲתוּוֹן,
דְּאִינוּן בְּשִׁית תִּיבִין דִּיחֻדָּא עֲלָאָה, וּבְשִׁית תִּיבִין
דִּיחֻדָּא תַתָּאָה, דְּאִינוּן ו' ו', וְהָאִי הוּא וַיִּשְׁאוּהוּ בַּמוֹט
בְּשָׁנִים, בְּפִרְוּדָא מִנֵּיהּ, בְּלָא א' בְּאַמְצַע ו'ו', דְּלִית
יְחוּדָא לְסִטְרָא אַחְרָא, אֲלָא וַיִּשְׁאוּהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים,
סַמְאֵל וּבֵת זוּגִיָּה, עוֹלָם הַנִּפְרָדִים.

בְּחָבֵל דִּיחֻנְקָא בְּה, אֲחִידֵן ה"א ה"א, בְּה' אֲצַבְעָאן דִּיד
יְמִינָא, וּבְה' דִּיד שְׁמַאֲלָא. ו' חָבֵל. י' חֲנִיקָא
דְּלֵהוֹן. שְׁמָא דִּידוֹ"ד, מִיתָה לְסַמְאֵ"ל וּנְחָשׁ, וְחַיִּים
לְיִשְׂרָאֵל. (עיין בראשית כ"ב ע"ב) וּבְגִין דָּא (דברים לב) רְאוּ עֵתָה פִּי
אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אֲנִי אֲמִית לְאֱלֹהִים
אַחֲרִים בְּשָׁמַי, וְלִכְל דְּלָא הֵימְנוּ בִּי. וְאַחֲיָה לְאִינוּן
דְּהֵימְנִין וּנְטָרִין פְּקוּדִין דִּילִי.

לְדוֹן בְּסַקִּילָה לְסַמְאֵל, בְּאֲבֹן דְּאִיהִי יו"ד, זָרִיק לָהּ (צדִיק)
לְגַבֵּיה, בְּחַמֵּשׁ אֲצַבְעָאן דְּאִינוּן ה', וּבִקְנָה

דְּדֹרְעָא דְאִיהוּ ו', וּבִפְתָּךְ דְתַמְנָן ה'. וְזָרִיק לָהּ לְגַבִּיּה
 מִחֻשְׁבָּה, דְאִיהוּ שְׁמָא מְפָרֵשׁ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א.
 לְדוּן בְּשֵׁרְפָה לְסַמְאֵל. עֲצִים לְאֲדִלְקָא בְּהוּן נוּרָא. זַפְאָה
 אִיהוּ גּוּפָא דְאִיהוּ עֵץ, וְאַבְרִים דִּילִיָּה עֲצִים,
 לְאוּקְדָא בְּהוּן אֲשָׂא, דְאִיהוּ נֵר מְצוּה, בְּכָל אַבְר,
 לְאוּקְדָא לְסַמְאֵל, בְּשִׁכְיִנְתָּא עֲלָאָה, בְּעֵץ דְאִיהוּ
 תַּפְּאָרַת, וּבְכָל עֲצִים דְאֲחִידָן בֵּיהּ. דְּבוּזְמָנָא דְאִשׁ עַל
 גְּבוּהָ נְחִית הוּהּ, עַל גְּבֵי עֲצִים דְקָרְבָנָא, (במדבר א) וְהִזְדָּר
 הֶקְרֵב יוּמַת, דְאֲתוּקְדָ בֵּיהּ. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (ויקרא ו)
 וְהָאִשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּוּקַד בּוֹ. זַפְאָה אִיהוּ מֵאן דְאֲחִיד
 בְּאִילָנָא דְחַיִּי, בְּגוּפִיָּה, בְּאַבְרִים דִּילִיָּה, נֵר כָּל עֲנַפָּא
 וְעֲנַפָּא נֵר מְצוּה בְרַמ"ח פְּקוּדֵין דִּילִיָּה.

כִּד אֲחִידָן בֵּיהּ תַרְוֵיהוּ, יִתְקַיֵּים (שמות ג) וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֶּנֶה
 בּוֹעֵר בְּאִשׁ וְהַסֶּנֶה אֵינְנוּ אוֹכֵל. וְסַמְאֵל וְנַחֲשׁ וְכָל
 מִמְנָן דִּילִיָּה, דְאֵינְוֹן קוּצִין, אֲתוּקְדוּ. וְעֲנַפִּין דְסֶנֶה,
 וְאֵיבָא דִילִיָּה, וְעֲלִין דִילִיָּה, לָא אֲתוּקְדוּ. דָּא אַחֲזִי לִיָּה
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְדַאי יִשְׂרָאֵל אֵינְוֹן עֲצִים יְבֻשִׁים
 בְּאוּרֵיָּתָא, בְּגִין דְאֲחִידוּ בְּאִשׁ דְהַדְיּוּט, לָאוּ אֵינְוֹן
 כְּדִקָּא חֲזִי, לְמַעַבְד בְּהוּן נִיסָא, מִיַּד דְאַנְתָּ נְחִיתָת
 עַלִיָּהּ בְּאוּרֵיָּתָא, בְּגִינְךָ נְחַת עַלִיָּהּ אִילָנָא דְחַיִּי,

וּמִצְוֵה דְאִיהוּ גֵר יִי' וְאֶחֱדַת בְּהוֹן וַיְהוֹן חַיִּין. וְאוּמִין
 עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת דְּעֵלְמָא, אֶתְוֹקְדָן בְּהוּא גֵר.
 וְהֵאֵי אִיהוּ דְאָמַר נְבִיא, (ירמיה מו) וְאַתָּה אַל תִּירָא עֲבַדֵּי
 יַעֲקֹב וְאַל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אֶתְךָ אֲנִי וְגו' (ארבעים יכנו וגו' ר"פ

(ע"ב)

(דף ע"ה ע"א)

לֹא יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עֶזְוֹן וְגו'. עַל פִּי
 שְׁנַי עֵדִים אֹו עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דְּבַר.
 פְּקוּדָא דָּא, לְהַעִיד עֵדוֹת בְּבֵית דִּין, דְּלֹא יִפְסִיד חֲבֵרִיה
 מְמוֹנָא בְּגִינֵיה, אִי אֵית לֵיה עֵדוֹת בְּהַדְּיָה. וְלֵית סְהַדוּתָא
 פְּחוֹת מִתְּרִין, הַדָּא הוּא דְכָתִיב עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים וְגו'
 יָקוּם דְּבַר, לֹא יָקוּם עַל פִּי עַד אֶחָד. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ
 מְאָרֵי מִתְּנִיתִין, מִי מְעִיד עַל הָאָדָם, קִירוֹת בֵּיתוֹ. וְלֹא
 עוֹד אֱלָא אַנְשֵׁי בֵיתוֹ מְעִידִין עָלָיו. מֵאֵי קִירוֹת בֵּיתוֹ.
 אֵינּוֹן קִירוֹת לְבוֹ. (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר,
 וְאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, מְלַמֵּד שֶׁהַתְּפִלָּה חֲזַקְיָהוּ מְקִירוֹת לְבוֹ.
 אַנְשֵׁי בֵיתוֹ, אֵינּוֹן רַמ"ח אַבְרָיִם דִּילֵיה. דְּהִכֵּי אוּקְמוּהָ
 מְאָרֵי מִתְּנִיתִין, רְשָׁע עֲוֹנוֹתָיו חֲקוּקִים עַל
 עֲצֻמוֹתָיו. וְהִכֵּי צְדִיק, זְכוּיוֹ חֲקוּקִים לוֹ עַל עֲצֻמוֹתָיו.
 וּבְגִין כֶּךָ אָמַר דָּוִד (תהלים לט) כָּל עֲצֻמוֹתַי תֵּאֱמַרְנָה. וּבְגִינָה
 אֶתְמַר, וּמִי מְעִידִין עַל הָאָדָם קוֹרוֹת בֵּיתוֹ. גְּרַמִּין בְּנוּיִין

עַל מוֹחָא דְאִיהוּ מִיָּא. וְעַל־יֵיהוּ קָא רְמִיז, (תהלים קד) הַמְקָרָה
בְּמִים עַל־יֹתִיו, הַמְקָרָה לְשׁוֹן קוֹרוֹת.

וְאִמַּי בְּגֶרְמִין יִתִּיר מִבְּשָׂרָא וְגִידִין וּמִשְׂכָּא. בְּגִין
דְּגֶרְמִין אֵינּוֹן חוֹרִין, וּכְתִיבָא אוֹכְמָא, לָא
אֲשַׁתְּמוּדְעָא אֶלָּא מִגּוֹ חוֹרוֹ. פְּגוּוֹנָא דְאֹרִייתָא, דְאִיהִי
חוֹרוֹ מִלְּגָאוֹ, אוֹכְם מִלְּבָר. אוֹכְם וְחוֹרוֹ, חֲשֵׁךְ וְאוֹר.
וְאִית חֲשֵׁךְ תְּכַלֶּת, וְאִתְמַר בֵּיה (תהלים קלט) גַּם חֲשֵׁךְ לָא
יִחֲשֵׁךְ מִמֶּךָ. וְתַכְלֶת אוֹכְם, אִיהוּ נוֹקְבָא לְגַבֵּי חוֹרוֹ.

וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְגוּפָא עַל גֶּרְמִין עֲתִיד לְמִיקָם. וּבְגִין
דָּא זְכוּוִי וְחוּבוֹי חֲקוּקִין עַל גֶּרְמִין דִּילֵיהּ, וְאִם יִזְכֶּה
יִקוּם גּוּפָא עַל גֶּרְמִין דִּילֵיהּ. וְאִי לָאו, לָא יִקוּם, וְלָא
יְהֵא לֵיה תְּחִיית הַמֵּתִים. וְלָא עוֹד, אֶלָּא תְּרִין סְהַדִּין
אֵינּוֹן עַל בַּר נֶשׁ, עֵין רוּאָה וְאוּזוֹן שׁוֹמְעַת, וּבֵית דִּין
סוֹפֵר, וְדֵן חוּבוֹי. וְלָא עוֹד, אֶלָּא שְׂמֵשָׂא וְסִיְהָרָא סְהַדִּין
עַל בַּר נֶשׁ, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפֵר
בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגְנוֹ. מַאי בַכֶּסֶה. בְּיוֹמָא דְסִיְהָרָא מִתְכַּסֶּה.
וְאִמַּי מִתְכַּסֶּת. בְּגִין דְכַד מְטִי רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יֵיתִי סְמָאֵל
לְמַתְבַּע דִּינָא לְבְנוֹי קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְהוּא יִימָא
לֵיה דֵּייתִי סְהַדִּין. וְהוּא יֵיתִי לְשִׂמְשָׂא עֲמִיהּ. אֲזַל לְמִייתִי
סִיְהָרָא, וְהִיא מִתְכַּסָּא. בְּאֵן אֲתָר מִתְכַּסֶּת. אֶלָּא סְלִיקַת,
לְהֵוּא אֲתָר, דְאִתְמַר בֵּיה בְּמַכּוּסָה מִמֶּךָ אֵל תַּחְקוֹר,
לְפִיִּסָא לֵיה עַל בְּנֵהָא.

וְהָאִי הוּא דְאָמַר קָרָא, תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם
 חֲגֵנוּ. לְאַתֵּר דְּבֵיהּ סְלִיקַת שְׁכִינְתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ
 וּבְמִכּוּסָה מִמָּוָה אֵל תַּחֲקוּר. וְחוּבִין בְּאִתְכַּסְיָא, תַּמָּן צָרִיךְ
 לְמִידָן בֵּינוּ לְבִין קוּנוּ. וְחוּבִין דְּאִתְגַּלְיָא דְעֵבֶד לֹון,
 אִתְמַר (משלי כח) מִכְּסֵה פִשְׁעֵיו לֹא יִצְלִיחַ. דְּשְׁכִינְתָא
 מִסְטָרָא דְכֶתֶר אִיהִי עֲלֵמָא דְאִתְכַּסְיָא, וְאוּקְמוּהָ מְאָרִי
 מְתַנְיָתִין, דְּצָרִיךְ בַּר נָשׁ לְחַבְרָא לָהּ לְהֵהוּא אִתְרָא.
 בְּהֵהוּא זְמַנָּא מְטִי זְמַנָּא דְרַחֲמִי, וְאֵעֲבַר דִּינָא. וּבְגִין דָּא
 לְחַבְרִיהּ אָמַר לְזַכָּאָה לִיהּ בְּעֵדוּתֶיהּ, אֲבָל לְרָשַׁע אִין
 מְזַכִּין לוֹ.

וְעוֹד, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ סִהְדִין עַל בַּר נָשׁ,
 הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים א) הֵעֵדוּתִי בְכֶם הַיּוֹם אֵת
 הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. אֵת הַשָּׁמַיִם, הֵהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (מלכים
 א ח) וְאִתָּהּ תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְאֵת הָאָרֶץ, הֵהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ
 (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלִי. וְעוֹד, תְּרִין סִהְדִין: עֲמוּדָא
 דְּאִמְצָעִיתָא, וְצִדִּיק. וְאִינוּן ע"ד, מִן שְׁמַע אֶחָד. עַד,
 מִן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד.

עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוֹמַת הַמַּת, דָּא
 סְמָאֵל, מֵת מֵעֵקְרוֹ (במדבר יג) וַיִּשְׁאוּהוּ בַמוֹט בְּשָׁנַיִם.
 לֹא יוֹמַת עַל פִּי עֵד אֶחָד, דְּלֹא יֵהָא לִיהּ חוּלְקָא בְּאֵל
 אֶחָד.

כִּי יָקוּם עַד חָמֵס בְּאִישׁ וְגוֹ' וּדְרָשׁוּ הַשׁוֹפְטִים הַיָּטֵב וְגוֹ',
וְעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם וְגוֹ'. פְּקוּדָא דָּא לְדְרוּשׁ
וְלַחֲקוֹר הָעֵדִים בְּזוֹ חֲקִירוֹת, קוּדָם דִּי דִין לִיהַ בְּעוֹנְשָׁא
דְּמוֹתָא, בְּשִׁבְעַ חֲקִירוֹת, שְׁבַע לְקַבֵּל (זכריה ד) שְׁבַעַה אֱלֹהַ
עֵינַי יִי' הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ. בְּהוֹן (ויקרא כו) וַיִּסְרֹתִי
אֶתְכֶם אֶף אֲנִי שְׁבַע.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לַעֲשׂוֹת לְעַד זוּמָם כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת
לְאַחֵיו. תְּרִין סְהַדֵי שְׁקָרָא דְאִינוּן סְמָאל וְנַחֲשׁ,
אִי יִיתוּן לְאַסְהֵדָא סְהַדוֹתָא דְשְׁקָר עַל יִשְׂרָאֵל, דְטָעוּ בֵּין
ו' לְזוֹ דְאִינוּן אֲתוּוֹן זֵו. וְהֵאֵי אִיהוּ (ישעיה מג) עַם זֵו יִצְרֹתִי
לִי תִהְלֹתִי יִסְפְּרוּ.

וְלֹא יִתְיַחַד ו' עִם ז', אֲלֹא בְשֶׁרְפַת חָמִץ, דְּבֵין ו' לְזוֹ.
וְאֶף עַל גַּב דְּמִדְאֹרֵייתָא אִיהוּ עַד סוּף שִׁית, גְּזֹרוּ
רַבָּנָן, אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע, וְתוֹלִין כָּל חֲמִשׁ, וְשׁוֹרְפִין
בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ. וְאוֹלְפֵי מְאָרִי מִתְנִיתִין מִסְהַדוֹתָא דְשַׁעֲתִי
דְּחָמִץ, לְסְהַדוֹתָא דְבְּדִיקוֹת דְּסְהַדֵי, דְּהֵהוּא דְהָרַג אֶת
הַנֶּפֶשׁ. וְכֹלָא מְפָרֵשׁ בְּמִתְנִיתִין. וַיִּקְיִים בְּהוֹן, אֲרִי
בְּפִתְגָמָא דְחָשִׁיבוּ מְצָרָאֵי לְמִידָן וְכוּ'. וְהֵאֵי אִיהוּ
וְעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם.

(דף ע"ה ע"ב)

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְקַבֵּל בֵּית דִּין הַגְּדוֹל עַל־יִיהוּ, בִּינָה,

מִסְטָרָא דְגְדוּלָה אֶקְרִי אֱלֹהִים, בֵּית דִּין הַגְּדוֹל, רַב
 בְּדִינוּי, וְרַב בְּזִכּוּי, כְּגֹוֹנָא דְאִתְמַר שׁוּם תְּשִׁים עָלֶיךָ
 מֶלֶךְ בְּפִקּוּדָא, שׁוּם לְעֵילָא, תְּשִׁים לְתַתָּא. הָכִי לְקַבֵּל
 עָלֶיהָ בֵּית דִּין רַבְרָבָא, אֶף עַל גַּב דְקַבִּיל עָלֶיהָ בֵּית דִּין
 זְעִירָא. בֵּית דִּין זְעִירָא, בֵּית דִּין שָׁל שְׁלֹשָׁה, מִסְטָרָא
 דְשְׁכִינְתָא תַתָּא. בֵּית דִּין רַבְרָבָא, מֵאֲלִין סְנֵהֲדָרִי
 גְדוּלָה.

אֲמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, שְׁבַעִים סְנֵהֲדָרִי גְדוּלָה הוּוּ, וְאַנְתָּ
 רַבְרָבָא עַל כְּלָהוּ, (שְׁמוֹת יח) וְהָיָה כָּל הַדָּבָר הַגְּדוֹל
 יָבִיאוּ אֵלֶיךָ וְכָל הַדָּבָר הַקָּטָן יִשְׁפֹּטוּ הֵם. אֵלוּ. (הֵם סְנֵהֲדָרִי
 גְדוּלָה, סְנֵהֲדָרִי קְטָנָה). סְנֵהֲדָרִי גְדוּלָה מִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָא עֲלָאָה,
 סְנֵהֲדָרִי קְטָנָה מִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָא תַתָּא.

מְלָשָׁה שׁוֹשְׁבֵינָא דְמִלְכָּא, אֶהְרֵן שׁוֹשְׁבֵינָא דְמִטְרוֹנִיתָא.
 וְעַמְהוֹן שְׁבַעִין וְתַרְיַן סְנֵהֲדָרִין, כְּמִנֵּן חֶסֶד,
 וּמִהָכָא סְנֵהֲדָרִי גְדוּלָה. סְנֵהֲדָרִי קְטָנָה, מִסְטָרָא
 דְשְׁמָאֲלָא, (בְּרַאשִׁית א) אֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַת הַלֵּילָה.
 וּבְגִין דָּא, תַּפְאָרַת אֶת הַמָּאֹר הַגְּדוֹל לְמַמְשַׁלַת הַיּוֹם,
 דְאִתְמַר בֵּיהּ (תְּהִלִּים מו) יוֹמָם יִצְוֶה יְי' חֶסֶדוּ. אֶת
 הַמָּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַת הַלֵּילָה, (שם) וּבַלֵּילָה שִׁירָה עִמִּי.
 שִׁיר דְלוֹיִים, וְדָא יְסוּד. (שְׁמוֹת א ב) בֶּן יִשִׁי חַי עַל הָאֲדָמָה.
 דְתַקִּין עֶשֶׂר מִיְנֵי תְהִלִּים, בְּשִׁירָה. וְאִיהוּ צְדִיק

לְשִׂמְאֵלָא, אֶת הַמָּאוֹר הַקָּטָן, וְדָא שְׂכִינְתָא, דְּאִתְנַטִּילַת
 מִשְׂמְאֵלָא. ע"כ (יתרו כ"ג, כבד את אביך וכו') כי תצור אל עיר וכו' עד בהאי
 עלמא נדפס בפרשת בלק דף קצ"ו ע"א.

פְּרִשְׁת כִּי תֵצֵא

כי יהיה לאיש בן וכו', ורישי ישיבות נדפס בפרשת בלק דף קצ"ו ע"א
 לא תלין נבלתו וכו', עד כבהמות נדמו. נדפס בפרשת נשא באדרא דף קמ"ג ע"ב
 דברא קודשא בריך הוא עלמא וכו', עד ובעלמא דאתי. נדפס בפרשת קדושים דף פ"ו ע"א

רַעִיא מַהִימְנָא

(דברים כ"ב) וְעֲנֵשׁוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְגו'. פְּקוּדָא דָּא, לְדוּן
 בְּדִין מוֹצִיא שֵׁם רָע. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, וְעֲנֵשׁוּ אֹתוֹ
 מֵאָה כֶּסֶף וְנָתְנוּ לְאָבִי הַנִּעְרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל
 בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. רַבְּנָן, וְהָאִי אִיהוּ בְּתַר נְשׁוּאִין, דְּאָמַר
 לָא מִצָּאֵתִי לְבִתְךָ בְּתוּלִים, וְלֹא כָּל שֵׁם רָע שְׁקוּל,
 דְּמַרְגְּלִים דְּאִפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא, אִתְעֲנֵשׁוּ בְּגִינְהָ,
 וּמִיתוּ וְלֹא זָכוּ לָהּ. וְאִתְתָּא קַרְקַע אִיהִי בְּאַרְעָא, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ, אֶסְתֵּר קַרְקַע עוֹלָם הִיתָה.
 וְאִי תִימְרוּן שׁוּם בִּישׁ עָלֶיהָ, דְּאֶסְתָּאבַת בְּאַחֲשׁוּרוּשׁ,
 וְזָכְתָה לְאִתְלַבְּשָׁא בְּהָ רוּחָא דְקַדְשָׁא. הֵדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (אסתר ה) וּתְלַבֵּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. הָא אָמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וְכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא
 אֲתֵן וְתַהֲלִתִּי לְפִסְיִלִים. וְרוּחָא דְקַדְשָׁא שְׂכִינְתָא הוּת,
 דְּאִיהִי שֵׁם דְּאִתְלַבְּשַׁת בְּאַסְתֵּר.

אָבֵל רַבָּנָן, וּוִי לְאִינּוֹן דְּאֶכְלִין תְּבֻן תְּבֵל דְּאֹרִייתָא (חמור
 דְּאֹרִייתָא דְּאֶתְחַשֵּׁיב ח'כס מ'זפלא ו'רב ר'בנן) וְלֹא יַדַּע בְּסִתְרֵי
 דְּאֹרִייתָא, אֶלָּא קָלִין וְחֻמוּרִין דְּאֹרִייתָא, קָלִין תְּבֻן
 דְּאֹרִייתָא, חוּמְרָא דְּאֹרִייתָא, חֲטָה, חֲטָה ה', אֵילְנָא
 דְּטוֹב וְרַע.

לִית דְּרַכָּא דְּמִלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא, לְמַרְכָּב עַל חֲמָרָא, אֶלָּא
 עַל סוּסוֹן. הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב, (חבוקק ג) כִּי תֵרַכֵּב עַל
 סוּסִיךָ מְרַכְּבוֹתֶיךָ יִשׁוּעָה. דְּאִין מְזֻלְזִלִין בְּמִלְכוּתָא,
 לְמַרְכָּב מְטְרוֹנִיתָא עַל חֲמָרָא. כָּל שְׁכֵן מִלְכָּא, לִית דִּין
 אֲתָר הֶדְיוּט עֶבֶד, דְּאֶרְחִיָּה לְמַרְכָּב עַל חֲמָרָא. וּבְגִין דָּא
 כְּתִיב בֵּיהּ בְּמִשְׁיַח, (זכריה ט) עֲנִי (דף רע"ו ע"א) וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר.
 עֲנִי אִיהוּ תַמְן בְּסִימָן, עֲרוּבִין גְּדָה יְבָמוֹת, וְשֹׂאֵר
 מִתְּנִיתִין בְּכָלֵל. וְלֹא אֶתְקָרִי תַמְן מְלָךְ, עַד דְּרַכִּיב
 בְּסוּסִיא דִּילִיָּה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אִיהוּ לְבַר מֵאֲתַרִּיָּה, לָאוּ אִיהוּ
 מְלָךְ. וְכַד אֶתְהַדָּר לְאֲתַרִּיָּה, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ
 לְמְלָךְ. וְהָכִי יִשְׂרָאֵל, אֶתְמַר בְּהוֹן, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
 מְלָכִים. כְּגוּוֹנָא דְּאַבָּא, אִינּוֹן בְּנוֹי. לָאוּ אִינּוֹן בְּנֵי
 מְלָכִים, עַד דִּיהַדְרוֹן לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא
 דְּהֶדְיוּט דָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ הֶדְיוּט לְגַבֵּי מְאָרִיָּה,
 עֲלִיָּה אֶתְמַר, אַל תְּהִי בְּרַכַּת הֶדְיוּט קְלָה בְּעֵינֶיךָ. וְהֶדְיוּט

דָּא לְגַבֵּי מִלְכָּא עֶבֶד מְטֻרוֹן. וְאָדָם קְדַמָּא דְלֹא נָטַר
 יִקָּר דִּיהֵבוּ לֵיהּ, נַחְתּוּ לֵיהּ לְמִיכַל עִם חַמּוּרִים (חַמּוּרִיָּה),
 וְאָמַר אֲנִי וְחַמּוּרֵי נֹאכַל בְּאַבוּס אַחַד. וְיִשְׁשַׁכֵּר בְּהֵאֵי
 חַמּוּרָא, זָכָה לְאַתְקָרִי (בראשית מט) יִשְׁשַׁכֵּר חַמּוּר גָּרָם.

וְרַבְּנָן מְאִרֵי מִתְנִיתִין, מְטֻרוֹנִיתָא אֲתָמַר בְּהּ (תהלים קג)
 וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכַל מְשָׁלָה, בְּתַר דְּאַתְלַבְּשָׂא בֵיהּ
 אֲסַתֵּר, שְׁלִיטַת אֲסַתֵּר עַל אַחְשׁוּרוּשׁ וְאוּמַתִּיָּה. וְאֲתָמַר
 בְּהוּ (אסתר ט) וְהָרוּג בְּשׁוֹנְאֵיהֶם. וְאִי תִימָא דְאַתִּיחַד עֲמָה.
 אָף עַל גַּב דִּיהוּ בְּבִיתָא חֲדָא, חַס וְשָׁלוֹם. אֲלֵא, כְּגוּוֹנָא
 דִּיּוֹסָף, דְּאַתְמַר בֵּיהּ, (בראשית לט) וְתַנַּח בְּגָדוֹ אֶצְלָהּ, וְלֹא
 לְבוּשׁוֹ, אֲלֵא בְּגָדוֹ, לִישְׁנָא (ישעיה כד) דְּבוּגָדִים בְּגָדוֹ.

וְהִכָּא סַתְרָא רַבְרְבָא. וּבְגִין דָּא, אֲסַתֵּר, לִישְׁנָא
 דְּסַתְרָאָה, (תהלים לב) אַתָּה סַתֵּר לִי, שְׁכִינַתָּא
 אֲסַתִּירַת לָהּ מֵאַחְשׁוּרוּשׁ, וְיִהִיב לֵיהּ שִׂידָה בְּאַתְרָהּ,
 וְאַתְהִדְרַת אִיהִי בְּדְרוּעֵיהּ דְּמַרְדֵּכִי. וּמַרְדֵּכִי דִּיהוּ יַדַּע
 שְׁמָא מְפָרֵשׁ, וְשִׁבְעִין לְשׁוֹן, עֶבֶד כָּל דָּא בְּחַכְמָתָא. וּבְגִין
 דָּא אוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, דְּאַפִּילוּ בְּלֹא דָא, אִית לֵיהּ
 לְבַר נֶשׁ קוּדָם דִּיתִיחַד עִם אֲתִתִּיָּהּ, לְמַלְלָא עֲמָה, בְּגִין
 דְּשְׁמָא שִׂידָה אֲתַחְלָפָא בְּאַתְתִּיָּהּ.

וְדָא בְּאַתְתָּא מְאִילְנָא דְטוֹב וְרַע, אֲבַל אִם הִיא
 מְשַׁכְּנַתָּא, לִית לָהּ שְׁנוּי, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (מלאכי

(ג) אָנִי יִי' לֹא שְׁנִיתִי. אָנִי, דָּא שְׁכִינְתָּא. וְלִית לָהּ דְּחִילוּ
מִכָּל סְטָרִין אַחֲרָנִין. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם
כְּאִין נִגְדוּ.

וּבֵאתְרָא דְשְׁכִינְתָּא תַּמָּן, כַּמָּה סְגוּלוֹת תַּמָּן. וּבְגִין
דְּאֶסְתֵּר אֶתְלַבֶּשֶׁת שְׁכִינְתָּא בֵּהּ, חֲזִיא הֲוֹת
לְמַעַבְד עֲמָה כַּמָּה סְגוּלוֹת (ס"א צומוֹת). כְּגוּוּנָא דְשָׂרָה,
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נָטִיר לָהּ, בְּגִין שְׁכִינְתָּא דִּהּוֹת עֲמָה,
נָטִיר לָהּ מִפְּרָעָה, וְאֶפִּילוּ לְבוּשָׁה וְתַכְשִׁיטָהּ בְּכֻלְהוּ שׁוּי
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא סְגוּלוֹת, בְּגִין שְׁכִינְתָּא. וּבְגִין דָּא,
אַתָּא פְּרָעָה לְסַנְדְּלָא, מְחָא לִיהָ עֲמִיָּה. וְהִכִּי נָמִי בְּכָל
תַּכְשִׁיטִין דִּילָהּ. בְּכָל תַּכְשִׁיט וְתַכְשִׁיט דִּיהוּה נִגַּע בֵּיהּ,
מְחִי לִיהּ, עַד דְּאֶתְפָּרֵשׁ מִנָּהּ הֵהוּא טָמֵא, וְאַחֲזָר לָהּ
לְבַעֲלָהּ.

וְאִי בְּתַכְשִׁיטִין דִּילָהּ כַּךְ, כָּל שְׁכֵן מֵאן דְּנִגַּע בְּגוּפָא.
וְאֶפִּילוּ בְּאַצְבָּע דִּילָהּ, לְסִטְרָא דִּיחֻדָּא, (במדבר א)
וְהִזְרֵה הַקָּרֵב יוֹמָת. דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא יְהִיב לִיהּ רְשׁוּ
לְמִקְרַב גְּבֵהּ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מב) אָנִי יִי' הוּא שְׁמִי
וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן.

וּבְגִין דָּא, לֹא כָּל שֵׁם רַע שְׁקוּל. מְרַגְלִים דְּאֶפִּיקוּ שׁוּם
בִּישׁ עַל אֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל מִיתוּ. מֵאן דְּאֶפִּיק שׁוּם
בִּישׁ עַל שְׁכִינְתָּא, כָּל שְׁכֵן דְּלִקְיִין בְּנִשְׁמַתְהוֹן. דְּאֵלִין

דְּאִפִּיקוּ שׁוּם בֵּישׁ עַל אֲרָעָא, לָקוּ בְּגוּפֵייהוּ, וּמִיתַת
 גְּרַמֵּייהוּ מִיתוּ. אָבֵל מֵאֵן דְּאִפִּיק שׁוּם בֵּישׁ עַל שְׂכִינְתָא,
 נִשְׁמַתָּא דְלָהוֹן לְקָאָה. וְהָאֵי לְמֵאֵן דִּידַע רָזָא דָּא, וְעֵינוּי
 פִּתְחִין. אָבֵל מֵאֵן דִּיעֵינוּי סְתִימִין, לִית לִיה עוֹנָשָׁא כֹּל
 בְּדִ.

וּמָה דְרַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין שׁוּיִין קַמֵּייהוּ, דְּאִתְתָּא אָנוּסָה
 מוֹתֶרֶת לְבַעֲלָהּ. וְדָאֵי אִיסוּר וְהִיתֵר דְּמִתְנִיתִין לָא
 מְמַלְל אֱלָא בְּמִילֵיהּ דְּבַר נֶשׁ, וְאִתְתָּא דְּאִיהִי מְאִילְנָא
 דִּיעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. אָבֵל אִתְתָּא דְּאִיהִי מְאִילְנָא דְּחֵיִי,
 לָא לָהּ דֵּינָא כְּאֵלִין, (דְּאִינוּן מְאִילְנָא דִּיעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע) דִּהְהוּא
 דְּאִילְנָא דְּחֵיִי, צְדִיק וְטוֹב לוֹ. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר, (מְשֻׁלֵי יֵב) לָא
 יֵאוּנָה לְצְדִיק כָּל אָוֹן, וְלָא לְבַת זוּגוּ צְדָקָתָא. וְאוּלְפִנָּא
 מְשָׁרָה בְּבֵיתָא דְּפְרָעָה, דִּלָּא הָוָה לִיה רֶשׁוּ לְמִקְרַב בְּהַדָּה.
 וּמֵאֵן דְּאִיהוּ צְדִיק וְרַע לוֹ, הָאֵי דְּאִיהוּ מְאִילְנָא דְּטוֹב
 וְרַע, דְּכִיּוֹן דְּרַע עֲמִיָּהּ, (קָהֳלַת ז') אֵין צְדִיק אֲשֶׁר לָא
 יִחְטָא בְּהֵוָא רַע, בְּתַר דְּאִיהוּ עֲמִיָּהּ. רֶשַׁע וְטוֹב לוֹ,
 דְּאִתְגַּבַּר יֵצֵר הָרַע עַל יֵצֵר טוֹב, אִתְמַר וְטוֹב לוֹ, טוֹב
 אִיהוּ תַּחֲוֹת רִשׁוּתֵיהּ, וּבְגִין דְּרַע שְׁלִיט עַל טוֹב, רֶשַׁע
 אִיהוּ, דִּהְהוּא דְּאִתְגַּבַּר נְטִיל שְׁמָא. רֶשַׁע וְרַע לוֹ, אֵל
 אַחַר סְמָאֵל, וְרַע לוֹ, סֵם הַמּוֹת דִּילֵיהּ עֲבוּדַת פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת, (תַּהֲלִים לַד) תְּמוֹתָת רֶשַׁע רַעָה. וּבְגִין דָּא, אָנוּסָה

לָאוֹ אֵיִהִי, אֶלֶּא אִי אֵיִת בְּהַ תַּעְרוּבַת בְּהֵיא נִשְׁמַתָּא,
דְּטוֹב וְרַע.

וְאוֹרֵיִיתָא דְּאֶתְבְּרִיאַת (נ"א דְּאֶתְיִיִהִיבַת), אֶתְבְּרוּ לוֹחִין דִּילָהּ,
דְּאֵינּוֹן מְשׁוּלִים לִבְתוּלִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא הִדְר יְהִיב לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, לְנִטְרָא לָהּ, אוֹרֵיִיתָא דְּבַעַל
פֶּה אֶתְקַרִּיאַת הֶלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי. וְחָתָן דִּידָהּ, תְּבַר
בְּתוּלִים דִּילָהּ. וּמֵאֵן דְּאֶפִּיק שׁוּם בִּישׁ עָלָהּ, דְּיִימָא דְּהָא
הֵיא אוֹרֵיִיתָא לָאוֹ אֵיִהִי דָּא, דְּהָא לוֹחִין דִּילָהּ אֶתְבְּרוּ.
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִימָא לֵיהּ, דְּאֵיהּ אָבִי הַנְּעֻרָה. בַּת,
דְּאֵיהּ בְּתִיבַת בְּרֵאשִׁית, אֵיִהִי בְּרַתָּא דְּמִלְכָּא, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אָמַר וּפְרָשׁוּ הַשְּׁמֵלָה, וְאֶתְפַּתַּח יְרִיעָה מִסֵּפֶר
תוֹרָה, וְיַחְזוֹן דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, (שְׁמוֹת ל"ד) פֶּסֶל לָךְ שְׁנֵי לוֹחֹת
אֲבָנִים כְּרֵאשׁוֹנִים וְכַתְּבֵתִי עַל הַלוֹחֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
הָיוּ עַל (דף רע"ו ע"ב) הַלוֹחֹת הַרְּאשׁוֹנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ.

מִיַּד קָם אֵלֶיהּ, וְכָל מָאֲרִי מְתִיבַתָּא, וּבְרִיכוּ לֵיהּ,
וְאָמְרוּ סִינֵי סִינֵי, הָכִי אֶתְחַזִּיא לְמִשְׁמַע מְלִין
דִּילָךְ וְלִשְׁתּוּק, אֲבָל בְּרֵשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְשְׁכִינְתֵיהּ, אָנָּא בְּעֵי לְמִלְלָא מְלָה לְגַבְךָ, לִיקְרָא דִּילָךְ.
אָמַר לֵיהּ אֵימָא.

פְּתַח וְאָמַר, רַעֲיָא מְהִימְנָא, הָאִי כְּלָה דִּילָךְ, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לָהּ לְאַבְרָהָם לְגַדְלָא לָהּ לְגַבְךָ,

וּבְגִין דְּאִיהוּ נָטִיר לָהּ, אֶתְקַרֵּיאת בְּרַתִּיהָ. הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, בַּת הֵיטָה לּוֹ לְאַבְרָהָם וּבְכָל שְׁמָהּ. וּבַה קַיִים כָּל
 אֲוֵרֵיתָא כְּלָהּ, וְאִפִּילוּ עִירוּבֵי תַבְשִׁילִין. הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (בראשית כו) וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֵרְתִּי וְגו'. וְאִיהוּ הָוָה לְגַבְהָ
 אֲוֵמָן, כְּגוֹן (אסתר ב) וַיְהִי אֲוֵמָן אֶת הַדָּסָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּרִיךְ לֵיהּ בְּגִינָהּ, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית כד) וַיִּי
 בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. וְגַדִּיל לָהּ מִכָּל מַדּוֹת טָבִין, וְגַמְיִל
 לָהּ חֶסֶד, וְסָלִיק לָהּ בְּגַדּוּלָהּ בְּמַדַּת חֶסֶד דְּאַבְרָהָם, וְהוּא
 בִּיתִיהּ בְּגִינָהּ פְּתוּחַ לְרוּחָהּ, לְמַגְמַל חֶסֶד עִם כָּל בְּאִי
 עוֹלָם.

וּבְגִין דְּאִיהוּ גַמְיִל חֶסֶד עִמָּהּ, כַּד בְּנוֹי דְּאַבְרָהָם הָווּ
 מִמּוֹשְׁכַּנִּין בְּכַמָּה חוּבִין בְּמִצְרַיִם, אָמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לָךְ רַעֲיָא מְהֵימְנָא, זִיל וְגַמְיִל טִיבוּ, לְמֵאן
 דְּגַמְיִל לֵיהּ עִמָּךְ, דְּדָא כְּלָהּ דִּילָךְ, יְהִיבַת לָהּ לֵיהּ,
 לְגַדְלָא לָהּ בְּמַדּוֹת טָבִין, וְאִיהוּ גַדִּיל לָהּ בְּתַלְיִסָּר מְכִילָן
 דְּרַחֲמֵי, דְּרַמִּיזִין בְּתַלַּת תֵּיבִין וְה"ו אָנ"י וְה"ו, דְּאִינּוֹן
 וְא"ו. דְּכָלִּיל בְּהוֹן ע"ב שְׁמָהּ, כְּמִנֵּן חֶסֶד. דְּבַהוֹן הָוָה
 אֶתְגַּבַּר אַבְרָהָם עַל ע"ב אֲוֵמָן וּבְכָלָהּ דִּילָךְ, הָוָה לֵיהּ
 סְגוּלָהּ בְּע"ב שְׁמָהּ, וְהוּא נִצַּח לְכָל אֲוֵמָה וְלִישָׁן.
 וּבְגִין דָּא, (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לִימִין מִשָּׁה זְרוּעַ תַּפְאָרְתּוֹ.
 וּבּוֹקֵעַ מַיִם, דִּימָא קַרְעַת לֵיהּ קָדָם בְּנוֹי, בְּתַרְיִסָּר

קָרְעִין, בְּחוֹשֶׁבֶן וָו, וּבְזֹכוֹת א' (ס"א וּבְגִינָה) עֲבֵרַת (ס"א עֲבָדַת)
 יִמָּא יִבְשָׁתָא. וּבִה טוֹבְעוּ מְצָרִים, דְּלֹא מֵהִימְנִין בּוֹא"ו
 דְּאִיהוּ אֶחָד. וּלְזִמְנָא דְּאִתִּי, (מִיכָה ז) כִּימִי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ
 מְצָרִים אֲרָאנּוּ נִפְלְאוֹת, יִתְקַיִים בְּיִשְׂרָאֵל זֶרְעָא
 דְּאַבְרָהָם. וּבְךָ יִתְקַיִים, (דְּאַנְת) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוּעַ
 תְּפֹאֲרָתוֹ (זֶרַע דְּאַבְרָהָם) וּבּוֹקֵעַ מִים דְּאוֹרֵייתָא קְדָמָהוֹן, לְמַהוּי
 לָךְ שֵׁם עוֹלָם. וְתַמָּן תִּרְוִיחַ כֶּלֶה דִּילָךְ.

וּבְגִין דְּבֵת דָּא, אֲתִייהִיבַת לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי הֶלְכָה
 דִּילָךְ, מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, הֶלְכָה לְמֹשֶׁה מְסִינֵי.
 דְּהָא מִסְטָרָא דִּימִינָא, ה' הֶלְכָה דִּילָךְ, מִסְטָרָא דְשִׁמְאָ
 דְּאַבְרָהָם. י' דִּיצְחָק. וְכֹלָא ה"י מִן אֱלֹהִים. וְאַנְתָּ וָא"ו,
 מְלֵא דִילָהּ, שְׁלִימוֹת דִּילָהּ, כּוּס מְלֵא. בְּקַדְמֵיתָא פ"ס
 י"ה, וּלְבִסוּף כּוּס מְלֵא בְרַכַּת יי'.

וּבְגִין דְּאֲתִייהִיבַת לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵךְ, דְּאִינּוֹן מִסְטָרָא
 דְּעַמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא, אִית לְגַלְתָּה אֲמֵאִי
 אֲתִייהִיבַת לוֹן דְּהָא וְדָאִי אֲבָרָהָם הָא אֲתַמַּר אֲמֵאִי
 אֲתִייהִיבַת לִיה. וְאַנְתָּ גְמִילַת חֶסֶד עִם בְּנוֹי, כְּגוּוֹנָא
 דְּגְמִיל הוּא עַמְךָ. לְיִצְחָק יְהִיב לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לִיה
 וּלְזֶרְעִיהּ, לְנִטְרָא (נ"א לְעִטְרָא) לָהּ מֵאִילָנָא דְטוֹב וְרַע. וְעַבְדוּ
 לָהּ כַּמָּה גְדָרִין, וְחֲתִיכוּ לָהּ כַּמָּה לְבוּשִׁין, דְּאִינּוֹן לְבוּשִׁי
 דְּהָבָא, בְּכַמָּה פְּסָקוֹת. וְהוּוּ חוֹלְקִין וּמְקַשִּׁין עַלִּיהוּ עַל

אֵלֶיךָ פְּסָקוֹת, לְתַקְנָא לָהּ בְּכַמָּה פְּרוּקִין, לְקַשֵּׁט לָהּ
 בְּכַמָּה מִינֵי קְשׁוּטִין, לְשִׁבְתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, לְמַהֲוֵי
 מְקַשְׁטָא לְגַבְךָ בְּזִמְנָא דְתִיתִי לְגַבָּהּ בְּפּוֹרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא,
 דְּאִתְמַר בֵּהּ (קהלת א) מִ"ה שִׁ"הִיָּה ה"וֹא. (חסר כאן)

וּבְגִין דְּאִינוּן גְּרָמוּ לָךְ, וְעֵבִידוּ עִמָּךְ טְבִין, אַנְתָּ סְבִילַת
 בְּגִינֵייהוּ כַּמָּה מַכְתְּשִׁין, בְּגִין דְּלֹא יִתְקַטִּיל מְשִׁיחַ
 בְּן יוֹסֵף, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמָאל,
 מְזַרְעָא דְיוֹסֵף, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הַדָּר לוֹ.
 וּבְגִין דְּלֹא יִתְחַלֵּל הוּא וְזַרְעִיהּ בֵּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
 וּמִזְלוֹת, בְּחוּבֵיהּ דִּירְבָּעִם דְּעַבְדַּ עֲבוּדָה זָרָה, הָוָה הוּא
 לְאִתְחַלְלָא בְּעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת הוּא וְזַרְעִיהּ, בְּגִין
 דִּירְבָּעִם בְּן נְבֻט מְזַרְעִיהּ אִיהוּ, בְּגִינֵיהּ אִתְמַר בְּךָ, (ישעיה

ג) וְהוּא מַחֲלָל מִפְּשָׁעֵינוּ וְגו', וּבְחִבּוּרְתּוֹ נִרְפָּא לְנוּ.
 וְיִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּאִינוּן כְּלִילָן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, תַּמָּן ה"י
 דִּילָךְ בְּשְׁלִימוֹ הָוָה, אִית לָךְ לְאִתְיַחְדָּא עִמָּה
 בִּינֵייהוּ. וּבְגִין דְּאִתְמַר בְּךָ, כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת
 יִשְׂרָאֵל, אִתְמַר בְּךָ וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה, לֹא יוֹכֵל לְשַׁלְחָהּ
 כָּל יָמָיו, בְּגָלוּתָא לֹא יָכִיל לְמַפְרֵשׁ לִיהּ מִנָּה כָּל יוֹמוֹ.
 וְאִיךָ הוּא שֵׁם רָע דְּאִפִּיקַת עָלָהּ. אֲלֵא בְּתַר דְּאִתְיַהִיבַת
 אִיהִי לְיִשְׂרָאֵל, כָּל מֵאן דְּאִפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל
 יִשְׂרָאֵל, כְּאִילוּ אִפִּיק עָלָהּ. וְשׁוּם בִּישׁ הָוָה, דְּאִמְרַת

לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, (שמות לב) לָמָּה יִי יַחַרָה אַפֶּךָ בְּעַמֶּךָ.
 וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְכִי אַנְתָּ אַפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל
 יִשְׂרָאֵל דְּעַבְדוּ ית עֶגְלָל, לֵךְ רַד כִּי שַׁחַת עַמֶּךָ. עָרַב רַב
 וְדַאי, דְּאַנְתָּ גַּיִירַת לֹון עַבְדוּ ית עֶגְלָא. וּבְגִין דָּא כִּי
 הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה.

קָם רַעֲיָא מְהִימְנָא, נָשִׁיק לִיה בְּאַנְפּוּי, וְעַל עֵינּוּי וּבְרִיךְ
 לִיה, וְאָמַר לִיה, תִּהְיֶה מְבֻרָךְ מִפּוּמָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְשְׁכִינְתִּיה, בְּכָל מְדָה וּמְדָה דִּילִיה, וּבְעֶשֶׂר סְפִירָן
 דִּילִיה, וּבְכָל שְׁמָהֵן דִּילִיה, וּבְכָל מְאָרֵי מְתִיבְתָאן, וּבְכָל
 מְלָאכִין. וְעַנּוּ כְּלָהוּ וְאָמְרוּ אָמֵן. וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְשְׁכִינְתִּיה הוֹדוּ בְּבִרְכָתֶיהָ. אֵלֶיהוּ, קוּם אַפְתַּח פּוּמָךְ
 בְּפִקּוּדֵין עַמִּי, דְּאַנְתָּ הוּא עוֹזֵר דִּילִי, מְכָל (דף רע"ז ע"א)

סְטָרָא, דִּהָא עֲלֶךָ אַתְמַר בְּקַדְמִיתָא, (במדבר כח) פְּנַחֶס בֶּן
 אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, בֶּן אֶהֱרֹן וְדַאי, בֶּן אָח דִּילִי הוּא,
 (משלי יז) וְאָח לְצָרָה יוֹלֵד. (נשא קב"ד ע"א פקודא לדון בדיני סוטה)

כִּי יִמְצָא אִישׁ נִעְרָה בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא אֹרְשָׁהּ וְגוֹ'.
 פְּקוּדָא דָּא, לְדוּן בְּמִפְתָּה חַמְשִׁים כֶּסֶף. הֵדָא הוּא
 דְכְתִיב, כִּי יִמְצָא אִישׁ נִעְרָה בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא אֹרְשָׁה.
 אֲלִין יִשְׂרָאֵל, מִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָא אַתְקָרִיאוּ בַת. וְתַפְשָׁה
 וְשָׁכַב עִמָּה וְנִמְצְאוּ וְנָתַן לְאֲבִי הַנִּעְרָה חַמְשִׁים כֶּסֶף וְלוֹ
 תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָה כָּל יָמָיו. רַבָּנָן וְכָל מְאָרֵי

מְתִיבְתָא, אִישׁ, אֲלִין יִשְׂרָאֵל, מִסְטָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וְתַפְשָׁה, בְּקִשׁוּרָא דְתַפְּלִין. וְתַפְשָׁה, בְּכַנְפֵי מְצוּהָ.
 אֲשֶׁר לֹא אֹרְשָׁה, בַּת יְחִידָה, דָּא נְשָׁמָה. וְשָׁכַב עִמָּה,
 בְּצִלּוֹתָא דְשָׁכִיבָא, בְּהַשְׁפִּיבְנוּ. וְנָתַן לְאֲבֵי הַנְּעָרָה
 חֲמִשִּׁים כֶּסֶף, כ"ה כ"ה אַתּוּן דִּיחֻודָא.

קוּם רַעֲיָא מְהִימְנָא, דְיֹדְאֵי מֵאן דְאַשְׁתַּדַּל בְּהַלְכָה שְׁלֵא
 לְשָׁמָה, וְרוּחַ הַלְכָה, וְדֵאֵי בְתַפְּשָׁה אִיהִי לְגַבִּיָּה.
 וְעַם כָּל דָּא אֹקְמוּהָ, לְעוֹלָם יַעֲסוֹק אָדָם בְּתוֹרָה אֲפִילוּ
 שְׁלֵא לְשָׁמָה, שְׁמַתוּךְ שְׁלֵא לְשָׁמָה בָּא לְשָׁמָה. וְהֵאֵי
 הַלְכָה מִסְטָרָא דְנַעַר טוֹב, דְאַתְפָּרֵשׁ מֵאִילָנָא דְטוֹב וְרַע,
 דְאִיהוּ אִיסוּר וְהִיתָר, טוֹמְאָה וְטָהָרָה, כְּשֶׁר וּפְסוּל. וְעַל
 שֵׁם נַעַר, אַתְקַרִּיאת אִיהִי נַעֲרָה. דְעַתִּיד לְקַיִּים בָּהּ, (אִיּוֹב
 לח) וַיִּנְעָרוּ רַשְׁעִים מִמֶּנָּה, דְאִינּוֹן אִיסוּר טָמֵא וּפְסוּל,
 סַמְאֵל וּמִשְׁרַיִיתִיָּה.

דְּבַר אַחַר כִּי יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָה בְּתוּלָה, אֲלִין יִשְׂרָאֵל,
 דְכָתִיב, (הוֹשֵׁעַ יא) כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וְאוֹהֵבֵהוּ, נַעַר
 מִסְטָר דְמִטְטְרוּן. וְאִין אִישׁ אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת טו) יי' אִישׁ מְלַחֲמָה. כִּי יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָה
 בְּתוּלָה, בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, דְאַתְמַר בָּהּ (עֲמוֹס ה) נִפְלָה לֹא
 תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. (הוֹשֵׁעַ ב) הִנֵּה אֲנֹכִי מִפְּתִיָּה
 וְהוֹלְכְתִיָּה הַמְדַבֵּר, וְלִבְתָּר אַפְתַּח לּוֹן חַמְשִׁין תַּרְעִין

דְּחִירוֹ, דְּאֵינּוֹן חֲמֻשִׁין תְּרַעֲיִן דְּרַחֲמֵי, מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם
 אַבּוּהוֹן. וְהָאֵי אֵיהּ וְנָתַן לְאַבִּי הַנְּעֻרָה חֲמֻשִׁים כְּסָף,
 וְכֶסֶף מִדְּרָגָא דְחֹסֶד, דְּרָגָא דְאַבְרָהָם.

דְּבַמְּפָקְנּוּ דְּמִצְרַיִם, חֲמֻשִׁין תְּרַעֲיִן דְּחִירוֹ אֶפְתַּח לוֹן,
 מִסְטָרָא דְּדִינָא דְשִׁמְאֵלָא, דְּאֵיהּ אֲדָנִי,
 דְּתַמָּן (בראשית טו) דָּן אָנֹכִי. קִדְּם דִּינָא דָּן אָנֹכִי, וְלִבְתַּר
 נִפְקוּ. אֲבָל בְּפוּרְקָנָא בְּתַרִּיתָא, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמֵים
 גְּדוּלִים, מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם, וּגְדוּלָה דְּרָגָא דְאַבְרָהָם,
 דְּבִינָה, תַּמָּן אֵיהּ יַד הַגְּדוּלָה, תַּמָּן אֵיהּ נ' כְּסָף. וְלִבְתַּר
 לֹא יוּכַל שְׁלַחָה בְּגָלוּתָא כָּל יָמָיו, בְּגִין דִּלּוּ תְהִיָּה לְאִשָּׁה,
 כְּמָה דְּאֶתְמַר (הושע ב) וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם. וְקָרָא אַחֲרֵינָא,
 (ישעיה נד) כִּי בּוֹעֲלִיךָ עוֹשִׂיךָ יִי' צְבָאוֹת שְׁמוֹ. (ישעיה סב) לֹא
 יֵאמֹר לָךְ עוֹד עֲזוּבָה. דְּאֶף עַל גַּב דְּשִׁכְיַנְתָּא אֵיהּ
 בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא זִז מִנָּה.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לִישָׁא אֲנוּסָתּוּ. דְּיֹדְאֵי אֲנוּסָה אֵית
 מִתְרִין סְטְרִין, אֲנוּסָה בְּרַחֲמֵי דִילִיָּה לְגַבָּה,
 וְאֵיהּ לָא רַחֲמִית לִיָּה. וְאֵית אֲנוּסָה דְּרַחֲמִית אֵיהּ לִיָּה,
 וְדַחֲלִית לְאֲזִדּוּגָא עֲמִיָּה בְּלֹא קְדוּשִׁין וּבְרַכָּה, וְאֵיהּ לָא
 בְּעָאֵת אִם הִיא הֶדְיוּטָא לְגַבִּיָּה, וְלוּ תְהִיָּה לְאִשָּׁה.
 בְּסִתְרֵי תוֹרָה, אֵית לָן לְהַמְשִׁיל מְשָׁל, נְשִׁמְתָא אֵית
 דְּאֵיהּ מְטְרוּנִיתָא. וְנְשִׁמְתָא אֵית, דְּאֵיהּ אֲמָה.

כַּגֹּן (שמות כא) וְכִי יִמְכֹּר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאִמָּה. וְנִשְׁמָתָא
אִית, דְּאִיהִי שְׁפָחָה הִדְיוּטָא דְּבַר נָשׁ. אוּף הָכִי, אִית
דְּאִיהוּ עֶבֶד שְׁפָחָה לְגַבֵּי נִשְׁמָתָא. וְלִזְמַנִּין נִשְׁמָתָא אֲזֵלָא
בְּרִזָּא דְּגִלְגֹּלָא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית ח) וְלֹא מִצָּאָה
הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ, וַיֵּצֵר הָרַע רְדִיף אֲבִתְרָהָא,
לְאֵעֵלָא בְּגוּפָא, דְּאִיהוּ שְׁפָחָה לְגַבֵּי יֵצֵר הָרַע. אִיהוּ שֵׁד
יְהוּדִי. וְנִשְׁמָתָא י', אִמָּה הָעֵבְרִיָּה. וּבָהּ הָהוּא שֵׁד,
אֲתֵהֶדֶר שְׂדֵי, דְּנִטִּיר לָהּ לְהֵיָא נִשְׁמָתָא, וְתַב בָּהּ
בְּתִיּוּבָתָא, וּמְבַרַךְ בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא
בְּבֵרוּךְ. וּמְקַדֵּשׁ בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקָדֵשׁ קָדֵשׁ
קָדֵשׁ. וּמִיַּחַד עֲמָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקָרִיאת שְׁמַע.
מָה דִּהוּהוּ אִיהוּ שֵׁד, אֲתֵהֶדֶר מִלְּאָךְ דִּי־דִיָּה מִטְטֵרוֹן, (רוחא
מְנִיָּה) וְאֲתֵהֶדֶר שְׂדֵי דִּהָכִי סָלִיק (מִטְטֵרוֹן) בְּמִטְטֵרוֹן,
בְּחוּשְׁבֵּן שְׂדֵי. וּמִיַּד יִתְקַיֵּים בֵּיהּ, וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא
יֻכַל לְשַׁלְּחָה כָּל יָמָיו. וְאִי לֹא חֲזַר בְּתִיּוּבָתָא, אִיהִי
לְגַבֵּיהּ מִשְׁתַּעְבְּדָא בְּחוּבֵין דְּעֵבְדֵת, וְיִתְקַיֵּים בֵּיהּ (שמות כא)
הָאִשָּׁה וַיִּלְדֶּיהָ תִּהְיֶה לְאִדוֹנֵיהָ. וְאֲתִמַּר בְּהָהוּא שֵׁד בַּעַל
חוּבֵיהּ, וְהוּא יֵצֵא בְּגִפּוֹ. וְהָאִי שֵׁד, אִיהוּ כְּמִטָּה דְּמִשָּׁה,
דְּאֲתֵהֶפֶךְ מִמִּטָּה לְנַחֲשׁ, וּמִנַּחֲשׁ לְמִטָּה, הָכִי הָאִי שֵׁד,
אֲתֵהֶפֶךְ מִשֵּׁד לְמִלְּאָךְ, וּמִמִּלְּאָךְ לְשֵׁד, כְּפּוּם עוּבְדוּי דְּבַר
נָשׁ.

וְעַל שֵׁם שְׂדִים דְּאָתוּ מֵהָאִי, אִוְקְמוּהָ מְאָרִי מִתְּנִיתִין,
 דְּאִית מְנַהוּן כְּמִלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת, וְאִינוּן תַּלְמִידי
 חֲכָמִים דִּידְעִין מֵאִי דִּהְוֵה, וּמַה דְּעָתִיד לְמַהוּי. וְאִינוּן
 בְּדִיוקְנֵיהוּ בְּאַרְעָא, אִינוּן מְאָרִי פִּילוֹסוֹפִיא, אֲצִטְגְּנִי
 יִשְׂרָאֵל, דִּידְעִין מֵאִי דִּהְוֵה, וּמֵאִי דְּעָתִיד לְמַהוּי,
 מֵאוֹתוֹת דְּחַמְה וְסִיְהָרָא, לְקוּתָא דְּלֵהוּן, וְכָל כְּכַב וּמְזַל,
 וּמַה אַחֲזִי בְּעֵלְמָא.

וְאִית מְנַהוּן (דף רע"ז ע"ב) כְּפִתְחָה, פְּרִין וּרְבִין כְּפִתְחָה,
 דִּיוקְנָא דְּלֵהוּן לְתַתָּא אִינוּן עֲמֵי הָאָרְץ, וְאִוְקְמוּהָ
 מְאָרִי מִתְּנִיתִין, דְּאִינוּן שְׁקִץ, וּבְנוֹתִיהוּן שְׁרָץ. וְעַל
 בְּנוֹתִיהוּן נְאֻמְר, (דברים כז) אֲרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה. וְאִינוּן
 שׁוֹנְאִים לְתַלְמִידי חֲכָמִים מְאָרִי מִשְׁנָה, דְּאִינוּן מְלֻאֲכֵי
 הַשָּׂרֵת מִמֶּש. וּבְגִין דָּא אִוְקְמוּהָ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, עַל בַּר
 נֶשׂ אִי יְהֵא (מלאכי א) כְּמִלְאֲךָ יִי צְבָאוֹת תּוֹרָה יְבַקְשׁוּ
 מִפִּיהוּ, וְאִי לָאוּ לֹא יְבַקְשׁוּ תּוֹרָה מִפִּיהוּ.

וְאִית אַחֲרָנִין מְאָרִי סְתָרֵי תּוֹרָה, מְאָרִי מִדּוֹת, דְּאִינוּן
 יִרְתִּין נִשְׁמַתִּין מִסְטָרָא דְּמִלְכוּתָא קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ
 כְּלִילָא מִעֶשֶׂר סְפִירָן. דְּמֵאֵן דִּירִית לָהּ, וּזְכִי לָהּ, זְכִי
 לְעֶשֶׂר סְפִירָן בְּלֹא פְרוּדָא, עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע, דְּאִי הוּוּ
 יִרְתִּין לְמִלְכוּתָא יְחִידָאָה, הוּוּ תִשַׁע בְּפְרוּדָא מְנַה, בְּגִין
 דְּלִית תַּמָּן פְּרוּדָא, אֲמַר בְּעַל סֵפֶר יְצִירָה עֶשֶׂר וְלֹא
 תִשַׁע.

וְאִי תִימָא דְסְלִיקַת לְעֵילָא מְעֵשֶׁר. שְׁמָא מְפָרֵשׁ יו"ד
 ה"א וְא"ו ה"א, הָא עֵשֶׁר, יו"ד דְּמַתְיִיחַד בְּהַ, וְלֹא
 סְלִיק לְעֵילָא מְעֵשֶׁר. וּבְגִין דָּא י', וְלֹא י"א. אָבֵל מֵאֵן
 דְּמַחְבֵּר יו"ד, דְּאִיהִי אוֹת בְּרִית, בְּשִׁפְחָה. וּמְטְרוֹנִיתָא
 כְּלִילָא מִי', בְּשֵׁד דְּעֵבוּדָה זָרָה סְמָא"ל אֲתַדֵּן בְּגִיהָנָם.
 דְּמֵאֵן דִּירִית בְּרֵתָא דְּמִלְכָא מְלָכוֹת, לָא זָכִי לָהּ, אֲלֵא
 בְּרָא דְּמִלְכָא, דְּאֲתַקְרִי (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל,
 דְּמִסְטְרָא דָּא אֲתַקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דְּבָרִים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם,
 וּמְלָכוֹת דָּא דְּאֲצִילוֹת.

וְאִית לְקַבְלָה מְלָכוֹת דְּבְרִיאָה, וְאִיהִי מְלָכוֹת לְמִלְאָכִים
 דְּבְרִיאָה. וְאִיהִי נַעֲרָה דְּמְטְרוֹנִיתָא, מְשִׁמְשָׁא
 דִּילָהּ, וְאִיהִי דִּיוקְנָא דְּגְבִירֵתָא דִּילָהּ, כְּלוּלָה מִי'. הָאִי
 בְּחוּבֵין דִּישְׂרָאֵל, יְכִילַת לְאֲתַחְלָלָא בֵּין אוּמִין דְּעֵלְמָא.
 אָבֵל מְלָכוֹת דְּאֲצִילוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲלָה אֲתַמַּר
 (ישעיה מב) אֲנִי יי' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֲחַר לָא אֲתַן וְתַהֲלֵתִי
 לְפִסְיִלִים, לָא יְהִיב לָהּ לְמֵאֵן דְּמַחְלִל שִׁבְתוֹת וִימִים
 טוֹבִים, אֲלֵא לְמֵאֵן דְּאִיהוּ בְּרָא דְּמִלְכָא, וְנָטִיר אוּרִייתָא
 וּפְקוּדֵין, בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ דְּמֵאֲרִיָּה, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל
 פָּרַס, אֲלֵא כִּבְן דְּאִיהוּ מְחוּיֵב לְמַעַבְד צוּוּיָה דְּאֲבוּי,
 דְּעֵלִיָּה אֲתַמַּר (שְׁמוֹת כ) כִּבְד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. אֶת אֲבִיךָ

דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֵת אִמְךָ דָּא שְׁכִינְתָּא. וְעַם כָּל
דָּא, מֵאֵן דְּמַחְלִיל נַעֲרָה דְּמִלְכָּא, אֶתְחַשֵּׁיב לִיּהּ כְּאֵלוֹ
מַחְלִיל מִטְרוּנִיתָא דִּילִיּהּ.

וְרַבָּנָן, כָּל שְׂדֵינ לָאוּ אֵינְוּן שְׁקוּלִין, וְלֹא כָּל עֲבָדִין
דְּשְׁכִינְתָּא, דְּכֹתִיב בָּהּ, (תהלים קג) וּמְלָכוֹתוֹ בְּכָל
מְשָׁלָה. אֵית לָהּ כַּמָּה נַעֲרוֹת עֲבָרִיות, וּשְׁפָחוֹת עֲבָרִיות.
וְאֵית לָהּ עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת נְכָרִיות, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח
מְלָכוֹתָא אַחְרָא בְּעֵלְמָא, בְּזִמְנָא דְּאִיּהִי שְׁלֵטָא.

וְאֵלִין שְׁפָחוֹת נְכָרִיות, מְסִטְרָא דְּסַם הַמּוֹת, נוֹקְבָא
דְּסַמָּאל. דְּשִׁפְחָה הִוּוּ לְמִטְרוּנִיתָא. נוֹקְבָא
וְסַמָּאל אֵל אַחַר, עֶבֶד הָוָה לִיּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
לְבַתָּר דְּעֵבִידוֹ גְּרַמֵּייהוּ אֱלוֹהוֹת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲתִיד לְאַעְבֵּר לֹון מְעֵלְמָא, וְלִמְמַחֵי לֹון.

וְאִי תִימְרוּן, אִי בְּנֵי נְשָׂא עֲבָדִין לֹון אֱלוֹהוֹת, וְלֹא
בְּרַעוּתָא דְּלַהוֹן, אֲמַאי אֶתְעַנְשׂוּ. אֲלֹא כִּד הוּוּ דוֹר

הַמִּבּוּל וְדוֹר הַפְּלָגָה יְדַעֵי בְּהוֹן, וְהוּוּ מְקַטְרְגִין (נ"א מְקַטְרִין)
לֹון, וְסַגְדִין לֹון, וּבְהֵהוּא חֵילָא דִּיהוּ מְקַטְרְגִין (נ"א מְקַטְרִין)
לֹון, וְסַגְדִין לֹון, הוּוּ נַחְתֵּי לְגַבֵּייהוּ, וְעֲבָדֵי רַעוּתֵייהוּ,
וּמְמַלְטֵן בְּהוֹן בְּאֵינְוּן צוּלְמִין, הָא אֶתְעַבִּידוֹ אֱלוֹהוֹת
וְעַבּוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. בְּגִין דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲתִיד לְאַעְבֵּרָא לֹון, וְיִמְחֵי לֹון מְעֵלְמָא, צוּלְמִין דְּלַהוֹן
דִּיהוּ פְּלַחִין בְּהוֹן, וְאַשְׁתַּאֲבוּ מִנְּהוֹן רוּחִין וְצוּלְמִין.

וְכֹד אֵית בְּעֶלְמָא עֵרְב רַב, נַחְתִּין לְאַתְגְּשָׁמָא בְּהוּן,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבֵר לֹון מִן עֶלְמָא, הִדָּא הוּא
 דְּכַתִּיב, (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטּוֹמְאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִי
 תִּימְרוּן, בְּזִמְנָא דְּגָלוּתָא בִּתְרָאָה, לֵית עֲבוּדַת פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת, בְּגִין דְּלֹא יִדְעִין בְּנֵי עֶלְמָא בְּהוּן. וְאִינֹון דִּידְעִין
 בְּעֵרְב רַב תַּמָּן, אֲשֶׁתַּכַּח לֹון דְּמַכְעִיסִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ, וְיִשְׂרָאֵל בֵּינֵיהוּ, וְעֵרְב רַב מִצְּלִיחִין
 בְּהוּן, לְקַיִים מְאִי דְּכַתִּיב, (דברים ז) וּמִשְׁלֵם לְשׁוֹנְאֵיו אֵל
 פָּנָיו לְהֶאֱבִידוֹ.

קָמוּ כְּלָהוּ תַנְאִין וְאַמּוֹרָאִין וּבְרִיכוּ לְרַעֲיָא מְהִימְנָא,
 וְאָמְרוּ לֵיהּ סִינֵי סִינֵי, מֵאן יָכִיל לְמַלְלָא קְדָמְךָ,
 דְּאַנְתָּ בְּדִיוקְנָא דְּמֵאָרְךָ, דְּבִזְמַנָּא דְּמַלְלִיל בְּטוֹרָא דְּסִינֵי,
 כָּל חִיוֹן דְּמַלְאָכִין, וְחִיוֹן דְּכַרְסִיָּא, וְעֶלְאִין וְתַתְאִין,
 שְׁתַּקּוּ, וְלֹא אֲשֶׁתַּכַּח דְּבוּר אַחְרָא אֶלָּא דִּילֵיהּ. וּבְגִין דְּאַתָּ
 בְּרִיָּה בְּדִיוקְנָא דִּילֵיהּ, צָרִיךְ לְמִשְׁמַע כְּלָהוּ מְאִרֵי
 מְתִיבְתָא מְלִין מְפוּמָּךְ, אֵל תַּתֵּן שְׁתִּיקָה לְמַלּוּלְךָ. (קרח קע"ח)

(ע"ב כל פטר רחם)

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בַצָּבָא וְגו'. וְשִׁמַּח אֶת
 אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח. פְּקוּדָא (טו) דָּא, חָתָן לְמַחְדֵּי
 בְּאַתְתֵּיהּ שְׁתָּא חַד, דְּכַתִּיב נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת.

וְאִינוֹן י"ב יִרְחִין אִינוֹן מְדִילָהּ. דְּהָא שָׁנָה אִיְהִי כַּלָּה,
 וְלִית כַּלָּה בַר בִּי"ב יִרְחִין, דְּכִתְיִב, (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל
 שְׁנַיִם עָשָׂר בְּקָר. וְהוֹאִיל וְלִית תְּקוּנָא דְכַלָּה, בַר בִּי"ב,
 אֶצְטְרִיךְ חֲתָן לְמַחְדֵי לָהּ, וְלִבִּיתָהּ, לָהּ וְלִתְקוּנָהּ,
 כְּגוּוּנָא דְלַעֲיִלָּא. וְעַל דָּא יַעֲקֹב כְּתִיב בֵּיתָהּ, (בראשית כח)
 וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם. אֲבְנֵי הַמָּקוֹם י"ב הוּו, וּמֵאֵן דְּחֲדֵי
 לְכַלָּה, חֲדֵי לְעוֹלִימְתָהּ, (דף רע"ח ע"א) וְעוֹלִימְתָן י"ב הוּו.
 וְכֹלָא אִיְהוּ רְזָא דְשָׁנָה. בְּגִין כַּךְ אֶצְטְרִיךְ לְחֲתָן לְמַחְדֵי
 בְּאַתְתִּיָּה שָׁנָה אַחַת.

וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּחֻדְוָה דָּא, לָאו דִּילִיָּה הִיא, אֶלָּא דִּילָהּ.
 דְּכִתְיִב וְשִׁמַּח אֶת אֲשֶׁתּוֹ. וַיִּשְׂמַח אֶת אֲשֶׁתּוֹ לָא
 כְּתִיב, אֶלָּא וְשִׁמַּח, יַחְדֵי לְכַלָּה. כְּגוּוּנָא דָּא, לָאו חֲדו
 לְכַלָּה, בַר בְּגוּפָא וְתְקוּנָהּ. וּמֵאֵן חֲדֵי לוֹן. צְדִיק. וְעַל
 דָּא נָקִי יְהִיָּה לְבִיתּוֹ. נָקִי, דְּלָא יַעֲמוּל בְּמַלְי דְּעֵלְמָא,
 דִּיְהָא בֵּיתָה רַעוּא לְמַחְדֵי לָהּ. נָקִי מְכַלָּא. נָקִי לְמַסִּין
 וְלֵאֲרֻנוּנִין וְגוּלְגֻלְתִּין. נָקִי דְּלָא יִפּוּק לְחִילָא לְאַגְחָא
 קְרַבָּא. לְאַשְׁתַּכְּחָא חֻדְוָה עֵילָא וְתַתָּא, וְלֵאֲתַעְרָא חֻדְוָה
 לְעֵילָא. זַכָּאִין עַמָּא קְדִישָׁא, דְּמֵאֲרִיהוֹן חֲדֵי בְּהוֹן, זַכָּאִין
 אִינוֹן בְּהָאִי עֵלְמָא, וְזַכָּאִין אִינוֹן בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. (פקודא י"ו)

למיהך בר נש באורחוי דקודשא בריך הוא, פקודא י"ו לאורחא וכו' פ"ה ע"ב)

(דברים כ"ד) בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְגו'. פֶּתַח רַעֲיָא מְהִימְנָא

וְאָמַר, פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְתַת שְׂכָר שְׂכִיר בְּזַמְנֵנוּ. הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב, בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תִבֵּא עָלָיו הַשְּׁמֶשׁ.
 מָאֲרִי מְתִיבְתָּאן עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, שְׁמַעוּ. מְטַטְרוֹן אִיהוּ שְׂכָר
 שְׂכִיר, מִחֲ"י עֲלָמִין, שְׁלִיחַ דִּילֵיהּ, לְקַבְּלָא חֲ"י בְּרַכָּאן
 דְּצִלוֹתָא, בְּכָל יוֹמָא, תְּלַת זְמַנִּין. וּבְגִין דָּא, בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן
 שְׂכָרוֹ, דָּא צִלוֹתָא דְשַׁחְרִית. וְלֹא תִבֵּא עָלָיו הַשְּׁמֶשׁ, דָּא
 צִלוֹתָא דְמִנְחָה, דָּאֵי עֶבֶר יוֹמוֹ, בְּטַל קָרְבָּנוּ. פִּי עָנִי הוּא
 (דְּצִדִּיק) וְדָאֵי, עָנִי הוּא בְּגִלוֹתָא, לִית לֵיהּ מְדִילֵיהּ, אֶלָּא
 מָאֵי דִּיהֶבִינָן לֵיהּ בְּצִלוֹתָא, בְּגִין דָּא צִלוֹתָא תְּפֻלָּה
 דִּילֵיהּ, (תהלים קב) תְּפֻלָּה לְעָנִי פִּי יַעֲטוּף, בְּעֵטִיפַת צִיּוּת,
 תְּפֻלָּה דִּיד אִיהִי.

וְאֵלָיו הוּא נוֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ, דָּא תְּפֻלַּת עַרְבִית, דָּאִיהִי
 אַמּוּרִים וּפְדָרִים, שִׁיּוּרִין דְּקָרְבָּנִין דִּיוֹמָא. וְאִינּוּן
 כְּגוֹן פֶּרֶט הַכֶּרֶם, (ויקרא יט) וּפְאֵת שְׂדֶךְ, דְּעָלִיָּהּ אֲתָמַר,
 שִׁירֵי מִצְוָה מְעַכְבִּין אֶת הַפּוֹרְעָנוֹת. לְעָנִי וּלְגַר תַּעֲזוּב
 אוֹתָם, דְּעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא בַר מֵאֲתָרֵיהּ, גַּר אֲתַקְרִי.
 וּבְגִין דָּא, אָנָּא דְדַרְגָּא דִּילֵי עַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, קָרִינָא
 גַּרְמָאֵי גַר בְּגִלוֹתָא קַדְמָאֵי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות ב) גַּר
 הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נֹכְרִיהּ, דָּאִיהוּ בְּגִלוֹתָא רְבִיעָא בְּגִינֵיהּ.
 שְׂאִילוֹ לֵיהּ מָאֲרִי מִתְנִיתִין, רַעֲיָא מְהֵימְנָא, הָא פְּקוּדָא
 דָּא הוּוּ מְקִימִין יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל (או לא).

אָמַר לוֹן, בְּגִין לְאַתְּעָרָא רַחֲמֵי, עַל אֲלִין דְּמַתְּרֵכִי
מֵאַתְרֵייהוּ. דְּבַר נֶשׁ כַּד אִיהוּ לְבַר מֵאַתְרֵיהּ, גִּיּוֹרָא
אַתְּקָרִי, כָּל שְׁכֵן עַל נִשְׁמָתִין דְּאֲזִלִין עֲרִטִילָאִין מֵהֵהוּא
עֲלָמָא, וְאַתְיִין לְעֲלָמָא דִּין. בְּגִינֵייהוּ, תַּאי אִיהוּ דְּאָמַר
קָרָא, (משלי כז) כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנְיָה, דָּא נִשְׁמָתָא,
דְּשְׁכִינְתָא לָא זֹזָה מִנָּה. כֵּן אִישׁ, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (שמות טו) יִי
אִישׁ מִלְחָמָה, נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, דְּאִיהוּ נֶעַ וְנָד מֵאַתְרֵיהּ,
דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאַתִּי, בִּינָה. וְנָד אֲבַתְרָה בְּעֲלָמָא דִּין, עַד
דְּתִשְׁלִים יוֹמִין דְּאַתְחִיבַת לְמִיזַל לְבַר מֵאַתְרָהָא. וְאִיהוּ
נָטִיר לָהּ, עַד דְּיַחְזִיר לָהּ לְאַתְרָהָא. וְאוּמִי דְּלֹא יַחְזוֹר
אִיהוּ לְאַתְרֵיהּ, עַד דְּיַחְזִיר לָהּ לְאַתְרָהָא. וּמֵאַן דְּחֲזוֹר
בְּתִיבְתָא, כְּמֵאַן דְּאַחְזוֹר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָא
לְאַתְרָהָא. וְדָא רְזָא דְּפוּרְקָנָא, דְּאָמַר (תהלים צה) הַיּוֹם אִם
בְּקוּלוֹ תִשְׁמָעוּ.

אָמְרוּ מְאַרֵי מַתְנִיתִין דְּמַתִּיבְתָא עֲלָאָה וְתַתְּאָה, רַעֲיָא
מֵהֵימְנָא, אֲנָן שְׁלִיחֵן דְּמְאַרֵי עֲלָמָא לְגַבְךָ, זַפְּאָה
חוּלְקָךְ, דְּאַנְתָּ בַּעַל תְּשׁוּבָה, שְׁקוּל לְשִׁתִּין רַבּוּן
דְּיִשְׂרָאֵל, וְאַנְתָּ הַדְרַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ
לְאַתְרֵיהּ, עֵילָא וְתַתְּא. וּבְגִינְךָ יַתְּפָרְקוּן יִשְׂרָאֵל וְיַחְזְרוּן
לְאַתְרֵייהוּ. וְלִית חֵילָא לְמִשְׁיחִין. לְמַפְרָק לְיִשְׂרָאֵל, בַּר
מִינְךָ. וּבְגִינְךָ אֵינּוּן מַתְעַכְבִּין. אֲשֻׁלִים מְלִין יַקְרִין אֲלִין,

דְּעַלְיֵיהּ אֶתְמַר, (תהלים יט) הַנְּחַמְדִּים מִזֶּהָב וּמִפָּז רַב
וּמִתּוֹקִים מִדְּבִשׁ וְנוֹפֶת צוּפִים.

אָמַר לוֹן, מֵאֲרִי מְתִיבְתָּאן, בְּגִין הָאִי שְׂכִיר, דְּאִיהּ
עֶבֶד, דְּאֲתִי לְקַבְּלָא תְּלַת צְלוֹתִין, תְּקִינּוּ מֵאֲרִי
מִתְנִיתִין דְּלִכּוּן, לְמַהּוֵי בַר נֶשׁ, בְּתַלְת בְּרַכָּאן קַדְמָאִין,
כְּעֶבֶד דְּמַסְדֵּר שְׁבַחִין קָמִי מֵאֲרִיָּה. וּבְאַמְצָעִיּוֹת, כְּעֶבֶד
דְּמַקְבֵּל פָּרַס מִמֵּאֲרִיָּה. וּבְבִתְרָאִי, כְּעֶבֶד דְּנִטְל פָּרַס
מִמֵּאֲרִיָּה, וְאֲזִיל לִיָּה.

וּבְגִין דָּא, עֶבֶד אַבְרָהָם, וְרַבְקָה, אִיהּ אֲמַתְלָא לְהָאִי,
כִּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׁלַח לְמַטְטְרוֹן דְּאִיהּ
עֶבְדָּא דִּילֵיהּ, בְּגִין צְלוֹתָא אִיהּ יִימַר לְגַבִּיָּהּ, (בראשית כד)
אוּלִי לֹא תֵאבְדָה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי. כְּלוּמַר, אוּלִי
צְלוֹתָא לֹא בְּעֵי לְמִיזֵל אַבְתְּרָאִי. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְנִקִּית מְשֻׁבְעֵתִי זֹאת. דְּחַכְמָה אִיהּ אַבָּא, דְּנַחֲת
בְּצַדִּיק, לְנִטְרָא שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, וּמִתְמָן שְׁלַח בְּגִינָה.
אָמַר לִיָּה הֵהוּא שְׁלִיחַ, הֵב לִי סִימְנִין, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא
בְּצְלוֹתָא, דְּתִמָּן בְּרַתָּא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְהִיא תִנְעָרָה אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הֵטִי נָא כִּדְךָ וְאַשְׁתָּה
וְאַמְרָה שְׁתָּה. (דף רע"ח ע"ב) וְאִם לָאוּ, אֶלָּא דְּאַשְׁכַּח כָּל אַבְרִין
דְּגוּפָא מְלִיִין חוּבִין, וְלֹא אֲשַׁכַּח בֵּיהּ אַבְר (נ"א בְּאִפִּי אַבְרָהָם)
לְשִׁרְיָא בֵּיהּ תוֹרָה, דְּאִיהּ בְּדִיוֹקְנָא דְּעַמּוּדָא

דְּאִמְצָעִיתָא. וְלֹא מִצְוֹת, דְּאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְרַבָּקָה, דִּהְוָה
 (שיר השירים ב) שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, דְּאִינוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים.
 מְנִי לְעִבְדֵיהּ מְטִטְרוֹן, (בראשית כד) הַשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תָּשִׁיב אֶת
 בְּנֵי שָׂמָה, דְּאִיהוּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא, דִּהָא מִצְוָה אִיהוּ
 נִפְשָׁא, רוּחָא אִיהוּ תוֹרָה.

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא
 הָעִיקָר אֲלֵא הַמַּעֲשֶׂה. וּבְאַתָּר אַחְרָא אֲמָרוּ, כָּל
 שִׁירָאֵת חֲטָאוּ קוּדְמַת לְחַכְמָתוּ, חַכְמָתוּ מִתְקַיִּימַת וְכוּ'.
 יִרְאֵת חֲטָאוּ, אִימָא עֲלָאָה, תְּשׁוּבָה. חַכְמָה, אֲבָא עֲלָאָה.
 כֹּד אַקְדִּים ה' זַעֲרָא, דְּאִיהִי מִצְוָה, שְׂרִיא עֲלִיהּ תוֹרָה,
 דְּאִיהוּ ו'. וְכֹד אַקְדִּים יִרְאָה לְחַכְמָה, דְּאִיהִי ה' עֲלָאָה,
 שְׂרִיא עֲלִיהּ חַכְמָה, דְּאִיהִי י'. וְאַקְרִי בִּן. וּמִכָּאן, (דברים
 יד) בְּנִים אַתֶּם לַיְי' אֱלֹהֵיכֶם.

וְהֵאֵי אִיהוּ (שמות א) זֶה שְׁמִי י"ה לְעוֹלָם, וְזֶה זְכָרִי ו"ה.
 שְׁמִי עִם י"ה, שִׁם"ה. זְכָרִי עִם ו"ה, רַמ"ח. וְכִלְהוּ
 תַרִי"ג. דִּהֵיִינוּ תַרִי"ג פְּקוּדִין, דְּאִתִּיִּהִיבוּ לְבְנִין קַדִּישִׁין,
 לְמַהוּי לֹון חוּלְקָא בְּשָׁמִיָה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים לב) כִּי
 חִלַּק יי' עִמוּ.

וְכֹד אַקְדִּים תוֹרָה לְמִצְוָה, אוֹ חַכְמָה לְיִרְאָה. אַתְהַפֵּךְ
 שְׁמִיָה עֲלִיהּ לְנוֹקְבָא, מִדַּת הַדִּין, כְּגוּוֹנָא דָּא
 הוּא"י. דְּאִתְהַפֵּךְ לִיהּ כֹּלָא לְדִינָא, וְקָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו

בְּאוֹרֵייתָא, פְּקִיעַת יַם סוּף. וּכְגוּוֹנָא דָּא פּוֹרְקָנָא, אִם
 זְכוּ יִפְקוּן בְּרַחֲמֵי, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה סו) בְּטָרָם יִבֵּא
 חֶבֶל לָהּ וְהַמְּלִיטָה זָכָר, וַיִּפְקוּן בְּרַחֲמֵי. וְאִי לָאו אֲקִדִּים
 רַחֲמֵי, וַיִּפְקוּן בְּצַעֲרָא. וְשִׁפִּיר דְּאֲקִדִּים צַעֲרָא וּדְיִנָּא
 לְרַחֲמֵי. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבּוּתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָּהּ, מֵאֲרִי
 מִתְנִיתִין לְפוּם צַעֲרָא אֲגָרָא.

וּמִפְּקָנוּ דְנִפְשָׁא, מְקוּדָם דְנִפְקַת אֵית לָהּ צַעֲרָא, לְבִתֵּר
 דְנִפְיקַת בְּרַחֲמֵי. וּרְזָא דְמִלָּה (ירמיה לא) בְּבִכֵּי
 יִבְאוּ, לְבִתֵּר וּבִתְחֻנוּנִים אוּבִילָם, וּבְגִין דָּא, (ירמיה ל) וְעַת
 צָרָה הִיא לִיעֶקֶב וּמִמָּנָה יוֹשֵׁעַ, וַיִּפְקוּן בְּרַחֲמֵי. וּכְגוּוֹנָא
 דְשִׁלַּח קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיוֹנָה, וְלֹא אֲשַׁכַּח אֶתֵּר
 לְשָׂרְיָא. הָכִי שִׁלַּח לָךְ רַעֲיָא מְהֵימְנָא בְּקַדְמִיתָא.

וּמָה כְּתִיב בְּהוֹן. (שמות ב) וַיִּפֶּן פָּה וְכָה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ.
 דְּכִלְהוֹן חֵיבִין, וְלֹא אֲשַׁכַּחַת בְּהוֹן אִישׁ זוֹכָה
 לְאַפְקָא מִן גְּלוּתָא. וּבְגִין דָּא סִרְבַּת לְמִיזֵל תַּמָּן, וְאִמְרַת,
 (שמות ד) שְׁלַח נָא בְיַד תְּשִׁלַּח. וְהָא אַנְתָּ כְּגוֹן בְּהֵהוּא זְמָנָא,
 בְּךָ יִתְקַיֵּים עִם יִשְׂרָאֵל, (מיכה ז) פִּימֵי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת. וּבְגִלוּתָא בִּתְרָאָה, תְּרִין מְשִׁיחִין יִשְׁלַח
 עִמָּךְ, לְקַבֵּל תְּרִין גְּדַפִּין דְּיוֹנָה. דְּאַנְתָּ כְּגוּפָא בְּגִלוּתָא
 רַבִּיעָאָה, לֵית לָךְ גְּדַפִּין. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא בְּקַדְמִיתָא הוּוּ
 יִשְׂרָאֵל כְּגוּפָא, וְאַנְתָּ וְאַהֲרֹן, כְּתְרִין גְּדַפִּין דְּיוֹנָה, וּבְהוֹן
 פֶּרְחוּ יִשְׂרָאֵל.

השלמה מההשמטות (סימן ט"ו)

צוֹלְמָא עַל בַּר נֶשׁ כּוֹרְסֵיִיא מְרוּבַעַת בְּאַרְבַּע חִיוּוֹן
 וְאָדָם לְשֶׁבֶת עַל הַכֶּסֶּא. כָּל אֶבֶר וְאֶבֶר דֵּהֲאִי
 צוֹלְמָא אִיהוּ מִלְאָךְ דֵּהֲאִיהוּ מִמְנָא עַל כָּל פְּקוּדָא
 וּפְקוּדָא כְּמָה דְאוּקְמוּהּ מְאָרִי מִתְנִיתִין עֲשֵׂה מְצוּהָ
 אַחַת קִנְהָ לּוּ פִּרְקֵלִיט אַחַד.

צוֹלְמָא בְּרֻשֵׁיעֵיִיא עֲבוּדָה זָרָה, ד' חִיוּוֹן דִּילֵיהּ, עוֹן
 מִשְׁחִית אַף וְחֻמָּה ד' אַנְפִּין דֵּעֲבוּדָה זָרָה
 נְדָה, שְׁפַחָה, גּוֹיָה, זוֹנָה. וּבְגִין דָּא (בראשית א) וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, דָּא מְטַטְרוּ"ן. מֵאֵן אֱלֹהִים
 דִּבְרָא לֵיהּ, דָּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם.

בְּצַלְם אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ סַמ"אל, דְּמַנִּיָּה אֱלֹהִים
 אַחֲרִים דֵּאֲתַמַּר בֵּיהּ (שמות ב) לֹא יִהְיֶה לְךָ
 אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי. אִם זָכָה בְּרָא לֵיהּ אֱלֹהִים
 בְּצוֹלְמָא דַּמְטַטְרוּ"ן, עֶבֶד תַּחֲוֹת רַבִּיָּהּ. וְהֲאִי אִיהוּ
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּהֲאִי דִּיּוֹקְנָא. וְאִם
 לֹא זָכָה צַלְם דִּסַּמ"אל.

תְּנִיבָא מִלְאָךְ הַמְּוֹת דֵּהֲאִיהוּ תַּחֲוֹת רְשׁוּתָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא לְמִידָן בֵּיהּ בַּר נֶשׁ בְּגִיָּהֲנָם, (ש"ח ע"א)
 אִם לָאו הוּא צְדִיק. וּבְגִין דָּא וַיִּצַּר, יִצְרָה לְטַב,
 מְטַטְרוּ"ן. לְמַעַבְד (לְמַהוּי) לֵיהּ עוֹזֵר בְּאוּרִייתָא בְּפְקוּדֵין,

וְהָאֵי אֵיהּ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזֶר. וְאִם לֹא זָכָה, יִצְרָה לְבִישׁ,
 סמ"אל. דְּאֵיהּ כְּנִגְדּוֹ לְמַחֲטֵי לִיָּה לְמִידָן לִיָּה בְּגִיָּהֶנָּם.
 וְתִרְוִיָּהּ אֲזֵלִין עִם בַּר נָשׁ בְּתָרִין צוֹלְמִין.

וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשִׁמַּת חַיִּים, דָּא צוֹלְמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, שְׂכִינְתָא דְאֶתְמַר בָּהּ וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהָאֵי צוֹלְמָא שְׁלִיט עַל תִּרְוִיָּהּ.
 וְהָאֵי צוֹלְמָא תִּיבֵת נַח. עוֹרֵב וּבֵת זוּגוֹ לְקַבֵּל קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ בְּגִלוּתָא, אֲרַמִּיז רְזָא דָּא.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעוֹרֵב בְּקַדְמִיתָא, דָּא יֵצֵר הָרַע דְשִׁלַּח
 לִיָּה עִם בַּר נָשׁ בְּהָאֵי עֲלֵמָא דְאַקְדִּים, כְּגוּוֹנָא
 דְאַקְדִּים לִיעֶקֶב וּכְגוּוֹנָא דְתַבְּנִין דְאַקְדִּים לַחֲטָה. אֵי
 אֲשַׁכַּח הֵהוּא גּוּף מְחוּיָב בְּכַמָּה חוּבִין, מִלוּכְלָף
 בְּטַנוּפִין דְעֵבִירוֹת. אֶתְמַר בֵּיהּ, וְלֹא חֲזַר עוֹרֵב
 בְּשְׁלִיחוּתָא דְמֵאֲרִיָּה. לְבַתַּר וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֲתוֹ,

דָּא יֵצֵר הַטּוֹב: (עד כאן מההשמטות)

לִית פְּקוּדָא, דְלֹא אֶתְפְּלִילוּ תַמָּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת. בְּתִיבָה
 תַּחֲתִיִּים שְׁנַיִם וּשְׁלִישִׁים תַּעֲשִׂיהָ. לְאַכְלָלָא בָּהּ,
 כְּהַנִּים לְוִיִּם וַיִּשְׂרָאֵלִים. תִּיבָה שְׂכִינָה עֲמָהוּן, תּוֹרַת יִי,
 אֵיהּ רְבִיעִית הַהִין, ה' רְבִיעָאָה. וּמְשׁוּלְשֵׁת בֵּיהּ יו,
 לְאַשְׁלָמָא בֵּיהּ ידוד. וְעֶשְׂרָה דְרַגְיָן דְאֶתְפְּלִילוּ בֵּיהּ,
 דְאֵינּוּן יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. לְאַתְקִימָא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל,

(דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְגו', (דברים יד) בְּנִים
 אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. הַאִי שְׂמָא שְׁלִטְנוּתִיה בְּצוּלְמָא דְדַבְר
 נָשׁ, וְעַל כָּל אַבְר וְאַבְר דִּילִיה.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לָדוֹן בְּדִינֵי חֲגָבִים, דְּאִתְמַר דְּגִים
 וְחֲגָבִים אֵינָן טְעוּנִין שְׁחִיטָה, אֲלָא אֲסִיפְתָם
 הִיא הַמִּתְתַּרְת אֹתָם. הָכִי מְאָרִי מִתְנִיתִין, אֵינָן צְרִיכִין
 שְׁחִיטָה, אֲלָא דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְיִגּוּע וְיִאֲסֹף עַל עַמּוּי. מַה
 נוּנֵי יִמָּא, חִיוּתָן בִּימָא, אוּף תְּלִמִידֵי חֲכָמִים, מְאָרִי
 מִתְנִיתִין, חִיוּתֵיהוּ בְּאוּרִייתָא, וְאִי אִתְפָּרְשׁן מִנָּה מִיַּד
 מִתִּים. תְּנִינָא (נ"א תְּנִינָא) דְּמִתְנִיתִין, דְּבַה אִתְרַבּוּ תְּנִינֵי יִמָּא.
 וְאִי אֵינּוֹן דְּבִיבְשֵׁתָא יַעֲלוֹן (נ"א יַפְלוֹן) לְמִיָּא, וְלֹא יִדְעִין
 לְשִׁטְטָא, אֵינּוֹן מֵייתִין. אֲבַל אָדָם דְּאֵינּוֹן מְאָרִי קַבְלָה,
 אֵינּוֹן לְעִילָא מְכַלְהוּ, בְּהוּ אִתְמַר (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת
 הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, דְּאֵינּוֹן מְאָרִי מִתְנִיתִין, תְּנִינֵיָּא.
 הַתְּנִין הַגְּדוֹל, (ישעיה כז) נַחֲשׁ בְּרִיחַ, לְקַבֵּל (שמות כז) וְהַבְּרִיחַ
 הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים.

בְּזִמְנָא דְּתְנִינִין (דְּתְנִינִין) מְאָרִי מְשֻׁנָּה, אֵית בְּהוֹן מַחְלוּקַת,
 וּמְקָשִׁין דָּא לְדָא, בְּלַע לְחַבְרִיה. וְהַאִי אִיהוּ
 תְּלִמִיד זְעִיר, שְׁלֹא הִגִּיעַ לְהוֹרָאָה, וּמוֹרָה, חֲזִיב מִיתָה.
 וְאִי אֵינּוֹן שְׁוִין דָּא לְדָא, וְאֵית בְּהוֹן מַחְלוּקַת וְקוּשְׁיָא,
 אִתְמַר בְּהוֹן לְסוּף, (במדבר כא) וְאֵת וְהַב בְּסוּפָה, וְאוּקְמוּהָ
 אֶהְבָּה בְּסוּפָה.

אֲדַהְכִּי, הָא נֹנָא רַבָּא אֲזִדְמֵן לְגַבִּיּהּ, וְאָמַר רַעֲיָא
מְהִימְנָא, (במדבר כד) אִיתֵן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּסַלְעַ
קַנְיָה. תַּנְיָא דְמַסִּיעַ לָךְ. דְּהָא נֹוּגִין בְּסַלְעַ קַנְיָא דְלַהוֹן,
אִיתֵן בְּהַפּוּכָא, תַּנְיָא. אִיתַנִּים בְּהַפּוּךְ אַתּוּוֹן, תַּנְיָאִים.
אֶסְתַּמַּר מִנִּיּהוּ, דְּהָא אַנְתָּ כְּבֵד פְּהַ וְכְבֵד לְשׁוֹן, וּמֵאן
דְּבַעֲי לְאַתְקַפָּא בְּסַלְעַ דְּנוּגֵי יַמָּא, דְּמֵאֲרֵי מִתְנִיתִין,
דְּאִינוּן תַּנְיָאִים, בָּעֵי לְמַהוּי תַקִּיָּה, לִישְׁנָא חֲדִידָא
חֲרִיפָא, (דלִינְקוּב) לִינְקוּב עַד דְּמַטֵּי לְתַהוּמָא רַבָּא דְתַמְן.
(חבְּקוּב ב) כִּי עוֹד (דף רע"ט ע"א) חֲזוֹן לְמוֹעֵד וַיִּפַּח לַקֶּץ וְלֹא יִכְוֹב,
וְאוּקְמוּהָ דְהָאֵי קָרָא נֹוּקַב וַיּוֹרֵד, עַד תְּהוּמָא רַבָּא.
מֵאן הוּא דְנַחֲתִית לְתַהוּם רַבָּא, לְאַשְׁכַּחַא זְמַנָּא דָּא, אֶלָּא
אַנְתָּ, דְאַתְמַר בְּךָ (תהלים לו) צִדְקַתְךָ כְּהַרֵּרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ
תְּהוּם רַבָּה. כַּמָּה מֵאֲרֵי מִתְנִיתִין, דְּבַעוּ לְנַחְתָּא לְעוּמְקָא
דְּהַלְכָּהּ, לְאַשְׁכַּחַא תַמְן קֶץ דְּפַרְקַנָּא, וְנַחְתוּ תַמְן, וְלֹא
סְלִיקוּ. וְאַף עַל גַּב דְּלִישְׁנַהוֹן הוּת כְּפַטִּישׁ יִפּוּצֵץ סַלְעַ,
חֲלִישׁ פַּטִּישׁ דְּלַהוֹן, לְנַקְבָּא בְּהַהוּא סַלְעַ. וּמֵאן דְּנַקִּיבוּ
דִּילֵיהּ בְּהַהוּא סַלְעַ בְּלֹא רְשׁוּ, אַתָּא חוּיָא לְנִשְׁכָּא לֵיהּ.
וְאִית אַחַרְנִין דְּנַקִּיבוּ לָהּ, עַד דְּמָטוּ לְתַהוּמָא רַבָּא, וְלֹא
סְלִיקוּ מִתַּמְן.

וּבְזַמְנָא דְנוּקְבָא פְּתִיחָא, כָּל מֵאן דְּהוּה נָפִיל תַמְן, לָא
הוּה סְלִיק. וּמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד נָפִל תַמְן עִם מְשִׁיחַ

בֶּן יוֹסֵף. דִּחַד אִיהוּ (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. וְחַד
 אִיהוּ, (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְהֵאֵי אִיהוּ
 (שמות כא) כִּי יִכְרֶה אִישׁ בּוֹר וְלֹא יִכְסְנוּ וְנִפְּל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ
 חֲמוֹר. וּבְגִין דָּא אֶקְרִי מְשִׁיחַ, בַּר נִפְּלִי. וְאִיהִי נִפְּלַת
 בְּתַרְיִיהוּ, וְאַתְמַר עָלָהּ, (עמוס ה) נִפְּלָה לֹא תוֹסִיף קוּם
 בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל. וְאַנְתָּ הוּא (שמות כא) בְּעַל הַבוֹר יִשְׁלַם כֶּסֶף
 יִשְׁיב לְבַעֲלָיו. וְהֵמַת יִהְיֶה לוֹ, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּעַתִּיד
 לְאַתְקַטְלָא. (מצאתי כאן חלק כמו ד' שורות ונראה שחסר)

נַחַת בְּגִינִיהּ. דְּוֵדַי אַרְבַּע גְּלִיּוֹת הֵווּ, תְּלַת, לְקַבְּל תְּלַת
 קְלִיפִין דְּאַגּוּזָא, דְּאִינּוֹן תְּהוּ, קוּ יְרוּק, קְלִיפָּה
 יְרוּקָא דְּאַגּוּזָא. תְּנִינָא בְּהוּ, אַבְנִין מְפּוֹלָמִין, דְּאִינּוֹן
 סְלַעִים תְּקִיפִין, דְּמַכְּל מְקוּם פֶּסְקוּ מִינֵיהּ כַּמָּה פֶּסְקוֹת,
 וְנִקִּיט לֹון, לְאַפְקָא מִיָּא דְּאוּרִיָּתָא. וּבְגִין דָּא אֶתְקַרִּיאוּ
 אַבְנִים מְפּוֹלָמוֹת, דְּמִנֵּיהּ מִיִּין נִפְקִין. קְלִיפָּה תְּלִיתָאָה,
 דְּקִיקָא, גְּלוּתָא תְּלִיתָאָה, דְּתָהּ זַעִיר, וְהֵאֵי אִיהוּ וְחֻשְׁךָ.
 גְּלוּתָא רְבִיעָאָה, תְּהוּם רְבָה, חָלַל דְּאַגּוּזָא. וְהֵאֵי אִיהוּ,
 (בראשית א) וְחֻשְׁךָ עַל פְּנֵי תְּהוּם.

וְאַתְקַרִּי בּוֹר, דְּנִפְּל שָׁמָּה שׁוֹר, דָּא דְּכַתִּיב בְּיוֹסֵף, (דברים
 לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. דְּאַתְמַר בֵּיתָהּ, (בראשית לז)
 וַיִּשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ הַבּוֹרָה. נִוְקְבָא בִישָׂא. וְהַבוֹר רֵק, דְּכּוּרָא
 (נ"א דבורא), רֵק בְּלֹא תוֹרָה, אַבְל נַחֲשִׁים וְעַקְרָבִים יִשׁ בּוֹ.

וְדָא גְלוּתָא רְבִיעָאָה, דְּדוּר דְרִשְׁעִים מְלֵא נְחָשִׁים
 וְעִקְרָבִים, רַמָּאִים כְּנֻחָשִׁים וְעִקְרָבִים, דְּעִקְרִין מְלֵי
 דְרַבָּנָן, וְדִינִין לְשִׁקְרָא, עָלֵייהוּ אֲתַמַּר, (איכבא א) הָיוּ צָרִיחָה
 לְרֵאשׁ.

(שמות ב) וַיִּפֶן פֶּה וְכָה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ דִּישְׂרָאֵל, בְּאֵלִין
 רְשִׁיעִיא עֶרְב רַב, וְדָא בְּסוּף גְלוּתָא. וּבְגִין דָּא קִין
 דְּפוּרְקָנָא נֻקַּב עַד הַתְּהוּם רַבָּה. וְרַעִיא מְהִימְנָא, תְּהוּם
 הוּא הַמּוֹת בְּהִיפּוּף אֲתוּוּן, וְלִית מוֹת אֱלָא עֲנִיוּתָא, אַנְתָּ
 נְחִיתַת תַּמָּן. וְהָא קָא אֲתַבְרִיר לְעִילָא, קִמִּי תַנְאִים
 וְאַמּוּרָאִים, וְכֻלְהוּ נְחִתִּין בְּגִינְךָ בְּתַהוּמָא לְסִיעָא לָךְ.
 וְאַנְתָּ תַנְיָא דְמִסִּיעָא לָךְ יִתִּיר מְכֻלְהוּ, בְּגִין דְאַנְתָּ לְוִיתָן
 (נְחֻשׁ בְּרִיח) דִּימָא דְאוּרִייתָא, מְאָרִיחָה דְכָל נוּנִין לְוִיתָן
 אֲתַקְרִי, עַל שֵׁם אוּרִייתָא, דְאַתְמַר בֵּיה (משלי א) כִּי לְוִית
 חֵן הֵם לְרֵאשֶׁךְ. וּבִךְ (תהלים לו) אָדָם וּבִהֶמָּה תוֹשִׁיעַ יִי. אָדָם
 דְאַתְמַר בֵּיה (במדבר יט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱל, וְאוּקְמוּהָ מְאָרִי
 מִתְנִיתִין, אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיְיֶמַת אֱלָא בְּמִי שְׁמִמִּית עֲצֻמוֹ
 עָלֶיהָ, וְלִית מִיתָה אֱלָא עֲנִיוּתָא. וּבִהֶמָּה, אֵלִין עֲמִי
 הָאָרְץ, דְּאֵינּוּן מִתְכַּפִּיין כַּסּוּס כַּפְּרֵד תַּחוּת מְאָרִי
 מִתְנִיתִין.

אַדְהֶכִּי הָא בּוּצִינָא קְדִישָׁא אֲתָא, פֶּתַח רַעִיא מְהִימְנָא
 וְאֲמַר, מְאָרִי מִתְנִיתִין מֵאן אִיהוּ לְוִיתָן. אֲמַר

לִיָּהּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, הָאִי אִיהוּ דְדַרְגִּיָּה עֲמוּדָא
 דְאֲמַצְעִיתָא, וְצַדִּיק, דְאֶתְמַר בֵּיהּ, גּוֹף וּבְרִית חֲשִׁבִינָן
 חַד. וְאֶתְרַבִּי בִימָא דָא, דְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, יָם, דְבָהּ
 מִיִּחְדִּין לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כ"ה כ"ה אֲתוּוֹן, דְאִינוּן יָם
 בְּחוּשְׁבֹן, וְאִיהוּ בָהּ. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְדָאִי לוֹיִתָן
 דְקָאִים עַל שְׁפַת הַיָּם, וְעֲלֵמָא קָאִי עַל סַנְפִּירוֹי, דָא (משלי
 י) צַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם, דְכָל עֲלֵמָא קָאִים עֲלוֹי. אָמַר
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, זַכָּאָה חוּלְקָךְ רַעֲיָא מְהִימְנָא. (באן חסר)
 בַּת קוֹל בְּגָלוּתָא, עַד דְתִיתִי אֲנִתְּ לַגְבָּהּ, דְאֲנִתְּ קוֹל
 דִּילָהּ, דְכָל אִשָּׁה בַת בַּעֲלָהּ, כַּמָּה דְאֵת אָמַר וְתִהִי
 לוֹ לְבַת. מְאוּרְשָׁה אִיהִי לָךְ, עַדִּיין לָא עַבְדַּת (ד"א עאלת עמיה)
 עֲמָה לְחוּפָה.

אֶתְמַר, צַעֲקָה הַנְּעֵרָה הַמְּאוּרְשָׁה וְאִין מוֹשִׁיעַ לָהּ. הָכִי
 שְׁכִינְתָא, אִימָא דִּילָהּ (נ"א עלאה), צוּעֲקַת עַל
 בְּנָה, וְאִין מוֹשִׁיעַ לָהּ, עַד דְיִיתִי עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא
 בְּגִינָה, דְאִיהוּ מוֹשִׁיעַ. דְבְּגִינָה אֶתְמַר, (זכריה ט) הִנֵּה מֶלֶכְךָ
 יָבֵא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשֵׁעַ. הוּא מוֹשִׁיעַ לְעֵילָא, וְאֲנִתְּ לְתַתָּא.
 וּבְגִין דְאֲנִתְּ בְּדִיוֹקְנִיָּה, אֶתְמַר בְּךָ, (דברים ה) וְאַתָּה פַּה
 עֲמוּד עַמְדִּי. דְכֻלְּהוּ יִשְׂרָאֵל אֶתְדְּרוּ לְאַהֲלִיָּהוּן, וְאֲנִתְּ
 לָאו, עַד פּוֹרְקָנָא בְּתַרִּיתָא. וּמֵאֵן גָּרַם דָא, עַרְב רַב.
 דְבְּגִינְיָהוּ, (שמות לב) וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלּוּחֹת. וּמִהִיא

שְׁעֵתָא נִפְלָה, וְלֹא אֶתְפָּרְקַת מֵעֶרְב רַב, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן
 (שמות יב) וְגַם עֶרְב רַב עָלָה אִתָּם. בְּכֹל דָּא לֹא אֶתְפָּרְשֵׁן
 מִיִּשְׂרָאֵל. וְשִׁפְחָה מְגַבְרָתָהּ, עַד פּוֹרְקָנָא בְּתַרִּייתָא.
 אַנְתָּ בְּרָא דְמַלְכָּא, כְּגוּוּנָא דִּילָךְ אֶתְמַר בְּעַמּוּדָא
 דְּאִמְצָעִיתָא (דף רע"ט ע"ב) בְּכֹלָא, חֲדוּה דִּילָךְ, כְּחֲדוּה
 דִּילִיָּה יְהֵא, כַּד יִיְתִי לְמַפְרַק לְכֹלְתִּיָּה, (תהלים יט) וְהוּא כְּחַתָּן
 יוֹצֵא מִחֻפָּתוֹ וְגו'. דְּהָא לְבוּשֵׁין דִּילָהּ בְּגָלוּתָא חֲשׂוּכִין,
 וּבְזַמְנָא דְּאִיְהִי מִתְּלַבְּשֵׁת בְּהוֹן, אִיְהִי אִמְרָה (שיר השירים א)
 אֵל תִּרְאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֹרֶת. וְאֵלִין קְלִיפִין אִינוּן,
 מִשְׁחִית אַף וְחָמָה, נוֹקְבָא בִּישָׂא, שְׁפָחָה בִּישָׂא, שְׁבַתְּאִי,
 (משלי ל) וְשִׁפְחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבִירָתָהּ, דְּאִיְהִי שְׁבַת מַלְכָּתָא.
 מִשְׁחִית אַף וְחָמָה, סַחְרִין לְתַלְתָּא אַבְהֵן.
 וְלֹא עוֹד, אֲלֵא מַה דְּהוֹת בְּרֵתָא דְּמַלְכָּא, י' עַל הו"ה,
 דְּכִלְיָן בְּאַבְהֵן, ה' קַדְמָאָה בְּאַבְרָהָם. ה' תַּנְיִינָא
 בִּיצְחָק. ו' בִּיעֶקֶב. וְהוֹת י' רִישָׁא עַלִּיָּהּ. אֶתְמַר, (איכה ה)
 נִפְלָה עֶטְרַת רֵאשֵׁנוּ. וְאִמְתִּילוּ רַבָּן מְתֵלָא, לְמַלְכָּא
 דְּהוּה לִיָּה עֶטְרָה עַל רִישִׁיָּה, וְאֵילָן יָאָה קַדְמִיָּה, אֶתְיָא
 לִיָּה שְׁמוּעָה בִּישָׂא, אַרְמֵי עֶטְרָה מֵעַל רִישִׁיָּה. וּמַה דְּהוֹת
 י' עַל הו"ה. י' לְעֵילָא, אֶתְהַדָּר הוּה"י, י' לְתַתָּא. וּבְגִין
 דָּא אִמַר דְּוֹד, (תהלים קיח) אָבִן מֵאִסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֵאשׁ
 פְּנֵה מֵאֵת יִי הָיְתָה זֹאת.

קוּם רַעֲיָא מְהִימָנָא, טוּל אַבְנָא דָּא בִידָךְ, דְּאַתְמַר בְּהַ, (זכריה ג)
עַל אֲבָן אַחַת שְׁבַעָה עֵינָיִם. לְתַבְרָא קְלִיפִין
דְּאַגּוּזָא, דְּהָא כַּמָּה רוּעִים פֶּרְנָסֵי דְרָא, אַתְכִּנְשׁוּ עַל הַאי
אַבְנָא, דְּאִיהִי סֹלַע דִּילָךְ, לְאַפְקָא מִיָּא מִתַּמָּן, דְּכֻלָּה
דִּילָךְ מַעֲיִן הַחֲכָמָה. בְּהָאי סֹלַע, דְּנִבְיָעָא דִּילָהּ
בְּאוּרֵייתָא, בְּרוּזִין סְתִימִין לִית סוּף. וְעֵלָה אַתְמַר, (איוב כח)
וְהַחֲכָמָה מֵאִין תִּמְצָא.

וְכֹל תּוּקְפָא דְלַהוֹן לְאַעְבְּרָא קְלִיפָה דְלַעֲיִלָא, וְכַד מְטָן
לְקְלִיפָה תְנַיִנָא, דְּאִיהִי תְקִיפָא, אִיהִי קְשִׁיא לֹון,
וּמְחָאן בָּהּ כֹּל יוּמִיהוֹן כְּלָהוּ, בְּלִישְׁנַהוֹן דְּאִינוּן תְּקִיפִין
כְּפִטְיָשִׁין, וְלִית לֹון רִשׁוּ לְאַפְקָא מִינָהּ מִיָּא. אֵלָא אֵלִין
טְפִין דְּנַפְקִין עַל יְדָךְ, בְּזַמְנָא דְּאַתְמַר בְּהַ, (במדבר כ) וַיִּף
אֶת הַסֹּלַע בְּמִטְהוּ פְּעַמִּים. וּבְמַחָאָה תְנַיִנָא נַפְקִי אֵלִין
טְפִין. וְאֵלִין אִינוּן רְמִיזִין דְּחֲכָמָה, רְמִיזִין דְּקַבְלָהּ,
דְּאִינוּן בְּחַגִּיגָה, וְשָׂאָר מִתְנִיתִין. וְהָאי אֲבָן לִית מֵאן
דְּאַפִּיק מִינָהּ חֲכָמָה, דְּאִיהִי מְלָגָאוּ, דְּלִית לָהּ סוּף, (דאיהו

מוֹדָא מְלָגָאוּ) בַּר אַנְתָּ, דְּאַתְמַר בְּךְ הֲלָכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי.

פְּתַח רַעֲיָא מְהִימָנָא וְאָמַר, סָבָא סָבָא, אִית סֹלַע, וְאִית
סֹלַע, אִית אֲבָן, וְאִית אֲבָן. אִית אֲבָן דְּשָׂמָא
דִּיהוּ"ה, עָלָה אַתְמַר (דניאל יב) וְאַבְנָא דִּי מַחַת לְצִלְמָא הוֹת
לְטוּר רַב. וְאִית אֲבָן דְּאִיהִי (ויקרא כו) אֲבָן מְשִׁפִּית, דְּלִית
תַּמָּן נְבִיעוּ דְּמִיָּא דְּחֲכָמָתָא, וְלָא דְּבוּר.

אֵלָא אָבִן דְּאִיְהִי (חסר) סִלְעַ, דְּמִשָּׁה, עָלָה אֲתָמֵר (במדבר כ)
 וּדְבַרְתֵּם אֶל הַסִּלְעַ לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימִיו. דְּאִיְהִי
 בַת קוֹל וְלֹא תִלְיָא בֵּה אֵלָא דְבוּר וּפְיוּסָא. אֲבָל שְׂפַחָה,
 סִלְעַ אַחְרָא, דְּאֲתַקְרִיאת (קליפה) מְשֻׁנָּה. נוֹקְבָא דְעֵבֵד
 נַעֲרָ. עָלָה אֲתָמֵר, (משלי בט) בְּדַבְרִים לֹא יוֹסֵר עֵבֵד, אֵלָא
 דְּמַחָאן וּמִתְבָּרִין מִינָהּ כַּמָּה פְּסָקוֹת, וְלִקְטִין לוֹן,
 וְאֲתַקְרוּן לְקוּטוֹת. וְעַל דְּמִלְקִטֵי לוֹן, אֲתַקְרִיאוּ לְקוּטוֹת,
 בְּלֹא נְבִיעוּ דְּחַכְמָה וְקַבְלָה.

אֲבָל סִלְעַ דִּילִי, אִיְהִי בְּרֵתָא דְּמִלְכָּא, בְּגִינָה אֲתָמֵר,
 וּדְבַרְתֵּם אֶל הַסִּלְעַ לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימִיו, בְּדַבוּר
 וּפְיוּס, כְּבַרְתָּא דְּמִלְכָּא. וּבְגִין דְּמַחִינָא בֵּה, לְקִינָא עָלָה,
 וְאֲתַגְזֹר עֲלֵנָא מוֹתָא. דְּמָאן דְּמַסְרַב לְמַטְרוֹנִיתָא, חֵיִיב
 מִיתָה. כָּל שְׁכָן מָאן דְּמַחָא לְבְּרֵתִיָּה דְּמִלְכָּא. וּבְגִין דָּא
 אֲתַגְזֹר עָלֵי, דְּלֹא אִיעוּל לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וְאַנָּא קְבוּר
 בְּאַרְעָא נוֹכְרָאָה, וְאֲתַעֲבַרְת מִינֵי. וְאֲתָמֵר, (שמואל ב כג)
 וַיֵּרֶד אֵלָיו בִּשְׁבֹט. וְהָאִי שְׁבֹט, אִיְהוּ חַד מִשְׁבֹּטֵיָא דִּילִי,
 דְּאַנָּא עֲתִיד לְנַחְתָּא תַּמָּן לְמַהוּי עִם יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא.
 וְכֹלָא אֲתַרְמִיז, וּבְאַתָּר אוֹחְרָא אוֹקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין.

(חסר)

דְּבִי מְקַדְשָׁא, וְשָׁמָא דְּמִשִּׁיחַ, אֲתַקְרִיאוּ בְּשֵׁם יְדוּד. וְדָא
 אַרְבַּע אַנְפֵי אָדָם, וְאַיְנוּן דְּשְׁבֹטָא דְּלוּי, אִיְנוּן נַפְקוּן

מִחִיּוֹן דְּאִינוּן שְׂאֵר שְׁבֻטִין, וְעָאלוּ בְּחֻלְקָא דְּאָדָם,
 דְּאִינוּן אַרְבַּע אַנְפִּין דִּילֵיהּ. וּמִשָּׁה אִיהוּ אָדָם בְּדִיּוֹקְנָא
 דִּיהוּא אָדָם קְדַמָּא דִּלְעִילָא. (משלי ל) מַה שְּׁמוּ וּמַה שְּׁם
 בְּנוֹ. וּבִגִּין דָּא, כְּהַנֵּיִיא וְלִיּוֹאֵי, מְזוּנִיהוּן עַל יְדָא דְּמִלְכָּא
 אָכִיל בְּפִתּוּרִיהּ, וְשְׂאֵר חֵיילִין דְּמִלְכָּא, כֹּל חַד יִהְבִּין לֵיהּ
 לְמִיכַל בְּבֵית מוֹשָׁב דִּילֵיהּ. וְרַעֲיָא מְהֵימְנָא אִיהוּ כְּבָרָא
 דְּמִלְכָּא, קָרִיב לְמִלְכָּא יִתִּיר מֵאֲלִין דְּאֲכֻלִּין לְפִתּוּרִיהּ,
 דִּלִּית מֵאֵן דְּקָרִיב לְמִלְכָּא מִכָּל בְּנֵי מְלָכוּתָא, כְּבָרִיהּ.

קָם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, סָבָא סָבָא, בְּמִלִּין דִּילָךְ
 אֲשַׁתְּמוּדַע מֵאֵן אַנְתָּ. אַנְתָּ הוּא אָדָם קְדַמָּא. מַה
 שְּׁמוּ, אַתְּמַר עֲלֵךְ. מַה שְּׁם בְּנוֹ, אַתְּמַר עַל רַעֲיָא
 מְהֵימְנָא. וּבִגִּין דְּאִיהוּ חַדֵּשׁ כַּמָּה חַדוּשִׁין בְּאוּרִייתָא,
 חַדוּה זְמִינָא לְגַבְךָ, (משלי י) דִּבְנֵן חֲכָם יִשְׁמַח אָבִי. (חסר)

רַעֲיָא מְהֵימְנָא, בְּפִרְשֵׁתָא דָּא, הוּא אַדְכָּר כְּנִישׁוּ דִּילָךְ
 לְהוּא עֲלֵמָא, דְּכֹתִיב (במדבר כז) (עלה) (דף ר"פ ע"א) אֵל
 הַר הָעֵבְרִים הִזֵּה הַר נָבוּ וְגו', וְרֵאִיתָ אוֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל
 עַמְּךָ וְגו', כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף אֶהְרֵן אַחִיד וְגו'. וּבַהֲאֵי פִרְשֵׁתָא,
 אִית לָךְ לְאַהֲדָרָא לְעֲלֵמָא וְלַהֲחִיּוֹת, וְלֹאֲעֵלָא לְאַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל, וְלֹאֲתַחְבְּרָא בְּפִרְשֵׁתָא דָּא בְּכֻלָּהּ דִּילָךְ, דְּכֹתִיב
 בַּיָּת, (במדבר כה) הִנְנִי נוֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וּבִגִּין דָּא
 לֹא אָמַר לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲכָא רַד, אֵלָא עֲלָה.
 דְּמִנֵּיהּ, אַנְתָּ תְּהֵא עָאל לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.

וַיִּמָּה דְאָמַר בְּךָ, (דברים לד) וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ עַד
הַיּוֹם הַזֶּה. וַיִּלְאִינוּן אֲטִימִין לְבָא, סְתִימִין עֵינִין,
דְּלֹא יָדְעֵי קְבוּרָה דִּילָךְ, דִּהְוִית אַנְתָּ בְּעֵי רַחֲמֵי מְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא יִיעוּל לָךְ בְּהֵוּא קְבוּרָה, דְּבַה אַנְתָּ
מִתְקָרִי מֵת. הֵדֵא הוּא דְכָתִיב, (יהושע א) מִלְּשָׁה עֲבָדֵי מֵת.
וַאֲיִנוּן טַפְשָׁאֵי אֲמַרִין, וְכִי מִלְּשָׁה הָוּה מְפַחַד מִמֵּיתָה,
לְנַפְקָא מֵהַאי עֲלֵמָא, לְעֵלְמָא דְאַתִּי, כְּשָׂאֵר בְּרִיִין.
וַאֲיִנוּן לֹא יָדְעִין דְּקְבוּרָה דִּילָךְ, וּמוֹתָא דִּילָךְ אִיךְ הִיא.
דְּהַכִּי אוֹקְמוּנָה מְאֲרֵי מִתְנַתִּין, דִּמְתִּי חוּצָה לְאַרְצָן אִינָם
חַיִּים. לֹא אֲמַרִי דְאִינָם עֲתִידִים לְהַחֲיוֹת, דְּאֵלְמַלִּי
כֶּךָ הוּוּ כְּפָרִין בְּתַחֲיִית הַמֵּתִים. אֲלֵא הַכָּא רִזָּא רַבְרָבָא,
קְבוּרָה דִּילֵיה בְּצוּלְמָא דְלָאוּ הֶגְוֵנָה לֵיה, דְּאִיְהִי (תהלים מב)
אַרְצָן צִיָּה וְעַיְיָ בְּלֵי מַיִם, וְלִית מַיִם אֲלֵא תוֹרָה, וּבַה (ישעיה
גא) לֹא תֵאָר לּוֹ וְלֹא הִדָּר. וּמֵאֵן דְּחֻזִי לֵיה בְּהֵוּא צוּלְמָא,
וּנְרָאֵהוּ וְלֹא מְרָאֵה וּנְחַמְדֵּהוּ. וּבְגִין דָּא, נְבוּאָת יִשְׁעִיָּה
(ישעיה נב) הִנֵּה יִשְׁכִּיל עֲבָדֵי, קָא רְמִיז עֲלֵיה.

וּבְגִין הַהוּא קְבוּרָה, הָוּה בְּעֵי רַחֲמֵי דְלֹא יְמוֹת תַּמָּן
בְּחוּצָה לְאַרְצָן, לְפּוּם דִּהּוּה בְּאַרְצָן צִיָּה רַעַב וְעַיְיָ
וְצִמָּא בְּלֵי מַיִם, דְּאִיְהִי אוֹרִיִּיתָא. וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר עֲלֵיה,
עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה. מִשְׁפְּלוֹתָא דִּילֵיה, אַחֲזִי לֵיה

מֵעֲלֵתֶינָהּ, אֶף עַל גַּב דְּאַנְתָּ קָבוּר בְּאַתֶּר דְּלֹאוּ הֶגְוֵן לָךְ,
 עָרוֹם בְּלֹא לְבוּשֵׁינִי דִילָךְ, דְּאִינוּן עוֹר וּבִשָּׁר (תּלְבִישֵׁנִי), נַע
 וְנָד מֵאַתֶּר דִּילָךְ, וּמִטְלִיטִל וְגִלִּי. הָא פְּנִחָס דְּעֵבְדַת טִיבוּ
 עֲמִינָה, דְּאַתְמַר עֲלָךְ, הַנְּנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם, הָא
 אִיהוּ יַעֲבִיד טִיבוּ עֲמָךְ, וּבִינָה תְּסַתְּלֵק בְּפִרְשֵׁתָא דִּילִינָה.
 דְּבַה פְּלָה דִּילָךְ, תַּמָּן תְּתִיחַד עֲמָהּ, כְּחַתָּן עִם כְּלֵתִינָה.
 דְּהָא אַנְתָּ (תּוֹעֲלַת גְּדוּל לְיִשְׂרָאֵל בְּקַבּוּרְתָךְ), אִי לָא הָוִית קָבוּר לְבַר
 מֵאַרְעָא קְדִישָׁא, לְבַר מִכְּלָה דִּילָךְ, לָא הָוִי יִשְׂרָאֵל
 נְפִקִין מִגְּלוּתָא. וּבְגִינָךְ אַתְמַר, (יִשְׁעִיָּה נג) וְהוּא מְחוּלָל
 מִפְּשָׁעֵינוּ. אַתְעֲבִידַת חוּל בְּגִין חוּבָה וּפְשָׁע דִּישְׂרָאֵל
 בְּקַבּוּרָה דִּילָךְ, דְּאַתְמַר בְּךְ (דְּבָרִים לד) וַיִּקְבּוּר אוֹתוֹ בְּגִיאָ.
 וּמָה כְּתִיב בְּקַבּוּרָה דִּילָךְ. (יִשְׁעִיָּה מ) כָּל גִּיא יִנְשָׂא, כָּל שְׁפַל
 וְנִמּוּךְ יִנְשָׂא בְּגִינָךְ, דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן שְׁפָלִים מִכָּל
 אוּמָה וְלִישָׁן. וְכָל הָר וְגַבְעָה יִשְׁפָּלוּ, דְּאִינוּן רְשִׁיעֵינָא,
 וְגַסֵּי הָרוּת.

וְהָאִי אִיהוּ, (יִשְׁעִיָּה נג) וּבְחִבּוּרְתוֹ נִרְפָּא לָנוּ, (בְּחִבּוּרָא) בְּחִבּוּרָה
 דְּאַתְחַבֵּר עֲמָנָא בְּגְלוּתָא, נִרְפָּא לָנוּ. דְּאַנְתָּ הוּא
 כְּשִׁמְשָׁא דְנִהִיר, דְּאֶף עַל גַּב דְּאַתְכַּנְשׁ בְּלִילִיָא, נִהִיר
 הוּא בְּסִיחָרָא, וּבְכָל כְּכַבֵּיא וּמְזִלִי. הָכִי אַנְתָּ נִהִיר, בְּכָל
 מְאָרֵי הַלְכוּת וְקַבְלוּת. וְלָךְ אֲשַׁתְּקִינִן בְּגִנְזוֹ, כְּמַבּוּעָא
 דְּאֲשַׁקֵּי לְאִילָנִין תַּחוּת שְׁרִשְׁיָהוֹן בְּגִנְזוֹ, עַד דְּאַתְבְּקַע

מִיָּמֹי בְּאַתְגְּלִיִּיא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ה) יִפּוּצוּ
מֵעֵינֹתֶיךָ חוּצָה.

דְּאַנְתָּ הוּא אוּף הַכִּי, כְּשִׁמְשָׁא דְאַזִּיל בְּיַמֵּי הַחֹרֶף תְּחֹת
מִבּוּעֵין, וְכַד מְטִי פּוּרְקָנָא, תְּהֵא כְּשִׁמְשָׁא דְאַזִּיל
בְּקִיץ לְעֵילָא מִמִּבּוּעֵין, וְיִהוּן צוֹנְנִין בְּרַחֲמֵי. דְּכַד אַנְתָּ
תְּחֹתֵיהוּ, אֵינּוּן חֲמִין בְּדִינָא. אַתָּא רַעֲיָא מְהִימְנָא,
וּבְרִיךְ לְבוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאִמַר וְדַאי אַנְתָּ הוּא דְנִהִיר לִי,
בְּזִמְנָא דְאַתְמַר עָלַי, (בראשית כח) כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, כְּבָה
הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאַחֲשִׁיף נְהוּרִיה. יְהֵא רַעוּא, דִּידוּ"ד יִנְהִיר
שָׁמַיָּה עֲלֶיךָ.

וְעוּד אִמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְדַאי אַנְתָּ הוּא כְּלָא, (ס"א
וְיִאמַר וּגו') דְּאִמַר, (במדבר יב) אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם וּגו'.
וּבְגִין דָּא, כַּד אַתְגְּלִיִּיא אֵימָא עֲלָאָה לָךְ, אִמַרְתָּ (שמות ג)
אֲסוּרָה נָא וְאַרְאָה אֶת הַמְּרֹאָה הַגְּדוֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לָא
יִבְעַר הַסֵּנֶה. בְּגִין דְּאֵיהִי רַחֲמֵי, אַתְמַר בְּהָ לָא יִבְעַר
הַסֵּנֶה.

וְחַמֵּשׁ נְהוּרִין אֵית לָהּ, דְּאַתְקַרִּיאוּ קְרַנֵּי הַחֲמָה, עַד הוּד,
וּמִתַּמָּן עַד הוּד, הוּוּ נְהִרִין בְּךָ רַעֲיָא מְהִימְנָא,
וְהֵאֵי אֵיהוּ וְנִתְּן הוּד לְמִשָּׁה, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא דְכְּלָהּ לָךְ
אַתְיִיְהִיבוּ, אֲפִילוּ עַד הוּד. וּבְגִין דָּא, פְּנֵי מִשָּׁה כְּפִנֵי
חֲמָה. וְאַלִין חַמֵּשׁ, סְלִקִין לְחַמְשִׁין תְּרַעִין דְּבִינָה.

וּבְאֵלֶיךָ חָמֵשׁ דְּאֵתְמַר, דְּאֵינּוֹן חָמֵשׁ אֹר דְּיֹמָא
 קַדְמָאָה, דְּאֵינּוֹן לְקַבֵּל חָמֵשׁ אֶצְבָּעַן דְּיִמִּינָא
 אֲתַחֲזִיא לָךְ בְּסִנְה. בְּגִין דְּעֵתִיד אַנְתָּ לְאַפְקָא זְרַעָא
 דְּאַבְרָהָם מִן גְּלוּתָא, דְּאִיהוּ דְּרַגְא (דְּאַבְרָהָם) יְמִינָא. וּמִתְמַן
 בִּינָה אִיהוּ רַחֲמִים גְּמוּרִים, יַד הַגְּדוּלָּה. (אָבֵל) מְסֻטְרָא
 דְּגְבוּרָה, יַד הַחֲזוּקָה, חָמֵשׁ רְקִיעַ, בְּיוֹם שְׁנִי, לְקַבֵּל חָמֵשׁ
 אֶצְבָּעַן דְּשִׁמְאֵלָא. אָבֵל מְסֻטְרָא דְּדְרַגְא דְּיֵלְךָ, (שְׁמוֹת יד)
 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רָמָה. דְּגוּף וְתַרְיֵן דְּרוּעִין וְתַרְיֵן
 שׁוֹקֵין, לְקַבֵּל חָמֵשׁ אֶצְבָּעַן, ה' ה' ה' ה' אֶצְבָּעַן דְּיַד
 יְמִין, וְה' דְּיַד שְׁמָאל, וְתַרְיֵן דְּרוּעִין וְתַרְיֵן (דף ר"פ ע"ב) שׁוֹקֵין
 וְגוּף, דְּאֵינּוֹן חָמֵשׁ דְּסֻלְקִין י"ה.

אֲמַר לִיָּה רַעֲיָא מְהִימְנָא, בְּרִיךְ אַנְתָּ לְאַמָּא עֲלָאָה. אָבֵל
 הָאֵי י"ה שׁוֹיָא לִי (ב"א ל"ה) ה', בְּגִין מִטָּה הָאֱלֹהִים,
 דְּאִיהוּ ו'. וְאֲמַר וְהָאֵי הָכֵי הוּא. אֲמַר לִיָּה רַעֲיָא מְהִימְנָא,
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, לְאַתְתְּקַפָּא מְלִין דְּיֵלְךָ, דְּמַרְאָה אִיהִי
 לְיִמִּינָא, חָשׁוּב בְּמַרְאָה דְּאֵתְמַר בֵּיה (בְּמַדְבַּר יב) בְּמַרְאָה אֱלִיו
 אֲתוּדַע, וְתִשְׁכַּח רַמ"ח, דְּסֻלְיָק בְּחֻשְׁבָּן אֲבְרָהָם. אֲמַר
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בְּקַדְמִיתָא אֲתַחֲזִי לָךְ הָאֵי חִיזוּ, דְּאֵתְמַר
 בֵּיה בְּמַרְאָה אֱלִיו אֲתוּדַע. וּלְבַתֵּר דְּאֵמְרַת, (שְׁמוֹת ג) אֲסוּרָה
 נָא וְאַרְאָה אֶת הַמַּרְאָה הַגְּדוּלָּה הַזֶּה. דְּאֲדַפִּיר בֵּיה ה' זְמַנִּין
 הַסֵּנְה. כְּעַן אֲתַגְלִיֵּיא לָךְ חִיזוּ דָא, בְּרַמ"ח פְּקוּדֵין אֱלִין,

דְּאִינּוֹן בְּחֻמְשָׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. קָם רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְנָשִׁיק
לֵיהּ, וּבְרִיךְ לֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, הָאִי מְרָאהּ, לְזִמְנִין אִיהוּ
בְּאוֹת ה' הַמְרָאהּ הַגְּדוֹל. וְלְזִמְנִין אִיהוּ בְּאוֹת ב',
בְּמְרָאהּ אֱלִיו אֲתוּדַע. וְלְזִמְנִין בַּמ"ם, (יחזקאל א) מְמַרְאֵה
מְתַנְיוּ וְלִמְטָה. וְלְזִמְנִין בַּכ' (שם) פְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו.
וְלְזִמְנִין בּו', (שמות כד) וּמְרָאֵה כְבוֹד יי'. וְלְזִמְנִין לְמְרָאֵה.
לֹא הוּא לֵיהּ לְמַהוּי תּוֹסַפֵּת אֵת כָּלֵל, בַּר ב' מִן בְּמַרְאֵה.
אֵלָא וְדַאי, הָאִי מְרָאֵה כָּלִילָא אִיהִי מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹן, וְכָל
אֵת אַחֲזִי סְפִירָה דִּילָהּ, כְּגוֹן כְּמַרְאֵה בְּאֵת כ', אַחֲזִי עַל
כְּתָר, וְהַכִּי שְׂאֵר אֲתוּוֹן, כָּל חַד אַחֲזִי עַל סְפִירָה דִּילָהּ.
וְלֹא צָרִיךְ לְאַרְכָּא הַכָּא, וְלַחֲכִימָא בְּרַמִּיזָא.

וְכַמָּה חֲזִיוֹנוֹת אִית לָהּ, וְדַמְיוֹנוֹת וּמְרָאוֹת אִית לָהּ,
וְכֹלָא אֲשֶׁתְּמוּדַע בְּעֵין הַשְּׁכָל דְּלִבָּא, דְּאֲתַמַּר בֵּהּ
הַלֵּב יוֹדַע הַלֵּב מִבֵּין. וּמַה דְּאָמַר, (הושע יב) וּבֵיד הַנְּבִיאִים
אֲדַמָּה. דְּמִיּוֹן לָאו אִיהוּ, אֵלָא בְּשִׁכְל דְּלִבָּא, וְלָאו
כְּדַמְיוֹן דְּעִינָא. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ) וְאֵל מִי
תְּדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּה. (ישעיה מ) וְאֵל מִי תְּדַמְיוֹן אֵל. וְאִית
חֲזִיוֹנוֹת כְּגוֹן הַחֲזוּזִים בְּכּוֹכְבִים, אֲבָל חֲזִיוֹן דְּנִבּוּאָה אִיהוּ
כְּחֲזִיוֹן לִילָהּ.

דְּמִיּוֹנוֹת וְחֲזִיוֹנוֹת, כְּגוֹן הַמְּבִין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר,

וְהַמְדַמָּה דְבַר לְדַבֵּר. אֲבָל מְרָאָה דְאִיְהִי בְעֵינֵי הַשְּׂכָל,
 אִיְהִי כְּאוֹר דְנִהְיָר בְּבֵת עֵינָא. דְבֵת עֵינָא אִיְהִי אוֹפְקָמָא.
 שְׁחוּרָה אֲנִי וְנִאוּהָ, אוֹר דְנִהְיָר בָּהּ הֵהוּא חוּורוּ דְלִגּוּ.
 וְהֵאֵי בֵת עֵינָא, אִיְהִי (משלי ו) נֵר מְצוֹת. נְהוּרָא דְנִהְיָר בָּהּ
 מְלִגּוּ, וְתוֹרָה אוֹר.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא הֵיִינוּ מֵאֵי דְאֲמִינָא דְכַעֲן
 בְּאוֹרֵיִתָא אֲתַגְלִיָא לָךְ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 וְשְׂכִינְתִּיהָ, וְהֵאֵי אִיהוּ יְהוָה, בְּמִרְאָה אֱלִיו אֲתוּדַע.
 בְּמִרְאָה, אִימָא עֲלָאָה. אֲתִידַע, לָךְ בְּדַעַת. בֵּן י"ה.
 בְּחֵלּוֹם אֲדַבֵּר בּוּ, ה"א בְּתִרְאָה.

חֲלָמָא, בְּסִתְיָמוּ דְעֵינִין. וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיָאֵת
 אֲסַפְקִלְרִיָאָה שְׂאִינָה מְאִירָה. נְבוּאָה אִיְהִי
 מְרָאָה בְּפִתְיָחוּ דְעֵינִין. וְשְׁלִשָׁה גְוּוּנִין בְּעֵינָא, לְקַבֵּל
 תְּלַת אַבְהָן. דְבֵהוּן נְהִירָא בֵת יְחִידָאָה, תְּרִין כְּנַפֵּי עֵינָא,
 נְצַח וְהוּד. מְרָאָה לָא אֲתַחְזִיָא אֱלָא בְהוּן, כַּד אִינּוּן
 פְּתַחֲזִין, אִיְהִי מְרָאָה בְּהַקִּיץ. וְכַד אִינּוּן סְגִירִין, אִיְהוּ
 מְרָאָה בְּחֵלּוֹם.

אָמַר לִיָּה רַעֲיָא מְהֵימְנָא, בְרִיךְ אַנְתָּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, קוּם אֲשֶׁלִּים פְּקוּדִין, לְאַנְהֵרָא מְרָאָה עֲלָאָה
 בְּהוּן, לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. אָמַר לִיָּה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, י'
 אִיְהִי בֵת עֵינָא, כִּי נֵר מְצוֹה וְתוֹרָה אוֹר ה"ו מְנַהֵיר בָּהּ

ה', ג' גוֹוֹנִין דְּעֵינָא, וְתַרִּין כַּנְפֵי עֵינָא. חֲמֵשׁ אֹרְ נְהַרִּין
בְּהַ מְלָגָאוּ, ה' עֲלָאָה דְּאִיהִי אֹרְ הַמְרָאָה. (אורה מראה) ע"כ

(פרשת צו, כ"ז ע"א פקודא לעשות העולה)

השלמה מההשמטות (סימן ט"ז)

פְּקוּדָא לְיָבִים אִשְׁתַּת הָאָח. וְרָזָא דָּא הָא אֹוְקִימָנָא,
דְּאִיהוּ עֵבִיד טִיבּוּ וְקָשׁוּט עִם אַחוּהִי מִיתָא,
דְּלָא לִישְׁתַּצִּי מִהֵהוּא עֲלָמָא. בְּגִין דְּהֵהוּא בַר נֶשׁ
דְּמִית בְּלָא בְּנִין לָא אַעֲבַר כּוֹתְלָא דְּפְרוּזְלָא לְמִיעֵל גּוֹ
פְּלִטְרִין דְּמִלְכָּא. בְּגִין דְּכִתְלָא דְּפְרוּזְלָא קִיִּימָא בֵּין הָאִי
עֲלָמָא לְעֲלָמָא אַחְרָא, וְבַתַּר הֵהוּא כּוֹתְלָא קִיִּימָן אֶלְפָּה
וְשִׁיתִין רִיבּוּא מְלָאכִי חֲבֵלָה, וְכֻלְהוּ אֶקְרוּן מְאָרִי
תְּרִיסִין, מְאָרִי דְּבָבוּ. סִיפֵי שְׁנַנְן דְּנוּרָא מְלַהֲטִין
בִּידֵיהוּ.

וְגוֹ הֵהוּא כּוֹתְלָא אִית [בֵּיה] שִׁיתִין אֶלְפֵי הֵיכְלִין
דְּחֲשׁוּכָא. וְכֹל הֵיכְלָא וְהֵיכְלָא אִית בֵּיה כּוּיִן
פְּתִיחָן לְגִיהֶנָם. וְכֹל אֵינּוֹן דְּלָא זָכוּ בְּבִנְיָן בְּהָאִי
עֲלָמָא, כַּד נִפְקִין מִינֵיהּ וְאֹזְלִין לְאֶעְלָא לְהֵהוּא עֲלָמָא
אַחְרָא וּפְגָעוּ גּוֹ הֵהוּא כּוֹתְלָא. וְנִפְקִין כָּל אֵינּוֹן מְאָרִי
תְּרִיסִין וְטְרַדִין לּוֹן, וְעֲאֲלִין לּוֹן גּוֹ אֵינּוֹן הֵיכְלִין וְיִתְבִּין
תַּמָּן עַד דְּיִתְפָּרְקוּן.

וּבְכָל יוּמָא וְיוּמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְּגִיהֶנָם, אֶף עַל גַּב

דְּאִיהוּ זַפְּאָה. בְּרַ אִי זְכוּתִיה סִגִּי וְזְכוּתָא דְאֲבָהָן. וְהַנִּי
 אֵינּוֹן דְּאֲשֶׁתְּדָלוּ בְּהוּ וְלֹא יִכְלוּ. בְּגִין דְּכָל אֵינּוֹן דְּלֹא
 אֲתַפְּשֵׁט מִנְהוֹן דְּיוֹקְנָא דְלַעֲיֵלָא בְּהֵאִי עֲלֵמָא לָא
 עָאֲלִין גּוּ הַהוּא עֲלֵמָא. וְכָל אֵינּוֹן דְּלֹא אֲשֶׁתְּדָלוּ בְּהֵאִי
 עֲלֵמָא בְּבִנִין כַּד נִפְקִי מִהֵאִי עֲלֵמָא קָרִיבוּ גּוּ הֵאִי
 כּוּתְלָא וְנִפְקִין הֵנְהוּ מְאִרִי תְרִיסִין וְטְרַדִין לֹון בְּנוֹרָא
 מְלַהֲטָא.

וְגוּ אֵינּוֹן הֵיכְלִין אִיתַּ הֵיכְלָא חֲדָא. וְהַהוּא הֵיכְל אֲקָרִי
 הֵיכְל פּוּעֵלִי אָוֹן, וְנִטְלִין לִיה וְעָאֲלִין לִיה בְּהַהוּא
 הֵיכְלָא וְתַמָּן אֲתַטְרִיד בְּכָל יוֹמָא וְדָא קָשָׁה מִגִּיּהֲנָם.
 אִי אִיתַ לִיה פְּרוּקָא, יֵאוּת. וְאִי לָאו, לָא נִפְיֵק מִתַּמָּן
 לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים קכ"ז) אֲשֶׁרִי הִגְבַּר אֲשֶׁר
 מִלֵּא אֵת אֲשַׁפְּתוּ מֵהֶם וְגו'. כַּד אִיתַ לֹון פְּרוּקָא לְאֵינּוֹן
 דְּלֹא זְכוּ, אֵי צְטְרִיךְ לְהֵיֵא אֲתַתָּא מִמֶּש. דְּהוּא שְׁבַק
 תַּמָּן, בְּאַתֵּר דְּנַפְשִׁיה וְרַעוּתִיה הָוָה שׁוּי תְּדִיר וְאֲדַבְּק
 בְּרַעוּתָא וְתִיאוּבְתָא. וְכַד אֲשַׁתְּמַשׁ בְּהַהוּא אֲתַר אַחוּהָ
 דְּמִיתָא, הַהוּא דְּבִיקוּ דְּתִיאוּבְתָא דְּנַפְשָׁא דְּשְׁבַק
 בְּהַהוּא אֲתַר אֲתַעַר בְּאֲתַעְרוּתָא דְּאֲתַתִּיה דְּאֲתַעְרַת
 לְגַבִּיה וְאַחוּהָ דְּשׁוּי רַעוּתִיה בְּאַחוּהָ בְּהַהוּא אֲתַר. כְּדִין
 אֲתַעְרוּ דָּא מִתַּעַר לְהַהוּא מִיתָא בְּאֵינּוֹן הֵיכְלִין וְנִפְקֵ
 מִתַּמָּן.

וְחַד מִמֵּנָא מֵאִינוּן מְאָרִי תְרִיסִין אֲתִי עֲמִיה וְאֶתְהַדָּר
 בַּר נֶשׁ לְהֵהוּא אֲתָר וַיֵּשׁוּב לְיָמֵי עֲלוּמִיו. הֵהוּא
 מִמֵּנָא קָרִי עָלֶיהָ, וְוִי דְנַפְיִק אַגְרִיה בְּטִיקוּלִיהָ. מֵאֵן
 דְהוּה סִיב אֶתְהַדָּר רַבֵּיא לְחֵיכָא בֵּיהָ. וְעַם כָּל דָּא,
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רְעוּתִיהָ לְמַעְבַּד עֲמִיה טִיבו
 לְאֶתְתַקְנָא בְּהֵאִי עֲלָמָא, וְדָא אִיהוּ דְמְאָרִיה אֶתְרַעִי
 בֵּיהָ. רַבֵּיא מְתַרִיסַר שְׁנִין דְלָא אֲשֻׁלִים לְעֶשְׂרִין אוּ
 דְאִיהוּ רַבֵּיא דְלָא נְסִיב, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲעַקֵּר
 לִיהָ, וְשְׁתִיל לִיהָ לְבַתָּר בְּסִטְרָא דְאָבוּי בְּקִשְׁיוֹ, וְדָא
 לָא אֲזִיל לְהֵהוּא כּוּתְלָא.

בֵּין גֵּן עֲדוּן וְגִיהֵנָם אִיכָּא חַד טִינָרָא וְדָא הוּא טִינָרָא
 דְמַחְלוּקָתָא. אֲמַאי אֲקָרִי חֲכִי, בְּגִין דְכָל בְּנֵי עֲלָמָא
 עֲבָדִין פְּלִיגָא בְּמְאָרִיהוֹן עַל הֵהוּא רַבֵּיא. וְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא חָמִי בֵּיהָ דְלָא יִצְלַח, דְאִי אֶתְקִשִׁי לָא
 אֶתְנַטַּע בְּנִטְיַעָא שְׁפִיר. וְהַשְׁתָּא דְאִיהוּ רַפְיכָא וַיֵּאוֹת
 לְאֶתְעַקְרָא, אֶתְעַקֵּר וְשְׁתִיל לִיהָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.
 כִּד אֶתְעַקֵּר עָאל לְגַבִּיהָ הֵהוּא טִינָרָא וְתַמָּן הֵיכְלִין
 יִדְיַעָאן לְאִילִין וְחִילִין וּמְשִׁירִין סְגִיאִין קִיִּימִין
 תַּמָּן דְמְמוֹנִין עֲלִיָּיהוּ. וְכִלְהוּ בְּחוּשְׁבָּנָא קִיִּימִי, וְקִיִּימִי
 תַּמָּן עַד דְאֶתְפְּרִיקוּ בְּסִטְרָא דְאָבוּי. וְאִי לָאוּ אָבוּי,
 זְמַנִּין דְקִיִּימִי לְחַמְשִׁין שְׁנִין וְעַבִּיד בֵּיהָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ

הוא טיבו ואיפּרָק בְּקָרִיבָא דְקָרִיב לִיה אוּ אַחוּתָּ.
 וְכַמָּה פְּרוּקֵי אֲזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵהוּא בַר נָשׁ.
 גּוּפָא קְדֻמָּאָה מָה תְּהֵא מְנִיָּה. שְׂאֵלְתָּא שְׂאֵילוּ
 קָמִיָּה חֲבֵרִיָּא, אִי יִתְקַיִּים הֵהוּא גּוּפָא, אִי לָאו. אִי
 תִּימָא דְלֵא יִתְקַיִּים, וְכִי יִבְדּוּן עוּבְדֵי יְדוּי דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. אִי חֲיִיבָא הָוָה סְגִי וְלֵא אַתְחֲזִי לְאַתְקַיִּמָּא,
 לָא שְׂאֵילְנָא. דְּוֹדָא אַתְאַבִּיד וְלֵא אַתְקַיִּים.

אַבְּל כַּמָּה אֵינּוֹן דְּאַתְהֵדְרוּ לְהֵאִי עֲלֵמָא וְאַתְתְּקִנוּ
 גּוּפָא מָה תְּהֵא מְנִיָּה. הֵהוּא גּוּפָא לָא אַתְאַבִּיד,
 דְּהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יֵאבֵד עוּבְדֵי יְדוּי וּפְרִיין
 זְמִינִין לְמַעְבַּד מְנִיָּיהוּ. וְאֵינּוֹן הָווּ גּוּפִין דְּאַתְהֵדְרוּן (ש"ז
 ע"ב) בְּלֵא רוּחָא.

כַּד זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲזִיָּא מִתִּיָּא, אֵלִין
 יִתְבְּנוֹן וִיקוּמוֹן אַרְבְּעִין יוֹמִין בְּלֵא רוּחָא.
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶסַע עֲלֵיָּיהוּ וּמְשַׁדֵּר עֲלֵיָּיהוּ רוּחָא
 דְּנִשְׁיב בְּגִנְתָּא דְּעֵדָן וִיקוּמוֹן בְּקִיּוּמִיָּהוֹן וִיְהוֹן שְׂמֵשִׁין
 לְצִדִּיקֵיָּא דְּמִתְעַסְקִין בְּאוּרֵיָּיתָא. וְאֵלִין יְמוּתוֹן
 כְּמִלְקַדְמִין וּלְבַתֵּר יְקִימוֹן לוֹן, וְעַל דָּא פְּתִיב (קהלת ד)
 וְשִׁבַח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שְׂפָכָר מִתּוֹ, מְקַדְמַת דְּנָא.
 כַּד יְקוּמוֹן יְנַדְעוֹן לְמֵאֲרִיָּהוֹן יְדִיעָה דְּלֵא בְּרִיָּא
 כְּשָׂאָר בְּנֵי נָשָׂא וְאֵלִין שְׂמֵשִׁין דְּעֵמָא קְדִישָׁא.

בְּסִפְרָא דְשְׁלֵמָה עַל אֱלִין גּוֹפִין פְּתִיב, (דניאל י"ב) וְרַבִּים
 מִיִּשְׁנֵי אַדְמַת עֶפֶר יִקְיִצּוּ אֱלֹה וְגוֹ' וְאֱלֹה וְגוֹ'. בֵּין
 זָכָאִין בֵּין חֲיִיבִין יְקוּמוֹן, וְעַל דָּא פְּתִיב בְּהוּ בְּאוֹרַח
 סְתִים, וְרַבִּים. וְלֹא פְּתִיב מֵאֵן אֵינוֹן.

וּבְגִין כָּל דָּא אַף עַל גַּב דְּאִמְרִינָן דְּאִתְּבְּרוּ לָאוּ הָכִי.
 דְּהָא לִית לָן גּוֹפֵא מֵאֱלִין דְּלֹא יְקוּמוֹן מִדּוֹר
 הַמְּבוּל וְדוֹר הַפְּלִגָּה, וְיִתְּבְּרוּן כְּמִלְקַדְמִין. דוֹר הַמְּבוּל
 מָה פְּתִיב בְּהוּ כִּי הַשְּׁחִית כָּל בְּשָׂר אֵת דְּרַכּוּ, מְחַבְּלִין
 הֵהוּא שְׂיִיפָא. בְּגִין כֶּף אִתְּעַנְשׂוּ. אוּף הָכָא כָּל אֵינוֹן
 דְּלֹא זָכוּ לְבִנִין, לִית לוֹן חוּלְקָא בְּהֵהוּא עֲלֵמָא עַד
 דְּמִתְּקַנָּן. וְאִפִּילוּ לְחַמְשִׁין דְּרִין אֶהְדֵּר לוֹן קוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא כְּמָה דְּאִתְּמַר. פְּקוּדָא לְחֻלּוּץ אֵת יְבַמְתּוּ, הָא
 אִתְּמַר הוּאִיל וְלִית רְעוּתָא דְּהָאִי אוּ דְּהָאִי, וְלֹא
 אִתְּתַקְּנָן בְּחַבִּיבוּ, אִית לְחֻלּוּץ.

וְאִי תִימָא בְּאַתֵּר דְּשְׂרַיִין חַיִּים אִית סַנְדָּל בְּשִׁפּוּרוֹ
 דְּתִקּוּנָא דְּרַגְלִין, דְּכִתְיִב (שיר השירים ז) מָה יָפוּ
 פְּעַמֶּיךָ בְּנַעְעֵלִים בַּת נְדִיב וְגוֹ' בְּגִין דְּדָא אִיהוּ אֲתֵר
 דְּשְׂרַיִין בֵּיה חַיִּים. וּבְאַתֵּר דְּשְׂרַיָא בֵּיה מוּתָא לִית
 סַנְדָּל כָּלֵל, בְּגִין דְּאִיהוּ סַטְרָא דְּלִית בֵּיה תִיקוּנָא
 דְּרַגְלִין דְּבַר נָשׁ. וּבְגִין כֶּף לִית בֵּיה סַנְדָּל. וְכָל אֵינוֹן
 סַטְרִין דְּמִתְּפַשְׁטִין מִנֵּיה, כּוּלְהוּ מְשַׁנְיִין רַגְלִין עַד
 דְּאִשְׁתַּנֵּי פְּרַגְלָא דְּתַרְנַגּוּלָא.

מִלְכַת שְׂבָא כְּתִיב (מלכים א י) וַתָּבֵא לְנִסּוֹתָיו בְּחִידוֹת,
 חָדָא דְעֵבִיד לְרַגְלוֹי סַנְדְּלָא דְסִטְרָא אוּחְרָא.
 מָה כְּתִיב (מלכים א י) וַיִּגַּד לָהּ הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל לְבָבָהּ, וְלֹא
 כְּתִיב וַיַּעַשׂ לָהּ. גָּלִי לָהּ רְזָא וְלֹא אִיצְטְרִיךְ לְמַעַבְדַּד לָהּ
 סַנְדְּלָא, דְלֹאוּ אוּרְחָא לְהָאִי סִטְרָא בְהָאִי.

וּבְגִין כֶּף מֵאן דְחָמִי בְחַלְמִיָּה דִי־הֵבִין לִיָּה סַנְדְּלִין
 לְרַגְלוֹי, וְדָאִי חִיִּין אֶתְמַסְרִין לִיָּה. וּמֵאן דְחָמִי
 דְאֶעְדָן מִנִּיָּה סַנְדְּלָא, בְּדִינָא סִטְרָא אוּחְרָא יִתְמַסֵּר,
 אִי לָא יִתּוּב. וְעַל דָּא אֵית לְאֶשְׁלַפָּא לְהָאִי וּלְמִיָּהּ לִיָּה
 גּוּ עֶפְרָא, רְזָא דָּא סַנְדְּלָא דְאִיָּהוּ רַגְלִיל בִּיָּה לָא
 תְּשְׁלוּף, בְּגִין דְלֹא לְאֶעְדָּאָה מִנִּיָּה. אֲבַל אִיצְטְרִיךְ
 סַנְדְּלָא אַחְרָא לְמִשְׁלַף מִנִּיָּה, וְכַמָּה אִינּוֹן.

וְאֵלִין מְאָרִי תְרִיסִין בְּהֵהוּא סִטְרָא דְמִתְכַנְפִּי תַמָּן
 לְאֶנְעֵלָא הֵהוּא סַנְדְּלָא לְהֵהוּא סִטְרָא, וְלֹא
 יִכְלִין. אַהֲדַר לְגַבִּיָּה הֵהוּא מִיָּתָא וְקָא טְעִין עָלֵיָּה קָמִיָּה
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִיָּחַס עָלֵיָּה. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 חַס עָלֵיָּה.

וּבְגִין הֵהוּא סַנְדְּלָא, אַהֲדַר לְהֵהוּא אֶתְר אַרְבְּעִין יוֹמִין
 וְאֶתְעֵדִי מִהֵהוּא מִיָּתָא וְכָל אִינּוֹן מְאָרִי תְרִיסִין
 דִּילֵיָּה. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לִיָּה עוֹנֶשָׁא וּפְרִיק
 לִיָּה, אֲבַל לָא עָאל גּוּ מְקוּדְשָׁא. וְאֶתְר מִתְתַקְנָא לְהוּ

לְבַר מִגְנָתָא דְעֵדֶן וְתַמָּן קַיְימִין וְאוֹדֵן וּמְשַׁבְּחֵן
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְחַמָּאן לִיה מִרְחִיק וְהֵהוּא גְּהִירוּ
 דְעֵדוּנָא דְצַדִּיקֵיִיא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן וְאַכְסָפוֹ בְּעוֹבְדִין.
 זְכָאִין אֵינּוֹן צַדִּיקֵיִיא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. (עד

כאן מההשמטות)

(דברים כ"ה) אַרְבַּעִים יִכְנוּ לֹא יוֹסִיף וְגו', פְּקוּדָא דָּא
 לְהַלְקוֹת לְרָשָׁע, דְּאִיהוּ סְמָאֵל, דְּעַתִּיד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְמַחָאָה לִיה חֲמִשִּׁין מְחָאן. בְּגִין דְּעֵבֵד גְּרַמִּיה
 אֱלוֹהֵי. יִיתִי יְחוּדָא, דְּמֵיִיחֶדֶן בֵּיה יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא,
 בְּכ"ה אֲתוּוֹן, וְיִמְחִי בְּהוֹן, לְמָאן דְּשׁוּי גְּרַמִּיה אֱלוֹהֵי,
 וְלֹא אִיהוּ אֱלָא עֵבֵד מְטוּנָף. וְאֵלִין דְּסִרְחוּ בְּה' תִּקִּין לֹון
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (לְמַחָאָה) בְּיו"ד ה"א וְא"ו, דְּאֵינּוֹן
 אַרְבַּעִים חֲסֵר חֵד. וּבְהֵאֵי שְׁמָא, מְחָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲשֶׂרָה מְכַתְּשִׁין לְאָדָם. וְעֲשֶׂרָה לְחוּהָ. וְעֲשֶׂרָה לְנַחֲשָׁ.
 וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא. בְּגִין דְּכִלְהוּ סִרְחוּ בְּאַת ה'. וּבְגִין דָּא,

(בראשית ג) כִּי עָשִׂיתָ זֹאת. (ע"ב) (משפטים קי"ז ע"ב מדבר שקר תרחק)

(דברים כ"ה) כִּי יִשְׁבוּ אֲחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֶן אִין לוֹ
 וְגו', יִבְמָה יִבָּא עָלֶיהָ וּלְקַחְתָּהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְמָה.
 פְּקוּדָא דָּא, לִיבָם אִשְׁת אָח דְּאִשְׁת אָח אִיהֵי ד', וְעַם
 א"ח אִיהֵי אָחָד. וְאֵם חַס וְשָׁלוֹם לְבִיהָ לָאו אִיהוּ, לְמֵיִיתִי
 אָח עַל ד', דְּאִיהֵי אֲתִיתִיה בֵּת זוּגִיָּה דְּא"ח, עֵבִיד פְּרוּדָא,

וְעָל סָמָאֵל אֶל אַחַר בְּאַמְצָעִיתָא, וְאֶתְמַר בֵּיהּ, (בראשית לח) וְשַׁחַת אֶרְצָה לְבַלְתִּי וְגו', דְּאֶסְתְּלֵק קוּצָא דְּאֵת ד' מִן אַחַד. וּבְגִין דָּא, וְהָיָה אִם בָּא אֶל אִשְׁתְּ אַחִיו וְשַׁחַת אֶרְצָה לְבַלְתִּי נִתֵּן זֶרַע לְאַחִיו. וְהִשְׁחַתַּת זֶרַעָא, מִנְעַ מַנְיָה כַּמָּה בְּרַכָּאן, וּפְרוּדָא דְּיִיחֻדָּא. וּבְגִין דָּא וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינַי ה' וַיִּמִּיתֵהוּ ה'.

וַיִּיחֻדָּא דָּאח עִם ד' בְּצַדִּיק. וּבְעֵזוּ בְּגִין דְּאֶתְתְּקַף עַל יִצְרֵיהּ, אֶקְרִי צַדִּיק. וְהָאִי אִיהוּ בּוֹעִ"ז, ב"ו ע"ז, תְּתִיקָה בְּיִצְרֵיהּ. (איוב לג) הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל אֶל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גֹּבֵר, וְדָא יְה"ו (דף רפ"א ע"א) דְּכִלְיָן תְּלִת אֶתְוּוּן (ס"א אַבְהֹן) בְּצַדִּיק, לִיבָם ה'.

וּבִינָה בֵּן י"ה, בְּגִינָה אֶתְמַר, (רות ד) וְזֹאת לַפָּנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקַיִים כָּל דְּבַר. הַכָּא קָא רְמִיזוּ שְׁנוּי הַשֵּׁם, וְדָא מִצַּפ"ץ הַכָּא, וְזֹאת לַפָּנִים בְּיִשְׂרָאֵל. וְדָא שְׁנוּי מְקוּם, אֶהֱי"ה, אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ. יְה"ו, אִיָּהוּ אֶהֱי"ה, וְדָא שְׁנוּי מְקוּם. שְׁנוּי מַעֲשֵׂה, אֶדְנ"י, א' אֶדְנ"ד, י' יְדוּד, תְּרוּוּיָהּ מִשְׁתַּנִּים בְּאֶדְנ"י.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, הַתְּעוּדָה, אִימָא עֲלָאָה, (ישעיה ח) צוּר תְּעוּדָה חֲתוּם תּוֹרָה בְּלְמוּדֵי. אִיָּהוּ חוֹתָם דְּעֲלָמָא, חוֹתָם דְּשָׁמַיָּא וְאַרְעָא. עַל הַתְּמוּרָה, שְׁכִינְתָּא

תִּתְּנָהּ. בְּאֵן אֶתֶר אֶתֶּמְרַת. בְּעוֹלִימָא דִּילָהּ, מִטְּרוּן,
 וַיִּשְׁנֶה תַּמָּן, אִיהִי מִשְׁנֶה. וְאָדָם דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מד)
 כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשַׁבַּת בֵּית, (איוב יד) מִשְׁנֶה פָּנָיו וְתִשְׁלַחְהוּ.
 וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהּ מֵאֵרִי מִתְּנִיתִין, לֹא כְּשֹׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי
 נִקְרָא בְּעוֹלָם הַנָּה, נִכְתָּב יְדוּד, וְנִקְרָא אֲדֹנָי.
 וְהָא כְּתִיב (מלאכי ג) אֲנִי יי' לֹא שְׁנִיתִי. בְּכַתִּיבָהּ לֹא
 אֶשְׁתַּנִּי, אֲבָל בְּקִרְיָאָה אֶשְׁתַּנִּי. דְּכַתִּיבָהּ דְּאִיהוּ אֶתְרִיהּ,
 לֹא אֶשְׁתַּנִּי. בְּקִרְיָאָה דְּאִיהִי לְבַר מֵאֶתְרִיהּ, אֶשְׁתַּנִּי. (שמות
 כג) הִשְׁמַר מִפְּנֵיו וּשְׁמַע בְּקוֹלוֹ אֶל תִּמְר בּוֹ. בְּגִין דְּשִׁפְחָה
 דִּילִיהּ אֲדֹנָי, שְׁמָהּ כְּשֵׁם מִטְּרוּנִיתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בֵּיהּ אֶשְׁתַּנִּי, בְּגִין דְּאִיהוּ נַעַר. בֵּיהּ רִזָּא (רוחא) (איוב לג) יָשׁוּב
 לִימֵי עֲלוּמֵיו.

אֲבָל שְׂכִינְתָּא אֲצֵל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא מִשְׁתַּנִּית,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבְיָהּ לֹא אֶשְׁתַּנִּי, הֵדָּא הוּא
 דְּכַתִּיב, (מלאכי ג) אֲנִי יי' לֹא שְׁנִיתִי, אֲנִי, שְׂכִינְתָּא. יי',
 עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. שְׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ, דָּא סַנְדְּלָפוֹן,
 סַנְדְּלָ אִיהוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְנַעֲל לְגַבֵּי
 שְׂכִינְתָּא. אֲבָל תְּפַאֶרֶת, דְּכֻלִּיל שִׁית סְפִירָן, אִיהוּ גּוּפָא
 לִידוּד. וּמִלְכוּת, גּוּפָא לְשְׂכִינְתָּא, דְּאִיהוּ אֲדֹנָי.
 (דברים כ"ה) וְנִגְשָׁה יְבֻמָּתוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזִּקְנִים וְחִלְצָה נַעֲלוֹ
 מֵעַל רַגְלוֹ וְגו'. פְּקוּדָא דָּא, לְחֻלּוּץ. וְהָא אִיהוּ

חֲלִיצַת רוּחָא מִהוּא גּוּפָא, דְּבָעֵי לְאַנְהָגָא עִמִּיהָ כְּאָח,
 וְהוּא קְשִׁירָא דְאַחֹה דְעַם אַחֹה מִתִּיר מִנִּיהָ, וְהוּא
 רוּחָא אָזִיל נָע וְנָד, עַד דְּאַשְׁכַּח פְּרוּקָא. הֵדָא הוּא
 דְּכִתִּיב, (ויקרא כה) או דודו או בן דודו יגאלנו או משאר
 בשרו וגו'. ואי לא אשכח, והשיגה ידו ונגאל. כאורח
 דאזיל מאתר לאתר, או כעבד דאזיל בשלשלת על
 צואריה, עד דאשכח פדיון מאדון דיליה על חוביה. ווי
 למאן דלא אנח בן למפרק יתיה.

ואליהו ורפנן ומארי מתיבתאן, הכא רמיו, אין חבוש
 מתיר עצמו מבית האסורין. דאיהו קשור
 בקשורא דתפלין דיד, ואסור בתפלין דרישא, כד לית
 בן למפרק ליה, מסטרא דבן י"ה. בההוא קשירו
 איהו אח חבוש ואסור, דלית ליה רשו למפרק ית
 גרמיה, דאיהו ד' עצמו דאח, (בראשית ב) עצם מעצמי קרא
 לה לגביה, בקרקפתא דתפלין דרישא. ובשר מבשרי
 קרא לה מסטרא דלבא.

ולא למגנא אמר קודשא בריך הוא, כל העוסק בתורה
 ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור, מעלה אני
 עליו כאלו פדאני לי ולבני מבין עובדי פוכבים ומזלות.
 וכמה בני נשא דקא משתדלי באורייתא, ועבדי גמילות
 חסדים, ומצלין, ולא אתפרק קודשא בריך הוא

וּשְׁכִינְתִּיהָ וְיִשְׂרָאֵל. אֲלֵא דִישְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, לְחַבְרַתָּהּ
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּגְמִילוֹת חֶסֶד, הָא אוֹקְמוּהָ, דְהָא
 אִין חֶסֶד אֲלֵא הַמֶּתְחַסֵּד עִם קוֹנֹה, דְכָל פְּקוּדֵין דְעֵבִיד,
 לְמַפְרָק בְּהוּ שְׁכִינְתִּיהָ, וּבְהָא עֵבִיד חֶסֶד עִם קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא.

מֵאֵן דְגָמִיל חֶסֶד בְּשְׁכִינְתִּיהָ, עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 גָּמִיל. בְּגִין דְכַד חָבוּ יִשְׂרָאֵל, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 הָוָה בְּעֵי לִיִּסְרָא לֹון, אִימָא הָוֹת רַבִּיעָא עַלִייהוּ, עַד
 דְנִפְקוּ לְתַרְבּוֹת רָעָה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה עֵבִיד. תְּרִיךְ
 בְּנֵי מַלְכָּא וּמִטְרוֹנֵיתָא. וְאִיהוּ אוֹמֵי, דְלֹא יְהִדֵּר לְאַתְרֵיהָ,
 עַד דְמִטְרוֹנֵיתָא אַתְהִדְרַת לְאַתְרָהָא. וּמֵאֵן דְהִדֵּר
 בְּתַשׁוּבָה, וּגָמִיל חֶסֶד בְּשְׁכִינְתָא, וּבְכָל אוֹרֵייתָא
 וּבְפְקוּדֵין דִּילָהּ, וְלֹאוּ אִיהִי ^(אִיהוּ) אֲלֵא לְמַפְרָק שְׁכִינְתָא,
 דָּא עֵבִיד חֶסֶד עִם קוֹנֹה, וּכְאִילוּ פְרִיק לִיהּ וּלְשְׁכִינְתִּיהָ
 וְלְבְנוֹי.

אָמַר אֵלֵיהּ וְכָל רָאשֵׁי מְתִיבְתָאן, רַעֲיָא מְהִימְנָא, אַנְתָּ
 הוּא הָאִי בַר נֶשׁ, אַנְתָּ הוּא בַר מִן מַלְכָּא
 וּמִטְרוֹנֵיתָא, דְאַשְׁתַּדְלוּתָא דִילָךְ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לָאוּ כְּמֵאֵן דְעֵבִיד חֶסֶד עִם קוֹנֹה, אֲלֵא כְּבָרָא
 דְמַחֲוֵיב לְשׁוּוֹיֵיהָ גְרַמִּיהָ וְתוֹקְפֵיהָ לְמַפְרָק אַבָּא וְאִמָּא,
 וּמִסֵּר גְרַמִּיהָ לְמִיתָה עַלִייהוּ. דְמֵאֵן דְלֹאוּ אִיהוּ בְרָא

דְּמִלְכָּא, וְעֵבִיד טִיבוּ עִם מְלָכָא וְעִם מְטְרוֹנִיתָא, וְדַאי
הָאִי אֶתְחַשְׁבִּיב דְּעֵבִיד חֶסֶד עִם קוֹנוֹ.

קָם רַעֲיָא מְהִימָנָא, וְאֶשְׁתַּטַּח קִמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וּבְכָה, וְאָמַר כֵּן יִהְיֶה רַעוּא דִּילֵיהּ, דִּיחֻשְׁבִּיב לִי כְּבַר,
דְּעוּבְדִין דִּילִי לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ יְהוֹן
לְגַבִּיהּ כְּבָרָא דְאֶשְׁתַּדֵּל בְּהוֹן בְּתַר אָבוּי וְאִמִּיהּ, דְּרַחֲמִים
לוֹן יִתִּיר מְגַרְמִיהּ וְנִפְשִׁיהּ רוּחִיהּ וְנִשְׁמַתִּיהּ, וְכֹל מַה דְּהוּהּ
לִיהּ הָוֵה חָשִׁיב לוֹן לְאִין, (דף רפ"א ע"ב) לְמַעַבְד בְּהוֹן רַעוּתִיהּ
דְּאָבָא וְאִמָּא, וְלְמַפְרַק לוֹן בְּהוֹן. וְאִף עַל גַּב דִּידְעָנָא
דְּכֹלָא בְּרִשׁוּתִיהּ, רַחֲמָנָא לְבָא בְּעֵי. בְּהֵוֵה זְמָנָא אֶתְא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְנִשְׁיַק לֵיהּ, וְאָמַר, רַעֲיָא מְהִימָנָא,
וְדַאי אַנְתָּ הוּא בְּרָא דִּילִי, וְדִשְׁכִּינְתָּא. רַבְּנָן וּמְלָאכִין
נִשְׁקוּ בַר קָמוּ כְּלָהוּ וְנִשְׁקוּ לֵיהּ, וְקִבְּלוּ לֵיהּ לְרַב וּמְלָכָא
עֲלֵייהּ. (נשא קמ"ז ע"ב יברך ה')

(דברים כ"ה) וְהָיָה בְּהִנֵּיחַ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו', תִּמְחָה אֶת זִכְרֵךְ
עֲמֶלְךָ וְגו'. פְּקוּדָא דָּא, לְהַכְרִית זְרַעוּ שְׁל עֲמֶלְךָ.
דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוּמִי, דְּלֹא יַחֲזוֹר עַל פְּרִסְיָהּ, עַד
דִּיטוּל נּוֹקְמָא מִנֵּיהּ. פִּתַּח רַעֲיָא מְהִימָנָא וְאָמַר. וְדַאי,
בְּגִין דָּא הוּוּ אֲזֻלִּי בְּמַדְבְּרָא וְעַל יַמָּא, וְלֹא יִיעֲלוֹן
בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, עַד דִּיטוּל נּוֹקְמָא מִנֵּיהּ דְּעֲמֶלְךָ.
עֲמֶלְךָ מֵאֵן הוּא לְעֵילָא, דְּהָא חֲזִינָן דְּבַלְעָם וּבַלְק מִתַּמָּן

הוּוּ נִשְׁמָתִין דְּלֵהוֹן, וּבְגִין דָּא הוּוּ שְׁנַאֲיִן לְיִשְׂרָאֵל יִתִּיר
 מְכַל אוּמָה וְלִישָׁן, וּבְגִין דָּא עֲמֵלֵק רְשִׁים בְּשִׁמְהוֹן, ע"ם
 מִן בְּלָעַם, ל"ק מִן בְּלָק, וּדְכַר וְנוֹקְבָא אֵינוּן עֲמֵלֵקִים.
 וְעַלֵּיהוּ אֲתַמַּר, (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אֹן בִּיעֵקֵב וְלֹא רָאָה
 עֲמֵל בְּיִשְׂרָאֵל.

כְּגֻוּנָא דְאִית בְּיִשְׂרָאֵל אַרְבַּע אַנְפִּין, יַעֲקֹב, יִשְׂרָאֵל,
 רַחֵל, לֵאָה. יִשְׂרָאֵל עִם לֵאָה, יַעֲקֹב עִם רַחֵל,
 לְקַבֵּל, (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם. הָכִי אִית אַרְבַּע
 אַנְפִּין לְעֲמֵלֵק, קָסָם, וְנַחֲשׁ, עֲמֵל, וְאוֹן. עֲמֵל רְשִׁים
 בְּעֲמֵלֵק. וְהָמֵן דִּהוּה מְסִטְרָא דְעֲמֵלֵק, (תהלים ז) יָשׁוּב עֲמֵלוֹ
 בְּרֵאשׁוֹ. וְכָל אֱלוֹפֵי עֵשׂוֹ מֵעֲמֵלֵק הוּוּ. וְלֵעֵילָא עֲמֵלֵק,
 סְמָאֵל. עֲמֵל, נַחֲשׁ, אֹן, וּמְרָמָה. דְּמַפְתִּי לִיה לְבַר נֶשׁ
 לְמַחֲטֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. קָס"ם, ק' מִן עֲמֵלֵק ס"ם מִן
 סְמָא"ל. נַח"שׁ, א"ל מְסִמָּאֵל (כאן חסר)

עַלֵּיהּ אֲתַמַּר לְאַבְרָהָם, (בראשית יב) לֵךְ לְךָ מֵאַרְצֶךָ
 וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ, בֵּית מוֹלַד דִּילְךָ,
 מֵאֵלִין בְּתֵי סִיְהָרָא, אוּ בְּתֵי שְׁבַתָּאֵי, אוּ בְּתֵי מְאָדִים.
 דְּבְתֵי מְאָדִים וּבְתֵי שְׁבַתָּאֵי וּלְבַנָּה, עַלֵּיהוּ אֲתַמַּר, אֵין
 מִתְחִילִין בְּב"ד (אֵין מִתְחִילִין בְּב' וְאֵין מְסִימִין בְּד'). דְּמְאָדִים סוּמְקוֹ
 דְּחַמָּה, גִּיהָנָם, אֵימָא דְעֵשׂוֹ, דְּאֲתֵיִלִּידַת בְּיוֹמָא תְּנִינָא.
 וְסִיְהָרָא, אֵיהוּ טוֹב וְרַע, טוֹב בְּמִילוּאָה. וְרַע בְּחֶסְרוֹנָה.

וּבְגִין דְּאִיְהִי כְּלִילָא מְטוּב וְרַע, מוֹנִין בְּהַ יִשְׂרָאֵל וּמוֹנִין
 בְּהַ בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל. וְכַד לָקַת בְּמִלּוּאָה, סִימָנָא לָא
 טַב לְיִשְׂרָאֵל. וְכַד לָקַת בְּחֶסְרוֹנָה, סִימָן רַע לִישְׁמַעֵאלִים.
 וּבִהֲאִי (ישעיה בט) וְאַבְדָּה חֲכֻמַּת חֲכָמִיו, חֲכָמָה דִּישְׁמַעֵאלִים,
 וּבִינַת גְּבוּנִים תִּסְתַּתֵּר, דְּאִינוּן לָא יַדְעִין בְּבְרִיאַתָן, אֶלָּא
 בְּשִׁמוּשָׁא דִּילְהוֹן, כְּפִי שְׁנַיִ עֲלָמָא בְּהַלִּיכְתָן וְשִׁימוּשָׁן.
 וְסִיְהָרָא אֶתְבְּרִיאַת בְּיוֹמָא רַבִּיעָאָה, וּבְחֶסְרוֹנָה דִּילְהַ
 עֲנִיּוֹת, אֶתְבְּרִיאַת לִילִית, שְׁבַתֵּאִי, דְּאִיְהוּ רַעַב וְצָמְאוֹן
 וְלָקוּתָא דְּנַהוּרִין. עָלָה אֶתְמַר, יְהִי מְאֵרַת חֶסֶר. (משלי א)
 מְאֵרַת יִי בְּבֵית רַשָּׁע. (קהלת ז) וְחוּטָא יִלְכֹד בְּהַ, בְּבֵית
 הַסֵּהַר דִּילְהַ, וְצַדִּיק יִמְלֹט מִמֶּנָּה.

וְאִית כְּכָבָא אַחְרָא, נְקוּדָה זְעִירָא, נְקוּדַ עַל שְׁפָחָה (נ"א
 סִיְהָרָא) דְּאִיְהוּ מְאֵרַת, וְדָא חוּלָם, בַּת מֶלֶךְ, שְׁבַת
 מְלַכְתָּא. דְּשִׁלְטָנוּתָא דִּתְרוּוִיָּהּ בְּיוֹם שְׁבִיעִי, דְּאֶתְמַר
 בֵּיהַ, (דברים ה) לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְאַמְתְּךָ. דְּסִדְר בְּרִיאַתָן
 לָאו כְּסִדְר שְׁמוּשָׁן. וּבְגִין דָּא חֲמָ"ה וּמ"אֲדִים סוּמְקִי
 דְּגִיְהֶנָם, אֶתְבְּרִיאֻ בְּיוֹמָא תַנְיִינָא. לְבָנָה שְׁבַתֵּאִי,
 אֶתְבְּרִיאֻ בְּיוֹמָא רַבִּיעָאָה, כְּפָנָא וְחֻשׁוֹכָא. וּבְגִין דָּא אִין
 מִתְחִילִין בְּב"ד, בְּגִין דְּגִיְהֶנָם אֶתְבְּרִי בְּיוֹמָא תַנְיִינָא,
 וְלָקוּתָא דְּנַהוּרִין בְּיוֹמָא רַבִּיעָאָה.

כְּכ"ב, עָלִיהַ אֶתְמַר, (במדבר כד) דֶּרֶךְ כְּכָב מִיעֶקֶב. דְּדִרְגִיָּה

בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה. וּבֵיהַ (שְׁמוֹת יט) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹת
הַבְּקָר, דְּבֵיהַ גְּחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיָּהּב אֹרֵייתָא
לְיִשְׂרָאֵל, בַּת יְחִידָה, לְמַהוּי עֲמִיָּה שְׁבַת מְלֻכְתָּא. דְּאִיהוּ
יוֹם שְׁלִישִׁי, כְּלִיל תְּלַת עֲנַפֵּי אַבְהֵן, ש', בַּת (מְלֻכְתָּא)
יְחִידָאָה, דְּשִׁלְטְנוּתָא דִּילָהּ בְּלִיל שְׁבַת, בֵּיהַ אֶתְעַבִּידַת
שְׁבַת.

וּבְגִין דָּא חוֹלְקִין מְאָרִי מִתְנִיתִין עַל מִתְּן תּוֹרָה, בַּת
יְחִידָה. דָּא אָמַר, בְּשְׁלִישִׁי גִתְנָה תּוֹרָה. וְדָא אָמַר,
בְּשַׁבְעֵי גִתְנָה תּוֹרָה. וְאִיהִי בַּת יְחִידָה, דְּאֶחִידַת בְּעַמּוּדָא
דְּאֶמְצָעִיתָא, תְּלִיתָאָה לְאַבְהֵן. וּבְצַדִּיק, שְׁבִיעִית לִיהַ בַּת
יְחִידָאָה. וְכֹד אִיהִי עֲטָרָה עַל רִישִׁיהַ, אֶתְקָרִי בֵּיהַ
שְׁבִיעִי, דְּהוּא שְׁשִׁי הוּוּ, דְּכַכְּב דִּילִיהַ צְדָק, וּבַת יְחִידָה
שְׁבַת מְלֻכְתָּא אֶתְקָרִי צְדָק. וּבְגִין דָּא, תּוֹרָה אֶחִידָא בִּין
יוֹם ג' וְד'.

וְאִיהוּ כ"ב מִן כּוֹכָב, כ"ו (תְּהֵלִים פד) כִּי שְׁמֵשׁ וּמַגֵּן יְדוּ"ד
צְבָאוֹת, שְׁכִינְתָּא מְלָכוֹת הַקֹּדֶשׁ, (בְּרַאשִׁית מו) בְּךָ
יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל, כ"ב אֶתְוּוֹן דְּאֹרֵייתָא. כּוֹכָב, כְּלִילָא
מִתְּלַת דְּרָגִין, כ', כְּתָר. ב' בִּינָה. יְדוּ"ד כְּלִיל תְּרוּוִיָּהוּ,
חֲכָמָה. וְכֻלָּא כְּלִיל כּוֹכָב, דְּרָגָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.
וְשְׁכִינְתָּא אִיהִי לְבָנָה, לְבוּן הַהֲלָכָה, רַחֲמֵי, בְּסִטְרָא
דְּחֶסֶד. וְאֶתְקָרִיאַת חֲמָה, בְּרָה כְּחֲמָה,

מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, פְּנֵי מִשֶׁה כַּפְּנֵי חֲמָה. סִיְהָרָא אֲפִילָה,
 מְעוּט דְסִיְהָרָא, שְׂפָחָה דִּילָה גִיְהֵנָם, חֲמָה בִּישָׂא. שְׂפָחָה
 דִּילֵיה שְׂבַת־אֵי, לְקוּתָא דְנַהוּרִין, חִילוּל שְׂבַת. שְׂפָחָה,
 דְאַתְהֲדַרְת עוֹרְףָּ לְגַבִּירְתָּהּ בְּכָל יוֹמָא ^(דף רפ"ב ע"א) וְיוֹמָא
 וְאַתְגַּבְרַת עָלָה בְּחוּבֵין דִּישְׂרָאֵל בְּנַהָא. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב,
^(משלי ל) וְשְׂפָחָה כִּי תִירֶשׁ גַּבִּירְתָּהּ. דְשׁוּלְטָנוּתָא דְשְׂפָחָה,
 לָא הוּי אֶלָּא בְיוֹמָא תְנַיִנָא, בְּגִיְהֵנָם. וּבְרַבִּיעֵי, בְּלְקוּתָא
 דְנַהוּרִין. וְאַתְהֲדַרְת לְשִׁלְטָאָה בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא.

וּבַת מְלָךְ, אֲסִירָא בְּסֶרְכוֹת, בְּבֵית הַסֵּהָר, בְּגָלוּתָא דִּילָה.
 וְאִיְהִי קִינָא דְסִמְאֵל בֵּין כַּכְבֵּיא. וְקוּדְשָׂא בְרִיךְ הוּא
 אוּמִי, ^(עובדיה א) אִם תַּגְבִּיֶה כַּנְּשֶׁר וְאִם בֵּין כַּכְבִּים שִׁים קִנְךָ
 מִשָּׁם אוּרִידְךָ נָאִם יִי. וְשְׂכִינְתָא נְגַה, וְנְגַה לְאִשׁ,
 וַיִּמְהַכָּא קְרוּ לְבֵי כְּנַשְׂתָּא אִשׁ נוּגַה.

אִשׁ מֵאָדִים לִישְׁנָא דְאוּדָם, ^(שמות כח) טוֹר אוּדָם פְּטָדָה.
 נוּגַה אִשָּׂא חִיּוּרָא. וְתַרוּוִיָּהּ פְּנֵי חֲמָה וּפְנֵי סִיְהָרָא,
 נְצַח וְהוּד, אֵינּוֹן דְנִטְלוּ תוּרוּ מַחְסֵד, וְסוּמְקוּ מְגְבוּרָה.
 אֲהָרֵן וְדוּד מִתְמָן הוּו, חַד נְטִיל רַחֲמֵי, וְחַד נְטִיל דִּינָא,
 דוּד מִסְטָרָא דְשְׂמָאֵלָא, ^(שמואל א טז) וְהוּא אֲדַמוּנִי. אֲהָרֵן
 אִישׁ חֶסֶד, וְתַרוּוִיָּהּ נְבִיאֵי קְשׁוּט מִתְמָן. פְּנֵי מִשֶׁה הוּו
 נְהִירִין בְּנְבוּאָה דְבִינָה, אִיְהוּ חֲמָה ^(אימא) עֲלָאָה מִתְמָן
 נְבוּאָה דִּילֵיה.

בְּהוֹן עֲשׂוּ חֲיִיבָא עֶבֶד אָדוּם, וְנוֹקְבָא דִּילִיָּה מְאָדִים,
 אִיְהִי שְׂפִיכוֹת דְּמִים דִּישְׂרָאֵל, וְגִרְמָה דְּמִטְרוֹנִיתָא
 אֲתִקְיִים בְּה, (איכה א) נִתְנַנְי יִי בִּידֵי לֹא אוֹכֵל קוּם, (שם)
 נִתְנַנְי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה. הוּד, דְּוָה אֲתֶהְדֵּר. דְּנִצַּח
 וְהוּד לְקַבְלִיָּיהוּ. יִכִּין וּבּוֹעֵז. שְׁתִּיָּהֵן (שְׁנִיָּהֵם) אֲשֶׁר הֵבִית
 נִשְׁעֵן עֲלֵיהֶם. דְּבִי כְּנִשְׁתָּא אֲתִקְרִיאַת עַל שְׁמִיָּיהוּ אֲש
 נוּגָה כְּדָקָא אֲמִינָא.

וְשִׁפְחָה רָעָה אִיְהִי קְבוּרָה, וּבָה אֲסִירָא לְגַבִּירְתָּא. וְאִיְהִי
 שִׁבְתָּאִי, קָרָה וַיִּבְשָׁה, בְּקְבוּרְתָא דְּעַפְרָא, וְאִיְהִי
 מוֹת דְּעֲנִיּוֹתָא דְּאוּרִיָּיתָא, וְאִיְהִי קְבוּרַת עֲנִי, מְכוּסָה בְּה
 בְּשִׁבְע מִינֵי מְדוּרוֹת, דְּאִיְהִי כְּלִילָא מְשִׁבַּע כְּכַבִּיא, כְּמָה
 דְּשִׁבְת מִלְכָּתָא כְּלִילָא מְשִׁבַּע. וְאִינוּן שְׁבַע כְּכַבִּיא
 מְסִטְרָא דְּגְבוּרָה (ס"א דְּגְבוּרְתָּא) (בראשית מא) שְׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע,
 מְסִטְרָא דְּשִׁפְחָה שְׁבַע שְׁנֵי הַרְעֵב. דְּעַלִּיָּיהוּ אֲמַר נְבִיא
 לֹא רָעַב לְלֶחֶם וְלֹא צָמָא לְמִים כִּי אִם לְשִׁמוּעַ אֶת
 דְּבָרֵי יִי. (מכאן עד תיבת לא יטמא ליתא בדפוס וילנא ונראה דהוא השמטת הענזור

(מדהמגיה מו"ל.)

גְּבִירְתָּה גֵּן. שִׁפְחָה אֲשֶׁפָּה מְטוּנְפָת, מְסִטְרָא דְּעַרְב רַב
 אֲשֶׁפָּה מְעוּרְבַת בְּגֵן, לְגַדְלָא זְרַעִים, מְסִטְרָא
 דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. מְסִטְרָא דְּעֵבוּדָה זָרָה, אֲתִקְרִיאַת
 שִׁבְתָּאִי, לִילִית, אֲשֶׁפָּה מְטוּנְפָת, בְּגִין דְּצוּאָה מְעוּרְבַת

מִכָּל מִינֵי טְנוּף וְשָׂרֵץ, דְּזָרְקִין בָּהּ כְּלָבִים מִתִּים וְחֻמוֹרִים
 מִתִּים. בְּנֵי עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמָעֵאל קְבוּרִים בָּהּ. עוֹבְדֵי פוֹכְבִּים
 וּמִזְלוֹת דְּאֵינוֹן כְּלָבִים מִתִּים, קְבוּרִים בָּהּ. וְאִיהִי קֶבֶר
 דְּעֵבוּדָה זָרָה, דְּקִבְרִין בָּהּ עֲרֵלִים, דְּאֵינוֹן כְּלָבִים מִתִּים,
 שְׂקִץ וְרִיחַ רָע, מְטוּנָף, (מוֹסְרָח) מְסוּרָח, מְשֻׁפָּחָה בִּישָׂא
 אִיהִי סֶרְכָא, דְּאֶחִידָא בְּעַרְבֵי רַב, מְעוֹרְבִים בִּישְׂרָאֵל.
 וְאֶחִידַת בְּעֵצִים וּבְשָׂר, דְּאֵינוֹן בְּנֵי עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמָעֵאל, עֵצִים
 מֵת, וּבְשָׂר טָמֵא, בְּשָׂר בְּשָׂדָה טְרֵפָה, דְּעָלָה אֶתְמַר, (שְׁמוֹת
 כב) לְכָלֵב תִּשְׁלִיכוֹן אוֹתוֹ.

וּכְגֻוּנָא דְאִית תְּרִיסָר מִזְלוֹת, מְסֻטְרָא דְטוֹב. הָכִי אִית
 תְּרִיסָר מִזְלוֹת, מְסֻטְרָא דְרָע. הָדָא הוּא
 דְכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית כה) שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאִים לְאִמָּתָם. (קֹהֶלֶת ז)
 דְזֶה לְעֵמֶת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים, וְרִשְׁיַעֲיָא אֵינוֹן אֲבֵי אֲבוֹת
 הַטּוֹמְאָה, דְּאֵינוֹן טָמֵא מֵת וְשָׂרֵץ, דְּמְטָמֵא לְבַר נֶשׁ
 מְאֹוִירוֹ וּמִתּוֹכוֹ וּמִגְבוֹ. וְאֶפִּילוּ תוֹךְ תּוֹכוֹ דְכֶהֱנָא מְסֻטְרָא
 בְּהוֹן. וּבְגִין דָּא (וִיקְרָא כא) עַל כָּל נַפְשׁוֹת מֵת לֹא יָבֵא.
 דְרִשְׁעֵי קְרוּי מֵת. וּבוֹצִינָא קְדִישָׂא, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא
 יִטְמָא. (ע"ב).

הָכִא אֲשַׁכְחָנָא אֲסוּוֹתָא לְגַבִּי, דְּאֶתְמַר בִּי (יִשְׁעִיָה נג) וַיִּתֵּן
 אֶת רִשְׁעִים קְבָרוֹ. בְּתַר דְּקְבוּרָה דָּא בְּגִין אָבֵא
 וְאִמָּא, דְּאֵינוֹן בְּגִלוּתָא עִם יִשְׂרָאֵל, אֶתְקִיִּים בִּי קָרָא

וְלֹא יִטָּמֵא. אֱלֹהֵינוּ, לֹא תִתְעַכֵּב מִלְּבַחְתָּא, דְּאִף עַל גַּב
 דְּאַנְתָּ כֹּהֵנָא, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ ^(לא) יִטָּמֵא. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ בְּגִלּוּתָא, דְּאִיהִי קְבוּרָה לֹון, וְאַנָּא קְבוּר
 בִּינֵיהוּ. בְּאוּמָאָה עֲלָךְ, בְּשֵׁם יי' חַי וְקַיִים, לֹא תִתְעַכֵּב
 מִלְּבַחְתָּא. מִלְּאֲכִין קְדִישִׁין, מְאָרִי דְגַדְפִּין, בְּאוּמָאָה
 עֲלֵיכּוֹ, טוּלוּ אוּמָאָה דָּא, וּסְלִיקוּ לָהּ עַל גַּדְפֵיכּוֹ.
 שְׁבוּעַת יי' בַּח"י צְדִיק וְקַיִים עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא. טוּלוּ
 אוּמָאָה דָּא, וּסְלִיקוּ לָהּ עַל גַּדְפֵיכּוֹ. בְּמַטְרוּנִיתָא בִּיקְרָא
 דִּילָהּ, לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מִלְּאֲכִין עֲלֵאִין, שְׁלִיחַן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִימִינָא.
 וּמִלְּאֲכִין שְׁלִיחַן דִּילֵיהּ, מִשְׁמַאלָא. וּמִלְּאֲכִים
 דְּאַבָּא וְאַמָּא, יְהוֹן סְתָרִין ^(סְחָרִין) לָהּ עֵילָא וְתַתָּא, וּמְכַסִּין
 לָהּ בְּאֵת ו', בְּשִׁית גַּדְפִּין דִּילֵיהּ. דְּאֵתְמַר בֵּיהּ ^(ישעיה ו')
 שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים וְגו' בְּשִׁתִּים יְכַסֶּה
 פָּנָיו דְּשְׁבוּעָה דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי ה', רְבִיעָאָה. וּבְשִׁתִּים יְכַסֶּה
 רַגְלָיו דִּילָהּ, וּבְשִׁתִּים מְעוֹפְפִים לָהּ.

וְאַנְתָּ אֱלֹהֵינוּ, דְּסְלִיקַת לְעֵילָא, לְעֵילַת הָעֵילוֹת, וְהוּא
 טָעִין לָךְ מְכָל טוֹב, נְחִית לְגַבְהָ, וְתַהוּי פְּרוּב
 תַּחוּתָא, לְבַחְתָּא לָהּ מְלֵאָה כָּל טוֹב. וּמִלְּאֲכִין דְּאַבָּא
 וְאַימָא, דְּאִינוּן יי'ה, ^(ס"א אֲסִתְרוּ לָהּ) אֲסִתְרוּ לָךְ, בְּנַחֲתֵינוּ
 דִּילָהּ. וּמִלְּאֲכִין דְּבַעֲלָהּ, בְּרָא דְּאַבָּא וְאַמָּא, ו', כְּפִיאוּ

לָהּ, וּמַעֲפִינֵן לָהּ, מִשִּׁית גְּדַפִּינֵן ^(דף רפ"ב ע"ב) אַב"ג ית"ן,
 וּבִל"ו דִּתְלִיין מַנִּייהוּ כְּחֻשְׁבוֹן ל"ו. וְדָאֵי אִיהוּ שְׂרָפִים
 עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. וּנְחִיתת ה' ^(נ"א י"ה) דִּילִיהּ, טְמִירָא
 מְכוּסָה בְּהוֹן. וּמִלְאֲכִין דְּאִינוּן דְּצַדִּיק ח"י עֲלָמִין,
 אֲסַמִּיכוּ לָהּ עֲלִיכוּ כְּחִיּוֹן דְּסַמְכֵי לְכַרְסֵיָא.

דְּאִף עַל גַּב דְּה"א דְּאֲצִילוֹת, דְּשָׁמַא דִּידוֹ"ד, אִיהִי
 סְמִיכַת לְכֻלָּהּ, לִית לְכוֹן לְפָרְחָא לְעִילָא, וּלְנַחְתָּא
 לְתַתָּא, בַּר מִינָהּ. כְּאַבְרִין דְּגוּפָא, דְּלִית לְהוֹן תְּנוּעָה בַּר
 מִנְשַׁמְתָּא, דְּאַבְרִין דְּאִית לָהּ, אֲתַפְּשָׁטוּ עֲלִיכוּ, לְסַמְכָא
 לְכוֹן בְּהוֹן. דְּהֲכִי אִיהִי ה', כִּימָא, אִי אִית לָהּ מָאנִין,
 מִתְמַלְּיין מִנָּהּ, וּמִתְפַּשְׁטִין בְּהוֹן, כְּנַחְלִים דְּמִתְפַּשְׁטִין מִן
 ימָא עַל אַרְעָא. וְאִי לָאו, אִיהִי ה' בְּגַרְמָא יְחִידָא, בְּלֹא
 אֲתַפְּשָׁטוֹתָא דְּנַחְלִין.

הֲכִי מָאנִין דְּשְׁכִינְתָּא, אִינוּן מִלְאֲכִין קְדִישִׁין לְעִילָא,
 וַיִּשְׂרָאֵל לְתַתָּא, אִי אִית בְּהוֹן מְאָרִי מְדוֹת, מְאָרִי
 חֶסֶד חֲסִידִים, גְּבוּרִים מְאָרִי תוֹרָה, נְבִיאִים וּכְתוּבִים,
 צְדִיקִים, אַנְשֵׁי מַלְכוּת, דְּאֲתַמַּר בְּהוּ ^(דְּנִיאל א) וְאֲשֶׁר כַּח
 בְּהֵם לְעַמּוּד בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ, בְּעַמִּידָה דְּצִלוֹתָא. בְּהִיכַלָּא
 דְּמִלְכָא אֲדוּנ"י, מִלְכָּא דִּילָהּ יְדוּ"ד. וְהֵם חֲכָמִים וּנְבוֹנִים
 רְאִשֵׁי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא רְאִשֵׁי עַרְבֵי רַב, דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן, ^(אִיכָה)
 הֵיוּ צָרִיָּה לְרֹאשׁ. אִיהִי אֲתַפְּשָׁטת עֲלִייהוּ בְּעֶשֶׂר סְפִירָן ^(א)

דִּילָהּ. בַּהֲהוּא זְמַנָּא, נְחִית עֲלֵת הָעֲלוֹת, בִּיּוֹד ה"א וְא"ו
 ה"א, לְנַחֲתָא עֲלֵייהוּ, לְאַקְמָא שְׁכִינְתָא עֲלֵייהוּ.
 וּבְזְמַנָּא (שמות ב) דְּוַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, אִיהִי
 אֲמַרְתָּ, (שיר השירים א) שְׁלֹמָה אֶהְיֶה כְּעוֹטְיָהּ,
 מְעוֹטְפֶת בְּגַרְמָא דְלֹא אֲתַפְשֶׁטַת עֲלֵייהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא צוּוח עֲלֶיהָ וְאָמַר, (איכה א) אֵיכָה יֹשְׁבַה בְּדָד.
 אֲדַהְכִי, קָם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, רַבּוֹן עֲלֵמָא, הָא
 הֲכָא רַעֲיָא מְהִימָנָא. דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (במדבר יב)
 וְהָאִישׁ מִשֶּׁה עָנּוּ מְאֹד, עַד כַּעַן וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. הָא
 הֲכָא וְהָאִישׁ מִשֶּׁה, דְּשָׁקִיל לְשִׁתִּין רַבּוּא דִּישְׂרָאֵל. וּבֵיהּ
 (תהלים לג) מִמְּכּוֹן שְׁבִתּוֹ הִשְׁגִּיחַ. דְּבֵיהּ אֲתַמַּר לְגַבֵּי דְרָא
 דְּגֵלוּתָא בִּתְרָאָה, (ישעיה נג) וַיֵּי' הַפְּגִיעַ בּוֹ אֶת עוֹן כָּלְנוּ.
 וְאִיהוּ כָּלִיל בְּעֶשֶׂר מִדּוֹת, דְּבִגִּינֵייהוּ אֲמַרְתָּ (בראשית יח) לֹא
 אֲשַׁחִית בְּעַבּוּר הָעֶשְׂרָה. נְחִית עֲלֵיהּ, לְאַשְׁגַּחָא עַל
 עֲלֵמָא, וְקִיִּים מִלָּךְ, דְּאַנְתָּ קְשׁוּט, וְכָל מִלָּךְ קְשׁוּט.
 דְּאִיהוּ גַמַּל חֶסֶד עִם שְׁכִינְתָא, וְקָטִיר שְׁפַחָה דִּילָהּ
 בְּגַבּוּרָה, לְמַהוּי שְׁפַחָה אֲסִירָא תַּחּוֹת גְּבִירְתָהּ,
 בְּקִשּׁוּרָא דִּתְפִלִּין. וְאַשְׁתַּדַּל בְּגִינָה, בְּתוֹרַת אֱמֶת. (מלאכי ב)
 תּוֹרַת אֱמֶת הִיִּתָּה בְּפִיהוּ. וְאַשְׁתַּדַּל בָּהּ, בְּנַבִּיאִים
 וּכְתוּבִים. בְּנַבִּיאִי, בְּכֻמָּה נְחֻמוֹת. בְּכְתוּבִים, בְּעֶשְׂרָה מִינֵי
 תַּהֲלִים. בְּצַדִּיק, בִּי"ח בְּרַכָּאן דְּצִלוּתָא.

וּמֵאֲרֵי מִתְנִיתִין, לֹא אֶשְׁתַּמּוּדְעֵן לִיָּה לְרַעֲיָא מְהִימְנָא.
 אֲלֵיָּהוּ, בְּאוּמָאָה עֲלָךְ בְּשָׁמָא דִּידוֹ"ד, וּבְשִׁמְיָה
 מְפָרֶשׁ, גַּלִּי לִיָּה לְכָל רִישֵׁי מֵאֲרֵי מִתְנִיתִין, דִּישְׁתַּמּוּדְעוּן
 לִיָּה, וְלֹא יִתְחַלֵּל יִתִּיר, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, (לְגַבֵּי עֲלָמָא) (ישעיה נג)
 וְהוּא מְחולֵל מִפְּשָׁעֵינוּ. לִית לָךְ צוּרָךְ לְמִיטַל רְשׁוּ דְהָא
 אֲנָא שְׁלִיחָא דְמֵאֲרֵי עֲלָמָא, וְיַדְעֵנָא דְאִי אַנְתָּ עֶבֶיד דָּא,
 דִּיּוּדֵי לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהּ, וְיִסְתַּלְקוּן בְּנֵךְ
 בְּגִינְיָה, עֵילָא וְתַתָּא. וְלֹא תִתְעַכֵּב לְמַעַבְד, לֹא שְׁבוּעַ
 וְלֹא חֲדָשׁ וְלֹא שָׁנָה, אֶלָּא מִיַּד. (כאן חסר)

רַעֲיָא מְהִימְנָא, מָאֲנִי דְפִסְחָא, בְּזִמְנָא דְשְׁלִיט עֲלֵיָּהוּ
 לֵיל שְׁמוּרִים, כְּלָהוּ צְרִיכִים לְמַהוּי שְׁמוּרִים,
 וּנְטוּרִים מְחַמֵּץ וּשְׂאוֹר בְּכָל שְׁהוּא, וְכָל מֵאֲכָלִים
 וּמְשָׁקִים (ס"א מָאֲנִי דְפִסְחָא) כְּלָהוּ נְטוּרִין. וּמֵאֵן דְנָטִיר לוֹן
 מְחַמֵּץ וּשְׂאוֹר. גּוּפִיָּה, אִיהוּ נְטִיר מֵיַצֵּר הָרַע לְתַתָּא,
 וּנְשַׁמְתָּא (וּנְשַׁמְתִּיָּה) לְעֵילָא. וְאֶתְמַר בֵּיהּ, (תהלים ה) לֹא יִגּוּרְךָ
 רַע. בְּגִין דְהָא אֶתְעֶבֶיד גּוּפִיָּה קֹדֶשׁ, וּנְשַׁמְתִּיָּה קֹדֶשׁ
 קֹדְשִׁים. וְאֶתְמַר בֵּיַצֵּר הָרַע (ויקרא כב) וְכָל זֶר לֹא יֵאכַל
 קֹדֶשׁ, (במדבר א) וְהִזָּר הֶקְרַב יוּמַת.

פִּסְחָא, דְרוּעָא יְמִינָא דְאַבְרָהָם, כְּסָף מְזוּקָק. מֵאֵן דְעָרַב
 בֵּיהּ עוּפְרָת, מְשָׁקֵר לִיָּה. הָכִי מֵאֵן דְעָרַב חֶמֶץ אוּ
 שְׂאוֹר כָּל שְׁהוּא בְּמִצָּה, כְּאֵלוּ מְשָׁקֵר חוּתְמָא (במונִיטָה)

דְּמִלְכָּא. וְהָכִי מֵאֵן דְּעָרַב בְּטַפָּה דִּילִיָּה שׁוּם תַּעְרוּבָת,
כִּאִילוּ מְשִׁקֵּר חוֹתְמָא דְּמִלְכָּא, דָּא בְּדָא תַלְיִיא.
רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּרוּעָא שְׂמֵאלָא דִּיצְחָק. תַּמָּן דִּינִי נְפֻשׁוֹת,
וְעֵקֶדָה דִּיצְחָק תַּמָּן הוּהוּ. דְּעֵקֶיד לִיָּה אֲבָרְהָם.
קְשׁוּרָא דִּתְפִלָּה דִּיד, דְּוּמִיא דְּעֵקֶדָה דִּיצְחָק. וְכַפָּא אִיהוּ
בְּרָא דְּאֵתְעֵקֶד בְּאֲבוּי, וְאֵתְקִשֵׁר בֵּיה, לְמַעַבְד עוֹבְדוּהִי,
בְּאוּרִיָּתָא וּבַמְצוּהוּ. וְכַפָּא עֶבֶד דְּאֵתְקִשֵׁר תַּחֲוֹת רַבִּיָּה,
לְמַעַבְד רַעוּתִיָּה, אִיהוּ בְּאַתֵּר דְּבְרָא דְּמִלְכָּא.
מְטִטְרוּ"ן, וְכַפָּא אַנְתָּ, וְזַכָּאִין בְּנָה, דְּאִינּוֹן קְשִׁירִין
וְעֵקֶידִין בְּתַפְלִין תַּחֲוֹת רְשׁוּתָא דְּמֵאֲרָךְ.
וּבְגִין דָּא, אַף עַל גַּב דְּאַנְתָּ עֶבֶד לְמֵאֲרָךְ, מִלְכָּא אַנְתָּ
עַל כָּל מְמַנָּן דְּשָׂאָר עַמִּין. מִלְכָּא עַל כָּל מְלֵאכִין. מִלְכָּא,
דְּשִׁדִּים וְכָל מְשִׁרְיִיתִיָּה, דְּחֵלִין מְנָה. מֵאֵן גְּרִים דָּא, בְּגִין
דְּאַנְתָּ שְׂרַפְרָף לְמֵאֲרָךְ, וְאַנְתָּ מְשִׁמֵּשׁ לְמֵאֲרָךְ. שְׂדֵי
דְּמִזְוִזָּה לְבַר, שׁוּמֵר הַפֶּתַח. יְדוּ"ד דְּאִיהוּ מֵאֲרָךְ, מְלֵגָאוּ.
וְהָכִי אִיהוּ כִּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית לְשִׁלְטָאָה עַל עֵץ
הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ טוֹב מְטִטְרוּ"ן. רַע סְמָאֵל,
שֵׁד, מִלְכָּא דְּשִׁדִּים. (דף רפ"ג ע"א) מְטִטְרוּן מֵלֵאךְ, מִלְכָּא
דְּמִלְאָכִים. אֲבַל מְסִטְרָא דְּאִילְנָא דְּחַיִּי, שְׂדֵי אִיהוּ יְסוּד.
וּבְגִין דָּא לְמַטָּה, שְׁנַיִם, עֶבֶד וְרַבּוּ, דְּלָאוּ אִינּוֹן יְחוּדָא
חֵדָא, וְלְמַעְלָה, אַחַד. תַּפְּאָרַת יְסוּד, דְּגוּף וּבְרִית חֲשְׁבִינָן
חַד, דְּאִיהִי עַמּוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא וְצַדִּיק.

כְּגֹוֹנָא דְתַפְלִין דְרֵאשׁ, דְאִיהוּ בִינָה עַל תַּפְאָרַת,
 מִסְטָרָא דְאִילָנָא דְחַיִּי דְאַצִּילוֹת, וּמַלְכוּת
 תַּפְלָה דִיד. הָכִי לְתַתָּא בְּאִילָנָא דְחַיִּי דְבְרִיאָה, מִסְטָרָא
 דְכְרִסְיָא עֲלָאָה, תַּפְלִין דְרֵאשׁ מְטַטְרוֹן. תַּפְלִין דִיד
 דִילִיָה, כִּסָּא תַחְתוֹן. וְהֵאֵי אִיהוּ דְאָמַר נְבִיא עָלֶיהָ, (ירמיה
יז) כִּסָּא כְבוֹד מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן.

אַבְל מִסְטָרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, בְּקִשׁוּרָא דְתַפְלִין,
 אֶתְקַשֵּׁר יֵצֵר הָרַע תַּחֲתוֹת יֵצֵר הַטּוֹב, כְּעֵבְדָא תַּחֲתוֹת
 מְאִרְיָה, בְּקָלָא דְאִוְרִיָתָא, בְּקָלָא דְצִלוֹתָא, בְּקוּל
 דְשׁוֹפָר. קָלָא אִיהוּ רוֹמַ"ח לְגִבְיָה. וְדָא קוּל הַשׁוֹפָר, קוּל
 דְעֵמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, דְאִיהוּ כְּלִיל אִשָּׁא מִיָּא וְרוּחָא.
 דְאִינּוֹן תְּלַת אֲבָהֶן, דְבַהוֹן הִי"ו, ה' בְּאַבְרָהָם, י' בְּיִצְחָק,
 בְּכָל אֲתָר ה' דְשָׁלִיט עַל י' דִינָא הוּא, וְהֵאֵי אִיהוּ הִי"ו מִן
 אֱלֹהִים. וּבְגִין דָּא (תהלים מז) עָלָה אֱלֹהִים בְּתַרוּעָה. ו' מִן
 וְאֵלֵהֵי יַעֲקֹב, וְדָא רוּחַ הַשׁוֹפָר, שְׂכִינְתָא מְנָא דְכְלָהוּ
 תְּלַת, וְאִיהוּ ה' מִן הַשׁוֹפָר.

דְאִינּוֹן י' שׁוֹפְרוֹת, דְאִינּוֹן קִשְׁר"ק קִשְׁר"ק קִשְׁר"ק,
 מִתְלַבְּשִׁין בְּהוֹן ה"א יו"ד וְא"ו ה"א, דְכָל
 אֲתוּוֹן אֲלִין (ס"א אינון) דִינִין לְסִטְרִין אֲחֲרָנִין וּלְחַיִּיבִיא.

השלמה מההשמטות (סימן י"ז)

וְכָל אֲתוּוֹן אֲלִין אִינוֹן (ס"א דינין) לְסִטְרִין אֲחֲרָנִין

וְלַחֲבִיבֵי־אֵל, אֵינּוֹן כְּשֶׁלֶשְׁלָאִין וְרוּמְחִין לְשִׁיפִין. תְּרוּעָה
שֶׁלֶשֶׁלֶת וְתֵרִין תְּרוּעוֹת בְּעֶשְׂרֵה שׁוֹפְרוֹת וְאֵינּוֹן חֵד מִן
קֶשֶׁר"ק, וְתֵנִינָא מִן קֶר"ק, וְאֵינּוֹן עֲמוּדָא

דְּאֲמַצְעִיתָא.

וְתֵנִינָא צְדִיק כָּל חֵד עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא יִשְׂרָאֵל.
שְׁלִישִׁיה לְתַקִּיעָה דְּאַבְרָהָם רַחֲמִין פְּשׁוּטִים
וְלִשְׁבָּרִים דְּיִצְחָק דִּינִין תְּבָרִין דְּלָבָא, דְּשְׁבָרִים לְשׁוֹן
תְּבִירוֹ אֵינּוֹן, הֵדָא הוּא דְּכֹתִיב (שְׁמוֹת כ"ג) שֶׁבֶר תִּשְׁבֵּר
מִצְבוֹתֵיהֶם. צְדִיק אִיהוּ שֶׁלֶשֶׁלֶת תְּלִיתָא מְמוּצָע בֵּין
צְבָאוֹת דִּילִיה תֵרִין שְׁפוּוֹן, תַּקִּיעָה לְפָנֶיהָ וְתַקִּיעָה
לְאַחֲרֶיהָ.

שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת כֶּסֶף אֶתְקָרִיאוּ כֵּד נְטָלִי מְרַחֲמֵי דְּאִיהוּ
יְמִינָא, שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב אֶתְקָרִיאוּ מִסְטָרָא
דְּגְבוּרָה דְּתַמָּן כְּרוּבִים, וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמַאל. וְכִלְהוּ
עֶשֶׂר אֶתְקָשְׁרוּ בְּקֶשֶׁר אַחַר דְּאִיהוּ סִימָן קֶשֶׁר"ר תַּקִּיעָה
שְׁבָרִים תְּרוּעָה.

לְקַבְּלִיהָ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִילִין וְאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, הִרְאָה
תְּקֵדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִילִין
וְדָא עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא קְשׁוּרָא דְּתַלְתָּ אַבְהָן לְעֵילָא,
וְצְדִיק קְשׁוּרָא דְּנֶצֶחַ הוּ"ד יְסוּ"ד. וְהֵאֵי אִיהוּ קֶשֶׁר
בְּתוֹךְ קֶשֶׁר, חוֹתֵם בְּתוֹךְ חוֹתֵם לְמַהוּי חֲמָרָא דְּאוּרִייתָא

נָטִיר מִלְגָּאוֹ, וְהָכִי חוֹלִיָּא לִית פְּחוֹת מִתְּלַת כְּרִיכָן.
 וְדָא שְׂכִינְתָא דְאִיהִי בֵּת יַחֲדָא קְשׁוּרָא בְּשִׁין דְּשַׁבַּת,
 אִיהוּ אוֹת דְּתַפְּלִין קְשׁוּרָא בְּשִׁין דְּתַפְּלִין דְאִיהִי תְּלַת
 עֲנַפֵּי דְאֲבָהֵן. וְדָא י"ש דְּשַׁבַּת י"א אֲשֶׁתְּאֵר דְּלִי"ת לְמַהוּי
 אַרְבַּע בְּתֵי דְתַפְּלִין.

בְּהֵאִי קְשׁוּרָא אֲתַקְשֵׁר ש"ד בְּשַׁלְשֻׁלַת, בְּקְשׁוּרָא
 דְּתַפְּלִין בְּזִמְנָא דְאִיהוּ קְשִׁיר. אִם יִצְלִהוּ
 אֱלוֹהֵי יִפְטוֹר גְּרַמְיָה מִשַׁלְשֻׁלָּא דְמִלְכָּא. בְּגִין דְּתַרְוַעָה
 אִיהִי בְּדַעַת וְאִיהִי עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, קְשֵׁר תְּלַת
 אֲבָהֵן. אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, וְלֹא אָמַר שׁוֹמְעֵי.
 וּמִיָּד דְאֲתַקְשֵׁר שְׂמַאלָא בִּימִינָא, אֲתַכְפִּיָּא (ש"ט ע"א)
 דִּינָא וְאֲתַגְבַּר רַחֲמֵי.

וְקְשׁוּרָא דְתַרְווייהוּ דַּעַת. שַׁלְשֻׁלַת קְשׁוּרָא בְּתַקִּיעָה
 וּשְׁבָרִים. וְעַל דָּא פֶּסַח יְמִינָא, רֵאשׁ הַשָּׁנָה
 שְׂמַאלָא, עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא מִתָּן תּוֹרָה. וְאִינוּן
 שְׁבַעָה בְּשַׁבְּעָה מוּצָקוֹת, וְאִינוּן שְׂכִינָה עֵילָאָה כְּלִילָא
 מִשְׁבַּע סְפִירִין. שְׂכִינָה תַתָּאָה בֵּת שְׁבַע וְאִינוּן
 אַרְבִּיסָר. עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא כְּלִיל תַרְווייהוּ בִּיד
 יְהוָה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכֹל שְׁבַע מִסְטָרָא
 דְשְׂכִינְתָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קי"ט) שְׁבַע בְּיוֹם
 הַלְלַתִּיךָ, לְקַבְּלָהּ עַבְדִּין שְׁבַע הַקְּפוֹת.

סוּפָּה יֵאָהֲדוּ נְהִי, כִּי ה"ס. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לוֹלֵב, וְשְׂכִינְתָּא אֶתְרוּג. לוֹלֵב דּוּמָה לְגוּפָא
 וְאֶתְרוּג לְלָבָא. וּבְגוּפָא אֵית ח"י חוּלְיִין, לוֹלֵב ח"י
 נְעֻוּעִין דְלוֹלֵב. בְּנֻטִילַת לוֹלֵב ח"י נְעֻוּעִין בְּאַנָּא ה',
 ח"י נְעֻוּעִין בְּהוּדוּ לְה', ח"י נְעֻוּעִין תְּחִילָה וְסוּף
 ע"ב, לְמַבְרַח בְּהוּן ע"ב מְמַנְן דְמַמְנְן עַל רוּחִין בִּישִׁין
 וְטַלְלִין בִּישִׁין.

שְׁבַעַת יוּמֵי דְסוּפָה שְׁבַע סְפִירָן. סוּפָה אֵימָא עֵילָאָה
 דְמִסְכָּכָא עֲלֵייהוּ. גְּסוּף הַמִּים וְנִיסוּף הַיִּין
 מִסְטָרָא דִימִינָא וְשְׂמָאלָא וְחַג שְׂמִינֵי חַג עֲצָרַת
 שְׂכִינְתָּא תְּתָאָה, בְּרַתָּא דְמַלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא. אֵלָה
 מוּעֲדֵי ה' מְקַרְאֵי קַדְשׁ אֲשֶׁר תְּקַרְאוּ אוֹתָם בְּמוּעֲדָם,
 לְצִיפְרָא דְמִצְפְּצִין לָהּ בְּנְהָא בְּכָל יוּמָא בְּכַמָּה
 צְפֻצְפִין, וְאֵיהִי רְבִיעֵת עֲלֵייהוּ. בְּתַר דְאֶתְרְבִּיאוּ
 גְּדַפְיֵיהוּ דְבְּנְהָא, פְּרַחוּ פְּלָהוּ בְּתַר אֵימָא.

צִיִּיד חַד הוּה חַכִּים, בְּעָא לְצִיִּידָא לוּן. מָה עֵבַד צִיִּיד,
 נָטַל לְאֵימָא דִילְהוּן וְקִשִׁיר לָהּ, וְאֵיהִי צוּחַת
 בְּגִין בְּנְהָא, שְׂמַעוּ בְּנִין קָלָה וְנַחְתוּ לְגַבְהָ וְקִשִׁירוּ לוּן.
 כְּגוּוּנָא דָּא אֵימָא עֵילָאָה דְאֶתְמַר בָּהּ (דְּבָרִים כ"ב) וְהָאִם
 רוּבְצַת עַל הָאֶפְרוּחִים אוּ עַל הַבְּצִים וְאֵינּוּן יִשְׂרָאֵל
 מִצְפְּצִין לָהּ בְּכַמָּה צְפֻצְפִין דְצִלוּתִין וְכוּ': (עד כאן

כְּשֶׁלֶּשְׁלָאִין וְרוּמְחִין וְסִיפִין. תְּרוּעָה שֶׁלֶּשְׁלָת אִיהִי.
וּתְרֵי תְרוּעוֹת אִית בְּעֶשְׂרָה שׁוֹפְרוֹת.

וְאֵינּוֹן חֵד. (חסר)

דְּאֵתְמַר בָּהּ וְהָאֵם רוּבְצַת עַל הָאֶפְרוּחִים (או על הביצים ואינון).
יִשְׂרָאֵל מִצְפָּצְפִין לָהּ בְּכַמָּה צְפָצוּפִין דְּצִלוֹתִין,
וְאִיהִי לָא בְּעִיא לְנַחְתָּא לְגַבֵּיהּ. יִשְׂרָאֵל מַה עֲבָדִין.
נְטָלִין אִימָא דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא בְּהַדֵּייהּ, וְקִשְׂרִין לָהּ
בְּקִשׁוּרָא דְתַפְלִין. כַּד מְטָאן לְקִרְיַת שְׁמַע, קָרְאן בְּנִין
דִּילָהּ בְּשִׁית תִּיבִין דֵּיִיחֻדָּא, דְּאֵינּוֹן (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, הָא קָא נַחְתִּין לְגַבֵּי אִמְהוֹן, קִשְׂרִין
לוֹן עֲמָה. וְהָאִי אִיהִי (ויקרא כג) אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם, דְּאִיהּ
עוֹנְתָהּ, כְּמוֹ מוֹעֲדֵי.

הַכִּי בְּגוּוֹנָא דָּא מְצָה, בָּהּ מְזַמְנִין לְשַׁבְּעָה יוֹמִין דְּפִסְחָ.
מְזַמְנִין לְשַׁבְּעָה יוֹמִין דְּסִפּוֹת, בְּשַׁבְּעָה מִינֵי, דְּאֵינּוֹן
לוֹלָב, וְאֶתְרוּג, וְג' הַדְּסִים, וּב' בְּדֵי עֶרְבָה. (בשבעות)
שְׁבוּעוֹת, קָרְאן לוֹן בְּאוֹרֵיִתָּא. רֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹמָא דְּדִינָא,
כָּל חֵד בְּמִינֵיהּ.

כָּל מֵאן דְּקָרָא, כָּל דְּרָגָא בְּמִינֵיהּ, יִתְקַיֵּים בֵּיהּ, (ישעיה נח)
אִז תִּקְרָא וַיֵּי יַעֲנֶה. א"ז, ז' יוֹמִין דְּסִפּוֹת, וְחַג שְׁמִינֵי
עֲצָרָת. א"ז, מְצָה, וְז' יוֹמִין דְּפִסְחָ. א"ז, סוּפָה, וְז' מִינֵין
דְּלוֹלָב, דְּאֵינּוֹן שְׁלֵשׁ הַדְּסִים, וּשְׁנַי עֶרְבוֹת, לוֹלָב,

וְאַתְרוּג, וְכִלְיָן בְּד', הָא חַד סָרִי, כְּחוֹשְׁבֵן ה"ו. וְצָרִיף
לוֹמֵר הֵלֵל עָלֶייהוּ, הֵלְלוּיָהּ, לְאַשְׁלָמָא שֵׁם יְדוּד.

וְצָרִיף לְסִלְקָא לָהּ בְּמַחֲשָׁבָה, בְּאַרְבַּע מִינִין, הֵדָא הוּא
דְּכָתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) אִמְרַתִּי אֶעֱלֶה בְּתַמָּר. אֶעֱלֶה

סִימָן: אֶתְרוּ"ג, עֶרְבָ"ה, לוּל"ב, הֵד"ס. וּמַחֲשָׁבָה שְׁמָא
מְפָרֵשׁ, אֲשַׁתְּלִים בָּהּ י"ד, כְּגוּוֹנָא דִּי"ד פְּרָקִין דִּינָדָא
דִּימִינָא, דְּבִיָּה צָרִיף לְנִטְלָא לוּלָב. הָרִי מִתַּן תּוֹרָה,
שְׁבָעוֹת, שְׁבָעָה בְּשִׁבְעָה י"ד. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, י"ד בְּקוּל
הַשׁוֹפָר, וּבְעֶשֶׂר שׁוֹפְרוֹת, כְּדֹא וְקִימָנָא לְעִילָא.

בַּפֶּסֶח, אִיְהִי שְׁכִינְתָא י"ד הַגְּדוּלָה, מְסֻטְרָא דְחֶסֶד.
בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אִיְהִי י"ד הַחֲזוּקָה, מְסֻטְרָא
דְּגְבוּרָה. בְּמִתַּן תּוֹרָה, י"ד רָמָה, מְסֻטְרָא דְעֵמוּדָא
דְּאֻמְצָעִיתָא. וְתֵלֵת זְמַנִּין י"ד, מ"ב. וְתֵלֵת אָבְהֵן דְּתִלְיִין
מִנֵּייהוּ, סִלְקִין חֲמִשָּׁה וְאַרְבַּעִים, כְּחוֹשְׁבֵן יו"ד ה"א וָא"ו
ה"א.

בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמִלוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

(קפ"ז ע"ב, פיקודא ליתן מחצית השקל)

פְּרֻשַׁת וַיִּלֶךְ

וַיִּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל.
 רַבִּי חֲזַקְיָה פָתַח, (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לַיְמִין מֹשֶׁה זְרוּעַ
 תְּפֹאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם וְגו', זִכָּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ, וּבְגִין דְּאֶתְרַעֵי בְּהוּ,
 קָרָא לֹון בְּנִין (דף רפ"ג ע"א) בּוֹכְרִין קְדִישִׁין, אַחֲזִין (פבזיכול), נַחַת
 לְדִיִּירָא עֲמַהוֹן. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שמות כה) וַעֲשׂוּ לִי
 מִקֹּדֶשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם. וּבְעָא לְאַתְקַנָּא לְהוּ פְּגוּוֹנָא
 דְּלַעֲיִלָּא, וְשָׂאֲרֵי עֲלֵייהוּ שְׂבַעָה עֲנָנֵי יָקָר, שְׂכִינְתִּיה
 אֲזֵלָא קַמֵּיהוּ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שמות יג) וַיִּי' הוֹלֵךְ
 לְפָנֵיהֶם יוֹמָם.

תַּלְתַּת אַחֲזִין קְדִישִׁין אֲזֵלִין בֵּינֵיהוּ, וּמֵאֵן אֵינּוֹן. מֹשֶׁה,
 אֶהְרֹן, וּמֹרִים. וּבְזִכּוּתֵיהוֹן, יְהִי לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, מִתְּנֵן עֲלָאִין (וְהָא אֲתַמַּר). כָּל יוֹמוֹי דְּאֶהְרֹן, לָא אַעֲדוּ
 עֲנָנֵי יָקָר מִיִּשְׂרָאֵל. וְהָא אוֹקְמוּהָ, (בגין) דְּאֶהְרֹן דְּרוּעָא
 יְמִינָא דִּישְׂרָאֵל הָוָה. וְהֵינּוּ דְכְּתִיב, (במדבר כא) וַיִּשְׁמַע
 הַכְּנַעֲנֵי מֶלֶךְ עַרְדַּ וְגו', כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים וְגו'.
 כְּבַר נֶשׁ דְּאֲזִיל בְּלָא דְרוּעָא, וְסַמִּיךְ גְּרַמִּיה לְכָל אֲתָר,
 וּכְדִין וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי, בְּגִין דִּהוּוּ בְּלָא
 דְרוּעָא יְמִינָא. (ועל דא אצטריכו ישראל למנדר נדר עליה הדיא הוא דכתיב,

(במדבר כא) וַיִּדַּר יִשְׂרָאֵל נֶדֶר לַיְי' וַיֹּאמֶר אִם נָתַן תַּתֵּן וְגו')

תָּא חֲזִי, אֲהָרֹן דְּרוּעָא יְמִינָא דְּגוּפָא הוּוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 מוֹלִיךְ לְיַמִּין מֹשֶׁה זְרוּעַ תְּפֹאֲרָתוֹ. וּמֵאֵן
 אִיהוּ. אֲהָרֹן.

וַיִּלֶךְ מֹשֶׁה, מֵאֵי וַיִּלֶךְ, לְאֵן הֵלֵךְ. אֵלָא וַיִּלֶךְ, כְּגוּפָא
 בְּלֹא דְרוּעָא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (איכבא א) וַיִּלְכוּ בְּלֹא
 כַּח לְפָנֵי רוּדְפָה. דְּהָא מִית אֲהָרֹן דְּרוּעָא יְמִינָא, וּבְעָא
 לְאֶסְתֵּלְקָא גּוּפָא. (כּל יומוי דְּמֹשֶׁה שְׁמֵשָׁא נְהִיר בְּעֵלְמָא).

כָּל יומוי דְּמֹשֶׁה, אֲכָלוּ יִשְׂרָאֵל לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. פִּיּוֹן
 דְּאֵתָא יְהוֹשֻׁעַ, מַה כְּתִיב (יהושע ה) וַיִּשְׁבוֹת הַמֶּן
 מִמַּחֲרַת וְגו'. וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר הָאָרֶץ מִמַּחֲרַת הַפֶּסַח. מַה
 בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלָא דָּא מְלַעֲיֵלָא וּדָא לְתַתָּא. (מִכְּבָּאן אוֹלִיפְנָא)
 כָּל זְמַנָּא דְּמֹשֶׁה אֲשַׁתְּכַח, גּוּפָא דְּשִׁמְשָׁא שְׁלִיט, וְנִהִיר
 לְעֵלְמָא. פִּיּוֹן דְּאֶסְתֵּלְקַ מֹשֶׁה, אֲתַכְנֵשׁ גּוּפָא דְּשִׁמְשָׁא,
 וְנִפְיֵק גּוּפָא דְּסִיְהָרָא.

כְּתִיב (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךְ הוֹלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה וּבְמָה
 יוֹדַע יֵפּוּא וְגו', הָכִי אוֹלִיפְנָא, פִּיּוֹן דְּאָמַר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה (שמות לב) הִנֵּה מִלְּאֲכֵי יִלֶךְ
 לְפָנֶיךָ, אָמַר מֹשֶׁה, וּמַה קִּסְטִיפָא דְּשִׁמְשָׁא דִּיתְכַנְיֵשׁ,
 וַיְדַבֵּר סִיְהָרָא, גּוּפָא דְּסִיְהָרָא לָא בְּעֵינָא. אִם אֵין פְּנִיךְ
 הוֹלְכִים, גּוּפָא דְּשִׁמְשָׁא בְּעֵינָא, וְלָאוּ דְּסִיְהָרָא. כְּדִין
 גּוּפָא דְּשִׁמְשָׁא אֲתַנְהִיר, וְאֲתַעֲבִיד מֹשֶׁה, כְּגוּוֹנָא דְּגּוּפָא

דְּשִׁמְשָׁא קַמֵּייהוּ דִּישְׂרָאֵל. כִּיּוֹן דְּאַתְכִּנִּישׁ מִשָּׂה,
אַתְכִּנִּישׁ שְׁמִשָּׂא, וְאַתְנַהִיר סִיְהָרָא, וְהוּהּ יְהוֹשֻׁעַ
מִשְׁתַּמֵּשׁ לְנַהוּרָא דְסִיְהָרָא. וּוּי לְהֵהוּא כְּסוּפָא.

(דברים לא) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְגו'. הֵיִינוּ
דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַרְבַּעִין שָׁנִין נַהִיר שְׁמִשָּׂא לִוְן
לְיִשְׂרָאֵל, וְאַתְכִּנִּישׁ לְסוּף אַרְבַּעִין שָׁנִין, וְנַהִיר סִיְהָרָא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדַאי הָכִי הוּא, הֵיִינוּ דְכַתִּיב, (משלי יג)
וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט וְהָא אַתְעֵרוּ חֲבַרְיָא. וְאַנְן נוֹקִיִּם
לִיָּה לְקָרָא. אָבֵל עַל מַה דְּאַתְעֵרוּ חֲבַרְיָא כְּלֹא הוּא
אַצְטְרִיךְ לְעֵלְמָא, לְגַלְאָה (ס"א לתועלתא דְּבַר נֶשׁ), דְּבַר נֶשׁ
דִּיתְכִּנְשׁ עַד לָא מְטוֹן יוֹמוּי.

תָּא חֲזִי, וְהָא אַתְמַר, דְּכָל רוּחִין דְּנַפְקִין מִלְּעִילָא, דְּכַר
וְנוֹקְבָא נַפְקִי, וּמִתְפָּרְשֵׁן. וְלִזְמַנִּין תְּפוּק נְשִׁמְתָא
דְּנוֹקְבָא, עַד לָא נַפְקַת דְּכַר, דְּהוּא בַר זִוְגָה. וְכָל זְמַנִּין
דְּדְכוּרָא לָא מְטָא זְמַנִּיה לְאַזְדִּוּגָא בְּהַדִּי נוֹקְבִיה, וְאַתִּי
אַחְרָא וְאַתְנַסִּיב בְּהַדָּה, כִּיּוֹן דְּמְטָא זְמַנָּא דְּהָאִי
לְאַזְדִּוּגָא, כִּד אַתְעַר צְדָק בְּעֵלְמָא, לְמַפְקַד עַל חוּבֵי
עֵלְמָא. כְּנִישׁ לִיָּה לְהָאִי אַחְרָא, דְּהוּהּ נְסִיב בְּהַדָּה, וְאַתִּי
אַחְרָא וְנָטִיל לָהּ. וְעַל דָּא קָשִׁין זְווגִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא.

וְכָל דָּא בְּגִין דְּסֵרַח דְּכוּרָא עוּבְדוּי, וְאַף עַל גַּב דְּלָא

סָרַח כָּל כַּף עוֹבְדוֹי בַּחֲטָאִיהָ, אֶת־כִּנְיֵשׁ בַּהֲהוּא זְמַנָּא, עַד
 לָא מָטוּן יוֹמוֹי. דִּלָּא עָבִיד הָכִי בַּמְשַׁפֵּט. וְעָלִיהָ כְּתִיב,
 (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. וְאַעְרַע בֵּיהּ דִּינָא דִּצְדָק
 בְּחוּבוֹי, בְּגִין דְּמָטָא זְמַנִּיהָ דְאַחְרָא, וְנָסִיב לָהּ, דִּהָא
 דִּינִיָּה הִיא.

אָמַר לִיהָ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאַמַּאי, יִפְרִישׁ לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וַיִּיִתִי אַחְרָא וַיְהִיב לִיהָ. אָמַר לִיהָ דָּא הוּא
 תּוֹעֲלֵתָא דְבַר נֶשׁ, וְטִיבוֹ דְעָבִיד עִמֶּיהָ, דִּלָּא יִמְטִי (ס"א
 יחמי) אֶתִּיתִיהָ בִּידָא אַחְרָא.

וְתָא חֲזִי, אִי הָאִי (דף 97"ד ע"א) לָא כִּשְׁרֹן עוֹבְדוֹי, אַף עַל גַּב
 דְּדִילִיָּה הִיא תְּהִיא אֶתִּתָּא, לָא אֶתְדַחֵי הָאִי אַחְרָא
 מִקְמִיָּה.

תָּא חֲזִי, שָׂאוּל מְלָכָא נָטַל מַלְכוּ. (אמאי) בְּגִין דְּעַד לָא
 מָטָא זְמַנִּיהָ דְדוֹד לְהָאִי. דִּהָא מַלְכוּ הוּוּ וְדָאִי דְדוֹד,
 וְאַתָּא שָׂאוּל וְנָטִיל לִיהָ. כִּיּוֹן דְּמָטָא זְמַנִּיהָ דְדוֹד לְמִירַת
 דִּילִיָּה, כְּדִין אֶתְעַר צְדָק (מלכותא דלעילא) וְכִנְיֵשׁ לִיהָ לְשָׂאוּל
 בְּחוּבוֹי, וְאַתְדַחֵי מִקְמִי דוֹד, וְאַתָּא דוֹד וְנָטַל דִּילִיָּה.
 וְאַמַּאי לָא אַעֲדִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשָׂאוּל מִמְלָכוּ,
 וְלָא יָמוּת. אֶלָּא טִיבוֹ עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עִמֶּיהָ, דְּכִנְיֵשׁ לִיהָ בְּמַלְכוּתָא, וְלָא יַחֲמִי עַבְדִּיהָ שְׁלִיט
 עָלֶיהָ, וְנָטִיל מַה דְּהוּוּ דִּילִיָּה בְּקַדְמִיתָא. כַּף הָאִי. בְּגִין

כִּי, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמַבְעֵי רַחֲמֵי קָמִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא,
כִּד אֲזַדְוּוּג, דְּלֵא יִתְדַחֵי מִקָּמִי אַחֲרָא.

כְּתִיב, ^(דברים ג) וַיֹּאמֶר יי' אֵלַי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף דְּבַר אֵלַי
וְגו' וְהָא אוֹקִימְנָא, אֲמַר לִיה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמִשָּׁה, מִשָּׁה, תְּבַעֵי לְאַחַדְשָׁא ^(ס"א לאבכחשא) עֲלָמָא, חָמִית
מִן יוֹמָךְ שְׂמִשָּׁא פִּלַּח לְסִיְהָרָא. חָמִית מִן יוֹמָךְ דִּישְׁלוּט
סִיְהָרָא בְּעוֹד דִּשְׂמִשָּׁא קִיִּמָּא. אֱלֵא, הֵן קָרְבוּ יַמִּיךְ לָמוֹת
קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ. יִתְכַנִּישׁ שְׂמִשָּׁא, וַיִּשְׁלוּט סִיְהָרָא. וְלֵא
עוֹד, אֱלֵא אִי אַנְתָּ תִיעוּל לְאַרְעָא, יִתְכַנִּישׁ סִיְהָרָא
מִקָּמָךְ, וְלֵא יִשְׁלוּט. וְדַאי שׁוֹלְטָנוּתָא דִּסִּיְהָרָא מָטָא,
וְלֵא תִשְׁלוּט בְּעוֹד דְּאַנְתָּ קִיִּמָּא בְּעֲלָמָא.

^(דברים לא) קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְגו'. וּמַאי קָאֲמַר הֲנֵךְ שׁוֹכֵב עִם
אַבוּתִיךְ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְגו'. וְלֵא אֲשַׁכְחָנָא, דְּפַקִּיד
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לִיהוֹשֻׁעַ, אֱלֵא לְמִשָּׁה. דְּאֲמַר לִיה
לְמִשָּׁה כָּל הָאִי. דְּכְתִיב, ^(דברים לא) וְעֲזָבֵנִי וְהִפֵּר אֶת בְּרִיתִי,
וְחָרָה אַפִּי בּוּ בְיוֹם הַהוּא. וְעַתָּה כְּתָבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה
הַזֹּאת וְלַמָּדָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְרָהּ בְּפִיהֶם, אִי הָכִי מַהוּ
וְאַצְוֵנוּ.

אֱלֵא קָרָא אֲמַר, הֲנֵךְ שׁוֹכֵב עִם אַבוּתִיךְ, אֲמַר לִיה
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה, אֶף עַל גַּב דְּאַנְתָּ
תִּשְׁכּוּב עִם אַבְהַתְךָ, הָא אַנְתָּ קִיִּמָּא תְדִיר לְאַנְהָרָא

לְסִיְהָרָא. כְּמָה דְשִׁמְשָׁא, דְאָף עַל גַּב דְאַתְכְּנִישׁ, לָא
 אַתְכְּנִישׁ אֶלָּא לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא. וְכִדִּין אַנְהִיר לְסִיְהָרָא,
 כַּד אַתְכְּנִישׁ. וְעַל דָּא, הֲנֵךְ שׁוֹכֵב לְאַנְהָרָא, וְדָא הוּא
 וְאַצְוִנוּ. וְכִדִּין (ס"א אַתְבְּשֵׁר) אַתְבְּשֵׁר יְהוֹשֻׁעַ לְאַתְנַהָרָא. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, הֲנֵךְ שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ, לְאַנְהָרָא לְיְהוֹשֻׁעַ,
 וְדָא הוּא וְצוֹ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקָהוּ. וְצוֹ אֶת יְהוֹשֻׁעַ כְּלָהוּ
 לְאַנְהָרָא.

כִּי אַתָּה תָּבֵא, וּלְבַתֵּר תָּבִיא מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא חַד
 תָּבֵא, לְבִשְׂרָא לִיָּה דִייעוּל לְאַרְעָא, וְיִתְקַיִים בָּהּ. וְחַד
 תָּבִיא, לְבִשְׂרָא לִיָּה שְׁלִטְנוּתָא עַל יִשְׂרָאֵל, וְאַתְבְּשֵׁר עַל
 קִיּוּמָא דְגַרְמִיָּה, וְאַתְבְּשֵׁר עַל שְׁלִטְנוּ דִיִּשְׂרָאֵל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (ישעיה כד) מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ
 צְבִי לְצַדִּיק וְגוֹ', וְוִי לֹוֹן לְבַנֵּי נֶשְׂא, לְאַיְנוּן דְּלָא
 מִשְׁגַּחִין וְלָא מִשְׁתַּדְּלִין בִּיקְרָא דְמַאֲרִיהוֹן, וְלָא מִסְתַּכְּלִין
 בְּקִדּוּשָׁא (בְּקִדּוּשָׁה) עֲלָאָה, לְאַתְקַדְשָׁא בְּהָאֵי עֲלֵמָא, לְמַהוּי
 קְדִישִׁין בְּעֲלֵמָא דְאַתֵּי. מִכְּנַף הָאָרֶץ, דָּא (צ"ו ע"א, קמ"ב)
 כְּסוּתָא עֲלָאָה קְדִישָׁא. זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ, כְּמָה דְאַתְ אָמַר
 נוֹתֵן זְמִירוֹת בְּלִילָהּ, זְמִירוֹת תּוֹשְׁבָחֵן דְכְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלִילָהּ. בְּלִילָהּ, בְּזִמְנָא
 דְאַיְהִי אֲזַדְמָנָא (דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא) (ס"א אֲזַדְוּגָא דְשְׁכִיחָא) וְשְׁכִיחָא
 לְשַׁבְחָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (בְּלִילָהּ, בְּזִמְנָא דְאַיְהִי אֲזַדְוּגָא)

(אֲדוּוּגַת) וּמִשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקֵי־יָא בְּגִנְתָּא דְעַדָּן.
 וַאֲיִמְתִּי. מִפְּלָגוֹת לִילֵיָא וַאֲיִלָּךְ. וּכְדִין זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ
 (בְּלִילָה), תּוֹשְׁבָחָן. וְזְמִירוֹת, כְּמָה דַּאת אָמַר (וַיִּקְרָא
 כה) לֹא תִזְמוֹר. וּכְתִיב (ישעיה כח) זְמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה,
 אֲעַקְרוּתָא מֵאַתְרֵיהּוּ כָּל אֲיִנוּן תְּקִיפִין, דְּהָא פִּד עֵייל
 לִילֵיָא, כְּמָה עָרִיצִים גְּרֵדִינִי נִימוּסִין שְׁכִיחִין בְּעֶלְמָא,
 אֲזִלִּין וְשִׁיטָן (וְשִׁטָּין) בְּעֶלְמָא לְקַטְרָגָא. מִפְּלָגוֹת לִילֵיָא
 וַאֲיִלָּךְ, אַתְעַר רוּחָא חָדָא וַאֲעַקֵּר לְכֻלָּהּוּ מֵאַתְרֵיהּוּ,
 וַאֲעֵבֵר לוֹן דְּלֹא יִשְׁלֹטוּן. זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ, תּוֹשְׁבָחָן
 דְּכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּלִילֵיָא, וְכָל דָּא לְמָה. צְבִי לְצַדִּיק,
 לְאַזְדוּגָא בְּזוּוּגָא חָדָא (לְקוּדְשָׁא) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (דף 97"ד
 ע"ב) וּלְאַתְקֻדְשָׁא בְּקִדּוּשָׁה חָדָא.
 וְאוּמַר רְזִי לִי רְזִי לִי, דָּא הוּא רְזָא עֲלָאָה. דָּא הוּא רוּחַ
 קֻדְשָׁא, אָבֵל אוּי לִי עַל דְּרָא, וְעַל עֲלָמָא.
 בּוּגְדִים בְּגָדוּ, דְּכֻלָּהּוּ מְשַׁקְרָן בֵּיהּ. מְשַׁקְרָן בְּהוּ
 בְּגֵרְמֵיהּוּ, וְלֹא דֵי דְּמְשַׁקְרָן בְּגֵרְמֵיהּוּ (מִמֶּשׁ), אֲלֹא אֲיִנוּן
 בְּנִין דְּאוּלִּידוּ מִתְּשַׁקְרָן בְּהוּא שְׁקָרָא דְּלֵהוּן, וְאַשְׁתַּכְּחוּ
 פְּגִימִין לְעֵילָא וְתַתָּא.
 כִּיּוֹן דְּאַסְתַּכַּל יִשְׁעֵיהּוּ בְּהַאי, כְּנִישׁ לְאַיִנוּן דְּחֻלִּין
 חֲטָאָה, וְאוּלִּיף לוֹן אֲרַח קֻדְשָׁא לְאַתְקֻדְשָׁא
 בְּקִדּוּשָׁה דְּמִלְכָּא, וְלֹא שְׁתַּכְּחָא בְּנֵיהּוּ קֻדְשִׁין. כִּיּוֹן

דַּאתְקַדְשׁוּ אֵלַינָּה, אֵינּוֹן בְּנֵי דְאֹלֵיִדּוּ אַקְרוּן עַל שְׁמִיָּהּ.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, ^(ישעיה ח) הִנֵּה אֲנֹכִי וְהִילָּדִים אֲשֶׁר נָתַן
 לִי יְיָ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל, דְּפִרִישָׁן מִשְׂאֵר
 עַמִּין.

דְּבַר אַחַר מַכְנַף הָאָרֶץ זְמִירוֹת שְׁמַעְנוּ, בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵלוּ
 יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וְאָרוֹן קִיָּמָא קַדִּישָׁא קַמִּיָּהּוּ,
 שְׁמַעוּ יִשְׂרָאֵל דְּמַסְטְרָא חַד דְּאַרְעָא, תּוּשְׁבְּחָן וְחַדוּ וְקַל
 מְזַמְרֵי עֲלָאֵי, דְּמְזַמְרֵי בְּאַרְעָא. כְּדִין צְבִי לְצַדִּיק,
 תּוּשְׁבְּחָא דְּמֹשֶׁה הוּא בְּהֵיא שַׁעֲתָא. דְּבַכֵּל אֶתְר דְּאָרוֹן
 הוּא שְׂאֵרֵי בְּאַרְעָא, הוּוּ שְׁמַעֵי קָלָא דְּאַמְרֵי, ^(דברים ד) וְזֹאת
 הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲבָל אוֹי לִי
 דְּבוֹגְדִים בְּגָדוּ, דְּזַמְיֵינִן יִשְׂרָאֵל לְשַׁקְרָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְלֹאֲתַעְקְרָא מֵאַרְעָא זְמָנָא חֲדָא. וּבְגִין דַּאתְאַחַדּוּ
 בִּינֵיהוּ שְׁקָרָא דְּלֵהוֹן, יַתְעַקְרוּן זְמָנָא תַּנְיִינָא, עַד
 דִּישְׁתַּלִּים חוּבֵיָּהּ בְּאַרְעָא אַחְרָא.

^(דברים לא) לְקוֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הִנֵּה וְגו'. הָא אוֹקִימָנָא
 מְלִי. אֱלֹהֵיכֶם. אֱלֹהֵיךְ. אֵל. אֱלֹהֵינוּ. דְּאִמַר רַבִּי
 אֲבָא אִמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵי דְכְּתִיב, ^(שמות ג) כִּי הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא. אֲדַמַּת קֹדֶשׁ
 וְדָאֵי, דְּהֵינּוּ אָרֶץ הַחַיִּים. אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו, עָלָיו
 וְדָאֵי, הֵינּוּ בְּקַדְמִיתָא, וְכָל שְׁכֵן לְבַתֵּר. תַּאנָּא, אִמַר

רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד, לְעֵד וְדָאֵי דִּי־סֵהִיד
סֵהֲדוּתָא.

תִּלְתָּא אֵינּוּן דְּקִיִּימוּ בְּסֵהֲדוּתָא לְאַסְהָדָא, וְאֵלִין אֵינּוּן:
בְּאֵר דִּי־צַחֲקָא, גּוֹרֵל, וְאַבְנָא דִּישׁוּעָא יְהוֹשֻׁעַ. וְדָא
שִׁירְתָּא, סֵהֲדוּתָא יִתִּיר מִכְּלָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵי הָכִי
אַרְבַּע אֵינּוּן. אָמַר לִיה וְדָאֵי, אֲבָל גּוֹרֵל לָא כְּתִיב בֵּיה
סֵהֲדוּתָא.

בְּאֵר דִּי־צַחֲקָא מִנְּלָן. דְּכְתִיב, (בראשית כא) בְּעֵבוֹר תִּהְיֶה לִּי
לְעֵדָה וְגו'. גּוֹרֵל, דְּכְתִיב, (במדבר כו) עַל פִּי הַגּוֹרֵל
תִּחַלֵּק נַחֲלָתוֹ, דִּהוּה אָמַר, דָּא לִיהוּדָה, וְדָא לְבְנֵי־מִין,
וְכֵן לְכֻלְהוּ. אֲבָנָא דִּיהוֹשֻׁעַ, דְּכְתִיב, (יהושע כד) הִנֵּה הָאֲבָן
הַזֹּאת תִּהְיֶה בָּנוּ לְעֵדָה. וְהִכָּא, וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד. וְכְתִיב,
וְעֲנִתָּהּ הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד, הִיא וְדָאֵי אֲסֵהִידת בְּהוּ
בִּישְׂרָאֵל.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאֵי דְכְתִיב וַיִּדְבֵּר מֹשֶׁה וְגו',
אֶת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תּוֹמָם. הִכָּא אֵית
לְאַסְתְּפְּלָא, מַהוּ אֶת דְּבָרֵי, אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת מִבְּעֵי לִיה.
וּמַהוּ עַד תּוֹמָם. אֶלָּא הָכִי תַאנָּא בְּרֹזָא דְּמִתְנִיתִין, כֹּל
אֵינּוּן מְלִי דְּאָמַר מֹשֶׁה, כֹּלְהוּ מִתְגַּלְפִּי בְּשִׂמְא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְכֹל אֵינּוּן מְלִין הוּוּ אֲתִיין, וְסִלְקִין וְנַחֲתִין,
וּמִתְגַּלְפִּין תַּמָּן. וְכֹל מְלָה וּמְלָה הוּוּ אֲתִיָּא קָמִי מֹשֶׁה

לְאַתְגַּלְפָּא עַל יְדוּי וְקַיִמָּא קַמִּיה. וְהַיִּינוּ דְכְּתִיב עַד
תּוֹמָם.

רַבִּי אָבָא אָמַר, אֶת דְּבַרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה הַזֹּאת
מִבְּעֵי לֵיה: מַאי קָא רְמִיזָא. אֶלָּא שִׁירְתָּא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אָמַר, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שִׁיר הַשִּׁירִים
אֲשֶׁר לְשִׁלְמוֹה, מִלְכָּא דְשִׁלְמוֹה כֹּלָּא דִילֵיה, וְהָא
אוּקְיָמְנָא מְלִי. (דְתַנַּיָּא בְּתִיב) (תַּהֲלִים צב) מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם
הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִמָּש. שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמוֹה, שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר) (וְהִכָּא אֶת דְּבַרֵי

הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר)

אֶלָּא הִכָּא אֵית לְאַסְתְּכִלָּא, הֵתָם שִׁיר, וְהִכָּא שִׁירָה. דָּא
דְכַר, וְדָא נוֹקְבָא. וְהָא תַנְיִנֵן, כָּל נְבִיאֵי כְּלָהוּ
לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּקוֹף בְּעֵינַיִיהוּ דְבְנֵי נְשָׂא, וְאִינּוֹן אָמְרוּ
שִׁיר, וּמֹשֶׁה אָמַר שִׁירָה. (וּמִנְלָן דְהָאֵי נוֹקְבָא הוּא, דְכְּתִיב וְעֲנֵתָה הַשִּׁירָה וּגו')
מֹשֶׁה הָוָה לֵיה לְמִימַר שִׁיר, וְאִינּוֹן שִׁירָה. (דף רפ"ה ע"א) אֶלָּא
דָּא הִיא רְזָא דְמְלָה, מֹשֶׁה לְגַרְמִיהָ לָא קָאמַר דָּא, אֶלָּא
לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר לֵיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָאוּ הֲכִי, אֶלָּא, מֹשֶׁה וְדָאֵי מִהֲכָא
אֲשֶׁתְּמוֹדַע, דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר מִכְּלָא.
מֹשֶׁה סָלִיק מִתְתָּא לְעִילָא, וְאִינּוֹן נַחְתִּי מֵעִילָא לְתַתָּא.
הוּא סָלִיק מִתְתָּא לְעִילָא, כְּמָה דְתַנְיִנֵן מַעְלִין בְּקוּדְשׁ

וַאִין מוֹרִידִין. מֹשֶׁה סָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָא, דְּאָמַר שִׁירָה
 תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּמִטְרוֹנִיתָא, דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לְמַלְכָּא. וּמֹשֶׁה
 בְּכֹלָא (ס"א בְּמַלְכָּא) אֶתְאַחַד. וַאִינוּן נַחְתִּי מֵעֵילָא לְתַתָּא,
 דְּאָמְרוּ שִׁיר, דְּהוּא שְׁבַחָא דְּמִשְׁבַּחָא מַלְכָּא לְמִטְרוֹנִיתָא,
 וַאִינוּן בְּמִטְרוֹנִיתָא אֶתְאַחַדוּ. וְעַל דָּא, בְּהֵאֵי אֶשְׁתְּמוּדַע
 שְׁבַחָא דְּמֹשֶׁה, יִתִּיר מִכְּלָהּוּ. וְהֵיִינוּ דְּכַתְיב, (שְׁמוֹת טו) אַז
 יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְי, שִׁירַתָּא
 דְּמִטְרוֹנִיתָא לְמָאן. לַיְי. וּבְגִין כֶּן, וַיִּכְתּוֹב מֹשֶׁה אֶת
 דְּבַרֵּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וְעָנְתָהּ הַשִּׁירָה הַזֹּאת.

וְעָנְתָהּ הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וְעָנּוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מִבְּעֵי לֵיהּ.
 אֵלָא רְזָא דְּמַלְהַ כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, דְּכַתְיב, (איוב ב)
 וְאַרְץ מִתְקוּמְמָה לוֹ, וּמֹשֶׁה בְּכֹלָא אֶסְתַּכַּל, וְעַל דָּא אָמַר
 שִׁירָה, בְּגִין לְאַתְאַחַדָּא מַלְיָן בְּאַתְרָא דָּא, לְמַהוּי עַלְיֵיהּ
 דִּינָא, דְּכַתְיב וְעָנְתָהּ הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו. וְלָמָּה. דְּכַתְיב
 כִּי אָנִי יַדְעָתִי אֶת יִצְרוֹ, וְכַתְיב כִּי יַדְעָתִי אַחֲרֵי מוֹתִי
 וְגו'. וְכַד תַּעֲבֹדוּ דָּא, מִיַּד וְעָנְתָהּ הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו
 לְעַד.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (איוב ב) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְלֹא יִתִּיר, אֲבַל
 וְאַרְץ מִתְקוּמְמָה לוֹ. בְּהֵאֵי, דִּינָא אֶתְעַבִּיד לְמָאן
 דְּאַתְעַבִּיד. כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב כב) וַיְדַבֵּר הוֹד לַיְי אֶת דְּבַרֵּי
 הַשִּׁירָה הַזֹּאת. הַשְׁתָּא תּוֹשְׁבַחְתָּא דְּדוּד הוּא, בְּגִין דְּאָמַר

שִׁירָה מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּזְכָה לְהָאֵי דְרַגָּא, וְלֹא אָמַר הָאֵי
 שִׁירָה, אֲלֵא בְּסוּף יוֹמוֹי, דְּהוּהּ בְּשְׁלִימוֹ יִתִּיר מֵהָאֵי
 שִׁירָה. כְּמָה דְתַנִּינָן, אַל תֵּאֲמֵן בְּעַצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ.
 וְהִכָּא, אֲמַאי זְכָה דְדוּד לְמִימַר שִׁירְתָּא מִתַּתָּא לְעֵילָא,
 בְּסוּף יוֹמוֹי. דְּהוּהּ בְּנִיחָא מְכַל סְטְרוֹי, דְּכַתִּיב, (שם) בְּיוֹם
 הַצִּיל יי' אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אוֹיְבָיו.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁירְתָּא מְעֵלְיָא מְכַלָּא מַאי הֵיא. כְּמָה
 דְתַנִּינָן בְּרוּזָא דְמִתְנִיתִין, בְּמַלִּין וּבְעוּבָדָא הַכִּי (ס"א
 הו"א) נְמִי מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּמְעֵילָא לְתַתָּא. וְלְבַתַּר לְכוּוֹנָא
 בְּלַבָּא, וְלִקְשָׁרָא כֹּלָא בְּחַד קְשָׁרָא.

מִנְלָן מְמֻשָּׁה, בְּקַדְמִיתָא, מִתַּתָּא לְעֵילָא, (דְּבָרִים לב) כִּי שֵׁם
 יי' אֶקְרָא. מַאי אֶקְרָא. כְּמָה דְכַתִּיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא
 אֶל מֹשֶׁה, דָּא שְׁכִינְתָּא. לְבַתַּר, הָבוּ גְדֹל לְאַלְהֵינוּ, דָּא
 מְלַכָּא עֲלָאָה. לְבַתַּר נַחֲתִית בְּדַרְגוּי מְעֵילָא לְתַתָּא, דְכַתִּיב
 צְדִיק וַיִּשָּׂר. לְבַתַּר קְשִׁיר קְשָׁרָא דְמַהִימְנוּתָא וְאָמַר,
 הוּא, וְדָא הוּא קְשָׁרָא לְכֹלָא.

בְּגִין כְּךָ, בְּעֵי בַר נַש לְסִדְרָא שְׁבַחָא דְמְאָרִיָּה כְּהָאֵי
 גְּוֹנָא, בְּקַדְמִיתָא מִתַּתָּא לְעֵילָא, לְסִלְקָא יִקְרָא
 דְמְאָרִיָּה, לְאַתַּר דְשִׁקְיוֹ דְעַמִּיקָא (ע' ע"א) דְבִירָא נְגִיד
 וְנַפִּיק. לְבַתַּר (נְגִיד) לְאֲמֻשְׁכָּא מְעֵילָא לְתַתָּא, מֵהָהוּא שִׁקְיוֹ
 דְנַחֲלָא, לְכֹל דְרַגָּא וְדַרְגָּא, עַד דְרַגָּא בְּתַרְאָה,

לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן לְכָלָא, מְלַעֲיָלָא לְתַתָּא. לְבַתַּר בְּעֵי
 לְקַשְׂרָא קַשְׂרָא בְּכָלָא, קַשְׂרָא דְמַהִימְנוּתָא. וְדָא הוּא בַר
 נָשׁ דְּאוּקִיר לְשָׂמָא דְמַאֲרִיָּה, לְיַחְדָּא שְׂמָא קַדִּישָׁא. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א ב) כִּי מִכְבְּדֵי אַכְבֵּד, כִּי מִכְבְּדֵי לְעַלְמָא
 דָּא, אַכְבֵּד בְּעַלְמָא דְאֲתֵי.

וּבּוּזֵי יַקְלוּ, מַאי וּבּוּזֵי יַקְלוּ. דָּא הוּא מֵאן דְּלֹא יַדַּע
 לְיַחְדָּא שְׂמָא קַדִּישָׁא, וְלְקַשְׂרָא קַשְׂרָא
 דְמַהִימְנוּתָא, וְלְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאן לְאַתָּר דְּאַצְטְרִיָּה,
 וְלְאוּקִיר שְׂמָא דְמַאֲרִיָּה. וְכָל מֵאן דְּלֹא יַדַּע לְאוּקִיר
 שְׂמָא דְמַאֲרִיָּה, טַב לֵיהּ דְּלֹא אַבְרִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּבּוּזֵי יַקְלוּ, מֵאן דְּלֹא יַדַּע לְאוּקִיר
 לְמַאֲרִיָּה, וְלֹא אֶתְכַוֵּן בְּאַמֵּן, דְּתַנִּינָן גְּדוּל הָעוֹנָה
 אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרַךְ. וְהָא אוּקִימְנָא קַמִּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
 דְּאַמֵּן, מְשִׁיךְ בְּרַכָּאן מִמְּבוּעָא לְמַלְכָּא, וּמִמְּלַכָּא
 לְמַטְרוֹנִיתָא (דָּא בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל). וּבְאַתּוּן גְּלִיפִין דְּרַבִּי אֶלְעָזָר,
 מֵאַלְפָּה לְמִ"ם, וּמִמִּ"ם לְנו"ן. כִּיּוֹן דְּמָטוּ בְּרַכָּאן לְנוּן,
 מִתְמָן נִגְדִין (דף רפ"ה ע"ב) וּנְפַקִין בְּרַכָּאן לְעֵלְאֵי וְתַתְּאֵי,
 וּמִתְפַּשְׁטֵי בְּכָלָא. וְקָלָא נְפִיק אֶתְשַׁקִּיּוּ מִשְׁקִיּוֹתָא דְּבִרְכָּן,
 דְּאַפִּיק פְּלַגְיָא עֲבָדָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

וְכַד יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, מְשַׁמְרִין לְאַתְבָּא אָמֵן, לְכוּנָא
 לְבִיָּהּ כַּמָּה דְּאַצְטְרִיָּה, כַּמָּה פְּתַחִין דְּבִרְכָּאן פְּתִיחָן

לִיה לְעֵילָא, כְּמָה טְבָאן מִשְׁתַּכְחִין בְּכִלְהוּ עֲלָמִין, כְּמָה
 חֲדוּ בְּכִלָּא. מַאי אָגַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל דְּגַרְמִין הַאי. אָגַר
 לְהוּ בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. בְּעֲלָמָא דִּין בְּשַׁעְתָּא
 דְּעֶאֱקִין לְהוּ (לְיִשְׂרָאֵל), וּמִצְלָן צְלוֹתָא קָמִי מָאֲרִיָּהוֹן, קָלָא
 מְכַרְזָא בְּכִלְהוּ עֲלָמִין, (ישעיה כו) פְּתַחוּ שַׁעְרִים וַיְבוֹא גוֹי
 צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים אֶל תְּקָרִי אֲמוּנִים, אֵלָא אֲמוּנִים.
 פְּתַחוּ שַׁעְרִים, כְּמָה דִּי־יִשְׂרָאֵל פְּתַחִין לְהוּ תְּרַעִין דְּבִרְכָאן,
 כִּן הַשְׁתָּא פְּתַחוּ שַׁעְרִים, וְתִתְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן מֵאִינוּן
 דְּעֶאֱקִין לְהוּ.

הַאי בְּעֲלָמָא דִּין, בְּעֲלָמָא דְאַתִּי מַאי אֲגַרְיָהוּ. דְּכִד
 יְפוּק בַר נֶשׁ מֵהַאי עֲלָמָא, דְּהוּה שׁוֹמֵר לְאַתְבָּא
 אֲמֵן. מַאי שׁוֹמֵר. כְּלוּמַר, נָטִיר הֵהִיא בְּרַכָּה דְּאִמֵּר הֵהוּא
 דְּמִבְּרַךְ, וּמְחַכָּה לִיה לְאַתְבָּא אֲמֵן, כְּמָה דְּאַצְטְרִיךְ.
 נְשַׁמְתִּיה סְלָקָא וּמְכַרְזֵי קָמִיה, פְּתַחוּ שַׁעְרִים קָמִיה, כְּמָה
 דְּאִיהוּ הוּה פְּתַח תְּרַעִין כָּל יוֹמָא, כִּד הוּה שׁוֹמֵר אֲמוּנִים.
 אֲמַר רַבִּי יוֹסִי אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַאי אֲמֵן. אֲמַר רַבִּי
 אֲבָא, הָא אוּקְמוּהָ כְּלָא, אֲמֵן אֲקָרִי מִבּוּעָא
 דְּהֵהוּא נַחֲלָא דְּנַגִּיד, אֲמֵן אֲקָרִי, דְּכַתִּיב, (משלי ח) וְאַהֲיָהּ
 אֲצִלוּ אֲמוּנָא, אֶל תְּקָרִי אֲמוּנָא, אֵלָא אֲמֵן. קִיּוּמָא דְּכִלְהוּ
 הֵהוּא נַחֲלָא (ס"א ט"ל) דְּנַגִּיד וְנַפִּיק, אֲמֵן אֲקָרִי. דְּתַנְיָא,
 (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, עוֹלָם דְּלְעֵילָא, עוֹלָם

דִּלְתַתָּא. אוּף הָכָא אָמֵן וְאָמֵן, אָמֵן דְּלַעֲיִלָּא, אָמֵן
 דִּלְתַתָּא. אָמֵן קִיּוּמָא דְכִלְהוּ, וְהָא אוּקִימָנָא אָמֵן בְּאִינוּן
 אֲתוּוּן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲלֶיךָ עֲמִיקָא דְבִירָא דְכָל בְּרַכָּאן
 מִתַּמָּן נִבְעִין וְנִפְקִין, וּמִשְׁתַּכְּחִין. מ"ם פְּתוּחָה,
 נִהְרָא דְנִגִּיד וְנִפְיָק, וְאֶקְרִי מ"ם. וְהוּא רֹזָא דְתַנִּינָן, מ"ם
 פְּתוּחָה, מ"ם סְתוּמָה. כְּמָה דְאוּקִימָנָא, (ישעיה ט) לְסַרְבֵּה
 הַמְשֻׁרָה.

נוּן פְּשׁוּטָה, כְּלָלָא דְתַרִּין נוּנִין, נוּן פְּשׁוּטָה, נוּן כְּפּוּפָה.
 נוּן פְּשׁוּטָה כְּלָלָא דְאֵת וְא"ו, כְּלָלָא דְנוּן כְּפּוּפָה (ס"א
 פְּשׁוּטָה). • (ס"א מ"ם פְּתוּחָה, כְּלָלָא דְתַרִּין נוּנִין, נוּן פְּשׁוּטָה, נוּן כְּפּוּפָה. נוּן פְּשׁוּטָה כְּלָלָא
 דְאֵת וְא"ו) בְּגִין כֶּךָ כְּלָא אֶקְרִי נוּן וְאוּ נוּן. וּבְרֹזָא דְמִתְנִיתָא
 הָכִי תֵאנָא, ו' דְכַר, ו' פְּשׁוּטָה כְּלָלָא דְדְכַר וְנוּקְבָא, נוּן
 כְּפּוּפָה, בְּכִלְלָא דְפְּשׁוּטָה הִיא. וּבְסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא
 סָבָא, מִם דְהָכָא, הִיא נוּטְרִיקוֹן מְל"ך, וְהֵינּוּ אָמֵן,
 אָמ"ן נוּטְרִיקוֹן, א"ל מְל"ך נ"א אָמֵן. כְּלָלָא דְכִלְלָא, וְשִׁפִּיר
 הוּא, וְהָא אֲתַמַּר.

תֵּאנָא, כָּל מֵאן דְשָׁמַע בְּרַכָּה מִתְהוּא דְמִבְרַךְ, וְלֹא
 אֲתַכּוּוּן בְּאָמֵן, עָלֶיהָ נֶאֱמַר וּבוֹזֵי יִקְלוּ. כְּמָה
 דְאֵת אָמַר, (מלאכי א) לָכֶם הִכְהַנִּים בּוֹזֵי שָׁמַי. מֵאֵי עוֹנְשֵׁיהָ.
 כְּמָה דְלֹא פִתַּח בְּרַכָּאן לַעֲיִלָּא, כֶּךָ לֹא פִתַּחִין לֵיהָ. וְלֹא

עוֹד אֵלֶּא כַּד נִפְיֵק מֵהָאֵי עֲלָמָא, מְכַרְיֵי קַמִּיהָ, וְאִמְרֵי,
טְרוּקוּ גַלֵּי קַמִּיהָ דְּפִלְנֵיִיא, וְלֹא לִיעוּל, וְלֹא תִקְבְּלוּן
לֵיהּ, וְוֵי לֵיהּ, וְוֵי לְנִשְׁמַתִּיהָ.

תַּאנָּא, חֵיִיבֵי דְגִיְהֵנָם, כְּלֵהוּ סִלְקֵי בְּמְדוּרִין יְדִיעֵן,
וְכִמָּה פִתְחִין אֵית לֵיהּ לְגִיְהֵנָם, וְכִלְהוּ פִתְחִין
לְקַבֵּל פִתְחִין דְגֵן עֵדוּן. וּבִשְׁעֵתָא דְאִפְקֵי לְאִינוּן חֵיִיבֵיא
דְקַבֵּילוּ עוֹנְשֵׁיִיהוּ, אִינוּן פִתְחֵי פִתְחִין, וְשׁוּיִין (ס"א וְשִׁאבִין)
לוּן לְבַר. וְכִלְהוּ פִתְחִין בְּשִׁמְחָן אִקְרוּן, לְקַבְּלֵיהוּן דְפִתְחִין
דְגֵן עֵדוּן, וְכֹל פִתְחָא וּפִתְחָא, אִקְרֵי שְׁמָא, לְקַבְּלֵי הֵהוּא
פִתְחָא דְגִיְהֵנָם, וְאִשְׁתְּמוּדְעֵן פִתְחִין לְקַבְּלֵיהוּן פִתְחִין,
אִינוּן פִתְחִין דְגֵן עֵדוּן.

בְּגִיְהֵנָם אֵית מְדוּרָא בְּתִרְאָה תִתְאָה דְכְלָהוּ, וְהֵהוּא
מְדוּרָא הֵוֵי מְדוּרָא עַל מְדוּרָא, וְאִקְרֵי (אִיּוֹב י')
אֶרֶץ עֵיפְתָה. מֵהוּ עֵיפְתָה. כְּמָה דְאֵת אִמְר (שְׁמוֹת כח) רְבוּעַ
יְהִיָּה כְפוּל, וּמְתַרְגְּמִינָן מְרוּבַע יְהִיָּה עֵיף, אוּף הָכָא
עֵיפְתָה, כְּלוּמַר כְּפוּלָה. וְהֵהוּא אִקְרֵי שְׁאוּל תַּחְתִּית,
שְׁאוּל הוּא מְדוּרָא חַד. תַּחְתִּית, הוּא מְדוּרָא תִתְאָה. וּבְגֵין
כְּךָ אִקְרֵי אֶרֶץ עֵיפְתָה תַּחְתִּית, וְאִקְרֵי אֲבֵדוּן. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (מְשַׁלֵּי כו) שְׁאוּל וְאֲבֵדוּן. וְכִלְהוּ מְדוּרִין לָא אִכְפְּלוּ,
וְכִלְהוּ לָא עֵיִפִין בַּר מֵהָאֵי.

וְתַאנָּא, מֵאן דְנַחֲת לְאֲבֵדוּן (דף רפ"ו ע"א) דְאִקְרֵי תַּחְתִּית,

לָא סָלִיק לְעֵלְמִין. וְהָהוּא אֶקְרִי גְבַר דְּאִשְׁתִּי וְאִתְּאֲבִיד
 מִכְּלָהוּ עֵלְמִין. וְתַאנְא, לְהָהוּא אֶתְר נַחְתִּין לְהִנְהוּ גְבַרִי
 דְּמַבְוֵי לְאִתְּבַא אֶמֶן, וְעַל אֶמֶן סְגִיִּין דְּאִתְּאֲבִידוּ מִנִּיהּ,
 דְּלֹא חָשִׁיב לְהוּ, דִּיִּנְיָן לִיּה בִּגְיֵהֲנָם, וְנַחְתִּין לִיּה בְּהָהוּא
 מְדוּרָא תַתְּאָה, דְּלִית בָּהּ פְּתַחָא, וְאִתְּאֲבִיד וְלֹא סָלִיק
 מִנִּיהּ לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא פְּתִיב, (אִיּוּב ז) כְּלָה עָנָן וַיִּלֶךְ כֵּן
 יוֹרֵד שְׁאוּל לֹא יַעֲלֶה. וְלֹא, וְהָא פְּתִיב (יֹנָח ב) מִבְּטָן שְׁאוּל
 שׁוֹעֲתִי שְׁמַעְתָּ וְגו'. וְכַתִּיב (שְׁמוּאֵל א ב) מוֹרִיד שְׁאוּל וַיַּעַל.
 אֶלֹא הֶכָּא שְׁאוּל, הֶתֶם תַּחְתִּית. וְאוּקְיָמָנָא הָא דְּאִהְדֵּר
 בֵּיהּ, הָא דְּלֹא אִהְדֵּר בֵּיהּ.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, מַאי דְּכַתִּיב, (יִרְמִיָּה ב) כִּי שָׁתִּים רַעוֹת עָשָׂה
 עָמִי אוֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים לְחָצוּב לָהֶם
 בְּאֵרוֹת וְגו'. אוֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים, דָּא הוּא דְּלֹא
 בְּעֵי לְקַדְשָׁא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאֶמֶן. מַאי
 עוֹנְשִׁיהּ. פְּתִיב לְחָצוּב לָהֶם בְּאֵרוֹת בְּאֵרוֹת נְשַׁבְּרִים,
 דְּנַחְתִּין לְגִיֵּהֲנָם דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא, עַד דְּנַחְתִּין לְאֲבִדוֹן
 דְּאֶקְרִי תַחְתִּית. וְאִי אִיהוּ קַדִּישׁ שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, לְכוּוֹנָה בְּאֶמֶן פְּדִקָּא יָאוּת, סָלִיק דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא,
 לְאִתְּעַדְנָא מִהָהוּא עֲלָמָא דְּאִתִּי, דְּנִגִּיד תְּדִיר לֹא פְּסִיק,
 הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים לֹא) אֲמוֹנִים נּוֹצֵר יְי' וּמְשַׁלֵּם עַל
 יְתֵר עוֹשֶׂה גְּאוּתָהּ.

תָּאנָא, שִׁירָה מְשִׁיךְ בְּרָכָאן מֵעִילָא לְתַתָּא, עַד
דִּישְׁתַּכְחוּן בְּרָכָאן בְּכֻלְהוּ עַלְמִין. (אמר רבי יוסי אינון

ישראל למימר שירתא, שלימתא שירה דכליל כל שאר שירין גדא הוא דכתיב, (ישעיה יב)
וְאִמְרַתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ
בְּעַמִּים עֲלִילוֹתֵינוּ). אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זְמִינִין אִינוּן
יִשְׂרָאֵל לְמִימַר שִׁירַתָּא, מִתַּתָּא לְעִילָא, וּמֵעִילָא לְתַתָּא.
וְלִקְשָׁרָא קְשָׁרָא דְמַהֲיִמְנוּתָא. דְכָתִיב, (במדבר כא) אִזְּ יִשִׁיר
יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת. אִזְּ שָׁר לָא נְאֻמַּר, אֶלָּא אִזְּ
יִשִׁיר. וְכֵן כֻּלְהוּ כְּהֵאֵי גְוֹנָא. אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, מִתַּתָּא
לְעִילָא. עָלֵי בְּאֵר עֲנֹו לָהּ, עָלֵי בְּאֵר, כְּלוּמַר סָק
לְאַתְרֵיךְ, לְאַתְאֲחַדָּא בְּבַעְלֵיךְ, דָּא הוּא מִתַּתָּא לְעִילָא.
וְלְבַתַּר מֵעִילָא לְתַתָּא, (דְּהָא עַד הַשְׁתָּא בְּגִלוּתָא אֲשַׁתְּכַחַת עֲמִנָּא) בְּאֵר

חֲפְרוּהָ שָׂרִים, דְּאוֹלִידוּ לָהּ אֲבָא וְאִמָּא, (לְעִילָא)
כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, אֵלִין אֲבָהֶן, דְּאֶקְרוּן (תהלים מז) נְדִיבֵי
עַמִּים. כְּרוּהָ, אֲתַר לְאַזְדוּגָא בְּהַ מְלָכָא, בְּבִרְכָן. וּבְמָה
הוּא זְוֹגָא. בְּמַחֲוּקָא, דָּא יְסוּד. בְּמִשְׁעֵנוּתָם, דָּא נְצַח
וְהוּד, מֵעִילָא לְתַתָּא. וּמִמְדַּבְּר מִתְנָה, וּמִמְתַּנָּה נַחְלִיאַל,
וּמִנַּחְלִיאַל בְּמוֹת. הָא קְשׁוּרָא שְׁלִימָא, קְשׁוּרָא
דְּמַהֲיִמְנוּתָא, קְשׁוּרָא קִימָא דְּכֻלָּא בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמִימַר שִׁירַתָּא שְׁלִימָתָא.
שִׁירַתָּא דְּכֻלִּיל כָּל שְׁאֵר שִׁירִין. הַדָּא הוּא דְּכָתִיב,

וְאָמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לֵה' קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ
 בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו. בְּהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יי'
 לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.
 וְכְתִיב (תהלים קכו) אִזּוּ יִמְלֹא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אִזּוּ
 יֵאמְרוּ בַגּוֹיִם הַגְּדִיל יי' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהִים.
 בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת הָאֲזִינוּ

(דברים לב) הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמַרִי פִי,
 רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר השירים ה) פָּתַחְתִּי אָנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי
 חָמַק עָבַר וְגו', בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא
 עָנָנִי. מַה כְּתִיב לְעֵילָא. אָנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר וְגו'. אָנִי
 יִשְׁנָה, אָמְרָה כְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל. אָנִי יִשְׁנָה, מִפְּקוּדֵי
 אֲוִרֵייתָא, בְּזְמַנָּא דְאֲזִילְנָא בְּמַדְבָּרָא. וְלִבִּי עַר, לְאֵעֲלָא
 לְאַרְעָא, לְמַעַבְדַּ לְהוּ (נימוסין) דְהָא כָּל פְּקוּדֵי אֲוִרֵייתָא
 בְּאַרְעָא מְשַׁתְּכִינן. קוּל יוֹדֵי דוֹפֵק, דָּא מִשָּׁה. דְאוּכַח
 לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה וַיְפֹחִין, (דף 971 ע"ב) בְּכַמָּה קְטָטִין.
 דְכְּתִיב, (דברים א) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגו', (דברים ט) מִמָּרִים הֵייתֶם
 וְגו'. (דברים ט) וּבַחֹרֵב הִקְצַפְתֶּם וְגו'. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר

השירים ה) דוֹפֵק.

וְעַם כָּל דָּא דְמִשָּׁה אוּכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרַחֲמֵי מוֹתָא הוּוּ

כָּל מְלוֹי, דְּכָתִיב, (דברים ז) כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה לֵיְיָ אֱלֹהֶיךָ.
 וּבְךָ בָחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם וְגו' (דברים יד) בְּנִים
 אַתֶּם לֵיְיָ אֱלֹהֵיכֶם (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקִּים בֵּיִי. וְעַל דָּא
 (דברים כז) וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ. (דברים ז) כִּי מֵאֲהַבְתָּ יְיָ
 אֶתְכֶם. הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי אַחוֹתֵי

רַעֲיָתִי.

מַה כְּתִיב. (שם) קָמְתִי אֲנִי לְפִתּוּחַ לְדוּדֵי, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל
 בְּעוֹד דִּהְוִינָן זְמִינִין לְמִיַּעַל לְאַרְעָא, וְלִקְבֵּלָא אֵינּוֹן
 פְּקוּדֵי אֹרִייתָא עַל יְדוּי דְּמִשָּׁה. מַה כְּתִיב, (שם) וְדוּדֵי
 חָמַק עָבַר. דְּכָתִיב, (דברים לד) וַיִּמַּת שָׁם מִשָּׁה עֶבֶד יְיָ.
 בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצָּאֲתִיהוּ, דְּכָתִיב וְלֹא קָם נְבִיא עוֹד
 בְּיִשְׂרָאֵל כְּמִשָּׁה. קָרְאֲתִיו וְלֹא עָנְנִי, דְּלֹא הָוּה דָּרָא
 כְּדָרָא דְּמִשָּׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע לְקַלְיָהוֹן, וְעַבְד
 לָהּ נִסִּין וְנִימוּסִין, כְּמָה דְּעַבְד עַל יְדוּי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, קָמְתִי אֲנִי לְפִתּוּחַ לְדוּדֵי, דָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּיוֹמוֹי דְּמִשָּׁה, דְּכָל יוֹמוֹי לֹא בַּעַ
 דְּמִלְאַכָּא וּשְׁלִיחָא לְדַבְּרָא עִמֶּיהָ, דְּכָתִיב, (שמות לג) אִם אֵין
 פְּנִיךָ הוֹלְכִים וְגו'. זַפָּאָה חוֹלְקִיָּה דְּמִשָּׁה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֶסְתַּכֶּם לְרַעוּתֶיהָ. וְדוּדֵי חָמַק עָבַר, בְּיוֹמוֹי דִּיהוּשָׁע,
 דְּכָתִיב, (יהושע ה) לֹא כִי אֲנִי שׂוֹר צָבָא יְיָ.

תָּא חַזִּי, מִשָּׁה הָוּה שָׁמַע קָלָא קְדִישָׁא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה,

וְלֹא אֶזְדַּעְזַע, וְכָל שָׁפָן מִלְּאֲכָא, דְּלֹא בַּעַא (וְלֹא קבליה). בְּתַר דְּשָׁכִיב מַה כְּתִיב. וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שֵׁר צְבֹא יִי'. וְכֹתִיב (שם) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל פְּנֵי אֶרֶצָה. עֵתָה בָּאתִי, בְּיוֹמוֹי דְּמִשָּׁה רַבָּךְ אֲתִינָא, וְלֹא קִבְלָנִי. בֵּיה שַׁעְתָּא, יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל שְׁבַחָא דְּמִשָּׁה. בְּהֵוּא זְמַנָּא בַּעוּ יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא אֶזְדַּמְן לְהוּ הָכִי כְּיוֹמוֹי דְּמִשָּׁה, הֲדָא הוּא דְּכֹתִיב בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצָּאתִיהוּ וְגו'.

(דברים לב) הָאֶזְיִנוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶדְבַּרְהָ, רַבִּי חֵיִיא אָמַר, זַכָּאָה חוֹלְקִיָה דְּמִשָּׁה, יִתִּיר מִכָּל נְבִיאֵי עֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (ישעיה א) שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהֶאֱזִינִי אֶרֶץ כִּי יִי דִּבֵּר. שָׁמְעוּ שָׁמַיִם, יִשְׁעִיָה דִּהוּה יִתִּיר רַחֲמִיקָא מִמְּלַכָּא, כְּתִיב שָׁמְעוּ שָׁמַיִם. מִשָּׁה דִּהוּה יִתִּיר קָרִיב לְמִלְכָּא, כְּתִיב הָאֶזְיִנוּ הַשָּׁמַיִם.

תָּאנָא, בְּהֵוּא זְמַנָּא דְּאָמַר יִשְׁעִיָהוּ שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהֶאֱזִינִי אֶרֶץ. כְּמַה גְּרַדִּינִי טְהִירִין אֶזְדַּמְנוּ לְתַבְרָא רִישִׁיָה, נְפָקָא קָלָא וְאָמַר, מֵאן הוּא דִּין דְּבַעֵי לְאַרְעֶשָׁא עֲלָמִין. עַד דְּפִתַח וְאָמַר, לָאו אָנָא, וְלָאו דִּידִי, אֶלָּא כִּי יִי דִּבֵּר, וְלָאו אָנָא. בְּמִשָּׁה מַה כְּתִיב. הָאֶזְיִנוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶדְבַּרְהָ, אָנָא וְלֹא אַחֲרָא. וְאֶדְבַּרְהָ בְּלֹא דְחִילוּ. וְתִשְׁמַע הָאֶרֶץ אֲמַרִי כִּי, וְלֹא מֵאַחֲרָא. זַכָּאָה חוֹלְקִיָה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּאַתּוּן גְּלִיפִן דְּרַבִּי אֶלְעָזָר,

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ, הֲכֵא אֶתְרַמִּיז
שָׁמָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, תּוּ מַה בֵּין מֹשֶׁה לִישְׁעִיהוּ. מֹשֶׁה אָמַר
הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם, הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם עֲלָאִין, אֵינּוּן
דְּאֶשְׁתְּמוּדְעֵן, דְּאֶקְרוּן שָׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְתִשְׁמַע
הָאָרֶץ, אָרֶץ עֲלָאָה, הֵיא דְאֶשְׁתְּמוּדְעָא, וְאִיהִי אָרֶץ
הַחַיִּים. בִּישְׁעִיהָ כְּתִיב, שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְלֹא הַשָּׁמַיִם. הַאֲזִינִי
אָרֶץ, וְלֹא הָאָרֶץ. וְאֵינּוּן שָׁמַיִם וְאָרֶץ תַּתְּאִין. וְעַם כָּל
דָּא, בְּעוּ לְאֶעֱנֶשָׂא לִיהּ, עַד דְּאָמַר כִּי יִי דְבֵר, וְלֹא
אָנָּא. וּמֹשֶׁה אָמַר כּוּלֵי הַאי, דְּכְתִיב הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם
וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמַרִי פִי.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) כְּתֻפוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר וְגו'.
זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמְזֻלוֹת, דְּהָא כָּל שְׂאֵר עַמִּין אֶתְיְהִיבוּ לְרַבְרְבָן מְמַנָּן,
בְּשִׁלְטְנוֹתָא עֲלֵיהוּ. וְיִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן
בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּלֹא יְהֵב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לֹא לְמִלְאַכָּא, וְלֹא לְשִׁלִּיטָא אַחְרָא, אֶלָּא הוּא אֶחָיד
לוֹן לְחוּלְקִיהּ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב כִּי חִלַּק יִי עַמּוֹ. וְכְתִיב,
(תְּהִלִּים קל"ה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה. כְּתֻפוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר, מַה
תְּפוּחַ מִתְּפָרְשָׁא בְּגוּוּנֵי, עַל כָּל שְׂאֵר אֵילָנֵי חֻקְלָא, כִּף
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְּפָרֵשׁ וְאֶתְרָשִׁים עַל כָּל חֵילִין

עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, בְּגִין כֶּךָ (ישעיה מח) יִי' צְבָאוֹת שְׁמוֹ, אוֹת
הוּא בְּכָל חֵילָא דְלַעִילָא.

תָּא חַוִּי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתַפּוּחַ, דְּאִית בֵּיה תְּלַת
גְּוֹוִינִין. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה. מֵאן שׁוֹשְׁנָה. אָמַר
רַבִּי אַבָּא, שׁוֹשְׁנָה סֶתֶם, שׁוֹשְׁנָה דְּאֶתְכֻלִּילַת בְּשִׁית
טְרַפִּי, שׁוֹשְׁנָה דָּא גְּוֹוִינְיָה חַוּוּר וְסוּמְקָא. וְכֹלָא הוּא תְּרִין
גְּוֹוִינִי, סוּמְקָא וְחַוּוּר, הֵכִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתַפּוּחַ, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה.
דְּהֵכִי אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, (שיר השירים ח) תַּחַת
הַתַּפּוּחַ עוֹרְרַתִּיךָ. תַּחַת הַתַּפּוּחַ (דף 97"ו ע"א) בְּאֵן אֶתֶר הִיא.
אֶלָּא אֵלִין אֲבַהֲתִין דְּאֶמְרֵן. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דָּא יוֹבְלָא.
רַבִּי אַבָּא אָמַר, כֹּלָא שְׁפִיר, אֶלָּא אֵלִין אֲבַהֲן דְּקֶאֱמְרֵן,
אֵלִין אֵינֹוֹן ג' גְּוֹוִינִי, דְּמִתְחַבְּרֵן בְּתַפּוּחַ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאֵן אֶתֶר אֶתְכֻלִּילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
בְּשׁוֹשְׁנָה. בְּאֵינֹוֹן נְשִׁיקִין דְּרַחֲמִימוּתָא, דְּאֶתְדַבְּקַת
בְּמִלְכָּא עֲלָאָה, נְטִלָּה תְּרִי שׁוֹשְׁנִים, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (שיר
השירים ה) שְׁפֹתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים. וּבְגִין כֶּךָ אָמְרָה כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, (שם א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. (כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (בראשית מא)
וְעַל פִּיךָ יִשָּׁק כָּל עַמִּי) בְּגִין דְּאֶתְכֻלִּילַת בְּשׁוֹשְׁנִים, בְּתַרִּי
שְׁפוּוֹן דִּילִיָּה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמִים אֶקְרִי. וּבְגִין

דְּאֶקְרִי שָׁמַיִם, כָּל אֵינֹון רְקִיעֵין דְּאֶתְכֻלִּילֵן בְּשָׁמַא דָּא,
 (ס"א שְׁבַעַה אֵינֹון דְּכַד מִתְחַבְּרֵן וְכוּ') כִּד מִתְחַבְּרֵן כְּחֻדָּא, אֶקְרוּ שָׁמַיִם,
 וְאֶקְרוּ שָׁמַא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵאן אֵינֹון רְקִיעֵין.
 שְׁבַעַה אֵינֹון.

כְּמָה דְּתַנִּינֵן, וִילֹון, רְקִיעַ, שְׁחָקִים, זְבוּל, מְעוֹן, מְכוּן,
 עֲרָבוֹת. וּבְאֶגְדָּתָא דְּבִי רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, הָכִי
 תַּנִּינֵן. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָנִי בְּרִייתִי דְּבִי רַב הַמְּנוּנָא סָבָא
 הָכִי, וְסִגְיֵאִין אֵינֹון בְּכָל הָנִי גְּוֹוֵי. כְּמָה דְּתַנִּינֵן, אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, תַּנִּינֵן בְּאֵינֹון בְּרִייתִי, (ס"א דְּלִבְר) דְּלִגְבֵי דְּכָל
 הָנִי שְׁבַעִין כְּתָרִין דְּמִלְכָּא. לְקַבְּלֵיהוֹן שְׁוִיִין ז' רְקִיעֵין,
 ז' כְּכַבֵּיא דְּרַהֲטִין וְאֶזְלִין, וְקָרִי לֹון שְׁמָהן בְּשָׁמָהן. וְאֶף
 עַל גַּב דְּשְׁוִיִין כְּלָהוּ כְּסָאֵי דְּרְקִיעֵין, דְּשְׁבַעַה כְּכַבֵּיא,
 שְׁבַתָּאֵי, צְדָקָה, מְאָדִים, חֲמָה, נוּגָה, כּוּכָב, לְבָנָה. וְשׁוֹיִן
 אֶלִין לְקַבֵּיל אֶלִין, בְּכַסּוּיָא דְּמִלִין. לְגַבֵּי אֵינֹון דְּכְתִיב,
 (ישעיה מז) יַעֲמְדוּ נָא וַיּוֹשִׁיעוּךָ הוֹבְרֵי שָׁמַיִם הַחֹזִים
 בְּכַכְּבִים. כְּלָהוּ מִלִין מִתְכַּסְּיִין, וְאֶף עַל גַּב דְּלָאו אֹרְחֵי
 דְּאֹרִייתָא. וְאַנֵן בְּתַר אֹרְחִין דְּאֹרִייתָא קָא אֶזְלִינֵן,
 כְּמָה דְּכְתִיב, (בראשית כו) וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמוֹת כְּשֵׁמוֹת אֲשֶׁר
 קָרָא לָהֶן אָבִיו, כְּמָה דְּמִלִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶזְלִינֵן,
 וּבְהַדִּיָּה אֶזְלִינֵן, כְּמָה דְּכְתִיב, (דברים כח) וְהִלַכְתָּ בְּדַרְכָיו.
 אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, פְּשִׁיטִין מִלִין אֶלִין לְגַבֵּי חַבְרֵיָא,

וְאֶשְׁתַּמּוּדְעֵן מְלִי בְּהוּ, וְאִף עַל גַּב דְּאֶתְכַפְּסִינָן. אָמַר לִיה
וְהָכִי תִנּוּן, כְּמָה דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חֵיָא לְקַמָּן.
וְהָכִי אוֹלִיפְנָא מְאִינּוֹן בְּרִייתִי, דִּתְנָא בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמָה
מֶלֶכָא, קִיָּמָא סִיְהָרָא בְּאֶשְׁלָמוֹתָא, וּבְאַתְרִין סְגִיָּאִין
אֶשְׁתַּמּוּדְעֵן מְלִי דְּאִינּוֹן בְּרִייתִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָרִימִית יְדֵי בְּצִלוֹ לְקַדִּישָׁא עֲלָאָה,
דְּמִלִּין אֲלִין אֶתְגְּלִיאוּ עַל יְדֵי, בְּהָהוּא עֲלָמָא,
כְּמָה דְּאֶתְכַפְּסִיאוּ בְּלָבָאִי. וְלִית אָנּוּן בְּאִינּוֹן אָרְחִין דְּאִינּוֹן
בְּרִייתִי, אוֹרְחֵי דְּאוֹרִיתָא נְקֻטִּינּוּן.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵן לָךְ רַב בְּחַכְמַתָּא כְּדוּד
מֶלֶכָא, וְשְׁלֹמָה מֶלֶכָא בְּרִיָּה, בְּהָאִי כְּתָרָא
דְּאֶשְׁתַּמּוּדַע בְּבְרִייתִי אֲלִין. וְסִיְהָרָא קְרִיָּיה דְּיוּד מֶלֶכָא
צְדָק, דְּהָא דִּילִיָּה הוּא, דְּכְתִיב, (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי
צְדָק אָבָא בָּם אוֹדָה יְהוָה. שְׁלֹמָה מֶלֶכָא הָכִי נָמִי, וְאִיהוּ
אֶתְקָרִי צְדָק, וְשִׁמְשָׂא דְּאֶתְקָרִי בְּבְרִייתִי בְּרִית, אִיהוּ
אֶקָרִי מְשֻׁפֵּט. וְאִינּוֹן כְּרִסִּי יִקְרָא דְּמֶלֶכָא, דְּכְתִיב, (תהלים
פס) צְדָק וּמְשֻׁפֵּט מְכוּן כְּסֹאךָ. צְדִיק וְצְדָק הָכִי נָמִי בְּחַד
דְּרָגָא הוּו. תַּאנָּא, ז' כְּתָרִין אוֹקְמוּהָ, תְּשַׁעָה אֶקְרוּן.
וְאֶפִּילוּ בְּאִינּוֹן בְּרִייתִי, שְׁבַעָה רְקִיעִין אִינּוֹן תְּשַׁעָה הוּו.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד אֵימַתִּי יִקְרוּן חֲבַרְיָא בְּהַנִּי מְלִין.
הָא אָנּוּן בְּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִלִּינּוּ, וְאָנּוּן יְדַעִי

מְלִין, וְהָא אֲתַגְלִי עַל יְדֵן מְלָה דָא, מַה דְּלָא אֲתַגְלִי
 לְקַדְמָאִי. מִכָּאן וּלְהֶלְאָה, כָּל אֲיִנוּן מְלִין, וְכָל אֲיִנוּן
 בְּרִייתִי, סְלִיקוּ לְהוּ לְאֲיִנוּן דְּלָא עָאלוּ וְנִפְקוּ, וּבְנִיהוּן
 אֲתִיין לְשִׁאֲלָא. וְכֹד יִשְׁאֲלוּן, יִמְרוּן חֲבַרְיָא, וְוִי לְדָרָא
 דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אֲסַתְלִיק מִנִּיהּ. אָבֵל תָּא חֲזִי מִכָּאן
 וּלְהֶלְאָה, לָא יְהָא דְרָא כְּדָרָא דָא, וְלָא אֲוִרִיתָא אֲתַגְלִי
 עַל חֲבַרְיָא.

תָּא חֲזִי, דְרָא בְתַרְאָה דְנִפְקוּ מִמְצָרִים, יִדְעוּ כְּלָא, דְהָא
 מִשָּׁה גְלִי לֹון כָּל אֲיִנוּן מ' שְׁנִין דִּהוּוּ בְּמַדְבְּרָא, כְּמַה
 דְּאֲמִינָא. תָּאנָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְאִף מִשָּׁה לָא גְלִי דָא,
 אֲלָא בְּהֵהוּא יוֹמָא דִּהוּוּ סְלִיק מִן עֲלָמָא, דְּכַתִּיב, (דברים
 לא) בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם, בְּהֵהוּא יוֹמָא מִמֶּשׁ,
 וְעַם כָּל דָּא לָא אָמַר, עַד דִּיִּהְבּוּ לִיהּ רְשׁוּתָא. דְּכַתִּיב,
 (שם) וְעַתָּה פָּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת. וְכֹד גְלִי, לָא
 אָמַר הָאֲזִינוּ יִשְׂרָאֵל, אֲלָא הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב אֶת הַשִּׁירָה, וְכִי שִׁירָה אֲקָרִי. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק שִׁירָה וְדָאִי, מַה (דף רפ"ז ע"ב) שִׁירָה אֲתַמְשְׁכָא
 בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מֵעִילָא לְתַתָּא, אוּף הָכִי מְלִין אֲלִין
 אֲתַמְשְׁכֵן בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מֵעִילָא לְתַתָּא, וּבְגִין כֶּךָ אָמַר
 מִשָּׁה שִׁירָה.

תָּא חֲזִי, כּוּלִי הָאִי אָמַר מִשָּׁה, וְקָרָא לְעֵלְאִין, עַד לָא

יִימָא מְלָה, דְּכַתִּיב הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם. יַעְרוֹף פַּמָּטָר וְגו'.
 וְכָל כֶּן לְמָה. מְשׁוּם כִּי שֵׁם יי' אֶקְרָא. עַד דְּיִימָא מְלָה,
 אֲרַעִישׁ כִּלְהוּ עֲלִמִין.

תָּאנָא בְּהֵיא שַׁעְתָּא דְּאִמַר מֹשֶׁה הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם
 וְאִדְבַרְהָ, אֲתַרְגְּיִשׁוּ עֲלִמִין. נִפְק קָלָא וְאִמַר,
 מֹשֶׁה מֹשֶׁה, אִמַאי אַתְּ מַרְעִישׁ עֲלִמָא כִּלָּא. אַתְּ בְּרִיה
 דְּבַר נָשׁ, וּבְגִינְךָ אֲתַרְגְּיִשׁ עֲלִמָא. פְּתַח וְאִמַר, כִּי שֵׁם יי'
 אֶקְרָא. בְּהֵיא שַׁעְתָּא אֲשַׁתְּקוּ, וְאַצִּיתוּ מִלּוּי.

השלמה מההשמטות (סימן י"ח)

תָּנוּ רַבָּנֵן, כְּשִׁחְלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי. עָאלוּ קַמִּיה
 ר' פִּנְחָס, וְר' חִיָּיא, וְר' אֲבָהוּ. אָמְרוּ לוּ, מֵאֵן
 קִיִּימָא דְּעֲלִמָא, שְׂכִיב. אָמַר לוֹן, לָא בִּי דִינָא (דהוא)
 דְּלַעִילָא מְעֵינִין בְּדִינָאִי, דִּהָא אָנָּא חֲזָאִי דְּלִית אָנָּא
 מְתִיִּיהִיב לְמִלְּאכָא וְלִדְיִינָא דְּלַעִילָא. דִּהָא לָא
 כְּשָׂאָר בְּנֵי נְשָׂא. אֶלָּא הָאִי דִינָא דִּילִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְּיִינֵיה, וְלָא בִּי דִינֵיה. וְהֵינּוּ דְּאִמַר דָּוִד,
 בְּבַעוּתִיה קַמִּיה (תהלים מג) שְׁפִטְנֵי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי.
 וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר, (מלכים א ח) לַעֲשׂוֹת מְשֻׁפֵּט עַבְדּוֹ, הוּא
 בְּלַחֲדוּי, וְלָא אַחֲרָא.

דִּהָא תָּנֵן (תנינן), כְּשֶׁהָאָדָם שְׂכִיב, בִּי דִינָא דְּלַעִילָא
 מִסְתַּכְּלִין בְּדִינּוּי, אִית מְנַהוֹן דְּנִטָּאן לְכַף זְכוּת,

דְּאַחֲזִיין זְכוּתָא דְּבַר נֶשׁ, וְאִית מְנַהוֹן דְּנִטְאן לְכַף
 חוּבָה, דְּאַחֲזִיין חוּבָה דְּבַר נֶשׁ. וְלֹא נִפְיֵק אִינִישׁ מִן
 דִּינָא, כְּמָה דִּהוּה בְּעִי.

אַבְל מֵאן דְּדָאִין לִיָּה מְלֻכָּא עֵילָאָה, דְּשְׁלִיט עַל
 כּוּלָּא, הוּא טַב, וְלֹא יִכִּיל אִינִישׁ לְמַהוּי בְּהַהוּא
 דִּינָא, בַּר טַב. מְאִי טַעֲמָא, דִּהָא תַּנּוּן, מְכִילוּי דְּמְלֻכָּא
 עֵילָאָה, נְטִי לְזְכוּתָא תְּדִיר, וְהוּא כּוּלִיָּה צַד
 דְּמַהִימְנוּתָא, וּבִידּוֹ לְשִׁבְקָא לְחֻטְאִין וְחוּבִין, הִדָּא הוּא
 דְּכְתִיב, (תהלים קל) כִּי עֲמַךְ הִסְלִיחָה וְגו', וְלֹא עִם אַחֵר.
 וּבִגִּין כֶּךָ בְּעֵינָא קַמִּיָּה דִּהוּא (יְהוָה) יְדִין דִּינָאִי, וְאַנָּא
 אֶעִיל תְּלִיסַר אַבְבֵי לְעֵלְמָא דְּאַתִּי, דְּלֹא אֶעְבְּרוּ
 לֹון בַּר אַבְהָתָא, וְלֹא יְהָא מֵאן דִּימְחִי בִּידֵי, וְעוּד דְּלֹא
 אַתְבַּע רְשׁוּתָא מְנַהוֹן.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה, וְחֲמוּ בִי מֵרַעִיָּה, דְּלֹא הָוָה
 תַּמְן. תְּוֹהוּ, וְלֹא (תוהו) יִכִּיל חַד מְנַהוֹן לְמַלְלָא
 בְּפּוּמִיָּה, מְדַחִילוּ רַבָּה דִּהָוָה עֲלִיהוֹן. עַד דִּהוּוּ יְתַבִּין,
 סְלִיק לֹון רִיחִין דְּבוּסְמִי סַגִּיאִין, וְכָל חַד וְחַד מְנַהוֹן
 אֲתִיִּישׁב, עַד דְּחֲמוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהוּא מְמַלֵּל מְלִין,
 וְלֹא הָוָה חֲמָאן אַחֲרָן בַּר מִינִיָּה. לְבַתַּר עֵידָן, אֲמַר לֹון
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִיתוֹן מִיָּדִי. אֲמַר לִיָּה ר' פְּנַחֶס, לָא.
 אֲלֹא כּוּלְנָא תְּוֹהִין עַל דְּלֹא חֲמִינָא לָךְ בְּבִי מֵרַעַךְ זְמַן

רַב. וְכַד חֲמִינָא לָךְ סָלִיק לָן רִיחִין דְּבוּסְמִין דְּגַנְתָּא
 דְּעַדָּן, וְשִׁמְעֵנָא קִלְךָ מְמַלְל, וְלֹא יִדְעֵנָא מָאן מְמַלְל
 עִמָּךְ. אָמַר לוֹן, וְלֹא שְׁמַעְתוֹן מְלָה אוֹחְרָנָא בַר מְדִידִי.
 אָמְרוּ לָאוּ. אָמַר לוֹן, לִית אַתוֹן חֲזִיין לְמַחְמֵי סִבַּר
 אַפִּין דְּעַתִּיק יוּמִין.

אָמַר לוֹן, אֵימָא לְכוּ מְלָה, תּוּוּהֵנָּא עַל ר' פְּנַחֵס, דְּלֹא
 חֲמָא. דְּאֲנָא חֲמִית לִיה פְּעֵן בְּהֵוּא עֲלֵמָא,
 לְתַתָּא מִינִיה מַרְבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי. וְכַעַן שְׁדָרוּ בְּדִילִי
 מְלַעֲיָלָא, וְאַחֲזִין לִי אַתְרָא דְּצַדִּיקָא לְעֵלְמָא דְּאֲתִי,
 וְלֹא אֲתִיִּישׁר בְּלַבָּאי דְּיוֹכְתָאי, בַּר עַם אַחִיהַּ הַשִּׁילוּנִי.
 וּבְרִירְנָא דְּיוֹכְתָאי, וְאַתִּינָא, וְאַתּוּ עִמִּי תְּלַת מָאָה
 נְשַׁמְתִּין דְּצַדִּיקָא, וְעֵילָא מְנַהוֹן אָדָם הָרֵאשׁוֹן, דְּהוּהַ
 יְתִיב גַּבָּאי, וְהוּא הוּהַ מְמַלְל עִמִּי. וּבְעֵי, דְּלֹא יִתְגַּלִּי
 חוּבִיָּה לְכָל עֲלֵמָא. בַּר הֵהוּא דְּאָמַר אוּרִיִּיתָא בְּגִינִיה,
 וְאַתְפְּסִי בְּהֵוּא אֵילָנָא דְּגַנְתָּא דְּעַדָּן. וְאַנָּא אֲמִינָא
 לִיה דְּהָא חֲבַרִּיא (ס"א פְּבַר) גִּלּוּ.

אָמַר הֵהוּא דְּגִלּוּ חֲבַרִּיא בִּינִיָּהוּ טַב וְשִׁפִּיר, אֲבָל
 לְשָׂאָר בְּנֵי עֲלֵמָא לָא. מֵאֵי טַעֲמָא, דְּחָס
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְקָרִיָּה, וְלֹא בַּעַא לְפָרְסוּמִי
 חוּבִיָּה, אֶלָּא בְּהֵוּא אֵילָנָא דְּאֲכִיל מִינִיה. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא גִּלִּי לִיה (לִי) בְּרֹזָא דְּקוּדְשָׁא, לְחַבִּירְנָא, דְּלֹא

אַשְׁתָּעוּ אֵינּוֹן בְּהַדְיָיהוּ בֵּינַיִיהוּ, וְלֹא לְרוּוֹקֵי חֲבַרְיָא,
וְלֵאֵינּוֹן דֵּייתוֹן לְעֶלְמָא.

וְהוּא מְלָה דְלֹא בְעֵי כָּל אֵינִישׁ, וְטָעֵי בֵּיהּ, לָאוּ מְשׁוּם
חוּבְתָא דְחָב, אֲלֵא מְשׁוּם יִקְרָא דְשָׂמָא עֵילְאָה,
דְּבַנֵּי נָשָׂא לָא זְהִירִין בֵּיהּ, וּכְתִיב (שמות א) זֶה שְׁמִי
לְעוֹלָם. וַיִּיתוֹן לְמִשְׁאֵל מַה דְלֹא צָרִיכֵי לוֹן. וְהֵיִינוּ
דְּכְתִיב, (שמות יט) פֶּן יִהְרָסוּ אֶל (ש"ט ע"ב) ה' לְרֵאוֹת וְנִפְּל
מִמֶּנּוּ רָב, (מאי וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רָב). הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפַּס בְּאוֹתוֹ עוֹן.
הַכִּי גְזִרְנָא, הַאי חֲבַרְיָא (ס"א חֲבַרְיָא) דְּאוּרֵי שְׂמָא קְדִישָׁא
(לְכוּלָּא), הוּא נִפִּיל (וְנִתְפַּס) וְאִיתָא בְּהַהוּא חוּבָא, יִתִּיר
מִנַּיִיהוּ, דְּכְתִיב וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רָב, הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפַּס
בְּאוֹתוֹ עוֹן.

קָרִיב לְגַבִּיּה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, אָמַר לֵיהּ, אַבָּא, מַה
אַנָּא הָתָם. אָמַר לֵיהּ (ס"א וּפְאָה חוּלְקָר בְּרִי, זְמַן סְגִי יְהֵא דְלֹא
תִתְקַבֵּר גְּבַאי, אַבְּל) בְּרִי דְלֹא תִדְפֹּר הַכָּא אַבְּל בְּהַהוּא עֶלְמָא,
דוּכְתָא דִּידֵי וְדִידָךְ בְּרִירְנָא. זְכָאִין אָנּוּ עִם אֵינּוֹן
צְדִיקָא, דְּזַמִּינִין אֵינּוֹן לְשִׁבְחָא לְמֵאֵרֵי עֶלְמָא,
דְּאֵינּוֹן מְלֹאכִין דְּמִשְׁתַּמְשִׁין (שְׁמִשִּׁין) דְּקַמִּיָּה, הֵדָּא הוּא
דְּכְתִיב, (תהלים קמ) אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׁרִים
אֶת פְּנֶיךָ. תֵּאנָּא וְכוּ': (כְּמוֹ שִׁבְא בְּדף רפ"ז שׁוּרָה ח'): (עַד כֹּאן

האדרא זוטא קדישא

תאנא בִּתְהוּא יוֹמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּעָא לְאַסְתְּלִקָּא מִן
עֲלָמָא וְהוּהוּ מְסִידָר מְלוּי. אֲתַכְּנָשׁוּ חֲבַרְיָא לְבִי
רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְהוּוּ קָמִי רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ וְרַבִּי אַבָּא וְשָׂאָר
חֲבַרְיָא. וְהוּהוּ מְלִיא בֵּיתָא.

זְקִיף עֵינױ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחָמָא דְאַתְמְלִי בֵּיתָא. בָּכָה רַבִּי
שְׁמַעוֹן וְאָמַר. בְּזַמְנָא אַחְרָא כַּד הוּינָא בְּבִי מַרְעִי,
הָוה רַבִּי פְּנַחַס בֶּן יֶאִיר קָמָאִי. וְעַד דְּבִרְיָנָא דְּיוֹכְתָאִי
אוֹרִיכוּ לִי עַד הַשְּׁתָּא. וְכַד תִּבְנָא אֶסְחָר אֶשָּׂא מִקָּמָאִי
וּמַעְלָמִין לָא אֲתַפְּסָק. וְלֹא הָוה עָאל בַּר נֶשׁ אֶלָּא
בְּרִשׁוּתָא. וְהַשְּׁתָּא חָמִינָא דְאַתְפְּסָק וְהָא אֲתַמְלִי בֵּיתָא.
עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי. פְּתַח עֵינױ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחָמָא מַה דְּחָמָא
וְאַסְחָר אֶשָּׂא בְּבֵיתָא. נִפְקוּ כְּלָהוּ וְאַשְׁתְּאַרוּ רַבִּי אֶלְעָזָר
בְּרִיהּ וְרַבִּי אַבָּא. וְשָׂאָר חֲבַרְיָא יִתְבוּ אַבְרָאִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, פּוּק חַזִּי אִי הָכָא
רַבִּי יִצְחָק דְּאַנָּא מְעַרְבְּנָא לִיהּ. אִימָא לִיהּ דִּי־סִידָר
מְלוּי וְיִתִּיב לְגַבְאִי זַכָּאָה חוּלְקִיָּה.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְיִתִּיב וְחִיִּיף וְחִדִּי. אָמַר אָן אַנּוּן חֲבַרְיָא.
קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאַעִיל לוֹן וְיִתְבוּ קָמִיָּה. זְקִיף דְּוִי
רַבִּי שְׁמַעוֹן וּמְצִלִי צְלוּתָא וְהוּהוּ חִדִּי וְאָמַר. אַנּוּן חֲבַרְיָא

דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ בְּבִי אֲדָרָא יְזַדְמָנוּן הָכָא. נִפְקוּ כְּלָהוּ
 וְאֶשְׁתְּאֲרוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי
 יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא. אֲדַהֲכִי עָאֵל רַבִּי יִצְחָק. אָמַר לִיה רַבִּי
 שְׁמַעוֹן כַּמָּה יְאוּת חוּלְקִיךָ כַּמָּה חִידוּ בְּעֵי לְאַתּוּסְפָּא לָךְ
 בְּהָאֵי יוֹמָא. יְתִיב רַבִּי אַבָּא בְּתַר כְּתַפּוּי וְרַבִּי אֶלְעָזָר
 קָמִיה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָא הַשְּׁתָּא שְׁעַתָּא דְרַעוּתָא הוּא. וְאֲנָא
 בְּעֵינָא לְמִיעָל בְּלָא כְּסוּפָא לְעֵלְמָא דְאֲתִי. וְהָא
 מַלְיָן קְדִישִׁין דְלָא גָלִיָּאן עַד הַשְּׁתָּא, בְּעֵינָא לְגַלְאָה קָמִי
 שְׂכִינְתָּא, דְלָא יִימְרוּן דְהָא בְּגַרְיַעוּתָא אֶסְתְּלִקְנָא
 מִעֵלְמָא. וְעַד כַּעַן טְמִירָן הוּוּ בְּלַבְּאֵי, לְמִיעָל בְּהוּ
 לְעֵלְמָא דְאֲתִי. וְכַךְ אֶסְדֵּרְנָא לְכוּ, רַבִּי אַבָּא יְכַתּוּב, וְרַבִּי
 אֶלְעָזָר בְּרִי יְלַעֲי, וְשָׂאֵר חַבְרֵיָּיא יִרְחֲשׁוּן בְּלַבִּיָּיהוּ. קָם
 רַבִּי אַבָּא מִבְּתַר כְּתַפּוּי. וְיְתִיב רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה קָמִיה,
 אָמַר לִיה קוּם בְּרִי, דְהָא אַחְרָא יְתִיב בְּהָהוּא אַתָּר, קָם
 רַבִּי אֶלְעָזָר.

אֲתַעֲטֵף רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְיְתִיב. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קטו) לֹא
 הִמְתִּים יְהִלְלוּ יְהוָה וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי דוּמָה. לֹא
 הִמְתִּים יְהִלְלוּ יְהוָה, הָכִי הוּא וְדָאֵי, אֵינּוּן דְאֶקְרוּן מִתִּים,
 דְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חֵי אֶקְרִי, וְהוּא שְׂאֲרֵי בֵין אֵינּוּן
 דְאֶקְרוּן חֵיִים, וְלֹא עִם אֵינּוּן דְאֶקְרוּן מִתִּים. וְסוּפִיָּה

דְּקָרָא כְּתִיב, וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי דוּמָה, וְכָל אֵינּוֹן דְּנַחְתִּין
 לְדוּמָה, בְּגִיהָנָם יִשְׁתַּאֲרוּן. שְׂאֵנֵי אֵינּוֹן דְּאֶקְרוּן חַיִּים,
 דִּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיהוֹן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּמָּה שְׂנֵיאָ שְׁעַתָּא (דף רפ"ח ע"א) דָּא
 מֵאֲדָרָא. דְּבֵאֲדָרָא אֲזִדְמֵן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְרַתִּיכּוּי. וְהִשְׁתָּא, הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵיכִי (הַכָּא), וְאֲתֵי
 עִם אֵינּוֹן צְדִיקָיָא דְּבִגְנַתָּא דְּעֵדָן, מַה דְּלֹא אֶעְרְעוּ
 בְּאֲדָרָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיהוֹן דְּצְדִיקָיָא
 יִתִּיר מִיְקָרָא דִּילֵיהּ, כַּמָּה דְּכְתִיב בִּירְבָּעָם, דִּהּוּהּ מְקַטֵּר
 וּמְפַלַח לְעִבּוּדָה זָרָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֹרִיךְ לֵיהּ.
 וְכִיּוֹן דְּאוּשִׁיט יְדֵיהּ לְקַבְּלֵי דְּעֵדוּ נְבִיאָהּ, אֲתֵיבֵשׁ יְדֵיהּ,
 דְּכְתִיב, (מלכים א יג) וַתִּיבֵשׁ יָדוֹ וְגו'. וְעַל דְּפַלַח לְעִבּוּדָה זָרָה
 לָא כְּתִיב, אֲלֵא עַל דְּאוּשִׁיט יְדֵיהּ לְעֵדוּ נְבִיאָהּ. וְהִשְׁתָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרָא דִּילָן, וְכִלְהוּ אֲתָאן עֲמִיהּ.
 אָמַר, הָא רַב הַמְּנוּנָא סָבָא הָכָא, וְסַחְרָנִיה ע' צְדִיקֵי
 גְּלִיפֵן בְּעֵיטְרִין, מְנַהֲרִין כָּל חַד וְחַד מְזִיְהָרָא
 דְּזִיּוּא דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וְהוּא אֲתֵי
 לְמִשְׁמַע בְּחַדּוּתָא, אֲלִין מְלִין דְּאָנָא אִימָא. עַד דִּהּוּהּ
 יְתִיב, אָמַר, הָא רַבִּי פְּנַחַס בֶּן יֵאִיר הָכָא, אֲתִקְיֵנוּ
 דְּוִכְתִּיהּ, אֲזִדְעֻזְעוּ חֲבֵרִיאָ דִּהּוּוּ תַמָּן, וְקָמוּ וִיתְבוּ
 בְּשִׁיפוּלֵי בֵיתָא. וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא, אֲשְׁתַּאֲרוּ קַמֵּיהּ

(נ"א עמיה) דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאֲדָרָא
 אֲשֶׁתְּכַחֲנָא דְּכָל חֲבֵרַיָּא הוּוּ אֲמַרִי, וְאֲנָא עֲמַהוֹן. הַשְׁתָּא
 אֵימָא אָנָּא בְּלַחֲוֹדָאִי, וְכִלְהוּ צִיִּיתִין לְמַלּוּלִי, עֲלֵאִין
 וְתַתָּאִין. זַכָּאָה חוּלְקֵי יוּמָא דִּין.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ז) אֲנִי לְדוּדֵי וְעָלִי
 תְּשׁוּקָתוֹ. כָּל יוּמִין דְּאֲתַקְטְרְנָא בְּהַאי עֲלֵמָא, בְּחַד
 קְטִירָא אֲתַקְטְרְנָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וּבְגִין כֶּף
 הַשְׁתָּא וְעָלִי תְּשׁוּקָתוֹ. דְּהוּא וְכָל סִיעָתָא קְדִישָׁא דִּילֵיהּ,
 אָתוּ לְמִשְׁמַע בְּחֻדָּה, מְלִין סְתִימִין, וְשִׁבְחָא דְּעֵתִיקָא
 קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, פְּרִישׁ וְאֲתַפְּרֵשׁ מִכְּלָא,
 וְלֹא פְּרִישׁ, דְּהָא כְּלָא בֵּיהּ מִתְּדַבֵּק, וְהוּא מִתְּדַבֵּק בְּכְלָא
 הוּא כְּלָא.

עֵתִיקָא דְּכָל עֵתִיקִין, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, אֲתַתְּקוּן וְלֹא
 אֲתַתְּקוּן. אֲתַתְּקוּן, בְּגִין לְקִיִּמָּא כְּלָא. וְלֹא
 אֲתַתְּקוּן, בְּגִין דְּלֹא שְׂכִיחַ.

כִּד אֲתַתְּקוּן, אֲפִיק ט' נְהוּרִין, דְּלַהֲטִין מִנִּיהּ, מִתְּקוּבוּי.
 וְאִינוּן נְהוּרִין מִנִּיהּ, מִתְּנַהֲרִין וּמִתְּלַהֲטִין, וְאֲזֵלִין
 וּמִתְּפִשְׁטִין לְכָל עֵיבָר. כְּבוּצִינָא דְּאֲתַפְּשְׁטִין (דְּמִתְּפִשְׁטִין)
 מִנִּיהּ נְהוּרִין לְכָל עֵיבָר. וְאִינוּן נְהוּרִין דְּמִתְּפִשְׁטִין, כִּד
 יְקָרְבוּן לְמַנְדַּע לֹון, לָא שְׂכִיחַ אֲלָא בּוּצִינָא בְּלַחֲוֹדוּי. כֶּף
 הוּא עֵתִיקָא קְדִישָׁא, (הוּא) בּוּצִינָא עֲלָאָה, סְתִימָא דְּכָל

סְתִימִין. וְלֹא שְׁכִיחַ בַּר אֵינוֹן נְהוֹרִין דְּמִתְפָּשְׁטוֹן,
 דְּמִתְגַּלְיִין, וְטַמִּירָן. וְאֵינוֹן אֶקְרוּן שְׁמַא קְדִישָׁא. וּבְגִין
 כֶּךָ כֹּלָא חַד.

וּמַה דְּאִמְרֵי חֲבֵרְנָא בְּסַפְרֵי קְדֻמָּאֵי, דְּאֵינוֹן דְּרָגִין
 דְּאִתְבְּרִיאוּ, וְעֵתִיקָא קְדִישָׁא אִתְגַּלִּי בְּהוּ, בְּכֹל חַד
 וְחַד. מְשׁוּם דְּאֵינוֹן תְּקוּנָא דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא. לָאו הֲשֵׁתָא
 עֵידָנָא לְהַנִּי מְלִין דְּהָא אֲמִינָא לֹון בְּאִדְרָא קְדִישָׁא.
 וְחִמִּינָא מַה דְּלֹא יִדְעָנָא הַכִּי, וְעַד הֲשֵׁתָא אֲסֵתִים בְּלִבְאֵי
 מְלָה. וְהֲשֵׁתָא אֲנָא בְּלַחֲוֹדָאֵי אֲסֵהִידָנָא קָמִי מְלִכָא
 קְדִישָׁא, וְכֹל הַנִּי זִכָּאֵי קְשׁוּט דְּאָתוּ לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין.
 גּוּלְגַלְתָּא דְּרִישָׁא חוּוֹרָא, לָאו בֵּיה שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא.
 קוּלְטָרָא דְּקֻטְפוּי, אִתְפָּשְׁט וְאִתְנַהִיר, וּמְנִיָּה
 יִרְתוּן צְדִיקָאֵי ד' מָאָה עָלְמִין דְּכִסּוּפִין לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.
 מֵהָאֵי קוּלְטָרָא דְּקֻטְפָּא, דְּהִיא גּוּלְגַלְתָּא חוּוֹרָא, נְטִיף
 טָלָא כֹּל יוּמָא, לְהֵהוּא זְעִיר אֲנַפִּין, לְאִתְרֵי דְּאִתְקַרִּי
 שְׁמִים, וּבֵיה זְמִינִין מִיתִיָּא לְאַחִיָּא לְזֻמְנָא דְּאִתִּי.
 דְּכִתִּיב, (בראשית כז) וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם.
 וְאִתְמַלִּיָּא רִישִׁיָּה, וּמֵהֵהוּא זְעִיר אֲפִין, נְטִיף לְחַקְל
 תְּפוּחִין. וְכֹל חַקְל תְּפוּחִין, נְהִירִין מֵהֵהוּא טָלָא.
 הָאֵי עֵתִיקָא קְדִישָׁא טַמִּיר וְגַנִּיז. וְחַכְמָתָא עֵלְאָה
 סְתִימָאָה, בְּהֵהוּא גּוּלְגַלְתָּא מִשְׁתַּכַּח, וְדָאֵי בְּהָאֵי

עֲתִיקָא, לָא אֲתַגְלִיָּא אֱלָא רִישָׁא בְּלַחֲדוּי, בְּגִין דְּאִיהוּ
 רִישָׁא לְכָל רִישָׁא. חֲכַמְתָּא עֲלָא, דְּאִיהִי רִישָׁא, בֵּיה
 סְתִימָא, וְאֶקְרִי מוּחָא עֲלָא. מוּחָא סְתִימָא. מוּחָא דְשָׁכִיף
 וְשָׁקִיט. וְלִית דְּיַדַּע לֵיה, בַּר אִיהוּ.

תַּלְת רִישִׁין אֲתַגְלַפֵּן, דָּא, לְגוּ מִן דָּא. וְדָא, לְעִילָא מִן
 דָּא. רִישָׁא חֲדָא, חֲכַמְתָּא סְתִימָא, דְּאֲתַכְּסִיָּא,
 וְלָאוּ מִתְּפַתְחָא. וְחֲכַמְתָּא דָּא סְתִימָא, רִישָׁא לְכָל (רִישִׁי)
 רִישִׁיה, דְּשָׂא חֲכָמוֹת. (בראשית קמ"ז ע"א) רִישָׁא עֲלָא,
 עֲתִיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. רִישָׁא דְכָל רִישָׁא,
 (דף 97"ב ע"ב) רִישָׁא דְלָאוּ רִישָׁא. וְלֹא יַדַּע, וְלֹא אֲתִידַע, מַה
 דְּהוּי בְּרִישָׁא דָּא, דְּלֹא אֲתִדְּבַק (לָא) בְּחֲכַמְתָּא, וְלֹא
 בְּסוּכְלַתְנֹו. וְעַל הַאי אֶקְרִי, (במדבר כד) בְּרַח לָךְ אֶל מְקוֹמְךָ.
 (יחזקאל א) וְהַחֲיוֹת רָצוּא וְשׁוּב.

וּבְגִין כֶּף עֲתִיקָא קְדִישָׁא אֶקְרִי אֵין. דְּבִיה תַּלְיָא אֵין.
 וְכָל אֵינֹון שְׁעָרִי, וְכָל אֵינֹון נִימִין, מְמוּחָא
 סְתִימָא נְפֻקִין. (תַּלְיִין) וְכֻלְהוּ שְׁעִיעִין, (ס"א יתבין) בְּשָׁקוּלָא.
 וְלֹא אֲתַחֲזִי קְדָלָא.

כֻּלָּא הוּא, בְּגִין דְּהַאי עֲתִיקָא קְדִישָׁא בְּחַד הוּי. כֻּלָּא
 בְּחִידוּ, וְלֹא שְׁנִיא מְרַחְמִי לְעַלְמִין. בְּתַלְת עֲשָׂר
 מְכִילֹן דְּרַחְמִין אֲשַׁתְּכַח. בְּגִין דְּהַאי חֲכַמְתָּא סְתִימָא
 דְּבִיה, מִתְּפַרְשׁ תַּלְת זְמַנִּין לְאַרְבַּע אַרְבַּע. וְהוּא עֲתִיקָא,
 כֻּלִּיל לֹון, וְשָׁלִיט (לֹון) עַל כֻּלָּא.

חַד אֲרַחָא דְנִהִיר בְּפִלְגוּתָא דְשַׁעְרֵי דְנַפְקֵי מִמוּחָא, הוּא
 אֲרַחָא דְנִהִירִין בֵּיהּ צְדִיקָיָא לְעֵלְמָא דְאֲתֵי, דְכְתִיב
 (משלי ד) וְאֲרַח צְדִיקִים פְּאוּר נֹוֹגָהּ וְגו'. וְעַל דָּא פְתִיב,
 (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל יֵי'. וּמַהֲאֵי אֲרַחָא מִתְנַהֲרִין כֹּל
 שְׂאֵר אֲרַחִין, דְתִלְיִין בְּזַעִיר אֲנַפִּין.

הָאֵי עֵתִיקָא סָבָא דְסָבִין, כְּתָרָא עֲלָאָה, לְעֵילָא.
 דְמִתְעַטְרִין בֵּיהּ כֹּל עֵטְרִין, וְכְתָרִין, מִתְנַהֲרִין. וְכֹל
 שְׂאֵר בּוֹצִינִין מִנִּיהּ מִתְלַהֲטִין (ומתנהרין). וְהוּא, הוּא בּוֹצִינָא
 עֲלָאָה, טְמִירָא דְלֹא אֲתִידַע. (וכֹּל שְׂאֵר בּוֹצִינִין מִנִּיהּ מִתְלַהֲטִין וּמִתְנַהֲרִין)

(רצ"ב ע"ב)

הָאֵי עֵתִיקָא אֲשֶׁתִּכַּח בְּתִלְת רִישִׁין, וְכִלְיָן בְּחַד רִישָׁא.
 וְהוּא (נ"א וְהוּא) רִישָׁא עֲלָאָה, לְעֵילָא לְעֵילָא. וּבְגִין
 דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא אֲתַרְשִׁים בְּתִלְת, אֹנַף הָכִי כֹּל שְׂאֵר
 בּוֹצִינִין דְנִהֲרִין מִנִּיהּ, כִּלְיָן בְּתִלְת. עוּד, עֵתִיקָא
 אֲתַרְשִׁים בְּתִרִין. כִּלְיָא דְעֵתִיקָא בְּתִרִין. הוּא כְּתָרָא
 עֲלָאָה דְכֹל עֲלָאִין, רִישָׁא דְכֹל רִישִׁי. וְהוּא דְהוּי לְעֵילָא
 מִן דָּא, דְלֹא אֲתִידַע. כִּף כֹּל שְׂאֵר בּוֹצִינִין, סְתִימִין
 בְּתִרִין. עוּד עֵתִיקָא קְדִישָׁא אֲתַרְשִׁים וְאֶסְתִּים בְּחַד, וְהוּא
 חַד, וְכֹלָא הוּא חַד. כִּף כֹּל שְׂאֵר בּוֹצִינִין, מִתְקַדְשִׁין,
 מִתְקַשְׂרִין, וּמִתְהַדְרִין בְּחַד, וְאִינוּן חַד.

מִצְחָא דְאֲתַגְלִי בְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא, רְצוּן אֲקָרִי, דְהָא

רִישָׁא עֲלָאָה דָּא סְתִים לְעֵילָא, דְּלָא אֲתִידַע פְּשִׁיט חַד
טוֹרְנָא בְּסִימָא, יָאָה, דְּאֲתַכְּלִיל בְּמִצְחָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ (נ"א
דְּהוּוּא) רַעוּא דְּכָל רַעוּין, אֲתַתְּקֵן בְּמִצְחָא, וְאֲתַגְּלִיָּא
בְּבוּסִיטָא (ס"א אֲתַגְּלִיף בְּפִסִּיטָא), הֵאִי מִצְחָא אֲקָרִי רַצוּן.

וְכַד רַצוּן דָּא אֲתַגְּלִיָּא, רַעוּא דְּרַעוּין אֲשַׁתְּכַח בְּכֻלְהוּ
עֲלָמִין, וְכָל צְלוּתִין דְּלִתְתָּא מִתְּקַבְּלִין, וּמִתְנַהֲרִין
אֲנָפוּי דְּזַעִיר אֲנָפִין, וְכֻלָּא בְּרַחְמֵי אֲשַׁתְּכַח, וְכָל דֵּינִין
אֲתַטְמָרֵן וְאֲתַכְּפִיִּין.

בְּשַׁבְּתָא בְּשַׁעֲתָא דְּצְלוּתָא דְּמִנְחָה, דְּהוּא עֵידָן דְּכָל
דֵּינִין מִתְּעָרִין, אֲתַגְּלִיָּא הֵאִי מִצְחָא,
וְאֲתַכְּפִיִּין כָּל דֵּינִין, וְאֲשַׁתְּכַחוּ רַחְמִין בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין.
וּבְגִין כֶּךָ אֲשַׁתְּכַח שַׁבַּת בְּלָא דֵּינָא, לָא לְעֵילָא וְלָא
לְתַתָּא. וְאֲפִילוּ אֲשָׂא דְּגִיְהֵנָם אֲשַׁתְּקַע (ס"א אֲשַׁתְּכַרְפּ)
בְּאֲתַרִּיהָ, וּנְיִיחִין חֵיִיבָא. וְעַל דָּא אֲתוּסַף נִשְׁמַתָּא דְּחַדוּ
בְּשַׁבְּתָא.

וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְמַחְדֵּי בְּתַלְתְּ סְעוּדַתִּי דְּשַׁבְּתָא, דְּהָא כָּל
מְהֵימְנוּתָא, וְכָל כְּלָלָא דְּמְהֵימְנוּתָא, בֵּיה
אֲשַׁתְּכַח, וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְסֻדְרָא פְּתוּרָא, וְלִמִּיכַל תְּלַת
סְעוּדַתִּי דְּמְהֵימְנוּתָא, וְלְמַחְדֵּי בְּהוּ.

אֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲסַהֲדָנָא עָלֵי לְכָל אֲלִין דְּהָכָא, דְּהָא
מִן יוּמָאֵי לָא בְּטִילָנָא אֲלִין ג' סְעוּדַתִּי, וּבְגִינֵיהוּן

לֹא אֶצְטְרִיכְנָא לְתַעֲנִיתָא בְּשַׁבְּתָא. וְאֶפִּילוּ בְּיוֹמֵי אַחֲרֵינִי
 לֹא אֶצְטְרִיכְנָא, כֹּל שְׁכַן בְּשַׁבְּתָא. דְּמֵאן דְּזָכִי בְּהוּ, זָכִי
 לְמַהֲיִמְנוּתָא שְׁלִימָתָא. חַד, סְעוּדָתָא דְּמִטְרוּנִיתָא. וְחַד,
 סְעוּדָתָא דְּמִלְכָא קַדִּישָׁא. וְחַד, סְעוּדָתָא דְּעֵתִיקָא
 קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין. וּבְהַהוּא עֲלָמָא יִזְכִּי בְּהוּ
 לְאֵלִין. הֵאֵי רְצוֹן כַּד אַתְּגַלִּיא, כֹּל דִּינִין אַתְּכַפֵּיין
 מִשׁוּלֵּשְׁלִיהוֹן.

תְּקוּנָא דְּעֵתִיקָא קַדִּישָׁא אַתְּתִקֵּן בְּתִקוּנָא חַד, כֹּלְלָא
 דְּכָל תְּקוּנִין. וְהֵיא חֲכָמָה עֲלָאָה, סְתִימָאָה.
 כֹּלְלָא דְּכָל שְׂאָר, וְהֵאֵי אַקְרִי עֵדָן עֲלָאָה סְתִימָא. וְהוּא
 מוּחָא דְּעֵתִיקָא קַדִּישָׁא. וְהֵאֵי מוּחָא אַתְּפִשֵׁט לְכָל עֵיבֵר,
 מִנִּיהַ אַתְּפִשֵׁט עֵדָן אַחֲרָא. וּמֵהֵאֵי עֵדָן אַתְּגַלְּף.

וְהֵהוּא ^(דף רפ"ט ע"א) רִישָׁא סְתִימָא דְּבְרִישָׁא דְּעֵתִיקָא דְּלֵא
 אַתִּידַע, כַּד פָּשִׁיט חַד טוּרְנָא ^(ס"א גוּנָא), דְּהוּה
 מִתְתִּקֵּן לְאַתְנַהֲרָא, בְּטַשׁ בְּהֵאֵי מוּחָא ^(נ"א מִצְחָא), וְאַתְּגַלְּף,
 וְאַתְנַהֵיר בְּכַמָּה נְהִירִין, וְאַפִּיק וְאַרְשִׁים כְּבוֹסִיטָא דָּא,
 בְּהֵאֵי מִצְחָא. וְאַתְרִשִׁים בֵּיהַ חַד נְהוּרָא, דְּאַקְרִי רְצוֹן.
 וְהֵאֵי רְצוֹן אַתְּפִשֵׁט לְתַתָּא בְּדִיקְנָא, עַד הֵהוּא אַתְרָ
 דְּמִתִּישְׁבָּא בְּדִיקְנָא, וְאַקְרִי חֶסֶד עֲלָאָה. וְדָא אִיהוּ נוּצֵר
 חֶסֶד. וּבְהֵאֵי רְצוֹן כַּד אַתְּגַלִּיא, מִסְתַּכְּלִין מְאִרֵי דְּדִינָא
 וּמִתְכַפֵּיין.

עֵינָיו דְּרִישָׁא דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא, תִּרִין בְּחַד שְׁקִילָן.
 דְּאַשְׁגָּחִין תְּדִירָא, וְלֹא נְאִים. דְּכְתִיב, (תהלים קבא)
 לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל קְדִישָׁא, בְּגִין
 כִּף לֹא אֵית לִיה גְּבִינִין עַל עֵינָא, וְלֹא כְּסוּתָא.
 הֵהוּא מוּחָא אֲתַגְלִיף וְנָהַר בְּתַלְתַּת חוֹרִין דְּעֵילָא (נ"א
 דְּעֵינָא), בְּחוֹרָא חָדָא מְסַתְּחִין עֵינִין דְּזַעִיר אַנְפִּין,
 דְּכְתִיב, (שיר השירים ה) רוּחָצוֹת בְּחֻלְבִּי. דֵּהוּא (נ"א בְּהוּא) חוֹרָא
 קְדִמָּא. וְשָׂאֵר חוֹרִין אֲסַתְּחִין וְנִהְרִין לְשָׂאֵר בּוֹצִינִין.
 מוּחָא אֲקָרִי נְבִיעָא דְּבִרְכָתָא, נְבִיעָא דְּכָל בְּרַכָּאן מְנִיה
 אֲשַׁתְּכַחוּ. וּבְגִין דֵּהֵא מוּחָא לָהִיט בְּג' חוֹרִין
 דְּעֵינָא, בְּעֵינָא תְּלָא בֵּיה בְּרַכָּתָא, דְּכְתִיב, (משלי כב) טוֹב
 עֵין הוּא יְבוֹרֵךְ, דֵּהֵא בְּמוּחָא תְּלִין חוֹרוֹ דְּעֵינָא. הֵא
 עֵינָא כַּד אֲשַׁגַּח בְּזַעִיר אַנְפִּין, (עלמין) (ס"א אֲתַנְהָרִין אַנְפִּין כְּלָהוּ בְּחָדוּ)
 אַנְהָרִין כְּלָהוּ בְּחָדוּ. עֵינָא דָּא, הוּא כְּלָא יְמִינָא, לִית בֵּיה
 שְׂמָאלָא. עֵינִין דִּתְתָּא, יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, תְּרִי, בְּתִרִי
 גְּוֹנִין.

בְּצַנִיעוּתָא דְּסִפְרָא אֲוֹלִיפְנָא, דֵּהֵא י' עֲלָאָה, י' תְּתָאָה.
 ה' עֲלָאָה, ה' תְּתָאָה. ו' עֲלָאָה, ו' תְּתָאָה.
 כָּל אֲלִין עֲלָאִין, בְּעֵתִיקָא תְּלִין. תְּתָאִין, בְּזַעִיר אַנְפִּין
 אִינּוֹן. לָאוּ תְּלִין, אֲלָא אִינּוֹן מִמֶּשׁ. וּבְעֵתִיקָא קְדִישָׁא
 תְּלִין. דֵּהֵא שְׂמָא דְּעֵתִיקָא אֲתַכְּסִיָּא מְכָלָא, וְלֹא

אֲשַׁתְּכַח. אַבְל אֵלִין אַתּוּן דְּתַלְיִין בְּעַתִּיקָא. בְּגִין
 דִּיתְקַיְימוּן אֵינוּן דְּלַתְתָּא. דְּאִי לָאוּ הָכִי לָא יתְקַיְימוּן.
 וּבְגִין כֶּה, שְׁמָא קַדִּישָׁא סְתִים וְגַלְיָא. הַהוּא דְסְתִים
 לְקַבְלִיהָ דְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְכֻלָּא. וְהַהוּא

(אתגליא בגיניה דתליא) (ס"א דאתגלי בגיניה דההוא דאתגליא) (דתליא) בזעיר
 אֲפִין. וּבְגִין כֶּה, כָּל בְּרַכָּאן בְּעִין סְתִים וְגַלְיָא. אֵלִין
 אַתּוּן סְתִימָן דְּתַלְיִין (בְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא. תַלְיִין, אֲמַאי תַלְיִין (תַלְיָא) י' לְקַיְימָא י'
 דְלַתְתָּא (ס"א וְדָאִי בְּגוּלְגַלְתָּא בְּמַצָּחָא בְּעִינֵין תַלְיָא י' (ס"א אֲמַאי) אֲמַאי תַלְיָא לְקַיְימָא ל'י'
 דְלַתְתָּא)

חוטמא, בְּהַאי חוּטְמָא, בְּנוֹקְבָא דְפַרְדֵּשְׁקָא דְבִיָּה,
 נָשִׁיב רוּחָא דְחַיִּי לְזַעִיר אֲפִין. וּבְהַאי חוּטְמָא,
 בְּנוֹקְבָא דְפַרְדֵּשְׁקָא, תַלְיָא ה', לְקַיְימָא ה' אַחְרָא
 דְלַתְתָּא. וְדָא רוּחָא נְפִיק מְמוּחָא סְתִימָתָא, וְאֶקְרִי רוּחָא
 דְחַיִּי. וּבְהַאי רוּחָא, זְמִינִין לְמַנְדַּע חֲכָמָתָא, בְּזַמְנָא
 דְמַלְכָּא מְשִׁיחָא. דְכָתִיב, (ישעיה יא) וּנְחָה עָלֶיךָ רוּחַ יְיָ רוּחַ
 חֲכָמָה וּבִינָה וְגו'. הַאי חוּטְמָא, חַיִּין מְכַל סְטָרִין, חֲדוּ
 שְׁלִימָא. נַחַת רוּחַ. אֲסוּוּתָא. בְּחוּטְמָא דְזַעִיר אֲנַפִּין (בְּמָה
 דְאֻקְיָמָא) כְּתִיב, (שמואל ב כב) עָלָה עָשָׁן בְּאִפּוֹ וְגו'. וְהַכָּא כְּתִיב
 (ישעיה מח) וַתְּהַלְתִּי אַחֲשָׁם לָךְ.

וּבְסִפְרָא דְאַגְדָּתָא, דְבִי רַב יִיבָא סְבָא, אוֹקִים, ה'
 בְּפוּמָא, וְהַכָּא לָא מִתְקַיְימָא הָכִי, וְלָא
 אֲצִטְרַפָּא (ס"א אֲצִטְרַכְבָּא), אֶף עַל גַּב דְּבַחַד סְלָקָא, אֶלָּא בְּה'

דִּינָא תְּלִיא, וְדִינָא בְּחוּטְמָא תְּלִיא, דְּכְתִיב עָלָה עָשָׂן
בְּאִפּוֹ. וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב וְאִשׁ מִפִּי תֹאכַל. עֲקָרָא
דְּרוּגְזָא בְּחוּטְמָא תְּלִיא.

כָּל תְּקוּנִין דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא, בְּמוּחָא שְׁקִיט וְסִתִּים
מִתְתַּקְּנִין. וְכָל תְּקוּנִין דְּזַעִיר אַנְפִּין, בְּחֻכְמָה תְּתָא
מִתְתַּקְּנִין. דְּכְתִיב, (תהלים קד) כָּלֵם בְּחֻכְמָה עָשִׂיתָ, וְהוּ' כָּלְלָא
דְּכָלָא וְדָאִי. מַה בֵּין ה' לָהּ. ה' דְּהֻכָּא, דִּינָא אֲתַעַר מִנָּה.
וְדְהֻכָּא רַחֲמֵי גּוֹ רַחֲמֵי.

בְּדִיקְנָא דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא, תְּלִיא כָּל יְקִירוֹ דְּכָלָא.
מִזְלָא דְּכָלָא אֲקָרִי. מִהָאִי דִּיקְנָא, מִזְלָא
יְקִירוּתָא (נ"א מִהָאִי מִזְלָא יְקִירָא) (מִמִּזְלָא יְקִירָא) דְּכָל יְקִירִין, מִזְלֵי
עָלָי וְתַתָּאִי. כְּלָהוּ מִשְׁגִּיחִין לְהֵוֹא מִזְלָא. בְּהָאִי מִזְלָא
תְּלִיָּא חֵי דְּכָלָא, מְזוּנֵי דְּכָלָא. בְּהָאִי מִזְלָא תְּלִיָּין שְׁמִיא
וְאַרְעָא. גְּשְׁמִין דְּרַעְוָא. בְּהָאִי מִזְלָא, אֲשַׁחֲוּתָא דְּכָלָא.
בְּהָאִי מִזְלָא תְּלִיָּין כָּל חֵיִלִּין עָלָאִין וְתַתָּאִין.

(דף רפ"ט ע"ב)

תְּלִית עֶשֶׂר נְבִיעִין, דְּמִשְׁחָא דְּרִבּוּתָא טָבָא, תְּלִיָּין
בְּדִיקְנָא דְּמִזְלָא יְקִירָא דָּא. וְכָלָהוּ נְפָקִין לְזַעִיר
אַנְפִּין. לָא תִימָא כְּלָהוּ, אֲלָא תִשְׁעָה מְנִיָּהוּ, מִשְׁתַּכְּחִין
בְּזַעִיר אַנְפִּין, לְאַכְפִּיָּיא דִּינִין.

(וכד) הָאִי מִזְלָא, תְּלִיָּיא בְּשְׁקוּלָא עַד טַבּוּרָא. כָּל קְדוּשֵׁי

קְדוּשֵׁינָא דְקְדוּשָׁא בֵּיהּ תְּלִינָא. בְּהַאי מְזֻלָּא, פְּשִׁיט
פְּשִׁיטוּתָא דְקוּטְרָא עֲלָאָה. הֵהוּא רִישָׁא דְכָל רִישֵׁין, דְּלֹא
אֲתִידַע, וְלֹא אֲשֶׁתְּמוּדַע, וְלֹא יִדְעִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין. בְּגִין
כֵּן כֻּלָּא בְּהַאי מְזֻלָּא תְּלִינָא.

בְּדִיקְנָא דָּא, ג' רִישֵׁין דְּאֲמִינָא, מִתְּפִשְׁטוּן. וְכֻלְהוּ
מִתְּחַבְּרֵן בְּהַאי מְזֻלָּא, וּמִשְׁתַּכְּחִין בֵּיהּ. וּבְגִין
כֵּן, כָּל יְקִירוּ דִּיקִירוּתָא, בְּהַאי מְזֻלָּא תְּלִינָא. כָּל אֲלִין
אֲתוּוּן דְּתְּלִינָא בְּהַאי עֲתִיקָא, כּוּלְהוּ תְּלִינָא בְּהַאי דִּיקְנָא,
וּמִתְּחַבְּרֵן בְּהַאי מְזֻלָּא, וְתְּלִינָא בֵּיהּ, לְקִימָא אֲתוּוּן
אֲחֲרֵינָא. דְּאֲלִמְלִי לָא סְלִיק אֲלִין אֲתוּוּן בְּעֲתִיקָא, לָא
קִימִין אֲלִין אֲחֲרֵינָא. וּבְגִין כֵּן אָמַר מִשָּׁה כַּד אֲצַטְרִיף,
יִי' יִי', תְּרִי זִימְנָא (זִימְנִי), וּפְסִיק טַעְמָא בְּגוּוֹיִיהוּ. דְּהָא
בְּמְזֻלָּא תְּלִינָא כֻּלָּא. מֵהַאי מְזֻלָּא, מִתְּכַסְּפִי עֲלָאִי
וְתַתְּאִי, וּמִתְּכַפֵּינָא קַמִּיהּ. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּזַכִּי לְהַאי.
הָאִי עֲתִיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, לָא אֲדַכְּרָא,
וְלֹא אֲשֶׁתְּכַח. וּבְגִין דְּהֵימָא רִישָׁא עֲלָאָה לְכָל
עֲלָאִין, לָא אֲדַכְּרָא, בַּר רִישָׁא חֲדָא, בְּלֹא גּוּפָא, לְקִימָא
כֻּלָּא.

וְהָאִי (נ"א דְּכָל סְתִימִין (ס"א בְּגִין דְּהֵימָא) רִישָׁא (עֲלָאָה) עֲלָאִין לְכָל עֲלָאִין, לָא אֲדַכְּרָא,
אֲלֹא רִישָׁא חֲדָא, בְּלֹא גּוּפָא, לְקִימָא כֻּלָּא. וְהוּא) טְמִיר וְסְתִימִין וְגַנְזִין
מִכֻּלָּא, תְּקוּנוֹי אֲתַתְּקֵנּוּן, בְּהֵהוּא מוּחָא סְתִימָאָה דְּכֻלָּא,

דְּאִתְפְּשִׁט וְאִתְתַּקַּן כְּלָא וְנִפְיֵק חֶסֶד עֲלָאָה, וְחֶסֶד עֲלָאָה
 אִתְפְּשִׁט וְאִתְתַּקַּן וְאִתְכְּלִיל כְּלָא בְּמוֹחָא סְתִימָאָה דָּא. כַּד
 אִתְתַּקַּן חוּרָא דָּא בְּנִהִירוּ דָּא, בְּטִשׁ מֵאן דְּבִטִישׁ, בְּהֵאִי
 מוֹחָא וְאִתְנַהִיר, וְתִלְיִיא מִמְזִלָּא יִקִּירָא מוֹחָא אַחֲרָא,
 דְּאִתְפְּשִׁט וְנִהִיר לְתַלְתִּין וְתַרְיֵן שְׁבִילִין. כַּד אִתְנַהִיר נִהִיר
 מִמְזִלָּא יִקִּירָא. אִתְנַהִירוּ ג' רִישֵׁין עֲלָאִין, תַּרְיֵן רִישֵׁין,
 וְחַד דְּכְלִיל לֹון. וּבְמִזְלָא תִלְיִין, וְאִתְכְּלִיל לֹון בֵּיהּ.

מִכְּאֵן שְׂאֲרֵי לְאִתְגְּלִיִּיא יִקִּירוּ דְּדִיקְנָא, דְּאִיהוּ מִזְלָא
 סְתִימָאָה. וְאִינוּן מִתְתַּקְנֵן ^(בֵּיהּ), כְּמָה דְּעֵתִיקָא
 קְדִישָׁא תִלַּת רִישֵׁין מִתְעַטְרִין בֵּיהּ, הֵכִי כְּלָא בְּתִלַּת
 רִישֵׁין. וְכַד אִתְנַהֲרוּן, תִּלְיִין כְּלָהוּ דָּא בְּדָא בְּתִלַּת רִישֵׁין,
 תַּרְיֵן מִתַּרְיֵן סְטְרִין, וְחַד דְּכְלִיל לֹון.

וְאִי תִימָא, מֵאן עֵתִיקָא קְדִישָׁא.

תָּא חֲזִי, לְעֵילָא לְעֵילָא, אִית דְּלָא אִתִּידַע, וְלָא
 אִשְׁתְּמוּדַע, וְלָא אִתְרִשִׁים, וְהוּא כְּלִיל כְּלָא, וְתַרְיֵן
 רִישֵׁין בֵּיהּ כְּלִילֵן ^(ס"א תִלְיִין). וְכַדִּין כְּלָא ^(חֲדָא) הֵכִי אִתְתַּקַּן.
 וְהוּא לָא בְּמִנְיָנָא, וְלָא בְּכִלְלָא וְלָא בְּחוּשְׁבֹון אֲלָא
 בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא, עַל דָּא אִתְמַר, ^(תְּהֵלִים לט) אִמְרַתִּי אִשְׁמְרָה
 דְּרַכִּי מִחֶטָּא בְּלִשׁוֹנִי.

אַתְר דְּשִׁירוּתָא אִשְׁתַּכַּח, מֵעֵתִיקָא קְדִישָׁא, דְּאִתְנַהִיר
 מִמְזִלָּא, הוּא נִהִירוּ דְּחֻכְמָתָא, דְּאִתְפְּשִׁט לְתַלְתִּין

וְתָרִין עֵיבֵר. וְנִפְקָא מִהֵוּא מוּחָא סְתִימָאָה, מִנְהִירו
 דְּבֵיתָהּ. וּמָה דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא נְהִיר בְּקַדְמִיתָא (ס"א בְּחֻכְמָתָא),
 דָּא הִיא. וְשִׁירוּתָא מִמָּה דְאַתְגְּלִיָּא (הו"י), וְאַתְעֵבִיד לְתַלַּת
 רִישִׁין, וְרִישָׁא חֲדָא כְּלִיל לֹון. וְאַלִין תַּלַּת מִתְפִּשְׁטֹון
 לְזַעִיר אַנְפִין, וּמְאַלִין נְהִרִין כְּלָא.

אַתְגְּלִיף הַאי חֻכְמָתָא, וְאַפִיק חַד נְהִרָא, דְנִגִיד וְנִפִיק
 לְאַשְׁקָאָה גִנְתָא וְעֵייל (נ"א וְעֵיילִין) בְּרִישָׁא דְזַעִיר
 אַנְפִין, וְאַתְעֵבִיד חַד מוּחָא וּמִתְמָן אֶתְמַשִּׁיף וְנִגִיד בְּכָל
 גּוּפָא, וְאַשְׁקִי כָל אֵינּוּן נְטִיעָאן. הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
 (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן וְגו'.

תּוּ אַתְגְּלִיף הַאי חֻכְמָתָא, וְאַתְמַשִּׁף וְעֵייל בְּרִישָׁא דְזַעִיר
 אַנְפִין, וְאַתְעֵבִיד מוּחָא אַחְרָא (ההוא אַחְרָא). הֵהוּא נְהִירו
 דְאַתְמַשְׁכָּא מִנִּיה אֵלִין תָּרִין מְשִׁיכֵן אַתְגְּלִיפוּ, מִתְחַבְּרִין
 בְּחַד רִישָׁא דְעַמִּיקָא דְבִירָא, דְכְתִיב, (משלי ג) בְּדַעְתּוֹ
 תְהוֹמוֹת נִבְקָעוּ. וְעֵייל בְּרִישָׁא דְזַעִיר אַנְפִין, וְאַתְעֵבִיד
 מוּחָא אַחְרָא, וּמִתְמָן אֶתְמַשִּׁיף וְעֵייל לְגוּ גּוּפָא, וּמִלִּיָּא
 כָּל אֵינּוּן אֲדָרִין וְאַכְסֻדְרִין דְגּוּפָא. הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
 (משלי כד) וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ.

וְאַלִין נְהִרִין, מִנְהִירו דְהֵהוּא מוּחָא עֲלָאָה סְתִימָאָה,
 דְנְהִיר בְּמִזְלָא (עֵתִיקָא קְדִישָׁא). וְכֻלָּא דָּא בְדָא תְלִיין.
 וְאַתְקֻשֵׁר דָּא בְדָא, וְדָא בְדָא, עַד דִּישְׁתְּמוּדַע דְכֻלָּא חַד,

וְכֹלֵא הוּא עֵתִיקָא, (דף ר"צ ע"א) וְלֹא אֶתְפָּרֵשׁ מִנִּיהַ פְּלוּם.
 אֲלִין תְּלַת גְּהוּרִין, גְּהֵרִין לְתַלְתֵּי אַחֲרָנִין, דְּאֶקְרוּן אֲבֵהֵן.
 וְאֲלִין גְּהֵרִין לְבָנִין. וְכֹלֵא גְהִיר מֵאַתֵּר חַד. כַּד אֶתְגַּלְיִיא
 הָאִי עֵתִיקָא, רַעְוָא דְרַעְוֹן, כֹּלֵא גְהִיר וְכֹלֵא אֶשְׁתַּכַּח
 בְּחַדוֹ שְׁלִימָתָא.

הָאִי חֲכָמָתָא אֶקְרִי עֵדֹן, וְהָאִי עֵדֹן אֶתְמַשֵּׁךְ מֵעֵדֹן
 עֲלָאָה, סְתִימָאָה דְכָל סְתִימִין. וּמֵהָאִי עֵדֹן, אֶקְרִי
 שִׁירוּתָא. דְּבַעֲתִיקָא לָא אֶקְרִי, וְלֹא הוּי שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא.
 וּבְגִין דְּלֹא הוּי בִּיהַ שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא, לָא אֶקְרִי אֶתָּה.
 בְּגִין דְּאֶתְכַסִּיא וְלֹא אֶתְגַּלְיִיא. וְאֶקְרִי הוּא. וּמֵאַתֵּר
 דְּשִׁירוּתָא אֶשְׁתַּכַּח אֶקְרִי אֶתָּה, וְאֶקְרִי אָב. דְּכַתִּיב, (ישעיה
 ט) כִּי אֶתָּה אָבִינוּ.

בְּאַגְדָּתָא דְּבִי רַב יִיבָא סָבָא, כְּלָלָא דְּכֹלֵא, זַעִיר אֲנַפִּין
 אֶקְרִי אֶתָּה. עֵתִיקָא קַדִּישָׁא דְּאֶתְכַסִּיא,
 אֶקְרִי הוּא. וְשִׁפִּיר. וְהַשְׁתָּא קָרִינֵן בְּאַתֵּר דָּא דְּשִׁירוּתָא
 אֶשְׁתַּכַּח, אֶתָּה. אַף עַל גַּב דְּאֶתְכַסִּיא, מִנִּיהַ הוּי
 שִׁירוּתָא, וְאֶקְרִי אָב. וְהוּא אָב לְאַבְהֵן. וְהָאִי אָב נְפִיק
 מֵעֵתִיקָא קַדִּישָׁא, דְּכַתִּיב (איוב כח) וְהַחֲכָמָה מֵאִין תִּמְצָא.
 וּבְגִין כַּךְ לָא אֶשְׁתַּמוּדַע.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (איוב כח) אֱלֹהִים הֵבִין דְּרַכָּה, דְּרַכָּה מִמֶּשׁ.
 אֲבַל וְהוּא יַדַּע אֶת מְקוּמָהּ, מְקוּמָהּ מִמֶּשׁ. וְכָל שְׁפָן

דְּרַכָּה. (מקומה ממש. ולא דרָכָה. מקומה ממש. וכל שכן דרָכָה.) וְכָל שָׁנָן שָׁנָן

הַהוּא חֲכָמָה דְּסִתִּימָא בֵּיהּ בְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא.

הַאִי חֲכָמָה שִׁירוּתָא דְּכָלָא, מִנִּיהּ מִתְּפַשְׁטָן תְּלַתִּין וְתַרִּין שְׁבִילִין. (שבילין ולא ארְחִין) וְאוּרִייתָא בְּהוּ אֶתְכַלִּילַת

בְּעֵשְׂרִין וְתַרִּין אֲתוּוֹן, וְעֵשֶׂר אֲמִירָן. הַאִי חֲכָמָה אָב לְאֲבָהָן. וּבֵהָאִי חֲכָמָה, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא אֲשַׁתְּכַח. וּבְגִין דָּא, חֲכָמָה עֲלָאָה חֲכָמָה תְּתָאָה. כַּד אֲתַפְּשֵׁט חֲכָמָה, אֲקַרִּי אָב לְאֲבָהָן. כֹּלָא לָא אֶתְכַלִּיל אֱלָא בְּהָאִי. (ס"א כד

מתפשטן חכמות, אתקרי אב לאבָהָן. כֹּלָא לָא אֶתְכַלִּיל אֱלָא בְּהָאִי) דְּכַתְּיב, (תהלים

קד) כֹּלָם בְּחֲכָמָה עָשִׂיתָ.

זְקַף רַבִּי שְׁמַעוֹן יְדוּי, וְחַדִּי, אֲמַר, וְדָאִי עֵידָן הוּא לְגַלְאָה, וְכֹלָא אֲצִטְרִיף בְּשַׁעְתָּא דָּא. תָּאנָא,

בְּשַׁעְתָּא דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא, סִתִּימָאָה דְּכָל סִתִּימִין, בְּעָא לְאֶתְקַנָּא כֹּלָא, אֲתַקִּין כְּעִין דְּכַר וְנוֹקְבָא. בְּאֶתְרֵי דְּאֶתְכַלִּילוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא לָא אֲתַקִּימוּ, אֱלָא בְּקִיּוּמָא

אַחֲרָא (ס"א כעין דְּכַר) (אֱלָא בְּדַכְר) דְּדַכְרֵי וְנוֹקְבָא. וְהָאִי חֲכָמָה

כֹּלְלָא דְּכָלָא, כַּד נִפְקָא וְאֶתְנַהֵיר מֵעֵתִיקָא קְדִישָׁא, לָא אֶתְנַהֵיר אֱלָא בְּדַכְרֵי וְנוֹקְבָא. דְּהָאִי חֲכָמָה אֲתַפְּשֵׁט,

וְאֶפִּיק מִיַּנְיָהּ בִּינָה, וְאֲשַׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא. הוּא, חֲכָמָה אָב. בִּינָה אִם. חֲכָמָה וּבִינָה, בְּחַד מִתְקַלָּא אֶתְקַלוּ, דְּכַר

וְנוֹקְבָא. וּבְגִינִיָּהּ כֹּלָא אֲתַקִּימוּ בְּדַכְרֵי וְנוֹקְבָא,

דְּאֶלְמִלָּא הָאִי, לָא מִתְקִימִין.

שִׁירוֹתָא דָּא אָב לְכֻלָּא, אָב לְכֻלָּהוּ אָבְהוּ, אֲתַחְבְּרוּ דָּא
בְּדָא, וְנִהְיִירוּ דָּא בְּדָא. (חֲכֻמָּה אָב. בִּינָה אָם. (משלי ב) פִּי

אָם לְבִינָה תִקְרָא) כִּד אֲתַחְבְּרוּ, אוֹלִידוּ, וְאֲתַפְּשִׁטַּת מְהִימְנוֹתָא.
בְּאֲגִדְתָּא דְּבִי רַב יִיבָא סָבָא, הָכִי תָאנִי, מַהוּ בִּינָה. אָלָא
כִּד אֲתַחְבְּרָא דָּא בְּדָא, יו"ד בְּה"א, אֲתַעֲבַרְתָּ, וְאֲפִיקַת בִּין,
וְאוֹלִידַת. וּבְגִין כֶּה, בִּינָה אֲקָרִי, בִּין י"ה, שְׁלִימוֹתָא
דְּכֻלָּא. אֲשֶׁתְּכַחוּ תַרְוִייהוּ דְּמַתְּחַבְּרוּ, וּבִין בְּגוֹוִייהוּ. כְּלָלָא
דְּכֻלָּא. בְּתַקוּנֵיהוּ אֲשֶׁתְּכַח שְׁלִימוֹתָא (נ"א בִּין י"ה, תַרְוִייהוּ
דְּמַתְּחַבְּרוּ, וּבִין בְּגוֹוִייהוּ. בְּתַקוּנֵיהוּ אֲשֶׁתְּכַחוּ שְׁלִימוֹתָא דְּכֻלָּא כְּלָלָא) דְּכֻלָּא, אָב

וְאָם. בִּין וּבַת.

מְלִין אֲלִין, לָא אֲתִייהָבוּ לְגַלְתָּא, בַּר לְקַדְיָשִׁי עֲלִיוְנִין,
דְּעָאלוּ וְנִפְקוּ, וַיִּדְעִין אֲרַחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּלָא סָטָאן בְּהוּ לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא. דְּכַתִּיב, (הוֹשֵׁעַ יד) פִּי
יִשְׂרָאֵל דְּרַכִּי יִי' וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם וְגו'. זַכָּאָה חוֹלְקִיָה,
דְּמָאן דְּזָכִי לְמַנְדַּע אוֹרְחוּי, וְלָא סָטִי, וְלָא יִטְעִי בְּהוּ.
דְּמְלִין אֲלִין סְתִימִין אִינוּן וְקַדְיָשִׁי עֲלִיוְנִין נְהִירִין בְּהוּ,
כְּמָאן דְּנִהִיר מְנַהִירוּ דְּבוֹצִינָא. לָא אֲתַמְסְרוּ מְלִין אֲלִין,
אָלָא לְמָאן דְּעָאל וְנִפִּיק. דְּמָאן דְּלָא עָאל וְנִפִּיק, טַב לִיה
דְּלָא אֲבָרִי. דְּהָא גְּלִיָּא קָמִי עֲתִיקָא קַדְיָשָׁא, סְתִימָא דְּכֻלָּא
סְתִימִין, דְּמְלִין אֲלִין נְהִרִין בְּלָבָא, בְּאֲשֶׁלְמוֹתָא
דְּרַחֲמֵימוֹתָא וְדַחֲלוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֲלִין בְּנִי דְּהַכָּא,

יִדְעָנָא בְּהוּ דְהָא עָאלוּ וְנִפְקוּ, וְאַתְנַהֲרִין בְּאַלִּין מְלִין,
וְלֹא בְּכֻלָּהוּ. וְהַשְׁתָּא אַתְנַהֲרוּ בְּשְׁלִימוּתָא כְּמָה
דְּאַצְטְרִיד. זַכָּא חוּלְקֵי עֲמָהוּן, בְּהֵהוּא עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל מַה דְּאַמִּינָא דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא. וְכֹל
מַה דְּאַמִּינָא דְזַעִיר אַנְפִּין. כֹּלֵא חַד, כֹּלֵא הוּא חַד
מְלָה. לֹא ^(דף ר"צ ע"ב) תְּלִיָא בֵּיה פִּירוּדָא. בְּרִיד הוּא בְּרִיד
שְׁמִיָה לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.

תָּא חֲזִי, שִׁירוּתָא דָּא דְאַקְרִי אָב, אַתְּכֻלִּיל בְּיוֹד,
דְּתִלְיָא מִמְזָלָא קְדִישָׁא. וּבְגִין כֶּף, יוֹד כֻּלִּיל
אַתּוּן אַחֲרָנִין. " סְתִימָא דְכָל אַתּוּן אַחֲרָן. " רִישָׁא
וְסִיפָא דְכֻלָּא.

וְהֵהוּא נְהַר דְנִגִּיד וְנִפִּיק, אַקְרִי עֲלָמָא דְאַתִּי, דְאַתִּי
תְּדִיר וְלֹא פְּסִיק. וְהֵאִי הוּא עֵדוּנָא דְצַדִּיקָא,
לְזַכָּאָה לְהֵאִי עֲלָמָא דְאַתִּי, דְאַשְׁקִי תְּדִיר לְגַנְתָּא, וְלֹא
פְּסִיק. עָלִיָה כְּתִיב ^(ישעיה נח) וּכְמוֹצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ
מִימֵיו. וְהֵהוּא עֲלָמָא דְאַתִּי, אַבְרִי בְּיוֹד, הֲדָא הוּא
דְכְּתִיב, ^(בראשית ב) וְנִהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. "
כֻּלִּיל תְּרִין אַתּוּן ו"ד.

בְּאַגְדַּתָּא דְבִי רַב יִיבָא סְבָא תְּנִינָן, אַמַּאי ו"ד כֻּלִּילָן
בְּיוֹד. אֲלָא נְטִיעָה דְגַנְתָּא ^(ס"א ודאי) דָּא, אַקְרִי
ו'. אִית גַּנְתָּא אַחֲרָא, דְאַיְהִי ד'. וְיַמְהֵאִי ו', אַשְׁתְּקִיָּא ד'.

(דאיהי ארבעה ראשים) וְהִינּוּ רִזָּא דְכְּתִיב, וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֶדֶן וְגו'.
מֵאֵי עֶדֶן. דָּא חֲכָמָה עֲלָאָה, וְדָא י'. לְהַשְׁקוּת. אֶת הַגֶּן,
דָּא הוּא ו'. וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רָאשִׁים, דָּא הוּא
ד', וְכֹלָא כְּלִיל בְּיוֹ"ד.

וּבְגִין כֶּךָ, אֶקְרִי אָב לְכֹלָא. אָב לְאַבְהָן. שִׁירוּתָא דְכֹלָא,
(אקרי) בֵּיתָא דְכֹלָא, דְכְּתִיב, (משלי כד) בְּחֲכָמָה יִבְנֶה
בֵּיתָ. (מהאי י' שירותא וסיומא דכלא) וְכְתִיב, (תהלים קד) כָּלֶם בְּחֲכָמָה
עֲשִׂיתָ. בְּאַתְרֵיהּ, לָא אֲתַגְלִיָּא, וְלָא אֲתִידַע. מִדְּאַתְחַבְּר
בְּאִמָּא אֲתֵרְמִיז בְּאִמָּא וּבְגִין כֶּךָ אִמָּא כֹּלְלָא דְכֹלָא,
בְּה אֲתִידַע וּבְה אֲתֵרְמִיז, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא דְכֹלָא. (חכמה
אקרי) דְּבַה סְתִים כֹּלָא.

כֹּלְלָא דְכֹלָא, שְׁמָא קַדִּישָׁא. עַד הַשְׁתָּא רְמִיזָנָא, וְלָא
אִמִּינָא כָּל אֲלִין יוֹמִין. וְהָאִידְנָא מִתְגַּלְפִּין
סְטָרִין, י', כְּלִיל בְּהָאֵי חֲכָמָה. ה' דָּא אִמָּא, וְקָרִינָן
בִּינָה. ו"ה, אֲלִין תְּרִין בְּנִין, דְּמִתְעַטְרָן מֵאִמָּא. וְהָא
תְּנִינָן, דְּבִינָה אֲתַכְּלִיל מְכֹלָא. יו"ד דְּמִתְחַבְּרָא בְּאִמָּא,
וּמִפְקִין בִּין. וְהִינּוּ בִּינָה, א"ב וּא"ם דְּאִינוּן י"ה, בֵּין
בְּגוּוֹיָהוּ.

הַשְׁתָּא אֵית לְאַסְתְּכֹלָא, בִּינָה, וְאֶקְרִי תְּבוּנָה, אִמָּא
אֶקְרִי תְּבוּנָה, וְלָא בִּינָה. אֶלָּא תְּבוּנָה אֶקְרִי,
בְּשַׁעְתָּא דִּינְקָא לְתֵרִין בְּנִין, בִּין וּבִ"ת, דְּאִינוּן ו"ה,

וְהִיא שְׁעֵתָא אַקְרִי תְבוּנָה. דְּכֻלָּא כְּלִיל בְּאַלִּין אַתּוּון,
 בִּין וּבִ"ת, אֵינֹנוּ ו"ה. וְכֻלָּא חַד כְּלָלָא, וְהֵינֹנוּ תְבוּנָה.
 בְּסִפְרָא דִּרְבֵּי הַמְּנוּנָא סָבָא אָמַר, דְּשְׁלֵמָה מְלָכָא, תְּקוּנָא
 קַדְמָאָה דְּגַלִּי וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) הֵנֶךָ יִפְּה רַעֲיָתִי
 מֵהָאִי הוּא. וְתְקוּנָא תְּנַיִנָא, אַקְרִי כְּלָה, דְּאִיְהִי נּוֹקְבָא
 דְּלִתְתָּא. וְאֵינֹנוּ דְּאִמְרִי, דְּתִרְוּוּיָהּ לְהָאִי נּוֹקְבָא דְּלִתְתָּא
 אֵינֹנוּ, לָאוּ הָכִי. דְּהִ"א קַדְמָאָה לָא אַקְרִי כְּלָה. וְהִ"א
 בְּתִרְוּוּיָהּ, אַקְרִי כְּלָה, לְזִמְנִין (דִּיעוּן) יְדִיעִין (לְזִמְנִין סְגִיָּאִין). דְּהִ"א
 זִמְנִין סְגִיָּאִין אֵינֹנוּ, דְּדְכוּרָא לָא אַתְחַבְּרַ עִמָּה, וְאַסְתִּלַּק
 מִינָהּ. בְּתַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (וַיִּקְרָא יח) וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת
 טוֹמְאָתָהּ לָא תִקְרַב. בְּשְׁעֵתָא דְּאַתְדַּכְּאֵת נּוֹקְבָא, וְדְכוּרָא
 בְּעֵי לְאַתְחַבְּרַ עִמָּה, כְּדִין אַקְרִי כְּלָה. כְּכֻלָּהּ מִמֶּשׁ
 אַתִּיא.

(אבל) הָאִי אֵימָא, לָא אַפְסִיק רַעוּתָא דְּתִרְוּוּיָהּ לְעֵלְמִין,
 בְּחַד נְפָקִין, בְּחַד שְׁרִיין. לָא אַפְסִיק דָּא מִן דָּא, וְלָא
 אַסְתִּלַּק דָּא מִן דָּא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב וְנָהָר יֵצֵא מִעֵדֶן,
 יוֹצֵא תְדִיר, וְלָא אַפְסִיק. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, וְכִמּוּצָא מִים
 אֲשֶׁר לָא יִכְזְבוּ מִימִיו. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב רַעֲיָתִי, בְּרַעוּתָא
 דְּאַחוּהַ שְׁרִיין, בְּאַחַדוּתָא שְׁלִימוּתָא (שְׁלִימְתָא). אַבְל הָכָא
 אַקְרִי כְּלָה, דְּכַד אַתָּא דְּכוּרָא לְאַתְחַבְּרַ עִמָּה, הִיא
 כְּלָה, כְּכֻלָּהּ אִיְהִי אַתִּיא מִמֶּשׁ.

וּבְגִין כֹּה, תִּרִי (ויחי רמ"ב) תְּקוּנֵינִי דְנוֹקְבֵי פְּרִישׁ שְׁלֵמָה.
 תְּקוּנָא דְקַדְמִיתָא סְתִימָא, בְּגִין דְּאִיהִי סְתִימָא.
 וְתְקוּנָא תְּנִינָא פְּרִישׁ יִתִיר, וְלֹא סְתִים כּוּלֵי הָאִי. וְלִבְתָּר
 תִּלְיָא כָּל שְׁבַחָא בְּהֵיא דְלְעִילָא. דְכָתִיב, (שיר השירים ו)
 אַחַת הִיא לְאִמָּה בָּרָה הִיא לְיוֹלְדֹתָהּ. וּבְגִין דְּאִיהִי אִימָא
 מִתְעַטָּרָא בְּעַטָּרָא דְכֻלָּהּ, וְרַעוּתָא דְיוֹ"ד לָא אֶפְסִיק מִנָּה
 לְעַלְמִין, אֲתִיְהִיב בְּרִשׁוּתָהּ כָּל חִירוֹ דְעַבְדִּין. כָּל חִירוֹ
 דְכֻלָּא. כָּל חִירוֹ דְחִיבֵיא, לְדַפְּאָה לְכֻלָּא. דְכָתִיב, (ויקרא
 טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם. וְכָתִיב (ויקרא כח) וְקִדְשְׁתֶּם אֶת
 שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה יוֹבֵל הִיא. מֵאִי יוֹבֵל. כִּמָּה דְאֵת אִמְר
 (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשׁוֹ. מְשׁוּם תְּהוּא נְהָר דְּאֵתִי
 וּנְגִיד וּנְפִיק, וְאֵתִי תְדִיר, וְלֹא פְּסִיק.

כְּתִיב (דף רצ"א ע"א) (משלי ב) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא לְתִבּוּנָה תִתֵּן
 קוֹלְךָ. כִּיּוֹן דְּאִמְר כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, אִמְאִי
 לְתִבּוּנָה. אֶלָּא כֻלָּא כִּמָּה דְאִמִּינָא. הִי מְנַיְיָהּ עֲלָאָה.
 בִּינָה עֲלָאָה מִתְבּוּנָה. בִּינָה אָב וְאִם וּבֵן. י"ה: אָב וְאִם,
 וּבֵן בְּגִוּוּיָהּ. תְּבּוּנָה: כֻלָּא כֻלָּא דְבְנִין, בֵּן וּבֵת, ו"ה.
 וְלֹא אֲשַׁתְּכַח אָב וְאִם, אֶלָּא בְּאִימָא דְאִימָא וְדֵאִי (ס"א בְּבִינָה.
 וּבְתִבּוּנָה וְדֵאִי אִימָא) רְבִיעָא עֲלִיָּהּ, וְלֹא אֲתַגְלִיָּא. אֲשַׁתְּכַח
 דְכֻלָּא דְתִרִין בְּנִין, אֶקְרִי תְּבּוּנָה. וְכֻלָּא דְאָב אִם וּבֵן,
 אֶקְרִי בִינָה. וְכַד בְּעֵי לְאֶכְלָלָא כֻלָּא, בְּהֵאִי אֲתַכְלִיל.

וְהָאִי אָב וְאָם וּבֵן, אֶקְרוּן חֲכָמָה בִּינָה וְדַעַת. בְּגִין דְּהָאִי
 בֶּן נָטִיל סִימָנִין דְּאָבוּי וְאִמִּיָּה, אֶקְרִי דַעַת, דְּהוּא
 סֵהֲדוּתָא דִּתְרוּוִיָּהּ. וְהָאִי בֶּן, אֶקְרִי בּוֹכְרָא. דְּכִתְיִב, (שמות
 ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דְּאֶקְרִי בּוֹכְרָא, נָטִיל תְּרִין
 חוּלְקִין. וְכַד אֶתְרַבִּי בְּעֶטְרוּי, נָטִיל תְּלַת חוּלְקִין. וּבִין כַּף
 וּבִין כַּף, תְּרִין חוּלְקִין, וְתְלַת חוּלְקִין כִּלְא חַד מְלָה. וְהָאִי
 וְהָאִי הֵכִי (ס"א חד) הוּי, יְרוּתָא דְּאָבוּי וְאִמִּיָּה יְרִית.

מֵאִי יְרוּתָא דָּא. אַחְסַנְתָּא דְּאָבוּי וְאִמִּיָּה, וְתִרִין עֶטְרִין
 דְּהוּוּ גְנִיזִין בְּגוּוִיָּהּ, וְאַחְסִינוּ לְבֵן דָּא. מְסֻטְרָא
 דְּאָבוּי, הוּוּ גְנִיזִין בְּגוּוִיָּהּ חַד עֶטְרָא, דְּאֶקְרִי חֶסֶד.
 וּמְסֻטְרָא דְּאִמָּא, חַד עֶטְרָא דְּאֶקְרִי גְבוּרָה. וְכִלְהוּ
 מִתְעֶטְרִין בְּרִישִׁיָּה, וְאַחִיד לֹון. וְכַד נִהְרִין אֵלִין אָב וְאָם
 עָלֵיהּ, כִּלְהוּ אֶקְרוּן תְּפִילִין דְּרִישָׁא. וְכִלְא נָטִיל בֶּן דָּא,
 וְיִרִית כִּלְא, וְאַתְפִּשֵׁט בְּכָל גּוּפָא. וְהָאִי בֶּן יִהִיב לְבַרְתָּא.
 וּבַרְתָּא מְנִיָּה אֶתְזֵן. וְעַל כָּל פְּנִים מְכָאן, בְּרָא יְרִית וְלָא
 בְּרָתָא. בְּרָא יְרִית לְאָבוּי וְלְאִמִּיָּה וְלָא בְרָתָא. וּמְנִיָּה אֶתְזֵן
 בְּרָתָא. כְּמָה דְּכִתְיִב, (דניאל ד) וּמְזוֹן לְכִלְא בֵּיהּ. (ואי תימא כּל

האי והאי אקרון צדיק וצדק בחד אינון וחד כלא).

הַנִּי אָב וְאָם, כִּלְלִין וּמִתְחַבְּרִין דָּא בְּדָא. וְאָב טָמִיר יִתִּיר.
 וְכִלְא אַחִיד מִעֲתִיקָא קַדִּישָׁא, וְתִלְיָא מְמִזְלָא
 קַדִּישָׁא, יְקִירוּ (יְקִירָא) דְּכָל יְקִירִין. וְאֵלִין אָב וְאָם, מִתְקַנִּין

בֵּיתָא, כְּמָה דְאִמְינָא דְכְתִיב, (משלי כד) בְּחִכְמָה יִבְנֶה בֵּית
וּבִתְבוּנָה יִתְכַוֵּן וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלֵאוּ כָּל הוּן יִקָּר וְנָעִים.
וְכְתִיב (משלי כב) כִּי נָעִים כִּי תִשְׁמְרֶם בְּבִטְנְךָ. (הניי בללא דכלא,

כְּמָה דְאִמְינָא וְתַלְיִין מִמּוֹלָא קְדִישָׁא יִקְרָא).

אִמַּר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאֲדָרָא לָא גְלִינָא כְּלָא. וְכָל הַנִּי
מְלִין, טְמִירִין בְּלִבָּי הוּוּ עַד הַשְּׁתָא, וּבְעֵינָא
לְאִטְמָרָא לֹוֹן לְעֵלְמָא דְאִתִּי, מְשֹׁם דְתַמָּן שְׁאֲלַתָּא שְׁאִיל
לָנָא, כְּמָה דְכְתִיב, (ישעיה לג) וְהָיָה אַמוֹנֵת עֲתִדְךָ חוֹסֵן
יְשׁוּעוֹת חֲכָמָה וְדַעַת וְגו', וְחֲכָמָה בְּעֵינֵי מִינִי, וְהַשְּׁתָא
רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידְךָ הוּא בְּהָאִי, הָא בְּלָא כְּסוּפָא
אִיעוּל קַמִּי פְּלִטְרוּי.

כְּתִיב (שמואל א ב) כִּי אֵל דַּעוֹת יִי. דַּעוֹת וְדָאִי. הוּא הַדַּעַת.
בְּדַעַת כָּל פְּלִטְרוּי אֲתַמְלִיין. דְכְתִיב, וּבִדְעַת
חֲדָרִים יִמְלֵאוּ. (בגין כף) דַּעַת אַחְרָא לָא אֲתַגְלִיא, דְהָא
טְמִירָא אֲזִיל בְּגוּוּיָהּ, וְאֲתַכְּלִיל בֵּיהּ. דַּעַת נְהִיר בְּמוֹחִין,
וְאֲתַפְּשֵׁט בְּמוֹחָא כְּלָא. (בְּמוֹחָא, בְּגוּפָא כְּלָא, כִּי אֵל דַּעוֹת יִי)

בְּסַפְרָא דְאֲגַדְתָּא תְּנִינָן, כִּי אֵל דַּעוֹת יִי, אֵל תְּקַרִּי
דַּעוֹת, אֵלָא יְעוּדוֹת. דְהוּא סְהַדוּתָא דְכְּלָא,
סְהַדוּתָא דְתַרִּין חוּלְקִין, כְּמָה דְאִתְּ אִמַּר (תהלים עח) וַיִּקָּם
יְעוּדוֹת בִּיעֵקֵב. וְאִף עַל גַּב דְהָאִי מְלָה, אוֹקְמוּהָ בְּסַפְרָא
דְצְנִיעוּתָא בְּגוּוּנָא אַחְרָא. הָתָם בְּאֲתַרִּיהָ שְׁלִים, הָכָא
כְּלָא שְׁפִיר, וְכָלָא הוּי, כַּד אֲסַתִּים מְלָה.

הָאִי אָב וְאָם, כְּלָהוּ בְּהוּ כְּלִילָן, כְּלָא בְּהוּ סְתִימָן, וְאִינוּן
 סְתִימָן בְּמִזְלָא קְדִישָׁא, עֲתִיקָא דְכָל עֲתִיקִין. בֵּיה
 סְתִימָן. בֵּיה כְּלִילָן. כְּלָא הוּא, כְּלָא הוּי. בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ
 שְׁמִיה, לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

כָּל מְלִין דְּאֲדָרָא יָאוּת, וְכְלָהוּ מְלִין קְדִישִׁין, מְלִין דְּלָא
 סְטָאן לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא, כְּלָהוּ מְלִין דְּסְתִימִין,
 וְאֲתַגְלִיין לְאִינוּן דְּעָאלוּ וְנִפְקוּ, וְכָלָא הֲכִי הוּא. וְעַד
 הַשְּׁתָּא הוּוּ מִתְכַּסִּיין אֲלִין מְלִין דְּדַחִילָנָא לְגַלְאָה,
 וְהַשְּׁתָּא אֲתַגְלִיין. וְגַלִּי קָמִי (מִלְבָּא) עֲתִיקָא קְדִישָׁא, דְּהָא
 לָא לִיקְרָא דִּילִי וּדְבִית אַבָּא עֲבִידְנָא, אֲלָא בְּגִין דְּלָא
 אִיעוּל בְּכִסּוּפָא קָמִי פִּלְטְרוּי עֲבִידְנָא. וְעוּד, הָא חֲמִינָא,
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל הַנִּי זְכָאֵי קְשׁוּט דְּהֲכָא מִשְׁתַּכְּחוּ,
 כְּלָהוּ מִסְתַּכְּמִין עַל יְדֵי. דְּהָא חֲמִינָא דְּכְלָהוּ חֲדָאן בְּהָאֵי
 הַלּוּלָא דִּילִי, וְכְלָהוּ זְמִינִין (דף רצ"א ע"ב) בְּהַהוּא עֲלֻמָּא
 בְּהִילּוּלָא דִּילִי, זְכָאָה חוּלְקִי.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כַּד סֵיִים מְלָה דָּא בּוּצִינָא קְדִישָׁא,
 בּוּצִינָא עֲלָאָה, אָרִים יְדוּי, וּבְכָה וְחִיִּיךְ. בְּעָא
 לְגַלְאָה מְלָה חֲדָא. אָמַר, בְּמְלָה דָּא אֲצַטְעֵרְנָא כָּל
 יוּמָאֵי, וְהַשְּׁתָּא לָא יְהִבִּין לִי רְשׁוּתָא. אֲתַתְּקוּף, וְיִתִּיב,
 וְרַחִישׁ בְּשִׁפּוּוֹתֶיהָ, וְסָגִיד תִּלְתַּת זְמַנִּין, וְלָא הָוָה יָכִיל בַּר
 נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בְּאַתְרֶיהָ, כָּל שְׁכֵן בֵּיה. אָמַר, פּוּמָא

פּוֹמָא, דְּזָכִית לְכָל הָאִי, לָא אֲנַגְיָבוּ מִבוּעָךְ. מִבוּעָךְ
נִפְיָק וְלָא פְּסִיק. עֲלֵךְ קָרִינָן (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדָן.
וּכְתִיב (ישעיה נח) וּכְמוֹצֵא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימִיו.

הָאִידְנָא אֶסְהַדְנָא עָלַי. דְּכָל יוֹמִין דְּקָאִימָנָא, תְּאִיבְנָא
לְמַחְמֵי יוֹמָא דָּא, (נ"א רְעוּתָא לְגַלְאָה רְזָא דָּא) וְלָא סְלִיק

בְּרַעוּתֵי (ס"א בִּידֵי), בַּר הָאִידְנָא, דְּהָא בְּעֵטְרָא דָּא מִתְעֵטֵר
הָאִי יוֹמָא. וְהֶשְׁתָּא בְּעֵינָא לְגַלְאָה מְלִין, קַמִּיה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא כְּלָהוּ מִתְעֵטְרִין בְּרִישֵׁי (בְּרִישִׁיה). וְהָאִי
יוֹמָא לָא יִתְרַחֵק לְמִיעַל לְדוּכְתִייה, פְּיוֹמָא אַחְרָא. דְּהָא
כָּל יוֹמָא דָּא בְּרִשׁוּתֵי קַיִמָּא. וְהֶשְׁתָּא שְׂרִינָא לְגַלְאָה
מְלִין, בְּגִין דְּלָא אִיעוּל בְּכִסּוּפָא לְעֵלְמָא דָּאִתִּי. וְהָא
שְׂרִינָא אִימָא.

כְּתִיב, (תהלים פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֹאךְ חֶסֶד וְאֱמֶת
יִקְדְּמוּ פָּנֶיךָ. מֵאֵן חֲכִימָא, יִסְתַּכַּל בְּהָאִי, לְמַחְמֵי
אוֹרְחוּי (ס"א דִּינּוּי) דְּקִדְּיִשָׁא עֲלָאָה, דִּינִין דְּקִשׁוּט, דִּינִין
דְּמִתְעֵטְרִין בְּכְתָרֵי עֲלָאִין. דְּהָא חֲמִינָא דְּכְלָהוּ בּוּצִינִין
נְהָרִין מִבוּצִינָא עֲלָאָה, טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, כְּלָהוּ דְּרָגִין
לְאַתְנַהֲרָא. (נ"א וּפְלָהוּ אִינּוּן דְּרָגִין לְאַתְנַהֲרָא) וּבְתַהוּא נְהוֹרָא דְּבְכָל
דְּרָגָא וְדְרָגָא, אֲתַגְלִיָּא מַה דְּאֲתַגְלִיָּא, וּכְלָהוּ נְהוֹרִין
אַחֲדָן, נְהוֹרָא דָּא בְּנְהוֹרָא דָּא, וְנְהוֹרָא דָּא, בְּנְהוֹרָא
דָּא, וְנְהוֹרִין דָּא בְּדָא, וְלָא מִתְפַּרְשֵׁן דָּא מִן דָּא.

נְהוֹרָא דְכָל בּוּצִינָא וּבּוּצִינָא, דְאֶקְרוּן תְּקוּנֵי מַלְכָא,
 כְּתָרֵי מַלְכָא, כָּל חַד וְחַד, נְהִיר וְאֶחִיד בְּהוּא
 נְהוֹרָא דְלָגוּ לָגוּ, וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ לְבַר. וּבְגִין כִּךְ כֹּלָא בְּחַד
 דְרָגָא אֶסְתַּלֵּק, וְכֹלָא בְּחַד מְלָה אֶתְעֵטֵר, וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ
 דָּא מִן דָּא, אִיהוּ וְשָׁמִיּה חַד הוּא. נְהוֹרָא דְאֶתְגַּלְיָא,
 אֶקְרִי לְבוּשָׁא דְמַלְכָא. נְהוֹרָא דְלָגוּ לָגוּ, (בְּהוּא נְהוֹרָא הוּא מַה)
 נְהוֹרָא סְתִימִים, וּבִיּה שְׂרִיא תְּהוּא דְלֹא אֶתְפָּרֵשׁ וְלֹא
 אֶתְגַּלְיָא.

וְכֹלְהוּ בּוּצִינֵי, וְכֹלְהוּ נְהוֹרִין, נְהִרִין מֵעֵתִיקָא קְדִישָׁא
 סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, בּוּצִינָא עֲלָאָה. וְכַד
 מִסְתַּכְּלָן, כֹּלְהוּ נְהוֹרִין דְאֶתְפָּשְׁטָן. לֹא אֶשְׁתַּכַּח בַּר
 בּוּצִינָא עֲלָאָה, דְאֶטְמַר וְלֹא אֶתְגַּלְיָא.
 בְּאִינוּן לְבוּשֵׁין דִּיקָר, לְבוּשֵׁי קְשׁוּט, תְּקוּנֵי קְשׁוּט,
 בּוּצִינֵי קְשׁוּט, אֶשְׁתַּכַּחוּ תְרִין בּוּצִינִין, תְּקוּנָא
 דְכוּרְסִיָּא דְמַלְכָא, וְאֶקְרוּן צְדָק וּמְשַׁפֵּט. וְאִינוּן
 שִׁירוּתָא, וְשְׁלִימוּתָא, בְּכָל מְהִימְנוּתָא. וּבְהֵנִי מִתְעֵטְרִין
 כָּל דִּינִין דְלַעִילָא וְתַתָּא, וְכֹלָא סְתִימִים בְּמִשְׁפָּט. וְצְדָק
 מְהֵאֵי מְשַׁפֵּט אֶתְזֶן. וְלִזְמַנִּין קָרִינָן לָהּ, (בְּרֵאשִׁית יד) וּמַלְכֵי
 צְדָק מְלֶךְ שָׁלָם.

כַּד מִתְעֵרִין דִּינִין מִמְשַׁפֵּט, כֹּלְהוּ רַחֲמֵי, כֹּלְהוּ בְשְׁלִימוּ.
 דְהֵאֵי מִבְּסָם לְהֵאֵי צְדָק, וְדִינִין מִתְתַּקְּנִין, וְכֹלְהוּ

נְחַתִּין לְעֵלְמָא בְּשְׁלִימוֹ, בְּרַחֲמֵי. וְכַדִּין (אקרי) שְׁעֵתָא
דְּמַתְחַבְּרָן דְּכַר וְנוֹקְבָא, וְכָל עֲלָמִין פְּלָהוּ בְּרַחֲמֵי,
וּבַחֲדוּוֹתָא.

וְכַד אֲסַגִּיאוּ חוּבֵי עֲלָמָא, וְאֲסַתְאַבַּת מִקְדָּשָׁא, וְדְכוּרָא
אֲתֶרְחַק מִן נוֹקְבָא, וְחוּיָא תְּקִיפָא שְׂרִיָּא לְאֲתַעְרָא,
וְוִי לְעֵלְמָא דְּמַתְזֹן בְּהֵוּא זְמַנָּא מֵהַאי צְדָק. כִּמְהַ חֲבִילֵי
טְרִיקִין מִתַּעְרִין בְּעֵלְמָא, כִּמְהַ זְכָאִין מִסְתַּלְקִין מִעֵלְמָא.
וְכָל כֶּךָ לְמַה. בְּגִין דְּאֲתֶרְחַק דְּכוּרָא מִן נוֹקְבָא, וּמִשְׁפֹּט
לָא קָרַב בְּצְדָק דָּא. וְעַל הַאי כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה
בְּלֹא מִשְׁפָּט, דְּמִשְׁפֹּט אֲתֶרְחַק מֵהַאי צְדָק, וְלֹא
אֲתַבְּסַמָּא, וְצְדָק יִנְקָא מֵאַתֵּר אַחְרָא.

וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה מַלְכָּא, (קהלת ז) אֵת הַכֹּל רָאִיתִי בְּיַמֵּי
הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצְדָקוֹ וְגו', הֶבֶל דָּא, (ס"א ל"ג
הֶבֶל דָּא) הֶבֶל חֲדָא, מֵהֶבְלִים דְּלַעִילָא, דְּאֶקְרוּן אֲפִי מַלְכָּא,
וְדָא אִיהוּ מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, דְּכַד הִיא מִתַּעְרָא בְּדִינוּי,
כְּתִיב יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצְדָקוֹ. מֵאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּמִשְׁפֹּט
אֲתֶרְחַק מִצְדָק. וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרִי, וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפֹּט.
תָּא חוּי, כַּד אֲשַׁתְּכַח זְכָאָה עֲלָאָה בְּעֵלְמָא, רְחִימָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲפִילוּ כַּד אֲתַעְר צְדָק
בְּלַחֲדוּי, יְכִיל עֲלָמָא לְאֲשַׁתְּזַבָּא בְּגִינֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּה, וְלֹא מִסְתַּפִּי (דף רצ"ב ע"א) מִן דִּינָא. וְכַד

הָהוּא זַכָּאָה לָא קִיִּמָּא בְּקִיּוּמִיהָ, מִסְתַּפִּי אֲפִילוּ
מִמְשַׁפֵּט, וְלֹא יִכִּיל לְמִיקָם בֵּיהּ. כָּל שְׁכֵן בְּצַדֵּק.

דְּוֹד מַלְכָּא, בְּקִדְמִיתָא אָמַר, (תהלים כו) בְּחִנְיִי יִי וְנִסְנִי.
דְּהָא אָנָּא לָא מִסְתַּפִּינָא מִכָּל דִּינִין, אֲפִילוּ מֵהָאֵי
צַדֵּק, וְכָל שְׁכֵן דִּיאַחֲדִנָּא בֵּיהּ, מַה פְּתִיב. (תהלים יז) אָנִי
בְּצַדֵּק אַחֲזָה פָּנֶיךָ, בְּצַדֵּק וְדָאֵי. לָא מִסְתַּפִּינָא לְמִיקָם
בְּדִינוּי. בְּתַר דְּחָב, אֲפִילוּ מִמְשַׁפֵּט מִסְתַּפִּי, דְּכַתִּיב, (תהלים
קמג) וְאֵל תָּבֹא בְּמִשְׁפָּט אֶת עַבְדֶּךָ.

תָּא חֲזִי, כִּד מִתְבַּסְּמָא הָאֵי צַדֵּק מִמְשַׁפֵּט, כְּדִין אֲקָרִי
צַדֵּקָה. וְעֵלְמָא מִתְבַּסְּמָא בְּחֻסְדָּא, וְאִתְמַלִּיא מִנִּיהּ.
דְּכַתִּיב, (תהלים לג) אוֹהֵב צַדֵּקָה וּמִשְׁפָּט חֻסְדָּא יִי מַלְאָה
הָאָרֶץ.

אַסְהַדְנָא עָלֵי, דְּכָל יוֹמָאֵי הוּינָא מְצִטְעַר עַל עֵלְמָא,
דְּלֹא יַעֲרַע בְּדִינוּי דְּצַדֵּק, וְלֹא יוֹקִיד עֵלְמָא
בְּשִׁלְהוּבוּי. כְּמַה דְּכַתִּיב, (משלי ל) אֲכָלָה וּמִחַתָּה פִּיהּ. מִכָּאן
וְלֵהֲלָאָה, כְּפּוּם כָּל חַד, כְּפּוּם בִּירָא עִמָּקָא, וְהָא בְּדִרָא
דָּא אִית בֵּיהּ זַכָּאִין, וְזַעֲרִין אִינוּן דִּיקוּמוּן לְאַגְנָא עַל
עֵלְמָא, וְעַל עָאנָא, מֵאַרְבַּעָה זִוּיָן. (ס"א עַל עֵלְמָא, וְעַלִּינָא בְּעִיָן).
עַל כֵּן אַחֲדָן מְלִי דָּא בְּדָא, וּמִתְפַּרְשָׁן מְלִין דְּסִתִּימִין
בְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא, סִתִּימָא דְּכָל סִתִּימִין, וְהִיךְ אַחֲדָן
אֵלִין בְּאֵלִין. מִכָּאן לְהֵלְאָה, מְלִין דְּזַעֲרִין אַנְפִּין, אִינוּן

דְּלֹא אֶתְגַּלְיִין בְּאֶדְרָא. אֵינּוּן דִּהוּוּ סְתִימִין בְּלִבָּא, וְתַמָּן
 לֹא אֶתְקִנּוּ. (עד פֶּאן סְתִימָן מְלִין) הֲשֵׁתָא אֶתְתְּקִנּוּ וְאֶתְגַּלְיִין,
 וְכִלְהוּ מְלִין סְתִימִין, וּבְרִירִין כְּלָהוּ. זַכָּאָה חוּלְקִי, וְאֵינּוּן
 דִּירְתוּ יְרוּתָא דָּא, דְּכִתִּיב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שָׁכְכָה
 לּוֹ וּגְוֹ.

הָאֵי דְּאוּקִימְנָא, אָב וְאִם בְּעֵתִיקָא אֶחִידָן, בְּתִיקוּנֵי, הָכֵי
 הוּא. דְּהָא מְמוּחָא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין תְּלִיין, (נ"א
 נְפִקִין) וּמִתְאַחֲדָן בֵּיהּ. (וְאִף עַל גַּב דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא אֶתְתְּקִין בְּלַחֲדוּי) וְכֵד
 יִסְתְּכְּלוּן (בְּכָל) מְלִי. כְּלָא הוּא עֵתִיקָא בְּלַחֲדוּי, הוּא הוּי,
 וְהוּא יְהָא. וְכָל הָנִי תְּקוּנִין בֵּיהּ. (בס"י לא נמצא אֶחִידָן בֵּיהּ סְתִימָן לֹא
 מִתְפָּרְשֵׁן מִנִּיהּ מוּחָא סְתִימָאָה לֹא אֶתְגַּלְיָא וְלֹא תְּלִיא בֵּיהּ) א"ב וְא"ם מֵהָאֵי
 מוּחָא נְפִקוּ, אֶתְכְּלִילוּ בְּמִזְלָא, וּבֵיהּ תְּלִיין, וּבֵיהּ אֶחִידָן.
 זְעִיר אֲנַפִּין, בְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא תְּלִיא וְאֶחִיד. וְהָא
 אוּקִימְנָא מְלִי בְּאֶדְרָא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה דְּמָאן דְּעָאל
 וּנְפִיק, וַיִּנְדַּע אוֹרְחִין דְּלֹא יִסְטִי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.
 וּמָאן דְּלֹא עָאל וּנְפִק, טַב לִיהּ דְּלֹא אֲבֵרִי. וְכִתִּיב (הושע

יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֵי יִי'.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, מִסְתַּכַּל הוּינָא כָּל יוּמָא בְּהָאֵי קָרָא,
 דְּכִתִּיב, (תהלים לד) בֵּינִי תִתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנוּיִם
 וַיִּשְׁמְחוּ. וְהָאֵינְדָּנָא אֶתְקִיִּים קָרָא כְּלָא. בֵּינִי תִתְהַלֵּל נַפְשִׁי
 וְדָאֵי, דְּהָא נִשְׁמַתִּי בֵּיהּ אֶחִידָא, בֵּיהּ לְהֵטָא, בֵּיהּ

אֲתַדְבֵּקַת וְאֲשַׁתְּדִלַּת וּבְאֲשַׁתְּדִלוּתָא דָּא תַּסְתַּלַּק
 לְאַתְרָהָא. יִשְׁמְעוּ עֲנוּיִם וְיִשְׁמְחוּ, כָּל הַנִּי צִדִּיקֵי־א, וְכֹל
 בְּנֵי מְתִיבְתָא קְדִישָׁא, וְזִכְאִין דְּאֲתִיִּין הַשְּׁתָא עִם קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, כְּלָהוּ שְׁמַעִין מְלִי, וְחֻדָּאן. בְּגִין כֶּךָ, (תהלים לד)
 גִּדְלוּ לִיִּי אֲתִי וּנְרוּמָמָה שְׁמוֹ יַחְדָּיו.

פְּתַח וְאָמַר, כְּתִיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ
 בְּאֶרֶץ אֲדוּם. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים מח) כִּי הִנֵּה
 הַמְּלָכִים נוֹעְדוּ עִבְרוּ יַחְדָּיו. נוֹעְדוּ, בְּאֵן אֲתָר. בְּאֶרֶץ
 אֲדוּם. בְּאֲתָר דְּדִינִין מִתְאַחֲדִין תַּמָּן. עִבְרוּ יַחְדָּיו, דְּכְתִיב
 וַיִּמַּת וַיִּמְלוֹךְ תַּחְתָּיו. הֵמָּה רָאוּ כֵּן תַּמָּהוּ נִבְהִלוּ נַחְפְּזוּ,
 דְּלֹא אֲתַקֵּימוּ בְּאַתְרֵיהוּ, בְּגִין דְּתַקוּנִין דְּמִלְכָּא לֹא
 אֲתַקְנוּ, וְקִרְתָּא קְדִישָׁא וְשׁוּרֵי, לֹא אֲזַדְמְנוּ.

הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, כַּאֲשֶׁר שְׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ וְגו', דְּהָא
 כְּלָהוּ לֹא אֲתַקֵּימוּ, וְהִיא אֲתַקֵּימַת הַשְּׁתָא,
 בְּסִטְרָא דְּדְכוּרָא, דְּשִׂרְיָא עֲמָה. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב,
 וַיִּמְלוֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַר וְשֵׁם עִירוֹ פָּעוּ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטְבְּאֵל
 בַּת מִטְרַד בַּת מִי זְהָב. מִי זְהָב וְדָאִי כְּמָה דְּאוּקִימְנָא
 בְּאֲדָרָא.

וְהָא בְּסִפְרָא דְּאֲגִדְתָּא דְּרַב הַמְּנוּנָא סָבָא אֲתַמַּר, וַיִּמְלוֹךְ
 תַּחְתָּיו הֲדַר. הֲדַר וְדָאִי, כְּמָה דְּאֲתַּ אָמַר, (ויקרא כג)
 פְּרִי עֵץ הֲדַר. וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטְבְּאֵל, כְּמָה דְּאֲתַּ אָמַר

כַּפּוֹת תִּמְרִים. וּכְתִיב, (תהלים צב) צְדִיק פִּתְמוֹר יִפְרֹחַ, דְּאִיֵּהי
 דְּכֹר וְנוֹקְבָא. הָאִי אֶתְקַרֵּיאת בֵּת מִטְרַד, בֵּת מֵהֵוּא אֶתְר
 דְּטְרַדִּין כִּלָּא לְאֶתְדַבְּקָא, וְאֶקְרִי אָב. וּכְתִיב (איוב כח) לֹא
 יָדַע אָנוּשׁ עֲרֻכָּה וְלֹא תִמְצָא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים. דְּבַר אַחֲרָא,
 בֵּת מֵאִימָא, דְּמִסְטְרָהָא מִתְאַחַדִּין דִּינִין, דְּטְרַדִּין (דף רצ"ב ע"ב)
 לְכִלָּא. בֵּת מִי זָהָב, דְּיִנְקָא בְּתָרִין אַנְפִּין, דְּנִהִירוּ בְּתָרִין
 גְּוֹוִינִין. בְּחֹסֵד וּבְדִינָא.

עַד לָא אַבְרִי עָלְמָא, לָא הוּוּ מִשְׁגִּיחִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין,
 וּבְגִין כֶּף, עָלְמִין קַדְמָאִי אֶתְחַרְבוּ, וְעָלְמִין קַדְמָאִי
 בְּלֹא תִקְוֹנָא אֶתְעַבִּידוּ. וְהֵוּא דְלֹא הוּוּ בְּתִקְוֹנָא, אֶקְרִי
 זִיקִין נְצוּצִין, כֶּהָאִי אֹמְנָא, מְרֻצָּפָא (ס"א מְרֻפְתָּא), כִּד
 אַכְתֵּשׁ בְּמִנָּא (בראשית קנ"ו ע"א) דְּפִרְזָלָא, אֶפִּיק זִיקִין לְכֹל
 עֵיבַר, וְאִינּוּן זִיקִין דְּנִפְקִין, נִפְקִין לְהִיטִין וּנְהִירִין,
 וְדַעְכִּין לְאַלְתֵּר. וְאַלִּין אֶקְרוּן עָלְמִין קַדְמָאִי. וּבְגִין כֶּף
 אֶתְחַרְבוּ וְלֹא אֶתְקִימוּ. עַד דְּאֶתְתַּקֵּן עֲתִיקָא קַדִּישָׁא,
 וְנִפְיָא אֹמְנָא (ד"א מְאֲנָא) לְאֹמְנוּתִיהָ.

וְעַל הָאִי תִנִּינָא בְּמִתְנִיתָא דִּילָן, (דְּנִינְצוּצָא) דְּבוּצִינָא אֶפִּיק
 זִיקִין (שמות רנ"ד ע"ב, בראשית ק"ז ע"ב סתרי תורה) בְּזִיקִין (נ"א דְּבוּצִינָא
 אֶפִּיק זִיקִין נִינְצוּצִין) לְתַלְתָּ מָאָה וְעֶשְׂרִין עֵיבַר. וְאִינּוּן זִיקִין,
 עָלְמִין קַדְמָאִי אֶקְרוּן, וּמִיתוּ לְאַלְתֵּר. לְבַתֵּר נִפְיָא אֹמְנָא
 לְאֹמְנוּתִיהָ, וְאֶתְתַּקֵּן בְּדְכֹר וְנוֹקְבָא, וְהִנֵּי זִיקִין (ס"א מְאֲנָא)

דְּאֵתְדַעְכוּ וּמִיתוּ, הַשְׁתָּא אֲתִקְיִים כִּלָּא. מְבוּצִינָא
 דְּקַרְדִּינוּתָא, נִפְק נִיצוּצָא, פְּטִישָׁא תִקִּיפָא, דְּבִטְשָׁא,
 וְאִפִּיק זִיקִין עֲלָמִין קְדָמָאִי, וּמִתְעַרְבִי (ד"א ומתדכיי) בְּאוּרָא
 דְּכִיָּא, וְאֲתַבְסָמוּ דָא בְדָא.

כִּד אֲתַחְבַּר אַבְ"א וְאִמְ"א, וְהָהוּא אָב הוּא, מְרוּחָא
 דְּגַנְיָו בְּעֵתִיק יוּמִין, בֵּיה אֲתַגְנִיז הָאִי אֲוִירָא,
 וְאֲכִלִּיל לְנִיצוּצָא, דְּנִפְק מְבוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא דְּגַנְיָו
 בְּמַעוּי דְּאִימָא. וְכִד אֲתַחְבַּרוּ תְּרוּוִייהוּ, וְאֲתַפְלִילוּ דָא
 בְּדָא. נָפִיק גּוּלְגֻלְתָּא חַד תִּקִּיפָא, וְאֲתַפְשֵׁט בְּסִטְרוּי, דָּא
 בְּסִטְרָא דָּא, וְדָא בְּסִטְרָא דָּא. כְּמָה דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא
 תִּלְת רִישִׁין אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּחַד, כִּךְ כִּלָּא אֲזַדְמִן בְּתִלְת רִישִׁין,
 כְּמָה (רפ"ח ע"ב) דְּאִמִּינָא.

בְּהָאִי גּוּלְגֻלְתָּא דְּזַעִיר אַנְפִּין, נְטִיף טְלָא מְרִישָׁא חוּוּרָא
 (וְאֲחִיד לִיה), וְהָהוּא טְלָא אֲתַחְזִי בְּתַרִי גּוּוּנִי. וּמִנִּיה
 מִתְּנִן חֻקְלָא דְּתַפּוּחִין קְדִישִׁין. וּמֵהָאִי טְלָא דְּגּוּלְגֻלְתָּא
 דָּא, טַחְנִין מָנָא לְצַדִּיקִיָּא לְעֵלְמָא דְּאֲתִי, וּבֵיה זְמִינִין
 מִתִּיָּא לְאַחִיָּא. וְלָא אֲזַדְמִן מָנָא דְּנַפְל מֵהָאִי טְלָא, בַּר
 הָהוּא זְמָנָא בְּזְמָנָא דְּאֲזָלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּרָא, וְזָן לְהוּ
 עֵתִיקָא דְּכִלָּא, מֵהָאִי אֲתַר. מַה דְּלָא אֲשֶׁתְּכַח לְבַתֵּר.
 הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות טז) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן
 הַשָּׁמַיִם. כְּמָה דָּאֲתִי אָמַר (בראשית כז) וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטֵּל

הַשָּׁמַיִם וְגו'. הַאִי בְּהֵוּא זְמַנָּא. לְזַמְנָא אַחְרָא תַנִּינָן,
 קָשִׁים מְזוּנֹתָיו שֶׁל אָדָם קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא
 בְּמִזְלָא תַלְיִיא בְּמִזְלָא וְדָאִי. וְעַל כֵּן בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי, לָאוּ
 בְּזִכּוּתָא תַלְיִיא מְלִתָּא, אֵלָא בְּמִזְלָא תַלְיִיא מְלִתָּא,
 וְכֻלָּא תַלְיִין בְּהָאִי מִזְלָא, כְּמָה דְּאֻקִּימְנָא.

תְּשַׁעָה אַלְפִין רַבּוּא עָלְמִין, נְטֻלִין וְסַמְכִין עַל הָאִי
 גּוּלְגֻלְתָּא. וְהָאִי אֹוִירָא דְכִיָּא אַתְּכֻלִיל בְּכֻלָּא,
 כִּיּוֹן דְּהוּא כְּלִיל מְכֻלָּא וְכֻלָּא אַתְּכֻלִיל בֵּיהּ, אַתְּפֻשְׁטוּ
 אַנְפּוּי לְתַרִין סְטְרִין, בְּתַרִי נְהוּרִין כְּלִילָן מְכֻלָּא. וְכַד
 אַסְתְּכֻלוּ אַנְפּוּי, בְּאַנְפִין דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, כְּלָא אַרְךְ
 אַפִּים אַקְרִי. מַאי אַרְךְ אַפִּים. (אַרְיָךְ אַפִּים מִבְּעֵי לִיה) אֵלָא הַכִּי
 תַנִּינָן, בְּגִין דְּאַרְיָךְ אַפִּיה לְחַיִּיבִיא. אַבַּל אַרְךְ אַפִּים,
 אַסּוּוּתָא דְאַנְפִין. דְּהָא לָא אַשְׁתַּכַּח אַסּוּוּתָא בְּעַלְמָא,
 אֵלָא בְּזַמְנָא דְאַשְׁגַּחִין אַנְפִין בְּאַנְפִין.

בְּחֻלָּא דְגּוּלְגֻלְתָּא, נְהִירִין תְּלַת נְהוּרִין. וְאִי תִימָא
 תְּלַת, אַרְבַּע אִינּוּן, כְּמָה דְּאַמִּינָא, אַחְסַנְתִּיה
 דְּאַבּוּי וְאַמִּיה, וְתַרִין גְּנִיזִין דְּלַהוּן, דְּמַתְּעַטְרָן כְּלַהוּ
 בְּרִישִׁיה, וְאַינּוּן תְּפֻלִין דְּרִישָׁא. לְבַתַּר מִתְּחַבְּרָן בְּסְטְרוּי,
 וְנְהָרִין וְעַאלִין בְּתַלַּת חֻלְלֵי דְגּוּלְגֻלְתָּא. נְפַקִין כָּל חַד
 בְּסְטְרוּי, וּמַתְּפֻשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא.

וְאַלִין מִתְּחַבְּרִין בְּתַרִי מוּחֵי. וּמוּחָא תְּלִיתָאָה כְּלִיל לּוֹן,

וְאֶחֶיד (וְאִינוּן תְּפִלִּין דְּרִישָׁא. וְאֵלִין מִתְחַבְּרִין בְּתַרֵּי מוּחֵי. וּמוּחָא תְּלִיתָאָה כְּלִיל לֹון, וּנְהָרִין וְעֵאלִין בְּתֵלֶת חֲלָלֵי דְּגוּלְגֻלְתָּא. לְבַתֵּר נִפְקִין כָּל חַד בְּסִטְרוּי, וּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא. וְהָאֵי מוּחָא תְּלִיתָאָה אֶחֶיד) **בְּהָאֵי סִטְרָא וּבְהָאֵי סִטְרָא, וּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא, וְאֶתְעֵבִיד מִנִּיהַ תְּרֵי גּוּוּנֵי כְּלִילָן כִּפְחָדָא. וּמִהָאֵי נְהִיר אֲנַפּוּי, וְאֶסְהִיד בְּאַבָּא וְאִמָּא גּוּוּנֵי דְּאֲנַפּוּי. וְהוּא אֶקְרִי דַּעַת, בְּדַעַת (ס"א בְּדָא) כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א ב) כִּי אֵל דַּעוֹת ה' וְגו', בְּגִין דְּאִיהוּ בְּתַרֵּי גּוּוּנֵי לוֹ נִתְּכְנוּ עַלִּילוֹת. אֲבָל לְעֵתִיקָא קְדִישָׁא סְתִימָאָה, לָא נִתְּכְנוּ. מֵאֵי טַעְמָא נִתְּכְנוּ לְהָאֵי. בְּגִין דְּיִרִית תְּרִין חוּלְקֵי, וּכְתִיב (שְׁמוּאֵל ב ב) עִם חֶסֶד תִּתְחַסֵּד וְגו'.**

וְהָא בְּקִשׁוּט אֲוֻקִּימוּ חֲבַרְיָא, דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית כט) וַיִּגֵּד יַעֲקֹב (דף רצ"ג ע"א) **לְרַחֵל כִּי אָחִי אָבִיהָ הוּא. וַיִּגֵּד, הָא אֲוֻקִּימוּהָ, דְּכֻלָּא רִזָּא דְּחַכְמָתָא. וְכִי בֶן רַבְּקָה הוּא. בֶּן רַבְּקָה, וְלֹא כְּתִיב בֶּן יִצְחָק. רִמּוּז, וְכֻלָּא רִמּוּזָא בְּחַכְמָתָא. וְעַל הָאֵי אֶקְרִי שְׁלִים בְּכֻלָּא. וּבִיהַ אֶתְחַזִּי מִהֵימְנוּתָא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, וַיִּגֵּד יַעֲקֹב, וְלֹא כְּתִיב וַיֹּאמֶר.**

הַנִּי גּוּוּנֵי, כְּמָה דְּנְהָרִין בְּעֵטְרָא דְּרִישָׁא, וְעֵאלִין בְּחֲלָלֵי דְּגוּלְגֻלְתָּא. הָכִי מִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא, וְגוּפָא אֶתְאֶחֶיד בְּהוּ. (אבָּל) לְעֵתִיקָא קְדִישָׁא סְתִימָא, לָא נִתְּכְנוּ, וְלֹא יִיאָן לִיהַ, דְּהָא כֻלָּא בְּחַד אֲשַׁתְּכַח, חִידוּ לְכֻלָּא, חַיִּים לְכֻלָּא. לָא תְּלִיָּא בִּיהַ דִּינָא. אֲבָל בְּהָאֵי, לוֹ נִתְּכְנוּ עַלִּילוֹת וְדָאֵי.

בְּגוֹלְגֻלְתָּא דִּירִישָׁא, תְּלִיין כָּל אֵינוּנו רַבּוּנוּ וְאַלְפִין (קוֹצִי)
 מְקוֹצִי דְשַׁעְרִין, דֵּאֵינוּנו אוֹכְמִין. וּמְסַתְּבִין
 דָּא בְּדָא, אֲחִידֵן דָּא בְּדָא, דֵּאֲחִידֵן בְּנִהִירוּ עֲלָאָה
 דְּמַעְטָר (דְּמַתְעָטָר) בְּרִישִׁיָּה מֵאַבָּא, וּמְמוּחָא דֵּאֲתַנְהִיר
 מֵאַבָּא. לְבַתָּר נְפֻקִין נִימִין עַל נִימִין, מְנַהִירוּ דְּמַתְעָטָר
 בְּרִישִׁיָּה מֵאִמָּא, וּמְשָׂאָר מוּחִי. וְכֻלְהוּ אֲחִידֵן, וּמְסַתְּבִין
 בְּאֵינוּנו שַׁעְרֵי דֵּאֲחִידֵן מֵאַבָּא, בְּגִין דֵּאֵינוּנו מֵתְעַרְבִין דָּא
 בְּדָא, וּמְסַתְּבִין דָּא בְּדָא.

וְכֻלְהוּ מוּחִי אֲחִידֵן בְּגוֹלְגֻלְתָּא, בְּמוּחָא עֲלָאָה. וְכֻלְהוּ
 מְשִׁיכֵן (דֵּאֲתַמְשִׁכוּן) אֲתַמְשִׁכוּן מִתְּלַת חֻלְלֵי דְמוּחָא,
 (אֲחִידֵן בְּמוּחִי) מֵתְעַרְבֵן דָּא בְּדָא, בְּדַכֵּיָּא בְּמִסְאַבָּא. בְּכָל אֵינוּנו
 טַעְמִין וְרִזִּין, סְתִימִין וּמִתְגַּלְיִין. וּבְגִין כֶּף כֻּלְהוּ מוּחִי
 רְמִיזִי (כֶּךָ נִמְצָא בַּסִּי) בְּאַנְכֵי יִי אֱלֹהֵיהּ וְכוּ', כֶּמָּה דִּנְהוּרִין
 בְּעֵטְרָא דִּירִישָׁא, וְעָאֲלִין בְּחֻלְלֵי דְּגוֹלְגֻלְתָּא.

כָּל אֵינוּנו קוֹצִין אוֹכְמִין, חֲפִיין וְתִלְיִין לְסִטְרָא דְּאוּדְנִין.
 וְהָא אוֹקִימָנָא, דְּבְּגִין כֶּף כְּתִיב, (מְלַכִּים ב' ט) הִטָּה יִי
 אֲזַנְךָ וּשְׁמַע. מִכָּאן אוֹקִימָנָא, מֵאן דְּבַעֵי דִּירְפִין מְלָכָא
 אוּדְנִיָּה לְקַבְּלִיָּה, יְסֻלְסֵל בְּרִישִׁיָּה דְּמְלָכָא, וַיִּפְנֶה שַׁעְרֵי
 מֵעַל אוּדְנִוִי, וַיִּשְׁמַע לִיָּה מְלָכָא בְּכָל מָה דְּבַעֵי.

בְּפֻלְגוּתָא דְשַׁעְרֵי, מִתְאַחַדָּא חַד אוֹרְחָא, בְּאוֹרְחָא
 דְּעַתִּיק יוּמִין, וּמִתְפָּרְשָׁן מִנִּיהּ כָּל אוֹרְחוּי

דְּפָקוּדֵי אֹרֵייתָא, (וְאִתְמַנֵּן עֲלֵיהוּ) כָּל מְאָרִיָּהוֹן דִּיבְבָא וִילְלָא
 תְּלִיין בְּכָל קוּצָא וְקוּצָא, וְאֵינוּן מִפְּרָשִׁין רְשָׁתָא
 לְחִיבֵיָא, דִּלָּא יַדְעִין אֵינוּן אֲרַחֲסִין. הֵדָּא הוּא דְכֹתִיב,
 (מִשְׁלֵי ד) דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כָּאֶפְלָה. וְכָל אֵלִין תְּלִיין בְּקוּצִין
 תְּקִיפִין, וּבְגִין כֶּךָ כְּלָהוּ תְּקִיפִין. וְאוּקִימָנָא בְּאֵינוּן
 שְׁעִיעֵן אֲתֵאֲחֲדוּן מְאָרִיָּהוֹן דִּמְתַּקְלָא, (ס"א דְרַחֲמִימוּתָא) דְכֹתִיב,
 (תְּהִלִּים כה) כָּל אֲרַחֲוֹת יִי חֶסֶד וְאֶמֶת. וְכָל כֶּךָ, בְּגִין דִּמְשַׁכִּין
 מִמוּחִין סְתִימִין דִּרְהִיטֵי דִּמוּחָא.

וּבְגִין כֶּךָ מְשַׁתְּכְּחֵי כָּל חַד כְּפוּם אֲוֲרַחֲוִי, מִחַד מוּחָא
 בְּאֵינוּן קוּצִין שְׁעִיעֵן, אֲתֵמְשַׁכֵּן מְאָרִיָּהוֹן
 דִּמְתַּקְלָא, (דְרַחֲמִימוּתָא) דְכֹתִיב כָּל אֲרַחֲוֹת יִי חֶסֶד וְאֶמֶת.
 מִמוּחָא תְּנִינָא, בְּאֵינוּן קוּצִין תְּקִיפִין, אֲתֵמְשַׁכֵּן וְתִלְיִין
 מְאָרִיָּהוֹן דִּיבְבָא וִילְלָא דְכֹתִיב בְּהוּ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים
 כָּאֶפְלָה לָא יַדְעוּ בְּמָה יִכְשָׁלוּ. מַאי קָא מִיִּירִי. אֵלָּא לָא
 יַדְעוּ, כְּלוּמַר לָא יַדְעִין, וְלָא בְּעָאן לְמַנְדַּע, בְּמָה יִכְשָׁלוּ.
 אֵל תְּקִרִי בְּמָה, אֵלָּא בְּאֵימָא יִכְשָׁלוּ. בְּאֵינוּן דִּמְתֵּאֲחֲדִין
 בְּסִטְרָא דְאֵימָא. מַאי סִטְרָא דְאֵימָא. גְּבוּרָה תְּקִיפָא מִינָה
 מִתֵּאֲחֲדוּן מְאָרִיָּהוֹן דִּיבְבָא וִילְלָא.

מִמוּחָא תְּלִיתָא, בְּאֵינוּן קוּצִין דְאֵינוּן בְּאִמְצָעִיתָא,
 אֲתֵמְשַׁכֵּן וְתִלְיִין מְאָרִיָּהוֹן דִּמִּידִין (דְמֵאֲרִין).
 וְאֲקִרוּן אֲפִין נְהִירִין וְלָא נְהִירִין. וּבְהֵנִי כְּתִיב (מִשְׁלֵי ד) פִּלְס

מֵעַגְל רַגְלֶיךָ. וְכֹלֵא אֶשְׁתַּכַּח בְּאִינוֹן קוֹצִין דְּשַׁעְרֵי
דְּרִישָׁא.

מִצְחָא דְגוּלְגַלְתָּא, מִצְחָא לְאַתְפַּקְדָּא (ס"א לְאַתְפַּקְרָא) חֵיִיבִיא
עַל עוֹבְדֵיהוֹן. וְכֹד הָאִי מִצְחָא אֶתְגַּלְיִיא, מִתְעַרִין
מֵאַרְיֵהוֹן דְּדִינִין, לְאִינוֹן דְּלֹא מִתְפַּסְפִּין בְּעוֹבְדֵיהוֹן. הָאִי
מִצְחָא סוּמְקָא פּוֹרְדָּא. וּבְשַׁעְתָּא דְּאַתְגַּלְיִיא מִצְחָא
דְּעַתִיקָא בְּהָאִי מִצְחָא, אֶתְהַדְרַת חוֹרָא פְּתִלְגָּא. וְהָאִי
שַׁעְתָּא, עַת רְצוֹן אַקְרִי לְכֹלֵא.

בְּסַפְרָא דְּאַגְדָּתָא דְּבִי רַב יִיבָא סָבָא אָמַר, מִצַּח. זְכִי
מִצַּח, מִצְחָא דְּעַתִיקָא. וְאִי לָאוּ, אֶשְׁדִי ח' בִּין
תְּרִין אַתּוּוֹן, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (במדבר כד) וּמַחֲץ פִּאֲתֵי מוֹאֵב.
וְאוֹקִימְנָא, דְּאַקְרִי נִצַּח בְּאַתּוּוֹן רְצוּפִין. וְכְמָה נִצַּחִים
הוּוּ. וְאַף עַל גַּב דְּנִצַּח אַחְרָא (באתרא) בְּנִצַּח
אַחְרָא אֶסְתַּלֵּק, וְאִית נִצַּחִים אַחְרָנִין דְּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל
גּוּפָא. וּבְגִין דְּשַׁבְתָּא בְּשַׁעְתָּא דְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה, בְּגִין
דְּלֹא יתְעַר דִּינִין, גַּלְיָא עַתִיקָא קְדִישָׁא מִצְחָא דִּילֵיהּ,
וְכָל דִּינִין אֶתְפַּפִּין וְאֶשְׁתַּכּוּ וְלֹא אֶתְעַבִידוּ.

בְּהָאִי מִצְחָא תְּלִיין כ"ד בְּתֵי דִינִין, לְכָל אִינוֹן דְּחֻצִיפִין
בְּעוֹבְדֵיהוֹן. כְּמָה דְּכַתִּיב, (תהלים עג) וְאָמְרוּ אִיכָה
יֵדַע יָל וַיֵּשׁ יַדְעָה בְּעֵלְיוֹן. וְהָא עֶשְׂרִים אִינוֹן, ד' (דף רצ"ג ע"ב)
לְמָה. לְקַבְּלֵיהוֹן דְּד' מִיתוֹת בֵּית דִּינָא לְתַתָּא, דְּתְלִיין

מִלְעֵילָא. וְאַשְׁתָּאֲרוּ עֲשָׂרִין. וּבְגִין כֶּךָ לָא מְעַנְיָשִׁין בֵּי
 דִּינָא עֲלָאָה, עַד דִּישְׁלִים ^(נ"א עֲשָׂרִין) וְסִלְקָא לְכ' שְׁנִין,
 לְקַבְּלֵיהוֹן דְּכ' בְּתֵי דִינָא. בְּמַתְנִיתָא סְתִימָאָה דִּילָן
 תַּנְיִנוּ, לְקַבְּלֵיהוֹן דְּכ"ד סְפָרִים דְּאַתְכִּלְיָן בְּאוּרֵייתָא.
 עֵינִין דִּירִישָׁא, אֵינּוֹן עֵינִין דְּלָא מְסַתְמְרִין מִנְיֵיהוּ
 חֲיִיבִיא. עֵינִין דְּנִימִין וְלָא נִימִין. וּבְגִין כֶּךָ
 אֲקָרוּ ^(שִׁיר הַשִּׁירִים ה') עֵינִיו פִּיּוּנִים. מֵאֵי יוּנִים. כִּמָּה דְּאַתָּ
 אֲמַר, ^(וּיקרא כה) וְלָא תוּנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב,
^(תהלים צד) וַיֹּאמְרוּ לֹא יֵרָאֶה יְיָ וְגו'. וְכְתִיב ^(שם) הַנוֹטֵעַ אֲזוּן
 הֵלֵא יִשְׁמַע וְגו'.

תְּקוּנָא דְעַל עֵינָא, שְׁעָרֵי דְמַתְשַׁעְרָן בְּשַׁעוּרָא שְׁלִים.
 מֵאֵינּוֹן שְׁעָרִין תְּלִיין אֶלְף וְז' מָאָה מָאָרִי
 דְּאַשְׁגָּחוּתָא, לְאַגְחָא קְרָבָא. וּכְדִין קְיִימִי כְּלָהוּ
 מְשׁוּלְשְׁלֵיהוֹן וּמַתְפַּקְחִין עֵינִין.

כְּסוּתָא דְעַל עֵינִין, גְּבִינִין מַתְאַחְדָן בְּהוּ. וְאַלְף ^(וד' מָאָה)
 רְבוּון מָאָרִי תְרִיסִין אַתְאַחְדָן בְּהוּ, וְאֵינּוֹן אֲקָרוּן
 כְּסוּתָא דְעֵינִין. וְכֹל אֵינּוֹן דְּאַקְרוּן עֵינֵי יי', לָא פְּקָחִין,
 וְלָא אַתְעָרוּן, בַּר בְּזַמְנָא דְאַלִּין כְּסוּתֵי דְגְבִינִין,
 מַתְפַּרְשִׁין אֵינּוֹן תְּתָאֵי מַעְלָאֵי. וּבְשַׁעְתָּא דְאַתְפַּרְשָׁן
 גְּבִינֵי תְתָאֵי מַעְלָאֵי, וַיְהִיבִין אֶתְר לְאַשְׁגָּחָא מַתְפַּקְחִין
 עֵינִין, וְאַתְחֲזִי כְּמָאן דְּאַתְעַר מְשִׁינְתִּיהָ ^(מְשִׁנְתִּיהָ). אַסְתְּחָרוּ

עַיִינֵינִי וְחַמָּא לְעֵינָא פֿקִיחָא, וְאַסְתַּחֲנִן בַּחֲוֹרָא דִּילֵיהּ. וְכֵד
 אֲסַתְחִיין, אֶתְכַפֵּיין מְאַרְיֵהוֹן דְּדֵינֵין לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כֶּף
 כְּתִיב, (תהלים מד) עוֹרָה לָמָּה תִישָׁן יְיָ הִקְיָצָה וְגו'.
 אַרְבַּע גְּוֹנֵין אֲתַחֲזִיין בְּאַינֹן עַיִינֵין. מְאַינֹן נְהִירֵין ד'
 בְּתֵי דְתַפִּילֵין, דְּנְהִירֵין בְּרֵהִיטֵי מוֹחָא. ז' דְאַקְרוֹן
 עֵינֵי ה'. וְאַשְׁגָּחוּתָא (נִפְקָא) נִפְקִי, מְגוֹון אוֹכְמָא דְעֵינָא.
 כְּמָה דְאוֹקִימָנָא בְּאַדְרָא, דְכְּתִיב, (זכריה ג) עַל אֶבֶן אַחַת
 שִׁבְעָה עֵינָיִם. וְאַינֹן גְּוֹנֵין מִתְלַהֲטִין בְּסִטְרֵיהוּ.
 מְסוּמָקָא, נִפְקִין אוֹחְרָנֵין, מְאַרֵי דְאַשְׁגָּחוּתָא לְדֵינָא.
 וְאַינֹן אֲקָרוֹן, (דברי הימים ב טז) עֵינֵי יְיָ
 מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ. מְשׁוֹטְטוֹת, וְלֹא מְשׁוֹטְטִים. בְּגִין
 דְכֻלְּהוּ דֵינָא. מִירוֹקָא, נִפְקִין אוֹחְרָנֵין, דְקִיִּמִין לְגַלְאָה
 עוֹבְדֵין, בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ. דְכְּתִיב (איוב לד) כִּי עֵינָיו עַל
 דְרָכֵי אִישׁ. וְאַלִּין אֲקָרוֹן, (זכריה ד) עֵינֵי יְיָ מְשׁוֹטְטִים.
 מְשׁוֹטְטִים, וְלֹא מְשׁוֹטְטוֹת. בְּגִין דְאַינֹן לְתַרִין סִטְרֵין,
 לְטַב וּלְבִישׁ. מַחֲוֹרָא, נִפְקִין כָּל אֵינֹן רַחֲמֵי, כָּל אֵינֹן
 טָבָאן, דְמִשְׁתַּכְּחֵי בְּעֵלְמָא, לְאוֹטְבָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְכֵדִין
 אֲסַתְחִיין (נ"א אֲסַתְחֲרוֹן) כָּל אֵינֹן תְּלַת גְּוֹנֵי, לְרַחֲמָא עַלֵייהוּ.
 אֲלִין גְּוֹנֵין מִתְעַרְבִין דָּא בְּדָא, וְאַתְדַּבְּקוֹן דָּא בְּדָא. כָּל
 חַד אוֹזִיף לְחַבְרִיהּ מְגוֹוֵי דִּילֵיהּ, בַּר מַחֲוֹרָא,
 דְכֻלְּהוּ כְּלִילֹן בֵּיהּ כַּד אֲצַטְרִיף, וְהוּא חֲפֵי עַל כְּלָא. כָּל

גְּוֹוִינִין דְּלִתְתָא, לֹא יִכְלִין כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, לְאַסְחָרָא לֹון
חַוּוּרָא, לְאוּכְמָא לְסוּמְקָא וְלִירוּקָא. וְהִכָּא בְּאַשְׁגָּחוּתָא
חַד, כְּלָהוּ אֶתְאַחַדְדֵּן וְאַסְתַּחֲיִין בְּחַוּוּרָא.

גְּבִינּוּי לֹא מִשְׁתַּכְּכִין, בַּר כַּד בַּעֲיִין גְּוֹוִינִין דְּחַוּוּרָא
לְאַשְׁגָּחָא, בְּגִין דְּגְבִינִין יְהִיבִין אֶתְרָ לְאַשְׁגָּחָא,
לְכַלְהוּ גְּוֹוִי. וְאִי אֵינּוּן לֹא יְהִיבִין אֶתְרָ, לֹא יִכְלִין
לְאַשְׁגָּחָא וְלְאַסְתַּכְּלָא. גְּבִינִין לֹא קְיִימִין, וְלֹא מִשְׁתַּכְּכִין
שְׁעֵתָא חַדָּא שְׁלִימוּתָא (שְׁלִימְתָא), אֶלָּא פְּקַחִין וְסַתְמִין,
סַתְמִין וּפְקַחִין, מִשּׁוּם עֵינָא פְּקִיחָא דְקָאִי עֲלֵייהוּ. וְעַל
דָּא כְּתִיב, (יחזקאל א) וְהַחֲיִיתָ רְצוּא וְשׁוּב. וְהָא אוּקְיָמְנָא.

כְּתִיב (ישעיה לג) עֵינֶיךָ תִּרְאֶינָה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׁאֲנָן, וְכְתִיב
(דברים יא) תָּמִיד עֵינַי יי' אֱלֹהֶיךָ בְּהַ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה
וְגו'. דְּהָא יְרוּשָׁלַם בַּעֲיָא כּוֹן, דְּכְתִיב, (ישעיה א) צִדְקָא יִלִּין
בְּהַ. וּבְגִין כֶּף יְרוּשָׁלַם, וְלֹא צִיּוֹן. דְּכְתִיב, (ישעיה א) צִיּוֹן
בְּמִשְׁפָּט תִּפְדָּה וְגו', דְּכָלָא רַחְמִי.

עֵינֶיךָ, עֵינֶךָ כְּתִיב, עֵינָא דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא
דְּכָלָא. הַשְׁתָּא, עֵינַי יי' אֱלֹהֶיךָ בְּהַ, לְטָב
וְלְבִישׁ, כְּמָה דְאַתְחַזִּי. (לְסוּמְקָא וְלִירוּקָא. וְהִכָּא בְּאַשְׁגָּחוּתָא חַדָּא, כְּלָהוּ

אַסְחָרִין וְאַסְתַּחֲיִין בְּחַוּוּרָא. גְּבִינּוּי לֹא מִשְׁתַּכְּכִין, בַּר כַּד בַּעֲיִין גְּוֹוִינִין לְאַשְׁגָּחָא) בְּגִין כֶּף
לֹא אֶתְקִימוּ בְּקִיּוּמָא תְּדִיר. וְהַתָּם עֵינֶךָ תִּרְאֶינָה
יְרוּשָׁלַם, כָּלָא לְטָב, כָּלָא בְּרַחְמִי. דְּכְתִיב, (ישעיה נד)

וּבְרַחְמִים גְּדוּלִים אֶקְבֹּצֶךָ.

תָּמִיד עֵינַי יי' אֶלְהִיךָ בְּהַ מְרִשִׁית הַשָּׁנָה. מְרִשִׁית חֹסֶר
 א' כְּתִיב, וְלֹא רֵאשִׁית בְּאֶלְפֵי. מֵאֵן הִיא. ה"א
 דְּלִתְתָּא. וְלִעֵילָא כְּתִיב, (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ
 תְּפֹאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. מֵאֵי טַעֲמָא הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. מְשׁוּם
 דְּכְתִיב, (ישעיה ג) אֲלֵבִישׁ (דף רצ"ד ע"א) שָׁמַיִם קְדָרוֹת, וְעֵינַיִן
 בְּקְדָרוֹתָא, בְּגִוּוּנָא אוֹכְמָא אֶתְחַפּוּ.

מְרִשִׁית הַשָּׁנָה, מֵאֵן אֶתְרַ מְסַתְּכְלִין בִּירוּשָׁלַם אֲלִין עֵינַי
 יי', חֲזַר וּפִירֵשׁ, מְרִשִׁית הַשָּׁנָה, דְּהוּא דִּינָא
 בְּלֹא אֶלְפֵי, וְדִינָא אֶתְאַחַד מְסַטְרָהָא, אֶפֶר עַל גַּב דְּלָאוּ
 הוּא דִּינָא מִמֶּשׁ. וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה, אַחֲרִית שָׁנָה וְדֵאֵי
 דִּינָא אֶשְׁתַּכַּח. דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה א) צִדְקָא יִלִּין בְּהַ, דְּהִיא
 אַחֲרִית הַשָּׁנָה.

תָּא חֲזַי, א' בְּלַחֲדוּי אֶקְרִי רֵאשׁוֹן, דְּכַר. בְּאֶלְפֵי סְתִים
 וְגַבִּיז מַה דְּלֹא אֶתִידַע. כַּד אֶתְחַבֵּר הֵאֵי אֶלְפֵי בְּאֶתְרַ
 אַחֲרָא, אֶקְרִי רֵאשִׁית. וְאֵי תִימָא דְּאֶתְחַבְּרָא. לָא. אֶלָּא
 אֶתְגַּלְיָא בֵּיהַ, וְנִהִיר לֵיהַ, וּכְדִין אֶקְרִי רֵאשִׁית. וְאֶפִּילוּ
 בְּהֵאֵי רֵאשִׁית, לָא אֶשְׁגַּח בִּירוּשָׁלַם, דְּאֶלְמֵלָא הוּת
 בְּהֵאֵי, אֶתְקַיִימַת תְּדִירָא. אֲבַל מְרִשִׁית כְּתִיב. וְלִעֵלְמָא
 דְּאֶתִי כְּתִיב, (ישעיה מא) רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנֵּה וְגו'.

חֻטְמָא דְּזַעִיר אַנְפִּין, תְּקוּנָא דְּפְרָצוּפָא. כָּל פְּרָצוּפָא
 בֵּיהַ אֶשְׁתַּמוּדַע. חֻטְמָא דָּא, לָא כְּחֻטְמָא

דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין. דְּחוּטְמָא
 דְּעֵתִיקָא, חַיִּים דְּחַיִּים לְכָלָא. דְּהָא מִתְרִין נוֹקְבִין, נְפֻקִין
 רוּחִין דְּחַיִּין, לְכָלָא. בְּהָא זְעִיר אֲנַפִּין פְּתִיב, (שמואל ב כב)
 עֲלָה עֶשֶׂן בְּאִפּוּ וְגו'.

בְּהָא תִּנְנָא כָּל גְּוּוּנִי (תרי גוּוּנִי) אֲחִידָן בֵּיהּ, בְּכָל גְּוּוּנָא
 וְגוּוּנָא, אֲחִידָן כִּמְה מְאָרִיהוֹן דְּדִינָא קְשִׁיא.
 דְּאֲחִידָן בְּהֵוּא תִּנְנָא. (ובגין כך) וְלֹא מִתְבַּסְּמִין כְּלָהוּ, אֶלָּא
 בְּתִנְנָא דְּמִדְּבַחָא דְּלִתְתָּא. וְעַל דָּא פְּתִיב, (בראשית ח) וַיֵּרַח
 יי' אֶת רֵיחַ הַנְּיַחַח. מֵהוּ הַנְּיַחַח. אֲתַבְּסָמוּתָא דְּמְאָרִי
 דִּינָא, נַחַת רוּחַ.

וַיֵּרַח יי' אֶת רֵיחַ הַנְּיַחַח, אֶת רֵיחַ הַקָּרְבָּן לָא פְּתִיב, אֶלָּא
 אֶת רֵיחַ הַנְּיַחַח. דְּכְלָהוּ גְּבוּרָאן דְּאֲחִידָן בְּחוּטְמָא,
 וְכָל דְּאֲתֵאֲחִדָּן בְּהוּ, כְּלָהוּ מִתְבַּסְּמִין. וְכִמְה גְּבוּרָאן
 מִתֵּאֲחִדָּן כְּחֵדָא, דְּכְתִיב (תהלים קו) מִי יִמְלִל גְּבוּרוֹת יי'
 יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהֵלְתוֹ. וְהָא חוּטְמָא, מִחַד נוֹקְבָא נְפֻקָא אֶשָׁא
 דְּאֶכְלָא כָּל שְׂאֵר אֶשִׁין. בְּחַד נוֹקְבָא תִּנְנָא. וְהָא וְהָא
 אֶשְׁתַּכַּח בְּאֶשָׁא וְתִנְנָא דְּמִדְּבַחָא. וְאֲתַגְּלִיָּא הָא עֵתִיקָא
 קְדִישָׁא, וְאֶשְׁתַּכַּךְ כְּלָא. הֵיִינוּ דְּאֲתַמַּר (ישעיה מח) וַתְּהֵלְתִי
 אַחַטָּם לָךְ.

חוּטְמָא דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא אָרִיךְ, וּמִתְפֹּשֵׁט. וְאֶקְרִי אָרֶךְ
 אֲפִים. וְהָא חוּטְמָא, זְעִיר. וְכַד תִּנְנָא שְׂרִי נְפִיק

בְּבִהִילוֹ, וְאֶתְעַבֵּיד דִּינָא. וּמֵאֵן מְעַכְב לְהָאִי. חוּטְמָא
 דְּעֵתִיקָא. וְכֻלָּא כְּמָה דְּאִמִּינָא בְּאֶדְרָא, וְאֶתְעֵרוּ חֲבֵרֵיִיא.
 וּבִסְפָרָא דְּרַב הַמְּנוּנָא סָבָא, אוּקִים הָנִי תִּרִי נוּקְבִי. מִחַד
 תְּנָנָא וְאִשָּׁא. וּמִחַד נִיִּחָא וְרוּחָא טָבָא. דְּאִית
 בֵּיהּ יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, וְכֻתִּיב (ס"א דְּכֻתִּיב) (הוֹשַׁע יד) וְרִיחַ לוֹ
 כְּלָבָנוּן. וּבְנוּקְבָא כְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) וְרִיחַ אִפְךָ פִּתְפוּחִים.
 וּמָה בְּנוּקְבָא הָכִי, כָּל שְׂכֵן בֵּיהּ. וְשִׁפִּיר קָאֵמֵר.

וּמָה דְּאֵמֵר וְיָרַח יִי אֶת רִיחַ הַנִּיחַת. הַנִּיחַח בְּתִרִי סְטֵרִי,
 חַד נִיִּחָא, דְּאֶתְגַּלִּיִיא עֵתִיקָא קְדִישָׁא סְתִימָא דְּכָל
 סְתִימִין, דְּהָאִי הוּא נִיִּחָא וְאֶתְבְּסוּתָא לְכֻלָּא. וְחַד
 אֶתְבְּסוּתָא דְּלִתְתָא, בְּהֵהוּא תְּנָנָא וְאִשָּׁא דְּמַדְבְּחָא.
 וּבְגִין דְּאִיהוּ מִתְרִין סְטֵרִין, כְּתִיב נִיחַח. וְכֻלָּא בְּזַעִיר
 אֲנַפִּין אֶתְמֵר.

תִּרִי אוּדְנִין, לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ. וְתִרְוִיִּיהוּ סְלָקִין לְחַד.
 דְּכֻתִּיב, (מַלְכִים ב ט) הִטָּה יִי אֶזְנֶךָ וְשָׁמַע. אוּדְנָא לְגוּ
 בְּגוּ דִּילִיָּהּ, תְּלִיִיא בְּרִשְׁמִין עֲקִימִין, בְּגִין דִּיתְעַכְב קָלָא
 לְאֶעְלָא בְּמוּחָא, וְיִבְחִין בֵּיהּ מוּחָא, וְלָא בְּבִהִילוֹ, דְּכָל
 מְלָה דְּהוּי בְּבִהִילוֹ, לָא הוּהּ בְּחֻכְמָתָא שְׁלִימָתָא.

מֵאוּדְנִין אֵלִין תְּלִיִין כָּל מְאֵרִיהוּן דְּגִדְפִין, דְּנִטְלִין קָלָא
 מְעֻלְמָא, וְכֻלְּהוּ הָכִי אֶקְרוּן אֶזְנֵי יִי, דְּכֻתִּיב
 בְּהוּ, (קֹהֶלֶת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וְגוֹ'. כִּי עוֹף

הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, הָאֵי קָרָא קְשִׁיא, הַשְּׁתָּא מַאי
 קוֹל אֵיפָא הָכָא, דְּהָא רִישָׁא דְקָרָא כְּתִיב גַּם בְּמִדְעָךְ
 מֶלֶךְ אֵל תִּקְלָל, בְּמִדְעָךְ כְּתִיב, וּבַחֲדָרֵי מִשְׁכַּבְךָ וְגו'.
 מַאי טַעְמָא כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, וְהָא לֵיפָא
 הָכָא קָלָא.

אֵלָא וְהָאֵי כָּל מַה דְּחָשִׁיב בַּר נֶשׁ, וְכָל מַה דְּיִסְתַּכַּל
 בְּלָבוּי, לָא עָבִיד מְלָה, עַד דְּאִפִּיק לֵיהּ
 בְּשִׁפּוּוֹתֶיהּ, וְהוּא (וְאִף עַל גַּב דְּאִיהוּ) לָא אֶתְפּוּוֹן בֵּיהּ. וְהָאֵי
 מְלָה דְּאִפִּיק, מִתְּבַקְעָא בְּאוּרָא, (דף רצ"ד ע"ב) וְאִזְלָא וְסִלְקָא
 וְטָסָא בְּעֵלְמָא, וְאֶתְעָבִיד מִנִּיהּ קָלָא. וְהָאֵי קָלָא נְטִלִין
 לֵיהּ מֵאֵרֵי דְגַדְפִּין, וְסִלְקִין לֵיהּ לְמִלְכָּא, וְעֵייל בְּאוּדְנִוּי.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים ה) וְיִשְׁמַע יי' אֶת קוֹל דְּבָרֵיכֶם.
 (במדבר יא) וְיִשְׁמַע יי' וַיַּחַר אֶפּוֹ.

וּבְגִין כֶּךָ, כָּל צְלוֹתָא וּבְעוֹתָא דְּבָעֵי בַר נֶשׁ מִקָּמֵי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעֵי לְאַפְקָא מִלִּין בְּשִׁפּוּוֹתֶיהּ,
 דְּאֵי לָא אִפִּיק לִוְן, לָאו צְלוֹתֶיהּ צְלוֹתָא, וְלָאו בְּעוֹתֶיהּ
 בְּעוֹתָא. וְכִיּוֹן דְּמִלִּין נְפִקִין, מִתְּבַקְעִין בְּאוּרָא, סִלְקִין
 וְטָסִין וְאֶתְעָבִידוּ קָלָא, וְנָטִיל לִוְן מֵאֵן דְּנָטִיל, וְאֶחִיד לִוְן
 לְאַתְרָא (נ"א לְכַתְרָא) קְדִישָׁא, בְּרִישָׁא דְּמִלְכָּא.

מִתְּלַת חֲלָלֵי דְמוּחֵי, נְטִיף נְטִיפָא לְאוּדְנִין, וְהָאֵי אֶקְרִי
 נַחַל כְּרִית. כִּמָּה דָּאֵת אֶמַר, (מלכים א יז) נַחַל כְּרִית,

כְּלוּמַר, כְּרוּתָא דְאוּדְנִין. וְקָלָא עֵייל בְּהוּא עֶקִימָא,
 וְאִשְׁתָּאב בְּהוּא נְהָרָא, דְהוּא נְטִיפָא. וְכִדִּין אֶתְעַב
 תַּמָּן, וְאֶתְבַּחֵין בֵּין טַב לְבִישׁ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב לד)
 כִּי אֲזַן מְלִין תְּבַחֵן. וּמַאי טַעְמָא אֲזַן מְלִין תְּבַחֵן. מְשׁוּם
 דְאֶתְעַבב קָלָא בְּהוּא נְהָרָא דְנְטִיפָא, בְּעֶקִימוּתָא
 דְאוּדְנִין, וְלֹא עֵייל בְּבִהִילוֹ. וּבְגִין כֶּךָ אֶתְבַּחֵין בֵּין טַב
 לְבִישׁ, (שם) וְחִידָא יִטְעַם לְאֶכּוּל. מַאי טַעְמָא חִידָא יִטְעַם
 לְאֶכּוּל. בְּגִין דִּיתְעַבב תַּמָּן, וְלֹא עֵייל בְּבִהִילוֹ בְּגוּפָא,
 וְעַל דָּא יִטְעַם וְיִתְבַּחֵן, בֵּין מְתִיקָא לְמְרִירוֹ.

בְּהַאי נּוֹקְבָא דְאוּדְנִין, תְּלִיין נּוֹקְבִין אוּחְרַנִּין, נּוֹקְבָא
 דְעֵינִין. נּוֹקְבָא דְפּוּמָא. נּוֹקְבָא דְחוּטְמָא. מִהוּא
 קָלָא דְעֵייל בְּנוֹקְבָא דְאוּדְנִין, אִי אֶצְטְרִיךְ עֵייל לְנוֹקְבֵי
 דְעֵינִין, וְנִבְעִין דְמַעִין. מִהוּא קָלָא אִי אֶצְטְרִיךְ, עֵייל
 לְנוֹקְבָא דְחוּטְמָא דְפֶרֶדְשָׁקָא, וּמִפְקֵי תַנּוּא וְאִשָּׁא
 מִהוּא קָלָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר יא) וַיִּשְׁמַע יי' וַיַּחַר
 אִפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יי'. וְאִי אֶצְטְרִיךְ, עֵייל הוּא קָלָא
 לְנוֹקְבָא דְפּוּמָא, וּמְלִיל וְגִזֵּר מְלִין (נ"א גִזְרִין) מִהוּא קָלָא.
 כָּלָא מִהוּא קָלָא דְאוּדְנִין. עֵייל בְּכָל גּוּפָא וְאֶתְרַגֵּישׁ
 מִנִּיהּ כָּלָא. (ס"א כְּמַה תְּלִינָא) (וְכָלָא תְּלִינָא) בְּהַאי אוּדְנָא. זְכָאָה מֵאֵן
 דְנְטִיר מְלוּי. עַל דָּא כְּתִיב, (תהלים לד) נְצוּר לְשׁוֹנֵךְ מֵרַע
 וּשְׁפַתֶיךָ מִדְּבַר מֵרָמָה.

הָאִי אוֹדְנָא קָרִי בֵּיה שְׁמִיעָה. וּבְשְׁמִיעָה אֶתְפְּלִילָן אֵינּוֹן
 מוּחִי. חֲכָמָה אֶתְפְּלִיל בֵּיה, דְּכַתִּיב, (מלכים א ג) וְנָתַתְּ
 לְעַבְדְּךָ לֵב שׁוֹמֵעַ. בֵּינָה, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שמואל א ג) דִּבְר
 כִּי שׁוֹמֵעַ עַבְדְּךָ. (מלכים ב יח) כִּי שׁוֹמְעִים אֲנַחְנוּ. (ובהנני תליין בלא)
 דַּעַת, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (משלי ד) שְׁמַע בְּנִי וְקַח אִמְרֵי. (משלי
 ב) וּמְצוֹתַי תִּצְפוֹן אִתְּךָ. הָא כְּלָא תְּלִיין בְּאוֹדְנִין בְּהָאִי
 אוֹדְנָא תְּלִיין צְלוֹתִין וּבְעוֹתִין וּפְקִיחָא דְעֵינִין. הֵדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, (מלכים ב יט) הִטָּה יְיָ אֲזַנְךָ וּשְׁמַע פִּקְח עֵינֶיךָ וּרְאָה.
 הָא כְּלָא בֵּיה תְּלִיָא.

בְּהָאִי אוֹדְנָא, תְּלִיין רְזִין עֲלָאִין, דְּלָא נִפְקִין לְבַר, בְּגִין
 כְּךָ הִיא עֲקִימָא לְגוּ. וְרָזָא דְרְזִין סְתִימִין בֵּיה, וּוִי
 לְהֵוּא מַגְלָה רְזִין. וּבְגִין דְּהָאִי אוֹדְנָא כְּנִיש רְזִין,
 וְעֲקִימוֹתָא דְלְגוּ נְטִיל לֹן, לָא גְלִי רְזִין לְאֵינּוֹן דְּעֲקִימִין
 בְּאַרְחִיָּהוּ, אֶלָּא לְאֵינּוֹן דְּלָא עֲקִימִין. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב,
 (תהלים כה) סוֹד יְיָ לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם, דְּנְטִילֵי אֲרַחוּי
 וּנְטִילֵי (וּנְטִילֵי) מְלִין.

וְאֵינּוֹן דְּעֲקִימִין בְּאַרְחִיָּהוּ, נְטִילֵי מְלִין וְעֵיילִין לֹן
 בְּבִהִילוֹ, וְלִית בְּהוּ אֶתְר לְאֵתְעַכְבָּא. וְכָל נוֹקְבִין
 אַחַרְנִין, מִתְּפַתְחִין בֵּיה, עַד דְּנִפְקִין מְלִין בְּנוֹקְבָא
 דְּפוּמָא. וְאֵלִין אֶקְרוּ חִיבֵי דְרָא, שְׁנוּאֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. בְּמִתְנִיתָא דִילָן תְּנֹן, כְּאֵילוֹ קְטִיל גּוּבְרִין, וְכְאֵלוֹ

פָּלַח לְעִבּוּדָה זָרָה. וְכִלָּא בְּחַד קָרָא, דְּכָתִיב, (ויקרא יט) לֹא
תִלְךָ רַכִּיל בְּעַמֶּךָ לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רַעְךָ אֲנִי יי'. מֵאֵן
דְּעֵבֵר עַל הָאִי רִישָׁא דְקָרָא, כְּאִילוּ עֵבֵר עַל כִּלָּא.

זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא, דְּעַלְיֵיהּ כְּתִיב, (משלי יא)

וּנְאָמֵן רוּחַ מְכֹסֶה דְּבַר. נְאָמֵן רוּחַ וּדְאִי, דְּהָא

רוּחָא דְלֵהוֹן מֵאַתֵּר עֲלָאָה קְדִישָׁא אֲשֶׁתְּלִיָה, וּבְגִין כֶּף

נְאָמֵן רוּחַ אֲקֵרוּן. וְסִימֵן דָּא אוֹקִימְנָא, הֵהוּא דְמַגְלָה

רְזִין, בְּיַדוּעַ דְנִשְׁמַתִּיהָ, לָאוּ אִיהוּ מְגוּפָא דְמִלְכָא

קְדִישָׁא. וּבְגִין כֶּף לִית בֵּיהּ רְזָא, וְלֹא מֵאַתֵּר דְרְזָא הוּא.

וְכַד תִּיפּוּק נִשְׁמַתִּיהָ, לָא אֶתְדַבְּקָא בְּגוּפָא דְמִלְכָא, דְּהָא

לָא אֶתְרִיָה הוּא. וְוִי לְהֵהוּא בַר נֶשׁ, וְוִי לֵיהּ, וְוִי

לְנִשְׁמַתִּיהָ. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא, דְּמְכַסִּין רְזִין, כֹּל

שְׂכֵן רְזִין עֲלָאִין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. (רזין עֲלָאִין דְמִלְכָא קְדִישָׁא)

עַלְיֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֶּךָ כּוֹלֵם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ

אֶרֶץ.

(דף רצ"ה ע"א)

אֲנָפוּי, כְּתָרִין תְּקֵרוּבִין דְּבוּסְמָא. (כְּלָהוּ) סְהֵדוּתָא עַל מַה

דְּאִמִּינָא, דְּהָא סְהֵדוּתָא בְּהוּ תִלְיָא. וּבְכִלָּא

תִּלְיָא סְהֵדוּתָא. אֲבַל הָנִי תְקֵרוּבִי דְבוּסְמָא, חוּוֹרָא

וְסוּמְקָא, סְהֵדוּתָא לְאָבָא וְאִמָּא. סְהֵדוּתָא לְאֶחְסָנָא

דְּיָרִית וְאֶחִיד לֹוֵן. וְהָא בְּמִתְנִיתָא דִּילָן אוֹקִימְנָא, כְּמַה

פְּרִסִי בֵּין חוּוּרָא לְסוּמָקָא, וְאֶתְכְּלִילֵן בֵּיהּ פְּחָדָא בְּסוּטְרָא
דְּחוּוּרָא.

כַּד אֶתְנַהֵיר מְנַהֵירוּ דְּחוּוּרָא דְּעֵתִיקָא, חֲפִיָּיא הֵהוּא
חוּוּרָא עַל סוּמָקָא. וְכֻלְהוּ בְּנַהֵירוּ אֶשְׁתַּכַּח. וְכַדִּין
כְּתִיב, (במדבר ו) יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ. וְכַד חֲיִיבִין סְגִיאִין,
תְּלִיין דִּינִין בְּעֵלְמָא, אֶשְׁתַּכַּחַת סְגִירוּתָא בְּכֻלָּא (ס"א
בְּעֵלְמָא). וְסוּמָקָא אֶתְפְּשֵׁט בְּאַנְפִּין, וְחֲפָא כָּל (נ"א על) חוּוּרָא.
וְכַדִּין כֻּלָּא אֶשְׁתַּכַּח בְּדִינָא. וְכַדִּין כְּתִיב (תהלים לד) פָּנֵי יְיָ
בְּעוֹשֵׂי רָע. (בגדי קנאה כתיב (ישעיה נט) בגדי נקם) וְכֻלָּא בְּהַאי תְּלִיָּא,
וּבְגִין דָּא סְהַדוּתָא הוּא בְּכֻלָּא.

כַּמָּה וְכַמָּה מָאֲרֵי תְּרִיסִין מְחַפָּאן לְהַנִּי גְּוּוּנִי, מְצַפָּאן
לְהַנִּי גְּוּוּנִי. כַּד נְהִירִין גְּוּוּנִי, כָּל עֵלְמִין כְּלָהוּ
בְּחֵדוּ. בְּזִמְנָא דְּנַהֵיר חוּוּרָא, כֻּלָּא אֶתְחַזוּ בְּהֵהוּא גְּוּוּנָא.
וְכַד אֶתְחַזִּי בְּסוּמָקָא כֻּלָּא הָכִי אֶתְחַזוּ בְּהֵהוּא גְּוּוּנָא.
בְּאֵלִין תְּקֻרֻבִין דְּבוּסְמָא, שְׂאֲרֵי דִיקְנָא לְאֶתְחַזָּאָה,
מִרִישָׁא דְּאוּדְנִין, וְנַחֲתִית וְסֻלִיק בְּתֻקְרוּבָא
דְּבוּסְמָא, שְׁעָרִין אוּכְמִין דְּדִיקְנָא, בְּתֻקְוּנָא יָאָה שְׁפִיר.
כְּגִיבְר תְּקִיף, שְׁפִיר. מְשַׁחַא דְּרַבּוּת דְּדִיקְנָא עֲלָאָה
דְּעֵתִיקָא, בְּהַאי דִיקְנָא דְּזַעִיר אַנְפִּין אֶתְחַזִּי, וְנַהֵיר.
שְׁפִירוּ דְּהַאי דִיקְנָא, בְּט' תְּקוּנִין אֶשְׁתַּכַּח. וְכַד מְשַׁחַא
דְּרַבּוּת, דְּתֵלַת עֶשֶׂר נְבִיעִין דְּדִיקְנָא דְּעֵתִיקָא

קְדִישָׁא נְהִיר בְּהַאי דִּיקְנָא, אֲשֶׁתְּכֹחוּ כ"ב תְּקוּנֵינִין. וְכַדִּין
 מִתְּבַרְכִין כְּלָהוּ. וְיִשְׂרָאֵל סְבָא מִתְּבַרְכָא בְּהַאי, וְסִימָן,
 (בראשית מח) בְּךָ יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל. כָּל תְּקוּנֵינִין דְּדִיקְנָא דָּא,
 אוּקְיָמְנָא בְּאֲדָרָא קְדִישָׁא, דְּכְלָהוּ מִתִּיקוּנֵינִין דְּעֵתִיקָא
 קְדִישָׁא אֲתַקְנוּ. וְהָכָא בְּעֵינָא לְגַלְאָה, מַה דְּלֹא אֲתַגְלִי
 תַּמָּן, בְּגִין לְמִיעַל בְּלֹא כְּסוּפָא. (הא כל תקונין דדיקנא אוקימנא דכלהו

מתיקונין דדיקנא (דעתיקא) עתיקא קדישא אוקימנא באדרא קדישא)

שִׁיתָא אֵינּוּן, ט' אֲקָרוּן. תְּקוּנָא קְדִישָׁא, נְפִיק תְּהוּא
 נִיצוּצָא בּוֹצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא, וּבִטְשׁ בְּתַחֲוֹת
 שְׁעָרָא דְרִישָׁא, מִתַּחֲוֹת קוּצִין דְּעַל אוּדְנִין, וְנַחֲתִית מְקַמִּי
 פְּתַח דְּאוּדְנִין עַד רִישָׁא דְפּוּמָא. הָא תְּקוּנָא דָּא
 מִעֵתִיקָא קְדִישָׁא לָא אֲשֶׁתְּכַח, אֲלֹא כִּד נְגִיד מְזִלָּא
 דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא, וְתַלְיָא מְנִיָּה תְּהוּא מִבּוּעָא דְחַכְמַתָּא
 (חסר), כִּד אֵימָא אֲתַמְשְׁכָא וְאֲתַכְלִילַת בְּאוּרָא דְכִיָּא,
 תְּהוּא תְּוּרָא נְקִיט אֵימָא (חסר), וְנִיצוּצָא עָאלַת וְנִפְקַת,
 וְאֲתַאֲחַד דָּא בְּדָא, וְאֲתַעֲבִידַת חַד תְּקוּנָא.

וְכַד אֲצִטְרִיךְ סְלֶקָא דָּא עַל דָּא, וְאֲתַכְפִּיָּא חַד מְקַמִּי
 חָדָא. וּבְגִין כֶּךָ כְּלָא אֲצִטְרִיךְ, חַד לְמַעַבַּד נוּקְמִין.
 וְחַד לְרַחֲמָא. וְעַל הַאי תְּאִיב לְהַאי דִּיקְנָא דְּוֹד מְלֶכָא,
 כְּמָה דְּאוּקְיָמְנָא.

בְּהַאי דִּיקְנָא ט' תְּקוּנֵינִין אֲשֶׁתְּכֹחוּ, שִׁיתָא רְבוּוֹן דְּתַלְיִין

בְּהוּ, וּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא. וְאֵלִין שִׁיתָא דְתַלְיִין, תַּלְיִין
 בְּשַׁעְרֵי דְתַחוּת תְּקֻרֻבָא דְבוּסְמִין. תַּלְתָּ מֵהַאי סְטָרָא,
 וְתַלְתָּ מֵהַאי סְטָרָא. וּבִיקִירוּתָא דְדִיקְנָא, תַּלְיִין תַּלְתָּ
 אַחֲרָנִין. חַד לְעֵילָא בְּשַׁפּוּון, וְתִרִין בְּאֵינוּן שַׁעְרִין דְתַלְיִין
 עַד טְבוּרָא. וְכָל הַנִּי שִׁיתָא, ג' מִפְּאָן וְג' מִפְּאָן, אֲתַמְשְׁכֹן
 וְתַלְיִין כְּלָהוֹן, בְּאֵינוּן שַׁעְרֵי דְתַלְיִין וּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל
 גּוּפָא.

וּבְגִין דְהַנִּי תַלְתָּא אֵינוּן בִּיקִירוּ דְדִיקְנָא יִתִּיר מִכְּלָהוּ,
 כְּתִיב בְּהוּ שְׁמָא קְדִישָׁא. דְכְתִיב, (תהלים קיח) מִן
 הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה, עָנַנִי בַמְּרֻחַב יְהוָה, יי' לִי לֹא אִירָא. וְהָא
 דְאוּקִימָנָא בְּאַדְרָא, מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה, מֵאַתֵּר דְשַׁרְי
 דִּיקְנָא לְאַתְפֹּשְׁטָא, דְהוּא אֲתֵר (ס"א דְחִיק) רְחִיק מִקְמִי
 אוּדְנִין, שְׁפִיר הוּא.

וּבְסִפְרָא דְאַגְדָּתָא דְבִי רַב יִיבָא סְבָא, הָכִי אָמַר
 וְאוּקִימָנָא, דְשִׁירוּתָא דְדִיקְנָא מִחֶסֶד עֲלָאָה,
 דְכְתִיב, (דברי הימים א כט) לָךְ יי' הַגְדוּלָה וְהַגְבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת
 וְגו'. וְכֹלָא הוּא, וְהָכִי שָׁאֲרִי, וְתַשְׁעָה אֲתַמְשְׁכֹן וְתַלְיִין
 בְּדִיקְנָא, וּמִקְמִי אוּדְנִין, הָכִי שָׁאֲרִי, וְקִיּוּמָא לֹא
 מִתְקִימִין אֲלָא בְּאַתֵּר אַחֲרָא, כְּמָה דְאוּקִימָנָא.
 וְכַד אֲצַטְרִיךְ עֲלֵמָא לְרַחְמִי, אֲתַגְלִיֵּיא מִזְלָא קְדִישָׁא.
 וְכָל הַנִּי תְקוּנִין דְבְּדִיקְנָא יְקִירָא דְזַעִיר אַנְפִּין,

כִּלְהוּ רַחֲמֵי מִשְׁתַּכְּחִי. וְכֹד אֶצְטְרִיךְ לְדִינָא, מִתַּחֲזִיבָא
 דִּינָא, וְכִדִּין עֲבָדִין נְוִקְמִין לְשִׁנְאִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, לְאִינוּן
 דְּעָקִין לְהוּ. (דף רצ"ה ע"ב) כֹּל יְקִירוּ דְּדִיקְנָא, בְּאִינוּן שְׁעָרֵי
 דְּתַלְיִין אִינְהוּ, מִשּׁוּם דְּכֹלָא בְּהַאי תַּלְיִין.

כֹּל הַנִּי שְׁעָרֵי דְּדִיקְנָא דְּזַעִיר אַנְפִּין, כִּלְהוּ קְשִׁישִׁין
 תַּקִּיפִין, מִשּׁוּם דְּכֹלָהוּ אַכְפִּיין לְדִינִין, בְּשַׁעֲתָא
 דְּמִזְלָא קְדִישָׁא אַתְגְּלִי. וְכֹד בַּעַא לְאַגְחָא קְרַבָּא, בְּהַאי
 דִּיקְנָא אַתְחֲזִי כַּגְּבַר תַּקִּיף, מְאָרִי נְצַחֲן קְרַבִּיא. וְכִדִּין
 מְרִיט מֵאן דְּמְרִיט, וְאַגְלִישׁ מֵאן דְּאַגְלִישׁ.

הַנִּי תַשְׁעָה תְּקוּנִין, אֲמַרְן מִשָּׁה זְמַנָּא תַנְיִנָא, בְּשַׁעֲתָא
 דְּאַצְטְרִיךְ לְאַהֲדָרָא לֹון כִּלְהוּ רַחֲמֵי. דְּאַף עַל גַּב
 דְּתַלְיִסְר תְּקוּנִין לָא אֲמַרְן הַשְׁתָּא, בְּכוּוּנָא תַלְיִיא מְלִתָּא,
 דְּהָא לָא יִיעוּל בְּהַנִּי תְּקוּנִין לְאַדְכָּרָא, אֶלָּא בְּמִזְלָא
 אַתְכוּוּן, וְאַדְכָּר לֵיהּ. הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (במדבר יד) עֲתָה
 יִגְדַּל נָא כַח יְיָ. מֵאן כַּח יְיָ. הֵהוּא דְּאַקְרִי מִזְלָא קְדִישָׁא,
 סְתִימָא דְּכֹל סְתִימִין. דְּחִילָא דָּא, וְנִהִירוּ דָּא, מִמִּזְלָא
 תַלִּי. וְכִיוֹן דְּאַמַּר מִשָּׁה דָּא, וְאַדְכָּר דָּא, וְאַתְכוּוּן בֵּיהּ,
 אֲמַר הַנִּי תַשְׁעָה תְּקוּנִין, דְּתַלְיִין בְּזַעִיר אַנְפִּין. בְּגִין
 דִּינִהִירוּ כִּלְהוּ, וְלָא יִשְׁתַּכַּח דִּינָא. וְעַל דָּא כֹּלָא בְּמִזְלָא
 תַלִּי.

הַאי דִּיקְנָא כַּד שְׂרָאן שְׁעָרֵי (ס"א לַאֲתַעְרְבָא) לְאַתְעָרָא

(לאתארכא), אַתְחַזִּי כְּגִיבְר תְּקִיף כְּגִיבְר מְאִרִי נִצַּח קְרַבִּין.
 בְּהֵאֵי דִיקְנָא, נְגִיד מְשַׁח דְּרַבּוֹת מַעְתִּיקָא סְתִימָאָה. כְּמָה
 דַּאתְ אָמַר, (תהלים קלג) כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל

הַזִּקְוֹן זִקְוֹן אֶהְרֹן.

אַלִּין שְׁעֵרִי לָא חֲפִיִּין עַל שְׁפֹוֹן, וְשְׁפֹוֹן כְּלָהוּ סוּמְקִין
 כְּוֹרְדָא. דְּכְתִיב, (שיר השירים ה) שְׁפָתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים.

שְׁפֹוֹן מְרַחֲשֵׁן גְבוּרָה, מְרַחֲשֵׁן חֲכָמְתָא. בְּאִינוֹן שְׁפֹוֹן
 תְּלִיִין טַב וּבִישׁ, חַיִּי וּמוֹתָא. מְאִלִּין שְׁפֹוֹן תְּלִיִין
 מְאִרְיָהוֹן דַּאתְעָרוֹתָא, דְּכַד מְרַחֲשִׁין אַלִּין שְׁפֹוֹן,

מְתַעְרִין כְּלָא לְמַגְזֹר (מְאִרִי) דִּינָא, בְּכָל בְּתִי דִינִין, (דְּמִדְוִרְיָהוֹן
 בְּהוֹן, וּבְגִין כְּף) דַּאֲקָרוֹן עִירִין. דְּכְתִיב, (דניאל ד) בְּגִזְרַת עִירִין

פְּתַגְמָא וּבִמְאִמַר וּגו' (ובמימר קדישין שאלתא)

מְאִי עִיר. בְּסַפְרָא דַּאֲגְדָתָא, כְּמָה דַּאתְ אָמַר, (שמואל א כח)
 וַיְהִי עָרְךָ. דְּמְתַעְרִין דִּינִין לְאִינוֹן דְּלָא אַתְרַחֲמִימוּ

לְעִילָא, בְּגִין כְּף מְתַעְרִין אַלִּין דַּאִינוֹן מְאִרִי דְּבָבוּ, (ס"א
 לָהוּ) (בְּכַלְהוּ) וְעַם כָּל דָּא בְּתִרִי גְוֹנִי בְּרַחֲמֵי וְדִינָא, וְעַל דָּא

אַקְרוֹן עִיר וְקַדִּישׁ דִּינָא וְרַחֲמֵי.

וּבְאַלִּין שְׁפֹוֹן, אַתְחַזִּי פּוּמָא כַּד אַתְפַּתַּח. רוּחָא דְנַפְיָק
 מִן פּוּמָא, בֵּיה מְתַלְבְּשִׁין כְּמָה אָלְף וְרַבְבָּן. וְכַד

אַתְפִּשֵׁט, מְתַלְבְּשִׁין בֵּיה נְבִיאַן מְהִימְנִי. וְכַלְהוּ פָּה יִי
 אַקְרוֹן. כַּד מְלִין נְפַקִין מִן פּוּמָא, וּמְתַרַחֲשִׁין בְּשְׁפֹוֹן,

מִתְנַהֲרִין לְכַלְהוּ תַמְנֵי סָרֵי אֲלֵפִין עֲלָמִין, עַד דְּמִתְקַטְרִין
 כְּלָהוּ כַחְדָּא, בְּתַמְנֵי סָר אֲוֶרְחִין וּשְׁבִילִין, דְּאִשְׁתְּמוּדְעָן.
 וְכֵלָא מְחַכָּאן לְפּוּמָא דָּא, (בְּדָא) בְּלִישָׁן מְמִלָּל רַבְרָבָן
 בְּקִיטְרָא דְטִיְהָרָא בְּעוּטְרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שִׁיר
 הַשִּׁירִים ה) חֲכּוּ מִמֵּתִיקִים, מִמֵּתִיקִים וְדָאֵי. מֵאֵי חֲכּוּ. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (אִיּוֹב לד) וַחֲיֵךְ יִטְעַם לְאֹכּוֹל. וְכֵלּוּ מִחֲמַדִּים, אִשׁ
 וּמַיִם. אִשָּׁא וּמַיָּא מִתְתַקְנָן, (ס"א מִתְדַבְּקִין וְיָאן) יָאן בְּצִיּוּרֵי,
 (בְּצִיּוּרֵי) דְהָא גְוּוּנֵי מִתְחַבְּרָן כַּחְדָּא.

חֲכּוּ, בְּאֲתוּוֹן רְשִׁימָן, דְּמִתְגַּלְפָן בְּעֶטְרוּי גְלִידִין (גְּלִיפִין)
 אַחַה"ע בַּגְּרוֹן. א', דְּטָרִיד מְלָפִין, (דְּנִיָּא ל ב) וּמָהֶעֱדָא
 מְלָפִין, וּמָהֶקָם מְלָפִין. ח', דְּטָרִיד וְנַחֲתֵי, וְסָלִיק וְעֵטִיר,
 כְּבִישׁ בְּאִשָּׁא גְלִיף בְּרוּחָא. ה' יְנִיקָה דְאִימָא, סָטִיר
 לְנוֹקְבָא, אֲתַפְּשֵׁט לְנוֹקְבָא רַבָּא, בְּתִיאֹבְתָא דְקָרְתָא
 קְדִישָׁא, (עַד דְּמִתְקַטְרִי) מִתְקַטְרִי אֲתֵרִין דָּא בְּדָא. כְּמָה דְאֵת
 אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) הֵרַם הַמּוֹר גִּבְעַת הַלְּבוּנָה. ע' טִיְהָרָא
 דְטִיפְסָא, גְּלִיפָא בְטִיפְסָא, רְהִיטִין דְעַנְפִין מִתְאַחְדָן,
 לְסֶטְרוּי לְרוּחִין גְּלִיפִין.

וְהָא בְּרֵזֵי דְאֲתוּוֹן דְשְׁלֵמָה מְלָכָא, אֲתַעֲטְרוּ אֵלִין אֲתוּוֹן
 ד', בְּד' גִּיכ"ק בַּחֲיָךְ כְּמָה דְאֵת אָמַר וַחֲיָךְ יִטְעַם
 לְאֹכּוֹל, (אִיּוֹב ו) הֵיאֲכַל תִּפְּל מִבְּלֵי מֶלַח וְגו'. וְכְתִיב (ישעיה
 לב) וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שְׁלוֹם. (תְּהִלִּים יט) הַנְּחַמְדִּים מְזֻהָב
 וּמְפֹז רַב וּמִתּוֹקִים וְגו'. מִתּוֹקִים וְדָאֵי.

דְּוֹד מְלָכָא אָמַר, גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם וְגו'. אֶסְהַדְנָא עָלַי
 דְּכָל יוֹמָאֵי אוֹזְדְּהֵרְנָא בְּהוּ, דְּלֹא לְאַטְעָאָה בְּהוּ, בַּר
 יוֹמָא חַד דְּעֵטְרִינָא עֵטְרֵי מְלָכָא, בְּמַעְרְתָא דְּמֵרוֹנִיא,
 וְחַמִּינָא בּוֹצִינָא דְּאַשָּׁא מִתְּלַהֲטָא אֶפּוֹתֵיא דְּמֵרוֹנִיא ^{(ב"א}
 דְּמַעְרְתָא), וְאוֹזְדְּעוֹעֵנָא. מִהֵהוּא יוֹמָא אוֹזְדְּהֵרְנָא בְּדַעְתָּאֵי
 בְּהוּ, וְלֹא שְׁבִיקְנָא לֹוֹן כָּל יוֹמָאֵי. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן
 דְּאוֹזְדְּהֵר בְּמַתִּיקָא דְּמְלָכָא, וְטַעִים בְּהוּ כְּדַקְחֹזִי. עַל דָּא
 כְּתִיב, ^(תהלים לד) טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְי' וְגו'. וְכַתִּיב ^(משלי ט)
 לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמֵי וְגו'.

אֶתְפַּשֵּׁט דְּכוּרָא בְּדַעַת, וְאֶתְמַלְיִין אַכְסֵדְרִין וְאֶדְרִין,
 מֵרִישָׁא דְּגוּלְגֻלְתָּא שְׂרִי, וְאֶתְפַּשֵּׁט בְּכָל
 גּוֹפָא, מִחֲדוּי וּדְרוּעוּי וּבְכָלֵא. מֵאַחֲרוּי, אֶתְדַבֵּק נִיצוּצָא
 דְּבוֹצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, וְלַהֲטָא וְאַפִּיק ^(דף רצ"ו ע"א) גְּלַגְלֵתָא
 חֲדָא, סְתִימָא מְכָל סְטְרוּי, וְנִהִירוּ ^(ס"א וּנְחִיתוּ) דִּתְרֵי מוּחֵי
 גְּלִיפִין בְּהוּ, וְאֶתְדַבֵּקַת בְּסְטְרוּי דְּדְכוּרָא. בְּגִין כֶּךָ אֶתְקַרֵּי
^(שיר השירים ה) יוֹנְתֵי תַמְתֵּי, אֶל תְּקַרֵּי תַמְתֵּי אֶלָּא תְּאוּמְתֵי
 וְדָאֵי.

שְׁעָרוּי דְּנוֹקְבָא כְּלִילָן בֵּיהּ גְּוּוּנֵי ^(ס"א גְּוּוּנֵי בְּגוּ גְּוּוּנֵי), כְּדַכְתִּיב,
^(שיר השירים ז) וְדַלַת רֹאשׁךָ כְּאַרְגָּמָן. אֶתְקַטְר גְּבוּרָה
 בְּחַמֵּשׁ גְּבוּרָאן, וְאֶתְפַּשֵּׁט נּוֹקְבָא בְּסְטְרָהָא, וְאֶתְדַבֵּקַת
 בְּסְטְרוּי דְּדְכוּרָא.

עַד דְּאַתְפָּרְשָׁא מִסְטְרוֹי. וְאַתִּיאַת לְאַתְחַבְּרָא עִמִּיה אַפִּין
 בְּאַפִּין. וְכַד מִתְחַבְּרֵן מִתְחַזְיֵן חַד גּוּפָא מִמֶּשׁ. מִהֲכָא
 אֹלִיפְנָא, דְּכַר בְּלַחֲדוּי, אֶתְחַזֵּי פִּלְג גּוּפָא, וְכִלְהוּ (וּכְלָא
אִיהוּ) רַחֲמֵי. וְכַךְ נּוּקְבָא. וְכַד מִתְחַבְּרֵן כַּחְדָּא, אֶתְחַזֵּי כִּלְא
 חַד גּוּפָא מִמֶּשׁ, וְהָכִי הוּא. אוּף הָכָא, כַּד דְּכַר אֶתְחַבְּרָא
 בְּנוּקְבָא, כִּלְא הוּא חַד גּוּפָא, וְעֲלָמִין כִּלְהוּ בְּחִידוּ, דְּהָא
 כִּלְהוּ מִגּוּפָא שְׁלִים מִתְבָּרְכֵן.

וְהֵינּוּ רְזָא, (שְׁמוֹת ב) עַל פִּן בִּרְךְ יי' אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
 וַיְקַדְּשֵׁהוּ. דְּהָא אֶשְׁתַּכַּח כִּלְא בְּחַד גּוּפָא שְׁלִים,
 דְּהָא מִטְרוֹנִיתָא אֶתְדַבְּקַת בְּמִלְכָּא, וְאַשְׁתַּכַּח גּוּפָא חַד.
 וְעַל פִּן בְּרַכָּאן מִשְׁתַּכַּחִין בְּהָא יוֹמָא. וּמִהֲכָא, מֵאֵן דִּלְא
 אֶשְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוּקְבָא, אֶקְרִי פִּלְג גּוּפָא, וְלִית בְּרַכְתָּא
 שְׂרִיא בְּמִלָּה פְּגִימָא וְחִסְרָא, אֶלָּא בְּאַתְר שְׁלִים, בְּמִלָּה
 שְׁלִים, וְלֹא בְּפִלְגוֹת מִלָּה, וּפִלְגוֹת מִלָּה לָּא אֶתְקִיִּים
 לְעֲלָמִין, וְלֹא אֶתְבָּרְכֵן לְעֲלָמִין.

נוֹי דְּנוּקְבָא, כִּלְא מְנוֹי דְּדַכּוּרָא הוּא. וְהָא אוּקִימְנָא
 מְלִי, וְאַשְׁתַּמוּדְעֵן בֵּינֵי חֲבֵרִיא. מִהָאֵי נּוּקְבָא
 מִתְאַחַדֵּן כֹּל אֵינּוֹן דִּלְתַתָּא. מִנָּה יִנְקִין, וּבָה תְּבִין, וְהִיא
 אֶתְקִרִיאַת אִם לְכִלְהוּ. כְּמָה דְּאַחַרָא אִם לְגּוּפָא, וְכֹל
 גּוּפָא מְנָה (ס"א לְגַנְתָּא וְכֹל גַּנְתָּא מְנָה) יִנְקָא. כִּךְ הָאֵי אִם לְכִלְהוּ
 אַחַרְנִין דִּלְתַתָּא.

כְּתִיב, (משלי ז) אִמּוֹר לַחֲכָמָה אַחֹתִי אֵת. אֵת חֲכָמָה וְאֵת חֲכָמָה, וְהֵאֵי נִוְקְבָא, אֶתְקָרִי חֲכָמָה זְעִירָא לְגַבֵּי אַחְרָא וְעַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ח) אַחֹת לָנוּ קִטְנָה וְשָׁדִים אֵין לָהּ וְגו'. דְּהָא דָּא בְּגִלּוּתָא אֶתְמַשֵּׁךְ. אַחֹת לָנוּ קִטְנָה, וְדֵאֵי קִטְנָה אֶתְחַזִּי אֲבַל רַבְרָבָא הֵיא, וְסָגִיאָה הֵיא, דְּהָא הֵיא שְׁלִימוֹ דְּנִטִּיל מִכְּלָא. כְּמָה דְכְּתִיב, (שם) אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדִי כַּמְגַדְלוֹת. וְשָׁדִי, דְּהָא מְלִיין אֵינּוֹן לִינְקָא לְכֻלָּא. כַּמְגַדְלוֹת, דְּאֵינּוֹן נַהְרִין רַבְרַבִּין דְּנַפְקוּ מֵאִמָּא עֲלָאָה.

תּוּ אֶתְפֹּשֵׁט דְּכוּרָא בִּימִינָא וּשְׁמַאלָא, בִּירוּתָא דְּאַחְסָנָא. וְכַד גְּוֹנֵי אֶתְחַבְרוּ, אֶקְרִי תַּפְאֶרֶת. וְאֶתְתַּקֵּן כָּל גּוּפָא, וְאֶתְעַבִּיד אֵילָנָא רַבְרָבָא, וְתַקִּיף, שְׁפִיר וְיָאָה, (דניאל ד) תַּחֲתוּהֵי תַטְלִל חַיּוֹת בְּרָא, וּבַעֲנַפוּהֵי יְדוּרוֹן עוֹפֵי שְׁמִיא, וּמְזוֹן לְכֻלָּא בֵּיה. דְּרוּעוּי יְמִינָא וּשְׁמַאלָא. בִּימִינָא חַיִּים וְחֹסֵד, בְּשְׁמַאלָא מִיתָה וּגְבוּרָה. מֵעוּי, אֶתְתַּקֵּן בְּדַעַת, וְאֶתְמַלִּיין כָּל אַכְסְדְרִין וְאַדְרִין, כְּמָה דְּאֵמִינָא, דְכְּתִיב, (משלי כד) וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלֵאוּ.

תּוּ אֶתְפֹּשֵׁט גּוּפָא, בְּתַרִּין שׁוֹקִין. וּמֵתְאַחַדֵּן בֵּינֵיהוּ תַרִּין כּוּלִיין, וְתַרִּין בֵּיעֵי דְּדְכוּרָא. דְּכָל מְשַׁחָא וְרַבּוּת וְחִילָא (דְּדְכוּרָא) דְּכָל גּוּפָא, בְּהוּ אֶתְכַנְשׁ, דְּכָל חֵיילִין דְּנַפְיָק, מִנְהוֹן נַפְקִין. וְשְׁרִיין כָּלָא בְּפּוּם אִמָּה. וּבְגִין כַּךְ

אֶקְרוֹן צְבָאוֹת, (דְּכַל גּוֹפָא, בְּהוּ אֲתַכְנֵשׁ, וְשִׁרְיָן כְּלָא בְּפוּם אַמְהָ. וּבְגִין כֶּךָ אֶקְרוֹן צְבָאוֹת, דְּכַל חַיִּילִין (דְּנַפְקִי) דְּנַפְקִי, מִנְהוּן נַפְקִי) וְאִינוּן נְצַח וְהוּד. תְּפַאֲרַת, יְדוּ"ד. נְצַח וְהוּד, צְבָאוֹת. וּבְגִין כֶּךָ יְדוּ"ד צְבָאוֹת. אַמְהָ דְּדְכוּרָא, סִיּוּמָא (נ"א בְּסוּתָא) דְּכַל גּוֹפָא, וְאֶקְרִי יְסוּד. וְדָא הוּא דְרָגָא דְמַבְסָם לְנוֹקְבָא. וְכַל תִּיאוּבְתָא דְּדְכוּרָא לְגַבֵּי נוֹקְבָא, בְּהַאי יְסוּד עֵייל לְנוֹקְבָא, לְאַתְרַ דְּאֶקְרִי צִיּוֹן. דְּהֵתָם הוּא אַתְרַ פְּסוּתָא דְּנוֹקְבָא, כְּבֵית רַחֵם לְאַתְרָא. וּבְגִין כֶּךָ, יי' צְבָאוֹת אֶקְרִי יְסוּד. כְּתִיב (תְּהִלִּים קַלֵּב) כִּי בַחַר יי' בְּצִיּוֹן אֹוֶה לְמוֹשָׁב לוֹ. כִּד אֲתַפְרֶשֶׁת מִטְרוּנִיתָא, וְאַתְחַבְרַת בְּמַלְכָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, בְּמַעְלֵי שַׁבְתָּא. אֲתַעְבִּיד כְּלָא חַד גּוֹפָא, וּכְדִין יִתִּיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכוּרְסֵייהָ. וְאֶקְרִי כְּלָא שְׁמָא שְׁלִים, שְׁמָא קְדִישָׁא, בְּרִיךְ שְׁמִיהָ לְעֵלָם לְעֵלְמֵי עֲלָמִין. כֹּל אֵלִין מְלִין סְלִיקְנָא עַד יוּמָא דָּא, דְּאַתְעֵטֵר בְּהוּ לְעֵלְמָא דְּאֵתִי, וְהִשְׁתָּא אֲתַגְלִיין הַכָּא, זְכָאָה חוּלְקִי. הַאי מִטְרוּנִיתָא, כִּד אֲתַחַבְרַת עִם מַלְכָּא, כֹּל עֲלָמִין מִתְבָּרְכּוּן, וְאַשְׁתַּכְּחוּ בְּחַדוּתָא דְּכְלָא. (דף רצ"ו ע"ב) כְּמָה דְּדְכוּרָא כְּלִיל בְּתַלְתָּא, וְשִׁירוּתָא בְּתַלְתָּא. כֶּךָ כְּלָא הַכִּי, וְסִיּוּמָא דְּכַל גּוֹפָא הַכִּי, וּמִטְרוּנִיתָא לָא מִתְבָּרְכָא, אֵלָא בְּכֻלָּא דְּתַלְתָּא אֵלִין, דְּאִינוּן נְצַח הוּד יְסוּד, וּמִתְבַּסְמָא וּמִתְבָּרְכָא בְּאַתְרַ דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים דְּלְתַתָּא. דְּכְתִיב,

(תהלים קלג) כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה. דְּהָא תְּרִין דְּרַגִּין
 אֲיִנּוּן לְעֵילָא וְתַתָּא. וּבְגִין כֶּף לִית רְשׁוּתָא לְמִיעַל תַּמָּן,
 בַּר כְּהֵנָּא רַבָּא, דְּאֲתִי מִן סִטְרָא דְחֶסֶד. בְּגִין דְּלֹא עֵייל
 לְתַהוּא אֲתֵר דְּלְעֵילָא, אֶלָּא תַהוּא דְּאֶקְרִי חֶסֶד, וְעֵייל
 בְּקִדְשׁ הַקְּדָשִׁים, וּמִתְבַּסְּמַת נּוֹקְבָא. וּמִתְבַּרְכָּא הָאִי קִדְשׁ
 הַקְּדָשִׁים בְּגוּ לְגוּ, אֲתֵר דְּאֶקְרִי צִיּוֹן. צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם,
 תְּרִין דְּרַגִּין אֲיִנּוּן, חַד רַחֲמִי, וְחַד דִּינָא. צִיּוֹן, דְּכַתִּיב,
 (ישעיה א) צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפְדֶּה. יְרוּשָׁלַם, דְּכַתִּיב, (ישעיה א)

צָדֵק יִלִּין בַּהּ כְּמָה דְּאֹקִימָנָא.

וְכָל תִּיאֻבְתָּא דְּדְכוּרָא לְגַבֵּי נּוֹקְבָא, הֵכָא הוּא, וְקָרִינָן
 לָהּ בְּרָכָה, דְּמִתַּמָּן נַפְקִי בְּרַכָּן לְכַלְהוּ עַלְמִין,
 וְכַלְהוּ מִתְבַּרְכָּן. הָאִי אֲתֵר אֶקְרִי קִדְשׁ. וְכָל קִדְשִׁים
 דְּדְכוּרָא עֵיילִין תַּמָּן, בְּתַהוּא דְּרַגָּא דְּאֲמִינָא, וְכַלְהוּ
 אֲתֵיין מְרִישָׁא עַלְאָה דְּגוּלְגַלְתָּא דְּדְכוּרָא, מִסִּטְרָא דְּמוּחֵי
 עַלְאֵי, דְּשִׁרְיִין בֵּיתָה, וְנִגִּיד תַּהִיא בְּרָכָה בְּכָל שְׁיִיפֵי גּוּפָא,
 עַד אֲיִנּוּן דְּאֶקְרוּן צְבָאוֹת. וְכָל תַּהוּא נְגִידוּ דְּאֲתַנְגִּיד
 מִכָּל גּוּפָא, מִתְכַּנְּשֵׁי תַמָּן, וְעַל דָּא אֶקְרוּן צְבָאוֹת, דְּכָל
 צְבָאוֹת דְּעַלְאִין וְתַתְּאִין תַּמָּן נַפְקִין. וְתַהוּא נְגִידוּ בְּתַר
 דְּאֲתַכְנִישׁ, תַּמָּן שִׁרְיִין לִיָּה בְּתַהוּא יְסוּד קְדִישָׁא, כְּלָא
 חוּרָא, בְּגִין כֶּף אֶקְרִי חֶסֶד. וְתַהוּא חֶסֶד עֵייל לְקִדְשׁ
 הַקְּדָשִׁים, דְּכַתִּיב (תהלים קל"ג) כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה
 חַיִּים עַד הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, לֹא סֵיִים בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא לְמִימַר חַיִּים,
 עַד דְּאַשְׁתַּכְּכוּ מַלּוּי, וְאַנָּא כְּתַבְנָא, סַבְרָנָא
 לְמַכְתַּב טְפִי, וְלֹא שְׁמַעְנָא. וְלֹא זְקִיפְנָא רִישָׁא, דְּנִהוּרָא
 הוּהוּ סָגִי, וְלֹא הוּהוּ יְכִילָנָא לְאַסְתַּכְּלָא. אֲדַהֲכִי
 אֲזַדְעִזְעִנָּא, שְׁמַעְנָא קָלָא דְקֹאֲרִי וְאֹמַר (משלי ג) אַרְךָ יָמִים
 וּשְׁנוֹת חַיִּים וְגו'. שְׁמַעְנָא קָלָא אַחְרָא, (תהלים כא) חַיִּים
 שְׂאֵל מִמֶּךָ וְגו'.

כָּל הַהוּא יוֹמָא, לֹא אֶפְסִיק אִשָּׁא מִן בֵּיתָא, וְלֹא הוּהוּ
 מֵאֵן דְּמָטִי לְגַבִּיָּה, דְּלֹא יְכִילוּ דְנִהוּרָא וְאִשָּׁא הוּהוּ
 בְּסוּחְרַנְיָה. כָּל הַהוּא יוֹמָא נְפִילָנָא עַל אַרְעָא, וְגַעֲינָא.
 בְּתַר דְּאֲזִיל אִשָּׁא, חֲמִינָא לְבוֹצִינָא קַדִּישָׁא קַדִּישׁ
 הַקַּדְּשִׁים, דְּאַסְתַּלַּק מִן עַלְמָא, אַתְעַטַּף שְׂכִיב עַל
 יְמִינָהּ, וְאַנְפוּי חַיִּיכִין.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, וְנָטִיל יְדוּי וְנָשִׁיק לִוְן, וְאַנָּא
 לְחִיכְנָא עַפְרָא דְתַחֲתֵי רַגְלוּי. בָּעוּ חַבְרַיָּא לְמַבְפִּי,
 וְלֹא יְכִילוּ לְמַלְלָא. שָׂאֲרוּ חַבְרַיָּא בְּבַכְיָה, וְרַבִּי אֶלְעָזָר
 בְּרִיָּה נְפִיל תְּלַת זְמַנִּין, וְלֹא יְכִיל לְמַפְתַּח פּוּמִיָּה. לְבַתַּר
 פְּתַח וְאֹמַר, אַבָּא אַבָּא. תְּלַת הוּוּ, חַד אַתְחַזְרוּ. הַשְׁתָּא
 תְּנוּד חַיּוֹתָא, צַפְרָאן טָאסִין, מִשְׁתַּקְעֵן בְּנוֹקְבָאן דִּימָא
 רַבָּא, וְחַבְרַיָּא כְּלֵהוּ שְׁתִּיין דְּמָא.

קָם רַבִּי חַיָּיא עַל רַגְלוּי וְאֹמַר, עַד הַשְׁתָּא בּוֹצִינָא

קִדְיִשָּׁא מִסְתַּכַּל (ס"א מִשְׁתַּדֵּל) עֲלֵן. הַשְּׁתָּא לָאוּ הוּא עֲדָן,
 אָלֵא לְאַשְׁתַּדְּלָא בִּיקְרִיָּה. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא,
 נִטְלוּ לֵיהּ בְּטִיקְרָא דִּסִּיקְלָא, מֵאֵן חָמָא (ס"א עֲרַעוּרָא וְעֲרַבּוּבָא)
 עֲרַבּוּבִיא דְחַבְרִיָּא, וְכָל בֵּיתָא הָוָה סָלִיק רִיחִין סָלִיקוּ
 בֵּיהּ בְּפוּרִיָּה, וְלֹא אֶשְׁתַּמְּשׁ בֵּיהּ, אָלֵא רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי
 אַבָּא.

אַתּוּ טְרִיקִין, וּמֵאֲרִי תְרִיסִין דְּכַפֵּר צַפְרֵי וְטַרְדָּאן בְּהוּ (ס"א
 דְּצַפְרֵי וְטַרְדָּא וְהוּוּ) בְּנֵי מְרוֹנִיא, צְוּחִין בְּקִטְרִין, דְּחָשִׁיבוּ
 דְּלֹא יִתְקַבֵּר תַּמָּן. בְּתַר דְּנַפֵּק פּוּרִיָּא, הָוָה סָלִיק בְּאוּרָא.
 וְאַשָּׁא הָוָה לְהֵיט קַמִּיהּ, שְׁמַעוּ קָלָא, עוּלוּ וְאַתּוּ,
 וְאַתְכַּנְשׁוּ לְהֵילוּלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, (ישעיה נז) יבֵּא שְׁלוֹם
 יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם.

כַּד עָאֵל לְמַעְרְתָּא שְׁמַעוּ קָלָא בְּמַעְרְתָּא, זֶה הָאִישׁ
 מְרַעִישׁ הָאָרֶץ מְרַגִּז מַמְלָכוֹת, כַּמָּה פְּטָרִין בְּרַקִּיעָא
 מִשְׁתַּכְּכִין (ס"א וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין) בְּיוֹמָא דִּין בְּגִינָה, דִּנָּא רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּמֵאֲרִיָּה מְשַׁתְּבַּח בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא. זַפְּאָה
 חוּלְקִיָּה לְעֵילָא וְתַתָּא. כַּמָּה גְּנִיזִין עֲלָאִין מִסְתַּמְרָן לֵיהּ,
 עֲלֵיהּ אַתְמַר (דְּנִיאֵל יב) וְאַתָּה לֵךְ לְקַץ וְתַנּוּחַ וְתַעֲמוּד
 לְגוּרְלֵךְ לְקַץ הַיָּמִין.

עַד כָּאֵן הָאֲדָרָא קִדְיִשָּׁא זּוּטָא

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה חֲבִיבֵינִי יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בְּקִדְמִיתָא קָרָא לֹון גּוֹי קְדוּשׁ, דְּכִתְיב, (דברים
 יד) כִּי עַם קְדוּשׁ אַתָּה וְגו'. לְבַתֵּר קָרָא לֹון קְדוּשׁ, דְּכִתְיב,
 (ירמיה ב) קְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל לֵי י' רֵאשִׁית (דף רצ"ז ע"א) תְּבוּאָתָהּ. מַה
 בֵּינָן הָאֵי לְהָאֵי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, קְדוּשׁ עֲלָאָה מְפֻלָּא, דְּהִכִּי
 תְּנִינָן, כִּד אֲתַחֲבֵרן כְּלָהוּ קְדוּשֵׁי כַּחְדָּא, אֲקָרוּן קְדוּשׁ.
 וְכָלָהוּ סִלְקִין וּמִתְכַּנְּשִׁין לְהָהוּא אֲתֵר עֲלָאָה, דְּאֲקָרִי
 קְדוּשׁ.

וּבְגִין כֶּף ק' ק' ק' (קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ), קְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל אֲתַעֲבִיד
 מְנַיִיהוּ. וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל בְּתַלְתֵּי דְרַגִּין מִתְעַטְרֹון, כִּד
 אֲתַחֲבֵרן כַּחְדָּא, אֲקָרוּן קְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל לֵי י', דְּאִיהִי
 רֵאשִׁית. וְהָאֵ אֲוִקִימְנָא תְּבוּאָתָהּ, בְּה"א. כֹּל אֲוִכְלִיו
 יֵאֲשָׁמוּ, מֵאִי כֹל אֲוִכְלִיו יֵאֲשָׁמוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא
 אֲתַמַּר, דְּכִתְיב, (ויקרא כב) וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קְדוּשׁ בְּשַׁגָּגָה.
 וְכִתְיב (שם) וְכֹל זֶר לֹא יֹאכַל קְדוּשׁ, וַיִּשְׂרָאֵל אֲקָרוּן קְדוּשׁ,
 בְּגִין כֶּף כֹּל אֲוִכְלִיו יֵאֲשָׁמוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא דְּכִלָּא, אֲתַכְּלִיל
 בְּקְדוּשׁ. (ס"א א') וְחִכְמָה עֲלָאָה קְדוּשׁ אֲקָרִי, וְכִד נְהִיר
 דָּא חִכְמָה עֲלָאָה, חִכְמָה דְּשְׁלֵמָה נְהִיר. כַּמָּה דְּכִתְיב,
 (מלכים א ה) וַתִּרְבַּ חִכְמַת שְׁלֵמָה, דְּקִימָא סִיְהָרָא
 בְּאֲשְׁלָמוּתָא. וְהָאֵ אֲוִקִימְנָא. וְכִד אֲתַבְּרָכָא מִיסוּד, הִכִּי

קָרִינֵן לָהּ קִדְשׁ, דְּאִיהוּ אֲנֵהִיר בְּשְׁלִימוֹ. וְכֵד לָא אֲתַנְהָרָא
 מִתְעַטְרָא בְּאַשְׁלֻמוּתָא, קָרִינֵן לָהּ רוּחַ הַקִּדְשׁ, וְלֹא
 אֲתַקְרִי קִדְשׁ כְּהֵוּא דְלְעִילָא. וְכֵד מִתְבְּרָכָא מֵהַאי יְסוּד,
 וַיִּנְקָא לְכָל אֵינֹן דְלִתְתָא, אֲתַקְרִי אִם, כְּהֵיִא דְלְעִילָא.
 וְקָרִינֵן לִיָּה קִדְשִׁים. וְכַדִּין קָרִינֵן לִיָּה קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים,
 דְּבִיָּה כְּלָה דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) אֲתִי מִלְּבָנוֹן כְּלָה וְגו'. מַאי
 לְבָנוֹן. דָּא עֵדוֹן, דְּאֲתַלְבֵּן מִכָּל סְטָרִין. וְעֵדוֹן הָא יְדוּעַ
 לְגַבֵּי חֲבַרְיָא.

תַּאנָּא, כְּתִיב כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא, מַאי כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא כְּתִיב הָבוּ גוֹדֵל לְאַלְהֵינוּ.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָבוּ גוֹדֵל, דָּא גְדוּלָּה, הַצּוּר תָּמִים
 פְּעֵלוֹ, דָּא גְבוּרָה. כִּי כָּל דְרָכֵיו מִשְׁפָּט, דָּא תְּפֹאֲרֵת. אֵל
 אֱמוּנָה, דָּא נִצַּח. וְאֵין עוֹל, דָּא הוּד. צְדִיק, דָּא יְסוּד.
 וַיִּשְׂר, דָּא צְדָק. הוּא כְּלָא שְׁמָא קַדִּישָׁא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּבְגִין כֶּף כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שֵׁם יְיָ מִמֶּשׁ. וּמִשָּׁה בְּהֵיִא שְׁעֵתָא גִּלִּי
 לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. דְכְּתִיב, (דְּבָרִים לֵא) בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים
 שָׁנָה אֲנֹכִי הַיּוֹם וְגו'. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, הֵהוּא זַכָּא
 דְחֻכְמָתָא עֲלָאָה בֵּיה, כִּד מְטִי יוֹמָא לְאַסְתְּלָקָא מֵעֲלָמָא,
 בְּעֵי לְגַלְאָה הֵהִיא חֻכְמָתָא, לְאֵינֹן דִּי רוּחַ קַדִּישָׁא
 בִּינְיָהוּ. מִנְלָן. מִמִּשָּׁה. דְכְּתִיב בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה

אֲנֹכִי הַיּוֹם. וּכְתִיב, (שם) וְעַתָּה כְּתִבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה
הַזֹּאת וְגו'.

וְאִם לֹא, עָלֶיךָ כְּתִיב, (משלי ג) אֵל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלְיוֹ.
כְּמֵה דָאֵת אָמַר, (משלי ד) כִּי לָקַח טוֹב נִתְתִּי לָכֶם וְגו'.

(משלי ג) בְּהִיּוֹת לְאֵל יִדְךָ לַעֲשׂוֹת. עַד לֹא תִסְתַּלַּק מִן
עֲלֵמָא, וְלֹא אֲתִיִּיחֵיב לָךְ רְשׁוּתָא לְגַלְאָה.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָא, הָאִי קָרָא אוֹלִיפְנָא מִנִּיהַ חֲכַמְתָּא
עֲלָאָה, וְהָכִי הוּא. אָבֵל סִיפִיָּה דִקְרָא, מְקַשֵּׁר
קִשְׁרָא דְמַהֲמִנּוּתָא, בְּמֵאֵי דְכְּתִיב הוּא. כְּמֵה דָאֵת אָמַר,
צְדִיק וְיִשָּׁר הוּא. כְּלוּמַר הוּא כְּלָא. הוּא חַד בְּלֹא פְרוּדָא.
דְאִי תִימָא כָּל הַנִּי סְגִיָאִין אִינּוּן, חֲזַר וְאָמַר הוּא, כְּלָהוּ
סְלָקִין וּמִתְקַשְׁרִין וּמִתְאַחַדִּין בְּחַד. וְכֵלָא, הוּא הִיָּה, וְהוּא
הָוָה, וְהוּא יְהֵא. וְהוּא חַד. בְּרִיךְ שְׁמִיָּה לְעָלַם וּלְעָלְמֵי
עָלְמִין. (על) עַד כֵּן מִתְקַטְרִין מְלִין, וּמִתְאַחַדִּין מְלִין
קַדִּישִׁין, דְשָׁמַא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

זְכָאָה חוֹלְקִיָּה מֵאֵן דְקָרִי לְמִלְכָּא, וְיַנְדַּע לְמְקָרִי כְּדִקָּא
יְאוּת. וְאִי אִיְהוּ קָרִי וְלֹא יַדַּע לְמֵאֵן קָרִי, אֲתִרְחִיק
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִנִּיהַ, דְכְּתִיב, (תהלים קמה) קָרוֹב יְי' לְכָל
קוּרְאָיו וְגו'. קָרוֹב יְי' לְכָל קוּרְאָיו, לְמֵאֵן קָרוֹב. חֲזַר
וְאָמַר, לְכָל אֲשֶׁר יִקְרְאוּהוּ בְּאֵמֶת, וְכִי אֵיִת מֵאֵן דִּיקְרִי
לִיָּה בְּשִׁקְרָא. אָמַר רַבִּי אַבָּא אִין, תְּהוּא מֵאֵן דְקָרִי וְלֹא

יֵדַע לְמֵאן דְקָרִי. מְנַלְן. דְכְתִיב לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרְאוּהוּ
 בְּאֵמֶת. מֵאֵי בְּאֵמֶת. בְּחֹתְמָא דְגוֹשְׁפִּנְקָא דְמִלְכָא, דְהוּא
 שְׁלִימוֹ דְכֹלָא. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֵמֶת לִיעֲקֹב
 חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וּבְגִין כֶּךָ לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרְאוּהוּ בְּאֵמֶת
 כְּתִיב. זַכָּא חוּלְקִיָּה דְמֵאן דְעָאֵל, וְנִפְק לְמַנְדַּע אֲרַחוּי
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (מְשִׁלִּי ד) וְאַרְח צְדִיקִים
 כְּאוֹר נֹגֵה וְגו'. וְכְתִיב (יִשְׁעִיָּה ס) וְעִמְךָ כָּלֻם צְדִיקִים וְגו'.
 תִּנְיָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הֵנִי תְקוּנִין, וְכָל הֵנִי מְלִי,
 לְמַחְצְדֵי חֶקְלָא אֶתְמַסְרֵן. וְתִנְיָנוּ, חֵיִיבִין כְּבִיכּוּל
 עֲבָדִין פְּגִימוּתָא לְעֵילָא. מֵאֵי פְּגִימוּתָא. כְּמָה דְכְתִיב,
 שְׁחַת לוֹ לֹא בְּנֵי (דף רצ"ז ע"ב) מוּמִם דְהָא כָּל הֵנִי תְקוּנִין לֹא
 מִשְׁתַּכְּחֵי כְּדָקָא יָאוּת. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר, (יִשְׁעִיָּה נט) וַיִּלְבַּשׁ
 צְדָקָה כְּשָׂרִיין, וְכְתוּב אֶחָד אוֹמֵר (ס) וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדֵי נָקָם
 תְּלַבּוּשֶׁת. אֵלָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה, בְּזִמְנָא
 דְיִשְׂרָאֵל זַכָּאן. לֹא זָכוּ, וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדֵי נָקָם וְגו'.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי מֵאֵי פְּגִימוּתָא. כְּמָה דְתִנְיָנוּ, דְאַבְהֵן לֹא
 מְסַתְּפִין (ס"א מְסַתְּפִין) לְאַתְּבֵרְכָא מִהֵוּא שְׁקִיו
 דְנַחְלָא. כָּל שְׁכָן בְּנִין. כְּמָה דְאֵת אָמַר, שְׁחַת לוֹ לֹא בְּנֵי
 מוּמִם. מֵאֵי לוֹ לֹא תְרִי זְמַנִּי. אֵלָא חַד לְעֵילָא, וְחַד
 לְתַתָּא.

וְהֵיִינוּ דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל זְמַנָּא דְחֵיִיבֵיָא סְגִיָּאוּ

בְּעֵלְמָא, כְּבִיכּוּל שְׂמָא קְדִישָׁא לָא מִתְבְּרַךְ בְּעֵלְמָא. וְכֹל
 זְמַנָּא דְחֵיבֵיָא לָא סְגִיָּאוּ בְּעֵלְמָא, שְׂמָא קְדִישָׁא מִתְבְּרַךְ
 בְּעֵלְמָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קד) יִתְמוּ חַטָּאִים וְגו',
 בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, מִקְרָא זֶה
 מִמֶּשׁ הוּא, דְכְּתִיב שְׁחַת לוֹ לֹא בְּנִיּוֹ מוּמָם. מֵאֵן גְּרִים
 לְחַבְלוֹתָא דָּא. דוּר עֵקֶשׁ וּפְתִלְתוּל, בְּגִין דְּאֵינּוּן חֵיבֵיָא
 וְדָרָא אֲשַׁתְּכַח הֵכִי.

בְּגִין כֶּף בְּתַר דְּאָמַר מִשָּׁה כָּל הַנִּי מְלִין, וְאֲדַכֵּר שְׂמָא
 קְדִישָׁא כְּדִקְא יָאוּת, אָמַר וְדָאֵי צְדִיק וְיִשָּׁר הוּא,
 מְלָה בְּתַקוּנִיָּה. אֲבָל שְׁחַת לוֹ לֹא בְּנִיּוֹ מוּמָם. מֵאֵי טַעְמָא
 הֵכִי. מְשׁוּם דְּאֵינּוּן דוּר עֵקֶשׁ וּפְתִלְתוּל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 לוֹ לֹא, כְּלוּמַר לְגַרְמִיָּהּ עֲבָדִין דָּא חֵיבִין, דְּגַרְמִין
 לְאִסְתְּלִקָּא בְּרַכָּאן מֵעֵלְמָא. אָמַר רַבִּי אַבָּא, לוֹ לֹא, הָא
 אוֹקִימְנָא וְהֵכִי הוּא. מַה כְּתִיב בְּתַרִּיהּ. הַלֵּי יִתְגַּמְלוּ זֹאת,
 לְשַׁלְמָא גְּמוּל דָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כָּל אֵינּוּן
 טְבָאן דְּגְרִים לָךְ, וְעֵבִיד לְקַבְּלָךְ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (ויקרא כו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ
 אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, עַל כָּל עַמִּין
 עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, דְּאִף עַל גַּב דְּאֶרְגִּיזוּ קָמִי
 מְאָרִיָּהוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בְּעֵי לְשַׁבְּקָא לוֹן. דְּבְכָל
 אַתְר דְּגָלוּ בֵּינֵי עַמְמֵיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמָּהוֹן

בְּגִלוּתָא. הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ
אוֹיְבֵיהֶם וְגו'.

רַבִּי אָבָא אָמַר, וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם.

תָּא חַזִּי, כַּמָּה חֲבִיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבִּיהוֹן
דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאָף עַל גַּב דְּגַרְמִין לְמַגְלִי בִּינֵי עַמְמֵיָא,
שְׂכִינְתָא לָא אֶתְעַדִּיאַת מְנַהוֹן לְעַלְמִין. דְּלֹא תִימָא
דְּאִינוּן בְּלַחֲוֹדֵיהוּ בְּגִלוּתָא מִשְׁתַּכְּחִין. אֶלָּא וְאָף גַּם זֹאת
עַמְהוֹן מִשְׁתַּכְּחִין. הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם
בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו'.

לְמַלְכָּא דְּאַרְגִּזוּ עַל בְּרִיָּה, גָּזַר עָלֶיהָ עוֹנֶשָׁא לְאַתְרַחְקָא
מִיָּנִיָּה, וְלִמְיֻזָּל לְאַרְעָא רְחִיקָא. שְׁמַעְהָ
מִטְרוּנִיתָא וְאַמְרָהּ, הוּאִיל וּבְרִי אָזִיל לְאַרְעָא רְחִיקָא,
וְשִׂדֵי לִיָּה מַלְכָּא מִהִיכְלִיָּה, אֲנָא לָא אֶשְׁבוּק לִיָּה, אוּ
תְרוּוּנָא כַּחְדָּא נִיתוּב לְהִיכְלָא דְּמַלְכָּא אוּ תְרוּוּנָא כַּחְדָּא
נִיתִיב בְּאַרְעָא אַחְרָא. לְזַמְנִין, פְּקִיד מַלְכָּא עַל
מִטְרוּנִיתָא, לָא אֶשְׁכְּחָה. דְּהוּוֹת אֲזֻלַּת עִם בְּרִיָּה, אָמַר,
הוּאִיל וּמִטְרוּנִיתָא תַּמָּן, תְּרוּוּיָּהוּ יְתוּבוּן.

וּבְזַמְנָא דְּפְקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִטְרוּנִיתָא, פְּקִיד
לָהּ בְּקַדְמִיתָא, וּבְגִינָה פְּקִיד לְבְנוֹי. הֲדָא הוּא
דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת ו) וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְגו'. מֵאֵן גָּרִים דְּאֲנָא שְׁמַעְנָא עַקְתְּהוֹן. כְּבִיכּוּל,

מִטְרוֹנִיתָא. דְּדַכְרְנָא לָהּ. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות ו) וְאִזְכּוֹר
 אֶת בְּרִיתִי. וְכְתִיב (שמות ב) וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ. וְכֵד
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהֵדֵר לְיִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, מֵה פְתִיב.
 (דברים ל) וְשָׁב יי' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ, דָּא
 מִטְרוֹנִיתָא. וְעוֹד כְּתִיב, (תהלים פה) רָצִיתַי יי' אֶרְצֶךָ שַׁבַּת
 שְׁבוּת יַעֲקֹב.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֲלֵיִי תַגְמְלוּ זֹאת, בְּגִין דְּאֵתוֹן דּוֹר
 עֲקָשׁ וּפְתִלְתוּל, אֵתוֹן הוֹיִתוֹן גְּרַמִּין דְּתַגְלִי זֹאת
 בְּגְלוּתָא. הֲלֵיִי תַגְמְלוּ זֹאת. דָּא הוּא גְמוּל דְּעָבִיד
 עֲמֻכּוֹן, בְּכָל אֵינּוֹן גִּימוּסִין דְּמִצְרִים, בְּכָל אֵינּוֹן אֵתוּוֹן
 דְּעָבִיד לְכוּ, דָּא הוּא גְמוּל דְּאֵתוֹן שְׁלָמִין לְהָאֵי זֹאת. מֵאֵן
 גְרַם לְכוֹן דָּא. בְּגִין דְּאֵתוֹן עִם נָבֵל וְלֹא חָכַם, וְלֹא
 מִסְתַּכְּלִין בְּכָל אֵינּוֹן טָבֵן דְּעָבִיד לְכוּ עַד הַשְׁתָּא.

הֲלֵיִי תַגְמְלוּ זֹאת, דָּא שְׁכִינְתָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא מְלִי,
 דְּתַנִּינֵן, ה"א דְּבַהֲבְרָאם, (בראשית ב) זְעִירָא. ה"א
 דְּבַהֲלֵיִי רַבְרָבָא. וְהָא אֵתְמַר דְּתַנִּיא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 ה"א דְּבַכָּל אֵתְר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאֶקְרִי אִם. וְתַרִּי
 עֲלָמִין נִינְהוּ, דְּכְתִיב, (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם.
 וְהָא תַנִּינֵן בְּרֹזָא דְקָרָא, (במדבר כח) בְּשֶׁמֶן פְּתִית רַבִּיעִית
 הֵהִין.

תַּנִּיא רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר, בְּכַמָּה אֵתְרִי אִסְתַּכְּלָנָא,

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַעְדֵי (דף רח"צ ע"א) רְחִימוּתָא מְנַיְיהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, דְּבִכְל אֲתֵר דְּאֵינוּן הוּוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בִּינַיְיהוּ. דְּכְתִיב, (ויקרא כו) לָא מְאִסְתִּים וְלֹא גְעֻלְתִּים
 לְכַלּוֹתֵם לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתְּם. דֵּיִיקָא אִתְּם, בִּינַיְיהוּ עֲמָהוּן
 לָא אַעְדֵי מְנַיְיהוּ לְעֵלְמִין.

רַבִּי יִצְחָק הוּוּ אֲזִיל בְּאַרְחָא, וּפָגַע בֵּיהּ רַבִּי חֲזִיא, אָמַר
 לֵיהּ חֲמִינָא (להו) בְּאַנְפֵךְ, דִּהָא בְּמַדוּרָא דְשְׂכִינְתָא
 מְדוּרָךְ. מַאי פְּתִיב. (שמות א) וְאֵרַד לְהַצִּילוּ מִיַּד מִצְרַיִם.
 וְאֵרַד, אֵרַד מִבְּעֵי לֵיהּ. וְאֵרַד בְּקַדְמִיתָא. אֵימְתִי. כַּד נַחַת
 יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם. וְלָמָּה. לְהַצִּילוּ מִיַּד מִצְרַיִם. דְּאֵלְמִלָּא לָא
 הוּוּ בִּינַיְיהוּ, לָא יְכַלִּין לְמַסְבֵּל גְּלוּתָא. כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר
 (תהלים צא) עֲמוּ אֲנֹכִי בְּצָרָה אֲחַלְצֶהוּ וְאֶכְבְּדֶהוּ.

אָמַר לֵיהּ, וְדַאי בְּכַל אֲתֵר דִּישְׂרָאֵל שְׂרִיין, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בִּינַיְיהוּ. וְכַל אֲתֵר דְּחַפִּימִי דְּרָא אֲזִלִין,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִיל עֲמָהוּן, דְּכְתִיב, (שם) כִּי מִלְּאֲכִיו
 יִצְוֶה לָךְ וְגו'. מְנַלְן דְּכְתִיב, (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדֶרֶכּוֹ
 וְגו', וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחְנֶה אֱלֹהִים זֶה. הַשְׁתָּא
 נִשְׁתַּתֵּף כַּחְדָּא, וְנִיזִיל בְּאַרְחָא, דִּהָא יַדְעָנָא דְּלֵאֲתֵר חַד
 אֲזִלִין, לְקַבְּלָא אַנְפוּי דְשְׂכִינְתָא. אָמַר לֵיהּ, וְדַאי. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, תְּנִינָן, שְׁלוּחֵי מִצְוָה אֵינוּן נִיזוּקִין, לָא
 בְּהִלְיַכְתָּן וְלֹא בְּחֻזְרְתָן. וְאֵינוּן לְאִתְחַזָּאָה קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲזִלִין, וְלֹא דְחִילְנָא.

עַד דְּהוּוּ אֶזְלִי, אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כְּתִיב (בראשית ב) אֱלֹהֵי
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. הַשָּׁמַיִם, לְאֶכְלָלָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְהָאָרֶץ, לְאֶכְלָלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל מַה
 דְּלִתְתָּא, אֵינּוּן אֶקְרוּן תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם מִנֵּיהּוּ.

אָמַר לִיה אִי הָכִי מַהוּ בְּהִפְרָאם, וְאִתְמַר בְּה' בְּרָאם.
 אָמַר לִיה כִּלָּא חַד מְלָה, כַּד שָׁמַיִם אִתְחַפְּרוּ, הָאִי
 ה' אֶפִּיקַת תּוֹלְדוֹת, וְאֵינּוּן אֶקְרוּן תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ. אָמַר לִיה אִי הָכִי, בְּמַאי אֻקְיַמְנָא בְּה' בְּרָאם,
 בְּאַבְרָהָם. אָמַר לִיה כִּלָּא חַד מְלָה הוּא, בְּאַבְרָהָם, הֵיִינוּ
 הַשָּׁמַיִם, דְּמִתְמָן שְׂרִיִין לְאַתְפְּשֻׁטָא. בְּה' בְּרָאם, הֵיִינוּ
 וְהָאָרֶץ, וְכִלָּא חַד מְלָה.

אָמַר לִיה, וְדַאי הָכִי הוּא, וְהָא אֻלִּיפְנָא, דְּכְתִיב, אֱלֹהֵי
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְתַנִּינָן, הָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא
 בְּה', דְּכְתִיב בְּהִפְרָאם. וְהָעוֹלָם הַבָּא, נִבְרָא בִּי', דְּכְתִיב,
 (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. לְאֶכְלָלָא
 הַשָּׁמַיִם. אֶת הַגֶּן, לְאֶכְלָלָא אֶת הָאָרֶץ.

וְהָא אֻקְיַמְנָא, דְּכְתִיב, (שיר השירים ד) מַעֲיֵן גַּנִּים, דָּא הִיא
 הַשָּׁמַיִם, בְּאֵר מַיִם חַיִּים, דְּכְתִיב, (בראשית כז) וַיִּכְרוּ
 שָׁם עַבְדֵי יִצְחָק בְּאֵר, דְּכְתִיב (שם) וַיַּעַתֵּק מִשָּׁם וַיַּחְפּוּר
 בְּאֵר אַחֲרַת וְגו'. וְנוֹזְלִין מִן לְבָנוֹן, דְּאֵינּוּן מִתְעַטְרִין
 לְעֵילָא, וְסִלְקִין בְּרִישָׁא דְּמִלְכָּא. דְּכְתִיב, (תהלים קח) פִּי
 גְדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֹסְדֵךְ.

מִן לְבָנוֹן, מִתַּמָּן נִפְקִין לְבִינָה. וְנִגִּיד וְאֶתְמַשֵּׁךְ לְכָל
 זְוויִין, עַד דְּנִגְדִין אִינוֹן מִבּוֹעֵין, וְנִחַתִּין לְאֶתְכַנְשָׁא
 לְאַתֵּר דְּאֶקְרִי יִמָּא רַבָּא. דְּכִתִּיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'. וְכִתִּיב, (ישעיה נא) הַבֵּיטוּ אֶל צוֹר
 חוֹצְבֹתֶם וְגו'. לְבַתֵּר כְּתִיב, (שיר השירים ד) גֵּן נְעוּל אַחוֹתַי
 כִּלְהָ וְגו'. וּמִכָּאן, נִפְיָקוּ תוֹלְדוֹת לְכָלֵּא. דְּכִתִּיב,
 בְּהַבְרָאִם, בְּה' בְּרָאִם מִמֶּשׁ, בְּאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 וְאַפִּילוּ בִיעֵקֵב מִמֶּשׁ. וְכָלֵּא חַד מְלָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּד אָנֹן יִתְבִּין לְקַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
 כִּלְהָ אֶתְמַר קַמִּיָּה בְּאַתְגַּלְיָא, וְלֹא אֶצְטְרִיכְנָא לְכָל
 הָאִי. אָמַר לִיָּה, לָאוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּשָׂאֵר בְּנֵי נִשָּׂא, דְּכִלְהוּ
 קַמִּיָּה, כְּשָׂאֵר נְבִיאֵי לְקַמִּי מִשָּׁה. עַד דְּהוּוּ אֶזְלִי, אָמַר
 רַבִּי חֵיִיא, כְּתִיב, (ישעיה מט) הִתְשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה מֵרַחֵם בֶּן
 בְּטָנָה וְגו'. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ, וְהִכָּא מַאי קָא מִיִּירִי.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי בְקִטּוּרָא דְחִבְרֵיָּיא, סְמִיכָא לָא
 אֶסְמִכְנָא, אָנֹן מַה נִּימָא.

אָמַר לִיָּה, דְּהָא קָלָא דְרַמִּיזָא חַד, שְׁמַעְנָא יוֹמָא חַד, כִּד
 הוּוּ אֶזְלִינָא בְּאַרְחָא, וְלֹא יִדְעָנָא מַאֲן אָמַר, וְלֹא
 יִדְעָנָא מְלָה. וְתָא חֲזִי, ז' יוֹמִין הוּוּ דְחִלִּישְׁנָא עַל דָּא,
 וְלֹא טְעִימָנָא מְדִי. וְהִשְׁתָּא אֶזְלִינָא
 לְגַבִּיָּה דְבוֹצִינָא קְדִישָׁא, דְּלִימָא לִי דִילְמָא אֶדְכֹּר. אָמַר

לִיָּהּ, דִּילְמָא הֵהוּא יוֹמָא דְהוּה אָזִיל רַבִּי אֶלְעָזָר לְגַבִּיָּה
 דְּחַמּוּי, וְהֵהוּא יוֹמָא אָזִילְנָא עִמִּיהָ, וְהָא אֲדַכְרְנָא מְלָה.
 תָּא חַזִּי, הָכִי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מְשֻׁמִּיָּה דְאַבוּי, אָמְרוּ
 יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיּוֹמָא דְנַפְלְנָא
 בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁבִיק לָן בְּגָלוּתָא, וְאַנְשֵׁי
 לָן. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מט) וְתֹאמַר צִיּוֹן עֲזַבְנִי יְיָ וַיֵּי
 שְׁכַחְנִי. אָמְרָה שְׁכִינְתָא, הֵתְשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה, וְכִי
 יִשְׂרָאֵל דְאַקְרוּן בְּנִין, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם
 לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. מֵרַחֵם בֶּן (דף רח"צ ע"ב) בְּטָנָה, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר,
 (ירמיה ב) וְאַנְכִי נִטְעַתִּיךְ שׁוּרְק כְּלָה זֶרַע אֲמַת. גַּם אֱלֹהֵי
 תְשַׁכַּחְנָה, דְכַתִּיב, (בראשית ב) אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ.
 וְאַנְכִי לֹא אֶשְׁכַּחְךָ, מִכָּאן, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא שָׁבִיק
 לֹון לְיִשְׂרָאֵל לְעַלְמִין.

תּוּ אָמַר, הֵתְשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה מֵרַחֵם בֶּן בְּטָנָה. דָּא הוּא
 רְזָא עֲלָאָה, דְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא מְלִין אֲלִין
 בְּשֻׁמִּיָּה אֲחִידָן, כְּמָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אַנְשֵׁי
 שְׁמִיָּה, דְהָא הוּא כְּלָא. כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אַנְשֵׁי
 לֹון לְיִשְׂרָאֵל דְאֵינּוֹן אֲחִידָן בְּשֻׁמִּיָּה מִמֶּש. אֲתַרְגִּישׁ רַבִּי
 חֲזִיא, אָמַר וְדָאֵי דָא הִיא מְלָה. בְּרִיךְ יְהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְאֶרְעֵנָא לָךְ, וַיִּדְעֵנָא מְלָה. וַיִּדְעֵנָא מֵאן הֵהוּא
 דְשִׁמְעֵנָא מִנִּיהָ.

וְתָא חֲזִי, דִּהְהוּא יוֹמָא דִּרְהִיטְנָא ד' מִיֵּלִי, וְלֹא אֲשַׁכְחָנָא
 מֵאֵן הָוָה. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּעָאֲלָנָא בְּחַד מְעָרְתָא
 דִּרְבִּי אֶלְעָזָר נְפִישׁ שְׁעֵתָא חֲדָא. קָרִי עָלֵיהּ רַבִּי חֵיִיא הָנִי
 קָרְאִי, (ישעיה נח) אִזּוּ יִבְקַע כַּשְּׁחַר אוֹרְךָ וְגו'. אִזּוּ תִקְרָא וִיִּי'
 יַעֲנֶה וְגו' אִזּוּ תִתְעַנֵּג עַל יִי' וְגו'.

(דברים לב) זְכוֹר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דוֹר וְדוֹר וְגו'. זְכוֹר
 יְמוֹת עוֹלָם, רַבִּי אָבָא אָמַר, מֵאֵן יְמוֹת עוֹלָם. אֵינּוֹן
 שִׁיתָא יוֹמִין, דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא בְּהוּ.
 דְּכַתִּיב, (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יִי' וְגו'. שֵׁשֶׁת יָמִים,
 וְלֹא בְּשֵׁשֶׁת יָמִים, וְהָא אוֹקִימְנָא. בֵּינוּ שְׁנוֹת דוֹר וְדוֹר.
 כְּלוּמַר, אֵינּוֹן יְמוֹת עוֹלָם, יִדְעוּ וַיִּשְׁתְּמוּדְעוּ כָּל אֵינּוֹן
 שְׁנֵין וַיּוֹמִין, וְכָל דְּרָא וְדָרָא, עַד דְּרָא דָּא דְּאֲתוֹן קִיִּמִין.
 שְׂאֵל אָבִיךָ וַיִּגְדֶּךָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, הֲלֹא הוּא אָבִיךָ קִנְךָ. וַיִּגְדֶּךָ, וְהוּא יִגְלֶה
 עוֹמְקָא דְּחֻכְמָתָא. וּמַאי הִיא. אֶלָּא כִּד אֵינּוֹן שִׁיתָא יוֹמִין
 שְׁכֻלִּילוּ עֲלָמָא, לָא שְׁכֻלִּילוּ לֵיהּ, אֶלָּא בְּגִינְךָ, דְּתִיתִי
 אֲנִתּוּ וְתִקִּיִּים אוֹרִיִּיתָא. דְּתַנִּינּוּ, כָּל מַה דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, עַל תְּנַאי עֵבֵד, דְּכִד יִיתוֹן יִשְׂרָאֵל, אִי יִקְבְּלוֹן
 אוֹרִיִּיתָא יָאוּת, וְאִי לָא דִּיהֲדַר לֵיהּ לְתַהוּ וּבְהוּ. וּבְגִין
 כִּךָ, אֵינּוֹן יְמוֹת עוֹלָם יִדְעוּ וַאֲשְׁתְּמוּדְעוּ כָּלָא.

וְהָא תַנִּינּוּ, הִנְהוּ עֲנִפִי דְּאִילָנָא, הִיךְ מֵתְאַחֲדוֹן בְּגוּ

אֵילָנָא, וְהָא אוֹקִימָנָא, כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַר לֹון,
 לְמִמָּנָן תְּרִיסִין, עַל שְׁאָר עַמִּין, וְאַתּוֹן מַה כְּתִיב. כִּי חִלַּק
 יי' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, דְּלֹא יֵהֵב לְהוּ לְרַבְרָבָא, וְלֹא
 לְמִלְאָכָא, וְלֹא לְמִמָּנָא אַחְרָא, וְהָא עֵמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא נִסְב לְחוּלְקִיתָּהּ.

בְּאֵן אַתָּר אֲשַׁכַּח לֵיהּ. יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְץ מְדַבֵּר וּבִתְהוּ יִלְיִל
 יְשִׁימוֹן וְגו' . דְּכְתִיב, (יהושע כד) תֵּרַח אָבִי אַבְרָהָם וְגו' .
 וְאַקַּח אֶת אָבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם וְגו' . וּמִהֲכָא דְבֵר לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, וְלֹא אֶתְפָּרֵשׁ מִנֵּיהוּ, וְדָבֵר
 לְהוּ בְּרַחֲמֵי, הֲדָא הוּא דְכְתִיב כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ וְגו' .
 (דברים לב) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָא אֲשַׁכְּחָנָא
 מֵאֵן דְּחִיִּים עַל בְּנוֹי, כְּהָאֵי גִשְׂרָא. וְעַל דָּא תְּנִינָן,
 כְּתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיְמִין וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמָאל.
 נֶשֶׁר בְּאֵן דְּיִכְתִּיָּהּ. בְּאַתָּר דְּיַעֲקֹב קָאִים. הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. בְּהֵוּא אַתָּר מִמֶּשׁ.
 מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ רַחֲמֵי עַל בְּנוֹי, וְדִינָא לְגַבֵּי
 אַחְרָנִין. כֶּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבֵר לְבְנוֹי כְּנֶשֶׁר דָּא.
 מַה כְּתִיב יי' בְּדַד יִנְחֶנּוּ וְאִין עִמּוֹ אֵל נִכְר. הוּא בְּלַחֲדוּי,
 דְּכְתִיב, (שמות יג) וַיִּי' הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם וְגו' . וְאִין עִמּוֹ אֵל
 נִכְר, דְּלֹא דְבֵר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לָא מְלָאכָא, וְלֹא מְמָנָא
 אַחְרָא, דְּאִינוֹן אַקְרוּן אֵל נִכְר. וְדָא הוּא דְאָמַר מִשָּׁה,

(שמות לג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. הֲדָא הוּא דְכִתְיֵב, יי' בְּדַד יִנְחֵנוּ. הוּא בְּלַחֲדוּי, וְאֵין עִמּוֹ אֶל נִכְר. זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּבַר עֲמָהוֹן, (בְּיִשְׂרָאֵל) הָכִי עָלֵייהוּ פְּתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסֻגּוּלָתוֹ, וּכְתִיב, (שמואל א יב) כִּי לֹא יְטוֹשׁ יי' אֶת עַמּוֹ וְגו'. מֵאֵי טַעְמָא לֹא יְטוֹשׁ ה' אֶת עַמּוֹ. בְּעֵבוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל, בְּגִין דְּהָאֵי בְּהָאֵי אֶתְדַבֵּק. וְעַל דָּא לֹא יִשְׁבּוֹק לֹוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבַכַל אֶתְר דְּאִינוֹן שְׂרִיין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲמָהוֹן כְּמָה דְּאֹקִימָנָא.

(דברים לב) לוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁכִּילוּ זֹאת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל הַנִּי קָרְאֵי דְהֶכָא, אוֹכְחֵי אִינוֹן, דְּאוֹכַח לְהוּ מִשֶּׁה לְיִשְׂרָאֵל, בַּר תְּהוּא שְׁמָא קְדִישָׁא, דְּגַלִּי בְּשִׁירוֹתָא דְּמַלּוּי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְאֶפִּילוּ מַה דְּאוֹכַח לְיִשְׂרָאֵל, בְּכַלְלָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא הוּא, דְּלִית מְלָה בְּאוּרֵייתָא דְּנַפְיָק מִכְּלָלָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא. דְּאוּרֵייתָא כְּלָא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינוֹן.

וְהַנִּי קָרְאֵי יְדִיעָאן אִינוֹן. אַבְל בְּגִין דְּשְׁמָא (דף רצ"ט ע"א) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָשִׁים בְּהָאֵי פְּרֻשְׁתָּא, אֲצַטְרִיכְנָא עַד הַשְׁתָּא. וְהֶכָא הָא פְּתִיב, לוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁכִּילוּ זֹאת, זֹאת וְדָאֵי, וְהָא בְּכְמָה אֶתְר אוֹקִימָנָא הָאֵי, דְּאֵי יִשְׂרָאֵל יִנְדַעוֹן הָאֵי, אֵיךְ זֹאת אֶחֱידָא בְּדִינוּי לְאַתְפְּרָעָא

מִן חֵי־בִיָּא, יִבְיִנוּ לְאַחֲרֵי־תֶם, וַיִּסְתְּמְרוּ לְמַהוּי בָּהּ. כִּמָּה
דְּכַתִּיב, (איוב ב) וְאַרְצָן מִתְּקוּמָמָה לוֹ.

דְּבַר אַחַר לוֹ חֲכָמוּ יִשְׁכִּילוּ זֹאת. דְּאִיְהִי מִתְּקַשְׂרָא בְּהוּ
בִישְׂרָאֵל, כַּד נִטְרִין פְּקוּדֵי אֹרִי־יִתָּא, וַיִּתְּבִין עֲמָה
בְּשָׁלָם, יִנְדְּעוּן דְּסִי־עֵתָא דְּהָאִי זֹאת עֲמָהוּן, לְאַתְּפָרְעָא
מִשְׁנֵאִיהוּן. וַיִּשְׂרָאֵל דְּאִינוּן זְעִירִין בִּינֵי עֲמָמִיא, יִנְדְּעוּן,
אִיכָּה יִרְדּוּף אַחַד אֶלְף וּשְׁנַיִם יָנִיסוּ רַבָּבָה. וּמֵאֵן גָּרִים
לְהוּ. הָאִי זֹאת, דְּהָוָה בְּהוּ בְּשָׁלָם, כַּד עֲבָדִין פְּקוּדֵי
אֹרִי־יִתָּא. וְלַעֲלָמִין לָא אֶתְעָדִי מִנִּיְהוּ, לְמַעַבְדַּ לְהוּ
נִוְקָמִין.

(דברים לב) אִם לָא כִּי צוּרִם מְכָרִם וַיִּי' הַסְּגִירִם. מֵאִי טַעְמָא
כִּי צוּרִם מְכָרִם. בְּגִין צוּר יִלְדֵךְ תִּשְׁי, דְּתִקְוֹנִין לָא
שְׂרָאן כְּדָקָא יָאוֹת בְּאַתְרֵיהוּ. אִם לָא כִּי צוּרִם מְכָרִם.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה דָּא אֲבָרְהָם, כִּמָּה דְּאֹקִימָנָא, דְּאָמַר
אֲבָרְהָם יִתְחַיִּיבֹון יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וְלֹא יִיעֲלוּן בְּגִיְהֵנָם
דְּתִרִין אֲלִין גָּלוּתָא וְגִיְהֵנָם, לָא יִסְבְּלוּן יִשְׂרָאֵל. וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֶסְתַּכֶּם עַל יְדוּי, דְּכָל זְמָנָא דִּי יַחֲוּבוּן
יִשְׂרָאֵל, יִפְלוּן בְּגָלוּתָא, וַיִּשְׁתַּעֲבְדוּן בְּהוּ שְׁנֵאִיהוּן. וּבְגִין
כֶּף, צוּרִם מְכָרִם וְדָאִי, וַיִּי' הַסְּגִירִם, וְאֶסְתַּכֶּם עַל יְדוּי.
תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאִי טַעְמָא אוֹכַח לְהוּ מֹשֶׁה
בְּהָאִי שִׁירָה הַכִּי, בְּגִין דְּאִיְנְהוּ זְמִינִין לְמִיעֵל

לְאַרְעָא, וְלֹא־שָׂרִי בִּינֵייהוּ שְׂכִינְתָא, וּבְגִין כֶּךָ אוֹכַח לְהוּ
עַל הָאִי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּתַרִּי אַתְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין
לְאוֹכְחָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְחֲדָאן אוֹמוֹת הָעוֹלָם. חַד
דְּכַתִּיב, (הושע יב) וְרִיב לֵיִי עִם יְהוּדָה וְלִפְקוּד עַל יַעֲקֹב
כְּדָרְכֵי וְגו'. שְׁמַעִין אוֹמוֹת הָעוֹלָם חֲדָאן, אֲמַרִּי, הַשְׁתָּא
יִשְׁתַּצוֹן מִעֲלָמָא, כַּד חָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִינּוֹן
חֲדָאן, מַה כְּתִיב בְּתַרִּיהּ. בְּפִטְן עָקֹב אֶת אָחִיו וְגו'. כַּד
שְׁמַעִין, אֲמַרִּין, דָּא הוּא תְּשׁוּבָה.

לְאַתְתָּא דִּיהוּה לָהּ קְטָטָה בְּבִרָה, אֲזִלַּת לְמִקְבִּיל עָלֶיהָ
דִּינָא, חֲמָאֵת לְדִינָא דְאִין נַפְשִׁין. מִנֵּי־הוּ
לְאַלְקָאָה, לְצִלְבָא, לְאוֹקְדָא, אֲמַרָה וְיִי מַה אַעֲבִיד מִן
בְּרָא. כַּד סִיִּים דִּינָא, אֲמַר לְהֵיבָא אִינְתוּ, אִימָא, מַה
אַעֲבִיד לָךְ בְּרִיךְ, אֲמַרָה קוּבְלָנִי, עכ"מ.

(דברים לב) יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָר וּבְתֵהוּ, וְדָאִי לְבַתֵּר עֶבֶד
לְכָל אִינּוֹן קְלִיפִין, דִּיהוֹן כְּלָהוּ מִשְׁתַּעֲבָדִין לֵיהּ. עַד
הָכָא הָוָה כְּתִיב בְּהָהוּא סְפָרָא, דְּקָרְטָנָא אֲסִיָּא לְבַתֵּר הָוָה
רְשִׁים בְּהָאִי קָרָא, כָּל נְטוּרָא דְאַצְטְרִיךְ אֲסִיָּא חֲפִים
לְמַעֲבַד לְמַרְע דְשָׁכִיב בְּבִי מְרַעִיהּ, בֵּי אֲסִירֵי דְמִלְכָּא,
לְמַפְלַח לְמַאֲרֵי עֲלָמָא.

דְּכַד אֲזִיל אֲסִיָּא חֲפִים לְגַבִּיָּהּ, יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָר

וּבִתְהוֹ יְלִיל יְשִׁימוֹן, מֵרַעִין דְּשִׁרְיִין עָלֶיהָ, אֲשַׁכַּח לִיה
 בְּאַסִּירוֹ דְּמִלְכָּא. אִי תִימָא הוּאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ^{(ס"א}
 יִפְקוּד לְתַפְשָׂא לִיה, דְּלֹא יִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ אֲבַתְרִיה.
 לָאוּ הָכִי, דְּהָא דָּוִד אָמַר, ^(תהלים מא) אֲשִׁירִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל
 וְגוֹ', דָּל הֵהוּא דְּשָׁכִיב בְּבֵי מְרַעִיה. וְאִי אֲסִיא חֲפִים הוּא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לִיה בְּרַכָּאן, לְהֵהוּא דְּיִשְׁתַּדַּל
 בֵּיה.

וְהֵהוּא אֲסִיא, יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְצָן מַדְבָּר, בְּבֵי מְרַעִיה שְׁכִיב.
 וּבִתְהוֹ יְלִיל יְשִׁימוֹן, דְּאִינוֹן מְרַעִין דְּחֻקִּין לִיה.
 מֵאִי אֲצַטְרִיךְ לִיה לְמַעַבְד. יְסוּבְּנָהוּ יְסוּבְּ סְבוּת, וְיִיתִי
 עֲלוּת, בְּגִין דְּיִמְנַע מִנִּיה אִינוֹן מְלִין דְּנִזְקִין לִיה. יִקִּיז
 לִיה, וְיִפִּיק מִנִּיה דְּמָא בִּישָׂא. יְבוּנְנָהוּ יִסְתַּכַּל וְיִבִּין הֵהוּא
 מְרַעָא מְמָה הוּי, וְיִסְתַּכַּל בְּגִין דְּלֹא יִתְרַבֵּי עֲלוּי, וְיִמְאָךְ
 לִיה. לְבַתַּר יִצְרְנָהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוּ, בְּגִין דְּיִהָא נָטִיר כְּדִקָּא
 יָאוּת, בְּאִינוֹן מְשָׁקִי, בְּאִינוֹן אֲסוּוֹתָא דְּאֲצַטְרִיכוּ לִיה,
 וְלֹא יִטְעִי ^(ס"א מִינִיּוּדוֹ) בִּינִיּוּהוּ. דְּאֶלְמְלִי יִטְעִי, אֲפִילוּ בְּמִלְה
 חַד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עַל הֵהוּא אֲסִיא, כְּאֶלוּ
 שְׁפִיךְ דְּמָא וְקַטְלִיה.

בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי, דְּאָף עַל גַּב דְּהֵהוּא בַּר
 נָשׁ אִיהוּ בְּבֵי אֲסִירִי דְּמִלְכָּא, וְאִיהוּ אֲסִיר בְּבֵי
 אֲסִירִי, דְּיִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ עָלֶיהָ, וְיִסִּיעַ לִיה לְאַפְקָא לִיה

מִבֵּי אֲסִירֵי. וְהוּא אָמַר הָכִי. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דֵּן דִּינִין
 דְּבָנֵי עֲלָמָא לְעִילָא, הֵן לַמּוֹת הֵן (דף רצ"ט ע"ב) לְשָׂרוּשֵׁי, הֵן
 לְעֵקוֹר, הֵן לְעֵנוֹשׁ נְכָסִין, וְלֹאֲסוּרִין. מֵאֵן דִּיאֲתַחְזִי
 לְעֵנוֹשׁ נְכָסִין, נִפְּל בְּבֵי מַרְעִיָּה, וְלֹא יִתְּסִי, עַד דִּיתֵן כָּל
 מַה דִּיאֲתַגְזֹר עָלֶיהָ. כִּיּוֹן דִּיאֲתַעְנֹשׁ בְּמִמוּנִיָּה, וְיַהֲיֵב כָּל
 מַה דִּיאֲתַגְזֹר עָלֶיהָ, אֲתִסִּי, וְנִפְּק מִבֵּי אֲסִירֵי. וְעַל דָּא
 אֲצִטְרִיךְ לְאַשְׁתַּדְּלָא עָלֶיהָ דִּיתֵן עוֹנְשֵׁיהָ וְיִפּוּק.

מֵאֵן דִּיתַחְזִי לְשָׂרוּשֵׁי, יִתְּפֹסוֹן לֵיהָ, וְיַהֲבֵי לֵיהָ בְּבֵי
 אֲסִירֵי, עַד דִּישְׁתַּרְשׁ מִכָּלָא. וְלִזְמַנִּין דִּישְׁתַּרְשׁ
 מִשְׂיִיפֵי, אוּ מַחַד מַנְיִיָּהוּ, וְלִבְתַּר יִפְקוֹן לֵיהָ מִבֵּי אֲסִירֵי.
 מֵאֵן דִּיתַחְזִי לַמּוֹת, הָכִי הוּא, דְּאִילוּ יִתֵּן כָּל כּוּפְרָא, וְכָל
 מִמוּנָא דְּעֲלָמָא לָא יִשְׁתַּזִּיב.

וְעַל דָּא אֲצִטְרִיךְ לְאַסִּיא חֲפִים, לְאַשְׁתַּדְּלָא עָלֶיהָ, אִי
 יִכִּיל לְמִיָּהֵב לֵיהָ אֲסוּתָא מִן גּוּפָא, יָאוּת. וְאִי לָאוּ,
 יִתֵּן לֵיהָ אֲסוּתָא לְנִשְׁמַתִּיהָ, וְיִשְׁתַּדַּל עַל אֲסוּתָא
 דְּנִשְׁמַתָּא. וְדָא הוּא אֲסִיא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּדַּל
 עָלֶיהָ בְּהֵאִי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דִּיאֲתִי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד הַשְּׁתָּא לָא שְׁמַעְנָא מֵאַסִּיא דָּא,
 וּמִסְפָּרָא דָּא. בַּר מְזַמְנָא חֲדָא, דְּאָמַר לִי טִייעָא
 חֲדָא, דְּשָׁמַע לְאַבּוּי, דְּאַסִּיא חַד הָוּה בְּיוֹמוּי, דְּכַד הָוּה
 מִסְתַּפֵּל בְּבַר נֶשׁ, כַּד אִיהוּ בְּבֵי מַרְעִיָּה, הָוּה אָמַר, דָּא

חַי וְדָא מַת. וְהוּוּ אַמְרִין עָלֶיהָ דְּהוּא זַכָּאָה קְשׁוּט, דְּחִיל
 חֲטָאָה. וְכָל מַה דְּלֹא יִכִּיל (אצ"ל למזבן) לְמַדְבֵּק מַה
 דְּאַצְטְרִיךְ, אִיהוּ הָוָה קְנִי, וְיִהִיב מְדִילִיהָ. הָוָה אַמְרִין,
 דְּלִית חֲפִים בְּעֵלְמָא כְּגִינִיהָ. וּבְצִלוֹתֶיהָ הָוָה עֶבֶיד יִתִּיר,
 מִמָּה דְּהָוָה עֶבֶיד בִּידוּי. וּכְדָדְמִי לָן, דָּא הָוָה הֵהוּא אַסְיָא.
 אָמַר הֵהוּא טַיִיעָא, וְדַאי סְפָרָא דִּילִיהָ בִּידֵי אִיהוּ, דְּקָא
 יִרִיתְנָא מֵאֲבִי אַבָּא, וְכָל מְלוֹי דְּהֵהוּא סְפָרָא, כְּלָהוּ
 אַתְיִיסְדוּן עַל רְזִין דְּאוֹרִייתָא, וְרְזִין סְתִימִין אֲשַׁכְחָנָא
 בֵּיהּ, וּמְלִין דְּאַסּוּתָא סְגִיאִין, דְּאִיהוּ אָמַר דְּלֹא יֵאוּת
 לְמַפְעַל לוֹן, בַּר (א) אִיהוּ דְּחִיל חֲטָאָה.

וְאִינּוֹן מִמָּה דְּהָוָה עֶבֶיד בְּלָעָם, דְּהָוָה לְחִישׁ לְחִישִׁין עַל
 מְרַע, וְהָוָה אָמַר בְּפוּמוּי וְאַתְסִי מִיד. וְכְלָהוּ בְּרִיר
 לוֹן בְּהֵהוּא סְפָרָא. וְאָמַר, דָּא אַסּוּר, וְדָא מוּתָר לְמֵאן
 דְּדְחִיל חֲטָאָה. בְּגִין דְּמְרַעִין סְגִיאִין אָמַר, דְּתִלְיָא
 אַסּוּתָא דְּלֵהוֹן, בְּלְחִישׁוֹ דְּפוּמָא. וְאִינּוֹן מְסִטְרָא דְּנַחֲשׁ,
 וּמְנַהוֹן מְסִטְרָא דְּקָסָם. וְכָל אִינּוֹן דְּאַסּוּר לוּמַר בְּפוּמָא,
 וְאַסּוּר לְמַעַבְדַּבְדָּא בְּעוּבְדָּא, הָוָה אָמַר. עַד דְּאַשְׁכְּחָנָא עַל
 מְרַעִין יְדִיעָאן דְּאַצְטְרִיךְ לוּמַר כֵּן. וְלִנְדוּיִי בְּנְדוּי
 וּבְשִׁמְתָא, עַל הֵהוּא מְרַע. וְאִיהוּ תְּוֹהָא סְגִי לְגַבְן.
 תְּדִי רַבִּי אֶלְעָזָר, וְחֲדוּ חֲבֵרִיאַ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי
 הֵהוּא סְפָרָא הָוָה לְגַבְן נְחָמִי מַה אִיהוּ אָמַר. אָנָּא

אִמְסַר בְּמִסְרָהּ, עַל מְנַת לְאַחֲזָאָה לְבוּצִינָא קְדִישָׁא.
 וְתַנְיִנֵן, אִמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵהוּא סִפְרָא הָוָה בְּיַדִּי תְרִיסַר
 יַרְחֵי, וְאַשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ נְהוּרִין עֲלָאִין וְיִקְרִין. כַּד מְטִינָא
 לְאִינוּן רִזִין דְּהָוָה מִבְּלָעָם תְּוֹהֵנָא.

יֹמָא חַד לְחִישָׁנָא בְּאַתְרַּ חַד, וְהוּוּ אֲתוּוּן סִלְקוּן וְנַחְתָּן.
 עַד דַּחְמִינָא בְּחַלְמָא, וְאִמַר לִי, מַה לָּךְ לְמִיעַל
 בְּתַחוּמָא דְּלָא דִילָךְ, וְלָא אֶצְטְרִיךְ לָךְ. אֲתַעְרְנָא,
 וְאַבְאִישׁ קַמָּאי, עַל רִזִין סְתִימִין דְּהָוּוּ תַמְן. שְׁדַרְנָא
 לְהֵהוּא יוּדָאי, וְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה שְׁמִיָּה, וְיִהִיבְנָא
 לִיָּה סִפְרָא.

וּבְרִזִין דְּבְלָעָם אֶשְׁכַּחְנָא, מֵאִינוּן שְׁמַהֵן דְּמִלְאָכִין דְּשִׁדְר
 לִיָּה בְּלָק, וְלָא הָוּוּ מִסְתַּדְרִין עַל תְּקוּנִיָּיהוּ כְּדִקָּא
 יָאוּת. אֲבַל כַּמָּה זִינֵי אֲסוּוֹתָא אֶשְׁכַּחְנָא בֵּיהּ, דְּקָא
 מְתַתְּקֵנִי עַל תְּקוּנֵי אֹרִיִּיתָא, וְרִזִין סְתִימִין דִּילָהּ.
 וְחִמִּינָא דְּאִינוּן בְּחִסְדוֹתָא. וְצְלוֹתִין וּבְעוֹתִין לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּוּ. וְאִי תִימָא, דְּהָוָה עָבִיד אֲסוּוֹתָא בְּפִסּוּקֵי
 אֹרִיִּיתָא, אוּ בְרִזִין דְּאֹרִיִּיתָא. חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא הָוָה
 אִמַר רִזִין דְּאֹרִיִּיתָא, וְעַל הֵהוּא רָזָא אֶפִּיק רִזִין
 דְּאֲסוּוֹתָא, דְּלָא חִמִּינָא כְּהֵהוּא גּוּוּנָא לְעֲלָמִין. אֲמִינָא
 בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּאַחֲפִים לְבְנֵי נָשָׂא מַחְכְּמָתָא דְּלַעֲיָלָא.

וּמֵאִינוּן מְלִין דְּבְלָעָם נְסִיבְנָא, וְחִמִּינָא בְּהוּ דְּלָא הָוָה
 בְּעֲלָמָא חֲפִים בְּחַרְשִׁין כְּגִינֵיָּה. אֲמִינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא

דְּבַטֵּל מֵעֲלָמָא חֲרָשִׁין, דְּלֹא יִטְעוּן בְּנֵי נָשָׂא מִבְּתַר
 דְּחִלְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְבַּרְךְ וַיִּתְעַלָּה שְׁמוֹ אֲמֵן.

(ע"כ). (מכאן חזור לפרשת בלק, אמר רבי אלעזר, בלעם חייבא, מאן קטיל ליה וכו', דף

קצ"ג ע"ב)

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן יְיָ לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן.

נעתק מספר זוה"ק הנדפס בליוורנו ע"י הגאון החסיד חיד"א זצ"ל

ישמח חיים

חדא"י נפשאי הנה אשור"ר ארש בלבנון ספר"א נהר שפיר"א דאתא מכלל יופי נקי מכל
 דופי תהלתו בפי כל בשר, יום ליום יביע. צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו. אלו הן
 הגוליות, גילת ורנן תתענג בדשן נפשם, האי דישנ"א. ולשונם תמהר לדבר צחות בשבח
 המגיע. איכו השתא יהבי רבנן עינייהו ומכווני דעתייהו הלא ברז"י שפ"ר התקונים מפני
 בירורי המדות, פועלי אמת וצדק. מפני שהכ"ל יפה, הוד לטובה וגם נצח לצפירת
 תפארה, בגבורות ישע רב חסד בחכמה, ובתבונה ודעת דתנו רבנן באימ"ה רבה וקל זיע.
 ושבחא אתיא ממיל"ה מדב"ר קד"ש, לקול תתו מעורר אהבה והשפי"ע בצחצחות ברומי
 עלמא עילאה, ונהרו"ת המושכין ביום טוב אבות על בנים. כי שם צוה ה' הברכה ערוכה
 בכ"ל כמסלת שדה אשר ברכו ה' יורש עש"ר ארי"ה הוא דרביע. הדור אתם ראו חזו
 שמ"ש מנהו הבריק ברקאי דבר חדש חידשו סופרים חכמים הזהירו בכ"ל, ומראה יאי
 ויאי כז"הר הרקיע. גם אשור"ר גלוה עמם, נסחי דווקני ובריא נהורין. סדרי בירורין הוו
 זהירין, מאימתי קורין. ויצא אל הדבר"ת ועלה יפי"ע. בכל הרואה זאת לפנים דפוס
 קושטנטינא במעלו"ת אח"ז משובח ומפואר, הא איכא כמה שני דפרי"ס ויהללוהו
 בשערים כי השב"ע השביע:

ואולם הנה זה בא הרב הר"ש בוזאגלו זלה"ה שדי ביה נרגא בשנותו את טעמו, מצמיח
 חסיר חליף יתיר אף מפקיע. עבר עובדא ושינה רוב הגהות דפוס קושטנטינא וזהרו
 מוכיח מידע ידיע. ובנסחו זהר מנטובה דבק לאהבה ודין גרמ"א אשר חשב שמגיה דפוס
 קושטא שינה מדעתו ופירושא אתמר מדויל ידיה והיטב חרה לו תוקע ומריע. ולדבר
 הזה יסלח, כי אני בעניי ידעתי מאן ניהו מר המגיה ולא הרים ידו, רק אשר מצא בנסחי
 גדולי ישראל ולהאי מילתא שבחו רבנן כי שיח וכי שיג לו, מומחה ופקיע.

איכו השתא מחזקינא טייבותא למע' המגיהים אשר על עומדם יעמודו בשינויי הרש"ב
 ונסחי הרמ"ז בכ"י לברר אוכל לדון ולהכריע. והלא מראש הודעתי דזמנין דמשכחת
 איזה הגהה מאי"ן באת מיני קטניו"ת כמו עשב מזריע. ויברך דוד הוא הקטן לגומרה של
 תורה ברוך אל ההודאות ומרומם על כל ברכה ותהלה בזמירות נריע.

בקול תודה (לפ"ק) לעושה נפלאות למופת ולאות האל למושעות כי אלהים יושיע. יאר

פניו אתנו ויאיר עינינו בתורתו תורת חיים:

מלכה מקד

ספר
תקוני הזוהר
מנקד

ומצדדן הרבים במובנים לעולם ועד

והמשבילים יהודים כבוד הרקע

שחיבר התנא האלהי
רבי שמעון בר יוחאי זיע"א
אשר גילה סודו שבעים פנים המאירים ומוהרים
בתיבת בראשית.
נסדר ונערך מחדש, בנקוד ומסוק מלא, בחלוק קטעים
לפי הענינים, באותיות גדולות ומאודות עיניים.

ונקף אליו תולדות רשב"י (בברך א)

הודעה ובקשה

בהוצאת מהדורה זו של סדרת הספרים הקרושים ה"זהר על התורה" עם "תקוני הזהר" ועם "זהר חדש" המפואר והמנוקד "המאיר לישראל" הושקעה יגיעה גדולה וממון רב למען יהיה הספרים מושלמים ברוב פאר והדר. וכמו כן השקענו עבודה רבה בסידור, ובפיסוק ובחלוקה לקטעים לפי הענינים מחדש. והוגה ביגיעה עצומה על פי דפוסי קושטא (בשנת ת"ק) וזיטאמיד (בשנת תרכ"ג). אבל כבר ידוע מאמר החכם "כשם שאי אפשר לבר בלי תבן כך אי אפשר לספר בלי שגיאות". אי לכך בקשתנו שטוחה לפני הלומדים והמעיינים די בכל אתר ואתר להאיד עינינו, באם ימצאו טעות או שגיאה, למען יתוקן הדבר בסעייתא דשמיא במהדורה הבאה.

הנהלת הוצאת ספרים "המאיר לישראל"
ערב ל"ג בעומר התשס"א

כל הזכויות שמורות
לפי דין תורה ולפי החוק הבינלאומי
להוצאת ספרים "המאיר לישראל"

מעט לקוטי בתר לקוטי מדברי רבותינו הקדושים על מעלת למוד הזהר הק' ואפילו בלא הבנה

אור הגנוז עולם הבא בעולם הזה על ידי חכמת הזהר והתיקונים וכו', ולמוג המידות בתכלית הזיכוך עגוה ושפלות הרוח אמת וללמוד בהם על צד הכוונה להאיר על הנפש לזככה בתשוקה ודביקות אהבה ויראה בקדושה וטהרה ועגוה ולא להיות חוקר ומקובל וכו' כי התגלות האור הצפון הזה בימינו היה להאיר עלינו ועל נפשנו להסיר מאתנו כל הזוהמות ותאוות הרעות וכו', גאוה והשתררות על רעהו ויתר מדות רעות אשר הם לשיכים בינינו קנאה ושנאה ואהבת רעים, אשר כל זה נעשה ונזדכך לאור המאיר על ידי לימוד חכמה המתוקה מדבש. ע"כ (הקדמת המחבר נתיב מצותיך).

וכן כתב בעל הנוצר חסד וז"ל ולו עמי שומע לי כדור הרע הזה שהמינות גובר. היו לומדים עם תינוק בן תשעה שנים ספר הזהר והתיקונים להנות בה והיה יראת חטא קודמת לחכמתו ויתקיים. (נוצר חסד על אבות פ"ד מ"כ).

ובסידור ב"א כתב אם זכה ילמוד באשמורת בזה"ק כי בזכותו יצאו ישראל מגלות שדומה ללילה, ואף שלא זכה להבינו אעפ"כ ילמוד הלשון כי הוא מוכך הנשמה. (בסידור בית אברהם מר' אברהם טכאריק זצ"ל)

וכן הביא המקובל האלהי בעל העטרת צבי בזה"ל, ותאמין לי אחי מי שאינו לומד זאת החכמה הוא כמו הדר בחו"ל ודומה כמי שאין לו אלוך"י אחר שהתאות גובר והיצר מסית ומביא ספק אמונה, אבל המשים

והמשכילים יזהירו כוהר הרקיע בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר וכו' יפקון ביה מן גלותא ברחמי, ויתקיים כהון ה' בדר ינחנו ואין עמו אל נכר עכ"ל (נשא קכ"ד:). מלך המשיח בעצמו משבח לרשב"י שלא בא לחתום ולאשר ולקיים תורתו, כי תורתו וסודותיו רק הקב"ה בכבודו ובעצמו חותם ומאשר אותם שהוא יותר מעלה, (זח"א ד':).

וכתב רבינו השל"ה הק' בלשונו כך. הגה מבואר מכאן שהחיבור מהוהר היה עתיד להיות גנוז וכו' עד שיבא הדור האחרון בסוף הימים שאז יתגלה לתחתונים ובזכות העוסקים יבוא משיח כי אז תמלא הארץ דעה בסכתו אשר זה תהיה סבה קרובה לכיאתו וזה שאמר ובגינה ושבתם איש אל אחוזתו וכו' כדי שבזכות זה יגאלו ישראל כשם שלא נגאלו ישראל ממצרים עד שהוצרך הקב"ה לקדשם בדם פסח וכדם מילה כן גאולה העתידה לא יהיה הגאולה עד שיזכו לתוספות הקדושה הזו והוא רצון האל יתברך ואשרי הזוכה בה. ע"כ (עשרה מאמרות מאמר ראשון ספר שני לוחות הברית).

וכן הביא בספר נתיב מצותיך לאדמו"ר מקאמרנא וז"ל, וממנו תצמח זרע קודש לזרוע באור החיים להלהיב לכבות ישראל לתורה ולעבודה בחכמת הפנימיות מתוקה מדבש ונופת צוף מאירות עיניים ומשיבת נפש חמדה גנוזה מתוק האור לעיניים וטוב לנפש לזככה ולהאירה במידות טובות ישרות, לטעום טעם

לימוד, בשגם לא ידע מאי קאמר, והוא תיקון גדול לנשמה, עכ"ל. (מורה באצבע סי' מ"ד).

ובסידור רבי קאפיל כתב וזה לשונו, ילמוד בספר קבלה, ואף אם אינו מבין בהם יאמר דברי הזהר והתיקונים, כי הם מסוגלים לטהר הנשמה, עכ"ל. (בסדר כונת הלימוד)

וכן כתב הספר דגל מחנה אפרים וז"ל על דרך שאיתא שלשון הזהר הקדוש הוא מסוגל לנשמה, אף שאינו מבין כלל מה שאומר, כמשל הנכנס לחנותו של בושם אף על פי שלא לקח כלום מכל מקום ריח טוב קלט עמו, עכ"ל. (בלקוטים ד"ה ישקני).

וכן כתב בהגהות מהרצ"א וז"ל, מקובל בידינו שגם מי שלא ידע כלום, לשון הזהר מסוגל לזכך הנשמה, עכ"ל. (בספר סוד מרע ועשה טוב אות ט')

ובספר שארית ישראל הוסיף על זה, כי התיבות והדיבור של הזהר הקדוש עצמן מקשרים את האדם לאין סוף יתברך, עכ"ל.

ועוד כתב בספר נתיב מצותך הרה"ק מקאמרנא זיע"א וז"ל, וראוי לקבוע עצמו ללמוד חמש דפים זהר בכל יום, והוא תועלת גדולה ותיקון גדול לנפש להאירה ולזככה ולתקנה, ולכלות קוצים מדות רעות ותאות רעות, לזכות בנועם ה', והוא מרפא ותיקון לחטאים ופשעים של הנפש, וכן נתן מרן האריז"ל תיקון לבעל תשובה שיאמר חמש דפים זהר או תיקונים בכל יום, וכן נהג מורי ורבי דודי הקדוש מוהר"ר צבי, עכ"ל. (שביל התורה אות א' סי' ל"א)

נפשו ככפו ועסוק בחכמה וכו' וזהר להבין נתכשר בלב כל חכם לב השגת החכמה ויראת שמים הרוממת צח וצלול ואמת ולא ישאר לו שום ספק בדרכי ה' המפליא פלאות ויעמוד על עקרי עניני אלוקית אלו"ק ישראל ולא ישאר לו שום ספק וקושיא כלל. (סוד מרע ועשה טוב)

וכן הביא הרב מקמארנא וז"ל, ובדור הזה האחרון מי שאינו עוסק בספר הזהר ותיקונים שהם חיים ממש לנפש כלולה במקרא ובמשנה ובתלמוד, ידע נאמנה שכל תורתו שעוסק הוא משפה ולחין כדואג ואין לו עסק בחיים והארה לנפש והוא כולו טעות ורמאות ואינו עוסק בתורה אלא להיות מאנשי שם להיות רב וראש וגדול הדור ולהשתרר על הבריות, ואין לו חיים ולא חלק בחיים וכו', ובודאי לא ישוג אורחות חיים אלא על ידי לימוד הזהר, ובדור הזה אי אפשר להמשיך שכינתא עליונה אלא על ידי הזהר וכו', ובדור הזה מי איש החפץ חיים אוהב ימים מבלי לבלות יום בלתי קדושה לראות טוב עולם הבא, בעולם הזה ידבק בספר הזהר (בהיכל הברכה פי' עקב דברים ז' פ' י"ט).

וכמו כן כתב הרמ"ז וז"ל, וכל מאן דאשתדל וכו' אפי' בקריאה לבד ובנימוגם הרי הוא כהוגה ומפרש את השם שיש כח בו לעשות ניסים אפי' בלא ידיעה וכמ"ש בגמרא שיש כח בפסוקים להגן, וכל זה יהיה נשמר מכל רע מיצר הרע וממקרים רעים ובעולם הזה החומרי וגם בעולם הבא הרוחני כי גם שהוא לא ידע סוד הרוחניות הלא יתעורר להסך עליו. (רמ"ז דף קע"ח).

וכן כתב בספר עבודת הקודש להחיד"א וז"ל, לימוד ספר הזהר מרומם על כל

והקדמת ספר עצי עדן כתב הרה"ק הנ"ל וז"ל, ואפילו אמירה בעלמא מן השפתים סגולה ותיקון הנפש מאד, ובפרט ספר התיקונים שהם תיקוני הנפש מכל פנים סיג וחולאת, עכ"ל.

וכן כתב בספר פלא יועץ וזה לשונו לימוד ספר הזהר נשגב מאד לטהר ולקדש הנפש, ואפילו לא ידע מאי קאמר ושוגה בה שניאות הרבה, הוא חשוב לפני הקב"ה, עכ"ל. (ערך זהר)

והוא סגולה לפתוח הלב, כמו שכתב בספר מאה שערים וז"ל, הטמטום הלב היא שנעשה לב האבן וכו', ועצה היעוצה לזה ללמוד ספר הזהר, כי זהר הוא מלשון הארה שמאיר במקום החושך וכו', מי שהוא בעל עסק גדול יהיה רוב לימודו בזהר הקדוש אף שאינו מכין, כי מזה איכפת לו שאינו מכין אפילו הכי הוא סגולה, עכ"ל. (אמרי קודש)

ובספר הקדוש טהרת הקודש בפתיחה כתב וז"ל, אמירת הזהר הקדוש והתיקונים שאמירה ולימוד בעלמא בזה, הוא קדוש ונורא וכו', בפרט ספר התיקונים אשר נתחבר דוקא על זה לתיקון הנפש להאומרים אותה בכוונה השאת, ואשרי המתמיד בה לאמרו בכל יום, שזהו בעצם מגודל תיקוני הנפש, עכ"ל.

ועוד ראינו לצטט כאן מאגרת המסע להרה"ק האור החיים הק' זצלה"ה.

היום יום ב' ה' לאדר ב' שנת וית"ן ל"ו נסענו מעכו לצפת ת"ו לראות את פני האדון ה' בארץ הגליל, ואחר כך הלכנו למירון וכו' ולמדנו שם בחשק גדול ובאהבה גדולה ובשמחה ספר

הזהר עד ד' שעות מהלילה, ועמדנו לאכול וחזרנו תיכף אחר האכילה לימודינו כפי שנתן רב לכל אחד מהחברים שהיו שם ספר אחד של הזהר, והיה חלקי ספר בראשית, ולמדנו עד ששה שעות, ובסוף ו' שעות נתמלא הבית ריח טוב אשר כמזהו לא נהיה וכו', ולמדנו עד ח' שעות מהלילה, והלכנו לישון וקודם שהאיר היום כשני שעות עמדנו על משמרתינו ולא ישננו כי אם שני שעות, וישבנו ללמוד, וכשהאיר פני המזרח התפללנו כוותיקין וישבנו ללמוד עד י"ח שעות בלי הפסק בינתים אפילו כדיבור של דברי תורה. ואחר שאכלנו חזרנו ללימודינו כל יום חמישי עד ח' שעות מהלילה, וביום ו' בבוקר וכו'. ובכל יום השבת היינו לומדים זהר, ובליילה ליל מוצאי שבת עשינו משמורת כל הלילה שהאדרות אמר הרב שנלמד אותם ביחד, וכן היה, ובשעה שהתחלנו האדרות היתה הארה גדולה והרגש גדול בנשמותינו וכו' וגמרנו באדרות סמוך לאור היום ולמדנו מאמרי בר יוחאי בשמחה גדולה. (כת"י מאחד מתלמידינו שנסעו עמו בא"י למקומות הקדושים – טעמי המנהגים, הילולא דרשב"י). ע"כ

ובכמו כן הביא רבינו אלעזר אזכרי שכידוע היה שמש אצל רבינו האר"י ז"ל וז"ל, אמר המחבר, בהיות חברים מקשיבים אצל ציון רשב"י ועוסקים באמרותיו אמרות מהורות כדרכו פעמים בשנה מעת לעת ומפקידה לפקידה וכו'. (ספר התרדים בהקדמה).

וכן כתב ר' שלמה שלימל זצ"ל וז"ל, להיות ששני פעמים בשנה חוק ולא יעבור הולכים כל חכמי סגולה וכו' למירון ושם פורסים אוהל אחד, מן קבר של רשב"י עד קברו של ר"א, ויושבים שם בין רשב"י ור"א י' ימים וי' לילות רצופים ועוסקים בספרי הזהר, וזה

שני פעמים בשנה ללמוד שם ספרי זהר הק'.
(טעמי המנהגים עניני הלולא דרשב"י).

הסדר הם עושים עשרה ימים קודם שבועות
ועשרה ימים קודם ראש השנה תמיד. (מכתב
קודש מהר" שלמה שלימל - ספר מצרף לחכמה).

וכן אמר המלאך המגיד למון הבית
יוסף וו"ל, ורבי שמעון בר יוחאי ובנו
שמחו לקראתכם בקרותכם זהר על
מערתם ובכפר הסמוך להם וכו'. ובכן תדעו
כי הם שמחים מאד בקרותכם זהר על
מערתם או בכפר הסמוך להם ואם
תתמידו לקרות כן יגלו לכם רזין
עילאין וכו'. (מגיד מישרים פ' אמור).

והובא בספר טעמי המנהגים וכך נהגו
הראשונים כמלאכים רבנן קדישין תקיפי ארעא
דישראל של אותו הדור דעה, שעלו בחצרות
בית ה' במירון שתי פעמים בשנה ולמדו שם
זהר הקדוש בקודש, שפכו את לבם בבכי
ומרירות לבם לתיקון נפשם בתשובה עילאה,
וכן מצינו שנהגו כן תלמידי גורי הארז"ל ושאר
חכמי וגדולי התורה מצפת ת"ו לעלות מירונה

חתימת המהדיר

אחר דברים נפלאים אלו אשר אינם אפילו טיפה מהים הגדול שהורו לנו רבותינו על רשב"י
וספרי הזה"ק אין בפנינו מילים ולא נשאר בידינו אלא לישא תפילה לאל שוכן מעונה שיהא
מעשינו לרצון לפני השוכן בציון ובזכות האי סיפרא נזכה וכא גואל לציון, ונזכה אני וזוגתי לגדל
בנים ובני בנים, על מעיני התורה והיראה ובתורת ה' יהיו עוסקים המה ויוצאי חלציהם כל הימים
מתוך בריאות גופא ונהורא מעליא עם כל ישראל אחינו אמן.

וכאן הבן שואל מאביו שבשמים על קץ פדותנו וצמיחת ישענו וישלח לנו שני משיחנו במהרה,
משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, יראו עינינו וישמח לבנו, בן דוד מוכתר בכתרו ומשיח בן יוסף
לימינו וביהמ"ק בנוי ומשוכלל ביפיו והדרו, ואם הבנים שמחה, שכינת עוזנו צהלה ושמחה
במהרה בימינו אבי"ר.

ובצאתנו מן הקודש אזכיר את ידינו אהוב נפשינו רב פעלים ומזכה הרבים ידו רב לו בהצלח
נפשות ונשמות ישראל ר' פנחס ראובן יצ"ו אשר באהבתו הפנימית ברשפי אש לר' שמעון בר
יוחאי ולתורתו הק', קיבל על עצמו את ההפצה במס"נ נעלה של הספרים הק' אלו למען קירוב
אחינו לאבינו שבשמים ולביאת משיח צדקנו בב"א.

תפלה קודם לימוד הזהר מהאר"י זלה"ה

(מקורה מתחילת ספר פרי עץ חיים)

רבוֹן העוֹלָמִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים אֲב הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת, מוֹדִים אֲנַחְנוּ
לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּקִידָה וּבְהַשְׁתַּחֲוִיָּה שְׁקִרְבַּתְנוּ
לְתוֹרַתְךָ וְלַעֲבוֹדָתְךָ עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, וְנָתַתְּ לָנוּ חֵלֶק בְּסוּדוֹת תּוֹרַתְךָ
הַקְּדוֹשָׁה, מָה אָנוּ, וּמָה חַיֵּינוּ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד גָּדוֹל כַּזֶּה,
עַל כֵּן אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ שְׁתַּמְחֹל וְתִסְלַח לְכָל חַטָּאתֵינוּ
וְעוֹנוֹתֵינוּ, וְאֵל יִהְיֶה עֲוֹנוֹתֵינוּ מְבַדִּילִים בֵּינֵינוּ לְבֵינֶךָ. וּבִכֵּן יִהְיֶה רְצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַּכּוֹנֵן אֶת לְבַבְנוּ לִירְאָתְךָ
וְלֹא־הִבְתֵּךָ, וְתִקְשִׁיב אֲזִנֶיךָ לְדַבְרֵינוּ אֱלֹהֵי, וְתִפְתַּח לְבַבְנוּ הָעֶרֶל בְּסוּדוֹת
תּוֹרַתְךָ, וְיִהְיֶה לְמוֹדֵינוּ זֶה נַחַת רוּחַ לְפָנֶיךָ כֶּסֶף כְּבוֹדְךָ כְּרִיחַ נִיחוּחַ,
וְתֵאצִּיל עֲלֵינוּ אוֹר מְקוֹר נְשֻׁמָּתֵנוּ בְּכָל בְּחִינָתֵנוּ, וְשִׁיתְנוּצְצוּ נִיצוּצוֹת
עֲבָדֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר עַל יָדָם גָּלִיתָ דְבָרֶיךָ אֱלֹהֵי בְּעוֹלָם, וּזְכוּתָם
וּזְכוּת אֲבוֹתָם וּזְכוּת תּוֹרָתָם וְתַמִּימוֹתָם וְקְדוּשָׁתָם יַעֲמוּד לָנוּ לְבַל
נִפְשַׁל בְּדַבְרֵים אֱלֹהֵי, וּבְזְכוּתָם תֵּאִיר עֵינֵינוּ כִּמָּה שְׁאָנוּ לוֹמְדִים כְּמֵאֲמֵר
נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ. יִהְיֶה לְרְצוֹן
אֲמַרִי כִּי וְהַגִּיזוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי. כִּי יְהוָה יִתֵּן חֲכָמָה
מִפִּיו דַּעַת וְתְבוּנָה:

עוד תפילה וכוונה קצרה קודם לימוד הזהר

(מספר יסוד ושורש העבודה שער ו' פרק ה')

הַרְיֵנִי רוּצָה לְלַמּוֹד סֵפֶר קְבֻלָּה זֶה, כְּדֵי לְהַשִּׁיג קִצַּת גְּדוּלָתוֹ וְרוּמָמוֹתוֹ
שֶׁל יוֹצְרֵי וּבוֹרְאֵי בְרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, וְלְהַשִּׁיג גּוֹדֵל מַעְלַת
תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, בְּכָדֵי לְקַשֵּׁר נַפְשִׁי אֶל שְׂרָשָׁהּ, וְלַעֲשׂוֹת בְּזֶה תִּיקוּנִים
גְּדוֹלִים בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים הַקְּדוֹשִׁים, וְעֵיקַר כּוֹנֵנִי בְּזֶה הַלִּמּוּד
לָתֵת לְיוֹצְרֵי וּבוֹרְאֵי בְרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ נַחַת רוּחַ גָּדוֹל, לְשֵׁם
יְחוּד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכִּינְתָהּ בְּדַחֲלֵנוּ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ
לִיחַד שֵׁם י"ה בּו"ה בִּיחּוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, וְיִהְיֶה נֶעֱם
אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

הקדמת תיקוני הזהר

רבי שמעון אזל ליה וערק למדברא דלוד ואתגניז בחד מערתא הוא ורבי אלעזר בריה, אתרחיש ניסא נפק להון חד חרוב וחד מעיינא דמיא, אכלי מההוא חרוב ושתן מההוא מיא, והוה אליהו זכור לטוב אתי להון בכל יומא תרי זימני ואוליף לון, ולא ידע איניש בהו וכו', בזהר חדש פרשת תבוא פתוב שם.

ודא אתקרי תיקוני הזהר דאינון שבועין אנפין לאורייתא דפריש רבי שמעון בר יוחאי במלת בראשית מסתרי אורייתא. קום רבי שמעון אפתח מילין קמי שכינתא, פתח ואמר והמשפילים יזהירו פזהר הרקיע וגומר, והמשפילים אלין רבי שמעון וחברייא, יזהירו פד אתפנשו למעבד האי חבורא, רשותא אתיהיב להון ולאליהו עמהון ולכל נשמתין דמתיבתאן לנחתא בינייהו ולכל מלאכיא באתפסיא ובארח שכל.

ועלת על כלא יהיב רשו לכל שמהן קדישין ולכל הויין ולכל פנויין לגלאה לון רזין טמירין כל שם בדרגא דיליה, ורשותא יהיב לעשר ספירן לגלאה לון רזין טמירין דלא אתיהיב רשו לגלאה לון עד דייתי דרא דמלפא משיחא.

בזהר הרקיע דאיהו כליל
כל גוון* זהר טמיר
וגניז זהר בהיר בשחקים זהר

*נוסחא אחרנא

תאנא והמשפילים יזהירו פזהר הרקיע,
דאיהו זהר טמיר וגניז דא כת"ר,
זהר בהיר בשחקים דא חכמ"ה, זהר

זָרִיק נְצוּצִין וּמְבַהִיק כְּפָרֵק לְעֵינֵין דָּא
 בִּינָ"ה, זְהַר חוּורוּ פְסִיחָא דָּא גְדוּלָ"ה,
 זְהַר זְהִיר סוּמְקָא כְּמַאֲדִים דָּא גְבוּרָ"ה,
 זְהַר מְבַהִיק כְּלִיל יְרוּקָא פְחָמָה דָּא
 תְּפַאֲרִית, זְהַר יְרוּק כְּכָב דָּא נְצִ"ח,
 זְהַר כְּלִיל אוּפְסִי וְסוּמְקָא דָּא הוּ"ד, זְהַר
 זְהִיר לְכָל עֵיבֵר כְּמַאֲן דְּמַחָא בְּפִטְיֵשׁ
 וְזָרִיק שְׁבִיבִין לְכָל סֵטֵר דָּא יְסוּ"ד.

זָרִיק נְצוּצִין וּמְבַהִיק כְּפָרֵק
 לְעֵינֵין זְהַר זְהִיר חוּוֹר
 פְּסִיחָא זְהַר זְהִיר סוּמְקָא
 כְּמַאֲדִים זְהַר מְבַהִיק כְּלִיל
 יְרוּקָא פְחָמָה זְהַר יְרוּק כְּכָב
 זְהַר כְּלִיל חוּוֹר וְסוּמְקָא זְהַר
 זְהִיר לְכָל עֵיבֵר כְּמַאֲן דְּמַחָא

בְּפִטְיֵשׁ וְזָרִיק שְׁבִיבִין לְכָל סֵטֵרָא, הֵכִי מַהֲאִי זְהַר זְהִירִין
 כְּמַה נְשַׁמְתִּין דְּאִינוּן זְהִירִין כְּלָהוּ בְּרַקִיעַ.

וְאֵלִין אִינוּן נְשַׁמְתִּין מֵאֵלִין מְשַׁפִּילִים דְּאִית בְּהוּן שְׁכָל
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּרִזִין דְּמֵאֲרִיהוּן, כְּלָהוּ רְשִׁימִין
 וּמְצוּיִירִין בְּמַלְכוּתָא דְּרַקִיעָא כְּכּוֹכְבֵיא דְּנְהִירִין בְּרַקִיעָא,
 וְהֵינּוּ יִזְהִירוּ כְּזְהַר הַרְקִיעַ, מֵאִי הַרְקִיעַ דְּנְהִירִין בֵּיהּ אוּפְ
 אֵלִין נְשַׁמְתִּין דְּמְשַׁפִּילִים כְּכּוֹכְבֵיא בְּרַקִיעַ הֵכִי נְהִירִין בְּכַרְסֵיא.
 וְכְלָהוּ פְּרַחִין מִן רַקִיעַ, וְדָא צְדִיק חַי עוֹלָמִים דְּמַנִּיה פְּרַחִין
 נְשַׁמְתִּין דְּצְדִיקָא וְנְהִירִין בְּסִיחָא, וְעַלְיֵיהּ כְּתִיב וַיִּתֵּן אֶתֶם
 אֱלֹהִים בְּרַקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

וְאִיהוּ רַקִיעַ דְּאִיהוּ לְעֵיל מַחִיוּן הָדָא הוּא דְּכְתִיב וּמִמַּעַל
 לְרַקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ, וְהַפּוֹךְ רַקִיעַ וְתַשְׁכַּח לִיהּ
 עֵינָ"ר, וְיִסוּדָא דְּמֵרְכַבְתָּא דְּעַלְיָה קִיּוּמִין חִיוּוֹן וְכַרְסֵיא
 דְּמֵרְכַבְתָּא, עֲלָאָה וְעַלְיָה אֲתָמֵר וְצְדִיק יְסוּד עוֹלָם, עַל צְדִיק
 דְּלְעִילָא קִיּוּמָא עֲלָמָא דְּאֲתַפְסִיא, וְעַל צְדִיק דְּלְתַתָּא קִיּוּמָא
 עֲלָמָא דְּאֲתַגְלִיא, וְהֵינּוּ מְצְדִיקֵי הַרְבִּים, מַהֲהוּא צְדִיקָא
 דְּעֲלָמָא תְּלִיין, מֵאִי הַרְבִּים אֵלִין דְּאֲתָמֵר עַלְיֵיהּ הֵלְכָה
 כְּרַבִּים דְּאִינוּן מְסִטְרָא דְּאַבְהֵן, דְּלִית רַבִּים פְּחוּת מְתַלַּת
 הֵלְכָה כְּרַבִּים דָּא שְׁכִינְתָּא.

וּמִתַּמֵּן וְעֵמֶךְ כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ, הֲאִי דַאֲתַמַּר
 בָּהּ וְהָאֶרֶץ הָדָם רַגְלֵי, דָּא שְׂכִינְתָּא דֵאִיהִי כְּלִילָא
 מֵעֵשֶׂר סְפִירָן, וּמִתַּמֵּן אֲתַקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל מְלָכִים צְדִיקִים
 חוּזִים נְבִיאִים מְאִרֵי תוֹרָה גְבוּרִים חֲסִידִים נְבוֹנִים חֲכָמִים
 רֵאשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם.

וּרְשׁוּתָא אֲתִיְהִיב לֹון לְאֵלִין נִשְׁמַתִּין דַּאֲתַתְּרִכוּ מֵאֲתַרִּייהוּ
 בְּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ, לְקַנְנָא בְּהֵאִי
 חֲבוּרָא, דַּאֲתַמַּר בָּהּ כְּצִפּוֹר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה כֵּן אִישׁ נוֹדֵד
 מִמְּקוֹמוֹ, וְלִית צִפּוֹר אֶלָּא שְׂכִינְתָּא, דֵאִיהִי מִתַּתְּרַכָּא
 מֵאֲתַרְהָא הֲדָא הוּא דְכְּתִיב שֶׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם וְאֶת
 הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, אֶת לְרֵבּוֹת שְׂכִינְתָּא תִתָּא, הָאֵם שְׂכִינְתָּא
 עֲלָאָה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וּבְכַשְׁעֵיכֶם שֶׁלַּח אִמְכֶם, דִּתְרוּוּיְהוּ
 אֲתַתְּרִכוּ מֵאֲתַרִּיהוֹן, וּבְגִין דָּא שֶׁלַח תִּשְׁלַח תְּרִין שְׁלוּחִין
 חֵד מִבֵּית רֵאשׁוֹן וְחֵד מִבֵּית שֵׁנִי, לְקִיּוּמָא בֵּיה אֲנִי יְהו"ה
 הוּא שְׁמִי וְכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֲתֵן שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה, וְתַהֲלִתִּי
 לְפִסְיִלִים שְׂכִינְתָּא תִתָּא, כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ דָּא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דַּאֲתַמַּר בֵּיה יְהו"ה אִישׁ מְלַחֲמָה, דַּאֲתַתְּרֵךְ
 אֲבַתְרִייהוּ.

וְעוֹד כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ מֵאֵן אִיהוּ, דָּא מֹשֶׁה דְכְּתִיב
 וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד, דַּאֲתַתְּרֵךְ רוּחִיהּ אֲבַתְרִייהוּ.
 וְעוֹד כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ מֵאֵן דֵאִיהוּ אִישׁ צְדִיק דְאֶזְל
 נַע וְנָד מֵאֲתַרִּיהּ כְּשְׂכִינְתָּא, דַּאֲתַמַּר בָּהּ וְלֹא מְצָאָה הַיּוֹנָה
 מְנוּחָה, דְהֵכִי אוּקְמוּהוּ רַבָּנַן בְּזַמְנָא דַּאֲתַחְרַב בֵּי מְקַדְשָׁא
 גָּזַר עַל בְּתֵי הַצְּדִיקִים דִּיחְרַבוּ, דְאֶזְלִין כָּל חֵד נוֹדֵד
 מִמְּקוֹמוֹ, דְדִיו לְעַבְד לְמַהוּי כְּרַבִּיָּה, וְרָזָא דְמְלָה נֵדֵד

הוא ללחם איה איה דמרחם עליה, אוף הכי אין מנהל
 לה וגומר, ובגין דא דיו לעבד למהוי כרביה, ולית לחם
 אלא אורייתא, האי גרם למארי תורה דאזלין מתתרכין.

זכאה איהו מארי מתיבתא מארי מדרש מארי תורה, דגם
 צפור מצאה בית, בית דנשמעין ביה פתגמי אורייתא,
 דבאתר דאית תמן תורה דאיהו עמודא דאמצעייתא, גם
 צפור מצאה בית תמן, ובגין דא אוקמוה רבנן כל בית
 שאין נשמעין בו דברי תורה לסוף תחרב, ואלין דנשמעין
 דברי תורה בהון אתקריאו ביצים אפרחים בנים, ביצים
 מארי מקרא, אפרחים מארי משנה, בנים מארי קבלה.

ועלייהו אתמר והאם רובצת על האפרחים או על הביצים,
 שלח תשלח מניהו, אבל על מארי קבלה אתמר
 לא תקח האם על הבנים, דלית סכלתנו לאשתמודע
 בשכינתא כאלין מארי קבלה, ואלין עבדין לה דירה
 ולקודשא בריך הוא ופרחין עמה, בכל אתר דאיהי פרחת
 פלהו מנדדין עמה בשליחותא דילה, אבל אפרוחי לית
 גדפין דלהון שלמין דפרחין בהון, דאינון פקודי דעשה,
 כל שכן בצים, ובגין דא אתמר עליהו לגבי אימא שלח
 תשלח את האם.

עד דאמר מלין אלין הא סבא אזדמן ליה ואמר, והא
 כתיב ואת הבנים תקח לך, אמר ליה סבא כל אתין
 לרבוני, ובגין דא לא אמר והבנים תקח לך, אלא ואת,
 והא אוקמוה לרבנות אפרוחים, אבל לא אמר הבנים תקח
 לך, אמר ליה בריך אנת בוצינא קדישא דהכי הוא ודאי,
 ובנים אינון ודאי תחות אימא עלאה, חסידים גבורים מארי

תורה חוזים נביאים צדיקים, חסידים מסטרא דחסד דרגא
 דאברהם, ואוקמוה עליה אין חסיד אלא המתחסד עם
 קונו, דעביד ליה קן דאיהו אכסניא דיליה, ודא שכינתא
 דאיהי [דף ב ע"א] קן דיליה בית דיליה היכל דיליה, מלון
 דיליה ובארעא קדישא איהי יחודיה וביתיה, ולא מלון
 ואכסניא, אלא כפום ההוא בר נש דתקיין לה, ובגין דא
 יהיב מדת חסד לאברהם.

גבורים מסטרא דגבורה דיהבין תוקפא למאריהון לכבוש
 עבד תחת רבו ושפחה תחות גברתה בקשורא
 דתפליון, דמאן דלית ליה תפליון בשעת קריאת שמע,
 מסטרא דיליה שליט עבד ושפחה על עלמא, ובההוא
 שעתא רגזא שכינתא, הדא הוא דכתיב תחת עבד פי ימלוך
 ושפחה פי תירש גבירתה.

ואוף הכי איהי רגזא יתיר על נבל פי ישבע לחם, דאתמר
 ביה לכו לחמו בלחמי, דאיהו קמצן נבל בממוניה
 נבל שמיה, דלאו איהו נדיב ולא איהו מזרעא דאבהן
 דאתמר עליהו נדיבי עמים נאספו, דהא קמצן איהו עני
 הדעת, בתר דלא עביד טיבו למארי תורה למהוי מתזיק
 בידיהו, ואורייתא בלא פקודיא לאו איהי תורת יהו"ה.

מארי תורה מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דביה תצות
 לילה הוה קם דוד לחברא ליה בשכינתא דאתקריאת
 לילה, ואיהו שומר מה מלילה, ליל ה', ליל שמורים הוא
 ליהו"ה, ובגינה אתמר כל העוסק בתורה בלילה הקדוש
 ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום, שנאמר יומם
 יצוה יהו"ה חסדו ובלילה שירה עמי.

חוזים נביאים מסטרא דנצח ויהוד, דבהון פלילן תרין
 שמען דאינון יאהדונה"י, דבהון תמניא אתוון,
 לקבל תמניא ספרי נביאים, ונביאים תרין הא עשר, לקבל
 עשר ספירן, לקבליה חזא יחזקאל עשר מראות. צדיקים
 מסטרא דצדיק, על כל אלין אתמר לא תקח האם על
 הבנים.

ועוד אלין דעסקין באורייתא לשמה, ונטרין פקודהא
 דאינון תרי"ג מצות דתליין משם יהו"ה פענבין
 באתפלא, כדי ליחדא בהון לשם יהו"ה בשכינה, כבר נש
 דמתיחד עם בת זוגיה בכל אברין דיליה לאפקא זרעא
 מעליא, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ואלין דלא
 משתדלי באורייתא לשמה, אתמר בהון שלח תשלח את
 האם, את לרבות שם יהו"ה דאסתלק עמה מההוא בר
 נש.

ועוד אלין דאוקרין שבתות וימים טובים, אתמר עלייהו
 לא תקח האם על הבנים, דעבדין עובדא דבנין עם
 שבת מלכתא, ועם קודשא בריך הוא דאיהו יום השבת,
 מאן דקיים ביה וכבדתו מעשות דרכיה, האי איהו כפד
 את אביך ואת אמך וגומר.

דתלת עלמין נינהו, תרין ירית בכבוד אב ואם, ותליתאה
 ירית באורייתא, דכליל לון פ"ן י"ה, הדא הוא
 דכתיב פי היא חייך ואורך ימך, פי היא חייך בעולם
 הזה דא גן דלתתא, וארך ימך דא עלמא דאתי עלמא
 אריכא, על האדמה אשר יהו"ה אלהי"ך נותן לך עלמא
 שפלה.

וְעוֹד אֵלַי דְּקִשְׁרִין לְשְׁכִינְתָא עִם קוּדְשָׁא בְּרִין הוּא בְּקִשְׁוֹרָא
 דְּתַפְלִין, אֲתָמַר עֲלֵייהוּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים,
 וְאִינוּן דְּלֹא קִשְׁרִין לֹון פְּחָדָא, אֲתָמַר בְּהוּן שְׁלַח תְּשַׁלַּח
 אֶת הָאֵם, וְעוֹד אֵלַי דְּמִיחָדִין לֹון פְּחָדָא, לְעַמּוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא וְשְׁכִינְתָא תְּתָאָה בְּקִרְיַת שְׁמַע, אֲתָמַר עֲלֵייהוּ
 לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים, וְאֵלַי דְּלֹא מִיחָדִין לֹון בִּיחּוּדָא
 דְּקִרְיַת שְׁמַע, פְּתִיב בְּהוּן שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, בְּכָל
 אֲתַר אֶת לְרַבּוֹת, וְהִכָּא לְרַבּוֹת חֲכָמָה עֲלָאָה אֲב הָאֲמוּנָה
 דְּאִיהִי בִינָה, וְעֲלָהּ אֲתָמַר בְּכָל אֲתַר הִכָּא לֹא תִקַּח הָאֵם,
 שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב פִּי אִם לְבִינָה
 תִּקְרָא, וְאִיהִי אֲוִרִיתָא דְּלְעִילָא דְּאֲתָמַר בָּהּ וְאֵל תִּשְׁשׁ תּוֹרַת
 אֲמַר.

וְעוֹד אֵלַי דְּנִטְרִין אוֹת בְּרִית בְּתַחוּמֵיהּ, דְּאִיהוּ שְׁמוּנָה
 יָמִים, וְנִטְרִי אוֹת שַׁבַּת בְּתַחוּמֵיהּ, דְּאִינוּן יו"ד מִן
 יֵאֵהֲדוּנָה י, דְּבְגִינֵיהוּ אוּקְמוּהּ מְאִרִי מִתְּנִיתִין, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח
 בְּר נֶשׁ פְּחוֹת מִתְּרוּיָהּ, פְּתִיב לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים,
 וְאִינוּן דְּלֹא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּכָל יוֹמָא בְּשַׁתִּי אוֹתוֹת אֵלוּ דְּאִינוּן
 אוֹת תְּפִלִּין וְאוֹת בְּרִית (דף ב ע"ב) מִלָּה, וּבְשַׁבַּת אוֹת בְּרִית
 וְאוֹת שַׁבַּת, פְּתִיב בְּהוּן שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.

וְאִי תִמְרוּן אֲמַאי צְרִיכִין לְמַהוּי תְּרוּיָהּ בְּכָל בְּר נֶשׁ בְּכָל
 יוֹמָא, בְּגִין דְּלֹא תְּשַׁתְּכַח שְׁכִינְתָא דְּאִיהוּ יו"ד מִן
 אֲדַנִּי, יַחֲדָה בְּלֹא קוּדְשָׁא בְּרִין הוּא דְּאִיהוּ יו"ד מִן
 יְהו"ה, וְצְרִיךְ בְּר נֶשׁ דְּלֹא יִשְׁתְּכַח בְּכָל יוֹמָא פְּחוֹת
 מִתְּרוּיָהּ, וְאִי לֹא עֲלִיהּ אֲתָמַר וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֲלוּף, דְּאֲפְרִיד
 אֲלוּפִיהּ דְּעֲלָמָא מְשְׁכִינְתָא, נוֹקְבָא אֲתָמַר בָּהּ אוֹת הִיא

לְעוֹלָם, דְּכוּרָא בְרִית מְלַח עוֹלָם הוּא, וּבִגִּין דָּא אוֹת תְּפִלִּין
 נוֹקְבָא, אוֹת בְּרִית דְּכוּרָא, וְרִזָּא דְמִילָה מִי יִי"עֵלָה לְ"נו
 ה"שְׁמִימָה, בְּרִישֵׁי תִיבִין מִילָ"ה וּבְסוּפֵי תִיבִין יְהוּ"ה,
 בְּתַפְלִין נוֹקְבָא הָדָא הוּא דְכְתִיב וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדְכָה יַד
 בָּהָה

וְעַל קִין דְּצַפּוּרָא דָּא אֲתָמַר, וְסַפָּה תְהִיָּה לְצַל יוֹמָם וּגּוֹמֵר,
 וְאִיהוּ לְשׁוֹן סִכְךָ שְׁמִסְכַּכְתָּ בָּהּ אִימָא עַל בְּנֵיהּ,
 אֲפְרוּחִים דִּילָהּ תְּלַת הַדְּסִים וְתָרִי בְּדֵי עֲרֻבוֹת וְלוֹלֵב, אוּ
 בִּיצִים דָּא אֵינּוֹן אֲתָרוּגִין דְּכָל חַד שִׁיעוּרִיָּה בְּכַבִּיצָה, וְאַלִּין
 דְרִשִׁימִין בְּהוֹן פְּתִיב עַלִּיָּהוּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים,
 דְתְּלַת הַדְּסִים רְמִיזוּן לְתְּלַת אֲבָהֵן, תְּרִי בְּדֵי עֲרֻבוֹת לְתָרִי
 נְבִיאֵי קְשׁוּט, לוֹלֵב צְדִיק פְּתָמַר יִפְרָח, אֲתָרוּג רְמִיז
 לְשְׁכִינְתָּא, סוּפָה רְמִיזָא לְאִימָא דְמִסְכַּכְתָּ עַלִּיָּהוּ, הָא אֵינּוֹן
 תְּמַנְיָא לְקַבֵּל יְאֵהוּדוֹנָה"י, דְאִיהוּ חוֹשְׁבֵן סוּפָ"ה כ"ו ה"ס,
 וְאַלִּין דְלֹא נְטִלִין אֵלִין סִימְנִין בִּידִיהוֹן פְּתִיב בְּהוֹן שְׁלַח
 תְּשַׁלַּח כְּתָ"ר חֲכַמָ"ה, דְלֹא שְׂרִיזִין אֵלִין בְּאַלִּין תְּמַנְיָא,
 לְמַהוּי כְּלָהוּ עֶשֶׂר סְפִירָן בְּכָל נַעֲנוּעַ וְנַעֲנוּעַ דְנַעֲנוּעֵי דְלוֹלֵב
 וּמִינֵיו, בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא

וְעַל הָאֵי צַפּוּר קָא רְמִיזוּ רַבְּנָן בְּהַגָּדָה דְבִתְרָא, דְרַבָּה בַר
 בַּר חֲנָה דְהוּא אָזִיל בְּסַפִּינְתָא, וְחִזָּא לְהֵיא צַפּוּרָא
 דִּימָא מָטָא עַד קְרִסוּלוּי, וּמָאן צַפּוּר הָכָא חַד מְאַלִּין
 אֲפְרוּחֵי אוּ מְאִינּוֹן בִּיצִים, אֲפְרוּחִים כְּגוֹן פְּרָחִים דְלֹאוּ
 אֵינּוֹן גָּמַר פְּרִי מִתְתָּא לְעִילָא, אוּ מְבָנִים שִׁית דְאֵינּוֹן מְעִילָא
 לְתַתָּא תַּחוּת אִימָא עֲלָאָה, דְהָא בִּיצִים מְסַטְרָא דְאִימָא
 תַּתָּאָה אֵינּוֹן דְאִיהִי בִּיצָה, אֲפְרוּחִים מְסַטְרָא דְצְדִיק מִתְתָּא

לְעִילָא, אֱלֹא לָא הוּה אֱלֹא מֵאֲלִין אֶפְרוּחֵי וְצַדִּיק שְׁמִיה
 עֲמוּדָא חֲדָא מֵאַרְעָא עַד רְקִיעָא, וַיֵּמָא מְטִי עַד קְרִסוּלוּי
 אֲלִין נֶצַח וְהוּד, דְּאֵימָא עֲלָאָה אִיהִי יֵמָא דְאַתְפְּשֻׁטָּת
 לְחַמְשִׁין תְּרַעִין, עַד קְרִסוּלוּי דֵּהֵהוּא עוֹפָא.

בְּגוּוּנָא דָּא יו"ד אִיהוּ עֶשֶׂר ה' חֲמֵשׁ, עֶשֶׂר זְמַנִּין ה'
 אֵינּוּן חֲמֵשִׁין, עֶשֶׂר בְּכָל סְפִירָה מֵאֲלִין חֲמֵשׁ
 מִחֲסַד עַד הוּד, יִסוּד נְטִיל לֹוֹן כְּלָהוּ וְאִיקְרִי כָּ"ל כְּלִיל
 מֵאֲלִין חֲמֵשִׁין, וְכִרְסִיא דְלַתְתָּא יָם הַמֶּלַח כְּסָא דִין.

עוֹף דְּאִיהוּ צְפוּר דִּילִיָּה אִיהוּ מִטְטְרוּ"ן, עֲלִיָּה אֲתָמַר כִּי
 עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, קוֹל דְּקִרְיָאֵת שְׁמַע
 דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית יוֹמִין דְּחוּל וְשְׁלִיט עֲלֵייהוּ, וְנְטִיל הֵהוּא
 קוֹל וּפְרַח בֵּיה עַד עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְּאִיהוּ קוֹל יְהו"ה
 עַל הַמַּיִם, וְלִית מַיִם אֱלֹא תוֹרָה, וְאִיהוּ קוֹל יְהו"ה בְּהַדְר,
 עַד שִׁית קָלִין וְאִיהוּ שְׁבִיעָאָה לֹוֹן בְּאֵימָא.

וּבְעַל כִּנְפֵיָם יִגִּיד דְּבַר, דָּא צְלוּתָא, דְּמְטִי לָה עַד צַדִּיק
 חִי עֲלָמִין, כְּלִיל ח"י בְּרַכָּאָן, דְּאַתְמַר בְּהוּן וּבְרַכּוֹת
 לְרֵאשׁ צַדִּיק, חִי הָעוֹלָמִים, וְצְלוּתָא אִיהוּ דְבוּר דְּרַכִּיבַת
 עֲלִיָּה, וְאִיהוּ מְרַכְבָּה לְגַבָּה בְּיוֹמִין דְּחוּל, וְדָא שְׁכִינְתָּא
 וְדָא אַדְנ"י, קוֹל רְכִיב בְּפוּמוּי דָּא יְהו"ה, וְרִזָּא דְדְבוּר
 אַדְנ"י שְׁפָתֵי תַפְתַּח וְגוּמַר, וְאִיהוּ מְרַכְבָּה לְתַרוּיְיָהוּ כְּגוּוּנָא
 דָּא יֵאֱהֻדוּנָה"י, וְהַכִּי סְלִיק מֵלֶא"ן פְּחוּשְׁבַן תְּרִין שְׁמָהָן
 כְּחָדָא, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִי מֵלֶאךְ שֶׁר הַפְּנִים, דְּעַל יַד שְׁלִיחָא
 דָּא מְתִיחְדִין בְּשִׁית יוֹמֵי דְחוּל, אֲבָל בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא לָא
 סְלִקִין תְּרִין שְׁמָהָן אֲלִין, דְּאֵינּוּן עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא
 וְשְׁכִינְתִיָּה, וְלֹא מְתִיחְדִין עַל יְדֵי שְׁלִיחָא, אֱלֹא בְּצַדִּיק חִי

עֲלֵמִין, וְעַלֵּיהָ אֶתְמַר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, קוֹל
 [דף ג ע"א] דְקָרִיאֵת שְׁמַע, וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבַר דְּבוֹר דְּצִלוֹתָא,
 וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וּבִגִּין דָּא וְצַדִּיק יִסוּד עוֹלָם הוּא כְּלִיל
 כְּלָא, וּבִיהַ מְתִיחְדִּין תְּרִין שְׁמֵהּ אֵלִין, וְעַל תְּרִין שְׁמֵהּ
 אֵלִין אֶתְמַר אֲזִי יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר, וְנַעֲנֶה מְלֶאךְ מִגּוֹ אִשָּׁא
 מְשֻׁמֵּיא וְאָמַר, הֵן הֵן מַעֲשֵׂה מִרְכָּבָה, וְהוּוּ מִתְקַבְּצִין מְלֶאכִי
 הַשָּׁרַת כְּבִמְזֻמוּטֵי חֶתָן וְכֹלָה. אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא בְּרִיךְ
 יְהֵא בּוֹצִינָא קְדִישָׁא דְאָמַר מְלִין אֵלִין, לְיַחְדָּא בְּהוּן קוֹדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ.

קוּם אֵלֶיהוּ נְבִיאָה לִיקְרָא דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ,
 וְיִתְעַרוּן עִמָּךְ שְׂאָר נְבִיאֵי, וְעֵבִיד לִיהָ קְנָא בְּהֵאֵי
 חֲבוּרָא, וְלִכְל מְשָׁרְיִין דְאֶזְלִין מִתְתַּרְכִי בְּתַר קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ, לְחַבְרָא לֹון בְּהֵאֵי חֲבוּרָא, לְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהָ
 נִיחָא לְאֵלִין מְשָׁרְיִין דְנִשְׁמַתִּין דְאֶזְלִין מִתְתַּרְכִין מְשְׂכִינְתָא,
 דְאִיהֵי יַחֲדָאָה אִיכָה יִשְׁבֵּה בְּדָד, וְלְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהָ נִיחָא
 לְמְשָׁרְיִין דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְאֶתְמַר בְּהוּן הֵן אֲרַאֲלִם
 צַעֲקוּ חוּצָה מְלֶאכִי שְׁלוֹם מַר יְבִכְיוּן, וְלִית שְׁלוֹם אֶלָּא
 קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

קוּם לְחַבְרָא לֹון בְּהֵאֵי חֲבוּרָא, דְהָא כִּד אֵית בִּישְׂרָאֵל
 מְשְׂכִילִים, מְאֵלִין דְאֶתְמַר בְּהוּן וְהַמְשְׂכִילִים יִזְהִירוּ
 כְּזֹהַר הַרְקִיעַ, דָּא דְאֶתְקָרִי סֵפֶר הַזֹּהַר, דִּידְעִין לְמַפְלַח
 לְמֵאֲרִיהוּן, וְלְאַפְקָא אֲזַכְרוֹת דְשְׁמֵהּ דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְשְׂכִינְתֵיהָ בְּכּוֹנְנָה, וְלְחַבְרָא לֹון בְּקוֹל דְקָרִיאֵת שְׁמַע, וּבְדְבוֹר
 דְצִלוֹתָא, דְאִינוּן תְּרִין שְׁמֵהּ יֵאֱהֻדוּנָה"י, דְבְּהוּן כְּלִילָן כָּל
 הַוּוּיִין וְכַנּוּיִין וְעֵשֶׂר סְפִירָן.

בַּמָּה מְלֹאכִין דְּאֵינוּן חִיוּן דְּמֶרְכַּבְתָּא וְשֶׁרְפִים וְאוּפְנִים,
 וְכָל עֶשֶׂר פְּתוּת דְּכִלְיָן בְּהוּן דְּמִשְׁמֵשִׁין לְעֶשֶׂר
 סְפִירוֹת, כְּלֵהוּ וּפְנִיָהֶם וְכִנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת לְפּוּמוֹי, לְקַבֵּל
 אֲלֵין אֲזַכָּרוֹת, דְּאֵינוּן יֵאֱהוּדוּנָה"י, בֵּין בְּקִרְיַת שְׁמַע בֵּין
 בְּצִלוֹתָא בֵּין בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת, דְּבְכָל אֲזַכָּרָה
 דִּיפּוּק מְפּוּמוֹי בְּכָל אֲתֵר וּבְכָל מְמָלָל, צְרִיךְ לְכוּנָא דִּיבּוּר
 בְּאֵדְנֵי קוּל בִּיהו"ה, וְלִיחְדָּא לֹון כְּחָדָא, בִּיחְוּדָא דְּאִיהוּ
 יְחִיד נְעֵלָם, דְּמַחְבֵּר לֹון וּמִיחְד לֹון כְּחָדָא, וּבִיה צְרִיךְ
 הַפּוּנָה, דְּלֹא תֵלִיא לְמִימַר בִּיה קוּל וּדְבוּר אֲלֵא מַחְשַׁבְתָּא.

בְּד נַחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִרְיַת שְׁמַע, אֲתַמַּר בְּחִיוּן
 וְאַשְׁמַע אֶת קוּל כְּנַפֵיהֶם, בְּעֶשֶׂר מִינֵי הַלּוּלָיִם, בְּשִׁיר
 פְּשׁוּט דְּאִיהוּ י' פְּתָ"ר, כְּפּוּל דְּאִיהוּ י"ה חֲכָמָ"ה וּבִינָ"ה,
 מְשׁוּלָשׁ בִּיהו"ו דְּאִיהוּ חֲסִ"ד גְּבוּרָ"ה תְּפָאֲרָ"ת, מְרוּבַע
 בִּיהו"ה דְּאִיהוּ נְצִ"ח הו"ד יְסו"ד מְלִכּוּ"ת, דְּנִטְרִין צְפָרָא
 קְדִישָׁא יִשְׂרָאֵל בִּינִיָהוּ, וְקִרְאֵן בְּה לְיִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ עֲמוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא, וְהֵינּוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הָא נַחִית לְגַבְהָ, צְרִיךְ
 לְקִשְׂרָא לִיה בְּהֲדָה, וְלִיחְדָּא לֹון בִּיחְוּדָא חָדָא בְּלֹא פִירוּדָא
 כָּלָל, וּבְגִין דָּא מָאן דְּשַׁח בְּנִתִיִים עֲבִירָה הִיא בִּידּוּ הֵהִיא
 שִׁיחָה.

וְאִמָּאי קִשְׁרִין לִיה בְּהֲדָה לֹא"ח עִם ד', כְּלִילָא מְאַרְבַּע
 פְּרָשִׁיין, בְּגִין דְּלֹא יְהֵא פָּרַח מִינָהּ, וְאַשְׁתַּאֲרַת
 יְחִידָה, אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד, וּבְגִין דָּא קִשְׁרִין לִיה בְּהֲדָה
 בְּכַמָּה קִשְׁוֵי דְּתַפְלִי, בְּכַמָּה קִשְׁוֵי דְּצִיצִית, דְּלֹא יִזּוּז
 מִינָהּ.

וְכֹל קָשֶׁר אִיהוּ מִסְטָרָא דְאֵת י', וְתַרְיִן קְשָׁרִין אֲנוּן, דְּאֲנוּן
 קָשֶׁר דְּרִישָׁא קָשֶׁר דְּדְרוּעָא שְׁמַאלָא, וְאֲנוּן י"י מִן
 יֵאֵהוּדוּנָה י', יְהוּ"ה אַרְבַּע פְּרָשִׁין דְּתַפְלִי, וְרָאוּ כָּל עַמֵּי
 הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוּ"ה וְכוּ', אֲדַנִּי אַרְבַּע בְּתֵי דְתַפְלִי, אֵהִי"ה
 אֲשֶׁר אֵהִי"ה מְלַגְאוּ דְתַפְלִי, בְּכ"א אֲזַפְרוֹת דְּתַפְלִין דְּרִישָׁא
 וּבְכ"א אֲזַפְרוֹת דְּתַפְלִין דִּיד, וְדָא אִימָא עֲלָאָה, תַּפְלִי דְמָאֲרִי
 עֲלֵמָא קְאָרִינָן לִיה, תַּפְלִין עַל רִישָׁא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא,
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כָּסִי לִיה אִימָא בְּגַדְפָּהָא דְאִינוּן רְצוּעִין דְּתַפְלִי,
 וְקְשָׁרִין לִיה יִשְׂרָאֵל בְּשִׁכְיִנְתָּא תַתָּאָה בְּתַפְלִין דִּיד, וְלִיה
 אֲמָרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בְּרָא דְסָבָא דְסָבִין, וְדָא חֲכָמָה עֲלָאָה,
 וְעַל שְׁמִיָּה אֲתַקְרִי עַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא יִשְׂרָאֵל, שִׁיר א"ל
 שִׁיר מְשֻׁמָּאלָא שִׁיר דְלוּיִם, א"ל מִימִינָא דְכַהֲנָיָא, עַמּוּדָא
 דְאֲמַצְעִיתָא [דף ג ע"ב] יִשְׂרָאֵל כָּלִיל תְּרוּיָהוּ, חֲכָמָה נְחִית
 בְּבִרְכָתָא דְכַהֲנָא בִימִינָא, וּבִיה הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים,
 אִימָא נְחִית בְּקְדוּשָׁה דְלִיּוּאֵי מְשֻׁמָּאלָא, וּבִיה הַרוּצָה
 לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין, עַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא קְשׁוּרָא דְתְרוּיָהוּ יְחוּדָא
 דְתְרוּיָהוּ.

אֲוֹף הַכִּי יְסוּד חֵי עֲלָמִין, קְשׁוּרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא
 וּשְׁכִינְתָּא תַתָּאָה, בְּאֵן אֲתֵר בְּצִלוֹתָא, דְבִיה כָּלִילָן
 ח"י בְּרַכָּאָן, וּבִיה מְתִיחְדִין תְּרִין שְׁמָהָן פְּחָדָא אִינוּן
 יֵאֵהוּדוּנָה י', וְחַבּוּרָא דְתְרִין שְׁמָהָן צְרִיכִין בְּחֲשָׁאֵי, וְרָזָא
 דְמִלָּה בְּעַמְדָם תְּרַפִּינָה כְּנַפִּיָּהָן, בְּעַמְדָם יִשְׂרָאֵל בְּצִלוֹתָא
 דְעַמִּידָה חִיוּן תְּרַפִּינָה כְּנַפִּיָּהָם דְלֵא לְמִשְׁמַע בְּהוּן קְלָא,
 דְתַמָּן קוּל דְמָמָה דְקָה, קְדָשׁ הַקְדָּשִׁים דְאִיהוּ בְּעַמִּידָה,
 בְּגִין דְתַמָּן קָאֲתָא מְלָכָא.

דְהָא בְרוּחַ גְדוּלָהּ וּבְרַעַשׁ וּבְאֵשׁ, דְאִשְׁתַּמְעוּן בְּהוֹן גְּדוּלָּהּ
 חִיוּוֹן לָא אַתָּא מַלְפָּא, אֶלָּא בְּקוּל דְמַמָּה דְקָה, דְאִיהִי
 בְּתַר רוּחַ רַעַשׁ אֵשׁ, וְאִיהִי רְבִיעָאָה לוֹן, וְעַלֵּיהּ אָמַר
 יְחֻזְקָאֵל, וְאֵרָא וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה בָּאָה מִן הַצְּפוֹן, עֲנֵן גְּדוּלָּהּ,
 וְאֵשׁ מִתְּלַקְחָתָהּ, הָא אֵינוֹן תְּלַת, דְרַכִּיבִין בְּהוֹן תְּלַת אַתּוּוֹן
 הוּ"ה, קוּל דְמַמָּה דְקָה דָּא י" מִן הוּהוּ"י, וְאִיהִי י" מִן
 אַדנ"י, תַּמָּן קָא אַתָּא מַלְפָּא דְאִיהִי יְהוּ"ה. דְכָל הוּי"ה
 דְשְׁלִיט ה' עַל ו' ה' עַל י' נּוֹקְבָא אִיהִי הַהוּי"ה, כְּגוֹן
 טְפָה דְנוֹקְבָא כַּד שְׁלִיט עַל טְפָה דְדְכוּרָא בַת אִיהִי.

אַתָּא אֵלֵיהּ וְכָל מְאָרֵי מְתִיבְתָא, וְאִשְׁתַּטְחוּ קַמֵּיהּ וְאָמְרוּ,
 סִינֵי סִינֵי מָאן יָכִיל לְמִימַר מְלִין קַמָּךְ, אֶלָּא בְּקוּל
 דְמַמָּה דְקָה, דְבְּפוּמָךְ קָא אַתִּי מַלְפָּא, קוּם אֵלֵיהּ תַּקִּין
 לְבוּשֵׁי מַלְפָּא וּמְטְרוֹנִיתָא, דְאַנְתְּ כְּהֵנָּא, תַּקִּין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִין הוּא אַרְבַּע בְּגָדֵי לְבָן, וְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב לְמְטְרוֹנִיתָא,
 דְאַתְמַר בְּהּ כָּל כְּבוֹדָהּ בַּת מְלָךְ פְּנִימָה מִמְּשַׁבְּצוֹת זָהָב
 לְבוּשָׁה.

אַרְבַּע בְּגָדֵי לְבָן כְּלֵהּ רַחֲמֵי בְּשֵׁמָא דִּיהוּ"ה, וְלִית מָאן
 דְמַחּוּל בְּהוֹן עֲרִיין אֶלָּא אִיהּ, אַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב
 כְּלֵהּ דִּינָא מְסַטְרָא דְאַדנ"י, וְלִית מָאן דְמַחִיל עַל עֲבוּדָהּ
 זָרָה אֶלָּא אִיהִי, דְשְׁלִטָאן שְׁפַחָה בְּאַתְרֵהּ דְגְּבִירְתָהּ.

כְּשֵׁמִיָּה פִּן פְּרַסְיָיָהּ, פִּן לְבוּשֵׁיהּ, וּבְאַלִּין לְבוּשֵׁין לָא
 אַתְלַבֵּשׁ עַד כַּעַן מִיּוֹמָא דְאַתְחַרְבַּב בִּי מִקְדְּשָׁא,
 דְהָא כְּתִיב אֶלְבִּישׁ שָׁמַיִם קְדְרוֹת, וְשָׁכִינְתָא אַתְמַר בְּהּ אֵל
 תְּרַאוּנֵי שְׁאֲנֵי שְׁחַרְחוּרָתָהּ, בְּגִין דְאִיהִי בְּגִלוּתָא, וְכַרְסִיאַ דִּילָהּ
 פְּגִימָא בְּחוּבִין דִּישְׂרָאֵל, דְתַמָּן נִשְׁמַתִּין דִּישְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא

זָפָאָה אִיהוּ מָאן דְּתַקִּין לָהּ כְּרִסְיָא בְּצִלוֹתָא דִּילִיהּ, בְּפִקּוּדִין
 דִּילִיהּ, בְּתַר דְּאִיהוּ מִתְמָן כְּרִסְיָא פְּגִים בְּגִינְיָהּ, וְאַסְתִּלַּק
 שֵׁם יְהוּ"ה מִתְמָן, דְּאִיהוּ לָא שְׂרִיא בְּאַתְר פְּגִים, הִדָּא הוּא
 דְּכְתִיב כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוּ מוּם לֹא יִקְרַב, אוּף הָכִי בְּנִשְׁמָתָא
 פְּגִימָא לָא שְׂרִיא.

זָפָאָה אִיהוּ מָאן דְּאֲשֵׁלִים נִשְׁמָתִיהּ, לְשְׂרִיא בֵּיה שֵׁם
 יְהוּ"ה, וְעָבִיד לִיה כְּרִסְיָא לְגַבִּיהּ, וְזָפָאָה פּוּמָא
 דְּמִתְחַבֵּר בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׂכִינְתִּיהּ דְּאִיהוּ תוֹרַת
 יְהוּ"ה, וְזָפָאָה אִיהוּ מָאן דְּלָבִישׁ מַלְפָּא וּמְטְרוּנִיתָא בְּעֶשֶׂר
 סְפִירָן דְּבְרִיאָה, דְּכֻלִּילָן בְּשֵׁם יֵאֵהֱדוּנָה"י, כְּשִׁמְיָה כֵּן
 לְבוֹשׁוּהִי.

וּמָאן דְּתַקִּין לִיה סוּסְיָא, דְּאֲתַמַּר בָּהּ לְסוּסְתִי בְּרַכְבִּי פְּרַעָה
 דְּמִיתִיף רַעֲיָתִי, דְּאִיהִי מְרַכְבָּה דִּילִיהּ, דְּבִיוּמֵי דְשַׁפְּתוֹת
 וַיָּמִים טוֹבִים אִיהוּ לְבוֹשׁ לְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא, דְּאִינוּן עֶשֶׂר
 סְפִירוֹת דְּבְרִיאָה, וּבִיוּמֵי דְחוּל לְבִישׁ עֶשֶׂר כְּתוּת דְּמַלְאכְיָא,
 דְּמִשְׁמֵשִׁי לֹון לְעֶשֶׂר סְפִירָן דְּבְרִיאָה.

דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת מַלְפָּא בְּהוּן, אִיהוּ וְגַרְמִיָּה חַד
 בְּהוּן, אִיהוּ וְחִיּוּי חַד בְּהוּן, מַה דְּלָאוּ הָכִי בְּעֶשֶׂר
 סְפִירוֹת דְּבְרִיאָה, דְּלָאוּ אִינוּן וְחִיּוּן חַד, לָאוּ אִינוּן
 וְגַרְמִיָּהוּן חַד.

וְעֵלַת עַל כָּלָּא הוּא נְהִיר בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת, וּבְעֶשֶׂר
 סְפִירוֹת דְּבְרִיאָה, וְנְהִיר בְּעֶשֶׂר כְּתוּת דְּמַלְאכְיָא,
 וּבְעֶשֶׂר גְּלְגָלֵי דְרַקִּיעָא, וְלֹא אֲשַׁתְּנִי בְּכָל אַתְר. [דף ד ע"א]
 קוּם יְחֻזְקָאֵל נְבִיאָה, לְגַלְאָה אֵלִין מְרֵאוֹת קָמֵי שְׂכִינְתָא,
 דְּאֲתַמַּר בְּהוּן וּדְמוֹת הַחַיּוֹת מְרֵאִיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ, בְּנִקּוּדֵי

אורייתא ובנקודי וטעמי דאורייתא, דעלייהו דאתוון אתמר
 ודמות החיות, מראיהם כגחלי אש אלין אינון נקודין,
 בוערות כמראה הלפידים אלין טעמי, ובהון והמשכילים
 יזהירו כזהר הרקיע, והמשכילים אלין אתוון, יזהירו אלין
 נקודין דנהרין בהון, כזהר אלין טעמי.

ושכינתא פלילא מכלהו, עלה אתמר היא מתהלכת בין
 החיות, דאינון חיון עלאין דנקודי דטעמי,
 וחיוון תפאין דנקודי דאתוון, כגוונא דא ה, ואנון סגולת"א
 לעילא תלת חיוון עילאין, דרמיזין " י " בראשי תיבות
 יהו"ה יהו"ה יהו"ה, ואינון יהו"ה מלך יהו"ה מלך
 יהו"ה ימלך, אנפי תלת חיוון עילאין, דאינון חס"ד גבור"ה
 תפאר"ת, ולתתא סגו"ל דאינון חיוון תפאין, אנפי נצ"ח
 יסו"ד והו"ד, דרמיזין ביברכ"ך יהו"ה יא"ר יהו"ה יש"א
 יהו"ה, נקודה דאמצעיתא חיה ששמה אדם כגוונא דא
 ה, היא מתהלכת בין החיות, דאינון תלת לעילא, ותלת
 לתתא, כגוונא דא ה.

איהי רביעאה לכל תלת, ושביעאה לשית. ורזא דתלת
 חיוון תפאין, עלייהו איהו קא רמיז ויהי בשלשים
 שנה, ועל נקודא דאמצעיתא קא רמיז ברביעי, דאיהו
 ארבע אנפי אדם, חכמה עלאה פ"ח מ"ה, דאתמר ביה
 דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, וכלא ברזא דנקודי
 דאת ה.

בחמשה לחדש, דא את ה', דאיהי אלהי"ם, פנו"י לשם
 יהו"ה, ואיהי פרסיא, דהכי סליק הפס"א פחושבן
 אלהי"ם.

וְאִיהִי פֶתֶר עֲלִיוֹן, חֲמִישָׁא לְאַרְבַּע חִיוּוֹן עֲלָאִין, וְחֲמִישָׁא לְאַרְבַּע תַּתְּאִין, וְאִיהִי פְרִסְיָא לְמֵאֲרִי כְּלָא, אֲדוּן עַל כְּלָא, דְּאִיהוּ טָמִיר וְגַנִּיז

וְאִי תִימָא דְרִזָּא דָּא חֲזָא יְחֻזְקָאֵל, לָא הִוָּה אֶלָּא דְמוֹת דְּאֵלִין חִיוּוֹן, וְלָא דְחֻזָּא חִיוּוֹן, אֶלָּא כְּמִלְכָּא דְשִׁלַּח שְׁטַר בְּחוֹתְמֵיהּ, וְדִיוֹקְנָא דְמִלְכָּא רְשִׁימָא עַל שְׁעוּהּ מְחוֹתְמֵיהּ. דְּבִסְפִירָן דְּאֶצִּילוֹת אִיהוּ דִּיוֹקְנָא דְמִלְכָּא מִמֶּשׁ, וְבִסְפִירָן דְּבְרִיאָה חוֹתְמָא דְמִלְכָּא, וְבִסְפִירָן דִּיצִירָה וְבִמְלָאכִין דְּאִינוּן חִיוּוֹן צִיּוּרָא דְחוֹתְמָא בְּשְׁעוּהּ, וְבַגִּין דָּא אֲתַמַּר בְּמֵרְאוֹת יְחֻזְקָאֵל דְּמוֹת כְּמֵרְאָה אָדָם, וְדְמוֹת הַחַיּוֹת, וְלָא הַחַיּוֹת מִמֶּשׁ. לְמָאן דְּכָל יוֹמוֹי לָא חֲזָא מִלְכָּא, וְהוּוּ בֶּן כְּפָר, וְשָׂאִיל בְּגִינְיָה, וְרְשִׁימִין לִיהּ עַל טְבֵלָא אוּ עַל נִייר דִּיוֹקְנֵיהּ.

(וְאִית נְקוּדָה דְּכָל עֲלֵמָא תְּלִיא תְּחוּתָהּ, כְּגוֹן שְׁמֵשׁא לְגַבִּי תַתְּאִין, אֲתַחֲזִיא לְבַנֵּי נְשָׂא תְּחוּת רְקִיעָא כְּנְקוּדַת קַמ"ץ, וְאִיהוּ כְּמָה זְמַנִּין רַב מְכַל אֲתוּוֹן, כָּל שְׁכַן נְקוּדִין דְּאוּרִייתָא, לְגַבִּי גוּבָה דְּלֵהוּן, וְאֲתַחֲזִיין לָן נְקוּדִין, עַד כַּאן).

וְאֲנִי בְּתוֹף הַגּוּלָּה עַל נְהַר כְּכַר, דָּא נְהַר דִּינּוּר נְגִיד וְנִפְיָק מִן קְדָמוּהִי, אֶלְף אֶלְפִים יִשְׁמְשׁוּנֵיהּ, וְרַבּוּא רַבּוּן דְּמִלְאכְיָא קְדָמוּהִי יְקוּמוּן, דִּינָא יְתִיב, וְסַפְרִין פְּתִיחוּ, דְּאִינוּן תְּלַת סְפָרִין דְּנִפְתַּחִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְבִיה טְבֵלִין נִשְׁמַתִּין בְּהַאי נְהַר דִּינּוּר, מְזוּהָמְתָן דְּמְזוּהָמִין בְּעֵלְמָא שְׁפֵלָה, וְדָא מִטְטְרוּן, בְּדִיוֹקְנָא דְּצִדִּיק יְסוּד עֲלֵמָא, דְּאִיהוּ נְהַר דִּינּוּר מִסְטְרָא דְּגְבוּרָה, נְהַר פְּלָגִיו מִסְטְרָא דְּחֶסֶד, פְּלָגֵי מַיִם,

וְהָאֵי אִיהוּ עַל נְהַר כְּבַר, מֵאֵי כְּבַר, דָּא מִטְטְרוּן, רַכְ"ב
 לְעִמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיַּעֲף, וְאִיהוּ רַכְב
 אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ, כְּלִיל שְׁתִּין רַבּוּא מְרַכְבּוֹת, וּמִסְטָרָא דְצַדִּיק
 חַי עַלְמִין הוּא כְּלִיל י"ח רַבּוּא מְרַכְבּוֹת, וְהֵינּוּ רַכְב
 אֱלֹהִים רַבּוֹתִים אֲלֵפֵי שְׁנָאן, וְאוּקְמוּהָ מְאֵרֵי מִתְנִיתִין תְּרֵי
 אֲלֵפֵי שְׁאִינָן מִתְרִין רַבּוּא, דְאֲנוּן כָּל רַבּוּא עֶשְׂרֵת אֲלֵפִים,
 רַבּוֹתִים עֶשְׂרִים אֲלֵפִים, תְּרֵי שְׁאִינָן, אֲשֶׁתְּאָרוּ תַמְנֵי [דף ד
 ע"ב] סְרֵי אֲלֵפֵי, דְנַחְתִּין עִם מִטְטְרוּן לְקַבְּלָא י"ח בְּרַכָּאן
 דְצִלוֹתִין דִּישְׂרָאֵל, לְסַלְקָא לֹון קַמֵּי קוּדְשָׁא בְרִין הוּא, ח"י
 עַלְמִין, צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם, וּבְרַכּוֹת לְרֵאשׁ צַדִּיק.

וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה דָּא שְׁכִינְתָא, נִפְתַּחוּ הַשָּׁמַיִם, ה' רְקִיעֵי
 דְיוֹמָא תְּנִינָא, ה' דְהַשָּׁמַיִם, דְבָה רְשִׁימִין חִיזוּ,
 דְמְקוּרִיהוֹן יו"ד ה"י וְא"ו ה"י, יְהו"ה, וְאַרְבָּע מְרֵאוֹת
 אֱלֹהִים, חֲמֵשׁ אֹר דְיוֹמָא קְדֻמָּא, לְקַבְּלָא ה' קְדֻמָּא,
 כְּלִילָא מְחֲמֵשׁ אֹר, דְאִיהוּ אֶאֱאָא פְתוּחֵי חוֹתָם קְדֻשׁ
 לִיהו"ה.

וְכָל א' אַחְזֵי אֱהִי"ה, וְנִקְוֵדִין אֲלִין סְלָקִין אֱלֹהִים, דְבַהוֹן
 שְׁבַע נִקְוֵדִין, תְּלַת לְעִילָא תְּלַת לְתַתָּא חֲלֵם בְּאִמְצָעִיתָא,
 וְחַד רְקִיעָא תְּמִינָא לֹון, דְאֶתְמַר בֵּיה וַיִּתֵּן אֶתְם אֱלֹהִים
 בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם.

וְשֶׁבַע נְצוּצֵי דְנִקְוֵדֵי אֶאֱאָא לְקַבְּלָא שְׁבַע כְּכֵי לְכַת, תְּלַת
 מְכַאן וְתְלַת מְכַאן חֲמ"ה בְּאִמְצָעִיתָהּ, רְבִיעָא לְכָל
 תְּלַת, וְשְׁבִיעָא לְשִׁית, וְאִיהִי בְצוּרַת חֲל"ם, בְּאֲלִין חֲמֵשׁ
 וְקַמֵּץ הַכְּהֵן מִשֶּׁם מְלֵא קַמְצוֹ, קַמֵּץ אִיהוּ י' נ"א ה' כַּד

אֲתַפְתַּח בְּה' נְקוּדֵינְ אִיהוּ ה', חֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן, דְּבַהוּן אֲתַפְתַּח
קוּמְץ דְּאִיהוּ י', לְחֲמֵשִׁין תְּרַעִין דְּחִירוֹ.

וְאֲתַוּוֹן י"ה כַּחֲשַׁבְּן חֲל"ם דְּאִיהוּ אֲמָצְעִי, וְחַר"ק כַּחֲשַׁבְּן
ו"ה, ו' דְּרוּעָא ה' פְּתַף, קַמ"ץ י"ד פְּרַקִּין דְּאֶצְבְּעוֹן,
וְהֵאֵי אִיהוּ וַיֹּאמֶר כִּי י"ד עַל פֶּס י"ה, וַאֲיִנוּן רְמִיזִין יְהוּה
אֱלֹהֵינָנוּ יְהו"ה, וּבְחֲמֵשׁ אֶצְבְּעָאן דִּיד שְׁמַאלָא י"ד פְּרַקִּין,
רְמִיזִין כּוּז"ו בְּמוֹכַס"ז כּוּז"ו, וַאֲיִנוּן כ"ח, דְּאֲתַמַּר עַלִּיִּיהוּ
וְעַתָּה יִגְדַּל נָא פ"ח יְהו"ה, וְהֵכִי סְלִיק אִי"ה או"ה כ"ח,
דְּרְמִיזִין בְּפֶסָא כְּבוֹד מְרוֹם מְרַאשׁוֹן.

מִיַּד דְּאֶסְתַּלְקוּ, וַיֵּלְכוּ בְּלֹא כַח לְפָנֵי רוּדְף, וּבְגִין דָּא
אוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, כָּל הָאוּמֵר אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה
רְבָא בְּכָל כַּחוּ, קוֹרְעִין לוֹ גְזֵר דִּינוֹ שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה,
דְּאִיִּנוּן שְׁבַעִין שְׁנִין, בְּתַר אֶלְף וּמֵאֲתָן שְׁנִין, דְּאֲתַחֲרַב בִּי
מִקְדָּשָׁא, וְאִית דְּחָשִׁיב לֹוֹן מִשְׁבוּטָל הַתְּמִיד, בְּגִין דְּבִדְרָגָא
דִּיעֻקֵּב תְּלִיא קֶץ דְּפוּרְקָנָא, דְּדִרְגִיָּה אֲמֵת, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב
תַּתְּן אֲמ"ת לִיעֻקֵּב, דְּאִיהוּ סִימָן אֶלְף מֵאֲתִים תְּשַׁעִים, וְאִית
דְּאוּסִיף בֵּיהּ ב', קָרוּב יְהו"ה לְכָל קוֹרְאִיו לְכָל אֲשֶׁר
יִקְרָאוּהוּ בְּאֲמֵת, לְדַעַת בְּאַרְץ דְּרַכָּף, אוּף הָכִי אַרְץ, אֶלְף
ר"ץ, מֵאֲתִים וְתְשַׁעִים, לְקִיּוּמָא בְּהוּן אֲמ"ת מֵאָר"ץ תְּצַמַּח,
כִּד יְהוּן לְבַר כַּחוּשְׁבָּן אַר"ץ, אֲבָל גְזֵר דִּינָם שְׁבַעִים שָׁנִים.

דְּבַר אַחַר, וְהַמְשְׁכִילִים אִיִּנוּן נְקוּדֵי, יִזְהִירוּ דְנִהְרִין בְּאֲתוּוֹן,
דְּאִיִּנוּן נְקוּדֵינְ עֵגוּלִין, אֲתוּוֹן מְרוּבְּעִין, דְּבְאֲתוּוֹן
אֲתַבְרִיאוּ אַרְבַּע חִיוּן דְּכַרְסִיָּא, דְּאֲתַמַּר עַלִּיִּיהוּ בְּעֵינָא
דִּיחֻזְקָאֵל, וְדַמּוּת הַחִיּוֹת מְרַאֲיֵהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ, אֵלִין אִיִּנוּן
נְקוּדֵי דְאוּרִיִּיתָא, דְּאִיִּנוּן תְּשַׁעָּה, דְּבַהוּן אֲתַבְרִיאוּ תְשַׁעָּה

גִּלְגָּלֵי דְכַרְסִיָּא, פְּרִסְיָא אִיהִי עֲשִׂירָאָה לְתַשְׁעָה גִּלְגָּלִים,
 דְּנַהֲרִין בְּהוֹן עֶשֶׂר אַתּוּן דְּאַנּוּן יו"ד ה"א וּא"ו ה"א,
 וּבְהוֹן אַתְּבְּרִיָּאוּ, וְאַרְבַּע אַתּוּן דְּאַיְנוּן יְהו"ה, נַהֲרִין בְּאַרְבַּע
 חִיוּן, וּבְהוֹן אַתְּבְּרִיָּאוּ.

וְשֵׁם יְהו"ה אִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, אַמֶּת, וְשְׂכִינְתִּיה
 תּוֹרַת אַמֶּת, בְּה אַתְּבְּרִיָּאת פְּרִסְיָא דְאִיהִי אֱלֹהִי"ם,
 וְהֵינּוּ בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי"ם, בְּאוֹרֵייתָא דְאִיהִי רֵאשִׁית
 בְּרָא פְּרִסְיָא דְאִיהִי אֱלֹהִי"ם, דְּהַכִּי סְלִיק הַפְּס"א לְחוּשְׁבָן
 אֱלֹהִי"ם.

וְאִית אֹרֵייתָא דְבְּרִיָּאָה, וְאוֹרֵייתָא דְאַצִּילוֹת, אוֹרֵייתָא
 דְּבְּרִיָּאָה, יְהו"ה קִנְנֵי רֵאשִׁית דְּרַכּוּ, וְאוֹרֵייתָא
 דְאַצִּילוֹת תּוֹרַת יְהו"ה תְּמִימָה, וּבְה תְּמִים תְּהִיָּה עִם יְהו"ה
 אֱלֹהִי"ךְ, וּמִסְטָרָא דִּילָהּ אַתְּמַר עַל יִשְׂרָאֵל, בְּנִים אַתֶּם
 לִיהו"ה, וּמִנָּא לָן דְּאוֹרֵייתָא דְאַצִּילוֹת אִיהִי תּוֹרַת יְהו"ה
 דְּתִלְיָא בְּשָׁמְיָה, אֶלָּא הַכִּי אוֹקְמוּהָ זֶה שְׁמִי לְעֵלָם, שְׁמִי
 עִם י"ה שְׁס"ה, זְכַר"י עִם ו"ה רַמ"ח, תּוֹר"ה בְּחֻשְׁבָן
 אַתּוּי תְּרִי"א, וְעִם אֲנַכִּי וְלֹא יְהִיָּה [דָּף ה' ע"א] לָךְ אִיהִי תְּרִי"ג,
 וְהֵינּוּ ב' דְּאַתּוּסְפַת בְּתוֹרָה, זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם דָּא יו"ד
 ה"א וּא"ו ה"א, וּבְגִין דָּא כְּבוֹד חַכְמִים יִנְחָלוּ, וְאוֹקְמוּהוּ
 רַבָּנָן דְּמִתְנִיתִין אֵין כְּבוֹד אֶלָּא תּוֹרָה, וְאִית כְּבוֹד נְבִרָא,
 וְאִית כְּבוֹד נְאֻצֵּל, מִסְטָרָא דְאוֹרֵייתָא דְבְּרִיָּאָה, אַתְּמַר
 בִּישְׂרָאֵל כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, וּמִסְטָרָא דְאַצִּילוֹת,
 בְּנִים אַתֶּם לִיהו"ה וְגוֹמַר, וְלַעֲיִלָּא עַל כֻּלָּא עֲלַת עַל כֻּלָּא
 דְּלִית אֱל"ה עֲלִיהָ, וְלֹא תַחֲוֹתִיהָ, וְלֹא לְאַרְבַּע סְטְרֵי
 עֲלָמָא, וְאִיהוּ מְמַלָּא כָּל עֲלָמִין, וְאִיהִי אֶסְחָר מִכָּאן עַד דָּף ו'

עמוד ב' שורה ח' בדפוס רגיל שכתוב שם ואיהו אסחר נדפס בדפוס מנטובא
הגה"ה שמצאתי בס"א, ולכן אין כאן קשר והמשך, וגם חסרים כאן ג' מדרגות
שכיראת ה', ומה שמתחיל שורה הבאה ומקבל בה יסורן כו', זהו באמצע

מדרגה הד'

וּמְקַבֵּל בֶּהּ יִסּוּרֵין וּמַרְעֵין וּמְכַאוּבֵין בְּדַחֲלוֹ דְמַאֲרִיהַ,
אֶהְבֶּה בְּסוּפָהּ, כְּגוֹוֹנָא דְאוּקְמוּהָ מְאֲרֵי מִתְנִיתִין,
עַל אֵלֵין מְאֲרֵי קוּשְׁיִין וּמַחְלוּקוֹת, אֶת וְהַב בְּסוּפָהּ, וְאוּקְמוּהָ
אֶהְבֶּה בְּסוּפָהּ, דְמַה דְהוֹת לֹון שְׁכִינְתָא סוּף דְכָל דְרַגְיִן,
קוּשְׁיָא וְדִין מְסִטְרָא דְגְבוּרָה, אֶתְחַזְרַת לֹון אֶהְבֶּה מְסִטְרָא
דִּימִינָא, אֶהְבֶּת חֶסֶד, וּבְגִין דָּא כָּל הַמְקִיִים אֶת הַתּוֹרָה
מְעוֹנֵי, סוּפוֹ לְקִיּוּמָהּ מְעוֹשֶׁר, וְהֵאֵי אִיהוּ אֶהְבֶּה בְּסוּפָהּ,
וְכָל מָאן דְלֹא מְקִיִים לָהּ מְעוֹשֶׁר, לֹא יְקִיּוּמָהּ מְעוֹנֵי.

דְרַגְא חֲמִישָׁאָה בִּירְאֶת יְהו"ה אוּקְמוּהוּ מְאֲרֵי מִתְנִיתִין,
כָּל הַקּוּדֵם יִרְאֶתוּ לְחַכְמָתוֹ חַכְמָתוֹ מִתְקִימָת, וְכָל
הַקּוּדֵם חַכְמָתוֹ לִירְאֶת חֲטָאוֹ אֵין חַכְמָתוֹ מִתְקִימָת, דְכָל
הַקּוּדֵם חַכְמָתוֹ לִירְאֶתוֹ לְמַה הוּא דוּמָה, לְמֵי שְׁמִסְרוֹ לֹו
מִפְתַּחוֹת הַפְּנִימִיִים, וְלֹא מְסִרוֹ לֹו מִפְתַּחוֹת הַחִיצוֹנִיִים,
בְּמַה יִכְנֵס.

וּבְאֲרַח רְזָא, אַדְנִי תַמָּן י' יִרְאֶת יְהו"ה, וְאֵלֵין אַרְבַּע
אַתּוּן אֵינוּן מִפְתַּחוֹת הַחִיצוֹנִיִים דִּילָהּ, י' מִן
יְהו"ה אִיהִי חַכְמָה, וְאַרְבַּע אַתּוּן דְהֵאֵי שְׁמָא אֵינוּן מִפְתַּחוֹת
הַפְּנִימִיִים, וּבְגִין דָּא אֶקְדִּימוּ בְּצִלוֹתָא אַדְנִי שְׁפִתֵי תַפְתַּח,
וּלְבַתֵּר חֲתַמִּין לָהּ בְּשֵׁם יְהו"ה, בְּרוּךְ אַתָּה יְהו"ה מִגֵּן
אַבְרָהָם, וְאוּף הָכֵי אֶקְדִּים שְׁב"א דְאִיהִי יִרְאֶה בְּשֵׁם יְהו"ה,
לְאַהְבֶּה דְאִיהִי קַמִּי רַחֲמֵי, שְׁב"א מְסִטְרָא דְגְבוּרָה, כִּי

בְּאֵשׁ יְהו"ה נִשְׁפָּט, קַמ"ץ מִיִּמִּינָא, וְקַמְץ הִכְהֵן מִשָּׁם,
 בְּגִין דְּמַעְלִין בְּקֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין, וּבְגִין דָּא אֶקְדִּימוּ שְׁס"ה
 לֹא תַעֲשֶׂה דְאִינוּן דְּחִילוֹ, לְרַמ"ח פְּקוּדֵין דְּאִינוּן רְחִימוּ,
 הָדָא הוּא דְכָתִיב זֶה שְׁמִי לְעֵלָם וְכוּ', שְׁמִי עִם י"ה שְׁס"ה,
 זְכָרִי עִם ו"ה רַמ"ח.

דְּרַגְא שְׁתִּיתָאָה בִּירְאֵת יְהו"ה, וְהָיָה אֲמוּנַת עֲתִיף וְכוּ',
 אֲמוּנַת סֹדֵר זְרַעִים, עֲתִיף סֹדֵר מוֹעֵד, חֶסֶן סֹדֵר
 נְשִׁים, יְשׁוּעוֹת סֹדֵר נְזִיקִין, חֲכָמָה סֹדֵר קְדָשִׁים, וְדַעַת סֹדֵר
 טְהוֹרוֹת, אִי אִיפָא יְרְאֵת יְהו"ה אִין, וְאִי לָא לָא, וְסִימָן
 זַמ"ן נֶקֶט"ט.

וְאֵלִין שֵׁית סֹדְרֵי מִשְׁנָה בְּאַרְחָ רְזָא, אִינוּן מַעֲמוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּפִלִּיל שֵׁית סֹדְרֵי מִתְנִיתִין, וּמֵאֵן דְּבַעֲי
 לְנִטְלָא לִיהַ בְּלֹא שְׁכִינְתִּיהַ דְּאִיהִי יְרְאֵת יְהו"ה, עֲלִיָּה אֲתָמֵר
 וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֱלוֹף. כְּאֵלוֹ עֲבִיד קְצוּץ וּפְרוּד בֵּין קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהַ, וּבְגִין דְּלֹא יַעֲבֹדוּן פְּרוּדָא, אֶף עַל
 גַּב דְּאוּלִּיף אָדָם שֵׁית סֹדְרֵי מִשְׁנָה, וְלֹא אֶקְדִּים לִיהַ יְרְאֵת
 יְהו"ה, דְּאִיהִי שְׁכִינְתִּיהַ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שְׂרִיא
 לְגַבִּיהַ, וּבְגִין דָּא אִי אִיפָא יְרְאֵת יְהו"ה אִין, וְאִי לָא לָא,
 כְּאֵלוֹ לֹא הוּא כְּלוּם בִּידִיָּה.

אֲמוּנָה אִיהִי אִימָא עֲלָאָה מִסְטְרָא דְחֶסֶד, דְּבָהּ קְרִיאַת
 שְׁמַע דְּאִיהִי אֲמוּנָה, וְאִיהִי עֲתִיף מִסְטְרָא דְגְבוּרָה,
 דְּבִיָּה אֲתָמֵר וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקְּדֹשׁ וְגוֹמֵר, חֶסֶן
 אִיהוּ מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, יְשׁוּעוֹת אֲתָקְרִיית
 מִסְטְרָא דְנִצָּח, וְגַם נִצָּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֵר וְלֹא יִנָּחַם,

חכמה איהי סדר קדשים דאיהו הוד, ודעת איהו יסוד
דאיהו סדר טהרות.

ואית דיימא בהפוכא, מסטרא דשכינתא תתאה איהי
אמונה, ומסטרא דצדיק דביה כלילן תרין שמחן
אמ"ן, דאנון יאהדונה", ובצדיק עץ פרי עשה פרי ודף ה
ע"ב למינו אשר זרעו בו על הארץ, ובגין דא אתקרי סדר
זרעים.

עתיד איהי מסטרא דהוד דאיהי סדר מועד, דביה אוכלין
כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש,
חסן איהו מסטרא דעמודא דאמצעיתא דביה סדר נשים,
ישועות איהי סדר נזיקין מסטרא דגבורה, דתמן כל דינין
נפקין למאן דעביד נזק לחבריה, חכמה אתקריאת מסטרא
דחסד, דבה הרוצה להחכים ידרים והוא סדר קדשים,
ועמיה נצח, הדא היא דכתיב נעִימות בימינך נצח, דעת
דאיהו סדר טהרות, ואינון שית סדרי מתניתין, ברזא דלהט
החרב המתהפכת, מרחמי לדינא ומדינא לרחמי.

דרגא שביעאה ביראת יהו"ה כל מאן דאית ביה יראת יהו"ה
אוקמוהו מארי מתניתין דלית ליה חוסר, הדא הוא
דכתיב יראו את יהו"ה קדושו כי אין מחסור ליראיו,
לאו יהא מאינון דאתמר בהון וחושף מיושר אך למחסור,
ולא יהא ליה חוסר באורייתא אם הוא מארי תורה, דבלאו
אורייתא לית דחילו, כמא דאתמר אין בור ירא חטא,
כגוונא דלית אורייתא בלא דחילו, און הכי לית דחילו
בלא אורייתא, ולא יהא חסרון בביתיה ס"א במשנתיה, לא יהא
חסרון בנשמתיה, ולא יהא חסרון בעובדוי טבין, דלית

חוֹסֵר וְעֲנִיּוֹת כְּחוֹסֵר דְּאוֹרֵייתָא וּפְקוּדֵייתָא טָבִין, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהוּ מְאֲרֵי מִתְנִיתִין, אִין עָנִי אֶלָּא מִתּוֹרָה וּמִן הַמְצוֹת,
 דְּגוּפָא אִיהוּ עוֹבְדֵי יְדוּי דְּכַר נֶשׁ, לִית חוֹסֵר סְגִי מְנִיָּה
 בְּתַר דְּלֹא אִיהוּ עוֹבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא הוּא
 דְּכִתִּיב אִם יְהוּ"ה לֹא יִבְנֶה בַּיִת שׁוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנִיו בּוֹ, וְדָא
 גַּרְם דִּיתְחַרְבַּ בֵּי מְקוּדְשָׁא, דְּלֹא הוּהוּ עוֹבְדֵי יְהוּ"ה.

דְּרַגָּא תְּמִינָאָה בִּירָאת יְהוּ"ה, לְמַהוּי לִיה בִּשְׁת אַנְפִּין,
 מָאן דְּאִית לִיה בִּשְׁת אַנְפִּין דְּלֹא לְמַעְבַּד עֲבִירָה
 דְּאִתִּי לִידוּי בְּגִין דְּחִילוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאִלוּ בֵּיה
 אֲתַבְרִי עֲלֵמָא, וּבְגִין דָּא בְּרֵאשִׁי"ת יְר"א בִּשְׁת, הֵרִי יִרְאָה
 עִם בִּשְׁת כְּלָא חַד, וּמָאן דְּלִית בֵּיה בִּשְׁת אַנְפִּין אוּקְמוּהוּ
 מְאֲרֵי מִתְנִיתִין בּוּדְאֵי שְׁלֹא עֲמְדוּ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי.

וְהַפּוֹךְ בִּשְׁת וְתִשְׁכַּח שְׁב"ת, וְהֵינּוּ בְּרֵאשִׁית יְר"א שְׁב"ת,
 דְּלֹא תַחֲלִל לִיה בְּפִרְהֶסְיָא, כְּכַר נֶשׁ דְּלֹא בֵּיה בִּשְׁת
 אַנְפִּין, וּוִי לִיה מָאן דְּמַחֲלִל שְׁבַת מְלַכְתָּא דְּאִיהִי קֹדֶשׁ
 לְמַעְבַּד לִיה חוּל, דְּאוּקְמוּהוּ מְאֲרֵי מִתְנִיתִין, כָּל הַמְשַׁתְּמֵשׁ
 בְּתַגָּא חֲלָף, זֶה הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּמֵי שְׁשׁוּנָה הַלְכוֹת, כָּל שֶׁפֶן
 בִּשְׁבַת מְלַכְתָּא.

וְעוֹד בּוֹשֶׁת פָּנִים לְגַן עֵדֶן, עַז פָּנִים לְגִיּהֶנָּם, אַנוּן דְּעֲבָרִין
 עֲבִירָה בִּיד רָמָה, וְלִית לוֹן בִּשְׁת פָּנִים מְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ
 הוּא, דְּאֲתַמַּר בֵּיה מְשָׁמִים הִבִּיט יְהוּ"ה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי
 הָאָדָם, וְאֲתַמַּר בֵּיה מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֲתַמַּר בֵּיה
 חֲפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי כְּטָן, רוּאָה כְּלִיּוֹת וְלֵב.

וְעֲנוּה קְטִירָא בְּדַחֲלוֹ, הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב עֲקֹב עֲנוּה יִרְאָת
 יְהוּ"ה, מָאן דְּאִית בֵּיה יִרְאָת יְהוּ"ה אִיתִי לִיה לִידֵי

עֲנֶה דַּאִיְהִי שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, דִּירְאֵת יְהוּ"ה עֲקֵב לְגַבְהָ,
וְדָא דִּרְגָא דְמִשָּׁה, דַּאֲתַמַּר בֵּיהּ וְהַאִישׁ מִשָּׁה עָנִיו מְאֹד,
וּבְגִין דַּאִיְהִי יִרְאָה עֲקֵב לְגַבְהָ, אִוְקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין,
יִרְאָה מְלָה זִוְטְרֵתִי הִיא לְגַבֵי מִשָּׁה.

דִּרְגָא תְשִׁיעָאָה בִּירְאֵת יְהוּ"ה, כֹּל מָאן דַּאִית בֵּיהּ יִרְאֵת
יְהוּ"ה יִתְהַלֵּל, וְכִי אִית לְבַר נֶשׁ לְשַׁבְחָא גְרַמְיָה,
אַלְא אִיהוּ מְשׁוּבָח קָדָם יְהוּ"ה, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב שֶׁקֶר
הַחֵן וְהַבֵּל הִיפִי וְגוֹמֵר, דָּא דִּרְא דְחִזְקִיָהּ, וְאִוְקְמוּהָ עַל
חִזְקִיָהּ מֶלֶךְ יְהוּדָה, אֲשֶׁה יִרְאֵת ה' הִיא תִתְהַלֵּל דְּבִירְאֵת יְהוּ"ה
קָא אֲתִי בַר נֶשׁ לְקִיָּמָא תְרִי"ג מִצּוֹת, כְּחֻשְׁבָן בִּירְאֵת.

דִּרְגָא עֲשִׂירָאָה בִּירְאֵת יְהוּ"ה, אִית יִרְאָה וְאִית יִרְאָה, לְאו
כֹּל אֲפִיא שׁוֹיִן, אִית יִרְאָה דְדַחִיל בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּלֹא יִלְקָה לִיָּה בְּרִצּוּעָה, דַּאֲתַמַּר [דף ו ע"א]
בָּהּ וְהָאֲרִיץ הִיתָה תְהוּ וְכֵהוּ, מְסִטְרָא דְאִילְנָא דְטוֹב וְרַע,
דַּאִיְהִי אֲרַעָא רְקִנְיָא, שְׁפַחָא בִישָׂא, כְּגוּוֹנָא דְחַד מְאֲרַבַּע
אַבוֹת נְזִיקִין דַּאִיְהוּ הַבּוֹר, וְכְגוּוֹנָא דְבוֹר דְיוֹסֵף, דְאִוְקְמוּהוּ
עֲלֵיהּ הַבְּרָה, וְהַבּוֹר רַק וְכוּ', הַבְּרָה נִקְבָּא בִישָׂא, בּוֹר
דְכוּרָא, וְכוּר בְּגִין דַּאִיְהוּ מִתְמָן, אִוְקְמוּהוּ עֲלֵיהּ אִין בּוֹר
יִרְא חֻטָּא, בְּתַר דְלִית בֵּיהּ יִרְאֵת יְהוּ"ה.

מָאן דַּאִיְהוּ דְחִיל מְגוֹ אִוְרִייתָא דַּאִיְהִי תְפַאֲרֵת, דְּמִנִּיהּ
נִפְקֵת, כְּגוּן דָּא אִיְהִי שְׁקוּלָה לְגַבֵּיהּ, וּבְגִין דָּא אִין
כֹּל יִרְאָה שׁוּהָ, דְהָא יִרְאֵת יְהוּ"ה הִיא מְלָכוֹת דִּילֵיהּ,
כְּלִילָא מְכַל פְּקוּדֵי אִוְרִייתָא, בְּגִין דַּאִיְהִי יִרְאָה דְנִפְקֵת מְגוֹ
תּוֹרָה דַּאִיְהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצֵיתָא, דַּאִיְהוּ יְהוּ"ה, דְּבְגִינָהּ
אִוְקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, גְּדוּלָה תּוֹרָה שְׁמַבִּיאָה לְאַדָּם לְיַדֵּי

מַעֲשֵׂה, דְּאִי בַר נֶשׁ לָא יָדַע אֹרִייתָא, וְאַגְרָא דְּפְקוּדֵיִיא
 דִּילָהּ, וְעוֹנְשֵׁין דִּילָהּ לְמָאן דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדֵיִיא, וּמָאן הוּא
 דְּכָרָא אֹרִייתָא, וּמָאן הוּא דִּיהִיב לָהּ לְיִשְׂרָאֵל, אִיךְ דְּחִיל
 לִיהּ וְנָטִיר פְּקוּדוּי, וּבְגִין דָּא אָמַר דּוּד לְשַׁלְמָה בְּנוּ דַע
 אֶת אֱלֹהִי אָבִיךָ וְעַבְדֵהוּ.

דְּאִי בַר נֶשׁ לָא אֶשְׁתְּמוּדַע הֵהוּא דִּיהִיב לִיהּ אֹרִייתָא,
 וּמְנִי לִיהּ לְנִטְרָא לָהּ, אִיךְ דְּחִיל מְנִיָּה וְעַבִיד פְּקוּדוּי,
 וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן, וְלֹא עִם הָאָרֶץ חָסִיד, וְאִין בּוּר
 יֵרָא חֲטָא.

בְּגִין דְּאֹרִייתָא דְּאִיהִי תְרִי"א מִתְרִין דְּרִגִין אֶתִּיהִיבַת, מַחְסַד
 וּגְבוּרָה, דְּמִתְמָן תְּרִין פְּקוּדִין אֶהֱבַת חֶסֶד וּדְחִילו
 דְּגְבוּרָה דְּאִיהִי יֵרָאָה, דְּבַהוֹן אֶשְׁתְּלִימוּ תְרִי"ג פְּקוּדֵיִיא,
 וּבְגִין דְּכָל אֹרִייתָא וּפְקוּדָהָא מִתְרַן סְטְרִין אֶתִּיהִיבַת,
 אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן וְלֹא עִם הָאָרֶץ חָסִיד, וְאִין בּוּר יֵרָא חֲטָא.

וְאִי תִימָא הָא חֶסֶד גְּבוּרָה דְּמִתְמָן מַלְכוּת אִיהִי אֶהֱבָה
 וְיֵרָאָה, אִיךְ אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן גְּדוּלָה תוֹרָה שְׂמִבִּיאָה
 לְאָדָם לִיְדֵי מַעֲשֵׂה, דְּמַהֲכָא מִשְׁמַע דְּכָל הַקּוּדָם יֵרָאָתוּ
 לְחַכְמָתוּ חַכְמָתוּ מִתְקַיִימַת, אֶלָּא כִּלְאֵ קְשׁוּט, תְּפַאֲרַת אֶתְקַרִי
 אָדָם, כְּגוּוֹנָא דִּילִיָּה הוּא אָדָם ה"א דְּלִתְתָא, דְּאוּקְמוּהוּ
 עֲלִיָּה דִּהוּוּ רֵאשׁוֹן לְמַחְשְׁבָה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֵׂה, וּבְגִין דָּא
 אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשְׁבָה לִיבְרָאוּת, דְּאֶתְמַר
 עֲלִיָּהוּ אָדָם אַתְּם, אוּף הַכִּי תְּפַאֲרַת דְּאִיהוּ יְהוּ"ה, אִיהוּ
 רֵאשׁוֹן לְמַחְשְׁבָה דְּאִיהִי חַכְמָה עֲלָאָה, וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֵׂה
 דְּאִיהוּ י" מִן אֲדֻנִי, חַכְמָה תְּתָאָה, יֵרָאָת יְהוּ"ה, מַלְכוּת
 דִּילִיָּה.

וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בְּה אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ, אֲתַתָּא אֵית לָהּ
 לְאֶקְדָּמָא בְּכָל פְּקוּדֵיָא, דְּאֲתַמַּר בְּה אֲשֶׁה יִרְאֵת
 יְהוּ"ה הִיא תַתְּהַלֵּל, וּבְגִין דָּא מְצָא אֲשֶׁה בְּקִדְמִיתָא, מְצָא
 טוֹב, דְּאֲתַמַּר בֵּיה טוֹב יְהוּ"ה לְכָל.

וְאִי אֶקְדִּים לָהּ בְּצִלוֹתָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ אַדְנִי שְׁפַתֵּי
 תִּפְתַּח, מִיַּד וַיִּפֶּק רְצוֹן מִיְהוּ"ה, וּבְגִין דָּא פּוֹנָה דְּאִיהִי
 מִחֲשַׁבְהָ, צְרִיךְ לְאֶקְדָּמָא לְמַצוּהָ, וּבְגִין דָּא שׁוּיָאוּ רַבְּנִין
 כּוּוֹן מִחֲשַׁבְתָּא דְּצִלוֹתָא בְּבִרְכָה קִדְמָאָה, דְּהִכִּי אוּקְמוּהוּ
 אִם לָא כּוּוֹן בְּבִרְכָה רֵאשׁוּנָה חוּזַר לְרֵאשׁ, וּבְגִין דָּא צְרִיךְ
 לְאֶקְדָּמָא יִרְאָה מְסִטְרָא דְּשְׁכִינְתָּא, בֵּין בְּאוּרִייתָא, בֵּין
 בְּפְקוּדֵיָא, אֲבָל מְסִטְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, צְרִיךְ לְאֶקְדָּמָא
 אוּרִייתָא לְיִרְאָה בְּכָל פְּקוּדֵיָא, דְּיִרְאָה דְּאוּרִייתָא אֵית,
 דְּאֲתַקְרִי נוֹקְבָא תוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה, דְּבִגִינָה אֲתַמַּר תַּמָּן אִז
 יִרְנָנוּ עֲצֵי הַיַּעַר.

עָנָה מְלֹאךְ מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמַר הֵן הֵן מַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה, מַהֲאִי
 אִ"ז תְּלִיין ע"ב שְׁמַהֵן דְּהֵיִינוּ חֶסֶד, דְּבִיה צְרִיךְ
 לְאֲתַקְנָא כְּרִסְיָא לְמֵאֲרִיָּה, בְּכַנְפֵי מַצוּהָ, וַיֵּשֶׁב עָלָיו בְּאַמֶּת,
 עֲשׂוֹר אֲמַת מ"ה יו"ד ה"א וַא"ו ה"א, מוֹרִיד הַטָּל
 לְאַנְהָרָא לְגַבֵּי ה"א.

דְּאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בְּרַכְּאָן קִדְמָאִין דְּצִלוֹתָא, וַתְּלַת בְּתַרְאִין,
 וְדָא עֲשֵׂר סְפִירוֹת בְּלִי מָה, דְּאִינוּן לְקַבְּלֵייהוּ תְּרִין
 שְׁמַהֵן יְהוּ"ה אַדְנִי, וַתְּמַנִּיא אַתּוּוֹן, דְּאִינוּן עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה
 הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, וְדָא כ' מִן כְּתוּבָה, עֲשָׂרָה מִן [דף ו ע"ב]
 שְׁכִינְתָּא תַתָּא אַדְנִי, מִתַּתָּא לְעֵילָא מִן אַנְי עַד אִי"ן,
 עֲשָׂרָה מְעִילָא לְתַתָּא מְעַמוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא דְּאִיהוּ יְהוּ"ה,

וּבְגִין דָּא כִּי פְלִיל לֹון, וּבְקִץ דְּפוּרְקָנָא מִדְּלַג עַל הַהָרִים,
 דָּא מ"ה, וְלִית הָרִים אֶלָּא אִבְהָן, דְּאִינוּן מְרַפְּבִתִּיה, אוּף
 הָכִי מִקְפִּץ עַל הַגְּבָעוֹת אַנוּן אִמְהָן, אַהִי"ה אַדנ"י, בַּהֲוֹא
 זְמַנָּא א"ז יִשִּׁיר מִשָּׁה וְכוּ, וְכֹלָא אַתְקֶשֶׁר וְאַתְפְּלִיל בַּח"י
 בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא, דְּכִלְיָן בַּח"י עֲלָמִין, הֲדָא הוּא דְכְתִיב
 בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק.

וְאִית פְּבוֹד נְבָרָא פְּגוּוֹנָא דְכְבוֹד נְאָצַל, מְסֻטְרָא דְכְבוֹד
 נְבָרָא אִמְרִין יִשְׂרָאֵל לְגַבִּי אֲדוּן עַל כֹּלָא אִם כְּעַבְדִּים,
 וּמְסֻטְרָא דְכְבוֹד נְאָצַל אַתְמַר בְּהוּן אִם פְּבָנִים, אִיהוּ עֵלַת
 עַל כֹּלָא לִית אֶל"ה עֲלִיה, וְלֹא תַחֲוִתִּיה, וְלֹא לְאַרְבַּע
 סְטְרִין, אִיהוּ מְמִלָּא כֹּל עֲלָמִין (עד כאן ההגה"ה שהתחיל מדף ה'
 ע"א בד"ה ומקבל בה בדפוס דגיל).

וְאִיהוּ אִסְחָר לְכֹל סְטְרִין, דְּלֹא מִתְפַּשְׁטִין יִתִּיר מְגַבּוּל
 דְּשׁוּי לְכֹל חַד, וּמְדָה דְּשׁוּי לְכֹל חַד, וְכֹלְהוּ בְּרִשׁוּ
 דִּילִיה בְּרִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד.

אַדנ"י מְרַפְּבָה לִיהו"ה, וּבָה אַתְעֵטַף, וְאוּף הָכִי יְהו"ה
 אַתְעֵטַף בְּאַהִי"ה לְמַבְרִי עֲלָמָא, אֶבֶל שֵׁם יְהו"ה
 אִיהוּ מְרַפְּבָה לְמַאֲרִיה לְכַתֵּר עֲלָאָה, וּבְגִין דָּא אִין קְדוּשׁ
 פִּיהו"ה, עֵלַת עַל כֹּלָא טְמִיר וְגַנִּיז בְּכַתֵּר, וּמַנִּיה אַתְפַּשְׁט
 נְהוּרִיה עַל יְהו"ה, דְּאִיהוּ יי חֲכָמָה, ה' בִּינָה, ו' פְּלִיל
 שִׁית סְפִירָן, ה' מְלָכוֹת, וְהֵאֵי אִיהוּ אַתְפַּשְׁטוֹתִיה מְעִילָא
 לְתַתָּא, וְאוּף הָכִי אַתְפַּשְׁט נְהוּרִיה עַל יי מִן אַדנ"י מִתַּתָּא
 לְעִילָא, עַד אִין סוּף, דְּאַתְרַמִּיז בְּאַדנ"י אִי"ן, וּבְגִין דָּא יי
 מִן יַאֲהוּדוּנָה"י עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכֶּף, דָּא כ' מִן פְּתֵר,
 וּמַאֲרִי דְכֹלָא לִית בֵּיה צִיּוֹר דְּאוֹת וּנְקוּדָה, הֲדָא הוּא דְכְתִיב

וְאֵל מִי תִדְמִיּוּנִי וְאֲשׁוּהָ, וְאֵל מִי תִדְמִיּוֹן אֲלִי, וּמָה דְמוּת
תַּעֲרֹכוּ לוֹ.

אִיהוּ צִייר בְּתַרְיִן אֲתוּוֹן תְּרִין עֲלָמִין, בְּאֵת י' צִייר עֲלָמָא
דְּאֵתִי, וּבְאֵת ה' עֲלָמָא דִּין, הֵדָא הוּא דְכְתִיב כִּי
בִי"ה יְהו"ה צוּר עוֹלָמִים.

וּמְקוֹרֵיין דְּכָל שְׁמָהָן אֵינוֹן יו"ד ה"י וי"ו ה"י, יְהו"ה,
יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יְהו"ה, כָּל יו"ד אִיהִי
אֲחִזִּי יְהו"ה, כָּל א' אֲחִזִּי אֵהִי"ה לְעֵילָא, אֲדַנְי לְתַתָּא,
הַכָּא שֵׁם יְהו"ה אִיהוּ בְּכַנּוּיָיָהּ חַד, בְּגִין דְּמַנְיָה אֲשַׁתְּכַח
כַּנּוּיָיָהּ, אֲבָל מִסְטָרָא דְעֵשֶׁר סְפִירָן דְּבְרִיאָה, לֹאוּ שֵׁם יְהו"ה
וּכְנּוּיָיָהּ חַד, הֵדָא הוּא דְכְתִיב כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי
בְּרֵאתִיו וְכו', הֲרִי דְאֵית סְפִירוֹת אֲתַקְרִיאוּ בְּשֵׁם יְהו"ה,
וּבְשֵׁם אֲדַנְי, וְאֵינוֹן דְּאֲדַנְי אֲתַבְרִיאוּ.

וּבְגִין דָּא אֵית שְׁמָהָן דְּמֵיין לְחוֹתְמָא דְּמַלְכָּא, דְּבִהוֹן
אֲשַׁתְּמוּדַע דְּיוֹקְנָא דְּמַלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא צִיּוֹרָא מִמֶּשׁ,
וְאֵית שְׁמָהָן דְּאֵינוֹן כְּגוּוֹנָא דְּרִשִׁימוּ דְּצִיּוֹרָא דְּחוֹתְמָא
בְּשַׁעוּהָ, וְהֵכִי דְּחִילִין מֵהוּא רִשִׁימוּ כְּאֵילוּ הוּא מַלְכָּא
מִמֶּשׁ, אֲבָל אֲדוֹן עַל כָּלָּא לֵית לֵיהּ מִכָּל אֵלִין צִיּוֹרִין כָּלֵל,
הֵדָא הוּא דְכְתִיב וְאֵל מִי תִדְמִיּוֹן אֲלִי וְכו'.

וּמִסְטָרָא דְּצִיּוֹרִין דְּשַׁעוּהָ, חֲמָא יַחְזַקְאֵל כָּל אֵלִין מְרֵאוֹת
דְּחֲמָא, וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בְּהוֹן וּדְמוּת כְּמַרְאָה
אָדָם, וְלֹא מְרֵאָה אָדָם מִמֶּשׁ, כְּמַרְאָה חֲשֵׁמ"ל וְלֹא חֲשֵׁמ"ל,
כְּמַרְאָה אֵשׁ בֵּית לָהּ סְבִיב, הוּא מְרֵאָה דְּמוּת כְּבוֹד יְהו"ה,
וְלֹא כְּבוֹד יְהו"ה מִמֶּשׁ, אֲלָא מְרֵאָה צִיּוֹר דִּילֵיהּ.

פֶּתַח וְאָמַר, יִחְזַקְאֵל נְבִיאָהּ, קוּם מְשִׁינְתָךְ לְגַלְאָהּ הַכָּא
 מֵרְאוּת דְּאַתְגְּלִיין לָךְ, דְּכֻלְהוּ לְגַבְךָ בְּאַרְחַ סְתִים
 וּבְאַתְגְּלִיא, בְּאַתְגְּלִיא צִיּוּרִין, אֲבָל בְּסִתִּימוּ דְּעִינִין דִּיּוֹקְנָא
 דְּמִלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא, כֹּל שְׂפָן וְכֹל שְׂפָן הָהוּא דְלִית לִיה
 דִּיּוֹקְנָא, דְּבְגִינִיה אֲתַמַּר הָאִי קָרָא לְמָאן דְּצִייר בֵּיה דִּיּוֹקְנָא,
 אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וְכוּ', וְשֵׁם בְּסִתְרָא, בְּסִתְרוֹ
 שֶׁל עוֹלָם, וְאַפִּילוּ מִכָּל מָה דְּבַר נֶשׁ יְכִיל לְאַסְתְּפֵלָא בְּעִינָא,
 וְאַפִּילוּ מִכָּל דִּיּוֹקְנִין דְּאַחֲזִי לְנְבִיאֵי.

צוּרַת דִּיּוֹקְנָא דְּכֻלִּילָא מִכְּמָה נְהוּרִין, חַד וּמִמַּעַל לְרַקִּיעַ
 אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים א כְּמֵרְאָה אֲבָן סְפִיר דְּמוּת פְּסָא,
 דָּא אֲבָן סְפִיר דְּמוּת פְּסָא, וְאִיהוּ כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתַּת הַסְּפִיר לְעִילָא
 כְּגוֹוֹנָא דָּא ץ וְתַחַת רַגְלֵיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתַּת [דף ו ע"א] הַסְּפִיר,
 כְּגוֹוֹנָא דָּא א וְכֻלָּא א, נְקוּדָה דָּא הוּא כְּגוֹן חֲלָ"ם לְעִילָא
 כְּתָר עֲלִיוֹן, דְּרַכִּיב עַל י"ה דְּאִינוֹן חֲכָמָה וּבִינָה כְּחֻשְׁבָּן
 חֲלָם, וְתַחַת רַגְלֵיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתַּת הַסְּפִיר חִירָק, וְדָא מְלַכּוּת,
 וְהָאָרֶץ הַדּוּם רַגְלֵי, אִיהִי תַחּוֹת ו"ה, דְּאִיהוּ חֻשְׁבּוֹן חֲר"ק,
 וְהַכִּי סְלִיק א יְהו"ה יו"י.

וְעוֹד רַקִּיעַ דָּא עֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, דְּכֻלִּיל שֵׁם יְהו"ה,
 וְאִיהוּ כְּלִיל שֵׁית סְפִירָן בְּאַמְצְעִיתָא, דְּעִלִּיה אֲתַמַּר
 נְטוּי עַל רֵאשִׁיהֶם מְלַמְעֵלָה, דְּעִלִּיה אֲתַמַּר נוֹטָה שְׁמַיִם
 כְּרִיעָה, כְּגוֹוֹנָא דָּא ך בְּאַמְצַע א, נוֹטָה שְׁמַיִם לְבַדִּי, מָאן
 נְטָה לִיה, עֵלֶת עַל כֻּלָּא לְבַדּוּ, יַחֲדָא בְּלָא תְנַיִנָא לְמַעְזֵר
 לִיה.

תְּנַיִנָא, וְעַל דְּמוּת הַפְּסָא דְּמוּת כְּמֵרְאָה אָדָם עֲלִיו מְלַמְעֵלָה
 דָּא אִיהוּ יוֹד הָא וְאִו הָא כְּלִיל תִּשְׁעֵי נְקוּדִין.

וְעִשְׂרָאָה שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מְפֻלְהוּ, וְכֹלָא א, דְּלִית אָדָם
 בְּלָא א', וְכֹלָא אִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, אִיהוּ יְהוּ"ה
 דְּכִלִּיל א, וְאִיהוּ שְׂמָא מְפָרֵשׁ דְּכִלִּיל א לְאַחְזָאָה דָּאָם רַץ
 לְבַךְ שׁוּב לְאַחֹר.

תְּלִיתָאָה, כְּמַרְאָה אֵשׁ בֵּית לָהּ סְבִיב, וְדָא שְׁכִינְתָּא, דְּהָכִי
 אוֹקְמוּהוּ רַבָּנָן, דְּנִשְׁמְתִין דּוּמִין קָדָם שְׁכִינְתָּא
 כְּנֻרוֹת לְפָנֵי הָאֲבוּקָה, וּבְגִין דָּא כְּמַרְאָה אֵשׁ בֵּית לָהּ, וְאִיהִי
 בִּי כְּנִישְׁתָּא דְלַעִילָא, א"ש נג"ה, כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפֻלָּה יִקְרָא
 לְכָל הָעַמִּים, וְאִיהִי אֵשׁ בֵּית לָהּ מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה, דְּאִיהִי
 ב', יוֹמָא תְּנִינָא דְאַתְבְּרִי בֵּיהּ גִּיהֶנָם, א' יוֹמָא קְדַמָּאָה
 דְּאַתְבְּרִי בֵּיהּ גֵן עֵדֶן, וְדָא חֶסֶד, עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא כְּמַרְאָה
 אָדָם כְּלִיל תְּרוּיְהוּ, וְא"ו לִימִנָא אַח"ד, ל"ב לְשִׁמְאֵלָא
 יו"ד ה"א ה"א ל"ב לְשִׁמְאֵלָא י"ה יו"ד ה"א ה"א.

כְּמַרְאָה מְתַנּוּ וְלַמְעֻלָּה, וּמְמַרְאָה מְתַנּוּ וְלַמְטָה, אֵינּוּן
 תְּרִין שׁוֹקִין, תְּרִין נְבִיאֵי קְשׁוּט, וְאֵינּוּן רְבִיעָאָה
 וְחֲמִשָּׁאָה לְחֶסֶד, דְּמִתְמָן בְּנִינָא דְעֵלְמָא, הָדָא הוּא דְכִתִּיב
 עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, ה' עֵלְאָה אֲתַפְשֻׁט עַד הוּד, חֲמִשִּׁין
 תְּרַעִין, וּבְגִין דָּא קָא רְמִיז עֵלְהּ, רְאִיתִי כְּמַרְאָה אֵשׁ בֵּית
 לָהּ, וּבָהּ שִׁית מְרָאוֹת.

שְׁבִיעָאָה, כְּמַרְאָה הַקְּשֵׁת, הַקְּשֵׁת דָּא צְדִיק יְסוּד עֵלְמָא,
 כְּמַרְאָה דִּילָהּ לְתַתָּא מְטַטְרוּ"ן, דָּא חֲזָא יַחְזַקְאֵל,
 דְּאִיהוּ כְּלִיל כָּל מְרָאוֹת.

חִיזוּ תְּמִינָאָה, כֵּן מְרָאָה הַנְּגִה סְבִיב, דָּא שְׁכִינְתָּא תְּתָאָה,
 דְּאַתְמַר בָּהּ נְקֻבָּה תְּסוּבְּב גְּבַר, וּבְגִין דָּא כֵּן מְרָאָה
 הַנְּגִה סְבִיב, אֵשׁ נְגִה.

תְּשִׁיעָאָה, הוּא מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד יְהו"ה, חֲכָמָה עֲלָאָה,
 דְּמוּת דִּילָהּ חֲזָא יַחְזַקְאֵל לְתַתָּא, וְלֹא חֲכָמָה.
 וְכַד מְטָא לְדְמוּת כְּתֵר דְּאִיהוּ דְּרָגָא עֲשִׂירָאָה, חֲזִי מַה
 כְּתִיב בֵּיהּ, וְאַרְאֵה וְאַפּוֹל עַל פְּנֵי, דְּלֹא יִכִּיל לְמַסְבֵּל, וְאִם
 מַרְאוֹת דְּלְתַתָּא הֲכִי, כָּל שְׁפָן וְכָל שְׁפָן מַרְאוֹת עֲלֵאִין
 דְּסַפִּירוֹת דְּבִרְיָאָה, כָּל שְׁפָן וְכָל שְׁפָן מַרְאוֹת דְּאַצִּילוֹת.

וּבְרִזָּא דָּאֵת אַ תְּשַׁכַּח חֲל"ם חִיר"ק שׁוּרְק כְּגוֹוְנָא דָּא
 ❖❖❖ וְוְאִיהוּ גִלְגַּל דְּאַתְהַפֵּךְ לְשִׁית סְטְרִין לְעִילָא
 וְלְתַתָּא וְלְאַרְבַּע סְטְרִין, אַתְהַפֵּךְ לִימִינָא וְסַהִיד עַל עֵלְת
 עַל כֹּלָּא דְּלִית אֱל"ה אַחְרָא לִימִינָא דְּעֵלְמָא, אַתְהַפֵּךְ
 לְשַׁמְאֵלָא וְסַהִיד עֲלֵיהּ, וְהֲכִי לְכָל סְטְרָא סַהִיד עַל יַחוּדִיָּה,
 דְּלִית אֱל"ה אַחְרָא עִילָא וְתַתָּא וְלְאַרְבַּע סְטְרִין, הֵאֵי אִיהוּ
 דְּאוּקְמוּהוּ מְאַרִי מְתַנִּיתִין כְּדִי שְׁתַּמְלִיכְהוּ עַל הַשְּׁמַיִם וְעַל
 הָאָרֶץ וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם.

ו' כְּלִיל תֵּלַת נְקוּדִין, עִילָא וְתַתָּא וְאַמְצָעִיתָא, דְּסַהִדִין,
 וְתֵלַת סַהִדִין תַּחוּתֵיהוּ לְתַתָּא, עַל עֵלְת עַל כֹּלָּא דְּאִיהוּ
 רֵאשׁוֹן וְאַחְרוֹן וּמִבְּלַעְדֵּי אִין אֱלֵהִי"ם, דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית
 נְקוּדִין כְּחוּשְׁבָן ו', דְּסַהִדִין עַל עֵלְת עַל כֹּלָּא, דְּלִית אֱל"ה
 אַחְרָא לְשִׁית סְטְרִין אֱלָא הוּא, הָא תַּשַּׁע נְקוּדִין דְּכְלִילִין
 בְּאֵת ו' מִן א, וְאֵת א' בֵּיהּ אֲשַׁתְּלִימוּ לְעֶשֶׂר, וּבֵיהּ כֹּלָּהוּ
 אֲזֵלִין לְאַתֵּר חַד, הָא הֲכָא רִזָּא דְּבִנְיָנָא דִּיחְזַקְאֵל [דף ז ע"ב]
 בְּרִזָּא דְּנְקוּדִין.

וְעוֹד רִזָּא נְקוּדֵי צְרִיף לְאַחְזָרָא עֲלֵיהּ, פֶּתַח בְּחוּשְׁבָן
 אוֹתִיוֹתֵיהּ אִיהוּ יו"ד, וּכְתִיב פּוֹתַח אֵת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל חַי רְצוֹן, וְאוּקְמוּהוּ אֵל תְּקִרֵי יַדְךָ אֱלָא יוּדֵי"ךָ, וְאַיְנוּן

י"י מן יאהדונה"י, ובאן אתר מתפתחין ברקיעא דאיהו פתח, ואיהו מפתח כליל אהדונה"ה שית אתון באמצע י"י, ותריין יודין עם רקיע דאיהו ו' סליק לחושבן יהו"ה.

קמין רקיע וניצוץ, אינון י"ו, איהו קומץ כל נקודין, דאינון שית סרי כחשבן שית סרי אנפין דחיון, ובגין דא איהו קומץ כל נקודין, צר"י איהו חושבן ו' ו', ותחות צדיק תריין ניצוצין דאינון י' י', את שני המאורות הגדולים, ואינון ו' ו' י' סלקין ל"ב, ואינון ל"ב נתיבות פליאות חכמה, ונקודה תחות ר' מן צר"י דאיהי י' עשר ספירות, הרי מ"ב, ובגין דא צר"י, ביה צייר עלמין, וייצר תמן צר"י, ביה צייר אדם, הרי רזא דנקוד צרי מ"ב, ותלת אתון הרי מ"ה, כחושבן אד"ם.

שבא אוף הכי את המאור הגדול לממשלת היום, ואת המאור הקטן וגו', וביה רזא מ"ב, וביה רזא דאדם, כגוונא דא, חשבן שבא ו', ותלת ניצוצות ורקיע י' י' ו' דחושבנהון ל"ו, הרי מ"ב, ותלת אתון שב"א הרי מ"ה, ורזא דמלה ואמרו לי מה שמו מ"ה אומר אליהם, ונקוד שב"א נקוד בשם יהו"ה באורייתא.

סגול ח"י חשבניה, ואיהו ו' ו' ו' מן ויסע ויבא ויט, ותלת נקודין י' י' י' איהו ח"ם, וארבע אתון מן סגו"ל איהו חמ"ד, ותיבה הא אינון חמ"ה, פני משה כפני חמה.

חלם חסר ו' חושבניה י"ה, ותלת ניצוצות י' י' י' הא אינון מ"ה, שמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ועם תלת אתון ותיבה הא איהו מ"ט, כחושבן מ"ט אתון

דְּשָׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכוּ', בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד וְכוּ', וְאוֹקְמוּהוּ רַבְּנָן
 דְּמִתְנִיתִין, חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה נִבְרְאוּ בְּעוֹלָם וְנִתְּנוּ לְמֹשֶׁה,
 חוּץ מֵאֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר וַתַּחֲסֶרְהוּ מֵעֵט מֵאֱלֹהִיִּם, וְלִתְּתָא
 בְּמִלְאָכִים אֵינוֹן מ"ט פָּנִים טָהוֹר מִן מִטְטְרוֹן, דְּאִיהוּ
 חל"ם בְּמִלְאָכִים.

חִירְק עִם חוֹשְׁבֵן אֲתוּוֹן אִיהוּ א"ם, חִירְק חוֹשְׁבֵינָה ו"ה,
 וְתֵלֶת נִיצוּצוֹת י" י" תֵּלְתִין, הָא אִיהוּ א"ם.

שְׂרָק אִיהוּ חוֹשְׁבֵן אֲתוּוֹי ו', וְחֲמֵשׁ נִיצוּצוֹת חֲמִשִּׁין, הָא
 נ"ו, תֵּלֶת אֲתוּוֹן וְתִיבָה הָא אֲנוּן ס', סוּד יְהו"ה
 לִירָאִיו, וְכִיָּה רָצוּ לִיעֵקֵב שְׁמִיחָה נוֹטְרִיקוֹן שוּר"ק. דְּכָל
 נְקוּדֵי מַחְכְּמָה עֲלָאָה מִתְּפִשְׁטָאן, תְּשַׁעָּה עַד מַלְכוּת, וְטַעְמֵי
 מִפְתָּר עַד מַלְכוּת, וְשוּר"ק צְדִיק יְסוּד עֲלָמָא, בֵּיה סוּד
 שוּרְק תְּנִינָא בְּתוֹסַפַּת ו' מ"ב.

וְעוּד קמ"ץ, אוֹקְמוּהוּ מְאָרֵי דְקִדּוּק דְּאִיהוּ תְּנוּעָה גְדוּלָּה,
 בְּגִין דְּאִיהוּ קְדַמָּאָה דְּכֻלְהוּ נְקוּדִין דְּסְפִירָאן, אַף עַל
 גַּב דְּכֻלְהוּ שְׁמֵהֶן קְדִישִׁין אֲתַעְבִּידוּ דָּא כְּסָא לְדָא, כְּגוֹן
 בְּרָא דְצְרִיף לְמַפְלַח לְאַבּוּי וְלְאַמִּיָּה, וְלְמַעַבְד לְגֵרְמִיָּה
 לְגַבִּיָּיהוּ כְּעַבְד, וְשִׁמְש, וְכְרִסִּיָּא, וּמְצַב תְּחוּתֵיהוּ, הַכִּי
 אֵינוֹן סְפִירָן דָּא לְדָא, וּבְגִין דָּא אִית נְקוּדָה מְלָפָא, וְאִית
 נְקוּדָה עַבְדָּא לְגַבִּיָּה, כְּגוֹן שְׁב"א דְּאִיהוּ עַבְד לְקַמ"ץ, וְרִץ
 בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ וּמְזַנֵּב אַחֲרֵיו, אֲבָל בְּאַתְרֵיהּ מְלָפָא אִיהוּ.

וְרִזָּא דְקַמ"ץ, חוֹשְׁבֵן קַמִּץ י"ד, וְתֵלֶת נִיצוּצֵי וְרִקִיעַ נ',
 מ' דְּאִיהוּ מֶלֶךְ, אֲנוּן רְמִיזִין אַרְבַּע יוּדִין מִן יו"ד
 ה"י וַא"ו ה"י יו"ד ה"א וַא"ו ה"א, וְלֹאוּ לְמַגְנָא אֲתַמַּר
 בֵּיה מֶלֶךְ, דְּאִיהוּ מֶלֶךְ גְּדוּל עַל כָּל מַלְכִין.

פֶּתַח אִיהוּ מ"ב, חוֹשֵׁבֵן פֶּתַח אִיהוּ כ', וְנִיצוּץ וְתִרִין
 רְקִיעֵי וו"י, הָא מ"ב, כ"י ב"י חֶשֶׁק וְאַפְלָטְהוּ,
 פֶּתַחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק אָבֵא בָם וְכוּ', ב"ם אַרְבַּעִים וְתִרִין,
 פִּי בִי חֶשֶׁק וְאַפְלָטְהוּ, חֶשֶׁק חִירָק שְׁבָא קָמִץ מִן אֲבִגִיתָן,
 קָמִץ קוֹמִץ [דף ח ע"א] סְתִים בְּאֵת יו"ד, פֶּתַח אֲתַפְתַּח בִּיה
 בְּחֶמֶשׁ אֲצַבְעָאן דְּאִינוּן ה', וְכִמָּה רְזִין בְּנִקוּדֵי, וְהֵאֵי צ"ל
 אִיהוּ אָבֵא בָם אוּדָה י"ה, וּפֶתַח עָלֶיהָ אֲתַמַּר פֶּתַחוּ לִי
 וְכוּ', זֶה הַשְּׁעָר לִיהו"ה.

מִלְאָכִין אֵית דְּמִשְׁמֵשִׁין לְאֵלִין נְקוּדִין, וְאִינוּן אֲתוּוּן,
 דְּאִינוּן כְּסוּסוּוּן לְנִקוּדֵי, וְטַעֲמֵי מְנַהֲגֵי לוּן,
 וְאִינוּן תְּנוּעוֹת לְגַבִּייהוּ, כְּגוֹן עַל פִּי יְהו"ה יַחֲנוּ, וְעַל פִּי
 יְהו"ה יִסְעוּ, וְאִינוּן נְקוּדִין לְגַבִּי טַעֲמֵי, כְּעֵאנָא בְּתַר רַעֲיִין
 דְּאֲנַהֲגִין לוּן לְכָל סְטָרָא, לְסִלְקָא וּלְנַחְתָּא עֵילָא וְתַתָּא,
 וְלֵאנְהָגָא לוּן לְכָל סְטָרָא לִימִינָא וּשְׂמָאלָא לְקָמָא וְלֵאחֹרָא.

וְטַעֲמֵי אִינוּן נִשְׁמַתִּין, וְנִקוּדִין רוּחִין, וְאֲתוּוּן נִפְשִׁין, אֵלִין
 מְתַנְהֲגִין בְּתַר אֵלִין, וְאֵלִין בְּתַר אֵלִין, אֲתוּוּן מְתַנְהֲגֵי
 בְּתַר נְקוּדֵי, וְנִקוּדֵי בְּתַר טַעֲמֵי, כִּי גְבוּהָ מַעַל גְּבוּהָ שׁוּמַר,
 וְעוּד אֲתוּוּן אֲנוּן אֵשׁ, נְקוּדֵי רוּחַ, אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ
 לְלַכְתָּ יִלְכוּ, וְאֲנוּן כְּמַבּוּעֵי מֵיָא, דְּאֲתַמַּר עָלֶיהוּ הַמְשַׁלַּח
 מַעֲיָנִים בְּנַחְלִים, יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי וְגו', אֵלִין אֲתוּוּן.

וְאֵית דְּשׁוּי לוּן לְאֲתוּוּן, מֵים אֵשׁ רוּחַ וְעַפְרָא אַרְבַּע רַגְלִין
 דְּכְרִסְיָא, נְקוּדֵי אָדָם לְשַׁבְתָּ עַל הַכְּסָא, מַסְטָרָא
 דְּאָבֵא יוּדִי"ן לְעֵילָא, מַסְטָרָא דְּבִרְתָּא יוּדִי"ן לְתַתָּא, מַסְטָרָא
 דְּבִן וּוִי"ן לְעֵילָא, כְּגוּוּנָא דָא וּוִי"ן, מַסְטָרָא דְּאָבֵא וּוִי"ן
 לְתַתָּא, כְּגוּוּנָא דָא יו"ו, הַהִי"ן דְּאִימָא כְּגוּוּנָא דָא הַהִ"ו

הה"י, ההי"ן דברתא פגוונא דא יה"ה וה"ה, והכי בכל
הויה והויה.

ועוד מאן דאוליף אלין הוי"ן, צריך לאולפא לון למבני
בהון בנינא לקודשא בריך הוא, דאתמר ביה וירפא
את מזבח יהו"ה ההרוס, ורזא דמלה דיכלין למהרס באתווי
דשמיה, הדא הוא דכתיב פן יהרסו אל יהו"ה, ובגין דא
דיהרסו לון בחובייהו, צריך למבני לון בצלותהון.

דאת י איהי אבן יסודא דבנינא, י"י מן יי"ה, מן יי"ו,
מן וי"י, בהון אבנים שלמות תבנה את מזבח יהו"ה
אלהי"ך דא ה', ו' דא קורה, ועמודא, לסמוך עלה בית,
ובגין דא חבורא דתלת אתוון בית, ב' בנינא, י' יסוד
בנינא, ת' תפארת, ואנון ב' מלכות, י' יסוד ספירה תשיעאה,
דאיהו סומך גאולה לתפלה, וביה סומך יהו"ה לכל
הנופלים, ת' תפארת, דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת
בית, וביה כל הזוקף זוקף בשם, אבל לגבי יסוד כל
הפורע פורע בכרוף, הדא הוא דכתיב ברכות לראש צדיק.
ואיהו ערוב, דישפיל ביה הקורה אם היא למעלה מעשרים,
דאיהי יו"ד, דלעילא מעשרים, דאיהו כ' פתר,
איהו עלת העלות על כלא, דלית עינא שליט עליה, ובגין
דא מבוי דאיהי שכינתא תתאה דאיהי י' זעירא, עשרה
טפחים שעורה, ביה צריך להשפיל הקורה דאיהו ו', אבל
לגבי ספה דאיהי אימא, דשיעור דילה יו"ד דאיהו כ'
פתר, לעילא מפתר לית אדם דמרפכה דר ביה גו נ"א גג
ספה, דלית עינא שליט עליה.

ומקור דאלין הוי"ן כחשבון חסד, דבהון צריך למבני

תיקוני הקדמה דף ח ע"ב הוהר

בְּנִינָא דָא דְאֲנוּן מַחְסֵד, דְּמִקְוֹר דְּהוּיְתִיה אִיהוּ יו"ד ה"י
 וי"ו ה"י, דְּסִלְקֵי לְשִׁבְעִין וְתַרְיַן הוּיָן פְּחוּשְׁבַן חֲס"ד, כְּלָהוּ
 אָבָן וְקוּרָה וּבְנִינָא דְאֲתַבְנֵי בְּתַרוּוֹיִיהוּ, וְאֵלִין אֲיִנוּן ע"ב
 הוּיָן דְּנַפְקִין מִן יו"ד ה"י וי"ו ה"י:

יהי הוי והי ויה ייה היי יהי הוה והו היה היי
 והה הוו יהה ההו ווה ההי יהו הוה היו יהה
 ההו הוי יהו ויה ויה הוי הוי והי יהה והה יוו
 יהה ההי היה ייה היי ההו ההו היו היה היה ויה
 הוה היו ויה ההה ויי והה הוי הוה היה היה יהו יהו
 ההו היו היה היה יהה והה יוו יהה ההו יהו ההו
 יהו ההו יהו יהו ויה: יהוה הוהי והיה היהג.
 יההו. ההיו. ויהה. ההוי יוהה. הויה וההי היוה.

יהו הוו ההי ההו הוה ינה ינה והי
 הויל ההו ההי ההי והה ויה ויה הוי והי
 ווה ווי ויו הוי הוי הוה ינה ויה ווי ווה
 והו יוו יהו יהו ויה ינה ינו ייה יהי ויי
 והי והי היו יהו ינה ינו ינו היי הוי הוי
 יהי היי ההי ההי היה היה ייה ייה הוה
 והה ווה ווה והו הוו ההו והו ויו יוו
 ינו ינו ווי ווי ווי ווי ווי ווי

ואלה מצאתי בספר אחר

(כל אלו השמות אסור להוציאם בפה ודי להסתכל עליהם ולקרואתם במחשבה)

נ"א כשם כן "כ וכתוב כחסרונות של כתיבת זקני הרב

יהי הוה והו היה יהו הוה	יהו והי הוי	יהוה והוהי	והיה
היי והה הוו יהה היו והה	הוי והי היו יהו	היהו	
ייה ההו ווה ההי היה והה	והי היו יהו הוי	יההו והיהו	ויהה
הויה	היו יהו הוי והי	ההוי	
יהו היו והי ויה הוי	יהה והה יוו יהה	יוהה והויה	והיי
הוי והי היו יוה	ההי	היהו היו היה היה	
והי יוה יהו היו	היה	יוה והה יוו יהה ההו	
		יוה ההו יהו ההי היו	
		ויה	

יהו ההו היו היה היה ויה
 הוה היו ויה ההה וי והה
 הוי הוה היה יוה

שם יהו"ה, יי דיליה ברישא דחרבא, דלית מאן דנצח
 ודאי למארי חרבא דא, וכה נצח לכל סטרין אחרנין,
 ולית חד קיימא קמה, גופא דהאי חרבא ו', זפאה איהו
 מאן דיידע לאניף ליה בידיה לכל סטרא, עילא ותתא
 וארבע סטרין בשית ספירן, תרין פיפיות דחתיך בהון עילא
 ותתא מתרין סטרין אינון ה' ה', ונקודא אלהי"ם, והיינו
 גרתק דיליה, ובגין דא פינה נקודה אלהי"ם, כגוונא דא
 יהו"ה פמה דאתמר.

והאי איהו דאוקמוהו מארי מתניתין, כל הקורא קריאת
 שמע, כאלו אוהו חרב פיפיות בידו, והא אוקמוהו
 על מטתו, להגן מן המזיקין, אבל בקריאת שמע דצלותא,
 אדון המזיקין קשור, לית ליה רשו למברח, וזפאה איהו
 מאן דשחיט ליה ביהווא זמנא, לקיים בא להרגו השכם
 להרגו בצלותא, דאתמר בה וישכם אברהם בבקר, כל שכן
 מאן דלא חשש ליקריה לשחטא יצריה ושנאיה, דלית
 שנאיה לחוד אלא שנאיה דקודשא בריך הוא, דבכל יומא
 תבע חובין דבנוי לשחטא לון.

ואוף הכי צריך לאעברא ליה משמיא וארעא, כגוונא
 דאעבריה משמשא וסיהרא, ואוף הכי צריך לאעברא
 ליה ולבת זוגיה מתרין פרסיין, הדא הוא דכתיב פסא
 כבוד מרום מראשון, דתמן קודשא בריך הוא ושכינתיה
 בתרין פרסיין, ותמן קודשא בריך הוא ושכינתיה פשמשא
 [דף ט ע"א] וסיהרא, ועל שמייהו אתקרי פי שמש ומגן יהו"ה
 אלהי"ם, ובהווא זמנא יתקיים ביה, לא יבא עוד שמשך
 וירחך לא יאסף.

וְהָכִי צָרִיךְ לְאַעְבְּרָא לִיָּה מִשְׁמַאלָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 דְּאִיְהִי גְבוּרָה, דְּמִתְמָן מִצְפוֹן תִּפְתַּח הָרְעָה, וְתִמָּן
 יִיְתִי לְמִתְבַּע חוּבִין, מֵאֵלִין דְּאִתְמַר בְּהוּן בְּנִים אַתֶּם לִיהו"ה
 אֱלֹהֵיכֶם.

מִתְמָן וְאֵילֶךְ אֲנוּן שָׁרִים, וְעַבְדִּים, מִסְטָרָא דְחִיוּן דְּכַרְסִיָּא
 שָׁרִים וּמִמָּנָן, מִסְטָרָא דְכַכְבֵּיא דְנַהְרִין בְּשָׁמַיָּא וְאַרְעָא
 עַבְדִּין, וְהָאִי אִיהוּ אִם כְּבָנִים אִם כְּעַבְדִּים, וְהָאִי אִיהוּ
 דְּצָרִיךְ לְאַנְפָּא לִיָּה חֲרַבָּא לְשִׁית סְטָרִין, דְּאֲנוּן שְׁמַיָּא
 וְאַרְעָא, שְׁמַשָּׁא וְסִיְהָרָא, כְּסָא דִין וְכְסָא רַחֲמִים, לְאַעְבְּרָא
 סְמַא"ל וְנַח"ש מְנִיְהוּ, דְּמִסְטָרָא דְלַהוּן שְׁלִיט סְמַא"ל וְבַת
 זִגְוֹ.

וְצָרִיךְ לְקַשְׂרָא לִיָּה בְּרַצוּעִין דְּתַפְלִין, תְּרִין בְּתֵרִין קַרְנוֹי,
 וְחַד בְּדְרוּעָא, וְלִכְתֵּר יִשְׁחוּט לִיָּה בְּקַרִיאת שְׁמַע,
 בְּגִין דְּלֹא יִתְקַרֵּיב לְסְטָרָא דְגְבוּרָה, אֲבָל מִסְטָרָא דְסַפִּירָן
 וְהוּוִיּוֹת דְּלַהוּן, אִתְמַר לֹא יִגּוּרְךָ רַע, וְהִזֵּר הַקָּרֵב יוֹמֵת.

וְעוֹד ה' דִּיד כְּהָה, דְּאִיְהִי יוֹנָה קְדִישָׁא, מִצְפָּצְפָּאן לָהּ
 בְּנָהָא בְּכִמָּה צְפָצוּפִין דְּזַמִּירוֹת שִׁירוֹת וְתוֹשְׁבַחוֹת
 וְהוּדְאוֹת, עַד דְּנַחֲתִין לָהּ לְגַבִּיְהוּ, הָא נַחֲתִין לָהּ לְגַבִּיְהוּ
 קְשָׁרִין לָהּ בְּרַצוּעָה, דְּאִיְהִי ו' שִׁית תִּיבִין דִּיחוּדָא, וְהִינּוּ
 רְזָא וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדִכָּה, קְשׁוּרָא דְתְרוּיְהוּ דָא י', וְדָא
 יְחוּד, וּבְגִין דָּא בְּקְשׁוּרָא דְתְרוּיְהוּ, מָאן דְּשַׁח שִׁיחָה
 בִּינִיְהוּ, דְּאִיְהִי שִׁיחַת חוּלִין, עֲבִירָה הִיא בִּידוּ, דְּעַבְד בְּהָ
 פְּרוּדָא בִּין ו"ה דְּאִיְהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא וּמְלִכוּתִיָּה.

תַּפְלִין דְּרִישִׁיָּה דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְּאִיְהוּ ו', אִיְהִי ה'
 עֲלָאָה, אִימָא עֲלָאָה, עֲטָרַת תְּפָאֲרַת, עֲלָה אִתְמַר

פֶּאֶרֶךְ חֲבוּשׁ עֲלֶיךָ, אֵלּוּ תִּפְלִין שֶׁבְּרֹאשׁ, וְהֵאֵי אִיהוּ רִזָּא
 הַיּוֹי"ה, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ הִנֵּה יַד יְהוֹי"ה הַיּוֹי"ה וְכוּ', וּבִגִּין דָּא
 אוּקְמוּהָ מְאִרֵי דְתַלְמוּדָא יְרוּשְׁלָמִי, הַיּוֹי"ה בְּאִמְצַע.

יַד יְהוֹי"ה מִימִינָא, דְּאֶתְמַר בָּהּ וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּד
 הַגְּדוֹלָה, וְתַלְתַּת זְמַנִּין י"ד אַנּוּן מ"ב אַזְכָּרוֹת דְּתַפְלִין
 דִּיד וְתַפְלִין דְּרִישָׁא.

י"ד שְׂכִינְתָא תַּתָּא אִיהִי הַיַּד הַגְּדוֹלָה מִימִינָא דְחֶסֶד,
 דְּתַמְן חֲכָמָה, יַד הַחֲזוּקָה מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, דְּתַמְן בִּינָה,
 יַד רָמָה מִסְטָרָא דְעִמּוּדָא דְאִמְצַעִיתָא, מְעוּטָר בְּכַתֵּר עַל
 רִישֵׁיהּ, תַּפְלֵי דְמְאִרֵי עָלְמָא.

שִׁין שֶׁל תַּפְלִין הִלְכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, שׁ דְּתַלְתַּת רָאשִׁין, שׁ
 דְּאַרְבַּע רָאשִׁין, לְקַבֵּל שְׁבַע הַנְּעֻרוֹת הָרְאוּיֹת לָתֵת לָהּ
 מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, וְאִינּוֹן בְּשַׁחַר שְׁתֵּים לִפְנֵיהּ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהּ,
 וּבְעֶרֶב שְׁתֵּים לִפְנֵיהּ וּשְׁתֵּים לְאַחֲרֶיהּ, וְלְקַבֵּל אֵלֶיךָ שְׁבַעֲהּ,
 אֵית שְׁבַעֲהּ רוּאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשְׁבִים רְאִישׁוֹנָה בְּמַלְכוּת.

וְתַפְאֶרֶת אִיהוּ כְּבוֹשׁ בְּאֵת יו"ד, עִם ה' תַּתָּא, וְנִפְשׁוּ
 קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוּ, וְאִיהוּ חֲבוּשׁ עִם אֵת י' מִסְטָרָא
 דְּה' עֲלָא, וּבִגִּין דָּא אֵין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצָמוּ מִבֵּית הָאֲסוּרִין,
 דְּאִיהוּ בְּגִלוֹת עִם יִשְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא דְכָתִיב בְּכָל צָרְתֶם לֹו
 צָר בּו', לֹא צָר בָּא', בְּהָהוּא זְמַנָּא דְאִיהוּ עִם יִשְׂרָאֵל לֹא
 צָר וְדָאֵי, וְלִית צָר אֱלָא יַצֵּר הָרַע, דְּהוּר הַקָּרִב יוֹמַת.

וְרִזָּא דְמַלְהָ פִי בִי חֶשֶׁק וְאַפְלֹטְהוּ, פִּי בִי בְּגִימְטְרִיא מ"ב
 אַזְכָּרוֹת דְּתַפְלֵי דְרִישָׁא וְדְרוּעָא, אֲשַׁגְּבְּהוּ פִי יַדַּע שְׁמִי,
 יִקְרָאֵנִי בְּקִרְיַת שְׁמַע, וְאַעֲנֶהוּ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב אֲז תִּקְרָא

ויהו"ה יענה, יהו"ה בארבע פתי תפלי דרישא, דאינון
 ארבע אתוון אהי"ה, ויהו"ה יענה, יהו"ה בארבע פתי
 תפלין דיד, דאינון אדנ"י, ואי תימא לאו אינון ביד אלא
 בית אחד חמשאה, יד פהה, הכי הוא ודאי דאיהי חמשאה
 [דף ט ע"ב] ואיהי רביעאה, רביעאה ליה"ו יד פהה, יה"ו
 איהו אהי"ה, וסליק לחושבן כ"א, וארבע אתוון בכלל
 כ"ה, ה' מן יהו"ה רביעאה ליה"ו, וחמשאה לאהי"ה,
 דאיהו ארבע פתי, ואיהו בית חמשאה.

ועוד אהי"ה אדנ"י סלקי לחשבן אלהי"ם, דאיהו כללא
 דחמשה פתי תפלי, יהו"ה ארבע פרשיין, י' קדש
 לי ודא חכמה, ה' והיה פי יביאך ודא בינה, ואינון לימינא
 ושמאלא, דאינון חסד גבורה, ו' שמע ישראל תפארת,
 כליל שית תיבין דיחודא, ה' והיה אם שמע מלכות,
 שכינתא תתאה.

תלת רצועין נצח והוד ויסוד, יסוד רצועה דקשיר וא"ו
 עם ה', פי כל בשמים ובארץ, דאחיד בשמיא
 ובארעא, תרין רצועין נצח והוד, דאחידן בה' עלאה,
 והקרנים גבוהים, והאחת גבוהה מן השנית, אוף הכי תרין
 רצועין חד ארוכה וחד קצרה, קצרה עד החזה, ארוכה
 עד טבורא.

ואתפשטותא דה' עלאה עד הוד באת י' איהו, דאיהו
 קשר של תפלין דרישא, דאיהי ה' עלאה,
 סליקת לחמשיין, חמש זמנין עשר באת י', והיינו ה' י'
 מן אלהי"ם, חמש זמנין ה' באת י' חמשיין, בחמש ספירן,

יסוד כ"ל נטיל לון פלהו, וירית לון לכלה והיינו כ"ל
פל"ה.

באת ה תתאה קרן אחת, ורזא דמלה אוקמוהו רבנן,
שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו
במצחו, שנאמר משור פר מקרן מפריס, מקרן חסר יו"ד
כתיב, ודא רצועה דיד דתפלי דמארי עלמא.

כ' כתר דמארי עלמא, איהו שמייה תפלין דשוי, אבל כתר
תפלין עליה, ורזא דמלה אין קדוש כיהו"ה פי אין
בלתה, לית פקודא דלא אתכלילן ביה עשר ספירן.

ועיקר דתפלין משמאלא, ובגין כך נשבע יהו"ה בימינו
זו תורה, ובזרוע עזו אלו תפלין, ומסטררא דשמאלא
ה' תפלין על ו', אימא על ברה, בגין דבה אתבני, הדא
הוא דכתיב כונן שמים בתכונה. י' אבא, תפלין על ברתא
ה', דביה אתבניאת, הדא הוא דכתיב יהו"ה בחכמה יסד
ארץ, ודא הוא הוי"ה, ודא הוא רזא ארבע משמרות הויה
לילה.

ואית דאמר הויות באמצע, כגוונא דא יהה"ו, י' קדש
לי, ה' ה' ויהיה פי יביאך והיה אם שמע, ו' שמע
ישראל, הוי"ה ו' י' באמצעיתא, יהה"ו ה' ה' באמצעיתא.

ובצרוף די"ב הוין, אשתמודעו פלהו, ואלין אינון יהו"ה
יהה"ו יוה"ה, דרמיזי בשם יו"ד ה"י וי"ו ה"י,
האי שמא מקורא דאתון, ומקורא דלהון בקראי בנקודי,
יהו"ה ישמחו השמים ותגל הארץ, מקורא דנקודי מן

יְהִי־נָּו יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁפֶל וַיְדוּעַ, יוֹהֵ"ה יְדוּתִיו
וּלְצֹלַע הַמִּשְׁפָּן הַשְּׁנִית.

תִּלְתַּת וּוּיִין בְּהַאי שְׁמָא יו"ד ה"י וי"ו ה"י, וְהִי"ה וְהַה"י
וְיַה"ה, וְנִקְוֵדִין דְּלֵהוֹן וַיִּרְאוּ אוֹתָהּ שְׁרֵי פִרְעָה
וְהִי"ה, וְהַה"י וַיִּדְבֹּשׁ הַיּוֹם הַזֶּה יַהוּ"ה, וְיַה"ה וַיִּרְא
יּוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַפְּנִיעֵנִי. הוּה"י הַיּוֹהֵה הַהִי"ו מְקוֹרָא דְּלֵהוֹן,
הוּה"י וְכָל זֶה אֵינְנֵי שׁוּה לִי, הַיּוֹהֵה הַמֵּר יִמִּירְנֵי וְהִי
הוּא, הַהִי"ו עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֲתָנֹו, הִיֵּה"ו הוּי"ה
הַהוּ"י, הִיֵּה"ו לִיֵּהוּ"ה אֲתִי וְנִרְוּמָה שְׁמוֹ, הוּי"ה הַנֵּה
יָד יַהוּ"ה הוּיָה, הַהוּ"י וַצְדָקָה תְּהִיָה לָנוּ פִי.

וְכָל קְרָאִין דְּקָא אֲתִיִּין הוּיִין אֲלִין בְּרָאשֵׁי אֲתוּוֹן, אוּ בְּסוּפֵי
אֲתוּוֹן, בֵּין מִן הַתּוֹרָה בֵּין מִן הַנְּבִיאִים בֵּין מִן הַפְּתוּבִים,
יִכִּיל לְנִקְדָּא לֹוֹן בְּנִקְוֵדִיָּהוּ, אוּף הַכִּי כָּל הוּוּיִין דְּקָא אֲתִיִּין
מִתְלַת אֲתוּוֹן, נִקְוֵדָה דְּלֵהוֹן בְּקְרָאִין, כְּגוֹן יַהֵה מְקוֹרָא
דִּילִיָּה פִי יַהוּ"ה יַהֵי"ה בְּכַסְלָךְ, וְאִית דְּנִקִּיד לֹוֹן מְרָאשֵׁי
תִּיבִין לַהוּיָה דְּבְּסוּפֵי תִיבִין, כְּגוֹוְנָא דָּא פִי יַהוּ"ה יַהֵיָה יַהוּ"ה,
וְאִם הוּיָה בְּרָאשֵׁי תִיבֹות נִקְוֵדָא דִּילִיָּה בְּסוּפֵי תִיבִין. וְאִית
נִקְוֵדָה בְּרָזָא אַחְרָא [דף י ע"א] כְּגוֹוְנָא דָּא, יַהוּ"ה מְלָךְ יַהוּ"ה
מְלָךְ יַהוּ"ה יַמְלָךְ, שְׁמָהֵן לְעִילָא, נִקְוֵדָאֵן דְּלֵהוֹן כְּתִיבִין
דִּתְחוּתִיָּהוּ.

אַרְבַּע שְׁמָהֵן תְּלִיִּין מִכָּל שְׁמָא וְשְׁמָא, וְעֲלִיָּהוּ אֲתָמֵר
וְקָרָא זֶה לְקַבֵּל י"ב אֲנִפִּין דְּתִלְתַּת חִיוּוֹן, אֶל זֶה
י"ב גְּדִפִּין דְּתִלְתַּת חִיוּוֹן, וְעַל כְּלָהוּ פְּנֵי אָדָם, וְתַפְלִיִן הוּא
פְּנֵי אָדָם, צִיצִית פְּנֵי חִיוּוֹן וְגְּדִפֵי חִיוּוֹן, וְאוּקְמוּהוּ רַבְּנָן
שֵׁם בֶּן י"ב כָּל הַיּוֹדְעוּ וְהַזְהִיר בּוֹ כָּל תְּפִלוֹתָיו מִתְקַבְּלוֹת,

וּמְקוֹרוֹ יו"ד ה"י וא"ו ה"י, כָּל י' אִיהוּ אֲנַפּוּי יְהו"ה,
א' וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, הֵכָא בְּהַאי שְׁמָא רְזָא דְתַפְלִין
וְצִיצִית.

תָּא חֲזִי כָּל הוּיָה דְאִיהִי ה' עַל י' ה' עַל ו' נוֹקְבָא, כָּל
הוּיָה דְתַרִּין הֵהִין כְּחָדָא בְּאַמְצַע אֵינוֹן אַחִיוֹת, כְּגוֹוֹנָא
דָּא יְהֵה"ו, כָּל הוּיָה י' ו' כְּחָדָא בְּאַמְצַע הַיּו"ה אֵינוֹן
אַחִים, כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו, תַּרִּין הֵהִין כְּחָדָא, וְתַלְכָּנָה
שְׁתִּיָּהֶן, י' ו' רְחוּקִים דָּא מִן דָּא אוּ קְרוּבִים דָּא מִן דָּא,
עַלֵּיהוּ אֲתַמַּר שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלְקְרוּב וְגו', דְהֵיִינוּ
קְרַבָּן עוֹלָה וַיּוֹרֵד יְהֵה"ו, ה' דְאִיהִי אֵימָא עוֹלָה, סְלִיקָא
לְגַבֵּי י' הִיא הָעוֹלָה, ה' דְאִיהִי בְרַתָּא נְחִיתָת לְגַבֵּי ו', וַיֵּרֵד
מֵעֶשֶׂת הַחֻטָּאת, עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְגו',
וְהָאִי אִיהוּ קְרַבָּן עוֹלָה וַיּוֹרֵד, חֲמֵשׁ אֲשׁוֹת סְלִקִּין, וְחֲמֵשׁ
נְחִיתִין.

לִית הוּיָה דְלָא אַחֲזִי עַל רְזָא עֲלָאָה, הוּה"י כַּד נוֹקְבִין
שְׁלִטִין עַל דְכוּרִין, דִּינָא אַחֲזִי בְּעֲלָמָא וּמִיתָה וְעוֹנֵי,
וְדָא הוּא רְזָא דְהַפֵּךְ מִשָּׁה שְׁמִיָּה וְקִטְל לְמַצְרֵי, דְאֲתַמַּר
בֵּיהּ וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ מָה, וּמִשָּׁה הַפֵּךְ לִיָּה כְּגוֹוֹנָא דָּא
מָה שְׁמוֹ מָה לִי הוּה"י, וּנְקוּדָה הוּהִי, מַצְרֵי דְמִזְלִיל
בְּשְׁמִיָּה וְאָמַר מָה שְׁמוֹ, מָה יְכִיל לְמַעֲבֹד לִי, לְקִטְל לִיָּה
בֵּיהּ, וְאִם אַתּוּן בְּסוּפֵי תִיבוֹת נְקוּדִין אַנוּן מְרַאשֵׁי תִיבִין:

תְּקוּנָא ה', בְּרַאשִׁית ב"ת רָאשֵׁי, אֵלָה רָאשֵׁי בֵּית אַבוֹתָם,
בֵּת עֲלָה אוּקְמוּהוּ מְאָרִי מְתַנִּיתִין, בֵּת בְּתַחֲלָה סִימָן
יָפָה לְבָנִים, וְאִיהִי י' מִן אַדְנֵי, מְרַגְלִית יְקָרָא כְּלִילָא מְכָל
גְּוֹוִינִין, דָּאֵת י' מִן יְהו"ה לָא תְּפִיס בֵּיהּ גְּוֹוִן כְּלָל, הֲדָא

הוא דכתיב אני יהו"ה לא שניתתי, לא ישתני בשום גוון
כלל, אלא נהיר מלגאו דגוונין, דשם יהו"ה פנשמתא
בגופא דאיניש, או פשרגא בהיכלא.

ואת י מן אדנ"י איהו ספיר, נטיל גוון תכלת ואוכם
מסטרא דדינא, ונהיר ביה נהורא חוורא מסטרא
דרחמי, ואיהו את י מן אדנ"י, אודם מסטרא דגבורה,
פטדה מסטרא דימינא, ברקת מסטרא דעמודא דאמצעיתא,
איהי אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, כלילן מי"ב גוונין, וכלהו
משולשין באבהן, משולשין בכהנים לויים וישראלים,
קדושה לך ישלשו.

כל אבן דגוון דילה חיזור נטילת מחסד, ואיהי סגולה
דיליה רחימו, ורזא דמלה ואהבת עולם אהבתיך על
פן משכתיך חסד, אבנא סומקא נטילת מן גבורה, וסגולה
דילה למהוי אימתו מוטלת על בריין דעלמא, אבנא כלילא
מתרין גוונין חוור וסומק איהי מעמודא דאמצעיתא, ירוק
פזהב מסטרא דאימא עלאה, דאיהי תשובה, קו ירוק
דאסחר כל עלמא.

ואית גוון פשוט כפול משולש מרופע, עד דסליק לעשרה
גוונין, דנהירין בהון י אתוון, דאינון י י"ה יה"ו
יהו"ה, וסלקין אלין י לע"ב נהורין, דנהרין בע"ב גוונין.
חש"ק חל"ם שב"א קמ"ץ, אינון נקוד צבאו"ת, נצח
והוד יסוד, וכלהו נהרין באבנא יקירא מלכות,
כלילא מפל סגולות, שב"א גוון סומק דגבורה דנטיל
מניה הוד, קמ"ץ גוון חוור, ולא צריך לארכא בהון דהא
אתמרו לעילא.

וְעוֹד תִּקְוֵנָא ו' וְהַמְשָׁכִילִים יִזְהִירוּ אֵלַיִן אֵינּוֹן דִּידְעִין רְזָא
 בְּפִקּוּדָא תְּנִינָא בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁי"ת, דְּאִיהִי אֶהְבֵּ"ה,
 דְּאִיהִי [דף י ע"ב] לְחֻשְׁבֵּן זַעִיר בְּרֵאשִׁית, בְּמִתְקַלָּא חֲדָא סְלִקִין
 דָּא בְדָא, דָּא תְלִיסֵר וְדָא תְלִיסֵר, וְדָא אֶהְבַּת חֶסֶד, דְּאִיהִי ע"ב
 בְּחוּשְׁבֵּן, לְקַבֵּל שְׁמָא מְפָרֵשׁ וַיִּסַּע וַיִּבֵּא וַיֵּט, דְּבִיה וְא"ו
 כְּחוּשְׁבֵּן אַח"ד, דְּהֵינּוּ מֵאֲמַר אַחַד דְּאִיהוּ בְּרֵאשִׁית,
 דְּאוּקְמוּהָ עֲלֵיהָ וְהֵלֵא בְּמֵאֲמַר אַחַד יְכוּל לְהַבְרָאוֹת, וְהֵאֵי
 אִיהוּ רְחִימוּי דְּמֵאֲרִיה, מָאן דְּמָסַר נַפְשִׁיה בְּאַחַד, בְּרְחִימוּי
 דְּמֵאֲרִיה, וּבְגִין דָּא וְאֶהְבַּת אֶת יְהו"ה אֱלֹהֵי"ך, אֲפִילוּ
 נוּטֵל אֶת נַפְשֶׁך, דָּאם חָבִיב עֲלֵיהָ נַפְשִׁיה מְגוּפָא לְכַך
 נְאָמַר וּבְכָל נַפְשֶׁך, וְאִם חָבִיב עֲלֵיהָ גּוּפִיה מְמוּנִיה לְכַך
 נְאָמַר בְּכָל לְבַבְך, וְאִם חָבִיב עֲלֵיהָ מְמוּנָא מְגוּפָא לְכַך
 נְאָמַר בְּכָל מְאֻדְך, בְּמָה דְּחָבִיב עֲלֶךְ מְסוּר לִיה בְּרְחִימוּ
 דְּמֵאֲרֶךְ בְּעַת צָרָה.

וְדָא אִיהוּ נְסִיוֹן דְּעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל לְאַתְנַסָּא בְּשַׁבְעִין שָׁנִין
 דְּגָלוֹת בְּתַרְאָה, דְּעָנִי חָשׁוּב כְּמַת, וּכְאֵלוּ נְטֻלִין נַפְשִׁיה,
 גּוּפָא וְנַפְשָׁא וּמְמוּנָא פְּלֵהוּ שְׁקוּלִין, בְּמָה דְּחָבִיב עֲלֵיהָ
 מְסוּר לִיה בְּרְחִימוּ דְּמֵאֲרִיה, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא אֶתְקַשְׁר בְּמִלַּת
 אֶהְבֵּ"ה דְּאִיהִי בְּרֵאשִׁי"ת, וּכְאֵלוּ בִיה בְּרָא עֲלֵמָא, וּמָאן
 דְּלֵא מְסַר נַפְשִׁיה אוּ גּוּפִיה אוּ מְמוּנִיה בְּרְחִימוּ דְּמֵאֲרִיה
 בְּשַׁעַת הַשְּׁמַד, כְּאֵלוּ אַחְזַר עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבַהוּ, וּמָאן דְּמָסַר
 נַפְשִׁיה וְגּוּפִיה וּמְמוּנִיה בְּשַׁעַת הַשְּׁמַד בְּרְחִימוּ דְּמֵאֲרִיה, דָּא אֶתְקַרֵי
 רְחִימָא דְּמֵאֲרִיה וְדָאֵי, וּבַהֲהוּא עֲלֵמָא לִית לְעֵילָא מִיְנִיה. וּבְגִין דָּא
 קָרָא סְמִיךְ לִיה וְהָאֲרִץ הִיתָה תַּהוּ וּבַהוּ.

וְאֶהְבֶּת יְהו"ה אִיהִי מַלְכוּת, כְּלִילָא מִכָּל סִפְרֵין, וְאִיהִי
פְּקוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל תְּרִי"ג פְּקוּדֵין,
וּבְגִינָה אֲתָמַר מְדוּעַ אֲתָה עוֹבֵר אֶת מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ, וְאִיהִי
כְּנִין עֲלָמָא, שְׂפָחָה בִישָׂא אִיהִי חֲרַבֵּן עֲלָמָא, וּבְגִין דָּא
אֲתָמַר בְּהַ וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְּהוּ וְכֵהוּ, וְאִיהִי רְצוּעָה כִּידָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְקָאָה בֵּיה חַיִּיבֵיא.

וּבְגִין דָּא מָאן דְּרַחֲמִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְגוּ נִפְשִׁיה אוּ
גוּפִיה אוּ מְמוּנִיה, דִּינְטִיר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
הָא רַחֲמֵי דִלִּיה תְּלוּיָה בְּהֵיא דִיְהִיב לִיה, וְלֹאוּ עֶקֶר
רַחֲמֵי דִלִּיה, דִּלֹּאוּ אִיהוּ הָאִי רַחֲמֵי, דָּאֵם נָטַל מְמוּנִיה
אוּ גוּפִיה אוּ נִפְשִׁיה כְּפַר בֵּיה, לֹאוּ אִיהוּ עֶקֶר רַחֲמֵי, עַד
דְּמָסַר נִפְשִׁיה בְּרַחֲמֵי דְמֵאֲרִיה, וְאֵם כָּל תְּלַת שְׁקוּלִין
לְגַבִּיה, יִמְסוּר לֹוֹן כְּלֵהוּ עַל קְדוּשַׁת שְׁמִיה בְּרַחֲמֵי, וְהָאִי
אִיהוּ עֶקֶרָא דְרַחֲמֵי, דֵּאִיהוּ אֶהְבֶּת יְהו"ה מַלְכוּת, דֵּאִיהִי
אֶהְבֶּת חֶסֶד, דִּירָאָה מִסְטָרָא דְגְבוּרָה אִיהִי, וּמְחַסֵּד אִיהִי
מַלְכוּת אֶהְבֶּת יְהו"ה כְּמָה דְאֲתָמַר, מְגַבּוּרָה אִיהִי יִרְאֵת
יְהו"ה.

וְאוּרִייתָא דֵּאִיהִי תְרִי"ג מִתְרוּיָהוּ אֲתִיְהִיב לְיִשְׂרָאֵל וְדָא
עֲמוּדָא דְאֲמִצְעִיתָא, מִסְטָרִיה אֲתִקְרִיאת מַלְכוּת
תּוֹרַת יְהו"ה תְּמִימָה, וְאִיהִי מִצְוָה דִּלִּיה בְּכָל תְּרִי"ג פְּקוּדֵי
דְתִלְיִין מִשְׁמִיה, דֵּאִינּוֹן שְׁמִי עִם י"ה שְׁס"ה, זְכַרִי עִם
ו"ה רַמ"ח, הִיא בְּצִלְמוּ כְּדָמוֹתוּ:

וְעוֹד תְּקוּנָא ז', וְהַמְשָׁפִילִים יִזְהִירוּ, אֲלִין דִּידְעִין בְּמִלַּת
בְּרֵאשִׁית פְּקוּדָא תְּלִיתָאָה דֵּאִיהִי בְּרִית מִלָּה, וְהֵינּוּ
בְּרֵאשִׁית בְּרִי"ת א"ש, וּבְרִית אִיהִי י', וְעִם א"ש אֲתַעְבִּיד

אי"ש, ואוף הכי את ה' עם אש איהי נוקבא, ועל תרין אישות אתמר בקדמיתא פתנות אור, דבהון עקבו מכהה גלגל חמה.

והיינו בורא מאורי האש דאינון בהבדלה, י"ה מן איש ואשה, בתר דחאבו ויעש יהו"ה אלהי"ם לאדם ולאשתו פתנות עור וילבישם, והיינו בורא מאורי האש אשה, ודא עור של נחש, לאתדפאה במה דחאב, ובגין דא צדיקים דנטרי ברית שוב אינם חוזרים לעפרן, דאיהו עור משכא דחויא דאתברי מעפרא, דאתמר ביה ונחש עפר לחמו.

ובגין דא מאן דלא נטיר ברית אתדן בחבוט הקבר בההוא עפרא, ואלין אינון דגופא דלהון אינון לון קבר בחייהון, דדוחקין לון שעתא בכל יומא, ובמלאכא דלהון דאתפקע דמא בצפרניהון, ובגין דא תקינו לאחזאה צפרנים בהבדלה, דהוה אדם מלופש בכתנות צפרנים, דהו נהרין פענני כבוד. [דף י"א ע"א] ואיהו בהבדלה מנייהו, וידעו פי עירמים הם מנייהו, בגופא ונשמתא ורוחא ונפשא, ערומים מכתנות אור, דאינון מאורי האש, ובגין דבשבת אתחזא לון באדלקת שרגא דשבת בתרין פתילות דאש, ובמוצאי שבת יתעברון מנייהו, תקינו למימר במוצאי שבת הבדלה באש.

ובגין דבשבת וימין טבין מתלבשין נשמתין בכתנות אור, אמר הנביא על כן באורים כפדו יהו"ה, ואוקמוהו רבנן כפדוהו בכסות נקיה, מיד דאמר מלין אלין אשתטחו

קמיה פלהו בני מתיבתא, דלית חדוה ביניהו פחדוה פד
אתחדש ביניהו רזא דאורייתא.

ובגין דא מאן דנטיר ברית אש, קרי איש צדיק תמים,
ואות י' דשד"י איהי חוליא על צואר דשד יצר
הרע, חוליא דשלשלאה, ובגין דא רשים שד"י בברית,
ורשים במזוזה, דמזדעזעין פלהון מהאי שלשלאה, דאיהי
אות שבת, אות ברית, אות ימין טבין, אות תפלין.

ומיד דאיהו תפיס בה יצר הרע דאיהו ש"ד, נטיל בר
נש חרבא דאתמר בה רוממות א"ל בגרונם, דאיהו
י' רישא דחרבא, ו' גופא דחרבא, ה' ה' תרי פפיות דילה,
ושחיט ליה, ובגיניה אתמר הפא להרגן השכם להרגו
בצלותא, דאתמר בה וישכם אברהם בבקר.

ועוד קריאת שמע איהי רומ"ח, פלילא משית תיבין
דיחודא, ומרמ"ח תיבין עם יהו"ה אלהיכ"ם אמת,
והוא קירטא, והא אתמר חמש אבנין ה', דאתעבידו חד
אבנא באת י', וקטיל בה ליצר הרע, ובאן אתר איהי
קירטא, בתפלין, חוט דקלע דכרין ביד דא רצועה דיד,
דאיהו פחוט דזרקא, ואיהי קריאת שמע, קשת דזריק
חצים מסטרא דברוך שם כבוד מלכותו, וברכות לראש
צדיק, דאיהו קשת הברית.

רומחא דא עמודא דאמצעיתא, בחמש אצבעאן דיד,
דאיהי ה' תתאה, ואיהי לימינא דחסד, דרגא
דאברהם דחושפניה רמ"ח, ועם ו' דעמודא דאמצעיתא
אתעביד רומ"ח, קלע ה' עלאה לשמאלא, י' אבנא דקלע,

י"ה דתפלין, וכלא י"ה עם שמ"י שס"ה, זכר"י עם ו"ה
רמ"ח

ומאן דאיהו נטיר י' בתמניא יומין דמילה, בתמניא אלפי
תחום שבת, בתמניא פרשיין דתפלי, איהו נטיר
מפל מזיקי דתחות ידא דיצר הרע, דאיהו ממנא על שתין
רבוא, כל שכן מאן דקשיר ליה בשלשלאין וקטיל ליה.
ועוד ברית דתקיננו ליה מנא בעפרא, לשדייא לה בעפרא,
ודם דאטיפין מניה, אתחשיב ליה פאלו עביד ליה
עולה, וההוא עפרא לתקנא ביה מזבח אדמה, ודם דברית
פאלו דבח עלה עלוון, הדא הוא דכתיב מזבח אדמה
תעשה לי וגו', ושזיב ליה בההוא עפרא מחבוט הקבר,
ובדם מילה שזיב ליה משחיטת מלאך המות.

ואם ההוא דקביל ברית איהו ממזר, ההוא עפרא תקין
ליה לחויא, דאתמר ביה ונחש עפר לחמו, ואיהו
מן האדמה אשר אררה יהו"ה, דאתמר בה ארורה האדמה,
ואיהי עפרא מהאי דאתמר בה והארץ היתה תהו ובהו,
דאתמר בה והארץ כפגד תבלה, עמיה יהא חולקיה, פאלו
קשיר ליה למיעבד עולה לעבודה זרה, דההוא בן או בת
אינון פסל ומסכה, ועל דא אתמר אשר יעשה פסל ומסכה,
ואתמר ושם בפתר, בסתרו של עולם, ואמר כל העם אמן,
דההוא בר מנחש הקדמוני איהו, דגרים מות לאדם
ולאתתיה, דאתמר ביה ארור אתה מפל הבהמה כו'.

קליפה דערלה דכסי על י', אית לה תלת קליפי בגלדי
בצלים דא על דא, ואינון כקליפין דאגוזא, דאתמר
עליהו והארץ היתה תהו, דא קו ירוק קליפה קדמאה

דַּאֲגוּזָא, וּבְהוּ אַבְנִים מְפּוֹלְמוֹת דָּא קְלִיפָה תְּנִינָא דַּאֲגוּזָא
 קָשָׁה כְּאֶבֶן, וְחֲשׂוֹן קְלִיפָה תְּלִיתָא, וּבְהוּן [דף יא ע"ב] אוּקְמוּהוּ
 רַבְּנָן אִין דּוֹרְשִׁין בְּעֵרִיּוֹת בְּשִׁלְשָׁה, שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָּכֶם
 עֲרִלִים, וְלִקְבַל מוֹחָא, אִיהוּ וּבְשָׁנָה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִי
 קֹדֶשׁ הַלְּוִיִּם לִיהוֹ"ה.

וּבְהוּן מְסֻטְרָא דְעָרְלָה אַרְבַּעָה נְכַסוּ לְפָרְדֵס, שְׁלֹשָׁה אָכְלוּ
 מֵאֵלֶיךָ קְלִיפֵי וּמְתוּ, רְבִיעֵאָה אָכַל אִיבָא וְזָרֵק קְלִיפִין
 וְחֵי, כְּגוּוֹנָא דָּא אֲתַמַּר רַבִּי מֵאִיר רְמוּן מְצָא, תּוֹכוֹ אָכַל
 קְלִיפְתּוֹ זָרֵק.

וּכְגוּוֹנָא דְאֵלֶיךָ קְלִיפִין, אֵינוֹן קוֹשְׁיִין דְּחַפִּיִין עַל הַלְכָה,
 דְּאִיהִי מוֹחָא מְלַגָּאוּ, וְלִית בַּר נֶשׁ יָכִיל לְמִיכַל
 בְּנֵהמָא דְאוּרִייתָא, דְּאֲתַמַּר בָּהּ עֵץ חַיִּים הִיא, עַד דְּזָרִיק
 קוֹשְׁיִין מֵהַלְכוֹת, וְאִית הַלְכָה דְּכָל קוֹשְׁיִין דִּילָהּ אֵינוֹן
 כְּאֵילָנָא, דְּקְלִיפָה דִּילִיהּ וְקָנָה דִּילִיהּ וְעֵצוֹ וְעֵלִין וְאִיבָא
 כְּלֵהוּן שׁוּיִן לְמִיכַל, וְעֵלִיהּ אֲתַמַּר נֶרְדִּי וְכַרְפוֹם וְכוּ', וּבְגִין
 דָּא לֹאוּ כָּל קוֹשְׁיִין שׁוּיִין.

בְּקוּדָא רְבִיעֵאָה בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, דָּא אוּרִייתָא, דְּאֲתַמַּר
 בָּהּ יְהוֹ"ה קָנְנִי רֵאשִׁית דְּרַכּוּ, וְדָא שְׂכִינְתָא תְּתָא, וְדָא
 דְּאִיהִי רֵאשִׁית לְנִבְרָאִים, וְאִיהִי אַחֲרִית לְחַכְמָה עֲלָאָה,
 וּבְגִינָה אֲתַמַּר מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחֲרִית.

כִּד אֲתַנְטִילַת מְפָתֵר אֲתַקְרִיאַת עֵטְרַת תְּפָאֲרַת, עֵטְרָה בְּרֵאשׁ
 כָּל צְדִיק, תְּגָא דְסֻפְר תּוֹרָה, וּבְגִינָה אֲתַמַּר כָּל הַמְשַׁתְּמֵשׁ
 בְּתֵגָא חֲלָף, כִּד אֲתַנְטִילַת מֵהֵאִי חַכְמָה עֲלָאָה דְּאִיהִי רֵאשִׁית,
 אֲתַקְרִיאַת עַל שְׂמָה, וְכִד אֲתַנְטִילַת מְבִינָה אֲתַקְרִיאַת עַל
 שְׂמָה תְּבוּנָה.

וְכַד אֲתַנְטִילַת מַחְסַד, אֲתַקְרִיאַת תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב דְּאִיתִיהִיבַת
 מִימִנָּא, דְּכְתִיב מִימִינוּ אֵשׁ דַּת לָמוּ, וְכַד אֲתַנְטִילַת
 מִגְבוּרָה אֲתַקְרִיאַת תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, דְּהִכִּי אוּקְמוּהוּ מְאִרִי
 מִתְנִיתִין, תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה מִפִּי הַגְּבוּרָה נִיתְנָה, וּמִתַּמָּן
 גְּבוּרִים עוֹמְדִים בְּפֶרֶץ, וְלֹא יָכִיל לְמִיקָם בָּהּ אֱלֹא גְבוּר
 בְּמַלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, גְּבוּר בִּיצֵרוֹ.

וּבְיוֹמָא תְּלִיתָאָה נְחִיתַת לְעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא עַל יְדֵי
 דְּמִשָּׁה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 בְּהֵיוֹת הַבֶּקֶר, בְּתַרִּי לִוְחֵי אַבְנִין, נֶצַח וְהוּד, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב פְּתוּכִים מִשְׁנֵי עֲבְרִיהֶם, וְאִינוּן תְּרִין נְבִיאֵי קְשׁוּט,
 וּמִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא אֲתַקְרִיאוּ נְבִיאֵי הָאֱמֶת,
 וְשְׂכִינְתָא תּוֹרַת אֱמֶת, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב תּוֹרַת אֱמֶת הִיְתָה
 בְּפִיהוּ, וְאֲתַקְרִיאַת מְרֵאָה דְּנְבוּאָה, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְסֻטָּרָא
 דְּתַרְוֵיהוּ.

וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי נִתְנָה, דָּא צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, וּבְדַרְגָּא דִּילִיָּה
 מַלְכוּת מְלִיל עֲמַהוּן, וְהָא אוּקְמוּהוּ, לְעֶשֶׂר מַלְכִין
 שְׁמָא לֹא יוּכְלוּ לְדַבֵּר עַל פֶּה אֶחָד, נִגַע בְּבַת, וְכָלֵל בָּהּ
 כָּל הָעֶשֶׂר, וְדָא י' ב"ת אַחַת, תַּחּוֹת הִי מִן אֱלֹהִי"ם, י'
 מִן אֲדֻנִי, י' מִן שַׁדַּי, כָּלִילָא מְכָל כְּנֻזִין, וּמְכָל הַוִּיזִין,
 כְּגוֹן הוּהוּ, אוּ כְּוֹתִיָּה, דִּיהָא י' תַּחּוֹת ה', בְּכָל שֵׁם
 דְּכִינוּי וְהוּיָה אִיהִי נוֹקְבָא.

וּבְגִין דְּאוּרִיתָא מִינָּה אֲתִיְהִיבַת, אֲמַר לְמִשָּׁה וְרֵאִית אַת
 אַחוּרֵי כו', דְּלִית נְבִיא וְחָכָם יָכִיל לְעֶאֱלָא לְעִילָא
 פְּחוֹת מִן דָּא, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאַת מְפֻתְחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים
 אֲנַפִּין דִּילָהּ, וְאֲנַפִּין דְּלָגָאוּ מְפֻתְחוֹת הַפְּנִימִיִּים, וְהָא אֲתַמַּר

לְעִיל, דָּאם בַּר נֶשׁ לִית בִּידוּי מִפְתָּחוֹת הַחִיצוֹנִים בְּמֵאֵי
יִיעוּל, וּבְגִין דָּא אֲתָמַר בָּהּ, זֶה הַשְּׁעַר לִיהוֹ"ה.

וּבְגִין דְּלִית הַשְּׁגָה לְנַבִּיא וְחוּזָה וְחָכַם פְּחוֹת מִינָהּ, אָמַר
הַנְּבִיא כֹה אָמַר יְהוֹ"ה אֶל יִתְהַלֵּל חָכַם בְּחֻכְמָתוֹ
כו', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל כּו', וַיְדוּעַ אוֹתִי, וּבְגִין דָּא יַעֲקֹב
אוֹלִיף לָהּ לְבַנוּי, וַיְהִיב לוֹן קִבְּלָהּ מִינָהּ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב
וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם, וְדוּר דִּהוּה לִיה קִבְּלָהּ מִינָהּ,
אָמַר לְגַבְהָ אִם תַּחֲנָה עָלַי מַחֲנָה כּו', רְמִיז לָהּ בַּהֲאֵי תַגָּא,
וְסָלִיק מִחֻשְׁבְּתֶיהָ לְגַבְהָ, וְאָמַר לֹא יִירָא לְבִי כּו'.

וְאֲהָרֹן דִּהוּה לִיה קִבְּלָהּ מִינָהּ, לָא הוּוּ עָאֵל לְפָנַי וּלְפָנִים
פְּחוֹת מִינָהּ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב בְּזֹאת יָבֵא אֲהָרֹן אֶל
הַקֹּדֶשׁ, דִּהוּוּ יָדַע דְּאִיהִי עֲקָרָא דְכָלָא, דְּאִיהִי קָרְבַּן לִיהוֹ"ה,
עוֹלָה לִיהוֹ"ה, אֲשֶׁה לִיהוֹ"ה, וַיִּשְׂרָאֵל דִּהוּוּ לֹן קִבְּלָהּ
מִינָהּ, לָא בָּעוּ מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁפוֹנָא אַחְרָא [רף יב
ע"א] דִּיפְדוּן לֹן בְּגִינָה מִן גְּלוּתָא, אֶלָּא זֹאת, הֲדָא הוּא
דְכַתִּיב וְאֵף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲבִיבָהֶם וְכו', וְנַבִּיא
אָמַר בְּגִינָה כִּד תְּזָא בְּנַבּוּאָתָא דּוּחְקָא דִּישְׂרָאֵל תְּקִיפָא,
אָמַר זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי כּו', וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמֶר.

אִיהִי מְרַגְלִית כְּלִילָא מְכָל גְּוֹנִין נְהִירִין, דְּאִינוּן נְהִירִין
מְגֻרְמִיָהּ, וְסִגּוּלָהּ דִּילִיָהּ בְּכָל נְקוּדִין דְּאֲתוּוּן וְטַעֲמִי,
בְּכָל שֵׁם וְשֵׁם, מִסְטָרָא דְחַל"ם, אִיהִי סִגּוּלָתָא.

חוּלָם מְלֵא בּוּא"ו, סָלִיק בְּאֲתוּוֹי אֵהִי"ה, וְתִלְתַּת נִיצוּצִין
י"י י"י כְּחוּשְׁבַּן יְהוֹ"ה, דְּאִיהוּ כ"ו וְאַרְבַּע אֲתוּוּן
סָלִיק לְחֻשְׁבַּן יְהוֹ"ה אֵהִי"ה נ"א, בְּרִזָּא יְהוֹ"ה דִּי י"י י",
וְסִגּוּלָהּ דִּילִיָהּ א"ל נָא רְפָא נ"א לָהּ, אָנָּא יְהוֹ"ה הוֹשִׁיעָה

נ"א, אהי"ה כ"א, כ' פתר, א' אין סוף, אין קדוש פיי' וגו'.

וחולם סגולתיה לחלמא, דביה אתמר ויחלם והנה סלם
מצב ארצה כו', ועוד חולם מוחל עונות ישראל,
חלם חסר איהו ה"י מן אלהי"ם, תלת ניצוצות ל' מן
אלהי"ם, אשתאר א"ם, דאתמר בה פי אם לבינה תקרא,
ולאו צריך לארכא בנקודי, דהא אתאמרו.

דבר אחר והמשפילים, אלין דידיעי בפקודא חמישאה
במלת בראשי"ת, יר"א שב"ת, אזהרה דיליה דלא
לחללא ברתיא דמלפא בט"ל מלאכות, דאינון ארבעים
מלאכות חסר חד, לקבל ארבעים מלקיות חסר חד, רצועה
לאלקאה איהי שפחה בישא, שעטנז, כלילא משור וחמור,
דאמר יעקב ויהי לי שור וחמור, על כל דבר פשע על
שור על חמור, דאין מלקין בשבת, דלא שלטא שפחה
בישא על עלמא, ווי ליה למאן דאשליט לה על עלמא.

ובגין דא את שבתותי תשמרו, דא בת יחידה, דאיהי
שמירה אחת לשבתות הרבה, בה תליין כל שמירתן
דעשר ספירות, דאתקריאו שבתות הרבה, ושמרו בני ישראל
את השבת, דא בת יחידה, דאיהי שמירה לישראל בכל
שבת ושבת, ומאן דמחלל לה לאו איהו נטיר מקודשא
ברוך הוא, ולא עוד אלא דאתמר בה מחלליה מות יומת,
מאן דאעיל ברשות דילה שפחה חללה זונה, דרשות דילה
איהו תחום שבת, פגוונא דתחום וגבול דימא, דאתמר
שמתי חול גבול לים, ומאי ניהו והיה מספר בני ישראל
פחול הים, ולית ים אלא אורייתא, ושבת שקילא לכל אורייתא.

מֵאֵן דְּאֵעֲבַר עֲלֵהּ כְּאֵלּוּ חֲזַר עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבְהוּ, וּבְגִין דָּא
 קָרָא סְמִיךְ לִיָּה, וְהָאֲרִץ הִיְתָה תַּהוּ וּבְהוּ, דְּאִיְהוּ חוּל
 לִים, כְּחוּלִיא דְּשִׁלְשָׁלָאָה לְכַלְבָּא, מֵאֵן דְּאִפִּיק לִיָּה
 מִשִּׁלְשָׁלָאִיָּה, גְּרִים כְּמָה נְשׁוּכִין דִּיסוּרִין דְּנִשְׁיךְ לִיָּה, וּבְגִינִיָּה
 אָמַר דּוּד הַצִּילָה מִחֲרַב נְפִשֵׁי מִיַּד כָּלֵב יַחֲדִיתִי, וְדָא סְמָא"ל
 דְּאִיְהוּ תְּפִיס בְּקוּלָר, מִסְטָרָא דְּאֵלִין דְּקִשְׁרִין לִיָּה בְּאוֹת
 דְּתַפְלִין, וְרִצּוּעָה בְּקִשְׁר עַל דְּרוּעִיָּה, וְקִשׁוּר בְּתִרִין רִצּוּעִין
 עַל קִרְנֵי, דְּאִיְהוּ שׁוּר מוּעָד, וְאִיְהוּ תְּפִיס בְּקוּלָר דְּשִׁלְשָׁלָאָה
 דְּשַׁבַּת.

וְשִׁכְיִנְתָּא שַׁבַּת יַחֲדָה, אִיְהִי רִשׁוּת דִּיחֻדָּא דְּעֵלְמָא, דְּאִיְהוּ
 גְּבַהּ עֶשֶׂר אֲתוּוֹן דְּשִׁמָּא מְפָרֵשׁ יו"ד ה"א וּא"ו
 ה"א, וְרַחְבּוּ ד' יְהו"ה, עֲנִ"ג שַׁבַּת בְּהַפּוּכָא נְג"ע, מֵאֵן
 דְּאִית לִיָּה וְלֹא מְקִיִּים לִיָּה, אֲתַהֲפֹךְ לִיָּה לְנִגְ"ע צְרַעַת,
 שַׁפְחָה דְּחֲרִיבַת בֵּיתִיָּה, וְנִתְּן אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת
 עֲצָיו, וְדָא הוּא עֲנִיּוּתָא, דְּאִיְהוּ בְּאֲתָר דְּנִגְע צְרַעַת, חֲזַר
 בְּתִיּוּבְתָא וְטַהֲרוּ הַכֹּהֵן, דָּא מִיכָא"ל כֹּהֵן גְּדוֹל, מִמְּנָא תַּחֲוֹת
 יַד חֶסֶד.

עֲנִ"ג אִיְהוּ נְהָר יוֹצֵא מִעַ"ד לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּ"ן, דְּאִיְהוּ
 עֵדוֹן נְשִׁמְתִין, ו' נְהָר דְּנִפְיָק מִעַדָן, מִבִּין י"ה, וְלִית
 עַדָן אֲלָא כְּתָר עֲלִיוֹן, דְּאִיְהוּ מוּפְלָא וּמְכוּסָה, וּבְגִין דָּא
 אֲתַמַּר בְּעַדָן עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִי"ם זוּלְתָךְ, לְהַשְׁקוֹת אֶת
 הַגִּן דָּא ה' תַּתְּאָה.

אַרְבַּעִים מְלָקִיּוֹת חֶסֶר חַד כְּחֻשְׁבָן ט"ל, מֵאֵן דְּנִטִיר לָהּ
 מִנִּיָּהוּ, נְחִית ט"ל עֲלִיָּה, דְּאִיְהוּ יו"ד ה"א וּא"ו,
 ט"ל לְהַחֲיוֹת הַמֵּתִים, הָדָא הוּא דְּכָתִיב כִּי טַל אֹרוֹת טַלְיָךְ,

וּמִיָּד וְאֶרֶץ רַפְאִים תְּפִיל, וְעַלִּיהַ אֹקְמוּהוּ רַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין, כָּל
הָעוֹסֵק בְּטַל תּוֹרָה טַל תּוֹרָה מְחַיֶּיהוּ, וְכֹל מִי שְׁאִינוּ עוֹסֵק
בְּתוֹרָה אֵין טַל תּוֹרָה מְחַיֶּיהוּ.

(דף יב ע"ב) וְעוֹד וְהַמְשָׁפִילִים יִזְהִירוּ, אֲלֵין דִּידְעִין בְּפִקוּדָא
שְׁתִּיתָאָה דְּאִתְרַמִּיזַת בְּמַלְתַּת בְּרֵאשִׁית, בִּי"ת תַּמָּן,
דְּאִתְמַר עָלֶיהָ גַם צְפוּר מְצָאָה בֵּית, וְדִרְוּר קָן לָהּ, וְהָא
יְנוּקִין יִדְעִין דִּדְרְוּר קָן לָהּ, וְאִתָּא דָּוִד לְמִימַר בְּרוּחַ קוּדְשָׁא,
אֵלָא דָּא מְצוֹת קָן צְפוּר, דְּאִית בֵּיה פִּמָּה רְזִין, וְעַלִּיהַ
אִתְמַר גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית, דְּכְתִיב בְּגִינָה פִי בֵּיתִי בֵּית
תְּפִלָּה, דָּא בִּי פְנִישְׁתָּא, וְדִרְוּר קָן לָהּ דָּא בִּי מְדֻרְשָׁא, אֲשֶׁר
שְׁתָּה אֶפְרוּחִיהָ אֲלֵין מְאִרֵי תּוֹרָה, מְאִרֵי מְשֻׁנָּה, מְאִרֵי
קְבֻלָּה, דְּבְגִינָהוֹן לָא זָזָה שְׁכִינְתָּא מִיִּשְׂרָאֵל.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי"ם, פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר,
וְהַמְשָׁפִילִים יִזְהִירוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ, וְהַמְשָׁפִילִים
אֲלֵין אֲתוּוֹן, דְּאִינוּן לְבוּשֵׁין דְּאוּרִייתָא, מְרַקְמָן מִכָּל גּוּוּנָא
דְּנוּרָא, חוּר וְסוּמָק וְיִרוּק וְאוּפָם, וּמְנַהוּן אֲתַפְרִשָׁן לְכַמָּה
גּוּוּנִין.

וְכֻלְהוּ גּוּוּנִין, אִינוּן מְרַקְמָן בְּמִשְׁכָּא דְּגוּפָא דְּבַר נֶשׁ דְּאִיהוּ
בְּגִינְתָּא דְּעֵדָן, וְרַקִּיעָא בְּאֲלֵין אֲתוּוֹן אִיהוּ מְצוּיִיר
וּמְרוּקָם, בְּגִין דְּבַהוּן אֲתַבְרִי.

יִזְהִירוּ אֲלֵין נְקוּדִין דְּנִהְרִין בְּאֲתוּוֹן, וּבַהוּן נִהְרִין כְּכַבִּיא
בְּרַקִּיעָא בְּגִנְתָּא דְּעֵדָן, וְכֻלְהוּ נִהְרִין בְּעֵינִין דְּגוּפָא
בְּגִנְתָּא דְּעֵדָן.

כֹּזֶהר אֵלִין טַעֲמֵי אֹרִייתָא, דְּבַהוֹן מִתְנַהֲגִין אֲתוּוֹן וְנִקְוֵדִי,
 וּבַהֲהוּא גּוּפָא דְגִנְתָּא, כֹּזֶהר דָּא נִשְׁמַתָּא, דְּאִיהִי
 תְּנוּעָה דְּאֲתוּוֹן וְנִקְוֵדִי, דְּנַהֲרִין בְּאַנְפִין וּבְעֵינִין, וְנִפְשָׁא
 אִיהִי כִּלְלָא דְּאֲתוּוֹן, וְאִיהִי שְׁתּוּפָא דְּגּוּפָא, רוּחָא אִיהִי
 כִּלְלָא דְּנִקְוֵדִי דְּנַהֲרִין בְּעֵינִין.

קָם סְבָא חַד פִּתַּח וְאָמַר, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, כִּמָּה חִילִין
 נִטְרִין לָךְ בְּגִנְתָּא דְּעֵדוֹן, כִּמָּה מִשְׁרִיין דְּמִלְאָכִין
 מִסְתַּכְּלִין מִמִּשְׁקוּפֵי רְקִיעָא בְּגִנְתָּא, בּוֹזְמָנָא דְּתַעוּל תַּמָּן,
 וְכִלְהוּ מִסְתַּכְּלִין בָּךְ, וְגוּוֹנִין דְּרְקִיעָא בָּךְ יִזְהִירוּ, בְּגִין דְּבָךְ
 נַהֲרָא שְׂכִינְתָּא, דְּאִיהִי זֵהר הַרְקִיעַ, וְגַן אִיהוּ סְתִים וְחֲתִים,
 עַד דְּתִיעוּל בִּיהַ שְׂכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב גַּן נְעוּל אַחוּתִי
 כִּלְהַ.

וְגוּוֹנִין לָא נַהֲרִין בְּרְקִיעָא עַד דִּיעוּל תַּמָּן קוּדְשָׁא בְּרִין
 הוּא, וּמִיד דִּיעוּל תַּמָּן, אֲתַמַּר בְּהוֹן נִפְתַּחוּ הַשְּׁמַיִם
 וְאַרְאָה מְרָאוֹת אֱלֹהִים, מְאִי מְרָאוֹת אֵלָא מִ"ר אֹו"ת, מִר
 דְּאֲתַמַּר בִּיהַ מִלְאָכֵי שְׁלוֹם מִר יִבְכְּיוּן, וְאִיהוּ אוֹת בְּצַבָּא
 דִּילִיָּה, לִיָּה מִתְּפַתְּחִין רְקִיעִין, וּבִיָּה נַהֲרִין כִּלְ גּוּוֹנִין דְּלַהוֹן,
 וְכַעַן בּוֹצִינָא קְדִישָׁא קוּם נַהֲרִין גּוּוֹנִין דְּרְקִיעָא בְּאֲתוּוֹן
 דְּאֹרִייתָא, וְנַהֲרִין כְּכַבֵּיא בְּהוֹן בְּנִקְוֵדִי, כֹּזֶהר דָּא כְּרִסִּיא
 יְקָרָא, דְּכֹל נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין מִתַּמָּן אֲתַגְזִרוּ.

קָם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, פִּתַּח כִּמִּלְקַדְמִין, וְאָמַר וְהַמְשַׁכִּילִים
 יִזְהִירוּ אֵלִין אֲתוּוֹן, דְּכִלְהוּ כִּלְלִין בְּאֲת ב' מִן בְּרָאשִׁית,
 ב' אִיהִי בֵית, בִּי מִקְדָּשָׁא, דְּתַמָּן בַּה נַהֲרִין כִּלְ אֲתוּוֹן,
 רָאשִׁית נְקוּדָה בְּהִיכְלִיָּה, כְּגוּוֹנָא דָּא ב', עֲלָה אֲתַמַּר כִּלְ
 כְּבוּדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה, תִּשַׁע נְקוּדִין תְּלִיין מִינְהַ, וְאֵלִין

אינון דאתגליין ואינון ספירן דתליין מניה, ואיהי ספיר גזרתם
עשירית לון.

ואלין אינון דנהרין באת ב' דאיהי בי מקדשא דלעילא,
וספירים אתקריאו על שם השמים מספרים כבוד
א"ל, ולבתר דאינון מספרים כבוד א"ל, אתקריאו עשר
ספירות בלי מה, ונחית בהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א לאנהרא
בהון, דעל שמיה אתקריאו, וכלהו נהירין באתוון אלין
ספירן, ואתוון די בהון אתבניאת דאיהי ב', כגוונא דא,
ודא איהו רזא דמלה בחכמה יפנה בית.

וביתא דא אית ליה תלת גגין, ואינון תלת עמודין דסמכין
לה, ואינון ו' ו' ו', עליהו אתמר ווי העמודים
וחשוקיהם פספ, תלת עמודים אלין תלת אבהן, דסמכין
לביתא דאיהי שכינתא, וחשוקיהם אלין תרין סמכי קשוט,
דאתמר בהון יכין ובועז, ועליהו ביתא קיימא, והברייח
התיכון דא נקודה מלגאו, דסתים מלגאו, מברייח דא ו',
אתפשטותא [דף יג ע"א] דההיא נקודה דאיהי י', מברייח ודאי,
מן קצה דא ה' עלאה, אל הקצה דא ה' תתאה, קשורא
דתלת עמודים דאינון ווי העמודים, דא ח"י עלמין, דכך
אינון סלקין תלת ו' ו' ו' לחושבן ח"י, דאיהו צדיק יסוד
עולם, ה' ה' פד נטלין מעמודא דאמצעיתא דאתקרי הברייח
התיכון, אתקריאו אינון בריחים על שמיה, הדא הוא
דכתיב וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן כו'.

ותקונא דמשפנא הוה ציורא דעובדא דבראשית, וגנתא
דעדן, ובאלין ציורין דנקודין, ורקימו דגוונין,
דתמן המשפילים יזהירו, וכלא בראשית, ב' ראשית, בה

והמשפילים יזהירו, פִּזְהַר דָּא אֱלֹהִי"ם, וְהוּא הַפְּסִ"א
לְחֻשְׁבָּנָא.

אֲרֵהֲבִי הָא סָבָא אֲתַחֲזֹר כְּמַלְקָדְמִין, וְאָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא,
חֲזוֹר בְּךָ, עָאֵלֶת לְגַנְתָּא וְאֲתַבְּהִילֵת לְנַפְקָא מִתְּמָן,
וּמִתְּמָן עָאֵלֶת לְמֻשְׁכְּנָא דְאִיהוּ צִיּוֹר דְּעוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית,
וְנַפְקַת מִתְּמָן, אֵית לָךְ לְאַחֲזָרָא תְּמָן, דְּהָא כְּמָה חֲיִילִין
נְטְרִין לָךְ מֵעֵמָא קְדִישָׁא, לְמֻשְׁמַע מָאן צִיּוֹרִין דְּתְּמָן, דְּאִינוּן
כְּגוֹוְנָא דְּדִיּוֹרִין דְּשְׂכִינְתָּא, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן וְעֶשׂוּ לִי מְקַדְּשׁ
וְשְׂכִנְתִּי בְּתוֹכְכֶם, דְּוֹדָאֵי מֻשְׁכְּנָא וּמְנַרְתָּא וּמְקַדְּשָׁא וּמְדַבְּחָא
וּפְתוּרָא, כִּלְא אִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּדִיּוֹרִין דְּשְׂכִינְתָּא לְעִילָא וְתַתָּא.

מִיָּד פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר וַיַּעֲשׂוּ כָּל חַכְמֵי לֵב בְּעוֹשֵׁי
הַמְּלָאכָה וְגו', מְאִי כָּל חַכְמֵי לֵב, הֵהוּא דְּאִיהוּ חֲכָם
בְּחֻכְמָה, וּבִל"ב נְתִיבוֹת דִּילָהּ, דְּאִינוּן כְּלִילָן בְּשִׁית יוֹמֵי
דְּבְּרֵאשִׁית, וְהֵינּוּ שֵׁשׁ מְשׁוֹר, דְּאִינוּן שִׁית יוֹמֵי דְּבְּרֵאשִׁית
כְּלִילָן מֵעֶשֶׂר אֲמִירָן וּל"ב שְׂבִילִין, דְּאִינוּן ל"ב זְמַנִּין
אֱלֹהִי"ם בְּעוֹבְדָא דְּבְּרֵאשִׁית.

וְהַמְּשִׁבִּילִים, בְּהוּן אֲשֶׁתְּמוֹדְעִין אֲתוּוֹן, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן יוֹדַע
הִיָּה בְּצִלְאֵל לְצַרְף אוֹתִיּוֹת שְׂבָהֶם נִבְרָאוּ
שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְאִינוּן כ"ח אֲתוּוֹן, וְאַרְבַּע סְרֵי אַחְרָנִין גְּנִיזִין
בְּהוּן, וְאַלִּין אִינוּן כ"ח אֲתוּוֹן, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי"ם אֵת
הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וְעַלִּיהוּ אֲתַמַּר כַּח מֵעֶשְׂרֵי הַגִּיד לְעַמּוֹ,
וּבְגִלוֹתָא אֲסַתְּלַק הָאֵי כ"ח מְנַיְיָהוּ, וְאֲתַמַּר בְּהוּן וַיִּלְכוּ
בְּלֹא כַח לְפָנֵי רוּדְף, וּבְגִין דָּא אֲמַרִּין בְּקְדִישׁ וְעַתָּה יַגְדֵּל
נָא כַח אֲדַנְי, לְקַבֵּל כ"ח אֲתוּוֹן אַחְרָנִין, דְּאֵית בְּאַלִּין
שְׁבַע תִּיבִין דְּאִינוּן, יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבַרְךְ לְעַלְמֵי וְלְעַלְמֵי

עֲלֵמִיָּא, וְדָא אִיהוּ הָעוֹנָה אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא בְּכַל כַּחוּ,
 י"ד אַחֲרָנִין אֵינּוּן יְהוּ"ה אֱלֹהֵינּוּ יְהוּ"ה, וְסִימָן אֹר
 לְאַרְבַּעָה עָשָׂר בּוֹדֵקִין אֶת הַחֲמִין לְאֹר הַנֵּר, וּבְאֵלִין י"ד
 אֲתוּון אֹמְאָה, הֵדָא הוּא דְכָתִיב כִּי י"ד עַל פֶּס יָה.

קָם סָבָא וְאָמַר, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בּוֹדָאי אֵלִין אַרְבַּע סְרִי
 דְּפוּרִים אֵינּוּן, בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר בּוּ וּבְחַמְשָׁה עָשָׂר בּוּ
 דָּא י"ד י"ה, אֲבָל סִימָנִין דְּכ"ח אֵינּוּן אֹר אַרְבַּעָה עָשָׂר
 י"ד קְדֵמָאִין דְּכ"ח, י"ד תְּנִינִין אֵינּוּן בְּרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה
 עָשָׂר יוֹם כּו', וְאֵינּוּן י"ד פְּרָקִין דִּי"ד יְמִינָא, וְי"ד שְׁמַאלָא,
 וְי"ד פְּרָקִין דְּגּוּפָא, וְאֵינּוּן תְּלַת פְּרָקִין דְּדְרוּעָא יְמִינָא,
 וְתְלַת דְּדְרוּעָא שְׁמַאלָא, וְתְלַת דְּשׁוּקָא יְמִינָא, וְתְלַת דְּשׁוּקָא
 שְׁמַאלָא, וְתֵרִין דְּגּוּפָא, וְרִזָּא דְּמְלָה שְׁלֶשָׁה פּוֹנִים יָמָה,
 וְשְׁלֶשָׁה פּוֹנִים נֶגְבָה וְכו', וְכֹלָא דָּא כְּגִוּוֹנָא דְּדָא, תְּקוּנָא
 דְּגּוּפָא כְּתְקוּנָא דְּמִשְׁפָּנָא, הָא תְּלַת זְמַנִּין אַרְבַּע סְרִי, פּוּרִים
 בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר בּוּ, פֶּסַח אֹר לְאַרְבַּעָה עָשָׂר, תְּלִיתָא
 בְּרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם, וְסִלְקִין לְאַרְבַּעִין וְתֵרִין יוֹמִין,
 וְדָא אִיהוּ וַיַּעֲשׂוּ כָּל חֲכָם לֵב כּו'.

וַעֲשׂוּ אַרְוֹן דָּא שַׁבַּת, דְּמִשְׁפָּנָא אִיהוּ שֵׁשׁ מְשֻׁזַּר, כְּלִיל
 שֵׁית יוֹמִין דְּבְרֵאשִׁית, דְּאֵינּוּן תְּרִין דְּרוּעִין חֲסֵד
 וּגְבוּרָה, וְגוּף עֲמוּדָא דְּאֲמִצְעִיתָא, וְתֵרִין שׁוּקִין תְּרִין נְבִיאֵי
 קְשׁוּט, וְצְדִיק אֹת בְּרִית בִּינִיָּהוּ, מִשְׁפָּנָא שְׁכִינְתָּא תְּתָא
 כְּלִילָא מְכֻלָּהוּ תְּקוּנִין דְּגּוּפָא, צֵלַע הַמְּשָׁכֵן דָּא מִטְטְרוּ"ן,
 שְׁפָחָה דְּמִטְטְרוּנִיתָא עֲלָה (דף יג ע"ב) אֲתַמַּר עֵצִים מְעַצְמִי, עֵצִים
 הַשָּׁמַיִם לְטָהַר, אַרְוֹן וְדָאי דָּא ל"ב, נוֹר דְּלִיק, כְּלִיל ל"ב
 נְתִיבוֹת, וְאִיהוּ שַׁבַּת, וּבִיָּה שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה, דְּאִיָּה תּוֹרַת

חָכָם, וּבָה לֵב מִבֵּין, וְאִיהוּ נִשְׁמָה יִתִּירָה דְשִׁפְתָּ, וְאִיהוּ
חִירוּ דְשִׁפְתָּ, דְּבִגִּינָה לָא שְׁלֻטִין מְאָרִי דְגִיּהָנָם עַל עֲלָמָא,
וּמְאִי נִיהוּ גִיּהָנָם בְּגוּפָא, דָּא כְּבֵד, וְאִיהִי מְזַבַּח הַנְּחֻשֶׁת,
לְאֶעְבְּרָא לִיה מֵעֲלָמָא, וְכְבֵד בֵּיה מְרָה גִיּהָנָם דְּאוּקִיד בֵּיה.

כַּפְּרָת הַלֵּב דָּא פְּרִישׁוּ דְסִפְתָּ שְׁלוּם, דְּאִתְּמַר בְּהַּ הַפּוֹרֶשׁ
סִפְתָּ שְׁלוּם, מְנַרְתָּא דָּא רִישָׁא, וְשִׁבְעָה נְרוֹתֵיהָ
עֲלִיהָ, אֵינּוּן תְּרִין אוּדְנִין, וְתִרְיָן עֵינִין, וְתִרְיָן נּוּקְבֵי חוּטְמָא,
וּפּוּמָא, וּמְנַרְתָּא לִימִינָא, וְאִתְּמַר בְּהַּ הַרוּצָה לְהַחֲפִים יַדְרִים,
בְּגִין דְּתַמָּן מוּחָא בְּרִישָׁא, וְחֲכָמָה בְּרִישָׁא שְׂרִיא, וּבִיה נְהִיר
מְנַרְתָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ מִשְׁחָא, דְּאִתְּמַר בֵּיה פֶּשְׁמֵן הַטּוֹב עַל
הָרֵאשׁ, כְּנָפֵי רִיאָה, עֲלִייהוּ אִתְּמַר וְהִיוּ הַכְּרָבִים פּוֹרְשֵׁי
כְּנָפִים לְמַעְלָה, סוּכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַפְּפֹרֶת, דָּא כַּפְּרָת
הַלֵּב.

פְּתוּרָא דָּא לְבָא, וְאִתְּמַר בֵּיה שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, וְדָא שְׁכִינְתָּא
תְּתָאָה, אִיהִי מְנַרְתָּא כַּד נְטֹלָא מִימִינָא, וְשְׂרִיא
עֲלָה חֲכָמָה, וְאִתְּמַר בְּהַּ הַרוּצָה לְהַחֲפִים יַדְרִים, וְכַד נְטֹלָא
מִשְׁמָאלָא דְּאִיהִי גְבוּרָה, אִתְּקִרִיאַת פְּתוּרָא, וְאִתְּמַר בְּהַּ
הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יַצְפִּין, וְשְׂרִיא עֲלָה בִּינָה, דְּאִתְּמַר בְּהַּ
בְּרַפְתָּ יְהוּ"ה הִיא תַעֲשִׂיר, וְכַד נְטֹלָא מְגוּפָא דְּאִיהוּ עֲמוּדָא
דְּאִמְצָעִיתָא, אִתְּקִרִיאַת מִשְׁכָּנָא כְּלִיל מִתְרוּיָיהוּ.

כִּיּוֹר וְכִנּוּ אֵינּוּן תְּרִין כְּלִיין, וּבְהוּן שְׂרִיין תְּרִין סְמְכֵי
קְשׁוּט, מוּחָא, עֲלִיהָ אִתְּמַר וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין,
וְתַמָּן מְנַרְתָּא דְּלִיק, לְבָא וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׁמָאל, וְתַמָּן פְּתוּרָא
מִתְתַּקְנָא, בְּגִין דְּלְבָא אִיהוּ לְשְׁמָאלָא, גּוּפָא עֲלִיהָ אִתְּמַר
וּפְנֵי נֶשֶׁר, וְתַמָּן מִשְׁכָּנָא מִתְתַּקְנָא, וְשְׁכִינְתָּא אִיהִי דְּמוֹת

אחד לַאַרְבַּעַתָּן, וְאִיהִי ד' דְּאֶחָד, וְאִיהִי אַרְבַּע אַנְפִּין דְּכָל
חַיָּה.

בְּגִין דְּבַה אַרְבַּע אַתּוּן נְהִירִין דְּאִינוּן יְהו"ה, וְאִיהִי דְמוּת
אָדָם, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְעֶשֶׂר אַתּוּן אֲלִין
אַנוּן שְׁעוּר קוּמָא דְגוּפָא דָא, דְּאִיהוּ מִשְׁפָּנָא, וְעֲלִיהוּ אַתְמַר
עֶשֶׂר אַמוּת אַרְךְ הַקָּרֶשׁ, וְאַמְלָא אוּתוּ רוּחַ אֱלֹהִים, בְּחַכְמָה
בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה, בְּחַכְמָה דָא י', בְּתַבּוּנָה דָא
ה', וּבְדַעַת דָא ו', וּבְכָל מְלָאכָה דָא ה'.

דְּבַר אַחַר, וְהַמְשָׁכִילִים, אֲלִין אַרְבַּע יְסוּדִין דְּגוּפָא, יְזַהִירוּ
בְּהוּן אַרְבַּע חַיּוּן, דְּאִינוּן מְזַל אַרְיָה, מְזַל שׁוּר, מְזַל
נֶשֶׁר, מְזַל אָדָם, דְּפִרְצוּפָא דְבַר נֶשׁ אֲשֶׁתְּמוּדַעַת בְּהוּן בְּאַנְפוּי
דְּבַר נֶשׁ, וְדָא אִיהוּ הַפְּרֵת פְּנִיָּהֶם עֲנַתְהָ בָם, כְּזֹהֵר דָא
נִשְׁמַתָּא, וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים בְּאַכְרִין דְּגוּפָא, יְהוּן נְהִרִין מְזַלְיָיהוּ
כְּכַבִּים לְעוֹלָם וָעֶד.

דְּבַר אַחַר, וְהַמְשָׁכִילִים אֲלִין אַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, יְזַהִירוּ
אֲלִין אַרְבַּע מְלָאכְיָא, דְּאִינוּן מִיכָא"ל גְּבֻרִיא"ל רְפָא"ל
נוּרִיא"ל, כְּזֹהֵר דָא כְּרִסְיָא יְקָרָא.

דְּבַר אַחַר וְהַמְשָׁכִילִים אֲלִין שְׁפּוּן, דְּאַתְמַר בְּהוּן וּשְׁפַתּוּתִינוּ
שְׁבַח, וּבְהוּן אַחַה"ע כּוּמ"ף גִּיכ"ק דְּטַלְנַת זִסְשׁוּר"ץ,
דְּמִשְׁמִשִּׁין כְּפּוּמָא כְּכ"ב אַתּוּן, וּבְהוּן חַתּוּף דְּבוּרָא דְּצִלוּתָא
לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָא, יְזַהִירוּ אֲלִין עֵינִין, דְּאַתְמַר בְּהוּן וְעֵינִינוּ
מְאִירוּת כְּשִׁמְשׁ וְכִכְרַח, שְׁבַעָה גְלָדֵי עֵינָא אִינוּן, דְּנְהִרִין
בְּהוּן שְׁבַעָה כְּכַי לְכַת, וְשִׁמְשָׁא וְסִיְהָרָא, דְּאַתְמַר בְּהוּן
וְעֵינִינוּ מְאִירוּת כְּשִׁמְשׁ וְכִכְרַח, הָא תְּשַׁעָה, כְּגוּוּנָא דְּתַשַּׁע
נְקוּדִין דְּאוּרִייתָא, וְהָא חַמָּה וּלְבָנָה בְּכָלֵל שְׁבַעָה כְּכַיָּא

אינון איך חשיב לון תוספת על ז', אלא חמה איהי נוקבא
 לגבי שמשא, לבנה נוקבא לגבי ירח, ושמש וירח אינון
 נהרין לשבעה ככבי לכת, דאינון כשבעה גלדי עינא,
 ושמשא וסיהרא הא תשעה, בת עין עשירית לון, כלה
 דכלילא מכלהו.

בזהר הרקיע, [דף יד ע"א] דא אספקלריאה דנהרא באנפוי
 דאדם, דמינה תליין אודנין ועיינין וחוטמא ופומא,
 דאינון מנהיגי גופא ואברין דיליה, כגוונא דטעמי, דאינון
 מנהיגי אתוון ונקודי דאורייתא, כמה דשפוון ושינין וחיך
 ולשון וגרון אנון משמשין לאתוון, הכי כגוונא דא כנפי
 עינא ועפעפי עינא ותלת גווי דעינא, אינון משמשין
 לעינא, וכלא אתקשר בחמש נקודין כגוונא דא אאאא,
 אתוון ונקודי חמש בגו חמש, ועלייהו אתמר ראשיכם
 שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל הא חמשה,
 טפכם נשיכם וגרף אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד
 שאב מימיה הא חמש אחרנין, חמש לגו חמש אלין ה"ה,
 ומנייהו אתייהבו עשר דברן דא י', וכל העם רואים את
 הקולות מסטרא דו'.

דבר אחר והמשכילים, אלין מארי מקרא בעשיה, יזהירו
 אלין מארי משנה ביצירה, דאינון מארי מתניתין מ"ט
 אנפין טהור ומ"ט אנפין טמא, מ"ט אנפין טהור אנון
 מ"ט אתוון דפרשה דיהודא עלאה דאיהו שמע ישראל
 כ"ה אתוון, וכ"ד אתוון דפרשה תניינא דיהודא דאיהו
 ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כ"ה אתוון עלייהו
 אתמר פה תאמר לבית יעקב, ובכ"ד אתוון דכלילן בהון

כ"ד ספרים, דאינון כ"ד דשאבי מן ימא דאורייתא, אתמר
 בהון ותגיד לבני ישראל, ומאי ניהו דשאבין מניה האי
 כ"ד דאיהי שכינתא, פלילא מכ"ד ספרי דאורייתא, דא
 צדיק, דאיהו נהר דנפיק מעדן עלאה, בגין דנחית ביה
 ו', דאיהו בן י"ה.

ובגלותא אסתלק מניה, ואתמר ביה ונהר יחרב ויבש,
 יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני, ואיהו דף
 בכ"ד ספרים, ועם כל דא דאיהו חרב ויבש, אתמר ביה
 אל ישוב דף נכלם, אל ישוב דף, דאיהו צדיק פרוך שם
 פבוד מלכותו לעולם ועד, ד"ף בשכינתא, דאיהי כ"ד
 אתוון דיתודא, עליה אתמר והמלך שלמה פרוך, ועל אלין
 כ"ד אתוון אתמר ושמתי פ"דכ"ד שמשותיך וכו', האי
 עני איהו ד"ף, ובת זוגיה דפ"ה, ואיהי כד"ה על שכמה,
 כ"ד ה', דאיהי חמשה חומשי תורה, ואינון ה' אצבעאן,
 דבהון אתמר ותמלא כד"ה ותעל.

ומאין שואבין, מכ"ה אתוון, ורזא דמלה פ"ה תברכו את
 בני ישראל, את ודאי, במאי אתברכת ואתמליאת,
 באת ו' דאיהו פליל שית תיבין דיתודא, דאינון שמע
 ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, וביה אתעבידת אות.

כ"ה איהי אימא עלאה ימא דאורייתא, ו' נהר דנפיק
 מתמן, ומניה אתמליאת כ"ד דאיהי שכינתא תתאה,
 ומנה אתשקיא בגלותא, מה דהוה בקדמיתא היא אתשקיא
 מניה, ורזא דמלה ותמהר ותורד פדה על ידה ותשקהו,
 ועלה אתמר ותאמר שתה אדוני, דאיהו אדון דילה, ותכל
 להשקותו ותאמר גם לגמלייך אשאב, אלין רמ"ח תיבין

דְּקַרְיַאת שְׁמַע, דְּאִינוּן שְׁקִילִין לְרַמ"ח פְּקוּדֵין דְּאוּרִייתָא,
 דְּבַהוּן גְּמוּל"י חֶלֶב יִנְקִין, וְעֵתִיקֵי מְשָׁדִים, דְּאִתְמַר בְּהוּן
 שְׁנֵי שְׁדִיךְ פְּשָׁנֵי עֶפְרַיִם תְּאוּמֵי צְבִיָּה, וְאִינוּן תְּרֵי לוּחֵי
 אוּרִייתָא.

כ"ה אִיהִי שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, דְּבַה נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים,
 כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר כַּה אָמַר יְהו"ה פְּחֻצוֹת הַלֵּילָה וְכו',
 אִיהִי כ"ה אֲתוּוֹן דִּיחֻודָא דְשַׁחְרִית, וְכ"ה אֲתוּוֹן דִּיחֻודָא
 דְּעֶרְבִית, וְשַׁמְתִּי פ"ד כ"ד שְׁמֻשׁוֹתֵיךְ דָּא שְׁכִינְתָא תְּתָאָה,
 דְּאִיהִי כ"ד אֲתוּוֹן דִּיחֻודָא קְדָמָאָה דְשַׁחְרִית, וְכ"ד אֲתוּוֹן
 דִּיחֻודָא דְּעֶרְבִית.

כ"ה כ"ד דְּשַׁחְרִית אִינוּן מ"ט אֲנַפִּין, וְאִית מ"ט אֲנַפִּין
 לְתַתָּא מִסְטָרָא דִּישְׂרָאֵל זֹוּטָא דְּאִיהוּ מִטְטְרוּ"ן, וְאִיהוּ
 מ"ט אֲנַפִּין, וּבַהוּן יִזְהִירוּ מְאָרֵי מְשָׁנָה, דְּאִיהִי תְּנַיִנָא
 לְהִלְכָה שְׁפַחָה דִּילִיָּה, בְּגִין כִּי מְרַדְכֵי הִיְהוּדֵי מְשָׁנָה לְמַלְךְ,
 כְּגוּוֹנָא דָּא מְשָׁנָה, [דף יד ע"ב] מְשָׁנָה לְמַלְךְ, וּבִיָּה יִזְהִירוּ
 מְאָרֵי מִתְנִיתִין, כְּזֹהַר הֶרְקִיעַ דָּא הִלְכָה, דְּאִיהִי קְבֻלָּה לְמֻשָּׁה
 מְסִינֵי, וְכַמָּה עוֹלִימָאן אִית לָהּ דְּאִינוּן הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת,
 דְּאִתְמַר בְּהוּן וְעֵלְמוֹת אֵין מִסְפָּר, וְאִיהִי סִלְקָא עַל כְּלָהוּ,
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב וְאִתְּ עֲלִית עַל כְּלָנָה, וְאִיהִי עִם כְּלָהוּ,
 כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ הִלְכָה כְּרַבִּים.

וּמְצַדִּיקֵי הָרַבִּים בַּהּ יְהוּן כְּכַבִּים לְעוֹלָם וְעַד, כְּכַבִּים
 וְדָאֵי דְלִית לוּן חוּשְׁבָנָא, דְּכָל פּוֹכְבָא וְכוּכְבָא
 אֲתַקְרִי עֲלֵמָא יְחִידָא, וְדָא הוּא וְעֵלְמוֹת אֵין מִסְפָּר, וְאֵלִין
 עֲלְמוֹת אֵל תַּקְרִי עֲלְמוֹת, אֵלָא עוֹלְמוֹת, וּבְגִין דְּצִדִּיקֵיא
 אִינוּן כְּכַבִּים, וְכָל חַד אִית לִיָּה כְּכַב, בְּגִין דָּא אוּקְמוּהוּ

קדמאין, כל צדיק וצדיק אית ליה עולם בפני עצמו, וכל מאן דזכה להלכה חד ירית עלמא חד, כל שכן מאן דזכי למסכתא חדא, או לתרין, או לשתיין, דאתמר בהון ששים המה מלכות, דכל מסכתא מטרוניתא איהי בגרמה, זפאה איהו מאן דירית לה בהאי עלמא, דהלכה עולימא דמטרוניתא, דאיהי קבלה, זפאין אינון דמשדליין בשכינתא דאיהי על פלהו בהלכה, לאפקא לה מן גלותא, דאתמר בה ובפשעיכם שלחה אמכם, ולמיזל לה לגבי בעלה, למהוי לה קבלה בדרועוי, לקיים בה שמאלו תחת לראשי וכו'.

דבגלותא משנ"ה דאיהי מטטרו"ן שלטא, ואיהו משנה למלך, באתר דמטרוניתא יתבא משנה, ודא איהו ושפחה כי תירש גבירתה, וביומוי דמשה לא שלטא שפחה אלא מטרוניתא, לבתר דמית משה וירית יהושע דאיהו נער, באתר מלכותא שלטא שפחה, כמה דאת אמר אני שר צבא יהו"ה עתה באתי.

והא אוקימנא, מטטרו"ן איהו מעשה מרפכה, ועליה אתמר אין דורשין במרפכה ביחיד, מאי ביחיד ביחידא דעלמא, אלא אם פן היה חכם ומבין מדעתו, חכם בחכמה ומבין בבינה ויודע בדעת, דאתמר בהון ואמלא אותו רוח אלהי"ם בחכמה בתבונה ובדעת, בגין דאיהו משפנא דאתמלי בתלת דרגין אלין, ובכל מלאכה דא מעשה בראשית שכינתא תתאה, דאין דורשין לה בעובדא דבראשית בשנים, אלא ביחודא דעלמא, מרפב"ה דילה איהו מטטרו"ן גוף שכינתא.

וּשְׁכִינְתָא אִיהִי מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א אֶתְקֵרִיאת,
 בְּגִין דְּאִיהִי כָּלְלָא דַעֲשֵׂר סְפִירָן, רַכֵּב דִּילָהּ
 מִטְטְרוּ"ן, עֲלִיהּ אֶתְמַר רַכֵּב אֱלֹהִים רְבוּתִים אֶלְפֵי שְׁנָאן,
 מֵאֵי שְׁנָא"ן שׁוּר נֶשֶׁר אַרְיָה אָדָם, וְדָא אִיהוּ סוּד מְרַכְבֵּי"ה,
 רַכֵּב מ"ה וְדָאֵי.

וּמִטְטְרוּ"ן אִיהוּ אַרוֹן, גּוֹפָא לְאוּרֵייתָא דְּבִכְתָּב דְּאִיהוּ
 עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ שְׁלַחָן, פְּתוּרָא
 דְּשְׁכִינְתָא דְּאִיהִי ל"ב, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ ל"ב מְבִין, וְאִיהוּ
 לְשִׁמְאֵלָא, וּבְגִין דָּא אִמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין שְׁלַחָן בְּצַפּוֹן.

וְאִיהוּ מְנוּרָה נוֹר דְּלִיק מִסְטָרָא דְּשְׁכִינְתָא, דְּאֶתְמַר בֵּהּ נוֹר
 יְהו"ה, וְצָרִיךְ לְמַהוּי לִימִינָא לְקַבְּלָא מִשְׁחָא, וּבְגִין
 דָּא מְנוּרָה בְּדְרוּם, דָּא אִיהוּ מְאָנָא לְקַבְּלָא פְּתִילָהּ וּמִשְׁחָא
 וְנִהוּרָא, פְּתִילָהּ שְׁכִינָה, מִשְׁחָא דִּילָהּ צְדִיק שְׁמֹן כְּתִית,
 נְהוּרָא דִּילָהּ עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, כְּגוּוֹנָא דָּא נִפְשָׁא דְּאִיהִי
 שְׁתוּפָא דְּגוֹפָא אִיהִי פְּתִילָהּ, רוּחַ דָּא מִשְׁחָא, נְהוּרָא דָּא
 נִשְׁמָתָא, מְאָנָא דָּא גּוֹפָא, אִיהוּ עֶבֶד, וְאִיהוּ רַכֵּב לְתַלְתָּ
 סְטְרִין אֲלִין, דְּאִינוּן קִיטוּרָא דִּיחֻדָּא חֻדָּא, דְּאִינוּן נוֹר יְהו"ה
 נִשְׁמָת אָדָם.

וְהָאֵי עֶבֶד אִיהוּ כְּנוּיָא לְכָל שְׁמַהָן, שְׁנוּי לְכָל שְׁמַהָן, וּבִיהּ
 מְרַכֵּבִין כָּל אֲלָנִין עֲלָאִין מִסְטָרָא דְּטוֹב, מְרַכְבּוֹת
 דְּסְטָרָא דְּרַע, עֲלֵייהוּ אֶתְמַר וְלֹא בְּעָרִיוֹת בְּשִׁלְשָׁה, מֵאֵי
 עָרִיוֹת סְמָא"ל וְנַחֲשׁ, לֹא צָרִיךְ לְמַהוּי בְּשִׁלְשָׁה, דְּאִינוּן
 מִשְׁחֵי"ת א"ף וְחִימ"ה, לְמַהוּי תְּלִיתָאָה בִּינֵייהוּ, דְּלֹא
 מִתְקַשְׁרִין בְּהוּן, אֲלֹא דִּיהוּן תְּרוּיֵיהוּ [דף טו ע"א] בְּפְרוּדָא,
 וּבְגִין דָּא אִין דוֹרְשִׁין בְּעָרִיוֹת בְּתַלְתָּא, וְעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית

בְּהַפּוֹכָא, אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּשָׁנִים, דְּלֹא יַעֲבֹדוּן פְּרוּדָא, אֶלֶּא בִּיחִיד דְּאִיהוּ יַחֲוּדָא חַד, וּבִגִּין דָּא לֹא יֵאכֹל אָדָם תְּרֵי, וְלֹא יִשְׁתֶּה תְּרֵי.

וְלֹא בְּמִרְכָּבָה בִּיחִיד, בְּגִין דִּיחִיד לִית לִיה שְׁתּוּף דְּאִיהוּ מִטְטְרוּ"ן, כְּגִוּוֹנָא דְנִשְׁמַתָּא דְלִית לָהּ שְׁתּוּף בְּגִוּוֹפָא, וְאִמַּי אָמַר אֶלֶּא אִם פֶּן הִיָּה חֲכָם וּמִבִּין מַדְעָתוּ, הֲכָא מִשְׁמַע דְּאִית לִיה מִרְכָּבָה לְעִילָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ מְלָאכָה דִּילִיָּה, וּמַאי אִיהִי הֵהִיא דְּאִיהִי כְּלִילָא מִחֲכָמָה וּבִינָה וְדַעַת, דְּאִינוּן יְהוּ"ו, מְלָאכָה דְתִלַּת אַתּוּוּן אִיהִי ה' שְׂכִינְתָּא תְּתָאָה, שְׁלִימוּ דְתִלַּת אַתּוּוּן, עֲלֵה אַתְמַר וְתַכֵּל כָּל עֲבוּדַת מְשַׁכְּן וּגו', וְאִיהִי ה' דְּיוֹם הַשְּׁשִׁי, וּבִגִּין דָּא אַף עַל גַּב דְּאִמְרִינָן אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמִרְכָּבָה בִּיחִיד, חֲזֵר וְאָמַר אֶלֶּא אִם פֶּן הִיָּה חֲכָם וּמִבִּין מַדְעָתוּ, דּוּדַאי בְּאַלִּין תִּלַּת דּוֹרְשִׁין בְּמִרְכָּבָה בִּיחִיד, וּבְלֹא אַלִּין תִּלַּת לֹאוּ אִיהוּ יַחֲוּדָא דִּילִיָּה, וְדָא אִיהוּ רְזָא, דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעִילָא חַד בְּשְׂכִינְתִּיָּה.

וְכֹד אִיהוּ לְתַתָּא בְּמִטְטְרוּ"ן בְּלֹא שְׂכִינְתִּיָּה, אֲשַׁתְּנִי בֵּיה, וּבִגִּין דָּא אָמַר אֱלִישָׁע אַחַר, שְׁמָא חֶס וְשְׁלוֹם שְׁתִּי רְשׁוּיֹת יֵשׁ, וּבִגִּין דָּא אָמַר אֵל תְּמִירְנִי בּוּ, פִּי שְׁמִי בְּקִרְבוּ, בְּגִין דְּמִטְטְרוּ"ן אִיהוּ שְׁנֵי לְמַלְךָ, וְכֹד אִיהִי שְׂכִינְתָּא בְּלֹא בַעֲלָהּ, אַתְקֵרִי הָאִי מְלֶאךְ מְשַׁנָּה לָּהּ, וְאֲשַׁתְּנִיאת דְּלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעִין בָּהּ חֵיילִין, וּמָה דְּאִיהִי מְטְרוּנִיאתָ, וּבְמַאי הִיא מִתְכַּסִּיא, בְּהֵהִיא דְּאַתְקֵרִיאתָ אָמָה.

וְדָא הוּא דְּאָמַר קָרָא וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאָמָה, אִישׁ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בֵּיתוֹ דָּא שְׂכִינְתָּא, לְאָמָה

בַּת זוגִיָּה דְמַטְטְרוּ"ן, דְאִיְהִי מִיטְטְרוּ"ן בְּתוֹסֶפֶת יו"ד,
 דְשִׁפְחָה בִישָׁא הִיא אָמָה דְעֵרֵב רַב, וּבְגִין דְהִיא שִׁפְחָה
 בִישָׁא וּבִנְהָא לָא אֲשַׁתְּמוּדְעִין בָּהּ, אִיְהִי מִתְכַּסִּיא בְעֵבְדָא
 דִּילָהּ, כְּנִשְׁמַתָּא בְּגוֹפָא.

וּבְגִלּוּתָא קְדַמָּא דְלָא חֲזַרְתָּ לְמַלְכוּתָהּ בְּרַתָּא דְמַלְכָּא,
 וְלָא נִפְקַת מֵהָהוּא גּוֹפָא, לָא נִפְקַת חֲפְשִׁית,
 וּבְגִינְהָא אֲתַמַּר בְּהוּן, עֵבְדִים הֵינּוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם בְּגִין
 דְהוּוּ תַחֲוֹת רִשׁוּ דְהָהוּא עֵבֵד, וּבְגִין דָּא אָמַר פָּרְעָה בְּהִיא
 אֲתַר לָא יָדַעְתִּי אֶת יְהו"ה, וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לָא אֲשַׁלַּח,
 וּבְגִין דָּא נִפְקוּ בְּמִנוּסָה, כְּעֵבְדָא דְלִית לִיהּ כְּתַב חִירוּ וּבִרְח
 מִרְבוּנִיהּ.

אֲבָל בְּפוּרְקָנָא בְּתַרְאָה לָא נִפְקַת בְּרַתָּא, בְּהִיא עֵבְדָא
 כְּשִׁפְחָה, אֲלָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְאֹרִייתָא
 דְאִיְהִי חִירוּ, אִיְהִי עֲמָה בְּגִלּוּתָא בְּתַרְאָה, דְאִיְהִי חִירוּ דִּילָהּ,
 מַה דְלָא הוּוּ הֵכִי בְּגִלּוּתָא קְדַמָּא, דְלָא הוּוּ לָהּ וּלְבִנְהָא
 אֹרִייתָא דְאִיְהִי חִירוּ, דְאֹרִייתָא וְדָאִי אִיְהִי חִירוּ, בְּמַלְכוּתָא
 דִּילָהּ בִּיקְרָא דִּילָהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב יְקָרָה הִיא מְפָנִינִים,
 וּבְגִין דָּא לָא תַצָּא כְּצֵאת הָעֵבְדִים, וְדָא הוּא דְאָמַר כִּי לָא
 בְּחַפְזוֹן תַצָּאוּ, וּבְמִנוּסָה לָא תִלְכוּן, כִּי הוּלֵךְ לְפָנֵיכֶם יְהו"ה,
 יְהו"ה וְדָאִי אִיְהוּ יוֹקִים לוֹן מַעֲפָרָא, וְאִיְהוּ נָהִיר עַל אֲנְפוּי
 דְיִשְׂרָאֵל, וּבִיהּ אֲשַׁתְּמוּדְעִין כָּל עַלְמִין דְאִינוּן זְרַע בְּרַךְ
 יְהו"ה.

וְאֲתַפְּשִׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכָל כְּנוּיִין, וּמְרַכְּבוֹת
 דְמַטְטְרוּ"ן, דְאִינוּן כּוּז"ו בְּמוֹכַס"ז כּוּז"ו,
 מַצַּפ"ן, וְאֲתַמַּר בִּיהּ וְלָא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיךְ, וְהִיוּ עֵינֵיךְ

רואות את מוריך, בההוא זמנא, פי עין בעין יראו בשוב
 יהו"ה ציון, ואתפשט נ"א כיון דמתפשט ממרכבות דלתתא,
 ואתלבש במרכבה דיליה דאיהי אדנ"י, שם המרכבה דא
 יהו"ה, פנו"י דא אלהי"ם, דסליק לחשבן אהי"ה אדנ"י,
 ואיהו כנו"י דתרין שמהן אלין וביה אתפסיין.

אהי"ה איהו יה"ו, ו' דאיהו כלילא דשית סטרין, דבהון
 חתים שית סטרין, ואינון יה"ו הו"י וה"י וי"ה
 הי"ו יו"ה, יה"ו נטיל ליה ימינא דאיהו חס"ד, וחתים
 ביה לחכמתא, וביה הרוצה להחכים ידרים. [דף טו ע"ב] הו"י
 נטיל לשמאלא דאיהו גבורה, וחתים ביה לעותרא, וביה
 הרוצה להעשיר יצפין, וה"י פנה למזרח, ונטיל ליה
 עמודא דאמצעיתא, וחתים ביה בני, וי"ה נטיל ליה ירכא
 ימינא, ואסתפל ביה לעילא, וחתים ביה חיי, הי"ו נטיל
 ליה ירכא שמאלא, ואסתפל לתתא, וחתים ביה מזוני,
 אסתפל לעילא לגבי חכמה, ואתקשר בירכא ימינא, וחתים
 ביה חיים, בגין דחכמה עליה אתמר והחכמה תחיה בעליה,
 אסתפל לעילא לגבי אימא עלאה, ואתקשר בירכא שמאלא,
 וחתים ביה מזוני, יו"ה פנה למערב בצדיק, דאיהו ערוב,
 דתמן מתערבין כל חיילין, ואתכליל בח"י אתוון, דאינון
 יה"ו הו"י וי"ה הי"ו יו"ה וה"י, אלין אינון י"ח אתוון,
 דבהון ח"י עלמין אתקרי, וצדיק בהון אתקרי ח"י עלמין.

כל הוויות אלין מאמא עלאה תליין, דאיהי חיים, וצדיק
 על שמייה אתקרי ח"י, חיות המרכבה על שמה
 אתקריאו, בגין דאיהו אימא עלאה חיים, כמה דאת אמר
 עץ חיים היא למחזיקים בה, ואיהי מרכבה לחכמה.

מַלְכוּת תִּמְן ה', וּבָה אֲתַקְרִי יְהו"ה בְּשְׁלִימוֹ, שְׁבַעַה זְמַנִּין
 אֲתַקְרִיאַת בָּה, יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה
 יְהו"ה יְהו"ה, וְאִית בְּהוּן כ"ח אֲתוּוֹן דְּאֲתַמַּר בְּהוּן וְעַתָּה
 יִגְדַּל נָא פ"ח יְהו"ה, וּבְאֵלִין שְׁבַעַה שְׁמָהֶן אֲתַקְרִיאַת הִיא
 בַּת שְׁבַע, וְעַלִייהוּ אֲתַמַּר שְׁבַע בְּיוֹם הַלְלַתִּיהָ.

י"ה תִּלְתִּין וְתַרְיִן זְמַנִּין בַּתִּלְתִּין וְתַרְיִן אֱלֹהִי"ם, אֵינוֹן ל"ב
 נְתִיבוֹת חֲכָמָה א' עִם י"ה אֵי"ה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ.

וְהַמְשַׁכְּלִים אֵינוֹן הִיכְלִין וְצִיּוּרִין דְּגִנְתָּא דְּעָדוֹן, כְּלָהוּ
 מְצוּיִירִין וּמְרוֹקְמִין בְּאֲתוּוֹן.

א צִיּוּרָא דְהִיכְלָא גְנִיזָא דְאִיהִי אֲנַכ"י, דְּסָלִיק לְחוּשְׁבָן
 כַּס"א, וְאִיהוּ מְצוּיִיר בְּנִקּוּדִין, דְּאֵינוֹן כְּכַכְבֵּיא דְנִהְרִין
 בְּרִקִיעָא וּבְהוּן מְצוּיִירִין נִשְׁמַתִּין וְרוּחִין וְנִפְשִׁין דְּצַדִּיקָא.

וְצִיּוּרָא דִּילִיָּה כְּגוּוֹנָא דָּא א דָּא אִיהִי דִּיוֹקְנָא דְקָמִץ.
 דְּאִיהוּ נִיצוּץ וְרִקִיעַ, נִיצוּץ אִיהוּ כְּכַב, וְעַלִיָּה
 אֲתַמַּר דְּרָךְ כְּכַב מִיעֵקֵב, רִקִיעַ וְקַם שְׁבַט מִיִּשְׂרָאֵל, נִיצוּץ
 אִיהוּ כְּכַב חֲמָה דְנִהְרָא בְּרִקִיעָא, עֲטָרָה עַל רִישִׁיָּה, לְתַתָּא
 אֲתַפְלַג א כְּגוּוֹנָא דָּא א סִיְהָרָא דְתַחֲוֹת רִקִיעַ וְתַרוּיָּיהוּ
 בְּצִיּוּרָא דָּא — כַּד יִיתִי סַמְא"ל לְאַסְתְּפֻלָּא בָּה לְתַתָּא
 אֲסַתְּפֻלַּת לְעִילָא, וְאַתְּכַסִּיאַת אֲנַפְהָא מִנִּיָּה, וְהִדְרַת אֲנַפְהָא
 מִנִּיָּה לְתַתָּא, וְאִיהִי אֲתַרְחֻקָא מִנִּיָּה.

בְּהַהוּא זְמַנָּא, תְּקַעוּ בְּחַדְשׁ שׁוֹפָר כְּפִסָּה לְיוֹם חַגְנוּ, בְּאֵן
 יִרְחָא, בִּירְחָא דְאַתְּכַסִּיא בֵּיה סִיְהָרָא, וּמֵאֵן הוּא
 דְמַכְסִי עֲלָה יְהו"ה, דְּכֵן סָלִיק א בְּחַשְׁבָן, י' לְעִילָא י'

לְתַתָּא ו' בְּאַמְצַעִיתָא, וְאִיהוּ נָטִיר לָהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב
אֲנִי יְהו"ה הוּא שְׁמִי וְכו'.

ב הֵיכְלָא לְנִקּוּדָה, גַּג דִּילָהּ אִיהוּ רְקִיעַ, וְאִיהוּ פִתַּח עֲלֵיהּ
אֲתַמַּר נוּטָה שָׁמַיִם פִּירִיעָה, וְאִיהוּ ו' דְּמַכְסִי עַל נִקּוּדָה
עֲלָאָה וְתַתָּאָה וְאַמְצַעִיתָא, כְּגוּוֹנָא דָא ו'.

צ תְּרִין נְצוּצוֹת דָּאֵת צ אֵינוֹן צַר"י, תְּרִי רֵאשִׁין דְּצ אֵינוֹן
תְּרִין דְּע'.

ש אֵית לָהּ תְּלַת רֵאשִׁין, וְאַנוֹן סְגוּ"ל, וְאַנוֹן תְּלַת נִקּוּדִין
שַׁר"ק. ז רֵישָׁא דִּילָהּ חֲל"ם חִיר"ק שׁוּר"ק בּו', קוּצָא
מְלַגָּאוּ חִיר"ק קוּצָא דָּאֵת ג', וְכֻלָּא אֲתַרְמִיז בְּאֵת א, נִקּוּדָה
לְעִילָא חֲל"ם נִקּוּדָה לְתַתָּא חִיר"ק בְּאַמְצַעִיתָא שׁוּר"ק
כְּגוּוֹנָא דָא ו', וְעוּד תְּרִין נִקּוּדִין דָּאֵת א אֵינוֹן צַר"י, וְאֵינוֹן
שַׁב"א, וְאֵינוֹן בְּדִיוֹקְנָא אַחְרָא א, כְּגוּן י' לְעִילָא, ו'
בְּאַמְצַעִיתָא, ד' לְתַתָּא, א אִיהוּ קוּצָא לְעִילָא, קוּצָא לְתַתָּא,
קוּצָא בְּאַמְצַעִיתָא, וְאִיהוּ סְגוּ"ל וְאִיהוּ שׁוּר"ק תְּלַת נִקּוּדִין,
כֻּלָּא אִיהוּ א, אֲתוּוֹן אַחְרַנִּין הֵיכְלִין וְכַסּוּיִין לְאַלִין אֲתוּוֹן,
וְכֻלָּא אִיהוּ מְרוּקָם [דף טז ע"א] וּמְצוּיִיר בְּכַרְסִיא, ו' שֵׁית דְּרַגִּין
לְכַרְסִיא, ס' שְׁתִּין גִּלְגְּלוּי דְּכַרְסִיא, דְּאֲתוּוֹן דְּאוּרִייתָא אֲתַמַּר
בְּהוּן אֵין מוּקְדָם וּמְאוּחַר בְּתוֹרָה, אֲבָל בְּכַרְסִיא כְּלָהוּ
מִתְתַּקְנָן כְּדָקָא יָאוּת, וְרָזָא דָא לְחַפְיָמִי לְבָא אֲתַמַּסֵּר.

עֲנִין אַחַר וְהַמְשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ, אֲלִין אֵינוֹן אֲתוּוֹן, דְּהוּהּ
לוֹן שְׁכַל לְאַעֲלָא קְדָם מְלַכָּא, כָּל חַד עַל תְּקוּנוֹי,
מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה עָאלוּ כְּלָהוּ לְמַפְרַע, בְּגִין דְּאִיהִי דְּרוּעָא
שְׁמַאלָא תְּשַׁר"י, וְדָא אִיהוּ בְּרֵאשִׁי"ת ב"א תְּשַׁר"י, בְּגִין
דְּבַמְדַת הַדִּין אֲתַבְּרִי עֲלֵמָא, וּבְגִין דָּא עָאלוּ לְמַפְרַע, וְהָא

אוקמוהו דבימינא אתברי עלמא, וביה עאלו אתוון כסדרן,
 ורזא דמלה אמרתי עולם חסד יבנה, ובגין דא פד עאלו
 אתוון למפרע, ומנייהו כסדרן, לא בעא קודשא בריך הוא
 למברי בהון עלמא, עד דשתף לון בימינא ושמאלא וברא
 בהון עלמא.

נמל א"ב מכסדרן, ונטל תשר"י מלמפרע, ושתף בהון
 את י' מן שמיה, וברא בהון עלמא, בגין דיתקיים
 בנינא, ואינון אב"י תשר"ר, אב"י א"ש"ר פידו נפש כל
 ח"י, ת' תורת יהו"ה תמימה, ש' שבת, ר' ראשית חכמה
 יראת יהו"ה, ובכלהו לא בעא למתחל אלא באת ב', בגין
 דאיהו בנין אב, בנינא דעלמא, ובה שארי למתחל, בגין
 דבה עתיד למבני ירושלם, כמה דאת אמר בונה ירושלם
 יהו"ה, דאם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו,
 ובנינא דאורייתא ודעלמא באת ב' עתידה למבני, ועלה
 קיימא עלמא, ובההוא זמנא דאתבניאת כאלו כההוא זמנא
 יתברי עלמא ויתבני, ודא בראשית ברא אלהי"ם, אבל פד
 חרב בית ראשון כאלו הוה עלמא תהו ובהו, ודא איהו
 והארץ היתה תהו מיד דאתבניאת ויאמר אלהי"ם יהי אור,
 בגין דכל אתוון נהירין בה, ואף על גב דאור הוא א,
 אור דיליה דנהרא בה ב בחמש נהורין דאינון ה' עלאה
 דשמא קדישא.

ג עמודא דסמין ביתא, דאיהו גמילות חסדים טובים,
 איהו סמין לד דאיהו דל"ת, ובאן אתר סמין לה
 בגלותא, א' סמין ונהיר לב', ג' גמיל חסד עם ד', ובמאי,
 ג' איהו גלגל, ובה כל אתוון מתגלגלין בכמה גלילי

דְּדַהֲבָא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב יָדֵיו גְּלִילֵי זָהָב מִמְּלָאִים בְּתַרְשִׁישׁ,
מֵאֵי בְּתַרְשִׁישׁ אֶלָּא בְּתַרֵּי שֵׁשׁ, וְאִינוּן בְּתַרֵּין דְּרוּעִין גְּדוּלָּה
גְּבוּרָה, דְּבַהוּן שְׂרֵי אֹרִייתָא בְּב', וּבַהוּן שֵׁית פְּרָקִין, דְּאִינוּן
ו' אֲתוּוּן בְּרֵאשִׁית, דְּכְלִילָן בְּעַמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ ו',
וְעַלֵּיהּ אֲתַמַּר וִירָא רֵאשִׁית לוּ, לוּ לֵאת ו', כִּי שֵׁם חֶלְקַת
מְחֻזְקָא סְפוּן.

ד דֶּלֶת דְּבֵיתָא דִּירוּשָׁלַם, ו עַמּוּדָא דְּסַמִּיךְ לְדֶלֶת, וְאִיהִי
דֶּלֶת דְּתַרֵּין תַּרְעִין, דְּאֲתַמַּר בַּהוּן פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק,
וּבְגִין דָּא אֵית לְדֶלֶת תַּרֵּין גְּגִין, וְאִינוּן תַּרֵּין דְּרוּעִין, בְּלֵא
וְכַל אַחַד ו' דְּאִינוּן שֵׁית פְּרָקִין, אִיהִי דֶּלֶת וְדָא אִיהוּ דֶּלֶת
וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, וְאֵת ד' אִיהִי דְּרוּעָא דְּאֵית בֵּיהּ תַּרֵּין אֲמִין,
ה שְׁלִימוּ דְּתַרֵּין דְּרוּעִין וְגוֹפָא דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּתִלְתָּא אַבְהָן,
ו' יְחוּדָא שְׁלִימוּ דָּאת ד' דְּאִיהִי סִיְהָרָא.

כַּד נְהִיר בְּהּ אֲתַמַּר בְּהּ וְהִיָּה אֹרַח הַלְּבָנָה כְּאֹרַח הַחֲמָה,
וְאֹרַח הַחֲמָה יְהִיָּה שְׁבַעֲתִים כְּאֹרַח שְׁבַעֲתֵי הַיָּמִים, וְדָא
שְׁלִימוּ דְּחֲמָה וְסִיְהָרָא דְּאִינוּן ה"ה, בְּגִין דְּאִיהוּ ז' כְּלִיל
י"ו, וּבְגִין דָּא אִיהוּ זְכוּר וְשְׁמוּר, זְכוּר מְסֻטְרָא דְּה' עֲלָאָה,
שְׁמוּר מְסֻטְרָא דְּה' תַּתָּאָה.

ח אֵית לָהּ תִּלְתָּא גְּגִין, וְאִינוּן ו' ו' ו' דְּכְלִילָן בַּח"י עֲלָמִין,
ח' אִיהִי מְפֻשָּׁר חֲלָמִין טְבִין בְּט', וְהָא אֹוְקְמוּהוּ חֲלָמָא
טְבָא מְסֻטְרָא דָּאת ט', דְּאִיהִי סְחֹר לָהּ, כְּמָה דְּאֹוְקְמוּהוּ
חֲלָמָא טְבָא חֲזִית, וְדָאִי מִתְמָן קָא אֲתִיא, בְּגִין דָּאת ט'
אִיהִי סְפִירָה תְּשִׁיעָאָה מְעִילָא לְתַתָּא, ח' סְפִירָה תְּמִינָאָה
מִתַּתָּא לְעִילָא, ח' [דף טו ע"ב] מְסֻטְרָא דָּאת א', י' סְפִירָה
עֲשִׂירָאָה, עֲשִׂירִית הָאִיפָה, כַּד נְחִית ח' לְגַבְהָ אֲתַעְבִּידַת

ח"י, ואת י' פד סלקא בכ' אתקריאת פתר עלאה, ועליה
 אתמר פתר יתנו לך, יהו"ה אלהינו אבא ואימא, מלאכים
 המוני מעלה אלין נשמתין דאינון מלאכים מסטרא דמלכות,
 יחד כלם קדושה לך ישלשו, קדושה ודאי איהי שכינתא,
 לך ישלשו אינון תלת אבהן דאינון קדוש קדוש קדוש,
 יהו"ה צבאו"ת מאי צבאו"ת אלין תרין נביאי קשוט, מלא
 כל דא צדיק, הארץ פבודו דא שכינתא דאיהי קדושה,
 דעלה אתמר אין קדושה פחות מעשרה, ודא איהו כ'
 פתר.

ל, ויחלום והנה סלם מצב ארצה. דא שכינתא תתאה,
 וראשו מגיע השמימה דא שכינתא עלאה, והנה מלאכי
 אלהי"ם דא מ', עולים בל' ויורדים בנ', דאתמר בה אין
 נפלת משמים הלל בן שחר, אתמר ביה ויורדים בו.

אבל בס', בה סלקין, בגין דאיהי ס"נה, איהי ס"לם
 לסלקא בל', ע בה מסתכל וביה מצפה, ורזא דמלה
 וכל עין לך תצפה, פ, בה כל לשון לך תשבח, בזמנא
 דסליק לאתריה, וכי כען לא משבחין ליה כל לשון, לא,
 עד דיתקיים קרא והיה יהו"ה למלך, למלך ודאי באת
 ל', ובההוא זמנא יתקיים כל פה וכל לשון יתנו הדר
 למלכותך.

צ בההוא זמנא אתמר בה צדקה תרומם גוי, ולית צדקה
 אלא צלותא הא אוקמוהו, ואיהי אימא עלאה דנחתא
 לגבי צדק ואתעבדת צדקה צדיק, ואתפליל י"ה בתרויהו
 בצדיק וצדקה, ק בההוא זמנא יסלקון ליה קלין דצלותין
 קלין דאורייתא, ובההוא זמנא יהא הקול קול יעקב.

ר ראשון לציון הנה הנם ולירושלם מבשר אתן. ש בה
 שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יהו"ה ורפאתיו,
 לרחוק שנתקרב, דקרוב קרוב הוה. ת בה תם עונך בת
 ציון, לא יוסיף להגלותך:

הקדמה אחרת לתקוני הזהר

[דף י" ע"א] בראשית ברא אלהי"ם וגומר, פתיב המשפילים
 יזהירו כזהר הרקיע וגומר, אלין אינון רבי שמעון
 בן יוחאי וחבריו, רבי אלעזר בריה, ורבי אבא, ורבי יוסי,
 ורבי חייא, ורבי יצחק, ושאר חבריא, דאזדהרו זהירו
 לעילא כזהר הרקיע, מאי כזהר, אלא כד עבדו האי חבורא,
 אסתכמו עליה לעילא, וקראו ליה ספר הזהר, ומצדיקי
 הרבים ביה יהון נפישין כפככים לעולם ועד, דלא אתחשיך
 נהורא דלהון לעלם ולעלמי עלמין, בההוא זמנא דאתחבר
 האי חבורא, רשותא אתיהיב לאליהו לאסכמא עמהון ביה,
 ולכל מארי מתיבתא דלעילא ותתא, וכל חיילין דמלאכין
 עלאין, ונשמתין עלאין, למהוי עמהון באסכמותא ורעותא
 כחדא.

פתח אליהו ואמר, רבון עלמין דאנת הוא חד ולא בחשבון,
 אנת הוא עלאה על כל עלאין, סתימא על כל
 סתימין, לית מחשבה תפיסא בך כלל, אנת הוא דאפיקת
 עשר תקונין, וקרינן לון עשר ספירן, לאנהגא בהון עלמין
 סתימין דלא אתגליין, ועלמין דאתגליין, ובהון אתכסיאת
 מבני נשא, ואנת הוא דקשיר לון, ומיחד לון, ובגין דאנת
 מלגאו, כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר,
 אתחשיב ליה כאלו אפריש בך.

וְאֵלֶיךָ עֲשֵׂה סְפִירָה אֵינֹן אֲזַלִּין כְּסֻדְרָךְ, חַד אֲרִיךְ, וְחַד
 קָצֵר, וְחַד בֵּינוֹנִי, וְאַנְתָּה הוּא דְאֲנַהֲיג לֹון, וְלִית מָאן
 דְאֲנַהֲיג לָךְ, לֹא לְעֵילָא וְלֹא לְתַתָּא וְלֹא מְכַל סְטְרָא, לְבוּשִׁין
 תְּקִינַת לֹון, דְמַנְיֵיהוּ פְּרַחֲזִין נְשַׁמְתִּין לְבְנֵי נְשָׂא, וְכַמָּה גּוֹפִין
 תְּקִינַת לֹון, דְאֲתַקְרִיאוּ גּוֹפָא לְגַבֵּי לְבוּשִׁין דְמַכְסִיין עֲלֵיהוֹן,
 וְאֲתַקְרִיאוּ בְתַקּוּנָא דָא, חֶסֶד דְרוּעָא יְמִינָא, גְבוּרָה דְרוּעָא
 שְׂמָאלָא, תְּפָאֲרַת גּוֹפָא, נְצַח וְהוּד תְּרִין שׁוֹקִין, וְיִסוּד
 סִיּוּמָא דְגּוֹפָא אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, מְלָכוֹת פַּה תּוֹרָה שְׁבַע
 פַּה קְרִינֵן לִיה.

חֲכָמָה מוֹחָא אִיהוּ מַחְשָׁבָה מְלָגוּ, בִּינָה לְבָא וּבָה הֵלֵב
 מִבִּין, וְעַל אֵלֶיךָ תְּרִין כְּתִיב הַנְּסֻתְרוֹת לִיהוּ"ה
 אֱלֹהֵינוּ, כְּתֵר עֲלִיוֹן אִיהוּ כְּתֵר מְלָכוֹת, וְעֲלֵיהּ אֲתַמַּר מְגִיד
 מִרְאשִׁית אַחֲרִית, וְאִיהוּ קַרְקַפְתָּא דְתַפְלִי, מְלָגוּ אִיהוּ יו"ד
 ה"א וַא"ו ה"א, דְאִיהוּ אֲרַח אֲצִילוֹת, אִיהוּ שְׁקִיּוֹ דְאֵילָנָא
 בְּדְרוּעוּי וְעַנְפוּי, כְּמִיא דְאֲשְׁקִי לְאֵילָנָא, וְאֲתַרְבִּי בְּהוּא
 שְׁקִיּוֹ.

רְבוּן הָעוֹלָמִים, אַנְתָּה הוּא עֲלֵת הָעֲלוֹת, סַבְתַּת הַסְּבוֹת,
 דְאֲשְׁקִי לְאֵילָנָא בְּהוּא נְבִיעוּ, וְהוּא נְבִיעוּ אִיהוּ
 כְּנִשְׁמַתָּא לְגּוֹפָא, דְאִיהוּ חַיִּים לְגּוֹפָא, וּבְךָ לִית דְמִיּוֹן וְלִית
 דְיוֹקְנָא מְכַל מַה דְלָגוּ וּלְכַר, וּבְרַאת שְׂמִיא וְאַרְעָא, וְאַפִּיקַת
 מְנַהוֹן שְׂמִשָּׁא וְסִיְהָרָא וְכַכְבֵּיא וּמְזֻלִי, וּבְאַרְעָא אֲלַנִּין וְדִשְׁאִין
 וְגַנְתָּא דְעֵדן וְעִשְׂבִין וְחַיּוּוֹן וְעוֹפִין וְנוֹנִין וּבְנֵי נְשָׂא,
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְהוֹן עֲלָאִין, וְאִיךְ יִתְנַהֲגוּן בְּהוֹן עֲלָאִין
 וְתַתָּאִין, וְאִיךְ אֲשְׁתְּמוּדְעָאן מְעֲלָאִי וְתַתָּאִי, וְלִית דִּידַע בְּךָ
 כָּלֵל.

[דף יז ע"ב] וְבַר מִינֶיךָ לֵית יַחֲדָא בְּעֵלְאֵי וְתַתְּאֵי, וְאַנְתְּ אֲשַׁתְּמוּדְעָ
 אָדוּן עַל כְּלָא, וְכָל סְפִירָן כָּל חַד אֵית לִיה שֵׁם
 יְדִיעָ, וּבַהוּן אֲתַקְרִיאוּ מְלֹאכֵיָא, וְאַנְתְּ לֵית לָךְ שֵׁם יְדִיעָ,
 דְּאַנְתְּ הוּא מְמֵלָא כָּל שְׂמֵהָן, וְאַנְתְּ הוּא שְׁלִימוּ דְכְּלָהוּ,
 וְכַד אַנְתְּ תַסְתַּלַּק מִנְהוּן, אֲשַׁתְּאָרוּ כְּלָהוּ שְׂמֵהָן כְּגוּפָא בְּלָא
 נִשְׁמַתָּא.

אַנְתְּ חַפִּים וְלֹאוּ בְּחַכְמָה יְדִיעָא, אַנְתְּ הוּא מִבִּין וְלֹא
 מִבִּינָה יְדִיעָא, לֵית לָךְ אַתְרַי יְדִיעָא אֲלָא לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא
 תּוּקְפָךָ וְחִילָךְ לְבִנֵי נְשָׂא, וְלֹאֲחַזְזָא לֹון אֵיךְ אַתְנַהִיג עַלְמָא
 בְּדִינָא וּבְרַחֲמֵי, דְּאִינוּן צְדָק וּמִשְׁפָּט, כְּפּוּם עוּבְדֵיהוּן דְּבִנֵי
 נְשָׂא, דִּין אִיהוּ גְבוּרָה, מִשְׁפָּט עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, צְדָק
 מְלֻכוּתָא קְדִישָׁא, מֵאזְנֵי צְדָק תְּרִין סְמֵכֵי קְשׁוּט, הִין צְדָק
 אוֹת בְּרִית, כְּלָא לֹאֲחַזְזָא אֵיךְ אַתְנַהִיג עַלְמָא, אֲבָל לֹאוּ
 דְּאֵית לָךְ צְדָק יְדִיעָא דְּאִיהוּ דִּין, וְלֹאוּ מִשְׁפָּט יְדִיעָא דְּאִיהוּ
 רַחֲמֵי, וְלֹאוּ מְכָל אֵלִין מֵדוֹת כָּלִל.

קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיִּתְחַדְשׁוּן מְלִין עַל יַדְךָ, דְּהָא רִשׁוּתָא
 אֵית לָךְ לְגַלְגָּלָא רְזִין טְמִירִין עַל יַדְךָ, מַה דְּלֹא
 אַתְיִיהִיב רִשׁוּ לְגַלְגָּלָא לְשׁוּם בְּרַ נֶשׁ עַד כְּעַן, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן
 פָּתַח וְאָמַר, לָךְ יְהוּ"ה הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְכוּ', עַלְאִין שְׁמַעוּ
 אִינוּן דְּמִיכִין דְּחִבְרוּן, וְרַעֲיָא מְהִימְנָא אַתְעָרוּ מִשְׁנַתְּכוּן,
 הֶקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר, אֵלִין אִינוּן צְדִיקָיָא דְּאִינוּן מִסְטָרָא
 דְּהָהוּא דְּאַתְמַר בְּהָ אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עָר, וְלֹאוּ אִינוּן מִתִּים,
 וּבְגִין דָּא אַתְמַר בְּהוּן הֶקִּיצוּ וְרַנְּנוּ וְכוּ', הֶקִּיצוּ אַנְתְּ וְאַבְהָן,
 רַעֲיָא מְהִימְנָא אַתְעָר אַנְתְּ וְאַבְהָן לְאַתְעָרוּתָא דְּשְׁכִינְתָּא

דַּאִיְהִי יִשְׁנָה בְּגִלוּתָא, דְּעַד כְּעַן צְדִיקָא כְּלָהוּ דְּמִיכִין
וְשִׁנְתָא בְּחוּרֵיהוֹן.

מִיַּד יְהִיבַת שְׂכִינְתָא תְּלַת קָלִין לְגַבֵּי רַעִיא מְהִימְנָא, וְיִימָא
לִיָּה קוּם רַעִיא מְהִימְנָא, דְּהָא עֲלָךְ אַתְמַר קוּל דְּדוּדֵי
דּוּפֵק לְגַבְאֵי בְּאַרְבַּע אַתְוּוֹן דִּילִיָּה, וְיִימָא בְּהוֹן, פְּתַחֵי לִי
אַחוּתֵי רַעִיתִי יוֹנְתֵי תַמְתֵּי, דְּהָא תָם עֲוֹנָךְ בַּת צִיּוֹן, לֹא
יוֹסִיף לְהַגְלוּתָךְ.

שְׂרָאֲשֵׁי נִמְלָא טָל, מֵאִי נִמְלָא טָל אֲלֵא אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אַנְתְּ חֲשִׁיבַת דְּמִיּוּמָא דְּאַתְחַרְבַּ בֵּי מְקַדְשָׁא
דְּעֵאלְנָא בְּבִיתָא דִּילִי, וְעֵאלְנָא בִּישׁוּבָא, לֹאוּ הָכִי, דְּלֹא
עֵאלְנָא כָּל זְמַנָּא דְּאַנְתְּ בְּגִלוּתָא, הָרִי לָךְ סִימְנָא שְׂרָאֲשֵׁי
נִמְלָא טָל, ה"א שְׂכִינְתָא בְּגִלוּתָא, שְׁלִימוּ דִּילָהּ וְחַיִּים דִּילָהּ
אִיהוּ טָל, וְדָא אִיהוּ יו"ד ה"א וַא"ו, וְה"א אִיהִי שְׂכִינְתָא
דְּלֹא מְחוּשְׁבֵן ט"ל, אֲלֵא יו"ד ה"א וַא"ו, דְּסִלִּיקוּ אַתְוּוֹן
לְחֻשְׁבֵן ט"ל, דְּאִיהוּ מְלִיא לְשְׂכִינְתָא מְנַבְיָעוּ דְּכָל מְקוֹרֵין
עֲלָאִין, מִיַּד קָם רַעִיא מְהִימְנָא, וְאַבְהָן קְדִישִׁין עֲמִיָּה, עַד
כָּאן רְזָא דִּיחֻדָּא, מִכָּאן וְאִילָךְ פְּרַשְׁתָּא קְדַמָּה דְּסִתְרֵי
אוּרִיָּתָא.

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי"ם, סוּד
יְהו"ה לִירִיאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם, סו"ד אֲלִין אִינוֹן
שְׁבַעִין זְמַנִּין, דְּאַתְפְּרֵשׁ מִלַּת בְּרָאשִׁית בְּהֵאִי פְּרַשְׁתָּא.

תְּקוּנָא קְדַמָּה

בְּרָאשִׁית, ב' רֵאשִׁית, זֶה הַשַּׁעַר לִיהו"ה צְדִיקִים יָבֹאוּ
בו, דָּא אִיהוּ תְרַעָא דְּצְדִיקָא, דְּאִית לוֹן רְשׁוּ

לְאֶעֱלֵא תַמָּן, וְאַחֲרָנִין וּדְלָאוּ אֵינֻן [דף יח ע"א] צְדִיקָיָא, אֲתִדְחִינן
 מִתַּמָּן, בְּהַ רְשִׁימִין וּמְצוּיִירִין וּמִתְחַקְקִין דְּיוֹקְנִין דְּעֵלְאִין
 וְתַתְּאִין, צִיּוּרָא דְאָדָם רְשִׁימָא תַמָּן, וְאִיהוּ דְמוּת אָדָם,
 רְשִׁימָא דְאַרְיָה תַמָּן לִימִינָא, וּרְשִׁימָא דְשׁוּר לְשִׁמְאֵלָא,
 וּרְשִׁימָא דְנִשְׂרָא בְּאַמְצְעִיתָא, וּרְזָא דְמַלְּהָ וּדְמוּת פְּנִיָּהּ
 פְּנֵי אָדָם, וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּם וְכוּ', וְאַרְבַּע
 אַנְפִּי"ן לְאַרְבַּעַתָּם, לְכָל חֵיתָא אַרְבַּע אַנְפִּין, אֵלִין אַרְבַּע
 אַתּוּן דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא דִּיהו"ה, דְּנִהִיר בְּהוּן, מְלַכָּא דְכֻלְּהוּ
 חִיוּן דָּא אָדָם, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, דְּסֻלִּיק בְּחֻשְׁבָּן
 חַד, דְּמוּת אָדָם דָּא שְׂכִינְתָא קְדִישָׁא, דְּאִיהִי דְּיוֹקְנִיהָ.

אִיהִי חוֹתָם דִּילִיָּה דְמוּת דִּילִיָּה, וְעֵלָה אֲתִמַּר שִׁימְנֵי כְּחוֹתָם
 עַל לְבָבָהּ, דְּהַכִּי אֲמַרְתָּ שְׂכִינְתָא, אָף עַל גַּב דְּאַנְתָּ
 תְּסַתְּלַק לְעֵילָא מְעַלְמָא, דְּיוֹקְנָךְ לָא אֲתַעֲדִי מִנְּאִי לְעֵלָם,
 כְּהוּא חוֹתָם דְּכַהֲהוּא אַתְרָ דְּאַתְדַּבֵּק בֵּיהָ רְשִׁימוֹ דְּמֵאֲרִי
 חוֹתְמָא, לָא אֲתַעֲדִי מִנֵּיהָ דְּיוֹקְנָא דְּחוֹתְמָא, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא
 בֵּיהָ, וּבְגִין כֵּן אֲמַרְהָ כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, שִׁימְנֵי כְּחוֹתָם עַל
 לְבָבָהּ, כְּרְשִׁימוֹ דְּתַפְלִין דִּיד דְּאֵינֻן לְקַבֵּל לְבָא, כְּחוֹתָם עַל
 זְרוּעָךְ, כְּתַפְלִין דְּרִישָׁא דְּאֵינֻן תְּלִיין רְצוּעִין לְכָל סְטְרִין
 עַל לְבָא וּדְרוּעָא, וּבְהוּן אֵינֻן רְשִׁימִין דְּאֵינֻן עֲמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְעוּד שִׁימְנֵי כְּחוֹתָם דָּא חוֹתָם דְּאוֹת בְּרִית קְדָשׁ,
 וְהוּא אוֹת בְּרִית שְׁבַת קְדָשׁ וַיָּמִים טוֹבִים.

כִּי עֲזָה כְּמוֹת אֲהַבָּה, תְּקִיפָא אִיהִי אֲפֻרְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָא מִיִּשְׂרָאֵל, כְּפֻרְיָשׁוֹ דְּנִשְׁמַתָּא וְרוּחָא
 וְנִפְשָׁא מְגוּפָא, וְתוּ כִּי עֲזָה כְּמוֹת אֲהַבָּה, כְּדִ יִשְׂרָאֵל מִיַּחְדִּין
 שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵי, וְאַמְרֵי הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ

ישראל באהבה, קשה כשאל קנאה דקודשא בריך הוא
 דאיהי מקני עליהו, בזמנא דיפקון מן גלותא, דאיהו יהא
 בההוא זמנא קנא ונוקם ובעל חמה, רשפיה רשפי אש,
 בההוא זמנא יתער שמאלא בשלהובין דיליה, דאנון רשפי
 אש, שלהבת י"ה, ויוקיד כמה היכלין דבתי עבודה זרה,
 ויטול נוקמין מעמלק, דאיהו אומי בתרין אתון דשמא
 קדישא דאינון י"ה, לנטלא נוקמא מניה, הדא הוא דכתיב
 ויאמר פי יד על כס י"ה, ודא איהו רשפי אש שלהבת
 י"ה.

וישראל אמרין, רבון עלמא, אף על גב דאנא בגלותא
 מרחקא ממך, שימני כחותם על לבך, ולא יתעדי
 מינן דיוקנך, דאיהי חותם דילך, שכינתא דילך, דבגינה
 אנת הוית דכיר לן בגלותא, וחותרמא דקודשא בריך הוא
 ודאי איהי שכינתא.

בראשית ברא, ב' איהי ודאי, בה פתחת אורייתא בב',
 ודא בראשית ב' ראשית, ב' איהו ודאי, אוצרא
 דכלא, עלה אתמר יראת יהו"ה היא אוצרו:

(ודא תקונא תניינא)

(בראשית, זמנין סגיאין אינון באורייתא ראשית, וכל חד
 אתפרש באתריה, קדמאה איהו יהו"ה קנני
 ראשית דרכו, ודא אורייתא, דאית בה טעמי ונקודי ואתוון,
 וכמה פקודין דעשה ולא תעשה, דכלהו תליין בשם יהו"ה,
 הדא הוא דכתיב זה שמי לעלם וכו', שמ"י עם י"ה
 שס"ה, זכר"י עם ו"ה רמ"ח, שס"ה משמאלא מדחילו
 דגבורה אתיהיבו, פחד יצחק.

(תקונא תליתאה) תקונא תניינא

בְּרֵאשִׁית, תִּמְנָן יִרְאֵת, מָה אֲשַׁתָּאֵר מֵאִינוֹן אַתּוּן, שׁ"ב,
וּרְזָא דְמַלְהָ שָׁב [דף יח ע"ב] בְּיִרְאֵת יְהוּ"ה, וְאִם
לִית דְּחִילוֹ לִית חֲכָמָה, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ אִם אִין יִרְאֵה אִין
חֲכָמָה, בְּגִין דְיִרְאֵה הִיא אוּצְרָא לְחֲכָמָה, אִיהִי גְנִיזוּ דִילָהּ,
אִיהִי טְמִירוּ דִילָהּ, אִיהִי בֵיתָא דְמַלְכָּא.

וְדָא תְקוּנָא תְלִיתָאָה כְּגוּוּנָא דָא, בְּרֵאשִׁית, רֵא"ש בֵּי"ת,
וּרְזָא דְמַלְהָ בְּחֲכָמָה יִבְנֵה בֵּיתָא, וּמֵאֵן דְּבַעֵי לְמַחְזִי
לְמַלְכָּא, לִית לִיהָ רֵשׁוּ לְמַחְזִיָּה אֶלָּא בְּבֵיתָהּ, וּרְזָא דְמַלְהָ
חֲכָמָה לָא אֲשַׁתְּמוּדְעָא אֶלָּא בְּבֵיתָהּ.

כְּגוּוּנָא דָא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא דְאִיהוּ יְהוּ"ה, לָא אֲשַׁתְּמוּדְעָא
לְנָבִיא וְחוּזָה אֶלָּא בְּהִיכְלִיהָ, דְאִיהוּ אַדְנִי, וּרְזָא
דְמַלְהָ וַיִּי בְּהִיכַל קָדְשׁוֹ, וְאִיהִי כֵן בְּקוּדֶשׁ חֲזִיתִךָ, בְּקוּדֶשׁ
בְּגִימְטְרִיא בֵּיתָא, וְאִיהִי כְלִילָא מְשַׁבְּעָה הִיכְלִין, מְשַׁבְּעָה אַרְעִין,
וְעַלִּיָּהּ אָמַר דָּוִד אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוּ"ה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים,
וְעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אִיהוּ כְלִיל שְׁבַע רְקִיעִין, וְעַלִּיָּהּ אָמַר
דָּוִד הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לִיהוּ"ה, וְלִית יְדִיעָה כָּלִל בְּמַלְכָּא
וּבְמַלְבוּשֵׁיהָ וּבְתַקּוּנֵיהָ לְבַר נֶשׁ בְּעַלְמָא, עַד דִּיעוּל לְבֵיתָהּ
וְלִהִיכְלִיהָ, דְאִיהִי ב', וְעַלָּה אֶתְמַר כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה
יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים.

וּמֵאֵן דְאִיהוּ אָדָם בְּדִיוּקְנָא דְעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, עַלִּיהָ
נְאָמַר אִין תְּפִלְתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת אֶלָּא בְּבֵית
הַכְּנֶסֶת, וְהָא אוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, וּמֵאֵן דְנָטִיר בְּרִית,
אַתְקַרֵי אִישׁ תָּמִים, וְתִמְנָן בְּרֵאשִׁית, בְּרִי"ת א"ש, דְנָטִיר
לִיהָ מְאָשָׁא דְגִיְהָנָם, אֲבָל מֵאֵן דְאַתְעַסֵּק בְּאוּרִיתָא וְנָטִיר

לָהּ, אֶתְקַרֵי אָדָם, בְּדִיוֹקְנָא דְהָהוּא דְלַעֲיִלָא, הֲדָא הוּא
 דְכָתִיב פֶּתַח פֶּתַח אָדָם לְשֹׁבֵת בַּיִת, תָּא חֲזִי, כָּל מָאן דְנָטִיר
 אוֹת בְּרִית, דִּיּוֹקְנִיה רָשִׁים בְּשִׁכְנִיתָא וְצַדִּיק, וּמָאן דְאֶשְׁתַּדֵּל
 בְּאוֹרֵייתָא, דִּיּוֹקְנִיה רָשִׁים בְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא:

תְּקוּנָא רְבִיעָא

בְּרֵאשִׁית, כְּתִיב פֶּתַח לִי שְׁעָרֵי צְדָק אָבָא בָּם אוֹדָה י"ה,
 פֶּתַח לִי דָא אֵינוֹן תְּרִין עַפְעָפֵי עֵינָא, דְאֵינוֹן
 פֶּתַחֲזִין וְסַגְרִין, וְעַלִייהו אֶתְמַר וְהָיוּ הַפְּרוּבִים פְּרָשֵׁי כְנָפִים
 לְמַעְלָה, פְּרוּבִים אֵלֶיךָ תְּרִין פְּרוּבֵי עֵינָא, פְּרָשֵׁי כְנָפִים עַפְעָפֵי
 עֵינָא, וְעוֹד פֶּתַח לִי שְׁעָרֵי צְדָק אֵלֶיךָ אֵינוֹן תְּרִין עֵינִין,
 בְּזִמְנָא דְאֵינוֹן מְסַתְּפְלִין בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, אֶתְמַר בְּהוֹן וּפְנִיָהֶם
 אִישׁ אֶל אָחִיו, וּבְזִמְנָא דְלָאוּ אֵינוֹן מְסַתְּפְלִין בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל,
 הָא נַחֲשׁ עַקְלָתוֹן תַּמָּן, עַלִיָּה אֶתְמַר כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד וְגוֹמַר.

תְּלַת גְּווֹנֵי עֵינָא אֵינוֹן תְּלַת אַבְהָן, דְאֶתְמַר בְּהוּ אֵלֶּה רָאשֵׁי
 בֵּית אַבוֹתָם, בַּת עֵין דְאֵיְהִי דְקִיקָא זְעִירָא, דָּא שְׁכִינְתָּא
 דְאֶשְׁתַּתְּפַת בְּאַבְהָן, וְעַלִּיה אֶתְמַר שְׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עֵין,
 וְכֹלָא בְּרָזָא דְבְּרֵאשִׁית, תַּמָּן רָאשֵׁי תַמָּן ב"ת.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל רַגְלוֹי וְאָמַר, רַבּוֹן עֲלַמִּין אֶפְתַּח עֵינֵי
 לְאַסְתְּפִלָּא בְּהוֹן לְעִילָא, אָבָא ב"ם בְּאַרְבָּעִים וְתְרִין
 אֲתוּוֹן דְשְׁמָא מְפָרֵשׁ, לְמַנְדַּע כָּל אֶת וְאֶת עַל [דף יש ע"א]
 תִּיקוּנִיה, בְּרֵאשִׁית וְכוּ', וְהָאֲרִץ הִיְתָה תְּהוּ וּבְהוּ, וְאֵינוֹן
 אב"ג ית"ץ, קר"ע שט"ן, נג"ד יכ"ש, בט"ר צת"ג, חק"ב
 טנ"ע, יג"ל פז"ק, שק"ו צי"ת, בְּרוּךְ שֵׁם כְבוֹד מְלָכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד, כָּל אֶת וְאֶת אֵית לִיה מְאָמַר וְאֵית לִיה נְתִיב,

עֲשֵׂר אֲמִירָן אֵינֹנִן, וְל"ב שְׁבִילִין, וְכִלְהוּ תְלִיין מִן אִי"ה,
 וְדָא אִיהוּ אָבָא בָּם אוֹדָה י"ה אִי"ה בְּחוֹשְׁבֵן אוֹד"ה י"ה,
 י"ה חֲכָמָה וּבִינָה, א' פֶּתֶר עֲלָאָה, וְאֲנֹנִן שְׁבַע סְפִירָן כְּלִילָן
 בְּשֶׁבַע שְׁמָהָן.

וְכִלְהוּ כְּלִילַת לֹזֶן בַּת שְׁבַע, וְלִית סְפִירָה מְכֻלְהוּ סְפִירָן
 דִּיהָא לָּהּ רִשׁוּ לְאַרְקָא בְּרַכְאָן וְלֹא שְׁפָעָא לְתַתְּאִין,
 אָלָא בְּבַת שְׁבַע, בְּגִין דִּאִיהִי קְשׁוּרָא דְכִלְהוּ סְפִירָן, דִּאִי
 סְפִירָן הוּוּ מְרִיקִין לְבַר מִינָה הוּוּ פְּרוּדָא, וּבְגִין דָּא לִית
 רִשׁוּ לְאַרְקָא סְפִירָה לְשׁוּם אֲתֵר בַּר מִינָה, לְגַבֵּי תַתְּאִין,
 וּבְגִין דָּא אֲתֵמַר בָּהּ אַל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֲכָמְתוֹ וּגְוֹמַר, פִּי
 אִם בִּזְאוֹת, בִּזְאוֹת יָבֵא אֲהֵרָן אֶל הַקֹּדֶשׁ, דְּלִית רִשׁוּ לְנַבִּיא
 וְחַפְימָא לְמַנְדַּע לְעִילָא שׁוּם מַדְע אָלָא בָּהּ, וּבְגִינָה אֲתֵמַר
 וּמִשֶּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, וְדוּד בְּגִינָה אָמַר אִם אֲתָן שְׁנַת
 לְעִינֵי לְעַפְעַפֵּי תְנוּמָה, עַד אֲמָצָא מְקוּם לִיהוּ"ה, אִיהוּ
 שְׁלִימוּ דְאָדָם, שְׁלִימוּ דִיחֻודָא, שְׁלִימוּ דְשְׁמָא קְדִישָׁא,
 שְׁלִימוּ דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה:

תְּקוּנָא חֲמִישָׁא

בְּרֵאשִׁית, ב' רֵאשִׁית, נְקוּדָה בְּהִיכְלִיָּה, וְהֵאֵי נְקוּדָה אִיהִי
 מַחְשְׁבָה סְתִימָא, אֲדַהְכִּי הָא אִלְיָהוּ אֲזַדְמָן
 לְגַבֵּיהּ דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיהּ רַבִּי רַבִּי, וְהָא ב' פְּתִיחָא
 אִיהִי, אִם כֵּן בְּמֵאֵי אִיהִי מַחְשְׁבָה סְתִימָא בָּהּ, אָלָא בְּרִישׁ
 הוֹרְמְנוּתָא דְמַלְכָּא, בּוֹצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא, כַּד מְדִיד מְשִׁיחָא,
 הֵאֵי נְקוּדָה, נְפִיק מִינָה קוּ, דְסְתִים נִיצוּצָא, הֵהִיא מַחְשְׁבָה
 כְּגוֹנָא דָּא, בְּקַדְמִיתָא אִיהִי מ"ם סְתִימָא, וְכַד אֲתַפְּשֵׁט

קו דאיהי ו' מן המדה, איהי אתפתחת ואתעבדת ב', ודא
בראשית ב' ראשית, נקודה בהיכליה.

וכד איהי ם סתימא, איהי מ"ם רבתא מלסרבה המשרה,
ואתעבדת עזקא, ובגינה אתמר לגבי כלה, תהא לי
מקודשת בטבעת זו ם, ועלה אתמר קוטררא בגולמא, נעוץ
בעזקא, ואיהי לא חוור ולא סומק ולא אוכם ולא ירוק
ולא גוון כלל, וכד אתפשטא לאנהרא, איהי עבדת גוונין
לאנהרא.

ורזא דמלה עוטה אור בשלמה כו', כד איהי אור מעוטרף
ולא אתפשט, ואיהו סתים, אתקרי אויר, אור סתים
באת יו"ד, נקודה בהיכליה, כד אפיק י' מאוי"ר, אתגליא
או"ר, ודא איהו ויאמר אלהי"ם יהי אור, וחמש זמנין
אור אינון בעובדא דבראשית, ואינון ה', ועליהו אתמר
מי מדד בשעלו מים, ודא דרועא ימינא, ואיהו גוון חוור,
ושמים בזרת תפן, דא דרועא שמאלא, דאיהו גוון סומק,
וכל בשליש עפר הארץ, דא גופא עמודא דאמצעיתא,
ודא גוון ירוק, ושקל בפלס הרים [דף יט ע"ב] וגבעות במאזנים,
תרי סמכי קשוט, והאי ה' איהי אתפשטת לאנהרא בחמש
גוונין, דאינון חמש זמנין אור, י' איהי מדה דילה, ה'
עלאה חמש אור, ה' תתאה חמש גוונין דנהרין בהון חמש
אור, וכד אתפשטת ה' עלאה לאנהרא בה' תתאה, בחמש
גוונין דנהרין דילה, מיד אתפשט ו' לגבה, ודא איהו נוטה
שמים פיריעה, דודאי כד איהי נהירא בגוונין דילה, אתמר
בה וראיתיה לזפור ברית עולם, וראיתיה בתכשיטה, ככלה

דמתקשטא לגבי בעלה, ומיד נוטה שמים פיריעה, דאתי
בעלה לגבה.

ודא איהו רזא דקו המדה דאיהו ו', מההיא מדה דאיהי
י', ולבתר דאיהי נטלא שמא קדישא, אתעבידת איהי
מדה מתתא לעילא.

כמה דנקודה י' איהי מדה לעשר יריען, כן איהי אמה
מסטרא דאות ו', כלילא מעשר אמות, הדא הוא
דכתיב עשר אמות ארך הקרש, ודא י', ואמה ה' עלאה,
וחצי האמה ה' תתאה, ארך היריעה האחת דא ו', ואמאי
אתקרי ה' תתאה חצי האמה, בגין דאתקרי מצה פרוסה
לחם עוני.

והאי נקודה פד סלקא לגבי א' דאיהו אוירא סתים, אתקרי
קמ"ץ, קומץ סתים, בגין וקמץ הפהן משם מלא
קמצו, ואיהי מחשבה סתימא, ם סתימא, מפתחא דילה
מאי ניהו פת"ח, ודא ו', ואיהו נטוי פגוונא דא פד
אתפריש מנקודה איהו רקיע פתוח ודאי.

נטוי על ראשי החיה דאיהי ניצוצא דקמ"ץ, הדא הוא
דכתיב ודמות על ראשי החיה רקיע, מאן חיה דא
מלכות, דאיהי ניצוץ לתתא מן רקיע, פגוונא דא א נ"א
מאן רקיע דא צדיק, והאי איהי חיה אשר תחת אלה"י
ישראל, ראשי החיה דלתתא נצח והוד.

ואית חיה עלאה פגוונא דא א ודא י' דאיהי עלאה דאיהי
על הרקיע, ואיהי מחשבה עלאה, והאי איהי אדנ"י,

עֲטַרְתַּ עֲלָאָה, אִיהִי כְּתֹר בְּרִישָׁא דְכֻלָּא, רְקִיעַ דִּילָהּ ו' עֲלָאָה,
וְהֵאֵי אִיהִי עֲטַרְתַּ תְּפֹאֲרֵת, רֵאשִׁין דִּילָהּ תְּרִין דְרוּעִין.

וְאִיתַּ עֲטָרָה בְּרֵאשׁ אַבָּא וְאִמָּא, וְאִיהִי כְּתֹר עֲלָאָה וְדֵאֵי,
וְרִישִׁין דִּילָהּ לְעִילָא אִינּוֹן אַבָּא וְאִמָּא, אִיהִי י' בְּכֻל
אַתְרַ, קוֹצָא דִילָהּ לְעִילָא, וְגִיּו דִילָהּ בְּאַמְצְעִיתָא, וְסוּפָא
דִילָהּ לְתַתָּא, כְּלָלָא דְאַתְוּוֹן דְשִׁמָּא מְפָרֵשׁ.

רִישָׁא דִילָהּ לְעִילָא בְּרִזָּא דְטַעֲמִי, וְגִיּו דִילָהּ בְּאַמְצְעִיתָא
בְּרִזָּא דְאַתְוּוֹן, גּוּפָא לְתְרוּיָהּ, וְקוֹצָא דִילָהּ לְתַתָּא
בְּרִזָּא דְנְקוּדֵי, וְלְתַתָּא אִיהִי הָאֵי נְקוּדָה מִים נוֹקְבִין, וְלְעִילָא
מִים דְכוּרִין, רְקִיעַ בְּאַמְצְעִיתָא כְּגוּוּנָא דָא א, עֲלָה אַתְמַר
וְיֵהִי מְבַדִּיל בֵּין מִים לְמִים.

וְהֵאֵי אִיהִו מַחְלוּקַת שְׁהִיא לְשֵׁם שְׁמַיִם, דְּאִיהִו סוּפָה
לְהַתְקִיִים, וְלֹאֲעֵלָא שְׁלֵם וְיַחְוּדָא בְּתְרוּיָהּ, וְלֹאו
מַחְלוּקַת דְּפְרוּדָא, כְּגוּן מַחְלוּקַת קְרַח וְעֲדָתוֹ בְּאַהֲרֹן,
וּמַחְלוּקַת הָאֵי דְאִיהִו לְשֵׁם שְׁמַיִם, בְּגִין דְּמִים תְּתַאֲיִן אִינּוֹן
בוֹכִין וְאַמְרִין אֲנִן בְּעִיִין לְמַהוּי קְדָם מְלָכָא עֲלֵת הָעֵלוֹת,
וּבְעֵן לְסֻלְקָא לְעִילָא, רְקִיעַ אֲפְרִישׁ בִּינֵיָהּ, עַד דְּעֲלֵת
הָעֵלוֹת שְׁוִי לֹון שְׁוִין, י' מְסֻטְרָא דָא, ו' מְסֻטְרָא דָא, ו'
בְּאַמְצְעִיתָא, כְּגוּוּנָא דָא יו"י דְּאִיהִי א, וְאַלִין כְּלָהּוֹ קְרַבִין
לְעֲלֵת הָעֵלוֹת, וְרִזָּא דְמֵלָה וַיַּעַשׂ אֱלֹהִי"ם אֵת שְׁנֵי הַמְּאֹוֹרוֹת
הַגְּדוֹלִים, וְאִינּוֹן שְׁוִין, הֵדָא הוּא דְכָתִיב וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה
כְּאוֹר הַחֲמָה.

תָּא חֲזִי קַמ"ץ אִיהִו סְתִים בְּאַת י' מְכָל סְטְרָא, עִילָא
וְאַמְצְעִיתָא וְתַתָּא, וְדָא קוּמְץ סְתִים בְּתַלַּת סְפִירָן,
כְּתִיבֵי דִילִיָּהּ אִיהִו בְּחֲמֵשׁ אוֹר, דְּאִינּוֹן חֲמֵשׁ אֲצַבְעָאן

עֲלֵאִין וְאִינוּן ה' עֲלָאָה, (דף כ ע"א) חֲמֵשׁ אֲאֵאֵא, דְּאִנוּן
 אֹר אֹר אֹר אֹר אֹר, חֲמֵשׁ זְמַנִּין, חֲמֵשׁ נְהוּרִין דְּעוּבְדָא
 דְּבְרָאשִׁית, וְנִקְוֵדָא דְּלֵהוּן אֲאֵאֵא חֲמֵשׁ דְּסִלְקִין לְעֶשֶׂר.

וְרֹא דְּמִלָּה וְהֵנָּה אֲנַחְנוּ מֵאֲלֵמִים וְגוֹמֵר, וְהֵנָּה קָמָה אֲלֵמְתִי
 וְגַם נִצְבָּה, דָּא א' בְּחַל"ם, דְּאִיהוּ לְעִילָא מְכַל נְקוּדִין,
 בְּקוּמָה זְקִיף, וְבִיָּה אֲסִתְּלֵק יוֹסֵף בְּחַלְמָא, וְכֵן יַעֲקֹב, הֲדָא
 הוּא דְּכְתִיב וַיִּחַלֵּם וְהֵנָּה סֵלִם מִצָּב אֲרֻצָּה וְרֵאשׁוּ מְגִיעַ
 הַשְּׁמַיְמָה, דָּא א דְּאִיהוּ רֵאשׁ, וְהֵנָּה מְלֵאכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים
 וַיּוֹרְדִים בּוּ, אֲמָרוּ מֵאֲרִי מִתְּנִיתִין, עוֹלִים תְּרִי, וַיּוֹרְדִים תְּרִי,
 וְאִנוּן אֲאֵא.

וְהָאִי אֵת דְּאִיהִי אֲל"ף חַל"ם דְּאִיהִי בְּאֲמֻצְעִיתָא, כְּגוֹנָא
 דָּא ו' אִיהִי כְּתֵר עֲלָאָה דְּאֲסַחֵר עַל רֵישָׁא דְּעִמּוּדָא
 דְּאֲמֻצְעִיתָא, וְכַד שְׂכִינְתָא אֲסִתְּלֵקַת לְגַבֵּי וּבְגִין דָּא וְהֵנָּה
 תְּסַפִּינָה אֲלֵמְתִיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוִין לְאֲלֵמְתִי, הָאִי כְּתָרָא אֲתֵמֵר בְּה
 אֲבָן מְאִסוּ הַבּוֹנִים הֵיְתֵה לְרֵאשׁ פְּנֵה, וְאִיהִי אֲבָנָא דְּאֲתַגְזֵרַת
 דְּלָא בִידִין, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב עַד דֵּי הַתְּגַזֵּרַת אֲבָן דֵּי לָא
 בִידִין וְגוֹמֵר, וּבְגִין דְּלָא אֲשַׁכְּחֵן לָהּ אֲתֵר מְאֵן אֲתַגְזֵרָא,
 שְׂאֵלִין מְלֵאכֵיָא קְדִישֵׁיָא אִיהָ מְקוּם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוּ, וְלָא
 אֲשַׁכְּחִין לָהּ אֲתֵר, עַד דְּאֲמָרִין בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהו"ה מִמְּקוּמוֹ.

וְהָאִי אֲבָן אִיהִי סְגוּלַת מְלָכִים, אִיהִי שִׁיחַת מְלֵאכֵי הַשְּׂרַת,
 שִׁיחַת חִיוּן וְשִׂרְפִים וְאוֹפְנִים, שִׁיחַת כָּל עֲלֵאִין
 וְתַתְּאִין, יְדִיעַת שְׁמֵשָׁא וְסִיְהָרָא בְּעֵתִים, וְכֵה אִיהִי אִית עֵת
 וְזִמְן לְכֻלָּא.

כָּל טַעְמֵי וְנִקְוֵדֵי וְאֲתוּוּן כְּלִילָן בְּה, קָלָא דְּבוּר וּמַחְשְׁבָה,
 ס"א וְשִׁיחָה דְּנִפְקָא מִגּוּ מַחְשְׁבָה כְּלִילָן בְּה, אִיהִי כְּתֵר

תורה, וכתר כהונה, וכתר מלכות, ואיהי תגא בריש כל
אתון, כגוונא דא ע, ועל האי אבנא אמר רבי עקיבא
לחברוי, כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים.

ואיהי קוצא דכל אתון, ב כגוונא דא ד, קוץ דכל את
ואת, שיעור קומה ו', מעילא לתתא ומתתא לעילא,
ורזא דמלה מקצה השמים ועד קצה השמים, ורזא דא
לך יהו"ה הגדלה והגבורה והתפארת וגומר, לך יהו"ה
הממלכה דא מלכות, דאיהי בכלא.

ואיהו צפצוף עופין קדישין, דאתמר בהון פי עוף השמים
יוליף את הקול, צפצופא דכל צפרין דאינון נשמתינ
קדישין, דמצפצפין בכמה צלותין, שיחת חיוון דאינון
ת"ח, ובגינה אתמר ויצא יצחק לשוח בשדה וכו', ולית
שיחה אלא צלותא.

ובגינה אתמר תפלת ערבית רשות תפלת שחרית חובה, דאיהי
רשות היחיד תפלת ערבית רשות הרבים דלית לה
קביעותא, דאיהו רשו דלילה בפני עצמה, ובגין דא לית
לה קביעות בלילה דדמיא לגלותא, דאיהי רשות הרבים, דבה
תרמש כל חיתו יער, דאינון כל אור דעלמא דעאלו בה אלא
זמנין אשתפחת תמן וזמנין לא אשתפחת.

זכאה איהו מאן דפגע בה, כגון יעקב דאתמר ביה ויפגע
במקום וילן שם פי בא השמש, עד דאתא בעלה
ונטיר לה, ובת תמן עמה, מתמן ואילף קבעוה חובה.

אֲבָל בְּשֶׁבֶת אִיהִי רְשׁוֹת הַיְחִיד, דְּאִיהִי בְּרִשׁוֹתָא דְּבַעְלָה,
וְלֹא כְּגִוּוֹנָא דְּלִילִיא דְּהוֹת יְחִידָה בְּרִשׁוֹתָא דִּילָה,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד.

וַיַּעֲקֹב בְּגִין דְּקָרִיב לָהּ לְבַעְלָה בְּפָגִיעָה דִּילִיה, וְדֹאֵי עֲבִיד
לָהּ חוּבָה, וְכֹד אַתָּא שְׁמָשָׁא בְּשַׁחְרִית, דְּאַתְמַר בֵּיה
כִּי שְׁמַשׁ וּמַגֵּן יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ם, אַתְמַר בֵּיה וַיִּזְרַח לוֹ הַשְּׁמַשׁ,
מִתְמָן וְאֵילָךְ קָשַׁר לָהּ עֲמִיָּה, דְּאִיהוּ קָשַׁר דְּתַפְלִין דִּיד,
קָשִׁיר לָהּ עֲמִיָּה דְּלֹא תִזְוֹז מִיְנִיָּה לְעֵלְמִין, מְסֻטְרָא דְּשְׁמָאֲלָא
קָשִׁיר לָהּ בְּתַפְלִין דִּיד, דְּאִינּוֹן בְּדְרוּעָא שְׁמָאֲלָא, מְסֻטְרָא
דִּימִינָא שׁוּי לָהּ כְּתָרָא עַל רִישִׁיָּה, תַּפְלִין דְּרִישָׁא, וְהֵאֵי
בִּיּוֹמָא דְּאִיהִי קָשִׁירָא עִם [דף כ ע"ב] בְּעֵלָה, אַתְמַר בֵּיה יִשְׁחַרְוֵנִי
וְאִזּוּ יִמְצְאוּנִי, אֲבָל בְּלִילִיא דְּאִיהִי גְלוּתָא, דְּאִיהִי לְבַר
מְבַעְלָה, וְאִיהִי רְשׁוֹת בְּפָנֵי עֲצָמָה, אַתְמַר בֵּיה אַל תְּתוּדַע
לְרִשׁוֹת, וּבְגִין דָּא אִמַר דְּוֹד אִם אַתָּן שְׁנַת לְעֵינֵי וְגוֹמַר עַד
אֲמַצָּא מְקוּם לִי.

עַד פֶּאן רְזָא דְּקַמ"ץ, דְּאִיהוּ רְזָא דְּמַחְשְׁבָה עֲלָאָה וְתַתָּאָה
נ"א עֵילָא וְתַתָּא, דְּאִיהִי נְקוּדָה בְּרִשׁוֹת בְּעֵלָה דְּאִיהוּ ו'
רְקִיעַ, וּפְת"ח בְּלֹא נְקוּדָה רְשׁוּ בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, וְנְקוּדָה בְּלֹא
פְת"ח רְשׁוּ בְּפָנֵי עֲצָמָה, דְּכַמָּה דְּאַתּוּן אִינּוֹן דְּכַר וְנוֹקְבָא,
הַכִּי נְקוּדִין אִינּוֹן דְּכַר וְנוֹקְבָא, אֲבָל אַתּוּן אָנְהוּ לְגַבֵּי
נְקוּדֵי כְּגוֹן גּוּפָא לְגַבֵּי רוּחָא, וְכֵן נְקוּדָה בּו', כְּגוֹן חֵל"ם
אוּ חִיר"ק אוּ שׁוּר"ק, חֵל"ם לְעֵילָא מִן ו' אַתְעֵבִיד ז',
חִיר"ק לְתַתָּא אַתְעֵבִיד זָנַב גִּימ"ל, שׁוּרְק בְּאַמְצָעִיתָא קוּצָא
דָּאֵת ד' קוּצָא בְּאַמְצָעִיתָא, וְכֹלָא חָד, אֲנִי רִאשׁוֹן וְאֲנִי
אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אִין אֱלֹהֵי"ם.

שָׁב"א מֵאֵן אִיהוּ, כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפֵן בְּתוֹךְ הָאוֹפֵן, וְאֵינוֹן
אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטָן, וְאֵינוֹן גּוֹף
וּבְרִית, וְלִקְבֻלָּתוֹ חֲמָה וְלִבְנָה, דְּאֵינוֹן לְקַבֵּל אִימָא עֲלָאָה
וְתַתָּאָה.

וְהֵנָּה אוֹפֵן אֶחָד בְּאֶרֶץ אֶצֶל הַחַיִּית, דָּא נִקְוֵדָה דְתַחֲתוֹת
סְגוּ"ל נִקְוֵדָה דְלַתָּתָא, אֶצֶל הַחַיִּית דְּאֵינוֹן צִר"י,
אֶת שְׁנֵי הַמָּאוֹרוֹת הַגָּדוֹלִים.

וְכֵן אִיהוּ בְּתוֹךְ הָאוֹפְנִים שׁוֹר"ק, אוֹפֵן חַד לְעֵילָא וְאוֹפֵן
חַד לְתַתָּא, וְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא בִּינְיִיָּהוּ, וְהֵנָּה
אוֹפֵן אֶחָד בְּאֶרֶץ דָּא חִירָק דְּאִיהוּ לְתַתָּא, כֹּל נִיצוּץ אִיהוּ
י", וְכֹל רְקִיעַ ו'.

יְהו"ה שְׁב"א חֲל"ם קַמ"ץ שְׁב"א אִיהוּ דִּינָא, קַמ"ץ רַחֲמִי,
שְׁמָאֵלָא וַיְמִינָא, דְּמַתְמָן אוֹרִייתָא אֲתִיִּיָּהִב דְּאִיהוּ
עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, וּבְזִמְנָא דְּאֵינוֹן שְׁב"א קַמ"ץ חֲל"ם,
אִיהוּ רְמוּז פִּי בִי חֲש"ק וְאַפְלָטָהוּ, רַק בְּאַבּוֹתֵיךְ חֲש"ק
יְהו"ה.

מִסְטָרָא דָּא דְּאִיהוּ יו"י דְּסֻלִּיק יְהו"ה, הוּוּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּוּה הוּוּה וְשָׁמִיָּה לְחוּד בְּכַתְרָא, קָדָם דְּאַתְבְּרִי
עֲלָמָא, עַד דְּסֻלִּיק בְּמַחְשַׁבְתִּיהָ לְמַבְרִי אָדָם, דְּאִיהִי י'
בְּרִישָׁא דָּא', תְּגָא לְעֵילָא, וְלַתָּתָא נִקְוֵדָה, וּבְנִקְוֵדֵי דְאַתּוּוֹן
אַשְׁתַּמוּדְעָאן כֹּל סְפִירָן, דְּתַשַּׁע נִקְוֵדֵי אֵינוֹן, וּבְהוֹן י"ד
נִיצוּצִין, וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בִּי"ד רְמָה,
וְאֵינוֹן לְקַבֵּל פְּרָקִין דְּה' אֶצְבָּעֵן דְּאֵינוֹן י"ד, וְתַרְיִן רְקִיעִין
תְּמָן, חַד מִן קַמ"ץ וְחַד מִן פַּת"ח, לְקַבֵּל תְּרִין קְנֵי דְדְרוּעֵי,

וְכָל נִיצוּץ אִיהוּ פָּרֶק, וְאִיהוּ מִדָּה, וְרָקִיעַ אִמָּה, וְקִנְהָ, וְקוֹ
הַמִּדָּה.

טַעַמֵי אֵינוֹן מִן כְּתָרָא, וְאֵינוֹן בְּרִישָׁא דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא,
נְקוּדִין מִן מוּחָא, וְאֵינוֹן בְּרַכָּאן עַל רִישָׁא דְצַדִּיק,
כִּמָּה דַּאתְּ אִמְר בְּרָכוֹת לְרֵאשׁ צַדִּיק, וְאֵינוֹן תֵּלַת טַפִּין
דְּאַתְמִשְׁכוּ מִן מוּחָא לְגַבֵּי בְרִית מִיְלָה, אַתְוּן מַסְטְרָא
דְּאִימָא עֲלָאָה, וְכִלְהוּ אַתְפְּלִילָן בְּמַלְכוּתָא, וְנְקוּדֵי לְאַתְוּן
כְּנִשְׁמַתָּא לְגוּפָא, דְּגוּפָא אִיהוּ כְּסוּס לְרוּכָב, וְאַתְוּן אֵינוֹן
פְּתִיחִין לְנְקוּדֵי לְקַבְּלָא לֹון, וְעַלִּיָּהוּ אַתְמַר וְכִנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת
מִלְמַעְלָה, לְקַבְּלָא עַלִּיהוּ נְקוּדֵי, וְנְקוּדֵי בְּכָל אַתְר בֵּת קוּל.

טַעַמֵי אֵינוֹן מְאֵנִי קְרָבָא, רַפָּ"ה אִיהוּ לְעִילָא מְאַתְוּן,
וְעַלִּיָּהוּ אַתְמַר וּדְמוּת עַל רֵאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ, כְּעִין
הַקְּרַח הַנּוֹרָא נְטוּי עַל רֵאשֵׁיהֶם מִלְמַעְלָה, נְטוּי דָּא אִיהוּ
רַפָּ"ה, נְטוּי עַל רֵאשֵׁי חַיּוֹן, דְּאֵינוֹן יְהוּ"ה אַרְבַּע אַתְוּן
וְדֵאִי, דְּג"ש אִיהוּ מְלָגָא דְאַתְוּן, כְּגוּוֹנָא דָּא יְהוּ"ה,
רַפָּ"ה מְלָבֵר כְּגוּוֹנָא דָּא יְהוּ"ה, וְאֵינוֹן כְּמַתְג וְרַסָן לְאוֹתִיּוֹת,
וְבַהוֹן וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, רְצוּא בְּדָג"ש, וְשׁוּב בְּרַפָּ"ה.

תְּקוּנָא שְׁתִּיתָאָה

[דף כא ע"א] בְּרֵאשִׁית, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, פָּתַח וְאָמַר לְאַלְיָהוּ,
נ"א אִלְיָהוּ אִלְיָהוּ בְּאוּמָאָה עֲלֶךְ בְּמַלְכוּת קְדִישָׁא,
דְּאִיהִי נְפִילָא בְּגְלוּתָא, טוּל רְשׁוּתָא דְלָא תְזוּז מִיְנָן, דְּהָא
שְׂכִינְתָא וְחִילָהָא נְטְרִין לָךְ, מְלֵאכֵי הַשְּׂרָת דְּאַתְמַר בַּהוֹן
הֵן אֲרָאִלִּים צַעְקוּ חוּצָה, צְוּוּחִין לְבַר מֵהֵיכְלִין, לָא אִית תַּמָּן
מָאן דְּמַקְבֵּל צְלוּתֵין דִּישְׂרָאֵל, כִּמָּה צַפְרִין מְצַפְצְפִין בְּצְלוּתֵין

לְגַבֵּי אֲמֵהוּן, דְּאִינוּן מְקַנְנֵן עַל אֲרַעָא, דְּנִטְרִין לָךְ, וְכִלְהוּ
 אֲתִקְרִיאוּ צַפְרִים, עַל שֵׁם קֵן צַפּוֹר דְּאִיהִי אִימָא קְדִישָׁא,
 דְּאֲתִמַּר בֵּהּ כִּי יִקְרָא קֵן צַפּוֹר לְפָנֶיךָ, וְעֵלָה אֲתִמַּר גַּם
 צַפּוֹר מְצָאָה בֵּית, וְדָא ב' מְפֹרָאשִׁית, דְּאֲתִמַּר בֵּהּ בְּחַכְמָה
 יִבְנֶה בֵּית, וְדִרְוֹר קֵן לָהּ דָּא אִימָא עֲלָאָה יוֹבֵל, דְּאֲתִמַּר
 בֵּהּ וְקִרְאָתֶם דְּרוֹר בְּאַרְץ, בְּזִמְנָא דְּצַפּוֹר מְצָאָה בֵּית דְּאִיהִי
 כִּי מְקַדְשָׁא, וְאֲתִבְנִיָּאת וְאֲתִתְקַנְת, מִיַּד דְּרוֹר דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא
 עֲלָאָה, אֲשַׁכַּחַת קֵן לָהּ לְעִילָא.

וּמִיָּד אֲשֶׁר שָׁתָה אֲפֹרֹחִיָּה, אֵלִין שִׁית בְּנִין דִּילָהּ, שִׁית
 סְפִירָן, דְּאִינוּן שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, כִּלְהוּ פְּרַחִין
 לְגַבְיָהּ, בְּכַמָּה חֲגִין וְזִמְנִין וְיוֹמִין טְבִין, וְאֲפֹרֹחִים דְּאִינוּן
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כִּלְהוּ פְּרַחִין עִמָּהּ בְּגִלּוּתָא, וּבְזִמְנָא דְּאִינוּן
 בִּיצִים, דְּלִית לוֹן גְּדַפִּין בְּפִקּוּדִין דְּעֵשָׂה לְפִרְחָא, אֲתִמַּר
 בֵּהּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

אִי הָכִי מֵאִי כִּי יִקְרָא קֵן, אֲלָא בְּזִמְנָא דְּלִית לָהּ לְשְׂכִינְתָּא
 אֲתֵר לְשִׂרְיָא תַּמָּן בְּקַבִּיעוּ, אִיהִי אֲזִלְת בְּמַקְרָהּ, וְדָא
 אִיהוּ כָּל הַקּוֹבַע מְקוֹם לְתַפְלָתוֹ וְכוּ', כִּמָּה דְּנִשְׁמַתִּין עֲבָדִין,
 הָכִי שִׂרְיָא שְׂכִינְתָּא עִמָּהוּן, נִשְׁמַתָּא דְּאִיהִי קְבוּעָה בְּצִלּוּתָא
 אוּ בְּאוֹרֵייתָא אִיהִי אֲתֵר קְבוּעָה לְשִׂרְיָא בֵּהּ שְׂכִינְתָּא, אֲבָל
 נִשְׁמַתָּא דְּלִית לָהּ קְבִיעוּ בְּצִלּוּתָא אוּ בְּאוֹרֵייתָא, אֲלָא אִי
 אֲזִדְמַנְת לָהּ בְּמַקְרָהּ, הָכִי אִיהִי שִׂרְיָא עֲלָהּ בְּמַקְרָהּ, וְדָא
 אִיהוּ כִּי יִקְרָא קֵן צַפּוֹר לְפָנֶיךָ וְכוּ'.

דְּוִדָּאֵי נִשְׁמַתָּא, אִיהִי קֵן צַפּוֹר וְכֵן הָהִיא נִשְׁמַתָּא דְּבַר נִשְׁ
 אֲתִקְרִיאת קֵן צַפּוֹר, וְגוֹפָא קֵן דְּנִשְׁמַתָּא, וְכֵן נִשְׁמַתִּין
 דְּאִינוּן עוֹלִימָן דִּילָהּ, דְּאֲתִקְרִיאוּ בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהּ רַעוּתֵיהּ.

יִתְבַּיֵּן בְּגוֹפֵיךָ דְאֵינְוֵן קֵן דְּלֵהוֹן בְּאַרְחַ מְקָרָה, בְּזַמְנָא דְּלֵאו
 אֵינְוֵן קְבוּעֵין בְּבִתֵּי כְּנַסִּיּוֹת וּבְבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת, וְדָא אִיהוּ כִּי
 יִקְרָא קֵן צְפוּר לְפָנֶיךָ.

וְעוּד קֵן צְפוּר לְעֵילָא, אִיהוּ כְּרִסְיָא, וְקֵן דִּילָה לְתַתָּא
 מִטְטְרוּ"ן, וְעֵלִיָּה אֲתָמַר וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה, דְּתַמְן קֵן,
 וְאִיהוּ קֵנָא וְנוֹקָם, בְּזַמְנָא דְּלֹא אֲשַׁכַּחַת קֵינָא לְשִׁרְיָא,
 בְּדַרְךָ, דָּא דְּאֲתָמַר בְּהָ מֵתוּ בְּמַדְבַּר בְּדַרְךָ בְּצִאתֵם מִמִּצְרַיִם,
 וְעוּד בְּדַרְךָ, דָּא קְבוּרַת רַחֵל, דְּאִיהִי בְּפִרְשַׁת אֹרְחִין, וְעֵלָה
 אֲתָמַר מִי יִתְנַנֵּי בְּמַדְבַּר מְלוֹן אֲרַחִים, וְאֵינְוֵן תְּרִין מְשִׁיחִין,
 דְּמִתְמַן קָא עֲבְרִין כַּד אֲתָאן לְמִפְרָק לְיִשְׂרָאֵל.

בְּכָל עֵץ דָּא אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, דְּאֲתָמַר בֵּיה עֵץ חַיִּים הִיא
 לְמַחְזִיקִים בְּהָ, וְעֵלִיָּה אֲתָמַר כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה,
 וְעוּד בְּכָל עֵץ דָּא צְדִיק דְּאִיהוּ עֵץ פְּרִי עֵשָׂה פְּרִי לְמִינוּ,
 וְדָא יוֹם הַשֶּׁבֶת דְּתַמְן זְוֹגָא דְּשְׁכִינְתָא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְתַמְן אֵית לָהּ נִיחָא, וְעֵלִיָּה אֲתָמַר וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל
 עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פְּרִיּוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ, דָּא עֵתוֹ דְּצְדִיק דְּאִיהִי
 לַיְל שֶׁבֶת, דְּצְדִיק מְנִיָּה פְּרַחִין נְשַׁמְתִּין חֲדַתִּין בִּישְׂרָאֵל
 עֲרַב שֶׁבֶת דְּאֲתַקְרִיאוּ פְּנִים חֲדָשׁוֹת.

אֲפְרוּחִים אֵלִין תְּלִמִּידי חֲכָמִים, דְּבְגִינְהוֹן שְׂרִיא שְׁכִינְתָא
 עַל יִשְׂרָאֵל, אוּ בִּיצִים אֵלִין אֵינְוֵן תִּינוּקוֹת שֶׁל
 בֵּית רַבֵּן, דְּבְגִינְהוֹן שְׂרִיא שְׁכִינְתָא עַל יִשְׂרָאֵל, וְאֵלִין אֵינְוֵן
 מְאָרֵי מְקָרָא, וּבְזַמְנָא דְּאֵינְוֵן עֲסָקִין בְּאֹרִייתָא אוּ בְּמִצְוָה
 דְּאֵנְוֵן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָא, וְגֵרְמֵי לְחַבְרָא לֹוֹן
 כְּחֻדָּא, יִרְתִּין מִתְמַן נְשַׁמְתִּין, וְאֲתַקְרִיאוּ בְּנִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בְּגִין דְּמְאָרֵי מְקָרָא וּמְאָרֵי מְשֻׁנָּה אֵינְוֵן מְגַדְפִּין וְדָה

כא ע"כ דילה, ובגין דא והאם רבצת על האפרוחים או על הביצים, איהי רביעא עלייהו בארבע גדפין דילה, דאתמר בהון וארבע כנפים, יונקין אנפי זוטרי, ואינון ארבע אנפין לכל חד וחד, ובהון אימא רביעא עלייהו, וזמנין איהי עלייהו, וזמנין אסתלקת מנייהו, אבל בנין דאינון מן מעוי, בנין דרחימו דחמו מעיהא עלייהו ואינון מארי קבלה, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, דאימא לא זזה מנייהו לעלם.

דודאי קודשא בריך הוא איהו אורייתא, ושכינתא היא מצוה, זכאה מאן דמתעסק בהון ליחדא לון, וכן זכור ושמור אינון קודשא בריך הוא ושכינתיה, זכאה איהו מאן דמיחד לון ביום שבת, דאיהו יסוד, וברחימו ודחילו די"ה, דאינון אבא ואימא.

זכור ושמור, אינון לקבל תפלין דרישא י', ותפלין דינדא ה', דכר ונוקבא, וזכאה איהו מאן דמיחד לון בקריאת שמע בדחילו ורחימו, ובזמנא דישראל משתדלין באורייתא דבכתב ובאורייתא דבעל פה, ברחימו ודחילו, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ובזמנא דלא משתדלין בהון ברחימו ודחילו, אתמר בהון שלח תשלח את האם.

בזמנא דישראל נטרין שבתא בזכור ושמור בדחילו ורחימו, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ואם לאו פתיב בהון שלח תשלח וגומר, תרין תרוכין, ובזמנא דישראל מיחדין לקודשא בריך הוא בתפלין דיד ובתפלין דראש בדחילו ורחימו, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ואם לאו שלח תשלח, ובזמנא דמקיימין מצות

בְּרִית מִלָּה וְאֶעֱבֹרָן מִנִּייהו עֲרָלָה, וְעִבְדִּין פְּרִיעָה, בְּדַחֲלוֹ
 וּרְחִימוּ, אֲתָמֵר בְּהוֹן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִם לֹא
 שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, בְּזִמְנָא דְמִיּוּחַדִּין בְּזוּגִיגִיהוֹן בְּקִדּוּשֵׁין
 וְשִׁבְעַ בְּרַכָּאן, דְּאִינוּן יְחֻדָּא דְלֵהוֹן בְּקִדּוּשָׁה וּבְכַרְכְּתָא,
 אֲתָמֵר בְּהוֹן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאִם לֹא שְׁלַח
 תְּשַׁלַּח וְכו'.

וְאִינוּן יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, דְּכַד לֹא מִתְיַחַדִּין
 בְּזוּגִיגִיהוֹ בְּקִדּוּשֵׁין וְשִׁבְעַ בְּרַכָּאן, דְּאִינוּן יְחֻדָּא
 דְלֵהוֹן בְּקִדּוּשָׁה וּבְכַרְכָּה, בְּאַתֵּר דְּקִדּוּשָׁה שְׂרִיא עֲלֵיהוּ
 מְסֻבָּא, וּבְאַתֵּר דְּבְרַכָּה שְׂרִיא עֲלֵיהוּ לְטוּתָא, וּבְאַתֵּר
 דְּיְחֻדָּא שְׂרִיא עֲלֵיהוּ פְּרוּדָא, וְדָא גְרִים גְּלוּתָא לְשְׁכִינְתָא,
 דְּאַתְתַּרְכַּת מֵאַתְרָהָא וּמְקַנְהָא דְאִיהִי יְרוּשָׁלַם, הַדָּא הוּא
 דְכְתִיב וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם, תְּרִין שְׁלוּחִין שְׁלַח תְּשַׁלַּח,
 חַד מִבֵּית רֵאשׁוֹן, וְחַד מִבֵּית שְׁנִי.

וְאִי תִימָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲתַתְּרֵךְ עִמִּיהָ, אִיהוּ
 שְׂרִי עִמָּן בְּגִין דָּא אָמַר קָרָא כְּצִפּוֹר נִוּדְדַת מִן קִנְיָה
 כִּן אִישׁ נִוּדַד מִמְּקוֹמוֹ, בְּגִין לְנִטְרָא לָהּ בְּגִלוּתָא מְרִשׁוֹ
 נִיכְרָאָה, הַדָּא הוּא דְכְתִיב אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי
 לְאַחַר לֹא אֲתָן וְגוֹמֵר, לְאַחַר דָּא אֵל אַחַר, דָּא סְמָא"ל,
 לְפִסְטִילִים אֵלִין מִמָּנָן דְעַל שְׁבַעִין אֲוִמִין.

וּבְגִינָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ מֶלֶךְ אֲסוּר בְּרִהָטִים, אִיהוּ
 אֲסוּר עִמָּהוֹן בְּתַפְלִין דְרִישָׁא, דְּאִינוּן פְּאָר דְרִישָׁא,
 דְתַפְלִין דְרִישָׁא אִינוּן בְּאַתֵּר דְרִהָטִי דְמוּחָא, וְדָא אִיהוּ
 אֲסוּר בְּרִהָטִים, וְאִיהוּ חָבוּשׁ עִמָּהוֹן בְּתַפְלִין דִּיד בְּקִשְׁר
 שֶׁל יָד, וְדָא הוּא דְכְתִיב פְּאָרְךָ חָבוּשׁ עֲלֶיךָ, וּבְגִין דְאִיהוּ

חָבוּשׁ עִמָּהוּן בְּגִלוּתָא, אֲתָמַר בֵּיהּ אֵין חָבוּשׁ מִתִּיר עֲצֵמו
 מִבֵּית הָאֲסוּרִין, וְשְׁכִינְתָא אִיהִי בֵית הָאֲסוּרִין דִּילִיָּה, בְּגִין
 רַחֲמֵי דִילָּה אִיהוּ אֲסוּר בָּהּ, וְרָזָא דְמִלָּה צְרוּר הַמּוֹר דְּוּדִי
 לִי בֵין שְׁדֵי יִלִין.

וּבְגִין דָּא מָאן דְּבַעֵי לְאַשְׁגָּא לְמַלְכָּא, לִית לִיהּ רִשׁוּ לְאַשְׁגָּא
 לִיהּ אֲלָא בְּשְׁכִינְתָּא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב אֵל יִתְהַלֵּל
 כּו' כִּי אִם בְּזֹאת וְגוֹמֵר, וְאַהֲרֹן כַּד עָאֵל לְקֹדֶשׁ קֹדְשִׁין
 בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי, בָּהּ הוּוּ עָאֵל, דְכָתִיב בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֵל
 הַקֹּדֶשׁ, דְאִיהִי עֵת לַעֲשׂוֹת לִיהוֹ"ה, וּמִשָּׁהּ בְּגִינָה אֲתַקֵּיִם
 בְּעֵלְמָא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר וְגוֹמֵר, וּבָהּ
 עֲבִיד עֲשׂוֹר מְכַתְּשִׁין לְפָרְעָה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְאוֹלָם בְּעֵבוֹר
 זֹאת הָעֲמֻדָּתִיךָ, וַיַּעֲקֹב בְּגִין דִּיהוּה יָדַע דְכָל רַעוּתָא דְמַלְכָּא
 בָּהּ, מִנִּי לְבַנוּי עֲלָהּ, דְלֹא יַעֲלוּן קָדָם מַלְכָּא אֲלָא בָּהּ, וְכָל
 שְׂאֵלְתִין דְּלֵהוּן בְּצִלוֹתִין וּבְעוֹתִין לְמַלְכָּא דִּיהוּן בָּהּ, הֲדָא
 הוּא דְכָתִיב וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם [דף כב ע"א] וְגוֹמֵר,
 וְדוּד בְּגִין דִּיהוּה יָדַע דְכָל רַעוּתָא וְחִילָּא וְתוֹקְפָא דְמַלְכָּא
 בָּהּ, אָמַר אִם תַּחֲנֶה וְגוֹמֵר, בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטָח, דְאֲתָמַר עֲלָהּ
 וּמְלָכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וּמָאן דְלֹא שָׂת לְבִיהּ גַם לְזֹאת, עֲלִיהּ
 אֲתָמַר וּכְסִיל לֹא יִבִין אֵת זֹאת.

וּבְגִין דָּא כַּד יִשְׂרָאֵל בְּעָאן בְּעוֹתִין לְמַלְכָּא, אָמַרִין לָהּ
 אָנָּה הֲלַךְ דְּוֹדָךְ, דְאֲתָמַר בֵּיהּ בְּרַח דְּוּדִי, אָנָּה פָּנָה
 דְּוֹדָךְ וְנִבְקֶשְׁנוּ עִמָּךְ, בְּכַמָּה בְּקִשׁוֹת דְּצִלוֹתִין וּבְעוֹתִין,
 דְּבְגִינָךְ אִיהוּ נְחִית עֲלֵךְ, דְלֹא זָז מִנָּנָא אֲלָא בְּגִין דְלֹא
 נְהִגְנָא יִקְרָא בְךָ, דְּבְגִינָךְ הוּוּ אֲסִיר עִמָּנָא כָּל שִׁית יוֹמִין,
 הֲדָא הוּא דְכָתִיב יְהִיה סָגוֹר שְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשָׂה, וּבִיוֹם

השבת יפתח וביום החדש יפתח, דהכי איהי שכינתא
 סתימא עמיה ביומא דחולא, כשושנה דאיהי אטימא,
 וביומא דשבתא וביומא דחדשא וביומין טבין אתפתחת,
 לקבלא ריחין ובוסמין, ולירתא נפשין וענוגין לבנייהו.

ווי לון לבני נשא, דקודשא בריך הוא אסיר עמהון בגלותא,
 ושכינתא אסירת עמהון, ואתמר בה אין חבוש מתיר
 את עצמו מבית האסורים, ופורקנא דילה דאיהי תשובה
 אימא עלאה, איהי תליא בידיהון, דחמשין תרעין דחירו
 עמה, לקבל חמשין זמנין דאדפר יציאת מצרים באורייתא,
 דא הוא ויפן פ"ה וכ"ה, באלין חמשין אתוון דמיחדין
 ליה בכל יומא פעמים שמע ישראל, דאית בהון כ"ה
 וכ"ה אתוון, וירא פי אין איש דאתער לה בגויהו.

ואיהי משגיח מן החלונות, דאתמר בהון חלו נא פני
 א"ל ויחננו, לההיא דאתמר בה א"ל נא רפא נא
 לה, דאסוותא בידיה, דאיהו יד פשוטה לקבל שבים, וירא
 פי אין איש, ואיהי בעד החלון נשקפה, ותיבב בתרועה
 דאיהי יבבא, דאתמר בה ויפתח נח את חלון התבה אשר
 עשה, ודא יום הפורים דתיבת נח היא אימא עלאה,
 חלון דילה הוא עמודא דאמצעיתא, דביה אור, ותורה
 אור, ואיהו אור הגנוז.

ויפן פה וכה, מציץ מן החרפים, אלו עשרת ימי תשובה,
 וירא פי אין איש, ועוד משגיח מן החלונות אלין
 חלונות דבי כנישתא, דאבא ובנוי אינון בבית הפנסת אסירן,
 ואיהו בכל יומא אשגחותיה עליהו, ויהיב לון מזונא.

וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה, אִם אֵיךְ מֵאֵן דִּיתַעַר בְּתִיבְתָא לְתַבְרָא בֵּית
 אֲסוּרִין דְּלֵהוֹן, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב לְאִמְרֵי לְאֲסוּרִים צְאוּ,
 וְלֹאֲשֶׁר בַּחֲשָׁךְ הִגְלוּ, וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, אֶלָּא
 אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנוּ, בְּעַסְקִין דְּלֵהוֹן, בְּאוּרְחִין דְּלֵהוֹן, אִישׁ
 לְבַצְעוֹ מְקַצְהוּ, בְּבַצְעָא דֵהאִי עֲלֵמָא, לִירְתָא הֵאִי עֲלֵמָא,
 וְלֹאֵן אֵינוֹן מְסֻטְרָא דְאֵלִין דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן, אֲנָשֵׁי חֵיל, יֵרְאִי
 אֱלֹהִים, אֲנָשֵׁי אֲמֵת, שְׁנַאי בְּצַע, אֶלָּא כְּלָהוּ צְוּוּחִין בְּצִלוֹתִין
 בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי כְּפֻלְבִּים, הֵב הֵב לְנָא מְזוֹנָא, וְסִלִּיחָה וְכַפָּרָה
 וְחַיִּי, כְּתַבְנוּ לְחַיִּים, וְאֵינוֹן עֲזִי נֶפֶשׁ כְּפֻלְבִּים, דְּאֵינוֹן אוּמִין
 דְּעֲלֵמָא דְצוּוּחֵי לְגַבְיָה וְלִית לוֹן בְּשֵׁת אֲנַפִּין, דְּלֹא אֵיךְ מֵאֵן
 דְּקָרָא לֵיהּ בְּתִיבְתָא, דִּיחֲזוֹר שְׂכִינְתֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּאֵיהִי מְרַחֲקָא מִנֵּיהּ, לְמַהְדֵּר לְגַבְיָה, וְאֲדַמְיִין לְכֻלְבִּים,
 דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מֵעֲשִׂיהֶם, וְאֵינוֹן עַרְב
 רַב, דְּכָל חֶסֶד דְּעַבְדִּין לְגֵרְמִיהוּ עַבְדִּין.

וְעוֹד אֵינוֹן שְׂאֵלִין מְזוֹנָא וְכַסּוּיָא וְעוֹנָה, דְּאֵיהִי עוֹנָה
 זוֹגְיָהוּ, דְּאֲתַמַּר בֵּהּ שְׂאֵרָה כְּסוּתָה וְעוֹנָתָה לֹא יִגְרַע,
 וְלֹא אֵיךְ מֵאֵן דְּשְׂאִיל מְזוֹנָא דְּאֵיהִי תוֹרָה, שְׂאֵרָה דְּשְׂכִינְתָא,
 וְאֵיהִי אֵימָא עֲלָאָה, דְּאֲתַמַּר בֵּהּ וְאֵל תַּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמִךְ,
 כְּסוּתָה [דף כב ע"ב] דָּא כְּסוּיָא דְּצִיּוּצִית, וְעֲטִיפוּ דִּילֵיהּ, וְתַפְלִין
 דִּיד, דְּאֲתַמַּר בֵּהּ תַּפְלָה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֶף, וְעוֹנָתָה דָּא קְרִיאַת
 שְׁמַע בְּעוֹנָתָה, דָּאם שְׁלֵשׁ אֵלֵהּ לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ לְשְׂכִינְתָא,
 וַיֵּצֵאָה חֲנָם אֵין כְּסָף, לִית לֵיהּ כְּסוּפָא מִן שְׂכִינְתָא, חֲצִיף
 אֵיהוּ, וְעוֹד אֵין כְּסָף לֹא יֵהָא לֵיהּ כְּסוּפָא לְעֲלֵמָא דְּאֵתִי.

וְהֵן כָּל אֵלֵהּ יַפְעֵל א"ל פְּעֻמִּים שְׁלֵשׁ עִם גָּבַר, וּבְגִין דָּא
 כִּי הֵיא כְּסוּתָה לְבִדְהָ, דָּא גְלִגּוּלָא קְדַמָּאָה, הֵיא

שְׁמַלְתּוֹ לְעוֹרוֹ, דָּא גְּלוּלָא תְּנִינָא, בְּמָה יִשְׁכַּב, דָּא גְּלוּלָא
תְּלִיתָא, וְאֵלִין אֵינּוֹן תְּלַת לְבוּשֵׁין, דְּתַלְתַּת פְּסוּיִין, דְּתַלְתַּת
גְּוּוּנִין דְּעֵינָא, דְּאֵינּוֹן לְבוּשֵׁין לְבַת עֵין, דְּאִיהִי נִשְׁמַתָּא.

וּבְאֵלִין תְּלַת אַתְּמַר שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ,
וְלִקְבַל תְּלַת גְּוּוּנִין זְמַנִּין אֵינּוֹן תְּלַת גְּוּוּנִין דְּשִׁרְגָא,
דְּאַתְּמַר בְּהוּן וִירָא מְלַאךְ יְהוּ"ה אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוּךְ
הַסֵּנָה, וִירָא הָא גְּוּוֹן חַד, בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוּךְ הַסֵּנָה הָא גְּוּוֹן
תְּנִינָא, וִירָא וְהִנֵּה הַסֵּנָה בְּעַר בְּאֵשׁ הָא תְּלַתָּא, וְאֵינּוֹן
לִקְבַל שְׁלֹשָׁה גְּוּוּנִין דְּעֵינָא, בְּלַבַּת אֵשׁ דָּא בַּת עֵין, בְּהַהוּא
זְמַנָּא דִּיהוּן נְהִירִין תְּלַת גְּוּוּנִין דְּעֵינָא, דְּאֵינּוֹן לִקְבַל תְּלַת
גְּוּוּנִין דְּקֶשֶׁת, מִיַּד וִירְאִיתִיהּ לְזִכְרֵי בְּרִית עוֹלָם, וּבְהַהוּא
זְמַנָּא פִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב יְהוּ"ה צִיּוֹן.

אוֹר דְּעֵינָא הוּא עֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, בַּת עֵין בֵּיתָא דִּילָהּ,
בְּהַהוּא זְמַנָּא דִּיתְפַּנֵּי עֲנָנָא מִן בַּת עֵינָא, דְּאַתְּמַר בְּה
סַכְתָּה בְּעֵנָן לָךְ וְגוֹמַר, דְּאִיהִי תְּבַלּוּל דְּעֵינָא, דָּא רוּמֵי
רַבְתָּא, שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה עֲתִידָה לְמִימַר לְקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא,
לְמָה תַּעֲמוּד בַּחוּץ, וְאַנְכִי פְּנִיתִי הַבַּיִת, אָנְכִי דִּיצִיאַת
מִצְרִים, וְאַף עַל גַּב דְּאֵין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצֻמוּ מִבֵּית הָאֲסוּרִים,
דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא, דְּאִיהִי אֲסוּרָה בְּגְלוּתָא, שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה
יִפְרוֹק לָהּ, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב אִם יִגְאַלְךָ טוֹב יִגְאַל, וְאִם
לֹא יִחַפֵּץ לִגְאַלְךָ וְיִגְאַלְתִּיךָ אָנְכִי, חֵי יְהוּ"ה שְׂכִיבֵי עַד
הַבֶּקֶר, דְּאִיהִי יְמִינָא פְּשׁוּטָה לִקְבַל שְׂבִים, דְּלִית מְלַתָּא דָּא
תְּלִיא אֶלָּא בְּתִיּוּבָתָא, יְמִין עֲלָאָה דְּשְׂכִינְתָּא.

בְּהַהוּא זְמַנָּא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ, דְּאִיהוּ
יְרוּשָׁלַם, ק"ן ו' עַל גּוֹזְלֵיו יִרְחַף, יִפְרוּשׁ כְּנַפָּיו

יְקַחְהוּ יִשְׂאֵהוּ עַל אַבְרָתוֹ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְאִשָּׁא אֶתְכֶם
עַל כַּנְפֵי נְשָׂרִים וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי.

דְּבִזְמַנָּא דְשְׂכִינְתָא אִיהִי בְּגִלוּתָא, אֲתַמַּר בְּהּ וְלֹא מְצָאָה
הַיּוֹנָה מְנוּחַ וְגוֹמַר, אֲלֵא בְשַׁבַּת וַיּוֹמִין טְבִין,
וּבְהָהוּא זְמַנָּא אֲתִיַּיְחַדַּת עִם בַּעֲלָהּ, וְכַמָּה נְפֻשׁוֹת יִתְרִין קָא
נְחַתִּין עִמָּה, לְדִיִּירָא בִישְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְשָׁמְרוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לְדִרְתָם, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְמִתְקַן
לָהּ דִּירָה נְאָה בַלְבִּיָהּ, וְכָלִים נָאִים בְּאִיבְרִים דִּילִיָהּ, וְאִשָּׁה
נְאָה דְאִיהִי נִשְׁמַתִּיהּ, דְּבִגִּינָה שְׂרִיא שְׂכִינְתָא עַלְאָה דְאִיהִי
נִשְׁמַת כָּל חַי עַלִּיהּ, וְקוֹדֶשָׁא בְרִין הוּא אִיהוּ שַׁבַּת בְּחַד,
וַיִּנְפֹּשׁ בְּחַד, בְּשְׂכִינְתָא עַלְאָה אִיהוּ שַׁבַּת עַלִּיָהּ, וּבְשְׂכִינְתָא
תַּתָּא אִיהוּ וַיִּנְפֹּשׁ עַלִּיָהּ, וַיְהִיב לֹון נְפֻשָׁאן יִתְרִין.

דְּאִינוּן בְּתוּלוֹת אַחְרֵיהּ רַעוּתִיהּ, דְּקָא אֲתִיָּאן עִמָּה, וְכַמָּה
מְלָאכִים מְמַנֵּן וּמְשַׁמְשִׁין דְּלֵהוּן קָא אֲתִיָּאן עִמָּהוּן,
דְּאִינוּן שְׁבַעִין, דְּתַלְיִין מִן זְכוּר וְשְׁמוּר, וְדָא אִיהוּ וַיְכַלֵּנוּ,
כְּלִיל שְׁבַעִין וְתִרְיָן, וְאֲתַקְרִיאוּ אֵלֶיךָ נְפֻשׁוֹת אוֹשְׁפִיזִין, בְּגִין
דְּלֹא שְׂרִיָּאן בִּישְׂרָאֵל אֲלֵא בְיוֹם הַשַּׁבָּת, וְכַד נְפִיק שַׁבַּת
כְּלָהּ תּוֹרִין לְאֲתִרִיָּהּ.

וְנִשְׁמַתִּין דְּאִינוּן מְסֻטְרָא דְשְׂכִינְתָא עַלְאָה אֲתַקְרִיאוּ
אֲפֻרוּחִין, וְנִפְשִׁין מְסֻטְרָא דְשְׂכִינְתָא תַּתָּא
אֲקֻרוּן בִּיצִים, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְהַפּוֹרֶס סַפְתָּ שְׁלוּם עַלִּינוּ,
אִימָא עַלְאָה דְאִיהִי סַפְתָּ שְׁלוּם דְמִסְכָּךְ עַלִּיָּהּ, וְשְׁלוּם
עִמָּה, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוּם, וְאִית
סוּפָה לְתַתָּא כ"ו ה"ס דְּאִיהוּ יֵאֵהוּדוּנָה"י, סוּפְתָ שְׁלוּם,
כ"ו"ס, ת' דְּאִיהוּ תַּפְאָרַת. [דף כג ע"א] בְּהָהוּא זְמַנָּא יְהוּן בְּנִין

בְּרִשׁוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקָלָא נְפִיק וַיִּמָּא לֹא תִקַּח
הָאֵם עַל הַבָּנִים, מִיַּד דְנִפְיָא זְכוּר וְשִׁמּוֹר דְשַׁבְּתָא, וַיִּיתִי
לִילִיא דִּיּוֹמָא קָמָא דְשַׁבְּתָא, קָלָא תְנַיִנָא נְפִיק שְׁלַח תְּשַׁלַּח.

וְתוּ פִי יִקְרָא קֵן צְפוּר לְפָנֶיהָ, דָּא סוּפָה דְאִיהִי אִימָא
עֲלָאָה, בְּכָל עֵץ, הֵדָא הוּא דְכָתִיב וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם
הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר, אֶפְרוּחִים אֲלֵיךְ שְׁבַעַת יְמֵי הַסְּפֹת,
אוּ בִיצִים דְבַהוֹן עֲבָדִין שְׁבַע הַקְּפֹת, וְרִזָּא דְמַלְהָ נִקְבָּה
תְּסוּבְב גְּבַר, וְדָא רִזָּא וְהַחֲזִיקוּ שְׁבַע נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד, דָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּא.

פְּרִי עֵץ הָדָר אִימָא תַתָּאָה, עֵץ אִיהוּ לול"ב, לו"ו ל"ב
נְתִיבוֹת, דְאִיהוּ אֶתְרוּג, וְצָרִיךְ לְנַעֲנַעָא בֵּיהּ לְשִׁית
סְטָרִין, אַרְבַּע רוּחִין וְעִילָא וְתַתָּא, לְאַתְעָרָא עֲלֵיהּ ו', וְתַלְתָּ
נַעֲנוּעִין לְכָל סְטָרָא סְלָקִין ח"י, וְצָרִיךְ אַרְבַּע זְמַנִּין ח"י,
חַד בְּנִטְיִלַת לול"ב, וְחַד בְּאַנָּא יְהו"ה, תְּרִין אַחֲרָנִין בַּהוּדוּ
לִי תְחַלָּה וְסוּפָה, וּבְאֵלִין נַעֲנוּעִין אִינוּן מִשְׁפִּילִין מְעִילָא
לְתַתָּא לְשַׁבְּעִין וְתְרִין אוּמִין, וּלְבַתֵּר דְנִצְחִי לֹון אֶמְרִי אֲנִי
וְהו"ו הוֹשִׁיעָה נָא תְרִין זְמַנִּין, דְאִינוּן וַא"ו מִן וְהו"ו אֲנִי
וְהו"ו, מִן וַיִּסַּע וַיִּבֹּא וַי"ט, וּבַהּ הוּא זְמַנָּא לֹא תִקַּח הָאֵם
עַל הַבָּנִים.

בִּיצִים אִינוּן מְסֻטָּרָא דְאוּפְנִים, אֶפְרוּחִים מְסֻטָּרָא דְנַעַר
מְטַטְרוּ"ן, בָּנִים מְסֻטָּרָא דְכְרִסְיָא דְאִיהִי סַפְתָּ שְׁלוּם,
דְאִיהִי קִנָּא דְשְׂכִינְתָּא, דְאִימָא עֲלָאָה מְקַנְנָא בְּכְרִסְיָא בְתַלְתָּ
סְפִירָן עֲלָאִין, עֲמוּדָא דְאִמְצַעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, מְקַנְנָן
בְּמְטַטְרוּ"ן, אִימָא תַתָּאָה מְקַנְנָא בְּאוּפִן, דְאַתְמַר בֵּיהּ וְהִנֵּה
אוּפִן אֶחָד בְּאַרְצָן.

וְעוֹד שְׁכִינְתָא מְסֻטְרָא דְכַרְסִיָא אֲתַקְרִיאת נֶשֶׁר, וּמְסֻטְרָא
דְנֶעַר נ"א דְחִיָּה יוֹנָה, וּמְסֻטְרָא דְאוּפִין צְפוּר, וּשְׁכִינְתָא
דְמוֹת אָדָם לְהֵנָּה.

וְעוֹד שֶׁלַח תְּשַׁלַּח תָּא חֲזִי מְלֹאכָא אֵית דְּמִמְנָא עַל עוֹפִין,
דְּאִינוּן נְפֻשֵׁין דְּאֲתַקְרִיאוּ צְפָרִין, וְסַנְדְּלָפוּ"ן שְׁמִיָּה,
וּבְזִמְנָא דִישְׂרָאֵל מְקִימֵי הָאֵי פְקוּדָא, וְאֶזְלַת אֵימָא מִתְתַּרְכָּא,
וּבְנִין צְוּוּחִין, אִיהוּ אוּלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילִיָּה, וְיֵימָא
לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְהָא פְתִיב בְּךָ וּרְחֻמְיוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו,
אִמָּאֵי גְזִירַת עַל הָאֵי עוֹפָא דְאֲתַתְּרַכַת מְקִינָה, וְכֵן מְטַטְרוּ"ן
אוּלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילִיָּה, דְּאִינוּן רוּחִין דְּפָרְחִין בְּבִנֵי
נְשָׂא, דְּמְפָרְסִיָא אִינוּן נְשֻׁמְתִין, וּמַהֲאֵי חִיָּה רוּחִין, וּמְאוּפִין
נְפֻשֵׁין, וְאִינוּן בְּבִרְיָאָה יִצִּירָה עֲשִׂיָּה.

בְּשַׁבַּת וְיוֹמֵין טָבִין נְחֲתִין עֲלֵיהוּ נְשֻׁמְתִין וְרוּחִין וְנְפֻשֵׁין
בְּאַרְחָ אֲצִילוֹת, דְּאִינוּן רוּחָא דְקוּדְשָׁא מַעֲשֵׁר סְפִירָן,
וְכָל מְמַנָּא אוּלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילִיָּה, דְּאִינוּן נְשֻׁמְתִין
דְּפָרְחִין בְּבִנֵי נְשָׂא, וּבְזִמְנָא דִישְׂרָאֵל מְקִימֵין הָאֵי פְקוּדָא,
כָּל מְמַנָּא אוּלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילִיָּה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
מָה עָבִיד, כְּנִישׁ לְכָל חִילִין דִּילִיָּה, וְיֵימָא, וְכִי כָּל מְמַנָּא
דְּעוֹפֵי דְלַתְתָּא אוּלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילִיָּה דְּמִמְנָא עֲלֵיהוּ,
וְלִית בְּכוּ מָאן דְּאוּלִיף זְכוּ עַל בְּנֵי דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי
בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי בְּגִלוּתָא, דְּקָנָא דִּילָהּ
דְּאִיהִי יְרוּשָׁלַיִם חֲרָבָה, וּבְנֵוֹי בְּגִלוּתָא תַּחוּת יַד אֲדוּנָיִם
קָשִׁין אוּמִין דְּעֲלָמָא, וְלִית מָאן דְּבַעֵי עֲלֵיהוּ רַחֲמֵי, וְיוּלִיף
זְכוּ עֲלֵיהוּ, בְּהֵוּא זְמַנָּא צְוּוּחַ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְאָמַר

לְמַעַנִי לְמַעַנֵי אַעֲשֶׂה, וְאַעֲשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי, וּבְדַא יִתְעַר
 רַחֲמֵי עַל שְׂכִינְתִּיהָ וְעַל בְּנוֵי דְבַגְלוּתָא.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, וְהָא קָדָם דְּגָלוּ יִשְׂרָאֵל וּשְׂכִינְתָא,
 בְּמַאי הוּוּ מְקַיְימִין שְׁלוּחַ הַקֶּן, אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 בְּרִי, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמִין עַל אֵינוֹן נַפְשֵׁין וְרוּחִין וְנִשְׁמַתִּין,
 דְּהוּוּ אֶזְלִין בְּגְלוּתָא בְּגִלְגוּלָא מִתְתַּרְכִּין מְגוּפִיהוֹן דְּאַתְתַּחֲרְבוּ,
 דְּעַלִּייהוּ אֲתַמַּר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹנֵה עֲלַמִּין הוּוּ
 וּמְחַרְיֵבֵן, דְּאַשְׁתְּאַרוּ חֲרָבִין גּוּפִיהוֹן מְנַיְיהוּ, וּמְנַיְעוּ דְּבִרְכָאן
 לְעִילָא גְרִים וְנָהָר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ, וְהָכִי אֻקְמוּהוּ אֲתַחֲרַב בֵּית
 רֵאשׁוֹן וְהָאֲרִץ הִיתָה תְּהוּ וְבָהּ. (דף כג ע"ב) אֲתַחֲרַב בֵּית שְׁנֵי
 וְחֶשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְּהוֹם, וּבְגִין אֵלִין נִשְׁמַתִּין דְּאַתְּבְּרִיאוּ קָדָם
 דְּאַתְּבְּרִי עֲלֵמָא וְלִית לוֹן גּוּפִין, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי עַלִּייהוּ,
 הוּוּ מְקַיְימֵי הָאֵי פְּקוּדָא, אָמַר לִיה, אַבָּא, אִם כֵּן תְּלַמִּיד
 חֲכָם דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דְּמַחֲשָׁבָה, דְּאַתְמַר בֵּיה יִשְׂרָאֵל עָלָה
 בְּמַחֲשָׁבָה לִיבְרָאוֹת, הָאֵי אֹרִייתָא אִיהִי בֵּן לְתַלְמִיד חֲכָם,
 אִם כֵּן אֲתַתָּא דִּילָה אַמְאֵי צְרִיכָא יְבוּם, דְּהָא לֹא שׁוּוּ
 אֲפֻרְשׁוּתָא מְאָרִי מִתְנִיתִין לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים מִשְׁאַר בְּנֵי נֶשֶׁא,
 אָמַר לִיה, בְּרִי, אִיהִי וְדָאֵי צְרִיכָה יְבוּם, לְאֵלִין נִשְׁמַתִּין
 דְּאֶזְלִין עֲרֻטִילָאִין מִשִּׁית יוּמֵי בְּרֵאשִׁית.

אָמַר לִיה, וְהָא כְּתִיב לֹא יַחֲלִיפְנוּ וְלֹא יִמִּיר אֶתּוּ וְגוֹמַר,
 וְכִי הָאֵי אֲתַתָּא דְּאִיהִי קִדְשׁ קִדְשֵׁין, תְּהָא קִינָא לְמָאן
 דְּלָאוּ אִיהוּ מְמִינָה, דְּהָא כְּתִיב תּוֹצֵא הָאֲרִץ נֶפֶשׁ חַיָּה
 לְמִינָהּ, וְלִית לָהּ הִרְפָּכָה אֶלָּא מְמִינָה, אָמַר לִיה, בְּנֵי,
 גְּלִגּוּלִין אֵינוֹן רְזָא דְּהִרְפָּכָה, כְּגוֹן מָאן דְּמִרְפִּיב אֵילָנָא
 דְּלָאוּ אִיהוּ מִינִיָּה בְּאֵילָנָא אַחֲרָא, כְּגוֹן מָאן דְּמִרְפִּיבִין

אֶלְנִין דָּא בְּדָא, אַבְל עֶקְרָא דְאִם הָמַר יִמְרְנוּ, צְרִיף דִּיהָא
 קֹדֶשׁ בְּקֹדֶשׁ, דְּאִלְנָא אִית מִסְטָרָא דְמִסְאָבוּ דְאִיהוּ רַע,
 וּבְגִינִיה אֲתַמַּר לֹא יִמִּיר אַתּוּ טוֹב בְּרַע אוּ רַע בְּטוֹב, דְּהֵאִי
 אִיהוּ רְזָא דְצַדִּיק וְרַע לּוּ רְשָׁע וְטוֹב לּוּ, אַבְל אִם הָמַר
 יִמְרְנוּ, וְהִיָּה הוּא וְתַמּוּרְתּוּ יִהְיֶה קֹדֶשׁ, וּבְדָא מְרַפְיָבִין
 קֹדֶשׁ בְּקֹדֶשׁ, וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין, וְרְזָא דְמַלְאָה מְקַבְּלוֹת
 הַלְּלָאֵת, וּמִין בְּמִינוּ הֵאִי אִיהוּ צַדִּיק וְטוֹב לּוּ, וְכֹד הֵהִיא
 נִשְׁמַתָּא דְאִיהִי קֹדֶשׁ לֹא אֲשַׁכַּחַת מִינָהּ, אֲתַמַּר בְּהַּ וְלֹא
 מְצָאָה הַיּוֹנָה מָנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ.

וְהַכִּי רְזָא דְקִין צְפוּר, דְּאֲתַמַּר בְּהַּ שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם,
 וְאֲזַלָּא מְנַדְּדָא מִן קִנְיָה, וְהֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל אִ"ל
 פְּעָמִים שְׁלֹשׁ עִם גָּבַר, לְקַבֵּל תְּלַת שְׁלוּחִים דִּיוֹנָה, וְכֹד
 אֲשַׁכַּחַת אַתְרַ לְשֵׁרְיָא תַּמָּן, אֲתַמַּר בְּהַּ וְלֹא יִסְפָּה שׁוּב אֵלָיו
 עוֹד, מֵאִי עוֹד, לְמִיתִי זְמַנָּא אַחֲרָא בְּהַרְפָּכָה.

וּבְגִין דָּא שְׁלוּחַ הַקִּין בְּכָל עוֹפִין קַדִּישִׁין אִיהוּ, וְלֹא בְּמִסְאָבִין,
 דְּאֲנוּן נִשְׁמַתִּין דְּאֲזַלִּין מִתְתַּרְכִּין, לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי
 עֲלֵיהוּ, וּמָה פְּתִיב בְּהוּ גַם צְפוּר מְצָאָה בֵּית דָּא גְּלוּלָא
 קְדַמָּא דְאִיהִי נַפְשׁ, וְדַרְדּוּר קִין לָהּ דָּא גְּלוּלָא תְּנִינָא
 דְּרוּחָא, אֲשֶׁר שְׁתָּה אֲפְרוּחִיהָ דָּא גְּלוּלָא תְּלִיתָאָה דְּנִשְׁמַתָּא,
 בְּגְלוּלָא דִּילָהּ אֶת מְזַבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת, וּבְגִין דָּא שְׁלַח
 תְּשַׁלַּח לְקַבֵּל נַפְשׁ וְרוּחַ, אֶת הָאִם לְרַבּוֹת נִשְׁמַתָּא, דְּאֲתַמַּר
 בְּהַּ וּבְכַפְשֵׁיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם, אֶת הָאִם, אֶת אֲתָא לְרַבּוֹת
 גְּלוּלָא תְּלִיתָאָה.

וּבְגִין דָּא מָאן דְּמְקַבְּלִין אוּשְׁפִּיזִין, דְּאִינוּן נִשְׁמַתִּין יְתֵרִין,
 דְּאִינוּן מְרַפְיָבִין עֲלֵיהוּ בְּעַרְבֵי שַׁבַּת, בְּאַנְפִּין צְהוּבִין

בְּגוֹפֵיךָ נִהְיִין בְּחֵדוֹה בְּעֲנוּגָא בְּהָאֵי עֲלֵמָא, כַּד נִשְׁמַתָּא וְרוּחָא
 וְנִפְשָׁא נִפְיָק מִן גּוֹפִיָּה מֵהָאֵי עֲלֵמָא, הֵכִי מְקַבְּלִין לוֹן
 בְּעֲלֵמָא דְאֵתִי, וְאִתְמַר בְּהוֹן גַּם צְפוּר מְצֵאָה בֵּית וְכוּ',
 זְכָאָה אִיהוּ מָאן דְּמְקַבֵּל אוֹרְחִין בְּרַעוּ שְׁלִים, כְּאֵלוּ מְקַבֵּל
 אִפִּי שְׁכִינְתָא, דְּבִמְדָה דְּמִדְד בַּר נֶשׁ בַּה מוֹדְדִין לִיה, אֲתָא
 רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה וְנִשְׁיָק יְדוּי, וְאִשְׁתַּטְּחוּ לִיה כָּל חַבְרֵיא,
 וְאָמְרוּ לִיה, אֵילוּ לָא אֲתִינָא לְעֲלֵמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע מְלִין
 אֵלִין דִּי:

אֲדַהְכִי הָא אֵלִיהוּ קָא נַחִית מְעִילָא, בְּכַמָּה חֵיילִין דְּנִשְׁמַתִּין,
 וְכַמָּה מְלֵאכֵיא סוּחַרְנִיָּה, וְשְׁכִינְתָא עֲלָאָה עֶטְרָה
 עַל כְּלָהוּ, כְּתוּר בְּרִישׁ כָּל צְדִיק, בְּהֵוָא זְמַנָּא קָלָא אֲתַעַר
 בְּאֵילָנָא דְלְעִילָא בְּנִגּוּנָא, וְכַמָּה עוֹפִין דְּנִשְׁמַתִּין שְׂרִיין תַּמָּן
 בְּעֲנַפּוּי, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב רַבָּה אֵילָנָא וְתַקִּיף וְכוּ', וַיִּימָא
 הֵכִי, רַבִּי רַבִּי אַנְתָּ הוּא אֵילָנָא דְרַבָּה וְתַקִּיף בְּאוּרֵייתָא,
 בְּעֲנַפִּין דִּילָךְ דְּאֵינוּן אַבְרִין קְדִישִׁין, כַּמָּה עוֹפִין שְׂרִיין
 תַּמָּן, דְּנִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא, דְאִתְמַר בֵּיה
 וּבְעֲנַפּוּהִי יְדוּרָן צְפְרֵי שְׁמִיא, וְכַמָּה בְּנֵי נֶשׂא לְתַתָּא יִתְפַּרְנְסוּן
 מֵהָאֵי [דף כד ע"א] חַבּוּרָא דִּילָךְ, כַּד יִתְגַּלִּי לְתַתָּא בְּדָרָא בְּתַרְאָה
 בְּסוּף יוּמֵיא, וּבְגִינֵיה וּקְרַאתֶם דְּרוּר בְּאַרְץ וְגוּמַר.

פְּתַח אֵלִיהוּ וְאָמַר, כַּד נִפְיָק שְׁבַתָּא וַיּוּמִין טְבִין, וַיִּשְׂרָאֵל
 אֵינוּן תַּחוּת מְשַׁלָּה דְסַמְא"ל וְשַׁבְעִין מְמַנָּן, וְדַחְקִין
 לְיִשְׂרָאֵל, קָלָא נִפְיָק מִן שְׁמִיא לְגַבִּיָּה, וַיִּימָא הֵכִי, יְר"א
 בְּש"ת, וְדָא בְּרַאשִׁית, יְהָא לָךְ כְּסוּפָא מִן שְׁמִיא, וְדָא
 בְּרַאשִׁית

תקונא שביעאה

בְּרֵאשִׁית יִרְ"א בְּשַׁ"ת, וְוִי לִיה לְסַמָּא"ל, כַּד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יִיתִי לְמַפְרֵק לְשַׁכִּינְתָּא וְלִישְׂרָאֵל
 בְּנִהָא, וְתַבַּע מְנִיה וּמְשַׁבְּעִין אוּמִין וּמְמַמְנֵן דִּילְהוּן, כֹּל
 עָאקוּ דְעָאקוּ לִישְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, בְּגִין דְקָדָם דְגָלוּ יִשְׂרָאֵל,
 גְּלִי לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְהוּוּ עֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לְמַהוּי
 תְּחֻת שְׁעַבּוּדֵיהוּ, וְאַחֲזִי לִיה וּלְשַׁבְּעִין מְמַנֵּן דְתְּחֻת יָדֵיה,
 אֲגָרָא דְלְהוּן אִי הוּוּ אוּקְרִין לִישְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, הַדָּא הוּא
 דְכְּתִיב וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת בֵּית הַמִּצְרִי בְּגִלְלַל יוֹסֵף, וְאִיהוּ
 וּמְמַנֵּן דִּילִיה לָא עֲבַדִּין לְהוּן יִקְרָא, אֶלָּא עֲבַדִּין בְּהוּן
 וּבְשַׁכִּינְתָּא קִלְנָא, דְאֲמַרִין לוּן כֹּל יוֹמָא אִיה אֱלֹהֵי"ך, וּבְגִין
 דָּא קָלָא נְפִיק לְגַבִּיהָ כֹּל יוֹמָא מִן שְׁמַיָּא, וְאֲמַר יִרְ"א
 בְּשַׁ"ת, יְהֵא לָךְ כְּסוּפָא מִן שַׁכִּינְתָּא, יִרְ"א שְׁמַיִם יְהֵא לָךְ
 כְּסוּפָא מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ שְׁמַיִם, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב
 וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשְּׁמַיִם, וְדָא בְּרֵאשִׁית

תקונא תמינאה

בְּרֵאשִׁית, ש' שְׁמַיִ"ם, יִרְ"א שְׁמַיִ"ם, יִרְ"א בִּי"ת דִּילִיה,
 דְאִיהוּ רֵא"ש בִּי"ת, דְחִיל לִיה בְּבִיתִיה, דָּא
 הוּא בְּרֵאשִׁי"ת, וְאִיהוּ וּמְמַנֵּן דִּילִיה לָא דְחִילוּ מְנִיה, וְחַרִּיבוּ
 בִּיתִיה בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי, וּבְגִין דָּא וְחִפְרָה הִלְבְּנָה
 דְאִיהִי נְחָשׁ אֶשֶׁת זְנוּנִים, וּבוּשָׁה חֲחָמָה דְאִיהִי גִיהֶנֶם,
 דְנְחָשׁ אֶשֶׁת זְנוּנִים חֲרִיבַת בֵּיתָא דְשַׁכִּינְתָּא, וְחֲחָמָה דְאִיהִי
 גִּיהֶנֶם סַם הַמּוֹת אוּקְיַדַת הִיכְלָא.

וּבְזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנִי לוּן כְּמִלְקַדְמִין, הַדָּא הוּא
 דְכְּתִיב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְהוָה, בְּהֵהוּא זְמַנָּא וְחִפְרָה

הִלְבְּנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה, אִימָתִי, בְּזִמְנָא דְכִי מֶלֶךְ יְהוּ"ה
 צִבְאוּ"ת, דְּבִנְיָנָא קִדְמָאָה אֲתַעְבִּיד עַל יְדָא דְבַר נֶשׁ, וּבְגִין
 דָּא שְׁלִיטוּ עֲלֵיהּ, בְּגִין דָּאם יְהוּ"ה לֹא יִבְנֶה בֵּית שׁוּא
 עֲמֵלוּ בּוֹנֵיו בּוּ, וּבְגִין דְּבִנְיָנָא בְּתִרְאָה יְהֵא עַל יְדָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, יִתְקַיֵּים, וְעַל דָּא אָמַר קָרָא, גְּדוּל יְהִיָּה כְּבוֹד
 הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן.

וּבְהַהוּא זִמְנָא דִּיתְבְּנִי בְּנִינָא עַל יְדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְעֵילָא וְתַתָּא, אֲתַמַּר בְּשְׂכִינְתָּא עֲלָאָה וְתַתָּאָה,
 וְהִיָּה אֹר הַלְּבָנָה פְּאוֹר הַחֲמָה, וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה
 הַחֲמָה, דְּאִינוֹן נוֹקְבִין דְּסִמְא"ל, וּבְגִין דְּלֹא דְחִיל סִמְא"ל
 מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ שְׁמַיִם, וּבֵת זּוּגִיָּה לֹא דְחִילַת
 מְשֻׁכִּינְתִּיהָ דְאִיהִי אֲרַעִיָּה, אֲתַמַּר בְּהוֹן, פִּי שְׁמַיִם כְּעֶשֶׂן
 נְמִלְחוּ, וְהָאֲרִץ כְּפָגַד תְּבִלָּה, הוּא סִמְא"ל וּבֵת זּוּגִיָּה:

תְּקוּנָא תְּשִׁיעָאָה

[דף כד ע"ב] בְּרֵאשִׁית, יְר"א שְׁב"ת, דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא, דְּעֵלָה
 אֲתַמַּר מְחַלְלִיָּה מוֹת יוּמַת, דְּעֵאלוּ אוֹיְבִים בְּחַלְל
 דִּילָה דְאִיהוּ קֹדֶשׁ קְדָשִׁים, וְאֲתַמַּר בְּהוֹן אֶת מְקוּדֶשׁ יְהוּ"ה
 טְמֵא, חִלַּל מַמְלָכָה וְשָׂרִיָּה, וְשִׁפְחָה עָאלַת בְּאֲתַר דְּגַבִּירָה,
 דְּאִיהִי נְדָה שִׁפְחָה גּוֹיָה זּוּנָה, וְסֵאִיבַת אֲתַרְהָא, דְּתַמְן הוּא
 נִיחָא דְשְׂכִינְתָּא, וְקָלָא הוּא נְחִית וְאָמַר, יְרֵא שְׁבַת, וְאִיהִי
 לֹא עֲבַדַת כֶּף, אֶלָּא חִלַּל מַמְלָכָה וְשָׂרִיָּה, וּבְרַחַת שְׂכִינְתָּא
 מִתַּמְן, בְּהַהוּא זִמְנָא שְׁחִקוּ עַל מְשֻׁבְּתִיָּה, וְאָמַרַת שִׁפְחָה,
 לֹאוּ הָאִי כְּגוּוּנָא דְעֲבַדַת שְׂרִי לְשִׁפְחָה דִּילָה, הִדָּא הוּא
 דְכְּתִיב מִפְּנֵי שְׂרִי גְבַרְתִּי אֲנֹכִי בְּרַחַת, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, בְּרַתָּא דְרִשְׁעָה חִיִּיבָא, וְהָא אֶף עַל גַּב דְּשְׂרִי תְּרַכַת

לָהּ, אֲנֵי רְחִימָנָא עֲלֵהּ וְעַל בְּנֵיהּ, וְאֶתוֹן לָא עֲבַדְתוּן הָכִי,
 אֲלֵא גְרַמְתוּן בִּישׁ תַּחֲוֹת טָב, אֲנֵי אֹמִינָא לְאַעְבְּרָא מַלְכוּתָא
 חֵיבָא מְעַלְמָא, וְלֹא יְהֵא חֲדוּה קְדָמִי עַד דִּיתְאַבִּידוּ מְעַלְמָא,
 וּבְהֵהוּא זְמַנָּא יְהֵא חֲדוּה קְדָמִי, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וּבְאֵבֶד
 רְשָׁעִים רָנָה:

תְּקוּנָא עֲשִׂירָא

בְּרֵאשִׁית שִׁיר תָּא"ב, וְהֵא אִיהוּ שִׁיר מְשׁוּבַח מְכָל
 הַשִּׁירִים, תָּאב מְכָל הַשִּׁירִים, וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר שִׁיר
 הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה, לְמֶלֶךְ שְׁהַשְׁלוּם שְׁלוֹ, הָכִי אֹקְמוּהוּ,
 וְהֵא שִׁיר מְתִי יתְעַר, בְּזְמַנָּא דִּיתְאַבְדוּן סְמַא"ל וּמְמַנָּן
 דִּילִיָּה חֵיבָא מִן עֲלְמָא, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא שִׁיר אֲזִי שִׁיר מְשָׁה,
 אֲזִי שִׁיר לָא כְּתִיב אֲלֵא יִשִׁיר, וְהֵא אֹקְמוּהוּ.

וְהֵא שִׁיר בָּאז, סְלִיק בְּפּוּמָא, אֲבָל שִׁיר אִיהוּ וְדֵאִי חֲכָמַת
 שְׁלָמָה, בְּהֵהוּא זְמַנָּא וְתַרְבַּח חֲכָמַת שְׁלָמָה, דְּבְהֵהוּא
 זְמַנָּא וּמְלָאָה הָאֲרִיץ דְּעָה אֶת יְהוּ"ה וְכוּ'.

וּמֵאֵן סְלִיק לָהּ לְאַתְרָהּ, דָּא מְשָׁה, וְרִזָּא דְמִלָּה אֲזִי יִשִׁיר
 מְשָׁה, בְּאֵן סְלִיק לָהּ בְּתַלְשָׁא, הֵאִי תְגָא דְתַלְשָׁא
 אִיהִי י' יִשִׁיר, וְתַקוּם מִן ה' דְּמְשָׁה וְשִׁירָא עַל רִישָׁא דו',
 וְאַתְעֲבִידַת תְּגָא ד', וְסְלִיק לָהּ עַד אֲתַר דְּאַתְגִּזְרַת מִתְּמַן.

בְּד סְלִיקָא לְגַבֵּי י' עֲלָאָה אֲתַקְרִיאַת שִׁיר זְכָר, וְכַד נְחָתָא
 לְגַבֵּי ה' אֲתַקְרִיאַת שִׁירָה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב אֲזִי יִשִׁיר
 מְשָׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִיהוּ"ה וְגוּמַר, דְּעֲלָהּ
 אֲתַמַּר אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים וְגוּמַר, דְּאִיהִי אֲבָנָא דִּי מַחַת
 לְצִלְמָא דְעֲבוּדָה זָרָה, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְאַתְמַחֵי צִלְמָא דְעֲבוּדָה

זרה דיוקנא בישא, אתמר בה ואבנא די מחת לצלמא הות
 לטור רב ומלאת כל ארעא, הדא הוא דכתיב מלא כל
 הארץ כבודו, והכי סליקת עד דלא אשכחין לה אתר,
 ושאלין מלאכין בגינה איה מקום כבודו להעריצו, ולא
 אשכחין לה שיעורא, עד דאמרין ברוך כבוד יהו"ה
 ממקומו, בגין דסלקא ליה עד אין סוף דאיהו י' רישא
 דא'.

ובאן סליקת בעמודא דאמצעייתא דאיהו ו', עטרה על
 רישיה, כד סליקת עטרה על רישיה אתמר בה אשת
 חיל עטרת בעלה, וכד נחיתת תחותיה אתקריאת בת זוגיה
 יחודיה. [דף כה ע"א] איהו תגא לעילא, תגא דספר תורה,
 בגינה אתמר ודאשתמש בתגא חלף, ואיהי נקודה דקמץ
 א' לתתא, כגוונא דא א יחודיה לעילא איהו כגוונא דא
 א תגא על ספר תורה, לתתא כגוונא דא א נקודה דאורייתא,
 ובגינה אתמר מגיד מראשית אחרית.

כד איהי חיה בנייהו, אומרים ממקומו יפן ברחמיו לעמו,
 כד אסתליקת מינייהו, שואלים איה מקום כבודו
 להעריצו, ובההוא זמנא דסלקא איהי כלהו חיוון תרפינה
 כנפיהם, ואימתי סלקא איהי לעילא, בעמדם ישראל
 בעמידה, הדא הוא דכתיב בעמדם תרפינה כנפיהם, דסליקת
 עד אין סוף, למשאל מזונא מעלת העלות, וכד נחיתת
 נחיתת מליא מפל טבין, בההוא זמנא חיוון פתחין גדפייהו
 לגבה, בכמה שירות ותושבחות.

וּבְאֵן אֶתֶר נִחַתְתָּ בְּאֵת ו' דְּאִיהִי בְּאִמְצָעֵיִתָּא דָּא', בִּיה
 קְרָאן לִיה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שִׁיר א"ל, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא
 דְּנִחַתְתָּ מַה פְּתִיב בְּחִיוּן וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל פְּנִיָּהֶם.

קָם אֵלֵיהּ וְאָמַר רַבִּי רַבִּי חֲזוֹר בְּךָ, בְּוֹדָאֵי פִד אִיהִי סְלִיקְתָּ,
 פְּלֵהוּ חִיוּן מְצַפְצָפִין לְגַבְהָ בְּכַמָּה שִׁירִין וְתוֹשְׁבַחְן,
 וְאִיהִי סְלָקָא עַל פְּלֵהוּ עַד אֵין סוּף, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב רַבּוֹת
 בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאֵת עָלִית עַל פְּלָנָה.

עַד דְּקְרָאן לָהּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּקַרְיַת שְׁמַע דְּתִיחוֹת לְגַבְיָהּ,
 וּבְאֵן קְרָאן לָהּ בְּכֵן זִוְגָה דְּאִיהּ ו', יִשְׂרָאֵל סְבָא, וְאִיהּ
 שִׁיר א"ל, שִׁיר דִּילִיָּה, דָּאֵם לָא קְרָאן לָהּ בִּיה לָא נִחַתָּא
 עָלֵיהּ.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא דְּנִחַתְתָּ קְשֵׁרִין לָהּ בְּתַפְלָה דִּיד לְתַתָּא,
 דְּתַתָּא קְשׁוּרָה עֲמִיָּה, וְרִזָּא דְּמַלְהָ וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה
 בְּנַפְשׁוֹ, וְקָשֵׁר דְּתַרְוִיָּהּ אִיהּ שִׁיר"ק לְתַתָּא, וְלַעִילָא
 שְׁלֵשְׁל"ת תְּפִלִּין עַל רִישִׁיָּה, בְּרִזָּא דְּטַעֲמֵי אֲתַקְרִיָּת תְּנוּעָה,
 מְסֻטְרָא דְּנִקְוֹדָה יְחֻדָּא, וְצִרְיָךְ לְאַרְכָּא לָהּ בְּתַנוּעָה דְּאִיהּ
 רְבִיעַ עַד אֵין סוּף לַעִילָא, וְצִרְיָךְ לְנִחַתָּא לָהּ בְּחִיר"ק עַד
 אֵין תְּכִלִּית, לְאַמְלָכָא לָהּ עַל תַּתְּאִין.

וּבְשׁוּר"ק צִרְיָךְ לִיְחֻדָּא לָהּ בְּבַעֲלָהּ, וּבַחֲל"ם אִיהִי תְּגָא
 עַל רִישִׁיָּה, וּבְחִיר"ק אִיהִי כְּרִסְיָא תְּחוּתִיָּה,
 וּבְשׁוּר"ק אִיהּ יְחֻדָּא לְגַבְיָהּ, כְּגֻוֹנָא דָּא ו', וְכַד אִיהִי
 לַעִילָא תְּגָא עַל רִישִׁיָּה, וְאִיהִי בְּרַתָּא תְּחוּת רַגְלוֹי, וְאִיהִי
 בְּיְחֻדָּא דִּילִיָּה בְּחִיקָיָה, אֲתַעֲבִידַת שִׁיר"ק קְשׁוּרָא דִּילִיָּה,
 וְכַד בְּעִי לְתַבְרָא קְלִיפִין דְּאִינוּן צְלָמִים, בַּה אֲתַקְרִי שְׁב"א
 תְּבִיר"ר, וּבַה שְׁבַר תְּשַׁבַר מְצַבּוּתִיָּהֶם.

אבל יחודא דילה בנקודת שור"ק ו דאיהו יסוד ח"י
 עלמין, ח"י ברכאן דצלותא, בזמנא דאינון ביחודא
 חדא, צריכין ישראל למיקם בצלותא בחשאי, ורזא דמלה
 הביאו לה בחשאי, ובגין דא בעמדם ישראל בעמידה,
 לאתערא לגבה ח"י ברכאן בחשאי, לארקא לה ברכאן,
 אתמר בחינן בעמדם תרפינה כנפיהם, דלא צריך למשמע
 גדפיהו, פגוונא דחנה דאתמר בה וקולה לא ישמע.

והכי צריכין ישראל ליחדא בבת זוגייהו בחשאי, בענוה
 באימה ברתת ובזיע בכסופא, כמה דאוקמוהו קדמאין
 כמי שפפאו שד, דאיהי שד מן שד"י, דבההוא זמנא
 אתעבר מתרעא, ודא רזא דמזוזה, דאתמר בה וכתבתם
 על מזוזת ביתך, מזוזת פתיב זו מות, ואם הוא אשתמע
 קליה, מיד לפתח חטאת רבין, ולא עוד אלא דאיהו זעיר
 במהמנותא, ולא למגנא אוקמוה קדמאין כל המשמיע
 קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה.

בההוא זמנא דמיחד קודשא בריך הוא בשכינתיה, כלהו
 חייון מקבלין דין מן דין ברכאן, וכלהו בקדושה,
 ובגין דא תקינו קדושין וברכאן לכלה, ולקבל ברכה
 וקדושה ויחוד דקודשא בריך הוא, הכי צריכין ישראל
 דיהא יחודא דלהון בקדושה וברכה, והכי כל מזונייהו
 בברכה וקדושה, ולית קדושה בפחות מעשרה דאיהי י'
 [דף כה ע"ב] ובגין דטבעת איהי י' פגוונא דא ם, בה אתקדשת
 כלה, וצריך לאעלא לה באצבעא דילה, דאיהו דיוקנא
 דאת ו', ואתעבדת ז', וצריך תרין סהדין דאינון לקבל

ה"ה, וכד איהי טבעת ברישא דאצבעא ואתעבידת ז',
בההוא זמנא צריך לברכא לה בשבע ברכאן דירתא כלה.

בההוא זמנא דמתיתדין ישקני מנשיקות פיהו, מאי נשיקות
פיהו, תרין שפוון דיליה ותרין דילה, אינון ארבע
גדפין דחיוון, דאתמר בהון וארבע כנפים לאחת מהן, וכד
אתכלילן תרין אנפין דיליה ותרין דילה, וארבע דרועין
דתרויהו, אתמר בהון וארבעה פנים לאחת, וארבע כנפים
לאחת מהם, ואינון ארבע אנפין יהו"ה, ארבע גדפין
אדנ"י, בחבורא חדא יאהדונה"י.

כד מתחברן אתוון אקרי חשמ"ל, חיות אש ממללן, זמנין
חשות, זמנין ממללות, ובגיניהו אתמר גדול העונה
אמן יותר מן המברך, בגין דמתחברין חתן וכלה, תמניא
אתוון כחדא.

אינון ארבע חיוון אינון אדנ"י, ואינון אריה שור נשר אדם,
אריה מקבל עליה י' במוחא, ובזמנא דאיהו בימינא
דאתמר ביה ופני אריה אל הימין לארבעתם, הרוצה
להחכים ידרים, שור לשמאלא לקבל לבא, ה' הכל דלבא,
תמן ה' מצפון זהב יאתה, בההוא זמנא דאיהי ה' בלבא,
הרוצה להעשיר יצפין.

י"ה דחילו ורחימו, אבא ואימא, דרועא ימינא ושמאלא,
ויעב"ר חסד וגבורה, דסלקין לחושבן ע"ב תיבין,
ורי"ו אתוון דע"ב שמהן, ודא רזא דויעב"ר עיבור כלל
תרוייהו.

ו' דא אורייתא דשריא בפומא, וברוחא דפומא פרחת על
 נשר, דנשר איהו חוטמא, תרין גדפוי דילה תרין שפון,
 ועלה אתמר כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים
 יגיד דבר, ודא עמודא דאמצעיתא, דחכמה ובינה אינון
 נסתרות במוחא ולבא ברחימו ודחילו, ואורייתא בלא
 דחילו ורחימו לא פרחת לעילא, וכתר ביה תליין בני חיי
 ומזוני, דאיהו מזלא דכלהו, ואיהו לא תליא במזלא, ובגין
 דא אוקמוהו בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא,
 אלא במזלא תליא מלתא, דחסד איהו זכותא.

ה' זעירא דמות אדם, בה אשתלים יהו"ה, והיא ה' מלכותא
 קדישא, איהי מצוה, עשיית פקודין, דאיהי שריא
 ברמ"ח אברים, ותורה ומצוה עלייהו אתמר והנגלות לנו,
 ותורה ומצוה בלא דחילו ורחימו לא יכילת לסלקא ולמיקם
 קדם י"ה.

איהי כלילא דכלא, ועל כלא אד"ם, יו"ד ה"א וא"ו
 ה"א, דא מחשבה, דסליק כלא עד אין סוף,
 במלכותא אשתלים כלא עילא ותתא.

ואיהי כלילא מארבע פרשיין דקריאת שמע, דאינון רמ"ח
 תיבין עם א"ל מלך נאמן, ובגין דלא יעבדון הפסקה
 תקינו למהדר שליחא דצבורא יהו"ה אלהיכ"ם אמת, וכד
 ישראל אמרין שמע, ודאי חיוון שמטין גדפייהו, באן
 אתר, בכנפי מצוה דאתמר בהון על ארבע כנפות כסותך
 אשר תכסה בה, דאיהו כגוונא דמעיל האפוד, דפעמונים
 ורמונים אינון לקבל חליין וקשרין, שולי המעיל אינון
 לקבל כנפי מצוה.

ואִינוֹן ה' קִשְׁרִין, לְקַבֵּל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 יְהוָה, דְּאִינוֹן לְקַבֵּל ה' נִימִין דְּכְנוּר דְּדוּד דְּהָיָה
 מִנְגָן מְאֵלִיו, י"ג חֲלִיין פְּחֻשְׁבִּין אַחֲ"ד, דְּקָלָא דְּנִגְוִינָא
 סְלָקָא בְּאַחַד, וְדָא ח"י בֵּין חֲלִיין וְקִשְׁרִין, לְכָל סֵטֶר,
 סְלָקִין ע"ב, וְדָא אִיהוּ וְהוּכֵן בְּחֶסֶד פֶּס"א, חֶסֶד ע"ב,
 כָּל מָאן דְּאֲתַעֲטַף בְּעִטּוּפָא דְּמִצּוּהָ, כְּאֵלוּ אֲתַקִּין כְּרִסְיָהּ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִינוֹן יֵאֵהְדוּנָה"י, לְכָל חַד אַרְבַּע
 אֲנָפִין וְאַרְבַּע גְּדָפִין סְלָקִין ס"ד, וְתִמְנִיא אֲתוּן יֵאֵהְדוּנָה"י,
 סְלָקִין ע"ב, וְכִנְפֵי מִצּוּהָ [דף כו ע"א] אֲוֹלָפִין רָזָא, דְּאִינוֹן ח'
 חוּטִין לְכָל סֵטֶר, לְקַבֵּל אַרְבַּע אֲנָפִין וְאַרְבַּע גְּדָפִין דְּכָל
 חִיָּה, וּבְחֻשְׁבִּין זְעִיר דְּחֲנוּךְ א"ז אִיהוּ שַׁד"י, אֲזִי שִׁיר בְּכָל
 אֲתֵר, וְאָמְרוּ מְאֵרֵי מִתְנִיתִין, כָּל מָאן דְּפָחִית לָא יִפְחוּת
 מִשְׁבַּע, וְכָל מָאן דְּאוּסִיף לָא יוּסִיף עַל י"ג, וְאִינוֹן שְׁבַע
 לְקַבֵּל שְׁבַע יְמֵי בְּרֵאשִׁית, דְּרִמְיִזִין לְשְׁבַע שְׁמָהָן אֲבָגִית"ן
 וְכו', וְעֲלִיָּהּ אֲתַמַּר שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים
 שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד, דְּבַהוֹן פְּרַחַת צְלוּתָא לְעֵילָא, וְאִינוֹן תַּמָּן
 מ"ב, לְקַבֵּל מ"ב אֲזַכָּרוֹת דְּאִינוֹן בְּתַפְלִין דִּיד וְתַפְלִין
 דְּרִישָׁא, וְעֲלִיָּהּ אֲתַמַּר וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ פִּי יְהוָה
 וְכו'.

וְאִינוֹן תְּכַשִּׁיטִין דְּכֻלָּה, תַּפְלִין דְּרִישָׁא עֵטְרַת זָהָב בְּרִישָׁא
 דְּכֻלָּה, וְתַפְלִין דִּיד טְבַעַת דְּדְרוּעָא, הָא כְּלָה מִתְתַּקְנָא
 בְּתַכְשִׁיטִין דִּילָהּ, צְרִיךְ לְקָרָא לְחַתָּן דִּילָהּ, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְהָא אִינוֹן בְּחוּפָה, צְרִיכִין עֲמָא קְדִישָׁא
 לְמִיקָם בְּעַמִּידָה קְדָמִיהוֹן, עִם חֲזוֹן, לְבָרְכָא לוֹן בְּשְׁבַע
 בְּרַכָּאן, וְלְקַדְשָׁא הַחַתָּן לְכֻלָּה בְּקְדָמִיתָא בְּקְדוּשִׁין, וּבְעַמְדָם

עמא קדישא וחזן לברכא לון, חיוון קדישין דהוּוּ מנגנין
בגדפיייהו תרפינה כנפיהן.

ש של תפלין דא אימא עלאה, עלה אתמר וראו כל עמי
הארץ כי ש"ם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך, שי"ן
סליק אתווי ש"ס, ה' דיד כהה שס"ה, ורמ"ח פקודין
דכלילן ברמ"ח תיבין דקריאת שמע בארבע פרשיין, הא
תרי"ג, עלייהו אתמר זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר,
שמ"י עם י"ה שס"ה, זכר"י עם ו"ה רמ"ח, וכלא תרי"ג,
אורייתא איהי שמא דקודשא בריך הוא.

ועוד ציצית איהי כרסיא, תפלין קודשא בריך הוא דנחית
על כרסיא, דקראן ליה בקריאת שמע, הא קודשא
ברוך הוא יתיב על כרסיא, צריכין למיקם בגיניה בצלותא
דעמידה, תלת חיילין דילה אתיין בזמירות שירות
ותושבחות.

בההוא זמנא דאיהו על כרסייה, מה אמרין א"ל מלך
יושב על פסא רחמים ומתנהג בחסידות, האי
תקונא איהו לגבי צדיקים גמורים, דמתקנין כרסיא לקודשא
ברוך הוא בציצית, ונחתין ליה בתפלין, וקיימין קדמוהי
בצלותא, לבינונניים ציצית ותפלין אינון פשור לעול וכחמור
למשאוי, ובשבת אתמר בהון למען ינוח שורך ויחמורך,
לרשעים אינון קשורא לכל מקטרגין דלהון, דהכי אינון
עשרה פתרין תתאין, דהא דא לקבל דא ברא קודשא בריך
הוא, אבל פתרין תתאין אינון קליפין לגבי פתרין עלאין,
דמתלבשין בהון עשר אתוון בצלותא ס"א בגלותא, למהוי
כפויין תחותוי פתרין תתאין.

וּבִזְמַנָּא דְצַדִּיקָא מְתַקְנִין בְּכַנְפֵי מְצוּה וּבַתְּפִלִּין, אַתְּכַפֵּיין
 תְּחוּתֵיהוּ כְּתָרִין תְּתַאֲיִן, הָא מְלָכָא קָא אַתְיָא, בְּהֵהוּא
 זְמַנָּא יְעוּל מְלָכָא בְּהִיכְלִיָּה דְאִיהוּ אַדְנִי, כְּגוּוּנָא דָא
 יֵאֱהֻדוּנָה יי, הָא מְלָכָא בְּהִיכְלִיָּה, מָאן דְּבַעֵי לְמִשְׁאֵל שְׁאֵלְתוּי
 יְעוּל, וּבְגִין דָּא אַדְנִי שְׁפַתֵי תַפְתַּח, בְּתֵלַת קְדַמָּאִין יִסְדֵּר
 בְּרַ נֶשׁ שְׁבַחוּי, כְּעַבְדָּא דְמִסְדֵּר שְׁבַחוּי קְדָם רַבִּיָּה, דְאֵלִין
 תֵּלַת כְּתַבִּין כָּל זְכוּוֹן, וּתֵלַת בְּתַרְאִין חֲתַמִּין, וּבְגִין דָּא צְרִיף
 בְּרַ נֶשׁ לְמַהוּי בְּהוּן כְּעַבְדָּא דְמִקְבֵּל פְּרַס מְרַבִּיָּה וְהַלֵּךְ לִיָּה,
 דְתַמָּן אִיָּהִי בֵית קְבוּל חוּתְמָא דְקְשׁוּרָא נִי"א דְקְשׁוּט וְאִיָּהִי
 מְלַכוּתָא קְדִישָׁא.

בְּאַמְצַעִיּוֹת צְרִיף לְמִשְׁאֵל, דְתַמָּן ו' ו', חַד מְאָרִי כְּתִיבָה
 וְחַד מְאָרִי חֲתִימָה, וְאִינוּן ו' עֲלָאָה ו' תְּתַאָּה,
 כְּלִילֵן תְּרִין עֶשֶׂר פְּרָקִין, תֵּלַת קְדַמָּאִין רִישָׁא וְתָרִין דְרוּעִין,
 תֵּלַת בְּתַרְאִין גּוּפָא וְתָרִין שׁוּקִין, הָא אַתְּפִטֵּר מְמִלְכָּא, בְּגִין
 דָּא צְרִיף לְמִיָּהִב תֵּלַת פְּסִיעֵן לְאַחוּרָא, וְרִזָּא דְמִלָּה וְיֵאֲסוּף
 רַגְלִיו אֶל הַמָּטָה:

תְּקוּנָא חַד פֵּר

[דף כו ע"ב] בְּרַאשִׁית בְּרַ"א שִׁי"ת, וּמַאי נִיָּהוּ. שִׁית הִיכְלִין
 לְקַבֵּל שִׁית יוּמֵי בְּרַאשִׁית, אֱלֹהִיִּים אִימָא עֲלָאָה
 עֲלִיָּיהוּ, דְאִיָּהִי הִיכְלָא שְׁבִיעָאָה, וּכְמָה דְאִימָא עֲלָאָה אֲפִיקַת
 שִׁית, הָכִי אִימָא תְּתַאָּה אֲפִיקַת שִׁית וּמַאי נִיָּהוּ אֶת הַשָּׁמַיִם
 וְאֶת הָאָרֶץ, וְאִינוּן שִׁית מְאָנִין, דְאֶתְמַר בְּהוּן כִּי שֵׁשֶׁת
 יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְהִיכְלִין תְּתַאֲיִן
 אִינוּן מְאָנִין לְהִיכְלִין עֲלָאִין.

וְכִּי יִשְׂרָאֵל הוּוּ מִצְלָאן, כָּל הַיְכָלִין אֵלִין הוּוּ מִתְּפַתְחָן
 לְגַבְיֵיהוּ, וְכַעַן בְּגִלוּתָא אֲתִמַּר בְּהוֹן כָּל הַשְּׁעָרִים
 נִנְעָלוּ, וְשְׂכִינְתָא לְבָר מֵהֵיכְלָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ לְבָר
 מֵהֵיכְלִיהּ, וּמְלֹאכֵיא דְמִמְנָן עַל צְלוּתִין לְבָר מֵהֵיכְלִיהוֹן,
 הֲדָא הוּוּ דְכְתִיב הֵן אֲרֹאֲלִים צַעְקוּ חוּצָה, וְלֹא אֵית לוֹן
 לְצְלוּתִין אֲתֵר לְאֶעְלָא, וְדָא אִיהוּ כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ, אֲבָל
 שְׁעָרֵי דְמַעָה לֹא נִנְעָלוּ, וְלִית מָאן דְּאִפְתַּח לוֹן לְאֵלִין
 שְׁעָרִים, עַד דְּיִיתִי מְאָרִי דְדְמַעָה, דְּאֲתִמַּר בֵּיהּ וְתַפְתַּח
 וְתִרְאֶהוּ אֵת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נֶעַר בֶּכֶה, וְלִית הַיְכָלָא מִתְּפַתְחָא
 אֲלָא בֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ וְתַפְתַּח, וְתַפְתַּח וְדָאִי הַיְכָלָא לְגַבְיֵיהּ,
 הֲדָא הוּוּ דְכְתִיב אֲדֹנָיִי שְׁפַתֵי תַפְתַּח, בְּמָאִי אֲתַפְתַּח לִיהּ בְּדְמַעָה,
 הֲדָא הוּוּ דְכְתִיב וְהִנֵּה נֶעַר בֶּכֶה, וּמִיד וְתַחֲמַל עָלָיו.

וְעוֹד וְתַפְתַּח, כִּד יִשְׂרָאֵל פְּתַחִין בְּתִיבְתָא בְּבַכְיָה, מִיד
 וְתַחֲמַל עָלָיו, וְדָא אִיהוּ בְּבַכֵי יְבָאוּ, בְּזִכּוֹת בְּכִיה
 נ"א דְמַעָה דִּילִיהּ יִתְפַּנְשׁוֹן מִן גְּלוּתָא, בְּכ"י ל"ב י' דְמַעָה בַת
 עֵין י' זְעִירָא.

דְּאֵית הַיְכָלָא דְדְמַעָה, דְּלִית לָהּ רִשׁוּ לְמַפְתַּח אֲלָא בְּדְמַעָה,
 וְאֵית הַיְכָלָא דְנִגּוּנָא, דְּלִית לָהּ רִשׁוּ לְמַפְתַּח אֲלָא
 בְּנִגּוּנָא, וּבְגִין דָּא דוּד מִתְקָרֵב לְהֵהוּא הַיְכָלָא בְּנִגּוּנָא, הֲדָא
 הוּוּ דְכְתִיב וְהִיָּה פִּנְגָן הַמִּנְגֵן, וְאֵית הַיְכָלָא דְנְהוּרָא, דְּלֹא
 מִתְּפַתְחָא אֲלָא לְבָר נֶשׁ דְּהוּה מִתְעַסֵּק בְּנְהוּרָא דְאֹרִייתָא.

וְאֵית הַיְכָלָא דְנְבוּאָה, דְּלֹא מִתְּפַתְחָא אֲלָא לְבָר נֶשׁ דְּהוּה
 חָכֵם גְּבוּר וְעָשִׂיר, וְאֵית הַיְכָלָא דִּירְאָה, דְּאֲתַקְרִי
 הַיְכָל הִירְאָה, דְּלֹא מִתְּפַתְחָא אֲלָא לְמָאן דְּאֵית בֵּיהּ דְּחִילוֹ,
 וְאֵית הַיְכָלָא דְעֵנִיִּים, דְּלֹא מִתְּפַתְחָא אֲלָא לְעֵנִיִּים דְּהוּוּ

מִתְעַטְּפִים קָדָם יְהו"ה בְּצִלּוֹתָא, בְּעֻטּוֹפָא דְמִצּוּה דְצִיצִית וְתַפְלִין
וְעַלֵּיהוּ אֲתָמַר תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֶף.

וְאִית תְּרַעָא דְצִדִיקָא, דְלֹא מִתְּפַתְחָא אֲלָא לְצִדִיקָא, הֲדָא
הוּא דְכָתִיב זֶה הַשֶּׁעַר לַיהו"ה צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ,
וְהָאִי אִיהוּ תְרַעָא דְצִדִיק ח"י עֲלָמִין, דְאֲתָמַר בֵּיה וְלֹא
רְאִיתִי צְדִיק נֶעֱזֵב וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לֶחֶם, וְכַעֲן בְּגִלוֹתָא אֲתָמַר
בֵּיה הַצְדִיק אָבָד, מֵאִי אָבָד, אָבָד לְמִטְרוֹנִיתָא, וְאֲתָמַר בֵּיה
וְנָהָר יַחֲרֹב וַיִּבֶשׁ, יַחֲרֹב בְּבֵית רֵאשׁוֹן, וַיִּבֶשׁ בְּבֵית שְׁנֵי,
וּבְגִין דְלִית לֵיה מְדִילִיָּה, עֲנִיִּין צְוּוּחִין בְּח"י בְּרַכָּאן דְצִלּוֹתָא,
לְגַבֵּי ח"י עֲלָמִין, וְהָא אֲסִתְלַק מִתְּמָן נְבִיעוֹ וּבְרַכָּאן, וְלִית
מָאן דִּיהִיב לוֹן, וְתִרְעִין אַחֲרָנִין סְתִימִין, וְתִרְעָא דְצִדִיק
חֲרָבָא וַיִּבְשָׂה, כְּמָה דְעֵנִי חֲרֹב וַיִּבֶשׁ, וְרִזָּא דְמִלָּה יָקוּוּ
הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה הַיִּבְשָׁה.

וְלִית תְּרַעָא פְתִיחָא אֲלָא תְרַעָא דְדַמְעָה, וּמֵאִי אִיהִי בַת
עֵין, דְדַמְעָה מִינָה נִפְקָא, וְעֵלָה אֲתָמַר שְׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן
בַּת עֵין, וּבָהּ וְהִנֵּה נֶעַר בְּכָה, לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
דִּירְחֹם עֲלֵיהּ בְּגִלוֹתָא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב אַתָּה תְקוּם תְּרַחֵם
צִיּוֹן, בְּגִין דְאִיהִי לְבַת אֵשׁ דְאֲתַחְזִיָּיא לְמִשָּׁה בְּסָנָה, דְכָתִיב
וַיֵּרָא מִלְאָךְ יְהו"ה אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֶּנֶה, אִיהִי ב"ת
מִן בְּרֵאשִׁי"ת, וְדָא בְּרֵאשִׁית,

תְּקוּנָא תְרִיסַר

[דף כו ע"א] בְּרֵאשִׁי"ת מְאָמַר קְדָמָא דְכֻלָּא, כְּלִילָא מְעֵשֶׁר
אַמִּירָן, וְאִיהִי ל"ב אֱלֹהִי"ם דְעוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית,
וּמִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא אֲתִיְהִיבַת, דְאִיהִי גְבוּרָה אֲשָׁא סוּמְקָא,

וּבְגִין דָּא בְּלַבַּת אֵשׁ, וּמִשָּׁה הוּא מְסַטְרָא דְלִיּוּאֵי מְסַטְרָא
דִּילִיָּה מִמֶּשׁ, וְאֲמַאי אֲתַגְלִיא לִיה בַּסֵּנָה, לְאַחֲזָא דְהוּת
בְּדוּחְקָא בֵּין הַקּוּצִים, וְעַם כֹּל דָּא וְהַסֵּנָה אֵינְנוּ אַכְּל, בְּגִין
שׁוֹשְׁנִים דְּאֵינוֹן בְּנֵהָא, דְּאֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּהוּוּ עֲתִידִין לְמַהוּי
בְּגָלוּתָא בֵּין עַרְב רַב דְּאֵינוֹן קוּצִים, וְדָא אִיהוּ רְזָא פִי
אַעֲשֵׂה כָּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךְ שָׁמָּה, וְאוֹתְךָ לֹא
אַעֲשֵׂה כָּלָה.

אַחֲזִי לִיה אַגְרָא דְכָלָה, וְאִיהִי לַבַּת אֵשׁ בֵּין הַקּוּצִים דְּאֵינוֹן
חִיִּבְיָא, כִּד דְּחַקִּין לְשְׂכִינְתָא וְיִשְׂרָאֵל, אַגְרָא דְלֵהוֹן
כָּלָה, נִפְקָא שְׂכִינְתָא כָּלָה מִבִּינֵיהוּ, וְיִיתִי חֲתָן בְּגִינָה, וְדָא
אִיהוּ אַגְרָא דְכָלָה דוּחְקָא, וְיִפְרוּק לֹון מִן גָּלוּתָא בְּגִינָה,
וְדוּחְקָא דְגָלוּתָא דְעַרְב רַב לְיִשְׂרָאֵל מִמַּהֲר לֹון פּוֹרְקָנָא,
וְרַפְיוֹן דִּילֵהוֹן מְעַכְב לֹון לְיִשְׂרָאֵל פּוֹרְקָנָא, בְּגִין דָּא אֲתַחֲזִי
לִיה לְמִשָּׁה בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנָה, מִגּוֹ כּוּבִין.

כִּד אֲתַקְרִיב תַּמָּן לְמַחֲזִי עוֹבְדָא דָּא, אָמַר לִיה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אַל תִּקְרַב הַלּוֹם, שֶׁל נְעַלְיָךְ, הַכָּא רְמוֹז
דְּאַתְפְּשֵׁט מִן גּוּפָא דִּילִיָּה, דְּאִיהוּ נְעַל, לְגַבֵּי גּוּפָא אַחֲרָא
דְּאַתְלַבֵּשׁ כִּד אֲתַקְרִיב, וְאִית מָאן דְּיִימָא דְּאִיהוּ אֲתַתִּיָּה,
וְכָלָא קְשׁוּט דָּא וְדָא.

וְכֵן אַחֲזִי לִיה דְּבִי מְקַדְשָׁא דְּאִיהִי בְּנִינָא דְּבַר נֶשׁ דְּעֲתִיד
לְאַתְחַרְבָּא, וְיִתְבַּנֵּי זְמַנָּא אַחֲרָא עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב מְעוֹנָה אֱלֹקִי קָדָם, וְכַתִּיב מְקַדֵּשׁ יְהוָה
פּוֹנְנוּ יְדִיךְ, גְּדוֹל יְהִיָּה כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן,
בְּגִין דְּאַתְמַר בּוּ וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נָאִם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ
סָבִיב, אֲתַמַּר בְּבִי מְקַדְשָׁא בּוֹנָה יְרוּשָׁלַם יְהוָה.

וְאֶתְמַר הֵתָם לְגַבֵּי אָדָם וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע
 אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם, דָּא חֲכָמָה, וַיְבִיֵאֵהָ אֶל
 הָאָדָם, דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְרָגָא דְמֹשֶׁה, וְהָאִי צֵלַע
 אִיהוּ וְדָאִי כָלֵת מֹשֶׁה, וְעֵלָה אֶתְמַר וַיֵּרָא אֵלָיו מֶלֶאךָ יְהוָה
 בְּלִבַּת אֵשׁ, דְּאִיהִי בַת יַחֲדָה, דְּמִנָּה נִפְיָק נְהוּרָא דְאוּרִייתָא.

כְּגוֹנוֹנָא דָּא אֶתְמַר, וְתַפְתַּח וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד, וְתִרְאֶהוּ דָּא
 שְׂכִינְתָא, דְהוּהוּ בְכִי בְגִינָה, מִיַּד וְתַחֲמוּל עָלָיו,
 וְדָא הוּא בְכִי יְבָאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִים, בְּתַחֲנוּנִים וְדָאִי,
 לְקִיּוּמָא וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים אֶקְבָּצָךְ.

בְּהָאִי זְמַנָּא כָּל חִיּוֹן יִתְעַרוּן בְּקָלָא, וְעוֹפִין מְצַפְצָפִין בְּשִׁיר,
 לְקַבְּלָא בְרַתָּא בְּחֶדְוָה בְּגוֹנוֹנָא, לְקַבְּלָא קְדוּשִׁין
 מִהַחֲתָן, דְּאִינוּן קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ וְכוּ', וְלִית קְדוּשָׁה
 פְּחוּת מֵעֲשָׂרָה, וְקְדוּשִׁין אִינוּן מְסֻטְרָא דְחֲכָמָה דְּאִיהוּ י',
 קְדֵשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוָה רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, רֵאשִׁית וְדָאִי,
 וּמִתְבָּרְכִין בְּשֶׁבַע בְּרַכָּאן מְסֻטְרָא דְאִימָא עֲלָאָה דְאִיהִי
 בְּרַכָּה, וְעֵלָה אֶתְמַר לְהַנִּיחַ בְּרַכָּה אֶל בֵּיתְךָ, וְשֶׁבַע בְּרַכָּאן
 אִינוּן, בְּשַׁחֲרִית שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרְבִית
 שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ שְׁתֵּים לְאַחֲרֶיהָ, וְאִינוּן שֶׁבַע סְפִירָן דְכֻלִּילָן
 בְּחֶתָן וְכֻלָּהּ, וְדָא אִיהוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר, הָא הֵכָא
 קְדוּשָׁה וּבְרַכָּה וַיְחוּד, בְּהָהוּא זְמַנָּא אֶתְעַר דוּד בְּכַנוּר דְאִיהוּ
 מְנַגֵּן מֵאֵלָיו, בְּעֲשָׂרָה מִיְּנֵי נִיגוּנִין: קְדֻמָּאָה בְּאֲשְׁרֵי וְדָא
 בְּרֵאשִׁית:

תקונא תליסר

בְּרֵאשִׁית תִּמְן אֲשֶׁר יי, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁרִי הָאִישׁ, וְאִיהוּ
 אֵהִי"ה אֲשֶׁר אֵהִי"ה, רִישָׁא לְכָל [דף כו ע"ב] רִישִׁין,
 וְעָלָה אֶתְמַר רֵאשֶׁן עָלֶיךָ כְּפִרְמֵל וְדָא תְּפִלִּין דְּרִישָׁא, וְדִלַת
 רֵאשֶׁן כְּאַרְגָּמָן דָּא תְּפִלִּין דִּיד, וּבִיָּה מְשַׁבְּחִין לְבַת בְּהֵאִי
 אֲשֶׁרִי, הֵדָא הוּא דְכָתִיב בְּאֲשֶׁרִי כִי אֲשֶׁרוֹנִי בְּנוֹת.

מָאן זְכִי לְאַעְלָא תִמְן, אֲשֶׁר לֹא הֵלֶךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים, דְּאִיהִי
 עֲצָה בִישָׁא מְסֻטְרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וּבְדֶרֶךְ
 חֲטָאִים לֹא עָמַד, מָאן דֶּרֶךְ חֲטָאִים הֵהִיא דְאֶתְמַר בָּהּ פֶּן
 דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֲפֶת, אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהּ וּגּוֹמֵר, וּבְמוֹשֵׁב
 לְצִים לֹא יֵשֵׁב, מָאן מוֹשֵׁב לְצִים, דָּא לִילִי"ת אִימָן דְּעֶרֶב
 רַב, דְּאִיהִי מְטַמְּאָה כְּנֶדָה בְּמוֹשְׁבָהּ, וְכֵן עֶרֶב רַב מְטַמְּאִין
 בְּמוֹשְׁבָם לְצַדִּיקָא דִּיתְבִּין בִּינֵיהוּ כְּנֶדָה.

וּמָאן דְּאֶתְדַבֵּק בְּהֵאִי אֲשֶׁרִי, דְּאִיהוּ כְּתָרָא וְרִישָׁא דְאֹרִייתָא,
 אֶתְמַר בִּיהּ וְהִיא כְּעֵץ שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם, וְדָא עֵץ
 חַיִּים, דְּאֶתְמַר בִּיהּ וְעָלָהּ לֹא יָבוּל, וְהֵאִי תְּקוּנָא קְדָמָאָה.

תְּנִינָא בְּשִׁיר דָּא חֲכָמָה, שָׁר יי, וְתִלַת יוּדִי"ן אֲנוּן יי יי
 יי, וְאִינוּן רִישָׁא וְסוּפָא וְאַמְצַעִיתָא דָּאֵת יי, וְאִינוּן
 רְמִיזִין בְּשָׂמָא סְתִים דְּאִיהוּ יו"ד ה"י וַא"ו ה"י, בְּאֵלִין
 תִּלַת שַׁבַּח דְּוֹד מְלָפָא לְבֵרְתָא דְּמְלָפָא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב
 שִׁיר לְמַעְלוֹת, ל' מַעְלוֹת אִינוּן וְדָאִי, אִינוּן תִּלְתִין דְּרָגִין,
 דְּבַהוּן בְּרֵתָא סְלָקָא לְגַבִּי אַבָּא.

בְּחֻמְשׁ נִימִין דְּכְנוּר, דְּאִינוּן חֻמְשׁ אַזְכָּרוֹת דְּאֲדָכִיר חֻמְשׁ
 זְמַנִּין יְהו"ה בְּהֵאִי מְזֻמּוֹר, חַד עֲזָרִי מֵעַם יְהו"ה,
 ב' יְהו"ה שְׁמֹרֶךְ, ג' יְהו"ה צִלְךָ, ד' יְהו"ה יִשְׁמְרֶךְ מְכָל

רע, ה' יהו"ה ישמר צאתך ובוואך, ובהון מלפא אמר לגבי
כלה, צהלי קולך בת גלים, בת עשרה גלגלים, דסליק
בהון יו"ד ה"א וא"ו ה"א, בעשרה מיני נגונים.

ובארבע חיון דסליק יהו"ה, בפיר פשוט, כפול, משולש,
מרוכב, דאיהו יהו"ה, דקולו סלקא כגלי ימא,
וגלי ימא דלעילא אינון עשרה גלגלין, ועליהו אתמר ידיו
גלילי זהב ממלאים בתרשיש, בתרין דרועין דברתא.

ובהון שית פרקין, ואינון שית דרגין דכרסיא, שש מעלות
לכסא, וכד סליק ו' בהון, יתערוך לגביה לקבלא
ליה שרפים בגדפיייהו, הדא הוא דכתיב שרפים עומדים
ממעל לו שש כנפים וגומר, ומאן דסליק על גדפיייהו
ופרח בהון איהו ו', כליל שית תיבין דיחודא שמע ישראל,
ובגיניה אתמר פי עוף השמים וגומר.

וכד סלקא ברתא סלקא בתרין דרועוי דאינון חסד וגבורה,
דבהון שית פרקין דאיהו ו', ורזא דמלה שמאלו
תחת לראשי וימינו תחבקני.

כד סלקא האי שיר, סלקא בשית תיבין דאינון שמע
ישראל וגומר, וכד נחתא, נחתא בשית, דאינון פרוך
שם פבוד מלכותו לעולם ועד, ונגונא כד סליק סליק
בשית, וכד מאיך מאיך בשית, ועלייהו אתמר שוקיו עמודי
שש.

ועשרה גלגלין אינון י', דאינון לקבל עשר אצבעאן
דבטשין בנגונא, חמש בחמש, ואינון ה"ה,
דסלקין ביי בשית דרגין דאיהו ו', ביה סלקין ונחתין.

וַאִיהוּ כְּגוֹנוֹנָא דְסַלְמָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְהִנֵּה סַלְמָה מֵצֵב אֶרְצָה
וְגוֹמַר, וְהִנֵּה מְלָאכִי אֱלֹהִיִּים עֲלִים וְיִרְדִּים בּוֹ, וְכֹלָא יְהוּ"ה,
י"ד ה"א וַאֲ"ו ה"א, י"ד, וְדוּד מְנַגֵּן בִּיד, ו' אִיהוּ גּוֹפָא,
גְּדַפּוּי ה"ה, רִישָׁא דִּילִיהּ י', בֵּיהּ סְלִיק קְלָא דְנְגוֹנָא.

וְעוֹד ו' אִיהִי מְנַרְתָּא, וְז' וְז' שְׁלֶשָׁה קְנִי מְנוּרָה מְצַדָּה
הָאֶחָת וְגוֹמַר, ו' מְנוּרָה בְּאַמְצַע, נַר עַל רִישִׁיהּ י',
כַּד שְׂרִיא בְּאֵת ו' אֲתַעְבִּיד ז', וְרָזָא דְמְלָה יֶאֱירוּ שְׁבַעַת
הַנְּרוֹת.

לְקַבֵּל מְנַרְתָּא דְאִיהִי ו', וְשִׁית קְנִי מְנַרְתָּא דְאִינוּן ה' ה',
שִׁית וְוִי"ן, וְרָזָא דְמְלָה שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוּצְקוֹת,
עַד דְּסַלְקִין לִי"ד, דְּאִיהוּ יְהוּ"ה יו"ד ה"א וַאֲ"ו ה"א,
וְדָא אִיהוּ וְדוּד מְנַגֵּן בִּיד, י"ד לְקַבֵּל י"ד, וְסַלְקָא ה' זְעִירָא
בְּאֵת ו', וְלִבְתַּר סְלִיק ו' בִּי, שִׁית זְמַנִּין עֶשֶׂר, עַד דְּסַלְקִין
לְשִׁתִּין, וְאִינוּן אֲתוּוֹן הַדְּבָקוֹת בְּקִרְיַת שְׁמַע, דְּבִגְיַנְיָהּ
אֲתַמַּר כָּל הַמְּשִׁים רִיחַ בֵּין הַדְּבָקִים מְצַנְנִים [דף כח ע"א] לִיהּ
גִּיהֲנָם, וְשְׁלַמָּה עַלִּיָּהּ אָמַר הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֶשְׁלַמָּה שְׁשִׁים
גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ, וְאִינוּן נְטָרִין נ"א נְטָלִין עֶרְסִיָּה, וְלְקַבְּלִיָּהּ
שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, אֵלִין דְּכוּרִין, וְאֵלִין נוֹקְבִין, אֵלִין
דְּקִרְיַת שְׁמַע דְּתַקִּין מֹשֶׁה דְּכוּרִין, אֵלִין דְּשְׁלַמָּה נוֹקְבִין,
וְאֵלִין בֵּית קְבוּל לְאֵלִין, דְּרַגִּין דְּשְׁלַמָּה אִינוּן בֵּית קְבוּל
לְדְרַגִּין דְּמֹשֶׁה, וְכַד מִתְחַבְּרִין כְּלָא כְּאַחַד, שְׁלַמָּה אֲתַהֲפֹךְ
לְמֹשֶׁה.

בְּתִיקוּנֵין דְּאַרְבַּע אֲתוּוֹן אֲתַקִּין, וְעַלִּיָּהּ אֲתַמַּר וְהִנֵּה מְלָאכִי
אֱלֹהִיִּים וְגוֹמַר, סְלִיקִין תְּרִין וְאִינוּן י"ה, וְנַחֲתִין
תְּרִין וְאִינוּן ו"ה, וְכַן גְּלַגְלִי יִמָּא סְלִיקִין בְּעֶשֶׂר, וְאִינוּן

יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וארבע חיוון, כד סלקא ברתא
 בשיר, נשרא נטיל יי בפומא ועל רישתא, ו' בגופא, ה"ה
 בגדפתא, אד"ם יו"ד ה"א וא"ו ה"א רכיב על פלא,
 ודמות פניהם פני אדם, דא סליק על פלא, ופני אריה אל
 הימין לארבעתם דא יהו"ה, ופני נ"א והכי שור, ופני נשר,
 אינון מרכבה לשמא דיהו"ה, ואדם על פלא.

בזמנא דאיהי סלקא בכל אלין תקונין, איהו משבח לה,
 הדא הוא דכתיב פחוט השני שפתותיך ומדברך
 נאווה, הא תרין מיני נגונין דשבח דוד מלפא, באשרי
 בשיר.

תליתאה בפרכה ודא שכנתא עלאה, ועלה אתמר ברכי
 נפשי את יהו"ה, מהאי אתייהיבת בכר נש נשמת
 חיים, דאתמר בה חמשה תקונין, מה הקדוש ברוך הוא
 זן כל עלמא, הכי נשמתא זנת כל גופא, מה הקדוש ברוך
 הוא רואה ואינו נראה, הכי נשמתא רואה ואינה נראית,
 מה הקדוש ברוך הוא יושב בחדרי חדרים, הכי נשמתא
 יושבת בחדרי חדרים, מה הקדוש ברוך הוא מלא כל
 העולם הכי נשמתא מלאה את כל הגוף, מה הקדוש ברוך
 הוא דן את כל העולם, הכי נשמתא דנה את גופא, ורזא
 דנשמתא דאיהי שוה לקודשא בריך הוא, דא בינה מ"י,
 ועלה אתמר ואל מי תדמיוני ואשוה, אל מי ודאי, והא
 אוקמוהו מארי מתניתין, חמשה דברים אלין, חמשה ודאי,
 בגין דאינון מסטרא דה' עלאה.

ואינון פלהו תקונין בלב, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין
 הלב מבין, הלב רואה, הלב שומע, הא תלת, ה'

אִיהִי חֲמֵשׁ, הֶבֶל וְרוּחָא דְפִימָא דְסָלִיק בְּהָ קָלָא וְאִמִּירָה
וּדְבוּרָא דָא ו', עֲרֻקִין דְלִבָּא אִינוּן פְּחִיילִין בְּתַר מְלַכְהוֹן,
וְרִזָּא דְמַלְהָ אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ, הִכִּי
מִתְנַהֲגִין עֲרֻקִין דְלִבָּא לְגַבֵּי רוּחָא פְּגוּוּנָא דְעֵלְאִין הָרִי לְךָ
רוּחַ בְּלִבְךָ, דְנִפְיִק מֵאֲזֵן שְׂמָאלָא דְלִבָּא, וְאִיהוּ הוּהוּ הָרוּחַ
צְפוּנִית דְבִטְשׁ בְּכַנּוּר דְדוּד, וּבְהָאִי רוּחָא הוּהוּ בִטְשׁ בְּחֲמֵשׁ
נִימִין דְכַנּוּר, דְאִינוּן חֲמֵשׁ פְּנֵי רִיָּאָה, וּבְקִנְהָ סָלִיק קוּל
לְלִבָּא, וְאִיהוּ אֵשׁ אוֹכְלָא, מֵאוּדְנָא יְמִינָא דְלִבָּא דְאִיהִי
כְּלֵפֵי כְּבֵד, וּמַנִּיחָה נְפִיק דְבוּר, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב הֲלֹא כֹה
דְּבַרִי פֶּאֶשׁ, וְאִי לֹא פְּנֵי רִיָּאָה דְנִשְׁבִּין עַל לִבָּא, הוּהוּ
אוּקִיד כָּל גּוּפָא, מִחֲשֶׁבֶה בְּלִבָּא וְדָא י', דְה' ה' אֲנוּן
אִמִּירָה וּדְבוּרָא, ו' קָלָא כְּלִיל כְּלָא.

רְבִיעָאָה בְּמִזְמוֹר, וְדָא הוּא דְרוּעָא יְמִינָא, הִדָּא הוּא
דְכְּתִיב מִזְמוֹר שִׁירוֹ לִיהו"ה שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת
עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ, וְעֵלָה אֶתְמַר הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ, וְאִיהוּ
בְּגִלוֹתָא עִם שְׂכִינְתָא, וְאִיהוּ תְמִיךָ לָהּ, וְרִזָּא דְמַלְהָ וְזִרוּעַ
יְהו"ה עַל מִי נִגְלָתָהּ, וּבֵיהּ אוּמָאָה דְפּוּרְקָנָא, הִדָּא הוּא
דְכְּתִיב נִשְׁבַּע יְהו"ה בְּיָמֵינוּ וּבְזִרוּעַ עֲזוֹ, וְעוּד חֵי יְהו"ה
שְׂכִבֵי עַד הַבְּקָר.

וְאִמָּאִי אֶתְקַרֵי זְרוּעַ יְהו"ה, בְּגִין דְכָף הִיד בֵּיהּ י', חֲמֵשׁ
אֶצְבָּעָן ה', קִנְהָ דִימִינָא דְאִיהוּ דְרוּעָא ו', כְּתָף
בֵּיהּ ה', וְדָא עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא דְאֶתְקַשֵּׁר בְּיָמִינָא, לְאֶקְמָא
בֵּיהּ שְׂכִינְתָא בְּגִלוֹתָא, וּמִשָּׁה דְאִיהוּ דִיוּקָנָא דְעֲמוּדָא
דְאִמְצָעִיתָא, אֶתְמַר בֵּיהּ מוּלִיךָ לִימִין מִשָּׁה זְרוּעַ תְּפֹאֲרֹתוֹ,
וְאִיהוּ בּוֹקַע מֵיָא דְאוּרִייתָא לְגַבֵּי זֶרַע אֲבָרְהָם דְאִיהוּ יְמִינָא,

לְמַהוּי לִיָּה שֵׁם עוֹלָם, [דף כח ע"ב] וְאַתְקַשֵּׁר בְּה' דְּאַבְרָהָם,
 דְּאִיהוּ חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וּבְה' אֲשֶׁתְּלִים מִשָּׁה, וּמִיַּד
 דְּאֲשֶׁתְּלִים אֲתַגְלִיא עֲלֵיהּ יְמִינָא, וְדָא הוּא וְזָרוּעַ יְהו"ה
 עַל מֵי נַגְלָתָהּ.

חֲמִשָּׁאָה בְּנִגּוּן, דְּאִיהִי ג"ן דְּתַלְיִין בְּגִין דְּהֵאִי נִיגּוּן סָלִיק
 מִנִּיהּ כַּמָּה נְגִינּוֹת, עוֹלִימָן מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא,
 דְּמִתְמָן רוּחַ צְפוֹן הוּא נִחְתָּא בְּכַנּוּר דְּדוּד וְהוּא מְנַגֵּן מֵאֲלִיו,
 הֵדָא הוּא דְכָתִיב וְהָיָה כְּנֶגֶן הַמְּנַגֵּן וְגוֹמֵר.

וּמִתְמָן רַעְמִין נְפָקִין, הֵדָא הוּא דְכָתִיב וְרַעַם גְּבוּרֹתָיו מֵי
 יִתְבוֹנֵן, וּמִתְמָן רַעָה הַתְּרַעֶעָה הָאָרֶץ בְּתַרוּעָה,
 מִסְטָרָא דְמִטָּה כְּלָפֵי חֶסֶד, מוּט הַתְּמוּטָּה אָרֶץ בְּתַקִּיעָה,
 פּוּר הַתְּפוּרְרָה אָרֶץ בְּשִׁבְרִים, בְּהֵהוּא זְמַנָּא תַּלְתָּ אַבְהָן
 מִתְקַשְׁרִין בְּגְבוּרָה, וְאַתְעֵבִידוּ בְּה' תְּרוּעָה שְׁבָרִים תְּקִיעָה,
 וּבְהוֹן רַעָה הַתְּרַעֶעָה וְגוֹמֵר, וְדָא יְהֵא בְּסוּף יוֹמִיא, וְכָל
 אֲתִין אֲלִין בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל יְהוֹן, בְּגִין דְּתַמָּן חֲבֵרוֹן דְּאַבְהָן
 תַּמָּן קְבוּרִים.

שְׁתִּיתָאָה הַלְלוּיָהּ הַלְלוּהוּ וְדָא ה"ו, עֲלֵיהּ אֲתַמַּר לִיל
 שְׁמוּרִים הוּא לִיהו"ה, וְדָא אִיהוּ עַמּוּדָא
 דְּאַמְצָעִיתָא, וְרָזָא דְמִלָּה הַשְּׁמִיעוּ הַלְלוּ, וְאַמְרוּ הוֹשַׁע
 יְהו"ה אֶת עַמּוּדָא אֶת שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל, לְקַיִם קָרָא כִּימֵי
 צֵאתָךְ מֵאָרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת.

וְרָזָא דְמִלָּה מ"ה ש"הִיָּה ה"וּא ש"יְהִיָּה, וּבִיָּה מ"מְכוּן
 ש"כְּתוּ ה"שְׁגִיחַ, בְּגִין דְּאִיהוּ דִּיוֹקְנָא דְעַמּוּדָא
 דְּאַמְצָעִיתָא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲתַקִּיִּים רָזָא דְמִתְנִיתִין דְּאַמַּר

אוכלין כל ארבע, ותולין כל חמש דהיינו אלף חמשא, ושורפין בתחלת שש דאיהו אלף שתיתא.

ובגין דלא יפרישו בין שש דאיהו עמודא דאמצעיתא, ובין שבע דאיהי בת זוגיה, צריך לבערא שאור וחרמץ דאינון ערב רב, דלא יתחזיין בין שש דאיהו ו', ובין שבע דאתמר בה שבע ביום הללתיך, בגין דערב רב אפרישו בין שש לשבע במתן תורה, כמה דאת אמר וירא העם פי בשש משה, ואוקמוהו בשש, באלין שית שעתין עבדו ית עגלא, ואפרישו בין ו"ה דאינון שש לשבע, הכי יפריש לון קודשא בריך הוא בין שש לשבע.

דבגיייהו הות מצה פרוסה לחם עני עני ודאי, ובההוא זמנא תהא שלימה פגוונא דחברתה דאיהי מצה שלימה, הדא הוא דכתיב והיה אור הלבנה פאור החמה, ואמאי הות מצה פרוסה, בגין דאסתלק מנה ו' רגל דילה למהוי ביה כמצוה, ומצה פרוסה אשתארת ד', ובגין דא מצה פרוסה ד', מצה שלימה ה', ובגין דא אמרין הלל גמור והלל שאינו גמור בפסח, לקבל מצה שלימה ומצה פרוסה.

ואמרין מרור, על שם ו' דאתפרש מן ה', ודא גרים לון דוימררו את חייהם, איהו מרור ואיהי מרה, הדא הוא דכתיב קראן לי מרה פי המר שד"י לי, בעבודה קשה בקשיא, בחמר בקל וחרמר, בין אומין דעלמא.

ומאן גרים דא, י' מן שד"י רשימו דברית, דיהיב משה בערב רב, בגין דא נחית משה מדרגיה, הדא הוא דכתיב לך רד פי שחת עמך, עמך ולא עמי, ועל ידיה

עֲתִידָה שְׂכִינְתָא לִיחָדָא עִם קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּאִיהוּ
אֶפְרַיִם לֹון, צְרִיךְ לִיחָדָא לֹון, לְתַקְנָא בְּמָה דְחָאב, קָמוּ
כְּלָהוּ חֲבַרְיָא וְנִשְׁקוּ לִיה, וְאָמְרוּ אִי לָא אֲתִינָא לְעֵלְמָא
אֵלָא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי.

שְׂבִיעָאָה בְּנִצּוּחַ דְּאִיהוּ נִצַּח יִשְׂרָאֵל, וְעֲלִיהּ אֲתָמַר וְגַם
נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר, וְעֲלִיהּ אֲתָמַר לְמַנְצַח
עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, לְמַנְצַח עַל הַשְּׂמִינִית, מָאן שְׂמִינִית הוּד,
וְאִיהוּ נִצַּח עֲלִיהּ.

תְּמִינָאָה בְּהוּדָאָה, וּבִיהּ הָוָה מְשַׁבַּח דְּדוּד הוּדוּ לִיהו"ה,
וְדָא הוּד וְדָאִי, לְמַנְצַח הוּדוּ, בְּהוּן רְמִיזִין נִצַּח
וְהוּד, וְאִינּוּן נְסִין, וּבִיהּ שַׁבַּח מֹשֶׁה אָז, הָדָא הוּא דְכַתִּיב
אָז יִשִּׁיר מֹשֶׁה, בְּגִין דְּאִיהוּ הוּד דִּיהִיב לְמֹשֶׁה, אָז תִּקְרָא
וְיִהו"ה יַעֲנֶה, וְאִיהוּ תְּמִינָא יוֹמִין דְּמִילָה, וּבְתַרִּיהּ בְּרִית
דְּאִיהוּ יְסוּד צְדִיקָא דְעֵלְמָא, וּבִיהּ אֲתַגְּלִיא י" [דף כט ע"א]
דְּמִילָה, עֲשִׂירָאָה לְעֶשֶׂר סְפִירָן, וְאִיהוּ הוּד תְּמִינָא יוֹמִי
דְּחֲנוּפָה, לְאַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִין יוֹמִין, דְּאִינּוּן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וּמִיד דְעֵלָה זִית טָרְף בְּפִיהּ, שְׂרִיא
כ"ה עַל יִשְׂרָאֵל בְּכ"ה בְּכֶסֶלּוֹ, וְאַלִין אִינּוּן כ"ה אֲתוּוּן
דִּיחּוּדָא, דְּאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמַר, וְדָא אִיהוּ חֲנוּפָה
חֲנ"ו פ"ה.

אָבַל נִצַּח אֲתָמַר בִּיהּ וְתַנַּח הַתִּיבָה בְּחֹדֶשׁ הַשְּׂבִיעִי, בְּגִין
דְּנִצַּח בִּיהּ רְמִיז נַח צְדִיק, וּבִיהּ וְהַמִּים גָּבְרוּ מְאֹד,
כֹּד לָא נְטַרִין יִשְׂרָאֵל בְּרִית מִילָה מִתְּגַבְּרִין אוֹמִין דְעֵלְמָא
דְּאִינּוּן הַמִּים הַזּוֹנוּגִים, וְכֹד נְטַרִין לִיה אֲתָמַר בְּהוּן וְהַמִּים
הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוּר, עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי דָּא י" דְּמִילָה, דְּאִיהוּ

מַלְכוּת, עֲשִׂירָאָה לַעֲשֹׂר סְפִירָן, וְדָא אִיהוּ אֶת קִשְׁתִּי נִתְתִּי בְּעֵינָן
דְּאִיהוּ בְּרִית.

וַיַּעֲקֹב בְּהֵימָא יִרְכָּא אֶתְמַר בֵּיהּ וְהוּא צוֹלַע עַל יִרְכּוּ,
דְּפָרַח מְנִיָּה י', וְאַשְׁתָּאֵר עֲקֹב, וְרִזָּא דְמַלְהָ הוּא
יְשׁוּפְךָ רֵאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפְנּוּ עֲקֹב, כַּד אֲשְׁתַּלִּימַת סוּפְהָ בִּירְךָ
דִּילָהּ, אֶתְמַר בְּיַעֲקֹב וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֵם, וַיַּעֲקֹב וַדַּאי אִיהוּ
דִּיוֹקְנָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא מְסִטְרָא דְלִבְרָ, וְהוּא מְשֵׁה תַמָּן
הוּהוּ, אֶלָּא מְסִטְרָא דְלִגְאוּ הוּהוּ, דָּא מְגוּפָא, וְדָא מְנַשְׁמַתָּא,
וּבְגִין דָּא תְרִין יִרְכִין דְעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא שְׁלִים אֵינּוּן נְצַח
וְהוּד.

וּמַתִּי יְהִיָּה עַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא שְׁלִים, כַּד אֶתְחַבֵּר בְּשְׁכִינְתָּא,
הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּהּ וַיִּבֶן לּוֹ בַּיִת,
הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע, בְּהֵהוּא
זְמַנָּא דְאַתְחַבֵּר עִמָּה, וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֵם, בְּהֵהוּא זְמַנָּא תְהֵא
סוּפְהָ שְׁלִימְתָּא, כ"ו ה"ס, יֵאֵהֲדוּנָה י"י.

קָם רַבִּי אֲלַעְזָר וְאָמַר, אַבָּא אַבָּא, אַמַּאי אֶתְמַר בְּיוֹמָא
קְדָמָאָה דְסַכּוּת, וְלִקְחַתֶּם לָכֶם בְּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי עֵץ
הָדָר, אָמַר לִיָּה בְּרִי מָאֲנִי קְרַבָּא בִּימִינָא נְטִלִין לוֹזַן, וּבְאֵלִין
מָאֲנִי קְרַבָּא אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל רְשִׁימִין דְנִצְחִין דִּינָא, מְתַל
לְמַלְכָּא דְהוּהוּ לִיָּה דִינָא וְקְרַבָּא בְּשַׁבְעִין אֹמְיִן, וְלֹא הוּוּ
יְדַעִין מָאֵן נְצַח דִּינָא, וְשְׁאֵלִין לִיָּה מָאֵן נְצַח דִּינָא אָמַר
תְּסַתְּפְלוּן בְּאֵלִין דְרְשִׁימִין בְּמָאֲנִי קְרַבָּא בִּידֵיָּהוּ, וְתַנְדַּעוּן
מָאֵן נְצַח דִּינָא, וְלִקְחַתֶּם לָכֶם בְּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר
דָּא אֶתְרוּג, דְּאִיְהִי שְׁכִינְתָּא, לְבָא, דְּאִיְהוּ עֲקָרָא דְכָל אַבְרִין
דְּגוּפָא, דְּאֵינּוּן תְּלַת הַדְּסִים, וְלוּלָב וְתִרֵי בְּדֵי עֲרֻבָּה, לְבָא

בְּאִמְצָעֵי תָא, וְאִבְרִין סְחֹר סְחֹר לִיָּה, וּבִגִּין דָּא אֲתָרוּג דָּא
שְׂכִינְתָא, וְהָכִי אוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, אִי נִטְלָה בּוֹכְנָתוּ,
וְאִי עָלָה חֲזִזִית עַל רוּבּוּ, פְּסוּל, בְּגִין דְּאִיְהוּ דְּמִי לְשְׂכִינְתָא,
דְּאֲתָמַר בֵּה כֻּלָּךְ יִפְה רַעֲיָתִי וּמוּם אִין בְּךָ.

כַּפְתָּ תְּמָרִים דָּא לֹולֵב, וְעַלִּיהָ אֲתָמַר נִפְרָצוּ עַלְיוּ פְּסוּל,
בְּגִין דְּדָא אִיְהוּ מְקַצֵּץ בְּנִטְיָעוֹת, דְּהָא לֹולֵב אִיְהוּ
קְשׁוּרָא וַיְחֹדָא דְכֻלָּא, מָאן דְּמִבְרַךְ עָלָה בִּיּוֹמָא קְדָמָא
דְּסָפּוֹת, בְּגִין דְּאִיְהוּ קְשׁוּרָא וַיְחֹדָא דְכֻלָּא, ח"י עַלְמִין,
דְּאִיְהוּ לְקַבֵּל ח"י חוֹלִיין דְּשִׁדְרָה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מְאָרִי
מִתְנִיתִין, לֹולֵב דּוּמָה לְשִׁדְרָה, וְרִזָּא דְלֹולֵב צְדִיק כַּתְּמַר
יִפְרַח, וְדָא אִיְהוּ פִי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאַרְצָא, וְתַרְגָּם אֲנִקְלוּס
דְּאֲחִיד בְּשָׁמַיָא וּבְאַרְעָא.

וְצָרִיךְ לְנַעֲנֵעָא ח"י נַעֲנוּעִין בְּשִׁית סְטְרִין, דְּאִינוּן חוֹתָם
מְזָרְחָ בִּיה"ו וְכו', שִׁית הַיּוֹי"ת דְּאִית בְּהוּן תְּמַנִּי
סְרִי אֲתוּוּן, וְכֻלְהוּ רְמִיזִין בְּסִפְר יִצִּירָה בְּשִׁית סְטְרִין, וְהָכִי
אוּקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, מוֹלִיךְ וּמְבִיא לְמָאן דְּאַרְבַּע רוּחוֹת
הָעוֹלָם דִּילִיָּה, מַעֲלָה וּמוֹרִיד לְמָאן דְּשָׁמַיָא וְאַרְעָא דִּילִיָּה.

תַּלְתָּ הַדְּסִין גּוּף וְתָרִין דְּרוּעִין, וְאִינוּן לְקַבֵּל עֵינָא וְכַנְפֵי
עֵינָא, תָּרִי בְּדֵי עֲרָבוֹת לְקַבֵּל תָּרִין שׁוּקִין, וְלְקַבֵּל
תָּרִין שְׁפוּוֹן, וְכַד אִינוּן פְּלָהוּ אֲגוּדָה חֲדָא בְּלֹולֵב דְּאִיְהוּ
שִׁדְרָה, מַה כְּתִיב אֲמַרְתִּי אַעֲלֶה בְּתָמַר, א' אֲתָרוּג ע' עֲרָבָה
ל' לֹולֵב ה' הַדָּס, פְּלָהוּ אֲתַעְבִּידוּ לְקַבֵּל אַרְבַּע מִינִין
דְּמַרְפְּבָתָא, הָרוּכְב בְּהוּן אִיְהוּ יְהו"ה [דף כט ע"ב] וְצָרִיךְ לְסִדְרָא
בְּהוּן בְּהַקְפָּה, כְּגוּוֹנָא דְּמִזְבַּח, וְלְמָאן לְגִן, דְּאֲתַנְטְעוּ אֵלִין
נְטִיעִין בִּיה, וְרִזָּא דְּמִלָּה נְקֻבָּה תְּסוּבָּב גְּבֵר, נְקֻבָּה נ' מן

גֵּן, גָּבַר ג' מִן גֵּן, גֵּ"ן הוּא כְּלִיל תְּלַת וְחֲמִשִּׁין סְדְרִין
 דְּאֹרִייתָא דְּבִכְתָּב, וְשִׁבְעַ יוֹמִין דְּסוּפּוֹת, הָא שְׁתֵּין לְקַבֵּל
 שְׁתֵּין מַסְכְּתוֹת.

שְׁמִינִי עֲצַרְתָּ חַג בְּפָנַי עֲצָמוּ, בֵּיה נִבְיָעוּ דְּאֹרִייתָא,
 לְאַשְׁקָאָה אֵילְנָא, דְּאִיהוּ נְטוּעַ בְּגֵן, וְשִׁרְשׁוּי וְעִנְפוּי
 אִיהוּ, כְּגוּוֹנָא דְּחוּג הָאָרֶץ, דְּכָל חֲגִין מִתְחַגְּגִין בָּהּ.

תְּשִׁיעָאָה בְּרָנָה וְדָא אִיהוּ רַנְנֵו צְדִיקִים בִּיהו"ה, וְדָא
 דְּרָגָא דְּצְדִיק ח"י עֲלָמִין, מִתְמָן רָנָה, וּבִיה
 פּוֹרְקָנָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב ירמיה כג ה' צִמַּח צְדִיק, וּמִתְחַתִּיו
 יִצְמַח, מִתְחַתִּיו וְדָא, הֵהִיא דְּאִיהִי עֲשִׁירִית לְכֻלָּא, וְצְדִיק
 נְטִיל מִשְׁמָאלָא, וְעִמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא מִימִינָא, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוּ אֵל"ף ה"א יו"ד ה"א, יו"ד ה"א
 וּא"ו ה"א, יו"ד ה"י וּי"ו ה"י, יו"ד ה"י וּא"ו ה"י, אֵל"ף ה"א
 וּא"ו ה"א, יו"ד ה"ה וּי"ו ה"ה, אֵל"ף דְּל"ת נו"ן יו"ד. חֲסַר כָּאן
 וְהוּא בְּתִיקוּנִים מְזוּהַר חֲדָשׁ

בְּהֵהוּא זְמַנָּא דִּיהוּן תְּרִין שְׁמַהֲן כְּחֲדָא, אֲתַעֲרָא בְּרִתָּא
 דְּמַלְכָּא, בְּשִׁיר הַשִּׁירִים וּמְשָׁלִי וְקַהֲלַת, דְּאִינוּן
 שְׁלֶשֶׁת אֲלָפִים מְשָׁל, תְּלַת יוּדִי"ן, דְּאִינוּן תְּלַת טְפִין דְּמוֹחָא,
 דְּנַחְתִּין מִן י' נ"א ו', וְלֹאֲן אֲתַמְשְׁכוּ לְגַבֵּי צְדִיק, דְּאִיהוּ
 קָשָׁת הַבְּרִית וּמָה דְּהוּא קָטָן אֲתַעֲבִיד גְּדוּל, וְרִזָּא דְּמִלָּה
 שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ פְּזֵר גְּדוּל, מְתִי יְהֵא זְרִיק חֵץ בְּדִיּוֹקָנָא דָּא. ח
 פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עֲלָאִין אֲתַתְּקִנוּ וְאֲזַדְרָזוּ בְּמָאֲנִי
 קָרְבָּא לְגַבֵּי חוּיָא, דְּאִיהוּ מְקַנְנָא בְּטוּרִין רַבְרַבִּין,
 וְאִיהוּ קָטִיל לְאָדָם קְדַמָּאָה, וְלִכְל דְּרִין דְּהוּוּ אֲבַתְרִיהָ,
 וּבְגִין דָּא פְּרוּזָא נְפִיק בְּכָל יוֹמָא, מָאן דְּקָטִיל הֵהוּא חוּיָא

דַּאִיהוּ מְקַנָּא בְּטוֹרִין רַבְרַבִּין, יְהִיבִין לֵיהּ בְּרִתָּא דְמַלְכָּא,
דַּאִיהִי צְלוֹתָא, דִּיתִיב עַל מַגְדְּלָא, דַּאֲתַמַּר בַּהּ מַגְדְּלָא עַז
שֵׁם יְהוּ"ה בּוּ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגַּב.

אֲדַהֲכִי הָא רַעִיא מְהִימָנָא קָא אֲתִי, בְּכַמָּה עָאנִין וְתוֹרִין
וְאִמְרִין, וְחוּטְרָא בִידֵיהּ, סָלִיק עֵינֵיהּ לְמַגְדְּלָא,
וְאֲתָא חַד בַּר נִשׁ עוֹלִימָא צְדִיק שְׁמִיהּ, דְהוּה יִתִיב עַל
מַגְדְּלָא, קִשְׁתָּא בִידוּי, וְהוּה זְרִיק חֲצִים לְגַבֵּי חוּיָא, וְדָא
אִיהוּ פְּזוּקְגְדוּל, וְחוּיָא לָא הוּה חָשִׁיב לוּן.

וְכִשְׁתָּא אִיהוּ לִישָׁנָא דְפּוּמָא, אַגּוּזָא דְקִשְׁתָּא דְפִימָא, חוּט
הַשְּׁנִי דָא שְׁפָה חוּט שֶׁל קִשְׁת, דְבִיהּ הוּה צְדִיק
זְרִיק חֲצִין, דַּאִינוּן מְלוּלִין דְצְלוֹתָא, לְגַבֵּי חוּיָא, וְחוּיָא לָא
הוּה חָשִׁיב לוּן, וְלָאוּ בְּגִין חֲלִישׁוּ דְצְדִיק חָיִי עַלְמִין, אֲלָא
בְּגִין חֲלִישׁוּ דְהֵהוּא דְזְרִיק לוּן דַּאִיהוּ צְדִיק דְלִתְתָּא מְנִיהּ,
כַּד לָאוּ אִיהוּ שְׁלִים, וּבְגִין דָּא לָא חָשִׁיב לוּן.

עַד דַּאֲתָא רַעִיא מְהִימָנָא, וְנָטִיל חַץ חַד וְזְרִיק לְגַבֵּיהּ, דָּא
בְּתַר דָּא בְּצְלוֹתֵיהּ, הַה"ד עַד יִפְלַח חַץ כְּבִדוּ דְחוּיָא,
דַּאִיהוּ סְמַא"ל אֶל אַחַר, דְתַמְן יְסוּדֵיהּ וְעַקְרֵיהּ, וּבְגִין דָּא
הַפְּכַד פּוּעַס, בְּמַאי פּוּעַס, בְּמַרְה דַּאִיהִי דְבוּקָה בִּיהּ, וְדָא
סַם הַמּוֹת נּוֹקְבָא דִילֵיהּ, זְנָבָא דִילֵיהּ יוֹתֶרֶת הַפְּכַד, יוֹתֶרֶת
אֲתַקְרִיאַת, דְבְּתַר דְעֵבִידַת נְאוּפִין יְהִיבַת שִׁיּוּרִין לְבַעֲלָהּ,
וְזְנָבָא אִיהִי שְׁפָחָה דִילֵיהּ, בְּמַרְה כְּעִיס, וּבְזְנָבָא קָטִיל,
מְרָה אִיהִי פְּרָצוּף דִילֵיהּ, יוֹתֶרֶת זְנָב דִילֵיהּ, כְּגוּוֹנָא דְאָדָם,
דְעֵבִיד לִיהּ פְּרָצוּף וּלְבְּתַר זְנָב, דְהֵאִי אָדָם רַע אֲתַקְרִי, וְדָא
כְּגוּוֹנָא דְדָא, דָּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן דַּאֲתַנְטִיל מְאִילָנָא דְחַיִי,
וְדָא אָדָם דַּאֲתַנְטִיל מְאִילָנָא דְמוֹתָא.

לְבַתֵּר דִּיפְלַח חַץ כְּבָדוֹ, זֶרַע יוֹרָה פַּחֵץ לְגַבֵּי כְּלָה, יו"ד
 זֶרַע דְּאֶתְמַשֵּׁךְ מִיְנִיָּה וְדָא ז', וְאֶתְמַר בְּהַ לְשֵׁלַח לִי
 לְמִטְרָה, וְדָא בַת עֵינַן, בֵּית קְבוּל לְזֶרַע דְּאִיהוּ ז' וְדָאִי,
 מֵאֵי מִטְרָה, דָּא יֵרַח בֶּן יוֹמוֹ סִיְהָרָא קְדִישָׁא, מִטְרָה אִיְהִי
 וְדָאִי לְבַת עֵינַן, נְקוּדָה זְעִירָא מְלַגְיוֹ, לְגַבְהָ הוּא שְׁלַח חֲצִים
 בְּרַחֲמֵי דְעֵינַן, מִטְרָה וְדָאִי שְׁכִינְתָא, דְּאִיְהִי אֲגִינַת עַל
 יִשְׂרָאֵל מַחוּיָא בִישָׂא סְמָא"ל.

וּלְמָאן [דף ל ע"א] דְּאִיְהִי אֲגִינַת עֲלִיָּה, אֶתְמַר בֵּיהּ לֹא תִירָא
 מִפְּחַד לִילָה מַחֵץ יַעוּף יוֹמָם, בְּאַבְרָתוֹ יִסֹּף לָךְ,
 דָּא אֲבַר מִן הַחַי, צְדִיק, וְתַחַת פְּנָפִיו תַּחֲסָה, אִינּוֹן ה"ה,
 דָּאֵת ז' אִיְהוּ אֲבָרְתוֹ כְּלוּל י"ו, גּוּפָא דִילִיָּה ו', רִישָׁא
 דִילִיָּה י', גְּדַפּוּי ה"ה, וּבְגִין דָּא וְתַחַת פְּנָפִיו תַּחֲסָה צְנָה
 וְסוּחְרָה אֲמַתּוֹ, צְנָה וְסוּחְרָה שְׁכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, אֲמַתּוֹ
 דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, רִישָׁא דִילִיָּה חֲכֵמָה עֲלָאָה, צְדִיק
 אִיְהוּ בְצַלְמוֹ כְּדַמוֹתוֹ, זְכָאָה אִיְהוּ מָאן דְנָטִיר בְּרִית מִילָה,
 וְאוּרִייתָא דְאִיְהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְתַרוּוִיָּהוּ מְגִינִין עֲלִיָּה,
 חַד בְּעֲלָמָא דָּא, וְחַד בְּעֲלָמָא דְאַתִּי.

תְּקוּנָא אַרְבִּיסַר

בְּרֵאשִׁית, עֲלָה אֶתְמַר רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדַמְתָּךְ תְּבִיא בֵּית
 יְהו"ה אֱלֹהֵי"ךְ, לֹא תִבְשַׁל גְּדִי בַחֲלָב אֲמוֹ,
 תָּא חֲזִי חֲכֵמָה עֲלָאָה עֲלָה אֶתְמַר קְדֵשׁ לִי כָּל בְּכוֹר, דְּכָל
 בְּכוּרִים עַל שְׁמָה אֶתְקֵרִיאֵי, וְשְׁכִינְתָא מִתְמָן אֶתְקֵרִיאַת
 בְּכוּרָה, חֲכֵמָה וְדָאִי עֲלָה אֶתְמַר רֵאשִׁית כָּל בְּכוּרֵי כָּל,
 וּבְרָא בּוּכְרָא דִילָה קְדַמָּאָה דְכֹלָא דָּא ו' עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא.

בְּבוֹרֵי אֲדַמְתָּךְ תִּרִי סִמְכֵי קֶשׁוּט, מֵאֵי אֲדַמְתָּךְ שְׁכִינְתָא
 תִּתָּא, וְאֲנוּן כָּל בְּבוֹרֵי כָל מִסְטָרָא דְצַדִּיק דְאִיהוּ
 כָּל, וְשְׁכִינְתָא אִיהִי אֲרַעָא דְבִיָּה גְדֻלִין וְצִמְחִין אֲלַנִין, דְעֵלָּה
 אֲתִמַר צִמַח צַדִּיק, דְאִיהוּ עֵץ פְּרִי, אֵילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף
 עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, עֲשִׁבִין וְדִשְׁאִין דְאִינוּן תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים
 מִתְּמַן צִמְחִין בְּגִן, בְּגִין דְאִיהִי אוּרִיתָא דְבַעַל פָּה.

וּמֵאֵן אֲשָׁקִי וְרוּי בְּהָ אֲלַנִין וְעֲשִׁבִין וְדִשְׁאִין, מְעִין גְּנִים,
 דְאִיהִי חֲכָמָה רֵאשִׁית כָּל בְּבוֹרֵי כָל, וּמֵאֵין נִפְקָא
 מְעִינָא דְמֵיא, מִבֵּית יְהו"ה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וּמְעִין מִבֵּית
 יְהו"ה יֵצֵא, וּבְגִין דָּא רֵאשִׁית בְּבוֹרֵי אֲדַמְתָּךְ תְּבִיא בֵּית
 יְהו"ה אֱלֹהֵי"ךְ, וְכֵן רֵאשִׁית דְעָאֲנִי וְאֲמַרִי, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 וְרֵאשִׁית גֹּז צֶאנָךְ תִּתֵּן לוֹ.

וּסְמִיךְ לִיָּה לְרֵאשִׁית בְּבוֹרֵי אֲדַמְתָּךְ וְכוּ' לֹא תִבְשַׁל גְּדִי
 בַּחֲלָב אִמּוֹ, מֵאֵי הָאֵי לְגַבֵּי הָאֵי, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן
 עַל רַגְלוֹי, פִּתַח בְּקֻלָּא סְגִיא וְאָמַר, אֱלִיָּהוּ אֱלִיָּהוּ נְחִית
 הָכָא בְּרִשׁוּתָא דְמֵאֲרָךְ, וְאֲנָהִיר עֵינָהוּ דְאֵלִין סָבִין בְּהָאֵי
 מְלָה, דְלֹא יִתּוֹן לְמִיכָל בְּשָׂר בַּחֲלָב.

אֲדַהְכִי הָא אֱלִיָּהוּ קָא נְחִית וְלֹא אֲתַעֲכַב, אָמַר בּוֹצִינָא
 קְדִישָׁא, וְהָא רְזָא דָא וְדָאֵי אִיהוּ רְזָא דְלֹא תַחְרוּשׁ
 בְּשׁוּר וּבַחֲמוּר יַחְדָּיו, כַּד בּוֹכְרָא דְאִיהוּ יִשְׂרָאֵל עֲמוּדָא
 דְאֲמַצְעִיתָא, לֹא אֲתִיִן לִיָּה לְבֵית יְהו"ה, חֲלָב אֲתַעֲרַב
 בְּבִשְׂרָא, וְגֵרְמִין לְאֲתַעֲרַבָא שׁוּר בַּחֲמוּר, וְדָא אִיהוּ כְּלָאִים
 מִיִן דְלָאוּ בְּמִינִיָּה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֱלִיָּהוּ אֱלִיָּהוּ, וְהָא שׁוּר אִיהוּ מִסְטָרָא
 דְדַכְּיוֹ, וְחֲמוּר מִסְטָרָא דְמִסְאָבוּ, דָּא אִיהוּ כְּלָאִים

טב וביש, אבל חלב איהו מסטרא דדכיו, ובשרא מסטרא דדכיו, אמר ליה ודאי הכי הוא, אבל האי רזא אשתמודע בקרא דא, תוצא הארץ נפש חיה למינה, דאף על גב דאינון מסטרא דדכיו, פלהו אינון דכר ונוקבא, ואינון זוגין, ומאן דנטיל ממה דלאו איהו מיניה, ההוא בר דאתרכיב מתרוייהו, עליה אתמר לא תבשל גדי בחלב אמו.

אמר בוצינא קדישא בודאי כען איהו מלה בדוכתהא, ודא איהו ברירא דמלה, ודא איהו, מלאתך ודמעך לא תאחר, כמה דאתמר שמא יקדמנו אחר ברחמי, חובא דא דערב בר נש טפה בוכרא בזווגא נדה שפחה גויה זונה, דא גרים דנטיל אחר בת זוגיה, ואיהו מדה לקבל מדה, [דף ל ע"ב] ובגין דא ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהו"ה אלהיך, לא תבשל גדי בחלב אמו, דההוא בר איהו ערבוביא דנפיק פלאים, מאתתא דלאו מיניה, דאיהי כנגדו, ובגין דא זכה עזר, בת זוגיה דאיהי עזר ליה באורייתא בפקודא בדחילו וברחימו, עזר לו בעלמא דין, ובעלמא דאתי, ואם לאו, אחרא דלאו איהו מיניה, איהי כנגדו, לאובדא ליה מתרין עלמין, וכל דא גרים ליה בגין דלא נטיר טפה קדמאה לבת זוגיה.

ועם כל דא אם חזר בתיוכתא, עליה אתמר ושב ורפא לו, ויהיב ליה בת זוגיה, דאתמר בה רפאות תהי לשרך, ואיהי דיוקנא דאורייתא, דאיהי אסוותא ואיהי חיים, הדא הוא דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה, ואתתיה איהי בדיוקנהא, הדא הוא דכתיב ראה חיים עם

אֲשֶׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ, אֹרִייתָא אִיהִי טוֹב, הֲדָא הוּא דְכָתִיב
 כִּי לִקַּח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם, וְאֶתְתִּיה אִיהִי בְדִיּוֹקְנָהָא, הֲדָא
 הוּא דְכָתִיב מִצָּא אֲשֶׁה מִצָּא טוֹב, סוּף סוּף עֶשֶׂר מְלִין
 אֶתְמַר בְּהַאי, וְעֶשֶׂר בְּהַאי, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

תקונא חמיסר

בְּרֵאשִׁית דָּא יִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְכָתִיב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל
 לַיהוָה רֵאשִׁית תְּבוּאֹתָהּ, רֵאשִׁית בְּלֹא עֲרֻבוּבֵיא
 אַחְרָא, וּבְגִין דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ, לֹא הוּוּה לִיה הֲרֻפָּה מְמִינָא
 אַחְרָא, וּבְגִין דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ, לִית לִיה הֲרֻפָּה דְּצִרְיָ בֵּיה
 נְטִירוּ לְגַבֵּי בֵּת זִוְגִיה דְּאִיהִי ה', וּבְגִין דָּא רֵאשִׁית תְּבוּאֹת
 ה', לִית בֵּיה פְּגִימוּ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם,
 לִית בֵּיה פְּסוּלָת, צִרְיָ לְמַהוּי נְטִיר אִיבָא דָּא לְמַלְכָּא אֶתְחַזִּי,
 וּבְגִין דָּא כָּל אוּכְלִיו יֵאשְׁמוּ רַעָה תְּבֵא אֲלֵיהֶם נָאם יְהוָה.

דָּדָא אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, דְּאִיבָא דִּילִיה סַם חַיִּים בֵּת זִוְגִיה,
 נְטִירָא לִיה בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֶתִי, עֲלֵה אֶתְמַר
 וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם, גַּם לְרַבּוֹת בֵּת
 זִוְגִיה, סַם חַיִּים דִּילִיה, וְאִיהוּ נְטִיר לִיה בְּעֵלְמָא דִּין
 וּבְעֵלְמָא דְּאֶתִי, וּמָאן דְּבַעֵי לְנִטְלָא בֵּת זִוְגִיה, כְּגוֹן אוּרְיָה
 דְּאֶקְדִּים לְדוֹד, אֶתְמַר בֵּיה כָּל אוּכְלִיו יֵאשְׁמוּ רַעָה תְּבֵא
 אֲלֵיהֶם נָאם יְהוָה.

דְּבֵת זִוְגִיה דְּצִדִּיק אִיהוּ מִצָּה שְׁמוּרָה, לְגַבֵּי מִצָּה שְׁלִימָה
 עֲשִׂירָה, וּמָאן גָּרִים דָּא לְמַהוּי בֵּת זִוְגִיה מִצָּה שְׁמוּרָה
 לְגַבֵּה, בְּגִין דְּנְטִיר טְפָה דִּילִיה, וּמָאן דְּפָגִים טְפָה דִּילִיה,
 אֶתְקַרֵּי בֵּת זִוְגִיה מִצָּה פְּרוּסָה לְחַם עֲנִי, וְרָזָא דְּמִלָּה כָּל

מֵאֵן דְּמִזְלִל בְּנֵהֲמָא, אוּ בְּפִירוּרִין דְּנֵהֲמָא, דְּאִינוּן טְפִין
בְּכֹזִית, עֲנִיּוֹת קָא רְדִיף אֲבַתְרִיה, אֲלֵא צְרִיךְ לְנִטְרָא טְפִין
דִּילִיָּה, דְּלֵא יִזְרִיק לֹון בְּאַתֵּר דְּלֵא אֲצֻטְרִיךְ, וּבְגִין דָּא
אוּקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, אוּקִירוּ לְנִשְׁיִיכוּ כִּי הִיכִי דִתְתַעְתְּרוּ,
וְאוּקִירוּ דְּלֵהוּן לְנִטְרָא טְפָה קְדַמָּא, דְּלֵא יַעֲבִיד בְּהַ פְּסוּלַת.

דְּפְסוּלַת דְּאֲבֵרְהֵם וַיִּצְחָק, גְּרִים לְאוּמָה דְּעִשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל
דְּאֲשְׁתַּעְבְּדוּן בְּבִנְיֵהוּן בְּגָלוּתָא, וְנִסְיוֹנָא דְּלֵהוּן
בְּאֲשָׁא וְסַפִּינָא, שְׂזִיב לֹון מְשֻׁרִיפָה וְהֵרַג דְּלֵהוּן.

יַעֲקֹב בְּגִין דְּלֵא הוּא בִּיהַ פְּסוּלַת, אֲתַמַּר בְּזַרְעִיהַ בְּגָלוּתָא
וַיִּשְׁכֵּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָד עֵין יַעֲקֹב, אֲתַמַּר הָכָא
בְּטַח בְּדָד, וְאֲתַמַּר הָתָם בְּמַפְקָנוּ דְּגָלוּתָא יְהוּ"ה בְּדָד יִנְחֵנוּ
וְאִין עֲמוּ אֵל נְכֹר, לֵא אֲתַעֲרְבוּן בְּבִנְיֵי עֲרֹבוּבִיא דְּגִיּוּרִים,
וּבְגִין דָּא אִין מְקַבְּלִים גְּרִים לִימוֹת הַמְּשִׁיחַ, דְּעֲלִיִּיהוּ דְּזַרְע
יַעֲקֹב אֲתַמַּר גִּפְן מְמַצְרִים תְּסִיעַ, מַה גִּפְן לֵא מְקַבְּלֵא
הֲרַפְּבָה מִמִּין אַחֲרָא, כֵּן זַרְעִיהַ הוּוּ נְטָרִין אוּת בְּרִית, וְלֵא
מְקַבְּלִין הֲרַפְּבָה מִמִּין אַחֲרָא, וְכֹל מֵאֵן דְּנִטְרִין אוּת בְּרִית
זְכִי לְמַלְכוּ, [דף לא ע"א] כְּגוֹוְנָא דִּיוֹסָף, וַיִּשְׂרָאֵל בְּגִין דְּנִטְרִין
בְּרִית זְכוּ לְמַלְכוּתָא, וְאֲתַמַּר בְּהוּן כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים,
וּמִשָּׁה בְּגִין דְּנִטְרִין אוּת בְּרִית, אֲתַמַּר בִּיהַ וַיְהִי בִישׁוּרוּן
מֶלֶךְ, זַפָּאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּנִטְרִין בְּרִית.

תְּקוּנָא שִׁיתִּסְר

בְּרֵאשִׁית דָּא חֲלָה, הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם
חֲלָה תִרְיִמוּ תְרוּמָה, וְהָא אוּקְמוּהוּ דְּאָדָם חֲלָתוּ
שֶׁל עוֹלָם הוּא, וּמִנָּא לֵן דְּחֲלָה אִיהוּ רֵאשִׁית, דְּקָרָא אוּכַח

הָדָא הוּא דְכְתִיב רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם חֲלָה תִרְיֶמוּ תִרְוֶמָה
 לִיהו"ה, מֵאֵי חֲלָה, אֶלֶּא שְׁבַעַה מִינֵין אֵינּוֹן, חֲטָה וּשְׁעוֹרָה
 וְגַפְּן וּתְאָנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבַשׁ, דְּהוּא דְּבַשׁ תְּמָרִים.

חֲטָה אֵילָנָא אִיהוּ דְאָכִיל מִנִּיהּ אָדָם קְדַמָּא, וְאִיהוּ לָא
 אִפִּיק מִתְּמַן חֲלָה, וּבְגִין דָּא לָא חֵל בֵּיהּ ה', וְשִׂרְיָא
 בֵּיהּ ח' ט', וְגָרִים לִיהּ מוֹתָא.

וְחֲלָה אִיהִי שְׁכִינְתָא, כְּלִילָא מִשְׁבַּעַה מִינֵין אֵילִין, וּבָה
 חֵב אָדָם קְדַמָּא, טְפָה דָא י', עֶסֶה צְרִיךְ לְאַפְקָא
 מִינָהּ חֲלָה, וּמִיד חֵל עַל הָהִיא טְפָה, וְיִהִיב לִיהּ זֶרַע כְּלִיל
 מִתְּרוּיָהּ דְאִיהוּ ו', וְרָזָא דְמִלָּה ה"א לְכֶם זֶרַע.

וּבְגִין דָּא חֲלָה וְדָאֵי אִיהִי פְקוּדָא דְאַתְּמֵנִי לְאַתְתָּא, דְּבְגִינָה
 מֵת אָדָם דְאִיהוּ חֲלָתוֹ שֶׁל עוֹלָם, צְרִיכָה אִיהִי
 לְאַפְרָשָׁא חֲלָה, וּלְאַפְקָא לָהּ מַעֲסָתָה, דְאִיהִי טְפָה דִילָהּ,
 לְהַחֲזִירָה עַל הָאָדָם.

אִיהִי אִטְפַת שְׂרָגָא דִילִיהּ, דְאַתְמַר בֵּיהּ נַר יְהו"ה נִשְׁמַת
 אָדָם, צְרִיכָה לְאוּקְדָא לִיהּ בְּלִיל שַׁבַּת, בְּאַתְעָרוּ
 דְשְׁלֵהוּבִין דְאַשָׁא דְרַחֲמֵי לְגַבֵּי בַעֲלָה, וְרָזָא דְמִלָּה מִים
 רַבִּים לָא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה, וְאַתְעָרוּ דְחֲמִימוֹתָא
 דְלִיל שַׁבַּת, מְאַתְתִּיהּ צְרִיכָה בְרַחֲמֵי וּדְחִילוֹ, וְדָא אִיהוּ
 אֶשָׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָה זָכָר.

אִיהִי שְׁפִיכַת דְמִים דְאָדָם, אֲזַדְרִיקַת דְמָה, וְעַל כָּל דָּא
 צְרִיכָה לְנִטְרָא לִיהּ מַדָּם נְדָה, וּבְגִין דָּא עַל תַּלְת
 מַלְיִן אֵילִין נָשִׁים זְהִירוֹת, בְּנְדָה וּבְחֲלָה וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר, עַד

כֹּאן רָזָא דְחֻטָּה, דְּמִתְמָן חֻלָּה, חֻטָּה אִיהוּ רָזָא דְעֶשְׂרִין
וּתְרִין אַתּוּן דְּאוּרֵייתָא.

תְּקוּנָא שִׁיבְסַר

בְּרֵאשִׁית, עֲלָה אֶתְמַר רֵאשִׁית מַעֲשֵׂר דְגַנְךָ, וְדָא מַלְכוּת
דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂר, וְאִיהִי עֲשִׁירִית לַעֲשֵׂר סְפִירוֹת,
וּבְגִינָה מַעֲשֵׂרִין, וּמוּץ וְתִבְן דְּאִינוּן לְבוּשִׁין דְּחֻטָּה, בְּהֵאֵי
עֲלָמָא פְּטוּרִין מִמַּעֲשֵׂר, וּמָאן דְּבַעֵי לְאַפְקָא מַעֲשֵׂר מִחֻטָּה,
בַּעֵי לְנִקְיָיָה מִן מוּץ וְתִבְן דְּאִינוּן ח"ט, וְאַשְׁתְּאַרְתְּ אִיהִי
ה' נִקְיָה, בְּהֵהוּא זְמַנָּא יְהֵא זְרִיק בְּהַ טְפָה דְּאִיהִי י'.

וּבְגִוּוֹנָא דָּא בְּזוּוּגָא דְּבַר נֶשׁ, צְרִיךְ לְנִקְאָה טְפָה מִחֻטָּה
דְּאִיהוּ יֵצֵר הָרַע, לְמַהוּי זְרַעָא נִקְיָה בְּה', הִדָּא
הוּא דְּכַתִּיב ה"א לְכֶם זֶרַע.

אַבְל בְּעֲלָמָא דְּאִתִּי חֻטָּה אִיהִי נִקְיָה, אִיהִי וּלְבוּשָׁה, וְאִיהִי
עֶשְׂרִין וּתְרִין אַתּוּן דְּאוּרֵייתָא, וּבְגִין דָּא בְּהַמוּצִיא,
בְּעַל הַבַּיִת צְרִיךְ לְדַקְדֵּק בְּה', לְמַהוּי אִיהִי נִקְיָה בְּלֵא
פְּסוּלַת, וּתְרִין עֶשְׂרִין אִינוּן, דְּאֶמַר קְרָא עֲשֵׂר תַעֲשֵׂר, אִמְאִי
אַלָּא בְּגִין לְקֶשְׂרָא לָהּ בְּתֵרִין דְּרוּעִין, דְּאִינוּן פְּהֵן לְוִי,
דְּאִינוּן מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן לְוִי, מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר לְכַהֵן, דְּכָל
סְפִירָן סְלִקִין לַעֲשֵׂר בְּשִׁכְנֵינְתָא, עַד דְּסִלְקִין לְמַאָה, וְאִיהִי
אַתְעֵבִידַת תְּרוּמָה לְכֻלְהוּ מַאָה, וּבְגִין דָּא שִׁיעוּר [דף לא ע"ב]
תְּרוּמָה תְּרֵי מַמָּאָה, לְקַבֵּל תְּרִין לוּחִין דְּאוּרֵייתָא, דְּאִיהִי
תוֹרָה דְּאִתִּיִּהִיבַת בְּאַרְבַּעִין יוּמִין, וְדָא אִיהוּ תוֹרָה מ',
וּבְהַ אַתְעֵבִידוּ סְפִירָן כְּלָהוּ עֶשְׂרוֹנִים, תְּלַת אַבְהָן תְּלַת
עֶשְׂרוֹנִין, תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט אִינוּן עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן.

תקונא תמני סרי

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים בְּרֵאשִׁית, אֵינֹן שֵׁית דְּרָגִין
 דְּנִבּוּאָה, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, וּכְמָה
 דְּאֵינֹן שֵׁית לְתַתָּא, הָכִי אֵינֹן שֵׁית לְעִילָא, וְאֵינֹן שֵׁית
 סְלָקִין לְשִׁתִּין, בְּאֵן אֲתֵר, בִּיסוּ"ד ח"י עֲלִמִין, אֲשִׁתָּא ר י"ד
 מִן יְסוּ"ד, דָּא שְׁכִינְתָּא תַתָּא, כְּלִילָא מְאַרְבַּע סְרֵי פְרָקִין
 דִּיד, דְּאֵינֹן בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעָן, וְאֵינֹן יְהוּ"ה יו"ד ה"א וּא"ו
 ה"א, אַרְבַּע סְרֵי אֲתוּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכִלְיָן בְּה,
 וְדָא אִיהוּ וּבִיד הַנְּבִיאִים אַדְמָה.

ס"ו מִן יְסוּד, אֵנֹן לְקַבֵּל שֵׁית דְּרָגִין דְּכְרִסְיָא, דְּאִתְּמַר
 בִּיה שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְפָסָא, וְאֵת ו' סְלִיק בִּי דְּאִיְהִי
 עֶטְרָה דְּבְרִית לְשִׁתִּין, שֵׁית זְמַנִּין עֶשֶׂר, וְסְלָקִין לְשִׁתִּין לְקַבֵּל
 שִׁתִּין גִּלְגָּלִין דְּסַחְרִין לְכְרִסְיָא, וְכְרִסְיָא תַמָּן שְׁכִינְתָּא.

דְּאִיְהִי דְּמִיּוֹן וּמְרָאָה דְּכָלָא, דְּמִיּוֹן הָא דְּאִתְּמַר וּבִיד
 הַנְּבִיאִים אַדְמָה, וְעֵלָה אִתְּמַר וּתְמוּנַת יְהוּ"ה יְבִיט,
 עַל שֵׁם דְּכָל פְּרָצוּפִין דְּנְבִיאִי בְּה אֵינֹן רְשִׁימִין, אֲתַקְרִי
 דְּמִיּוֹן, וְעַל שֵׁם דְּכָל נְהוּרִין דְּלְעִילָא מִינָה, בְּה אֲתַחְזִיין
 אֲתַקְרִיאַת מְרָאָה, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב יְהוּ"ה בְּמְרָאָה אֱלִיו
 אֲתוּדַע, בְּסִתִּימוּ דְּעֵינִין, אֲתַקְרִיאַת מְרָאָה בְּחֻלוֹם, וְרָזָא
 דְּמִלָּה אֲנִי יְשְׁנָה וּלְבִי עֵר, וּבְפִתְיָחוּ דְּעֵינִין אִיהוּ מְרָאָה
 בְּהִקְיָן, וְתֵרִין מְמַנָּן תַּמָּן, חַד סְגְרוּ"ן, וְחַד פִּתְחוּ"ן,
 וּמִטְטְרוּ"ן דְּאִתְּקִרִי בְּשֵׁם תְּרוּיָהוּ, מְמַנָּא עַל תְּרִין מְפִתְחִין
 אֱלִין.

מִסְטָרָא דְעֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא אִיהִי שְׁכִינְתָא מְרָאָה בְּהַקִּיץ,
 וּמִשָּׁה בְּסִטְרִיהָ, דְכָתִיב בֵּיהּ פֶּה אֶל פֶּה אֲדָבָר
 בּוּ וּמְרָאָה וְלֹא בְּחִידוֹת, וּתְמוּנַת יְהו"ה יִבִּיט.

מִסְטָרָא דְצַדִּיק, דְאִיהוּ אוּר הַגָּנוּז לְצַדִּיקִים לְעֲלָמָא דְאֲתִי
 ג"א לְעֲתִיד לְבֹא, אֲתַקְרִיאת מְרָאָה בְּחֵלוֹם, וְהוּא
 דְאֲתַחְזִיא בָּהּ, מִסְטָרָא דְגּוֹפָא, אִיהוּ יְהו"ה עֲמוּדָא
 דְאַמְצְעִיתָא, דְאֲתַנְטִיל מִתְרִין סִטְרִין, וְאִיהוּ רָכִיב עַל אַרְבַּע
 חִיּוֹן דְאִינוּן פְּנֵי אָדָם פְּנֵי אַרְיָה פְּנֵי שׁוּר פְּנֵי נֶשֶׁר, יו"ד
 ה"א וּא"ו ה"א אֲתַקְרִי מְלַגָּאוּ דְגּוֹפָא, וְאִיהוּ אָדָם לְשַׁבַּת
 עַל הַפֶּסֶא.

לְמָאן דְאִיהוּ אָדָם אֲתַחְזִיא לִיהּ בְּדַמוֹת אָדָם, לְמָאן דְאִיהוּ
 פְּשָׁר חִיּוֹן אֲתַחְזִיא לִיהּ בְּדַמוֹת חִיּוֹן דְכַרְסִיא,
 לְכָל חַד כְּפוּם חִילִיָּה, וְאֶל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁבֶל לִיהּ,
 אֶלֹא בְשְׁכִינְתִּיהּ, דְלֹא יָכִיל לְאַשְׁגָּא לִיהּ שׁוּם נְבִיא וְחוּזָה
 אֶלֹא בְשְׁכִינְתָא, וְאִית אָדָם לְעִילָא מְאָדָם, מִסְטָרָא דְחַכְמָה,
 פ"ח מ"ה וְדַאי, וְאֲתַמַּר בֵּיהּ חָכָם עָדִיף מְנַבִּיא.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכֻלְהוּ חַבְרִיא, וְאָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, רַבִּין
 דְכָל נְבִיאִיא, קוּם אֲתַעַר מִשְׁנַתָּךְ, דְאַנְתָּ אִיהוּ בְּכָל
 נְבִיאִיא פְּגוּוּנָא דְשְׁמַשָּׁא, דְסִיְהֵרָא וְכַכְבִּיא מִנִּיהּ נְהַרִין, וְלִית
 לוֹן נְהוּרָא מִסְטָרָא אַחְרָא, וּבְזַמְנָא דְאַנְתָּ אֲתַכְנִישַׁת מְעֲלָמָא,
 אֲתַמַּר בְּהוֹן יַחֲשֹׁכוּ פְּכַבִּי נִשְׁפוּ, קוּם אַנְהִיר נְהוּרִין.

וְלֹא עוֹד, אֶלֹא בְזַמְנָא דְאַנְתָּ אֲתַכְנִישַׁת מִן עֲלָמָא, בֵּיתָא
 דְנְבוּאָה, דְאֲתַמַּר בָּהּ לֹא כֵן עַבְדִּי מִשָּׁה בְּכָל בֵּיתִי
 נְאֻמָּן הוּא, אִיהִי סְתִימָא, קוּם אֲפַתַּח לָהּ, דְאִיהִי בֵּיתָא
 עֲלָאָה גְּנִיזָא, דְכָל גְּנִיזוֹן דְלְעִילָא סְתִימִין דְמִלְכָּא עֲלָאָה

תִּמְן, וְאַנְתְּ הוּיִת כְּכֵן בֵּית, בֶּן דֵּהֵהוּא בֵּיתָא, בֵּי"ת, ב' אִימָא [דף לב ע"א] עֲלָאָה, י' חֲכֵמָה אַבָּא, ת' תְּפָאֶרֶת, בֶּן בֵּית דְּלַעִילָא, וְאַנְתְּ הוּיִת בְּדִיוֹקְנִיָּה, דְּבִהֵהוּא בֵּית לָא הוּהוּ רִשׁוּ לְנַבִּיא וְחֻזָּה לְאֲעֵלָא תִּמְן אֲלָא בְּרִשׁוּ, וְאַנְתְּ הוּיִת עֲאֵל בְּלָא רִשׁוּ, כְּבָרָא דְּמִלְכָּא דְּלִית תִּמְן תְּרַעָא סְתִימָא לִיָּה.

וְלָא עוּד, אֲלָא דְּנַבִּיאִיא אַחְרַנִּין, לָא הוּוּ עֲאֵלִין לְמַחְמִי לְמִלְכָּא, אֲלָא בְּשַׁעְתִּין יְדִיעָאן, וּבִיוֹמִין יְדִיעָאן, כְּגוּוֹנָא דְּאֲשַׁכְחָנָא בְּאַהֲרֹן דֵּהוּהוּ עֲלָאָה מְכַלְהוּ, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֵל הַקֹּדֶשׁ, אֲלָא בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֵל הַקֹּדֶשׁ, כָּל שָׁבֹן אַחְרַנִּין, וְאַנְתְּ בְּכָל שַׁעְתָּא וְשַׁעְתָּא, וּבְכָל יוֹמָא דְּאַנְתְּ בְּעֵי הוּיִת עֵיִל לְמַחְזִי לְמִלְכָּא.

וְלָא עוּד, אֲלָא כָּל נַבִּיאִיא, הוּוּ חֲזִיין נְבוּאָה דְּלֵהוּן בְּאַבְרִין דְּמִלְכָּא, כָּל חַד וְחַד בְּאַבְר יְדִיעָא וְלָא יִתִּיר, מְנַהוּן בְּרִישָׁא דְּמִלְכָּא, מְנַהוּן בְּנִימִין דְּרִישָׁא, דְּאַנּוּן כְּכַבִּיא וּמְזַלִּי דְּלִית לוּן חוּשְׁפְּנָא, מְנַהוּן בְּעֵינִין, מְנַהוּן בְּאִוְדִנִּין, מְנַהוּן בְּאַנְפִּין, מְנַהוּן בְּחוּטְטָמָא, מְנַהוּן בְּפוּמָא מְנַהוּן בְּצוּאֵר, מְנַהוּן בְּיָדִים, מְנַהוּן בְּקוּמָה דְּאִיהוּ גּוּפָא, מְנַהוּן בְּשׁוּקִין, מְנַהוּן בְּאוֹת בְּרִית, מְנַהוּן בְּלְבוּשֵׁין דְּמִלְכָּא, דְּלָא הוּהוּ לוּן רִשׁוּ לְאַסְתְּפֵלָא יִתִּיר.

אַבְל מֹשֶׁה בְּכָל אַבְר, וּבְכָל אֲתֵר הוּהוּ מְשִׁיג נְבוּאָה דִּילִיָּה, וּבְכָל אַבְר וְאַבְר אִיהִי הוּהוּ נְחַתָּא לְגַבִּיָּה, מַה דְּלָא הוּהוּ הָכִי לְשֹׁאֵר כָּל נַבִּיאִיא, דְּכָל חַד סְלִיק לְאַבְר דִּילִיָּה, דְּנִשְׁמַתִּיָּה הוּהוּ אֲצִילוֹת מֵהֵהוּא אַבְר, וְהֵהוּא אַבְר הוּהוּ לִיָּה אַבּוּי.

וּבְרַתָּא דְמַלְכָּא אִיהִי הִיכְלָא דְכָל אַבְר וְאַבְר, מְצוּה דְכָל
 אַבְר וְאַבְר, אַדְנִי אִיהוּ פְּחֻשְׁפִּין הִיכְלָא, וּבְגִין דָּא
 אֲתַמַּר אַדְנִי שְׁפַתֵי תַפְתָּח, יְהוּ"ה אִיהוּ בְּכָל אַבְר וְאַבְר,
 אַדְנִי הִיכְלָא, יְהוּ"ה בְּכָל אַבְר וְאַבְר וְאִיהִי נְבוּאָה דְכָל
 אַבְר וְאַבְר, מְרָאָה דְכָל אַבְר וְאַבְר אֲתַקְרִי, וְכָל אַבְר וְאַבְר
 אִית לִיה סְפִירָה יְדִיעָא, הִיכְלָא דְכָלְהוּ שְׂכִינְתָּא תַתָּאָה
 אַדְנִי, וְכַמָּה מְמַנָּן נְטוּרֵי תַרְעִין אֵינוּן לְהִיכְלָא, דְלָא יַעֲלוּן
 תַּמָּן נְבִיאֵי אֱלָא בְּרִשׁוּ.

קוּם רַעֲיָא מְהִימְנָא, קוּם אֲפַתַּח הִיכְלָא, דְהָא פְּמָה מְאָרִי
 דְנְבוּאָה אֵינוּן דְּפַקִּין לְתַרְעִין דְהִיכְלָא, וְאֲמַרִין אַדְנִי
 שְׁפַתֵי תַפְתָּח, וְאִיהִי סְתִימָא לְגַבִּיִּיהוּ, עַד דְאַנְתְּ תִיתִי תַמָּן
 אִיהִי לָא אֲתַפְתַּחְתָּ, לְמַלְכָּא דְהוּוּ צְרִיכִין לִיה עֲבָדוּי
 וְאַפְרַכְסוּי וּמְמַנָּן וְשִׁלְטָנִי אַרְעָא לְמַחְזִי עַמִּיָּה, כָּל חַד כְּפוּם
 צְרִכּוּי, וְכָל חַד כְּפוּם שְׁלַטְנוּתִיָּה, וְכָל חַד כְּפוּם עֲסָקוּי,
 מָה עָבַד מַלְכָּא, שׁוּי כְּלָא בִידָא דְמְטְרוֹנִיתָא, וְאֲמַר כָּל
 מָאן דְּבַעֵי לְמִשְׁאֵל שְׁאֲלָתוּי, יִיתִי לְמְטְרוֹנִיתָא, דְאִיהִי בֵית
 דִּילִי בֵית י', הִיכְלָא דִּילִי, וְהָאִי אִיהוּ אֵל יִתְהַלֵּל הַמְתַּהֲלֵל
 הַשְּׁכַל וַיְדוּעַ אוֹתִי, פִּי אִם בְּזָאת.

בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּפַקִּין כְּלָהוּ לְפַתְחָא, דְתַמָּן סַגְרוּ"ן דְּסַגִּיר,
 וְתַמָּן פַּתְחוּ"ן דְּפַתַּח, מִיַּד יִיתִי רַעֲיָא מְהִימְנָא,
 וַיִּמָּא אַדְנִי שְׁפַתֵי תַפְתָּח, קַמִּי"ן פַּתְ"ח, דָּא סַגִּיר וְדָא
 פַּתַּח, תַּרִין תַרְעִין שְׁעָרֵי צְדָקָה, עַלִיִּיהוּ אֲתַמַּר פַּתְחוּ לִי
 שְׁעָרֵי צְדָקָה.

מְלַגְנָאוּ אִיהִי סַגּוּלַת"א, סַגּוּ"ל אִיהוּ בַעֲלָה, וְאִיהִי סַגּוּלַת"א,
 עֲטָרָה עַל רִישִׁיָּה, חַל"ם עַלִיָּה אֲתַמַּר אָבוּא בָּם

אודה י"ה, אבו"א איהי עשר, דאיהי נקודת חל"ם, וביה
 [דף לב ע"ב] אודה י"ה דאיהו פתר על כלהו, זה דא צרי,
 ואינון תרי סמכי קשוט, צדיקים יבאו בו, דא צדיק דאיהו
 אות ברית, בתרויהו, איהו חיר"ק תחות צר"י, ואיהו
 שור"ק, קשורא דתרויהו, שור"ק באת ו' קשורא דדכר ונוקבא,
 ובגין דא אודך פי עניתני ותהי לי לישועה, דא שכינתא,
 דאיהי מסטרא דצדיק שור"ק לגבי בעלה, קשורא דיליה.

ואיהי חר"ק תחות צר"י, תרי סמכי קשוט, ואיהו סגו"ל
 תחות תרין דרועין, ואיהי חל"ם לעילא בכתר,
 ובגין דא אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, כלהו אמרין
 מאת יהו"ה היתה זאת היא נפלאת בעינינו, בזמנא דאיהי
 לראש פנה אתקריאת רישא, ועלה אתמר ראשך עליך
 כפרמל.

כר סליקת לגבי מלכא, כמה מלאכין וכמה נשמתין סלקין
 עמה, דאנון נימין דילה, דתליין מינה פענבין באתפלא,
 וכמה מלאכין ונשמתין נהרין קדמהא דאתקריאו עיני
 יהו"ה, ועלייהו אתמר פי עיניו על דרכי איש, וכמה
 פקודין סלקין קדמהא, דאתקריאת בכלהו מצות יהו"ה
 ברה מאירת עינים.

וכמה מלאכין סלקין עמה, דאתקריאו אזני יהו"ה, דממנן
 על קלין דצלותין, ועל שיחת בני האדם, למשמע
 צלותין, וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו פני יהו"ה,
 דאתמר בהון ודמות פניהם פני אדם וגומר, נהרין בכמה
 גוונים, וכמה מלאכין סלקין עמה דאתקריאו רוחין ואשין,

דַּאֲתַמַּר בְּהוֹן עוֹשָׂה מְלֹאכֵי רוּחוֹת מְשַׁרְתֵּי אֵשׁ לַהֵט,
דְּמִמְנָן עַל רִיחָא וְתַנְנָא דְקַרְבָּנִין, וְאִינוּן מְאָרֵי דְחוּטְמָא.

וְכַמָּה מְאָרֵי דְקָלִין וְדַבּוּרִין דְּפִימָא סְלָקִין עִמָּה, דַּאֲתַמַּר
בְּהוֹן פִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם
יִגִּיד דְּבַר, וְכַמָּה מְאָרֵי דְצוּאָרֵי סְלָקִין עִמָּה, דְּתַמְן קָנָה
וְשֵׁט, דְּמִמְנָן עַל קַרְבָּנִין וְצִלוֹתֵין, דַּאֲתַמַּר בְּהוֹן אֶת קַרְבָּנֵי
לַחֲמֵי לְאִשִּׁי, וְאֵלִין אֶתְקַרִּיאוּ אִשִּׁיִּם, וְכַמָּה מְלֹאכֵי סְלָקִין
עִמָּה דַּאֲתַקַּרִּיאוּ מְאָרֵי דִידִין, דַּאֲתַמַּר בְּהוֹן וִידֵי אָדָם מִתַּחַת
כְּנָפֵיהֶם, וְכַמָּה מְאָרֵי דְגוּפָא סְלָקִין עִמָּה דַּאֲתַמַּר בְּהוֹן
וְגוּיְתוּ כְתַרְשִׁישׁ, וְכַמָּה מְאָרֵי דְבְרִית סְלָקִין עִמָּה דַּאֲתַמַּר
בְּהוֹן כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת, וְאִנוּן מְאָרֵי דְאוֹתוֹת, וְכַמָּה מְאָרֵי
דְרַגְלִין סְלָקִין עִמָּה דַּאֲתַמַּר בְּהוֹן וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל.

וְכַד אִיהוּ בְהִיכְלָהָא, כְּלָהוּ נְבִיאֵי סְלָקִין תַּמְן, וְדַפְקִין
לְתַרְעָא וְאִמְרִין אֲדַנִּי שְׁפַתֵי תַפְתַּח, תִּלְתַּת קַדְמָאִין
דְּצִלוֹתָא אִינוּן מְסַדְרִין שְׂאֵלְתִין עַל נַפְשָׁא, לְאֶעְלָא בְּהוֹן
קָדָם עַלְתַּת הָעֵלוֹת, דְּתַמְן חֵי נַפְשָׁא, אֲמַצְעִיּוֹת מְמַנָּן עַל
שְׂאֵלְתִין לְמַשְׁאֵל בְּעוֹתְהוֹן עַל צְרַכֵי גוּפָא, תִּלְתַּת בְּתַרְאִין
מְקַבְּלִין תְּיֻבְתָּא דְכָל שְׂאֵלְתִין מִן מַלְכָּא.

וְלְעֵילָא מְכַלְהוּ יָד כּוֹתְבַת, וְלִתְתָּא מְכַלְהוּ יָד חוֹתְמַת,
הָדָא הוּא דְכְתִיב וּבִיד כָּל אָדָם יַחְתּוּם, יָד כּוֹתְבַת
אוּרִייתָא דְבְכַתְבַּת דְּאִיהִי לִימִינָא, יָד חוֹתְמַת אוּרִייתָא דְבַעַל
פֶּה דְּאִיהִי לְשִׁמְאָלָא, אוּרִייתָא דְבְכַתְבַּת דְּאִיהִי לִימִינָא עֲלֵיהִי
אֲתַמַּר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רָמָה, וְדָא עֲמוּדָא
דְּאִמְצְעִיתָא, דְּאִיהוּ אוּרִייתָא דְּאֲתִיִּיהִיב מִימִינָא דְּתַמְן חֲכָמָה.

אורייתא דבעל פה דתמן שכינתא תתאה, פה אתקריאת
 מסטרא דצדיק, דהכי סליק פ"ה לחושבן
 מיל"ה, דאיהו כל פה, ובגין דא וכיד כל אדם יחתום,
 ואיהי לשמאלא, דתמן איהי אימא עלאה, דאתמר בה
 חתמנו לחיים, וצדיק על שמה אתקרי ספר חיים. [דף לג
 ע"א] כמה דאמרינן ובספר חיים וגומר, הא אתפתחת היכלא,
 הא קא אתיין נביאיא מארי דרגלין דקא דפקין לתרעא,
 ואמרין לההוא דסגיר היכלא, סגרו"ן ואתקרי אדנ"י שמייה
 כשם רביה, אמרין ליה אדנ"י שפתי תפתח, אפתח תרעין
 דהיכלא, בההוא זמנא עלין נטורי תרעא למלכא, ואמרי
 ליה, רבון עלמין הא מארי דרגלין קא דפקין לתרעא,
 דאינון שלוחי מצוה, דקיימין בעמידה דצלותא קדמך.

בההוא זמנא ייב לון רשו לאעלא, מטרוניתא דאיהי
 מצוה דמלכא אפטרופוסא דכל פקודין, אוליפת
 זכו קדם מלכא בגינייהו, ויימא ליה רבון עלמא, הא אלין
 דקיימין קדמך בצלותין, צריך למיהב לון שאלתין דלהון,
 בההוא זמנא קלא נפיק לגבי מארי דרגלין, ואמר בן אדם
 עמוד על רגליך ואדבר אותך, מליל עמי מה שאלתך
 באמצעיות דצלותין, וינתן לך בבתראין, מטרוניתא קבלת
 שאלתוי, וצריך למיתב תלת פסיעאן לאחורא, דלא יתחזר
 כתפוי לגבי מלכא, אלין נפקין וסגרו"ן סגר תרעא
 אבתרייהו.

הא מארי דאותות קא דפקין לפתחא, ואמרין אדנ"י שפתי
 תפתח, תפתח דא פתחו"ן, ואלין אינון מארי דח"י
 ברכאן דצלותא, מסטרא דח"י עלמין, דמיחדין לקודשא

בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵיהָ תָּמַן, דְּצַדִּיק תְּשִׁיעָאָה אִיהוּ מְעִילָא
 לְתַתָּא וּמִתַּתָּא לְעִילָא, תְּשַׁע נְקוּדֵין תְּשַׁע טַעְמֵי, וְעַלְיֵיהּ
 אֲתַמַּר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם, וְדָא צַדִּיק דְּבִיהּ
 כָּל נְקוּדֵין, לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ דָּא שְׁכִינְתָא, דְּאִיהִי כְּלִילָא
 מִכָּל אֲתוּוּן.

מִיד מְאָרִי שְׁאֵלְתִין דְּפָקִין לְתַרְעָא, כַּמָּה נְטוּרֵי תַרְעָא
 עָאֲלִין קָדָם מְלָכָא, וַיִּמְרוּן רַבּוּן עַלְמָא, הָא מְאָרִי
 צַדִּיקֵיָא מְאָרִי דְּצִלוּתִין דְּמְבָרְכִין לָךְ בַּח"י בְּרַכָּאן, בְּעוּן
 לְאֵעְלָא קַמְךָ, מִיד מְנִי לְמִפְתַּח לוֹן, וְלִמְהַב שְׁאֵלְתוּי, וְאֲלִין
 אֵינּוּן מְאָרִי דְּאוֹתוֹת, מְסַטְרָא דְּאֲלִין דְּאֲתַמַּר בַּהוּן וְהִיוּ
 לְאֵתַת וְלְמוֹעֲדִים וְלִימֵים וְשָׁנִים, וְאֲלִין אֵנּוּן דְּסַגְדִּין עַל
 בְּרַפְהוּן בַּח"י עַלְמִין, כָּל בַּח"י בְּרַכָּאן לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא.

אֲלִין נְפָקִין הָא מְאָרִי דְּקוּמָה דְּפָקִין לְפַתַּח, דְּאֵינּוּן כְּרַעִין
 וְסַגְדִּין לְמְלָכָא בְּצִלוּתִין, כַּמָּה דְּאָמְרוּ כָּל הַפּוֹרַע
 פּוֹרַע בְּכַרוּף, וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם, פּוֹרַע לְגַבֵּי אֲדַנִּי
 בְּצַדִּיק, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ וְהַמְלִךְ שְׁלֵמָה בְּרוּךְ, וְזוֹקֵף לְגַבֵּי
 יְהו"ה, לְחַבְרָא לוֹן תְּרוּיֵיהּ פְּגוּוּנָא דָּא יֵאֱהֻדוּנָה"י.

וְעַל כְּלָהּ אוֹלִיפַת שְׁכִינְתָא זְכוּ, וְאֵינּוּן כַּד סְלָקִין לְעִילָא
 נְשַׁמְתְּהוּן, כַּמָּה חִיוּוֹן מְקַבְּלִין לוֹן עַל גְּדַפְיֵיהּ, וְסְלָקִין
 לוֹן עַד תַּרְעָא דְּהִיכְלָא דְּמְלָכָא, מִיד דְּאֲלִין דְּפָקִין לְפַתַּח,
 אוֹלְפִין זְכוּ קָדָם מְלָכָא בְּגִינְיֵיהּ, וּמְנִי מְלָכָא לְמִפְתַּח לוֹן,
 וְאֲלִין אֵינּוּן דְּמִמְלָלִין קָדָם מְלָכָא בַּחֲשָׁאֵי, וְשְׁאֲלִין מְנִיָּה
 בְּעוֹתְהוּן בַּחֲשָׁאֵי, יַחֲדִידִים קָדָם מְלָכָא, וּמְלָכָא יַהִיב לוֹן
 שְׁאֵלְתִין דְּלֵהוּן.

מִיַּד הָא מְטְרוֹנִיתָא אַחֲדִית בְּהוֹן, וְאוֹלִיפֹת זָכוּ בְּגִינֵייהוּ
 קָדָם דִּיפְקִין מִן הֵיכְלָא, וְאִמְרַת רַבּוֹן עֲלֵמִין, אֵלִין
 אֵינוֹן דִּיהוּ, מְכַסְיִין לִי בְּעֵטוּפָא דְמַצּוּה דְצִיצִית, בְּחַמֶּשׁ
 קְשָׁרִין וְתִלְת עֶשֶׂר חוֹלִיין לְכָל סֵטֶר, וּבִתְלַתִּין וְתַרְיִן עֲנְפֵי
 מַצּוּה, מִיַּד מְנֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאכֵין דְּמִרְכַּבְתָּא
 דְּלַעִילָא, לְנֻטְלָא לֹוֹן בְּגַדְפֵייהוּ, וּלְפָרְחָא בְּהוֹן מְאַתֵּר לְאַתֵּר,
 וּלְכַסְאָה עֲלֵיהוֹן מְכַל מְזִיקִין וּמְלַאכֵי חַבְלָה.

הָא אֵלִין נְפֻקִין, וְהָא אַחֲרָנִין דְּפְקִין לְתַרְעָא, מִיַּד עֲאֵלִין
 נְטוּרֵי תַרְעִין, וְאִמְרִין רַבּוֹן עֲלֵמָא, הָא מְאָרֵי יָדִין
 דְּקְשָׁרִין תְּפִלָּה שֶׁל יָד עַל דְּרוּעֵייהוּ שְׁמַאלָא בְּצִלוֹתָא,
 וְתַפְלִין עַל רִישָׁא, קָא עֲאֵלִין, וְאֵלִין אֵינוֹן דִּיהֵבִין דוּרוֹנָא
 לָךְ בִּימִינָא, דְּאִיהִי צְדָקָה, צ' תְּשַׁעִים אֲמִנִים, ד' אַרְבַּע
 קְדוּשׁוֹת, ק' מְאָה בְּרַכָּאן, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי אוּרִייתָא,
 וּמִיַּד מְנֵי לֹוֹן, לְמַפְתַּח לֹוֹן, בְּהֵהוּא [דף לג ע"ב] זְמַנָּא וִיֵּדִי
 אָדָם נְפֻקִין, דְּאֵינוֹן גְּדוּלָּה גְבוּרָה, וּמְקַבְלִין דוּרוֹנָא דְּלֵהוֹן,
 הָדָא הוּא דְכֹתִיב וִיֵּדִי אָדָם מִתַּחַת פְּנֵייהֶם, מְאִי אָדָם,
 הֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ פְּתַפְאֶרֶת אָדָם, וּמְקַבְלִין מְנֵייהוּ דוּרוֹנָא
 וִיֵּהֲבִין לֵיהּ לְמַלְכָּא, וְאִם דוּרוֹנָא לֹאוּ אִיהוּ כְּדָקָא יָאוּת,
 לְכַלְבָּא אַתְמַסֵּר, וְדַחֲיִין שְׁאַלְתוּי לְבָר, דְּאִית דְּלָא פְתַחֲיִין
 לֹוֹן תַרְעִין, וְאַתְמַר בְּהוֹן בַּחוּץ תַעֲמַד, וּמְמַלֵּל מְלַכָּא בְּהוֹן
 מְלַכְּר, וִיֵּהִיב לֹוֹן שְׁאַלְתוּי מְלַכְּר, וְאַזְלִין לֹוֹן.

דְּלֹאוּ פְּלֵהוּ עֲאֵלִין לְבֵי מְלַכָּא, אֵלָא אֵלִין מְאָרֵי דְּבֵיתָא,
 דְּאַתְמַר בְּהוֹן יִלְדִים אֲשֶׁר אֵין בְּהֶם כָּל מוּם, לָא
 בְּצִלוֹתְהוֹן, וְלֹא בְּנִשְׁמַתְהוֹן, וְטוֹבֵי מְרָאָה בְּכָל עוֹבְדֵיהוֹן,
 וּמְשִׁפִּילִים בְּכָל חֲכָמָה, וְשִׁפְרִין לְמַחְזֵי, דְּעֲלֵייהוּ אַתְמַר

הֲרֵאִינִי אֶת מְרֵאִיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ, כִּי קוֹלְךָ עָרֵב
 וּמְרֵאִיךָ נְאוּה, וְיוֹדְעֵי דַעַת וּמְבִינֵי מַדַּע, דִּידְעִין בְּחֻכְמָה
 וּבְתַבּוּנָה וְדַעַת, דְּאִין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, אֲלֵא אִם
 הוּא חָכֵם בְּחֻכְמָה וּמְבִין בְּבִינָה וְיוֹדֵעַ בְּדַעַת, וְאֲשֶׁר כַּח
 בָּהֶם, דָּא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, דְּאִיהִי כ"ח אֲתוּוֹן דְּעוֹבְדָא
 דְּבְרֵאשִׁית, לְעַמּוּד בְּכֻלְהוּ בְּעַמִּידָה דְּצִלוֹתָא, אֲלִין יַעֲלוֹן
 לְהִיכְלָא דְּמִלְכָא, דְּאִינוֹן צְדִיקִים גְּמוּרִים.

בִּינוּנִיִּים יְהִיב לֹון שְׂאֲלֵתִין דְּלֵהוֹן מְלָכָר, וְלֵא עֲאֲלִין לְגֵאוּ,
 רְשִׁיעֵיִיא אֲדַחֲיִין מִתְּמָן, וְלֵא יְהִיב לֹון שְׂאֲלֵתִין
 דְּלֵהוֹן, אֲלֵא עֲלִיִּיהוּ אֲתִמַּר מִי בְּקֵשׁ זֹאת מִיִּדְכֶם רְמַס
 חֲצָרִי, וְאֲלִין אִינוֹן רְשִׁיעֵיִיא, דְּהוּוּ מְבִזִּין לְמִלְכָא בְּצִלוֹתֵהוֹן,
 דְּמִנְחָן לְמִשְׁמַע צִלוֹתָא, וּפְסִקִין לָהּ עַל שִׂיחָה בְּטִלָּה.

אֲלִין נְפִקִין, הָא אַחֲרָנִין עֲאֲלִין, אִינוֹן מְאָרִי דְּצוּאָר, דְּהוּוּ
 מְבָרְכִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל מְאֲכֻלִין וּמִשְׁתִּיִין
 דְּקִרְבָּנִין, דְּאֲמַרִין בְּכָל יוֹמָא צוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֲמַרְתָּ
 אֲלֵיהֶם אֶת קִרְבָּנִי לַחֲמִי לְאִשֵּׁי רֵיחַ נִיחוּחִי, דְּהוּוּ מְקַרְבִּין
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ, בְּכֻמָּה קִרְבָּנִין דְּצִלוֹתִין,
 וְאֲלִין אִינוֹן דְּמֵהֲנִיִין בְּעַנְג שִׁבְתָּ, וּמְבָרְכִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְהִיב לֹון שְׂאֲלֵתִין דְּלֵהוֹן, וְלֵא אַחֲרָנִין
 דְּהוּוּ אֲכֻלִין בְּלֵא צִלוֹתָא אֲתַדְּחִיִין מִתְּמָן, וְיִהְיִין לֹון בִּידָא
 דְּכֻמָּה מְלֵאכִי חֲבֵלָה דְּאִינוֹן מְזִיקִין.

הָא אֲלִין נְפִקִין, הָא מְאָרִי דְּקֻלִין וְדְבוּרִין בְּזִמְרֹות
 וְתוֹשְׁבֹות וְהוֹדָאוֹת דְּצִלוֹתָא דְּפִקִין, וּמְאָרִי דְּקֻלִין
 דְּקִרְאָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִרְיַאת שְׁמַע, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
 תְּרִין זְמַנִין בְּיוֹמָא עָרֵב וּבִקְרָ.

אֲדַהְכִי הָא מְאִרֵי דְרַגְלִין קָא דְפַקִין לְפַתְחָא, מְאִרֵי דְעַמִּידָה
 דְצִלוֹתָא, דְאִתְמַר בְּהוּן וְאִשְׁר פַּח בְּהֵם לְעַמּוּד
 בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ, הַמֶּלֶךְ סָתֵם דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הִיכַל
 הַמֶּלֶךְ דָּא אַדְנִי, דְאִתְמַר בֵּיה אַדְנִי שְׁפַתֵי תַפְתָּח, אַדְנִי
 סָלִיק לְחוּשְׁבֵן הִיכַל, וְאִתְמַר וַיְהוּ"ה בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ הֵס
 מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

זַפְּאָה אִיהוּ מֵאן דְזָכִי לְאַעְלָאָה לְהִיכְלִיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, לְמַחְזִי לְמַלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא, זַפְּאָה פּוּמָא דְאִיְהִי
 הִיכַל יְהוּ"ה, דְשָׂרְיָא בֵּיה צִלוֹתָא דְאִיְהִי אַדְנִי, דְאִמְרִין לָהּ
 אַדְנִי שְׁפַתֵי תַפְתָּח, וְזַפְּאִין שְׁפוּן דְאִינּוּן תַרְעִין דְהִיכְלָא,
 כְּגוּוּנָא דְאֵלִין דְאִתְמַר בְּהוּן פַּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָקָה, דְכַד
 פּוּמִיָּה פַתַּח בְּצִלוֹתָא בְשִׁכְנִיתָא, וַיְהוּ"ה יַעֲנֵה מִיַד, הַדָּא
 הוּא דְכְתִיב אַז תִּקְרָא וַיְהוּ"ה יַעֲנֵה, אִ"ז תִּמְנִיא אַתּוּן
 יְהוּ"ה אֱהִי"ה, וַיְהוּ"ה יַעֲנֵה הוּא וּבֵית דִּינּוּ, וְדָא יְהוּ"ה
 אַדְנִי יֵאֱהָדוּנָה"י, לְקַבֵּל תִּמְנִיא אַתּוּן, אֵלִין אִינּוּן אַתּוּן
 דְחֻשְׁמִ"ל, דְאִינּוּן חִיוּן דְאִשָּׁא, פַּעַם חָשׁוּת וּפַעַם מְמַלְלוֹת,
 בְּצִלוֹתָא מִיּוֹשֵׁב מְמַלְלוֹת, בְּצִלוֹתָא דְמַעוּמַד חָשׁוּת, נ"א כָּאן
 שִׁיךְ וְכַד בַּר נֶשׁ מְצַלִי שְׁבַדְף לַד בְּדַפּוּס רַגִיל.

וְתָא חֲזִי, אִם בַּר נֶשׁ סָלִיק בְּמַחְשַׁבְתִּיָּה בְּצִלוֹתָא דִּילִיָּה
 לְשִׁכְנִיתָא, אוּ בְכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא דְעֵבִיד, מִיַד
 דְדַפִּיק לְפַתְחָא דְהִיכְלָא דְמַלְכָּא, נְבִיא אוּ חוּזָה אוּ חֲכָם
 אוּ צְדִיק אוּ חָסִיד, מִיַד דְקָרָא לָהּ לְתַרְעָא, אִם שְׁכִינְתָא
 סָלִיקַת תַּמָּן, יְהוּ"ה יַעֲנֵה מִיַד, וְלֹא אִמְתִּין לְעַבְד אוּ מְמַנָּא
 דְאִפְתַּח לִיָּה, אֲלֵא אִיְהוּ מְמַשׁ אִפְתַּח לִיָּה, מַחְבִּיבּוּ וּרְחִימוּ
 דְאִית לִיָּה לְגַבָּה כְּחַתָּן לְגַבֵּי כְלָה, וְאִם שְׁכִינְתָא לֹא סָלִיקַת

בְּהוּא צְלוּתָא אוּ פְקוּדָא, לֹא חֲשִׁיב לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְמַפְתַּח לִיה הִיכְלִיה, וְאֶפִּילוּ עַל יְדֵי שְׁלוּחָא. ידף לד
ע"א] וְלֹאוּ אִיהוּ כְּדָאי לְמִיעָאֵל לְהִיכְלָא דְמַלְכָּא, וְעַלִּיה
אֲתַמַּר בַּחוּץ תַּעֲמִיד, וּמִלְכָּר יַהֲבִין לִיה בְּעוֹתִיה, עַל יְדֵי
שְׁלוּחָא אוּ מִמְנָא, וְאִי לֹא סָלִיק צְלוּתִיה פְּדָקָא יָאוּת,
דְּחִיין לִיה לְבָר, וְסַגְרִין תַּרְעִין בְּאַנְפוּי, וְעַלִּיה אֲתַמַּר אִז
יִקְרָאנִי וְלֹא אַעֲנֵה יִשְׁחַרְנֵנִי וְלֹא יִמְצָאנִי.

וְהָכִי כִּד קְרָאן יִשְׂרָאֵל כָּל חַד וְחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
בְּקִרְיַת שְׁמַע אוּ בְצְלוּתָא אוּ בְכָל פְּקוּדָא, אִם
שְׂכִינְתָא לֹאוּ אִיהִי תַמָּן לֹא נַחִית תַּמָּן, הִדָּא הוּא דְכָתִיב
בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי אָבֹא אֵלֶיךָ וּבִרְכָתֶיךָ,
וְתִרְגַּם אֲנִקְלוֹס בְּכָל אֲתַר דְּאֲשֶׁרִי שְׂכִינְתִי תַמָּן וְגוֹמַר, דְּכִד
בַּר נִשׁ סָלִיק שְׂכִינְתָא בְּפְקוּדֵין דִּילִיה לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַחִית עַלִּיה בְּגִינָה, וּבְגִין דָּא אָמַר
הַנְּבִיא, אֵל יִתְהַלֵּל וְגוֹמַר, כִּי אִם בְּזַאת וְהָא אִוְקְמוּהוּ.

(וְהָכִי כִּד בַּר נִשׁ סָלִיק שְׂכִינְתָא בְצְלוּתָא דִּילִיה לְגַבֵּי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַחִית לְקַבֵּל
צְלוּתִיה, וְשְׂכִינְתִיה אֲקַדִּימַת), לְאַפְתָּחָא לִיה, הִדָּא הוּא
דְכָתִיב וַיְהִי הוּא טָרַם פְּלָה לְדַבָּר, וְהִנֵּה רַבָּקָה יֵצֵאת, וְדָא
אִיהוּ רְזָא דְאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, אִם שְׁגוּרָה תַפְלָתִי בְּפִי
יִודַע אֲנִי שְׁהוּא מְקוּבֵל, וְאִם לֹאוּ יִודַע אֲנִי שְׁהוּא מְטוּרָף,
וְטוּרְפִין לוּ צְלוּתִיה בְּאַנְפוּי, וּבְגִין דָּא וַיְהִי הוּא טָרַם פְּלָה
לְדַבָּר, וְלְמַלְלָא בְצְלוּתִיה בְּשֵׁם יְהו"ה, מִיַּד שְׂכִינְתָא נְפָקַת
לְגַבֵּיה וּבְגִינָה נַחֲתַת שְׂכִינְתָא לְרַגְלוּי, הִדָּא הוּא דְכָתִיב
צַדִּיק לְפָנָיו יִהְיֶה וַיִּשֶׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו.

וְכַד שְׁכִינְתָּא אִיהִי עוֹמֶדֶת עַל יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׂרָאֵל אֵינּוֹן רַגְלִין
 דְּקָמַת עֲלֵיהּוּ בְּגֻלוֹתָא, קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ
 בְּהוֹן, מַה יְפוּ פְּעָמֶיךָ בְּנַעְלִים וְגוֹמֵר, וְעוֹד מַה יְפוּ פְּעָמֶיךָ,
 כַּד יִשְׂרָאֵל הוּוּ מְקַיְימִין שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, וְעוֹד מַה
 יְפוּ פְּעָמֶיךָ בְּנַעְלִים, בְּזִמְנָא דְעַמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי,
 דְּעֲלִייהּוּ אֲתָמֵר וְעַמְדוּ רַגְלֵיכוֹן בְּיוֹם הַהוּא, וְעוֹד מַה יְפוּ
 פְּעָמֶיךָ בְּנַעְלִים, כַּד קַיְימִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּיוֹמָא דְדִינָא
 בְּצֻלוֹתָא, קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינְיֵיהּוּ עוֹמֵד מְכַסֵּא דִין
 וְיוֹשֵׁב עַל כְּסֵא רַחֲמִים, בְּזִמְנָא דְאֵינּוֹן קַיְימִין בְּשְׁכִינְתָּא
 בְּגֻלוֹתָא, וְסַבְלִין עֲלֵיהּוּ כַּמָּה דִּינִין וְכַמָּה יִסּוּרִין, דְּאָמְרִין
 כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נַחֲשָׁבְנוּ כְּצֵאן טַבְּחָה.

וְכַד בַּר נֶשׁ מְצֻלִי, צָרִיךְ בְּקַדְמִיתָא לְנַחְתָּא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְאִיהּוּ יְהוּ"ה בְּקַרְיַאת שְׁמַע, וְלִיהּ אָמְרִין שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, בְּכָל שַׁבָּתוֹת וַיְמִין טָבִין, בְּגִין דִּיּוֹמִין דְּחוֹל תַּרְעָא
 דְּהִיכְלָא פְּנִימָאָה אִיהִי סְתִימָא, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב כַּה אָמַר
 אֲדֹנָי אֱלֹהִים שַׁעַר הַחֲצַר הַפְּנִימִית הַפְּנָה קָדִים יְהִיה
 סְגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְאַמְאֵי בְּגִין דְּמַטְטְרוֹן שְׁלִיט
 עֲלֵיהּוּ, וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת דִּיִּתִי בַּעֲלָהּ יִפְתַּח, וְכֵן בְּיוֹם הַחֲדָשׁ
 יִפְתַּח, וּבְגִין דָּא, כַּד נַחֲתֵת בַּר נֶשׁ יְהוּ"ה בְּקַרְיַאת שְׁמַע,
 צָרִיךְ לְנַחְתָּא לִיהּ בְּאֲדֹנָי, דְּאִיהּוּ בְּפִימִיָּה, וּבְגִין דָּא אֲדֹנָי
 שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתֶךָ.

דְּתַלְתָּ צְלוֹתִין אֵינּוֹן בְּשַׁבָּת, וּרְבִיעָאָה צְלוֹתָא דְּמוֹסָף,
 צְלוֹתָא דְּעַרְבִית אַתָּה קַדְשָׁת, וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה,
 דְּאִיהִי מְסַטְרָא דְּשְׁמַאלָא, דְּתַמְן לִיּוֹאֵי, דְּאֲתָמֵר בְּהוֹן וְקַדְשָׁת
 אֶת הַלְוִיִּם, צְלוֹתָא דְּשַׁחְרִית יִשְׁמַח מִשָּׁה בְּמַתְנַת חֶלְקוֹ,

וְדָא נְשַׁמַּת כָּל חַי, דְּאִיהִי אֵימָא עֲלָאָה, עֲלָה אַתְמַר אַם
 תְּשַׁכְּבוּן בֵּין שְׁפַתִּים, אַל תְּקַרִי אַם אֲלֵא אַם, דְּעֲלָה אַתְמַר
 וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, בְּאַתְרֵי דִישׁ כ"ב אַתְוּוֹן דְּאוּרִייתָא
 שְׁכִיבַת תַּמָּן, זַכָּאָה אִיהִי פּוּמָא, דְּאוּרִייתָא דֶּהֱיָא שַׁעְתָּא
 שְׁכִיבַת תַּמָּן.

צְלוֹתָא תְּלִיתָאָה אַתָּה אַחַד וְשַׁמְךָ אַחַד, דָּא יְהו"ה עֲמוּדָא
 דְּאַמְצָעִיתָא דְּאַחִיד בְּתַרוּיָהּ, וְאַיְנוּן נְשַׁמָּה יְתִירָה
 וְרוּחַ יְתִירָה וְנַפְשׁ יְתִירָה, נַפְשׁ יְתִירָה בְּעַרְבֵי שַׁבַּת, אַתָּה
 קִדְשַׁת, נְשַׁמָּה יְתִירָה נְשַׁמַּת כָּל חַי, דְּאַתְמַר בְּהַּ יִשְׁמַח
 מֹשֶׁה בְּמַתְנַת חֶלְקוֹ, רוּחַ יְתִירָה אַתָּה אַחַד וְשַׁמְךָ אַחַד,
 זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאַפְתַּח פִּימוּי בְּתַלְתַּת צְלוֹתִין, לְקַבְּלָא וְדָף
 לַד ע"ב לֹוֹן בְּשַׁבַּת, תְּפִלַּת מוּסָף דָּא צְדִיק, דְּכֻלִּיל כְּלָהוּ
 צְלוֹתִין, וּבִיָּה אֲמַרִין בְּצְלוֹתָא דְּמוּסָף כְּתַר יְתַנּוּ לָךְ יְהו"ה
 אֱלֹהֵינָּו וְכְתַר אִיהוּ כְּתַר עֲלִיוֹן, יְהו"ה אֱלֹהֵינָּו אֲבָא
 וְאַיְמָא, קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ תְּלַת אֲבָהָן, יְהו"ה צְבָאוֹת
 בְּרִית מִלָּה וְתַרִין יְרַכִּי קְשׁוּט, מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ דָּא
 שְׁכִינְתָּא.

זַכָּאִין שְׁפוּוֹן דְּאַיְנוּן תְּרַעִין דֶּהִיכְלָא, לְקַבְּלָא בְּהוּן צְלוֹתִין
 אֲלִין, וּבְגִין דָּא אַדְנָ"י שְׁפַתִּי תְּפַתַּח, פְּתַחוּ לִי שַׁעְרֵי
 צְדָק, דְּכַד בְּרַ נֶשׁ אַפְתַּח פִּימוּי בְּצְלוֹתָא בְּשְׁכִינְתִּיהַּ, מִיַּד
 אַז תְּקַרָּא וַיְהו"ה יַעֲנֵה, הוּא וּבֵית דִּינּוּ, אַ"ז תְּמַנְיָא אַתְוּוֹן
 דְּאַיְנוּן יְהו"ה אֱהִי"ה, אֲבָא וְאַיְמָא, וַיְהו"ה יַעֲנֵה מִיַּד הוּא
 וּבֵית דִּינּוּ יְהו"ה אַדְנָ"י.

כַּד אִינּוּן בְּאַבָּא וּבְאַיְמָא, לִימִינָא וּשְׁמַאלָא, כָּל חַד אִיהוּ
 שֵׁם בְּפָנֵי עַצְמוֹ, וְכַד אִינּוּן בְּכְתַר עֲלִיוֹן אִינּוּן בְּיַחּוּדָא

חַדָּא, כְּגוֹוְנָא דָּא יֵאֵהוּיָהּ"ה, בְּחֶסֶד וּגְבוּרָה אֵינּוּן יְהוּ"ה
 אֵהִי"ה, עֲנַפִּין מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, בְּעִמּוּדָא
 דְּאִמְצָעִיתָא אֵינּוּן תְּרוּיָהּ בִּיחּוּדָא חַדָּא, וְהָכִי אֵינּוּן עֲנַפִּין
 מִתְפָּרְדִין בְּנִצְחָ וְהוּד, יְהוּ"ה לִימִינָא אֵהִי"ה לְשְׂמָאלָא,
 בְּצַדִּיק מִתִּיחָדִים, הָא הָכָא רְזָא דְאֵילָנָא, דְּאִתְפְּשֻׁטָן עֲנַפּוּי
 מְעִילָא, וּמִתִּיחָדִין בְּשִׁרְשׁוּי לְתַתָּא, וְדָא עֵץ הַחַיִּים.

עֵץ הַדַּעַת טוֹב, דְּלִית בֵּיהּ רַע, מִתְתָּא לְעִילָא, כְּגוֹוְנָא דָּא,
 אַדְנִי שְׂכִינְתָּא תְתָּא, יְהוּ"ה עִמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא,
 וְאֵינּוּן בְּתַרִין יֶרְכִין עֲנַפִּין מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, וְהָכִי
 בְּתַרִין דְּרוּעִין מִתְפָּרְדִין עֲנַפִּין לִימִינָא וּלְשְׂמָאלָא, בְּצַדִּיק
 אֵינּוּן בִּיחּוּדָא חַדָּא יֵאֵהוּדוּנָה"י, וְדָא רְזָא דְּחֶשֶׁמ"ל, חִיוּוּן
 דְּאִשָּׁא מִמְלַלָן, כָּל הַפּוֹרַע פּוֹרַע בְּבְרוּךְ, דְּאֵיֵהִי יֵאֵהוּדוּנָה"י,
 וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם, בְּתַרִין שְׂמָהּן וְדָא יְהוּ"ה אֵהִי"ה.

וּבְהוּן הוּהּ מְשַׁבַּח שְׂכִינְתָּא בְּשִׁיר הַשִּׁירִים מִתְתָּא לְעִילָא,
 הַדָּא הוּא דְּכֶתִיב מָה יָפוּ פְעַמִּיךָ בְּנַעֲלִים בֵּת נְדִיב,
 חֲמוּקֵי יֶרְכִיךָ כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֶׂה יְדֵי אֲמֵן, שְׂרַךְ אֲגַן
 הַסֶּהַר, שְׁנֵי שְׂדֵיךָ, צוּאֲרֵךְ, רֵאשֶׁךָ, הָא הָכָא מִתְתָּא לְעִילָא.

וְהִיא מְשַׁבַּח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְעִילָא לְתַתָּא, רֵאשׁוּ
 כְּתָם פּוֹ, עֵינְיוֹ, לְחַיְיוֹ, שְׁפִתוֹתָיו, יְדָיו, שׁוֹקֵיו, זְכָאָה
 אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק צְלוֹתָא בְּכָל אֲתַר וְאֲתַר בְּתַקוּנָא דָּא.

תָּא חֲזִי יְהוּ"ה אַדְנִי אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ,
 בְּתַרִין שׁוֹקִין יְהוּ"ה לִימִינָא אַדְנִי לְשְׂמָאלָא, וְאֵינּוּן
 אֶסְפֵּק לְרִיָּאָה הַמְּאִירָה וְאֶסְפֵּק לְרִיָּאָה שְׂאִינָה מְאִירָה, בְּצַדִּיק
 תְּרוּיָהּ חַד יֵאֵהוּדוּנָה"י, וְהָכִי בְּתַרִין דְּרוּעִין יְהוּ"ה לִימִינָא
 אַדְנִי לְשְׂמָאלָא, בְּעִמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא יֵאֵהוּדוּנָה"י תְּרוּיָהּ

בִּיחֻדָּא חֲדָא, בְּסוּד אַמ"ן, וּבְגִין דָּא גְדוּל הָעוֹנָה אַמֵּן
 יוֹתֵר מִן הַמְּבָרֵךְ, הָא אִיהוּ מִתְתָּא לְעִילָא.

מֵעִילָא לְתַתָּא יְהו"ה אַהִי"ה תְרוּיִיהוּ חַד בְּכַתֵּר עֲלִיוֹן,
 כְּגוֹוְנָא דָּא יֵאהוּיָה"ה, בְּחֻכְמָה וּבִינָה יְהו"ה
 אַהִי"ה, בְּתֵרִין דְרוּעִין יְהו"ה אַהִי"ה, בְּעֻמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא
 תְרוּיִיהוּ כְּחֻדָּא, בְּנֻצַח וְהוּד יְהו"ה אַהִי"ה דָּא לִימִינָא וְדָא
 לְשִׁמְאָלָא, בְּצַדִּיק תְרוּיִיהוּ בִּיחֻדָּא כְּחֻדָּא, וְכֵן בְּמַלְכוּת
 תְרוּיִיהוּ בִּיחֻדָּא חֲדָא כְּגוֹוְנָא דָּא יְהו"ה אַדְנ"י, וּבָה
 מִתְחַבְרִין יְהו"ה אַהִי"ה, וּבְגִין דָּא אִיהִי קְרִית אַרְבַּע,
 חַבּוּרָא דְאַרְבַּע שְׁמָהֵן, דְּאִינוּן בְּאַרְבַּע פְּרָשִׁין דְתַפְלִין דִּיד, וּבְאַרְבַּע בְּתֵי דְתַפְלִין דְרִישָׁא.

וְכֵד נְבִיא הוּהוּ סָלִיק לְעִילָא, וְדַפִּיק לְתַרְעָא, אִי הוּהוּ סָלִיק
 בְּשְׁכִינְתָּא, הוּהוּ פָּתַח לִיה מִיד, וְהוּהוּ אָמַר לִיה בֵּן
 אָדָם עֲמַד עַל רַגְלֵיךָ וְאֲדַבֵּר אִתְךָ, דְאַנְתָּ הוּא דְהוּיִת סָבִיל
 לְשְׁכִינְתָּא בְּצִלוֹתָא בְּעֻמִּידָה, עֲמוּד עַל רַגְלֵיךָ, דְאַתְמַר בְּהוּן
 וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רַגְלֵי עֵגֶל, עֲגוּלִים כְּנִקּוּדִים דְאִינוּן מְנַהִיגִים
 לְאַתְוּוּן, וּמִסְטָרָא דְאַתְוּוּן אִינוּן מְרוּבְּעִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
 עַל אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶם בְּלַכְתָּם יִלְכוּ, וְעוּד עַל אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶם,
 אִינוּן ^{דִף לַה ע"א} אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת דְאוּמַר בְּרַ נֶשׁ בְּכָל יוֹמָא,
 וְעוּד עֲמוּד עַל רַגְלֵיךָ בְּקִדְמָאִין, וּמָה שְׁאַלְתָּךְ עַד חֲצִי
 הַמַּלְכוּת בְּאַמְצָעִיּוֹת, וְתַעֲשׂ בְּבִתְרָאִין, דְתַמֵּן אִיהוּ בְּרַ נֶשׁ
 כְּעַבְדֵי הַמְּקַבֵּל פְּרַס מְרַבּוּ וְהוּלֵךְ לוֹ, אֵלִין נְפַקִין דִּיהִיב
 לוֹן מְלַכָּא בְּעוֹתְהוּן, הָא אַחֲרָנִין קָא דְפָקִי לְתַרְעָא, מְאִרִי
 דְבִרִית מִיָּלָה, וְאַמְרִי אַדְנ"י שְׁפַתֵי תַפְתָּח.

וּכְבֹאֵין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל דְּאֵינוֹן רַגְלִין דְּשְׂכִינְתָּא, דְּקָמַת עֲלֵייהוּ
 בְּצִלוֹתָא בְּעַמִּידָה, דְּאִיהִי וּדְאִי עֲלֵייהוּ תְּפִלָּה מְעוּמָד,
 וְקָמַת עֲלֵייהוּ בְּגִלוֹתָא, וּבְמֵאֵי קָמַת עֲלֵייהוּ, בְּגִין דְּנַחֲתִין
 לְגַבְהַ יְהוּ"ה, דְּעֲלִיָּה אֲתָמַר כָּל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם, דְּבִיָּה
 צְרִיךְ בְּרַ נֶשׁ לְזֻקְפָא לְשְׂכִינְתָּא, וְאֵלִין דְּלֹא זֻקְפִין לָהּ בְּשֵׁם
 יְהוּ"ה בְּצִלוֹתְהוֹן, אוּ בְּפִקּוּדִין דְּאוּרִייתָא, אִיהִי צְוּוּחַת
 עֲלֵייהוּ, נְתַנְנִי יְהוּ"ה בְּיַדִּי לֹא אוֹכֵל קוּם, דְּסָמִיכוּ דִּילָהּ
 אִיהוּ בְּתַרִּין דְּרוּעִין דְּאֵינוֹן חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְעַמִּידָה דִּילָהּ
 בְּתַרִּין שׁוֹקִין דְּאֵינוֹן נֶצַח וְהוֹד, וְזֻקִיפוּ דִּילָהּ בְּגוֹפָא דְּאִיהוּ
 עֲמוּדָא דְּאֲמָצְעִיתָא, יְהוּ"ה שְׁמִיָּה, וּבְגִין דָּא כָּל הַזּוֹקֵף
 זּוֹקֵף בְּשֵׁם, וַיַּחֲוֹדָא דִּילָהּ בְּצַדִּיק, וּבְגִין אֵלִין דְּלֹא יְכִילַת
 לְמִיקָם בְּהוֹן בְּצִלוֹתָא, וְלִית לָהּ סָמִיכוּ וְלֹא זֻקִיפוּ בְּהוֹן
 בְּגִלוֹתָא, אֲתַעְצִיבַת בְּהוֹן, וְרִזָּא דְּמַלְהַ בֶּן חָכָם יִשְׁמַח אֲב,
 וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת אָמוּ, וּבְגִינִיָּה וַיִּתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ, וְאֲמַאי אֶל
 לְבוֹ, אִם דָּא בֶּן כְּסִיל אִיהוּ תּוֹגַת אָמוּ, וְאֲמַאי כּוּלֵי הָאֵי לְאֲמִיָּה
 וְלֹא לְאֲבוּהִי.

אֲלֵא דָּא רִזָּא עֲלָאָה אִיהוּ, פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה אֵינוֹן מִימִינָא
 דְּתַמָּן חֲכָמָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מְאָרִי מְתַנִּיתִין הַרוּצָה
 לְהַחֲפִים יְדָרִים, וּפְקוּדִין דְּלֹא תַעֲשֵׂה אֵינוֹן מִשְׁמַאלָא דְּתַמָּן
 אֵימָא עֲלָאָה, דְּבַהוֹן אַדְנִ"י שְׁמֵעָה אַדְנִ"י סִלְחָה אַדְנִ"י
 ה'קְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֶל תְּאַחַר, בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, וְכַד לֹא חֲזָרִין
 בְּתִיּוּבְתָא אֵינוֹן דְּעִבְרִין עַל לֹא תַעֲשֵׂה דְּאֵינוֹן מִשְׁמַאלָא,
 אֲתָמַר עֲלֵיהוּ וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת אָמוּ, בְּגִין דְּתַמָּן אֵימָא
 לְשְׁמַאלָא, וְלִבָּא אִיהוּ לְשְׁמַאלָא, וְרִזָּא דְּמַלְהַ וּבְגִין דָּא
 וַיִּתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ.

וּתְרִין הַיּוֹי"ת אֵינוֹן לִימִינָא וְלִשְׁמַאלָא, כְּגֹוֹנָא דָּא יְהֵה"ו
 יוה"ה, י' לִימִינָא וּבֵיהּ יְהוּ"ה בְּחֻכְמָה יֶסֶד אֶרֶץ,
 אֲב עִם בְּרַתָּא, ה' עֲלָאָה עִם בְּרָא דְאִיהוּ ו', תְּפִלִּין עַל
 רִישֵׁיהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וּבְזֵרוּעַ עֲזוֹ אֵלוּ תְּפִלִּין דְּרִישָׁא,
 דְּבַכַּל אַתְרַּ דְּאֵת ה' עַל ו' אִיהִי אֵימָא.

וְדָא רְזָא דְקֶרְבֵּן עוֹלָה וַיּוֹרֵד, דְּסָלִיק ה' לְגַבֵּי י', וְנַחֲתִית
 ה' לְגַבֵּי ו', וְאִם לֹאֵו הָאִי הַיּוֹי"ה יְהֵה"ו, דְּאֶתְרַמִּיז
 בְּהָאִי קָרָא פִי אִם בּוֹזֵאת יִתְהַלֵּל ה' מִתְהַלֵּל ה' שְׁכַל וַיְדוּעַ
 אוֹתִי, לֹא הוּוּ יְדַעִין בְּנֵי נֶשָׁא קֶרְבֵּן עוֹלָה וַיּוֹרֵד, דְּכַד לֹא
 הָוָה בַּר נֶשׁ קָרִיב אֶת ה' עִם י', ה' עִם ו', וּמֵאֵן עוֹלָה
 וַיּוֹרֵד, מֵאֵן הָוָה יְדַע מָאי נִיהִי ה' דְּאִיהִי בְרַתָּא, דְּאִית
 לִיהּ לְסַלְקָא לָהּ לְגַבֵּי אֲבָא, וְה' דְּאִיהִי אֵימָא לְנַחֲתָא לָהּ
 לְגַבֵּי בְרָא, אֶלָּא בְּגִין הָאִי הַיּוֹי"ה דְּאִיהִי יְהֵה"ו, דְּה' דְּאִיהִי
 עַל ו' אִיהִי אֵימָא עֲלָאָה, וּבָהּ אֲשַׁתְּמַע ה' תְּתָאָה דְּאִיהִי
 תְּחוֹת י' דְּאִיהִי בְרַתָּא, וְדָא רְזָא דְקֶרְבֵּנָא, דְּצִרִיף לְסַלְקָא
 ה' לְגַבֵּי י', וְלְנַחֲתָא ה' לְגַבֵּי ו'.

יוה"ה י' אִיהוּ לִימִינָא חֻכְמָה, ו' תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, מִימִינוּ
 אֲשׁ דֵּת לְמוֹ, וְהָאִי אִיהוּ דְאֶמְרִין מוֹחַ הַבֵּן דְּאֶתְמַשֵּׁף
 מִמוֹחַ הָאֲב, ה' עֲלָאָה לִשְׁמַאלָא, וּמִתְמָן אֶתִּיהִיבַת אוֹרֵייתָא
 שְׁבַעֲלֵ פָה, דְּאִיהִי ה' תְּתָאָה.

זְבָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל דִּידַעִין רְזִין עֲלָאִין בְּהַיּוֹי"ת, דְּבַהוֹן
 סְלִקִּין צְלוֹתִין בְּהַבְּלִים דְּפּוֹמָהוֹן, וְנַחֲתִין אֵינוֹן
 חִיָּלִין בְּהוֹן כְּדָקָא יְאוֹת, דְּכַד בַּר נֶשׁ סָלִיק שְׁכִינְתֵיהּ
 בְּצְלוֹתֵיהּ, קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא נַחֲתִית עֲלֵיהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
 כָּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי אֲבָא אֵלֶיךָ וּבְרַכְתִּיךָ,

זכאין אינון ישראל דאינון רגלין לשכינתא, למיקם עמה
 בין בריוח בין בעאקו, דכד אנון בדינא (דף לה ע"ב) ביומא
 דדינא דאיהי ראש השנה, איהי קמת עמהון לדינא, דקיימין
 לה בצלותהון, דעלייהו אתמר בהתהלכך תנחה אותך,
 בשכבך תשמור עליך, והקיצות היא תשיחך, דבכל אתר
 דקיימין ישראל בכל פקודא ופקודא לשכינתא, איהי קיימת
 בגינייהו בכל דוחקא וצער, בין בארחא בין בישובא בין
 בימא, ודא איהו בהתהלכך במדברא תנחה אותך, הדא
 הוא דכתיב צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו, בשכבך
 בישובא תשמור עליך, והקיצות למחת בימא היא תשיחך,
 ועוד בהתהלכך בהאי עלמא תנחה אותך, בשכבך בקבר
 תשמור עליך, והקיצות בתחית המתים היא תשיחך.

הא אלין נפקין, והא אחרנין קא דפקין לפתחא, ואינון
 מארי רגלין, מסטרא דרגלין דקודשא בריך הוא,
 דאתמר בהון ועמדו רגליו ביום ההוא, ועלייהו אתמר
 כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף, אלין נפקין הא
 אחרנין עאלין, מסטרא דאלין דאתמר בהון ורגליהם רגל
 ישרה, רגלין בעגולא אינון רגל ישרה, ואית רגלין אחרנין
 מרובעין דאופנים, דאתמר בהון על ארבעת רבעיהם בלכתם
 ילכו, דבהון והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק, ואנון רגלין
 בעגולא, אינון כנקודין לאתוון, דאינון רגלין ברבועא.

ונביא דאיהו מסטרא דלהון, תמן הוה סליק רוחיה,
 ומתמן הוה שמע כל מה דהוה ליה למשמע, הדא
 הוא דכתיב ויאמר אלי בן אדם עמד על רגליך ואדבר
 אותך, ועוד ותבא בי רוח כאשר דבר אלי ותעמדני על

רַגְלִי, וְאִשְׁמַע אֶת מִדְּבַר אֱלֹהִים, וְתִשְׁאַנֵּי רוּחַ וְאִשְׁמַע אַחֲרַי
וְגוֹמֵר, בְּגִין דְּדַרְגִין אֵינוֹן מִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָא, דְאִתְמַר בָּהּ
וְרֵאִית אֶת אַחֲוֵרַי, אָמַר וְאִשְׁמַע אַחֲרַי.

מֵאֵי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל, דְאִית רַעַשׁ וְאִית רַעַשׁ, אִית רַעַשׁ
דְאִתְמַר בֵּיהּ לֹא בְרַעַשׁ יְהוּ"ה, דְלֹא יִיתִי תַמָּן קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא, וְאִית רַעַשׁ דִּייתִי תַמָּן, אֶלֹא רַע"ש בְּהַפּוּכָא
עַר"ש, כְּמָה דְאִתְמַר יְהוּ"ה יִסְעֲדָנוּ עַל עַרְשׁ דְּוַי, וְדֹא
אִיהוּ כָּל מִשְׁכְּבוֹ הַפְּכַת בַּחֲלִי, דְאִתְהַפֵּךְ רַע"ש לְעַר"ש,
וּמֵאֵי נִיהוּ עַר"ש, אֶלֹא אִיהוּ עַש"ר בְּהַפּוּךְ אַתּוּוֹן, וְדֹא
שְׁכִינְתָא דְאִיהִי כְּלָלָא דְעֵשֶׁר סְפִירָן, דְעֵלָה אִתְמַר אֵין
קְדוּשָׁה בְּפָחוֹת מְעֻשְׂרָה.

דְאִיהִי שְׂרִיא לְרִישָׁא דְחוּלָה, וּבְגִינָה יְהוּ"ה יִסְעֲדָנוּ, וּבְמֵאֵי
עַל עַרְשׁ דְּוַי, עַל שְׁכִינְתִּיהּ וְדֹאֵי, וְאִם שְׁכִינְתָא לֹאוּ
תַמָּן, רוּחַ סְעָרָה תַמָּן, דְאִסְעִיר גּוּפִיהּ דְכַר נֶשׁ, דְכְתִיב בֵּיהּ
וְהָאֲנִיָּה חֲשָׁבָה לְהַשְׁבֵּר, דְאִיהִי גּוּפָא דְסְפִינָה, כַּד לִית
שְׁכִינְתָא סְמִיכַת לָהּ, רוּחַ סְעָרָה מְהַפֵּךְ לָהּ וְתַבַּר לָהּ,
וּבְזַמְנָא דְשְׁכִינְתָא סְמִיכַת לָהּ, מִיַּד קָלָא נְפִיק בֵּין אָדָם עֵמֵד
עַל רַגְלֵיהּ, וְקָאִים מְמַרְעָא דִילִיָּהּ, וְנְפִיק מְדִינָא, שְׁלִים
בְּגוּפִיהּ שְׁלִים בְּמַמוֹנִיהּ.

הָא אֵלִין נְפִיקִין, הָא אַחֲרֵינִין דְפִקִין לְפִתְחָא, וְאִמְרִין אַדְנִי
שְׁפִתֵי תִפְתַּח, וְאֵינוֹן דְסְמִיכִין לְשְׁכִינְתָא בְכְמָה רַגְלִין
דְמוּעֵדִים וְיוֹמִין טָבִין, וְכַד אֵלִין עֲאֵלִין, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
מְשַׁבַּח לָהּ בְהוֹן, מַה יְפוּ פְעֻמֵּיהּ בְנַעֲלִים בַּת נְדִיב, דְאֵלִין
אֵינוֹן דְאִתְמַר בְּהוֹן שְׁלֵשׁ פְעֻמִּים בְּשָׁנָה יִרְאָה כָּל זְכוּרָךְ,

וּאִפִּיקְנָא פְּעַמִּיךָ מִן פְּעַמִּים, וְנַעֲלִים אֵלַיִן נַעֲלִית הַפֶּסַח וְנַעֲלִית עֲצֵרַת
וְנַעֲלִית חַג, חֲמוּקֵי יִרְכִיךָ אֵלַיִן אֵינוֹן.

מִסְטָרָא דָּאת ו' דְּאִיהוּ צְדִיק, עֲמוּד דְּסַמִּיךָ לֹון, וְאִיהוּ
שֵׁית לְקַבֵּל שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַפֶּסַח, וְסָלִיק בְּאֵת י'
לְשָׁשִׁים, כְּגוֹנָא דְשָׁשִׁים וְשֵׁית גִּלְגָּלִים דְּסַחְרִין לְכוּרְסִיא,
וְאֵינוֹן ס"ו מִן יְסוֹ"ד, וְהָא אוּקְמוּהָ, אֲשֶׁתָּאָר י"ד, בֵּיה
וּבִיד הַנְּבִיאִים אַדְמָה, וְדָא שְׁכִינְתָּא יָד חוֹתְמַת מִסְטָרָא
דְּצְדִיק, יָד כּוֹתְבַת מִסְטָרָא [דף לו ע"א] דְּעֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא,
אִיהִי תְמוּנַת כָּל, וּבְגִין דָּא וּבִיד הַנְּבִיאִים אַדְמָה.

הָא אֵלַיִן נִפְקִין, הָא אַחֲרָנִין קָא דְּפָקִין לְפִתְחָא, וְאֲמַרִין
אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתַּח, וְאֵינוֹן מְאָרִי דְאוֹת, דְּאִיהוּ ח"י
עֲלִמִין, דְּמַצְלִין בַּח"י בְּרַכָּאן דְּעֲלוֹתִין, דְּמִקְרַבִין בְּהוּן
קְרַבְנָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּחֲשִׁיבָא לְקַבֵּל שְׁבַעַה פְּרִים
וְשְׁבַעַה אֲלִים, וְלִקְבֵל שְׁתֵּי תוֹרִים אוּ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה, דְּמִסְטָרָא
דְּהָאִי אוֹת אָמַר לְמֹשֶׁה וְזֶה לֶךָ הָאוֹת, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּרֵי
עֶשֶׂר מְזֻלוֹת, וְשְׁבַעַה כְּכַבִּי לְכַת, מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה, דְּאִיהִי
בַת שְׁבַע, וּמִסְטָרָא דְוּו' דְּאִיהוּ ו' עֲלָאָה ו' תְּתָאָה, וְעֲלִיָּיהוּ
אֲתַמַּר וּמֵאֲתוֹת הַשָּׁמַיִם אֵל תִּחַתּוֹ, כִּי יַחַתּוֹ הַגּוֹיִם מֵהֶמָּה.

ה"א אֵינוֹן שֵׁית כְּכַבִּי לְכַת, ה' כְּכַבָּא שְׁבִיעָאָה, ו"ו תְּרִין
עֶשֶׂר מְזֻלוֹת, דְּכָל מְזֵל אֲתַקְרִי אוֹת, וְאִיהוּ מִמְנָא עַל
כָּל שְׁעֵתָא דְתְרִין עֶשֶׂר שְׁעֵתִין, כָּל נְבִיאָא אִית לִיה מְזֻלִיה
וְשְׁעֵתִיה, וּכְפּוּם הֵהוּא מְזֵל, וּכְפּוּם פְּעוּלָה דִּילִיה, הָכִי
אֲתַגְלִיָּיא לִיה אוֹת מִן וְא"ו, דְתְרִין עֶשֶׂר מְזֻלוֹת מִמְנָן עַל
תְּרִין עֶשֶׂר שְׁעֵתִין, וְעַל תְּרִין עֶשֶׂר יְרַחֲטִין.

וְאֵלֶיךָ מִזְלוֹת מִתְמָן הוּוּ יִרְתִּין תִּרְיִן עֶשֶׂר שְׁבַטִין נִשְׁמָתִין
 דְּלֵהוּן, וְאִית מִסְטָרָא אַחְרָא תִרְיִן עֶשֶׂר, דְּאִתְמַר
 בְּהוּן שְׁנַיִם עֶשֶׂר נְשִׂאִים לְאַמְתָּם, דְּאִינוּן אִתְקִרְיָאוּ טַל"ה
 שו"ר תְּאוּמִי"ם סְרַטְ"ן וְגוֹמֵר, דָּא כְּגוּוֹנָא דְדָא עֶבֶד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא.

שִׁית מִזְלוֹת אִינוּן מְעִילָא לְתַתָּא מִחֶסֶד וְעַד יְסוּד, וְשִׁית
 מִתְתָּא לְעִילָא מִיְסוּד וְעַד חֶסֶד, מִסְטָרָא דְמַלְכוּת
 אִתְקִרְיָאוּ שְׁבַע פְּכָבֵי לְכַת, מְשַׁכְּנִתָּא עַד חֶסֶד, וּכְפּוּם
 פְּעוּלָה דְהֵיא דְהֵיא סְפִירָה הָכִי אִתְגְּלִיָּא אוֹת, אוֹת מִסְטָרָא
 דְחֶסֶד אִיהוּ רַחֲמֵי, אוֹת מִסְטָרָא דְגְבוּרָה אִיהוּ דִּינָא, וְאַחְזִי
 עַל קְטוּלָא דְחֵיבֵיָּא, וְשִׁפְיִכוּ דְדָמָא, וְאַחְזִי בְּצַדִּיקֵיָּא דָם
 דְּבַעֲרִין, לְמִיכַל בְּחֶדְוָה וְעַנְג דְּמֵאֲכַלִּין בְּחֶתֶן וְכֻלָּה, וּבְשִׁפְיִכוּ
 דְדָמָא דְקֶרְבָּנִין, הָדָא הוּא דְכָתִיב וּזְבַחַת עָלְיוּ אֶת עֲלִיתִיךָ
 וְכוּ', וְעַלִּיָּהּ אִתְמַר אִיזְהוּ מְקוּמָן שֶׁל זְבָחִים שְׁחִיטָתָן
 בְּצַפּוֹן, וְעוֹד אַחְזִי בְּצַדִּיקֵיָּא דָם בְּרִית, דְּאִתְמַר בֵּהּ וְאוֹמֵר
 לָךְ בְּדַמִּיךָ חַיִּי וְאוֹמֵר לָךְ בְּדַמִּיךָ חַיִּי.

מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא אִיהוּ אוֹת תְּלוּי אַרוּךְ, אִם
 זְכוּוֹן עוֹבְדִין דְעֵלְמָא מְטָה כְּלָפֵי חֶסֶד, וְאִם לְאו
 כְּלָפֵי דִינָא, וְהָכִי אִינוּן תְּלַת אַחְרָנִין כְּגוּוֹנָא דָא, וְלַחֲפִימֵיָּא
 בְּרַמִּיזָא.

הָא אֵלֶיךָ נִפְקִין, הָא אַחְרָנִין דְּפִקִּין לְפַתְחָא מִסְטָרָא דְקֶשֶׁת,
 דְּאִיהוּ אוּף הָכִי אוֹת בְּרִית, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כְּמִרְאָה הַקֶּשֶׁת
 אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעַנְן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם, כֵּן מִרְאָה הַנֶּגַה סָבִיב, הוּא
 מִרְאָה דְמוֹת כְּבוֹד יְהו"ה וְאַרְאָה וְאֶפְלַע עַל פְּנֵי, וְאַשְׁמַע

קוֹל מְדַבֵּר, וְאִמְאֵי הוּא נְפִיל עַל אַנְפוּי, בְּגִין דְּאִסִּיר
לְאִסְתַּפְּלָא בְּקִשְׁתָּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא וְאִמְאֵי אִסִּיר לְאִסְתַּפְּלָא בְּקִשְׁתָּ,
אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי בְּגִין אֵינוֹן קְלִיפִין
דְּמִתְלַבְּשִׁין בֵּיה וְדֵאֵינוֹן בֵּיה, דְּאֵינוֹן רוּחַ סְעָרָה עָנָן גְּדוֹל
וְאִשׁ מִתְלַקַּחַת וְנִגְהָ לֹו סְבִיב, וְדָא אִיהוּ דְחָזָא יְחִזְקָא לְ
עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם, דְּאָמַר וְאָרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן,
דָּא קֹו תְהוּ קְלִיפָא יְרוּקָא דְאַגּוּזָא קֹו יְרוּק, עָנָן גְּדוֹל
קְלִיפָה תְנַיִנָא חוּוּרָא דְאַגּוּזָא, וְדָא בְהוּ, וְאִשׁ מִתְלַקַּחַת
קְלִיפָה תְלִיתָאָה דְאַגּוּזָא וְדָא חֶשֶׁךְ, וְנִגְהָ לֹו סְבִיב דָּא
קְלִיפָה רְבִיעָאָה דְאַגּוּזָא, דְאִיהִי אֲתֵאֲחָדָא בְּמוּחָא, וּמִתּוּכֵם
פְּעִין הַחֶשֶׁמֶל דָּא מוּחָא דְאַגּוּזָא, וְדָא יֵאֵהֲדוּנָה"י.

וּבְרִי עַד דְּאֵלִין קְלִיפִין דְאַגּוּזָא מִתְעַבְרִין וּמִתְבְּרִין,
בְּתַקִּיעָה וּשְׁבָרִים וְתְרוּעָה, דְּבְהוֹן שְׁבָרִים שְׁבַר תְּשַׁבַּר
מִצְבוּתֵיהֶם, דְּאֵינוֹן קְלִיפִין דְאַגּוּזָא, וּבְתְרוּעָה תְרוּעֵם בְּשַׁבַּט
בְּרִזָּל, וּבְתַקִּיעָה וְהוּקַע אוּתֵם לִיהוּ"ה, דְּאֵלִין גְּרָמוּ דוּתַקַּע
כַּף יְרֵךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנְּשָׂה, דְאִיהוּ צְדִיק, וְאֲתַפְּרֵשׁ מִינָה
שְׂכִינְתָא, וְאִיהִי בְּגִלוּתָא, וְאֲתַדְּבַק בְּאַתְרָהָא קְלִיפָה אַחְרָא
דְּעָרְלָה דְאַפְרִיד בֵּין צְדִיק וּשְׂכִינְתָא, עַל כֵּן לֹא [דף לו ע"ב]
יֵאֲכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנְּשָׂה, עַד דְּאֲתַעֲבַרְתָּ הָאִי קְלִיפָה
מִתַּמָּן.

וּבְרִי כֹל זְמָנָא דְּאֵלִין קְלִיפִין לָא מִתְעַבְרִין מְקִשְׁתָּ, לָא
יְהֵא קִשְׁתָּ בְּגוּוֹנוּי נְהִירִין, וְסִימָנָא דָּא יְהֵא בִידָךְ,
עַד דְּתַחְזִי קִשְׁתָּא בְּגוּוֹנוּי נְהִירִין לָא תַצְפִּי לְרַגְלֵי דְמִשְׁיַחָא,
וּמִיד דִּיהֵא נְהִיר בְּגוּוֹנִין נְהִירִין, מִיד וְרֵאִיתִיהָ לְזַכַּר בְּרִית

עולם, ומיד אתגלייא ההוא דאתמר ביה וזה לך האות פי
אנכי שלחתיך, לקיימא ביה כימי צאתך מארץ מצרים
אראנו נפלאות, בההוא זמנא אתגלייא מ"ה ש"היה ה"וא
שיהיה.

הא אלין נפקין, אחרנין דפקין לפתחא, ואמרינן אדנ"י
שפתי תפתח, ואינון מארי דקומה, מסטרא דאימא
עלאה אתקריאת שכינתא בטן, הדא הוא דכתיב מבטן מי
יצא הקרח, כעין הקרח הנורא, גוף דילה עמודא
דאמצעיתא, בטן עליה אתמר בטנך ערמת חטים.

שררף אגן הסהר אל יחסר המזג וגומר, שררף דא ציון,
דאיהו טבור עלמא, נקודה דמינה הושפת העולם,
לארבע סטרין דאינון מזרח ומערב צפון ודרום, ולקבלייהו,
רישא למזרח, גופא למערב, דרועין לדרום, רגלין לצפון,
אות ברית נקודה באמצעיתא, כגוונא דטבור, אגן הסהר,
דא נקודה דסיהרא כגוונא דא פ, והיא ראשית נקודה
באת ב, בת קול איהי ודאי, פללא דנקודין ואתוון.

ואיהי פתוחה כלפי צדיקיא וחסידיא וחפימיא מארי
דאורייתא, ופתיחא לגבי נביאיא, ולגבי נטרי
ברית, וכל אינון דתליין בספירן, דאינון שמא קדישא
דקודשא בריך הוא, ואיהי סתימא מסטרא אחרא כלפי
רשיעיא, דבזמנא דאתיין לאסתפללא בה, חזרת אנפין
לאחורא מנייהו, כגוונא דא ט.

ובגין דיעקב דאיהו דיוקניה חקוקה בסיהרא תמן, אתמר
ביה לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל,
יהו"ה אלהיו עמו ותרועת מלך בו, ועל אינון דזרעא

דִּיעֲקֹב אֶתְמַר וַיִּשְׁכַּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדַד עֵין יַעֲקֹב, אֶתְמַר
הֲכֹא בְּדַד, וְאֶתְמַר הֲתָם בְּאַתֵּר אַחֲרָא יְהו"ה בְּדַד יִנְחֲנוּ
וְאֵין עֲמוּ אֵל נֹכַר, דָּא יְהֵא בְיוֹמוּי דְּמַלְפָּא מְשִׁיחָא, דְּלֹא
יְהֵא פְסוּלַת בְּיִשְׂרָאֵל, אֶלֹא יְהו"ה בְּדַד יִנְחֲנוּ, וּמֵאן פְּסוּלַת.
אֵינוּן גְּרִים, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּאֵין מְקַבְּלִים
גְּרִים לִימוֹת הַמְּשִׁיחַ.

וּבְהַהוּא זְמַנָּא מִתְּפַשְׁטָא סִיְהָרָא מֵאֲלִין קְלִיפִין חֲשׂוּכִין,
וּמִתְחַדְּשָׁא בְּלְבוּשֵׁין שְׁפִירִין, וְהֵאֵי אִיהוּ חֲדוּשָׁא
דְּסִיְהָרָא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וַתִּסֶּר בְּגָדֵי אֲלֻמְנוֹתָהּ מֵעָלֶיהָ,
וְאֶתְמַר בְּהַ תְּתַחַדְּשׁ פְּנֵשֶׁר נְעוּרֵיכִי, וּמִיָּד דְּאִיהִי מִתְחַדְּשָׁא,
מִיָּד אֶתְקִיִּים קָרָא דְנִבְוֵאָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְאֵת רוּחֵי אֶתָּן בְּקִרְבְּכֶם
וְגוֹמֵר וְנָתַתִּי בְּכֶם לֵב חֲדָשׁ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתָּן בְּקִרְבְּכֶם
וְגוֹמֵר, וְנִבְאוּ בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם.

הָא אֲלִין נְפֻקִין, הָא מְאָרִי דְקוּמָה קָא דְפֻקִין לְפִתְחָא,
דְּאִיהוּ קוּמָה דְגּוּפָא דְמַלְפָּא, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ וּגְוִיתוּ
כְּתַרְשֵׁישׁ, וְהֵאֵי אִיהוּ דְאֶתְקֵרִי שָׁמַיִם, דְּבִיָּה אֶתְפַּתְחוּן חֲמֵשׁ
נְהוּרִין, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאַרְאֵה מְרֹאוֹת
אֱלֹהִיִּם, וְאֵינוּן חֲמֵשׁ נְהוּרִין דְּאֵינוּן ה' סְפָרֵי דְאוּרֵייתָא,
בְּגִין דְּאִיהוּ ו' וּבִיָּה אֶתְפַּתְחוּן חֲמֵשׁ נְהוּרִין דְּאֵת ה', דְּסֻלְקִין
לְחֲמֵשִׁין תְּרַעִין דְּחִירוּ.

וּבְזְמַנָּא דְאֲלִין דְפֻקִין לְפִתְחָא, וְאֶמְרִין אֲדִנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח,
אֶתְפַּתַּח לֹון תְּרַעָא דְהִיכְלָא בְכֶמָה נְהוּרִין מְרַקְמָן,
נְהָרִין מְכַל גְּוִוִּין דְעֵלְמָא, וּבְזְמַנָּא דְאֲלִין עֲאֲלִין לְהִיכְלָא,
שְׂכִינְתָא אוּלִיפַת זְכוּ עֲלִייהוּ, וְאֶמְרַת רַבּוּן עֲלְמָא, הָא אֲלִין
מְאָרִי דְקוּמָה דְקָא סְגָדִין בְּצִלוֹתָא לְגַבְךָ אַרְבַּע זְמַנִּין, בְּתַלַּת

קדמאין תרי, ובתלת בתראין תרי, לקבל ארבע אתוון דילך,
 וזקפין ארבע זקיפות בהון לארבע אתוון דילי דאינון
 אדנ"י, לסלקא ארבע דאינון [דף לו ע"א] אדנ"י, בארבע דאינון
 יהו"ה, וצריך למכרע בכלהו, בח"י חולין, דאינון לקבל
 תמני סרי ברכאן, דכלילן בח"י עלמין, ודא איהו דתקיננו
 מארי מתניתין, עד דיתפקקו כל חוליות שבשדרה, ושדרה
 איהו לולב, אם נפרצו עליו פסול, כגוונא דא צריך דלא
 יפסיק בתמני סרי ברכאן דצלותא, דאינון לקבל ח"י
 נענועין דלולב.

כמה דאוקמוהו מארי מתניתין, אפילו נחש פרוף על
 עקבו לא יפסיק, בגין דח"י עלמין איהו דאחיד
 בין יהו"ה אדנ"י, כגוונא דא יאהדונה"י, דסליק לחשבן
 אמ"ן, ובגין דא אפילו נחש פרוף על עקבו לא יפסיק,
 פשהוא כורע בפרוץ, ומה דאתמר אבל עקרב פוסק, בגין
 דהא אוקמוהו וחי בהם, ולא שימות בהם.

ועוד כל הפורע פורע בפרוץ, הא אוקמוהו דצריך לכלול
 ביה עשר ספירן, דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א,
 דאינון כ' מן פרוץ פתר, ר' ראשית חכמה, ב' תרין ההי"ן
 שכינתא עלאה ותתאה, ו' שית ספירן, הא עשר, ובגיניה
 אתמר וברוך א"ל עליון וגומר, ויתן לו מעשר מכל, יוסף
 בגין דזכה לצדיק ח"י עלמין, דביה צריך למסגד בכל
 ספירן לגבי שכינתא, זכה להאי חלמא, הדא הוא דכתיב
 והנה השמש והירח וגומר, ונביא דסליק להאי דרגא,
 שמשא וסיהרא וככביא ומזלי, כלהו יהבין ביה נביעו
 בנשמתי, ורוח דנבואה לאתנבאה מפלהו, והאי איהו

מִשְׁתַּחֲוִים לִי, דְמַכְּלֵהוּ נַחֲתִית לִיָּה נְבוּאָה, וּמַכְּלֵהוּ אֶתְכַלִּילֵת
נִשְׁמַתִּיהָ, וְהֵאֵי אִיהוּ אֲגָרָא דְאַלִּין מְאַרִי דְקוּמָה.

הָא אֲלִין נַפְקִין, הָא אַחֲרֵינִין דְּפַקִּין לְפַתְחָא, וְאִינוּן מְאַרִי
דְרוּעִין, וְאַמְרִין אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, מִיַּד עְאֲלִין נְטוּרִי
תְרַעִין, וְאַמְרִין רַבּוּן עֲלֵמָא הָא מְאַרִי דְרוּעִין קָא דְפַקִּין
לְפַתְחָא, קָלָא נְפִיק וְיִימָא, הָא אִינוּן מְאַרִי דְרוּעִין בְּקִשׁוּרָא
דְתַפְלִין, וּבְעֵטִיפּוּ דְמִצּוּהָ, דְאַתְמַר בְּהוּן וְיִשִּׁימוּ עַל שְׁכַם
שְׁנִיָּהֶם, כְּגוּוּנָא דְשֵׁם וְיִפְתַּח, דְאַתְמַר בְּהוּן וְיִקַּח שֵׁם וְיִפְתַּח
אֶת הַשְּׂמֵלָה וְגוֹמֵר, וְעֵרוֹת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ, עֵרוּהָ אִיהִי
מִסְטָרָא דְחַס, וְדָא אִיהוּ יִצְרַר הָרַע, דְמַחְמַם גּוּפִיָּה לְדַבְרַ
עֵרוּהָ, וְגַלִּי עֲרִין בְּעֵלְמָא, דְאִיהוּ מִסְטָרָא דְנַחֲשׁ הַקְדָּמוֹנִי,
דְאַתְמַר בֵּיה אָרוּר אַתָּה מְכַל הַבְּהֵמָה, וּבְגִין דְהֵאֵי אִיהוּ
מִסְטָרוֹי, אָמַר אָרוּר כְּנַעַן וְגוֹמֵר.

וְעוּד אֲלִין אִינוּן מְאַרִי מִתְנַן, דְעַבְדִּין גְּמִילוֹת חֲסָדִים עִם
שְׂכִינְתָא דְאִיהִי עֲנִיא, דְאַנוּן פְּתוּחַ תִּפְתַּח, נְתוּן תִּתֵּן,
הַעֲנֵק תַעֲנִיק וְכוּ', עֲשֶׂרָה אִינוּן, וְהָא אוּקְמוּהוּ חֲבֵרִיא
מְאַרִי מִתְנִיתִין, וְאַלִּין אִינוּן יְדֵי נְדִיבִים מִסְטָרָא דְאַבְהָן,
דְאַתְמַר בְּהוּן נְדִיבֵי עַמִּים וְגוֹמֵר, יְדִין פְּתִיחַן בּוֹתְרָנוּתָא
לְגַבֵּי עַנְיִין, דְאִינוּן צְדִיק וְצַדִּיק, דְגַמְלִין עִמָּהוּן בְּגִלוּתָא
גְּמִילוֹת חֲסָדִים, בְּאוּרִייתָא דְאַתִּיָּהִיבַת מִימִינָא וּמִשְׂמָאלָא,
הָדָא הוּא דְכְּתִיב יוֹמָם יִצּוּהָ יְהוָה חֲסֵדוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה
עַמִּי, אוּרִייתָא דְבִכְתָּב וְאוּרִייתָא דְבַעַל פֶּה, דְמִתְרוּיָהוּ
אַתִּיָּהִיבוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לָמוֹ.

וְעוּד רַבּוּן עֲלֵמָא, קַבֵּל דוּרוּנָא דְלֵהוּן, דְאִיהִי מִתְנָה טוֹבָה
דְסֻלְקָא עֲלֵיָּהוּ, דְאַתְמַר בֵּיה מִתְנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית

גנזי ושפת שמה, אלין אינון דהוו עבדין צדקה עמה,
דאיהי צ' תשעין אמנים, ד' ארבע קדושות, ק' מאה
ברכאן, ה' חמשה חומשי תורה, מ' וידי אדם דאינון
חסד וגבורה, הוו נפקין מאדם דאיהו עמודא דאמצעיתא,
לקבלא דורונא דלהון, ויהבין ליה למלכא, דאלין דלא
עבדין גמילות חסדים עם שכינתיה בגלותא, ואינון קמצנין
לגבה, דורונא דלהון לכלפא אתמסר, ודורונא דשכינתא
צריך למעבד בגינה מההוא חביב דאית ליה, ודף לו ע"ב
כמה דאוקמוהו מארי מתניתין, ואהבת את יהו"ה וגומר,
בההוא דאיהו חביב עלך, בההוא זמנא כמה חיוון פתחין
ידיהו, דאתמר בהון וידי אדם מתחת פנפיהם, יהבי דורונא
לנשמתא דההוא בר נש, מכמה מתנן טבין, מפמה דרגין
דנבואה, ועל פלהו יהיבת ליה שכינתא מתנן, דאתמר בה
ישמח משה במתנת חלקו, בגין דמתת אלהי"ם היא,
וההוא דאתמר ביה פותח את ידיך וכו', יהיב ליה כמה
מתנן טבין, ופרנסה לנשמתיה ולגופיה, וכלהו דעאלין,
כד נפקין מבי מלכא, יהבין תלת פסיען לאחורא, דלא
חזרין כתפייהו לגבי קודשא בריך הוא, דלית דורונא
חביבא קדם קודשא בריך הוא כדורונא דשכינתא.

זכאין אינון דרועין דסלקין לה לגביה, תפלין על ידיהו
ועל רישיהו, זכאין אינון רגלין וגופא וידין וכל
אבר ואבר, דביה סליק דורונא לקודשא בריך הוא, דלית
דורונא חביבא קדם קודשא בריך הוא כדורונא דשכינתא,
זכאה איהו אבר דעביד ביה מצוה לקודשא בריך הוא,
דכגינה נחית קודשא בריך הוא לשרייה בכל אבר דיליה,

וְעַל הָאֵי בַר נֶשׁ מְכַרְיִזִין לְעֵילָא, הָבוּ יָקָר לְדִיוֹקְנָא דְמַלְכָּא,
(כאן חסר והוא בתיקונים זהר חדש).

בְּרִישׁ הוֹרְמָנוּ דְמַלְכָּא, בּוֹצִינָא דְקַרְדִּינוֹתָא, לָא חוֹר וְלָא
סוּמָק וְלָא יְרוּק וְלָא אוֹפֶם כְּלָל. וְהָאֵי בּוֹצִינָא אִיהוּ
קו הַמְדָּה, דְאִיהוּ אֲתַלְבֶּשׁ בְּאוּרָא, וְכַד אִיהִי בְּאוּרָא. אִיהִי
סְתִימָא וְלָא אֲתַחְזִיָּא כְּלָל, וְכַד אֲתַפְשֶׁטַת לְאַתְגְּלִיא, נְפִיק
מֵהָאֵי אוּרָא נְקוּדָה חֲדָא, וּמָה דְאַשְׁתָּאר אִיהוּ אוּר, וְהָאֵי
אִיהוּ אוּר קְדַמָּה דְעוֹבְדָא דְפְרָאשִׁית, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוּר, יְהִי י' אוּר, וְרָזָא דָא לְחַפְיָמִי
לְבָא אֲתַמְסַר.

וְהָאֵי נְקוּדָה בְּתַר דְאַתְפְּשֶׁט מֵהָאֵי אוּר, אֲתַלְבֶּשֶׁת בְּגוֹנוֹיִן
אַרְבַּע בְּהִיכְלָא עֲלָאָה, וּמָאֵי אִיהִי בַּ וְעֵלָה אֲתַמַּר
בְּחַכְמָה יִבְנֶה בֵּית, וְרָזָא דְהָאֵי נְקוּדָה אִיהִי מְדִיד חֲמִשׁ
גּוֹנוֹיִן, וְעֲלִיָּיהוּ אֲתַמַּר מִי מְדַד בְּשַׁעְלוּ מִים וְדָא א, וּשְׁמִים
בְּזֶרֶת תַּפְן וְדָא א, וְכֹל בְּשָׁלִישׁ עַפְר הָאָרֶץ וְדָא א, נ"א
א, וְשָׁקֶל בְּפֶלֶס הָרִים וְדָא א, וּגְבָעוֹת בְּמֵאזְנִים וְדָא א,
דָּא סָלִיק בְּאוּרָא, וְדָא אֲזִיל לְצַפּוֹנָא, וְדָא לְדְרוֹמָא, הֲדָא
הוּא דְכְּתִיב הוֹלֵךְ אֶל דְרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן, תְּרִין אַחֲרָנִין
סוֹבֵב סוֹבֵב לְגַבֵּי מְזֶרַח וּמַעֲרֵב, דְאֵינּוֹן כְּלָהוּ נְקוּדֵי כְּגִלֵּי
יִמָּא, דָּא סָלִיק וְדָא נְחִית.

וְאֵינּוֹן כְּחוּטָא חוֹרָא דְעֵינָא, דְאִיהוּ אֲסַחַר עֵינָא, וְכְחוּטָא
יְרוּקָא וְאוּכְמָא וְסוּמָקָא וְתַכְלָא, אֲלִין גְּלַגְלִין כְּלָהוּ
סַחְרִין לְהָהוּא נְקוּדָה, וְאִיהִי מְדָה לְכְלָהוּ, אִיהִי בְּאַרְבַּע,
וְסָלִיקָא בְּעֶשֶׂר, וְרָזָא דְמֵלָה יְהוּ"ה יו"ד ה"א וַא"ו ה"א,
אֲלִין אֵינּוֹן אַרְבַּע גּוֹנוֹיִן דְסָלִיקִין בְּעֶשֶׂר, וְאֵנּוֹן כְּלָהוּ לְהַבִּיּוֹת

אשיות, ועליהון אתמר כי יהו"ה אלהי"ך אש אכלה הוא,
 שבע אינון מהאי עשר, ואינון לקבל שבעה רקיעין, ואינון
 שבע ספיראן, ובין כל חד וחד חמש מאה שנין, והכי
 פותיא דכל רקיעא ורקיעא חמש מאה שנין עד דסלקין
 כלא למדה ידיעא דאיהי נקודה חדא, לחשבן ידיעא, והכי
 איהו רזא דחושפנא פגוונא דא. תשע נקודין
 אינון לכל סטר, דאתכלילן בנקודה דחלל דילה, ובגינה
 אתמר מחלליה מות יומת וכו'.

קם ההוא סבא ואמר לו רבי רבי באומא עלק בהאי
 נקודה טמירא עלאה, נחית הכא לגלאה רזא טמירא,
 ולא ליקרא דילי עבידנא, אלא ליקרא דשכינתא, לאחזאה
 יקרא דהאי נקודה טמירא גניזא, דאתמר בה ונעלמה מעיני
 כל חי, ועלה אתמר נתיב לא ידעו עיט וגומר, אדהכי
 הא רבי סליק לעילא באוירא לנטלא רשו מההיא נקודה
 דאיהי גניזא תמן, והא קא נחית בעמודא דאשא דאיהי
 הבל דפומא, דביה [דף לח ע"א] חיוון רצין ושבין, הדא הוא
 דכתיב והחיות רצוא ושוב וגומר, ואמר בראשית תמן ב"ת.

תקונא תשסרי

בראשית תמן ב"ת, והאי בת נקודה סתימא באוירא, עלה
 אתמר שמרני פאישון בת עין, איהי ודאי גניזא
 באור, ובה אתעביד אויר, ובגינה אתמר וירא מלאך יהו"ה
 אליו בלבת אש מתוך הסנה, חמש זמנין אדפיר סנה,
 וחמש זמנין אור אינון לקבליהו בעובדא דבראשית, ואינון
 יהי אור, ויהי אור, את האור פי טוב, ויבדל אלהי"ם בין
 האור, ויקרא אלהי"ם לאור.

וְאִינוֹן חֲמֵשׁ תְּקוּנֵי דְמִדָּה, דְּאִינוֹן לְקַבְּלֵיהּ אֶ אֶ אֶ אֶ אֶ,
 וְעַלֵּיהּ אֶתְמַר מִי מִדְּד בְּשַׁעְלוּ מִים דָּא חֲסֵד,
 וְשָׁמַיִם בְּזֵרַת תְּפֵן מָאִי זֵרַת דָּא גְבוּרָה, וְכָל בְּשַׁלִּישׁ דָּא
 עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְאִיהוּ תְּלִיתָאִי, וְשָׁקֵל בְּפִלְס הָרִים דָּא
 נֶצַח, וְגַבְעוֹת בְּמֵאזְנֵים דָּא הוּד, וְאִינוֹן בְּרִזָּא דָּאֵת ה',
 דְּהֵאִי נְקוּדָה מְדִיד בְּהוֹן ה' נְקוּדִין.

דְּאִיהִי י' דְּנִפְיָק מְגוּ אֲוִירָא דְכִיָּא, דְּאִיהוּ כְּתַר עֲלָאָה,
 וּבְגִין דְּאֵלִין חֲמֵשׁ מְדִידִין אִינוֹן בְּרִזָּא דְה' עֲלָאָה,
 אִיהוּ אָזִיל בְּהוֹן חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין בֵּין כָּל חַד וְחַד, וְרִזָּא
 דְּמִלָּה עֵץ הַחַיִּים מֵהַלֵּךְ חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה, וּבֵין כָּל חַד
 וְחַד חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה, וּבְעוֹבֵי דְכָל חַד וְחַד חֲמֵשׁ מְאוֹת
 שָׁנָה, דְּכָלְהוּ סְלָקִין בְּמִתְקָלָא דְחֲמֵשׁ חֲמֵשׁ לְכָל סְטָרָא.

וְרִזָּא דְּמִלָּה וְעֲשִׂיתָ בְּרִיחִים עֲצֵי שְׁטִיִם חֲמֵשָׁה לְקַרְשֵׁי צֹלַע
 הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד, וְחֲמֵשָׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן
 הַשֵּׁנִית, וְחֲמֵשָׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן לִירְכָתֵים
 יָמָה, לִירְכָתֵים אִינוֹן יְרֵכֵי קְשׁוּט, יָמָה, מָאִי יָמָה דָּא
 שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, הֵהוּא דְּאֶתְמַר בֵּיהּ וּדְמוּת עַל רֵאשֵׁי הַחִיָּה
 רְקִיעַ.

וְאִיהוּ דְּאוּקְמוּהוּ אִין בֵּין מִים הָעֲלִיוֹנִים לְמִים הַתַּחְתּוֹנִים
 אֶלָּא כְּמֵלָא נִימָא, וְהֵאִי נִימָא עֲלִיָּה אֶתְמַר אִין
 מְלָכוֹת נוֹגַעַת בְּחִבְרָתָהּ אֶפִּילוּ כְּמֵלָא נִימָא, וּבָהּ קוּדְשָׁא
 בְּרִין הוּא מְדַקְדֵּק עִם צְדִיקָיָא אֶפִּילוּ כְּחוּט הַשְּׁעָרָה, וְהֵאִי
 חוּט אִיהוּ חוּט דְּסַחִיר לְאוֹת בְּרִית מִלָּה, וּבְרִית אִיהִי
 נִימָא, וְוִי לֹוֹן מָאֵן דְּאֶפְרִישׁ אוֹת בְּרִית בֵּין מִים לְמִים,
 וּמִנַּע זְרַעָא מְנִיָּה, דְּאֶחְזֹר עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבְהוּ, וְרִזָּא דְּמִלָּה

לא תהו בראה לשבת יצרה ודאי, מים עליונים אורייתא
 דבכתב, מים תחתונים אורייתא דבעל פה, נימא דאיהו
 בין תרוייהו דא יסוד, דאיהו רזא דאורייתא, ואיהו יסודא
 ועקרא דתרוייהו.

ומאן דמנע רזא דעקרא דתרי תורות, כאלו אהדר עלמא
 לתהו ובהו, ואלין אינון דאמרין דלא אורייתא אלא
 כפשטה, ולית בה רזא אחרא, ואינון דו פרצופין, איהו
 ג"ן סדרים דאתמר בה גן נעול אחותי כלה, גן נעול
 מסטרא דם' סתומה, ו' איהו נעול בשית יומי דשבוע,
 הדא הוא דכתיב יהיה סגור ששת ימי המעשה, וביום
 השבת יפתח, ובשבת בגין דלא תהא פנועל דלת בפני
 לוויין, דאתמר בהו לוו עלי ואני פורע, איהי פתיחא
 לגבייהו דאינון נשמתיין יתירין.

ובאלין דלא מלוויין לה ולא אוסיפין לשבתות ולימים
 טובים, איהי סתימא להון, ובגין דא כל המוסיף
 מוסיפין ליה, ודא תוספת נשמתא יתירא, ואיהי תוספת
 רוחא דקדושה, וכל הגורע גורעין ליה ההיא נשמה יתירה,
 ואשתאר עני, ואם הוא חכם אסתלק מניה חכמתיה, ואם
 הוא עשיר בממונא אסתלק מניה, ואשתאר עני יבש, כמה
 דאיהו [דף לח ע"ב] מנע מלעילא נשמתא יתירה דאיהו נשמת
 כל חי, ואשתאר יום השבת עני ושכינתא יבשה, הכי
 אתמנע ברכאן מניה, ואיהו מדה פנגד מדה, וכל מאן
 דאוסף בשבת, אז וכגנה זרועיה תצמיח. אוף הכי נמי
 אצמיח טובה דיליה, ומאן זרועיה דשכינתא לעילא, אינון

נְשָׁמוֹת יִתִּירוֹת דְּזֹרְעֵין מְנִיָּה, וַיַּחֲדוּן לֹון לְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא
מִזִּיו כְּבוֹדָהּ.

וּבְזִמְנָא דְהֵיא סְתִימָא אֲתַפְתַּחַת, לָא אֲתַפְתַּחַת אֶלָּא
בְּפִיוסָא, כְּמָה דָּאֲתָּ אֲמַר פְּתַחִי לִי אַחוּתִי רַעִיתִי
יּוֹנְתִי תַמְתִּי שְׂרָאשִׁי נִמְלָא טָל, וְהֵאֵי פִיוסָא לְגַבֵּי ו' דְּאִיהוּ
מִפְתַּחַת דְּסְתִימָא לָהּ, וּבְגִין דָּא פְּתַחִי לִי בְיוֹמָא קְדָמָאָה,
לְמָאן לָאֲתִי דְּאִיהִי נְקוּדָה דְּקַמ"ץ, כְּדֵ אֲתַפְתַּחַת אֲתַפְתַּחַת
בְּפִתַּח דְּאִיהוּ ו', כְּדֵ סְתִימָא סְתִימָא בְּקַמ"ץ, וְאִיהוּ י"ו טְפָה
וְזֹרַע דְּאֲתַמְשַׁךְ מְנִיָּה.

וּבְגִין דָּא פְּתַחִי לִי בְיוֹמָא קְדָמָאָה לָאֲתִי דְּאִיהִי נְקוּדָה
דְּקַמ"ץ, אַחוּתִי בְיוֹמָא תְנִינָא, רַעִיתִי בְיוֹמָא תְלִיתָאָה,
דְּאִיהוּ רַעִיא מְהִימְנָא, יּוֹנְתִי בְיוֹמָא רְבִיעָאָה, תַמְתִּי בְיוֹמָא
חֲמִשָּׁאָה, תַם עֲוֹנָךְ בֵּת צִיּוֹן, שְׂרָאשִׁי בְיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה,
דְּאֲתַמַּר וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמָּטָה דְּאִיהוּ יוֹם הַשְּׁשִׁי,
נִמְלָא טָל בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, דָּא טְפָה י' וְדָאִי, וְדָא נְקוּדָה
דָּאֲתִי ב'.

וּבְגִין דָּא זְוֹגָא דְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים מְשַׁבֵּת לְשַׁבֵּת, לִירְתָא
הֵיא טְפָה דְּאִיהִי חֲכָמָה, ט"ל תּוֹרָה לְבְנֵייהוּ, וְלָאוּ
לְמַגְנָא אוּקְמוּהוּ זְכְרוֹנָם לְבְרָכָהּ, כָּל הָעוֹסֵק בְּטַל תּוֹרָה
טַל תּוֹרָה מִחֵייהוּ.

גַּל נְעוּל גַּל אִיהוּ כְּמוֹ גַּלְגַּל, אִיהוּ רְמִיז דְּבִיָּה מְעִין חֲתוּם
דְּאִיהִי י', וּמִיד הַשְּׁקוּ הַצֶּאֱן דְּאִינוּן אַבְרִין קְדִישִׁין,
דְּאֲתַמַּר בְּהוּן וְאֲתַן צֶאֱנִי צֶאֱן מְרַעִיתִי אָדָם אַתֶּם, כְּלָהוּ
רוּעִים, וּמִשָּׁה עַל כְּלָהוּן, דְּכְתִיב וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר, וְכְתִיב

תִּפְלֶה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים וְכוּ', אִיהוּ שׁוֹלְטָנוּתִיהּ בְּשִׁבְעָה
רְקִיעִין.

צְדִיק אִיהִי רְקִיעַ דְּפְלִיג בֵּין מֵיא לְמֵיא, בֵּין ים עֲלָא
דְּאִיהִי אִימָא עֲלָא, וּבֵין ים תַּתָּא דְּאִיהִי אִימָא
תַּתָּא, וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר אֵין בֵּין מֵים הָעֲלִיוֹנִים לְמֵים הַתַּחְתּוֹנִים
אַל אַ כְּמֵלָא נִימָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, וְהֵא
נִימָא אִיהוּ צְדִיק, וְלֹאוּ לְמַגְנָא אוּקְמוּהוּ קְדַמְאִין, דְּקוּדְשָׁא
בְּרִין הוּא מְדַקְדַּק עִם הַצְּדִיקִים אֲפִילוּ כְּחוּט הַשְּׁעָרָה.

וְלִית נִימָא וְנִימָא דְשַׁעְרָה דְעִתִּיקָא קְדִישָׁא דְלֹא נִפְקָא
מִמְבוּעָא עֲלָא, וְהֵא נִימָא אִיהִי ו', מְבוּעָא דִּילִיהּ
י', דְסֻלְקָא בְּאוּרָא עַד אֵין סוּף וְנַחְתָּא עַד אֵין תַּכְלִית.

וְאִיהִי עֶשֶׂר, וּבְגִינָה אֲתַמַּר עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְךָ הַקֶּרֶשׁ, אַמּוֹת
אֵינּוֹן מְאוּ"ת בְּהַפּוּכָא, וְאַמָּה וַחֲצֵי הָאַמָּה רַחֲב
הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד, דָּא רְזָא דְשַׁעוּר קוּמָה, דְּאִיהוּ אָזִיל עַל ק"ו
הַמְדָּה, מְאִי ק"ו דָּא אַת ו', דְּאִיהוּ מְדָה לְכָל שַׁעוּרָא
דְּגוּפָא.

אִיהוּ מְדָה בֵּין עֵינָא לְעֵינָא, וְעֵלָה אֲתַמַּר אַצְבַּע אֱלֹהִים
הִיא, אִיהוּ שִׁיעוּרָא דְאוּרְכָא דְחוּטְמָא וְאִיהִי שַׁעוּרָא
דְכָל אַצְבַּעָא וְאַצְבַּעָא וְשַׁעוּרָא בֵּין אַצְבַּעָא לְאַצְבַּעָא ו'.

י' אִיהִי מְדָה דְשַׁפָּה, וּמְדָה דְכָל עֵינָא וְעֵינָא בְּעִגּוּלָא,
וּמְדָה דְפִן וּפִן דְאַנְפִּין, וּמְדָה דְקַמ"ץ סְתִים, וְכַד אֲתַפְתַּח
קַמ"ץ אֲתַפְתַּח בְּחַמֶּשׁ אַצְבַּעִין בְּרְזָא דְה', דְבַהוֹן הֵאֵי קו
אָזִיל חַמֶּשׁ מְאָה שְׁנִין.

וְכֹד נַחֲת לְתַתָּא לְגַבֵּי צְדִיק אֲתַקְרִי שִׁיעוּר, וְכֹד סָלִיק
 לְעֵילָא לְגַבֵּי אִימָא עֲלָאָה אֲתַקְרִי קוּמָה, וְרָזָא דְמַלְאָה
 וַיִּמְדוּ בְעַמְר דָּא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, דְאִיהִי עַמְר לְגַלְגַּלְתָּ,
 דְאִיהִי גַלְגַּלְתָּא דְרִישָׁא, וְשְׂכִינְתָא תַתָּאָה אִיהִי סְפִירַת הָעוֹמֵר,
 דְבָהּ מְנִי שְׁבַע יוֹמִין דְאֵינּוּן שְׁבַע שַׁבְּתוֹת, דְאִית בְּהוּן
 אַרְבַּעִין וַתְּרִין יוֹמִין דְשִׁיתָא דְכָל שָׁבוּעַ, וְשְׁבַע [דף לט ע"א]
 שַׁבְּתוֹת הָא מ"ט, דְאֵינּוּן מ"ט אַנְפִּין טְהוּר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, פְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד, דְבַהוּן אֲתַדְפִּיאֵת שְׂכִינְתָא תַתָּאָה לְגַבֵּי בַעְלָה,
 בְּמַקְוָה דִּילָהּ, הַאי דְאִיהוּ מַקְוָה יִשְׂרָאֵל יְהוָה, וְאִיהוּ
 שִׁיעוּר קוּמָה, דְהַכִּי אֵינּוּן אַתּוּן דְמַקְוָה קוּמָה, וְאֵינּוּן
 ׀ סְתִימָא בְרָזָא דָּא ׀׀׀ דְתַשַּׁע נְקוּדִין לְכָל
 סֵטֶר, בְּנְקוּדָה דְאֲמַצְעִיתָא אֲשַׁתְּלִימוּ לְאַרְבַּעִים סְאִין, אִיהוּ
 שִׁיעוּרָא דְמַקְוָה, דְבִיָּה אֲתַדְפִּיאֵת אֲתַתָּא לְבַעְלָה.

וְקָדָם דְאֲתַדְפִּיאֵת, צְרִיךְ לְמַנָּאָה שְׁבַעָה יוֹמִין דְדַכְיוּ,
 לְאַשְׁלָמָא בְהוּן מ"ט פְּנִים דְכִיּו דְאוּרִייתָא, וּבַהוּן
 אֲתַחְפְּרַת אוּרִייתָא דְבַכְתָּב וְאוּרִייתָא דְבַעַל פֶּה בְיוֹמָא
 דְשָׁבוּעוֹת, דְאֵינּוּן דוּ פְּרָצוּפִין דְאָדָם, וְחַבּוּרָא דְתַרוּיְיָהוּ
 רַח"ם, דְאִיהוּ רַח"ח פְּקוּדִין דַּעֲשָׂה, וְרָזָא דְמַלְאָה קָדַשׁ לִי
 כָּל בְּכֹר פֶּטֶר כָּל רַחֵם, בְּהַאי חַבּוּרָא דְשָׁבוּעוֹת מִתְקַרְבִּין
 כָּל פְּקוּדִין דַּעֲשָׂה, פְּעַצְמִים בְּבִטְן הַמַּלְאָה.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא, כָּל אֵינּוּן אַבְרִין מְקַבְּלִין עַל יְדֵי צְנוּרִין
 דָּא מִן דָּא, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב מְקַבְּלוֹת הַלְלָאוֹת
 אֲשֶׁה אֶל אַחַתְהָ, וְכֹד אֵינּוּן מְקַבְּלִין, כָּל סְפִירָאן מְקַבְּלִין
 דָּא מִן דָּא, וּמְלֹאכִין לְתַתָּא מְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין, כְּמָה דְאֵת

אָמַר וּמִקְבְּלֵי דֵין מִן דֵין, וְכָל חַד וְחַד יְהִיב רִשׁוֹ לְחִבְרִיה, לְאֵעֲלָא בְתַחוּמָא דְחִבְרִיה, כְּמָה דַּאת אָמַר וְנוֹתְנִין רִשׁוֹת זֶה לְזֶה.

וּמָאן גָּרִים דָּא, יִשְׂרָאֵל כִּד מִקְבְּלִין דָּא מִן דָּא, בֵּין בְּאוּרֵייתָא בֵּין בְּמִמוּנָא, גְּרָמִין לְקַבְּלָא לְעִילָא דָּא מִן דָּא, וְלֹא שְׁפַעָא דָּא לְדָא, וְכֹלָא עַל יְדֵי צְנוּרִין, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוּרָא לְקוּל צְנוּרִיךְ וְגוּמַר, וּמֵאֵי אִמְרֵי דָּא לְדָא, אַבְע מִימֵיךְ. קוּל שְׁנֵי רִיעִים אֲנִי שׁוֹמְעֵ.

וְאֵינּוֹן לְקַבְּלִייהוּ תְּרִין שְׁפָוִן דַּאתְקֵרוֹן אֲפִיקֵי מִים, וּמָאן נִינְהוּ נְצַח וְהוּד, דַּאתְקֵרוֹן שְׁקִתוֹת הַמֵּים, וְתִרְוִייהוּ אֲתִשְׁקִיין עַל יְדָא דְצְנוּרָא דַּאִיהוּ עֲמוּדָא דַּאֲמַצְעִיתָא דְכֻלִּיל כֹּלָא, וְאִיהוּ בְּרִית דְכֻלִּילֵן בֵּיהּ כָּל אַבְרִין דְגוּפָא, כָּל צְנוּרִין אֵינּוֹן אֲתִשְׁקִיין מִן אֶת ו', דַּאִיהוּ נְהַר דְנִגִּיד וְנִפְיֵק מֵעֵדן, וְאִיהוּ צְנוּר דְנִפְיֵק מִמְעִינָא דְמֵיָא דַּאִיהוּ י', וּמִנִּיה אֲתִפְשָׁטָא ה' דַּאִיהוּ יֵם עֲלָאָה.

וְתָא חֲזִי תִשַׁע נְקוּדִין אֵינּוֹן מִן קַמ"ץ עַד שׁוּר"ק, וְכֹלָהוּ אֲתִקְרִיאוּ צְנוּרִין וּמְבוּעִין לְאַתּוּוֹן, דַּאֵינּוֹן כְּלִילֵן בְּקִרְקַע, דַּאִיהוּ שְׂכִינְתָא תְּתָאָה, דַּאתְקֵרִיאת ג"ן, כְּלִילָא מִתְּלַת וְחֲמִשִּׁין סְדְרִין דַּאוּרֵייתָא, וְעֲלָה אֲתִמַּר גֵּן נְעוּל אַחְתֵּי כֹלָה, גַּל נְעוּל מְעִין חֲתוּם, חֲתוּם וּדְאֵי, בְּגִין דַּאִיהוּ בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה, וְאִיהוּ חֲכַמַת שְׁלֵמָה, דְעֲלָה אֲתִמַּר וְתִרְב חֲכַמַת שְׁלֵמָה, אֲתִרְבִּיאת מִכָּל שְׁקִיו דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, עַל יְדָא דְהָהוּא צְנוּרָא דַּאִיהוּ ו', עַד דְמִטִּיאת

לְהֵיחֵא מִבּוֹעַא עֲלָאָה דְאִיהִי י' עֲלָאָה חֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם,
וּבְהֵיחֵא זְמַנָּא אֲתַעְבִּידַת אִיהִי תְגָא בְרִישָׁא דָאֵת ו'.

וְתָא חֲזִי, שְׂכִינְתָא תְתָאָה כַּד אִיהִי אֲתַשְׁקִיא מִן נְקוּדִין,
אֲתַקְרִי חַר"ק חַל"ם שׁוּר"ק, לְמָאן לְהֵיחֵא צְנוּר
דְאִיהוּ ו', דְכֻלִּיל שִׁית צְנוּרִין, דְכֻלְהוּן מְשִׁית אֲתוּוּן, דְאִינוּן
אֲבָגִית"ץ וְכוּ', שִׁית צְנוּרִין אִינוּן דְתֻלְיִין מְנִיָּה, וְאִיהוּ כֻלִּיל
שִׁית אַחַרְנִין, וְכֻלְהוּ סֻלְקִין לְמ"ב, אֲתַקְרִיאַת חַר"ק חַל"ם
שׁוּר"ק דְהֵיחֵא צְנוּר, כְּגוּוּנָא דָא ו'.

וְהִכִּי אֲתַקְרִיאַת לְגַבֵּי י', וְהִכִּי לְגַבֵּי ה', וְרָזָא דְמִלָּה אֲנִי
רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחַרְוֹן וְכוּ', וְלְזְמַנִּין אִיהִי עֲטָרָה עַל
רִישָׁא דָאֵת ו', כְּגוּוּנָא דָא א וְרָזָא דְמִלָּה נוּטָה שְׁמַיִם
כִּירִיעָה, וְדָא רָזָא דְרִישָׁא דָאֵת א, וְלְזְמַנִּין נְחִית תְּחֻתֵּי
כְּגוּוּנָא דָא א קַמ"ץ, כַּד סֻלְקָא עַל רִישָׁא אֲתַקְרִיאַת תְּגָא
זֶרְק"א, בְּהֵיחֵא זְמַנָּא אֲתַמַּר בְּהָ אֲשֶׁת חִיל עֲטָרַת בַּעֲלָה,
וְאֲתַקְרִיאַת חַל"ם, וְכַד נְחִתַּת תְּחֻתֵּיהָ אֲתַקְרִיאַת חִיר"ק,
וְאִיהִי ^[דף לט ע"ב] לַח"ם, דְהִכִּי אִיהוּ חַל"ם בְּהַפּוּךְ אֲתוּוּן
לַח"ם, וְדָא אִיהוּ לַחַם אֲבִירִים אַכֵּל אִישׁ, דְאֲתַמַּר בֵּיה
יְהוּ"ה אִישׁ מִלְחָמָה, מִסְטָרָא דְחֲכָמָה אֲתַקְרִיאַת חַל"ם,
וּמִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אֲתַקְרִי שׁוּר"ק, כְּמָה דָאֵת
אָמַר וְאֲנִכִּי נִטְעַתִּיךְ שׁוּר"ק כֵּלָּה זֶרַע אֲמַת, הֵיחֵא דְאֲתַמַּר
בֵּיה תַתַּן אֲמַת לִיעֶקֶב, מִסְטָרָא דִילֵיהָ אֲתַקְרִיאַת חַר"ק,
וּבְהַפּוּךְ אֲתוּוּן חַק"ר, וּבְגִינָה אֲתַמַּר הַחֲקֵר אֱלֹוִה תְמַצָּא,
וְאִיהִי קֶרַח הַנּוֹרָא, דְאִיהוּ שְׁמָא תְלִיתָאָה דְצִלוּתָא, דְאֲתַמַּר
בֵּיה הָא"ל הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, הַנּוֹרָא אִיהוּ עַמּוּדָא
דְאֲמַצְעִיתָא.

וְשׁוֹר"ק אִיהוּ טָמִיר וְגַנְיָז, מִסְטָרָא דְצַדִּיק דְאִיהוּ בְרִית,
 אֹר גַּנְיָז. דְאִיהוּ ר"ז כְּחוֹשֶׁבֶן אֹר, כְּמָה
 דְאֹקְמוֹהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, אֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק, וְדָא הוּא אֹר
 הַגַּנְיָז לְצַדִּיקָא, דְחָמֵשׁ אֹר דְלַעִילָא מְנִיָּה כְּלַהוֹן אֵינוֹן
 בְּאַתְגַּלְיָא.

וּמְאִי נִיהוּ, תְּלַת אֹר סְגוּ"ל, וְתַרִּין אֹר שְׁב"א, כַּד סְלָקָא
 עַל גְּדַפְיֵיהוּ דְתַרִּין נְקוּדִין דְאֵינוֹן שְׁב"א, אֲתַעְבִּידַת
 שׁוֹר"ק, וְרָזָא דְמְלָה סְמִכּוֹנִי בְּאִשִּׁשׁוֹת, וְכַד נְחַתַּת אִיהִי
 תְּחוֹת צַר"י אֲתַעְבִּידַת סְגוּ"ל וְעַלְיָהוּ אֲתַמַּר רַפְדוֹנִי
 בְּתַפּוּחִים, וּמְאִי נִיהוּ אֵלִין אִשִּׁשׁוֹת, אֵינוֹן תְּרֵי אִשׁוֹת,
 דְאֵינוֹן אִישׁ וְאִשָּׁה, אִשָּׁא חוּרָא, וְאִשָּׁא סוּמְקָא, דְתַמָּן אֵב
 וְאֵם, דְאֵינוֹן י"ה, וְאֵינוֹן אֲנָפִי דִינָא וְאֲנָפִי דְרַחֲמֵי.

אֲמְאִי בְעָאֵת לְאַסְתַּמְכָּא תַמָּן, בְּגִין דְאֵינוֹן תַרִּין גּוֹוִנִין
 דְשׁוֹשְׁנָה, חוּר וְסוּמְקָא, רַחֲמֵי וְדִינָא, דְאֵינוֹן חֶסֶד
 וְגְבוּרָה, וְתַמָּן רִיחָא דְשׁוֹשְׁנָה, וְדָא אִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא,
 וּבְגִין דְאַרְחַת בִּיָּה, אֲמַרַת סְמִכּוֹנִי בְּאִשִּׁשׁוֹת, וּבִיָּה אֲתַעְבִּידַת
 סְגוּ"ל, כַּד נְחַתָּא רַפְדוֹנִי בְּתַפּוּחִים, אֵלִין אֵינוֹן תְּרֵי סְמִכֵי
 קְשׁוּט, דְאֵינוֹן חוּר וְסוּמְקָא, וּבְגִין דְאַרְחַת בְּאֵת ו' דְאִיהִי
 בְּבְרִית, אֲמַרַת רַפְדוֹנִי בְּתַפּוּחִים.

וְכַד אֲתַחֲבַרַת בִּיָּה אֲתַעְבִּידַת סְגוּ"ל, מַה דְהוּוּ צַר"י
 אֲתַעְבִּיד צַיִר, הֲדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּצַר יְהו"ה אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם עֶפְר מִן הָאָדָמָה וְגוֹמַר, וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים
 מִן הָאָדָמָה כָּל עֵץ נְחֻמָּד לְמַרְאֵה וְגוֹמַר, דָּא צַדִּיק אִיהוּ
 עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְרִי לְמִינוֹ, וּבְהֵאֵי אֲתַר אִיהוּ רַחֲמֵי דִילָהּ

בְּחִבּוּרָא וַיְחַוְדָא דְּבַעֲלָהּ, וּבְגִין דָּא אֲמַרְתּוּ כִּי חוֹלַת אַהֲבָה
אֲנִי.

וְכַד יִשְׂרָאֵל חָאבִין בְּכַרִּית מִלָּה, אֲתַפְסִיק נְבִיעוּ דְּנְקוּדִין
מֵאֲתוּוֹן, דְּכִלְיָן בְּשִׁכְיִנְתָּא תַתְּאָה, וְאַשְׁתְּאַרְתּוּ בְּהוּן
יַבְשָׁה, בְּהֵוּא זְמַנָּא מַה כְּתִיב בְּשׁוּר"ק חִיר"ק, שְׂרָקוּ
וַיִּחְרְקוּ שֶׁן אֲמָרוּ בְּלַעֲנוּ, קִמְץ פִּתְ"ח דָּא סָגִיר וְדָא פִּתְחָה,
אֲלִין תְּרִין אִינוּן דְּסָגְרִין וּפִתְחִין מְבוּעִין דְּאִינוּן נְקוּדִין,
לְגַבֵּי אֲתוּוֹן, וְאֵת ו' כַּד אִיהוּ נְטוּי עַל רִישֵׁי חִיוּן עֲלָאִין
אֲתַקְרִי רַפ"ה, וְכַד אִיהוּ בְּמַצִּיעוּ דְּאֲתוּוֹן אֲתַקְרִי דְּג"ש,
אֲתוּוֹן אֲלִין אִינוּן חִיוּן, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן וְהַחֲיִית רְצוּא וְשׁוּב,
רְצוּא בְּדְג"ש וְשׁוּב בְּרַפ"ה.

כְּתַרִּין דְּאֲתוּוֹן דְּאִינוּן תְּלִיין בְּמַחְשְׁבָה, דְּאִינוּן פְּגוּוֹנָא
דְּתַגִּין, נְקוּדִין תְּלִיין בְּדְבוּרָא, אֲתוּוֹן תְּלִיין בְּעוֹבְדָא,
שְׁבַע זַיִנִין אִינוּן פְּגוּוֹנָא דָּא ה"ה ה"ה י"ו אִיהוּ ז', לָא צְרִיכִין
תַּגִּין, דְּאִינוּן אֲתוּוֹן אֲתַקְרוּן תַּגִּין פְּגוּוֹנָא דָּא יְהוּ"ה.

תַּגִּין תְּלִיין בְּמַחְשְׁבָה דְּלָבָא וּמוּחָא, נְקוּדִין בְּדְבוּרָא דְּפוּמָא,
אֲתוּוֹן בְּעוֹבְדָא דְּאֲבָרִין, וְלֵאלִין נְקוּדִין וְטַעֲמֵי וְאֲתוּוֹן,
עָבִיד הֵוּא סְתִים וְגַנְיָ פְּרַסְיָא טְמִירָא עֲלָאָה, וְעֲלִיהּ
אֲתַמַּר אַתָּה יְהוּ"ה לְעוֹלָם תִּשָּׁב וְכו', מֵאִי אַתָּה, הֵוּא
דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ יְהוּ"ה אֵלֵהּ אֵי אַתָּה אַרְוּמָה, בְּהֵוּא דְּאֲתַמַּר
בֵּיהּ רוּם יְדִיהוּ נְשָׂא, וּבְגִינֵיהּ אֲתַמַּר לְמִי נוֹשְׂאִין פְּפִים
לְרוּם הַשָּׁמַיִם, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב רוּם יְדִיהוּ נְשָׂא, וּמֵאִי
נִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, דְּאִיהוּ חֲכָמָה כ"ח מ"ה, וְעֲלִיהּ
אֲתַמַּר [דף מ ע"א] כ"ח מ"עֲשִׂיוּ ה"גִיד לְעַמּוֹ, וְהֵאִי אִיהוּ
כ"ח פְּרַקִּין דִּידִין דְּמִלְכָּא עֲלָאָה, דְּאִינוּן כּוּז"ו בְּמוּכְס"ז

כּוּז״ו, כְּנֻיִן דִּיחֻדָּא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ יְהוּ״ה אֱלֹהֵינּוּ יְהוּ״ה,
וּבְגִין דְּאֶסְתַּלַּק הָאִי חֵילָא מִיִּשְׂרָאֵל, אֲתַמַּר בְּהוּן וַיֵּלְכוּ
בְּלֹא כַח לְפָנֵי רוּדְף.

י״ד ה״א וּא״ו ה״א, אֵינוֹן עֶשֶׂר אֶצְבָּעָאן, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן
יָדֵיו גְּלִילֵי זָהָב, דְּבַהוּן כ״ח פְּרָקִין, דְּאֵינוֹן כ״ח
אֲתוּוֹן דְּעוּבְדָא דְּבִרְאשִׁית, וּבְגִין דָּא יְהוּ״ה אֱלֹהֵי אֲתָהּ,
וּמֵאִי אֲתָהּ, הֵהוּא דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ נְכוּן פְּסָאָךְ מֵאִז מְעוּלָם
אֲתָהּ, וּמֵאִי נְכוּן, דָּא נְאֻמָּן יוֹשֵׁב וְנֹאמָן עוֹמֵד בְּאֻמְצַע,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב כְּתַפְאֶרֶת אָדָם לְשַׁבַּת בַּיִת, וּמֵאִי מֵאִז,
אֶלָּא הֵהוּא דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ אִז תְּקַרָּא וַיְהוּ״ה יַעֲנֶה, וּמֵאִי א״ז
אֶלִין תְּמַנְיָא אֲתוּוֹן דְּאֵינוֹן יֵאֱהֻדוּנָה״י דְּסַלְקִין לְחוּשְׁבָן
אֲמ״ן.

וְדָא אִיהוּ הָעוֹנָה אָמֵן בְּכָל כַּחוּ, בְּהֵהוּא כ״ח, וּבְגִין דָּא
אוּקְמוּהָ מְאֵרֵי מִתְנִיתִין, הָעוֹנָה אָמֵן בְּכָל כַּחוּ קוֹרְעִין
לוֹ גְזֵר דֵּינוּ שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה, וּבְגִינֵיהּ אֲתַמַּר נְכוּן פְּסָאָךְ
מֵאִז מְעוּלָם אֲתָהּ, וּבֵיהּ אֲתָהּ יְהוּ״ה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב, אֲתָהּ,
הֵהוּא דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ אָבִינוּ מְלַכְנוּ אָבִינוּ אֲתָהּ, וּמֵאִי נִיהוּ
אָבִינוּ אָב הַרְחֻמָּן.

וְאִיהוּ כְּלִיל כָּל אֲתוּוֹן דְּאוּרִייתָא, וּמֵאִי נִיהוּ אוּרִייתָא
דְּבִכְתָּב עֲמוּדָא דְּאֻמְצַעִיתָא, וְעֵלִיָּהּ אֲתַמַּר בְּרוּךְ
אֲתָהּ, וְכַד יִשְׂרָאֵל קִיִּמִין בְּעַמִּידָה דְּצִלוֹתָא, אִיהוּ יְתִיב עַל
פְּרִסְיָא, וּבְגִינֵיהּ אֲתַמַּר בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲתָהּ יְהוּ״ה לְעוֹלָם
תֵּשֵׁב פְּסָאָךְ לְדוֹר וָדוֹר, וּמֵאִי נִיהוּ לְדוֹר וָדוֹר, אֶלָּא הֵהוּא
דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא וְהָאֲרִץ לְעוֹלָם עֲמֻדָתָא,
וְלִית דוֹר פְּחוּת מְשֻׁשִׁים רַבּוּא, וּמֵאִי נִיהוּ, מִשֶּׁה דְּשָׁקִיל

לְשִׁתִּין רְבוּא מִיִּשְׂרָאֵל, וְדַרְגָּא דִּילִיָּה אֶסְפֵּק לְרִיָּאָה דְנַהֲרָא,

בְּזֹאת יְבֵא אֶהֱרִן אֶל הַקֹּדֶשׁ, תָּא חֲזִי אִין אָדָם מִפִּיק רְצוּנו
מִיהוּ"ה אֶלָּא בְּזֹאת, דְּעֵלָה אֶתְמַר מְצָא אֶשָּׁה מְצָא
טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן מִיהוּ"ה, וְדָא הִיא עֵת לַעֲשׂוֹת לִיהוּ"ה,
וְכַמָּה עֲתוֹת יֵשׁ, וְעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר וְאֵל יְבֵא בְּכָל עֵת, וְשַׁלְמָה
אָמַר עֵת לְשַׁחוֹק וְכוּ', דְּאִינוּן כ"ח עֵת, וְעַל דָּא קוֹדֶשׁא
בְּרִיךְ הוּא אָמַר וְאֵל יְבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ
יִשְׂרָאֵל לִיהוּ"ה.

וְכַד שְׁכִינְתָא דְאַתְקְרִיאת זֹאת עִם יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
וְאֵף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם וְכוּ', מֵאִי אִינוּן אֶמְרִין לָהּ אָנָּה
הַלֵּךְ דוֹדֵךְ הַיָּפָה בְּנָשִׁים, אָנָּה פָּנָה דוֹדֵךְ וְנִבְקֶשְׁנוּ עִמָּךְ,
בְּכַמָּה תַּחְנוּנִים וְצִלוֹתֶיךָ, בְּצִיצִית וּבְתַפְלִין, בְּשַׁבְּתוֹת וּבִיּוֹמֵי
טְבִין, דְּעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר בִּינִי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא
לְעוֹלָם, אוֹת בְּרִית מִלָּה, אוֹת דְּשַׁבַּת וַיְמִין טְבִין, וְאוֹת
דְּתַפְלִין.

עֲלָה אֶתְמַר עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֱלִיךָ לְעֵת מְצָא,
מְצָא אֶשָּׁה מְצָא טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן מִיהוּ"ה, וַיַּעֲקֹב
בְּרִיךְ לְבָנוּי בְּזֹאת, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם
אֲבִיהֶם, וְדוֹד בְּזֹאת הִפִּיק רְצוּנו מִיהוּ"ה כְּשֶׁנִּלְחַם עִם
אוֹיְבָיו, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר אִם תַּחֲנֶנָּה עָלַי מִחֲנָה וְכוּ', בְּזֹאת
אֲנִי בּוֹטָח, וְהַנְּבִיא כְּשֶׁרָאָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת, לֹא רָאָה
לָהֶם מְנוּחָה אֶלָּא בְּעִבּוֹר זֹאת, וּפּוֹרְקָנָא דִּישְׂרָאֵל לֹא יִתִּי אֶלָּא
בְּזֹאת, הֲדָא הוּא דְכָתִיב זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל,
וַיְהוּדָה לֹא אֶתְבְּרִיךְ אֶלָּא בְּזֹאת, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְזֹאת

ליהודה, ומשה לא בריך ית ישראל אלא בזאת וזאת
הברכה, ומי שלא שת לבו גם לזאת, עליה כתיב איש
בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת.

וביון שהאדם בה יפיק רצונו, ובה משיג השם, שזהו
סוד על זאת יתפלל כל חסיד, על זאת ודאי, לשם
יהו"ה שהוא על זאת, למה תקנו בשחרית למדה ידועה,
וכן במנחה למדה ידועה, וכן בערבית למדה ידועה, וכן
בשבת למדה ידועה, וכן ביום טוב למדה ידועה, וכן
בעשרת ימי תשובה למדה ידועה, אלא מה שאמר על
זאת, הוא מורה שהוי"ה הוא על כל ספירה [דף מ ע"ב]
וספירה, כמו שאמר דוד לך יהו"ה הגדולה והגבורה
וגומר, ואין לך פעולה בתחתונים אלא על ידי מלכות,
שנאמר בה ומלכותו בכל משלה, אבל בזמן שצריך קודשא
ברוך הוא להצדיק לצדיק, ולעשות עמו צדקה שהיא
מלכות, עם התחתונים, נכללים בו כל הספירות, ונקראין
צדיקים על שמו, יהו"ה נקרא על שמו צדיק, שנאמר
צדיק יהו"ה בכל דרכיו, ומרחם על בריותיו בצדקה, אין
צדקה אלא תפלה, צ' אמנים, ד' קדושות, ק' ברכות, ה'
חמשה חומשי תורה, וזהו צדקה תרומם גוי, ועליו נאמר
לאברהם ויחשבה לו צדקה, וכשהוא רוצה בה נאמר בה
וילבש צדקה פשרין.

מצד ה היא צדקה, ומצד י היא פובע על ראש צדיק
אות ברית, עטרה בראש כל צדיק, ומצד ו נאמר
בה ארופה מארץ מדה, מצד ה עליונה ורחבה מני ים.

וּבְשֵׁרוּצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַמְשִׁיךְ נְבוּאָה, כָּל הַסְּפִירוֹת
 כְּלוּלִים בָּהֶם, וְנִקְרָאִים נְבִיאִים, וּמַלְכוּת הַיָּד
 דְּמִיּוֹן כָּלָם, שֶׁנֶּאֱמַר וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה, כִּמוֹ שֶׁאָמַר
 הַנְּבִיא וּדְבַרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים וְגוֹמַר, שֶׁהִיא כִּמוֹ הָאֶסְפֵּק־לְרִיָּאָה
 שֶׁכָּל הַפָּנִים נִרְאִין בָּהּ, כֵּן כָּל הַסְּפִירוֹת מֵרְאִין בָּהּ כַּחַם
 וְדְמִיּוֹנָם וְצוּרָתָם, לְכָל נְבִיא כִּפִּי הַשְּׁגָתוֹ לְמַעְלָה, וְכִמוֹ כֵּן
 לְמַטָּה הִיא מִתְלַבֶּשֶׁת בְּפֶסֶא הַכְּבוֹד, וּבְכָל הַמְּלֶאכִים,
 וְהַאֻפְנִים חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וּבְכָל הַרְקִיעִים, וְהַפְּסָאוֹת שְׁבָהֶם,
 וְהַמְּלֶאכִים הַתְּלוּיִם מֵהֶם, שֶׁיֵּשׁ מְלֶאכִים גְּבוּהִים עֲלֵיהֶם,
 שֶׁנֶּאֱמַר פִּי גְבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ שׁוֹמֵר וְגְבוּהִים עֲלֵיהֶם, וְכֵן
 בְּכָל כּוֹכַב וּמְזָל, כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וְזֶהוּ
 וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה, וְלְכָל אֶחָד נְדַמָּה כִּפִּי כַחוֹ שֶׁהִיא
 נִשְׁמָתוֹ, וְהֵבֵן אָמֵן בְּכָל כַּחוֹ.

יְהו"ה הוּא בְּכֹתֵר, שֶׁהִיא קוּדְם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם הוּא וְשֵׁמוֹ
 לְבַד בְּכֹתֵר, כְּשֶׁבְרָא הָעוֹלָם בְּמִדַּת רֵאשִׁית יָרַד עָלָיו,
 וְלֹא הָיָה חָסֵר מִלְּמַעְלָה, וְכֵן בְּכָל סְפִירָה, כְּמִדְּלִיק נֵר מִנֹּר
 וְאִינוֹ חָסֵר מִן הָרֵאשׁוֹנָה וְלֹא מִחִבְרָתָהּ, עַד אֵין סוּף וְאֵין
 תְּכֵלִית.

וּמִי שֶׁמְפִיר אוֹתוֹ בְּזֹאת, כִּמוֹ שֶׁמְפִיר אוֹתוֹ בְּעֲלִיּוֹנִים
 וּבַתְּחִתּוֹנִים, בְּעֵבֹר שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִהַעֲלִיּוֹנִים, וְאִיהִי
 יְחוּד וְקָשֶׁר כָּלָם, וְהִיא מִתְלַבֶּשֶׁת בַּתְּחִתּוֹנִים, וְעַל זֶה אָמַר
 הַנְּבִיא אֵל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל כִּי אִם בְּזֹאת, הִיא אֶתְקַרִּיאַת
 נְבוּאָה מְסֻטְרָא דְנְבִיאִיא, חֲכָמָה מְסֻטְרָא דְחַפְיִמִּיא, דְּכָל
 סְפִירָן אֶתְקַרִּיאוּ חֲכָמִים.

וכ"ח אתוון אינון לכל עובדא דבראשית, וכלהון אינון
 בין לכתיבה בין לכל מלה דיתעביד בידין, דעובדא
 דכ"ח פרקין אינון בעשר אצבעאן, ודא איהו רזא מהפח
 אל הפועל, וכלא בחכמה, ורזא דמלה כלם בחכמה עשית.

אית חכמ"ה מסטרא דאתוון, ואית חכמה מסטרא דנקודין,
 דאתוון אינון בת קול, ובהון רזא דדבורא לדרשא
 ולכל מלה דתלייא בדרשא, תגין אינון למחשבה, ואינון
 ברזא דהאי קרא ולחשוב מחשבות וכו', וכלהון תליין
 בשכינתא תתאה, ואיהי כללא דכלהו.

וברזא דא תשפח טעמין ונקודין ואתוון, והכי בכל את
 ואת, ורזא דמלה ש תלת תגין לעילא כמו זיינין
 דספר תורה, בה רשימין פתרין ונקודין ואתוון, והכי בכל
 את ואת, ש שבת הגדול בינה, שבת הקטן מלכות, ב'
 תרין דרועין גדולה גבורה, ת' תפארת, ביה שקיל שבת
 לכל אורייתא, תלת פתרין דש תלת ספירן עלאין, וכלהו
 כלילן בתיובתא. דאיהי שכינתא עלאה, ועלה אתמר תפלת
 כל פה.

והא עמודא דאמצעיתא אתקרי תפלת כל פה, אלא כל
 איהו ב"ן י"ה מן בינ"ה, ואיהו עמודא דאמצעיתא,
 איהו ממוצע בתלת אתוון דאינון יה"ו, דאתכלילן בבניה,
 ואיהו ממוצע פגופא בין תרין דרועין, ואיהו [דף מא ע"א]
 אות בצדיק, דאיהו כליל בא"ת, דאיהי שכינתא תתאה
 כלילא מא' ועד ת', ואיהו כליל תלת ברכאן דצלותא
 קדמאין, ותלת בתראין, ואיהו כליל תרין ו"ו דאתמר בהון
 על שתי קצותיו וחבר, דאינון י"ב ברכאן דצלותא דאתקריאו

אֲמַצְעִיּוֹת, וְכִלְהוּ ח"י בְּרִכָּאן דְּאֲתַכְּלִילֵן בְּה דְּאִינוּן תְּלַת ווי"ן, דְּאִיהוּ דוּ פְּרָצוּפִין, וְדָא אִיהוּ שְׁעוּר קוּמָה, דְּאֲתַמַּר בִּיה עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְבֵּי הַקָּרֶשׁ, בְּמֵאֵי סִלְקַת לְעֶשֶׂר בָּאת י'.

קָם סָבֵא חַד פִּתַח וְאָמַר, וְדָאֵי ה' אֵית בְּה תְּלַת ווי"ן, דְּאִינוּן ח"י בְּרִכָּאן, פְּגוּוּנָא דָא ה, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן וּבְרִכּוֹת לְרֵאשׁ צְדִיק, מֵאֵי רֵאשׁ צְדִיק דָּא עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּבִיה שְׂרִיין ח"י בְּרִכָּאן דְּה' עֲלָאָה, וּמְנִיָּה אֲתַמְּשִׁיכוּ לְה' זַעִירָא עַל יְדָא דְּצְדִיק, וּבְגִין דָּא גּוּף וּבְרִית חֲשִׁבִינן חַד.

ו' דְּאִיהוּ בְּמַצִּיעוֹת ה"ה, אִיהוּ שְׁעוּר קוּמָה, וְאִיהוּ אֲמָה, וְסִלִּיק בָּאת י' לְעֶשֶׂר אַמּוֹת, דְּאֲתַמַּר בִּיה עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְבֵּי הַקָּרֶשׁ, וְאֲמָה וְחֲצֵי הָאֲמָה רַחֲב הַקָּרֶשׁ הָאֶחָד, דָּא ו' י', דְּאִיהוּ בְּרִזָּא דְּז', דְּכָל תְּגִין בִּיה אֲתַקְרִיאוּ.

שְׁתֵּי כְּתַפַּת חֲבֵרַת דָּא כְּתַף עֲלָאָה וְכְתַף תַּתָּאָה, דְּאִינוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִינוּן ה"ה, אֶל שְׁנֵי קְצוֹתֵיו אִינוּן ו' ו', וּבְהוּן אֲתַעֲבִיד ה' ה' בְּחַבּוּרָא, וּבְגִין דָּא אֶל שְׁנֵי קְצוֹתֵיו וְחֵפֵר.

בְּכָל אֲתַר אֲמָה אִיהוּ ו', וּבְגִין דָּא אִיהוּ בַת שְׁשָׁה טְפָחִים, וְחֲצֵי הָאֲמָה דָּא י', דְּתַרִּין יוּדִי"ן אִינוּן שְׁעוּרָא דְּאֲמָה, וְאֵת י' שְׁעוּרָא דִּילָהּ תְּלַת טְפָחִים, וְדָא ג', וְעֶשֶׂר אַמּוֹת דָּא אִיהוּ שְׁעוּרָא דְּגוּפָא דְּבַר נֶשׁ, לְקַבֵּל עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּאֲתַמַּר בְּכוּס שֶׁל בְּרָכָה, וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר בְּזַמְנָא דָּא אֶלָּא אַרְבַּע, פְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְכִלְהוּ רְמִיזֵי בְּגוּפָא פְּגוּוּנָא דָּא, בְּדְרוּעָא יְמִינָא תְּרִין אַמִּין מִן פְּרָקָא לְפְרָקָא, וְכֵן בְּדְרוּעָא שְׂמָאלָא תְּרִין, הָא

אַרְבַּע, וְכֵן בְּתַרְיֵן שׁוֹקֵינ ד' הָא ח', וּבְגוּפָא תַרְיֵן הָא עֶשֶׂר,
דָּא אִיהוּ עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְךָ הַקָּרֶשׁ, הַקָּשׁ"ר אִיהוּ בְּהַפּוּךְ
אֲתוּוּן, בֵּין קָשֶׁר לְקָשֶׁר.

וְחַמְשָׁה בְּרִיחִים לְקָרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָת, אֵינּוּן חֲמֵשׁ
אַצְבָּעָאן דִּיד יָמִין, וְחַמְשָׁה בְּרִיחִים לְקָרְשֵׁי צֶלַע
הַמִּשְׁכָּן הַשְּׁנִיית חֲמֵשׁ אַצְבָּעָאן דִּיד שְׂמָאלָא, וְאֵינּוּן חֲמֵשׁ
אַצְבָּעָאן כְּלָהוּ מְדָה לְבְרִיחִים, וְאֵינּוּן מִי מְדַד בְּשַׁעְלוּ מִים
וְגוֹמֵר, וְהָא אוּקְמוּהוּ, וְאֵינּוּן אַ א א א א חֲמֵשׁ נְקוּדִין
אֵלִין, דְּאֵנּוּן קַמ"ץ צַר"י חַל"ם חִיר"ק שַׁר"ק, אֵינּוּן בְּרִזָּא
דְּאֵלֵהִי"ם, דְּהַכִּי סְלִיק בְּחֻשְׁבּוֹן, וְרִזָּא דְּאֵלֵהִי"ם מְלֵא י"ה,
וְדָא אִיהוּ בִּינָה וְדָאִי.

וְהַכִּי בְּרִזָּא ה' אֲלֵפִי"ן כְּלִילָן בְּה' תַּתָּאָה, וְאֵלִין אֲתוּוּן
אֵינּוּן תְּלַת נְשָׁמָה רוּחַ וְנֶפֶשׁ, ה' זַעֲרָא גּוּפָא בֵּית
קְבוּל דְּכְלָהוּ, פְּתִילָה דְּאֲתַאֲחֻדָן בֵּיהַ תְּלַת גּוּוּנִין דְּשַׁרְגָּא,
דְּאִיהוּ נֵר יְהו"ה נְשָׁמַת אָדָם, זֵית מִזְתִּים דָּא צְדִיק, דְּאֲתַמֵּר
בֵּיהַ שְׁמֵן זֵית זָךְ, פְּתִית דְּכַתִּישׁ כְּתִישָׁא בְּאֵינּוּן אֲתִין דְּאֵינּוּן
אַבְרִי גּוּפָא, וְדָא בְּרִית מִילָה, לְגַבֵּי שְׂכִינְתָא דְּאֲתַקְרִיאַת
גְּד.

וְרִזָּא דְּמִלָּה וְהַמֵּן כְּזֶרַע גְּד הוּא, בְּהֵוּא יו"ד אֲתַעֲבִידַת
גִּיד, וְאַמְאֵי אֲתַקְרִיאַת גְּד, בְּגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מִז'
סְפִירָאן דְּסִלְקִין לְחוּשְׁבַן גְּד, וְאַמְאֵי אֲתַקְרִיאַת מֶן, בְּגִין
דְּכִלָּא לָא יָדְעוּ מַה הוּא, דְּנַחֲתִית לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶן
דְּאִיהוּ כְּזֶרַע גְּד חַוּוֹר, וְעֵינּוּ פְּעִין הַבְּדֻלַח, דְּאִיהוּ חַוּוֹר
מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְטַעֲמוֹ כְּצַפִּיחִית בְּדָבָשׁ מִסְטָרָא דְּשְׂמָאלָא,
מַה הוּא, כְּלִיל מַעֲשֵׂר אֲתוּוּן דְּאֵינּוּן [דף מא ע"ב] יו"ד ה"א

וְאִ"ו ה"א, וְדָא מִנָּא דְאֹרִייתָא, וְסָלִיק לְחֶשְׁבֵּן מ"ה, וְלֹא יִדְעוּ מ"ה הוּא.

וְעָרַב רַב שְׁאִילוֹ בְּשָׂרָא וַיְהִיב לֹוֹן, וַיְמַה פְּתִיב הַבֶּשֶׂר עוֹדְנֵוּ
בֵּין שְׁנֵיהֶם טָרַם יִפְרֹת וְאַף יְהוּ"ה כו', וְהָאִי בְּשָׂרָא
הָא אֹקְמוּהוּ מְאִרִי מִתְנִיתִין בְּבֶשֶׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם, דָּא
מִנָּא דְאֶכְלוּ עָרַב רַב, וְעַם כָּל דָּא אָמְרוּ עֲלֵה אִין דְּבַר
טָמָא יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם.

וְרִזָּא דְהָאִי בְּשָׂרָא מְאִי נִיהוּ, אֶלָּא כְּמָה דָּאֵת אָמַר בְּשָׁגַם
הוּא בְּשָׂרָא, וְרִזָּא דָּא לְחַכְיָמִי לְבָא אֶתְמַסֵּר, וְהָאִי
בְּשָׂרָא בְּהַפּוּכָא שְׁב"ר, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר שְׁבַר רַעְבוֹן בְּתִיכֶם,
אִם זְכוּ בְּשָׂרָא קֹדֶשׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ וּמִבְּשָׂרֵי אַחְזָה אֱלוֹ"ה,
וְאִם לֹא נְטָרִין בְּהָאִי בְּשָׂרָא אוֹת בְּרִי"ת, אֶתְהַפֵּף לֹוֹן
בְּשָׁב"ר.

(ס"א מצאתי) וְתָא חֲזִי כָּל שְׁמָא דְאִיָּהִי מִן תְּרִין אֲתוּוֹן כְּגוֹן
כִּי בִי"ה יְהוּ"ה צוּר עוֹלָמִים תְּלִיא מִן חֲכָמָה, וּמִן תְּלַת
אֲתוּוֹן תְּלִיין מִן בִּינָה, וּמִן אַרְבַּע תְּלִין מִן שְׁכִינְתָא תְּתָאָה,
וּמִן חֲמֵשׁ תְּלִיין בְּחֲמֵשׁ סְפִירָן, וּמִן שֵׁית תְּלִיין מִן צְדִיקָא,
וּמִן שֶׁבַע וְתִשְׁעָה בֵּיהּ, מִן עֶשֶׂר בְּשְׁכִינְתָא תְּתָאָה, דְּאִיָּהִי
עֲשִׂירִית הָאִיפָה סֵלֶת, וּבָהּ מְעַשְׂרִין, וּבְגִין דְּאִיָּהִי כְּלִילָא
מְעַשְׂרָא, אֶתְמַר בָּהּ אִין שְׁכִינָה שׁוֹרָה בְּפָחוֹת מְעַשְׂרָה (כאן

חסר).

זְרָק"א הָאִי תְּגָא אִיָּהִי י', וְחוּטָא דִּילָהּ ו', וְהָא אֹקְמוּהוּ
כּוֹרְכִין אֵת שְׁמַע עִם וְאַהֲבַת אֵת וְלֹא הוּוּ מְפָסִיקִין,
בְּגִין דָּאֵת י' אִיָּהִי אֲבָנָא מְרַגְלִיתָא קְדִישָׁא יְקָרָא, קִירְטָא
אִיָּהִי שְׁפָה, כְּלִילָא מְחֲמֵשׁ תְּקוּנִין דְּאִינּוֹן אַחַה"ע בּוּמ"ף

וגומר, וְדָא ה' זְעִירָא, חֲמֵשׁ אַבְנֵין דְּקִירְטָא דָא ה' עֲלָאָה,
 דְּאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה, אֲתַעְבִּידוּ ה'
 אַבְנֵין אַחַד.

כְּרִיכוּ דְכוּלָּהוּ ו' דְּאִיהוּ כְּלִיל שֵׁית תִּיבִין דִּיחֻודָא, דְּאִינוּן
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה אַחַד, וּבְהֵהוּא
 כְּרִיכוּ צְרִיךְ לְסַחְרָא קִירְטָא וּלְאַרְכָּא בָּהּ, הָאִי אַבְנָא כְּלִילָא
 מִחֲמֵשׁ, נ"א מְעֵשֶׁר, עַד דְּסָלִיק לָהּ עַד אֵין סוּף, וְרָזָא דְמַלְאָה
 לְמַעַן יֵאָרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוּ.

כִּד הָאִי אַבְנָא בְּעָאת לְמַעַבְד דִּינָא בְּעַמְלָק, אוּ בְּסַטְרִין
 אַחֲרָנִין, וְכֵן בְּחֵיבִין, נְטִלָא מַגְבוּרָה, וְאֲתַפְלִילֵן בָּהּ
 כָּל סְפִירָאן, וְאֲתַקְרִיאוּ בָּהּ כְּלָהוּ גְבוּרוֹת, וְכִד בְּעָאת לְמַעַבְד
 חָנָא וְחַסְדָּא בְּעֲלָמָא, נְטִלָא מַחְסָד, וְכְלָהוּ סְפִירָן אֲתַפְלִילֵן
 בָּהּ וְאֲתַקְרִיאוּ חֲסָדִים, וְכִד בְּעָאת לְרַחֲמָא עַל עֲלָמָא, נְטִלָא
 מַעֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, וְכְלָהוּ סְפִירָן אֲתַפְלִילוּ בָּהּ, וְאֲתַקְרִיאוּ
 רַחֲמֵי.

וְהָאִי י' אִיְהִי בְּכָל סְטָרָא, אִם פִּן בְּמַאי אֲשַׁתְּמוּדַעַת כִּד
 נְטִלָא מַאֲבָהֶן, אֶלָּא בְּנִקּוּדָה, כִּד אִיְהִי נְקִידָא מְסַטְרָא
 דְּקַמ"ץ נְטִלָא מַחְסָד, וְכִד אִיְהִי נְקִידָא מְסַטְרָא דְשַׁב"א
 נְטִלָא מַגְבוּרָה, וְכִד נְקִידָא מַחְל"ם אִיְהוּ מְסַטְרָא דְעַמּוּדָא
 דְאַמְצַעִיתָא, דְתִלַּת נְקוּדִין אֵלִין אִינוּן מִיָּא וְאֶשָּׂא וְרוּחָא

(כאן חסר והוא בתקו"ח דף כ"ד ע"ג).

וַיֹּאמֶר אִי הֶבֶל אַחִיךָ, תָּא חֲזִי תְרִין אַתּוּן אֵלִין דְּאֲסַתְלִקוּ
 מִנִּיהּ, דְּבַהוּן חָב, גְּרַמוּ לִיה מִיתָה, א' אַמוּן מוּפְלָא
 וּמְכוּסָה, י' מַחְשָׁבָה, אֲמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא
 כְּמָה מַחְשָׁבִין אִינוּן, שְׂכִינְתָּא תַתָּא אֲתַקְרִי מַחְשָׁבָה, חֲכָמָה

עֲלָאָה אֶתְקָרִי מִחֻשְׁבָּה, וְלַעֲלָא לַעֲלָא מִחֻשְׁבָּה, וְלַעֲלָא מִכְּלָהּ מִחֻשְׁבָּה, דְּלִית לַעֲלָא מְנָה, וְהִיא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, עֲלָאָה דְכָל עֲלָאִין, אִי תִימָא דְסָלִיק מִחֻשְׁבְּתִיהָ דְאָדָם תַּמָּן, לָא, דְהָא אֶתְמַר בֵּיהּ וְאִירָא פִי עִירוּם אָנְכִי וְאַחְבָּא, דְהָאִי עִירוּם אַחְזִי דְאַתְפֹּשֵׁט מִלְבוּשִׁיהָ, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר בְּאַבָּא וְאַחְבָּא, וּבְבָרָא וַיִּסְתַּר מִשָּׁה.

אָמַר לִיה בְּרִי בְּכָלֵא חָאב, בְּמִחֻשְׁבָּה דְאִיהִי לְבוּשָׂא לְמִחֻשְׁבָּה סְתִימָא, וּבְמִחֻשְׁבָּה סְתִימָא, וְדָא הוּא מִיתָה דִּילִיהָ, דְאַסְתִּלַּק מִחֻשְׁבָּה סְתִימָא דְכָל סְתִימִין מְנִיהָ, דְאִיהוּ חַ"י הַחַיִּים, דְּבִאֲתַר דְאִיהוּ תַמָּן לִית מִיתָה תַמָּן, וְחָאב בְּמִחֻשְׁבָּה סְתִימָא וְאַשְׁתָּאָר [דף מב ע"א] עִירוּם מְנִיהָ, מִכָּל מַה דְלַעֲלָא מִן אִימָא עֲלָאָה דְאִיהִי תְּשׁוּבָה חָאב, וְאַסְתִּלְקוּ מְנִיהָ, וְאִי לָאו דְקָמַת עֲמִיהָ תְּשׁוּבָה וְגַלַת עֲמִיהָ, הוּא אֶתְאָבִיד מִכָּל וְכָל, וּבְגִין דָּא אִם עֲוֹנוֹת תְּשַׁמַּר י"ה אַדְנִי מִי יַעֲמוּד, מִי יַעֲמוּד וְדָאִי, וּבְגִין דָּא וּבְפֹשְׁעִיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם, הֵהִיא דְאַתְמַר בְּהָ שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם, אֶת לְאַסְגָּאָה שְׁכִינְתָּא תְּתָאָה עֲמָה.

אִימָא עֲלָאָה קָמַת בְּאָדָם, וְאִימָא תְּתָאָה בְּהַבֵּל, דְחֻבָּא דְאָדָם רַב הוּא מִדְּהַבֵּל, וּבְגִין דָּא בְּרִי א"י מִן אַהִי"ה, אִיהוּ א"י דְחָב בֵּיהּ הַבֵּל, וְאַסְתִּלְקוּ וְאַשְׁתָּאָרַת, ה"ה, וּבְגִין דָּא א"י הַבֵּל אַחִיד, וְאִיהוּ א"י מִן אַדְנִי, וְאַשְׁתָּאָר ד"ן מִן אַדְנִי, חֻבָּא דְאָדָם גְּרַם דְאַסְתִּלַּק י"ו מִן יְהו"ה, וְאַשְׁתָּאָר ה"ה.

אָמַר לִיה אַבָּא וְהָא י"ו הוּא לִיה לְמַהוּי ו"י, אָמַר לִיה בְּרִי וְדָאִי דָּא רְזָא דְחָב בְּמִחֻשְׁבָּה עֲלָאָה, דְאַסְתִּלַּק

י' מִן א, וְאַשְׁתָּאֲרַת ו"י, בְּגִין דְּאַסְתִּילֵק מִתְּמָן עֲלֵת הָעֲלוֹת
 דְּאִיהוּ מַחְשָׁבָה סְתִימָא בְּאֵת י' מִן א, דְּלִית יְחוּדָא בְּר
 מְנִיָּה, וְהִכָּא רְזָא דְלֹא אֲתַגְלִיָּיא עַד הַשְּׁתָא, וְדָא אִיהוּ פִי
 יָדַע שְׁמִי יִקְרָאֵנִי וְאַעֲנֶהוּ, שֵׁם י', דְּלִית לְעִילָא מְנִיָּה כְּלָל,
 אֲלֹא הֵהוּא דְבָרָא כְּלָא, וְלִית מָאן דְּבָרָא לִיה, דְּאִית בּוֹרָא
 דְּאַתְבָּרִי, כְּגוֹן מִיָּא דְּאִיהוּ בְּרָא לְעֲשָׂבִים וְגַדְל לֹון וְאִיהוּ
 אֲתְבָרִי, אֲבָל הָאִי בְּרָא וְלֹא אֲתְבָרִי, אִיהוּ דְּלִית אֲלִ"ה
 לְעִילָא מְנִיָּה.

אֲמַר לִיה אָבָא מַאי או"י הו"י, אֲמַר לִיה בְּרִי הָאִי אִיהוּ
 כַּד אֲסְתִּילֵק א מִן אֱהִי"ה, עִם י"ו מִן יְהו"ה, אֲתַעֲבִיד
 או"י, אֲמַר לִיה, אִי הָכִי הָאִי א דְתִמָּן ו"י לְעִילָא מִן א'
 מִן אֱהִי"ה אִיהִי, וּמְכָל שְׁמָהָן, אֲמַר לִיה בְּרִי אִית א'
 דְּאִיהִי בְּדִיוֹקְנָא דָּא יו"ד, י' לְעִילָא ו' בְּאַמְצַע ד' לְתַתָּא,
 וְדָא א' מִן אֱהִי"ה, א' מִן אֲדַנ"י, אֲבָל הָאִי א סוֹפָה
 כְּתַחֲלָתָהּ וְתַחֲלָתָהּ כְּסוֹפָה, וּבָהּ אֲמַר עֲלֵת הָעֲלוֹת אֲנִי
 רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן, וּבְאֵת ו' דְּאַמְצַעִיתָא וּמְבַלְעָדִי אִין
 אֱלֵהִי"ם.

אֲמַר לִיה הָא וְדָאִי אֲתַגְלִיָּיא לִי מַה דְּלֹא יָדַעְנָא עַד הַשְּׁתָא,
 וְלֹא עָתִיד לְאַתַּגְלִיָּיא עַד יוֹמִין דִּיִּיתִי מְלַכָּא מְשִׁיחָא,
 אֲמַר לִיה אִי הָכִי אֲשַׁתְּמוּדַע דְּאִית אָדָם קְדַמוֹן לְכָל קְדוּמִים,
 וְאִית אָדָם אַחְרָא, אֲמַר לִיה בְּרִי הָכִי הוּא וְדָאִי, אָדָם
 דְּבָרָא לִיה עֲלֵת הָעֲלוֹת בְּדִיוֹקְנָא דִּילִיָּה סְתִים וְגַנִּיז, הָאִי
 גְרָם דְּאַסְתִּילֵק עֲלֵת הָעֲלוֹת, אָדָם תְּנִינָא חָאב בְּמַחְשָׁבָה,
 וְאָדָם תְּלִיתָאָה חָאב בְּמַעֲשָׂה, דְּתִלַּת אָדָם אִינוּן, אָדָם
 דְּבְרִיאָה, אָדָם דִּיצִירָה, אָדָם דְּעֲשִׂיָּה, דְּלֹאוּ כָּל חוּבִין שְׁוִין.

אמר ליה ברי עם כל דא הוה ה' קיימא קמיה דאדם,
 בתר דאתו ערב רב ועבדו ית עגלא, גרמו דאסתלק
 ה' לגבי ו"י, ואתעביד הו"י, ומאן גרם דא, הוי גוי חוטא,
 ואשתארת ה' בתראה יחידה, הדא הוא דכתיב איכה ישבה
 בדרך, דבקדמיתא ותלכנה שתיהן ה"ה, לבתר אסתלקת ה'
 עלאה, אשתארת ה' תתאה בתראה יחידה, בתר דאתערכו
 טוב עם רע, מה דאפריש קודשא בריך הוא, הדא הוא
 דכתיב ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך, גרמו דגלת
 שכינתא ואתערבת בין אומין דעלמא, ומנטרא לון בגלותא,
 בההוא זמנא נחית קודשא בריך הוא בכל אתווי דאסתלקו
 בגלותא, הדא הוא דכתיב אני יהו"ה הוא שמי וכבודי
 לאחר לא אתן כו'.

תקונא עשרין וסד ועשרין

[דף מב ע"ב] בראשית ברא אלהי"ם, אלהי"ם מ"י אל"ה,
 עליה אתמר שאו מרום עיניכם וראו מי ברא
 אל"ה.

בראשית, נחתו תמן תרין סבין, ואמרין אתעסקנא במה
 דהויתון ואנן לא הוינן, ודא ב' תרין ראשית.

הא סבא עלאה קא נחית בינייהו, אמר הא אנן חד, ותלת
 הוינן וכען אנן חד, אלהי"ם ודאי מ"י ברא אלה,
 מ"י ברא באלין תלת, ואיהי רביעאה, ושביעאה, וס"א
 ותשיעאה.

בראשית אינון שית סבין, ומאן נינהו את השמים, ואת
 הארץ, הא אנן שבעה ותלת גניזין עלייהו.

בְּאֵלֶיךָ שְׁבַע סְבִין וּבַת שֶׁבַת יַחֲדָה לְקַבְּלֶיהוּ שְׁבַע, וּבִגִּין דָּא הָא אַנְן שְׁבַע שְׁבוּעוֹת, חַד עוֹלִימָא הָוָה מְזַנְב אֲבַתְרִייהוּ.

וְאֵלֶיךָ סְבִין אֲעֲרֵנוּ בְּבוֹצִינָא קִדִּישָׁא וְחֲבֵרוֹי, אָמְרוּ לִיה רַבִּי רַבִּי, אַנְתּוּ וְחֲבֵרְךָ אֲשַׁכְּחִתּוּן חַד עוֹלִימָא דְאִיהוּ בְּאַרְחָא מְזַנְב אֲבַתְרִיכוּ.

אָמַר לוֹן, אֲעֲרֵנָא בְּמִשְׁרִיין סְגִיאין דִּהוּוּ קָא אַתִּיין מְקַרְבָּא דְחוּיָא, וְאַנוּן מִשְׁרִיין דְּמִלְאָכִין דְּנַחְתִּין מְזֻרְזֵן לְקַבְּלָא צְלוֹתִין, מְסַטְרָא דְחֻמְשִׁין אַתּוּן דְּמִיחֲדִין יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא, דְּבַהוּן וְחֻמוֹשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְץ מִצְרַיִם, דְּמִלְאָכִין דְּנַחְתִּין לְאַגְחָא קְרָבָא, דְּקָא מְמַנֵּן עַל צְלוֹתִין, כְּלָהוּ הָוָה נַחְתִּין בְּתוֹקְפָא דְּגְבוּרָה, כִּד נְצַחִין לְחוּיָא, וְכַמָּה חִילִין דִּילִיה דְּקָא רְדִפִין אֲבַתְרִייהוּ, בְּכַמָּה חוּבִין דִּישְׂרָאֵל, וְאִינוּן מְאַרִי צְלוֹתִין, וּמְסַתְּפְלִין בְּשֵׁם יְהוָה דְּאִיהִי בִינָה, דְּנַחְתָּא עֲלִייהוּ בְּתוֹקְפָא דְּגְבוּרָה, כְּלָהוּ נְפְלִין מְקִיּוּמִיהוּ, וְאַתְקִיִּים בְּהוּ סוּס וּרְכָבוּ רָמָה בַּיָּם, דָּא יָם נִי שְׁעָרֵי בִינָה, חֻמְשִׁין אַתּוּן דְּקִרְיָאֵת שְׁמַע.

אָמְרוּ לִיה וְלְחֲבֵרָיָא הָוָה לְכוּ לְעֵינָא לְאַסְתְּפְּלָא בְּתַר הָהוּא דְּמְזַנְב בְּתַר צְלוֹתִין דְּאִינוּן חֲלָשִׁין, וְלִית לוֹן רְשׁוּ לְסַלְקָא עִם אַחֲרָנִין וְלְפָרְחָא עִמְהוּן לְעֵילָא, וּבִגִּין אִינוּן צְלוֹתִין חֲלָשִׁין אַתְמַר וַיִּזְנַב בְּךָ כָּל הַנְּחָשִׁים אַחֲרֶיךָ, דְּנַעַר קָטָן נוֹהֵג בָּם.

דְּאֵלֶיךָ עֶשֶׂר סְלָקִין בְּיוֹד ה"א וּא"ו ה"י, וְכָל חַד אִית לִיה צְלוֹתִיה, וְאִם חָסַר חַד מִנֵּיהוּ אֲפִילוּ בְּתַרְאָה, לָא סְלִיק צְלוֹתָא דִּילִיה עִמִּיה, בְּגִין דְּאִיהוּ עֲנִיא, וְלִית

לִיה רְשׁוֹ לְסַלְקָא צְלוֹתִיה עִם אַחֲרָנִין, כְּלֵהוּ צְלוֹתִין מִתְעַכְבֵּן
 לְסַלְקָא, עַד דְּהֵהִיא צְלוֹתָא דְעֵנְיָא סְלִיקַת, וּבְגִין דָּא תְּפִלָּה
 לְעֵנִי כִי יַעֲטוּף, דְּכֵלֵהוּ מִתְעַטְפִּין בְּגִינָה, עַד דְּאִיהִי סַלְקָא
 עֲמַהוּן, דְּלִית פְּרוּדָא בֵּה מְנִייהוּ.

וְצְלוֹתָא דְעֵנִי אִיהוּ שְׂכִינְתָא, מָאן עָנִי דָּא צְדִיק, וְהֵאֵי
 צְלוֹתָא אֲתַקְרִיאת עֶקֶב לְגַבֵּי צְלוֹתִין אַחֲרָנִין,
 וּבְגִינָה אֲתַמַּר אֲפִילוּ נְחַשׁ פְּרוּף עַל עֶקְבוּ לֹא יִפְסִיק, אִף
 עַל גַּב דְּסַחֲרִיר לָהּ לְהֵאֵי נְקוּדָה דְּאִיהִי קוּצָא דָּאת ד',
 בְּכַמָּה חוּבִין לְאוּלְפָּא קְטִיגוּרָא עַל בְּנוֹי דְשְׂכִינְתָא, לֹא
 יִפְסִיק לְהֵהִיא נְקוּדָה, דָּאִם יִפְסִיק, בְּגִינָה אֲסַתְלַק קוּצָא
 מִן ד' מִן אַחַד, וְאַשְׁתָּאֵר אַחַר, דְּאִיהוּ נְחַשׁ פְּרוּף בְּעֶקְבוּ,
 דְּבְגִין חוּיָא לֹא יִפְסִיק, וְלֹא אֲסַתְלַק קוּצָא דָּאת ד' מִן
 אַחַד, אֲבָל בְּגִין עֶקְרֵב אֲסַתְלַק, וְאִיהוּ פּוּסְק, וּבְרַח מְנִיָּה,
 הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב וַיַּעֲזוּב בְּגָדוֹ בִּידָהּ וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה.

אֲדַהֲכִי הָא עוֹלִימָא דְקָא אֲזַדְמֵן לְגַבֵּייהוּ, מְחַמַּר אַחַר
 בְּעִירָן, אֲמַר לוֹן מַהוּ וַיַּעֲזוּב בְּגָדוֹ בִּידָהּ, אֲלֵא
 עֶקְרֵב אִיהִי עֶקֶר ב', דְּעַקְרַת בֵּיתָא דְשְׂכִינְתָא, וְדָא אִיהוּ
 בְּגָדוֹ דְחוּיָא דְעֵבוּדָה זָרָה, פֶּד חוּיָא אֲתִיָּא לְאַתְחַבְרָא עִם
 גּוּף אָדָם יִשְׁן, דְּאֲמַרְת שְׂכֵבָה עִמִּי, חֲצוּפָה זוֹנָה, אֲתַמַּר
 בְּאוֹת בְּרִית וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה.

כ"י ג"א וּבְגִין דָּא אֲפִילוּ נְחַשׁ פְּרוּף עַל עֶקְבוּ לֹא יִפְסִיק, אִף עַל
 גַּב דְּסַחֲרִיר לָהּ לְהֵהִיא נְקוּדָה דָּאת ד' לֹא יִפְסִיק, דְּאִי יִפְסִיק
 בְּגִינָה אֲסַתְלַק קוּצָא מִן ד' דְּאַחַד וְאַשְׁתָּאֵר אַחַר דְּאִיהוּ נְחַשׁ פְּרוּף
 בְּגִין דְּחוּיָא לֹא יִפְסִיק וְלֹא אֲסַתְלַק, וְאִיהוּ פּוּסְק וּבְרַחַת מְנִיָּה, אֲבָל
 עֶקְרֵב יִפְסִיק, כְּמָה דְעֵבֵד יוֹסֵף צְדִיקָא הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב וַיִּנָּח בְּגָדוֹ

אֶצְלָה וַיִּנָּס וְכוּ'. אֲדַהְכִי הָא עוֹלִימָא קָא אֲזַדְמָן לְגַבֵּייהוּ מִחֲמַר בְּתַר
 בְּעִירָן, אָמַר לֹון מְאִי וַיִּנַּח בְּגָדוֹ אֶצְלָה וְכוּ', אֶלָּא עֶקְרָב עֶקְרָב ב',
 דְּעֶקְרָב בֵּיתָא דְשְׁכִינְתָא, כַּד בְּעִיא לְאַתְחַבְרָא עִם צְדִיקָיָא צְרִיף
 לְאַפְסָקָא מְנִיָּה, וְלֹא יִתְהַנִּי מִיְנִיָּה וְאַפִּילוּ (דף מג ע"א) מִמְשַׁכָּא דִּילִיָּה,
 לָךְ לָךְ אָמְרִי נְזִירָא סְחֹור סְחֹור לְכַרְמָא לָא תְקַרְבַּה הֲדָא הוּא דְכְתִיב
 וַיִּנַּח בְּגָדוֹ אֶצְלָה, מִשְׁכָּא דִיצַר הָרַע, וְדָא בְּגָדוֹ דְחֻוּיָא עֲבוּדָה זָרָה,
 כַּד אִיהוּ קָא אֲתִיָּא לְאַתְחַבְרָא עִם צְדִיקָיָא וְאַמְרָה שְׂכָבָה עִמִּי
 חֲצוּפָה זֹונָה, אִיתְמַר בְּאוֹת בְּרִית וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחֻוּצָה).

אָמְרוּ לִיָּה מָאן אַנְתָּ, אָמַר לֹון אָנָא אִיהוּ בְרָא דְנוּנָא
 חֲדָא, דְשֵׁט בִימָא רַבְרָבָא, וּבִלְע פֶּל נוּנִין דִּימָא
 וְאַפִּיק לְהוּן חַיִּים לְבַר, וְלִזְמַנִּין אִיהוּ נָפִיק בִּיבְשֵׁתָא,
 לְקִימָא בֵּיה, וַיִּדְגּוּ לְרוּב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, תּוּוּהוּ, אָמְרוּ לִיָּה,
 בְּתַר דְלִית רַעוּתָךְ לְגַלְאָה מָאן אַנְתָּ וּבְרָא דְמָאן אַנְתָּ, מָאן
 אִיהוּ אַתְר דְדוּכְתָךְ, אָמַר לֹון אַתְר דְדוּכְתִי אִיהוּ מְגַדְלָא
 חֲדָא דְפָרַח בְּאוּרָא תּוּוּהוּ.

אָמְרוּ לִיָּה לָא תִימָא לָן מְדִי, מְאִי אִיהוּ אָבוּךְ, אָמַר לֹון
 אָבָא דִּילִי אִיהוּ חַד נוּנָא רַבְרָבָא, דְכַד צָחִי, אֲפַתַּח
 פּוּמִיָּה וּבִלְע מִיָּא דִימָא, וְעַד שְׁבַעִין שָׁנִין לָא הֲדַר יִמָּא
 לְתוּקִפִּיָּה, וְרוּזָא דְמִלָּה יִבְטַח כִּי יִגִּיחַ יִרְדֵּן אֶל פִּיָּהוּ, וְאִיהוּ
 בִלְע פֶּל כַּף מִן יִמָּא, וְאַתּוּן לָא אֲשַׁתְּאַבְתּוּן מְנִיָּה אֶלָּא כַּד
 חַד, דְאִיהוּ כ"ד סְפָרִי דְאוּרִיָּתָא, אִיךְ לָא אֲשַׁתְּמוּדְעַתּוּן
 בֵּיה.

בְּהַהוּא זְמַנָּא אֲדַכֵּר רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר וְדָאִי אַנְתָּ אִיהוּ
 בְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, חֲדוּ בֵּיה, וְאָמְרוּ. בּוּדָאִי

אִי אַנְתָּ הָיִיתָ בְּהָאֵי עֲלָמָא, הוֹיִנְן קָא גַחְתִּין מְסוּסוֹן דִּילָן,
וְהוֹיִנְן אַנְן מְחַמְרִין בְּתַר בְּעִירָךְ.

אָמַר לוֹן, הֵהוּא חוּיָא דְאַתּוֹן מְגִיחִין קֶרְבָּא בֵּיהּ אִיךְ
אַשְׁתַּזְבְּתוֹן מְנִיָּה, דְּאִיהוּ בְּלַע וְקָטִיל, וְלֹא עוֹד אֶלָּא
דְּאִיהוּ קָטִיל לְאָדָם קְדַמָּאָה, וְלִכְל דְּרִין דְּקָא אֲתִיין אַבְתְּרִיָּה,
וּבְרַתָּא אִיהִי עַל מַגְדָּלָא דְּפָרַח בְּאוּרָא, וּמְכַרְיִזִין בְּכָל יוֹמָא
בְּרִקִיעָא, דְּכָל מָאן דְּקָטִיל לְהָאֵי חוּיָא, דִּיהֲבִין לִיהּ לְאַנְתּוּ
בֵּת מְלֶךְ פְּנִימָאָה מִמְשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה, וְהָאֵי זָהָב אִיהוּ
ז' יָמֵי בְּרֵאשִׁית, ה' חֲמֵשׁ אוֹר, ב' אִיהִי ב' מִן בְּרֵאשִׁית,
עֲלָה אֲתַמַּר יָפָה כְּלַבְנָה, תוֹרָה שְׁבַעֲל פַּה קֶרְאן לָהּ בְּמַתִּיבְתָא.

וּבְגִין דָּא כְּרוּזָא כְּרִיז, פְּמָה גְבַרִין, פְּמָה מְאָרִי תְרִיסִין,
אַתְּפִנְשׁוּ בְּבֵי מְדַרְשָׁא, לְאַגְחָא קֶרְבָּא עִם חוּיָא בְּגִינָה,
וּכְמָה תְרִיסִין אֲתַעֲבִידוּ פְּסָקוֹת בְּגִינָה דְּבְרַתָּא דְּמִלְכָּא, וַיִּפֹּן
פַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אִין אִישׁ, לִית בְּהוֹן דְּקָטִיל לְחוּיָא, עַד
דִּיִּיתִי הֵהוּא דְּאַתְמַר בֵּיהּ וַיִּפֹּן פַּה וְכַה וַיִּךְ אֶת הַמְצָרִי,
וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר עַד כִּי יבֹא שִׁיל"ה, שִׁיל"ה מְשִׁ"ה, דְּאִיהִי
מּוֹרְשָׁה דִּילִיָּה, וּבְגִין דָּא בְּגִינָה אֲתַמַּר בֵּיהּ עַד כִּי יבֹא
שִׁיל"ה, דִּילִיָּה וְדָאֵי, אִיהוּ קָטִיל לְחוּיָא.

וְל"ו יְקָה"ת עַמִּי"ם, בְּגִין דְּאִיהוּ בֶן יֶצְהָר בֶּן קֶה"ת בֶּן
עַמְר"ם, בֶּן עַמָּא רְמָא, דְּאַתְמַר בֵּיהּ וּבְנֵי רַחֲבִיָּה רְבוּ
לְמַעְלָה, וְקָטִיל לְחוּיָא, וְחִילִיָּה בִּימָא וּבִיבְשָׁתָא וּבְרִקִיעָא,
וּכְמָה מְאָרִי קֶרְבִּין אַגְחוּ עַמִּיָּה קֶרְבָּא עַל יַמָּא, פְּמָה דְּאַתְּ
אָמַר שֵׁם אָנִיּוֹת יְהִלְכוּן בִּימָא דְּאוּרִיָּתָא, דְּאִינוּן אָנִיּוֹת
עֵינִין דְּמִסְתַּכְּלִין בְּאוּרִיָּתָא, וּכְמָה אָנִיּוֹת מְנִיָּהּ אֲתַבְּרוּ
וְנִפְלוּ בִּימָא.

עַד דֵּייתִי מוֹרְשָׁה דִּילָה, וְקָרַע יַמָּא דְאֹרִייתָא, וְסוּס וְרוֹכְבוֹ
 רָמָה בַּיָּם, דְּאִיהוּ חוּיָא וּבֵת זִוגִיָּה, דְּאִיהִי סוּסִיא דִּילִיָּה,
 וְאִיהוּ אַעְבַּר עֲלָה לְיִשְׂרָאֵל דְּלֹא טַבְעִין בָּהּ, הֲדָא הוּא
 דְכָתִיב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּפְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם.

בְּקַדְמֵיתָא בִּימָא בְּהָהוּא חֲמֹר, בְּפֹרְקָנָא בְּתַרִּיתָא כְּלָא
 בִּימָא דְאֹרִייתָא, מִטָּה דִּילִיָּה דְקָרַע בֵּיהּ יַמָּא
 דָּא קוֹלְמוּס, בְּגִין דְעֲלִיָּה אֲתַגְלִיָּא זְרוּעַ יְהוּ"ה, דְאֲתַמַּר
 בֵּיהּ וְזְרוּעַ יְהוּ"ה עַל מִי נִגְלָתָה.

בְּהָהוּא זְמָנָא דְאֲתַעְבַּר הָהוּא חוּיָא בִּישָׂא מִן יַמָּא, שְׁלִיט
 חוּיָא קְדִישָׂא, וּבְהָהוּא זְמָנָא שָׁם רַמְשׁ וְאִין מְסַפֵּר
 חַיּוֹת קְטָנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת, אֲזֻלִּין אַנְיּוֹת בְּהַבְטָחָה בִּימָא דְלֹא
 טַבְעִין, דְּהָא רוּחַ סַעְרָה אֲתַעְבַּר שְׁלֻטְנוּתִיָּה מִן יַמָּא
 דְאֹרִייתָא, וּבְהָהוּא זְמָנָא שָׁם רַמְשׁ וְאִין מְסַפֵּר וְגוֹמַר, שָׁם
 אַנְיּוֹת יְהִלְכוּן לְוִיתָן זֶה יַצַּרְתָּ לְשַׁחֵק בּוֹ, וַיְהִי חֲדֵי עֲמַהוּן,
 הֲדָא הוּא דְכָתִיב שִׁיתוּ לְבַבְכֶם לְחִילָה וְגוֹמַר, לְחוֹלָה כְּתִיב,
 וְכֹלֶם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתַת אַכְלָם בְּעַתּוֹ, דְּאִינוּן עַתּוֹתֵי דְאֹרִייתָא
 כְּמוֹ שְׂאֲמְרוּ חַכְמֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה קְבַעְתָּ עֲתִים לְתוֹרָה דְּאִיהוּ
 עַתּוֹ דְצַדִּיק, תַּתְּן לָהֶם יִלְקוּטוֹן דָּא מְנָא, דְאֲתַמַּר בֵּיהּ שֵׁשֶׁת
 יָמִים תִּלְקַטְוֵהוּ וְגוֹמַר, מְסַטְרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְאִיהוּ
 כְּלִיל שֵׁיט סְטְרִין, לְוִיתָן לְעִילָא דָּא צַדִּיק דְאִיהוּ כְּדָג [דף
 מג ע"ב] קָטָן עַל כִּיף יַמָּא, נְחַשׁ בְּרִיחַ, דָּא הָהוּא דְאֲתַמַּר
 בֵּיהּ הַבְּרִיחַ הַתִּיכוּן בְּתוֹךְ הַקָּרְשִׁים, וְדָא עַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא
 דְאֲתַקְרִי תִיכוּן, בְּגִין דְאִיהוּ עַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, תְּרִין גְּדַפּוּי
 יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, דְמִתְמָן אֹרִייתָא אֲתִיְהִיבַת, תְּרִין קְשָׁקְשׁוּי
 תְּרִין סְמְכֵי קְשׁוּט, שְׂכִינְתָא עֲלָאָה אִיהִי יַמָּא, שְׂכִינְתָא

תִּתָּא אִיהִ דְּרַךְ אָנִיָּה בְּלִב יָם, דְּאִיהוּ ל"ב אֱלֹהִי"ם
 דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, שֵׁם רִמְשׁ וְאִין מְסֻפֵּר, כְּמָה דְּאֵת אָמַר
 וְעֵלְמוֹת אִין מְסֻפֵּר וְכוּ', וְאִינוּן הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת, דְּאִינוּן
 בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהּ רְעוּתֵיהּ דְּשְׂכִינְתָא.

חַיּוֹת קְטַנּוֹת אֵלִין אֲתוּן :דנ"י, ע... וְיִלּוֹת אִינוּן אֲתוּן
 דִּיהו"ה, דְּאִינוּן מְרַכְּבוֹת דְּקוֹדְשָׁא בְּרִין הוּא
 וְשְׂכִינְתֵיהּ, אָתוּ כְּלָהוּ חֲבֵרְיָא לְנִשְׁקָא לֵיהּ, פְּרִיה וְלֹא חָזוּ
 לֵיהּ וְלֹא מִיִּדֵי.

פְּתַח רַבִּי אֲלַעְזָר וְאָמַר, אַבָּא, וְהָא שְׁבַע יָמִים אִינוּן, וְיָם
 עֲלָאָה אִיהוּ עַל כְּלָהוּ, וְעֲלִיִּיהוּ אֲתַמַּר כִּי שְׁפַע יָמִים
 יִנְקוּ, לְמַאן אִינוּן יוֹנְקִים, אָמַר לֵיהּ בְּרִי שְׁבַעָה בְּשַׁבְּעָה
 אִינוּן מוֹצְקוֹת, וְהָכִי אִינוּן רְקִיעִים שְׁבַעָה בְּשַׁבְּעָה, וְהָכִי
 אִינוּן טוּרִין שְׁבַעָה בְּשַׁבְּעָה, וְהָכִי אִינוּן אֲרַעִין שְׁבַעָה
 בְּשַׁבְּעָה, יִשׁוּבִין שְׁבַעָה בְּשַׁבְּעָה, וְרָאשִׁין דְּלַהוּן תְּרִין, וְרִזָּא
 דְּמִלָּה שְׁנַיִם שְׁנַיִם שְׁבַעָה שְׁבַעָה, וְכִלְהוּ זְכוֹר וְנִקְבָּה, וְלַעֲיִלָּא
 חַד גְּנִיז וְטָמִיר, וְהָכִי אִינוּן שְׁבַע פְּרַסְיִין שְׁבַעָה בְּשַׁבְּעָה,
 שְׁבַע הִיכְלִין שְׁבַעָה בְּשַׁבְּעָה, וְהָכִי מִמְּנָן אִינוּן שְׁבַעָה
 וְשַׁבְּעָה.

לְוִיָּתָן דִּימָא דָּא צְדִיק, רִישָׁא דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא,
 מָטִי עַד יָמָא שְׁבִיעָאָה דְּאִיהִ רִישָׁא דְּכִלְהוּ, וְתִרִין
 גְּדַפּוּי וְתִרִין קְשָׁקְשִׁין בְּאַרְבַּע יָמִים שְׁעוּרִיִּיהוּ, שְׁעוּר דְּזִנְבָא
 דְּחוּיָא מָטִי עַד יָמָא שְׁבִיעָאָה בְּתִרָאָה, דְּאִיהוּ כְּלִילָא שְׁבַע
 יָמִים, דְּעֲלִיָּה אֲתַמַּר שְׁבַע בְּיוֹם הִלְלִתִּיד.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי, הָא מְאָרִי תְרִיסִין קָא נְחַתִּין
 מְלַעֲיִלָּא, מְלוּבְשִׁין שְׂרִיִין, קְשָׁתוֹתִיהוּן קְשָׁתֵי אֵשׁ,

וְרוּמְחִיהוּן אָשָׁא, וְסִיפֵיהוּן לְהֵבָה, כְּלֵהוּ מְאָרֵי עֵינַיִן,
 בּוּדָאֵי הָא מְאָרֵי תְרִיסִין בְּבֵי מְדַרְשָׁא, וְאַלִין בְּהוּן יתְעֲרוּן
 לְאַגְחָא קֶרְבָּא לְעִילָא.

וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְהָא נוֹנָא רְבִרְבָּא קָא אֲתִיא, רַב הַמְנוּנָא
 סָבָא, וְדָאֵי בְכַמָּה נוֹנִין חֵיילִין קְדִישִׁין דְתַלְמִידֵי
 חֲכָמִים, דְמִתְרַבִּין בִּימָא, כְּעַן צְרִיךְ לְפָרְשָׁא לֹוּן רֶשֶׁת,
 לְמִיהוּי בְרִשׁוֹת דִּילָן, וְלִמְאָרֵי תְרִיסִין מְאָנִי קֶרְבָּא, כְּעַן
 צְרִיךְ לְאַתְקַנָּא בְקִירְטָא בְּאַבְנֵין דְקִירְטָא, בְּקִשְׁתָּא בְּגִירִין
 דְקִשְׁתָּא, בְּרוּמְחָא, בְּסִיפָא, הַחֲזֹק מְגַן וְצִנְהָ, דְאִית מְאָרֵי
 תְרִיסִין דְאִינוּן מְגִיחִין בְּסוּסוֹן, וְאִית אַחַרְנִין דְאִינוּן רַגְלִין,
 דְעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר בְּמַפְקָנוּתָא דְגְלוּתָא דְמְצָרָאֵי, כְּשֵׁשׁ מְאוֹת
 אֶלְף רַגְלֵי וְגוֹמַר.

קָם רַבֵּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהו"ה,
 מֵאֵן רִיב, דָּא שְׂכִינְתָּא, דְאִיהִי רִיב יְהו"ה, דְאִיהִי רַבֵּי
 רַב, בְּגִין בְּנֵהָא, אִיהִי רִיב בְּרַבֵּי וּרְבִן וּרְבָא, רִיב וְדָאֵי
 בְּכֻלְהוּ תַנְאִים וְאַמּוֹרָאִים, דְאִיהִי מְרִיבַת בְּהוּן בְּשִׁית סְדְרֵי
 מְשָׁנָה, בְּגִין בְּעֵלָה דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, כְּלִיל שִׁית
 סְדְרִין.

וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר אוּ יַחֲזֹק בְּמַעוּזֵי, יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, שְׁלוֹם
 יַעֲשֶׂה לִי, תְרֵי שְׁלָמֵי, חַד בְּעֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא,
 וְחַד בְּצַדִּיק, דְעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלְקָרוּב,
 דְבְּגְלוּתָא אֲתַמַּר בְּעֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא מְרַחוּק יְהו"ה נִרְאָה
 לִי, צַדִּיק קָרוּב לָהּ, וּבְגִינֵיהּ אֲתַמַּר טוֹב שְׁכֵן קָרוּב מֵאַח
 רַחוּק.

וּבְגִין דָּא שְׁמַעוּ הָרִים אֲלֵין אַבְהֶן, אֶת רִיב יְהוּ"ה דָּא
 שְׁכִינְתָא, דְּאִיהִי רִיב עִם אַבְהֶן, בְּגִין דְּמִרְחֻקִין לָהּ
 מִבְּעֵלָה, דְּאִינוּן אֲתַקְרִיאוּ אִמּוּרָאִים, וְהָאִיתְנִים מוּסְדֵי אַרְץ
 אֲלֵין אִינוּן תְּנָאִים, וְאֲלֵין תְּנָאִי"ם אִיתְנִי"ם בְּהַפּוּךְ וְדָף מִד
 ע"א אֲתוּן, וְאִינוּן נֶצַח וְהוּד צְדִיקִים אִיתְנִי עוֹלָם, וְהָא
 אִיתְ"ן בְּהַפּוּךְ אֲתוּן תְּנִי"א דְּמַסִּיעַ לִיהּ בְּגִלוּתָא, וְעַלָּה
 אֲתַמַּר אִיתְן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּסַלְע קַנְדָּ.

וְהָאִי סַלְע אֲתַמַּר בְּהּ דְּלֹא נָפִיק אֲלָא טַפִּין טַפִּין דְּמֵיָא דְּאוּרֵייתָא
 בְּאֲלֵין פְּסָקוֹת וּבְגִין וַיְךְ מִשָּׁה אֶת הַסַּלְע בְּמַטְהוּ פְּעַמִּים דָּא
 גְּרִים דְּלֹא נָפִיק מִינָהּ אֲלָא טַפִּין טַפִּין זְעִיר שָׁם זְעִיר שָׁם,
 וְכַמְּה מַחְלוּקוֹת עַל אֲלֵין טַפִּין, וּמֵאֵן גְּרִים דָּא, הַמּוֹרִים,
 דְּאֲתַמַּר בְּהוּן כָּל הַמּוֹרָה הֶלְכָה בְּפָנֵי רַבּוּ חֵיִיב מִיתָה, וּבְגִין
 דָּא שְׁמַעוּ נָא הַמּוֹרִים, וּבְגִינֵיהוּ וַיְךְ מִשָּׁה אֶת הַסַּלְע
 בְּמַטְהוּ פְּעַמִּים, דָּאֵם לֹא דְמַחָא בְּהּ לֹא הוּוּ טְרַחֲיִן יִשְׂרָאֵל
 וְתְנָאִים וְאִמּוּרָאִין בְּאוּרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה דְּאִיהִי סַלְע, אֲלָא
 אֲתַמַּר בּוּ וְדַבְּרַתֶּם אֶל הַסַּלְע וּנְתַן מִימִיו בְּלֹא טוֹרַח, וְיִהְיֶה
 מִתְקִיִּים בְּהוּן וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד וְגוֹמַר, וְהוּוּ נָפִיק מֵיָא בְּלֹא
 קְשִׁיא וּמַחְלוּקַת וּפְסָק, בְּגִין דְּשְׁכִינְתָא דְּאֲתַמַּר בְּהּ הִלֵּא
 כֹּה דְּבָרֵי כָּאֵשׁ נָאֵם יְהוּ"ה הוּוּ שְׂרִי בְּפוּמִיהוּן דִּישְׂרָאֵל,
 דְּאִיהִי אוּרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאִיהִי סַלְע ע"ל ס', דְּאִינוּן
 שְׁתִּין מַסְכְּתוֹת, דְּהִכִּי אִיהוּ סַלְע ע"ל ס'.

דְּשְׁכִינְתָא הוּוּ נָח עַל טַנְרָא, דְּבַכָּל אֲתַר דְּבַעֵי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּוּ לְמַעַבְדַּ נְס, שְׁכִינְתָא אֲקַדְמַת לְהוּוּ
 אֲתַר, וְכִיוּן דְּשְׁכִינְתָא הוּוּ תַמָּן, לֹא הוּוּ לִיהּ לְמַחָא
 בְּסַלְע, דְּקַלְנָא הוּוּת לְשְׁכִינְתָא דְּהוּת תַמָּן דְּלֹא הוּוּ לִיהּ

חילא למיהב מיא, ודא איהו על אשר לא קדשתם אותי,
 יען לא האמנתם בי להקדישני, ובגין דא אסתלק שכינתא
 מן הסלע, דאיהי י' מן מיטטרו"ן, ואשתאר מטטרו"ן
 יבשה, ורזא דמלה יקוו המים מתחת השמים אל מקום
 אחד וגומר, אחד איהי מלכות, ותראה היבשה דא סלע
 מטטרו"ן, דבגיניה אתמר ויקח אחת מצלעותיו ויסגור
 בשר תחתנה, מאי בשר, ההוא דאתמר ביה בשגם הוא
 בשר, ועד דנחית לה לא עלה הסלע ולא יהיב מימוי.

ובתר דאסתלק האי מבועא מתמן, שליטת מרה באתרהא,
 הדא הוא דכתיב ויבאו מרתה, ורזא דמלה וימרו
 את חייהם בעבודה קשה וגומר, דא קושיא, בחמר דא
 קל וחמר, והא אוקמוהו.

והכי הו' ישראל עד דאחזי לון עץ, הדא הוא דכתיב
 ויורהו יהו"ה עץ וישלך אל המים וימתקו המים,
 ודא עץ החיים, דאתרבי על ההוא מבועא דאיהי שכינתא,
 י' מבועא דאשקי לאילנא דאיהו ו', והאי עץ מהלך חמש
 מאות שנה דאינון ה', וימתקו המים דא ה' בתראה,
 דאתמר בה קראן לי מרה, דשכינתא תתאה איהי מעין
 גנים דלית ליה פסק, טפה דאתמשכא מן מוחא, וכמה
 טפין אתמשכאן מניה, דאינון בתולות אחריה רעותיה.

קרקפתא איהי סלע, ומבועא מלגאו דא מוחא, על אלין
 טפין אתמר אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו
 מהם וגומר, את אויבים בשער, דאיהו תרעא דצדיק אות
 ברית קדש, דעלה אתמר זה השער ליהו"ה צדיקים יבאו

וְעוֹד שְׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהו"ה, אֲלֵיךְ תִּלַּת יוּדֵי"ן,
וְהָאֵיתָנִים מוֹסְדֵי אֶרֶץ אֲלֵיךְ תִּלַּת וּוִי"ן, דְּכֻלְהוּ
אֶתְרַמְיָזוּ בּוֹיֶסַע וַיְבֹא וַיֵּט.

קוּם אֲלַעְזֹר וּנְטִיל קִירְטָא דְאִיהִי שְׁכִינְתָא וְאַקִיף לָהּ תַּגָּא,
וְזַרִיק מְנָה אִיהִי אֲבָן טְפָה קְדִישָׁא, דְעֵלָה אֶתְמַר וְאֵד
יַעֲלָה מִן הָאֶרֶץ, וּבְגִין דָּא [דף מד ע"ב] אֶסְתַּלְקַת עֲזֻקָא מִן א'
מִן זֶרֶק"א, לְקַבְלָא עֲלָהּ אֲבָן יְקָרָה דְאִיהִי טְפָה, וּמִיָּד
וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, כַּד סְלִיקַת, סְלִיקַת בְּאִימָא,
דְאִיהוּ א' מִן אֲדֻנִי אֱהִי"ה, וְעַל מָאן סְלִיקַת, עַל עֲמוּדָא
דְאֲמַצְעִיתָא דְאִיהוּ ו', דְאִיהִי כְּרִיכָא בֵּיהּ כְּעֲזֻקָא בְּאַצְבָּעָא,
וּסְלִיקַת בְּד' מִן אֲדֻנִי, דְאִינוּן תְּרִין דְרוּעִין וְתְרִין שׁוֹקִין,
עַד דְסָלִיק לְאֵת י' דְאִיהִי אֲבָא חֲכָמָה י' עֲלָאָה, בְּגִין
דְמִתְמָן אֶתְנַטִּילַת, הֵדָא הוּא דְכָתִיב יְהו"ה בְּחֲכָמָה יֶסֶד
אֶרֶץ, וּנְטִילַת נְבִיעוּ וְשִׁקְיוֹ מְנִיָּה לְעֵילָא, בְּקוּצָא דִילִיָּה
לְעֵילָא, וּבְאֲמַצְעִיתָא, וּבְקוּצָא דִילִיָּה לְתַתָּא, וְכַד נְחִיתַת,
נְחִיתַת כְּלִילָא מִתְלַת טְפִין, בְּהֵוָה זְמָנָא אֶתְמַר בְּהַ הוּלְךְ
סְגוּלַת"א.

וְאֶתְקַרִיאת י' י' י' בְּתִלַת יוּדֵי"ן, י' עֲלָאָה אִיהִי עַל
רִישָׁא דָּא, דְאִיהִי כְּתֵר עֲלִיוֹן עַל כָּל עֲלָאִין,
וּלְבַתֵּר נְחִיתַת בְּאֲמַצְעִיתָא וּנְטִילָא מִתְמָן כְּעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא,
וּלְבַתֵּר נְחִיתַת לְתַתָּא בְּאַתְרָהָא י' דְאִיהִי לְתַתָּא מִן א'.

קָם עוּלִימָא בְּתֵר טוּלָא, אָמַר רַבִּי רַבִּי הָא טְפָה קָא נְחִתָּא,
טוּל קָשַׁת בִּידֶךָ, דְאִיהוּ כְּגוּוֹנָא דְאַצְבָּעָא וְעֲזֻקָא בֵּיהּ,
טוּל לִיָּה וְדֶרֶךְ לִיָּה לְגַבְהָ, דְקַבִּילַת לָהּ עֲלִיָּה, דְהָא כַּד
סְלִיקַת מִתְתָּא לְעֵילָא עַל רִישָׁא דָּאֵת ו', אִיהוּ כְּרוּמְחָא ו',

אֶתֶּאֱרַכֶּת בֵּיהּ פְּשֻׁרֵיטָא דְכַכְבָּא, וְכֹד סְלִיקַת לְעֵילָא שְׂרִיא
עָלֶיהָ י' וְאֶתְעַבִּידַת ז', וְדַאי תִּגָּא עַל רִישָׁא דְסִפְר תּוֹרָה,
פִּיּוֹן דְנַחֲתַת, צְרִיךְ לְמַדְרֵךְ קִשְׁת לְגַבְהָ דְאִיהוּ צְדִיק, וּמַנְיָה
נְחִיתַת וְאֶזְדְּרִיקַת בְּאַתְרָהּא.

וְחֶרְבָּא דְאִיהִי דְהַאי טְפָה אִיהִי חֲתִיכַת לָהּ לְתַלְתַּת טְפִין,
בְּגִין דְאֶזִּילַת סְגוּלָתָא, דְכֹד נְחִיתַת עָלֶיהָ הָוָה י',
וּלְבַתֵּר חֲתִיכַת לָהּ לְתַלְתַּת, לְמַהוּי תִּגָּא וְעֵטְרָה בְּרִישָׁא דְתַלְתַּת
אֲבָהֶן, דְתַהֵא כְּתַר תּוֹרָה וְכְתַר פְּהוּנָה וְכְתַר מַלְכוּת, וְדַא
רְזָא דְש' תַּלְתַּת תִּגִּין עָלֶיהָ.

דְרִישָׁא דְחֶרְבָּא אִיהִי י', גּוּפָא דְחֶרְבָּא ו', תְּרִין פִּיפּוּיֹת
דִּילָהּ ה"ה, נִרְתַּקָּא דִּילָהּ אֲדַנ"י, וְחֶרְבָּא יְהו"ה,
וְכֹד אִיהִי יְהו"ה בַּר מְשַׁכְּנִיתִיהּ, אִיהוּ דִין דְחֲתִיף מְכָל
סְטָרָא, פֶּד עָאל בְּנִרְתַּקָּה אֶתְעַבִּיד רַחֲמֵי וְלֹא חֲתִיף דִּינִין,
וְרְזָא דְחֶרְבָּא בְּנִרְתַּקָּה, יֵאֵהֲדוּנָה י' הָכִי וְדַאי.

וּבְזַמְנָא דִּיהו"ה בַּר מְשַׁכְּנִיתִיהּ, אֶתְמַר בֵּיהּ פִּי יְהו"ה
אֱלֹהֵי"ךְ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא, דְנִטִּיל מַגְבוּרָה לְאוּקְדָא
עָלְמָא, י' אֶתְעַבִּיד גַּחְלַת, ו' שְׁלֵהוּבָא דְגַחְלַת, ה' ה' חַד
חֲמֵשׁ גּוּוּנִין, תְּנִינָא חֲמֵשׁ נְהוּרִין דְנְהַרִין בְּהוּן, וּבְזַמְנָא
דְה' עָלָא אֶסְתַּלְקַת מֵה' תַּתָּא, אִיהִי אֲמַרָה אֶל תְּרַאוּנִי
שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרַת, וּבְזַמְנָא דְאִיהִי נְהָרָא בְּגוּוּנָהּא, אֶתְמַר בְּה'
וְרֵאִיתִיהּ לְזֹכֵר בְּרִית עוֹלָם, קָמוּ תַנְאִים וְאִמּוּרָאִים דְלְעֵילָא,
וְאִמְרוּ רַבִּי רַבִּי פֶמָה תְּקִיפָא קִירְטָא דִּילָךְ, דִּי סְלִיקַת לָהּ
עַד אִין סוּף, וּנְחִיתַת לָהּ עַד אִין תְּכַלִּית.

פְּתַח פְּמִלְקַדְמִין וְאִמַר, שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהו"ה, אִמַר
לוֹן אֲבָהֶן אֲבָהֶן טוּרִין רַבְרַבִּין, שְׁמַעוּ, דְהַאי אֲבָן

דַּאֲתַגְזֶרֶת מֵאֵלֶיךָ טוֹרִין דְּלִכּוֹן, דַּאִיְהִי כְּתָרָא בְּרִישָׁא דְכָלְהוּ,
וְהָאִיתְנִים דַּאִיְהִי כְּתָרָא עַל כָּלְהוּ, אִיְהִי סְלִיקַת רִיב עַלִּיכּוֹ,
בְּגִין בְּעֵלָה, דַּאִיְהִי מְבוּעָא סְתִימָא כְּסֵלַע, עַד דִּיִּתִי בְּעֵלָה
לָא יִהְבָּא מִימּוּי, דְּהָא לִישְׁנִין אִינוּן כְּפִטְיִשִׁין דְּמַחְאָן
בְּהָהוּא סְלַע, וְלִית חַד מִנֵּיהוּ דַּאֲפִיק מִינָה נְבִיעוּ, בְּר
מִבְּעֵלָה דִּידַע לְאַמְשָׁכָא לָהּ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, זַכָּאָה אִיְהוּ מָאן דְּמַצְלִי וִידַע
לְסַלְקָא רַעוּתִיהָ לְעֵילָא, דְּהָא פִּימּוּי אֲפִיק שְׁמַהֲן,
וְאַצְבָּעוּי כְּתַבִּין רְזִין, וְכַד סְלִקִין שְׁמַהֲן [דף מה ע"א] מִפִּימּוּי,
כְּמָה עוֹפִין פְּתַחִין גְּדַפִּיִּיהוּ לְעֵילָא לְקַבְּלָא לֹון, וְכַמָּה חִיוּון
דְּמִרְכַּבְתָּא, כָּלְהוּ מְזַדְּמִנִין לְגַבִּיִּיהוּ לְנִטְלָא לֹון, כָּל שְׁכָן
אִם שְׂכִינְתָא שְׂרִיא בְּצִלוֹתִיהָ, וְאַסְתַּלְקַת לְקוּדְשָׁא בְּרִין
הוּא, וְרְזָא דְמִלָּה אִם תְּשַׁכְּבוּן בֵּין שְׁפִתִים, אַל תִּקְרִי אִם
אַל אִם, זַכָּאָה אִיְהוּ מָאן דְּסִלִיק לָהּ בְּצִלוֹתִיהָ דְּמַצְלִי
בְּשָׁפוּי, לְעֵילָא לְגַבִּי בְּעֵלָה.

בְּצִלוֹתָא דְשַׁחֲרִית סְלִיקָא בְּשִׁמָּא דַּאֲתַקְרִי א"ל, הָא"ל
הַגְּדוֹל וְדָאִי, בְּצִלוֹתָא דְמִנְחָה סְלִיקַת בְּשִׁמָּא
דַּאֲתַקְרִי אֱלֹהִים, בְּצִלוֹתָא דְעֶרְבִית סְלִיקַת בְּשִׁמָּא דַּאֲתַקְרִי
יְהו"ה, וְרְזָא דְמִלָּה א"ל אֱלֹהִים יְהו"ה דְּבַר וִיקְרָא אַרְץ.

וְאָמְרוּ מְאִרִי מִתְנִיתִין, דְּצִרִין בְּרִי נֶשׁ בְּצִלוֹתִיהָ לְשָׁהוּת
שְׁעָה אַחַת קָדָם דְּמַצְלִי, וְשְׁעָה אַחַת לְבַתֵּר דְּמַצְלִי,
וְרְזָא דְמִלָּה דִישָׁהָא בְּצִלוֹתִיהָ שְׁעָתָא חֲדָא, בְּגִין דַּאֲתַמַּר
וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֲהָ לָהּ מִחֲרִישׁ, הָהוּא דַּאֲתַמַּר בֵּיהּ יְהו"ה
אִישׁ מִלְּחָמָה, וְלְבַתֵּר דְּשָׁהָא לִיהּ בְּרִי נֶשׁ וְצִלִי, אִם שְׁגוּרָה
תְּפִלְתּוּ בְּפִיו וְדָאִי אַתְקַבֵּל צִלוֹתִיהָ.

וְרָזָא דְמַלְהַ בַּר נֶשׁ צְרִיךְ לְמַשְׁהָא וְאַתְתָּא לְאַקְדָּמָא, כְּמָה
 דְּאַתְּ אָמַר אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר, וְרָזָא דְמַלְהַ
 אִשָּׁה מְזוּרְעַת תַּחֲלָה יוֹלְדַת זָכָר, וְעוֹד שְׁבַשְׁפְּלוֹנוּ זָכָר לָנוּ, וְרָזָא דְמַלְהַ
 שְׁבַשְׁפְּלוֹתוֹ שֶׁל אָדָם זָכוֹר יִזְכְּרֵנוּ לְטוֹבָה.

וְעוֹד אִם שְׁגוּרָה תִּפְלְתוּ בְּפִיו, אִיהוּ רָזָא וְיְהִי הוּא טָרָם
 כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת, וְרָזָא דְמַלְהַ וְהִיא
 טָרָם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמְעַ,
 זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּלֹא מַעֲכָב מִטְרוֹנִיתָא לְסַלְקָא לְמַלְכָּא,
 דְּכָל מָאן דְּאִיהוּ צְלוֹתִיהַ שְׁגוּרָה בְּפִימוּי בְּלֹא עֲפוּבָא, הֵהוּא
 מְמַהֵר מִטְרוֹנִיתָא לְמַלְכָּא, וְוִי לוֹן לְבָנֵי נֶשׂא דְאִינוּן אֲטִימִין
 לְכָא וְעֵינִין, דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִין לְמַנְדַּע בִּיקְרָא דְמָאֲרִיהוּן
 לְרִצּוּיֵי לִיהַ בְּשִׁכְנִיתִיהַ, בְּכַמָּה תַּחְנוּנִים וּפְיוּסִים, לְנַחֲתָא
 לִיהַ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, כָּל שֶׁפֶן לְאַתְעָרָא בֵּיהַ רְחִימוּ לְגַבְיָהּ,
 כְּמָה דְתַקִּינוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה.

וְכַד קִימִין קְדָמִיהַ, צְרִיךְ לְמִיקָם קְדָמִיהַ בְּדַחֲלוֹ, זַפְּאִין
 אִינוּן יִשְׂרָאֵל דִּידְעִין לְפִיּוּסָא לְמָאֲרִיהוּן כְּדָקָא יָאוּת,
 וְלַחֲבָרָא בְּפִימִייהוּ בְּצְלוֹתְהוּן תְּרִין שְׁמָהּן אֵלִין דְאִינוּן
 יֵאֱהֻדוּנָה"י, דְּבַהֲהוּא זְמַנָּא א"ז תַּקְרָא וְיְהוּ"ה יַעֲנֶה, וְיְהוּ"ה
 הוּא וּבֵית דִּינוּ, וְדָא שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, וְדָא אִיהוּ
 רָזָא אִם תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין שְׁפַתַּיִם, דְּאִיהִי קְרַבְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, דְּוְדָאֵי שְׁכִינְתָּא אִיהִי קְרַבְנָא דִּילִיהַ, וּבְגִין דָּא תַקִּינוּ
 צְלוֹתָא בְּקְרַבְנָא.

הִיא הָעוֹלָה, הָעוֹלָה וְדָאֵי, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק לָהּ
 לְגַבְיָהּ כְּדָקָא יָאוּת, דְּאִיהוּ שְׂאִיל בְּגִינָה מִי זֹאת
 עוֹלָה, עוֹלָה וְדָאֵי, מִן הַמְדַבֵּר, מִן הַמְדַבֵּר וְדָאֵי, דְּפִימוּי

חָשִׁיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּטוּרָא דְסִינֵי, וּבְגִין דָּא מִי זֵאת
עוֹלָה מִן הַמְדַבֵּר וּגּוֹמֵר.

מִקְטָרֵת מִר דָּא צְלוֹתָא דְשַׁחֲרִית דְתַקִּין אַבְרָהָם דְהוּא
מִר, וְעוֹד מִקְטָרֵת מִר, צְרוּר הַמֵּר דוּדֵי לִי, וְדָא
נֶצַח דְסָלִיק לָהּ בִּימֵינָא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב נְעִימוֹת בִּימֵינֶךָ
נֶצַח, וּלְבוֹנָה דָּא הוּד, דְסָלִיק לָהּ בְּגִבּוֹרָה, מִכָּל אַבְקָת
רוּכַל דָּא צְדִיק, דְסָלִיק לָהּ בְּעִמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, וְאִם לָא
סָלְקָא שְׁכִינְתָא בְּצִלוֹתֶיהָ, קָרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא
פְּלַבָּא קָא נְחִית לְמִיכַל קָרְבָּנָא דִּילֵיהָ, וְוִי לֵיהָ טַב לֵיהָ
דְלָא אַתְּבְרִי בְּעֵלְמָא, וְעֵלֵיהָ אַתְּמֵר גַּם בְּלֵא דַעַת נֶפֶשׁ לָא
טוֹב.

וְכֵד סָלְקָא שְׁכִינְתָא בְּצִלוֹתֶיהָ, כַּמָּה חִיוּן וּמְרַכְבָּתָא וּגְלַגְלֵי
דְכוּרְסֵינָא, כְּלֵהוּ יִתְעַרוּן לְגַבְהָ בְּנִגּוּנָא בְּחֻדּוּהָ, וְכֵלְהוּ
גְדַפֵּייהוּ פְתִיחֵן לְקַבְלָא לָהּ, וְהָא אוּקְמוּהוּ וּפְנִיָהּם וּכְנַפֵּיהֶם
פְּרוּדוֹת מְלַמְעָלָה.

וְכֵד סָלְקָא סָלְקָא פִּיוּנָה, וְכֵד נְחַתָּת נְחַתָּת כְּנִשְׂרָא, דְאִיהִי
מִטְרוּנִיתָא, דְלָא דְחִילָת מִכָּל עוֹפִין דְעֵלְמָא, וְנְחַתָּא
בְּכַמָּה מְזוּנִין לְבִנְהָא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב כְּנִשְׂרָא יַעִיר קִנּוּ עַל
גּוֹזְלֵי יִרְחָף, [דף מה ע"ב] מָאן גּוֹזְלֵי, אֵלִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל,
דְאִינוּן כְּגוֹזְלֵינָא מְצַפְצַפִּין לָהּ בְּכַמָּה צְפֻצְפִין דְצִלוֹתָא,
וְנְחַתָּת לְגַבֵּייהוּ, לְכָל חַד נְחַתָּא לֵיהָ מְזוּנָא כְּדָקָא יָאוּת
לֵיהָ, לְמָאן נְחַתָּא מְזוּנָא דְאוּרִייתָא דְאִיהִי מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא,
לְמָאן נְחַתָּא מְזוּנָא דְגוּפָא, לְכָל חַד כְּפּוּם רְעוּתֶיהָ.

דְבַר אַחַר אִם תְּשַׁכְּבוּן, דָּא אִימָא עֲלָאָה, דְאִיהִי צְלוֹתָא
דְשַׁבָּת, דְצְרִיכִין שְׁפוּן לְקַבְלָא לָהּ בְּעַרְבֵי שַׁבָּת, דְאִיהִי

נשמת כל חי, איהי נחתא על ראש צדיק דאיהו יום השביעי, לשון למודים קרינן ליה, ואיהי שריא עליה בין תרין שפוון דאינון נצח והוד.

ושבת איהי פה, דאתפתחא בערב שבת לקבלא לה בהאי צלותא דשבת, דהא צלותא דשבת אתקריאת קבלה, ומינה מקבלין כל ספיראן דין מן דין, ובה צלותא דבר נש מקובלת קדם יהו"ה, ואיהי צלותא דעשרת ימי תשובה, ואיהי ה' עלאה, דתקיננו בה חמש צלותין ביומא דכפורי.

אבל שבת איהי שכינתא תתאה, כלילא מתלת אבהן, דאינון תלת ענפין דש' דשב"ת, ב"ת יחידה איהי נקודה בחלל דילה, ואיהי חג דכל יומין טבין, עלה אתמר היושב על חוג הארץ.

אבל נשמתא יתירא בשבת וביומין טבין ובכל מוספין, איהי אימא עלאה, תוספת רוח הקדש, צלותא דשית יומין דחול תלת זמנין בכל יומא, איהי שכינתא תתאה, כללא דתמני סרי צלותין, תלת זמנין ביומא, סלקין בשית יומין ח"י, ועל שמייה אתקרי תפלת כל פ"ה, ביומין דחול אייתי לה מזונא על ידי שליח, אבל בשבת ויומין טבין אייתי לה מזונא על ידא דקודשא בריך הוא, ווי לאתתא דאתפרנסת על ידי שליחא, והא אוקמוהו ביונה, דאתמר והנה עלה זית טרף בפיה, ואמאי עלה זית, אלא אמרת יונה, רבון עלמין, תהא מזונא דילי מסורה בידך ותהא מרירא כזית, ולא תהא מתוקה ומסורה ביד שליח, ושליח בהאי אתר דא מטטרו"ן, ועוד שכינתא אתקריאת צלותא דפסחא מסטרא דימינא, צלותא דראש השנה מסטרא

דְּשִׁמְאֵלָא, צְלוֹתָא דְּשָׁבוּעוֹת מְסִטְרָא דְּאַמְצְעִיתָא, יְהוּ"ה
 אִיהִי בְּכָל אֶתְרֵי לְקַבְּלָא לָהּ, וּלְתַקּוּנֵי מְאִנֵי קֶרְבָּא.

דְּבַר אַחַר שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהוּ"ה, מֵאֵן רִיב יְהוּ"ה
 וּמֵאֵן הָרִים, רִיב יְהוּ"ה דָּא שְׂכִינְתָּא, הָרִים אֵלִין
 אֲבָהֶן, רִיב אִיהִי קְטָטָה וּמַחְלָקַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל
 בְּנֵהָא דְּאִינוּן בְּגָלוּתָא, וּבְזִמְנָא דְּלֹאוּ אִינוּן בְּגָלוּתָא, אִיהִי
 רִיב לְגַבִּיָּה עַל אִינוּן מְסַכְּנִין דְּאִזְלִין מִתְתַּרְכִּין מֵאֲתַרִּיהוּ,
 בְּגִין דִּירְחַם עֲלֵיהוּ, וְקָרָא אוֹכַח, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב אוֹ יַחֲזֹק
 בְּמַעוּזִי, יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, תְּרִי שְׁלָמִי, חַד
 עִם שְׂכִינְתָּא דְּאִיהִי רִיב לְגַבִּיָּה עַל מְסַכְּנָא, וּמֵאֵן אִיהוּ
 מְסַכְּנָא דְּעַבְדַּת רִיב בְּגִינִיָּה, דָּא מְסַכְּנָא דְּאִיהוּ מְסִטְרָא
 דְּצַדִּיק, וְכָל שְׁכֵן כַּד צַדִּיק דְּאִיהוּ חָרַב וַיִּבֶשׁ בְּחַ"י בְּרַכָּאן
 דְּצְלוֹתָא, וְצוּוּחִין לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲתַמַּר לְגַבִּיָּיהוּ
 אֲזִ יִקְרָאנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

וּכְמָה דְּשְׂכִינְתָּא תְּתָאָה אִיהִי רִיב עַל צַדִּיק דְּאִיהוּ חַ"י
 עַלְמִין, חָרַב וַיִּבֶשׁ, חָרַב מִבֵּי מְקוּדְשָׁא וַיִּבֶשׁ מִנְּסַכִּים
 וְעוֹלוֹת, הָכִי אִיהוּ רִיב שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה בְּגִינִיָּה עִם קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְעֲלִיָּיהוּ אֲתַמַּר דְּבָרֵי רִיבוֹת בְּשַׁעֲרֵיהּ, וּבְזִמְנָא
 דְּתַרְוִיָּיהוּ אִינוּן רִיבוֹת בְּגִינִיָּה עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא צוּוּחַ לְגַבִּי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, אוֹ יַחֲזֹק בְּמַעוּזִי,
 יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, תְּרִי שְׁלוֹמִים, לְקַבְּלֵי תְּרִי
 רִיבוֹת, וְקָשִׂיא אִיהִי לָהּ מְכַלָּא, אֲפֻרְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מִינָהּ, וְדָא אִיהוּ מַחְלוּקַת לְשֵׁם שְׁמַיִם.

וְכַד נְפִילַת, נְפִילַת לְרַגְלוֹי, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב וְתַגֵּל מְרַגְלוֹתָיו
 וְתִשָּׁכַב, וְאֲתַנְפִּילַת קְדָמִיָּה בְּנְפִילַת אֲפִים, בְּגִין צַדִּיק

דַּאִיהוּ חַי עֲלֵמִין עָנִי בְּגִלוּתָא, וְצַדִּיק כַּד אִיהוּ לְבַר
 מֵאַתְרֵיהּ אֲתַמַּר בֵּיהּ נִשְׁקוּ בַר פֶּן יֶאֱנַף, וְשְׂכִינְתָא כַּד אִיהִי
 לְבַר מֵאַתְרָהּ אֲתַקְרִיאַת בְּרִייתָא, אִיהוּ בַר וְאִיהִי בְרִייתָא
 וְדַף מו ע"א | דְּשַׁבַּת דְּאַתּוּסָף לְעָנִי דַּאִיהוּ צַדִּיק, יוֹם הַשַּׁבָּת
 וְדַאי, דְּלִית לִיהּ מְדִילִיהּ אֶלָּא נִשְׁמַתָּא יִתְרָה דְּאַתּוּסָף
 לְגַבִּיהּ בְּגִין שְׂכִינְתָא, אֲתַקְרִי אִיהוּ מוּסָף שַׁבַּת.

וּבְהַהוּא זְמַנָּא אֲתַקְרִיאַת אִיהִי תוּסְפְתָא, מְסַטְרָא דְיוֹם
 שַׁבַּת כַּמָּה תוּסְפוֹת נְחַתִּין עִמָּה לְתַלְמִידי חַכְמִים,
 דְּאַתַּקְרִיאֻּנָּהּ נְשָׁמוֹת יִתְירוֹת, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב נִשְׁמַת כָּל חַי
 תְּבָרַךְ אֶת שְׁמֵךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְכוּ', וְאַלִּין אֵינוֹן דְּמֵתוּסְפָאן
 לְעֵמָּא קְדִישָׁא בְּעֶרְבַּ שַׁבַּת יִרְתִּין לֹון תְּלַמְדִי חַכְמִים בְּיוֹמִין
 דְּחוּל, וּבְהוֹן אֲתַעֲבִיד חוּל קֹדֶשׁ, וְאַלִּין אֵינוֹן תוּסְפוֹת דְקָא
 נְחַתִּין מֵתוּסְפְתָא.

דְּוַדַּאי שְׂכִינְתָא אִיהִי תְקוּנָא דְגוּפָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 אִיהִי בְרִיתָא כַּד אֲתַמַּר בְּהּ וְתַגַּל מְרַגְלוֹתֵינוּ, וְאִיהִי
 תוּסְפְתָא מְסַטְרָא דְחַי עֲלֵמִין, דַּאִיהוּ מוּסָף שַׁבַּת, וְאִיהִי
 מְשֻׁנָּה מְסַטְרָא דְגוּפָא, מְשֻׁנָּה תוֹרָה וְדַאי, וְאִיהִי הַתְּקַפָּא
 מְסַטְרָא דְדְרוּעָא יְמִינָא דְמַלְכָּא, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב יְמִינְךָ
 יְהוָה נֶאֱדָרִי בְּכַח, בְּכַח תְּרַגּוּם בְּתוּקָפָא, הַצְּרֵכָה אִיהִי
 מְסַטְרָא דְשְׂמָאלָא, וּבְדְרוּעָא שְׂמָאלָא אַחִיד בְּהּ, וּבְדְרוּעָא
 יְמִינָא אֲתַקֵּן בְּהּ, וְיִימָא קוּמֵי שְׂבִי יְרוּשָׁלַם.

וְעוּד מְסַטְרָא דִימִינָא אִיהִי תוּקָפָא לְבַר נֶשׁ, וּמְסַטְרָא
 דְשְׂמָאלָא יְהִיב לֹון צְרֻכֵיהוֹן בְּאַרְעַ מְדַבְרָא, שְׂאֵלָה
 אִיהִי בְּפִימָא דְמַלְכָּא, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב שְׂאֵל אֲבִיךָ, וְתִיּוּבְתָא

לְגַבְיָהּ הִדָּא הוּא דְכָתִיב וַיִּגְדֹּד, וְכֹה בַר נֶשׁ שׁוֹאֵל כְּעִנְיָן
וּמְשִׁיב כְּהִלְכָה.

שְׁמַעְתָּתָא אִיהִי בְּלִפְא דְתַמָּן מַחְשָׁבָה, תִּיקוּ אִיהִי כַד
אֶסְתַּלַּק מִלְפָּא מִינָהּ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב נֶאֱלַמְתִּי
דוּמְיָהּ הַחֲשֵׁתִי מְטוֹב, וְכֹה צְלוֹתָא בְּחֲשָׁאֵי, וְכַד אִיהוּ תִיקוּ
אֲתַמַּר בֵּה אֲז יִקְרְאוּנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

כַּד שְׂרִיא בֵּה יְהוּ"ה אֲתַקְרִיאַת הַגְּדָה, בַּהּ הוּא זְמַנָּא אֲז
תִּקְרָא וַיְהוּ"ה יַעֲנֶה, שְׁטָה אֲתַקְרִיאַת כַּד לֹא יִהְיֶה
קוּשְׂיָא וּמַחְלָקַת, הִדָּא הוּא דְכָתִיב כָּל גִּיא יִנְשָׂא וְכָל הַר
וְגִבְעָה יִשְׁפְּלוּ, וְהָיָה הָעֶקֶב לְמִישׁוֹר, פְּסִק אֲתַקְרִיאַת מִכְּמָה
גְּוִוִּינִין, אִית בְּנֵי נֶשׂא דְמַשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרִייתָא דְבַעַל פֶּה לְשִׁמָּה,
וְאִינוּן בַּעֲלֵי אוּמָנוֹת לְגַבְיָהּ, אִית דְּפִסְקִין בֵּה אַבְנִין כְּטוּרִין
וְסַלְעִין תְּקִיפִין, וְלִבְתַּר דְּפִסְקִין לֹון מִתְקַנִּין לֹון בְּכִמָּה
פְּרוּקִין, וְעַלְיִיהוּ אֲתַמַּר אַבְנִים שְׁלֵמוֹת תְּבַנֶּה, וְעַבְדִּין בַּהוּן
כְּמָה בְּנִינִין לְמִלְפָּא וְלְמַטְרוּנִיתָא לְדִיירָא בִּינִייהוּ.

וְאִית פְּסָקוֹת דְּאִינוּן לְבוּשִׁין דְּמַטְרוּנִיתָא, וְחֲתִכִּין לֹון
לְכִמָּה סְטֵרִין, וְלִבְתַּר מִתְקַנִּין לֹון בְּכִמָּה פְּרוּקִין,
לְאַתְחַזָּא בַּהוּן מַטְרוּנִיתָא קָדָם מִלְפָּא, בַּהּ הוּא זְמַנָּא
וְרֵאִיתִיהּ לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְאֵלִין אִינוּן לְבוּשִׁין דְּכֹהֲנָא,
דְּאִינוּן אַרְבַּע בְּגָדֵי לְבָן וְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב, וְאִית פְּסָקוֹת
מֵאֵלִין מְאָרִי תְרִיסִין דְּקָא אֲתִינִין לְבֵי מְדַרְשָׂא, דְּפִסְקִין
וְחֲתִכִּין בַּהוּן בְּלִישְׁנָהוּן, דְּאִינוּן כְּרוּמַחִין וְסִיפִין, וְאֵלִין
אִינוּן פְּרִשְׁיִין וְתְקִיפִין, כְּמַגִּיחִין קְרָבָא בִּימָא וּבִיבְשִׁתָּא,
דְּאִינוּן אוּרִייתָא דְּבִכְתָּב וְאוּרִייתָא דְּבַעַל פֶּה.

זכאין אינון אם מלפא בנייהו דאיהו עמודא דאמצעיתא,
 כליל תרין תורות דאנון תורה שבכתב ותורה שבעל
 פה, דאתייהבו מימינא ומשמאלא, דביה נצחין קרבא,
 ווי לון לאלין דיעלון לאגחא קרבא בתרין תורות בלא
 מלפא, דעלייהו אתמר אין אמר ואין דברים בלי נשמע
 קולם, כל בעלי אומניות משתפחין בתורה שבעל פה,
 ואיהי מלגאו, הדא הוא דכתיב כל כבודה בת מלך פנימה.

איהי הלכה דמלפא, פד איהי אזלת גביה בתרין שוקין
 דאינון תרי סמכי קשוט, וכד סליקת בגופא בתרין
 דרועוי דמלפא אתקריאת קבלה, וכד נשיקת ליה בפמימה
 אתקריאת אורייתא דבעל פה, בההוא זמנא דסלקא לפימא
 דמלפא, מיד יתקיים ברעיא מהימנא פה אל פה אדבר
 בו, פד קמת על רגלהא בגלותא בתראה, אתקריאת הלכה
 למשה מסיני, וכד שרייא בדרועוי (דף מו ע"ב) דמלפא,
 אתקריאת קבלה למשה מסיני, וכד שרייא בפיימא דמלפא
 מיד פה אל פה אדבר בו, וכד איהי מרחקא הלכה ממשה,
 שכינתא איהי ריב ליהו"ה לתתא, וכד לאו איהי בדרועוי
 קבלה, איהי ריב לעילא.

ובגין דא שמעו הרים את ריב יהו"ה, אלין תלת אבהן,
 מאי ריב דלהון, דא שכינתא, ובהפוך אתוון רי"ב
 איהו רב"י, דאיהו רבי מארץ ישראל, ועמיה איהי שכינתא
 ריב, והאיתנים אלין תרי תנאי, איתני"ם בהפוך אתוון
 תנאי"ם, מוסדי ארץ אלין צדיק וצדק.

דבר אחר שמעו הרים, מאן הרים אלין תלת נקודין דאינון
 סגו"ל, והאיתנים אלין תרין נקודין דאינון צר"י,

ועוד שמעו הרים מאן הרים אלין תלת נקודין תניינין
 דאינון שור"ק, ואיתנים אינון תריין נקודין תניינין דאינון
 שב"א.

מאי ריב יהו"ה דא חיר"ק, ריב יהו"ה לעילא חול"ם,
 ריב יהו"ה לתתא חיר"ק, תרי ריבות אינון על שור"ק,
 דאיהו חד צדיק קשורא דתרוייהו, עמודא דאמצעיתא פד
 איהו מתרחק מנייהו איהו ריב, וכד מתקשר בין תרוייהו
 איהו רבי, ואיהו שלום, ואיהו קשר, הדא הוא דכתיב
 ונפשו קשורה בנפשו.

ועוד תרי ריבות אינון, חד צדיק, וחד עמודא דאמצעיתא,
 ואמאי חד איהו ריב בין אבא ואמא, דאנון קמ"ץ
 ופת"ח, דא עמודא דאמצעיתא איהו ריב בינייהו, בגין
 שכינתא דלית לה מזונא בגלותא, בגין דתרעא איהו פת"ח,
 דאתמר ביה פותח את ידיך ומשביע לכל ח"י, דאיהו י'
 חכמה, קמ"ץ סתום, עליה אתמר פותח את ידיך ומשביע
 לכל ח"י, ודא ח"י עלמין, דאיהו כליל ח"י ברכאן, איהו
 חרב ויבש בצלותא דאיהו שכינתא, ובגין דא איהו צלותא
 יבשה, בגיניהו איהו ריב בין אבא ואימא.

וכד אתפתח קמ"ץ בפת"ח דאיהו תרעא דיליה, עמודא
 דאמצעיתא נחית מלא, ומהלך חמש מאה שנין, עד
 דמטו לח"י עלמין דאיהו כליל ח"י ברכאן, ואתמלא מנייהו,
 ומניה אתשקייא לשכינתא דאיהי צלותא, ומאי דהוה יבשה
 קרא ליה ארץ, הדא הוא דכתיב ויקרא אלהי"ם ליבשה
 ארץ, למיעבד פריין ואיבין, דאינון ארעא קדישא דישראל

לְתַתָּא, הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ
דְּשָׂא.

וְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא פִּד סְלִיק לְאַבָּא וְאִמָּא לְנַחְתָּא מְזוּנָא
מִתְמָן, קָלִיָּה סְלִיקָא עַל כָּל אֵינּוֹן נַחְלִין וּמְבוּעִין,
וְכַד נַחְתָּא קָלִיָּה נַחְתָּא עַל כָּל אֵינּוֹן נַחְלִין וּמְבוּעִין
דְּאוּרִייתָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב נִשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה, נִשְׂאוּ
נְהָרוֹת קוֹלָם, נִשְׂאוּ נְהָרוֹת אֵלֶיךָ אֵינּוֹן תְּרִין נְקוּדִין דְּאֵינּוֹן
צִרְיִי, מָאן אִיהוּ דְסְלִיק עַל גְּבִייהוּ בְּתִרִין דְּרוּעִין, דָּא
חול"ם, וּבִיָּה אֲתַעְבִּידוּ סְגוּלַתָּא, וּמָאן אִיהוּ דְנַחֲתִית
תְּחוּתֵיהוּ בְּתִרִין שׁוּקִין, דָּא חִיר"ק, וּבִיָּה אֲתַעְבִּידוּ סְגוּלָּל.

בְּהָהוּא זְמַנָּא נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, דְּאִיהוּ קוֹל יַעֲקֹב, קוֹל
הַשּׁוֹפָר, וְלֹאן סְלִיקִין לִיָּה לְגַבֵּי אַבָּא וְאִמָּא, וְכַד
נַחֲתִית נַחֲתִית בְּתִרִין נְקוּדִין דְּאֵינּוֹן שְׁב"א תְּרִי יְרֵכֵי קִשׁוּט,
הָדָא הוּא דְכְתִיב יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכִים, כְּגוֹן עַל פְּתַף יִשְׂאוּ.

וְאַבָּא נַחֲתִית בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ שׁוּר"ק בְּנְקוּדַת חִיר"ק חָדָא,
כִּי שֵׁם חֲלָקַת מְחוּקָק סְפוּן, קְשׁוּרָא דְתִרִין יְרֵכֵין
דְּקִשׁוּט, דְּאִיהוּ דְכִים, דְּךָ יָם, דְּךָ דְכְלִיל כ"ד אֲתוּוֹן
דְּיַחְוּדָא תְּנִינָא, עֲלִיָּה אֲתַמַּר אֶל יִשׁוּב דְךָ נְכֻלָּם, דְּךָ
אִיהוּ בְּכ"ד סְפָרִים דְּאוּרִייתָא, וּשְׂכִינְתָּא וְכַד"ה עַל שְׂכֻמָּה,
וְכַד צַדִּיק אִיהוּ מְלֵא מְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, דְּאֲתַמַּר בֵּיה
וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעֲל.

סְלִיקַת הָאֵי נְקוּדָה דְּאִיהוּ חָד שׁוּר"ק עַל תְּרִין דְּאֵינּוֹן
שְׁב"א, וְאֲתַעְבִּידוּ שׁוּר"ק, בְּתַר דְּאִיהוּ מְלִיא
מְסֻטָּרָא דִּילִיָּה וּמְסֻטָּרָא דְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, אֲתַמַּר
בְּשְׂכִינְתָּא וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעֲל, וְתוּרַד כְּדָה מְעַל שְׂכֻמָּה, כָּל

הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּכַרְוֹךְ, וְתַמְלֵא כְּדָה וְתַעַל, כָּל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף
 בְּשֵׁם, סְלִיקַת וְדַאי מְגַלּוּתָא לְגַבִּי בַעֲלָה, בְּהַאי שְׁעַתָּא וְדָה
 מו ע"א] אִיהִי אִמְרַת לְגַבִּי צְדִיק וְתֵאמֶר שְׁתֵּה אֲדוֹנִי, וְגַם
 גְּמֻלִיךָ אֲשַׁקֶּה, דְּאִינוּן גְּמוּלִי מַחְלָב.

וְעוֹד חוּל"ם אֲתַקְרִי עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא לְגַבִּי מוּחָא,
 וְחִיר"ק לְגַבִּי לְבָא, שׁוּר"ק אֲתַקְרִי בְּקִשׁוּרָא
 דְתַרְוִייהוּ, וְעוֹד חוּל"ם אֲתַקְרִי בְּכָל סְטְרָא דִימִינָא, הַדָּא
 הוּא דְכַתִּיב עַל כָּל קְרַבְנָה תִּקְרִיב מֶלֶח, וְחִיר"ק אֲתַקְרִי
 בְּכָל סְטְרָא דְשְׂמָאלָא, וְאִיהוּ שׁוּר"ק קִשׁוּרָא דְתַרְוִייהוּ,
 וְעוֹד חוּל"ם אֲתַקְרִי בְּאִימָא עֲלָאָה, יוֹם הַפְּפוּרִים דְּאִיהוּ
 עֲשׂוּר, וּבִיהּ יְהֵא מוּח"ל וְסוּלַח חוּבִין דְּעַמִּיָּה, וְחִיר"ק
 אֲתַמַּר בְּאִימָא תַּתָּאָה, וּבִיהּ חוּר"ק עָלְיוּ שְׁנֵי עַל סְמָא"ל,
 דְּאֲשַׁתְּעֵבִיד בְּבִנוּי דְשְׁכִינְתָּא בְּגַלּוּתָא.

דְּבַר אַחַר נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוּלָם, דָּא תְרִין זְמַנִּין דְּמִיַּחְדִּין
 יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסִלְקִין לִיהּ בֵּיהּ קָלָא
 עָרַב וּבְקָר וְצַהָרִים, דְּאִינוּן יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, בְּתַרְוִייהוּ סִלְקִין
 קָלָא דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, לְגַבִּי מָאן סִלְקָאן לִיהּ
 לְגַבִּי אִימָא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ כ"ה בִּימִינָא וְכ"ה בְּשְׂמָאלָא
 עָרַב וּבְקָר, וְאִינוּן חֲמֵשִׁין תְּרַעִין דְּבִינָה, קָרָאן לִיהּ בְּהוּן,
 דְּנַחֲתִית לְגַבִּי צְדִיק וְצָדֵק.

דְּאִיהוּ ד"ךְ בְּשׁוּקָא יְמִינָא, וְאִיהִי כְּדָה עַל שְׂכֻמָּה בְּשׁוּקָא
 שְׂמָאלָא, דְּאִינוּן תְּרֵי סְמְכֵי קִשׁוּט, וּבְגִין דָּא יִשְׂאוּ
 נְהָרוֹת דְּכִים, ד"ךְ י"ם, וְאִיהוּ ד"ךְ בְּכ"ד אֲתוּוֹן דְּכַרְוֹךְ
 שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וְעַד דְּעַרְבִית, וְאִיהוּ ד"ךְ בְּכ"ד

אֲתוּוֹן דְּשַׁחֲרִית, וְרִזָּא דְּמַלְהָ וְשַׁמְתִּי כַּ"ד כְּדִ"ד שְׁמִשׁוּתִיךָ,
וְאִיהִי כַּד"ה בְּתַרְוִייהוּ, וְאֵל יִשׁוּב דְּ"ךְ נְכַלָּם.

וְצָרִיךְ דְּלֹא אֲשַׁתְּמַע קָלָא בַּהֲהוּא דְךָ, אֶלָּא יִשְׂאוּ נְהָרוֹת,
נִשְׂאוּ לָא כְּתִיב אֶלָּא יִשְׂאוּ, בְּגִין עַל כְּתָף יִשְׂאוּ,
בַּהֲהִיא זְמַנָּא וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעֲל, וְתֹאמַר שְׂתָה אֲדוּנִי וְגַם
לְגַמְלִיךָ אֲשָׁקָה, אֵלִין אֵינּוֹן רַמ"ח תִּיבִין דְּאַרְבַּע פְּרָשִׁיין
דִּיחֻודָא דְקָרִיאַת שְׁמַע, דְּבַכְלָהוּ אֵינּוֹן רַמ"ח אַבְרִים דְּכִלְיָן
בְּפָרִית דְּאִיהוּ צְדִיק, כְּלָהוּ אֲתַשְׁקִיין עַל יְדֵי שְׂכִינְתָא, דְּאִיהוּ
כ"ד י"ם.

כ"ד סְפָרִין דְּאוּרִייתָא, וְדֵאִי אֵינּוֹן כ"ד דְּאֲתַמְלִי מִן יַמָּא
עֲלָאָה דְּאוּרִייתָא, דְּאִיהִי כְּלִילָא דְּחַמְשִׁין אֲתוּוֹן
דִּיחֻודָא, דְּאֵינּוֹן כ"ה וְכ"ה, דְּמִיחֻודִין בַּהוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא תְּרִין זְמַנִּין, וְכַד סְלִיק י"ם חַמְשִׁין, דָּא אִיהוּ יִשְׂאוּ
נְהָרוֹת דְּכִים, בַּהֲפּוּךְ אֲתוּוֹן דְךָ וְאִיהוּ כ"ד, וְדָךְ אִיהוּ צְדִיק
בַּהֲאִי כַּד, בְּגִין דְּאִיהוּ תְּבִירָא בְּגִלוּתָא, שְׂכִינְתָא דְּאִיהִי כַּד
עֲלִיהָ אֲתַמַּר לָב נִשְׁכַּר וְנִדְכָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה, צְדִיק
אִיהוּ דְךָ בְּמִיא דְּאוּרִייתָא.

וְאִיהוּ כְּתִית בְּמִשְׁחָא דְּאוּרִייתָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב שְׁמֹן
כְּתִית, אֵימְתִי, בְּזְמַנָּא דְּאַסְתַּלְק ו' מִן ה', וְאַשְׁתַּאֲרַת
ד', דִּלַּת וְדֵאִי, וּבְגִין דָּא שְׁמֹן כְּתִית רְבִיעִית הֵהִינן, רְבִיעִית
ה"א וְדֵאִי, דְּאֲתַחֲזַרְת דְּל"ת, וְהֵהוּא כְּתִית אִיהוּ ו' זַעִירָא,
שְׁלִימוּ דְה', וְעֲלִיהָ אֲתַמַּר בִּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא
לְעוֹלָם, אוֹת ה' וְדֵאִי, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאַת ה' עַל שְׁמִיהָ,
יוֹם הַשְּׁשִׁי, ה"א דְּשִׁשִּׁי.

מקולות מים רבים, אלין שבע קלין שמהן, דמתפלגין
 לשבעה נהרות, וכלהון מתפלגין בההוא נהר
 דנפיק מעדן, ואינון בהבו ליהו"ה, שבע אינון דאזלין על
 שבע שמהן, דאינון אבגית"ץ וכו', ואינון שבע ספירן,
 קול יהו"ה על המים דא חס"ד ואיהו אבגית"ץ, דמתמן
 מיא דאורייתא, קול יהו"ה בפח דא קר"ע שט"ן ודא
 גבור"ה, קול יהו"ה בהדר דא נג"ד יכ"ש ודא תפאר"ת,
 פסאו פשמ"ש נגד"י, וביה אתמר למשה נגד כל עמך
 אעשה נפלאות, קול יהו"ה שובר ארזים דא בט"ר צת"ג
 ודא נצ"ח, קול יהו"ה חוצב להבות אש דא חק"ב טנ"ע
 ודא הו"ד, קול יהו"ה יחיל מדבר דא יג"ל פז"ק דאיהו
 יסו"ד, הר סיני, קול יהו"ה יחולל אילות דא שק"ו צי"ת
 ודא מלכו"ת, דעלה אתמר למנצח על אילת השחר, ודא
 איהו מקולות מים רבים.

אדירים משברי ים, אלין טעמי דאורייתא, דאתמר בהו
 כל משבריך וגליך עלי עברו, ואלין אינון זרק"א
 מק"ף שופ"ר הול"ך סגולת"א. [דף מז ע"ב] זרק"א, קו דיוקנא
 דאת ו', רישא דיליה י', תלת גלגלים סלקין ביה בימא
 דאורייתא, ואינון סגו"ל, וכל גלגל סליק ליי גלגלים
 לעילא, והאופנים ינשאו לעמתם, ולזמנא דינשאו האופנים
 לעומתם, מיד נשאו נהרות יהו"ה, תרין נקודין דאינון
 סגולת"א סלקין לההיא נקודה חדא על גדפוי, ואתעבידו
 י"ה, ודא איהו נשאו נהרות יהו"ה, אינון ב' נקודין דא,
 י' לעילא וי' לתתא, סלקין ו' על גדפוי גדפין, ולאן סלקין,
 אלא חושבנא דלהון לחושבן שמא דיהו"ה, וכד סלקין

לָה עַל גְּדַפְיֵיהוּ, לְקַבֵּל אֶעֱלֶיהוּ עֲלֵת הָעֵילוֹת, דְּנַחֲתֵת עַל גְּבִיֵיהוּ.

וְעוֹד זֶרֶק"א אִיהוּ יִפֵּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ, אִיהוּ ז', יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְדָא צְדִיק, וְאִיהוּ עֲנָפָא מְגוּנְפָא דְאִלְנָא, דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, הֵר צִיּוֹן יִרְכְּתֵי צְפוֹן דָּא נְקוּדָה חֲדָא י' זְעִירָא אוֹת הַבְּרִית, וְעֵלָה אֲתַמֵּר נְשֵׁאוֹ נְהָרוֹת יְהו"ה, וּמֵאֵי נִיהוּ יִרְכְּתֵי צְפוֹן, דְּסֻלְקִין לָהּ לְגַבִּיָּה דִּיהו"ה דְאִיהוּ בְּעֵלָה, וְכֹד סֻלְקִין לָהּ לְגַבִּיָּה אֲתַקְרִיאת הֵהִיא נְקוּדָה קְרִית מֶלֶךְ רַב.

בְּהֵהִיא זְמַנָּא דְסֻלְקַת הֵהִיא נְקוּדָה בְּתָרִין יִרְכֵי, מְקַבְּלִין לָהּ תָרִין דְרוּעִין, דְאִינוּן ב' נְהָרוֹת עֲלָאִין, וְסֻלְקִין לָהּ בְּעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וְדָא אִיהוּ נְשֵׁאוֹ נְהָרוֹת קוֹלָם, תָרִין יִרְכֵין אֲזֻלִין לָהּ לְגַבִּי בְּעֵלָה, וְתָרִין דְרוּעִין אִינוּן מְקַבְּלִין לָהּ לְגַבִּי בְּעֵלָה, וּבְגִין דָּא תָרִין נְהָרוֹת אֲתַמֵּר בְּהוּן נְשֵׁאוֹ נְהָרוֹת יְהו"ה, וְתָרִין תְּנִינִין יִשְׁאוֹ נְהָרוֹת.

וְעוֹד אֲתַמֵּר בְּה סֻלְקוֹ וּנְחִיתוֹ, כְּגוּוֹנָא דָּא, כֹּד סֻלְקִין לָהּ לְגַבִּי עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אֲתַמֵּר בֵּיה נְשֵׁאוֹ נְהָרוֹת קוֹלָם, אֲבָל כֹּד נְחִתִין לָהּ לְגַבִּי צְדִיק אֲתַמֵּר בֵּיה יִשְׁאוֹ נְהָרוֹת דְכֵים, וּמָה דְהוּה סְגוּלָה לְעֵילָא כְּגוּוֹנָא דָּא . כֹּד נְחִתָא לְגַבִּי צְדִיק אֲתַעֲבִידַת סְגוּ"ל כְּגוּוֹנָא דָּא . וּבְגִין דָּא מָה דְהוּת לְעֵילָא אֲתַנְשֵׁלַת לְתַתָּא, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאת בְּצְדִיק דְכֵים.

וּבְה מֵים הַתְּחַתּוֹנִים בְּכָאן, בְּגִין דְאִינוּן תְּרַעִין דְדַמְעָה, וְעֲלִיֵיהוּ אֲתַמֵּר שְׁעָרֵי דַמְעָה לֹא נִנְעֵלוּ, וּבְגִין דְאִיהוּ דַמְעָה דְלֵהוּן, דְכֵים וְדָאֵי, וְצְדִיק בְּה ד"ף י"ם, וְהָא

אוקמוהו אל ישוב דך נכלם, וכיה אל דמעתי אל תחרש,
ועלה אתמר צעקת בני ישראל באה אלי.

תנועה דסליק לה לגבי בעלה דא רבי"ע, ובההוא זמנא
אתקרי זק"ף גדו"ל, ואיהי אתקריאת קרית מלך
רב, ובאן איהו זקפא לגביה, בתרין נהרות, דאתמר בהון
ימינך יהו"ה נאדרי בכח ימינך יהו"ה תרעץ אויב, ועלייהו
אתמר נעימות בימינך נצח, מאי בימינך דא גדולה, בההוא
זמנא אתקרי זק"ף גדו"ל, וכד נחתת בצדיק אתקריאת
זקף קט"ן, ומאי איהי תנועה דקא נחית לה, דא תבי"ר,
רבי"ע לימינא, ארך אפים על בינונים, וכיה איהו מארי"ך,
תבי"ר לשמאלא, תבירו דחייביא, חד סליק בתקיע"ה
ומארי"ך בה, וחד נחית לה בשברי"ם, שלשל"ת דא תרוע"ה
קשורא דתרוייהו, דיוקנא דשור"ק דלתתא, בשלשל"ת
סלקא, בשר"ק נחתא, האי איהו סלם דסלקא לעילא,
והאי איהו סלם דנחתא לתתא, והיינו דרג"א תר"י טעמ"י.

וענויא דשכינתא אף על גב דאיהי בתלת סטרין, בתקיע"ה
דאיהי דינא רפיא רפ"ה, ובשברי"ם דאיהו דינא
קשיא דג"ש גבורה, לית לה ענויא פענויא דבעלה דאיהו
תרוע"ה, שלשל"ת, ורזא דמלה אין קול ענות גבורה דא
שברי"ם, ואין קול ענות חלושה דא תקיע"ה, אלא קול
ענות אנכי שומע דא תרוע"ה, דסלקא בענויאי דא בתר
דא פתרועה, ובגין דא אשרי העם יודעי תרועה, אף על
גב דשכינתא איהי בענויאי מימינא ומשמאלא, לית ענויאי
פענויאי דבעלה, תרוע"ה דאיהי תור"ה עי"ן אנפין, ואיהי
תרועה דיליה, ובגין דא [דף מח ע"א] אשרי העם יודעי תרועה.

דְּבַר אַחַר קוֹל עֲנוֹת אָנֹכִי שׁוֹמֵעַ, דָּא אִיהוּ עֲנוּיָא דְאָנֹכִי
 שׁוֹמֵעַ, דְּאִיְהִי צְוֹחַת בְּכָל יוֹמָא לְמַעְלָה, הִיא וּבִנְהָא,
 וְקָרְאן לִיה תְּרִין זְמַנִּין עֶרֶב וּבֹקֶר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְכָל בֵּר
 נֶשׁ דְּאִית לִיה עֲנוּי מְשַׁכִּינְתָּא, דְּאִיְהִי עֲנוּיָא בְּגִלוּתָא, רְחִיקָא
 מִן בְּעֵלָה, וְקָרְא לִיה בְּכָל יוֹמָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דִּיהָא נְחִית
 לְגַבְהָ, וְדַאי עֲלִיה אֲתַמַּר קוֹל עֲנוֹת אָנֹכִי שְׁמַע, קוֹל דְּעֲנוּיָא
 דְּהַאי עֲנוּיָא אָנֹכִי שְׁמַע.

קָם אַחַד בְּקִירְטָא וְדַא שְׁכִינְתָּא תְּתָאָה, וְחַד בְּקִשְׁתָּא דָּא
 בְּרִית צְדִיקָא, עֲלִיה אֲתַמַּר שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ פּוֹזֵר גְּדוּ"ל,
 גִּירִין דִּילָה אֵינוֹן צְדִיקִים דִּישְׂרָאֵל דְּקָבִילוּ בְּרִית, דְּבִזְכוּתִיה
 נִפְקִין מְגִלוּתָא, וְרָזָא דְמִלָּה הָא לְכֶם זֶרַע, דְּאֵינוֹן טִיפִין
 וְדַא זֶרֶק"א.

קָמוּ תְּנַאֲיִן וְאֲמוֹרָאִין דְּלַעֲיִלָּא וּבְרִיכוּ לִיה, וְאֲמָרוּ מִטְרָה
 תְּהָא אֲגִינַת עֲלָךְ מַחְצִים בְּגִלוּתָא, עֲלָךְ אֲתַמַּר לֹא
 תִירָא מִפְּחַד לִילָה מַחֲץ יַעֲוֹף יוֹמָם, וְקִשְׁתָּא וְחֲצָא דְסִטְרָא
 דְּקְדוּשָׁה יִגֵּן עֲלָךְ, וְתַחַת כְּנַפְיוֹ תַחֲסֶה צְנָה וְסַחְרָה אֲמַתּוּ,
 צְנָה דָּא שְׁכִינְתָּא תְּתָאָה, וְסַחְרָה דָּא שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה, אֲמַתּוּ
 דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא.

קָם אִיהוּ וְאֲמַר תְּנַאֲיִן תְּנַאֲיִן מִשְׁנָה תְּהָא בְּעִזְרִיכוּ, וְלֹא
 תִשְׁתַּנִּיאוּ מִרְחַמֵי לְדִינָא, הִלְכָה אֲזֵלַת לִימִינָא דְלִכּוֹן,
 לְאַתְגַּבְרָא בְּהָ עַל שְׁנַאֲכוֹן, קִבְּלָה תְּתַקַּבֵּל צְלוּתְכוֹן, בְּרִייתָא
 אֲפִיקַת לְכוֹן וְלִבְנֵיכוּ מְגִלוּתָא, וּמִשְׁעִבּוּדָא וְדִינָא דְהָהוּא
 דְּמִמְנָא עַל גְּלוּתָא עַל בְּנֵיכוּ, מִיַּד דְּבִרְיָךְ לוֹן סְלִיק לְאַתְרִיהָ.

קָם רַבֵּי שְׁמַעוֹן בְּקַדְמִיתָא פְּתַח וְאֲמַר, תְּנָא תְּנָא אֲסַתְמַר
 לָךְ, דְּהָא קִירְטָא לְגַבְךָ, וְדַא שְׁכִינְתָּא, וּבְהָ אֲזַדְרִיקוּ

תֵּלֶת אַבְנֵינִי, דְּאִינוּן תֵּלֶת טְפִין דְּמוֹחָא עֲלָאִין, דְּאִינוּן יִיִי',
וְאֵתְפִלְלוּ בְּחֻכְמָה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת.

אָמַר לִיה רַבֵּי שִׁים בְּסַלַע קֶנֶד, דְּהָא קִשְׁתָּא לְגַבְךָ דְּאִיהוּ
אוֹת הַבְּרִית, אֶסְתַּמַּר מַגִּירִין דִּילִיה, דְּאִינוּן תֵּלֶת
וַיִּוֵּי, דְּסַלְקִין חִי בְּחוּשְׁבֹן, וְדָא חִי עֲלָמִין.

קָם תַּנָּא תַּנְיִנָא וְאָמַר לִיה, הָא תַּנְיָא דְמַסִּיעַ לָךְ, בְּרוּמְחָא
דְּאִיהוּ כְּלִילָא מֵאַרְבַּע פְּרָשִׁיין, וְדָא ו' דְּאִיהוּ עֲמוּדָא
דְּאַמְצָעִיתָא, כְּלִיל שִׁית תִּיבִין דִּיחֻוּדָא, וְרַמ"ח תִּיבִין דְּאַתְמַר
בֵּיה וְשִׁים בְּסַלַע קֶנֶד.

דְּהָא קֶרְנֵי פָּרָה לְגַבְךָ, דְּאַנוּן תְּרִין נְבִיאֵי קִשׁוּט, עֲלִיהוּ
אַתְמַר אֶצְמִיחַ קֶרֶן לְדוּד, וּמְצַמִּיחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה מִסְטָרָא
דְּשְׁכִינְתָּא אֶתְקַרֵּי קֶרְנֵי פָּרָה, מִסְטָרָא דְשׁוּר וְקֶרְנֵי רֵאם
קֶרְנֵיו, וְאִינוּן מְשִׁיחַ רֵאשׁוֹן וְשְׁנֵי י' ו', בֵּית רֵאשׁוֹן וְשְׁנֵי
ה"ה.

וְשְׁכִינְתָּא נְטֵלָא פּוּרְפִירָא מֵאַשָּׁא סוּמְקָא וְאַצְטַבַּעַת בָּהּ,
וְאַתְקַרִּיאַת סוּמְקָא פָּרָה אַדְמָה תְּמִימָה, אַדוּמָה
וְדָאֵי מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, תְּמִימָה מִסְטָרָא דְהֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיה
הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים, אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם מִסְטָרָא דִיעֶקֶב
דְּלִית בֵּיה פְּסוּלַת, דְּאַתְמַר בֵּיה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, יַעֲקֹב
דְּלַעֲיֵלָא, וּבְדִיוֹקְנִיָּה יַעֲקֹב דְּלַתְתָּא, אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ
עוֹל, מִשְׁעֵבּוּדָא דְגְלוּתָא, בְּגִין דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה
אַתְקַרִּיאַת, וְלֹא עוֹד אֵלָא דְאִיהִי אֶתְקַרִּיאַת שַׁבַּת, דְּאִיהִי
אָסוּר בְּמִלְאַכָּה, בְּגִין דְּאַתְקַרִּיאַת חֲרוּת.

וּשְׁלֹמֹה בְּגִינָה אָמַר אֲמַרְתִּי אַחֲכָמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי,
 בְּגִין פָּרָה אֲדוּמָה דְאִיהִי מְטַהֶרֶת אֶת הַטָּמֵא
 וּמְטַמְּאָה אֶת הַטָּהוֹר דְּאֲתַעֲסֵק בָּהּ, וְרִזָּא דְמַלְהָ מִי יִתֵּן
 טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד, מְטַהֶרֶת אֶת הַטָּמֵא מִסְטָרָא דִימִינָא,
 דִּכְהֵנָא מִסְטָרָא דִימִינָא אֲתַקְרִי אִישׁ טָהוֹר, בְּגִין דְּלִסְטָרָא
 דִימִינָא אִיהִי מִיָּא דְאוּרִייתָא, אַף עַל גַּב דִּיהָא טָמֵא אֲתַדְכִּי
 בָּהּ, וּמְטַמְּאֵת אֶת הַטָּהוֹר דָּא גְבוּרָה, דְּלִסְטָרָא סְמָא"ל
 דִּנְפֹל מְקַדּוּשְׁתִּיהָ, וַיְמָה דִּהוּהָ טָהוֹר סְאִיב לִיהָ, בְּגִין דְּשְׁלִיט
 [דף מח ע"ב] עַל חֵיילִין דְּמִסְאָבוּ, וְכֵהֵנָא דְאִיהוּ טָהוֹר כַּד הוּהָ
 מְשִׁתְּדֵל לְקִרְבָּא לִיהָ לְעִזְאֹזֵל, הוּהָ מְטַהֵר לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל
 חוּבִין דְּלֵהוֹן, כְּמָה דְאֵת אָמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם
 לְטָהַר אֶתְכֶם וְכוּ', וְאִיהוּ דִּהוּהָ טָהוֹר הוּהָ מִתְטַמֵּא בֵּהוּוּא
 עִזְאֹזֵל, וְהַכִּי לְמִי נָדָה הוּהָ כֵּהֵנָא מְטַהֵר לָהּ, וְאִיהוּ הוּהָ
 מְסַתְּאֵב עַד עֵדֵן רַמְשָׁא דִּהוּהָ מִתְדַכִּי.

וְעוֹד מְטַהֶרֶת אֶת הַטָּמֵא, כַּד נוֹלַד מֹשֶׁה אֲתַמַּר בֵּיהּ לְגַבֵּי
 בַת פְּרַעֲהַ וְתָרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, דְּחִמַּאת עֲמִיָּה
 שְׂכִינְתָּהּ, וּמִיָּד דִּנְגַעָה אִיהִי בֵּיהּ אֲתַדְכִּיָּאת וְאֲתַסִּיָּאת
 מִצָּרְעָתָא דִּילָהּ, וּמֹשֶׁה אֲתַדְבַּקַת בֵּיהּ צָרַעַת, כְּמָה דְאֵת
 אָמַר וְהִנֵּה יָדוֹ מִצּוֹרַעַת כַּשֵּׁלֶג, דִּבְהֵהוּא זְמַנָּא דִּנְגַעָה בֵּיהּ
 בַת פְּרַעֲהַ, פְּרַחַת שְׂכִינְתָּא מִנִּיהּ, וּבְגִין דָּא כַּד בַּעַא לְאֲתַקְרָבָא
 לְגַבְהָ בַּסֵּנָה, אָמְרָה לִיהָ אַל תִּקְרַב הַלּוֹם שֶׁל נַעֲלִיךְ מֵעַל
 רַגְלֶיךָ עַד דִּיתַפְּשֹׁט מֵהֵהוּא גּוּפָא דִּנְגַעַת בֵּיהּ בַת פְּרַעֲהַ,
 תַּמָּן אֲחֹזִי לִיהָ, דִּגּוּפָא דְבַר נֶשׁ כֵּהֵנָא עֲלָמָא, אִיהוּ צָרַעַת
 מִמְּשַׁכָּא דְחוּיָא.

לְבַתָּר דְּאֲתַפְּשֹׁט מִנִּיהּ, וְהַדְר לְגַנְתָּא דְעֵדֵן, אֲתַלְבֵּשׁ בְּגוּפָא

קדישא דיליה, ודא איהו והנה שבה כבשרו, והכי אתלבש
 משה בה, ודא איהו והנה שבה כבשרו, פקדמיתא דאתמר
 ביה עצם מעצמי ובשר מבשרי, ובגין דא אמר ליה של
 נעליך מעל רגליך, דא גופא דהוה ליה פנעל, ההוא דנגעה
 ביה בת פרעה, ואתלבש באחרא, ובההוא זמנא אהדרת
 עליה שכינתא.

ובגין דא אתחזי ליה באתין דעבד באת קדמאה, ואמר
 ליה הבא נא ידך בחיקך וכו', ואמאי בחיקך, הכא
 רמיז משוכבת חיקך שמור פתחי פיך, והנה מצורעת
 פשלג, ולבתר אחזי ליה דאתדכיא באורייתא, הדא הוא
 דכתיב בה והנה שבה כבשרו.

ועוד שכינתא תתאה איהי עגלה ערופה, ומסטררא דפרה
 שור, ודא איהו ופני שור מהשמאל, ומסטררא דעגלה,
 עגל בן בקר לחטאת, ופרה ודאי אתקריאת שכינתא עלאה
 פד נטלת מן גבורה, ושכינתא תתאה עגלה פד נטילת
 מניה.

ועוד קרני פרה נצח והוד, בהם עמים ינגח יחדין, קרני
 ראם חסד גבורה, דיעביד בהון קרבא בעמלק, וימחי
 ליה ולזרעיה מן עלמא.

ועוד קרני פרה אלין תלמידי חכמים דמתווכחין דא עם
 דא באורייתא, ומתנגחין פשוורים דא עם דא, בגין
 דאורייתא דעל פה איהי מסטררא דגבורה דאתקרי אלהי"ם,
 וביה פתחת אורייתא בראשית ברא אלהי"ם, בגין דא
 תלמידי חכמים אינון מתנגחין באורייתא פשוורים דא עם
 דא, ובגין דא יהו"ה פגבור יצא מסטררא דגבורה, יריע

בְּתְרוּעָה, יִצְרִיחַ בְּשִׁבְרִים, עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבֵּר בְּתִקְיָעָה בְּהֵוֵא
זְמַנָּא כָּל סְפִירָן נְטִלִין מַגְבוּרָה, וּשְׂמָא דִּיּוֹד ה"א וּא"ו
ה"א, וְאַפִּילוּ מְלָאכִים דְּלַעִילָא, וַיִּשְׂרָאֵל דִּלְתַּתָּא.

וּלְבַתֵּר דְּנְטִיל נּוֹקְמָא מְנִייהו, יִתְמַלָּא רַחֲמִין עַל יִשְׂרָאֵל,
וְקָדָם דִּיהָ נְטִיל נּוֹקְמָא מְעַמְלֵק, לָא יִתִּיב בְּכַרְסִיא,
וּבְהֵוֵא זְמַנָּא דְּנְטִיל נּוֹקְמָא מִבְּנֵי עֶשׂו, יִיְתִי לְפִיִּסָּא
לְאַיְלַתָּא, וְאַיְהִי גְעִי"א וּבּוֹכָה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב רַחֵל מְבַכָּה
עַל בְּנֵיהָ, עַד דְּאוּמֵי לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא לּוֹן
מְעַלְמָא, וַיִּקְטוּל בְּהוֹן, עַד דִּיצַטְבַּע יַמָּא מִן דְּמַהוֹן, וַיִּקְטוּל
בְּהוֹן עַד דִּיתְפְּרַנְסוֹן מְנַהוֹן חִיוּן בְּרָא תְּרֵי עֶשֶׂר שְׁנִין,
וְעוֹפִין דְּשְׂמִיא שְׁבַע שְׁנִין.

וְעוֹד גְעִי"א, תְּלִשָּׁא, אַזְל"א גְּרִי"ש, גְעִי"א בְּתְרוּעָה,
וַיְהִיב בְּהוֹן סְקִילָה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וְנָטָה עָלֶיהָ
קוּ תְהוּ וְאַבְנֵי בְהוּ, תְּלִשָּׁא בְּשִׁבְרִים ת"ל א"ש וְדָא שְׂרִיפָה,
ת"ל דָּא חֲנֵק, פְּגוּוֹנָא דָּא א"ש שְׂרִיפָה, אַזְל"א גְּרִי"ש
בְּתִקְיָעָה, דְּאַיְהוּ פְּרוּמְחָא לְקַטְלָא לּוֹן בְּהַרְג.

שְׁלִשְׁל"ת תְּרוּעָה לְמַתְפֵּשׁ לּוֹן אַסּוּרִין בְּבֵית אַסּוּרִין דְּמִלְכָּא,
כְּמָה דָּאֵת אֲמַר לְאַסּוּר מְלַכְיָהֶם בְּזִיקִים וְכו',
שׁוֹפֵ"ר הוּל"ךְ, פֶּס"ק, מִקְ"ף, קָלָא דְּשׁוֹפָרָא סְלָקָא בְּתְרוּעָה
[דף מט ע"א] כְּרוּמְחָא, לְעוֹרֵר עַלִּייהו קוּל תְּרוּעַת מְלַחְמָה,
וְדָא שׁוֹפֵ"ר הוּל"ךְ, פֶּסֶק דָּא שְׁבָרִים דְּעֵבִיד לּוֹן פֶּסֶקוֹת
וְקַטְרִין, וְדָא מִפְּת חֶרֶב וְהַרְג וְאַבְדִּין, מִקְּף תְּרוּעָה דָּא חֲנֵק,
וְדָא אִיְהוּ הוּלְךְ וְחֻזְק מְאֹד, מְאֹד דָּא מוֹת דָּאֵתְתַקְף עַלִּייהו,
פְּגוּוֹנָא דְּמַתָּן תּוֹרָה.

וְעוֹד אֲזַל"א גְרִי"ש, שְׁכִינְתָּא אֲמַרְתָּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 גְרַשׁ הָאֲמָהּ הַזֹּאת וְאֵת בְּנֵהּ אֵלַיִן עֶרְבֵי רַב, דְּגַרְשׁוֹנֵי
 מֵהַסְתַּפַּח בְּנַחֲלַת יְהו"ה, גְרִישׁ לֹוֹן מִן עֲלָמָא דִּין וּמַעֲלָמָא
 דְאֵתִי, דְלֹא יְהֵא לֹוֹן חוּלְקָא עִם יִשְׂרָאֵל, שׁוֹפֵר הוּל"ן,
 רְבִי"ע, שְׁנִי גְרִישִׁי"ן, שְׁלֹשֶׁל"ת, בְּהֵוּא זְמַנָּא נָטִיל
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רומ"ח, דְאִיהִי רמ"ח תִּיבִין דְאִית בְּקִרְיַת
 שְׁמַע וְשִׁית תִּיבִין דִּיחֻדָּא, וּבָהּ וַיִּדְקַר אֶת שְׁנֵיהֶם, דְכַר
 וְנוֹקְבָא, דָּא סמא"ל וְנַחֲשׁ, וְרְבִי"ע דִּיּוֹקְנָא דוּמִיא דְרומ"ח.

שְׁנִי גְרִישִׁי"ן, תְּרִיךְ לֹוֹן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִן שְׁמִיא
 וְאַרְעָא, בְּהֵוּא זְמַנָּא שְׁקַר הַסּוּס לְתַשׁוּעָה וְכוּ',
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רְדִיף אֲבַתְרִייהוּ, וְנָטִיל לֹוֹן בְּשֹׁלְשֶׁל"ת
 עַל צְוֹאֲרֵיהוֹן, וּלְבַתֵּר קָטִיל לֹוֹן בְּרוּמְחָא דְאִיהוּ רְבִי"ע,
 בְּקַדְמִיתָא תְּרִיךְ לֹוֹן, וּלְבַתֵּר רְדִיף אֲבַתְרִייהוּ וְתַפִּיס לֹוֹן,
 וּלְבַתֵּר קָטִיל לֹוֹן.

וְרְבִי"ע, וְשְׁנִי גְרִישִׁי"ן, וְשֹׁלְשֶׁל"ת, אֵינּוֹן תְּקִיעָ"ה
 שְׁבָרִי"ם תְּרוּעָ"ה, שְׁבָרִי"ם שְׁבַר תְּשַׁבֵּר
 מִצְבוֹתֵיהֶם, אֵלַיִן דְאֲתַמַּר בְּהוֹן וַיִּבְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִי"ם לְהַתִּיצֵב
 עַל יְהו"ה, בְּדִינָא עַל שְׁכִינְתָּא וַיִּשְׂרָאֵל, דְאֲתַמַּר בֵּיהּ וַיִּבְא
 גַּם הַשֹּׁטֵן בְּתוֹכֶם, דָּא סמא"ל דְאֲתָא לְקַטְרַג עַל בְּנוֵי
 דִּישְׂרָאֵל, וְלָדוֹן לְשְׁכִינְתָּא, וְכִיּוֹן דְהוּא כְּעֵי דִינָא עַל שְׁכִינְתָּא
 וּבְנוֵי, כְּאֵלוּ קִיּוּמִין עֲלֵיהּ, תְּרוּעָ"ה בְּהַ תְּרוּעַם בְּשַׁבַּט בְּרִזָּל,
 תְּקִיעָ"ה וְהוֹקַע אוֹתָם לִיהו"ה נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ, וְשׁוֹפֵר אִיהוּ
 קָלָא, מְנִיָּה נְפִיק קָלָא בְּתְקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה, תְּקִיעָה מִן
 מוֹחָא, שְׁבָרִים מְלַבָּא, כְּמָה דְאֵת אֲמַר לֵב נִשְׁבַּר וְנִדְפָה
 וְגוֹמַר, דָּא אִיהוּ זְבַחֵי אֱלֹהִי"ם רוּחַ נִשְׁבָּרָה, קָלָא בְּתְרוּעָה

מִכְנָפֵי רִיאָה, וְכִלְהוּ אֶתְפְּלִילוֹ בְקִנְהַ וְרִיאָה, וְאֶתְעַבְדוּ קוֹל,
וּבְפוּמָא דְבוּר.

וְעוֹד נִשְׁמַתָּא וְרוּחָא וְנִפְשָׁא דְבַר נֶשׁ, אֵינוֹן תְּקִיעָה תְּרוּעָה
שְׁבָרִים, נִפְשָׁא בְלָבָא וְדָא שְׁבָרִים, כְּמָה דָּאתְ אָמַר
לֵב נִשְׁבַּר וְנִדְפָה, נִשְׁמַתָּא בְמוּחָא וְדָא תְקִיעָה, רוּחָא בְכְנָפֵי
רִיאָה, דְנִשְׁיב עַל לְבָא דְאִיהוּ נוֹר דְלִיק, וְאִם לֹאוּ הוּוּ
דְלִיק כָּל גּוּפָא, וְרִזָּא דְמִלָּה פְנָפֵי יוֹנָה נְחֻפָה בְכֶסֶף וְגוּמַר,
וְרוּחָא כְּלִיל מְאֻשָׁא וּמִיָּא, וּבְגִין דָּא אִיהוּ תְרוּעָה, וְעֲלִיָּה
אֶתְמַר אֲשֶׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, בְּגִין דְנִשְׁמַתָּא אִיהִי נִשְׁמַת
חַיִּים, בִּינָה דְנִטְלָה מִחֲכֻמָּה, נִפְשׁ מְלָכוֹת תְבוּנָה, רוּחַ
תְּפָאֶרֶת, וְאִיהוּ דַעַת כְּלִיל תְרוּיָהוּ, עֲלִיָּה אֶתְמַר וּבְדַעַת
חֲדָרִים יִמְלָאוּ.

וּמִבְיַנָּה נְבִיאִים, וְאֵינוֹן נֶצַח וְהוּד, וּמִמְלָכוֹת כְּתוּבִים וְאֵינוֹן
חֶסֶד וְגְבוּרָה, תְּפָאֶרֶת תּוֹרָה כְּלִיל כְּלָהוּ, וְכִלָּא עַל
עֲמוּדָא חַד קִיּוּמָא וְדָא צְדִיק יְסוּד עוֹלָם.

כְּבֵד וְטָחוּל דָּא סְמָא"ל וְנַח"שׁ, כְּבֵד אֲשָׁא סוּמְקָא, מְרָה
אֲשָׁא יְרוּקָא, טָחוּל אֲשָׁא אוּכְמָא, יוֹתֵרֶת כְּלִילָא
דְכִלְהוּ, כְּבֵד וְטָחוּל סְמָא"ל וְנַח"שׁ, כְּבֵד אֵל אַחַר, מְרָה
סַם מוֹת דִּילִיָּה, טָחוּל נַחֲשׁ נוֹקְבָא דִּילִיָּה, חֲלָב טָמָא,
וּמְרָה אִיהוּ חֲרָבָא דְמִלְאֲךָ הַמוֹת, כְּמָה דָּאתְ אָמַר וְאַחֲרִיתָהּ
מְרָה כְּלַעֲנָה חֲדָה כְּחָרֵב פִּיּוֹת, וּבְאוּרִייתָא דְאִיהִי סַם חַיִּים
אִי נִשְׁמַתָּא טָמָא אֶתְעַבְרָא מִן עֲלָמָא, כְּבֵד וְטָחוּל דָּא סְמָא"ל
וְנַח"שׁ, דְאִינְהוּ אֵל אַחַר, וְכְבֵד דְהוּא אֵל אַחַר בְּתְרוּעָה דְאִיהוּ
רוּחָא מִתְעַבְרָא מִן עֲלָמָא, טָחוּל דְהוּא נַחֲשׁ בְּשְׁבָרִים דְאִיהוּ

נפש מתעברא מן עלמא, מרה דהוא סם המות בתקיעה
מתעברא מן עלמא.

זכאה איהו דכליל נשמתא ורוחא עם נפשא בקלא
דאורייתא, דבאורייתא אתתקפון, דכל מאן דלא
אתעסק באורייתא חליש נשמתיה רוחיה ונפשיה עילא
ותתא, ויותרת הכבד איהו זונה, שיורין איהו לכל אלהים
אחרים מתתקפא, ואמאי אתקריאת יותרת הכבד, אלא בתר
דעביד נאופא עם כלהו, יהיבת שיורין לבעלה, ועלה
אתמר פי בעד אשה זונה עד פפר לחם, דאיהי אתחממת
מכבד, וטחול [דף מט ע"ב] איהו שחוק הפסיל, ועליה אתמר
אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו, בגין
דאיהו שאול תחתית, דאתמר ביה צדיק ממנו בולע, אבל
צדיק גמור אינו בולע, כבד פועס וקטיל.

לב מבין, לב יודע, לב רואה, לב איהו שכינתא, דלא
נטלא אלא דמא צח, דאיהי קרבנא דצלותא נקיה
בלא חובין ובלא פסולת, וקריבת לגבי בעלה שופרא
דכלא.

אבל יותרת הכבד לא יהיבת לבעלה אלא שיורין ופסולת,
ומאי ניהו בעלה טחול אל אחר, ומאלין שיורין
דנטיל מנה אתעביד דם טחול חשוף ואוכמא, הוא נחש
רמאי דפתי לתוה דאיהי לבא, וגרם לה מותא.

והא תרי בתי לבא אינון למאן פתי מנייהו, אלא ההוא
דשמאלא דאתמר בה לב כסיל לשמאלו, ועליה
אתמר ומוצא אני מר ממות את האשה, לב חכם לימינו
דא אשת חיל עטרת בעלה, עלה אתמר מצא אשה מצא

טוב, דאיהי יצר הטוב מזליה דבר נש, עלה אתמר להניח
ברכה אל ביתיך, ברכת יהו"ה היא תעשיר, ועלה אתמר
ראה חיים עם האשה אשר אהבת.

איהי בדיוקנא דשכינתא תתאה כלילא מעשר, ואיהי נר
מצוה, ורוחא דנשיב בה תפארת ישראל איהי בכנפי
ריאה, ודא איהו ותורה אור, דנהיר בה דא שכינתא עלאה
נשמת חיים, דנחתא מן מוחא לאנהרא לון בלבא.

מאי נ"ר נפשא רוחא, דנפשא איהי פתילה, רוחא דא
זיתא, נשמתא נר יהו"ה נשמת אדם, אדם דאיהי אור
נר, נהיר ביה אורייתא דבכתב, ונשמתא דאיהי נר נהיר בה מצוה,
ובזמנא דלא נהירין בה אור ונר אתמר בנשמתא אל תראוני שאני
שחרחרת, ואתמר באדם אלפיש שמים קדרות, ומאי נ"ר נפשא
רוחא, נ' נפשא ר' רוחא, לקבל תלת קטרין אלין, אינון
תלת גוונים, אשא אוכמא חוורא ותכלתא, מאן דנטיר נר
יהו"ה נשמת אדם באורייתא, בפקודין דעשה ולא תעשה,
לא שליט עליה נורא דגיהנם, ודא איהו כבד ומרה וטחול,
כבד אשא סומקא, מרה אשא ירוקא, טחול אשא אוכמא,
יותרת הכבד כללא דכלהו, תכלת חשוך.

ותכלת דציצית מצוה, ותכלת לית בסטרא אחרא, בגין
דאיהו דומה לכרסיא יקירא, גוונים דשרגא אינון
לבושין לנר יהו"ה נשמת אדם, גוון אוכמ דאיהו טחול,
כד מתלבשת תמן נפשא בחובין, איהי אמרת אל תראוני
שאני שחרחרת, שחרחרת בקדרותא דבני, בדוחקא דלהון
בעניותא דלהון, קדרותא וליצנותא ועניותא מטחול נפקא,
כד נשמתא אסירא בה בגלותא, ודא איהו ושפחה פי

תִּירֶשׁ גְּבִירְתָּהּ, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא טַחול שׁוּחַק, וּלְזְמַנָּא דִּיִּיתִי
מִלְכָּא מְשִׁיחָא לְנִטְלָא נּוֹקְמָא מִטַּחול דְּאִיהִי שְׂפָחָה, יוֹשֵׁב
בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק, יִשְׁחַק אִיהוּ בְּאֲבוּדָא דְּלֵהוּן, כְּמָה דָּאֵת
אָמַר וּבְאֲכַד רְשָׁעִים רְנָה.

רנ"ה אִיהוּ הַנְּר, אִיהוּ נְה"ר יוֹצֵא מֵעֶדֶן, וּמֵאִי נִיהוּ
מְצוֹת עֲשֵׂה וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה כְּחוֹשְׁבֵן נְה"ר, נו"ן
ה"א רי"ש, וְאִיהִי הַנְּר הַמְּאִיר לְאָדָם, וְעַל דָּא בְּאֲכַד
רְשָׁעִים רנ"ה, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא הַטַּחול דְּשׁוּחַק אֲתַאֲכִיד, וְאִז
יִתְקַיֵּים אִז יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רְנָה וְדֵאִי, וְאִז לֹא
יִכְפֹּה בְּלִילָה נְרָה, בְּגִין דְּטַעְמָה פִּי טוֹב סַחְרָה, וּבַהֲהִיא
זְמַנָּא מִתְתַּקְנָא יְרוּשָׁלַם דְּאִיהִי לְבָא, לְבָא אִיהוּ לְה"ב
הַמְּזַבַּח, יִכְבֵּה כְּחוֹשְׁבֵן הַל"ב, לְה"ב הַב"ל, לֹא יִכְפֹּה
בְּגִלּוּתָא דְּאִיהִי לִילָה, וְאֲתַבְּנִיָּאת עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כְּמָה דָּאֵת אָמַר בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהו"ה, מֵאֵן דְּנָטִיר נְר
יְהו"ה נְשִׁמַּת אָדָם בְּפִקּוּדֵין דְּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, לֹא שְׁלִיט עֲלֵיהּ
נּוֹרָא דְּגִיּהָנָם, דְּאִיהִי כְּבֵד מְרָה טַחול.

וְעוֹד מְרָה טַחול כְּבֵד, אֵינוּן גְּלוּתָא לְנִשְׁמַתָּא וְרוּחָא
וְנִפְשָׁא, דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא כְּד גְּלַת בְּכַבֵּד, אֲתַמַּר
בְּאֲבָרִים דְּאֵינוּן עֲמָא קְדִישָׁא חִילָהָא דִּילָהּ, תַּכְּבֵּד הַעֲבוּדָה
עַל הָאֲנָשִׁים, כְּד גְּלַת בְּמָרָה אֲתַמַּר בְּה וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם,
כְּד גְּלַת בְּטַחול אֲתַמַּר בְּה וְלֹא שְׁמַעוּ אֶל מִשָּׁה מִקְצֵר
רוּחַ דְּהוּהּ בְּבִטְנָה, וּמֵעֲבוּדָה קָשָׁה דְּהוּהּ בְּטַחול, וְהוּוּ צְוּוּחִין
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנָה, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב מִבְּטֵן שְׂאוּל
שׁוֹעֲתִי שְׁמַעַת קוּלִי, וְאֲתַמַּר בְּהוּן וְתַעַל שׁוֹעֲתֶם אֶל
הָאֱלֹהִים מִן הַעֲבוּדָה, וְנִשְׁמַתָּא בְּגִלּוּתָא בְּתַרְאָה (דף נ ע"א)

אֶתְמַר בְּהַ וְתַגַּל מְרַגְלוֹתַיִו וְתִשְׁכַּב, שְׁכִיבַת לְעַפְרָא, וְוִי לִי
 לְבַר נֶשׁ דְּנִשְׁמַתִּיהָ נַחִיתַת תַּחֲוֹת רַגְלוֹי, דְּבַהּ הוּא זְמַנָּא
 אֶתְמַר בְּמִזְלִיהָ נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם, וְלִית לִיהָ עֲלוּי וְסִלּוּק
 אֶלָּא בִידָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּאִזִּיל שְׁמָא קְדִישָׁא לִימִינָא
 וְאוּקִים לָהּ.

וְרוּא דְמָלָה לִינִי הַלִּילָה וְהִיָּה בְּבִקְרָא אִם יִגְאַלְךָ טוֹב יִגְאַל,
 טוֹב דְּאִיהוּ בְרִית יִגְאַל, וְאִם לֹא יַחְפוּץ לְגְאַלְךָ
 וְגְאַלְתִּיךָ אָנְכִי, חֵי יְהוּ"ה שְׁכַבִּי עַד הַבֶּקֶר, אָנְכִי דְאִיהִי
 אִימָא עֲלָאָה, אָנְכִי דִיִּצִיאת מְצָרִים, חֵי יְהוּ"ה שְׁכַבִּי עַד
 הַבֶּקֶר דְּאִיהִי יְמִינָא, דְּבִיהָ תוֹקְפָא דְּאוּרִייתָא דְּבַכְתָּב דְּאִיהִי
 עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, דְּמִימִנָּא אֲתִייהִיבַת אוּרִייתָא דְּבַכְתָּב,
 וּמְשִׁמָּאלָא אֲתִייהִיבַת אוּרִייתָא דְּעַל פֶּה דְּאִיהִי נוֹקְבָא.

וּבְגִין דָּא טוֹב צְדִיק ח"י עֲלָמִין אִיהוּ מְסֻטְרָא דְּשְׁמָאלָא,
 דְּאִיהוּ גְבוּר הַפּוֹכֵשׁ אֶת יִצְרוֹ, דְּאִיהוּ סְמַא"ל, וּבְגִין
 דָּא שְׁמָאל הוּחָה, וּבִימִינָא יְקוּם, דְּמָאן דְּנִפְּיֵל לָא צְרִיךְ
 לְאַקְמָא אֶלָּא בִידָא יְמִינָא, וּבְגִין דָּא חֵי יְהוּ"ה שְׁכַבִּי עַד
 הַבֶּקֶר.

וּשְׁמָאלָא אִיהִי רֵאשׁ הַשְּׁנָה, וְיְמִינָא פְּסַח, וּבִיהָ הוּהּ
 אוּמָאָה בִּי"ד יוּמִין, וְדָא אִיהוּ כִּי יָד עַל כֶּסֶם
 י"ה, וְעַל הַהוּא זְמַנָּא אִיהִי אֲמַרַת אֶל תְּרַאוּנִי שְׁאֲנִי
 שְׁחַרְחַרְתִּי, אֶל תְּרַאוּנִי מְסֻטְרָא דְּשְׁמָאלָא דִּיִּצְחָק, דְּאִנָּא
 בְּקִדְרוּתָא בִּיהָ, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב וְתִכְהִינְ עֵינָיו מֵרְאוֹת,
 מֵרְאוֹת וְדָאי בְּפוּרְקָנָא, דְּאִיהִי אוּר מֵרְאוֹת דְּנִבּוּאָה, דְּאֶתְמַר
 בְּהוּן נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאַרְאָה מֵרְאוֹת אֱלֹהִים, וְדָא אִיהוּ

וּתְכַהֵינְ עֵינָיו מֵרְאוֹת מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא, וְאַתְמַר בְּהֵוּא
זְמַנָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲלִבֵּישׁ שָׁמַיִם קְדְרוֹת.

נֵר אִיהִי ה', חֲמֵשׁ גְּוֹנִין נְהִירִין בָּהּ, וְאִינוּן חָוֹר סוּמַק
יְרוּק וְאוּכֹם וְתַכְלֵת, ו' אֹר הֵנֵר מְלַגְאוּ, סמא"ל חֲשָׁךְ,
נְחֵשׁ קְדְרוֹת, וְעֵלָה אֲתַמַּר אֲלִבֵּישׁ שָׁמַיִם קְדְרוֹת נּוֹקְבָא
דִּילִיָּהּ, וְשִׁק אָשִׁים פְּסוּתָם, וְוִי לְנִשְׁמַתָּא כַּד אֲתַלְבַּשְׁת
בְּקְדְרוֹתָא דְלֵהוּן, וְעֵלִיָּה אֲתַמַּר וּתְכַהֵינְ עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְאִינוּן
חֲשׁוּכִין דְּמִכְסִּיִן עַל עֵינֵינוּן, דְּלִית לוֹן רֵשׁוּ לְאַסְתַּכְּלָא
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ.

וְאוּר וְנֵר דְּנְהִרִין בְּהוּן, אֲתַמַּר בְּהוּן וְחֲשָׁכוּ הֵרוֹאוֹת בְּאַרְבּוֹת,
כְּמָה דְּאָמַר קְהֵלֵת עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשָׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוּר
וְגוֹמֵר, וְאוּר וְנֵר עֲלִיָּהּ אֲתַמַּר כִּי נֵר מְצוּהָ וְתוֹרָה אוּר,
וְאַמְאִי אֲתַחֲשָׁכֵן בְּהוּן, בְּגִין דְּלֹא הוּוּ מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרֵיָּתָא
וּמְצוּהָ, בְּדַחִילוֹ וּבְרַחִימוֹ דְּאִינוּן י"ה, וּמִיד דְּמִשְׁתַּדְּלִין
בְּהוּן בְּדַחִילוֹ וּרַחִימוֹ, אוּמָאָה אִיהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בִּי"ה דְּאִינוּן דַּחִילוֹ וּרַחִימוֹ, לְאַעֲבְרָא לוֹן מְעַלְמָא דְנִשְׁמַתָּא,
בְּגִין דְּאִינוּן חֲשׁוּכִין אֲפְרִישִׁין בֵּין י"ה וּבֵין ו"ה, כְּמָה
דְּאוּקְמוּהוּ דְכָתִיב כִּי יָד עַל פֶּס י"ה, וּבְהֵוּא זְמַנָּא אֲתַמַּר
בְּאָדָם לְבִשׁוּ שָׁמַיִם קְדְרוֹת וְגוֹמֵר, וּבְהֵוּא זְמַנָּא דְּמִתְעַבְרִין
קְדְרוֹתָא וְחֲשׁוּכָא מְנִשְׁמַתָּא, מִיד כַּל הַנִּשְׁמָה תִּהְלֵל י"ה.

וּמָאן אִינוּן אֲלִין חֲשׁוּכִין אֲלִין סמא"ל וְנְחֵשׁ, וּמָאן גְּרִים
לוֹן לְשַׁלְטָאָה עֲלִיָּהּ, אֲלֹא רְזָא דְקָרָא אוּלִיף כִּי
אִם עוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מִבְּדִילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם, וְדוּד
בְּגִינֵיהוּ אָמַר גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפֻלָּאוֹת מִתּוֹרְתְךָ, וּבְהֵוּא
זְמַנָּא מָה דְּהוּוּ שְׁלִטִין חֲשׁוּכִין עַל נְהוּרִין דְּעֵינֵינוּן, מִתְּהַפְּכִין

נְהוּרִין וְשִׁלְטִין עַל חֲשׂוּכִין, וְרָזָא דְמַלְהָ שׁוּפְ"ר מְהוּפְ"ף
 קְדַמְ"א זְק"ף קְט"ן, הֵהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ קְטַנְתִּי מִכָּל
 הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֲמֹת, אֲזִדְקָף וְאִקְרִי זְקָף גְּדוּל, וְאִין אֲמַת
 אֶלָּא תוֹרָה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב תּוֹרַת אֲמַת הִיְתָה בְּפִיהּ,
 וּבַהֲהוּא זְמַנָּא מִתְהַפְכָּא כְּרִסְיָא מְדִינָא לְרַחְמִי, וְדָא הִיא
 רְזָא דְאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין צְדִיקִים מִהַפְכִין מִדַּת הַדִּין
 לְמַדַּת רַחֲמִים.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא אֲתַחֲשִׁיב כְּאֵלוּ אֲתַבְרִי עַלְמָא, וַיְסַדֵּר נְהוּרִין
 כְּדָקָא יָאוּת, הֵדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
 לְאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם
 דָּא יִשְׂרָאֵל, דְּשִׁלְטָנוּתְהוֹן יְהֵא לְזְמַנָּא דְפּוֹרְקָנָא, וְרִשְׁעֵיָא
 יִשְׁתְּאֲרוֹן בְּחֲשׂוּכָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה,
 וְאִתְמַר בִּימֵינָא [דף ג ע"ב] וְשִׁמְאֵלָא וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם
 אֶחָד, דְּאִיהוּ עֶרֶב דִּיצְחָק, וּבְקֶר דְּאֲבֵרָה. בַּהֲהוּא זְמַנָּא
 מַה דְּהוּת נִשְׁמַתָּא מְהֵדָקָא בֵּין רַגְלִין, הֵדָא הוּא דְכְתִיב
 וַתִּגַּל מְרַגְלוֹתָיו וַתִּשְׁכַּב, דְּאִתְחַזְרַת לְלַבָּא, דְּאִיהִי כְּגוּוֹנָא
 דִּירוּשָׁלַם, בַּהֲהוּא זְמַנָּא הֵלֵב רוּאָה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב וְלֹא
 יִפְנֶף עוֹד מוֹרִיד וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוּאוֹת אֶת מוֹרִיד, הֵלֵב שׁוּמַע
 דְּאִתְחַזַּר עֲבוּדָה וּכְרוּבִים לְבֵי מְקַדְשָׁא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן וַיִּשְׁמַע
 אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהִים מֵעַל הַכַּפְּרֹת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים,
 וְכָל עֲנַנִּין דְּאִינוּן רוּמֵי רַבְתָּא וְרוּמֵי זְעִירָא דְּאִינוּן מְכַסְיִין עַל
 צְלוֹתִין, הֵדָא הוּא דְכְתִיב סִפּוֹת בְּעַנְן לֶף מְעַבּוֹר תְּפִלָּה
 מִתְעַבְרִין, וְנְהַרִין עֵינִין דְּאִינוּן בֵּית רֵאוּן וּבֵית שְׁנֵי,
 דְּבַהוֹן סְלָקִין צְלוֹתִין.

דְּבִזְמַנָּא דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל מְלוּכְלָכִין בְּטַנוּפִין דְּשָׂאֵר עַמִּין,

נִשְׁמַתָּא דַּאִיהִי שְׁכִינְתָּא אֲמַרְתָּ, אַל תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחַרְתָּ,
 וְצִלוֹתָא נִפְלְתָּ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם
 בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל, וְכַד נִפְלְתָּ שְׁכִיבַת לְעַפְרָא בֵּין רַגְלֵיךָ, וְהָא
 אוּקְמוּהוּ וְתַגְל מְרַגְלוֹתֵינוּ וְתִשְׁכַּב, וְאִיהִי מְצִלִי לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא דִּיּוֹקִים לָהּ מֵעַפְרָא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וּפְרַשְׁתָּ
 כְּנֶפֶךְ עַל אֲמַתְךָ כִּי גוֹאֵל אַתָּה.

בְּהֵוֹא זְמַנָּא וַיַּחֲרֹד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת, הֵהוּא דַּאֲתַמַּר בֵּיהּ
 יְהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה, מֵאִי וַיִּלְפַּת כְּמָה דַּאֲתַּ אֲמַר
 יִלְפְתוּ אַרְחוֹת דְּרַפְסָּ, בְּהֵוֹא זְמַנָּא יִיתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וַיִּימָא לָהּ, לִינִי הַלִּילָה וְהָיָה בְּבִקְרָ, לִינִי הַלִּילָה דַּאִיהִי
 שְׁמַאֲלָא, וְהָיָה בְּבִקְרָ דַּאִיהִי רַחֲמֵי יְמִינָא, דְּמַתְמָן נְהִיר
 אוּר, הֲדָא הוּא דְכָתִיב הַבְּקָר אוּר, אִם יִגְאֲלֶךָ טוֹב יִגְאֲלֶךָ,
 אִם יַעֲבִיד בְּךָ יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִין טְבִין לְסַלְקָא לָךְ מִבֵּין רַגְלֵיךָ
 שְׁפִיר, תִּגְאֲלֶךָ עַל יַדֵּי דִּישְׂרָאֵל עֲלָאָה דַּאִיהוּ כַּעֲלָךְ, טוֹב
 וְדַאִי, וְאִם לֹא יַעֲבִדוּן בְּךָ עוֹבְדִין טְבִין, וְגַאֲלַתִּיךָ אָנְכִי.

וְהָא אוּקְמוּהוּ חֵי יְהו"ה שְׁכִבִי עַד הַבְּקָר, אוּמָאָה בְּח"י,
 דַּאִיהוּ כְּלִיל ח"י בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא, שְׁכִבִי עַד הַבְּקָר,
 עַד הֵהוּא נְהִרָא, דְּבַהֲהוּא זְמַנָּא צִלוֹתָא תְּהָא נְהִרָא כְּלָבָא
 וּבְעֵינֵינוּ, וּבְגִין דְּבְח"י בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא תְּלִיא פּוֹרְקָנָא, וּבִיהּ
 אֲתַגְלִיא, דַּאִיהוּ יְסוּד ח"י עֲלַמִּין, אֲתַמַּר בֵּיהּ וְהָיוּ עֵינֵי
 וְלִבִּי שֵׁם כָּל הַיָּמִים.

וְהָיוּ עֵינֵי וְלִבִּי אֲדַכִּיר עֵינֵינוּ וְלָבָא, בְּגִין דְּצָרִיךְ בְּרַ נִשׁ
 בְּצִלוֹתֵיהּ לְמַהוּי עֵינוּי לְתַתָּא לְגַבֵּי נִשְׁמַתָּא, דַּאִיהִי
 שְׁכִינְתָּא דַּאִיהִי אֲסִירָא בְּגִלוֹתָא, וְלִבִּיהּ לְעִילָא בְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְרָזָא דְּמִלָּה עֵינוּי תְּמִיד אַל יְהו"ה כִּי הוּא יוֹצִיא

מִרְשֵׁת רַגְלֵי, וְלִבִּיהָ לְעֵילָא לְנִטְלָא נּוֹקְמָא מְעַמְלָק, הֲדָא
 הוּא דְכִתִּיב כִּי יוֹם נִקָּם בְּלִבִּי, בְּלִבִּי וְדָאֵי, בֵּיה עֲתִיד
 לְנִטְלָא נּוֹקְמָא, כְּמָה דְנִטִּיל בֵּיה נּוֹקְמָא מִמְצָרָאֵי.

דְּאִיהִי לִבִּי שֵׁם בֶּן אַרְבָּעִים וְתַרְיֵן, אֲבָגִית"ן בֵּיה אֲפִיק
 לְיִשְׂרָאֵל מִגְלוֹתָא, קַר"ע שְׁט"ן דְּאִיהוּ שְׁמָא תְּנִינָא
 דְּיוֹמָא תְּנִינָא, בֵּיה קֶרַע יִמָּא, וּבִהֲאֵי שְׁמָא אֲתָמַר יְהִי
 רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְגוֹמַר, נַג"ד יכ"ש נַגְד כָּל עַמְךָ אַעֲשֶׂה
 נִפְלְאוֹת, בְּכָל שְׁמָא נִטֵּל נּוֹקְמָא בְּמִצְרִים.

וּפּוֹרְקָנָא בְּלָבָא תְּלִיא, דְּאֲתָמַר בֵּיה הֵלֵב רוּאָה, וּבְגִין דָּא
 כִּי יוֹם נִקָּם בְּלִבִּי, נִקְמָה בְּמֵאֵי בְּלִבִּי בִי"ה,
 דְּאֲתָמַר בֵּיה כָּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל י"ה, וְעֲלִיהָ אֲתָמַר כִּי יָד
 עַל פֶּס י"ה, וּפּוֹרְקָנָא בְּלָבָא תְּלִיא, דְּבִיהָ אֲתָמַר הֵלֵב רוּאָה,
 וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהוּ מְאֲרֵי מִתְּנִיתִין לְלִבִּי גְלִיתִי וְלֵאבְרֵי
 לֹא גְלִיתִי, מֵאֵי לְלִבִּי, אֵלֶּא אוֹרִייתָא דְּבִכְתָּב אֲתַקְרִיאַת
 לִבִּי, וְאוֹרִייתָא דְּעַל פֶּה אֲתַקְרִיאַת פּוֹמָא וְאוֹקְמוּהוּ מְאֲרֵי
 מִתְּנִיתִין מִלְבָּא לְפּוֹמָא לֹא גְלִי, לְלִבִּי גְלִיתִי דָּא שְׁמָא
 דְּע"ב שְׁמָהן, וְאִינוּן שְׁבַעִין אֲנַפִּין לְאוֹרִיתָא, דְּתַלְיִין מִן
 ב'.

וְאוֹרִייתָא אֵית לָהּ רִישָׁא וְגוֹפָא וְלָבָא וּפִימָא וְאַבְרִין,
 כְּגוֹוִנָא דְּאֵית בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן רִישֵׁין רִישֵׁי
 עַמָּא, וּמְנַהוּן עֵינִין הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב וְהָיָה אִם מְעִינֵי
 הָעֵדָה, וְאֵית מְנַהוּן לָבָא, דְּאִינוּן לְקַבֵּל שְׁבַעִין סְנֵהֲדָרִין
 וּמִשָּׁה וְאֶהְרֹן עַל גְּבִייהוּ, דְּלֹא חֲסָרִין מְעַלְמָא כּוֹתִייהוּ,
 וְדָא אִיהוּ לְלִבִּי גְלִיתִי, אֲבָל אַחֲרָנִין דְּאִינוּן כְּשָׂאֵר אַבְרִין

אֲתָמַר בְּהוֹן וּלְאַבְרִי לֹא גִלְתִּי, וְכֵן בְּאוֹרֵייתָא שְׁבַעִין אֲנִפִּין
תְּלִיין מִתְרִין תּוֹרוֹת, אוֹרֵייתָא דְּבִכְתָּב וְאוֹרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה.

וּבְגִלוֹתָא חֶלֶק לְבָ"ם, דְּאִינוּן ע"ב צְדִיקִים דְּאִינוּן כְּגוּוֹנָא
דְּסִנְהֶדְרִין, וְרָזָא דְּמִלְהָ אֲשֵׁרִי כָּל חוֹכֵי לוֹ, ל"ו
בְּחוֹשְׁבֵּנָא סְלִיק תְּלָתִין וְשִׁית, וְאִינוּן ל"ו בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל,
וּל"ו לְבַר מְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וְדָא אִיהוּ חֶלֶק לְבָ"ם, וּמָאן
חֶלֶק לְבָם. [דף נא ע"א] שְׁאוּר וְחֻמְץ דְּאִינוּן עֶרֶב רַב, וְרָזָא
דְּמִלְתָּא וִיהִי מְבַדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, דְּעֲלֵייהוּ אֲתָמַר אֲךָ
בֵּינָם הָרְאִישׁוֹן תְּשֻׁבִיתוֹ שְׁאוּר מִבְּתִיכֶם, אֲךָ חֶלֶק, וְאוּמָאָה
דִּיתְמַחוּן בִּי"ד, דְּאִינוּן אַרְבַּע סְרֵי יוֹמֵי דְּפִסְחָא, לְקִיּוּמָא
פִּימֵי צֵאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת, וְדָא שְׁבַעָה יוֹמֵי
דְּפִסְחָא דְּגִלוֹתָא קְדַמָּאָה, וְשְׁבַעָה יוֹמֵי דְּפִסְחָא דְּגִלוֹתָא בְּתְרָאָה,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב חֵג שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת יֹאכֵל.

וּבְגִין דָּא אוֹר לְאַרְבַּעָה עָשָׂר בּוֹדְקִין אֶת הַחֻמְץ לְאוּר הַנֵּר,
וְדָא אוֹר הַנֵּר דְּאִיהִי אוֹרֵייתָא וּפְקוּדֵיָא, דְּאֲתָמַר בְּהוֹן
כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר, נֵר בְּלִבָּא, אוֹר בְּעֵינֵינוּ, דְּאִיהוּ
אוֹר הַנֵּר, בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ בִּי"ה, מִתְעַבְרִין חֲשׂוּכָא וְקִדְרוֹתָא
מִנֵּייהוּ, וּבְגִין דָּא כִּי יוֹם נָקַם בְּלִבִּי.

וְעוֹד בְּלִבִּי דָּא ל"ב אֱלֹהִי"ם דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְעֵשֶׂר
אֲמִירָן דְּאִינוּן י' מִן לְבִי, וְלֵב הָאִי אִיהוּ לֵב, דְּבִיָּה
נְהִיר הָהוּא דְּאֲתָמַר בִּיה וְתֵרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וּבִיָּה
עֲתִיד לְאַתְגְּלִיָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה בְּאוֹרֵייתָא בְּגִלוֹתָא
בְּתְרָאָה, כְּגוּוֹנָא דְּפוּרְקָנָא קְדַמָּאָה, דְּאֲתָמַר בִּיה וִירָא מְלֶאךְ
יְהו"ה אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ, בְּקַדְמִיתָא בְּלִבַּת אֵשׁ דְּנִבּוּאָה,
וּבְגִלוֹתָא בְּתְרָאָה בְּלִבַּת אֵשׁ דְּאוֹרֵייתָא.

וְדָא ב"ת מן בְּרֵאשִׁית, דְּאִיהִי כְּלִילָא מְעֵשֶׁר אַמִּירָן וְל"ב
 אֱלֹהִי"ם דְּעוֹבְדָא דְּבְרֵאשִׁית, בַּת כְּלִילָא מְעֵשֶׁר אַמִּירָן
 אִיהִי בַת עֵין אוֹכְמָא, דְּאִתְמַר בָּהּ שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה, וּבִיה
 נְהִיר אֹר, הֵדָא הוּא דְכְתִיב וְתוֹרָה אֹר, ל"ב אֱלֹהִי"ם בִּיה
 נְהִיר מְצוּהָ, דְּאִתְמַר בִּיה נֵר יְהו"ה נְשַׁמֵּת הָאָדָם וְכו': (כאן

חסר והוא כתיקונים זוהר חדש)

וְנִדְפְּוֵי דְשְׁכִינְתָא אֵינוּן כְּסוּי דַם חַיָּה וְעוֹף, דְּמְכַסֵּי עַלְיֵיהּ
 בְּרַחֲמֵי, וְכַד מְכַסֵּי עַלְיֵיהּ בְּרַחֲמֵי דְאַהֲבָה, מִי
 טוֹפְנָא לָא שְׁלֵטָא עַלְיֵיהּ, מִיָּם רַבִּים דְּמִי טוֹפְנָא לָא יוֹכְלוּ
 לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה דִּישְׂרָאֵל בְּאַבוּהוֹן דְּבִשְׁמִיא, בְּהַהוּא
 זְמַנָּא כְּרִסְיָא יְהָא עַל אַרְבַּע חִיוּן, וְדָא אִיהוּ שׁוֹפֵר הוּל"ךְ
 רְבִי"ע מְרוּבַע, דְּרַג"א בְּשִׁית דְּרַגִּין, דְּאֵינוּן שֵׁשׁ מְעֵלוֹת
 לְכַפֵּסָא, הָא אִיהוּ מַלְכָא עַל כְּרִסְיָא.

בְּהַהִיא זְמַנָּא וְעֵשָׂה לִי מְטַעְמִים כְּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי מִפְּקוּדֵין
 דְּעֵשָׂה דְּאִתְיֵיהִבוּ מְאַהֲבָה, וְלֹא מִפְּקוּדֵין דְּלֹא
 תַּעֲשֶׂה, דְּהוּא אֶקְרִיב לִיה מִמְּנָא דְעֵשׂו, לְקַטְרָגָא בְּהוֹן
 לִישְׂרָאֵל, דְּבִגִּינֵיהּ אִתְמַר וְאֵת עֵשׂו שְׁנֵאתִי.

וְדָא אִיהוּ דְּרַג"א תְּרִי טַעַמ"י, דְּמִסְטְרָא דְּפְקוּדֵין דְּלֹא
 תַּעֲשֶׂה מִמְּנָא דְעֵשׂו אִיהוּ רְבִי"ע עַל יִשְׂרָאֵל, וְאִיהִי
 דְּרַג"א עַלְיֵיהּ, וְאִי תִימָא דְשְׁלֵטָא עַל שְׁכִינְתָא דְאִיהִי
 עֲמַהוֹן בְּגִלוּתָא, הָא אִמְר קְרָא אֲנִי יְהו"ה הוּא שְׁמִי וְכְבוּדִי
 לְאַחַר לֹא אֶתְן וְתַהֲלִתִּי לְפְסִילִים, וְכְבוּדִי שְׁכִינְתָא עֲלָאָה,
 לְאַחַר לֹא אֶתְן אֶל אַחַר, וְתַהֲלִתִּי לְפְסִילִים דָּא שְׁכִינְתָא
 תַּתָּאָה, וּבְגִין דָּא בְּשִׁית יוֹמִין דְשְׁלֵטָא סַם הַמּוֹת, אֶל אַחַר,
 אִתְמַר בְּשְׁכִינְתָא יְהִיה סְגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמְעֵשָׂה, בְּשַׁבַּת

וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁים דְּלֹא שְׁלֹטִין מִמֶּנּוּן בִּישׁוּן, אֶתְמַר בְּהוּן
וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפְתַּח וּבְיוֹם הַחֲדָשׁ יִפְתַּח.

וְעוֹד רַבִּי"ע אִיהוּ פְּגוּוֹנָא דָּא כ, וּלְזַמְנִין פְּגוּוֹנָא דָּא כ
בֵּת מַלְךְ פְּנִימָה סְגִירָא בְּבֵיתָא, וְאִיהִי סִיְהֶרָא קְדִישָׁא
לְעוֹלָם לָא אֶסְתַּכְּלַת בָּהּ חֲמָה בִישָׁא, גִּיהֶנָּם סַם הַמּוֹת
נּוֹקְבָא בִישָׁא, כָּל שְׁפִין אֶל אַחַר, דְּהִכִּי אוּקְמוּהוּ קְדַמָּיִן,
לְעוֹלָם לָא חֲזָא חֲמָה פְּגִימוֹתָא דְסִיְהֶרָא, דְּבִזְמַנָּא דְחֲמָה
נְפָקָא נְפָקָא מִמְזוּרַח, סִיְהֶרָא חֲזַרְתָּ אֲנַפְהָא מִיְנִיהּ פְּגוּוֹנָא
דָּא כ וּבְגִין דָּא אֲמַר בְּלַעַם הֲרַשַׁע לֹא הִבִּיט אוֹן בִּיעֶקֶב
וְלֹא רָאָה עֲמַל בִּישְׂרָאֵל, עֲמַל וְאוֹן סַמָּא"ל וְנַחֲשׁ.

וּבִזְמַנָּא דְדַחְקִין לָהּ לְאַסְתַּכְּלָא בָּהּ, אֶתְכַסִּיא מְכָל וְכָל,
וְאִימְתִי בִירְחָא שְׁבִיעָאָה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב תִּקְעוּ
בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגִנוּ, מְאִי בְּכֶסֶה בִירְחָא דְאַתְכַסִּיא
בִּיהּ סִיְהֶרָא, בַּהֲהוּא זְמַנָּא דְאַתְכַסִּיאַת מְנִיָּה, אִיהִי אֲמַרְתָּ
לְיִשְׂרָאֵל דִּיתְקַנּוּן צְלוֹתִין בְּמַאֲכְלִין טְבִין, מִפְּקוּדִין דְעֵשָׂה,
דְּצְלוֹתָא שְׁקִילָא כָּכָל פְּקוּדִין, (דף נא ע"ב) בַּהֲהוּא זְמַנָּא יִימָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וְעֵשָׂה לִי מְטַעְמִים בְּרַעוּתָא
דְשְׁכִינְתָּא, כְּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי מִפְּקוּדִין דְעֵשָׂה, וְתִקְנַת שְׁכִינְתָּא
עִם יִשְׂרָאֵל מְאֲכְלִין דְּצְלוֹתִין דְּאִינוּן קְרַבְנִין, וּבִזְמַנָּא דְאִיהִי
תִּקְנַת מְזוּנָא לְמַלְכָּא, יְהִיבַת לוֹן עֵיטָא לְאַתְעָרָא בְּשׁוֹפָר,
דְּבִיָּה עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַכְנֶשָׁא בִּיהּ לְיִשְׂרָאֵל מִן
גְּלוּתָא מְאַרְבַּע סְטָרִין, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גְּדוּל
לְחִירוֹתֵינוּ וְשָׂא נָס לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ, וְאִיהוּ חָשִׁיב דְאִיהוּ
יוֹמָא דְדִינָא דִּילִיָּהּ וּבְרַח.

עד הווא זמנא קודשא בריך הוא מאריך עלייהו דחייביא,
 ולבסוף אפסיק לון וחריב לון מעלמא, ודא איהו
 מארי"ן טרח"א סוף פסו"ק.

ועוד שופ"ר הולך רבי"ע דרג"א תרי טעמ"י, בהווא
 זמנא דיתמחון חייביא מעלמא, סלקא צלותא בנגונא
 בארבע מינין, דאינון שיר פשוט ודא י', שיר כפול ודא
 י"ה, שיר משולש ודא יה"ו, שיר מרובע ודא יהו"ה,
 בשמא דיהו"ה סלקא צלותא דאיהי שכינתא, אורייתא
 בנגונא, שכינתא בנגונא, ישראל סלקין מגו גלותא בנגונא,
 הדא הוא דכתיב אז ישיר משה ובני ישראל את השירה
 הזאת ליהו"ה.

צלותא דאיהי שכינתא, סלקא לגביה דמלכא בעשרה
 זכרונות ובעשרה מלכיות ובעשרה שופרות,
 דאינון יי"י, ועשרה פתות דמלאכים יתערוך לגבייהו,
 וסלקא לון לגבי עשר ספירן, ונגונין סלקין מנייהו מרובעים
 מסטרא דרבי"ע בארבע חיוון, ואינון חיות קטנות עם
 גדולות אינון תמניא, ואינון יאהדונה"י, ועלייהו אתמר
 אז ישיר משה, כד יהא קודשא בריך הוא בשכינתיה בחיון
 תמניא, דאינון חיון דאשא עתים חשות עתים ממללות,
 וכלהו מחאן בגדפייהו בנגונא, ונגונא בהון סלקא בארבע
 אנפין, לכל סטרא מרובעין, הדא הוא דכתיב וארבעה
 פנים לאחת וארבע פנים לאחת מהם, לכל חיה תמניא
 אינון בין אנפין וגדפין, לקבל תמניא די בהון שבח משה
 א"ז.

וְדוֹד בְּגִין דָּא תְּקִין מָנָא בְּתַמְנִיא נִימִין, וְשַׁבַּח לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּתַמְנִיא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב לְמַנְצַח עַל
 הַשְּׁמִינִית, וְתַמְנִיא אַתּוּן, לְכֹל חַד תַּמְנִיא, סְלִקִין כְּלָהוּ
 ע"ב, יֵאֱהֻדוּנָה י" תַּמְנִיא, וְתַלְיִין מַנְיִיהוּ ס"ד תַּמְנִיא לְכֹל
 חַד, סְלִקִין כְּלָהוּ ע"ב, דָּא אִיהוּ רְזָא דְחֻשְׁמַל.

וְאִית נְגוּנָא דְסֻלְקָא בְּעֶשֶׂר, וְדָא אִיהוּ יו"ד ה"א וַא"ו
 ה"א, וְעַלְיִיהוּ אַתְמַר יְדִיו גְּלִילֵי זָהָב, וְאִית נְגוּנָא
 דְסֻלְיָא בְּשִׁית, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, י"ה
 יְהו"ה צוּר עוֹלָמִים, י"ה י"ה י"ה אָדָם.

אַרְבַּע כְּנָפִים אַרְיָה שׁוֹר נֶשֶׁר, מֵרַכְבָּה (יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה)
 י"ה י"ה י"ה אָדָם, תַּנְיִנָא י"ה יְהו"ה י"ה יְהו"ה
 י"ה יְהו"ה, יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה לְעִילָא מְכַלְהוּ י"ה יְהו"ה
 חֲכַמ"ה בִּינ"ה, פֶּתֶר אַהֲי"ה אֲשֶׁר אַהֲי"ה, וְעַלְיִיהוּ אַתְמַר
 שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד,
 וְדָא אַבְגִּית"ץ, בְּשִׁתִּים יְכֶסֶה פָּנָיו לְיִשְׂרָאֵל דְּלֹא יִסְתַּכְּלוּן
 בְּהוֹן שְׁנַאֲיְהוֹן, וּבְשִׁתִּים יְכֶסֶה רַגְלָיו דְּלֹא אַדְפִּיר לוֹן עוּבְדָא
 דְּעַגְלָא, וּבְשִׁתִּים יַעֲוֹפֵף מִן גְּלוּתָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וְאִשָּׁא
 אֶתְכֶם עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים וְאֶבִּיא אֶתְכֶם אֵלַי.

וְאִית נְגוּנָא דְסֻלְקָא בְּתַרְיִין כְּגוֹן הַלְלוּיָהּ, וְאִית נְגוּנָא דְסֻלְיָא
 בְּאֵת חַד כְּגוֹן הַלְלֵי בִי, וְאִית נְגוּנָא דְסֻלְיָא בְּחֻמֵּשׁ
 כְּגוֹן ה', וְהָא אַתְמַר בְּכַנּוֹר דְּחֻמֵּשׁ נִימִין, אֲבָל נְגוּנָא דְסֻלְיָא
 בְּשִׁית דְּאִינוּן אַבְגִּית"ץ מִן ו' אִיהִי, וְאִית דְסֻלְיָא לִיָּה בְּתַלְתָּ
 וְדָא יְהו"ו, דְּאִיהוּ אַהֲי"ה, וְסֻלְיָא נְגוּנָא בִּיָּה בְּתַקִּיעָה שְׁבָרִים
 תְּרוּעָה.

בַּתְּקִיעָה הוּא קָלָא אַרוּךְ בְּנִגּוּנָא, עַד דְּהוּה סָלִיק לִיה
 לְגַבֵּי יְמִינָא דְאִיהוּ חֶסֶד, בְּשַׁבְרִים הוּה סָלִיק
 קָלָא דְנִגּוּנָא לְגַבֵּי גְבוּרָה, דְתַמֵּן י"ה בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא,
 וְהוּה נְחִית מְנִיָּה בְּחֶדְוָה חֲכַמְתָּא וְעוֹתְרָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ
 הַרְוּצָה לְהַחֲפִים יַדְרִים, לְהַעֲשִׂיר יַצְפִּין, בְּתַרוּעָה הוּה סָלִיק
 קָלָא דְנִגּוּנָא לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, וְהוּה נְחִית מְנִיָּה
 מִלְפָּא לְגַבֵּי [דף נב ע"א] כֹּלָה דְאִיהִי קוּל דְמָמָה דְקָה, בְּהַהוּא
 זְמַנָּא יִתְעַרוּן כָּל מִינֵי נִגּוּנָא, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב הַלְלוּהוּ
 בְּתַקַּע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנֶבֶל וּכְנֹר, הַלְלוּהוּ בְּתוֹף וּמַחֹל,
 הַלְלוּהוּ בְּמִינִים וְעוּגָב, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ
 בְּצִלְצְלֵי תַרוּעָה.

שׁוֹפָר אִיהִי שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה, תַּקַּע דִּילָה שְׂכִינְתָּא תַתָּאָה,
 דְאַתְמַר בָּהּ וּתַקַּע כַּף יַרְךָ יַעֲקֹב בְּגִלוֹתָא, בְּהַהוּא
 זְמַנָּא סָלְקָא מִן גְּלוֹתָא בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וְאַתְקַרִּיאת תַּקַּע
 בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוֹתְנוּ.

בְּנֶבֶל"ל, בְּ"ן ל"ב, בְּהַהוּא זְמַנָּא בְּ"ן יַעֲוֹל לְהִיכְלִיָּה דְאִיהוּ
 ל"ב, וְאַתְמַר בֵּיהּ וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תְּמִיד, וּמָה
 דְאַתְמַר בְּקַדְמִיתָא וַיִּתְעַצֵּב אֵל לִבּוֹ בְּגִין חֵיִבִּיָּא, מִיַּד
 דְאַתְאָבִידוּ אֲתַקִּיִּים בֵּיהּ וּבְאָבֵד רְשָׁעִים רְנָה, כְּנֹר, כ"ו
 נ"ר, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאִיהוּ יְהו"ה, דְאַתְמַר בֵּיהּ יְהו"ה
 אֹרֵי וַיִּשְׁעֵי, נְהִיר בְּנ"ר דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא, מְצוּה דִּילִיָּה, וְחַדִּי
 בָּהּ.

צִלְצְלֵי שְׁמַע חֶסֶד גְּבוּרָה, צִלְצְלֵי תַרוּעָה נְצַח וְהוּד,
 וּבִכְלָהוּ כָּל הַנְּשֻׁמָּה תְּהִלֵּל י"ה, דְאִיהוּ חֲכַמָּה

ובינה, די בהון יהא פורקנא ל"ו ול"ה דאינון בן ובת,
ובהון יתמחון עמלקים מעלמא, ודא איהו סוף פסוק.

דבר אחר ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי מפקודין
דעשה, ולא כאשר שנאתי מפקודין דלא תעשה,
פקודין דלא תעשה תליין מדחילו דיראה, ואינון לרחקא
השטן מנייהו, דלא יתקריב לגבי פרסיא דאיהו לבא,
לתבעא דינין על אברין קדישין דאינון ישראל, ולבא
שכינתא בינייהו.

השטן איהו סמא"ל, שלטנותא דיליה בכבד, דעליה אתמר
עשו הוא אדום, ערקין דכבדא חיילין ומשריין
דיליה, וכבד נטיל כל לכלוכין וחובין דערקין, הדא הוא
דכתיב ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה,
עונות תם, דההוא איש תם, אל ארץ גזרה, אתר דגזרת
עירין.

מרה חרבא דיליה, עלה אתמר ועל חרבך תחיה, ומנא
לן דמרה איהי חרבא דמלאך המות, דכתיב ואחריתה
מרה כלענה חדה כחרב פיות, איהי חיים לכבד, וסם
המות ללבא, מרה איהי גיהנם, ואית לה תרי פיות דאמרין
הב הב, הדא הוא דכתיב לעלוקה שתי בנות הב הב, שתי
בנות דאמרין הב חייבין לגיהנם.

שבעיין ערקין אינון בכבדא, לקבל שבעיין ממנן, כבד
ויותרת ע"ב, יותרת דיליה איהי נחש אשת זנונים,
בגין דשיורין דיליה נטלא טחול דאיהו חשך, ועלה אתמר
ולחשך קרא לילה, דשלטנותה בגלותא דאיהו לילה,
ובגלותא שעתא קיימא ליה, דאיהי לילי"ת אימא דערב

רב, ואיהי שחוק הפסיל, ובגינה אתמר פלה ענן וילך פן
יורד שאול לא יעלה.

ורא איהו צדיק ממנו בולע, דרשע ודאי דאיהו פסיל,
עליה אתמר למה תפיט בוגדים תחריש בבלע רשע
צדיק ממנו, ואוקמוהו מארי מתניתין, צדיק ממנו בולע
אבל צדיק גמור אינו בולע, ובגינה אתמר מוריד שאול
ויעל, ווי לנשמתא כד בלע לה טחול, ווי לישראל כד
אתבלעו בערב רב, דעלייהו אתמר ולא נודע כי באו אל
קרבנה, ומראיהן רע כאשר בתחלה.

בזמנא דגלותא פל ממנן דאומין דעלמא וערב רב, אתמר
בהון היו צריה לראש אויביה שלו, צריה ודאי
אינון ערב רב, עלייהו אתמר שריף סוררים וחברי גנבים
כלו, אוהב שחד וגומר, אויביה שלו אלין עשו וישמעאל
ושבעין ממנן, דאינון פלהו בשלוה בעותרא, וישראל
בדוחקא בעניותא, ובגין דא ווי לעלמא כד אתבלעו
בערבוביא בישא, ומאן גרם דאתבלעו במעייהו ולא נודע
פי באו אל קרבנה, בגין דעובדיהון בישין בידיהון, הדא
הוא דכתיב ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, פגוונא דא
נשמתא איהי פנסת ישראל, כד [דף נב ע"ב] איהי שלימא
בפקודין דעשה, אתמר בה פלך יפה רעיתי ומום אין בך,
בההוא זמנא שריא שם יהו"ה עלה, ואתמר בה וראו כל
עמי הארץ פי שם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך, וממנן
דכבד וערקין דיליה וממנן דטחול וערבוביא בישא דיליה,
מתכפיין תחות לבא דתמן נשמתא.

וְאִם נִשְׁמַתָּא אִיהִי מִתְּנַפָּא בְּחֻבֵּין, אוּ גַרְע מִינָה אֲפִילוּ
 פְּקוּדָא חֲדָא מֵאִינוּן פְּקוּדִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מֵאִרֵּי
 מִתְּנִיתִין עֲבִירָה מְכַבָּה מְצוּה, בְּהֵוּא אֲתֵר דְּשֵׁרִיא עֲבִירָה
 וְאִסְתַּלַּק מְצוּה מִנִּיה, הֵהוּא אֲבֵר אִיהוּ פָּגוּם, וְאִיהוּ מוּם
 דְּנִשְׁמַתָּא, בְּגִינִיה לָא שֵׁרִיא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל נִשְׁמַתָּא,
 חֲדָא הוּא דְּכֹתִיב כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב, נִשְׁמַתָּא דְּאִית
 בָּהּ מוּם בְּחֵד מֵרַמ"ח פְּקוּדִין דִּילָהּ לָא אֲתִקְרִיבֵת בְּגִינִיה
 לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֲבָל נִשְׁמַתָּא מִסְטָרָא דְּשְׁכִינְתָּא לִית בָּהּ מוּם, חֲדָא הוּא
 דְּכֹתִיב פֶּלֶךְ יִפֶּה רַעֲיָתִי וּמוּם אִין בָּךְ, אִם יֵצֵר הָרַע
 בְּעֵי לְקִרְבָּא לְהֵוּא אֲתֵר, פִּיּוּן דְּשְׁכִינְתָּא שֵׁרִיא תַּמָּן דְּאִיהִי
 נִשְׁמַתָּא, אֲתֵמֵר בָּהּ וְהִזֵּר הַקֶּרֶב יוּמָת, בְּגִין דְּעֵלָה אֲתֵמֵר
 אֲנִי יְהו"ה הוּא שְׁמִי וְכְבוּדִי לְאַחֵר לֹא אֲתָן, דְּהֵיִינוּ אֵל
 אַחֵר אֵל זֵר, דְּנִשְׁמַתָּא אִיהִי יִקְרִיָה, וְאִיהִי תוֹשְׁבַחְתִּיה, דְּבָהּ
 מִשְׁבַּח בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצִלוֹתָא בְּכָל יוּמָא
 בְּכֵמָה תוֹשְׁבַחְתָּן וְהוּדְאָן, וּבְגִין דָּא אֲנִי יְהו"ה הוּא שְׁמִי
 וְכְבוּדִי לְאַחֵר לֹא אֲתָן וְתַהֲלִתִּי לְפִסְיִלִים, אֲלִין שְׁבַעִין
 מִמֶּנָּן, דְּלֹא יְהִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְשׁוֹ לְשִׁלְטָאָה
 עֲלָהּ, דְּאִינוּן עֲרַקִין דְּכָבֵד דְּאִיהוּ אֵל אַחֵר, טְחוּל נַחֲשׁ
 יוֹתֵרֵת הַפְּכֵד אֶשֶׁת זְנוּנִים, בְּתֵר דְּעֲבִידֵת זִיּוּפָא נְאוּפָא עִם
 אֱלֹהִים אַחֲרִים, וּפְלִיגַת דְּמָא דִּילָהּ דְּאִיהִי תַּמְצִית דִּילָהּ
 לְכָל עֲרַקִין, שִׁיּוּרָא קְרִיבֵת לְגַבֵּי טְחוּל דְּאִיהוּ בְּעֵלָה פְּסִיל,
 דְּלֹא נְטִיל טְחוּל אֲלֵא תַּמְצִית דְּדָמָא, וְלֹא יְהִיב לִיה מְדָמָא
 אַחֲרָא, וּבְגִין דָּא אֲתִקְרִיאֵת יוֹתֵרֵת הַפְּכֵד, בְּגִין דְּלֹא יְהִיב
 לִיה אֲלֵא שִׁיּוּרִין, וְכָבֵד אִיהוּ קְטְרוּגָא דְּרִיאָה, דְּסִלִיק לְגַבֵּי

לְבַא נּוּרָא מְנִיָּה, וְאִי לֹאוּ דְנָשִׁיב בֵּיהּ פְּנֵי רִיאָה, הָוּה
 אוֹקִיד לְלִבָּא וְהוּה אוֹקִיד כּל גּוּפָא נּוּרָא דְלִבָּא, הִדְרָא דְכִנְתָּא
 לוֹיְתוֹן, לְקַבֵּל חֵלֶב טָמֵא, וְעַלִּיהּ אֲתַמַּר אֲפִילוּ נְחֹשׁ כְּרוּךְ
 עַל עֵקְבוֹ לֹא יִפְסִיק, אֲבָל עֵקֶרְב פּוֹסֵק, שְׂרָף אִיהוּ מְרָה
 קִטְרוּגָא דְרִיאָה, בְּגִין דְמְרָה אִיהִי שְׂרִיפַת כּל גּוּפָא.

בְּגִין דָּא תְּקִיעָה שְׁבָרִים וְתְרוּעָה אֵינוֹן תְּבִירוּ דְלֵהוֹן,
 וְעַלִּייהוּ אֲתַמַּר אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְהוּ"ה בְּאוּר
 פְּנִיךָ יְהִלְכוּן, מֵאִי פְּנִיךָ אֵלֶיךָ תְּקִיעָה שְׁבָרִים וְתְרוּעָה,
 דְּאֵינוֹן תְּקִיעָה חוּרְוּ דְאַנְפִּין, שְׁבָרִים סוּמְקוּ דְאַנְפִּין, תְּרוּעָה
 יְרוּקָא דְאַנְפִּין, וּבָה נְפָקִין יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, בְּזִמְנָא
 דְּמַתְּהַפְּכִין אַנְפִּין דִּישְׂרָאֵל לִירוּקָא כְּאַתְתָּא עוּבְרָא.

וּבְאַלִּין תְּלַת גְּוּוּנִין נִהְרָא שְׂרָגָא דְאִיהִי נֵר יְהוּ"ה נִשְׁמַת
 אָדָם, מֵאִי אָדָם יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, תְּלַת גְּוּוּנִין
 דְשְׂרָגָא, וְתְלַת גְּוּוּנִין אֵלֶיךָ אֵינוֹן לְבוּשֵׁין לְתְלַת אֲבָהוֹן,
 דְּאֵינוֹן חוּר סוּמְק יְרוּק, גְּוּוֹן אוּכְמָא אִיהִי קְדְרוּתָא דְלֵהוֹן,
 וְעַלֵּה אֲתַמַּר אֲלַבִּישׁ שָׁמַיִם קְדְרוּת, וּבִהוֹן מְתַלְבְּשֵׁין הוּ"ה,
 תְּכַלַּת לְבוּשָׁא דָּאת י' דְּאִיהוּ תְּכַלִּית דְּכֻלָּא, נֵר אִיהוּ י',
 שְׁלֵהוּבָא דְסֻלִּיק מְנִיָּה ו', וְנַעֲנוּעָא דִילִיָּה הֵכָא וְהֵכָא דָּא
 ה"ה.

וּלְסַמְרָא אַחְרָא אִית נֵר חֲשׂוּכָא דְגִיְהָנָם, וְאִית לִיָּה תְּלַת
 גְּוּוּנִין, גְּוּוֹן סוּמְק דָּא כְּבֵד, עֲשׂוּ הוּא אָדוּם,
 מְרָה גְּוּוֹן יְרוּק, טְחוּל גְּוּוֹן שְׁחוּר, וְעַלִּיהּ אֲתַמַּר וְתַכְהִין
 עֵינָיו מִרְאוּת, וְסִימְנִיךָ בְּאַלִּין גְּוּוּנִין שְׁקַעְרוּרוּת יְרַקְרָקוּת
 אוּ אֲדַמְדָּמוּת וּמִרְאִיָּהן שְׁפָל מִן הַקִּיר, שְׁפָל הוּא גְּוּוֹן
 אוּכְם, דְּאַתְמַר [דף גג ע"א] בֵּיהּ, וְשְׁפָלָה אֵינוּנָה מִן הָעוּר וְהִיא

כָּהָה, וְאִיהִי שְׁפִלוֹת דְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא גִ'ר נִשְׁמָתָא וְרוּחָא
 וְנִפְשָׁא אֲתַגְלִיין בְּכַבֵּד מְרָה וְטַחֲוֹל, כָּל אֵינֹן אֲבָרִי דְּגוּפָא
 דְּאֵינֹן עֲמָא קְדִישָׁא, כְּלֵהוּ דַחְקֵן בְּמַרְיָרו, בְּגִין דְּנִשְׁמָתָא
 אֲתָרָא דִילָה מוּחָא, יוֹנָה קְדִישָׁא, נִשְׁמָתָא נִשְׂרָא, דְּבַהֲאִי
 יוֹנָה אֲתַפְרַנְסַת, בְּכַמָּה צְלוֹתִין וּפּוֹלְחָנִין, סְפִינָה דִיוֹנָה
 קְרַקְפָּתָא, וְכַמָּה מִמֶּנָּן אֵית בְּהֵאִי סְפִינָה דְּמִנְהִיגִין לָהּ,
 וְאֵינֹן אֲוִדְנִין עֵינִין חוּטְמָא פּוּמָא, שְׁבַע מִמֶּנָּן אֵינֹן,
 וְסַלְקִין לְשַׁבְעִים לְשׁוֹן דִּהוּוּ בְּסְפִינָה דִיוֹנָה.

וְיוֹנָה אִיהִי צְלוֹתָא שְׁכִינְתָא תַתָּאָה, נִשְׂרָא דְּאֲתַפְרַנְסַת בְּהַ
 דָּא שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, אִם יִשְׂרָאֵל לֹא מִשְׁתַּדְּלִין בְּצְלוֹתִין
 וּבְעוֹתִין וּפּוֹלְחָנִין דְּנִשְׂרָא דְּאִיהִי רִיאָה, מִיַּד וְיִהוּ"ה הִטִּיל
 רוּחַ גְּדוּלָּה אֶל הַיָּם, דְּאִיהִי רוּחַ סְעָרָה, רוּחַ יִהוּ"ה תְּנִיחָהוּ
 בְּקִדְמִיתָא, רוּחַ דְּנִשְׁיב בְּכַנְפֵי נִשְׂרָא דְּאִיהוּ עֲמוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּבִיהַ פָּרַח נִשְׂרָא בְּאֵינֹן תְּרִין שְׁפוּוֹן, רוּחַ
 דְּנִשְׁיב בְּכֻלָּהוּ דָּא רוּחַ דְּחוּטְמָא.

הֵאִי רוּחַ בְּכָל אֲתָר דְּאִיהוּ שְׁכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה תִּמָּן
 אֲשַׁתְּכַחוּ, אִיהוּ ו' דְּנִשְׁיב בְּכַנְפֵי רִיאָה, וְעַל לְבָא
 דְּתִמָּן נִר יִהוּ"ה, דָּא נִשְׁמָתָא בְּמוּחָא, רוּחַ בְּכַנְפֵי רִיאָה,
 נֶפֶשׁ בְּלְבָא, וְלִזְמַנִּין תְּלַת בְּתַלַּת מוּחִין, וּמַחֲשָׁבָה רְכִיב
 עֲלֵייהוּ דְּאִיהוּ אָדָם, וְהַכִּי תְּלַת בְּלָב, גִ'ר גִ'ר שְׁמָה ר"וּחַ.

רוּחָא דְּנִשְׁיב בְּהוּן גִ'ר בְּתַרִי בְּתֵי לְבָא, וְאֵינֹן נֶפֶשׁ
 וְרוּ"חַ, סִימָן גִ'ר, וְהֵאִי ו' אִיהוּ דְּנִשְׁיב בְּדְרוּעִין
 בְּשִׁית פְּרָקִין דְּלֵהוּן, וְאִיהוּ נִשְׁיב בְּתַרִין שׁוּקִין בְּשִׁית פְּרָקִין,
 דְּאֲתַמַּר בְּהוּן שׁוּקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר וְנַחַה עֲלִיו
 רוּחַ יִהוּ"ה.

כֹּד אֲבָרִין דְּגוּפָא מִתְנַהֲגִין בְּהַאי רוּחָא בְּאוּרִייתָא קְדִישָׁא
 בְּפִקוּדֵין דְּאוּרִייתָא, סְפִינָה מִתְנַהֲגָא לְכָל סְטֵרָא דְבַעֲי
 בַר נֶשׁ, כְּמָה דַּאתְּ אָמַר אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׂמָה הַרוּחַ לְלַכְתּ
 יִלְכוּ, דְּסְפִינָה אִיהִי רִישָׁא וְאִיהִי לְבָא וְאִיהִי גוּפָא.

וְאִם אֲבָרִין דְּגוּפָא דְּאִינוּן מְאִרֵי סְפִינָה דְּאִינוּן עֲמָא קְדִישָׁא,
 לָא מִתְנַהֲגִין בְּאוּרִייתָא דְּאִיהִי נִשְׁמַתָּא וּבְמִצְוָה דְּאִיהִי
 נִפְשָׁא, פָּרַח רוּחָא מִפִּינֵיהוּ, בְּהַהוּא זְמַנָּא וִיהוּ"ה הַטִּיל
 רוּחַ גְּדוּלָּה אֶל הַיָּם, דְּאִיהִי רוּחַ סְעָרָה, דְּאִיהִי גִזְרַת דִּינָא
 קִשְׂיָא, דְּסְעָרָה גּוּפִיהָ דְּבַר נֶשׁ דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, וִישְׂרָאֵל
 אִינוּן בְּסְעָרָה, וְהֶאֱנִיָּה דְּאִיהִי גוּפָא חֲשֵׁבָה לְהַשְׁבֵּר.

בֵּיהּ זְמַנָּא וַיּוֹנֶה יָרֵד אֶל יִרְכַּתִּי הַסְּפִינָה דָּא שְׂכִינְתָּא תַּתָּא,
 דַּאתְּמַר בָּהּ וַתְּגַל מְרַגְלוֹתָיו וַתִּשְׁכַּב, שְׂכִיבַת לְעַפְרָא,
 וְדָא אִיהוּ וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדֶּם, וְאִמְאֵי נִפְלֵת, בְּגִין דְּפָרַח מִינָהּ
 רוּחָא דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא דְּסְמִיךְ לָהּ, וְאִיהִי נִפְלֵת,
 וּבְהַהוּא זְמַנָּא אַתְּמַר בָּהּ אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד, וּמָאן גָּרִים
 נַחֲתוּ דִּילָהּ, בְּגִין דְּבִטְלוּ יִשְׂרָאֵל אוּרִייתָא וּמִצְוָה, בְּהַהוּא
 זְמַנָּא דְּאִיהִי נַחֲתַת בֵּין רַגְלִין, יִשְׂרָאֵל בְּנֵהָא אִינוּן מְהוּדְקִין
 בֵּין רַגְלִין, וְאִינוּן בְּמַרְעִין בְּמַכְתְּשִׁין, בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּגוּפָא
 בְּבֵי מַרְעִין דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, וְשְׂכִינְתָּא עֲמַהוּן דְּאִיהִי יוֹנָה,
 מַה כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחֹבֶל, הַהוּא דְּחָבִיל בְּשָׂרָא
 בְּבֵי מַרְעָא.

וְעוּד מָאן רַב הַחֹבֶל הַהוּא דַּאתְּמַר בֵּיהּ אִם חָבֹל תַּחְבּוּל
 שְׁלֵמַת רַעַף, חָבֹל בְּבֵית רֵאשׁוֹן, תַּחְבּוּל בְּבֵית שְׁנֵי,
 וְאִיהוּ רַב דְּכָל מְנַהֲיָגֵי סְפִינָה, וּמָה אָמַר לִיהּ קוּם קְרָא
 אֶל אֱלֹהֵי"ךְ, דִּהָא דִּינִין קָא אַתְּיִין עֲלֶךְ וְעַל בְּנִיךְ, הָא

מֵאֵרֵי דְחֻבִּין מִתְּפַנְשִׁין, דְּאֵינוֹן סַחְרִין לְסַפִּינָה דִּילָךְ דְּאֵינוֹן
 רוֹחִין בִּישִׁין, אֶסְתַּפֵּל בְּזַכּוּוֹן דִּילָךְ, בְּאֵלִין אֲבָרִים דְּמִשְׁתַּדְּלִין
 בְּאוֹרֵייתָא וּבְפַקוּדֵין טָבִין, וַיַּחְזִירוֹן שְׂכִינְתָא עֲלָאָה דְּאֵיהִי
 תְּיוּבְתָא עֲלָךְ, וְאֵיהִי אֲגִינַת עֲלָךְ, דְּעֲלָה אֲתַמַּר כְּנֶשֶׁר יַעִיר
 קִנּוּ דָּא יְרוּשָׁלַם, עַל גּוּזְלֵיו יִרְחַף דְּאֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, יִפְרוּשׁ
 כְּנַפְיוֹ עַלֵּיהּוּ בְּשַׁבְתָּא וַיִּמִּין טָבִין, וּבְגִינָה מְבָרְכִין בְּהוֹן
 (דף גג ע"ב) בְּרוּךְ אַתָּה יְהו"ה הַפּוֹרֵס סִפְתָּ שְׁלוֹם, וּבְזַמְנָא
 דְּפְרִישֵׁת גְּדַפְהָא עַל יִשְׂרָאֵל אֲתַמַּר יִקְחָהּ יִשְׂאָהּוּ עַל
 אֲבָרְתוֹ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהּוּ וְאַשָּׂא אֲתַכֶּם עַל כְּנַפֵּי נְשָׂרִים וְכו',
 וּבְגִין דָּא קוּם קְרָא אֵל אֱלֹהֵי"ךְ דְּאֵיהִי שְׂכִינְתָא עֲלָאָה,
 דְּאֵיהִי תְּיוּבְתָא דִּילָךְ, וְתוּב בְּהָ לְמֵאֲרָךְ דְּאֵיהּוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, אֶסְתַּפֵּל דְּשַׁפְחָה בִּישָׂא שְׁלֵטָא עֲלָךְ דְּאֵיהִי טְפָה
 סְרוּחָה, וְעֲלָה אֲתַמַּר וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֵל הַשָּׁטָן מֵאִין תְּבֵא,
 דְּכָל חֻבִּין אֵינוֹן מֵאֲבָרִין דְּטְפָה סְרוּחָה, דְּבְגִינָה אֲתַמַּר
 לְגַבֵּי חַיִּיבֵיא מֵאִין בָּאת מְטְפָה סְרוּחָה, וַיַּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים
 לְהָשִׁיב אֵל הַיְבֵשָׁה בְּתְיוּבְתָא, וְלֹא יִכּוּלוּ פִי הַיָּם, דְּאֵיהּוּ
 גְזֵרַת דִּינָא, הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר עֲלֵיהֶם.

בְּהַהוּא זְמַנָּא וַיִּמִּן יְהו"ה דָּג גְּדוֹל לְבַלּוּעַ אֶת יוֹנָה, דָּא
 גְּלוּתָא קְדַמָּאָה, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ וַיּוֹנָה יֵרֵד אֵל יִרְכַּתִּי
 הַסְּפִינָה, וְדָא הוּא אָנְכִי אֲרֵד עִמָּךְ מִצְרִימָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהּוּ
 בְּכָל אֲתַר דְּגָלוּ יִשְׂרָאֵל שְׂכִינְתָא עִמָּהוֹן, קְלַקְלוּ יִשְׂרָאֵל
 עוּבְדֵיהוֹן, בֵּיהּ זְמַנָּא אֲתַמַּר בְּהוֹן וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל
 מִצְרַיִם, וְדָא פְרַעֲה, עֲלֵיהּ אֲתַמַּר וַיִּמִּן יְהו"ה דָּג גְּדוֹל
 לְבַלּוּעַ אֶת יוֹנָה, דְּבַעַא לְבַטְלָא יִשְׂרָאֵל מֵעֲלָמָא, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב כָּל הַבֶּן הַיְלֹוד הַיְאוּרָה תִּשְׁלִיכּוּהוּ, לְקַבְלֵיהּ וַיִּמִּן

יְהו"ה דַּג גְּדוֹל לְבַלּוּעַ אֶת יוֹנָה, לְקַטְלֶיהָ, לְבַלּוּעַ יוֹנָה לָא
 כְּתִיב, אֲלֵא לְבַלּוּעַ אֶת יוֹנָה, אֶת אֶתָּא לְרַבּוֹת רַעִיא מְהִימְנָא
 דַּעֲתִיד לְאַתְיִיבָא אֲוֵרִייתָא עַל יְדֵיהּ, דְּאִיהִי מֵאֲל"ף וְעַד
 תִּי"ו, כֹּל אֲלִין גְּלַגּוּלִין עַל יְדֵיהּ הוּו, וְדָא אִיהוּ דַּג גְּדוֹל,
 דְּאַתְמַר בֵּיהּ הַתְּנִין הַגְּדוֹל, אִיהוּ דַּג מְצָרִים, וּבֵת זִוְגִיָּה
 דַּגָּה וַיִּתְּפַלֵּל יוֹנָה אֶל יְהו"ה אֱלֹהֵי"ו מִמְעֵי הַדָּגָה, מָאן
 מְעֵי הַדָּגָה אֲלִין מְצָרָאֵי.

וְעוֹד וַיִּמֶן יְהו"ה דַּג גְּדוֹל, דָּא טַחּוּל לִילִית דְּאִיהִי עֶרֶב
 רַב מֵהָהוּא רַב הַחוּבַל דְּאַתְמַר בֵּיהּ וְגַם עֶרֶב רַב
 וְכו', וְטַחּוּל אִיהוּ שְׁחוּק הַפְּסִיל, עֲלִיהּ אֶתְמַר פִּי הַפְּעֵס
 בְּחִיק פְּסִילִים יְנוּחַ, לְבַלּוּעַ אֶת יוֹנָה דָּא נַפְשָׁא, מְסַטְרָא
 דִּילִיהּ וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מְקַצֵּר רוּחַ, וּמַעְבֻּדָּה קָשָׁה
 מְסַטְרָא דְכַבֵּד, דְּאַתְמַר בֵּיהּ כָּבֵד לֵב פְּרַעָה, תְּכַבֵּד הַעֲבֻדָּה,
 מְסַטְרָא דְמָרָה וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם.

דַּג גְּדוֹל אִיהוּ עֶרֶב רַב, דְּאִינּוֹן רַב הַחוּבַל, מָאן חוּבַל
 אֲלֵא רַב מִפְּל מְלֹאכֵי חַבְלָה, אִיהוּ חוּבַל, וְאִיהִי חַבְלָה,
 עֶרֶב רַב בְּנִין דְּלִילִית חַיִּיבָא, דְּבַהוֹן חָאבוּ יִשְׂרָאֵל וַחֲבִילוּ
 יָת בְּשָׂרֵיהֶוּ בְּאֵת בְּרִית, אִינּוֹן רַב עֲלִייהוּ בְּגִלוּתָא, וְאִינּוֹן
 דַּגָּה לְיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ זְכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה וְכו'.

וּבְזִמְנָא דְנַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים קָטִיל מַנִּייהוּ סְגִיאִין,
 וּבְגִלוּתָא בְּתֵרָאָה עֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַטְלָא
 לוֹן, וְדָא אִיהוּ וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיאֹר מְתָה, וַיִּכְאַשׁ הַיְאֹר
 דָּא אֲוֵרִייתָא, דְּאַתְמַר בָּהּ וְתוֹרָה אֹר, סְרַחַת לְגַבִּייהוּ,
 וְאַתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל כֹּל הַבֵּן הַיְלוּד הַיְאֹרָה תִּשְׁלִיכוּהוּ, אֹר
 אִיהוּ ר"ז, הַיְאֹרָה בֵּת זִוְגִיָּה דְּהָהוּא אֹר, דְּאַתְמַר בָּהּ

וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם, כְּגוֹוֹנָא דָּא בְּגְלוּתָא
 בְּתַרְאָה הַיְאוּרָה הַזּוֹהֵר בֵּיה הָוּה ר"ז, דְּאִיהוּ אֹר דְּפּוֹרְקָנָא
 בְּתַרְיִיתָא, לְקַיִים פִּימֵי צֵאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנּוּ נַפְלְאוֹת,
 וְדָא אִיהוּ כָּל הַבֵּן הַיְלוּד הַיְאוּרָה תְּשְׁלִיכוּהוּ, וְכָל הַבֵּת
 תַּחֲיוֹן, אֲלִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרִייתָא דְּבַעַל פּה.

דְּכָר אַחַר וַיִּמֶן יְהו"ה דְּג גְּדוּל לְבַלוּעַ אֶת יוֹנָה, דָּא
 עֲנִיּוּתָא, דְּאִיהוּ עֶצֶב, וְנוֹקְבָא דִּילִיה עֶצְבוֹן, דְּכוּרָא
 דְּג נוֹקְבָא דְּגָה, דָּא הוּא וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְהו"ה אֱלֹהֵי"ן
 מִמְעֵי הַדְּגָה, מִכְּפָנָא דְּעֲנִיּוּתָא דְּמִטִּי לְמַעוּי דִּישְׂרָאֵל, בַּהּ הוּא
 זְמָנָא וַיֹּאמֶר יְהו"ה לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה וְגוֹמֵר, בְּדוּחְקָא
 דְּדָאגָה דְּלֵהוֹן דְּדוּאֲגִין מִן עֲנִיּוּתָא, מְדוּחְקָא יִפְקוֹן מִן
 גְּלוּתָא, הָדָא הוּא דְּכֹתִיב וְאֵת עִם עֲנֵי תוֹשִׁיעַ, דָּא נְבוּאָה
 דִּיוֹנָה דְּנִתְנַבָּא דִּיפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּדָאגָה דְּעֲנִיּוּתָא,
 וְכִימִינָא יִפְקוֹן, [דף נר ע"א] בְּגִין דְּצַדִּיק ח"י עֲלָמִין אִיהוּ עֲנֵי
 דְּאֶתְקַשֵּׁר בִּימִינָא, דְּאִיהוּ פֶּסֶח, כְּגוֹוֹנָא דִּישְׂרָאֵל דְּאֶתְמַר
 בְּהוֹן וְאֵת עֵרוֹם וְעַרְיָה, וְהֵאֵי יוֹנָה אִיהֵי יוֹנָה דְּתִיבַת נַח.

דְּכָר אַחַר וַיֹּאמֶר יְהו"ה לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה,
 קָם סָבָא מִבְּתַר טוּלָא פְּתַח וְאָמַר, וְהִמֵּן כְּזָרַע גֵּד
 הוּא, מֵאֵי כְּזָרַע גֵּד, אֲלָא גֵּד אִיהוּ יְמִינָא וְשִׁמְאָלָא, גְּמוּ"ל
 דְּלִי"ם, כְּזָרַע גֵּד דָּא יוֹנָה י" וְדָאֵי, טְפָה חוֹוֹרְתָא, דְּבֵיה
 אֲשֶׁתְּלִים גֵּד וְאֶתְעֵבִיד גֵּיד, וְעַל דָּא הָאֵי זָרַעָא דְּאִיהֵי יו"ד
 דְּאִיהֵי טְפָה קְדִישָׁא, אֶתְמַר וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה
 דְּאִיהֵי נוֹקְבָא, וּמִמָּה דְּהוֹת יַבְשָׁה ה' אֶתְקַרִּיאת אֶרֶץ,
 לְאֶפְקָא זָרַעִין וְאִיבִין, הָדָא הוּא דְּכֹתִיב וַיִּקָּרָא אֱלֹהֵי"ם

לִיבְשָׁה אֶרֶץ, וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים, דָּא מְקוּוֹה יִשְׂרָאֵל
מוֹשִׁיעוּ בְּעַת צָרָה.

מְקוּרָא דְנִבְיָעוּ מֵהָהוּא זֶרַע דְּאִתְמַשְׁךְ מִמוּחָא עֲלָאָה, וְהָאִי
נ"א וְהָיָא טָפָה אִיהִי י' זְעִירָא, כִּד נִפְקַת א מִן
מוּחָא דְאִיהִי חֲכָמָה, כֹּל סְפִירָה נְטִילַת חֲלָקָהָא, עַד
דְּאִתְפְּלִיגַת לְתַשַּׁע נְקוּדִין, וְכִד נְטִיל כָּל חַד חוֹלְקִיָּה אֲשַׁתְּאֲרַת
עֲשׂוּרָא מִפְּלָהוּ טַפִּין, דְּנִטְיִילַת הָיָא יִבְשָׁה דְאִיהִי עֲשִׂירִית
הָאִיפָּה סֵלַת, וּבְגִינָה מְעֲשָׂרִין.

וְהָיָא טָפָה בְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא אֲתֶאֱרַכַת, וְאִתְעַבִּידַת
זֶרַע ו', דְּכִלִּיל שִׁית סְטֵרִין, וּכְמָה דְכָל סְפִירָן
נְטִלִין חוֹלְקִיָּהוּן מֵהָהוּא טָפָה, הָכִי נְטִלִין מְזֶרַע דְאִיהוּ ו',
כִּד אִיהוּ זְעִיר אֲתֶעַבִּיד שִׁית, כִּד נְטִיל בְּיו"ד סְלִיק לְשִׁתִּין,
שִׁית זְמַנִּין עֲשָׂר, אֲבָל כָּל סְפִירָן כָּל חַד אִיהוּ תַשַּׁע, וּמַלְכוּת
בָּה אֲשַׁתְּלִים כָּל חַד לְעֲשָׂר, וְכֹלָא אִתְמַשְׁךְ לְגַבִּיָּה דְגִיד
דְאִיהוּ צְדִיק, וּמְנִיָּה לְהָהוּא יִבְשָׁה, וּבְהָהוּא זְמַנָּא דְאָרִיק
בָּה כֹּלָא אֲתֶקְרִיאַת תֵּיבַת נֹחַ, וְרוּזָא דְמֶלֶךְ וּתְנַח הַתֵּיבָה
בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, מַה דְהוּת ה' יִבְשָׁה, אִתְעַבִּידַת ה"א
הַשְּׁבִיעִי, וְדָא אִיהוּ וּתְנַח הַתֵּיבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, וּתְנַח
וְדָאִי בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, וְדָא אִיהוּ גִיד צְדִיק ח"י עֲלָמִין,
בְּגִין דְּמְנִיָּה נְפִיק זֶרַע לְהָאִי יִבְשָׁה.

וְכָל מָאן דְאִפִּיק הָאִי זֶרַע דְאִיהוּ נְבִיעוּ מְלַעִילָא דְלָא
בְּהָאִי יִבְשָׁה, גְרִים פְּרוּדָא בְּהָהוּא נְבִיעוּ, כְּבִיכּוּל
כְּאֵלוּ אֲתַפְּסֵק נְבִיעוּ דְשְׁכִינְתָּא, וְיִתְרַבֵּה נְבִיעוּ דְסִטְרָא אַחֲרָא,
דְאִינוּן מִי טוֹפְנָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד
עַל הָאָרֶץ, בְּהָהוּא זְמַנָּא דְלִית נְבִיעוּ בְּהָהוּא יִבְשָׁה דְהָיָא

כְּבִדָּה, אֶתְעַבִּידַת קִלָּה, לְאַסְתִּלְקָא מֵעַל יִשְׂרָאֵל, וְאֶתְמַר
 בָּהּ וְתָרַם מֵעַל הָאָרֶץ, וְלֹא נַחְתַּת עַד יִרְחֹא שְׂבִיעָאָה,
 דְּאֶתְמַלִּיאת בְּזַכּוּוֹן דִּילָּהּ וְאִיהִי כְּבִדָּה נַחְתַּת, הַדָּא הוּא
 דְּכַתִּיב וַתִּנַּח הַתִּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׂבִיעִי, דְּאִיהוּ תִּשְׁרֵי דְרוּעָא
 שְׂמַאלָא, דְּאִי הוּוּ נְפֻקִין בֵּיהּ יִפְקוֹן בְּמִיתָה, וְלֹא יִשְׁתַּאֲרוֹן
 אֶלָּא חַד מַעִיר וְשָׁנִים מִמְשַׁפְּחָה, חַד מַעִיר כְּגוֹן נַח, וְשָׁנִים
 מִמְשַׁפְּחָה כְּגוֹן שֵׁם וַיִּפֹּת, וּמֵאַחַרְנִין שָׁנִים שָׁנִים שְׁבַעָה
 שְׁבַעָה, מֵאִינוֹן עַמֵּי הָאָרֶץ דְּדַמְיִין לְבַעִירָן וְעוֹפִין וְחִיוּוֹן,
 וְאַלִין אִינוֹן דְּאוּקְרִין יָמִים טוֹבִים וְחַגִּין, דְּאִינוֹן שָׁנִים שָׁנִים
 תְּרִין יוֹמִין חַד דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְחַד דְּשַׁבּוּעוֹת, תְּרִין יוֹמִין
 דְּפוּרִים, שְׁבַעָה שְׁבַעָה אֵלִין שְׁבַעָה יוֹמִין דְּפִסְחָא, וְשְׁבַעָה
 יוֹמִין דְּסִפּוֹת, אוּ דְמִתְפַּלְלִין ח"י בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא בְּכָל
 יוֹמָא. [דף נד ע"ב] דְּסִלְקִין לְחוּשְׁבַן שָׁנִים שָׁנִים שְׁבַעָה שְׁבַעָה
 ח"י.

אוּ אֵלִין דְּהוּוּ נְטֻרִין י' דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית מִלָּה דְּאִיהוּ
 לְשִׁמְנָה דְּכֻלָּא ח"י, אוּ אֵלִין דְּמִנְחָן תְּפִלֵּי בְּכָל יוֹמָא
 דְּאִינוֹן אוֹת י', כְּמָה דְּאֵת אָמַר וְהָיָה לְאוֹת כו', וְהוּוּ קִשְׁרִין
 לִיהּ בַּח' בְּתֵי דְתְּפִלֵּי, דְּאִינוֹן ד' בְּתֵי דְתְּפִלִין דְּרִישָׁא, וְאַרְבַּע
 פְּרֻשֵׁיין דְּתְּפִלִין דִּיד, אוּ אִינוֹן דְּנְטֻרִין אוֹת י' שְׁבַת בְּתַחוּמָא
 דִּילִיָּה דְּאִיהוּ ח', תְּרֵי אֵלְפֵי אֲמִין לְכָל סְטְרָא, וְכֻלָּא ח"י,
 לְאַלִין אִינוֹן מְקַבְּלִין בְּתַשׁוּבָה, דְּאִיהִי תִיבַת נַח יוֹם הַפְּפוּרִים.

אַבְל לְאַחַרְנִין לָא יִקְבַּל לוֹן בְּתִיּוּבְתָא, וְאַם יִפְקוֹן בְּיוֹמָא
 דְּדִינָא, אֵלִין דְּלֹא הוּוּ נְטֻרִין, אֶתְמַר בְּהוּן וַיְגֹועַ כָּל
 בְּשַׁר הָרֶמֶשׂ עַל הָאָרֶץ, וְאַלִין אֶתְקִרִיאוּ רְשָׁעִים גְּמוּרִים
 דְּנִדְוִנִין לְאַלְתֵּר לְמִיתָה, דְּבַהוּן בְּשִׁית יוֹמִין הוּת שְׂכִינְתָא

מִתְתַּרְכָּא הֵדָא הוּא דְכְתִיב וְלֹא מִצָּאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף
רַגְלָהּ, וְאֵלֶיךָ אֵינוֹן יוֹמִין דְּחֹל.

צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵלֶיךָ אֵינוֹן דְּנִטְרִין ח"י וְשִׁבְתוֹת וַיִּמִּין
טָבִין, עֲלֵייהוּ אֲתַמְר וְתִשָּׁב אֵלֶיךָ הַיּוֹנָה לְעַת עֶרְב
וְדָא עֶרְבֵי שִׁבְתוֹת וַיּוֹמִין טָבִין, דְּשְׁכִינְתָּא קָא אֲתִיא לְשָׂרְיָא
עֲלֵייהוּ בְּגִין דְּאֵינוֹן קֹדֶשׁ, כְּמָה דָּאֲתָא אֲמַר קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל
לִיהוּ"ה, וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוּ"ה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם
הַיּוֹם.

וְאֵינוֹן צְדִיקִים גְּמוּרִים דְּנִכְתְּבִין וְנִחַתְמִין לְאַלְתֵּר לְחַיִּים,
וְכִתְיָבִין בְּסַפְרָא דְּחַיִּי, כְּמָה דָּאֲתָא אֲמַר וּבְסַפְרָא חַיִּים
בְּרַכָּה וְכוּ', בִּינוּנִים דְּפְלִילָן מַחֹל וְקֹדֶשׁ תְּלִיין עַד יוֹם
הַכְּפוּרִים דְּאִיהוּ כְּגֹוֹנָא דְּתִיבַת נַח, אִם תִּיבִין בְּתִיבְתָּא
יִקְבַּל לֹוֹן וַיִּפְתְּבוּן לְחַיִּי, וְאִם לֹאוּ יִכְתְּבוּן לְמִיתָה עִם
אֲחֵרְנִין, דָּאֲתַמְר בְּהוֹן וַיִּגְוַע כָּל בְּשָׂר וְכוּ', וּבִינוּנִים בְּגִין
דְּאִית בְּהוֹן פְּקוּדִין וְחֻבִּין, אֲתַמְר בְּהוֹן וּמְכָל הַחַי מְכָל
בְּשָׂר וְכוּ', מְכָל הַחַי מְסַטְרָא דְּזִכּוּוֹן, מְכָל בְּשָׂר מְסַטְרָא
דְּחֻבִּין.

(וְעוֹד) דְּבִזְמַנָּא דִּיִּתִי מְשִׁיחָא כָּל אֵינוֹן דְּנִטְרוּ אוֹת בְּרִית יִשְׁוִיב
יְתֵהוֹן מִמוֹתְנָא, דְּבַהֲהוּא זְמַנָּא יִתְבַטַּל מוֹתְנָא, דְּהוּוּ מִתְנַבְּאִין
אֵינוֹן נְבִיאִיא דְּאַסְפֵּקְלָרְיָא דְּלֹא נִהְרָא דְּלֹא יִשְׁתַּאֲרוּן אֲלֵא חַד מְעִיר
וְשָׁנִים מִמְשַׁפְּחָה, כְּגֹוֹן הֵהוּא דְּכְתִיב שָׁנִים שָׁנִים בָּאוּ אֶל נַח, וְאִית
מָאן דְּאֲמַר שְׁבַעָה שְׁבַעָה מְסַטְרָא דְּבַת שְׁבַע, וְאֵלֶיךָ אֵינוֹן חַד מְעִיר,
נַח דָּא שִׁבְתָּא, דְּבִיָּה נִיִּיחָא דִּירִית לָהּ צְדִיק, שָׁנִים שָׁנִים תְּרִין יוֹמִין
חַד דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְחַד דִּיּוֹם הַדִּין, דְּתַנְיָנָא אִיהוּ מְסַפֵּק וַיּוֹמָא חַדָּא
דִּיּוֹם הַכְּפוּרִים, וַיּוֹמָא חַדָּא דְּשַׁבּוּעוֹת, וְשַׁבְּעָה שְׁבַעָה אֵינוֹן שְׁבַעָה

יומי דספות ושבעה יומי דמסחא, דמאן דנטיר אינון יומין עתיד
לאשתזבא בגלותא).

ובגין דגלי כל דא קודשא בריך הוא למשה, שאיל רחמי
עלייהו, ומסר גרמיה למיתה, הדא הוא דכתיב ואם
אין מחני נא מספרך, ובפיוסא דיליה אדפק במלכא, ואחיד
בדרועא דימינא ואמר זכור לאברהם, ולביתר אחיד בשמאלא
ואמר זכור ליצחק, ולביתר אחיד בגופא ואמר ולישראל,
ואמר קודשא בריך הוא לאלין בינונים לגבייהו תמה זכות
אבות, פיון דלא תאבו בתיובתא הא אינון פרשעים גמורים
ואם תאבין בתיובתא אתמר לגבייהו חלה זכות אבות,
ובגין דלא יתאבידו אלין בינוניים אמר משה וכי ימרון
בני עלמא דאנא פנח דלא פעא רחמי על דריה, בההוא
זמנא מסר גרמיה עלייהו, הדא הוא דכתיב ואם אין מחני
נא.

ובגין דא עתיד רעיא מהימנא למהוי בגלותא בתראה,
וביה יתקיים והוא מחולל מפשעינו, אתעביד חול
בגינייהו, מדופא בעונותינו במכתשין דיסורין דעניותא,
בכמה דוחקין דסביל עלייהו, ובגיניה וינחם יהו"ה על
הרעה וגומר, והדא הוא דכתיב ובחבורתו נרפא לנו,
ובגיניה שמאל דוחה לבינוניים דאיהי ראש השנה, וימין
מקרב לון בתיובתא דאיהו פסח, [דף נה ע"א] דרועא ימינא
לקבל שבים, ויוקים לון מנפילו דלהון ואחיד בידיהון,
ויימי לון קומי שבי ירושלם, ובשבועות יפקון בזכותא
דמשה דאיהו מתן תורה רחמי, וגלי לון ספר תורה,
ויתכנשון לירושלם, ותראה היבשה מלכות הרשעה, ורחמי

על פנוי, וביה פנשר יעיר קנו, מאן קנו ירושלם קנו
לשכינתא.

בההוא זמנא שופ"ר מהופ"ך קדמ"א זקף קט"ן, אתהפך
ממשלה דאומין דעלמא, וישראל דאינון מזרעא
דההוא דאתמר ביה קטנתי מכל החסדים אסתלק ואזדקף,
ואתמר ביה זק"ף גדו"ל, בימינא אסתלקו מן גלותא, בגין
דמוליך לימין משה דדרגיה עמודא דאמצעיתא דאיהו
שבועות.

וביה מארי"ך טרח"א, ביה מארי"ך קודשא ברי"ך הוא
דאיהו ארף אפים על בינוניים, וטרח בגינייהו,
לקיימא וברחמים גדולים אקבצך, וביה יפקון על ידא
דההוא דאתייהיב אורייתא על ידיה בשבועות, דאזיל לימינא
דהיינו פסח, בההיא זמנא אז ישיר משה, ובסכות ויבא
יעקב שלם, שלם בגופיה, שלם בממוניה, ואסתחר בשבעה
ענני יקר פגוונא דקדמיתא פד נפקו ישראל ממצרים,
לקיים כימי צאתך מארץ מצרים וגומר.

ורשיעיא דאינון ערב רב אתמר בהון סו"ף פסו"ק, דאינון
מזרעא דעמלק דאתמר ביה ויאמר כי יד על
כס י"ה, ואינון חמש מינים עמלקים גבורים נפילים ענקים
רפאים, דכלהו מסתלקין ומתגברין על ישראל בגלותא,
הדא הוא דכתיב ויגברו המים וירבו מאד על הארץ, ארבע
זמנין כתיב ויגברו ויגברו, לקבל ארבע גלוון, ועלייהו
אתמר סו"ף פסו"ק, דפסיק לון קודשא ברי"ך הוא לסוף
יומיא מעלמא.

ובההוא זמנא הקטן יהיה לאלף מסטרא דשמאלא, והצעיר
 לגוי עצום מסטרא דימינא, אני יהו"ה בעתה
 אחישנה מסטרא דעמודא דאמצעיתא, ומיד יתפסקון
 עמלקים מן עלמא, וקודשא בריך הוא יתיב על פרסייה,
 ודא איהו שופ"ר הול"ך אתנ"ח יתי"ב, בההוא זמנא
 דיתמחון עמלקים מעלמא, יהא קודשא בריך הוא נח
 נייחא לישראל, ויתיב על פרסייה, כמה דאתמר ביה ועתיק
 יומין יתיב, לבושה כתלג חור, לקיימא אם יהיו חטאיכם
 כשנים כפשלג ילבינו.

ולגבי עשו וישמעאל כתיב פרסייה שביבין די נור, ומאינון
 שביבין דכרסייה אוקדון כל טעוון דילהון, גלגלוהי
 נור דליק, דנחתין מניה עשר גלגלין מסטרא דאת י'
 ושביבין מסטרא דאת ה', תריין אתוון יתערוון בנורא לאוקדא
 טעוון דלהון, בההוא זמנא והיה החסן לנעורת וכו'.

בההוא זמנא סליק ו' על דרגא דיליה דאיהו שש מעלות
 לכסא, ודא איהו דרג"א, תר"י טעמ"י, מאי תר"י
 טעמ"י, אלא בתר דסליק לדרגיה יימר לישראל ועשה לי
 מטעמים כאשר אהבתי, מפקודין דעשה דכלילן בה'
 דאברהם, דכליל רמ"ח פקודין, דבהון אתקריב ה' לגבי
 ו', וקרפנא דא איהו קריבו דקודשא בריך הוא עם שכינתיה.

בכל אתר ואתר קריבו י"ה, ה' חמשת אלפים לבריאת
 עולם, ו' אלף הששי ברמ"ח, ובשמאלא דתמן לבא
 ישול נוקמין מאומין דעלמא, ורזא דמלה פי יום נקם
 בלבי, ודאי אתכלילן בעמודא דאמצעיתא, דפקודין דעשה
 אתייהיבו מימינא, ופקודין דלא תעשה משמאלא, ואלין

אינון תר"י טעמ"י, ופקודין דעשה אינון מאכלין דקודשא בריך הוא, ופקודין דלא תעשה פרנסה לסמא"ל למאן דעבר עלייהו.

ואלין הוה קריב עשו ליצחק ואמר ליה יקם אבי ויאכל מציד בנו, וסמא"ל בגינייהו הוה אקדים לשמאלא, לאטעמא לקודשא בריך הוא מחובין דבנוי דאינון מאכלין מרירן, דבגיניהו אתמר ואת עשו שנאתי, עמודא דאמצעיתא מתמן אתייהיבת אוריתא, דאיהי פלילא [דף נה ע"ב] דימינא ושמאלא, בהווא זמנא עשן יתער לגבי שמאלא לאעברא מתמן סמא"ל, ומיד סליק עשן אחרא דאיהו עשן הקטרת, איהו כללא דאורייתא קשורא דיליה פקודין דעשה לקשרא ולקרבא ימינא בשמאלא, דעמודא דעשן איהו עמודא דאמצעיתא ברחימו, ופקודין דלא תעשה בדחילו עמוד הקטרת.

מאי קטרת דיליה שכינתא תתאה, דאיהי סלקא בכמה ריחין ובוסמין טבין, וכד סלקא לגביה אתמר בה מי זאת עולה מן המדבר וכו' דסלקא בהון, דא ה' תתאה, זאת סלקא במ"י, מקטרת מר ולבנה תרי ירכי קשוט, מפל אבקת רוכל דא צדיק, דאיהו פליל כללא, איהו רוכל, ואיהי אבקת דיליה, הדא הוא דכתיב ודבק באשתו, וביה סליקת לגבי בעלה.

שכינתא תתאה איהי קטרת דקודשא בריך הוא, ואיהי קרבן דיליה, מזבח דיליה, דבה מתקנין ישראל מאכלים דקרבנין דצלותין לקודשא בריך הוא, דאינון לקבל קרבן השחר, וקרבן דבין הערבים, וקרבנא דאמורים ופדרים דמתאכלין כל ליליא, ואיהו קרבן מוסף דאיהו

צָדִיק, וְאִיהוּ קִרְבָּנָא דְשַׁבְּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים דְּלִית קִרְבָּנָא
 קְרִיבוּ לְעַמָּא קְדִישָׁא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּשַׁבַּת וַיּוֹם טוֹב אֲלֵא
 בַּה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאֵל
 יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל כִּי אִם בְּזֹאת.

אִיהִי מִשְׁכּוֹנָא דִּילִיָּה, דְּבִגִּינָה אִיהוּ שְׁאֲרֵי בְּגוּוּיָהוּ, הֲדָא
 הוּא דְכָתִיב וַעֲשׂוּ לִי מִקֹּדֶשׁ וְשִׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְגוֹמֵר,
 אִיהִי אַרְוֹן דִּילִיָּה, וְאִיהוּ סֵפֶר תּוֹרָה גְּנִיז בְּגוּוּהָ, אִיהִי
 מְנַרְתָּא דִּילִיָּה, וּמְנוֹרַת הַמָּאוֹר מֵהָהוּא דְאִתְּמַר בֵּיה וְתוֹרָה
 אוֹר, וְאִיהִי נֵר דְּדָלִיק קְדָמֶיהָ, כְּמָה דְאֵת אִמַר לְהַעֲלוֹת נֵר
 תָּמִיד, וְאִיהִי בֵּת שֶׁבַע מְנַרְתָּא כְּלִילָא מְשַׁבְּעָה בּוֹצִינִין,
 אִיהִי נֵר לְגַבִּיָּה מִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא, וְאִיהוּ אוֹר לְגַבִּיָּה מִסְטָרָא
 דִּימִינָא, וְעַל תְּרוּוּיָהוּ אִתְּמַר כִּי נֵר מְצוּהָ וְתוֹרָה אוֹר.

אִיהִי קְדוּשִׁין דִּילִיָּה מִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא, בְּגִין דְּקְדוּשָׁה
 מִסְטָרָא דְלוּיִם, כְּמָה דְאֵת אִמַר וְקֹדֶשֶׁת אֵת הַלוּיִם,
 וְעַלָּה אִתְּמַר תְּהֵא לִי מִקֹּדֶשֶׁת בְּטַבְּעַת זֹאת, וְאִיהִי בְּרָכָה
 דִּילִיָּה מִסְטָרָא דִּימִינָא, דְאִיהִי כְּהוֹנָה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב
 כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאִתְּקַרִּיָּאת כְּלָה דִּילִיָּה מִסְטָרָא דְצַדִּיק דְאִיהוּ כְּ"ל, וְדָא
 אִיהוּ כְּל"ה, כְּ"ל ה', בְּגִין דְאִיהוּ בְרִית דְאֶחִיד
 בְּתְרוּוּיָהוּ, וּמִסְטָרָא דְצַדִּיק אִיהוּ יְחוּד דִּילָה, דְאִיהוּ קוּצָא
 דְאֵת ד' מִן אֶחָד, דְקָשִׁיר בֵּין א"ח וּבֵין ד', וְאִיהִי צְלוּתָא
 דִּילִיָּה מִסְטָרָא דְחֵי עֲלָמִין, דְאִיהוּ ח"י בְּרַכָּאן דְצְלוּתָא.

אִיהִי אוֹת דְשַׁבְּתוֹת וַיִּמִּין טְבִין, שַׁבַּת אִיהִי כְּלָל דְתַלְת
 אֲבָהָן, בְּגִין דְאִיהִי בֵּת כְּלִילָא בְתַלְת עֲנַפֵּי אֲבָהָן
 דְאִינּוּן ש, אִיהִי תַחֲוּם דִּילִיָּה וְאִיהִי רְשׁוּת דִּילִיָּה, רְשׁוּת

הַיְחִיד דְּגַבְהוּ עֶשְׂרֵה, וְדָא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְרַחְבוּ
 אַרְבַּעַה דְּאִינוּן יְהו"ה, אִיהוּ עִירוּב דִּילָהּ מִסְטָרָא דִּימִינָא
 וְשִׁמְאָלָא, דְּאִינוּן ע"ב רי"ו דְּהֵינּוּ חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְאִיהִי
 עֲרֵבִית דִּילִיָּה עֵיבוּר דִּילִיָּה.

אִיהִי טְלִית דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָה אֲתַעֲטֵף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כְּמָה דָּאֵת אָמַר עוֹטָה אֹר פְּשִׁלְמָה, וְאִיהִי
 צִיצִית דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ עָנִי בְּגִלוּתָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב תְּפִלָּה
 לְעָנִי כִי יַעֲטֵף, עָנִי וְדָאִי, דְּבִיָּה אֲתַעֲטֵף, בְּגִין דְּאִיהִי כְּסוּתָה
 לְבָדָה הִיא שְׁמֵלְתוּ לְעוּרוּ, דָּא מְשַׁכָּא דְתַפְלִי, דָּאֲתַמַּר בְּהוּן
 וַיַּעַשׂ יְהו"ה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוּר וַיִּלְבִּישֵׁם.

אַרְבַּע בְּתֵי דְרִישָׁא אִינוּן אַהִי"ה, אַרְבַּע פְּרָשִׁיין דְּאִינוּן
 קֹדֶשׁ לִי, וְהָיָה כִּי יָבִיֵאֵךְ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה אִם
 שְׁמַע, דָּא יְהו"ה, אַרְבַּעַה בְּתֵי דִיד דָּא אַדְנ"י, אַרְבַּעַה
 פְּרָשִׁיין דָּא יְהו"ה, וּבְהוּן מ"ב אֲזַכְּרוֹת בְּתַמְנִיא פְּרָשִׁיין,
 דָּאֲתַמַּר בְּהוּן אַדְנ"י כֶּם, דָּא אִיהוּ כִּי הִיא שְׁמֵלְתוּ לְעוּרוּ,
 וְאִיהִי תְּכַלַּת שְׁבַצִּיצִית, אִיהִי סוּד הַיְבוּס, יְכַמָּה דִּילִיָּה
 בְּגִלוּתָא, י"ב מ"ה ב"י מ"ה. [דף נו ע"א] תִּלְת גִּלְגוּלִין דִּילָהּ
 אִינוּן תִּלְת אַבְהֶן, דְּעַלְיִיהוּ אֲתַמַּר הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל א"ל
 פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבַר, אִיהִי יְשׁוּעָה דִּילִיָּה, גְּאוּלָּה דִּילִיָּה,
 בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית לִיָּה רְשׁוּתָא לְאַפְקָא מִן
 גְּלוּתָא, עַד דְּאִיהִי נְפַקַת עֲמִיָּה, הִיא נְבוּאָה דִּילִיָּה, נְבוּאָה
 כְּלִילָא שִׁית דְּרַגִּין מִסְטָרָא דָּאֵת ו' דְּאִיהִי עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא,
 וְאִיהִי חֲלוּם אֶחָד מִשְׁתִּין בְּנְבוּאָה, וּמֵאִי שְׁתִּין אֶלָּא לִית
 שִׁיב"ה פְּחוּתָה מִשְׁתִּין, וְדָא יִשְׂרָאֵל סְבָא, דְּסָלִיק בָּאֵת ו'
 שִׁית זְמַנִּין עֶשְׂר דְּאִיהוּ שְׁתִּין.

וַאִיהִי יִרְאֶה מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא, אֶהְבֵּה מִסְטָרָא דִּימִינָא,
 וַאִיהִי תוֹרָה מִסְטָרָא דְעִמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, וַאִיהִי
 אֲנֹכִי מִסְטָרָא דְאִימָא עֲלָאָה דְאַחִידָא בִּימִינָא, בְּגִין דְאַנְכִי
 אִיהוּ כִּס"א בְּחוּשְׁבָן, וְאַתְמַר בֵּיהּ וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד פְּסָא, וְעֲלָה
 אֶתְמַר לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, מִסְטָרָא דְסִמְא"ל
 וְנַחֲשׁ דְאַיְנוּן אֱלֹהִים אַחֲרַיִם.

וַאִיהִי פְּסַח מִסְטָרָא דִּימִינָא, וַאִיהִי רֵאשׁ הַשָּׁנָה מִסְטָרָא
 דְשִׁמְאֵלָא, וַאִיהִי מִצֵּה פְּרוּסָה מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא,
 וַאִיהִי מִצֵּה שְׁלֵמָה מִסְטָרָא דִּימִינָא, בְּגִין דְסִטְרָא דְצָפוֹן
 לֹאוּ אִיהוּ שְׁלִים, וּבְגִין דָּא מְצָפוֹן תְּפֹתַח הֲרָעָה, וְהִיא מִצֵּה
 מִצֻּוֹה בָּאת ו' מִסְטָרָא דְעִמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא.

וַאִיהִי שְׁבוּעוֹת מִסְטָרָא דְעִמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, שְׁבַעַה
 שְׁבוּעוֹת וְדָאִי אִית בְּהוֹן שְׁבַע שְׁבֹתוֹת, וּבְהוֹן מ"ט
 יוֹמִין, כְּחוּשְׁבָן מ"ט אֶתּוּן דְקַרְיָאֵת שְׁמַע, דְאַיְנוּן שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל וְכו', בְּרוּךְ שֵׁם וְכו', בְּיוֹמָא דְחַמְשִׁין שְׁרִיא שְׁכִינְתָא
 עֲלָאָה בָּהּ, וְאַתְקַרְיָאֵת מִתֵּן תוֹרָה, וְעִמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא אִיהוּ
 תוֹרָה דְאַתְיִיְהִיבַת בְּחַמְשִׁין יוֹמִין דְשְׁבוּעוֹת, וְעֲלִיהּ אֶתְמַר
 בֵּן חַמְשִׁים לְזִקְנָה, בְּהֵיִא דְאַתְמַר בָּהּ כִּי זִקְנָה אִמָּךְ, וְעֲלָה
 אֶתְמַר כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, בְּגִין דְאַיְהִי ה' וְסִלְקָא בָּאת
 י' לְחַמְשִׁין חֲמֵשׁ זְמַנִּין עֶשֶׂר, וְעֲלָה אֶתְמַר בֵּן חַמְשִׁים
 לְזִקְנָה, בְּהֵיִא דְאַתְמַר אֵל תְּבוּז כִּי זִקְנָה אִמָּךְ, ו' בֵּן י"ה.

וְזְמַנִּין אֶתְקַרְיָאֵת ס' סְתִימָא, וְאַתְמַר בָּהּ בֵּן אַרְבַּעִים לְבִינָה,
 כִּד לֹא אִיהִי בְשׁוּתְפָא דָּאת י' אֶתְקַרְיָאֵת אַרְבַּעִים,
 וַאִיהִי עֲלִמָא דְאַתִּי דְלִית בֵּיהּ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, וְכִד סְלִיק

מֹשֶׁה לָגַבָּה אֶת־מַר בֵּיה וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהַר אֲרַבְעִים יוֹם
וְאֲרַבְעִים לַיְלָה וַיֹּמַר.

מִתֵּן תּוֹרָה דָּא שְׂכִינְתָּא תְּתָאָה, וְעֵלָה אֶת־מַר יִשְׁמַח מֹשֶׁה
בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ, בְּגִין דְּאִיהִי דּוּגְמָא דְעִמּוּדָא
דְּאַמְצָעִיתָא, וְעוּד שְׁבוּעוֹת עַל שֵׁם מִלָּא שְׁבַע זֹאת וְנִתְנָה
לָךְ גַּם אֶת זֹאת, מִלָּא שְׁבוּעַ זֹאת דָּא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה, מִלָּא
שְׁבוּעַ ה' מִלָּא י"ה, דְּאֶת־מַר בֵּיה פִּי יָד עַל פִּי"ס י"ה, וְנִתְנָה
לָךְ גַּם אֶת זֹאת דָּא שְׂכִינְתָּא תְּתָאָה ה' זְעִירָא, מִלָּא דְכֻלָּא
עֲלָאָה וְתְתָאָה דָּא ו', אִיהוּ מִלָּא י"ה לְעִילָא, דְּאִיהִי
מְלִיאָה אֱלֹהִים, וְעֵלָה אֶת־מַר אֲנִי מִלָּאָה הִלְכְתִּי, מִלָּאָה
הִלְכְתִּי לְטוֹרָא דְסִינַי, וּבְגִלּוֹתָא רִיקָם הִשְׁיִבְנִי יְהו"ה וְאִיהוּ
מִלָּא ה', וּבָה מִלָּאָה הָאָרֶץ קִנְיִנָּךְ.

וְשְׂכִינְתָּא תְּתָאָה אִיהִי סוּפָה, כ"ו ה"ס, דְּאִיהִי יְהו"ה
אֲדַנִּי, כְּלִילָא מִתְרוּיָהוּ שְׁמָהָן, סוּפָה חֲבוּרָא
דְתְרוּיָהוּ כְּגוּוּנָא דָּא יֵאֵהֱדוּנָה", בְּגִין דְּאִיהִי כְּלָה דִילִיָּה,
וְאִיהִי בַת שְׁבַע כְּלָלָא דְשְׁבַע יְמֵי סוּפָה, וְכַד נִטְלָא מְאִימָא
עֲלָאָה דְאִיהִי שְׁמַחַת תּוֹרָה שְׁמַחַת בֵּית הַשְּׁוֹאֲבָה, וְאִיהִי
חוּפָה דִילִיָּה, אֶתְקַרִּיאת שְׁמִינִי חַג עֲצֵרַת.

בְּהַתּוּא זְמַנָּא דְשְׁמַחַת תּוֹרָה שׁוּיִין עֲטָרָה כְּרִישׁ כָּל צְדִיק
לְעִילָא, כְּמָה דָּאת אֲמַר בְּעֲטָרָה שְׁעֲטָרָה לּוֹ אֲמוֹ,
בְּיוֹם חֲתוּנְתּוֹ וּבְיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ, בְּיוֹם חֲתוּנְתּוֹ דָּא שְׂכִינְתָּא
תְּתָאָה, וּבְיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ דָּא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה, וְהַכִּי צְרִיכִין
יִשְׂרָאֵל לְאַתְעֲטָרָא בְּכֻלָּא בְּעֲטָרָא עַל רִישֵׁיָּהוּ [דף נו ע"ב]
בְּיוֹמָא דְשְׁמַחַת תּוֹרָה. וְלִקְחַתְּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי
עֵץ הָדָר כַּפּוֹת תְּמָרִים וְכוּ', אֶתְרוּג אִיהִי שְׂכִינְתָּא תְּתָאָה,

וּדְמִיָּא לְלַבָּא דְאִיהוּ לְשִׁמְאֵלָא דְאִיהוּ גְבוּרָה, וּבְגִין כֶּן
 צָרִיךְ בְּרֵשׁ לְנִטְלָא אֲתֵרוּג בִּידָא שְׁמֵאלָא וְצָרִיכָא לְמַהוּי
 אֲתֵרוּג דְדְמִיָּא לְלַבָּא שְׁלִימָא בְּתִיּוּמַת דִּילָהּ, בְּגִין הָהוּא
 דְאֲתֵמַר בֵּיהּ וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, לְמַהוּי שְׁלִימָא עֲמִיהּ, וְכִמָּה
 דְלִית פְּסוּל בִּיעֲקֹב דְלַעִילָא, כֶּן צָרִיךְ דְלָא יְהֵא פְּסוּל
 בְּאֲתֵרוּג, לְקִיּוּמָא קָרָא כְּלָךְ יִפְהַ רַעִיּוּתִי וּמוּם אִין כֶּן, וְאִם
 הִיא יְרוּקָא הִיא מְשׁוּבַּחַת יִתִיר, כְּדִיוֹקְנָא דְהוּת אֲסֵתֵר
 יְרֻקְרֻקַת, דְאֲתֵמַר בָּהּ וּתְלַבֵּשׁ אֲסֵתֵר מְלֻכּוּת.

וְאֲתֵקְרִיאַת הַדְּסָה עַל שֵׁם הַדָּס, וְהַדָּס אֵית לִיהּ תְּלַת
 הַדְּסִין, לְאַשְׁתַּכְּלָלָא בְּתְלַת אַבְהֵן, וְאֲתֵקְרִיאַת
 עֲרָבָה מְסֵטְרָא דְתֵרִין שְׁפוּן דְאִינוּן לְמוּדֵי יְהו"ה, וְאֲתֵקְרִיאַת
 לִוְלָב מְסֵטְרָא דְח"י עֲלָמִין, דְאִיהוּ כְּלִיל ח"י בְּרַכָּאן
 דְצִלוּתָא, וְלִקְבֻלֵייהוּ עֲבָדִין ח"י נַעֲנוּעִין בְּלוּלָב בְּשִׁית
 סְטְרִין, תְּלַת לְכָל סְטְרָא וְסְטְרָא, שִׁית סְטְרִין דְכְּלִילָן בְּגוּפָא
 דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְלוּלָב עַל שְׁמִיהּ אֲתֵקְרִי ל"ו
 ל"ב.

וְאִינוּן נַעֲנוּעִין ח"י ד' זְמַנִּין, דְסֵלְקִין ע"ב, וְאִינוּן ח"י
 נַעֲנוּעִין בְּנִטְלֵת לִוְלָב, ח"י ח"י תֵרִין זְמַנִּין בְּהוּדוּ
 לִיהו"ה תְּחִלָּה וְסוּף, ח"י בְּאַנָּא יְהו"ה הוֹשִׁיעָה נָּא, הָא
 ע"ב, וְאִינוּן תְּלִיין מִן דְלֵת דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא, וְצָדִיק בָּהּ
 אֲתֵקְרִי ד' זְמַנִּין ח"י ח"י ח"י ח"י דְסֵלְקִין ע"ב, מְסֵטְרָא
 דְתְלַת אַבְהֵן, וְשְׁכִינְתָּא דְאַשְׁתַּתְּפַת עֲמֵהוּן, דְאִינוּן ח"י פְּרֻקִין
 בְּדְרוּעָא יְמִינָא, וְח"י בְּשִׁמְאֵלָא, וְח"י בְּגוּפָא לְגַבֵּי שְׁדָרָה,
 וְח"י בְּבְרִית מִילָהּ, וְאִינוּן ו' סְטְרִין תֵרִין דְרוּעִין דְמִלְכָּא,
 וְתֵרִין שׁוּקִין דְמִלְכָּא, דְאִינוּן תְּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט, וְגוּפָא

וּבְרִית הָא שִׁית, י"ח נְעֻנְוֵעִין לְקַבֵּל ח"י חוּלְיִין דְּשֻׁדְרָה
מִסְטָרָא דְּגוּפָא, וְכֹל דָּא מִסְטָרָא דְּאִילָנָא דְּחַיִּי, וּמִסְטָרָא
דְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרַע.

אַתְרוּג דְּמִי לְצְדִיקָיָא, וְהַדְס לְבִינוּנִיִּים, וְעַרְבָה לְרִשְׁעִים,
וּשְׁכִינְתָא אַתְמַר בְּהּ וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה, אַף עַל
גַּב דְּאַתְמַר בְּהּ עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהּ, אִיהִי שְׁלֹטָא
עַל עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, מִסְטָרָא דִּילִיָּהּ הִיא קְרִיבָא לְמַלְכָא,
הָדָא הוּא דְּכַתִּיב בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ מִסְטָרָא
דִּימִינָא, לְזַמְנִין אִיהִי רְחִיקָא מִנִּיהּ מִסְטָרָא דְּשִׁמְאֵלָא, וְאֵל
יָבֵא בְּכֹל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, מִסְטָרָא דִּימִינָא אִיהִי לָא מְקַבְּלָא
טוֹמְאָה, טוֹב הוּא יְמִינָא, אֲבָל אַתְרָהּ טוֹב מְקַבְּלָא טוֹמְאָה
מִרַע וּמּוֹת, הוּא אַתְרֵי לִית לִיהּ קְרִיבּוֹ, נ"א אֶל הַקֹּדֶשׁ אִיהִי
לָא מְקַבְּלָא טוֹמְאָה, אֲבָל אַתְרָהּ טוֹב מְקַבְּלָא טוֹמְאָה מִרַע וּמַהֲהוּא
אַתְרֵי דִּלִּית לִיהּ קְרִיבּוֹ, וְתַמָּן צְרִיךְ קוֹרְבָנָא לְקַרְבָּא, וּקְטֹרֶת
לְרַחֲקָא רוּחַ הַטּוֹמְאָה מֵהָהוּא אַתְרֵי, וּלְקַרְבָּא זְכוּתָא
לְשִׁמְאֵלָא גְבִירָתָא, וּלְרַחֲקָא שְׁפַחָה מִתַּמָּן, וּבְגִין דָּא כֹּל
שְׁמַהֲן אִית בְּהּ.

וְאַתְקַרִּי שְׁדְרָה אַחֹר מִסְטָרָא דְּסִיְהָרָא, וּמִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא
דְּאַמְצְעִיתָא אַתְקַרִּי קָדָם, וּרְזָא דְּמִלָּה אַחֹר וְקָדָם
צְרַתְנִי, וּבְגִלּוּתָא הַשִּׁיב אַחֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב, מֵאִי אוֹיֵב
דָּא סְמָא"ל, דְּכֹל אֱלֹהִים אַחֲרִים אֵינּוּן לְאַחֹר, וּבְגִין דְּלֹא
יִסְתַּכְּלוּן בְּשְׁכִינְתָא דְּאִיהִי לְמַעַרְב דְּאִיהוּ אַחֹר, שְׂוִי לָהּ
בִּימִינָא, וּבְגִין דָּא אַסּוּר לְצִלָּאָה לְמַעַרְב דְּאִיהוּ אַחֹר, בְּגִין
דְּתַמָּן אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְתַמָּן סָם הַמּוֹת שְׁבַתָּא"י, וּבְגִין
דְּהוֹת בְּקַדְמִיתָא לְמַעַרְב וְחֻזְרַת לִימִינָא, שְׂאֵלִין עֲלֵהּ אֱלֹהִים

אַחֲרַיִם שֶׁבֶת־א"י א"י שֶׁבֶת־ת, שֶׁבֶת־א"י אֲתוּוֹן דִּילִיָּה אִי
שֶׁבֶת.

וְצָרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְשָׁנֵי לָהּ אֲתֵר וְשָׁמָּה וְעוֹבְדָא, וְדָא אִיהוּ
שְׁנוּי מְקוֹם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה, בְּגִין דְּלֹא
אֲשַׁתְּמוּדַע בֵּיהּ אוֹיֵב דְּאִיהוּ סַמָּא"ל, וְדָא אִיהוּ הַשֵּׁיב אֲחֹר
יְמִינוּ וְכו', אִם זָכָאן [דף נו ע"א] לְנִטְרָא שֶׁבֶת, צָרִיךְ לְשְׁנוּיִ
לִיָּה מִיּוֹמִין דְּחוּלָא בְּלְבוּשֵׁין וּמִיכְלִין דְּאִינוּן עֲנַג שֶׁבֶת,
דָּאם הוּא רְגִיל לְמִיכַל תְּרֵי סְעוּדוֹת בְּיוֹמָא דְּחוּלָא, בְּשֶׁבֶת
אֲכִיל תְּלַת, דְּכָתִיב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכַלְוּהוּ הַיּוֹם, כִּי שֶׁבֶת
הַיּוֹם לָהּ הַיּוֹם לֹא תִמְצָאוּהוּ בְּשֶׁדָה, וּבְכֹל צָרִיךְ לְמַעַבְד
בְּשֶׁבֶת תּוֹסַפֶּת, דָּאם הוּא רְגִיל לְמִיכַל בְּיוֹמָא דְּחוּלָא נִהְמָא
וְחִמְרָא, יוֹסִיף בְּשֶׁבֶת בְּשָׂרָא, דָּא תּוֹסַפֶּת שֶׁבֶת.

שְׁנוּי מַעֲשֵׂה, דָּאם הוּא רְגִיל לְמַעַבְד עוֹבְדָא בְּחוּל, לָא
יַעֲבִיד בְּשֶׁבֶת, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב שֶׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד
וְכו', שְׁנוּי הַשֵּׁם לְכֹל יוֹמָא קָאֲרִי לִיָּה מַעֲשֵׂה, כְּמָה דָּאֲתָ
אָמַר שֶׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה, וְלִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי קָאֲרִי לִיָּה שֶׁבֶת,
דְּאִיהוּ הַשֶּׁבֶת מַעֲשֵׂה, בְּיִטּוּלָא דְּעוֹבְדָא, שְׁנוּי מְקוֹם, אִם
הוּא רְגִיל לְאוּקְדָא נּוֹרָא בְּחוּלָא, דִּישְׁנֵי וְלֹא יוֹקִיד לִיָּה
בְּשֶׁבֶת־א, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם
בְּיּוֹם הַשֶּׁבֶת.

וְעוֹד אִית שְׁנוּי, דְּצָרִיךְ לְשָׁנוֹת מַעַבְדָא לְמַטְרוֹנִיתָא, דְּלֹא
יְהוֹן שׁוֹיֵן, דְּמַטְרוֹנִיתָא אִיהִי מְקוֹמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, צָרִיךְ לְשָׁנוֹת לְמַלְכָא, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב וַיִּשְׁנֶה וְאֵת
נְעוּרוֹתֶיהָ, בְּיּוֹם הַשֶּׁבֶת, דְּאֲשַׁתְּנֵי יוֹמָא דְּשֶׁבֶת־א מִיּוֹמָא דְּחוּל
דִּשְׁלֹטָא בֵּיהּ עֲבָדָא דְּמַלְכָא.

ועוד מושבותיכם מושב דבר נש איהו מקום דיליה, ועוד
 שנוי מקום, לתקנא ביתא בשבתא תוספת מבחול,
 ועוד שנוי מעשה אם הוא עציב בחולא, דיהא חדי בשבתא,
 ואם אית ליה קטטה בחולא עם בר נש או עם אתתיה,
 דיהא ליה שלמא עמה בשבתא, ובדא לית רשו לקרבא
 לסם המות חללה, ולבעלה דאיהו אל אחר חלול שבת,
 לית לון רשו לקרבא, ובגין דא אמרו קדמאי, אם ישראל
 הוה מקיימין שבת אחת פהלכתה, מיד הוה נגאלין.

וכך צריך לשנויי בגר דליק, ובמטה מוצעת, ובפתורא,
 כגוונא דא אם הוה רגיל ביומי דחול לאדלקא שרגא
 בפתילה חד יוסיף בשבת תניינא, ובפתורא אם רגיל לברכא
 המוציא על נהמא חדא, בשבת יוסיף תניינא, דאינון כגוונא
 דלחם משנה, מטה הא אתמר דאם הוה רגיל לשמש
 ביומא דחולא בקטטה עם אתתיה ובפרודא, לא יזדווג
 לאתתיה בשבתא אלא בשלמא, ובגין דא תלמידי חכמים
 עונתן מליל שבת לליל שבת, וצריך לשנויי שבת מיומא
 דחולא בכלא, ואם אית לון שלמא בכל שית יומין דחולא,
 יעבדון תוספת בשבתא בפיוסא דא לדא ברחימו סגי,
 כגוונא דלעילא, דאתמר לגבי שכינתא פתחי לי אחותי
 רעיתי יונתי תמתי, בתוספת מלין דפיוסא, כגוונא דא צריך
 בר נש לפייסא לאתתיה בשבת בתוספת מלין דפיוסא.

ובזמנא דאלהים אחרים חזיין בשבת שנוייא בכלא, לית
 לון רשו לקרבא, הדא הוא דכתיב והזר הקרב
 יומת, בגין דקדש היא לכם מחלליה מות יומת, ובגין דא
 אתמר בקרא את שבתותי תשמורו וגומר, ובאלין תוספת

אֶתְקַרְיָאת שְׁכִינְתָא מוֹסַף שַׁבַּת, וְכַד מִתְרַחֲקִין מִינָה כָּל
 דְּרַגְיָן דְּחוּל, וְלֹא אֵית רִשׁוּ נּוֹכְרָאָה בְּשַׁבַּת, לְאַעְלָא בֵּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ, אֵיהִי אֶתְקַרְיָאת קְדוּשָׁה דִּילֵיהּ,
 וְכַד מְבָרְכִין לָהּ בְּבִרְכַת מְזוּנָא אֶתְקַרְיָאת בְּרָכָה דִּילֵיהּ,
 וּבִתְרוּיָהּ אֵיהִי יְחוּד דִּילֵיהּ, כֹּלָה דִּילֵיהּ, בַּהֲהוּא זְמַנָּא
 אֵיהִי שַׁבַּת שְׁקוּלָה כְּכֹל אֹרִייתָא.

וְשַׁרְגָּא אֵיהִי דִּיוֹקְנָא דְּמִנְרֵתָא, וְצָרִיךְ לְמַהוּי לִימִינָא, וְעֵלָה
 אֶתְמַר הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים, וּפְתוּרָא דְשַׁבַּת צָרִיךְ
 לְמַהוּי לְשִׁמְאֵלָא, וְעֵלָה אֶתְמַר הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין, מִטָּה
 בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְשַׁבַּת אֵיהוּ אוֹת בְּרִית מִלָּה, אוֹת דְּתַפְלִין,
 מֵאֵן דְּמַחְלִיל דָּא כְּאֵלוּ מַחְלִיל דָּא, תַּפְלִין דְּרִישָׁא לְקַבֵּל
 זְכוּר, תַּפְלִין דִּיד לְקַבֵּל שְׁמוֹר, מָה רִשׁוֹת הַרְבִּים אֵיהוּ
 חֲלוּל שַׁבַּת, אוֹף הָכִי אוֹת בְּרִית אֵיהִי חֲלוּל דִּילֵיהּ זוֹנָה,
 וְדָא רִשׁוּ נּוֹכְרָאָה, לִית פְּקוּדָא דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה דְלֹא וְדָף
 נּו ע"ב] אֶשְׁתַּפַּח בְּשַׁבַּת, וּבִגְיִן דָּא שַׁבַּת הִיא שְׁקוּלָה כְּכֹל
 אֹרִייתָא כְּלֵא.

וְכֵן שְׁכִינְתָא תַתָּאָה אֶתְקַרְיָאת שׁוּפָר, מְסַטְרָא דְשְׁכִינְתָא
 עֵלָאָה דְאֵיהִי שׁוּפָר גְּדוּל, תַּקַּע בְּשׁוּפָר גְּדוּל לְחִירוֹתְנּוּ,
 תַּקַּע שׁוּפָר אֵיהוּ לְשׁוֹן תַּקִּיעָה דְּוֵדָאִי שְׁכִינְתָא תַתָּאָה אֵיהִי
 תַקִּיעָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַטְרָא דִימִינָא, וְאֶתְקַרְיָאת
 שְׁבָרִים דִּילֵיהּ מְסַטְרָא דְשִׁמְאֵלָא, וְאֶתְקַרְיָאת תְּרוּעָה דִּילֵיהּ
 מְסַטְרָא דַּעֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְאֵיהוּ דַעַת, וּבִגְיִן דָּא אֶתְמַר
 אֲשֵׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, יוֹדְעֵי בְדַעַת, דְאֶתְמַר בֵּיהּ בְּדַעַתוּ
 תַהוּמוֹת נְבֻקְעוּ, וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ, אֵיהִי שׁוּפָר, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא קוּל הַשׁוּפָר, וּבְזְמַנָּא דְהִיא סֻלְקָא לְגַבִּיָּהּ בְּתַלַּת

קִטְרִין אֵלֶיךָ, אֲתָמֵר בֵּיהּ וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד,
הוֹלֵךְ בְּתַקִּיעָהּ, וְחֹזֵק בְּשִׁבְרִים, מְאֹד בְּתַרוּעָה.

וַאִיְהִי יוֹם הַפְּפוּרִים, וְכֹד אֲתַקְשֶׁטֶת קְדָמֶיהָ בְּלְבוּשֵׁי שְׁפִירִין
דְּאֵינוּן לְבוּשֵׁי כְּפָרָה לְבִינוּנִים, אֲתַקְרִיאַת צִיץ דִּילִיָּה,
מִצְנַפֶּת דִּילִיָּה, אֲבַנֵּט דִּילִיָּה, אִיְהִי כְּלִילָא מֵאַרְבַּע בְּגָדֵי
לְבָן מִסְטָרָא דִּימִינָא, וּמֵאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא,
בְּהֵוּא זְמָנָא דְאֲתַקְשֶׁטֶת בְּאֵלֶיךָ לְבוּשֵׁי דְכְּפָרָה אֲתָמֵר בְּהָ
וְתַלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, וּבְהוֹן עֲאֵלֶת לְפָנֵי לְפָנִים, הֵדָא הוּא
דְכְּתִיב וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית, וּבְהוֹן נְשִׂאָה
חַן בְּעֵינָיו, וְרָזָא דְמַלְכָּה וְרֵאִיתִיהָ לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וּמִיד
אֲדַנִּי שְׁמָעָה אֲדַנִּי סִלְחָה אֲדַנִּי הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֵל

תֵּאֲחֹר.

פּוּרִים אֲתַקְרִיאַת עַל שֵׁם יוֹם הַפְּפוּרִים, דְּעֵתִידִין לְאֲתַעֲנָגָא
בֵּיהּ, וְלִשְׁנוּיֵי לִיָּה מֵעֲנוּי לְעָנָג, וּמָה דְאִיְהִי שְׁכִינְתָא
אֶסּוּר בֵּיהּ נְעִילַת הַסַּנְדֵּל, בְּהֵוּא זְמָנָא אֲתָמֵר בְּהָ מָה יִפּוּ
פְּעָמֶיךָ בְּנַעֲלִים בַּת נְדִיב, וְעֲנוּגָא וְחֻדוּהָ וְכִמָּה טָבִין מְזוּמָנִין
לְגַבְהָ, וְדָא יְהֵא בְּזְמָנָא דְפּוּרְקָנָא בְּעַגְלָא.

וּמֵאַן גְּרָם עֲנוּי לְשְׁכִינְתָא בְּגִלוּתָא, אֶלָּא רָזָא דְמַלְכָּה וּבִכְן
אָבָא אֵל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כָדָת, בְּגִין דְּעֲאֵלֶת בְּלֹא
בְּעֵלָהּ, דְּאֲתָמֵר בֵּיהּ מִימִינוּ אֵשׁ דָּת לָמוּ, דְּבִטְלוּ בְּהָ
אוּרִייתָא, וְדָא גְּרָם אֲבוּדָא דְבֵית רֵאשׁוֹן וְשְׁנֵי, הֵדָא הוּא
דְכְּתִיב וְכֹאֲשֶׁר אֲבָדְתִּי אֲבָדְתִּי, וְעַם כָּל דָּא אֶף עַל גַּב
דְּעֲאֵלֶת בְּלֹא בְּעֵלָהּ דְאִיְהוּ דְבָרֵי תוֹרָה, עַם כָּל דָּא עֲאֵלֶת
בְּאַבְהוֹן, דְּאֵינוּן שְׁלֶשֶׁת יָמִים לִילָה וַיּוֹם דְּאֲתַעֲנַת בְּהוֹן,
וַאִינוּן סְהַדִּין דְּעוֹלִימָתָא עֲאֵלֶת בֵּיהּ לְמַלְכָּא, הֵדָא הוּא

דְּכַתִּיב וּבְזָה הַנְּעֵרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ, נֵעֲרָה וּדְאִי בָּאָה אֶל
הַמֶּלֶךְ דְּאִישׁ לֹא יִדְעָה אֶלָּא בְּעֵלָהּ, וּכְמָה דְּבַעֲרַב הִיא בָּאָה
נֵעֲרָה בַּתּוּלָה וּדְאִי, הָכִי גַמֵּי בְּבִקֵּר הִיא שְׂבָה נֵעֲרָה בַּתּוּלָה
וּדְאִי, וּבָה עָרַב וּבִקֵּר פְּעַמִּים קוֹרִין לְיִשְׂרָאֵל בְּעֵלָהּ, וְסִהַדִין
עָלָה דְלֹא חֲלִיפַת לִיהָ הִיא וּבִנְהָא בְּאַחְרָא, וּבְגִין דָּא יִשְׂרָאֵל
אֲמַרִין בְּכָל יוֹמָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה
אֶחָד, שְׁמִ"ע אַח"ד, ש"ם א"ח ע"ד, א"ח נְטִיר לָהּ, בְּגִין
דְּאֶח לְצֵרָה יוֹלֵד, וְעֲלִיהָ אֲתַמַּר אַתָּה סֵתֵר לִי, בְּרוּךְ אַתָּה
בְּבוֹאֶךָ, יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחִיךָ, בְּגִין דְּבֵיהּ יְהוָה וּבֵיהּ
ד', בֵּיהּ אִיהִי נְטִירָא.

וְעֲלִיהָ אֲתַמַּר וַיְהִי אֱמֵן אֶת הַדְּסָה, הוּא אֱוֵמָן דִּילָהּ וְאִיהִי
אֱמוּנָה דִּילִיהָ, וּדְאִי אִיהוּ דְּאֲתַמַּר פְּאֶשֶׁר הִיתָה
בְּאֱמֻנָה אַתּוּ, וְלֹא נִגַּע בָּהּ נוֹכְרָאָה דְּאִיהוּ אַחֲשׁוּרוּ"ש, בְּגִין
דְּאֶח עָמָה וּדְאִי, וְאִיהוּ סֵתֵר לָהּ מַנִּיָּה, בְּמֵאִי סֵתֵר לָהּ
מַנִּיָּה בְּנִקּוּדָה דְּאִיהִי י קוֹצָא דְּאֵת ד' מִן אֶחָד, א"ח נְטִיר
ד', דְּלֹא יִתְקַרִיב לְגַבְהָ אַחַר, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב אֲנִי יְהוָה
הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן, וְהֵאִי נִקּוּדָה אִיהִי אוֹת
בְּרִית, דְּבָה אֲשֶׁתִּלִּים א"ח לְעֶשֶׂר, וּבָה אֲתַעֲבִיד י', וּמֵאֵן
דְּמִשְׁקֵר בְּבְרִית מִילָה גָרִים לְאַסְתַּלְקָא מִינֵיהּ [דף נח ע"א]
שְׁכִינְתָא, דְּאִיהִי יְחוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשְׁלִיט עֲלֵיהּ
ש"ד דְּאִיהוּ אַחַר.

דְּאִיהִי וּדְאִי י' דְּשִׁדִּי, אִיהִי קוֹצָא מִן ד' דְּאֶחָד, וְאֵם
מִשְׁקֵר אַעֲבֵר קוֹצָא מִן ד' מִן אֶחָד וְאֲשֶׁתָּא אַחַר,
וּבְגִין דָּא אֲמַר קָרָא לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחַר וּגּוֹמֵר, וּבְהֵהוּא
זְמַנָּא דְּשִׁלְטָא עַל בַּר נֶשׁ שַׁד דְּאִיהוּ אֵל אַחַר, אִיהוּ

מִשְׁתַּעֲבֵד בֵּיהּ בְּכֹל מִינֵי עֲנוּיִין, וְחֹבֵא דָא גְרִים לְיִשְׂרָאֵל
לְאַשְׁתַּעֲבָדָא בְּהוּן אוּמִין דְּעֵלְמָא.

וּמֵאֵן דְּנָטִיר אוֹת בְּרִית בְּכֹל אֲתֵר דְּאִיהִי, בֵּין בְּבְרִית מִלָּה,
בֵּין בְּשֶׁבֶת וַיִּמִּין טָבִין, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נָטִיר לִיה
בְּגִינָה בְּכֹל אֲתֵר, וּמְכֹסֵי עֲלוּי מְשֻׁנְאוּי, כְּגוּוֹנָא דְמֹשֶׁה
דְּאֲתָמֵר בֵּיהּ בְּצֵל שְׁדִי יִתְלוּנָן, וּכְגוּוֹנָא דְאַסְתֵּר דְּסִתִּיר
לָהּ מֵאַחַשְׁוֹרוּשׁ דְּאִיהוּ עָרֵל וְטָמֵא, וְשׁוּי בְּאַתְרָהּ שְׁנִית
בְּדִיוֹקְנָא דִילָהּ, הֵדָא הוּא דְכְתִיב כָּל אֲשֶׁר תֹּאמֵר וְגוֹמֵר,
בְּעָרֵב הִיא כְּאֵה וּבְבִקֵּר הִיא שְׁבָה אֶל בֵּית הַנְּשִׁים שְׁנִי,
וְאִיהוּ נָטִיר לָהּ מֵהֶמֶן הַרְשָׁע, הֵדָא הוּא דְכְתִיב מִצַּר תִּצְרֵנִי,
דְּאִיהוּ צַר וְאוּיֵב.

וּבְגִין הָאֵי קִנְיָה דְכֹסֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאוֹת דִילִיָה עַל
אַסְתֵּר, דְּאִיהִי קְדוּשָׁה דִילִיָה, דְּלֹא אִיהִי קְדוּשָׁה
פְּחוֹת מֵעֶשְׂרָה, אֲתֵלְבְּשׁוּ עֶשְׂרָה כְּתָרִין תְּתַאֲוִן בְּעֶשְׂרָה בְּנִין
דְּהֶמֶן, דְּתִמְן אֶל אַחֵר, דְּהֶמֶן אָמַר וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים כְּפַר
כֶּסֶף אֲשֶׁקוּל וְגוֹמֵר, וְכֹלֵא לְנִטְלָא נּוֹקְמָא מֵאַסְתֵּר וְאוּמָתָה,
דְּאֲתָמֵר בֵּיהּ וְתִלְבַּשׁ אֲסֵתֵר מְלָכוּת, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְסַר
לוֹן בִּידְהָא וּבִידְא דְאוּמָתָה, וְתֵלוּ אוֹתוֹ וְאֵת בְּנָיו עַל הָעֵץ,
וְאִיהוּ עֲבַד עֵץ גְּבוּהָ חֲמֵשִׁים אַמָּה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
נָטִיל נּוֹקְמָא מִנִּיהּ וּמִבְּנוֹי בְּשִׁכְיִנְתָּא עֲלָאָה, דְּמַחֲאֵת לְמִצְרָאֵי
חֲמֵשִׁים מְפוֹת.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אֲתִקְרִיאת צְדָקָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעַל
צְדָקָה, וּבְגִלוּתָא אִיהִי עֲנִיָּה, וּבְנִהָא עֲנִיִּים, וְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא כְּבִיכּוּל אִיהוּ עָנִי כִּד אִיהוּ כִּד מֵאַתְרִיָּה, וּבְגִינָה
אֲתָמֵר הֵן אֲרָאֵלִם צְעִקוּ חוּצָה וְכוּ', וּבְאֵן אֲתֵר אִיהוּ עָנִי

וְאִיהִי עֲנִיָּה בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ בְּרִית, וּבְגִין דְּחָאבוּ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל
 לְתַתָּא אִיהוּ נְהָר יַחְרַב וַיִּבֶשׂ בְּבֵית רֵאשׁוֹן וּשְׁנֵי, וּשְׁכִינְתָּא
 אִיהִי בֵּיהּ חֲרָבָה וַיִּבְשָׂה, בְּגִין דְּאִינוּן גְּרָמֵי דִיתְפַּנְשׁוֹן מְנִיָּה
 מִיִּין עֲלָאִין, וּשְׁכִינְתָּא אֲשַׁתְּאֲרַת יִבְשָׂה, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב
 יָקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה.

וְכָל מָאן דְּעָבִיד צְדָקָה בְּמִסְכְּנָא גָרִים הֵהוּא נְהָר דִּיתְמַשְׁךְ
 מִעֲדָן דְּאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן דְּאִיהִי
 דְּל"ת דְּלָה מִסְכְּנָא, וְעֲנִי אִיהוּ יוֹם שַׁבָּת, וּמָאן דְּמַקְיִים
 בָּהּ עֲנַג שַׁבָּת גָרִים לְאֲשַׁקָּאָה הֵהִיא דְּל"ת, וְהֵהוּא עֲנִי
 אֲתַמְלִי וְאֲתַקְרִי נְהָר, וּמָאן דְּאִית לִיהּ רֵשׁוּ לְמַעְבַּד עֲנַג
 שַׁבָּת וְלֹא עָבִיד, אֲתַהֲפֹךְ לִיהּ עֲנַג לְנַגַע צָרַעַת, וְחָרִיב
 בֵּיתֶיהּ וּמְמוֹנִיָּה, וְכֵן עֲנִיָּה אִיהִי אֹרִייתָא דְעַל פֶּה וְדָאִי,
 וְאִיהִי קַבְּלָה פֶּד מְקַבְּלָא מִבְּעַל צְדָקָה, דְּאִיהוּ אֹרִייתָא
 דְּבִכְתָּב, פֶּד אֲזֻלַּת לְגַבִּיָּה לְקַבְּלָה אֲתַקְרִיאַת הַלְכָה, פֶּד
 מְקַבְּלָא מְנִיָּה אֲתַקְרִיאַת קַבְּלָה, וּבִהּ הוּא זְמַנָּא אִיהִי פְּלִיגַת
 מַה דִּיהִבִּין לָהּ לְעַבְדִּין דִּילָהּ וּלְבָנִין וּלְעוֹלָמִין דִּילָהּ, כְּמַה
 דָּאֵת אָמַר וְתַתָּן טָרְף לְבֵיתָהּ וְחַק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, וּמְקַבְּלִין דִּין
 מִן דִּין, מַה הוּא דְּמְקַבְּלִין מִיָּנָה.

בְּעַל קַבְּלָה אִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, וְאִיהִי קַבִּילַת מִיָּנָה,
 וּבָאֵן אֲתַר קַבִּילַת מְנִיָּה בִּימִינָא, בְּגִין דְּעֲלִיָּה אֲתַמַּר
 כִּי יִמִּינָךְ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים, הַלְכָה אִיהִי מִסְטָרָא
 דְּשִׁמְאֵלָא, קַבְּלָה (דף נח ע"ב) הִיא מִסְטָרָא דִּימִינָא, הַלְכָה
 בְּשִׁמְאֵלָא לְגַבִּי בְּעֲלָהּ, וְקַבִּילַת מְנִיָּה בִּימִינָא וְנַחְתָּא מְלִיא
 לְגַבִּי צְדִיק, וּבְגִין דָּא לֹא רְאִיתִי צְדִיק נַעֲזֹב וְכוּ', וּבְמֵאִי
 וְכַד נַחְתָּא מְלִיא הַלְכָה לְגַבִּי בְּעֲלָהּ דְּאִיהוּ ו', נְהָר דְּאֲתַמַּשְׁךְ

מַעֲדָן, וְ עָאֵל בְּד' וְאִתְעֵבִידַת ה', וּמַה דְהוּה צְדָק אִתְעֵבִידַת
צְדָקָה לְגַבֵּי עֲנִי דְאִיהוּ צְדִיק.

וְהָהוּא נִהַר עֲלֵיהּ אֲתַמַּר שְׁמַשׁ בְּשַׁבַּת צְדָקָה לְעֲנִיִּים,
וְעֲלֵיהּ אֲתַמַּר צְדָקָה תְּרוּמָם גּוֹי, וּמַה דְהוּת צְדָק
דִּינָא, אִתְעֵבִידַת רַחֲמֵי, וְכָל סְפִירָן עַל שְׁמָה אֲתַקְרִיאֻוּ,
מֵאֲזֵנִי צְדָק אֲבִנִי צְדָק אֵיפַת צְדָק וְהִינן צְדָק, כִּד אֲתַרְחַק
מִינָהּ בְּעֵלְהּ דְאִיהוּ רַחֲמֵי, מֵאֲזֵנִי צְדָק תְּרִין דְרוּעִין, אֲבִנִי
צְדָק תְּרִין סְמִכֵי קְשׁוּט, הִינן צְדָק צְדִיק, וְכִד עֲמוּדָא
דְאֲמַצְעִיתָא מְרַחַק מִינָהּ אִיהוּ מְשַׁפֵּט, וּבִיָּה כְּתִיב כִּי
אֱלֹהִיִּים שׁוֹפֵט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים, זֶה יִשְׁפִּיל מֵאֵן דְגָרִים
לְאִשְׁפֵּלָא לְשְׁכִינְתָא מֵאֲתַרְהָא, וְזֶה יָרִים מֵאֵן דְגָרִים לְסַלְקָא
לָהּ מֵאֲתַרְהָא, דְחֻבִּין דִּישְׂרָאֵל אֵינֻון אֲשְׁפִילָן לָהּ לְתַתָּא,
וְזַכּוּון דְלֵהוּן סַלְקִין לָהּ לְאֲתַרְהָא, הָא זַפָּאָה אִיהוּ מֵאֵן
דְעֵבִיד זַכּוּון לְסַלְקָא לָהּ לְאֲתַרְהָא.

וְעוּד שְׁכִינְתָא אִיהִי שְׁלוּחַ הַקָּן, מֵאֵן קָן דִּילָהּ דָּא יְרוּשָׁלַם,
וְלְעִילָא קָן דִּילָהּ הָהוּא דְאֲתַמַּר בֵּיהּ וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה,
וְדָא מִטְטְרוּ"ן, עֲלֵיהּ אֲתַמַּר אַל תִּסְתַּכַּל בְּקִנְקֵן אֱלָא בְּמָה
דְאִית בֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ כִּי יִקְרָא קָן צְפוּר לְפָנֶיהּ בְּדֶרֶךְ בְּכָל
עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ, בְּכָל עֵץ דָּא גּוּף וּבְרִית, צְדִיק אִיהוּ
בְרִית וְאִיהוּ כָ"ל, עֵץ דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, אוֹ עַל הָאָרֶץ
דָּא אֵימָא תַתָּאָה, אֲפֻרְחִים תְּרִין דְרוּעִין, אוֹ בִיציִם תְּרִין
שׁוֹקִין, וְהָאֵם רַבְצַת דָּא אֵימָא עֲלָאָה, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת
הָאֵם דָּא אֵימָא תַתָּאָה אֶת וְדָאֵי.

שְׁלַח תְּשַׁלַּח, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֲתוֹ,
וְאֲתַמַּר בִּיעֲקֹב וַיְהִי אֵךְ יֵצֵא יֵצֵא, לְקַבֵּל שְׁלַח תְּשַׁלַּח,

וַאִינוּן תְּרִין תְּרוּכִין לְקַבֵּל שְׁנֵי גְרִישֵׁי"ן, וַאִינוּן תְּרִין דְּרוּעִין,
 נ"א וַאִינוּן תְּרִין דְּרוּעִין שְׁנֵי גְרִישֵׁי"ן וַאִינוּן תְּרִין תְּרוּכִין, וְדָא
 אִיהוּ שִׁלַּח שִׁלַּח אֶת הָאֵם, וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, אֲלִין
 שִׁית פְּרָקִין דַּאִינוּן בְּתַרֵּי דְרוּעִין, אֲשֶׁתְּאַרְתְּ ה' ד' בְּלֹא ו',
 מֵאֵן גָּרִים לָהּ תְּרֵי תְּרוּכִין, אֲלֹא בְּגִין דְּעֵבְרִין בְּנָהָא עַל
 פְּקוּדֵי אֹרִייתָא עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב
 וּבִפְשָׁעֵיכֶם שִׁלַּח אִמְכֶם.

וַיּוֹסֶף שִׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֵתוֹ דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, מֵאֵן
 גָּרִים דָּא דַּאתְתָּרְכַת מִינֵיהּ, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל עֵבְרוּ עַל
 אֹרִייתָא, וַיַּחַל עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרִים, דָּא ז', יוֹמָא
 שְׁבִיעָאָה דְכֻלִּיל שְׁבַע שַׁבְּתוֹת, וּמֵאֵן גָּרִם דַּאתְתָּרְכַת מִנֵּיהּ,
 בְּגִין דְּעֵבְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל אוֹת שַׁבַּת וַיּוֹמִין טְבִין וְאוֹת בְּרִית.

מִסְטָרָא דִּיצְחָק דַּאִיהוּ רֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֲתַמַּר בֵּיהּ וְתַבֵּא
 אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב, וְדָא עֶרֶב דִּיצְחָק, וּמִסְטָרָא
 דְּצַדִּיק אֲתַמַּר בֵּיהּ וְהִנֵּה עֹלָה זֵית טָרֶף בְּפִיָּהּ, וַיֵּדַע נַח כִּי
 קָלוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ, וּבְכָל אֶתֶר דִּלָּא אֲשַׁכַּחַת לְתַתָּא
 דִּיוֹקְנָא דְבַעֲלָהּ בְּאֹרִייתָא, לָא הוּת שְׂרִיא עֲלָהּ, הֲדָא הוּא
 דְכָתִיב וְלֹא מָצָאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף רַגְלָהּ בְּגִלּוֹתָא, מִיַּד
 דַּאֲשַׁכַּחַת בַּעֲלָהּ לְרַעִיא מְהִימָנָא, שְׂרִיא עֲלֵיהּ וְלֹא חֲזַרְתָּ
 לְתִיבָהּ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְלֹא יִסְפָּה שׁוּב אֵלָיו עוֹד, וְעַל
 דָּא אֲתַמַּר עַל פֶּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְגוֹמֵר,
 אִיהִי אֲתַדְבַּקַת בֵּיהּ וְאִיהוּ בָּהּ. בְּהַהוּא זְמַנָּא וַיִּפְתַּח נַח אֶת
 חֲלוֹן הַתִּיבָה אֲשֶׁר עָשָׂה, וַנִּפְקוּ כָלָהּ וְאֶזְלוּ לְגַבֵּי יוֹנָה
 וּבַעֲלָהּ, וְאֲתַמַּר לְגַבֵּי נַח וַיִּפְתַּח נַח, מֵאִי וַיִּפְתַּח נַח, אֲלֹא

רמיז ותפתח ותראהו את הילד, אדנ"י שפתי תפתח, ודא
 ישראל דפתחין בתיובתא בבכיה, ומיד ותחמול עליו.

ועוד שכינתא אתקריאת חג, בכל זמנין ויומין טבין, חג
 דתלת רגלין, דאתמר בהון שלש [דף גמ ע"א] רגלים
 תחוג לי בשנה, ובגינה יראה כל זכורך, לקיימא זכור
 ושמור זכור לזכר ושמור לנקה, פלהו אלין דאזלין
 לאסתכלא בשכינתא, צריכין למיהב לה דורונא, הדא הוא
 דכתיב ולא יראה את פני יהו"ה ריקם, וצריך למחדי בה,
 הדא הוא דכתיב ושמחת בחגך, דאיהי חדוא דקודשא
 בריך הוא אתקריאת, ומאן דאזיל למחמי לה צריך לנטרא
 גרמיה מעציבו, דאיהי לילי"ת חשוכא עצבון שאול טחול,
 דאיהי מום, ועליה אתמר כל אשר בו מום לא יקרב.

איש כמתנת ידו דא שכינתא עלאה, דעלה אתמר מתן
 בסתר יכפה אף, בגין דאיהי סתימא, עולם הבא
 קרינן לה מתנה, ועלה אתמר ישמח משה במתנת חלקו,
 בגין דמתת אלהי"ם היא, ככרפת יהו"ה אלהי"ך אשר
 נתן לך דא שכינתא תתאה, חד מסטרא דימינא ברכה,
 וחד מסטרא דשמאלא מתנה.

ועוד שכינתא איהי חשבון תקופות ומזלות ומולדות
 ועבורין, ארבע תקופן דאתקריאו ארבע תקופות,
 ולכל תקופה תלת ירחין, ובהון תרין עשר מזלות, ואינון
 לקבל תרין עשר שבטין דישראל, וכלא אתקשר בהאי
 שמא אדנ"י, איהי שכינתא תתאה, תקיפא בארבע תקופין,
 דאינון מסטרא דשמאלא חזק תקיף, ואינון אל"ף דל"ת
 נו"ן יו"ד, וכלהו תרין עשר מזלות קשין מסטרא דדין,

וּבְגִין דְּמִזְוָנָא קָא אַתִּיא מְנִייהוּ, אֲמְרוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין קָשִׁין
מִזְוֹנוֹתֵינוּ שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יַם סוּף, דְּאִתְקַרַע בְּהוּן לְתַרִין
עֶשֶׂר קָרְעִין.

וְאִינוּן אַרְבַּע תְּקוּפוֹת תְּרִין דְּרוּעִין וְתִרִין שׁוּקִין, תְּרִין עֶשֶׂר
מְזֻלוֹת תְּרִין עֶשֶׂר פְּרָקִין דְּאִית בְּהוּן, וְלִקְבֻלֵייהוּ
תְּרִין עֶשֶׂר יְרַחֵי שְׁתָּא, וְאִינוּן ו' ו' רְזָא דְעַבְדוּרָא וְדָא יְרַחֵא
תְּלַת עֶשֶׂר, דָּא א, וְדָא וָא"ו, שְׁתָּא מִתְלַת עֶשֶׂר יְרַחֵין,
וּבִיה צְרִיף לְהַשְׁוֹת שְׁנַת הַחֲמָה עִם שְׁנַת הַלְבָנָה, וְלִיחְדָּא
לוּן בְּמַהֲלֵךְ הָאֲמֻצְעֵי דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא, וְאִם בְּר
נֶשׂ יִדַע לְמַמְנֵי וְלְהַשְׁוֹת שְׁנַת הַחֲמָה עִם שְׁנַת הַלְבָנָה
וְלִיחְדָּא לוּן, אִיהוּ יִדַע מְתֵי יְהֵא פֶסַח בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב, וּבְדָא
יִשׁוּון אָבָא וְאֲמָא בְּרָא וּבְרַתָּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב וְשִׁמְרַתֶם
וְעִשִׂיתֶם כִּי הִיא חֻמַּתְכֶם וּבִינַתְכֶם, וְשִׁמְרַתֶם וְעִשִׂיתֶם דָּא
ו"ה, כִּי הִיא חֻמַּתְכֶם וּבִינַתְכֶם דָּא י"ה וּבְמָה יְהוּן שׁוּין
אָבָא וְאֲמָא בְּרָא וּבְרַתָּא, בָּא' דְהוּא כְּתָרָא עֲלָאָה, דְאֲמַרְהָ
סִיְהֵרָא עֲלָהּ, אִי אֲפֻשֶׁר לְשַׁנֵּי מְלָכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר
אַחַד, וּבְגִינֵיהּ אֲמַרִין בְּשַׁבַּת וְיוֹמִין טָבִין וּבְרִישֵׁי יְרַחֵין,
כְּתָר יִתְנוּ לָךְ יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ מְלָאכִים הַמוֹנֵי מַעֲלָה, מִלָּךְ
וּמְלָכוּת.

וְעוֹד אִיהִי מִצּוֹת שְׁחִיטָה כְּשֶׁרָה בְּזָרִים, דְּאִינוּן בְּנֵי נֶשָׂא
דְּדַמְיִין לְבַעֲרִין, דְּאֵלִין דְּלָא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא צְרִיף
לְמַעַבְדָּא בְּהוּן קְרַבְנִין דְּצִלוֹתִין, דִּיתְקַרְיָבוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּא, וְאִם מִתְקַרְבִין בְּצִלוֹתִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְסָבְלִין
כְּמָה מְכַתְּשִׁין, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב כִּי עָלִיף הוֹרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם
נַחֲשָׁבְנוּ כְּצֹאן טְבַחָה, אֲתַחְזִי כְּאֵלּוּ וּזְבַחַת עָלֵינוּ אֶת עוֹלוֹתֶיךָ

וְאֵת שְׁלֵמִיךָ וְגוֹמֵר, דְּדָא שְׂזִיב לֹוּן מִמִּיתָה דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת,
הֵדָא הוּא דְכְתִיב אָדָם וּבִהְמָה תוֹשִׁיעַ יְהוָה.

וְאֵלִין דְּעוֹבְדֵייהוּ פְּבַעִירָן דְּחַקְלָא דְאֶכְלִין בְּלֹא צְלוֹתִין,
מִיתְתַּהוּן יְהֵא פְּבַעִירָן דְּחַקְלָא, וְשְׁחִיט לֹוּן מִלְאָךְ
הַמּוֹת מְדָה פְּנַגְד מְדָה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא בְּסַפִּין פְּגוּם קָא
שְׁחִיט לֹוּן, וְאֶתְקֵרִיאוּ נְבִלָה, וְעַלִּייהוּ אֶתְמַר נְבִלְתִי יְקוּמוּן,
מֵאִי סַפִּין פְּגוּם דָּא סְמֵא"ל אֵל אַחַר, סַפִּין פְּגוּם וְדָאִי
אֶתְקֵרִי, וְאִיהִי פְּגִימָה סַם הַמּוֹת, טְרִיפָה וְנְבִלָה. [דף נש ע"ב]
וְכִיּוֹן דְּאֶתִּייהִבוּ בִּידֵיהוֹן כְּבָר קְבִילוּ עֲנֻשֵׁיהוּ, וּבְגִין דָּא
נְבִלְתִי יְקוּמוּן, וְכָל סִירְכָאן דְּסַם הַמּוֹת אֵינּוּן רַגְלִין דִּילָהּ,
וְעַלִּייהוּ אֶתְמַר רַגְלִיָּהּ יוֹרְדוֹת מוֹת וְגוֹמֵר, וְאֵינּוּן חַ"י
סְרָכוֹת, עַלִּייהוּ כְּתִיב וְלֹא אוֹסִיף עוֹד לְהַפּוֹת אֶת כָּל חַ"י
כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי, לְאֵינּוּן דְּמַצְלִין חַ"י בְּרַכָּאן דְּצְלוֹתִין, וּמֵאֵן
גְּרִים דְּמִי טוֹפְנָא מִתְּגַבְרִין, מָאֵן דְּאֵרִיק מִיא דְּזֹרַע בְּרִית מִיְלָהּ בְּנֵדָה
שְׁפַחָה גּוֹיָה זֹנָה וְלַעוֹלָם וּוְרָדָא בְּכָל אֶתְר דְּתַתְּסַרְךָ טְרַפָּה
וְאֵינָה חֲתָה, דְּבְכָל אֶתְר דְּתַתְּסַרְךָ בְּבַר נֶשׁ בְּחוּבִין דִּילָהּ
קְטִילַת.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אִיהִי מְצוֹת אֲסִיפַת נוּנִי יִמָּא דְּאוּרִייתָא,
דְּאֶתְמַר בְּהוֹן דְּגִים וְחַגְבִּים אֵינָן טְעוּנִין שְׁחִיטָה,
וְאֵינּוּן תְּלִמִּידי דְּבִי רַב דְּמִתְרַבִּין בִּימָא דְּאוּרִייתָא, דְּעַלִּייהוּ
אֶתְמַר אֲסִיפְתָן הִיא הַמִּתְרַת אוֹתָן, הֵדָא הוּא דְכְתִיב יֹאסֶף
לָהֶם וּמָצָא לָהֶם, הִיא הַמִּתְרַת אוֹתָם מִשְׁחִיטָה וְדָאִי.

וְגַדְפוּי דְּשְׁכִינְתָּא אֵינּוּן פְּסוּי דָם חֲתָה אוּ עוֹף, דְּאֵינּוּן
פְּנָפִי יוֹנָה, וְאֵלִין אֵינּוּן פְּנָפִי מְצוּהָ, דְּמְכַסִּין עַל
דְּמִיהוֹן, דְּלֹא שְׁלֻטִין עַלִּיהוּ פְּלַבִּין דְּאֵנּוּן חֲצִיפִין, דְּאֵינּוּן

ובגין דא אמר קודשא בריך הוא, ראו עתה פי אני אני
הוא, אני אמית ואחיה, מחצתי ואני ארפא ואין מידי
מציל.

ו' עץ, גבוה חמשים אמה דא ה' דסליקת ביי לחמשיין,
זרקא קו דחניקת בתלת אתוון, דשכינתא תתאה איהי
דן ארבע מיתות בית דין, איהי חניקת לחייביא, והרג לון,
בשרפה וסקילה, ובגין דא ראו עתה פי אני אני הוא,
הדא הוא דכתיב ויסרתי אתכם אף אני וגומר, וכמה
דבשמיה קטיל למאן דאעבר על פרישות ומיתות בית דין
דאורייתא, הכי מסי ומחיה בשמיה למאן דמקיים לון.

ועוד מצות גזלת העני בבתיכם דא שכינתא, דמאן דגזיל
צלותא דאיהי צדקה לצדיק ח"י עלמין, כליל ח"י
ברכאן, כאלו גזיל ליה חיים דיליה דאיהו שכינתא, דאתמר
בה ראה חיים עם אשה אשר אהבת, וכן מאן דגרע מענג
שבת, כאלו גזיל ליה שכינתיה דאיהי שבת בת יחידה,
ודא גרם דאתגזילת מניה בגלותא, הדא הוא דכתיב
ובפשעיכם שלחה אמכם, ותיובתא מאי ניהו והשיב ודף ס
ע"א את הגזלה אשר גזל, דיחזיר שכינתא לאתרה, או את
העשק אשר עשק דא קודשא בריך הוא דאתפרש מינה,
דשכינתא אתקריאת מצות עשה מסטרא דימינא, ומצות
לא תעשה מסטרא דשמאלא, ותורה אתקריאת מסטרא
דעמודא דאמצעיתא, וכל מאן דגזיל או עשק באורייתא,
ובמצות עשה ולא תעשה, כאלו גזל שכינתא מדרועוי
דקודשא בריך הוא.

וְכֵן מִסְטָרָא דִּיסוּד ח"י עֲלָמִין, אֲתַקְרִיאַת מְצוֹת בְּרִית
 מִלָּה, מָאן דְּגָזַל בְּבְרִית וְאִפִּיק זִרְעָא מִיְנִיה לְרִשּׁוֹ
 נוֹכְרָא, כְּאֵלּוּ אִפִּיק מְרִשּׁוֹת הַיְחִיד לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים, וְגַרְם
 לְמַהוּי שְׂכִינְתָא נִפְקָא מֵאַתְרָה דְאִיהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל רִשּׁוֹת
 הַיְחִיד, וְגָלָה אוֹתָהּ בֵּין אוֹמִין דְּעֲלָמָא דְאִינוּן רִשּׁוֹת הָרַבִּים,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב וּכְפִשְׁעֵיכֶם שִׁלַּחַה אִמְכֶם, וּבְגִין דָּא לֹא
 תִּשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְשׂוֹא, מָאן שֵׁם יְהוָה דָּא
 שְׂכִינְתָא, לְשׂוֹא דָּא עֲבוּדָה זָרָה דְגָלַת תַּמָּן.

וְעוֹד אִיהִי תְּשׁוּבָה יוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּלִילָא מְעַשְׂרֵת יְמֵי
 תְּשׁוּבָה דְאִינוּן י"ה, יוֹם הַכַּפּוּרִים דָּא ה' כְּלִילָא
 מִחֲמַשׁ צְלוֹתִין, עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה דָּא י', לְקַבֵּל שְׁבִים
 דָּא ו"ה, כֹּל מָאן דְּחָזַר בְּתִיבְתָא כְּאֵלּוּ חָזַר ו"ה עִם י"ה,
 וְעִקְרָא לְסַלְקָא כֹּלָא בְּמַחְשְׁבָה דְאִיהִי יו"ד ה"א וַא"ו ה"א.

וְגַבּוּרָה תַּמָּן סְמַא"ל דְאִיהוּ יֵצֵר הָרַע, וְכֹל מָאן דִּיתְגַּבֵּר
 עַל יֵצֵרִיה כְּאֵלּוּ הוּא מִתְגַּבֵּר גַּבּוּרָה עַל סְמַא"ל
 בְּדִינָא לְגַבֵּי בְנוֹי, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, אִיזְהוּ
 גַּבּוּר הַפּוֹכֵשׁ אֶת יֵצֵרוֹ, מְאִי הַפּוֹכֵשׁ, כִּמָּה דַּאת אָמַר
 וּכְבֻשׁוּהָ, זִיּוּהָ כְּבוֹשָׁה תַּחּוֹת יָדֶיהָ, כְּכֹלְבָּא דְאִיהוּ כְּבוֹשׁ
 וְקִשּׁוּר תַּחּוֹת יָדֵי דְבַר נֶשׁ.

וְצָרִיךְ בַּר נֶשׁ לְקַבֵּלָא עֲלֵיהּ חֲמֵשׁ עֲנוּיִין, בְּגִין עֲנוּיֵי דְגָרִים
 לְה' זְעִירָא דְגָלַת בְּגִלוּתָא, וְאֲתַקְרִיאַת עֲנִיָּה סוּעָרָה
 לֹא נוֹחָמָה, וְאַבָּא וְאַמָּא אִינוּן נַחְתִּי בִימִינָא וְשְׂמַאלָא,
 לְקַבֵּלָא בְּהוּן ו"ה, דְאִינוּן תּוֹרָה וּמְצוּהָ, וְרִזָּא דְמַלְהָ וְשָׁב
 וְרָפָא לוֹ, וְדָא אִיהוּ שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.

וְעוֹד מִצּוֹת פְּרִיָה וְרִבְיָה דָא שְׁכִינְתָא, לֹא תִהוּ בְרָאָה
 לְשַׁבַּת יִצְרָה, כָּל תַּלְמִיד חָכֵם דְּמִנַּע מִינָה עוֹנֵת
 קְרִיאַת שְׁמַע כְּאֵלּוּ מִנַּע מִינָה בְּרַכָּאן מְלַעִילָא.

שִׁית סְטָרִין אִינוּן דְּכֻלִּילָן בְּאֵת ו', דְּאִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשָׂה
 פְּרִי, מָאן פְּרִי דִילִיָה י', דָּאֵת ו' אִיהוּ עֲנַפָּא דְּאִילָנָא,
 דְּאֲתַפְּרֵשׁ לְשִׁית עֲנַפִּין, וּמִשִּׁית לְעֲנַפִּין דְּלִית לוֹן חוֹשְׁבֵן,
 י' אִיהִי אִיבָא עַל כָּל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא דְּאִיהוּ ו'.

כֵּם סָבָא וְאָמַר רַבִּי רַבִּי חֲזוֹר בְּךָ, אִילָנָא הוּא ו', אִיבָא
 דִילִיָה י' הֵכִי הוּא וְדָאִי, אֲבָל עֲנַפּוּי לְעִילָא אִיהוּ ה'
 עֲלָאָה וְשִׁרְשׁוּי ה' תַּתָּאָה, וּמָאן דְּאֲפְרִישׁ עֲנַפָּא מִינָה דָּא
 אִיהוּ מְקַצֵּץ בְּנִטְיַעוֹת, וְהֵכִי אֲתַקְצֵץ אִיהוּ מְעֲלָמָא דִּין
 וּמְעֲלָמָא דְּאֲתִי.

וְעוֹד מִצּוּה לְאַתְעֶסְקָא בְּאוּרִייתָא יוֹמָם וְלִילָה, הֵדָא הוּא
 דְּכַתִּיב וְהִגִּיתָ בּו יוֹמָם וְלִילָה, וְכִי יָכִיל בַּר נֶשׁ
 לְאַתְעֶסְקָא בְּאוּרִייתָא בְּכָל יוֹמֵי וְלִילֵי כָּל יוֹמוּי, וְהָא קוּדְשָׁא
 בְּרִידָךְ הוּא לִית בָּא בְּטְרוּנְיָא עִם בְּרִיוֹתָיו, אֵלָא כָּל מָאן
 דְּקָרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּכָל יוֹם עָרַב וּבִקְרָ, כְּאֵלּוּ מְקַיִים בּו
 וְהִגִּיתָ בּו יוֹמָם וְלִילָה, כָּל פְּקוּדֵין אִית מְנַיְיָהוּ דְּתַלְיִין בְּפְרִי
 אִילָנָא, מְנַיְיָהוּ בְּעֲנַפִּין, מְנַהוּן בְּשִׁרְשֵׁין, מְנַהוּן בְּאִילָנָא,
 וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאַת אוּרִייתָא עֵץ חַיִּים, וְכָל מָאן דְּאָכַל
 מְנַיָה וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם.

וְאִית אִילָנָא לְתַתָּא, דְּעֲנַפּוּי וְשִׁרְשׁוּי וְגוֹפָא וְאִיבָא דִילִיָה,
 כְּלָהוּ סַם הַמּוֹת וְדָא סְמַא"ל, מָאן דְּאֲעַבְרַ עַל
 אוּרִייתָא, אֲתַשְׁקִיָּא מֵהָהוּא אִילָנָא וְאֲתַפְּרַנְס מִינָה, וְעִלִּיָה

אֶתְמַר כִּי בַיּוֹם אֶכְלֶךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, וּמִסְטָרָא דִּילִיָּה
חַיֵּי צַעַר.

וְעוֹד שְׂכִינְתָא אִיהִי מִצּוֹת הַעֲמֻדַת מַלְכָּא, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב
שׁוֹם תְּשִׁים עָלֶיךָ מֶלֶךְ, וּכְבִיכּוֹל כָּל זְמַנָּא דְלִית
שְׂכִינְתָא בְּאַתְרָהּא לִית מַלְכָּא, וּבְגִין דְשְׂכִינְתָא אִיהִי מַלְכוּת
עַל בַּר נֶשׁ, אֶתְמַר בֵּיה שׁוֹם תְּשִׁים עָלֶיךָ מֶלֶךְ, לְמַהוּי
יִשְׂרָאֵל בְּהַ פְּלֵהוּ בְּנֵי מַלְכִים.

[דף ס ע"ב] דְלִית מֶלֶךְ בְּלֵא מַלְכוּת, דְּבַגְלוּתָא שְׂפַחַה תִּירֵשׁ
גְּבִירְתָּהּ, וּבְזְמַנָּא דִּיִּתִי מְשִׁיחָא אֶתְמַר וּמַלְכוּתָּהּ
יִתֵּן הַמֶּלֶךְ לְרַעוּתָּהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה, אִיהִי מַלְכוּתִיָּה, אִיהִי
כְּרִסְיָיָה, אִיהִי עֶטְרַת דִּילִיָּה, לְמַלְכָּא דְאִית לִיה מְאָנָא דִּיקָר
וְאִיהִי מַחְבְּבָא לְגַבִּיָּה, לְזְמַנִּין שׁוּי לִיה עֶטְרָה עַל רִישִׁיָּה
דָּא תְּפַלִּין דְרִישָׁא, לְזְמַנִּין קְשִׁיר לִיה בְּאַצְבָּעָא וְדָא תְּפַלִּין
דִּיד, לְזְמַנִּין שׁוּי לִיה תְּחוּתִיָּה וְאַתְקָרִי כְּרִסְיָא דִּילִיָּה, לְזְמַנִּין
עָבִיד מִינָּה לְבוּשָׁא.

וּכְעַן דְאִיהִי מְרַחֲקָא מִן מַלְכָּא, אֶתְמַר בְּמַלְכָּא אֲלַבִּישׁ
שָׁמַיִם קְדְרוּת, וּשְׂכִינְתָא אֲמַרַת אַל תְּרַאוּנִי שְׂאֲנִי
שְׁחַרְחַרְת, וּבְנֵי נֶשׂא דְאִינוּן שְׁטִיִּין מִסְתַּפְּלִין בְּלְבוּשָׁא,
וְאַחַרְנִין הָכִי מִסְתַּפְּלִין בְּגוּפָא, וּבַגְלוּתָא כְּלַהוּן שְׁטִיִּין, אֲבַל
פְּקָחָא חִפְיָמָא אֲסַתְּפַל מְלָגָאוּ, וְכַד יִתִּי פּוּרְקָנָא אֲתַפְּשֵׁט
מְלְבוּשֵׁין דְקְדְרוּתָא, וְזַרִיק לֹון עַל אוּמִין דְעֵלְמָא, הֵדָא
הוּא דְכַתִּיב וַיְהִי חֶשֶׁן אֶפְלָה וְגוֹמֵר, וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה
אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם.

דְּבַהּ הוּא זְמַנָּא דְאֲתַלְבֵּשׁ בְּאַלִּין לְבוּשֵׁין, אֶתְמַר בֵּיה וַיֹּאמֶר
אֲסַתִּירָה פְּנֵי מַהֶם, לְבַתֵּר דְאֲתַפְּשֵׁט מְנִיָּיהוּ וַיִּירָאוּ

הַעַם אֶת יְהו"ה, וְכָל יְנוּקֵי אַחֲזִין לִיה בְּאַצְבַּע, הֲדָא הוּא
 דְּכָתִיב זֶה אֵלֵי וְאַנְוָהוּ, וּבְגִלוּתָא יֵשֶׁת חֲשָׁךְ סִתְרוּ, וּבְגִין
 דָּא אָמַר דְּנִיָּאל, יָדַע מָה בַּחֲשׂוֹכָא וְנִהוּרָא עִמִּיה שְׂרִיה,
 וּבַהֲהוּא זְמַנָּא דָּאִיהוּ בַּחֲשׂוֹכָא מִתְלַבֵּשׁ בְּתַהוּ וּבַהוּ וּבַחֲשָׁךְ
 וְתַהוּם, פְּבִיכּוֹל אֲתוּוֹן אֵינוֹן בְּפִרוּדָא וְלֹא מִתִּיחַדִּין תַּמָּן,
 וּלְבַתֵּר דְּנַפְיָק מְנִיִּיהוּ, וְהָיָה יְהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ
 בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהו"ה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.

בְּהַהוּא זְמַנָּא כָּל חַיּוֹן יִתְעָרוֹן בְּנִגּוּנָא, וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת
 מְלַמְעֵלָה לְקַבְּלָא לִיה בְּחֻדוּהָ, וְכִלְהוֹן יְהוֹן רְצִין
 וְשָׁבִין בְּנִגּוּנָא, וְשְׁלִיחוּתָא לְגַבִּיָּה, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב וְהַחֲחִית
 רְצוּא וְשׁוּב כַּמְרָאָה הַבּוֹק, לְבִשְׂרָא לְיִשְׂרָאֵל, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא
 הִלְלוּ אֶת יְהו"ה מִן הָאָרֶץ תְּנִינִים וְכָל תְּהוּמוֹת וְגוֹמֵר,
 כִּלְהוּ לְעֵילָא וּלְתַתָּא מָה דְּאֲתַבְּרִי עַד יִתּוּשׁ זְעִירָא, כִּלְהוּ
 מִשְׁבַּחִין לִיה, כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת יְהו"ה כַּמִּים לִים
 מְכַסִּים, בְּהַהוּא זְמַנָּא יִתְקַיִים קָרָא, כִּי אַז אֶהְפּוֹךְ אֶל עַמִּים
 שְׁפָה בְרוּרָה לְקָרָא כְּלָם בְּשֵׁם יְהו"ה וְגוֹמֵר.

בְּהַהוּא זְמַנָּא אֲתַבְּנִי בֵּיתָא דְּשְׁכִינְתָּא דָּאִיהִי בֵּית הַבְּחִירָה
 עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֲתַמַּר בָּהּ וְאֲנִי
 אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמַר יְהו"ה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב, וְאֲנִי אֲבַנָּה אֵינוֹן
 אֲבַנִּין טָבִין דְּאֲתַבְּנִי מִינָהּ, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב וְאֲבַנָּה גַם
 אֲנֹכִי מִמֶּנָּה, נְטִיעֵין קְדִישִׁין, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב נֶצֶר מִטְּעִי
 מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר, וּבְנִינָא דְּבִי מְקַדְשָׁא תְּהָא בְּנוּיָה
 מְכַסְפָּא וְדַהְבָּא וְאֲבַנִּין יְקִירִין, וְתְּהָא מְרַקְמָא מְכָל צִיּוּרָא
 דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְעֵלָה נִהְרָא יְרוּשָׁלַם דְּלְעֵילָא, לְעֵילָא

מֶרְקָמָא מְכַל מִינֵי גְוֹנִין דְנְהוּרָא, וְרָזָא דְמְלָה יְרוּשָׁלַם
הַבְּנוּיָה פְעִיר שְׁחַבְרָה לָהּ יַחְדָּיו, דְאֲנַהְרָא עַל גְּבוּי.

בְּהָהוּא זְמַנָּא אֲתַקִּיִּים בִּישְׂרָאֵל לֹא יָבֵא עוֹד שְׁמִשָּׁךְ, וִירַחֵךְ
לֹא יֵאָסֵף וְגוֹמֵר, וְאֲתַעֵר שִׁיר הַשִּׁירִים בְּעֵלְמָא,
וְאֲדִלִיק נְהוּרָא עַל זֵיתָא וְשֶׁרְגָא, דִּישְׂרָאֵל אֵינּוֹן פְּתִילָה,
אוּרִייתָא מִשְׁחָא, שְׂכִינְתָא שֶׁרְגָא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב בְּהָלוּ
נְרוֹ עָלַי רֵאשִׁי, בְּהָהוּא זְמַנָּא אֲתַמֵּר בְּשְׂכִינְתָא, וְחִלְצָה
נַעֲלוּ, נַעֲלוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְקִיִּים בֵּיהּ שֶׁל נַעֲלָךְ,
וְאֲתִיִּיחַד בְּשְׂכִינְתֵיהּ, דְאֲתַקְרִיאַת חֲלִיצָה, וְאִיהוּ חֲלוּץ הַנַּעֲל,
וְלֹא צְרִיכִין לְאֲתַחְבְּרָא בְּאַרְחַ יְבוּס לְעוֹלָם, דְאֲתַמֵּר בְּהָ
וְזֹאת לְפָנִים בִּישְׂרָאֵל וְגוֹמֵר, שְׁלַף אִישׁ נַעֲלוּ וְנָתַן לְרַעְהוּ,
מֵאִי נַעֲלוּ דָא פְּנוּ"י, הֵהוּא דְאֲתַמֵּר בֵּיהּ גַּן נַעוֹל, אֲתַפְתַּח
הֵהוּא נַעוֹל מִפְתַּחַא, בְּגִין דְלִפְתַּח חֲטָאת רֹבֵץ, אֲתַעֲבֵר
הֵהוּא חֲטָאת וְאֲתַפְתַּח תְּרַעָא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב זֶה הַשַּׁעַר
לִיהו"ה, וַיַּחֲזוּן תַּמָּן שְׂכִינְתָא, דְאֲתַמֵּר בְּהָ וְזֹאת לְפָנִים
בִּישְׂרָאֵל.

דְּבַר אַחַר וְזֹאת לְפָנִים בִּישְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה,
עַל הַגְּאוּלָּה דָּא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה ה' עֲלָאָה, וְעַל
הַתְּמוּרָה דָּא שְׂכִינְתָא [דף סא ע"א] תַּתָּאָה, דְאִיהִי תְּמוּרָה בְּהָהוּא
דְאֲתַמֵּר בֵּיהּ אֵל תְּמִירְנִי בּוֹ, וְאֵינּוֹן ה"ה, וְזֹאת דָּא בֶן וּבֵת,
יְשְׂרָאֵל דָּא אָב, וּבְגִין דָּא לְתַתָּא אִיהוּ תְּמוּרוֹת אֲתוּוֹן יְהו"ה
בְּאֲדַנ"י, אֲבָל לְעֵלְמָא דְאֲתִי לִית תְּמוּרָה, פְּמָה דְאוּקְמוּהוּ
מְאִרֵי מִתְּנִיתִין לֹא פְשָׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, בְּעוֹלָם הַזֶּה
נִכְתָּב בִּיהו"ה וְנִקְרָא בְּאֲדַנ"י, וּבְעוֹלָם הַבָּא נִכְתָּב בִּיהו"ה
וְנִקְרָא בִּיהו"ה. וְעוֹד שְׁלַף אִישׁ נַעֲלוּ, דָּא גּוֹפָא דְאִיהִי

אֶתְתָּא כְּלֵי דִילֵיהּ, וְדָא מִטְטְרוּ"ן, וְנָתַן לְרַעְהוּ, דְלִזְמִינִין
אֶשְׁתַּפַּח בֵּיהּ עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וְלִזְמִינִין צְדִיק, וְלִזְמִינִין
שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה אִיהִי תְעוּדָה בֵּיהּ, וְלִזְמִינִין שְׂכִינְתָּא תְתָאָה
הִיא תְמוּרָה בֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ גֵן נְעוּל, וּבֵיהּ מַעֲיָן חֲתוּם,
דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא, י' כְּלִילָא מַעֲשֵׁר סְפִירָן, י' מִן מִיטְטְרוּ"ן.

כָּל סְפִירָן פּוֹעֲלִים בֵּיהּ בְּהַאי עֲלָמָא שְׁפָלָה, וּבֵיהּ יְבוּם
וְחֲלִיצָה וְגַט פְּטוּרִין, וְכָל אֲתוּוֹן בֵּיהּ אֵינוֹן תְּמוּרָת,
כְּגוֹן מִצַּפ"ן, וְאִיהוּ נְעִילַת חֲגִין וְזִמְנִין וְיוֹמִין טָבִין, נְעִילַת
דְּלַת בְּפָנֵי לוּוִין, בְּיוֹם הַפְּפוּרִים דְאִיהִי עֲלָמָא דְאֵתִי, לֹא
אֶתְקַרֵי יְהו"ה בְּאֲדֻנֵי דְאִיהִי דִין, וְאִיהוּ נְעִל, נְעִילַת דְּלַת,
וְאֵינוֹ נוֹעַל הַדְּלַת, אֶלָּא אִיהִי פְתִיחָא לְקַבֵּל שְׁבִים, וּבְגִין
דָּא יוֹם הַפְּפוּרִים אָסוּר בְּנְעִילַת הַסְּנַדֵּל, דְּלִית יַחּוּדָא בֵּיהּ
לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּא, דְלִזְמִינִין אִיהִי שְׂכִינְתָּא,
וְאֶסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלִזְמִינִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
וְאֶסְתַּלַּק שְׂכִינְתָּא.

וּבְגִין דָּא עוֹנַת תְּלִמִידֵי חֲכָמִים בְּשַׁבַּת, דְּבִיוּמִין דְּחוּל
דְּשֵׁלִיט מִטְטְרוּ"ן אֶתְמַר יְהִי סְגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי
הַמַּעֲשָׂה, בֵּיהּ אִיהִי סְגִירָא תְרַעָא, וּבְיוֹם הַשַּׁבַּת יִפְתַּח,
יִפְתַּח תְרַעָא, וְתַפִּיק מִינָהּ שְׂכִינְתָּא לְאֲתִיחְדָּא עִם בַּעֲלָהּ,
וּבְהָהוּא זְמַנָּא אֶתְקַרֵיָא תְּפִיס מְלָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב וּמְלָא
בְרַפְתָּ יְהו"ה יָם וְדָרוּם יִרְשָׁה, דְּבִיוּמִין דְּחוּל אֶתְקַרֵיָא
יִבְשָׁה בְּמִטְטְרוּ"ן, הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ
הַיָּמִים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה.

וּבְזִמְנָא דְאֶתְמַלִּיאַת אֶתְמַר עֲלָה כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם
יְהו"ה אֶקְרָא, כּוֹס אִיהִי אֱלֹהִים בְּחֻשְׁבָּן, דְּסִלִּיק

לְחַשְׁבֵּן כְּנֹו"י, בְּמֵאֵי אֲתַמְּלִיאת בְּאֵת י', וְאֲתַעֲבִידַת כּוֹסֵי
רוּיָה, וּבְגִינ דָּא כּוֹס צְרִיף עֲשֶׂרָה דְּכָרִים וְכוּ'.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנָה לֹא יִירָא לְבִי,
אִם תִּקּוּם עָלַי מַלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ, בְּזֹאת בּוֹדְאֵי
אֲנָא בְּעֵינָא לְאֲתַתְּקַפָּא, בְּהֵאֵי קָרָא דְדוּד, קוּם דְּוּד הָא
זֹאת דִּילָךְ לְגַבְּן, אֲהֲרֵן כְּהֵנָּא קוּם מִשְׁנַתְךָ הָא זֹאת דִּילָךְ
לְגַבְּן, דְּאֲתַמַּר בְּהָ בְּזֹאת יִבָּא אֲהֲרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ, קוּם רַעֲיָא
מִהֵימְנָא לְאֲגָנָא עַל זֹאת דִּילָךְ, דְּאֲתַמַּר בְּהוּזֹאת הַתּוֹרָה
אֲשֶׁר שֵׁם מֹשֶׁה, דְּהָא כְּמָה מְאֵרִי מְגִיחֵי קָרְבָּא קָא אֲתִיִּין
לְאֲגָחָא עֲלֵהּ, קוּמוּ נְבִיאֵי קִשׁוּט דְּהָא זֹאת דִּילְכוּן לְגַבְּן,
דְּקָא הוּיִתוּן מִתְנַבְּאִין, עֲלֵה אֲתַמַּר אֶל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחַכְמָתוֹ
וְאֶל יִתְהַלֵּל הַגְּבוּר בְּגְבוּרָתוֹ וְגוֹמַר כִּי אִם בְּזֹאת, זֹאת אֲשִׁיב
אֶל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל לוֹ.

קוּמוּ אַבְהֵן מְאֵרֵי דְּבְרִית, דְּהָא זֹאת אוֹת הַבְּרִית דְּלְכוּן
בֵּינָנָא, דְּאֲתַמַּר בְּהָ וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאַרְץ
אוּיְבִיָּהֶם וְגוֹמַר, וּבְגִינָה אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְזַכְרָתִי
אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹוב, קוּם שְׁלֵמָה מְלַכָּא דְּאַנְתָּ שְׁלָם דִּילָהּ,
קוּמוּ לְמַהוּי עֶזֶר לְגַבְּהָ בְּהֵאֵי קָרְבָּא, נַעַר נַעַר דְּאַנְתָּ מְאֵרֵי
מִפְתָּחֵן דְּאוּצְרִין דְּמְלַכָּא, דְּכָל מְאֵרֵי קָרְבָּא דְּמְלַכָּא בְּהוּן,
קוּם אֲפַתַּח הֵיכְלָא, אֲדַנִּי שְׁפַתֵי תִפְתַּח, וּפִי יִגִּיד שְׁבַחֵי
דְּמְלַכָּא עֲלָא, דְּהָא הֵיכְלָא עֲלָא דִּילִיָּה אִיהוּ, טוֹל רְשׁוֹ
וְאֲפַתַּח הֵיכְלָא בְּגִין יִקְרָא דְּשְׁכִינְתָּא.

פְּתַח וְאָמַר זְרַק"א מִקַּ"ף שׁוֹפֵ"ר הוּל"ךְ סְגוּלַת"א, אֲדַהְכִּי
הָא עוֹלִימָא קָא נְחִית רַעֲיָא מִהֵימְנָא פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן
וְאָמַר, רַעֲיָא מִהֵימְנָא אֲנִתָּ אִיהוּ מְאֵרֵי דְּקִירְטָא, דְּרַעֲיָא

דאזיל בעאנא, בגין דובין זאבין וחיוון בישין דקא אתיין
 למיכל עאנא. [דף סא ע"ב] ארחא דיליה למהוי קירטא בהדיה
 לזרקא אבנין לגבייהו, למהוי עאנא נטיר מחיוון בישין קום
 נטיל קירטא בידך, פתח ואמר זרק"א, שכינתא קדישא,
 אנת הוא קירטא קדישא דקודשא בריך הוא דבך, (נ"א
 דבה) אזדריקו תלת אבנין דאינון סגולת"א, תלת אבנין
 יקירין דאינון תלת אבהן, ואנת אבן יקרא על פלהו, תגא
 ברישא דכלהו, עלך אתמראבן מאסו הבונים היתה לראש
 פנה, והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהי"ם,
 אנת הוא דאתמר עלך אבנא די מחת לצלמא והות לטור
 רב ומלאת כל ארעא. ואיהי תגא פגוונא דא ם ברישא
 דחוטא דזרק"א, אבנא כלילא ומתעטרא כאבנא בריש
 עזקא, וכד אית בישראל משפילים בחכמה דאיהי י'
 מחשבה עלאה, ידעין לזרקא לה להאי אבנא דאיהי בת
 יחידה, לההוא אתר דאתגזרת, בגין דברתא באבא אתעבידת,
 הדא הוא דכתיב יהו"ה בחכמה יסד ארץ, בחכמה דאיהו
 אבא יסד ברתא דאיהי ארץ הדום רגליו.

וההוא חוט דילה איהו ו', דאבנא דאיהי תגא עטרה על
 רישיה, עטרה דספר תורה, ובגינה אתמר
 ודאשתמש בתגא חלף, איהו פתר תורה ודאי, דתלת פתרין
 אינון, פתר תורה וכתר פהונה וכתר מלכות, וכתר תורה
 על גבייהו, והאי אבנא איהו י' בריש א, ואיהי י' בסופה,
 עלה אתמר מגיד מראשית אחרית, ואיהי יו"ד ה"א וא"ו
 ה"א, כליל עשר ספירן, דאינון נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן
 בסופן.

קָמוּ כָּלֵהוּ מְאֲרֵי מְתִיבְתָא וְאָמְרוּ, רַעִיָא מְהִימְנָא כַּמָּה אַנְתָּ
תְּקִיף לְזִרְקָא אַבְנָא, דְּהָא מָטָא לְאַתְרֵי דְלִית מָאן דִּידַע
אַתְרָהּ, וּמְלֹאכִין קְדִישִׁין שְׁאֲלִין בְּגִינְהָא אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ
לְהַעֲרִיצוֹ, דְלִית מָאן דִּידַע מְקוּמוֹ, כַּד סִלְקָא לְעִילָא בְּאַתְרֵי
דְזִרְיקַת לָהּ, עַד דְאָמְרִין כָּלֵהוּ בְרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה מִמְקוּמוֹ,
וְאָף עַל גַּב דְּאִיָּה זְעִירָא לְתַתָּא, לְעִילָא לִית לָהּ סוּף.

מָאן יָכִיל לְאַגְחָא קְרָבָא בְּאַתְרֵי דְאַנְתָּ תַּמָּן, בְּאַבְנָא זְעִירָא
דְזִרְיקַת אֲזִדְעִזְעוּ רְקִיעִין עַד אֵין סוּף, וּמְלֹאכִין עַד
אֵין תְּכֻלִית, וְכָל מְאֲרֵי מְתִיבְתָא כָּלֵהוּ אֲזִדְעִזְעוּ וְנַפְלוּ
בְּנַפְיִלַת אַפִּים, מְקִיּוּמֵיהוּ קְדָמָהּ, וְאָמְרוּ וְכִי בְּאַבְנָא זְעִירָא
הָאֵי, כָּל שְׁכָן מָאן יִגִּיחַ עִמָּךְ בְּסִיפָא, דְאַתְמַר בְּהָ רוּמְמוֹת
א"ל בְּגֵרוּנָם וְחָרַב פִּיפִיּוֹת בִּידָם, דְּאִיָּה קְרִיאַת שְׁמַע,
חֲרָבָא דִּילָךְ דְאַנְתָּ תְּקִינַת לָךְ, דְּבַהּ קְטִילַת לְמַצְרֵי, הָדָא
הוּא דְכְתִיב וַיִּפֹּן כַּה וְכַה וְגוֹמֵר וַיִּךְ אֶת הַמִּצְרִי, כ"ה וְכ"ה
סִלְקִין לְחַמְשִׁין אַתּוּון, דְּמִיחְדִּין בְּהוּן לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
פְּעַמִּים, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, דְּאִית
בְּהוּן כ"ה אַתּוּון תְּרִין זְמַנִּין, וְסִלְקִין לְחַמְשִׁין תְּרַעִין דְּבִינָה,
דְּאִיָּה ח' תְּמִינָא מַעֲשֵׂר סְפִירָן מִתְתָּאָה וְלְעִילָא.

י' רִישָׁא דְחֲרָבָא, ו' גּוּפָא דְחֲרָבָא, תְּרִין פְּפִיּוֹת דִּילָהּ ה"ה,
נְרַתְקָא דְחֲרָבָא אֱהִי"ה, וְהָכִי לְתַתָּא נְרַתְקָא דְהָאֵי חֲרָבָא
אַדנ"י, וְאִיָּהוּ יְאֵהֲדוּנָה"י לְתַתָּא, יְאֵהֲהוּיָה"ה לְעִילָא, וְרָזָא
דְּמִלָּה אֲזִי שִׁיר מִשָּׁה תְּמַנְיָא אַתּוּון בְּחִיבּוּרָא לְעִילָא, א"ז
תְּקָרָא וַיְהוָה יַעֲנֵה לְתַתָּא, וּמָאן יָכִיל בְּרוּמְחָא דִּילָךְ דְּאִיָּהוּ
רַמ"ח תִּיבִין דְּקְרִיאַת שְׁמַע, אֲנַח קְרָבָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְחֲבֵרוֹי,
נְחִזִי מְאִי נִיָּהוּ חִילָא וְתְקִיפּוּ דִּילֵיהּ, דְּהָא אִיָּהוּ אַתְעַר

עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וְיִזְדַּעְזְעוּ כָּל עֲלָמִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין וּבְאוּמָאָה
 לְכָל חַיִּילִין לְעִילָא וְתַתְּא לְמַהוּי בְּעִזְרִיהָ, אֲנַח לִיהָ. קוּם
 רַבִּי שְׁמַעוֹן זְרִיז גְרַמְךָ בְּמַאֲנֵי קַרְבָּא דִּילָךְ, נַחְזִי מַאי תְּקִיפוּ
 וּגְבוּרָה דִּילָךְ.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, זְרַקְנָא מִקַּ"ף שׁוֹפְ"ר הוּלְ"ךְ
 סְגוּלַתְ"א, קָם וְנָטִיל תְּלַת אַבְנֵין דְּאִינוּן יִי"י, וְאַבְנָא
 עֲלָאָה דְּאִיהִי בְּקִירְטָא, תְּגָא בְּחוּטָא הָא אַרְבַּע, דְּאֲנוּן
 אַרְבַּעִין, וְחוּט דְּסִיְהָרָא עֲלָהּ הֵינּוּ ב', וְרִזָּא דְּמַלְהָ בְּרֵאשִׁית
 ב' רֵאשִׁית, הָאִי נְקוּדָה (דף סב ע"א) עֲלָהּ אֲתַמַּר בְּעִשְׂרָה
 מְאֻמְרוֹת נְבָרָא הָעוֹלָם מַאי ב' הָהוּא חוּט דְּאִסְחָר עֲלָהּ,
 וְהָאִי נְקוּדָה אִית לָהּ רִישָׁא וְאַמְצָעִיתָא וְסוּפָא, וְאַתְעֵבִידַת
 תְּלַת יוּדִי"ן יִי"י, דְּסִלְקִין לְתַלְתִּין, וְהָהוּא חוּט ב' תְּלַתִּין
 וְתַרִּין, תְּגָא דְּעַל חוּט י', וְהָא אַרְבַּעִין וְתַרִּין, לְקַבֵּל ל"ב
 אֱלֹהִי"ם, וְעֵשֶׂר אַמִּירָן דְּאַתְבְּרִי בְּהוּן שְׁמִיא וְאַרְעָא וְכָל
 חִילִיהוּן, (וְיִרָא אֱלֹהִי"ם אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, דְּאִיהוּ רִזָּא וְיִרָא
 מְלֻאָף יְהוּ"ה אֱלִיו בְּלַבַת אֵשׁ, בְּלַבַת דְּאוּרִייתָא וְדָא אִיהוּ כִּי יוּם
 נָקַם בְּלַב"י, וּבְהוּן פּוֹעֲלִים אַרְבַּעִין וְתַרִּין אַתּוּן דִּיהוּ"ה, וְרִזָּא דְּמַלְהָ
 פְּתַחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק אֲב"א ב"ם אוּדָה י"ה, וְכִלְהוּן אַתְּפִלִּילָן בְּבֹאֵר
 שְׁבַע, דָּא אַב"ג ית"ן וְחִבְרוּי).

אָמְרוּ לִיהָ מְאִרֵי מִתְּנִיתִין, רַבִּי רַבִּי כְּמָה תְּקִיפִין אַבְנֵין
 דְּזְרִיקַת, דְּאִזְדַּעְזְעוּ בְּהוּן שְׁמִיא וְאַרְעָא, וְחִיוּן
 וּבְעִירָן וְעוֹפִין כְּלָהוּ בְּרַחוּ, וּמְנַהוּן נְפִלוּ לְאַרְעָא, וְכִרְסִיָּא
 יְקִירָא וּמְלֻאָכִין וְאוּפְנִים כְּלָהוּ אִזְדַּעְזְעוּ מֵאַבְנֵין דִּילָךְ,
 וְאַלִּין אִינוּן אַרְבַּעָה טוּרֵי אַבָּן, דְּכִלְהוּ חַד.

זכאה איהו מאן דאפיק אבנין אלין שלמין בצלותיה,
 בארבע צלותין עם צלותא דמוסף, דעלייהו אתמר
 אבנים שלמות תבנה, ואית אבן דאורייתא, דאתמר בה
 והאבן הזאת אשר שמתני מצבה יהיה בית אלהי"ם, דאיהי
 מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דאתמר ביה וזאת התורה
 אשר שם משה, דאיהו דיוקנא דיליה.

ואלין אבנין פלהו חד, מלכות קדישא איהי מסטרא
 דשמאלא, אתמר בה אבן שלמה וצדק יהיה לך,
 והאי איהי אבנא די מחת לצלמא דהות לטור רב ומלאת
 כל ארעא, מאי ומלאת כל ארעא, אלא בגינה אתמר מלא
 כל הארץ כבודו, ועלה אתמר על אבן אחת שבעה עינים,
 דאינון שבעה רועין קדישין, ואינון שבע דכורין ושבע
 נוקבין, פלהו פליגן בה ורזא דמלה שבעה ושבעה מוצקות.

והאי אבן איהי חמשה אבנין דשוי דוד בקירטא ואתעבידו
 פלהו חד, הדא הוא דכתיב ויקח דוד חמשה חלוקי
 אבנים מן הנחל, ואינון גדולה גבורה תפארת נצח הוד,
 דבהון שפח דוד לקודשא בריך הוא ואמר לך יהו"ה
 הגדולה והגבורה וגומר, ואלין חמשה חלוקי אבנים נטיל
 לון מן הנחל דאיהו יסוד ח"י עלמין, וכד שוי לון בקירטא
 דאיהי מלכות קדישא, אתעבידו בה חד, וטבע במצחא
 דפלשתאה וקטיל ליה.

ואינון חמש אבנין דאינון שמע ישראל יהו"ה אלהינו
 יהו"ה, וכד שוי לון בקירטא דאיהי שפה דפימא
 צריך למעבד לון בה פלהו אחד, דבזמנא דינצח בה
 קודשא בריך הוא כל אומין דעלמא יתקיים בהון פי אז

אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה לְקֹרֵא כָלֶם בְּשֵׁם יְהוָה
 לְעַבְדוֹ שָׁכֵם אֶחָד, וְהָא שְׁפָ"ה וְדָאֵי דָא שְׁכִינָ"ה, דְּהַכִּי
 סְלִיקַת בְּחוּשְׁבֵּן שְׁפָ"ה, בְּגִין הַכִּי כָל אוֹמְיִן דְּעִלְמָא עֲתִידִין
 לְאַשְׁתַּעְבְּדָא תַּחוּת יְדֵהָ, וְלֹא מְלֻכָא לָהּ עֲלֵייהוּ בְיוֹמִין
 דְּמְלֻכָא מְשִׁיחָא, לְקִיִּים מַה דְּאַתְמַר בָּהּ וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל
 מְשָׁלָה.

וּזְכָאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר הָאֵי אַמוֹנָה בְּלַבִּיהּ וּבְכּוּמִיהּ דְּיִוְדָאֵי
 אִיהִי אַמוֹנָה דִּישְׂרָאֵל, וְאִיהִי יְחוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּבָהּ מִיְחַדִּין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִין זְמַנִּין
 בְּכָל יוֹמָא, וּזְכָאָה אִיהוּ מָאן דְּאִיהִי בְּאַמְנָה אֲתוּ בְּגִלוּתָא,
 דְּלֹא דְחִיל מְעַלְאִין וְתַתְּאִין, דְּבְּגִינָה אֲתַמַּר לְאָדָם וַיִּנְיַחְהוּ
 בְּגַן עֵדֶן לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ, לְעַבְדָּהּ בְּפִקּוּדֵין דְּעֵשָׂה, וּלְשִׁמְרָהּ
 בְּפִקּוּדֵין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, בְּגִין דְּאִיהִי ג"ן סְדָרִים דְּאוּרִייתָא,
 וְאִיהִי עֲדוּנָא דְּאוּרִייתָא, מְאִי אוּרִייתָא עֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא,
 אִיהִי גַן דִּילִיָּהּ, וְעֵדֶן דִּילִיָּהּ.

רַבִּי רַבִּי קוּם אֶסְחָר לְהָאֵי קִירְטָא, וְאַקְף וְאַסְחָר לָהּ בְּשִׁפָּה
 דִּילָךְ, בְּהָאֵי אַבְנָא דְּאִיהִי כְּלִילָא מְכָל אַבְנֵין דְּבְּנִינָא
 דְּאוּרִייתָא, וְצִלוּתָא אִיהִי אַבְן יְקָרָה [דף סב ע"ב] מוּכְלָלָת
 וּמְעוּטָרָת בְּאוֹת בְּרִית, וּבְאוֹת דְּשִׁבְתָּ, וּבְאוֹת דִּימִין טְבִין,
 וּבְאוֹת תְּפִלִּין, וְחוּט דִּילָהּ פְּרוּכָה בְּאַצְבָּעָא, וְדָא כְּרִיכוּ
 דְּרַצוּעָה דְּתַפְלָה דִּיד, דְּבָהּ הוּוּ קְדַמְאִין כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע
 עִם וְאַהֲבַת בְּרַחֲמֵי דְּאַהֲבָה, דְּהֵינּוּ וְאַהֲבַת אֶת יְהוָה
 אֱלֹהֵיךָ, בְּגִין דְּתַהֲא רַחֲמֵימָא לְגַבִּי בְּעִלָּהּ, וְלֹא מְפַסְיָקִין,
 וּלְבַתַּר דְּאַתָּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת אַבְהֵן, הַתִּיר הַהוּא
 כְּרִיכוּ דִילָהּ, וְאַמַּר בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

בְּנִין דְּאִיהִי בְּעֵי לְמַהוּי אִיהִי סְגוּלַת מְלָכִים, בְּהֵוּא זְמַנָּא
 אֲתַמַּר שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ סְגוּלַת "א, וְאֶזְלָא לְשִׁרְיָא כְּתָרָא
 עַל יִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא, דְּאִיהוּ סִפְר תּוֹרָה
 כְּלִיל חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תּוֹרָה, וְאֲתַעְבִּידַת תְּגָא עַל רִישִׁיָּה,
 בְּכַל אַת וְאַת דִּילִיָּה, מְאֵלִין אֲתוּוֹן יִדְעָאן דְּסִפְר תּוֹרָה,
 כְּגוּוֹנָא דָּא שׁ ע ט ז ג ין, כְּלָהוּ זֵינִין אֵינוֹן חַד
 וְעִשְׂרִין, לְקַבֵּל חַד וְעִשְׂרִין אֲזַכְרוּת דְּתַפְלִין דְּרִישָׁא,
 וְלְקַבֵּל לִיָּהוּ חַד וְעִשְׂרִין אֲזַכְרוּת דְּתַפְלִין דִּיד, דְּסִלְקִין כְּלָהוּ
 אַרְבַּעִין וְתֵרִין, לְקַבֵּל שְׁמָא דְּמ"ב, תְּגָא אִיהִי י' עַל רִישָׁא
 דְּז', גּוֹפָא דִּילִיָּה ו', וְסִפְר תּוֹרָה עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא כְּלִיל
 שִׁית סְפִירָן מַחְסַד עַד יְסוּד, מְלָכוֹת י' זְעִירָא, בְּה אֲתַעְבִּידַת
 שְׁבִיעֵי יוֹם שַׁבַּת, וְאִיהִי אוֹת תַּפְלִין, אוֹת שַׁבַּת, אוֹת בְּרִית,
 וְאִיהוּ כְּתָר כְּהוּנָה וְכְתָר מְלָכוֹת, מְסֻטְרָא דִּימִינָא דְּאֲתִיָּהִיבַת
 אוֹרִיָּיתָא אֲתַקְרִיאַת כְּתָר תּוֹרָה וְיִמִּינָא אִיהוּ כְּהֵנָּא, מְסֻטְרִיָּה
 אִיהוּ כְּתָר כְּהוּנָה, וְעֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא אִיהוּ מֶלֶךְ, וּמְסֻטְרָא
 דְּגְבוּרָה בֵּית דִּין הַגְּדוֹל, נְפִיק מִתַּמָּן אֲשָׁא וְאוֹקִיד לִיָּה,
 וְכַד כְּהֵנָּא נְפִיק בְּשִׁלְמָה מְהִיכְלָא, בְּהֵוּא זְמַנָּא יִתְעַרוּן לוֹיִים
 בְּנִגּוּנָא (כַּאן חֲסַר וְהוּא כְּתוּבִין זְהַר חֲדָשׁ).

וְעוֹד אִית תְּקוּנָא חֲמִשָּׁא בְּצִלוֹתָא, צִלוֹתָא אִיהִי כְּקַרְבָּנָא,
 כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ קְדָמָאִין תַּפְלוֹת כְּנִגְד תְּמִידִין תְּקוּנוֹם,
 תָּא חֲזִי קַרְבָּנִין אֵינוֹן מְאַרְבַּע מִינִין, דְּאֵינוֹן לְקַבֵּל אַרְיָה
 שׁוֹר נֶשֶׁר אָדָם, דְּאֵינוֹן מְצוּיָרִים בְּכַרְסֵיָּא, אִית קַרְבָּנָא
 דְּהוּוּ מְקַרְבִּין יִשְׂרָאֵל, וְכְהֵנָּא הוּוּ קָרִיב קַרְבָּנָא דְּלַהוּן.

קַרְבָּנָא קְדָמָאָה, קַרְבָּנָא דְּהוּוּ קָרִיב לִימִינָא, דָּא צִלוֹתָא
 דְּשַׁחְרִית, וְאִם הוּוּ זְכִיִּין הוּוּ נְחִית דִּיּוֹקְנָא דְּאַרְיָ"ה

וְהוּהוּ מְקַבֵּל קֶרְבָּנָא, וְדָא מִיכָא"ל דְּדַרְגִּייה חס"ד, אִיהוּ
הוּהוּ מְקַבֵּל צְלוֹתָא דְשַׁחְרִית, וְאִם לָא זְכוּ מַה כְּתִיב בְּקֶרְבָּנָא
לְכָלֵב תְּשֻׁלִּיכוֹן אוֹתוֹ, דְּחָשִׁיב לִיה פְּטְרִיפָה, וּבְגִין דָּא הוּהוּ
נְחִית דִּיּוֹקְנָא דְכָלֵב לְקַבֵּל הֵהוּא דוֹרוֹנָא, וְקֶרְבָּנָא, וְדָא
אִיהוּ כָּלֵב דְאָמַר דְּוֹד עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם, הַצִּילָה מִחֶרֶב נַפְשֵׁי
מִיד כָּלֵב יַחֲדִיתִי, וְכָל מְלָאכֵי חֲבֵלָה דְאִינוּן כָּלְבִים צוֹעֲקִים
בְּמִשְׁמְרָה תְּנַיִנָא דְלִילָא, אִינוּן צְוּוּחִין וְנִבְחִין וְאָמְרִין הֵב
הֵב, בְּגִין דְאִינוּן מִסְטָרָא דְגִיְהֵנָם סַם הַמּוֹת, דְאִתְמַר בֵּיה
לְעֻלּוּקָה שְׁתֵּי בְנוֹת הֵב הֵב.

קֶרְבָּנָא תְּנַיִנָא לְקַבֵּל שׁו"ר, דְאִתְמַר בֵּיה שׁוֹר אוּ כֶּשֶׁב
אוּ עֵז וְגוֹמֵר, וְלְקַבְּלִיה צְלוֹתָא דְמִנְחָה, דְאָמַר
דְּוֹד עָלָה מְצַמִּיחַ חֲצִיר לְבַהֲמָה וְעֵשֶׂב לְעִבּוֹדַת הָאָדָם, מְאִי
עֵשֶׂב, ע"ב ש', וְאִינוּן ע"ב שְׁמָהָן, דְאִינוּן לְבוּשִׁין לְע"ב
שְׁמָהָן עֲלָאִין, כְּגוֹוֹנָא דְעֵשֶׂב דְאִיהוּ לְבוּשָׂא דְחֻטָּה, וּבְגִין
דָּא לְהוֹצִיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ, וְהֵינּוּ לָחֶם אֲפִירִים אֲכָל אִישׁ,
וְדָא נְהָמָא דְאוּרִייתָא.

וְלְעוֹלָם כָּל קֶרְבָּנִין שְׁחִיטָתָן בְּצַפּוֹן, בְּגִין דְמְצַפּוֹן תְּפַתַּח
הַרְעָה, הָאֲכִילְהוּ קֶרְבָּנָא, לְקִימָא בֵּיה אִם רָעַב שׁוֹנָאָךְ
הָאֲכִילְהוּ לָחֶם, וְאִם צָמָא הַשְּׁקֵהוּ מַיִם, וְלִבְתָּר דְאִיהוּ נָטִיל דְמָא
דְקֶרְבָּנָא, לֹא יִטוּל מִדִּילָךְ) דְמִתְמָן הֵהוּא דְאוּשִׁיד דְמָא, מְלַחֵךְ
הֵהוּא דְמָא דְבְעִירָן וּבְגִין דָּא לֹא צְרִיךְ לְכִסָּאָה לָה מְנִיָּה,
לְקִימָא בֵּיה אִים רָעַב שׁוֹנָאָךְ הָאֲכִילְהוּ לָחֶם וְאִם צָמָא
הַשְּׁקֵהוּ מַיִם וְלִבְתָּר דְאִיהוּ [דף סג ע"א] נָטִיל דְמָא, קֶרְבִּין
קֶרְבָּנָא לְעִילָא, דְאִתְמַר בָּה אֵת קֶרְבָּנִי לְחָמִי לְאִשִּׁי, וְלְקַבְּלִיה
דְשׁוֹר אִיהוּ חֲמוֹר נוֹעַר, אִם זְכוּ הָא שׁו"ר מְקַבֵּל קֶרְבָּנָא,

וְאִם לֹא הָא חֲמוֹר נוֹעַר, וּבִגִּין דָּא אֲתַמַּר לֹא תַחְרוֹשׁ
בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדּוֹ, יַחְדּוֹ כְּלוּמַר לֹא תַגְרוּם דִּיאֲכוּל חֲמוֹר
קֶרְבְּנָא דְשׁוֹר.

קֶרְבְּנָא תְּלִיתָא דְעֶרְבִית, קֶרְבְּנָא דְעוֹפִין, דְאֲתַמַּר בְּהוּן
שְׁתֵּי תוֹרִים אוּ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וְגוֹמַר, דְּאִי זְכוּ
נִשְׂרָ"א דִיעֶקֶב נְחִית לְקַבְּלָא לֹון, וְאִם לֹא נִשְׂרָא דְסִטְרָא
דְּמִסְאָבוּ נִץ לְגַבֵּי יוֹנָה, וּכְפּוּם קֶרְבְּנָא הָכִי יִתְרַבֵּי אוּ יִתְזַעַר.
קֶרְבְּנָא רְבִיעָא אָדָם, הָאִי אִיהוּ דְמִקְבֵּל קֶרְבְּנָא דְאָדָם,
דְּאִיהוּ מִחֲשֶׁבָה דְקָרִיב וּמִיַּחַד כְּלָא, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר
אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם וְגוֹמַר, הָאִי אִיהוּ דְמִקְרִיב קֶרְבֵּן לִיהוּ"ה,
וְדָא אוּרִייתָא, וּבִגִּין דָּא תְּקִינּוּ בְּצִלוֹתָא לְמִשְׁמַע בְּה סִפְר
תּוֹרָה, לְמַהוּי בֵּיה קֶרְבְּנָא שְׁלִים בְּאָדָם, דְאֲתַמַּר בֵּיה זֹאת
הַתּוֹרָה אָדָם, וּבִגִּין דָּא מִסִּיר אָזְנוּ מִשְׁמוּעַ תּוֹרָה גַּם תְּפִלְתּוֹ
תּוֹעֵבָה.

וְכָל קֶרְבְּנֵין אֵלִין רְמִיזִין בְּגוֹפָא דְבַר נֶשׁ, מוּחָ"א וְלִיבָ"א
וְרִיאָ"ה, אֵינּוּן אַרְיָ"ה שׁו"ר נִשְׂרָא, קִטְרוּגָא דְלֵהוּן
כְּלָב חֲמוֹר נִץ, טְחוּ"ל מְרָ"ה וְכַב"ד, דְּאֵינּוּן מִשְׁחִית
א"ף וְחַמ"ה, מִחֲשֶׁבָה דָּא אָדָם, אִית מִחֲשֶׁבָה טְבָא דְחִיוּן
טְבִין, וְאִית מִחֲשֶׁבָה בִישָׂא דְחִיוּן בִישִׁין, וּמִחֲשֶׁבָה טְבָא
אִיהוּ אָדָם טוֹב, וּמִחֲשֶׁבָה בִישָׂא דָּא אָדָם רַע בְּלִיעֵל, אָדָם
לְהַבֵּל דְמָה.

לְקַבְּל מוּחָ"א אִיהוּ אַרְיָ"ה דְנְחִית לְמִיכָל קֶרְבְּנֵין, וְעֲלִיָּה
אֲתַמַּר וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם, לְבָ"א
לְשִׁמְאָלָא וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר וּפְנֵי שׁו"ר מַהֲשִׁמְאָל לְאַרְבַּעַתָּם,
רִיאָ"ה דָּא נִשְׂרָא דְאִית לָה גְדַפִּין דְפֶרַח בְּהוּן, וְעֲלֵה אֲתַמַּר

וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתֶּם, מִחֲשֶׁבֶה דְאִיהוּ אָדָם רָכִיב עַל פְּלֵהוֹן,
וְאִינוֹן מִרְכָּבָה דִּילִיָּה, פְּסוּסוֹוֹן לְבַנֵּי נֶשֶׁא.

חַיִּילִין דְּמוּחָא גְרַמִּי"ן בְּקַרְבְּנָא, וְתַקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֲצָם אֶל
עֲצָמוֹ, חַיִּילִין דְּרִיאָה וְדַלְבָּא עֲרַקִין, קְשִׁירוֹ וְחַבּוּרָא,
וְתַנּוּעָה דְּלֵהוֹן רוּחָא דְּכַנְפֵי רִיאָה, וְאִיהוּ רוּחַ אֱלֹהִי"ם
מִרְחַפֵּת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, בְּגִין דְּרִיאָה כְּלִילָא מִתְרוּוִיָּהוּ,
כְּגוֹוְנָא דְּעוֹפָא מִמַּיָא וְאַרְעָא, וְאִינוֹן כְּלִילִין מִתְרוּוִיָּהוּ.

עַל מוּחָא שְׂרִיא בְּרָכָה, עַל לְבָא שְׂרִיא קְדוּשָׁה, עַל רִיאָה
שְׂרִיא יְחוּד, מִחֲשֶׁבֶה כְּלִילָא מִפְּלֵהוֹ, וְאִינוֹן יְבָרְכֵךְ
יְהוֹ"ה יָאֵר יְהוֹ"ה יֵשָׁא יְהוֹ"ה, יְבָרְכֵךְ בְּמוּחָא, יָאֵר בְּלְבָא
דְּתַמָּן נְהוּרָא דְּעֵינִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ הֵלֵב רוּאָה, יֵשָׁא
בְּרִיאָה דְּאִיהוּ שְׁלוֹם, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב וַיֵּשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם.

וְאִינוֹן שְׂמִיעָ"ה רְאִי"ה רִיחָ"א, שְׂמִיעָ"ה בְּמוּחָ, וְאִיהוּ
בְּהַפּוּכָא חו"ם, דְּשְׂרִיא בְּלַחוּתָא וְקִרְרוּתָא דְּמוּחָא
לְחַמְמָא לִיָּה, מְסַטְרָא דְּגַבּוּרָה, וְאִיהוּ אַרְיָה מְסַטְרָא דְּגוֹפָא,
שׁוּר מְסַטְרָא דְּנַפְשָׁא, דְּאִינוֹן אֵשׁ וּמַיִם, אֵשׁ שְׂכֵלִית מִיָּם
יְסוּדִית, רְאִי"ה בְּלַבָּ"א, דְּאִיהוּ אֵשׁ, רְאִי"ה אַרְיָ"ה, מִיָּם
שְׂכֵלִית לְקִרְרָא אֵשׁ יְסוּדִי דְּלְבָא, דְּלֹא יוֹקִיד כָּל גּוֹפָא.

רִיחָא בְּרִיאָה דְּנַפִּיק לְחוּטְמָא, עֲלִיָּה אֲתַמַּר וַיִּפַּח בְּאַפִּיו
נְשַׁמַּת חַיִּים, וְרִיאָה אִיְהִי מְסַטְרָא דְּמוּחָא קְרִירָא,
וּמְסַטְרָא דְּלְבָא יְבִישָׁה, וְאִיהוּ חֲצִיו מִיָּם יְסוּדִית, וְחֲצִיו
יְבִשָׁה יְסוּדִית, בְּגִין דָּא שְׂרִיא עֲלָה רוּחָא שְׂכֵלִית, דְּאִיהוּ
חַם וְלַח, חַם לְחַמְמָא קְרִירוּתָא, לַח לְרַטְבָּא יְבִשׁוּתָא, דָּא
שְׂכֵלִי וְדָא יְסוּדִי.

דבור דא אדם, דפליל מפלהו, ומאן אפיק ליה מחשבה,
 ובגין אלין שכליים הוו נחתין בקרבנא לקרבא
 קרבנא וליחדא כלא, ואלין אינון בתחית המתים, דבהון
 יהא קודשא בריך הוא מקרב עצם אל עצמו, וגידין וערקין
 פלהון לחברא דא בדא, ויקבלון אלין באלין, ומשלבין
 אלין באלין, הדא הוא דכתיב מקבילות הלולאות וגומר,
 בההוא זמנא יהא חדוה ונגונא, בקריבו דלהון.

תקונא עשרין ותריין

[דף סג ע"ב] בראשית ברא אלהי"ם, בראשית חד איהו דלא
 אתגלייא, וברא תריין, תריין אינון, ואינון ב', ואינון
 תריין עלמין סתימין, ובמה ברא לון בנקודא חדא סתימא,
 ראשית אתקרי, ועלה אתמר כלם בחכמה עשית, ותריין
 עלמין סתימין לא הוו אתגליין, עד דעביד לון תריין לבושין,
 ומאי ניהו את השמים ואת הארץ, את השמים לבושא
 לעלמא עלאה דאתברי בנקודה עלאה, ואת הארץ לבושא
 לעלמא תתאה דאתברי באלהי"ם דאיהי אימא עלאה.

א' ראשית אתקרי ואיהו אבא דכלא, ה' אלהי"ם ואיהי
 אמא דכלא אם כל חי, וחכמה דאיהו אבא לא אשתמודע
 אלא בבניה דאיהי אלהי"ם, ותמן י"ה אבא ואימא פחדא,
 תריין עלמין סתימין, ו"ה אינון תריין בנין, ואינון עלמא
 דין ועלמא דאתי, ו' עלמא דאתי דאיהו עלמא אריכא,
 ה' עלמא דין דלאו איהו אריך.

ב' תריין היכלין לתריין אתוון דאינון י"ה, ועליה אתמר
 אלהי"ם הבין דרפה והוא ידע את מקומה, ומאי ניהו

ב' היכלין אלין, אלא חד איהו אהי"ה, ותניינא אדנ"י,
 ותרוייהו אינון פנויין לתרין אתוון י"ה אבא ואימא, והכי
 סליק חושבן אהי"ה אדנ"י לחושבן פנו"י, ובה גניזין
 אבא ואימא, ודא איהו הנסתרות ליהו"ה אלהינו י"ה,
 ודא אינון סתירין וגניזין, ואינון סתרי דאורייתא ממש,
 ובגין דאינון סתירין, צריך דלא לגלאה לון, ודא איהו
 רזא דעריין, דאתמר בהון ערות אביך וערות אמך לא
 תגלה, לא תגלה ודאי מן פסויא דלהון.

קם סבא פתח ואמר, רבי רבי נחית הכא, דאת בוצינא
 קדישא, דהא שכינתא קדישא קא נטירת לך ולחברך,
 באומאה עלייכו לא תתעכבון התם לנחתא הכא אתון,
 והכי אומינא לכל אינון מארי מתיבתא עלאה ותתאה,
 דיהון פלהון נחתין עמכון, וכן אנא אומינא לאינון מלאכין
 וחייילין קדישין די ממנן לנטרא לכו, ולא ליקרא דידי
 עבידנא ולא ליקרא דאבא ואמא, אלא ליקרא דשכינתא.

מיד קלא אתער בענפי אלנין דגנתא דעדן, עלאין נחתו,
 מלאכין אתכנשו לנחתא, באלין מארי מתיבתא עלאה
 ותתאה, דהא רשותא אתייהיב לכו מלעילא, מיד פלהו
 אתפשטו מדיוקניהון, ואתלבשו באוירין דהאי עלמא דאיהו
 פנוי וסתירה לאתוון קדישין.

אדהכי הא אליהו קא אקדים לתקנא לון מותבייהו, פתח
 ואמר רבי רבי בוצינא קדישא, דפומא דילך איהו
 ממלל ברבן באורייתא, מניה מזדעזעין עלאין ותתאין,
 ופומא דילך אתמר בה והר סיני עשן פלו וכו', בגין דאת
 י' שריא במוחא דילך, ה' בלבך דאיהי בינה, ובה לב

מבין, ו' בפומא דילך, ומניה וכל העם רואים את הקולות,
 דאיהו באינון הבלים דנפקין מפומך, דעלייהו אתמר קול
 יהו"ה הוצב להבות אש.

שית עזקאן אינון בקנה, דבהון סליק ו', ואינון ו' דרגין
 לכרסייא, ה' בלבא איהי הב"ל ה' ל"ב, דודאי איהי
 ה' בלבא, ו' קול בקול דנפיק מניה, והאי איהו קול דנפק
 מהבל.

ותרין בתין אית בלבא, חד אפיק הבל, וחד אפיק הבל
 ואינון ה' עלאה ה' תתאה, בתרי בתוי לבא, דאנון
 לקבל בית ראשון ושני, ו' קול דנפיק מתרוייהו, י' דבור
 דשריא בפומא, ועליה אתמר בדבר יהו"ה שמים נעשו,
 ואיהו דבור חד דכליל עשר אמירן, ורזא דמלה אחת דבר
 אלהי"ם שתים זו שמעתי, לאחזאה בה דעשר דברן בדבור
 חד אתאמרו, שתים זו אלין אנכי ולא יהיה לך, ואיהו
 אחד חד בינייהו, ודא איהו דאמרן דבתרוייהו [דף סד ע"א]
 תליין פקודין דעשה ולא תעשה, וקודשא בריך הוא
 מתרוייהו מליל למיהב יקרא לאורייתא, דהא איהו בדבורא
 חד אמר כלא, ולמה אמר שתים זו שמעתי, ז"ו אח"ד,
 הוי בחושבן, דתרי תורות הון, וקודשא בריך הוא חד
 בינייהו ושמיה חד, ומתרין דבורין נפק קלא ואתפלג
 לשבעין קלין, לקבל שבעין אנפין, וקטל בהון שבעין
 אומין על דלא קבילו אורייתא, ובתרין דבורין קטיל לתרין
 אומין, דאינון עשו וישמעאל דלא בעו לקבלא אורייתא.

דהא קודשא בריך הוא חד איהו, ואיהו לא הוה ממלל
 באלין קלין ודבורין דאנכי, אלא לאחזאה דשמיה

וּיְקַרְיָה הָיָה בְּאוֹרֵייתָא, וּבְגִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלִיל
 מִינָהּ, בְּגִין דִּיתְזַעְזַעוּן כָּל אוֹמְיִן דְּעֵלְמָא מְאֵלִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין
 בָּהּ, וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה זֶה שְׁמִי
 לְעֵלְמָא וְזֶה זְכָרִי לְדוֹר דוֹר, שְׁמִי עִם י"ה שְׁס"ה פְּקוּדִין
 דְּלֹא תַעֲשֶׂה, זְכָרִי עִם ו"ה רַמ"ח פְּקוּדִין דַּעֲשֶׂה, לְאַחֲזָא
 דְּאוֹרֵייתָא בְּשִׁמְא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְבְּרִיאַת, וְעַל שְׁמִיה
 אֶתְקַרִּיאַת, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב כָּל הַנִּקְרָא בְּשְׁמִי וְכוּ', וּבָה
 שְׂרִיא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִינָהּ מְלִיל בְּסִינִי.

וְאִית אוֹרֵייתָא עֲלָאָה דְּלֹא אֶתְקַרִּי בָּהּ בְּרִיאָה אֲלֵא אֲצִילוּתָא
 דִּילִיָּהּ, וְהִיא וְהוּא כְּלָא חָד, וְכָל בַּר נֶשׁ דְּאֶשְׁתַּדַּל
 בְּאוֹרֵייתָא שְׁמִיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַמָּן, כָּל שְׁכָן וְכָל
 שְׁכָן בְּבוֹצִינָא קְדִישָׁא, וּבוֹצִינָא קְדִישָׁא וְדַאי פִּימָךְ אִיהִי
 סִינִי, שְׁבַע הַבָּלִים דְּנַפְקִין מִפּוּמָךְ שְׁכִינְתָא שְׂרִיא עֲלִיָּהּ,
 דִּאִיהִי בַת שְׁבַע, דִּאיִנוּן שְׁבַע שְׁמָהָן דְּשִׁמְא מְפָרֵשׁ, דִּאִיהוּ
 שְׁמָא דְּאַרְבַּעִין וְתֵרִין אֲתוּוּן.

וּמִנִּיהּ סְלִיק קוּל דִּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא, וְאַסְתַּלַּק
 לְשַׁבְעִין קְלִין, דִּאִיהִי וְדַאי בֵּיהּ סְלָקָא לְשַׁבַּע,
 דִּאִיהִי ה' עֲלָאָה, אוֹרָא דְכִיא, אוֹרָא דְאַרְץ יִשְׂרָאֵל דִּאִיהִי
 מַחְפִּים, מְסִטְרָא דְחַכְמָה דִּאִיהִי י', וּבָהּ סְלִיק ו' לַעֲשֵׂר ו'
 זְמַנִּין, וּב' הַהִי"ן אִינוּן ה' הַבֵּל מְלָגָאוּ ה' הַבֵּל מְלָבַר,
 וְתַרוּיָהּ אִינוּן בְּלָבָא וּבְפּוּמָא, אִינוּן עֲשֵׂר דְּבִרָן דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וּבְהוּן אִינוּן לְבָא וּפּוּמָא שְׁוִיין, וּמָאן דְּאַתְעַסֵּק
 בְּאוֹרֵייתָא כְּדִין צְרִיךְ דִּיהָא פּוּמָא וּלְבָא שְׁוִין, וְלֹאוּ לְמַגְנָא
 אוּקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, כָּל מִי שְׁאִין תּוֹכוֹ כְּבָרוּ אֵל יָבֵא
 לְבֵית הַמְּדֻרָשׁ.

תְּרִין הֵי"ן וְדַאי אֵינוֹן תְּרִין דְּבוּרִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן שְׁתֵּים
 זו שְׁמַעְתִּי, ו' קָלָא דְנַפִּיק מִנִּיָּהוּ, וְעַלִּיהּ אִתְּמַר קוּל
 דְּבָרִים אַתֶּם שְׁמַעִים, וְהָאִי קוּל נָפִיק מִתְּרִין דְּבוּרִין דְּאִיהוּ
 ה"ה, דְּכִלְיָן עֶשֶׂר דְּבָרָן, ה' בְּלוּחָא חֲדָא, וְהוּוּ מְסֻדְרִין
 לְגַבִּיָּהוּ רֵאשִׁיכֶם שְׁבֻטִיכֶם זְקֻנִיכֶם וְשׁוּטְרִיכֶם כֹּל אִישׁ
 יִשְׂרָאֵל, הָא חֲמֵשׁ בְּלוּחָא קְדַמָּאָה, בְּלוּחָא תְּנִינָא הוּוּ
 מְסֻדְרִין לְגַבִּיָּהוּ חֲמֵשׁ תְּקוּנִין אַחֲרָנִין, דְּאֵינוֹן טַפְכֶם נְשִׁיכֶם
 וְגִרְךָ מַחֲטָב עֲצִיף עַד שֶׁאֵב מִימֶיךָ, דָּא אֵינוֹן ה', הָא תְּרִין
 דְּבוּרִין דְּכִלְיָן בְּהוֹן עֶשֶׂר, וְקָלָא דְהוּוּ נָפִיק מִנִּיָּהוּ הוּוּ
 כְּלִיל לֹוֹן וְדָא ו', כְּלִיל ו' זְמַנִּין דְּכִתִּיב טוֹב בְּשֶׁשֶׁת יָמֵי
 בְּרֵאשִׁית, וְאִיהִי הוּוּ סְלֵקָא מִנִּיָּהוּ בְּאֵת י', ו' זְמַנִּין י'
 אֵינוֹן שְׁתֵּין, אֲשֶׁתַּפַּח דְּאִיהִי י' אֲמִירָן, דְּלָא הוּוּ סְלִיק
 לַע"ב שְׁמַהֲן.

ה' ה' תְּרִין דְּבוּרִין וּבְהוֹן עֶשֶׂר הָא תְּרִיסָר, ו' הוּוּ סְלִיק
 בְּאֵת י', ו' זְמַנִּין י' דְּאֵינוֹן שְׁתֵּין הָא ע"ב, וְאִי
 תִּימָא דְּבֵאוּרִיָּתָא מְלִיל וְלָא יִתִּיר, לָא אֲשֶׁתַּפַּח אֲתֵר לְעִילָא
 וְתַתָּא דְּלָא מְלִיל מְנִיָּה, אֲפִילוּ בְּמִלְאָכִין, דְּלָא אֲשֶׁתַּפַּח
 דְּאֵל"ה אַחֲרָא אִית בְּעֵלְמָא, וּמְלִיל בְּכַרְסִיָּא, הָדָא הוּוּ
 דְּכִתִּיב אָנֹכִי, וְהָכִי סְלִיק אָנֹכִי לְחֶשְׁבֵּן כֶּס"א, וְלִבְתֵּר מְלִיל
 בְּמִלְאָכִין, הָדָא הוּוּ דְּכִתִּיב וְכֹל הָעָם רֵאִים אֶת הַקּוֹלֶת,
 דְּעַלִּיָּהוּ אִתְּמַר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל כו'.

בְּגִין דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ בְּעָא לְמִלְלָא בְּמִלְאָכִיא נְחַת
 שְׁמִיָּה עֲלִיָּהוּ, כְּגוּוֹנָא דָּא יְהו"ה, י' בְּחִיָּה חֲדָא
 דְּאִיהִי אֲרִי"ה, וּבִיָּה אִתְּמַר אֲרִיָּה שְׁאֵג מִי לָא יִירָא, וּבְאָן
 אֲתֵר י' בְּרִישָׁא ה' עַל גְּדַפּוּי ו' בְּפּוּמִיָּה ה' בְּזַנְבִּיָּה, וּבְגִיָּה

אֶתְמַר הוּי זָנַב לְאַרְיֹת [דף סד ע"ב] וְכוּ', וְדָא הוּא וּפְנֵי אַרְיָה
 אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתֶּם, וּלְבַתֵּר הוּה נְחִית בְּחִיָּה דְשִׁמָּה שׁוּר,
 כְּגֹוֹנָא דָּא הוּה"י, ה' בְּרִישִׁיָּה ו' בְּפֹומוֹי ה' בְּגִדְפוֹי י'
 בְּזַנְבִּיָּה, וְדָא אִיהוּ וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׁמַאל, וּלְבַתֵּר הוּה נְחִית
 עַל חִיָּה שְׁשִׁמָּה נֶשֶׁר, כְּגֹוֹנָא דָּא וְהִי"ה, ו' בְּרִישִׁיָּה ה'
 בְּפֹומוֹיָה י' בְּגִדְפוֹי ה' עַל זַנְבִּיָּה, וְדָא אִיהוּ וּפְנֵי נֶשֶׁר
 לְאַרְבַּעַתֶּם, וְאִינוּן תְּרֵי עֶשֶׂר אַנְפִּין, לְכָל חַד שִׁית, סְלָקִין
 לַע"ב, וְדָא אִיהוּ וְכָל הָעַם רוֹאִים אֶת הַקּוּלוֹת.

וְאֲדָם רָכִיב עַל גְּבִיָּהּ דָּא מַטְטְרוּ"ן, דְּאִיהוּ כְּלִיל שְׁמָא
 דְּאַרְבַּעִין וְתַרִּין אַתּוּן, וְאִינוּן שִׁית אַתּוּן, וּלְכָל אֶת
 סְלָקִין שִׁית, ז' תִּיבִין וּבְכָל תִּיבָה שִׁית אַתּוּן וְסְלָקִין לְמ"ב,
 וְדָא אִיהוּ שְׁרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ
 כְּנָפִים לְאַחַד, בְּשִׁתִּים יְכֶסֶה פְּנֵיו וּבְשִׁתִּים יְכֶסֶה רַגְלָיו
 וּבְשִׁתִּים יַעֲוֹפֵף.

דְּכַמָּה דְּאִיהוּ שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְמ"ב וְע"ב
 לְעֵילָא, כֶּךָ אִיהוּ שְׁמָא דְמ"ב וְע"ב לְתַתָּא, הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהַלְתֶּךָ עַל קְצוֹי אֶרֶץ, וְדָא
 אִיהוּ וְכָל הָעַם רוֹאִים אֶת הַקּוּלוֹת, וְאִינוּן הוּוּ מְלֹאכִין,
 דְּכָל חַד הוּה אַתְעֵבִיד קוּל וּפְרַח בְּאִירָא, וְכָל חַד מִיִּשְׂרָאֵל
 דְּהוּה אָמַר נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע הוּה שְׂרִיא בְּפֹומוֹיָה, וְהוּה אוֹלִיף
 לִיה אוֹרִייתָא כְּלָה.

וּלְבַתֵּר מְלִיל עֲמַהוּן מִן שְׁמִיא וְאַרְעָא, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב
 מִן הַשָּׁמַיִם הַשְּׁמִיעֶךָ אֶת קוּלוֹ לְיִסְרָךְ, וְעַל הָאֶרֶץ
 הִרְאֶךָ אֶת אֲשׁוּ הַגְּדוּלָּה וְכוּ', בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל
 נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע מִיַּד יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְיִתְגַּל הָאֶרֶץ, לְבַתֵּר

הוּה מְמַלֵּל עִמָּהוּן מֵאַרְבַּע סְטָרִין, וְהוּוּ מִסְתַּכְלִין לְגַבֵּי
 מִזְרַח וְהוּוּ שְׁמַעִין ית קלא, וּלְגַבֵּי מְעַרְב וְדָרוֹם וְצָפוֹן הוּוּ
 שְׁמַעִין ית קלא, לְאַחְזָא דְמַכּל אַתְר מְלִיל עִמָּהוּן, וְלֹא
 הוּה אַתְר לְעִילָא וְתַתָּא דְלֹא מְלִיל עִמָּהוּן, לְאַחְזָא דְמְלֵא
 כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דְּאִיהוּ סְבִיל עֲלֵאִין וְתַתָּאִין, וְאִיהוּ סְמִיךְ
 עִילָא וְתַתָּא וְכַרְסֵיא יְקָרָא, וּמְלֵאכִין וְנִשְׁמַתִּין, אִיהוּ סְבִיל
 כָּלָא, וְקָשִׁיר כָּלָא, וּמִיַּחַד כָּלָא, וְלִית מֵאן דְּסְמִיךְ לִיה.

וְאִיהוּ אַתְקָרִי בְּכָל שְׁמָהָן, לְאַשְׁתַּמּוּדְעָא תּוֹקֶפִיָּה בְּכָל שְׁמָא
 וְשְׁמָא, מִהֵוּא דְרָגָא וּמִמְנָא דְשְׂרִיא עֲלִיה, וְלִיה
 לִית שְׁמָא יְדִיעָא, וְאִיהוּ אַתְקָרִי חַד בְּחוּשְׁבָן כַּד שְׂרִיא
 בְּדִרְגָא דְאִינוּן אַחְרָנִין (נ"א אַחְדִּין) מִשְׁאָר דְרָגִין, וְאִיהוּ
 לִית לִיה חוּשְׁבָן, כַּד שְׂרִיא עַל כָּל עֲלָמִין וְעַל כָּל מְמָנָא
 דְלַהוּן, אַתְקָרִי עַל שְׁמִיה, לְאַחְזָא לְכָל חַד מִיִּשְׂרָאֵל מֵאַתְר
 דְקָרָאן לִיה לְפּוּם צְרַכֵּיהוּ, כְּמָה דְאֻקְמוּהוּ הַרוּצָה לְהַעֲשִׁיר
 יְצַפִּין לְהַחֲכִים יְדָרִים.

קָם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְכָל מְאָרִי מְתִיבְתָאן, וְאַשְׁתַּטְחוּ קָמִי
 סְבָא, וּבְרִיכוּ לִיה, אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְדָאִי הָאִי
 סְבָא מֵאַתְר דְעַתִּיק יוֹמִין קָא אַתִּי, וְתַמָּן אַתְרֵבִי, זַפָּאָה
 חוּלְקָנָא דְזַכִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין עַתִּיקִין, מֵאַתְר דְעַתִּיק יוֹמִין,
 זַפָּאָה חוּלְקָנָא דְזַכִּינָא לְהָאִי.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, בְּרֵאשֵׁי"ת בְּרִי"ת א"ש, דְּאִיהוּ
 אוֹת וְרִשִּׁימוּ דְעֲלֵאִין וְתַתָּאִין בֵּיה קִיִּימִין, אִיהוּ אוֹת
 דְצָבָא דְלְעִילָא, דְבַהוּן אַתְקָרִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהו"ה
 צְבָאוֹ"ת, וְאִיהוּ אוֹת דְצָבָא דְלַתַּתָּא, אִיהוּ אוֹת וּבְרִית דְבֵיה
 קִיִּימִין שְׁמִיא וְאַרְעָא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם

וְלִילָה חוֹקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי, אִיהוּ אוֹת וּדְאִי,
דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דְּחוֹתְמָא דְּמִלְכָּא.

אֲדַהְכִּי הָא סָבָא קָא נְחִית לְגַבְיָה כְּמִלְקָדְמִין פְּתַח וְאָמַר
רַבִּי רַבִּי (י') בְרִית אִיהוּ וּדְאִי צְדִיק ח"י עֲלָמִין,
דְּאִיהוּ י' זְעִירָא מְסֻטְרָא דְּחַכְמָה דְּלַעִילָא, דְּכַד נְחַתָּא י'
לְגַבְיָה, אָף עַל גַּב דְּבִאֲתָרִיהָ י' עֲלָאָה אֲתַקְרִי, כַּד נְחִית
לְגַבֵּי צְדִיק י' זְעִירָא אֲתַקְרִי, וְאֵת ו' אָף עַל גַּב דְּאִיהוּ ו'
עֲלָאָה בְּאֲתָרִיהָ בְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, כַּד נְחִית לְגַבֵּי צְדִיק
לְאֲתַחְבְּרָא בְּה', ו' זְעִירָא אֲתַקְרִי, אֲלִפָּא בֵּיתָא דְּאֲתוּוֹן
זְעִירָן [דף סה ע"א] בֵּיהּ אֵינוֹן, וְה' עֲלָאָה כַּד נְחַתָּא לְגַבֵּי צְדִיק,
זְעִירָא אֲתַקְרִיאַת, וְאָף עַל גַּב דְּאֲתוּוֹן דְּשָׁמָא קְדִישָׁא בֵּיהּ
כְּלִילָן, סְתִימִין אֵינוֹן בֵּיהּ, וּבְגִינִיָּה אֲתַמַּר סוּד יְהו"ה
לִירִיאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם, וְאִי סְתִימִין אֵינוֹן בֵּיהּ, בְּמֵאֵי
אֲשֶׁתְּמוּדְעָאן, בְּשַׁכִּינְתָּא, דְּאִיהִי אֲסַפְקָלְרִיאָה דְּנַהֲרָא כַּד
נְחִית יְהו"ה לְגַבֵּי צְדִיק לְנַהֲרָא בְּהּ וּדְאִי, וּמְנָה אֲשֶׁתְּמוּדְעָן,
הָדָא הוּא דְּכָתִיב כֹּה אָמַר יְהו"ה אֶל יִתְהַלֵּל חָכְם בְּחַכְמָתוֹ,
אִי אִיהוּ תַּמָּן אֲתַקְרִיאַת אֲסַפְקָלְרִיאָה דְּנַהֲרָא, וּבְהָהוּא זְמַנָּא
פִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל ה' מִתְהַלֵּל ה' שְׁכָל וִידוּעַ, וְאִם יִסְתַּלַּק
מִצְדִּיק וְאֲשֶׁתָּאֵר אִיהוּ חָרַב וְיָבֵשׁ, מִיַּד אֲתַקְרִיאַת
אֲסַפְקָלְרִיאָה דְּלֹא נַהֲרָא, בְּהָהוּא זְמַנָּא אֶל יִתְהַלֵּל חָכְם
בְּחַכְמָתוֹ.

וּמֵאֵן גְּרִים לְאַנְהָרָא לָהּ, וּלְאֲשֶׁתְּמוּדְעָא בְּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִין
הוּא, מֵאֵן דְּנִשְׁתִּיר בְּרִית, וְרָזָא דְּמִלָּה זֶה הַשְּׁעָר
לִיהו"ה צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ, דָּא אִיהִי תְרַעָא דְּצְדִיקִיא, וְאִית
לוֹן רְשׁוֹ לְאַעְלָא תַּמָּן, וּדְאִי אִיהוּ מֵאֵן דְּאִיהוּ צְדִיק, וּבֵיהּ

יְהו"ה, אִיהוּ זְכִי בְשִׁכְנֶתָּא וִירִית לָהּ, וְסָלִיק בָּהּ לְמַלְכָּא
 דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְּאִיהוּ מֶלֶךְ, וְאִיהִי מַלְכוּת
 דִּילִיָּהּ, וְרָזָא דְמַלְהָ וְעַמְּךָ כְּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יְרֵשוּ אֶרֶץ,
 וְדָא אִיהוּ שְׁכִינְתָּא דְאַתְמָר בָּהּ וְהָאֶרֶץ הַדּוּם רַגְלֵי.

וְשִׁכְנֶתָּא אִיהִי צִיּוּרָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין, כָּל דִּיּוֹקְנִין דְּסַפִּירָן
 וְכָל שְׁמָהֶן דְּלַהוּן בָּהּ אֵינוֹן מְצוּיִירִים, וְכָה
 אֵינוֹן גְּלִיפִין נְשִׁמְתִין וּמְלֶאכִין וְחִיוּן קְדִישִׁין, וְכָה גְּלִיפִין
 מַה דְּאַתְמָר בְּהוּן וּדְמוּת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם וְכו'.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סָבָא סָבָא, וְהָא שְׁכִינְתָּא אִיהִי
 יְחוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיךְ גְּלִיפִין בָּהּ דִּיּוֹקְנִין
 דְּלַתְתָּא דְּלָאוּ אֵינוֹן מְצִיאוּתָהּ, אָמַר לִיָּה רַבִּי, לְמַלְכָּא
 דְּאִיהוּ יְתִיב בְּהִיכְלִיָּהּ, וְכַמָּה בְּנֵי נָשָׂא עָאֲלִין לְמַחְזִיָּיָהּ,
 מְנַהוּן מְסַתְּפְלִין בְּלְבוּשׁוֹי, וּמְנַהוּן בְּגוּפּוֹי, וּמְנַהוּן מְסַתְּפְלִין
 בְּעוּבְדוֹי, וּבּוּדָאי בְּעוּבְדוֹי אֲשֶׁתְּמוּדַע מְאִי נִיהוּ מְלָפָא,
 דְּלְבוּשִׁין אִיהוּ מְשַׁתְּנֵי בְּהוּן לְכַמָּה שְׁנוּיִין, וְלְבוּשִׁין דְּאִיהוּ
 לְבוּשׁ בְּצַפְרָא לָא לְבִישׁ בְּרַמְשָׂא, וְלְבוּשִׁין דְּלְבִישׁ יוּמָא
 חָדָא לָא לְבִישׁ יוּמָא תְּנִינָא, וְהָכִי בְּכָל יוּמָא וִירְחָא וְשַׁתָּא
 וְשַׁבְתָּא וַיְמִין טְבִין אֲשֶׁתְּנִי בְּלְבוּשִׁין.

בְּגוּוֹנָא דָּא שְׁכִינְתָּא כַּמָּה לְבוּשִׁין אִית לָהּ, דְּמְנַהוּן בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּרַסְיִין, וּמְלֶאכִין וְחִיוּן וְשַׁרְפִים,
 וְשַׁמְיָא וְאַרְעָא, וְכָל מַה דְּבְרָא בְּהוּן, וְכָל בְּרִיין דְּבְרָא
 מְאֲלִין לְבוּשִׁין דִּילָהּ, רְשִׁים לֹון כְּלָהּ וּגְלִיף לֹון בְּלְבוּשָׁהּ,
 בְּגִין לְאַסְתְּפְּלָא מִינָהּ בְּכָל בְּרִיין לְרַחֲמָא עֲלֵיָּהּ, וְרָזָא
 דְּמַלְהָ וְרֵאִיתִיָּהּ לְזַכּוּר בְּרִית עוֹלָם, וְרֵאִיתִיָּהּ בְּאֲלִין לְבוּשִׁין

דַּאיִנוּן נְהִירִין בְּכָל בְּרִיַּין זְמַנֵּין דִּישְׂרָאֵל נְהִרִין לֹון בְּעוֹבְדֵין
טְבִין, וּבְגִינֵייהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיַּךְ הוּא רְחִים עַלֵייהוּ.

וְאִי עֹבְדֵין עוֹבְדֵין בִּישִׁין, אִיהִי אֶתְלַבֶּשֶׁת לְבוּשֵׁין אַחֲרָנִין
אוֹכְמִין, דְּבַהוּן רְשִׁימִין כָּל אֵינוּן מְאִרֵי דְדִינֵין
דְּאֶתְקֵרִיאוּ לֵילוּת, לְמִידָן בְּהוּ לְעֶלְמָא, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא אִיהִי
אֲמַרְתָּ אַל תְּרֵאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, וּבְגִין דָּא אֵלִין מְסֻטְרָא
דְּלְבוּשֵׁין אֵינוּן גְּלִיפִין בְּה, עֲלֵאִין דַּאיִנוּן מְלָכִין וְשִׁלְטִין
עַל תְּתָאִין, וּמְלָאכִין אֶתְקֵרִיאוּ מְסֻטְרָא דְמְלָכוּת, וּמְסֻטְרָא
דְּגוּפָא אֶתְקֵרִי חֶסֶד דְּרוּעָא יְמִנָא, גְּבוּרָה דְּרוּעָא שְׂמָאֵלָא,
גוּפָא עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, נְצַח וְהוּד תְּרִין שׁוֹקִין, צְדִיק
אוֹת בְּרִית, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְאִיהִי צִיּוּרָא דְכְּלָהּ, וּמְלָגָאוּ מִינָהּ דַּאִיהוּ תְּקוּנָא דְּגוּפָא
נְהִיר קוּדְשָׁא בְּרִיַּךְ הוּא דַּאִיהוּ יְהוּ"ה, פְּנִשְׂמַתָּא
בְּגוּפָא, לְגוּ מְכָלָא הֵהוּא דַּאֲחִיד כְּלָא וְקָשִׁיר כְּלָא, דְּלָא
אֶתְרַמִּיז בְּשׁוּם רְמִיזוּ, וְכְלָא אֶתְרַמִּיז בְּשְׂכִינְתָּא, דַּאֶתְלַבִּישֶׁת
בְּלְבוּשֵׁין דְּבַהוּן מְצוּיִירִין כָּל בְּרִיַּין, אִיהִי אֶתְקֵרִיאת בְּכָל
שְׂמָהָן, וְאִיהִי דְמוּת אַרְבַּע חִיּוּן בְּלְבוּשָׁהָ, דְּבְכָל חַד וְחַד
רְשִׁים אַרְבַּע אַתּוּן, וּדְמוּת אָדָם לְהֵנָּה, דָּא רְשִׁימוּ וְדָף סה
ע"ב דְּעֶשֶׂר אַתּוּן, דַּאיִנוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דְּסֻלִיק
לְחֻשְׁבָּן אָדָם, דְּמוּת אָדָם וְדַאי דָּא שְׂכִינְתָּא דַּאִיהִי דִיּוֹקְנִיָּה
וְעֵלָּה אֶתְמַר וְתַמּוּנַת יְהוּ"ה יִבִּיט, וְהֵאִי מְסֻטְרָא דְּלְבוּשָׁא,
אַבְל מְסֻטְרָא דְּגוּפָא אִיהִי יְחוּדָא דְּעֲמוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא,
אִיהִי חוֹתְמָא מְסֻטְרָא דְּגוּפָא, וּבְגִין דַּאִיהוּ חוֹתְמָא, אֲמַרְתָּ
שְׂכִינְתָּא לְגַבֵּי יְהוּ"ה דַּאִיהוּ מְלָגָאוּ, שְׂיִמְנֵי כְּחוֹתֶם עַל

לִבְךָ, דְּאָף עַל גַּב דְּאַנְתָּ תַּסְתַּלֵּק מִנִּי בְּגִלוּתָא, חוּתְמָא דִּילָךְ
אֲשַׁתָּאָר עַמִּי, וְלֹא אֲתַעֲדִי מִנִּי לְעֵלָם.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סָבֵא סָבֵא, אֵימָא לָךְ קָרָא דְאוּלִּיפְנָא
כְּגִוּוֹנָא דָא שִׁימְנִי כַּחוּתָם עַל לִבְךָ, שִׁימְנִי חוּתָם לָא
כְּתִיב אֲלֵא כַּחוּתָם, אָמַרְתָּ שְׂכִינְתָא רַבּוֹן עַלְמִין, שִׁימְנִי
כַּחוּתָם, כְּהֵיא רְשִׁימוֹ דְּחוּתְמָא דִּילָךְ, דְּאָף עַל גַּב דְּחוּתְמָא
אֲשַׁתָּאָר בִּידְךָ, רְשִׁימוֹ דִּילִיָּה בְּפִתְקָא אִיהוּ, וּמַהֲהוּא רְשִׁימוֹ
מְזַדְעָזְעִין עַלְאִין וְתַתְּאִין, כְּגִוּוֹנָא דְּמַלְכָּא דְּאִיהוּ בְּשָׂרָא
וְדַמָּא, מְאִי דְרִשִׁים בְּפִתְקָא, רְשִׁימוֹ דִּילִיָּה דְּחוּתְמָא בִּידֵיהּ
הוּא, וְאָף עַל גַּב דְּחוּתְמָא בִּידֵיהּ אֲשַׁתָּאָר, הֲכִי דְּחִילִין
מְרְשִׁימוֹ דְּחוּתְמָא, כְּאֵלוֹ הוּא מַלְכָּא, עַל אַחַת כְּפָה וְכַמָּה
אִי הוּא חוּתְמָא.

שִׁימְנִי כַּחוּתָם עַל לִבְךָ, וְכִי מָאן חָמָא חוּתְמָא עַל לִבָּא,
אֲלֵא אֵלִין תְּפִלִּין, דְּאִינוּן רְצוּעִין דְּלֵהוּן תְּלִיין עַל
לִבָּא, וְאֵלִין תְּפִלִּין דְּרִישָׁא, וְתַפְלָה דִּיד דְּאִיהוּ בְּשִׁמְאֵלָא
לְקַבֵּל לִבָּא, וְדָא אִיהוּ כַּחוּתָם עַל לִבְךָ, וּכְחוּתָם עַל זְרוּעֶךָ,
תְּפִלָּה דִּיד, דְּאִינוּן רְשִׁימוֹ דְּשִׁמְאֵ קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ י' קֳדָשׁ
לִי כָּל בְּכוֹר, ה' וְהָיָה כִּי יִבְיָאָךְ, ו' שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, ה' וְהָיָה
אִם שָׁמוּעַ, וּמַהֲהוּא רְשִׁימוֹ מְזַדְעָזְעִין אוּמִין דְּעֵלְמָא, הֲדָא
הוּא דְּכְתִיב וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יְהוָה נִקְרָא עֲלֶיךָ
וְיָרְאוּ מִמֶּךָ, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ שֵׁם יְהוָה אֵלִין תְּפִלִּין דְּרִישָׁא.

שִׁימְנִי כַּחוּתָם דָּא אוּת בְּרִית מִלָּה, וְאוּת דִּימִין טְבִין,
דְּאִיהוּ רְשִׁימוֹ דְּשִׁמְאֵ קְדִישָׁא, כְּגִוּוֹנָא דָא, מִי
יַעֲלָה לָּינוּ ה' שְׁמִימָה, רִישֵׁי אַתְוּוֹן מִלָּה, וְסוּפֵי אַתְוּוֹן
יְהוָה, מָאן דְּנָטִיר הָאִי רְשִׁימוֹ, כְּאֵלוֹ נָטִיר שְׁמָא קְדִישָׁא,

וּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּהַאי רְשִׁימוֹ, כְּאֵלּוּ מִשְׁקַר בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא,
 דְּהַאי אֲתִקְרִי חוֹתְמָא דְּגוֹשְׁפִּנְקָא דְּמִלְכָּא.

דְּכָל בַּר נֶשׁ דְּנִטִיר הַאי רְשִׁימוֹ לְתַתָּא, דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית,
 אוֹת שַׁבַּת, אוֹת תְּפִלִּין, אוֹת דִּימִין טְבִין, אִיהוּ רְשִׁים
 וְחֻקִּיק לְעֵילָא, וְנִהִיר לְעֵילָא, וּמְנִיָּה מְזוֹדְעוּעִין עֲלָאִין
 וְתַתָּאִין, כְּמָה דַּאת אָמַר וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה
 נִקְרָא עֲלֵיהּ שֵׁם יְהוָה וְדַאי, דָּא הֵהוּא רְשִׁימוֹ דְּאוֹת בְּרִית
 מִלָּה, וְאוֹת דְּתְּפִלִּין, וְאוֹת דְּשַׁבַּת וְיִמִּין טְבִין, וּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר
 לְתַתָּא בֵּיה, אֲתַעְבֵּר גְּלִיפּוֹ דִּילִיהּ מִלְּעֵילָא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא
 שְׁלִטִין עֲלֵיהּ כָּל מְקַטְרָגִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

שִׁימְנִי כְּחוֹתֵם דָּא נִשְׁמַתָּא, דְּאִיהוּ רְשִׁימוֹ דִּילָהּ גְּלִיפָא
 לְעֵילָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ בֵּיעֻקְב, דִּיּוֹקְנוֹ שֶׁל יַעֲקֹב
 חֻקוּקָה בְּכֶסֶף הַכְּבוֹד, דְּכָל נִשְׁמַתִּין דְּאִינּוֹן גְּזִירִין מִתְּמָן,
 גְּלִיפּוֹ דְּלֵהוֹן אִיהוּ חֻקוּק לְעֵילָא, וְרְשִׁימוֹ דְּלֵהוֹן לְתַתָּא,
 וְהֵהוּא גְּלִיפּוֹ דְּלְעֵילָא אִיהוּ חוֹתֵם, וְרְשִׁימוֹ דְּלְתַתָּא רְשִׁימוֹ
 דְּחוֹתֵם, וּמִיד דְּרְשִׁימוֹ דְּגְּלִיפּוֹ דְּנִשְׁמַתָּא אִיהוּ לְעֵילָא,
 וְרְשִׁימוֹ דִּילָהּ לְתַתָּא, אֲתַמַּר בָּהּ וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים
 עוֹלִים וְיִרְדִּים בּוֹ, סְלֻקִין לְעֵילָא וּמִסְתְּפִלִין בְּדִיּוֹקְנָא דְּנִשְׁמַתָּא
 דְּנִהֲרָא בְּהֵהוּא גְּלִיפּוֹ וּמְזוֹדְעוּעִין מְנִיָּה, נְחַתִּין לְתַתָּא
 וּמִסְתְּפִלִין בְּרְשִׁימוֹ דְּהֵהוּא דִּיּוֹקְנָא דְּלְתַתָּא, וְחֻזָּאן דְּלָא
 אֲשַׁתְּנִי מְדִיּוֹקְנָא דְּלְעֵילָא וְדְּחֻלִין מְנִיָּה.

שִׁימְנִי כְּחוֹתֵם דָּא צְלוֹתָא, דְּבָהּ אִיהוּ חֻקִּיק וְרְשִׁים חִי
 עֲלִמִין, בְּתַמְנִי סְרִי בְּרַכָּאן דְּצְלוֹתָא, וְדָא אִיהוּ
 רְשִׁימוֹ דְּחוֹתְמָא בְּפִתְקָא, דְּאִיהִי אוֹרִייתָא, גְּלִיפּוֹ דְּאֲתוּוֹן
 דְּחוֹתְמָא דָּא צְדִיק חִי עֲלִמִין, חוֹתְמָא דָּא עֲמוּדָא

דַּאֲמַצְעִיתָא, דַּאִיהִי קְרִיאַת שְׁמַע, וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִיִּים
 עוֹלִים, בְּזַמְנָא דַּאִיהוּ זִוְקָף בְּשֵׁם סְלִקִין עֲמִיה. [דף סו ע"א]
 בְּזַמְנָא דַּאִיהוּ מְאִיף וְכוּרַע בְּכּוּרַף נְחִתִין עֲמִיה, וְדַאי אִיהוּ
 וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִיִּים עֲלִים וִירְדִים בּוּ, מְלֹאכֵי אֱלֹהִיִּים
 עֲלִים, בְּזַמְנָא דַּאִיהוּ קָאִים בְּדִינָא קִימִין פְּלֵהוּ וּמוֹלִיפִין
 עֲלִיה זְכוּת, וִירְדִים בְּזַמְנָא דְנִצְחִין לִיה בְּדִינָא וְנַחֲת
 לְתַתָּא, פְּלֵהוּ נְחִתִין עֲמִיה, פְּמָה דַּאוּקְמוּהוּ בִיעֻקְב אָנְכִי
 אַרְד עֲמָף מְצַרִימָה וְאָנְכִי אַעֲלָף גַּם עֲלָה.

שְׂיִמְנִי כְחוֹתֵם דָּא נְשַׁמְתָּא דַּאִיהִי חֲקוּקָה בְּכוּרְסִיָּא, בְּזַמְנָא
 דַּאִיהִי אַתְעֲרָא לְתַתָּא בְּצִלוֹתָא, פְּרִסִיָּא אַתְעֲרָא לְעִילָא,
 כְחוֹתֵם דָּא רוּחַ, דַּאִיהוּ צִיּוּרָא דִיש חֲקִיקָא בְּמְלֹאכֵיָּא,
 בְּזַמְנָא דַּאִיהִי אַתְעֲרָא לְתַתָּא בְּצִלוֹתָא, מְלֹאכֵיָּא אַתְעֲרוּן
 עֲמִיה לְעִילָא, עַל זְרוּעָף דָּא נְפִשָּׂא, דַּאִיהִי חֲקִיקָא בְּאַרְבַּע
 סְטְרִין דְעֵלְמָא, בְּזַמְנָא דַּאֲתְעֲרָא אִיהִי בְּצִלוֹתָא לְתַתָּא, אַרְבַּע
 סְטְרִין דְעֵלְמָא מִתְעֲרִין עֲמָה.

נְשַׁמְתָּא אִיהִי חוֹתְמָא, רוּחָא צִיּוּרָא דַּאֲתוּוֹן דַּאֲנוּן חֲקוּקִין
 בְּחוֹתְמָא, נְפִשָּׂא רְשִׁימוּ דַּאֲתוּוֹן בְּחוֹתְמָא, דַּאֲיִנוּן
 רְשִׁימִין בְּצִיּוּרִין דְּבַר נֶשׁ, פְּרִשִׁימוּ דְחוֹתְמָא בְּפִתְקָא, וּבַהֲהוּא
 רְשׁוּמָא דְנְפִשָּׂא אֲשַׁתְּמוּדַע פְּרִצוּפָא בְּגוּפָא דְּבַר נֶשׁ, מֵאן
 אַתְר אִיהוּ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ, בְּהֵאִי חוֹתְמָא פְּמָה רְשִׁימִין
 אִית בֵּיה, אַרְבַּע, רְשִׁימוּ דַּאֲרִיָּה תְּמָן, רְשִׁימוּ דְשׁוּר תְּמָן,
 רְשִׁימוּ דְנֶשֶׁר תְּמָן, רְשִׁימוּ דְדְמוּת אָדָם תְּמָן, וּמֵאן אִיהוּ
 דְרְשִׁים לֹוּן בְּחוֹתְמָא, יְהוּ"ה אֲמַת, דְּבַהֲאִי אַרְבַּע רְשִׁימִין
 אֲיִנוּן כָּל בְּרִיִין דְעֵלְמָא.

אבל אומין דעלמא דשקרו ביה, לאו אינון רשימין ביה,
 אלא בחותמא דשקרא, ואיהו נחש דמליל שקרא
 על קודשא בריך הוא, ובגיניה אתמר בארע מתלא, שקרא
 לית לה רגלין, וכך חויא לית ליה רגלין, על גחנף תלך,
 ועתיד קודשא בריך הוא למחאה שקרא מעלמא, כמה
 דאת אמר ומחה יהו"ה אלהי"ם דמעה מעל כל פנים
 וכו', דודאי האי חויא איהו מלאך המות דקטיל לבני
 נשא, וגרים דמעה, דאיהו אל אחר, ובמאי קטיל בסם
 המות דיליה, דאיהי גיהנם, ודא איהו סמא"ל.

ובאלין פרוצופין דחויין, אתגלייא איהו לבני נשא בארע
 שקרא לפתאה לון, ורזא דמלה אם יהו"ה לא
 יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, ולית לון קיומא, אבל
 ציורין דחיון אינון רשימין בשמא דקודשא בריך הוא,
 בהאי רשימו דמזוזה, דאיהו שד"י מלבר יהו"ה מלגאו,
 והאי איהו רשימו דברית מילה, שד"י מלבר יהו"ה מלגאו,
 שד"י הא אוקמוהא ש תלת אבהן, דאינון תרין דרועין
 וגופא, אלין אינון תלת ענפין דש', ד שכינתא, י צדיק
 אות ברית מילה, ועל האי שד"י אתמר וארא אל אברהם
 אל יצחק ואל יעקב בא"ל שד"י, בהאי שד"י, דאיהו
 מלבר במזוזה, אבל ושמי יהו"ה דאיהו מלגאו במזוזה,
 דאיהי תרעא דקודשא בריך הוא, דאתמר בה זה השער
 ליהו"ה, לא נודעתי להם.

ובתבתם על מזוזת ביתך ובשעריך, אלין תרין סמכי
 קשוט, זז מות מן ביתא דאיהי שכינתא, ולא
 אתקריב לגבה, הדא הוא דכתיב והזר הקרב יומת, ואתון

דְּמִזְזוּ"ת אֵינוֹן מִמֶּשׁ ז"ז מו"ת, וּבְגִין דָּא מָאן דְּנָטִיר בְּרִית
מִלָּה דְּאִיהוּ חוֹתְמָא דִּילֵיהּ, זִז מוֹת מְנִיָּה, דְּאִיהוּ שְׁטָן,
יִצְר הָרַע, רַע, טָמָא, צְפוּנִי, מְלֵאךְ הַמוֹת, וְלֹא יתְקַרֵּיב
לְגַבְיָהּ, וְלֹא ימוֹת עַל יַדֶּיהָ.

וּמָאן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית מִלָּה, הוּא מִשְׁקַר בְּחוֹתְמָא דְּמִלְכָּא,
דְּאִיהוּ רְשִׁים בֵּיהּ שְׂדִי מְלַכְר יהו"ה מְלַגְאוּ, מְנָא
לָן מֵהַאי קָרָא מִשְׁמַע מ"י יַעֲלֵה לָנָו הַשְּׁמִימָה, רִישֵׁי
תִּיבוֹת מִלָּה, סוֹפֵי תִיבוֹת יהו"ה, וּבּוֹדָאי מָאן דְּמִשְׁקַר
בְּבְרִית מִלָּה, אֶסְתַּלַּק מְנִיָּה יהו"ה וּשְׂדִי, וְשָׂרִיא עֲלֵיהּ
שְׁטָן דְּאִיהוּ אֵל אַחַר, חוּיָא שְׂרִיא בְּאַתְר דִּיהו"ה מְלַגְאוּ,
וְסַם מוֹת שְׂרִיא בְּאַתְר דְּשְׂדִי מְלַכְר, וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר קָרָא
אֶת מְקַדֵּשׁ יהו"ה טָמָא וְכו', אִם לָא תב בְּתִיּוּבְתָא, וְסָבִיל
כְּמָה יִסּוּרִין [דף סו ע"ב] לְאַעֲבָרָא הַהוּא חוּיָא מִתְמָן, וְלִסַּם
הַמוֹת דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי צְרַעַת מִמְּאָרַת, בְּכַמָּה מְרַעִין וּמִכְתָּשִׁין,
עַד דְּלֹא אֶשְׁתָּאֵר בֵּיהּ בְּשָׂרָא דְּאִיהִי עֲפָרָא, וְרָזָא דְּמִלָּה
וְעֲפָר אַחַר יִקַּח וְטַח אֶת הַבַּיִת, בְּגִין דְּנַחֵשׁ עֲפָר לַחֲמוּ,
עַד דִּיתְפָּרְנַס מֵהַהוּא בְּשָׂרָא לָא יִזוּז מְנִיָּה, וְעָנִי חָשׁוּב
כְּמַת, מַה מִּיתָה אֲנָפוּי מִשְׁתַּנְיִין, כְּגוּוֹנָא דָּא עָנִי אֲנָפוּי
מִשְׁתַּנְיִין, וְהָא אֲוִקְמוּהוּ כְּרוּם זְלוּת לְבָנֵי אָדָם, מְאִי כְּרוּם
זְלוּת, אֲלֹא מָאן דְּאֶצְטְרִיךְ לְבְרִייתָא אֲנָפוּי מִשְׁתַּנְיִין כְּכְרוּם,
וְכַמָּה נְשׁוּכִין דִּיסּוּרִין נְשִׁיף לֵיהּ הַהוּא חוּיָא.

וְלֹא עוֹד אֲלֹא דְּעָנִי חָשִׁיב כְּמִצּוֹרַע, מַה מְצוֹרַע וְרָאשׁוּ
יְהִיָּה פְרוּעַ וְכו', כְּךָ עָנִי, מַה מְצוֹרַע מִחוּץ לְמַחֲנֶה
מוֹשְׁבֹו, כְּךָ עָנִי עָרוּם וְיַחַף, וְעֲנִיּוּתָא אִיהִי לְיִשְׂרָאֵל בְּאַתְר
דְּצַרְעָתָא, וְאַרְבַּע דִּיוֹקְנִין אֵינוֹן, כְּאַרְבַּע גְּוֹנִין דְּצַרְעָתָא,

וַאִינוּן נִגַע לָבָן אֲדַמְדָּם יִרְקַרְק בְּהֶרֶת שְׁחוּרָה, הָא אַרְבַּע,
 וְכִלְהוּ אֵית לֹון אַתְרִין יִדְעָאן בְּגוּפָא, וּמְנַהוּן אַתְיִין לְבַנֵי
 נָשָא כְּמָה מַרְעִין, לָבָן וְאֲדַמְדָּם חֵלֵב טָמֵא וְכַבֵּד, יִרְקַרְק
 מָרָה, בְּהֶרֶת שְׁחוּרָה טְחוּל, וּמְנַהוּן נִבְעִין אַרְבַּע מִינֵי מַרְעִין,
 וַאִינוּן מָרָה חוּרָא, מָרָה סוּמָקָא, מָרָה יְרוּקָא, מָרָה אוּפְמָא.

וְאִם תָּב בְּתִיבְתָא, נְחִית עֲלֵיהּ סַם חַיִּים דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא,
 וְאִתְמַר בֵּה וְשָׁב וּרְפָא לוֹ מֵאֲלִין מִינֵי מַרְעִין, וּמְחִיָּה
 לִיה מִמִּיתָה דְּעַנְיּוּתָא, כְּמָה דַּאת אָמַר וְהַשִּׁיבּוּ וְחִיו, דִּישְׂרָאֵל
 בְּזַמְנָא דְּאִינוּן עַנְיִים קְרוּיִים מֵתִים, וּבְגִינְיֵיהּ אִתְמַר שׁוּבוּ
 וְחִיו, וְלִית עַנְיּוּתָא כְּעַנְיּוּתָא דְּאוּרִייתָא, דְּמֵאן דְּלֵא אֵית
 בֵּיה אוּרִייתָא אִתְקַרֵי מֵת, אֲסוּוּתָא דִּילִיה מְאִי הוּא לְהֵהוּא
 עֲלֵמָא, אוּרִייתָא, דַּאִתְמַר בֵּיה עֵץ חַיִּים הִיא וְגוּמַר, וְאִיהִי
 אֲסוּוּתָא לְכָל מַרְעִין, כְּמָה דַּאת אָמַר רַפְאוּת תְּהִי לְשַׁרְדָּ
 וְכו'.

שְׁיִמְנֵי כְּחוּתֵם, מְאִי חוּתֵם בְּהֵאֵי אַתְר, דָּא אוּת שַׁבַּת וַיּוֹם
 טוֹב, דְּאִיהוּ שְׁקִיל לְבָרִית מִיִּלְהָ, כְּגוּוּנָא דָּא שַׁבַּת, ת'
 ש' לְקַבַּל שִׁי"ן דְּשֵׁם שַׁד"י, כְּלִילָא מִתְלַת חִיוּוּן עֲלָאִין,
 מִתְלַת אֲבָהָן, ב' דָּא ד', דְּאִיהִי רַבִּיעָאָה לְאֲבָהָן, וּרַבִּיעָאָה
 לְתַלְתַּת חִיוּוּן, וְאִיהִי דְמוּת אָדָם, וְלֵאוּ אָדָם, הַדָּא הוּא
 דְכְּתִיב וְדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, אֲלֵא מְאִי אָדָם יו"ד ה"א
 וַא"ו ה"א, שַׁבַּת בֵּיה שַׁד"י, יְהוּ"ה הוּא רְשׁוּת הַיְחִיד
 רַחְבּוֹ אַרְבַּעַה וְגָבְהוּ עֶשְׂרֵה יו"ד ה"א וַא"ו ה"א, י' דְּשַׁד"י
 לְקַבַּל אוּת דְּשַׁבַּת וַיּוֹמִין טָבִין, י' בֵּיה אִתְרַמְיִזוּ עֶשֶׂר סְפִירָן.

הֵאֵי רְשִׁימוֹ אִיהוּ לְבָרָא דְּמִלְפָא, אֲבָל לְעַבְדָּא דְּמִלְפָא
 רְשִׁימוֹ דִּילִיה שַׁד"י, מְסִטְרָא דְּהֵהוּא דַּאִתְמַר בֵּיה

כַּל הַנִּקְרָא בְשֵׁמִי וְכוּ', וּמֵאֵי נִיהוּ מִטְטְרוּ"ן, דְּסָלִיק לְחֻשְׁבָּן
שְׂד"י, וְאִיהוּ אָדָם זְעִירָא בְּדִיוֹקְנָא דְלַעִילָא, וְדָא אִיהוּ אָם
כְּבָנִים אָם כְּעַבְדִּים וְכוּ'.

מֵאן דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דְאַרְיָה בְּחֻתְמָא דִּילִיָּה אִיהוּ חֲנוּר
בְּאַנְפוּי, מֵאן דְּאִיהוּ בְּחֻתְמָא דְשׁוּר אִיהוּ סוּמְקָא
בְּאַנְפוּי, מֵאן דְּאִיהוּ בְּחֻתְמָא דְנֶשֶׁר אִיהוּ יְרוּקָא בְּאַנְפוּי,
מֵאן דְּאִיהוּ בְּחֻתְמָא דְדַמּוּת אָדָם אִיהוּ אוּפְסָא בְּאַנְפוּי,
כְּגוֹנָא דְאוּרִייתָא דְאַתְמַר שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֹאוּהָ.

שְׁיִמְנֵי כְחוֹתֶם, דָּא אוּרִייתָא, דְאַתְמַר בְּהַ תּוֹרַת אֱמֶת הִיתָה
בְּפִיָּהּ, וְאִיהִי כְלִילָא מְעֵשֶׁר אֲמִירָן דְאַנּוּן י', וּמְעֵשֶׁר
דְּבִרָן דְאַיְנוּן ה"ה, וּמֵאֵי תוֹרָה ו' כְּלִיל שִׁית יָמֵי בְרֵאשִׁית,
עַל לִבָּךְ דָּא ל"ב אֱלֹהִים בְּחֻשְׁבָּן ל"ב, דְּתַלְיִין מִן ו',
דְּאִיהוּ ו' זְמַנִּין טוֹב, וּבְהַ אֲשֶׁתְּלִים שְׂמָא דְאַרְבַּעִין וְתַרְיַן
אַתּוּן, דְּבַהוּן אַתְּבְּרִיאוּ שְׂמִיא וְאַרְעָא וְכָל מַה דְּאִית בְּהוּן,
וְדָא אִיהוּ רְזָא פִּי יוֹם נֶקֶם בְּלִבִּי, לִבִּי סָלִיק מ"ב, וַיְכַלֵּנוּ
ע"ב שְׂמָהֶן דְּשְׂמָא מְפָרֵשׁ, וְעַלִּיָּה אַתְמַר לְלִבִּי גְלִיתִי,
וְלֵאבְרֵי דְאַנּוּן רמ"ח פְּקוּדֵינָא דְאוּרִייתָא לֹא גְלִיתִי, וּבְהֵאֵי
וַיְכַלּוּ ה' בְּשֵׁשִׁי דְאִיהוּ בּו', וְדָא אִיהִי וַיְהִי [דף סז ע"א] עַרְב
וַיְהִי בִקְרַ יוֹם הַשְּׁשִׁי, דְּהֵאֵי ה' דְּהַשְּׁשִׁי אִיהוּ מַלְכוּת
שְׁבִיעָאָה, וְאִיהִי אַתְקְרִיאַת ע"ב, וּבְהַ רְכִיב ו' לְמַפְרָק
לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְכְתִיב הִנֵּה יְהוָה רֹכֵב עַל ע"ב קַל,
בְּגִין דְּאִיהִי כְּלָלָא דְתַלְתָּא אַבְהָן, דְּתַלְיִין מְנַהוּן ע"ב שְׂמָהֶן,
וְאַתְּכַלִּילָן בְּהַ, וְלִקְבַל תַּלְתָּא אַבְהָן אַתְמַר בּוֹיְכַלּוּ תַלְתָּא זְמַנִּין
שְׁבִיעֵי, וְדָא אִיהִי רְזָא דְשֶׁבַע"ת, ב"ת ש', דְּאַיְנוּן וַיִּסַּע וַיָּבֹא
וַיֵּט דְאַתְּכַלִּילָן בְּב"ת, בְּהֵאֵי זְמַנָּא חָלָה זְכוּת אַבְהָן,

דְּמִיּוּמָא דְּאַתְחָרִיב בֵּי מְקַדְשָׁא עֲלֵמָא אֲתִקְרִי תְּהוּ וּבְהוּ,
 מִתְמָן וְאֵילָךְ אֲתִקְיִים קָרָא אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, חֶסֶד
 סְלִיק לְחוֹשְׁבֵן ע"ב שְׁמֵהּ.

וְדָא רְזָא דְּאַתְקֶשֶׁר שְׁבִיעֵי בְּיוּמָא קְדַמָּא, וּמָאן שְׁבִיעֵי
 דָּא צְדִיק אוֹת דְּשַׁבַּת וְיוֹמִין טָבִין, וְרְזָא דְּמִלָּה חֵי
 יְהו"ה שְׁכַבֵּי עַד הַבֶּקֶר, וְדָא בְּקֶר דְּאַבְרָהָם, הֵהוּא דְּאַתְמַר
 בֵּיהּ וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, וְאִיהוּ חֶסֶד דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּבְהָאֵי
 חֶסֶד אֲתִתְקַן כְּרִסְיָא דְּאִיהִי נְפִילָה, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב וְהוֹכֵן
 בַּחֶסֶד כֶּסֶף, וּבֵיהּ תְּקוּם, וְרְזָא דְּמִלָּה וּבַחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמֵתֶיךָ,
 וְכָל סְפִירָן מִתְקַשְׂרִין בִּימִינָא, בְּגִין דְּעֵלִיָּה אֲתַמַּר מִימִינוּ
 אֲשֶׁר דָּת לְמוֹ, מִימִינָא אֲתִיִּיהִב אֲוֵרִיתָא, בְּגִין דָּא מוֹלִיךְ
 לִימִין מִשָּׁה זְרוּעַ תְּפֹאֲרֵתוֹ, וּבּוֹקֵעַ מִים דְּאֲוֵרִיתָא מִתְמָן,
 מֵה' דְּאַבְרָהָם, לְמַהוּי לֵיהּ בַּה שֵׁם עוֹלָם, וּבְהָ אֲשַׁתְּלִים
 ה' דְּמִשָּׁה, דְּאִיהִי בְּמִשְׁכּוֹנָא לְגַבִּיָּה דְּאַבְרָהָם בְּמִשָּׁה, דְּאִיתִי
 אֲוֵרִיתָא, עַד דִּיפְרוֹק לְבִנּוּי, וְרְזָא דְּמִלָּה כִּימִי צֵאתָךְ מֵאַרְץ
 מִצְרַיִם אֲרָאנּוּ נְפִלְאוֹת.

וְרְזָא דְּפּוֹרְקָנָא בְּהָאֵי חוֹתְמָא אִיהוּ, דְּעֵלִיָּה אֲתַמַּר כִּי
 בְּשִׂמְחָה תֵּצְאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבִלּוּן, בְּשִׂמְחָה סְלִיק
 לְחוֹשְׁבֵן אֲד"ן דְּאִיהוּ אֲדנ"י, אַרְוֹן הַבְּרִית אֲדוּן כָּל הָאָרֶץ
 אֲתִקְרִי, בַּר מֵאֵת ש' דְּאִיהוּ תֵּלֵת מֵאָה, וְאִינוּן תֵּלֵת אַבְהָן
 דְּאַתְחַבְּרוּ בְּהָ, וְאַתּוּן בְּשִׂמְחָה אִיהִי מַחְשַׁבָּה, בַּחֲמָה
 ה"ן, וְאִיהִי שְׁכִינְתָא דְּלִית לָהּ יְחוּדָא אֶלָּא בְּמִינָה, כְּמָה
 דְּאַתּוּתָא דְּה"ן, וְאַתְעַבִּידוּ עֲשֶׂרָה וְאַתְעַבִּידוּ מֵאָה, כְּמָה
 דְּשְׁכִינְתָא כְּלִילָא כְּלָהוּ עֲשֶׂרָה וּכְלָהוּ מֵאָה, וְהֵינּוּ דְּכַתִּיב

הן ליהו"ה אלהי"ך השמים ושמי השמים, ורזא דמלה
הן אדנ"י.

ובשלום תוכלון, ש תלת אבהן, ו"ו תרין משיחין, מ'
ל"ב דובשלו"ם סליק ע"ב, ודא איהו דאתמר
ושבתי בשלום אל בית אבי, שמחה איהו דאתמר ביה לך
אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינד, דא יין המשומר
בענביו, ועליה אתמר סוד יהו"ה ליריאיו, יין טוב דא
צדיק, דאתמר ביה הצדיק אבד, ומאי אבד אבד ההוא
נביעו, ואשתאר נחרב ויבש בבית ראשון ושני.

קם סבא ואמר אדנ"י במחשבה סלקא, ולאן בחשבן,
ועליה אתמר ה"ס כל בשר מפני יהו"ה כי נעור
ממעון קדשו, יתער ביה פמה דאתער משנתיה וחתור
לשנתיה, עד דיתער יהו"ה דאיהו רחמי, לקיימא ביה
וברחמים גדולים אקבצך, גדולים אתקריאת מסטרא דהא"ל
הגדול דאיהו חסד, ושכינתא ביה סלקא לאתקרי גדולה,
וביה ודאי רזא דפורקנא, פגוונא דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א
יהו"ה, וא"ו ביה רזא דפורקנא, דאיהו רשים בשמא
דע"ב, דאינון וה"ו אנ"י וה"ו רישי תיבין וא"ו, תלת
עשר מכילן דרחמי דאורייתא, דאתייהבת מימינא.

אשתאר יו"ד ה"א ה"א דסליק לחשבן ל"ב, ואיהו ב'
מן בראשית ל' לעיני כל ישראל, ועוד איהו
ל"ב אלהי"ם דעובדא דבראשית, דעליה אתמר פי יום
נקם בלבי ושנת גאולי באה, ושמא דע"ב איהו ויכל"ו,
ביה אשתלים רזא דפורקנא, ועליה אתמר ללב"י גליתי
דאיהו חושבן ויכל"ו, וביה אתקיים קרא אמרתי עולם

חסד יבנה, וכמה דנפקו ממצרים ברזא דע"ב שמהן, פן
 יפקון בהון פד יפרקון בבתרייתא, בההוא זמנא חסד יהו"ה
 מלאה הארץ, ועליה אתמר וחסדי מאתך לא ימוש, ובחסד
 עולם רחמתיך, ובגין דא שבח דוד לקודשא בריך הוא
 בגלותא דאיהי שאול בהאי חסד, כמה דאת אמר פי חסדך
 גדול עלי והצלת נפשי משאול תחתיה

ואי אומין [דף סו ע"ב] דעלמא דחקין להו לישראל יותר
 מדאי, קודשא בריך הוא חס על ד' מן חסד דאיהי
 דל"ת בגלותא, ואתקיים קרא ביה בטרם תחיל ילדה,
 ושבעין תיבין דמזמור יענף יהו"ה ביום צרה אינון לקבל
 שבעים שרים, דאינון צירים וחבלים דשכינתא עלאה
 ותתאה, דאתוון ב' ביה אתקריאן פלטרין גדולים, הדא
 הוא דכתיב גדלים מעשי יהו"ה, וקודשא בריך הוא ביה
 אתקרי גדול, כמה דאת אמר גדול אדונינו ורב כח, וביה
 סלקין ישראל לגדולה.

ושכינתא בה אתמר הנה מקום אתי, בההוא זמנא אתקיים
 בה קרא גדלו ליהו"ה אתי, ובה אתמר בקודשא
 בריך הוא בההוא זמנא פי גדול אתה וגומר, וביה עושה
 גדולות עד אין חקר, ודא איהו חס"ד, ביה ויכלו, ה'
 בששי, בגין דביה ה' דאברהם אזיל ו' לגבה, מיד יתער
 י"ה לקרבא, הדא הוא דכתיב פי יד על פס י"ה, וששי
 איהו אלף שתיתאה, שביעי יסוד, ביה אתפלילו ואתייחדו
 שית ספירן, הדא הוא דכתיב ויכלו השמים והארץ, דא
 קודשא בריך הוא ושכינתא, דאינון ו"ה, יום הששי בגין
 דעליה אתמר פי כל בשמים ובארץ, ותרגומו דאחיד

בְּשִׁמְיָא וּבְאַרְעָא, וְדָא אִיהוּ כ"ל, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר וְכָל צְבָאָם,
מֵאֵי צְבָאָם תְּרִי סְמֵכֵי קְשׁוּט.

וּבִיָּה אֲתַקְרִיאוּ תְּלַת אַבְהָן שְׁבִיעִיּוֹת, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וַיְכַל
אֱלֹהִי"ם בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבּוּת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּבְרַךְ
אֱלֹהִי"ם אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּבְרַךְ אוֹתוֹ מִסְטָרָא דְבְרָכָה,
וַיִּקְדַּשׁ אוֹתוֹ מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה, וַיִּשְׁבּוּת בּוֹ מִסְטָרָא דִּיחֻד,
וְדָא אִיהוּ וַיְכַלּוּ, דְאַתְּכִלְלוּ בִּיהַ תְּלַת אַבְהָן, דְּאִינוּן בְּרֻזָּא
דְשִׁמְיָא דְע"ב, כְּגִוּוֹנָא דָּא חֶסֶד אֲתַקְרִי גְדוּל, כְּגִין דְּאִיהוּ
כְּלָלָא דְע"ב תִּיבִין, גְּבוּרָה כְּלָלָא דְרִי"ו אֲתוּוֹן דְּאִית
בְּשִׁמְיָא דְע"ב, עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא דְאִיהוּ ו' כְּלִיל כְּלָא,
וְדָא אִיהוּ רְזָא וַיַּעֲבֵר יְהו"ה עַל פָּנָיו, ע"ב רִי"ו יְהו"ה,
עַל פָּנָיו מֵאֵי פָּנָיו, אֲנָפוּי דָּא וָא"ו י"ג מְכִילֵן דְּרַחֲמֵי,
דְּאַתְּמַר בְּהוּן וּבְרַחֲמֵים גְּדוּלִים אַקְבָּצֵן, גְּדוּלִים וְדָאֵי
מִסְטָרָא דְחֶסֶד, דְּאִיהוּ הָא"ל הַגְּדוּל.

וְכָלֵּא אֲתַכְלִיל בְּשְׁבִיעִית דְּאִיהִי מַלְכוּת, ה' שְׁבִיעִי ה' וְדָאֵי
בְּכָל שְׁבִיעִיּוֹת כְּלִילָא, וְאִיהִי ה' דְּיוֹם הַשְּׁשִׁי, יוֹם
דָּא צְדִיק, עֲלִיָּה אֲתַמַּר וְהִיא יְהו"ה לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ
וְגוֹמַר, אִיהוּ יוֹם הַשְּׁשִׁי, וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יוֹם דְּכֻלְהוּ יוֹמִין,
וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר שְׁכַבִּי עַד הַבֶּקֶר, וְדָא הוּא בְּקַר דְּאַבְרָהָם,
דְּכָתִיב וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, וַיִּשְׁכַּם לְפִוּרְקָנָא, וּבִיָּה הַבֶּקֶר
אוֹר, דְּאַתְּמַר בִּיהַ וְתוֹרָה אוֹר, וְהֵאֵי אִיהוּ אוֹר דְּאַתְּמַר בִּיהַ
וְלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִיא אוֹר, וְאִיהוּ פְּסַח דְּרוּעָא יְמִינָא,
וּבִיָּה עֲתִידִין לִיגָאֵל.

דְּבַר אַחַר שְׁיִמְנֵי כַחוּתָם עַל לְבָבָהּ, הֵאֵי קָרָא עַל שְׁכִינְתָּא
אַתְּמַר דְּאִיהִי כְּגִלוּתָא, חוּתָם לָא כְּתִיב, אֶלָּא כַחוּתָם,

כִּהְיוּ חוֹתֵם דְּגוֹשְׁפִּנְקָא דְּאִיהִי חוֹתֵם אֲמַת, וּבָהּ חֲתַמְנוּ
 לְחַיִּים, וּמֵאֵי נִיהוּ הָאֵי חוֹתֵם דְּבָהּ חַיִּים, אֲלֵא דָּא עֵץ
 הַחַיִּים, דְּבִיהּ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי נְפֻקִין, עֵץ וּדְאֵי הָהוּא דְּאֲתַמַּר
 בֵּיהּ עֵץ הַחַיִּים מִהֶלֶךְ חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה, וְהָאֵי עֵץ אִיהִי
 ו', מִהֶלֶךְ חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנִין דָּא ה', הַחַיִּים אֵינוֹן אֲבָא
 וְאִמָּא דְּאֵינוֹן י"ה, י' אִיהוּ חֲכָמָה, וּמְנַלָּן דְּאֲתַקְרִי חַיִּים,
 כְּמָה דָּאֲתַּ אֲמַר וְהַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעֻלְיָהּ, ה' בֵּיהּ אִמָּא
 עֲלָאָה, מְנָא לָן דְּאֲתַקְרִי חַיִּים, כְּמָה דָּאֲתַּ אֲמַר עֵץ חַיִּים
 הִיא וּדְאֵי, וְתַרְוֵיהוּ כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם.

וּשְׂכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהוּ רִישׁוּמָא בְּהָאֵי חוֹתְמָא דְּאִיהוּ חוֹתֵם
 אֲמַת, וְכָל צִיּוּרִין דְּהָאֵי חוֹתְמָא אֵינוֹן רִשְׁמִין
 בְּהּ, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא דְּאִיהִי צִיּוּרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּאִיהוּ
 אֲמַת, אָדָם דְּאִיהוּ דָּא אִיהוּ חוֹתֵם דִּילִיָּהּ יו"ד ה"א וּא"ו
 ה"א, אִיהוּ חֲתִים בֵּיהּ לְחַיִּים, וּמְנִיָּה יִרְתִּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
 חַיִּי וּמְזוּנֵי, חַיִּי מִסְטָרָא דְּאֲבָא וְאִמָּא דְּאֵינוֹן י"ה, בְּנֵי
 מִסְטָרָא. [דף סח ע"א] דְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּעַל שְׁמִיָּה אֲתַקְרִיאוּ
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִיהוּ ו', מְזוּנֵי, מִסְטָרָא
 דְּה' דְּאִיהִי הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, וּבְזַמְנָא דִּירְתִין מְנִיָּה
 אֵלִין תַּלְתַּ דְּרַגְיָן דְּכֻלִּילָן בְּשְׁמִיָּה, אֲתַקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא
 בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דָּאֲתַּ אֲמַר בְּנִים אַתֶּם לִיהו"ה
 אֱלֹהֵיכֶם, וּבְזַמְנָא דִּירְתִין יִשְׂרָאֵל מִשְׁמוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֵלִין תַּלְתַּ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי, אֲתַמַּר בְּהוֹן כִּי עֲזָה כְּמוֹת
 אֲהַבָּה, תְּקִיפָא אִיהִי מִמִּיתָה אֲפָרְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מִבְּנוֹי, וּמְנַלָּן דְּאֲפָרְשׁוּתָא אִיתַּ בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְנוֹי,

הָכָא אוֹכַח, פִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מִבְּדִילִים וְכוּ', וְקָשָׁה
אִיהִי מִמִּיתָה, וְעֵלָה אֶתְמַר פִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינְךָ.

וּבְזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל מְקַיְימִין פְּקוּדֵי דְאֹרִייתָא בְּרַחֲמֵינוּ, קָשָׁה
כְּשֶׁאוּל קִנְאָה, דְּמִקְנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל
סַמָּא"ל וְעַל נוֹקְבִיָּה, דְּאִינוּן גְּרַמִּין לְבַר נֶשׁ מִיתָה בְּחוּבֵיָּהּ,
וְגַרְמִין לוּן לְמַחְטִי, וּבְגִין דָּא עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְנַטְלָא נוֹקְמָא מִנֵּיהּ, וְלֹאֲעֲבֵרָא לוּן מִן עֲלָמָא, דְּסַמָּא"ל
וְנוֹקְבָא דִּילֵיהּ אִיהִי מִיתָה, דְּאִיהִי לִילִי"ת מְלֵאךְ הַמּוֹת
יִצַר הָרַע, דְּנוֹקְבָא אִיהִי עִם דְּכוּרָא, וְדְכוּרָא עִם נוֹקְבָא,
וְהָאִי מְנַלְן, קָרָא אוֹכַח דְּכֹתִיב בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה, אָדָם חָאב
בְּנוֹקְבָא אֲתִייהִיב לֵיהּ יִצַר הָרַע נוֹקְבָא, חוּהּ חֲבַת בְּדְכוּרָא
אֲתִייהִיב לָהּ יִצַר הָרַע מְדְכוּרָא, וְעֵלָה אֶתְמַר בְּעֶצֶב תִּלְדִּי
בָּנִים, וְדָא אִיהוּ פִּי עֵזָה כְּמוֹת אֶהְבָּה וְכוּ'.

וְעוֹד פִּי עֵזָה כְּמוֹת אֶהְבָּה, אִם יִשְׂרָאֵל יִתְעַרוּן לָהּ לְהָאִי
אֶהְבָּה קָדָם זְמַנָּא, צְרִיכִין לְאַתְעֵרָא לָהּ פְּדָקָא יָאוּת,
וְאִי לֹאוּ לָא יִתְעַרוּן לָהּ, הֵדָא הוּא דְּכֹתִיב הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם
בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוּ"ת אוּ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה וְגוֹמֵר, דְּאוּמָּאָה
אִיהִי דְלָא שְׂרִיא עַל פְּרַסִּיא עַד דְּנָטִיל נוֹקְמָא מִעַמְלֵק,
דְּחִלִּל תְּרִין אֲתוּון דְּאִינוּן י"ה, דְּנָפִיק מִן מִיל"ה מ"ל
י"ה, וּבְגִין דָּא פִּי יָד עַל פֶּס י"ה וְדָא א.

וְכַד מְטָא זְמַנָּא לְנִקְמָא מִנֵּיהּ, וְשְׁלֵהוּבִין דְּאִשָּׁא נְפָקִין
מֵהָאִי י"ה, כְּמָה דְּאֵת אִמֵּר רְשָׁפִיהּ רְשָׁפִי אִשׁ שְׁלֵהְבַת
י"ה, וְאִינוּן שְׁלֵהוּבִין דְּאִישׁ וְאִשָּׁה, דְּתַמְן א"ש א"ש, וְתַמְן
י"ה, אִישׁ כְּמָה דְּאֵת אִמֵּר יְהו"ה אִישׁ מְלַחְמָה, דְּנָטִיל

נוקמין מפרעה ומעמיה, אשה דא שכינתא דאתמר בה
מצא אשה מצא טוב וגומר.

דבר אחר שימני כחותם, כ"ח ת"ם, כ"ח דא שכינתא
עלאה, כ"ח מ"ה מן חכמה, ועלה אתמר ועתה
יגדל נא כח אדנ"י, ת"ם דא ישראל דלעילא, דעל שמיה
אתקרי יעקב תם, כמה דאת אמר ויעקב איש תם, ובגין
דאיהו דיוקנא דחותם אמת דלעילא, אתמר ביה תתן אמת
ליעקב, ומאן דאשתדל באורייתא דאתקרי תורת אמת,
דיוקניה חקיקא לעילא בההוא חותם אמת, ומאן דמשקר
בה פאלו אפיל אורייתא לתתא, הדא הוא דכתיב ותשלך
אמת ארצה, ובההוא זמנא נפיל דיוקניה וחותמיה לתתא,
ונפיל מזליה, ואסתלק ההוא כח מגייה, בההוא זמנא
סמא"ל וחיליה דאינון חיוון ובעירן ועופין מסאבין רדפין
אפתריה, הדא הוא דכתיב וילכו בלא כח לפני רודף.

אם תב בתיובתא תב ההוא כח לגביה דאיהי שכינתא
עלאה, בההוא זמנא אתקיים ביה ואתן אדם תחתיה
ולאמים תחת נפשך, מאי אדם הא אוקמוהו אל תקרי
אדם אלא אדום, ולאומים ולאם מלאום יאמץ, בההוא
זמנא אומה דישראל יתקפון על אומה דעשו, בחילא דהאי
כח דאתלבש בשבע תיבין דעובדא דבראשית, כ"ח אתוון
שכינתא עלאה, שבע תיבין כלילן בשכינתא תתאה.

והאי כ"ח איהו רזא דכ"ח פרקין דעשר אצבעות, דבהון
והיה פאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, ובגין דא
אוקמוהו זכרונם לברכה למי נושאים פפים לרום השמים,
דצריך האי כח לסלקא ליה לגבי חכמה, ודא איהו רום

שָׁמַיִם, וְאִיהוּ יו"ד ה"א וַא"ו ה"א דְשָׁאֲרֵי בַעֲשָׂר אַצְבָּעֵן,
עַל הָאֵי כַח, וְאִיהוּ חֲכֵמָה כ"ח מ"ה, וְהָאֵי כַח עָלֶיהָ
אֲתָמַר וְאֲשֶׁר כַח בָּהֶם לַעֲמוּד בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ, לַעֲמוּד בְּצִלּוֹתָא
דְעַמִּידָה, בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ סִתָּם דָּא אַדְנָ"י דְסָלִיק לְחוּשְׁבָן
הֵיכָ"ל, וְהָאֵי כ"ח אִיהוּ רְזָא דִיהו"ה אֱלֹהֵינָ"ו [דף סח ע"ב]
יְהו"ה, כּוּז"ו בּמוֹכַס"ז כּוּז"ו, וְעָלֶיהָ אֲתָמַר כָּל הָעוֹנָה
אֲמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כַחוּ, דְאִיהוּ כַח דְאֲתַלְבֵּשׁ
בְּתַרִין דְרוּעֵין דְאֵינּוֹן חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְצָרִיךְ לְסַלְקָא לִיהָ לְגַבֵּי
י' דְאִיהוּ רוּם שְׁמַיִם, וּלְנַחֲתָא לִיהָ לְגַבֵּי ו' דְאִיהוּ שְׁמַיִם,
דְעָלֶיהָ אֲתָמַר וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשְּׁמַיִם, כִּד נַחֲתָא לִיהָ לְגַבֵּי
עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, לְמַפְרַק בָּהּ לְיִשְׂרָאֵל בְּנוֹי, וְכִד סָלִיק
לָהּ לְגַבֵּי רוּם הַשְּׁמַיִם דְאִיהִי י', לְמִיטַל נּוֹקְמָא מַעֲמַלְק.

וְדָא אִיהוּ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדָ"ו, וְאִיהוּ יָד ו',
וְאִיהוּ יו"ד, וְאִיהוּ י"ה, וּלְבַתֵּר נַחֲתִית הָאֵי כ"ח לְגַבֵּי
וַא"ו, דְאִיהוּ י"ג מְכִילֵן דְרַחֲמֵי, לְמַפְרַק לְבְנוֹי דִישְׂרָאֵל,
כְּמָה דְאֵת אֲמַר וּבְרַחֲמֵי גְדוּלִים אֲקַבְצֵךְ, וְכ"ח בְּהָאֵי
וַא"ו אֲשִׁתְּלִים וְאֲתַעֲבִיד א"ם, בְּהֵוָא זְמַנָּא כִי הִיא הִיתָה
א"ם כָּל ח"י, וְדָא ח"י עֲלָמִין, דְבָהּ אֲתַמְלִי וְאֲשִׁתְּלִים
כַּח"י בְּרַכָּאן דְצִלּוֹתָא.

ה"א ה"א תְּלִיין מִן תְּרִין ה"ה, דְאֵינּוֹן ה"א ה"א בְּחוּשְׁבָנָא
י"ב, וּמַנִּייהוּ תְּלִיין אֲתוּוֹן כְּפוּלִים, וְאֵינּוֹן תְּלִיין מִן
תְּרִין ה"ה פְּשוּטוֹת, וּבְהוֹן סָלְקִין לְחוּשְׁבָן י"ד, וְדָא אִיהִי
כִי י"ד עַל פֶּס י"ה, וְכֵן וַא"ו י"ג מְכִילִין דְתְּלִיין מִן ו"ו
פְּשוּטוֹת, וּבָהּ אֲשִׁתְּלִים י"ד, וְדָא אִיהוּ יָד לְיָד לֹא יִנְקָה
רַע, דָּא עֲמַלְק, לְעֵילָא וְתַתָּא נְטִיל נּוֹקְמָא מִינֵיהּ, נְטִיל

נוקמא לעילא בי"ד, ולתתא בי"ד, ודא איהו הנה י"ד
 יהו"ה הויה, ו' ו' ה"א (נ"א ו' וה"א עם ו') וה"ה אינון
 כ"ח, יו"ד כ' ותליין מן יו"ד פשוטה הרי כ"א, כחושבן
 אהי"ה, וסליק פלא מ"ט אנפין דאורייתא, כגוונא דא
 כ"ח דאיהו תמניא ועשרין, אהי"ה דאיהו כ"א, הרי מ"ט,
 וכלא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א
 מ"ה, יהו"ה ד', סליק מ"ט.

לבושא דיו"ד חסד, לבושא דה"א גבורה, לבושא דוא"ו
 תפארת, לבושא דה"א מלכות, נצח קשורא דיליה
 חסד, הדא הוא דכתיב נעימות בימינך נצח, הוד קשורא
 דיליה גבורה, צדיק קשורא דיליה עמודא דאמצעיתא,
 דגוף וברית חשבינן חד, מלכות שלימו דלהון, איהי שלימו
 דעלאין ותתאין.

בתר עליון דא איהו שלימו דחמשין שערי בינה, ודא
 איהו דלא אתייהיב למשה, דעליה אתמר נתיב לא
 ידעו עיט, ועליה אמרו זכרונם לברכה במופלא ממך אל
 תדרוש וכו', בגין דאיהו מקור דלית ליה סוף, ובמקורא
 דלית ליה סוף מאן יכול לאשגא ולאשפחא ליה סיפא.

קם סבא ושאיל ואמאי אתקשר נצח עם חסד כמה
 דאוקימנא נעימות בימינך נצח, וכן הוד עם גבורה,
 אלא בגין דדרועא ימינא לא אית ביה אלא תלת פרקין,
 וכן בשמאלא, ובגין דא אתקשר שוקא ימינא דאית בה
 תלת פרקין עם דרועא ימינא לשריא ביה ה"א, וכן דרועא
 שמאלא עם שוקא שמאלא לשריא ביה ה"א, וכן גוף
 וברית אינון ו' ו', ושריא בהון א דאיהי אימא, ואתעבידו

י"ג וא"ו, יו"ד שריין בעשר אצבעאן דידין ובעשר אצבעאן
 דרגלין, משום דאתחלתא דשמא קדישא מחכמה שריא
 דאיהי באצבען.

כתר עלאה שריא ברישא דבר נש, דתמן מחשבה סתימאה,
 וכמה דמחשבה איהי סתימא, כך איהו סתים, אין
 סוף אתקרי מלגאו, פתר עלאה מלבר, פתרא דרישא עלאה,
 ארבע יסודין דגופא בהון שריא יהו"ה, ודא איהו כל
 הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, בראתיו
 דא נשמתא קדישא דאיהי עולם המחשבה, יצרתיו דא
 רוח ממלא דמיניה חיוון ממללין, עשיתיו דא נפש דתמן
 עשייה, דשריא ברמ"ח פקודין.

תקונא עשרין ותלת

[דף סט ע"א] בראשית ברי"ת א"ש, ברית דא צדיק, כל אתקרי,
 קשורא דכל אברין דגופא, ח' דאיהו תמניא
 יומין, אינון שעורא דשבת, דאיהו תרין אלפין אמין לכל
 סטר, לנטרא בהון אות שבת, כגוונא דא אינון תמניא
 יומין תחום לקבלא בהון אות ברית, ולנטרא ליה בהון,
 דלא אתעביד באות ברית חלול.

אמר רבי אלעזר אבא יומא חד הוינא אזלי אנא ורבי
 יוסי, ואתא בריה דרב המנונא סבא מההוא עלמא,
 בדיוקנא דהאי עלמא ואזדמן לן בארחא כגוונא דמחמר
 בתרין חמרין, ושאלנא מאי את שבתותי תשמורו ומקדשי
 תיראו, ואמר איהו מילין שפירין, אבל עם כל דא בעינא

לְמִשְׁמַע מִפּוֹמֶךְ, אָמַר לִיה בְּרִי בּוֹדְאֵי בְרִית אִיהוּ שְׁקִיל
לְשַׁבֵּת, וּבְגִין דָּא בְּרַאשִׁית יֵרָא שַׁבַּת וְכוּ'.

תְּקוּנַת עֲשָׂרִין וְאַרְבַּע

בְּרַאשִׁית יֵרָא שַׁבָּת, (וּבִה) שַׁבְּתוֹתֵי תְּהָא דְחִיל, יֵרָא
תּוֹרָה, יֵרָא בְּרִי"ת, כְּמָה דְצָרִיךְ נְטִירוֹ דְּבְרִית,
דְּלֵא יַעוּל לִיה בְּרִשׁוֹ נוֹכְרָא, כְּגוּוֹנָא דָּא צָרִיךְ בְּרִשׁוֹ
נְטִירוֹ דְּשַׁבַּת, דְּלֵא לְאַפְקָא מְרִשׁוֹת הַיְחִיד וַיַּעוּל בְּרִשׁוֹת
הַרְבִּים, רִשׁוֹת הַיְחִיד אִיהִי שְׁכִינְתָּא, רַחְבּוֹ ד' וְאִינוּן יְהוּ"ה,
וּגְבִהוּ עֲשָׂרָה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, רִשׁוֹת הַרְבִּים נְחֹשׁ
אֲשֶׁת זְנוּנִים, סַם דְּאֵל אַחַר דְּאִיהוּ סַמָּא"ל, וְאִיהוּ כְּלָלָא
דְּשַׁבְּעִין אֲוִמִין, וְאִיהִי חֲלָלָה זוֹנָה, וּבַעֲלָה חֲלוּל שַׁבַּת
אִיהוּ, וּבְגִין דָּא מָאן דְּאֲפִיק מְרִשׁוֹת הַיְחִיד לְרִשׁוֹת הַרְבִּים
חַיִּיב סְקִילָה.

עֲרוּב אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, וּבִיה מְטִלְטִלִין מִבֵּית
לְבֵית, דְּאֲנוּן שְׁכִינָה עֲלָאָה וְתַתָּאָה, וְעַלִּיָּהוּ אַתְמַר
אֶת שַׁבְּתוֹתֵי תְּשִׁמוּרוֹ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ, דָּא מִקְדָּשׁ יו"ד,
אוֹת שַׁבַּת דָּא בְּרִית דְּצָרִיךְ לְנִטְרָא לִיה בְּבַת זְוִגְיָה, דְּאִיהִי
קְדוּשָׁה דִּילִיָּה, בְּרָכָה דִּילִיָּה, דְּעֲלָה אַתְמַר וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים
אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, וַיְבָרַךְ דָּא בְּרָכָה, וַיְקַדֵּשׁ
דָּא קְדוּשָׁה, וּלְגַבֵּי תְרוּוִיָּהוּ הוּוּ נְפָקֵי קְדָמָי לְקְדָמוֹת כְּלָה,
וְהוּוּ אָמְרֵי תְרֵי זְמַנֵּי בְּאִי כְלָה בְּאִי כְלָה, בְּהָהוּא זְמַנָּא
קוּל חֲתָן וְקוּל כְּלָה.

וְעוֹד מִקְדָּשֵׁי בְּאֶת יו"ד, בְּגִין דְּלִית קְדוּשָׁה פְּחוּת מִעֲשָׂרָה,
וְצָרִיךְ לְבָרְכָא לוֹן וּלְקַדֵּשׁ לוֹן בְּקְדוּשׁ עַל הַיִּין,

בְּשִׁבְעֵין תִּיבִין דְּקָדוּשׁ וְיִכְלָ"ו כְּחוּשְׁבַן בִּי"ן, וְצָרִיךְ לְמִימַר
 סְבָרֵי מֶרְנָן, וְאִינוּן דְּאִמְרִין וְעָנוּ לְחַיֵּי, בְּגִין דְּאִתְקַשְׁרוּ
 בְּאִלְנָא דְחַיֵּי, לֹא בְּאִלְנָא דְמוֹתָא, וְאִיהוּ גַפְּן דְּחָב בֵּיהּ
 אָדָם קְדַמָּא, וְחַד אָמַר חֲטָה הִיָּה, וְחַד אָמַר גַּפְּן, וְכֹלָא
 קְשׁוּט.

שְׁבַע מִינִין אִינוּן חֲטָה וְשְׁעוּרָה גַּפְּן וְתַאֲנָה וְרֵמוּן זִית
 שְׁמֶן וְדָבֶשׁ, חֲטָה וְשְׁעוּרָה וְהָא אִתְמַר, וְצָרִיךְ
 לְאַחֲזָרָא עֲלֵיהוּ, חֲטָה הָא אִתְמַר, שְׁעוּרָ"ה דְּאִפִּיק ה' ^{ה'}
 מִשְׁעוּר דִּילָהּ, גַּפְּן סְחֲטָה עֲנָבִים בְּרֵשוּ אַחֲרָא, וְעַבְד יִין
 נֶסֶךְ, וְאִתְעַבִּיד אִלְנָא דְטוֹב וְרַע, תַּאֲנָה לְקִיט תַּאֲנִי קָדָם
 זְמַנֵּיהּ קָדָם דְּאִתְבְּשְׁלוּ, כִּךְ לְקִיט הוּא מְעַלְמָא קוּדָם
 זְמַנֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ רִזָּא מָאן דְּגָרִים דִּי יְמוּתוּן בְּנוֹי קָדָם
 זְמַנֵּיהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב לְמָה יִקְצוּף הָאֱלֹהִים עַל קוּלְךָ
 וְחָבַל אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְרִזָּא דְמַלְהָ לְשׂוּא הִפִּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם
 וְגוֹמַר, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי"ךְ לְשׂוּא.
 רֵמוּן, בֶּן זֹמָא בֵּיהּ חָב, אֲבָל רַבִּי מַאִיר תּוֹכּוּ אֲכַל קְלִיפְתּוּ
 זְרָק, דְּקְלִיפִין אִינוּן אוּמוֹת הָעוֹלָם, יִשְׂרָאֵל מוּחָא בִּינֵיהּ,
 כִּן כְּגוֹנָא דָּא שְׂכִינְתָא אִיהִי פְרִדָּס [דף סט ע"ב] בְּגְלוּתָא, וְאִיהִי
 מוּחָא מְלָגוּ, אֲגוּז קְרִינָן לֵיהּ, כְּמָה דְּאָמַר שְׁלֵמָה מְלָכָא,
 אֶל גִּנַּת אֲגוּז יִרְדְּתִי, וְאִיהִי שְׂכִינְתָא אִיבָא מְלָגָאוּ, הִדָּא
 הוּא דְכְּתִיב כָּל כְּבוֹדָהּ בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמְּשַׁבְּצוֹת זֶהָב
 לְבוּשָׁה, וְקְלִיפִין הֵן כְּמָה רְשׁוּיּוֹת נוּכְרָאִין, וּבְשִׁבְתָּ מִכָּל
 אִתְפְּשִׁטָּה, וְאִתְלַבְּשַׁת בְּלְבוּשֵׁין שְׁפִירָאִין, וְכִן צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל
 לְתַתָּא, לְאַתְחַדְּשָׁא בְּשִׁבְתָּ בְּלְבוּשֵׁין שְׁפִירָאִין, וְכִן לְאַטְעָמָא

בשבת מפל מאכלין טבין, בגין לקשרא ולארכא ברכאן
לגבה מפל ספירן, ולמהוי אשתקיא מפלהו.

וצריך לקיימא בה ענג, דאיהו צדיק דנפיק מעדן, דאיהי
בינה עלמא דאתי, להשקות את הגן דא שכינתא
תתאה, ונהרא איהו ו' דנפיק מן י"ה, ואזיל חמש מאה
שנין, דאינון חמש ספיראן, ומטי לצדיק, לאשקאה מניה
גנתא דאיהי ה', ועל פן יעזב איש את אביו ואת אמו
ודבק באשתו וגומר.

וכן ברית מילה איהי פגוונא דאגוז, צריך לתברא קליפין
דערלה ופריעה, ולאעברא לון מתמן, ולאתגלייא
מוחא מלגו, ודא אות ברית, ודא עץ חיים, אבל ברית
דאיהו בערלתיה ולא אית ביה פריעה, עליה אתמר ומעין
הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, כי ביום אכלך ממנו מות
תמות, מות בעולם הזה, תמות בעולם הבא.

ועוד לבא הוא אגוז, ומאן דתבר קליפה דיליה דאיהו
יצר הרע, עליה אתמר לב נשבר ונדפה אלהי"ם
לא תבזה וגסות לבא דהוא שלים בקליפין דיליה ולא
אתבר, עליה אתמר תועבת יהו"ה כל גבה לב, ושכינתא
לא שריא עליה, ומסטררא דקליפין אתקריאו בני נשא ערלי
לב.

ובשבת גיהנם לא שלטא בעלמא, ולא ממנן דיליה, בגין
דא מני לישראל לא תבערו איש בכל מושבותיכם
ביום השבת, ואי בר נש אוקיד בשבת, אמר קודשא בריך
הוא, אנא הויתי מכבה לנורא דלא אוקיד, ואתון מוקדין
ליה, אתון תתוקדון בגיהנם, בגין דא לא תבערו איש בכל

מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, וְאֶפִּילוּ בְּגוֹפָא, וּמְאִי נִיהוּ גִיהֲנָם בְּגוֹפָא, כְּבַד
 דְּבִיָּה מְרָה דְּאִיהוּ גִיהֲנָם, סַם הַמּוֹת סַם דְּאֵל אַחַר, חֲרַבָּא
 דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת, וְעַלִּיהּ אֲתַמַּר וְאַחֲרִיתָהּ מְרָה כְּלַעֲנָה, חֲדָה
 כְּחָרְבַּ פִּיּוֹת.

וְצָרִיךְ דְּלֹא יִתְעַר עֲצִיבוּ וְקִטְטָה מִסְטָרָא דְטַחֹול, אֶלָּא
 דְּתֵהָא לֵב נָטִיר מִכְּלָהוּ, דְּאִיהוּ שַׁבַּת שְׁמוֹר, וּמוֹחָא
 זְכוֹר, וְצָרִיךְ לְקַבְּלָא אוֹשְׁפִיזִין דְּאִינוּן מְלֹאכִין, עוֹלִימָן
 דְּנִשְׁמָה יִתִּירָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, וְנַפְשׁ יִתִּירָה דְּאִיהִי
 שְׁכִינְתָא תַּתָּאָה, וְאוֹשְׁפִיזִין דְּנַחְתִּין עִמָּה.

וְצָרִיךְ אֲתַתָּא לְתַקְנָא שְׂרָגָא בְּלִיל שַׁבַּת לִימִינָא, וְאַתְחַשִּׁיב
 לָהּ כְּאֵלוּ תַקְנָה מְנַרְתָּא בְּדְרוּם, וּפְתוּרָא בְּצָפוֹן,
 וְעַלִּייהוּ אֲתַמַּר הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר
 יִצְפִּין, וְאִינוּן שְׁכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, שְׁכִינְתָא עֲלָאָה מְנַרְתָּא
 לְדְרוּם, צְרִיכָא לְאַתְקַנָּא לָהּ, בְּגִין דְּתַמָּן חֲכָמָה, וּבְגִין דָּא
 הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים.

וּבְהַתּוּא בֵּיתָא דְּאַשְׁכַּחִין דִּירָה דָּא מְתַקְנָא בְּהַאי סְדוּרָא,
 מְנַרְתָּא בְּדְרוּם וְשַׁלְחָן בְּצָפוֹן וּמִטָּה בֵּין צָפוֹן
 לְדְרוּם, אֲמַרִין אֲלֵין מְלֹאכִין דְּקָא נַחְתִּין עִם שְׁכִינְתָא דְּאִיהִי
 נִשְׁמָה יִתִּירָה, לִית דִּין אֲתַר הַדְּיוּט דְּעַם הָאָרֶץ, אֶלְהִין
 אֲתַר דְּרַעוּא בֵּיהּ מִן קָדָם יְהוּ"ה.

פְּתוּרָא צְרִיכָא לְתַקְנָא לָהּ לְגַבֵּי צָפוֹן, וּפְתוּרָא אִיהִי
 שְׁכִינְתָא תַּתָּאָה, דְּאַתְמַר בְּהּ כָּל כְּבוֹדָה בַּת מְלֹךְ
 פְּנִימָה מִמְּשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה, מְאִי זָהָב דָּא גְבוּרָה, דְּאַתְמַר
 בְּהּ מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, מִמְּשַׁבְּצוֹת זָהָב תְּרֵי סְמְכֵי קְשׁוּט,
 מִטָּה לְמַעַרְבֵי בֵּין צָפוֹן לְדְרוּם, לְתַקְנָא לִיהּ לְגַבֵּי עַמּוּדָא

דְּאִמְצָעִיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְכִיתָא דְּלֹא
 אֵינוֹן מִתְתַּקְּנִין אֲלֵיךְ תְּקוּנִין בְּלֵיל שַׁבַּת, אוֹשְׁפִיזִין אֲמַרִין
 לֹא אִיהִי דָּא דִּירָה דִּישְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בָּהּ וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֶת [דף ע ע"א] הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת, לְדוֹרוֹתֵם לְדוֹרֹתֵם
 כְּתִיב חֹסֶר, מִלְּשׁוֹן דִּירָה, וְכָל אֲלֵיךְ תְּקוּנִין צְרִיכִין לְתַקְּנָא
 בְּלֵיל שַׁבַּת דְּאִיהִי מִמֶּשׁ אוֹת בְּרִית מִלְּהָ.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי בְרִית מִלְּהָ לְכָל בְּנֵי נְשָׂא אִיהוּ
 שְׂוָה, אֲמַר לֵיהּ, לֹא, דְּבְרִית מִלְּהָ לְחַיִּיבֵיא, עֶפְרָא
 דְּתַקֵּין בְּמִנָּא אִיהוּ מְזוֹנָא לְחַוֵּיא, דְּאֶפְרַיִם מִנִּיהּ, הֵדָּא הוּא
 דְּכְתִיב וְנָחַשׁ עֶפְרָא לְחַמוֹ, וְדָם בְּרִית אִיהוּ מְזוֹנָא דְּסַמָּא לְ
 דְּאִיהוּ רוּצַח, דְּאֶפְרַיִם מִנִּיהּ, וְרִזָּא דְּמִלְּהָ אִם רַעֲב שׁוֹנֵאךְ
 הֶאֱכִילֵהוּ לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקֵהוּ מַיִם.

לְבִינוּנֵינִים אֶתְחַשֵּׁיב בְּרִית מִלְּהָ אֶעֱבְרוּ דְּדָמָא וּבִשְׂרָא
 כְּקַרְבָּנָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב וּזְבַחַת עָלֶיךָ אֶת
 עוֹלוֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלַמֶיךָ, לְצַדִּיקָא וְדָאִי בְּאַתְרֵךְ דְּמִלְּהָ וּפְרִיעָה
 שְׂרִיא יְהוּ"ה, וְדָא אִיהוּ וּמִבְּשָׂרֵי אַחֲזָה אֱלוֹ"ה, וְעַלִּיּוּהוּ
 אִתְמַר וְאֲמַר לָךְ בְּדַמֶיךָ חַיִּי לְצַדִּיקָא, וְכְתִיב, גַּם אֶת בְּדָם
 בְּרִיתְךָ שִׁלַּחְתִּי אֶסִּירְךָ מִבּוֹר, דְּאִיהוּ גִיהֵנָם.

תְּקוּנָא עֲשְׂרִין וְחַמְשָׁא

בְּרֵאשִׁית דָּא אֲוֵרִיתָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב יְהוּ"ה קָנְנִי
 רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ קָדָם מִפְּעֻלִּי מֵאֲז, מֵהָהוּא אֲתֵר
 דְּאִתְמַר בֵּיהּ נֶכּוֹן כְּסֵאךְ מֵאֲז, וְאֲוֵרִיתָא תְּרִין פְּקוּדִין אִית
 בָּהּ, חֵד וְהַגִּית בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה, תְּנִינָא לְמַהוּי לְמִלְּכָא סְפָר
 תּוֹרָה, דְּאֲזִיל עֲמִיהּ בְּכָל אֲתֵר, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב וְהִיתָה

עֲמוּ וְקִרְאוּ בּוֹ כֹּל יְמֵי חַיֵּינוּ, סֵפֶר תּוֹרָה אֲמַאי לְמַלְךְ, בְּגִין
 דְּאִיהוּ לֹאוּ אִיהוּ מְלַכָּא אֶלָּא מְסֻטְרָא דְּמַלְכוּת, וְצָרִיךְ
 לְמַהוּי לִיה עֵמָה בְּכֹל אֲתֵר סֵפֶר תּוֹרָה דְּאִיהוּ עֲמוּדָא
 דְּאֲמֻצְעִיתָא, לְאַתְקֻשְׂרָא בֵּיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׂכִינְתֵיהּ,
 וְסֵפֶר תּוֹרָה הִיא דְּרָגָא דִּיעֵקֵב, דְּאַתְמַר בֵּיה וִיעֵקֵב אִישׁ
 תָּם, וְסֵפֶר תּוֹרָה כֶּךָ צָרִיךְ לְמַהוּי תָּם בְּלֹא פְּסוּלָת, וְאִם
 סֵפֶר תּוֹרָה אִיהוּ חָסֵר בְּאַתֵּר דְּמֵלָא, אוּ מְלֹא בְּאַתֵּר דְּחָסֵר,
 אוּ אוּת חֵד חָסִיר, אוּ יִתִּיר, אוּ חֲלִיף, סֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּל,
 לֹאוּ אִיהִי כְּדִיוֹקְנָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה דְּלַעֲלֵלָא.

בְּגוּוֹנָא דָּא אֵינּוּן חֲמֵשׁ כַּנְּפֵי רִיאָה, כְּגוּוֹנָא דְּחַמְשָׁה חוּמְשֵׁי
 תּוֹרָה, וּוְרָדָא כְּגוּוֹנָא דְּזוּה סֵפֶר דְּאִיהוּ סֵפֶר יִשְׂרָאֵל,
 אִי אוּנֵי חָסִיר אוּ יִתִּיר אוּ חֲלִיף, אִיהוּ אֲמָרָא פְּסוּלָ, וּמָאן
 דְּעֵבֵר עֲלֵייהוּ כְּאֵלוּ עֵבֵר עַל אוּרִייתָא וְחַמְשָׁה חוּמְשֵׁי דִילָהּ,
 דְּחַמְשָׁה כַּנְּפֵי רִיאָה וּוְרָדָא אֵינּוּן שֵׁית, דָּא ו', כֹּל מָאן
 דְּעֵבֵר עַל דָּא, כְּאֵלוּ עֵבֵר עַל דָּא.

וְחַמְשָׁה דְּבָרִים הַמְּפָסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה, כֹּל מָאן דְּאֵעֵבֵר
 עֲלֵייהוּ כְּאֵלוּ אֵעֵבֵר בֵּה' מִן יְהו"ה, כַּנְּפֵי רִיאָה
 צָרִיךְ דִּלָּא יְהֵא בְּהוּן סְרָכוֹת, תַּמְנֵי סְרֵי סְרָכוֹת אֵינּוּן, מָאן
 דְּאֵעֵבֵר עֲלֵייהוּ כְּאֵלוּ אֵעֵבֵר בְּרִית דְּאִיהוּ ח"י עֲלֵמִין, וְסִירְכָא
 אִיהוּ סֵם הַמּוֹת, סֵם דְּאֵל אַחַר, דְּאִיהוּ סְמָא"ל, עֲלֵה אֲתַמַּר
 רַגְלֵיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת, בְּכֹל אֲתֵר דְּאֲסַתְרִיךְ קְטִילָת, וְכַנְּפֵי
 רִיאָה אֵינּוּן כַּנְּפֵי חִיוּוֹן, וְצָרִיכִין לְמַהוּי פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה,
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב וּפְנִיָהֶם וְכַנְּפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה, אִם
 אֵינּוּן בְּחִבּוּר טְרִיפָה, וְתֵרֵי אוּמוֹת אֵינּוּן בְּרִיאָה, וּבְהוּן שֵׁית
 גְּדַפִּין, חֲמֵשׁ אוּנוֹת וּוְרָדָא, וְעֲלֵייהוּ נְאֻמַּר שְׂרָפִים עוּמְדִים

ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד, שית אינון מסטרא
דאת ר', דאיהו ספר תורה.

ארונא דספר תורה דא פיסא דלבא, ואיהו נור דליק, ואי
לא כנפי ריאה דאינון נשבין עליה, הוה לבא
אוקיד כל גופא, וההוא נורא דאיהו דדם דערקין דלבא,
רוחא נשיב אבתריה בערקין דדמא, וכלהו מתנהגין אבתריה,
ודא הוא דכתיב אל אשר יהיה שמה הרוח [דף ע ע"ב] ללכת
ילכו וגומר, ולבא פד סליק מניה רוחא ואתפרש מנפשא
דאיהו ר' על דמא נור דליק, אתמר בנפשא, אני ישינה,
וכד ייתי רוחא לגביה אתמר ולבי ער, ודא איהו נפשי
אויתך בלילה, אף רוחי בקרבי אשחרך, וכד ייתי רוחא
לגבי לבא דתמן נפשא, אתמר ביה קול דודי דופק, דפיק
לתרעא דלבא שית דפיקין, לאשתמודע דאיהו ר' דייתי
לגבי ה' (נ"א ד'), דאיהי נפש, ובה אינון עשרה, וכלהו
בפיוסא, הדא הוא דכתיב פתחי לי אחותי רעיתי יונתי
תמתי שראשי נמלא טל.

ובתקוונא תמני סרי, דאיהו בר"א שי"ת, אינון רמיזין
כגוונא דא, פתחי לי באת ב' דאיהי תרעא,
אחותי באת א', רעיתי באת ר', יונתי באת י', תמתי באת
ת', שראשי נמלא טל דא יו"ד נקודה דאת ב', קוצותיו
אלין שית סטרין, דאתמר בהון שוקיו עמודי שש, ואינון
דפיקין כמוליד ומביא למאן דארבע סטרין דיליה, ומעלה
ומוריד למאן דשמיא וארעא דיליה, ושית סטרין אינון
שית ספירן, ודפיקו סליק ונחית בהו, באריכו דחסד כגוונא
דא תקיעות, בתבירו דגבורה דאינון שברים, במהירו

דַּעמוּדָא דַּאֲמַצְעִיתָא דַּאִיהוּ תְרוּעָה, בְּחֶסֶד גְּבוּרָה תַפְאָרֶת
סְלִקִין, בְּנִצּוּחַ וְהוּד יִסוּד נַחֲתִין.

וּבְלָהוּ דְפִקִין לְגַבֵּי שְׂכִינְתָא דַּאִיהִי סְלָם, דְּבִיה שִׁית דְּרַגִין,
וְדָא לְבָא, וּבִיה מְלֶאכִי אֱלֹהִיִּים סְלִקִין וְנַחֲתִין,
דַּאיִנוּן דְּפִקִין דְּרוּחָא, וְאִינוּן שִׁית סְלִקִין לְעֶשֶׂר, וְדָא י',
וְאִינוּן קָשֶׁר"ק קָשֶׁר"ק קָר"ק, עַד דַּאֲתַכְלִילוּ בַּעֲשָׂרָה זְכוּרוֹת
וּבַעֲשָׂר מְלַכּוּת וּבַעֲשָׂר שׁוֹפְרוֹת, תְּלַתִין סְלִקִין מִתַּתָּא
לְעִילָא, וְתְלַתִין נַחֲתִין מְעִילָא לְתַתָּא, וְסְלִקִין כְּלָהוּ לְשִׁתִין,
שִׁית זְמַנִין עֶשֶׂר, כַּד סְלִיק דְּפִיקוּ בְתַקִּיפוּ דְּגְבוּרָה בְּגַבֵּירוּ
אִיהוּ דִּינָא תַקִּיפָא, כַּד סְלִיק דְּפִיקוּ וְאֲתַאֲרָךְ, מְרַעָה אֲתַאֲרָךְ
דְּהָא מְטָה כְּלִפֵּי חֶסֶד.

קָם סְבָא תְנִינָא מְאִינוּן מְאִירֵי מְתִיבְתָא, וְאִמְר בּוֹצִינָא
קְדִישָׁא, הָא סְמַנִין אֵלִין אִינוּן דְּמְרַעָה בְּגְלוּתָא, כַּד
דְּפִיקוּ אֲתַקְצַר וְגְלוּתָא אֲתַקְצַר, הָא מְטָה כְּלִפֵּי גְבוּרָה בִּי
דִּינָא רְבִרְבָא, וּמוֹתְנָא קָא אַחְזִי לְמִשִׁיחַ וּשְׁבָטִין, וּבְגִין דָּא
אוּמִיָּאת הֵיא חוּלָה בְּגְלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל, אִם תְּעִירוּ וְאִם
תְּעוּרְרוּ, דְּלָא יְהָא בְּמַהִירוּ, אֲלָא עַד שְׁתַּחֲפֶץ.

וְאִם דְּפִיקוּ אֲתַאֲרָךְ, הָא מְטָה כְּלִפֵּי חֶסֶד, וְעַם כָּל דָּא
מְרַעָה בְּגְלוּתָא אֲתַאֲרָךְ, וְאִי דְּפִיקוּ אִיהִי לָא אַרְיָךְ
וְלָא קְצַר, הָא אֲתַעַר רַחֲמֵי לְגַבֵּי חוּלָה בְּגְלוּתָא דַּאִיהִי
לְבָא, וְלְגַבֵּי עֶרְקִין דִּילָה דַּאיִנוּן בְּנֵהָא יִשְׂרָאֵל, וְדָא אִיהוּ
עַמוּדָא דַּאֲמַצְעִיתָא, עֲלִיה אֲתַמַּר וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים אֲקַבְצֶץ.

וְעוּד כַּד דְּפִיקוּ אִיהוּ כְּתְרוּעָה בְּמַהִירוּ, דּוּחְקָא בְּתַר דּוּחְקָא,
מִיד יִתִּי פּוּרְקָנָא, וְעוּד הֵיא חוּלָה דַּאִיהוּ לְבָא, כַּד
רוּחָא לָא נָשִׁיב לְגַבְהָ, דַּאֲתַמַּר בֵּיה וְרוּחַ אֱלֹהִיִּים מְרַחֲפַת

עַל פְּנֵי הַמַּיִם, אִיהִי לָא דְפִיקַת בְּעַרְקִין דִּילָהּ, וְכִלְהוּ
 חֲשִׁיבִין בְּגִלוּתָא כַּמְתִּים, וְאִתְמַר בְּהוּ בְּמַחֲשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי
 כַּמְתִּי עוֹלָם, וּבְגִין דָּא בְּגִלוּתָא אֲנִי יִשְׁנָה, וְאִיהִי חוּלָה
 בְּגִלוּתָא, וְכַמָּה אֲסִיין תְּלַמִּידֵי חַכְמִים קָא מִשְׁתַּדְּלִין לְגַבְהָ,
 בְּכַמָּה בּוֹסְמִין וְרִיחִין דְּשׁוֹשְׁנִים תְּפוּחִים וְאֶגּוּזִים וְרִמּוֹנִים,
 וְלֹא אִתְחַזְרַת רוּחָא לְגַבְהָ בְּהוּן בְּגִלוּתָא בְּמַרְעָה דִּילָהּ, וְלֹא
 דְּפִיקוּ אִתְחַזְרַת לְגַבְהָ, עַד דִּיִּיתִי רַעִיא מְהִימְנָא רְחִימוּ
 דִּילָהּ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ הַרְוֵעָה בְּשׁוֹשְׁנִים, וְאִיִּיתִי לָהּ תְּפוּחָה,
 וְשׁוּי לְחוּטְמָא, וְאַרְחָא בֵּיהּ, וְאַשְׁתַּמּוּדַעַת לְגַבְיָהּ, הֲדָא הוּא
 דְּכִתִּיב מִנְחָם מְשִׁיב נֶפְשֵׁי, מִיַּד חֲזַרְתָּ רוּחָא וּדְפִיקוּ לְגַבְהָ.

בְּהוּא זְמַנָּא שְׁבַחַת לִיהּ כְּתַפוּחָה בְּעַצִּי הִיעַר כֵּן דוּדֵי בִין
 הַבָּנִים וְכוּ', וְלִבְתָּר יַעוּל לְגַנְתָּא וְאַפִּיק מִתְמָן
 רִמּוֹנִים, וְיַהֲיִב לָהּ מַעְסִיס רִמּוֹנִים, וְלִקִּיט אֶגּוּז וְתַבַּר וְדָה
 ע"א [ע"א] קְלִיפִין, וְיַהֲיִב לִיהּ מוּחָא מְלֶגְאוּ, וְאִיהִי אֲכֹלָהּ,
 וְשִׁתִּית מַעְסִיס הַרְמּוֹנִים, וְאַתְסִיאַת, וְדָא הוּא דְאָמַר קָרָא
 אֶל גַּנַּת אֶגּוּז יִרְדְּתִי, אֲדַהְכִי הָא נִשְׂרָא קָא אֲתִיא, הַנֶּשֶׁר
 הַגָּדוֹל בְּעַל הַפְּנָפִים, וְיַהֲיִבַת תְּלַת קָלִין, וְסִלִיקַת לְטוּרִין,
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחֻבְרוּי בּוּדְאִי רַעִיא אֲשֶׁתְּכַח לְעִילָא,
 וְרַחֲמִים אֲשֶׁתְּכַחוּ לְגַבִּי שְׁכִינְתָּא וְיִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, דוּדְאִי
 תְּלַת חִיוּן אֵינוֹן בְּמַרְכַּבְתָּא, אֲרִיָּה שׁוּר נֶשֶׁר, וּבְכִלְהוּ לִית
 רַחֲמִים כְּנִשְׂרָא, וּבְגִין דָּא אָמַר לְיִשְׂרָאֵל וְאַשָּׁא אֲתָכֶם עַל
 כְּנַפְי נְשָׂרִים וְאָבִיא אֲתָכֶם אֵלַי, אֲדַהְכִי הָא נִשְׂרָא קָא אֲתִיא
 לְגַבִּיָּהּ זְמַנָּא אַחְרָא, וּבְטָשַׁת בְּגַדְפָּהָ עַלִּיָּהּ, וְרַמַּת קָלִין
 וְסִלִיק לְטוּרָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בּוּדְאִי אִיהִי דְקָא בְטָשַׁת
 בְּגַדְפָּהָ עַלְנָא וְסִלִיק הָתָם, אָמְרוּ לִיהּ סִלִיק וְהָא אֲנִן

אבתרן, סליקו פלהו אבתריה לטורא, ואיהי סליקת לעילא,
עד דלא אתחזיאת.

לפום שעתא הא נשרא קא אתיא, ותרין שושנים בפומהא,
וזריק לון על ידהא רישייהו מיד חדא רבי שמעון
חדוה סגיא, אמר לון חבריא בודאי חדוה אזדמנת לגבי
שכינתא דאיהי חולה, דהא אם שושנה חדא יהיב ביננא
לא הוה אסוותא, בגין דשושנים אינון רמיזין לקבל בית
ראשון ושני, דאומי קודשא בריך הוא דלא יעול דא בלא
דא, ובגין דזריקת תרין, רמיזת דא תרי שושנים, כען איהי
אסוותא שלימתא, וכדין צריך למפתח עלייהו כמה דהוינן.

פתח רבי שמעון ואמר אני לדודי ודודי לי הרועה
בשושנים, מאי שושנים אלא שושנה עלאה שכינתא
עלאה, ואיהי קריאת שמע דשחרית, ושושנה תניינא קריאת
שמע דערבית שכינתא תתאה, דא לימינא, ודא לשמאלא,
הרועה בשושנים דא עמודא דאמצעיתא, ושושנה עלאה
דקריאת שמע דשחרית, דאיהו בקר ימינא דאברהם, אית
ליה חמש טרפין, ואינון שמע ישראל יהו"ה אלהינו
יהו"ה, ותלת עשר עלין מלגו אח"ד, שית סומקי, ושית
חוררי, ושושנה דאתכלילת בהון הא תלת עשר בחושבן
אח"ד, וכן שושנה בה כ"ה גרעינין בתפוח דילה, כחשבן
כ"ה אתוון דיחודא, וכן בשושנה תניינא כ"ה גרעינין,
וסלקין פלהו לחמשים, שושנה בין החוחים דא בראשית
ברא, ודא בראשית ב' שושנה וכו'.

תקונא עשרין ושית

בְּרֵאשִׁית ב' שוֹשְׁנָה, חֲמֵשׁ עֲלִין דִּילָה רֵאשִׁי"ת, בְּרֵאשִׁית
 לְחֶשְׁבֵן זְעִיר דְּחֲנוּךְ תֵּלַת עֶשֶׂר, חוּחִים דִּילָה
 תֵּלַת עֶשֶׂר תִּיבִין מִן אֱלֹהִי"ם וְעַד אֱלֹהִי"ם, וְאֵלִין אֵינּוּן.
 אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוּ וּבְהוּ וְחֶשֶׁךְ עַל
 פְּנֵי תְּהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִי"ם, חֲמֵשׁ חוּחִים אַחֲרָנִין, מְרַחֶפֶת
 עַל פְּנֵי הַמַּיִם וַיֹּאמֶר.

מֵאֵי אִיהִי בֵּין הַחוּחִים, אֶלָּא מִדְּחָרְבַּי בֵּי מְקַדְשָׁא וְהָאָרֶץ
 הִיְתָה תְּהוּ וּבְהוּ, וְנִפְלַת שוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, פֶּד
 יִיְתִי פוּרְקָנָא תְּהִיָּה כְּשׁוֹשְׁנָה דְּשַׁחְרִית, דְּאִתְּמַר בְּהַּ הַבְּקָר
 אֹר וְהָאֲנָשִׁים שְׁלַחוּ, וְאֵינּוּן חֲמֵשׁ אֹר חֲמֵשׁ עֲלִין דְּשׁוֹשְׁנָה
 עֲלָאָה, חַד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי אֹר, תְּנִינָא וַיְהִי אֹר,
 תֵּלַת וַיֵּרָא אֱלֹהִי"ם אֵת הָאֹר, אַרְבַּע וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִי"ם בֵּין
 הָאֹר, חֲמֵשׁ וַיִּקְרָא אֱלֹהִי"ם לְאֹר יוֹם, תֵּלַת עֶשֶׂר עֲלִין
 מְלָגוּ, וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֶקֶר יוֹם אֶחָד, אֶחָד אֶחָד בְּתַרְיִן
 שׁוֹשְׁנִים, דָּא יְהו"ה, עֲלִיָּה אִתְּמַר בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהו"ה
 אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד, וְאִיהוּ עֲמוּדָא [דף עא ע"ב] דְּאִמְצָעִיתָא הַרוּעָה
 כְּשׁוֹשְׁנִים, וְחוּשְׁבָנִיָּה אַח"ד, שׁוֹשְׁנָה תְּתָאָה בְּהַּ דְּחִילוּ
 וְאִיהוּ יִרְאָה, שׁוֹשְׁנָה עֲלָאָה רְחִימוּ דְּאֶהְבָּה, וּבְהַּ אִתְּמַר
 אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֵת הָאֶהְבָּה עַד שְׁתַּחֲפִץ.

כְּפֹה יִתּוּן לְאַתְעָרָא לָהּ בִּימִינָא, וְאִיהִי לָא רְעִית בְּהוּ, עַד
 דִּיִּיְתִי רְעִיא מְהִימְנָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְרוּחַ אֱלֹהִי"ם
 מְרַחֶפֶת, דְּאִיהוּ רוּחַ דְּמְשִׁיחַ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְנָחָה עֲלִיו רוּחַ
 יְהו"ה, בְּרוּחָא דָּא אֲרַחַת הִיא חוּלָה וְאִתְּסִיאַת, וּבְגִין דָּא
 הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוּ"ת אוּ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה

אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ, ואיהו
 ארח ריח בתרין תפוחין, דאתמר ביה בהו וריח אפך
 כתפוחים, ומאי נינהו תרי סמכי קשוט ואינון תרי רמונים,
 אגוז דא צדיק גנת אגוז דא שכינתא, ודא איהו דאמר
 שלמה אל גנת אגוז ירדתי.

גנ"ת ג' גימטריאות אדנ"י ביהו"ה, דאינון פרפראות לחכמה,
 נ' נוטריקון, ת' תמורה, גימטריאות דא אדנ"י יהו"ה,
 סליק בחשבן אמ"ן, אהי"ה אדנ"י סליק בחושבן פ"ו
 אלהי"ם, דאיהו פנו"י, מ"ה מ"ם ה"א, מ"ם ה"א
 בגימטריא אלהי"ם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א בגימטריא מ"ה,
 ודא איהו עשר ספירות בלימ"ה, ואיהו מעיד על יחודא
 קדישא, ובגין דא מ"ה אעידך.

דבר אחר א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י בגימטריא שכינ"ה,
 כגוונא דא, א' זמנא חדא, ב' תרי זמני, ג' תלת
 זמנין, ד' ארבעה זמנין, ה' חמש זמנין, ו' שית זמנין, ז'
 שבעה זמנין, ח' תמניא זמנין, ט' תשעה זמנין, י' עשר
 זמנין, כלהו סלקין לחושבן שכינ"ה. ורזא דחושבנא,
 לקיימא דלית שכינה נחתא פחות מעשרה, ולא סלקא
 למעלה מעשר.

עוד קודשא בריך הוא הוא אתריה דעלמא, ומלאכין לא
 ידעין ושאלין איה מקום כבודו להעריצו ואשכחינן
 ליה בגי' מקום נוטריקון כגוונא דא, י' עשר זמנין מאה,
 ה' חמש זמנין עשרין וחמש, ו' שית זמנין תלתין ושית
 ה' חמש זמנין עשרין וחמש, בגימטריא מקום, ועליה
 אמרו מלאכיא ברוך כבוד יהו"ה ממקומו, אית אחרנין

בְּגִימַטְרִיאוֹת דְּלִית לֹון חוֹשֶׁבֶן, בְּגִין דְּאִינוּן פְּרַפְרָאוֹת
 לְחַכְמָה דְּלִית לָהּ סוּף, תְּמוּרוֹת אֵלִין אֶלְפָּא בֵּיתוֹת כְּגוֹן
 כּוּז'וֹ בְּמוֹכַס'ז כּוּז'וֹ, דְּאִינוּן תְּמוּרוֹת יְהו"ה אֵלֵהִינ'וֹ
 יְהו"ה, וְאִית תְּמוּרוֹת אַחֲרָנִין מִכְּמָה מִינִין.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא כְּתִיב אֲנִי יְהו"ה לֹא שְׁנִיתִי, אֲמַר
 לִיה בְּרִי, וְוִי לְבָנִי עֲלֵמָא דְּאִינוּן אֲטִימִין לְבָא,
 דְּחֻשְׁבִּין דִּידְעִין וְלֹא יִדְעִין, וְדָאִי אֲנִי אִיהִי שְׁכִינְתָּא, הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב וַיִּסְרְתִי אֶתְכֶם אֶף אֲנִי, אִיהִי לֹא אֲשַׁתְּנִי וְלֹא
 אִיהִי תְּמוּרָה מִינֵיהּ בְּאַחֲרָא, וְאִיהוּ לֹא אֲשַׁתְּנִי וְלֹא אֲסַתְּרִי
 מִינֵיהּ, אֲבָל לְגַבִּי חִיבִיבֵי אֲשַׁתְּנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאֲסַתְּרִי
 מִנֵּיהּ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב אֲסַתִּירָה פְּנֵי מַהֶם אֲרָאָה מָה
 אַחֲרֵיתָם, וְאֲמַאי בְּגִין פִּי דוֹר תְּהִפּוּכוֹת הֵמָּה בְּנִים לֹא
 אִמוּן בָּם.

מִיֵּד קָמוּ כְּלָהוּ חֲבֵרֵי דְשָׁמְעוּ מִלִּין אֵלִין, וְנִשְׁקוּ לִיה עַל
 רִישֵׁיהּ, וְאֲמָרוּ אֵלּוּ לֹא אֲתִינָא לְעֵלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע
 דָּא דִּינּוּ, דְּוִדָּאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵּיהּ לֹא אֲשַׁתְּנִי
 דָּא מִן דָּא, אֲבָל לְגַבִּי אַחֲרָנִין אֲשַׁתְּנִי וְאֲסַתְּרִי, וּבְכֻמָּה
 לְבוּשִׁין, וּבְכֻמָּה פְּסוּיִין, וּבְכֻמָּה קְלִיפִין, וּבְגִין דָּא אֲמַר
 שְׁלֵמָה עָלִיו הַשְּׁלוֹם אֶל גִּנַּת אֲגוּז יִרְדְּתִי, דָּאִיהוּ הוּא יָדַע
 בְּקְלִיפִין כְּלָהוּ, וּבְגִין דָּא לֹא שְׁבִיק אֶפִּילוּ מִינֵי דְכִשׁוּף
 דְּלֹא יָדַע, בְּגִין דִּידַע בְּקְלִיפִין. וְרַעֲיָא מַהִימָנָא אִיהוּ יִתְבַּר
 כָּל קְלִיפִין, וְנִפְיָא מִתְּמָן מוֹחָא דָּאִיהוּ יְהו"ה לְאַרְבַּע סְטְרֵי
 דְּאַגְוָזָא, דְּאִינוּן תְּהוּ וְבַהוּ וְחֻשְׁךָ וְתַהוּם, וּמִפְּרִנְס מִנֵּיהּ לְהֵהִיא
 חוּלָה דָּאִיהִי אֲדַנִּי, דְּבִאֵלִין קְלִיפִין דִּי בְּאַגְוֹז דְּאִינוּן תְּהוּ
 וְבַהוּ וְחֻשְׁךָ וְתַהוּם אֲמַר אֲסַתִּירָה פְּנֵי מַהֶם, וְאִית שְׁנוּיִין

אוֹחֲרָנִין לְטֹב לְכָל חַד כְּפֹּם עֹבְדֵיהָ. [דף עב ע"א] זְמַנִּין
 אֲתַגְלִיא לֹון בְּדַמוֹת אַרְיָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב אַרְיָה שָׁאֵג
 מִי לֹא יִירָא, זְמַנִּין בְּדִיוֹקְנָא דְשׁוּר, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב בְּכוֹר
 שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ וְקָרְנֵי רֵאִם קָרְנֵי, וְזְמַנִּין בְּדִיוֹקְנָא דְנִשְׁר,
 הִדָּא הוּא דְכְּתִיב כְּנִשְׁר יַעִיר קְנוֹ, וְזְמַנִּין בְּדִיוֹקְנָא דְאָדָם
 סָבָא, כְּמָה דְאֲתַדְמִיא לְאֵלִין דְאִמְרֵי זֶה אֵלֵי וְאֲנוּהוּ, דְאִיהוּ
 הוּא אֲתַדְמִיין לֹון בְּדַמוֹת סָבָא, וְאֲתַמַּר בְּהוּ וַיִּנְקְהוּ דְבִשׁ
 מִסְּלַע וְשִׁמֹן מִחֲלָמִישׁ צוּר, אֲבָל לְאֵלִין דְתַלְיִין מְנִיָּה
 וּמִשְׁכִּינְתֵיהָ לֹא אֲשַׁתְּנִי לְעוֹלָם.

וְאִינּוֹן תְּמוֹרוֹת אִינּוֹן רְזָא דִיבּוּם, דְאֲתַמַּר בְּהָ בִיבְמָה עַל
 הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה, לְקִיִּים כָּל דְּבַר שְׁלָף אִישׁ
 נַעֲלוּ וְנָתַן לְרַעְהוּ, בְּהַהוּא נַעֲל דְנָתַן לְרַעְהוּ אִית תְּמוּרָה,
 וְשְׁנוּי רְצוֹן, וְתַמָּן צְרִיךְ שְׁנוּי מְקוּם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי
 מַעֲשֵׂה לְקִיִּים כָּל דְּבַר, נַעֲל אִיהוּ גּוּפָא.

וְאִמְרֵי בְּחִלְיַצַת נַעֲל דְנָתַן לְרַעְהוּ אִית תְּמוּרָה וְשְׁנוּי, אִמַּר
 סָבָא חֲדָא, רַבִּי רַבִּי, לֹא תִימָא הָכִי, אֱלֹא אִמְרֵי
 חֲלִיצָה בְּנַעֲל, אֱלֹא אִיהוּ קְלִיפָה לְאֲתַטְמָרָא בְּהָ לְאֲשַׁתְּזָבָא
 מְנִיָּה, וְלֹא אֲשַׁתְּמוּדַע לְגַבִּי מְקַטְרָגִין דִּילִיָּה, וּבְחֲלִיצָה דְנַעֲל
 חֲלִץ לִיָּה י"ה, וּבְגִין דָּא שְׁלָף אִישׁ נַעֲלוּ וְנָתַן לְרַעְהוּ,
 נַעֲל ו', גֵּן נַעֲל, דְאִיהוּ בֶן י"ה, לְאֲעֵלָא בֵּין ו"ה, וְדָא
 אִיהוּ חֲלִץ י"ה.

וּמִשָּׁה אֲתַמַּר בֵּיהָ שֶׁל נַעֲלִיךְ מַעֲל רַגְלִיךְ, דָּא בְּהַפּוּכָא
 דְאֲחֲרָנִין, דְלֹא צְרִיךְ לְאֲתַחְזִיא קָדָם שְׁכִינְתָא
 בְּקְלִיפָה, וְרְזָא דְמִלָּה כִּי אִין לְבָא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלָבוּשׁ
 שָׂק, וְלְגַבִּי אֲבָהֶן לֹא אֲתַחְזִיא אֱלֹא בְּנַעֲלִים, הִדָּא הוּא

דְּכָתִיב מַה יָּפּוּ פְּעָמֶיךָ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב, אֲבָל לַגִּבִּי מֹשֶׁה
 בָּלָא פִּסּוּיָא כָּלֵל, וְרָזָא דְּמַלְהָ וְאַרְאָ אֶל אֲבָרְהָם אֶל יִצְחָק
 וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדַּי, וְשָׁמִי יְהוּ"ה לֹא נִוְדַעְתִּי לָהֶם,
 וּמֹשֶׁה אֶתְמַר בֵּיהּ וְאַמְרוּ לִי מִ"ה שְׁמִ"ו מִ"ה אֹמֵר
 אֲלֵיהֶם.

וְעוֹד אַמְאֵי צָרִיךְ חֲלִיצָה בַּנְּעֵל דְּאַשָּׁה, בְּגִין דְּמָאן דִּימֹת
 בָּלָא בַר אֵיהּ קָשִׁיר בְּרַגְלֵיהּ דִּיבָם, וְרָזָא דְּמַלְהָ הוּא
 יְשׁוּפְךָ רֵאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפְנוּ עֶקֶב, וּבְגִין דְּלֹא יָמִית לִיהּ
 חוּיָא דְּאֵיהּ כְּרוּךְ עַל עֶקְבוֹ, צָרִיךְ לְחֻלוּץ לַגִּבִּי נַעַל דְּאַתְתָּא,
 וְאַתְפֹּטֵר הֵהוּא חוּיָא מְנִיָּה.

וּבְלָא עַל הֵהִיא טָפָה דְּאֵיהּ י' דְּפָרַח מִן יַעֲקֹב לְאַתְרֵיהּ,
 וְיַעֲקֹב בְּגִין דָּא קָנָה מְנִיָּה בְּכַרוּתָא, לְאַחְזָרָא י'
 לְאַתְרֵיהּ, דְּאֵיהּ טָפָה בּוֹכְרָא, דְּבָהּ חָאב אָדָם, וּפָרַח מְנִיָּה
 וְאַשְׁתָּאֵר יַחִיד בָּלָא עֶזֶר, וּבְגִין דָּא אָמַר לָמָּה אִירָא בִּימֵי
 רַע עוֹן עֶקְבֵי יְסוּבְנֵי, וּבְגִין דָּא אֵיתִי לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא תֵּלַת זְמַנִּין לְאָדָם קְדַמָּאָה בְּגִלְגּוּלָא, הֵדָּא הוּא דְּכָתִיב
 הֵן כָּל אֵלֹהִים יַפְעֵל אֵ"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גֹּבֵר, וְדָא אֵיהּ
 שְׁנַיִם מְקוּם וְשְׁנַיִם הֵשֵׁם וְשְׁנַיִם מַעֲשָׂה.

וְעַל הֵהִיא טָפָה אֶתְמַר בַּהּ מַה יָּפּוּ פְּעָמֶיךָ בַּנְּעָלִים בַּת
 נָדִיב, וְאַתְדַּבְּקַת בִּיעֶקֶב, וְאַפִּיקַת מְנִיָּה י"ב שְׁבַטִין,
 הֵדָּא הוּא דְּכָתִיב שְׁבַטֵי י"ה עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, דְּאַתְמַר בֵּיהּ
 אָדָם יִשְׂרָאֵל, וּבַהּ הוּא זְמַנָּא רוּוח יַעֲקֹב מַה דְּאַכִּיד דְּאֵיהּ
 י' מִיעֶקֶב, הֵדָּא הוּא דְּכָתִיב לֹא יַעֲקֹב יֹאמֵר עוֹד שְׁמַךְ כִּי
 אִם יִשְׂרָאֵל.

בְּאִכְרָהֶם שׁוֹיב מִסֵּם מוֹת, חוֹבֵא דְאָדָם, גִּיהָנָם, נַחֵשׁ,
 אֲשֶׁת זְנוּנִים דְּאִתְמַר בֵּיהּ לֹא תִנְאַף. בְּיַצְחָק
 שׁוֹיב מֵאֵל אַחַר דְּאִתְמַר בֵּיהּ לֹא תִרְצַח. בְּיַעֲקֹב אֲשַׁכַּח
 אֶתֶר לִינְקָא בְנוּי, וְדָא שְׁנוּי מְקוּם, וְלִית חַד מְנִיְהוּ דְלֹא
 אֲתַפְלִיל בְּתַלְתָּא, לְקִיּוּמָא הֵן כָּל אֵלֵהּ יַפְעֵל א"ל פְּעַמִּים
 שְׁלוֹשׁ עִם גָּבַר.

קָם סָבֵא וְאָמַר רַבִּי רַבִּי בְּמֵאי אוֹקִימְתָא סוּד יְבוּם וְחִלְיָצָה,
 דְּהָא בְרִירָא דְמִלָּה שְׁמַעְנָא, אָמַר לִיהּ מַה דְשִׁמְעַתָּ
 אִימָא, אָמַר וְדָאי בְרוּזָא דִיבוּם אֲשַׁכַּח אֲתֵרָא הֵהִיא נִשְׁמַתָּא
 עֲרִטִילָאָה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית, וְדָא
 נַפְשׁ דְּאִתֵּיא בְּגִלְגּוּל זְמַנָּא קְדַמָּאָה, וְדָרוּר קֵן לָהּ, דָּא רוּחָא
 דְּאִתֵּיא בְּגִלְגּוּלָא זְמַנָּא תְנִינָא, אֲשֶׁר שְׁתָּה אֲפִרוּחִיָּה, דָּא
 נִשְׁמַתָּא דְּאִתֵּיא בְּגִלְגּוּלָא זְמַנָּא תְלִיתָאָה, וּמִינָהּ נַפְקִין
 אֲפִרוּחִין דְּאִינוּן בְּנִין, וּבְרוּזָא דִיבוּם כְּלֵהוּ תְלַת נַחְתִּין בְּבַת
 אַחַת, הֵדָא הוּא דְכְתִיב אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמַתוּ
 [דף עב ע"ב] אֵלָיו יֵאֲסוּף, לְבוֹ דְתַמֵּן נַפְשׁ, רוּחַ בְּכַנְפֵי רִיָּאָה,
 נִשְׁמַתָּא בְּמוֹחָא, וְכְלֵהוּ חַד בְּקִטּוּרָא חֲדָא, אֲבָל חִלְיָצָה
 אִיְהִי שְׁזַבַת הֵהִיא נִשְׁמַתָּא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא דְּאִינוּן קְטִירִין
 בְּתַלְתַּת קְשׁוּרִין דְּחוּיָא, וְרוּזָא דְמִלָּה נַפְשָׁנוּ כְּצְפוּר נְמִלְטָה
 מִפְּחַ יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבַּר וְאִנְחָנוּ נְמִלְטָנוּ, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן
 כְּדִי לְנִשְׁקָא לִיהּ, פָּרַח מִיַּד וְלֹא אֲתַחֲזִי.

(תיקון כ"ז נדפס בהקדמה כי שם ביתו)

תְּקוּנָא עֲשְׂרִין וְתַמְנִיָּא

בְּרֵאשִׁית בֵּיהּ תְּלַת פְּקוּדִין, חַד יִרְאֵת יְהו"ה כְּגוּוּנָא דָּא
 בְּרֵאשִׁית יִר"א בְּש"ת וְהָא אוֹקְמוּהוּ, תְּנִינָא

בְּרִית כְּגוֹוֹנָא דָּא בְּרֵאשִׁי"ת בְּרִי"ת א"ש, תְּלִיתָאָה שַׁבַּת
כְּגוֹוֹנָא דָּא שַׁבַּת יר"א.

פְּקוּדָא קְדָמָאָה יִרְאֵת יְהו"ה, עֲלִיָּה אֲתָמַר יִרְאֵת יְהו"ה
הִיא אוֹצְרוֹ, וְעוּד אֲתָמַר בְּהָ יִרְאֵת יְהו"ה רֵאשִׁית
דַּעַת, רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יְהו"ה, וּבּוֹדָאי מָאן דְּלִית בֵּיהּ
דְּחִילוֹ דְּאִיהוּ אוֹצְרֵ, לִית תַּמָּן חֲכָמָה, אוֹצְרָא דְּהָאֵי חֲכָמָה
אִיהִי ב', וּבְתַקוּנָא אַחְרָא בְּרֵאשִׁית ב' רֵאשִׁית, נְקוּדָה
בְּהַכְּלִיָּה, עֲלִיָּה אֲתָמַר גֵּן נְעוּל אַחוּתֵי כְּלָה גַל נְעוּל מַעֲיָן
חֲתוּם, גֵּן אִיהוּ אוֹרֵייתָא דְּבַכְתָּב, דְּאִיהוּ גֵּן סְדָרִים
דְּאוֹרֵייתָא, גַל אִיהוּ אוֹרֵייתָא דְּבַעַל פְּהָ, וְתַרוּיָהוּ ב'
מְבַרְאשִׁית, מַעֲיָן חֲתוּם דָּא רֵאשִׁית נְקוּדָה בְּהִכְלִיָּה.

וּבְמֵאֵי אִיהוּ חֲתוּם, בְּאוּת ו', וְאַתְעֵבִידַת ב' עִם חֲתִימוֹ
דו' ם, מַה דְּהוּהָ ב' אֲתַעֲבִידַת ם, יִין סְתוּם וְחֲתוּם,
יִינָא דְּאוֹרֵייתָא סְתִים וְחֲתִים דְּלֹא יַעוּל נוֹכְרָאָה תַּמָּן, וְדָא
יִין הַמְּשׁוּמָר בְּעַנְבֵי מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְלֹא לְמַגְנָא
תְּקִינוֹ מְאֵרֵי מִתְנִיתִין, חֲתִימַת יִין דְּלֹא יִתְנַסֵּף וְיִתְעַרֵּב בְּסִטְרָא
אַחְרָא, וְעַל הָאֵי יִין אֲתָמַר לֹא עָשָׂה כֵּן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים
בַּל יִדְעוּם, פִּ"ן וְדָאֵי יי"ן שְׁבַעֲיָן אֲנַפִּין דְּאוֹרֵייתָא, וְעֲלִיָּהוּ
אֲתָמַר סוּד יְהו"ה לִירֵאִיו.

קְנָקוֹן דְּהָאֵי יי"ן דָּא לְבָא דְּבַר נֶשׁ, דָּאֵם הוּא קְנָקְנָא חֲדָתָא
וְאַתְנַסֵּף בֵּינָן נִסְף דְּאִיהוּ יִצְרָא בִישָׂא, צְרִיךְ תְּלָתָא
זְמַנִּין הֲדָחָה, וְהֵן כָּל אֱלֹהֵי יַפְעַל א"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם
גְּבַר, וְלֹא לְמַגְנָא תְּקִינוֹ כּוּס דְּבִרְכָה אוּף הָכֵי הֲדָחָה
וּשְׁטִיפָה, הֲדָחָה מִבְּפָנִים שְׁטִיפָה מִבְּחוּץ, לְמַהוּי תּוֹכוֹ
כְּבָרוֹ, וְרִזָּא דְּמִלָּה וְטַהֲרוֹ וְקַדְשׁוֹ, וְכַד אִיהוּ קְנָקוֹן דְּאִיהוּ

לְבַא דְכִיָּא מְלַגְאוּ וּמְלַבְר, שְׂרִיָּא תַּמָּן חֲכָמָה, דְּאִתְמַר בֵּהּ
 יְהוּ"ה קִנְיֵי רֵאשִׁית דִּרְכוּ קִנְיֵי אִיהוּ קִנְקֵן וְדַאי, וְאִם הָאִי
 קִנְקֵן אִיהוּ דְכִיָּא, אִתְמַר בֵּיהּ וְנִקְהָ, וְאִם לֹאוּ לֹא יִנְקָה כֹּל
 הַנוֹגֵעַ בֵּהּ.

וְקִנְקֵן דְּבַר נֶשׁ דָּא אִתְתָּא, וְאִיהוּ כּוֹס, הֲכִי צְרִיכָה שְׂטִיפָה
 וְהִדְחָה, אִם הִיא כּוֹס דְּבִרְכָה, וְעֵלָה אִתְמַר לְהַנִּיחַ
 בְּרַכָּה אֶל בֵּיתְךָ, וְאִם לֹאוּ אִתְקִרִיאת כּוֹס הַתְּרַעְלָה, וְיִין
 דִּילָהּ עֲלִיָּה אִתְמַר תְּנוּ שְׂכָר לְאוּבַד וְיִין לְמַרִי נֶפֶשׁ וְכוּ',
 שְׂדִים דִּילָהּ אִינוּן אֲשַׁכּוּלוֹת מְרוּרוֹת, אֲבָל יִין דְּכּוֹס דְּבִרְכָה
 עֲלִיָּה אִתְמַר וְיִין יִשְׁמַח לְבַב אָנוּשׁ דְּתַמָּן פְּקוּדֵי יְהוּ"ה
 יִשְׂרָיִם מִשְׁמַחֵי לֵב, דְּאִינוּן אֲשַׁכּוּלוֹת דִּילָהּ.

תְּקוּנָא עֲשְׂרִין וְתִשְׁעַ

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי"ם, ב' נְקוּדָה בְּהִיכְלִיָּה, עֲלִיָּה אִתְמַר
 גֵּן נְעוּל אַחוּתֵי כֻלָּה גַל נְעוּל מְעִין חֲתוּם, מָאן
 מְעִין חֲתוּם דָּא נְקוּדָה, מָאן נִיהוּ נְעוּל [דף עג ע"א] דִּילָהּ, דָּא
 ו' דְּסִתִּים לְהִיכְלָא וּבָהּ אִתְעַבִּיד ׀ סְתִימָא, אִיהִי ׀ רַבְתָּא
 מְלַסְרָבָה הַמְשֵׁרָה, וְהִיא נְקוּדָה עֲלָהּ אִתְמַר וְנַעֲלָמָה מְעִינֵי
 כֹּל חַי וּמַעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה, וְהִיא נְקוּדָה מְסִטְרָא דִּימִינָא
 אִתְקִרִיאת אַהֲבָה, וּמְסִטְרָא דְשְׂמַאלָא אִתְקִרִיאת יִרְאָה,
 וּמְסִטְרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא אִתְקִרִיאת תּוֹרָה, וְאִיהִי מְצוּה,
 דְּעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא כְּלִיל תְּרוּיָהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ ו' כְּלִיל
 י"ה דְּאִינוּן לִימִינָא וּשְׂמַאלָא, וְאִיהוּ ו' בְּאַמְצְעִיתָא כְּלִיל
 תְּרוּיָהּ, וּשְׂכִינְתָא תְּתָא מְצוּה כְּלִיל מְאַרְבַּע אַתּוּן, אִיהִי
 אִתְקִרִיאת י" מְסִטְרָא דְחֲכָמָה, ה' מְסִטְרָא דְאִימָא עֲלָאָה,
 וְאִתְקִרִיאת תּוֹרָה מְסִטְרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, הֲדָא הוּא

דְּכָתִיב יְהו"ה קִנְנֵי רֵאשִׁית דְּרִפּוֹ, דְּרִפּוֹ דְּרַךְ ו', קִנְנֵי דְאִיהוּ
 קִין דִּילָהּ, וּבְגִין דְאִיהִי כְלִילָא מְכֻלָּהוּ אַרְבַּע אֲתַקְרִיאת
 מְצוּהָ, מ"ן בְּאוֹתֵיּוֹת א"ת ב"ש אִיהוּ י"ה, י"ם ה"ן, וּבֵה
 פְּלִילָן פְּקוּדֵין דְעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, פְּקוּדֵין דְלֹא תַעֲשֶׂה
 מִסְטָרָא דְדִין דְאִיהוּ אֱלֹהִים דְתַמָּן י"ה, וְעֵלָה אֲתַמַּר זֶה
 שְׁמִי וְהָא אֲוֹקְמוּהוּ, פְּקוּדֵין דְעֵשָׂה מִסְטָרָא דִימִינָא דְאִיהוּ
 רַחֲמֵי דְכְלִילָן בְּאַבְרָהָם, וְעֵלְיֵיהוּ אֲתַמַּר בְּרוּגְזוֹ רַחֵם תְּזַכּוֹר

קָם סָבֵא חַד מִבְּתַר טוּלָא כּוּתְלָא, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי בּוֹצִינָא
 קְדִישָׁא, קוּם אֲדִילִיק שְׂרָגָא דְאִיהִי מְצוּהָ, שְׂכִינְתָא
 קְדִישָׁא, דְעֵלָה אֲתַמַּר אֵשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמְזִבַּח לֹא
 תִכָּבֵה, וְעֵלָה אֲתַמַּר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד, נֵר יְהו"ה אֲתַקְרִיאת
 וְדָא, אֹר דְנִהִיר בֵּיה נְשִׁמַּת אָדָם, קוּם אֲדִילִיק בֵּה.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל רַגְלוֹי וַיִּתִּיב רַגְעָא חֲדָא וְאָמַר, רַבּוֹן
 עֲלָמִין דְאַנְתָּ אִיהוּ מְאָרִי מְלַכִּין וְגַלִּי רְזִין, יְהֵא רַעּוּא
 דִּילָךְ לְסִדְרָא מְלִין בְּפִימָאִי, לְקִימָא בִּי הֵאִי קָרָא וְאַנְכִי
 אֶהֱיָה עִם פִּיךָ, דְלֹא אַעוּל בְּכִסּוּפָא קְדָמְךָ, פְּתַח וְאָמַר.

תְּקוּנָא תְּלָתִין

בְּרֵאשִׁית מָאן רֵאשִׁית דָּא חֲכָמָה, דָּא נְקוּדָה דְלִגְאוּ,
 דְאֲתַמַּר בֵּה כָּל פְּכוּדָה בַּת מְלֹךְ פְּנִימָה, וְדָא
 יִרְאֶה דְאִיהִי פְּקוּדָא קְדָמָא, וְעֵלָה אֲתַמַּר יִרְאֵת יְהו"ה
 רֵאשִׁית דְעֵת, וְאִיהִי רְמִיזָא בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, וְאִית יִרְאֵה רַעָה
 רְצוּעָה לְאַלְקָאָה לְחִיבִיא, וְהֵאִי נְקוּדָה אִיהִי אוֹת שְׁבַת וַיּוֹמִין
 טָבִין וְאוֹת דְתַפְלִין וְאוֹת דְבְרִית מִלָּה, הֵהִיא רְצוּעָה אִיהִי
 יִרְאֵה רַעָה אִיהִי עֲרָלָה, זְכָאָה אִיהוּ מָאן דְאַעְבַּר לָהּ מִנִּיהָ,

דְּלִית לָהּ רִשׁוֹ לְרִצּוֹעָה לְאַלְקָאָה לִיָּהּ, וְהֵאֵי נִקּוּדָה עֲלֶיהָ
 אֲתַמַּר מְחַלְלֵיהָ מוֹת יוֹמָת, מֵאֵי מְחַלְלֵיהָ אֵלֶּא מֵאֵן דְּאֵעִיל
 רִשׁוֹ נוֹכְרָאָה בְּחָלָל דִּילָהּ דְּאִיהִי רִשׁוֹת הִיֶּחִיד, דְּעֲלָהּ אֲתַמַּר
 וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִתּוֹךְ הַקְּהָל כִּי אֵת מִקְדָּשׁ יְהוֹ"ה
 טַמָּא.

וּכְלָא אֲתַרְמִיז בְּהֵאֵי תִיבָה יִרְאָה בְּרִי"ת שְׁבַ"ת, כְּגוֹוֹנָא
 דָּא יִרְאָת בְּרֵאשִׁי"ת, בְּרִי"ת בְּרֵאשִׁי"ת, שְׁבַ"ת
 בְּרֵאשִׁי"ת, וְהֵאֵי נִקּוּדָה אִיהִי רֵאשִׁית, יְהוֹ"ה קִנְנֵי רֵאשִׁית
 דְּרַכּוֹ, כְּגוֹוֹנָא דָּא בְּרֵאשִׁית, כְּלָא אִיהִי נִקּוּדָה חֲדָא, אִיהִי
 רֵאשִׁית, וְאִיהִי אוֹת בְּרִית, וְאִיהִי אוֹת שְׁבַת, וְאִיהִי יִרְאָת
 יְהוֹ"ה.

מֵאֵן חָלָל דִּילָהּ ב, ו' אִיהוּ בַּעֲלָהּ, בִּיה אִיהִי נְטִירָא
 וְסְתִימָא בְּגִלוּתָא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב יְהִי סָגוּר שֵׁשֶׁת
 יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, כְּגוֹוֹנָא דָּא ם סְתִימָא, וְהֵא אֲתַמַּר, וְנִקּוּדָה
 אִיהִי שְׁבִיעָאָה תְּגָא עַל רִישִׁיהּ, תְּגָא דְסִפְר תּוֹרָה, עֲטָרָה
 עַל בְּרִית, ז' דְּאִיהִי יוֹם שְׁבִיעֵי יוֹם הַשְּׁבַת, שְׁבִיעֵי וְדָאֵי,
 וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר וּבִיּוֹם הַשְּׁבַת יִפְתַּח, אֲבָל בְּיוֹמִין דְּחוּל גֵּן
 נַעוּל אַחוּתֵי כְלָה. [דף עג ע"ב] אֲתַקְרִיאַת סְתִימָא בְּאוֹת ו'.

וְהֵאֵי עֲרָלָה וּפְרִיעָה אֵינּוֹן כְּמוֹץ וְתַבְּנִין דְּחֻטָּה, בְּיוֹמִין דְּחוּל
 אֲתַקְרִיאַת ה"א, דְּאִיהוּ הַב"ל לַה"ב הַמְּזַבַּח, לְאֲדִלְקָא
 מוֹץ וְתַבְּנִין, וְאַשְׁתְּאַרְת אִיהִי סֶלֶת נִקְיָה, אֲבָל בְּיוֹמִין דְּשַׁבַּת
 וְיוֹמִין טָבִיִּן אֲתַקְרִיאַת י' עֲטָרָה עַל כְּלָא, וּבִיתָא, דִּילָהּ,
 ל"ב אֱלֹהִי"ם דְּעוּבְדָא דְּבְרֵאשִׁית, וְאִיהִי ב' כְּלִילָא מַעֲשֵׂר
 אֲמִירָן בְּכָל סְטָרָא, הֵאֵי י' אֲתַקְרִיאַת יִרְאָה, בֵּין בְּשַׁבַּת בֵּין
 בְּבְרִית מִילָהּ בֵּין בְּדִינָא וְהֵכִי בְּכָל פְּקוּדָא.

אלהי"ם דא נתיב קדמאה, עליה אתמר נתיב לא ידעו
 עיט ולא שזפתו עין איה, מאי עין איה, אלא
 מאינון מלאכין דאמרין איה מקום כבודו להעריצו, כד
 איהי בהאי נתיב לית לון ידיעה בה, דאיהי סתירא מחיון
 דמרפבתא.

והארץ היתה תהו ובהו, מאי והארץ היתה תהו ובהו,
 אלא מאן דאפיק מרשות היחיד לרשות הרבים
 גרים לשכינתא, למהוי תהו ובהו חשך ותהום, דאתלבשת
 באינון קליפין, דאינון ארבע גליות, ולא עוד אלא דגרים
 לה למהוי יבשה תהו, דאסתלקת נקודה מחלל דילה דאיהי
 ב', ואשתארת יבישה.

נתיב תניינא, ורוח אלהי"ם מרחפת על פני המים, מאי
 ורוח, אלא בודאי בזמנא דשכינתא נחתת בגלותא,
 האי רוח נשיב על אינון דמתעסקי באורייתא, בגין שכינתא
 דאשתפחת ביניהו, והאי רוח אתעביד קלא, ויימא הכי
 אינון דמיכין דשינתא בחוריהון, סתימין עיינין אטימין
 דלבא, קומו ואתערו לגבי שכינתא, דאית לכון לבא בלא
 סכלתנו למנדע בה, ואיהו ביניכו.

ורוא דמלה קול אומר קרא, כגון קרא נא היש עונך ואל
 מי מקדושים תפנה, והיא אמרת מה אקרא, כל
 הפשר חציר, כלא אינון כבעירן דאכלין חציר, וכל חסדו
 כציץ השדה, כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין, ואפילו
 כל אינון דמשתדלין באורייתא, כל חסד דעבדין לגרמייהו
 עבדין, בההוא זמנא ויזכור כי בשר המה רוח הולך ולא
 ישוב לעלמא, ודא איהו רוחא דמשיח, וי לון מאן דגרמין

הַיִּזִּיל לִיָּה מִן עֲלָמָא וְלֹא יִתּוּב לְעֲלָמָא, הָאֵלִין אֵינּוּן דְּעִבְדִּין
 לְאֹרִייתָא יִבְשָׁה, וְלֹא בְעָאן לְאַשְׁתַּדְלָא בְּחֻכְמָה דְּקִבְלָה,
 דְּגִרְמִין דְּאַסְתַּלֵּק נִבְיָעוּ דְּחֻכְמָה דְּאִיהִי י' מִינָה, וְאַשְׁתַּאֲרַת
 ב' יִבְיָשָׁה, וְיִ לֹון דְּגִרְמִין עֲנִיּוּתָא וְחֻרְבָּא וּבִיזָה וְהָרֵג וְאַבְדִּין
 בְּעֲלָמָא, וְהָאִי רוּחַ דְּאַסְתַּלֵּק אִיהוּ רוּחַ דְּמָשִׁיחַ כְּמָה דְּאַתְמַר,
 וְאִיהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְאִיהוּ רוּחַ חֻכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה
 וּגְבוּרָה רוּחַ דְּעֵת וְיִרְאֵת יְהו"ה.

פְּקוּדָא תְּנִינָא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, וְדָא
 אֶהְבָּה דְּאִיהוּ אֶהְבַּת חֶסֶד, הֵדָא הוּא דְּכֹתִיב וְאֶהְבַּת
 עוֹלָם אֶהְבְּתִין עַל כֵּן מִשְׁכַּתִּין חֶסֶד, וְעֵלָה אֶתְמַר אִם
 תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֶהְבָּה עַד שְׁתַּחֲפֵץ, יִרְאֵה אֶתְקַרִיאת
 מִסְטָרָא דְּשִׁמְאָלָא, וְאֶהְבָּה אֶתְקַרִיאת מִסְטָרָא דִּמְיִנָא.

אִית יִרְאֵה וְאִית יִרְאֵה, אִית אֶהְבָּה וְאִית אֶהְבָּה, יִרְאֵה
 דְּדַחִיל בְּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא בְּגִין דְּלֹא נְחִית
 מִנְכֻסִי, אוּ בְּגִין דְּלֹא יְמוּתוּן בְּנוֹי בְּחִיּוּי, אֶשְׁתַּכַּח דְּאִם
 הָוָה נְחִית מִנְכֻסִי אוּ אִם יְמוּתוּן בְּנוֹי בְּחִיּוּי דְּלֹא הָוָה
 דְּחִיל לִיָּה, וּבְגִין דָּא הָוָה רַחִים לִיָּה, הָאִי יִרְאֵה וְאֶהְבָּה
 לָא שׁוּי לְיִרְאֵת יְהו"ה וְלֹאֶהְבָּה דִּילִיָּה לְעִקְרָא, אֲבָל רַחִימוּ
 וְדַחִילוּ עִיקְרָא דִּילִיָּה בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ, וּבְגִין דָּא אֶתְקַרִיאת
 הָאִי יִרְאֵה וְאֶהְבָּה עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרָס.

וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִין הוּא, הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
 יְרוּשָׁלַם בְּצַבֹּאוֹת אוּ בְּאֵילוֹת הַשָּׁדָה, אִם תְּעִירוּ
 וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֶהְבָּה עַד שְׁתַּחֲפֵץ, דְּאִיהוּ רַחִימוּ בְּלֹאוּ
 פְּרָס, עַד דְּאִיהוּ יַחֲפֵץ, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרָס, דִּירְאֵה
 וְאֶהְבָּה עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרָס [דף עד ע"א] אִיהִי שֶׁל שְׁפָחָה,

וְתַחַת שְׁלֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְגוֹמֵר תַּחַת עֶבֶד פִּי יִמְלוֹךְ, וְשִׁפְחָה
פִּי תִירֵשׁ גְּבִירָתָהּ.

אלהי"ם דא מן ויאמר אלהי"ם יהי אור, איהו נתיב
תליתאה, יהי אור י"ה אוי"ר, או"ר י, וכד
האי נקודה אתעטפת (נ"א אתפשטת) בהאי אור ואתעבידת
אוי"ר, מהכא אתמשכו כל ההויות.

קם סבא חד פתח ואמר, יהי אור ויהי אור, יהי אור דא
ימינא, ויהי אור דא שמאלא, דבכל אתר ויהי איהו
לשון צער, ובגין דא ויהי היום דדא איהו ראש השנה
דאיהו שמאלא, דאיהו דן דינא דכל עלמא, ובגינה אתמר
ויהי אור, וירא אלהי"ם את האור פי טוב, דא עמודא
דאמצעיתא דאיהו טוב, ויבדל אלהי"ם בין האור ובין
החשך, בין האור דא אהרן פהנא, ובין החשך דא קרח,
אמר משה לי אתחזי לאפרשא מחלקת, דאנא איהו דיוקנא
דטוב דלעילא, חזא דאתדבק קרח בחשוכא דסטרא אחרא,
ואכחיש עובדא דבראשית, דלא בעא לאתדבקא בשמאלא
דאיהו לוי, אמר הבדלו מתוך העדה הזאת.

ורזא דמלה ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך, ויקרא
אלהי"ם לאור יום ולחשך קרא לילה, שוקא דימינא
דהוא אור, דאתמר ויבדל אלהי"ם בין האור איהו שוקא
ימינא פהנא, דאתמר ביה נעימות בימינך נצח, וכמה דנצח
אתקשר בימינא, הכי הוד אתקשר בשמאלא, ויהי ערב
ויהי בקר יום אחד, ערב דא ערב דיצחק, בקר דא בקר
דאברהם, יום אחד עמודא דאמצעיתא וצדיק דחשבינן
חד, ולית יום בלא לילה דאיהו שכינתא.

אֲדַהְכִי הָא קָלָא סָלִיק וּמִתְפּוֹצֵץ בְּרוּמֵי רְקִיעִין, וְהוּהּ
 אָמַר, מִשְׁרִיין קְדִישָׁאן דְּמִתִּיבְתָא דְרְקִיעָא דְלַעִילָא
 וְתַתָּא, אֲזִדְרָזוּ וְאֲתַקְנוּ לְקַדְמוֹת מְטְרוֹנִיתָא, דְקָא אֲתִיא
 לְמִיעָאל קָדָם מְלָכָא, בְּכַמָּה קְשׁוּטִין דְּפְקוּדִין דַּעֲשֵׂה, קוּמוּ
 מִשְׁרִיין לְקַדְמוֹתָהּ, אֲדַהְכִי הָא קָלָא תְנִינָא הוּהּ מִתְעַרָא
 לְגַבֵּי מָאֲרִי מִפְתָּחֹן, הָא שְׁכִינְתָא קָא אֲתִיא לְמִיעָאל לְהִיכְלָא
 דִּילָהּ, אֲדַנִּי שְׁפַתֵי תִפְתַּח.

בְּהַהוּא זְמַנָּא מְטְרוֹנִיתָא עֲלָאָה קָא נְחַתַת לְגַבְיָהּ, לְקַבְלָא
 לָהּ בְּפְקוּדָא קְדָמָאָה, בְּכַמָּה קְלִין וְשׁוֹפְרוֹת, וְסָלְקִין
 תְּרוּיָהּ לְגַבֵּי מְלָכָא, וְכִלְהוּ הוּוּ שְׁאֲלִין מִי זֹאת עוֹלָה מִן
 הַמְדַבֵּר, מִי דְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, בּוֹא תְּעוֹלָה, וְכַד סָלִיקַת
 לְעִילָא אֲתַעְבִּידַת כְּסָא לְמְלָכָא עֲלָאָה, וּבַה פְתַח אָנְכִי,
 דְהִכִי סָלִיק לְחֶשְׁבֵן כְּסָא, וְכַד אֲתַחְבְּרוּ תְּרוּיָהּ אֲתַמַּר
 בְּהוּ אָנְכִי יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ךְ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

אֲשֶׁר אִיהוּ רְמִיז בְּמִלַת בְּרֵאשִׁית, אֲשֶׁר דָּא אִימָא, דְאִיהִי
 אֲשֶׁר אֱהִי"ה, אֲשֶׁר קְדָשְׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו, אֲשֶׁר קְדָשׁ
 יָדִיד מְבֻטָן, דְאִיהִי בְטָן דְאֲתַמַּר בֵּיהּ מְבֻטָן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶת,
 הַקֶּרֶת הַנּוֹרָא, מֵאִי נּוֹרָא דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, מֵאִי קְדָשׁ
 יָדִיד מְבֻטָן, בְטָן דְאֲתַמַּר בֵּיהּ דָּא צְדִיק, אֲשֶׁר דְאִיהִי אִימָא
 עֲלָאָה, קְדָשְׁנוּ בְּעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וְצוּנּוּ בְּצְדִיק, עַל כָּל
 פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, בְּגִין דְחַד אִיהוּ מְצוּה וְחַד עוֹשֵׂה, חַד
 מְצוּה עַל הַמְצוּה דְאִיהִי שְׁכִינְתָא, מְצוֹת יְהוּ"ה בְּרַה מְאִירַת
 עֵינַיִם, וְחַד עוֹשֵׂה עֲשִׂיתָה דְאִיהוּ מַעֲשֵׂה דְפְקוּדָא, דְהִכִי
 אוּקְמוּהוּ מָאֲרִי מִתְנִיתִין גְּדוּל הַמְצוּוֹה וְעוֹשֵׂה מִמִּי שְׁאִינוּ
 מְצוּוֹה וְעוֹשֵׂה

וְעוֹד מְצוּוֹה דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְּאִיהוּ מְצוּוֹה מְסֻטְרָא
 דְּאַבָּא דְּאִיהוּ רַא"שׁ, וּמְסֻטְרָא דְּאִימָא דְּאִיהִי אֲשִׁרִי,
 וְהִכִּי צְדִיק מְצוּוֹה וְעוֹשֶׂה מִתְרוּיִיהוּ, וּבְגִין דָּא אֲתָמַר עַל
 תְּרוּיִיהוּ אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ, אִמָּא קִדְשָׁנוּ וְאַבָּא צִוְנוּ, עַל מָאן
 עַל שְׂכִינְתָא תְּתָא, דְּאִיהִי פֶטֶר כָּל רַחֵם, פְּתִיחוּ דְּרַחֵם,
 דְּאִיהוּ רַמ"ח פְּקוּדֵין, אִיהִי מְצוּת יְהו"ה בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר
 דְּמִלְכָּא, אִיהִי מְצוּה, וְעוֹד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ מְסֻטְרָא דְּאַבָּא וְדָף
 עַד ע"ב] וְאִימָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר
 וַיְהִי אֹר, וַיֹּאמֶר מְסֻטְרָא דְּאַבָּא דְּאִיהוּ י', יְהִי מְסֻטְרָא
 דְּאִימָא דְּאִיהִי ה', חַד אֲמִירָה וְחַד הוּיָה, עֲשִׂיתָה דְּתְרוּיִיהוּ
 יְהִי אֹר.

וְעוֹד אֲשֶׁר עַל שֵׁם בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת, אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךְ
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְכִי עֶבֶד דְּאִיהוּ בְּכִי אֲסִירִי דְּמִלְכָּא,
 וְאַבְטַח לִי מִלְכָּא לְאַפְקָא לִי מִבֵּי אֲסִירִי, אִית לִי
 לְמִלְכָּא לְשַׁבְחָא גְרַמִּיה, אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כְּמָה
 זְמַנִּין, אֶלָּא חֲמִשִּׁין זְמַנִּין אֲדַכִּיר בְּאוּרִייתָא יְצִיאַת מִצְרַיִם,
 לְקַבֵּל חֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּבִינָה, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא לֹון מָאן אֲתָר
 אֲפִיק לֹון מִן גְּלוּתָא.

וְכֹד נְחַתְתָּ לְגַבְיִיהוּ נְחַתְתָּ לְמִפְרָק לֹון בְּכִמָּה קָלִין וּבְרַקִּין,
 הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹת הַבְּקָר
 וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרַקִּים וְגוֹמֵר, וְעַלִּייהוּ אֲתָמַר וְכָל הָעָם רֹאִים
 אֶת הַקּוֹלֹת, אֶת דָּא שְׂכִינְתָא תְּתָא, דְּהוּת סְלָקָא בְּכָל קָלָא
 וְקָלָא מְאִינוֹן שְׁבַע קָלִין, וְאִיהִי הוּת בֵּת קוֹל דְּכָל חַד וְחַד,
 קוֹל דְּבָרִים אֲתָם שְׁמַעִים, דָּא קָלָא עֲלָאָה כְּלִילָא מִתְלַת
 קָלִין עֲלָאִין, דְּאִינוֹן תְּלַת סְפִירָן עֲלָאִין, וְעַל אִימָא עֲלָאָה

אֲתָמַר וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים זוֹלְתֵי קוֹל, אֲבָל בַּת קוֹל עֲלֶיהָ
 אֲתָמַר וְכָל הָעַם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, וְאֵת, וְאֵת וּדְאִי, דְּאֲתָמַר
 בָּהּ וּתְמוּנַת יְהוּ"ה יְבִיט, קוֹלוֹת אֵינוֹן מְסֻטְרָא דְעַמּוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא, אִיהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר שְׂבִיעָאָה בְּאִמָּא עֲלָאָה,
 וּלְתַתָּא שִׁית קָלִין.

בְּרַקִּים מְסֻטְרָא דְצַדִּיק, דְּאֲתָמַר בֵּיהּ וַיֵּצֵא כְּבָרֵק חֲצוּ, עָנָן
 דָּא שְׂכִינְתָא כְּלִילָא מְשַׁבְּעָה עֲנָנֵי כְּבוֹד, דְּבָהּ
 מִתְּפָסִין קָלִין וּבְרַקִּין, וּמְסֻטְרָא דִימִינָא אֲתַקְרִיאַת עֲנָנָא,
 וּמְסֻטְרָא דְשְׂמַאלָא עֲרַפֵּל, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וּמָשָׁה נִגַּשׁ
 אֶל הָעֲרַפֵּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים. וְעוֹד אָנְכִי דָא שְׂכִינְתָא
 תְּתָאָה, וְרוּזָא דְמַלְאָה אָנְכִי אָנְכִי הוּא מְנַחֲמָכֶם, אִמָּא עֲלָאָה
 אָנְכִי לְעִילָא, אָנְכִי אִמָּא תְּתָאָה לְתַתָּא וְעַל תְּרוּיֵיהּ אֲתָמַר
 רְאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אָנִי הוּא, כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלְתְּךָ עַל
 קְצוֹי אַרְץ.

הָא הֵכָא פְּקוּדָא קְדַמָּאָה, וְלִית פְּקוּדָא דְלָא אֲתִיֵּיהִב
 בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ דְאִיהוּ ב', וְדָא ב' מִן בְּרֵאשִׁית דְּחִילוֹ
 דִּירָאָה וּרְחִימוֹ, דְּאֵינוֹן ב' עֲלָאָה ב' תְּתָאָה, ב' עֲלָאָה הָא
 אֲתָמַר דְאִיהוּ דְּחִילוֹ וּרְחִימוֹ, ב' בְּתִרָאָה תּוֹרָה וּמְצוּהָ,
 וְאִיהִי ב' מְבַר"א, בְּהַפּוּף אֲתוּוֹן אַב"ר, אִיהִי מְצוּהָ בְּכָל
 אַבְרָא וְאַבְרָא, פְּקוּדָא קְדַמָּאָה אִיהוּ אָנְכִי יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ךָ,
 וְאִיהוּ ב', דְּחִילוֹ וּרְחִימוֹ, אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ מְסֻטְרָא
 דְּדַחִילוֹ, כְּפִד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמָּךְ מְסֻטְרָא דְרְחִימוֹ, וְתִירוּיֵיהּ
 אֵינוֹן זְכוֹר וְשִׁמּוֹר.

תְּפִלִּין דְּרֵאשׁ וּתְפִלִּין דִּיד, אַבָּא תְּפִלִּין דִּירֵישָׁא דְאִיהוּ
 רֵאשׁ דְּבִרְךָ אִמָּת עַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, אִמָּא תְּפִלִּין

דִּיד דְאִיהִי שְׁכִינְתָא תַתָּא, אָבָא וְאִמָּא תַפְלִין דְמָאֲרִי
עֲלָמָא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ דְאִינוּן בְּרָא וּבְרַתָּא
אִינוּן תַפְלִין דִּילָן.

וְעוֹד נְתִיב תַלְיַתָּא"ה, בֵּיהּ פְּקוּדָא תַלְיַתָּא דְאִיהוּ נְבוֹא"ה,
הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר,
חֲמֵשׁ אֹר אִינוּן, וְעַלִייהוּ אֲתַמַּר נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאַרְאֶה
מִרְאוֹת אֱלֹהִים, אִימָא עֲלָא מְרָאָה סְתִימָא דְלִית בְּהּ
דְמִיוֹן, אִימָא תַתָּא מְרָאָה בְּאַתְגְּלִיָּא דְאִית בְּהּ דְמִיוֹן,
וְעַלָּה אֲתַמַּר וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה, אֲדַמָּה אִיהִי דְמִיוֹן לְכָל
נְבִיאִיא, וּלְכָל חַד כְּפוּם חִלְיָה, וּבְגִין דְאִיהִי שְׁלֹטָא עַל
כָּל מְרַכְבוֹת דְלַתְתָּא, וְעַל כָּל כְּכַבִּיא וּמְזֻלִי, וְאַלְנִין וּדְשָׁאִין,
וְעַל כָּל עוֹפֵי שְׁמַיא וְחִיוֹן וְאַרְעָא, וְנוֹנֵי יַמָּא, בְּגִין דָּא
אַתְקִרִיאַת בְּשָׁמָא דְכְלָהוּ, מְסֻטְרָא דְחִיוֹן אַתְקִרִיאַת חִתָּה,
וּמְסֻטְרָא דְעוֹפִין נְשֵׁר יוֹנָה צְפוּר, וּמְסֻטְרָא דְנוֹנִין הַדְּג,
סְטְרָא בִישָׂא בְּהַפּוּכָא דְגָה, וּמְסֻטְרָא דְעֲשִׁבִין אַתְקִרִיאַת
שְׁכִינְתָא שׁוֹשְׁנָה.

[דף עה ע"א] נְתִיב רְבִיעָאָה וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין
הַחֲשֵׁךְ, דְכַר וְנוֹקְבָא אִינוּן, חֲשֵׁךְ לִילָה, הָדָא
הוּא דְכְתִיב וְלַחֲשֵׁךְ קָרָא לִילָה, וְאִית חֲשֵׁךְ מְסֻטְרָא דְדְכִיו
וְלִילָה מְסֻטְרָא דְדְכִיו, הָדָא הוּא דְכְתִיב גַּם חֲשֵׁךְ לֹא יַחֲשִׁיךְ
מִמֶּךָ וְלִילָה פִּיּוּם יָאִיר כַּחֲשֵׁכָה כְּאוֹרָה, וְחֲשֵׁךְ אִיהִי נוֹקְבָא
דְמַקְבַּל מְנַהוּרָא דְאִיהוּ אֹר דְכַר, כְּגוֹנָא דְסִיְהָרָא דְמַקְבַּלַת
מִן שְׁמַשָּׁא, וְתְרוּיָהּ אִינוּן אֲסַפְקֻלְרִיאָה דְנַהָרָא
וְאֲסַפְקֻלְרִיאָה דְלֹא נַהָרָא, וְאִית חֲשֵׁךְ דְסְטְרָא אַחְרָא דְאִית
בְּהּ הַבְּדֵלָה וְלֹא חַבוּרָא, וְהָהוּא אֹר אִיהוּ כְּמוֹחָא בְּאַגּוּזָא.

אֲדַהְכִּי הָא קָלָא אֲשַׁתְּמַע בְּרוּמֵי רְקִיעֵין, מְאָרֵי דְאוּצְרִין
 מְאָרֵי דְהִיכְלִין, אֲפִתְחוּ הִיכְלִין הָא מְטְרוֹנִיתָא קָא
 בְּעִיא לְאֶעְלָא בְּהִיכְלִיהָ, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אַדְנִי שְׁפַתֵי תִפְתָּח,
 הִיכְלָא כְּלִילָא מְשַׁבְּעָה הִיכְלִין, בְּהֵהוּא זְמַנָּא כְּמָה נְבִיאִים
 סְלִקִין עִמָּה וּמִתְכַּנְּסִים עִמָּה, דְאִית נְבִיאִים וְאִית נְבִיאִים,
 אִית נְבִיאִים דְאִינוּן מְאָרֵי דְבֵיתָא דְמְטְרוֹנִיתָא, וְאִית נְבִיאִים
 דְאִינוּן מְאָרֵי דְבֵיתָא דְמִלְכָא, אֵלִין מְאֻסְפְּקִלְרִיא דְנַהֲרָא
 וְאֵלִין מְאֻסְפְּקִלְרִיא דְלָא נַהֲרָא, נְבִיאִים דְאֻסְפְּקִלְרִיא דְנַהֲרָא
 אִינוּן מְסֻטְרָא דִיהו"ה, וְנְבִיאִים דְאֻסְפְּקִלְרִיא דְלָא נַהֲרָא
 אִינוּן מְסֻטְרָא דְאַדְנִי, וְאִינוּן שְׁקִילִין לְאוּרִיתָא דְבִכְתָּב
 וְאוּרִיתָא דְבַעַל פֶּה, נְבִיאִים מְסֻטְרָא דְאַדְנִי מְסֻטְרָא
 דִירָאָה, וְנְבִיאִים דְאִינוּן מְסֻטְרָא דִיהו"ה אִינוּן מְסֻטְרָא
 דְאַהֲבָה.

בְּהֵהוּא זְמַנָּא כְּמָה מְאָרֵי תְרַעִין מְזַדְעָזְעִין וּמְזַדְמַנִין
 לְהִיכְלָא, וְכַמָּה מְאָרֵי חוֹתְמוֹת, וְכַמָּה מְאָרֵי
 שְׂאֵלְתִין, וְכַמָּה מְאָרֵי תְשׁוּבוֹת, דְבַהוּן נְבִיא שׁוֹאֵל וּמְשִׁיב,
 וְכַמָּה מְאָרֵי עֲתִידוֹת, מַה דְהוּה וּמַה דְעֲתִיד לְמַהוּי, וְכַמָּה
 מְאָרֵי דְעֵינִין דְאִינוּן מְרָאוֹת וְחוּזִין דְנְבִיאִים, וְכַמָּה מְאָרֵי
 דְאוּדְנִין דְאִינוּן מְאָרֵי דְגַדְפִין, דְאַתְמַר בְּהוּן וְאַשְׁמַע אֶת
 קוּל כְּנַפְיָהֶם, וְכַמָּה מְאָרֵי דְחוּטְמָא דְתַמְן רִיחַ, דְאַתְמַר
 בְּהוּן אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח, וְכַמָּה מְאָרֵי דְאַנְפִין דְאַתְמַר בְּהוּן
 וְאַרְבַּעַה פָּנִים לְאַחַת, וְכַמָּה מְאָרֵי דְקִלִין וּמְאָרֵי דְדְבוּרִין,
 וּמְאָרֵי דְהַבְלִים דְאִינוּן לְהַבוֹת אֵשׁ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב קוּל
 יְהו"ה חֶצֶב לְהַבוֹת אֵשׁ, וְכַמָּה מְאָרֵי דִידִין, דְאַתְמַר בְּהוּן
 וִידֵי אָדָם מִתְחַת כְּנַפְיָהֶם, וְכַמָּה מְאָרֵי דְקוּמָה וְאִינוּן שְׁעוֹר

קומה דְכַרְסֵיִיא, וְכַמָּה מָאֲרִי דְאוֹת בְּרִית דְאַתְמַר בְּהוֹן וְזֵה
 לְךָ הָאוֹת, וְכַמָּה מָאֲרִי דְרַגְלִין דְאַתְמַר בְּהוֹן וְהַחֲיוֹת רְצוּא
 וְשׁוּב.

כָּל תְּקוּנֵין דְנְבִיאֵיא מְלָכָר בְּגוּפָא, בְּאֲבָרִים דְגוּפָא, מָאֲרִי
 דְחַכְמָה אֵינוֹן מְלָגָאוּ בְמוֹחָא, וּבְגִין דָּא חֲכָם עָדִיף
 מְנַבִּיא, וּמְמוֹחָא תְלִיין ל"ב נְתִיבוֹת, וְדָא ל"ב דְאַתְמַר לֵב
 מְבִין, וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, הֲכָא רְזָא
 דְנְתִיב רְבִיעָאָה, מְאִי הַבְּדֵלָה הֲכָא בְנַבּוּאָה, אֶלָּא כַּמָּה
 נְבִיאֵי שְׁקָרָא אֵינוֹן מְסַטְרָא דְחֹשֶׁךְ, דְאַזְלִין בְּאוּרָא לְאַטְעָאָה
 בְּנֵי נְשָׂא, בַּהֲהוּא זְמַנָּא דִּיהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְשִׁכְנֵיתִיהָ,
 וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

נְתִיב חֲמִשָּׁאָה, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם, אֵלִין מָאֲרִי
 מְקָרָא, דְמָאֲרִי מְקָרָא אֵינוֹן פְּתִילָה, וּמָאֲרִי מְשֻׁנָּה
 זֵית, וּמָאֲרִי תְלָמוּד דְאִיהוּ קְבֵלָה לְמֹשֶׁה מְסִינֵי נֵר.

פְּקוּדָא רְבִיעָאָה לְאַתְעַסְקָא בְּאוּרֵיתָא דְבַעַל פְּהָ, וּלְאַפְרָשָׁא
 בַּהּ בְּשִׁית דְרַגְלִין, בְּאַסּוּר וְהֵתֵר טוּמְאָה וְטַהֲרָה פֶּשֶׁר
 וּפְסוּל, הֲדָא הוּא דְכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ
 הַמַּיִם, וַיְהִי מְבַדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, בֵּין מַיִם דְדַכְיוּ דְטַהֲרָה
 הֵתֵר פֶּשֶׁר, וּבֵין מַיִם דְמְסַאֲבוּ דְאֵינוֹן אֶסּוּר טָמֵא פְסוּל,
 דְאֵינוֹן מִי בּוֹרוֹת נְשַׁפְרִים מַיִם סְרוּחִים מַיִם מְטוּנְפִין,
 וְעֲלִייהוּ אַתְמַר לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי, וְהָאִי
 רְקִיעַ דְאַפְרִישׁ בִּינֵיהוּ דָּא רְקִיעַ דְעַל רִישֵׁי חִיוּוֹן, וְדָא
 מְטַטְרוּ"ן, דְעֲלִיהָ אַתְמַר וּדְמוֹת עַל רָאשֵׁי [דף עה ע"ב] הַחֲתִיָּה
 רְקִיעַ, וְעֲלִיהָ אַתְמַר וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים וְגוֹמֵר, וְדָא נְתִיב
 שְׁתִּיתָאָה, וְאִית רְקִיעַ לְעִילָא מְרְקִיעַ, וְדָא צְדִיק דְאַפְרִישׁ

בין מיין נוקבין למיין דכורין, לאשתמודעא ביה, ועליה
 אתמר ויעש אלהים את הרקיע, ויבדל בין המים אשר
 מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע, ודא נתיב
 שביעאה צדיק.

נתיב תמינאה ויקרא אלהים לרקיע שמים, ויקרא אלהים
 דא אימא עלאה, לרקיע דא עמודא דאמצעיתא
 דאיהו בין ימינא ושמאלא וכליל תרוייהו, הדא הוא דכתיב
 ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, ואינון ערב דיצחק ובקר
 דאברהם.

תקונא תלתין וחד

בראשית בר"א שת"י, ועלייהו אתמר ותלכנה שתיהם
 וגומר, ואינון תרי תורות אורייתא דבכתב
 ואורייתא דבעל פה, ועוד תרי לוחות אזלו לטורא דסיני,
 מיד ותהם כל העיר עליהן אודעזע כל עלמא, הדא הוא
 דכתיב וכל העם ראים את הקלת וכו' וירא העם וינועו,
 ואמרו הזאת נעמי, דא איהו נעימו דאורייתא, מיד אתמר
 וישבר אותם תחת ההר, פרחת אורייתא מתמן, ואמרת
 אני מלאה הלכתי לטורא דסיני, וכען וריקם השיבני יהו"ה,
 מליא"ה מל"א י"ה, וכען פרח מני מל"א י"ה דאיהו
 יה"ו, ואשתארת ה' יחידה אל"ם, נאלמתי דומי"ה, דו"ם
 י"ה, החשתי מטוב דאיהו ו'.

דבר אחר ותלכנה שתיהן גוף ונפש, לאן אתר אזלי, לבי
 קברא, גוף אתדן ואתרקב, נפש אתמר בה ותגל
 מרגלותיו ותשכב.

קָם סָבָא חַד וְאָמַר, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא חֲזוֹר בְּךָ, עֲרָפָה אִיהִי
 גּוֹף, רוּת אִיהִי נַפֶּשׁ, שׁוֹתְפוּ דִילָה נַעֲמִי נְשֵׁמַת חַיִּים,
 מַחְלוּן רוּחָא, גּוֹפָא דְאִיהִי עֲרָפָה חֲזָרָה עוֹרְףָּ לְגַבֵּי נְשָׁמָה,
 נַפֶּשׁ אֲתַדְבֵּק בָּהּ בְּנִשְׁמַתָּא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב בְּאֲשֶׁר תִּלְכִי
 אֵלַיךְ בְּפִקּוּדֵינָא דַעֲשֵׂה, וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלַיִן בְּפִקּוּדֵינָא דְלֹא
 תַעֲשֵׂה.

דְּבַר אַחַר בְּאֲשֶׁר תִּלְכִי אֵלַיךְ בְּגִלוּתָא, דְּאֲתַמַּר בָּהּ וּבְכַפְשֵׁיכֶם
 שְׁלַחָה אִמְכֶם, וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלַיִן דְּמִשְׁכָּבָא דִילְךָ
 בְּגִלוּתָא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב עַל מִשְׁכְּבֵי בְּלִילוּתָא, עִמָּךְ עֲמִי
 אֵלַיִן יִשְׂרָאֵל, וְאֵלֵהִי"ךְ אֵלֵהִי"י דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 אֵלִימְלֵךְ דָּא י', נַעֲמִי דָּא ה', מַחְלוּן ו', רוּת בָּהּ אֲתַדְבֵּקַת
 ה' וְאֲתַעֲבִידַת תּוֹרָה, וְעֲלָה אֲתַמַּר וְקוּל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ.

עֲרָפָה אִימָא דְעַרְבֵי רַב, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן פִּי עִם קָשָׁה עוֹרְףָּ
 הוּא, דְּחֲזָרַת לְסַרְחָנָה, וְחֲזָרַת עוֹרְףָּ לְגַבֵּי חֲמוּתָהּ,
 כְּלִיזוֹן בְּעֲלָה דְעֲרָפָה, יִצַר הָרַע דְּאֲתִיָּא כְּלִיָּה מְנִיָּה לְעֲלָמָא,
 וְאִיהוּ כְּלִיזוֹן, וְאֲתַתִּיָּה לִילִית כְּלִיָּה.

נְשָׁמָה וְנַפֶּשׁ כַּד בַּר נִשׁ אִיהוּ מְחוּיִיב בְּחוּבֵין וּמִתְגַּבְּרִין
 עַל אַבְרִים, נְשֵׁמַת חַיִּים אֲסַתְּלַקַת מִן גּוֹפָא, וְנַפֶּשׁ
 אֲשַׁתְּאֲרַת תַּמָּן, וְאֲתַמַּר בָּהּ וְתַגַּל מְרַגְלוּתֵיו, לְגַבֵּי מָאן לְגַבֵּי
 צְדִיק וְדָא בְּרִית מִיָּלָה, דְּאִיהוּ בּוּעֵז ב"ו ע"ז תְּקִיף עַל
 יִצְרִיָּה, וְיִמַד שֵׁשׁ שְׁעוּרִים וְיִשֵּׁת עָלֶיהָ, שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ,
 שׁוֹאִית לִזְוֹן עֲלָהָ לְאַגְנָא עֲלָהָ, וְאוּקְמוּהָ וְתִלְכְּנָה שְׁתִּיָּהּ
 בְּשִׁכְנֵתָא עֲלָהָ וְתַתָּאָה, וְעֲלִיָּהּ אֲתַמַּר וְתַקְרָאנָה לוֹ
 הַשְּׁכָנוֹת שֵׁם, לְאֲמַר יֵלֵד בֶּן לְנַעֲמִי, דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא
 דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, כַּד חָאבוּ יִשְׂרָאֵל וְגָרְמוּ

לְאֶסְתַּלְקָא שְׂכִינְתָא, עַלֵּה אֲתָמַר בְּשְׂכִינְתָא תַתָּאָה וְתַגְל
מְרַגְלוֹתֵיו.

דְּבַר אַחַר וְתַלְכְּנָה שְׂתִיהֶם, אִיהוּ מִמְלַל בְּגוּפָא וּנְפִשָּׁא,
וּמְרַחֲמֵיו דְּגוּפָא פִּד אִיהוּ בְּעַל תְּשׁוּבָה, יִמָּא נְפִשָּׁא
לְגַבְהָ בְּאֶשֶׁר תְּמוּתֵי אָמוּת וְשֵׁם אַקְבַּר, וְלֹא תְזוּז נְפִשָּׁא
בְּקַבְרָא מְנִיָּה, וְעַלֵּה אֲתָמַר בְּהַתְּהַלְכָךְ [דף עו ע"א] תַּנְחָה אוֹתָךְ
בְּעַלְמָא דִּין, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עַלְיָךְ בְּקַבְרָא, וְהַקִּיצוֹת לְתַחֲיִית
הַמְּתִים הִיא תְּשִׁיחָךְ, דָּא נְפִשָּׁא לְגַבֵּי גוּפָא, וּבוֹצִינָא קְדִישָׁא
אִם גוּפָא לָא חֲזַר בְּתִיּוּבְתָא, וְחֲזַר עוֹרְךָ לְגַבֵּי תִיּוּבְתָא,
נְפִשׁ אֲתַפְרֵשׁ מְנִיָּה וְאֲתַקְרִי עֶרְפָּ"ה, וְגוּפָא דָּא אֲתַאֲבִיד
מִתְרִין עַלְמִין.

אֲמַר לִיָּה סָבָא סָבָא, וְהָא פְּמָה קְבָרִין לְמַגְנָא, וְהָא אִם
גוּפָא אֲתַאֲבִיד עַל מַה תְּקוּם נְפִשָּׁא לְתַחֲיִית הַמְּתִים,
דְּהָא וּדְאִי גוּפָא אֲתַאֲבִיד, וְאֲתָמַר דָּאֲתַאֲבִיד מִתְרִין עַלְמִין,
וְהָא נַחֲיִית לְנִשְׁיָיָה דְּתַמְן אֲתַנְשִׁי לְדְרֵי דְרִין, אִם כֵּן פְּמָה
קְבָרִין לְמַגְנָא.

אֲלָא וּדְאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יִשְׁנֵי עוּבְדֵי יְדוּי, דְּוּדְאִי
עַלְמָא דִּין וְעַלְמָא דְּאֲתִי דְּאִינוּן שְׁמִיא וְאַרְעָא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אִינוּן, וְעַלְיָיָהוּ אֲמַר דּוּד הַשְּׁמַיִם שְׁמַיִם לִיהוּ"ה,
אַרְעָא אֲתַהַלֵּךְ לְפָנֵי יְהוּ"ה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים, עַלְיָיָהוּ אֲתָמַר
עַלְמָא דִּין וְעַלְמָא דְּאֲתִי בְּשִׁמָּא דִּיהוּ"ה אֲתַנְהַרֵּן, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב יִשְׁמְחוּ הַשְּׁמַיִם וְתַגְל הָאָרֶץ, אִימְתִי בְּזַמְנָא
דְּאֲתָמַר לְגַבֵּי שְׁמַיִם וְהָאָרֶץ דְּסַמְא"ל וְנַחֲשׁ, כִּי שְׁמַיִם
כְּעֶשֶׂן נִמְלְחוּ וְהָאָרֶץ כְּפַגְד תְּבַלָּה, וְלִבְתַּר דִּימְחִי לֹון וִישְׁצִי
לְאֵלִין מִמְּנָן דְּעַלְיָיָהוּ, מִיַּד יַחֲדֵשׁ לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

לְשִׁמְיָא וְאַרְעָא, דִּיתְמַחוּן בְּגִין אֵלִין מִמֶּנּוּן בִּישִׁין, הָדָא
 הוּא דְכָתִיב כִּי כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה
 אֲשֶׁר אָנִי עֹשֶׂה וְגוֹמֵר, וְכֹלֵא בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּצוּן עוֹבְדֵי יְדוּי,
 דְּאִינוּן נִשְׁמַתִּין וְגוֹפִין דְּאִתְאַבְּדוּ מִתְרִין עֲלֵמִין, וְאֵלִין
 עֲתִירִין דְּבַגְלוּתָא, בְּגִין דְּהָאֵי עֲלֵמָא אִיהוּ דְּלֵהוּן.

אַבְּל מִסְכְּנֵי דְּאִינוּן צְדִיקָא, טוֹבָא דְּלֵהוּן לְאִינוּן עֲלֵמִין
 טָבִין, דִּי בְּהוּן אִתְּבְּרִיאוּ תְּרֵי תוֹרוֹת אוֹרִייתָא דְּבִכְתָּב
 וְאוֹרִייתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאִגְרָא דְּלֵהוּן תְּמָן וּבְגִין דְּלִתְתָא
 דְּאָרֶץ הַחַיִּים, תְּמָן גּוֹפִין לְנִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין דְּאִתְּבְּרִיאוּ
 בְּשִׁמְיָא דִּיהוּ"ה, וְגוֹפָא דְּמֹשֶׁה דְּאִתְּמַר בֵּיהּ לֹא כָּהֲתָה עֵינּוּ
 וְלֹא נָס לַחַה מִתְּמָן הָוָה, וּבְגִינֵיהּ הָוָה אִיהוּ בְּעָא רַחֲמֵי
 דְּלֹא יָמוּת וַיִּפּוֹק מִנֵּיהּ, וְלֹא עַל גּוֹפָא דְּהָאֵי עֲלֵמָא דְּאִתְּקְרִי
 סַנְדַּל לְגַבִּיָּהּ, דְּעֵלִיָּהּ אִתְּמַר לֵיהּ שֶׁל נְעֻלֶיהָ מֵעַל רַגְלֶיהָ.

וְאָדָם וְחַיּוֹן וּבְעִירָן וְעוֹפִין דְּתְּמָן אִינוּן עוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית,
 וְאִינוּן בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה דְּאֵלִין דְּאִתְּמַר בְּהוּן בְּמַרְכָּבָתָא
 וְדַמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וְגוֹמֵר, דְּאִינוּן בְּעִירִין עֲלָאִין עֲלִיָּהּ
 אִתְּמַר יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ, וְתְּמָן עֵץ חַיִּים דְּמָאן דְּאָכִיל
 מִנֵּיהּ אִתְּמַר בֵּיהּ וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם.

וְתְּמָן כְּרִסְיִין דִּי דְּהָבָא וְכִסְפָּא וְאַבְנֵין יְקִירִין, וְעֵרֶשִׁין
 דְּכִסְפָּא וְדְּהָבָא, וְרַמ"ח פְּקוּדִין דְּמַנִּי לֹון מֹשֶׁה
 לְיִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי עֲלֵמָא, לְדַפְּאָה רַמ"ח אַבְרָיִם דְּהָהוּא גּוֹפָא,
 וְגוֹפָא דְּהָאֵי עֲלֵמָא שְׁפֵלָא אִיהוּ סַנְדַּל לְנִשְׁמַתָּא, דְּאִתְּטַנֵּף
 בְּזוּהָמָא דְּהָאֵי עֲלֵמָא. הָא הֵכָא תְּלָתִין וְחַד זְמַנִּין דְּאִתְּפָרֵשׁ
 בְּרָאשִׁית, וְעֵשֶׂר אֲמִירָן וְתְּלָתִין וְתְּרִין שְׁבִילִין הָא שְׁבַעִין
 וְתְּרִין, וְצִרִיף לְפָרְשָׁא לֹון. פְּתַח וְאִמַר בְּרָאשִׁית

תקונא תלתין ותרין

בְּרֵאשִׁית מֵאֵמֶר קִדְמָאָה לְכֹלָא, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּרִין דְּבוּרִין
 אָנְכִי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ דַּאֲתִמְרוּ בְּדְבוּרָא חֲדָא,
 וְתִרְוִייהוּ אֵינוֹן רְמִיזִין בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, בְּגִין דָּא בְּרֵאשִׁית
 א"ב רשי"ת, א"ב א' אָנְכִי ב' לֹא יִהְיֶה לָךְ, וְכֹלָא בָּאֵת
 אַחַד ב', וְאִיהִי ב' מִבְּרֵאשִׁית.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי מָאן דְּאִית לִיה עֵבְדָא וְאֶפִיק לִיה
 לְחִירוֹ מִשְׁעֲבוּדִיה, אִית לִיה לְרֵבוּנִיה לְשִׁבְחָא גְרַמִּיה
 בְּמִפְקָנוּתָא לְחִירוֹ לְעֵבְדִיה, וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאָמַר
 לְאַבְרָהָם כִּי גַר יִהְיֶה זְרַעְךָ וְכוּ' אִית לְשִׁבְחָא גְרַמִּיה כַּמָּה
 [דף עו ע"ב] זְמַנִּין אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אָמַר לִיה
 רַבִּי שְׁמַעוֹן הָכִי הוּא וְדַאי, אֲבָל הֵכָא לֹא מִשְׁבַּח קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא גְרַמִּיה דְאֶפִיק לֹון מִן גְּלוּתָא, אֲלֵא חֲמִשִּׁין זְמַנִּין
 אֲדַפִּיר בְּאוּרִייתָא יְצִיאַת מִצְרַיִם, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא בְּדַרְגָּא דְאֶפִיק
 לֹון דְאִיהוּ יוֹבְלָא, דַּאֲתִמַּר בֵּיה יוֹבֵל הִיא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים
 שָׁנָה, וְאֵינוֹן חֲמִשִּׁין תַּרְעִין דְּבִינָה דַּאֲתַמְסְרוּ לְמִשָּׁה בְּסִינֵי
 בַר חַד דְּלֹא אַתְמַסֵּר לִיה, וּבְגִין דָּא אֲדַפִּיר חֲמִשִּׁין זְמַנִּין
 בְּאוּרִייתָא יְצִיאַת מִצְרַיִם. אָמַר הָא וְדַאי אֲתִישַׁב דַּעֲתָאֵי.

מָאן אֱלֹהִים אַחֲרִים, אֲלִין מִמֶּנּוּן דְּשִׁבְעִין אוּמִין, וְסַמָּא"ל
 וְנַח"ש הָא ע"ב, בְּגִין דָּא יִהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אוּרִייתָא מִימִנָּא דְאִיהוּ חֲסֵד וּמִשְׁמָאלָא דְאִיהוּ גְבוּרָה,
 דְאִית בָּהּ שִׁבְעִין אַנְפִּין לְשִׁזְבָא מִשְׁבְּעִין אוּמִין, וְאוּרִייתָא
 אֲתִייהִיבַת מִמִּיא וְאִשָּׁא דְאֵינוֹן תְּרִין, לְשִׁזְבָא לְיִשְׂרָאֵל
 מִסַּמָּא"ל וְנַחֲשׁ דְאֵינוֹן מִמִּיא וְאִשָּׁא, וּבְגִינֵיהוּ אַתְמַר לֹא
 יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פָּנָי, וְלִקְבַל שִׁבְעִין אוּמִין

שִׁבְעֵין נֶפֶשׁ, וּמֵאן דְּעָבַר עַל שִׁבְעֵין אַנְפִּין דְּאוּרֵייתָא דְּאַתְמָר
 לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, שְׁלֹטִין שִׁבְעֵין מִמֶּנּוּ
 וְאוּמִין דִּיצַר הָרַע עַל שִׁבְעֵין נֶפֶשׁ.

וּכְמָה גִּלְגּוּלִין יִתּוּן לְבַר נֶשׁ עַל חוּבִין אֱלִין, וְאִם לָא חֲזַר
 בַּר נֶשׁ בְּתִיּוּבְתָא בְּאֱלִין גִּלְגּוּלִין, הֵהוּא גּוּפָא נְחִית
 בְּאֲבֵדוּן, גִּלְגּוּלָא קְדַמָּה אֲצַטְבַּע בְּגוּוֹן חוּוֹר, וּרְכִיב נֶפֶשׂא
 בְּסוּסִיא חוּוֹרָא דְּאִיהוּ גּוּפָא, אִם חֲזַר בְּתִיּוּבְתָא אַתְמָר בִּיה
 אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ, וְאִם לֹאוּ יִתִּי
 בְּגִלְגּוּלָא תְנַיִנָא, וּרְכִיב בְּסוּסִיא סוּמְקָא, וְאִם חֲזַר בְּתִיּוּבְתָא
 אַתְמָר בְּחוּבָא דִּילִיה אִם יֵאדִימוּ כְּתוּלַע כְּצֶמֶר יִהְיוּ, וְאִם
 לֹא, אַתְחֲזַר אַתְגַּלְגַּל בְּגִלְגּוּלָא תְלִיתָא, וּרְכִיב בְּסוּסִיא
 יְרוּקָא וְדָא גּוּפָא.

וְאִינוּן מְזַל אַרְיָה מְזַל שׁוּר מְזַל נֶשֶׁר, דְּעֲלִייהוּ אַתְמָר הֵן
 כֹּל אֱלֹה יִפְעַל א"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבַר, וְאִם
 שְׁלֹשׁ אֱלֹה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ לְנֶפֶשׂא בְּתִלַת גִּלְגּוּלִין, דְּעָבִיד
 לָּהּ שְׂאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה, וַיִּצְאָה חֲנָם אִין כְּסָף, וְעַל שְׁלֹשָׁה
 פְּשַׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבַּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, וְעַל אַרְבַּעָה דְּאִיהוּ
 מְזַל אָדָם לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, דְּלֹא יִקְלָקְלוּ לִיה.

אַבְל לְצַדִּיקָיא וְעֵשָׂה חֲסֵד לְאַלְפִים, אֲלָפִים וְדָאי, תְּלַת
 גִּלְגּוּלִין בְּהוּן אִיהוּ רוּחַ תְּלַת אֲלָפִין דְּאִינוּן עֲלָמִין
 דְּכִסּוּפִין, וְלִמָּאן לְאֶהָבִיו וְלִשְׁמָרֵי מִצּוֹתָיו, לְחִיבִיא דְּאִינְהוּ
 לָא יַחֲזִרוּן בְּתִיּוּבְתָא בְּתִלַת גִּלְגּוּלִין אֱלִין, אַתְמָר בְּהוּן
 וְהָאֲבָדְתִי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִקְרֵב עִמָּה, אֲמַר רַבִּי אִם כֵּן
 אָנָּה נְחִית, אֲלֹא שְׁבַע אַרְעֵין אִינוּן, וְסִלְקִין לְשִׁבְעֵין לְקַבֵּל
 שְׁבַעִים נֶפֶשׁ, וְשְׁבַע אַרְעֵין אִינוּן אַרְץ אֲדָמָה אַרְקָא גִיא

צִיָּה נְשִׂיָּה תָּבֵל, וְאִינוּן שֶׁבַע מְדוּרֵי דְגִיּהָנָם, הֵהִיא נִפְשָׁא
 דְּלֹא חֲזָרָה בְּתִיּוּבְתָא בְּאֵלֵין תְּלַת, נְחִית לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּמְדוּרֵי דְגִיּהָנָם אֵלֵין, וְתַמְן אֲתַנְשִׂי לְדָרֵי דְרִין.

וְאִם הוּא צְדִיק אֲתַמַּר בֵּיהּ כִּי שֶׁבַע יְפוּל צְדִיק וְקָם, אָמַר
 לִיה רַבִּי אֲלַעְזָר, וְאִם הוּא צְדִיק אֲמַאי נְחִית תַּמְן,
 אֲלֹא בְּגִין לְאַפְקָא מִתַּמְן כֹּל נִפְשָׁא וְנִפְשָׁא מֵאֵלֵין דְּהִרְהִרוּ
 בְּתִיּוּבְתָא וּמְתוּ בְּקִצְרוֹת שְׁנִין, וְאִיהוּ טָרַח בְּגִינְיָה, דָּא אִיהוּ
 מֵאֲמַר קְדַמָּא דְאִיהוּ בְּרֵאשִׁית.

תְּקוּנָא תְּלָתִין וְתַלְת

בְּרֵאשִׁית דָּא פְּקוּדָא קְדַמָּא, דְּאֲתַרְמִיז בְּל"ב שְׁכִילִין,
 דְּאִינוּן ל"ב אֱלֹהִי"ם דְּעוּבְדָא דְּבְרֵאשִׁית, כ"ב
 אֲתוּן וְעֶשֶׂר אֲמִירָן דְּאֲתַכְּלִילֵן בְּהוּ, תְּקוּנָא קְדַמָּא יִרְאָה,
 וְעֵלָה אֲתַמַּר רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יְהו"ה, דְּאִית דְּחִילוֹ וְאִית
 דְּחִילוֹ, [דף עז ע"א] יִרְאֵת יְהו"ה דָּא שְׁכִינְתָא מְלָכוֹת קְדִישָׁא,
 יִרְאָה רְעָה דָּא רְצוּעָה לְאַלְקָא לְחַיִּיבָא, וּמַאי נִיהוּ סַם
 הַמּוֹת דְּסַמָּא"ל, נִוְקְבָא דִּילִיָּה, יִרְאֵת יְהו"ה אִיהִי אַגְרָא
 לְמָאן דְּנָטִיר פְּקוּדֵין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, יִרְאָה רְעָה אִיהִי רְצוּעָה
 לְאַלְקָא לְמָאן דְּאֲעֵבֵר עֲלֵיהּ.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר אֲלַעְזָר בְּרִי, אִית מָאן דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דִּיִּחוּן בְּנוֹי וְיִסְגִי עוֹתְרִיָּה בְּהִיא עֲלֵמָא,
 וְאִי חָסַר מְהֵאִי לָא דְּחִיל לִיָּה, הֵאִי לָא שְׁוִי לִיָּה יִרְאֵת
 יְהו"ה לְעַקְרָא, אֲבָל מָאן דְּדָחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין
 בְּטִיבוּ בֵּין בְּעַאקוּ, הָא דָּא שְׁוִי יִרְאֵת יְהו"ה בֵּיהּ לְעַקְרָא,
 דְּתַלְת דְּרַגְיָן אִינוּן דִּירְאָה, אִית יִרְאָה בֵּין בְּטִיבוּ בֵּין בְּעַאקוּ,

וְאִית יִרְאָה דְדַחֵיל לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְטִיבוּ וְלֹא בְעָאקוּ,
 וְאִית יִרְאָה דְלֹא שׁוּי לָהּ עֲלֵיהּ לְעַקְרָא בִּין לְטִיבוּ בִּין
 לְעָאקוּ, צְדִיק גְּמוּר שׁוּי לָהּ עֲלֵיהּ לְעַקְרָא בִּין לְטִיבוּ בִּין
 לְדִינָא, בִּינּוּנִי שׁוּי לִיָּה עֲלֵיהּ לְטִיבוּ וְלֹא לְדִינָא, רְשַׁע גְּמוּר
 לֹא שׁוּי לִיָּה עַקְרָא לֹא בְטִיבוּ וְלֹא בְדִינָא.

וְשְׂכִינְתָא אַמַּאי אַתְקְרִיאת יִרְאָה, דְהָא הִיא מְסֻטְרָא
 דְעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא אַתְנַטִּילת, אֶלֹא כְּמָה
 דְעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא נְטִיל מְרַחְמֵי וְדִינָא דְאִינוּן יְמִינָא
 וְשְׂמָאלָא, הֵכִי אִיהִי נְטִילָא מִתְרוּיָהּ, מְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא
 דָּא אַתְקְרִיאת יִרְאָה פְּתַד יְצַחֵק, דְמְסֻטְרָא דִימִינָא אַהֲבָ"ה
 אַתְקְרִי, וְדָא פְּקוּדָא תְנִינָא דְאַתְמַר בְּהּ וְאַהֲבַת עוֹלָם אַהֲבַתִּיךְ
 עַל כֵּן מְשַׁכְּתִיךְ חֶסֶד.

וּמְתַרִין סְטְרִין אֵלִין אַתְקְרִי עַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא אֹר וְנֵר,
 וְשְׂכִינְתָא אֹרָה אַבּוּקָה, אֹרָה, לִיְהוּדִים הִיתָה
 אֹרָה, אַבּוּקָה הֵכִי אֹרְקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין דְצְדִיקִים קְיִימִין
 קְמִי שְׂכִינְתָא פְּנֵר לְפָנֵי הָאֲבּוּקָה. מְסֻטְרָא דִימִינָא יְהוּ"ה,
 וּמְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא אַדְנִי דְתַמָּן דִּין, וּבְגִין דָּא בְיוֹמָא
 קְדַמָּא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי אֹר, בְּגִין דְחַמְשׁ אֹר אִינוּן
 בְיוֹמָא קְדַמָּא, וְאִינוּן ה' עֲלָאָה וּמִתַּמָּן נְהַרִין, י' בְשְׂמָאלָא
 וְדָא נֵר, ה"י מִן אֱלֹהִי"ם ה' לִימִינָא י' לְשְׂמָאלָא, ו' מְלִ"א
 מִתְרוּיָהּ עַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, בֵּן י"ה, וְדָא אִיהוּ רְזָא
 אֱלֹהִי"ם מְלִ"א ה"י, דָּא פְּתִיבַת קְדַמָּאָה.

וְרְזָא דְמְלָה ה"א, אֱלֹהִי"ם דָּא מְלִיאָ"ה בְּהַפּוּךְ אַתּוּן,
 וְדָא ה' זְעִירָא, דְאִיהִי מְלִיאָ מִתְלַת אַתּוּן, וְאַתְעַבִּידַת
 הַיּוּ"ה, לְעִילָא אִיהוּ הַיּוּ"ה, וּבְהַ מִתְחִילִין אַתּוּן דְאֹרִייתָא

ה"ו ולבֹּתֵר ט"י, וְאָנָּה אֲשַׁתְּפַח ה' בְּתִרְאָה, אֶלֶּא ד' הוֹת
 לְמַהוּי ה', אֶלֶּא מָאן גָּרַם דְּפִרַח מִינָּה ו' דְּאִיהוּ יִרְךְ דִּילָּה,
 אֶלֶּא נִתְנַנִּי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה, דָּא הוּד דְּאִיהוּ יִרְךְ
 דִּילָּה דְּאִתְחִזְרַת אִיהוּ דְּוָה בְּאַלְפָּה חֲמִשָּׁאָה, בְּגִין דְּפִרַח
 מִינָּה יִרְךְ, דְּעֲלִיָּה אֲתַמַּר וְתַקַּע כַּף יִרְךְ יַעֲקֹב, אֲשַׁתְּמוּדַע
 דְּמִימִינָא קָא מִתְחַלַּת לְמִמְנִי אֶת ד' עַד נִצַּח, וְהוּד אִיהוּ
 יִרְךְ שְׁלִימוּ דִּילָּה, וְדָא אִיהוּ דְּאִתְיַהִיב לְמִשָּׁה, הֲדָא הוּא
 דְּאֲתַמַּר וְנָתַן הוּד לְמִשָּׁה.

תְּקוּנָא תְּלָתִין וָאַרְבַּע

בְּרֵאשִׁית, ב' נֹקְבָא פְּתִיחָא לְקַבְּלָא מִימִינָא, לְהַהוּא דְּגַמִּיל
 חֶסֶד עֲמָה, וְאַמְאֵי דָּאֵת י' עַל רִישִׁיה פְּגוּוֹנָא
 דָּא ג', וּבְגִין דָּא הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, אִם כֵּן אֲמַאי ג'
 אַחֲזֹר לְב', אֶלֶּא רְזָא דְּמַלְּה וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחֲתוֹ בֵּת
 אָבִיו אוֹ בֵּת אָמוֹ וְרָאָה אֶת עֲרוֹתָהּ וְהִיא תִּרְאֶה אֶת עֲרוֹתָו
 חֶסֶד הוּא, ב' חֲזֹרַת אֲנַפּוּי מֵא', ג' אַחֲזֹרַת אֲנַפּוּי מִב', ד'
 חֲזֹרַת אֲנַפּוּי מִג', ה' חֲזֹרַת אֲנַפּוּי מִד', כָּל אֲתוּוֹן חֲזָרִין
 אֲנַפּוּי [דף עז ע"ב] דָּא מִן דָּא, וְלֹאוּ אִינוּן אֲנַפּוּי בְּאַנַפּוּי,
 וְאַמְאֵי אֶלֶּא רְזָא דְּמַלְּה וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וְכוּ', וְאַמְאֵי חֲזָרִין
 אֲנַפּוּי דָּא מִן דָּא, בְּגִין עֲרִיזִין דְּאִינוּן לְקַבְּלִיָּהּ, א' לְקַבְּלִיָּה
 אָרוּר דְּאִיהוּ עֲרוּה, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר אָרוּר שֹׁכֵב עִם אַחֲתוֹ,
 דְּאֵלִין עֲרִיזִין כָּל חַד שֹׁכֵיב עִם אִמִּיה וְעִם אַחֲתִיה וְעִם
 בְּרַתִּיה, וְחֲזָרִין אֲנַפּוּי לְגַבִּיָּהּ דְּלִית לוֹן בִּשְׁת פְּנִים, אֲבָל
 אֲתוּוֹן קְדִישִׁין חֲזָרִין אֲנַפּוּיָּהּ בְּבִשְׁת בַּעֲנוּה, עֲרִיָּה תַעֲזוּר,
 וּבְגִינָה אֲתַמַּר וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְּשׁוֹל, עוֹר דְּאִיהוּ עוֹר,
 וְרְזָא דְּמַלְּה עֲרוּם רָאָה רַעָה וְנִסְתָּר.

וּלְבַתֵּר דְּמִתְפַּשְׁטִין מְנַיִיהוּ מִתִּיחַדִּין כְּלָהוּ וְלֹא יִתְבַּשְׁשׁוּ,
 וּמִתִּיחַדִּין אָבֹא עִם אִמָּא, אַח עִם אַחְתִּיה, כְּעַן
 דְּעָרוּהּ בִּינַיִיהוּ אֵית פְּרוּדָא בְּאַתְוּוֹן דְּאִינוּן יְהו"ה, הֲדָא
 הוּא דְכְתִיב כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּין אַחִים בִּינִי וּבִינְךָ, לְבַתֵּר
 דְּאַתְעֵבֵר עֲרִיּוֹת מְנַיִיהוּ, יְהֵא יְהו"ה אַחַד וְשְׁמוֹ אַחַד, וְרָזָא
 דְּאַחַד אַח ד', עָרוּהּ דְּתְרוּיִיהוּ אַחַר, בְּזִמְנָא דְּאַסְתִּלַּק קוּצָא
 מִן ד' מִן אַחַד אֲשֶׁתָּאֵר אַחַר, וְעָלִיהּ אֲתָמַר וְסוּד אַחַר אַל
 תְּגַל.

תְּקוּנָא תְּלָתִין וַחֲמִשָּׁא

בְּרֵאשִׁית, בְּתִשְׁרִי אֲתַבְּרִי עָלְמָא, חָסֵר א' לְמַהוּי בְּרֵאשִׁית,
 דָּא אָדָם דְּאַתְבְּרִי בְּתִשְׁרִי, וּבְגִין דְּעִתִּידָה אֲרַעָא
 לְאַתְלִטִּיא בְּגִינִיהּ, דָּא הוּא אַרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבוּרָךְ, אֲסְתִּלַּק
 מִן תִּשְׁרִי, וּפְתַח בְּב' דְּאִיהִי בְּרִכָּה לְאַתְבְּרָכָא אֲרַעָא, וְלֹא־פְקָא
 לָהּ מִן לוּטִיָּא, וְלֹא עוּד אֲלֵא בְּגִין דְּתִשְׁרִי אִיהוּ דִּין, לָא
 אֲדַכֵּר תַּמָּן בְּתִשְׁרִי, דְּלֵא יִתְכֵן בֵּיהּ זְמַנָּא אַחְרָא, הֲדָא הוּא
 דְכְתִיב נֹר יְהו"ה נִשְׁמַת אָדָם. (כך מצאתי)

תְּקוּנָא תְּלָתִין וְשִׁבְעָא

בְּרֵאשִׁית, דְּאִיהוּ שֵׁבַת בְּרֵאשִׁית, דְּהֵא שְׁבַע שַׁבְּתוֹת אִינוּן,
 וְלְכָל חַד אֵית לִיה שִׁית יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְכָל יוֹמָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא אֲלֵף שָׁנִים, הֲדָא הוּא דְכְתִיב כִּי
 אֲלֵף שָׁנִים בְּעִינִיךָ וְכו', וְשַׁבַּת בְּרֵאשִׁית שִׁית יוֹמִין דִּילִּיהּ
 אִינוּן שְׁנֵי אֲלָפִים תְּהוּ, שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה, שְׁנֵי אֲלָפִים
 יְמוֹת הַמַּשִּׁיחַ.

שְׁנֵי אֲלָפִים תְּהוּ וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוּ, שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה
 וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְלִית מַיִם אֲלֵא
 אֹרִייתָא, פְּנֵי הַמַּיִם תְּרִין אַנְפִּין דִּילָהּ, דְּאִינוּן מְצוֹת עֲשֵׂה
 וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֵׂה, חוֹר וְסוּמָק, יְמִינָא וְשְׂמַאלָא, וְאַלִּין
 אִינוּן שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה, שְׁנֵי אֲלָפִים יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ, וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, עֲלִייהוּ אֲתַמַּר עַל כֵּן בְּאֹרִים
 כְּבֹדוּ יְהו"ה, עַל כֵּן וְדַאי דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ וַיְהִי כ"ן, וְאִינוּן
 שְׁבַעֲיִן, וְעַל תְּרִין מְאֹרֹת אֲלִין אֲתַמַּר דּוּ פְּרָצוּפִין דְּכַר
 וְנוֹקְבָא, יְהִי אֹר דָּא פְּסָח, אֹר לְאַרְבַּעָה עָשָׂר, וַיְהִי אֹר
 רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ וַיְהִי הַיּוֹם, הֲכָא וַיְהִי וְהָתָם וַיְהִי,
 וּבְכָל אֲתַר וַיְהִי לִישָׁנָא דְּצַעֲרָא

שֶׁבֶת בְּרֵאשִׁית נְקוּדָה בְּחֻלָּל דִּילָהּ, דְּאִיהִי שֶׁבֶת בְּרִית, י'
 שֶׁבֶת חֻלָּל, חֻלָּל לְמָאן, לְהֵהִיא נְקוּדָה, מְחַלְלִיהָ
 מוֹת יוֹמָת, לְמָאן דְּעָאל נּוֹכְרָאָה בְּחֻלָּל דִּילָהּ, דְּאִיהִי רְשׁוֹת
 הַרְבִּים יִין גִּסְדָּ זוֹנָה, וּבְגִין דָּא הֲכָא צְרִיךְ דְּחִילוּ, וְדָא
 אִיהוּ בְּרֵאשִׁית יר"א שְׁב"ת, הֲדָא הוּא דְּכֹתִיב אִישׁ אָמוֹ
 וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שֶׁבֶתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ, וּמָאן דְּעָאל רְשׁוֹ
 נּוֹכְרָאָה בְּחֻלָּל [דף עח ע"א] דִּילָהּ, דְּאִיהִי רְשׁוֹת הַרְבִּים יִין גִּסְדָּ
 זוֹנָה, עֲלִיהּ אֲתַמַּר אֵת מְקַדֵּשׁ יְהו"ה טַמָּא וְנִכְרְתָהּ וְכוּ',
 וְהֵאִי נְקוּדָה אִיהִי אֹת דְּשֶׁבֶת אֹת דִּימִין טְבִין אֹת דְּתַפְלִין
 אֹת דְּבְרִית מִלָּהּ, עֲטָרַת דְּבְרִית, תְּגָא דְּסִפְר תּוֹרָה קְרִינָן
 לִיהּ, כְּתָרָא בְּרִישׁ כָּל צְדִיק, נְקוּדָה דְּעֵלָה אֲתַמַּר אָדָם וְחוּהָ
 דְּהוּ דוּ פְּרָצוּפִים, וְעֵלָה אֲמָרָה סִיְהָרָא אִי אֲפִשֵׁר לְשְׁנֵי
 מְלָכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד.

רָזָא דָא לְחַפְימֵי לְבָא אֲתַמְסַר, דָא אִיהוּ ה' בְּתַרְאָה,
 דְתַרְוִייהוּ י', וּבָה אֲתַעְבִּידוּ חַד, וְהָאֵי נְקוּדָה אִיהִי
 סְתִימָא וְחֲתוּמָה בְּשִׁית יוּמִין דְחוּל, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב יְהִי
 סָגוּר שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה בְּמַאי בָּאת ו', ב' סְתִים בָּאת ו'
 בּו' יוּמֵי דְחוּל, וּבִיּוּמָא שְׁבִיעָאָה אֲתַפְתַּחַת לְקַבְּלָא לְבַעְלָה,
 וּבְגִין דָא זְווגָא דְתַלְמִידֵי חֲכָמִים מְשַׁבֵּת לְשַׁבַּת, וְיִרְתִּין
 נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין חֲדַתִּין לְבַנְיָהוּ.

וּבְגִין דָא אִיהִי נְקוּדָה אֲתַקְרִיאַת בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה,
 כַּד אִיהִי גַל נְעוּל מַעֲיָן חָתוּם, עַד דְאֲתַפְתַּחַת לְבַעְלָה,
 וְכַד אִיהִי סְתִימָא אֲתַקְרִיאַת יְרָאָה, בְּכָל ו' יוּמֵי דְחוּל
 דְאִיהִי סְגִירָא וּנְטִירָא, בְּעֶשֶׂר אַמְיָרָן וּל"ב אֱלֹהִים דְאִינוּן
 מ"ב אַתּוּוּן דְגְבוּרָה, דְתַמָּן בִּינָה, בְּשַׁבַּת וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם,
 וַיְכַלּוּ חֶסֶד דִּימִינָא כָּלִיל ע"ב שְׁמָהָן, דְתַמָּן חֲכָמָה,
 כְּמָה דְאַמְרָן הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, דְחִילוּ בְּשִׁית יוּמִין
 דְחוּל אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ, רַחֲמֵי בְּשַׁבַּת כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ
 וְאֶת אִמְךָ, כַּד אֲתַפְתַּחַת לְגַבֵּי בַעְלָה אֲתַקְרִיאַת אֲהָבָה,
 וּמִדְחִילוּ וּרַחֲמֵי אֲתִייהִבוּ פְקוּדִין דְעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

תְּקוּנָא שְׁבַע וְתַלְתִּין

בְּרֵאשִׁית אִיהוּ בְּרִי"ת, וְדָאֵי כַּד אִיהוּ בְּלָבוּשִׁין דְאֵלִין
 קְלִיפִין דְאִינוּן עַרְלָה וּפְרִיעָה, צָרִיךְ תַּמָּן דְחִילוּ,
 וְעַלִּייהוּ אֲתַמַּר לֹא יְהִי לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי, וְהָאֵי
 אוֹת לֹא יִרְתִּין לִיָּה אֱלֹא יִשְׂרָאֵל, דְלִית אוֹת בְּרִית עַד
 דְעַבְרִין מִנִּייהוּ אֵלִין קְלִיפִין, דְאִינוּן עַרְלָה וּפְרִיעָה בְּאֲטִיפּוּ
 דְדָמָא.

תִּלְתֵּי קְלִיפִין אֵינוֹן בְּעֵרְלָה לְקַבֵּל תְּלַת קְלִיפִין דְּאַגּוּזָא,
 וְעַלְיֵיהּ אֲתַמַּר וְהָאֲרִיץ הִיתָה תְּהוּ וּבְהוּ וְחֻשְׁךָ, תְּהוּ
 קוּ יְרוּק קְלִיפָה קְדַמָּאָה, בְּהוּ קְלִיפָה תְּנִינָא, חֻשְׁךָ קְלִיפָה
 תְּלִיתָאָה, וְתִלְתֵּי אֲלִין דָּא עַל גַּב דָּא, לְקַבֵּל תְּלַת גּוּוֹנִין
 דְּעִינָא, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן וְלֹא תְּתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי
 עֵינֵיכֶם וְכוּ', לְקַבְּלֵיהּ תְּלַת גּוּוֹנִין דְּקִשְׁתָּ, דְּבְהוּן נְקָרָא
 בְּת עֵין דְּאִיהִי נְקוּדָה אוֹת בְּרִית, עֲלָה אֲתַמַּר וּרְאִיתִיהּ
 לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְעַלְיֵיהּ אֲתַמַּר תְּלַת זְמַנִּין כָּל גּוֹיִם וְכוּ'
 כִּי אֲמִילִם, וְאִמְתִּי יַעֲבוֹר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵנִי קְלִיפִין
 מְעַלְמָא וַיִּזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, בְּזַמְנָא דְּפוּרְקָנָא, הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיךְ, אִימְתִּי לְבַתֵּר דְּמַתְּעַבְרִין תְּלַת
 קְלִיפִין בִּישִׁין מִינָהּ, וּבְזַמְנָא דְּאִיהִי מַתְּלַבְּשָׁא בְּאֲלִין קְלִיפִין
 אִיהִי אֲמַרְתֵּי אֵל תְּרַאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחַרְתִּי, דְּבְאֲלִין קְלִיפִין
 אִיהִי מַתְּחַלְלַת, וּבְגִין דָּא מְחַלְלִיהָ מוֹת יוּמַת.

תְּהוּ"ם אִיהוּ הַמּוֹ"ת, לְגַבִּיהָ צְרִיךְ פְּרִיעָה בְּאֲטִיפּוֹ דְּדָמָא,
 וְעַד דְּאֲתַפְּרַע הָאִי פְּרִיעָה אִיהִי לָא אֲתַגְּלִיָּא
 בְּעַלְמָא, וְלֹא יְהֵא אוֹת בְּעַלְמָא, וְרָזָא דְּמַלְהָ כַּד אֲתַעֲבַר
 מִינָהּ עֵרְלָה וּפְרִיעָה רוּמִי וְקוּשְׁטָאנְדִינָא, מִיַּד אֲתַגְּלִיָּא
 אוֹת בְּעַלְמָא, לְהֵהוּא דְּאֲתַמַּר בִּיהּ וְזֵה לָךְ הָאוֹת כִּי אֲנִכִי
 שְׁלַחְתִּיךָ, לְקִימָא בִּיהּ קָרָא כִּימִי צִאתְךָ מֵאֲרִיץ מְצָרִים
 אֲרַאנוּ נִפְלְאוֹת.

וּבְגִין דָּא אֲלַעְזוּר בְּרִי לָא תְּצַפִּי לְרַגְלָא דְּמַשְׁיַחָא עַד דְּתַחֲזִי
 קִשְׁתָּ בְּגוּוֹנֵי נְהִירִין, אוּ עַד דְּאֲתַגְּלִיָּא אוֹת בְּעַלְמָא,
 מֵאִי אוֹת. אֲלָא דְּרַךְ כְּכַב מֵיַעֲקֹב, דָּא אֲתֵי אוֹת בְּרִית,

וּמִיד וְקָם שָׁבַט מִיִּשְׂרָאֵל לְגִבָּה, הֵהוּא דַּאֲתָמַר בֵּיה וַיְהִי
בִישְׂרוּן מֶלֶךְ (חסר).

תַּא חֲזִי יוֹמָא חֲדָא שְׁאִילְנָא [דף עח ע"ב] לְאֵלֵיהּוּ, עָרְלָה אַמְאִי
שׁוֹיִנָן בְּמֵאנָא בְּעַפְרָא, אָמַר לִי שְׁמַעְנָא בְּמַתִּיבְתָא,
דְּעָרְלָה אִיהּוּ נַחֲשׁ, וְכִיּוֹן דְּאֵעְבְּרִינָן לֵיה מֵאֲתַרִּיה צְרִיךְ
לְמִיָּהֵב לֵיה מְזוֹנִיָּה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְנַחֲשׁ עִפְרָא לְחַמוּ,
וּבּוֹדָאִי בְרִי בְדָא אֲשַׁתְּזִיב בְּר נֶשׁ מְדִינָא דְחַבּוּט הַקָּבֵר,
וּדְמָא דְאֲטִיפִין מְפָרִיעָה לְמִיָּהֵב מְזוֹנָא לְהֵהוּא פְּלַבָּא דְאִיהּוּ
רוּצָח, וּבְדָא אֲשַׁתְּזִיב בְּר נֶשׁ מְחַרְבָּא דְמִלְאַךְ הַמּוֹת.

וְעַל דָּא אָמַר אָדָם קְדַמָּאָה קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מִי
מְצִיל בְּנֵי מְחַרְבַּת הַמַּתְהַפְּכַת, אָמַר לֵיה חַרְבָּא דְמִלָּה,
כְּמָה דַּאֲתָ אָמַר עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת צוּרִים, וְחַרְבָּא דְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא י"ו פִּיפִיּוֹת, לְקַבֵּל מִיָּלָה וּפְרִיעָה וּמְצִיעָה וִי"ג
בְּרִיתוֹת שְׁנַכְרְתוּ עָלֶיהָ, וְכֵן אֹרִייתָא שְׁזִיב לְבַר נֶשׁ מִי"ו
פִּיּוֹת דְחַרְבָּא, כְּמָה דְאָמַר שְׁלֹמֹה עַץ חַיִּים הִיא דְסָלִיק
לִי"ו.

וּלְקַבֵּל אֵלִין תְּרִין אָמַרְתָּ אֹרִייתָא לֹא תִרְצַח וְלֹא תִנְאַף,
לֹא תִנְאַף לְקַבֵּל נַחֲשׁ אֶשֶׁת זְנוּנִים, לֹא תִרְצַח
לְקַבֵּל סַמְא"ל, וְאָמַר דּוּד עָלֶיהָ הַצִּילָה מְחַרְבַּת נַפְשֵׁי מִיד
כָּלֵב יַחֲדָתִי, תֵּלֶת קְלִיפִין דְּעָרְלָה אֵינּוּן מְשַׁחִי"ת א"ף
וְחִימ"ה, לְקַבֵּל עָרְלָה אִיהּוּ עוֹן, וְהֵינּוּ דְתַקִּינוּ בְּצִלוֹתָא
לְגַבְיֵיהּ, וְהוּא רַחוּם יַכְפֵּר עוֹן דָּא עוֹן, וְלֹא יִשְׁחִית דָּא
מְשַׁחִית, וְהַרְבֵּה לְהָשִׁיב אִפּוּ דָּא אָף, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוּ
דָּא חֲמָה, וּמֵאֵן דְּאֵעִיל אוֹת בְּרִית בְּרֶשׁוּ נּוֹכְרָאָה אֵלִין
אַרְבַּעַה שְׁלֹטִין עָלֶיהָ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְהַמִּים גָּבְרוּ מְאֹד

מֵאֵד עַל הָאָרֶץ, עַל הָאָרֶץ דָּא גּוֹפָא דִּילִיה, וְאַרְבַּע זְמַנִּין
אֲתַמַּר בְּפִרְשַׁת נַח וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם, גָּבְרוּ, לְקַבְּלֵיהוּ, וְהָא
אוֹקְמוּהוּ.

עָרְלָה וּפְרִיעָה שְׁמַעְנָא דְאִינוּן רוּמֵי רַבְתָּא וְרוּמֵי זַעִירָתָא,
בְּזַמְנָא דְמַתְעַבְרִין מֵעֲלָמָא אֲתַגְלִיא אוֹת הַבְּרִית,
דְּאִיהוּ בַת עֵין צִיּוֹן דְּאִיהִי נְקוּדַת עֲלָמָא, דְּבְזַמְנָא דְאֵלִין
קְלִיפִין שְׁלֹטִין בְּעֲלָמָא אֲתַחֲזֹר עֲלָמָא לְתַהוּ וּבַהוּ, הֲדָא
הוּא דְכָתִיב וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוּ וּבַהוּ, בְּזַמְנָא דִּיתֵי פּוֹרְקָנָא
מִיָּד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר הִיא אוֹר לָא פְתִיב
אַלָּא יְהִי וַיְהִי אוֹר, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד, בְּיוֹם
הַהוּא יְהִיהָ יְהו"ה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

תְּקוּנָא תַּמְנָא וּתְלָתִין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, פֶּתַח וְאָמַר פְּשׁוּשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים
וְכו', שׁוּשְׁנָה אֵית בָּהּ חֲמֵשׁ עֲלִין מְלָגוּ וְחֲמֵשׁ
עֲלִין מְלָבָר, וְאִינוּן ה"ה, שְׂרָבִיט דִּילָהּ ו', תְּפּוּחַ דִּילָהּ י',
וְכָלֵא אֱלֹהִים, חֲמֵשׁ אֲתוּוֹן דִּילִיהָ ה' חֲמֵשׁ עֲלִין מְלָבָר,
ה' חֲמֵשׁ עֲלִין מְלָגָאוּ, י' תְּפּוּחַ, ו' מְל"א שְׂרָבִיט.

בְּזַמְנָא דְהָאֵי שׁוּשְׁנָה אִיהִי בְּגִלוּתָא אִיהִי אֲטוּמָא, בְּזַמְנָא
דִּיהָ פּוֹרְקָנָא בְּעֲלָמָא אֲתַפְתַּחַת בְּחֲמֵשׁ אוֹר, הֲדָא
הוּא דְכָתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, וּבַהוּא זְמַנָּא
דְּאֲתַפְתַּחַת אֲתַלְבַּשְׁת בְּכִמָּה לְבוּשִׁין דְנַהוּרִין דְאֹרִייתָא,
וְאֲתַקְשַׁט בְּכִמָּה קְשׁוּטִין דְּפַקוּדִין דְעֵשָׂה, וּבְזַמְנָא
דְּאֲתַפְתַּחַת וְאֲתַקְשַׁט בְּקְשׁוּטָהָא, בְּאַרְבַּעָה בְּגָדֵי לְבָן דְאִינוּן
יְהו"ה, וּבְאַרְבַּעָה בְּגָדֵי זָהָב דְאִינוּן אֲדֹנָי, בְּאַרְבַּע פְּתֵי

דְתַפְלִין דִּיד, וּבְאַרְבַּע בְּתֵי דְתַפְלִין דְרִישָׁא, דְאִינוּן לְקַבְלֵייהוּ,
 אַרְבַּע לְבוּשֵׁין דְכֹהֵן הַדְיוּט אִינוּן לְקַבֵּל אַרְבַּע כְּנָפוֹת כְּסוּתָךְ
 אֲשֶׁר תַּכְסֶּה בָּהּ.

וְכַד אֶתְתַּקְנַת בְּאֵלִין לְבוּשֵׁין, מִיַּד אֶתְפַּתַּח הֵיכְלָא לְגַבְהָ,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, וּלְקוֹל נְעִימוֹ
 דְרַמּוֹנִים וְזוּגִין דְלְבוּשָׁא דִילָהּ, אֶתְמַר בְּחִוּוֹן וְאֶשְׁמַע אֶת
 קוֹל כְּנַפְיָהֶם, וְכַד אֶמְרִין יִשְׂרָאֵל קְרִיאַת שְׁמַע, מַה כְּתִיב
 בָּהּ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵי, קָלָא אֶשְׁתַּמַּע לְגַבְהָ
 מִבֵּין תְּרִין כְּרוּבֵיָא דְאִינוּן הוּ פְרָצוּפִין, וְכַד מִתְחַדָּא דְבוּר
 בְּקָלָא אֶתְעַבִּידוּ קוֹל דְמָמָה דְקָה, וְדָא צְלוֹתָא בְּחֶשְׁאֵי,
 וּבַהּ הוּא זְמַנָּא מָאן דְבַעֵי לְמִשְׁאַל שְׁאַלְתוּי יִשְׂאֵל, דְבַהּ הִיא
 זְמַנָּא יְהָ עַת רְצוֹן, דְהָא תְרִין שְׁמָהֵן כְּחַדָּא יֵאֱהֻדוּנָהּ יי,
 אֲז תִקְרָא וַיְהוּ"ה יַעֲנֶה, מִיַּד א"ז יֵאֱהֻדוּנָהּ יי, תְרִין שְׁמָהֵן
 וַתִּמְנִיָא אֶתְוֹן דְבַהּוֹן הָא עֶשֶׂר, וְדָא רְזָא אַרוּר אֲשֶׁר לֹא יִקִּים
 אֶת דְבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְכו', דָּא חֲבוּרָא דְחַתָּן [דף עט ע"א] וְכֻלָּהּ פִּי
 אֲז אֶהְפּוֹךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה כְרוּרָה וְכו', וְדָא רְזָא וְאֶמַר כָּל הָעַם
 אָמִין.

וְעַד דִּיפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא לֹא יְהוּן בְּזוּגָא חַדָּא,
 וּבְזְמַנָּא דִּיפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא יִתְחַבְרוּן כְּחַדָּא,
 בַּהּ הוּא זְמַנָּא א"ז יִשִּׁיר מֹשֶׁה, וּמִיַּד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי
 אֹר דְאִיהוּ מִפְקָנוּ דְגְלוּתָא, בַּהּ הוּא זְמַנָּא דְמִטְרוּנִיתָא כְּעַאת
 לְאֶעְלָא בְהֵיכְלָא דִילָהּ, קָלָא סְלִיק בְּרוּמֵי רְקִיעִין וַיִּמָּא
 הַכִּי, מִשְׁרִיין סְגִיִין דְמִתִּיבְתָא עֲלָאָה וְתַתְּאָה דְנִשְׁמַתִּין
 קְדִישֵׁין, אֶתְתַּקְנּוּ לְקַדְמוֹת מִטְרוּנִיתָא דְקָא אֶתִּיא לְאֶתְתַּקְנָא,
 לְמַפְרַק בְּנֵהָא מִן גְּלוּתָא, בַּהּ הוּא זְמַנָּא כְּמָה מְאִרֵי שׁוּפְרוֹת

וּמְאִרֵי דְקָלִין וּמְאִרֵי דְבִרְקִים, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן וַיְהִי קוּלוֹת
 וּבִרְקִים וְעֲנֵן כְּבֵד עַל הָהָר וְקוּל שׁוֹפֵר חֲזַק מְאֹד וְכוּ',
 מִשֶּׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֵנוּ בְּקוּל, בְּהֵהוּא זְמַנָּא מִשֶּׁה
 יִמְלֵל בְּשְׂכִינְתָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוּ,
 וְהָאֱלֹהִים דְּאִיְהִי אִימָא עֲלָאָה, יַעֲנֵנוּ בְּקוּל דְּאִיְהוּ עֲמוּדָא
 דְּאִמְצְעִיתָא, וְהָא אוּקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְּנִיתִין בְּקוּלוֹ שֶׁל מִשֶּׁה.

וּבְהֵהוּא זְמַנָּא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה סְלִקִין דָּא עַל גַּב
 דָּא, כְּגוּוּנָא דְּאִתְּמַר בְּטוּרָא דְּסִינֵי, דְּאִתְּמַר תַּמָּן
 מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, מִי בְּזֹאת עוֹלָה, מִי אִימָא
 עֲלָאָה דְּבַה פֶּתַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּטוּרָא דְּסִינֵי אֲנִכִי.

קָם סְבָא חָדָא מִבְּתַר טוּלָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר רַבִּי רַבִּי,
 הָא חֲזִינָא דְּאִתְּמַר מִן הַשָּׁמַיִם הַשְּׁמִיעֵךְ אֶת קוּלוֹ
 לְיִסְרָךְ וְכוּ', וּבְאַתֵּר אַחְרָא שְׁמַעְנָא דְּמַלְיֵל עִם יִשְׂרָאֵל
 מִסְטָרָא דְּמַלְאָכֵיא, דְּהִכִּי אוּקְמוּהוּ דְּכָל דְּבוּר וְדְבוּר דְּנִפְיֵק
 מִפּוּמּוּי אֲתַעְבִּיד מַלְאָךְ, וְדָא אִיְהוּ וְכָל הָעָם רְאִים אֶת
 הַקּוּלֹת וְאֵת הַלְּפִידִים, וּבְאַתֵּר אַחְרָא אָמַר קָרָא אַחַת דְּבַר
 אֱלֹהִים שְׁתִּים זֹו שְׁמַעְתִּי, מֵאִי הָאִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן סְבָא סְבָא, שְׁמַעְנָא דְּבַר נֶשׁ יְהִיב בִּיה
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תַלְת קְטִירִין, נִשְׁמַתָּא וְרוּחָא
 וְנִפְשָׁא, נִשְׁמַתָּא מִפּוּרְסִיא יְקָרָא, תַּמָּן נַחִיתַת שְׂכִינְתָא עֲלָאָה
 כְּלִילָא מִתַּלְת סְפִירָן עֲלָאִין, וְעֲלִייהוּ אִתְּמַר אַחַת דְּבַר
 אֱלֹהִים שְׁתִּים זֹו שְׁמַעְתִּי, אַחַת וּשְׁתִּים הָא תַלְת סְפִירָן
 עֲלָאִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן אַחַת, אַחַת וְאַחַת, תַּלְת אַחְדִּין, וְדָא
 אִיְהוּ אַחַת דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים זֹו שְׁמַעְתִּי, זֹו בִּיה עֲבִיד
 לוֹן אַחֲ"ד.

וּלְבַתֵּר מְלִיל עֲמִיה מְרוּחָא דְאִיהוּ מִטְרוּ"ן, כְּלִיל כָּל
 צָבָא הַשָּׁמַיִם דְּלִתְתָּא, בְּגִין דְּאִתְלַבֵּשׁ בֵּיהּ וּרְכִיב
 בֵּיהּ עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, וּבְגִין דָּא בְּכָל
 דְּבוּר וּדְבוּר דְּנִפְק מִנֵּיהּ הוּוּ נְפִיק מִנֵּיהּ מְלֶאךָ, וְדָא אִיהוּ
 וְכָל הָעָם רוּאִים אֶת הַקּוֹלֶת. לְבַתֵּר נְחִית שְׁכִינְתָּא תְתָּא
 עֲשִׂירִית בְּאוּפִן, דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ דְּבַר נֶשׁ מִתְמָן, וְאִתְמַר בֵּיהּ
 וְעַל הָאָרֶץ הָרֶאךָ אֶת אֲשׁוּ הַגְּדוּלָּה בְּגִין דְּעֲלִיהּ אִתְמַר
 וְהִנֵּה אוּפִן אֶחָד בְּאָרֶץ, בְּגִין דִּישְׁתַּמַּע קְלִיהּ וּדְבוּרֵיהּ מִן
 כְּרִסְיָא וּמְלֶאכְיָא וּשְׁמִיָּא וְאַרְעָא, דִּישְׁתַּמוּדְעוּן לִיהּ בְּכָלֵּא
 עֵילָא וְתִתָּא, כְּנִשְׁמַתָּא דְשִׁלְטְנוּתָהּ בְּכָל גּוֹפָא אֲפִילוּ בְּאֵבֶר
 זְעִירָא וְלִית אֵבֶר פְּנוּי מִינָהּ.

תְּקוּנָא תִּשְׁעָ וּתְלָתִין

בְּרֵאשִׁית תְּמָן אֲשׁוּר דְּאִתְמַר בֵּיהּ אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךָ וְכוּ',
 אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה, אֲשֶׁר בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשֶׁרוּנִי
 בְּנוֹת, וְדָא אִימָא עֲלָאָה, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֵינוּ וְצוּנּוּ, עַל
 כָּל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, דְּאִינוּן פֶּטֶר כָּל רַחֵם דְּאִינוּן רַמ"ח,
 דְּכֻלְהוּ קְטִירִין בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ כָּל דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, דְּאִפְתַּח
 פֶּטֶר כָּל רַחֵם דְּאִינוּן רַמ"ח פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה, וְעֲלִיהּ אִתְמַר
 אֲשֶׁר קִדְּשׁ יָדִיד מִבְּטָן, וְדָא אִימָא דְּאִתְמַר בָּהּ מִבְּטָן מִי
 יֵצֵא הַקֶּרֶחַ, וְדָא אִיהוּ הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא, אֲשֶׁר דְּאִיהִי אִימָא עֲלָאָה,
 [דף עט ע"ב] קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֵינוּ בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ קִדְּשׁ יָדִיד מִבְּטָן.
 וְצוּנּוּ עֲלִיָּהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ מְצוּוּהָ וְעוֹשָׂהָ, וְעוּד אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
 דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ קִדְּשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוּ"ה,
 וְצוּנּוּ דְּאִיהוּ הַכִּי מְצוּוּהָ וְעוֹשָׂהָ, וְעוּד קִדְּשָׁנוּ מִסְטָרָא
 דְּשִׁמְאָלָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְקִדְּשַׁתְּ אֶת הַלְוִיִּם, וְלִית קְדוּשָׁה

פְּחוֹת מֵעֲשָׂרָה, וְאֵלֶּיךָ עֲשָׂרָה מֵאֲמֵרוֹת, דַּאִיְהִי קִדְשׁ לִי כָּל
בְּכוֹר דַּאִיְהוּ כְּתוּר עֲלָאָה וְחֻכְמָה דַּאִיְהִי יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחֲשָׁבָה
דַּאֲתַמַּר בְּהוֹן וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי אוּר.

וְצוּנוּ עַל, מִסְטָרָא דִימִינָא דַּאֲתַמַּר בֵּיהּ הוֹקֵם עַל, דִּתְמַן
כָּל בְּרַכָּאן לִימִינָא, דַּאיִנוּן מֵאָה בְּרַכָּאן כְּחוֹשְׁבֵין
ע"ל, דַּאֲת י' בְּק' אֶסְתְּלִיק לְמֵאָה, דַּאִיְהִי קִרְבְּנָא דְכֹלָא,
מִסְטָרָא דַּאֲבָא רֵאשׁ, מִסְטָרָא דַּאִימָא אֲשֶׁר, מִסְטָרָא דַּאֲבָא
מְצוּוּהָ, וּמִסְטָרָא דַּאִימָא עוֹשָׂה, וּמְצוּוּהָ דַּא עֵץ פְּרִי, וְעוֹשָׂה
דַּא עוֹשָׂה פְּרִי, וְשִׁמְעִינָן דַּאיִנוּן גּוֹף וּבְרִית דְּחֻשְׁבִּינָן חָד,
עַלִּיְהוּ אֲתַמַּר שְׁתֵּי כְּתַפְת חֲבֵרַת, כְּמָה דַּאיִנוּן חוֹבְרוֹת,
הָכִי שְׁכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה חוֹבְרוֹת אֲשֶׁה אֶל אַחוּתָהּ.

עוֹד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנוּ, וְלֹא אָמַר קִדְשָׁנוּ
וְצוּיְתָנוּ, אֲשֶׁר אִיְהוּ אֲשֶׁר אֱהִי"ה וְדַאִי, וְדַא כְּתוּר
עֲלָאָה, מִסְטָרָא דְנוֹקְבָא אֲתַקְרִי אֲשֶׁר, וּמִסְטָרָא דְדְכוּרָא
אֲתַקְרִי רֵאשׁ, רֵישָׁא דְכָל רֵישִׁין, קִדְשָׁנוּ דַּא אֲבָא סְבָא,
דַּאֲתַמַּר בֵּיהּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי אוּר, וְצוּנוּ דַּא אִימָא,
דַּאֲתַמַּר בֵּהּ וַיְהִי אוּר, וְלִית הוּוּיָהּ אֶלָּא עַל יְדֵי עֲשִׂיָה,
וְתַרוּיְהוּ לִימִינָא וְשִׁמְאֵלָא.

וּמֵאֵן מְצוּוּהָ וְעוֹשָׂה עַל הַמְצוּוּהָ דַּאִיְהִי שְׁכִינְתָא, דַּא עֲמוּדָא
דַּאֲמַצְעִיתָא, וְהָכִי צְדִיק בְּצִלְמִיָהּ וְכַדְמוּתִיָהּ, וְעַל
שְׁמִיָהּ אֲתַקְרִיאֵוּ יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי בְּכוּרֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל שֵׁם צְדִיק
אֲתַקְרוּן צְדִיקִים, הָדַא הוּא דְכְּתִיב וְעַמְּךָ כָּלִם צְדִיקִים
לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ.

וְעוֹד אָנְכִי יְהו"ה אֱלֹהִי"ךְ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם,
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֲבָא וְכִי מֵאֵן דַּאִיְהוּ תַּחוּת שְׁעֵבוּדָא

דְּרַבּוּנִיָּה, וְרַבּוּנִיָּה אֲבִטַח לִיָּה לְאַפְקָא לִיָּה לְחִירוֹ וְאַפִּיק לִיָּה, אֵית לִיָּה לְשַׁבְּחָא גְרַמִּיָּה דְאַפִּיק לִיָּה מִגּוֹ שְׁעֵבוּדָא, וְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר לְאַבְרָהָם פִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאַרְץ לֹא לָהֶם, וְהָא אִיהוּ אֲבִטַח לְאַפְקָא לְבְנוֹי מַגְלוֹתָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ גָּדוֹל, וְאִיהוּ מְשַׁבַּח גְרַמִּיָּה כִּמָּה זְמַנִּין אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךָ מֵאַרְץ מִצְרַיִם.

אָמַר לִיָּה בְרִי שְׁפִיר קְאָמַרְתָּ אֲבָל לֹאוּ אִיהוּ דָּא לְשַׁבְּחָא גְרַמִּיָּה, אֲלָא כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה אֲתַקְרִיאת רֵאשׁ לְחִבְרַתָּהּ, וּבִגִּין לְאַשְׁתַּמּוּדְעָא לֹוֹן מֵאַן אֲתַר אֲפִיק לֹוֹן מִגּוֹ שְׁעֵבוּדָא, פְּתַח בְּאַנְכִי, וְאַדְפִּיר בֵּיה אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךָ מֵאַרְץ מִצְרַיִם וְגוֹמֵר, חֲמִשִּׁין זְמַנִּין לְקַבֵּל חֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּבִינָה.

וְעוּד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֲבָא, הָא אִם עִמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא אִיהוּ מְצוּוֹה וְעוֹשֶׂה, הִוָּה לִיָּה לְמִימַר בְּגִינָה אֲשֶׁר קִדְשָׁנִי וְצוּנִי, מֵאִי אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ וְצוּנוּ, אָמַר לִיָּה וְדַאי שְׁפִיר קְאָמַרְתָּ, בּוּדְאִי עַל עִמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא וְצִדִּיק אֲתַמַּר עַל תְּרוּיָהּ אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנוּ, אֲשֶׁר וְדַאי דְאִיהִי אֲשֶׁר אֵהִי"ה אִימָא עֲלָאָה, מְנִי לֹוֹן עַל שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי מְצוּוֹה, לְכָל חַד מְנִיָּהּ, וְאִינוּן לְעִילָא תְרִין כְּעַנְפִין דְּאִילָנָא דְאַתְפָּרְשׁוּ לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא, וְלִתְתָּא אֲתַעֲבִידוּ בַּה אַגּוּדָה חָדָא, וּבִגִּין דָּא אִינוּן לְעִילָא תְרִין, וְלִתְתָּא חָד, דִּיחֻדָּא לָא אֵית בְּכָל עַנְפִין דְּאִילָנָא אֲלָא בַּה, דְּאִיהִי אַגְד דְּכֻלְהוּ, אִיהִי אַגּוּדָה דְּכָל אַבְר וְאַבְר, וּבַה אֲתַעֲבִידוּ כְּלָהוּ חָד.

וְעוּד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר דָּא נְבוּאָה בְּמִרְאָה, דְּאַתְמַר בַּה בְּמִרְאָה אֱלִיו אֲתוּדַע, וְאִיהִי חֲזוֹן דְּנְבִיאִיא, אִיהִי

חֲזוֹן וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חוּזָה, דְּאִיהוּ יְהוּ"ה אַדְנִי, דְּהָכִי
 סָלִיק חֲזוֹן חֶסֶד ו' חֲמֵשׁ וְשִׁתִּין פְּחֻשְׁפֵּן אַדְנִי, בְּנִבּוּאָה
 ס"ו, ס"ה פְּחֻשְׁפֵּן אַדְנִי, וְתִיבָה הָא ס"ו, [דף פ ע"א] וּבְמֵאֵי
 הִיא חֲזוֹן בְּאֵת ו', בֵּיה אֲתַעְבִּידֵת אֲסַפְקֶלְרִיָּא דְנִהְרָא אֲדוֹן
 דִּילָהּ.

תקונא ארבעין

בְּרֵאשִׁית, שְׁמַעֵי בַת וִרְאִי וְהִטִּי אֲזַנְךָ וְגוֹמֵר, בְּרֵאשִׁית
 תַּמָּן שְׁמַעֵי, תַּמָּן ב"ת, תַּמָּן רֵא"י, שְׁמַעֵי
 ש' מִן בְּרֵאשִׁית, ב"ת תַּמָּן אֲשַׁתְּמוּדַע בְּרִישָׁא וְסוּפָא דְתִיבָה,
 רֵא"י תַּמָּן אֲשַׁתְּמוּדַע בְּאֲמַצְעִיתָא, פְּגוּוֹנָא דָא בְּר"אשִׁית,
 וְכַד תְּהֵא בְּחִבּוּרָא עֲמִיה פְּגוּוֹנָא דָא יֵאֱהֻדוּנָה"י, אִיהוּ אֲמַר
 לְגַבְהָ וְשִׁכְחֵי עֲמָךְ וּבֵית אָבִיךָ, דְעַל פֶּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו
 וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, כִּי הוּא אֲדוֹנֵיךָ
 וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ וְדָאֵי.

וּבְנִין דָּא מְסֻטְרָא דִּיהו"ה אֲתַקְרִיָּאת אֲסַפְקֶלְרִיָּא דְנִהְרָא,
 וְכַד אִיהִי אַדְנִי בְּלֵא בְעֵלָה אֲתַקְרִיָּאת אֲסַפְקֶלְרִיָּא
 דְּלֵא נִהְרָא, וְנִבְיָאֵי מְסֻטְרָא דִּיהו"ה אֵינּוֹן מְאֲסַפְקֶלְרִיָּא
 דְּנִהְרָא, וְנִבְיָאֵי מְסֻטְרָא דְאַדְנִי אֵינּוֹן מְאֲסַפְקֶלְרִיָּא דְּלֵא
 נִהְרָא, דְּאֵלִין מִתְנַבְּאִין רַחֲמֵי, וְאֵלִין מִתְנַבְּאִין דִּינָא, דְּנִבּוּאָה
 אִיהִי שְׁקִילָא לְאֹרִייתָא דְּבִכְתָּב וְלְאֹרִייתָא דְּבַעַל פָּה.

וּבְהָהוּא זְמַנָּא דְּמִתְפַּתְחִין הֵיכְלִין דְּנִבּוּאָה, כְּמָה מְאָרִי
 דְּעֵתִידוֹת יִתְעַרוֹן בְּעֵלְמָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב וְנִבְאוּ
 בְּנִיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְכו', וְכְמָה מְאָרִי דְּאוֹתוֹת, וּמְאָרִי דְּעֵתִידוֹת,
 מְמָה דְּהוּוּ וְעֵתִידִין לְמַהוּי, מְמָה דְּהוּוּ מְסֻטְרָא דְּמַחְשְׁבָה

דַּאֲתַמַּר בְּהַ יִשְׂרָאֵל עָלֶה בְּמַחֲשָׁבָה, וּמָה דְעָתִיד לְמַהוּי
מִסְטָרָא דַּאֲיֵמָא עֲלָאָה, וְרָזָא דְמַלְאָה מָה שְׁהִיָּה כְּבַר הוּא,
וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת כְּבַר הִיָּה.

וּבְמָה מְאָרִי דְעֵינִין דַּאֲיֵנוּן חוּזִים וּנְבִיאֵי יִתְעַרוּן בְּעֲלָמָא
דַּאֲיֵנוּן עֵינֵי יְהוּ"ה, וּכְמָה מְאָרִי דַּאֲוֹדְנִין דְתַמָּן
שְׁמִיעָה דַּאֲתַמַּר בְּהוּן וְאֲשַׁמַּע אֶת קוֹל כְּנַפְיָהֶם, וּמְאָרִי
דַּאֲנַפִּין דַּאֲתַמַּר בְּהוּן וְאַרְבַּעַה פָּנִים וּגּוֹמֵר, וּמְאָרִי דְקַלִּין,
וּמְאָרִי דְדְבוּרִין, וּמְאָרִי דְרוּחָא דְקוּדְשָׁא, וּמְאָרִי דִידִין
דַּאֲתַמַּר בְּהוּן וִידֵי אָדָם וּגּוֹמֵר, וּמְאָרִי דְקוּמָה, וּמְאָרִי דַּאוֹת,
וּמְאָרִי דְרַגְלִין דַּאֲתַמַּר בְּהוּן וְהַחֲיוֹת רְצוּא וְשׁוּב, בְּהַהוּא
זְמַנָּא וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁךְ, אֲלִין אֲיֵנוּן
נְבִיאֵי דְשַׁקְרָא, דַּאֲתַמַּר בְּהוּן וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטוּמֵי מְצָרִים
וּגּוֹמֵר, דַּאֲפָרִישׁ לוֹן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְנַבִּיאֵי קְשׁוּט.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מְבַדִּיל בֵּין
מַיִם לְמַיִם, הִכָּא רָזָא לְאַתְעֶסְקָא בְּאוּרִייתָא דְבַעַל
פָּה, וּלְאַפְרָשָׁא בֵּין אֶסוּר וְהַתַּר, דַּאֲיֵנוּן מֵיִן מְתִיקָן, וּמֵיִן
מְרִירָן מִסְטָרָא דְשַׁמְאֵלָא, וְלֹא יִכְלוּ לְשַׁתּוֹת מַיִם מְמָרָה פִי
מָרִים הֵם, וּמִסְטָרָא דִימִינָא וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם, וַאֲיֵנוּן כְּגוֹוֹנָא
דְדָם טְהוֹר וְדָם נְדָה דְצָרִיךְ לְאַפְרָשָׁא בִינֵיהוּ, בְּגִין דְהַהוּא
זוּהָמָא דְהַטִּיל נַחֲשׁ בַּחֲוָה גְרִים לְעַרְבָא מֵיִן דְדַכּוּ עִם
מֵיִן דְמִסְאָבוּ, וּבְגִין דָּא תְקִינוּ תְקִנָּה דָּא לְחֻבָּה לְאַפְרָשָׁא
בִינֵיהוּ, וְהַהוּא דַּאֲפָרִישׁ בִּינֵיהוּ דָּא רְקִיעַ דְעַל רְאשֵׁי
חִיוּוֹן, דַּאֲתַמַּר בֵּיהּ וּדְמוֹת עַל רְאשֵׁי הַחֲוָה רְקִיעַ דָּא
מִטְטְרוּ"ן.

ויעש אלהי"ם את הרקיע ויבדל וכו', הכא לית מיא
 מסטרא דמסאבו, אלא מיין מסטרא דשמאלא הוו
 בעאן לאתגברא, ומיין מסטרא דימינא הוו בעאן לאסתלקא
 עלייהו, עד דאלין אמרין אנן בעינן למהוי קדם מלכא,
 ואלין אמרין אנן בעינן למהוי קדם מלכא, עד דאתא
 עמודא דאמצעיתא ואעיל שלם בינייהו, וקשיר לון ואתעביד
 שקל בינייהו, ודא מחלוקת לשם שמים, כגון לאה ורחל,
 דדא בעא לאתחברא בבעלה, ודא בעא לאתחברא בבעלה,
 ונטיל לון יעקב וקשיר לון ביה [דף פ ע"ב] לתרוייהו, בגין
 דהוה קא מחשבת לאה בלבה אם יעקב נטיל לאחתי נטיל
 לי עשו חייבא, והכי קא חשיבת רחל כגוונא דא, בגין
 דא קודשא בריך הוא יהיב לון ליעקב תרוייהו, ושזיב
 לון מההוא חייבא, ואתחברו בצדיקא.

(נ"א קם סבא דסבין עתיקא דעתיקין.
 ואמר רבי רבי מאי ניהו דאמר
 רבי עקיבא לתלמידוי כשתגיעו לאבני
 שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא
 תסכנו בעצמכם, הך הוא דכתיב דובר
 שקרים לא יכון לנגד עיני, הא כתיב
 (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים
 ויהי מבדיל בין מים למים, ועוד מים
 עליונים ומים תחתונים אית תמן, למה
 אמר אל תאמרו מים מים, אמר ליה
 בוצינא קדישא, סבא דסבין לך יאות
 לגלאה רזא דא, דלית חבריא יכלין
 לקיימא ביה על בורייה, אמר ליה סבא
 דסבין, רבי רבי בוצינא קדישא, בודאי
 אבני שיש טהור אינון י, דאינון חד

אמר רבי אלעזר אבא, יומא
 חדא הוינן בבי
 מדרשא, ושאלו חבריא מאי
 ניהו דאמר רבי עקיבא
 לתלמידוי כשתגיעו לאבני
 שיש טהור אל תאמרו מים
 מים שמא תסכנו עצמכם,
 שנאמר דובר שקרים לא יכון
 לנגד עיני, אדהכי הא סבא
 דסבין עתיקא דעתיקין קא
 נחית ואמר לון, רבנן במאי
 עסקיתו, אמרו ליה ודאי

י"ד עלאה מן א, ותנינא י"ד תתאה
מינה, והכא לית טומאה אלא אבני שיש
טהור, ולית הפרשה בין מים למים,
דכלא יחודא חדא, דאלין אינון מסטרא
דאילנא דחיי דאיהו ו באמצעיתא דא,
דאתמר ביה ולקח גם מעץ החיים ואכל
וחי לעולם, אבל אילנא דעץ הדעת
(לתתא).

בהאי דאמר רבי עקיבא
לתלמידוי כשתגיעו לאבני
שיש טהור אל תאמרו מים
מים, ואמר לון ודאי רזא
עלאה אית הכא, והא
אוקמוה במתיבתא עלאה,
ובגין דלא תטעון נחיתנא
לכון, בגין דיתגלי רזא דא
ביניכו דאיהו רזא עלאה
טמירא מבני נשא.

בודאי אבני שיש טהור אינון י' י', דמנהון מיין דכייז
נפקין, ואינון רמיזין באת א רישא וסופא י' י',
ו' דאיהו נטוי בינייהו איהו עץ חיים, מאן דאכל מניה
וחי לעולם, ואלין תריין יודי"ן אינון רמיזין בוייצר, ואינון
תריין יצירות יצירה דעלאין ויצירה דתתאין, ואינון חכמה
בראש וחכמה בסוף, תעלומות חכמה, ודאי אינון תעלומות
מחכמה עלאה דאיהו דתחות פתר עלאה.

ואינון לקבל תריין עיינין, דבהון תריין דמעין נחתין בימא
רבא ואמאי נחתו, בגין דאורייתא מתריין לוחין
אלין הוה משה נחית לון לישראל, ולא זכו ואתברו ונפלו,
ודא גרים אבודא דבית ראשון ובית שני, ואמאי נפלו,
בגין דפרת ו' מינייהו דאיהו ו' מן וייצר.

ויהיב לון אחרנין מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, דמתמן
אתייהיבת אורייתא באסור והתר, מימינא חיי
ומשמאלא מיתה, ובגין דא אמר רבי עקיבא לתלמידוי
כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, ולא

תהוון שקילין אבני שיש טהור לאבנים אחרנין, דאינון
 חיי ומיתה, דתמן לב חכם לימינו דבר נש, ולב פסיל
 לשמאלו, ולא עוד אלא אתם תספנו עצמכם, בגין דאלין
 אבנין דעץ הדעת טוב ורע אינון בפרודא, ואלין אבני
 שיש טהור אינון ביחודא בלא פרודא כלל, ואם תאמרו
 דהא אסתלק עץ החיים מנייהו ונפלו ואית פרודא בינייהו,
 דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, דהא לית תמן פרודא
 לעילא, ואלין דאתברו מאינון מאנין הוו, אתו לנשקא ליה
 פרח ואסתלק מנייהו.

[דף פא ע"א] אמר רבי יצחק כל אינון מתים דארעא דישראל,
 יחיון ויקומון בקדמיתא לעידן דיחי קודשא בריך
 הוא מיתיא, בגין דקודשא בריך הוא יתער עלייהו, הדא
 הוא דכתיב יחיו מתיך נבלתי יקומון, יחיו מתיך אלין
 אינון דארעא דישראל, נבלתי יקומון אלין אינון דבארעא
 נוכראה, דלא כתיב בהו תחיה אלא קימה, דהא רוחא
 דחיי לא תשרי עליהו אלא בארעא דישראל, ובגין כך
 כתיב בהו יחיו, נבלתי יקומון אלין דלבר, יתברי גופא
 דלהון ויקומון גופא בלא רוחא, ולבתר יתגלגלון מתחות
 עפרא עד דמטו לארעא דישראל, ותמן יקבלון נשמתא
 ולא ברשו אחרא, בגין דיתקיימון בעלמא כדקא חזי.

אמר רבי אלעזר, תא חזי, בשעתא דזמין קודשא בריך
 הוא לאחייא מיתיא, כל אינון נשמתין דיתערוון,
 כלהון יקומון בההוא דיוקנא ממש דהוו בהאי עלמא,
 ונחית לון קודשא בריך הוא וקרא לון בשמהן, הדא הוא
 דכתיב לכלם בשם יקרא, וכל נשמתא תיעול לדוכתהא,

וּיְקוּמוּן בְּקִיּוּמָא בְּעִלְמָא כְּדָקָא חֲזִי, וּכְדִין יְהֵא עֲלֵמָא
שְׁלִים, וְעַל הַהוּא זְמַנָּא כְּתִיב וְחִרְפַת עֲמוּ יִסִּיר, דָּא יִצַר
הָרַע דְּאַחֲשִׁיךְ אִפִּי דְבַר נֶשׁ וְשִׁלִּיט בֵּיהּ.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, אִי תִימָא דְכָל גּוֹפִין דְּעִלְמָא יְקוּמוּן
וְיִתְעָרוּן מֵעַפְרָא, אִינוּן גּוֹפִין דְּאַתְנַטְעוּ בְּנִשְׁמַתָּא
חֲדָא מַה תְּהֵא מַנְיָהּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אִינוּן גּוֹפִין דְּלֵא
זְכוּ וְלֵא אֲצַלְחוּ הָרִי אִינוּן כְּלָא הוּוּ, כְּמַה דְּהוּוּ עֵץ יִבֵּשׁ
בְּהֵא עֲלֵמָא, הָכִי נִמְי בְּהַהוּא זְמַנָּא, וְגוֹפָא בְּתִרְאָה יְקוּם,
הַהוּא דְּאַתְנַטְע וְאַצְלַח וְנִטְע שְׁרִשׁוּי כְּדָקָא יְאוּת, וְעַל הַהוּא
גּוֹפָא בְּתִרְאָה כְּתִיב וְהָיָה כַּעַץ שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם, דְּעַבַד
אֲבִין וְנִטְע שְׁרִשִׁין וְאַצְלַח כְּדָקָא יְאוּת, וְעַל הַהוּא גּוֹפָא
קְדַמָּא כְּתִיב וְהָיָה כַּעֲרַעַר בְּעַרְבָה וְלֵא יִרְאֶה כִּי יָבֵא טוֹב,
כִּי יָבֵא טוֹב דָּא תַּחֲיִית הַמַּתִּים.

וְאַתְנַהִיר הַהוּא נְהוּרָא דְזַמִּין לְאַנְהָרָא לְצַדִּיקָא, דְּהוּוּ
קַמְיָה גְּנִיז מִיּוּמָא דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹרֶץ כִּי טוֹב, בֵּיהּ זְמִין קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיָא מִיתִיָּא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וְזָרְחָה לְכֶם
יִרְאִי שְׁמִי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא, וּכְדִין יִתְגַבֵּר טוֹב בְּעִלְמָא,
וְהַהוּא דְּאַתְקֵרִי רַע יִתְעַבֵּר מֵעִלְמָא, וּכְדִין אִינוּן גּוֹפִין
קְדַמָּאִין לִיהוּוּ כְּלָא הוּוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַרְקָא עַל אִינוּן
גּוֹפִין רוּחִין אִי זְכוּ בְּהוּ, אִי זְכוּ בְּהוּ יְקוּמוּ לְעִלְמָא
כְּדָקָא יְאוּת, וְאִם לֹאוּ יְהוּן קְטַמָּא תַּחוּת רַגְלֵיהוּן דְּצַדִּיקָא,
הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וּרְבִים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַת עֶפֶר יִקְיָצוּ וְגוֹמֵר.

אמר רבי אלעזר והאי מאן דאסתלק מעלמא עד לא מטון
 יומוי לעשרין שנין, מאן אתר אתענש, בגין דהוי
 מתליסר שנין ולעילא דהא מתליסר ולתתא לאו בר ענשא
 הוא אלא בחטאה דאבוי, אבל מתליסר ולעילא מהו, אמר
 ליה, קודשא בריך הוא חס עליה דלימות זפאה, ויהיב
 ליה אגר טב בההוא עלמא, ולא ימות חייב דיתענש בההוא
 עלמא, והא אוקמוה.

אמר ליה אי חייבא הוא ולא מטון יומוי לעשרין שנין
 מהו, פיון דאסתלק מעלמא במאי הוא עונשיה,
 אמר ליה בדא אתקיים ויש נספה בלא משפט, דכד ענשא
 נחית לעלמא איהו דאערע בההוא מחבלא אתענש, דלא
 אשגחו עליה מלעילא, ועליה פתיב עונותיו ילפדונו את
 הרשע, את לאסגאה מאן דלא מטון יומוי לאתענשא,
 עונותיו ילפדונו ולא בי דינא דלעילא, ובחבלי חטאתו
 יתמך ולא בי דינא דלתתא.

תקוּנא חד נארבעין

בראשית תמן תשר"י, ודא דרועא תניינא יום תניינא,
 יש"ת חשך סתרו. [דף פא ע"ב] אשתאר ר' איהי
 רא"ש השנה ותמן הבדלה בין טוב לרע, ובראש השנה
 מלפא איהו דין, וכל ספידן אתקריאו דינין ומשפטין
 מסטריה, וכל צבא השמים קיימין עליה מימיניה
 ומשמאליה, אלין מימינין לכף זכות, ואלין משמאילין
 לכף חובה, וכד ישראל יתערון בשופרות, וסלקין תמן
 לשכינתא דאיהי תרועת מלך בעשרה שופרות, בגין דאיהי
 לא סלקא פחות מעשרה, בההוא זמנא ויהי מבדיל בין

מים לָמַיִם, אֶפְרַיִם קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין אֵלֶיךָ דְּמִימֵינִים
 לְכַף זְכוּת, וּבֵין אֵלֶיךָ דְּמִשְׁמַאֲלִים לְכַף חוֹבָה, וְאַתְמַר
 הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֹכְלָה אוֹתָם פְּרָגַע.

וְעַל הָאֵי תִשְׂרִי אַתְמַר בְּתִשְׂרִי נִבְרָא הָעוֹלָם, וְתַמְן שֶׁבַת
 תְּנִינָא מֵאֵלֶיךָ שְׁבַע שַׁבָּתוֹת, וְחַמְשָׁה רְקִיעֵיךָ, וְשִׁתִּיתָאָה
 שָׁמַיִם, אֵינּוֹן לְקַבֵּל שִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וּבְכֻלְהוּ אָמַר טוֹב,
 בַּר מִיּוֹמָא תְּנִינָא, בְּגִין דְּלִית בְּתִשְׂרִי א' לְאַשְׁלֵמָא בְּרֵאשִׁית,
 בְּגִין דְּאַסְתֵּלַק בְּחוֹבָה דְּאָדָם, וּבְגִין דָּא צָפוֹן אִיהוּ פְּגִים,
 וּבְגִין דָּא מִצְפוֹן תִּפְתַּח הָרְעָה, עַד דְּאַשְׁתֵּלִים, וּכְמָה
 דְּאַבְרָהָם דְּאִיהוּ יְמִינָא יוֹמָא קְדַמָּאָה בֵּיהּ פְּלִיזָן וְתַלְיִין
 מֵאַתָּן וְאַרְבַּעִין וְתַמְנֵי פְּקוּדִין דַּעֲשָׂה, הָכִי נְמִי מִיִּצְחָק
 דְּאִיהוּ כְּגוֹוֹנָא דְּיוֹמָא תְּנִינָא תַלְיִין בֵּיהּ שְׁס"ה מְצוֹת לֹא
 תַעֲשָׂה, יוֹמָא תְּלִיתָאָה בֵּיהּ כְּלִיל כְּלָא, מְנִיָּה תַלְיִין פְּקוּדִין
 דַּעֲשָׂה וְלֹא תַעֲשָׂה, כְּעַנְבִין בְּאַתְכֵּלָא.

תְּקוּנָא אַרְבַּעִין וְתַרְיִן

בְּרֵאשִׁית תַּמְן אִישׁ, דְּאַתְמַר בֵּיהּ וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְדָא
 יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּהָא תְּלַת אוּמְנִין הוּוּ עַד הָכָא,
 יוֹמָא קְדַמָּאָה וְיוֹמָא תְּנִינָא וְיוֹמָא תְּלִיתָאָה, כָּל חַד אֶפִּיק
 אוּמְנוּתִיהּ, יוֹמָא קְדַמָּאָה אָמַר לִיהּ הֵהוּא אָמוֹן מוּפְלָא
 וּמְכוּסָה דְּאִיהוּ אִי"ן, כְּלִיל תְּלַת סְפִירָן א' כְּתָר י' חֲכָמָה
 ו' בֵּינָה, וְה' אַתְוּוֹן מְנַצֵּפ"ךְ מְעַלְמָא דְּאַתִּי אֵינּוֹן לְקַבֵּל
 ה' עֲלָאָה.

אָמַר לְכָל אַחַד מִתְּלַת יוֹמֵיךָ דִּיִּפִּיק אוּמְנוּתִיהּ, אָמַר לְיוֹמָא
 קְדַמָּאָה יְהִי אוֹר מִיַּד אֶפִּיק אוּמְנוּתִיהּ וְעָבִיד לִיהּ,

הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיְהִי אֹר, וְהָא אוּקְמוּהוּ דְלִית הוּיָה אֶלָּא
עַל יְדֵי עֲשִׂיָה, א' מִן אִי"ן דִּהוּה פָּרַח בְּאִוִיר אַפִּיק אֹר,
י' אַפִּיק רְקִיעַ, ו' מִן אִין אַפִּיק יַבְשָׁה, הָדָא הוּא דְכְתִיב
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד
וְתִרְאֶה הַיַּבְשָׁה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְקוּוּ הַמַּיִם, הֲכָא פְּמָה
פְּקוּדִין, פְּקוּדָא דִּיחֻדָּא וּפְקוּדָא דְפְרִיָה וּרְבִיָה, פְּקוּדָא
דִּיחֻדָּא דְאִיהוּ יְקוּוּ הַמַּיִם, מִתְּפַנְשִׁין יְחֻדָּא דְכָל סְפִירָא
וּסְפִירָא לְאַתְר חַד דְאִיהוּ כְּנִישׁוּ דְכָלָא, אֶל מְקוֹם אֶחָד,
דְאִיהוּ מְקוּהַ יִשְׂרָאֵל יְהו"ה.

יִזְמַא תְּלִיתָאָה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה אֶחָד,
וְאִיהוּ יְהו"ה מְקוֹם אֲתַקְרִי, וְהָא אוּקְמוּהַ מְאִרִי
מִתְנִיתִין, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַקְרִי מְקוּמוּ שֶׁל עוֹלָם וְאִין
הָעוֹלָם מְקוּמוּ, פְּגוּוּנָא דָּא י' עֶשֶׂר זְמַנִּין אִיהוּ ק' מִן
מְקוֹם, ה"ה חֲמֵשׁ זְמַנִּין כָּל חַד וְחַד סְלָקֵן כ"ה כ"ה,
כְּחוּשְׁבַן אֲתוּוֹן דִּיחֻדָּא תְרִין זְמַנִּין דְמִיחְדִּין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
דְאִינוּן שִׁית תִּיבִין, דְבִהוּן כ"ה כ"ה אֲתוּוֹן, אִם כֵּן מְאִי
ק', מְאָה בְּרַכָּאן דְחַיִּיב בִּר נֶשׁ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
בְּכָל יוֹמָא, אֲשַׁתָּאֵר ו', שִׁית זְמַנִּין שִׁית סְלָקִין תְּלַתִּין וְשִׁית,
כְּחוּשְׁבַן גְּדַפִּין דְשַׁרְפִּים דְאֲתַמַּר בְּהוּן שַׁרְפִּים עוֹמְדִים
מִמַּעַל ל"ו, וְאֵלִין גְּדַפִּין תְּלַיִין מִן ו' דְאִיהוּ שִׁית תִּיבִין
דִּיחֻדָּא, וּבֵה סְלָקִין אַרְבַּעִין וְתִרִין אֲתוּוֹן, דְבִהוּן אֲתַבְרִיאוּ
שְׁמִיא וְאַרְעָא, תְּשַׁבַּח (ו' דף פב ע"א) מְקוּ"ם דְסָלִיק יְהו"ה
בְּחֻשְׁבָּנָא פְּגוּוּנָא דָּא, י' ק', ה"ה כ"ה כ"ה, ו' ל"ו, סְלִיק
פְּלָא קפ"ו כְּחוּשְׁבַן מְקוּ"ם, וּבִיָּה פְּק"ו פְּלִילִיָה, וּבִיָּה
קפ"ו תְּהוּמֵי בְּלָבָא דִּימָא.

בְּהַאי שְׁמָא דְאִיהוּ יְהוּ"ה צָרִיף לְאַתְפְּנֵשָׁא דְרַגִּין דִּיחֻודָא,
 וְלֹא־אֶכְלָלָא בֵּיהּ עֶשֶׂר סְפִירָן כְּגֹוּנָא דָא, יו"ד ה"א
 וּא"ו ה"א, דְּאִינוּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה, יְהוּ"ה מְקוּם
 לְיו"ד ה"א וּא"ו ה"א דְּאִיהוּ סְתִים וְנַעְלָם, וּבְגִין דָּא
 אֲתַקְרִי עוֹלָם עֵלָם, דְּצָרִיף לְאַעְלָמָא לִיהּ מְפּוּלֵי עֲלָמָא,
 דְּאִיהוּ עֵלָם, וְשְׂכִינְתָא נַעְלָמָה, הִדָּא הוּא דְכָתִיב וְנַעְלָמָה
 מַעֲיָנֵי כָל חַי.

לְאוּ סְפִירָה דְלִית תַּמָּן יְהוּ"ה יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְהָכִי
 צָרִיף לְאַתְפְּנֵשָׁא כְּלָא בֵּיהּ בְּכָל אֲתָר, דְּכָל שְׁמָהָן
 אִינוּן כְּנֻיָּין לִיהּ, וְשְׂכִינְתֵיהּ אִיהִי יְהוּ"ה אִיהִי כְּלִילָא
 מְאַרְבַּע אֲתוּוּן, וְלֹא אֲתַקְרִי אִיהוּ מְקוּם אֱלָא בְּהּ, מְקוּם
 אֶחָד וְדָאִי, אִיהוּ לֹא אֲתַקְרִי אָדָם אֱלָא בְּהּ, כְּגֹוּנָא דְאָדָם
 דְּלִתְתָא דְבָרָא בְּדִיוֹקְנֵיהּ, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ זָכָר וְנִקְבָּה בְּרָאָם
 וַיְבָרַךְ אֶתְּם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם.

וְעוּד כִּי אֶחָד קָרָאתִיו, כְּגֹוּנָא דְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, דְּאִינוּן א'
 כְּתָר עֲלָאָה, ח' תַּמְנֵיא סְפִירָן מְחַכְמָה עַד צְדִיק, ד'
 מְלַכּוּתָא קְדִישָׁא, עֲלָה אֲתַמַּר לְמַעַן יֵאָרִיף יָמִים עַל מְמַלְכְּתוֹ,
 וְאִם חֵס וְשְׁלוֹם פְּחִית בַּר נֶשׁ מַעֲשֵׂר לִיחֻדָּא בְּהּ, אֲסַתְּלַק
 קוּצָא מִן ד' מִן אֶחָד וְאַשְׁתַּאֲרַת יְבֻשָׁה, וְרִזָּא דְמַלְהָ יְקוּוּ
 הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם, דְּאִיהִי תַחַת הַשָּׁמַיִם דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, דְּנוֹקְבָא
 אִיהִי תַחַת בְּעֲלָה.

וְהָכִי כָל מְאֵן דְּפָגִים אוֹת בְּרִית, בְּהֵיא טְפָה דְּאִיהִי
 יְחֻודָא, וְזָרִיק לָהּ בְּאַתָּר אַחְרָא, גָּרִים לָהּ לְמַהוּי
 יְבֻשָׁה מְסֻטְרִיָּה, דְּאֲסַתְּלַק נְבִיעוֹ וְיְחֻודָא מִינָהּ, וְאַשְׁתַּאֲרַת

אִיהִי יִבְשָׁה, וְדָא גְרִים חֲרַבֵּן עֲלֵמָא, וּמִיַּד אֲתַמַּר וְנָהָר
 יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ, דְּאִיהוּ נָהָר דְּנַפְיָק מֵעֵדוֹן, דְּאֲשָׁקִי לִיהּ לִגְן
 דְּאִיהִי אֹרִייתָא שְׁבַעַל פֶּה, דְּאִיהִי מִתְשַׁקִּיא מֵאֹרִייתָא
 דְּבַכְתָּב, דְּכִלְיָא גִין סְדְרִים דְּאֹרִייתָא.

תקונא ארבעין ותלת

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אֲתִ"ר יב"ש, וְדָא אִיהוּ וְנָהָר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ,
 בַּהֲהוּא זְמַנָּא דְּאִיהוּ יִבֶשׁ וְאִיהִי יִבְשָׁה, צְוֹחֵין
 בְּנִין לְתַתָּא בִּיחֻדָּא וְאֲמַרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְאִין קוֹל וְאִין
 עוֹנָה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב אִז יִקְרְאוּנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

וְהִכִּי מָאן דְּגְרִים דְּאֲסַתְלַק קְבֻלָּה וְחַכְמַתָּא מֵאֹרִייתָא דְּבַעַל
 פֶּה וּמֵאֹרִייתָא דְּבַכְתָּב, וְגְרִים דְּלֹא יִשְׁתַּדְלוּן בַּהוּן,
 וְאֲמַרִין דְּלֹא אִית אֵלָא פֶּשֶׁט בְּאֹרִייתָא וּבַתְלֻמוּדָא, בּוּדְאִי
 כְּאֵלוּ הוּא יִסְלַק נְבִיעוּ מַהֲהוּא נָהָר וּמַהֲהוּא גֵן, וְוִי לִיהּ
 טַב לִיהּ דְּלֹא אֲתַבְרִי בְּעֵלְמָא וְלֹא יוֹלִיף הֵהִיא אֹרִייתָא
 דְּבַכְתָּב וְאֹרִייתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאֲתַחֲשַׁב לִיהּ כְּאֵלוּ אַחֲזַר
 עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבַהוּ, וְגְרִים עֲנִיוֹתָא בְּעֵלְמָא וְאוּרֶךְ גְּלוּתָא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ דְּשֵׂא וְכו', אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 אָבָא וְהָא קָרָא לִיהּ יִבְשָׁה, מָאן תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ,
 אָמַר לִיהּ בְּרִי הִכִּי אֹלִיף תִּיּוֹבְתָא לְכֹל בְּנֵי עֲלֵמָא, דְּאִם
 בַּר נֶשׁ יַחֲזוֹר בְּתִיּוֹבְתָא, נְחִית לָהּ נְבִיעוּ דְּאֲסַתְלַק, וּמַה
 דְּהוּא יִבְשָׁה קָרָא לָהּ אָרֶץ, וְנָהָר דְּהוּא חֲרַב וַיִּבֶשׁ קָרָא
 לִיהּ מְקוּהַ הַמַּיִם וַיִּמִּים, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
 לַיִּבְשָׁה אָרֶץ וּלְמְקוּהַ הַמַּיִם קָרָא יַמִּים, בַּהֲהוּא זְמַנָּא
 דְּאֲתַקְרִי אָרֶץ מַה כְּתִיב בֵּיהּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ,

לֹא־פָקֵא זֶרְעִין וְאִיבִין דְּאִינוּן נִשְׁמַתִּין [דף פב ע"ב] כֹּל חַד
 לְזַנְיָהוּ, אֲלִין נִשְׁמַתִּין דְּאֶתְגְּזְרוּ מִכּוּרְסֵי יְקָרִיָּה, וְאֲלִין רוּחִין
 דְּאֶתְגְּזְרוּ מִמְּלֹאכִים, וְאֲלִין נַפְשֵׁין דְּאֶתְגְּזְרוּ מֵאוֹפְנִים, כֹּל
 חַד אֲפִיק לְזַנְיָהוּ לְכֹל חַד פְּדָקָא יָאוּת, עֵץ פְּרִי דָא תִּלְמִיד
 חֲכָם, עוֹשֶׂה פְּרִי דָא בַת זּוּגְיָה, לְכֹל חַד פְּדָקָא יָאוּת, כֹּל
 חַד אֲפִיק לְזַנְיָה.

וְעוֹד עֵץ פְּרִי דָא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, עוֹשֶׂה פְּרִי דָא צְדִיק,
 אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ דָּא שְׁכִינְתָא, דְּכֹל זֶרְעִין
 אֶתְכַלִּילִין בָּהּ, וְהִכָּא פְּקוּדָא דְפָרִיָּה וּרְבִיָּה לְמַעַבְד אַבִּין
 וְזֶרְעִין, הִדָּא הוּא דְכֹתִיב לֹא תִהְיֶה בְרָאָה לְשֹׁבֵת יְצֵרָה, וּמֵאֵן
 דְּאֶתְבַּטַּל מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה, כְּאֵלּוּ אַחְזֹר לְהֵיכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
 וּמִנֵּעַ בְּרִכְאֵן מִינָהּ, כֹּל חַד לְפּוּם דְּרִגְיָה, מֵאֵן דְּפָגִים לְתַתָּא
 פָּגִים לְעֵילָא, לְאַתֵּר דְּאֶתְגְּזֹר נִשְׁמַתִּיָּה.

תקונא ארבעין וארבע

בְּרֵאשִׁית, תַּמָּן תַּרְ"י תַּמָּן א"ש, וְעַלִּיָּהוּ אֶתְמַר וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקְיעַ שָׁמַיִם, מְאֹרֶת כְּתִיב
 חֶסֶד ו' דָּא אֲוִרִיתָא דְּבִכְתָּב, מְאִי מְאֹרֶת דָּא אֲוִרִיתָא דְּבַעַל
 פֶּה, וְאֶף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ מְאֹרֶת חֶסֶד דָּא לֵילִית, שְׁבַעִין
 אֲנַפִּין לְאֲוִרִיתָא, וּבִגִּין דָּא מְאֹרֶת בְּהַאי אַתֵּר, הֵיכָא דְּאֶתְמַר
 בָּהּ פִּי נֵר מְצוּהָ, וְתוֹרָה אֲוִר עֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא, וְעַלִּיָּהוּ
 אֶתְמַר אֶת הַמָּאֹר הַגָּדוֹל לְמַמְשַׁלַת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן
 לְמַמְשַׁלַת הַלַּיְלָה.

הִכָּא פְּקוּדָא לְמַעַבְד צְדָקָה, אֶת הַמָּאֹר הַגָּדוֹל רְזָא
 דְּעִתִּירִין, וְאֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן רְזָא דְּמַסְכְּנִין, וּכְמָה

דְּסִיְהֵרָא לְוֵה מִן שְׁמַשָּׁא, וְלֹא אֵית לָהּ נְהוּרָא אֲלֵא מִמָּה
 דִּיְהִיב לָהּ שְׁמַשָּׁא, הָכִי שְׁכִינְתָא אֲמַרְת לֵוּוּ עָלֵי וְאֲנִי פּוֹרַע,
 דְּהָכִי צָרִיךְ בַּר נֶשׁ לְמַהוּי מְלוּה לְמִסְפְּנָא, וּכְגוּוֹנָא דָא
 לוּוִין כְּכַבִּיא וּמְזֻלֵי דָא מִן דָּא, וּמְלֹאכְיָא דָא מִן דָּא, וְרִזָּא
 דְּמִלָּה וּמְקַבְלִין דִּין מִן דִּין, הָכִי לְוֵה שְׁכִינְתָא דֵאִיהִי
 סִיְהֵרָא קֹדִישָׁא מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְקַבְלַת מְנִיָּה, דֵאֲתַמַּר
 בֵּיהּ פִּי שְׁמֶשׁ וּמִגֵּן יְהו"ה אֱלֹהִים, וְהָכִי הוּוּ מְקַבֵּל יְהוֹשֻׁעַ
 מִן מֹשֶׁה, כְּמָה דְאֻקְמוּהוּ פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפְנֵי חֲמָה וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ
 כְּפְנֵי לְבָנָה, וְהָכִי הוּוּ כָּל נְבִיאֵי קָדָם מֹשֶׁה כְּגוֹן סִיְהֵרָא
 וּכְכַבִּיא קָדָם שְׁמַשָּׁא, דְּלֹא אֵית לוֹן נְהוּרָא אֲלֵא מְשַׁמַּשָּׁא.

תְּקוּנָא אַרְבַּעִין וְחַמִּישָׁא

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, א"ל הִי"ם, יִמָּא דְאֹרִייתָא, וְעֲלִיָּה
 אֲתַמַּר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ
 חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הָכֵא פְּקוּדָא לְמַלְעֵי בְּאֹרִייתָא,
 דֵאֲתַמַּר בַּהּ הוּי כָּל צִמָּא לְכוּ לַמַּיִם, וְאֵלִין דְּעַסְקִין בְּאֹרִייתָא
 יִרְתִּין נֶפֶשׁ חַיָּה מְשַׁכִּינְתָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם
 שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְעוֹף יְעוֹפֵף דָּא רוּחַ דֵאֲתַמַּר בֵּיהּ פִּי עוֹף
 הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבַר, וְהֵאֵי אִיהוּ
 יְהו"ה עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא.

לְקַבְלִיָּה מִטְטְרוּ"ן דְּשָׁמַיָּה כְּשֵׁם רַבִּיָּה, י' רִישָׁא דְעוֹפָא,
 ו' גּוֹפָא דִילִיָּה, ה"ה תְּרֵי גְדַפּוּי דְבַהוֹן פְּרַח
 לְעִילָא וְנַחֲתִית לְתַתָּא, וְאֵלִין תְּרִין גְדַפִּין אֵינּוֹן תְּרִין הַבְּלִים
 ה"ה, דְּבַהוֹן אֲתַמַּר וְהַחֲיוֹת רָצוּא וְשׁוּב, דְּאֵינּוֹן י"ו, הַבֵּל
 סְלִיק בֵּי הַבֵּל נַחֲתִית בּוֹ, כְּהַבֵּל דְּנַפִּיק מִפִּימָא דְכַבְּשָׁן,
 וְהָכִי יִמָּא סְלִיק וְנַחֲתִית, וְגַלְגְּלוּי רָצִים וְשָׁבִים. [דף פג ע"א]

וּבְעָאן לְאַחֲזָרָא עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבַהּוּ, וּבְזִמְנָא דְמִסְתַּכְלִין
 בְּשִׁכְנֵתָא דְאִיהִי תַחֻם יִמָּא חֲזָרִין לְאַתְרֵיהּוּ, תָּא חֲזִי י'
 אִיהִי אֲמִירָה וּדְבוּר וּקְרִיאָה, ו' קוּל, ה"ה הַבֵּל נַחִית
 בְּדְבוּר, הַבֵּל סְלִיק בְּקוּל, קוּל סְלִיק, דְבוּר נַחִית, וְכַד אִיהוּ
 סְלִיק וְנַחִית מִלְּאֲכִי אֱלֹהִי"ם סְלִקִין וְנַחֲתִין בֵּיהּ, דְאִינוּן
 מְשַׁרְיִין וְחִילִין דִּילִיהּ, וְדָא אִיהוּ רְזָא מִי עֲלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד,
 זַפְּאָה אִיהוּ מָאן דְסְלִיק צְלוּתִין בֵּיהּ, דְהָא צְלוּתָא אִיהִי
 סְלָם, דְבָהּ מִלְּאֲכִי אֱלֹהִי"ם סְלִקִין וְנַחֲתִין לָהּ.

אִית לְמָאן דְסְלִקִין לָהּ לְעֵילָא, וְאִית לְמָאן דְנַחֲתִין לָהּ
 לְתַתָּא, כַּד סְלִקִין לָהּ לְעֵילָא סְלִקִין לָהּ בְּזַכּוּן, וְכַד
 נַחֲתַת נַחֲתַת בְּזַכּוּן, הָאִי לְצַדִּיק גְּמוּר סְלִיקַת מְנִיָּה בְּזַכּוּן
 וְנַחֲתִית בֵּיהּ בְּזַכּוּן, לְבִינוּנֵי דְזַכּוּן דִּילִיהּ שְׁקִילִין לְחֻבִּין,
 אִיהִי תְלִיא בְּאִוִּירָא, אִם חֻבִּין מְתַרְבִּין עַל זַכּוּן כְּחוּט
 הַשְּׁעָרָה, אִיהִי סְלִקָא לִיהּ בְּחֻבִּין וְנַחֲתָא לִיהּ בְּזַכּוּן, וְנָטִיל
 בָּהּ אֲגַרְיָה בְּהָאִי עֲלֵמָא, לְרַשָּׁע גְּמוּר דְלִית לִיהּ זְכוּ בְּעֲלֵמָא
 לָא לְעֵילָא וְלָא לְתַתָּא, סְלִקָא מְנִיָּה בְּחֻבִּין וְנַחֲתִית עֲלִיהּ
 בְּחֻבִּין.

הָא הֲכָא פִי עוּף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוּל, דְאֶתְמַר בֵּיהּ
 וְעוּף יְעוּפָף, כְּגוֹן מוּעָף בֵּיעָף, עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם
 דָּא נִשְׁמָה, דְאֵלִין דְזַפְּאָן בְּאִוִּרֵיתָא אֶתְמַר בְּהוּן יִשְׂרָצוּ
 הַפִּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹמֵר, דִּירְתִין נִשְׁמַתִין מְאִוִּרֵיתָא,
 לְאַחַרְגִּין כָּל חַד לְזַנּוּי כְּפּוּם עוּבְדוּי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
 בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
 לְמִינָהּ בְּהִמָּה וְרִמְשׁ וְגוֹמֵר, בְּהִמָּה אֵלוּ עֲמֵי הָאָרֶץ דְעוּבְדֵהוּן

כְּבַעֲרֶן, עַל־יְהוּ אֲתָמֵר תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה
וְרִמָּשׁ.

תְּקוּנָא שִׁית וְאַרְבַּעִין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא שֵׁית, וְאִינוּן שֵׁית גְּדָפִין דְּחַיָּה, דְּאֲתָמֵר בְּה
וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם,
אִינוּן שֵׁית סְפִירָן דְּכָלִּיל הָאֵי עוֹף דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא,
אִית מָאן דִּירִית רוּחָא דְּקוּדְשָׁא בְּאַרְחַ אֲצִילוֹת מֵהָאֵי עוֹף,
וְאִית מָאן דִּירִית רוּחָא מֵהֵהוּא עוֹף דְּאִיהוּ נֶעַר, שְׁמִיה
כְּשֵׁם רַבִּיה, וְאִית מָאן דִּירִית רוּחָא מִלְּתַתָּא דְּאַרְעָא, כְּמָה
דְּאֲמַר קְהֵלֶת מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הֶעֱלָה הִיא לְמַעְלָה,
וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הִירְדַת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ.

תְּקוּנָא שֶׁבַע וְאַרְבַּעִין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא שֵׁית, וְדָא יוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, דְּאֲתָמֵר בִּיה
וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי, הֲכָא תִּלְת
אוּמָנִין תְּנַיִינִין, אוּמָן חַד אֲפִיק נְהוּרִין בְּיוֹמָא רַבִּיעָאָה,
דְּהוּוּ תְּלִיין בְּיוֹמָא קְדָמָאָה דְּאֲתָמֵר בִּיה אוּר, אוּמָנָא תְּנַיִנָא
אֲפִיק רִיחָשָׁא מִמִּיא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם, וְדָא
הוּא תְּלִיא בְּיוֹמָא תְּנַיִנָא, דְּאֲתָמֵר בִּיה מַיִם, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, הֲכָא מִיא וְהֲכָא מִיא, אוּמָנָא
תְּלִיתָאָה אֲפִיק עֲשָׁבִין וְזֵרְעִין לְקַבֵּל יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאֲתָמֵר
בִּיה תְּדָשָׁא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֲשָׁב מְזֹרִיעַ זֵרַע לְמִינָהּוּ, וְאֲתָמֵר
בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלָאוּ אֶת הָאָרֶץ, מֵאֵי וּמְלָאוּ
אֶת הָאָרֶץ אֲלָא הֵהִיא דְּהוֹת יַבְשָׁה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, אֲתָמֵר
הֲכָא וּמְלָאוּ אֶת הָאָרֶץ, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב מְלֵא כָל הָאָרֶץ

[דף פג ע"ב] כבודו, וְדָא בְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד,
 קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהו"ה צבאו"ת, לְקַבֵּל יְקוּוֹ הַמַּיִם
 מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיְבֻשָּׁה, לְקַבֵּל מֵלֵא
 כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה אֲתִקְנוּ שִׁית דְּרָגִין
 דְּכַרְסִיָּיא, וּבִיה אֲתַבְרִי אָדָם בְּצַלְמוֹ, דְּאִיהוּ מוּכָן לְשַׁבַּת
 עַל הַפְּסָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 בְּצַלְמוֹ, וְהָכָא תְרִין פְּקוּדִין, חַד נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
 כְּדַמוֹתֵנוּ, וְתַנְיִנָא וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

נַעֲשֶׂה אָדָם, דָּא פְּקוּדָא לְמַגְזֵר יֵת גִּיּוֹרָא, לְמַהוּי בְּצַלְמֵנוּ
 בְּגִזְרֵוֹ דְעָרְלָה, כְּדַמוֹתֵנוּ בְּפִרְיָעָה, וְאִם נָטִיר אֹת
 בְּרִית בְּתַרְוִיָּיהוּ אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ וְאִם לֹא לֹא (ולאו
 הוא בכלל ישראל), וְאִי מְקַיִים זְכוֹר וְשִׁמּוֹר בְּשַׁבַּת אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ
 כְּדַמוֹתֵנוּ וְאִם לֹא לֹא, וְלֹא אִית לִיה חוּלְקָא בְּזַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל, וְאִם מִיַּחַד לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא תְרִין זְמַנִּין בְּכָל
 יוֹמָא בְּקִרְיַת שְׁמַע בִּימָמָא וּבְלֵילִיא אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ
 וְאִם לֹא לֹא, וְאִם הוּא מְנַח תְּפִלִּין דִּיד וְתְפִלִּין דְּרִישָׁא
 בְּכָל יוֹמָא דְאִינוּן לְקַבֵּל זְכוֹר וְשִׁמּוֹר אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ
 וְאִם לֹא לֹא, וְאִי אִיהוּ מְקַיִים יְבוּם וְחִלְצָה אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ
 כְּדַמוֹתֵנוּ וְאִי לֹא לֹא, וְכֹלָא בְּרַחֲמֵימוּ וּדְחִילוֹ דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, לְמַאן אָמַר דָּא לְעֵילָא,
 לְאִינוּן מְלֹאכֵיא דְמְבָרְכִין וּמְקַדְשִׁין לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לְעֵילָא בְּכָל יוֹמָא בְּבְרוּךְ וְקָדוֹשׁ וְקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, הָדָא
 הוּא דְכָתִיב וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ,
 וּמְנַלְן דְּמְבָרְכִין לִיה, אֵלָא כַּד שְׁאֲלִין אִיהּ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ

לְהַעֲרִיצוֹ, אֲמַרִין בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהו"ה מִמְּקוֹמוֹ, וְאַנֵּן לְקַבְּלֵיהוּן
מִקְדָּשֵׁין לִיה בְּקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וּמְבָרְכִין לִיה בְּרוּךְ כְּבוֹד
יְהו"ה מִמְּקוֹמוֹ.

וְאֵינּוּן אֲמַרִין עַל יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ
בְּצַלְמֵנוּ דְּמִקְדָּשֵׁין לְקַב"ה כְּמָה דְּאוּקְיָמָנָא, וְקָרָא
זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, כְּדַמוֹתֵנוּ לְעוֹמְתָם
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהו"ה מִמְּקוֹמוֹ, וְעוֹד לְעִילָא
נַעֲשֶׂה אָדָם, הֲכָא אֲתַפְּלִילוּ כָּל סְפִירָן, דְּאֵינּוּן יו"ד ה"א
וְא"ו ה"א דְּאֵינּוּן עֶשֶׂר, וְסִלְקִין לְחוּשְׁבַן אָדָם, וְאָמְרוּ בְּגִין
יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, וְיִרְדּוּ בְּדַגְת
הַיָּם אֲלֵין תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים דְּמִתְרַבִּין בֵּימָא דְּאוּרִייתָא, דִּירְתִין
מִתְמָן נֶפֶשׁ חַיָּה, וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם אֲלֵין מְאִרֵי דְּזַכּוּוֹן,
דְּבִזְכוּתֵהוּן דְּזְכוּתֵהוּן פְּרֻחִין לְעִילָא וְיִרְתִין מִתְמָן רוּחָא,
דְּאִיהוּ עוֹף יְעוֹפֵף בְּגַדְפִין דְּפִקוּדִין דַּעֲשֶׂה, וּבְבַהֲמָה אֲלֵין
עֲמֵי הָאָרֶץ דְּאֲתַמַּר בְּהוּן אֵל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי
לְחַמְנוּ הֵם.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, שְׂכִינְתָא תַתָּא נְטִילַת עֲצָה מִקְוֵדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, דְּאֲתַמַּר בֵּיה כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשַׁבַּת בֵּית,
דְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא וְשְׂכִינְתָא עֲלֵייהוּ אֲתַמַּר זָכַר וּנְקֵבָה
בְּרָאם, וְאֲתַקְרִיאוּ אָדָם, וּכְגוּוֹנָא דִּילִיה אֲמַר לְתַתָּא בְּאָדָם
וְחוּה, זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם, וּכְמָה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ אֲתַקְרִי אַחַד, הַכִּי קָרָא לוּן
אַחַד לְאָדָם וּלְאֲתַתִּיהּ, הִדָּא הוּא דְּכָתִיב כִּי אַחַד קָרָאתִיו,
דְּתַפְּאֶרֶת אִיהוּ א"ח כְּלִיל תְּשַׁע סְפִירָן, מְלָכוּת ד' עֲשִׁירִית
לִיה, כְּלִילָא מַעֲשֶׂר דְּאֵינּוּן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, וְאִיהִי

ד' כְּלִילָא מֵאַרְבַּע אַתּוּן דְּאִינוּן יְהוּ"ה, קוּצָא דְאַת ד' מוֹרָה עַל עֶשֶׂר, וְד' עַל אַרְבָּעָה, דְּהִכִּי רְשׁוּת הַיְחִיד רְחִבּוֹ אַרְבָּעָה וּגְבִהּ עֶשְׂרֵה וְהָא אִוְקִמוּהָ.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִי"ם בָּרָא אוֹתוֹ, הֵכָא פְקוּדָא דְתַפְלִין, תָּא חֲזִי כָּל מָאן דְּאַנַּח תַּפְלִין עַל רִישֵׁיהּ וְעַל דְּרוּעֵיהּ, קָלָא סְלִיק בְּכָל יוֹמָא לְכָל חִיוּן מְרַכְבּוֹת, וְאוֹפְנִים וְשֹׁרְפִים וּמְלֹאכִים דְּמִמְנָן עַל צְלוֹתֵין, הָבוּ יָקָר לְדִיוֹקְנָא דְמִלְכָּא דְאִיהוּ מָאן דְּאַנַּח תַּפְלִין, דְּעֲלִיהּ אֲתִמֵּר וַיִּבְרָא אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִי"ם בָּרָא אוֹתוֹ. [דף פד ע"א] בְּצַלְמוֹ בְּתַפְלִין דְּרִישָׁא, כְּגוּוֹנָא דְתַפְלִין דְּמֵאֲרִי עֲלֵמָא, דְּאִינוּן שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה תַּפְלִין עַל רִישָׁא דְאִיהוּ דְּעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְתַלְתַּ סְכִידָן קְדֻמָּאִין, וְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, וְאִימָא עֲלָאָה תַּפְלִין עַל רִישֵׁיהּ, אִיהוּ תַּפְלִין דְּאַנַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, בְּצֶלֶם אֱלֹהִי"ם תַּפְלִין דִּיד, דָּא שְׂכִינְתָּא תַּתָּאָה דְאִיהִי קְשִׁירָא לִיהּ, וְעֲלָהּ אֲתִמֵּר וּנְפִשׁוּ קְשִׁירָה בְּנַפְשׁוֹ, תְּרוּיְהוּ בִּיחּוּדָא חֲדָא בְּקְשִׁירָא חֲדָא, רְצוּעָה כְּרִיכָא בְּאַצְבָּעָא שְׂמָאלָא דָּא קְדוּשִׁין דִּילָהּ, דְּאִיהִי טַבְעַת כְּרִיכָא בְּאַצְבָּעָא דִּילָהּ, וּבָהּ אִיהִי קְשִׁירָא עֲמִיהּ וְאִיהוּ עֲמָה, הָא קְדוּשָׁה.

בְּרַכָּה כְּלָלָא דְשִׁבְעֵי סְפִירָן, וְאִינוּן שִׁבְעֵי בְּרַכָּאן דְּחַתָּן, דְּאִינוּן ז' יוֹם הַשְּׁבִיעִי צְדִיק, עֲלִיהּ אֲתִמֵּר וּבְרַכּוֹת לְרֵאשׁ צְדִיק, דִּירִית מְאִימָא עֲלָאָה, וְאַת י' עַל רִישֵׁיהּ אִיהוּ חֲכָמָה י', בְּהּ אֲתַעְבִּיד ז', שִׁבְעֵי בְּרַכָּאן דִּירִית חַתָּן וְכֻלָּהּ, וְכֻלִּילָן בְּצְדִיק יוֹם הַשְּׁבִיעִי, דְּבִיָּה מְתִיחְדִין חַתָּן וְכֻלָּהּ,

דַּאִיהוּ יֵאֱהֹוּנָה"י, וְהָא אֹקְמוּהוּ פִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ
 וְתַרְגּוּם דְּאֶחִיד בְּשָׁמַיָא וּבְאֶרְעָא, וְאִיהוּ אוֹת בְּרִית, דְּלִית
 יְחֻדָּא לְחֶתָן וְכֻלָּה בַּר מְנִיָּה.

וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם, וַיִּכְלוּ בְּצַדִּיק אֶתְכֻלִּין
 כָּל אַבְרִין וְכָל סְפִירָן, כָּל אַבְרִין דְּאִינוּן פְּקוּדִין
 דְּעֵשָׂה, דְּבִיה אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצוּנּוּ לְמַעַבְדַּ כָּל
 פְּקוּדִין, דְּאִיהוּ כָּ"ל כְּלִיל כְּלָא וְאִיהוּ כְּלָא וּמְנִיָּה תְּלוּי
 כְּלָא, עֲמוּדָא דְּאִיהוּ סְבִיל שְׁמַיָא וְאֶרְעָא עֲלֵיהּ, וּבִיה
 אֶתְעַבְדוּ כְּלָל וּפְרָט וְכֻלָּל, וּבְגִין דָּא וַיִּכְלוּ כְּלִיל שְׁמַיָא
 וְאֶרְעָא, שְׁמַיִם אֲשׁ וּמַיִם וְדָא שְׁמַאלָא וַיְמִינָא, שְׁמַיִם
 עֲמוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא כְּלִיל תְּרוּיָהּ, הָאָרֶץ שְׁכִינְתָא תְּתָא,
 וְכָל צְבָאָם נֶצַח וְהוּד דְּאִינוּן צְבָא הַשָּׁמַיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ
 כְּלִיל שְׁבַע סְפִירָן דְּשִׁבְחָ דָּוִד בְּהוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא
 הָדָא הוּא, דְּכָתִיב לָךְ יְהו"ה הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, בְּגִין
 דָּא אֶתְקַרֵּי יוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּלָל שְׁבַע, וְסֻלְקִין לְשִׁבְעִין דְּחֻשְׁבָּן
 תִּיבִין דְּקָדוּשׁ וַיִּכְלוּ.

וַיִּכְלּ אֱלֹהִי"ם בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, דָּא אִימָא עֲלָאָה דְּאִיהוּ
 אֱלֹהִי"ם בְּתַר דְּכְלִיל בִּיה שְׁבַע סְפִירָן, אֶתְקַרֵּיאוּ עַל
 שְׁמִיָּה כְּלָהוּ שְׁבַתוֹת שְׁבַע שְׁבַתוֹת, לְבַתַּר כְּלִיל בִּיה תְּלַת
 סְפִירָן עֲלָאִין דְּכְלִיל בְּאִימָא עֲלָאָה, וְקָרָא לוֹן שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי
 שְׁבִיעִי עַל שְׁמִיָּה, הָדָא הוּא דְּכָתִיב וַיִּכְלּ אֱלֹהִי"ם בְּיוֹם
 הַשְּׁבִיעִי הָא חַד דְּכְלִיל בִּיה, וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּא
 תְּנִינָא, וַיְבָרַךְ אֱלֹהִי"ם אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הָא תְּלַת לְאֶתְכֻלָּלָא
 בְּעֵשֶׂר סְפִירָן, דְּלִית סְפִירָה דְּלָא אֶתְכֻלִּילַת בְּעֵשֶׂר, כָּל חַדָּא
 בְּמִשְׁלָה דִּילָהּ, אֲבָל מִמְשָׁלָה דְּצַדִּיק יוֹם הַשְּׁבִיעִי בִּיה

אֶתְקַרְיָאוּ כָּל סְפִירַת שְׁבִיעִיּוֹת, שְׁבַעִין תִּיבִין אֵינוֹן בְּקִדּוֹשׁ
וַיִּכְלוּ, וַזְּכוֹר וְשִׁמּוֹר הָא שְׁבַעִין וַתְּרִין כַּחֲשֶׁבֶן וַיִּכְלוּ

וְשֶׁבֶת צָרִיךְ לְתַקְנָא בֵּיה פְּתוּרָא בְּאַרְבַּע רַגְלִין, כְּגוּוֹנָא
דְּפְתוּרָא דְלַעֲיֵלָא דְאַתְמַר בֵּיה זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר
לְפָנַי יְהו"ה, וְעֵלָה אֶתְמַר תְּעַרוּךְ לְפָנַי שְׁלַחַן, פְּתוּרָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָא שְׁכִינְתָּא, אִיהִי מְסֻטְרָא דְצָפוֹן
דְּאִיהוּ גְבוּרָה, וּבְגִין דָּא תְּקִינּוּ מְאִרִי מִתְּנִיתִין שְׁלַחַן בְּצָפוֹן,
וְנַר דְּלִיק לִימִינָא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיֵלָא, דְאַתְמַר בֵּיה מְנוּרָה
בְּדָרוֹם, מְטָה בְּאַמְצַעִיתָא מְסֻטְרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא.

תָּא חֲזִי שְׁכִינְתָּא אֶתְקַרְיָאת פְּתוּרָא מְסֻטְרָא דְשִׁמְאֵלָא,
וּמְנִרְתָּא מְסֻטְרָא דִימִינָא, וּמְטָה מְמוּצַעַת מְסֻטְרָא
דְעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, וּבְגִין דָּא זְוּוּגָא דִילִיָּה בְּאַמְצַעִיתָא
בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְהָא אוּקְמוּהָ רַבְּנָן כָּל הַנּוֹתֵן מִטָּתוֹ בֵּין
צָפוֹן לְדָרוֹם הוֹיִין לִיה בָּנִים זְכָרִים וְכו', פְּתוּרָא אִיהִי
סְמִיכָא עַל אַרְבַּעָה סְמִכִין, דְּאִיהִי כְּגוּוֹנָא דְגּוּפָא דְסְמִכִין
לִיה דְרוּעִין וְשׁוּקִין דְּאֵינוֹן אַרְבַּע, וְצָרִיךְ שִׁית נְהַמִּין מֵהָאֵי
סְטָרָא וְשִׁית נְהַמִּין מֵהָאֵי סְטָרָא.

[דף פר ע"ב]. וְרָזָא דְמִלָּה זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לְפָנַי יְהו"ה, ז"ה
בְּחֶשֶׁבֶן ו' ו', דְּאֵינוֹן שִׁית פְּרָקִין דְּתְרִין דְרוּעִין
וְשִׁית פְּרָקִין דְּתְרִין שׁוּקִין, דְּהָא שְׁכִינְתָּא אֶתְעַבִּידַת גּוּפָא
לְמַלְכָּא בְּכָל תְּקוּנָא דִילָּה, וּבְאֵלִין תְּרִין עֶשֶׂר פְּרָקִין דְּנוּקְבָא,
וַתְּרִין עֶשֶׂר פְּרָקִין דְּדְכוּרָא, מְלֹאכֵיָא אֲמַרִי וְקָרָא זֶה אֶל
זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ וְגוֹמֵר, ז"ה עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אַח"ד, ז"ה עִם שְׁכִינְתָּא אַח"ד, וְכֹלָא יְהו"ה אַחַד,
מֵיחַד תְּרוּיָּהּ, וְלִקְבֹּל זֶה אֶל זֶה אָמַר דּוּד עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע

רַנְנוּת, וְאִינוֹן לְקַבֵּל עֲשָׂרִין וְאַרְבַּע סְפָרֵי אֹרֵייתָא.
 זֶה אִיהוּ לְקַבֵּל אַרְבַּע אַנְפִּין לְכֹל חֵיה לְתַלְתַּת חִיוּוֹן, זֶה
 תַּנְיִינָא לְקַבֵּל אַרְבַּע גְּדַפִּין לְכֹל חִיוּא לְתַלְתַּת חִיוּוֹן, וְדָא
 אִיהוּ רְזָא דְמַלְהָ וְאַרְבַּעָה פָּנִים לְאַחַת וְאַרְבַּעָה פְּנָפִים
 לְאַחַת לְהֵם, דְּכֻלְהוּ פְּרוּזִין בְּפִתּוּרָא קָדָם יְהוּ"ה בְּכַמָּה
 רַנְנוּת, וְצָרִיף לְחַבְרָא לְהָאֵי פִתּוּרָא אֹרֵייתָא דְאִיהוּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא, וּבְגִין דָּא אֹקְמוּהוּ מְאָרִי מִתַּנְיִתִּין, שְׁנַיִם שְׂאוּכְלִין
 עַל שְׁלַחַן אֶחָד וְכוּ', וְאִם הוּא חַד אֹרְחַ וְחַד בַּעַל הַבֵּית,
 בַּעַל הַבֵּית בּוֹצֵעַ וְאֹרְחַ מְבָרַךְ, בַּעַל הַבֵּית בּוֹצֵעַ דָּא עִמּוּדָא
 דְּאַמְצְעִיתָא לְעִילָא, וְאֹרְחַ מְבָרַךְ דָּא צְדִיק דְּאַתְמַר בֵּיה
 וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוּר נְגַה וְגוֹמֵר, וְצְדִיק אִיהוּ בְּשַׁבַּת כְּאוּרְחַ
 דְּאֵתִי וְאֹזִיל בְּכֹל שַׁבַּת וְשַׁבַּת.

שַׁבַּת שְׂכִינְתָא, בַּעַל הַבֵּית דִּילָה עִמּוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, וְאִיהוּ
 בּוֹצֵעַ וּפְרִיס פְּרוּסָא דְּנַהֲמָא דְּאִיהִי טְפָה, וְיִהִיב
 לְאוּרְחַ דְּאִיהוּ צְדִיק וְעָנִי, וְאֹרְחַ מְבָרַךְ לְבַעַל הַבֵּית בְּכֹל
 מְכַל כֹּל דְּאִינוֹן תַּלְתַּת אַבְהָן, בְּבִרְכָן דְּאַתְבָּרְכוּ אִינוֹן, דְּבִרְכָן
 עַל יְדֵי דְּצְדִיק נְחִתִּין לְעִמּוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב
 וּבִרְכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק, מָאן רֹאשׁ צְדִיק דָּא עִמּוּדָא
 דְּאַמְצְעִיתָא, תִּשַׁע בְּרִכָּאן אִינוֹן מְעִילָא לְתַתָּא מִפְתָּר עַד
 צְדִיק, וְתִשַׁע אִינוֹן מִתַּתָּא לְעִילָא מִצְדִיק עַד פְּתָר עֲלָאָה,
 וְכֻלְהוּ סְלָקִין ח"י, וְכֻלְהוּ כְּלִילָא מְנִייהוּ.

תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה תְּפִלָּה לְדוּד, בֵּית הַכְּנֶסֶת אִיהוּ כְּנוּסִיא
 דְּכֻלְהוּ בְּרִכָּאן, תְּפִלָּה אִיהִי בְּגִין דְּאִיהוּ סוּס
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְאִיהִי אֲתַעְבִּידַת טְפִלָּה לְרוּכְבַּי, הָכִי
 אֹקְמוּהוּ מְאָרִי מִתַּנְיִתִּין אִין הָרוּכְבַּי טְפִל לְסוּס אֶלָּא הַסוּס

וְחַד יְמִינָא, וּבְגִין דָּא צְרִיךְ לְאַתְיִיבָא בְּחַמְשׁ אַצְבְּעָאן,
 מְשׁוּם פּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא, וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ, עַלִּייהוּ אֲתַמַּר
 עֵינֵי כָל אֱלִיךְ יִשְׁבְּרוּ, וְאִינוּן תְּרֵי סְמְכֵי קְשׁוּט דְּאִינוּן י'
 י', דְּאִינוּן בֵּת עֵינָא יְמִינָא וּבֵת עֵינָא שְׂמָאלָא, וּבִינִייהוּ ו'
 זְעִירָא זְעִיר אַנְפִּין, דְּאִיהוּ שׁוֹךְ עֲמוּדֵי שֵׁשׁ.

וּמִסְלָקוּ מִן הַקְּרָקַע טַפַּח מִסְטָרָא דִּי זְעִירָא חֲכַמַת שְׁלֵמָה,
 וּמְשַׁגְּרוּ בְּמִתְנָה לְאַנְשֵׁי בֵיתוּ דָּא אִימָא עֲלָאָה,
 דְּאֲתַמַּר בָּהּ יִשְׁמַח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֲלָקוּ, וּבְגִלוּתָא לִית לָן
 אֲלָא אַרְבַּעָה, ח"י מ"לא ש"טיפה ה"דחה, וְסִימְנִיךְ חֲמֻשָּׁה,
 וְאִינוּן מִסְטָרָא דָּאֵת ה' דְּאִיהִי רְבִיעִית לְחֻשְׁבְּנָא, וְאִיהִי
 דְּל"ת עֲנִיָּה, בְּגִין דְּאֲסִתְלַק מִינָהּ ו' דְּאִיהוּ שֵׁית דְּרַגִּין,
 הַפּוֹס אִיהוּ בְּרֻזָּא דִּיאַהֲדוּנָה"י דְּאִיהוּ כ"ו ה"ס, פּוֹס
 בְּחֻשְׁבְּנָא אֱלֵהִי"ם.

תְּקוּנָא תְּמַנְיָא וְאַרְבַּעִין

בְּרֵאשִׁית תִּמְן תְּר"י תִּמְן שֶׁבַע"ת, כְּגוֹוֹנָא דָּא ב' רֵאשִׁי"ת
 ב"רָא שֵׁי"ת, וְאִינוּן תְּרֵי שַׁבְּתוֹת, עַלִּייהוּ אֲתַמַּר
 וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת וְגוֹמַר,
 תְּרִין זְמַנִּין אֲדַכִּיר הַכָּא שַׁבָּת, לְקַבֵּל שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה וְתַתָּאָה,
 לְדוֹרְתָם מְאִי לְדוֹרְתָם, אֲלָא זַפְּאָה אִיהוּ מֵאן דְּעַבִּיד לֹון
 דִּירָה בְּשַׁבָּת בְּתֵי לְבָא, וְאַתְפְּנֵי מִתִּמְן יֵצֵר הָרַע דְּאִיהוּ
 חֲלוּל שַׁבָּת, בְּרִית עוֹלָם דָּא צְדִיק, דְּשְׂרִיין תְּרוּיִיהוּ עַלִּיהָ,
 חַד לְאַמְלָאָה לִיָּהּ וְחַד לְאַתְמַלְיָא מִינִיָּהּ.

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִינוּן תְּרִין כְּלִיין נֶצַח וְהוּד, בְּנוֹי דִּישְׂרָאֵל
 סָבָא עֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, תְּלַת שְׁבִיעֵי שְׁבִיעֵי שְׁבִיעֵי

אֵלֶיךָ תִּלַּת אַבְהֵן, עֲנֵג שַׁבַּת וְנִ"ה יוֹצֵא מֵעַד"ן לְהַשְׁקוֹת
 אֶת הַגִּ"ן, וְנִהַר, אֵית נִהַר וְאֵית נִהַר, אֵית נִהַר דְּאֶתְקֵרִי
 נִהַר פְּלִגְיוֹ, וְאֵית נִהַר דְּאֶתְקֵרִי נְחַל קְדוּמִים, עֵדֵן עֲלָאָה
 עֲלֵיהּ אֶתְמַר עֵין לֹא רֵאתָה אֱלֹהִים זִוְלַתְךָ, הָאֵי נִהַר אִיהוּ
 ו', דְּנִפְיָק מֵעַדֵן עֲלָאָה דְּאִיהוּ א', וְאֶעְבֵּר בֵּין אַבָּא וְאִמָּא,
 וְאִזִּיל חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה, וּמִטִּי עַד צְדִיק שְׁבִיעִי, וּמִתְמָן
 אֲשִׁקִּי לְגַנְתָּא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּא.

זְכָאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר דִּירָה לְשַׁבַּת דְּאִיהוּ לְבָא, דְּלֹא
 אֶתְקֵרִיב תְּמָן עֲצִיבוּ דְּטַחֲוֹל, וְכַעַס דְּמָרָה דְּאִיהוּ
 נוֹרָא דְּגִיּהֲנָם, דְּעֲלָה אֶתְמַר לֹא תִבְעֵרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם
 בְּיוֹם הַשַּׁבַּת, וְהָכִי הוּא וְדָאֵי דְּכָל מָאן דְּכַעִים כְּאֵלוֹ אוֹקִיד
 נוֹרָא דְּגִיּהֲנָם, אֲרַבְעִים מְלָאכוֹת חֲסֵר חַד אֵינוֹן לְקַבֵּל
 אֲרַבְעִים מְלָקִיוֹת חֲסֵר חַד בְּשַׁבַּת, וְאֵינוֹן עֲשָׂרָה דְּלָקָה אָדָם
 וְעֲשָׂרָה לְחֻוּהַ וְעֲשָׂרָה לְנַחֵשׁ וְתַשְׁעָה לְאַרְעָא, וּבְגִין דָּא
 אָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין אֵין לוֹקִין בְּשַׁבַּת, דְּאֵלֶיךָ מְלָאכוֹת
 אֵינוֹן חֲשִׁיבִין לְיִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל מְלָקִיוֹת.

יְצִיאֹת הַשַּׁבַּת שְׁתִּים. אֵינוֹן עֲקִירָה וְהַנְּחָה, דְּעֵבִיד לוֹן
 בְּבַת אַחַת, מָאן דְּאֶעְקֵר חֶפֶץ מֵאֶתְרֵיהּ וְאַנַּח לִיהּ
 לְבַר מֵאֶתְרֵיהּ וּמְרֻשׁוֹתֶיהּ, כְּאֵלוֹ אֶעְקֵר אֵילָנָא דְּחֵי דְּאִיהוּ
 אוֹת בְּרִית, וְאַנַּח לִיהּ בְּרֻשׁוֹ נּוֹכְרָאָה, מָאן דְּעֵבִיד דָּא גְרִים
 דְּאֶעְקֵר נְשֻׁמְתֵיהּ מְרֻשׁוֹת דִּילָהּ, וְאַנַּח לָהּ בְּרֻשׁוֹ אַחְרָא
 דְּאִיהִי מְרָה וְטַחֲוֹל, וְדָא גְרַם לְיִשְׂרָאֵל דְּאֶתְעַקְרוּ מֵאַרְעָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, וְאַתְגַּלִּיאוּ בְּאַרְעָא נּוֹכְרָאָה דְּאִיהִי רֻשׁוֹת הַרְבִּים,
 וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּאֶעִיל אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ דִּילִיהּ בְּרֻשׁוֹ
 נּוֹכְרָאָה, שַׁבְּתָא"י אִיהוּ טַחֲוֹל חֲמָ"ה, אֶתְתָּא בִישָׂא מְרָה,

שַׁבְּתָא מִי עֲלִיהָ אֲתָמַר וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם, מַיִם אֵין בּוֹ
 אֲבָל נַחְשִׁים וְעֶקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ, וְאִיהוּ רַעֲב וְצַמָּאוֹן וְקִינָה
 וְהַסֵּפֶד [דף פה ע"ב] וְחֲשׂוּכָא וְקַבְלָא, וְאִיהִי גְלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל.
 וְצָרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְמַעַבְדַּ לָּהּ שְׁנוּי בְּכֻלָּא וְהָא אוּקְמוּהָ,
 וְאִיהוּ דְבוֹר דְּחוּל דְּאִיהוּ אֲסוּר בְּשַׁבַּת, וְכַד לֹא אֲשַׁכַּחַת
 אֲתָר לְשָׂרְיָא תַּמָּן, אִיהִי בְּרַחַת, פְּגוּוֹנָא דְשַׁפְחָה דְאַבְרָהָם
 דְּאֲתָמַר בֵּהּ מִפְּנֵי שָׂרֵי גְבַרְתֵּי אֲנָכִי בְּרַחַת.

מַחּוּל עֲלֵהּ אֲתָמַר שֶׁל נַעֲלִיף מֵעַל רַגְלֵיךָ, נַעַל מְטוֹנָף
 דְּטַפָּה סְרוּחָה, פִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו
 אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא, דָּא שַׁבַּת, וְעֲלִיהָ אֲמַרְתָּ שְׁכִינְתָּא פְּשֻׁטִי
 אֶת כְּתַנְתִּי אֵיכְכָה אֲלַבְשָׁנָה, רַחֲצִיתִי אֶת רַגְלֵי אֵיכְכָה אֲטַנְפָּם,
 וּבִגְדֵי דָא צָרִיף בְּרַ נֶשׁ בְּשַׁבַּת לְשְׁנוּי בְּלִבוֹשֵׁין בְּשָׂרְגָא
 בְּמַאֲכָלִין, וְצָרִיף לְמַהוּי מוֹסִיף מַחּוּל עַל הַקֹּדֶשׁ, וְכַל
 הַמוֹסִיף מוֹסִיפִין לִיהָ נַפֶּשׁ יִתִּירָה בְּשַׁבַּת, וְכַל הַגּוֹרַע גּוֹרַעִין
 לִיהָ הֵיאָה נַפֶּשׁ יִתִּירָה חַס וְשְׁלוֹם.

תְּקוּנָא תִּשְׁעָ וְאַרְבַּעִין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְּרָא
 אֱלֹהִים, מִי אֱלֹהִים, הוּא אֱלֹהִים, מִי בְּרָא לְאֱלֹהִים,
 שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם דָּא קְרִיאַת שְׁמִ"ע, רָאשֵׁי תִיבִין שְׁמַע
 דְּמִיחְדִּין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּעַמִּים, וְתִשְׁכַּחוּ תַּמָּן
 מִי דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּחַמְשִׁין אַתּוּן, וּבְמַאי צָרִיף לִיחְדָּא לִיהָ
 בְּשַׁחְרִין, בַּהּ הוּא דְּאֲתָמַר בֵּיהּ רוּם יְדִיהוּ נָשָׂא, דְּאִיהוּ מְרוֹם,
 בְּגִין דְּאִיהוּ מְרוּמִים יִשְׁכּוּן. וְרָא"ו דְּתַמָּן אוּ"ר, וְדָא אוּר
 הַכְּכָבִים, דְּבַהוּן שְׁכִינְתָּא נַפְקַת הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב הַמוֹצִיא
 בְּמִסְפָּר צְבָאִים, וּבְגִין דָּא קְרִיאַת שְׁמַע בְּלִילִיא, כְּמָה

דְּאוּקְמוּהָ מֵאֲרֵי מִתְנִיתִין בִּיציאת הפככים, עֶרֶב וּבִקְרָ צְרִיכִין לִיחָדָא לָהּ עִם מִלְפָּא, בְּגִין דְּבְעֶרֶב הִיא בָּאָה עִמִּיהָ, וּבְבִקְרָ הִיא שָׁבָה לְגַבִּיהָ, וְדָא עֶרֶב דִּיצְחָק וּבִקְרָ דְאַבְרָהָם, דְּתַמָּן בַּעֲלָהּ בִּינִייהוּ יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד הַמוֹצִיא, דָּא הַמוֹצִיא לָחֵם מִן הָאָרֶץ, בְּגִינָה אֲתָמֵר לָחֵמוּ נָתַן וְכוּ', וְעוֹד הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, אֵלִין רַמ"ח תִּיבִין דְּקִרְיָאֵת שְׁמַע, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת וְגוֹמֵר, דָּא הֵהוּא דְאֲתָמֵר בֵּיהּ כְּתַפְאֶרֶת אָדָם לְשֹׁבֵת בַּיִת, דְּקִרְאָ שְׁמֵהּ לְכֻלָּ חַיּוֹת הַקּוֹדֵשׁ וְלְכֻלָּ שְׂרָפִים וְאוֹפָנִים וְצְבָא דְלַעִילָא, לְכֻלָּ חַד קִרְא לִיהּ בְּשֵׁם יְדִיעַ וּבְדִרְגָא יְדִיעָא, לְאַשְׁתְּמוּדַע לְכֻלָּ חַד מֵאֲתֵר דְאֲתַנְטִילוּ, כְּגוֹוִי דְנַחֲלֵי יִמָּא דְאֲתַחְזֵרוּ לְאֲתֵר דְאֲתַנְטִילוּ בְּשְׁלִיחוּתָא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגוֹמֵר, אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לְלַכֵּת, מֵאֲתֵר דְאֲזֵלִין תַּמָּן חֲזָרִין בְּשְׁלִיחוּתָא.

מְרוּב אֹנִים (ישעיה מ כו) דָּא כְּתֵר עֲלָאָה, וְאַמִּיץ כַּח דָּא חֲכָמָה, מְאִי כַח דִּילִיהּ אִימָא עֲלָאָה, אִישׁ לֹא נַעֲדָר אִיהוּ כְּלָלָא דְתַלְתָּ סְפִירָן, מְאִי אִישׁ יְהוּ"ה אִישׁ מְלַחְמָה יְהוּ"ה שְׁמוֹ, אִישׁ א' כְּתֵר עֲלָאָה י' חֲכָמָה ש' שְׂרָשָׂא דְאִילְנָא דְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה תְּשׁוּבָה וְדָאִי, וְעוֹד מְרוּב אֹנִים דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, אֹנִים דִּילִיהּ נֶצַח וְהוּד, וְאַמִּיץ כַּח דָּא צְדִיק, אִישׁ לֹא נַעֲדָר יְהוּ"ה אִישׁ מְלַחְמָה, וְהָא אֲתָמֵר.

קָם סְבָא בְּתֵר טוּלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָאִי קִרְא הָכִי שְׁמַעְנָא לִיהּ, שְׂאוּ מְרוּם עֵינֵיכֶם, שְׂאוּ כְמוֹ

שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ, וְדַא קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוּ"ה רֵאשִׁית, מְרוֹם
 דִּילִיָּה כְּתֵר עֲלָאָה, מִי אִימָא עֲלָאָה דְּבִרָא עֲלֵמָא בְּאֵלָה,
 מֵאֵן אֵלָה, אֵלָה רְאשֵׁי בֵּית אֲבוֹתָם, וְאִינוּן תְּלַת אֲבָהֶן,
 הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם אֵלֵין צְבָא הַשָּׁמַיִם דְּאִינוּן נֶצַח וְהוּד,
 מֵאִי מִסְפָּר דְּלֵהוּזֵן, אֵלָא מִסְפָּר וְחֻשְׁבוּן דְּכֻלָּא דָּא שְׂכִינְתָא
 עֲלָאָה, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא דָּא שְׂכִינְתָא תְּתָאָה, דְּאִתְמַר לְמֹשֶׁה
 בְּגִינָה וְאִדְעָךְ [דף פו ע"א] בְּשֵׁם, מְרוֹב אוֹנִים, הֵהוּא דְּאִתְמַר
 בֵּיהּ וַיִּדְגּוּ לְרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְדָא צְדִיק, וְאִיהוּ אַמִּיץ כַּח
 אִישׁ צְדִיק, כַּח דִּילִיָּה אִיהִי כַּח דְּעוֹבְדָא דְּבִרָאשִׁית, דְּאִתְמַר
 בָּהּ וְעַתָּה יִגְדֵּל נָא כַּח אַדְנִי, לֹא נַעֲדֵר מִשְׂכִּינְתָא לְעֵלָם,
 וְהֵאֵי וְהֵאֵי כְּשׁוֹט, שְׂבַעִין אַנְפִּין לְאוּרִיתָא.

אָמַר לִיָּה סָבָא סָבָא, מְרוֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כַּח תְּמָן אָדָם
 קְדֻמָּאָה, תְּמָן אֲבֵרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, תְּמָן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן,
 תְּמָן דָּוִד וְשְׁלֹמֹה, וְתַרְיֵן עֵשֶׂר שְׂבַטִין, וְכֻלָּ נִשְׁמַתִּין דִּשְׁתִּין
 רְבוּא דִּישְׂרָאֵל, וְדְכָל דְרִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, דְּאִתְמַר בְּהוּן
 כִּי אֵת אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֹה עֲמָנוּ עוֹמֵד הַיּוֹם וְגוֹמֵר, כְּלֵהוּ תְּמָן,
 אִישׁ לֹא נַעֲדֵר לֹא חֶסֶר מִנֵּיהוּ חַד מִחֻשְׁבָּנָא, כְּגוֹוֵנָא דְּצְבָא
 הַשָּׁמַיִם.

וְעוֹד מְרוֹב אוֹנִים דָּא כְּהֵנָּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כַּהֵן אוּן, וְאַמִּיץ
 כַּח דָּא אֱלֹהִי"ם דְּאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, דְּאִתְלַבְּשַׁת
 בְּגַבּוּרָה וּבְרָא עֲלֵמָא בְּמִדַּת הַדִּין, וּבְגִין דָּא אִיהוּ גְבוּר
 אַמִּיץ כַּח, אִישׁ לֹא נַעֲדֵר דָּא יַעֲקֹב, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַיַּעֲקֹב
 אִישׁ תָּם, מַה דְּאִתְמַר בְּתַלְתָּ אֵלֵין, אִתְמַר בְּתַלְתָּ עֲלָאִין,
 וְאִתְמַר בְּתַלְתָּ תְּתָאִין, מִסְפָּר דְּכֻלָּהוּ שְׂכִינְתָא אִיהִי מִסְפָּר
 הַיָּמִים.

תקונא חמישין

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, שְׂאוּ
 מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹה, רֵאשִׁי תִּיבִין
 שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם שְׁחֲרִית מִנְּחָה עֲרֵבִית, תִּלַּת צְלוֹתִין,
 עֲלִייהוּ אֲתַמַּר הֵן כָּל אֱלֹה יִפְעַל אִ"ל פְּעָמִים שְׁלֹשׁ עִם
 גָּבֵר, בְּגִין דְּאִינוּן מְרַכְבָּה דְּתִלַּת אַבְהֵן, וְעֲלִייהוּ אֲתַמַּר אֱלֹה
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאם, אֱלֹה פָּסַל אֶת הַרְאִשׁוֹנִים,
 אֱלֹה וְדָאֵי פָּסִיל לְקַדְמָאִין דְּאָמְרוּ אֱלֹה אֱלֹהֵי"ךְ יִשְׂרָאֵל,
 דְּאִנּוּן תּוֹלְדִין דִּתְהוּ, דְּאֲתַרְמִיז בְּרֵאשִׁי תִּיבִין תּוֹלְדוֹת
 הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ תְּהִי, וְאִינוּן חֲמֵשׁ מִינִין דְּאֲתַמַּר בְּהוּן
 בְּה' בְּרָאם, וְאִינוּן עַמְלָקִים גְּבוּרִים נְפִילִים עֲנָקִים רְפָאִים,
 וּבְגִין דָּא טְרַחַת ה' בְּגִינֵיהוּ בְּגִין דְּבַה' בְּרָאם ה' דְּאֲבָרְהָם,
 וְעֲלֵה אֲתַמַּר לֹא תְהוּ בְּרָאָה לְמִיתַב בִּינֵיהוּ, לְשַׁבַּת יִצְרָה
 לְמַעַבְד יִשׁוּבָא מְנִייהוּ.

וּבְגִין הָאֵי ה', אֱלֹה דְּאִינוּן תִּלַּת אַבְהֵן תְּקִינוּ תִּלַּת צְלוֹתִין,
 לְנַחְתָּא בְּהוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא, לְסַלְקָא לְשַׁכְּנֵתָא
 בְּהוּן דְּאִיְהִי ה' זַעִירָא, דְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא אִיְהוּ גּוֹפָא,
 וְתַרִּין דְּרוּעִין דִּילִיָּה יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְּבְהוּן אַחִיד בְּה,
 וְעַל גּוֹפָא אֲסַתְלַקַּת, וּמֵאֵן סְלִיק לָהּ עַל גּוֹפָא מִ"י אִימָא
 עֲלָאָה, מִי בָרָא אֱלֹה, וְכַד סְלַקַּת סְלַקִּין עֲמָה כָּל צְבָא
 דְּלַעִילָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, וְכַל
 יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן שְׁתִּין רַבּוּא מְתִיחְסִין בְּצְבָא דְּלַעִילָא, לְכֻלָּם
 בְּשֵׁם יְקָרָא, כְּלָהוּ אֲתַקְרִיאוּ עַל שֵׁם צְבָא דְּלַעִילָא, אִישׁ
 לֹא נַעְדָּר מַחוּשְׁבָּנָא.

וּשְׂכִינְתָא בְּגִלוּתָא בְּזִמְנָא דְאִיהוּ מְרַחֵקָא בְּעֵלָה מִינָה,
 לְזִמְנִין אֲתַפְרַנְסַת עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, לְזִמְנִין עַל
 יְדֵי אַבְהֹן, לְזִמְנִין עַל יְדֵי אִימָא, לְזִמְנִין עַל יְדֵי אָבָא,
 לְזִמְנִין עַל יְדֵי בְּנִין, לְזִמְנִין עַל יְדֵי דְצַדִּיק, וְכֹלֵא יְהִיב
 בְּעֵלָה דְאִיהוּ ו', אִיהוּ בֵּין אָבָא וְאִימָא בֶּן י"ה, וְכַד אִיהוּ
 בֵּין אָבָא וְאִימָא, נְחִית לָהּ פְּרַנְסָהָא עַל יְדֵי אָבָא וְאִימָא,
 וְכַד נְחִית בֵּין תְּרִין דְרוּעִין דְאִית בְּהוּן שִׁית פְּרַקִּין, נְחִית
 לָהּ פְּרַנְסָה בְּתִרִין דְרוּעִין, וְכַד נְחִית בְּגוּפָא דְאִיהוּ יַעֲקֹב,
 נְחִית לָהּ מְזוּנָא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נְחִית בְּתִרִין שׁוּקִין דְאִינוּן
 שׁוּקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ דְאִית בְּהוּן ו' פְּרַקִּין, נְחִית לָהּ מְזוּנָא
 עַל יְדֵיהּ, וְכַד נְחִית בְּצַדִּיק נְחִית לָהּ מְזוּנָא עַל יְדֵיהּ, וְכַד
 נְחִית בְּהַ [דף פו ע"ב] דְאֲתַחְבֵּר ו' בְּה', לָא צְרִיךְ לְנַחְתָּא מְזוּנָא
 לָהּ עַל יְדֵי שְׁלִיחָא בְּעֵלְמָא, אֲלָא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נְפִיק בְּהַ,
 אֲסַתְּלַק עַד אֵין סוּף דְאִיהוּ א', מְזוּנָא דִילָהּ לָאוּ בְּזִכּוּתָא
 תְּלִיא מְלֵתָא, וְלָא בְּחַיִּים דְאִינוּן אָבָא וְאִימָא, וְלָא בְּבְנֵי
 דְאִינוּן נְצַח וְהוּד, אֲלָא בְּמִזְלָא תְּלִיא מְלֵתָא, וְכַד נְחִיתַת
 מְאֲתֵרָהָא וְנְחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדִיירָא עֲמָה, אֲתַמַּר
 בִּיהּ וּבְבִנְהָא אֵין מְזַל לְיִשְׂרָאֵל, אֲלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 רְכִיב עַל כְּרוּ"ב דְאִיהוּ מְטַטְרוּ"ן וְאִיהוּ בְּרוּ"ךְ, וּמְתַפְּרַנְסַת
 עַל יְדֵיהּ, דְאִיהוּ עֶבֶד עוֹלָם עֶבֶד דִּילָהּ, וּבְהָהוּא זִמְנָא
 אִיהִי אֲתַפְּרַנְסַת עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְכֹל דָּא כְּפּוּם עוּבְדִיהוּן
 דְיִשְׂרָאֵל הֵכִי אֲתַפְּרַנְסַת.

זְבָאָה אִיהוּ מָאן דְסָלִיק לָהּ לְאֲתֵרָהּ, וְלְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאֲתֵרִיהּ, דְאֲתַמַּר בִּיהּ הִנֵּה יְהו"ה רֹכֵב עַל עֵב קַל,
 הִנֵּה יְהו"ה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ, אֲמַר לִיהּ רַבִּי אֲלַעְזָר אָבָא, וְכִי

יכול בר נש לאחזרא לקודשא בריך הוא לאתריה, אמר
 ליה אין, כמה דאשכחנא בדוד דאמר אם אתן שנת לעיני
 לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהו"ה כו', בההוא זמנא
 דבר נש אחזר ליה לאתריה, מה פתיב ביה ממקומו יפן
 ברחמיו לעמו, ובמאי חזרין ליה לאתריה, אלא בשלימו
 דתקונא דתקיננו בצלותא, ואוכח דבתר דאמר ממקומו יפן
 ברחמיו לעמו, אמר המיחדים את שמו ערב ובקר תמיד
 בכל יום אומרים פעמים, ואינון ה"ה, דצריך לאחזרא י'
 לגבי ה' דאיהו מקום דלעילא, ולאחזרא ו' לגבי ה' דאיהו
 מקום דלתתא, בגין דקודשא בריך הוא אומי דלא יחזיר
 לה' דלעילא, עד דיחזיר לה' דלתתא, ורזא דמלה לא
 אבא בעיר וגומר והא אוקמוה.

תקונא חד וחסשין

בראשית ברא אלהי"ם את השמים ואת הארץ, מאי את,
 אלא הכי אוקמוה קדמאין, כל אתין לרבויא,
 ודא א"ת אורייתא כלילא מא' ועד ת', דבה אתבריאוו
 שמיא וארעא, ועוד את השמים, שמים דא קודשא בריך
 הוא, הדא הוא דכתיב ואתה תשמע השמים, ואת בת
 זוגיה עמיה, ואת דא צדיק ובת זוגיה, הארץ מאנא דכלהו
 לאפקא בה זרעין ואבין, ורזא דמלה וכל שיח השדה
 טרם יהיה בארץ וגומר.

אמר רבי שמעון ברי, רזא עלאה הכא, אף על גב דכלא
 אתברי ואתקן בשמא דיהו"ה, דאינון את השמים,
 ורזא דמלה י"ה בשמים, ו"ה בארץ, הדא הוא דכתיב
 י'שמחו ה'שמים ו'תגל ה'ארץ, עם כל דא דכלא אתקן

בְּד' אֲתוּוֹן, לֹא נַחִית נְבִיעוּ מְלַעִילָא עַל זְרַעִין וְאִיבִין
 דְּאִינוּן שִׁיחַ הַשָּׂדֶה דְּאִיהוּ צְדִיק, וְעֵשֶׁב הַשָּׂדֶה דְּאִיהוּ
 עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, וְלִמָּה בְּגִין דְּאָדָם אִין, דְּאִיהוּ יו"ד
 ה"א וּא"ו ה"א לְעִבּוּד אֶת הָאָדָמָה.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, שִׁיחַ מְנָא לָן דְּאִיהוּ צְדִיק,
 אָמַר לִיה בְּרִי בִּיה תְּשַׁכַּח ח"י ש', אִיהוּ כְּלִיל תְּלַת
 עֲדְרֵי צֶאֱן, דְּאִינוּן שְׂרָשָׁא דְּאִילָנָא, וְדָא חֵי עֲלָמִין, דְּאִיהוּ
 אוֹת בְּצָבָא דִּילִיה, צְבָאוֹת אִיהוּ עֲמַהוּן, כְּלִיל תְּלַת דְּרַגְיִן
 לְקַבֵּל תְּלַת עֲנַפִּין דְּש'.

וְהָא ש' דְּתְלַת אַבְהֵן אִינוּן, אֶלָּא ש' עֲלָאָה עֲנַפִּי אִילָנָא,
 ש' תְּתָאָה שְׂרָשֵׁי אִילָנָא, וּבְגִין דָּא וְכֹל שִׁיחַ דָּא
 צְדִיק, וְכֹל עֵשֶׁב ע"ב ש' דָּא יַעֲקֹב כְּלִיל תְּלַת אַבְהֵן,
 דְּאִינוּן עֲנַפִּי אִילָנָא, וְסֻלְקִין לְשַׁבְעִין וְתַרְיִן שְׁמַהֲן דְּוִיסַע
 וַיְבֹא וַיֵּט, דְּבִהֲאֵי שְׁמָא אֲתַבְּרִיאוּ עֲשְׂבִין וְאִילָנִין דְּאִינוּן
 נְשַׁמְתִּין דְּצְדִיקָא, וְהָאֵי עֵשֶׁב עֲלִיה אֲתַמַּר וְעֵשֶׁב לְעִבּוּדַת
 הָאָדָם לְהוּצִיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ, לָחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ,
 וְאִיהוּ נְהֵמָא דְּאוּרִייתָא. [דף פו ע"א] דְּאֲתַמַּר בִּיה לָךְ אָכוּל
 בְּשַׁמְחָה לְחֵמֵךְ, וְאִיהוּ לְעִבּוּדַת הָאָדָם, ה' דָּאָדָם דְּאֲתַמַּר
 בְּהַ הַמוּצִיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ, מֵאִי לְעִבּוּדַת הָאָדָם, לִית
 עִבּוּדָה הַכָּא אֶלָּא צְלוּתָא, דְּאִיהִי פּוּלְחָנָא דְּשַׁכִּינְתָא, עִבּוּדַת
 יְהו"ה וְדָאֵי, וְעֵלָה אֲתַמַּר יֵצֵא אָדָם לְפַעֲלוֹ וְלְעִבּוּדַתוֹ עֲדֵי
 עֵרֶב, יֵצֵא אָדָם לְפַעֲלוֹ דָּא צְלוּתָא דְּשַׁחְרִית, וְלְעִבּוּדַתוֹ עֲדֵי
 עֵרֶב דָּא צְלוּתָא דְּמִנְחָה, דְּאֲתַמַּר בְּה וַיֵּצֵא יֵצֵא לְשׁוּחַ
 בְּשָׂדֶה לְפָנוֹת עֵרֶב.

תקונא תרין וחמשיין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֱלֹהִים. חָמֵשׁ אֲתוּוֹן כְּחוֹשֶׁבֶן
ה', א"ד מן אדנ"י הכי סליק לחמש, ורזא
דמלה ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה,
תא חזי אתערותא צריכא מתתא לעילא, ולבתר והשקה
את כל פני האדמה, והשקה ו' איהו שקיו מעילא לתתא,
דאיהו נחל קדומים דאתמשך מן מוחא, והכי צריך לאתערא
אתערותא בקדמיתא מאתתא, ורזא דמלה אשה פי תזריע
ומיד וילדה זכר, נוקבא אדנ"י, דכר יהו"ה, כד אקדימת
ברתא שליט דכורא ואתעביד יאהדונה", ורזא דמלה
יהו"ה אדנ"י חילי, ועל במותי ידריכני אלין אבהן, למנצח
בנגינותי אמה ותריין שוקין, מאי חילי תוקפא דכלא
מלעילא, חילי חיל י' ודא אבא, תוקפא דיליה נביעו דלית
ליה סוף.

אמר רבי אלעזר אבא והא אוקמוהו מארי מתניתין, דעד
ארבעין יומין יכיל לאחזרא נוקבא דכורא, ואתהפך
מדינא לרחמי, ואוקמוהו בגין דעד כען לית תמן דיוקנא,
דאתמר ביה וייצר יהו"ה אלהים, אם פן אמאי נטיל
שעורא במ', בגין דאיהי שעורא דנקודה דאיהי י' טפה,
שעורא דבה אתעביד י"ם מ", ודאי נחל קדומים דא ו'
דאתמשך מן י', והשקה את כל פני האדמה, מאי פני
האדמה, אלא אלין אנפין דאינון סומק וחזור וירוק ואופם,
באלין גוונין נהירא ההיא מבושא, דגוונין אינון מהאי
יבשה, נביעו נהורא דילה, דהכי איהו נביעו לארעא
כנשמתא לגופא, כמה דאילנא לא מתרבי אלא במיא, הכי

יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן עֲנַפִּין דְּאִילָנָא לָא מִתְרַבִּין אֶלָּא בְּנִבְיָעוּ
דְּאוּרִייתָא.

וְרִזָּא דְּמִלָּה מַעֲיִן גְּנִים בְּאֵר מֵיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוּן,
מַעֲיִן דָּא חֲכָמָה כְּתֵר אִיהוּ אָמוּן מוֹפְלָא, דְּבַעַא
לְנִטְעָא אִילָנִין בְּגִנְתָּא, אֶסְתַּכַּל בְּכָל גְּנִתָּא וְלֹא אֶשְׁכַּח תַּמָּן
מִבוּעָא דְּמֵיא, מָה עֲבַד, אָמַר אֶפִּיק מַעֲיִן, וְלִבְתֵּר אֶטַע גֵּן,
וְאֶתְרַבִּי אִילָנָא, וּבְגִין דָּא מַעֲיִן גְּנִים, בְּקַדְמִיתָא אֲדַפִּיר
מַעֲיִן וְלִבְתֵּר גְּנִים, וְדָא גִ"ן סְדָרִים דְּאוּרִייתָא, וְכֻמָּה דְּאִית
גֵּן לְתַתָּא הֲכִי אִית גִּ"ן לְעִילָא, וְהֵאֵי מַעֲיִן אִיהוּ בְּמוֹחָא,
אִילָנָא גּוֹפָא, עֲנַפִּין דִּילִיָּה דְּרוּעִין וְרַגְלִין, וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוּן
דָּא לְבָא דְּאִיהִי דְּל"ת דְּלָה בְּגִלוּתָא, וְעֵלָה אֶתְמַר יִזַּל מֵיִם
מִדְּלִיו.

וְי לִוּן לְבָנֵי נְשָׂא דְּלָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרִייתָא, דְּאֶתְקַרִּיאוּ
עֲצִים יְבֻשִׁים דְּאִינוּן עֲתִידִין לְאֶתְוֹקְדָא בְּנוֹרָא דְּגִיהֶנֶם,
וְלֹא לְמַגְנָא אָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין דְּאִינוּן עֲמִלִין וְיִרְתִּין
גִּיהֶנֶם, וְאָף עַל גַּב דְּמִתְרַבִּי אִילָנָא דְּאִיהוּ גּוֹפָא דְּאוּרִייתָא,
וְלִית לִיָּה אִיבָא דְּאִינוּן פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה, מָה כְּתִיב בֵּיה רַק
עֵץ אֲשֶׁר תִּדַע כִּי לֹא עֵץ מֵאֲכָל הוּא אוֹתוֹ תִּשְׁחִית וְכָרְתָּ,
וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין דִּלִּית מְדַרְשָׂא עֶקֶר אֶלָּא
הַמְעֵשָׂה אִידוּ עֶקֶר.

תְּקוּנָא דְּמִשְׁנֵי וְתַלְת

[דף פו ע"ב] בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי"ם תַּמָּן ב"ת, תַּמָּן א"ם דְּהוּא
א"ם מֵאֱלֹהִי"ם, וְאִינוּן גֵּן עֲלָאָה גֵּן תַּתָּאָה. פְּתַח
רְבִי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וַיִּטַּע יְהו"ה אֱלֹהִי"ם גֵּן בְּעַדָן מְקַדָּם

וַיִּשֶׁם שֵׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר, וַיִּטֵּעַ יְהוָה אֱלֹהִים גֶּן
 דָּא שְׂכִינְתָא, בְּעֵדֵן דָּא אִימָא עֲלָאָה, מִקְדָּם אַבָּא עֲלָאָה,
 וַיִּשֶׁם שֵׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא,
 וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר וַיִּיצַר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָ מִן
 הָאָדָמָה וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשָׁמַת חַיִּים וְגוֹמַר, וַיִּיצַר צִיִּיר לִיָּה
 בְּתַרִּין עֲלָמִין בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי, וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ
 נְשָׁמַת חַיִּים דָּא נְשָׁמַת כָּל חַי, וַיְהִי הָאָדָם דָּא רוּחָא דְחַיִּי,
 לְנַפְשָׁא חַיָּה דָּא שְׂכִינְתָא תְּתָאָה.

וְעוּד וַיִּטֵּעַ יְהוָה אֱלֹהִים גֶּן דָּא אֹרִייתָא דְבִכְתָּב, עֵדֵן
 דָּא עֲדוּנָא דְאֹרִייתָא, וְשׁוּי תַּמָּן אֶת הָאָדָם דְּבְרִיאָה,
 וּמָה כְּתִיב בֵּיהּ בְּיוֹם נִטְעַן תְּשַׁגְּשְׁגִי. וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים
 וְכוּ', יְהוָה אֱלֹהִים אַבָּא וְאִימָא, כָּל עֵץ נְחֻמְד לְמַרְאָה
 דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְּכָל גְּוֹנִין שְׁפִירִין בֵּיהּ אֲתַחְזִיין,
 וּבְגִין דָּא נְחֻמְד לְמַרְאָה, תְּפָאֲרַת שְׁפִירוֹ דְּכָל גְּוֹנִין, וְטוֹב
 לְמַאֲכָל דָּא צְדִיק.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כָּל עֵץ כְּתִיב, אִי הוּוּ אָמַר
 עֵץ שְׁפִיר, אֲבָל כָּל עֵץ כְּתִיב, אָמַר לִיָּה וְדַאי הָכִי
 הוּוּ, דְּבְכָל אֲתַר. כִּ"ל צְדִיק אִיהוּ, אֲבָל כְּלָא חַד, כָּל דָּא
 צְדִיק, עֵץ דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְּגוּף וּבְרִית חֲשְׁבִינָן
 חַד, אֲבָל בְּהַאי קָרָא כָּל עֵץ נְחֻמְד לְמַרְאָה וְטוֹב לְמַאֲכָל
 דָּא צְדִיק, לְמַרְאָה דָּא שְׂכִינְתָא דְאֲתַמַּר בְּהּ בְּמַרְאָה אֲלִיו
 אֲתוּדַע, וְעֵץ הַחַיִּים דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְּאִיהוּ עֵץ
 הַחַיִּים דְּלַעִילָא דְאֲתַמַּר בְּהּ הַחֲכָמָה תְּחִיָּה בְּעֲלִיָּה.

אָמַר לִיָּה הָא שְׂכִינְתָא תְּתָאָה אִיהִי גֶן, דְּמַתְּמָן עֵץ הַחַיִּים
 נְטוּעַ, כְּמָה דְאֲתַמַּר וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוּךְ הַגֶּן, מְאִי מִן

הָאֲדָמָה, אֵלֶּא דָּא שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה, דְּמִינָה אֲתַנְטַע כּל עֵץ
 דְּאִיהוּ צְדִיק, כִּ"ל אִיהוּ מִסְטָרָא דְמ"י, דְּהָכִי סְלִיק לְחֶשְׁבֹן
 כִּ"ל מ"י, וּבְגִינָה אֲתַמַּר מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקָּרַח וְגוֹמַר, דְּאִיהוּ
 הַקָּרַח הַנּוֹרָא.

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אִיהוּ לְתַתָּא, עֵץ הַדַּעַת טוֹב דָּא
 מִטְטְרוּ"ן, וְרַע דָּא סְמָא"ל וּבְגִין דָּא וְעֵץ הַדַּעַת ו'
 אֲתָא לְרַבּוּיָא, דְּאִיהוּ אֲתִי מֵאֲתַר אַחְרָא, עֵץ הַדַּעַת טוֹב
 וְרַע, וְעוֹד וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כּל עֵץ, דָּא
 אִיהוּ צִמַח צְדִיק וּמִתְחַתְּיוּ יִצְמַח, תָּא חֲזִי כּל מָאן דְּנָטִיר
 בְּרִית, הֵהוּא בַר דִּיהִיב לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, עֲלִיה אֲתַמַּר
 וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים כּל עֵץ נַחְמַד לְמַרְאָה בְּרוּזִין
 דְּאוּרִייתָא, וְטוֹב לְמֵאכֹל בְּפִקּוּדִין דְּאוּרִייתָא, אֲבַל בְּרָא
 אַחְרָא דְלֹא אֲתַעֲבִיד בְּדַחִילוּ וּרְחִימוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 מַה כְּתִיב בֵּיה וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְדָא עֲרַבּוּבִיא דְטוֹב
 וְרַע, מְעוּרַב מִמְצָה וּשְׂאוּר.

וּבְגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְנִטְרָא גְרַמִּיה
 בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, הָדָא הוּא דְכְתִיב וּמֵעַץ הַדַּעַת טוֹב
 וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, טוֹב מִסְטָרָא דְדָם טְהוֹר, וְרַע מִסְטָרָא
 דְדָם נְדוּת, דְּהָאִי בַר גְּרִים אֲבוּדָא דְתַרִּין עֲלָמִין, הָדָא הוּא
 דְכְתִיב כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בְּעֲלָמָא דִין,
 תָּמוּת בְּעֲלָמָא דְאֲתִי.

תְּקוּנָא חֲמִשִּׁין וְאַרְבַּע

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֶת הַשָּׁמַיִם עֵץ הַחַיִּים, וְאֶת
 הָאָרֶץ כּל עֵץ נַחְמַד לְמַרְאָה, וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוּ

וְבָהוּ דָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְדָא רִזָּא תְהוּ עֵמְק רַע, בְּהוּ
 עֵמְק טוֹב, וְדָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, כִּי שָׁם בְּלֵל יְהוּ"ה
 שְׁפַת כָּל הָאָרֶץ, וּמִהֲכָא נִפְק כָּל עֲרֻבֵינָא דְטוֹב וְרַע,
 דְּאִיְהוּ רִזָּא דְצַדִּיק וְרַע לֹו רַשָּׁע וְטוֹב לֹו.

תקונא חמשין וְחמשי

[דף פח ע"א] בְּרֵאשִׁית בְּרָא בִי"ת רֵא"ש, וְאִינוּן אָבָא וְאִמָּא,
 בְּרָא תְרַגּוּם בְּרָא. אִיְהִי עַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא,
 וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, אִית עֵדֶן וְאִית עֵדֶן, הַדָּא
 הוּא דְכְתִיב וְנַחַל עֵדֶן תִּשְׁקֶם, עֵדֶן וְדָאִי, דָּא עֵדֶן
 עֲלָאָה כְּתֵר עֲלָאָה, עֵדֶן דְלִתְתָא דָא י', וְאִית עֵדֶן דְלִתְתָא
 וְדָא אִימָא עֲלָאָה דְאִיְהִי ד', אִיְהִי עֵדֶן לְגַבֵּי נָהָר דְלִתְתָא
 מִינָהּ, הַדָּא הוּא דְכְתִיב וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת
 הַגֵּן.

תָּא חֲזִי כַּמָּה נְהָרוֹת אִינוּן מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא, אִית נָהָר
 וְאִית נָהָר, אִית נָהָר מְנַהֲרָא דְלְעִילָא דְאֲתַקְרִי נְהָרָא
 דְמֵיָא דְאֲוֵרִייתָא, דְאֲתַמַּר בְּהַ תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים, וְאִית
 נָהָר דְאֲתַקְרִי נָהָר פְּלִגְיוֹ, דְכַמָּה פְּלִגְיָן עֲמִיקִין תְּלִיין מְנִיָּה,
 דְאֲתַמַּר בְּהוּן פְּלִגֵי מִים לֵב מֶלֶךְ וְגוֹמַר, וְאִית נָהָר דְאֲתַקְרִי
 נַחַל קְדוּמִים, דְאֲתַמַּשְׁךְ מֵעֲלָאִין, וּמְנִיָּה תְּלִיין שְׁבַע נְהָרוֹת,
 דְאֲתַמַּר בְּהוּן נְהָרוֹת יִמְחָאוּ כֶּף יַחַד הָרִים יִרְנְנוּ, וְאִית נָהָר
 דְאֲתַקְרִי נָהָר דִּינּוֹר מְסֻטְרָא דְשְׁמָאֲלָא, דְאֲתַמַּר בֵּיהּ נָהָר
 דִּינּוֹר נְגִיד וְנִפְיָק מִן וְגוֹמַר, וְנָהָר בְּכָל אֲתַר אִיְהוּ ו',
 מְסֻטְרָא דְאָבָא וְאִימָא אֲתַקְרִי נַחַל קְדוּמִים, וּמְסֻטְרָא דְעֵדֶן
 עֲלָאָה אֲתַמַּר בֵּיהּ וְנַחַל עֵדֶן תִּשְׁקֶם.

וּמִסְטָרָא דִּימִינָא אַתְקֵרִי נְהַר פִּלְגִּיו, וּמִסְטָרָא דְשְׁמַאלָא
 אַתְקֵרִי נְהַר דִּינּוּר, וּמִנִּיהַ תְּלִיין שְׁתִּין עֲנַפִּין
 דְּנוּרָא דְאַתְקֵרִיאוּ שְׁשִׁים גְבוּרִים, וְאִינוּן שְׁתִּין פּוּלְסִין דְּנוּרָא
 דְּמַחִיוּהָ לְמַטְטְרוּ"ן, וּמִסְטָרָא דִּימִינָא וְשְׁמַאלָא אַתְמַר בְּכַל
 נְחָלִין דְּתְלִיין מַנִּייהוּ, נְהַרֵּי נְחָלֵי דְּבֶשׂ וְחַמָּאָה, וְנַחַל עֲדַנְיָךְ
 דָּא נְהַר דְּנַפְיָךְ מַעְדָן, דְּאַתְמַר בֵּיהּ וְנְהַר יוּצָא מַעְדָן, וְהָאִי
 אִיהוּ עֲדָן דְּעִין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִי"ם וְכוּ', סְתִים וְגַנִּיז, דְּאִיהוּ
 כְּתָר עֲלָאָה, וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים אֲ דְאִיהוּ
 ד' אַתּוּן דְּשֵׁם בֶּן ד', אֲלִין יְהו"ה דְּאִינוּן אַבָּא וְאִמָּא כְּרָא
 וּבְרַתָּא. תָּא חֲזִי קְרַקְפְּתָא דָּא אֲל"ף, כְּגוּוּנָא דָּא
 אַרְבַּע סְטְרִין דִּילִיָּה בְּהוּן הוּהּ יְהו"ה הוּא וְשְׁמִיָּה חַד, אִין
 עוּד מְלַבְדוּ בְּלֹא פְרוּד וּבְלֹא שְׁתוּף כָּלֵל.

וְעוּד וְנְהַר דָּא ו', יוּצָא מַעְדָן דָּא י', וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה
 לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים דָּא ד', אֲלִין אַרְבַּע אַתּוּן. וְעוּד וְנְהַר
 יוּצָא מַעְדָן דָּא אִמָּא עֲלָאָה דְּאִיהִי א' תְּנִינָא, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהוּ מְאֵרִי מִתְנִיתִין מְאִי אֲל"ף אֲלִין בִּינָה, וְלֹאֲן
 אַתְמַשְׁךְ בְּגוּפָא, וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים אֲלִין
 תְּרִין דְּרוּעִין וְתְרִין שׁוּקִין, מָאן גַּן דְּאַתְשְׁקִיָּא מְנִיָּה לְתַתָּא
 דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּתְרִין גַּנִּין אִינוּן חַד לְעִילָא וְחַד לְתַתָּא, הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב הַיּוֹשֵׁבֶת בְּגַנִּים וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְאִית נְהַר לְתַתָּא דְּאִיהוּ מַטְטְרוּ"ן, דְּאַתְפְּרֵשׁ לְאַרְבַּע סְטְרִין
 דְּאִינוּן מִיכָא"ל גְּבֻרִיא"ל נוּרִיא"ל רְפָא"ל, שֵׁם הָאֶחָד
 פִּישׁוּן הוּא הִסְבֵּב אֶת כָּל אֶרֶץ הַחֻוּלָה אֲשֶׁר שֵׁם הַזֶּהָב,
 וְזֶהָב אִיהוּ לְצַפּוֹן, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב מִצְפּוֹן זָהָב יֵאָתֶה,
 וְרִזָּא דְמִלָּה הוּלֵךְ אֶל צַפּוֹן דָּא גְּבֻרִיא"ל, וְלִבְתָּר הוּלֵךְ אֶל

דרום ודא גיחון דתמן מיכא"ל, הפוכא מלעילא, דאמר
 קרא עליה הולך אל דרום בקדמיתא, ולבתר סובב אל
 צפון, סובב סובב לתרין סטרין דאינון מזרח ומערב, דאינון
 חדקל ופרת, דתמן אוריאל"ל רפא"ל.

פישון לקבל אורייתא דבעל פה, ומתמן פישון, פי שונה
 הלכות, ג"יחו"ן ג' ג"ומל חסד, ותמן חיוון
 דאתקריאו חיות הקדש מסטרא דאריה מסטרא דימינא,
 מסטרא דשמאלא נחש, דאתמר ביה כל הולך על גחון,
 לאענשא ביה למאן דאעבר על אורייתא דאתיהיבת מימינא,
 פישון [דף פח ע"ב] תמן שפיפון, לאענשא למאן דאעבר על
 אורייתא דבעל פה, חדקל ח"ד ק"ל, דא חריפא בלישניה
 וחד מסטרא דימינא, ק"ל מסטרא דשמאלא, לאולפא
 תרוייהו, ח"ד בשנים, וק"ל בשפון, ובגין דא פישון פי
 שונה הלכות, גיחון גיחון ההוא דאתמר ביה ויקבור אותו
 בגי, תמן שריא לסטרא דימינא, פרת כליל פלהו, האי
 פריה ורביה, עליה אתמר אם תשכבון בין שפתים, אם
 ודאי למעבד תמן פריה ורביה.

ובאלין ארבעה עאלו לפרדס אלין ארבעה, אלין דעאלו
 בקליפין חד הציץ ומת, חד הציץ ונפגע, וחד
 אשתמד, רביעאה דעאל במוחא דאגוזא עאל בשלם ונפק
 בשלם, האי דאתמר ביה הציץ ונפגע, עאל בענג ולא עאל
 ביה פדקא יאות, אתהפך ליה לנגע, ודא נהר דיוצא מעדן,
 דאיהו סימן ענ"ג ע'דן נ'הר ג'ן, הכא אסור והתר טומאה
 וטהרה פשר ופסול.

וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיְנַיִחָהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעַבְדָּהּ
 וּלְשֹׁמְרָהּ, תָּא חֲזִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹלִיף לְאָדָם
 אוֹרִייתָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב אֲזִי רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם
 חִקְרָה וַיֹּאמֶר לְאָדָם, וְדָא אִיהוּ וַיְנַיִחָהוּ בְּגֵן עֵדֶן, דָּא גַן
 דְּאוֹרִייתָא, לְעַבְדָּהּ בְּפִקּוּדֵינָא דְאוֹרִייתָא דַעֲשֵׂה דְאִיהוּ זְכוֹר
 דְּכַר, וּלְשֹׁמְרָהּ בְּפִקּוּדֵינָא דְלֹא תַעֲשֵׂה דְאִיהוּ שְׁמוֹר נוֹקְבָא,
 אֶת הָאָדָם דִּהוּהוּ בְּדִיוֹקְנָא דְאוֹרִייתָא, דְּאִ"ת לְרַבּוֹת אוֹרִייתָא
 דְּאִתִּיהִיבַת לְאָדָם מֵא' וְעַד ת', דְּאִתִּיהִיבַת מִימִינָא
 וּמִשְׁמָאלָא, דְּתַמָּן פִּקּוּדֵינָא דַעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה, פִּקּוּדֵינָא דַעֲשֵׂה
 מִימִינָא לְקַבֵּל וְ"ה זְכַר" וְדָא זְכוֹרֹנוֹת, פִּקּוּדֵינָא דְלֹא תַעֲשֵׂה
 מִשְׁמָאלָא לְקַבֵּל י"ה שְׁמִי, עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא כְּלִיל
 תְּרוּיָהוּ יְהוָה שְׁמִיהּ, וְאִיהוּ קוּל הַשּׁוֹפָר מִסְטָרָא דְאִימָא
 עֲלָאָה דְאִיהִי שׁוֹפָר, תְּקִיעָה אִיהִי מִסְטָרָא דִימִינָא, וְשִׁבְרִים
 מִסְטָרָא דְשְׁמָאלָא, שְׁלֹשְׁלֹשׁ דְּאִיהִי תְּרוּעָה מִסְטָרָא
 דְּתְרוּיָהוּ.

בְּרִאשִׁית בְּרָא שֵׁי"ת בְּרָא אֱלֹהִים, הָאִי אֱלֹהִים אִיהִי
 אִימָא עֲלָאָה, דְּרַכִּיבַת וּסְלִיקַת בְּתְרוּעָה דְאִיהִי
 ראש השנה הָדָא הוּא דְכָתִיב עֲלָה אֱלֹהִים בְּתְרוּעָה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ
 לֹא הִבִּיט אֲוֹן בִּיעֶקֶב וְלֹא רָאָה עֲמַל בִּישְׂרָאֵל יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ עֲמוּ וְתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ, הָרִי לָךְ דְּתְרוּעָה אִיהִי
 בִּיעֶקֶב, וְאִתְּמַר בֵּיהּ עֲלָה אֱלֹהִים בְּתְרוּעָה, יְהוָה בְּקוּל
 שׁוֹפָר סְלִיק. תְּקַעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר דָּא תְּקִיעָה, וְדָא יִרְחָא
 דְּסִיְהָרָא אִתְּפַסִּיָּא, מְלַכְיֹת מִסְטָרָא דְּמַלְכוּת דְּאִיהוּ זֶה
 שְׁמִי, דְּתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּמוּדַע לְמֶלֶךְ עַל כָּל
 הָאָרֶץ, וּבָהּ אִיהוּ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ הַמְּלֶךְ הַמְּשַׁפֵּט מִסְטָרָא

דְּשִׁמְאֵלָא, מְלָךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִיִּים, וְדָא לְבָא לְשִׁמְאֵלָא
 מְלָכוּת, זְכוּרֹנוֹת זְכוּר לְזָכֵר וְדָא מוֹחָא לִימִינָא וְתַמָּן
 זְכוּרֹנוֹת, שׁוֹפְרוֹת דָּא קָנָה דְּאִיהוּ שׁוֹפֵר, וּמִתַּמָּן נְפִיק קוּל
 הַשׁוֹפֵר דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ יְהוּ"ה, בְּמוֹחָא
 בְּלְבָא בְּגוּפָא.

וְאוּקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּלִית פּוּחְתִּין בֵּיהּ מְעַשְׂרָה
 מְלָכוּת וּמְעַשְׂרָה זְכוּרֹנוֹת וּמְעַשְׂרָה שׁוֹפְרוֹת,
 דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מְלָכוּת וְתַמְלוֹךְ אַתָּה הוּא
 יְהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ, זְכוּרֹנוֹת אַתָּה זֹכֵר זְכוּרֵנוּ לְחַיִּים, שׁוֹפְרוֹת
 תִּקַּע בְּשׁוֹפֵר גְּדוּל.

וְעוֹד תִּקְעוּ בְּחֹדֶשׁ שׁוֹפֵר בְּפֶסַח לְיוֹם חֲגֵנוּ, מְאִי בְּפֶסַח
 דָּא שְׂכִינְתָא תַתָּא, וּבֵהּ כְּתִבְנוּ לְחַיִּים, דְּאִיהִי כְּתִיבָה
 מְסֻטָּרָא דִימִינָא וּמְסֻטָּרָא דְּשִׁמְאֵלָא, וּבְגִין דְּאִתְאַחַד בֵּיהּ
 אֲדָפִיר תְּרִין זְמָנִין כְּתִיבָה, בְּפֶסַח בְּהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ
 בְּמַכּוּסָה מִמֶּךָ אַל תַּחְקוּר, כְּתִבְנוּ לְחַיִּים אִיהוּ בְּקָרָא דָּא
 וְהַלְחֹת מְעַשֶּׂה אֱלֹהִיִּים הֵמָּה וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִיִּים
 הוּא חָרוֹת עַל הַלְחֹת, מְאִי חָרוֹת דָּא ה', דְּאִתְמַר בְּה
 וּקְרֵאתֶם דְּרוּר בְּאָרֶץ, דְּרוּר אִיהִי חָרוֹת, וְ"הַלְחֹת" אֵינוֹן
 וְ"ה בְּרָא וּבְרַתָּא, וְאֵינוֹן מְעַשֶּׂה אֱלֹהִיִּים דְּאִיהִי אֵימָא
 עֲלָאָה, מְעַשֶּׂה אִיהוּ בְּתַרִּין יְדִין דְּתַמָּן עֲשִׂיָּה, וּמְכַתֵּב
 אֱלֹהִיִּים בְּתַרִּין יְדִין [דף פט ע"א] דְּתַמָּן כְּתִיבָה, וְאִיהִי חָרוֹת
 עַל הַלְחֹת, יָד כּוֹתֶבֶת וְיָד חוֹתֶמֶת, וְאִיהִי חַד יָד הַגְּדוּלָּה
 דְּאִתְמַר בְּה וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוּלָּה, וְתַנְיִנָּא יָד
 הַחֲזָקָה הָדָא הוּא דְּכְתִיב וּבִיד חֲזָקָה וְכוּ', וְרִזָּא דְּמִלָּה
 יְהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ יְהוּ"ה י"ד הַגְּדוּלָּה. כּוּז"ו בְּמוֹכְס"ז כּוּז"ו

י"ד החזקה, ואינון, יד עלאה מסטרא דימינא, יד תתאה
 מסטרא דשמאלא, וכלא כ"ח פרקין, דאתמר בהון ועתה
 יגדל נא פח אדנ"י, ודא פח מעשיו הגיד לעמו, פח
 מעשה בראשית.

ועוד אית י"ד דאתקרי יד רמה, ודא יהו"ה יו"ד ה"א
 וא"ו ה"א, ואית יד תניינא לקבלה ודא אהי"ה
 אל"ף ה"א יו"ד ה"א, ודא כ"ח, בזמנא דחאבו ישראל
 אסתלק האי פח מנייהו ואתמר בהון וילכו בלא כח לפני
 רודף.

ובמלאכים כתב"אל ממנא על הפתיכה, חתמי"אל על
 החתימה, כתבי"אל פת"ב אל"י, אל"י איהו
 א"ם בחושבן, זה אלי ואנוהו, פתב כ' פתר ת' תורה ב'
 ברכה, וכלא אימא עלאה, איהי פתר בראש כל צדיק,
 ואיהי תורת יהו"ה תמימה, ואיהי ברכת יהו"ה היא תעשיר,
 חתמי"אל מסטרא דחכמה, ותרוייהו חיים, חכמה דכתיב
 החכמה תחיה בעליה, אימא עלאה עץ חיים היא למחזיקים
 בה, ותרוייהו לימינא ושמאלא.

תלת אצבעין מתייחדין בקולמוס לפתיכה, ועלייהו אמר
 בן זומא, אין בין מים העליונים למים התחתונים,
 אלא כשלוש אצבעות, ותריין אצבעאן אינון דסמכין לון,
 ואינון פתרי גלימי דסחיפי אהדדי, רזי"אל איהו אוריאל,
 ועליה אתמר וזה זכר"י עם ו"ה רמ"ח, ודא רזיא"ל,
 שמי עם י"ה שס"ה שמועא"ל מ'טטרו"ן י'הוא"ל ראשי
 תיבין שמי, חסדיא"ל מסטרא דחסד, גבריאל"ל מסטרא
 דגבורה, אוריאל"ל מסטרא דעמודא דאמצעיתא, בכל סטרא

אלי איהו מסטרא דאם, ואינון אל"י א' פתר י' חכמה
 ה' אימא עלאה, דאיהי מגדל עוז שם יהו"ה.

ועוד אמר ההוא סבא רבי רבי, והמכתב מכתב אלהי"ם
 הוא, תריין ידין פותבות מימינא ומשמאלא, אבל
 חרות על הלוחות עמודא דאמצעייתא, בן י"ה איהו ודאי,
 כמה מלאכיא ספריא אית לעילא דכתבין זכוון דישראל,
 וכמה מלאכיא דחותמא דמלכא בידיהון דחתמין זכוון
 דישראל, וכמה מלאכיא אינון שקלין קלין וחמורין
 דאורייתא, הדא הוא דכתיב איה סופר איה שוקל, וכד
 איהו חתים בטבעת המלך דאיהו ו' אין להשיב, חותם
 איהו ו' חותם אמת, יד פותב ויד חותם ה' תתאה פותב
 ה' עלאה חותם, דאינון ה' אצבעאן דיד ימינא וה' אצבעאן
 דיד שמאלא, ה' תתאה פותב באת ו' דאיהו קולמוס, קנה
 דדרועא ה' עלאה חותם באת י' דאיהו כף היד.

ש"ם הדור"ש איהו צדיק, עליה אתמר יהו"ה אלהי"ם
 נתן לי לשון למודיים, ודא יו"ד זעירא, לדעת לעות
 את יעף דבר, אינון ה"ה, דבהון ועוף יעופף על הארץ,
 ונקודה דשם הפותב, והמכתב מכתב אלהי"ם הוא דא
 יהוהו, ש"ם הדור"ש, יהו"ה אלהי"ם נתן לי לשון
 למודיים, לדעת לעות את יעף דבר ודא יהוה, ידיעת
 קודשא בריך הוא בשכינתיה, בהאי נקודה יתהלל המתהלל
 השכל וידוע, ודא יהוה.

כל אליו נקודין צריך לנקדא לון מקראין דאורייתא, כמה
 דאינון פתיבין בארז קשוט, וכל הוי"ה אית לה
 משמשא דרכיב עליה, ואיהי מרכבה ליה, וההיא הוי"ה

אֵית לָהּ מְנַהִיגָא דְשְׁלִיט עֲלֵיהּ, כְּגוֹן דְּכוּרָא עַל נוֹקְבָא,
 וְלִית רִשּׁוּ לְנוֹקְבָא וְלֹא לְשְׁלוּחָא דִּילָהּ לְמַעַבְד מְדַעַם בְּלֹא
 רִשּׁוּת בְּעֵלָהּ, דְּכָל מָאן דְּמַקְבֵּל (דף פט ע"ב) אִיהִי נוֹקְבָא,
 מֵאַתֵּר דְּאִיהוּ מְקַבֵּל, וְרִזָּא דְּמִלָּה פִּי גְבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ שׁוּמֵר,
 וּכְגוּוֹנָא דָּא שְׁלִיחָא לְעִילָא מִטְטֵרוּ"ן, וְכַמָּה מִמֶּנָּן דְּתַחֲתוּת
 יְדִיהּ דְּאִינוּן שְׁלִיחָן דְּשְׁכִינְתָּא, וְשְׁכִינְתָּא אִיהִי נוֹקְבָא, לִית
 לָהּ רִשּׁוּ לְאַזְלָא לְשׁוּם אַתֵּר בְּלֹא רִשּׁוּ בְּעֵלָהּ, וְרִזָּא דְּמִלָּה
 וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, אִם אַתּוּן בְּעִיתוּן דְּשְׂרִיא שְׁכַנְתִּי בִּינִיכוּן,
 וַיִּקְחוּ לִי, נָסִיבוּ מִנִּי רִשּׁוּ בְּקַדְמִיתָא לְאַתְגְּלִיא.

תְּקוּנָא חֲמִשִּׁין וְשִׁפְתָא

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים הָא אֹקְמוּהָ תַּמָּן דְּחִילוּ
 מְסִטְרָא דָּאֵת ה', דְּאִיהִי לְשִׁמְאֵלָא, דְּאַף עַל גַּב
 דָּאֵת י' אִיהוּ רַחֲמֵי, בְּאַתֵּר דְּשִׁלְטָא ה' עֲלָהּ נוֹקְבָא אַתְקֵרִיאַת,
 כְּגוּוֹנָא דָּא ה"י, וְרִזָּא דָּא אַתְגְּלִיא בִי"ה ה"א וּא"ו ה"א
 יו"ד ה"י וּא"ו ה"י דְּלִית בְּרִיָּה בְּלֹא דְכַר וְנוֹקְבָא, דְּתַרִּין
 שׁוֹתְפִין אִינוּן בְּכִרָא וּבְרִתָּא, אָבָא וְאִמָּא, חַד יְהִיב טְפָה
 דְּכוּרָא וְחַד נוֹקְבָא, וְכַד שְׁלִיט דְּכוּרָא עַל נוֹקְבָא אִיהוּ
 דְּכַר, וְכַד שְׁלִיט נוֹקְבָא עַל דְּכוּרָא אִיהוּ נוֹקְבָא, וְהָא
 אֹקְמוּהוּ בְּרִזָּא דְּאַשָּׁה פִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר.

וְרִזָּא עֲלָאָה הַכָּא, לְזַמְנִין אֲזִדְרִיקוּ תַרִּין טְפִין, לְזַמְנִין
 תְּלַת, לְזַמְנִין אַרְבַּע, לְזַמְנִין ה', לְזַמְנִין ו', לְזַמְנִין
 ז', וְדָא רִזָּא דְּסִלִּיקוּ לְמִטָּה תַרִּין וְנַחְתוּ שְׁבַעָה, תַרִּין טְפִין
 אִינוּן לְזַמְנִין צֵר"י וְלְזַמְנִין שְׁב"א, תְּלַת לְזַמְנִין אִינוּן סְגוּ"ל
 וְלְזַמְנִין שׁוּר"ק, לְזַמְנִין שְׁבַע כְּגוּוֹנָא דָּא ז' מִן זֵרַע, וְתַלַּת
 טְפִין צְרִיכִין נְטִירוּ מִן כְּב"ד טְחוּ"ל מְר"ה, דְּאַתְמַר בְּהוּן

וַיֵּצֵר יְהוָה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם, וְאוֹקְמוֹהוּ לֵית צוֹ אֶלָּא
 עֲבוּדָה זָרָה, וְדָא כְּבֵד, דְּאַתְמַר בְּהַּ כָּל הַכּוּעֵס כְּאִלוֹ עוּבָד
 עֲבוּדָה זָרָה, וּבְגִין דָּא לֹא צָרִיךְ לְאַרְקָא טַפִּין אֶלָּא בְּרַחֲמֵי,
 וְלֹא בְּכַעֲסָא וּבְקִטְטָה, וְכֹד זָרִיק בְּרַחֲמֵי נִשְׁ אֲלִין תְּלַת טַפִּין
 בְּרַחֲמֵי אֶתְקַרְיָאוּ סְגוּלַת"א, וְרִזָּא דְמַלְהַ זָרִיק"א מִקַּ"ף
 שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ סְגוּלַת"תּא.

עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוֹת דְּמִים, הִדָּא הוּא דְכָתִיב בְּאָדָם דְּמוֹ
 יִשְׁפֹךְ, דָּא אֶתְעָרוּתָא דְטֵפָה דְנוֹקְבָא דְאִיהִי מְלִיחָה
 סוּמְקָא, וְאִי אִיהִי סְגוּלַת נְקוּדָה לְתַתָּא אִיהִי נוֹקְבָא, נְקוּדָה
 דְלַעִילָא דְכַר, וְכֹד זָרִיק לָהּ בְּמַר"ה דְאִיהִי גִיהֵנָם קְטִילַת
 לָהּ.

לְאֹמַר דָּא גְלוּי עֲרִיּוֹת, וְדָא טְחוּ"ל, מָאן דְּזָרִיק טֵפָה
 בְּאַתְתִּיחָה בְּעֲצִיבוֹ וּבְקִטְטָה, אֶתְגְּלִיאת בֵּיהַ עֲרִיּוֹתָא,
 וּבְגִין דָּא עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלָה, אִיהִי טְחוּל
 לִילִית, מְרָה אוֹכְמָא עֲרוּהַ דְכֻלָּא.

אֹמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲבָא, שְׁעוּרָא דְעֲרִיּוֹת אֵינּוֹן בְּאַתֵּר יְדִיעַ
 אוֹ לֹא, אֹמַר לִיהַ בְּרִי, יְהוָה אִיהוּ י' אֲבַה' אִם
 ו' בֵּן ה' בַּת, ה"ה אֵינּוֹן אִשָּׁה וּבַתָּה כְּלָה וְחַמּוּתָה, כְּפּוּם
 עֲנַפִּין דְאֵילָנָא הַכִּי אֶתְקַרְיָאוּ, עֲנַפִּין דְאֵילָנָא מִתְפָּרְשִׁין
 לַעִילָא בְּאֵילָנָא, כְּמָה דְאוֹקְמוֹהוּ וּפְנִיָּהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת
 מִלְמַעְלָה, וְעַלִּיהֶן אֶתְמַר וְלֹא יִגְלָה כְּנָף אָבִיו, וְאֵינּוֹן
 מִתְיַחֲדִין לְתַתָּא.

כְּגוֹן לִוְלָב דְאִיהוּ אַגוּדָה חֲדָא לְתַתָּא בְּכָל אֲלִין מֵינִין
 דְהַדָּס וְעֲרָבָה, דְאֵינּוֹן תְּלַת הַדָּסִין, וְתַרְיִן עֲרָבוֹת,
 וְאִיהוּ בְּפִרוּדָא לַעִילָא, דְעֲנַפִּין מִתְפָּרְדִין לִימִינָא וּשְׂמָאלָא,

וּבְגִין דָּא נִפְרָצוּ עֲלֵיו פְּסוּל, נִפְרְדוּ עֲלֵיו כְּשֵׁר, וְהָאֵי פִרְץ
 אִיהוּ פִרְוץ בְּעֶרְוָה דְאִיהוּ בֵּין עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא, וּבְגִין דָּא
 אֲתַמַּר תַּמָּן לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת עֶרְוָה, לֹא צְרִיף לְקִרְבָּא
 אֲתוּוֹן דְאִינוּן יְהוּ"ה בְּאַתֵּר [דף צ ע"א] דְעֶרְוָה, וְרָזָא דְעֶרְוָה
 אֲתַרְמִיז בְּתַרִּין בְּהַדֵּי אֲתוּוֹן ע"ר ו"ה ע"ר ר"ע בְּעִינֵי יְהוּ"ה,
 וְאֵלִין עֲנַפִּין לֹא אֲתַפְּרְשׁוּ דִּיהָ עֶרְוָה בִּינֵיהוּ, לֹא אִיהוּ
 אֶלָּא בַר מֵאֲתַרְיָה דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא דְאִיהוּ אֲדַנִּי, הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב לֹא יִגוּרְךָ רָע, דְּבִסְפִירָן תִּשְׁכַּח אֲב וְאִם וּבִן
 פְּחָדָא, בְּבִינָ"ה בִּין י"ה, וְלִית תַּמָּן עֶרְוָה, וְתִשְׁכַּח לִוְן
 לְתַתָּא אַח וְאַחֹת תְּרוּיָהוּ בִּיחֻדָּא, אַח אִיהוּ עֲמוּדָא
 דְאַמְצַעִיתָא ד' אַחֹת דִּילֵיהָ, וְתְרוּיָהוּ אִינוּן חַד בְּלֹא
 פְּרוּדָא, אַף עַל גַּב דְּצַדִּיק אִיהוּ יְחֻדָּא דְכֻלְהוּ.

אֲדַהְכִּי הָא אֵלֵיהוּ קָא אֲזַדְמָן לִיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר
 לִיה רַבִּי רַבִּי, שְׁעוּרָא דְעָרִיין הֲכִי אִיהוּ וְדָאֵי,
 בְּכָל סְפִירָן לִית יְחֻדָּא חַד בְּחֻבְרָתָהּ פְּגוּוֹנָא דְדַכְר וְנוֹקְבָא
 אֶלָּא בְּצַדִּיק, דִּיחֻדָּא דְתְרוּיָהוּ לֹא אִיהוּ בְּכָל אַבְרִין דְלֵהוּן
 אֶלָּא בְּבְרִית מִלָּה, בְּשָׂאֵר אַבְרִין קוּרְבָּא דְאַחֹה אִית תַּמָּן
 וְלֹא דִיחֻדָּא, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְאִלְנָא דְעֲנַפּוּי מִתְפָּרְשִׁין
 לְעִילָא בְּכָל סְטָרָא, וְרָזָא דְמָלָה וְתִשְׁבַּב בְּאִיתָן קִשְׁתוּ וִיפּוּזוּ
 זְרוּעֵי יָדָיו, אֲבָל לְתַתָּא כְּלָהוּ אֲגוּדָה אַחַת יְחֻדָּא חָדָא,
 וּבְגִין דָּא לְתַתָּא בְּצַדִּיק צְרִיף לְקִרְבָּא אֲתוּוֹן דִּיהוּ"ה עִם
 שְׂכִינְתָּיה, דְאִיהִי קוּרְבָּא דִּילָהּ קִרְבָּן לִיהוּ"ה.

וְהָכִי שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה עִם חֲכָמָה צְרִיף לְקִרְבָּא לִוְן בְּצַדִּיק,
 וְכָל עֲנַפִּין תַּמָּן מִתִּיחַדִּין וּמִתְקַשְׂרִין וּמִשְׁלָבִין,
 וּמִקְבָּלִין דָּא מִן דָּא, וְכֻלָּא עַל יְדָא דְצַדִּיק, וּבְלֹא צַדִּיק

לית קורבא דיחודא, אלא אחוה, ובגין דא חסד תמן
 אתקרי ו' אח וה' אחות. מסטרא דימינא, ובהאי אתר
 אתמר ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו
 וגומר חסד הוא, ועם כל דא דחסד הוא ונכרתו לעיני
 בני עמם, מאן דמחבר אתוון באתר דפרודא פאלו אפריש
 בינייהו, ובגין דא ונכרתו מדה לקבל מדה.

והכי י"ה בימינא אינון באחוה, ולית יחודא אלא על ידי
 דצדיק, ובגין דא בהאי אתר לא תקרבו לגלות ערוה,
 והכי בשוקא ימינא ושמאלא תמן אלהים אחרים, ולא
 צריך לקרבא תמן אתוון, בזמנא דאלהים אחרים תמן
 דאינון מסטרא דעבודה זרה, ורזא דמלה ויקריבו לפני
 יהו"ה אש זרה.

ובל אינון עריין אינון סמא"ל ונחש, דתבעין למעבד
 דינין ומגלין לון קדם יהו"ה, ובגין דא אתקריאו
 עריות, ודא איהו רזא וסוד אחר אל תגל, דדא גרים גלות
 ואתגלי בין עממיא, מאן דגלי עריתיה תמן הכי איהו
 אתגלי בין עריין דאינון אלהים אחרים, ומאן דמכסי
 עלייהו הכי איהו אתפסי בינייהו, ובגין דא ולא יגלה פנף
 אביו, דא שכינתא דגלת בין עממיא בגין חובא דא, כמה
 דאת אמר ובפשעיכם שלחה אמכם.

וארבע זמנין גלת שכינתא בגלותא, בגין דאעילו ערוה
 בין ארבע אתוון, ואף על גב דאתמר כל אלין
 עריין בספירן ובשמא דיהו"ה, לאו באתריה דלעילא, אלא
 כד שכינתא גלת, כל ספירן נחתו עמה, ולית פרודא בה
 ובין עשר ספירן, וכד נחתו אתלבשו בשית יומין דחול

שִׁית עֲנַפִּין, חֶסֶד בְּיוֹמָא קְדַמָּא, גְבוּרָה בְּיוֹמָא תַנְיִנָא,
עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָא, תְּלַת סְפִירָן תַּנְיִנִין
בְּתַלְתַּת יוֹמִין אַחֲרָנִין, דְּאִינוּן רְבִיעָא חֲמִשָּׁא וּשְׁתִּיתָא.

וְעֶשֶׂר אַמִּירָן דָּא י' אַבָּא, חֲמִשׁ אֹר דָּא ה' אִימָא, שִׁית
זְמַנִּין טוֹב ו' דָּאִית בְּשִׁית יוֹמֵי דְחוּל, ה' דְּהַשְׁשִׁי
ה' דִּיהו"ה, ר"א ש' דְּבְרָאשִׁי"ת דָּא כְּתַר רִישָׁא דְכָל רִישִׁין.

וְאִמָּאי אִית פְּרוּדָא, בְּגִין דְּלִית צְדִיק אוֹת בְּרִית תַּמָּן, וְרָזָא
דְּמִלָּה אִין אָדָם צְדִיק בְּאַרְץ דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית תַּמָּן,
וּבְשַׁבַּת דְּאִיהוּ יוֹמָא שְׁבִיעָא תַּמָּן קְרִיבוּ וַיַּחֲוֹדָא דְשִׁמָּא
דִּיהו"ה וְכָל סְפִירָן, וּבְגִין דָּא תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים זְווגִייהוּ
מְלִילֵי שַׁבַּת לְלִילֵי שַׁבַּת, הָאֵי עֲרִיין אִינוּן וְהָאֵי לְתַתָּא,
אַבְל לְעִילָא [דף צ ע"ב] אֲתַמַּר לֹא יִגוּרְךָ רָע, וְצְדִיק דְּקָרִיב
לְאַתְתִּיהָ בְּיוֹמִין דְּחוּלָא, הֵהוּא בֶן דְּעַבִּיד עָלֶיהָ אֲתַמַּר צְדִיק
וְרַע לוֹ, דְּגָרִים דְּאַתְעַבִּיד קֹדֶשׁ חוּל דְּאִיהוּ יוֹם הַשְּׁבִיעִי,
וּבְהֵהוּא זְמַנָּא אִיהוּ רָזָא דְּצְדִיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ,
אַבְל לְעִילָא לִית עֲרוּה וְקִצּוּץ וּפְרוּד וּפְרוּץ, וּבְגִין דָּא
לְעִילָא לִית לָךְ לִידְמָה לְיוֹצֵרְךָ, דְּתִימָא הָכִי דְּלְעִילָא אִית יַחֲוֹדָא
בְּאַח וְאַחוֹת וּבְבֶן וּבְבֵת בְּאִם עִם בֶּן, אִם פֶּן לִית לָךְ לִידְמָה
לְיוֹצֵרְךָ, דְּאַנְתְּ הוּיִת גָּרִים דְּלֹא תְּהָא בְּדִיוֹקְנָא דִּילִיהָ לְעִילָא,
כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כִּי אִם עוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מְבַדִּילִים בֵּינֵיכֶם
לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם.

וְתָא חֲזִי בְּשַׁעֲתָא דְּבַעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרֵי אָדָם,
הָכִי הוּא בְּעֵי לְמַעַבְד לִיהָ כְּגוֹוְנָא דְּדִיוֹקְנָא דִּילִיהָ,
בְּלֹא עֲרוּה וּבְלֹא פֶרֶץ וּפִירוּד, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם
בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, לְמַהוּי כָּל סְפִירָן כְּלִילָן בֵּיהָ, בְּלֹא פְרוּד

וְקִצּוֹץ, וְלֹא־תִיחַדָּא בֵּן עִם בֵּת דְּאִינוּן אַחִים, דְּעֲלִייהוּ אֲתָמַר
 אַחִים תְּאוּמִים, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וַיְהִי תוֹאֲמִים מִלְמָטָה
 וַיַּחֲדִיּוּ יִהְיוּ תַמִּים עַל רֵאשׁוֹ, בְּאֵן אֲתַר, אֶל הַטְּבַעַת, דָּא
 טְבַעַת דְּאוֹת בְּרִית מִיֻּלָּה, דְּאִיהוּ שִׁיעוּר לְכָל עֲרִיין לְתַתָּא,
 וְשַׁעוּר דִּיחֻודָא לְעִילָא, וְלְעִילָא אֲתָמַר בֵּיהּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ
 הַחַיִּים וְאָכַל וְחֵי לְעוֹלָם, אֲבָל לְתַתָּא אֲתָמַר בֵּיהּ וּמֵעֵץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, לֹא תִעְרַב בִּיחֻודָא טוֹב
 עִם רַע, וְאִם לֹא מוֹת תָּמוּת, אֲתָמַר הֲכֹא מוֹת תָּמוּת
 וְאֲתָמַר בְּשַׁבַּת מְחַלְלִיהָ מוֹת יוֹמַת.

וְאָדָם וְדָאִי אֲתַעְבִּיד בְּדִיּוֹקְנָא דְלְעִילָא, וְעַבַּד תָּמַן פְּרוּדָא,
 וְאֲתַפְרִישׁ מִתָּמַן, אֲמַר לִיהּ רַבִּי אֲלַעְזַר אֲבָא אִין
 אֲתַעְבִּיד בְּדִיּוֹקְנָא דְלְעִילָא, דְּהָא שְׁמַעְנָא כְּמָה דְּעוֹת תָּמַן,
 אֲמַר לִיהּ בְּרִי, כַּד אֲתַעְבִּיד. כְּלָהוּ סְפִירָן אֲתַכְּלִילוּ בְּדִיּוֹקְנָא
 דְּנִשְׁמַתִּיהּ, וְנִשְׁמַתִּיהּ הוּא מְרַכְּבָה לוֹן כְּגוּוּנָא דְּנִשְׁמַתִּיהּ, דְּעֵלָה
 אֲתָמַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, כְּגוּוּנָא דְּעֵשֶׂר
 סְפִירוֹת בְּלִימָה, וְכְלָהוּ גּוּוּנִין דְּנִשְׁמַתִּין הוּוּ נְהִירִין בְּנִשְׁמַתִּיהּ,
 וְהוּוּ נְהִירִין עַל אֲנָפוּי, וּמְנִיָּה הוּוּ מְזַדְּעָזְעִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין,
 וְהוּוּ סְגָדִין לִיהּ בְּגִין אֲלִין נְהוּרִין דְּהוּוּ נְהִירִין בֵּיהּ, כְּגוּוּנָא
 דְּאָדָם דְּלְעִילָא דְּהוּוּ סְגָדִין לִיהּ, הֲכִי הוּוּ סְגָדִין לְאָדָם
 דְּלְתַתָּא, עַד דְּהוּוּ אֲמַר אִיהוּ בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוּהּ וְנִכְרַעַה נְבֻרְכָה
 לְפָנֵי יְהוָה עוֹשָׁנוּ, וּבְהָהוּא זְמָנָא הוּוּ אִיהוּ שְׁלִיט עַל
 כָּל הַמוֹנֵי עִילָא וְתַתָּא.

גְּוֹן אוֹפְס דְּעִינָא וְשַׁעְרוֹי אוֹכְמִין וְכָל גְּוֹנִין אוֹכְמִין
 שְׁפִירִין, אֲתִיִּיהִבֵן בֵּיהּ מְסַטְרָא דְּאִימָא, חוּוּרוֹ דְּעִינָא
 וְחוּוּרוֹ דְּאֲנָפִין וְחוּוּרוֹ דְּמוֹחָא וְחוּוּרוֹ דְּגַרְמִין, אֲתִיִּיהִבַת

בִּיה מִסְטָרָא דְאַבָּא, דְהָכִי אִוְקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְלוֹבֵן
 שְׁבַעֲיָן וּמוֹחָא וְעֲצָמוֹת אֲתִייהִיבוּ מְאַבָּא, וְאוֹכְמוּ דְעִינָא
 וְשַׁעְרָא אֲתִייהִיבוּ מְאִימָא, וְחוּוְרוּ וְאוֹכְמוּ תְרוּיִיהוּ אֲשַׁתְּפַחוּ
 מִכְתָּרָא עֲלָאָה, אוֹכְמוּ מְלָכְר וְחוּוְרוּ מְלָגוּ, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר
 וְעַתָּה לֹא רָאוּ אֹר בְּהִיר הוּא בְּשַׁחְקִים, וְכָתוּב אַחַר אוֹמַר
 יֵשֶׁת חֲשֵׁךְ סִתְרוּ.

וְהָא אוֹקְמוּהוּ חֲבַרְיָא, אוֹכְמוּ נוֹקְבָא לְחוּוְרוּ, וְאוּרִייתָא
 מִתְמָן אִיהִי חוּוְרוּ מְלָגָאוּ אוֹכְמוּ מְלָכְר, וְלַעֲיִלָּא אַבָּא
 וְאִימָא אָמְרוּ עַל עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא וְשְׁכִינְתִּיהָ נַעֲשֶׂה אָדָם
 בְּצִלְמֵנוּ כְּדִמוֹתֵנוּ, עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא בְּחוּוְרוּ, וְשְׁכִינְתָא
 בְּאוֹכְמוּ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה, וְתָא חֲזִי
 אִימָא עֲלָאָה הוּת אוֹכְמָא קָדָם הֵהוּא נְהוּרָא דְלָגָאוּ מִינָה,
 אֲבָל כַּד נַחְתָּא לְתַתָּא אֲתַחֲזִיית גּוּוֹנְהָא בְּחֲמֵשׁ סְפִירָן,
 דְאִינוּן ה' עֲנַפִּין דְאִילְנָא, דְרוּעָא יְמִינָא וְשְׁמַאלָא וְגוּף
 וְתֵרִין שׁוֹקִין, צְדִיק נְטִיל כָּל גּוּוֹנִין, הֲדָא הוּא דְכָתִיב
 וְרֵאִיתִיהָ לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְרֵאִיתִיהָ בְּגוּוֹנִין נְהִירִין, וְהָכִי
 שְׁכִינְתָא תַתָּאָה אֲתַחֲזִיית בְּחֲמֵשׁ גּוּוֹנִין מִתַּתָּא לַעֲיִלָּא, וְאַלִין
 גּוּוֹנִין דְשִׁית סְפִירָן, וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר וְתַכְלַת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
 שְׁנִי [דף צא ע"א] וְשֵׁשׁ וְעִזִּים, וְכִמָּה דְאַתְּפִלִּין כָּל גּוּוֹנִין
 מְעִילָא לְתַתָּא בְּצִדִיק, הָכִי אֲתַפְלִילֵן כָּל גּוּוֹנִין מִתַּתָּא לַעֲיִלָּא
 בְּעֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא.

תָּא חֲזִי אַרְבַּע עֲנַפִּין רַבְרַבִּין הוּוּ בְּאִילְנָא, וְאִינוּן הוּוּ תֵרִין
 דְרוּעִין וְתֵרִין שׁוֹקִין, וְכִלְהוּ בְּשַׁעוּרָא דָּאת ר' עֲלָאָה,
 וּבְכָל אִמָּה ה' עֲנַפִּין זְעִירִין דְאִינוּן זֵרֵת, דְאַתְמַר בִּיה
 וְשָׁמַיִם בְּזֵרֵת תְּפֵן, וְאִינוּן שַׁעוּרָא דְה', וְעַל ה' עֲנַפִּין הוּוּ

י' דִּאִיהוּ כַּף הַיָּד, וְדָא אִיבָא דְאִלְנָא, וְכַמָּה שְׂרִטוּטִין
 מְרַקְמֵן בְּכַף דִּיד, דְּאִינוּן גְּוֹנִין שְׁפִירִין דְּאִיבָא, דְּבַהוּן
 אֲתַפְתַּחַת שׁוֹשְׁנָה דְּאֲתַעְבִּידַת מִינָהּ אִיבָא, וְאִינוּן כַּפְתּוֹר
 וְפָרַח, לְשֵׁשֶׁת הַקְּנִים הַיּוֹצְאִים מִן הַמְּנֹרָה, וְאֵלִין תְּלַת
 גְּרָמִין בְּדְרוּעָא יְמִינָא, וְתְלַת בְּדְרוּעָא שְׂמָאלָא, מְנֹרְתָא גּוּפָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא.

בְּרִי בְּכָל אֵלִין תְּקוּנִין בְּרָא לְאָדָם וּבַת זִוְגִיָּה, וְאִי וְאִיהוּ
 עֶבֶד פְּרוּדָא לְעִילָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיה,
 דְּגָרִים לְסַלְקָא שְׂכִינְתָא מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַכִּי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא סָלִיק מִינָהּ בַּת זִוְגִיָּה, וְאֲסַתְלַק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מִינָהּ, דְּבִאֲתַר דְּלֹא שְׂרִיא שְׂכִינְתָא תַּמָּן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לֹא שְׂרִיא תַּמָּן, וּמְנַלְן דְּאֲסַתְלִיק בַּת זִוְגִיָּה מִינָהּ, כַּמָּה
 דְּאֲתָ אָמַר וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבִדּוֹ, וְדָא
 גְּרָמִים לְיַעֲקֹב דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ וַיִּוְתֵר יַעֲקֹב לְבִדּוֹ, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא
 נִצַּח לִיהּ סַמְא"ל, וַיִּגַע בְּכַף יָרִיכוֹ, בְּאֵן אֲתַר פָּרַח בְּגִיד
 הַנְּשָׂה, דְּפָרַח י' מְגִיד הַנְּשָׂה דְּאִיהִי י' דְּיַעֲקֹב, וְאֲשַׁתְּאֲר
 אִיהוּ עֶקֶב, דְּאִיהוּ דֵּשׁ בְּעֶקֶב, וְדָא רְזָא וַיְדוֹ אוּחֹזֶת בְּעֶקֶב
 עֲשׂוֹ דְּאִיהוּ דֵּשׁ בְּעֶקֶב בְּגִלוּתָא וּבְעוּלָא דְּמַלְכוּתָא דְּשַׁבְעִין אוּמִין
 דְּהוּא לְזַנֵּב וְלֹא לְרֹאשׁ.

כַּמָּה דְּגָרִים אָדָם דְּשְׂכִינְתָא אֲתַפְרֶשֶׁת מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כַּמָּה דְּאֲתָ אָמַר וּבְכַפְשֵׁיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם, וְאֲשַׁתְּאֲר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַחֲדָאִי בְּלֹא מְטְרוּנִיתָא, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב
 הַצִּדִּיק אֲבָד, מֵאִי אֲבָד, אֲבָד לְמְטְרוּנִיתָא, וּבְגִין דָּא לֹא
 טוֹב הָיִיתָ אָדָם לְבִדּוֹ אַעֲשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנַגְדּוֹ, דָּא אַחֲרָא,
 דְּלִית אִיהִי בַת זִוְגִיָּה, מְסַטְרָא דְּעַץ הַדְּעִת טוֹב וְרַע, בְּאֲסוּר

והיתר טומאה וטהרה כשר ופסול דם טהור ודם נדה,
 ובגין דא אוקמוהו זכה נעשה לו עזר, לא זכה פנגדו,
 דאסתלק מניה אתתא דאיהי עץ החיים, דאתמר בה עץ
 חיים היא למחזיקים בה, ראה חיים עם אשה אשר אהבת,
 דעלה אתמר ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם,
 דאיהו הוה חרות על הלוחות, חירו ממלאך המות, חירו
 משעבוד מלכיות, חירו מכל מרעין בישין, מעניותא
 וטפשותא וצערא ודוחקא וכפנא, ועלה אתמר ארץ אשר
 לא במסכנות תאכל בה לחם וכו'.

אסתלק מיניה, ואתייהב ליה אחרא מסטרא דסיהרא,
 דאתמר בה עת ללדת ועת למות וכו', דאיהי
 פלגו דילה חיים עותרא, ופלגו דילה מות עניותא, פגוונא
 דלבא דאתמר ביה לב חכם לימינו ולב פסיל לשמאלו,
 תרין בשותפיו, ובגין דא אם זכה עזר במלויא דסיהרא,
 ואם לא זכה פנגדו בחסרונה דסיהרא.

עריות מסטרא די"ה, ע"ר י"ה תעור קשתך, עריות
 מסטרא דו"ה לא תקרבו לגלות ע"ר ו"ה, ודא
 לילי"ת דאיהי ערות אשה ובתה, דאינון ה"ה, ערות פלתך
 דא י זעירא דאדנ"י, דאיהי פלה האמורה בשיר השירים.
 תא חזי שכינתא תתאה אתקריאת בתה מסטרא דאימא
 עלאה, פלה מסטרא דפ"ל כ"ל ה', אחות מסטרא דעמודא
 דאמצעיתא, שאר בשרו מסטרא דההוא דאתמר ביה בשגם
 הוא בשר, מסטרא דדרגיה.

תקונא שבע וחמשיין

[דף צא ע"ב] בְּרֵאשִׁית תְּרִי שְׁבָ"א, וְאִינוּן תְּרִין נְקוּדִין תְּרִי יְצִירוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוּן וַיִּצַר יְהוָה אֱלֹהִים מִן הָאָדָמָה כָּל חַיֵּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם, וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם לִרְאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ וכו'. תָּא חֲזִי כַּמָּה נִשְׁמַתִּין וְכַמָּה צִיּוּרִין צִייר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּדִיוֹקְנָא דְמִרְכְּבוֹת דְלְעִילָא, דְאִינוּן חַיֵּת הַקֹּדֶשׁ, דִּירְתִּין בְּנֵי נְשָׂא נִשְׁמַתִּין מְנַיְהוּ, וְאִיִּתִּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאָדָם בְּגִלְגוּלָא עַל כְּלָהוּ, לִרְאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ, וְלֹא אֲשַׁכַּח עֶזֶר בְּהוּן, הֵדָא הוּא דְכָתִיב וּלְאָדָם לֹא מִצָּא עֶזֶר כְּנַגְדּוֹ, וְאִיהוּ קָרָא לוֹן לְכָל חַד שְׁמֵהּ כְּפֹהִם חֵילָא דְלְעִילָא, דְאִתְמַר בְּהוּן הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאִים לְכָלִּים בְּשֵׁם יִקְרָא, לְכָל חַיָּה וּמְלֶאכֶּה וְאוֹפֵן קָרָא לוֹן בְּשֵׁם יְדוּעַ, לְכָל חַד עַל מִתְּכוּנָתוֹ בְּעִבּוּדָתוֹ וּבְמִשְׁמֵרָתוֹ.

תָּא חֲזִי אָדָם הוּא יָדַע כָּל מְלֶאכֶּה וְאוֹפֵן וְחַיָּה וְשָׂרָף, כָּל חַד דִּהוּהּ מְמַנָּא עַל שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְהוּא יָדַע כָּל שְׁמָא דְכָל חַד דִּהוּהּ כְּפֹהִם שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְהָכִי הוּא קָרִי לֵיהּ, דְהָכִי אֲשַׁכְחָנָא בְּסִפְרֵי רִזִּיא"ל דְּאִתְיַהֵיב לְאָדָם קְדָמָא, דְּמִטְטְרוּ"ן קָרָא לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁמֵהּ סְגִיאִין, לְזַמְנִין אֲתַקְרִי מִיטְטְרוּ"ר בְּזַמְנָא דְּמִמְנָא עַל מְטְרָא וּלְזַמְנִין אֲתַקְרִי פִתְחוּ"ן סְגְרוּ"ן אֲטִימוּ"ן, אֲטִמוּ"ן בְּזַמְנָא דְאִיהוּ אוּטִים חוּבִין דִּישְׂרָאֵל, סְגְרוּ"ן בְּזַמְנָא דְּסִגְרֵי תְרַעִין דְּצִלוֹתָא, פִּתְחוּ"ן בְּזַמְנָא דְּפִתַח תְרַעָא דְּצִלוֹתָא, פִּסְקוּ"ן בְּזַמְנָא דְּפוּסְקֵי הַלְכוֹת דְּמִתְנִיתִין בְּמִתְיַבְתָּא תַתָּא, וְהָכִי כָּל שְׁמֵהּ כְּפֹהִם שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְהָכִי כָּל מְלֶאכֶּה אֲשַׁתְּנִי שְׁמִיהּ כְּפֹהִם שְׁלִיחוּתֵיהּ,

הָדָא הוּא דְכְתִיב לְמָה זֶה תִּשְׁאַל לְשָׁמַי וְהוּא פְּלֵאֵי, וְכַפּוּם
נִיָּסָא דְעֵבְדִין הָכִי אִיהוּ שְׁמִייהוּ.

וּלְכָל שְׁלִיחוּתָא וְשְׁלִיחוּתָא דְלֵהוּן אִית רַגְעָא וְשַׁעְתָּא
יְדִיעָא, וּמְזַל יְדִיעָא, וְיוּם יְדִיעָא, וְכַכְב יְדִיעָא, וְתַמָּן
אֲשַׁתְּפִי, הָאֵי מְלֶאךְ אַתְקֵרִי בְּשָׁשִׁים רַבּוּא שְׁמֵהן דְּמְלֶאכֵיָא,
הוּא אַתְקֵרִי חֲסֵדִיא"ל בְּזַמְנָא דְעֵבִיד חֲסֵד עִם עֲלָמָא,
גְּבֻרִיא"ל בְּזַמְנָא דְעֵבִיד גְּבוּרָה בְּעֲלָמָא, סְתוּרִיא"ל בְּזַמְנָא
דְּסְתִיר בְּנֵי עֲלָמָא בְּגַדְפוּי מְאֵלִין מְלֶאכֵי חֲבֵלָה, הָדָא הוּא
דְכְתִיב וְתַחַת כְּנָפָיו תַּחֲסֶה צְנָה, וְאַתְקֵרִי חֲתַמִּיא"ל בְּזַמְנָא
דְּחַתִּים זְכוּן וְחוּבִין עַל בְּנֵי עֲלָמָא, כְּתַבִּיא"ל בְּזַמְנָא דְכְתַב
חוּבִין וְזְכוּן.

וְכָל מְלֶאכֵא כְּפוּם שְׁמִיה אִית לִיה קְרָא בְּאוּרִייתָא, כְּתַבִּיא"ל
עַל שֵׁם וְהַמְכָתֵב מְכָתֵב אֱלֹהִים הוּא וְגוֹמֵר, זְכַרִּיא"ל
עַל שֵׁם זוֹכֵר בְּרִית אָבוֹת, וְאִית לִיה קְרָא זְכַרְנוּ לְחַיִּים,
וְאַתְכַּפִּיא בְּזְכוּר, שְׁמֵרִיא"ל בְּשָׁמוֹר, חֲסֵדִיא"ל בְּחֲסֵד,
גְּבֻרִיא"ל בְּגְבוּרָה, צְדָקִיא"ל בְּצֶדֶק, רַפְּא"ל בְּרַפּוּאָה,
יְתוּא"ל בְּתַפְאַרְת, מְלַכִּיא"ל בְּמַלְכוּת, לִית מְלֶאךְ דְּלִית
לִיה עֲקָרָא וְיִסוּדָא בְּסַפִּירָן, וְכָל סַפִּירָה אִית לָהּ שֵׁם יְדִיעָא
וְהוּי"ה יְדִיעָה, וְכָל שְׁמֵהן תַּמָּן אִית לוֹן עֲקָרָא וְיִסוּדָא.

וְהָאֵי כְּלָלָא נְקוּט בִּידָךְ דְּכָל מְמַנָּן דְּלַעִיל שְׁמֵהן דְּלֵהוּן
תַּלְיִין בְּסַפִּירָן וְשְׁמֵהֶתְהוּן כָּל חַד אִית לִיה קְרָא עַל
שֵׁם שְׁמָא דִּילִיה.

וְכָל מְלֶאכֵיָא דְּסוּסִיהוּן סוּסֵי אֲשָׂא, וּמְרַכְבוּתִיהֶן אֲשָׂא
וְקִשְׁתוֹתִיהוּן אֲשָׂא וְרוּמְחִיהוּן אֲשָׂא, וְכָל מְאֵנֵי קְרָבָא
דְּלֵהוּן אֲשָׂא, יְסוּדִיהוּן בְּגְבוּרָה, וּמְלֶאכֵי חֲבֵלָה דְּאֲנוּן אֲשָׂא,

יְסוּדָא דְלֵהוּן בְּגִיְהַנָּם, וְאִית מְלֹאכְיָא דְאִתְמַר בְּהוּן עוֹשֵׂה
 מְלֹאכְיוֹ רִוְחוֹת, יְסוּדָא דְלֵהוּן בְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וְאִית
 מְלֹאכְיָא דְאִינוּן מִמֵּיא דְרִקִיעָא, דְאִתְמַר בְּהוּן וְהַמִּים אֲשֶׁר
 מֵעַל הַשָּׁמַיִם, מִסְטָרָא דִימִינָא, כְּלֵהוּן עֲקָרִיֵּהוּן לְעִילָא,
 וְלִית מְלֹאכְא דְלָא אֲשַׁתְּכַח בֵּיה שֵׁם יְהו"ה, דְאֲשַׁתְּכַח בְּכָל
 אֲתָר, כְּגוֹוְנָא דְנִשְׁמַתָּא דְאֲשַׁתְּכַח בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר, וּבְגִין
 דָּא אִית לְבָר נֶשׁ לְאִמְלָכָא יְהו"ה בְּכָל סְפִירָן, וּבְכָל פְּרִסְיִין,
 וּבְכָל מְלֹאכְיָן, וּבְכָל אֲבָר וְאֲבָר דְבָר נֶשׁ, דְלִית אֲתָר פְּנוּי
 מִנִּיה לָא בְּעִלְאִין וְלָא בְּתַתְּאִין, יְהו"ה לָא אֲתַקְרִי בִיחּוּדָא
 דְאַרְבַּע אֲתוּוּן אֲלָא בְּעֵלֶת הָעֲלוֹת דְמִיחַד לִוְן, וּבְגִין דְאִיהוּ
 מִיחַד [דף צב ע"א] אַרְבַּע אֲתוּוּן, בֵּיה אֲתַקְרִיאוּ יְהו"ה בִּיחּוּדָא
 חֲדָא יְהו"ה אַחַד וְשֵׁמוֹ אַחַד, וּבְגִין דָּא שְׂוִי אֲמוּנָה דִישְׂרָאֵל
 בְּאַרְבַּע אֲתוּוּן אֲלִין, וְכָל שְׁמֵהּן שְׂוִי כְּפִנוּיִין לְשִׁמָּא דָּא,
 לִית שְׁמָא עַד אִין סוּף וְעַד אִין תְּכֻלִּית רַבְרָבָא וְשִׁלְטָנָא
 מִן דָּא, לְעִילָא עַד אִין סוּף, וְלַתְּתָא עַד אִין תְּכֻלִּית, וְכָל
 חֵיילִין וּמִשְׂרֵיִין מִנִּיה דְחֵלִין וּמְזַדְעִזֵּין.

תְּקוּנָא תְּמַנְיָא וְחֲמִשִּׁין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶתְּ, בַּת יְחִידָה אִיהִי בַת
 מְלֶךְ פְּנִימָה, אִיהִי אֶת אֲמַתָּא דִילָהּ, וְעֵלָה אֲתַמַּר
 וַיִּפֹּל יְהו"ה אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וְכו', מֵאִי
 וַיִּסְגּוּר, פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וַיְרִיחוּ סוּגְרַת וּמְסוּגְרַת,
 מֵאִי וַיְרִיחוּ, דָּא אִיהִי יְרַח דְאִיהִי גּוּפָא דִילָהּ, אֲמַתָּא
 מְבַרְתָּא דְמִלְכָא, דְאִיהִי נְקוּדָה דִילָהּ, סוּגְרַת וּמְסוּגְרַת
 מְלִגָּאוּ, כְּגוֹוְנָא דָּא כ.

וּבְנִינָה אֶתְמַר לְעַמַּת הַמְּסֻגֶּרֶת תְּהֵינָה הַטְּבָעוֹת וְגוֹמֵר,
 מֵאֵי הַטְּבָעוֹת אֵלַי תְּרִין אֹדְנִין דְּלָבָא דְּאִינוּן
 עֲגוּלִין פְּטָבָעוֹת, וְלָבָא אִיהוּ לְשִׁמְאָלָא, הָכִי פְּתוּרָא צְרִיךְ
 לְשִׁמְאָלָא, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, לְבַתִּים לְבַדִּים, מֵאֵי לְבַתִּים אִינוּן
 תְּרִי בְּתֵי לָבָא, מֵאֵי לְבַדִּים אִינוּן תְּרִי לְלִיין, תְּרוּיִיהוּ לְבָר,
 עֲלִיִּיהוּ אֶתְמַר וְהָיוּ תּוֹאֲמִים מְלַמְטָה, תְּרִי פְּנָפִי רִיָּאָה,
 וַיַּחֲדִיו יִהְיוּ תַמִּים עַל רֵאשׁוֹ, וּבְגִין דְּשִׁמְיָעָה תְּלִיא בְּלָבָא,
 אֹקְמוּהוּ מֵאֲרִי מִתְּנִיתִין הַלֵּב שׁוֹמֵעַ.

תָּא חֲזִי, אֶתְמַר בְּהָאֵי צִלַּע וַיִּקַּח, וּלְכַתֵּר וַיִּבֶן יְהוֹ"ה
 אֱלֹהֵי"ם אֶת הַצִּלַּע, מֵאֵי וַיִּבֶן, אֶלָּא בָּנָה בְּנִיתִי בֵּית
 זְבוּל לָךְ וְגוֹמֵר, וְהַבֵּית בְּהַפְּנוּתוֹ אֶבֶן שְׁלֵמָה מִסַּע נְבֻנָה,
 תְּרִי בְּתֵי לָבָא אִינוּן תְּרִי בְּנִינִין דְּהָאֵי קָרָא, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב וְהַבֵּית בְּהַפְּנוּתוֹ דָּא בֵּית רֵאשׁוֹן, אֶבֶן שְׁלֵמָה מִסַּע
 נְבֻנָה דָּא בֵּית שְׁנִי, וְלִקְבְּלִיִּיהוּ אֶמַר בָּנָה בְּנִיתִי תְּרִין בְּנִינִין,
 חַד אֶתְקַרִּיאַת בְּנִינָא דְּאִימָא עֲלָאָה, וְתַנְיִנָא בְּנִינָא דְּאִימָא
 תַּתָּאָה.

וְעוֹד וַיִּבֶן, לִישְׁנָא וְאֶבְנָה גַם אֲנָכִי מִמְּנָה, בְּנִינָא דִּיבּוּם,
 וּכְמָה דְּהָאֵי נְקוּדָה אִיהִי סוּגְרַת וּמְסוּגְרַת, הָכִי צְרִיכָה
 בְּרִתָּא דְּאִיהִי בְּתוּלָה, לְמִיָּהוּי סְגוּרָה וּמְסוּגְרַת בְּבֵית אָבִיהָ,
 בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה, וְתַרְדּוּ הָעֵינָה דָּא בֵּת עֵינָא, סוּגְרַת
 וּמְסוּגְרַת בְּעֵינָא, וְתַלְתַּת גְּוּוּנִין סַחְרִין לָהּ, וְעֲלִיִּיהוּ אֶתְמַר
 הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל א"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבֵר. וְכַד נַחֲתִית
 לִזְוֹן מֹשֶׁה אֹרִיִּיתָא לְיִשְׂרָאֵל מִינָהּ, אֶמַר הָיוּ נְכוּוֹנִים לְשִׁלְשֵׁת
 יָמִים אֶל תְּגַשׁוּ אֶל אִשָּׁה, שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְקַבֵּל תְּלַת גְּוּוּנִין

דַּעֲינָא, וְאִיהִי טְמִירָא וְסִתְרָא בְּהוֹן, וְאִישׁ לֹא יִדְעָה בְּהוֹן,
עַד דַּאתְפְּשֻׁט מְנִייהוּ.

וּבְהַהוּא זְמַנָּא דַּאתְפְּשֻׁט מְאֲלִין לְבוֹשִׁין, אֲתִיחַדַּת עִם
בְּעֵלָה בְּקָרוּב בְּשָׂרָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב עֵצִים
מִעֲצָמֵי וּבֶשֶׂר מִבְּשָׂרֵי לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לּוֹקְחָהּ
זֹאת, עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ
וְהָיוּ לְבֶשֶׂר אֶחָד, דְּכַךְ דִּרְכָּא לְאֲתִיחַדָּא דְכֹר וְנוֹקְבָא בְּקָרוּב
בְּשָׂר, וְדָא דְבוֹקָא דִּיחֻדָּא דְלַעִילָא, דְלֹא יְהֵא דְכֹר חוּצָן,
וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּכֵד בֵּר נֶשׁ מְצִלִי
וּמִיִּיחַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשִׁכְנִיתִיה דְלֹא יְהֵא דְכֹר חוּצָן
בֵּינוּ לְבִין הַקִּיר, שְׁכִינִתִּיה קְרַקוּרִיה דְקִיר קִירוֹת הַלֵּב, דְלֹא
יַעֲבִיד פְּרוּד וְקִצּוּץ בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינִתִּיה, וְרָזָא
דְמִלָּה וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ, עֲרוּמִים בְּקָרוּב
בְּשָׂרָא בְּלֹא לְבוּשָׁא כָּלֵל, וּבְהַהוּא זְמַנָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וּשְׁכִינִתִּיה כְּחֵדָּא בְּלֹא לְבוּשָׁא כָּלֵל, אֲתַמַּר בֵּיה וְלֹא
יִכְנַף עוֹד מוֹרִיךְ, וְהָיוּ עֵינֵיךְ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיךְ.

אֲמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, מֵאִי סִיּוּמָא דְקָרָא וְלֹא וְדָה
צב ע"כ] יתבוששו, אֲמַר לִיה בְּרִי בְּאַתֵּר דְאִית עֲרוּה
אִית בְּשֵׁת, וְדָא אִיהוּ יִרָא בְּשֵׁת, וּמֵאֵן דְלִית לִיה בְּשֵׁת
כּוּדָאֵי לָא עֲמָדוּ רַגְלֵי אֲבָהָתוּי עַל טוֹרָא דְסִינֵי, וּבְשֵׁת אִיהוּ
בְּתַלְת גְּוֹנִין חוּר וְסוּמַק וְיִרוּק בְּאַנְפִּין, דַּאֲתַמַּר בְּהוֹן לֹא
עֵתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב בְּגוֹן סוּמַק וְיִרוּק, וְלֹא עֵתָה פְּנֵי יַחֲוּרוֹ
בְּגוֹן חוּר, וְאֲלִין תְּלַת גְּוֹנִין דְאִית בְּהוֹן בְּשֵׁת אֲלִין אִינּוֹן
תְּלַת גְּוֹנִין דְתְּלַת קְלִיפִין דְאַגּוּזָא, דְאִינּוֹן עֲרִיין דְכְּהוֹן
אֲתַלְבֶּשֶׁת קֶשֶׁת וְאֲתַחֲזִיֵּא בְּהוֹן.

וּבְגִין דְּאִינוּן עֲרִיּוֹת תְּלַת קְלִיפִין, אֲתַמַּר בְּהוּן אֵין דּוֹרְשִׁין
 בְּעֲרִיּוֹת בְּשִׁלְשָׁה, וְאֲסִיר לְאֲסַתְּפֵלָא בְּהוּן, וּבְגִין דָּא
 אֲסִיר לְעַמָּא קְדִישָׁא לְאֲסַתְּפֵלָא בְּגוּוֹנִין דְּקִשְׁתָּ, וְדָא רְזָא
 דְּעֲרֻלָּה דְּאִית לָהּ תְּלַת קְלִיפִין, דְּצָרִיךְ לְאֲעֲבֵרָא לֹוּן מְאוּת
 בְּרִית קֹדֶשׁ, וּמִיד וּרְאִיתִיהָ לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְעַל אֲלִין
 תְּלַת קְלִיפִין אֲתַמַּר שֶׁל נְעֻלְיָךְ מְעַל רִגְלִיךְ, וּמִיד וּרְאִיתִיהָ,
 וּבְזַמְנָא דְּמֹשֶׁה הוּוּהּ מִתְּלַבֵּשׁ בְּהוּן, מַה כְּתִיב בֵּיהּ אַל תִּקְרַב
 הַלּוֹם, מִיד דְּאֲתַפְּשֵׁט מְנִייהוּ אֲתַקְרִיב תַּמָּן.

וְדָא רְזָא דְּקֶרְבְּנָא, דְּהוּוּהּ נְחִית אֲשָׁא לְאֲדַלְקָא אֲלִין תְּלַת
 קְלִיפִין, הֵדָּא הוּוּהּ דְּכְתִיב זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא
 הָעוֹלָה עַל מוֹקֵדָה וְגוֹמֵר, הָא תְּלַת גּוּוֹנִין דְּאֲשָׁא, דְּהוּוּ
 נְחִיתִין בְּתַלְתָּ צְלוֹתִין לְאֲדַלְקָא וּלְאֲוֹקְדָא אֲלִין קְלִיפִין,
 וּבְהַהוּוּא זְמַנָּא הוּוּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּהּ מִתְּקַרְבׁ בְּשְׁכִינְתִּיהָ,
 וְהוּוּ מִתְּקַרְבִין אֲתוּוֹן דִּילִיָּהּ י' בַּה' ו' בַּה', וּבְזַמְנָא דְּהוּוּ
 מִתְּלַבֵּשִׁין בְּאֲלִין קְלִיפִין, אֲתַמַּר בְּהוּן לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת
 עֲרוּהּ, וְלֹא צָרִיךְ לְקֶרְבָּא אֲתוּוֹן י' בַּה' ו' בַּה'.

וּבְגִין דָּא תְּקִינוּ תְּלַת צְלוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, לְאֲעֲבֵרָא תְּלַת
 קְלִיפִין אֲלִין דְּעֲרֻלָּה מְאוּת בְּרִית דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא,
 וּבְדָא שְׂרִיא בְּתַלְתָּ גּוּוֹנִין נְהִירִין, דְּאִינוּן כְּהָנִים לוּיִים
 וְיִשְׂרָאֵל, דְּעֲלִייהוּ אֲתַמַּר מַה יָּפוּ פְּעַמִּיךְ בְּנַעֲלִים בַּת נְדִיב,
 וְאִינוּן נְעִילַת חֲגִין וְזַמְנִין וּמוֹעֲדִין, דְּעֲלִייהוּ אֲתַמַּר שֶׁלשׁ
 רִגְלִים תְּחַג לִי בַשָּׁנָה, תְּלַת קְלִיפִין עֲלִייהוּ אֲתַמַּר וַיַּעַשׂ
 יְהוָה אֱלֹהֵי"ם לְאָדָם וּלְאֲשֵׁתוֹ כְּתָנוּת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם,
 בְּקִדְמִיתָא כְּתָנוּת אוֹר, וּלְבַתֵּר דְּחָאבוּ כְּתָנוּת עוֹר, מְעוֹר

דַּאִיהוּ מְשַׁכָּא דְחוּיָא, וְלִשְׁבַעֵין שְׁנִין אֲתַפְּשֵׁט הַהוּא חוּיָא
מְנִיָּה.

דְּתַלְתָּ גּוּוּנִין דְּלְבוּשֵׁין דְּשְׁכִינְתָּא אֵינוּן תַּלְתָּ וּוּי"ן דְּוִיִּסַע
וְיָבֵא וַיֵּט, בְּזִמְנָא דְּמִתְעַבְרִין פְּתָנוּת עוּר דְּחוּיָא,
נְהִירִין תַּלְתָּ גּוּוּנִין דְּנְהוּרָא דְּשְׁכִינְתָּא, וּמִיד וּרְאִיתִיהָ לְזִכּוּר
בְּרִית עוֹלָם, וְאֵינוּן תַּלְתָּ וּוּי"ן אֵינוּן תַּלְתָּ גְּגִין דָּאֵת ב, חַד
לְשִׁמְיָא וְחַד לְאַרְעָא וְחַד לְיָמָא, וּמַהֲאֵי ב' תַּלְיִין שְׁבַעֵין
גּוּוּנִין, וְאֵינוּן שְׁבַעֵין וְתִרִין, דְּעֲלִייהוּ אֲתַמַּר הִנֵּה יְהוּ"ה
רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבָא מְצָרִים, עַל ע"ב בְּשְׁבַעֵין וְתִרִין גּוּוּנִין
נְהִירִין, וּמִיד וְנַעוּ אֱלִילֵי מְצָרִים מִפְּנִיו.

וְאֵינוּן תַּלְתָּ גּוּוּנִין רְמִיזִין בְּה', ה' תַּלְתָּ גְּגִין דִּילָהּ אֵינוּן
לְבוּשֵׁין נְהִירִין דְּבִרְתָּא דְּמַלְכָּא, דַּאִיהִי י' בַּת עֵין,
וְאִיהִי חֲמֵשׁ אֲלָפִין שְׁנִין דְּבִרְיָאֵת עֲלָמָא, וְאִיהִי ה' זְעִירָא
דְּאַבְרָהָם דְּדִרְגָּיָה חֲס"ד, דְּסְלִיק לְשְׁבַעֵין וְתִרִין, ה' י' מִן
אַלְהִי"ם. ה"י מִן יו"ד ה"א וַא"ו ה"א. ה' לְבוּשָׁא דְּכִסֵּי
עַל י'.

תְּקוּנָא תַּשְׁעָה וְחֲמִשִּׁין

בְּרֵאשִׁית כִּי בָּאֵשׁ יְהוּ"ה נִשְׁפָּט, דַּאֵינוּן פְּתָנוּת עוּר דְּצָרִין
בְּהוּן הַבְּדִלָּה, כַּד אָמְרִין יִשְׂרָאֵל בּוּרָא מְאוּרֵי
הָאֵשׁ, וְאָמְרִין הַמְּבַדִּיל בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ. [דף צג ע"א]. חֹשֶׁךְ
אוּכְם, פְּתָנוּת עוּר דִּילִיָּה אוּכְמִין, דַּאֲתַמַּר בְּהוּן שְׁחוּרוֹת
פְּעוּרָב, וְהַנְּחָשׁ הָיָה עָרוּם מְנִיָּיהוּ, דְּלִכְל חִיָּה כְּרָא לְבוּשֵׁין,
וְלִכְל בְּרִיין דַּאֲתַבְּרִיאוּ בְּשִׁית יוּמֵי בְּרֵאשִׁית, וְאַשְׁתָּאֲרוּ גּוּפִין
דְּמִזִּיקִין לְמַעַבְד וְלֹא עֲבִיד לוּז, בְּגִין דְּהוּה עָרֵב שְׁבַת, וְדַא

אִיהוּ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִי"ם לַעֲשׂוֹת, וּבִגִּין דָּא וְהִנְחֵשׁ הִיָּה
 עָרוּם מִכָּל חַיֵּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהו"ה אֱלֹהִי"ם, דְּלִכְלֵהוּ
 עֲבַד לְבוֹשִׁין, וְלִיָּה לָא עֲבַד, בְּגִין דְּהוּ מְזִיקִין דְּעֵלְמָא.

וְאִמָּאי לָא עֲבִיד לֹון, בְּגִין דְּהוּה לִיָּה לְמַכְרֵי לְאָדָם עֲרַב
 שְׁפַת, וּבִגִּינִיָּה לָא בָרָא לֹון, וּבִגִּין דָּא עָאל קִנְאָה
 בְּלִבֵּיהּ דְּחוּיָא עִם אָדָם, בְּגִין דְּאִשְׁתָּאֵר עָרוּם בְּגִינִיָּה בְּלָא
 לְבוֹשִׁין, וְאִיהוּ גָרַם לְבִתְרָא דְּאִתְפֹּשֵׁט אָדָם מְלִבוֹשׁוֹי, וִירִית
 לֹון נְמֵרֹוד וְעָשׂוּ, דְּהוּה עָשׂוּ דִּיּוֹקְנִיָּה דְּחוּיָא, וּבִגִּין דָּא
 וְהִנְחֵשׁ הִיָּה עָרוּם, עָרוּם לְבִישׁ, דְּגָרַם בְּעֵרְמָה דִּילִיָּה נּוֹקְבָא
 בִּישָׂא סָם הַמּוֹת מִיָּתֵהּ לְאָדָם וְלֵאֲתִתִּיָּה, וְעֵרְמָה דִּילִיָּה הוּה
 דְּפִתִּי לְחוּהָ, בְּגִין דְּדַעְתָּן שֶׁל נְשִׁים קָלָה, וּמָה אָמַר לָהּ
 וַיֹּאמֶר הִנְחֵשׁ אֵל הָאִשָּׁה אֵף כִּי אָמַר אֱלֹהִי"ם לָא תֹאכְלוּ
 מִכָּל עֵץ הַגֶּן, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא אָמַר, אֱלָא מִכָּל עֵץ
 הַגֶּן אֲכַל תֹּאכְל, דְּאִיהוּ לָא מְנִי לִיָּה דְּלָא לְמִיכָל אֱלָא
 מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ עֲרַבּוּבִיא דְּטוֹב וְרַע, אִילְנָא
 דְּשִׁקְרָא, חַד בְּלָב וְחַד בְּפֵה, לְבִיָּה מְלִי שִׁקְרָא, וּפִתִּי בְּפוּמִיָּה
 בְּמִלִּין דְּקִשׁוּט.

וְחוּיָא בִּישָׂא אֲעֵבֵר הִכָּא עַל לָא תַעֲנָה בְּרַעְךָ עַד שִׁקְרָא,
 וְעַל לָא תִרְצַח, וְעַל לָא תִנְאָף, וְעַל לָא תִגְנוּב,
 וְלָא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהו"ה אֱלֹהִי"ךָ לְשׁוּא, עַל לָא תַעֲנָה
 בְּרַעְךָ דְּסִהִיד שִׁקְרָא דְּאָמַר אֵף כִּי אָמַר אֱלֹהִי"ם לָא תֹאכְלוּ
 מִכָּל עֵץ הַגֶּן וְעַל לָא תִגְנוּב דְּגִנְבַת דַּעַת חוּהָ כְּגוּוֹנָא דָּא
 דְּאָמַר אֵף כִּי אָמַר אֱלֹהִי"ם וְגוֹמֵר כִּי יוֹדַע אֱלֹהִי"ם כִּי
 בְּיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהִייתֶם כַּאֲלֹהִי"ם יוֹדְעֵי
 טוֹב וְרַע, בְּגִין דְּלָא תְהוּוּן בְּדִיּוֹקְנִיָּה, וְעֵבֵר עַל לָא תִנְאָף,

דְּהִטִּיל זֹהֶמָא בְּחֹה, וְעָבַר עַל לֹא תִרְצַח, דְּקָטַל לְאָדָם
וּלְחֹה, דְּהִכִּי אֲרַחֵא דִּיצְרָא בִישָׁא מִפְתֵּי לְבַנְי נִשְׂא, וּלְבַתָּר
סְלִיק וְאַלְשִׁין לִיה, וְנָטִיל רְשׁוֹ וְנַחֲתִית וְנָטִיל נִשְׂמָה.

תקונא שתיין

בְּרֵאשִׁית דָּא בְּרִי"ת, דְּאֲתַמַּר בֵּיה עֵץ הַחַיִּים, וְהָא אוּקְמוּהָ,
וּבְהַפּוּכָא תְּבִי"ר, דְּגָרַם תְּבִירוֹ לְאָדָם הֲרֵאשׁוֹן,
וְדָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, טוֹב אִיהוּ אֵילָנָא, הֵהוּא דְכָתִיב
וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תֹאווָה הוּא לְעֵינַיִם,
וְאִיבָא דִּילִיה רַע, כְּפּוּם חִיזוּ דִּילָהּ הִכִּי הוּא אֲתַחֲזִיא לָהּ
מְלָכָר, כְּגוּוֹנָא דְפִימָא מְלִין שְׁפִירִין מְלָכָר, וּלְבָא מְלִיִּיא
טְנוּפִין מְלָגָאוּ, וְדָא לֹא הוּת יִדְעָא דְסַם הַמּוֹת הוּא מְלָגָאוּ
דְאִיבָא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וַתִּקַּח מִ"פְּרִיו ו"תֹאכַל, וַתֵּתֵן גַּם
לְאִשָּׁה וְגוֹמַר, הֲרִי אִיבָא דְאֵילָנָא דְתַמְן מו"ת מְלָגָאוּ גָרַם
לָהּ דְאֲכָלָה.

וְאִית קְלִיפִין דְאִיבָא דְאֵינּוֹן תְּהוּ וּבְהוּ וְחֻשְׁךָ וְתֵהוּם,
דְּקְלִיפִין אֵלִין אֵינּוֹן רַע, מוּחָא מְלָגָאוּ טוֹב, אֵילָנָא
דְּחֵי קְלִיפִין דִּילִיה שְׁפִירִין וּמוּחָא דִּילִיה שְׁפִיר, וְדָא אִיהוּ
עֲפִיִיה שְׁפִיר וְאֲנָבִיה שְׁגִיא, וְאִית אֵילָנָא דְכוּלִּיהּ בִישׁ,
מוּחָא וְקְלִיפָה כְּלָהוּ מְרִירָן, וּמִיִּין דְּלָהוֹן מְרִירָן, הֲדָא הוּא
דְכָתִיב וַיִּבְאוּ מִרְתָּהּ וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת מִים מִמֶּרָה כִּי מְרִים
הֵם וְגוֹמַר, וַיּוֹרְהוּ יְהו"ה עֵץ וְגוֹמַר, וּבִיה וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם,
עֵץ מְתוּק דְּמַנִּיה נְפִיקִין עֲנַפִּין וְשִׁרְשִׁין, דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן
וּמְתוּקִים מְדַבֵּשׁ וְנִפְתַּת [דף צג ע"ב] צוֹפִים, וּבְגִין דָּא אִית עֵץ
דְּעֲנַפִּין דִּילִיה מְתִיקָן, וְעֵץ דְּעֲנַפִּין דִּילִיה מְרִירָן, וְאִית מִיִּין
מְתִיקָן וּמִיִּין מְרִירָן, דְּדָא לְקַבֵּל דָּא עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִין

הוא, ואית דאיהו פלגו דיליה מתיקא ופלגו דיליה מרירא,
 ודא עץ הדעת טוב ורע, כגוונא דכספא מעורב בעופרת,
 ואית אילנא דקליפין דיליה בישין מלבר ומוחא מתיקא
 מלגאו, הכי תשכח בר נש ביש במלי פומוי וטב בלביה
 מלגאו, ואית מפיומי טב ולביה ביש, האי איהו עץ הדעת
 טוב ורע, הכא מקנן נחש רמאי.

הכי איהו בר נש דתשכח ליה גופיה שפיר, וסימנין דיליה
 פלהו שפירן במדה, ונשמתייה נפש חייבא מלגאו,
 ותשכח בר נש גופיה ביש בכל סימנין דיליה, ונשמתייה
 מלגאו שפירא, דא איהו צדיק ורע לו, אבל מאן דאיהו
 טב מלבר ורע מלגאו, איהו רשע וטוב לו, בגין דלא יהא
 ליה חולקא בעלמא דאתי, טוב מלבר ומלגאו צדיק וטוב
 לו, ביש מלגאו ומלבר רשע ורע לו, והא אוקמוה.

טב מלגאו ולבושא דיליה ביש, דא איהו עני ורוכב על
 חמור, רע מלגאו ולבושא דיליה שפיר מלבר, על
 האי אתמר ראיתי עבדים על סוסים, וכלא אשתמודע
 בעובדוי דבר נש, מאן דאיהו מלגאו, ולא למגנא אוקמו
 קדמאין לא המדרש הוא העקר אלא המעשה הוא העקר,
 דשטיין מסתכלין בגופא דאיהו לבושא, הדא הוא דכתיב
 עור ובשר תלבישני, וצדיקיא בעובדין טבין.

ועוד ויורהו יהו"ה עץ, דא מטה דמשה, דהוה מתהפך
 ממטה לנחש ומנחש למטה, כגון להט החרב
 המתהפכת, ודא מטטרו"ן, דביה הוה משתמש משה רבינו,
 כגוונא דעמודא דאמצעיתא דהוה משתמש ביה, והוה
 מנהיג תתאין ביה, אוף הכי משה דהוה כגוונא דיליה,

הוּה מְשַׁתְּמֵשׁ בַּמָּטָה, וְאִמָּאֵי אֶתְקָרִי מִטְטֵרוּ"ן מָטָה, דְּלִזְמַנִּין
מָטָה כְּלָפֵי זָכוּ לְצַדִּיקָא, וְלִזְמַנִּין מָטָה כְּלָפֵי חוּבָא
לְרִשְׁיַעֲיָא, וּבְגִין דָּא אֶתְהַפֵּךְ מִמָּטָה לְנַחֲשׁ לְרִשְׁיַעֲיָא לְאַלְקָא
לוֹן בֵּיה, וּמִנַּחֲשׁ לַמָּטָה לְצַדִּיקָא לְמִיָּהֵב לוֹן בֵּיה אַגְרָא.

דְּהָכִי אִיהוּ עַל הָאֵי מְלֵאכָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּגוּוֹנָא
דְּנִשְׁמַתָּא דְרָכִיב עַל גּוּפָא, וְצַדִּיק בְּהָאֵי אֶתְר אֶתְמַר
בֵּיה צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִי"ם, בְּגִין דְּאִיהוּ מְהַפֵּךְ דִּינָא
לְרַחֲמֵי, וּבְהָאֵי אֶתְר צְרִיךְ שְׁנוּי מַעֲשָׂה, בְּגִין דִּיתְהַפֵּךְ מְדִינָא
לְרַחֲמֵי, וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מְקוּם, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ
מְלַגָּאוּ, אֶתְמַר בֵּיה אֲנִי יְהו"ה לֹא שְׁנִיתִי, דְּאִיהוּ רַחוּם
וְחַנוּן, לִית בֵּיה דִּינָא כָּלֵל וְלֹא שְׁנוּיִין.

וְכַד בַּר נֶשׁ שְׁלִיט עַל יִצְרִיָּה, נְהַפֵּךְ נַחֲשׁ לַמָּטָה, וְאִם
יִצְרִיָּה שְׁלִיט עָלֶיהָ, נְהַפֵּךְ מִמָּטָה לְנַחֲשׁ, וּמִיָּד וַיִּנָּס
מֹשֶׁה מִפְּנֵיו, מֵאֵי וַיִּנָּס, אֶלָּא הָכֵא רְמִיז שְׁנוּי מְקוּם, דְּבִרְחָ
מֵאֶתְרִיָּה וּמִקְמִיָּה, וְדָא אִיהוּ רְזָא וְתַפְקִחְנָה עֵינֵי שְׁנִיָּהֶם,
וּבְמֵאֵי אֶתְפַּקְחוּ, לְמַנְדַּע טוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ מָטָה כְּלִיל
מִתְרוּיָּהוּ, כִּד אֶתְהַפֵּךְ מִנַּחֲשׁ לַמָּטָה אֶתְמַר בֵּיה צַדִּיק וְטוֹב
לוֹ, וְכַד אֶתְהַפֵּךְ מִמָּטָה לְנַחֲשׁ אֶתְמַר בֵּיה רָשָׁע וְטוֹב לוֹ.

תקונא סד ושתין

בְּרֵאשִׁית דָּא מַחֲשָׁבָה, אֱלֹהִי"ם דָּא אִימָא עֲלָאָה עוּבְדָא,
דְּתִרְוּיָּהוּ דְחִילוּ וּרְחִימוּ, אֶת הַשָּׁמַיִם דָּא קָלָא,
וְאֶת הָאָרֶץ דָּא דְבוּרָא, וּבְכָלֵא חָאבוּ אָדָם וְחוּהָ, אֶפְרִישׁוּ
בֵּין אָבָא וְאִימָא דְאִינוּן מַחֲשָׁבָה וְעוּבְדָא, וּבִין קוּל וְדְבוּר
דְּאִינוּן בְּרָא וּבְרֵתָא, וּבְגִין דָּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוּל יְהו"ה

אלהי"ם מתהלך בגן לרוח היום, א"ת קו"ל דא [דף צד ע"א]
 עמודא דאמצעיתא, ושכינתא עמיה, יהו"ה אלהי"ם אבא
 ואימא, ואינון ארבע אתוון יהו"ה, י' אבא ה' אימא ו'
 ברא ה' ברתא, דאינון מחשבה ומעשה קלא ודבורא, ורזא
 דמלה מחשבה מצטרפא למעשה ודא רזא יו"ד דהיא י' וקלא
 ודבור דאיהו שמים וארץ וכל צבאם, קול דהוה אזיל בגן דא
 עמודא דאמצעיתא, שמע קליה דהוה אזיל בגנתא בענפי
 אילנא, מההוא אילנא דחאב ביה אדם קדמאה, דהוה
 אמר אילנא לסמא"ל חייבא נחש הקדמוני, רשע אל תגע
 בי, ובאן אתר הוה אזיל קלא בגנתא דאיהי אדנ"י דינ"א,
 לסטרא דשמאלא, דאתמר ביה ויהי היום ויבאו בני
 האלהי"ם להתיצב על יהו"ה, ודא איהו לרוח היום, ומה
 הוה אמרין בני האלהי"ם, אלא אתו להתיצב על מימרא
 דיהו"ה, דכד אמר קודשא בריך הוא נעשה אדם בצלמנו
 כדמותנו, אמרו אינון מה אדם ותדעהו.

ועוד וישמעו את קול יהו"ה אלהי"ם, ההוא קלא הוה
 בגנתא דאיהי שכינתא, דתמן עץ החיים נטוע, חוה
 גרמת דאתעקר אילנא מגנתא, ואדם גרים במחשבתא דיליה
 דאסתליק נביעו דאילנא, דהוה נחית לגנתא, ואשתארת
 יבשה, יהו"ה דא אילנא, ה"ה ענפוי ושרשוי, ו' גופא
 דאילנא, י' איבא דיליה, נביעו דיליה, נקודה דיליה פגוונא
 דא יהו"ה, דאיהו אחד וישמו אחד, ומנלן דאתקרי נביעו
 אחד, כמה דאתמר יקוו המים מתחת השמים אל מקום
 אחד, ותראה היבשה אדנ"י.

וּבְגִין דָּא וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוּ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵי"ם,
 וְכִי יָכִיל בַּר נֶשׁ לְאַתְּכִסְיָא מְנִיָּה, וְהָא פְתִיב אַם
 יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְהוָה, אֶלֹא
 כְּסוּ פְנֵי חֲרָלִים, אֲתַכְּסִיאוּ אֲנָפוּי מְבֹשֶׁת, דְּאֲתַפְּקֶחוּ עֵינֵי יְהוּ
 וְחִזּוּ מַה דְּעַבְדּוּ לְעֵילָא, דְּגָרִימוּ לְאַעְקָרָא אֵילָנָא מֵאַתְרֵיהּ,
 וְנִבְעִי עוּ לְסַלְקָא מִתַּמָּן, וְדָא אִיהוּ וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְגוֹמֵר,
 תַּמָּן אֲתַכְּסִיאוּ אֲנָפוּהֵי, מִן בֶּשֶׁת, דְּתַמָּן חָאבוּ, בְּמַה דְּהוּה
 בְּתוּךְ עֵץ הַגֶּן, תַּמָּן אֲתַכְּסִיאוּ אֲנָפוּהֵי, אִית מָאן דְּאָמַר
 בְּתוּךְ עֵץ דָּא צְדִיק, וּבְאַתֵּר דָּא וַיִּסְתֵּר מִשֶּׁה פְּנֵי, דְּאֲדַפֵּר
 מַה דְּאִירַע לִיהּ בְּקַדְמֵיתָא, אֲדַפֵּיר חוּבִיָּה וְאַתְּכִסִּי מְבֹשֶׁת,
 וּבְגִין דָּא זָכָה וְתַמוּנַת יְהוָה יִבִּיט, וְדָא י' דְּאִיהוּ חֲכָמָה
 תַּתָּאָה, וְאִיהוּ אֵיבָא דְּאֵילָנָא, דְּהוּה בְּרִישׁ צְדִיק, ו' גּוֹפָא
 דְּבְרִית, ה"ה דָּא אֲתֵר דְּעַרְלָה וּפְרִיעָה, אַרְבַּע אֲתוּוֹן הוּוּ
 עַל צְדִיק דְּאִיהוּ עֵץ פְּרִי, אִיהוּ גְרִים דְּאֲסַתְּלֶקוּ מְנִיָּה,
 וְאַתְּעַקֵּר אִיהוּ מִגְּנַתָּא, הָכִי אַעְקֵר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם
 מִגּוֹפִיָּה, וְתַרְיֵךְ לִיהּ מִגְּנַתִּיהּ, כְּמַה דָּאֵת אָמַר וַיִּגְרַשׁ אֶת
 הָאָדָם.

תקונא שתיין ותרין

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן ב"ת, תַּמָּן א"ש, בְּהַהוּא זְמַנָּא אֲסַתְּלֶק
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁכִּינְתִּיהּ, וְאַשְׁתַּאֲרַת בַּת
 יְחִידָה, הָדָא הוּא דְכֶתִיב אֵיכָה יֹשְׁבַה בְּדָד, וְרָזָא דְמִלָּה
 וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהֵי"ם אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָה, אֵיָּה
 כ"ה, אָמַר לִיהּ, אָף עַל גַּב דְּגֵרְמַת פּוּלֵי הָאֵי, וְעַבְדַּת
 פְּרוּדָא בְּאַתּוּוֹן דְּאֲסַתְּלֶק י' מִן ה' ו' מִן ה', וְאַשְׁתַּאֲרַת
 שְׁכִינְתָּא לְעֵילָא יְחִידָהָהּ, וְשְׁכִינְתָּא לְתַתָּא יְחִידָהָהּ, בְּגִין

דָּא וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיפָה, אֵי"ה כ"ה, וַיֹּאמֶר אֶת קוּלְךָ שְׁמַעְתִּי
 בְּגִין דָּא וַאֲירָא פִי עִירוּם אֲנָכִי וַאֲחָבָא, וְעוּד וַאֲחָבָא,
 רָזָא דְמַלְהָ, עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר, מְאִי סְתִירָה דְבַר נֶשׁ,
 אֶלָּא תָּא חֲזִי בְּזִמְנָא דְאִית רִשׁוּ לְמַחְבְּלָא לְחַבְל, [דף צד ע"ב]
 אֲתָמַר בֵּיהּ פִּי תִצָּא אֵשׁ וּמְצָאָה קוּצִים וְכוּ', וּבְהָהוּא זִמְנָא
 וְהָיָה כְּצַדִּיק פְּרָשָׁע, וּבְגִין דָּא אִית לֵיהּ לְבַר נֶשׁ בְּהָהוּא
 זִמְנָא לְאַתְטַמְרָא וּלְאַתְפַּסְיָא, דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח בִּינֵייהוּ, דְּבָהָהוּא
 זִמְנָא יֵשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, וּבְגִין דָּא וַאֲירָא פִי עִירוּם
 אֲנָכִי וַאֲחָבָא, וּבְמֵאִי נִסְתָּר בַּר נֶשׁ מֵאֲלִין דִּינִים וְקַטְרוּגִין
 דְּלֹא שְׁלַטִּין עֲלֵיהּ, בְּתִיּוּבְתָא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב יוֹשֵׁב בְּסִתְר
 עֲלִיּוֹן, דָּא אֵימָא דְאִיהִי סִתְר, עֲלִיּוֹן מְנָה דָּא חֲכָמָה, דְּלֹא
 אֲשַׁתְּמוּדַע אֶלָּא בְּה', בְּצַל שְׁד"י יִתְלוֹנֵן דָּא אֵימָא עֲלָאָה,
 צַל דְּשְׁד"י דְאִיהוּ אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, דְּאֲתָמַר בֵּיהּ אֵךְ בְּצַלָם
 יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, וְדָא שְׁכִינְתָּא תְּתָאָה, דְאִיהִי צַלְמוֹ דְקוּדְשָׁא
 בְּרִין הוּא, וְעֲלֵיהּ אֲתָמַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ,
 בְּצַלְמוֹ מִמֶּשׁ דָּא שְׁכִינְתָּא, צַלְמוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא, בְּמִדָּה
 דִּילִיָּהּ בְּשַׁעוֹר דִּילִיָּהּ דְּלֹא אוֹסִיף וְלֹא גָרַע, מְאִי הָאָדָם
 דָּא שְׁכִינְתָּא.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא בְּשְׁכִינְתָּא לָא כְּתִיב בְּהַ בְּרִיאָה אֶלָּא
 אֲצִילוֹת, וְעוּד דְּהוּא לֵיהּ לְמִימַר וַיִּבְרָא יְהו"ה אֶת
 הָאָדָם, מְאִי אֱלֹהִים אֶלָּא שְׁכִינְתָּא אֲתַקְרִי אֱלֹהִים, וְעַל
 הָיָא נִשְׁמַתָּא דְאַתִּיהִיבַת בְּבַר נֶשׁ אֲתָמַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּדִיוֹקְנָא דְשְׁכִינְתָּא, וְעַל הָיָא נִשְׁמַתָּא
 אֲתָמַר אֵךְ בְּצַלָם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, דְּהָא בְּזִמְנָא דְאַסְתַּלִּיק מִבַּר
 נֶשׁ נִשְׁמַתָּא לָא יְכִיל לְאַתְנַעֲנַעָא. אֲמַר לֵיהּ, בְּרִין בְּרִי

לְעֵתִיק יוֹמִין, וּבְרִי כָּל מָאן דְּפָגִים הָאִי דִּיּוֹקְנָא, כְּאֵלּוּ
מִמַּעַט אֶת הַדְּמוּת, וּשְׁכִינְתָּא לֹא שְׂרִיא תַמָּן, וּבְהָהוּא זְמַנָּא
שְׁלֵטִין עֲלֵיהּ כָּל מְקַטְרְגִין מְסֻטְרָא דֵּהֵהוּא פְּגִימוּ, וְרָזָא
דְּמֶלֶה עַל כִּי אֵין אֱלֹהִי בְּקֶרְבִי מְצִאוּנִי הֲרַעוּת הָאֱלֹהִי,
הֲרַעוּת מְצִאוּנִי בְּגִין דְּאֶסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מִנִּי דְּאִיהִי אֱלֹהִי.

תְּקוּנָא שְׁתִּין וְתַלְת

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, מֵאֵי אֱלֹהִים מִי אֱלֹהִי, וְעַל הָאִי
מִי אֶתְמַר מִי הֲגִיד לְךָ כִּי עִירוּם אָתָּה וְגוֹמַר,
אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ, הֵהִיא דְּאֶתְמַר בְּהָ אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֵינוּ,
וְהֵהִיא דְּאֶתְמַר בְּהָ אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ בְּעֵצַת
רְשָׁעִים, דֵּהִיא רְשׁוּת הַרְבִּים אֶשְׁתִּי זְנוּנִים, מֵאֵי רְשָׁעִים דָּא
סְמַא"ל וְנַחֲשׁ, הֵהִיא דְּאֶמַר עֲלֵהּ פְּרַעַה מִי יְהוּ"ה אֲשֶׁר
אֲשַׁמַּע בְּקוּלוֹ, אֲשֶׁר דְּאֶתְמַר בֵּיהּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם, מִי וּדְאִי, דְּאִיהִי תִּיּוּבְתָא, אֶסּוּוּתָא לְכָל מְרַעִין
וּמְכַתְּשִׁין, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב מִי יִרְפָּא לְךָ, וְעֲלֵהּ אֶתְמַר וְשָׁב
וּרְפָא לוֹ, רְפָאוֹת תְּהִי לְשַׁרְךָ, זַפְּאָה אִיהוּ מָאן דְּתַב לְגַבֵּי
בְּעֲלֵה דִּידָהּ אִיהוּ רָזָא דְּתִיּוּבְתָא, דִּיחֲזִיר וַיִּתּוּב הֵהוּא דְּרָגָא
דְּרַחִיק לִיהּ מֵאֲתַרְיָהּ, דִּיחֲזִיר לָהּ לְאֲתַרְהּ וַיִּקְרַב לָהּ תַמָּן,
בְּהָהוּא זְמַנָּא דְּשְׁכִינְתָּא מְרַחֲקָא מִבְּעֲלָהּ, אֶתְמַר בְּבַר נֶשׁ
וְהִיוּ חַיִּיךָ תְּלוּוֹאִים לְךָ מִנְּגַד, חַיִּיךָ אֶתְקַרִּיאַת, הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים, זַפְּאָה אִיהוּ מָאן דְּקָרִיב
לָהּ לְגַבֵּי בְּעֲלָהּ, מֵאֵי קְרוּב יְהוּ"ה לְכָל קוֹרְאֵיו וְכוּ', דְּמָאן
דְּקָרָא לִיהּ בְּשַׁקְרָא רַחוּק הוּא מְנִיָּה.

אַמַּת א' בְּרִישָׁא דְּאֶלְפָא בֵּיתָא, מ' בְּאַמְצַעִיתָא, ת' בְּסוֹפִיָּה,
עֲשׂוּרָא דִּילֵיהּ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א אַמַּת, דְּאִיהוּ

עִשׂוּר דְּאַרְבַּע מֵאָה וְאַרְבַּעִין וְחָד, הָא רְזָא דְחַמְשָׁא וְאַרְבַּעִין
 מ"ה, בְּזִמְנָא דִישְׂרָאֵל מְשַׁקְרִין בְּתוֹרַת אֱמֶת, בְּאוֹמְרָא
 דְּשַׁקְרָא, אֲתִמְר בֵּיה וְתִשְׁלֹךְ אֱמֶת אֶרְצָה, מֵאֵי אֶרְצָה דָּא
 שְׂכִינְתָּא, וּבְזִמְנָא דִישְׂרָאֵל מְקִיִּימִין תּוֹרַת אֱמֶת בְּאוֹמְרָא
 דְּקִשׁוּט, אֲתִמְר בֵּיה אֱמֶת מֵאַרְץ תְּצַמַּח, וּבְגִלוּתָא אֲתִמְר
 [דף צה ע"א] וְתֵהִי הָאֱמֶת נְעֻדְרַת, וְשַׁקְרָא שְׁלֵטָא בְּעֵלְמָא,
 וּבְזִמְנָא דְאַתְתַּקֵּן אֱמֶת וְאַסְתַּלַּק לְאַתְרֵיהּ אֲתִמְחֵי שַׁקְרָא
 מְעֵלְמָא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב שִׁפְתַּי אֱמֶת תִּפְוֵן לְעַד, כּוֹנֵנַת
 לֹא כְּתִיב אֲלֵא תִפְוֵן לְעַד אֱמֶת, וְעַד אֶרְגִיעָה לְשׁוֹן שַׁקְרָא,
 מֵאֵי אֱמֶת עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, שְׂכִינְתָּא דִילֵיהּ תּוֹרַת אֱמֶת,
 הֵיִתָּהּ בְּפִיהּ, וּמֵאֵן שַׁקְרָא דָּא סְמָא"ל, בְּזִמְנָא דְאַמֵּת שְׁלֵטָא
 אֲתַעְבֵּר שַׁקְרָא מְעֵלְמָא.

אֱמֶת אִיהוּ בְּסוּף תִּיבִין, וְאִינוּן בְּרִיא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת,
 בְּרִיא אֱלֹהִים אִת, בֵּיה בְּרָא עֵלְמָא, וְעֵלִיהּ אֲתַקְרִי
 וְקִיִּימָא כָּל עֵלְמָא, וְכָל מָאן דְּאוּמֵי בְּשַׁקְרָא כְּאֵלוּ וְתִשְׁלֹךְ
 אֱמֶת אֶרְצָה, וְשַׁקְרָא שְׁלֵטָא כְּבִיכּוּל בְּאַתְרֵיהּ דִילֵיהּ דְּאִיהוּ
 יְרוּשָׁלַם, וְדָא גְרִים דְּאַתְחָרַב בֵּיתָא, וְאַתְחָזֵר עֵלְמָא לְתַהוּ
 וּבַהוּ, דְּהֲכִי אוּקְמוּהוּ חֲרִב בֵּית רֵאשׁוֹן וְהָאֶרֶץ הֵיִתָּה תַהוּ,
 חֲרִב בֵּית שְׁנֵי וְחֲשֵׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, דְּאַמֵּת הוּא סְבִיל עֵלְאִין
 וְתַתְּאִין, וּבְזִמְנָא דְאַתְעֵבִיד שַׁקְרָא יִתְהַרַס הַבְּנִין, בְּהַהוּא
 זְמַנָּא אֲתִמְר בְּשְׂכִינְתָּא נְפֻלָּה לֹא תוֹסִיף קוּם, הֲדָא הוּא
 דְּכְּתִיב אִיךְ נְפֻלַת מְשָׁמִים הִילֵל בֶּן שָׁחַר, נְפֻלָּה עֲטָרַת
 רֵאשְׁנו, דְּאִינוּן ה' עֵלְאָה ה' תַתְּאָה, ו' עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא
 סְבִיל תְרוּיֵיהוּ, יְסוּדָא דְכָלָא י', דָּא בְרִית, כָּל מָאן דְּמִשְׁקֵר
 וְעֵבֵר בֵּיה, כְּאֵלוּ אֲעַקֵּר כָּלָא וְאֶפִּיל לֵיה, וְהֵאֵי י' הִיא אֶבֶן

הַשְׁתִּיחַ דְּמִינָה הוֹשַׁתַּת עֲלֵמָא, וְעֵלִיָּה אֶתְמַר אֲבָן מְאָסוּ
 הַבּוֹנִים וְכוּ', וְאִיהִי יִסּוּדָא דְכֻלָּא, וְעֵלָה אֶתְבְּנִי, וְוִי לִיָּה
 לְמָאן דְּחָאב בָּאוֹת שְׁבַת וּבָאוֹת תְּפִלִּין וּבָאוֹת יוֹמִין טָבִין
 וּבָאוֹת בְּרִית מִלָּה, כְּאֵלוּ אֶעְקֹר לִיָּה מֵאַתְרֵיהּ, וְאַהֲדַר
 עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבַהוּ.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא וְהָא י' לְעֵילָא אִיהִי, אֲמַאי אִיהִי
 לְתַתָּא הַכָּא, אֲמַר לִיָּה בְּרִי, דָּא רְזָא עֲלָאָה, מֵאַרְבַּע
 אֲתוּוֹן תְּלִיין אַרְבַּע שְׁמָהָן, מִן י' יְהוּ"ה, מִן ה' הוּי"ה,
 מִן ו' וְהִי"ה, מִן ה' הוּה"י, עֲלֵייהוּ אֶתְמַר וּדְאִי וּרְאִית
 אֶת אַחֲוֵרִי, וּפְנִי לֹא יֵרְאוּ, וּמִסְטָרָא דְאַחֲוֵרִים אִיהִי י' לְתַתָּא,
 וּמִסְטָרָא דְכְּפִיָּים לְעֵילָא, וּדְאִי אִיהוּ רְזָא דְאַתְהַפֵּךְ שְׁמָא
 מְדִינָא לְרַחֲמֵי וּמְרַחֲמֵי לְדִינָא, כִּד אֶתְהַפֵּךְ לְדִינָא אִיהוּ
 הוּה"י י' לְתַתָּא, דְאַתְמַר בֵּיהּ אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים, מְאָסוּ
 יִסּוּרִין דִּילָהּ, וְאַלִּין דְּחֻבִּיבִין יִסּוּרִין אֶתְהַפֵּךְ לִוֵּן מְדִינָא
 לְרַחֲמֵי יְהוּ"ה, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא אֲבָן מְאָסוּ וְכוּ', מַה דְּהוֹת
 י' לְתַתָּא אֶתְחַזְרַת לְעֵילָא, וּמִסְטָרָא דְוְהִי"ה אִיהִי י' בְּאַמְצַע,
 בַּהֲהוּא זְמַנָּא אֶשְׁתַּטַּח לְגַבִּיָּהּ, וְאֲמַר זַכָּאָה חוּלְקֵי דְזַכִּינָא
 לְהֵאִי, דְּדָא עֵיקְרָא וְיִסּוּדָא דְכֻלָּא.

תְּקוּנָא שְׁתִּין וְאַרְבַּע

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי"ם, תְּמָן אִישׁ תְּמָן אִשָּׁה עִם ה'
 דְּאֱלֹהִי"ם, וְעֲלֵייהוּ אֶתְמַר סְמִכוּנֵי בְּאַשִׁישׁוֹת,
 בְּאִישׁ וְאִשָּׁה, וּמָאן גְּרִים דָּא, בְּגִין דְּאַתְפִּשְׁטוּ מִכְּתָנוֹת אוֹר
 אָדָם וְחַוָּה, וּבְגִין דָּא סְמִכוּנֵי בְּאַשִׁישׁוֹת, בְּכְתָנוֹת עוֹר
 דְּאִינוּן לְקַבֵּל וְעוֹרוֹת אֵילִים מְאָדָּמִים וְכוּ'.

וְכִי אָדָם גָּרִים, וְהָא כְּתִיב וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ
 עִמָּדִי וְגוֹמֵר, וּבִגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַתְתָּא
 מַה עֲבַדְתָּ, כְּמַה דְאַתְּ אָמַר וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵיִם אֵל
 הָאִשָּׁה מַה זֹאת עָשִׂיתָ, כֹּל חוֹבָה דְעֲבַדְתָּ לְשְׂכִינְתָּא דְאִיהִי
 זֹאת עֲבַדְתָּ, וּבִגִין דָּא מַה זֹאת עָשִׂיתָ, דְאִיהִי מַה שְּׁמוֹ,
 מַה זֹאת וַדְאִי, מַה יְהוָה אֱלֹהֵיִךְ שׁוֹאֵל מִעֲמֹךְ כִּי אִם
 לִירָאָה, וְאֵל תִּקְרִי אִם אֵלָא אִם הִדָּא הוּא דְכְתִיב אִישׁ
 אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ דְאִיהוּ י"ה אָבָא וְאִימָא עֲלָאָה, וְאַנְתָּ
 לָא דְחִילְתָּ מְאִימָא עֲלָאָה, לְזֹאת עֲבַדְתָּ כֹּל דָּא וַדְאִי,
 דְאַתְמַר בַּה זֹאת אוֹת הַבְּרִית.

[דף צה ע"ב] דְאָדָם וְאַתְתִּיָּה אַתְבְּרִיאוּ בְדִיוֹקְנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא וְשְׂכִינְתִּיָּה, וּבִגִין דָּא חוֹבָא דְאָדָם הוּוּה תְּלִיא
 בְּעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, וְחוֹבָה דְחוּוָה בְּשְׂכִינְתָּא, וּבִגִין דָּא
 מַה זֹאת עָשִׂיתָ, לְזֹאת עָשִׂיתָ וַדְאִי, וְחוֹבָא דָּא גְרַם דְנַחַתְתָּ
 שְׂכִינְתָּא בְּגִלוּתָא, דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל עֲבַדִּין מַעֲשֵׂה אַבּוּתִיָּהֶם
 בִּידֵיהֶם, וּבִגִין דָּא אָמַר וְאַף גַּם זֹאת בְּהִיוּתֶם בְּאַרְץ אִיבִיָּהֶם
 לָא מְאַסְתִּים וְלָא גְעֵלְתִים וְכוּ', וּבַה אָמַר דּוּד אִם תַּחְנָה
 עָלִי מַחְנָה לָא יִירָא לְבִי וְגוֹמֵר, בְּזֹאת אֲנִי כּוּטַח וְגוֹמֵר,
 דָּא אַתְמַר בְּמִלְחַמַת גּוּג וּמְגוּג, וּמָאן גָּרִים לְמַהוּי אִיהוּ
 נְטִיר בַּה, בְּגִין דְעֲלִיָּה אַתְמַר אִם אַתָּן שְׁנַת לְעִינֵי לְעַפְעַפֵּי
 תְּנוּמָה עַד אַמְצָא מְקוּם לִיהוּוָה וְגוֹמֵר.

וְהֵאֵי אִיהִי חֲכַמַת שְׁלֵמָה, וְעֲלָה אַתְמַר וְחֲכַמַת הַמְּסַכֵּן
 בְּזוּיָה, וְעֲלָה אַתְמַר כִּי מְכַבְּדִי אֲכַבֵּד וּבּוּזִי יִקְלוּ,
 כִּד נַחִית שְׁלֵמָה מִמְּלֻכוּתִיָּה הוּוּה חֲכַמָּה דִלִּיָּה בְּזוּיָה בְּעִינֵי
 שְׁטִיין, וְכִד אֲסַתְּלַק בְּמִלְכוּתִיָּה אַתְמַר בִּיה וְתִרְבַּח חֲכַמַת

שְׁלֵמָה, דְּאִתְרַבִּיאת עַד דְּמִטָּאת לְהַאי אַתְר דְּאִתְנַטִּילת
 מִתְמָן, לְאַתְר דְּחֻכְמָה עֲלָא, דְּאִיהִי חֻכְמָה בְּרִישָׁא, וְאִיהִי
 חֻכְמָה בְּסוּף, וְאִיהִי תוֹרָה בְּאִמְצָעִיתָא, בְּעִמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא
 תּוֹרַת אֱמֶת, לְעִילָא תּוֹרַת חֻכְם, לְתַתָּא חֻכְמַת שְׁלֵמָה, וּבְגִין
 דָּא מִסְטָרָא דְּשְׁלֵמָה אֲתַמַּר וְחֻכְמַת הַמִּסְפֵּן בְּזוּיָה, דְּנַחֲיִיתָ
 בֵּיה, וְסִלִּיקַת בֵּיה, כְּמָה דְּאֲתַמַּר בֵּיה וְתַרְב חֻכְמַת שְׁלֵמָה
 מִחֻכְמַת כָּל בְּנֵי קָדָם.

אֲבָל בְּחַיִּיבִיא מַה כְּתִיב בְּהוּ, נִתְנַנְי יְהו"ה בִּידֵי לֹא אוֹכֵל
 קוּם, נִפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם, וְאַף עַל פִּי דְלִית לָהּ
 רְשׁוּ לְמִיָּקָם מְגַרְמָה, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא יוֹקִים לָהּ, כְּמָה
 דְּאִתְּ אָמַר בֵּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סִפְת דְּדוֹד הַנִּפְלֵת, וּמֵאֲן
 גְרִים דְּנַחֲתַת לָהּ מֵאֲתַרְהָ דָּא נַחֲשׁ, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר וַיֹּאמֶר
 יְהו"ה אֱלֹהִים אֵל הַנֶּחֱשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת, דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא,
 דְּגַרְמַת דְּאִשְׁתַּפְּחַת יַבְשָׁה וְנִפְלַת מֵאֲתַרְהָ, אָרוּר אַתָּה מִכָּל
 הַבְּהֵמָה וּגְמוּר, לֵייט לִיה דְּלֹא יִהְיֶה לִיה מַלְכִין וְשְׁלִיטִין
 עַל מַה דְּסַמִּיף, דְּאִינוּן רְגְלוּי וִידוּי דְּקֻצִּין לוֹן, כְּמָה דְּאִיהוּ
 גְרִים קְצוּץ וּפְרוּד לְעִילָא, וּבְגִין דָּא עַל גַּחוּנְךָ תִּלָּךְ וְעַפְר
 תֹּאכֵל כָּל יְמֵי חַיִּיךָ, וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר יִצְחָק לְעֵשׂו מִשְׁמַנִּי
 הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשְׁבֶךָ.

עֵשָׂר לוֹטִיא לֵייט לְחוּיָא, בְּגִין דְּגְרִים דְּאִתְפָּרֵשׁ שְׂכִינְתָּא
 דְּאִיהִי עֲשִׂירָא מִבְּעֵלָה, וְעֵשָׂר לְאָדָם, וְעֵשָׂר לְחוּה,
 וְתַשְׁעָה לְאַרְעָא, דְּחֻבַּאת לְצַדִּיק דְּאִיהוּ תַשְׁיַעָא, כְּלָהוּ
 חָאבוּ לְעֲשִׂירָא, וְאַרְעָא לְצַדִּיק, וּמִמָּאי חָאבַת לְצַדִּיק,
 דְּהָא בְּעִבּוּרָךְ אָמַר לְאָדָם, וְעוֹד בְּגִין אָדָם לֵייט לְאַרְעָא
 דְּאִתְנַטִּיל מִינָה, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב וַיִּיצֶר יְהו"ה אֱלֹהִים

את האדם עפר מן האדמה, אם כן מה חבאת לצדיק
דאיהו תשיעאה.

אלא בגין דאתמר בה ויצמת יהו"ה אלהי"ם מן האדמה
כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך
הגן ועץ הדעת טוב ורע, והוה ליה רשו לממחא בידא
דאדם דלא יכול מאילנא דמותא, ולא מחאת, בגין דא
אמר בעבורך. אמר ליה רבי אלעזר, וכי אית דעת בארעא
לכולי האי, אמר ליה אין, הדא הוא דכתיב יהו"ה בחכמה
יסד ארץ, אמר ליה והא בחכמה עלאה ובארעא דקודשא
ברוך הוא אתמר האי קרא, אמר ליה ברי דא לקבל דא
עבד קודשא בריך הוא, אית חכמה ואית חכמה, אית
ארעא ואית ארעא.

אמר ליה אם כן מה חבאת ארעא לצדיק דלקתה תשעה,
אמר ליה בגין דעץ הדעת טוב ורע איהו פגוונא
דברית, אות ברית מלגאו טוב ערלה רע, דא מלגאו ודא
מלבר, ובגין דחובא דעץ הדעת גרים פרודא בין צדיק
ושכינתא, בגין דא לקאת ארעא תשעה, ואינון דחאבו
בשכינתא דאיהי עשירית לקו עשר עשר. ותא חזי שבעה
ארעין אינון ארץ אדמה ארקא גיא נשיה ציה תבל, ואדם
חאב [דף צו ע"א] בבת שבע, ואתמר ביה פי שבע יפול צדיק,
הרהר תיובתא ואתמר ביה וקם, והוה סליק, וכד נחית
תמן הוה עביד עובדין ותולדין בכל ארעא וארעא, מנהון
הוה צמחין ומנהון לא הוה צמחין, ואית תמן בריין מנהון
בתרין רישין ואית מנהון בתלת עד שבע, ואית תמן אתר

דְּנִהְרָא שְׁמַשָּׂא וְסִיְהָרָא וְכַכְבֵּיא וּמְזֻלִי, וְאִית אַתְר דְּלִית
בֵּיה נְהוּרָא כְּלָל אֶלָּא חֲשׂוּכָא וְקַבְלָא.

הָכִי אֵינוֹן אֵלִין דְּנַחְתִּין לְשַׁבְעָה מִיְנֵי עֲנִיּוֹתָא, אִית מְנַהוֹן
דְּלִית לוֹן נְהוּרָא כְּלָל, דְּכָל יוֹמִיהוֹן אֵינוֹן בְּעֲנִיּוֹתָא,
וְאִית מְנַהוֹן דְּאִית לְהוֹן נְהוּרָא כָּל יוֹמִיהוֹן וְאֵינוֹן בְּעוֹתְרָא,
וְאִית מְנַהוֹן דְּלִזְמַנִּין אִית לוֹן נְהוּרָא וְלִזְמַנִּין חֲשׂוּכָא, אֵלִין
אֵינוֹן דְּאֲתִילִידוּ בְּאֲמַצְעִיתָא דְּסִיְהָרָא בִּינוּנִיִּים, לִזְמַנִּין אִית
לוֹן עוֹתְרָא וְסֻלְקִין, וְלִזְמַנִּין עֲנִיּוֹתָא וְנַחְתִּין, וְאִית אַחֲרַנִּין
דְּעַבְדִּין תּוֹלְדִין וּמַצְלִיחִין, וְאִית מְנַהוֹן דְּלֵא מַצְלִיחִין, וְאִית
מְנַהוֹן דְּמַצְלִיחִין עַד פְּלָגוּ יוֹמִיהוֹן וּמִיִּיתִין בְּקַצְרוֹת יוֹמִין,
אֵלִין דְּאֲתִילִידוּ בְּמַלוּיָא דְּסִיְהָרָא אֵינוֹן צְמַחִין וְחִיִּין
וּמַשְׁלִימִין כָּל יוֹמִיהוֹן, וְאֵינוֹן דְּאֲתִילִידוּ בְּחֶסְרוֹנָא דְּסִיְהָרָא
לֵא צְמַחִין וּמִיִּיתִין מִיָּד, וְאֵינוֹן דְּאֲתִילִידוּ בְּאֲמַצְעִיתָא
דְּסִיְהָרָא מִתְקַצְרִין בְּפִלְגוֹת יוֹמִיהוֹן.

וְאִית אַרְעִין דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן וְהַבּוּר רַק אֵין בּוּ מַיִם, מַיִם
אֵין בּוּ אַבְל נַחְשִׁים וְעַקְרָבִים אִית בֵּיה, אוֹף הָכִי
אִית בְּרִיִּין דְּאֵינוֹן עַמֵּי הָאָרֶץ, דְּבַתִּיהוֹן מְלִיִּין מְלֵאכֵי חַבְלָה,
דְּאֵינוֹן נַחְשִׁים וְעַקְרָבִים וְנַשְׂכִּין לוֹן בְּכַמָּה נַשְׂכִּין דִּיסוּרִין,
דְּאֵינוֹן גְּרַמוּ קָדָם דִּיִּיתוּן לְעֵלְמָא, בְּגִין דִּיִּיתוּ בְּגִלְגּוּלָא
בְּאֵלִין גּוֹפִים וּבְאֵלִין בְּתִים, וְכַד נַשְׂכִּין לוֹן אֵינוֹן נַחְשִׁים
וְעַקְרָבִים בְּכַמָּה יְסוּרִין אֵינוֹן צְוּוּחִין וְוִי וְוִי, וְאִית לוֹן
קַטְטָה לְכֻלְהוּ בְּבִיתָא, וְצְוּוּחִין בְּאֵלִין מְאֵרִי דְּגִיְהָנָם דְּנְהוּנִין
בּוּ, וְאִית אַחֲרַנִּין דְּכָל יוֹמִיהוֹן בְּחֻדָּה וּבְשֻׁלְוָה בְּלֵא עֲצִיבוּ
כְּלָל, מִכָּל מַה דְּאֲתַרְבִּי בְּשַׁבְעָה אַרְעִין, וְאֲתַדְנוּ בְּשַׁבְעָה

מְדוּרֵי גֵיהֶנֶם, וְאִית בְּבִנֵי נֶשֶׁא כְּגוּוֹנָא דָא, וְחִפְיֵי דְרִזִין
אֵלִין לֹון אֲתַמְסַר לְמַנְדַע.

תְּקוּנָא שְׁתִּין וְחֲמִשׁ

בְּרֵאשִׁית בְּרִיא אֱלֹהִים רִישֵׁי תִיבִין וְסוּפֵי תִיבִין א"ב
וּא"ם תַּמָּן דְּאִינוּן י"ה, תַּמָּן אַם, וְרִזָּא דְמִלָּה
וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אֲשֶׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִיא הִיְתָה אִם כָּל חַי,
כְּגוּוֹנָא דְהָיָא דְאֲתַמַּר בָּהּ כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, הָאִי אִם
כָּל חַי לֹאוֹ אִיהִי כְּאֲתַתָּא קְדֻמָּאָה, דְאֲתַמַּר בָּהּ הָאֲשֶׁה אֲשֶׁר
נָתַתְּ עִמָּדִי, דְגִרְמַת מִיְתָה לְכָל עֲלָמָא, דְהָא אִם כָּל חַי
כְּתִיב בָּהּ, דְאֲתַמַּר בָּהּ רָאָה חַיִּים עִם אֲשֶׁה אֲשֶׁר אֶהְבַּת.

אָמַר לִיה רַבִּי אֲלַעְזָר, וְכִי תִרִין נֶשִׁין הוּוֹ לִיה, אָמַר לִיה
אִין, חַד יִצֵּר הַטוֹב וְחַד יִצֵּר הָרַע, חֲדָא מְסִטְרָא
דְעֵצִים תִּקְיָפָא דִינָא קְשִׁיא, וְחֲדָא מְסִטְרָא דְבִשְׂרָא, מִתַּמָּן
אִינוּן רַפִּיכֵי לְבָא, וְאִינוּן דְגִרְמָא אִינוּן קְשִׁי קְדָל, וְעַל
אֲתַתָּא דְאֲתַנְטִילַת מְגִרְמָא אָמַר בֶּן סִירָא, גִרְמָא דְנָפִיל
בְּחוּלְקָן טַב אוֹ בִישׁ גִּרְרִיה, וְעַל אֲתַתָּא דְגִרְמָא אָמַר אָדָם
הָאֲשֶׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי, לֹא קָרָא לָהּ אֲתַתִּיה, כְּגוּוֹנָא דְחוּהָ
דְאֲתַמַּר בָּהּ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אֲשֶׁתּוֹ חַוָּה, דְאַחֲרָא שְׁפַחָה
הוּוֹת דְמְסִטְרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, חֲדָא רַע וְחֲדָא טוֹב,
וּמְסִטְרָא דְעֵץ הַחַיִּים תְּרוּיְהוּ חַיִּים.

וּבְסִתְרֵי תוּרָה חַוָּה ח' ו"ה ח' חֲכָמָה כ"ח מ"ה, כְּלָלָא
דְשָׂמָא קְדִישָׁא, ח' אִיהִי כְּגוּוֹנָא דְאִימָא עֲלָאָה
דְאִיהִי תְּמִינָאָה לְעֵשֶׂר סְפִירָן מִתַּתָּא לְעִילָא, וְחֲכָמָה בָּהּ
אֲשֶׁתְּמוּדַע, וְעֲלָהּ אֲתַמַּר עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ,

וּמִסְטָרָא דִּילָהּ וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים, וְעָלָה אֶתְמַר לְזֹאת
 יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת, וְלֹא אַחֲרָא דְאַתְנַטִּילַת
 מִגְרָמָא, דְגַרִימַת לִיהּ מִיתָהּ, דְהָא שְׂפַחָה גְרַמַת וַיִּדְעוּ כִּי
 עִירְמַם הֵם, וּבִגְיִן דָּא וַיַּעַשׂ יְהוּ"ה אֱלֹהִי"ם לְאָדָם וְלֹאֲשֵׁתוֹ
 פְּתָנוּת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם.

[דף צו ע"ב] אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אֲמַאי אָמַר, בְּגִינָה כִּי
 מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת, כִּי מֵאָדָם הוּא לִיהּ לְמִימַר,
 אֲמַאי מֵאִישׁ, אֶלֹא מֵאִישׁ תַּמָּן א"ם וְתַמָּן י"ש, תַּמָּן י"ש
 הֲדָא הוּא דְכְתִיב לְהַנְחִיל אֶהְבִּי יֵשׁ, תַּמָּן אִם כִּי אִם לְבִינָה
 תִּקְרָא, וְאִינּוֹן אַבָּא וְאִימָא חֲכָמָה וּבִינָה, דְמַתַּמָּן אֶתְנַטִּילַת,
 וּבִגְיִן דָּא כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת.

וְאִית לִיהּ אַחֲרָא דְאַתְקְרִיאַת בַּת זִוְגִיָּה, הֲדָא הוּא דְכְתִיב
 זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם.
 תָּא חֲזִי אָדָם הֲרֵאשׁוֹן בְּדִיּוּקְנָא דִּיהוּ"ה אַתְבְּרִי, וּבְדִיּוּקְנָא
 דְעֶשֶׂר סְפִירָאן דְאִינּוֹן יו"ד ה"א וַא"ו ה"א, מִסְטָרָא
 דִּיהוּ"ה, מִסְטָרָא דִּי אַתְקְרִי אִישׁ, וּמִסְטָרָא דְה' עֲלָאָה
 אַתְתִּיָּה אַתְקְרִיאַת אִשָּׁה אִם כָּל חֵי, וּמִסְטָרָא דְו"ה חוּה
 אַתְתִּיָּה, וּמִסְטָרָא דְיו"ד ה"א וַא"ו ה"א חוּה אַתְקְרִי אָדָם,
 וּבְכָל מַה דְהוּא בְּדִיּוּקְנִיָּה לִקְהָ.

תְּקוּנָא שְׁתִּין וְשִׁתָּא

בְּרֵאשִׁית בְּרָא שֵׁית, דָּא אָדָם דְכָלִּיל שֵׁית, וְאִינּוֹן תְּרִין
 שְׂפָחוֹת מִסְטָרָא דְאִילְנָא דְטוֹב וְרַע עֵצִים וּבָשָׂר,
 אִישׁ וְאִשָּׁה דְאַתְמַר בְּהּ כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת, הָא אַרְבַּע,
 אָדָם זָכָר וּנְקֵבָה, הֲדָא הוּא דְכְתִיב זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאם וְגוֹמַר,

הָא שִׁית, וּבְגִין דָּא וַיֹּאמֶר יְהו"ה אֱלֹהִי"ם הֵן הָאָדָם הִיָּה
כְּאֶחָד מִמֵּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרַע וְגוֹמֵר, וְאוֹקְמוּהוּ קִדְמָאִין
כְּאֶחָד מִמְּלֹאכֵי הַשָּׁרֵת.

אֲדַהְכִּי הָא אֵלֵיהּ אֲזַדְמֵן לְגַבִּיָּה וְאָמַר רַבִּי כְּאֶחָד מֵהֶם
הָוָה לִיָּה לְמִימַר אִם עַל מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת הָוָה אָמַר,
מָאִי כְּאֶחָד מִמֵּנּוּ, וְעוֹד הֵן אָדָם הָוָה לִיָּה לְמִימַר, מָאִי
הָאָדָם בְּתוֹסַפַּת ה', אֶלָּא ה' דְּהָאָדָם הִיָּה כְּאֶחָד מִמֵּנּוּ,
יְהָא לָא כְּתִיב אֶלָּא הִיָּה, חַד מֵאַרְבַּע אַתּוּן דְּאִינוּן יְהו"ה
כְּחַד מִן אַרְבַּע אַתּוּן דְּאִיְהוּ ו'.

וְעַתָּה פִּן יִשְׁלַח יָדוֹ דָּא י', אִם זָכָה וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים
דָּא ו', וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם דָּא ו', חַי וְדַאי, כִּד ה'
הוּת יַחֲדָא מִנִּיה עָאלַת בֵּין טוֹב לְרַע, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב
וַיִּצַר יְהו"ה אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם תְּרִין יִצִירוֹת טוֹב וְרַע,
לְמַנְדַּע וְאַתְמַר בְּהוּן וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשִׁמַת חַיִּים וְדָא ה' לְדַעַת
טוֹב וְרַע לְמַנְדַּע מַה דְּהוּו גְרַמִּין לְמַעַבְד, וּבְגִין דָּא עָאלַת
בֵּינֵיהוּ.

בְּתַר דְּחָאב אָדָם דִּיצִירָה, אַתְפְּרִשֵׁת ה' עֲלָאָה וְאַסְתְּלַקַת
מִנִּיה, וּבְגִין דְּלָא אַתְחַזְרַת לְגַבִּיָּה, אָמַר אִם זָכָה
וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם, וְהָאִי עֵץ הַחַיִּים
הָוָה נְטוּעַ בְּעֵץ הַגֶּן, וּבְגִין דְּלָא זָכָה לְמִיכַל מִנִּיה, מַה
כְּתִיב בִּיה וַיִּשְׁלַחַהּ יְהו"ה אֱלֹהִי"ם מִגֶּן עֵדֵן לְעַבּוֹד אֶת
הָאָדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם, הֵהוּא דְאַתְמַר בִּיה וַיִּצַר יְהו"ה
אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם עֶפְר מִן הָאָדָמָה דְּלָא הָוָה כְּדַאי לְמַהוּ
בְּגַנְתָּא דְּאוּרִייתָא, פִּיוֹן דְּלָא נְטִיר בְּה עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע
בְּאַסוּר וְהֵתַר, וְעַבְר עַל מִימְרָא דְמֵאֲרִיָּה, דָּאִם הָוָה נְטִיר

דְּלֹא עֵבֶר עַל מִימְרָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְלִקְחָ גַם מֵעֵץ הַחַיִּים
 דְּאִתְּמַר בְּהַ תּוֹרַת חֲכָם מְקוֹר חַיִּים לְסוּר מִמוֹקְשֵׁי מוֹת,
 עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, וְדָא אִיהוּ וְלִקְחָ גַם מֵעֵץ
 הַחַיִּים וְאָכַל וְחֵי לְעוֹלָם, גַּם לְרַבּוֹת נּוֹקְבָא, אִיבָא דְּאִילָנָא
 פְּרִי צְדִיק.

וְעוֹד הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ, אָמְרוּ מְלֹאכִין קְדִישִׁין
 בְּגִין לְמַהוּי אִיהוּ כְּאֶחָד מִיִּנְנָא כְּמָא דְּאָמַר חוּיָא
 וְהֵייתֶם כְּאַלְהִיִּים יוֹדְעֵי טוֹב וְרַע, וְדָא אִיהוּ לְדַעַת טוֹב
 וְרַע, דָּא גָרִים לִיה מוֹתָא, דָּאִם זָכָה לְמִיכַל מֵאִילָנָא דְּחַיִּי
 דְּאִיהוּ עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, מַה פְּתִיב בְּהַ וְלִקְחָ
 גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְגוֹמַר.

אָמַר רַבִּי שְׂמֵעוֹן וְוִי לֹון לְאִינוּן דְּמַנְיַחִין לְאַשְׁתְּדִלָּא
 בְּאוֹרֵייתָא דְּאִתְּמַר בְּהַ וְלִקְחָ גַם מֵעֵץ הַחַיִּים,
 וּבְפִקּוּדִין דִּילָה דְּאִינוּן אִיבָא דְּאִילָנָא דְּאִתְּמַר בִּיהַ וְאָכַל
 וְחֵי לְעוֹלָם, וְאִזְלִין בְּתַר אֵלִין דְּמַפְתִּי לֹון מִסְטְרָא דְּנַחַשׁ
 הַקְּדֻמוֹנִי, דְּאָמְרֵי לֹון הַשְׁתְּדִלֹון בְּמִלְאכְיָא דְּמַמְנָן עַל כְּכַבְיָא
 וְשִׁמְשָׂא וְסִיְהָרָא, וְעַל אֵלִין דְּמַמְנָן עַל רוּחִין וְשִׁדִּין, לְמַהוּי
 כְּאַלְהִיִּים יוֹדְעֵי טוֹב וְרַע, וְעַלִּיָּהוּ [דף צז ע"א] אִתְּמַר, כְּהַ
 אָמַר יְהוָה לְמַזְבָּחִים וְלְמַקְטָרִים לְכַכְבִּים וְלְמַזְלוֹת וְלִשְׁמֵשׁ
 וְלִירַח וְלִכְל צְבָא הַשְּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹא צְוִיתִי, וְדָא אִיהוּ דְּמַנְי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל
 מִמֶּנּוּ וְגוֹמַר, וְיִשְׂרָאֵל חֵיבָא בְּהַאי הוּא מְשִׁתְּדֵל, וְדוֹר אָנוּשׁ
 וְדוֹר הַמְּבוּל וְדוֹר הַפְּלָגָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶעְקַר לֹון
 מֵעֵלְמָא דִּין וּמֵעֵלְמָא דְּאִתִּי, וְדָא אִיהוּ כִּי בְיוֹם אַכְלָךְ מִמֶּנּוּ
 מוֹת תָּמוּת, מוֹת בְּעֵלְמָא דִּין וְתָמוּת בְּעֵלְמָא דְּאִתִּי, וְחֹבָא

דא גרים חרבן בי מקדשא וגלות ישראל בין אומין דעלמא
ואתקטילו מנייהו.

דכל חד הוה מזבח ומקטר, והוּו נחתין חיילין דלעילא,
וכד הוה נביא מיסר לון, מה כתיב בהון ולא שמעו
לקול נביא וחזוה, ובמה הוה מיסר לון נביא, הוה אומר
להון דיהון חזרין בתיובתא, ואי לאו ועצר את השמים
ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה, ואינון הוּו
מזלזלין ביה, והוּו אמרין אנן אומינן לאלין דממנן על
מטרא, וכפינן להון לנחתא מטרא, וקודשא בריך הוא
אחליף להון לממנן בשליחותיהו בגינייהו, וקטיל לון
וחרוב בי מקדשא בגינייהו, וגלו ישראל בין אומין דעלמא,
ודא איהו חובא דאדם דגרם ליה חויא מיתה ליה ולא תתיה,
דפתי לון בהווא אילנא, הדא הוא דכתיב פי יודע אלהים
וכו', ובגין דא מני קודשא בריך הוא לבר נש במה
שהורשת התבונן אין לך עסק בנסתרות.

אמר רבי אלעזר במה הוּו נחתין אלין חיילין, אמר ליה
ברי מה את חשיב דהוּו נחתין, ודאי הא רזא דאילנא
דעץ הדעת טוב ורע, דלא עתיד קודשא בריך הוא לגלייא
ליה מפורסם לעלמא אלא ביני חבריא, עד דייתי דרא
דמלפא משיחא, אמר ליה כיון דאיהו אתגליא ביני חבריא
מאי ניהו, אמר ליה בני, ממראה מתניו ולמעלה הוה
טוב, ממראה מתניו ולמטה הוה רע, נבוכדנצר הוה ידע
ביה, והכי עביד צלמא דיליה, וביה אשתמודע אילנא
דטוב ורע, הדא הוא דכתיב רישיה די דהב טב, חדוהי
ודרעוהי די כסף, עד הכא הוה מסטרא דטוב, ובגין דא

אמר די דהב טב, ממראה מתניו ולמטה רע, הדא הוא דכתיב מעוהי וירכתיה די נחש מסטרא דנחש הקדמוני.

ומהאי אילנא נחתין נשמתין דערב רב דאינון דערבוביא דטוב ורע, וכמה נימין תליין מהאי אילנא דאינון צבא השמים, די ממנן על ככביא ומזלי, וכלהו מעורבין טוב ורע, והוו ענפין תליין מהאי סטרא ומהאי סטרא, אלין ממיתין ואלין מחיין, אלין שדים מסטרא דשמאלא, ואלין מלאכים מסטרא דימינא, והוו ידעין כל גוונין דענפין דאילנא דאינון מזלות וככבים, והוו לקטין עשבין כגוונא דאלין גוונין, והוו עבדין דיוקנין פפום ההוא מזל דהוו בעאן לנחתא ליה, כגון טלה או שור או בתולה או תאומים דאיהו צורת אדם דו פרצופין, דאיהי דיוקנא דנוקבא, או סרטן או אריה או מאזנים או עקרב או קשת או גדי או דלי או דגים, והוו מקטרין לון באלין עשבין בכל גוון, לכל חד פפום גוון דיליה לעילא, והכי הוו עבדין דיוקנין דצורת חמה ולבנה ושבעה ככבי לכת, והוו מקטרין לכל צורה דהוו בעאן לנחתא לעלמא, ובגין דא אתמר עליהו כה אמר יהו"ה למקטרים ולמזבחים לככבים ולמזלות ולשמש או לירח או לכל צבא השמים אשר לא צויתי.

אמר ליה מאי למזבחים, אמר ליה לכל דיוקנא הוו עבדין, דנטלין בעירן או עופין פפום ההוא מזל, והוו דבחין עלייהו, ודא איהו למזבחים, והוו נחתין לון וממללין עמהון והוו עבדי רעותהון, והוו סגדין לון והמנין בהון, אמר ליה במאי הוו נחתין לון, אמר ליה פרי הוו

יִדְעִין כָּל שְׁמֵהּ דְּשָׂמָא מְפָרֵשׁ, וְהוּוּ מְשַׁבְּעִין לוֹן, וְלִבְתָּר
 עָאֲלִין שְׂמָא מְפָרֵשׁ [דף צו ע"ב] בְּפוּמִיהוֹן דְּאֲלִין דִּיּוֹקְנִין וְהוּוּ
 מְמַלְלָן, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְקָרָא וְהוּצֵאתִי אֶת בְּלָעוּ מִפִּיו,
 נִפְל שְׂמָא מְפָרֵשׁ וּמִיד נִפְלַת צִלְמָא עַל אֲנָפוּהִי, אָמַר לִיה
 רַבִּי אֶלְעָזָר וְכִי אֵיךְ הָוָה שְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְלִיל
 בְּהוֹן, אָמַר לִיה בְּרִי עַל הָאִי אֲתִמַּר לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם
 יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לְשׂוֹא כִּי לֹא יִנְקָה וְכוּ', אָמַר לִיה וְכִי
 יְכִיל בְּרַ נֶשׁ לְאוּלִיף שְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַגְנָא,
 אָמַר לִיה אֵין.

וּבְגוּוֹנָא דָּא מָאן דְּנִפְיֵק מְרִשׁוֹת הַיְחִיד וְאֲעִיל בְּרִשׁוֹת
 הַרְבִּים, אוּ דְאֲפִיֵק זֶרַע מִנִּיה מְאוֹת בְּרִית קִדְשׁ
 וְאֲעִיל בְּרִשׁוֹת נוֹכְרָאָה, כְּאֵלוּ הָאִי נִטְע אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע,
 וּבִגִּין הָאִי בְּרַ דְּנִטְע בְּזוֹנָה אוּ שְׁפַחָה אוּ גוּיָה אוּ נְדָה,
 אֲתִמַּר לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל, וְעַל בְּרִתָּא דְאֲתַעֲבִידַת בְּגוּוֹנָא
 דָּא אֲתַקְרִיאַת מַסְכָּה, וְעֲלִייהוּ אֲתִמַּר אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר
 יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וּמַסְכָּה וּגּוֹמֵר, וְשֵׁם בִּסְתֵר, מֵאִי בִּסְתֵר בִּסְתֵרוּ
 דְּעֲלָמָא, וּבִגִּין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא תַעֲשׂוּן אֲתִי
 אֱלֹהֵי כֶסֶף וְאֱלֹהֵי זָהָב, וְהִכִּי אוּקְמוּהוּ חֲבַרְיָא לֹא תַעֲשׂוּן
 אֲתִי כְדָמוֹת שְׁמַשֵּׁי שְׁמַשְׁמֵשִׁין אוּתִי בְּמָרוֹם, לְצִיּוּרָא בִּסְתֵר
 דִּילִי שׁוּם צִיּוּר אוּ דְמִיוֹן, דְּכָל מָאן דְּצִיּוּר לְעִיל לְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא, בִּסְתֵר דְאִיהִי שְׁכִינְתִּיה, כְּלִילָא מַעֲשֵׂר סְפִירָאן, שׁוּם
 צִיּוּר וְצֵלָם וְדָמוֹת כְּגוּוֹנָא דְמְצִיּוּרִין בְּשְׁמַשֵּׁין דִּילִיה, נִשְׁמַתִּיה
 אֲתַלְבֶּשֶׁת בְּהָהוּא צִלְמָא, כִּד נִפְקַת מֵהָאִי עֲלָמָא, קָלָא נִפְקַת
 לְגַבְהָ לְצִלְמָא תּוֹקְדוֹן בְּנוּרָא, וּבִגִּין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ

הוא ואל מי תדמיוני ואשׁוה יאמר קדוש, ואל מי תדמיון
א"ל ומה דמות תערכו לו.

וברי ודאי כל מאן דנפיק מרשות הרבים ואעיל ברשות
היחיד או מרשות היחיד ואעיל ברשות הרבים, כאלו
ערב שמא דקודשא בריך הוא בעבודה זרה, ועביד אילנא
דטוב ורע, ודא הוא רזא דהוה נפיק בלעו מפיו, דביה
הוה אמר צלמא דנבוכדנצר אנכי יהו"ה אלהי"ך, ובגין
דא לא תשא את שם יהו"ה אלהי"ך לשוא, ועתיד הקדוש
ברוך הוא לאעקרא האי אילנא מעלמא ולאוקדא ליה
בגיהנם, הדא הוא דכתיב והיה החסן לנערת וגומר.

אמר ליה רבי אלעזר, אם פן אסיר לעמא לאשתמשא
בשום מלאך ולא בשמא בעלמא בתר דאית ערבוביא,
אמר ליה ברי לאו הכי, דהא אמר קודשא בריך הוא
לאדם מכל עין הגן אכול תאכל, מעץ הדעת טוב ורע
לא תאכל, אמר רבי אלעזר האי הוה קדם דחאב, בתר
דחב ונחית מאתריה ואתערב באילנא דטוב ורע, אמר ליה
ודאי הכי הוא, ובזמנא דישראל אינון בגלותא, כאלו הוו
מעורבין באילנא דטוב ורע, ובגין דא אוקמוהו קדמאין,
ישראל בגלותא עובדין עבודה זרה בטרהה הם.

אבל אלין דידיעין אילנא דקודשא בריך הוא דאיהו עץ
החיים, נטוע בגן דיליה דאיהי שכינתא דיליה,
דאתמר בה לא יגורף רע, יכלין לנחתא חילא מתמן לגבי
שכינתיה בלא ערבוביא כלל, בכל פקודא ופקודא, איהו
עץ פרי עושה פרי למינו, נטוע בגן בלא ערבוביא כלל,
ובגין דא אמר למינו, אבל עץ הדעת טוב ורע לא אתמר

בִּיה לְמִינוֹ, אֲבָל מְעוֹרֵב מִיֵּן דֵּלָא בְּמִינֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ אֲתָמַר
שְׂדָךְ לֹא תִזְרַע פְּלֵאִים וְכוּ', שְׁעֻטְנֹז לֹא יַעֲלֶה עֲלֶיךָ.

זָכָאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק אֲמוּנָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהִי
שְׂכִינְתֵיהּ כְּלִילָא מְעֵשֶׁר אֲמִירָן, בְּמַחְשַׁבְתָּא חֲדָא
בְּרַעוּתָא חֲדָא בְּלֹא עֲרַבּוּבִיא כְּלָל, דְּכָל סְפִירָה וְסְפִירָה
נְטוּעָה בִּיהּ, וְאִיהִי גַן דְּכֻלְהוּ סְפִירָן בְּהּ אֵינוֹן חֵד, וְכָל
חֵד עֲבִיד בְּהּ פְּרִי לְמִינוֹ, אִיהִי מִיֵּן דְּכָל חֵד וְחֵד לֹא נִפְיֵק
מִנֵּיהּ זְרַעִין לְבָר, הֲכִי צָרִיךְ בְּר נֶשׁ דֵּלָא אֲפִיק זְרַעָא לְבָר
מִבֶּת זּוּגִיָה, דְּאִיהִי מִיֵּן דִּילִיָה יְחוּדָא דִּילִיָה, וּבְהָהוּא זְמַנָּא
דְּצָרִיךְ בְּר נֶשׁ לִיְחֻדָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשְׂכִינְתֵיהּ, צָרִיךְ
לְהַפְשִׁיט מִנֵּיהּ כָּל מַחְשַׁבִּין דְּאֵינוֹן קְלִיפִין, דְּאֲתָמַר בְּהוֹן
רְבוֹת מַחְשַׁבוֹת בְּלָב אִישׁ, וְלִסְלָקָא שְׂכִינְתֵיהּ לְגַבִּיָה
בְּמַחְשַׁבְתָּא חֲדָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וְעֲצַת יְהוָה הִיא תְּקוּם,
כְּגוּוֹנָא דְּבָר נֶשׁ דְּמַתִּיחַד בְּבֶת זּוּגִיָה, וְאֲתַפְּשִׁט מְלַבּוּשׁוֹי
לְמַהוּי עֲמָה חֵד, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, הֲכִי
צָרִיךְ לְאֲפְשִׁטָא מִנֵּיהּ כָּל מַחְשַׁבִּין אַחֲרָנִין, בְּזְמַנָּא דְּמִיחַד
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא תְּרִין זְמַנִּין, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד.

תְּקוּנָא שְׁתִּין וְשִׁבַע

[דף צח ע"א]. בְּרַאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים דָּא מַטְטְרוּ"ן, דְּבָרָא לִיהּ
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְדָמוֹן וְרַאשִׁית לְכָל צְבָא
הַשָּׁמַיִם דְּלַתְתָּא, וְדָא אִיהוּ אָדָם הַקָּטָן, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲבַד לִיהּ בְּדִיוֹקְנָא וְצִיּוּרָא דְּלַעִילָא בְּלֹא עֲרַבּוּבִיא, וְעַלִּיהּ
אֲתָמַר תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, וְאִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה
פְּרִי לְמִינוֹ, כְּגוּוֹנָא דְּלַעִילָא וְי מָאן דְּעֲבִיד עֲרַבּוּבִיא לַעִילָא

וּלְתַתָּא, דְּהָאֵי אִיהוּ אֵילָנָא דְּעֶרְבוּבֵיא, עֶרְבוּבֵיא מְאִילָנָא
 דְּמוֹתָא, בְּגִין דָּא אֲתִקְרִי מִטָּה, דְּאֲתַהֲפֹךְ לְנַחֲשׁ לְאַלְקָא
 בֵּיהּ לְחֵיבֵיא, וּמֵאֲן אִיהוּ דְּאֲפִיךְ לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּשִׁלִּיט עֲלֵיהּ וְהָא אוּקְמוּהָ.

אָמַר לִיהּ רַבִּי אֲלַעְזַר אַבָּא, כִּיּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה
 יָדַע דְּאֵילָנָא דָּא הָוָה עֲתִיד לְגַרְמָא מִיתָה לְאָדָם וּלְכָל
 בְּרִיין דְּעֲתִידִין לְמַהוּי אֲבַתְרִיהּ אֲמַאי בְּרָא לִיהּ לְאָדָם דְּעֲתִיד
 לְמַחֲטִי קַמִּיהּ, אָמַר לִיהּ בְּרִי דִּיּוֹקְנָא דְּלַעֲיִלָּא לָא הָוָה
 שְׁלִים עַד דְּבְרָא לְאָדָם, דְּהָכִי הָוָה אָדָם דְּלַעֲיִלָּא כִּי לְגַבֵּי
 אָדָם דְּלַתְתָּא, כְּגוּוֹנָא דְּנִשְׁמַתָּא לְגַבֵּי גוּפָא, וְכַמָּה דְּלָא אִית
 עוּבְדָא לְנִשְׁמַתָּא בְּלָא גוּפָא, הָכִי הָוָה צְרִיךְ לְמַעֲבַד דִּיּוֹקְנָא
 לְתַתָּא לְאַפְקָא בֵּיהּ עוּבְדָא, וְכָלָא כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיִלָּא, אֲדָ"ם
 אִיהוּ לְחַשְׁבֵּן זַעִיר דְּחֲנוּ"ךְ תַּשַּׁע נְקוּדִין, פְּעוּלָה דִּילִיהּ
 שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא בְּכָל אַתְווּן דְּאוּרִייתָא, וְכָלָא כְּגוּוֹנָא דְּלַעֲיִלָּא.

אָדָם דְּלַעֲיִלָּא לָא הָוָה שְׁלִים בְּלָא נוֹקְבָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב
 זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם, אָדָם דְּכַר,
 וְאָדָם נוֹקְבָא, וְכַד אֲתַבְּרִי אָדָם דְּלַתְתָּא דְּאִיהוּ נוֹקְבָא, הָדָא
 הוּא דְּכַתִּיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אֲשַׁתְּלִים
 דִּיּוֹקְנָא דְּלַעֲיִלָּא, וְדָא אִיהוּ רְזָא כִּי לָא הַמְטִיר יְהו"ה
 אֱלֹהִי"ם וְכוּ', וְאֲמַאי בְּגִין דְּאָדָם אֵין, וּבְגִין דָּא מוּכְרַח
 הָוָה אָדָם לְמַכְרֵי לִיהּ, לְאֲשַׁתְּלִים בֵּיהּ דִּיּוֹקְנָא דְּלַעֲיִלָּא,
 וְנוֹקְבָא בְּהָאֵי אָדָם בְּהָ הָוָה חַד, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב כִּי אַחַד
 קָרָאתִיו וְגוֹמֵר, וְדָא רְזָא דְּנִשְׁמַתָּא.

לְבַתֵּר אָמַר לָא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ אַעֲשֶׂה לוֹ עֶזֶר
 כְּגוּוֹ, דָּא גוּפָא דְּאִיהוּ עֶבֶד שְׁפַחָה כְּלִיל מְטוֹב

וְרַע, בְּגִין לְמַהוּי לִיָּה אַגְרָא וְעוֹנָשָׁא, וּבְגִינָה אָמַר רַאֵה
 נְתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב אֶת הַמּוֹת וְאֶת
 הָרַע, וְאָמַר לִיָּה וּבְחֵרֶת בְּחַיִּים, דָּאִם לָא יַהֲבֵה בִּידֵיהּ, לָא
 הוּוּה לִיָּה אַגְרָא וְעוֹנָשָׁא, וְהוּוּה כְּבַעֲרָא, וְעַם כּוֹל דָּא אַחֲזִי
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּה לִיָּה, כּוֹל מַה דְּאִירַע לִיָּה, אִם הוּוּה מַטָּה
 כּוֹלְפִי חֶסֶד דְּהוּוּה כּוֹלְפִי זְכוּ, אוֹ אִם הוּוּה מַטָּה בְּהַ כּוֹלְפִי
 חוֹבָא, דְּאִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּה בְּעָא בְּמִיתְתִּיהּ לָא הוּוּה אַחֲזִי
 לִיָּה תְרִין אֲוֹרְחִין דִּילִיָּה, דְּאִינוּן מוֹת וְחַיִּים בִּיד לְשׁוֹן.

וְאַחֲזִי לִיָּה דְלָא הוּוּה מְעַרְב טוֹב בְּרַע, דְּאַפְרִיש לֹוֹן קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּוּה, כְּמַה דְּאֶת אָמַר וַיְכַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוּר
 וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וְרִזָּא דְמַלְהָ וְהַבְדִּילָהּ הַפְּרֹכֶת לָכֶם, וְהַכִּי עָבַד
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּה בְּגוּפָא דְבַר נֶשׁ טְרַפְשָׁא, דְּאַפְרִיש בֵּין
 דְּרַגִּין דְּאִילָנָא דְטוֹב, וּבֵין דְּרַגִּין דְּאִילָנָא דְרַע, וּמְנִי לִיָּה
 דְלָא לְעַרְבָא טוֹב עַם רַע, כְּמַה דְּאֶת אָמַר וּמַעַץ הַדַּעַת
 טוֹב וְרַע לָא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּה מְנִי לִיָּה
 לְאַסְתְּמָרָא מְנִיָּה, וּלְבַתֵּר אָמַר אִיהוּ הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נְתַת עִמָּדִי
 וּגְוֹמַר.

אַדְהֵכִי הָא סְבָא חַד אֲזַדְמֵן לִיָּה, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא
 חֲזִינָא קָרָא דְאָמַר בְּאוּרִייתָא אָדָם כִּי יָמוּת בְּאַהֶל,
 וְהָא אוּרִייתָא קָדָם דְּאַתְבְּרִי עֲלָמָא הוּוּה, וְחֲזִינָא דְעֲלָמָא
 אֲקָדִים לְאָדָם, דְּכָל עֲלָמָא וְצַרְכוּי אַתְבְּרִיאוּ קָדָם דְּאַתְבְּרִי
 אָדָם, אִי הַכִּי מְאִי תְקַנְתָּא אִית הַכָּא, אָמַר לִיָּה סְבָא וְהָא
 כְּתִיב דְּנִשְׁמַתִּין דְּצִדִּיקִיָּא אַתְבְּרִיאוּ קָדָם דְּאַתְבְּרִי עֲלָמָא,
 כְּמַה דְּאֶת אָמַר בְּרַאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְלִית רַאשִׁית אֱלָא
 נִשְׁמָה, דְּאַתְמַר בֵּיה נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם, אִיהִי נִשְׁמַתָּא

דָּאָדֶם דְּלַעִילָא, אֶלָּא אֵית אָדָם וְאֵית אָדָם, אֵית אָדָם דְּאִיהוּ
 אָדָם דְּנִשְׁמַתָּא, וְאֵית אָדָם דְּגוּפָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ אָדָם לְהַבֵּל
 דְּמָה, וְעַלִּיהּ אִתְמַר אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל, וְעַלִּיהּ אִתְמַר
 אָרוּר הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִבְטַח [דף צח ע"ב] בְּאָדָם וְשֵׁם בְּשֵׁר זְרוּעוֹ,
 וְדָא סְמָא"ל אָדָם בְּלִיעֵל אִישׁ אֹוֹן, וְאֵית לִיהּ תְּרִין נוֹקְבִין
 בִּישִׁין, וְעַלִּיהּ אִתְמַר עַל כָּל נַפְשוֹת מֵת לֹא יָבֵא, לְאָבִיו
 וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְלִית אָבִיו אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית
 אִמּוֹ אֶלָּא שְׁכִינְתָּא, וְכִי לֹא אִתְמַר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וּבְשְׁכִינְתֵיהּ הֲלֹא כֹה דְּבָרֵי כָּאֵשׁ נָאִם יְהו"ה, מָה אֵשׁ אֵינוּ
 מְקַבֵּל טְמָאָה הָכִי אִיהוּ לָא מְקַבֵּל טְמָאָה, אָמַר לִיהּ וְהָא
 כְּתִיב אֵת מְקַדֵּשׁ יְהו"ה טְמָא וְדָא שְׁכִינְתֵיהּ, אָמַר לִיהּ וְדָאֵי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ לָא מְקַבֵּל טוּמְאָה, אֲבָל כָּל
 מָאן דְּסָאִיב אֲתֵר דְּאִיהִי שְׂרִיא בֵּיהּ, אִתְחַשִּׁיב לִיהּ כְּאִלוּ
 עֶבֶד לִיהּ, וּבְגִין דָּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְלִית אָבִיו
 אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית אִמּוֹ אֶלָּא שְׁכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ
 רְזָא מָאן דְּאֵעִיל מִרְשׁוֹת הַרְבִּים לְרְשׁוֹת הַיְחִיד, וּבְגִין דָּא
 אָמַר וְלֹא תַחֲלָלוּ אֵת שֵׁם קֹדֶשִׁי, וְדָא אֲדַנִּי, דְּאִיהוּ רְשׁוֹת
 הַיְחִיד דְּאִיהוּ יְהו"ה יְחִידוֹ דְּעֲלָמָא, וְדָא אִיהוּ אָדָם.

וּבְגִין דָּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא מָאן
 דְּאֵעִיל מִרְשׁוֹת הַרְבִּים לְרְשׁוֹת הַיְחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר
 אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל, דָּא אָדָם בְּלִיעֵל, וּמִסְטָרָא דָּא בִּר
 נֵשׁ רִשְׁעֵי קְרוּי מֵת מְעִיקְרָא מְקַמִּי דְּאִתְבְּרִי עֲלָמָא, אֲבָל
 לֹא אִתְמַר עַל אָדָם דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְּקוּדְשָׁא, וְכֹמָה טַפְשִׁין
 אֵינוֹן בְּעֲלָמָא דְּאִמְרִין הָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְזוּר עַל בֵּר
 נֵשׁ דִּימוֹת, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב אָדָם כִּי יָמוּת, וְאִיךְ אִמְרִין

דְּלֹא יִהְיֶה מִיתָה מִיְנִיָּה, וְיִ לֹוֹן דְּטַב לֹוֹן דְּלֹא אֲתַבְרִיאֵוּ
 בְּעֵלְמָא, דְּאֵלִין אֵינֹוֹן דְּשׁוֹיִן לֹוֹן, שׁוֹיִן לְאָדָם דְּאֲתַקְרִי
 יִשְׂרָאֵל וְלְאָדָם בְּלֵיעַל, וְאֲמַרִין כְּאָדָם טוֹב כְּחוּטָא כּוּלְהוֹן
 שׁוֹיִן, יִהְיֶוּ כְמוֹן לְפָנֵי רוּחַ אֵלִין חֵיבִיא דְּאֲמַרִי הָכִי,
 וּמְלֵאךְ יְהוּ"ה דּוֹחָה מְנִיָּהוּ.

דְּאִית אָדָם דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ מְלֵאךְ וְדָא
 מַטְטְרוּ"ן, וְאִית אָדָם בְּדִיוֹקְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּאִיהוּ אֲצִילוֹתִיָּה, וְדָא יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְלִית לִיָּה
 בְּרִיאָה וְיִצִירָה וְעֵשִׂיָּה אֶלָּא אֲצִילוֹתָא, וּבְאֲתַר דָּא לִית חֲטָא
 וְלֹא מוֹת, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב לֹא יִגּוּרְךָ רָע, וְעַל הַאי אָדָם
 בְּלֵיעַל מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּלֹא לְמִיכַל מְנִיָּה, וְדְלֹא
 לְעַרְבָא לִיָּה עִם טוֹב, דְּהַאי אִיהוּ כְּמַאן דְּעָרִיב כְּסָפָא עִם
 עוֹפְרָת, וְדָא גְרִים בְּלְבוּלָא בְּכַמְלִיא דְּלְעִילָא, וְעָרַב חֲשׁוּכָא
 בְּנְהוּרָא מַה דְּאֲפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמַה דְּאֲתַ אֲמַר
 וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְלֹא עוּד אֶלָּא מָאן דְּאֵעִיל זְרַעִיָּה בְּנְדָה אוּ שְׁפָחָה אוּ
 גוֹיָה אוּ זוֹנָה, כְּאֵלוּ מְעָרַב מַה דְּאֲפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, דְּכְתִיב וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, דְּאֵינֹוֹן מִי נְדָה
 לְמִי דְּכִיא, דְּדָא אָסוּר וְדָא מוֹתַר, וְדָא כְּשֵׁר וְדָא כְּסוּל,
 דָּא טוֹמְאָה וְדָא טְהָרָה, אֵלִין אֵינֹוֹן שִׁית סְדְרִין דְּאֲתִיָּהִיבַת
 בְּהוֹן מְשֻׁנָּה לְמֹשֶׁה, לְאֲפְרָשָׁא בֵּין טוֹב לְרָע, דְּעָרַב לֹוֹן אָדָם
 וְדְרִין דְּאֲתוּ אֲבַתְרִיָּה.

תְּקוּנָא תְּמַנָּא וְשִׁתִּין

בְּרִאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, מַאי אֱלֹהִים, לְהַט הַחֲרִב

הַמְתַּהֲפַכֶּת לְשֹׁמֵר אֶת דְּרֹךְ עֵץ הַחַיִּים, מִטָּה הָאֱלֹהִים
וְדַאי, וְדָא מִטְּרֹוֹן, וְהָא אוֹקִימָנָא לִיה דְּאַתְהַפֵּן מְדִינָא
לְרַחֲמֵי, וּבִיה אֲשַׁתְּנִיו כָּל דִּיּוֹקְנִין דְּלֹא דָמוּ דָא לְדָא, כְּד
אַתְהַפֵּן מִימִינָא לְשִׁמְאַלָּא אַחְזִי פְּרָצוּפָא דְשׁוּר, וְכֵד אַתְהַפֵּן
מִשִּׁמְאַלָּא לִימִינָא אַחְזִי פְּרָצוּפָא דְאַרְיָה, וְכֵד אַתְהַפֵּן
מִתְּרוּיָהּ לְמַעְרַב אַחְזִיר אֲנַפּוּי וְאַתְהַפֵּן לְנֶשֶׁר, וְכֵד אַתְהַפֵּן
מִתְּרוּיָהּ לְמִזְרַח דְּאִיהוּ בְּאַמְצָעִיתָא אַתְהַפֵּן לְאַדָּם, מִלְּמָטָה
לְנֶשֶׁר, לִית דִּיּוֹקְנָא בְּעֵלְמָא דְּלֹא אֲשַׁתְּמוּדַע בִּיה.

תְּרִין עֶשֶׂר מְזֻלוֹת אַתְחַזִּיין בִּיה, וְכָל דִּיּוֹקְנִין דְּמִלְּאַכְיָא
וְדִיּוֹקְנִין דְּנִשְׁמָתִין וְדִיּוֹקְנִין דְּכָל מַה דְּאַתְבְּרִי בְּשִׁמְיָא
וּבְאַרְעָא, לֹאוּ אִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְּאַדָּם שְׁלִים בְּכָל תְּקוּנִין, אֲלֹא אִם
הוּא כְּלִיל בְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא וְשִׁמְשָׁא וְסִיְהָרָא וְכִכְבִּיָּא וּמְזֻלִּיא
וְכִרְסִיא וּמִלְּאַכְיָא וְגַן עֵדֶן וְגִיְהֵנָם, מִסְטְרָא דְּתְרוּיָהּ אַתְיָהִיב
יֶצֶר הַטּוֹב וְיֶצֶר הָרָע, גַּן עֵדֶן מְצָא אֲשֶׁה מְצָא טוֹב, גִּיְהֵנָם
וּמוֹצָא אֲנִי מִרְמָוֹת אֶת הָאֲשֶׁה, וְתְרוּיָהּ בְּלִבָּא, לֵב חָכָם
לִימִינוּ, וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאַלוּ.

תְּקוּנָא שְׁתִּין וְתַשְׁעָה

[דף צט ע"א] בְּרֵאשִׁית ב' תְּרִין חֲכָמָה וְתַבּוּנָה וּבִינָה, תְּלִיתָא
יִרְאֵת יְהו"ה רֵאשִׁית דְּעֵת. וּבְהַאי דְּעֵת אַתְמַר
וְהָאָדָם יָדַע אֶת חוּהָ אֲשֶׁתּוּ, דְּלִית זִוּגָא אֲלֹא בְּדַעַת דְּאִיהוּ
עֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא. יַחּוּדָא דְּאַבָּא וְאַיְמָא. הָכִי אִיהוּ לְתַתָּא
צְדִיק יַחּוּדָא דְּעֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא וְשִׁכְיִנְתָּא דְּלְתַתָּא, וְגוּף
וּבְרִית עֲלִיָּהּ אַתְמַר כִּי א"ל דְּעוֹת יְהו"ה וְגוּמַר, וְתְרוּיָהּ
עֲדוֹת, דְּלִית עֲדוֹת פְּחוֹת מִתְּרִין.

וְהָאִי בֶן אִיהוּ יְחִוּד דְּאַבָּא וְאַימָא, אִיהוּ עֲמוּד סְבִיל כְּלָא,
כְּגִוּוֹנָא דְשְׁמִיָּא וְאַרְעָא דְאַתְמַר בְּהוּן דְּעֵלְמָא עַל חַד
סְמִכָא קִימָא, כְּמָה דַּאתְ אֲמַר וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם, הִכִּי אַבָּא
וְאַימָא סְמִכִין עַל עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, וְאִיהוּ יְחִוּד בֵּין אַם
וּבֵת כְּגִוּוֹנָא דָּא הוּ"ה, וּבִיָּה אֲתַעְבִּידוּ ה"ה אַחַד אַחַד י"ג
הִכָּא וְי"ג הִכָּא, וְאִיהוּ ו' יְחִוּד דְתִרֵי אַחִיוֹת, כְּגִוּוֹנָא דָּא
וְיִיצַר יְהוּ"ה, דָּא רְזָא דָּא' י' לְעִילָא י' לְתַתָּא ו' בְּאַמְצְעִיתָא.

יְחִוּדָא דְתִרְוִייהוּ כְּלָה וְחִמוּתָהּ, ה' מִן אֱלֹהִיִּים ו', כְּלָלָא
דְתִרְוִייהוּ ה"ה אַמָּא וּבְרַתָּא, ו' בֵּין תִּרְוִייהוּ, לְעִילָא
לִית עֲרוּה, וּבְאַתֵּר דָּא אֲמַר לֹא תִדְמָה לְיוֹצְרֵיךָ, לְתַתָּא בְּר
מְאַתְרִיהָ אֲמַר לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת, וְהָא אֹוְקִימָנָא לְעִיל. וְעוּד
אַשְׁכְּחָנָא רְזָא עֲלָאָה, עֲרוּ"ה ע"ר ו"ה, כַּד ו' בֵּין עַר
דְּאִיהוּ רַע אֲתַעְבִּיד עוּר, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב וַיַּעַשׂ יְהוּ"ה
אֱלֹהִיִּים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוּר וַיִּלְבִּישֵׁם, וְעַלִּייהוּ
אַתְמַר וּלְפָנַי עוּר לֹא תִתֵּן מְכַשׁוֹל, דְּהָא רַע מִן עוּר, אִיהוּ
עֲרוּה דְאַפְרִישׁ בֵּין ו"ה דְּאִינוּן אַח וְאַחוֹת, כַּד אֲתַלְבֵּשׁ
אִילָנָא דְחַיִּי בְּאִילָנָא דְטוֹב וְרַע, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב וְעַץ
הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן, וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, בְּזִמְנָא דְאִיהוּ עַר
בֵּין בְּרָא וּבְרַתָּא לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת עֲרוּה, לֹא תִקְרְבוּ ו'
לְה' דְלֹא אֲתַגְלִיא רַע בִּינִייהוּ דְאִיהוּ אַחַר, דְּעַלִּיהָ אַתְמַר
וְסוּד אַחַר אַל תִּגַּל, עֲרוּ"ה תַעוּר קִשְׁתָּךְ, עַר יְה, רַע בְּזִמְנָא
דְּאִיהוּ בֵּין י"ה, הִהוּא רַע לֹא תִקְרַב י' בְּה'.

וְהָאִי אִיהוּ קְלִיפָה דְּעֲרָלָה, ע"ר מִן עֲרָלָה ר"ע, אָדָם
בְּהָאִי חָאב, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאַרִי מְתַנִּיתִין אָדָם
הִרְאִשׁוּן מוֹשֵׁךְ בְּעֲרָלְתוֹ הוּה, וְדָא גְרִים עֲרִיין בְּעֵלְמָא,

וּבְגִין דָּא עָרְיָה תַעוּר קִשְׁתְּךָ, תַעוּר אִיהוּ עֲרוֹת בְּהַפּוּךְ
 אֲתוּוֹן, בְּאֵן אֲתֵר קִשְׁתְּךָ דְּאִיהוּ קִשְׁת הַבְּרִית, דְּעֲלִיָּה אֲתֵמַר
 וְתֵלֵד רַחֵל וְתִקַּשׁ בְּלִדְתָּהּ, תִּקַּ"שׁ אִיהוּ קִשְׁ"ת, וְרָזָא דְמִלָּה
 בְּעֵצָב תִּלְדֵי בְנִים, וּמִתַּמָּן אֲמַרְה חֲנָה אֲשֶׁה קִשְׁ"ת רוּחַ אֲנֹכִי.

וְדָא רָזָא אֶת קִשְׁתִּי נָתַתִּי בְּעַנְיָ, וְאוּקְמוּהוּ חֲבָרְיָא מִלָּה
 דְּאֶקִּישׁ לִי, מוֹקֵשׁ כְּתִיב בֵּיה, דְּבִיָּה הוּוּ מוֹקֵשׁ לְאָדָם
 קְדַמָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ אָדָם הָרֵאשׁוֹן מוֹשֵׁךְ בְּעַרְלָתוֹ
 הוּוּ, וּמָה דְּנָטִיר לִיָּה אִיהוּ בְּהַקֵּשׁ בְּשׁוֹתְפּוֹ עִמִּי, בְּדִיוֹקְנָא
 דִּילִי, עֲלָה אֲתֵמַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּגִין
 דְּמָאן דְּנָטִיר בְּרִית זָכָה לְמַלְכוּת, הָרִי אִיהוּ בְּהַקֵּשׁ לִי
 בְּשׁוֹתְפּוֹ עִמִּי, וְאִם לָא נָטִיר לִיָּה אֲתַחֲזֹר קִשְׁ"ש, קִשָּׁה לִיָּה
 קִשָּׁה לְאֶת ה', וְעַל הָאִי קִשׁ אֲתֵמַר וּבֵית עֲשׂוֹ לְקִשׁ, וְאִיהוּ
 לְקִשְׁ"שׁ בְּהַפּוּךְ אֲתוּוֹן שְׁקִ"ל, וְאִיהוּ שְׁקִל לְצַדִּיקִים דְּנָטִירִין
 בְּרִית שְׁקִל הַקֵּדֶשׁ, וְוִי לְמָאן דְּלֹא נָטִיר לִיָּה, וְזַכָּאָה אִיהוּ
 מָאן דְּנָטִיר לִיָּה, וּמָאן דְּנָטִיר בְּרִית הָאִי אִיהוּ עַד עֲלִיָּה
 ע' מִן שְׁמַע ד' מִן אֶחָד, וְאִי לָא נָטִיר בְּרִית פְּרַח מְנִיָּה
 קוֹצָא מִן ד' מִן אֶחָד, וְאֲשַׁתָּאֵר אַחַר עַד עַר. כֵּאֵן חֲסַר

וְהָאָדָם יָדַע וְכו', קָם סָבָא פְּתַח וְאָמַר רַבִּי רַבִּי וְעַד הָכָא
 לָא הוּוּ יָדַע אָדָם לְאַנְתִּיתִיָּה, אֲלֹא בְּזַמְנָא דְּחָאֵב
 אֲסַתְּלֵק שְׁכִינְתָא מֵאַתְרֵיָּה, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ מָאֲרִי מִתְּנִיתִין,
 דְּבְזַמְנָא דְּלִית שְׁכִינְתָא בְּאַתְרָהּ אֲסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמָּטָה, בְּגִין
 דְּעֲלָה אֲתֵמַר וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל [דף צט ע"ב] רֵאשׁ הַמָּטָה,
 וּמָאן אֲתֵר אֲסַתְּלֵקת מִיִּזְיָנָא וּמִשְׁמַאֲלָא דְּתַמָּן הוּוּ, וְדָא
 הוּוּ רָזָא דְּעִיבוּר ס"א וַיַּעֲבוּר ע"ב רי"ו, חֲסַד גְּבוּרָה, וְלֹא
 לְמַגְנָא אוּקְמוּהוּ מָאֲרִי מִתְּנִיתִין, הַנּוֹתֵן מִטָּתוֹ בֵּין צַפּוֹן

לְדָרוֹם הַיְיִן לִיהַ בְּנִים זְכָרִים, וְאִיהוּ גָרִים דְּאֶסְתֵּלֶק הֵהִיא
מִטָּה מִתְּמָן, הֵכִי אֶסְתֵּלֶק אִיהוּ מִתְּשִׁמִּישׁ הַמִּטָּה, וּבִתְר
דְּקָבִיל עוֹנְשִׁיהַ אֶתְחַזֵּר מִטָּה לְאֶתְרָהַ, בְּהֵהוּא זְמַנָּא וְהָאָדָם
יֵדַע אֶת חוּהַ אֶשְׁתּוּ.

וְעוֹד וְהָאָדָם יֵדַע אֶת חוּהַ אֶשְׁתּוּ, אִית יִדְעָה לְטַב וְאִית
יִדְעָה לְבִישׁ, כְּגוֹן וַיֵּדְעוּ פִי עֲרוּמִים הֵם, וּכְגוֹן וְאֶת
עֲרוֹם וְעָרְיָה, עֲרוֹם מְאֹרְיִיתָא דְּבִכְתָּב, וְעָרְיָה מְאֹרְיִיתָא
דְּבַעַל פָּה.

וְעוֹד וְהָאָדָם יֵדַע, כְּגוֹן וּמְרַדְּכִי יֵדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה,
הֵכִי אָדָם יֵדַע דְּגָרִים אֶפְרָשׁוּתָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וּבֵין שְׁכִינְתִּיהַ, דְּאָדָם חָאֵב בְּמַחְשָׁבָה, וְחוּהַ חָאֵב
בְּמַעֲשָׂה, בְּהֵהוּא אֶתְר דְּאֶתְמַר בֵּיהַ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה,
בְּהֵהוּא אֶתְר דְּאֶתְנַטַּל נְשֻׁמְתִּיהַ בְּאֶרֶץ אֲצִילוֹת תְּמָן חָאֵב,
וְחוּהַ בְּמַעֲשָׂה דִּלְיָה, דְּאִיהִי כַח דִּלְיָה כ"ח אֶתְוֹן דְּמַעֲשָׂה
בְּרֵאשִׁית, וּכְלָא חֲכַמָּה כ"ח מ"ה.

וְעוֹד וְהָאָדָם יֵדַע, יֵדַע חוּבָא דִּלְיָה בְּמַאי בְּקִין, כְּמָה
דְּאֶת אָמַר וְתַהַר וְתַלְדַּת אֶת קִין, בְּגִין דְּעָלִיהַ אֶתְמַר
פִּי מִשְׁרֵשׁ נָחֵשׁ יֵצֵא צַפֵּעַ, דְּאִיהוּ זוּהֵמָא דְּאֶטִּיל נָחֵשׁ
בְּחוּהַ, וְהוּהַ יֵדַע זוּהֵמָא דִּלְיָה דְּאֶתְפִּשֵׁט עַד קְנִי חוּתָן
מִשָּׁה, וְכַד חָמָא גְּלַגּוּלָא וְתִיּוּבְתָא דִּלְיָה תְּמָן, אָמַר קְנִיתִי
אִישׁ אֶת יְהו"ה, כְּעֵן יֵדְעָנָא לִיהַ דְּקְנִיתִי לִיהַ בְּקְנִי חוּתָן
מִשָּׁה, וְרוּחָנָא לִיהַ תְּמָן, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר קְנִיתִי אִישׁ אֶת
יְהו"ה, וְדָא אִיהוּ רָזָא וּבְכַן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וּבָאוּ
וְכוּ'.

אמר ליה רבי שמעון, סבא סבא, ואמאי טרח קודשא
ברוך הוא בהון, לאייתא לון בגלגולא, אמר ליה
בגין יקרא דצדיקיא לאעברא חובא מבנייהו, דעד דקין
תב בתיובתא פגימו דאדם לא אשתלים, ובגין דא ליקרא
דיליה טרח קודשא ברוך הוא בקין, והכי בכל רשיעיא
דאינון בני צדיקיא.

אמר ליה מאי איהו זוהמא דאטיל נחש בחוה, אמר ליה
דא לילי"ת טפה סרוחה איהו זוהמא, ואיהי שאור
שבעיסה דאתמר עליה מי מעכב שאור שבעיסה, ואיהו
איבא דסמאל, דאתמר ביה ותקח מפריו ותאכל, דא
מו"ת דאתמר עליה רגליה יורדות מות, ואיהי טפה בישא
זוהמא דאל אחר, סם מות זוהמא וערלה דאילנא דמותא,
ובגינה אוקמוה מארי מתניתין אדם מושך בערלתו הוה.

ותוסף ללדת את אחיו את הבל, פתח ואמר תוסף רוחם
יגעון ואל עפרם ישובון, הכא רמיז גלגולא
דצדיקיא, ואחזי ליה קודשא ברוך הוא גלגולא דיליה
בכל דרא ודרא, איך הוה אזיל מצדיק לצדיק, עד שתין
רבוא, עד דמטי להווא דאתמר ביה בשגם הוא בשר,
בשגם זה הבל, ואוקמוה קדמאי בשגם דא משה, ומיד
דחמא דעתידה אורייתא לאתייהבא על ידיה, אוסיפת
בגינה פמה קרבנין לקודשא ברוך הוא, וכמה צלותין
ובעותין, ודא איהו ותוסף ללדת.

ובגין דא אתמר ביה דור הולך ודור בא, ולית דור פחות
מששים רבוא, ולעילא דור הולך דא ו', דסליק
לשתין רבוא בשית ספירן. והארץ לעולם עומדת דא

שְׁכִינְתָא, דְּאִיהִי עוֹמֶדֶת לִיה, וְאִיהִי שְׁעָתָא דְקִיּוּמָא לִיה, וּבְגִינָה אֲתָמַר לִית מְזַל יוּמָא גְרִים אֲלָא מְזַל שְׁעָתָא גְרִים, וְלִית לְכָל בַּר נֶשׁ קִיּוּמָא שְׁעָתָא, דְּהָא אִית בַּר נֶשׁ צְדִיק דְּלֹא קִיּוּמָא לִיה שְׁעָתָא, דְּלֹא קִיּוּמָא שְׁעָתָא אֲלָא לְבַעְלָהּ, וְהָאִי שְׁעָתָא מִינָהּ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי לְבַר נֶשׁ, וּבְגִין דָּא אֹקְמוּהָ מְאֲרֵי מִתְנִיתִין בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי לְאוּ בְזִכּוּתָא תְּלִיא מְלִתָא אֲלָא בְּמִזְלָא תְּלִיא מְלִתָא, מְאִי מְזַלָּא דִּילָהּ בַּעְלָהּ, וְלְבַעְלָהּ לִית מְזַל, כְּמָה דְּאֹקְיִמְנָא אִין מְזַל לְיִשְׂרָאֵל, וְאַף עַל גַּב דְּכָלָא תְּלִיא בְּמִזְלָא אֲפִילוּ סֵפֶר תּוֹרָה שְׁבַה־יְכַל, הֵיכַל שְׁכִינְתָא תְּתָא, סֵפֶר תּוֹרָה צְדִיק.

וְתַרְיִסָּר מְזוּלוֹת אֵינּוֹן וְאֵינּוֹן ו' ו' דְּאֲשַׁתְּפַח ו' נ"ל דְּאֲשַׁתְּפַחוּ מֵאֵת א' וְדָא רְזָא דְּוָא"ו, וְא' תַּמָּן ו' עֲלָאָה דְּאִיהוּ מְזוּלָא עֲלָאָה דְּסָלִיק בְּמַחְשְׁבָהּ [דף ק ע"א] דְּאִיהוּ א' תַּמָּן, ו' דְּאֲמַצְעִיתָא דָּאת א', אִיהוּ מְזוּלָא דְּכָלָא, דְּסָלִיק בָּאת י' עֲלָאָה דְּאִיהִי בְּרִישָׁא דָּאת א', וְכַד סָלִיק בְּמַחְשְׁבָהּ אֲתָמַר יִשְׂרָאֵל עָלָהּ בְּמַחְשְׁבָהּ, דְּאִיהִי י' דְּעַל רִישָׁא דָּא', וּבְגִין דָּא לִית מְזוּלָא לְיִשְׂרָאֵל דְּהָא בְּמַחְשְׁבָהּ סָלִיק, וְכָל מְזוּלָא אִיהוּ מְמַנָּא עַל שְׁעָתָא מִתְרִין עֶשֶׂר מְזוּלוֹת, דְּאִיהוּ מְזוּלָא דְּכָלָא, וְכָל מְזוּלוֹת מְנִיָּה תְּלִיין דְּאֵינּוֹן ו' ו', דִּי מְמַנָּן עַל תְּרִיסָּר שְׁעָתֵי, דְּאֵינּוֹן ה"א ה"א, זְכָאָה אִיהוּ מָאן דְּקִיּוּמָא לִיה שְׁעָתָא.

דְּאִיהוּ גִלְגּוּל דְּכָלְהוּ דָּא י' דְּאִיהוּ גִלְגַּל, וְעַם ו' אֲתַעְבִּיד גִלְגּוּל, דְּאִיהוּ בְּרִזָּא דְּס"ו מִן יְסוּד. דְּאֲתָמַר בֵּיה כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מְצַרִּימָה שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ, לְאֲתַעְרוּתָא דְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא שְׁשִׁים, לְאֲתַעְרוּתָא דְּצְדִיק וְשֵׁשׁ, וְכָלָא אֲתַרְמִיז בְּצְדִיק דְּבֵיהּ גִלְגּוּל, וְעוּד יְסוּד תַּמָּן יו"ד, דְּאֲתַגְלַגַּל

בִּיה וְנַח בִּיה מְכַל גְּלוּלִין דְּאַתְגְּלַגְל, וּבְגִין דָּא וַיְכַל
 אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וְאוֹת ו' דְּגְלוּל
 בִּיה סָלִיק צְדִיק לְשִׁתִּין רַבּוּא, בְּצְדִיק אֵינּוֹן שִׁית, וּבְעַמּוּדָא
 דְּאַמְצְעִיתָא סָלִיק לְשִׁתִּין, וּבְכַתְרַ עֲלָאָה דְּאִיהוּ א סָלִיק
 לְשִׁתִּין רַבּוּא, וְדָא אִיהוּ דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהָא סָבָא אָמַר דְּאִיהוּ גְּלוּל בִּיסוּד
 אִיהוּ, וְתַמְן י' דְּמַתְגְּלַגְל בִּיה וְשְׂרִיא עֲלִיה וְנַח בִּיה
 מִהֵוּא טְרַחָא דְּגְלוּלָא דְּטְרַח בְּשִׁית יוּמִי, דְּסָלְקִין לְשִׁית
 בָּאת ו', וְלְשִׁתִּין בִּי שִׁית זְמַנִּין עֶשֶׂר, וְלְשִׁית אֲלִפִּין בְּאַלְפָּה,
 וְלְשִׁתִּין רַבּוּא כְּכַתְרַ עֲלָאָה, וְדָא אִיהוּ דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא
 וְהָאֲרִץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת.

וּבְכָל זְמַנָּא דְּאַתִּי וְאַזִּיל שְׁעַתָּא קִיַּמָּא לִיה, הֵדָּא הוּא
 דְּכְתִיב וְהָאֲרִץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת, דְּלֵהֲאִי בַת זוּגִיָּה
 קִיַּמָּא לִיה בְּכָל אֲתַר וּבְכָל גְּלוּלָא וּבְכָל שְׁעַתָּא, אָף עַל
 גַּב דְּאַזִּיל וְאַתִּי בְּכַמָּה גְּלוּלִין, הָאִי אִיהוּ צְדִיק וְטוֹב לוֹ,
 וְלִמָּאן דְּשְׁעַתָּא דִּילִיה לָא קִיַּמָּא לִיה אֲלָא שְׁעַתָּא אַחְרָא
 דְּלָאוּ בַת זוּגִיָּה קִיַּמָּא לִיה, וְהָאִי אִיהוּ צְדִיק וְרַע לוֹ,
 כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין כָּל מִי שְׁדוּחַק אֶת הַשְּׁעָה
 הַשְּׁעָה דוּחַקְתּוּ.

אָמַר לִיה רַבִּי אֲלַעְזַר, וְהָא ר' פְּדַת צְדִיק גְּמוּר הוּהוּ,
 וְאַמְאִי לָא נָפַל בְּשְׁעַתָּא דִּילִיה דְּאִיהוּ בַת זוּגִיָּה בֶן
 גִּילוּ, אָמַר לִיה בְּרִי אִית גְּלוּלָא דְּמַחֲיִיב לִיה דְּנַפִּיל בְּמַזְלִיָּה
 דְּאִיהוּ בֶן גִּילוּ, דְּאַתְמַר בִּיה אֲרִץ אֲשֶׁר לָא בְּמַסְכְּנוֹת תֹּאכַל
 בָּהּ לֶחֶם, דְּאִיהוּ שְׁעַתָּא דְּמַזוּנִי וְשְׁעַתָּא דְּחַיִּי וּבְנִי, וְאִית
 גְּלוּלָא דְּמַחֲיִיב לִיה דְּלָא נָפַל בְּשְׁעַתָּא דְּמַזוּנִי דְּאִיהוּ בַת

גִּילּוֹ, אִף עַל גַּב דְּעֵבִיד כַּמָּה זְכוּוֹן בְּעֶלְמָא, וּבְגִין דָּא
 אוּקְמוּהָ מֵאֲרֵי מִתְנִיתִין בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי לָאוּ בְּזִכּוּתָא תְּלִיא
 מִלְתָּא אֲלָא בְּמִזְלָא תְּלִיא מִלְתָּא, דְּגִלְגּוּלָא גְרִים לִיה כְּאֵלוּ
 בְּמִזְלָא תְּלִיא מִלְתָּא.

וּמָה דְאָמַר אִי בְּעִית דְּאַחְרִיב לְעֶלְמָא וְהִדְר אַבְרִיה וְאַפְשֵׁר
 דְּנַפְלַת בְּשַׁעְתָּא דְּמְזוּנֵי, הֲכִי שְׁמַעְנָא בּוּדְאֵי דְכָל צְדִיק
 וְצְדִיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ, דָּא גּוּפָא דְבַר נֶשׁ דְּאַתְקֵרִי
 עוֹלָם קָטָן, וּבְגִין כֶּךָ אֲתַמַּר אִי בְּעִית דְּאַחְרִיב לְעֶלְמָא,
 וְאִיִּיתִי לִיה בְּגִלְגּוּלָא אַחְרָא, וְאוּלִי דְּנַפְלַת בְּשַׁעְתָּא דְּמְזוּנֵי.

אַדְהֲכִי הָא סְבָא דְּסַבִּין עֲתִיקָא דְּעֲתִיקִין קָא נְחִית לְגַבִּיה,
 וְאָמַר עוֹלָם דְּכָל צְדִיק דָּא שְׁכִינְתָּא, כַּד אֲסַתְּלַק
 מִינָה עֲמוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא וְאַשְׁתְּאַרְת חֲרִיבָה, וּבְגִינָה אֲתַמַּר
 תְּבַעֵי דְּאַחְרִיב עֶלְמָא, דְּכָל סְפִירָה וְסְפִירָה אֲתַקְרִיאַת גִּלְגַּל,
 וְעַם ו' אִיהוּ גִלְגּוּל, וְשִׁית סְפִירָן בְּאַתּוּוֹן סְלִקִין לְשִׁתִּין
 רְבוּא, וְדָא אִיהוּ דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְלִית דוֹר פְּחוּת
 מִשְׁתִּין רְבוּא, וְהָאֶרֶץ לְעוֹלָם עוֹמְדַת דָּא שְׁכִינְתָּא.

דְּאִיהִי אֲתַקְרִיאַת אוּלִי, וְעֵלָה אֲתַמַּר כּוּלִי הָאִי וְאוּלִי דְּזִכִּי
 לְשַׁעְתָּא דְּמְזוּנֵי, וְעֵלָה אֲתַמַּר עַל אוּבַל אוּלִי, דְּכַבֵּר
 אֲתַחֲיִיב קָדָם דִּיִּיתִי לְעֶלְמָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תְּתָאָה, וְהָא
 אֲתַחֲיִיב בְּסְפִירָה דְּאִיהִי לְעֵילָא מְנִיה, עַד דְּאַתְתַּקֵּן לְהֵהוּא
 אֲתַר דְּאַתְנַטִּיל בַּר נֶשׁ נִשְׁמַתִּיה, לִית לִיה תְּקֵנָה בְּשְׁכִינְתָּא
 תְּתָאָה, דְּאִיהִי שַׁעְתָּא דְּכֵלְהוּ, וּבְגִין דָּא שַׁעְתָּא לָא קִיִּמָּא
 לִיה, וְאִם תְּלִיא בְּמִזְלָא עֲלָאָה אֲפִילוּ דִּיעֵבִיד כַּמָּה זְכוּוֹן
 לָאוּ בְּזִכּוּתָא תְּלִיא מִלְתָּא, דְּהָא מְחוּיִיב אִיהוּ מְלַעִילָא,
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵהַכָּא מִשְׁמַע גִּלְגּוּלָא דְּתְּלִיא [דף ק ע"ב]

בְּשִׁכְנֵתָא דְאִיהוּ בְּמִינִיהּ, אֲבָל אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ, אִם
הָהוּא רוּחָא יִיְתִי בְּגוּפָא אַחֲרָא, דְהָא לָאו אִיהוּ מִינִיהּ,
מַה כְּתִיב בֵּיהּ קִיַּמָּא לִיהּ שְׁעָתָא תַּמָּן וְאִיהִי בֵּת זּוּגִיָּה,
אָמַר, וְדַאי קִיַּמָּא לִיהּ שְׁעָתָא דְאִיהִי בֵּת זּוּגִיָּה דְאַתְגַּלְגַּל
עֲמִיהּ, אִם לָא קִיַּמָּא בֵּיהּ שְׁאָרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָה לָא יִגְרַע,
שְׁאָרָה דָּא גְלַגּוּלָא קְדַמָּאָה, שְׁאָר בְּשָׂרוֹ, כְּסוּתָהּ כִּי הִיא
כְּסוּתָהּ לְבַדָּה הִיא שְׁמֶלְתוֹ לְעוּרוֹ דָּא גְלַגּוּלָא תְּנִינָא,
וְעוֹנָתָה אָדָם יַחּוּדָא דִּילִיהּ דְאִיהוּ גְלַגּוּלָא תְּלִיתָאָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן סָבָא סָבָא פְּתַח מְלִין יִתִּיר דְהָא סְתִימִין
מְלִין דִּילָךְ, אָמַר לִיהּ הָהוּא סָבָא, שְׁאָרָה דָּא מְזוּנָא
מְסֻטְרָא דִימִינָא דְמִתְמָן כָּל מְזוּנָא קָא אֲתִיָּא, הֲדָא הוּא
דְכְתִיב פּוֹתַח אֶת יָדֶיךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן.

כְּסוּתָהּ מְסֻטְרָא דְשְׁמַאֲלָא דְאִיהוּ כְּסוּת עֵינַיִם, דְּמִתְמָן
עָרִיין לְשְׁמַאֲלָא, בְּגִין דְּסֻטְרָא שְׁמַאֲלָא תַּמָּן פְּגִימוֹ,
הֲדָא הוּא דְכְתִיב מְצַפּוֹן תְּפַתַּח הָרַעָה, וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר
בִּיצְחָק וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו מֵרְאוֹת, וַתַּמָּן צָרִיף
כְּסוּיָא, וּמִשָּׁה בַּהּ הוּא אֲתַמַּר בֵּיהּ וַיִּסְתַּר מִשָּׁה פָּנָיו כִּי
יֵרָא מֵהַבֵּיט אֶל הָאֱלֹהִים, וּבְגִין דָּא צִיצִית וַתְּפִלִּין אֵינוֹן
כְּסוּיָא דִּילָהּ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב כִּי הִיא כְּסוּתָהּ לְבַדָּה הִיא
שְׁמֶלְתוֹ לְעוּרוֹ, וּבְעוּר דְּתְּפִלִּין, כְּסוּתָהּ לְבַדָּה הִיא שְׁמֶלְתוֹ לְעוּרוֹ,
בְּעוּר דְּתְּפִלִּין, כְּסוּתָהּ עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת כְּסוּתָךְ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה
בָּהּ.

וְעוֹנָתָה מְסֻטְרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְאִיהוּ יִשְׂרָאֵל שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל, לְתַמָּן יַחּוּדָא דִּילָהּ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב

וְאִם שֶׁלֶשׁ אֱלֹהִים לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ וַיִּצְאָה חֲנָם אֵין כֶּסֶף, דְּהֵן
כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל אִ"ל פְּעַמִּים שֶׁלֶשׁ עִם גָּבֵר.

אָבֵא דֵאִיהוּ חֲכֵמָה בְּאֵלֵין תְּלַת נְחִית בְּגִלְגּוּל, וְהָא כְּתִיב
בְּאָדָם וַחֲוָה דְּסִלְקִין בְּמִטָּה שְׁנַיִם וַיֵּרְדוּ שְׁבַע, אָמַר,
וְדֵאֵי הָכֵי אִיהוּ דֵאֵינוּן אָדָם וַחֲוָה, קִיָּן וַתְּאוּמָתוּ, הֵבֵל
וַתְּרִין תְּאוּמוֹתָיו, וְקִיָּן בְּגִין דְּהוּוּ לְהֵבֵל תְּרִין תְּאוּמוֹת וְלִיה
לָא הוּוּ אֱלֹא חַד, קִנִּי לְהֵבֵל, וְדֵא גְרִים לִיה פִּי שְׁבַע יְפוּל
צְדִיק וְקָם, דְּחָב בְּשִׁכְנֵתָא דֵאִיהוּ בֵּת שְׁבַע, וּבְגִין דָּא נָפַל
בְּשְׁבַע, דֵּאֲתָתָא גְרִים לָהּ מִיְתָה, וְדֵא יְרִידָה דִּילִיה דְּנְחִיתָת
שְׁכִינְתָא תְּתָא מֵאֲתָרָהּ א.

וּלְבַתֵּר דֵּאֲשֵׁתֵרֵשׁ בְּהָ אֵילָנָא, וְנְחִית תְּמָן נְבִיעוּ לְמַעְבַּד
אֵיבָא דֵאִיהוּ פְרִיָה וּרְבִיָה, דָּא גְרִים אָדָם דֵּאֲתַבְרִי
בְּדִיוֹקְנִיָה, דֵּאֲסִתְלַק נְבִיעוּ מִשְׁכִּינְתָא תְּתָא וּמִשְׁבַּע דְּרִגִין
דִּילָהּ, לְבַתֵּר דְּנְחִיתוּ תְּמָן, כְּלָא סְלִיק לְאֲתַרִיָה, וּרְזָא אִיהוּ
וְקָם.

וּמֵאֵי הוּוּ נְבִיעוּ דֵּאֲסִתְלַק מְנִיָה, ו' דֵּאֲסִתְלַק עַד אֵין סוּף
דֵּאִיהוּ מְזֻלָא עֲלָאָה, דְּנְחִית לִי ו' דֵּאִיהוּ אָבֵא
לְאֲתַרִיָה, וּלְבַתֵּר סְלִיק אָבֵא כָּל בְּרִיָה לְאֲתַרִיָה.

(כל זה מיותר) דֵּאִיהוּ שְׁעֵתָא דְקִיָּמָא לִיה זְפָאָה אִיהוּ מָאן דְקִיָּמָא
לִיה וְלֹא דְחִיקָא לִיה שְׁעֵתָא כְּמָה דְאוּקְמוּהָ כָּל הַדּוּחַק
אֵת הַשְּׁעָה שְׁעָה דּוּחַקְתּוּ וְהָא רַבִּי פִּדְתָּ דְדְחִיקָא לִיה שְׁעֵתָא אָמַר
לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵי בְעִית דְאַחְרִיב עֲלֵמָא וְאַפְשֵׁר דְנִפְלֵת
בְּשְׁעֵתָא דְמִזּוּנֵי אָמַר לִיה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא פּוֹלֵי הָאֵי אֲמַאי אָמַר לִיה
דָּא רְזָא רְבֵרְכָא שְׁמַעְנָא דְכוּר נִשׁ דְאַתִּי בְּגִלְגּוּלָא וְאַתְחִיִּיב לְמֵאֵרִיָה
קָדָם דִּיִּתִּי לְעֲלֵמָא אָף עַל גַּב דִּיעֲבִיד כְּמָה זְכוּוֹן לָאו בְּזַכוּתִיָה

תְּלִיא מְלֵתָא דְהָא מְזַלְיָה גְרִים לִיה וּמָה דְאָמַר אִי בְעִית דְאַחְרִיב
 לְעֵלְמָא וְאִפְשֵׁר דְנִפְלֵת בְּשַׁעְתָּא דְמְזוּנֵי בּוּדָאֵי הָכִי שְׁמַעְנָא דְכָל
 צְדִיקָא וְצְדִיקָא אִית לִיה עוֹלָם בְּפָנֵי עֲצָמוּ וְדָא גּוּפָא דְכּוּר נִשׁ
 דְאַתְקֵרִי עוֹלָם קָטָן וּבְגִין דָּא אָמַר אִי בְעִית דְאַחְרֵיבִיה לְעֵלְמָא וְאִיִּיתִי
 לִיה בְּגוּפָא אַחְרָא וְאִפְשֵׁר דְנִפְלֵת בְּשַׁעְתָּא דְמְזוּנֵי אָמַר לִיה וְהָא
 כְּתִיב אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ שְׂאֵרָה פְּסוּתָהּ וְעוֹנֶתָהּ לֹא יִגְרַע וְהֵן כָּל
 אֱלֹהִים יִפְעַל אֲלֵל וְכוּ' וְאִם שְׁלֹשׁ אֱלֹהִים לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וְיִצְאָה חֲנָם אִין
 כְּסָף. אָמַר לִיה וְדָאֵי אַתְגְּלִי הֲכָא רְזָא עֲלָאָה כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מְאֵרִי
 מִתְנִיתִין אֲשֵׁתוּ פְּגוּפּוּ דְמֵיא וְאַשְׁתַּפַּח דְאִיהִי חַיִּים דִּילִיָּה הֲדָא הוּא
 דְכְתִיב רְאֵה חַיִּים עִם אֲשֶׁה אֲשֶׁר אֶהְבֵּת עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים
 בָּהּ, [דף קא ע"א] וְאִיהִי פְּרִנְסָה דִּילִיָּה הֲדָא הוּא דְכְתִיב אַרְצָא אֲשֶׁר
 לֹא בְּמִסְפְּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם וְכוּ' וּמִינָהּ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי ע"כ.

וְלִקְבֹּל אֵלִין גְּלַגּוּלִין שְׁנוּי מְקוּם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשֶׂה,
 שְׁנוּי מְקוּם כְּגוֹוֹנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְאַתְמַר
 בֵּיה הִנֵּה יְהו"ה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ, וְכֵד נְפִיק אֲשֵׁתֵי מְדִינָא
 לְרַחֲמֵי וּמִרְחַמֵי לְדִינָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מְאֵרִי מִתְנִיתִין לֹא
 כְּשֵׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, בְּעוֹלָם הֲבָא דְאִיהוּ אַתְרֵיהּ נִכְתָּב
 בֵּיהו"ה וְנִקְרָא בֵּיהו"ה, בְּעוֹלָם הַזֶּה נִכְתָּב בֵּיהו"ה וְנִקְרָא
 בְּאֲדִנִּי, דָּא שְׁנוּי מְקוּם לְבָר מֵאַתְרֵיהּ, דְאִיהוּ עֲלָמָא דְאַתִּי,
 עֲלָמָא דְאַתִּי לִית בֵּיה שְׁנוּיָא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב אֲנִי יְהו"ה
 לֹא שְׁנִיתִי, נִכְתָּב בְּשֵׁם יְהו"ה וְנִקְרָא בְּשֵׁם יְהו"ה, אַתְקֵרִי
 יְהו"ה רַחֲמֵי, לְבָר מֵאַתְרֵיהּ אֲשֵׁתֵי וְאַתְקֵרִי אֲדִנִּי וְאַתְקֵרִי
 דִּין, וְדָא רְזָא עוֹמֵד מִכְּסָא רַחֲמִים וְיוֹשֵׁב עַל כְּסֵא דִּין.

שְׁנוּי הַשֵּׁם דָּא מִצַּפ"ץ, דְאִיהוּ בְּא"ת ב"ש יְהו"ה, שְׁנוּי
 מַעֲשֶׂה דָּא שֶׁבֶת, דְצָרִיךְ כָּל כָּל אַחֲרֵי יָד, כָּל דְאִיהוּ

צָדִיק, אַחַר יַד דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא, דָּא שְׁנוּי מַעֲשֵׂה, וּבְזִמְנָא
 דְּאִיהוּ כְּלֵאחֲרֵי יַד לִית תַּמָּן סְגִידוֹ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כּל הַפּוֹרֵעַ
 פּוֹרֵעַ בְּכָרוּךְ, תַּעֲלֵא בְּעִידְנִיה סְגִיד לִיה, דְּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ
 כְּלֵאחֲרֵי יַד אֲתַעְבִּיד זָנַב, וְעַם כּל דָּא דְּאִמַר תַּעֲלֵא בְּעִדְנִיה
 סְגִיד לִיה בְּאַתְרֵיהּ, אֲבָל חוּץ מֵאַתְרֵיהּ הוּי זָנַב לְאַרְיוֹת
 וְאֵל תְּהִי רֵאשׁ לְשׁוּעָלִים

דְּהָא צָדִיק גָּמוּר אָף עַל גַּב דְּנַחֲתִית מְדַרְגִּייה וְאַתְעַבִּיד זָנַב
 לְאַרְיוֹת, עָלִיה אִתְמַר לֹא רָאִיתִי צָדִיק נִעְזָב, מֵאִי
 זָנַב דִּילִייה הָהִיא קוּצָא דָּאֵת ד' מִן אַחֲ"ד דְּאִיהִי י' זְעִירָא
 שְׂכִינְתָּא תַתָּא, עָלִיה אִתְמַר כִּי שְׁבַע יְפוּל צָדִיק וְקָם.

תָּא חֲזִי גִלְגּוּל דָּאֵת ו' אִיהוּ דְנַפִּיק בְּשַׁעֲתִייה, דְּעָלִיה אִתְמַר
 מְזֹל שַׁעָה גּוֹרָם, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ אִין מְזֹל יוֹם גּוֹרָם
 אֲלֵא מְזֹל שַׁעָה גּוֹרָם, בְּאַבְרָהָם מָה כְּתִיב בֵּיהּ כֹּד אֲתִיא
 בְּגִלְגּוּלָא, וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבֹקֶר אֶל הַמָּקוֹם, וּבְגִין לְאַקְדָּמָא
 לָהּ יִצְחָק מָה כְּתִיב בֵּיהּ בְּגִלְגּוּלָא, וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשֹׁדֵה
 לְפָנוֹת עָרֵב, נָפֵק לְגַבְהָ לְחַקְלָא, בְּגִין דְּאִתְמַר בֵּיהּ מִי יִתְנַנִּי
 בְּמִדְבַר מְלוֹן אוֹרְחִים, חֵד אַקְדִּים לְפִשְׁפִּשָׁא בָּהּ בְּצַפְרָא,
 וְתַנִּינָא לְפִשְׁפִּשָׁא בָּהּ בְּרַמְשָׁא, יַעֲקֹב מָה כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּפְגַּע
 בַּמָּקוֹם, פִּגַּע בָּהּ, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּפִגַּע כְּגוֹן יַעֲקֹב, דְּעָלִיה
 אִתְמַר וַיִּלְךְ שָׁם, וְהָהוּא לִינָה הוּא לוּיָהּ, מִיַּד דְּאִעֲרַע בָּהּ
 וַיִּפְגַּעוּ בוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִיִּם, וְעַם כּל דָּא דְּפִגַּע בָּהּ הָוָה
 נָטִיר לָהּ, וְלֹא אֲתַאחַד עִמָּה עַד דְּאִתָּא בְּעָלָהּ, וְדָא אִיהוּ
 וַיִּלְךְ שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, דְּבְגִינִייה וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאִיהוּ
 מֹשֶׁה דְּאִתָּא בֵּיהּ בְּגִלְגּוּלָא רוּחִיה דְּמֹשֶׁה, וּבְגִין דָּא יַעֲקֹב
 וּמֹשֶׁה הָווּ קִיּוּמֵי בְּדַרְגָּא חֵדָא בְּעַמּוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא, אֲבָל

דא בגופא ודא בנשמתא, ובגין דא לית שעתא קיימא לכל
בר נש דאיהי שכינתא בלא בעלה

ובגין דא פד דחיקת ליה שעתא לרבי פדת, ואמר אי
בעית דאחרביה לעלמא ואפשר דנפלת בשעתא
דמזוני, ואולי דנפלת מאי ואולי, אלא ואולי אי בעי
קודשא בריך הוא דנפלת בשעתא דמזוני, דהא אתתיה
עביד, ואולי אי בעי בעלה דהוי קיימא מה דאיהי עבידת
בלא רשותא דבעלה.

ובגוונא דא לית שעתא קיימא דאיהי שכינתא לההוא
בר נש, אלא אם ייתי בגלגולא בההוא בר נש
דהיא שעתא, ורזא דמלה בזאת יבא אהרן אל הקדש,
ובלא בעלה אתמר ואל יבא בכל עת אל הקדש, והזר
הקרב יומת, ולית מיתה אלא עניותא, והאי זר לאו בזר
אחרא דמום זר, אלא זר מבעלה.

זכאה מאן דאיכרע בשעתא דאתברי משית ימי בראשית,
דכל נשמתא אית לה עת וזמן בגלגולא, כמה דאמר
קהלת לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים, ודא שכינתא
תתאה דאיהי זמן ועדן לכל ספירה וספירה, ולכל גלגולא
וגלגולא, ואיהי עדן ועדנין ופלג עידן, עידן דכל עדנין
שפיר, מאי ופלג עידן, אלא פגון פלג המנחה, בשמאלא
אתפלגת לדינא, ובימינא לרחמי, בעמודא דאמצעיתא
אשתלימת, וכד אתפליגת בימינא ושמאלא אתמר בה
לאסתר מה בקשתך עד חצי המלכות ותעש, ואיהו כ"ח
יהו"ה, פלגו דילה יד ימין, ופלגו דילה יד שמאל, ולקבל
תרוייהו אדכר קהלת בה כ"ח זמנין עת.

[דף קא ע"ב] הָדָא הוּא דְכְתִיב עֵת לְלֹדֶת וְעֵת לָמוֹת עֵת לְטַעַת
 וְכוּ', וְאִינוּן י"ד י"ד, יד ימינא רחמי, ללדת
 לטעת לרפוא לבנות לשחוק לרקוד פנוס אבנים לחבוק
 לבקש לשמור לתפור לדבר לאהוב שלום. יד שמאלא
 דינא למדן, למוות לעקור להרוג לפרוץ לבכות ספוד
 להשליך אבנים לרחוק לאבד להשליך לקרוע לחשות
 לשנוא מלחמה, יד ימינא איהי פשוטה לקבל שבים,
 דכתיב ובני ישראל יוצאים ביד רמה, ימינא יהו"ה נאדרי
 בפח, יד ימינא רחמי. יד שמאלא דינא, דכתיב הנה יד
 יהו"ה הויה, יד יהו"ה היתה בם להמם.

וּבְגִין דָּא אֵית עֵת רְצוּן וְאִתְמַר בְּהַּ בְּזֹאת יבא אהרן אל
 הקדש, ואית עת דדינא דאתמר בה ואל יבא בכל
 עת אל הקדש, ובגין דא אינון כ"ח יומי דסיהרא, י"ד
 יומין איהי שלימתא, וי"ד חסרה, ומאן דאתייליד ביומי
 שלימותא איהו שלים בבגין בחיי ובעותרא במזוני בחדוה
 בשלוה בבנינא, בכל י"ד עתות טב. ומאן דאתייליד בזמנא
 דאיהי חסרה, בכל י"ד יומין אלין איהו חסר בכלהו,
 איהו עניא מספנא בלא מזוני ובלא חיי. ומאן דאתייליד
 באמצעיתא יהא בינוני.

וְכָל דָּא מָאן גָּרִים דְּאִתְיִילִיד בְּרִישָׁא או בסופא או
 באמצעיתא, דא גלגול דיליה דמחיב ליה, ומאן גרם
 דא דאתייליד תמן בגין דמזליה גרים דאתחייב מלעילא קדם
 דאתיילא לעלמא, ובגין דא אמר לרבי פדת דאי בעי דאחריב
 לעלמא וכו', ומאן דאתייליד בחסרונא דסיהרא בכל י"ד יומין
 איהו חסר דמזליה גרים ולהאי בר נש קשין לו מזונותיו פקריעת

ים סוף, בגין דאינון מסטרא דדינא דאתברי בדינא דאיהו
 אדנ"י, ומאן דאתברי ברחמי דאיהו יהו"ה, לאו אינון
 קשין מזונותיו, ומזונא דנשמתא אורייתא, מזונא דגופא
 נהמא מחמשת המינין.

ומאן דאיהו מסטרא דאדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א,
 אתמר ביה וירדו בדגת הים וכו', בכלא שליט כמה
 דאתברי בשמיא ובארעא ובכימא, ועליה אתמר מה שהיה
 כבר הוא, מה שהיה קדם דייתי להאי עלמא, כמה דאת
 אמר אין כל חדש תחת השמש, כבר הוא מחוייב למהוי
 בהאי עלמא, כמה דאת אמר בטרם אצרך בפטן ידעתוך,
 ואשר להיות כבר היה, ואשר איהו למהוי בהאי עלמא,
 כבר הוא מחוייב למהוי קדם דייתי לעלמא הכא בגלגולא.

והאלהי"ם יבקש את נרדף, זה הכל דאיהו נרדף מקין,
 וקם קין וקטל ליה, הדא הוא דכתיב ויקם
 קין אל הכל אחיו ויהרגהו, ויקם ודאי, דהוה הכל עליה,
 וקם קין ויהרגהו, קין אתקרי על שם דקני על אחוה,
 בגין דחזא יקרירה ותוקפיה לעילא, דקרפניה אסתלק לאתר
 דעתיק יומין, דאתמר ביה ועתיק יומין יתיב וכו', וקרפניה
 הוה מבכורות צאנו, ואתקבל ליה ברעוא.

אמר ליה, אם פן דקרפנא דיליה אתקבל, אמאי אתייהיב
 חילא לקין למקטליה, בגין דא יש הכל אשר נעשה על
 הארץ וגומר אמאי, אמר ליה הכא ודאי רזא עלאה, דאיהו
 הוה דרגא דעץ הדעת טוב ורע דחאב ביה, ובמה דחאב
 ביה קביל ענשיה בהאי עלמא, ובההוא קרפנא דאתקביל
 מניה אשתזיב מענשא דההוא עלמא, דתרי ענשי הוה

מְחַוֵּיב חַד לְעִילָא וְחַד לְתַתָּא, הִדָּא הוּא דְכְתִיב פִּי בְיוֹם
 אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת. [דף קב ע"א] אָמַר לִיה, וְהָא אָדָם
 הוּוּ דְחָאב בְּהָא אֵילָנָא, אָמַר לִיה עוֹבְדָא דְאֲבוּהָ הוּוּ
 לִיה וּמַת, אָמַר לִיה פִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ כְּתִיב, אָמַר לִיה
 בְּהָהוּא יוֹם הַצִּיץ וּמַת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּגִין דָּא כְּתִיב יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים שְׁמַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה
 הַרְשָׁעִים וְגוֹמֵר, וְהִכָּא אֲתַרְמִיז צְדִיק וְרַע לּוֹ רָשָׁע וְטוֹב
 לוֹ, צְדִיק וְרַע לּוֹ הִכָּא אֲתַרְמִיז, יֵשׁ צְדִיקִים שְׁמַגִּיעַ אֲלֵיהֶם
 כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, וְדָא רְזָא דְצְדִיק דְאֶעְרַע לִיה כְּמַעֲשֵׂה
 הַרְשָׁעִים, לָאוּ דְאִיהוּ רָשָׁע וְלָאוּ בֶן רָשָׁע אֱלָא כְּמַעֲשֵׂה
 הַרְשָׁעִים דְּחָב בְּעוֹבְדָא דְחַיִּיבָא, דְאֵינוֹן סְמָא"ל וְנַחֲשׁ,
 אִירַע לִיה עוֹבְדָא דְלַהוֹן, וְהָא אִיהוּ רְזָא פּוֹקֵד עוֹן אֲבוֹת
 עַל בָּנִים, בְּגִין דְּמַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם, דָּא גְרִים לְהֶבֶל
 מִיִּתָּהּ, וּמַת בְּלָא בֶן, וּבְגִין דָּא אֲזִיל בְּגַלְגּוּלָא, שִׁי"ן דְּמִשָּׂה
 אִיהוּ שִׁ"ת מִתְּמָן רוּחַ שִׁי"ן, הִדָּא הוּא דְכְתִיב פִּי שֵׁת לִי
 אֱלֹהִים זֶרַע אַחַר תַּחַת הֶבֶל פִּי הַרְגוּ קִין, תַּחַת הֶבֶל וְדָא,
 דְּהֶבֶל רָכִיב עַלֵיהָ, וְאַתְעֵבִיד שֵׁת הַרְכָּבָה לִיה, וְאִיהוּ סִיּוּמָא
 דְּאֶלְפָא בֵּיתָא, וּבְגִין דָּא תַּחַת הֶבֶל.

הֶבֶל הֵלֶב, וְעַלֵיהָ אֲתַמֵּר הֵלֶב רוּאָה, וְאִיהוּ ה' מִמִּשָּׂה,
 וְהֵלֶב אִיהוּ לְשִׁמְאָלָא דְאִיהוּ אֱלֹהִים, הֵלֶב מִבִּין,
 וְאִיהוּ סְתִיר בְּנִינָא וְנִפְלֵת בְּגִינִיהָ, וּבְגִין דָּא וַיִּסְתֵּר מִשָּׂה
 פָּנָיו פִּי יָרָא מִהַבִּיט אֶל הָאֱלֹהִים, בְּגִין דְּתַמָּן הוּוּ דְּחָב
 בְּאֱלֹהִים, דְּאִיהוּ אֱלֹהִים דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְדָא אִיהוּ
 דְּחָב בְּמַעֲשֵׂה, לְבַת אֵשׁ בְּרַתָּא דְּמִלְכָא דְּחָב בֵּיה, וְאַתְבִּישׁ

כְּפִי לִי בְּדִלְיָה בְּשֵׁת, וּמָה דְהוּה שֵׁת אֶתְחַבֵּר עִמָּיה בִּי
 וְאֶתְעַבֵּיד בְּשֵׁת, וְדָא אִיהוּ יְרֵ"א בְּשֵׁת, וְעוּד שֵׁת בְּאִ"ת
 בִּ"ש אִינוּן אָב, שֵׁת לְבַתֵּר דְּזָכָה בְּאִת יו"ד, בְּרָא שֵׁת,
 וְאִיהִי יו"ד דְּאֶתְמַר בֵּיה יְהו"ה קִנְנִי רֵאשִׁית דְּרַפּוּ, דְּאִיהִי
 עֶשְׂרֵה דוֹרוֹת, וְתַב לָהּ לְאֶתְרָה, אֶתְקַרֵי בְּרֵאשִׁית, וּמִתְמַן
 זָכָה לְאוֹרֵייתָא דְּאֶתִייהִיבַת עַל יְדִיהָ.

וְהָאִי יִי אִיהִי מֵיעֶקֶב וְיִי מִיִּשְׂרָאֵל, יִי מֵאֲדָנִי יִי מִיהו"ה,
 שִׁי"ן מִמֹּשֶׁה אִיהִי מִשֵׁת תְּמַן רוּחַ לָהּ, וְכַד אֲזַל
 לְשֵׁם רוּחַ תְּמַן תְּרִין אֶתוּון ש"ם, וְכַד אֲזַל עֶשְׂרֵה דוֹרוֹת
 עַד אֲבָרְהָם תְּמַן רוּחַ ה' דִּילִיָּה, וְאֶתְקַרֵי מִש"ה, וְרִזָּא
 דְּמִלָּה מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוּעַ תְּפֹאֲרָתוֹ בּוֹקַע מִים מִפְּנֵיהֶם
 לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם, וְכָה אִפִּיק לְבָנוּי מְגֻלוֹתָא, וְכָה מְחָא
 לְמִצְרָאִי, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב הִנֵּה יַד יְהו"ה הוֹיָה, ה' חֲמֵשׁ
 אֶצְבָּעִין, וְכָה בְּקַע יַמָּא, וְדָא אִיהוּ בּוֹקַע מִים מִפְּנֵיהֶם,
 וְכָה עֲתִיד לְמַהוּי בּוֹקַע יַמָּא דְּאוֹרֵייתָא מִימִינָא, הֵהוּא זְמַנָּא
 מַה דְּהוּה לְשִׁמְאֵלָא בְּלַבָּא הוּה הֶבֶל דְּאִיהוּ הֶלֶב, הֶבֶל
 אֶסְתִּלַּק לִימִינָא, וּמִתְמַן סָלִיק לְמוֹחָא דְּאִיהוּ חֲכָמָה, דְּהָא
 לְבָא אִיהוּ אִימָא עֲלָאָה, עֲלָה אֶתְמַר הֶלֶב מִבִּין, וְלְבַתֵּר
 נְחִית עַל אֶרְעָא לְנַחְתָּא אוֹרֵייתָא עַל אֶרְעָא.

וּבְגִין דָּא יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים
 אֲשֶׁר מְגִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, דָּא אָדָם וְהֶבֶל,
 דְּדָא חָב בְּמַחְשָׁבָה וּבַעֲוֹבְדָא, וְדָא חָאֵב בְּמַחְשָׁבָה וּבַעֲוֹבְדָא,
 בְּמַחְשָׁבָה אִיהִי יִי, עֲלִיָּה אֶתְמַר וַיִּנְסוּ אוֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים,
 וּבְגִין דָּא פֶּד אֶתָּא אָדָם בְּגֻלְגוּל בְּאֲבָרְהָם, אֶתְנַסִּי בֵּיה
 בְּעֶשֶׂר נְסִיוֹנִין, וּבְגִין דְּחָאֵב בְּמַעֲשֵׂה פֶּד אֶתְגֻלְגַּל בִּיצְחָק

נְתַנְסָה בְּמַעֲשֵׂה, בְּאַבְרָהָם נִתְנַסָּה בְּמַחְשָׁבָה, וּבִיצְחָק
 בְּמַעֲשֵׂה, יַעֲקֹב כָּלִיל תְּרוּיֵיהוּ, מִסְטָרָא דִיצְחָק קָרָא לִיה
 יַעֲקֹב, מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם דִתְמָן מַחְשָׁבָה קָרָא לִיה יִשְׂרָאֵל,
 דְאַבָּא אֲתַגְלָגַל בְּאַבְרָהָם דְאִיהוּ לִימִינָא, וְאַמָּא בִיצְחָק
 דְאִיהוּ לְשִׁמְאֵלָא, יַעֲקֹב בְּגִין דְאִיהוּ כָלִיל תְּרוּיֵיהוּ אָבָא
 וְאַמָּא, אֲתַמַּר בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה בְּכַתְרָא עֲלִיּוֹן
 דְאִיהוּ מַחְשָׁבָה סְתִימָא, וְכֹד אֲתָא אָדָם אֲצִטְרֵף בְּאַבְרָהָם,
 וְאֲתַפְּשֵׁטוּ שְׂרָשׁוּי בְּאַרְעָא, וְרָזָא דְמִלְּהָ מְצָרְף לְכֶסֶף וְכוּר
 לְזָהָב, מְצָרְף לְכֶסֶף דָּא אֲבָרָהָם, וְכוּר לְזָהָב [דף קב ע"ב] דָּא
 יַצְחָק, וּבּוֹחֵן לְבוֹת יְהו"ה דָּא יַעֲקֹב, לִית סְפִירָה דְלָא
 אֲתַגְלָגַל אָדָם עֲלָאָה, דְאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, כ"ח
 מ"ה חֲכָמָה וְדָאִי, בְּגִין לְצִרְפָּא וּלְלַבְנָא לְאָדָם דְבִרָא
 בְּדִיוֹקְנֵיהּ לְתַתָּא, וְאַצִּיל בֵּיהּ אֲצִילוֹתֵיהּ, וְכֹל טְרַחָא דְלַעִילָא
 לָא הוּהּ בְּאָדָם אֲלָא בְּגִין אֲצִילוֹת דְאָדָם דְלַעִילָא, דְדָא
 בְּדָא תְלִיא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִם פֶּן מְאִי וַיָּשׁוּב לִימֵי עֲלוּמִיּוּ וּבְגִין
 דָּא יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה, אָמַר לִיה מְנַלָּן דְאַבְרָהָם
 תְּמָן בְּמַחְשָׁבָה, אָמַר לִיה לָאו לְמַגְנָא תְקִינּוּ מְאַרִי מִתְנִיתִין
 הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדֵרִים דְאִיהִי חֲכָמָה וְאִיהִי מַחְשָׁבָה,
 בְּאַבְרָהָם אֲתַלְבֵּן אָדָם, וּבִיצְחָק אֲצִטְרִיף, וְרָזָא דְמִלְּהָ מְצָרְף
 לְכֶסֶף וְכוּר לְזָהָב, מְצָרְף לְכֶסֶף דָּא אֲבָרָהָם, וְכוּר לְזָהָב
 דָּא יַצְחָק, וּבּוֹחֵן לְבוֹת יְהו"ה דָּא יַעֲקֹב, וְהֵן כָּל אֵלָה
 יִפְעַל א"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבַר, אָמַר לִיה אִם פֶּן מְאִי
 וַיָּשׁוּב לִימֵי עֲלוּמִיּוּ.

אָמַר לִיה לְאִילָנָא דְהוּהּ קָשִׁישׁ יוֹמִין וְאֲתִיבִישׁוּ עֲנַפִּין

דיליה, קציצו ליה ואצמח בשרשוי, דקמו מניה ענפין
 חדתיך פקדמיתא, פגוונא דהוה בעולמוי, ודא איהו וישוב
 לימי עלומיו, ודא הוה חלמא דחזא נבוכדנצר בחלמיה,
 אילנא רבא ותקיף, ובסוף חלמיה הוה אמר גדו אילנא
 וקציצו ענפוהי, ולבתר אמר ברם עקר שרשוהי בארעא
 שבוקו, ולית אילן הכא אלא אדם עלאה, דאתמר ביה כי
 האדם עץ השדה, והאי אילנא קודשא בריך הוא נטע ליה
 בכמה דרין ולא אצלח.

עד דנטע ליה בארעא דישראל, וארפיב ליה בתלת אבהן
 ואצלח תמן, ובגין דא הן כל אלה יפעל א"ל פעמים
 שלש עם גבר, מיד דאצלח תמן ואחיד תמן, אתפשטו
 שרשוי על ארעא דאיהי שכינתא, ואסתלקו ענפוי בכל
 רקיעין, ובכל מרכבין דנשמתיך ומלאכיא וחיוון ושרפים
 ואופנים, עד דאתחזר פקדמיתא, והא אוקמוה עץ החיים
 מהלך ת"ק שנה, רבא אילנא ותקיף ורומיה ימטי לשמיא,
 וחזותיה לסוף כל ארעא, תחותיהי תטלל כל חיות ברא,
 ובענפוי ידורון צפרי שמיא, דאינון נשמתיך קדישין, ומניה
 יתזן כל בשרא.

וארפיב ליה עד אלף דור, פגוונא דשכינתא דאיהי סליקת
 לאלף דור בעשר ספירן, דבהון סליקא עשר זמנין
 מאה, עד דסליקת בהון לאלף דור, ומיד דאצלח אילנא
 בארעא נחית אילנא מלעילא, שרשוי בארעא דאיהי
 שכינתא, ואתרביאו תמן ענפוי עד אין סוף, ואתפשטו בה
 שרשוי עד אין תכלית, בההוא זמנא אתרבי אילנא
 כמלקדמין, הדא הוא דכתיב רבא אילנא ותקיף ורומיה

מָטִי לְשָׁמַיָא, וְחִזּוּתִיהּ לְסוּף כָּל אֲרַעָא, וּמְנִיָּה יִתְזַן כָּל
 בְּשָׂרָא, כָּל בְּנֵי אָדָם דְּלִתְתָא, בַּהֲהוּא זְמַנָּא אֲתֵרְבִּי אֵילָנָא
 כְּמַלְקָדְמִין, הֵדָא הוּא דְכִתִּיב רַבָּא אֵילָנָא וְתִקִּיף וְכוּ', חֵיּוֹת
 בְּרָא אֵלִין חֵיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, צְפִרֵי שְׁמַיָא אֵלִין נִשְׁמַתִּין, וּמְנִיָּה
 יִתְזַן כָּל בְּשָׂרָא לְתַתָּא. דְּבִזְמַנָּא דְחָב אָדָם וְהוּהּ מְקַצֵּץ
 בְּנִטְיֵעוֹת, כְּבִיכּוּל כְּאֵלוּ אַעְקָר חֵיּוֹן וּמְלֵאכִים וּשְׂרָפִים
 וְאוּפְנִים מֵאֲתַר־הוֹן, וְלֹא הוּהּ מָאן דְּמִקְבֵּל צְלוּתִין, דְּאֲתַמַּר
 בְּהוֹן כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, וּבַעַל הַפְּנִפִּים יִגִּיד
 דְּבַר, מֵאֵי יִגִּיד דְּבַר, בְּצְלוּתִין וּזְכוּוֹן דִּישְׂרָאֵל.

אָמַר לִיהּ רַבִּי אֲלַעְזָר, בּוֹדָאֵי עֲלָאִין וְתַתָּאִין הוּוּ תְּלִיִין
 בְּאָדָם קְדָמָא, וְלֹאוּ לְמַגְנָא אוּקְמוּהּ מָאֲרִי מִתְנִיתִין,
 לְעוֹלָם יִרְאֵה הָאָדָם עַל עֲצָמוּ כְּאֵלוּ כָּל הָעוֹלָם תְּלוּי עֲלִיו,
 אֲבָל בַּר נִשׁ דְּטָרַח עֲלִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגּוּלָא וְלֹא
 אֲצִלַּח בְּאֲתַר־יהּ, אַעְקָר לִיהּ מֵאֲתַר־יהּ וְשׁוּי לִיהּ בְּאֲתַר אַחְרָא,
 וְשׁוּי לִיהּ אֲתַר, וְרִזָּא דְּמִלְּהָ [דף קג ע"א] וְעָפָר אַחַר יִקַּח וְטַח
 אֶת הַבַּיִת, וְדָא שְׁנוּי מְקוּם, כַּאֲן חֲסֵר וְהוּא בְּתִיקוּנֵי ז"ח אִם
 אֲצִלַּח מוּטָב, וְאִם לֹא אֲצִלַּח אַעְקָר לִיהּ מִתְמָן וְאֲרַכִּיב
 לִיהּ בְּאֲתַר אַחְרָא, וְשׁוּי שְׁמִיָּה וְדָא שְׁנוּי הַשֵּׁם, אִם אֲצִלַּח
 מוּטָב וְאִי לֹא אֲצִלַּח אַעְקָר לִיהּ מִתְמָן, וְדָא וְנִתְן אֶת
 הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו, וְנִטַּע לִיהּ בְּאֲתַר אַחְרָא, וְשׁוּי
 עוֹבְדוּי מִכָּל מַה דְּהוּהּ בְּקַדְמִיתָא, וּמִכָּל צִיּוּרִין דִּילִיָּהּ,
 מְשַׁנָּה פָּנָיו וְתִשְׁלַחְהוּ.

הֵן כָּל אֵלֵהּ יַפְעֵל א"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבַר, קִרְקַע דְּנִטַּע
 לִיהּ תְּמָן וְאֲצִלַּח וּמִתְפַּשֵּׁט עֲנַפּוּי וּשְׂרָשׁוּי עַד אֶלְף דּוּר
 דָּא שְׁכִינְתָא, וְדָא שְׁנוּי מַעֲשָׂה, וְעַד כַּמָּה זְמַנִּין עַד אֶלְף,

כִּמָּה דַּאת אָמַר דְּבַר צוּה לְאַלְף דְּדוּר, וְעַלִּיהּ אֲתַמַּר הָאֲלָף
 לָךְ שְׁלֵמָה, וְאִינוּן אֲלָף עֲלָמִין, דְּנֻטַּע לִיהּ עַד דְּאַצְלַח
 וְאַרְכִּיב לִיהּ תַּמָּן, וְרִזָּא דְמַלְהָ וְעֵשָׂה חֶסֶד לְאַלְפִים, לְמָאן
 לְאַהֲבִיו, וְלִשְׁמַרֵי מְצוֹתָיו לְאַלְף דְּדוּר.

אָמַר לִיהּ, וְלִרְשִׁיעֵיָא מְאִי, דְּהָא כְּתִיב וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים
 קְבוּרִים וּבָאוּ וּכְוֹ, מַה תִּימָא בְּהוּן, אָמַר לִיהּ שְׁמַעְנָא
 בְּהוּן רִזָּא יַפּוּל מְצַדָּךְ אֲלָף וְגוּמַר, הֲכִי אָמְרוּ לִי בְרַמִּיזָא,
 אָמַר לִיהּ אִי הֲכִי מְאִי אֲשֶׁר קוּמְטוּ בְּלֹא עֵת וְגוּמַר, אָמַר
 לִיהּ אֲלִין תִּשַׁע מָאָה וְשִׁבְעִים וְאַרְבַּעָה דְרִין דְּאַתְקַמְטוּ
 וְאַסְתַּלְקוּ קָדָם זְמַנִּיָּהוּ, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁר קוּמְטוּ בְּלֹא עֵת,
 דְּאַסְתַּלְקוּ קָדָם זְמַנִּיָּהוּ, וְזַרִּיק לֹוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל
 כָּל דְּרָא וְדָרָא, דָּא אִיהוּ נְהַר יוֹצֵק יְסוּדָם, וְדָא הוּא רִזָּא,
 דְּאִין בֶּן דְּדוּד בָּא עַד שְׂיִכְלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת שְׁבַגּוּף, וּכְדִין
 חֲדַתִּין עֲתִידִין לְמִיתִי, אֲדַהֲכִי אֲסְתַּלֵּק סְבָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 לְחַבְרִיא, חַבְרִיא, וְדָאִי הָאִי אִיהוּ סְבָא דְסָבִין אָדָם עַלְאַה,
 זְכָאָה דְרָא דְהָאִי רִזָּא אֲתַגְלִיא בִּיהּ.

פְּתַח כְּמַלְקָדְמִין וְאָמַר, יֵשׁ
 הַבַּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל
 הָאָרֶץ וּכְוֹ, תָּא חֲזִי שְׁמַעְנָא
 דְּעוּבָדָא הוּהּ בְּחַד בְּרַ נֶשׁ
 מְאִינוּן בְּעַלִּי קַבִּין, דְּהוּהּ
 אֲזִיל בְּאַרְחָא, אַעֲרַע בְּתַרִּין
 חֲכִימִין מְאִרִי דְדָרָא מְאִרִי
 דְּחַכְמָתָא דְּאוּרִיָּתָא, אָמַר לֹוֹן
 שְׁלַמָּא עַלִּיכוּ רַבָּנָן, שְׁמַעְנָא

(נוסח אחר וזה לשונו והוא מכתב יד)
 עוּבָדָא הוּהּ, דְּחַד בְּרַ נֶשׁ חֲגַר בְּלֹא
 רְגִלִין, אֲשַׁכַּח לְתַרִּין חֲכִימִין
 דְּלֹא הוּי בְּכָל דְרָא חֲכִימִין כְּוֹתִיָּהוּ,
 אַעֲרַע בְּהוּן הוּהּ חֲגַר, אָמַר לֹוֹן שְׁלַמָּא
 עַלִּיכוּ רַבָּנָן, שְׁמַעְנָא עַלִּיכוּ דְאַתּוּן
 חֲכִימִי דְרָא, אָנָּה אֲתוּן אֲזִלִין, אָמְרוּ לִיהּ
 לְדוּךְ פְּלֹן, וְעַרְבַּ שְׁבַת הוּהּ, אָמַר לֹוֹן
 אַף עַל גַּב דְּאַתּוּן רְכִיבִין בְּכַעֲרִין דְרַהֲטִי
 סְגִי וְאַנָּא חֲגַר בְּלֹא רְגִלִין, אִי אֲתוּן
 בְּעִיתוּ אָנָּא אָקְדָם לְכוּ לְתַקְנָא לְכוּ

שבתא, תוהו אמרו ליה והלא את חגר ואיך את יכיל לאקדמא לבעירן דרהטי טובא, אמר לון שמא דמ"ב אתוון ודליג לון ת"ק פרסי ברגעא חדא.

אשפחו גרמייהו לפום מערתא חדא, ופתורא לשמאלא, בכל מעדני

עלמא עלהא, ומנרתא לדרום בשבעה גרין עלהא, ומטה דכספא ודהבא ואבנין יקירין למערב בין צפון לדרום, וכרסייא למזרח, ותלת מאה תלמידין על ההוא פתורא, בתר דאכלו כלהו ואינון חכימי עמהון, קם ההוא חגר ופשט גרמיה מההוא גופא בלא רגלין, ואתלבש בגופא דאנפוי זהירין כזהרא דאתמר ביה והמשכילים זהירו וכו', ואנפי תלמידוי נהירין פככבים לעולם ועד, והו פתחין ספרא דקהלת, וקרין ביה הכל הבלים אמר קהלת כו', והו חזרין כמה זמנין, אמרו ליה אינון חכימי דרא וכי שלמה לא עבד קרא אחרא בקהלת, על להו ההוא דאתחזי חגר בארחא, לשבעה היכלין מכספא ודהבא ואבנין יקירין, ובהיכלא שבעה פרסיין דארבע חיוון, ויונה תמן דכספא ועטרה דדהבא על רישה, וכתוב בה כל מאן דלא ידע באלין הבלים עליה פתיב והזר הקרב יומת, אינון חכימי דרא מיד דחזו הכי דהוה כתיב בההיא עטרה חזרו לאחורא. אמר לון ההוא דאתחזי עליהו פחגר, וכי עליכו אתמר דאתון חכימי דרא, לית אתון אלא טפשי דרא, ולא חזיתון בכל למודייכו כי בי חשק עד אורח ימים אשביעהו לעלמא דכלא

עלייכו דאתון חכימי דרא, לאן אתר אזילתון, אמרו ליה לדוף פלן וערב שבת הוה, אמר לון אנא אזילנא תמן איזיל ואתקין לכו אתר בי מותביכו, אי אתון בעיתון, אמרו ליה והא אנן בסוסוון ואנת בלא רגלין, איך יתכן למהוי האי, אמר לון אף על גב דאתון רכיבין בבעיירי דרהיטי סגי, ואנא חגר בלא רגלין, אי אתון בעיתו אנא אקדם לתקנא לכו שבתא, תוהו, אדהכי אהזרו רישייהו לגביה וחמו ליה [דף קג ע"ב] דהוה רהיט פשרביטא דככבא, עבד לון קפיצה ואשפחו גרמייהו לפום מערתא כהרף עין ס"א, אמר לון שמא דמ"ב אתוון, דליג לון חמש מאה פרסי ברגעא חדא, אשפחו כו'.

אמר לון רבנן עולו, עאלו אבתריה מערתא גו מערתא, עד דעאלו לתד

פֶּרְדָּסָא, וְהוּה תַּמָּן הֵהוּא
 בַּעַל קַבִּין מִתְּפַשֵּׁט מֵהֵהוּא
 גּוּפָא, וְהוּה מִתְּלַבֵּשׁ בְּגוּפֵין
 אַחְרָא דְאַנְפוּי הוּו נְהָרִין
 כְּשִׁמְשָׁא, וְהוּה יְתִיב עַל
 פְּרִסְיָא דְמַלְכוּתָא, וְתַלְת
 מָאָה תַלְמִידוּי תַּחֲתֵי פְּרִסְיָא
 לְרַגְלוּי, וְהוּו קָרָאן הַבֵּל
 הַבְּלִים אָמַר קַהֲלַת, וְהוּו
 קָרָאן הָאִי קָרָא זְמַנִּין בְּלֵא
 חוֹשְׁבֵנָא, אָמְרוּ לוֹן אֵינוֹן
 חֲפִימִין מְאָרִי דְדָרָא, מְאִי
 הָאִי, וְכִי לִית קָרָא אַחְרָא
 בְּסַפֵּר קַהֲלַת, מִיָּד קָם הֵהוּא
 מְאָרִי קַבִּין דְהוּה יְתִיב עַל
 פְּרִסְיָא, וְאַחִיד בִּידֵיהוֹן,
 וְאַעִיל לוֹן לְשִׁבְעָה הֵיכְלִין,
 וּבְכָל הֵיכְלָא וְהֵיכְלָא הוּה
 כְּתִיב הַבֵּל הַבְּלִים, וּבְהֵיכְלָא
 שְׂבִיעָאָה הוּה נִשְׂרָא וְעֵטְרָה
 בְּפוּמָהָא, וְדַמּוּת יוֹנָה בְּהֵיא
 עֵטְרָה, וְהוּה כְּתִיב בְּעֵטְרָה
 כָּל מָאן דְּלֵא יָדַע בְּאַלִּין
 הַבְּלִים וּבְרָזָא דְלֵהוֹן, עָלִיהּ
 אֲתַמַּר וְהָזַר הַקָּרֵב יוֹמֵת, מִיָּד
 אֲתַחֲזְרוּ אֵינוֹן לְאַחֲוֵרָא, אָמַר

אַרְיָה, אֵלִין הַבְּלִים דְקַהֲלַת אֵינוֹן בְּרָזָא
 דְשִׁבְעָה שְׁמָהּ, דְבָהוּ מ"ב אַתּוֹן, לְקַבֵּל
 שְׁבַעָה יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית דְּאִית בְּהוּ עֶשֶׂר
 אֲמִירָן וְל"ב אֱלֹהִים וְאֵינוֹן מ"ב,
 וְעַלֵייהוּ לֵב דְאַתְמַר בְּהוּ אֱלֹהִים
 הָאֱלֹהִים, וְהֵינּוּ וּגְבוּהִים עָלֵיהֶם, אֵלִין
 שְׁבַע תִּיבִין אַבְגִּית"ץ, עָלֵייהוּ אֲתַמַּר
 שְׂרָפִים וְגוּמַר.

וְהָאִי שְׁמָא אִיהוּ סְגוּלְתָא דִּילִיהּ לְכַסְפָּהּ
 לְנִשְׁמַתָּא פֶּד סְלִיקַת לְעֵילָא בְּכָל
 לֵילֵיא, לְאַסְהֵדָא עַל עוֹבְדֵין טְבִין דְּבַר
 נֶשׁ, מִמְּלֵאכֵי חַבְלָה וּמְפַל מְזִיקִין וְרוּחִין
 וְלֵילִין וְשִׁדִּין, וּבְהוֹן פְּרַחַת לְעֵילָא, בְּתַרִּין
 אַתּוֹן מְפַל שֵׁם תְּכַסֵּה אֲנַפְהָא מְנַהוֹן,
 וּבְתַרִּין אַתּוֹן תְּכַסֵּה רַגְלָהָא, וּבְתַרִּין
 אַתּוֹן פְּרַחַת לְעֵילָא, וְאוּף הָכִי לְרוּחָא,
 וְאוּף הָכִי לְנַפְשָׁא, וְאִית שֵׁם בֵּן מ"ב
 בְּצוּרַת חוּתְמָא דְשַׁעוּה נְכַתְב, וְאִית שֵׁם
 מ"ב בְּצִיּוֹר דִּיוֹקְנָא דְמַלְפָּא, חֲקִיק עַל
 חוּתְמָא, וְאִית שֵׁם מ"ב דְּאִיהוּ דִּיוֹקְנִיָּה
 מְמֵשׁ, שֵׁם מ"ב דְּאִיהוּ דִּיוֹקְנִיָּה אִיהוּ
 יְהוּ"ה, יו"ד ה"א וְאִ"ו ה"א, יו"ד וְאִ"ו
 דְל"ת, ה"א אֵל"ף, וְאִ"ו אֵל"ף וְאִ"ו,
 ה"א אֵל"ף, שֵׁם מ"ב דְּאִיהוּ חוּתְמָא,
 אִיהוּ אֱהִי"ה אֲשֶׁר אֱהִי"ה, צִיּוֹר מ"ב
 בְּשַׁעוּה דָּא אַבְגִּית"ץ.

וְדִשְׁיַעֲיָא נִשְׁמַתְהוֹן דְּשִׁדִּין וּמְמִזִּיקִין
 וְלֵא פּוֹעֲלִין בְּהוֹן אֵלָא
 כִּישׁוּף וְעוֹבְדֵי שְׁדִין פּוֹתִיָּהוּ, בְּגִין
 דְּרִשְׁיַעֲיָא כָּל שְׁמָהּ וְכָל הוּי"ן דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְכָל מְלָאכִים שְׁנַאִין לוֹן, וּבְגִין
 כְּדֵי לֵא מוֹעִיל לֵא קָמִיעַ וְלֵא שְׁמָהּ
 קְדִישִׁין וְלֵא מְלָאכֵיא, דְּלֵא תְּפִיס אֵלָא

מין במינו, ובגין דא לא תזרע פרמך
 פלאים, דאתמר בהון כי כרם יהו"ה
 צבאו"ת וגומר, צבאו"ת נקודה דיליה
 יהו"ה, עליה אתמר רק באבותיך חש"ק,
 חול"ם שב"א קמ"ץ, ואינון זרע אברהם
 יצחק ויעקב, דרגא דלהון חסד פהנא
 רבא, גבורה לוי, ישראל עמודא
 דאמצעיתא, בגין דחול"ם פתר על
 תפארת, קמץ חכמה על חסד, וביה
 הרוצה להחכים ידרים, ובחכמה אשרי
 המחכה לתחיית המתים, חכמה מחכ"ה
 קמו כלהו ואשתטחו קמיה וכו'.

לון ההוא בעל קבין אתון
 חפמיין מארי דדרא, דאזלית
 אבתרייכו עד כען למנדע ית
 חכמתייכו, ובודאי לאו אתון
 חפמיין, דודאי בהאי קרא
 עבידנא כל בנינא דא, וביה
 הוינא טס עלמא בטיסה
 חדא, ובזמנא בתרין, ובזמנא
 בתלת, ובזמנא בארבע,
 ובזמנא בחמשא, ובזמנא
 בשית, ובזמנא בשבע, ואנן

בהאי ארעא כלהו אזלינן בעלי קבין, והאי קרא יריתנא
 מאבא, ואבא מאבוי, עד דרא כלהו, יהב לון ממונא סגיא
 ושוי לון באתרייהו פהרף עין.

ובגין דא יש הכל אשר נעשה על הארץ, אמרו ליה
 חבריאי רבי אימא לן שום רמיזא בהאי קרא, דלא
 אתפסיא חכמתא דא מן חבריאי, אמר לון רבנן בודאי
 רזא עלאה אית תמן, אבל אימא לכו ברמיזא, שבע הכלים
 אינון, וזכאה מאן דלא נטיל לאגרייהו בהאי עלמא, ואינון
 דכלילן פבת שבע, ואינון בהאי קרא, הכל [דף קד ע"א] חד,
 הכלים תרין הא תלת, הכל הכלים תלת הרי שית, הכל
 הכל הא שבע, ולקבלייהו שבע שמהן אבגית"ץ וכו', אלו
 שבע הכלים אינון כפולים, לקבל שבע שרגין דמנרתא,
 כפולים, דאתמר בהון שבעה ושבעה מוצקות, ואינון שבע
 הויות, דאתמר בהון באמירה יהי אור, והוי מיד, ולבושין

דאינון שבע הויות אינון שבע שמהן אבגית"ץ וחברוי,
הכל איהו להב, הכלים להבים, ועלייהו אתמר קול יהו"ה
חוצב להבות אש, ומאן דידע באלין הכלים, כד אפיק
לון מפומוי ומלביה ידע לכוונא בשכינתא עלאה, דכל
הכלים מינה תליין, ומתלבשן בשכינתא תתאה, דכליל
שבע שמהן אבגית"ץ וחברוי, דאינון אתוון דבהון אתבריו
שמיא וארעא, דאלין תליין באמירה ואלין בעשיה, ברזא
דאומר ועושה מיד, ואלין שבע הכלים אינון כפולים,
לקבל שבע שרגין דמנרתא, כפולים, דאתמר בהו שבעה
ושבעה מוצקות לנרות וגומר, אלין באמירה ואלין בעשיה,
ואינון י"ה יו"ד ה"א, ו"ה וא"ו ה"א אלין אינון שבעה
ושבעה מוצקות.

(זכאה עמא דידעין לסלקא צלותין באמירה ועובדא,
ועליה אתמר ואשים דברי כפיך וכו', והא אוקמוה
אל תקרי עמי, אלא עמי בשותפו, כמה דאתמר ביה בדבר
יהו"ה שמים נעשו כו', הכי אנת בשותפו עמי, דבמלוך
אתעבידו שמיא וארעא.

ועוד הכל ה' לב, ה' אתפלג לד"ו פרצופין, ד"ו, ד'
ארבע רגלין דכרסייא, ו', שש מעלות לכפסא, זכאה
איהו מאן דירית נשמתא מפרסייא יקירא, כלילא מעשר
תקונין אליו, ועביד לה כרסייא ליהו"ה, דשמא דיהו"ה
דאיהו בארץ אצילות, לתקנא ליה כורסייא בר נש לנשמתיה,
דהכי אוקמוהו קדמאין, כל הנשמות גזורות מכפסא הכבוד,
ותמן שריא שכינתא עלאה, ולית ה' בלא י', ובג"ד פי
יד על פס י"ה.

ו' שריא במטטרו"ן, ודא איהו רוח השכלי דאיהו אצילות,
 ה' שריא באופן, ודא נפש השכלית בארח אצילותא,
 דאית נשמה ורוח ונפש שכלית ולא בארח אצילות, אלא
 אתמר בהון גזורות, ואינון פסא ומלאך ואופן, זכאין אינון
 ישראל דסלקין הבלים דצלותין בהון, לגבי אתוון דקודשא
 בריך הוא ושכינתא עלאה ותתאה, ובג"ד יש הכל אשר
 נעשה על הארץ, ויש הכל דרשיעיא, דאינון הבלים
 דשקרא, ונטלין לון מלאכי חבלה, ונטעין בהון רקיעין
 וארעין דשקרא, ועלייהו אתמר הכל המה מעשה תענועים,
 כאן חסר, קמו כלהו ואשתתחו קמיה, ואמרו אלו לא
 אתינא לעלמא, אלא למשמע דא די).

לגרות אשר על ראשה, ואינון י"ה יו"ד ה"א, ו"ה וא"ו
 ה"א, ואינון שבע כפולות בג"ד כפר"ת [דף קד ע"ב]
 לבושין לון, וכלהו סלקין מלבא לפומא, שבע הבלים
 סלקין, שבע נחתין לאשקאה לון, ובגין דא שבעה ושבעה
 מוצקות, תלת אינון גניזין לעילא, דלבושין דלהון אמ"ש,
 דאינון אש מים רוח, הא אינון עשר דסלקין מל"ב נתיבות,
 ואינון לקבלייהו עשר אמירן, ול"ב אלהי"ם דבראשית,
 הא מ"ב, מלבא נפיק אשא, מפנפי ריאה רוחא, ממוחא
 מיא, ורוחא אחיד במים ואשא ואתעביד קול, פד אחיד
 במיא אתמר ביה קול יהו"ה על המים, פד אחיד באשא
 אתמר ביה קול יהו"ה חצב להבות אש, פד אחיד ברוחא
 איהו רוח תזק מפרק הרים ומשבר סלעים, ועליה אתמר
 קול יהו"ה שובר ארזים.

ותלת נקודין אינון לקבל אמ"ש, ואינון חש"ק, הדא
 הוא דכתיב רק באבתיך חשק יהו"ה, ואינון חל"ם
 שב"א קמ"ץ, קמ"ץ לימינא קול יהו"ה על המים, וכד
 רוחא אחיד ביה דאיהו חל"ם, אתמר ביה ורוח אלהים
 מרחפת על פני המים, שב"א איהו באש, וכד אחיד ביה
 רוח, איהו רוח חזק מפרק הרים ומשבר סלעים, מסטרא
 דגבורה דאיהו תקיף, כד אחיד ביה רוחא דאיהו חל"ם
 בין קמ"ץ שב"א דאינון מיא ואשא, דאינון תרין דרועין,
 דאית בהון יד ימין יד שמאל דאינון כ"ח פרקין, אתמר
 בהו קול יהו"ה בפח, כד האי רוחא אחיד בעמודא
 דאמצעיתא, אתמר ביה קול יהו"ה בהדר, כד אחיד בתרין
 שוקין דאינון צר"י, אתמר בהון קול יהו"ה יחולל אילות,
 דאינון תרי עוזלי דאילתא, תרין אחים איש באחיהו
 ידובקו.

והכא רזא דיבום, דאם יפול אחיו הא תגיינא דיוקים
 ליה, ורזא דמלה נתנני שוממה כל היום דו"ה,
 ודא הו"ד, דאתמר ביה פי נגע בכף ירך יעקב, בכף דיליה,
 שכינתא דוה איהי בגלותא, בגין דפרח מניה ירך דאיהו
 ו' מן ה', ואשתארת איהי ד' דילה דלה, קול יהו"ה יחיל
 מדבר דא חיר"ק ודא צדיק, כד רוח אחיד ביה איהו יחיל
 מדבר, שבע קלין לקבל שבע שמהן אבגית"ץ כו'.

רוח סליק באויר דאיהו פתר עלאה אויר קדמון, אש
 סליק לגבי ה' דאיהו אימא ואתעביד אשה, מים
 סליק לגבי י' ואתעביד ימים, ודא חכמה, והכי נחתין
 לגבי נצח והוד יסוד, מלכות מאנא דכלהו, ואיהי עפר

כְּלִילָא מְכַלְהוּ, וְאִיהִי כְּלָלָא דְכָל אַתְוּוֹן דְּאִינוּן מְאָנָא
לְנִקּוּדִין, וְעַל אֵלִין שְׁבַע קָלִין אַתְמַר וְכָל הָעַם רְאִים אַת
הַקּוּלָת, וְעַל תְּלַת גְּנִיזִין אַמַר קוּל דְּבָרִים אַתָּם שׁוּמְעִים,
בַּת קוּל דְּכַלְהוּ שְׁכִינְתָא תַתָּא.

תָּא חֲזִי תְּלַת נְקוּדִין אִינוּן, חִירְק חֵלֶם שְׂרַק, חֵלֶם, קוּצָא
דִּי לְעִילָא אִיהוּ חֵלֶם, קוּצָא דָּאֵת י' לְתַתָּא אִיהִי
חִירְק, גּוּ אַמְצַעִיתָא אִיהוּ שׁוּרְק, כַּד אִינוּן תְּלַת כְּחָדָא,
אִינוּן סְגוּלְתָא וְאִינוּן שְׁלֶשֶׁלַת וְאִינוּן שְׂר"ק וְאִינוּן סְגוּ"ל.

כַּתְרַ עַל חֲכָמָה וּבִינָה אִיהוּ סְגוּלְתָ"א חֵל"ם עַל צַר"י,
סְגוּ"ל אִיהוּ נְקוּדָה תְּחוּת צַר"י, חֶסֶד גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת
לְתַתָּא, נְצַח הוּד, יְסוּד בְּאֻמְצַעִיתָא אִיהוּ שְׂרַק, וְהֲכִי כַד
תְּפָאֶרֶת בְּאֻמְצַעִיתָא אִיהוּ שְׁלֶשֶׁלַת, שְׁב"א אִיהוּ תְּרִין נְקוּדִין,
כַּד אַתְגַּבֵּר מִיָּא עַל אִשָּׁא אוֹ אִשָּׁא עַל מִיָּא, אוֹ כַּד אִינוּן
יְסוּד עַל מַלְכוּת, כָּל סְפִירָה דָּא עַל גְּבִי דָּא בְּכָל אַתְר
אִיהוּ שְׁב"א, וְרִזָּא דְמַלְהָ, אַתְר הַמְּאֹר הַגְּדוֹל וְאֵת הַמְּאֹר
הַקָּטָן, כַּד אִינוּן שׁוּין אִינוּן הוּה צַר"י, אַת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת
הַגְּדוֹלִים, וְכָל נְקוּדִין אִינוּן דְּבוּר וְאַתְוּוֹן הַבַּל הַבָּלִים,
דְּתַלְיִין מִן ה"ה, וְאִינוּן אַתְוּוֹן רְבַרְבָּן, וְאַתְוּוֹן זְעִירָן, נְקוּדִין
מִי בַת קוּל וְדָאִי, קָלִין אִינוּן מִן ו', וְאִינוּן אַתְוּוֹן וְנְקוּדִין, וְטַעְמֵי
כְּלִילָן בְּהוּ, אַתְוּוֹן מִן ה' ה', נְקוּדִין מִן י', טַעְמֵי מִן ו',
נְקוּדִין [דף קה ע"א] מְתַלְבָּשֵׁן בְּמִיָּא בִימִינָא, דְּאַתְמַר בִּיהַ הַרוּצָה
לְהַחֲפִים יְדָרִים, אַתְוּוֹן מְתַלְבָּשֵׁן בְּאִשָּׁא בְּשִׁמְאֵלָא, וְעַלִייהוּ
אַתְמַר קוּל יְהו"ה חֲצַב לְהַבוּת אִש דְּאִינוּן הַבָּלִים, טַעְמֵי
מְתַלְבָּשֵׁן בְּאִוִּירָא בְּאֻמְצַעִיתָא, וְטַעְמֵי אִינוּן מְסַטְרָא דְכַתְרַ,
וְנְקוּדִין מְסַטְרָא דְחֲכָמָה, וְאַתְוּוֹן מְסַטְרָא דְבִינָה, דְּבִגִּינָה

וּמִתְלַבְּשִׁין בְּמִיָּא אִשָּׁא וְרוּחָא, דְּאִינוּן חֶסֶד גְּבוּרָה תְּפָאֶרֶת,
וְהָכִי מִתְלַבְּשִׁין בְּנִצְחָה הוּד יִסוּד, מְלָכוֹת מָאנָא דְכֻלְהוּ,
כְּלִילָא מְכֻלְהוּ.

אִיהִי פֶה דְּמִינָה הַבְּלִים נְפֻקִין וְקֻלִין וְדְבוּרִין, כְּלָהוּ אֶתְכְּלִילִין
בָּהּ, וְאִיהִי לֵב דְּכֻלְהוּ בָּהּ אֶתְכְּלִילִין, וּמִינָה נְפֻקִין
דְּפִיקוּ דְּרוּחָא לְכָל עֲרֻקִין דְּדְרוּעָא, כַּד רוּחָא דְּפִיק בְּמִיָּא
דְּאִיהוּ לִימִינָא, אֶתְמַר בֵּיהּ קוּל דְּוִדִי דּוֹפֵק פְּתַחִי לִי אַחוּתִי,
לְהֵיָא דְּאֶתְמַר בָּהּ אֲמֹר לְחַכְמָה אַחוּתִי אַתְּ, וְכַד דְּפִיק
לְשִׁמְאֵלָא דְּאִיהִי אִשָּׁא, אֶתְמַר בָּהּ רַעֲיָתִי, דְּבִיהּ אֶתְוֹקֵד
בְּכַמָּה רְשָׁפִי"ם דְּאִינוּן שְׂרָפִי"ם, דְּאֶתְמַר בְּהוּן רְשָׁפִיהּ
רְשָׁפִי אִשׁ שְׁלֵהֲבַת י"ה.

מִסְטָרָא דְּעֵמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא יוֹנְתִי תַמְתִּי, בְּגִין דְּאִיהִי
דְּרָגָא דְּיַעֲקֹב דְּאֶתְמַר בֵּיהּ וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְדְפִיקוּ
דִּילִיהּ תַמְן בְּמִשְׁקָל, לָא סָלִיק וְלֹא נַחִית, דִּי בְּמִיָּא נַחִית
לְגַבֵּי צַדִּיק נִבְיָעוּ לְגַבֵּיהּ בְּאַרִיכוּ, וְסָלִיק בֵּיהּ בְּאַרִיכוּ
דְּתַקִּיעָה, בְּאִשָּׁא אִיהוּ דְּפִיקוּ בְּשַׁבְּרִים בְּתַבִּירוּ, וּבְעֵמוּדָא
דְּאֶמְצָעִיתָא נַחִית בְּתַרוּיָהּ שְׁלֵשֶׁל"ת, בִּינוּנִי וְדָא תְּרוּעָה,
קוּל דְּמָמָה דְּקָה לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא תַתָּא, תַמְתִּי, תָם הֵוָא
דְּפִיקוּ בְּגִין דְּהִבִּיאוּ לָהּ בַּחֲשָׁאִי.

וְכַד שְׁכִינְתָא אִיהִי בְּגִלוּתָא אֶתְמַר בָּהּ אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עָר,
כַּד אִיהִי יִשְׁנָה לִית בָּהּ דְּפִיקוּ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִין
הוּא דְּאִיהוּ קוּל דְּפִיקוּ דִּילָהּ אֶתְרַחֵק מִינָה, הֵדָא הוּא
דְּכְתִיב נְאֻלְמַתִּי דּוּמִיָּה הַחֲשֵׁתִי מְטוּב, לְמָה נְאֻלְמַתִּי, מִי"ה
דְּאִיהוּ דּוּמִיָּה דְּאֶתְרַמְיֹז בְּאֵלֵהִי"ם, דְּאִיהוּ ל"ב אֵלֵהִי"ם
דְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, דְּדְפִיק רוּחָא דְּקוּדְשָׁא דְּאֶתְמַר בֵּיהּ וְרוּחַ

אלהי"ם, בגין דהחשתי מטוב דאיהו קול, בההוא זמנא
 אשתארת בת יחידה בלא קול, ובגין דא לית בת קול
 בגלותא, ובגין דלית בת קול בגלותא הביאו לה בחשאי,
 ובגין דא צלותא איהי בחשאי, אף על גב דרזין סגיאין
 אית הכא, שבעין אנפין אית לאורייתא.

ובההוא זמנא לית לה דפיקו דאיהו כגוונא דנקודי
 דמנקדין בדפיקו דאצבעאן דאינון עשר, דבהון
 מנקדין בדפיקו דרוחא, ואינון מנקדין בנימין דכנור דדוד,
 דפיקו איהו כגוונא דקלא דסליק בנגוונא, לקבל עשרה
 דפיקין דאסתפל אסיא בדפיקו, עבד דוד עשרה מיני נגונים
 בתלים, ארבעה אינון אחותי רעיתי יונתי תמתי לקבל
 יהו"ה, עשרה דפיקין לקבל יוד הא ואו הא, דפיקו נפיק
 מאדנא שמאלא דלבא, ודא הוא רוח צפוני דהוה מנשב
 בכנור דדוד דהוה מנגן מאליו, וכל ערקין וורידי גופא
 דאינון דפקין, מלבא אינון דפקין, ורזא דמלה אל אשר
 יהיה שמה הרוח ללכת ילכו.

כבר הוא סמא"ל הוא עשו, דלית ביה רוחא דקודשא,
 לא דפקין ערקין דיליה, ובגין דא לא שריא שכינתא
 באומין דעלמא, ובגלותא דאסתלק רוח דקודשא, דאתמר
 ביה ונחה עליו רוח יהו"ה וגו', לית דפיקו בלבא דאיהי
 שכינתא, ובגין דא אתמר בה אני ישנה ולבי ער, ולית
 בת קול בפומא דהוה סלקא, קלא ברוחא בתקיעה באריכו,
 ובשברים בתבירו, ובתרועה שלשל"ת קלא בינונית לא
 באריכו ולא בקצירו, בת קול איהי קול דממה דקה זעירא,
 קלא נמוכה בחשאי, דהא קול באשה ערוה. וכד ייתי

מְשִׁיחָא נְחִית רוּחָא דְקוּדְשָׁא עֲלֵיהּ, וּמִיָּד אִיהִי אִמְרַת קוּל
 דְּדוּדֵי דוּפֵק, דְּפִיקוּ סְלִיק וְנְחִית, סְלִיק ה' עֲלָאָה (דף קה ע"ב)
 לְגַבֵּי י', וְנְחִית ה' תַּתָּאָה לְגַבֵּי ו', דְּאִיהוּ קֶרְבֵּן לִיהו"ה,
 קֶרְבֵּן עוֹלָה וַיּוֹרֵד.

וְרָזָא דְמְלָה יְהו"ה בְּחֻכְמָה יָסֵד אֶרֶץ פּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָה,
 בְּאֲבָא דְאִיהוּ י' יָסֵד בְּרַתָּא דְאִיהִי ה' זְעִירָא, דְעֲלָה
 אֲתַמַּר וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדְּבָר, בְּאִימָא דְאִיהִי ה' עֲלָאָה כּוֹנֵן
 שָׁמַיִם דְּאִיהוּ ו', וְאִיהוּ בֶן י"ה, וְכַד יְהוֹן מִתְקַרְבִּין אֲתוּוֹן
 אָב עִם אִם בֶּן עִם בֵּת כָּל חַד בְּבֵת זוּגִיָּה, ה' עֲלָאָה סְלִיק
 לְגַבֵּי י', ה' תַּתָּאָה נְחִית לְגַבֵּי ו', הָאִי אִיהוּ קֶרְבֵּן עוֹלָה
 וַיּוֹרֵד, בְּהֵהוּא זְמַנָּא וְתַקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֲצָם אֶל עֲצָמוֹ, וְרָזָא
 דְמְלָה עֲצָם מִעֲצָמֵי וּבִשְׂרֵי מִבְּשָׂרֵי, עֲצָם מִעֲצָמֵי דָא י' עִם
 ה', וּבִשְׂרֵי מִבְּשָׂרֵי דָא ו' עִם ה', וְעַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת
 אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְגוֹמֵר.

וּבְגִין דָּא פִּד סְלִיק ה' לְגַבֵּי י' אֲתַמַּר בְּה זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה
 הִיא הָעוֹלָה, דְּהִיא סְלִיקַת לְגַבֵּי אֲבָא, וְכַד נְחִיתַת
 לְגַבֵּי בְּרָא אֲתַמַּר בְּה וְאִשׁ הַמְּזַבַּח תּוֹקֵד בּוֹ, אֲתוּקֵד בֵּיהּ
 בְּשִׁלְהוּבִין דְּרַחֲמֵי, וְהָכִי כַד נְחִית ו' לְגַבֵּי ה' דִּילִיָּה, וַי'
 סְלִיק לְגַבֵּי ה' דִּילִיָּה, בְּהֵהוּא זְמַנָּא וְהֵנָּה מְלָאכֵי אֱלֹהִים
 עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוֹ, כָּל אֵלִין דְּפִיקִין דִּשְׂאָר עֲרֻקִין, וְהָכִי
 אֲוֻקְמוּהוּ סְלֻקִין תְּרִין וְנַחְתִּין תְּרִין, סְלֻקִין תְּרִין י"ה דָּא
 לְגַבֵּי דָא, וְנַחְתִּין תְּרִין ו"ה דָּא לְגַבֵּי דָא.

וְעוֹד סְלֻקִין תְּרִין רוּחָא וְאַשָׁא, דְּאִינוּן קְלִין וְסְלֻקִין בְּדְפִיקוּ,
 וְנַחְתִּין תְּרִין מִיָּא וְעַפְרָא, דְּאִינוּן כְּבִדִין בְּדְפִיקוּ, וְאִינוּן
 מִיכָא"ל גְּבַרְיָא"ל נוּרְיָא"ל רְפָא"ל, מִיכָא"ל מִיָּא, גְּבַרְיָא"ל

אָשָׁא, נוֹרִיאַ"ל רוּחָא, רַפְּא"ל עַפְרָא, יי בְּרִישָׁא, ה"ה
 בִּידִין, ו' בְּגוּפָא, ה"ה הַבֵּל סְלִיק הַבֵּל נַחֲת, הַבֵּל סְלִיק
 דָּא ה' עֲלָאָה דְסְלִיק לְגַבֵּי יי דָּאִיהוּ עֶשֶׂר אַמִּירָן, וּבְמֵאֵי
 סְלִיק בְּקֵלָא דָּאִיהוּ ו'.

וְהַבֵּל נַחֲת דָּא ה' תַּתְּאָה דְנַחֲת לְגַבֵּיהּ וְאִתְעַבִּידַת דְּבוּר,
 קְרִיבוּ דְכָל הַבְּלִים וְקֵלָא וְדְבוּרָא אִיהוּ פ"ה, דָּאִיהוּ
 בְּחוּשְׁפִין מִל"ה, פְּלִיל פְּלָא, אִיהוּ קְרִיבוּ דַאדְנ"י בְּעַמּוּדָא
 דְאַמְצַעִיתָא קְרַבָּן לִיהו"ה, וְדָא שְׁכִינְתָא תַתְּאָה, וְאִיהִי
 יְחוּדָא דְאַתְוּוֹן יְהו"ה בְּצַדִּיק, דָּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, וְזַכָּאָה
 אִיהוּ מָאן דְקָרִיב אַתְוּוֹן אֵלֶיךָ בְּצִלוֹתֶיךָ, דָּאִיהִי קְרַבְנָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁכִינְתָא דִלֵּיהּ בְּפִימוּי, זַכָּאָה אִיהוּ
 מָאן דְמִיחַד לוֹן בְּקָרִיאת שְׁמַע וּבְצִלוֹתֶיהּ, דְקָרִיבוּ דְלֵהוֹן
 וְדָאִי בְּעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, יְחוּדָא דְלֵהוֹן בְּצַדִּיק, וּמָאן
 אִיהוּ דְמִיחַד פְּלָא וּמְקָרֵב פְּלָא עֲלֵת הַעֲלוֹת.

אֲדַהְכִי הָא סְבָא קָא אֲזַדְמָן לִיהּ דִּהוּה נְהִיר עֲלִמִין רַבִּי
 פְּנַחֶס בֶּן יֶאִיר שְׁמִיָּה, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, וְדָאִי קְרִיבוּ
 דְאַרְבַּע אַתְוּוֹן וְיְחוּדָא דְלֵהוֹן בְּעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, וְקְרִיבוּ
 וְיְחוּדָא דְלֵהוֹן הָכִי הוּא בְּצַדִּיק, וּבְתַרִּין דְרַגִּין מִיְחַדִּין לוֹן
 יִשְׂרָאֵל, בְּקָרִיאת שְׁמַע דְעַרְבִית וְשַׁחְרִית, וּמְקָרְבִין לוֹן
 בְּצִלוֹתָא דְשַׁחְרִית וְעַרְבִית, וְדָא קְרַבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, ה' עוֹלָה
 בְּעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, ו' יוֹרֵד בְּצַדִּיק, אָף עַל גַּב דְּכָלָא
 קְשׁוּט, עוֹלָה וְיוֹרֵד ה' בָּאת יי, ה' בָּאת ו', מִיָּד דְאָמַר
 מְלִין אֵלֶיךָ פְּרַח.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרִיא, זַכָּאָה חוּלְקָנָא דְעֲלָאִין וְתַתְּאִין
 אֵינּוֹן בְּאַסְפְּמוּתָא לְסִייעַ לָן, הָאִי אִיהוּ דְאוּקְמוּהוּ

מֵאֲרִי מִתְנִיתִין דְּבַר נֶשׁ דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּפּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּה דְכָל
 בְּרִיין דְעֵלְמָא אִינוּן בְּסִיעֵתָא דִּילִיָּה, כְּמָה דְאֻקְמוּהָ כָּל
 הָעוֹלָם כְּלוּ לֹא נִבְרָא אֱלֹא לְצוּת לְזֵה, וְאֶפִּילוּ שְׂרָפִים
 וְחַיּוֹת וְאוֹפְנִים לֹא אֶתְבְּרִיאוּ אֱלֹא לְסִיעֵתִיָּה, וְכַד בַּר נֶשׁ
 אֶפִּיק הֶבְלִים וְדַבּוּרִים בְּצִלוֹתִיָּה, כְּמָה עוֹפִין פְּתַחִין גְּדַפִּיָּהוּ
 וּפִימִיָּהוּ לְקַבְּלָא לֹון, הֵדָא הוּא דְכָתִיב כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם
 יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבַר, וְנָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֵלִין מְלִין וּבְנֵי בְהוֹן עֲלָמִין, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן כִּי כֹּאֲשֶׁר
 הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אָנִי עֹשֶׂה, וְרָזָא
 דְּמִלָּה וְאֲשִׁים דְּבְרֵי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי כְּסִיתִיךָ, לְנַטְע שְׁמַיִם
 וְלִיסַד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אֲתָה. [דף קו ע"א] אֵל תִּקְרִי
 עֲמִי אֱלֹא עֲמִי בְּשׁוֹתְפוּ.

אֲדַהְכִּי הָא סְבָא קָא נְחִית פְּתַח וְאֶמַר אָנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי
 עָר, אָנִי יִשְׁנָה מְרַחֲמָאֵי דְאֶתְרַחַק מִנִּי, וְלִבִּי עָר
 כַּד אֲתִיָּא לְגַבִּי, לְכֹלָה דְהוֹת נִשְׁוֹאָה לְחַתָּן, וְאֶתְרַחַק מִיָּנָה,
 נְפִלַת בְּבֵי מְרַעָא, וְאֶתְפְּנָשׁוּ כָּל אֲסִיין לְגַבָּה, וְלֹא הוּוּ יְכַלִּין
 לְמַנְדַּע מְרַעָא דִּילָהּ, אֲסִיָּא קְרִטְנָא הָוָה תַּמָּן דְהוּוּ אֶשְׁתַּמּוּדַע
 בְּדַפִּיקוּ, בַּעֲשָׂרָה מִיָּנֵי דַפִּיקִין דְּבַעֵי לְאֶסְתַּפְּלָא בְּהוֹן אֲסִיָּא,
 לְקַבֵּל עֲשָׂר אֲצַבְעָאן, וְלֹא הוּוּ אֶשְׁתַּמּוּדַעָן בְּמְרַעָא דִּילָהּ
 אֱלֹא הוּא, דְכַמָּה מְשַׁקִּין וְרִיחִין טְבִין מִתְּפוּחִין, דְּאֶתְמַר
 בְּהוֹן וְרִיחַ אֶפְףַּ פְּתַפּוּחִים, וְכַמָּה מְשַׁקִּין מְעַסִּים רְמוּנִים
 הוּוּ מְשַׁקִּין לָהּ אֲסִיין אַחַרְנִין, וְלֹא הוּוּ מְהַנִּיין לָהּ, עַד
 דְּאֶתָּא אֲסִיָּא קְרִטְנָא אֶסְתַּפְּל בְּדַפִּיקוּ דִּילָהּ, וְאִיָּהּ
 אֶשְׁתַּמּוּדַעָא בְּאֲסִיָּא, וְאֶמַרְתָּ קוֹל דְּוִדִּי דוֹפֵק, וְאִיָּהּ אֶמַר
 פְּתַחִי לִי, פְּתַחִי לְאֶת יְיָ דְאִיָּהּ עֲשָׂרָה מִיָּנֵי דַפִּיקוּ, קוֹל

דודי דופק דא ו' דפיק לתרעא, בשית פרקין דדרועין,
 ורזא דמלה ידיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש, בתר"י
 ש"ש, בתרין דרועין שית פרקין, וכלהו רמיזין במלת
 בראשית דאיהו בר"א שי"ת.

ועליהו אתמר פתחי לי באת ב', פתחו לי שערי צדק,
 שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא
 מלך הכבוד, ובגין דא פתחי לי באת ב', זה השער ליהו"ה,
 ודא את ב' מן בראשית, אחותי באת א' מן בראשית,
 רעיתי באת ר' מן בראשית, יונתי באת י' מבראשית, תמתי
 באת ת' מן בראשית, שראשי באת ש' מן בראשית, נמלא
 טל, רזא דמלה יהו"ה אח"ד דסליק לחשבן ט"ל, דבר
 אחר נמלא ט"ל באלהי"ם, וביה איהי מליא"ה, באן אתר
 ביומא שביעאה דאיהו שתיתאה, ועל רישיה י' עטרה
 כלילא מעשרה, י' איהי טפה דאתמשכת מן מוחא לגבי
 ה' אפיקי מים, ו' רוחא דנפיק מאזן שמאלא, רוח צפונית
 דהוה נפיק מאזן שמאלא דלבא, והוה מנשב בכנור דדוד
 והוה מנגן מאליו, ועליה אתמר קול דודי דופק, דבקדמיתא
 אמרת ה' זעירא אני ישנה מן י"ה, עד דאתער ו' לגבי
 דאיהו רוח, ומיד קול דודי דופק בשית אתוון מן בראשית,
 דאינון לקבל שית תיבין דיחודא, ואינון לקבל שית יומי
 בראשית.

ועוד פתחי לי ביומא קדמאה דאיהי ימינא, דעליה אתמר
 פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון, ידיך יודיך,
 דא י' דאיהו לימינא, אחותי ביומא תניינא דתמן ה', יונתי
 ביומא תליתאה דתמן ו', שראשי נמלא טל ביומא רביעאה,

דַּאִיהוּ כְּלָא דְיו"ד ה"א וּא"ו דַּאִיהוּ חוֹשְׁבֵן ט"ל, וְדַא
 אִיהוּ גּוּפָא וּבְרִית דְּחֻשְׁבִּינָן חַד בְּחֻשְׁבֵן, דַּאִיהוּ וּא"ו דְּסָלִיק
 אַח"ד, ו' עֲלָא עֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, ו' תַּתָּא צְדִיק, א'
 אַחְזִי עַל תְּרוּיְהוּ דַּאיִנוּן חַד.

קְנוֹצוֹתֵיו אֵלִין שִׁית קְצוֹת דַּאיִנוּן ה"א, שִׁית פְּרָקִין דְּכְלִילָן
 בְּתַרִּין שׁוֹקִין, דַּאיִנוּן יוֹם חֲמִישִׁי וְיוֹם שֵׁשִׁי,
 דְּעֲלִיְהוּ אֲתַמַּר שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, רְסִיסי לֵילָה דַּא שְׁכִינְתָּא
 תַּתָּא כְּלִילָא מִיו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְאַמַּי אֲתַקְרִיאת
 לֵילָה, דַּאִיהוּ לֵיל שַׁבַּת לֵיל שְׁמוֹרִים, דַּאִיהוּ וְדַאי לִיהו"ה,
 בְּהוֹצִיאוּ אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְעוֹד אֲנִי יֹשֵׁנָה בְּמִשְׁנָה,
 וְלִבִּי עַר בְּאוֹרֵייתָא, דַּאֲתַמַּר בְּהַתְּאַנְהוּ חֲנֻטָּה פְּגִיָּה, דַּאיִנוּן
 תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים בְּל"ב נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חֲכָמָה, בְּל"ב אֱלֹהִים
 דְּעוֹבְדָא ^[דף קו ע"ב] דְּבְרָאשִׁית, בְּל"ב דַּאִיהוּ ב' מִן בְּרָאשִׁית
 ל' מִן לְעִינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְהַגְּפָנִים סְמֹדֵר נָתְנוּ רִיחַ אֵלִין
 בְּעֵלֵי מִצּוֹת, קוּמֵי לָךְ רַעֲיִתִי יִפְתִּי וְלָכִי לָךְ קוּמֵי לָךְ
 בְּאוֹרֵייתָא דְּבִכְתָּב, יִפְתִּי וְלָכִי לָךְ בְּהִלְכָה אוֹרֵייתָא דְּבַעַל
 פָּה, וְעוֹד אֲנִי יֹשֵׁנָה בְּתַלְתַּת מָאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ פְּקוּדִין דְּלֹא
 תַעֲשֶׂה, כְּחוֹשְׁבֵן אֲתוּוֹן יִשְׁנָה, וְלִבִּי עַר בְּרַמ"ח פְּקוּדִין
 דְּעֵשֶׂה כְּחוֹשְׁבֵן וְלִבִּי וְר' מַעַר, רַמְזוּ דַּאֲתִיְהִיבוּ מִימִינָא
 וּמִשְׁמָאלָא, מַאי ע' מִן עַר דַּאִיהוּ בְּתוֹסַפֶּת, דַּא עֲמוּדָא
 דְּאַמְצְעִיתָא, דַּאֲתַמַּר בֵּיה עֵין יַעֲקֹב, דַּאִיהוּ עֲמוּדָא
 דְּאַמְצְעִיתָא דְּכָלִיל פְּקוּדִין דְּעֵשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. דַּאֲתִיְהִיבוּ
 מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא בֵּיה כְּלִילָן.

וְעוֹד קוּל דוּדֵי דוּפֶק דַּא עֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, דַּאִיהוּ תוֹר"ה
 כְּלִיל תְּרִי"א, דַּאֲתִיְהִיב מְתַרִּין דְּרוּעִין דְּתַמָּן אָפָא

וְאִימָא דְאִינוּן י"ה, וּבְהוּן אֲשַׁתְּלִים תּוֹר"ה דְאִיהוּ ו' כְּלִיל
תְּרִי"ג, ה' תַּתָּא אורִייתָא דְבַעַל פֶּה כְּלִילָא מְכַלְהוּ אַתּוּן,
וּבַה אֲשַׁתְּלִים יְהו"ה.

וְעוּד אַנִּי יִשְׁנָה, שְׁנִיָּה וְדַאי לַחֲכֵמָה דְאִיהִי י', כַּד אַתְּרַחַק
מִינִי רַחֲמֵי דְאִיהוּ ו', וְרָזָא דְמִלָּא יְהו"ה בְּחֲכֵמָה
יְסַד אַרְץ כּוּנֵן שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָה, בְּחֲכֵמָה דְאִיהוּ אָבָא י', יְסַד
בְּרַתָּא דְאִיהִי אַרְץ, ה' זַעֲרָא הָאֲרֵץ וְדַאי, כּוּנֵן שָׁמַיִם דָּא
ו', בְּתַבּוּנָה דָּא אִימָא עֲלָאָה, דְּבִינָה אַתְּקִרִיאַת לְעִילָא כַּד
אִיהִי עִם בְּעֵלָה, תַּבּוּנָה אַתְּקִרִיאַת לְתַתָּא כַּד אִיהִי עִם ו',
דְּאִיהוּ בֶן, ו', וְת' דְאִיהוּ תַּפְּאָרַת, אֲשַׁתְּאָרַת אִיהִי ה' עֲמִיָּה,
וּבַהּ הוּא זְמַנָּא דָּאֵת י' אִיהוּ עִם אִימָא, וְאִיהוּ מְרַחַק מִינָה,
אַתְּמַר בַּה אַנִּי יִשְׁנָה וְאִיהִי שְׁנִיָּה לָהּ.

וְעוּד יִשְׁנָה בְּגִלוּתָא, דְּלֹא דְפִיק בָּהּ, וּבַהּ הוּא זְמַנָּא דִּיִּתִּי
בְּעֵלָה, קוּל דְּיודֵי דוּפִק דְאִיהוּ ו' רַחֲמֵי דִילָהּ, רוּחַ
צְפוּנִית נְפִיק לְגַבְהָ דְנִשְׁיב בְּכַנּוּר דְּוּד, וְרוּחַ דְּרוּמִית מְסִטְרָא
דִּימִינָא, וְרוּחַ אֱלֹהִי"ם מְרַחֲפַת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, דְּאִינוּן מַיִם
מְסִטְרָא דְּחֹסֵד דְּתַמֵּן חֲכֵמָה.

וּבְזְמַנָּא דִּיִּתִּי פּוֹרְקָנָא, דְּפִיקוּ סְלִיק וְנַחֲתִית פְּגוּוּנָא דְקֶרְבֵּן
עוֹלָה וְיִוֵּרֵד, סְלִיק ה' עֲלָאָה לְגַבֵּי י', וְנַחֲתִית ה'
תַּתָּא לְגַבֵּי ו', וּמַה דְּהוּה יְהו"ו, אַתְּחַזֵּר יְהו"ה, אָבָא
עִם אִימָא, בְּרָא עִם בְּרַתָּא, וּבְגִין דָּא אָמַר נְבִיאָה פֶּה אָמַר
יְהו"ה אַל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֲכֵמָתוֹ, דְּאִיהוּ לִימִינָא בְּזְמַנָּא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְרַחֲקָא מְשַׁכִּינְתִּיָּה, וְאַל יִתְהַלֵּל הַגְּבוּר
בְּגִבוּרָתוֹ, דְּתַמֵּן גְּבוּרָה בְּצַפּוֹן וְתַמֵּן עוּתְרָא, הִדָּא הוּא
דְּכַתִּיב מְצַפּוֹן זָהָב יֵאֵתָהּ, וּבְגִין דָּא וְאַל יִתְהַלֵּל עֲשִׂיר

בְּעֶשְׂרוֹ, תִּמְן לְצִפּוֹן שְׁנֵאֲמַר מִצִּפּוֹן זֶהָב יֵאָתֶה, בְּזִמְנָא דְאֵת ו' מֵרַחֲקָא מֵה' דִּילֵיהּ, פִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְּׂכַל וַיְדוּעַ אוֹתִי פִי אֲנִי יְהו"ה וְגוֹמַר, כִּד יֵהָא יְהו"ה כְּדִקָּא יֵאוֹת כֹּל אוֹת בְּחִבְרָתָהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב עֵצִים מִעֲצָמֵי וּבֶשֶׂר מִבְּשָׂרֵי לְזֹאת יִקְרָא אֲשֶׁה פִי מֵאִישׁ לְקַחָהּ זֹאת.

עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, דָּא חֲכָמָה אָבִיו, וּבִינָה אִמָּא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב פִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, וְדַבֵּק בְּאֲשֶׁתּוֹ דָּא ו' בֶּן, וּלְבַתֵּר דְּאֵתְדַבֵּק בְּאֵתְתִיָּה דְאִיהוּ ה' וְהָיוּ לְבֶשֶׂר אֶחָד, וְדָא אִיהוּ קֶרְבָּן עוֹלָה וַיּוֹרֵד, קֶרְבָּן קֶרִיבּוֹ דְאֵתְוּוֹן דְּמִתְקֶרְבִּין י' עִם ה' ו' עִם ה', וּבְגִין דָּא קֶרְבָּן לִיהו"ה, דְּאֵתְקֶרִיבַת אֶתְתָּא לְבַעֲלָהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבָּן לִיהו"ה, מֵאִי אָדָם דָּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, דְאִיהוּ קֶרִיבּוֹ דְאֵתְוּוֹן, וּמֵאֵן קֶרִיב [דף קו ע"א] לְגַבֵּי אֵתְוּוֹן, דָּא עֲלֵת עַל כֹּל הָעֲלוֹת. בְּהָהוּא זִמְנָא דְפִיקוּ נְחִית וּסְלִיק מֵאַרְבַּע דְּפִיקִין לְעֶשֶׂר, דְּפִיקוּ בְּאַרְבַּע אֵתְוּוֹן, סְלִיק בְּאֲשָׁא וְרוּחָא, וְנְחִית בְּמֵיָא וְעַפְרָא, וְרִזָּא דְמִלָּה וְהִנָּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוֹ, עוֹלִים תְּרִי וַיּוֹרְדִים תְּרִי, וְאִינוּן מִים קַמִּיָּן, שְׁב"א אֵשׁ, חֲל"ם רוּחַ, שׁוֹר"ק עֶפֶר מֵאֲנָא דְכֻלְּהוּ, בְּגִין דְּקַמִּיָּן דְאִיהוּ מִים י', בֵּיה סְלִיק ה' דְאִיהִי לְשִׁמְאֵלָא דְאִיהִי שְׁב"א אֵשׁ, וְאַמְאִי סְלִיק ה' בְּקַמִּיָּן, בְּגִין דְּתִמְן י' דְאִיהִי חֲכָמָה, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, וַיְהוֹן י"ה בִּימִינָא, ה' אִיהִי עִם אֲבָא, וְאִיהִי אֶרֶץ, נְחִית לְשִׁמְאֵלָא דְתִמְן רוּחָא דְאִיהוּ חֲל"ם, דְאִיהוּ רוּחַ דְנִשְׁיב בְּאֶזְן שְׁמֵאֵלָא דְלְבָא, וַיְהוֹן ו"ה בְּשִׁמְאֵלָא לְקַבֵּל לְבָא, בְּהָהוּא זִמְנָא אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הַרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ.

כָּל נְבִיאֵי מִתְנַהֲגִין אֲבֹתֵיהֶם, כְּעֶרְקִין דְּלִבָּא דְּמִתְנַהֲגִין
 כְּלָהוּ בְּתַר רוּחָא דְּלִבָּא, וּמְאִי נִיהוּ שְׂמִי"ה דָּא מִשְׁ"ה,
 דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ הוּלֵךְ אֶל דְּרוּם וְסוּבֵב אֶל צְפוֹן וְגוּמַר, וְלִבְתַּר
 דְּסִלְקִין תְּרִין וְנַחְתִּין תְּרִין, סִלְקִין אַרְבַּע דְּפִיקִין לְעֶשְׂרָה,
 כְּגוֹוְנָא דָּא יוֹד הָא וְאוּ הָא, בְּאֵת י' סִלִּיק ה', וּבְאֵת ו'
 ה' תְּנִינָא, בְּא' סִלִּיק י', דְּאִיהוּ בְּעֶשֶׂר אֶצְבָּעָאן דִּידִין
 וּבְעֶשֶׂר אֶצְבָּעָאן דְּרִגְלִין, כָּל אֲתוּוֹן סִלְקִין בּוּא"ו דְּאִיהוּ
 אַח"ד, כְּחֻשְׁבַּן אַר"ץ, דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא, סִלִּיקַת לְנִקּוּדֵי
 לְחוּשְׁבַּן זְעִיר דְּחֲנוּף, קִמְץ י"ד, פֶּתַח כ', צְרִי י"ב, שְׁבָא
 ו', סְגוּל ח"י, חֵלֶם ט"ו, חֶרֶק י"א, חִירָק בִּי"ב, שֶׁרָק
 ו', שׁוּרָק עִם ו' י"ב, לְחֻשְׁבַּן זְעִיר דְּחֲנוּף, וְהֵאֵי אִיהוּ
 חֻשְׁבַּן לְכָל נִקּוּדִין לְחֻשְׁבַּן זְעִיר.

אָמַר לִיהּ וְהָא אֲתוּוֹן דִּיהו"ה דְּאִינוּן קֶרְבַּן עוֹלָה וַיּוֹרֵד,
 מָאן סִלִּיק בְּקַדְמִיתָא וּמָאן נַחִית, ו' נַחִית בְּקַדְמִיתָא
 לְגַבֵּי ה', וְלִבְתַּר סִלִּיק י' לְגַבֵּי ה' עֲלָאָה, דְּהִכִּי אוּקְמוּהָ
 מְאִרֵי מִתְנִיתִין, לֹא אָבָא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה וְכוּ', לֹא
 יִיעוּל י' בְּה' עֲלָאָה דְּאִיהִי יְרוּשָׁלַם דְּלַעִילָא, עַד דִּיעוּל ו'
 בְּה' דְּאִיהִי יְרוּשָׁלַם דְּלַתְתָא

אֲרֵהֲכִי הָא סָבָא דְּסַבִּין קָא נַחִית, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא
 כְּלָה אִיהִי בְּבִי מְרַעָא מְרַחֲמָהָא, צְרִיךְ לְאֲתַעְרָא
 בְּדְפִיקוּ דִילָהּ יִתִיר, דְּהָא קוּל דְּוֹדֵי דוּפָק, קוּל רַחֲמָהָא,
 דְּפִיק לְגַבְהָ בְּתַקִּיפּוּ סְגִי לְאַרְבַּע סְטְרִין, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב
 כֹּה אָמַר יְהו"ה מְאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הַרוּחַ, מְסֻטְרָא דְּאוּר
 קַדְמָאָה דְּאִיהוּ קַדְמוֹן עַל כְּלָא, דְּפִיקוּ דְּרוּחָא אִיהוּ לַח,
 מְסֻטְרָא דְּחֻכְמָה אִיהוּ קַר, מְסֻטְרָא דְּאִימָא אִיהוּ בְּחֻמִּימו

סגִי, בְּגִין דְּאִוִּיר קְדַמָּא נָטִיל בְּעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא וְנָטִיל
 בְּצַדִּיק, וְחֲכָמָה דְּאִיהוּ קָר נָטִיל בְּחֶסֶד וְנִצָּח, וְאִמָּא דְּאִיהִי
 חֲמִימָא נָטִילת בְּגְבוּרָה וְהוּד, וּמִסְטָרָא דְשְׂכִינְתָא תַתָּא
 אִיהִי יָבֵשׁ, דְּאִיהִי אֶרֶץ, דְּאִתְמַר בָּהּ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לִיבֶשֶׁת
 אֶרֶץ, וְהָא אֵינוֹן אַרְבַּע וְסִלְקִין לְעֶשֶׂר, כְּגוּוֹנָא דְאַרְבַּע אֲתוּוֹן
 דְּאֵינוֹן יְהוּ"ה, דְּסִלְקִין לְעֶשֶׂר יוּד הָא וְאוּ הָא.

וְלַתַּתָּא מִיכָא"ל גְּבִרִיא"ל נוֹרִיא"ל רְפָא"ל, אֵינוֹן לְבוּשִׁין
 לְאַרְבַּע רוּחִין, דְּאִתְמַר בְּהוּ רוּחַ יְהוּ"ה, רוּחַ
 חֲכָמָה וּבִינָה, רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה, רוּחַ דַּעַת וִירָאת יְהוּ"ה,
 רוּחַ יְהוּ"ה דָּא אִוִּיר קְדַמָּא, רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה תְרִין סְפִירָן
 אַבְתְּרִיה, רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה יְמִנָא וְשְׂמָאלָא, רוּחַ דַּעַת
 וִירָאת יְהוּ"ה דָּא עַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא וּמְלָכוּת.

וְהַרְיָחוּ בִירָאת יְהוּ"ה דָּא רִיחַ נִיחַח, וּמֵאִי נִיהוּ רִיחַ נִיחַח
 דָּא צַדִּיק דְּבִיה נִיחַח, דְּנַח אִישׁ צַדִּיק, אִשָּׁה
 לִיהוּה דָּא נִצָּח וְהוּד, עַלִייהוּ אִתְמַר אֵת קָרְבָּנִי לְחֲמִי לְאִשִּׁי,
 אִשִּׁי יְהוּ"ה אִתְקַרְיָאוּ, עַלִייהוּ אִתְמַר סְמִכוֹנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת,
 עַל כֵּן בְּאוּרִים כְּבֹדוֹ יְהוּ"ה, וְרִיחַ אַפָּן כְּתַפּוּחִים, תַּפּוּחִי
 זָהָב בְּמִשְׁכִּיֹּת כְּסָף, וְאֵינוֹן תְּרִי אוּפְנֵי הַמֶּרְכָּבָה, דְתִלַּת
 דְּרָגִין אֵינוֹן, שְׂרָפִים וְחַיִּוֹת וְאוּפְנֵי קֹדֶשׁ, שְׂרָפִים תְּרִין
 דְּרוּעִין יְמִנָא וְשְׂמָאלָא, חַיִּוֹת גּוּפָא וּבְרִית, אוּפְנֵים תְּרִין
 [דף קו ע"ב] שׁוֹקִין, מֶרְכָּבָה דְּכָלְהוּ שְׂכִינָה, בְּגִין דְּאֵינוֹן שִׁית
 תִּיקוּנִין מִסְטָרָא דָּאת ו', דְּאִיהוּ רוּחָא קְדִישָׁא. דְּדַפִּיק
 וּמְנַשִּׁיב בְּכָלְהוּ.

מְלָכוּת מֶרְכָּבָה דִּילָה פְּלִילָא מְאַרְבַּע רוּחִין, וְדָא אִיהוּ
 רְזָא דוּ פְּרָצוּפִין, דְּאֵינוֹן עֲשָׂרָה דְּפִיקִין, דְּאֵינוֹן

ה' דנפיק מלפא, דאיהו הבל ה' ל"ב, ד' ארבע מחנות,
 ד' חיות לפסא, ו' שית דרגין, דאינון שש מעלות לפסא,
 דמתמן כל נשמתין בארז אצילות, ולאן איהו האי פרסייא
 בארז בריאה, אלא בארז אצילות, דשכינתא עלאה איהי
 פסא כבוד מרום מראשון דאיהו מלכות

ובהון יהה"ו ההי"ו אתלבש בשית ספירן, דאינון שש
 מעלות לפסא, י' אתלבש בחכמה וסליק לעשרה,
 דאינון עשר גלגלים דכרסייא, א לעילא דמות כמראה
 אדם עליו מלמעלה, ודא אויר קדמון, ה' זעירא איהי
 לימינא, וחכמה לימינא נטיר לה, ובהאי אתר יהו"ה
 בחכמה יסד ארץ, ה' לשמאלא אש על לפא, ו' רוחא
 דנשיב לגבה, ובעי רחמי מינה דלא אוקידת עלמא, בגין
 דגרמי לה דאתרחקא מבעלה, ומאריך רוגזהא.

ולזמנין דייתי פורקנא, אתמר לגבי ו' דאיהו דרגא דמשה,
 מוליך לימין משה, לסמכא ה' דיליה בימינא,
 ודא איהו חי יהו"ה שכבי עד הבקר, בקר דאברהם, י'
 אזיל לשמאלא וזקיף לה' דיליה, ודא איהו קרבן עולה
 ויורד, ורזא דמלה, יעקב בהאי אתר שפל את ידיו, ולחפימא
 ברמיזא.

אתחזר י"ה לשמאלא, דאינון שמור, ו"ה לימינא דאינון
 זכור, ודא איהו זה שמי וזה זכרי י"ה עם שמ"י
 שס"ה לשמאלא, ו"ה עם זכר"י רמ"ח לימינא, בפסח
 יהון ו"ה לימינא, בראש השנה י"ה לשמאלא, שבועות
 אחיד בתרוייהו ודא עמודא דאמצעיתא, הדא הוא דכתיב
 מלא שבוע זאת ונתנה לך גם את זאת, ביה אשתלים

יהו"ה, ועם כל דא לא יהא שלם אלא בבית זוגיה דאיהי
 אדנ"י, ובאן אתר בסופה, דאיהו כ"ו ה"ס דאיהי
 יאהדונה"י, ורזא דמלה ויבא יעקב שלם ביהו"ה, מיד
 ויבן לו בית דא סופה, כמה דאת אמר ויעקב נסע סכתה
 ויבן לו בית.

בההוא זמנא, מה דהוה אני ישנה בגלותא, דאסתלק
 דפיקו דילה שלימו דילה, בההוא זמנא אתמר
 בשכינתא ולבי ער, לאתערוותא דפורקנא, ובההוא זמנא
 נשיב רוחא דקודשא בה, דבזמנא דרוחא דקודשא לא
 נשיב רוח סערה נשיב, באודנא שמאלא דלבא, ויכיל
 למטעי עלמא

והאי איהו דאתמר ביה והנה רוח סערה באה מן הצפון,
 דסעיר גופיה דבר נש, דאתמר ביה מצפון תפתח
 הרעה, ובההוא זמנא שלטין בעלמא כל רוחין ושדין
 ומזיקין בישין דמחבלין עלמא דאינון מלאכי חבלה, ודא
 דפיקו דמרעא דסליק באשא דגיהנם דאיהי מרה, ומחמם
 לגופיה דבר נש, וביה וימררו את חיהם, דאברין דאינון
 ישראל, בעבודה קשה דא כבד, דאיהו כבד על ערקין
 דמרה דדמא, בחמר ובלבנים דא ליחא חוורא, דאיהי כבדה
 על בר נש, ומינה יתון ליה כמה מרעין בישין, דאינון
 מים הזדונים דמתגברין על אברין דיליה.

ובכל עבודה בשדה דא דפיקו דדמא, דאתמר ביה איש
 יודע ציד איש שדה, ומאי ניהו דפיקו דדמא רוח
 סערה, דאתגבר ביה דמא דערקין דכבד, דאיהו עשו הוא
 אדום, דערקין דיליה פי רגליהם לרע ירוצו וימהרו לשפוך

דָם, אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בַּפֶּרֶךְ, דְּפִיקוּ בְמַרְה אֹיכְמָא, דְּאִיהוּ
יָבֵשׁ בְּרִיקְנִיא, וּבְגִין דָּא אֲתֵמַר בֵּיה בַּפֶּרֶךְ.

וְכֵן אֲתַעְבֵּר רוּחַ סַעְרָה, כְּמָה דְאֵת אֲמַר וְאֵת רוּחַ הַטּוֹמְאָה
אֲעַבִּיר מִן הָאָרֶץ, אֲתַעֵר דְּפִיקוּ בְהֵהוּא רוּחָא, עֲלִיה
אֲתֵמַר בְּדַבַּר יְהוּ"ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צַבָּאָם,
בְּהֵהוּא זְמַנָּא הַבְּלִים דְּצִלוּתִין סְלִקִין בֵּיה בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא
לְגַבֵּי עֵילָא, וַיִּתְעַרוּ לְגַבֵּייהוּ הַבְּלִים עֲלָאִין, דְּאֲתֵמַר בְּהוּ
[דף קח ע"א] פִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוּ יַחִיהַ הָאָדָם כּו', דְּאִיהוּ
הַבֵּל דְּלִבָּא דְשְׂכִינְתָא קְדִישָׁא, לְהַב הַמְזַבַּח, וּמִיד דְּסִלִיקַת
בְּהַבְּלִים דְּפּוֹמִיִּיהוּ דִּישְׂרָאֵל בְּצִלוּתִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
שְׂאִיל בְּגִינָה מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִי בִּזְאת עוֹלָה
וְדֵאִי

וּבְגִין דָּא אֵית הַבֵּל וְאֵית הַבֵּל, אֵית הַבֵּל דְּאֲתֵמַר בֵּיה
וְתוֹסֵף לְלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הַבֵּל, וְאֵית הַבֵּל דְּצִלוּתִין
וּפּוֹלְחָנִין טָבִין, וְאֵית הַבֵּל דְּמַלִּין בְּטַלִּין מַלִּין רִיקְנִין,
דְּאֲתֵמַר בְּהוּן הַבֵּל הַמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים בַּעַת פְּקוּדָתָם
יֵאבְדוּ, מֵאִי בַּעַת פְּקוּדָתָם, אֲלֵא בְּזְמַנָּא דְאֲתֵי פּוֹרְקָנָא
וּפְקוּדָה לְיִשְׂרָאֵל, יֵאבְדוּ מַעֲלָמָא, הַבֵּל תַּעֲתוּעִים דְּתוּעִים
לְבַנֵּי נֶשָׂא, וְרוּחָא דְקוּדְשָׁא שְׁלִיט בְּעֵלְמָא, דְּאִיהוּ דְּפִיקוּ
דְּאֲתֵמַר בֵּיה קוּל דּוּדֵי דוּפֵק, דְּפִיקוּ דְּסִלִיק בְּגִלְגְּלֵי יִמָּא,
דְּסַפִּינָה דְּאִיהִי לְבָא, וְכָל גְּלִיָּא עֲלִיהוּ אֲתֵמַר, אֵל אֲשֶׁר
יְהִיָּה שְׁמָה הַרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ, וּבְהוּן הַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב,
רְצוּא תְּרִין וְשׁוּב תְּרִין, וְאִינוּן יְהוּ"ה, דְּאֲתֵמַר בְּהוּן כַּה
אֲמַר יְהוּ"ה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הַרוּחַ.

שְׁכִינְתָא עֲלֵה אֲתָמַר אֲשֶׁר שְׁמַתִּי חוּל גְּבוּל לַיִם, וְאִיהוּ
 תַּחוּמָא דְכָלְהוּ, כְּגוּוּנָא דְתַחוּם שְׁפַת, וְכַד רְצִין
 גְּלִין בְּאַרְבַּע רוּחִין, מִיַּד דְּחֻזִּין שְׁכִינְתָא דְאִיהוּ חוּל לֵב,
 דְאִיהִי חוּל דְאַסְחָר לִימָא, אֲתָמַר בְּהוּן וְשׁוּב, חֻזְרָאן
 לְאַתְרֵיהוּ, וְאַלִין אַרְבַּע רוּחִין כַּד נְפָקִי מִן לְבָא, תְּנוּעָה
 דְלֵהוּן אִיהוּ לְאַרְבַּע סְטְרִין דְסַפִּינָה, תְּרִין בְּתַרִין כְּנַפֵּי רִיאָה,
 וְתַרִין בְּתַרֵי בְתֵי לְבָא, וְתְנוּעָה דְדְפִיקוּ דְרוּחָא עֲבִיד תְּנוּעָתִיה,
 וְדְפִיק בְּנִקּוּדָה אַחַת אוּ תְרִין אוּ תֵלֶת, וְאַתְחֻזֵר לְאַתְרֵיה,
 וּבְנִקּוּדִין דְדְפִיק אֲשֶׁתְמוּדַע דְפִיקוּ, לְזִמְנִין דְפִיק זִמְנָא חֻדָא
 וְאַתְחֻזֵר לְאַתְרֵיה, וְדְפִיקוּ דָא אֲשֶׁתְמוּדַע בְּנִקּוּדִין דְאֹרִייתָא,
 בְּהֵוָה זִמְנָא דְדְפִיק בְּנִקּוּדָה חֻדָא לְתַתָּא אִיהִי חִיר"ק,
 וְאִם הִיא לְעִילָא אִיהִי חִל"ם, כַּד אִיהִי בְּאַמְצָעִיתָא אִיהוּ
 שׁוּר"ק, אִם הִיא לְעִילָא אַחְזִי דְאַתְגַּבֵּר אֲשָׁא דְאִיהוּ חֵם
 וְיָבֵשׁ וְאִיהוּ קָל, דְעִלִּיה אֲתָמַר זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, וְאִם
 הוּא דְפִיק נִקּוּדָה לְתַתָּא אִיהוּ חִר"ק, וְנַחֲתִית בְּמִיא דְאִיהוּ
 קָר וְלַח וְאִיהוּ כְּבֵד, וְאִי דְפִיק נִקּוּדָה בְּאַמְצָעִיתָא שׁוּר"ק
 דְנִשְׁיב בְּרוּחָא עַל מִיא, וְאַחִיד בְּתַרוּיֵיהוּ וְאִיהוּ חֵם וְלַח.

וְהֵאִי אִיהוּ דְנִקִיד זִמְנָא חֻדָא לְעִילָא וְאַסְתֵּלֵק דְפִיקוּ, אוּ
 דְפִיק זִמְנָא חֻדָא לְתַתָּא וְאַסְתֵּלֵק דְפִיקוּ, אוּ דְפִיק
 זִמְנָא חֻדָא בְּאַמְצָעִיתָא וְאַסְתֵּלֵק דְפִיקוּ, וְאִם דְפִיק תְּרִי
 זִמְנֵי דָא בְּתַר דָא וְאַסְתֵּלֵק דְפִיקוּ, הָא אִינוּן צַר"י דְדְפִיקוּ
 דְלֵהוּן שׁוּיִן, אֲבָל דְפִיק נִקּוּדָה חֻדָא לְעִילָא וְנִקּוּדָה חֻדָא
 לְתַתָּא דָא בְּתַר דָא אִינוּן שְׁב"א, וְתַרִין נִקּוּדִין, אִינוּן אֲש
 וּמִיָּם, לְזִמְנִין דָא סְלִיק וְדָא נַחֲתִית, כְּגוּן אֶת הַמְּאוּר הַגְּדוּל
 לְמַמְשַׁלַת הַיּוֹם וְאֶת הַמְּאוּר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַת הַלֵּילָה, וְלְזִמְנִין

אינון שוין ואינון שמים אש ומים, ולזמנין דפיק תלת דפיקין חד לעילא ובתריה תניינא באמצעייתא ובתריה תליתאה לתתא, הא תלת יסודין יתערון ביה דאינון אש ומים ורוח באמצעייתא ודא שר"ק, ואם דפיק תרין דפיקין שוין דא בתר דא ונקודה בתר תרין לתתא הא אינון סגו"ל, דאינון מים ואש רוח לתתא, ולזמנין דפיקו בפותיא באריכו דא פת"ח, ולזמנין דפיק באריכו ונקיד נקודה אבתריה דא קמ"ץ, באריכו אחזי רחמי.

אם זכו דפיקו דפיק באלין נקודין תשע, שכינתא מאנא לכלהו עשירית לון, בגין דבה כלילן כל אתוון, ואתוון אינון לגבי נקודין כגופא לגבי רוחא, ובין כל דפיקו ודפיקו י' שעוריה דאיהו שעור קומה, ו' שעוריה דאיהו שיעור קומה.

[דף קח ע"ב] וכד נקודין דפקין ביה, אינון דפקין פלהו דפיקין בנייחא ברחמי, וכד לית תמן ו' דפקין במהירו, ואינון דינין דפיקין דדוחקא בתר דוחקא, ואנון עת צרה היא ליעקב וממנה יושע.

ומאנא דנקודין איהו נפש, נשמתא איהי כתר על פלהו, ומינה פתרון, דאינון טעמי תנועה דנקודין ואתוון, ואיהי תליא במחשבתא, ונקודין תליין באמירה, אתוון בעשייה, ודא איהו אומר ועושה, מסטרא דימינא אמירה, מסטרא דשמאלא עשייה, עמודא דאמצעייתא כליל תרווייהו אומר ועושה, ובמאי אומר ועושה, בהוייה, דאתמר בה יהי אור ויהי אור, יהי אור יהי י' באור ואתעביד אור דאחיד בתרווייהו בעמודא דאמצעייתא.

וְאִית דְּפִיקוּ דְּעִין הַדְּעַת טוֹב וְרַע, דְּמַהֲאֵי אַתְר יִצְר טוֹב
וְיִצְר רַע, וְאִיהוּ רְזָא דְלֵהֲט הַחֲרֵב הַמִּתְהַפְּכַת,
דְּאִתְהַפֵּךְ מִמַּטָּה לְנַחֲשׁ וּמִנַּחֲשׁ לְמַטָּה, דְּפִיקוּ דִּיצְר הַטוֹב
אֲחִזִּי בְּרִיאוּתָא וְאַסּוּוּתָא דְכָל אַבְרִין, וּדְפִיקוּ דִּיצְר הָרַע
אֲחִזִּי מְרַעָא דְכָל אַבְרִין דְּגוּפָא, וְכָל מָאן דְּאֵלִים גְּבַר, אִי
מִתְגַּבְּרִין זְכוּוֹן אִתְהַפֵּךְ מִנַּחֲשׁ לְמַטָּה, וּמִיד מַטָּה כְּלַפֵּי
חֶסֶד וְכָל גּוּפָא אֲתָסִי, וְאִם מִתְגַּבְּרִין חוּבִין אִתְהַפֵּךְ מִמַּטָּה
לְנַחֲשׁ וְנִשְׁיךְ כָּל אַבְרִין בְּכַמָּה נְשִׁיכִין דְּכְאִיבִין וּמְרַעִין,
בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲתָמַר בְּדְפִיקוּ, אִין קוּל עֲנוּת גְּבוּרָה וְאִין
קוּל עֲנוּת חִלּוּשָׁה קוּל עֲנוּת אָנְכִי שְׁמַע, קוּל דְּעַנּוּיָא קוּל
דְּדְפִיקוּ דְּבִי מְרַעָא דְּגְלוּתָא אָנְכִי שְׁמַע.

וְאִית דְּפִיקוּ מְאִילָנָא דְּאִיהוּ בִּישׁ, לִית בֵּיה טַב כְּלָל,
דְּמַנִּיה נְפִיק רוּחַ סְעָרָה, דְּאַסְעִיר בֵּיה גּוּפִיה דְּבַר
נֶשׁ, וְאֲתָמַר בֵּיה רוּחַ חֲזַק מְפָרַק הָרִים, דְּאִינוּן גְּרַמִּין
דְּגוּפָא, וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים, דְּאִינוּן צְלָעוֹת דְּגוּפָא דְּאִינוּן כְּגוּוּנָא
דְּסְלָעִים, וְהֵאֵי אִיהוּ נְפִיק בְּזִדּוֹן וְלִית לֵיה מְשָׁקֶל וְשַׁעוּר,
וּבֵיה וְהֵאֲנִיה דְּאִיהוּ גּוּפָא חֲשֻׁבָה לְהַשְׁבֵּר, וְהֵאֵי דְּפִיקוּ
סְלִיק וְנַחֲתִית בְּגַלֵּי יַמָּא, דְּאִינוּן עֶשֶׂר כְּתָרִין תְּתָאִין, כְּגוּוּנָא
דְּאִיהִי מְלָכוֹת קְדִישָׁא הָכִי אִיהוּ מְלָכוֹת חֵיבָא, כְּגוּוּנָא
דְּמִילָה הָכִי אִיהִי עֲרָלָה, דְּתַמָּן סַמְא"ל עֲרָל, וּבַת זוּגִיָה
עֲרָלָה, נַחֲשׁ וְאַשְׁת זְנוּנִים.

לְקַבֵּל תְּרֵי יָרְכִי קֶשׁוּט מְסִטְרָא דְּמְסֹאֲבוּ תַּאוּמִיא"ל
תוּמִיא"ל, וְלְקַבְּלֵיהוּ אֲתָמַר תְּהוּמוֹת יְכִסִּימוּ יָרְדוּ
בְּמַצּוּלוֹת כְּמוֹ אָבִן, לְקַבֵּל עַמּוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא אִיהוּ עוּגִיא"ל
דְּמִתַּמָּן עוּג מְלֶךְ הַבְּשָׁן, מְסִטְרָא דְּתָרִין דְּרוּעִין אִינוּן אַגְנִיא"ל

עזיאל, אגגיאַל מִתְּמָן אַגַּג, וּבִיהַּ פִּי גָאָה גָאָה סוּס וּרְכָבוֹ
 רָמָה בַּיָּם, עוּזִיאַל, מִתְּמָן עֲזָאזֵל, וּמִתְּמָן עוּזִיאַל וְעוּזִיאַל,
 וְאִיהוּ חֲזִרִיאַל, יְכַרְסֵמְנָה חֲזִיר מִיַּעַר, וְעַלִּיהַּ אֲתָמַר וְעַל
 חֲרָבָהּ תַּחֲיָה, וְאִיהוּ שְׁעִרִיאַל, דְּמִתְּמָן רוּחַ סְעָרָה, וְאִיהוּ
 עֲשׂוּ אִישׁ שְׁעִיר, וּמִתְּמָן שְׁעַר בְּאִשָּׁה עָרוּהַ, וְעַלִּיהַּ אֲתַקַּף
 הֵהוּא דְאֲתָמַר בִּיהַּ עֲזִי וְזִמְרַת יָ"ה וְיִהִי לִי לִישׁוּעָה, יְהוּ"ה
 אִישׁ מִלְחָמָה יְהוּ"ה שְׁמוֹ וְגוֹמַר.

לְקַבֵּל בִּינָה דְאֲתָמַר בְּהַּ אֵלֶּף בִּינָה, אֵלִין אֱלוֹפִי עֲשׂוּ,
 לְקַבֵּל חֲכָמָה אָדָם בְּלִיעַל אִישׁ אָוֶן, לְעִילָא כְתִרִיאַל
 לְקַבֵּל כְּתֵר עֲלִיוֹן, וּמִתְּמָן פָּרַת לְכָל אֵלִין דְּעִבְרִין עַל
 אוֹרִייתָא, וְאִינוּן כְּתָרִין תְּתָאִין אִינוּן קְלִיפִין לְעֶשֶׂר סְפִירָן,
 וְעֶשֶׂר סְפִירָן מוּחָא בְּגוּיָהוּ, וְאֵלִין קְלִיפִין אִינוּן מַחֲיִצָה
 בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים, בְּאֵלִין קְלִיפִין מִתְּלַבֵּשׁ
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהַּ, לְקַיִמָא בְּשְׂכִינְתֵיהַּ וּמְלָכוּתוֹ
 בְּכָל מְשָׁלָה, וּלְקַיִמָא בִּיהַּ פִּי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים,
 אֲבָל לְעִילָא בְּאֲתָרֵיהַּ אֲתָמַר לֹא יְגוֹרְךָ רַע, אֲלֹא קְלִיפִין
 דִּילִיָּה לְעִילָא אִינוּן לְבוּשִׁין מִכְּמָה גְּוֹנִין שְׁפִירִין דְּנִהוּרָא,
 דְּמִנְהוּן אֲתַפְּשֵׁט קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגִלוּתָא, וְאֲתַלְבֵּשׁ בְּאֵלִין
 אַחֲרָנִין, בְּגִין לְנִטְרָא לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן מִתְּלַבֵּשִׁין בְּאֵלִין
 קְלִיפִין, וְדָא אִיהוּ בְּכָל צָרְתָם לֹו צָר [דף קט ע"א] וְכוּ',
 בְּקַדְמֵיתָא יְהַב לֹוּן בִּידָא דְשְׁלִיחַ דְאִיהוּ גְּבִרִיאַל, וְלֹא הוּא
 מְזוּנָא לְסַמָּאל וְלְמִשְׁרִיין דִּילִיָּה אֲלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחָא, בְּגִין
 חוּבִין דִּישְׂרָאֵל אֲתַלְבֵּשׁ הוּא בְּהוּן, וְכַבִּיכּוּל אֲתִי לִיָּה עַל
 יְדֵי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְהֵאִי אִם יִשְׂרָאֵל אֲזִלִין בְּאַרְחַ
 מִישֵׁר וּמְקַיִמִין אוֹרִייתָא וּפְקוּדֵין דִּילִיָּה, וְאִם חָס וְשָׁלוֹם

לָא מְקַיְימִין אֲוֵרֵיתָא וּפְקוּדֵין דִּילֵיהּ, יְהִיב עֶשֶׂר כְּתָרִין
 בִּידוּי דְסַמָּא"ל, וְלֹא צָרִיךְ מְזוּנָא לָא מִידָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, כָּל שְׂכָן מְשֻׁלְיָחָא דִּילֵיהּ, וְדָא לְפָרְעָה דְאָמַר לִי יְאוּרֵי
 וְאֲנִי עֲשִׂיתֵנִי, בְּגִין דְּחֻזָּא כְּתָרִין נוֹכְרָאִין בִּידָא דְסַמָּא"ל,
 דְּבִקְדָמִיתָא כַּד הוּוּ כְּתָרִין תְּתָאִין בִּידָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
 מַה כְּתִיב בְּיִשְׂרָאֵל וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה
 נִקְרָא עָלֶיהָ, וּבְזִמְנָא דְאִינוּן כְּתָרִין נוֹכְרָאִין בִּידָא דְסַמָּא"ל,
 לָא דְחָלִין אֲוִמִין דְּעֵלְמָא מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַבְדִּין בְּהוּ כְּרַעוּתֵיהוּ,
 עַד שַׁעְתָּא דְפּוֹרְקָנָא דִּיתְקִיִּים בְּהוּ וְאֵת רוּחַ הַטּוֹמְאָה אַעֲבִיר
 וְכוּ', דְאֵלִין קְלִיפִין גְּרָמִין אֲפָרְשׁוּתָא בֵּין קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא וּבֵין יִשְׂרָאֵל, וְדָא אִיהוּ רְזָא כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הֵיוּ
 מִבְּדִילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם, וְעַתִּיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לְאַעֲבָרָא אֵלִין קְלִיפִין, וְלֹא תַחֲזָא לְיִשְׂרָאֵל בְּמוֹחָא מְלַגָּאוּ,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְלֹא יִפְנֶה עוֹד מוֹרִיךְ וְהֵיוּ עֵינֶיהָ רוֹאוֹת
 אֶת מוֹרִיךְ, וְלֹא יִהְיֶה מְחִיצָה בֵּין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 וְשְׂכִינְתֵיהּ וּבֵין יִשְׂרָאֵל.

וּבְזִמְנָא דְעֶשֶׂר סְפִירָן מִתְלַבֶּשׁן בְּאֵלִין קְלִיפִין, אֵלִין דִּידְעִין
 בְּקְלִיפִין עַבְדִּין אֲוִמָּהּ בְּשִׁמְהֵן וּבַהֲוִיּוֹת דְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא לְאֵלִין קְלִיפִין וּבְטָלִין גְּזֵרָה, וְעַל אֵלִין קְלִיפִין
 אָמְרוּ דְצָרִיךְ הַבְּדֵלָה, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַלְבֶּשׁ בְּהוּן
 בְּיוֹמִין דְחוּל, וּבְשֵׁבֶת אֲתַפְּשֵׁט מְנַהוּן וְאֲתַלְבֶּשׁ בְּלְבוּשֵׁין
 דְקֻדְשׁ, וְעֲשֶׂרָה לְבוּשֵׁין אִינוּן דְקֻדְשׁ, דְאֲתַמַּר בְּהוּן יְהוָה
 בְּדָד יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוּ אֵל נִכְר, בְּד"ד עֶשֶׂר, כְּחוֹשְׁבֵן עֶשֶׂר
 קְלִיפּוֹת דְחוּל, כַּד אֲתַלְבֶּשׁ בְּהוּן אֲתַמַּר בְּדָד יִשָּׁב מְחוּץ
 לְמַחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ, בְּהֵיא קְלִיפָה דְגָרִים בַּר נֶשׁ לְאֲתַלְבֶּשָׁא

שם ה' ביה נטיל נוקמא, ובגין דא לא תשא את שם
 יהו"ה אלהי"ך לשוא, ובגין דא תקינו בהבדלה המבדיל
 בין קדש לחול ובין אור לחשך, דלא יחבר קליפין דחול
 לקליפין דקדש, ולא יעביד לון תערוכת.

ודא איהו שדך לא תזרע פלאים ובגד פלאים שעטנו,
 וכל מאן דערב לון אתמר ביה את מקדש יהו"ה
 טמא וגומר, דבשבת דאתפשט קודשא בריך הוא מאלין
 לבושין ואתלבש בלבושין דקודשא, לא צריך לקרבא
 קדמוהי לבושין דחול, דמוחא לא מקבל טומאה, הדא
 הוא דכתיב הלא כה דברי פאש נאם יהו"ה, דביה לא
 יכיל לאתערבא שום עירוב, אלא בלבושין דאתלבש בשבת
 ויום טוב יכיל לאתערבא, ובגינייהו מני למעבד הבדלה,
 דלתתא אית אילנא מעורב טוב ורע פלאים, ועליה אתמר
 ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, בגין דההוא מוחא
 דיליה בבריאה, יכיל לאתערבא עמיה קליפה, אבל מוחא
 דאיהו נהורא בארה אצילות לא יכיל לאתערבא עמיה
 שום תערוכת.

ואית אילנא דטוב ורע דקליפין, דאינון גרעינין אינון
 מלגאו רע, ומוחא דקיק מלבר טוב, ואית דמוחא
 דקיקא מלבר טב ומוחא סגי ביש מלגאו, כגון דהבא
 וכספא זעיר מצופה מלבר, ועופרת סיגים מלגאו, דא
 מוניטא דשקרא, פומיה טב ולביה ביש, ואית דאיהו קליפה
 מלבר ומוחא מלגאו, ועלייהו אתמר גולל אור מפני חשך
 וחשך מפני אור.

וְאִית אֵילָנָא לְתַתָּא דְעִבּוּדָה זָרָה, דְלִית לִיה מוּחָא אֶלָּא
 קְלִיפָה מְלֻגָּא וּמְלֻבָּר, וְעַלִּיה אֲתַמַּר לֹא כֵן הִרְשָׁעִים
 כִּי אִם כַּמוּץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ, וְאִיהִי אֲשֶׁרָה דְנִטְעִין אוּמִין
 דְעַלְמָא קָדָם עִבּוּדָה זָרָה, דְאִיבָּא דִילִיה מוּץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ
 רוּחַ, בְּזַמְנָא דִיִּיתִי מְלֻכָּא מְשִׁיחָא [דף קט ע"ב] עֲתִיד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאַעְבְּרָא כָּל אַלִּין קְלִיפִין לְעִילָא וְאֲמַצְעִיתָא
 וְתַתָּא, וְלֹא יִהְיֶה עֲרֻבּוּבִיא בְּפַמְלִיא דְלְעִילָא, בְּהֵוּא זְמַנָּא
 יְהוּ"ה בְּדָד יִנְחֵנוּ לְיִשְׂרָאֵל וְאִין עֲמוּ אַל נִכְר, בְּהֵוּא זְמַנָּא
 וְתוֹסֵף לְלֹדֶת, אִיתוּסֵף רוּחָא דְקוּדְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל, הֲדָא
 הוּא דְכִתְיב וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם,

וְעוֹד וְתוֹסֵף לְלֹדֶת אֶת אָחִיו
 אֶת הֶבֶל, רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי
 אֶלְעָאִי הוּוּ אֶזְלִי בְּאַרְחָא,
 אֶזְדַּמְן רַבִּי אֶלְעָזָר עֲמַהוּן,
 אָמְרוּ וְדָאִי עֲלֵךְ אֲתַמַּר וַיִּפְגַּע
 בְּמָקוֹם דְּאֶעְרַעְנָא בְּשִׁכְיִנְתָּא,
 אָמַר לוֹן עֲלִיִּיכוּ אֲתַמַּר
 וַיִּפְגַּעוּ בּוּ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִי"ם,
 מֵאִי מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִי"ם, אַלִּין
 דְּאֲתַמַּר בְּהוּן עוֹשֶׂה מִלְּאֲכֵי
 רוּחֹת, דְּרוּחִין דִּילְכוּן
 מְרוּחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 חָדוּ כְּלָהוּ בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר מֵאִי וְתוֹסֵף
 לְלֹדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל,

(אמר המגיד זה הלשון מצאתי בס"א)

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֶזְלִי בְּאַרְחָא,
 אֶזְדַּמְן רַבִּי אֶלְעָאִי עֲמַהוּן, אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר שְׁמַעְתָּ בְּהָאִי קְרָא
 אֲמַאי אֲתַמַּר בִּיה אֶת אֶת תְּרִי זְמַנִּי, בְּתַר
 דְּאָמַר וְתוֹסֵף לְלֹדֶת אֶת אָחִיו, מֵאִי אֶת
 הֶבֶל, וְהָא תְּלַת רַבּוּיִן הָכָא, תְּרִין אֶתִּין
 רַבּוּיִן, וְתוֹסֵף לְלֹדֶת רַבּוּיִיא, הָא תְּלַת
 רַבּוּיִין, אָמַר לִיה שְׁמַעְנָא דְתְּלַת רַבּוּיִין
 אַלִּין אֵינוֹן תְּלַת טַפִּין דְּאֶזְדַּרְיָקוּ מֵאֲדָם
 קְדַמָּא נ"א קְדַמָּא דְאֲתַמַּר בְּהוּן אֱלֹהִי,
 אָמַר לִיה וְהָא אֲנָא שְׁמַעְנָא אֱלֹהִי תוֹלְדוֹת
 הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ תַּמָּן תְּהוּ, אָמַר לִיה
 וְדָאִי הָכִי הוּא, דְּמַתְּמָן הוּוּ קִין יְסוּדֵיה
 וְעַקְרֵיה קָדָם דְּאֲתָא לְעַלְמָא, אָמַר וְדָאִי
 רְזָא עֲלָאָה אֲתַגְלִיִּיא דְלֹא שְׁמַעְנָא עַד
 הַשְּׁתָּא.

אָמַר לִיה אִם כֵּן אַלִּין טַפִּין דְּאֲתוּסְפוּ
 הָכָא מֵאִי נִינְהוּ, אָמַר וְדָאִי עַל

אלין תלת טפין שריין תלת חכמות, חד
 איהו חכמת המחשבה, ותניינא חכמת
 הדבור, ותליתאה חכמת המעשה, ואינון
 תלת עלמין סתימין, תלת טפין דתליין
 מן מוחא עלאה סגו"ל קרינן ליה, ואית
 תלת עלאין עלייהו דתליין ממוחא
 סתימא דעתיקא דעתיקין, ואינון
 סגולתא, תלת עלאין אתרמיזו בי עלאה
 דאית לה קוצא לעילא וקוצא לתתא
 וגו באמצעייתא, ותלת טפין תניינן
 דאינון סגו"ל מן י תתאה, ורזא דמלה
 בראשית, תלת מאדם קדמאה, ותלת
 מאדם תתאה, ובאלין תלת נקודין אתמר
 אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין
 אלהים, ואלין אינון תלת גלגולין דאדם
 קדמאה, דתלת טפין דאזדריקו בתלת
 אבהן, דבהון, י.

יברכך יהו"ה יאר יהו"ה ישא יהו"ה,
 ותלת תניינן בברית ותרי סמכי
 קשוט, דנח שם ויפת מתמן הו, דאתמר
 ביה נח איש צדיק מסטרא דצדיק חי
 עלמין, שם ויפת, מסטרא דתריין סמכי
 קשוט, ורזא דמלה הכא, מה שמו ומה
 שם בנו כי תדע, מה שמו באימא עלאה
 דתמן חכמה, ומה שם בנו באימא תתאה
 אשתמודעא, אבל תלת גלגולין בתלת
 אבהן, ותלת בתלת סמכין דלתתא, ואלין
 שית הו עתידין למהוי תלת בשת ותלת
 בהבל, אלא דפרח י משת דאיהי נקדה
 כו. (ע"כ מס"א)

ועוד מאי אתא לרבות ותוסף,
 ותריין אתין את אחיו את
 הבל.

אמר ליה ודאי ותוסף דא
 תוספת רוחא דקודשא
 דאיהו עמודא דאמצעייתא,
 מתמן אתוסף ליה רוחא
 דקודשא, תריין אתין לרבות
 ביה נשמתא ונפשא
 משכינתא עלאה ותתאה,
 ומאי הוה תוספת על רוחא
 דא חכמה מאדם עלאה.

אמר רבי יוסי שמענא דתלת
 רבויין אלין, אינון תלת
 טפין דאזדריקו ממוחא
 סתימא דכל סתימין, ואלין
 אינון תלת גלגולין, ואלין
 תלת טפין, שמענא דאינון
 לקבל תלת נשים, דאתמר
 בהון חכמות נשים בנתה
 ביתה, דחד אופה וחד עורכת
 וחד מקטפת, לההיא דאתמר
 בה ראשית עריסתיכם חלה,
 ודא חלה דפסח דאיהי

סגולת"א, איהי טפה קדמאה ומינה אזדריקו תלת טפין,

וְאִינוֹן תִּלְתַּי יוֹדִין י' י' י' דְּאִינוֹן סְגוּלַת־א וְדַאי, וְאִינוֹן
 י' יְבָרְכֶךָ י' יָאֵר י' יִשָּׂא, וּבָאֵן אַתְר אֲזֹדְרִיקוּ בְתִלְתַּי אֲבָהוּן,
 דְּתַמָּן נַחֲת אָדָם בְּתִלְתַּי גִּלְגוּלִין, וּמֵאֵן אַתְר אֲזֹדְרִיקוּ מֵהָהוּא
 דְּנַחֲת בְּהוֹן דָּא יְהִי מִסְטָרָא דְּחַכְמָה עֲלָאָה

וּלְקַבֵּל תִּלְתַּי טְפִין אֵלִין תְּקִינוּ תִלְתַּי מִצוֹת בְּפִסְחָא, חַד וְדָף
 קי ע"א | מְצָה דְלַעֲיִלָּא לְבָרְכָא בְּהָ הַמוֹצֵיא, תְּנִינָא
 לָחֵם מִשְׁנָה, תְּלִיתָאָה לָחֵם עוֹנֵי בְּלָא מְלַחָא, דְּהָא אַתְמַר
 עַל כָּל קֶרְבֵּנָה תְּקָרִיב מְלַח, בְּגִין דְּאִיהִי מְצָה פְרוּסָה,
 כְּגוּוֹנָא דְפָרִיס פְּרִיסַת מְלַכּוּתָהּ, עַד דְּתֵהָא שְׁלִימָה לָא צְרִיךְ
 לְקָרְבָּא עֲלָהּ מְלַח, דְּאִיהוּ חֲל"ם, וּמֵאִי נִיהוּ חֲלָם דְּאִיהוּ
 אֲמַצְעֵי דְכֻלְּהוּ תִלְתַּי, תִּלְתַּי טְפִין עֲלָאִין אִינוֹן סְגוּלַת־א,
 דְּתִלְתִּין מְמוּחָא סְתִימָא עֲתִיקָא דְעֲתִיקִין.

תִּלְתַּי טְפִין אֲזֹדְרִיקוּ בְּגוּלְגֻלְתָּא מְמוּחָא תְּנִינָא וְאִינוֹן
 סְגוּ"ל, בָּאֵן אֲזֹדְרִיקוּ, בְּתַרִי סְמְכֵי קְשׁוּט וּבְרִית,
 דְּאִינוֹן לְקַבְּלִייהוּ נַח שֵׁם וַיִּפֹּת, נַח אֲזֹדְרִיק בְּצִדִיק, הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב נַח אִישׁ צִדִיק, שֵׁם וַיִּפֹּת בְּתַרִי סְמְכֵי קְשׁוּט,
 וְעֲלִייהוּ אַתְמַר בְּרָא שֵׁית, תִּלְתַּי טְפִין עֲלָאִין דְּאִינוֹן סְגוּלַת־א,
 דְּאֲזֹדְרִיקוּ מְמוּחָא סְתִימָא, אִינוֹן קוּצָא דָּאת י' לַעֲיִלָּא
 וְקוּצָא דִילָהּ לְתַתָּא, וְגוּ בְּאֲמַצְעֵיתָא דִילָהּ, מוּחָא דְאֲזֹדְרִיקוּ
 תִלְתַּי טְפִין אֵלִין מִינָהּ, אִיהִי י', וְדָא י' דְּאִיהִי לַעֲיִלָּא
 מֵאֵת א, י' לְתַתָּא מִן א מוּחָא תְּנִינָא, וְתִלְתַּי טְפִין דְּאֲזֹדְרִיקוּ
 מִינָהּ אִינוֹן סְגוּ"ל, תִּלְתַּי טְפִין דְּאָדָם קְדַמָּה דְּאִינוֹן תִּלְתַּי
 גִּלְגוּלִים, וְתִלְתַּי דְּאָדָם תְּנִינָא תִלְתַּי גִּלְגוּלִין.

מֵאֵן אָדָם עֲלָאָה וְאָדָם תְּנִינָא, אֲלָא מַה שָּׂמוּ וּמַה שָּׁם
 בְּנוּ, מַה שָּׂמוּ אָדָם עֲלָאָה, מַה שָּׁם בְּנוּ אָדָם תְּתָאָה,

וּתְרוּיֵיהוּ אֶתְרֵמִיזוּ בַּהֲהוּיָא קָרָא דְאִמַר מֹשֶׁה, וְאָמְרוּ לִי מָה
 שְׁמוֹ מָה אָמַר, תִּלְתַּת טַפִּין חַד אֹפָה בְּמוֹחָא דְאִיהוּ לְקַבֵּל
 יְמִינָא, דְאִיהוּ אֹפָה דְאִיהוּ שֶׁר הָאוּפִים, וְחַד עוֹרְכַת דָּא
 מוֹחָא דְאִיהוּ מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא, דְאִתְמַר בַּה אַף עֲרֻכָּה
 שְׁלַחְנָה, וְהָא אוּקְמוּהוּ שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן לְקַבֵּל לְפָא, וְחַד
 מְקַטְפַת לְקַבֵּל מוֹחָא דְאִיהוּ לְאַחוּרָא כְּלַפֵּי כְּתָף, וְלְקַבֵּל
 אֵילִין תִּלְתַּת טַפִּין אֵינּוֹן תִּלְתַּת יוּדִין דְאֵינּוֹן בִּיּוֹד ה"י וְאוּ
 ה"י, דְמַעֲיָדִין עַל עֵלְת כָּל הָעֵלּוֹת, דְעֵלְיָה אִתְמַר אֲנִי
 רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹהִים, דְאִיהוּ רֵאשׁוֹן
 וְאַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹהִים.

וּבְמִשִּׁית תְּקוּנֵין אֵלִין בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי לְשַׁת,
 לְמַהוּי שְׁמִיָּה שִׁית, לְמַהוּי בֵּיה תִּלְתַּת גְּלַגּוּלִין דְאָדָם
 וְתִלְתַּת דְּהַבֵּל, אֶלָּא דְפָרַח י' מִשַׁת דְאִיהִי נְקוּדָה אַבְן שְׁתִּיָּה
 דְמַתְמָן הוֹשַׁתַּת עֲלֵמָא.

וּבַהֲאִי י' חַב יוֹסֵף, הָדָא הוּא דְכָתִיב וַתֵּשֶׁב בְּאִתָּן קִשְׁתוֹ
 וַיִּפְזוּ זְרוּעֵי יָדָיו, מֵאִי וַיִּפְזוּ, דְאֶזְדְּרִיקַת טִיפָּה
 דְאִיהִי י' בֵּין עֶשֶׂר אַצְבָּעָאן, וְאַתְפְּלִיגַת לְעֶשֶׂר נִיצוּצִין
 דְאֶזְדְּרִיקוּ מִקְשַׁת דְאִיהוּ בְּרִית, וּבְאֵן אֶתְר אֶזְדְּרִיקוּ בְּעֶשְׂרָה
 הָרוּגֵי מַלְכוּת, אָמַר לִיָּה, וְהָא שְׂמַעְנָא דְעֶשְׂרָה הָרוּגֵי מַלְכוּת
 בְּנֵי יַעֲקֹב הוּוּ, אָמַר לִיָּה חֶס וְשְׁלוֹם, אֶלָּא בְּדִיוֹקְנֵיָּהוּ הוּוּ.
 אָמַר לִיָּה וּמָאן גְּרִים דְאֶזְדְּרִיקוּ תְּמָן, אָמַר לִיָּה דִיוֹקְנָא
 דְאַבוּה דְאֶזְדְּמָן לְגַבִּיָּה, דְהוּוּ דִיוֹקְנָא דְאָדָם קְדַמָּאָה,
 דָּא גְרִים דְאֶזְדְּרִיקוּ לוֹן, וְנַעֲץ צְפָרְנֵינוּ בְּקַרְקַע וּבְרַח גְרַמִּיָּה,
 וְלֹא אֶזְדְּרִיקוּ בַּהֲהִיא זוּנָה, דְאִי לֹאוּ דְאַתְחַזִּיאַת לִיָּה דִיוֹקְנָא דְאַבוּהָ
 לֹא הוּוּ אֶזְדְּרִיקוּ הָכִי, וְדִיוֹקְנָא דְאַבוּהָ גְרַם דְהֲהִיא טְפָה וַיִּנְס וַיֵּצֵא

החוצה, ולא בַעֲבִירָהּ, וּבִשְׂכַר וַיִּנָּס, [דף קי ע"ב] הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס,
וְאִי לֹא, לֹא הוּוּ נִפְקִין יִשְׂרָאֵל מִן יַמָּא, וְאִיהוּ קָבִיל עוֹנְשֵׁיהּ
בְּאַלְיָן עֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת, דְּהוּוּ עֲתִידִין לְמִיפֵק מִיְנֵיהּ
עֲשָׂרָה שְׁבֻטִין, וּבְגִין דָּא הוּוּ עֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת כְּגוּוֹנָא
דְּעֲשָׂרָה שְׁבֻטִין דְּהוּוּ עֲתִידִין לְמִיפֵק מִיְנֵיהּ, וְהוּוּ חֲשְׁבִין
חֲבָרְיָא דְּעֲשָׂרָה בְּנֵי יַעֲקֹב הוּוּ.

אָמַר לִיָּה אִם כֵּן מָאן יְהִיב רְזָא דָּא בְּשֵׁת, אָמַר לִיָּה נִשְׁמַתְהוּן
דְּצַדִּיקָא אַתְּבָרְיָאוּ קָדָם דְּאַתְּבָרֵי עֲלָמָא כְּמָה דְּאוּקְמוּהּ
קְדָמָאִין, נ"א כמ"ש בְּרֵאשִׁית, אִין רֵאשִׁית אֵלָא נִשְׁמָה, וְכוּ' עי'
לְקַמֵּן קִיב ע"א, אָמַר לִיָּה בְּגִין דָּא אָמַר קָרָא מְגִיד מְרֵאשִׁית
אַחֲרִית, וּבְגִין דָּא שֵׁת אִיהוּ סִיּוּמָא דְּאַתְוּוֹן, וּמִיְנֵיָּהּ
אַשְׁתַּמוּדְעָאן רִישָׁא דְּאַתְוּוֹן דְּאִיהוּ א"ב בְּאַ"ת ב"ש, וְעוּד
שֵׁת, ש' דִּילִיָּה אִינוּן תְּלַת עַנְפֵי אֵילָנָא לְעֵילָא, וְאִיהִי שְׂרֵשׁ
לְתַתָּא, וְאַחֲזִי בְּהוּן תְּלַת גְּלָגוּלִין לְעֵילָא, וְתְּלַת לְתַתָּא.

ת' תַּפְאָרֶת [ש'] שְׁלוֹם, כְּלִיל שֵׁת סְטָרִין, וְדָא דְּרָגָא
דְּמֹשֶׁה, כְּלִיל תְּלַת אַבְהָן וְתְּלַת דְּרָגִין
תְּחוּתֵיָּהּ, וְאִינוּן גְּלָגוּלָא דְּאָדָם, שֵׁת אָנוּשׁ הֶבֶל, נַח שֵׁם
יָפֶת, וּמִשֵׁת וְאָנוּשׁ אֲתִיחֶסוּ כָּל דְּרִין, הָדָא הוּוּ דְּכְתִיב אֶז
הוּחַל לְקָרָא בְּשֵׁם יְהו"ה, אֶז הָהוּא דְּאַתְמָר בֵּיהּ פִּי מִן
הַמַּיִם מִשִּׁתְּהוּ, אֶז הוּחַל לְמִיתֵי בְּגְלָגוּלָא, הָהוּא דְּאַתְמָר
בֵּיהּ אֶז יִשִּׁיר מֹשֶׁה.

וּבְגִין דָּא שֵׁת מִתְּמָן הוֹשַׁתַּת עֲלָמָא, וּבְגִין דָּא פִּי שֵׁת לִי
אַלֵּהִי"ם זֶרַע אַחַר תְּחַת הֶבֶל, דְּאַתְמָר בֵּיהּ בְּשֵׁם
זֶה הֶבֶל, וְאִיּוֹב עֲלִיָּה אָמַר מִי שֵׁת בְּטוּחֹת חֲכָמָה, חֲכָמָה
מִי"ם עֲלִיוֹנִים, מִתְּמָן אַתְּמַשְׁךְ, וּבְגִין דָּא פִּי מִן הַמַּיִם

מְשִׁיתִיהוּ, ש תִּלְת אֲבָהֶן, וְדָא מ"ש מן מֹשֶׁה, ה' שְׁכִינְתָא
תַּתָּא, הַבֵּל ה' ל"ב.

וּכְפַל שְׁמִיָּה תְרִין זְמַנִּין מֹשֶׁה מֹשֶׁה, לְאַחַדָּא בְתַרִּין הַהִי"ן
ה' עֲלָאָה ה' תַּתָּא, וְלְאַחַדָּא בְתִלְת עֲנַפִּין וּבְתִלְת
שְׂרָשִׁין דְּאִינוּן שִׁית, תְּרִי זְמַנִּין מ"ה מִמֹּשֶׁה אִיהוּ אַחְזִי
רְזָא מָה שְׁמוּ וּמָה שְׁם בְּנוּ, דְּבְתִלְת אֲבָהֶן אֲתִלְבֵּשׁ מ"ה
דְּלַעִילָא, וּבְתִלְת דְּרַגְיִן דְּלַתְתָּא מ"ה דְּלַתְתָּא, וּמֹשֶׁה כְּלִיל
תְּרוּיָהּ, אִיהוּ מְרַפְכְּתָא שְׁלִימְתָא עֲלָאָה וְתַתָּא, כְּגִוּוֹנָא
דָּא ש מן מֹשֶׁה תִּלְת אֲבָהֶן, דְּאֲתַמַּר בָּהּ וּפְנֵי אַרְיָה אֵל
הַיְמִין וּפְנֵי שׁוּר וּפְנֵי נֶשֶׁר כּו', מ"ה דְּמֹשֶׁה וּדְמוּת פְּנִיָּהּ
פְּנֵי אֲד"ם, וּבְגִין דְּאִיהוּ מְרַפְכְּבָה לַעִילָא וְתַתָּא, אָמַר וְאָמְרוּ
לִי מָה שְׁמוּ מָה אָמַר אֵלֵיהֶם, אֲדַהְכִי הָא רַבִּי יִצְחָק וּרְבִי
יִודָאי וּרְבִי יְהוּדָה וְשָׂאֵר חֲבֵרִיא קָאָתוּ, אָמַר לְהוּ רַבִּי
שְׁמַעוֹן בְּמַאי עֲסַקִּיתוּ, אָמְרוּ לִיה שְׁמַעְנָא בְּךָ וְאֲתִינָא לְגַבְךָ,
דְּשְׂאִילָנָא עֲלֵךְ לְכָל חֲבֵרִיא וְלֹא אֲשַׁכְּחָנָא מָאן דְּאוּדַע לָן
מִינְךָ, עַד דְּאֲעֲרַעְנָא בְּרַבִּי יוֹסִי וּרְבִי אֲלַעָאי וּרְבִי אֲלַעְזַר
דְּהוּ מִתְעַסְקִין בְּרְזָא דְּהַבֵּל בְּכָל גְּלַגּוּלִין דִּילִיָּהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדָאי עוּבְדָא דְּצַדִּיקָיא לַעִילָא תִּלְיָא,
וְתַמָּן אֲשַׁתְּמוּדַע כְּלָא, וְאֲתַעְרוּתָא דְּלַתְתָּא גְרִים
אֲתַעְרוּתָא דְּלַעִילָא, בְּיִודָאי רְזָא דְּגִלְגּוּלָא בְּאַתַּר חַד אִיהוּ,
וְכָל גְּלַגּוּלִים אִינוּן כְּגִוּוֹנָא דְּגִלְגּוּלִים דְּסַלְקִין וְנַחְתִּין, וְגִלְגַּל
חַד אִיהוּ קְבוּעַ בְּאֲמַצְעִיתָא בִּינֵייהוּ, וְאִיהוּ לָא מִתְנַעֲנַעָא
הַכָּא וְהַכָּא.

וְרְזָא דְּמִלָּה הָא אוּקְמוּהָ, דוּר הַלֵּךְ וְדוּר בָּא וְהָאֲרֵץ לְעוֹלָם
עַמְדַת, דְּאִיהִי קְבִיעָא בִּינֵייהוּ כְּגִוּוֹנָא דָּא, נֶפֶשׁ אִיהוּ

בְּקִבְעוּ דְגּוּפָא, וְרוּחָא סְלָקָא וְנַחְתָּא בְּגּוּפָא וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָל וְרִידֵי
 דְּלֵבָא, כְּבָר אִמְרָנָא דְּגַלְגּוּלִים אִינוּן כְּגוּוֹנָא דְּגַלְגּוּלִים דְּסַלְקִין וְנַחְתִּין
 בְּגַלְגּוּל חַד, כְּגוּוֹנָא דָּא נֶפֶשׁ אִיהִי בְּקִבְעוּ דְּגּוּפָא, וְרוּחָא
 נַחְתָּא וְסַלְקָא בְּגּוּפָא, וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָל וְרִידֵי דְּלֵבָא
 דְּמִתְנַעֲנַעִין, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ
 לָלֶכֶת יִלְכוּ, אֲבָל נֶפֶשׁא קִבְעָא בְּלֵבָא, פְּאִתְתָּא דְּאִיהִי
 קִבְעָא בְּבֵיתָא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת, וּבַעֲלָה
 וַיֵּצֵא וַיֵּצֵא יֵצוּא וְשׁוּב, הֵכִי דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, דָּא
 עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, אִיהוּ אֲזִיל וְאִתִּי בְּגַלְגּוּלָא, אֲבָל שְׁכִינְתָּא
 לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת, אִיהִי לָא אֲזִלָּא בְּגַלְגּוּלָא, וְלֹא אֲתַרְכִּיבַת
 בְּאַתְרַּא אַחְרָא, וּבְגִין [דף קיא ע"א] דָּא אֲתַמַּר בְּהָ, אֲשֶׁתָּךְ כְּגַפְּן
 פְּרִיָּה, מַה גַּפְּן לָא קְבִילַת הִרְפָּכָה מִמִּין אַחְרָא מְכָל אִילְנָא
 דְּעַלְמָא, הֵכִי שְׁכִינְתָּא לָא קְבִילַת עֲלֵיהּ הִרְפָּכָה אַחְרָא
 בְּעַלְמָא אֲלֵא מְבַעֲלָה

קָמוּ כְּלָהוּ חֲבַרְיָא וְאֲשֶׁתְּטַחוּ קָמִיהּ, וְאִמְרוּ אֵלּוּ לָא אֲתִינָא
 לְעַלְמָא אֲלֵא לְמִשְׁמַע דָּא דֵּי, פְּתַח וְאִמַר וְזִרְחַ הַשְּׁמַשׁ
 וּבֵא הַשְּׁמַשׁ, וְזִרְחַ הַשְּׁמַשׁ דָּא עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ
 מֹשֶׁה בְּדִיוֹקְנִיָּה, וְזִרְחַ הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב יְהוָה מְסִינֵי בֵּא
 וְזִרְחַ מִשְׁעִיר לָמוֹ, וּבֵא הַשְּׁמַשׁ כִּד אֲתַפְּנִישׁ מֹשֶׁה, וְעַם
 כָּל דָּא דְּאֲתַפְּנִישׁ אֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זִרְחַ הוּא שָׁם, וְדָא
 יְהוֹשֻׁעַ דִּהוּהּ כְּגוּוֹנָא דְּסִיְהָרָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.

וְעוֹד וְזִרְחַ הַשְּׁמַשׁ דָּא מֹשֶׁה, כִּד יִיתִי בְּגַלְגּוּלָא בְּצַדִּיק
 גָּמוּר, וְכִד לָא אִיהוּ בְּצַדִּיק גָּמוּר וּבֵא הַשְּׁמַשׁ,
 אֲתַפְּנִישׁ מִנִּיהּ, וְאֲזִל וְאִתִּי בְּגַלְגּוּלָא עַד דְּאֲשַׁכַּח אֲתַרְיָה,
 וּבְגִין דָּא אֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זִרְחַ הוּא שָׁם.

וְעוֹד וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּאֵן אֲתֵר, בְּבֵר
 נִשׁ דְּשְׂכִינְתָא עֲמִיה, כְּמָה דָּאֵת אֲמַר בְּכָל הַמְּקוֹם
 אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי וְגוֹמֵר, וְתִרְגַּם אֲנִקְלוּס בְּאֲתֵר דְּתִשְׂרִי
 שְׂכִינְתִּיהָ תַּמָּן, וְאִי לִית שְׂכִינְתָא תַּמָּן וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ, אֲתַכְנֹשׁ
 מִנִּיהָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאֶשְׁתָּאֵר בְּחִשׁוּכָא וְשִׁלְטִין עֲלֵיהָ
 כְּמָה מְחַבְּלִין וְכְמָה יִסּוּוּיִן בִּישׁוּיִן, דְּלֹאוּ אֵינוּן יִסּוּרִין שֶׁל
 אֶהְבֵּה, הֵדָא הוּא דְכָתִיב עַל כִּי אֵין אֱלֹהִי בְּקִרְבִי מִצְאוּנִי
 הָרְעוֹת הָאֵלֶּה, דְּאֵלִין רְעוֹת מְמַנָּן עַל כָּל עֲתִין וְרַגְעִין,
 דְּעֲלִייהוּ אֲתַמַּר וְתַפְקִדְנֵוּ לְבִקְרִים לְרַגְעִים תְּבַחְנֵנוּ, וְזֵהוּ
 שְׁאֲמַר דּוֹד בִּידְךָ עֲתוּתִי וְגוֹמֵר, וּמֵאֵן גְּרִים דְּלֹא שְׂרִיא
 שְׂכִינְתָא עֲלֵיהָ, וְלֹא נְהִיר שְׁמֵשׁא עֲלֵיהָ, בְּגִין הַבֵּל דְּשִׁקְרָא
 וּמְלִין דְּשִׁקְרָא דְנִפְקִין מִפּוּמוּי, וּבְגִין דָּא יֵשׁ הַבֵּל אֲשֶׁר
 נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, אֵית הַבֵּל וְאֵית הַבֵּל, אֵית הַבֵּל מִמְּאֲרֵי
 דְּשִׁקְרָא דְאֲתַמַּר בְּהוֹן הַבֵּל הֵמָּה מַעֲשֶׂה תַעֲתוּעִים, דְּאֵינוּן
 תּוּעִים בְּעוֹבְדָא דְשִׁקְרָא.

וְיֵשׁ הַבֵּל דְּאֲתַמַּר בֵּיה, כִּי עַל כָּל מוֹצָא כִּי יְהוּ"ה יַחֲיֶה
 הָאָדָם, וְדָא הַבֵּל דְּאוּרִייתָא, דְּאֵיהוּ חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי
 תּוֹרָה, מִן ב' דְּבִרָאשִׁית עַד ל' לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְדָא הוּא
 הַב"ל, וְהָא שִׁית אֵינוּן עִם זֶה סֵפֶר, אֲלֵא דָא ו' דְּאֵיהוּ
 קוּל דְּסִלִּיק בְּהַבֵּל דְּאֵיהוּ ה', זַפְּאָה אֵיהוּ מֵאֵן דְּמַחְבֵּר לוֹן
 כַּחֲדָא, וְאֶפִּיק לוֹן מִפּוּמוּי בְּרַחֲמֵי וּדְחִילוּ דִי"ה, וּבְגִין
 דָּא יֵשׁ הַבֵּל וְכו', אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים שְׂמַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֶׂה
 הַרְשָׁעִים.

אֲמַרוּ לִיה חֲבֵרִיא רַבִּי רַבִּי אִי הָכִי דְאֵינוּן צְדִיקִיא אֲמַאי
 מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֶׂה הַרְשָׁעִים, אֲמַר לוֹן גְּלַגּוּלָא

גָּרִים לֹון דִּיִּתִי לֹון פְּעוּבָדָא דְרִשְׁעִיא, פְּאֵלוּ הֲוֹו רִשְׁעִיא
הָכִי יִיתִי לֹון יִסּוּרִין וְדַחְקִין, וְהֵאֵי אֵינוּן דְּנִשְׁמַתִּין דְּלֵהוּן
מִסְטָרָא דְאָדָם וְהֵבֵל, דְּדָא חָאב בְּמַחְשְׁבָה וְעוּבָדָא, וְדָא
חָאב בְּמַחְשְׁבָה וְעוּבָדָא, וּבְגִין דָּא אָמַר עַלִּיהוּ קָרָא בְּשֵׁם
זֶה הֵבֵל, גַּם לְרַבּוֹת אָדָם.

אָמְרוּ לִיה יִדְעָנָא דְמַחְשְׁבָה אִיהִי אָדָם קְדַמָּא, מ"ה
דְּלַעִילָא, מ"ה שְׁמוּ, עוּבָדָא כ"ח דִּילִיה, כ"ח
אֲתוּוֹן דְּעוּבָדָא דְּפִרְאשִׁית פְּרָא וְכוּ', וְכֻלָּא חֲכָמָה פַּח מָה,
אִם פִּן בְּמֵאֵי הֲוֹו יְכִלִי לְמַחְטֵי הָכָא, אָמַר לֹון בּוּדָאי פִּל
מָאן דְּחָב בְּגוּפִיה דְּתַמֵּן עוּבָדָא, וּבְנִשְׁמַתִּיה דְּתַמֵּן מַחְשְׁבָה,
פְּאֵלוּ חָאב בַּהֲוֹא דְאֲתַבְרִי אִיהוּ בְּדִיּוֹקְנִיה, הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ כו'.

וַיֵּשׁ רְשָׁעִים שְׁמַגִּיעַ אֲלֵיהֶם פְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, דְּאִית לֹון
עוֹתְרָא וְשָׁלֵם וְאֲרִיכוּ דִּיּוֹמִין בְּהֵאֵי עֲלָמָא, אָמְרוּ לִיה
בְּתַר דְּאֵינוּן רְשָׁעִים אָמְאֵי אִית לֹון פִּל הֵאֵי יָקָר, אָמַר לֹון
הֵאֵי טוֹבָה דְּלֵהוּן אִיהוּ הֵבֵל וְרַעוּת רּוּחַ, דְּגִלְגּוּלָא דְּלֵהוּן
גָּרִים לֹון דְּהוּו רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעַבְדוּ זְכוּוֹן פְּמָה מְנַיִיהוּ,
וְאֲתַקְצְרוּ בְּקַצְרוֹת שְׁנִין וְלֹא אֲשַׁתְּלִים לֹון, פְּמָה מִינֵי טָבִין, אִיִּתִי
לֵהוּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגּוּלָא לְאֲשַׁלְמָא לֹון אַגְרִיִּיהוּ
בְּהֵאֵי עֲלָמָא, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב וּמְשָׁלֵם לְשִׁנְאֵיו אֵל פְּנִיו
כו', וְעַלִּיִּיהוּ אֲתַמַּר וּבִכֵּן רְאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וּבָאוּ כו'.

[דף קיא ע"ב] אֲדֵהָכִי הָא רַבִּי פְּנַחַס קָא נְחִית מִמַּתִּיבְתָא עֲלָאָה,
וְאֲתַחֲזִי תַחּוֹת טוּלָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לִיה
מֵאֵי הֵבֵל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ אֲתַעֲבִיד
הֵבֵל, אֲלֹא פְּמָה דָּאֲתַ אָמַר וְאֵד יַעֲלֵה מִן הָאָרֶץ, דְּאִית

הַבֵּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, הַבֵּל דְּצִלוֹתֶיךָ וְהַבֵּל דְּאוֹרֵייתָא
 אֲתַעְבִּיד עַל אַרְעָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאִיהִי שְׂכִינְתֵיהּ,
 דְּאֲתַמַּר בָּהּ וְהָאָרֶץ הִדָּם רַגְלֵי, וּמֵאִי נִיהוּ הַבֵּל דְּאֲתַעְבִּיד
 עֲלֵיהּ, אֶלָּא הַפּוֹךְ הַבֵּל וְתִשְׁפַּחִיה הַלֵּב, וּמִנִּיהּ נִפְיָא הַבֵּל
 וְדָא נֶפֶשׁ וּבִיהּ סָלִיק דְּבוּר, רוּחָא נִפְיָא מְאוּדְנָא שְׂמֵאלָא
 דְּלִבָּא, וּמִנִּיהּ נִפְיָא קְלָא, וְקְלָא אִיהוּ אֵילָנָא, דְּאֲתַפְּלַג
 לְכַמָּה קְלִיז דְּאֵינּוּן עֲנַפִּין דְּאֵילָנָא, וְאֵיבָא דִּילֵיהּ דְּבוּר,
 וְתַרְוֵיהּ עֵץ פְּרִי, וְאֵינּוּן גּוֹף וּבְרִית, דָּא עֵץ ו', וְדָא פְּרִי
 י' אוֹת הַבְּרִית.

ה' תַּתָּא שְׂרָשָׁא דְּאֵילָנָא, דְּאִית בֵּיהּ תַּלְת וּוּי"ן לְקַבֵּל
 תַּלְת עֲנַפִּין דְּש', ה' עֲלָאָה תַּלְת עֲנַפִּין, וְאֵינּוּן תַּלְת
 וּוּי"ן מִן וַיִּסַּע וַיִּבֵּא וַיֵּט, הָאִי אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דְּאֲעַקֵּר
 עֲנַפּוּי דְּקִצְצִין בְּנִטְעוֹת וְאֲסַתְּלַק אֵיבָא, וְאֲתַמַּר בְּאֵילָנָא גְדוּ
 אֵילָנָא וְקִצְצוּ עֲנַפּוּהִי כו', בְּרַם עַקֵּר שְׂרָשׁוּהִי בְּאַרְעָא
 שְׁבָקוּ, דְּאִיהוּ ה' תַּתָּא, אֲסַתְּלַק הו"י וְאֲשַׁתָּאֵר ה', וּבְגִין
 דָּא שְׁלֹשׁ מְשֻׁמְרוֹת הו"י הַלִּילָה, וּבְכָל מְשֻׁמֵּר וּמְשֻׁמֵּר
 יוֹשֵׁב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹאֵג כְּפָאֵרִי כו', ה' דְּהַלִּילָה עֲלֵהּ
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שׁוֹאֵג בְּשְׁלֹשׁ מְשֻׁמְרוֹת דְּתַמְן הו"י, תַּמְן
 הו"י אִיהוּ וְדָאִי.

וּמִנָּא לָן דְּאֲעַקֵּר אָדָם אֵילָנָא וְאֵיבָא וְעֲנַפִּין דִּילֵיהּ, וְלֹא
 אֲשַׁתָּאֵר תַּמְן אֶלָּא שְׂרָשָׁא דְּאִיהִי ה' תַּתָּא, הָדָא
 הוּא דְּכָתִיב וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָה, פְּגוּוֹנָא דְּאֵיכָה דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ
 אֵיכָה יְשֻׁבָה בְּדָד, אֵיךְ ה' יְשֻׁבָה בְּדָד, בְּגִין דָּא אֲתַגְּלַגֵּל
 אָדָם בְּתַלְת אַבְהָן, דְּאֵינּוּן עֲנַפִּין דְּאֵילָנָא וְגוֹפָא וְאֵיבָא
 דְּאֵילָנָא, וְאֲתַתְּקֵן מַה דְּאֲעַקֵּר, נַחֲת בְּאַבְרָם וְנִטַּע בֵּיהּ ה'

דַּאִיהִי עֲנֵפִין דַּאִילָנָא, נְחִית בִּיצְחָק וְעֵבִיד אִיבָא דַּאִיהוּ י' מִן יִצְחָק, נְחִית בִּיעֶקֶב וְנֻטַע בֵּיהּ ו' דַּאִיהוּ אִילָנָא, דַּאֲתַמַּר בֵּיהּ וְאֵלֵהִי יַעֲקֹב.

לְבַתֵּר אַתָּא מֹשֶׁה דַּאֲתַמַּר בֵּיהּ בְּשִׁגְם הוּא בְּשָׂר, שִׁגְם זֶה הֶבֶל, וְנְחִית חֲמֶשֶׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, דַּאִיהִי שְׂרָשָׂא דַּאִילָנָא, וְאֲשֵׁלִים אִילָנָא בְּשִׁמָּא דִּיהוּ"ה, וּבְגִין דָּא אֲשֵׁתִלִּים בֵּיהּ שֵׁם יְהוּ"ה, כִּמְה דַּאֲתַת אֲמַר וְאֲמַרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מַה אֲמַר אֲלֵיהֶם, כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוּ"ה, דְּלֹאֲבָהֶן לֹא אֲתַגְּלִי לֹוֹן, בְּגִין דְּלֹא הוּוּ שְׁלִים שְׁמָא בְּאֲבָהֶן, לֹא אֲתַגְּלִיא לֹוֹן, הֵדָּא הוּוּ דְכֻתִּיב וְשְׁמִי יְהוּ"ה לֹא נֹודַעְתִּי לָהֶם, בְּמַה דְּחָב אָדָם אֲתַתְּקַן, וּבְמַה דְּחָב הֶבֶל אֲתַתְּקַן, וְאֲתַחֲזֹר כִּלְא בְּתַקּוּנִיהָ בְּעֲנַפּוּי בְּשָׂרְשׁוּי בְּגוּפִיהָ בְּאִיבִיהָ, וְכִלְא אֲשֵׁתִלִּים בְּכ"ר דַּאִיהוּ מֹשֶׁה, ב"ר מִן בְּרֵאשִׁית, מַה דְּהוּוּ שֵׁת נְחִית תַּמָּן י' וְאֲתַעֲבִיד שִׁי"ת, וּמִתַּחֲלִיל בְּב' דַּאִיהִי בְּרֵכָה לֹאֲפָקָא אַרְעָא מְלוּוֹטִיא, דַּאֲתַמַּר בֵּיהּ אַרְוֵרָה הָאֲדָמָה בְּעֵבֹוֹרָךְ, וְלְבַתֵּר נְחִית ר' עֲלֵה דַּאִיהִי רֵאשִׁית חֲכָמָה, וְכַד קָרִיב לְטוֹרָא דְּסִינַי נְחִית א' מִן בְּרֵאשִׁית דַּאִיהִי אֲנָכִי, וְנְחִית עֲלֵה כְּתֹר, דַּאִינוּן אֲתוּוֹן דְּעֶשֶׂר אֲמִירָן, וְאֲשֵׁתִלִּים אִילָנָא בְּכָל תַּקּוּנֵין דִּילִיהָ.

אֲמַרוּ לִיהּ רַבִּי רַבִּי, הָא אִילָנָא שְׁלִים בֵּיהוּ"ה, אֲמַאי נְחִית א' מִן בְּרֵאשִׁית, אֲלֹא בְּגִין דַּאִיהוּ נְבִיעוּ לֹאֲשַׁקָּא אִילָנָא, דְּמִתַּמָּן אֵלֵהִי"ם מְלִיא"ה מְכַל תְּשַׁע סְפִירָאן, דַּאִינוּן בְּבְרֵאשִׁית, שִׁית אִינוּן שִׁית סְפִירָאן, בְּרֵא תֵּלַת סְפִירָאן עֲלָאִין, אֵלֵהִי"ם אִיהוּ עֲשִׂירָאָה מְלִיאָה מְכַלְהוּ תְּשַׁע, שְׁלִימוּ דְּכֻלְהוּ, וּבְגִין דָּא בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֵלֵהִי"ם,

בְּרֵאשִׁית בְּרָא עִם אֱלֹהִים, אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, אֶתוֹ
לְנִשְׁקָא לִיה פֶּרַח לְעִילָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן חֲבֵרְיָא בּוֹדְאֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲסַתְפֵּם
עֲמָנָא, עֲלֵאִין וְתַתְּאִין לְמַהוּי בְּהַאי חֲבוּרָא, זַכָּאָה
דְּרָא דְהַאי אֲתַגְלִיָּיא בֵּיה, דְּעַתִּיד כּוּלֵי הַאי לְאַתְחַדְשָׁא עַל
יְדָא דְמֹשֶׁה בְּסוּף יוֹמֵיא בְּדָרָא בְּתֵרָאָה, לְקִיָּמָא קְרָא מ"ה
ש"ה הִיָּה ה"וָא שְׂיֵהִיָּה, וּבֵיה [דף קיב ע"א] מ'מְכוּן ש'בְּתוֹ
ה'שְׂגִיחַ, אֲשֶׁרִי הָעַם שְׂפַכְכָּה לּוּ בְּגִימְטְרֵיא מִש"ה, אֲשֶׁרִי
הָעַם שְׂיֵהוּ"ה אֱלֹהִי"ו, דְּעֵלִיָּה אֲתַמַּר דּוּר הוּלְךְ וְדוּר בָּא,
וְלִית דּוּר פָּחוֹת מִשְׁשִׁים רַבּוּא, וְעֵלִיָּה אֲתַמַּר דְּכַר צוּה
לְאַלְפֵי דוּר, וְאַתְפְּשׁוּתִיָּה הוּא בְּכַל דְּרָא וְדָרָא, בְּכַל צְדִיק
וְחַכְמֵי דְּמַתְעַסֵּק בְּאוּרֵיָּתָא, עַד שְׁתִּין רַבּוּא, לְאַשְׁלֵמָא לְכַלְהוּ
מִפְּגִימוֹ דְּלֵהוּזַן, וְרִזָּא דְּמִלָּה וְהוּא מְחוּלָּל מִפְּשַׁעֲנּוּ, דְּאִיהוּ
שְׁקִיל לְכַלְהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין אֲשֶׁה אַחַת
יְלִדָה שְׁשִׁים רַבּוּא, וּמְנוּ מוֹשֶׁה דְּשְׁקִיל כְּשִׁים רַבּוּא, וּבְגִין
דָּא אֲתַמַּר עֲלִיָּה דּוּר הוּלְךְ וְדוּר בָּא לְהַהוּא עֲלֵמָא, וְדוּר
בָּא אִיהוּ יִיתֵי כְּמִלְקַדְמִין.

וְעוֹד כִּי שֵׁת לִי אֱלֹהִים זָרַע אַחַר, שֵׁת אֲתַפְּשׁוּתִיָּה הוּהוּ
עַד יַעֲקֹב, דְּפֶרַח בֵּיה י' מִן שֵׁת וְאַשְׁתָּאָר שֵׁת,
וְאַשְׁתָּאָר יַעֲקֹב עֲקֹב, דִּיעֲקֹב דִּיּוֹקְנִיָּה דְּאָדָם קְדֻמָּאָה הוּהוּ,
כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ שׁוּפְרִיָּה דִּיעֲקֹב כְּעִין שׁוּפְרִיָּה דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן,
וּבְגִין הַאי י' אֲתַמַּר אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים, דְּאִינוּן אֲבָרְהָם
וְיִצְחָק, דְּאֲתַמַּר בְּה לְגַבֵּי אָדָם הוּא יְשׁוּפְךָ רֵאשׁ וְאַתְהָ
תְּשׁוּפְנּוּ עֲקֹב, דְּהוּוּ יְדַעִין דְּהוּהוּ עֵתִידָה לְאַלְקָאָה מְחוּיָּא,
וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בְּה אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים.

אָמְרוּ לִי חֲבֵרָיָא, וְהָא אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס דָּאֵת י' אִיהִי
 בִּיצָחֶק, אָמַר וְדָאֵי י' עֲלָאָה אִיהִי מִן חֲכָמָה, וְהָאֵי
 אִיהִי י' זְעִירָא, וּבִגִּין דָּא אֲתַמַּר בָּהּ עֲקָב, הָדָא הוּא דְכַתִּיב
 וְאַתָּה תְּשׁוּפְנוּ עֲקָב, וְדָא פֶּה יֵרֶךְ יַעֲקֹב, דְּאֲתַמַּר בָּהּ וַיִּגַע
 בְּכַף יָרְכוּ, וְאֲתַמַּר בֵּיהּ וְהוּא צִלַע עַל יָרְכוּ, וְדָא י' מִן
 אֲדַנִּי, וְאִיהוּ י' מִן הוּהִי, דְּבָהּ וַיִּסְתַּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרָא
 מִהַבֵּיט לְאַתֵּר דְּחָב בְּדִקְדָּמִיתָא, קָדָם דֵּיִתִּי בַּגְּלוּלָא, כִּיּוֹן
 דְּאֲתָא יַעֲקֹב תַּמָּן, מִיַּד וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּהּ וַיִּבֶן לּוֹ בַּיִת, בַּת
 י', מִיַּד אֲשֶׁתָּלִים י' בְּעֲקָב וְאֲתַעֲבִיד יַעֲקֹב, וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר
 קָרָא וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֹם, וּלְבַתֵּר אֲתָא מֹשֶׁה וְהַפֶּן הוּהִי מְדִינָא
 לְרַחֲמֵי וְאֲתַתְּזֹר יְהו"ה, וְדָא אִיהוּ רְזָא אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים,
 בַּהֲהוּא זְמַנָּא אָמְרוּ כְּלָהּוּ מֵאֵת יְהו"ה הִיִּתָּה זֹאת כּו',

וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיָּבֵא קִין
 מִפְּרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה
 לַיהו"ה, מֵאֵן אֲתֵר אֵיִתִּי
 לִיָּה, מִקֶּץ יָמִים, מִשְׁוִירִין
 דִּילִיָּה, כְּגוֹן בַּר נֶשׁ דְּאִיהוּ
 בְּסוּף יוֹמוֹי חֲזֹר בְּתִיּוּבְתָא,
 כַּד לָא אֵית לִיָּה חִילָא לְמַעַבְד
 טַב וּבִישׁ, וּבְעוֹלָמוֹי בְּתוֹקֶפִיָּה
 לָא תָב, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מִפְּנֵי
 שִׁיבָה תְּקוּם, וּבִגִּין דָּא וְאֵל
 קִין וְאֵל מִנְחָתוֹ לָא שְׁעָה,
 אֲבָל הָבֵל מִבְּכוֹרוֹת צֵאֲנוּ
 אֵיִתִּי לִיָּה קֶרְבְּנָא מִשְׁפִּירוֹ

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בספר אחר)

בְּרֵאשִׁית לִית רֵאשִׁית אֵלָא נֶשְׁמָה, אָמַר
 לִיָּה מִהֲכָא אֲשֶׁתְּמוֹדַע דְּבָהֵאֵי
 אוֹת דְּבֵרִית מִיָּלָה חָאב אָדָם וְכָל דְּרִין
 דָּאֲתוּ אֲבַתְרִיָּה וְדָא אִיהוּ דְּאָמַר קָרָא
 פְּקֹד עוֹן אֲבוֹת עַל בְּנִים בְּגִין דְּמַעֲשֵׂה
 אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם, אָמַר לִיָּה אֲשֶׁתְּכַח
 דִּשְׁת אִיהוּ גְּלוּלָא דְּאָדָם וְהָבֵל דְּאֲתַמַּר
 בֵּיהּ בְּשִׁגְם הוּא בְּשׂוֹר בְּשִׁגְם זֶה הָבֵל
 וְרְזָא דְּמִלָּה אֲז הוּחַל לְקִרְוֹא בְּשֵׁם יְהו"ה,
 וְאֲדַעַף בְּשֵׁם, אֲז, הָהוּא דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ אֲז
 יִשִּׁיר מֹשֶׁה, בְּשֵׁם יְהו"ה וְאֲדַעַף בְּשֵׁם,
 בְּתֵרִין שְׁמֵהֶן מַה שְּׁמוֹ וּמַה שְּׁם בְּנוֹ
 וְאֲתַמַּר בֵּיהּ הוּחַל דְּמַתְּמֵן הוֹשַׁתַּת עֲלִמָּא.
 אֲדַהֲכִי הָא רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי
 יוֹדָאֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְשְׁאָר חֲבֵרָיָא,

פגעו ברפי אלעזר וחברוי דהו עמיה,
אמר לון במאי עסקיתו אמרו ליה ברזא
דגלגולא דאדם והבל, אמר ודאי ברזא
עלאה דהוינא משתדלין, הויתון אתון
משתדלין.

פתח כמלקדמין ואמר יש הבל אשר
נעשה על הארץ וכו', דא אדם
והבל, במחשבה ובמעשה חאבו, כמה
דאוקימנא לעילא, ומאי ניהו מחשבה
ומעשה, אבא ואימא חכמה וכינה עליהו
אתמר כלם בחכמה עשית הרי עשיה
בגין דתמן פח מה, דא חכמה דאתפלג
לתרין סטרין, מ"ה איהו אדם מחשבה
חשב מ"ה, מ"ה אדם, תשפח דאיהו
אדם מחשבה, כינה, תמן י"ה אבא
ואמא וכן בגייהו עמוד דסמין לון,
ההוא דאתמר ביה בשגם הוא בשר,
בשגם זה הבל, דאיהו משה, מתמן
הוה, והכי אוקמוהו קדמאין בשגם זה
משה, הבל אתקרי על שם ב' מן
בראשית, ל' לעיני כל ישראל, ה' חמשה
חומשי תורה דעתיד לאתיהבא על ידיה,
ודא איהו הב"ל, דאתמר ביה כי על
כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם.

ואית הבל דסטרא אחרא דאתמר ביה
הבל המה מעשה תעתועים ודא
הוא הבל דנבלות הפה ופתגמין בטלין
דלית בהו תועלת כלל, ובגין דא יש
הבל כו' שמגיע אליהם כמעשה
הרשעים ויש הבל אשר מגיע אליהם
כמעשה הצדיקים, מאי הרשעים דא
סמא"ל ונחש ש דמשה איהי תלת ענפין
דשרשא דאילנא ודא ש מן שת, מ"ה

דיליה, ובגין דא וישע יהו"ה
אל הבל. ועוד אל קין ואל
מנחתו לא שעה, ובגין
דקרבנא דיליה הוה מההוא
אתר דאקרי ערוה. ומאי הוה
פשתים, דאתמר ביה ועשה
להם מכנסי בד לכסות גשר
ערוה.

אמר ליה רבי אלעזר, אם
פן דאתכפי ביה גשר
ערוה טב איהו, אמר ליה
ברי לאו כל [דף קיב ע"ב] עריות
שוין, האי לא קריב קרבנא
דא אלא לקרבא ערוה דיליה
לה', דאתמר ביה איש איש
אל כל שאר בשרו לא תקרבו
לגלות ערוה אני יהו"ה,
ומאי ערוה דיליה זוהמא
בישא ערלה, נוקבא דערלה,
ההיא דאתמר בה אדם
הראשון מושך בערלתו הוה,
ומאי ניהי אימא דערכוביא
בישא, איבא דאלנא דטוב
ורע, דאתמר בה ותקח מפריו
ותתן גם לאישה עמה, ומאי
ניהו לילית, מתמן קא אתיין

עַרְב רַב דְּאַנּוּן מְעוֹרְבִין
 בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאַתְמַר בְּהוּן הוּי
 גּוֹי חוּטָא, דְּאַיְנוּן זֶרַע מְרַעִים
 בְּנִים מְשַׁחִיתִים וְכוּ', וְאַמְרוּ
 אֵלֶּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְעַגְלָא,
 וּבִגְיִן דָּא וְאַל קִיִן וְאַל מִנְחָתוּ
 לֹא שָׁעָה.

וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲתַמַּר בְּהוּן בְּהוּן
 וּרְחֻמְיוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו,
 וְאַתְמַר בֵּיה כִּי לֹא אַחְפוּץ
 בְּמוֹת הַמֵּת, וְקַבִּיל לוֹן, כֹּל
 שְׂכָן לְקַרְבָּנָא דְקִיִן, אֵלֹא
 דְהוּה רְעוּתִיה לְבִישׁ כְּמָה
 דְאַתְמַר, אֲבָל הֶבֶל הוּה
 רְעוּתִיה בְּקַרְבָּנָא דִילִיה,
 לְקַרְבָּא שְׁכִינְתָא לְהֵהוּא
 דְאַתְמַר בֵּיה וְעַתִּיק יוֹמִין
 יְתִיב לְבוֹשִׂיה פְתֻלְג חוּזר
 וְשַׁעַר רִישִׁיה פְּעַמַר נְקִי,
 בְּמֵאִי, בְּהֵהוּא דְקָרִיב
 מִבְּכוֹרוֹת צֶאֱנוּ וּמְחַלְבְּהוּן,
 וּבִגְיִן דָּא וְיִשַׁע יְהוּ"ה אֵל
 הֶבֶל וְהָא אֲתַמַּר.

וּמִיד דְלֹא אֲתַקְבֵּל קַרְבָּנָא

מִן מֹשֶׁה דָּא אָדָם, דְּאִיהוּ בְּדִיּוּקְנָא דְאָדָם
 דְלַעֲלֵא, וְדָא אִיהוּ מַה שְׁמוּ וּמַה שְׁם
 בְּנוּ וְהָאִי מ"ה, הַ תּוֹרַת יְהוּ"ה תְּמִימָה,
 הַ חֲמֻשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה דְאַתִּייהִיבוּ לִיה
 בְּאַרְבַּעִין יוֹמִין וְאַרְבַּעִין לִילּוֹן דְלַחֵם
 לֹא אָכַל וּמִים לֹא שָׁתָה.

וּבִגְיִן דְעָקַר שׁ דְּאִיהִי שְׂרָשָׁא דְאִילָנָא
 מֵאַתְרָה וְאַתְעַבִּידַת תְּלַת עֲנַפִּין
 דְּאַיְנוּן תְּלַת זִינִין כְּגוֹנוּנָא דָּא שׁ, דְזֶרַע
 דְּאִיהוּ יוֹרֵה כַּחֲץ, אֲתַעַבִּיד ז', דְתְּלַת
 טַפִּין אֲתַפְשְׁטוּ וְאַתְעַבִּידוּ שְׂרַבִּיטִין,
 וּבִגְיִן דְעָעֵקַר לוֹן מֵאַתְרֵיהוּ וּמַה דְהוּה
 שְׂרָשָׁא חָדָא עָקְרָא חָדָא, אֲתַפְלְגוּ לְתַלְתָּה,
 הַכִּי אִיהוּ אֲזִדְרִיק בְּתַלְתָּה גְלָגוּלִין, חָד
 בְּנַח, וְתַרְיִן בְּשֵׁם וַיִּפֹּת, וּבִגְיִן דְכַד אֲתָא
 נַח לֹא בְעָא רְחֻמֵי עַל אִילִין גּוֹבְרִין
 דְטוֹפְנָא אֲתַבְיִישׁ לְבַתֵּר וְאַמַר וְאִם אִין
 מַחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ, וְשֵׁם לָאו
 לְמַגְנָא הוּה קִבְעַ מְדַרְשׁוֹת, וַיִּפֹּת אֲתַמַּר
 בֵּיה יִפֹּת אֱלֹהִים לִיפֹת וַיִּשְׁכּוֹן בְּאַהֲלֵי
 שֵׁם, בְּאִילִין תְּלַת הוּה בְּעֵי לְאַשְׁתְּרָשָׁא
 בְּשִׂרְשׁוּי חָמָא דְלֹא אֲצַלַח, אֲעָקַר לִיה
 מִתְּמָן וְנָטַע לִיה לְבַתֵּר יַחֲדָאָה.

אַבְל אָדָם אֲתַנְטַע בְּתַלְתָּה אֲבָהוּן וְאַצְטְרִיף
 וְאַתְלַבֵּן בְּהוּן וְאַשְׁתְּרַשׁ בְּשִׂרְשׁוּי

וְאַצְלַח, מִיד אֲתָא מֹשֶׁה דְאִיהוּ בְּרִיה
 דְאָדָם וַיְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲוִרִיתָא
 עַל יְדוּי לְאַשְׁקָאָה אִילָנָא לְאַתְגַּדְלָא
 בְּשִׂרְשׁוּי וְעֲנַפּוּי בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲתַתְקַן
 אִילָנָא דְעָקַר, חוּבָא דְחָאב בְּאִילָנָא הָכָא
 תְּקִין כְּלָא, לְבַתֵּר דְאַתְכַּנְיֵשׁ מֹשֶׁה מְעַלְמָא
 אֲתַמַּר בֵּיה וְזֶרַח הַשְּׁמֶשׁ וּבָא הַשְּׁמֶשׁ
 וְאַתְמַר בֵּיה הוּלְךָ אֵל דְרוּם וְסוּבְבֵי אֵל

צפון סובב סובב הולך הרוח תלת זמנין
 סובב לקבל תלת גלגלין דרוחיה אסחיר
 תמן, מיד דאשפח תמן לשריא, מה
 כתיב ועל סביבותיו שב הרוח.

אמר ליה רבי אלעזר אשתמודע הכא
 רזא עלאה, מרוחא דקודשא
 דלעילא דאיהו בן י"ה, דאסחר לימינא
 ושמאלא ועמודא דאמצעיטא ולבתר
 לתלת תתאין דאינון צדיק ותרי סמכי
 קשוט, והכי אדם עלאה אוף הכי בשית
 סטרין, ודא רזא דבראשית, ברא שית
 לעילא, ברא שית לתתא, י דפרח.

מן שת איהו י דיעקב, דפרח י מיניה
 ואשתאר עקב, ודא איהו רזא דהוא
 ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, ובגין
 דא פד פרח י מן שת מה כתיב ביה
 כי שת לי אלהים זרע אתה, אחר גרים
 דאתאבד י דאיהי זרע מן שת, ורזא
 דשת כל שתה תחת רגליו, כל ודאי
 דאיהו זרע אות ברית קדש, בההוא
 זמנא אתא משה בתרין לוחין דאינון
 ב' מן בראשית וכסי על שת ואתעביד
 בשת, ובאן אתר פסי ב' על שת בזמנא
 דאמר ויסתר משה פניו ואת י איהי
 תמונת יהו"ה, בשכר ויסתר משה פניו
 כי ירא מהביט, ותמונת יהו"ה יביט,
 ואשתלים שת.

והיינו בראשית ברא אשתלים בשית,
 שת סיומא דאלפא ביתא, אב
 רישא דאלפא ביתא, ודא הוא רזא דא"ת
 ב"ש, הכא אתתקן אב עם בן תרוייהו
 דא על גב דא, בכל אתר דאזלו לא
 אתפרשו דא מן דא, בראשית תמן א"ת

דקין, ויחר לקין מאד, ויאמר
 יהו"ה לקין למה חרה לך
 דלא מתקבל קרבנך, אם
 תטיב עובדך בגלגולא, שאת
 לך בעלמא, ותתקבל
 בתיובתא, ואם לאו לפתח
 חטאת רובין, אמר רבי אלעזר
 הכא לא צריך לאתפסיא רזא,
 מאי שא"ת, ולא אתינא
 לדרשא בהאי קרא, אלא
 דהא שאת משא איהו
 ובהפוך אתוון, שא"ת איהו
 אש"ת, הכא רמיז דעבר על
 ואל אשת עמיתך לא תתן
 שכבתך כו', דאתא על
 תאומתו של הבל, ודא איהו
 ויקם קין אל הבל, קם על
 תאומתו, ולבתר קטיל
 לבעלה, כגוונא דמצרי, ורזא
 דמלה ויפן פה וכה, ואמרו
 קדמאין מאי ויפן פה וכה,
 אלא ראה מה עשה בבית דף
 קיג ע"א] ומה עשה בשדה, ולית
 שדה אלא אשה, כמה דאת
 אמר כי בשדה מצאה, הדא
 הוא דכתיב ויהי בהיותם

בַּשָּׂדֶה, וַיִּפֶן כַּה וְכַה, אֶסְתַּכַּל
אִם הוּא בִּיה מִסְטָרָא דְטוֹב,
דְּלִזְמַנִּין אֲתַפְּרֵשׁ טוֹב מִן רַע
וּמִתַּמָּן אֵינּוֹן גָּרִים, וּבְגִין דָּא
אֶסְתַּכַּל מִכָּל סְטָרָא עַד שְׁתִּין
רְבוּא, וְלֹא חָזָא תַמָּן גִּיּוֹרָא
דְּנַפְיָא מִנִּיה, וַיִּךְ אֶת הַמִּצְרִי.

וּלְבַתֵּר מַה כְּתִיב וְאִם לֹא
תִיטִיב, אֵל תִּקְרִי
וְאִם אֵלֹא וְאִם, דְּאִיהוּ יִתֵּר
שְׂאֵת וַיִּתֵּר עָז, לִפְתַּח חֲטָאֵת
רֹבֵץ, מֵאֵי רוֹבֵץ, אֵלֹא כִּי
תִרְאֶה חֲמוּר שְׁנֵאֲךָ רוֹבֵץ כּו',
דְּאִיהוּ לֹא יָכִיל לְמַסְבַּל עַל
כְּתָפוּי חֲמֵרָא דְאוּרִייתָא, לֹא
יָכִיל לְמַסְבַּל עֲלֵיה עוֹל
מַלְכוּת בְּגִלוּתָא, וְחֲדַלְתָּ
מֵעֲזוֹב לוֹ, הֲכֵא אַחֲזִי לְקִין
דְּעֵתִידִין לְמַהוּי יִשְׂרָאֵל
בְּדוּחְקָא בְּגִלוּתָא, עָנִי וְרוֹכֵב
עַל חֲמוּר, דִּיהוֹן כְּחֲמוּר
מִשְׂאוּי עַל כְּתָפוּי, מֵעוֹל הַמַּס
בְּגִלוּתָא וּמְכוּבֵד הַמְּלֶאכֶה,
וְדָא אִיהוּ רוֹבֵץ תַּחַת מִשְׂאוּי
בְּגִלוּתָא, וּבְנוּי דְקִין דִּהוּוֹ

ב"ש, א"ב ש"ת, אשתאר ר' י' מן
בראשית, עליה אתמר וירא ראשית לו,
דאיהו ראשית חכמה יראת יהו"ה,
כגוונא דא בן בגו אבא, וירא ראשית
לו, מתמן ירית לו נשמתא ואתקרי
ראשית לו כשמייה, ואתקרי אדם כשמייה
בתלת אבהן דאינון ש, אתא אדם במשה,
ובמשה כליל כלא, ובגין דא ש מן משה
שקיל ש' לתלת אבהן, מ"ה דיליה
כגוונא דאדם קדמאה, מרכבתא
שלימתא הות במשה בלחודוי, כמה
דהוה בתלת אבהן, ואדם עלאה הוה
במשה, תלת ענפין דש אריה שור נשר,
מ"ה ודמות פניהם פני אדם, ואתמר
ביה משה משה תרין זמנין לקיימא ביה
מה שהיה הוא שיהיה ואשר להיות כבר
היה דא אדם הראשון, אשתטחו כליו
קמיה ואמרו זכאה חולקנא דאערענא
בך למנדע רזין עלאין טמירין דעתיק
יומין.

אמר רבי אלעזר אשתמודע מהכא
דמשה מאתווי משמע דאיהו
הבל ואיהו שת ואיהו משה,
ואתפשטותיה דמשה בכל דרא ודרא
ובכל צדיק וצדיק, ואיהו אזיל בתלת
תלת, ובכל תלת דאיהו רכיב אתמר
בהון לא ימושו מפיד ומפי זרעך ומפי
זרע זרעך, מהכא אשתמודע דאיהו לא
אשתפח אלא באתר דאית ביה אורייתא,
ובגין דא זכרו תורת משה עבדי.
אמר ליה רבי יהודה אתפשטותא דיליה
כבני נשא אית ליה שעורא, אמר
ליה אין, עד שתין רבוא, ורזא דמלה

דור הולך ודור בא, ואוקמוה קדמאין
 דלית דור פחות מששים רבוא, ובגין
 דא אתמר ביה אשה אחת ילדה במצרים
 ששים רבוא בכרס אחד, ומנו דא משה
 דאיהו שקיל כששים רבוא מישראל,
 אמר ליה רבי שמעון בריה ברי לעתיק
 יומין:

ויהי מקץ ימים ויבא קין מאי מקץ
 ימים אלא מההוא דעתיד לאתמר
 ביה קץ כל בשור בא לפני, ובגין דא
 ואל קין ואל מנחתו לא שעה, ועוד
 מקץ ימים ולא אמר מראש ימים, אלא
 משירין דיליה ולא משפירו, כבר נש
 דאתי מסכנא לתרעיה ובזמנא דאיהו
 תאיב למיכל, בגין דלא למיהב ליה
 משפירו דמאכל, לא בעי למיהב ליה
 מדי בתר דאכיל שפירו דכלא, פניף
 ההוא דאיהו בסופא ויהיב למסכנא דא
 דאתיאש מניה, אמר ליה קודשא בריך
 הוא לכלבא תרמוז ליה, ובגין דא ואל
 קין ואל מנחתו לא שעה, אבל הבל
 לא אקריב אלא משפירו דכלא הדא
 הוא דכתיב והבל הביא גם הוא
 מבכורות צאנו.

ומחלביהו לא קריב לגביה שירין,
 ובגין דא וישע יהו"ה אל
 הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו
 לא שעה, ויאמר יהו"ה לקין למה חרה
 לך ולמה נפלו פניך, הלא אם תטיב
 שאת, אמר ליה אם אנת תטיב עובדך,
 שאת יסתלק קרבנך, ואם לא תטיב
 עובדך לפתח חטאת רבך דיתפרע מינך,
 אתמר הכא רובך ובאתר אחרא כתיב

עֲתִירִין וְתִקִּיפִין כַּמְלָכִים
 בְּתוֹקְפָא סְגִיא, וּבְגִין דָּא אָמַר
 הֲלֵא אִם תְּטִיב שְׂאֵת, הֲלֵא
 אִם תְּטִיב לְמַהוּי שְׂאֵת לְעֵנֵי
 יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן כְּבָדִים בְּמִשְׁא
 כְּבֹד יִכְבְּדוּ מִמֵּנִי, אֲנָא אֲסָבִיל
 לְבְרִיךְ בְּעֵלְמָא, וּמֵאֲרִיךְ
 עֲלֵייהוּ, וְאִם לֹאוּ, לְפִתַּח
 חֲטָאת רַבִּין, לְתַרְעָא דְגִיּהֲנָם
 אֲתַפְתַּחַת, לְנִטְלָא נּוֹקְמָא מִנְךָ
 וּמִבְרַךְ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ בְּרִי
 לְעֵתִיק יוֹמִין, דְּהָא
 רוּחַ קֹדֶשׁ אֲתַעַר לְגַבְךָ,
 לְגַלְאָה הֲכָא חֲדוּשִׁים דְּלֹא
 אֲשַׁתְּמוּדְעוּ עַד הַשְּׁתָא, אָמַר
 וּדְאִי דָא אִיהוּ קוּל דְּמִי אַחִיךָ
 צוּעֵקִים אֵלַי, אִינוּן דְּמִים
 דִּישְׂרָאֵל, דְּעֵתִידִין לְמַגְזַל לוּן
 בְּנוֹי דְקִין עֲרַב רַב רְשִׁיעֵיִיא
 חִיבִיָּא בְּגִלוּתָא, וּדָא אִיהוּ
 כִּי מְלָאָה הָאָרֶץ חֲמָס
 מִפְּנֵיהֶם, וּדָא הוּא קְטוּלָא
 דְקִין לְהַבֵּל דְּעֵנִי חָשׁוּב כַּמַּת.
 [דף קיג ע"כ] וְיֵהִי מִקֵּץ יָמִים

כי תראה חמור שנאך רובץ תחת משאו
 כו' לא תראה את חמור אחיך דא קין
 דאיהו רביץ מכובד עונוי, ואי לא בעי
 לאהדרא בתיובתא, וחדלת מעזוב לו
 דלא עביד עובדוי דאחוק, ואי הדר
 בתיובתא עזוב תעזוב עמו, מה עבד
 הבל, קם עליה ואפליה לארעא ולבתר
 קם קין וקטליה דכן כתיב ויקם קין אל
 הבל אחיו ויהרגהו, ובגין דא אמר בן
 סירא טב לביש לא תעביד ובישא לא
 מטי לך.

ויאמר יהו"ה אל קין אי הבל אחיך,
 אמר רבי שמעון וכי לא הוה
 ידע קודשא בריך הוא אי הבל דהוה
 שאיל אי הבל אחיך, וכי איהו לא הוה
 ידע דקודשא בריך הוא לית מלה דיתכפי
 מניה אפילו מחשבה דלבא כל שפן
 מלה דעלמא, דאמר לא ידעתי השומר
 אחי אנכי, אלא ווי לון לטפשין אטימין
 דלבא ועיינין לון ולא מסתפלין אלא
 בתבן למיכל מניה כבעירן, דחפימין
 דידיעין בחטה דאורייתא דאיהי שנים
 ועשרים אתון כחשבן חט"ה, אלין
 זרקין תבנא מדאורייתא ואכלין חטה
 דאורייתא מלגו, תו אחזי לכון רזין
 טמירין בהאי קרא בזמנא דקטל קין
 להבל, סליק א"י מן אדנ"י ואשתאר
 ד"ן, א' איהו אנכי אימא עלאה, י' יהוה
 דיודין אבא, דסליקו למתבע דינא על
 בנייהו דאיהו הבל ובגין דא אמר קודשא
 בריך הוא אי הבל אחיך.

בחהו זמנא אמר איהו לא ידעתי
 השומר אחי אנכי, חמא

וגומר, פתח רבי שמעון
 ואמר מאי מקץ ימים, אלא
 מההוא אתר דעתיד למימר
 ביה קין כל בשר בא לפני,
 קין שם לחשך, ותרגם יונתן
 בן עוזיאל קין כל בשר,
 חבילו דכל בשרא, מלאכי
 חבלה, חמא דעתידין למיפק
 מניה מחבלים פרמים, דאינון
 ישראל דאתמר בהון כי כרם
 יהו"ה צבאו"ת בית ישראל,
 בגין כך ואל קין ואל מנחתו
 לא שעה, וחמא דעתידין
 למיפק מהבל פמה צדיקיא,
 בגין דא וישע יהו"ה אל
 הבל ואל מנחתו.

והא בשעתא דאתיליד קין
 אתמר ביה קניתי איש
 את יהו"ה, ולא הוה הכי,
 משום דלא אתבסמת, וחויא
 תקיפא אטיל בה זוהמא
 דדינא קשיא, ובגין דא לא
 הוה אתבסמת, וכד קין
 מסטרא דנוקבא נפק תקיפא
 קשיא בדינוי, פיון דנפק דא

קודשא בריך הוא דלא אדכיר י', אלא
א' דאיהו אנכי, אמר ליה קול דמי
אחיד צועקים אלי, דם אחיד מבעי ליה,
מאי דמי, אלא דא דם י', ועוד דמי
איהו ד"ן כחושבן דאשתאר מן אדנ"י,
וכלא קשוט, דתלת שמהן כלילן בההוא
שמא, אבא ואימא וברתא, דאנון יהו"ה
אהי"ה אדנ"י, בגין דהכל הוה דיוקנא
דאדם דלעילא דאיהו עמודא
דאמצעיתא ואיהו קול דאתמר ביה קול
דמי אחיד, ואית רזא אחרא, קול דמי,
קול דם מבעי ליה, אלא תרגם אנקלוס
קל דם זרעין דעתידין למיפק מן אחוד,
ואנון שתין רבוא.

בההוא זמנא דחמא דחובא דא באתר
עלאה הוה תליא, הרהר
בתיובתא ואמר גדול עוני מנשוא, הן
גרשת אותי היום מעל פני האדמה
ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ כור,
הכא אתרמיז גלגולא דרשיעיא דאתמר
בהון ובכך ראיתי רשעים קבורים וכאו
כור, ודא איהו הן גרשת אותי היום דא
גלגולא קדמאה, והייתי נע דא גלגולא
תננינא, ונד דא גלגולא תליתאה, דא
איהו רזא על שלשה פשעי ישראל, אם
תב בתיובתא בתלת גלגולין שפיר, ואם
לא, פתיב ביה ועל ארבעה לא אשיבנו,
לא אהדר ליה בגופא אחרא, אלא יד
ליד לא ינקה רע והכי אזיל נע ונד עד
שתין רבוא, ולכל חד כפום חיליה,
דההוא דקטיל הכי נטיל קודשא בריך
הוא נוקמא מניה.

ע"כ בספר אחר (בדף מ"א ת"ח תרין אתוון עד
ותהלתי לפסילים שייך כאן).

אתחלשת איהי ואתבסמת,
בתר דא ואפיקת אחרא
בסימא יתיר, וסליק קדמאה
דהוה תקיף קשיא על אחרא,
דהא כל דינין אתערו עמיה.

תא חזי, מה פתיב ויהי
בהיותם בשדה, בשדה
דאשתמודע לעילא, בשדה
דאקרי שדה של תפוחים,
ונצח האי דינא לאחוי משום
דהוה קשיא מניה, ואכפיה
ואטמריה תחותי, עד
דאתער בהאי קודשא בריך
הוא, ואעבריה מקמיה
ושקעיה בנוקבא דתהומא
רבא, וכליל לאחוי בשקועא
דימא רבא דמבסם דמעין
עלאין.

ומנהון נחתין נשמתין
לעלמא, אינש
כפום ארחיה, ואף על גב
דטמירין אינון, מתפשטן דא
בדא ואעבדו חד גופא,
ומהאי גופא נחתין נשמתהון
דרשיעיא תקיפי רוזא,

מתרויהון סלקא דעתך כחדא, לא אלא חד לסטרוי וחד
 לסטרוי, זפאין אינון צדיקיא, דמשלפי נשמתהון מהאי
 גופא קדישא דאקרי אדם דכליל כלא, אתר דכתרין ועטרין
 קדישין [דה קיד ע"א] מתחברין תמן בצרורא דאתכלא.

ויאמר יהו"ה לקין אי הבל אחיך כו', אמר רבי שמעון
 וכי לא הוה ידע קודשא בריך הוא אן הוה הבל
 דשאל ליה, והא לא אתפסי מניה מלה, כמה דאת אמר
 אם יסתר איש במסתרים כו', אלא ווי לון לבני נשא
 טפשיא אטימין לפא סתימי עינא, דעלייהו אתמר עינים
 להם ולא יראו בנהורא דאורייתא, אלין אינון בעירן דלא
 מסתפלין ולא ידעין אלא בתבנא דאורייתא, דאיהי קליפה
 מלבר ומוץ דיילה, דאתמר בהון מוץ ותבן פטורין מן
 המעשר, דחפימין דאורייתא מארי דרזין זרקין תבנא ומוץ
 דלבר, ואכלין חטה דאורייתא דאיהי מלגאו, כ"ב אתוון
 דאורייתא דסלקין לחושבן חט"ה.

תא חזי אלין בעירן חשבין דשאל ליה קודשא בריך
 הוא א"י הבל אחיך כמאן דלא ידע אן הוא, אלא
 א"י איהו דאסתלק מן אדנ"י, דאיהו א' אהי"ה אימא
 עלאה אנכי, י' יהו"ה דסליק עמה למדן לקין, בגין דא
 פד אסתלק א"י מן אדנ"י אשתאר ד"ן, ובגין דא א"י
 הבל אחיך, ויאמר לא ידעתי השומר אחי אנכי, לא ידענא
 דשכינתא דאיהי אנכי, עמיה תמן, א"י דאסתלק אימא
 וברא לגבי חכמה למיטל נוקמא מיניה, ואמאי לגבי חכמה,
 בגין דאיהו אדם עלאה דאתברי אדם תתאה בדיוקניה.

וַיֹּאמֶר קוֹל דְּמֵי אַחִיף צוֹעֲקִים אֵלַי, מֵאֵי דְמֵי, דָּם מִבְּעֵי לִיָּה, אֶלֶּא מֵאֵי דְמֵי ד"ן כַּחֲשַׁבְּן דְּמ"י, וְדָא אִיהוּ דִּן אֲנִכִי וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרַכּוּשׁ גְּדוּל. וְעוֹד מֵאֵי קוֹל דְּמֵי, קוֹל דָּם מִבְּעֵי לִיָּה, אֶלֶּא תַרְגָּם אֲנַקְלוּס, קַל זְרַעִין דְּעֵתִידִין לְמִיפְק מִן אַחוּף, אֵינּוּן שְׁתִּין רַבּוּא דְּעֵתִידִין לְמִיפְק מֵהַבֵּל, בַּהֲהוּא דֹאֲתַמַּר בֵּיהּ בְּשַׁגְּם זֶה הַבֵּל, כְּלֵהוּ צְוּוּחִין מִן אַרְעָא, הֲכָא רְמִיז עֲנוּי הַדִּין וְעוֹוֹת [דף קיד ע"ב] הַדִּין וְחַמְס וְשׁוּד וְשֹׁבֵר דְּעֵתִידִין בְּנוּי דְּקִין לְמַעַבְד לְבְנוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא אִיהוּ קוֹל דְּמֵי אַחִיף, אַחִיף אַתְקֵרִי מִסְטֵרָא דֹאֲנוּן דֹּאֲתַמַּר בַּהוּן הֲרַגוּ אִישׁ אֶת אַחִיו.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִם כֵּן אֲשַׁתְּמוּדַע דְּכָל עָאקוּ דָּא יִהְיֶה בְּגִלוּתָא בְּתַרְאָה, אִמַּאי אַתְמַר קְנִיתִי אִישׁ אֶת יְהו"ה, אִי תִימָא בְּגִין קְנִי דְנַפְיָק מִנִּיהּ זְרַעָא מַעֲלִיא, בְּתַר דִּיתְכַנְיִשׁ אִיהוּ יִתְעַרוּן בְּנוּי דְּקִין לְחַרְבָּא עֲלָמָא, וּמִנִּיָּהוּ קוֹל דְּמֵי אַחִיף צוֹעֲקִים, הֲדָא הוּא דְכָתִיב מִשׁוּד עֲנִיִּים מֵאֲנַקַּת אֲבִיוֹנִים כו'.

אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי, קִין מִסְטֵרָא דֹאִילְנָא דְטוֹב וְרַע הוּא, וְאַתְפְּשׁוּתָא דְטוֹב הוּא בְּגִלְגוּלָא עַד קְנִי חוּתָן מִשָּׁה, מִתְמָן וְאִילָף אַתְפְּשׁוּתָא דְרַע, וּבְגִין דֹּאֲחִזִּי לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה דְּעֵתִידִין לְמַעַבְד בְּנוּי לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, דְּכָלֹּא אַחֲזִי לִיָּה, אָמַר גְּדוּל עוֹנֵי מִנְשׁוּא, וּמִנָּא לָן דֹּאֲחִזִּי לִיָּה גִלְגוּלָא דִּילִיָּה בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב הֵן גִּרְשַׁתְּ אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפְּנֵיךְ אֶפְתֵּר וְהִיִּיתִי נֶעַ וְנָד בְּאֶרֶץ, נֶעַ וְנָד וְדָאִי, הֲכָא רְמִיז גִּלְגוּלָא דִּילִיָּה וּבְנוּי, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וּבִכֵּן רֵאִיתִי רְשָׁעִים

קבורים ובאו, והא אוקימנא לון ומשלם לשנאיו וכו', הן
 גרשת אותי דא גלגולא קדמאה, היום פההוא דאתמר ביה
 היום אם בקולו תשמעו, והייתי נע ונד תרין גלגולין
 אחרנין, אפטר הכא רמיז ויאמר אסתירה פני מהם כו',
 והן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר, ועלייהו
 אתמר על שלשה פשעי ישראל, ועל ארבעה לא אשיבנו,
 דלא אהדר לון בגופא רביעאה, ולא בפורקנא רביעאה,
 אלא אתמר בישראל יהו"ה בדרך ינחנו ואין עמו אל נכר,
 בגין דא אוקמוה מארי מתניתין אין מקבלים גרים לימות
 המשיח.

[דף קטו ע"א] ועוד אי הבל אחיד, תא חזי תרין אתוון אלין
 שמענא דלאתר עלאה הוו סלקין, א"י, א' אמון
 מופלא ומכוסה, י' מחשבה, דבהאי אתר חאבו אדם והבל,
 ואתמר דאינון א' פתר עליון, י' מחשבה, לעילא לעילא
 אסתלק האי חובה, אמר ליה רבי אלעזר, אבא, והא כמה
 מחשבות אינון, שכינתא אתקרי מחשבה, ואיהי י' מן
 אדנ"י, וחקמה מחשבה, וכתר דאיהי א' מן אדנ"י מחשבה,
 וכמה מחשבין אינון דא לעילא מן דא, ודא על גב דא,
 הדא הוא דכתיב פי גבה מעל גבה שמר וגבהים עליהם,
 ולעילא מכלהו מחשבה סתימא דכל סתימין, עלאה על
 כל עלאין, דלית מחשבה אחרא לעילא מניה, וכמה
 מחשבין אינון לבושין דא לדא, ואיהו אשתמודע דלא
 חאב אלא במחשבה דאיהי לבושא, הדא הוא דכתיב ואירא
 פי עירום אנכי ואחבא, אתמר באדם ואחבא ואתמר במשה
 ויסתר משה פניו.

אמר רבי שמעון, ברי, בודאי בכלא חאב אדם, במחשבה דאיהי לבושא, ובמחשבה דאיהי מלגאו, ובגין דא אמר למשה בזמנא דאמר הראני נא את כבדך, אמר, פי לא יראני האדם וחי, דאם זכה שיראני, וחי לעולם, ובגין דא אמר ליה לא תוכל לראות את פני, ולא אינון פנים הכא אלא פנים דלא נראין, באתר דאשתמודע עלת העלות, ובאתר דאתגלייא, וחובא דאדם גרים דלא יכיל משה לאסתכלא ביה, כל שכן אחרא, דעלת העלות אסתלק ממחשבה דחאב בה אדם, ובגין דא עין לא תשורהו, ומחשבה לא תכילהו, לא יכיל לאשגא ליה, דאיהו חי החיים, ובאתר דאיהו שריא לית מיתה תמן, ומחשבה דאסתלק מניה, בודאי איהו חכמה לבושא לחכמה סתימאה, בודאי בה חאב אדם, ובגין דא אתמר ביה ואירא פי עירום אנכי ואחבא.

אמר רבי אלעזר, והא מהכא משמע דלא חאב במחשבה עלאה אלא בההיא דאיהי לבושא מינה, ואשתאר איהו [דף קטו ע"ב] בההיא דאיהי מלגאו, במוחא בלא קרקפתא, ובגין דא ואירא, דאזדעזע מההיא דלגו מן מחשבה סתימא דאיהו עלת העלות, אמר ליה רבי שמעון, ברי, במחשבה דאיהו מוחא אוף הכי חב דזרעא מתמן נפיק, דאיהו נביעו דאילנא דחיי דאיהו אור קדמון ואור צח ואור מצוחצח, תלת טפין דאתרמיזו בי עלאה, קוצא דלעילא וקוצא דלתתא וגיו באמצעיתא, וערב תמן חשף דאפסיק בין עלת העלות למוחא סתימא, ובגין דא פי לא יראני האדם וחי עד דההוא חשף אתעבר מתמן, ודא איהו רזא

כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מִבְּדִילִים בֵּינֵיכֶם וּבֵין אֱלֹהֵיכֶם, וּבְגִין הָהוּא חֲשָׁךְ, לִית מַחְשְׁבָה יְכִילֵא לְאַשְׁגָּא תַמָּן, כֹּל שְׁכָן עֵין, עַד דְּאַתְעַבְר מִתַּמָּן הָהוּא חֲשָׁךְ, וּכְגֹוֹנָא דִּילִיה לְתַתָּא אִית עֲנָנָא חֲשׂוּכָא דְאַתְמַר בְּה סַכְתָּה בְּעֲנָן לָךְ כּו'.
 אֲוֹדְעֵזַע רַבִּי אֲלַעְזַר וְכֻלְהוּ חֲבַרְיָא וְאַזְדַּעְזְעוּ סְבִין מְאֲרִי דְמַתִּיבְתָא, אָמַר רַבִּי אֲלַעְזַר עַד כַּעַן לֹא יִדְעָנָא

דְּחֻבָּא דְאָדָם הָכִי הוּא עֲלָאָה, דְּמִטָּא לְאַתְר עֲלָאָה דְכָל עֲלָאִין, אָמַר, אָבָא, הֵב לִי רִשׁוּ לְמִשְׁאֵל אָף עַל גַּב דְּלֹא אֲתִיִּיהִיב רִשׁוּ לְכָל בְּר נִשׁ לְמִשְׁאֵל כֹּל שְׁכָן לְמַנְדַּע, אָמַר לִיה אִימָא בְּרִי דְהָא רַעֲוֵא אֲשַׁתְּפַח וּרְשׁוּתָא אֲתִיִּיהִיב לְגַלְאָה כֹּל מַה דִּיכִילְנָא לְמַנְדַּע, אָמַר לִיה, אָבָא, אֲשַׁתְּמוּדַע בְּגִין הָהוּא חֲשָׁךְ דְּאַפְסִיק בֵּין עֲלֵת הָעֲלֹת לְמַחְשְׁבָה סְתִימָא, דְּעֲלֵת עַל כֹּל הָעֲלֹת לֹא אֲשַׁתְּתַף בְּשׁוּם מַחְשְׁבָה סְתִימָא כֹּל שְׁכָן גְּלִיָּא, וְלֹאוּ בְּשׁוּם אֹר גְּנִיז וְטָמִיר וְקַדְמוּן וְצַח וּמְצוּחְצַח, אָמַר וְדַאי הָכִי הוּא דָאָם אֵלִין נְהוּרִין וּמַחְשְׁבִין הוּוּ מְנִיָּה לֹא הוּוּ יְכִיל חֲשָׁךְ לְאַפְרָשָׁא, אֲבָל עֲלֵת עַל כֹּל הָעֲלֹת אִיהוּ עַל כֹּל נְהוּרִין גְּנִיזִין וְסְתִימִין כְּנִשְׁמַתָּא בְּגוּפָא, וְאוּר קַדְמוּן אָף עַל גַּב דְּאִיהוּ סְתִים וְגְנִיז וְאִיהוּ קַדְמוּן לְכָל סְפִירָן וְלְכָל אַתְוּוּן וְנִקְוֵדִי וְטַעֲמִי, הָכִי אִיהוּ לְגַבִּי עֲלֵת עַל כֹּל הָעֲלֹת, כְּגוּפָא לְגַבִּי נִשְׁמַתָּא, דְּבַעֲלֵת הָעֲלֹת לִית בֵּיה גְּוֹן וְלֹא צוּרָה וְלֹא דְיוֹקְנָא וְלֹא שׁוּתְפוּ, וּבְאַתְר דְּעֵין לֹא שְׁלִיט מָאן יְכִיל לְמַעַבְד דְּמִיּוּן.

בְּתַר דְּהִרְהַר תְּשׁוּבָה אָדָם לְתַתָּא, הִדְרָא לְבוּשָׁא לְגַבִּי מוּחָא דְאִיהוּ אָבָא קַרְקַפְתָּא דְתַפְלִי, וְאַתְחַבְר מוּחָא דְאִיהִי חֲכָמָה בְּאִימָא, מִיַּד וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְאָדָם

וּלְאַשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוֹר וַיִּלְבִּישֶׁם, וַאֲיִנוֹן תְּפִלִּין דְּאִינוֹן מֵעוֹר,
 בְּהֵהוּא זְמַנָּא קָמַת תְּשׁוּבָה דְּאִיהִי אִימָא קַרְקַפְתָּא דְּתַפְּלִי
 עִם אָדָם לֹאֲגָנָא עֲלִיהָ וּלְכַסִּיא עֲלִיהָ דְּהוּהָ עָרוֹם, כְּגוּוֹנָא
 דְּאִיהוּ כְּפִי עַל מוּחָא עֲלָאָה, וּבְרִי, כֹּל מֵאֵן דְּאַנְח תְּפִלִּין
 כְּאֵלוֹ כְּפִי עַל מוּחָא עֲלָאָה, וּבְגִין דָּא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה לָא
 זָזָה מִנִּיהָ, וְרָזָא דְּמִלָּה אִם עוֹנוֹת תְּשָׁמַר י"ה אֲדַנִּי מִי
 יַעֲמוּד, מ"י יַעֲמוּד וְדַאי דְּאִיהִי אִימָא עֲלָאָה תְּשׁוּבָה הָא
 קָמַת בְּאָדָם עֲלָאָה, וּשְׂכִינְתָּא דְּאִיהִי תְּפִלָּה שֶׁל יָד בְּאָדָם
 תְּתַאָּה, שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה נְחַתַּת עִם אָדָם, וּשְׂכִינְתָּא תְּתַאָּה
 עִם הַבֵּל, וְעַם כֹּל דָּא מְאָרִי דְּדַכּוּ דְּקָא אֲתִיִּין מִנִּיהוּ,
 וּבְגִין דָּא וּתְלַכְנָה שְׁתִּיהֵן.

מִיָּד דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדָא דְּעַגְלָא מַה כְּתִיב וּבְכַפְשֵׁיכֶם
 שְׁלַחַה אִמְכֶם דְּאַתְמַר בָּהּ כִּי אִם לִבְיָנָה תִּקְרָא,
 אֲשֶׁתִּלַּחַת מִנִּיהוּ וּתְרַם מֵעַל הָאָרֶץ, דְּלֹא נְחַתַּת עֲלִייהוּ
 אֲלָא [דף קטז ע"א] בְּשַׁבְּתוֹת וַיִּמִּין טָבִין, וְאַשְׁתְּאַרְתָּ שְׂכִינְתָּא
 תְּתַאָּה יַחֲדָאָה לְתַתָּא, וּשְׂכִינְתָּא עֲלָאָה יַחֲדָאָה לְעִילָא,
 וְהָא אוּקְמוּהָ אִיכָּה יִשְׁבָּה בְּדָד, דְּבִקְדַמִּיתָא לָא הוּת שְׂכִינְתָּא
 עֲלָאָה זָזָה מִנִּיהוּ כְּגוּוֹנָא דְּשְׂכִינְתָּא תְּתַאָּה, זְכָאִין אִינוֹן
 מְאָרִי דְּתִיּוּבְתָא דְּנְחַתִּין לָהּ עֲלִייהוּ בְּכֹל יוֹמָא וְשַׁעְתָּא
 וְרַגְעָא וְלֹא זָזַת מִנִּיהוּ בְּכֹל אֲתַר, דְּעֲלִייהוּ אֲתַמַּר בְּהַתְּהַלְכָּךְ
 תְּנַחַה אוּתָךְ כּוֹ' וְלֹא אִית לָהּ עֲלִייהוּ יוֹמָא יְדִיעַ כְּגוּוֹנָא
 דְּאַחַרְנִין דְּלֹא נְחַתַּת עֲלִייהוּ אֲלָא בְּשַׁבְּתוֹת וַיּוֹמִין טָבִין,
 אֲבַל מְאָרִי תִיּוּבְתָא לָא זָזַת מִנִּיהוּ לְעֵלָם.

וּבְגִין דָּא בְּרִי, א"י הַבֵּל אַחִיד, אִי יְכַלִּינָן לְמִימַר א' י'
 מֵן אַהִי"ה אִימָא עֲלָאָה, וְאַשְׁתְּאַרוּ ה' ה', וְאַתְמַר

עלייהו ותלכנה שתיהן, הכא חאב הבל אדם, חב בי"ו
 מן יהו"ה ואסתלק י"ו ואתעביד ו' י', אמר רבי אלעזר
 והא י' ו', אינון, י' לעילא ו' לתתא, מאי ו' י', אמר רבי
 הכי איהו ודאי, דחובה דא איהו לעילא באת א דאסתלקת
 במחשבה דאיהי י' עלאה דתמן עלת העלות, ואשתאר ו'
 י' כגוונא דא א, ועל י' עלאה אתמר כי ידע שמי, שם
 י', יקראני ואענהו, זכאה איהו מאן דנחית ליה במחשבתיה
 לאתריה, דהאי מחשבה עלה אתמר זאת התורה לעולה
 למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים.

ואמאי אתמר באת י' כי ידע שמי, אלא, כמה דלית באת
 י' שותפיו דאת אחרא, הכי לית ביה שותפיו דאיהו
 אחד ואין שני לו, אחד בלא חשבון, הוא ברא פלא ולית
 בורא עליה, וכי אית דיכיל למברי אפילו יתוש זעיר אלא
 הוא, אלא, מים אית לון חילא למברי אילנין ועשבין,
 ואינון אתבריאן, אבל בורא עלמין ברא ולית עליה מאן
 דברא ליה ולחכימא ברמיזא דבאתר דא לית לגלאה יתיר.

אמר רבי אלעזר מהכא משמע דאית בורא בשותפיו
 דאתוון, כגון ב' מן בראשית דאיהי אימא, ר' מן
 ראשית דאיהי חכמה, ו' מן בורא דאיהו עמודא דאמצעיתא,
 א' מן בראשית דאיהו פתר, שי"ת, שית ספירן, הא כלהו
 עשר, אם חסר חד לא אשתלים בריאה, אבל עלת על כל
 העלות איהו ברא כלא בלא שותפיו כלל.

אמר רבי אלעזר וכי הא שמענא, דבעשר ספירן לא אתמר
 תמן אלא אצילות ולא בריאה, אמר רבי שמעון
 ומאן אמר דאית בהון בריאה אלא כלהו עשר בשותפיו

דא עם דא עבדין בריאה בעלמא, ואנא אימא דאם הוה חסר חד מן מנינא לא אשתלים ההיא בריאה, אבל עלת על כל העלות איהו בורא בלא שותפו אחרא דאיהו חד בלא שותפא כלל לא לעילא ולא לתתא ולא באמצעיתא ולא מפל סטרא כלל, אמר ודאי פען אתגליא מה דלא אתמסר לגלאה אפילו מלבא לפומא, ורזא דא צריך לאתכסיא מפל בר נש, דלאו כל מוחא יכיל למסבל האי, אלא אלין דידעין ברזין, אלין דחכמתא דלהון סליק על כל נביאיא וחפימיא.

אמר רבי אלעזר אבא, הא אתגליא א' ברזא עלאה פד אסתלק עלת העלות באת י' ואשתאר וי אלא מאי אוי, אמר ליה א' עלאה לעילא מן א', דאית א' מאתוון רברבן, ואית א' מאתוון זוטון, ואית א' מאתוון בינוניים, אינון אדם דבריאה אדם דיצירה אדם דעשיה, ועלייהו אתמר פי גבוה מעל גבוה שומר, ואית תלת עלאין עלייהו בארז אצילות, ועליהם אתמר וגבהים עליהם.

ואינון דבריאה אינון לבושין לאינון דאצילות, והאי איהו אור לבוש עליון, ואינון עשר מתלבשין בעשר, ואלין דאצילות אמרו לאינון דבריאה דמתלבשין בהון, נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, כל ספירה יהיב ביה חולקיה מלגאו ומלבר, ואם חסר חד מעשר ספירן דלא הוה יהיב ביה חולקיה לא הוה אשתלים בנינא דאדם, ובזמנא דחב אדם כל ספירה וספירה נטיל חולקיה מניה ואשתאר אין, ורזא דמלה ומותר האדם מן הבהמה אין, ובגין דא אמרו מארי מתניתין ואדם ביקר כל ילין נמשל כבהמות נדמו,

אָדָם דִּהְיֶה לָן בִּיקָר דִּלְעִילָא וְלֹא נָטִיר לִיה, נִמְשַׁל כְּבַהֲמוֹת
 דְּמוֹת דִּילִיה, דְּאִינוּן חֵיוֹת הַקֹּדֶשׁ, אֲבָל עַלֹת הָעֲלוֹת כַּד
 בָּרָא לִיה כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וַיְבָרָא אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ,
 אִיהוּ נָטִיל כְּלָא מִיְנִיה, וַיְהִיב בֵּיה בְּלֹא שׁוֹתְפוֹ דְאַחְרָא,
 דְאַבָּא וְאִמָּא עֲבָדוּ לִיה בְּצִיּוּרֵיהוּ [דף קמז ע"ב] בְּתַרִין צִיּוּרִין,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּצְרַ יְהוָה אֱלֹהִי"ם וַיִּצְרַ בְּתַרִין צִיּוּרִין,
 צִיּוּרָא דְאַבָּא דְאִיהוּ יְהוָה, וְצִיּוּרָא דְאֱלֹהִי"ם דְאִיהוּ אִמָּא,
 וְדָא אִיהוּ וַיִּצְרַ יְהוָה אֱלֹהִי"ם, וְלִבְתַר עֲבָד לִיה מְאֵנָא
 הָדָא הוּא דְכְתִיב עֲפָר מִן הָאֲדָמָה, מִן הָאֲדָמָה לָא כְתִיב,
 אֲלֹא עֲפָר מִן הָאֲדָמָה, וְדָא שְׁכִינְתָא תְתָאָה דְאַתְמַר בָּהּ
 וְאָדָם עַל עֲפָר יָשׁוּב דְאִיהוּ גִלְגּוּלָא דִילִיה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, בְּתַר דִּרְעוּא אֲשַׁתְּכַח צָרִין לְמַפְתַּח
 מְלִין בְּאַתְגְּלִיא, מֵאִי אָדָם דְבָרָא עַלֹת הָעֲלוֹת
 בְּדִיוֹקְנִיה, דְהָא כְתִיב דְלִית בֵּיה דְמוֹת, אָמַר לִיה, בְּרִי,
 הָכָא לָא אָמַר בְּצַלְמֵנוּ, דְאִית בֵּיה דִיוֹקְנָא, אֲלֹא בְצַלְמוֹ
 רוּצָה לוּמַר כְּגוּוֹנָא דְאִיהוּ רוּאָה וְאִינוּ נְרָאָה, דִּיהָא אִיהוּ
 הָכִי, וְכְגוּוֹנָא דְלִית בֵּיה דִיוֹקְנָא, דִּיהָא אִיהוּ הָכִי, וְכְגוּוֹנָא
 דְלִית קְדָמוֹן עֲלִיה דִּיהָא אִיהוּ הָכִי, וְכְגוּוֹנָא דְאִיהוּ עַלֹת
 הָעֲלוֹת חַד בְּלֹא שׁוֹתְפוֹ וְכֹלָא חֲשַׁבָן, דִּיהָא אִיהוּ הָכִי,
 כְּלָא כְּגוּוֹנָא דִילִיה.

וְאִית אָדָם דְבְרִיאָה וַיִּצְרָה וַעֲשִׂיהָ כְּגוּוֹנָא אַחְרָא בְּלִבוֹשֵׁין
 וְגוּפָא דְלִבְר, דְבְאַצִּילוֹת הָא אַתְמַר דְלִית בֵּיה בְרִיאָה
 וַיִּצְרָה וַעֲשִׂיהָ כְּלָל, אִית בְּרִיאָה דְבָרָא הוּא לְתַתָּא בְּדִיוֹקְנִיה,
 אֲבָל לָאו דְאַתְבְּרִי אִיהוּ.

וְתָא חֲזִי אַף עַל גַּב דְּאַתְמַר בְּסִפְרֵן בְּרִיאָה, בְּלִבּוּשָׁא
 מְלָכָר אִיהוּ, וְלֹא אִיהוּ מְלָגָאוּ, וּבְגִין דָּא כְּתִיב
 וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ הַכָּא רְזָא אַחְרָא בְּגוּפָא,
 אִית סִפְרֵן דְּבְרִיאָה וְאִית סִפְרֵן דְּאַצִּילוֹת, וּבְגִין דָּא וַיְבָרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְאַתְמַר בִּיה
 כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשַׁבְּת בֵּית, בְּצַלְמוֹ שְׁכִינְתָא תְּתָא, בְּצַלְמוֹ
 אֱלֹהִים שְׁכִינְתָא עֲלָא, וַיִּצַּר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 דָּא צַדִּיק חַי עַלְמִין, יִצְרוּ בִיצִירָה עֲלָא וּבִיצִירָה תְּתָא,
 דְּאִינוּן י' מִן א, ו' מִן וַיִּצַּר אִיהוּ ו' דְּאַמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ
 כְּתִיב יוֹדִין בְּאֵת א, וְתִרִין יוֹדִין עֲלִייהוּ אַתְמַר חֲכָמוֹת
 נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה וְאִינוּן חֲכָמָה קְדוּמָה וְחֲכָמָה תְּתָא.

וְאָדָם מְסֻטְרָא דְאוֹת בְּרִית י' אַתְלִיד מְהוּל, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב וְתָרָא אוֹתוֹ פִּי טוֹב הוּא, אֲמַרוּ צַדִּיק פִּי
 טוֹב, דְּתַמֵּן לֹא קְלִיפָה דְּעַרְלָה כָּלֵל, וְהָא דְאַתְמַר אָדָם
 הֲרֵאשׁוֹן מוֹשֵׁף בְּעַרְלָתוֹ הוּא, דָּא אָדָם דְּעֵשִׂיָה, וּמְאִי נִיהוּ
 דָּא קְלִיפָה דְּאַתְלַבְּשָׁא בִּיה לְשַׁלְטָאָה עַל כָּלָא, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וּבְגִין דָּא אַתְמַר בְּה נַעֲשֵׂה
 אָדָם בְּצַלְמוֹנוּ פְּדֻמוֹתָנוּ לְאַתְלַבְּשָׁא בְּכָל דְּיוֹקְנִין וְקְלִיפִין.

וְעוֹד אַתְמַר בְּה בְּשְׁכִינְתָא תְּתָא, נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמוֹנוּ
 פְּדֻמוֹתָנוּ, דְּתָהָא כְּלִילָא מְכָל סִפְרֵן, דְּכָל עֶשֶׂר סִפְרֵן
 יְהִיבוּ בְּה כָּל חַד חוֹלְקִיָה, וּמְאִי חוֹלְקִיָה, אֲלֵא כָּל סִפְרָה
 יְהִיב בְּה עֶשׂוֹר דִּילִיָה, דְּכָל סִפְרָה סְלִיק לְעֶשְׂרָה, וַיְהִיבוּ
 לִיה כָּל חַד וְחַד עֶשׂוֹר דִּילִיָה אֲשַׁתְּאָרוּ אִינוּן תְּשַׁע תְּשַׁע,
 וְכָל-חַד וְחַד אֲשַׁתְּלִים בְּה לְעֶשְׂרָה, וּבְגִין דָּא מְעֶשְׂרִין חַד
 מְעֶשְׂרָה, וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא מְכָלָהוּ אַתְמַר בְּה אַהֲבַת

כְּלוּלוֹתֶיךָ, כְּלִילַא מִכְּלָא, וּלְבַתֵּר דְּאַתְּכְּלִילַת מִעֲלָאִין אַתְּמַר
 בָּהּ וּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ,
 אַתְּכְּלִילַת בְּתַתְּאִין, וְאַפִּילוּ בְּכָל קְלִיפִין דְּסִטְרָא אַחְרָא
 אַתְּלַבֶּשֶׁת, לְקִיּוּמָא בָּהּ וּמְלֻכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וּבְכָל מָה
 דְּאַתְּלַבֶּשֶׁת אַתְּכְּלִילַת בְּשָׁמַיָּה, הָא הֵכָא אָדָם דַּעֲשִׂיה וַיִּצְרִיחָהּ.

אָדָם דְּבִרְיָאָה אוֹקְמוּהוּ עַל תְּפֹאֲרַת, מַאי בְּעֲלָמוֹ, בְּעֲלָם,
 תְּרִין דְּיוֹקְנִין דִּילִיָּה לְעִילָא, אֶלָּא אֵינּוֹן וְאִ"ו תְּרִין
 וַיִּי"ן, אֵינּוֹן תְּרִין דְּיוֹקְנִין דָּא דְּאִיהוּ אָדָם דְּאַמְצָעִיתָא,
 דְּשְׁכִינְתָּא עֲלָאָה אִיהִי דְּמוֹת אָדָם עֲלָאָה דְּאִיהוּ חֲכָמָה
 עֲלָאָה, וְשְׁכִינְתָּא תְּתָאָה דְּמוֹת אָדָם דְּאִיהוּ עֲמוּדָא
 דְּאַמְצָעִיתָא.

וְעוֹד, עֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא בְּדִיוֹקְנָא דְּכַתֵּר וְדָא אָדָם דְּבִרְיָאָה,
 וְאָדָם דִּיצְרִיָּה צְדִיק בְּדִיוֹקְנָא דְּחֲכָמָה, וּבְגִין דָּא
 וַיְהוּה נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה דְּאִיהוּ צְדִיק בְּרִית שְׁלוֹם שְׁלָם
 ה', וְשְׁכִינְתָּא תְּתָאָה אָדָם דַּעֲשִׂיה דְּמוֹת דְּשְׁכִינְתָּא עֲלָאָה
 וְכֹלָא קְשׁוּט, וְשְׁכִינְתָּא וְדָאִי אַתְּכְּלִילַת בְּכֹלָא, וּבְגִין דָּא זְמַנִּין
 אַתְּקְרִיאַת נֶשֶׁר, זְמַנִּין חִיָּה.

[דף קיז ע"א] זְמַנִּין יוֹנָה, זְמַנִּין צְפוּר, בְּכָל מָה דְּשְׁלִיטָא
 אַתְּקְרִיאַת בְּשָׁמַיָּה, וּבַעֲשָׁבִין אַתְּקְרִיאַת שׁוֹשְׁנָה, עֵץ פְּרִי
 עוֹשֶׂה פְּרִי, וְכַד שְׁלֹטָא עַל אַרְעָא אַתְּקְרִיאַת אָרֶץ, וְכַד
 שְׁלֹטָא עַל יָמָא אַתְּקְרִיאַת יָם עַל שָׁמַיָּה, וְכַד שְׁלֹטָא עַל
 טוּרִין אַתְּקְרִיאַת סְלַע, לִית בְּרִיָּה בְּעֲלָמָא דְּשְׁלֹטָא עֲלִיָּה
 דְּלָא אַתְּקְרִיאַת בְּשָׁמַיָּה, אֲבָל עִם כָּל דָּא דְּשְׁלֹטָא עַל כֹּלָא,
 עֲבִידַת אַפְרָשׁוּתָא בֵּין דְּרִגִין דְּאֵינּוֹן מוּחָא וְאֵיבָא, לְקְלִיפִין
 דְּסִטְרָא אַחְרָא דְּאֵינּוֹן כְּקְלִיפִין דְּאַגּוּזָא דְּמַכְסִיין עַל מוּחָא.

וְרָזָא דְמַלְהָ וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וַיִּי לִיָּה
לְמָאן דְּמַעְרַב קְלִיפִין דְּסִטְרָא אַחְרָא עִם דְּרַגִּין דְּסִטְרָא
דְּדַכְיוּ.

(כאן חסר) (אמר המגיה עוד מצאתי בס"א זה הלשון)

וְהָאָדָם יָדַע אֶת חוּהָ אֲשֶׁתּוֹ וְכוּ', וְכִי לֹא אֲשֶׁתְּמוּדַע בָּהּ
עַד הֵיכֵּי זְמַנָּא, אֲלֵא מִיּוֹמָא דְאַתְחַרְבַּ בֵּי מְקַדְשָׁא
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא אֲתִיחַד בְּשִׁכְנִיתִיהָ בְּיוֹמִין דְּחוּל, וְלֹא
הוּוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּמוּדַעַן תּוֹקֶפִיָּה בְּיוֹמִין דְּחוּל, בְּגִין דְּמִמְשָׁלָה
דְּעַבְדַּ וְשִׁפְחָה בְּהוֹן, בְּתַר דִּיתְעַבְרוּן מֵעֲלָמָא מִיַּד וַיִּדַע
אָדָם עוֹד אֶת אֲשֶׁתּוֹ וּבַהֲהִיא זְמַנָּא כִּי מְלָאָה הָאָרֶץ דַּעָה
אֶת יְהו"ה, וּבַהֲהִיא זְמַנָּא אֲתַקִּיִּים קָרָא כִּי כֻלָּם יָדְעוּ אוֹתִי
לְמַקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָם, וּבִיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהו"ה אַחַד וְשְׁמוֹ
אַחַד.

דְּבַר אַחַר וְהָאָדָם יָדַע אֶת חוּהָ אֲשֶׁתּוֹ וְתַהַר וְתַלְדַּ אֶת
קִינָא, יָדַע וְדַאי כְּגוֹן וּמְרַדְכֵי יָדַע, אִית יָדִיעָה לְטַב
וְאִית יָדִיעָה לְבִישׁ, בְּזְמַנָּא דְאוֹלִידַת לְקִינָא יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר
נַעֲשָׂה הָהוּא זוּהֲמָא, וְעַד הָהוּא אַתְר דְּמָטִי וְאַתְפְּשֵׁט הָהוּא
זוּהֲמָא בְּכָל דְרִיז, וְתַלַּת גְּלָגוּלִי, עַלִּיָּהּ אֲתַמַּר הֵן כָּל אֱלֹהִים
יַפְעֵל א"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבַר, בְּתַר דִּיתְגַּבַּר בִּיצְרִיָּה
דְּלֹא עָבִיד חֲטָאָה, וְהָאִי יָדִיעָה דְקִינָא אִיהוּ דְאַתְגַּלִּי לִיָּה
עַד הָהוּא אַתְר דְאַתְפְּשֵׁט, דְעַלִּיָּה אֲתַמַּר כִּי מִשְׁרַשׁ נַחֲשׁ
יֵצֵא צַפַּע, בְּגִין דְאִיהוּ מִשְׁרַשׁ נַחֲשׁ דְאַטִּיל זוּהֲמָא בְּחוּהָ,
מְלֵאךְ הַמּוֹת דְגָרִים מִיְתָה לְאָדָם וְלְכָל דְרִיז דִּילִיָּה, הַכִּי,
הָאִי דְרַפִּיָּה לְקַטְלָא, וּבְגִין דָּא קַטִּיל לְהַבֵּל.

וְהָאִי זוּהֶמָּא דְאַתְנַטִּיל מְנִיָּה אִיהִי לִילִי"ת אִימָא דְעֶרְב
 רַב, עֲלֵה אֶתְמַר רַגְלִיָּה יוֹרְדוֹת מוֹת וְכוּ', דְאִיהִי סַם
 מוֹת דְאֵל אַחַר דְאִיהוּ סַמָּא"ל, וְאִיהִי אִיבָא דִילִיָּה, גַּם
 לְרַבּוֹת אֵל אַחַר, נַחֲשׁ בְּגִינָה אֶתְמַר וְתַקַּח מִפְּרִיּוֹ וְתֹאכַל,
 הֲכָא רְזָא דְחוּהָ וְתַתֵּן גַּם לְאִישָׁה עִמָּה וַיֹּאכַל גַּם לְרַבּוֹת,
 וְלִכְתָּר חֲזָא לִיָּה דְאַתְחַרַּט כְּמָה דְאַתְ אָמַר גְּדוּל עוֹנֵי
 מְנִשׁוּא, וּבְגִין דָּא קְנִיתִי אִישׁ אֶת יְהו"ה, הֲכָא רְמִיז קְנֵי
 חוֹתֵן מִשָּׁה, דְעַתִּיד לְאַהֲדָרָא בְּתִשׁוּבָה וְלִקְבֵּלָא אֶת בְּרִית,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֵּשֶׁם יְהו"ה לְקִין אוֹת, אוֹת בְּרִית מִלָּה
 לְאַגְנָא עֲלִיָּה.

וּבְגִין דָּא וְתוֹסַף לְלֶדֶת אֶת אַחִיו אֶת הֶבֶל, מְאִי וְתוֹסַף
 אֶלָּא רְזָא דְמָלָה וְלֹא יֹסֵף עוֹד לְדַעֲתָהּ, בְּגִין הֵהוּא
 זוּהֶמָּא דְנִפְיֵק מְנִיָּה, וְחֲמָא אֶתְפִּשְׁטוּתִיָּה בְּכָל דְרָא, פִּיּוֹן
 דְחֲמָא לְהֶבֶל דְאַתְפִּשְׁטוּתִיָּה בְּכָל דְרָא לְטָב, אָמַר וְתוֹסַף
 לְלֶדֶת, אוֹסִיפֵת אִיהִי כְּמָה קְרַבְּנִין וְכְמָה תַּחְנוּנִין וְכְמָה
 בְּכִיּוֹן בְּגִינִיָּה, פִּיּוֹן דְאִיהוּ הוּהָ עַתִּיד לְדַכָּאָה זוּהֶמָּא דִילִיָּה
 מְעֻלְמָא, וְהָא קְהֵלֵת אָמַר יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מְגִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים,
 הֲכָא אֶתְגַּלִּי צְדִיק וְרַע לֹו רָשָׁע וְטוֹב לֹו, אִית הֶבֶל, וְאִית
 הֶבֶל וְעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר לֵב חֲכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ,
 בְּשָׁגְם זֶה הֶבֶל, וְהָא אוֹקְמוּהוּ בְּשָׁגְם זֶה מִשָּׁה, מִשָּׁה זֶה
 שֵׁת, וְאִיהוּ שֵׁם, וְאִיהוּ הֶבֶל, וְהֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל א"ל
 פְּעָמִים שֵׁלֵשׁ עִם גְּבַר.

וְרְזָא דְמָלָה אִיָּה הַשֵּׁם בְּקֶרְבּוֹ, דְאִיהוּ מַה שְׁמוֹ, וְדָא אָדָם
 דְאִיהוּ רְבִיעָאָה, וּבְגִינִיָּה אֶתְמַר וְעַל אַרְבַּעָה לֹא

אֲשִׁיבֶנּוּ, לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ בְּגִלְגּוּלָא יִתִּיר, כִּיּוֹן דְּנַח בֵּיה אַבּוּי
 דְּאִיהוּ אָדָם, בְּהֵוּא זְמָנָא אֲשֶׁתְּמוּדַע מַה שְּׁמוּ וּמַה שְּׁם
 בְּנוּ כִּי תִדַע, וְדָא אִיהוּ רְזָא מַה שְּׁמוּ מַה אֹמַר אֲלֵיהֶם,
 וְדָא אִיהוּ מִרְפַּבְתָּא שְׁלִימָא, שׁ תִּלַּת חִיוּוֹן, דְּרַכִּיב עַלֵּייהוּ
 מ"ה, וְעַלֵּייהוּ אֲתַמַּר הֵן כָּל אֵלֵה יַפְעֵל א"ל [דף קיז ע"ב]
 פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבַר.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְתוֹסֵף לְלַדַּת אֶת אַחִיו אֶת הַבֵּל,
 וְוִי לְעֵלְמָא דְאִית לֹוֹן עֵינִינִין וְלֹא חֲזָאן, אֹודְנִין וְלֹא
 שְׁמַעִין בְּרִזִין דְּאֹורֵייתָא, וְאֹזְלִין בְּתַר בְּצַעִין דְּהֵאִי עֵלְמָא,
 תָּא חֲזִי קִין אִיהוּ יַצַּר הָרַע, הַבֵּל יַצַּר הַטּוֹב, הַבֵּל אִיהוּ
 הַלֵּב, וְאִינוֹן תְּרִי בְּתֵי לְבָא, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב לֵב חָכָם
 לִימִינוּ וְלֵב פְּסִיל לְשִׁמְאֵלוּ, לֵב חָכָם לִימִינוּ דָּא הַבֵּל,
 דְּאֲתַמַּר בֵּיה וְתוֹסֵף לְלַדַּת אֶת אַחִיו אֶת הַבֵּל, אִיהוּ תוֹסַפַּת
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, קִין אִיהוּ רוּחַ הַטּוֹמְאָה דְּאִיהוּ גְרַע וְלֹא אוֹסִיף,
 קִין גּוֹפָא, קִין לְתַרוּיְיָהוּ, וּבְגִינָה אֲתַמַּר אֶל תִּסְתַּפֵּל בְּקִנְקִין
 אֶלָּא בְּמַה דְּאִית בֵּיה, וְדָאִי קִין אִיהוּ לְבָא, דְּאִיהוּ קְלִיפָה
 דְּאֶגּוֹזָא, לֹאוּ הֵוּא דְלַעִילָא דְּאִיהוּ אִיבָא דְּאִילְנָא דְּחַיִּי,
 וּבְגִין דְּהֵאִי קִין אִית בֵּיה טַב וּבִישׁ, אֲתַמַּר בֵּיה וּמַעִין
 הִדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, עַד דְּאֲתַעֲבַר הֵוּא קְלִיפָה
 מִנִּיה דְּאֶגּוֹזָא, אִיבָא אֲתַקְרִי מִיְתָה וְחַיִּי אֹור וְחַשְׁךְ, הַבֵּל
 טַב וְהַבֵּל בִּישׁ, הַבֵּל דְּאֹורֵייתָא דְּאִיהוּ לְהַב, עֲלֵה אֲתַמַּר
 קוּל יְהוּ"ה חֲצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ, וְדָא ה' דְּמַשָּׁה, מ' מַשָּׁה,
 ש' שֵׁת, דְּאֲתַמַּר בֵּיה כִּי מִן הַמִּים מְשִׁיתִיהוּ, ש' שֵׁם, וְלֹאוּ
 לְמַגְנָא הוּא שֵׁם קוּבַע מְדַרְשׁוֹת בְּאֹורֵייתָא, וְהוּא שֵׁת סִיּוּמָא
 דְּאֶלְפָא בֵּיתָא, שֵׁת בְּגִין כָּל שֵׁתָה תַּחַת רַגְלֵיוּ.

והבל מסטרא דימינא איהו כליל ז' הבלים, ואינון אבגית"ץ
 וכו', שית סלקין, דאינון להבים בשית עזקאן דקנה,
 והבל דפה שביעאה, ולקבלייהו אמר דוד שבע קלין דהבו
 ליהו"ה בני אלים, ועל אלין שבע אתמר כי לא על הלחם
 לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם,
 ואלין ז' קלין סלקין בז' רקיעין, ואית ז' דשמאלא דנחתין
 בשבעה ארעין, ועלייהו אמר קהלת פי מי יודע רוח בני
 האדם העולה היא למעלה וכו'.

שבעה הבלים טבין אלין אינון שבע שני השבע, ולקבלייהו
 אחרנין לקבל שבע שני הרעב, אלין הבלים דחיי,
 ואלין הבלים דמיתה, ובגין דא יש הבל ויש הבלים, ה'
 לב, ד' ארבע חיוון דכרסייא, ו' שית דרגין דכרסייא,
 ועלייהו שריין עשר אמירן דאינון י', ו' דנפיק מהבל
 איהו קול דאיהו פורח באויר, דאיהו אור חמש אור ודאי
 אינון ה' עלאה, י' דבור ואמירה, ואינון הבלים הבל סליק
 בה' עלאה, והבל נחית בה' תתאה, נחית דבור, ובאלין
 הבלים סליק בחד קלא סליק, ובדא נחית, בה' תתאה
 סליק קלא דאיהו ו', בה' עלאה נחית דבור דאיהו י'.

והבליים סלקין ונחתין בלבא, והנה מלאכי אלהי"ם סלקין
 ונחתין תמן ואינון י"ו, ה' תתאה מוצב ארצה,
 וראשו מגיע השמימה דא ה' עלאה דאתקרי השמימה,
 ואם לא סלקין במחשבה דאיהי יו"ד ה"א וא"ו ה"א,
 לא מסתכלין בצלותין, אלין הבלים דלאו אינון מסטרא
 דיחודא, והבליים אחרנין אינון בפירודא, וסלקין במחשבה
 בישא, ובגין דאית תמן פירודא אתמר במחשבה דלהון

מחשבה בישא מצטרפא למעשה, והבלים דלית בהון פרודא
מחשבה דלהון מצטרפא למעשה.

ועקר דארבע אתוון ועשר אתוון איהי מלכותא, דאיהי
כלילא מפל עשר ספירן, וביה צריך פלא לאכללא,
דכל מאן דנטיל מלכות פלא תשע ספירן איהו מקצין
בנטיען, וכל מאן דנטיל תשע ספירן פלא מלכות איהו
כופר בעיקר.

הבלים דסטרא אחרא עלייהו אתמר הבל המה מעשה
תעתועים, דאינון הבלים סלקין בנבלות הפה
ובשקריות, וכלהו סלקין לגבי מוחא אית חמה ולבנה
וככביא ומזליא ברקיעין דאינון קליפין, דעלייהו אתמר
הוי מושכי העון בחבלי השוא, ועלייהו אתמר פי שמים
פעשן נמלחו, וחפרה הלבנה ובושה החמה וכו', וכמה
הבלים אית לון דכלהו מליין שקר ושוא, וכל מאן דאפיק
מלין דשקרא כמה מלאכי חבלה פתחין גדפיהו לקבלון,
הדא הוא דכתיב פי עוף השמים יוליך את הקול וכו',
ואלין מלולין אינון בנין כמה בניינין.

[דף קיח ע"א] אמר המגיה, הנמשך אחר זה כבר נדפס בדף ק"ד ע"א, אמנם
אחר כך מצאתי זאת הנסחא מדוייקת יותר מהאחרת, וכדי שלא
לכפול הדברים ארמוז לך החלופי שיש ביניהם בלבד, בזאת הנסחא לא מצאתי
או אשא על מיא בשורה ל', ובשורה ל"ד נקודין מן י' טעמים מן ו' איהי בת
קול, ובדף ק"ה ע"א שורה ז' צ"ל ואיהי לב דכלהו בה אתכלילן ומינה נפיק
דפיקן, ובשורה ט' וכד דפיק, ובשורה י' צ"ל רשפים ובשורה י"ב נחית צ"ל
אחיד, דף ק"ד ע"ב בשורה י"ו דא צ"ל דמלה, בשורה י"ח ד' דילה צ"ל ד'
דלה, שורה י' אויר קדמון צ"ל אוירא קדמאה.

אמר המגיה זה התקון מצאתיהו מפוזר ומפורד ומוטעה, והרבה עמלתי וטרחתי להגיהו ולסדר הדברים על אופניהם, ובמקומות ממנו כתבתי הדברים פעמים מפני חלוף הנסחאות.

עוד ראה זה מצאתי.

וְתוֹסֵף לְלֹדֵת אֶת אָחִיו אֶת הַבֶּל, תָּא חֲזִי הַבֶּל אִיהוּ הַלֵּב,
וְאֵית בִּי בְּתִים בְּלִפְא, לֵב חָכֵם לִימִינוּ הַבֶּל, לֵב
כָּסִיל לְשִׁמְאֵלוּ דָּא הַבֶּל, קִינ אִיהוּ יְנִיק מִתְרוּיֵיהוּ, וְאִיהוּ
עֵין טוֹב וְרַע, וְקִינ אִיהוּ זוּהֵמָא דְנָחַשׁ דְּאֵטִיל בַּחֲוָה, וְעַלִּיה
אֲתִמֵּר כִּי מִשְׁרֵשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צַפֵּעַ, מָה אֲרַחֲיָה דְחוּיָא לְמַקְטֵל,
כִּד דָּא קָטֵל, וְלִבְתֵּר אֲתַחֲרֵט, וּבְגִין דָּא וַיִּשֶׁם יְהוָה לְקִינ
אוֹת, אוֹת בְּרִית מִלָּה, וּבְגִין דָּא אָמַר קְנִיתִי אִישׁ אֶת
יְהוָה, וְאַף עַל גַּב דְּקִי"ן אִיהוּ זוּהֵמָא, יְכִיל לְמַעַבְד נְק"י,
כְּגוֹן יִתְרוּ דְאֲתִמֵּר בֵּיהּ וּבְנֵי קְנִי חוֹתָן מִשָּׁה.

וְרוּא דְמִלָּה הַבֶּל הַבְּלִים אָמַר קְהֵלֵת, וְאָמְרוּ קְדָמָיִן אֵית
הַבֶּל וְאֵית הַבֶּל, יֵשׁ צְדִיקִים שְׂמִינֵעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשָׂה
הַרְשָׁעִים וְכוּ', אָמַרְתִּי שְׂגָם זֶה הַבֶּל, הַבֶּל דִּימִינָא ה'
כְּרַסִּיא, ו' שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכַפְסָא, ד' אַרְבַּע חִיּוֹן, אֲלִין הַבְּלִים
אֵינּוֹן לְבוּשָׁא לְתַפְאֶרֶת וּמַלְכוּת דְּאֵינּוֹן ו"ה, י"ה כְּלִילָן,
י' בְּאִיר, ה' תַּתְּאָה דְבוּר דְּסָלִיק בְּהַבֶּל, וְכֹלָא אֲתַכְלִיל
בְּשִׁמְא דְבַר נֶשׁ דְּצִלִי צְלוּתָא אוּ דְעָסִיק בְּאוּרֵיִתָא, אֲבַל
הַבְּלִים אַחֲרָנִין דְּאֲתַעֲבִידֵן בְּאַרְעָא, סְלָקִין בְּאִיר דְּהָאִי
עֲלָמָא בְּקוּל וּדְבוּר דְחוּל, וַיִּשְׂרָאֵל מִצְלִין בְּהוֹן הַמְּבַדִּיל
בֵּין קֹדֶשׁ לְחוּל, וְאֵית אַחֲרָנִין דְּאֲתִמֵּר בְּהוֹן הַבֶּל הַמָּה
מַעֲשָׂה תַעֲתוּעִים, וְאֵינּוֹן הַבְּלִים וְקוּל וּדְבוּר דְנִבְלוֹת הַפָּה,
אֵינּוֹן מִסְטָרָא דְאַלְהִים אַחֲרִים מִמֶּנּוּ דְשָׂאָר עִמִּין דְּאֵינּוֹן
סְמָא"ל וְנָחַשׁ, עַלִּיֵּיהוּ אֲתִמֵּר בְּהַבְּדִלָּה וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְגוֹיִם,

כָּל חַד כְּפּוּם עוֹבְדוֹי כֶּף בְּנֵי בְּנִינָא, דְּזֵה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה
הָאֱלֹהִים.

וְתָא חֲזִי מָאן דְּבְנִינָא דִּילִיה לְעִילָא בְּסִטְרָא דְדַכְיוּ, בְּכָל
אֲלִין הֶבְלִים דְּאֹרִייתָא וְצִלוֹתָא, עֲלִיה אָמַר קָרָא
וְאָשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךְ וְכוּ' וְלֹאמַר לְצִיּוֹן עִמִּי אַתָּה, וְהָא
אוֹקְמוֹהוּ אַל תִּקְרִי עִמִּי, אֶלָּא עִמִּי, מָה אֲנָא בְּמִלוּלָא דִּילִי
עֲבָדִית שְׁמִיא וְאַרְעָא כְּמָה דַּאת אָמַר בְּדַבְרֵי יְהוּ"ה שְׁמִים
נַעֲשׂוּ, כֶּף אַנְתָּ בְּשׁוֹתְפּוֹ עִמִּי תַעֲבִיד בְּמִלוּלָא, אֲבָל אַחֲרַנִּין
דְּמַפְקִין מִפּוֹמִייהוּ הֶבְלִים דְּשְׁבוּעָה, עֲלִייהוּ אַתְמַר פִּי רַבִּים
חֲלָלִים הִפִּילָה, וְאֲלִין אַתְקִרִיאוּ חֲלָלִים, דְּמַחֲלִלִין שֵׁם
יְהוּ"ה, וְנִפְקִין הֶבְלִים מִפּוֹמִייהוּ וְקָלָא וְדַבּוּרָא לְשַׁקְרָא
וְאוּמָאָה לְשַׁקְרָא, וְדַכְרִין שְׁמִיה לְמַגְנָא וְלְשַׁקְרָא, בַּהֲהוּא
שְׁמָא דְנִפְקִין לְבַטְלָא וְלְשַׁקְרָא בְּנִין לוֹן בְּנִינִין דְּבַטְלִין לוֹן
מִעֲלָמָא, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב לְשׂוֹא הַכְּתִיב אֶת בְּנֵיכֶם, וְוִי לוֹן
לְבְנֵי נֶשֶׂא דְנִפְקִין מִפּוֹמִייהוּ מְלוּלִין וְאוּמָאִין דְּשַׁקְרָא, טַב
לוֹן דְּלָא יִתּוֹן לְעֲלָמָא, קָמוּ חֲבַרְיָא כְּלָהוּ וְאָמְרוּ רַחֲמָנָא
לְשַׁזְבֵּן רַחֲמָנָא לְשַׁזְבֵּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן רַבִּנָּן, כָּל אֲלִין בְּנִינִין תְּלִיין בְּמַחְשְׁבָה,
כְּמָה דְּאַשְׁפַּחְנָא בְּקִין וְהֶבֶל, קִין הָיָה עוֹבֵד אַדְמָה
וּמִיִּיתִי בְּקִרְבָּנָא פְּשָׁתִים, מַהֲהוּא סִטְרָא דְעֵרוּה, הוּא מַחְשְׁבָה
לְקִרְבָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵרוּה, וּמִנִּין דְּפְשָׁתִים אִיהוּ
מִסִּטְרָא דְעֵרוּה שְׁנֵאמַר וַעֲשֵׂה לָהֶם מְכַנְסֵי בֶד לְכִסּוֹת בְּשׂוֹר
עֵרוּה, הֶבֶל הוּא רוּעָה צֶאן, קָרִיב קִרְבָּנָא מִבְּכּוֹרוֹת צֶאנוּ,
הִדָּא הוּא דְכַתִּיב וְהֶבֶל הִבִּיא גַם הוּא מִבְּכּוֹרוֹת צֶאנוּ, וְדָף
קִיח ע"ב] מַחְשְׁבַתִּיה הוּא בַּהֲהוּא אַתְר דְּאַתְמַר בִּיה, וְעַתִּיק

יומין יתיב לבושה כתלג חוור ושער ראשה כעמר נקא,
 וקודשא בריך הוא מחשבתיה טבא צרפה למעשה, ובגין
 דא קביל ליה, ומחשבה רעה לא מצרפה למעשה, ודא
 הוא קרבנא דקין, ובגין דא חרה לו, מיד ויאמר יהו"ה
 לקין למה חרה לך וכו', הלא אם תטיב שאת, אם תטיב
 עובדך שאת, אנא מאריך לך ואטול מטולך עלי, ומנלן
 דשאת מטולא דחובין הוא, דכתיב נלאתי נשוא, ואם לא
 תטיב עובדך לפתח חטאת רובך, ודא פתח דגיהנם, דתמן
 חובין דילך שלטין עלך, ואם תטיב עובדך אתה תמשול
 בו.

רשיעיא לא שליט בהון מוסר אלא נטרין דכבו, כגוונא
 דעשו וישטם עשו את יעקב, יעקב כגוונא דהבל
 ועשו כגוונא דקין, ויאמר מה עשית וכו' חובא דא דקטלת
 לאחורף לא עבדת ליה אלא לשמא דאתקרי מ"ה, מ"ה
 אעידך ואסהיד עלך, ואיהי תבעה לך, ולא עוד אלא מ"ה
 דאיהו אדם דעביד לך, גרם דא דאפיק מלאך המות כך
 לעלמא, ודא איהו פוקד עון אבות על בנים, והא אתמר
 אם אוחזין מעשה אבותיהם בידיהם, אלא כך הוה עובדי
 אבוה הוה בידיה, על סבה דאשה הוה, כמה דאתמר ויהי
 בהיותם בשדה, ואין שדה אלא אתתא, אתתא גרמת מיתה
 לאדם, וגרמת מיתה להבל, כמה דאתמר ביעקב עם ממנא
 דעשו ויאבק איש עמו, כגוונא דא הוה קין והבל, ונצח
 הבל לקין, ואיהו מסטרא דרחמי דחיים עלוי ולא בעא
 למקטליה, וקם הוא וקטליה, ואתתא גרמא דא, עלה
 אתמר רגליה יורדות מות, ובקנאה דיליה קטל ליה.

וַיֹּאמֶר קוֹל דְּמֵי אַחִיךָ צוֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאָדָמָה, אַנְתָּ הוּא
 בְּרִיָּה דְחַוִּיָּא דְגֵרָם מִיְתָה לְאָדָם, דְּאַתְמַר בֵּיה אָרוּר
 אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה, כִּךְ אֵית לָךְ לִירְתָא מְנִיָּה, דְּעוֹבְדָא
 דִּילֵיה בִּידָךְ, בְּגִין דָּא אָרוּר אַתָּה מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה
 אֶת פִּיהָ, דָּא הוּא אֲרַעָא דְלֵיִיט לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִּשַׁע
 לְוֹטִיין, לֵיִיט לְקִינן חַד לְאַשְׁלָמָא לְעִשְׂרָה, וּבְגִין דָּא אָמַר
 אָרוּר אַתָּה מִן הָאָדָמָה וְכוּ', כִּי תַעֲבֹד אֶת הָאָדָמָה וְכוּ'
 דְּתַהֵא תִשַׁשׁ חִילָהָא לְגַבְךָ, וְלֹא יִפְקִינן מִינָךְ מַלְכִין וְשְׁלִיטִין.

נַע וְנָד תְּהִיָּה בְּאָרְץ, דְּאַנָּא אֲמַרִית לְאָדָם וַיִּרְדּוּ בְדַגַּת הַיָּם
 וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְבֵהֵמָה, דְּאַנוּן בְּנֵי נָשָׂא דְתַלְיִין בְּמַזְלוֹת,
 דְּדַמְיִין לְחַיּוּן וּבְעִירָן וְעוֹפּוֹת, כְּלָהוּ אֲזָלוּ לְגַבְךָ לְקַטְלָא
 לָךְ, וְאַנְתָּ תַזִּיל נַע וְנָד מִקְדָּמָאי, נַע וְנָד עוֹ"ן ד"ן, וְעוֹד
 נַע וְנָד בְּגִין דְּאַנְתָּ עוֹ"ן דְּנַד"ה, וּבְנַדָּה אַתְעַבִּידת דְּאִיהִי
 זוּהָמָא דְהַטִּיל נַחֲשׁ לְחוּהָ, בְּגִין דָּא נַע וְנָד תְּהִיָּה, וְעוֹד
 נַע בְּגִין דְּאַנְתָּ מַסְטָרָא דְסַמָּא"ל, נָד בְּגִין דְּאַנְתָּ מַסְטָרָא
 דְּנַחֲשׁ, נַע בְּעַלְמָא דִּין, נָד בְּעַלְמָא דְאַתִּי, דְּאִינוּן שְׁכִינְתָּא
 עֲלָאָה וְשְׁכִינְתָּא תַתָּאָה, דְּנַטְלִין תְּרוּיְיהוּ נּוֹקְמָא מִינָךְ.

וּבְגִין דָּא כִּד שָׁמַע דְּבַאֲתַר עֲלָאָה דָּא הוּא תְּלִיא הַבֵּל,
 מִיַּד וַיֹּאמֶר קִין אֶל יְהוָה גְּדוֹל עוֹנֵי מִנְשׂוּא, הֲכָא
 תָּב בְּתִיּוּבְתָא וְאַתְחַרְט, בְּגִין דָּא וַיִּשֶׁם יְהוָה לְקִין אוֹת,
 הֲכָא רָמַז אוֹת בְּרִית מִילָה דְקַבִּיל יִתְרוֹ, דְּאַתְמַר בֵּיה וּבְנֵי
 קִנֵי חוֹתָן מֹשֶׁה שְׁנַפְרַד מְקִינן, גַּל וְחָבַר הֲקִנֵי נַפְרַד מְקִינן,
 וּבִיתְרוֹ אַתְתַּמְקֵן קִין מְחוּבִיָּה, וְעוֹד בַּהֲוָא זְמַנָּא קַבִּיל לֵיה,
 בְּגִין דְּאַחְזִי לֵיה בְּנוֹי דְקִנֵי חוֹתָן מֹשֶׁה דְהוּוּ עֲתִידִין לְמַהוּי
 בְּלִשְׁכַּת הַגּוֹזִית, אָמַר וְכִי לְחַיִּיבָא קַבִּיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

בְּתִשׁוּבָה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה לְצַדִּיקֵי־א, מִיַּד וַיֵּצֵא קִיִן
 מִלִּפְנֵי יְהו"ה, בְּהֵאֵי נֶפֶק מִן דִּינָא, וְקִבִּיל עֲלֶיהָ כָּל מָה
 דְּאַתְגָּזֵר בֵּיהּ, דְּכִתִּיב וַיֵּשֶׁב בְּאַרְץ נוֹד, מָה דְאָמַר לִיהּ נֹד,
 שׁוּי עֲלֶיהָ ו' וְאַתְעֵבִיד נוֹד, וְדָא אִיהוּ דְאַתְמַר בֵּיהּ וַיֵּשֶׁם
 יְהו"ה לְקִיִן אֹת לְבַלְתִּי הַפּוֹת אוֹתוֹ, דְאִם הוּא נֹד אַתְמַר
 בֵּיהּ וְהָיָה כָּל מוֹצְאֵי יְהִרְגֵנִי, וּבְגִין דְּתַב בְּתִיּוּבְתָא וְקִבִּיל
 עֲלֶיהָ אֹת בְּרִית, שׁוּי עֲלֶיהָ אֹת ו' לְשִׁזְבָא לִיהּ, וְלֹא עוֹד
 אֶלָּא דְשׁוּי לִיהּ קִדְמַת עֲדָן, דְּבִגִינִיהּ זָכָה לְגַן עֲדָן.

[דף קיט ע"א] וַיֵּדַע קִיִן אֶת אֲשֶׁתוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֶד אֶת חֲנוּךְ, כָּל
 אֵלֶיךָ תוֹלְדִין מְנַעֲיִן לִיהּ לְאַתְרַעָא בְּהוֹן, וְאִינוֹן
 חֲנוּךְ וְעִירַד וּמְחוּיָאֵל וּמְתוּשָׁאֵל וְלִמָּךְ, וְלִמָּךְ נָטִיל תְּרִי
 נְשִׁין עָדָה וְצִלָּה, עָדָה חֲנוּךְ לְטַב, חֲנוּךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרַפּוֹ,
 צִלָּה חֲנוּכָא דְבִישׁ, וְדָא מִלְּאַךְ הַמּוֹת דְּמִחְנַךְ לְבַר נֶשׁ
 בְּחֲנוּכִין בִּישִׁין, עִירַד לְבַתָּר אַעִיל רַעְדָה בְּבַר נֶשׁ בְּאַבְרִין
 דִּילִיָּהּ, וְלְבַתָּר דְּאַפִּיל לְבַר נֶשׁ בְּחֻבִין, אֲלִשִׁין עֲלִיהּ וְאַחְזִי
 לְא"ל כָּל מָה דְּעֵבִיד, וְדָא אִיהוּ מְחוּיָאֵל מְחוּיָאֵל א"ל, וְלְבַתָּר
 נְחִית וַתִּשָּׂש חִילִיָּהּ וְקִטִּיל לִיהּ, וְדָא אִיהוּ מְתוּשָׁאֵל דְּתַמָּן
 מוֹת שָׂאֵל, וְאִין מוֹת אֶלָּא עֲנִיּוֹת, וְלְבַתָּר אֲמַלִּיךְ עֲלִיהּ וְדָא
 אִיהוּ לְמָךְ אַתְהַפֵּךְ עֲלִיהּ לְמַלְךְ, וַתְּרִין נְשִׁין דִּילִיָּהּ חַד
 עָדָה דְּמַעִיד עַל חוּבּוֹי דְּבַר נֶשׁ, וַתְּנִינָא צִלָּה דְּאִזִּיל עֲלִיהּ
 כְּצִל, כַּמָּה דְּאַתְ אָמַר כִּי צִל יְמִינוֹ עֲלֵי אַרְץ, וְכִתִּיב יְמִינוֹ
 כְּצִל עוֹבֵר.

וַתֵּלֶד עָדָה אֶת יָבֵל, בְּתַר דְּקִטִּיל לִיהּ בְּעֲנִיּוֹתָא, וְשִׁלְטִין
 עֲלִיהּ עָדָה וְצִלָּה, יָבֵל, כְּגוֹוֹנָא דְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא
 דְּאַתְמַר בְּהוֹן כִּי שָׁמַיִם כְּעֵשֶׁן נִמְלָחוּ וְהָאֶרֶץ כְּפִגְדָּה תְּבִלָּה,

ויבֹל אִיהוּ אָבִי יוֹשֵׁב אֶהְל וּמִקְנָה, דְּכַנִּישׁ מְמוֹנָא, וּלְבַתֵּר
 אֲתַמַּר בֵּיהּ לֹא יוֹעִיל הוּן, וְהָא אֲתַמַּר דְּשְׁלִיט עֲלֵיהּ עֲנִיּוּתָא
 דְּאִיהוּ מוֹת, וְלִית עֲנִיּוּתָא קַמִּי קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּעֲנִיּוּתָא
 דְּאוֹרֵייתָא, וְלִית מוֹת כְּאִינוּן דְּעִבְרִין עַל פְּתַגְמֵי אוֹרֵייתָא
 דְּאֲתַקְרִיאוּ מַתִּים, וּבְגִין דָּא אָמַר קָרָא שׁוּבוּ וְחִיו, וְאֲחֵי
 יְבֹל הָיָה אָבִי כָּל תּוֹפֵשׁ כְּנוֹר וְעַגְב, הַמְּנַגְנִין בְּכָל מִינֵי
 נְגוּנִין, וְכַר נֶשׁ דְּחָדִי בְּהוּ וְאֲשַׁתְּדַל בְּהַבְּלֵי עֲלֵמָא, עֲלֵיהּ
 אָמַר קֹהֶלֶת שְׂמַח בְּחוֹר בִּילְדוּתָךְ וְכוּ', וּלְבַתֵּר מָה אָמַר
 לִיהּ וְדַע כִּי עַל כָּל אֱלֹהֵי יְבִיאָךְ הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט, דְּעֲלִייהוּ
 אָמְרוּ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, זְמַרָא בְּבִיתָא חֲרַבָא בְּבִיתָא, אֲלֵא
 וּשְׂמַחְתֶּם לְפָנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, כְּגוֹוֹנָא דְּדוֹד דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ
 וְהָיָה כְּנֶגֶן הַמְּנַגֵּן וְתָהִי עָלָיו יַד יְהוָה.

וְצִלָּה גַם הִיא יִלְדָה אֶת תּוֹבֵל קִין, לוֹטֵשׁ כָּל חֲרָשׁ נַחֲשֵׁת
 וּבְרִזָּל, דָּא יֵצֵר הָרַע, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ אִם יֵצֵרְךָ מִתְּגַבֵּר
 עֲלֶיךָ מְשַׁכְּהוּ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ וְכוּ', וְאַחֹת תּוֹבֵל קִין נַעֲמָ"ה
 דָּא אִימָן שֶׁל שְׂדִים, וְלִמָּךְ בְּשַׁעֲתָא דְּשְׁלִיט עַל בֵּר נֶשׁ
 וְאִיהִי בֵּיהּ תְּקִיף כְּאֲבָנָא וְכַפְרִזָּלָא, וְלֹא עָסִיק בְּאוֹרֵייתָא,
 שְׁלִיט עֲלֵיהּ וְקָטִיל לִיהּ, וְעָבִיד בֵּיהּ פְּצַע וְחַבּוּרָה, כְּמָה
 דְּאֲתַמַּר כִּי אִישׁ הֲרַגְתִּי לְפַצְעֵי וְיִלְד לְחַבּוּרָתִי, בְּהַהוּא
 זְמַנָּא עֲתִיד לְנַטְלָא קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוֹקְמָא מִתְּרוּיְהוּ,
 הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב כִּי שְׁבַעֲתִים יוֹקֵם קִין וְלִמָּךְ שְׁבַעֲתִים
 וְשְׁבַעֲתִים, הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב כִּלְעַ הַמּוֹת לְנִצְחָ.

וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת,
 סִיּוּמָא דְּאֲלָפָא בֵּיתָא, וְעֲלֵיהּ אָמַר אֵיּוֹב מִי שֵׁת
 בְּטוֹחֹת חֲכָמָה, מְאִי חֲכָמָה דָּא דְּחָסַר מִנִּיהּ י', דְּבָהּ הוּא

שית, דאיהו ברא שית, ואיהו ראשית, והוה אתמר ביה
מגיד מראשית אחרית, הוה משמש שת באתר דהכל, ובגין
דחסר מניה יי אתקרי אחר, בגין דכד חב אדם פרח מניה
יי, ועבד שת בלא יי דאיהי חכמה, ובגין דא שירותא
הוה מן ח', דאינון ח' יומין דברית מילה, כמה דאת אמר
אז הוחל לקרא בשם יהו"ה, ומתמן עברו ברית מילה,
ואעברו מניה ערלה ופריעה למעלה בד' ולא בח', דשירותא
דח' איהי בינה, למנצח על השמינית, ועלה אתמר אז
הוחל, ועוד אז הוחל לישנא דצלותא, כמה דאת אמר אז
תקרא ויהו"ה יענה, דא הוא נטורא טבא, דאף על גב
דהכל קטיל ליה קין, דמניה הוה נפיק מאן דנוקים ליה,
הדא הוא דכתיב אז ישיר משה, רועה נוקים לרועה,
ולבתר אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם
יהו"ה, אבל כד עמלק דאינון [דף קיש ע"ב] בכורי מצרים ערב
רב מעורבין בישראל, עלייהו אתמר תמחה את זכר עמלק,
דלא אשתאר מנהון שריד, דאלין אינון ערבוביא מכל
אומין ואפילו מקין, ומיד דיתמחון מעלמא אז הוחל לקרא
בשם יהו"ה.

תקונא שבועין

בראשית ברא שית, ודא מטטרו"ן, אות בצבא דיליה,
ובגיניה אתמר וישם יהו"ה לקין אות לאגנא
עליה, ומה דהוה אזיל נע ונד בגלגולא, אתעביד נוד,
מיד וישב בארץ נוד קדמת עדן, ודא אות דברית מילה
דקנייה עליה באחיה בגין דנולד מהול, ובאן אתר זכי

לִיה, בְּקִנִּי, בְּגִין דְּחִזֵּר תַּמָּן בְּתִיּוּבְתָא, וְנִפְקוּ בְּנוֹי מִיְנִיה
דְּעָאלוּ לְגַן עֵדֵן, וּבְגִין דָּא וַיֵּשֶׁב בְּאַרְץ נֹד קְדַמַּת עֵדֵן.

לְבַתֵּר עֶבֶד תּוֹלְדִין מִסְטְרָא דְרַע, וְאַתְפְּשֻׁטוּ בְּגִלְגּוּלִין
בְּעֵלְמָא, וְעַלִּייהוּ אַתְמַר וַיֵּדַע קִין אֶת אִשְׁתּוֹ וַתְּהַר
וַתֵּלֶד אֶת חֲנוּךְ, חֲנוּךְ מִסְטְרָא דְקִין, וְדָא יֵצֵר הָרַע חֲנוּכָא
לְבִישׁ, וְאִית חֲנוּךְ מִסְטְרָא דְאַנוּשׁ, דְּאִיהוּ יֵצֵר הַטּוֹב חֲנוּכָא
לְטַב, וְאַתְמַר בֵּיהּ וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וַאֲיַנְנוּ פִּי
לְקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים, וְדָא חֲנוּךְ דְּאַתְהַפֵּךְ בְּשָׂרִיהּ לְלִפִּיד
אֵשׁ.

וַתֵּלֶתָא אֲיַנּוּן אָדָם שֵׁת אָנוּשׁ, אָנוּשׁ דְּמַתְמָן אֲתִיחֶסוּ כָּל
דְּרִין, הֵדָא הוּא דְכְתִיב אִז הוֹחַל לְקְרוֹא בְּשֵׁם
יְהוָה, מַתְמָן נְתַפְשֻׁטוּ כָּל גִּלְגּוּלִין דְּצִדִיקֵיָא, חֲנוּךְ דְּנִפְק
מֵאַנוּשׁ אִיהוּ מִטְטְרוּ"ן דְּנִהַפֵּךְ בְּשָׂרוֹ לְלִפִּיד אֵשׁ, וְאִיהוּ
נֹרִיא"ל, וְעַל תְּרוּיִיהוּ אַתְמַר וְהַחִיּוֹת רָצוּא וְשׁוֹב, רָצוּא
דָּא נֹרִיא"ל, וְשׁוֹב דָּא מִטְטְרוּ"ן, הֲכִי סְלָקִין בְּחֹשֶׁבֶן,
כְּמַרְא"ה הַבְּזֹק, אֲלָא אִיהוּ כְּמַרְאָה הַקְּשֵׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵנָן,
דְּאַתְמַר בֵּיהּ וְהָיָה בְּעֵנֵי עֵנָן עַל הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקְּשֵׁת
בְּעֵנָן, וּבְגִינִיהּ אַתְמַר וְלֹא יִהְיֶה מִבּוֹל לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר,
בְּגִין דְּאַתְהַפֵּךְ בְּשָׂרוֹ לְלִפִּיד אֵשׁ, וְכָל מְלֹאכִין דְּמִמְנָן עַל
נִשְׁמַתִּין דְּגִלְגּוּלִין מַתְמָן הוּוּ.

וְעוֹד כְּמַרְאָה הַקְּשֵׁת, עַלִּיהּ אַתְמַר לְמֹשֶׁה וּרְאֵה וַעֲשֵׂה
בְּתַבְנִיתֶם אֲשֶׁר אֶתָּה מֵרְאֵה בְּהַר, כְּמַרְאָה אֲשֶׁר הִרְאָה
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כִּן עֲשֵׂה אֶת הַמְּנוֹרָה, וְדָא מִטְטְרוּ"ן, מ'
דִּילִיָּה מְנוֹרָה, נֹרִיא"ל נֹר"ר דִּילִיָּה, וְהוּא ט"ט, וְהָיָה

לְטַטְפוּ"ת בֵּין עֵינֶיךָ, וְכֹלֵא אֶת־פֶּשֶׁט מֵאֲנוֹשׁ, וּבִגִּין דָּא אֶז
הוּחַל לְקִרְוֵא בְּשֵׁם יְהו"ה. כֵּאֵן חֲסֵר

בְּרֵאשִׁית בְּרָא שֵׁית, וְאִינוּן שֵׁית הֵיכְלָן, אִימָא עֲלָאָה
שְׁבִיעָאָה, וּבְאֲלִין שֵׁית וַיֵּדַע אָדָם עוֹד אֶת אֶשְׁתּוֹ
וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת וְכו', שֵׁת סִימָא דְאַתּוּן,
תַּחַת הֶבֶל, הֵדָא הוּא דְכָתִיב כֹּל שֵׁתָה תַּחַת רַגְלִיו, אֶסְתַּלֵּק
" מִן שֵׁית וּנְחִיתַת בֵּיהּ ה' מִן הֶבֶל וְאֶתְעַבִּיד שֵׁתָה, כֹּל
שֵׁתָה תַּחַת רַגְלִיו.

וְעוֹד שֵׁת עַל שֵׁם כִּי מִן הַמִּים מְשִׁיתִיהוּ, וְעוֹד שֵׁת עֲלִיהּ
אָמַר אִיּוֹב מִי שֵׁת בְּטוּחוֹת חֲכָמָה, וְדָא י' דְּבָה הוּא
שֵׁית, אוּ מִי נָתַן לְשִׁכּוּי בִּינָה דָּא ה' מִן הֶבֶל, וְשֵׁת אִיהוּ
גְּלַגּוּלָא קְדָמָאָה דְּהֶבֶל, לְהֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ בְּשֵׁם זֶה הֶבֶל,
בְּשֵׁם זֶה מֹשֶׁה, וְהָא אוּקִימָנָא הֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ אֶז יִשִּׁיר
מֹשֶׁה, וּבִגִּין דָּא אֶז הוּחַל לְקִרְוֵא בְּשֵׁם יְהו"ה, הוּחַל תַּמָּן
הַתַּחֲלָה דְּגְּלַגּוּלָא קְדָמָאָה.

וְאֶת־פֶּשֶׁטוֹתָא דָּאת י' לְעִילָא מִשֵּׁת, אֶת־פֶּשֶׁט עַד סְפִירָה
שְׁתִּיתָאָה דְּרַגְיָה דִּיעֶקֶב, וְדָא אֲבָן הַשְּׁתִּיָּה
דְּמִתַּמָּן הוֹשְׁתַּת עֲלָמָא, דְאַתְמַר בֶּה מֹשֶׁם רוּעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל,
וְאַבְתְּרִיָּה אֶז, וְדָא מֹשֶׁה דְּמִדְכָרִין לִיהּ בְּתַר יַעֲקֹב, וּבִגִּין
דָּא אֶז הוּחַל לְקִרְוֵא בְּשֵׁם יְהו"ה, מִתַּמָּן וְאִילָךְ אֶז תִּקְרָא
וַיְהו"ה יַעֲנֶה, וּבִגִּין דָּא שֵׁתָה, בְּתַר שֵׁת ה', וְאִינוּן י"ה,
י' מִן שֵׁית ה' מִן הֶבֶל, וְאִינוּן אָבָא וְאִימָא, שֵׁית ו' בְּרָא
בְּאֻמְצָעִיתָא, וַתֵּלֶת אֶתּוּן אֶת־כְּלִילוֹ בִּיעֶקֶב, כִּד אֶתָּא מֹשֶׁה
בְּתַר יַעֲקֹב אֶשְׁתַּלִּים בֵּיהּ ה' בְּתַרְאָה, וְשִׂרְיָא [דף קכ ע"א] עֲלִיהּ
יְה"ו, וְאֶשְׁתַּלִּים בֵּיהּ יְהו"ה, וּבִגִּין דָּא וְשְׁמֵי יְהו"ה לֹא

נוֹדַעְתִּי לָהֶם, אֲבָל לְמֹשֶׁה וְאָמְרוּ לֵ"י מִ"ה שְׁמִ"ו מִ"ה
 אוֹמֵר אֵלֵיהֶם, בְּגִין דְּאִשְׁתַּלִּים יְהו"ה בְּמֹשֶׁה, אָמַר אֲז
 הוֹחֵל לְקִרְוֹא בְּשֵׁם יְהו"ה, דְּבִקְדָמִיתָא וְשְׁמִי יְהו"ה לֹא
 נוֹדַעְתִּי לָהֶם, וּבִתְרֵי דְאִשְׁתַּלִּים בְּמֹשֶׁה יְהו"ה שְׂרִיא עֲלֵיהּ
 יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְאִתְקַרֵי מִ"ה, בְּהֵוֹא זְמַנָּא מַה
 דְּאִסְתַּלַּק בְּקְדָמִיתָא אֶהְדֵּר לֵיהּ לְאַתְרֵיהּ, וְאַתְתַּקֵּן כֻּלָּא.

וְלֹא עוֹד אֶלָּא תְרִין זְמַנִּין אִתְמַר בְּהַאי קְרָא מַה, הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מַה אוֹמֵר אֵלֵיהֶם,
 דְּכֻלָּא חֲזַר לְאַתְרֵיהּ, מַה דְּלַעֲיִלָּא מַה דְּלַתְתָּא, דְּאִינוּן מַה
 שְׁמוֹ וּמַה שֵׁם בְּנוֹ, וְחֲזַר כֻּלָּא עַל תְּקוּנֵיהּ, וְעַל תְּהַעֲלוֹת
 נַחֲתֵי עַל כֻּלָּא, בְּהֵוֹא זְמַנָּא דְּהֲדַר אַמוּנָה לְאַתְרָהּ, אָמַר
 מֹשֶׁה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה אֶחָד, דְּהָא כֻּלָּא
 בְּיַחְוּדָא חֲדָא לִית תַּמָּן קְצוּץ וּפְרוּד, וְאִי חָאב אֲבוּי וְאַנָּא
 וְעַבִּידְנָא הַפְּרָשָׁה הָא קְבִילְנָא עוֹנָשָׁא, וְחֲזַרְנָא כֻּלָּא לְאַתְרֵיהּ
 בְּיַחְוּדָא שְׁלִים בְּלֹא קְצוּץ וּפְרוּד.

וְעוֹד בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי"ם, בְּרָא שֵׁית, שֵׁית הֵיכְלִין,
 אֵימָא עֲלָאָה הֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה, תָּא חֲזִי שְׁבַע הֵיכְלִין
 אֵינוּן דְּבִנְיָנָא דְּלַהוּן בְּשִׁבְעָ שְׁמֵהֶן אֲבַגִּיתָן וְכו'. הֵיכְלָא
 קְדָמָאָה מְרַקְמָא בְּכָל מַה דְּאִית בְּיוֹמָא קְדָמָאָה דְּבְרֵאשִׁית,
 א' מִן אֲבַגִּיתָן אִיהוּ פֶתֶר אָמוּן מוּפְלָא וּמְכוּסָה, אֶת ב
 אִיהוּ שְׁנֵי אֲלָפִים יוֹם דְּהוּה אֲוִרִיתָא טְמִירָא בְּחִיקוֹ,
 שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם, ג' גּוּמְלַת וּמְגַדְלַת, וְאִיהִי אֵימָא עֲלָאָה
 גּוּמְלַת חֶסֶד עִם סְפִירָה רְבִיעָאָה דְּאִיהִי ד', ית"ץ י' חֲכָמָה,
 ת' תְּפֹאֶרֶת, צ' צְדִיק, וּמָאן אִיהוּ חֲכָמָה י' הָכָא, דָּא חֲכָמָת
 שְׁלֵמָה.

א' אַמּוֹן מוּפְלָא, רְקִים וְצִייר צִיורָא בְּהִיכְלָא דְאָדָם קְדַמָּא
 דְּכָל קְדוּמִים, דְּאִית אָדָם וְאִית אָדָם, אִית אָדָם דְּלִית
 סְפִירָה דְּלֵא אֲתַקְרִיאת אָדָם, אַבְל אָדָם קְדַמָּא עֲלָא
 דְּכֻלְהוּ, כְּתַר עֲלִיוֹן, סְתִים וְטְמִיר, סְתִים דְּכָל סְתִימִין, עֲלַת
 הָעֲלוֹת, קְדַמּוֹן לְכָל קְדוּמִים, בְּגִין הַאי אָדָם קְדַמּוֹן אֲתַמַּר
 בְּעֲלַת הָעֲלוֹת, וְאֵהִי אֲצֵלוּ אַמּוֹן, וְלֵהוּוּא קְדַמּוֹן אֲמַר
 נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, אַנְתָּ יְהִיב כָּל צִיּוּרִין וְכָל
 דִּיּוֹקְנִין וְכָל תְּקוּנִין סְתִימִין, וְכָל אַבְרִין דְּכָל מִינִין, וְאַנְתָּ
 יְהִיב חִילָא בֵּיה דְּאֲשַׁתְּמוּדְעָנָא דִּישַׁתְּמוּדַע בֵּיה, דָּאִם לָא
 יְהִיב לִיה שְׁכָל הָא לָא יְכִיל לְמַנְדַּע אַמוּנָה דִּילִי, וּבְדָא
 יְהֵא שְׁלִיט עַל כָּל חִילֵי שְׁמִיא וְאַרְעָא וַיִּמָּא, הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגוֹמַר.

וּמַאי נִיהוּ הַאי אָדָם דְּאֲמַר עֲלֵיה נַעֲשֵׂה אָדָם, דָּא חֲכָמָה
 עֲלָא דְּאִיהִי בְּדִיּוֹקְנָא דְּכְתַר, וְעוּד נַעֲשֵׂה אָדָם דָּא
 עַמּוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא, בְּצַלְמֵנוּ דָּא חֲכָמָה, כְּדַמוֹתֵנוּ דָּא אִימָא
 עֲלָא, דְּכָמָה דְּאִיהוּ אָדָם דְּבְרִיָּאָה אָדָם דִּיצִירָה אָדָם
 דְּעֲשִׂיָּה, בְּדִיּוֹקְנָא דְּכְתַר עֲלִיוֹן חֲכָמָה וּבִינָה, הֲכִי אִיהוּ
 בְּדִיּוֹקְנָא דְּעַמּוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא וְצַדִּיק וְשְׁכִינְתָא תַּתָּא,

 דְּבַסְפִּירָן כְּלָא אִיהוּ אֲצִילוֹת.

וְעוּד נַעֲשֵׂה אָדָם, עֲלַת הָעֲלוֹת לְמָאן אֲמַר הַאי, אֲלָא עֲלַת
 הָעֲלוֹת אֲמַר לִיּוֹ"ד ה"א וְא"ו ה"א דְּאִיהוּ לְגוּ מַעֲשֵׂר
 סְפִירָן, וּמַאי נִיהוּ עֲשֵׂר סְפִירָן אֲל"ף ה"א יוֹ"ד ה"א,
 וְהַהוּא דְּאֲמַר נַעֲשֵׂה אָדָם אִיהוּ יוֹ"ד ה"י וְא"ו ה"י, אֲנִי
 רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹהִים, תְּלַת יוּדִי"ן
 מַעֲיָדִין עֲלֵיה דְּלִית לְעִילָא מְנִיָּה וְלִית לְתַתָּא מְנִיָּה וְלֵאוּ

בְּאִמְצָעֵי תָא, לִית אֱלוֹהַּ בְּכָל צַד בַּר מִינִיָּה, בְּהַאי שְׁמָא
אֲשֶׁתְּמוּדַע הוּא בְּלֹא חוּשְׁבָן.

וְצִיּוּרָא דְהַאי הִיכָל, אִינוּן עֶשֶׂר סְפִירָן דְּמִתְלַבְּשָׁן בְּעֶשְׂרָה
דְּבָרִים דְּאִתְּבְּרִיאוּ בְיוֹמָא קְדָמָאָה, וְאִינוּן שְׁמַיִם
וְאָרֶץ, אֹר וְחֶשֶׁךְ, תְּהוּ וּבְהוּ, רוּחַ וּמִים, מְדַת יוֹם וּמְדַת
לַיְלָה, שְׁמַיִם אִית לְעִילָא מִן שְׁמַיִם דְּאִיהוּ שְׁמֵי הַשְּׁמַיִם
הַעֲלִיוֹנִים, וְאִית אֹר לְעִילָא לְעִילָא דְּאִתְּקְרִי אֹר הַגָּנוּז
לְצַדִּיקֵיָא לְעֵלְמָא דְּאִתִּי, דְּעִינָא לָא שְׁלִיט עֲלֵיהּ, וְאִית
חֶשֶׁךְ סְתִים דְּאִתְּמַר בֵּיהּ יֵשֶׁת חֶשֶׁךְ סְתֵרוּ, וְאִית תְּהוּ וּבְהוּ
לְעִילָא, דְּאִתְּמַר בְּהוּן קוּ תְהוּ וְאִבְנֵי בְהוּ. (דף קב ע"ב) וְאִית
רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ רוּחוּ הַקְּדוֹשׁ הַמְּרַחֵף עַל
אֲנָפֵי מַיָּא דְּאוּרֵיָתָא, מְדַת יוֹם וּמְדַת לַיְלָה, מְדַת יוֹם
שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, מְאִי יוֹם עֲמוּדָא דְּאִמְצָעֵי תָא, דְּמִנִּיָּה יוֹמִין
אֲרוּכִין, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב אַרְךָ יָמִים בִּימֵינָהּ, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב יוֹמָם יֵצוּהּ יְהו"ה חֲסֵדוֹ, יוֹמִין זְעִירִין מְסֻטְרָא דְּזְעִיר
אֲנָפִין צַדִּיק, מְדַת לַיְלָה אִימָא תְתָאָה, עַד הֲכָא א' מִן
אב"ג.

מְאִי ב', בְּה אֲשֶׁתְּמוּדַעִין הוּ פְּרָצוּפִין דְּאָדָם עֲלָאָה, ג'
תֵּלַת דְּיוֹקְנִין, כְּגוֹוָנָא דְּאָדָם דְּבְרִיָּאָה וְאָדָם דְּיִצְיָרָה
וְאָדָם דְּעֶשְׂיָה, ג' אִית לָהּ רִישָׁא וְגוּפָא וְזָנְבָא, רִישָׁא דָא
'י, גוּפָא פְּרָצוּפָא, קוּצָא דְּלִתְתָא זָנְב, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מְאִרִי
מִתְנִיתִין, אָדָם הָרָאשׁוֹן עֶשְׂה לּוּ פְּרָצוּף וּלְבִסוּף זָנְב, זָנְב
עֲלֵיהּ אִתְּמַר וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגְמַל, עַד דִּיתְעַבִּיד פְּרָצוּף.

וְעוּד אֲבָגִית"ץ, א' אִיהִי מוֹרָה עַל א"ל מְסֻתְתָר מְעִינֵי
כָּל חַי וְנַעֲלָם מְכָל הַיְצוּרִים כָּלָם, אֲדִירִירוּן עֲלֵיהּ

אֶתְמַר קוֹמָה אֲדִיר יְרוּן, וְאִית מִמְנָא תַּחֲוֹת יְדִיהָ דְאֶתְקַרֵי
 אֲדִי"ר אֲדִירִים, וְתַחֲוֹת מִמְשַׁלְתִּיהָ אֶתְנִי"ה, וְאִיהוּ נָפִיק
 מֵהָאִי פְּסוּק אִית"ן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּסַלַע קִנְיָה, תַּמָּן אִית"ן
 וְאִיהוּ תַנִּי"א, ק' קִנְיָה, קִנְיָה חֲכָמָה קִנְיָה בִּינָה, יְהו"ה קִנְיָה
 רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ לְעִילָא מִכְּלָא, קָדָם מִפְּעֻלָּיו מֵאֲז, מֵעוֹלָם
 נִסְכְּתִי מֵרֵאשׁ מִקְדָּמִי אֶרֶץ, מֵאִי מֵרֵאשׁ, אֶלָּא הֵכִי אֶמְרַת
 אֲוֵרִיתָא דְאִיהִי רֵאשִׁית, אֲנָא אֶקְדִּימַת לְמַהוּי רֵישָׁא לְעֵלָם.

ב' בִּיהֲרִירוֹן פִּי בִי"ה יְהו"ה צוּר עוֹלָמִים, וְאִיהוּ ב'
 בְּרוּךְ, וְסִימָן בְּרוּ"ךְ רֵאשִׁי אֲתוּוֹן, ר' רֵאשׁ, ו' וּמְקוּר,
 ך' כָּל, ב' בְּרָכוֹת, דְּדָא הוּא רֵאשׁ וּמְקוּר לְכָל הַבְּרָכוֹת,
 וּבְגִין דָּא ב' אִיהִי חֲכָמָה, וּמוֹרָה עַל הַפְּתֵר דְאִיהוּ רֵישָׁא
 וּמְבוּעָא דְכָל בְּרָכְאָן, וּבְגִין דָּא ב' תְּרִין לְחֻשְׁבְּנָא.

ג' גִּיהֲרִירוֹן, וְאִיהוּ תְּלִיתָא, וְדָא שְׁכִינְתָּא סְפִירָה תְּלִיתָא,
 וּבְגִין דָּא ב' אִיהִי חֲכָמָה, וּמוֹרָה עַל הַפְּתֵר דְאִיהוּ רֵישָׁא דְמְבוּעָא
 דְכָל בְּרָכְאָן, וְעֵלָה אֶתְמַר כָּל גִּיא יְנֵשָׁא, וְאִיהוּ גַמְטְרִיאוֹת
 פְּרַפְּרָאוֹת לְחֲכָמָה.

וְעוֹד בְּרוּךְ ב' אַחְזִי תְּרִין, שְׁכִינְתָּא עֲלָא וְתַתָּא, ר'
 רֵאשִׁית חֲכָמָה, ו' אַחְזִי שִׁית סְפִירָן, ך' אַחְזִי עַל
 כְּתֵר עֲלָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא כָּל הַפּוֹרַע פּוֹרַע בְּבְרוּךְ מֵעִילָא
 לְתַתָּא, לְמַכְרַע בֵּיהּ לְהֵהוּא דְכָל מְבוּעִין וּמְקוּרִין דְּבְרָכְאָן
 בִּידִיהָ, דְאִיהוּ עֲלַת הָעֲלוֹת, וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם, צְרִיךְ
 לְזַקְפָּא לִיהּ בִּיּו"ד ה"א וּא"ו ה"א דְאִיהוּ מְלַגָּאוּ דְעֵשֶׁר
 סְפִירָן, דְאִיהוּ עֲלָא וְזֻקִיף עַל כָּלָא, וְלִית אֱלו"ה לְעִיל
 מִנֵּיהּ, וּבְגִין דָּא ב' אַחְזִי עַל הַפְּרִיעָה, דְכָל הַפּוֹרַע פּוֹרַע
 בְּבְרוּךְ, דְאֶתְמַר בֵּיהּ וּבְרוּךְ א"ל עֲלִיוֹן, ג' אַחְזִי עַל הַזּוֹקִיפָה

דַּאִיהוּ גָּאָה גָּאָה עַל כֹּלָא, וְלִית מָאן דִּיתְגָּאָה עֲלֵיהּ, וּבְמֵאֵי
 אֲתַגָּאָה עַל כֹּלָא, בְּאֵת י' מִן אַבְגִּית"ן, וְדָא יַגְבִּי"ה, וְעוּד
 אֲשַׁכְּחָנָא בְּגוּוֹנָא אַחְרָא יַגְבֵּיהִי"ה, וְאֲתוּוֹן דִּילֵיהּ גְּבִי הִיָּה,
 עֲלָאָה דְכָל עֲלָאֵי.

ת' תלמי"ה, ת' תל שהכל פונים בו, דתמן איהו ההוא
 דכל עיינין ומחשבתין סלקין לגביה, בגין דא ת' תורה
 קדומה דכל קדומין, תורת חכם מקור חיים, תורת יהו"ה
 תמימה, ועוד תלמי"ה, תלמיה רזה נחת גדודיה וגומר,
 בהאי שמא אתעביד ימא תלמים תלמים, ועוד תלמיה דא
 אורייתא, דתליין מינה פמה תלי תלין דהלכות פסוקות
 דלית לון חושבן.

צ' צתני"ה דא צדיק, עמוד סביל פלא, וביה אשתמודע
 מאן דאיהו לעילא מפלא, בגין דצדיק איהו כליל כל
 ספירן, וביה מתחדין פלהו, ואתעבידו אגודה אחת, איהו
 לולב אגד דכלהו ספירן, ואת צ' ביה מצויירין כל ציורין
 דהיכלין דסחרין לגנתא דעדן דלעילא, בכמה ציורין דכל
 עובדא דבראשית, דירתין לון צדיקיא וביה [דף קכא ע"א]
 נקידין כל נקודין דאורייתא, דאינון נקידין בהיכלא דאיהי
 שכינתא תתאה, ונהרין פלהו על ציורין, פאבני מרגלאן
 דנהרין על רישא דכתרא, וכגוונא דככביא נהרין ברקיעא,
 ובגין דכל נקודין דככביא ביה, אתמר ויתן אתם אלהי"ם
 ברקיע השמים להאיר על הארץ, דא שכינתא תתאה.

היכלא תנינא, מרקמא מפמה ציורין גלידין במיא, אבנין
 מרגלאן פלהו מליין מיא, ואינון אבני שיש טהור,
 דהיכלא תנינא בגויה, מנייהו איהו בנוי, בשמא דא קר"ע

שָׁטָן, וְאִיהוּ רָקִיעַ קָרַע, דְּבִיּה קָרַע יַמָּא, וְאַפְרִישׁ מִתַּמָּן
הַשָּׁטָן דְּאִיהוּ מִיַּין מְסֻאָבִין, וּבְגִין דָּא יְהִי רָקִיעַ בְּתוּךְ
הַמַּיִם, וְיְהִי מְבַדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, דָּא הוּא שְׂמָא דְעָקָר
שָׁטָן מִן יַמָּא דְאֹרִייתָא, וְאַפְרִישׁ לִיה מִתַּמָּן, בְּגִין דְּאִיהוּ
עָקָר הָאֱמוּנָה דִּישְׂרָאֵל עֲלָאָה דְכָל עֲלָאִין, ס"א מצאתי, סמוך
דִּישְׂרָאֵל וּבִיּוּמָא תְּנִינָא לִית תַּמָּן טוֹב בְּגִין דְּבִיּה אֲתַבְרִי גִיהֶנֶם, כּאן חסר.

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סְלִיקְנָא
יְדִין לְמָאן דְּבִרָא עֲלֵמָא, דִּיגְלִי לָן רְזִין עֲלָאִין סְתִימִין
גְּנִיזִין טְמִירִין, לְמִימַר קָמִי שְׂכִינְתָא, וְשִׁתִּין רַבּוּא דְחִיילִין
דִּילִיָּה דְמַלְאָכִין קְדִישִׁין דְלְעִילָא, וְשִׁתִּין רַבּוּא דְמַלְאָכִין
קְדִישִׁין דְלְתַתָּא דְלָא אִיעוּל בְּכִסּוּפָא קְדָמָךְ.

פִּתַּח וְאָמַר, זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, זֶה וְדַאי פְּלִיל תְּרִין
עֶשֶׂר מְזֻלוֹת דְּאָדָם דְלְעִילָא, דְּאֲתַמַּר עֲלִיָּהוּ שְׁבַטֵי
י"ה עֲדוֹת לִישְׂרָאֵל, זֶה וְדַאי אֵינוֹן אַרְבַּע אַנְפִּין דְאַרְיָה,
אַרְבַּע אַנְפִּין דְשׁוּר, אַרְבַּע אַנְפִּין דְנֶשֶׁר, דְּבַהוֹן אֲשֶׁתְּמוּדְעִין
פְּרָצוּפִין דְבְנֵי נְשָׂא, וְכֻלְהוּ אַנְפִּין אֵינוֹן רְשִׁימִין בְּאַרְבַּע
אַתְוֹן דְאֵינוֹן יְהו"ה, מְאִי אָדָם יו"ד ה"א וּא"ו ה"א,
וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר פִּתְפָּאֲרַת אָדָם לְשַׁבַּת בֵּית, מָאן בֵּית דִּילִיָּה,
דָּא שְׂכִינְתָא דְאֲתַקְרִיאַת דְמוֹת אָדָם, דְּכָל דְמִיוֹנִין וּפְרָצוּפִין
דְבְנֵי נְשָׂא בַּה אֲשֶׁתְּמוּדְעוּ, וְכָל צִיּוּרִין דְעֲלָאִין וְתַתָּאִין,
וּבְגִינָה אֲתַמַּר וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

אמר המגיה, אתה בן אדם קודם שתכנס בעיון זה, להוזהירך באתי שתעמד
על רגליך על במותי האמונה האמתית, ותקעת יתד במקום נאמן, פן
יפתוך רעיונים זדונים, ויעלו דברים על לבבך, ומלין לצד עלאה תמלל, בראותך
בתיקון זה שידובר בו משערא ומצחא ואודנין ואנפין ושאר אברים גשמיים,
השמר אל תפן אל און ליחס ולתאר לעלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין

שמץ דבר מזה אפילו בהרהור, כי לעלת העלות לית מחשבה תפיסא ביה כלל, לית ביה לא דיוקן ולא דמיון ולא צורה ולא אברים גשמיים ולית ליה שם ידיע, אבל הוא ממלא כל שמהן, והוא שלימו דכלהו, ראה גם ראה מה שכתב התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי, כשרצה לגלות סתרי התורה באדרא, פתח ואמר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה, וזה להסיר מלב כל המעיינים כל דבר עתק, פן ח"ו יכשלו ונפלו, ועברו ממשכיות לבב, ימיקו וידברו ברע, מאחר שהיה רוצה לדבר מראש ועין ואזן ושאר אברים גשמיים, היה ירא שמא יטעו ליחס ולתאר לבורא יתברך גוף ותמונה, ומשה אמר כי לא ראיתם כל תמונה, וישעיה אמר ואל מי תדמיון א"ל ומה דמות תערכו לו, ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש, ודומיהם, שכלם יעידון יגידון שאין דמיון בינו יתברך ובינינו מצד [נרף קכא ע"ב] העצם והתבנית, אלא שהאברים שבנו הם עשויים כסימנים לדברים עליונים סתומים וחתומים שאין כח השכלי שבאדם יכול להשיגם, ואין שיח ואין שיג לו להבינם, וקצר מצע דעתו לרדת לעמקם, ואיני רשאי להכניס ראשי בין ההרים הרמים הלא הם בעלי הקבלה אשר העמיקו הרחיבו דבריהם על הדרוש הזה, רק מעי רתחו ולא דמו, מיראתי פן עובדי פשתים שריקות וארגים חורי קורי עכביש יארגו, בדעות כוזבות יאריכו למעניותם, לך נא ראה מה שכתב על זה ר' יוסף ה' גיקיטיליא בהקדמת שערי אורה, ובמה שכתב בעל החנוך בהקדמתו לפירוש התורה, והאלקי ר' מנחם מריקנאטי ז"ל בפרשת ויחי בפסוק בן פורת יוסף, ובמה שכתב ר' יהודה חייט בפירוש מערכת האלקות, וזה לשונו, סוף דבר כל מקום שתראה שידברו בענין הספירות, דברים שאין ראוי לאמרם בבורא יתברך, כגון שעור וקומה והדומים להם, הכל נאמר על הספירות, וכשתראה שידברו על דרך שבח והודאה הכל נאמר על הבורא שבתוכן, וכן בחוצה להן, כי אין דבר שיגבילהו, ועל כן אין לומר בבורא יתברך לא ימין ולא שמאל ולא פנים ואחור ומעלה ומטה כו' עיין שם. עוד כתב כי אף על פי ששעור הקומה מהפרסאות הוא במדות ולא בבורא, אפילו הכי אין לחשוב חלילה שהפרסאות הללו הם שעור כמותי, אלא הם מלשון פרס פריסת מלכותך, וכל הפרסאות הללו שבשעור קומה הם אותיות, שכל אחת נקראת פרסה, על כי נחתכו מהעיסה, כאבנים הנחתכים מההר, ואמר שרבו הפרסאות שהזכיר בכאן, רומז לניצוצות המתפוצצות מהכאת הפטיש בקורנס, והם השמות הנעשים מחבור האותיות והצרופים הנעשים מהאלפא ביתות דספר יצירה, שעמהם נבראו הדברים וכו', ואם תדקדק היטב בדברי רבי שמעון בענין זה, תשכיל ותדע כי דברי רבי יהודה חייט ז"ל ואשר במסלתו ילכון, הם נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת, ולא יעבטון ארחותם.

פֶּתַח וְאָמַר, וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעַם אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאִי
 אֱלֹהִים אֲנָשֵׁי אֱמֶת שְׁנָאֵי בְּצַע, אֲנָשֵׁי חֵיל מִסְטָרָא
 דְּחֶסֶד דְּתַמְּן י', וּבְגִינִיָּה אֲתַמַּר הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים,
 יִרְאִי אֱלֹהִים מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה דְּתַמְּן ה', וּבָהּ אֲתַמַּר הַרוּצָה
 לְהַעֲשִׂיר יֶצְפִּין, אֲנָשֵׁי אֱמֶת מִסְטָרָא דְּעִמּוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא
 דְּתַמְּן ו' וְתַמְּן אֱמֶת, שְׁוֹנָאֵי בְּצַע מִסְטָרָא דְּמַלְכוּת דְּתַמְּן
 ה', הָא הֵכָא אַרְבַּע תְּקוּנֵין דְּאִינוּן פְּרָצוּפִין דְּבְנֵי נְשָׂא,
 אֵלִין אִינוּן מְרָאָה.

וְאוֹת אַרְבַּע דְּמִתְּלַבְּשִׁין בְּהוּן דְּאִינוּן דְּמִיּוּן וְאִינוּן אֲדִנִּי,
 וְעַלִּיָּהּ אֲתַמַּר וְשִׁמְתָּ עֲלֵיהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים מִסְטָרָא
 דָּא', שְׂרֵי מְאוֹת מִסְטָרָא דָּאֵת ד', דְּאִיהוּ אַרְבַּע מְאוֹת
 דְּאֲשַׁתְּעִבִּדוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּגִין דְּבָהּ חָאֲבוּ, הָא דְּאֲתַמַּר
 בִּיה אַרְבַּע מְאוֹת שְׁקַל כֶּסֶף, וְשְׂרֵי חֲמִשִּׁים מִסְטָרָא דָּאֵת
 נ', וְשְׂרֵי עֶשְׂרוֹת מִסְטָרָא דָּאֵת י'.

אֲשַׁתְּאָרוּ עֶשֶׂר תְּקוּנֵין, עַלִּיָּהּ אֲתַמַּר וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל
 הָעַם, בְּשַׁעְרָא בְּגוּוּנֵין דִּילִיָּהּ בְּאַרְיִכוּ דִּילִיָּהּ
 בְּקַמִּיטוּ דִּילִיָּהּ, בְּמִצְחָא בְּקַמִּיטוּ דְּמִצְחָא בְּאַרְיִכוּ דְּמִצְחָא
 בְּפוּתִיא דְּמִצְחָא בְּשִׁטּוּטִין דְּמִצְחָא, בְּאוּדְנִין בִּס"א בְּאוּדְנִין
 שַׁעְרָא דְּנַחֲתָא עַלִּיָּהּ אוּ תַּחֲוּתִיָּהּ, בְּאֵלִין אֲדָרִין דְּאוּדְנִין בְּשַׁעְרָא
 דְּתַחֲוּת אוּדְנִין, בְּאַנְפִּין בְּדִיוֹקְנֵין דְּאַנְפִּין בְּפְרָצוּפָא דְּאַנְפִּין,
 בְּעִינֵין בְּגוּוּנֵין דְּעִינֵין בְּקַרְיִצִין דְּעַל עֵינֵין, בְּחוּטְמָא
 בְּאַרְיִכוּ דִּילָהּ בְּפוּתִיא דִּילָהּ בְּקַמִּיטוּ דִּילָהּ, בְּפִימָא בְּפִתְיָהּ
 דִּילָהּ בְּזַעִירוּ דִּילָהּ, בְּצוּאָר בְּאַרְיִכוּ דִּילִיָּהּ [דף קכב ע"א] בְּקַמִּיטוּ
 דִּילִיָּהּ, בִּידִין בְּשִׁטּוּטִין דִּידִין בְּפִתְיָהּ דְּלֵהוּן בְּסִתְיָהּ
 דְּלֵהוּן, בְּגוּפָא בְּקוּמָה דִּילִיָּהּ בְּאַרְיִכוּ דִּילִיָּהּ בְּקַמִּיטוּ דִּילִיָּהּ.

בְּשַׁעֲרָא בְּגוֹנוֹנִין דְּשַׁעֲרָא, שַׁעֲרָא חוּוּרָא אִיהוּ מְאֲלִין אַנְשֵׁי
 חֵיל, דְּאַתְמַר בֵּיהּ וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשִׁיהּ
 כְּתִלְג חוּוּר וּשְׁעַר רֵאשֵׁה כְּעַמְר נְקָא, שַׁעֲרָא סוּמְקָא מְאֲלִין
 דְּאַתְקֵרִיאוּ יִרְאֵי אֱלֹהִי"ם, שַׁעֲרָא יְרוּקָא מְאֲלִין דְּאַתְקֵרִיאוּ
 אַנְשֵׁי אַמְת, וְאִינוּן מְסֻטְרָא דִיעֶקֶב דְּאַתְמַר בֵּיהּ תַתְּן אַמְת
 לִיעֶקֶב, וְתִלְת גְּוֹנִין, עַלִייהוּ אַתְמַר תַתְּן אַמְת לִיעֶקֶב חֶסֶד
 לְאַבְרָהָם, תְּלִיתָא פְּחַד יִצְחָק, גְּוֹן אוּכְמָא מְסֻטְרָא דְהָהוּא
 דְּאַתְמַר בֵּהּ שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה, מְסֻטְרָא דְאֲלִין דְּאַתְקֵרִיאוּ
 שׁוֹנְאֵי בְּצַע, וְאִיהִי שַׁעֲרָא דִלָּה אוּכְמָא, וְאִיהִי שַׁעֲרָא
 דְּאַתְוֹן דְּאוּרִייתָא, כָּל נִימָא וְנִימָא דִלִיָּה, דְּאַתְמַר עַלִייהוּ
 קוֹצוֹתֵיו תְּלִתִּים שְׁחוּרוֹת כְּעוֹרֵב, וְכָל נִימָא אִית לִיה
 מְבוּעָא דְאִיהִי י', וְנִימָא שַׁעֲרָא דְאַת ו'.

שַׁעֲרָא קְמִיטָא בְּרִזָּא דְהוּ זַעִירָא דְנִטְלַת מֵאַת י', שַׁעֲרָא
 אֲרִיכָא מְסֻטְרָא דְהוּ עֲלָאָה דְנִטְלָא מֵאַת ו', עֶשֶׂר
 תְּקוּנִין אֲלִין, כָּל תְּקוּנָא וְתְקוּנָא אִית לִיה אַרְבַּע שַׁעֲוִרִין
 דְּסִלְקִין לְעֶשֶׂר, כְּגוּוֹנָא דְרִשׁוֹת הִיחִיד דְרַחֲבּוּ אַרְבַּעָה וְגִבְהוּ
 עֶשְׂרָה, אַרְבַּעָה יְהו"ה עֶשְׂרָה יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, לִית
 נִימָא דְשַׁעֲרָא דְלָא אַחְזִי עֲלֵמָא עֲלָאָה סְתִימָא, דְעַלִייהוּ
 אַתְמַר וְעֲלָמוֹת אִין מְסֻפֵּר, כָּל אֲלִין עֲלִמִין תְּלִיין מְכַתְּרָא
 דְרִישָׁא, כְּגוּוֹנָא דְאַבְנִין וּמְרַגְלָן דְנִהַרִין בְּכַתְּרָא דְסֻפֵּר תּוֹרָה
 אוּ בְעֶטְרָה דְמִלְכָּא, וְהִכִּי אִינוּן נִהַרִין כְּכִכְבֵּיא בְּרַקִיעָא
 וּבִיהּ קְבוּעִין.

וְהִכִּי תְלִיין צְבָא הַשְּׁמַיִם מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כְּגוּוֹנָא דְשַׁעֲרָא דְתְלִיין מְעַל אוּדְנִין מִימִינָא
 וּמִשְׁמָאלָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב וְכָל צְבָא הַשְּׁמַיִם עוֹמְדִים

עָלְיוּ מִימֵינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ, וּבִגִּין דָּא צְרִיךְ לְבַעֲרָא שְׁעָרָא מְעַל
 אֹדְנִין, דְּלֹא יְהוּן סְתִימִין תְּרַעִין דְּשְׁמִיעָה דְּצִלוּתָא, דְּבַהוּן
 שְׁמַע צִלוּתִין הֵהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ שׁוֹמַע תְּפִלָּה עֲדִיךְ כֹּל
 בְּשׂוּר יְבֹאוּ.

דְּאַרְבַּע תְּקוּנִין אִינוּן, רְאִיָּה שְׁמִיעָה רִיחָא דְּבוּר, רְאִיָּה
 אִיָּה לְמַזְרַח, וְעֲלִיָּה אִתְּמַר וְאַתָּה תַּחֲזֶה מְכַל הָעַם
 אֲנָשֵׁי חֵיל, וְכַמָּה נְטוּרֵי תְרַעִין תַּמָּן דְּאִתְּקִרְיָאוּ עֵינֵי יְהוּ"ה,
 וְעֲלִיָּהוּ אִתְּמַר פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמִתֵּינוּ, שְׁמִיעָה יִרְאִי
 אֱלֹהִים, וְעֲלִיָּה אִתְּמַר הֵטָה יְהוּ"ה אֲזַנְךָ וּשְׁמַע, וְתַמָּן
 דְּחִילוֹ וּפְחַד יִצְחָק, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב יְהוּ"ה שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ
 יִרְאִיתִי, וּמֵאֵן דִּי מִשְׁתַּמַּע תַּמָּן קָלִיָּה בֵּין בְּאוּרִייתָא בֵּין
 בְּצִלוּתָא בֵּין בְּצַעֲקָה בְּלֹא דְחִילוֹ, מִיָּד וַיִּשְׁמַע יְהוּ"ה וַיַּחֲר
 אָפוּ וַתְּבַעֲר בָּם אֵשׁ יְהוּ"ה, וְכַמָּה נְטוּרֵי תְרַעִין תַּמָּן
 דְּאִתְּקִרְיָאוּ אֲזַנֵּי יְהוּ"ה.

רִיחָא תַּמָּן אֲנָשֵׁי אַמְתָּ, וְתַמָּן סְלָקִין כֹּל רִיחִין וְקִטוּרִין
 וְעֶשְׂנִין דְּקִרְבָּנִין, וְצִלוּתִין דְּאִתְּחַשְׁיְבוּ כְּקִרְבָּנִין, וְאִם
 לָא סְלִיק לֹון בַּר נֶשׁ בְּדְחִילוֹ וּרְחִימוּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ כִּי
 אֲזַ יַעֲשֶׂן אֶף יְהוּ"ה וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הֵהוּא, דְּבוּר לְקַבֵּל
 שׁוֹנְאֵי בְּצַע, תַּמָּן סְלָקִין קָלִין וְדְבוּרִין דְּאוּרִייתָא וְצִלוּתָא,
 אֲלִין דְּאִתְּמַר עֲלִיָּהוּ כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל
 כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבַר, לָא אִית תְּקוּנָא מְאֲלִין, אַרְבַּע דְּלִית תַּמָּן
 יְהוּ"ה, וְאִיָּהוּ י אֶסְתַּכַּל, ה וּשְׁמַע, ו וּמְרִיחַ, ה וּמְמַלֵּל,
 בְּאֲלִין אַרְבַּע תְּקוּנִין.

אַרְיָה דָּא רְאִיָּה, וְאַתְּמַר בֵּיהּ וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם,
 כֹּל אֶתְר אַרְבַּעַתָּם דָּא יְהוּ"ה, אַרְבַּע אֶתּוּן דִּילִיָּה

דְּשִׁלְטִין עַל כָּלָא, וְהַפּוֹךְ אַרְיָה וְתַשְׁכַּח לִיה רְאִיָּה, וְאִיהוּ
 לִימִינָא דְחֶסֶד, דְּאִיהוּ יוֹמָא קְדָמָאָה, דְּתַמָּן א' אור, רְאוּבֵן
 דְּאִיהוּ לִימִינָא עַל שְׁמִיָּה אַתְקְרִי אור בֵּן, שְׁמִיעָה לְשִׁמְאֵלָא,
 וְעֲלִיָּה אַתְמַר וּפְנֵי שׁוּר מְהַשְׁמַל, נֶשֶׁר רִיחָא בְּאַמְצָעִיתָא,
 עֲלִיָּה אַתְמַר מִי אֶסְף רוּחַ בְּחַפְנֵי, דְּאִינוּן תְּרִין נוֹקְבִין
 דְּחוּטְמָא, פִּימָא דְבוּרָא, דָּא אָדָם פְּלִיל אַרְבַּע אַתּוּן וְכִלִּיל
 עֶשֶׂר אַתּוּן, וְדָא שְׁכִינְתָא, בְּאַלִּין (דף קכב ע"ב) אַרְבַּע תְּקוּנִין
 אָמַר לְמַשָּׁה וְאַתָּה תַּחֲזֶה מְכַל הָעָם וְגוֹמַר וְצָרִיךְ לְאַחֲזָרָא
 עֲלִיָּהוּ.

וְאַתָּה תַּחֲזֶה בְּשַׁעְרָא, עֲלִיָּה אַתְמַר רְאִישׁוּ כְּתָם פְּזוּ דָּא
 כְּתָר עֲלָאָה, וּמְלַגָּאוּ מוּחָא, דְּמַנְיָה נְפַקִּין מְבוּעִין
 לְכָל סְטָרָא, לְאַשְׁקָאָה לְכָל נִימָא וְנִימָא דְּאִיהִי עֲלִמָּא
 סְתִימָאָה, וְכָל מְבוּעָא אַתְעֵבִיד נִיצוּן, וְכָל נִימָא אַתְעֵבִיד
 שְׂרֵבִיט, מוּחָא סְתִימָא אַתְקְרִי אִין סוּף, דְּאַתְפְּלַג לְתַלְתָּ
 מוּחִין דְּאִינוּן י' י' י', דְּאַתְרַמִּיזוּ בְּהַאי שְׁמָא יו"ד ה"א
 וְא"ו ה"א.

קָם סְבָא דְּסְבִין עֲתִיקָא דְּעֲתִיקִין, וְאָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְדָאִי שְׁמָא
 דְּאַתְרַמִּיזוּ תַלְתָּ יוּדִי"ן דָּא יו"ד ה"י וְא"ו ה"י וְדָא אִיהוּ
 מְלַגָּאוּ, אַבְל שְׁמָא דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, אִיהוּ
 פְּלִיל תַלְתָּ אַלְפִין א' א' א', אִינוּן תַלְתָּ אַוִירִין, דְּמַתְּלַבְּשִׁין
 בְּהוּן תַלְתָּ מוּחִין י' י' י', שְׁמָא חַד אִיהוּ גּוּפָא, וְשְׁמָא
 תְּנִינָא מוּחָא, דָּא מְלַגָּאוּ, וְדָא מְלַכְר.

תַלְתָּ וְוִי"ן אִית בְּהַאי שְׁמָא, דְּאַנוּן שְׂרֵבִיטִין, שְׁעַר אַתְקְרִי
 עַל שֵׁם שְׁעוּר קוּמְתִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל
 נִימָא וְנִימָא אַתְקְרִי נְשִׁמְתָּא, וְאִית נִימִין דְּאַתְקְרִיאוּ מְלַאכִין,

וְכָל נִיצוּץ אֲתֵקְרִי אוֹפֵן וְאֲתֵקְרִי גִלְגַּל, וְאֵית מְנַיִיהוּ דְאֵינוֹן
 נִימִין מֵאֲשָׁא הוּוֹרָא כְּלֵהוּ רַחֲמֵי, וְאֵית מְנַיִיהוּ דְאֵינוֹן נִימִין
 דְאֵינוֹן מֵאֲשָׁא סוּמְקָא וְכְלֵהוּ דִין, וְאֵית נִימִין כְּלֵהוּ יְרוּקִין
 מֵאֲשָׁא יְרוּקָא, וְאֵית נִימִין כְּלֵהוּ מֵאֲשָׁא אוּכְמָא, אֵלִין
 אֲתֵקְרִיאוּ שְׁעַר דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

כָּל נִיצוּץ שְׁעוֹר מֵהֶלֶךְ דִּילִיָּה עֶשֶׂר אֲלֵפִין, וְכָל נִימָא אִיהִי
 שְׁעוֹרָא דְאֶצְבָּעָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכָל אֶצְבָּע אִיהוּ
 פְּרָסָה זְעִירָא, וְכָל פְּרָסָה אֵית בָּהּ תְּלַת מִיל, לְקַבֵּל תְּלַת
 פְּרָקִין דְאֶצְבָּעָא, וְכָל מִיל אִיהוּ עֶשְׂרֵת אֲלֵפִים, אֲבָל מִיל
 דְפְּרָסָה עֲלָאָה אִיהוּ עֶשְׂרֵת אֲלֵפִים רַבּוּא, וְהַכִּי דְרוּעָא
 תְּשַׁכַּח בָּהּ תְּלַת פְּרָקִין, וְכָל פְּרָק אִיהוּ י', וְכָל אִמָּה אִיהוּ
 ו', אֲבָל אֶצְבָּע וְאִמָּה דָּא שְׁעוּרִיָּה זְעִיר מְסֻטְרָא דְזְעִיר
 אֲנַפִּין, וְדָא שְׁעוּרִיָּה רַב מְסֻטְרָא דְאֲרִיךְ אֲנַפִּין.

וּבְכָל אֲבַר וְאֲבַר אִיהוּ יְהו"ה, וְאִיהוּ שְׁעוֹרָא דְכָל אֲבַר
 וְאֲבַר, בְּגִבְהָא בְּאֲרָפָא עֵילָא וְתַתָּא, וּלְאֲרַבַּע סְטְרִין,
 וְאִיהוּ בֵּין כָּל אֲבַר וְאֲבַר, לֵית אַתְר פְּנוּי מְנִיָּה, כְּנִשְׁמַתָּא
 דְאֲשַׁתְּפַחַת בְּכָל אֲבַר וְאֲבַר דְגוּפָא, וְאֵית אֲבַר עֲלָאָה דְאֲתֵקְרִי
 יְהו"ה עַל שְׁמִיָּה, דְשִׁלְטָנוּתִיָּה בְּאַתְר יְדִיעָא, הֵדָּא הוּא
 דְכְּתִיב וְהָיָה יְהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ.

וְאֵית תְּרִין אֲבָרִין עֲלָאִין מְנִיָּה, דְאֲתֵקְרִיאוּ יְהו"ה אֱלֹהִים
 דְשִׁלְטָנוּתְהוֹן בְּשְׁמִיָּא וּבְאֲרַעָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב כִּי
 יְהו"ה הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת
 אֵין עוֹד, וְאֵית אֲבַר דְאֲתֵקְרִי אֱלֹהִים, וְשִׁלְטָנוּתִיָּה בְּכָל
 אֲרַעָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים, וְאֵית
 אַחְרָא דְשִׁלְטָנוּתִיָּה אִיהוּ בְּתַרִּין אֲבָרִין בְּמוֹחָא וּבְלִבָּא.

וְעַלִּיהָ אֶתְמַר פִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מַלְבְּדוֹ,
 וְאַף עַל גַּב דְּהָאֵי קָרָא עַל קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְמַר דְּאֵין
 עוֹד מַלְבְּדוֹ, עִם כָּל דָּא הָכָא רְזָא דְדִיּוּקְנָא עֲלָאָה דִּילֵיהָ,
 לְאַחְזָאָה בְּכָל אַבְר וְאַבְר דְּגוּפִיהָ שׁוֹלְטָנוּתִיהָ, לְאַשְׁתַּמּוּדְעָא
 לְבַר נֶשׁ אֵיךְ אֶתְנַהִיג עֲלֵמָא, וְיִנְדַע לְמַקְרִי לִיהָ בְּכָל אַבְר
 כְּדָקָא יָאוּת לִיהָ, וְאֵיךְ אֶשְׁתַּנִּי שְׁמִיהָ לְפּוּם הַהוּא אַבְר.

וְאִית אַבְר דְּאֶתְקְרִי בֵּיהָ יְהוָה רַחֲמֵי, וְאִית אַבְר דְּאֶתְקְרִי
 בֵּיהָ אֱלֹהִים, וְאִית אַבְר דְּאֶתְקְרִי בֵּיהָ אֱהִיָּה, וְאִית
 אַבְר דְּאֶתְקְרִי בֵּיהָ צְבָאוֹת, וְאִית אַבְר דְּאֶתְקְרִי בֵּיהָ אֲלֵי,
 וְאִית אַבְר דְּאֶתְקְרִי בֵּיהָ שְׁדִי, וְאִית אַבְר דְּאֶתְקְרִי בֵּיהָ
 אֲדִנִּי, יְהוָה מְמַנָּא עַל קָלָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב קוּל יְהוָה
 בְּפִי, אֱהִיָּה עַל הוּיָהּ וְהַבֵּל דְּלִבָּא, הַהוּא דְרָכִיב עַל קָלָא
 דִּיהוָה אִיהוּ עֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת, סְתִים וְטָמִיר וְלֹא
 אֶתְגַּלִּיא, וְאִיהוּ רָכִיב וְשְׁלִיט עַל כָּלָא, אֱהִיָּה אַחְזִי עַל
 עֵלְת הָעֲלוֹת דְּאִיהוּ הָיָה [דף קכג ע"א] הוּא וְיִהִיָּה, וְאִיהוּ הַבֵּל
 דְּסָלִיק עַד אֵין סוּף, וּבֵיהָ רָכִיב עֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת. אֲלֵי
 אַחְזִי עַל אֱלֹהֵי דְעֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת, וְעַלִּיהָ אָמַר אִיּוֹב
 אֲנִי אֲדָרוֹשׁ אֵל אֲלֵי, אֵל אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים, וְכַד רָכִיב עַל
 אֲלֵי אֶשְׁתַּמּוּדְעִין לִיהָ כָּל אֱלֹהִים, וּמִזְדַּעְזְעִין מִנִּיהָ, וְכָל
 מְלָאכְיָא דְאֶתְקְרִיאוּ בְּהָאֵי אֲלֵי כְּגוֹן מִיכָאֲלֵי גְבַרְיָאֲלֵי,
 כָּלְהוּ מִזְדַּעְזְעִין מִהָאֵי אֲלֵי דְאִיהוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים, וּמֵאֵן
 דְּקָרָא לוֹן בֵּיהָ, מִיָּד עוֹנִין לִיהָ בְּכָל שַׁעְתָּא, וְהַכִּי כָּל
 מְלָאכְיָא דְאֶתְקְרִיאוּ קָלִין בְּשִׁמָּא דִּיהוָה, כָּל מֵאֵן דְּקָרָא
 לוֹן בֵּיהוָה בְּעֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת מִיָּד עוֹנִין לִיהָ בְּקָלִיהָ,
 דְעֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת אִיהוּ חַד בְּכָל שְׁמָהָן וְלֹא אֶשְׁתַּנִּי

בְּכֻלָּהוּ, דְּשִׁנּוּיִין בְּשִׁמְהֵן אֵינּוּן וְלֹא בֵּיהּ, דְּאִיהוּ בְּכֻלָּהוּ
 כְּנִשְׁמַתָּא בְּכָל אַבְרָ וְאַבְרָ, אֵית אַבְר דְּשִׁמְעָ בֵּיהּ כְּגוּן אֹדְנִין,
 וְאִית אַבְר דְּמִסְתַּפֵּל מִנִּיהַ עַל עֲלָמָא, וְאִית אַבְר דְּאַרְחָ בֵּיהּ
 כָּל רִיחִין וּבּוֹסְמִין דְּצִלוֹתִין, וְרִיחִין טְבִין דְּהַבְּלִים דְּנַפְקִין
 מֵאוֹרֵייתָא מְפִימָא דְּבְנֵי נְשָׂא, וְדָא רִיחָא דְּחוֹטְמָא, וְאִית
 אַבְר דְּמִלִּיל בֵּיהּ, וּבְאַלִּין אַבְרִין אֵית שְׁנוּיָא, אַבְל בֵּיהּ
 לִית שְׁנוּיָא, וְאִית אַבְר דְּמִמְנָא עַל דְּבוֹרָא וְדָא אֲדַנִּי,
 וְאַבְר דְּמִמְנָא עַל מַחְשְׁבָהּ, וְאַבְרִין אֵלִין כְּלָהוּ בְּסַפִּירָן.

רִישָׁא כְּתֵר עֲלִיוֹן, מוֹחָא חֲכָמָה, בִּינָה לְבָא וּבָה לֵב מִבִּין,
 תְּרִין דְּרוֹעִין חֲסֵד גְּבוּרָה, גּוֹפָא עֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא,
 תְּרִין שׁוֹקִין נְצַח וְהוּד, יְסוּד אִמָּה, שְׁכִינְתָּא אוֹת דִּילִיהּ.
 כְּתֵר אֲתַקְרִי א"ל עֲלִיוֹן, קוּנָה הַפֵּל, חֲכָמָה וּבִינָה אֱלֹהִינָו
 בִּינָה, וְאַלֹהִי אֲבוֹתֵינוּ חֲכָמָה, וְאִיהוּ אֱלֹהִי אֲבָרְהָם אֱלֹהִי
 יִצְחָק וְאַלֹהִי יַעֲקֹב, הָא"ל הַגְּדוֹל מְסֻטְרָא דְּגְדוּלָהּ, וְהַגְּבוּר
 מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה, וְהַנּוֹרָא מְסֻטְרָא דְּעֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא.

אַדְהָכִי הָא אֵלֵיהּ קָא נְחִית, וְאַמֵּר רַבִּי בּוֹצִינָא קְדִישָׁא,
 שְׁמַעְנָא לְעִילָא תְּקוּנָא דִּילָךְ בְּשִׁמְהֵן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּבְצִלוֹתָא דִּילִיהּ, חֲזוּר בְּךָ, דְּאַתְּ צָרִיךְ לְתַקְנָא שְׁמָהּ
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָקָא יָאוּת, דְּהָא כְּלָהוּ אֲזֻלִּין בְּתֵלַת
 תְּלַת, מְסֻטְרָא דְּרַחֲמֵי אֲתַקְרִיאוּ יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה תְּלַת
 אֲבָהֵן, וְאֵינּוּן אֵשׁ דְּלָא אִיהוּ שׁוֹרְףָ, וְאַתְקְרִיאוּ בְּתֵלַת שְׁמָהּ
 אֱהִי"ה אֱהִי"ה אֱהִי"ה, וְהָאִי אִיהוּ אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרְףָ וְלֹא
 אֲכִיל, וְאִית שְׁמָהּ דְּאַתְקְרִיאוּ אֲדַנִּי אֲדַנִּי אֲדַנִּי, וְדָא
 אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרְףָ וְאַכִּיל וְשְׁצִי כְּלָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב
 וְתֹאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעוֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים.

א' אִיהוּ כְּתוּר עַל כְּלָהוּ שְׁמָהֶן, וְאִיהוּ אֶתְקָרִי א"ל, אֵהִי"ה,
 אֲדַנִּי, אֵלֵהִי"ם, אֵלֵהִי"י, אֵלוֹ"ה, אֵלֵהִינֵנוּ אִי"ה, אוֹ"ה,
 וְרִזָּא דְמַלְהָ א"ל אֵלֵהִי"ם יְהוֹ"ה דְּבַר וַיִּקְרָא אַרְץ. בֵּיהּ אֶתְקָרִי
 י"ה, יְהוֹ"ו, יְהוֹ"ה, יְהוֹ"י, יְהוֹ"ה, כְּלָהוּ שְׁמָהֶן דְּפִתְחִין
 בְּהוֹי"ו"ת בֵּי, עֲקָרָא דְלֵהוֹן בְּחֻכְמָה, וְכָלֵהוּ שְׁמָהֶן דְּפִתְחִין
 בְּא', עֲקָרָא דְלֵהוֹן אֵימָא עֲלָאָה, וְכֻמָּה דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא
 אִיהוּ כְּלִיל מִימִינָא וּמִשְׁמַאלָא, הַכִּי כְּתוּר עֲלָאָה כְּלִיל תְּרִין
 שְׁמָהֶן אֲלִין דְאַבָּא וְאֵימָא, וְאִיהוּ כְּתוּר עַל רִישֵׁיהוּ,
 וְאַשְׁכְּחָנָא תְּקוּנָא כְּגוּוּנָא דָּא, אֵהִי"ה כְּתוּר עֲלָאָה, יְהוֹ"ה
 עַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, אֲדַנִּי שְׂכִינְתָא תְּתָא.

וּמִסְטָרָא דְכְּתוּר אֶתְקָרִיאוּ תְּלַת סְפִירָן אֵהִי"ה אֲשֶׁר אֵהִי"ה,
 חֶסֶד א"ל, גְּבוּרָה אֵלֵהִי"ם, עַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא
 יְהוֹ"ה, וְרִזָּא דְמַלְהָ א"ל אֵלֵהִי"ם יְהוֹ"ה דְּבַר וַיִּקְרָא אַרְץ,
 נֶצַח וְהוּד צְבָאוֹת, צְדִיק שְׁד"י, מְלָכוֹת אֲדַנִּי.

וּבְצִלוֹתָא בְּרוּךְ אַתָּה יְהוֹ"ה, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבְרוּךְ,
 וְדָא צְדִיק חַי עַלְמִין, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר וְהַמְלִךְ
 שְׁלֵמָה בְּרוּךְ, אַתָּה אַתָּה ה' זְעִירָא, בְּהַ צְרִיךְ לְנַחְתָּא בְּרַכָּאן,
 וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם דָּא יְהוֹ"ה עַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא,
 אֵלֵהִינֵנוּ אֵימָא עֲלָאָה, וְאֵלֵהִי"י אֲבוּתֵינוּ אַבָּא, הָא"ל הַגְּדוֹל
 חֶסֶד, הַגְּבוּר גְּבוּרָה, וְהַנּוֹרָא עַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְּבִיהּ
 אֶתְכְּלִילֵן מִתְּתָא לְעִילָא וּמִעִילָא לְתִתָּא, כָּל סְפִירָאן בְּעַמּוּדָא
 דְאַמְצָעִיתָא, וּבְגִין [דף קכג ע"ב] דָּא צְרִיךְ לְאַכְלָלָא בֵּיהּ תְּתָאִין
 בְּהַכְרָעָה, וּלְכַתְּרַ עֲלָאִין בְּזַקִּיפָה. א"ל עֲלִיוֹן, גּוּמַל חֶסְדִּים
 טוֹבִים קוּנָה הַכָּל, וְזוֹכֵר חֶסְדֵי אֲבוּת, דָּא כְּתוּר עֲלִיוֹן עַל
 כְּלָהוּ, וּמִבִּיא גּוּאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם דְאַבְהֶן, אֲלִין נֶצַח וְהוּד,

לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה דָּא שְׂכִינְתָּא תְּתָאָה, וְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא
 אִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בְּרַכָּאן קְדַמָּאִין, דְּאִינוּן אַבְהָן וּגְבוּרוֹת
 וְקְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בְּתָרָאִין בְּעִבּוּדָה, וְאִיהוּ
 כְּלִיל אַמְצָעִיּוֹת, לְקִימָא בִּיה אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן
 וּמִבְּלַעֲדֵי אִין אֱלֹהִי"ם, זְכָאָה אִיהוּ מֵאן דִּידַע לְצִלָּאָה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל תְּקוּנֵין דִּילִיָּה פְּדָקָא יָאוּת, וְלִמְשָׁאֵל
 מִנִּיהּ בְּכָל דְּרָגָא וְדִרְגָא פְּדָקָא יָאוּת.

חֲבִימִין כְּלָהוּ אִינוּן רְשִׁימִין דִּיוֹקְנִיהוּן בְּחֻכְמָה, וּנְבוּנִין
 רְשִׁימִין דִּיוֹקְנִיהוּן בְּבִינָה, וּמְאָרֵי גְמִילוֹת חֻסְדִּים
 דִּיוֹקְנִיהוּן רְשִׁימִין בְּחֻסֵּד, וּגְבָרִין בִּיצְרִיהוּן כְּלָהוּ רְשִׁימִין
 בְּגְבוּרָה, וּמְאָרֵי תוֹרָה כְּלָהוּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנִיהוּן בְּעַמּוּדָא
 דְאַמְצָעִיתָא, וּנְבִיאִים כְּלָהוּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנִיהוּן בְּנֻצַח וְהוּד
 דְּאִינוּן תְּרֵי סְמְכֵי קְשׁוּט, וְצַדִּיקִים נְטָרֵי בְּרִית כְּלָהוּ רְשִׁימִין
 דִּיוֹקְנִיהוּן בְּצַדִּיק, וּמְאָרֵי מַלְכוּתָא כְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּמַלְכוּת,
 וּמְאָרֵי יְחוּדָא כְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּכַתְר עֲלָאָה דְּאִיהוּ מַחְשְׁבָה,
 דְּתַמְן צְרִיךְ לְסַלְקָא יְחוּדָא בְּמַחְשְׁבָה סְתִימָא, וּבְכָלָהוּ תְּקוּנֵין
 אֲלִין צְרִיךְ לְשַׁבְחָא לְעֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת, דְּאִיהוּ מְלָגָאוּ
 כְּנֻשְׁמַתָּא בְּגוּפָא, וּבְגִין דְּבָנֵי נְשָׂא רְשִׁימִין בְּאֲלִין דִּיוֹקְנֵין,
 אָמַר לְמֹשֶׁה וְאַתָּה תַּחֲזֶה וּגְמוּר.

וְאַתָּה תַּחֲזֶה בְּשַׁעְרָא, אִי אַרְיָךְ, אוֹ קְמוּט, אוֹ עָגוּל, שַׁעְרָא
 שְׁעִיעַ אַרְיָךְ, אַרְחָא מִתְּפֻלְג בִּיה לְכַמָּה אוֹרְחִין,
 עֲלָה אַתְּמַר הַנּוֹתֵן בֵּימֵ דְרֵךְ, וְאַרְחִין אַחֲרֵנִין דְּמִתְּפַרְשִׁין
 מִינָהּ, אִינוּן נְתִיבִין, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וּבְמִים עֲזִים נְתִיבָה,
 תְּלַתִּין וְתָרִין שְׁבִילִין מִתְּפַרְשָׁאן מֵהָאֵי אַרְחָא.

אֲדַהְכִי הָא אֲלִיָּהוּ אֲתִי לְגַבְיָהּ, וְאָמַר לִיָּהּ, וְהָא דִּיּוֹקְנִין
 אֲלִין צָרִיךְ לְתַקְנָא לֹון בְּאַתְר דְּלֵהוֹן, אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בְּרַדְאִי, אָף עַל גַּב דְּבַעְלָמָא דְּפִירוּדָא, דִּיּוֹקְנִין אִית
 סְגִיאִין דְּאַכְחֲשִׁין עוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית, דְּלֹאוּ אִינוּן אֹרַח
 מִישׁוּר, וְאִינוּן חֲשׁוּכִין, מְגוּ חֲשׁוּכָא אֲשֶׁתְּמוּדַע נְהוּרָא,
 דִּיּוֹקְנִין דְּגַנְתָּא דְּאַנְהָרִין בְּצִיּוּרָא דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית, מְרַקְמִי
 בְּכַמָּה גְּוֹנִין נְהִירִין, וְאִינוּן כְּלָהוּ בְּקוּ וּבְמַדָּה, וְאֲלִין דְּעַלְמָא
 דְּפִירוּדָא אִינוּן פְּקֻלִיפִין דְּאַגּוּזָא לְגַבְיָהּ, דְּאִינוּן מוּחָא
 מְלַגְאוּ, וְעַם כָּל דָּא מְגוּ חֲשׁוּכָא אֲשֶׁתְּמוּדַע נְהוּרָא, וּמְגוּ
 אֲלִין קְלִיפִין דְּאִינוּן דִּיּוֹקְנִין חֲשׁוּכִין, אֲשֶׁתְּמוּדַעֵן צִיּוּרִין
 דְּגַנְתָּא דְּעַדֵן דְּלִתְתָּא, דְּאִינוּן דִּיּוֹקְנָא דְּמַאֲנִי מְשַׁכְּנָא, אָמַר
 וְדַאי הֲכִי הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, שְׁעָרָא שְׁעִיעַ אַרְיָה אִיהוּ רַחֲמֵי מְסֻטְרָא דְּאַרְיָה
 אַנְפִּין, דְּאִיהוּ א, תְּרִין אַנְפִּין דִּילִיָּהּ ו' ו', כְּגֹוֹנָא
 דָּא וְאוּ א בִּינְיָיָהּ, וְאִיהוּ סְבָא דְּסַבִּין עֲתִיק דְּעֲתִיקִין,
 וְאִיהוּ אַרְךְ אַפִּים. שְׁעָרָא קְמִיטָא וְלֹא שְׁעִיעַ אֲלָא קְמִיט
 וְחַרִּישׁ אִיהוּ דִּינָא, דָּא רַחֲמֵי וְדָא דִּינָא, דָּא אַרְיָה אַנְפִּין
 מְסֻטְרָא דו', וְדָא זְעִיר אַנְפִּין מְסֻטְרָא דִּי', שְׁעָרָא לָא קְמִיט
 וְלֹא אַרְיָה אִיהוּ בִּינּוּנִי.

וְאִיהוּ שְׁעָרָא דְּאַרְיָה אַנְפִּין כְּגֹוֹנָא דְּתַקִּיעָה, וְקְמִיט וְחַרִּישׁ
 נ"א וְאַרְיָה כְּגֹוֹנָא דְּשַׁבְּרִים ו' ו' ו', לָא אַרְיָה וְלֹא
 קְמִיט אִיהוּ כְּגֹוֹנָא דְּתְרוּעָה, שְׁלֶשֶׁל"ת דְּתְרוּיָיָהּ, שְׁעָרָא
 בְּעַגּוּלָא כְּלִיל כְּלָא, וְאִיהוּ כְּמִין פִּיפָה דְּרַקִּיעָא דְּאַסְחָר
 כְּלָא.

בְּגוֹנוֹנָא דָּא יְהוּ"ה דָּא מְלֻכּוֹתָא קְדִישָׁא, אַנְשֵׁי חֵיל שְׁעָרָא
 שְׁעִיעַ אַרְיָךְ, יִרְאִי אֱלֹהִים שְׁעָרָא חֲרִישׁ וְקָמִיט,
 אַנְשֵׁי אַמַּת שְׁעָרָא לֹא אַרְיָךְ וְלֹא קָמִיט, שְׁלֶשֶׁת דְּכֻלְהוּ,
 שׁוֹנְאֵי בְּצַע שְׁעָרָא בְּעַגּוּלָא.

דְּוֹד שְׁבַע מִינֵי דְהָבָא הוּהּ בְּשַׁעְרוֹי, זָהָב יִרְקָרְק, זָהָב
 אוֹפּוּז, זָהָב אוֹפִיר, זָהָב פְּרוּזִים, זָהָב סָגוּר, זָהָב תְּרַשִׁישׁ,
 זָהָב כְּלִיל כָּל גּוֹנוֹנִים, וְאִיהוּ [דף קכד ע"א] זָהָב שְׁבָא, וְהֵא
 אִיהוּ זָהָב מְזוּקָק שְׁבַעֲתִים, וְהֵכִי אֵינוֹן שְׁבַע מִינֵי חוּוּרוֹ,
 וְשֶׁבַע מִינֵי סוּמְקוֹ, כָּל סְפִירָן אֲתַקְרִיאוּ שְׁבִיעִיּוֹת מְסַטְרָא
 דְּצַדִּיק, עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל כָּל גּוֹנוֹנִין, שְׁעָרָא
 חוּוּרָא אִיהוּ מְסַטְרָא דִּימִינָא, סוּמְקָא מְסַטְרָא דְשְׁמַאלָא,
 יְרוּקָא מְסַטְרָא דְעֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, וְכֻלְהוּ שְׁבַע שְׁבַע,
 שְׁעָרָא אוּכְמָא מְסַטְרָא דְשְׁכִינְתָא, דְאַתְמַר בֵּהּ שְׁחוּרָה אֲנִי
 וְנֶאֱוָה, גּוֹן יְחִידָה דְלֹא תְּפִיס בֵּהּ גּוֹן כָּלֵל, מְלַגְאוּ דִּילָהּ
 גּוֹן חוּוּר, וְרִזָּא דְמִלָּה יֵשֶׁת חֶשֶׁךְ סְתָרוֹ.

שְׁעָרָא סוּמְקָא צְרִיךְ לְבַעֲרָא לִיהּ מְכַל וְכֵל, בְּגִין דְּאִיהוּ
 בֵּי דִינָא, וְלוֹיִים בְּגִין דְּהוּוּ מְסַטְרָא דְדִינָא, אֲתַמַּר
 בְּהוֹן וְהַעֲבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם, וְאַתְתָּא בְּגִין דְּאִיהוּ
 מְסַטְרָא דְשְׁמַאלָא, לֹא צְרִיךְ לְאַתְגַּלִּיא בֵּהּ שְׁעָרָא, דְלֹא
 יִשְׁתַּמוּדְעִין בֵּהּ מְאִרֵי דְדִינָא, וְשְׁעָרִין אַחֲרָנִין דְּכֵר נֶשׁ צְרִיךְ
 לְבַעֲרָא לִיהּ תַּחוֹת אוּדְנִין, בְּגִין דְּלֹא יִתְקַרְיֵבוּ בֵּיהּ מְאִרֵי
 דְדִינִין לְגַבֵּי תַרְעִין דְשְׁמַעִין בְּהוֹן צְלוֹתִין, ס"א וְשְׁעָרָא דְאִיהוּ
 תַּחוֹת אוּדְנִין צְרִיךְ לְבַעֲרָא, דְאַתְקַרֵּי מְאִרֵי דְדִינָא לְגַבֵּיכוּ שְׁעָרָא
 שְׁעִיעַ עֲלֵיהּ אֲתַמַּר גְּדֵל פְּרַע שְׁעַר רֵאשׁוּ, וְצְרִיךְ לְגַדְלָא
 לִיהּ, דְלֹא צְרִיךְ לְאַכְחָשָׁא סְדוּרָא דְעוּבָדָא דְבְּרֵאשִׁית, אֲבָל

שַׁעֲרָא דַּעֲמוּדָא דַּאֲמַצְעִיתָא צְרִיךְ דְּלֹא יְהֵא לָא אַרְיָךְ וְלֹא
קָצֵר, וְוִי לִיָּה לְמֵאן דְּשַׁנֵּי בֵּיה סְדְרֵי בְּרֵאשִׁית.

שַׁעֲרָא אוּכְמָא, וְעֵינֵינִין אוּכְמִין, וְאַנְפוּי אוּכְמִין, וְגוֹפִיָּה
אוּכְמָא, אִם הוּא זַפָּאָה אִיהוּ מְסֻטְרָא דְשַׁכִּינְתָא,
דַּאֲתַמַּר בָּהּ שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֵאֻוָּה, דְּכָל גְּוֹוִינִין דְּסֻטְרָא דְּדַכְיוּ
הָכִי אֵינֻון פְּגוּוֹנָא דָּא, וְאִם הוּא חֵיִיבָא הוּא מְסֻטְרָא
דְּשַׁבְּתָא"י, פְּתִיא אוּכְמָא, מְצַד נֻוקְבָא דְקְלִיפָּה, דְּתַמָּן כָּל
קְסָמִין דְּעוֹרְבִין אוּכְמִין וְעוֹפִין אוּכְמִין מְסֻטְרָא דְמְסֻאָבו,
דַּאִית עַלְיֵיהוּ כְּמָה מְמָן דַּאֲתַקְרִיאָו לִילוּת, דְּעַלְיֵיהוּ אָמַר
דְּוֹד אָף לִילוּת יִסְרוּנִי כְלִיוֹתִי, מְפַחַד בְּלִילוּת.

וְכַלְהוּ נְחַתִּין תַּחוּת גְּדַפּוּי דְּעוֹרְבִין, וְאַחֲזִי לֻון בְּתַנוּעָה
דְּלַהוּן כְּמָה דִּינִין דְּנְחַתִּין עַל עַלְמָא, וְאִית אַחַרְנִין
דְּמְמָן עַל קָלִין דְּלַהוּן, וְצוּוּחִין קָלָא בְּתַר קָלָא כְּלַהוּ
בְּשַׁבְּרִים, לְאַחֲזָאָה תְּבִירוּ עַל בְּנֵי נְשָׂא, וְלִזְמֵינִין צוּוּחִין
בְּתַלַּת סִימְנִין דַּאֵינֻון קַר"ק, דַּאִיהוּ תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה,
לְאַחֲזָאָה דִּינָא רְפִיא בְּרִישָׂא וּבְסִיפָּא, וּבְאֲמַצְעִיתָא תְּבִירָא
סְגִי, בְּתַרוּעָה דְּחַקָּא בְּתַר דְּחַקָּא בְּמַהִירוּ, וְרִזָּא דְּמַלְּהָ
וּבְחַדְרֵי מְשַׁכְּבָּה אֵל תְּקַלֵּל עֲשִׂיר, כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ
אֶת הַקּוֹל, נְחַשׁ רְכִיב עַל קָלָא דְּעוֹרְבָא אֵל אַחַר, בְּתַ זּוּגִיָּה
קָסָם סָם הַמּוֹת, דְּבָה אֲשַׁתְּלִים סַמָּא"ל אֵל אַחַר.

רְכִיבַת אִיהִי עַל תְּנוּעֵין דְּגוּפָא דְּעוֹרְב, וְאִיהִי תְּנוּעָה
דְּכַלְהוּ, דְּנַפְקַת לְאַסְטָאָה לְבְנֵי נְשָׂא בְּפַרְשַׁת
אוּרְחִין, תְּנוּעָה דִּילָהּ בְּרִישָׂא דְּעוֹרְבָא, וּבְזַנְבָּא וּבְגוּפָא
וּבְגַדְפִין דְּעוֹרְבָא, נְחַשׁ שְׂרִיא בְּקַרְיָאָה וְאַמִּירָה וְקָלָא וְדַבּוּר

דְּעוֹרְבָא, וּבְאֵלִין תְּנוּעִין שְׂרִיין כָּל הוֹלֵךְ עַל גַּחוּן וְכָל הוֹלֵךְ עַל אַרְבַּע מְסֻטְרָא דְּמִסְטָבוּ.

וּמִנָּא יַדְעִין כּוּלֵי הַאי, בְּגִין דְּסִמְא"ל וְנַחֲשׁ מִמֶּנּוּן עַל חוּבִין דְּבְנֵי נְשָׂא, דְּאִתְדַנּוּ מְסֻטְרָא דְּשִׁמְאָלָא דְּאִיהוּ גְבוּרָה, וְכַד בַּר נֶשׁ עָבִיד חוּבִין, כְּפּוּם הָהוּא בַר נֶשׁ הַכִּי סְלִיק חוּבִיָּה לְאַתֵּר דְּאִתְגְּזַר נְשִׁמְתִּיָּה, וְלֹא זֹז מִתְמָן הָהוּא חוּבָא עַד דְּאִתְפְּרַע מֵהָהוּא בַר נֶשׁ, וְאִם בַּר נֶשׁ אִיהוּ נְשִׁמְתִּיָּה בְּאַרְחַ אֲצִילוֹת, אִם חָאב, חוּבִיָּה מְטִי עַד סְפִירָן, וְעוֹנֶשָׂא אִיהוּ סְגִי כְּפּוּם דְּרִגְיָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא וְכִי חוּבָא אִיהוּ בְּבַר נֶשׁ דְּתִלְיָא נְשִׁמְתִּיָּה מֵהָהוּא אִתֵּר, וְכִי אִית לִיה חוּבִין, וְהָא כְּתִיב לֹא יֵאָנֶה לְצַדִּיק כָּל אֹוֹן, אָמַר לִיה אִין, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב כִּי אִם עוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מִבְּדִילִים בֵּינֵיכֶם לְבִין אֱלֹהֵיכֶם, מֵאִי מִבְּדִילִים, אֶלָּא דְּסְלִיק הָהִיא נְשִׁמְתָא דְּאֲצִילוֹתָא מְנִיָּה וְאִתְפְּרַשׁ מְנִיָּה. (דף קכד ע"ב) וְרִזָּא דְּמִלָּה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיַּפְשָׁה וְגוֹמֵר, אֶסְתַּלַּק נְשִׁמְתִּיָּה מְנִיָּה וְאִשְׁתָּאֵר גּוּפָא יְבִשָׂא, מָאן גּוּפָא הַכָּא, דָּא נְשִׁמְתָא דְּכְרִסְיָא יִקְרָא דְּאִשְׁתָּאֵרַת יְבִשָׁה, בְּגִין דְּאִסְתַּלַּקְת מְנִיָּה נְשִׁמְתָא בְּאַרְחַ אֲצִילוֹת, דְּהָאִי נְשִׁמְתָא אִיהִי גּוּפָא לְנְשִׁמְתָא עֲלָאָה, וְאִי בְּעִי דְּתַחְזוֹר לְגַבֵּי הָהוּא נְשִׁמְתָא, לִית לָהּ רֶשׁוּ לְאַחְזוֹרָא לְגַבֵּיָּה, עַד דְּהָהִיא חוּבָא אִתְעֵבַרַת מְנִיָּה, וְרִזָּא דְּמִלָּה שׁוּבּוּ אֵלַי וְאִשׁוּבָה אֵלֵיכֶם.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָבָא אֵלִין תְּנוּעִין דְּעוֹרְבָא מֵאִי לְאִשְׁתְּמוּדַע בְּהוּ בַר נֶשׁ בְּגִין דִּיחְזוֹר בְּתִיּוּבְתָא, אָמַר לִיה בְּרִי וְדָאִי אִסִּיר לְאִסְתַּפְּלָא בְּהוּן לְעַמָּא

קדישא, הדא הוא דכתיב כי לא נחש ביעקב ולא קסם
 בישראל, אבל אם יזדמן לבר נש לפום שעתא וידע בהון,
 יסתפל בהון בגין דיחזור מחובוי בתיובתא, והאי לבר נש
 דכל עובדוי ביעקב וכישראל, דבר נש דיעביד עבדי דיעקב
 דאתמר ביה ויעקב איש תם, מה פתיב ביה לא כאלה
 חלק יעקב.

דמפטר א דיעקב וישראל בעא בלעם חייבא לאסתפל
 בנחשוי ובקסמוי, ולא אשפח אתר לאעלא
 לגביה, ובגין דא אמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם
 בישראל. אמר ליה רבי אלעזר, והא בלבן פתיב נחשתי
 ויברכני יהו"ה בגלגלך, אם פן אמאי אערב ביה, אמר ברי
 הכא רזא עלאה, דלזמנין שושנה אשתפחת בין קוצים,
 והכא רזא דגלגולא, אמר ליה ידענא, ועם כל דא ברי,
 אף על גב דאתמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל,
 בר נש צריך למנדע פלא ואפילו חרשין, כמה דאוקמוהו
 מארי מתניתין, לא תלמד לעשות, אבל אתה למד להבין
 ולהורות.

ובגין דא תנועין דעורבא, אית תנועה דסליק ברכי"ע,
 ואחזי דחובא דיליה תליא לעילא בעלמא דאתי,
 ואית תנועה דנחית לה בתבי"ר בשברים, ואחזי דחובא
 דיליה נחית לתתא בעלמא דין, למהוי ליה תבירו בגיניה,
 וכל אלין סימנין איחי אחזי בארחה, פגוונא דעמלק דאמר
 בגיניה אשר קרף בדרך, דסטרין אחרנין אינון פלסטים
 דנפקין בארחין, ובגין דא עורבין חילא דלהון באורחין.

וַאֲיִנוֹן דְּמִזְלֵהוּן תְּלִיא בְּשַׁבַּת־י, אֲיִנוֹן עֲצִיבִין, וַאֲיִנוֹן
 דְּחֻקִּין רַגְלֵי שְׁכִינְתָּא בְּגִלוּתָּא, דְּבִזְמַנָּא דְּאֵלִין
 אֲתַפְּשֵׁטוּ בְּעֵלְמָא, אֲתַמַּר בְּרַגְלֵי שְׁכִינְתָּא וַיֵּאסוּף רַגְלֵיו אֶל
 הַמָּטָה, אֲתַכְנִישַׁת לְגַבֵּי זְרַעִיה דִּיעֲקֹב מָטָה שְׁלָמָה, וּבְגִין
 דָּא וַיִּשְׁכּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדַד עֵין יַעֲקֹב, דְּלֹא זֹת שְׁכִינְתָּא
 מִיִּנְיָהּ בְּגִלוּתָּא, בְּגִין דְּלִית בְּהוּ פְּסוּלָא, וְשַׁבַּתָּא־י אִית
 לִיה תְּרִין בְּתִין, חַד שְׁפַל רֵאשׁ, וְתַנְיִנָא בֵּית הַסֵּהר, דְּאִסְרֵי
 מְלַכָּא אִסְרִין תַּמָּן בְּגִלוּתָּא, וַאֲיִנוֹן דְּחֻקִּין שְׁכִינְתָּא וַיִּשְׂרָאֵל
 בְּגִלוּתָּא, וּבְשַׁפַּל רֵאשׁ יִשְׂרָאֵל אֲיִנוֹן שְׁפַלִּין לְתַתָּא, וּמַהֲאֵי
 כְּכַבָּא יִיתֵי כְּפָנָא וְעַנְיֹתָא לְיִשְׂרָאֵל, וּמֵאן דְּבַעֵי לְאַסְתְּמָרָא
 מְנִיָּה, צְרִיךְ לְשַׁנּוּיֵי שְׁמִיָּה וּלְשַׁנּוּיֵי אַתְרֵיה וּלְשַׁנּוּיֵי עוֹבְדוּי,
 וְדָא אִיהוּ שְׁנׁוּי מְקוּם שְׁנׁוּי הַשֵּׁם וְשְׁנׁוּי מַעֲשָׂה, וְהָא
 אֲוִקְמוּהוּ הֵן כֹּל אֱלֹהֵי יַפְעֵל א"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר.

שְׁעָרָא חוּרָא וְעֵינׁוּי חוּרִין וְאַנְפׁוּי חוּרִין וְגוֹפָא חוּרָא,
 אִי אִית בֵּיה עוֹבְדִין טְבִין דָּא אִיהוּ מְסֻטְרָא דִּימִינָא,
 מְסֻטְרָא דְּרַחֲמֵי דְּאִיהוּ אֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבַּתִּךְ עַל פְּן מְשַׁכְּתִיךְ
 חֹסֵד. שְׁעָרָא חוּרָא וְעֵינׁוּי חוּרִין וְאַנְפִּין חוּרִין וְגוֹפָא
 חוּרָא, דְּלִית בֵּיה גְּמִילוּת חֹסְדִים בְּרַחֲמֵי דְּאֶהְבָּה, הֵאִי
 הוּא רַמְאֵי מְסֻטְרָא דְּלִבְּן הָאֲרַמִּי, אֲסַתְּמַר מְנִיָּה, בְּהַרְת
 לְבָנָה הִיא, וְלִילֵי־ת הִיא בְּהַרְת לְבָנָה אוֹכְמָא סוּמְקָא יְרוּקָא,
 הָדָא הוּא דְּכַתִּיב וְאִם בְּהַרְת לְבָנָה הִיא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעַמּוּק
 אֵין מְרָאֵהוּ מִן הָעוֹר, בְּהַרְת שְׁחוּרָה וְשַׁפְּלָה אֵינְנָה מִן
 הָעוֹר וְהִיא כְּהָה, תְּרִין [דף קכה ע"א] גְּוֹנִין תְּנִינִין אֲיִנוֹן יְרֻקְרֻק
 אוֹ אֲדַמְדָּם, כְּלָהוּ מִתְּהַפְּכִין עֵינׁוּי בְּכַעֲסָא לְחוּרׁוֹ וְאוֹכְמׁוֹ
 וְסוּמְקׁוֹ וְיְרוּקָא, וְכֹל דָּא בְּמֵאֵי אֲשַׁתְּמוּדְע, דְּלִית בְּר נֶשׁ

דְּלֹא אֶתְכִלְיִן בֵּיה אֲלִין אַרְבַּע גְּוֹנִין, אֶלֶּא הֵהוּא גְּוֹן
 דְּשֵׁלִיט עַל כְּלָהוּ אַחֲרָנִין, בֵּיה אֶתְקָרִי, וּבֵיה אֶשְׁתְּמוּדַע
 לְאֶתְקָרִי חֲוֹר אוֹ אוּכְם אוֹ סוּמָק אוֹ יְרוּק, וְאֲלִין אַרְבַּע
 גְּוֹנִין בִּישִׁין אֲיִנון אַרְבַּע קְלִיפִין דְּאֶגּוּזָא, תְּהוּ וּבְהוּ וְחֻשְׁךָ
 וְתִהּוּם, וְאֲלִין אֲיִנון נְחֹשׁ שְׂרָף וְעֶקְרָב וְצַמָּאוֹן, נְחֹשׁ גְּוֹן
 חֲוֹר בְּהֵרַת לְכַנָּה, שְׂרָף וְעֶקְרָב, אֲדַמְדָּם שְׂרָף, אוֹ יְרוּקָרָק
 עֶקְרָב, וְצַמָּאוֹן שְׁחוּרָה, אֲלִין אֲיִנון אַרְבַּע גְּוֹנִין דְּאֶשָּׂא
 דְּגִיְהָנָם.

וְאֶתְתָּא בִישָׂא מִתְמָן קָא אֶתְיָא, עֲלָה אֶתְמַר וְנִתְן אֶת
 הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו בְּעֵנִיּוֹתָא, דְּלֹא אֶשְׁתָּאֲר
 בְּבֵיתָא, וּכְגִין דָּא חֲכָמוֹת נְשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה, וְאוּלַת בִּידִיה
 תְּהֵרְסָנוּ, אֲלִין אֲיִנון אַרְבַּע גְּוֹנִין דְּאֶשָּׂא דְּגִיְהָנָם, דְּמִסְתְּלָקִי
 בְּעֵינִין בְּאַנְפִּין בְּשַׁעְרָא, וּמֵאֵן אֶתְר מִסְתְּלָקִי, מִמְרָה אוּכְמָא
 דְּטַחֹל, וּמִמְרָה סוּמָקָא דְּכַבֵּד, וּמִמְרָה יְרוּקָא דְּמָרָה, וּמִמְרָה
 חֲוֹרָא דְּרִיָּאָה, אֲלִין אֲיִנון אַרְבַּע גְּוֹנִין חֲשׂוּכִין דְּמִלְאָכִי
 חֲבָלָה, וּכְלָהוּ כְּלִילָן כְּלִילִי"ת סַם הַמּוֹת, מְאֲדִי"ם אִיהוּ
 בְּמָרָה אֲדוּמָה לְמִשְׁפַּךְ דְּמָא, וְאִיהוּ מִכַּת חֲרָב וְהָרָג וְאַבְדָּן.

וְהָכִי שְׂכִינְתָא אֶשְׁתְּמוּדַעַת בְּאַרְבַּע גְּוֹנִין שְׁפִירִין נְהִירִין,
 גְּוֹן חֲוֹר מִסְטָרָא דְּחֶסֶד, סוּמָק מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה,
 יְרוּק מִסְטָרָא דְּעִמּוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא, אוּכְם מִסְטָרָא דְּאִמָּא
 עֲלָאָה, דְּאֶתְמַר בָּה שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת
 אָמֶךָ, וְאֶתְמַר בָּה שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה, אִימָא תְּתָאָה נְטִילַת
 גְּוֹן מְאִימָא עֲלָאָה, שׁוּקָא יְמִינָא נְטִיל גְּוֹן מְדְרוּעָא יְמִינָא,
 הָדָא הוּא דְּכִתִּיב נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נְצַח, שׁוּקָא שְׁמָאֲלָא נְטִיל
 גְּוֹן מְדְרוּעָא שְׁמָאֲלָא, אוֹת בְּרִית נְטִיל גְּוֹן מְגוּפָא, עִמּוּדָא

דַּאֲמַצְעִיתָא נְטִיל חֲכָמָה, אָדָם דְּרָכִיב עַל כְּלָא, עֲלֵה אֲתָמֵר
 חֲכָמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו, וְעֲלִיָּה אֲתָמֵר יְהוּ"ה כְּלָם בְּחֲכָמָה
 עֲשִׂיתָ, כְּתֵר עֲלָאָה אִיהוּ סְתִים לָא אֲשַׁתְּמוּדַע בִּיהַ גְּוֹן
 כְּלָל לְעִילָא, וּבְעַמּוּדָא דַּאֲמַצְעִיתָא אַחֲזִי כָּל גְּוֹנִין.

הָא הֲכָא רְזָא דְשַׁעְרָא, דְּבִיהַ אֲשַׁתְּמוּדַעָן אַנְשֵׁי חִיל בְּגֹוֹן
 חוּר, יִרְאִי אֱלֹהִי"ם בְּגֹוֹן סוּמָק, אַנְשֵׁי אַמַת בְּגֹוֹן
 יְרוּק, שׁוֹנְאֵי בְּצַע בְּגֹוֹן אוּכְס, אַרְבַּע אֲתוּוֹן מִתְּלַבְּשִׁין
 בְּאַרְבַּע גְּוֹנִין אֲלִין, י' בְּגֹוֹן חוּר, ה' בְּגֹוֹן סוּמָק, ו'
 בְּגֹוֹן יְרוּק, ה' בְּגֹוֹן אוּכְס, הַאי שְׁמָא אִיהוּ דְרָקִים גְּוֹנִין
 כְּלָל אֲתֵר, וְאִיהוּ דְצִייר שְׁרֵטוּטִין בְּמַצְחָא, כְּגֹוֹנָא דָא
 יְהוּ"ה, וְאִינוּן אַרְבַּע רְשִׁימִין דְשְׁרֵטוּטִין, דְּאִינוּן עַמָּק רוּם
 וְעַמָּק תַּחַת וְעַמָּק מְזֵרַח וְעַמָּק מְעַרְב, שְׁרֵטוּטִין זַעֲרִין
 דְקָרִיצִין דְעִינָא מְסֵטְרָא דָּאֵת י', שְׁרֵטוּטִין בְּאוּרְכָא בְּפוּתִיא
 בְּגִבְהָא מְסֵטְרָא דְתַלְתָּ אֲתוּוֹן דְאִינוּן יְהוּ"ה, כְּלָהוּן
 אֲשַׁתְּמוּדַעִין בְּשַׁעוּר קוּמָה דְכַר נֶשׁ, בְּאוּרְכָא מְסֵטְרָא דְאַרְיֵךְ
 קוּמָה, דְאִינוּן אַנְשֵׁי חִיל, בְּפוּתִיא קְצַר קוּמָה וּרְחִבָּא
 דְקוּמָה, וְאִינוּן יִרְאִי אֱלֹהִי"ם בְּגִבְהָא גְּבַה קוּמָה וְאִינוּן
 אַנְשֵׁי אַמַת, זַעֲרִין בְּעַגּוּלָא שׁוֹנְאֵי בְּצַע מְסֵטְרָא דָּאֵת י',
 וְדוּד מְסֵטְרָא דָּאֵת י' אֲתָמֵר בִּיהַ וְדוּד הוּא הַקְטָן, וְאֲלִין
 אִינוּן שׁוֹנְאֵי בְּצַע, שְׁרֵטוּטִין אֲלִין בְּאַרְחַ מִישַׁר, כְּשְׁרֵטוּטִין
 דְגֵט פְּטוּרִין דְצָרִיךְ שְׁרֵטוּטִי, אוּ אֲלִין דְמַחֲיִיבָא אוּרִייתָא,
 וְעַל אֲלִין שְׁרֵטוּטִין אֲתָמֵר כְּלָ אֲרַחּוּת יְהוּ"ה חֶסֶד וְאַמַת
 לְנַצְרֵי בְרִיתוֹ וְעִדוּתֵיו.

שְׁרֵטוּטִין בְּאַרְיֵכוּ מְסֵטְרָא דְרַבִּי"ע כְּגֹוֹנָא דְתַקִּיעָה, וְאֲלִין
 אִינוּן אֲרִיכִין דְקוּמָה מְסֵטְרָא דִימִינָא, אַרְךְ אַפִּים,

אֲרִיכִין בְּקֶלָא בְּצִלוֹתֵין בְּאוֹרֵייתָא, אֲרִיכִין בְּרוּגְזָא, אֲרִיכִין
 בְּשַׁעְרָא בְּעֵינֵין בְּאַנְפִין בְּחוּטְמָא בְּשַׁפּוּן בְּדִיקְנָא בְּגוּפָא
 בְּדְרוּעֵין בְּרַגְלֵין בְּאַצְבָּעֵן [דף קכה ע"ב] רְשִׁימוּ דְלֵהוּן חֲנוּר,
 וְוִי לֹון לְאַלִין דְּמַכְחִישִין דִּיּוֹקְנִיהוּן לְעִילָא, כְּאַלוּ מַכְחִישִין
 סְדְרֵי בְּרֵאשִׁית, וּכְאַלוּ מְמַעֲטִין אֶת הַדְּמוּת, דְּאִיהוּ שִׁיעוּר
 קוּמָה דְלְעִילָא, דְּאַלִין דְּשִׁרְטוּטִיהוּן אֲרִיכִין, וְקוּמָה דְלֵהוּן
 וְאַבְרִים דְלֵהוּן, צְרִיכִין לְמַהוּי מְאַרֵי דְחֶסֶד, אֲרִיכִין דְרוּגְזָא,
 מְאַרֵי דְרַחֲמֵינוּ, הֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיה זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבֵי.

שְׁרְטוּטֵין בְּרַחְבָא, כְּגוּוּנָא דְשְׁכָרִים, תְּנוּעָה דְלֵהוּן תְּבִי"ר,
 וְאַיְנוּן רַחְבִים וְקְצָרִים דְקוּמָה, וְאַנְפִין רַחְבִין
 וְקְצָרִין, וְעֵינֵי רַחְבִים, וְחוּטְמוֹי רַחְבִים, וְשַׁפּוּן רַחְבִים,
 אֲלִין אֵינֹון יֵרְאִי אֱלֹהִי"ם, מְאַרֵי דִירָאָה מְסִטְרָא דִיצְחָק,
 וְוִי לְמָאן דְאַכְחִישׁ קוּמְתִיהּ בְּעוּבְדִין בִּישִין, דִּירִית נְשַׁמְתָא
 בִּישָׂא דְרַכִיב עַל דִּיּוֹקְנִיהּ, דְאַכְחִישׁ פְּמִלְיָא לְעִילָא. שְׁרְטוּטֵין
 גְבוּהִין, וְאַנְפִין גְבוּהִין, וְעֵינֵי גְבוּהִין, וְחוּטְמָא וְשַׁפּוּן
 גְבוּהִין, וְגוּפָא גְבוּהָ, אֲלִין אֵינֹון מְאַרֵי דְקִשׁוּט זֶרַע אֱמֶת,
 מֵהֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיה תַתָּן אֱמֶת לִיעֶקֶב.

וְאַלִין אֵינֹון אֲדֹנִי, א' אֲרִיךְ אֲנִפִין וְעֲלִיהּ שְׂרִיא י', ד'
 רַחְבָא דְאַנְפִין וְעֲלִיהּ שְׂרִיא ה', נ' גוּבָה דְאַנְפִין
 וְעֲלִיהּ שְׂרִיא ו', י' רַחְבָא דְאַנְפִין וְעֲלִיהּ שְׂרִיא ה', שְׁרְטוּטֵין
 זְעִירִין מְסִטְרָא דְתְרוּעָה בְּעַגּוּלָא בְּדִיקְנָא דְאַת י', שׁוּנְאֵי
 בְּצַע, מְסִטְרָא דְדוּד דְאַתְמַר בֵּיה וְדוּד הוּא הַקָּטָן, וְאַיְנוּן
 עֵינֵין זְעִירִין שְׂפִירִין בְּעַגּוּלָא, אֲנִפִין זְעִירִין בְּעַגּוּלָא שְׂפִירִין,
 חוּטְמָא זְעִירָא פִימָא זְעִירָא גוּפָא דִלִיהּ זְעִירָא, שְׂפִיר
 בְּכֻלָא, וְעֲלִיהּ שְׂרִיא ה'.

שְׂרָטוּטִין גְּבַהֲנִין מְסִטְרָא דְתְרוּעָה, שְׁלִשְׁלָא"ה דְתְקִיעָה
 וּשְׁבָרִים, דָּא סְלִיק קָלָא בְתְרוּעָה, וּדָא תְבַר לָהּ
 בְּשְׁבָרִים, וּדָא בִינוּנֵי בְקָלִיָּה, שְׁלִשְׁלָאָה דְתְקִיעָה וּשְׁבָרִים,
 לָא אַרְיָךְ וְלָא קָצַר, מָאן דְאִיהוּ בְדִיוֹקְנָא דָּאת יו"ד אִיהוּ
 קוּל דְמָמָה דְקָה, וּדָא מְדָה לְכָל אַבְרִין דְאַנְפִּין לְעִילָא,
 מִתְתָּא לְעִילָא, אִיהִי מְדָה לְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה מְעֵשֶׁר
 סְפִירָאן, וּבָה סְלִיקַת כָּל סְפִירָה לְעֵשֶׂרֶת אֲלָפִים רַבִּי רַבְבוֹת,
 ו' שְׁעוּרִיָּה בְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה שֵׁשֶׁת אֲלָפִים רַבִּי רַבְבוֹת,
 ה' ה' אֵינוֹן מֵהֶלֶךְ בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה ה' אֲלָפִים רַבִּי
 רַבְבוֹת, מְעִילָא לְתַתָּא, וּמִתְתָּא לְעִילָא.

שְׂרָטוּטִין עֲקִימִין דְלָאו אֵינוֹן רְשִׁימִין בְּאַרְח מִיִּשְׂר, אֲנוֹן
 רְשִׁימִין דְנַחֲשׁ עֲקֻלְתוֹן, דְשְׂרָטוּטִין כְּשִׁלְשָׁאָה
 כְּגוּוֹנָא דָּא וו אֵינוֹן מֵהֶלֶךְ דְנוּנִין דִּימָא, דְאֵינוֹן כְּגוּוֹנָא דְתַלְמִידֵי
 חֲכָמִים דְמִתְרַבִּין בִּימָא, וְאֵינוֹן רְזָא דְתְרוּעָה, וְשִׁלְשָׁלַת
 וְהָכִי מֵהֶלֶךְ דְנוּנִיָּא כְּגוּוֹנָא דְתְרוּעָה, וְאֵינוֹן דְרַג"א לְתַתָּא,
 שְׁלִשְׁלָאָה לְעִילָא, כְּגוּוֹנָא דְקְדוּשָׁה הָכִי אֵינוֹן רְשִׁימִין מְסִטְרָא
 דְמְסָאָבו, דְהָכִי אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה
 הָאֱלֹהִי"ם.

שְׂרָטוּטִין אֵינוֹן כְּגוּוֹנָא דְלוּלָב, דְאַתְמַר בֵּיה נְפָרְצוּ עֲלִיו
 פְּסוּל, הָכִי שְׂרָטוּטִין דְאִית בְּהוּ פְרִידוּ וּפְרִיצוּ,
 דָּא אַחֲזִי בְגִלְגוּלָא דִילִיָּה קָדָם דְאַתִּיָּא לְעֶלְמָא, דְהוּה מְקַצֵּץ
 בְּנֻטִיעוֹת וְעֵבִיד פְּרוּדָא בְּאִילָנָא דְחִי, בְּאַתַר דְאַתְגִּזְרַת
 נְשִׁמְתִיָּה, וּבְמָאֵי אֲשֶׁתְמוּדַע, אֲלָא שְׂרָטוּטִין דְאֵינוֹן אַרְיָכִין
 כְּגוּוֹנָא דָּא - לִית בְּהוּ פְסִק שְׁלִמִין אֵינוֹן, הָאֵי בַר נֶשׁ לָא
 אַכְחִישׁ דִּיוֹקְנִיָּה, וְלָא עֵבֵד פְּרוּדָא בְּאִילָנָא דְחִי.

וְאִם אֵיךְ בָּהוּ פְּסֵק כְּגוֹוְנָא דָא - - הָאִי בְּר נֶשׁ אַכְחִישׁ
 דִּיּוֹקְנִיָּה, וְעַבְד פְּגָם וּמוֹם, וּבְהָהוּא פְּגָם שְׂרִיא מוּם,
 כְּפוּם מוּם דְּסִיְהָרָא, פְּרִיץ אִיהוּ, מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה, שְׂרִיא
 בֵּיה פְּרִיצוּ בְּמִצְחוֹ, מֵהָהוּא אַתְר אִיהוּ פְּגִים, וְצִרִיךְ לְכַסְּאָה
 מִצְחוֹ דְּלָא יִתְגַּלִּי עֲרִיתִיה לְמֵאֲרִי דְּדִינָא, וְאִם חִזַּר בְּתִיּוּבְתָא,
 יְהֵא פְּגִימוֹ דִּילִיָּה נְחִית לְתַתָּא, לְקַבֵּל בָּה עֲנָשָׂא, וְאִם לֹאוּ
 אִיהוּ חוֹזֵר בְּתִיּוּבְתָא, מִסְתַּלְקַת לְעִילָא לְתַבְעָא לִיָּה דִּינָא
 בְּעִלְמָא דְּאֲתִי, בְּהָהוּא אַתְר דְּפְּגִים, עֲלִיָּה אַתְמַר מַעַם
 מִזְבְּחֵי תְּקַחְנוּ לְמוֹת, וְלֹא לְמַגְנָא אֲמַרוּ קְדַמְאִין, בְּמִקּוּם
 שְׂאֲמַרוּ לְהֶאֱרִיךְ אִינוּ רִשְׁאֵי לְקַצֵּר, לְקַצֵּר אִינוּ רִשְׁאֵי
 לְהֶאֱרִיךְ, דְּלֹא יִכְחִישׁ דִּיּוֹקְנִיָּה וְיַעֲבִיד [דף קכו ע"א] פְּרִיצוּ
 בְּדִיּוֹקְנָא דְּלְעִילָא.

בְּאוֹרֵייתָא דְּלְעִילָא מָאן דְּרִשִּׁים וְצִייר אֵלִין שְׂרִטוּטִין,
 אִיהוּ אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסָה, מָאן דְּאִסְתַּפֵּל
 בְּשַׁפּוּלֵי מִשְׁכְּנָא, אִשְׁתַּמוּדַע בְּאֵלִין רִשִּׁימִין וְצִיּוּרִין, דְּאִתְמַר
 בְּהוּן רְקַמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת אֲרִץ, צִיּוּרָא דְּאַרְבַּע שְׂרִטוּטִין אֵלִין,
 אִינוּן אֲרִיָּה שׁוּר נֶשֶׁר אָדָם, בְּכֻלְהוּ אַרְבַּע רִשִּׁימִין, הָדָא
 הוּא דְּכַתִּיב וּפְנֵי אֲרִיָּה אֵל הִימִין לְאַרְבַּעַתָּם, וְדָא מִיכָא"ל
 שֶׁר הַחֶסֶד לִימִינָא, וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׂמָאל לְאַדְבַּעְתָּן, דָּא
 גְּבִרִיא"ל שֶׁר הַגְּבוּרָה, וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן דָּא נוּרִיא"ל
 שֶׁר שְׁלוֹם עַמּוּדָא דְּאִמְצַעִיתָא, וּדְמוּת פְּנִיָּהּ פְּנֵי אָדָם,
 רְפָא"ל שֶׁר שְׂכִינְתָא, דְּתַמָּן פָּאָר, דְּאִתְמַר בָּה פָּאָרְךְ חֲבוּשׁ
 עֲלֶיךָ.

מָאן דְּלֹא אַתְחַזִּיין שְׂרִטוּטִין בֵּיה, לִית לִיָּה דִּיּוֹקְנָא כָּלָל
 לְעִילָא, זְכוּתִיה נְחִית לְתַתָּא, עֲלִיָּה אַתְמַר יִמְחוּ מִסְפָּר

חיים, אלא אם תב בתיובתא, דדא אשתפח דלית ליה במה
 דייתי בגלגולא, מאן דשרטוטין דיליה רכיבין כגוונא דא
 // דא אחזי דקא אתיא בגלגולא חדא, ואם תרין שרטוטין
 מורפבין כגוונא דא >> אחזי תרין גלגולין, ואם תלת
 שרטוטין במצחיה מורפבין, הא אשלים הן כל אלה יפעל
 א"ל פעמים שלש עם גבר, ואם לית ליה שרטוטין
 במצחיה, ואית שרטוטין על קריצין דעינין, דא אחזי על
 ארבעה לא אשיבנו.

שרטוטין אינון באתוון דאינון יהו"ה, ציורין בנקודין
 דאינון יו"ד ה"י וא"ו ה"י, וציורין אינון
 בעיינין באודנין באנפין בנוקבין דחוטמא בפומא, קמ"ץ
 שרטוט וציור, שרטוט לעילא ונקודה לתתא, דא אחזי
 על גלגולא קדמאה, דקא נחית לתתא.

ניצוץ איהו חיה תחות רקיע, הדא הוא דכתיב ודמות
 על ראשי החיה רקיע, רקיע ודאי על רישא דחיה,
 איהו קמ"ץ, ניצוץ חיה, רקיע לעילא מינה, ניצוץ איהו
 י' סליק באת ו' דאיהו רקיע, שית זמנין עשר ואתעבידת
 ס, ובה סומך יהו"ה לכל הנופלים, וחיה איהו סמך
 לרקיע.

רקיע עם ניצוץ איהו גלגול, רקיע בלא ניצוץ איהו גלגל,
 כמה דאוקמוהו גלגל הוא שחוזר בעולם, דאחזיר
 לעלמא, ודא פתח, ולא אית ליה הרפכה בגלגול, דלית
 ליה חיה דרכיב עליה, ודא שרכיט הפכב, דאתמר ביה
 דרך פכב מייעקב, דרך בין שתי חיות דאינון צר"י, ואתעביד
 וייצר, ובהון קא אתיא בתרין גלגולין, ודא אדם דיצירה,

דְקַמ"ץ אִיהוּ אָדָם דְּבִרְיָאָה, וְכַד אַתָּא בְתִלְתָּ גְלָגוּלִין דְּאִינוּן
סְגוּ"ל, אַתְעֵבִיד שְׁלִשְׁל"ת מְשׁוּלֵשׁ בְּהוּן, וְדָא אָדָם דְּעֵשִׂיָה.

וְהָכִי אִיהוּ שְׂרָבִיט דְּכַכְבּ, כַּד אִיהוּ עוֹבֵר בֵּין שְׁתֵּי אוֹפְנִים
דְּאִינוּן שְׁב"א, אַתְעֵבִיד שׁוּר"ק, דְּרַג"א, וְאִינוּן
שְׁלִשְׁל"ת לְעִילָא, בְּסְגוּ"ל, בְּסְגוּלַת"א, דְּרַג"א לְתַתָּא
בְּשׁוּר"ק, שְׁב"א צִר"י, חֲל"ם כַּד אַסְתְּלִיק בְּצִר"י אַתְעֵבִיד
סְגוּלַת"א, חֲר"ק דְּנַחְתָּא בְּצִר"י אַתְעֵבִיד סְגוּ"ל, וְכַד עָאל
בְּשְׁב"א אַתְעֵבִיד שׁוּר"ק, וְכֻלָּא נִקְדָּה חֲדָא, חֲל"ם אִיהוּ
לְעִילָא בְּסְגוּלַת"א, חֲר"ק אִיהוּ לְתַתָּא בְּסְגוּ"ל, שׁוּרֵק אִיהוּ
בְּאַמְצְעִיתָא כְּגוּוֹנָא דָא ו, הֵן כָּל אֵלֵה יַפְעֵל א"ל פְּעַמִּים
שְׁלֵשׁ עִם גְּבֵר.

אַחֲזִי גְלָגוּלָא קְדַמָּאָה יְהוּ"ה, אַחֲזִי גְלָגוּלָא תְּנִינָא יְהוּ"ה
נ"א וי"ה וי"ה, אַחֲזִי גְלָגוּלָא תְּלִיתָאָה יו הו וו הו,
הֲרַכְבָּה דְּכֻלְהוּ תְּלַת אַדְנ"י, וְרִזָּא דָא י' י' י', חֲל"ם חֲר"ק
שׁוּר"ק, תְּלַת יוּדִי"ן, אָמוּן מוּפְלָא אָמוּן נְסִתָּר אָמוּן מְכוּסָה,
דְּאַתְרִמִּזוּ בְּהַאי שְׁמָא יו"ד ה"י וַא"ו ה"י, אָמוּן מוּפְלָא
דְּאַשְׁתְּמוּדַע בְּכֻלְהוּ, חַד שְׂרִיא בְּנַפְשׁ הַזְכָּרוֹן, וְתְנִינָא בְּנַפְשׁ
הַמַּחְשְׁבָה, וְתְלִיתָאָה בְּנַפְשׁ הַמְּצוּיִיר, דְּאִינוּן תְּלַת מוּחִין
י' י' י', רִיְהֵטָא [דף קכו ע"ב] דְּסַחֲרִיר לוּן כְּגוּוֹנָא דָא ☉
אִיהִי קְרַקְפָּתָא דְּתַפְלִין, שְׂרַטוּטִין כְּגוּוֹנָא דָא יְהוּ"ה, יְהוּ"ה
בְּהוּן מְלֻךְ הָא הָכָא שְׂרַטוּטִין דְּמַצְחָא. עֵינִין, בְּהוּן וְאַתָּה
תְּחֻזָּה מְכַל הָעָם, אַנְשֵׁי חֵיל כְּגוּוֹן חוּר יְרָאִי אֱלֹהִים
כְּגוּוֹן סוּמָק, אַנְשֵׁי אַמַת כְּגוּוֹן יְרוּק, שׁוּנְאִי כְּצַע כְּבַת עֵין
דְּאִיהִי אוּכְמָא, וְדָא רְזָא דְּשַׁבַּת, שׁ תְּלַת עֲנַפֵּי תְּלַת כְּגוּוֹנִין
דְּעִינָא, בִּ"ת דְּשַׁבַּת דָּא בַת עֵין, וְעַלֵּיָהּ אַתְמַר וְשִׁמְרוּ בְּנֵי

ישראל את השבת וגומר, והא אוקמוהו דאינון תרין
 שבתות, אימא עלאה בתלת דרגין, ואימא תתאה בתלת
 דרגין, עמודא דאמצעיתא פליל שית סטרין דאינון שית
 דרגין, עיינין דמסתכלין בארץ מישר בחוורו, אלין אינון
 עיינין דרחימו, ובהון שכינתא איהי יפה פלכנה דלית בה
 פגימו, דאתמר בה הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים.

ואית עיינין דההוא חויא איהו פרוף בהון, נחש הקדמוני,
 ולאו מסתכלין בארץ מישר, בכל מה דאסתפל
 אתלטיא. עינא איהו פגלגל, גוון חוור פגוונא דימא דאסחר
 כל עלמא, ותניינא פגוונא דארעא, תליתאה פגוונא דארעא
 דישראל, נקודה זעירא דבת עין איהי פגוונא דציון, דאיהי
 נקודה דעלמא דמתמן הושתת עלמא.

ואית בר נש דגוון דיליה תכלת דאיהו דומה לרקיע,
 כמה דאוקמוה מארי מתניתין תכלת דומה לים,
 וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לפסא הפבוד. ותלת גוונין
 אינון בעינא חוור אוכם תכלת, לקבל אש דלאו איהו
 שורף, ואש דאיהו שורף ולא אכיל, תליתאה דאיהו תכלת
 לקבל אש דאיהו שורף ואכיל, רביעאה לבת אש ודא
 שכינתא בת עין, ועלה אתמר וירא מלאך יהו"ה אליו
 בלבת אש מתוך הסנה דא בת עין, וירא והנה הסנה בוער
 באש דא גוון דעל בת עין דאיהו גוון תניינא, והסנה
 איננו אכל גוון תליתאה, ויאמר משה אסרה נא ואראה
 וגומר גוון חוור דשרגא עלאה, ובתלת גוונין אלין אתאחדת
 בת עין דאיהי שכינתא.

וּבַהוֹן סִלְקָא בְּתַלְתַּת צְלוּתֵין קָדָם יְהוּ"ה, הִדָּא הוּא דְכְתִיב
 זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹמֵר, זֹאת תּוֹרַת דָּא בַּת עֵין
 שְׂכִינְתָּא דְסִלְקָא בְּתַלְתַּת אַבְהֵן דְתַקִּינוּ תַּלְתַּת צְלוּתֵין, וּבִגִּין
 דָּא זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹמֵר, זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה בְּיַמִּינָא
 דְאִיהוּ אֵשׁ דְּלֹא שׁוֹרְף, דְתַמָּן חֲכָמָה דְאִיהוּ מְבוּעָא דְמִיָּא,
 דְאִתְמַר בֵּיהּ הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדֵרִים, דְתַשֵּׁשׁ חִילָא דְאִשָּׁא,
 דְאִיהוּ גֵוּוֹן חוּר דְשֶׁרְגָא דְלֹא יְהֵא שׁוֹרְף, וּנְקוּדָה דִּילָהּ
 קַמ"ץ, דְאִתְמַר בֵּיהּ וְקַמִּץ הִפְהֵן, וְכֹהֲנָא אִיהוּ לְיַמִּינָא,
 קַמ"ץ נְקוּדָה דָּאת י' מְסֻטְרָא דְיַמִּינָא לֹא אֲתַחֲיִיב נְקוּדָה
 אַחֲרָא.

הִיא הָעוֹלָה גֵוּוֹן תְּנִינָא דְאֲתַאֲחִיד בְּצְלוּתָא דְמִנְחָה, בֵּיהּ
 סִלְקָא בְּרִתָּא לְגַבֵּי שְׂמָאלָא דְתַמָּן ה' עֲלָאָה, וּבַהּ
 הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין, וּבִגִּין דְאֲתַתָּא מִתַּמָּן, אָמְרוּ מָאֲרִי
 מִתְנִיתִין אוֹקִירוּ נְשִׁיכוּ כִּי הִיכִי דְתַתְּעִתְרוּן, בִּגִּין דְמִצְפוֹן
 אִינוּן, וּמִצְפוֹן זָהָב יֵאֲתָה, וּנְקוּדָה דְאִיהוּ מְחִיִּבָא לָאֵת ה'
 מְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא שְׁב"א, וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר כִּי בָא"ש יְהוּ"ה
 נְשַׁפֵּט, עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֶּקֶר דָּא
 גֵוּוֹן תְּכַלֵּת, דְאִיהוּ אַחִיד בְּצְלוּתָא דְעֲרַבִית, וּבֵיהּ סִלְקָא
 שְׂכִינְתָּא לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וּצְלוּתָא דְעֲרַבִית לְקַבֵּל
 אִמּוּרִין וּפְדֵרִין דְמִתְאֲכִלִין כָּל הַלַּיְלָה, וּבִגִּין דָּא תְּכַלֵּת
 דוּמָה לְרִקִיעַ, דְאִתְמַר יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, דְאֲפֹרִישׁ
 מְחִלוּקַת בֵּין יַמִּינָא וְשְׂמָאלָא, וּנְקוּדָה דְרִקִיעַ חֲל"ם, וּמֵאן
 רְקִיעַ דָּא ו' דְאִיהוּ כְּגוּוֹנָא דָּא א רְקִיעַ, וְהֵהוּא נִיצוּץ
 חֲל"ם עֲלִיהּ, וְהֵאֵי נְקוּדָה אִיהִי מְחִיִּבַת לָאֵת ו', וְרָזָא
 דְנְקוּדָה יְהוּה, וְרָזָא דְמֵלָה רַק בְּאֲבוּתֵיךְ חֲש"ק יְהוּ"ה, כִּי

בִּי חֲשׁ"ק וְאַפְלָטָהוּ, פ"י ב"י רָזָא דְשָׁמְא דְאַרְבְּעִין וַתְּרִין,
פ"י ב"י יִרְבוּ יָמֶיךָ וְגוֹמֵר.

וְאִית מָאן דְּאִיהוּ מְפָרֵשׁ אֲלֵין ורף קכו ע"א תְּלַת גְּוֹנִין
בְּרִקִיעָא, דְּאִינוּן חוּר וְאוּכֹם וְתַכְלַת, חַד חוּר
לְעִילָא מִן שַׁרְגָא, וְחַד תְּכַלַּת לְתַתָּא, אוּכֹם בְּאַמְצָעִיתָא
אַפְרִישׁ בְּתַרוּיָהוּ, וְלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעוּ בְּקִדְרוּתָא דִּילֵיהּ, וְרָזָא
דָּא מְאָרִי מִתְּנִיתִין אוּקְמוּהוּ כְּגוּוֹנָא דָּא, מְאִימְתִי קוּרִין אֶת
שְׁמַע בְּשַׁחְרִית, כְּדִי שִׁפִּיר בֵּין תְּכַלַּת לְלִבָּן, מִיַּד דְּאַתְעֵבֵר
קִדְרוּתָא דְשָׁמְיָא, דְּאַתְמַר בְּהּ אֲלַבִּישׁ שָׁמַיִם קִדְרוּת, מִיַּד
נְהִיר שְׁמַיָּא וְאַשְׁתְּמוּדַע אִיהוּ בֵּין תְּכַלַּת לְלִבָּן, וְאַשְׁתְּמוּדַע
הָכָא תְּכַלַּת מְסֻטְרָא דְשָׁמְאֲלָא, לְבָן מְסֻטְרָא דִּימִינָא, עֲמוּדָא
דְּאַמְצָעִיתָא אַחִיד בְּתַרוּיָהוּ, וּבִיהּ קוּרִין קְרִיאַת שְׁמַע
בְּשַׁחְרִית, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא בַת עֵין.

וְהָכִי קְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית צְרִיכִין לְיִיחָדָא לָהּ בְּעֲמוּדָא
דְּאַמְצָעִיתָא, כְּמָה דְּתַקִּינוּ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, לְקִרוּת
קְרִיאַת שְׁמַע בְּכַכְבִּים דְּאִינוּן בִּינוּנִים כְּנוּיִים, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ,
לֹא מִן הַכַּכְבִּים הַנִּרְאִים בַּיּוֹם, וְלֹא מִן הַכַּכְבִּים הַנִּרְאִים
בַּלַּיְלָה, אֲלֹא מִן הַבִּינוּנִים, דְּאִינוּן מְסֻטְרָא דְּעֲמוּדָא
דְּאַמְצָעִיתָא, הָא הָכָא תְּלַת גְּוֹנִין בְּשַׁרְגָא, שְׁכִינְתָּא נֵר
דְּאַתְאַחַדַּת בְּהוּן, כִּי נֵר מְצוּה וְתוּרָה אוּר, אוּר דָּא אוּרִיתָא
דְּבַכְתָּב, דְּאִיהִי נְשֻׁמַּת אָדָם, דְּנִהִירַת עַל נֵר, עַל תְּרוּיָהוּ
אַתְמַר, אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמַמְשַׁלַּת הַיּוֹם, וְאֶת הַמָּאוֹר
הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַּת הַלַּיְלָה.

גְּוֹן חוּר בִּיהּ א"ל מְלַךְ יוֹשֵׁב עַל כְּסֵא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג
בְּחַסִּידוּת, גְּוֹן תְּכַלַּת כְּרִסְיָא דְּדִין, דְּאִינוּן אִימָא עֲלָאָה

אִימָא תַּתָּאָה, אַהִי"ה אַדנ"י, מֶלֶךְ דְּאַחִיד בְּתַרְוֵיהּ יְהו"ה
 יְהו"ה, עֲלֵיהּ אַתְמַר מַה שְּׁמוֹ וּמַה שְּׁם בְּנוֹ פִי תִדַע, וְאִינוּן
 חֲכָמָה וְעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, מִסְטָרָא דְדִין אֲמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲנִי אֲמִית, וּמִסְטָרָא דְכַרְסִיא דְרַחֲמֵי אֲמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְאַחִיָּה, וּבְגִין דָּא תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים כַּד הוּוּ
 מִסְתַּכְּלִין בְּגוּוֹן תְּכַלֵּת דְעֵינָא הוּוּ מְעַנִּישִׁין בֵּיהּ, כְּמַה
 דְּאוּקְמוּהוּ מְאִרֵי מַתְנִיתִין, בְּכָל מְקוּם שְׁנַתְנוּ חֲכָמִים עֵינֵיהֶם
 אוּ מִיתָה אוּ עוּנֵי.

דְּבַגְוֹן חוּר מִתְּלַבֵּשׁ א"ל מִן מִיכָא"ל שֶׁר הַחֶסֶד, וְתַחוּתִיה
 נַחֵשׁ, וּפּוֹרֵץ גְּדֵר יִשְׁכְּנוּ נַחֵשׁ, בְּגוּוֹן סוּמַק אֲתַלְבֵּשׁ
 גְּבִרְיָא"ל שֶׁר הַגְּבוּרָה, וְתַחוּתִיה שֶׁרָף, בְּגוּוֹן יְרוּק אֲתַלְבֵּשׁ
 אוּרִיא"ל נוֹרִיא"ל שֶׁר שְׁלוֹם, וְתַחוּתִיה עֶקְרָב, בְּגוּוֹן אוּכַם
 אֲתַלְבֵּשׁ רְפָא"ל שֶׁר דְּשַׁכִּינְתָא, וְתַחוּתִיה צְמָאוּן.

וּבְכָל אֲתַר דְּהוּוּ מִסְתַּכְּלִין בְּגוּוֹן חוּר הוּוּ מַחֲיֵי, וּבְזַמְנָא
 דְּאַסְתַּלַּק יְהו"ה מִכַּרְסִיא דְדִין וּמִכַּרְסִיא דְרַחֲמֵי,
 לִית תַּמָּן עוֹנֵשָׁא וְלֹא אַגְרָא, וּבְגִין דִּיהו"ה אֲסְתַּלַּק בְּמַזְלָא
 קְדִישָׁא עֲלָאָה דְאִיהוּ כְּתַר עֲלָאָה, בְּהַהוּא זַמְנָא בְּנֵי חֲיֵי
 וּמְזוּנֵי לֹאוּ בְּזַכּוּתָא תְּלִיא מְלִתָא, אֲלֹא בְּמַזְלָא תְּלִיא מְלִתָא,
 וּבְהַהוּא זַמְנָא הַכֵּל תְּלוּי בְּמַזְלָא וְאַפִּילוּ סִפְרָא תוֹרָה בְּהִיכָל,
 מַה דִּיהוּ קְרוּב יְהו"ה לְכָל קוּרְאִיו, בְּהַהוּא זַמְנָא אַתְמַר
 בֵּיהּ רַחוּק מַה שְּׁהִיָּה, וְעַמְק עַמְק מִי יִמְצְאוּנוּ, לִית מָאן
 דְּאֲשִׁיג לִיהּ אֲלֹא בְּחֲכָמָה וּבְכִינָה, וּבְגִין דָּא כַּד אֲסְתַּלַּק
 לְהַהוּא אֲתַר לֹא מְשִׁיגִין לִיהּ בְּכָל סְפִירָן, אֲלֹא בְּחֲכָמָה
 וּבְכִינָה, דְּאִינוּן י"ם י' חֲכָמָה מ' בִּינָה, וּבְגִין דָּא רַחוּק

מֶה שְׁהִיָּה, וְעַמֵּק עַמֵּק מִי יִמְצְאוּנוּ, וְרָזָא דְמִלָּה קְרוּבִים
אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ.

וְכִר אֶסְתַּכַּל דְּדוּד בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא, וְחִזָּא דְאֶסְתַּלַּק לְאִי"ן
בְּגִלוּתָא בְּתַרְאָה, אֲמַר עַלִיָּהּ אִשָּׁא עֵינֵי אֶל הַהָרִים
מֵאִין יָבֵא עֲזָרִי, אִי"ן א' כְּתַר עֲלָאָה י' חֲכֵמָה ו' בִּינָה,
חִזָּא דְלֹא הוּוּ מְשִׁיגִין לִיה, אֶלָּא בְתִלְת צְלוּתִין דְתִקְיָנוּ
אֲבָהֵן, דְאֶתְקֵרִיאוּ הָרִי יְהוָה, אֲמַר עַלִיָּהּ אִשָּׁא עֵינֵי אֶל
הַהָרִים מֵאִין יָבֵא עֲזָרִי, עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה, דָּא מֶלֶךְ יוֹשֵׁב
עַל פְּסָא רַחֲמִים, וְכִסָּא דִין אֶסְתַּלַּק מִתַּמָּן, וְדָא יְהוָה
דְאִיהוּ מֶלֶךְ גָּאוּ דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, עַלִיָּהּ אֶתְמַר לָךְ יְהוָה
הַגְדוּלָה וְהַגְבוּרָה וְגוֹמֵר, בְּעֵשֶׂר סְפִירֵן שְׁבַח לִיה דְדוּד, בְּגִין
דְאִיהוּ לְגוּ מְפֻלָּהּ, וְאִיהוּ מֶלֶךְ דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, וְאִיהוּ
בֵין כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה, לֹא אֶשְׁתַּנִּי בְכָל אַתָּר.

אִית עֵינִין מִפְמָה גְוֹוִינִין, כְּגוֹן אֲרַגְמָ"ן רַגְמָ"ן, ר' רַפְא"ל,
ג' גְּבֻרִיא"ל, מ' מִיכָא"ל, ו' נוּרִיא"ל, וְרָזָא דְמִלָּה
מְרַכְבוּ אֲרַגְמָ"ן, א' אֹר דְנִהִיר בְּאֵלִין אַרְבַּע גְּוֹוִינִין, א'
אֹרְפִנִיא"ל וְאִיהוּ [דף קכו ע"ב] מִטְטְרוּ"ן, אֹר פְּנִיא"ל, וְכִגִין
דָּא אֶתְקֵרִי שֶׁר הַפְּנִים, וְאִיהוּ רִזִיא"ל וְאִיהוּ אֹרִיא"ל,
דְהָכִי סְלִיק לְחֶשְׁבֵן רִזִיא"ל, וְאִיהוּ סְלִיק לְחֶשְׁבֵן רַמ"ח
פְּקוּדִין דְאֹרִייתָא, כְּחֶשְׁבֵן אֲבָרָה"ם, וְדָא מֶלֶךְ הַחֶסֶד,
דְמִתַּמָּן, אֹרִייתָא אֶתִיָּהִבַת, הָדָא הוּא דְכְתִיב מִימֵינוּ אִש
דֵת לָמוּ, וְאִיהוּ מְמוּנָה עַל רִזִי אֹרִייתָא, וְהוּא גָלִי עֲמִיקָתָא
וְמִסְתַּרְתָּא, יָדַע מָה בְחֶשְׁבֹכָא, בְּגִין דְחֶשֶׁךְ אִיהוּ לְבוּשָׁא
דְאֹר, וְכִיָּה אֶל"י דְאֶתְמַר בִּיה זֶה אֶל"י וְאֲנוּהוּ, אֹר הוּא
ר"ז, וְכָל מָאן דִּידַע בְּהוּ עַלִיָּהּ אֶתְמַר וְכָל רִז לֹא אָנִים

לך, ואִיהוּ נָהִיר בַּגּוֹן חוֹר דְּעִינָא, ואִיהוּ נוֹרִיא לְ נוֹר
 דְּלִיק מִסְטְרָא דְשִׁמְאֵלָא, דְתַמֵּן רִי"ו גְבוּרָה, וּמְתַמֵּן פְּקוּדֵין
 דְּלֹא תַעֲשֶׂה, פְּרִסְיָא דְרַחֲמֵי לִימִינָא פְּרִסְיָא דְדִינָא לְשִׁמְאֵלָא,
 עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא פְּלִיל תְּרוּיָהּ וּבֵיהּ יְהוּ"ה, דְכָפַל שְׁמִיהּ
 תְּרִין זְמַנִּין יְהוּ"ה יְהוּ"ה, וּמִשָּׁה דְאַתְאַחִיד בֵּיהּ כָּפַל שְׁמִיהּ
 מִשָּׁה מִשָּׁה, וּבְגִין דָּא וְאַדְעָךְ בִּישׁ"ם בְּתֵרִין שְׁמֵהּ.

עֵינִין מְרַקְמֵן נְקִידִין בְּנְקוּדֵין חוֹרִין, כְּגוֹן נְקוּדֵין דְּעַל
 לוּל"א, אֲסַתְמַר מַנִּיהּ רַמְאֵי אִיהוּ, וּמְאֵי דְאִיהוּ
 בְּנְקוּדֵין סוּמְקִין אוֹשִׁיד דְמָא אִיהוּ, בְּנְקוּדֵין יְרוּקִין כְּעֶסֶן
 אִיהוּ מִסְטְרָא דְמָרָה, בְּנְקוּדֵין אוּכְמִין גְּזֻלָּן אִיהוּ גְּנָב, כָּל
 בִּישׁוּן דְּעַלְמָא אִית בֵּיהּ, עֵינִין עֲמִיקִין אִית בְּהוֹן עוּמָק
 טוֹב וְעוּמָק רַע, הָאֵי לָא יָדַע בְּר נֶשׁ לְבִיהּ, לְבִיהּ עֲמוּק
 עֲמוּק מִי יִמְצְאוּ, אִם הוּא עוּמָק טוֹב לָא יִכִּיל בְּר נֶשׁ
 לְמַנְדַּע חֲכַמְתִּיהּ, וְאִם הוּא עִם הָאָרֶץ כְּמָה עֲמוּקִין מַחֲשַׁבְתִּין
 דִּילִיהּ בִּישׁוּן, הָאֵי אִיהוּ קָבֵר פְּתוּחַ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב קָבֵר
 פְּתוּחַ גְּרוֹנָם וְכוּ', לְשׁוֹנָם עֲמַל וְאוּן, אֲסַתְמַר מְעִינָא דָּא,
 בְּכָל מָה דְאַסְתַּפֵּל אֲתַלְטִיא, אִיהוּ מִסְתַּפֵּל לְתַתָּא לְמַחֲשַׁב
 כָּל מַחֲשַׁבִּין בִּישׁוּן, לִית סוּפָא לְרִשְׁעוּתִיהּ.

עֵינִין גְּבַהֲנִין בְּהַפּוּכָא, עֲלִיָּהּ אֲתַמַּר וּגְבִיָּהּ וּגְבַהּ לָהֶם
 וִירָאָה לָהֶם, וּגְבוּתָם מְלֹאוֹת עֵינִים וּגּוּמַר, כְּמָה
 דְּעֵינִין עֲמִיקִין אִינוּן דִּינָא וּמוֹתָא, הָכִי עֵינִין גְּבַהֲנִין אִינוּן
 חַיִּי וְרַחֲמֵי, וְאִית עֵינִין גְּבַהֲנִין מִסְטְרָא דְהָהוּא דְאַתְמַר
 בֵּיהּ פִּי גָאָה גָאָה, סוּס וּרְכַבּוּ רָמָה בַּיָּם, וְאִית מְנַהוֹן
 דְאַתְחַזִּיין גְּבִיהּ רוּחָא, וְאַחֲרָנִין דְאַתְקַרִּיאוּ גְּאוּנִים בְּאוּרִייתָא,
 וְכִלְהוּ אִית לוּן עַקְרָא לְעִילָא, וּבְגִין דָּא וּגְבִיָּהּ וּגְבַהּ לָהֶם

ויראה להם, מסטרא דההוא דאתמר ביה פי גבה מעל
 גבה שמר, ודא מרפכה לעילא מן מרפכה, וגבהים עליהם,
 הדא הוא דכתיב משא גיא חזיון מה לך איפה פי עלית
 פלך לגגות, ואלין אינון דרכבין על מרפכות.

ועוד וגביהן אלין אינון אופנים, דאינון כגוונא דאתוון,
 וגבה להם אלין אינון שרפים דאינון לקבל טעמי
 דלעילא, כתרין על אתוון, וגבותם מלאות עינים אלין
 נקודין, דאתוון מלאות עינים מנייהו, כמה דאת אמר עיני
 יהו"ה המה משוטטים בכל הארץ, מאי לארבעתם, אלין
 תלת חיוון, אינון דאתקריאו בשמא דיהו"ה, תלת זמנין
 כגוונא דא יהו"ה יהו"ה יהו"ה, אלין אינון ארבע אנפין
 לכל סטר לכל חיה, וגבותם מלאות עינים כגוונא דא
 הא הכא שבעים ותריין עיינין דאינון לקבל שבעים
 סנהדרין, ומשה ואהרן על גביהון, אלין אינון וגביהן וגבה
 להם. [דף קכח ע"א] כגוונא דא הא הכא חמש וארבעין
 עיינין כחשבן אדם ואינון יה"ו הו"י וה"י. ועוד וגביהן
 דא שכנתא דאיהי על גבי חיוון ומשריין פלהו, הדא הוא
 דכתיב ומלכותו בכל משלה, וגבה להם דא עמודא
 דאמצעיתא, דשכנתא איהי על גבי אופנים, ועמודא
 דאמצעיתא דאיהו כליל שית ספירן על גבי חיוון, דאיהו
 כליל לון מטטרו"ן, ודא איהו פי גבה מעל גבה שמר
 וגבוהים עליהם, אלין אינון אבא ואימא, כתרא על ראשהון,
 דאינון על גבי שרפים דתליין מכרסיא.

ועוד וגביהן דא אימא עלאה, דאיהי על גבי ספירן דאינון
 תחותה, דמינה כל אתוון, וגבה להם דא חכמה,

דַּמְתָּמֶן נְקוּדֵינִי, וַיִּרְאֶה לָהֶם דָּא כְּתָרָא דְתַמְן טַעֲמִי, וְגִבּוּתָם
מְלֵאוֹת עֵינַיִם, אֵינּוֹן אֹר צַח אֹר מְצוּחָצַח אֹר קְדָמוֹן,
וְכַמָּה נְהוּרִין דְּתַלְיִין מְנִיֵּהוּ דְנְהָרִין מְלָגָאוּ, כְּנִשְׁמַתָּא
בְּגוּפָא.

וְעוֹד וְגִבִּיהֶן אֵלִין אֵינּוֹן שְׂבַעָה גְלָדֵי עֵינָא, דְּאֵינּוֹן דָּא עַל
גַּב דָּא כְּגִלְדֵי בְּצֵלִים, וְגִבְהָ לָהֶם דָּא עֵינָא דְאִיהוּ
כְּלִיל כָּל גְּוֹוִנִין, וְגִבּוּתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם אֵלִין כְּנִפֵּי עֵינָא
וְעַפְעַפֵּי וְכְרוּבֵי עֵינָא, דְּאַרְבַּע גְּוֹוִנִין אִית בְּעֵינָא לְקַבֵּל
אַרְבַּע אַנְפִּין דְּכָל חֵיה, וְתַרִּין כְּנִפֵּי עֵינָא דְאֵינּוֹן עַפְעַפִּים,
וְתַרִּי כְּרוּבֵי עֵינָא, אֵינּוֹן לְקַבֵּל אַרְבַּע גְּדַפִּין דְּכָל חֵיה,
וְכַאֲלִין אַרְבַּע גְּוֹוִנִין דְּעֵינָא נְהָרִין אַרְבַּע אַתְוּוֹן יְהוּ"ה,
וְכַאֲרַבַּע כְּנִפֵּי עֵינָא נְהִיר אַדְנִי, דָּא אִיהוּ כִּי גְבוּהָ מַעַל
גְּבוּהָ שְׁמַר, וְגִבְהֵים עֲלֵיהֶם אֵלִין אֵינּוֹן יְהוּ"ה אֱהִי"ה אַבָּא
וְאִמָּא.

וְעוֹד עֵינִין גְּבוּהִין מְסֻטְרָא דִּימֵינָא, וְעֵינִין עֲמִיקִין מְסֻטְרָא
דְּשְׁמַאֲלָא, דָּא עָנוּ וְדָא בִּישָׁן, מְסֻטְרָא אַחְרָא דָּא
גַּם רוּחַ וְדָא עַז פְּנִים, כְּרוּבֵי עֵינָא וְעַפְעַפֵּי עֵינָא עֲלֵיֵהוּ
אַתְמַר וְהִיוּ הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׁי כְּנַפִּים לְמַעְלָה, סוּכְכִים
בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכְּפֹרֶת, דָּא כְּפּוֹרְתָא דְעֵינָא, תְּלַת גְּוֹוִנִין דְּעֵינָא
אֵינּוֹן אֱהִי"ה יְהוּ"ה אַדְנִי, כְּלָל וּפְרָט וְכָלֵל, וְאֵינּוֹן יְחוּדָא
בְּרַכָּה קְדוּשָׁה, וְסִימָן י'עֲנֹנוּ בְּיוֹם ק'רָאֲנוּ, דְּהַכִּי סָלִיק
חֲשַׁבְן תְּלַת שְׁמֵהֶן אֵלִין כְּחוּשְׁבֵן יב"ק, אֱהִי"ה כְּתָר עֲלָאָה,
יְהוּ"ה עַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, אַדְנִי שְׂכִינְתָא תְּתָאָה, אַדְנִי
כְּלָל, אֱהִי"ה פְּרָט, יְהוּ"ה וְכָלֵל.

וְעוֹד עֵינָא פְּגוּוֹנָא דְגוּפָא, תְּרִין פְּרוּבִין דִּילִיָּה פְּגוּוֹנָא
 דְתְרִין שׁוּקִין, תְּרִין עַפְעַפֵּי עֵינָא לְקַבֵּל תְּרִין דְרוּעִין,
 אֲלִין מְסַכְכִין וְאֲלִין פְּרַחִין, וְאִית פְּרוּבֵי עֵינָא רַבְרָבִין וְעֵינָא
 זְעִירָא וְאִית פְּרוּבֵי עֵינָא זְעִירִין וְעֵינָא רַבְרָבָא, בְּגִין דָּא
 אָמַר לְאַהֲרֹן וְלִבְשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בַד, וְאוּקְמוּהוּ מְאָרֵי מִתְנִיתִין,
 מֵאֵי מְדוּ פְּמֻדָּתוֹ, הָכֵי צְרִיכִין לְבוּשֵׁי עֵינָא דְאֵינוֹן פְּרוּבֵי
 עֵינָא, דְאֵינוֹן דּוּ פְּרָצוּפִין פְּתַנּוֹת עוֹר, דִּיהוֹן פְּמֻדָּה דְעֵינָא.

וּבְגִין דָּא לֹא יְהִיָּה לָךְ בְּבֵיתְךָ אָבִין וְאָבִין אִיפָּה וְאִיפָּה
 גְּדוּלָּה וְקֻטְנָה, דְגוּדְלֵי אִיהוּ מְדָה לְעֵינִין לְחוּטְמָא
 לְשִׁפּוּן לְאוּדְנִין לְפוּמָא, הָאֵי אִיהוּ מְדָה דְכֻלָּא, וּבְגִין דָּא
 אָמַר קְרָא מְדָה אַחַת לְכָל הִירֵיעוֹת, וְעַל פְּנֵי עֵינָא אֲתַמַּר
 עוֹשֶׂה מְלֹאכְיוֹ רוּחוֹת מְשֻׁרְתֵי אֵשׁ לוֹהֵט, אֲלִין אֵינוֹן גְּוֹוֵי
 עֵינָא, וְלְקַבֵּל תְּרִין פְּנֵי עֵינָא אֵינוֹן תְּרִין שִׁפּוּן דְפְתַחִין
 וְסַגְרִין, וְלְקַבְּלֵיהוּ תְּרִין פְּנֵי רִיָּאָה, וְעֵינָא לְקַבֵּל לְבָא
 דְאִיהוּ אֵשׁ לוֹהֵט, וּבְכַנְפֵי רִיָּאָה רוּחָא דְנָשִׁיב בְּהוֹן, עֲלֵייהוּ
 אֲתַמַּר עוֹשֶׂה מְלֹאכְיוֹ רוּחוֹת.

וְכָל אָבִיר וְאָבִיר בְּרָא לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִין הוּא בְּמֻדָּה בְּמִשְׁקַל,
 וְאִם תְּשַׁכַּח עֵינִין חַד זְעִיר וְחַד רַבְרָבָא, לֹאוּ אִיהוּ
 דָּא בְּמִשְׁקַל וּבְמֻדָּה, שְׁקֵרָן אִיהוּ, אֲסַתְמַר מִינֵיהּ, אוּ אִם
 עֵינִין רַבְרָבִין וּפּוּמָא זְעִירָא, וְחוּטְמָא אֲרִיכָא וְאֲנִפִין זְעִירִין,
 דְלֹא אֲזֻלִין פְּלֵהוֹן בְּמֻדָּה, עֵינִין וְחוּטְמָא וְאֲנִפִין וּפּוּמָא,
 עוֹלָן אִיהוּ דָּא, וּבְגִין דָּא לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפֵּט בְּמֻדָּה
 וְגוּמַר, בְּמֻדָּה דָּא מְדָה דְשִׁיעוֹר קוּמָה. [דף קכח ע"ב] דְכָל מֵאֵן
 דְלֹא אִיהוּ בְּעַל מְדוּת, אֲכַחִישׁ שְׁעוֹר קוּמָה דְלַעֲיִלָּא, וְלֹא
 אֲתַנְטִיל מִתְמָן, דַּעֲשׂוּ סְפִירָן דְלַעֲיִלָּא פְּלֵהוּ אֲזֻלִין בְּמֻדָּה

מִסְטָרָא דְאֵת י', וּבְמִשְׁקַל מִסְטָרָא דְאֵת ו', תְּרֵי מֵאֲזֵנֵי
הַשְּׁקָל אֵינוֹן ה' ה', מִדָּה אַחַת.

תָּא חֲזִי י' אִיהוּ רִישָׁא, וְאִיהוּ מִדָּה דְעֵינִין דְאֹדְנִין דְאַנְפִּין
דְתֵרִין נוֹקְבִין דְחוּטְמָא, מִדָּה דְפוּמָא, שְׁקָל הַקֹּדֶשׁ דָּא
ו', שְׁקָל דְגוּפָא, פְּנֵי הַשְּׁקָל ה' אֶצְבָּעֵן דִּימִינָא וְה'
דְשִׁמְלָא, וּבְגִין דְשִׁמָּא דִיהוּ"ה אִיהוּ מִדָּה וְשַׁעוּר וּמִשְׁקָל,
אָמַר קָרָא לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִשׁוּרָה,
וּכְגוּוֹנָא דָּא לֹא יִהְיֶה לָךְ בְּכִיסֶּךָ אָבֶן וְאָבֶן גְּדוֹלָה וְקִטְנָה,
מֵאֵי פִּיס הֶכָּא דָּא פּוּמָא.

אֲדַהֲכִי הָא סָבָא עֲלָאָה אֲזַדְמָן לְגַבְיָהּ, וְאָמַר וְהָא אָם
עֵינִין שְׁקִילִין הָא אֵינוֹן בְּמִדָּה, אָבֶל אָם אֵינוֹן
עֵינִין רַבְרָבִין וְשִׁפּוּן זַעֲרִין לֹא אֶכְחִישׁ מִדָּה, אֲלֵא אָם
עֵינִין דָּא רַב וְדָא קָצַר, דָּא עָב וְדָא פְּחוּשׁ, אוּ אֲנִפִּין דָּא
אָרִיךְ וְדָא קָצַר, דָּא עָב וְדָא פְּחוּשׁ, אֲלֵא בְּתַר דְזִיווּגִין
שְׁקִילִין כָּל חַד לְמִינֵיהּ, וְדָאֵי לֹא אֶכְחִישׁ עוּבְדָא דְבְּרָאשִׁית.

ב' בְּתוֹסַפֶּת, תֵּרִין פִּיסוֹת פִּימָא וּלְבָא, דְהֲכִי אוּקְמוּהוּ מְאֵרִי
מִתְנִיתִין עֲלֵייהוּ, מִי שְׁאִין תּוֹכּוּ כְּבֵרוּ אֶל יַפְנֵס לְבֵית
הַמְּדֻרָשׁ, דְּוֹדָאֵי אִיהוּ מְאִילָנָא דְטוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ יִימָא חַד
כְּלָב וְחַד בְּפָה, מָאן דְּאִיהוּ מְאִילָנָא דְחֵי אִיהוּ תּוֹכּוּ כְּבֵרוּ,
פִּימָא וּלְבָא שׁוּיִם, וְעֲלֵייהוּ אֲתַמַּר וּלְקַח גַּם מֵעַץ הַחַיִּים
וְאֶכֶל וְחֵי לְעוֹלָם, אָבֶל אַחֲרָא דְאִין תּוֹכּוּ כְּבֵרוּ דְלֹאוּ פִּימִיָּה
וּלְבִיָּה שׁוּיִן, עֲלִיָּה אֲתַמַּר וּמֵעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל
מִמֶּנּוּ, דְּוֹדָאֵי דָּא אִיהוּ עֲרֻבּוּבִיא בִישָׁא, דְּמִשְׁקַר מוּנִיטָא
דְּמִלְכָּא, דְּמִעֲרַב כְּסָפָא בְּעוּפֶרֶת. וְדָא הוּא חֲטָא דְחוּהָ
דְהַטִּיל בָּהּ נַחֲשׁ זוּהֶמָא, דְּאִיהוּ עוּפֶרֶת דְּאֲתַעֲרַב בְּטַפָּה

חֲוֹרָא כִּסְפָא מְזוּקָק, וְלֹא אֶתְדַכִּי זִוְהֶמָּא מְנִיָּה עַד דְּאֶתָּא
 אֲבֵרְהֶם וְעָאֵל בְּנוֹרָא וְאֶתְלַבֵּן כִּסְפָּא, וְנִפְיָק עוֹפְרַת לְבָר
 דְּאִיהוּ יִשְׁמַעְאֵל, וְאֶתְמַר בְּאָדָם מוֹשֵׁךְ בְּעַרְלָתוֹ הוּוּ, אֶתְעַרְב
 עֲרֹבִיָּא בְּדֵהָבָא, אֶצְטְרִיף בִּיצְחָק, וְאֶפִּיק זִוְהֶמָּא לְבָר וְדָא
 עֵשׂוֹ, בִּיעֲקֹב נָח וְאֶשְׁתַּרְשׁ וְאֶפִּיק תּוֹלְדִין, וְאֶתְרַבִּי עֵץ הַחַיִּים
 בְּעַנְפוֹי וְשִׁרְשׁוֹי.

עֵינִין בְּעִגּוּלָא מְסֻטְרָא דְּאֶת י', בְּאֵרִיכוֹ מְסֻטְרָא דְּאֶת ו',
 כְּנִפִּי עֵינָא אֵינוּן ה"ה, בְּאֶרְבַּע אֶתוּון אֵלִין אִיהוּ
 עֵינָא בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִשׁוּרָה, וְהָכִי כָּל אֶבֶר וְאֶבֶר בִּיָּה
 תְּשַׁפַּח יְהו"ה, דְּאֵזִיל בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל, וְאִיהוּ בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל
 דְּדִבּוּרָא, קָלָא אִיהוּ שְׁקָל, מִדָּה דְּבוּר, כְּנִפִּי תְקֵלָא תְרִין
 הַבְּלִין דְּאֵינוּן אֲמִירָה וְקִרְיָאָה.

גְּוֹוִנִין דְּעֵינָא, חֲוֹר לְבַנָּה סוּמָק מְאֲדִי"ם, יְרוּק חַמָּ"ה,
 אוּפָם שְׁבַתָּא"י, תְּכֵלֶת צַד"ק, וְאֵינוּן כְּגֹוּנָא דְּחֶסֶד
 גְּבוּרָה תְּפֹאֶרֶת יְסוּד וּמְלָכוּת, תְּרִי כְּרוּבֵי עֵינָא נְצַח וְהוּד
 לְקַבְּלֵיהוּ נַג"ה כְּכ"ב, כְּגֹוּנָא דְּסֻטְרָא דְּדַכְּוֹ, הָכִי אֵינוּן
 מְסֻטְרָא אַחְרָא.

שְׁבַעָה כְּכִי לְכַת אֵינוּן שְׁבַע כְּפּוֹלוֹת בִּגְד כ'פ'ר'ת
 כְּגֹוּנָא דָּא ב ב ג ג ד ד כ כ פ פ ר ר ת ת,
 דִּינָא רְפִיא וְדִינָא קְשִׁיא, וּבְהוּן וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, רְצוּא
 בְּדָג"ש וְשׁוּב בְּרַפ"ה, וְאֵינוּן דִּינָא וּרְחַמִּי, וְהָכִי אֵינוּן
 מְסֻטְרָא אַחְרָא שְׁבַע כְּפּוֹלוֹת, לְקַבְּלֵיהוּ שְׁבַע רְקִיעִין שְׁבַע
 אֲרַעִין, וְאֵינוּן שְׁבַעָה וְשְׁבַעָה מוּצְקוֹת, וְהָכִי אֵינוּן שְׁבַע
 תְּרַעִין דְּגִיּהָנָם וְשְׁבַע הַיְכָלִין, מְלִיִין נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים
 וְחֲשׁוּכָא, דְּמִתְמָן הוּוּ מִתְנַבָּא בְּלַעַם חִיִּבָּא, וְעַלִּיָּהוּ אֶתְמַר

כִּי שָׁמַיִם כָּעֶשֶׂן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבְּגַד תְּבִלָּה, וְכִכְבִּיא דְלֵהוֹן
עַלֵייהוּ אַתְמַר וְנִמְקוּ כָּל צְבֵא הַשָּׁמַיִם, הֵמָּה יֵאבְדוּ וְאַתָּה
תַּעֲמוּד, וּבְאֲבוּדָא דְלֵהוֹן יִשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְיִתְגַּל הָאָרֶץ
דְּאֵתְבְּרִיאוּ בְּשִׂמְא דִּיהוּ"ה.

אַנְפִּין אֵינוֹן בְּאַרְבַּע גְּוֹוִינִין, אֵית בֵּר נֶשׁ [דף קכט ע"א] דְּאַנְפִּוי
חֻוּרִין מְסֻטְרָא דְאַנְשֵי חֵיל, וְאֵית בֵּר נֶשׁ דְּאַנְפִּוי
סוּמְקָא מְסֻטְרָא דִירָאֵי אֱלֹהִי"ם, וְאֵית בֵּר נֶשׁ דְּאַנְפִּוי יְרוּקִין
מְסֻטְרָא דְאַנְשֵי אַמַּת, וְאֵית בֵּר נֶשׁ דְּאַנְפִּוי אוּכְמִין מְסֻטְרָא
דְּשׁוֹנָאֵי בְּצַע, לְקַבְלֵייהוּ אַרְבַּע אַחֲרָנִין מְסֻטְרָא דְמְסֻטְרָא
כְּלֵהוּ חֲשׁוּכִין, אַנְפִּין מְסֻטְרָא דִימִינָא בִישָׂא עוֹפְרַת, דְּמִתְרַבִּין
מְלִיחָה חוּוּרָא, אֵינוֹן עֵבִים וְגַסִּים, וְעֵינוֹי גַּסִּים וְעֵבִים,
וְגוּפִיהָ עֵב וְגַס, מְסֻטְרָא דִימִינָא מוּחָא, חוּוּרָא כְּכֶסֶפָא,
זֶרַע אֲבָרָהֶם אוּהֵבֵי, וּמֵאֵן דְּאִיהוּ אַנְפִּוי וְגוּפִיהָ וְכָל אֲבָרִין
דִּילִיָּה גַּסִּין וְעֵבִים, אִיהוּ עֶצֶל כְּבֵד חֲשׁוּךְ, וּמְסֻטְרָא דְהָאֵי
לִיחָה אַתְמַר בְּאַבְרָהֶם וְתַרְדֵּמָה נִפְלָה עַל אֲבָרָם, וְהֵנָּה
אֵימָה חֲשֻׁכָה גְדוּלָה נִפְלַת עָלֵיו, וְהָאֵי לִיחָה אִיהִי זוּהֵמָא
דְּהִטִּיל נַחֲשׁ בַּחוּהָ, וּמְסֻטְרָא דִּילִיָּה תְּכַבֵּד הַעֲבֹדָה, וּמְסֻטְרָא
וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מְקַצֵּר רוּחַ וּמַעֲבֹדָה קָשָׁה, וּמְסֻטְרָא
וְיִכְבֵּד לֵב פִּרְעֹה וְעֲבָדֵיו, וְאִיהִי כוּבֵד הַמָּס וְכוּבֵד הַמְּלָאכָה.

אַנְפִּין יְרוּקִין, אֵינוֹן מְסֻטְרָא דְמָרָה, יְרוּקִין חֲשׁוּכִין, וְהָאֵי
בֵּר נֶשׁ אִיהִי קַל, בְּהַפּוּכָא דְלִיחָה דְאִיהִי כְּבֹדָה,
הָאֵי קַל וְהָאֵי כְּבֹד, הָאֵי פְתִי לְבִישׁ וְהָאֵי פְקַחָא לְבִישׁ,
הָאֵי מְזַקִּין בְּמַהִירוּ וְאַקְדִּים בְּסִיבּוֹ, וְהָאֵי קָשִׁישׁ בְּסִיבּוֹ,
וְאִיהוּ מְאוּחָר בְּסִיבּוֹ, הָאֵי אַתְעֵבֵד פְּתִי לְמַפְתִּי בְּנֵי נֶשׂא
בְּרַמָּאוֹת, בְּגִין דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דְנַחֲשׁ הַקְּדֻמוֹנֵי דְמַפְתִּי לְבְנֵי

נְשָׂא, אֶסְתַּמֵּר מִנִּיה, וְהָאֵי יְרוּקָא פְקִיחָא לְבִישׁ, הָאֵי כֹל
מָה דְאֵית בְּלַבִּיה שְׁפִיךְ לְבַר, וְהָאֵי גְנִיז לֹון לְגָאוּ, הָאֵי
כֹל עוֹבְדוֹי בְּעַפּוֹכָא, וְדָא כֹל עוֹבְדוֹי בְּמַהִירוֹ, וְאִיהוּ יִבֵּשׁ
גּוּפָא וְאֲנַפִּין וְכֹל אַבְרִין דִּילֵיה, בְּהַפּוֹכָא דְאַחְרָא, בְּגִין
דְּגִיחָנָם דְּאִיהֵי מְרָה יְרוּקָא אוּקִיד בֵּיה דְּאִיהֵי כַּעַס, כַּעֲסָן
אִיהוּ וְדָאֵי, דְּאוּקִיד בֵּיה נּוֹרָא לְפּוּם שַׁעְתָּא וּמִיד שְׁכִינָה,
הֲכִי כֹל עוֹבְדוֹי בְּעֵי לְמַעַבְד בְּמַהִירוֹ, וְאַחְרָא דְאִיהוּ כְּבֵד
בְּנַחַת, דָּא בְּהַפּוֹכָא דְדָא, דָּא נַחֵשׁ וְדָא שְׂרָף, דָּא מִיָּא
וְדָא אֶשָׁא, מִיָּא דְמִי טוֹפְנָא דְחָבִיל כֹּל בְּשָׂרָא, הָאֵי אַחְרָא
מִנִּיה גְּפָרִית וְאֶשׁ.

אֲנַפִּין סוּמְקִין מַסְטְרָא אַחְרָא, הָאֵי אֲתַתְּזֵי בִּינוּנֵי לָא גַס
וְלָא יִבֵּשׁ, הָאֵי אֲתַאֲדָם מַסְטְרָא דְמַאֲדִים, אוּשִׁיד
דְּמָא אִיהוּ, אֶסְתַּמֵּר מִנִּיה, וְתַרִּין אֵינוֹן בְּהַפּוֹכָא סוּמְק
וְאוּפָם, דָּא בִּינוּנֵי בְּמַתְקֵלָא, וְדָא בְּהַפּוֹכָא מַסְטְרָא אַחְרָא,
דָּא שְׁמַחֵן וְדָא עֲצִיב, שְׁמַחֵן מַסְטְרָא דְדָם, שְׁחוּק הַכְּסִיל,
וְדָא עֲצִיב מַסְטְרָא דְמְרָה אוּכְמָא, דָּא גְזִיל וְשְׁפִיךְ דְּמָא,
וְאִיהוּ וּוְתַרְנָן, וְדָא כְּנִישׁ קוּבֵץ עַל יָד.

מַסְטְרָא דְדַכְּיוֹ בְּהַפּוֹכָא, אַנְשֵׁי חֵיל אֲנַפִּין חוֹוְרִין מַסְטְרָא
דְּמוּחָא, יְרָאֵי אֱלֹהִים מַסְטְרָא דְלֵבָא, אַנְשֵׁי אֲמַת
מַסְטְרָא דְפִימָא, שׁוֹנְאֵי בְּצַע מַסְטְרָא דְגּוּפָא, וְהָא אוּקְמוּה
אַנְשֵׁי חֵיל יְרָאֵי אֱלֹהִים אַנְשֵׁי אֲמַת שׁוֹנְאֵי בְּצַע מַסְטְרָא
דְּאֲדַנִּי, שְׁעוֹר וּמְדָה דְלֵהוֹן יְהוּ"ה מְלַגְאוּ וּמְלַבְר, י'
אַתְלַבֵּשׁ בְּאַנְשֵׁי חֵיל וְדָא מוּחָא דְתַמָּן חַכְמָה, ה' בִּירָאֵי
אֱלֹהִים דְּאִיהוּ לֵבָא, וְתַמָּן דְּחִילוֹ וּרְחִימוֹ דְּאֵינוֹן י"ה
בִּימִינָא וּבְשַׁמְאֵלָא, וְאֵינוֹן נְסֻתְרוֹת בְּמוּחָא וּבְלֵבָא, ו' אַתְלַבֵּשׁ

בְּפִימָא מְסִטְרָא דְאֵלִין דְאֵינוּן אַנְשֵׁי אַמֶּת, ה' אֶתְלַבֵּשׁ
בְּגוּפָא מְסִטְרָא דְאֵלִין שׁוֹנְאֵי בְּצַע, וְאֵינוּן תּוֹרָה וּמְצוּה,
וְעַלֵּיהוּ אֶתְמַר וְה' נִגְלוֹת.

אַנְפִּין עֲגוּלִין מְסִטְרָא דְנִקּוּדֵי, דְאֵינוּן קַמ"ץ פִּת"ח צַר"י
סְגוּ"ל שְׁב"א חֲל"ם חֲר"ק שֶׁר"ק שׁוּר"ק, מְלָכוֹת
עֲגוּלָא דְכֻלְהוּ. תָּא חֲזִי, תִּשְׁעַ זְמַנִּין יְהו"ה, בְּכָל סְפִירָה
וּסְפִירָה נִקּוּדָה דִּילֵיהּ, וְאִיהוּ יְהו"ה בְּמְלָכוֹת בְּלֹא נִקּוּדָה,
וְאֵלִין אֵינוּן נִקּוּדִין דְמַחֲיִיבִין כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה, תִּשְׁעַ
נִקּוּדִין אֵינוּן חֲד יְהו"ה בְּקַמ"ץ, תְּנַיִנָא יְהו"ה בְּפִתְח,
תְּלִיתָא יְהו"ה בְּצִיר"י, רְבִיעָא יְהו"ה בְּסְגוּ"ל חֲמִשָּׁא
יְהו"ה בְּשְׁב"א, [דף קכט ע"ב] שְׁתִּיתָא יְהו"ה בְּחֲל"ם, שְׁבִיעָא
יְהו"ה בְּחִיר"ק, תְּמִינָא יְהו"ה בְּשִׁלְשׁ נִקּוּדוֹת, תְּשִׁיעָא
יְהו"ה בְּשׁוּר"ק, מְלָכוֹת יְהו"ה כְּלִילָא מְכֻלְהוּ. קַמ"ץ
אֶתְקֵרִי בְּנִקּוּדָה דָּא מְסִטְרָא דְכֶתֶר עֲלָא דְאִיהוּ סְתִים
כְּקַמ"ץ, דְאִיהוּ סְתִים בְּמַחְשְׁבָה, דְלֹא יָדַע בְּרַ נֶשׁ מַה דְאִית
בְּגוּיָהּ, וּמָאן דְאִיהוּ לְגוּ סְתִים בְּמַחְשְׁבָה, עֲלֵת הַעֲלוֹת קָרִינָן
לֵיהּ.

וְאֶתְקֵרִי פִת"ח כְּנִקּוּדָה דָּא — מְסִטְרָא דְחֲכָמָה, דְבָה
אֶתְפִּתַּח וְאֶתְגַּלִּיָּא מַחְשְׁבָה סְתִימָא, כְּגוּוֹנָא דָּא
לְעִילָא כְּדִיוֹקְנָא דָּא א, לְתַתָּא כְּדִיוֹקְנָא דָּא א וְתָרִין נִקּוּדִין
אֶתְגַּלִּיָּאוּ בְּאִימָא, בְּכֶתֶרָא עֲלָא סְתִימִין אֵינוּן, וְאֶתְעַבִּידוּ
צִירֵי יְהוּדָה, עַלֵּיהוּ אֶתְמַר וַיִּצַר יְהו"ה, כִּי בִי"ה יְהו"ה
צוּר עוֹלָמִים, צִיר תָּרִין עֲלִמִין עֲלָמָא דִּין וְעֲלָמָא דְאֶתִי.

סְגוּ"ל דָּא חֶסֶד, בֵּיה שְׁכִינְתָא אִיהוּ סְגוּלַת"א לְעִילָא,
סְגוּ"ל לְתַתָּא, סְגוּלַתָא וְרַחֲמָא מְסִטְרָא דִּימִינָא,

שְׁב"א פְּגוּוֹנָא דָא : מִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא, פִּי בְּא"ש יְהו"ה
 נִשְׁפָּט, וְתַפּוּל שְׁבָא וְתַקָּחָם, שְׂבָה עֲמָדֵי דְאִיְהִי שְׁכִינְתָא
 דְּאַתְקָרִי שְׁב"א מִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא. וְאַתְקָרִי חֲל"ם פְּגוּוֹנָא
 דָּא מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, מִשָּׁם רוּעָה אֲבָן
 יִשְׂרָאֵל, אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֹאשׁ פְּנָה, כָּל מְרַגְלִיתָא
 יִקְרִיא אִיְהִי בְּחֲל"ם, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב לְשָׁם שָׁבוּ וְאַחֲלַמָּה,
 וּבִיָּה וְנַחֲלַמָּה חֲלוּם.

חַר"ק אַתְקָרִי מִסְטָרָא דְשׁוּקָא יְמִינָא פְּגוּוֹנָא דָּא בִּיָּה
 חֲקִירָה, הַחֲקֵר אֱלו"ה תְּמַצָּא, וְאִיְהוּ קֶרַח הַנּוֹרָא,
 קֶרַח מֵהֵוּא נּוֹרָא דְאִיְהוּ עַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא. שְׁר"ק הוּד
 אַתְקָרִי, פְּגוּוֹנָא דָּא יְהוּה, מִתְּמָן אַתְקָרִיאַת שְׁכִינְתָא שְׁר"ק,
 קָשֶׁר הַמְּרַכָּבָה, וְאִיְהוּ הוּד דְמִשָּׁה, בִּיָּה אֲשַׁתְּלִימוּ חֲמִשָּׁה
 בְּרִיחִים לְקָרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית, כְּחוֹשֶׁבֶן ה' דִּילִיָּה,
 אֲשַׁתָּאָר ו"ד הוּ פְּרָצוּפִין, עֲלִיָּה אַתְמַר עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְךָ
 הַקָּרֶשׁ, קָרֶשׁ, קָשֶׁר.

שׁוּרְק יוֹהוּוּהוּ, דָּא צְדִיק, דְאִיְהוּ קוּשֶׁר הַמְּרַכָּבָה, דְאִיְהִי
 שְׁכִינְתָא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ, וְהָא דְמִתְרַגְּמִינָן דְאַחִיד בְּשָׁמַיָּא
 וּבְאָרְעָא, וְעֲלִיָּה אַתְמַר וְאַנְכִי נִטְעַתִּיךְ שׁוּרְק כָּלָה זֶרַע אֱמֶת,
 זֶרַע אֱמֶת הוּא וְדָאִי, דְאַתְמַר בִּיָּה תַתָּן אֱמֶת לִיעֶקֶב, אִיְהוּ
 זֶרַע, וְשְׁכִינְתָא עֶזֶר, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב אַעֲשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנַגְדּוֹ,
 כָּל אֲלִין נְקוּדִין אֲתַחֲיִיבוּ בְּשָׁמָא קְדִישָׁא מִסְטָרָא דְתִשְׁע
 סְפִירָן, וּמַלְכוּת פְּלִילָא דְכְּלָהוּ, אֲהַבַּת כְּלוּלְתִּיךְ, הָא הָכָא
 אַנְפִּין עַגּוּלִין דְלַעֲיָלָא, נְקִידִין בְּנְקוּדִין.

וְאִית אַנְפֵי רַבְרָבִי, וְאַנְפֵי זֹוּטְרִי, אַנְפִּין דְּרַחֲמֵי, וְאַנְפִּין
 דְּזַעַם, דְּבַהוּן וְא"ל זֹוּעַם בְּכָל יוֹם, וּבְגִין דָּא אָמַר
 לְמֹשֶׁה הַמֵּתָן לִי עַד שִׁיעֲבֵרוּ פָּנִים שֶׁל זַעַם, וּמִיד וַיַּעֲבֹר
 יְהו"ה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא, יְהו"ה יְהו"ה א"ל רַחוּם וְחַנוּן,
 דְּאִינוּן בְּרָזָא דָּאת וְא"ו, תִּלְת עֶשֶׂר מְכִילָן, א' דְּבִאֲמַצְעִיתָא
 דְּוָא"ו אַרְךְ אַפִּים מְאִי אַפִּים דִּילִיה ו'ו, דְּבַהוּן מְאָרִיךְ
 אַנְפִּין עַל חֵיבִיָּא, וּמְרַחֵם עַל עַלְמָא, וְעַלִּיָּהּ אֲתַמַּר יָאֵר
 יְהו"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנֶּךָ, יֵשָׁא יְהו"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ, ה' ה'
 אִינוּן גְּוֹנִין דְּאַנְפִּין חוּר וְסוּמָק, וְחוּטְמָא אִיהוּ אַרִיךְ
 אַנְפִּין, יו"ד פִּימָא כְּלָלָא דְתִלְת דְּרַגִּין, י' חוּט בְּעַגּוּלָא,
 ו' לְשׁוֹן, ד' כְּלָלָא דְאַרְבַּע תְּקוּנִין שְׁפוּן וְשִׁנִּים וְחָד וְגֵרוּן.

תָּא חֲזִי אֲתַמַּר בְּאָדָם מְשֵׁנָה פָּנָיו וְתִשְׁלַחְהוּ, וּמָאן גָּרִים
 לִיה שְׁנוּיָא דְאַנְפִּין, לְשִׁנְאָה לִיה דְּלָא יִשְׁתַּמּוּדְעֵן בִּיה
 מְאָרִי דְדִינָא, הָאִי אִיהוּ שְׁנוּי מְקוּם שְׁנוּי הַשֵּׁם שְׁנוּי מַעֲשֵׂה.
 וְעוּד נְקוּדִין אִינוּן סְגוּלִין נְהָרִין נְקוּדָה דְּאוּרִיָּתָא, וְאִינוּן
 נְעֻנְעִין דְּאַתּוּן, לְקַבֵּל פְּרָקִין וְעֶרְקִין, דְּאִינוּן נְעֻנְעִין
 דְּאַבְרִין דְּגוּפָא. וְאַתְקִרִיאוּ בְּאַלִּין שְׁמָהּ, ק"דוּמִיאל ס"י
 קְמוּאֵל מ"לכִּיאל צ"וּרִיאל הָא קִמֵּץ בְּאַתּוּי, פ"דֵאל
 ת"וּמִיאל ח"סֵדיאל הָא פִּתַח, צ"וּרִיאל ר"זִיאל י"וּפִיאל
 הָא צְרִי, ס"מֵטוּרִיה [דף קל ע"א] ג"זִרִיאל ו"עֵנָאל ל"מוּאֵל
 הָא סְגוּל, ש"מֵעִיאל ב"רִכִּיאל א"הֵנִיאל הָא שְׁבָא, ח"נִיאל
 ל"הֵרִיאל מ"חֵנִיאל הָא חֵלֵם, ח"זִקִיאל ר"הֵטִיאל ק"רֵשִׁיאל
 הָא חֶרֶק, ש"מוּעָאל ר"עֵמִיאל ק"נִיאל הָא שֶׁרֶק, ש"מֵשִׁיאל
 ר"פֵאל ק"דֵשִׁיאל הָא שֶׁרֶק, הָא תְּמַנְיָא וְעֶשְׂרִין שְׁמָהּ,
 דְּאַתְמַר בְּהוּן כַּח מַעֲשִׂיו הֵגִיד לְעַמּוֹ, זְכָאִין אַנְפִּין דְּנְהָרִין

בְּהוֹן אֵלֶיךָ שְׁמָהּ, וְאֵינֶנּוּ לְקַבֵּל י"ד פְּרָקִין דִּיד יְמִינָא
וְלְקַבֵּל י"ד פְּרָקִין דִּיד שְׁמָאלָא, יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה,
כּוּז"ו בְּמוֹכַס"ז כּוּז"ו, עֲלֵייהוּ אֲתַמַּר לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים
אַחֲרַיִם עַל פָּנַי, וְאִם לֹא עֲלֵייהוּ אֲתַמַּר יָד לֵיד לֹא יִנָּקֵה
רַע.

חֻטְמָא אֲרִיכָא, דָּא הוּא בַר נֶשׁ דְּאִית בֵּיה רַחֲמֵי, חֻטְמָא
קְמִיטָא מְאֲרֵי דְרוּגְזָא אִיהוּ, חֻטְמָא עֲקִימָא
מְסֻטְרָא דְחוּיָא אִיהוּ בְּכָל אַבְר דְּחָב בַּר נֶשׁ הֵהוּא חוּיָא
אִיהוּ כְּרִיכָא תַמָּן וְעֻקִּים לִיה, בֵּין בְּאוּדְנִין בֵּין בְּעֵינִין בֵּין
בְּחוּטְמָא בֵּין בְּפִימָא, וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר מְעוֹת לֹא יוּכַל לְתַקּוּן
וְגוּמַר, וְכָל פְּאֲבִין דְּבִנֵי נֶשׂא דְאֵינוּן תְּקִיפִין, דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן
וְחָלִים רַעִים וְנֶאֱמָנִים, הוּא דְנֶשֶׁיךְ לֹן הֵהוּא חוּיָא בְּכַמָּה
נֶשֶׁיכִין בְּהֵהוּא אַבְר דְּחָב, עַד דְּאֲתַפְּרַע מֵהֵהוּא חוּבָא,
וּבְגִינִיהּ אֲתַמַּר אֲפִילוּ נְחֶשׁ פְּרוּף עַל עֻקְבוּ לֹא יִפְסִיק, לֹא
יִפְסִיק בְּיַחְוּדָא בְּצִלוֹתֶיהּ, וְהָא כְּתִיב בְּכָל פְּקוּדֵיךָ וְחֵי בְּהֶם,
וְלֹא שְׂיָמוּת בְּהֶם, אֲמַר לְהֶם בְּגִין דָּא אֲמַרוּ אַבְל עֻקְרָב
פּוֹסֵק בְּגִין דְּקֻטִיל. תָּא תְּזִי בְּחוּטְמָא אִית תְּרִין נוֹקְבִין,
מִחַד נְפִיק רוּחָא, וּמִחַד נְפִיק תְּנַנָּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב פִּי
אֲז יַעֲשֶׂן אֶף יְהו"ה וְקִנְאָתוּ בְּאִישׁ הֵהוּא, בְּרוּחָא קָרִיר
אֲמַר וּבְרוּחַ אֲפִיךָ נַעֲרָמוּ מִים, בְּתַנְנָא דְסֻלִיק פְּעֶשֶׂן אֲמַר
נֶשֶׁפֶת בְּרוּחְךָ פְּסָמוּ יָם.

אוּדְנִין אִית בְּהוֹן אֲדִרִין וְאֲכֻסְדְּרִין, וְעֲלֵייהוּ אֲמַר דְּוֹד שִׁיר
לְמַעְלוֹת, דְּאֵינוּן פִּי גְבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ שְׁמַר, וּגְבוּהִים
עֲלֵיהֶם, אִי אֵינוּן אֲטִימִין אוּדְנִין לְתַתָּא, הֵכִי אֵינוּן אֲטִימִין
תְּרַעֲיָן דְּשְׂמִיעָה לְעִילָא לְגַבִּיהוּ, וְאֵינוּן תְּרַעֲיָן דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן

שומע תפלה, שמע ישראל, מתמן צריך לכוונא בשמיעה.
אמר ליה רבי אלעזר, אבא, והא שמיעה באן אתר תליא
לעילא.

אמר ליה ברי ראייה הוא פסא למזרח, דמתמן נהורא
נפיק לעולם, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, מזרח
משם האור יוצא לעולם, יהודה איהו למזרח, ואתמר ביה
גור אריה יהודה. מערב דא פימא דתמן ערוב דכלא, ותמן
מתערבין כל חיילין וכל דרגין, ומחנה אפרים למערב,
ומטה למערב בין צפון לדרום. שמיעה לקבל שלחן בצפון,
ותמן דחילו, הדא הוא דכתיב יהו"ה שמעתי שמעך יראתי,
ומחנה דן לצפון, ואזן דמות אל"ף, דאתמר ביה אלף
בינה, דאיהי נמי עוז לצפון. ריחא לדרום, ריח ניחח
ליהו"ה, ואית לחוטמא תרין נוקבין, כלילן מדינא ורחמי,
ואינון י"י, חוטמא ו' באמצעיתא, תרין צנורות אינון
דיליה, ואתמר לגבי מחנה ראובן לדרום ראו בן, תרין
נוקבין דחוטמא אינון לקבל לאה ורחל, חוטמא בארץ
מישור בינייהו דא יעקב.

אמר ליה רבי אלעזר, אבא, מנא לך דאימא איהי לצפון,
ובה תליא שמיעה, אמר ליה ברי חמשין תרעין אנון
דבינה, ובה מייחדין כ"ה כ"ה אתוון תרין זמנין בכל
יומא, וישראל איהו בן י"ה, בינה ודאי כללא דתלת אתוון
אבא ואימא וברא, ובגין דא שמיעה בה תליא, לית תקוונא
מאלין ארבע אתוון דלא אתכלילן בה עשר ספירן, דאינון
יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וארבע אתוון דאינון יהו"ה איהו
לא אשתני בכל אתר, איהו שמע דשמאלא [דף קל ע"ב]

לְיִשְׂרָאֵל, וְאֶסְתַּפֵּל בְּיָמֵינָא עֲלֵיהוֹ, וּבְדָרוּם אִיהוּ מְרַחֵף
 עֲלֵיהוֹ, הֵדָא הוּא דְכְתִיב וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֵף עַל פְּנֵי
 הַמַּיִם, וּבְמַעְרַב אִיהוּ מְמַלֵּל עִמְהוֹן, שְׁנוּיִן אֵינוֹן בְּמֵאנֵי
 דְּגוּפָא, אֲבָל בֵּיהּ לִית שְׁנוּיָא כָּלֵל, הֵדָא הוּא דְכְתִיב אֲנִי
 יְהוָה לֹא שֵׁנִיתִי.

וּבְכָל אֲבָר וְאֲבָר דְּאִיהוּ נִרְא דְּכָל פְּקוּדָא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאִמְלָכָא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִתְקֵנָא לִיה אֲתֵר דְּכִיָּא וְנִקְיָא
 לְשִׂרְיָא לִיה תַּמָּן, וּבְגִין דָּא צְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְבַעֲרָא מִנִּיהּ
 מִכָּל אֲבָר וְאֲבָר, כָּל מַחְשְׁבִין וְכָל הִרְהוּרִין בִּישִׁין דְּטְנוּפִין
 דְּאֵינוֹן קְלִיפִין, וְצְרִיךְ לְאוּקְדָא לֹון בְּכָל פְּקוּדִין כְּשִׂרִין,
 דְּשִׂרְיִין עַל כָּל אֲבָר וְאֲבָר דְּאֵינוֹן גְּרוּת, דְּכָל פְּקוּדָא נִר
 אֲתִקְרִיָּאת, הֵדָא הוּא דְכְתִיב פִּי נִר מְצוּה, נִר יְהוָה נֶשְׁמַת
 אָדָם, וּבֵה צְרִיךְ לְמַהוּי חוּפֶשׁ כָּל חֲדָרֵי בָטָן, וּלְבַעֲרָא
 מִנִּיהוּ שְׂאוּר וְחֲמִץ מוּץ וְתַבָּן, שְׂאוּר וְחֲמִץ מִן הָעֶסֶה,
 מוּץ וְתַבָּן מִן הַחֲטָה, לְשִׂרְיָא תַּמָּן י"ה, י' בַּעֲסָה דְּאִיהִי
 טָפָה, ה' בַּחֲטָה, דְּאִיהִי לְבַעֲרָא חֲטָה מִן ה' דְּאֲשַׁתְּאָרַת סֵלֶת
 נִקְיָה.

דְּכָל פְּקוּדָא דְּשִׂרְיָא עַל כָּל אֲבָר וְאֲבָר אִית לָהּ שֵׁם יְדִיעַ,
 וְכָל חִיָּלִין וּמְשִׂרְיִין דְּמִלְאָכִין דְּתַלְיִין מִנִּיהּ, כְּלָהוּ
 אֲתַכְּנָשׁוּ לָהּ הוּא אֲבָר, וְנִטְרִין לִיה מִכָּל מְרַעִין בִּישִׁין, וּמֵאֵן
 דְּחֲלִיף לֹון אוּ קָרָא לֹון בְּאֲבָר דְּלָאוּ דְּלָהוֹן, וְלָאוּ אֵינוֹן
 מִמֶּנּוּן עֲלֵיהוֹ, אִיהוּ אֲכַחִישׁ סְדוּרָא דְּעוּבָדָא דְּבְרָאשִׁית,
 וְלָאוּ מִתְכַּנְּשִׁין לְגַבִּיהּ, לְמִלְכָּא דְּשׁוּי מִמֶּנּוּן עַל מַלְכוּתִיהּ,
 וּפְלִיג לֹון עַל כָּל אֲתֵר וְאֲתֵר, וְאָמַר לֹון אֲנִתְ תְּהָא מִמֵּנָא

עַל אֶתֶר כֶּךָ וְכֶךָ, וְאַנְתָּ כֶּךָ וְכֶךָ, וְלִכְל חַד שׁוּי לִיָּה בַּאֲתֶר
יְדִיעַ, וּבַמְלָה יְדִיעַ, לִית לִיָּה חֲלוּף בַּאֲתֶר אַחֲרָא.

אֲבָל קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְשִׁלְטְנוּתִיה בְּכָל אֲתֶר כְּנִשְׁמַתָּא
דְשִׁלְטְנוּתָהּ עַל כָּל אֲבֵר וְאֲבֵר, מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
בְּכָל אֲתֶר דְקָרִי לִיָּה בַר נֶשׁ עֲנִי לִיָּה, אֲלֵא אִם הֵהוּא אֲתֶר
דֵההוּא אֲבֵר אִיהוּ פְּגוּם בְּחֻבָּה דְעֵבִיד בַּר נֶשׁ, קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא לָא שְׂרִיא בֵּההוּא אֲבֵר, דְעֲלִיָּה אֲתֶמֶר כָּל אֲשֶׁר
בּוּ מוּם לָא יִקְרַב.

וְאֲבֵרִין דְבַר נֶשׁ כְּלָהוּ אֵינוֹן מְסוּדְרִין עַל סְדְרֵי בְרֵאשִׁית,
וּבְגִין דָּא אֲתֶקְרִי בַר נֶשׁ עוֹלָם קָטָן, וּמֵאֵן דְאֲמֵלִיךְ
לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל כָּל אֲבֵר וְאֲבֵר, כְּאֵלוֹ אֲמֵלִיךְ לִיָּה
עַל כָּל עֲלָמָא, וְאֲגֵרָא דְבַר נֶשׁ דְאֲמֵלִיךְ לִיָּה עַל כָּל אֲבֵר
וְאֲבֵר לָא אֲתִיָּהִיב רֶשׁוּ לְגֵלְאָה, דְאֵלִין אֵינוֹן טַעֲמֵי מְצוּוֹת
דְלָא אֲתִיָּהִיבוּ לְגֵלְאָה, בְּגִין דְלָא יְהֵא בַר נֶשׁ עוֹבֵד לְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא עַל מְנַת לְקַבֵּל פֶּרֶס, אֲבָל בְּרִי מְלִין אֵלִין דְלָא
צְרִיכִין לְאֲתַגְלִיא, יְהוֹן טְמִירִין בְּלִבְךָ, עֲלִיָּהוּ אֲתֶמֶר לְאֲכוּל
לְשִׁבְעָה וּלְמַכְסָה עֲתִיק, מְלִין עֲתִיקִין דְלָא אֲתַמְסְרוּ לְגֵלְאָה
יְהוֹן טְמִירִין בְּלִבְךָ.

תָּא חֲזִי כִּד בַּר נֶשׁ מִתְעַטֵּף בְּעֵטוּפָא דְמְצוּהָ, וּמְנַח תְּפִלִּין,
וְקָרִי לִיָּה בְקָרִיאַת שְׁמַע, הָא תְקִין לִיָּה פְרִסְיָא בְעֵטוּפָא
דְמְצוּהָ, וְהָא אוּקְמוּהוּ וְהוּכַן בְּחֶסֶד פֶּסָא, וּבְתַפְלִין אִיהוּ
מְעֵטֵר לִיָּה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב פְּאָרֶךְ חֲבוּשׁ עֲלֶיךָ, וְקָרָא
לִיָּה בְקָרָא לְשְׂרִיא עַל פְרִסְיָא דְתְקִין לִיָּה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל,
הָכִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְתַקֵּן לִיָּה בֵּההוּא עֲלָמָא פְרִסְיָא
וְעֵטְרָה, וּכְמָה דְאִיהוּ נְחִית לִיָּה תְמָן, וְיִקוּם פְרִסְיָא בְגִינִיָּה,

וְאֶמְלִיךָ לִיָּה עַל כָּל מַלְאָכִין וּמִשְׁרֵיֶיךָ דְתַמָּן, הֲדָא הוּא
דְכְתִיב וַיִּרְדּוּ בְדָגַת הַיָּם וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם וּגְוֹמֵר, וְרָזָא דְמַלְאָה
כִּי מְכַבְּדֵי אַכְבֵּד וּבּוֹזֵי יִקְלוּ.

וּבְכֻמָּה דְנַחֲתִית לִיָּה בְכֻמָּה נְגוּנִין דְשִׁירוֹת תּוֹשְׁבַחוֹת וְהוֹדָאוֹת,
הָכִי כַד סְלִיק לְעֵילָא פְּלָהוּ חִיוּן דְמַרְכָּבוֹת, וּמִשְׁרֵיֶיךָ
דְמַלְאָכִין קְדִישִׁין, דְחִיּוֹת וְאוֹפְנִים וּשְׂרָפִים, פְּתַחֲיִן לִיָּה
גְדַפְיִיהוּ בַחֲדוּוּא בְנִגּוּנָא לְקַבְּלָא לִיָּה, הָא הָכָא אֲגָרָא
דְצִלוּתָא וְתַקּוּנִין דִּילָהּ דְאִיהִי פְקוּדָא חֲדָא.

פְקוּדָא דְבְרִית מִלָּה, בְּגִזְרֵי דְעַרְלָה וּפְרִיעָה, כְּמָה דְאִיהוּ
אֲעֵבֵר מֵהוּא אֲבֵר כָּל אֵלִין קְלִיפִין דְאֵלֵהִים
אַחֲרִים, וְתַקִּין בֵּיה אֲתֵר לְשִׂיא בֵּיה שְׁכִינְתָא תַמָּן, דְאִיהוּ
אוֹת בְּרִית מִלָּה, הָכִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כַד נִשְׁמַתִּיה וְדָף
קלא ע"א] סְלִיקַת לְעֵילָא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב מִי יַעֲלֶה לְנֹו
הַשָּׁמַיִמָּה, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲעֵבֵר מִנִּיה כָּל מַלְאָכִי
חַבְלָה וּמַקְטָרְגִין דְלָא יִקְרְבוּ לְגַבִּיה בְּגִין דְשִׁמָּא דִּיהו"ה
שְׂרִיא עֲלֵיה דְתַשְׁפַּח לִיָּה בְּאֵלִין תִּיבִין מִי יַעֲלֶה לְנֹו
הַשָּׁמַיִמָּה, רָאשֵׁי תִיבוֹת מִל"ה, וְסוֹפֵי תִיבוֹת יְהו"ה,
בְּשִׁמִּיה סְלִיק לְעֵילָא נִשְׁמַתִּיה, וּבַהּהוּא זְמַנָּא יִתְקַיֵּים בֵּיה
וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהו"ה נִקְרָא עֲלֵיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ,
וּכְמָא דְאִיהוּ מְקַבֵּל עֲלֵיה כָּל פְּקוּדִין דְעֵשָׂה, בְּדַחֲלוֹ
וְרַחֲיֵמוּ, הָכִי אֶמְלִיכִין לִיָּה לְעֵילָא חֲיִילִין וּמִשְׁרֵיֶיךָ, עַל
אֵלִין עֲלָמִין דְתַקִּין לִיָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְעֵילָא, וּמְקַבְּלִין
לִיָּה עֲלֵייהוּ בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲיֵמוּ דְמֵאֲרִיהוּן.

וּבְזִמְנָא דְבַר נֶשׂ אֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא דְאִיהוּ אוּר, וּבְמַצּוּה
דְאִיהוּ נֵר, כְּאֵלוּ נְהִיר עֲמוּדָא דְעַנְנָא בִּימָמָא קָדָם

יהו"ה, ועמודא דאשתא בליליא, הכי כגוונא דא כד אזיל
 לההוא עלמא, מה פתיב ביה ויהו"ה הולך לפניהם יומם
 בעמוד ענן לנחותם הדרך, ולילה בעמוד אש להאיר להם,
 למאן לנשמה ורוחא ונפשא דיליה, דאינון לקבל פהן לוי
 וישראל, וכלא בזכו דאורייתא דאיהי אור ונר.

וכל מאן דנטיר שבת ואוקיר ליה ומענג ליה בגין יקרא
 דקודשא בריך הוא, הכי קודשא בריך הוא יהיב ליה
 אתר לעילא בנייתא דלא טרח ביה, ונח תמן מפל טרחא
 דהאי עלמא דטרח בכמה גלגולין ועובדין, ברי תא חזי,
 כל פקודין אלין תליין בדיוקנא דמלכא, ואית פקודין
 דאינון על מנת לקבל פרס, ותליין מדיוקנא דההוא נער
 דלעילא, וצריך לפרשא כל פקודין דאינון בדיוקנא דמלכא.

אית אלין דתליין מרישא, ואית ואלין דתליין בעיינין, וכמה
 מלאכין ומשריין עלאין דאינון עיני יהו"ה ממנן
 עלייהו, ואית פקודין דתליין מן אודנין, וכמה מלאכין
 דאתקריאו אזני יהו"ה ממנן עלייהו, ואית פקודין דתליין
 מאנפין, וכמה מלאכין דאתקריאו פני יהו"ה ממנן עלייהו,
 דאתמר בהון וארבעה פנים לאחד, ואית פקודין דתליין
 מחוטמא, וכמה מלאכין דאתמר בהון עושה מלאכיו דוחות
 ממנן עלייהו, ואית פקודין דתליין מפימא, וכמה מלאכין
 דממנן על קלין דאורייתא ועל דבורין, דאתמר בהון פי
 עוף השמים יוליד את הקול ובעל פנפים יגיד דבר, ואית
 פקודין דתליין מידוי דמלכא, וכמה מלאכין ממנן עלייהו
 דאתקריאו ידין, הדא הוא דכתיב וידי אדם מתחת פנפיהם,
 ואית פקודין דתליין מגופא כענבין דאתכלא.

אמר ליה רבי אלעזר, אבא, והא לעילא הא אוקמוה
 דלית גוף ולית גויה, אמר ליה ברי, לעלמא דאתי
 אתמר דאיהי אימא עלאה, אבל לתתא אית גופא בעלמא
 דין דאיהי שכינתא תתאה, וגופא איהי אורייתא, דמינה
 תליין כל פקודין, ואית פקודין דתליין מאות ברית, וכמה
 מלאכין ממנן עלייהו דאתקריאו מארי דאותות, דאתמר
 בהון והיו לאותות, ועלייהו אתמר למשה וזה לך האות,
 והאי איהו אות דכל צבא השמים ממנן עליה, ואית פקודין
 דתליין ברגלין, וכמה מלאכין ממנן עלייהו, דאתמר בהון
 והחיות רצוא ושוב, ואתמר בהון ורגליהם רגל ישרה,
 והכי תליין פלהו מגופא, בשערא דתליא מרישא, וכל
 נימא ונימא אחזי דאיהו מלאך דתליא מרישא.

ובל מאן דפשע בפקודא, כאלו פשע בדיוקנא דמלפא,
 זכאה נשמתא דאיהי בדיוקנא דמאריה, דמקיים
 פקודין אלין, דמינה תליין כל מלאכין אלין דאתקריאו
 עיני יהו"ה אזני יהו"ה, וכל תקונין וחיילין ומשריין דגופא
 דלעילא, וכד סלקת נשמתא כל אלין חיילין סלקין עמה,
 וכד נחתא כל אלין חיילין נחתין עמה, איהי סלם, והנה
 מלאכי אלהי"ם סלקין ונחתין בה, בה ממש, וכד סלקא,
 קלא נחית ברומי רקיעין לכל חיילין ומשריין, הבו יקרא
 לדיוקנא דמלפא.

[דף קלא ע"ב] מצוה דכל פקודא, ביה שריא יהו"ה, הוא
 אשתפח בכל אבר ואבר, הוא אשתפח בארבע
 גוונין דשערא ובארבע גוונין דעינא, ובארבע אדרין
 דאודנא, ובארבע גווני דאנפין, ובקלא ובדבורא ובקריאה

וְאִמְרָהּ, וּבַעֲשֵׂיהָ דִּדְיָן וּבְכָל אֲבָר וְאֲבָר דְּגוּפָא אִיהוּ יְהוּ"ה,
 מִמְּנָא עַל כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ, דְּבִיהַּ מְצוּהָ בְּאִ"ת ב"ש, מ"צ
 י"ה, פ"ץ ו"ה, הָא מְצוּהָ יְהוּ"ה, מִצְפָּץ, יְהוּ"ה בְּאִ"ת
 ב"ש מִצְפָּץ. וּבְרִי, כָּל אֲבָרִין אֲתַקְרִיאוּ פְּנוּיִין לְשִׁמָּא
 דִּיהוּ"ה, וְכָל מְלֹאכִין דִּתְלִיִין מֵהָהוּא אֲבָר כְּלָהוּ סְלָקִין
 וְנַחְתִּין בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ, וְכָל מָאן דְּקָרָא לְמְלֹאכִין וּלְכַנּוּיִין וְלֹא
 בְּהָהוּא אֲבָר דִּמְמַנָּא עֲלֵיהּ, לִית סְלִיק פְּעוּלָהּ בִּידוּי.

רִישָׁא אִיהוּ פְּנוּיָא דְשֵׁם אֱהִי"ה, וְכָל מְלֹאכִין, וּמִמְּנָן
 דִּהוּיּוּת, מֵהַכָּא תְלִיִין, וּבִיהַּ שְׁאֲלִין מְלֹאכִין אִיהַּ
 מְקוּם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, אִי"ה רְשִׁים בְּאֱהִי"ה, וְתַמְן הִי"ה
 דְּסְלִיק בְּחוּשְׁבָן כ' דְּאִיהוּ פְתָר, אִיהוּ רְשִׁים בְּא"ב ג"ד
 ה"ו ז"ח ט"י, אֱהִי"ה אֶל"ף ה"א יו"ד ה"א אִיהוּ רְזָא
 דְּעֵשֶׂר אֲתוּוֹן מְעִילָא לְתַתָּא, הָאִי אִיהוּ פְתָר בְּרִישׁ כְּלָהוּ
 שְׁמָהּ, וְלְעִילָא מְנִיָּה יו"ד ה"י וַא"ו ה"י, אֶל"ף דַּל"ת
 נו"ן יו"ד, לְעִילָא מְנִיָּה יו"ד ה"א וַא"ו ה"א, וְכְלָהוּ
 סְלָקִין לְאַרְבַּעִין וְתַרִּין אֲתוּוֹן, וְאַלִּין אֵינּוֹן אֲתוּוֹן דְּאֲתַבְּרִיאוּ
 בְּהוֹן שְׁמִיא עֲלֵאִין, וְאַרְצוֹת הַחַיִּים, דְּאַלִּין אֲתַקְרִיאוּ שְׁמִי
 הַשְּׁמַיִם, וּמָאן דְּבָרָא בְּהוֹן כְּלָא, אִוְמָנָא דְכְּלָא, עֲלֵת הַעֲלוֹת
 מִתְעַלָּה עַל כְּלָא, הוּא בְרִיךְ לְכָלֵּא, וְלְעִילָא מְכָל בְּרַכָּאן,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרַכָּה וְתַהֲלָה, וְלֹא צְרִיךְ
 אִיהוּ בְּרַכָּאן מֵאַחֲרָא, דְּלִית עֲלֵיהּ מָאן דְּאַשְׁפַּע לֵיהּ.

בְּרִי אִית פְּקוּדִין דִּתְלִיִין בְּרַגְלִין, דְּאַתְמַר בְּהוֹן וּרְגְלֵיהֶם
 רְגַל יִשְׂרָה, עַל אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶם, בְּלַכְתָּם יִלְכוּ, דָּא
 אֲדַנְי, דְּעֲלִיָּה אֲתַמַּר צְדָק לְפָנָיו יְהִלֵּךְ וְיִשֵּׁם לְדֶרֶךְ פְּעַמְיוֹ,
 וְאֵינּוֹן מֵאֵת אֲדָנִים לְמֵאֵת הַפְּכָר, דְּנַחְתִּין לְמֵאֵה בְּרַכָּאן.

וְדָא ק' מִן צְדָקָה דְאִיהִי צְלוֹתָא, צ' תְּשַׁעִים אֲמִנִים, ד' אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת, ק' מֵאָה בְּרָכוֹת, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵי תוֹרָה, וְהֵאִי צְדָקָה אִיהִי אִימָא עֲלָאָה, צְדָק אִימָא תַתָּאָה, דְאִתְמַר בַּה צְדָק לְפָנֵינוּ יְהִלְוּ, צְדָק יִקְרָאָהוּ לְרַגְלוֹ, דָּא דִינָא וְדָא רַחְמִי, צְדָק אִימָא תַתָּאָה, צְדָקָה אִימָא עֲלָאָה.

כָּל פְּקוּדֵין דְהֵלִיכָה תְלִיין בְּרַגְלִין, כְּגוֹן הֵלִיכָה לְבִי כְּנִישְׁתָּא, הֵלִיכָה לְבְרִית מִלָּה, הֵלִיכָה לְמַת מְצוּה, אוּ לְכָל הֵלִיכָה דְמְצוּה, וְהֵאִי פְקוּדָא דְבְרִית מִלָּה תְלִיא בְּצַדִיק, וְצְדָקָה בִידִין מִן נָתַן תַתָּן, כָּל פְּקוּדֵין אִינּוֹן מְשׁוּלְבִין אֵלִין עִם אֵלִין הָדָא הוּא דְכְתִיב מְשׁוּלְבוֹת וְכוּ', וְכֵן תְּפִלִין תְלִיין בְּרִישָׁא וּבִידָא שְׁמָאֲלָא, צִיצִית עַל כַּתְפָּא, מְצוֹת לְלִמּוּד וּלְלִמָּד בְּפִימָא, וְכֵן צְלוֹתֵין תְלִיין בְּפוּמָא, וְהָכִי מְצוֹת שׁוּפְר בְּרוּחָא דְנָשִׁיב בֵּיה בְּפוּמָא, וְהָהוּא רוּחָא אֲתַעְבִיד קְלָא, וְכֵן קְרַבְנִין דְאִינּוֹן רִיחַ נִיחַח לִיהוּ"ה תְלִיין בְּחוּטְמָא, וְאָעִי בּוּסְמִין דְאֲבַדְלָתָא, וְכָל דִּינִין תְלִיין בְּדַבְרָא, וְכֵן בְּעֵינִין, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מְאָרִי מְתַנִּיתִין אִין לְדִיין אֶלָּא מַה שְׁעִינִיו רוּאוֹת.

וְאִית פְּקוּדֵין דְתְלִיין בְּשְׁמִיעָה כְּגוֹן קְרִיאַת שְׁמַע, אוּ פְקוּדֵין אֲחַרְנִין, דְאִתְמַר בְּהוּן אִם הַשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ יֵצֵא, וְדָא תְקִיעַת שׁוּפְר, סוּף סוּף בְּאֵלִין אַבְרִין תְלִיין כָּל פְּקוּדֵין, אֶלָּא פְקוּדָא דִירָאָה וְאַהֲבָה אֵלוּ תְלִיין בְּמוּחָא וּלְבָא, וְכָל פְּקוּדֵין דְעֵשְׂיָה כְּגוֹן סוּפָה וְלוּלָב תְלִיין בִידִין, וּבְאֵלִין תְקוּנִין צְרִיךְ בְּרַ נֶשׁ לְאַשְׁתְּמוּדְעָא כָּל מְלֶאכְיָא דְאִתְקְרִיאוּ עֵינֵי יְהוּ"ה אָזְנֵי יְהוּ"ה, וְאִינּוֹן דְאִתְמַר בְּהוּן עוֹשֶׂה מְלֶאכְיוֹ רוּחוֹת מְשַׁרְתֵּיו אֵשׁ לוֹהֵט, דְתְלִיין בְּחוּטְמָא,

וּמְלֹאכִין דְּאִתְמַר בְּהוּן פִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל
 דְּתַלְיִין בְּקָלָא, וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבַר דְּתַלְיִין בְּדְבוּרָא,
 וּמְלֹאכִים דְּתַלְיִין בַּעֲשִׂיָּה, כְּגוֹן וַיְדִי אָדָם, וּמְלֹאכִין
 דְּאִתְקִרְיָאוּ אוֹתוֹת, דְּתַלְיִין בְּצַדִּיק [דף קלב ע"א] דְּאִתְמַר בְּהוּן
 וּמֵאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אֶל תַּחְתּוֹ, וּמְלֹאכִין דְּתַלְיִין בְּרַגְלִין,
 דְּאִתְמַר בְּהוּן וְהַחֲיוֹת רְצוּא וְשׁוּב, וְנַעֲנוּעָא דְכֻלְהוּ יְהוּ"ה,
 וְצִרְיָךְ לְמַנְדַּע נְקוּדָה דִּילִיָּה, בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר נְקוּדָה דְּאִתְחַיֵּיב
 לְמִלְאָכָא דְּאִיהוּ אוּר מַיִם, וְלְמִלְאָכָא דְּאִיהוּ אֵשׁ, וְלְמִלְאָכָא
 דְּאִיהוּ רוּחַ, דְּכָל נְקוּדִין אֵינוֹן אֲשָׁא וְרוּחָא וּמִיָּא, מְלָכוֹת
 עֶפְר מְאָנָא דְכֻלְהוּ עֲלֵאִין דְּתַלְיִין מְסַפִּירִן, וְלִתְתָא הָכִי אִית
 מְלֹאכִין דְּתַלְיִין מְפָסָא וּמְלֹאךְ וְאוּפִן, דְּמִתְמָן נִשְׁמָה וְרוּחָא
 וְנִפְשָׁא, גּוּפָא מְאָנָא דְכֻלְהוּ, מִיכָא"ל אִיהוּ מִיָּא, וְאִיהוּ
 מְמוּנָה עַל יָמָא, וּבְגִין דָּא פִּד אַעֲבַר מִשָּׁה לְיִשְׂרָאֵל בְּיָמָא,
 בִּיה שִׁבַּח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְכָתִיב מִי כְמוֹךְ
 בְּאֵלִים יְהוּ"ה, גְּבִרְיָא"ל מְמוּנָה עַל אֲשָׁא, אוּרִיָּא"ל עַל
 רוּחָא, רְפָא"ל עַל עֶפְרָא, מְאֵלִין תַּלְיִין כְּמָה רַבִּי רַבּוּן
 דְּמִלְאָכִיָּא דְּתַלְיִין מְנִיָּהוּ.

בְּרִי, אַגְרָא דְּאֵלִין פְּקוּדִין דְּתַלְיִין בְּאֵלִין אֲבָרִים, הוּא דְמָאן
 דְּמִיַּחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשִׁכְנִיתִיָּה בְּהַאי עֲלָמָא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזוּוּג לִיָּה בְּבֵת זְוִגִיָּה לְהַהוּא עֲלָמָא,
 וּמָאן דְּקָרִיב לִיָּה לְשִׁכְנִיתִיָּה קְרַבְנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְקָרֵב לִיָּה בְּבֵת זְוִגִיָּה, וּמָאן דְּעָבִיד לִיָּה בִּי מְקַדְשָׁא, הָדָא
 הוּא דְכָתִיב וַעֲשׂוּ לִי מְקַדְשׁ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לִיָּה
 בְּהַהוּא עֲלָמָא בֵּית לְדִיִּירָא לִיָּה תְּמָן דְּאִיהוּ קִדְשׁ קִדְשִׁין,
 וּמָאן דְּעָבִיד לִיָּה סָפָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַפֵּךְ עֲלֵיָּה

בַּהֲהוּא עֲלֵמָא, וְאַגִּין עֲלֵיהּ מִכָּל מְלֵאכֵי חַבְלָה כַּד נִפְיֵק
מֵהָאֵי עֲלֵמָא וְאַזִּיל לְהֵהוּא עֲלֵמָא.

וְכָל מָאן דְּמִכְרֵךְ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּמְקַדֵּשׁ לֵיהּ בְּצִלוֹתֶיהּ
בַּהֲאֵי עֲלֵמָא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְבָרַךְ לֵיהּ בַּהֲהוּא
עֲלֵמָא, וּמְקַדֵּשׁ לֵיהּ, וְלִית קְדוּשָׁה פְּחוּתָהּ מֵעֲשָׂרָה, אוֹף הֲכִי
עָבִיד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲשָׂרָה חוּפּוֹת בְּגִין עֲדָן,
דְּקְדוּשִׁין דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עִם שְׂכִינְתֶיהּ, אֵינּוּן קְדוּשׁ
קְדוּשׁ קְדוּשׁ, וְשִׁבַּע בְּרַכָּאן דִּילֵיהּ אֵינּוּן בְּקִרְיַת שְׁמַע,
בְּשַׁחַר שְׁתִּים לְפָנֶיהּ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהּ, וּבְעֶרְב שְׁתִּים לְפָנֶיהּ
וְשְׁתִּים לְאַחֲרֶיהּ, הָא שִׁבַּע, וְיַחְוֹד דִּילֵיהּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְהֲכִי
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְבָרַךְ לֵיהּ וְלִכְלָה דִּילֵיהּ, וּמְקַדֵּשׁ לֵיהּ
עֲמָה בְּקְדוּשָׁה, וּמֵיִיחַד תְּרוּיְהוּ, וְכֻלָּא מְדָה כְּנַגַּד מְדָה.

סוֹף סוֹף בְּכָל מָה דְּאַשְׁתַּדַּל בַּר נֶשׁ בְּפִקּוּדוֹי דְּקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא, בְּגִינֵיהּ וּבְגִין שְׂכִינְתֶיהּ, הֲכִי אֲשַׁתַּדַּל
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגִין בַּר נֶשׁ וּבַת זוּגִיָּה בַּהֲהוּא עֲלֵמָא,
זַפְּאָה חוּלְקִיָּה מָאן דִּישְׁתַּדַּל לְמַעַבַּד רְעוּתֶיהּ, דְּלִית פִּימָא
יְכִיל לְמִימַר אַגְרָא דִּילֵיהּ בַּהֲהוּא עֲלֵמָא דְּאִיהִי לְדְרִי דְרִין,
בַּר נֶשׁ עָבִיד לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רְעוּתֶיהּ דְּאִיהוּ לְפּוּם
שְׁעָתָא בַּהֲאֵי עֲלֵמָא, וּבְנֵי לֵיהּ בְּנִינָא בֵּיהּ, קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא בְנֵי לֵיהּ לְבַר נֶשׁ בְּעֲלֵמָא דִּילֵיהּ בְּנִינָא לְדְרִי דְרִין,
זַפְּאָה מָאן דְּשָׂרִיא לֵיהּ בְּכָל אַבְר וְאַבְר דִּילֵיהּ לְמַעַבַּד לֵיהּ
אַתְר לְשָׂרִיא תַּמָּן, וְלֵאמֹלְכָא לֵיהּ בְּכָל אַבְר וְאַבְר, דְּלֵא
יְהֵא בֵּיהּ אַבְר פְּנוּי מְנִיָּה, דְּאֵם חֶסֶר אַבְר חַד דְּלֵא שְׂרִיא
עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִין הֵהוּא אַבְר אֲתַחְזֹר לְעֲלֵמָא
בְּגִלְגוּלָא, עַד דְּאַשְׁתַּלִּים בְּאַבְרִין דִּילֵיהּ, לְמַהוּי כְּלָהוּ שְׁלִמִין

בְּדִיּוֹקְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִם חָסַר חַד לֹאוּ אִיהוּ
בְּצִלְמוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פִּימָא עֲקִימָא לָא שְׂרִיא בִּיהַ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ
מוֹם, כֹּל שְׂפָן אִם דְּבוּרָא דִּילִיהַ עֲקִים, עֲלִיהַ אֲתַמַּר
מְעוֹת לֹא יוּכַל לְתַקּוּן, פִּימָא וּלְבָא אִינוּן לְקַבֵּל אוֹרֵייתָא
דְּבִכְתָּב וְאוֹרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה, קָלָא וְדְבוּר דְּנַפִּיק מִתְרוּיֵיהוּ
אִיהוּ ו"ה, צְרִיךְ לְאַפְקָא לִיהַ בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ דִּי"ה, וְאִם
לֹאוּ, לָא שְׂרִיא תַמָּן יְהוּ"ה.

שְׂפּוּן אֲרִיכִין מִסְטָרָא דְאַנְשֵׁי חֵיל, רַחֲבִין מִסְטָרָא דִּירָאֵי
אלֵהִי"ם, שְׂפּוּן בִּינוּנִים מִסְטָרָא דְאַנְשֵׁי אֲמַת,
זַעֲרִין בְּעַגּוּלָא מִסְטָרָא דְשׁוֹנְאֵי בְּצַע, כַּמָּה קָלִין וְדְבוּרִין
נְפִיקִין מִפִּימָא מִיַּד דְּנַפְקִין מִפּוּמוֹי כַּמָּה מְלֶאכִים דְּאֲתַקְרִיאוּ
עוֹפִין נְטֻלִין מְלוּלִין דְּפִימָא. חֲמֵשׁ תְּקוּנִין אִינוּן בְּפִימָא,
דְּאֲתַמַּר בְּסִפְר יְצִירָה, אַחַה"ע בּוּמ"ף גִּיכ"ק דְּטַלְנַת
זְסִר"ן, וּבַהוּן אֲבָנִים [דף קלב ע"ב] שְׁלֵמוֹת תְּבַנְהַ לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּכַמָּה צְלוֹתִין וּפּוֹלְחָנִין, וְעֲלִיֵּיהוּ אֲמַר יַעֲקֹב
וַיִּשְׁכֹּב בְּמָקוֹם הַהוּא, וַיִּשְׁכֹּב וַיִּשְׁכֹּב וַיִּשְׁכֹּב כ"ב אֲתוּן בְּמָקוֹם
הַהוּא, י"ש לְהַנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ, כ"ב בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל, בְּךָ
בְּטַחוּ אֲבוֹתֵינוּ, כִּי בְךָ אָרוּץ גְּדוּד, וּבְךָ בָחַר יְהוּ"ה, אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעַתְּ לָהֶם בְּךָ, נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בְּךָ, בַּהוּן בְּרוּךְ כְּבוֹד
יְהוּ"ה מִמְּקוּמוֹ.

דִּיקְנָא, בְּסִפְר בֶּן סִירָא, קָלִיל דְּקֹן קוּרְטְמָן, עַב דְּקֹן אִיהוּ
בְּרַבּוּיָא דְלִיחָא בְּלַחוּתָא דִּילִיהַ, וּבְגִין דָּא אִיהוּ
פְתִיא שְׂטִיא, אֲמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן מָאן דְּלִית לִיהַ דִּיקְנָא
בְּאַנְפוּי וּבְפִימוֹי אֲלָא זַעֲרִי, הוּא פְקַחָא, דְּמָרָה יְרוּקָא אִיהוּ

אֶתְגַּבְּרַת עָלֶיָּהּ, וְלִית בֵּיהּ לַחֲוֹתָא כָּלֵל, דִּיקְנָא בִּינוּנִית דָּא
 אִיהוּ אִישׁ תָּם, דַּעְתִּיהָ שְׁלִים, מֵאן דְּלִית לִיהּ דִּיקְנָא בְּאַנְפּוּי
 כָּלֵל, מְרָה קְרִירָא וַיִּבְשְׁתָּא אֶתְגַּבְּרַת עָלוּי, לִית בֵּיהּ לַחֲוֹת
 וְחַמִּימוֹת כָּלֵל, מְאָרִי דַּעְצִיבוּ אִיהוּ, עוֹבְדוּי כְּאַתְתָּא.

תָּא חֲזִי אִית בְּנֵי נֶשָׂא דְמַמְלָלָן בְּנַעְנוּעָא דַּעֲיִינִין, וְאַחֲרַנִּין
 בְּנַעְנוּעָא דִּידִין, וְאַחֲרַנִּין בְּנַעְנוּעָא דְרִישָׁא, וְאַחֲרַנִּין
 בְּנַעְנוּעָא דְגוּפָא, וְאַחֲרַנִּין בְּנַעְנוּעָא דְרַגְלִין, דָּא אִיהוּ דְבַכָּל
 אֲתֵר דְנִשְׁמַתִּיהָ בֵּיהּ, תַּמָּן עָבִיד נַעְנוּעָא יִתִּיר בְּהַהוּא אֲתֵר.

אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, וְכִי נִשְׁמַתָּא לָא אִיהִי בְּאַתֵּר
 יָדִיעָא בְּלָבָא, וְאַתְפְּשֻׁטוּתָהּ בְּכָל אַבְרִין דְּלָבָא, אָמַר
 לִיהּ בְּרִי, וְהָא כְּתִיב בְּהָ וַתִּגַּל מַרְגְּלוֹתַי וַתִּשְׁכַּב, כְּפּוּם
 עוֹבְדוּי דְּבַר נֶשׁ הָכִי נִפִּיק לָהּ מֵאַתְרָהּ, וְנַחֲתִית לָהּ לְבַר
 מֵאַתְרָהּ, כְּגוּוֹנָא דְשְׁכִינְתָּא דַּאֲתָמַר בְּהָ וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה
 אִמְכֶם, וַתִּיּוֹבְתָא שְׁלִימְתָא, מֵאן דַּאֲתִיב לָהּ לְאַתְרָהּ דַּהוּת
 בְּקַדְמִיתָא, דְּבִזְמַנָּא דְנִשְׁמַתָּא אִיהִי בְּלָבָא אֲתַקְרִיאת
 מִטְרוּנִיתָא, כַּד נִפְקַת מְלָבָא לָא אֲתַקְרִיאת מִטְרוּנִיתָא, כְּפּוּם
 חוֹבוּי דְּבַר נֶשׁ הָכִי נַחֲתִית לָהּ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא וּמֵאֲבַר לְאֲבַר,
 עַד דְנַחֲתִית לָהּ לְרַגְלוּי, וְכְפּוּם זְכוּוֹן דִּילִיָּהּ הָכִי סְלִיקַת,
 עַד דְסְלִיקַת לְאַתְרָהּ, וּבְגִין דָּא בְּכָל אֲתֵר דְנַחֲתַת, תַּמָּן
 עָבַדַת תְּנוּעָה יִתְרָה בְּהַהוּא אָבַר יִתִּיר מֵאַחֲרַנִּין.

שְׂרַטוּמִין דִּידִין אֲשַׁכְּחָנָא דַּאֲינוּן כְּעַנְפִּין דְּאִילָנָא, מְנַהוּן
 אֲרִיכִין, מְנַהוּן קְצָרִין, מְנַהוּן מְשֻׁלְבִין, מְנַהוּן
 בְּעִגּוּלָא זְעִירִין.

אֲשַׁכְּחָנָא בְּרָזָא דְמַתְנִיתָא, דְטוּרִין רַמְאִין עַמִּיקִין, גּוּ
 סוּסְפִיתָא, קוּנְטָרָא, קְטָרָא דְקְטָרִין, תַּמָּן הוּא

כִּד אוֹכְמָא בְּלֹא רַגְלִין, מִפְּכַפְךְ הַפּוֹכִין, גּוֹף טְרִיף, כִּד
הָוָה יְתִיב אָזִיל, כִּד הָוָה אָזִיל יְתִיב, כִּד הָוָה אָזִיל מִהַפְּךְ
טוֹרִין, כִּד הָוָה יְתִיב מֵעַקֵּר טַנְרִין, מָאן דְּאֵעֲרַע בֵּיהַ טְרִיף
לִיה וְקָטִיל לִיה, וְלֹא אֶהְנִי, זַפְּאָה אִיהוּ מָאן דְּאֶסְתַּמֵּר
מִנִּיה.

כָּל דִּיּוֹקְנִין דְּבָנֵי עֲלָמָא בֵּיהַ רְשִׁימִין, כָּל צִיּוּרִין בֵּיהַ
מְצוּיִירִין, כָּל גְּוֹנִין בֵּיהַ מְרַקְמִין, דְּסִטְרִין אַחֲרָנִין כַּמָּה
עֲנַפִּין תְּלִיין מִנִּיהַ, דְּשִׁרְבִיטִין דְּנוֹרָא מְלַהֲטָא דְזָרִיק, כַּמָּה
גְּלַגְלִין סַחְרִין לִיהַ, כְּלֵהוּ מְלִיין עֵינִין דְּגוֹמְרִין דְּנוֹרָא
מְלַהֲטִין, מְנַהוּן מְזַדְעִזְעָאן חֵיילִין וּמְשַׁרְיִין, לִית בְּהוּן
רַחֲמָנוּתָא כָּלֵל, זַפְּאָה אִיהוּ מָאן דְּאֶסְתַּמֵּר מִנִּיהַ.

בֵּיהַ רְשׁוּמִין דִּיּוֹקְנִין דְּחִיוּן בִּישׁוּן, דְּאִינוּן מְזַל אַרְיָה,
מְזַל שׁוּר מוּעֵד, מְזַל נֶשֶׁר, מְזַל אָדָם, כָּל נוּגֵי יַמָּא
מְסַאֲבִין בֵּיהַ מְצוּיִירִין, וְעוֹפִין וְחִיוּן דְּסִטְרָא דְּמְסַאֲבוּ בֵּיהַ
רְשִׁימִין וּמְצוּיִירִין, דְּכְלֵהוּ מוּעֲדִין לְקַלְקַל, כַּמָּה שִׁרְבִיטִין
וְנִצּוּצִין אֲזַדְרִיקוּ מִנִּיהַ עַל בְּנֵי נֶשֶׁא, וְאִינוּן נִשְׁמַתִּין דְּחִיבִיא,
דְּקָא מְרַפִּיבִין עַל בְּנֵי נֶשֶׁא, מְנַהוּן דְּכוּרִין מְנַהוּן נוֹקְבִין,
לְזַמְנִין מְרַפִּיבִין נוֹקְבִין עַל דְּכוּרִין, לְזַמְנִין דְּכוּרִין עַל
נוֹקְבִין, כִּד אֲזַדְרִיקוּ לָא אֲזַדְרִיקוּ לְאַתֵּר יְדִיעָא, אֶלָּא כָּל
כִּד בְּאַתֵּר דְּלֹא [דף קלג ע"א] מִנִּיהַ. וְוִי לֹון לְאִינוּן טִיפִין,
דְּאִינוּן נִצּוּצִין וְשִׁרְבִיטִין אֵעֲרֵעוּ בִּינִייהוּ, אֵלִין שְׁטִיין דְּלֹא
מְסַתְּמִין גְּרַמִּייהוּ בְּזוּגָא דְּלֵהוּן, מְרַפִּיבִין לֹון בְּהוּן,
וְאַתְעֵבִיד אִילְנָא דְּעֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע.

נוֹקְבָא אִית לִיהַ דְּאַתְקִרִיאַת לֵהַט הַחֶרֶב הַמְתַּהֲפַכַת, דְּכָל
גְּלַגּוּלִין דְּנִשְׁמַתִּין בֵּיהַ מְתַהֲפְכִין, לְזַמְנִין מְטָה

לְנַחֵשׁ, לְזַמְנֵין נַחֵשׁ לְמִטָּה, וְהָכִי מִתְהַפְכָּא דְכוּרָא לְנוֹקְבָא,
 נוֹקְבָא לְדְכוּרָא, וְאֵלִין דְּהַפְכִין לְשִׁלְחָנָם גְּרַמִּין הַפּוֹכִין
 אֵלִין. הַפְכֶּפֶךְ דְּכֻלְהוּ לְהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת מֵרַע לְטוֹב
 וּמִטָּב לְבִישׁ, וְהָכָא רְזָא דְצַדִּיק וְרַע לֹו רָשַׁע וְטוֹב לֹו, וְדָא
 אִיהוּ גּוֹלֵל אֹור מִפְּנֵי חֲשָׁךְ וְחֲשָׁךְ מִפְּנֵי אֹור, מֵאֵן דְּאֵלִים
 גָּבַר, כַּד אֵלִים נוֹקְבָא עַל דְּכוּרָא בְּגִלְגּוּלָא דִּילִיהּ לִית לִיהּ
 דִּיקְנָא, עָקַר הוּא, עוֹבְדוּי כְּבַעֲרָא, תוֹעֵבָה אִיהוּ.

וְהָכִי אֵינוֹן מִתְהַפְכִין דְּרַגִּין מְדִינָא לְרַחֲמֵי וּמְרַחֲמֵי לְדִינָא,
 כְּגִוּוֹנָא דְּסִטְרָא דְּדַכִּיו הָכִי מִתְהַפְכִין מִסִּטְרָא דְּמַסְאָבוּ,
 אִם אֵלִים גָּבַר, וְהוּא יְהִי פָּרָא אָדָם יָדוּ בְּכַל, וְאִם אֵלִימָא
 נוֹקְבָא יָד כַּל בּוּ, אִית שְׁלִטְנוּתָא לְבִישׁ וְאִית שְׁלִטְנוּתָא
 לְטָב, אִית שְׁלִטְנוּתָא דְּשְׁלִיט דָּא עַל דָּא, וְאִית שְׁלִטְנוּתָא
 דְּנִיאופִין, כַּד שְׁלִיט זִוְנָה עֲלִיהּ, כְּלָהוּ בְּעִירָן אֲתִיין עֲלִיהּ,
 כְּמָה דְּאַשְׁכַּחְנָא בְּנְבוֹכַדְנֶאצַּר, דְּאַתְמַר בֵּיהּ וּמִבְּנֵי אֵינְשָׁא
 טָרִיד וְעֶשְׂבָא כְּתוּרִין לִיהּ יִטְעֲמוּן עַד דְּשַׁבְעָה עֲדָנִין יַחְלַפּוּן
 עֲלוּהִי, דְּאֵינוֹן שַׁבְעָה כְּכַבִּי דִּילִיהּ, יַתְחַלְפּוּן עֲלוּהִי מְדְכוּרִין
 לְנוֹקְבִין, וּבְגִין דָּא כַּד גִּלְגּוּלָא דְּנוֹקְבָא קָא רְכִיבַת עֲלִיהּ,
 עוֹבְדוּי אִיהוּ פְּאַתְתָּא, כַּד מְלִיל מְלִיל בְּפִתְיָחוּ דִּידִין, וְקָלִיָּה
 וְדְבוּרִיָּה וְכָל עוֹבְדוּי פְּאַתְתָּא, תוֹעֵבָה אִיהוּ, וּבְגִין דָּא
 מְבָרְכִין יִשְׂרָאֵל עִמָּא קְדִישָׁא, בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁלֵא עֲשֵׂנִי אִשָּׁה.

אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, שְׁמַעְנָא דְּאִית נַפְשָׁא דְּמַרְכִּיבִין
 לָהּ בְּכַלְבָּא, וּבְגִין דָּא אָמַר דְּוֹד הַצִּילָהּ מִחֶרֶב נַפְשֵׁי
 מִיַּד כָּלֵב יַחֲדָתִי, מֵאִי יַחֲדָתִי דָּא נִשְׁמַתָּא, וְכִי נִשְׁמַתָּא
 אַתְרְכִיבַת בְּכַלָּב, אָמַר לִיהּ בְּרִי אֵין, בְּהֵוּא עָרַל נַחֵשׁ

הקדמוני דפתי לחוה ולבני נשא, דא איהו פלב, ודא יצר
הרע דאתא בההוא עלמא מורכב עליה לקבלא עונשיה.

ואית נשמתין אחרנין דקא אתיין בגלגולא בכמה חיון,
דאתקריאו מזל אריה, מזל שור, מזל נשר, מזל
בתולה, מזל עקרב, מזל טלה, מזל מאדים, מזל נחש,
מזל דגים, כמה דאשכחנא בתרין עשר שבטין דאתמתילו
לחיוון, דא לאריה גור אריה יהודה, יוסף בכור שורו,
יששכר חמור גרם, יהי דן נחש עלי דרך, בנימין זאב
יטרף, וברי כל דא רזא דגלגולא דיצר הרע, אית למאן
דאיהו דמיא לאריה, ואית למאן דאיהו דמיא לחויא, ואית
למאן דאיהו דמיא פחמור, לכל בריין אשתני פפום
עובדיהון, וכפום שעתא דאתעבידו בה.

ועם כל דא זפאה נשמתא דשליט עליה ורכיב עליה, פבר
נש דרכיב על סוסיא או על חמריה, ווי ליה למאן
דחויא שליט עליה, האי אתקרי רשע גמור, ומאן דאיהו
שליט עליה איהו אתקרי צדיק גמור, ועליה אתמר ואתן
אדם תחתך, אדם בליעל איש און, ולאמים תחת נפשך,
דכד בר נש איהו שליט על יצריה, הכי איהו שליט על
כל שנאווי, ואם יצריה שליט עליה שנאווי שלטין עליה.

וברי אשכחנא במתניתין, ברזא דשרטוטין וציורין וגוונין,
בסתרא דרזין טמירא דטמירין, דאדם דבריאה דאיהו
קדמון לכל קדומים רכיב באריה, סטא לימינא, ועביד
שרטוטין, דאינון אורחין ושבילין דימא דאורייתא, דעלייהו
אתמר הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, אדם דיצירה
רכיב בשור וסטא לשמאלא, ונטיל אשא בפמייה [דף קלג

ע"כ] וְצִיִּיר צִיּוּרִין, אָדָם דַּעֲשִׂיהַ רְכִיב בְּנֶשֶׁר וְנָטִיל רוּחָא
בְּפּוּמוּי וְסָטָא לְמִזְרַח בְּאַנְפוּי, וְעַבְד גּוֹוִנִין בְּעֵינִין בְּאַנְפִּין.
אָמַר לִיה מָאן אָדָם דְּבְרִיאָה וִיצִירָה וְעֲשִׂיהַ הָכָא, אָמַר
לִיה בְּרִי הָאִי אִיהוּ דְאַתְמַר בֵּיה וְאָדָם אִין, וּמּוֹתַר הָאָדָם
מִן הִבְהֻמָּה אִין, וְאִיהוּ אָדָם דְּבְרִיאָה, דְּבַהֲאִי פְּרָא עֵלַת
הָעֲלוֹת כָּל בְּרִיִּין, אָדָם דִּיצִירָה חֲכָמָה, עֲלִיהַ אֲתַמַּר וְהַחֲכָמָה
מֵאִין תִּמְצָא, דְּאִיהוּ י' מֵאִין, דְּבִיהַ צִיִּיר כָּל צִיּוּרִין דְּעֵלְמָא,
בִּיהַ צִיִּיר עֵינִין וְחוּטְמָא נּוֹקְבִין דְּחוּטְמָא נּוֹקְבִין דְּאוּדְנִין
וּפִימָא, כָּל נְקוּדִין וְצִיּוּרִין דְּאִינוּן עֲזָקָא לְאַת י', וְאִיהַ
כְּהוּן כְּאַבְנָא בְּרִישׁ עֲזָקָא, אָדָם דַּעֲשִׂיהַ דָּא ו' מֵאִין, בִּינָה,
אִיהַ אִם כָּל חַי, מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, בְּהַ אֲתַעֲבִידוּ כָּל עוֹבְדִין
דְּעוֹבְדָא דְּבְרֵאשִׁית, וְגוֹוִנִין.

אַרְיָה דְּבִיהַ עֶבֶד שְׂרֻטוּטִין, דָּא חֲסֵד יְמִינָא, שׁוּר דְּבִיהַ
צִיִּיר צִיּוּרִין, דָּא גְבוּרָה, נֶשֶׁר בְּאַמְצָעִיתָא, דְּבַה
אַשְׁתַּמוּדְעוּ כָּל גּוֹוִנִין, וְדָא תְּפֹאֶרֶת, שְׁפִירוּ דְּכֻלָּא, דְּכָל
גּוֹוִנִין נְהָרִין בִּיהַ, וְנִצַּח הוּד יְסוּד אִינוּן לְקַבֵּל תְּלַת אַבְהָן.

כָּל שְׂרֻטוּטִין וְצִיּוּרִין וְעוֹבְדִין, אִינוּן אֲתַחֲזִיין בְּשַׁכְּינְתָּא
תְּתָאה, דְּאִיהַ דְּמוֹת אָדָם, וְעֵלָה אֲתַמַּר וּבִיד הַנְּבִיאִים
אַדְמָה, כְּלָא אֲתַחֲזִי בְּהַ לְתַתָּאה, וְלִית בַּר נֶשׁ יְכִיל לְמַנְדַּע
וְלֵאסְתַּפְּלָא בְּשְׂרֻטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגוֹוִנִין דְּלַעֲיִלָא אֲלָא בְּהַ,
וּבְגִינָה אֲתַמַּר וְרֵאִית אֲתַ אַחֲוֵרִי, אֲבַל לַעֲיִלָא מִינָה וּפְנִי
לֹא יֵרָאוּ, דְּלִית בְּרִיָּה דִּיכִילָא לְאַסְתַּפְּלָא תַּמָּן, בְּתַקִּיפּוּ
דְּצַחֲצוּחִים, וְנְהוּרָא דְּגוֹוִנִין, דַּעֲלִייהוּ אֲתַמַּר כִּי לֹא יֵרָאֵנִי
הָאָדָם וְחַי, וְכִי בְּאַנְפוּי דְּמֶשֶׁה לֹא הוּוּ יְכִלִין לְאַסְתַּפְּלָא,

כָּל שֶׁכֶן בְּעִמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְּאִיהוּ כְּלִיל כָּל שְׂרֻטוּטִין
וְצִיּוּרִין וְגִוּוּנִין, וּבִיהּ נִהְרִין כְּלָהוּ, וְאִיהוּ כְּלִיל בְּכָלָהוּ.

וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִי שׁ, כְּלִיל תְּלַת עֲנַפִּין דְּאִינוּן תְּלַת אַבְהָן,
וְדָא אִיהוּ רְזָא וְשִׁכְבְּתִי עִם אַבּוּתִי, וּבְגִין דָּא מַלְכוּת
אִיהִי בִּיחִידָה, שִׁבְ"ת, דְּבָהּ אֲתַגְּלִיין כָּל גִּוּוּנִין וְשְׂרֻטוּטִין
וְצִיּוּרִין לְבַנֵּי נֶשְׂא, וּבָהּ יִכְלִין לְמַנְדַּע כָּל מָה דְלַעִילָא, וְלֹא
בְּאַתְרַּא אַחְרָא, דְּאִיהִי כְּגִוּוּנָא דְאַסְפֵּק לְרִיָּאָה, דְּאַשְׁתַּמּוּדַע בָּהּ
פְּרָצוּפִין דְאַנְפִּין. שְׂרֻטוּטִין דִּידִין אִינוּן אִילָנָא דְחִי, כַּד
אִינוּן פְּתִיחָן לְמַעַבְד טִיבוּ, כְּשׁוֹשְׁנָה דְאִיהִי פְּתִיחָא לְקַבְּלָא,
וְלֹאֲרַקָא רִיחָא טָבָא.

וְאִית עוֹבְדִין טָבִין דְּאִינוּן אִיבָא לְאִילָנָא, כְּגוּן צְדָקָה,
וְכַמָּה פְּקוּדִין דְּתַלְיִין בִּידִין לְמַעַבְד בְּהוּן טִיבוּ, יְדִין
דְּלֹא אֲתַחֲזִיין בְּהוּן שְׂרֻטוּטִין, לֹא אִיהוּ דִּיוֹקְנָא מְאִילָנָא
דְּחִי, וְאִית שְׂרֻטוּטִין בְּאַרְח מִיִּשְׂר מִסְטְרָא דִּיצְרָא טָבָא,
וְאַחְרָנִין מִסְטְרָא דִּיצְרָא בִּישָׂא, דְּאֵלִין פְּתִיחִין לְטִיבוּ, וְאֵלִין
פְּתִיחִין לְבִישׁ, וְאִית דְּמוֹרְכְּבִין אֵלִין בְּאֵלִין, אִילָנָא דְטוֹב
עִם רַע, וְרַע עִם טוֹב, אֵלִין אִינוּן דִּידִיהוּן זְמַנִּין עֲבָדִין
טָב וְזְמַנִּין עֲבָדִין בִּישׁ, יְדִין דְּעֲבָדִין טִיבוּ כָּל יוֹמוֹי, אֵלִין
אִינוּן מְאִילָנָא דְחִי, וְאֵלִין דְּעֲבָדִין טוֹב וְרַע, אֵלִין אִינוּן
מְאִילָנָא דְטוֹב וְרַע, וִידִין דְּכָל יוֹמוֹי עֲבָדִין בְּהוּן עוֹבְדִין
בִּישִׁין, דָּא אִיהוּ מְאִילָנָא דְאַתְמַר בִּיהּ וִיקוּ לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים
וַיַּעַשׂ בְּאוֹשִׁים, וְאִית אִילָנָא דְלֹא עָבִיד פִּירִין, וְאִיהוּ עָקָר,
אֵלִין אִינוּן דְּלִית בְּהוּן עוֹבְדִין טָבִין, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מְאִירִי
מִתְנִיתִין לֹא הַמְדַרְשׁ עָקָר אֲלֵא הַמַּעֲשֶׂה הוּא הָעָקָר, וּבְגִין
דָּא עָקְרָא דְשְׂרֻטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגִוּוּנִין אִיהוּ עוֹבְדָא.

בַּת עֵינַי אִיִּהי אֲסַפְּקִלְרִיָּאָה, אָפּ עַל גַּב דְּאִיִּהי אוֹכְמָא, בְּה
 אַתְחַזִּיין כָּל פְּרָצוּפִין וְגוֹוִינִין דְּאֲנָפוּי דְּבַר נֶשׁ, כַּד
 סְתִים בַּר נֶשׁ עֵינָא אִיהוּ מַחְשְׁבָה סְתִימָא, קַמ"ץ אִיהוּ,
 קַמ"ץ סְתִים, עֵינָא אִיהוּ י' בְּעִגּוּלָא דִּילִיָּה, ו' בְּאוֹרְכָא
 דִּילִיָּה, כַּד אַתְפַּתַּח אַתְפַּתַּח בְּה' תַּתָּאָה, כַּד נְהִיר נְהִיר בְּה'
 עֲלָאָה, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְאַתְפַּתַּח בְּה' עֲלָאָה אַתְמַר [דף קלד ע"א]
 בְּעֵינָא נִפְתַּחוּ הַשְּׁמַיִם וְאַרְאָה מַרְאוֹת אֱלֹהִים, דְּאִינוּן
 חֲמֵשׁ אֹר דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, דְּכִלְיִלֵן בְּה' עֲלָאָה, חֲמֵשׁ
 אֹר דְּנְהַרִין בְּחֲמֵשׁ גּוֹוִינִין, שְׁבַתָּא"י פְּתִיא אוֹכְמָא, כָּל
 גּוֹוִינִין אַתְחַשְׁכָּאן בֵּיה, אִיהוּ גּוֹוִן גְּחוּן דְּחוּיָא, דְּאַתְמַר בֵּיה
 עַל גְּחוּנְךָ תֵּלֵךְ וְעַפְרָ תֹאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, עַפְרָ אִיהוּ קָר
 וַיִּבֶשׁ, הָכִי טְחוּל קָר וַיִּבֶשׁ, וּבְגִין דָּא וְעַפְרָ תֹאכַל כָּל יְמֵי
 חַיֶּיךָ.

תָּא חוּי לָאו לְמַגְנָא אֲמַרו קְדַמָּיִן, אִין הָרוּכְב טְפְלָה
 לְסוּס אָלָא הַסּוּס טְפְלָה לְרוּכְב, דְּסוּס אִיהוּ נוֹקְבָא,
 לְרוּכְב דְּאִיהוּ אָדָם, אִם זָכָה אַתְמַר בֵּיה אַעֲשֶׂה לוֹ עֶזֶר,
 וְאִם לָאו כְּנַגְדוֹ יֵצֵר הָרַע, עֲלִיָּה אַתְמַר וּמוֹצָא אֲנִי מִר
 מַמּוֹת אֵת הָאִשָּׁה, וְדָא טְחוּל שְׁבַתָּא"י, עֶזֶר דָּא שְׁכִינְתָּא,
 עֲלָה אַתְמַר מְצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב וַיִּפְק רְצוֹן מִיְהוּ"ה, וּבְגִין
 דָּא הוּוּ אֲמַרִי מְאִרִי מְתַנִּיתִין, מְצָא אוּ מוֹצָא.

לְזַמְנִין תְּשַׁכַּח סוּסִיא דְאַתְגָּאָה וְאַפִּיל לְרוּכְבוֹ תְּחוּתָהּ, דָּא
 אַתְתָּא בִישָׂא, לְזַמְנִין תְּשַׁכַּח אָדָם רָכִיב עַל סוּסִיא,
 לְזַמְנִין אִישׁ, לְזַמְנִין עֶבֶד, כְּגוֹוִנָא דָּא תְּשַׁכַּח לְזַמְנִין דְּאִית
 גּוֹף דְּאִיהוּ סוּס שְׁפִיר בְּכָל תְּקוּוֹנִי, וְעֶבֶד עוֹבְדִין בִּישִׁין,
 בְּגִין דְּאִית לִיָּה הֵהוּא נֶפֶשׁ דְּרָכִיב עֲלִיָּה, דְּאִיהוּ אָדָם רַע

עֶבֶד או מִמְזֵר, וּבִגְיִן דָּא אִוְקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, לֹא
הַמְדִרְשׁ עֶקֶר אֶלֶּא הַמַּעֲשֵׂה הוּא הָעֶקֶר, וְלִזְמַנִּין תְּשַׁבַּח
סוֹסְיָא בִישָׂא דְאִיהוּ גּוֹפָא, דְאִית לִיה דְיוֹקְנָא בִישָׂא, וּמָאן
דְרָכִיב עֲלִיה אִיהוּ טַב, וְסָטִי לִיה לְמַעַבְד עוֹבְדִין טָבִין,
וְדָא אִיהוּ מִטָּה כְּלָפִי חֶסֶד, וּמָאן דְאִית לִיה דְיוֹקְנָא שְׁפִירָא
וְעוֹבְדִין טָבִין, דָּא צְדִיק וְטוֹב לוֹ.

וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְאִיהוּ צְדִיק וּבֵת זוּגִיָּה צְדָקָת, מָאן דְאִיהוּ
דְיוֹקְנִיָּה בִישָׂא וְאִיהוּ שְׁפִיר בְּעוֹבְדוּי, דָּא צְדִיק וְרַע
לוֹ, וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְאִיהוּ צְדִיק וּבֵת זוּגִיָּה בִישָׂא, וּמָאן
דְאִיהוּ דְיוֹקְנָא בִישָׂא וְעוֹבְדוּי בִישִׁין, דָּא אִיהוּ רָשָׁע וְרַע
לוֹ, וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְאִיהוּ רַע וְאַתְתִּיָּה רַעָה, הֲכָא
אֲשַׁתְּמוּדְעִין תְּלַת גְּלָגוּלִין, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ מָאן דְעוֹבְדוּי
בִישִׁין וְדְיוֹקְנִיָּה שְׁפִירָא, וְאַתְתִּיָּה צְדָקָת שְׁפִירָתָא בְּעוֹבְדָהָא.

דְּגִלְגוּלָא גָרִים דָּא לְמַהוּי בְּר נֶשׁ צְדִיק וְטוֹב לוֹ, צְדִיק
וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ רָשָׁע וְרַע לוֹ, דְּגוֹפָא
בִישָׂא וְאַתְתָּא בִישָׂא לְצְדִיק אִיהוּ עוֹנָשָׂא דִילִיָּה, דְּגִלְגוּלָא
מְחִיִּיב לִיה, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, אִם כֵּן מָאִי תִקְנִיתִיָּה
לְמָאן דְאִיהוּ צְדִיק וְאִית לִיה אֲתָתָא בִישָׂא, אָמַר לִיה בְּרִי,
יַעֲבִיד לִיה שְׁנוּי מְקוּם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה, וְאִי לָא
אֲתִתְקַנַּת יִתְרָךְ לָה מְנִיָּה בְּגִט וִיתְסִי, וְאַתְנַטַּע בְּאַתְר אַחֲרָא,
וְהֵן כָּל אֱלֹה יַפְעֵל אִ"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר, עַד הֲכָא
בְּשִׁרְטוּטִין דִּידִין.

בְּקוּמָה בְּצוּאָר, פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אֱלִיָּהוּ אֱלִיָּהוּ,
הָא שְׁכִינְתָּא הֲכָא, וְכֻלְהוּ חֲבֵרִיָּיא עִמָּה נְטְרִין לָךְ
הֲכָא, טוֹל רֶשׁוּ מְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְנַחְתָּא הֲכָא לִיקְרָא

דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, אַנְתָּ וְכָל מְאָרֵי מְתִיבְתָּאן דְּלַעֲיִלָּא וְתַתָּא
 עַמּוּד, לְתַקְנָא שְׁעוֹר קוּמָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָקָא יָאוּת
 לֵיהּ, אֲדַהְכִי הָא אֵלֵיהּוּ קָא נַחַת וְכָל מְאָרֵי מְתִיבְתָּאן
 דְּלַעֲיִלָּא וְתַתָּא עִמִּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כְּלָהּוּ.

פְּתַח אֵלֵיהּוּ וְאָמַר, רַבּוֹן עָלְמָא יְהֵא רַעּוּא דִּילָךְ דְּאִימָא
 מַלְיָן בְּאַרְח מִישׁוֹר כְּדָקָא יָאוּת, כְּלָהּוּ בַּמְדָּה בַּמְשָׁקֶל
 בְּשְׁעוֹר קוּמָה דְּשְׂכִינְתָּךְ. פְּתַח וְאָמַר, זֹאת קוּמְתָךְ דְּמַתָּה
 לְתַמְרָ וְשְׂדִיךְ לְאַשְׁפְּלוֹת, מְאִי לְתַמְרָ, אֶלָּא לְהֵהוּא דְּאַתְמַר
 בֵּיהּ צְדִיק כְּתַמְרָ יִפְרַח, כְּפַת תְּמָרִים, קוּמְתָךְ וְדָאֵי דְּמִיא
 לְלוּלָב דְּלִית בֵּיהּ קְצוּץ וּפְרוּד, וְלֹאוּ לְמַגְנָא אוּקְמוּהוּ מְאָרֵי
 מְתַנִּיתִין נְפָרְצוּ עֲלִיו פְּסוּל, לוּלָב אִיהּוּ דוּמָה לְשְׂדֵרָה
 דְּגוּפָא, דְּאִיהּוּ ו', קוּמָה דְּכָלָא, וְאִיהּוּ שִׁית בְּחוּשְׁבָן, וְחֲמֵשׁ
 עֲנַפִּין מִתְּפִשְׁטִין מִנִּיהּ, וְאִיהּוּ גוּפָא [דף קלד ע"ב] דְּאִילְנָא
 בְּאַמְצְעִיתָא, וְחֲמֵשׁ עֲנַפִּין אֵינּוּן תְּרִין מֵהָאֵי סְטְרָא, וְתַלְתָּ
 מֵהָאֵי סְטְרָא, וְעַלִּייהּוּ אַתְמַר וְעַנְף עֵץ עֲבוֹת וְעַרְבֵי נַחַל,
 עַנְף לְשִׁמְאֵלָא, עֲבוֹת לִימִינָא, עֵץ בְּאַמְצְעִיתָא, עַרְבֵי נַחַל
 תְּרִין, עֲבוֹת תַּלְתָּ, וְכָלְהוּ חֲמֵשׁ, וְאֵינּוּן לְקַבֵּל תְּרִין שׁוּקִין
 וּבְרִית, וְתְרִין דְּרוּעִין, אַתְרוּג לֵב בְּאַמְצְעִיתָא, עֲקָרָא דְּאִילְנָא
 וְעַנְפוּי, וְאִיהּוּ אִיבָא דְּאִילְנָא, וּבֵיהּ אִיהּוּ עֵץ פְּרִי עוֹשָׂה
 פְּרִי לְמִינוּ.

צוּאָר עַל כְּלָהּוּ אִימָא עֲלָאָה, מוּחָא אַבָּא, וְדָא וּבֵיהּ נְבִיעוּ
 דְּאִילְנָא, דְּמַקוּרָא דִּילִיהּ אַתְקְרִי אֵין סוּף, עַלִּין
 דְּאִילְנָא אֵינּוּן קוּוּצוּתִיו, עַלִּייהּוּ אַתְמַר רֵאשֵׁן עַלִּיךְ כְּפַרְמֶל,
 כְּלָהּוּ יְרוּקִין, דְּהֲכִי צְרִיכָא שְׁעָרָא דְּאַתְתָּא דְּאִיהִי בְּרַתָּא

דְּמִלְכָּא לְמַהוּי יְרוּק פְּשַׁבְעָה מִיְנֵי דְהַבָּא, וְאַתְרוּג אִיהִי
יְרוּקָא, וְאַסְתֵּר מִתְמָן הוּת יְרִקְרוּקֵת.

שְׁעוּרָא דְרִצּוּעִין דְתַפְלִין אִינוּן עַד לְבָא, וְהָכִי שְׁעֵרוּ לֹון
מְאָרֵי מִתְנִיתִין, וְהָכִי שְׁעוּרָא דְשַׁעְרָא דְבֵרְתָא
דְּמִלְכָּא עַד לְבָא, וְכֹל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא דְאִילָנָא דִילָהּ, דְאִינוּן
קָנִי מְנוּרָה, פְּלָהוּ צְרִיכִין בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל וּבְמִדָּה חֲדָא,
דְּלֹא יִהְיֶה דְרוּעָא חֲדָא אַרְיָךְ מִחֲבֵרִיהּ, וְלֹא שׁוּקָא חֲדָא
אַרְיָךְ מִחֲבֵרִיהּ, אֶלָּא כְּלָהוּ בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל דָּא בְּדָא, וְהָכִי
עֵינִין דִּילִיהּ שְׁקִילִין דָּא לְדָא, וְהָכִי אֹודְנִין, וְהָכִי נוּקְבָא
דְּחוּטְמָא דִילָהּ, וְהָכִי אֲנַפִּין דִילָהּ, וְהָכִי שְׁפוּוֹן דִילָהּ, דְּלֹא
יִהְיֶה חֵד אַרְיָךְ וְחֵד קְצִיר, אֶלָּא כְּלָהוּ בְּשִׁקּוּלָא חֲדָא.

מְבוּעָא דְמֵיא הָכִי צְרִיךְ לְאַשְׁקָאָה וּלְדַכָּאָה לְכֹל גּוּפָא,
וְכֹלָא אֲצִטְרִיךְ בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כְּמְבוּעָא דְמֵיא,
הָכִי אֲצִטְרִיךְ לְאַשְׁקָאָה וּלְדַכָּאָה לְכֹל גּוּפָא וּלְכֹל אֵבֶר וְאֵבֶר
דְּאִיהוּ עֲנַפָּא דְאִילָנָא, בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל, וְסִימְנָא מִי מִדְּד
בְּשַׁעְלוּ מַיִם, וְשָׁמַיִם בְּזֵרֵת תַּפְּן, וּמַיִם תַּפְּן בְּמִדָּה, מִי וְדָאֵי,
מִדָּה דְנִבְיָעוּ כְּגֹוּנָא דָּא הֵּ, מִ"י מִם נְקוּדָה בְּרִיבּוּעָא, נְקוּדָה
בְּעִגּוּלָא, מְרוּבַּעַת בְּרִבּוּעָא.

וְרוּזָא דְמִקּוּה אַרְבַּעִים סָאָה כְּגֹוּנָא דָּא ❖ תַּשַּׁע
נְקוּדִין לְכֹל סֵטֶר, וּבְנְקוּדָה דְמִלְגָּאוּ בָּהּ אֲשַׁתְּלִימוּ
לְעֶשֶׂר כָּל תַּשַּׁעָה, עַד דְּאַתְעֵבִידוּ אַרְבַּעִין, וְאַלִין אִינוּן
אַרְבַּעִים סָאָה, וְאִינוּן ה' עֶלְאָה, מ' תַּתָּאָה, דָּא בְּרִבּוּעָא
וְדָא בְּעִגּוּלָא, י' נְבִיעוּ דְתֵרוּיָהּ, וְרוּזָא דָּא מַיִם חַיִּים.

וְאִית עֲנַפִּין עֶלְאִין, וְעֲנַפִּין בִּינוּנִיִּים, וְעֲנַפִּין תַּתָּאִין, וְכְלָהוּ
בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל דָּא בְּדָא, עֶלְאִין בְּמִשְׁקָל דָּא בְּדָא,

בִּינוּנִיִּים בַּמִּשְׁקָל דָּא בְּדָא, תַּתְּאִין בַּמִּשְׁקָל דָּא בְּדָא, עֲלֵאִין
 אִינוּן אֲבָהּן, בִּינוּנִיִּים מִמֶּנּוּ, וְתַתְּאִין שְׁלִיחֵן דְּלֵהוּן, וְכִלְהוּ
 אִית לוּן שְׁמֵהּן יְדִיעָאן, לְאַשְׁתַּמוּדְעָאן שְׁלִיחָאן וְרֵאשִׁין
 וּמִמֶּנּוּ דִּתְחוּתֵיהוּ, וְכֹל חַד אִית לֵיה נְקוּדָה, וּבִיה אֲשַׁתְּמוּדְע
 כֹּל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא דְּאִיהוּ אֲבֵר דְּגוּפָא.

רֵאשִׁין יְהו"ה מֶלֶךְ יְהו"ה מֶלֶךְ יְהו"ה יְמֶלֶךְ, נְקוּדָה דְּלֵהוּן
 יְהוּה מֶלֶךְ יְהוּה מֶלֶךְ יְהוּה יְמֶלֶךְ, וְהַכִּי אִינוּן
 לְתַתָּא בְּתַרִּין שׁוֹקִין וְאַמָּה, וּבְגִין דָּא כִּפֹּל לוּן תַּרִּין זְמַנִּין
 יְהו"ה מֶלֶךְ יְהו"ה מֶלֶךְ יְהו"ה יְמֶלֶךְ, לְעוֹלָם וָעֶד שְׁכִינְתָּא,
 וְנְקוּדָה דִּילֵה יְהו"ה, וְדָא רְזָא כ"י ב"י חֲשֵׁ"ק וְאַפְלִטָּהוּ,
 דְּרֵאשִׁי רֵאשִׁין תִּיבִין דְּאִינוּן פֶּתֵר עֲלָאָה חֲכָמָה בִּינָה, וְהִי"ה
 יְהו"ה לְמֶלֶךְ עַל כֹּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהו"ה אֶחָד
 וְשֵׁמוּ אֶחָד, וְהִיָּה יְהו"ה אָבָא וְאַמָּא, יְהִיָּה יְהו"ה אֶחָד
 וְשֵׁמוּ אֶחָד פֶּתֵר עֲלָאָה.

יְדִין אִינוּן מְשַׁמְשִׁין דְּגוּפָא, רְגִלִין שְׁלִיחֵן דְּגוּפָא, וְעֲלֵייהוּ
 אֲתַמֵּר עוֹשֵׂה מְלֹאכֵיו רוחות, מְשַׁרְתֵּיו אֵשׁ לוֹהֵט,
 וּמְשַׁמְשִׁין דְּגוּפָא תַּרִּין דְּרוּעִין, אִינוּן ע"ב עֲנַפִּין דְּוִיסַע
 וַיְבֹא וַיֵּט, אֵלִין אִינוּן עֲנַפִּי דְּאִילָנָא, שְׁרֵשָׁא דְּאִילָנָא אִינוּן
 שְׁלִיחֵן, וְאִינוּן שְׁבַעִין וְתַרִּין ע"ב עֲלֵאִין לְקַבֵּל שְׁבַעִין וְתַרִּין
 תִּיבִין, דְּאִינוּן מִן וְהִיָּה [דף קלה ע"א] אִם שָׁמַע עַד וְשִׁמְתָם,
 וְשְׁבַעִים וְתַרִּין אַחֲרָנִין אִינוּן דְּפָרְשַׁת צִיצִית, רִישָׁא דְּאִילָנָא,
 מְשַׁמְשִׁין דִּילֵיה דְּאִינוּן שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים, אִינוּן מ"ב תִּיבִין
 מִן וְאַהֲבַת עַד וְהִיָּה, גוּפָא דְּאִילָנָא מִמֶּנּוּ וְשְׁלִיחָאן דִּילֵיה,
 חֲמֵשִׁין תִּיבִין דְּאִינוּן מִן וְשִׁמְתָם אֶת עַד וַיֹּאמֶר.

שְׁבַעַה שְׁמֵהּן דְּרִישָׁא דְּסַלְקִין לַמ"ב, אִינוּן אֲבַגְיַתָּן וְכוּ',
 רְקִיעָא קַדְמָאָה אֲבַגְיַת"ן, וְנִקְוֵדָה דִּילִיָּה יְהוּה,
 דְּנַפְקִין מֵאֲלִין רָאשֵׁי תִיבִין בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת,
 וְאִית תַּמָּן תַּמְנִיא מְבוּעִין, דְּנַפְקִין מְצַנּוּרָא חֲדָא, דְּאִיהוּ
 רְקִיעַ, וְאִינוּן תַּמְנִיא נְצוּצִין, וְרְקִיעַ תַּנְיִנָּא קֶרַע שְׁטָן,
 נְקוּדָה דְּלֵהוּן וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ וְדָא יְהוּ"ה,
 תְּלִיתָאָה נְגַדִּיכֶשׁ נְקוּדָה דִּילִיָּה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם,
 וְדָא יְהוּ"ה, רְבִיעָאָה בְּט"ר צַת"ג, נְקוּדָה דִּילִיָּה וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי מְאֲרַת, וְדָא יְהוּ"ה, חֲמִשָּׁאָה חֲק"ב טַנ"ע,
 וְנִקְוֵדָה דִּילִיָּה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם, וְדָא יְהוּ"ה,
 שְׁתִּיתָאָה יַגְל פְּזָק, נְקוּדָה דִּילִיָּה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוּצָא
 הָאָרֶץ, וְדָא נְקוּדָה יְהוּה, שְׁק"ו צִי"ת, דָּא נְקוּדָה שְׁבִיעָאָה
 כְּלִיל בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נִתְּתִי, וְדָא
 יְהוּ"ה.

תָּא חֲזִי אִית שְׁמֵהּן דְּאוּרִייתָא דְּנַפְקִין מְרִישֵׁי תִיבִין דְּכָל
 פְּסוּקָא וּפְסוּקָא דְּאוּרִייתָא, וְאִית שְׁמֵהּן דְּנַפְקִין מְסוּף
 תִּיבִין, וְאִית דְּנַפְקִין מְאֲמַצְעִיתָא, וְרִזָּא דְּמִלָּה אֲנִי רֵאשׁוֹן
 וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמְבַלְעָדִי אִין אֱלֹהִים, וְאִית שְׁמֵהּן דְּנַפְקִין
 מְתֵרִין אַתּוּן כָּל חַד וְחַד, וְאִית מְתֵלַת תֵּלַת, וְאִית מְאֲרַבַּע,
 וְאִית מְחַמֶּשׁ, עַד עֶשְׂרָה, אִינוּן מְעֵשֶׁר סְפִירָאן תְּלִיין, מְתֵרִין
 עֶשֶׂר אִינוּן תְּלִיין מְכַתֵּר עֲלָאָה, כְּגוֹן יוּאֲחַצ"צ בִּירוֹן, בְּהֵאִי
 שְׁמָא תַּמָּן אַח, תַּמָּן צִיץ, תַּמָּן אֲבִיר, תַּמָּן יְרוֹן, דָּא שְׁמָא
 דְּתֵלִיא מְכַתֵּרָא עֲלָאָה, כָּל שְׁמָא דְּאִיהוּ מְתֵרִין עֶשֶׂר אַתּוּן,
 אִיהוּ בְּרִזָּא דְּאֶל"ף, דְּאִיהוּ פֶּל"א, וְעֲלִיָּה אַתְּמַר אוּדָךְ עַל
 כִּי נִוְרָאוֹת נְפִלְאוֹתִי נְפִלְאוֹתִי מְעֵשִׂיךְ, וְתֵרִין עֶשֶׂר שְׁמֵהּן

אֲנוּן אַחְצַצְבִּיהִירוּן, ס"א אַחְצַצְבִּיהִירוּן, כָּל חַד מִתְרִין
 עֶשֶׂר אֲתוּן, וְאִינוּן מִמֶּנּוּן עַל תְּרִין עֶשֶׂר צְנוּרִין, דְּנִפְקִין
 מִמְּקוֹר עֲלָא דְלִית לִיה סוּף, וְאִינוּן מִסְטְרָא דְאֲרִיךְ אֲנִפִין
 דְאִיהוּ וְא"ו, וְאִינוּן ה"א ה"א, יו"ד אִיהוּ כ' כְּתֵר בְּרִישָׁא
 דְא' דְאִיהוּ אַרְךְ אֲפִים, דְאִיהוּ וְא"ו, א' אִיהוּ אֲוִרִיתָא,
 דְאִיהוּ אֲתִייהִיבֵת בְּתִרִין לִוְחִין דְאִינוּן ו' ו', וְאִית כְּתֵרָא
 דְזַעִיר אֲנִפִין דְאֲתֵמַר בֵּיה כְּתֵר לִי זַעִיר וְאֲחוּךְ, וְכִמָּה כְּתִרִין
 אִינוּן, כְּתֵר תוֹרָה וְכִתֵּר כְּהוֹנָה וְכִתֵּר מַלְכוּת.

מֵאִי אִית בֵּין כְּתֵר לְעֵטְרָת, אֲלֵא כְּתֵר אִיהוּ מִסְטְרָא דְא',
 דְאִיהוּ בְּדִיוֹקְנָא דְאֵת יו"ד, דְסֻלִיק כ', וְדֵא א' מִן
 אֲהִי"ה, דְאִיהוּ כְּתֵר דְאֲרִיךְ אֲנִפִין, א' מִן אֲדִנ"י כְּתֵר דְזַעִיר
 אֲנִפִין, י' מִן יְהו"ה אִיהוּ עֵטְרָה עַל סֵפֶר תוֹרָה דְאִיהוּ ו',
 וְאִית י' לְתֵתָא וְאִיהוּ י' מִן אֲדִנ"י, דְאִיהוּ עֵטְרָה בְּרִישָׁא
 דְכָל צְדִיק, לִית סְפִירָה דְלֵא אִית לָה עֵטְרָה עַל רִישָׁא
 וְכִתֵּר, וְעֵטְרָה דְאִיהוּ י' אִיהוּ עֵטְרָה דְבְרִית מִלָּה, דְסֻלִיק
 לְמָאָה, עֶשֶׂר זְמַנִּין עֶשֶׂר מָאָה, וְאִיהוּ עַל כָּל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא,
 וְכִמָּה עֲלוֹת אִינוּן עַל עֲלוֹת דְסֻלִיק עַל כָּל בְּרַכָּאן וּפְקוּדִין.

וְכָל סְפִירָן סֻלִיקִין כָּל חַד וְחַד לְמָאָה בָּאת י', וּבָאת א'
 סֻלִיקִין לְעֵשְׂרֵת אֲלָפִים, וְאִית לְעִילָא מְנִייהוּ הֵהוּא
 דְאֲתִקְרִי עֲלֵת עַל כָּל הָעֲלוֹת, דְסֻלִיק עַל כָּל עֲלָאִין, וְלִית
 מֵאן דְסֻלִיק עֲלֵיה, וְכִמָּה אֲתוּן אִית בְּאֲוִרִיתָא מְעוּטְרִים
 וּמְכוּתְרִים, וּמֵאֲלִין עֲלָאִין נִחְתִין בְּרַכָּאן וּמְבוּעִין לְכָל סְפִירָה
 וּסְפִירָה [דף קלה ע"ב] דְאִינוּן י"א, עַל כָּל סְפִירָה וּסְפִירָה,
 וְאִינוּן י"א י"א מִן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, בְּא' אֲתִקְרִי
 א"ל עֲלִיוֹן, בֵּי יְהו"ה, וְכֵן בְּא' אֲתִקְרִי אֱלֹהֵינוּ אֲהִי"ה

אלהי"ם אדנ"י והא אוקמוה. ועוד פתר עלאה אף על גב
 דאיהו אור קדמון אור צח ואור מצוחצח, איהו אוכם
 קדם עלת העלות, וכל חיילין דתליין מניה אתמר בהון
 קווצותיו תלתלים שחורות פעורב, לית נהורא קיימא קמי
 נהוריה, דכלהו נהורין אתחשכאן קמיה.

תא חזי כמה עלות סתימין, דאינון מתלבשין ואינון
 מורפבין בספירן, וספירן מרפבה לגבייהו, דאינון
 טמירין ממחשבות בני אדם, ועלייהו אתמר פי גבה מעל
 גבה שמר וגבהים עליהם, נהורין מצוחצחין אלין על
 אלין, ואלין דמקבלין אינון פחשוכין מאחרנין דעלייהו
 דמקבלין מנייהו, ועלת על כל העלות, לית נהורא קיימא
 קמיה, כל נהורין מצוחצחין מתחשכאן קמיה.

וכל נהורין דאינון לעילא מנהורין אינון פתרין על רישייהו,
 ורזא דמלה אל"ף ה"א יו"ד ה"א, דא רזא דעשרה
 פתרין דאינון מורפבין על עשר ספירן, ודא איהו פי גבה
 מעל גבה שמר, וגבהים עליהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א,
 יו"ד ה"י וא"ו ה"י, אלין על אלין, עשר נהורין בעשר,
 הדא הוא דכתיב עשרה עשרה הכף בשקל הקדש, לעילא
 על פלהו עלת העלות דרכיב על פלא ושליט על פלא,
 וכלהו שמהן אינון מרפבה דיליה, ולית דרכיב עליה, דלית
 לעילא מניה, ובגין דא אתקרי עלת על כל עלאין.

ושמהן אלין אינון צנורין, ושמהן דעלייהו נביעין דנחתין
 לצנורין, וכל צנורין אינון פאברין דשעור קומה,
 דאזלין בשעור ובמדה ובתקלא, הדא הוא דכתיב ומים
 תפן במדה, והא אוקמוה כל חד איהו מקבל כפי שעוריה,

וּכְפִי מִדָּה דִּילִיָּה, וְאִית נְבִיעוּ לְעִילָא דְלִית לִיה מִדָּה וְשַׁעוּר
 וּמִשְׁקָל, וְהָא אוּקְמוּהָ כָּל חַד אִיהוּ מְקַבֵּל כְּפִי שַׁעוּרִיה, לֹא
 תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִשׁוּרָה, בְּמִדָּה בְּחֻמֶשׁ
 תְּקוּנֵין דְּה' עֲלָאָה, בְּמִשְׁקָל דָּא ו', בְּמִשׁוּרָה דָּא ה', מִשְׁפָּט
 דְּכֻלָּא דָּא י', הִדָּא הוּא דְכְּתִיב וַיִּגְבַּה יְהוָה צְבָאוֹת
 בְּמִשְׁפָּט, דְּאִיהוּ גְבַה מֵעַל גְּבַה שְׁמַר.

חֻמֵּשׁ זְמַנִּין כְּגוּוֹנָא דָּא אֲאֵאָא וְסִימְנָךְ פְּתוּחֵי חוּתָם.
 אָמַר לִיה רַבִּי אֲלַעְזָר, וְהָא הֲכָא שׁוּר"ק בְּנִקּוּדָה
 חֲדָא בְּפְתוּחֵי חוּתָם, וְהֲכָא בְּתֵלַת נִקּוּדִין בְּאַתְרִיה, אָמַר
 לִיה, בְּאַתְר דְּאִית ו' אִיהוּ שׁוּר"ק בְּנִקּוּדָה חֲדָא, בְּאַתְר
 דְּלִית ו' אִיהוּ שׁוּר"ק בְּתֵלַת נִקּוּדִין בְּאַתְרִיה, עֲלָאָה
 וְאַמְצַעִיתָא וְתַתָּאָה.

חֻמֵּשׁ נִקּוּדִין אֵינוֹן אֱלֹהִי"ם, כְּגוּוֹנָא דָּא אֲאֵאָא, תְּמַנִּיא
 נְצוּצִין אֵינוֹן תְּמַנִּיא יוּדִי"ן דְּסִלְקִין תְּמַנִּין, רְקִיעַ
 דְּאִיהוּ דִּיוּקְנָא דו' דְּאִיהוּ רְמִיזָא בְּקַמ"ץ, הָא פ"ו כְּחֻשְׁבָן
 אֱלֹהִי"ם, וְאַלִּין נִקּוּדִין עֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר פְּתוּחֵי חוּתָם, פְּתוּחֵי
 דְּאִימָא עֲלָאָה, דְּאִיהִי חוּתָם, כְּלֵהוּן פְּתוּחִין בְּה וּכְלֵהוּ
 מְצוּיִרִין בְּה וּמְתַגְלָפָאן בְּה, וְאִיהִי חוּתָם דְּכֻלָּהוּ, תַּשַּׁע
 נִקּוּדִין אֵינוֹן גְּלִיפִין בְּה, תְּמַנִּיא נִיצוּצוֹת וְרְקִיעַ, וְאִיהוּ
 עֲשִׂירִית לוּן, תַּשַּׁע נִקּוּדִין עַד צְדִיק, וְאִיהִי חוּתָם דְּכֻלָּהוּן,
 כְּמָה דָּאֵת אָמַר וְצֹאצְאִיו חָתָם בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, וְהֵנִי
 אֵינוֹן תַּשַּׁע מְתַתָּא לְעִילָא, וְאִימָא עֲלָאָה חוּתָם דְּכֻלָּהוּ,
 כְּתָר עַל כְּלָהוּ, וּבְה נְהָרִין כְּמַרְגְּלָאן דְּנְהָרִין בְּכַתְרָא.

וּמִסְטָרָא דְּאַלִּין נִקּוּדִין אֲתַקְרִיאַת שְׂכִינְתָא שִׁיחָה דְּכֻלָּא,
 שִׁיחָה דְּמִלְאֲכֵי הַשְּׂרָת, שִׁיחַת דְּקָלִים, שִׁיחַת

הרוחות, שיחת עופין, שיחת כל בריין דעלמא, אלהי"ם
בלא נקודין אתקרי אלם, ודא רזא דמלה או מי ישום
אלם, או מי, מ"י ודאי, אימא עלאה, מאן שוי אלם
לאימא עלאה, עלת העלות דחילא דכלא בידיה.

(אמר המגיה זה מצאתי בס"א וטוב לשומו כאן)
דבר אחר זה ספר תולדות אדם וכו',
זה תרין עשר אנפין, דאתמר בהון
ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני
שור וגומר, ופני נשר וגומר, ביום ברא
אלהי"ם אדם חיה רביעאה, וצריך
לאסתכלא בהון, באנפין בארבע גונוין
דנהרין בהון ארבע חיות, דאתמר בהון
פנים בפנים דבר יהו"ה עמכם, ובמשה
נאמר ודבר יהו"ה אל משה פנים אל
פנים, בתר דאתדרו לאחורא, קודשא
ברוך הוא הדר לון אחורי, ודא איהו
וראית את אחרי ופני לא יראו, ואלין
אינון פנים דנראין ופנים דאינון נראין.
אנפין חורין בענוה, אינון אנשי חיל,
אנפין סומקין בבשת, דאית לון כסופא
מן שמיא, אינון יראי אלהי"ם, אנפין
ירוקין באורייתא, אינון אנשי אמת,
אנפין אוכמין במצוה, דאיהי תפלה דיד,
ותפלין במשכא אוכמא, אינון שנאי
בצע, אבל אנפין בלא ענוה ובלא בשת
ובלא תורה ומצוה, אינון תהו ובהו
וחשך ורוח, דאתמר בהון והארץ היתה
תהו ובהו וכו', דאינון אחזרין עלמא
לתהו ובהו, אנשי חיל מזרעא דאברהם,
דביה שכינתא תתאה, יראי אלהי"ם
מזרעא דיצחק, דביה שכינתא עלאה,

[דף קלו ע"א] דבר אחר זה ספר
תולדות אדם, זה
ספר, דהא כמה ספרין אינון,
ספרא דרב המנונא סבא,
ספרא דחנוך, ספרא דרבי
פרוספדאי, תא חזי, יומא
חד אערענא באתר דרבי
פרוספדאי, אנא וחברי"א,
ותקינת לן אמיה דרבי
פרוספדאי מנרתא בשבעה
בוצינין, ואפקת ספרא דרבי
פרוספדאי, כי הוה קראן
בספרא דא הכי הוה נחתין
חיילא דמלאכיא לסחרא לון,
כבני נשא דמתקבצין לחופה
במזמוטי חתן וכלה, וקודשא
ברוך הוא הוה נחית בכל
משריין דיליה, למשמע מלין
מההוא ספרא, ואבוי דרבי
פרוספדאי הוה נחית ליה
קודשא בריך הוא עמיה,

לְמַשְׁמַע מַלְיָן דְּבַרְיָה רַבִּי
 כְּרוֹסְפָדַי, וְלִילְיָא דָא לִיל
 דְּשַׁבּוּעוֹת הוּה, וְהַכִּי הוּה
 חֲדֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִלְיָן
 מַלְיָן פִּיּוּמָא דְאַתְיִיהִיבַת
 אורֵייתָא בְּטוֹרָא דְסִינֵי.

לִילְיָא חֲדָא אֲזַדְמֵן לָן לְמַהוּי
 אוֹשְׁפִיזִין בְּבֵית אַמְיָה
 דְּרַבִּי כְּרוֹסְפָדַי, וְתַקִּינַת לָן
 פְּתוּרָא וּמְנַרְתָּא, וְהוּה רַבִּי
 כְּרוֹסְפָדַי אֲתַכְנֵשׁ לְהַהוּא
 עַלְמָא, אֲמַרַת אַמְיָה רַבְּנָן,
 וְהָא לָא הוּיִתוּן שְׂרִיין
 לְפְתוּרָא דָא בְּלָא אורֵייתָא,
 מַאי אֲשַׁתְּנִי זְמַנָּא דָא מִשְׁאָר
 זְמַנִּין, אַמְיָנָא לְחַבְרִיא נִפְתַּח
 בְּמִילֵי דְאורֵייתָא, דְּלָא יִיתִי
 תַקְלָה לְהַאי עֲנִיא עַל יְדִנָּא,
 דָּאִם יִדְעַת דְּבַרְהָ אִיהוּ מַת,
 יִיתִי תַקְלָה עַל יְדִנָּא וְתַמּוֹת
 קָדָם זְמַנָּה, אֲפַתַּח בְּאורֵייתָא.
 פְּתַח וְאָמַר, בְּרַאשִׁית בְּרָא
 אֱלֹהִים דָּא נִשְׁמַתָּא,
 כַּד נִפְיַק מִמְעֵי אַמְיָה אֲתַמַּר
 בַּהּ וְהָאֲרִץ הִיְתָה תְּהוּ וּבַהּ

דְּהִיא אוֹצְרָא לְחַכְמָה, אַנְשֵׁי אַמַּת מְזוֹרְעָא
 דִּיעַקְבּ דְּאַתְמַר בֵּיה תַתַּן אַמַּת לִיעַקְבּ,
 וּבֵיה ו' דְּאִיהוּ תַפְאָרַת, שְׁנַאי בְּצַע
 מִסְטְרָא דְדוֹד דְּאִיהוּ רְגְלָא רַבִּיעָאָה וּבֵיה
 י', דְּאַתְמַר בֵּיה בְּגִינָה וְדוֹד הוּא הַקָּטָן.
 הָאִי אִיהוּ שְׁמָא הַהוּ"י, וּבְגוּוֹנָא אַחְרָא
 אֲתַפְרִישׁ לְזַמְנִין הוּה"י, שְׁכִינְתָּא עַלְאָה
 וְתַתְּאָה, עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא בִּינֵייהוּ,
 וּבְגוּוֹנָא אַחְרָא יְהו"ה מִסְטְרָא דְמֹשֶׁה
 דְּמִטְטְרוּ"ן, גּוּוֹנִין מִתְּהַפְּכִין לְשִׁית סְרִי
 בְּשְׁכִינְתָּא כַּד אִיהִי צְרִיכָא לְתַתְּאִין, וְדָא
 אִיהוּ דְּאָמְרוּ מֵאֲרִי מִתְּנִיתִין, דְּכַר נִשׁ
 דְּצְרִיךְ לְבְרִיּוֹת אַנְפוּי מִשְׁתַּנִּין כְּפָרוּם,
 דְּאַתְהַפֵּךְ לְכַמָּה גּוּוֹנִים, וְאִית הַפּוּכָא
 דְּגּוּוֹנִים לְטַב דְּנַהֲרִין בְּנַהֲרָא, וְאִינוּן
 מְרַקְמֵן מִכְּמָה גּוּוֹנִין, וְכַל הָאִי בְּגוּפָא,
 כְּגוּוֹנָא דְעַדן דְּאַתְבְּרִי בְּשְׁמָא דִּיהו"ה.
 כָּל גּוּוֹנִין וְצִיּוּרִין דְּאִלִּין גּוּפִין, וְאִינוּן
 כְּגוּוֹנָא דְנוּבְלַת אוּרָה דְלַעִילָא גְלַגַּל
 חֲמָה, וְעַלְיִיהוּ אֲתַמַּר פְּנִי מֹשֶׁה כְּפִנֵי
 חֲמָה וּפְנִי יְהוֹשֻׁעַ כְּפִנֵי לְבָנָה, וְכַד דִּיוֹקְנָא
 אִית לֵיה אַרְבַּע גּוּוֹנִין, דְּאִית גּוּוֹנָא תּוּרָא
 סוּמְקָא יְרוּקָא אוּכְמָא, נִימִין אִינוּן כְּכַבִּיא
 וּמְלֹאכִיא וּמְמַנָּן דְּתַלְיִין מֵאַנְפִּין כַּחוּשְׁבָן
 נִימִין, וְכַלְהוּ מִשְׁמַשֵּׁי לְאַנְפִּין.
 פּוּמָא פַּה אַל פַּה אַדְבַּר בּוּ וּמְרָאָה וְלֹא
 בְּחִידוֹת, פַּה אִיהוּ בְּרָזָא
 דְּכְרוּבִים, דְּאַתְמַר בַּהוּן וְהִיוּ הַפְּרוּבִים
 פְּרָשֵׁי כְּנָפִים לְמַעְלָה, אִלִּין שְׁפּוּן כַּד
 אֲתַפְתְּחוּ אֲתַפְתְּחוּ בְּאֲדַנִּי יְהו"ה, כְּמָה
 דְּאַתְּ אָמַר אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תַפְתַּח וּפִי יִגִּיד
 תְּהִלַּתְךָ.
 וְאָמְרוּ מֵאֲרִי מִתְּנִיתִין, כָּל הַכּוֹרַע כּוֹרַע

בְּרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם יְהוָה,
כִּד אִיהוּ פּוֹרַע פְּרוּבִים סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם,
וְדָא אִיהוּ סְכוּף דְּסוּפָה, דְּאִיהוּ כְּוֹ ה"ס,
וְסִימְנָא יְהוָה אֲדִנִּי, פְּרָשִׁי כְנָפִים
לְמַעְלָה אִיהוּ רַמ"ח, כָּל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף
בְּשֵׁם, בְּתַרְיָן שְׁמֵהּ דְּאִינוּן אֱהִיָּה
יְהוָה, וְסִימְנָא י"א י"א, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יְהוָה אֶחָד, חֲכֵמָה וּבִינָה עֲלֵיהּוּ אֲתָמֵר
וְהִיוּ הַפְּרָבִים פְּרָשִׁי כְנָפִים לְמַעְלָה,
יְהוָה אֶחָד עֲלֵיהּוּ אֲתָמֵר סְכְכִים
בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַפְּפֶרֶת וְאִינוּן ו"ה.

דְּבַר אַחַר וְהִיוּ הַפְּרָבִים, אִינוּן צוּרַת
אָדָם, דְּאִיהוּ יוֹד ה"א וְא"ו ה"א,
פְּרָשִׁי כְנָפִים לְמַעְלָה י"ה, סְכְכִים
בְּכַנְפֵיהֶם ו"ה, דְּאִינוּן אַרְבַּע גְּדָפִין,
וְעֲלֵיהּוּ אֲתָמֵר וְאִשָּׂא אֲתָכֶם עַל כְּנָפֵי
נְשָׁרִים, וּכְרוּבִים תְּרֵי שְׁפוּן, עַל גַּס הִיוּ
עוֹמְדִים, דָּא לִישְׁנָא, וְיִשְׁמַע אֶת הַקּוֹל,
קְלָא דְנַפְיָא מְגֻרוּן, וְיִדְבַר אֵלָיו דְּבוּר
דְּפוּמָא, וְקְלָא וְדְבוּר תְּפִאֲרַת וּמַלְכוּת,
וְעֵשֶׂר אַמּוֹת אַרְף הַקְּרֵשׁ, וְעֲלִיָּה אֲתָמֵר
תּוֹרַת אֱמֶת הֵיטָה בְּפִיהּוּ, דָּא פּוּמָא
הִיכַל, וְעֲלִיָּה אֲתָמֵר אֲדִנִּי שְׁפִתֵי תְּפִתָּח.
מְלַנְאוּ מְנִיָּה קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים וְדָא לְבָא,
כְּרוּבִים כְּנָפֵי רִיאָה, עֲלֵיהּוּ
אֲתָמֵר וְהִיוּ הַפְּרָבִים פְּרָשִׁי כְנָפִים לְמַעְלָה
סְכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַפְּפֶרֶת, דָּא פְּפֶרֶת
הַלֵּב, דְּתַמְן נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם,
וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אַחֵיו תְּרִין כְּלִיין.

בְּלִבָּא דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים אִיתַּ תְּרֵי
בְּתֵי, בְּחַד סַם חַיִּים, וּבְחַד סַם
מוֹת דְּאִיהִי אֵשׁ, כְּהֵנָּא רַבָּא דְּעָאֵל לְקֹדֶשׁ
הַקְּדוּשִׁים, אִם זָכָה סַם חַיִּים הוּא נְפָקָא

וְחֶשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְּהוּם, דְּנַפְיָא
עֵינֵי סְתִימִין, אֲפִתַּח עֵינֵי
מִיד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר
וַיְהִי אוֹר, בְּתַר דְּאֲתַכְנִישׁ
מֵהָאֵי עֲלָמָא נִשְׁמַתִּיהָ, מַה
כְּתִיב בֵּיה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה
הַיַּבְשָׁה, פִּינוּן דְּאֲסַתְלַקַּת
נִשְׁמַתָּא מְנִיָּה גּוּפָא אֲשַׁתְּאַרַת
[רף קלו ע"ב] יַבְשָׁה, אֲמַרַת לוֹן,
רַבְּנוֹן, מְלִין אֵלִין לָאוּ אִינוּן
אֶלָּא מֵהָהוּא עֲלָמָא, אֲזֻלַּת
לְהָהוּא שְׂרָגָא דְּהוּהָ לָהּ
סִימְנָא בֵּיה, דְּכַד רַבִּי
כְּרוּסְפָדָאֵי הוּהָ חֵי הוּהָ שְׂרָגָא
מִתְנַעֲנַעָא וְנִהְרָא בְּכַמָּה
נְהוּרִין מְרַקְמִין, חֲזַתָּה לְנְהוּרָא
דְּאֲתַחֲשַׁכַּת, מִיד אֲמַרַת, רַבְּנוֹן
רַבְּנוֹן, אֲבָדָה קָא אֲתַאבִּידַת
לִי, וְאַנָּא בְּעֵינָא לְמִיזַל
לְפִשְׁפִּשָׁא בְּגִינָה, אֲמַרוּ וְדָאֵי
הָא אֲשַׁתְּמוּדְעָאֵת לָהּ, אֲזֻלוּ
לְאַרְחֵיהּוּ, וְאִיהִי נְפָקַת
לְפָרְשַׁת אוֹרְחִין, וְאֲשַׁכַּחַת
יוֹנָה נוֹקְבָא, אֲמַרַת לָהּ יוֹנָה

מתמן ונהירא באנפוי, וקלא ודבור הוה נפיק מתמן מקודשא בריך הוא ושכינתיה, ואם לא זכה סם מות הוה נפיק מסטרא דשמאלא, והוה קטיל ליה, ומאי ניהו כהנא בגופא, אלא נשמה ורוח ונפש, אינון לקבל כהנים לויים וישראלים, תלת צלותין לקבל תלת קרבנין, ואינון מאכלין דקודשא בריך הוא ושכינתיה.

אם הוה עאל בשכינתא דאיהי סם חיים, סם חיים הוה נפיק לקדמותיה, ואם לאו הא סם המות לקבליה, דאיהי מרה אוכמא, ומינה ימות בר נש בעניות, ואיהי לסטרא שמאלא דלפא, ודא טחול. בני אהרן רוח ונפש, דאהרן איהו נשמה, תרין בנוי נצח והוד, אם יעלון קרבנא כדקא יאות, הא סם חיים, ואי לאו הא סם מות, דאיהי מרה, אש זרה אוקיד לון, דכתיב ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה וגומר, ותצא אש וגומר, אינון סליקו לה מאתרהא, ועאלו לה קמי מלפא ללפא, ולא הוה להו רשו למיעאל לתמן, בה קודשא בריך הוא נטיל דינא בהון.

שפון עקימין, לית רשו לכהנא לקרבא בהון קרבנא, דעאל קדם יהו"ה, דעלייהו אתמר מעות לא יוכל לתקון וכו', וכן עיינין עקימין פטורין מן הראייה, דנחש עקלתון תמן, דאיהו נטיל נהורייהו, ופימא אטימא אתקרי טומטום, ואנדרוגינוס איהו דיוקנא דזכר ונקבה, כגוונא דא איהו בר נש דקליה ודבוריה כנוקבא, ומאן דאיהו חציו עבד

יונה אנת דהות שליחא מהימנא למארך, הדא הוא דכתיב וישלח את היונה מאתו, ואתמר בך ותשב אליו היונה לעת ערב, תבת ליה בשליחותה, באומאה עלך בהיא יונה בהיא שמה קדישא, דתיזיל בשליחות דילי, ותדע אי ברי חי או מת, מיד לעידן רמשא חזרה בשליחותה, דהכי חזרת לנח לעת ערב, הדא הוא דכתיב ותבא אליו היונה לעת ערב, והות ממרטת גדפהא, וחפרת פוכא, מיד יהבת קלא ואתכנשת לההוא עלמא.

לבתר דהוו אזלין בארחא רבי שמעון וחברוי, שאילו ליה, אמאי כד נפיק ינוקא ממעי אמיה איהו עינוי סתימין, אמר לון ודאי דא איהו רזא ותכהן עינוי מראות, באלין מראות דאחזיאו ליה במעי אמיה כמה נהורין, כמה דחמא

יִחְזַקְאֵל בְּמִרְכָּבָה, לְכֹל יְנוּקָא
 אַחְזִיין לִיה כְּפֹם דְּרַגְיָה,
 אַחְזִיין לִיה מֵאֲתַר דְּאִיהוּ
 נִשְׁמַתִּיה, דְּאִי יִשְׁתַּדַּל
 בְּאוּרֵייתָא וּבְפִקוּדִין, דִּינְהִיר
 הֵהוּא אֲתַר דְּאֲתַנְטִילת
 נִשְׁמַתִּיה, בְּכַמָּה נִשְׁמַתִּין.

וְאִיךְ נַחְתִּין בְּגִינִיה כְּמָה
 מִרְכָּבוֹת, וְאוֹלְפִין
 לִיה כֹּל אוּרֵייתָא, וְאִי אֲשַׁתְּדַל
 בְּה אֲדַכִּיר לִיה כֹּל מַה דִּהוּ
 אוֹלְפִין לִיה בְּמַעֵי אַמִּיה,
 לְבַתַּר אַחְזִיין לִיה גִּיהָנָם,
 דְּאִם עֶבֶר עַל פִּקוּדֵי אוּרֵייתָא
 מֵהוּ עוֹנֵשָׂא דִילִיה, כְּמָה
 דְּאֲחֻזִּיאוּ לִיה אַגְרִיָּה, לְבַתַּר
 דְּנִפְיָק מִמַּעֵי אַמִּיה סְתִים (דף
 קלו ע"א) עֵינְוֵי מְפֹל אֵינְוֵן
 נְהוּרִין, כְּמָה דְּאֲתַמַּר וְתַכְהֵן
 עֵינְוֵי מִרְאוֹת, וְאֵלִין תַּה"ו
 וְבַה"ו, הֵדָא הוּא דְכְתִיב
 וְהָאָרֶץ הִיתָה תְּהוּ וְבַהוּ
 וְחֶשֶׁן וְכו', וְהָכִי אִיהוּ מָאן
 דְּלֹא אֲשַׁתְּדַל בְּאוּרֵייתָא,
 עֵינְוֵי סְתִים מִעֲלָמָא דְּאֲתִי,

וְחֻצִּיו בֶּן חוּרִין, חֻצִּיו עֶבֶד דִּיִּצְר הָרַע,
 וְחֻצִּיו בֶּן חוּרִין דִּיִּצְר הַטּוֹב, כֹּל אֵלִין
 פְּטוּרִין מִן הָרְאִיָּה, בְּזַמְנָא דְּנִפְקִין מִן
 גּוּפָא, נִפְשָׁא דְּאִיהִי כְּגוּוֹנָא דָא, לִית לָהּ
 רְשׁוּ לְאִסְתַּפְּלָא בְּשִׁכְיִנְתָּא, וְלֹאֲתַחְזִיָּא
 קְדָמָהּא בְּשַׁעַת פְּטִירְתָּהּ מִן גּוּפָא.

פִּימָא דְּאִטִּימָא בְּדְבוּר, אֲבָן דְּאִיהוּ יִצְר
 הָרַע שְׁלִיט עֲלֵהּ, וְאֲתַקְרִי
 טוֹמְטוּם, בְּגִין דָּא פְּטוּר מִן הָרְאִיָּה,
 דְּנִשְׁמַתָּא וְרוּחָא וְנִפְשָׂא בְּגִין דָּא יִיתוּן
 בְּגִלְגּוּלָא, עַד דְּאֲתַחְזוּרִן שְׁלַמִּין לְאֲתַרִּיָּהוּ
 כְּמָה דְּאֲתִיִּיהִיבוּ, כְּמָה דָּאֲתַר אֲמַר וְהַרוּחַ
 תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, וּמִינְה
 אוֹלִיפְנָא קַל וְחוּמַר בְּאַחְרָנִין דְּאֵינְוֵן
 נִשְׁמַתָּא וְנִפְשָׂא, וְלֹא עוֹד אֵלָא דְקָרָא
 אֲסַהִיד עֲלֵיהוּ הֵן כֹּל אֱלֹהִים יַפְעַל א"ל
 פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גֹּבַר.

וּמָאן דִּיִּתִּי בְּגִלְגּוּלָא זְמַנָּא קְדָמָהּ אִם
 יִיתִי חוּוֹר, אֲתַקְרִים בִּיה קְרָא אִם
 יִהִיו חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשִׁלְג יִלְבִּינוּ, וּבְמָה
 יִתִּידַע בְּרַשׁ דְּאִיהוּ בְּגִלְגּוּלָא קְדָמָהּ,
 אִם הוּא קְלִיָּה (דף קלח ע"א) כְּשִׁבְרִים
 אוּ כְּתְרוּעָה, וְגוּפִיָּה וְאַנְפוּי חוּוֹרִין, אִם
 הוּא קְלִיָּה כְּשִׁבְרִים אִיהוּ מְזַמְנָא קְדָמָהּ,
 וְאִם קְלִיָּה כְּתְרוּעָה אִיהוּ מְזַמְנָא תְּנִינָא,
 וְאִם גּוּפִיָּה יְרוּקָא וְאַנְפוּי יְרוּקִין וְקְלִיָּה
 תְּקִיעָה אִיהוּ מְזַמְנָא תְּלִיתָאָה, וְאִם הָדַר
 לְגוּוֹנִיָּה, קְלִיָּה כְּתְקִיעָה וְגוּפִיָּה חוּוֹר
 וְאַנְפוּי חוּוֹרִין, דָּא אִיהוּ כְּגוּוֹנִיָּה קְדָמָהּ,
 כְּמוֹ דְּאוּקְמוּהוּ בֵּינָן דְּהַחְמִיץ דְּחֻוֹר
 לְגוּוֹנִיָּה קְדָמָהּ, כְּגוּוֹנָא דָּא בְּהַפּוּכָא
 לְטֵב, וְכֵן אֲנְפוּי סוּמְקִין וְקְלִיָּה כְּשִׁבְרִים,
 וְאַנְפוּי יְרוּקִין וְקְלִיָּה תְּרוּעָה, הָא אֲתַתְקֵן.

וְעוֹד אֲשַׁכְּחָנָא, בְּרֵשׁ דְּכָל צִיּוּרִין
 דִּילִיָּה בְּאַרְחַ מִישֵׁר, שְׁקִילִין
 בְּתַקְלָא, וְלִזְמַנִּין שְׁפִוּן אִינוּן עֲבִים,
 וְנִפְקִין מִתְּקוּנָא דְּצִיּוּרִין וְדִיוּקְנִין אַחֲרֵנִין,
 אוֹ אִינוּן אַרוּכִין אוֹ אִינוּן קְצָרִים, תָּא
 חֲזִי וְאַתָּה תַּחֲזֶה מְכַל הָעַם, הִכָּא
 אוּקְיָמְנָא לְמַנְדַּע תְּקוּנִין אֲלִין, אֲנָשִׁי חִיל
 עֵינִין, יְרָאִי אֱלֹהִים אוּדְנִין, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב יְהוָה שָׁמַעְתִּי שְׁמַעַף יְרֵאתִי,
 אֲנָשִׁי אֲמַת חוּטְמָא, שׁוּנְאִי בְּצַע פּוּמָא,
 אִם חוּטְמָא לֹאוֹ אִיהוּ בְּשׁוּהָ עִם תְּקוּנִין
 אַחֲרֵנִין, דְּעֵינִין אֲרִיכִין, וְאַנְפִּין אֲרִיכִין,
 וְאוּדְנִין

בְּתַר דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא,
 מִיד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר
 וַיְהִי אוֹר, דְּנִהְרִין לִיה
 בְּנִהוּרָא דִּהְוָא עֲלֵמָא, מִיד
 דְּאֲזִיל לִהְוָא עֲלֵמָא, מִיד
 יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
 אֶל מְקוֹם אֶחָד, אַתְּכַנְשַׁת
 נְשַׁמְתָּא לְאַתְרַ חַד, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל
 הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, וְגוּפָא
 אֲשֶׁתָּאֵר יִבְשָׁה, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב וְתִרְאֶה הַיַּבְשָׁה, לְבַתֵּר
 דְּאַתְּכַנְשַׁת נְשַׁמְתִּיהָ, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יִימָא לְשַׁכְּינְתָּא, תּוּצָא
 הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ,
 מָאן חַיָּה אֲלִין חַיּוֹת הַקִּדְשׁ,
 וְנִהְרִין לִיה, דְּנַחְתִּין לִיה
 לְקַבְּלָא לִיה, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב
 עַל כַּפִּים יִשְׁאוּנְךָ וְכוּ'.

וְעוֹד תּוּצָא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְקַבְּלָא לִיה,
 לְמִינָהּ דָּא בַּת
 זוּגִיָּה דְּאַתְיִיהִיבַת לִיה בִּהְוָא עֲלֵמָא,
 בְּהֵמָה וּרְמֵשׁ
 וְחִיתוֹ אָרֶץ לְמִינָהּ, כַּמָּה חִיילִין
 וּמִשְׁרִיין לִיקָרִיָּה, וְלְבַתֵּר
 אֲפִיק לִיה אֵילָנִין וְעֶשְׂבִין
 בְּגִנְתָּא דְּעַדָּן, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׂא
 הָאָרֶץ וְכוּ', כָּל מַה דְּאַתְּבְּרִי
 בְּשִׁית יְמֵי בְּרֵאשִׁית כָּלֵהוּ
 מְזוּמָן לִיה בִּהְוָא עֲלֵמָא,
 בְּגִן עַדָּן
 עֲלָאָה וְתַתָּאָה.

דְּבַר אַחַר זֶה סֵפֶר תּוּלְדוֹת אָדָם,
 דָּא סֵפֶרָא דְּחֲנוּךְ נְעֹר,
 דְּעֲלִיָּה אַתְמַר וַיִּתְּהַלֵּךְ
 חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וַאֲיַנְנֹו כִּי
 לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים, וְאַמַּאי קָאֲרִי
 לִיה תּוּלְדוֹת אָדָם, אֲלָא

הָכָא רְזָא דְגִלְגּוּלָא, תּוֹלְדוֹת אָדָם אֲתִקְרִי, דְּמַנִּיה נִפְקִי,
וְאִיהוּ הוּוּ תּוֹלְדָה דִּילִיה, וְאִמַּאי אֲתִקְרִי נֶעֱר, אֲלֵא הָכָא
רְזָא יִשׁוּב לִימֵי עֲלוּמִיו, כְּמָה דְהוּוּ בְּקִדְמִיתָא לְעִילָא,
וְלִבְתֵּר נְחִית בְּהֵוּוּ דְאֲתִמֵּר בִּיה וְהוּוּ נֶעֱר אֶת בְּנֵי בִלְהָה
וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו, וְיִבְא יוֹסֵף אֶת דְּבַתָּם רָעָה, מֵאִי
דְּבַתָּם רָעָה אֲלֵא דְהוּוּ מִגְזַעָא [דף קלו ע"ב] דְּאֵלִין דְּאִמְרוּ מָה
אַנּוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וּבִן אָדָם כִּי תִפְקֹדְנוּ וְתַחֲסֶרְהוּ מֵעֵט
מֵאֱלֹהִים, דִּיהִבְת לִיה כָּל גְּנֹזֵי שְׁמַיָא, וְכָל מִפְתָּחַן דִּילִיה
בִּידִיה, וְאַשְׁלִטִּיה בְּכָל דִּילִיה, כְּגוּוֹנָא דְמִלְכָא דְאִמֵּר לְיוֹסֵף
רַק הַפְּסָא אֲגַדֵּל מִמֶּךָ.

אִמֵּר לִיה וְהָא עֲז"א וְעֲזא"ל הוּוּ אֵלִין, אִמֵּר לִיה וְהָא
אַחֲרֵנִין הוּוּ מִתְּכַנְשֵׁין עֲמִיה, אִמֵּר לִיה רַבִּי אֲלַעְזָר
וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ עַד דְּאֲתִייעֵץ בְּחֵילִין דִּילִיה לָא
הוּוּ עֵבִיד לְאָדָם, דְּאִמֵּר נַעֲשֶׂה אָדָם, אִמֵּר לִיה לְאוֹלְפָא
דְּרַף אַרְץ לְבַנֵּי נֶשָׂא, דְּנָטִיל רַבְרָבָא עֲצָה מְדוּזְעִיר מַנִּיה,
וְלֵא עוּד אֲלֵא רְזָא אַחֲרָא אִית הָכָא, לְמִלְכָא דְהוּוּ לִיה
שְׁלִיחָא מְהִימְנָא, וְהוּוּ בְּעֵי לְמִיָּהב לִיה אֲגָרִיה, אִמֵּר
לְחֵילִלּוּי אֲנָא בְּעִינָא לְשִׁלְטָאָה הָאִי שְׁלִיחָא דִּילִי עֲלִיכּוּ,
בְּגִין דְּהוּוּ מְהִימְנָא, אִי אִית מָאן דִּידַע בִּיה מְלָה אַחֲרָא
יִמָּא, בְּזַמְנָא דְלָא אֲשַׁכַּח מְקַטְרָגָא עֲלִיה, אִמֵּר נַעֲשֶׂה אָדָם.

וְתוּ נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּעִינָא אָדָם דִּיעֵבִיד פְּקוּדֵי אוּרִייתָא,
וְיִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, לְעַבְדָּה וּלְשִׁמְרָה, וְיִהָא לִיה אֲגָרָא
טָבָא, וְשׁוֹלְטָנוּ עֲלִיכּוּ, וְדָא אִיהוּ נֶעֱר מִטְעֵי מַעֲשֶׂה יָדֵי
לְהַתְּפָאָר, דְּהָא מְלָאכִי עֲלָאִי אַף עַל גַּב דְּאִינוּן גְּבוּרֵי כַח
עוֹשֵׂי דְבָרוּ, לָא עֵבִדֵי גְבוּרָה בְּפוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ,

דַּאיִנוּן פִּלְחִין בְּהִכְרַח, וְלִית לֹון עֲרוּבָא דְבִשְׂרָא וַיִּצְרָא
 בִּישָׂא, וּבִגִּין דָּא נַעֲשֶׂה אָדָם, וַיִּשְׁלוּט בְּכוּ, הִדָּא הוּא
 דְּכִתִּיב וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם וּגְוֹמֵר.

וְתוּ נַעֲשֶׂה אָדָם אֲנָא יְהִיב בִּיה נִשְׁמָתָא, דְּכִתִּיב בְּצַלְמֵינוּ,
 וּכְתִיב אַךְ בְּצַלְם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, וְאַתּוּן יְהִיבוּ בִּיה צ"ל
 רוּחָא וּנְפִשָׂא, וְאַרְעָא אַרְבַּע יְסוּדִין, וַיְדַמָּה לְכֻלָּא עֲלֵאִין
 וְתַתָּאִין, וַיְמָה דְרַעֲינָא דְלַהוּי שְׁלִיט וּמְמַנָּא עֲלֵיכוּ, אַצְדִּיקוּ
 דִּינָא דִּילִי, וַיְהִי בְרַעוּ דְלִכּוּן, דְּאֲנָא אֲשֵׁרִי שְׁמִי עֲלֵיהּ,
 וְחוּתְמָא דִּילִי בִּידֵיהּ, דְּאִיהוּ חוּתָם הַבְּרִית, מְלֹאכֵיא דְסִטְרָא
 יְמִינָא בְּרַכוּ לֵיהּ, וְאִמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב
 בְּרַכוּ יְהו"ה מְלֹאכֵיו גְּבִרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוּ לְשִׁמְעַ בְּקוּל
 דְּבָרוּ, וְדָא מִטְטֵרוּן, לְקַבְּלֵיהּ יוֹסֵף לְתַתָּא, וְהוּוּ אַחֲרַנִּין
 דְּהוּוּ שְׁנֵאִין לֵיהּ וְאִמְרוּ מָה אָנוּשׁ פִּי תִזְכְּרֵנוּ, וּבִגִּין דָּא
 וַיִּבֵּא יוֹסֵף אֶת דְּבַתָּם רָעָה, וַיִּשְׁנֹאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דְבָרוּ
 לְשָׁלוֹם, וְלֹאוּ דַּאיִנוּן אֲלִין עֲז"א וְעֲזֹא"ל, אֲלֹא אִינוּן
 אַחֲרַנִּין דְּאַתְכַּנְּשׁוּ עִמְהוּן. אַרְיִכִין, וּפּוּמָא אַרְיִכָא, וְחוּטְמָא
 עֲבָה, תַּמָּן אַתְגְּלִיא גְּלַגּוּלָא דְנַפְשָׂא, וְאִם עֵינִין לָא בְּשׁוּה
 מְאַחֲרַנִּין, תַּמָּן אַתְגְּלִיא גְּלַגּוּלָא דְנִשְׁמָתָא, וְאִם אוּדְנִין לָאוּ
 בְּשׁוּה, תַּמָּן אַתְגְּלִיא גְּלַגּוּלָא דְרוּחָא, פּוּמָא בִּגִין דְּאִיהִי
 כְּלָלָא דְכֻלָּא, אִם לָאוּ אִיהִי בְּשׁוּה, הָא אַתְמַר בִּיה פְּקֵד
 עוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים עַל שְׁלֵשִׁים וְעַל רַבְעִים, וְאִם עַל אַרְבַּע
 גְּלַגּוּלִין לָא אַתְתַּקְּנַת, אַתְמַר בְּהִיא שַׁעְתָּא וְעַל אַרְבַּעָה
 לָא אֲשִׁיבְנוּ.

וְכֹל נִשְׁמָתִין דְּאַתְיִין תְּלַת זְמַנִּין וְלֹא מִתְתַּקְּנִין, אַתְקַרִּיאוּ
 פּוּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל עֲרַב רַב, אֲבָל צְדִיקָיא דְּכֻלָּא זְמַנָּא

דַּיִתוֹן מִתִּתְקַנִּין, יִיתוֹן עַד אַרְבָּעָה, אֲפִילוּ עַד שְׁתֵּין דּוֹר,
 וְדָא אִיהוּ דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְדָא נִשְׁמַתָּא דְאִיהִי מִשֶּׁה
 רַבִּינוּ, כְּלִילָא מִשְׁתֵּין רַבּוּא, וְשְׁכִינְתָּא עֲלָאָה דְאִיהִי נִשְׁמַת
 חַיִּים כַּד שְׂרִיא בְּמִשָּׁה, אֶתְחַשֵּׁב לִיה כְּאִלוּ אַתָּא בְּשְׁתֵּין
 רַבּוּא, וּבְגִינְיָה אֶתְמַר אֵשָׁה אַחַת יִלְדָה שְׁשִׁים רַבּוּא בְּכֹרֶס
 אַחַד.

וְאִינוּן מְרַעִין דְּבְנֵי נְשָׂא, דְּאֶתְמַר בְּהוּן וְחֲלִים רַעִים, רַפְאוּת
 תְּהִי לְשֹׁרֵךְ, כַּד אִינוּן בְּרִישָׁא דְצְדִיקָיָא, אַבְל כַּד
 אִינוּן בְּרִישָׁא דְרִשְׁעִיָּא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמַרְת לְגַבִּייהוּ אַל
 תְּרַאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרְת, דְּאֵלִין שְׂרִיין לֹון לְפִתְאָה לְבְנֵי
 נְשָׂא, כְּמָה דְהוּוּ מִפְתִּי לְיִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא בְּשִׁית שְׁעֵתִין, הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשַׁשׁ מִשֶּׁה, הָא אוּקְמוּהָ בְּשִׁית
 שְׁעֵתִין עֲבָדוּ ית עַגְלָא, בֵּין שֵׁשׁ לְשַׁבַּע, אֲפֹרִישׁוּ בֵּין עַמּוּדָא
 דְּאֲמַצְעִיתָא לְשַׁבַּע, דְּגוּפָא וְשְׁכִינְתָּא, וּבְגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאַפְרָשָׁא לֹון מְשַׁבַּע, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב אַךְ בַּיּוֹם
 הָרִאשׁוֹן, אַךְ חֶלֶק בֵּין שִׁית לְשַׁבַּע, בְּגִין דָּא אָמַרְהָ כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל שְׁשִׁזְפַתְנִי הַשֶּׁמֶשׁ, שֵׁשׁ זָפַתְנִי הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאֶסְתַּלַּק מְנִי
 ו' דְּאִיהוּ הַשֶּׁמֶשׁ, דְּנִהִיר בְּשִׁית תֵּיבִין דְּאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אַחַד, וְהָא אֶתְמַר.

דְּבַר אַחַר זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה
 סֵפֶר דָּא צְדִיק חַי עַלְמִין, דְּאִיהוּ אֲפִיק תּוֹלְדִין, זֶה
 סֵפֶר וְדָאֵי וְלֹא אַחְרָא, וְאִינוּן תּוֹלְדוֹת אָדָם, הֵהוּא דְּאֶתְמַר
 בֵּיה פֶּתְפֹאֲרַת אָדָם לְשַׁבַּת בֵּית, מָאן בֵּית דִּילִיָּה, דָּא שְׁכִינְתָּא,
 וְרַעִיא מְהִימְנָא אַנְתָּ הוּא כְּדִיוֹקְנִיָּה, וְלֶךְ חִילָא לְאַסְתַּפְּלָא
 בְּדִיוֹקְנִין דְּבְנֵי נְשָׂא, בְּצִיּוּרִין דְּהֵהוּא דְּאֶתְמַר בֵּיה בְּדָמוֹת

אלהי"ם בָּרָא אוֹתוֹ, דְּכָל צִיּוּרֵין דְּבִנֵי נֶשָׂא אֵינוּן רְשִׁימִין
בְּכִרְסֵיא, וּבְגִין דְּכָל כְּרִסֵּיא וּמִרְכַּבְתָּא דְּאַנְתָּ זְקִיקָא, אַנְתָּ
אֵית לָךְ חֵילָא לְאַסְתַּפְּלָא, בְּגִין כִּךְ וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעַם
וְגוֹמֵר עַד כֹּאן הֵהֲגִ"ה מִסְפָּרִים אַחֲרֵים.

[דף קלח ע"ב] וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בְּדַמּוּתוֹ
כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, ש תִּלְת חִיוּוֹן
דְּמִרְכַּבְתָּא, ת אֵיהִי נֵר יְהו"ה נִשְׁמַת אָדָם, דְּאַתְמֵר בְּה
וּדְמוּת פְּנִיָהֶם פְּנֵי אָדָם, וְדָא אֵיהוּ וַיּוֹלֵד בְּדַמּוּתוֹ כְּצִלְמוֹ.
וַיְהִי כֹל יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר חֵי תִשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וַיָּמוּת, מֵאֵי וַיָּמוּת, אֶלָּא כֹּל יוֹמִין דִּהְוָה חֵי הָוָה
תִּשַׁע מֵאוֹת וּתְלָתִין שָׁנִין, וְשָׂאֵר שָׁנִין בְּתוֹסַפְתַּת הָוָה מִיַּת.
וְשִׁבְעִין דְּחִסְרוֹ מֵאַלְף, יֵהֵב לְדוֹד מְשֻׁנּוּי, בְּגִין דִּהְוָה עֲתִיד
לְאַשְׁלֵמָא לֹון בֵּיה, וְהִכָּא רָזָא דְּפוּרְקָנָא.

עֲשָׂר דְּרִין הָווּ מֵאָדָם וְעַד נַח, וַיְחִי לְמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמַנִּים
שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיּוֹלֵד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ, לְאֹמֵר
זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעַשֵׁינוּ וּמִעַצְבוֹן יְדִינוּ, וְאַמְאֵי, דְּבִקְדָמִיתָא
הָווּ טְרַחֲטִין בְּגִלְגּוּלִין, עַד דְּאַתָּא נַח דְּאֵיהוּ שְׁבַת, וּבֵיה נַחוּ
כְּלָהוּ, וּבֵיה אֲתֵיִשְׁבוּ, וְאַפִּיק לֹון לְעָלַם.

אָמֵר רַבִּי אֶלְעָזָר אַמְאֵי הָווּ קְדָמָאִין חֵיִין יוֹמִין סְגִיאִין,
כְּגוֹן אָדָם דְּאַתְמֵר בֵּיה וַיְחִי אָדָם תִּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְנַח תִּשַׁע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה, וְכֵן כְּלָהוּ
דְּרִין עַד נַח הָווּ חֵיִין שָׁנִין סְגִיאִין, וּמֵאַבְרָהָם וְאֵילָף הָווּ
מִתְמַעֲטִין בְּשָׁנִין, אָמֵר לִיָּה בְּרִי, רַבּוּי שָׁנִין וְאַרְיִכוּ דִּיוֹמִין
אֵינוּן מְאַרְיֵךְ אַנְפִּין, וּמַעֲוִטָא דִּיוֹמִין וּשְׁנִין מְזַעִיר אַנְפִּין,

וּבְגִין דָּא בְּאַבְרָהָם אֶתְמַר אֵלֵה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
בְּהַפְרָאם בְּה' זְעִירָא.

בְּרוּךְ יְהו"ה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

[דף קלט ע"א] אמר המגיה אלו התקונים מצאתי בספר אחר כתובים מאחד ועשרים תקונים ולהלאה, ולמען לא ימצא זה החבור נעדר מאלו המרגליות יקרות וטובות, גמרתי אומר לשים בעט ברזל ועופרת את שרשרות העבותות על המשבצות, ומצא מין את מינו ונעור.

תְּקוּנָא תְּנִינָא

זהו תקון כ"ב וכ"ג

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, בְּרֵאשִׁית בְּרָא תִי"ש, דָּא אֵילוּ
דִּיצְחָק. בְּרֵאשִׁית תַּמָּן א"ש לְעוֹלָה דִּיצְחָק, וְרָזָא

דְּמִלָּה וְעַל אֵלִין תִּלְת גִּלְגוּלִין אֶתְמַר מַה יְפּו פְּעַמִּיךְ בְּנַעְלִים בַּת
נְדִיב, וְזֹאת לְפָנִים דָּא אֵימָא עֲלָאָה עֲלֵמָא דָּאֲתִי, ד"א לְגַבְיָה צְרִיךְ
חֲלִיצָה, וְהָדָא הוּא דְכִתִּיב שֶׁל נַעֲלִיךְ וְגוֹמֵר, וְאִם לֹא לִית לּוֹן רְשׁוּ
לְרוּחָא רַמְתָּאָה לְסַלְקָא לְעֲלֵמָא דָּאֲתִי, וּבְגִין דָּאֵיִהִי יוֹם הַכְּפוּרִים
אָסִיר בְּנַעֲיִלַת הַסַּנְדֵּל, הֵנָּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאֵיִה הַשָּׁה לְעֵלָה,
נִפְקָ קָלָא וְאָמַר מְשִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית אֶתְבְּרִי לְעַקְדָּה דִּיצְחָק.

בְּגִין דָּלָא אֵית קֶרְבָּן דְּבִטְוִיל מוֹתָנָא פְּעַקְדָּה דִּיצְחָק, דָּאֶתְמַר
בֵּיה וַיַּעֲקוּד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ, אֶתְקַשְׁר מִדַּת הַדִּין מִלְּאָךְ
הַמּוֹת וְאֶתְעַקְד לְעֵילָא, וְלֹא הוּא לִיָּה רְשׁוּ לְקַרְבָּא לְבִי דִינָא
רְבַרְבָּא דָּאֵיִהוּ גְבוּרָה, לְתַבְעָא דִינָא, וְעַקְדָּה דְנָא מוֹעִילָה
לְגַלּוּתָא, דְּהוּא עֲתִיד לְאֶתְקַטְלָא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְקָלָא
נְפִיק מַהֲהוּא זְמַנָּא אֵל תַּעֲשׂ לּוֹ מְאוּמָה, בְּגִין דָּאֶתְגַּבְּרוּ
רַחֲמֵי עַל דִּינָא, וְרָזָא דְמִלָּה הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוּ, וְלִבְתַּר
זְרוּעַ קְדָשׁוֹ, דְּגַבְר יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא.

כִּד אֲתַגְבֵּר טָפָה דְדְכוּרָא עַל טָפָה דְנוֹקְבָא אִיהוּ בֶן, רַחֲמֵי
 אִיהוּ וּדְאִי, אֲבָל כִּד אֲתַגְבֵּר טָפָה דְנוֹקְבָא עַל דְכוּרָא,
 בַּת אִיהִי וְדִינָא אִיהִי, וְרִזָּא דְמַלְהָ דְכוּרָא שְׁלִיט עַל נוֹקְבָא
 גָּרִים דְשְׁלִיט יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, וַיִּפְקֹן יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי
 וְלֹא בְדִינָא, וְדָא אִיהוּ כִּי גַבְר עָלִינוּ חֲסֵדוֹ, וְרִזָּא דְמַלְהָ
 בְּטָרָם יָבֵא חֶבֶל לָהּ וְהַמְלִיטָה זָכָר.

וּבְשִׂמְיָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, יְהוּ"ה רַחֲמֵי, אַדְנִי דִינָא,
 כִּד שְׁלִיט יְהוּ"ה עַל אַדְנִי יֵאֵהֲדוּנָה"י רַחֲמֵי
 אִיהוּ, וְכִד שְׁלִיט אַדְנִי עַל יְהוּ"ה אִידֵהֲנוּי"ה דִינָא אִיהוּ,
 וְרִזָּא דְמַלְהָ אַדְנִי אֱלֹהִי"ם בְּחִזְקָא יָבֵא, בְּתַקִּיפּוֹ דְדִינָא,
 וּבְדָא עֲקָדָה דִּיצְחָק דְאֲתַעְקַד קָמִי אָבוּי, וּמָסַר גְּרַמְיָה
 לְמִיתָה בְּגִין דִּישׁוּיב מְשִׁיחַ וַיִּשְׂרָאֵל דְלֹא יְמוּתוּן, וְלֹא עוּד
 אֲלֵא דְאֲפִילוּ אִי יִשְׂרָאֵל לַהּוּוּ עֲבָרִין בְּגָלוּתָא, עַל שְׁפִיכוֹת
 דְּמַיִם וְגַלּוּי עֲרִיּוֹת וְעִבּוּדָה זָרָה, זְכוּת אַבְהָן יִגֵן עֲלֵיהוּן
 מְשַׁרְפָּה הָרַג וְחִנּוּק, בְּגִין דְאֲבָרְהָם נִתְנַסָּה בְּנוּרָא, וַיִּצְחָק
 בְּסַפִּינָא, וַיַּעֲקֹב בְּגָלוּתָא, זְכוּת אַבְהָן יְהֵא מְגִין עֲלֵיהוּן.

וְעוּד נְסִינָא דְתַלְתָּ אַבְהָן מְעִידִין, דְלֹא עָבַר אָדָם דְאִיהוּ
 יִשְׂרָאֵל עַל תַּלְתָּ פְקוּדִין אֲלֵין, דְמִנֵּי לֹון קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּצְו יְהוּ"ה אֱלֹהִי"ם עַל
 הָאָדָם, וַיִּצְו דָּא עִבּוּדָה זָרָה, לֵאמֹר דָּא גַלּוּי עֲרִיּוֹת, עַל
 הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוֹת דְּמַיִם, דְנִשְׁמַתָּא דְאָדָם עֲאֵלַת בְּגַלְגוּלָא
 דְאֲבָרְהָם, וְאִם אִיהוּ עֲבַד עִבּוּדָה זָרָה, כִּד עֲאֵל בְּנוּרָא הוּא
 אֲתוּקַד, הָדָא הוּא דְכְתִיב פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרַפּוּן בָּאֵשׁ.

דְאֵשׁ אֵית לֵיה תַלְתָּ גְּוֹוִנִין, חַוּוֹר וַיְרוּק וְאוּכְם, וּרְבִיעֵאָה
 תַכְלֵת, וְאִינוּן דְבִקִין בְּגַחְלַת דְאִיהוּ סוּמְקָא הָא

חֲמִשָּׁה, כַּחֲשֵׁבֵן הַ חֲמִשׁ דְּאִיהִי אֲמוֹנָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּאִיהוּ ו', דְּאֲתַלְבֵּשׁ בְּחִמְשׁ גְּוֹנִינִין וְנִהִיר בְּהוֹן, וּבִיָּה סְלִקִין
 גְּוֹנִינִין דְּאִינוּן כְּלִילָן בָּהּ, וְהִיא סְלִיקַת בְּהוֹן לְגַבֵּי ו', הַדָּא
 הוּא דְכֹתִיב הִיא הָעוֹלָה, וְכַד סְלִקִין תְּרִין דְּאִינוּן ו' ה'
 בְּקִרְבָּנָא, נַחְתִּין תְּרִין מְלַעֲיִלָא דְּאִינוּן י"ה, [דף קלט ע"ב]
 וּמִתְקַרְבִּין אֲתוּון וּמִתִּיחָדִין וּמִתְקַשְׁרִין דָּא בְּדָא, וְדָא אִיהוּ
 רְזָא דְּקִרְבָּנָא.

וְרְזָא דְּמִלָּה וְהֵנָּה מְלֹאכִי אֱלֹהִי"ם עֲלִים וְיִרְדִים בּוּ, סְלִקִין
 תְּרִין בְּאֲשָׁא, וְנַחְתִּין תְּרִין. וְאֲשַׁתְּזַב אֲבֵרָהֶם בְּשִׁמְא
 דִּיהו"ה, דְּאָף עַל גַּב דְּאִית אַרְבַּע מְלֹאכִים דְּאִינוּן מִמֵּנָן
 דְּשִׁמְא קְדִישָׁא, לָא בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲשַׁתְּדִלָּא
 בְּאֲבֵרָהֶם לְשַׁזְבָּא לִיה אֲלָא אִיהוּ מִמֶּשׁ, בְּגִין דְּקִנֵּי עַל
 שְׁמִיָּה, וּבִיָּה אֲתַלְבֵּן אָדָם הָרֵאשׁוֹן דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, דְּלָא
 עֵבֵר עַל וִיצוֹ דְּאִיהוּ עֲבוּדָה זָרָה, לְבַתֵּר אֲתַלְבֵּשׁ בִּיִצְחָק
 וְאֲצַטְרִיף וְאֵמֵר אֵל תַּעֲשׂ לּוֹ מְאוּמָה, דִּהְהוּא דְּאֲצַטְרִיף
 בִּיָּה לָא עֵבֵד מִדְּעַם, דְּלָא עֵבֵר עַל שְׁפִיכוֹת דְּמִים, וְכֵן
 יַעֲקֹב אֲתַגְלַגֵּל בִּיָּה, כַּד נַחַת לְגַלוּתָא דְּמִצְרַיִם דְּחוּצָה לְאֶרֶץ
 דְּדַחִיל דְּלָא הוּוּ סְלִיק, בְּהֵוּא זְמַנָּא אֵמֵר לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֵל תִּירָא מִרְדָּה מִצְרִימָה וְגוֹמֵר, אֲנִכִי אֲרַד עִמָּךְ
 מִצְרִימָה וְאֲנִכִי אֲעַלְךָ גַּם עֲלֵה.

תְּקוּנָא תְּלִיתָא

זֵהוּ תְּקוּן כ"ד

בְּרֵאשִׁית תְּמָן אַר"י דְּקִרְבָּנָא, דִּהְוָה נַחֲת בְּקִרְבָּנָא בְּדִיוֹקְנָא
 דְּאָרִי אֲכִיל קִרְבָּנִין, וְדָא אִיהוּ קְדַמָּאָה לְחִיוּון
 דִּהוּוּ אֲכִילֵי קִרְבָּנִין. אֵמֵר לִיה רַבִּי אֲלַעְזֵר וְאֲמַאי הוּוּ נַחְתִּין

חיוון למיכל קרבנין, אמר ליה ברי ארבע חיוון אינון
 בכרסיא, אריה שור נשר אדם, ובגופא דבר נש ארבע
 יסודי, דממנן עלייהו ארבע חיוון, דנפש כלילא בהון,
 ובגין דא פרנסה דנפשא מאלין ארבע, כד חאב בר נש
 בארבע יסודי דיליה פאלו חאב בנפשא, הדא הוא דכתיב
 מאשר חטא על הנפש, ובההוא זמנא אתפרש מיא מאשא
 ורוחא מעפרא.

דמעפרא נפקין זרעין דאינון פרנסה דאדם, וממיא חיוון
 דאינון פרנסה דארי, ומאשא בעירין דאינון
 פרנסה דשור, ומרוחא עופין דאינון פרנסה דנשר, וכד
 חב בהון אתפרשן יסודין ואית בהון מחלוקת דאיהו פרודא,
 וסליק שם יהו"ה מניהו, ועאל יצר הרע דאיהו סמא"ל
 שטן, דיהו"ה לא שריא בפרודא, ורזא דמלה חלק לבם
 עתה יאשמו, ובגין דא צריך קרבנא מאלין מינין דחב
 בהון, לקרבא בהון, אינון ארבע יסודין דאית בהון פרודא,
 ובההוא זמנא דמתקרבין יסודין דא לגבי דא, מיד נחית
 קודשא בריך הוא עלייהו וברח שטן, ואי לא ברח הא
 אשא דקרבנא אוקיד ליה, הדא הוא דכתיב והאש על
 המזבח תוקד בו.

ורזא דקרבנין עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים
 תסוככני, עור איהו לבושא דאדם, הדא הוא דכתיב
 ויעש יהו"ה אלהיים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם,
 אם זכה פתנות אור מרקמן מפקודין דעשה, דאגרא דלהון
 לעלמא דאתי דאיהו אור הגנוז לצדיקיא, ואם לא זכה
 משכא דחויא דכליל ארבע יסודין, דתמן רשימין פקודין

דְּלֹא תַעֲשֶׂה דְעֵבֶר בְּרֵשׁ עֲלֵיִהּוּ, וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהוּ מְאֲרִי
מִתְנִיתִין עֲוֹנוֹתֵיו שֶׁל אָדָם חֲקוּקִים לוֹ עַל עֲצֻמוֹתָיו, וְקָרִיבו
דְּמִשְׁכָּא דָּאָדָם פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה, דְּאִינוּן קָרִיבו דְּאִתּוּן דְּשִׁמְא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְעֲלֵיִהּוּ אֲתָמַר אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבָּן, מִכֶּם וּדְאִי,
לְאַפְקָא מִשְׁכָּא דְחוּיָא דְבֵיהּ מְרַקְמִין פְּקוּדִין דְּלֹא
תַעֲשֶׂה, וְאָדָם דְּעֵבֶר עֲלֵיִהּוּ אֲתָמַר בֵּיהּ אָדָם לְהַבֵּל דְּמָה
יָמִיו כְּצֵל עוֹבֵר, אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל, כִּי יָמוּת וּדְאִי, וּדְא
אִיהוּ קָרִיבו דְּקֶרְבָּנָא דְּעֵשׂוּ יֵצֵר הָרַע, דְּאֲתָמַר בֵּיהּ יָקָם
אָבִי וַיֹּאכֵל מִצֵּיד בְּנוֹ. בְּשָׂר אִיהוּ שָׂבֵר מִן שְׂבָרִים, וְאִיהוּ
סוּמָק, מִסְטָרָא דְחַיָּה דְאִיהוּ שׂוֹר, בְּשָׂר חַי בְּשָׂר טְהוֹר,
וְאִית [דף קמ ע"א] אַחֲרָא דְבְּשָׂר בְּשֻׁדָּה טְרִיפָה דְשָׂרְיָא בֵּיהּ
רוּחַ הַטּוֹמְאָה, מִלְּאָךְ הַמּוֹת דְּרִכִּיב עַל קַרְנוֹי שׂוֹר מוּעַד
בְּשָׂר טָמֵא.

עֵצִים, אִית עֵצִים טָמֵא וְאִית עֵצִים טְהוֹר, וּבְשָׂר דְּדַכְּיוּ וְעֵצִים
דְּדַכְּיוּ, עֲלֵיִהּוּ אֲתָמַר עֵצִים מְעֵצְמִי וּבְשָׂר מִבְּשָׂרִי,
וְעֵצִים אִיהוּ אַרְיָה, גִּידִים אִיהוּ נֶשֶׁר, נֶשֶׁר, נֶשֶׂרָא דְּדַכְּיוּ
וְנֶשֶׂרָא דְּמִסְאָבוּ, עֵצִים וּבְשָׂר וְגִידִים עֲלֵיִהּוּ שְׂרִיָּא בְּרַכָּה
וְקִדּוּשָׁה וַיְחוּד, דְּאִינוּן כְּהֵן לִוִי וַיִּשְׂרָאֵל, בְּעֵצִים כַּד שְׂרִיָּא
בְּרַכָּה בֵּיהּ, מִיַּד וַתִּקְרְבוּ עֲצֻמוֹת עֵצִים אֶל עֲצֻמוֹ, מִתְקַרְבִּין
וּמִתְקַשְׂרִין דָּא כַּדָּא בְּקֶרְבָּנָא, וּמִיַּד נְחִית עֲלֵיִהּוּ מִשְׁחָא
וְשְׂרִיָּא עֲלֵיִהּוּ בְּרַכָּה, בְּשָׂר שְׂרִיָּא עֲלֵיהּ קִדּוּשָׁה, דְּאִיהִי
מִסְטָרָא דְלוֹיִם, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב וְקִדְשֵׁת אֶת הַלוֹיִם, מִיַּד
מִתְקַרְבִּין עֲרֻקִין דְּדָמָא לְגַבֵּי לְבָא, דְּבִרְכָאן מִכְּהֵנִי אִינוּן,
הֵדָּא הוּא דְכָתִיב דְּבַר אֶל אֶהְרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ.

גִּידִים מִיִּשְׂרָאֵל, וְאִינוּן יְחֻדָּא וְקְדוּשָׁה וְקְשׁוּרָה דְגַרְמִין
 וּבִשְׂרָא, וְכַד מִתְקַשְׂרִין בְּתַרְוִייהוּ אֶתְקַרְיָאוּ יְחֻד וְיְחֻד
 אִיהוּ בִּישְׂרָאֵל, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד.

מִשְׁכָּא אִיהוּ דְמוֹת אָדָם מְלָכוֹת, כָּל דִּיּוֹקְנִין אֶתְחַזְיִין בָּהּ,
 וְאִיהִי כְּלִילָא מִבִּשְׂרָא וְגִידִין וְגַרְמִין, וְאִיהִי תְמוֹנַת
 כָּל, וְאִיהִי בְרָכָה וְקְדוּשָׁה וְיְחֻד, כְּהַנִּים וְלוֹיִם וְיִשְׂרָאֵלִים,
 דְּאִינוּן קְשִׁירָן בְּתַלְתְּ אַבְהֵן, דְּאֶתְמַר בְּהוּן הָאֲבוֹת הֵן הֵן
 הַמְרַבָּה, בְּבִשְׂרָא כַּד מִתְקַדְשָׁא, נְחִית עֲלֵיהּ דָּם טְהוֹר,
 וְגִידִים כַּד מִתְיַחֲדִין נְחִית עֲלֵיהּ רוּחָא קְדִישָׁא, גַּרְמִין
 נְחִית עֲלֵיהּ מִיּוֹן דְּדַכְיִו, דָּא אִיהוּ רִזָּא דְקַרְבָּנִין. חָדָא
 רַבִּי אֶלְעָזָר וְחָדוּ חֲבַרְיָא וְאָמְרוּ אֵילוּ לָא אֶתִּינָא לְהֵאִי
 עֲלָמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִי, וְעוֹד בְּרִזָּא דְקַרְבָּנִין, לְבָא אִיהוּ
 מְזַבַּח דְּבִיָּה דָם דְקַרְבָּנִין, וְעַל דָּא אֶתְמַר וּזְבַחַתְּ
 עָלָיו, אִם זָכוּ אַרְיָה הוּא נְחִית לְמִיכַל קַרְבָּנָא, וְאִי לָא
 כְּלָבָא נְחִית, וּבְאֵן אֶתְרַב כְּכַבֵּד, דְּתַמָּן מָרָה גִיְהֵנָם, דְּאִיהִי
 עֲלוּקָה דְאִית לָהּ תְרִי בְנוֹת הַב הַב, כְּמָה דָּאֵת אָמַר לְעֲלוּקָה
 וְכוּ', וְכְלָבָא בְהוּן צְוּוּחַ הַב הַב, וּמָרָה אִיהִי גִיְהֵנָם, חֲרַבָּא
 דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת דְאִית לָהּ תְרִי פִיּוֹת כְּגוּוֹנָא דְגִיְהֵנָם, דְּאֶתְמַר
 בָּהּ לְעֲלוּקָה שְׁתֵּי בְנוֹת הַב הַב, כְּגוּוֹנָא דָּא אֶתְמַר בְּחֲרַבָּא
 וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעְנָה חֲדָה כְּחֲרַב פִּיּוֹת.

וְכַבֵּד אִיהוּ סְמָא"ל, מָרָה סַם מוֹת דִּילֵיהּ, כַּד שְׁלִטָא מָרָה
 עַל עַרְקִין דִּילָהּ וּמִתְגַבְּרָא בְּחוּבִין, אֶתְמַר בְּפַרְקִין
 דְּכַבֵּד וּמָרָה, וַיָּבֵאוּ מִרְתָּהּ וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת מִיָּם מִמָּרָה

פִּי מְרִים הֵם, בְּהֵוּא זְמַנָּא אֵינוֹן עֲרֻקִין דְּלֵבָא בְּדוּחְקָא
 וּמִתְטַמְרִין בְּלֵבָא, כְּגִוּוֹנָא דְנַח וְאַתְתִּיהּ וּבְנוֹי וְחִיוּוֹן וּבְעִירִין
 וְעוֹפִין דְּמִתְטַמְרִין בְּתִיבָה, וְלֵבָא אִיהוּ בְּדוּחְקָא בְּהוֹן, דְּאִם
 מְרָה מְטָא לְלֵבָא מִיַּד יְמוֹת בַּר נֶשׁ, וּמְרָה לָא מִתְגַּבְרָה
 עַל יִשְׂרָאֵל דְּאֵינוֹן לֵבָא אֱלָא בְּחוּבִין, אִי חֲזָרִין בְּתִיבָתָא
 דְּאִיהִי נְשִׁמַּת חַיִּים שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, הָא אֲסוּוֹתָא תְּהָא לְלֵבָא
 וְלְעֲרֻקִין דִּילָהּ, וְאַתְמַר בְּהוֹן וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם, וְאַתְסִין עֲרֻקִין
 גּוּפָא וְאַבְרִים דִּילִיהּ.

טַחֲוֹל דָּא לִילִי"ת אֵימָא דְעֶרְב רַב, שְׁחוּק הַפְּסִיל, מָאן
 כְּסִיל דָּא אֵל אַחַר סְמַא"ל, וְעֶרְב רַב אֵינוֹן בְּנֵהָא,
 דְּאֵינוֹן מְעוֹרְבִין בִּישְׂרָאֵל רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעַלִּיהוּ אַתְמַר
 אִם רְאִית רְשָׁע שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לֹו אֵל תִּתְגַּרָה בּוּ, עַלִּיהוּ
 אַתְמַר לְמָה תְּבִיט בּוֹגְדִים תִּחְרִישׁ בְּבַלְע רְשָׁע צְדִיק מִמְּנוּ,
 רְשָׁע דָּא כְּסִיל, עֶרְב רַב בְּגִלוּתָא אֵינוֹן רְשָׁע, בְּבַלְע צְדִיק
 מִמְּנוּ, דָּא יִשְׂרָאֵל, וּמָאן גְּרִים דְּבַלְע לֹוֹן, בְּגִין דְּלָאוּ אֵינוֹן
 צְדִיקִים גְּמוּרִים, כְּמָה דַּאֲתְמַר צְדִיק מִמְּנוּ בּוֹלְע אֲבַל צְדִיק
 גְּמוּר אֵינוּ בּוֹלְע.

וּמַחֲוֹל אִיהוּ לִילִי"ת, מְאָרְת ה' בְּבֵית רְשָׁע, וְאִיהִי אֲסַכְרָה
 לְרַבֵּי דְאֵינוֹן חֵיבִיבָא, חֵיכַת בְּהוֹן בְּעוֹתָרָא בְּהָאִי
 עֲלֵמָא, [דף קמ ע"ב] וּלְבַתֵּי קְטִילַת בְּהוֹן, וְאַמָּאִי אַתְקֵרִיאוּ
 רַבֵּי, בְּגִין דְּלִית בְּהוֹן דַּעַת לְאַשְׁתַּזְבָּא מִינָהּ, אֲבַל לֵב מִבִּין
 אֲשַׁתְּזֵב מִינָהּ, דְּתַמָּן צְדִיק, וְרָזָא דְמִלָּה טוֹב לְפָנֵי הָאֱלֹהִי"ם
 יִמְלֵט מִמְּנָה, וְחוּטָא יִלְכַד בַּהּ.

בְּלִיּוֹת אֵינוֹן יוֹעֲצוֹת אִם זָכוּ עָאֵל בְּהוֹן נְכוּאָה דְּאִיהִי נֵר
 יְהוּ"ה נִשְׁמַת אָדָם, וְאֶתְעִבִּידוּ נְבִיאִים, וְאֵינוֹן
 יוֹעֲצִים לְטָב, וְאִית בְּהוֹן עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה.

בְּנַפִּי רִיאָה, אִם זָכוּ שְׂרִיא בְּהוֹן רוּחַ קוּדְשָׁא, וְאֶתְמַר
 בְּהוֹן וְנַחְהָ עָלֵינוּ רוּחַ יְהוּ"ה רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ
 עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דְּעֵת וְיִרְאָת יְהוּ"ה, וְעַלִּייהוּ אֶתְמַר וְהִיוּ
 הַפְּרָכִים פּוֹרְשֵׁי כְּנָפִים, הַפְּרוּבִים כְּגוֹן צוּרַת אָדָם, פּוֹרְשֵׁי
 כְּנָפִים לְקַבֵּל תְּלַת חִיוּוֹן דְּפָרְשִׁין גְּדַפִּין לְקַבְּלִיהָ דְּאָדָם,
 וְאֵינוֹן שִׁית גְּדַפִּין, תְּרִין לְכָל חַיָּה, מַסְטְרָא דְּשְׁכִינְתָּא גְּדַפִּין
 דְּחִיוּוֹן מְרוּבָעִים, שִׁית גְּדַפִּין לְקַבֵּל שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְפָסָא,
 אַרְבַּע גְּדַפִּין לְקַבֵּל כְּרִסְיָא מְרוּבָע, פָּרְשֵׁי כְּנָפִים לְמַעְלָה
 סַכְכִים בְּכְנַפֵּיהֶם עַל הַפְּפֹרֶת, דָּא פְּפֹרֶת דְּלָבָא קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁין,
 וְדָא לָבָא.

נַפְשׁ רוּחַ נִשְׁמָה, כְּהֵן לִוֵי וְיִשְׂרָאֵל, כְּהֵן אִיהוּ נִשְׁמָה, אִם
 זָכָה נֵר יְהוּ"ה נֵר הוּהָ נְהִיר בֵּיה מְלָבָא כְּשִׁמְשׁ
 זוֹרְחַת, וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא הוּהָ נִפְיָק מִבֵּין גְּדַפּוּי דְּפְרוּבִין
 דְּאֵינוֹן כְּנַפִּי רִיאָה, וְהוּהָ מִמְּלִיל עֲמִיָּה, וְאִם לָאוּ נוֹרָא,
 וְדָא נַפְשׁ הוּהָ דְּלִיק, וְנִפְיָק אֶשָׁא מְלָבָא וְאוּקִיד לִיה.
 קְרַקְבְּנָא וְקִיבָה פֶּד נָאִים אֶתְקַרִי קִיבָה יִשָּׁן.

וְאִית שִׁינָה לְטָב וְאִית שִׁינָה לְבִישׁ, לְטָב כְּגוֹן חֲלוּם דְּאִיהִי
 סָלַם דְּחֻזָּא יַעֲקֹב, וּבִיָּה דְּבִיק קְנָה, וְשִׁית עֲזָקִין דְּקְנָה
 אִיהוּ שִׁית דְּרַגִּין דְּנְכוּאָה, וְסַלְקִין לְשִׁתִּין נִשְׁמִי, דְּהוּהָ נָאִים
 בְּהוֹן דּוּד, דְּהַכִּי אוּקְמוּהָ, דּוּד הוּהָ מִתְנַמְנֵם פְּסוּס, וְסוּס
 לָא נָאִים אֶלָּא שִׁתִּין נִשְׁמִי, וְאִית שִׁינָה לְבִישׁ חֲלָמָא בִּישָׁא,
 דְּאֶתְמַר בֵּיה לְגַבֵּי אַבְרָהָם, וְתַרְדֵּמָה נְפִלָה עַל אַבְרָם, וְהִנֵּה

אִימָה חֲשָׁכָה גְדֹלָה נִפְלֶתת עָלָיו, וְהָא אוּקְמוּהּ בְּאַרְבַּע גְּלוּיֹת, וּבְגִין דְּחִלּוּם יִיְתִי בְּתָרִין דְּרָגִין, אוּקְמוּהּ קְדָמָאִין, כְּמָה דְּאִי אֲפֻשֶׁר לְבַר בְּלֹא תְבִין פְּךָ אִי אֲפֻשֶׁר לְחַלְמָא בְּלֹא דְבָרִים בְּטָלִים, בְּגִין דִּיִּיתִי חֲלֵמָא כְּאֵן עַל יְדֵי מְלֵאךְ, כְּאֵן עַל יְדֵי שְׂד, בְּגִין דְּחֲלֵמָא אִיהוּ מְסֻטְרָא דְאִילְנָא דְטוֹב וְרַע, אֲבָל מְסֻטְרָא דְאִילְנָא דְחַיִּי לֹא אֲתִיָּא עֲלֵיהּ אֲלֵא דְקִיבָה אֲלֵא עַל יְדֵי קִיבָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהִי שְׂכִינְתָא דִּילֵיהּ, וְלִית תְּמָן קִיבָה רַע דְאִיהוּ שְׂד.

קְרַקְבֵן טוּחֵן, אִי בַר נֶשׁ זַפָּאָה אִיהוּ טוּחֵנַת מִן לְעִדִיקִים, דְּאִינוּן אֲבָרִים קְדִישִׁין בְּפִקוּדִין דְּעֵשָׂה, וְאִי לֹא אֲזֵלִין בְּפִקוּדִין טְבִין, מִתְּפָרְנְסִין בְּלַחַם הַקְּלוּקֵל מְזוּנָא הַקְּלוּקֵל קָלָא בְּקֵלוּן. וּוְשֵׁט שְׂטוּ הָעַם וְלִקְטוּ, שְׂטִין שְׂטִין לְקִטִין בְּשִׁטוּתָא, וְטַחְנוּ בְּרִיחִים בְּדוּחְקָא, אֵלִין אִינוּן טוּחֵנֹת בְּפּוּמָא, אוּ דְכוּ בְּמִדּוּכָה דָּא חִיד, וּבְשֵׁלוּ בְּפִרּוּר דָּא אֲצִטוּמְכָא.

בְּרִי, רְזָא עֲלָאָה הֶכָא, אִם זְכוּ יִשְׂרָאֵל הוּא נְחִית לֹון אֲוֵרִייתָא מִן שְׂמִיָּא בְּלֹא דוּחְקָא, וְלֹא הוּוּ צְרִיכִין לְאֲלָפָא חֵד לְחֲבֵרִיהּ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב הִנְנִי מִמְטִיר לְכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, דְּלִית לֶחֶם אֲלֵא אֲוֵרִייתָא, לֹא זְכוּ בְּגִין עֵרַב רַב דְּאִינוּן שְׂטִין, אֲתַמַּר בְּהוּ שְׂטוּ הָעַם וְלִקְטוּ, דִּיטְרַחוּן לְאוּלְפָא דָּא לְדָא, לְפָרְנְסָה כָּל חֵד בְּדוּחְקָא, וְלְחֲפִימִיָּא בְּרִמִּזָּא. אֲבָל לְעֵתִיד לְבָא יִתְמַחוּן עֵרַב רַב מְעֲלָמָא, וְאֲתַמַּר בְּהוּן וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת אַחִיו וְגוֹמַר, וּבְגִין דָּא וּוְשֵׁט אִיהוּ לְבִישׁ וְאִיהוּ לְטָב, חוּר וְסוּמְק, דִּינָא וְרַחֲמִי.

וּבְרִי, בּוֹדְאֵי אֵינּוֹן שְׁלוּחֵיָא דְצְבוּרָא, צְרִיכִין כַּד קָרְאֵן
 סֵפֶר תּוֹרָה דִּיחֲתֻכוֹן מְלִין, וְלֹא יִימְרוּן לְהוֹן
 בְּהִלְעָטָה, כְּגוּוֹנָא דְעֵרֵב רַב דְאַתְמַר בְּהוֹן הַפֶּשֶׁר עוֹדְנּוּ בֵּין
 שְׁנֵיהֶם, וְהוּוּ אֲכַלִּין בְּהִלְעָטָה, וּכְגוּוֹנָא דְעֵשׂוּ דְאַתְמַר בֵּיה
 הִלְעִיטְנִי נָא, וְלֹא הוּוּ טַחְנִין לֵיה, אַתְמַר בְּהוֹן וְאַף יְהוּ"ה
 חָרָה בְּעַם.

הַדְרָא דְכִנְתָּא דָא אִיהוּ נַחֲשׁ בְּרִיחַ נַחֲשׁ עַקְלָתוֹן, דְזִמְיִנִין
 צְדִיקֵיָא [דף קמא ע"א] לְמִיכַל לֵיה. וְאִית חֵלֵב טָמֵא
 דְאִיהוּ נַחֲשׁ, דְאִיהוּ אֲסִיר לְמִיכַל עֲמָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְעֵלִיה
 אַתְמַר אַרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה.

תקונא רביעאה

זהו תיקון כ"ה

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן י"ש, לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אִמְלָא,
 וּבְגִין דְתַמָּן אוֹצֵר דְאִיהִי יִרְאֵת יְהוּ"ה, מְנִיה
 אַתְמַלִּיא לְצְדִיקֵיָא, וְאֵינּוֹן דְחֲלִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִרְתִּין
 הָאֵי יֵשׁ, וְעֵרְבוּבֵיָא בִישָׁא לֹא הוּוּ דְחֲלִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲלֵא בְּגִין עוֹתְרָא, וְהוּוּ מְנַסִּין לֵיה, כְּגוּוֹנָא דָא הִישׁ
 יְהוּ"ה בְּקֶרְבְּנוּ אִם אֵין, וְכֹל אֵינּוֹן דְמְנַסִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְדְחֲלִין לֵיה בְּעוֹתְרָא וְלֹא דְחֲלִין מְנִיה בְּעֵנִיּוֹתָא כְּמוֹ
 בְּעוֹתְרָא, לֹאוּ אֵינּוֹן אֲלֵא עֵרְבוּבֵיָא בִישָׁא, דְאִית יִרְאָה וְאִית
 יִרְאָה, אִית אַהֲבָה וְאִית אַהֲבָה, אִית מָאן דְדְחִיל לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דִּיחֻוֹן בְּנוֹי אוּ דְלֹא נַחֲתִית לְעֵנִיּוֹתָא, אוּ
 דְרַחִים לֵיה בְּגִין דִּיהִיב לֵיה עוֹתְרָא, וּמְנַסָּה לֵיה כְּגוֹן נְעֵבִיד
 הָאֵי פְקוּדָא הַכִּי, וְנַחֲזִי הִישׁ יְהוּ"ה בְּקֶרְבְּנוּ וְיִהִיב לָן אַגְרָא
 בְּגִינֵיה אִם אֵין, דְאֵי לֹא יִהִיב לֵיה אַגְרָא בְּגִינֵהָ לֹא רַחִים

לִיה, וְלֹא יִהְיֶה לִיה צְדָקָה וְלֹא יַעֲבִיד פְּקוּדָא, וּמְנַסִּי
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכָל פְּקוּדָא וְעוֹבְדָא, בּוֹדְאֵי הָאֵי אִיהוּ
 מֵאֲלִין עֲרֻבּוּבֵיָא בִישָׁא, דְּאַתְמַר בְּהוּן הִישׁ יְהוּ"ה בְּקַרְבְּנוּ
 אִם אֵין.

אֲלֵא רְחִימוּ וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, שְׁלִים בְּכָל פְּקוּדָא
 וּפְקוּדָא דְעֵבִיד, בֵּין דִּיהִיב לִיה אַגְרָא בְּטִיבוּ בֵּין
 דְלֹא יִהְיֶה לִיה, וּבְגִין דָּא מְנִי בְּאוּרֵייתָא וְאַהֲבַת אֶת יְהוּ"ה
 אֱלֹהֵי"ךְ בְּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ, וְאוּקְמוּהוּ
 קְדָמָאִין, אִם חָבִיב עֲלֶיךָ נַפְשְׁךָ מִמְּוֹנָה לְכָךְ נֹאמַר בְּכָל
 נַפְשְׁךָ, וְאִם חָבִיב עֲלֶיךָ מִמְּוֹנָה מִנַּפְשְׁךָ לְכָךְ נֹאמַר בְּכָל
 מְאֹדְךָ, דְּאִית בְּר נֶשׁ דְּצִלִי וְאֹזִיל בְּכָל פְּקוּדִין דְלֹא יִהְיֶה
 עֲלֵייהוּ אַגְרָא, וְאִם הוּהּ יִהְיֶה אַגְרָא עֲלֵייהוּ לָא הוּהּ עֵבִיד
 לוֹן, דְּוֹדְאֵי סְגִיֵּאִין אֵינּוֹן מִבְּנֵי נֶשָׁא דְּאֵינּוֹן עֲתִירִין בְּעוֹתְרָא
 סְגִיָּא, וְאֵינּוֹן חֲבִיבִין עוֹתְרָא דְלֵהוֹן יְתִיר מִנַּשְׁמַתָּא דְלֵהוֹן,
 דְּעוֹתְרָא דְנַפְשָׁא אִיהוּ פְּקוּדִין טְבִין בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וְעוֹתְרָא
 דְּגוּפָא מְמוֹנָא וְעֵדוֹנָא בְּעֵלְמָא דִּין.

וְאֵינּוֹן דְּמַחְבְּבִין מְמוֹנָא מִנַּפְשָׁא, אִם הוּוּ יִהְבִּין לִיה כָּל
 אוּרֵייתָא בְּמֵאָה זֹזִי לָא הוּוּ יִהְבִּין לֵהוּ בְּגִינָה,
 בְּגִין דְּמְמוֹנָא חָבִיב עֲלֵייהוּ מִנַּפְשָׁא, וּמָה דְּדָחִיל וְרַחִים
 לִיה לָאו אִיהוּ אֲלֵא בְּגִין מְמוֹנָא, הָאֵי דְשׁוּי מְמוֹנָא עֲקָרָא
 וְאוּרֵייתָא דְרַחִים קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא טְפֵל, הָאֵי רְחִימוּ
 וּדְחִילוּ לָא חָשִׁיב לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲלֵא עֲקָרָא
 דְרַחִימוּ וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ
 רַחִים מְמוֹנִיָּה מִנַּפְשִׁיהּ, דִּירַחִים לִיה בְּמְמוֹנִיָּה, בְּמָה דְּאִיהוּ
 חָשִׁיב עֲלֵיהּ, וְלֹא בְּטְפֵל דִּילִיָּה, לְכָךְ נֹאמַר בְּכָל מְאֹדְךָ,

וְכֵן מֵאֵן דְּחָשִׁיב נַפְשִׁיהּ מִמְּמוֹנִיהּ, וְהוּהּ יְהִיב כָּל מְמוֹנָא
דְּעָלְמָא וְלֹא הוּהּ נְזִיק אֲפִילוּ בְּאַבְרָא זְעִירָא דְאִית בֵּיהּ,
לְכַךְ נְאֻמַר בְּכָל נַפְשָׁךְ בְּמֵאי דְרַחִים לִיהּ.

תְּקוּנָא חֲמִישָׁא

זהו תקון כ"ו

בְּרֵאשִׁית כִּי בָא שׁ יְהו"ה נִשְׁפָּט, אֱלֹהִים מְאִרִי דְדִינָא,
וְעָלִיהּ אֲתַמַּר אֱלֹהִים לֹא תִקְלָל, בּוֹדְאֵי כְּמָה
דְּלְעִילָא אֲתַמַּר כִּי אֱלֹהִים שִׁפְט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים, כִּךְ
אִיהוּ צְרִיךְ לְמַהוּי דְיִינָא לְתַתָּא, לְדָא יִשְׁפִּיל בְּדִינָא וּלְדָא
יָרִים, כְּפּוּם [דף קמא ע"ב] עוֹבְדוּי, לְדָא מְטָה כְּלָפִי חֶסֶד, לְדָא
כְּלָפִי גְבוּרָה, אִמְתַּ בְּאַמְצְעִיתָא, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִי דְיִין אִמְתַּ,
אֱלֹהִים הַפְּסָא בְּחוּשְׁבֹן, דְתַמְן י"ה דְאִיהִי חֲכָמָה וּבִינָה,
זֶה שְׁמִי עִם י"ה שְׁס"ה מְסֻטְרָא דְשְׁמָא לָא, וְדָא י"ה מִן
אֱלֹהִים, ה' עַל י' נּוֹקְבָא.

וְכַךְ דְיִין אִיהוּ דָן, צְרִיךְ לְמַהוּי אִיהוּ יְתִיב וּבְעָלִי דִינָא
קְיִימִין, כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא, דְאֲתַמַּר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וַיָּבֵאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל יְהו"ה, אִיהוּ יְתִיב, וְאִינוּן
קְיִימִין לְמַתְבַּע דִינָא, וּבְגִין דְשִׁטְן יַעוּל בִּינְיִיהוּ לְמַתְבַּע
חוּבִיהוּן דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אִינוּן בְּמִטּוּלָא עָלִיהּ, עַד דְהוּהּ דָן
לְהוּן וְדָא אִיהוּ לְהִתְיַצֵּב עַל יְהו"ה, וְעוּד לְהִתְיַצֵּב עַל
יְהו"ה, לְשִׂאֲלָא וּלְמַתְבַּע דִינָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יְהו"ה, כִּד נְהִיג עָלְמָא בְּרַחֲמִין, וּמְקַטְרְגִין וְתַבְעִין דִינָא,
וְדָא אִיהוּ לְהִתְיַצֵּב עַל יְהו"ה. וְתוּ לְהִתְיַצֵּב עַל יְהו"ה,
יְהו"ה עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְשִׂאֲלִין וְתַבְעִין דִינָא מִגְבוּרָה
בִּי דִינָא רַבְרָבָא, דְקִימָא עַל עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, וְדָא הוּא

עַל יְהו"ה, עַל דְּמִקְרָבִין דִּינִין קָדָם גְּבוּרָה אֲתָמַר בְּהוֹן
 לְהַתְּיַצֵּב עַל יְהו"ה, דְּאָף עַל גַּב דְּבִנּוּי אִינוּן יִשְׂרָאֵל לִית
 לִיה רְשׁוּ לְאַעְבְּרָא עַל דִּינָא, דְּאוּרִייתָא בְּדִינָא אֲתִייהִיבַת,
 וְאוּמִי עֲלָה דְלָא יַעֲבֵר עֲלָה, וּלְגַבֵּי דִינָא גְבוּרָה אִיהִי
 בְּאַמְצָעִיתָא, וְחֹסֵד מִימִינָא, וְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא מִשְׂמָאלָא,
 וְכָל דִּינִין מֵהָאִי אֲתַר תְּלִיין, וְכָל סְפִירָן פְּלָהוּ אֲתַקְרִיאוּ
 דִּינִין גְּבוּרָה וְאַפִּילוּ יְהו"ה.

דִּינָא קְדָמָא חֲדָא אֲתַקְרִי דִין לְדוּן בְּחֻנְקָא, וְאַתְּמַר לֹא
 תְּלִין נְבֻלְתוֹ עַל הָעֵץ. אָמַר לִיה אֲלַעְזֹר בְּרִי, הֲכָא
 צְרִיךְ לְחַדְשָׁא מְלִין, אִית עֵץ וְאִית עֵץ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ עֵץ הַדֵּעַת טוֹב
 וְרַע, וְחוּבָא דְאָדָם אִיהִי נְבֻלְתוֹ דְּאָדָם קְדָמָא דְּאִיהִי עֵץ
 הַחַיִּים, לֹא צְרִיךְ לְתַלְיָא בֵּיה חוּבָא דָא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 לֹא תְּלִין נְבֻלְתוֹ עַל הָעֵץ, דְּמָאן דְּאָכַל מֵעֵץ דִּילִיָּה דְּאִיהוּ
 עֵץ הַחַיִּים, אֲתָמַר בֵּיה וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם.

וְעוֹד לֹא תְּלִין נְבֻלְתוֹ עַל הָעֵץ, עֵץ דְּהֲכָא דָא תְּלַמִּיד חָכָם
 דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא דְּאִיהִי עֵץ הַחַיִּים, הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, לֹא תְּלִין בּוּ נְבֻלְתוֹ,
 דְּאִיהִי חוּבָה דְּחָב בְּיוֹמָא לֹא תְּלִין עֲמִיה בְּלִילָה, דְּמִיד
 יְתוּב בְּתִיּוּבָתָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאַרִי מְתַנִּיתִין אִם רְאִית
 תְּלַמִּיד חָכָם שְׁחָטָא בְּיוֹם אַל תְּהַרְהֵר אַחֲרֵיו בְּלִילָה, דּוּדַאי
 עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה.

וְעוֹד לֹא תְּלִין נְבֻלְתוֹ עַל הָעֵץ, דָּא תְּלַמִּיד חָכָם, נְבֻלְתוֹ
 דָּא בַּת עַם הָאָרֶץ דְּאִיהִי רִיחְשָׁא, דָּאִם אַנְתָּ תְּלִיא
 לָהּ בֵּיה, אוּ קוּבְרָה אוּ קוּבְרָתוֹ, וְדָא אִיהוּ כִּי קָבוּר תְּקַבְּרָנוּ,

כִּי קָבוֹר הוּא לָהּ אוֹ תִקְבְּרֵנוּ אִיהִי לִי, וְאִתְּתָא דָּא לֵאוּ
 אֶקְרִי זְווגָא וַיְחַוְדָּא דִּילֵיהּ, אֶלָּא אִיהִי כְּמִטּוּלָא תְּלִיא עֲלֵיהּ,
 כְּחַוְיָא קָשִׁיר עַל קַדְלֵיהּ, וּבְגִין דָּא כִּי קָלַלְת אֱלֹהִיִּים תְּלוּי,
 דְּאִיהִי קָלְלָהּ, דְּקִטְלֵת לִיהּ אוֹ אִיִּתִי לִיהּ לִידֵי עֲנִיּוּתָא.

דְּבַר אַחַר לֹא תְּלִין נְבַלְתּוּ עַל הָעֵץ, דָּא שַׁבַּת, דִּירִית בֵּיהּ
 בַּר נֶשׁ נִשְׁמָה יִתִּירָה, לָא צְרִיךְ לְאַתְחַזֵּיא קְדָמָהּ
 נִפְשָׁא דְשִׁלְטָא בְּבַר נֶשׁ בְּיוֹמִין דְּחוּל, בְּמִלְאַכָּה דְּאִיהִי
 אֲסוּרָה בְּשַׁבַּת, אֶלָּא קָבוֹר תִּקְבְּרֵנוּ בְּיוֹם הַהוּא, דְּלֹא אִתְחַזֵּיא
 קָדָם זְכוּר וְשִׁמּוֹר דְּשַׁבַּת, וּבְגִינָה אֲתַמַּר שֶׁל נְעַלְיךְ מֵעַל
 רְגְלֵיךְ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא,
 וְלֹא תִטְמֵא אֶת אֲדַמְתְּךָ, דְּנִשְׁמַתָּא יִתִּירָה אִיהִי אַרְץ יִשְׂרָאֵל
 דְּלַעֲיֵלָא, אֲדַמַּת קֹדֶשׁ, דְּאֲתַמַּר בָּהּ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוּ"ה.

וְעוֹד לֹא תְּלִין נְבַלְתּוּ עַל הָעֵץ דָּא בַּר נֶשׁ דְּאִיהוּ נְבַל,
 עֲלֵיהּ אֲתַמַּר כָּל הַמַּעֲמִיד תְּלַמִּיד דְּלֹאוּ אִיהוּ הַגּוֹן
 כְּאֵלוּ מַעֲמִיד אֲשֶׁרָה, וּבְגִין דָּא לֹא תְּלִין נְבַלְתּוּ עַל הָעֵץ
 דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים. דְּבַר אַחַר לֹא תְּלִין וְגוֹמַר, הָעֵץ אֲלִין
 יִשְׂרָאֵל דְּאֲתַמַּר בְּהוּ (ר"ף קמ"ב ע"א) כִּימִי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי, חוֹבָא
 דְּעַבְדוּ עִם נְבַל, לָא תְּהֵא תְּלִיא לִיהּ בְּיִשְׂרָאֵל, דְּכַד עַבְדוּ
 יֵת עֲגְלָא חֲשִׁיב מִשֶּׁה דִּישְׂרָאֵל עַבְדוּ לִיהּ, וְאָמַר לְמָה
 יְהוּ"ה יִחַרָה אַפָּךְ בְּעַמְךָ, אָמַר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָךְ
 רַד כִּי שַׁחַת עַמְךָ, מִיַּד נְחִית וְחִזָּא עֲגָל דִּיּוֹקְנָא דְּשׁוֹר
 וְחִמּוֹר, שְׂאִיל לִיהּ מָאן עַבְד לָךְ, אָמַר חִמּוֹר, עֵרַב רַב
 אֲשֶׁר בְּשׂוֹר חִמּוֹרִים בְּשָׂרָם, שׁוֹר אָמַר נְמִי הָכִי, טַבַּעַת
 דְּעֵלָה מְזַל שׁוֹר בְּזַמְנָא דְּאֲתַמַּר בְּעֵרַב רַב וַיִּתְּפָרְקוּ כָּל הָעָם
 אֶת נְזָמֵי הַזֶּהָב, אֲזַדְמַנְת תַּמָּן, וְאַרְמֵי כְּלָא אֲהַרֵן בְּנוּרָא,

וּנְפַקְתָּ עֲגֵלָא דְיוֹקְנָא דְשׁוּר וְחַמּוֹר, בְּהֵוּא זְמַנָּא צְוּוּחַת
רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְאָמַרְתָּ, יַדַּע שׁוּר קוֹנְהוּ וְחַמּוֹר אֲבוּס בְּעָלְיוּ,
יִשְׂרָאֵל לֹא יַדַּע עֲמִי לֹא הִתְבוֹנֵן.

וְרִשְׁיָעִיא מָה חָזוּ לְמַעַבְדַּד עֲגֵל, אֶלָּא וְדַאי אֵינוֹן הוּוּ
מְכַשְׁפִּין דְּפָרְעָה, יוֹנוּ"ס וַיִּמְבְּרוּ"ס בְּנֵי בַלְעָם,
דְּאִתְמַר בְּהוֹן וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחֲרָטוּמִּים בְּלִטְיָהֶם, וְחָזוּ דְלֹא
הוּוּ מַמְשׁוּ בְּהוֹן, אִתְחַזְרוּ עֲמִיה דְּמֹשֶׁה וְקָבִילוּ בְּרִית מִלָּה,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּידַע גְּלוּיִים וְסְתִירִין, דְּהוּוּ יַדַּע בְּהוֹן
דְּאֵינוֹן מְגֻזְעָא בִישָׂא, כִּד הוּוּ נַחְתָּא שְׂכִינְתָּא אִתְמַר בְּה
וַיִּסַּע מִלְּאָךְ הָאֱלֹהִי"ם הַהֲלֵךְ לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אָמַר
לִפְנֵי הָעָם, וּבְגִין דָּא נָטְלוּ קִנְאָה בְּלַבֵּייהוּ, וְאָמְרוּ קוּם
עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִי"ם אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ, כְּגִוּוֹנָא דְהוּוּ אֲזִיל
קְדַמֵּיכוּ, וּבְגִין דָּא עֲבָדוּ יַת עֲגֵלָא בְּחַרְשִׁין דְּלַהוֹן, וְדָא
אִיהוּ יַדַּע שׁוּר קוֹנְהוּ וְכוּ', יִשְׂרָאֵל לֹא יַדַּע חַרְשִׁין, עֲמִי
אֶהְרֵן וּמֹשֶׁה בְּנֵי עֲמָרָם לֹא הִתְבוֹנְנוּ, וְדָא אִיהוּ לֹא תְלִין
נְבִלְתוּ עַל הָעֵץ, חוּבָא דָּא דְעָם נְבִל לֹא תְלִין נְבִלְתוּ עַל
הָעֵץ דְּאֵינוֹן יִשְׂרָאֵל. דְּבַר אַחַר לֹא תְלִין וְכוּ', דָּא גִיּוֹרָא
דְלֹא אִתְגַּיֵּיר לְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא תְלִיא בֵּיה
בִּישְׂרָאֵל דְּאֵינוֹן עֵץ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ כִּימֵי הָעֵץ יָמֵי עֲמִי.

וְעוֹד לֹא תְלִין נְבִלְתוּ, דָּא נְבִלוּת הַפָּה, עַל הָעֵץ דָּא לִישְׁנָא
בִישָׂא, דְּחוּבָה דָּא גְרִים דִּימּוֹת קְדָם זְמַנְיָה, וְדָא
אִיהוּ פִי קְבוּר תְּקַבְרָנוּ, דְּבַר אַחַר לֹא תְלִין נְבִלְתוּ, דָּא יַצַּר
הָרַע, עַל הָעֵץ דָּא נִשְׁמַת חַיִּים, דְּמֵאן דְּחָלַל בְּה אִתְמַר
בֵּיה פִי קְבוּר תְּקַבְרָנוּ, וַיִּמּוֹת בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי,
דָּא אִיהוּ דִּינְיָה בְּחַנְק מֵאן דְּעֵבַר עַל דָּא.

דְּבַר אַחַר לֹא תִלֵּין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, דָּא נִפְשָׁא דְחוּל דְּלֹא
תִתְחַזֵּיא קָדָם נִפְשָׁא יִתִּירָא וּבִגְיָנָה אָמַר לְמֹשֶׁה שֶׁל
נַעֲלִיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ.

תַּנְיִינָא הָרַג, הָרַג לְגַנְבִּי, וּלְגַזְלָן עוֹנֵשָׁא, וּבִגְיָן דָּא הַמְּשַׁכֵּן
לְחַבְרִיָּה צָרִיךְ לְמַחְזֵר לִיה מִשְׁכּוֹנִיָּה בְּעִידָן דְּצָרִיךְ
לִיה, פִּיּוֹן דְּלִית לִיה אַחְרָא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב הִשָּׁב תָּשִׁיב
לוֹ אֶת הָעֵבוֹט וְאֶתְמַר בְּקֶרָא אַחְרָא אִם חָבַל תַּחבֵּל שְׁלַמַּת
רַעַף עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁיָבְנוּ לוֹ, הָאִי בְּנִשְׁמַתָּא דְּבַר נֶשׁ
מִמֶּלֶל, אִם חָבַל תַּחבֵּל נִפְשָׁא וְרוּחָא, שְׁלַמַּת רַעַף דָּא
נִשְׁמַתָּא.

וְאִם חָבֹל תַּחבֹּל תִּפְלִין דִּיד וְתִפְלִין דְּרִישָׁא, שְׁלַמַּת רַעַף
פְּסוּיָא דְּמִצּוּהָ, עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיה פִּי שְׁמֵשׁ
וּמִגְן יְהוָה אֱלֹהִים, תִּשְׁיָבְנוּ לוֹ קָדָם דִּיתַפְּנִישׁ מִנִּיהּ,
דְּעֲלִיָּה אֶתְמַר וְזִרְחָה לָכֶם יִרְאִי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא
בְּכַנְפֵיהָ, מְאִי צְדָקָה צְלוּתָא, וּמִרְפָּא בְּכַנְפֵיהָ כַּנְפֵי מִצּוּהָ
דְּאִינוּן תִּפְלִין כַּנְפֵי יוֹנָה, וְכַנְפֵי מִצּוֹת צִיצִית, הִיא שְׁמֵלְתוֹ
לְעוּרוֹ מִשְׁכָּא דְּתִפְלִין, וְאִם אֵת לֹא תַחזִיר אֵלֶיךָ פְּסוּיִין
לִיה קָדָם דִּיתַפְּנִישׁ מִנִּיהּ שְׁמֵשׁא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּאֶתְמַר בֵּיה פִּי שְׁמֵשׁ וּמִגְן יְהוָה אֱלֹהִים, הָכִי יִתַּפְּנִישׁ
מִינְךָ נִשְׁמַתָּא, דְּאֶתְמַר בְּה פְּסָאוֹ כְּשֶׁמֶשׁ נִגְדִי, מִדָּה לְקַבֵּל
מִדָּה, וּבִגְיָן דָּא עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁיָבְנוּ לוֹ, לוֹ לְעֵנִי דְּאִיהוּ
צְדִיק, וְלִשְׁכִּינְתָּא דְּאִיהִי עֲנִיָּה בְּגֻלוּתָא, כִּד יִתִּי לִילִיא
דְּאִיהִי גֻלוּתָא, בְּמָה יִשְׁכַּב [דף קמב ע"ב] שְׁכִינְתָּא, דְּדוּדָאֵי שְׁמֵשׁא
דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא נִהִיר לָהּ בְּגֻלוּתָא דְּאִיהִי
לִילִיא, וְאֶשְׁתַּאֲרַת בְּחִשּׁוּכָא, וּבִגְיָן דָּא צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל

לְאַנְהָרָא לָהּ בְּגִלוּתָא בְּאוּר וְנֵר, דְּאִיהוּ תוֹרָה וּמְצוּהָ, אוּר
נְשַׁמְתָּא, גִּיד נֶפֶשׁ רוּחָא דְּאִינוּן סִימָן גִּיד, בְּתֵי דְתַפְלֵי
לְמִשְׁכַּב בְּהוּ שְׂכִינְתָא בְּגִלוּתָא, וְכִסּוּיָא דְצִיצִית לְאַתְעֵטְפָא
בֵּיהּ בְּמִשְׁכְּבָהּ.

וּבְגִין דָּא אִי בֵר נֵשׁ לָא אֲנַח תְּפִלִּין וְצִיצִית, בְּמָה יִשְׁכַּב
אִיהִי בְּגִלוּתָא, עָלָה אֲתָמֵר אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל
בְּיוֹם רַעָה יִמְלִטְהוּ יְהוּ"ה, וּבְזִכּוֹת פְּקוּדִין אֲלִין יִרְתִּין בְּנֵי
נֶשָׂא תֵלֶת קִטְרִין, דְּאִינוּן נְשַׁמְתָּא וְרוּחָא וּנְפִשָׁא, וּבְהוּ
צָרִיךְ לְמִקְרֵי לְיִשְׂרָאֵל עֲלָאָה, דִּינְחִית לְאַנְהָרָא בְּשְׂכִינְתָּא
בְּנְהוּרָא דְפּוֹרְקָנָא, דְּאִיהִי שְׁמֵשׁ צְדָקָה, וּמִרְפָּא בְּכִנְפֵיהָ
לְיִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן בְּבֵי מְרַעָא בְּגִלוּתָא. דְּצְדָקָה אִיהִי שְׂכִינְתָּא
עֲלָאָה, עָלָה אֲתָמֵר מִי יִרְפָּא לָךְ, וְאִיהִי כ"ה כ"ה אֲתוּן
דְּקִרְיָאֵת שְׁמַע עֲרַבִית וְשַׁחֲרִית, וּבִיהּ נַחְתָּא לְיִשְׂרָאֵל לְמִפְרָק
שְׂכִינְתָּא, אֲבָל בִּימִינָא אוּקִים לָהּ וְרַחֵם עָלָה, הִדָּא הוּא
דְּכַתִּיב וּבַחֲסֵד עוֹלָם רַחֲמֵתִיךְ, וּבְגִין דָּא נְשַׁמְתָּא וְרוּחָא
וּנְפִשָׁא אִינוּן מִשְׁכַּבָּא מִשְׁכּוּנָא דְשְׂכִינְתָּא בְּגִלוּתָא, וְעֲלִיהּ
אֲתָמֵר וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבִרְכָךְ, וּבְגִין פְּקוּדִין אֲלִין שְׂרִיא
שְׂכִינְתָּא עַל בֵּר נֵשׁ.

וְעַל נְשַׁמְתָּא אֲתָמֵר מִשְׁכַּבְתָּ חִיקָךְ שְׁמוֹר פְּתַחֵי פִיךְ, דְּלֹא
תְדוּר אִם לֹא תִשְׁלֵם, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב אִם אֵין לָךְ
לְשִׁלְמִים לְמָה יִקַּח מִשְׁכַּבְךָ מִתַּחְתֵּיךָ, וְאַשְׁתַּאֲרוּ רוּחַ וּנְפִשׁ
יְתוּמִים, וְאִם נְשַׁמְתָּא עֲבַרְתָּ עַל פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא וְאַנְחַת
חוּבִין בְּגוּפָא, דִּין אִיהוּ לִיפְרַע מִנְכֹסֵי יְתוּמִים, בְּפְקוּדִין
דְּעֵשָׂה דְאַשְׁתַּאֲר לוֹן מִנְשַׁמְתָּא, דְּבְגִין חוּבִין נְטִלִין מִחֵיבֵיא

מִשְׁכּוֹנָא דְאִיהִי נִשְׁמַתָּא, וְדָא אִיהוּ אַם חָבַל תַּחְבַּל שְׁלַמַת
רַעָךְ.

וְאִי אִית לִיה חוֹבִין וְאִית לִיה זְכוּוֹן, אַתְּפָרְעוּ חוֹבִין בְּזְכוּוֹן,
וְאַתְמַר יֵצֵא שְׁכָרוֹ בְּהַפְסָדוֹ, מִיַּד חֲזָרִין לִיה לְגוֹפָא
קָדָם דִּיִּיתִי שְׁמָשָׂא, וְדָא אִיהוּ עַד בָּא הַשְּׁמַשׁ תְּשִׁיכְנוּ לוֹ,
דְּכַד נָאִים בְּר נִשׁ נִשְׁמַתָּא סָלְקָא מִנִּיה, וְלֹא נַחְתַּת בְּגוֹפָא
עַד דְּפָרְעַת כָּל חוֹבִין דְּעָבַד בְּר נִשׁ בַּהֲהוּא יוֹמָא, וּבְגִין
דָּא מִמְשַׁכְּן לָהּ הֵהוּא בִּי דִינָא דְלַעִילָא, בְּגִין דְּמַקְטָרְגָא
סָלִיק אַבְתָּרְהָא לְמַתְבַּע מִינָה דִינָא, בְּאַרְבַּע מֵיתוֹת בֵּית דִּין,
תְּרִין דְּאַתְמַר לַעִיל, וְתְרִין דְּאִינוּן שְׂרִיין עַל אִינוּן דְּמַגְלִין
עָרִיין דְּאוּרִייתָא, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר לָהּ בְּכָל יוֹמָא.

וּבְזִמְנָא דְחוֹבִין אִינוּן רַבְרַבִּין, וּמְלוּה בְּר נִשׁ חוֹבִין עַל
מִשְׁכּוֹנָא, אָבַד מִשְׁכּוֹנָא דְאִיהִי נִשְׁמַתָּא, וְלֹא חֲזַרְת
לְגַבִּיָּה, וְכֹלָא אִיהוּ בְּדִין דְדָן לָהּ גְבוּרָה דְאִיהוּ בִּי דִינָא
רַבְרַבָּא, בְּכָל לִילִיא בְּתִרִין עֶשֶׂר שְׁעֵתִין וּבְשַׁבְעִין וְתִרִין
רְגַעִין כַּחֲשַׁבְּן חֶסֶד, דְּאַתְמַר בִּיה וְהוֹכֵן בַּחֲסַד כְּסָא, וְרִזָּא
דְּמִלָּה וְתַפְקִדְנוּ לְבַקָּרִים, לְרַגְעִים תַּבְּחַנְנוּ.

וְאִית חוֹבִין דְּאִינוּן בְּסַתָּר, וְלֹא יְכִילֵן לְאַסְהָדָא בְּהוּן
מְלֹאכִין דְּאֲזִלִּין עִם נִשְׁמַתָּא, דְּאַתְמַר בַּהּ פִּי מְלֹאכִיו
יֵצוּה לָךְ, הָא שְׂכִינְתָּא סְהִידַת עֲלִייהוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
אַם יִסְתַּר אִישׁ בְּמַסְתָּרִים, בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא עַל רִישִׁיָּה, דְּאַתְמַר
בַּהּ דַּע מָה לְמַעְלָה מִמֶּךָ, עֵין רוּאָה וְאֲזִן שׁוֹמַעַת וְכֹל
מַעֲשֵׂיךָ בְּסִפְר נְכַתְבִּין, לְזִמְנִין נִשְׁמַתָּא לֹא הוּת מוֹדָה בְּחוֹבִין
דְּתַבַּע עֲלֶיהָ יֵצֵר הָרַע, וְחָשִׁיד יֵצֵר הָרַע בְּהָאִי, וְאֲזִלִּין לְגַבִּי בִּי

דינא ודן עלייהו דין הנשבעים, אומיאת נשמתא עלייהו
ואתפטרת, ואם לאו פרעת.

ואית חובין דאתמר בהון וכיד פל אדם יחתום, ומראין
לה חתימת ידהא. ואית חובין דאינון על תנאי
דאתני עליה לפרעא לון בהאי עלמא, דחובין דיליה
באתריה, דלא יגבה לון תובע אלא באתריה, ואלין אינון
חובין דעשרין שנין, ואית חובין לתתא, דאוקמוהו קדמאין
דעד עשרין שנין [דף קמג ע"א] מענישין לתתא ולא לעילא,
ואית חובין דמענישין לעילא ותבעין לון לעילא בי דינא
רבבא, ובגינייהו ממשכנין נשמתא לעילא, ולא מניחין
לה לנחתא לתתא, אבל בחובין דמענישין עלייהו לתתא,
לא מענישין לה לעילא, ולא מעכבי ליה תמן, ואית חובין
דנשמתא דגבין מנייהו בכל אתר, פגון ומקלל אביו ואמו,
דאתמר ביה מות יומת, מבי דינא דלעילא ומבי דינא
דלתתא, דאתדנת בתרין דינין, ובגין חובא דא בכל אתר
דאשפחין לה לעילא גבין מינה, ובכל אתר דאשפחין לה
לתתא גבין מינה, ולית פקודא דלית לה רשו לאגנא עליה,
דאית חובין דדינין לה בדינים חמורים לנשמתא, ויתי
מצוה דאיהי מטרוניתא פגון מצות תפלין, ואגינת עליה
ופרישת גדפהא עליה, ולית רשו למקטרג לקרבא תמן,
ואית חובין דמטרוניתא לית לה רשו לאגנא עלייהו, הדא
הוא דכתיב מעם מזבחי תקחנו למות.

אבל פקודין אית דאינון שפחות, מאלין פקודין דאינון
על מנת לקבל פרס, אף על גב דייתון לאגנא עליה,
נטלי לון מקטרגין תחות רשותייהו, ואית חובין אחרנין

דַּאֲתַקְרִיאוּ חֲלוּקֵי דִּינִין, עַל חוּבֵין דְּחוּלְקִין בְּהוּן, מְנַהוּן
 מִטָּה כְּלָפֵי חֶסֶד, וְדִינִין לָהּ לְנִשְׁמַתָּא בְּמִמּוּן דְּאִיהוּ דִּינֵי
 מְמוֹנוֹת, וְאִית אַחֲרָנִין דְּחוּלְקִין עֲלֵיהוּ וְאִינוּן נוֹטִין כְּלָפֵי
 חוּבָה, לְמִידָן לָהּ בְּדִינֵי נְפִשׁוֹת, אִם זְכוּוֹן מִתְגַּבְּרִין עַל
 חוּבֵין דְּנִין לָהּ בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת, וְגַבִּין מְזַכּוּוֹן דְּאִינוּן גְּמִילוֹת
 חֲסָדִים דִּילֵיהּ, וְאִם חוּבֵין מִתְגַּבְּרִין דִּינִין לָהּ בְּדִינֵי נְפִשׁוֹת
 מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה, וְגַבִּין בַּהּ נֶפֶשׁ וְרוּחַ.

וְלַעֲיֵלָא לִית מְשׁוּא פָּנִים בֵּין זַכָּאָה לְחֵיבָא, וְכֵן צְרִיךְ
 לְהַשְׁוֹת לְתַתָּא גְבִי דִּינָא זַכָּאָה עִם חֵיבָא, מְסֻטְרָא
 דְּאֵמֶת עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, וְלֹא יְהֵא דִּינָא רִשְׁאֵי לְמַעַבְד
 מְשׁוּא פָּנִים לְחַד מְנִייהוּ בְּדִינָא, דְּבְּדִינָא דְּלַעֲיֵלָא אֲתַמַּר
 בֵּיהּ לֹא יֵשֵׁא פָּנִים וְלֹא יִקַּח שַׁחַד, וְוִי לִיהּ לְדִינָא לְתַתָּא
 דְּאִשְׁתַּנִּי מְדִינָא דְּלַעֲיֵלָא, דְּאִכְחִישׁ עוּבְדָא דְּבְּרָאשִׁית, וְלֹא
 יִימָא דָּא מְהִימְנָא מְדָא, דְּכִמְה דְּאִיהוּ לְתַתָּא שׁוֹפְטִים
 וְשׁוֹטְרִים תַּתְּן לָהּ בְּכָל שְׁעָרֵיהּ, לְדִינָא גּוֹפִין, הֲכִי אִית
 לַעֲיֵלָא שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים לְדִינָא נִשְׁמַתָּא, וְלֹא יוֹקִיר לְדָא
 יִתִּיר מְדָא, אֲלֹא תְרוּיֵיהוּ בְּהַשְׁוֹאָה בְּדִינָא, וְאִינוּן צְרִיכִין
 לְמִשְׁמַע קְדָם דִּינָא, וְלֹא יִמְלָלוּן עַד דְּשִׁאִיל לֹוֹן דִּינָא,
 וְיַהֲיִב לֹוֹן רִשׁוּ לְמַלְלָא, וְיִהוּן קְדָמִיהּ בְּדַחִילוּ, בְּגִין דְּשְׁכִינְתָּא
 שְׂרִיא עֲלֵיהוּ, וּמָאן דְּתַבַּע קְשׁוּט כְּאֵלוּ מְקַיִים עַל עֲלָמָא
 דִּינֵין אֵמֶת, וְכָל שְׁפָן מָאן דְּדָן דִּין אֵמֶת, כְּאֵלוּ מְקַיִים אֵמֶת
 מְאַרְץ תְּצַמַּח, וְוִי לִיהּ לְמָאן דְּאוּקִים שְׁקָרָא וְאִפִּיל אֵמֶת,
 דְּגָרִים וְתִשְׁלַךְ אֵמֶת אֲרֻצָּה, וּמָאן גָּרִים דָּא דִּינָא דְּלֹא דָן
 דִּין אֵמֶת, וּבּוֹדָאי דִּינֵין דְּדָן דִּין אֵמֶת כְּאֵלוּ הוּא אִפִּיק
 לְשְׁכִינְתָּא וְלִישְׂרָאֵל מְגַלּוֹתָא, וְאוּקִים לֹוֹן מְאַרְעָא.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל רַגְלוֹי, וְסָלִיק יְדוּי לַגְּבִי עֵילָא, וְשַׁבַּח
 לְמַאֲרֵי עֵלְמָא, וְאָמַר, רַבּוֹן עֵלְמָא עֵבִיד בְּגִין שְׁכִינְתָא
 דְּאִיהִי בְּגִלוּתָא, וְאִם אִיהִי בְּאוּמָאָה הָא אַבָּא וְאִמָּא דְּאִינוּן
 חֲכָמָה וּבִינָה יְכַלִּין לְמַעַבְדַּתְהוּן, הֲדָא הוּא דְכָתִיב יְהו"ה
 צָבָאוֹת יַעֲזֵר וְיָמִי יִפְרֹ, אִם הִתְלַמִּיד אוּמֵי הָרַב יְכִיל לְמַעַבְדַּתְהוּן.
 הַתְּרָה.

וְאִם נָדַר אוּ נִשְׁבַּע בֵּין דְּאִיהוּ וְי' דְּלֹא יִפְרוֹק לָהּ אֶלָּא
 דְּתֵהִי בְּגִלוּתָא עַד זְמַנָּא יְדִיעָא, וְנָדַר אוּ שְׁבוּעָה
 אִיהוּ בִי"ה דְּאִינוּן חֲכָמָה וּבִינָה, וְאִיהוּ אֶתְחַרְט, הָא תְּלַת
 בְּנֵי נִשְׂאָ יְכַלִּין לְמַפְטָר לִיה, וְאִינוּן תְּלַת אַבְהֵן לְעֵילָא
 לְקַבְּלֵיהוּ, וְאִם לֹא תִתְחַרְט, אֲנָא בְּעֵינָא מִינְךָ, וּמְכַל אִינוּן
 דְּמִתִּיבְתָא דְּלְעֵילָא וְתִתָּא, דְּתַעֲבִיד בְּגִין רַעֲיָא מְהִימְנָא דְּלֹא
 זָז מִשְׁכִּינְתָא בְּכָל אַתְרָא, וְאִיהוּ עָאל שְׁלָם בִּינְךָ וּבִינָה זְמַנִּין
 [דף קמג ע"ב] סְגִיאִין, וּמְסַר גְּרַמִּיָּה לְמִיתָה בְּגִינָה וּבְגִין בְּנֵהָא,
 הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְאִם אִין מְחַנֵּי נָא מְסַפְרֵךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ

וְאִם הוּא נָדַר מְסַטְרָא דְּאַבָּא וְאִמָּא, וְלֹא בְּעֵי, אֲנָא סָלִיק
 לַגְּבִי הַהוּא דְּאֶתְמַר בֵּיהּ פִּי יִפְלֹא מִמְךָ דְּבַר, דְּאֶתְמַר
 בֵּיהּ בְּמוּפְלָא מִמְךָ אֶל תְּדַרוּשׁ, דִּיפְטוּר נָדַר, וְאַף עַל גַּב
 דְּשְׁכִינְתָא אִיהִי בְּגִלוּתָא לַגְּבִי בְּעֵלָה כְּנֵדָה, דְּאִיהִי יִפְרִישׁ
 בֵּין דָּם לְדָם, וְאֶתְפַּתַּח מְקוּרָא דִּילָהּ, לְדַכָּאָה לָהּ בְּמִים
 דְּאוּרִייתָא, מִים חַיִּים דְּלֹא פְסָקִין, וְאַפְרִישׁ מִינָה דָּם נָדָה
 דְּאִיהִי לִילִי"ת, דְּלֹא אֶתְקַרִּיבַת בְּהֵדָה, דְּאִיהִי חוּבָא דְּנִשְׁמַתָּא
 דְּסְאִיבַת לָהּ, וְלִית לָהּ רִשׁוּ לְסַלְקָא נִשְׁמַתָּא לַגְּבִי בְּעֵלָה,
 לְהַהוּא אַתְרָא דְּאֶתְיִיבַת מִתְּמָן, וְאֶתְדַנַּת בֵּין דִּין לְדִין, בֵּין
 דִּינֵי נַפְשׁוֹת לְדִינֵי מְמוֹנוֹת, דְּאִית מָאן דְּפָרַע בְּמִמוֹנֵיהּ,

וְאִית מָאן דְּאִתְפָּרַע בְּנַפְשֵׁיהּ, וּבִין נִגְע לְנִגְע, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ
 אִיכָה יִשְׁבֵּה בְּדָד, דְּאִיהִי חֲשִׁיבָא שְׁכִינְתָא בְּגִלוּתָא כְּמִצּוּרַע,
 דְּאִתְמַר בֵּיהּ בְּדָד יִשֵּׁב מַחוּץ לְמַחְנֵה, מַחוּץ וּדְאִי, דְּאִ
 גְּלוּתָא, דְּאִיהִי לְבַר מְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, דְּאִיהִי מוֹתְבָא דְּאִת
 ה'.

וְאִי מְקוּרָא לָא יְכִיל לְמַפְתַּח עַד דִּיפְתַּח לִיהּ הֵהוּא דְּסָגִיר
 לִיהּ, אָנָּא מְפִיִּסְנָא לִיהּ בְּגִין יו"ד ה"א וּא"ו ה"א,
 דְּאִיהוּ יְחוּדָא דִּיחוּדִיהּ תְּמֹן, וּבְגִין לְבוּשִׁין דְּאִתְלַבֵּשׁ, מִיַּד
 אִתְפְּתַחַת מְקוּרָה וְאִתְדְּכִיֵּאת שְׁכִינְתָא, וְרִזָּא דְּמַלְה מְקוּה
 יִשְׂרָאֵל יְהו"ה מוֹשִׁיעוּ בְּעַת צָרָה, מוֹשִׁיעוּ וּדְאִי, הֵהוּא
 דְּמְקוּרָא דְּמְקוּה בִּידָה.

תְּקוּנָא שְׁתִּיתָא

זְהוּ תְּקוּן כ"ז

בְּרֵאשִׁית תְּמֹן תְּרִי אֵשׁ, וְאֵלִין אֵינּוֹן תְּרִין אֵשִׁין דְּאֵינּוֹן
 בּוּרָא מְאוּרִי הָאֵשׁ, וְעֲלִיִּיהוּ אִתְמַר סְמִכּוּנֵי
 בְּאֵשִׁישׁוֹת, בְּתִרֵי אֵשׁוֹת, וְאֵמְאִי אֵמַר בְּהוּן סְמִכּוּנֵי, אֵלָא
 בְּלִילֵי שַׁבַּת נִשְׁמָה יְתִירָה קָא נְחַתָּא לְסַמְכָא שְׁכִינְתָא תְּתָא
 בְּגִלוּתָא, דְּאִתְמַר בֵּהּ נְפֻלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם, וְכַד אִתָּא
 מוֹצְאֵי שַׁבַּת אִסְתַּלְקַת נִשְׁמַתָּא יְתִירָה דְּבָהּ וִינְפֵשׁ, וִינְפֵשׁ
 מִיַּד דְּאִיהִי אִסְתַּלְקַת וִי נִפְשׁ, דְּלִית מָאן דְּסָמִיךְ לָהּ, בְּהֵהוּא
 זְמַנָּא אִיהִי אִמְרַת לְיִשְׂרָאֵל סְמִכּוּנֵי בְּאֵשִׁישׁוֹת דְּאֵינּוֹן מְאוּרִי
 הָאֵשׁ, וּמְאִי נִיהוּ תְּרִי תוּרוֹת, דְּאֵינּוֹן חֲצוּבוֹת מְאֵשׁ דְּאִיהִי
 אֱלֹהִים מִדַּת הַגְּבוּרָה, וּמְאִי נִיהוּ לְמוּדֵי יְהו"ה תְּרִין שְׁפוּן
 דְּאִקְרוּן לְהַבּוֹת אֵשׁ, וְאֵינּוֹן תְּרִין תְּפּוּחִין, דְּמִנְהוּן רוּחָא
 דְּמְשִׁיחָא נְפִיק, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְנָחָה עָלֵינוּ רוּחַ יְהו"ה.

לְבַת מֶלֶךְ דְּהוֹת בְּבִי מֵרַעַא מֵרַחִימוּ דְּבַעֲלָהּ, דְּאֶזְל בַּעֲלָהּ
 אִיהִי נִפְלַת לְמִשְׁכְּבָהּ, צְוּחַת וְאִמְרַת סְמִכּוּנֵי
 בְּאִשִּׁישׁוֹת, הָא אִיהִי בְּבִי מֵרַעַא, הִיא אוֹמְרַת רַפְדּוּנִי, בְּמֵאִי
 בְּתַפּוּחִים דְּמִתְרַבִּים בַּעֲצֵי הַיַּעַר, וְאֵלִין אֵינוּן עֲצֵי בְּשָׁמַיִם.

קָם סָבָא תְּלִיתָאָה וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא אַנְן בַּעֲצֵי בְּשָׁמַיִם
 מִבְּדִילִין, וְהֵכָא אִיהִי לָא אִמְרַת אֱלָא בְּתַפּוּחִים, אֱלָא
 אַנְן מְבָרְכִין עַל עֲצֵי בְּשָׁמַיִם בְּגִין דְּאִתְמַר בְּהוּן וְרִיחַ אִפּוּךְ
 בְּתַפּוּחִים, וְלָא עוֹד אֱלָא כָּל מִינֵי בְּשָׁמַיִם אֵינוּן טְבָאן
 לְבָרְכָא עֲלֵיהוּ, וְאַנְן דְּעַבְדִּין בְּהַדְסַ בְּגִין דְּאִית בִּיהּ תְּלַת
 עֲלִין, דְּאִתְקְרִיאוּ תְּלַת הַדְסִים, דְּרַמִּיזִין לְתַלְתָּא אֲבָהָן, אֲבָל
 תְּרִין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא אֵינוּן לְקַבֵּל תְּרִין תַּפּוּחִין דְּאֵינוּן תְּרִי
 נְבִיאֵי קְשׁוּט, דִּי בְּהוּן עֲתִיד לְאַפְקָא רוּחָא דְּקוּדְשָׁא דְּאִיהוּ
 רַעֲיָא מְהִימְנָא דְּלַעֲיִלָּא, דְּבִיהּ אִתִּישְׁבַת נַפְשָׁא דִּילָהּ, וּבְגִין
 דָּא אִיהִי אִמְרַת רַפְדּוּנִי בְּתַפּוּחִים פִּי חוּלַת אֶהְבָּה אֲנִי [דף
 קמ"ד ע"א] בְּלִילִיא דְּשַׁבַּת אִתְמַר קָמְתִי אֲנִי לְפַתּוּחַ לְדוּדֵי
 בְּשַׁבַּת, וְכַד נִפִּיק שַׁבַּת אִתְמַר וְדוּדֵי חֲמֵק עֲבָר, וּבְהַהוּא
 זְמַנָּא בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלָא מְצִאתִיהוּ קִרְאִתּוּ וְלָא עֲנִנִי, עַד
 דְּאוּמִינָא דְּבִזְמַנָּא דִּיִּתִי זְמַנָּא אַחְרָא דְּאוּחִיד בִּידֵיהּ וְלָא
 אֶשְׁבְּקִינִיהּ לְמִיזַל, כְּמָה דְּאִתְמַר אַחְזַתּוּ וְלָא אֶרְפְּנוּ עַד
 שְׁהַבְּאִתּוּ אֶל בֵּית אֲמִי, דָּא בִי מְקַדְשָׁא דְּלַעֲיִלָּא, וְאֶל חֲדָר
 הוֹרְתִי דָּא בִי מְקַדְשָׁא דְּלַתְתָּא.

וּבְזְמַנָּא דְּאִחִיד בִּידֵיהּ בְּפוּרְקָנָא בְּתַרִּיתָא, לָא יְהֵא לִי
 כְּזַמְנִין אוּחְרַנִּין, דְּבְכָל פּוּרְקָנָא וּפּוּרְקָנָא הוּהּ
 אֲתִי, וְלִכְתָּר הוּהּ פָּרַח מְנָאִי, אֲבָל בְּפוּרְקָנָא בְּתַרִּיתָא אֲנָא
 אִחִיד בִּיהּ וְקִשִּׁיר לִיהּ בְּכַמָּה קִשִּׁירִין דְּרַחִימוּ, דָּלָא יְזוּז

מִנְאֵי לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין, דְּבִכְל גְּלוּתָא וְגְלוּתָא הָוּה
 אֲזִיל מִנְאֵי, וְהוּינָא שְׂאִיל עֲלֵיהּ לְכָל עוּבְר וְשֵׁב, הִדָּא הוּא
 דְּכְתִיב כְּמַעַט שְׁעִבְרִיתִי מֵהֶם עַד שְׁמַצַּאתִי אֶת שְׂאֵהְבָה
 נַפְשִׁי, וְזִמְנִין לָא הוּינָא אֲשַׁכַּח מָאן דְּיִימָא לִי מְדֵי מְנִיָּה,
 וְהוּינָא אוּמֵי בְּגִינִיָּה לְכָל בְּנֵי קְרָתָא, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב
 הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוּדֵי מָה
 תְּגִידוּ לוֹ שְׁחוּלַת אֶהְבָּה אֲנִי, וְכִמָּה זִמְנִין עַל מְשַׁכְּבֵי
 בְּלִילוֹת דְּאִינוּן גְּלִיּוֹת, בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי וְלֹא הָוּה
 מָאן דְּיִימָא לִי, עַד דְּאִיהוּ הָוּה אֲתִי, וְכַעַן בְּפוּרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא
 בְּרַח דּוּדֵי בְּכַעְסָא סְגִיא, וְשְׂאִילָנָא בְּגִינִיָּה וְלֹא אֲשַׁכַּחְנָא
 מָאן דְּיִימָא לִי מְדֵי, וּבְגִין דָּא אֲנָא אוּמִינָא, דְּבִזְמָנָא דְּיִיתִי
 וְאַחִידְנָא בִידוּי דְּלֹא יִזוּז מִנְאֵי, וְאֲנָא אַחֲזַתִּיו וְלֹא אֲרַפְּנוּ
 אַחֲזַתִּיו בְּקִשּׁוּרָא דְּתַפְלִין דִּיד, וְלֹא אֲרַפְּנוּ בְּתַפְלִין דְּרִישָׁא.

תָּא חֲזִי, דוּדְהָא פִּד יִתִּי לְגַבְהָ, יִימָא לְגַבֵּי תַרִּין מְשִׁיחִין
 נְשַׁכְּמָה לְפָרְמִים דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, דִּי בְהוּן אֲתַמַּר כִּי
 כָּרַם יְהו"ה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, נִרְאָה הַפְּרָחָה הַגֶּפֶן דְּאִיהִי
 שְׁכִינְתָא בְּהוּן, הַנְּצוּ הָרְמוּנִים אֵלֶיךָ אִינוּן דְּמַלְיִין מְצוֹת
 פְּרָמוֹן.

קָם רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר סָבָא סָבָא, נְשַׁכְּמָה לְפָרְמִים, הָא
 אִית פְּרָמִים דְּלָאוּ אִינוּן יִשְׂרָאֵל, כְּגוֹן דְּשְׁמוּנֵי נוּטְרָה
 אֶת הַפְּרָמִים פְּרָמֵי שְׁלִי לֹא נִטְרִיתִי, וְאִינוּן עֲרֻבּוּבֵיא דְּעֲרַב
 רַב, דְּאִינוּן מְעוּרְבִין בְּהוּן בִּישְׂרָאֵל בְּגְלוּתָא, וּבְגִין דָּא כַּד
 יִיתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא, אִיהוּ יִימָא לְגַבְהָ,
 נְשַׁכְּמָה לְפָרְמִים, נִרְאָה אִם פְּרָחָה הַגֶּפֶן בְּהוּן, דְּאֲתַמַּר
 בְּה כִּי כָרַם יְהו"ה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, הַנְּצוּ הָרְמוּנִים

אֵלַיִן וְדַאי אֵינּוֹן דְּמַלְיִין מְצוֹת פְּרַמוֹנִים, שָׁם אָתָּן אֶת דְּוִדֵי
 לָךְ, אֵלַיִן דְּאֵינּוֹן רְחִימִין דִּילָךְ, תַּמָּן יְהִיבְנָא לֹון לָךְ, כִּי
 הֵנָּה הִסְתּוֹ עֶבֶר שׁוּלְטָנוּ דְשָׂאֵר מִמֶּנּוּ דְאֹמִין, הַגָּשֶׁם חָלַף
 הֶלֶךְ לוֹ שְׁלֹטְנוֹתָא דְעֶרְב רַב.

בְּהַהוּא זְמַנָּא יִימָא לְגַבְהָ, שׁוּבֵי שׁוּבֵי הַשׁוּלְמִית, בְּתַרֵי
 בְּתִים דְּאֵינּוֹן בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנֵי לְתַתָּא, שׁוּבֵי
 שׁוּבֵי בְּבֵית רֵאשׁוֹן וְשְׁנֵי לְעֵילָא, וְנַחְזָה בָּךְ. דְּבַר אַחַר,
 שׁוּבֵי שׁוּבֵי אַרְבַּע זְמַנִּין, בְּאַרְבַּע אַתּוּן דִּילָה דְּאֵינּוֹן אַדְנִי,
 וְנַחְזָה בָּךְ בְּאַרְבַּע אַתּוּן דִּילִיָּה דְּאֵינּוֹן יְהוֹ"ה, אָמַר קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל, אַרְבַּע זְמַנִּין שׁוּבֵי בְּשְׁכִינְתָּא
 בְּתִיּוּבְתָא, וְנַחְזָה בָּךְ בְּאַרְבַּע פּוֹסוֹת דְּפּוֹרְקָנָא דְּאֵינּוֹן בְּפִסְחָא,
 דְּחִיבִין בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל לְמַשְׁתֵּי אַרְבַּע פּוֹסוֹת, כְּגִוּוֹנָא דְּאַרְבַּע
 גְּאוּלוֹת, שׁוּבֵי שׁוּבֵי בְּאַרְבַּע יַחוּדִין דִּילָךְ, וְנַחְזָה בָּךְ בְּאַרְבַּע
 חִיוּוֹן, וְנַחְזָה בָּךְ בְּשְׁמִיא וְאַרְעָא, וּמִיַּד יִשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם
 וְתַגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בַּגּוֹיִם יְהוֹ"ה מֶלֶךְ.

בְּהַהוּא זְמַנָּא הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאַרְץ אֵלַיִן אַבְהָן, זְכוּוֹן דְּלַהוֹן
 אַתְּגְלִיאַן עַל שְׁכִינְתָּא דְּאֵיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים, וְעַל
 בְּנֵהָא דְּאַתְמַר בְּהוֹן וְהָיָה זֶרַעַךְ פְּעַפֵּר הָאָרֶץ, עַת הַזְמִיר
 הַגִּיעַ, אֲזַי שִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְקוּל הַתּוֹר נִשְׁמַע
 בְּאַרְצֵנוּ, קוּל צוֹפִיךְ נִשְׁאוּ קוּל יַחְדֵּיו יִרְנְנוּ, כִּי עֵין בְּעֵין
 יִרְאוּ בְּשׁוּב יְהוֹ"ה צִיוֹן, בְּהַהוּא זְמַנָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מְשַׁבַּח לָהּ, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב רֵאשֶׁן עֲלֶיךָ כְּפַרְמֶל, דָּא
 תְּפִלִּין [דף קמ"ד ע"ב] דְּרִישָׁא, וּרְצוּעֵין תְּלִיין מִכָּאן וּמִכָּאן
 כְּזִמְרוֹת, דְּאֵינּוֹן כְּפַרְמֶל דְּתִלִּין מִגִּפְן, וְדַלַת רֵאשֶׁן כְּאַרְגָּמָן
 דָּא תְּפִלָּה דִּיד, מַה דְּהוֹת דַּלַת בְּגָלוֹתָא עֲנִיָּה, הֲדָא הוּא

דְּכָתִיב תְּפִלָּה לְעַנִּי כִי יַעֲטֹף, תְּהֵא לְבוּשָׁא פְּאַרְגָּמָן, דְּאִיהוּ
 סוּד א"וּרִיאל ר"פּאָל ג"בְּרִיאל מ"יכָאל נ"וּרִיאל, מְלֶךְ
 אָסוּר בְּרֵהֲטִים דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהו"ה, דִּיהָ אָסוּר
 בְּאַרְבַּע בְּתִים דִּילָה דְּאִינוּן אַדנ"י, אַרְבַּע רֵהֲטִי מוּחָא,
 דִּיהָ אָסוּר בְּרֵהֲטִים כְּגוּוּנָא דָּא יֵאֵהוּבָה"י, כִּי שְׂמֵךְ בְּךָ
 וּבְךָ שְׂמֵךְ, וְדָא אִיהוּ סוּד אָמֵן מִן אַרְגָּמָן.

דְּכָר אַחַר רֵאשֵׁךְ עָלֶיךָ כְּפִרְמֵל, דָּא רֵאשׁ דְּכָרְךָ אָמֵת, דִּלֵּת
 רֵאשֵׁךְ פְּאַרְגָּמָן דָּא שְׂכִינְתָּא, מְלֶךְ דָּא אַבְרָהָם, אָסוּר
 דָּא יִצְחָק בְּעַקְדָּה, בְּקִשְׂרָא דְתַפְלִין דְּדְרוּעָא שְׂמָאלָא,
 בְּרֵהֲטִים דָּא יַעֲקֹב בְּאַרְבַּע רֵהֲטִי מוּחָא דְתַפְלִין דְּרִישָׁא,
 דְּאַתְמַר בְּרֵהֲטִים בְּשַׁקְתוֹת הַמַּיִם.

קָם רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, אֲתַכְנִשׁוּ חֵיילִין קַדִּישִׁין עֲלָאִין
 וְתַתָּאִין, לְמַחְמֵי בְּקִשׁוּטָהָא דְכֻלָּה, דְּהָא חוּפָּה מִתְתַּקְנָא
 לְגַבְהָ, וְחַתָּן קָא נָטִיל לָהּ תַמָּן, פִּתַח וְאָמַר אֲלֵיהּ אֲלֵיהּ
 נְחִית הָכָא, אַנְתְּ וְחֵיילִין דְּנִשְׁמַתְהוּן דְּצְדִיקַיָּא דְּמִתִּיבְתָּא
 עֲלָאָה וְתַתָּאָה, לְקִשְׁטָא לְכֻלָּה, מִיַּד הָא נְחִית אֲלֵיהּ בְּכַמָּה
 חֵיילִין דְּמִלְאָכִין וְכַמָּה נִשְׁמַתִּין.

פִּתַח וְאָמַר רֵאשֵׁךְ עָלֶיךָ כְּפִרְמֵל, כְּלָה פֶּמָה מִתְתַּקְנָא רֵאשֵׁךְ
 בְּתַפְלִין דְּאִיהוּ פָּאָר עַל רֵאשֵׁךְ, דְּעֲלִייהּ אֲתַמַּר פְּאַרְךָ
 חָבוּשׁ עָלֶיךָ, וְרִצּוּעִין תְּלִיין מֵהָאִי סְטְרָא וּמֵהָאִי סְטְרָא,
 מַה דְּהוּוּ תְּלִתִּים שְׁחוּרוֹת כְּעוֹרֵב, הָא אִינוּן יְרוּקִין כְּפִרְמֵל,
 כְּעֲלִין יְרוּקִין דְּאִינוּן בְּגִפְנִין כְּפִרְמֵל, וּמַה דְּהוּוּ בְּגִלוּתָא
 דִּלֵּת, תְּפִלָּה לְעַנִּי, וְדָא תְּפִלָּה דִּיד, דְּבָהּ הוּא מִתְעַטְפָּא
 עַנִּי בְּגִלוּתָא, הִדָּא הוּא דְּכָתִיב תְּפִלָּה לְעַנִּי כִי יַעֲטֹף, כְּעַן
 אֲתַמַּר בְּךָ וְדִלֵּת רֵאשֵׁךְ פְּאַרְגָּמָן, מְלֶךְ אָסוּר בְּרֵהֲטִים, אֲלִין

אַרְבַּע רֵהִטִי מוֹחָא, אַרְבַּע בְּתֵי דְתַפְלִין דְּאִינוּן אַהִי"ה, וְכֵן
 בְּיַד אַהִי"ה, כְּחוּשְׁבֵן חַד וְעֶשְׂרִין אַזְכָּרוֹת דְּתַפְלִין דְּרִישָׁא,
 וְחַד וְעֶשְׂרִין אַזְכָּרוֹת דְּתַפְלִין דְּיַד, וְסְלִיקוּ לְחוּשְׁבֵן אַהִי"ה
 אַהִי"ה, הוּא מֶלֶךְ אֲסוּר בְּרֵהֲטִים, אֲשֶׁר אַהִי"ה, וְאִיהוּ
 רַא"ש יְהו"ה קְרִינָן לֵיהּ, אֲסוּר בְּכֻלְהוּ אַזְכָּרוֹת.

דְּבַר אַחַר רֵאשֵׁן עֲלִיךְ כְּפַרְמֶל, רִישָׁא דִילְךְ כְּלָה, עַל
 כְּלָהוּ חִיילִין סְלָקָא, עַל שְׁשִׁים הֶמָּה מְלָכוֹת דְּאִינוּן
 שְׁתֵּין סְדְרֵי מִשְׁנָה, וְסְלָקִין לְשִׁית מָאָה, וְלִשְׁשִׁים רַבּוּא,
 וְשִׁמְנִים פְּלַגְשִׁים דְּהוּוּ תְּמַנִּין סְפָרֵי דְאַגְדָּתָא, וְעֵלְמוֹת אִין
 מְסֻפָּר אִינוּן הַלְכוֹת דְּלִית לוֹן מְסֻפָּר וְחוּשְׁבֵן, דְּאִינוּן נִימִין
 דְּשַׁעְרִין דְּכֻלָּה דְּלִית לוֹן חוּשְׁבֵּנָא, וְאַנְתְּ כְּלָה סְלִיקַת עַל
 כְּלָהוּ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאֵת עֲלִית
 עַל כְּלָנָה.

דְּבַר אַחַר רֵאשֵׁן עֲלִיךְ כְּפַרְמֶל, שְׁעָרָא דִילְךְ כְּמָה אִיהוּ
 מִתְתַּקְנָא בְּתֵלַת עֶשֶׂר תְּקוּנִין, דְּאִינוּן תְּרֵי עֶשֶׂר מְזֻלוֹת
 וְסִיְהָרָא תֵּלַת עֶשֶׂר, וְנִימִין דִילְךְ אִינוּן כְּכַבֵּיא וּמְזֻלֵי דְלִית
 לוֹן חוּשְׁבֵן, וְדֵלַת רֵאשֵׁן, אַנְתְּ הוּא דְהוּוִית סִיְהָרָא עֲנִיָּה
 תַּחוּת כְּלָהוּ כְּכַבֵּיא, מְהֵדְקָא בֵּין רַגְלִין, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב
 וְתַגֵּל מְרַגְלוֹתָיו וְתִשְׁכַּב, כְּעַן הָא אַנְתְּ רִישָׁא לְכֻלְהוּ, כְּאַרְגָּמָן
 דְּאִיהוּ אֲמָן יֵאֵהֲדוּנָה"י, אַנְתְּ אַדְנִ"י, מֶלֶךְ דְּאִיהוּ יְהו"ה,
 אֲסוּר בְּרֵהֲטִים דִילְךְ, אַרְגָּמָן א"ו וְרִיאַל ר"פ אַל ג"ב וְרִיאַל
 מ"יכָאֵל נ"ו וְרִיאַל, חִיילִין קְדִישִׁין שְׁמַעוּ.

כִּד חֲתָן דְּאִיהוּ שְׁמָשָׂא יִיתֵי לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא, אִיהִי
 אֶתְקַשְׁטַת בְּשַׁעְרָהָא דִילָהּ, מִתְתַּקְנָא בְּתֵלַת עֶשֶׂר דְקִנִּין
 דְרַגְלִין, תְּקוּנִין, דְּאִינוּן תְּרִיסַר מְזֻלוֹת, שְׁמָשָׂא צ"ל וְסִיְהָרָא,

והוא פֿחֶתֶן יוֹצֵא מִחֶפֶתוֹ, וְאִיהוּ יֵשִׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֲרֻחִין
 בְּרָקִיעָא, יֵצִיץ לְגִבָּה וְדָאִי, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב מִשְׁגִּיחַ מִן
 הַחֲלוֹנוֹת מְצִיץ מִן הַחֲרָפִים, לְאַסְתַּכְּלָא לְגִבָּה בְּרָקִיעָא [דף
 קמה ע"א] דְאִיהוּ יֵשִׁישׁ, מְאִי כְּגִבּוֹר, מֵה גְבוּרָה עֶבֶיד בְּהֵאִי,
 אֲלֵא תְרִין עֶשֶׂר מִשְׁקוּפִין אִית בְּרָקִיעַ, וְכִלְהוּ חִיילִין
 מִקְטָרְגִין לְגִבְיֵיהוּ נְטוּרֵי תְרַעִין, שְׁמֵשָׁא מִתְעַטְרָא בְּאַתּוּון
 דְתַפְלִין דְאִיהוּ שֵׁם יְהו"ה, וְאַתְלַבֵּשׁ בְּגִבּוּרָה, הֵדָא הוּא
 דְכְּתִיב יְהו"ה כְּגִבּוֹר יֵצֵא, וְדָא אִיהוּ יֵשִׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ
 אֲרַח, וּבְקַע חֲלוֹנוֹת כְּלָהוּ דְרָקִיעַ, וְעֶבֶיד תְּרִין עֶשֶׂר אֲרֻחִין,
 כְּמָה דְעֶבֶד מֹשֶׁה עַל יַמָּא, וְדָא אִיהוּ לְרוּץ אֲרַח, וּבְגִין
 דְנָטִיל בְּקִדְמִיתָא מִגְבוּרָה, שְׁמֵשָׁא נְפִיק סוּמָקָא.

לְבַתֵּר אֲתַלְבֵּשׁ בְּחֶסֶד דְאִיהוּ חוּור, וּבִיה אֲשַׁתְּכֵן רוּגְזִיה
 דְשְׁמֵשָׁא, יְרוּק הוּה מְסִטְרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא,
 וְכֵד אֲתַלְבֵּשׁ נ"א אֲתַלְבֵּן בְּחֶסֶד בְּנֵהוּרָא חוּורָא, מְנִיה יְהֵא
 נְהִיר לְסִיְהָרָא, מְקַצֵּה הַשְּׁמַיִם מוּצָאוּ, דָּא עַמּוּדָא
 דְאַמְצְעִיתָא, קָצֵה דִילָה צְדִיק, וְתַקּוּפָתוֹ עַל קְצוֹתָם תְּרִי
 סְמֵכֵי קְשׁוּט, וּבְהוּן אִין נִסְתָּר מִחֶמְתוֹ, דָּא שְׁכִינְתָא עֲלָאָה
 דְאִיהִי חֶמָה, מִן תַּמָּן יִצְטַבַּע בְּגוּוֹן יְרוּק דְאִיהוּ רַחֲמֵי,
 בְּהֵוּא זְמַנָּא מְסַתְּכִין שְׁמֵשָׁא וְסִיְהָרָא כְּחֵדָא, וְאִין נִסְתָּר
 מִחֶמְתוֹ, דְאִיהִי חוּפָה דִילָה.

וּבְהֵוּא זְמַנָּא נְטִלַת הִיא מִתְלַת גְּוּוֹנִין, לְאַתְפָּאָרָא קְדָמִיה
 בְּתֵלַת גְּוּוֹנִין דְעֵינָא, דְאֵינּוֹן חוּור סוּמָק יְרוּק,
 וּבְהֵוּא זְמַנָּא אִיהוּ יַיִמָּא לְגִבָּה, הֶסְבִּי עֵינֵיךְ מִנְגְּדֵי שְׁהֵם
 הֶרְהִיבוּנִי, מוֹקְדִין לִי בְשִׁלְהוּבִין דְרַחֲמֵי דִילָךְ, וּבוּצִינָא
 קְדִישָׁא תְרִין עֵינִין אַנּוּן תְּרִין לוּחִין יְקִירִין דְאוּרִייתָא,

דַּאֲתַמַּר בְּהוֹן לַחַת אֲבָן פְּתוּבִים בְּאַצְבַּע אֱלֹהִיִּם פְּתוּבִים
 מִשְׁנֵי עֲבְרִיהֶם, וּמִרְקֻמָּאן מִתְרִין עֶשֶׂר גְּוֹוִינִן מֵהָאִי סְטְרָא,
 וּמִתְרִין עֶשֶׂר גְּוֹוִינִן מֵהָאִי סְטְרָא, דְּאִינוּן אַרְבַּעָה וְעֶשְׂרִין
 סְטְרִין, וְעַלֵּיהוּ אַתְמַר מְזָה וּמְזָה הֵם פְּתוּבִים, ז"ה וּז"ה
 תְּרִין זְמַנִּין אַרְבַּעָה וְעֶשְׂרִים סְפָרִים.

וְאִינוּן תְּרִין עֶשֶׂר אַנְפִּין וּתְרֵי עֶשֶׂר גְּדַפִּין דְּחִיוּוֹן, הִדָּא
 הוּא דְכְּתִיב וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם גְּוֹוֹן
 חוּר דְּעִינָא, וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׁמַאל לְאַרְבַּעַתָּם גְּוֹוֹן סוּמַק
 דְּעִינָא, וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם אִינוּן גְּוֹוֹן יְרוּק דְּעִינָא, דַּאֲתַמַּר
 וְאַרְבַּעָה פָּנִים לְאַחַד וְגוֹמֵר, וְאַרְבַּע פְּנָפִים וְגוֹמֵר, הָא
 אַרְבַּעָה וְעֶשְׂרִים, גְּדַפִּין אִינוּן פְּנָפִי עִינָא, וְעַלֵּיהוּ אַתְמַר
 מְזָה וּמְזָה הֵם פְּתוּבִים, וְחִיוּוֹן בְּהוֹן פְּתִיב וְקָרָא זֶה אֶל זֶה
 וְאָמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ, זֶה אֶל זֶה וְדָאִי, כְּגוּוֹנָא דְּלוּחִין דְּאוּרִייתָא דַּאֲתַמַּר
 בְּהוֹן פְּתוּבִים מִשְׁנֵי עֲבְרִיהֶם מְזָה וּמְזָה הֵם פְּתוּבִים, לַחַת
 אֲבָן פְּתוּבִים וְגוֹמֵר, לַחַת אֲבָן, מֵאִי אֲבָן, דָּא אֲבָן הַשְּׁתִיָּיָה,
 שְׁמִמְנָה הוֹשְׁתַּת הָעוֹלָם, וְהִיא בַת עִינָא, עֲלָה אַתְמַר עַל
 אֲבָן אַחַת שְׁבַע עֵינִים, וְאִינוּן שְׁבַעָה גְּלָדֵי עִינָא, וְעַלֵּיהוּ
 אַתְמַר שְׁבַע בְּיוֹם הַלְּלִיתִךָ, וְדָא מְלֻכּוּתָא קְדִישָׁא, דַּאֲתַמַּר
 בְּהָ אֲבָן מְאִסוּ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֵאשׁ פְּנָה, מֵאִי הַבּוֹנִים אֲלִין
 אִינוּן מְאִרֵי מִתְנִיתִין דְּאִינוּן בְּנָאן בְּנֵינִין דְּעֲלָמָא, וּפּוֹסְקֵי
 הַלְּכוּת, דְּמְאִסוּ בְּהָ בְּגֻלוּתָא, אַתְמַר בְּהָ הֵיטָה לְרֵאשׁ פְּנָה,
 בְּגִין דְּאִיהִי הַלְּכָה לְמֹשֶׁה מְסִינֵי קְבֻלָּה לְמֹשֶׁה, וּמָה דְּהוּת
 בַּת עִינָא אוּכְמָא, מֵינָה וּבָה יְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְהִיר
 עֲלָמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ נְהִיר בְּהָ.

וְעֵינַיִן דְּנִהְרִין בְּאוֹרֵייתָא, עֲלִייהוּ אֲתָמַר עֵינִי כֹל אֵלֶיךָ
יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, וְצָרִיךְ
בַּר נֶשׁ לְאַתְעַסְקָא בְּהוֹן תְּדִיר עָרַב וּבְקָר וְצִהְרִים תְּמִיד,
לְאַסְתַּכְּלָא בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵינוֹי, הֲדָא הוּא דְכָתִיב
תְּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֵי"ךְ בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית
שָׁנָה, וְאוֹלִיפְנָא תְּמִיד מִתְּמִיד, תְּמִיד דְּעָרַב וּבְקָר, מִתְּמִיד
דְּתְּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֵי"ךְ בָּהּ, וְהָא תְּמִיד דְּעָרַב וּבְקָר
דְּקִרְיָאֵת שְׁמַע אִיהוּ, אֲלֵא מִפְּאֵן אוֹלִיפְנָא דְּמֵאן דְּקִרְיָ
קִרְיָאֵת שְׁמַע עָרַב וּבְקָר בְּכֹל יוֹם תְּמִיד, כְּאֵלוֹ קִיִּים וְהִגִּיתָ
בוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה בְּאוֹרֵייתָא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב לֹא יִמוּשׁ סֵפֶר
הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה, וְסֵפֶר תּוֹרָה וְדָף
קמה ע"ב] אִיהוּ עֵינִי, תְּרִי כְּנִפֵּי עֵינָא תְּרִי לוֹחֵי, וְעֲלִייהוּ אֲתָמַר
תְּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֵי"ךְ בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה, וּמֵאִי בָּהּ,
בְּבֵת עֵינִי דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָּא, וְכְנִפֵּי עֵינָא עֲלִייהוּ אֲתָמַר פְּתַחוּ
לִי שַׁעְרֵי צְדָק, תִּלְתַּת גְּוֹוִנִין כְּלָל וּפְרָט, וְכְלָל וְאִינוּן אֱהִי"ה
אֲשֶׁר אֱהִי"ה, דְּאִינוּן כְּלָל בְּכֹל אוֹרֵייתָא, אֱהִי"ה כְּלָל,
אֲשֶׁר פְּרָט, אֱהִי"ה כְּלָל. קִרְיָצִין דְּעַל עֵינַיִן, עֲלִייהוּ אֲתָמַר
תִּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כְּעוֹרַב, וְאִינוּן תְּלֵי תְּלִים. מְצַחָא דְּעַל
עֵינַיִן בָּהּ צִיץ נֹזֵר הַקֹּדֶשׁ, מְרוּקָם בְּגוֹוִנִין וְצִיּוֹרִין דְּבִי
מִקְדָּשָׁא דְּלַעִילָא, וְצִיּוֹרִין דִּילָהּ שְׂרֻטוּטִין בְּפוֹתֵיא וּבְאוֹרְכָא,
מְנַהוֹן דְּקִיקִין מְנַהוֹן רַבְרַבִּין, וְעֲלִייהוּ אֲתָמַר בְּמָקוֹם שְׁאֲמְרוּ
לְהָאֲרִיךְ אִינוּ רֵשָׁאֵי לְקַצֵּר, לְקַצֵּר אִינוּ רֵשָׁאֵי לְהָאֲרִיךְ,
לְהָאֲרִיךְ מִסְטָרָא דו', לְקַצֵּר מִסְטָרָא דִי'.

אֲנַפְוִי דְּמִטְרוּנֵיתָא, אִינוּן מ"ט אֲנַפִּין טְהוֹר, נִהְרִין כְּשׁוֹשְׁנָה
חַוּוֹר וְסוּמָק, נְטִלִין מִימִינָא וּשְׂמָאלָא, גְּוֹן חַוּוֹר

בליבון דענוה, סומק בשת דדחילו, ירא בשת, פד אתחזרו
 ירוקין, הא חתן דילה אסתלק לגבי חמה דאיהי אימא
 עלאה, ומאלין תלת גוונין דאנפין תליין שבעין ותריין
 אנפין פחושפן חס"ד, ובהון יר"ו אתוון פחושפן גבור"ה,
 ודא איהו רזא דוייעבר יהו"ה, רזא דעיבור, נהיר בהון
 לגבי כלה בארבע אנפין, הדא הוא דכתיב וארבעה פנים
 לאחת, ועמודא דאמצעיתא איהו וא"ו עיבור השנה, דאית
 בה תלת עשר ירחין, ואנון בראשי תיבין ו"הו א"ני ו"הו,
 וביה איהו אשה נ"ל איש ואיהי אשה עוברא, סוד העבור
 יסוד, דאיהו יסוד טפה, דמינה אתעבידת עבור, דאיהו
 וא"ו, דהא וא"ו בלא טפה לית לה עבור, ודא איהו מוחא
 דתמן חכמה.

וא"ו איהו חוטמא מתתקנא באנפין, עלייהו אתמר וייצר
 יהו"ה אלהי"ם, ונהרין בחוור וסומק, וחוטמא
 דאזלא בארץ מישר איהי חותם אמת, ואם לאו איהי
 בארץ קשוט לאו איהי חותמא דגושפנא דמלכא, ובגין
 דא ציורא דמטרוניתא דיוקנא דילה דחוטמא, מתתקנא
 באנפין ובארץ מישר על אנפין, ותריין נוקבין דחוטמא
 תרי נביאי קשוט, פימא ברתא דמלכא, ובה לשון למודים
 דאיהו צדיק, ועלה אתמר פחוט השני שפתותיך ומדברך
 נאווה באורייתא, פימא כללא דכלא, מינה קול ודבור
 דאינון ו"ה, מינה הבל דאיהי ה', פימא דקימא סתימא
 באות י', מתתקנא בשמא דיהו"ה, ובגין דא פחוט השני
 שפתותיך ומדברך נאווה.

צוארך כמגדל השן, דא ירושלם, עלה אתמר כמגדל דוד
 צוארך, תכשיטין דילה פהנים לויים ישראלים,
 בנוי לתלפיות דא צדיק דאיהו תל שהכל פונים בו, פנות
 דיליה תרין נביאי קשוט, דשכינתא ודאי איהי ירושלם,
 תכשיטין דילה תלת אבהן, חרוזין דילה תרי סמכי קשוט.

דבר אחר צוארך דא אורייתא, תכשיטין דילה רמ"ח
 פקודין דילה, חרוזין וקמיעין דילה אינון ממנן על
 שס"ה לא תעשה, דנטרין לה בהון, וכד אסתלק צואר
 בתכשיטין דילה לגבי חתן, כמה ריחין טבין סלקין בה,
 הדא הוא דכתיב מי זאת עולה מן המדבר, דא טורא
 דסיני דאיהי צואר עלמא, מקטרת מר דא קודשא בריך
 הוא, דאתמר ביה אלך לי אל הר המור, ולבונה דא סיהרא
 קדישא, עלה אתמר ואל גבעת הלבונה, מכל אבקת רוכל
 דא צדיק, דאיהו כל פליל בכלא.

דבר אחר צוארך דא אורייתא דבעל פה, הלכה למשה
 מסיני, מקטרת מור אמר מר, ולבונה לבון ההלכה,
 מכל אבקת רוכל דא צדיק דאית ביה מכל מינים, ודא
 נהיר לה לאורייתא דבעל פה, ומיד [דף קמו ע"א] דאיהי
 מתקשטא בכל מיני תכשיטין, ירושלם דאיהו צואר עלמא,
 קודשא בריך הוא אסחר לה, הדא הוא דכתיב ואני אהיה
 לה נאם יהו"ה חומת אש סביב, ואיהו מחבק לה בתרין
 דרועין, הדא הוא דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו
 תחבקני.

וידין דמטרוניתא פלה קדישא, אינון רשימין פלהו בשמא
 דיהו"ה, כגוונא דא אמר המגיה הלשון מוטעה ונ"ל

שהלשון כן בכף י', בחמש אצבעין ה', בדרועא דילה ו',
 בכתף דילה ה', בכתף דילה מצוירין כמה שרטוטין פענפין
 דאילנא דחיי, לרשמא ביה דאיהו עץ החיים, הדא הוא
 דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאשר, מימינא
 דילה אתייהיבת אורייתא דבכתב, משמאלא דילה אורייתא
 דבעל פה, ובאן אתייהיבו בתרין לוחין, דאתמר בהון שני
 שדיף כשני עפרים תאמי צביה.

ועוד ו' איהו אורייתא דבכתב, דאתייהיבת בתרין דרועין
 דאינון שית פרקין, ובאן אתייהיבת בתרין לוחין,
 דאינון שני שדיף, ואינון י' ו' ובהון צורת ז', ובהון צר,
 הדא הוא דכתיב וייצר, ואינון תרין בתולין דעלימתא דאיהו
 אורייתא דבעל פה, דאתמר בהון וישבר אתם תחת ההר
 חתן דילה, ההוא דאמר לא נמצאו בתולים לנערה, וענשו
 אותו מאה כסף אלין מאה ברכאן, ולו תהיה לאשה לא
 יוכל לשלחה בגלותא כל ימיו.

שבחא דגופא, זאת קומתך דמתה לתמר, ומאן דידע
 שעור קומה דילה איהו ירית עלמא דאתי דאיהו
 ו', דאתמר ביה מקוה ישראל יהו"ה, מקוה דאיהו קומה
 דילה שעור דילה, שעור קומה דא צדיק, דאתמר ביה
 צדיק כתמר יפרח, ועלה אתמר דמתה לתמר.

דאתמר בה, ויבאו אלימה ושם שתים עשרה עינת מים
 ושבעים תמרים, תרין עשר עינות אלין אינון
 תרין עשר פרקין, דאינון שית בתרין דרועין ושית בתרין
 שוקין, הדא הוא דכתיב ידיו גלילי זהב ממלאים בתרשיש,
 מאי בתרשיש בתרי שש, בתרין דרועין שית פרקין, וכן

שית אַחַרְנִין בְּתָרִין שׁוֹקִין, שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שׁשׁ, אֵלִין אֵינוֹן
 י"ב עֵינוֹת מַיִם. שְׁבַעִים תְּמָרִים דִּי בְהוֹן צְדִיק פְּתָמָר יִפְרַח
 הָא אֵינוֹן חֲמֵשׁ אֶצְבָּעָאן, וּבְהוֹן תְּלִיסָר פְּרָקִין, אֵינוֹן ח"י,
 וְכֵן ח"י בְּיַד יָמִין, תְּלָתִין וְשִׁית, וְכֵן ח"י ח"י בְּתָרִין רַגְלִין,
 הָא ע"ב, אִמַר הַמְגִיָּה תִימָה כִּי הַפְּרָקִין אַרְבָּסָר וְאִךְ אִמַר תְּלִיסָר,
 שְׁבַעִין דְּלְהוֹן שְׁבַעִין תְּמָרִים, תָּרִין צְדִיקֵי פְּתָמָר יִפְרַח בְּהוֹ.

וּבְהוֹן פְּתִיב מַה יָּפּוּ פְּעַמְיָךְ בְּנַעְלִים בַּת נָדִיב, נַעְלִים דִּילָה
 נַעֲלִית הַחַג וְנַעֲלִית הַפֶּסַח, וְלֹא צָרִיךְ לְאַתְחַזָּא
 קָדָם נַעְלִים דְּחוּל, דְּאֵינוֹן שְׂאוּר וְחֶמֶץ, וְעֲלִיָּהּ אִמַר
 לְמֹשֶׁה שֶׁל נַעְלִיךְ מַעַל רַגְלֶיךָ, דְּתְרוּמָה וְחוּלִין כְּגוֹוֹנָא דָּא
 לֹא צָרִיךְ לְאַתְעַרְבָּא תְרוּמָה בְּקֹדֶשׁ, וְכֵן מְלֹאכָה דְּחוּל לֹא
 צָרִיךְ לְאַתְחַזָּא קָדָם מְלֹאכָה דְּקֹדֶשׁ דְּאִיהוּ מְלֹאכַת הַפְּהָנִים,
 וְכֵן אִשׁ דְּחוּל לֹא צָרִיךְ לְאַתְחַזָּא בְּשַׁבַּת קָדָם אִשׁ דְּקֹדֶשׁ,
 דְּכֻלְהוּ חוּל וְאַחַרְנִין קֹדֶשׁ, וּבְגִין דָּא מְנִי הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ
 לְחוּל.

הָא צִיּוֹן דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא נְפָקָא בְּכָל קְשׁוּטִין דִּילָה, וְכָל
 עֲלָמָא מוֹרִין לָהּ בְּאֶצְבַּע, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב חֲזָה צִיּוֹן
 קְרִית מוֹעֲדֵנוּ, וְחַתָּן נָפִיק מְעוּטָר לְגַבָּהּ, וְכָל עֲלָמָא אִמְרֵי
 צְאֵנָה וְרֵאנָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמַלְךְ שְׁלֹמָה בַּעֲטָרָה שְׁעֲטָרָה לוֹ
 אִמּוּ בְיוֹם חַתּוּנְתּוֹ וּבְיוֹם שְׁמִחַת לְבוֹ, חַתּוּנְתּוֹ שְׁכִינְתָּא
 עֲלָאָה, שְׁמִחַת לְבוֹ שְׁכִינְתָּא תְּתָאָה, יוֹם דְּתְרוּוֹיָהּ עֲמוּדָא
 דְּאִמְצָעִיתָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא הָא כְּלָה מִתְקַשְׁטָא לְגַבֵּי בַעֲלָהּ
 דְּאִיהוּ יְהו"ה, בְּרָא דְמַלְכָּא.

תקונא שביעאה

זהו תקון כז

[דף קמו ע"ב] דא איהו בראשית ברא אלהי"ם, בראשית אבא ואימא, יהו"ה אלהינו, ברא יהו"ה, ברא דאבא ואימא, אלהי"ם ברתא, ועלייהו אתמר איש אמו ואביו תיראו, כבוד את אביך ואת אמך, אביך דא קודשא בריך הוא, אמך דא שכינתא, דחילו דילה בפקודין דלא תעשה, אוקירו דילה בפקודין דעשה, וכל אינון דמקיימי פקודי דעשה עלייהו אתמר פי מכבדי אכבד, ואינון דעברין על לא תעשה עלייהו אתמר ובזי יקלו. אמר בוצינא קדישא רבי רבי, ומה הוא אוקירו ובזיון לקודשא בריך הוא בפקודין דעשה ולא תעשה, אלא בודאי פד שכינתא איהי בגלותא, כל מאן דעביד מצוה לאקמא לה מן גלותא, כאלו אוקיר לקודשא בריך הוא.

למלכא דהוה ליה קטטה עם מטרוניתא, וארמא לה מן היכליה, ואיהי אזלת לגבי שכינהא, והלא כל מאן דמקבל לה בביתיה ואוקיר לה ודאי אוקיר למלכא, ועאיל שלם בינהא ובין בעלה, הלא כל יקרא דעביד לה למלכא עביד, דאם מלכא פעס עלה זמנא חדא או תרין, יהא ליה שלם עמה ויחזיר לה לביתיה, ואיהו שאיל לה מאן אוקיר לך או מאן זלזל בך, או אם תריך לה למלכותא אחרא.

בגוונא דא קודשא בריך הוא תריך לה לשכינתא, וארמי לה מביתיה, הדא הוא דכתיב ובפשעיכם שלחה אמכם, והלא כל מאן דאוקיר לה בגלותא לקודשא בריך

הוא אוקיר, או מאן דמזלזל בה לקודשא בריך הוא מזלזל, ובגין דא פי מכבדי אכבד וכוזי יקלו, דאף על גב דקודשא בריך הוא זבין לה בחובין דבנהא בגלותא רביעאה, איהו נטיר לה ואיהו יפרוק לה, ורזא דמלה וכי ימפור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים, אלא תפוק בת חורין, בגין דבגלותא קדמאה דלא הות לה בעלה דאיהי אורייתא חירו דילה, לא נפקת לה בת חורין, ונפקת בחפזון כעבדא דברח מרבניה ולא אית לה שטר חירו, אבל בפורקנא בתרייתא דאית לה בעלה דאיהו בן חורין, לא תצא בחפזון ולא תצא כעבדין, דאתמר בהון עבדים היינו לפרעה במצרים, אלא תפוק בת חורין, ובגין דא כי ימפור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים.

ומנלן דאורייתא איהו חירות, הדא הוא דכתיב והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת, ואיהו יהא לה בפורקנא בתרייתא חרות ממלאך המות, דלא ימות משיח בן אפרים, חרות משעבוד מלכיות דלא ישתעבדון בה ובבנהא לעלם, ויהא לה חירו ולבנהא מכל מרעין בישין דעלמא דאינון ערב רב, וישראל דאינון מסטרא דההוא נער או מפרסיא קדישא, אף על גב דהוּו מחוייבין בכמה חובין, כמה דאמרין אין בן דוד בא עד שיהיה דור שכלו זכאי או פלו חייב, אתמר בהון אם רעה בעיני אדוניה אשר לא יעדה, עם כל דא והפדה בגלותא, ולא ימשול למוכרה בגלותא, בכגדו בה, בגין דכגדו בעבודה זרה.

וְעוֹד כִּי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בְּתוּ לְאִמָּהּ, דָּא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא,
 דְּמִכְּר לָהּ בְּגוּפָא דְאִיהּ אָמָה דִּילָהּ, וְאִתְּמַר וְשִׁפְחָה
 פִּי תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ, כַּד תְּפּוֹק מִגּוּפָא לֹא תֵצֵא פְצֵאת הָעֵבְדִים,
 דְּאִינוּן נִפְשׁוֹת דְּאִינוּן מְשׁוּתְפִין עִם גּוּפָא תְתָאָה, דְּהִנָּאָה
 דְּלִהוּן לֹאוּ אִיהִי לְעֵלְמָא דְאִתִּי, לְאִשְׁתְּדִלָּא בְּאוּרִייתָא דְאִיהּ
 חִירוּ מִמְּלֵאךְ הַמּוֹת, אֲלֵא לִירְתָא לְעֵלְמָא דִין, וּבְגִין דָּא
 נִשְׁמַתָּא דְאִיהִי אִשְׁתְּדִלָּא בְּאוּרִייתָא, לֹא תֵצֵא פְצֵאת הָעֵבְדִים
 מִגּוּפָא בְּדוּחְקָא, כִּנְשְׁמַתָּא דְעִם הָאָרֶץ דְאִיהִי עֵבֵד, אֲלֵא
 תִיפּוֹק בְּרַ חוּרִין מִמְּלֵאךְ הַמּוֹת.

תְּקוּנָא תְּמִינָאָה

זְהוּ תְּקוּן כ"ח

[דף קמו ע"א] בְּרֵאשִׁית, דָּא בָּאָר, וְאִינוּן תְּרִין, חַד בָּאָר חֲפְרוּהָ
 שָׂרִים פְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם, חַד אִיהּ בָּאָר דְּאִתְּמַר
 בָּהּ וִירִיבּוּ גַם עָלֶיהָ, וְתַנְיִנָּא בָּאָר אַחֲרֵת וְלֹא רִבּוּ עָלֶיהָ,
 בָּאָר דְּרִבּוּ עָלֶיהָ דָּא אוּרִייתָא דְבַעַל פֶּה, דְּאִתְּמַר בָּהּ וִירִיבּוּ
 רוּעֵי גְרַר עִם רוּעֵי יִצְחָק לְאִמּוֹר לָנוּ הַמַּיִם, אֲלִין מְקַשִּׁין
 עַל אֲלִין, וְאֲלִין חוּלְקִין עַל אֲלִין, אֲלִין מְטַהֲרִין וְאֲלִין
 מְטַמְּאִין, אֲלִין פּוֹסְלִין וְאֲלִין מְכַשִּׁירִין, אֲלִין אוּסְרִין וְאֲלִין
 מְתִירִין, בְּשִׁית סְטְרִין, וְאִינוּן בְּרֵאשִׁית בְּרֵא שִׁית וְכו'.

תְּקוּנָא תְּשִׁיעָאָה

זְהוּ תְּקוּן כ"ט

בְּרֵאשִׁית בְּרֵא שִׁית סְטְרִין דְּאִסּוֹר וְהֵתֵר כְּדָקְאֻמְרָן, וְעָלֶיהָ
 אִתְּמַר וְעַתָּה יִגְדֵל נָא כַּח אַדְנִי, וְאִיהִי כ"ח
 אֲתוּוּן דְּעוּבְדָא דְּבְרֵאשִׁית, בְּהֵאִי כ"ח תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים

וַיַּחֲפְרוּ בְּאֵר אַחֲרֵת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ, דְּאִיהִי הֵלְכָה לְמֹשֶׁה
 מִסִּינַי קִבְּלָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וּמֹשֶׁה בְּגִינָה בְּזִמְנָא דְאָמַר לִיה
 קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אֵין שְׁלוֹם בְּעִירָךְ, אָמַר וְעַתָּה יִגְדֵּל נָא
 פֶּתַח אֲדָנִי, וְאִיהִי תִלְמוּד דְּאִתְּמַר לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה קִבְּלָה תוֹרָה
 מִסִּינַי, מִשְׁנֵה שְׁפַחָה דִּילָהּ, דָּא אֲתַעְבִּיד לְהֵלְכָה דְּאִיהִי
 בְּרִתָּא דְּמִלְכָּא לְבוּשָׁא, וּבְרִתָּא דְּמִלְכָּא אִיהִי בֵּת קוּל מְלָגָאוּ,
 וּבְרִיתָא אִיהִי שְׁפַחָה לָּהּ מְלָכָר, וְאַלִּין תְּרִין סְמִכִין לָּהּ
 לְבְרִיתָא דְּמִלְכָּא בְּגִלוּתָא מִשְׁנֵה וּבְרִיתָא.

וְאִית שְׁפַחָה בִּישָׂא דְּאִתְקְרִיאת שְׁטָנָה, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב
 וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ שְׁטָנָה, אֲתַתָּא דְּנַחֲשׁ דְּאִיהוּ שְׁטָן,
 וְדָא אִיהוּ מַחְלָקַת וְקוּשִׁיא, וְעֵלָה אֲתַמַּר וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם
 בְּעִבּוּדָה קָשָׁה, דְּוִדָּאֵי דָּא אִיהוּ קוּשִׁיא, בְּחוּמַר דָּא קַל
 וְחֹמֶר, דָּא נַחֲשׁ עַקְלָתוֹן מַחְלָקַת, זִמְנָא אִיהוּ קַל בְּשַׁעְבוּדָא
 דִּישְׂרָאֵל כֹּד חוּבִין קְלִין עַלְיֵיהוּ, וְזִמְנָא דְּאִיהוּ חֲמוּר כֹּבֵד,
 וּמִסְטָרָא דִּילֵיהּ תְּכַבֵּד הַעֲבָדָה.

וְנַחֲשׁ אִיהוּ אָזִיל בְּקוּשִׁיא וּמַחְלוּקַת, כְּגוּוֹנָא דְּגַלֵּי יִמָּא,
 כְּגוּוֹנָא דָּא כֹּד חָשִׁיב כֹּר נֶשׁ דְּאִיהוּ בְּקוּשִׁיא וּמַחְלָקַת
 לְתַתָּא בְּסִיפָא דִּמְתַנִּיתִין, אֲשַׁכַּח לָּהּ בְּרִישָׁא, וְכֹד חָשִׁיב
 דְּאִיהוּ בְּרִישָׁא, אֲשַׁכַּח לָּהּ בְּסִיפָא, וְלִבְתַּר פְּלִיג בְּאַמְצַעִיתָא
 דִּמְתַנִּיתִין, וַיַּחֲפְרוּ בְּאֵר אַחֲרֵת דָּא פְּסִיקְתָּא, דְּתַמְזַן פְּסִקֵי
 הֵלְכָה וְאִיהוּ תְּרוּץ, וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוּבוֹת,
 וְאַלִּין פְּסִקִין וְתְרוּצִין אֵינוֹן לְבָנִים, דְּאֵינוֹן לְבוּן הֵהֲלָכָה,
 וְדָא אִיהוּ וּבְלִבְנִים, וּבְכָל עִבּוּדָה בְּשֻׁדָה וְדָאֵי דָּא בְּרִיתָא,
 דְּעֵלָה אֲתַמַּר כִּי בְּשֻׁדָה מְצַאָה וְגוֹמַר, אֵת כָּל עֲבָדְתֶם זֶה
 מִשְׁנֵה, שְׁפַחָה תְּנִינָא לְבְרִיתָא, אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרְךְ,

הַכַּל תְּלוּי עַד שֵׁיבָא אֵלֵיהּ, דָּא שְׂפַחַה תְּלִיתָאָה דְּאִיהִי
 אֶקְרִי עֲבוּדָה עֵיבוּד ה'. קָם יְנוּקָא חֲדָא, פְּתַח וְאָמַר צָעִיר
 אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, בְּרֵאשִׁית וְכו'.

תְּקוּנָא עֲשִׂירָאָה

זהו תיקון ל'

בְּ"רֵאשִׁית בְּ"רָא אֲ"לֵקִים דָּא בְּב"א, וְאִינוּן תְּלַת בְּבִי
 דְּאֶתְרַמְיָזוּ בְּתַלְתָּ אַנְפִּין בְּרֵא"שִׁית בְּר"א
 אֲ"לֵקִים, וְעָלָה אֶתְמַר עַל כָּל דְּבַר פִּשְׁעַ עַל שׁוּר עַל חֲמוּר
 דָּא בְּבֵא קָמָא, עַל שָׁה עַל שְׁלֵמָה דָּא בְּבֵא מְצִיעָא, עַל
 כָּל אַבְדָּה אֲשֶׁר יֵאמֹר כִּי הוּא זֶה דָּא בְּבֵא בְּתָרָא, עַל שׁוּר
 בֵּיהּ מִתּוֹפְכִים מְאָרִי מִתְנִיתִין דָּא עִם [דף קמז ע"ב] דָּא, וְאִית
 שׁוּר וְאִית שׁוּר, שׁוּר תָּם וְשׁוּר מוּעֵד, וְאִית חֲמוּר וְאִית
 חֲמוּר, וְעַל אֲלִין דִּסְטָרָא דְּמִסְאָבוּ אֶתְמַר בְּהוּן לֹא תַחְרוּשׁ
 בְּשׁוּר וּבַחֲמוּר יַחְדוּ, וְיַעֲקֹב בְּגִינֵייהוּ אָמַר וַיְהִי לִי שׁוּר
 וְחֲמוּר, צֵאן דָּא שָׁה דְּאֶתְמַר בֵּיהּ עַל שָׁה, וְעַבְד וְשְׂפַחַה
 דָּא אִיהוּ עַל כָּל אַבְדָּה.

וְשׁוּר מוּעֵד, אַרְבַּעָה וְעֶשְׂרִים תּוֹלְדוֹת דְּנִזְיָקִין תְּלִיין מִנֵּיהּ,
 וְכֻלְהוּ תְּלִיין מֵאַרְבַּע אַבוֹת דְּאִינוּן קָרָן וְשָׁן וְגוּף
 וְרַגְלִי, נְגִיחָה בְּקָרָן, שָׁן דְּהוּא אָכִיל בְּגִזְלִי, רְבִצָּה בְּגוּפָא
 עַל מְאֵנִי וְתַבְרִ לֹון, וְלִית מְאֵנִי אֶלָּא תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, וְכֵן
 הַזִּיק בְּרַגְלִיו, וְכֻלְהוּ בְּמִתְנִיתִין אֶתְמַר, חֲמוּר אִיהוּ חֲמוּר
 בְּחוּמְרָא דְּמִתְנִיתִין, וְתַלְמִיד חָכָם דְּשִׁלִּיט עֲלֵיהּ אֶתְמַר בֵּיהּ
 עֲנִי וְרוּכָב עַל חֲמוּר, וּמְאִי נִיהוּ דְּשִׁלִּיט עֲלֵיהּ, חָכָם
 מִזְּפֻלָּא וְרַב רַבָּנָן דָּא שִׁלִּיט עֲלֵיהּ, אַבְל אַחֲרָא אִיהוּ
 מִחֲמָרָא בְּתַרִּיהּ בְּחוּמְרָא דְּמִתְנִיתִין, וְכֵן שׁוּר נְגַח לֹון

בְּקוּשִׁיא, וְנָשִׁיף לֹון, וְרַבִּיץ עַלֵּיהוּ וְתַבַּר לֹון, וְדָא אִיהוּ
 מַחְלֵקַת, וְכֵן בְּרַגְלֵי תַבַּר מְאֵינִן, וּבְגִין דָּא בְּשׁוּר וּבַחֲמֹר
 דְּאֵינֹון מִמֶּנּוּ דְּעֵשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל, יִתּוּן רַכִּיבִין עַלֵּיהוּ תְרִין
 מְשִׁיחִין וְשִׁלְטִין עַלֵּיהוּ, וּמְאֵרִי מִתְנִיתִין שְׁלִטִין עַלֵּיהוּ,
 וְעַלֵּיהוּ אָמַר יַעֲקֹב וַיְהִי לִי שׁוּר וַחֲמֹר דְּשִׁלִּיט עַלֵּיהוּ,
 בְּתַלְמוּדָא וּבְמִדְרָשִׁים, וּבְקִשְׁרֵיהּ דְּתַפְלִין וְצִיצִית שְׁלִיט
 עַלֵּיהוּ, דְּאֵינֹון מוּעֲדִים לְקַלְקַל, דְּאִתְמַר בְּהוּן וַיִּמְרְרוּ אֶת
 חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בַחֲמֹר וּבִלְבָנִים.

מִיַּד נֶפֶק קְלָא וְאָמַר, אֲנַחוּ לִיה לִינוּקָא וַיִּסְלִיק לְאַתְרֵיהּ,
 דְּהָא שְׁתִּין הֶלְכוֹת דְּאֵינֹון שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת תְּלִין
 בְּאִירָא, וְאִיהוּ אֲתִי לְסַלְקָא לֹון לְאַתְרֵיהּ, מִיַּד פָּרַח וְלֹא
 חָזוּ מְדִי, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדָאִי דָּא אִיהוּ תִינוּק יוֹנֵק מִשְׁדֵּי
 אִמּוֹ, וְדָא נַעַר, דְּאִיהוּ אֲנַהִיג אַרְבִּין בִּימָא, דְּאֵינֹון תְּלִמִּידֵי
 חֲכָמִים דְּאִזְלִין בִּימָא דְּאִוְרֵייתָא, בְּאַרְבַּע רוּחִין, דִּי בְּהוּן
 אִתְמַר כֹּה אָמַר יְהוָה מְאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ, וְאִית
 אַרְבַּע רוּחִין אַחֲרָנִין מִסְטָרָא דְּשִׁטָּן דְּאִתְיִין בְּקוּשִׁיא
 וּמַחְלֹוקַת, וְטַבְעִין סְפִינֹות דְּאֵינֹון תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים בִּימָא
 דְּאִוְרֵייתָא, וְלֹא יִכְלִין לְנַפְקָא מִתַּמָּן, וְגַלְגְּלִין סְלִקִין וְנַחֲתִין
 בְּהוּן.

אַדְהֵכִי הָא יְנוּקָא קָא נַחֲת, פָּתַח וְאָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא
 פָּתַח פִּיךָ בְּאִוְרֵייתָא, דְּהָא פִּימָךְ אִיהִי סִינִי, קָלִין
 וְהַבְּלִין דְּנַפְקִין מִפּוּמָךְ עַלֵּיהוּ אִתְמַר וְכֹל הָעַם רֹאִים אֶת
 הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלְּפִידִים וְגוֹמֵר, וְכֹלְהוּ צִייתִין לְמַלּוּלְךָ עֲלֵאִין
 וְתַתְּאִין, דְּאֵינֹון שְׁתִּין רַבּוּא דְּמַתִּיבְתָא עֲלָאָה, וְשְׁתִּין רַבּוּא
 דְּמַתִּיבְתָא תַתְּאָה, וְאַנְתָּ אִיהוּ בְּדִיוֹקְנָא דְּמֶאֱרָךְ, דְּבִזְמַנָּא

דַּפְתָּח בְּאַנְכֵי שׁוּר לֹא נִגַּח אַרְיָה לֹא שָׁאֵג עוֹף דְּאִיהוּ
 נִשְׂרָא לֹא פָּרַח, וְכָל חַיִּילִין דְּתַלְיִין מְנִייהוּ בְּכַרְסֵיִיא יִקְרָא,
 וְאָדָם לְשַׁבַּת עַל פְּרִסְיָא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ
 צִיִּית לְמַלְיָן דִּילָךְ, בְּגִין דְּמִטְרוּנִיתָא דִּילָה דְּאִיהִי אֹרִיִיתָא
 קְדִישָׁא סָלִיק בְּפִימָךְ.

תְּקוּנָא אַחַת עֶשְׂרֵה

זְהוּ תִיקוּן ל"א

מִיָּד פִּתַּח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית, בְּרֵאשִׁית, וְאִינוּן שִׁית יָמִים
 בְּרֵאשִׁית אֱלֹהִיִּים מֵאֵי אֱלֹהִיִּים יִמָּא שְׂבִיעָאָה, וְרוּזָא
 דְּמָלָה כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, וְהַיָּם אִינוּן מָלָא.
 עֲלֵאִין שְׁמַעוּ, נוּנִין דְּרַחֲשִׁין בִּימָא דְּאֹרִיִיתָא, עֲלֵה אֲתַמַּר
 שָׁם רְמֵשׁ וְאִין מְסַפֵּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת, וְכִלְהוּ
 שְׂאֲגִין עַל טְרַפִּין, וְשִׁכְנִיתָא אֲתַמַּר בְּהַּ וְתַתָּן טְרַף לְבֵיתָהּ
 וְחַק לְנַעֲרַתֶּיהָ, כָּל הַנְּחָלִים דְּאֹזְלִין לִימָא הָא שְׂבַע אִינוּן,
 וְאִינוּן שְׂבַע נַעֲרוֹת [דף קמח ע"א] הִרְאוּיֹת לְתַת לָהּ לְאִימָא
 קְדִישָׁא דְּאִיהִי בַת שְׂבַע, יָם אֹקְיָנוּס כְּלִילָא מְשַׁבַּע יָמִים,
 וְאִמָּי אֲתַקְרִיאַת אֹקְיָנוּס, בְּגִין דְּכָל מִינֵי מִיָּא וְנוּנִין
 וְרַחֲשִׁין דְּלָאוּ אִינוּן דִּילָהּ, וְיַתוּן לְאַעְלָא בְּהַּ, אִיהִי מְקִיא
 לוּן, וּמִתְמָן הֵם שְׂבִים לְלַכְתָּ, כְּגוּוּנָא דְּתִיבַת נַח דְּלֹא הוּא
 מְקַבְּלָא מִמִּינָא אַחְרָא, אֲלֵא מֵאֲלִין דְּמִנֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּבְגִין דָּא כָּל הַנְּחָלִים דְּאִינוּן תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים כְּלָהוּ
 מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאֹרִיִיתָא הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, וּבְעָאן לְאַעְלָא
 לְשִׁכְנִיתָא, וְאִיהִי לֹא מְקַבְּלָא לוּן בְּגוּוּהַ, אֲלֵא לְאֲלִין דְּמִנֵּי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְלָא לְגַבְהַּ, דְּאִינוּן שְׂבַע רוּעִים,
 וְלִשְׁבָטִין דְּנַפְקִין מְנִייהוּ, וְלִכְל דְּאֲתִיִין מִסְטְרִייהוּ וְיַתְעַרְבוּן

בְּהוֹן, יִמָּא קְבִילַת לֹון וְיִתְעַרְבוּן בְּגוֹוה, אָבֵל לְאַחַרְנֵין לָא
קְבִילַת לֹון, וּמִתְמָן אֵינֹון שְׂבִין לְלַכְתָּ.

דְּוֵדָּאֵי אֵיהוּ ה' יִמָּא, נַחַל דִּילָהּ ו', כֹּל אֵינֹון דִּירְתִין
נִשְׁמַתִין מִן יִמָּא וְנַחַל דִּילָהּ, בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ דִּי"ה,
אֵיהֵי קְבִילַת לֹון, וְאַחַרְנֵין דְּלֹאוֹ אֵינֹון חֶלֶק יְהו"ה אֵיהֵי
לָא קְבִילַת לֹון, וְדַחִיא לֹון מִתְמָן, וּמִתְמָן הֵם שְׂבִים לְלַכְתָּ.
קָמוּ כְּלָהוּ וּבְרִיכוּ לֵיהּ, וְאַמְרוּ פִּימָא דְשְׂכִינְתָּא, סִינֵי סִינֵי,
זְכָאִין אֹודְנֵין דִּשְׁמַעִין מְלִין אֵלִין מְפוּמָּךְ.

אמר המגיה ע"כ מצאתי, ואולי אלו הי"א תקונים הם בכלל השבעים אלא
שלא הושמו איש על ידו לדגליהם, וכבר מצאתי לקוטים אחרים, ולפי
שלבי אמר לי שאינם מכלל התקונים רק מאמרים מפוזרים מספר הוזהר, הבדלתי
אותם לי למשמרת עד אשר אראה מה יהיו, ואם יהיה אלקים עמדי והנחני
בדרך אמת עוד אוסיף להדפיס דברים יקרים ונוראים שלא נראו בגלוי עד היום
הזה, וברוך י"י אשר לא הסיר תפלתי וחסדו מאתי שגלגל זכות זה על ידי.

באור המילים מזהר הגדול ומזהר חדש

אות אלה

להנהיגם: אערע - פגע: אפטרופא -
 אב ומליץ: אפותא - מצח: אפותא
 דקוטפא - שרשי עשבים או חריות
 של דקל: אפלייטא - ציורים: אפעא
 - נחש: אפרקסתא - תרמילו: אפשא
 - רבות: אצטוונא - כסא: אקושטרא
 - חולאים: ארבא - ספינה: ארגוונא
 - ארגמן: ארמי - משליך: אשדי -
 זרק: אשתכלילו - נתיסדו:
 אשתמודע - ידוע: אשתמיט -
 נשמט: אשתצק - נתחזק: אתגזר -
 נימול: אתגרע - נתמעט: אתהדר -
 חזר: אתוון - אותיות: אתכלא -
 אשכול: אתכסי - נעלם: אתלהישו -
 לזהט: אתנשר - נפל: אתעדי - הוסר:
 אתער - מתעורר: אתעתד - מוכנים:
 אתר - מקום: אתרגיש - מרגיש:

אות בית

באיש קמיה - אין ניהא לפניו: בדיחי
 - משמחי: בוסין - נרות: בוסייטא
 דאנפוי - תואר פניו: בוסמא -
 בשמים: בוצינא דקרדינותא - ניצוץ
 חזק: בוציצא דקרדינותא - אבן
 הבדיל שעומדים ומשערין בו הבנאים:
 בוצינין - נרות: בוקינום - חצוצרות:
 בורייה - בריאות: בוריני - פריצים:

אכאיש - הרע: אכנא בקוספיתא -
 אבן המתגלגל: אדי - מזה: אדמוך -
 ישן מנמנם: אדרא - גורן: אדרין -
 חדרים: אודנאי - אזני: אוונין -
 ממונים: אוזיפתא - לוייה: אוזופוה -
 ליווהו: אוחיות - מהר: אוכלוסין -
 חיילות: אוכמא - שחור: אומאה -
 שבועה: אומנא דאומנא - אומן על
 כל האומנין: אומצא - חתיכת בשר:
 אורות ידיך - אוירי אצבעותיך: אוריד
 - המתין: אוריכנא - אמתין: אושדן
 - שופכין: אושפיזא - אורח: אחית -
 מוריד: אחמתא - אוצר: אחסנת -
 ירושה: אטימי לבא - עריל לב: איבין
 - זרעים, פירות: אימרא - שפה:
 איסרא - איסטרא: איקונין - צורה:
 אית - יש: אכסדרא ואדרין - חדרים:
 אכפייה - הכניעו: אנימתא - מין
 חיה: אניצת לבלבין - הציץ ציץ
 ופרח מיד: אנתיק - עסק: אסוותא -
 רפואה: אסחאה - כובס: אסחיין -
 מכבסין: אסחר - סביב: אסטרו -
 אסתירו: אסקופא - אוצר מלא כל
 טוב: אסתחי - נתכבס: אסתמרו -
 שמרו עצמם: אסתתימו - נתעלמו:
 אעדיאת - היא מסירה: לאענאה -

באור המילים מזהר הגדול ומזהר חדש

ונימוס: גריעותא - חסרון: גרמי -
עצמות: גרמוי - עצמותיו:

אות דלת

דבכו - שנאה: דבר - מנהיג: דגליד -
שנגלד ונקרש: דדבחין דבחין -
שוזבחין שזובחין זבחים: דופסא -
פסל: דופינוס ופרדשכי - דוכסין
ושרים: בדוקפא - בסיבוב: דורדייא
- שמרים: דורונא - מתנה: דורמיתא
- תרדמה: דורמסקין - מין פרי:
דחלא - ע"ז לשון מורא: דיסקני -
שיעלוהו: דיסתכם - שיסכים: דכורא
- זכר: דכיא - טהור: דכרני -
זכרונות: דליג - קפץ: דלטורין -
מקטרגים: דמיך - ישן: דמתחללא -
רועשת: דקיקו - דקות: דקיקין - דק
וקטון: דקל פסתוקא - גרעיני פרי
שקורין גלנדש: דרדקי - נערים:

אות הא

הדר - חוזר: הורפילא - מלשון מלכא
ורופילא: הורמנא - רשות ורצון:
הורמני דביברי - השרים המושלים
בבני אדם: הימין - האמין: הלולא
התונה:

אות ואו

וורדא - שושן:

במינא - בחומר: בשיש - מכה: במש
- הכה: ביברי - מקום שצדין חיות
ועופות ודגים: בידין ודכורו - אוב
וידעוני: ביתהו - אשתו: בל אדן - בלי
אדון: בליספראין קספיראין - כלי זיין
לירות: בסימו דמלין - דברים נעימים:
בסירי - אביב: בסיס בקמפא דאצבע
- טובל בראש אצבעותיו: בעיטא -
בקולמוסו או בעצה: בעלי קבין - שיש
לו דמות רגל של עץ: ברא - מדבר או
שרה או חוץ: בת - לן:

אות נימל

גביני סוטרא דעינו - שפה של כסוי
העין: גדפיין - כנפים: גובא - בור:
גובין - הפירות: גובין ודרדרים - מיני
קוצים: גווה - תוכה: גוונין - פנים או
דמיונן: גולפא - כדים: גולמא -
גולם: גומרא - שלהבת: גומריין -
גחלים: גושפנקא - חותמות: גזברא -
גבאי: גזיזין - חתיכות: גזעיין -
שרשים: גלי - שער: גלידין - קליפות:
גליף גליפיין - חקק חקיקות: גמיעו -
שתיה: גניזין - אוצרות: גנן - המשקה
שדות: גספרא - חלק לשנים: געא -
צעק: גפיף - מחבק: גרופיין -
צינורות: גרדנא - שורש האילן:
גרדיגי טהירין - חיילות אורות בעלי
דינן: גרדינין - בעלי דינן קשין:
גרדיני נימוסין - חיילות על עוברי דת

באור המילים מזהר הגדול ומזהר חדש

טופסירי - שרים: טופסקא - עונש:
טופסי - ננוצית: טופסא - טופס
וציור: טופסרא - דפוס ציור:
טופסרא דקמנון - יושבי אוהלים:
טופסרי - שר ומושל: טופרא -
צפרנים: טורה - אשורת: טורי -
הרים: טורנא - עטרא: טורפי -
התבלבלות: טורסקה - גג: טורקה -
הסגורים: מיטראת - חנות ואוהל:
טיילותא - שעשוע: טייעא - סוחר:
טיירא - חוזה כוכבים: טילקא -
גלגול: טינטא - טיט: טינקין - ינקין:
טינרא - סלע: טינרין - סלעים: טיסא
- שט ומעופף: טיסין - שלהובי:
טיפסא - אילן ורד: טיפסא - גחלת:
טיפסרא קפטלאי - שרים: טיפסא -
מאכל שעושים על רעפים לבנים:
טירקא - שורה: טיקלא - גלגל או
משקל או ניתוח או נהר: טמירין
פצירין - חדרים נסתרים וחוקים תחת
הארץ: טמרני - הטמני: טסטוקא -
כלי: טסטירו - מכסה: טסירין -
רוחות: טפח - הכה: טפלוחין -
עדשים: טפסא - ציור או שלהבת:
טפסי - טופס: טפסין - הלשון
המכריע בין האונים או שלהבת:
טפסירי - מרבדים או שלהובי אש:
טפסירי דקרסי - שרים המושלים
להרע: טפסרי - אדונים: טף -
השגיח: טרוניא - עלילה או שררה:

אות זיין

זוהמא - פסולת או סיג: זוודא -
צידה: זוטא - כמו זוטו של ים: זינא -
מינים: זיפתא - זפת: זכאין - צדיקים:
זעיר - קטון: זקיטא - בריה שנוזנת מן
התולעים:

אות תית

חבילי - חבורות או חיילות: חבילות -
אגודות: חגרא - חוגר: חגירין -
חגורה: חדי - שמח: חדתותא
דסיהרא - הידוש הלכנה: חזו - דמיון:
חופאה - כיסוי: בחוריהון -
בנחיריהם: חושנא - חושן: חזור -
כפתור: חיוון - חיות: חיוור - לבן: חיו
- מראה: חייא - נחש: חייכת -
משחקת: חילהא - כהה: חיליה -
תוקפו: חלוקה - כתונת: חמי - ראה:
חמיד - שאור: חמר - יין: חפי -
מכסה: חצר - קוצר: חקלא - שדה:
חריצין - חזקים: חרצין - מתנים:
חרשייא - כשוף: חשאי - בלחש:

אות טית

טאם - משוטט: בטיהרן - בזהירות:
ניצוץ מהירין - אורות העליונים: טווי
- צלי: טולא - צל: טונפר קטורך -
התר קשרך: טוף - טיפה או שלהבת
אש: ..טוף - טיף: טופנא - מבול:

באור המילים מזהר הגדול ומזהר חדש

הצבא: לויז - חיבור וזוג: ולמנלש -
לספר ולגלח השערות: לשוואה -
לבוז: לתנווי - לספר ולהגיד:

אות מס

מאלליז - מרגלים: מאנא - מלבוש:
מאני - כלי: מאניז - מלבושים: מארי
- נהרין בעלי חסדים: מארי דיבבא -
בעלי תרועה: מגנא - בחינם: מגרופי
- כף שאוחז בו דבר הנקרא גאפיל או
כף שמגיסין בו קדירה: מגנדרין
מגלגלים: מדבר - מנהיג: מדכחא -
מזבח: מדרון - שיפוע: מהדקן -
קשורים: מזלגות - כף: מזייה -
שערות: מחוך - צחוק: מחכאן -
מקוים ומיחלים: מטומרי - חנות
ואהל: מטול - משאוי: במטון -
בהגעת: מטרוניתא - גבירה: מיכס -
שחוט: מיפק - לכת: מכשרן -
הגונים: מכתשין - מכות: מסכני -
עניים: מסתפינא - ירא: מעלעלין
בגמגומא - מגמגמים בדיבורם:
מפולמים - בריאים וחזקים או
נקובים: כמצליף - כמכה שי טבעות
למטה: מקיזפא - מזהירות ניצוץ:
מרכי - מגדלי: מרגלישין - מרגליות:
מרזפתא - פטיש: מריט - מרוטות:
משיחא - מדה: משכא - עור:
משקופי - חלוני: משתככים -
משקטים: משריין - מחנות: משתעייא

מרוצבולוז - שחוק שכל מיני חיות
לוחמים יחד: טרמשים - סלעים:
טרינא - שר: טריסין - חזקים או
מהופכים: טריקי - מאכל שמעורב
קמח עם דבש יחד: טריקין - מכים או
נושכין: טרפהא - עלים: טרפי אילני
- עלי האילן: טרקא - סגור:

אות יוד

יבית - ילינס: יכום - ישחוט: יסגה -
רבו: יעודין - תוכחות: ירכין - יטה:
ישלפון - יוציא: יתב - יקה: יתבסמוז
עלמין - יהיו העולמות על מכונם
ותקונם:

אות כף

כביש - נתיב: כבני אמרוני - כבני
מרון: כדוב - זאב: כדיב - כזב: כוי -
חלון: כוין - חלונות: כופסירא -
כבלים: כוף - שפת: כמין - אורב:
כנש - אסף: כסופא - ביוש: כסופטא
- מדרגת הסולם: כסופים - תענוגים:
כסופין - תאוות או ביושין: כעמקא
כבשרא - כנגע בבשר: כפות -
קשור: כפין - רעב: כרי בירא - חופר
בור: כתרין תתאין - מדרגות, כחות
חיצונים שהמה למטה מגבול קדושה:

אות למד

לאבאשא לון - להרע להם: לאנפיש
- להרבות לקביל כנגד: לגיון - שר

באור המילים מזהר הגדול ומזהר חדש

- מספרת: מדכי טרששי - הממונים
על האסכרא:

מצנפת: סמטא - נתיב: סמכא -
עמוד: סנזירא - שוטר העיר:
סנפרינון - ספיר: ססגונא - גוון
תחש: ספאן - חשיבות: ספון -
חשיבות: ספונים - תוקף: סרטא -
שירטוט: סריין - טנופת: סרכי -
שרים: סריקתא - רקים: סתימו
דסתימין - נעלם על כל הנעלמים:
סתרא דסתרין - סודי הסודות:

אות נון

נאים - מנמנס: נכזבין - אוצרות:
נביע מתתא - נובע מלמטה: נבית -
נלין: נגדין - נמשכים: נגיבו - יבשה:
נגרי טורייא - חוצבי הרים: נדיף -
מריח: נורא - אש: נוף - גער: נשיל -
נושא: נשלי במטלנוי - נוסעים
בנוסעיהם: נטר - ממתין או שומר:
נייפין - נואפים: נימין - שערות:
נמוכים - שפלים: נמוסי - מנהגים:
נסיב - נשוי: נצאן - מתקוטטים: נקט
- לקח: נשף - מנשב:

אות עין

עא - עין: עכורא - תבואה: עכורי -
בריה: עיבא - מעוגן: דלעגל - מהרה:
עדואיהון - עיבוריהם: עדוייהון -
עיבור שלהם: ויעדרון - וימותו:
עולמא - נער: עולימות - נערות:
עוזלי דאיילתא - תאומי צביה:
עורדענייא - צפרדעים: עזקא -
טבעת: בעטפיה - בחיקו: עיטא -
עצה: עירטא - אסיפה: עלעולין
וקטפורין - סופה וסערה: עלעלון -
לחיים: עמקא - נגע: עמר - צמר:
ענא - צאן: ענפוי - ענף: עקו -
צרות: עקימא - עקום: ערטורא -
ערום: ערמילאין - ערומות: ערמירא
- חדוה ושמחה: ערם - מטה: ערק -
ברח: ערקסיאות - חיילות: מתעטר
בעטרות - המתעטר בכתרים: עתיק
- ישן:

אות סמך

סאיבא - שומאה: סב - קח: סברא -
הטיה: סגירא - מוסגר: סומקא -
אדום: סוסטיפא - קשת: סוסיתא -
מחצבת: סוספיטא - זוהם: סוספיטי
- סיני: סוספינא - שומן: סח - סיפר:
סחרנא - סביב: סטון - נחש: סטיפ -
סיגי הכסף: סטנוניא - הסוהר: סיב -
זקנה: סיטו - תואר: סילתא - כלי
זכוכית: סימא - אוצר: בסימו דמלין -
דברים נעימים: סינדרא - חבל: בסיסו
- בתיקונו: סיסתרי - מלבוש: סיפטא
- משקל: סיתווא - חורף: סיתרא -
חולה: סך - הבט: סמיטרא - נתיב או

באור המילים מזהר הגדול ומזהר חדש

אות פא

פודגרא - הוא חולי כמחט בבשר
החי: פוטמין דטיפסא - ראשי הציור:
פוטקרא דקיטפא - הממונים על
הכריתה והיוק: פומבי - גלוי:
פוסקתא - גרעינים שבפרי: פורייא -
מטה: פורפירא - מלבוש: פטרא -
פותת: פטירא דקיטפא - עץ של
אפרסמון: פטישין רמאין - פטישים
חוקים: פטרונא - אב: פינאו - צעקה
ושועה: בפיל - בשער: פלמריין -
היכל מלך: פסותא - פיסת יד:
פסילוסין - כבד פה ולשון: פסקא -
שברים או חתיכות: פעוטא - קטנה:
פרגודא - מחיצה: פרדשכא - פקידים
נכבדים: פרדשקא - חלון או פקיד:
פרוונקא - שליח: פרזל - ברזל:
פרחאן - סורחים: פרסא - פרוכת:
פרפס - גלוי: פרקטירא - בריכה של
מים: פרקי - איברים: פרקמטיא -
סחורה: פשפוש - חפש: פתורא -
שלחן: פתקא - כתב:

אות צדי

צדיא ודיקניא - תהו ובהו: צהר -
ספר ונבול: צחותא - צלולה: צייתין -
מקשיבין: צלי - תפילה: צניעותא -
גנוז:

אות קוף

קאפו - נקרשו: בעלי קבין - שיש לו
דמות רגל של עץ: קבלא - ערפל:
קדל - עורף: קדרותא - שחרות:
קודריין - אומדין השפוע: קוזטורנטיין
קלטרולסין - ראשי גייסות מאדום:
קוזטיפא - ניצוץ: קוזמיטא - שר:
קוזמיטים - שרים: קוזפא - נאד:
בקוזפי - בתוקף זריקה: קוזפירא -
ברשות וכח: קופיפי - זהירות:
קופיפא דקרנטא - זפת הנוטף
מכריתות עץ: קוטפא - דביקות או
מלבוש או כרית: קוטרא - קשר:
קוטריין - קינשר: קוליתא - עצם
הירך: קולטרא דקיטפא - קלישת
הדיבוק: בקולמטוי - בתוקף:
בקולמיט - בהתלהבות: קולפא -
מקלות עצים: קולפוי - מקל: קולפון
- שלהבת: קולטא - סדק: בקולפי
דסיכתא - בהכאת הבטה: קולפי
דשגר - מקל שראשו נטוע במסמרים:
קומטרא - הקמיטות שקומט ע"י
תרועה: קומטו - כסויים: קומפא -
מאפר: קונדיטיין - יין מעורב עם
פלפל ודבש: מקונדיטיין בישיין -
ממחשבה רעה: קונפון - קובץ
אנשים ע"י הכרזה: קוסדרי - עשבים:
קוסטא - עצים: קוסטונא - מכס:
קוסמי - מדות או חרבה: קוסמייהו -
מדתם: קוסטר - תליין: קוסטרא -

באור המילים מזהר הגדול ומזהר חרש

כיס: קוסטרא דקוטרא - אהל עשן: קיסטא דעינא - זולג דמעות תמיד
קוספיתא - כף הקלע: קוספיטא - מעיניו: קיסטפא - חתיכת עץ:
קלע: קופטא - מלבוש: קופטי - קיסטרא - אסתרא: בקיסטרא
חדרו: קופטרא - דבוק ואחוז: דקוסטא - אהל שלנים בו אורחים:
בקופטרא דקילטא - דבוק וקלוט: קיר פטרונא - אדון ואב: קלפיטין
קופטרך - מלבושך: קופסירא - דקורטי - היכלות מצויירים: קטנון -
דבוקים: קורדיטא - מאכלים מצויירים - סהר: קטפוי - מלבושין: קטפירא -
בדפוס: קורטמי - גרעניי: קטורא - מלבוש: לקטעה - לקציץ: קטרי דורא
עשן: בקטורא דקונטירא - בקשר - גחלי רתמים: קלא מן קליא - קול
הקינטור והכעס: בקטיפא - בסדין: א' מן הקולות: קלדיטא - עיגול:
קטורי רמאי - קשרים חזקים: קטטורי בקלדיטו - באורות: קליטיי - קלפי:
- שולחי הדין: קטיד - קשר: קטיירי - קליפין - גלויים: קלישא - דקה:
מלקט: קטידנא - צריר: קטפא - קלמא - קסת הסופר: בקלפוי -
אשכול או מתגלגל: קטפוי - מדרון: בהתגלות: קמיט כטופסק - נקמט
קטפורא - נאד או קשור או בית קמטים כדפוס שציורו בולט לחוץ:
דירה או צורת פניה: קטפורי - קמראי - מכסה: קנוחא - אכפרה:
נצוצות: קטפירא - קשר או מין עוף בוקניא - בקנאה: קנסיר - חרס:
או מלבושים: קטפירי דארעא - מקום דקסטו - מדה וכלי: קסטורא - זוהם:
מדרון עמוק בארץ: קטפירים - גופי מקסטורא - מהאוסף: קסטורי -
בהמות: אתקטר חד אורחא ממונים ושוטרי המלך על מדינתו
קטפיריא - מקושר דרך א' המאיר לקיים דתו: קסטורים - חולה מחמת
ומזהיר ואותה דרך היא הליכו הנחש איזה רוחות או שוטרים: קסטורין -
עליון וכל הכוכבים דקים וקטנים שרים או היכלות: קטטיפירא -
קשורין בו ותולן ממנו: קיזרא - זוהרת: קטפין - מדות או רוחות
קיימא: קיטפא - דבוק: קי טרא - שלוחי דין: קטפירא - ממשלת:
ממונים: קיטרא - עשן: קינתא - קסטרין - גידים: קסטרי בקטרין
מתלוקת: קיסדורין דירוקי - מיני בקומטא - שוטר בקישור ומאסר:
ירקות: קיסטא - ברית או קודם: קטטיפא - זוהר ניצוץ: קטטיפין -
קיסטא דטירמא בקירטוי דאורחוי - סיגין: קטפירא - זהירות או אהל:
כלי שמבשלים בו על אש והדרך: קטפירים - רוחות בלא גוף: קטטפי -

כאור המילים מזהר הגדול ומזהר חדש

זהירות ניצוץ: מקסטר - קישוט:
קסיטרא - סיג: קסירוי' - אומות:
קסירי - אמתהות: קספורה - עטרה:

גערתי: רכיבא - רך: רעוא - רצון:
רעיא - מבקש: רתיבין - מרכבות:

קפרא - מושל: קפחא - מקפח את
הבריות: קפחי - גולנים: קפטא -

הכה: קפטורי דקילטא - קשרים
הקלוטים בכרעי מטה: קפטלאי -

ראשים: קפטרא - הכל: קפסירי -
שרים שלטונים: קפסירי קסרי - בעלי

מדות: קפלין - עמודים: קפתורא -
מטה יהו לצד הטבור: קרבא -

מלחמה: קרדו - השך: בקרדינא -
בתווק ותוקף: קרדיני - חוק:

קרדנותא - קשה וחוק או שחור:
קרטופא - קשר: קרטייא - בית:

קרמנא - אוצר: קרטיפא - קלע:
קריינא - מלמד: קרפולין - סחורה:

קשוט - אמת: קשטא - עצים:
קשישא - זקן: קתדרא - כסא: קתדרי

- כסאות:

אות שיין

שאפא - לבלוע: שארי - התחיל:
שבבים - חדרים: שבבין - שכנים:

שביבין - שלהבת: שכריר -
כמדומה: שורמא - קנים: שורי,

שוריין - חומות: שורייקי - גידים:
שושיפא - סדן: שטיא - שוטט:

שייפין - אברים: שבלולא - יסוד:
שכבין - נשקטים: שליחא דקוסטא -

שליח הדין שממונה על העונש:
וישליף - ויחניט: לשלפא - להוציא:

שעייעין - חלקים: שעלא - הריפת:
שף - נעקר ממקומו: שפירין - יפים:

שפניני - תורים: שרא - התחיל או
התיר: שרא קברא - יחרם קברי:

שריקן - הפחותים: דאשתלל -
שנסתלק:

אות תיו

תב - חור: תכנא - חזרתי או תבן:
תנוהא - תמיהה: תווי והדרין -

מבקשים ומחזרים: תולף - תלמדו:
תוקף - חוק: תוקפא סגי - כח גדול:

תזיף - לזיה: תחמי - תראה: תכסיף
- תבייש: תלגא - שלג: תלא - הר

קמן: תמן - שם: תננא - עשן:
תסקופין - עלילות: תפנוקי - תענוגי

חדש וכתוב שם שהוא פירוש המלות
לזוהר הגדול ולזוהר חדש וראיתי כי

נפלו בו כמה טעויות מהם ט"ס ומהם
שגוף הביאור אינו מדוייק לענ"ד

והוקשה עלינו לתקן כי צריך לזה
בקיאות וחיפוש מרובה ועיון גדול ובכך

הנחנו כמות שהם ועל הקורא לעיין
היטב.

אות ריש

ראמין דראמין - גבורים הגבורים או
חזקים החזקים: רכרבין - גדולות:

רביין - נערים: רבקן - מצומדת:
רהמין - רצין: רווק - אדם פנוי בלא

אשה: רופיננס - שרים: רוא דמלא -
סוד הדבר: מרחצים - בוטחים:

ברמיבא - בשדה אגם מים: ברילוגיא
דאופיר - בכתם אופיר: רימנא -

תפסין - משיגים: תקלא - משקל:
תרווד - קף: תרוכין - גרושין: תריצין

- שמחים: תריסין - בעלי תריסין:
תריסר - י"ב: תשרי - תתחיל:

תשתרי - ניתר:

נא"ה פירוש המלות הוה נעתק
מפירוש המלות הנדפס בסוף הזוהר

שיר בר יוחאי

להרב המקובל האלהי רבי שמעון לביא זצ"ל

בר יוחאי נמשחת אשריך שמן ששון מחבריך:

בר יוחאי שמן משחת קדש. נמשחת ממדת הקדש. נשאת ציץ נור
הקדש. חבוש על ראשך פארך:
בר יוחאי

בר יוחאי מושב טוב ישבת. יום נסת יום אשר ברהת. במערת צורים
שעמדת. שם קנית הודך ויהודך:
בר יוחאי

בר יוחאי עצי שטים עומדים. למודי ה' הם לומדים. אור מפלא אור
היקוד הם יוקדים. הלא המה יורק מורך:
בר יוחאי

בר יוחאי ולשדה תפוחים. עלית ללקט בו מרקחים. סוד תורה כציצים
ופרחים. נעשה אדם נאמר בעבורך:
בר יוחאי

בר יוחאי נאזרת בגבורה. ובמלחמת אשידת השערה. וחרב הוצאת
מתערה. שלפת נגר צורריך:
בר יוחאי

בר יוחאי למקום אבני שיש. הנעת ופני אריה ליש. גם גלת כותרת
על עיש. תשורי ומי ישורך:
בר יוחאי

בר יוחאי בקדש הקדשים. קו ירוק מחדש חדשים. שבע שבתות סוד
חמשים. קשרת קשרי שין קשריך:
בר יוחאי

בר יוחאי יוד חכמה קדומה. השקפת לכבודה פנימה. שלשים ושתים
נתיבות ראשית תרומה. את כרוב ממשח זיו אורך:
בר יוחאי

בר יוחאי אור מפלא רום מעלה. יראת מלהביט כי רב לה. תעלומה
ואין קורא לה. נמת עין לא תשורך:
בר יוחאי

בר יוחאי אשרי יולדתך. אשרי העם הם לומדך. ואשרי העומדים על
סודך. לבושי חשן תמיה ואוריך:

בר יוחאי נמשחת אשריך. שמן ששון מחבריך:

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֵחָי, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֵחָי, רַבִּי שְׁמַעוֹן צְדִיקָא:

א יֵשׁ אֱלֹקִים קְדוֹשׁ הוּא, אֲשֶׁרֵי עֵין רְאֵתְהוּ, לֵב חָכֵם יִשְׁכִּיל פִּיהוּ, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

ב רַבֵּךְ הוּא מִפִּי עֲלִיּוֹן, קְדוֹשׁ הוּא מִתְרִיּוֹן, מְאֹד גָּלִיל הָעֲלִיּוֹן, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

ג בּוֹר וְאִישׁ מִלְחָמָה, בְּדַת תּוֹרָה תְּמִימָה, מְלֵא מִדָּע וְחֻכְמָה, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

ד רֵשׁ כָּל תַּעֲלֹמוֹת, בָּעַז וְתַעֲצוֹמוֹת, עָלָה מַעֲלוֹת רְמוֹת, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

ה חָבֵא בְּתוֹךְ מַעֲרָה, מִפְּנֵי הַגְּזֵרָה, שֵׁם לָמַד סִתְרֵי תּוֹרָה, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

ו שֵׁם נִבְרָא מִעֵין לֹו, וְחָרוֹב לְמַאֲכָלוֹ, מַה שׁוֹב חֶלְקוֹ וְחִבְלוֹ, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

ז כֶּר צְדִיק לְבָרְכָה, דִּין רִיבָא וּכְר רִיבָא, זָכָה רַבִּים וְזָכָה, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

ח דֵּשׁ כַּמָּה הִלְכוֹת, הֵם בְּמִשְׁנֵה עֲרוּכוֹת, זֶה הַמְּרִיז מִמְלָכוֹת, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

ט הֵר אֶת עֵיר טְבַרְיָה, עָשָׂה אוֹתָהּ נִקְיָה, הוֹדוּ לוֹ מִשְׁמַיָּא, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

י דַּע כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, דְּבַרְיוֹ עוֹשִׂים פְּרוֹת, בְּפִל כַּמָּה גְּזוֹת, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

כ לִימֵי אֲשֶׁר תְּהִי, אוֹת הַקִּשְׁת לֹא נִתְּהִי, כִּי הוּא אוֹת עוֹלָם תְּהִי, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

ל כֹּל יִשְׂרָאֵל הָאֵיר, בְּסוֹד תּוֹרָה הִבְהִיר, כְּאוֹר הַחֲמָה מְזַהֵר, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

מ קוֹם בְּחַר בְּשִׁמְיָא, עִם הַנְּבִיא אַחֲרֵיהּ, זֶה מִבְּנֵי עֲלִיָּה, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

נ חֲמֵד מְאֹד לְמַעֲלָה, זָכָה לִיקָר וּגְדֻלָּה, כְּתֵר עֲלִיּוֹן לֹו נִגְלָה, אֲדוֹנֵנוּ בֶר יוֹחָאי:

וַאֲמַרְתֶּם

- ס יני סיני לו נקרא, ארי שבתבורה, מפניו תצא תורה, אדונינו בר
 יוחאי:
 ואמרתם
- ע שזה שבועים תקונים, יקרים מפנינים, בם תקן העליונים, אדונינו בר
 יוחאי:
 ואמרתם
- פ תח את פיו בחכמה, הוציא אור תעלומה, תקן זהרי חמה, אדונינו בר
 יוחאי:
 ואמרתם
- צ דיק יסוד העולם, גלה מדרש הנעלם, יכול לפטור העולם, אדונינו בר
 יוחאי:
 ואמרתם
- ק ולו זמר עריצים, והכרית את הקוצים, והציל הקחוצים, אדונינו בר
 יוחאי:
 ואמרתם
- ך אה פניו מאירים, בשבתו עם חברים, עת גלה סוד נסתרים, אדונינו בר
 יוחאי:
 ואמרתם
- ש לום רב על משכבו, מהיפיו ומהשובו, דובר אמת בלכבו, אדונינו בר
 יוחאי:
 ואמרתם
- ת ורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדנו, אדונינו בר
 יוחאי:
 ואמרתם

אשרינו מה טוב חלקנו בהלוא דבר יוחאי
 ומה נעים גורלנו, בהלוא דבר יוחאי.

- אב הרחמן שמע קולנו, בהלוא דבר יוחאי.
 אפה הוא מושיענו, בזכות אדונינו בר יוחאי.
 אשרינו וכו'
- במהרה יבוא ויגל לבנו, בהלוא דבר יוחאי.
 בן דוד יבוא ויגאלנו, בזכות אדונינו בר יוחאי.
 אשרינו וכו'
- גלה כבוד מלכותך עלינו, בהלוא דבר יוחאי.
 גאלה שלמה תגאלנו, בזכות אדונינו בר יוחאי.
 אשרינו וכו'
- דעה והשכל תבוננו, בהלוא דבר יוחאי.
 דור ישרים תברכנו, בזכות אדונינו בר יוחאי.
 אשרינו וכו'

הַשֵּׁב שְׂכִינְתָּה לְצִיּוֹן עִירֵנוּ, בְּהִלּוּלָא דְּבֵר יוֹחָאִי.
הַיּוֹם תִּשְׁמַע שְׁוַעֲתֵנוּ, בְּזִכּוֹת אֲדוֹנֵינוּ בֵּר יוֹחָאִי.

אשרינו וכו'

וְתַעַרְב לְפָנֶיךָ תִּפְלָתֵנוּ, בְּהִלּוּלָא דְּבֵר יוֹחָאִי.
וְלְצִיּוֹן בְּשׁוּבוֹ יַחֲזוּ עֵינֵינוּ, בְּזִכּוֹת אֲדוֹנֵינוּ בֵּר יוֹחָאִי.

אשרינו וכו'

זְכוֹת אָבוֹת תִּגְנַן עָלֵינוּ, בְּהִלּוּלָא דְּבֵר יוֹחָאִי.
זֶה ה' קוֹיֵנוּ וְיוֹשִׁיעֵנוּ, בְּזִכּוֹת אֲדוֹנֵינוּ בֵּר יוֹחָאִי.

אשרינו וכו'

חֹס וְרַחֵם נָא עָלֵינוּ, בְּהִלּוּלָא דְּבֵר יוֹחָאִי.
חַמַּל עָלֵינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ, בְּזִכּוֹת אֲדוֹנֵינוּ בֵּר יוֹחָאִי.

אשרינו וכו'

טוֹב וּמַטִּיב הִדְרִישׁ לָנוּ, בְּהִלּוּלָא דְּבֵר יוֹחָאִי.
טוֹבָה וְחֶסֶדֶיךָ עָלֵינוּ, בְּזִכּוֹת אֲדוֹנֵינוּ בֵּר יוֹחָאִי.

אשרינו וכו'

יְדַבֵּר עַמִּים תַּחַתֵּנוּ, בְּהִלּוּלָא דְּבֵר יוֹחָאִי.
יְהִי ה' אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ, בְּזִכּוֹת אֲדוֹנֵינוּ בֵּר יוֹחָאִי.

אשרינו וכו'

כְּתוּר הַלּוּמִים לְרֵאשֵׁנוּ, בְּהִלּוּלָא דְּבֵר יוֹחָאִי.
כְּבוֹד וְהִדְר תַּעֲטִרֵנוּ, בְּזִכּוֹת אֲדוֹנֵינוּ בֵּר יוֹחָאִי.

אשרינו וכו'

לֶשֶׁם וּלְתַהֲלָה תִתְּנֵנוּ, בְּהִלּוּלָא דְּבֵר יוֹחָאִי.
לֶחֶם חֶקְנוּ הַטְרִיפְנוּ, בְּזִכּוֹת אֲדוֹנֵינוּ בֵּר יוֹחָאִי.

אשרינו וכו'

מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ, בְּהִלּוּלָא דְּבֵר יוֹחָאִי.
מִבְּרַכְתָּהּ מֵלֵא יְדִינוּ, בְּזִכּוֹת אֲדוֹנֵינוּ בֵּר יוֹחָאִי.

אשרינו וכו'

נֶאֱזַר וְאֲדִיר אֵל תִּשְׁכַּחֵנוּ, בְּהִלּוּלָא דְּבֵר יוֹחָאִי.
נִהְלָנוּ לְצִיּוֹן גּוֹרְלָנוּ, בְּזִכּוֹת אֲדוֹנֵינוּ בֵּר יוֹחָאִי.

אשרינו וכו'

סוּף וּמָקֵץ לְכֹל צְרוּתֵינוּ, בְּהִלּוּלָא דְּבֵר יוֹחָאִי.
סִלַּח נָא לְעוֹנֵינוּ, בְּזִכּוֹת אֲדוֹנֵינוּ בֵּר יוֹחָאִי.

אשרינו וכו'

	עת רצון היום לנו,	בהלולא דבר יוחאי.
אשרינו וכו'	עזרנו אלקי ישענו,	בזכות אדונינו בר יוחאי.
	פתח לנו שערי רחמים לתפלתנו,	בהלולא דבר יוחאי.
אשרינו וכו'	פרנסה ברוח תפרנסנו,	בזכות אדונינו בר יוחאי.
	צמיחת קרן לנואלנו,	בהלולא דבר יוחאי.
אשרינו וכו'	צדקה וחסד עשה עמנו,	בזכות אדונינו בר יוחאי.
	קרע רע גזר דיננו,	בהלולא דבר יוחאי.
אשרינו וכו'	קומם קהל עדתנו,	בזכות אדונינו בר יוחאי.
	רצוננו לראות את מלפנו,	בהלולא דבר יוחאי.
אשרינו וכו'	רפואה שלמה תרפאנו,	בזכות אדונינו בר יוחאי.
	שכן כמאז באהלינו,	בהלולא דבר יוחאי.
אשרינו וכו'	שובה ה' את שבותנו,	בזכות אדונינו בר יוחאי.
	תעלנו בשמחה לארצנו,	בהלולא דבר יוחאי.
אשרינו וכו'	תבנה לנו מקדשנו,	בזכות אדונינו בר יוחאי.

אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין,
ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים. ואומר, מקנה ישראל
יהוה, מה מקנה מטהר את הפמאים, אף תקדוש ברוך הוא
מטהר את ישראל: